ΕΣΤΙΑ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΗ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΙΔΡΥΘΕΝ ΤΩ 1876

Βραβευθὲν ὑπὸ τοῦ ἐν Παρισίοις Συλλόγου πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν ἑλλ. σπουδῶν,
ἀξιωθὲν ἀργυροῦ μεταλλίου ἐν τῇ Ἐκθέσει τῆς Δ΄. Ὀλυμπιάδος
καὶ χαλκοῦ ἐν τῇ Παγκοσμίῳ Ἐκθέσει τοῦ 1889.

ΙΟΥΛΙΟΣ - ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ

1890

ΑΝΑΓΝΩΣΤΗΡΙΟΝ ... LIBRI

ΑΘΗΝΗΣΙ

ΕΚΔΟΤΑΙ

Ν. Γ. ΠΟΛΙΤΗΣ ΚΑΙ Γ. ΔΡΟΣΙΝΗΣ

ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ ΕΝ ΤΗι ΟΔΩι ΠΑΡΘΕΝΑΓΩΓΕΙΟΥ ΑΡΙΘ. 12 ΠΑΡΑ ΤΗΝ ΟΔΟΝ ΣΤΑΔΙΟΥ

Digitized by Google

Digitized by Google

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ

Ἀννίνου Χαρ. Ἡ νέα φάσις τοῦ ἑλληνικοῦ θεάτρου σ. 193. 209.
Βαλαωρίτου Ἀρ. Ἀνέκδοτος ἐπιστολή σ. 38.
Βελέλη Λαζ. Περὶ τῆς νεοελληνικῆς μεταφράσεως τῆς Πεντατεύχου Παραρτ. ἀρ. 34.
Guizot, Ἡ ἀληθινὴ ἱστορία τοῦ Ρωμαίου καὶ τῆς Ἰουλιέττας σ. 302.
Ξενοπούλου Γρ. Αἱ περὶ Ζολᾶ προλήψεις σ. 321. 337.
Παλαμᾶ Κ. Οἱ ποιηταὶ τῆς Ἑπτανήσου. Γεράσιμος Μαρκορᾶς σ. 113. 129.
Παπαρρηγοπούλου Κ. Ποῖον εἶναι τὸ ἐπαγωγότατον καὶ ἐν ταὐτῷ χρηστότατον τῶν μυθιστορημάτων σ. 8.
Πολίτου Ν. Γ. Χαβιάρι. Παράρτ. ἀρ. 32.
Προβελεγγίου Α. Φιλαδέλφειος ποιητικὸς ἀγών. Κρίσις τῶν ἀγωνοδικῶν σ. 1, 20.
Σακελλαροπούλου Σ. Κ. Λόγος εἰσητήριος εἰς τὸ μάθημα τῆς λατινικῆς γραμματολογίας σ. 273. 289. 305.
Μικροὶ ἀγῶνες τῆς Ἑστίας. Ποιημάτια πρὸς μετάφρασιν. Παράρτ. ἀρ. 28. 40.
Δημοσιεύματα. Παραρτ. ἀρ. 27—40. 42—52.

ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑΤΑ

Πρωτότυπα

Ἐφταλιώτη Ἀργύρη. Νησιωτικὰ διηγήματα: Ἡ Στραβοκώσταινα σ. 33. — Μαρῖνος Κοντάρας σ. 97.
Καρκαβίτσα Α. Ἡ Λυγερή. σ. 10. 27. 40. 52. 72. 81. 106. 117.
Ξενοπούλου Γρ. Σὰν ὄνειρο σ. 17.
Πρασσᾶ Κ. Ι. Αἰγυπτιακαὶ εἰκόνες: Ἡ τοιχογραφία τῆς Αἰγυπτίας. σ. 348.
Χατζοπούλου Μήτσου. Τὰ πρῶτα δάκρυα σ. 118.

Μεταφράσεις

Ἅγιος προξενητής σ. 317.
Ὁ γάμος τῆς Ἀγγελικῆς σ. 134.
Berthet Élie. Ὁ πατροκτόνος σ. 203.
Guy de Maupassant. Ὁ σπάγγος σ. 5.—Μία χήρα σ. 58.—Ἡ πεθαμένη σ. 373.
Karr Alph. Ἀπόπειρα αὐτοκτονίας σ. 366.
Michelet. Θάνατος φίλου σ. 151.
Poe Edg. Ἐλεονώρα σ. 88. Ὁ ἄνθρωπος τοῦ πλήθους σ. 297.
Τουργένιεφ. Ὁ θάνατος τοῦ Τρόπμαν σ. 67.
Verne Jules. Ἄνω κάτω. Μετάφρ. Ε. Ρ. Ρ. σ. 145. 161. 181. 197. 214. 229. 245. 260. 281. 293. 312. 328. 344. 359. 376. 385.

ΠΟΙΗΜΑΤΑ

Βιζυηνοῦ Γ. Μ. Ἡ καρδιὰ τοῦ ποιητοῦ σ. 334.—Νύχτα σ. 395.
Δροσίνη Γ. Ἡ Παναγία τοῦ Τιτιανοῦ σ. 270. — Τὸ ἄγαλμα σ. 280.—Ὁ καθρέφτης τῆς Σουλτάνας σ. 280.
Ἐφταλιώτη Ἀργ. Ἐπιγραφὴ τάφου (ἐκ τῶν τοῦ Wordsworth) σ. 71.
Μάργαρη Δ. Ι. Πικρὴ ἀλήθεια σ. 51. Σὲ μιὰ νεκρὴ σ. 133.—Τὰ πρῶτα χρόνια της σ. 205. Μιὰ μάννα σ. 340.
Μαρκορᾶ Γερ. Τὰ πρῶτα μου λιανοτράγουδα σ. 45. Δανοστεφάνωμα σ. 142.— Οἱ κάτοικοι τῆς Θεσσαλονίκης σ. 228.—Εἰς τὸ λεύκωμα τῆς Δδος Βελιανίτου σ. 356.
Μαρτζώκη Στεφ. Ἡ ἀγάπη μου σ. 85.
Πολέμη Ι. Ἀθῆναι σ. 174. Τὸ παραμῦθί μου σ. 220. —Παράπονο σ. 318.—Γιατὶ ἀγρυπνῶ σ. 375.
Προβελεγγίου Ἀρ. Στιγμαὶ ποιητικῆς ἀδυναμίας σελ. 157.—Φῶς ’ς τὸ βουνὸ σ. 189.
Coppée Τὰ τρία πουλιὰ 244.
Lenau Ξερὸ τριαντάφυλλο σ. 244.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ

Ἀρχαιολογικαὶ εἰδήσεις. Παράρ. ἀρ. 29, 30, 33, 42, 45, 46, 47.
Δωρικὸς ναὸς ἐν Κορίνθῳ σ. 112.
Αἱ παρὰ τὸ Δίπυλον ἀνασκαφαί. Παραρτ. ἀριθ. 31.

Digitized by Google

Στοὰ 'Αδριανοῦ σ. 48.
Οἱ τάφοι τοῦ Κεραμεικοῦ σ. 48.
Καστρωμένου Π. Οἰδίπου τάφος. Παραρτ. ἀρ. 44.
Κοντολέοντος 'Αλ. 'Εμμ. 'Επιγραφὴ ἐκ Μαγνησίας Παραρτ. ἀρ. 48.
Πολίτου Ν. Γ. Λόγος εἰσιτήριος εἰς τὸ μάθημα τῆς ἑλληνικῆς ἀρχαιολογίας σ. 353-369.—Ζεὺς Λυαντήρ. Παραρτ. ἀρ. 41. — Οἰδίπου τάφος. Παραρτ. ἀρ. 44.

ΙΣΤΟΡΙΚΑ

Βικέλα Δ. Μιθριδάτης Εὐπάτωρ σ. 177.
Διδών. 'Ιησοῦς Χριστὸς σ. 269.
Μαρκόπολι Μ. Ι. 'Εκκλησιαστικὴ ταραχὴ ἐν Νάξῳ. 86, 102.

ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΑ

'Ενδότερα (τὰ) τῆς 'Αφρικῆς σ. 2 5.
Μεταξὺ 'Ολύμπου καὶ "Οσσης σ. 49. 65, 84.
Πόλις (ἡ) τοῦ Πετρελαίου σ. 95.
Φιλιππούπολις (ἡ) σ. 176.
Καρκαβίτσα Α. Κράβαρα σ. 225, 241, 257, 276, 291. 309, 325, 341, 357, 380, 392, 401.
Max O' Rell. 'Αμερικὴ καὶ 'Αμερικανοὶ σ. 55. 122, 139, 155.
Parville H. de 'Εναέριον ταξείθιον εἰς τὸν Βόρειον Πόλον σ. 350.

ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΑ

Βασδραβέλη Γ. 'Η ἑορτὴ τοῦ 'Αγίου 'Ιωάννου ἐν Βλάτσῃ σ. 61.
Μάνεση Γ. Δ. 'Η πέτρα τοῦ καλογήρου σ. 187.
Μαρκόπολι Μ. Ι. 'Ο παληόπυργος τῆς Πλάκας σελ. 397.
Τσιτσέλη 'Ηλ. "Εθιμα ἐν Κεφαλληνίᾳ: Τὰ πανηγύρια σ. 221, 237.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΕΙΟΛΟΓΙΚΑ

'Αμερικανικὰ Πανεπιστήμια σ. 43.
'Απλουστάτη κρυπτογραφικὴ μέθοδος σ. 62.
Βιομηχανία (ἡ) τοῦ κοραλλίου ἐν 'Ιταλίᾳ σ. 77.
'Εμπόριον (τὸ) τοῦ ἐλεφαντόδοντος σ. 46.
Καπνοφυτεῖαι (αἱ) τῆς Κούβας σ. 158.
Μικρὰ ζητήματα σ. 92.
Νόμος (ὁ) τοῦ Λῦντς σ. 106.
'Εφταλιώτη 'Αργύρη. "Ενας πατριώτης τῆς περασμένης γενεᾶς σ. 149, 167.
Μητσάκη Μ. "Ελληνες καὶ Βάρβαροι σ. 13.
Ξενοπούλου Γρ. 'Ο Κὼχ σ. 363.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ

Γεῦμα ὄφεως σ. 206.
Δηλητηριῶδες (τὸ) δένδρον οὐπάς σ. 61.
Μαργαρῖται (οἱ) σ. 253.
Νεώταται ἔρευναι περὶ τοῦ γάλακτος σ. 125.
Τέκνα (τὰ) τοῦ ἡλίου σ. 141.
Δημητριάδου Ρ. 'Ο ὄνος σ. 250, 267.
'Ρουσοπούλου Ο. Α. Τὸ κονιάκ σ. 286.
Flammarion C. 'Ο γρύλλος σ. 170.
Φλωρᾶ Θ. Χ. Τὰ λουτρὰ σ. 29.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΑΝΑΛΕΚΤΑ: Ποῦ κεῖνται οἱ Παρίσιοι σελ. 15. — Στοργὴ πελαργοῦ 15. — 'Αντικαταστάτης ποινῆς 15. — Θῦμα τῆς φαντασίας 31. — Βασιλικὴ μεταμέλεια 31. — Πνευματικὴ ἰδιοκτησία 47. — Γυνὴ σώτειρα 47. — Μέθη ἐκ νάφθας 47. — 'Ηρωῒς μοναχὴ 63.— Γατοκομεῖον 63. — 'Αποτέφρωσις τῶν νεκρῶν 79.— Νέα 'Αμερικανικὴ πολιτεία 79. — 'Εκμετάλλευσις τῆς ἀνθρωπίνης ματαιότητος 79. — Ζωνταναὶ λυχνίαι 95. — Αἱ ξανθαὶ 111. — 'Αμερικανοὶ ἑκατομμυριοῦχοι 111. — Πόσας τρίχας ἔχομεν εἰς τὴν κεφαλὴν 111. — Τὸ δηλητήριον τοῦ ἀνθρωπίνου σιέλου 127. — 'Ο σύλλογος τῶν δεκατριῶν 127. — 'Ο βασιλικὸς οἶκος τῆς Δανίας 127. — 'Εμπόριον θηρίων 127. — Γνῶμαι περὶ τοῦ καμπανίτου 127. — Νέα θεωρία περὶ τῆς ναυτίας 143. — Οἱ παγκόσμιοι σιδηρόδρομοι 143. — 'Η μακροτάτη τῶν ἐπιστολῶν 143.— 'Ο πλουσιώτατος λαὸς 143.— Αἱ ζημίαι τοῦ πολέμου 159. — 'Ημερολόγιον τοῦ Βεετόβεν 159.— 'Ο 'Αμερικανὸς κολυμβητὴς 159. — Ζήτησις ὑπηρετριῶν 159. — Εἰκονογραφημένοι λόγοι 159.— Πίθηκοι δᾳδοφοροῦντες 175. — Πόλεμος κατὰ τῶν ἐξώμων ἐσθήτων 175.— 'Ο κεραυνὸς καὶ ὁ σιδηρόδρομος 191. — 'Η Κλεοπάτρα 191. — Μεγαλοφροσύνη σκύλου 191. —'Ο ἠλεκτρισμὸς τοῦ στόματος 191. — 'Η γουττατέρκα 207. — Νέος συρμὸς 207. — "Αλλος συρμὸς 207. — Χρυσίον καὶ καυσόξυλα 223. — 'Ελληνικὴ ἐπιστολὴ Σλεῖμανν 239. — Ποίησις καὶ μαθηματικὰ 239. — Πομπηΐας ἀνασκαφαὶ 239. — Τυχηρὸς ποιητὴς 239. — 'Ο ἀρχηγὸς τοῦ στρατοῦ τῆς Σωτηρίας 255.— 'Ο 'Αλφόνσος Κάρρ καὶ ὁ ὑπηρέτης Πλὸκ 255. — Τὸ κρινολῖνον 255. — Γάμος ἐκ γραφογνωσίας 256. — Πρωτοφανὴς μονομανία 256. — 'Ιησοῦς Χριστὸς 271. — Κύνες σωτῆρες 271.— Μὲ τὴν κεφαλὴν κάτω 271. — Πόλις κυνῶν 287.—'Απὸ Σκύλλης εἰς Χάρυβδιν 287. — 'Η θεραπεία τῆς φθίσεως 287. — Κινεζικὰ νομίσματα 303. — Θαυμασία γενειὰς 303.—'Η ἀρχαιότης καὶ ὁ 'Ελγῖνος 319. — Αὐταπάρνησις δημοσιογράφου 335.— Σπαρακτικὸν δρᾶμα 335. — Εἰδύλλιον ἐντὸς κιβωτίου 351. — 'Αναζήτησις κληρονόμου 151. — 'Ιστορία ὑπηρέτου 351. — Νοστιμωτάτη δίκη 367. — Χειρουργικὸν θαῦμα 367. — "Εδισων νέον θαῦμα 367. — Οἱ μεγάλοι ἄνδρες καὶ ἡ γραφή των 367. — 'Ο πατὴρ τοῦ Γαμβέτα 383.—Τί τρώγει εἷς Παρισινὸς 383.—'Ο γηραιότερος τῶν τυπογράφων 383.—'Η κοῦκλα καὶ ὁ συρμὸς 383.—'Η εὐτυχία τοῦ ζῆν 383.—Τολστοβέτζ 384.—'Η βίβλος τῶν καπνιστῶν 399.—'Η μυωπία τῶν ζώων 399.—Πρωτότυπον δῶρον 399.—Αἱ ἐπιθυμίαι τοῦ 'Εὐρώ 399.

ΧΡΟΝΙΚΑ. 15. 31. 47. 63. 79. 95. 111. 128. 144. 139. 175. 191. 207. 223. 240. 256. 272. 288. 303. 319. 335. 352. 368. 399.

ΠΑΝΤΟΙΑ. 16. 32. 47. 63. 80. 112. 160. 176. 192. 240. 272. 288. 303. 319. 336. 352. 400.

ΑΙ ΕΙΚΟΝΕΣ 16. 32. 47. 63. 80. 96. 112. 128. 143. 160. 192. 208. 224. 272. 319. 400.

ΕΔΩ Κ' ΕΚΕΙ. 16. 32. 48. 64. 80. 96. 112. 128. 143. 160. 176. 192. 208. 224. 240. 256. 272. 288. 304. 320. 336. 352. 368. 384. 400.

ΤΡΕΙΣ ΓΝΩΜΑΙ ΚΑΘ' ΕΒΔΟΜΑΔΑ. 16. 32. 48. 64. 80. 96. 112. 128. 144. 160. 176. 192. 208. 224. 240. 256. 272. 288. 304. 320. 336. 352. 368. 384. 400.

ΕΝ ΠΑΙΓΝΙΔΙΟΝ ΚΑΤΑ ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ. 16. 48. 80. 112. 144. 176. 208. 230. 272. 333. 386. 368. 400.

Digitized by Google

ΕΙΚΟΝΕΣ

Ἀνὰ τὴν Ἀνατολήν. Ἡ Φιλιππούπολις καὶ οἱ τρεῖς λόφοι της σ. 169.—Τὸ κέντρον τῆς Φιλιππουπόλεως σ. 169.—Βουλγάραι χωρικαὶ σ. 192.—Χωρικαὶ τῆς Ῥοδόπης σ.352.—Ὁ Βόσπορος σ.368.
Ἀνὰ τὴν Ἑλλάδα. Ὁ λιμὴν τῆς Ζέας ἐν Πειραιεῖ σ. 9.—Ἡ λεωφόρος Αἰγέως ἐν Πειραιεῖ σ. 9.—Στοὰ Ἀδριανοῦ σ. 10.—Ὁ Κεραμεικὸς σ. 10.—Ἡ Καλαμπάκα σ. 72.—Δωρικὸς ναὸς ἐν Κορίνθῳ σ. 104.—Ἡ Ἀκρόπολις τῶν Ἀθηνῶν σ. 136.—Ἡ Πρόνοια καὶ ὁ σιδηροδρομικὸς σταθμὸς Ναυπλίου σ. 153.—Τὸ παλάτιον τοῦ Κυβερνήτου ἐν Ναυπλίῳ 224.—Τὸ ἐν Ὀλυμπίᾳ μουσεῖον σ. 265. —Τὸ μνημεῖον τοῦ Δ. Ὑψηλάντου ἐν Ναυπλίῳ σ. 393.
Ἄνω κάτω. σ. 142. 152. 161. 168. 184. 185. 197. 200. 216. 217. 232. 233. 248. 249. 261. 264. 281. 285. 294. 296. 312. 313. 328. 329. 344. 345. 360. 361. 376. 379. 385. 389. 402.
Ἀθῆναι σ. 174.
Αἰγυπτία Εἰκ. Ι. Μπλὸκ σ. 225.
Ἀλώνιον (εἰς τὸ) Εἰκὼν Βάλιτζ σ. 25.
Ἀμάραντα σ. 250.
Ἀνδριὰς (ὁ) τοῦ Λουδοβίκου Α′ σ. 201.
Ἀποσταχτήριον κονιὰκ σ. 286.
Ἀσκληπιοῦ κεφαλὴ σ. 32.
Δάση (τὰ) τῶν τροπικῶν σ. 89.
Ἐαρινὰ ἀρώματα. Εἰκ. Λ. Βέλε σ. 241.
Θερινὴ ἡμέρα σ. 57.
Ἰνδὸς ἀσκητὴς σ. 49.
Καλλιτεχνικὰ κοσμήματα σ. 1. 15. 17. 19. 33. 39. 49. 65. 81. 87. 94. 97. 113. 1 9. 140. 145. 157. 158. 190. 193. 209. 213. 225. 228. 241. 257. .73. 289. 305. 3.1. 353. 358. 375. 385.
Κουνέλια (τὰ) Εἰκ. Μυνιέρου σ. 105.
Μελαγχολικὴ (ἡ) σ. 321.
Μικρὸς Τροφοδότης (ὁ) Εἰκ. φρ. Δβόραχ σ. 88.
Παιγνίδια σ. 16. 48. 90. 112. 143. 176. 208. 240. 272. 303. 336. 368. 400.
Πάπας Λέων ΙΓ′. σ. 17.
Παρηγορία Εἰκ. Κ. Μπέδυ σ. 73.
Πατινάδα. Εἰκ. Χάϋδεν σ. 1.
Πιναχογλύφτης (ὁ) σ. 377.
Πτωχὸς ποιητὴς (ὁ) Εἰκ. Τζέβυ σ. 137.
Στέφανος Κουμανούδης σ. 305.
Φιλαναγνῶσται σ. 209.
Χαρμόσυνον ἄγγελμα. Εἰκ. Μόργαν σ. 120—121.
Χορεύτρια (ἡ) Εἰκ. Βωτιὲ σ. 297.

Digitized by Google

ΣΥΝΤΑΚΤΑΙ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΔΕΥΤΕΡΑΝ ΕΞΑΜΑΝΙΑΝ ΤΟΥ 1890.

Ἄννινος Χαραλ. — Βιζυηνὸς Γ. Μ. — Βικέλας Δ. — Βλάχος Α. Σ. — Δημητριάδης Ῥαϊνόλδος. — Δροσίνης Γ. — Ἐφταλιώτης Ἀργύρης.— Κακλαμάνος Δ. Γ. — Καρκαβίτσας Α. — Λάμπρος Σ. Π.— Μάργαρης Δ. Ι.— Μαρκορᾶς Γερ.— Μαρτζώκης Στέφ.— Μητσάκης Μιχ.— Ξενόπουλος Γρηγ. — Παλαμᾶς Κωστῆς.— Παπαρρηγόπουλος Κ. — Πολέμης Ι. — Πολίτης Ν. Γ.— Προβελέγιος Ἀρ. — Ῥουσόπουλος Ο. Α. — Σακελλαρόπουλος Σ. — Φλωρᾶς Θ. Χ.

ΣΥΝΕΡΓΑΤΑΙ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

Ἀλεξάκης Ἐπ. — Βασδραβέλλης Γ. — Βελέλης Λάζ. — Καστρωμένος Π. — Κοντολέων Ἀλ. — — Λουκίδης Περ. — Μάνεσης Γ. Δ. — Μαρκόπολις Μιχ. Ἰακ. — Μελετόπουλος Χ. — Μυλωνᾶς Κ. — Πατρίκιος Β. — Πρασσᾶς Κ. Ι — Ῥαφαὴλ Ε. Ρ. — Τσιτσέλης Ἠλ. — Χατζόπουλος Μῆτσος.

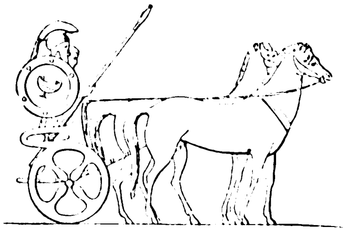

Digitized by Google

Η ΒΑΣΙΛΟΠΗΤΤΑ ΤΟΥ ΠΑΡΑΔΑΡΜΕΝΟΥ

— Βρὲ μαγκούφη, τεμπελχανᾶ! . . . εἶνε 'μέρα μεσημέρι καὶ ἀκόμη δὲν ἐσηκώθηκες;

Τὴν ἀβρόφρονα ταύτην ἀποστροφὴν ἀπέτεινεν ἡ κυρία Θεοδώρα Παραδαρμένου πρὸς τὸν πλησίον της κοιμώμενον ἀξιότιμον σύνευνόν της.

Ὁ κ. Ζαχαρίας ἤνοιξε τοὺς ὀφθαλμούς. Τὸ ἀληθὲς εἶνε ὅτι ἡ διαβεβαίωσις τῆς συζύγου του ὅτι ἦτο δῆθεν «'μέρα μεσημέρι» ἦτο ὁπωσοῦν ὑπερβολική. Διὰ τῶν ῥαγάδων τῶν παραθύρων ἔβλεπεν βασιλεῦον ἀκόμη πυκνὸν ἐπὶ τῆς γῆς τὸ νυκτερινὸν σκότος καὶ ἐν τῷ μέσῳ τῆς βαθυτάτης σιγῆς ἄλλο τι δὲν ἠκούετο εἰμὴ ἡ ὀξεῖα λαλιὰ τῶν περιπλανωμένων σαλεπτσήδων.

Ὁπωσδήποτε ὅμως, ἀφοῦ ἀφυπνίσθη, ἐδέησε νὰ ἐγερθῇ· ἄλλως τε ἡ ἀνατέλλουσα ἡμέρα ἦτο πολυάσχολος. Ἦτο ἡ τελευταία τοῦ ἔτους. Ἓν ἔτος ἐβυθίζετο εἰς τὴν αἰωνιότητα, ἓν ἔτος τὸ ὁποῖον ἔφερεν εἰς τὴν μυστηριώδη αὐτοῦ ἀνακεφαλαίωσιν ἀορίστως μὲν πολλὰς περιπετείας καὶ βασάνους ἐγγεγραμμένας εἰς τὴν μερίδα τοῦ κ. Ζαχαρίου, ὡρισμένως δέ: τέσσαρας ἀγωγὰς ἐνώπιον τοῦ εἰρηνοδικείου ὑπὸ τοῦ ψω-

ΜΑΡΙΑ
Εἰκὼν Τόμβα

Digitized by Google

μα, τοῦ παντοπώλου καὶ ἄλλων ἀνηλεῶν δανειστῶν, δύο ἀποτυχόντα συνοικέσια διὰ τὴν δεσποινίδα Οὐρανίαν, μίαν δραχμὴν διὰ τὸν Μαῦρον, τὸν κύνα τῆς οἰκογενείας, συλληφθέντα ὑπὸ τοῦ κυνοκτόνου καὶ ἐξαγορασθέντα διὰ λύτρων, πέντε δεκανεῖς τοῦ πυροβολικοῦ λαβόντας σχέσεις μετὰ τῆς Βασίλως, ἑκατὸν πεντήκοντα συγκρούσεις πρὸς τοὺς γείτονας ἐξ αἰτίας τοῦ Μιμίκου καὶ τριακοσίας ἑξήκοντα ἓξ μάχας ἐκ τοῦ συσταδὴν μετὰ τῆς ἀξιεράστου Θεοδώρας, καθότι συνέπεσε τὸ ἔτος νὰ εἶνε δίσεκτον.

Ὁ κ. Ζαχαρίας ἦτο ἀπερροφημένος ἐκ τῆς ἐπισημότητος τῆς ἡμέρας καὶ ἐκ τῶν παμπληθῶν ὑποχρεώσεων ἃς συνεπήγετο· διὰ τοῦτο ὅτε ὁ Μιμῖκος ἀναγινώσκων ἓν τῶν ἐμμέτρων συγχαρητηρίων τῶν σκουπιδιαραίων τὸν ἠρώτησε τί ἐσήμαινεν ἡ λέξις αἰωνιότης, ὁ γεννήτωρ ἀντὶ νὰ διατυπώσῃ τινὰ τῶν συνήθων σχοινοτενῶν ὅσον καὶ μεταφυσικῶν ὁρισμῶν ἠρκέσθη ν' ἀπαντήσῃ ὅτι ἡ αἰωνιότης ἦτο ἐκεῖνο τὸ πραγμα, τὸ ὁποῖον δὲν συνεβιβάζετο μὲ τὴν διάρκειαν των ὑποδημάτων τοῦ Μιμίκου καὶ τὸ ὁποῖον, ἂν ἤθελεν ἐξακολουθῇ νὰ τρίβῃ ταῖς μύταις τῶν παπουτσιῶν του, ἤθελε τοῦ σπάσει τὴν ἰδικήν του μύτην.

Ἡ πρωΐα κατηναλώθη ὁλόκληρος εἰς ἀγορὰς παντοίων τροφίμων, μία δὲ τῶν σπουδαιοτάτων μεριμνῶν τῆς ἡμέρας ἦτο καὶ ἡ βασιλόπηττα. Ἔπρεπε νὰ ἴδῃ τις μετὰ ποίας ὑπερηφανείας ἡ κυρία Θεοδώρα ἀπέπεμπε τους ὑπηρέτας ὅλων τῶν παντοπωλῶν καὶ χαλβατζήδων τῆς συνοικίας, ἕως νὰ ἐκλέξῃ τὴν καλλιτέραν ποιότητα τοῦ βουτύρου, μετὰ ποίας καρτερίας ἀπέκρουε τὰς ἐπανειλημμένας ἐφόδους τοῦ Μιμίκου κατὰ τοῦ μέλιτος, μετὰ ποίας θηριωδίας ἐπέπληττε τὴν Βασίλω διότι δὲν ἐζύμωνε καλά. Ἔπρεπε νὰ ἴδῃ τις κατόπιν μετὰ ποίας ἐπισημότητος ἐκομίσθη εἰς τὸν φοῦρνον ἡ πήττα τῆς οἰκογενείας. Εἰς τὸ μέσον ἐβάδιζεν ἡ Βασίλω κρατοῦσα ὑψηλὰ τὸ ταψίον ὡς ἱερὸν κειμήλιον. Ἑκατέρωθεν αὐτῆς ἔβαινον ἀγερώχως ὡς ἄγγελοι φύλακες ὁ Ζαχαρίας μετὰ τοῦ γόνου αὐτοῦ, εἵπετο δὲ ὁ Μαῦρος. Ἀπὸ τοῦ παραθύρου ἡ κυρία Θεοδώρα μετὰ τῆς δεσποινίδος Οὐρανίας ἔβλεπον τὸ θέαμα καὶ ἡ κυρία Παραδαρμένου μεγαλοφώνως συνίστα πρὸς τὸν σύζυγόν της :

— Πρόσεχε καλὰ αὐτὴν τὴν ξεμυαλισμένη νὰ μὴ τῆς πέσῃ !..

Ἡ πομπὴ αὐτὴ εἵλκυσε τὴν προσοχὴν τῆς συνοικίας καὶ πολλοὶ γείτονες ἐξῆλθον εἰς τὰ παραθυρα διὰ νὰ τὴν ἴδωσιν, εὐχόμενοι «καὶ τοῦ χρόνου καὶ εἰς ἔτη πολλὰ» εἰς τὸν κ. Ζαχαρίαν, ὅστις ἀπήντα μειδιῶν διὰ παρομοίων εὐχῶν.

Ἤδη ἀπέκλινεν ἡ ἡμέρα πρὸς τὴν δύσιν ὅτε ὁ κ. Ζαχαρίας μετὰ τῆς κυρίας Θεοδώρας, τῆς δεσποινίδος Οὐρανίας καὶ τοῦ Μιμίκου — τὸν ὁποῖον ἀπηλευθέρωσεν ἀπὸ τὰς χεῖρας τοῦ γείτονός των γηραιοῦ ἀνθυπασπιστοῦ, ἀγανακτήσαντος διότι ὁ Μιμῖκος πετροβολῶν τὴν γάταν εἶχε σπάσει μίαν γλάστραν ἰδικήν του — ἐξεκίνησε διὰ τὴν πανήγυριν τῆς παραμονῆς τῆς πρωτοχρονιας. Ἐκ τῶν κεντρικῶν ὁδῶν ἠκούετο προερχόμενος ὑπόκωφος, συνεχής, ἀδιαλειπτος ὁ ποικίλος θόρυβος τῶν Κρονίων, ἅτινα εὑρίσκοντο εἰς τὸ κατακόρυφον τοῦ παροξυσμοῦ ὅτε τὸ μελιτζανὶ φόρεμα τῆς κυρίας Παραδαρμένου καὶ τὸ κίτρινον πανταλόνιον τοῦ ἀξιοτίμου συμβίου της ἤστραψαν ὡς μετέωρα εἰς τὴν ὁδὸν Ἑρμοῦ. Ὁ ἀπεψιλωμένος ὑψηλὸς πῖλος τοῦ κ. Ζαχαρίου δὲν ἐβράδυνε νὰ γείνῃ ὁ σκοπός, καθ' οὗ δαψιλῶς ἐρρίπτοντο τὰ πυροκρόταλα πρὸς μέγιστον τρόμον τῆς εὐαισθήτου δεσποινίδος Οὐρανίας, ἐνῷ ἀφ' ἑτέρου ὁ Μιμῖκος κρατῶν ἐκ τοῦ κρασπέδου τοῦ ἐπενδύτου τὸν γεννήτορα, καθίστατο ἀληθὴς βάσανος διὰ τῶν ἐρωτήσεων καὶ τῶν ἀποριῶν του. Ὁ μικρὸς ἐσταμάτα ἀνὰ παν βῆμα περιεργαζόμενος τὰ ἐκτεθειμένα ἐμπορεύματα καὶ ἀποτείνων πρὸς τὸν πατέρα του παντοίας ἐρωτήσεις, ἐν αἷς ἀνεμιγνύοντο αἱ προσφάτως ἐκ τῶν παραδόσεων τοῦ σχολείου του ἀντληθεῖσαι συγκεχυμέναι ἱστορικαὶ καὶ μυθολογικαὶ γνώσεις :

— Μπαμπα, αὐτὸ τὸ μεγαλον ξύλινον ἄλογον εἶνε ὁ Δούρειος ἵππος ;

— Ναί.

— Μπαμπα, τί ἦτο ὁ Δούρειος ἵππος;

— Ὁ Δούρειος ἵππος ἦτο ἡ καμήλα, τὴν ὁποίαν κατεσκεύασεν ὁ Ἀλκιβιαδης εἰς τὴν πολιορκίαν τῆς Ἐρετρίας.

— Τῆς ὑπηρετρίας ;... Μπαμπα, τῆς ὑπηρετρίας ὁποῦ ἔχει ὁ κὺρ Λεωνίδας ὁ δικηγόρος ;

— Σοῦ εἶπα τῆς Ἐρετρίας, ἡ ὁποία εἶνε πόλις τῆς Σαμοθρακης καὶ ἡ ὁποία.... νὰ μὴ ξανασκουπισθῇς μὲ τὰ μανίκια σου ἀλλὰ μὲ τὸ μανδήλι, διότι θὰ σοῦ ξεκολλήσω τ' αὐτιά.

Αἴφνης κῦμα βίαιον τοῦ πλήθους ἀνέκοψε τὴν πορείαν των. Ἡ συμπαγὴς μαζα τῶν κατερχομένων ἐκ τῆς πλατείας τοῦ Συντάγματος συνεκρούσθη μὲ τὴν ἑτέραν συμπαγῆ μαζαν τῶν ἀνερχομένων ἐκεῖ παρὰ τὴν Καπνικαρέαν καὶ ἐν τῇ σχηματισθείσῃ δίνῃ διεσπάσθη ἡ ἑνότης τῆς οἰκογενείας Παραδαρμένου. Ἀφοῦ περιεστράφησαν ἐπὶ ἱκανὴν ὥραν, τὰ μεγαλα μέλη τῆς οἰκογενείας ἀνεῦρον ἄλληλα, ἀλλ' ὁ Μιμῖκος εἶχε γείνει ἄφαντος.

Φωνὴ σπαρακτικὴ ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ μητρικοῦ στήθους τῆς κυρίας Θεοδώρας, βρυχηθμὸς λεαίνης ἀναζητούσης τὸν ἀπολεσθέντα σκύμνον της.

— Τὸ παιδί μου ! ἀνεβόησε, τὸ παιδί μου.

Ἡ Οὐρανία ἐπεχείρησεν ἀπόπειραν λιποθυ-

Digitized by Google

μίας καὶ κλονισθεῖσα εὑρέθη εἰς τὰς ἀγκάλας νεαροῦ ἀνθυπολοχαγοῦ τοῦ πυροβολικοῦ τυχόντος ἐκ συμπτώσεως πλησίον της. Ὁ κ. Ζαχαρίας πελιδνὸς περιεπλανήθη ἐντὸς τοῦ κυκεῶνος ἐκείνου τοῦ πλήθους ὅπως ἀνεύρῃ τὸν ἀπολεσθέντα μικρόν, περιερχόμενος ἀπὸ τὰ καταστήματα τῶν ἀθυρματοπωλῶν εἰς τὰ τραπέζια τῶν πωλητῶν τῶν γλυκισμάτων, ἐρευνῶν καὶ ἐξετάζων· ἀλλ' εἰς μάτην, τὸ τέκνον της δὲν ἀνευρέθη.

Αἱ κραυγαὶ τῆς κυρίας Θεοδώρας ἐπετάθησαν ἅμα ὡς εἶδε τὸν σύζυγον ἐπανερχόμενον ἄπρακτον.

— Τὸ παιδί μου! ἐβόα ὀλοφυρομένη, τὸ παιδί μου... θὰ μοῦ τὸ 'πῆραν οἱ Ἑβραῖοι!

Αἱ φωναὶ τῆς κυρίας Παραδαρμένου καὶ ἡ παράδοξος αὐτῆς εἰκασία ὅτι οἱ Ἑβραῖοι εὗρον τὴν εὐκαιρίαν ν' ἁρπάσωσι τὸ τέκνον της τὴν παραμονὴν τῆς πρώτης τοῦ ἔτους εἰς τὸ κεντρικώτατον μέρος τῆς πόλεως καὶ ἐπὶ παρουσίᾳ μυριάδων λαοῦ, ἐκίνησε τὴν περιέργειαν πολλῶν καὶ ἤρχισεν ἤδη νὰ σχηματίζεται συνάθροισις περὶ τὴν ἀπορφανισθεῖσαν οἰκογένειαν. Ὁ ἀτυχὴς πατὴρ παραλαβὼν τὴν ἀπαρηγόρητον σύζυγον καὶ τὴν θυγατέρα του, ἥτις ἀνεπόλει μετὰ τρόμου κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν διάφορα τραγικὰ ἐπεισόδια ἁρπαγῆς παιδίων, ἅτινα εἶχεν ἀναγνώσει εἰς τὰς ἐπιφυλλίδας τῶν ἐφημερίδων, ἐπορεύθη εἰς τὴν κατοικίαν του μὲ τὴν ἀμυδρὰν ἐλπίδα ὅτι ἴσως εἶχεν ἐπιστρέψει ἐκεῖ ὁ υἱός του μετὰ τὴν ἐξαφάνισίν του. Καθ' ὁδὸν ἀντήχουν γοεροὶ οἱ λυγμοὶ τῆς κυρίας Θεοδώρας, ἥτις ἐν τῷ μέσῳ τοῦ πένθους της εὕρισκε καιρὸν ν' ἀποτείνῃ πικρὰς παρατηρήσεις πρὸς τὸν σύζυγόν της:

— Ἐσύ, μωρὲ κακομοίρη, τὰ φταῖς!... Ποῦ τὰ εἶχες τὰ στραβά σου καὶ ἄφισες νὰ χαθῇ τὸ παιδί;...

Ἡ ἀγωνία εὐτυχῶς δὲν διήρκεσε πολύ. Ὁ κ. Ζαχαρίας προπορευθείς, ἀφοῦ κατέφερεν ἰσχυρὸν λάκτισμα κατὰ τοῦ Μαύρου ὅστις προσῆλθε σείων τὴν οὐρὰν διὰ νὰ ὑποδεχθῇ αὐτόν, εἶδε τὸν Μιμῖκον εἰς τὴν εἴσοδον τῆς οἰκίας. Ὁ πατὴρ ἐξέφερε στεναγμὸν ἀνακουφίσεως φιλοδωρῶν ἅμα καὶ δι' ἑνὸς κολάφου τὸν ἀνευρεθέντα υἱόν· δύο δάκρυα ἀνέβλυσαν ἀπὸ τοὺς ἰκτερικοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς δεσποινίδος Οὐρανίας, ἐνῷ ἡ μήτηρ δραμοῦσα ἀνήγειρε καὶ ἠσπάζετο μετὰ φιλοστόργου περιπαθείας τὸ τέκνον της, ἐρωτῶσα:

— Σοῦ ἔκαμανε τίποτε;... Σοῦ ἔκαμανε τίποτε;...

Καὶ ἦτο τόση ἡ συγκίνησις καὶ ἡ ταραχή της ὥστε δὲν ἐννόησεν ὅτε τὸν ἀνήγειρεν ὅτι τὸ βάρος τοῦ Μιμίκου ἦτο ἐκτάκτως ἀνώτερον τοῦ συνήθους καὶ ὅτι ἡ γαστήρ του εἶχε λάβει ἐπιφόβους διαστάσεις.

Ἐν τοσούτῳ οἱ ἀπὸ τῆς πρωίας κόποι, οἱ δρόμοι, αἱ ἀλλεπάλληλοι συγκινήσεις εἶχον κινήσει τὴν ὄρεξιν τῆς οἰκογενείας. Ἄλλως τε ὁ ἀξιότιμος κ. Ζαχαρίας ἔπρεπε νὰ δειπνήσῃ ἐνωρίς, διότι ἦτο προσκεκλημένος εἰς τὴν οἰκίαν παλαιοῦ του φίλου, ἀρχαίου συμβολαιογράφου, καὶ εἶχε φροντίσει μάλιστα νὰ ἐφοδιασθῇ ἀπὸ πρωίας δι' ἑνὸς φυσεκίου γαζετῶν, ἐπειδὴ ἔμελλον νὰ παίξουν καὶ χαρτιὰ «διὰ τὸ καλὸν τοῦ χρόνου.» Διὸ ἡ Βασίλω διετάχθη νὰ στρώσῃ τὸ τραπέζι καὶ νὰ φέρῃ τὴν πήτταν.

Εἶχεν ἤδη συναχθῆ περὶ τὴν τράπεζαν ἡ οἰκογένεια καὶ ἀνέμενεν, ὅτε ἡ Βασίλω ἐπανῆλθεν ἔντρομος, τραυλίζουσα, ὠχρὰ ὑπὸ τὴν καλύπτουσαν τὸ πρόσωπόν της ἀκαθαρσίαν.

— Ἡ πήττα, εἶπε, δὲν εἰξεύρω τί ἔγεινε... δὲν ὑπάρχει πλέον!...

Ὁ Ξέρξης βλέπων τὴν καταστροφὴν τοῦ στόλου του, ὁ Αὔγουστος μανθάνων τὴν σφαγὴν τῶν λεγεώνων τοῦ Οὐάρου δὲν ᾐσθάνθησαν ἔκπληξιν καὶ ὀργὴν μεγαλειτέραν ἀφ' ὅσην ᾐσθάνθη ἡ κυρία Παραδαρμένου διὰ τὸ αἰφνίδιον ἄκουσμα.

— Τί λές, μωρὴ δαιμονισμένη; ἀνέκραξε καὶ ὥρμησεν εἰς τὸ μαγειρεῖον, παρακολουθουμένη ὑπὸ τῶν λοιπῶν.

Ἡ πήττα εἶχε τῷ ὄντι ἐξαφανισθῆ. Τὸ ταψίον κομισθὲν ὑπὸ τοῦ ὑπηρέτου τοῦ φούρναρη κατὰ τὴν ἀπουσίαν τῆς οἰκογενείας εὑρίσκετο ἐπὶ τῆς τραπέζης, ἀλλ' ἐντὸς αὐτοῦ μόλις διεσώζοντο ὀλίγα ἐλεεινὰ ψιχία, μόλις ἀπέμενον ὀλίγα ἴχνη ἐκ τῆς ῥοδοκοκκίνης καὶ καλοψημένης κρούστας.

— Ἐσὺ τὴν ἔφαγες! ἀνεβόησεν ἡ οἰκοδέσποινα καὶ ἐπέπεσε κατὰ τῆς Βασίλως μὲ διαθέσεις καννιβαλικάς.

Καὶ αἱ τρίχες τῆς κόμης τῆς ὑπηρετρίας ἀπεσπῶντο μανιωδῶς καὶ κατέπιπτον βροχηδὸν ὡς κάρφη ἀνατινασσόμενα εἰς τὸ ἁλώνιον ὑπὸ τοῦ δικράνου, καὶ αἱ ὀξεῖαι καὶ ἀλγειναὶ κραυγαί της προὐκάλουν τὴν συρροὴν περιέργων ἐκ τοῦ παρακειμένου παντοπωλείου.

— Ἐσὺ τὴν ἔφαγες μαζὶ μὲ τὸν ἀγαπητικό σου, μὲ ἐκεῖνον τὸν βρωμιάρη!... ἐβόα ἀφρίζουσα ἡ κυρία Θεοδώρα ἐνῷ οἱ στιβαροὶ γρόνθοι της κατέπιπτον ἐπὶ τῆς ῥάχεως τοῦ θύματός της.

— Ἐγὼ τὴν ἔφαγα ἢ ὁ γυιόκας σου; ἀπήντα ἡ Βασίλω ἥτις βαρυνθεῖσα ἐπὶ τέλους ἤρχισε ν' ἀνταποδίδῃ τὰ ἴσα πρὸς τὴν κυρίαν της.

Ὁ γυιόκας σου!... ἡ λέξις αὕτη ἐφώτισε διὰ μιᾶς τὴν κατάστασιν καὶ πρῶτος ὁ κύριος Ζαχαρίας ἐννόησε τὰ διατρέχοντα. Κατ' ἀρχὰς καὶ αὐτὸς εἶχεν ὑποπτεύσει τὴν Βασίλων ὡς ἔνοχον τοῦ στυγεροῦ ἐγκλήματος, ἀλλ' ἡ στάσις καὶ αἱ διαμαρτυρίαι αὐτῆς ἐκλόνισαν τὴν πεποίθησίν του· αἱ ὑποψίαι του τότε μετέπεσον

Digitized by Google

ἐπὶ τοῦ Μαύρου καὶ οἱ πόδες του πρὸ τῶν ὀμμάτων ἀνεζήτησαν τὸ κακοῦργον τετράποδον. Ἀλλ' ὁ ἀτυχὴς Μαῦρος εὑρίσκετο εἰς μίαν γωνίαν, ἀμεριμνῶν δι' ὅλην ἐκείνην τὴν τιτανομαχίαν, διότι ἦτο φαίνεται συνειθισμένος εἰς τὰς τοιαύτας σκηνὰς καὶ ἐμάσσα ἓν ξεροκόμματον μὲ τόσην ὄρεξιν, ὥστε ὁ δικαιοκρίτης κ. Ζαχαρίας, ὁ ἀκέραιος λειτουργὸς τῆς Θέμιδος δὲν ἠδύνατο νὰ παραδεχθῇ ὅτι ὁ σκύλος του ἦτο τόσον πανοῦργος, ὥστε νὰ ὑποκρίνηται τὸν πεινασμένον ἐνῷ πρὸ ὀλίγης ὥρας εἶχεν εὐφρανθῆ διὰ πλουσίας καὶ ἐκλεκτῆς εὐωχίας. Ὁ γυιόκας του!... αὐτὸς θὰ ἦτο βέβαια ὁ δράστης τοσούτῳ μᾶλλον, ὅσον ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς σκηνῆς εἶχε γείνει ἄφαντος.

Καὶ ἦτο αὐτὸς πράγματι ὁ ἔνοχος. Ἀποχωρισθεὶς κατὰ τύχην τῶν γονέων του ἐν τῇ ὁδῷ Ἑρμοῦ καὶ μὴ ἀνευρὼν αὐτοὺς μετά τινας ἐρεύνας ὁ μικρὸς κατεργάρης ἐπανῆλθε μόνος του εἰς τὸν οἶκον, ἰδὼν δὲ τὴν κατ' ἐκείνην τὴν ὥραν κομισθεῖσαν πήτταν κατελήφθη ὑπὸ τοῦ πειρασμοῦ. Ἡ Βασίλω ἀγνοοῦσα τὴν ἐπιστροφήν του εὑρίσκετο κατ' ἐκείνην τὴν ὥραν εἰς τρυφερὰν συνέντευξιν μετὰ τοῦ συμπατριώτου της στρατιώτου καὶ ἡ εὐκαιρία τὸν ἐνεθάρρυνεν. Ἔκοψε κατ' ἀρχὰς ἓν μικρὸν τεμάχιον καὶ ἐπειδὴ ἡ ὄρεξίς του κατὰ τὸ λόγιον τόσον μᾶλλον ηὔξανεν ὅσον μᾶλλον ἔτρωγε, τὴν ἔφαγεν ὅλην, μεθ' ὃ ἀνέμενε θαρραλέως τὰ γενησόμενα

— Γυναῖκα, γυναῖκα!... εἶπεν ὁ κ. Ζαχαρίας παρεμβαίνων, ἔλα τώρα, ἄφησέ την.

Καὶ μετὰ κόπου βοηθούμενος καὶ ὑπὸ τῆς Οὐρανίας κατώρθωσε ν' ἀποχωρίσῃ τὰς δύο συμπλακείσας, αἵτινες διὰ τῶν περιστροφῶν τοῦ ἑαυτῶν σώματος εἶχον ἀποτελέσει σύμπλεγμα πλαστικὸν ἀξιοθέατον, ἀνάλογον πρὸς τὸ τοῦ Λαοκόοντος. Ἐννοεῖται ὅτι τὸν Δράκοντα δὲν ἀντιπροσώπευεν ἐν αὐτῷ ἡ Βασίλω.

Ὁ ἔνοχος ἀνευρέθη καὶ συνελήφθη, μετὰ σύντομον δὲ διαδικασίαν κατὰ τὴν ὁποίαν τὸ οὖς αὐτοῦ ἦλθεν εἰς συχνὴν ἐπαφὴν μετὰ τῆς πατρικῆς χειρός, ἡ ἐνοχή του ἐξηκριβώθη. Ἤδη ὁ κ. Ζαχαρίας ἡτοιμάζετο νὰ ἀποτείνῃ διὰ τῆς παλάμης εὐγλώττους παραινέσεις ἐπὶ τοῦ αὐχένος τοῦ γόνου του, ἤδη ἡ κυρία Θεοδώρα ἐξέτεινεν ἐπιτακτικῶς τὴν χεῖρα λέγουσα πρὸς τὸν σύζυγον νὰ τῆς κάμῃ τὴν χάριν νὰ μὴ πειράξῃ τὸ παιδὶ «διότι ἔκαμε καὶ αὐτὸ μίαν αταξίαν ὡσὰν παιδὶ» ἀλλέως θὰ εἶχε νὰ κάμῃ μαζί της· ἤδη ἡ Οὐρανία προβλέπουσα νέαν οἰκογενειακὴν ῥῆξιν ἐβίαζε τοὺς δακρυχόους ἀδένας τῶν ὀφθαλμῶν της νὰ χύσωσι δάκρυα ἱκεσίας, ὅτε διὰ μιᾶς ὁ κ. Ζαχαρίας ἔστη ὡς ἠθοποιὸς καταλαμβανόμενος ἐν τῷ μέσῳ τῆς πράξεώς του ὑπὸ αἰφνιδίου λογισμοῦ καὶ ἀφῆκε φωνὴν σπαρακτικήν.

— Καὶ τὸ φλωρί; εἶπεν.

Αἴ βέβαια, καὶ τὸ φλωρί;... τί εἶχε γείνει τὸ φλωρί; Ἐκεῖνο, καλέ, τὸ κωνσταντινᾶτον τὸ ὁποῖον τοῦ εἶχε χαρίσει ὁ φίλος του ὁ ἔφορος εἰς τὸ Μελιγαλᾶ καὶ τὸ ὁποῖον τακτικὰ ἀπὸ τοῦ πρώτου ἔτους τοῦ γάμου του ἐχρησίμευε διὰ τὴν πήτταν τῆς Πρωτοχρονιᾶς, ἐξαγοραζόμενον τακτικῶς κατ' ἔτος διὰ τριάκοντα λεπτῶν, τὰ ὁποῖα γενναιοδώρως ἔδιδεν ὁ Ζαχαρίας πρὸς τὸν εὐτυχῆ κάτοχον τοῦ τμήματος τῆς πήττας ἐν ᾧ περιείχετο; Τί εἶχε γείνει τὸ φλωρί, τὸ ἱερὸν κειμήλιον, τὸ παλλάδιον τῆς οἰκογενείας; Βεβαίως κατεβροχθίσθη μετὰ τῆς πήττας καὶ κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἐξετέλει μυστηριώδη πορείαν ἐντὸς τῶν ἐσωτερικῶν λαβυρίνθων τοῦ ὀργανισμοῦ τοῦ λαιμάργου υἱοῦ του. Οἵα βεβήλωσις!

Χωρὶς νὰ θέλῃ ὁ πρᾶος κ. Ζαχαρίας, ὁ εἰρηνικὸς κ. Ζαχαρίας ἥρπασεν ἀπὸ τῆς ἐστρωμένης τραπέζης ἓν μαχαίριον καὶ διὰ τῆς ἄλλης χειρὸς ἀνέτρεψε τὸν υἱόν του σπαρακτικῶς οἰμώζοντα.

Ἦτο ἐξαισία ἡ στάσις ἐκείνη τοῦ πατρός, στάσις Ἀβραὰμ ἑτοίμου νὰ φονεύσῃ τὸν Ἰσαὰκ του, ἐνῷ ἡ Οὐρανία ἐρρίπτετο ἱκετευτικῶς παρὰ τὰ γόνατά του ἐπικαλουμένη τὸ ἔλεός του. Ἀλλὰ τὴν χεῖρα τοῦ νέου Ἀβραὰμ δὲν ἀνεχαίτισεν ἄγγελος ἐξ οὐρανοῦ· ἀπεναντίας ἡ ἀποστρέψασα τὴν αἱματοχυσίαν ἦτο ἡ κυρία Θεοδώρα. Ὁ σάρκινος ὄγκος τῆς κυρίας Παραδαρμένου ἀνετινάχθη ὅταν εἶδε τὸν κίνδυνον ὃν διέτρεχεν ὁ υἱός της καὶ μὲ τὴν φωνὴν ἐκείνην τὴν ἐπιτακτικὴν εἰς τὴν ὁποίαν πρὸ εἰκοσαετίας ἦτο συνειθισέμνος νὰ ὑπακούῃ ὁ πειθήνιος σύζυγος, ἐβόησεν:

— Ἄφησε, βρὲ ξεκουτιάρη, αὐτὰς τὰς ἀνοησίας νὰ μὴ τρομάξῃ τὸ παιδί... Αὔριον τὸ εὑρίσκεις τὸ φλωρί σου!...

Ἡ μάχαιρα κατέπεσεν ἀπὸ τὰς χεῖρας τοῦ μιαιοφόνου πατρός. Αὔριον!... ἡ κυρία Θεοδώρα εἶχε δίκαιον. Κατὰ τοὺς ἀναλλοιώτους φυσικοὺς νόμους, τὸ φλωρίον ἔμελλε τὴν ἐπομένην νὰ ἴδῃ πάλιν τὸ φῶς τῆς ἡμέρας.

Ἡ ἰδέα αὐτὴ κατεπράϋνε τὴν μῆνιν τοῦ κ. Ζαχαρίου, ὅστις ἀφοῦ ἠσπάσθη τὸν Μιμῖκον, ἐπλήρωσεν οἴνου τὸ ποτήριόν του καὶ ὑψώσας αὐτὸ εὔχαρις εἶπε πρὸς τὴν σύζυγον καὶ τὴν θυγατέρα:

— Ἔλα!... καὶ τοῦ χρόνου!

Χαραλαμπης Αννινος

ΕΚΑΤΟΝ ΦΡΑΓΚΑ

Τὴν ἔβλεπον πάντοτε, ὁσάκις διηρχόμην ὑπὸ τὰς στοὰς τῆς Πλατείας Ῥούγας, ἔξωθεν τῶν ἑορτασίμως κεκοσμημένων ῥωποπωλείων, κατὰ τὰς παραμονὰς τῆς Πρωτοχρονιᾶς. Ἦτο κόρη μικρά, πτωχή, σχεδὸν ῥακένδυτος, μὲ ἄτακτον μελανὴν κόμην, μὲ μεγάλους μέλανας ὀφθαλμούς, προσηλωμένους ἐν χαύνῳ ἐπιθυμίᾳ καὶ ἐπὶ ὥρας ὁλοκλήρους ἐπὶ τῶν ἀντικειμένων, τὰ ὁποῖα ἐλάτρευεν ἡ παιδικὴ της καρδία... Καὶ ἦσαν τόσα πολλὰ τὰ ἀντικείμενα ταῦτα! τόσον πλουσία ἡ συλλογὴ τῶν ἀθυρμάτων, τὰ ὁποῖα ἐπεδεικνύοντο ἑλκυστικὰ καὶ μαρμαίροντα, ὡς ὁλόχρυσα, ὑπὸ τὰ ὑαλώματα τῶν προθηκῶν! Αἱ κοῦκλαι πρὸ πάντων... ὤ, αἱ κοῦκλαι, ἄλλαι μὲ χρυσῆν κόμην καὶ μὲ ὡραῖα φορεματάκια, ἄλλαι γυμναὶ μ' ἓν ῥοδίζον ὑποκαμισάκι, ἄλλαι ὀχούμεναι ἐπὶ μικροσκοπικῶν ἁμαξίων, ὤ, πῶς ἐκίνουν τὸν ἔνθερμον ἔρωτά της, καὶ πῶς ὑπεδαύλιζον τὰς φιλοπαίγμονας ὀρέξεις της!..

Ἀλλ' ὅλαι ἦσαν διὰ τὰ εὐτυχῆ τέκνα τῶν πλουσίων, τὰ ὁποῖα παρηκολούθει διὰ ζηλοτύπου ὄμματος εἰσερχόμενα ἐντὸς τῶν καταστημάτων μετὰ τῶν γονέων των, καὶ κατὰ τὴν ἔξοδόν των ἀπάγοντα φαιδρῶς καὶ θριαμβευτικῶς τἀντικείμενα τῶν ὀνείρων τῆς πτωχῆς κόρης!.. Καὶ δι' αὐτὴν τίποτε... τίποτε... τὴν μητέρα της εἶχε μόνον, ἀλλὰ καὶ αὐτὴ δυστυχῶς δὲν εἶχε χρήματα διὰ νά της ἀγοράσῃ...

* * *

Μοῦ ἐκίνησε τὴν προσοχὴν ἡ πρὸ τῶν ἀθυρμάτων προσήλωσις τῆς μικρᾶς κόρης καὶ μίαν ἡμέραν — ἦτο ἡ παραμονὴ ἀκριβῶς τοῦ νέου ἔτους, μία ἡμέρα συννεφώδης καὶ μελαγχολικὴ ἐν Ζακύνθῳ, — τὴν ἐλυπήθην. Πτωχὸ κορίτσι τὸ καϋμένο, ἐσκέφθην, δὲν θὰ ἔχῃ κανένα νά της ἀγοράσῃ παιγνίδι· ἂς φανῶ ὀλίγον φιλάνθρωπος... ὅ,τι θὰ χάσω θά το εὕρω — λέγουν.

Καὶ κράξας τὴν μικράν, τὴν ἠρώτησα:

— Ἔρχεσαι μέσα νά σου κάνω τὸν μποναμᾶ σου;

Μὲ ἤκουσε κατηφής, σχεδὸν χωρὶς νά με ἀτενίσῃ. Ἀλλὰ μόλις ἀντελήφθη τῆς ἐννοίας τῶν λόγων μου, ἐστράφη ζωηρότατα μειδιῶσα ἓν μειδίαμα ἐγκλεῖον ἐλπίδα, εὐτυχίαν καὶ εὐγνωμοσύνην.

Εἰσήλθομεν. Ἐκείνη ἵστατο πλησίον μου, ἐγὼ περιέβλεπα διὰ νὰ ἐκλέξω καμμίαν κοῦκλαν.... ὄχι βέβαια βαρυτέραν τοῦ βαλαντίου μου. Εὗρον ἐπὶ τέλος μίαν καὶ δεικνύων αὐτὴν εἰς τὸν ὑπάλληλον, ἠρώτησα περὶ τῆς τιμῆς. Ἀλλὰ ταὐτοχρόνως μὲ διέκοψεν ἡ μικρὰ κόρη, καὶ ὠθοῦσα με διὰ τῆς χειρὸς μὲ ὕφος τολμηρὸν συγχρόνως καὶ δειλόν,

— Ἄ, ὄχι! ἐκείνη θέλω! μοὶ εἶπε.

Φεῦ! μοὶ ἐδείκνυε μίαν κοῦκλαν ἑκατὸν φράγκων!.. Ἵστατο ὀρθία ἐν τῷ μέσῳ, ἡ βασιλὶς τῆς ἀψύχου καὶ ὡραίας ἐκείνης ὁμηγύρεως, μία κοῦκλα γλαυκόφθαλμος, μὲ κυανοῦν μεταξωτὸν φόρεμα, κομψὴ καὶ μεγαλοπρεπής, ὡς ζῶσα πλουσία κυρία. Καὶ τὸ πτωχὸν κοράσιον αὐτὴν εἶχε ζηλεύσει, αὐτὴν εἶχεν ἀγαπήσει, αὐτὴν ἀπεθαύμαζε καὶ ὠνειροπόλει ἐπὶ τόσας ἡμέρας. Καὶ ποῦ νὰ ὑποπτεύσω τοιαύτην ἀντίθεσιν ἐν τῷ ἔρωτι! Καὶ πόσον μεγάλην ἐφανταζόμην τὴν εὐτυχίαν της, ἂν ἐδυνάμην νά της τὴν προσφέρω. Ἀλλ' ἐκόστιζεν ἑκατὸν φράγκα, καὶ ἔβλεπον τὸν ἀπαίσιον ἀριθμόν, κεχαραγμένον ἐπὶ τοῦ βάθρου, ὡς ἓν δυσεπίλυτον αἴνιγμα...

Ἔκαμα ὅ,τι ὑπηγόρευεν ἡ ἀνάγκη, ἡ ἀδυσώπητος ἀνάγκη.

— Αὐτὴ ὄχι, εἶνε πολὺ ἀκριβή, εἶπον πρὸς τὴν μικράν, μειδιῶν ἐν τῇ λύπῃ μου. Ὁ ὑπάλληλος ἐμειδίασεν ἐπίσης, ἀλλ' ἐκείνου τὸ μειδίαμα μοὶ ἐφάνη ἀποτρόπαιον... Ἡ μικρὰ κόρη ἐσοβαρεύθη, συνεστάλη καὶ δὲν ἐτόλμησε νὰ εἴπῃ τίποτε ἄλλο.

— Δός μας αὐτὴν ἐδῶ... Πόσο ἔχει; εἶπον πρὸς τὸν ὑπάλληλον.

— Πέντε φράγκα.

Τὴν ἔλαβα ἐκ τῶν χειρῶν τοῦ ὑπαλλήλου καὶ τὴν προσέφερα εἰς τὴν μικρὰν κόρην. Ἐμειδίασεν ἐκείνη καὶ ἐπρόφερεν ἓν δειλὸν «εὐχαριστῶ» Ἀλλ' ἦσαν ὅλα βεβιασμένα...τὸ ἐννόησα... Τὸ ὄνειρον τῆς κόρης δὲν ἐπληροῦτο. Τὴν εἶδον ἐξερχομένην, ἐν ᾧ ἐμέτρων τὰ χρήματα, μὲ βῆμα βραδύ, βλέπουσαν ἀκόμη γύρω της τὰ ἀθύρματα, καὶ κρατοῦσαν ἀμελῶς, σχεδὸν περιφρονητικῶς τὴν κοῦκλαν τῶν πέντε φράγκων, ὡς μίαν ἀπογοήτευσιν ὡς μίαν ἀποτυχίαν...Τὸ τελευταῖόν της βλέμμα ἐστράφη πρὸς τὴν μεγάλην κοῦκλαν τὴν ὁποίαν ἠγάπα...

* * *

Ἐν τῷ βίῳ τοῦ ἀνθρώπου ὑπάρχουσιν ἀληθῶς παράδοξοι στιγμαί. Ἐπὶ τῇ εὐποιΐᾳ μου ἐκείνῃ ἐγενόμην σιωπηλὸς καὶ σύννους. Εἰσῆλθον ἐκεῖ διὰ νὰ εὐαρεστήσω καὶ δυσηρέστησα. Τί κρῖμα! Διὰ νὰ ἦμαι εὐτυχὴς τὴν ἡμέραν ἐκείνην, καὶ πάντοτε ὁσάκις θά το ἐνεθυμούμην, ἔπρεπε νὰ ἔχω ἑκατὸν φράγκα διαθέσιμα!

Ἐν Ἀθήναις

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ.

Η ΖΩΗ

ΣΤΙΧΟΙ ΕΚ ΛΕΥΚΩΜΑΤΩΝ

1

Καὶ ἡ ζωή, ὅταν ἀρχίζῃ,
εἶνε 'σὰν τ' ἄγραφο χαρτί,
ποῦ 'λίγο 'λίγο θὰ μαυρίζῃ
Θεὸς τὸ ξέρει ἀπὸ τί.

2

Εἰς δύο πάντα ἡ ζωὴ μοιράζεται,
ἥλιο καὶ συννεφιά, χαρὰ κι' ὀδύνη.
Ἄξιος ὅποιος δὲν ἐπηρεάζεται
ἀπὸ ὅ,τι κι' ἂν ἡ Μοῖρά του τοῦ δίνει
καὶ οὔτε ἀπ' τὴν χαρὰ ἐνθουσιάζεται
καὶ οὔτε καταβάλλεται ἀπ' τὴν λύπη,
ἀλλ' ὅταν εὐτυχῇ δὲν ἐφαρπάζεται,
κι' ἂν ὅλα στερηθῇ, 'ς ὅ,τι τοῦ λείπει
δὲν κλαίει, ἀλλὰ λέγει: Δὲν χρειάζεται.

3

Εἰς τὸ ταξεῖδι τῆς ζωῆς,
ἐκεῖ ποῦ θ' ἀρμενίσῃς,
ἐμπρὸς θὰ φαίνετ' ἡ Ἐλπὶς
κι' ὀπίσω ἀναμνήσεις.
Μακάρι ὅσον προχωρεῖς
κι' ὅσο ὁ καιρὸς διαβαίνει,
πάντα μὲ πόθο νὰ 'μπορῇς
πρὸς τὰ ὀπίσω νὰ γυρνᾷς —
καὶ ἡ Ἐλπίς, ὅσο γερνᾷς,
πάντα ἐμπρὸς νὰ μένῃ.

Δ. ΒΙΚΕΛΑΣ.

Digitized by Google

ΟΥΡΑΝΙΑ

ὑπὸ Καμίλλου Φλαμμαριὸν

Ἡ Μοῦσα τοῦ οὐρανοῦ.

Α'.

Ἤμην ἐγὼ δεκαεπταέτης. Ἐκείνη ἐκαλεῖτο Οὐρανία.

Ἦτο ἴσως ἡ Οὐρανία ξανθὴ νεᾶνις κυανόφθαλμος, ὄνειρον ἐαρινόν, ἀθῶα ἀλλὰ περιέργος θυγάτηρ τῆς Εὔας; Ὄχι· ἦτο ἁπλούστατα, ὅ,τι ἦτο πάλαι, μία τῶν ἐννέα Μουσῶν, ἡ ἐφορεύουσα ἐπὶ τῆς Ἀστρονομίας, ἧς τὸ οὐράνιον βλέμμα ἐμψυχώνει καὶ διευθύνει τὸν χορὸν τῶν οὐρανίων σωμάτων· ἦτο τὸ ἀγγελικὸν ἰδεῶδες, τὸ ἐπιπλανώμενον ὑπεράνω τῶν γηΐνων βαρυτήτων. Δὲν εἶχεν οὔτε τὴν διεγερτικὴν σάρκα, οὐδὲ τὴν καρδίαν, ἧς οἱ παλμοὶ συγκοινωνοῦσιν ἐξ ἀποστάσεως, οὐδὲ τὴν χλιαρὰν θερμότητα τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς· ἀλλ' ὅμως ὑφίστατο εἰς κόσμον τινὰ ἰδανικόν, ὑπέρτερον καὶ ἀείποτε ἁγνόν, καὶ ἦτο μόλα ταῦτα ἀρκούντως ἀνθρωπίνη τό τε ὄνομα καὶ τὸ σχῆμα ὅπως ἐμποιήσῃ εἰς τὴν ψυχὴν ἐφήβου ἐντύπωσιν ζωηρὰν καὶ βαθεῖαν, ὅπως γεννήσῃ ἐν αὐτῇ αἴσθημα ἀόριστον, ἀνεξήγητον, θαυμασμοῦ καὶ σχεδὸν ἔρωτος.

Ὁ νέος οὗ ἡ χεὶρ εἰσέτι δὲν ἔθιξε τὸν θεῖον καρπὸν τοῦ δένδρου τοῦ Παραδείσου, οὗ τὰ χείλη μένουσιν ἀμαθῆ, οὗ ἡ καρδία εἰσέτι δὲν ἐλάλησεν, οὗ αἱ αἰσθήσεις ἐξεγείρονται ἐν τῇ ἀοριστίᾳ νέων πόθων, προαισθάνεται κατὰ τὰς ὥρας τῆς μονώσεως καὶ κατ' αὐτὰς προσέτι τὰς ὥρας τῆς διανοητικῆς ἐργασίας δι' ἧς ἡ σύγχρονος ἀγωγὴ ἐπιβαρύνει τὸν ἐγκέφαλόν του, τὴν λατρείαν, εἰς ἣν μέλλει μετὰ μικρὸν ν' ἀφιερωθῇ καὶ προσωποποιεῖ ἐκ τῶν προτέρων ὑπὸ διαφόρους τύπους τὸ θελκτικὸν ὂν τὸ κυμαινόμενον ἐν τῇ ἀτμοσφαίρᾳ τῶν ὀνείρων του. Θέλει, ἐπιθυμεῖ νὰ φθάσῃ τὸ ἄγνωστον αὐτὸ ὄν, ἀλλὰ δὲν τολμᾷ ἀκόμη καὶ ἴσως οὐδέποτε ἤθελε τολμήσει ἐν τῇ ἀγνότητι τοῦ θαυμασμοῦ του, ἂν πρόκλησίς τις ἐπιβοηθητικὴ δὲν ἤρχετο πρὸς ἐπικουρίαν του. Ἀφοῦ ἡ Χλόη εἶνε ἄπειρος, πρέπει ἡ ἀδιάκριτος καὶ περιέργος Λυκαίνιον νὰ ἀναλάβῃ ὅπως μυήσῃ τὸν Δάφνιν.

Καὶ ὅ,τι λαλεῖ πρὸς ἡμᾶς περὶ γοητείας τινὸς ἀγνώστου εἰσέτι δύναται νὰ μας θέλξῃ, νὰ μας ἐκπλήξῃ, νὰ μας σαγηνεύσῃ. Ψυχρὰ τις εἰκὼν κεχαραγμένη παριστῶσα ἁγνὸν ᾠοειδὲς πρόσωπον, ζωγραφία τις ἔστω καὶ ἀρχαία, ἔργον τι γλυπτικῆς — πρὸ πάντων τῆς γλυπτικῆς — ἐξεγείρει κίνησιν νέαν εἰς τὴν καρδίαν μας, τὸ αἷμα ἐκχέεται ὁρμητικῶς ἢ σταματᾷ, ἡ ἰδέα διέρχεται ὡς ἀστραπὴ διὰ τοῦ ἐρυθριῶντος μετώπου μας καὶ διαμένει μετέωρος ἐν τῷ ὀνειροπολοῦντι ἡμῶν πνεύματι. Αὕτη εἶναι ἡ ἔναρξις τῶν πόθων, ἡ ἔναρξις τῆς ζωῆς, ἡ ἠὼς ὡραίας θερινῆς ἡμέρας προαγγέλλουσα τὴν ἀνατολὴν τοῦ ἡλίου.

Ὁ πρῶτός μου ἔρως, τὸ νεανικόν μου πάθος εἶχεν, οὐχὶ βεβαίως ὡς ἀντικείμενον, ἀλλ' ὡς ἀφορμὴν . . . ἐν ἐκκρεμές. Εἶνε πολὺ ἀλλόκοτον αὐτό, ἀλλ' εἶνε ἀληθές. Ὑπολογισμοὶ λίαν ἀνούσιοι μὲ ἀπησχόλουν καθ' ἑκάστην ἀπὸ τῆς δευτέρας μέχρι τῆς τετάρτης μετὰ μεσημβρίαν ὥρας· ἐπρόκειτο περὶ διορθώσεως παρατηρήσεων ἐπὶ ἀστέρων ἢ πλανητῶν γενομένων κατὰ τὴν προηγουμένην νύκτα διὰ τῆς ἐφαρμογῆς ἐκπτώσεων προερχομένων ἐκ τῆς ἀτμοσφαιρικῆς διαθλάσεως, ἥτις πάλιν ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ὕψους τοῦ βαρομέτρου καὶ ἐκ τῆς θερμοκρασίας. Οἱ τοιοῦτοι ὑπολογισμοὶ εἶνε ἁπλοῖ ὅσον καὶ πληκτικοί· τοὺς κάμνει τις μηχανικῶς διὰ μέσου προητοιμασμένων πινάκων περὶ παντὸς ἄλλου ἐνταυτῷ σκεπτόμενος.

Ὁ κλεινὸς Λὲ Βερριὲ ἦτο τότε διευθυντὴς τοῦ Ἀστεροσκοπείου τῶν Παρισίων. Καίπερ μὴ ὢν ποσῶς καλλιτέχνης αὐτός, ἐκέκτητο ἐν τούτοις ἐν τῷ σπουδαστηρίῳ του ἐκκρεμὲς ὡρολόγιον ἐξ ἐπιχρύσου χαλκοῦ, ὡραιοτάτου ῥυθμοῦ, χρονολογούμενον ἀπὸ τὰ τελευταῖα ἔτη τῆς Αὐτοκρατορίας, προϊὸν τῆς σμίλης τοῦ Πραδιέ. Η βάσις τοῦ ἐκκρεμοῦς αὐτοῦ παρίστα ἐν ἀναγλύφῳ τὴν γένεσιν τῆς Ἀστρονομίας εἰς τὰ πεδία τῆς Αἰγύπτου. Οὐράνιος σφαῖρα ὁλόκληρος ἐκ μετάλλου, περιζωννυμένη ὑπὸ τοῦ ζῳδιακοῦ κύκλου καὶ ὑποβασταζομένη ὑπὸ σφιγγῶν ἔκειτο ἄνωθεν τῆς πλακός, θεότητες δὲ αἰγυπτιακαὶ ἐκόσμουν τὰς πλευράς. Ἀλλὰ τὸ κάλλος τοῦ καλλιτεχνήματος συνίστατο κυρίως εἰς ἐξαίσιον ἀγαλμάτιον τῆς Οὐρανίας, εὐγενές, χαρίεν, μεγαλοπρεπὲς οὕτως εἰπεῖν. Η ἐπουράνιος Μοῦσα ἵστατο ὀρθία· μὲ τὴν δεξιὰν χεῖρα ἐμέτρει διὰ διαβήτου τὰς μοίρας τῆς ἐνάστρου σφαίρας, ἡ δὲ ἀριστερά της καταπίπτουσα ἐβάσταζε μικρὸν ἀστρονομικὸν τηλεσκόπιον. Θαυμασία τὴν περιβολὴν ἔβλεπεν ἀκίνητος πρὸς τὰ ὕψη ἐν στάσει εὐγενεῖ καὶ πλήρει μεγαλείου. Οὐδέποτε εἶχον ἴδει μορφὴν ὡραιοτέραν τῆς ἰδικῆς της. Φωτιζομένη κατὰ μέτωπον ἡ ἁγνὴ αὕτη μορφὴ ἐφαίνετο σοβαρὰ καὶ αὐστηρά. Ἂν τὸ φῶς προήρχετο ἐκ τοῦ πλαγίου, ἡ μορφὴ καθίστατο μᾶλλον σκεπτική. Ἀλλ' ἂν τὸ φῶς κατέπιπτεν ἄνωθεν καὶ πλαγίως, ἡ εὐφρόσυνος μορ-

Digitized by Google

φὴ ἐφωτίζετο ὑπὸ μυστηριώδους μειδιάματος, τὸ βλέμμα της καθίστατο σχεδὸν θωπευτικὸν καὶ τὴν ἁβρὰν γαλήνην της διεδέχετο ἔκφρασις ποιᾶς τινος χαρᾶς, εὐθυμίας, εὐδαιμονίας, ἧς ἡ θέα ἦτο εὐχάριστος. Ἦτο οἱονεὶ ἐνδόμυχον ᾆσμα, ποιητικὴ μελῳδία. Αἱ μεταλλαγαὶ αὗται τῆς ἐκφράσεως ἐζωογόνουν ἀληθῶς τὸ ἄγαλμα. Μοῦσα καὶ θεὰ ἡ Οὐρανία ἦτο ὡραία, ἦτο θελκτική, ἦτο ἐξαισία.

Ὁσάκις προσεκαλούμην παρὰ τοῦ ἐξόχου μαθηματικοῦ, δὲν μοὶ ἐνεποίει ἐντύπωσιν ἡ ἰδέα τῆς παγκοσμίου αὐτοῦ φήμης. Ἐλησμόνουν τοὺς λογαρίθμους καὶ αὐτὴν τὴν ἀθάνατον ἀνακάλυψιν τοῦ πλανήτου Ποσειδῶνος καὶ ὑφισταμην μόνον τὸ γόητρον τοῦ καλλιτεχνήματος τοῦ Πραδιέ. Τὸ περικαλλὲς σῶμα τὸ θαυμασίως ἐξειργασμένον ὑπὸ τὴν ἀρχαιοπρεπῆ αὐτοῦ ἀμφίεσιν, ἡ χαρίεσσα τοῦ τραχήλου πρόσφυσις, ἡ ἐκφραστικὴ μορφὴ προσείλκυον τὸ βλέμμα μου καὶ ἐδέσμευον τὸν λογισμόν μου. Πολλάκις, ὅτε κατὰ τὴν τετάρτην ὥραν ἀπηρχόμεθα ἐκ τοῦ γραφείου ἐπανακάμπτοντες εἰς Παρισίους, ἔβλεπον κρυφίως διὰ τῆς ἡμικλείστου θύρας ἂν ἔλειπεν ὁ διευθυντής. Ἡ Δευτέρα καὶ ἡ Τετάρτη ἦσαν αἱ εὐνοϊκώτεραι ἡμέραι, ἡ πρώτη ἕνεκα τῶν συνεδριάσεων τοῦ Ἰνστιτούτου, ἐξ ὧν οὐδέποτε ἔλειπεν, ἡ δευτέρα δὲ ἕνεκα τῶν συνεδριάσεων τοῦ γραφείου τῶν Μηκῶν ἃς ἀπέφευγε μετ' ἄκρας περιφρονήσεως καὶ ἕνεκα τῶν ὁποίων ἀπουσίαζε καὶ ἐκ τοῦ Ἀστεροσκοπείου ἐπίτηδες ὅπως ἐπιδείξῃ ἔτι μᾶλλον τὴν περιφρόνησίν του.

Τότε ἐτοποθετούμην ἀντικρὺ τῆς προσφιλοῦς μου Οὐρανίας, τὴν παρετήρουν ἐν ἀνέσει, ἔβλεπον ἐκστατικὸς τὴν σωματικὴν καλλονήν της, καὶ ἀπηρχόμην μᾶλλον ηὐχαριστημένος ἀλλ' οὐχὶ καὶ μᾶλλον εὐτυχής. Μὲ κατέθελγεν ἀλλὰ καὶ μὲ ἐλύπει, διότι τὴν ἀπεζήτουν.

Ἑσπέραν τινὰ — τὴν ἑσπέραν καθ' ἣν ἀνεκάλυψα τὴν μεταβολὴν τῆς φυσιογνωμίας της ἀναλόγως πρὸς τὸν φωτισμὸν — εὗρον τὴν θύραν τοῦ σπουδαστηρίου ἐντελῶς ἀνοικτήν, λυχνία δέ τις ἀποτεθειμένη ἐπὶ τῆς ἑστίας ἐφώτιζε τὴν Μοῦσαν ἐν μιᾷ τῶν μᾶλλον γοητευτικῶν αὐτῆς ὄψεων. Τὸ φῶς ἐκ τοῦ πλαγίου πῖπτον ἐθώπευεν ἠρέμα τὸ μέτωπον, τὰς παρειάς, τὰ χείλη καὶ τὸν λαιμόν. Ἡ ἔκφρασις ἦτο θαυμασία. Ἐπλησίασα καὶ τὴν ἐθεώρησα ἀκίνητος κατ' ἀρχάς. Εἶτα μοὶ ἐπῆλθεν ἡ ἰδέα νὰ τοποθετήσω ἀλλαχοῦ τὴν λυχνίαν ὥστε νὰ πίπτῃ τὸ φῶς ἐπὶ τῶν ὤμων, τῶν βραχιόνων, τοῦ τραχήλου καὶ τῆς κόμης. Τὸ ἄγαλμα ἐφαίνετο ζῶν, σκεπτόμενον, ἀφυπνιζόμενον, καὶ μειδιῶν εἰσέτι. Ἀλλόκοτος ἐντύπωσις, αἴσθημα παράδοξον μὲ κατέλαβεν, ἤμην πράγματι ἐρωτευμένος· ἀπὸ θαυμαστοῦ ἐγινόμην ἐρωτόληπτος. Λίαν θὰ ἐξεπληττόμην τότε ἄν τις ἤθελε μὲ διαβεβαιώσει ὅτι δὲν ἦτο ἐκεῖνος ἀληθὴς ἔρως καὶ ὅτι ὁ πλατωνισμὸς αὐτὸς ἦτο παιδικὸν ὄνειρον. Ὁ διευθυντὴς ἔφθασεν ἐν τῷ μεταξὺ καὶ δὲν ἐφάνη τόσον πολὺ ἐκπλαγεὶς ὅσον ἐγὼ ἐφοβούμην διὰ τὴν παρουσίαν μου, καθότι συχνάκις διηρχόμεθα διὰ τοῦ σπουδαστηρίου ἐκείνου μεταβαίνοντες εἰς τὰς αἰθούσας τῶν τηλεσκοπίων. Ἀλλ' ὅτε ἀπέθετον τὴν λυχνίαν ἐπὶ τῆς ἑστίας: «Καθυστέρησες εἰς τὴν παρατήρησιν τοῦ Διός» μοὶ εἶπεν. Ἐνῷ δὲ ἐξηρχόμην: «Μήπως εἶσαι ποιητής;» προσέθηκε μετ' ἄκρας περιφρονήσεως, σύρων μακρῶς τὴν προτελευταίαν συλλαβήν, ὡς νὰ ἔλεγε ποιηηητής.

Ἠδυνάμην ν' ἀντιτάξω αὐτῷ τὰ παραδείγματα τοῦ Κεπλέρου, τοῦ Γαλιλαίου, τοῦ Δαλαμβέρτου, τῶν δύο Ἐρσχέλων καὶ ἄλλων ἐνδόξων σοφῶν, οἵτινες ὑπῆρξαν ποιηταὶ καὶ ἐνταυτῷ ἀστρονόμοι. Ἠδυνάμην νὰ ὑπενθυμίσω αὐτῷ τὸν πρῶτον διευθυντὴν αὐτοῦ ἐκείνου τοῦ Ἀστεροσκοπείου, Ἰωάννην Δομίνικον Κασσίνην τὸν ἐξυμνήσαντα τὴν Οὐρανίαν διὰ λατινικῶν, ἰταλικῶν καὶ γερμανικῶν στίχων. Ἀλλ' οἱ μαθηταὶ τοῦ Ἀστεροσκοπείου δὲν συνείθιζον ν' ἀπαντῶσιν ἐν οὐδεμιᾷ περιπτώσει πρὸς τὸν διευθυντήν, ὅστις ἦτο ἅμα καὶ γερουσιαστής. Οἱ γερουσιασταὶ ἦσαν τότε ἐπίσημα ὑποκείμενα καὶ ὁ διευθυντὴς τοῦ Ἀστεροσκοπείου ἦτο τότε ἰσόβιος. Ἄλλως τε ἀναντιρρήτως ὁ μέγας ἡμῶν γεωμέτρης θὰ παρετήρει τὸ θαυμαστότατον τῶν ποιημάτων τοῦ Δάντου, τοῦ Ἀριόστου, ἢ τοῦ Οὐγκὼ μετὰ τῆς αὐτῆς ἐσχάτης περιφρονήσεως μεθ' ἧς κύων τῆς Νέας Γῆς θὰ ἔβλεπε ποτήριον πλῆρες οἴνου φερόμενον εἰς τὸ στόμα του. Ἔπειτα ἀδιαφιλονικήτως εἶχον ἄδικον.

Πῶς μὲ κατεδίωκεν ἡ θελκτικὴ ἐκείνη μορφὴ τῆς Οὐρανίας μεθ' ὅλων τῶν ἐπαγωγῶν ἐκφράσεων τῆς φυσιογνωμίας της! Ἦτο τόσον ἐπίχαρι τὸ μειδίαμά της! Καὶ οἱ ὀρειχάλκινοι ὀφθαλμοί της εἶχον ἐνίοτε ἀληθὲς βλέμμα. Μόνον τοῦ λόγου ἐστερεῖτο. Ἀλλὰ τὴν ἐπομένην νύκτα, εὐθὺς ὡς ἐκοιμήθην, ἐπανεῖδον ἐνώπιόν μου τὴν ἐξαίσιον θεὰν καὶ τὴν φορὰν ταύτην μοὶ ἐλάλησεν.

Ὢ! ἦτο τῷ ὄντι ζῶσα... Πόσον ὡραῖον ἦτο τὸ στόμα της, πῶς θὰ ἠσπαζόμην τὰ χείλη της εἰς ἕκαστον λόγον!... «Ἐλθέ, μοὶ εἶπεν, ἐλθὲ εἰς τὸν οὐρανόν, ἐκεῖ ἐπάνω, μακρὰν τῆς Γῆς· θὰ ἵστασαι ἀνώτερον τοῦ ταπεινοῦ αὐτοῦ κόσμου, θὰ ἴδῃς τὸ ἄπειρον σύμπαν ἐν τῷ μεγαλείῳ αὐτοῦ. Ἰδού!... κύτταξε!»

Β'.

Τότε εἶδον τὴν Γῆν βυθιζομένην εἰς τὰ ἀχανῆ βάθη τοῦ ἀπείρου· οἱ θόλοι τοῦ Ἀστεροσκοπείου, οἱ πεφωταγωγημένοι Παρίσιοι κατήρχοντο ἐν τάχει. Καίτοι ἤμην ἀκίνητος ᾐσθάνθην

Digitized by Google

ούχ ήττον εντύπωσιν ανάλογον πρός εκείνην ήν υφίσταται ο εν αεροπόρω σφαίρα ευρισκόμενος ότε ανυψούμενος πρός τα ύψη βλέπει την Γήν κατερχομένην. Ανηρχόμην, ανηρχόμην διαρκώς, παραφερόμενος υπό μαγικής φοράς πρός το απρόσιτον ζενίθ. Η Ουρανία ευρίσκετο πλησίον μου ολίγον τι υψηλότερον εμού βλέπουσά με μετά γλυκύτητος και δεικνύουσά μοι τα κάτω βασίλεια. Η ημέρα είχεν ήδη επανέλθει.

Ανεγνώρισα την Γαλλίαν, τον Ρήνον, την Γερμανίαν, την Αυστρίαν, την Ιταλίαν, την Μεσόγειον, την Ισπανίαν, τον Ατλαντικόν Ωκεανόν, την Μάγχην, την Αγγλίαν. Πλήν πάσα αύτη η μικροσκοπική γεωγραφία εσμικρύνετο τάχιστα. Μετ' ολίγον η γηίνη σφαίρα εσμικρύνθη περιορισθείσα εις τας διαστάσεις της Σελήνης οία φαίνεται κατά το τελευταίον αυτής τέταρτον, κατόπιν δε εις τας διαστάσεις μικράς πανσελήνου.

« — Ιδού, μοι είπεν, η περίφημος αύτη γηίνη σφαίρα εφ' ής συνταράσσονται τόσα πάθη, η περικλείουσα εντός του στενού κύκλου της την σκέψιν τοσούτων εκατομμυρίων όντων, ών η όρασις δεν εξικνείται πέραν αυτής. Κύτταξε πόσον άπαν το φαινομενικόν μεγαλείόν της ελαττούται καθ' όσον ο ορίζων ημών ευρύνεται. Δεν διακρίνομεν πλέον την Ευρώπην από της Ασίας. Ιδού ο Καναδάς και η Βόρειος Αμερική. Πόσον μικροσκοπικά είναι πάντα ταύτα !

Διερχόμενος εγγύθεν της Σελήνης παρετήρησα τας ορεινάς τοποθεσίας του ημετέρου δορυφόρου, τας ακρωρείας ακτινοβολούσας εκ του φωτός, τας βαθείας κοιλάδας σκιεράς και επόθουν να σταματήσω όπως εξετάσω εγγύτερον την γείτονα αυτήν χώραν· αλλ' απαξιούσα να ρίψη έστω και εν βλέμμα η Ουρανία με παρέσυρε διά ταχείας πτήσεως εις τας αστρώας χώρας.

Εξηκολουθούμεν ν' ανερχώμεθα. Η Γή εσμικρύνετο επί μάλλον και μάλλον καθόσον απεμακρυνόμεθα αυτής και κατήντησε να φαίνηται απλούς αστήρ λάμπων εκ του ηλιακού φωτισμού εις το αχανές και ζοφερόν άπειρον. Είχομεν στραφή πρός τον Ήλιον τον αστράπτοντα εν τω διαστήματι χωρίς να φωτίζη αυτό, εβλέπομεν δε ταυτοχρόνως μετ' αυτού τους αστέρας και τους πλανήτας, ούς το φώς του δεν επεσκίαζε πλέον καθότι δεν εφώτιζε τον άορατον αιθέρα. Η αγγελική θεά μοι έδειξε τον Ερμήν πλησίον του Ηλίου κείμενον και την Αφροδίτην λάμπουσαν εις το αντίθετον μέρος, την Γήν ίσην πρός την Αφροδίτην ως πρός την θέαν και την λάμψιν, τον Άρην ούτινος ανεγνώρισα τας μεσογείους θαλάσσας και τας διώρυγας, τον Δία μετά των τεσσάρων αυτού τεραστίων Σεληνών, τον Κρόνον, τον Ουρανόν. Πάντες αυτοί οι κόσμοι, μοι είπε, συγκρατούνται εις το κενόν διά της έλξεως του Ηλίου, πέριξ του οποίου περιφέρονται μετά ταχύτητος. Είνε χορός εναρμόνιος φερόμενος περί το κέντρον. Η Γή δεν είνε ειμή πλωτή νήσος, χωρίδιον μικρόν της μεγάλης ηλιακής πατρίδος και αυτό το ηλιακόν κράτος άλλο τι δεν είνε ειμή επαρχία εν τω μέσω του απείρου των αστέρων.

Και ανηρχόμεθα ολονέν· ο Ήλιος και το σύστημά του απεμακρύνοντο ταχέως· η Γή δεν εφαίνετο πλέον ειμή ως στιγμή· και αυτός ο Ζεύς, ο τόσον κολοσσαίος κόσμος εφάνη ελαττωθείς όσον ο Άρης και η Αφροδίτη μέχρι σημείου μικροσκοπικού μόλις μείζονος από του της Γής.

Διήλθομεν αντικρύ του Κρόνου περιεζωσμένου υπό των γιγαντιαίων αυτού δακτυλίων, ού η μαρτυρία μόνη θα ήρκει όπως αποδείξη την άπειρον και ανείκαστον ποικιλίαν την επικρατούσαν εις το σύμπαν, του Κρόνου αποτελούντος αυτού καθ' εαυτόν αληθές σύστημα μετά των δακτυλίων του των σχηματισθέντων εξ ατόμων παρασυρθέντων εν τη σκοτοδινιώδη αυτού περιστροφή, και μετά των οκτώ δορυφόρων του, οίτινες τον συνοδεύουσιν ως ουράνιος ακολουθία !

Καθόσον ανηρχόμεθα, το μέγεθος του ηλίου μας ηλαττούτο. Μετ' ολίγον κατήλθεν εις την τάξιν των κοινών αστέρων, έπειτα απώλεσε πάν μεγαλείον, πάσαν υπεροχήν αυτού επί του ενάστρου πληθυσμού και εγένετο αστήρ μόλις ολίγον τι φωτεινότερος των άλλων.

[Μετάφρασις Χ.] Έπεται συνέχεια

Digitized by Google

Η ΕΟΡΤΗ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ ΕΝ ΒΕΝΕΤΙΑ·
Εἰκὼν Φ. Ζονάρου

Digitized by Google

ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ

ΔΟΥΝΑΙ ΚΑΙ ΛΑΒΕΙΝ

Ἐπὶ τοῦ γραφείου μου κεῖται τὸ φετεινὸν Χριστουγεννιάτικον τεῦχος τῆς Παρισινῆς Illustration. Ἀριστούργημα τυπογραφικῆς καλλιτεχνίας μὲ τὰ μεγάλα φύλλα καὶ τὰς περικαλλεῖς εἰκόνας του, μὲ τὸν πολυτελῆ χάρτην καὶ τὸ λαμπρὸν ἐξώφυλλον, μὲ τὰς ζωγραφίας αἱ ὁποῖαι λαλοῦν καὶ τὰς σελίδας τοῦ κειμένου, αἱ ὁποῖαι καὶ αὐταὶ ἔχουν ἔκφρασιν καὶ κάλλος, τὸ Χριστουγεννιάτικον τεῦχος εἶνε μᾶλλον κειμήλιον ἢ βιβλίον. Κατ'ἔτος ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῶν Χριστουγέννων πόσα τοιαῦτα δὲν γεμίζουν τὰς θήκας τῶν βιβλιοπωλείων τῆς Ἑσπερίας! Δυσκόλως δύνασθε νὰ εἴπετε ποῖον ἐξ ὅλων προτιμᾶτε, διότι ὅλα εἶνε ἀντάξια γεννήματα τῆς μαγικῆς ἑορτῆς, καὶ ὅλα φέρουν τὴν σφραγῖδα τῆς ἀκμῆς καὶ τοῦ πολιτισμοῦ. Ἀπό τινος καιροῦ φαίνεται ὡς νὰ συνάπτεται κρατερὸς ἀγὼν μεταξὺ τῶν Ἄγγλων καὶ τῶν Γάλλων περὶ τοῦ τίς νὰ τυπώσῃ τελειότερα, καλλιτεχνικώτερα τεύχη· μέχρι τινὸς οἱ Ἄγγλοι ἐκρίνοντο ὡς ἀπαράμιλλοι, ἐφέτος λέγεται ὅτι ἐκέρδισεν ἐπὶ τοῦ πεδίου τούτου ἀποφασιστικὴν νίκην ἡ Γαλλικὴ χάρις.

Δυστυχῶς ἐλάχιστα δύναμαι νὰ κρίνω ἐξ ἰδίων ὀφθαλμῶν περὶ τοῦ εἴδους τούτου τῆς καλλιτεχνικῆς κινήσεως. Τὰ ὀλίγα τεύχη ἅτινα ἐκομίσθησαν καὶ ἐνταῦθα, ἐντὸς τῶν κιβωτίων τῶν κ.κ. Βίλμπεργ, Μπὲκ καὶ Κασδόνη, μᾶλλον ὅπως χρησιμεύσωσιν ὡς δεῖγμα τῆς τεραστίου ἐργασίας ἥτις ἀλλαχοῦ τελεῖται ἢ ὅπως εὕρωσιν ἐν εὐρείᾳ κυκλοφορίᾳ ὑποδοχὴν ἀξίαν αὐτῶν, ἡρπάγησαν ὑπὸ τῶν φιλοβίβλων, ἢ διὰ νὰ εἴπωμεν ἀκριβέστερον ὑπὸ τῶν ἐρασιτεχνῶν τοῦ βιβλίου, οἵτινες ἐν Ἀθήναις δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι ἀριθμοῦνται ἐπὶ τῶν δακτύλων. Εἰς τούτους προσετέθησαν καὶ μερικοί, οἱ ὁποῖοι τὰ εὗρον, φυσικά, καὶ ἀξιόλογα δῶρα διὰ τὴν πρωτοχρονιάν. Εἰς τὸν κλῆρόν μου ἔλαχε τὸ τεῦχος τῆς Παρισινῆς Illustration. Θὰ προξενήσω εὐάρεστον ἔκπληξιν εἰς τὴν νέαν ἐξαδέλφην μου. Παρεκκλίνων τοῦ συνήθους, ἀντὶ τῶν χαρισμάτων, ἅτινα κατ' ἔτος τακτικῶς καὶ ἀπαραιτήτως ἐπαναλαμβάνονται, τόσον ὥστε νὰ τὰ μαντεύῃ πρὶν τῆς τὰ στείλω, ἰδοὺ ὅτι ἔχω νὰ τῆς προσφέρω κάτι τὸ ὁποῖον δὲν περιμένει. Εἶμαι βέβαιος ὅτι θὰ τῆς προξενήσω μεγάλην εὐχαρίστησιν — τόσον εὐθηνὰ ἀγορασμένην. Εἰς τὰ βάθη τῆς ἐπαρχίας ὅπου διαμένει, ἐν τῷ κύκλῳ τῶν ἁπλοϊκῶν οἰκείων τὸ πρωτότυπον δώρημα θὰ καταλίπῃ ἐνεξάλειπτον ἐντύπωσιν.

Καὶ ἐνῷ ἡ σκέψις αὐτὴ μὲ φαιδρύνει, δευτέρα σκέψις περικαλύπτει τὸ πνεῦμά μου ὡς ἐντὸς θλιβερᾶς ὁμίχλης. Σκέπτομαι ὅτι θὰ ἦτο πολὺ ὡραιότερον ἂν κατὰ τὴν ὥραν ταύταν εἶχον ἐδῶ καὶ ἀνεδίφων ἐπὶ τοῦ γραφείου μου, ἀντὶ γαλλικῶν τευχῶν μὲ παραστάσεις ἀλλοτρίων ἠθῶν καὶ ξενοτρόπους ὑποτυπώσεις αἰσθημάτων, δηλωτικῶν ξένου κόσμου καὶ ξένης ἀκμῆς καὶ τέχνης καὶ φιλολογίας, ἑλληνικὰ τοιαῦτα, γνήσια προϊόντα τῆς ἀττικῆς χάριτος, τῆς ἐθνικῆς προόδου, μὲ εἰκόνας αἱ ὁποῖαι νὰ μᾶς μεταφέρουν ὡς γνωρίμους σκηνὰς τῶν πατρίων καὶ τοῦ συγχρόνου βίου, νὰ ἐξεγείρουν ἐντὸς ἡμῶν ζωηρὰς ἀναμνήσεις καὶ ἰδιαιτέρας ὅλως συγκινήσεις, μὲ σελίδας κάτωθεν τῶν ὁποίων νὰ ἀναγινώσκωμεν προσφιλῆ ὀνόματα συγγραφέων καὶ ποιητῶν, οἱ ὁποῖοι νὰ ὁμιλοῦν πρὸς ἡμᾶς εἰς τὴν ἰδικήν μας γλῶσσαν! Πόσον ὡραιότερον— περισσότερον ἀκόμη — πόσον ἱερώτερον θὰ ἦτο τοιοῦτο χάρισμα εἰς τὴν νέαν ἐξαδέλφην μου· πῶς θὰ ἔλαλει εἰς τὸ πνεῦμα, εἰς τὴν καρδίαν, εἰς τὰς αἰσθήσεις της δι' ὅλων αὐτῶν τῶν σελίδων εὐγλωττότερον τοῦ πολυτελοῦς αὐτοῦ λευκώματος, ὅπερ θὰ τῆς κινήσῃ τὴν ἔκπληξιν καὶ τὸν θαυμασμόν, ἀλλά, φοβοῦμαι, τίποτε περιπλέον. Καὶ πόσον προθυμότερον θὰ ἔσπευδον ὅλοι οἱ ἐξάδελφοι, οἱ ὁποῖοι ἔχουν ἐξαδέλφας καὶ τὰς ἀγαποῦν ὡς ἐγώ, ὅλοι οἱ ἔχοντες ἀδελφούς, τέκνα, φίλους, συγγενεῖς, ἀντικείμενα μνήμης καὶ στοργῆς, πῶς θὰ ἔσπευδον, κάθε πρώτην τοῦ ἔτους νὰ ἐπωφεληθῶσι τῆς χρυσῆς εὐκαιρίας... Τὸ ἀληθὲς εἶνε ὅτι τὸ ἐθνικὸν δένδρον δὲν ηὔξησεν ἀκόμη διὰ νὰ ἀποδώσῃ καὶ τοιούτους καρπούς. Ἂς ἤμεθα εὐχαριστημένοι ὅτι μεμονωμέναι τινὲς ἀπόπειραι πρὸς ἐγκαθίδρυσιν καὶ παρ' ἡμῖν τοῦ καλλιτεχνικοῦ βιβλίου δὲν ἀπέβησαν καθ' ὁλοκληρίαν μάταιαι. Δὲν ἦλθεν ἀκόμη ἡ ὥρα του· χρειάζεται πρὸ τούτου νὰ προηγηθῶσιν ἄλλα στοιχεῖα προόδου καὶ ἀκμῆς· ἀλλὰ δὲν εἶνε μακρὰν ἡ ὥρα του, ὄχι.

Ἰδοὺ ἐκ τῶν πρώτων ἡ προσφιλής μας ***Ἑστία*** — καὶ πιστεύω ὅτι δὲν θὰ πειραχθῇ ἡ μετριοφροσύνη της — ἀπόφασιν ἔχουσα νὰ ἀγωνισθῇ κρατερῶς ὅπως παρασκευάσῃ ῥοδόστρωτον τὸν δρόμον καὶ εἰς τὸ ὀνειροπολούμενον τοῦτο βιβλίον, καὶ γενναίας ἐλπίδας ἐπιτυχίας τρέφουσα. «Δι' ἐλπίδος ζῇ καὶ δι' ἐλπίδος τρέφου», παραινεῖ ὁ ἀρχαῖος ποιητής. Ὁ εἰκοστὸς αἰὼν θὰ πραγματοποιήσῃ πολλὰ ἡμῶν ὄνειρα, καὶ δὲν ἀπέχομεν πολὺ ἐκείνου. Ἂς ἐλπίσωμεν καὶ ἡμεῖς καὶ ἐλπίζοντες ἂς ἀρκούμεθα ἐν ἐλλείψει ἰδίου φωτὸς βλέποντες διὰ τοῦ φωτὸς ὅπερ ἐκπέμπει μέχρις ἡμῶν ἡ Δύσις, τρέφοντες τὸ πνεῦμα διὰ τοῦ πνεύματος ἐκείνης, καὶ κρίνοντες ὡς ἀρίστην ἀπόλαυσιν τὴν ἀναδίφησιν καὶ κυριότητα ἑνὸς χριστουγεννιάτικου τεύχους, τὸ ὁποῖον μας ἔρχεται ἀπὸ τοὺς Παρισίους ἢ ἀπὸ τὸ Λονδῖνον, καὶ ἱκανοποιεῖ τὴν φιλοκαλίαν μας ὡς ἀνθρώπων πλει-

Digitized by Google

ότερον παρ' ότι τὸ κολακεύει τὴν ἐθνικήν μας ὑπερηφάνειαν ὁ Καζαμίας τοῦ Μαυρομμάτη.

Ὁπωσδήποτε εἶμαι ὑπερήφανος διὰ τὸ δῶρον τὸ ὁποῖον, ὡς εἶπον, ἐξέλεξα διὰ τὴν ἐξαδέλφην μου, ὑπερήφανος ἐφέτος διὰ τὴν εὐγένειαν αὐτοῦ, ἀλλὰ κατ' ἔτος εὐτυχής, παιδικώτατα εὐτυχὴς δι' ὁποιονδήποτε δῶρον τῆς προσφέρω. Καὶ ποῖος θὰ τὸ πιστεύσῃ; Ἂν δὲν ἐφοβούμην μὴ νομισθῶ ὅτι δανείζομαι τὰς φράσεις μου ἀπὸ τὰ λιμπρέττα τῶν μελοδραμάτων, θὰ ἔλεγα ὅτι μόνον δι' αὐτὴν τὴν ἡμέραν ζῶ· διὰ τὴν ἡμέραν καθ' ἣν τῆς προσφέρω τὸ δῶρόν μου. Δὲν ἀνήκω εἰς ἐκείνους οἵτινες θεωροῦσι τὴν γῆν «κοιλάδα κλαυθμῶνος». Πικρίας καὶ ἀπογοητεύσεις, στενοχωρίας καὶ ἀηδείας ἐν αὐτῷ τῷ βίῳ ὑπέστην καὶ θὰ ὑποστῶ· τὴν ἐργασίαν συνοδεύει ὁ κόπος, τὴν ἀργίαν ὁ ἔλεγχος, τὴν ἡδονὴν ὁ κόρος· ἡ ζωὴ εἶνε μακρὸν ποίημα τιτλοφορούμενον *Πλῆξις*, καὶ ἡ χαρὰ εἶνε βραχὺ ἐπεισόδιον, τὸ μόνον ἀπαντῶν ἐν τῷ μακρῷ τούτῳ ποιήματι. Ὑπάρχουν στιγμαὶ καθ' ἃς οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι μας φαίνονται ζῶα χυδαῖα καὶ ἀνυπόφορα, καὶ στιγμαὶ καθ' ἃς ἐντρεπόμεθα νὰ παρουσιάσωμεν εἰς τοὺς ἄλλους τὸν ἑαυτόν μας, διότι μας ἀπελπίζει ἡ ἠλιθιότης καὶ ἡ μωρία του. Ἀλλὰ τοιαῦται ψυχικαὶ καταστάσεις καὶ στοχασμοί, φαινόμενα τίς οἶδε τίνων κληρονομικῶν προδιαθέσεων, λείψανα τίς οἶδε τίνων προγονικῶν ἁμαρτιῶν, νέφη τοῦ βίου, ἐξατμίζονται καὶ ἐξαλείφονται, ὡς ἂν ὑπείκωσιν εἰς τοὺς αὐτοὺς νόμους καὶ τὰ σύννεφα τῆς ἀτμοσφαίρας, ἅμα ὡς ἐπιλάμψῃ ἐπὶ τοῦ οὐρανοῦ λαμπρὸς καὶ νικηφόρος ὁ ἥλιος. Ὅταν ἀνατέλλῃ ἡ ἀττικὴ ἡμέρα ἀνέφελος καὶ ἡλιοφεγγὴς καὶ κυανόχρυσον φῶς μας περιλούῃ, φεύγουν αἱ μέριμναι, λύεται ὁ κάματος, κοιμῶνται οἱ πόνοι, καὶ μία φροντὶς μὲ κατέχει καὶ πόθος εἷς μὲ κινεῖ: νὰ ἀφήσω τὴν στέγην τοῦ οἴκου, νὰ τρέξω ἔξω εἰς τοὺς δρόμους, νὰ πλανηθῶ εἰς τοὺς ἀγρούς, νὰ καθίσω παρὰ τὴν ἀκτήν, νὰ ζήσω ὀλιγώτερον ὡς ἄνθρωπος, περισσότερον ὡς ἁπλοῦν ἄτομον, ὡς μικρόβιον ἀδιάσπαστον τοῦ Σύμπαντος. Καὶ ἐπειδὴ τοιαῦται ἡμέραι δὲν εἶνε σπάνιαι εἰς τοὺς ἑλληνικοὺς ὁρίζοντας, ἕπεται ὅτι αἱ στιγμαὶ τῆς εὐφροσύνου καὶ ὀνειρώδους μέθης πλεονάζουν παρὰ τὰς στιγμὰς τῆς σπληνικῆς βαρυθυμίας. Ἀλλ' οὐδεμία εὐφροσύνη συγκρίνεται πρὸς τὴν βαθεῖαν χάριν ἐκείνης τὴν ὁποίαν αἰσθάνομαι τὴν παραμονὴν τῆς πρωτοχρονιᾶς ὁσάκις στέλλω τὸ δῶρον εἰς τὴν ἐξαδέλφην μου.

Εἰς τὴν φροντίδα ταύτην ὀφείλω τὰς εὐγενεστέρας συγκινήσεις μου. Ἐκ τῆς ταπεινῆς ταύτης ἐνασχολήσεως—ὢ ἰδιοτροπίαι τῆς ψυχῆς!—ἀποδέχομαι ὑψηλήν τινα ἀνακούφισιν. Ἀναπνέω ἐλευθερώτερα· αἰσθάνομαι ζωηρότερον ὅτι εἶμαι ἄνθρωπος. Εἶμαι πεπεισμένος ὅτι τῆς προξενῶ ἀληθινὴν εὐχαρίστησιν, καὶ τοῦτο ἀρκεῖ νὰ μὲ καταστήσῃ ἀληθινὰ εὐτυχῆ. Καὶ τί ἄλλο εἶνε ἡ εὐτυχία; Τὴν φανταζόμεθα ἀτέρμονα καὶ δυσπροπέλαστον ὡς ὁ ὠκεανός, καὶ ἐκείνη εἶνε τὸ ποτήριον τοῦ διαυγοῦς καὶ δροσεροῦ ὕδατος τὸ ὁποῖον καταπαύει τὴν δίψαν μας. Ἀλλὰ δὲν νομίζετε ὅτι ἡ οὐσία τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς μετέλαβε πολλοῦ ἡρωϊσμοῦ, καὶ ὅτι ἐν τῇ φύσει αὐτῆς ἔγκειται ἁγνότερον νὰ ἀγάλλεται ὅταν διὰ τοῦ ὕδατος ἐκείνου καταπαύει οὐχὶ τὴν ἰδικήν της ἀλλὰ τοῦ πλησίον τὴν δίψαν, νὰ αἰσθάνεται βαθύτερα τὴν μακαριότητα τοῦ διδειν ἐκείνης τοῦ λαμβάνειν; Καὶ δὲν νομίζετε ὅτι ὁ φιλάργυρος καταδικασμένος εἰς τὴν αἰωνίαν στέρησιν τοῦ εὐγενεστέρου πλούτου, ὅστις εἶνε ἡ ἐκ τοῦ διδειν εὐτυχία, εἶνε ὁ τλημονέστατος τῶν θνητῶν; Ὑπάρχουν οἱ διαβεβαιοῦντες ὅτι καὶ ἡ φιλαργυρία ἔχει τὴν ποίησιν αὐτῆς, ὑψηλὴν καὶ ἀπρόσιτον εἰς τοὺς κοινοὺς καὶ μὴ φιλαργύρους ἐκ τῶν θνητῶν· ὅτι οὐδεμία ἡδονὴ ὑπερβάλλει τὸ ἀκόρεστον συναίσθημα τῆς κτήσεως καὶ κυριότητος τοῦ χρυσίου διὰ τὸ χρυσίον, αὐτὸ ἀρχὴν καὶ τέλος τῆς δημιουργίας. Ἂν μάλιστα παράσχωμεν πλήρη πίστιν εἰς τὸν ὁρισμὸν καὶ καθ' ὃν «εὐτυχὴς εἶνε ἐκεῖνος ὅστις νομίζει ὅτι εἶνε εὐτυχής», δὲν θὰ δυσκολευθῶμεν νὰ συγκαταριθμήσωμεν μετὰ τῶν Βενιαμὶν τῆς Τύχης τοὺς Σάϋλλοκ τοῦ παλαιοῦ καὶ τοῦ νέου κόσμου. Ἀλλ' ἐνθυμοῦμαι ὅτι πρό τινων ἡμερῶν ἀκριβῶς ἐν Ἀθήναις εὑρέθη παρὰ τὰ Παραπήγματα ἐντὸς τρώγλης ἄνθρωπος νεκρός· εἶχεν ἀποθάνει ἐκ πείνης καὶ ψύχους. Καὶ εὑρέθησαν ὑπὸ τὸ προσκέφαλον τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου 15 λίραι, μὲ τὰς ὁποίας ἠδύνατο νὰ θερμανθῇ καὶ νὰ πληρώσῃ τὸν στόμαχον καὶ νὰ ζήσῃ ὡς ὀλίγοι· ἀλλ' ἦτο φιλάργυρος καὶ ἐπροτίμησε νὰ ἀποθάνῃ. Δὲν θὰ ἐδυσκολευόμην νὰ τὸν καταγράψω εἰς τὸν κατάλογον τῶν εὐτυχῶν. ἀρκεῖ νὰ ἐπειθόμην ὅτι αἱ ἡμέραι καὶ αἱ νύκτες τὰς ὁποίας διῆλθεν ἐντὸς τῆς τρώγλης του βασανιζόμενος ὑπὸ τῆς πείνης καὶ τοῦ ψύχους ἦσαν ἡμέραι καὶ νύκτες ἀπολαυστικῆς ὀλβιότητος.

Μᾶς λέγουν ὅτι μόνον τὰ παιδία αἰσθάνονται τὴν ἄφατον γλυκύτητα τοῦ δώρου τῆς πρωτοχρονιᾶς. Δὲν ἔχουν ἄδικον· ὅταν τις ὑπερβῇ τὰ ὅρια τῆς ἡλικίας ἐκείνης καθ' ἣν τὰ πάντα παρίστανται ὑπὸ γοητευτικὰ χρώματα —εἶνε πλέον ἡ τετριμμένη ἡ ἀλήθεια—ἀδυνατεῖ νὰ αἰσθανθῇ τὴν γοητείαν, τὴν ὁποίαν διαχέει ἡ ἐμφάνισις, ὡς θεοῦ τινος φερομένου ἐπὶ χρυσῆς νεφέλης, ὡς Μεσσία ὀνειροποληθέντες, προφητευθέντος καὶ προσδοκωμένου, ἀλλὰ πάντοτε ἀνωτέρου τῆς προσδοκίας, ἡ ἐμφάνισις καὶ τοῦ κοινοτέρου παιγνίου. Εἶμαι βέβαιος ὅτι ἂν μοῦ πέσουν αἱ 100 χιλιάδες τοῦ λαχειοφόρου δα-

Digitized by Google

νείου τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης—πρᾶγμα τὸ ὁποῖον ἄλλως τε ὅσον ματαίως, τόσον διαπύρως εὔχομαι — δὲν θὰ ἠλεκτρισθῶ ἐκ τῆς ἀφάτου ἐκείνης ἡδύτητος ὑφ' ἧς ἠλεκτρίσθην πρὸ εἰκοσιπενταετίας πρὸ τῆς θέας ἑνὸς ξυλίνου ἱππαρίου, τὸ ὁποῖον μοῦ ἔφερεν ὡς δῶρον τῆς πρωτοχρονιᾶς ὁ πάππος μου. Ἀλλ' ἀφ' ἑτέρου καὶ πόσον δίκαιον ἔχουν οἱ πιστεύοντες ἀδιστάκτως ὅτι, ἂν διὰ τὰ παιδία ἡ εὐτυχία ἐν τῷ βίῳ συνίσταται εἰς τὸ νὰ λαμβάνουν, δι' ἡμᾶς τοὺς ἄλλους, οἵτινες δὲν εἴμεθα παρὰ μεγάλα παιδία ἡ εὐτυχία ἐν τῷ βίῳ συνίσταται εἰς τὸ νὰ δίδωμεν.

Καὶ δι' αὐτὸ κεκλιμένος πρὸ τοῦ γραφείου μου φυλλογῶ μὲ πόθον καὶ μὲ ὄρεξιν τὸ Χριστουγενιάτικον τεῦχος τῆς Παρισινῆς Illustration. Καὶ δι' αὐτὸ εὑρίσκω τόσον βαθύν, τόσον ἁρμονικὸν καὶ ἀλησμόνητον τὸν στίχον τοῦ γάλλου ποιητοῦ τὸν ὁποῖον ἀναγινώσκω ἐν μιᾷ τῶν σελίδων του :

Le seul bonheur qu'on a vient du bonheur qu'on donne !

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ.

ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΑ ΔΩΡΑ

ΣΥΖΥΓΙΚΟΣ ΔΙΑΛΟΓΟΣ

Ο ΚΥΡΙΟΣ. — Ἀλήθεια, δὲν εἶνε εὐχάριστον, ἀλλὰ δὲν ἠμποροῦμεν νὰ τὸ ἀποφύγωμεν.

Η ΚΥΡΙΑ. — Βέβαια.

Ο ΚΥΡΙΟΣ. — Ἀφοῦ ἐγευματίσαμεν καὶ τρεῖς φορὰς εἰς τὸ σπίτι των.

Η ΚΥΡΙΑ. — Ἔχομεν τὴν ὑποχρέωσιν...

Ο ΚΥΡΙΟΣ. — Ἄλλέως θὰ μᾶς πάρουν διὰ παρασίτους. Πρέπει λοιπὸν κάτι νὰ χαρίσωμεν τῆς κυρίας.

Η ΚΥΡΙΑ. — Σὰν τί ;

Ο ΚΥΡΙΟΣ. — Αἴ, ξεύρω κ' ἐγώ ; ἐσὺ νὰ εὕρῃς τίποτε κατάλληλον.

Η ΚΥΡΙΑ. — Κανένα κόσμημα... ἕνα βραχιόλι...

Ο ΚΥΡΙΟΣ. — Δηλαδὴ τὸ ὀλιγώτερον διακοσίων δραχμῶν ἱστορία· τῆς εἶνε πολύ.

Η ΚΥΡΙΑ. — Τί νὰ γείνῃ ; ἀφοῦ ἐφάγαμε καὶ τρεῖς φορὰς 'ς τὸ σπίτι της.

Ο ΚΥΡΙΟΣ. — Τοὐλάχιστον νὰ ἦσαν τῆς προκοπῆς τὰ γεύματα !

Η ΚΥΡΙΑ. — Μάτι νὰ μὴν τὴν πιάσῃ τὴν μαγειρική της καὶ τὴν νοικοκυροσύνη της!

Ο ΚΥΡΙΟΣ. — Μάλιστα τὸ τελευταῖον ! Τὸ ἐνθυμοῦμαι καὶ ἀνακατώνεται τὸ στομάχι μου. Μὰ νὰ σοῦ 'πῶ, γυναῖκα, ἀπὸ τέτοια τραπέζια ἠμπορεῖ κανένας νὰ βγάλῃ τὴν ὑποχρέωσιν καὶ μὲ μικρότερον δῶρον.

Η ΚΥΡΙΑ. — Ἕνα δακτυλίδι...

Ο ΚΥΡΙΟΣ. — Πάλιν τοὺς πληρώνομεν διπλᾶ τὸ φαγὶ ποῦ ἐφάγαμεν. Ἕνα φθηνότερον πρᾶγμα.

Η ΚΥΡΙΑ. — Τότε μία ὀμπρέλλα φθάνει.

Ο ΚΥΡΙΟΣ. — Ἀλήθεια· θαρρῶ μάλιστα πῶς δὲν ἔχουν καὶ ἀρκεταῖς ὀμπρέλλαις εἰς τὸ σπίτι. Εἰς τὸ τελευταῖον τραπέζι ....

Η ΚΥΡΙΑ. — Ἐκεῖνο τὸ βρωμοτράπεζον, ποῦ μᾶς ἐτάϊσαν ὅλο χορταρικὰ σὰν νὰ ἤμεθα κατσίκαις...

Ο ΚΥΡΙΟΣ. — Καὶ ἕνα κρέας ποῦ ἦτον σὰν μεντζεσόλα... Ἐνθυμοῦμαι πῶς ἔβρεχε ὅταν ἦτον νὰ φύγωμεν καὶ οὔτε ἔστειλαν νὰ μᾶς φέρουν ἀμάξι, οὔτε κἂν μᾶς ἔδωκαν ὀμπρέλλαις.

Η ΚΥΡΙΑ. — Καὶ ἐχάλασα τὸ πράσινό μου φόρεμα.

Ο ΚΥΡΙΟΣ. — Κ' ἐγὼ τὸ 'ψηλό μου καπέλλο.

Η ΚΥΡΙΑ. — Καὶ γιὰ τὸ εὐχαριστῶ νὰ δώσωμεν τώρα καὶ τριάντα δραχμὰς νὰ τῆς πάρωμε ὀμπρέλλαν τῆς κυρίας. Πολὺ τῆς πάει κάτι φθηνότερον.

Ο ΚΥΡΙΟΣ. — Ἄ, εὗρῆκα· μία τοῦρτα εἶνε ἀρκετή.

Η ΚΥΡΙΑ. — Καὶ μὲ τί δόντια νὰ τὴν φάγῃ ἡ κακομοῖρα ;

Ο ΚΥΡΙΟΣ. — Ἕνα μπουκέτο λοιπόν.

Η ΚΥΡΙΑ. — Μοῦτρα γιὰ ἄνθη. Τρυφερὰ ὕπαρξις, βλέπεις, ποῦ πιάνεται καθε ἡμέρα μὲ τὸν ἄνδρα της.

Ο ΚΥΡΙΟΣ. — Τί ; δὲν ζοῦν καλά ;

Η ΚΥΡΙΑ. — Σὰν τὸν σκύλον μὲ τὴν γάτα.

Ο ΚΥΡΙΟΣ. — Καὶ θὰ τῆς στείλωμεν καὶ δῶρον γιὰ νὰ φανῇ πῶς τάχα εἴμεθα μὲ τὸ μέρος της; Ὄχι, ποτέ. Στεῖλε τὰ ἐπισκεπτήριά μας εἰς ἕνα φάκελλον καὶ φθάνουν.

Η ΚΥΡΙΑ. — Μὰ τὸ ξεχάσαμεν πῶς πέρυσι μοῦ εἶχαν στείλῃ ἕνα ὡραῖον χαλάκι· ἴσως μοῦ στείλουν καὶ φέτος τίποτε.

Ο ΚΥΡΙΟΣ. — Καὶ πρέπει νὰ σου στείλουν γιὰ νὰ μᾶς ξεπληρώσουν τὴν χάριν ποῦ τοὺς κάμνομεν νὰ πηγαίνωμεν εἰς τὰ τραπέζιά των.

Δσ (Μίμησις)

Digitized by Google

ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ ΤΗΣ ΑΓΑΠΗΣ

Ο ΞΥΛΙΝΟΣ ΒΙΟΛΙΣΤΗΣ

Ἦτον ἕνας βιολιστὴς μὲ παρδαλὰ ρούχα καὶ μὲ ὑψηλὸν σκοῦφον· εἰς τὸν λαιμόν του ἐκρατοῦσε σφιγμένο τὸ βιολί του καὶ μὲ τὸ ἄλλο χέρι τὸ δοξάρι· ἐκουρδίζετο καὶ ἔπαιζεν ὡσὰν ἀληθινὸς βιολιστής. Καὶ ὅμως δὲν ἦτον ἀληθινός, ἦτον ἀπὸ ξύλο, ἀπὸ ἕνα σπάνιον ξύλο: τὸ ξύλο τῆς Ἀγάπης. Τί εἶνε αὐτὸ τὸ ξύλο καὶ ἀπὸ τί δένδρο κόπτεται δὲν ἠξεύρω, ἠξεύρω μόνον πῶς κάθε ἄνθρωπος καμωμένος ἀπὸ τέτοιο ξύλο ἠμπορεῖ ν' ἀγαπήσῃ σὰν ζωντανὸς ἄνθρωπος.

Ὁ βιολιστὴς ἅμα ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον ἐτυλίχθηκε μέσα εἰς χαρτί, ἐκλείσθηκε εἰς χονδρὸν κουτὶ καὶ ἐστάλθηκεν εἰς ἓν ἐμπορικὸν διὰ νὰ πωληθῇ σὰν νὰ ἦτον σκλάβος ὁ κακόμοιρος.

Ὁ ἔμπορος τὸν ἔστησεν εἰς τὸ παράθυρον. Ἐκεῖ τὸν ἔβλεπαν οἱ διαβάται καὶ τοὺς ἔβλεπε καὶ αὐτός, χωρὶς νὰ ἐννοοῦν ἐκεῖνοι ὅτι ἦτο κρυμμένη ζωὴ εἰς τὸ ἄψυχο ξύλο. Ὁ ἔμπορος κἄποτε τὸν ἐκούρδιζε καὶ τότε πλέον ἐμαζεύετο κόσμος πολύς, πρὸ πάντων παιδιά, καὶ ἄκουαν μὲ θαυμασμὸν τὴν γλυκειὰν φωνὴν τοῦ βιολιοῦ του. Αὐτὴ ἡ φωνὴ εἶχε κἄτι ξεχωριστόν, κἄτι ποῦ ἔφτανεν ἕως τὴν καρδιά. Ὅλοι ἐνόμιζαν πῶς ὁ τεχνίτης εἶχεν ἐπιτύχῃ τὴν μηχανήν του· δὲν ἤξευραν πῶς μέσα εἰς τὸ ἄψυχο ξύλο ἦτον κρυμμένη ζωή, δὲν ἐφαντάζοντο πῶς καὶ ἀφοῦ ἐξεκουρδίζετο ἡ μηχανὴ ὁ βιολιστὴς ἔπαιζε τὸ βιολί του μόνος μὲ τὴν δύναμιν τῆς ἀγάπης ποῦ εἶχε μέσα του.

Ἀλλὰ δὲν ἔπαιζε δι' ἐκείνους ποῦ ἐμαζεύοντο καὶ ἔχασκαν ἔξω ἀπὸ τὰ τζάμια τοῦ παραθύρου· οὔτε τοὺς ἐλογάριαζεν, οὔτε τὸν ἔμελεν. Ἔπαιζε μόνον διὰ τὴν ἀγάπην του· καὶ ἡ ἀγάπη του ἦτο μία ὡραία κούκλα ὑψηλοτέρα ἀπὸ ὅλας τὰς ἄλλας, λυγερή, ξεχωριστὴ εἰς τὴν χάριν, μὲ κατακόκκινον φόρεμα στηλωμένη ἀντικρύ του εἰς τὸ ἴδιον παράθυρον τοῦ ἐμπορικοῦ.

Ὁ βιολιστὴς αὐτὴν ἀντίκρυσε πρώτην ἅμα ἐβγῆκεν εἰς τὸ φῶς τῆς ἡμέρας ἀπὸ τὸ χονδρὸν κουτί του καὶ εἰς αὐτὴν ἐχάρισεν ὅλην την ἀγάπην ποῦ εἶχε μέσα του. Ἄλλος κόσμος δὲν ἦτον ἐκτὸς τῆς κούκλας. Ἔζουσε πλέον δι' αὐτήν, μόνον δι' αὐτήν. Ἀλλὰ καὶ ἐκείνη βέβαια τὸν ἀγαποῦσε. Ἂν δὲν τὸν ἀγαποῦσε διατί δὲν ἐξεκολλοῦσε τὰ μάτιά της ἀπ' ἐπάνω του, τὰ φωτερά της ἐκεῖνα μάτια ποῦ τὸν ἔκαιαν; Ἂν δὲν τὸν ἀγαποῦσε διατί δὲν ἐγύριζε κἂν νὰ ἰδῇ ἕνα ξανθὸν ἀξιωματικὸν ὁ ὁποῖος ἐπάνω εἰς τὸ ξύλινόν του ἄλογον καθισμένος εἶχε γυρισμένον τὸ κεφάλι πρὸς τὸ μέρος της ἀπὸ τὴν ὥραν ποῦ τὸν ἔβαλεν ἐκεῖ ὁ ἔμπορος; Ἂν δὲν τὸν ἀγαποῦσε διατί ἐχαμογελοῦσεν ἀπὸ εὐχαρίστησιν, ὅταν ἔπαιζε τὸ βιολί του, σὰν νὰ ἐννοοῦσε πῶς μόνον δι' αὐτὴν ἔπαιζε;

Τὸν ἀγαποῦσεν, τὸν ἀγαποῦσεν· ὅλα αὐτὰ ἦσαν σημεῖα ὁλοφάνερα. Καὶ τὰ εἶχαν βέβαια παρατηρήσῃ καὶ ὅλοι οἱ γείτονες: δύο τρεῖς κήριναι κοῦκλαι, μερικοὶ μολύβδινοι στρατιῶται, ἕνας χάρτινος ἐμβαλωματὴς ποῦ εἶχε τὸ μαγαζί του ἐκεῖ, καὶ ἕνας ξύλινος φαρμακοποιὸς τριγυρισμένος ἀπὸ τὰ φάρμακά του. Δι' αὐτὸ ἐκυττάζοντο λοξὰ μεταξύ των καὶ ἐκρυφομιλοῦσαν.

Ὁ βιολιστὴς ἕνα φόβον εἶχε μέσα εἰς τὴν εὐτυχίαν τῆς ἀγάπης του· μήπως τοὺς χωρίσουν. Πῶς ἦτον δυνατὸν νὰ ζήσῃ χωρὶς αὐτήν, καὶ τί τὴν ἤθελε τὴν ζωήν; Τί θὰ ἐγίνετο κ' ἐκείνη μόνη, χωρὶς αὐτόν;

Ἡ τύχη ποῦ προστατεύει ὅλους τοὺς ἐρωτευμένους δὲν ἄφισεν ἀπροστάτευτον καὶ τὸν ξύλινον βιολιστήν. Μίαν ἡμέραν, ἐνῷ ἔπαιζε μὲ ὄρεξιν τὸ βιολί του, ἐπερνοῦσαν ἀπ' ἔξω ἕνας ἡλικιωμένος κύριος καὶ μία μεσόκοπη κυρία.

-- Τί ὡραῖα ποῦ παίζει αὐτός! εἶπεν ὁ κύριος, μοῦ ἔρχεται νὰ τὸν ἀγοράσω τοῦ ἀνεψειοῦ μας.

Τὴν ἰδίαν στιγμὴν ἡ κυρία ἐκύτταξε τὴν κούκλαν:

— Τί ὡραῖα ποῦ εἶνε αὐτὴ θὰ τὴν πάρω κ' ἐγὼ τῆς ἀνεψιᾶς μου.

Ὁ βιολιστὴς διὰ μίαν στιγμὴν ἐνόμισεν ὅτι θὰ χωρισθῇ πλέον ἀπὸ τὴν ἀγάπην του καὶ τοῦ ἤρχετο νὰ σκάσῃ ἀπὸ τὸ κακόν του. Ἀλλ' ἐνῷ τὸν ἐτύλιγεν ὁ ἔμπορος εἰς τὸ χαρτὶ ἐννόησεν ἀπὸ τὴν ὁμιλίαν τοῦ κυρίας ὅτι ὁ ἀνεψιὸς καὶ ἡ ἀνεψιὰ ἦσαν ἀδέλφια καὶ ὅτι ὕστερον ἀπὸ ὀλίγας ἡμέρας θὰ εὑρίσκετο πάλιν κοντὰ εἰς τὴν ἀγαπημένην του κούκλαν.

Ὑπομονὴ λοιπόν, ὑπομονὴ καὶ ὁ εὐτυχισμένος καιρὸς θὰ γυρίσῃ πάλιν.

Δύο ἡμέρας ἔμεινεν φυλακισμένος μέσα εἰς ἓν σκοτεινὸν ἑρμάριον καὶ τοῦ ἐφάνηκαν χρόνοι ἀτελείωτοι. Ἐσυλλογίζετο τί θὰ γίνεται μόνη ἡ ἀγαπημένη του, πῶς θὰ τὸν ἀναζητῇ, πῶς θὰ νομίζῃ ὅτι δὲν θὰ τὸν ἰδῇ πλέον καὶ θὰ σπαράζεται ἀπὸ ἀπελπισίαν. Καὶ ὁ καϋμένος ὁ βιολιστὴς ἐδάκρυζε τόσον πολὺ καὶ τόσον συχνά, ὥστε ὅταν τὸν ἐξετύλιξαν ἀπὸ τὸ χαρτὶ τὴν πρωτοχρονιὰν ἀπὸ τὰ δάκρυα εἶχαν ξεβάψῃ τὰ μάτια του.

Εὑρέθηκε μέσα εἰς μίαν σάλαν φωτισμένην καὶ γεμάτην κόσμον. Τί τον ἔμελε διὰ τὸν κόσμον; Αὐτὸς ἐκύτταζε μόνον νὰ ἰδῇ που εἶνε ἡ ἀγάπη του. Καὶ ὅταν τὸν ἐκούρδισαν ἔπαιξε μὲ ὅλην του τὴν δύναμιν διὰ νὰ τὸν ἀκούσῃ αὐτὴ καὶ νὰ χαρῇ. Τοῦ κάκου ὅμως, τοῦ κάκου! ἡ ὥρα ἐπερνοῦσε καὶ ἐκείνη δὲν ἐφαίνετο πουθενά. Ἦσαν ἄλλαι κοῦκλαι ἐκεῖ καθισμέναι γύρῳ εἰς τὰς μεγάλας πολυθρόνας, ἀλλὰ καμμία δὲν εἶχε τὴν χάριν τῆς ἀγαπημένης του.

Ὁ βιολιστὴς ἄρχισε ν' ἀπελπίζεται, ὅταν ἔξαφνα πέρα ἐκεῖ ὀπίσω ἀπὸ μίαν θύραν τοῦ ἐφάνη πῶς εἶδε τὴν ἄκραν ἑνὸς φορέματος, καὶ τὸ φόρεμα αὐτὸ ὡμοίαζε πολὺ μ' ἐκεῖνο τὸ κόκκινον ποῦ ἐφοροῦσεν ἡ ἀγάπη του. Πῶς, ἦτον λοιπὸν ἐκεῖ καὶ δὲν ἐγύριζε νὰ τὸν ἰδῇ; Τί ἔκαμνεν ὀπίσω ἀπὸ τὴν θύραν; Μήπως τὸν ἐπερίμενεν ἐπίτηδες ἐκεῖ μακρυὰ ἀπὸ τὸν κόσμον;

Ἐπλησίασε σιγὰ σιγὰ μὲ λαχτάραν, μὲ καρδιοχτύπι. Καὶ τί εἶδε; Τὴν ἀγαπημένην του μαζὶ μὲ τὸν ξανθὸν ἐκεῖνον ἀξιωματικόν, τὸν ὁποῖον δὲν ἐγύριζεν ἡ ἄπιστη νὰ ἰδῇ ὅταν ἦτον εἰς τὸ παράθυρον τοῦ ἐμπορικοῦ. Καὶ τώρα θὰ ἐκρυφομιλοῦσαν βέβαια οἱ δύο γλυκὰ γλυκά, ἐκεῖνος ἀπὸ τὸ ἄλογόν του καὶ αὐτὴ στηλωμένη ὀρθὴ εἰς τὸν τοῖχον.

Ὁ βιολιστὴς ἄναψεν ἀπὸ τὸν θυμόν. Χωρὶς νὰ

Digitized by Google

συλλογισθῇ τί κάμνει, ἅρπαξε τὸ ξύλινον σπαθὶ ἀπὸ τὴν μέσην τοῦ ἀξιωματικοῦ καὶ ἐπέρασε τὰ ἄπιστα στήθη τῆς κούκλας.

Ἀλλ' ἀπὸ τὴν ἀνοικτὴν πληγὴν ἐχύθη ἔξαφνα κἄτι ποῦ δὲν ὡμοίαζε καθόλου μὲ αἷμα. Ὁ βιολιστὴς μὲ τὰ ἀγριεμμένα μάτια του τὸ εἶδε καὶ ἐτινάχθηκε ὀπίσω....

— Τί! ἐφώναξε μὲ βραχνὴν φωνήν, καὶ τὴν εἶχα ἀγαπήσῃ τόσον καὶ ἐνόμιζα ὅτι μ' ἀγαποῦσε καὶ αὐτὴ ἐνῷ δὲν εἶχε μέσα εἰς τὰ στήθη της τίποτε ἄλλο ἀπὸ πίτουρα!... πίτουρα!...

Τὸ πρωΐ εὑρῆκαν ὀπίσω ἀπὸ τὴν θύραν τὴν ὡραίαν κούκλαν μὲ τρυπημένα τὰ στήθη καὶ χυμένα τὰ πίτουρα ἐπάνω εἰς τὸ κόκκινόν της φόρεμα, καὶ τὸ σπαθὶ τοῦ ἀξιωματικοῦ πεσμένον κάτω εἰς τὸ πάτωμα· καὶ ὅταν ἐπῆραν νὰ κουρδίσουν τὸν βιολιστὴν εἶδαν πῶς τὸ ξύλον του ἦτο σπασμένον εἰς δύο κομμάτια.

Ἔρραψαν τὴν πληγὴν τῆς κούκλας, ἐκόλλησαν τὸ σπαθὶ τοῦ ἀξιωματικοῦ — καὶ ἐπέταξαν εἰς τὸ κάρρον τῶν σκουπιδιῶν τὸν ἄχρηστον βιολιστήν.

Γεωργιος Δροσινης

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΙ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ

1 Ἰανουαρίου 1890.

Εἰς μίαν γωνίαν τοῦ σημειωματαρίου μου βλέπω γραμμένον: «Ἡ ἀνάμνησις εἶνε δωρεὰ τοῦ πνεύματος πρὸς τὴν καρδίαν». Δὲν ἐνθυμοῦμαι καλὰ ἂν εἶνε πρωτότυπος ἢ ἂν τὴν ἀντέγραψα ἀπὸ πουθενὰ διότι μοῦ ἤρεσεν. Τὴν εὑρίσκω ὅμως πολὺ χρήσιμον τώρα ὅπου δὲν λαμβάνω δῶρα ἢ καὶ ἂν λαμβάνω εἶνε τὸ αὐτὸ ὡς νὰ μὴ ἐλάμβανα. Διότι τί συγκινήσεις ἠμποροῦν νὰ φέρουν πλέον χαρίσματα, τὰ ὁποῖα τὸ κάτω-κάτω τῆς γραφῆς ἠμπορεῖ ἐλευθέρως νὰ ἀποκτήσῃ ἀφ' ἑαυτοῦ κανείς, ὅταν θελήσῃ; Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον κάμνει τὰ δῶρα πολύτιμα εἰς τὰ παιδία εἶνε ὁ πόθος, αἱ ἐκπλήξεις, τὰς ὁποίας γεννῶσιν εἰς αὐτὰ — καὶ ἐὰν ἤμην φιλάργυρος θὰ προσέθετα ἡ ἔλλειψις πάσης ὑποχρεώσεως ἀνταποδόσεως. — Εἶνε ἀληθὲς ὅτι ἡ τελευταία περίπτωσις εἶνε διὰ πολλοὺς ἡ μόνη, ἡ ὁποία ἀφαιρεῖ ὅλον τὸ θέλγητρον τῶν δώρων —. Τὸν πόθον ἔσβεσε τὸ ἐφικτὸν τῆς ἐκπληρώσεώς του. Ἐκπλήξεις δὲν εἶνε δυναταί· ἐγνωρίσαμεν τὴν εἰλικρίνειαν καὶ τὴν δύναμιν ὅλων τῶν περὶ ἡμᾶς συμπαθειῶν (à propos διατί τάχα νὰ λαμβάνωμεν ἐνθυμήματα ἀκριβῶς ἀπὸ ἐκείνους, τοὺς ὁποίους δὲν ὑπάρχει ποτὲ φόβος ὅτι θὰ λησμονήσωμεν;). Τέλος ὅσοι ἐκτιμοῦν τὰ χρήματα περισσότερον τοῦ δέοντος εἶνε ὑποχρεωμένοι οἱ ἄνθρωποι ἀπὸ τὸ πρωΐ νὰ δίδουν εἰς ὀχληροὺς καὶ ἀδιαφόρους: εἰς τὸν ὑπηρέτην, ὁ ὁποῖος τοὺς δυσαρεστεῖ δέκα φορὰς τὴν ἡμέραν, εἰς τὸν ὁδοκαθαριστὴν ὁ ὁποῖος δὲν σκουπίζει ποτὲ τὸν δρόμον, εἰς τὸν φανανάπτην, ὅστις ἀνάπτει μίαν ὥραν ἀργότερα τοῦ δέοντος πάντοτε τὸν φανὸν τῆς συνοικίας, τὸν γραμματοκομιστὴν ὁ ὁποῖος ἐκράτησε τρεῖς ἡμέρας γράμμα ἀνυπομόνως περιμενόμενον διὰ νὰ πάρῃ τὸν μ π ο ν α μ ᾶ ν του. Τὸ ἐπ' ἐμοὶ ὑποκύπτω ἀγογγύστως εἰς τὸ πεπρωμένον, κάμνω ὅλα τὰ ὑποχρεωτικὰ δῶρα τῆς πρωτοχρονιᾶς. Ἀλλὰ δὲν δέχομαι παρὰ τὴν δωρεὰν τοῦ πνεύματος πρὸς τὴν καρδίαν. Τὴν ἀνάμνησιν τῶν ἐρατεινῶν χρόνων, κατὰ τοὺς ὁποίους τὰ δῶρα εἶχον τὴν ἀξίαν των.

Κ.

ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΤΗΣ ΤΑΒΕΡΝΑΣ

Πάρε μαχαῖρι κόψε με, καὶ ῥίξε τὰ κομμάτια μου,
Μάτια μου,
Καὶ ῥίξε τα μέσ' το γιαλό.
Ἀπ' τὴ στιγμὴ ποῦ μ' ἄφησες, τὸν κόσμο αὐτὸ συχάθηκα,
Χάθηκα
Καὶ δὲν προσμένω πιὰ καλό.

Ἂν βάζῃς τώρα τ' ἄσπρα σου, καὶ τὰ μαλαμματένια σου,
Ἔννοια σου,
Θαρθῇ καιρὸς ποῦ θὰ θρηνῇς,
Ποῦ θενάρθῃς στὸ μνῆμά μου, νὰ 'πῇς ἕνα παράπονο,
Κι' ἄπονο
Θὰ μ' εὕρῃς, ὅσο κι' ἂν πονῇς.

Πάρε φωτιὰ καὶ κάψε με, κι' ἀντάμα μὲ τὴ στάχτη μου
Τ' ἄχτι μου
Μέσ' τὰ πελάγη νὰ σκορπᾷς,
Νὰ μὴ σ' εὕρῃ τὸ κρῖμά μου, μαριόλα μου Ἠπειρώτισσα,
Ῥώτησα,
Καὶ μοὖπαν ἄλλον ἀγαπᾷς.

Αργυρης Εφταλιωτης.

Digitized by Google

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΑΝΑΛΕΚΤΑ

Ὁ βασιλεὺς Γελελέ. — Τηλεγραφικῶς ἐγνώσθη εἰς τὴν Εὐρώπην ὁ θάνατος τοῦ βασιλέως τῆς Δαχομέης Γελελέ, ἐπισυμβὰς πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν. Ἡ κηδεία αὐτοῦ θὰ γείνῃ ἀναμφιβόλως κατὰ τὸν αὐτὸν φρικαλέον τρόπον, καθ' ὃν ἐτελέσθη καὶ ἡ τῶν προκατόχων του, ἤτοι διὰ τῆς σφαγιάσεως πολλῶν ἑκατοντάδων ἀνθρώπων. Διότι ἡ Δαχομέη εἶναι ἡ μόνη χώρα τῆς Ἀφρικῆς, ἣν δὲν ἴσχυσαν οὐδ' ἐπ' ἐλάχιστον νὰ ἐξημερώσωσιν αἱ σύντονοι καὶ μακροχρόνιοι μροσπάθειαι πολυπληθῶν Εὐρωπαίων περιηγητῶν καὶ ἱεραποστόλων. Ἡ ἐπιμονὴ τῶν κατοίκων εἰς τὴν διατήρησιν τῶν αἱμοβόρων αὐτῶν τελετῶν εἶναι τοιαύτη, ὥστε καίτοι ἐπισήμως παρενέβησαν πολλάκις εὐρωπαϊκαὶ κυβερνήσεις καὶ ἰδίως ἡ Ἀγγλία, οὐδὲν ὅμως κατώρθωσαν. Νῦν ἐλπίζεται ὅτι θὰ παρεμβῇ ἀποτελεσματικῶς ἡ Γερμανία, ἧς ἡ ἀποικία Τόγκο συνορεύει μὲ τὴν Δαχομέην, καὶ θὰ δυνηθῇ νὰ παρεμποδίσῃ τὰς ἀπαραιτήτους πρὸς μεγαλοπρεπῆ ἐνταφιασμὸν τοῦ ἀποθανόντος βασιλέως ἀνθρωποθυσίας. Λέγεται μάλιστα ὅτι καὶ ὁ Κόντος, υἱὸς καὶ διάδοχος τοῦ Γελελέ, δὲν εἶναι πολὺ ἄγριος καὶ ἀποκλίνει πρὸς τὸν χριστιανισμόν· ἀλλὰ ταῦτα φαίνονται μᾶλλον ἐλπίδες κεναὶ τῶν ἱεραποστόλων. Ὁ νέος βασιλεὺς τῆς Δαχομέης, ὅστις ἀναντιρρήτως θὰ ἐκλέξῃ ὡς ὁ πατήρ του τοὺς ὑλουργοὺς καὶ συμβούλους του ἐκ τῶν Ψύλλων, ἤτοι τῶν γοήτων τῶν ὄφεων, τὴν δὲ σωματοφυλακήν του θὰ καταρτίσῃ ἐξ Ἀμαζόνων, καὶ κατὰ τἆλλα θὰ ἀναδειχθῇ ἄξιος αὐτοῦ διάδοχος, δὲν θὰ ἀσεβήσῃ ἐπὶ τοσοῦτον εἰς τὴν μνήμην τοῦ πατρός του, ὥστε νὰ στερήσῃ αὐτὸν μὲν τῶν ἐπικηδείων τιμῶν, τὸν δὲ λαόν του τοῦ εὐαρέστου θεάματος τῆς ἀποκεφαλίσεως καὶ τῆς κατακρημνίσεως ἀριθμοῦ τινος δούλων καὶ αἰχμαλώτων.

Συνοπτικὴ διαδικασία. — Ἡ ἀκόλουθος περιεργοτάτη σκηνὴ διεδραματίσθη ἐπ' ἐσχάτων ἐν τῷ δικαστηρίῳ τῆς πόλεως Οὐίλκεσβαρ ἐν Πανσυλβανίᾳ τῆς Ἀμερικῆς. Κατηγορεῖτό τις ἐπὶ αἰκίαις κατὰ τῆς συζύγου του· οἱ μάρτυρες τῆς κατηγορίας κατέθεσαν πολλὰ γεγονότα, ἀποδεικνύοντα τὴν σκαιότητα καὶ βαναυσότητα τοῦ συζύγου, ἐξ ἧς τοσαῦτα ὑφίστατο ἡ γυνή του βασανιστήρια, ὥστε ἀκούων αὐτὰ ἐκτιθέμενα ὁ δικαστὴς δὲν ἠδυνήθη νὰ συγκρατήσῃ τὴν ἀγανάκτησίν του· ἀλλ' ἐγερθεὶς τῆς ἕδρας, του ὑπῆγε καὶ ἔκλεισε διὰ τῆς κλειδὸς τὴν θύραν τῆς αἰθούσης, ἐκδυθεὶς δὲ τὸ ἱμάτιόν του, ἥρπασε μίαν ῥάβδον καὶ κατεχέρισεν ἰδιοχείρως μετὰ πολλῆς στιβαρότητος τὸν βάρβαρον σύζυγον, ἐνώπιον τοῦ ἀκροατηρίου ἐπικροτοῦντος. Μετὰ τοῦτο ἐφόρεσε πάλιν τὸ ἔνδυμά του, ἐκάθισεν εἰς τὴν ἕδραν του καὶ ἐξέδωκε τὴν ἀπόφασιν, δι' ἧς ἐκήρυξεν ἀθῷον τὸν κατηγορούμενον· διότι ὡς ἔλεγεν ἐν τῷ σκεπτικῷ εἶναι ἀντισυνταγματικὸν νὰ ἐπιβληθῶσι δύο ποιναὶ διὰ τὴν αὐτὴν πρᾶξιν καὶ εἶναι εὔλογον ν' ἀπαλλαχθῇ ὁ ἔνοχος, ἀφ' οὗ ὑπέστη ἤδη τὴν πρέπουσαν τιμωρίαν.

Ὁδοιπορικὴ βιβλιοθήκη αὐτοκράτορος. — Κατὰ τὴν ἐν Κωνσταντινουπόλει διατριβὴν τοῦ αὐτοκράτορος τῆς Γερμανίας Γουλιέλμου, περίεργός τις κατώρθωσε νὰ ἴδῃ τίνα βιβλία ἔφερεν οὗτος μεθ' ἑαυτοῦ κατὰ τὸ ταξείδιόν του. Ἦσαν δὲ ταῦτα τὸ «Ἐγκυκλοπαιδικὸν λεξικὸν» τοῦ Βροκχάους, ἡ «Ζωολογία» (Thierleben) τοῦ Βρὲμ καὶ «Τὰ Ζῷα τῶν Ἄλπεων» τοῦ Τσούδι, καὶ πλὴν τούτων τὸ Γερμανογαλλικὸν λεξικὸν τοῦ Θιβώ. Ἐφημερίδας δ' ὁ αὐτοκράτωρ Γουλιέλμος, ὡς καὶ ὁ Βίσμαρκ, λέγεται ὅτι δὲν ἀναγινώσκει ἄλλας πλὴν γαλλικῶν.

Ὁ φόβος καὶ αἱ ἀσθένειαι. — Εἷς ἰατρὸς γάλλος δίδει τὰς ἑξῆς συμβουλὰς προληπτικὰς ἀπὸ τὴν ἰνφλουέντζαν:

Νὰ ἐνδύεσθε ὅσον τὸ δυνατὸν θερμότερα καὶ ἂν ἔχετε γοῦναν νὰ μὴν τὴν ἀφίνετε ἀπ' ἐπάνω σας ἐν ὑπαίθρῳ.

Νὰ τρώγετε καὶ νὰ πίνετε καλὰ διὰ νὰ ἔχετε δυνάμεις ἂν σᾶς προσβάλῃ.

Πνευματώδη ποτὰ ἐν μέτρῳ μὴ τ' ἀποφεύγετε.

Καπνίζετε καθ' ὁδὸν διὰ νὰ ἐμποδίζετε τὴν ἄμεσον εἰσπνοὴν τοῦ ψυχροῦ ἀέρος.

Πρὸ πάντων δὲ μὴ φοβῆσθε.

Καὶ σχετικῶς πρὸς τὴν τελευταίαν συμβουλὴν ἀναφέρει τὸν ἑξῆς μῦθον:

Εἷς χωρικὸς ἐπανήρχετο διὰ τοῦ δάσους ἔφιππος εἰς τὸ χωρίον του. Ἔξαφνα μία γραῖα τὸν σταματᾷ εἰς τὸν δρόμον καὶ τοῦ ζητεῖ νὰ τὴν πάρῃ μαζί του.

— Ποία εἶσαι; ἐρωτᾷ ὁ χωρικός.

— Εἶμαι ἡ Πανούκλα, ἀποκρίνεται ἡ γραῖα.

Ὁ χωρικὸς φοβισμένος κάμνει νὰ φύγῃ, ἀλλ' ἡ γραῖα τὸν κρατεῖ:

— Τί φεύγεις; Νομίζεις πῶς καὶ χωρὶς ἐσένα δὲν ἠμπορῶ νὰ ὑπάγω εἰς τὸ χωρίον; Μόνον πῶς θὰ φθάσω ὀλίγον ἀργότερον. Μὴν ἦσαι μωρὸς καὶ πάρε με μαζί σου· εἰς ἀνταλλαγὴν σοῦ ὑπόσχομαι νὰ μὴν πειράξω οὔτε ἐσένα οὔτε κανένα ἀπὸ τοὺς ἰδικούς σου.

— Ἀναίβα εἶπεν ὁ χωρικός.

Ἀφοῦ ἐπροχώρησπν ὀλίγον τῆς λέγει:

— Δὲν θὰ πειράξῃς οὔτε αὐτόν, οὔτε ἐκεῖνον, οὔτε τὸν ἄλλον

— Καλά, εἶπεν ἡ γραῖα, σοῦ τὸ ὑπόσχομαι.

Ὕστερα ἀπὸ ὀλίγα βήματα πάλιν τῆς λέγει:

— Δὲν θὰ πειράξῃς οὔτε ἐκεῖνον κ' ἐκεῖνον.

Καὶ πάλιν ὑπεσχέθη ἡ Πανούκλα.

Καὶ ἐπὶ τέλους ὅταν ἔφθασεν εἰς τὸ χωρίον ἡ κατηραμένη ἀσθένεια εἶχεν ὑποσχεθῇ ὅτι δὲν θὰ πειράξῃ περισσοτέρους ἀπὸ δέκα.

Καὶ ὅμως τὴν αὐτὴν ἡμέραν τριάκοντα ἄνθρωποι ἀπέθαναν.

Ὁ χωρικὸς τρέχει ὠργισμένος καὶ εὑρίσκει τὴν γραῖαν.

Digitized by Google

— Δὲν ἐκράτησες τὴν ὑπόσχεσίν σου, τῆς λέγει· τριάντα ἄνθρωποι ἀπέθαναν.

— Ἂν ἀπέθαναν τριάντα δὲν πταίω. Τοὺς δέκα μόνον ἐθανάτωσα ἐγώ.

— Καὶ οἱ ἄλλοι εἴκοσι.

— Οἱ ἄλλοι εἴκοσι ἀπέθαναν ἀπὸ τὸν φόβον των.

ΧΡΟΝΙΚΑ

Τὴν πρώτην τοῦ ἔτους κατὰ τὸ νέον ἡμερολόγιον ἑώρτασεν ὁ Γλάδστων τὴν ὀγδοηκοστὴν πρώτην ἐπέτειον τῆς γεννήσεώς του, μετὰ μίαν δὲ ἑβδομάδα ἡ οἰκογένειά του ἐπανηγύρισεν ὁμοίαν ἑορτήν, τὰ γενέθλια τῆς συζύγου αὐτοῦ,συμπληρωσάσης τὸ ἑβδομηκοστὸν ἕβδομον ἔτος τῆςἡλικίας της

— Ὁ κ. Σ. Μάϋερ, καθηγητὴς τοῦ ποινικοῦ δικαίου ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τῆς Βιέννης, Ἰσραηλίτης τὸ γένος, ἠναγκάσθη νὰ παραιτηθῇ τῆς θέσεώς του καὶ νὰ ἀπέλθῃ τῆς Αὐστρίας, ἐγκαθιστάμενος ἐν Παρισίοις. Ἡ παραίτησίς του δ' ἀποδίδεται εἰς τὰς ἐπιτεινομένας δραστηρίας ἐνεργείας τῶν ἀντισημιτῶν κατὰ τῶν Ἰσραηλιτῶν διδασκάλων.

— Ὁ κ. Στροῦβε, ἀστρονόμος γνωστότατος, διευθυντὴς τοῦ κεντρικοῦ Ἀστροκοπείου τῆς Ῥωσσίας παρῃτήθη ἕνεκα γήρατος τῆς θέσεως ταύτης, καθὼς τηλεγραφικῶς ἀγγέλεται ἐκ Πετρουπόλεως εἰς τὰς Εὐρωπαϊκὰς ἐφημερίδας.

— Ἡ διεθνὴς ἠλεκτρικὴ ἔκθεσις ἥτις ἐπρόκειτο νὰ γείνῃ φέτος ἐν Φραγκφούρτῃ ἀνεβλήθη διὰ τὴν ἄνοιξιν τοῦ 1891.

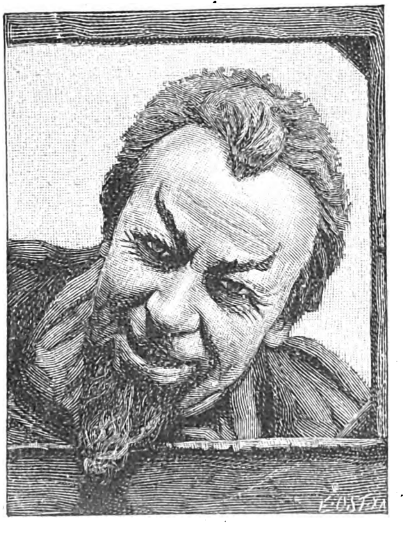

ΜΕΦΙΣΤΟΦΙΛΗΣ

— Τῇ 10)22 τοῦ ἀρχομένου μηνὸς θὰ πανηγυρισθῇ δημοτελῶς ἐν Μονάχῳ ἡ ἑβδομηκοστὴ ἐπέτειος τῆς γεννήσεως τοῦ Γερμανοῦ ποιητοῦ Ἕρμανν Λίγγ (Lingg). Ἡ δημοτικὴ ἀρχὴ τοῦ Μονάχου θὰ ψηφίσῃ τὸν ποιητήν, ἐν ἄλλῃ Βαυαρικῇ πόλει γεννηθέντα ἀπὸ τριακονταετίας δὲ ἐν Μονάχῳ διατρίβοντα, ἐπίτιμον πολίτην, ὁ δὲ γνωστὸς ποιητὴς καὶ λογογράφος Παῦλος Ἄϋζε θὰ ὁμιλήσῃ ἐπὶ τῇ φιλολογικῇ ταύτῃ ἑορτῇ ἐν τῷ Δημαρχείῳ.

— Ἀπὸ τῆς στιγμῆς τῆς ἐπανόδου τοῦ διασήμου ἐξερευνητοῦ τῆς Ἀφρικῆς Στάνλεϋ εἰς Βαγαμόγιο, πολλαὶ προτάσεις ἐγένοντο αὐτῷ τηλεγραφικῶς ἐκ Λονδίνου καὶ ἐξ Ἀμερικῆς, δι' ὧν τῷ προσεφέροντο πλουσιώταται ἀμοιβαὶ πρὸς ἔκδοσιν τοῦ ὁδοιπορικοῦ του ἢ πρὸς ἀπαγγελίαν ἀναγνωσμάτων ἐν διαφόροις πόλεσιν. Ἀλλ' ἡ γενναιοτάτη καὶ πρωτοτυποτάτη τῶν τοιούτωπ προτάσεων ἦτο ἡ γενομένη εἰς τὸν Στάνλεϋ ὑπό τινος Ἄγγλου ἐργολάβου, ὁ ὁποῖος προσέφερε τρεῖς χιλιάδας λιρῶν (75,000 δρ.) διὰ νὰ «ὁμιλήσῃ» εἰς φωνογράφον τόσα, ὅσα τυπούμενα ἀρκοῦσι διὰ νὰ συμπληρώσωσι μίαν στήλην τῶν Καιρῶν τοῦ Λονδίνου.

— Ἀπέθανεν ὁ Κάρολος Αὔγουστος Χάζε, καθηγητὴς τῆς θεολογίας ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τῆς Ἰένης. Γεννηθεὶς ἐν ἔτει 1800 ἐν Σαξονίᾳ, διωρίσθη τὸ 1823 ὑφηγητὴς ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τῆς Τυβίγγης, ἔγραψε δὲ διάφορα ἔργα, διακρινόμενα διὰ τὸ βαθὺ θρησκευτικὸν αἴσθημα καὶ διὰ τὴν κριτικὴν τοῦ συγγραφέως ἀγχίνοιαν, παντελῶς ἀπηλλαγμένην τῶν συνήθων τοῖς θεολόγοις προκαταλήψεων. Τῶν συγγραμμάτων αὐτοῦ τὰ γνωστότατα εἶναι ἡ «Ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας» καὶ ὁ «Βίος τοῦ Ἰησοῦ».

ΑΙ ΕΙΚΟΝΕΣ

Μαρία. Εἰκὼν τοῦ ζωγράφου Κ. Τόμβα παριστῶσα νεαρὰν κόρην ἐν ὅλῃ τῇ παρθενικῇ χάριτι τῆς δεκαπενταετοῦς αὐτῆς ἡλικίας.

Ἡ ἑορτὴ τοῦ Σωτῆρος ἐν Βενετίᾳ. Εἰκὼν Φ. Ζονάρου ἰταλοῦ ζωγράφου παριστῶσα σκηνὴν ἐν Βενετίᾳ κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἑορτῆς τοῦ Σωτῆρος. Ἡ σκηνὴ ὑποτίθεται παρὰ τὴν κλίμακα ναοῦ. Ἡ λειτουργία ἐτελείωσε καὶ αἱ εὐλαβεῖς Βενεταὶ ἐξέρχονται κατὰ μικρὰς ὁμάδας συνδιαλεγόμεναι. Ἀλλὰ τὸν δρόμον αὐτῶν ἀνακόπτει ἀνθοπώλης προσφέρων ἄνθη, ἄνθη ἱερά, εὐλογηθέντα κατὰ τὴν λειτουργίαν· διότι ἡ ἑορτὴ τοῦ Σωτῆρος εἶνε καὶ τῶν ἀνθῶν ἑορτὴ ἐν Βενετίᾳ.

Ὁ Μεφιστοφιλής. Εἷς ἐκ τῶν μᾶλλον διακεκριμένων τύπων τοῦ νεωτέρου δράματος εἶνε ὁ τοῦ Μεφιστοφιλοῦς εἰς τὸν *Φάουστ* τοῦ Γκαῖτε. Ἡ μικρὰ προσωπογραφία εἰκονίζει τὸν βιενναῖον ἠθοποιὸν Λεβίνσκυν, ἐπιφανῆ καλλιτέχνην, ὑπὸ τὴν διαβολικὴν μορφήν.

ΤΡΕΙΣ ΓΝΩΜΑΙ ΚΑΘ' ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Αἱ ἀναμνήσεις τῆς νεότητος ἐπανέρχονται εἰς τὴν ἀνθρωπίνην καρδίαν ὅπως τὰ μεταναστικὰ ἐκεῖνα πτηνὰ πιστὰ εἰς τὴν στέγην ὅπου ἀνήρτησαν τὴν πρώτην φωλεάν των.

*

Τὸ ἐρχόμενον ἔτος ὁμοιάζει τὴν κρυπτὴν ἀνεξερευνήτου ὁδοῦ, ἥτις οὐδεμίαν ἔχει πινακίδα ὁδηγοῦσαν ποῦ φέρει.

*

Ἀπὸ τοῦ σοβαροῦ εἰς τὸ γελοῖον εἶνε ἐλαχίστη ἡ ἀπόστασις, ἀλλ' ἀπὸ τοῦ γελοίου εἰς τὸ σοβαρὸν ἡ ἀπόστασις εἶνε πολὺ μεγάλη.

ΕΔΩ Κ' ΕΚΕΙ

Μεταξὺ κυρίου καὶ ὑπηρέτου. Ὁ ὑπηρέτης: Ἀφεντικό, ὅταν ξεύρω ποῦ εἶνε ἕνα πρᾶγμα μπορεῖς νὰ πῇς πῶς τὸ ἔχασα;—Κύριος: Ὄχι! Ὑπηρέτης: Τὸ λοιπὸν οἱ παρᾶδες ποῦ μοὔδωκες νὰ ψωνίσω μοὔπεσαν 'ς τὴ θάλασσα. Ξεύρω ποῦ εἶνε· δὲν ἐχάθηκαν. Δός μου τώρα ἄλλους παρᾶδες.

Παιδικὴ δικαιολογία.—Ὁ Πατήρ: Πῶς πηγαίνεις 'ς τὰ μαθήματα; Ὁ μικρὸς Μιμῆς: Εἶμαι τρίτος. Ὁ Πατήρ: Γιατὶ νὰ μὴν εἶσαι πρῶτος; Ὁ μικρὸς Μιμῆς:—Εἶναι ἄλλος πρῶτος.

ΜΙΑ ΣΥΜΒΟΥΛΗ ΚΑΘ' ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Ἀφαίρεσις στιγμάτων κηρίου.—Ὁ καλλίτερος τρόπος πρὸς ἀφαίρεσιν ἐσταγμένων ἐπὶ ἐνδύματος κηρίων δὲν εἶνε διὰ θερμοῦ σιδήρου ἢ ἀνθράκων ἐντὸς κοχλιαρίου, ὅτε μένει μικρὰ κηλίς, ἀλλὰ δι' ὕδατος τῆς Κολωνίας. Βρέχετε τὸ κηρίον δι' αὐτοῦ καλῶς καὶ ἀποξέοντες διὰ τοῦ ὄνυχος ἀπαλλάσσετε τὸ ἔνδυμα καὶ τοῦ ἐλαχίστου ῥύπου.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1890—2000.

Digitized by Google

ΚΟΡΩΝΑ Η ΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΑΔΡΙΑΝΗ ΔΕ ΜΟΡΙΑΣ ΠΡΟΣ ΒΑΛΕΝΤΙΝΗΝ ΔΕ ΓΡΕΣΣΑΝ

Εἶμαι τρομερὰ θυμωμένη ἐναντίον σου. Μοῦ ὑποσχέθης νὰ ἔλθῃς νὰ περάσῃς δεκαπέντε ἡμέρας μὲ τὴν μαμὰν καὶ ἐμὲ εἰς τὴν ἐξοχήν, ἐν ᾧ ἤξευρες πολὺ καλὰ ὅτι δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ τηρήσῃς τὴν ὑπόσχεσίν σου. Ὀλίγας ἡμέρας ἀφ' οὗ ἔδωσες τὴν ὑπόσχεσιν ἐπρόκειτο νὰ γείνῃς μήτηρ. Καὶ ὅμως τὴν λεπτομέρειαν ταύτην τὴν ἐγνώριζες βέβαια, τὴν ἐγνώριζες τοὐλάχιστον πρὸ ἓξ ἢ ἑπτὰ μηνῶν. Διατί νὰ μὴ μοῦ εἴπῃς τὴν ἀλήθειαν; «Μία ἔγγαμος κυρία, φαίνεται δὲν πρέπει νὰ κάμνῃ τοιαύτας ὁμιλίας μὲ τὰ μικρὰ κοράσια.» Αὐτὴν τὴν ἀπόκρισιν μοῦ ἔδωσε πρὸ ὀλίγου ἡ μήτηρ μου ὅταν παρεπονέθην πρὸς αὐτήν, ἀφ' οὗ δὲν εἶχα ἐδῶ σὲ τὴν ἰδίαν, διὰ τί μοῦ ἀπέκρυψες τὴν ἀληθινὴν αἰτίαν, διὰ τὴν ὁποίαν παρέβης τὸν λόγον σου. Ἀλλ' ὅμως ἐγὼ δὲν εἶμαι πλέον μικρὸν κοράσιον, ἔχω κλείσει τὰ δεκαοκτὼ ἔτη καὶ καιρὸς εἶναι νὰ ἠξεύρω καὶ ἐγὼ τί γίνεται εἰς τὸν κόσμον. Καὶ ἔπειτα ἁπλούστατον ἦτο, πιστεύω, νὰ γράψῃς πρὸς τὴν φίλην σου: «Ἀδύνατον εἶναι νὰ ἔλθω νὰ σὲ ἴδω αὐτὸν τὸν μῆνα, διότι περιμένω τοκετόν.» Ἀλλὰ βλέπω ὅτι δὲν μὲ ἔχεις πλέον φίλην. Μία ἔγγαμος κυρία δὲν ἔχει πλέον φίλας μεταξὺ τῶν κορασίων, τὰ ὁποῖα εἶναι εἰς ὥραν γάμου. Παίρνεις ὅμως τὰ πράγματα πολὺ σοβαρά. Ἐπὶ τέλους ποία διαφορὰ ἡλικίας ὑπάρχει μεταξύ μας; ἑνὸς ἔτους τὸ πολύ. Ἀλλὰ σὺ βέβαια ἔχεις πλέον μυηθῆ τὸ μέγα μυστήριον καὶ εὑρίσκεσαι εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ μετρᾷς τοὺς λόγους σου διὰ νὰ μὴ ταράττῃς τὴν φαντασίαν μου. Ὁ καϋμένος ὁ πατέρας δὲν εἶχε τοιαύτας ἰδέας καὶ τοῦτο εἶναι εἷς περιπλέον λόγος, ὁ ὁποῖος μὲ κάμνει μετὰ πόθου νὰ τὸν ἀναπολῶ καὶ νὰ τὸν ἐνθυμοῦμαι. Θέλεις νὰ μάθῃς τὴν εἰλικρινῆ μου γνώμην περὶ τῆς ἀνατροφῆς τῶν κορασίων; Ἔπρεπεν εὐθὺς ἀπὸ τῆς ἡλικίας, καθ' ἣν κατὰ πρῶτον λαμβάνουσι τὴν θείαν μετάδοσιν νὰ ἀνατρέφωνται ὑπὸ τοῦ πατρός των, ὅταν ἔχουν πατέρα ἔντιμον καὶ ἔξυπνον, ὅπως ἦτο ὁ ἰδικός μου. Διὰ τί ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τοῦτο αἱ μητέρες μας νὰ μὴ ἔχωσιν ἐμπιστοσύνην εἰς τοὺς ἄνδρας των; Αἰωνίως ἐπαναλαμβάνουσιν εἰς τοὺς συζύγους των· «Δὲν ἠξεύρετε σεῖς νὰ ἀναθρέψετε κοράσια.» Διὰ τί λοιπὸν τότε ἐμπιστεύονται ἀπὸ τῆς μιᾶς ἡμέρας εἰς τὴν ἄλλην ὄχι μόνον τὴν ἀνατροφήν, ἀλλ' ὁλόκληρον

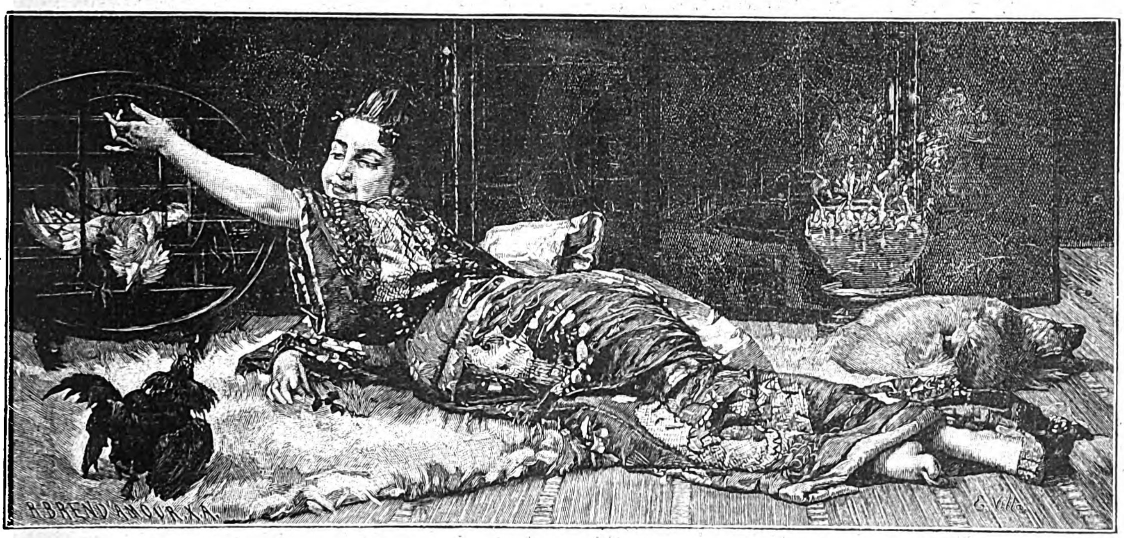

ΟΙ ΑΝΤΙΖΗΛΟΙ
Εἰκὼν Ε. Βίλλα

Digitized by Google

τὸ μέλλον τῶν θυγατέρων των εἰς ἄνδρα, ἄγνωστον ἀκόμη τὴν προτεραίαν, νέον, ἄπειρον ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον καὶ ἐντελῶς ἀγνοοῦντα τὸν χαρακτῆρα, τοὺς πόθους καὶ τὰς ἰδέας τῆς μνηστῆς του; Θὰ ἦτο βέβαια ὀλιγώτερον απότομος καὶ ὀλιγώτερον ἐπικίνδυνος δι' ἡμᾶς ἡ μεταβίβασις ἀπὸ τὰς χεῖρας τοῦ πατρὸς εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ συζύγου. Ναί, εἰς τὰς ἀγκάλας, ἐπίτηδες ὁμιλῶ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον. Ἀρκετὰ εἶδα πῶς ὁ σύζυγός σου σὲ ἐκράτει ὅταν τὸ ἑσπέρας ἐπεριπατεῖτε εἰς τὸν κῆπον ὑπὸ τὸ φῶς τῆς σελήνης.

Ἄχ! ἐκείνη ἡ σελήνη, μὲ ἐνοχλεῖ μὲ τὴν ὠχρὰν της ὄψιν, τὴν ἀπαθῆ, τὴν φουσκωμένην ὅπως θὰ ἦτο τὸ πρόσωπον τοῦ Πιερρότου ἐὰν ἦτο πρισμένος. Ὅταν τὴν παρατηρῶ καὶ εἶναι κάμποσαι ἡμέραι, ἀφ' ὅτου συχνὰ τὴν παρατηρῶ, συλλογίζομαι μόνη μου χωρὶς νὰ τὸ θέλω: «Πόσα δὲν εἶδε καὶ πόσα δὲν ἤκουσε, ἀπὸ τὴν ἀρχὴν τοῦ κόσμου! Ἀλλὰ τί ἄκρα ἐχεμύθεια! Ποτὲ της δὲν ἐκμυστηρεύεται καὶ ἐξακολουθεῖ νὰ τρέχῃ ὀπίσω ἀπὸ τὸν ἥλιον χωρὶς ποτὲ νὰ κατορθώνῃ νὰ τὸν φθάσῃ. Τί ὑπομονή! Καὶ ὅταν ἡμεῖς θὰ ἔχωμεν ἀποθάνῃ, ἀφανισθῆ, λησμονηθῆ, θὰ ἐξακολουθῇ τὸν δρόμον της καὶ ἄλλοι πάλιν θὰ τὴν παρατηροῦν ὀνειρευόμενοι καὶ ἐλπίζοντες καὶ αὐτὸ θὰ γίνεται πάντοτε, πάντοτε. Εἶναι ἀπελπιστικὸν νὰ συλλογίζεται ὁ ἄθρωπος, ὅτι εἶναι τόσον μηδαμινὸν πρᾶγμα.» Μοῦ ἔρχεται ἐνίοτε νὰ ὑπάγω νὰ κλεισθῶ εἰς ἓν μοναστήριον νὰ φορέσω πλατὺ ῥάσον, νὰ μὴν ὁμιλῶ, νὰ μὴ σκέπτωμαι, νὰ μὴν ὑπάρχω καὶ νὰ μὲ ἐξαφανίσῃ τοιουτοτρόπως ὁ χρόνος. Ἀλλὰ κατὰ δυστυχίαν εἰς τὸ μοναστήριον δὲν σὲ ἀφίνουν νὰ πλύνεσαι ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν, πρωὶ καὶ ἑσπέρας, ἀλλέως θὰ ἐπήγαινα ἀμέσως νὰ ταφῶ. Θὰ ἐθυσίαζα ἀκόμη καὶ τὰ μαλλιά μου, ἀλλὰ δὲν ἠμπορῶ νὰ συνειθίσω εἰς τὴν ἰδέαν ὅτι δὲν θὰ ἔχω πάντοτε λευκότατα τὰ πόδια καὶ τριανταφυλλένια τὰ νύχια. Ἐσχάτως συνωμίλουν μὲ τὴν ἀδελφὴν Εὐστασίαν, τὴν ὁποίαν πηγαίνω καὶ βλέπω ἐνίοτε. Τῆς ἔλεγα διὰ τοὺς πόθους αὐτούς, οἱ ὁποῖοι κατὰ διαλείψεις μὲ πιάνουν καὶ ἔπειτα τῆς ἐξεμυστηρεύθην καὶ τοὺς δισταγμούς μου, τοὺς ὁποίους ὅμως τῆς εἶπα καθαρὰ ὅτι εἶχα τὴν γενναιότητα νὰ καταβάλω ἂν ὁ ἐπίσκοπος ἐδέχετο νὰ μοῦ ἐπιτρέψῃ νὰ ἔχω πλησίον εἰς τὸ κελλίον μου ἓν μικρὸν δωμάτιον καλλωπισμοῦ ὅμοιον μὲ ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἔχω εἰς τὴν οἰκίαν μου.

— Ἀδύνατον, ἀπεκρίθη. Αὐτὰ τὰ ἐμποδίζουν οἱ κανόνες τῆς ἐκκλησίας. Καὶ ἔπειτα ποῦ μένει καιρὸς νὰ σκεφθῶμεν διὰ τὸ σῶμά μας.

— Λοιπόν, ἀδελφή μου, δὲν τὸ πλύνετε ποτὲ τὸ σῶμά σας;

— Ἡ ἀλήθεια εἶναι, ἀπήντησεν ἐκείνη χαμογελῶσα, ὅτι προχθὲς εἶδα κατὰ τύχην τὰ γόνατά μου. Ἦσαν τόσον μαῦρα ὥστε ἐντράπην διὰ τὸν Κύριον ἡμῶν.

Τοῦτο δὲ εἶναι τόσον μᾶλλον θαυμαστόν, ὅσον μὲ ὅλα της τὰ σαράντα δύο ἔτη, εἶναι πάντοτε ὡραιοτάτη καὶ ἐγεννήθη πριγκιπέσσα Β... Ἀδιάφορον! τοιαύτας θυσίας ἐγὼ δὲν ἠμπορῶ νὰ τὰς κάμω καὶ δὲν θέλω νὰ βλέπω τὰ γόνατά μου μαῦρα.

Καὶ ὅμως πρέπει νὰ ἐξέλθω ἀπὸ τὴν κατάστασιν, εἰς τὴν ὁποίαν εὑρίσκομαι. Ἐπὶ ὥρας κατ' ἐξακολούθησιν παρετήρουν τὴν σελήνην, ἀλλὰ δὲν μοῦ ἔδωσε τὴν λύσιν τοῦ προβλήματος. Δι' αὐτ δὲ ἀκριβῶς ἐπεθύμουν νὰ σὲ εἶχα ἐδῶ· θὰ μὲ συνεβούλευες ἢ τοὐλάχιστον θὰ μοῦ ἔδιδες μίαν ἰδέαν. Θὰ ἠμποροῦσες μόνη σου νὰ κρίνῃς βλέπουσα τὰ πρόσωπα. Θὰ ἤξευρῃ βέβαια πολλὰ πράγματα μία γυνὴ ὅταν εἶναι μήτηρ. Εἶναι, ἀλήθεια, ἐξαίσιον πρᾶγμα τὸ νὰ γείνῃ τις μήτηρ; Ποῖον θὰ ἀγαπᾷ περισσότερον τὸν πατέρα ἢ τὸ τέκνον; Ἢ καὶ τοὺς δύο ὁμοίως; Ἀρχίζεις νὰ ἐννοῇς τίποτε ἀπὸ ὅλα αὐτά; Ἠμπορ ῖς εἰλικρινῶς νὰ μοῦ ὁμιλήσῃς; Μὴ φοβεῖσαι νὰ σὲ προδώσω, οὔτε ἡ μαμὰ διαβάζει τὰ γράμματά μου. Τώρα θα μ' ἐρωτήσῃς βέβαια, ἀφ' οὗ εὑρίσκομαι εἰς τοιαύτην ἀπορίαν διὰ τί δὲν ἐρωτῶ τὴν μαμὰν ἢ τὸν πατερ Σερβὰν τὸν πνευματικόν μου; Ἡ περίστασίς μου, βλέπεις, εἶναι ὅλως διόλου ἐξαιρετική, ἡ μαμὰ θὰ νομίσῃ ὅτι ἐτρελλάθηκα καὶ ὁ πνευματικός μου δὲν θὰ καταλάβῃ τί τοῦ λέγω. Τότε δέ, ἡ μαμὰ θὰ μοῦ προτείνῃ νὰ μοῦ κάμῃ κανὲν ταξειδάκι, ὁ δὲ πατερ Σερβὰν θὰ μὲ συμβουλεύσῃ νὰ παρακαλέσω τὸν Θεὸν νὰ μοῦ στείλῃ φώτισιν. Πιστεύω ὅμως ὅτι ὁ Θεὸς δὲν ἔχει καιρὸν νὰ χάνῃ διὰ τὰς ὑποθέσεις μου καὶ ἔπειτα ἡ περίστασίς μου μὲ ὅλην τὴν ἐξαιρετικότητά της εἶναι ταχα ἀρκετὰ σοβαρὰ διὰ τὸν Θεόν; Καὶ ποῖος ἠξεύρει ἀκόμη μήπως ὅ,τι συμβαίνει εἰς ἐμὲ εἶναι μὲν πολὺ φυσικόν, δὲν μοῦ κάμνει δὲ δι' ἄλλον λόγον ἐντύπωσιν παρὰ μόνον διότι δὲν ἔχω τὴν ἀπαιτουμένην ἕξιν; Ἰδοὺ περὶ τίνος πρόκειται: Ἡ μαμὰ θέλει νὰ μὲ ὑπανδρεύσῃ, ἐγὼ δὲ κατ' ἀρχὴν δὲν ἔφερα ἀντίστασιν. Ἀφ' οὗ, ἐσκέφθην, ἐξ ἅπαντος πρέπει μίαν ἡμέραν νὰ ὑπανδρευθῶ, καλλίτερα νὰ ὑπανδρευθῶ νέα· ὁμιλῶ, ἐννοεῖται, περὶ τῶν γυναικῶν, διότι δὲν θὰ ἐπεθύμουν ἄνδρα τῆς ἡλικίας μου. Ἓξ ἢ ἑπτὰ ἐτῶν διαφορά, νομίζω ὅτι εἶναι σωστὴ ἀναλογία. Ὁ καϋμένος ὁ πατέρας ἀπέθανε πρὸ δύο ἐτῶν, ἡ μαμὰ ἄφηκε τὸ πένθος εἰς τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ τοῦ χειμῶνος καὶ μόλον ὅτι φορεῖ ἀκόμη βιολὲ καὶ σταχτιὰ ἤρχισε νὰ δέχεται εἰς τὰς ὡρισμένας της ἡμέρας ἐνίοτε δὲ καὶ τὰς ἑσπέρας. Μὲ παίρνει δὲ καὶ ἐμὲ εἰς τὸν

Digitized by Google

κόσμον. Ἔχει βέβαια τοὺς λόγους της. Ἐγὼ ἠμπορῶ νὰ ἀποκατασταθῶ ὅπως καὶ κάθε ἄλλη. Οὔτε ἄσχημη εἶμαι, οὔτε πτωχή, οὔτε κουτή, οὔτε φθισική. Οἱ γονεῖς μου καὶ ἀξιότιμοι εἶναι καὶ ὅλοι τοὺς τιμοῦν. Διὰ νὰ νυμφευθῶ δὲ οὔτε ἀπὸ ματαιοδοξίαν θὰ ὁδηγηθῶ οὔτε ἀπὸ χρηματικοὺς ὑπολογισμούς. Ἡ περιουσία μας εἶναι καλὰ τοποθετημένη καὶ δὲν φοβεῖται δι' ὅλου τραπεζιτικὰς καταστροφάς. Δὲν αἰσθάνομαι καμμίαν ἀνάγκην ἢ διάθεσιν νὰ ἀλλάξω κύκλον καὶ νὰ ἀκούω νὰ μὲ ὀνομάζουν κυρίαν δούκισσαν ἢ πριγκιπέσσαν εἰς τοὺς οἴκους, ὅπου ὁ νέος τίτλος μου θὰ μοῦ ἤνοιγεν εἴσοδον. Ἐπὶ τέλους δὲ τὸ ὄνομά μου ἔχει καὶ τὸ μόριον τῆς εὐγενείας. Εἶναι τάχα πολὺ ἀρχαία ἡ εὐγένειά μας; Δὲν ἠξεύρω· ὁπωσδήποτε ὅμως εἶναι ἀρκετὴ διὰ νὰ μᾶς διακρίνῃ ἀπὸ τοὺς προμηθευτάς μας. Κανεὶς δὲν ἔχει τὸ δικαίωμα οὔτε νὰ παραξενευθῇ δι' αὐτὴν οὔτε νὰ τὴν γελάσῃ. Δὲν κάμνω δὲ καὶ ἐκτάκτως ἰδανικὰ ὄνειρα. Δὲν ζητῶ σύζυγον ἥρωα. Μοῦ ἀρκεῖ νὰ εἶναι ὑγιής, νὰ ἔχῃ μίαν ἐργασίαν ἕως εἰς τὴν ὥραν τοῦ γεύματος καὶ νὰ μὲ ἀγαπᾷ κατὰ τὰς λοιπὰς ὥρας. Ἴσως ὁ γάμος θὰ μοῦ δώσῃ καὶ κάπως περισσοτέραν ἐλευθερίαν. Ἡ διδασκάλισσά μου μὲ συνοδεύει τώρα πάντοτε ὁσάκις δὲν ἐξέρχομαι μὲ τὴν μαμάν μου! Τοῦτο ὅμως ἀρχίζει νὰ μοῦ φαίνεται ὀλίγον γελοῖον. Ἤθελα ὀλίγον ἀέρα περισσότερον. Ἀκούω νὰ γίνεται λόγος διὰ μερικὰ βιβλία τὰ ὁποῖα ἐπεθύμουν καὶ ἐγὼ νὰ ἀναγνώσω. Λέγουν ὅλοι ἐνώπιόν μου ὅτι εἶναι ἀριστουργήματα καὶ ὅμως μοῦ τὰ κρύπτουν. Πῶς εἶναι δυνατὸν ἓν βιβλίον νὰ εἶναι ἀριστούργημα καὶ συγχρόνως ἀπηγορευμένον εἰς μίαν κόρην τῆς ἡλικίας μου; Ἂν εἶχα ἓν ἀπὸ ἐκεῖνα τὰ βιβλία θὰ μὲ ὡδήγει ἴσως τώρα εἰς τὰς δυσκολίας, εἰς τὰς ὁποίας εὑρίσκομαι; Δὲν εἶμαι λοιπὸν πολὺ ἀπαιτητική. Ἐγὼ μάλιστα φαίνομαι εἰς τὸν ἑαυτόν μου πολὺ λογικὴ καὶ ἡ εὐτυχία θὰ μοῦ ἦτο εὐκολωτάτη ἂν δὲν μοῦ συνέβαινε μία περιπέτεια κατ' ἐξοχὴν ἀπροσδόκητος.

Εἶδες βέβαια αὐτὸν τὸν χειμῶνα εἰς τὸν οἶκόν μας τὸν κ. δὲ Βιλλελόν. Εἶχε συστηθῇ ὑπὸ τῆς κυρίας δὲ Πονλουΐ, ἡ ὁποία δὲν ἀπέκρυψε τὰ σχέδια τοῦ βαρώνου (εἶναι βαρῶνος, ἀληθινὸς βαρῶνος). Ἐπρόκειτο δηλαδὴ περὶ συνοικεσίου μὲ ἐμέ. Ἐγνώριζα τὸν νέον ἐκεῖνον καὶ πολλάκις εἶχα χορεύσῃ μαζί του. Ὁμολογῶ ὅτι δὲν μοῦ ἀπήρεσκε. Ὅταν τὸν εἶδα νὰ ἔλθῃ εἰς τὴν οἰκίαν μας ἐνόησα ἀμέσως τὸ πρᾶγμα. Ἄλλως δὲ ἡ μαμὰ δὲν ἐφρόντιζε νὰ μοῦ ἀποκρύπτῃ τὰ σχέδιά της, ἀμέσως μάλιστα μοῦ εἶπε νὰ τὸν θεωρῶ ὡς μέλλοντα μνηστῆρά μου. «Ἡ θέσις του, ἡ ἡλικία του, ἡ περιουσία του, ἡ οἰκογένειά του, τὰ προηγούμενά του μοῦ φαίνονται καλά, μοῦ εἶπε. Ἀπὸ σὲ ἐξαρτᾶται νὰ ἀποφασίσῃς. Προσποιήσου ὅτι δὲν ἠξεύρεις τίποτε. Σπούδασέ τον λοιπὸν μὲ ὅλην σου τὴν ἄνεσιν. Ἐγὼ δὲν ἔχω σκοπὸν δι' ὅλου νὰ ἐπιρρεάσω τὴν ἀπόφασίν σου.» Ἐνθυμεῖσαι; Ὀλίγον καιρὸν μετὰ τὴν ὑπανδρείαν σου τὸν εἶχες συναντήσῃ. Δὲν θὰ τὸν παρετήρησες ἴσως· εἶναι ὑψηλός, λεπτός, ξανθός, μὲ πολλὰ μαλλιά, μὲ μακρὸν γένειον, ὡραῖα δόντια, κεφαλὴν ὀλίγον μικράν, πλατεῖς ὤμους, ὅλα τὰ ἐξωτερικὰ σημεῖα τῆς ἀνδρικῆς ἰσχύος. Ὁ ἀγαπώμενος ἀνὴρ πρέπει νὰ εἶναι ἰσχυρός· δὲν νομίζεις; Πρέπει πάντοτε νὰ αἰσθανώμεθα ὅτι αὐτὸς εἶναι ὁ προστάτης μας, μὲ τὸν ὁποῖον δὲν ἔχομεν νὰ φοβηθῶμεν οὔτε τὸ νερόν, οὔτε τὴν φωτιάν, οὔτε τὸν ὄχλον. Οἱ πόδες του δὲν ἔχουν τίποτε τὸ ἔκτακτον, εἶναι πάντοτε καλὰ ὑποδεμένος, αἱ χεῖρές του εἶναι πολὺ ἐπιμελημέναι καὶ ὀλίγον σκληραί· ἱππεύει θαυμάσια. Ἔχει πολὺ πνεῦμα καὶ εἶναι πρὸ πάντων εὔχαρις καὶ ζωηρός. Εἶναι μέλος τοῦ κύκλου τῶν Mirlitons, ἐννοεῖται. Ἄλλως δὲ καὶ ποῖος δὲν εἶναι τώρα; Εἶχε, φαίνεται, πολλὰς εὐτυχεῖς περιπετείας ὁ βίος του καὶ δὲν ἀπορῶ δι' ὅλου διὰ τοῦτο. Θὰ μ' ἐρωτήσῃς πῶς τὸ ἠξεύρω; Ἔγεινε πολλάκις λόγος δι' αὐτὸν εἰς τῆς μαμᾶς, ὅπως γίνεται δι' ὅλους τοὺς νέους, οἱ ὁποῖοι φαίνονται εἰς τὸν κόσμον, εἰς ἐποχὴν κατὰ τὴν ὁποίαν δὲν ἠμποροῦσε κανεὶς νὰ προΐδῃ οὔτε τὴν παρουσίασιν του οὔτε τὴν αἴτησίν του. Ἡ ὁμιλία ἐγίνετο σκεπαστή, ἀλλ' ἐγὼ πολὺ καλὰ ἐνόησα. Καὶ ἔπειτα εἶναι ἀδύνατον πλέον εἰς τὴν ἐποχήν μας νὰ μᾶς ἀνατρέφουν ἐν πλήρει ἀγνοίᾳ τῶν ἀποκρύφων ἠθῶν. Κάθε πρωῒ αἱ ἐφημερίδες μᾶς μεταδίδουν τοῦ εἴδους τούτου τὰ νέα ἐκ τῶν ὁποίων λαμβάνουσι τροφὴν αἱ ἑσπεριναὶ συναναστροφαὶ καὶ ἡμεῖς ἀκούομεν νὰ ζευγαρώνωνται τὰ ὀνόματα τῶν χορευτῶν μας μὲ τὰ ἐπώνυμα τῶν κυριῶν ἐκείνων, τῶν ὁποίων αἱ ἅμαξαι διασταυροῦνται μὲ τὰς ἰδικάς μας εἰς τὰ Ἠλύσια, εἰς τὸ Δάσος, παντοῦ. Συναντώμεθα μὲ αὐτὰς εἰς τὰ ἐμπορικά, εἰς τὰς ῥαπτρίας. Μᾶς ἐπιβάλλουν τὸ γοῦστό των καὶ μᾶς προμηθεύουν τοὺς συζύγους μας. Ὅταν δὲ οἱ κύριοι καταφεύγουσι πρὸς ἡμᾶς γίνεται τάχα τοῦτο διότι τὰς ἐβαρέθησαν ἢ διότι ἐκεῖναι τοὺς ἐβαρέθησαν; Μὲ ὀλίγους λόγους, τέλος πάντων, ὅλαι τώρα ἐμυήθημεν πλῆθος πραγμάτων, περὶ τῶν ὁποίων τῆς παρελθούσης γενεᾶς τὰ κοράσια δὲν εἶχον οὔτε ἰδέαν. Καὶ ἠξεύρομεν λοιπὸν τώρα ἡμεῖς ὅσαι κατοικοῦμεν εἰς Παρισίους, ὅτι δὲν ὑπάρχουσι μόνον νόμιμοι ἔρωτες, τοὺς ὁποίους κυρώνει ὁ δήμαρχος καὶ εὐλογεῖ ὁ ἱερεύς, αἱ δὲ σκανδαλώδεις ἱστορίαι τῶν κυρίων τούτων καὶ

Digitized by Google

τῶν κυριῶν ἐκείνων ἀποτελοῦσιν ὁπωσδήποτε μέρος τῆς ἀνατροφῆς μας. Εἶναι ἀπαίσιον νὰ τὸ συλλογισθῇ τις. Ἐνίοτε μάλιστα θεωροῦμεν προτέρημα τοῦ ἀνδρός, ὁ ὁποῖος μᾶς ζητεῖ εἰς γάμον τὸ ὅτι ὑπῆρξεν ὁ ἥρως τοιούτου εἴδους περιπετειῶν, ἐν ᾧ τοῦτο ἀκριβῶς ἔπρεπε νὰ μᾶς κάμνῃ νὰ τὸν ἀποφεύγωμεν, ἐὰν ἐσεβόμεθα ὀλίγον τὸν ἑαυτόν μας.

Ὑπόθεσε νέον, ὁ ὁποῖος θεληματικῶς ἤθελε διαφύγῃ ὅλα ἐκεῖνα τὰ κακὰ παραδείγματα καὶ ἤθελε φυλάξῃ τὸν ἑαυτόν του διὰ μίαν μόνην γυναῖκα, τὴν σύζυγον, ὑπόθεσε ὅτι αὐτὸς μὲ ὅλα του τὰ ὄνειρα καὶ μὲ ὅλην του τὴν ἄγνοιαν τοῦ κακοῦ παρουσιάζεται εἰς τὴν μητέρα μας καὶ μας ζητεῖ. Ἡ μήτηρ, τοὐλάχιστον ἐκ πρώτης στιγμῆς, θὰ ἀπορρίψῃ τὴν πρότασίν του· θὰ εἴπῃ ὅτι ὁ κύριος αὐτὸς δὲν γνωρίζει τὸν κόσμον! Καὶ ἐὰν ἡ κρίσις δὲν μὲ ἀπατᾷ, ἀπὸ ὅσα ἠμπόρεσα νὰ καταλάβω ἀκούουσα τὰς σκεπαστὰς ὁμιλίας, περὶ τῶν ὁποίων σοῦ ἔλεγα, θὰ γελάσῃ εἰς βάρος του μαζὶ μὲ τὰς ἄλλας μητέρας. Διὰ τί; Πρὸ ὀλίγου ἐδιάβασα καὶ πάλιν τὸν *Παῦλον καὶ Βιργινίαν*. Ἄχ! ποῖος ἠμπορεῖ νὰ μὲ μεταφέρῃ ἔξαφνα ὑπὸ τὸν καυστικὸν ἥλιον τῆς Νήσου τῆς Γαλλίας, παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ ποταμοῦ τῶν Λατανιῶν, εἰς τὴν μυροβόλον δενδροστοιχίαν! Διὰ τί ἡ κυρία Δελατοὺρ ἢ τοὐλάχιστον ἡ Μαργαρίτα νὰ μὴ εἶναι μήτηρ μου; ποῦ εἶναι αἱ καλύβαι, εἰς τὰς ὁποίας ἀνετράφημεν ἐγὼ καὶ ὁ Παῦλος; Νὰ ἔχωμεν τρέξῃ γυμνόποδες ἀπὸ τῆς παιδικῆς μας ἡλικίας, εἰς τοὺς ἰδίους δρόμους μὲ τὸν ἀδελφὸν ἐκεῖνον τῆς ἐκλογῆς μας, νὰ ἔχωμεν ἐν πλήρει ἀθωότητι ἀποπλανηθῇ καὶ οἱ δύο εἰς τὰ μεγάλα δάση, νὰ ἔχωμεν εὕρῃ καταφύγιον κατὰ τῆς τρικυμίας ὑπὸ τὸ αὐτὸ ἀνασηκωμένον φόρεμα, νὰ ἔχωμεν περάσῃ τοὺς χειμάρρους, κρατούμεναι εἰς τοὺς βραχίονάς του, χωρὶς φόβον καὶ χωρὶς ἄλλην διατάραξιν παρὰ τὴν ῥυθμικὴν ἀναπνοὴν τοῦ στήθους του, νὰ μὴν ἔχωμεν ἰδῇ κανενὸς ἄλλου νέου τὸ πρόσωπον, μαζὶ νὰ ἐκπληττώμεθα, κατὰ τὴν αὐτὴν στιγμήν, αἰσθανόμενοι καὶ οἱ δύο μας ἀόριστον, ἀλλὰ θεσπεσίαν ταραχήν, τὴν ὁποίαν νὰ ἐπαυξάνῃ ἀκόμη ἡ μεταξύ μας ἀμοιβαία καὶ συγχρόνως ματαία ἐρώτησις περὶ τῆς ἀφορμῆς της, νὰ μὴν ἔχωμεν τέλος πάντων παρὰ τὴν αὐτὴν στέγην, τὴν αὐτὴν κλίνην, τὸν αὐτὸν τάφον, τὴν αὐτὴν αἰωνιότητα, αὐτὸ εἶναι τὸ ὄνειρον, τὸ ὁποῖον εἰς τὸ βάθος τῆς καρδίας μας κάμνομεν ὅλαι μας, δὲν ἔχω δίκαιον; Διὰ τί τὸ ὄνειρον τοῦτο νὰ εἶναι ἀπραγματοποίητον; Διὰ τί νὰ εἴμεθα ἀναγκασμέναι νὰ εὐχαριστούμεθα μὲ Παύλους τῶν κύκλων καὶ τῶν σαλονίων, οἱ ὁποῖοι πρὶν μᾶς ἀγαπήσουν, ἠγάπησαν ἀπείρους Βιργινίας τοῦ σωροῦ;

Τέλος πάντων ἀναλόγως τῶν σημερινῶν μνηστήρων, ὁ κ. δὲ Βιλλελὸν μοῦ ἐφάνη ἀρκετὰ εὐπρόσδεκτος καὶ πολλαὶ μάλιστα ἀπὸ τὰς φίλας μου δὲν ἤργησαν νὰ μὲ ζηλεύσουν διὰ τὴν τύχην μου, τοῦτο δὲ τὸν ἀνύψωσεν ἀκόμη περισσότερον εἰς τὸ πνεῦμά του. Πολὺ γρήγορα ἐγεννήθη εἰς ἐμὲ ἡ ἕξις μάλιστα δὲ καὶ ἡ ἀνάγκη τοῦ νὰ τὸν βλέπω. Τὸν ἐπερίμενα ἀνυπομόνως τὰς ἡμέρας, κατὰ τὰς ὁποίας ἤξευρα ὅτι ἐπρόκειτο νὰ ἔλθῃ εἰς τὴν οἰκίαν μας, ἐφρόντιζα δὲ νὰ στολίζωμαι χάριν αὐτοῦ ὁσάκις ἤμην βεβαία ὅτι θὰ τὸν συνήντων ἔξω. Ἅμα τὸν ἔβλεπα προσεπάθουν νὰ διακρίνω εἰς τὸ βλέμμα του, ἂν ἐμάντευσε τὸν πόθον τὸν ὁποῖον εἶχα νὰ φανῶ ἀρεστὴ εἰς αὐτὸν καὶ ᾐσθανόμην νὰ κτυπᾷ δυνατώτερα ἡ καρδία μου ὅταν ἐσχημάτιζα τὴν πεποίθησιν ὅτι μὲ εἶχεν ἐννοήσῃ. Πρέπει δὲ νὰ τὸ ἀναγνωρίσω· ἀμέσως μὲ κατελάμβανε. Μίαν λοιπὸν ἡμέραν ἀπὸ τὰς πολλάς, λέγω τῆς μαμάς μου: «Ἐσκέφθην ἀρκετά, ἀγαπῶ τὸν κ. δὲ Βιλλελὸν καὶ ἐπιθυμῶ νὰ γείνω σύζυγός του.» Τὴν γνωρίζεις τὴν μαμάν, δὲν βιάζεται εἰς τίποτε. Μοῦ ἀπεκρίθη: «Τὸν ἀγαπᾷς, τὸν ἀγαπᾷς· μὴ λὲς μεγάλον λόγον. Ἔπειτα ἀπὸ ἕνα ἢ δύο μῆνας τὰ ξαναλέγωμεν πάλιν, ἔχομεν καιρόν. Πιστεύω ὅτι δὲν ἀπατῶμαι ὡς πρὸς τὰς διαθέσεις του. Ἔχεις τὴν ἄδειαν νὰ τὸν βλέπῃς, ἀλλὰ δὲν ἠθέλησα ἀκόμη νὰ ὑποσχεθῶ τίποτε οὔτε εἰς αὐτὸν οὔτε εἰς τὴν οἰκογένειάν του. Ἂς ἀφήσωμεν τὰ πράγματα νὰ βαδίσουν τὸν δρόμον των. Δὲν σὲ ἐζήτησεν ἀκόμη, ἂς περιμείνωμεν νὰ σὲ ζητήσῃ καὶ τότε βλέπομεν. Ἡ εὐτυχεστέρα ἐποχὴ τοῦ γάμου εἶναι ἐκείνη, κατὰ τὴν ὁποίαν ἀνυπομόνως περιμένει τις τὴν πραγματοποίησίν του».

Μὲ ὅλα αὐτὰ ἀπὸ ἐκείνην τὴν ἡμέραν ἐθεώρουν τὸν ἑαυτόν μου ὡς ἀρραβωνισμένην χωρὶς ὅμως νὰ ὑποχρεωθῶ καὶ περισσότερον. Καὶ εὐτυχῶς ἔκαμα πολὺ καλά. Πολλάκις συνωμίλησα μὲ τὸν Καζιμὶρ (Καζιμὶρ εἶναι τὸ κύριόν του ὄνομα, θὰ ἐπροτίμων ὁποιονδήποτε ἄλλο) συνωμίλησα μὲ τὸν Καζιμὶρ περὶ γάμου μας. Ἡ ὁμιλία μας ἦτο γενικὴ καὶ ἀόριστος. «Ἐὰν ὑπανδρευθῶ», «ὅταν κανεὶς ὑπανδρεύεται», «θὰ εἶχα τὴν ἀπαίτησιν», «ἡ ἐλπίς μου θὰ ἦτο» αὐταὶ ἦσαν αἱ ἐλαστικαὶ ἐκφράσεις τὰς ὁποίας μετεχειριζόμην καὶ τὰς ὁποίας συνέρραπτα πάντοτε μὲ λευκὴν κλωστήν. Αὐτὸς ἦτο καὶ εἶναι ἐννοεῖται, σύμφωνος πάντοτε μὲ ἐμέ. Τὸ πρᾶγμα ἐπήγαινε λοιπὸν καὶ πηγαίνει θαυμάσια.

Ἕπεται τὸ τέλος

Μετάφρασις ΧΙΜΑΙΡΑΣ *Alexandre Dumas fils*

ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ

Η ΑΛΗΘΙΝΗ ΕΥΓΕΝΕΙΑ

Εἰς τὰς ἐφημερίδας ἔγεινε κατ' αὐτὰς πολὺς λόγος περὶ κοινωνικῆς τινος διακρίσεως, τὴν ὁποίαν ἀπεπειράθησαν νὰ εἰσαγάγωσιν ἱκανοὶ Ἀθηναῖοι καὶ Ἀτθίδες, βαρυνθέντες νὰ διατελοῦν πλέον εἰς συνάφειαν μὲ ἀνθρώπους ὑποδεεστέρους των καὶ κατὰ τοὺς τρόπους, καὶ κατὰ την ἀνάπτυξιν, καὶ κατὰ τὴν περιουσίαν — ἰδίως κατὰ τὴν περιουσίαν. Διότι οἱ αἰσθανθέντες τὴν ἀνάγκην τοῦ χωρισμοῦ ἀπὸ τῆς λοιπῆς ἀθηναϊκῆς κοινωνίας ἀνήκουν πάντες εἰς τὴν τάξιν τῶν πλουσίων ἢ τοὐλάχιστον τῶν φαινομένων πλουσίων. Τὸν ἀπομονωτικὸν κύκλον, ὅστις ἔμελλε νὰ σχηματισθῇ οὕτω, τὰ μέλη αὐτοῦ ὠνόμασαν εἰς νόθον γαλλικήν: Le cercle distingué. Ὁ γαλλίζων ἢ μᾶλλον παπαγαλλίζων οὗτος κύκλος ἦτο καθ' ὅλα ἕτοιμος καὶ δὲν ἐχρειάζετο διὰ νὰ τεθῇ εἰς ἐνέργειαν ἢ τὸ κῦρος διακεκριμένων τινων σαλονίων τῶν Ἀθηνῶν, τὰ ὁποῖα ὅμως ἠρνήθησαν τὴν συνδρομήν των καὶ ἡ ἀπόπειρα ἐναυάγησεν.

Αὐτὴ εἶνε ἡ ἱστορία τὴν ὁποίαν διηγήθησαν αἱ ἐφημερίδες εἰς διαφόρους τόνους, ἀναλόγως τῆς ἰδιοσυγκρασίας της ἑκάστη· ἄλλη μετὰ τῆς λεπτῆς εἰρωνίας, ἥτις ἁρμόζει εἰς τὴν περίστασιν, ἄλλη χλευαστικῶς, τρίτη τραγικῶς. Ὁ «διακεκριμένος κύκλος» μετ' ὀλίγας ἡμέρας εἶχε καταστῇ τόσον γελοῖος, ὥστε, ὡς ἐπὶ πάσης ἀποτυχούσης συνωμοσίας, κανεὶς δὲν ἐτόλμα νὰ εἴπῃ ὅτι ἀνῆκεν εἰς αὐτόν, οἱ ἀμέσως δ' ἐνδιαφερόμενοι, ἐκεῖνοι τῶν ὁποίων τὰ ὀνόματα ἐψιθυρίζοντο ὡς τὰ τῶν ἱδρυτῶν, ἔσπευσαν νὰ δηλώσωσι δημοσίᾳ — εἰς γαλλικὴν πάντοτε γλῶσσαν — ὅτι δὲν ἐπρόκειτο νὰ ἱδρύσωσι cercle distingué, ἀλλὰ σύλλογον τοῦ ἀγγλικοῦ παιγνιδίου lawn-tennis, εἰς τὸν ὁποῖον βεβαίως δὲν ἐσκόπουν νὰ δέχωνται τὸν πρῶτον τυχόντα.

Ἡ δήλωσις αὐτὴ εἶνε ἡ αὐτοκαταδίκη ὅλων τῶν ἀποδοθεισῶν εἰς τὰ μέλη τοῦ «διακεκριμένου κύκλου» προθέσεων κοινωνικῶν διακρίσεων, πᾶς δὲ λόγος περὶ αὐτοῦ, μετὰ τοιοῦτον ἐπίσημον auto-da-fé πεποιθήσεων καὶ γνωμῶν, θὰ ἦτον ὅλως μάταιος, ἂν μὴ ἡ εὐκαιρία ἦτο καταλληλοτάτη διὰ νὰ λεχθῶσι μερικαὶ ἀλήθειαι. Ὅταν πρόκηται νὰ ἔβγῃ εἰς τὸ μέσον ἡ ἀλήθεια, πᾶσα εὐκαιρία εἶνε καλή.

Εἴτε ἔγεινέ ποτε σκέψις περὶ ἐπισήμου ἱδρύσεως διακεκριμένου κύκλου, εἴτε μή, τὸ ἀληθὲς εἶνε ὅτι εἰς τὴν μικράν μας κοινωνίαν, ὑπάρχουν πολλοὶ οἱ νομίζοντες ἑαυτοὺς πλασμένους ἐκ διαφόρου ἀπὸ τοὺς ἄλλους θνητοὺς πηλοῦ. Καὶ οἱ πολλοὶ αὐτοὶ δὲν εἶνε οἱ προέχοντες εἰς τὰ πολιτικὰ ἀξιώματα, οἱ ὁποῖοι εἶνε πάντες σχεδὸν ἄνδρες καλῶς ἀνατεθραμμένοι, φιλόφρονες καὶ προσηνεῖς, δὲν εἶνε οἱ ἀντιπρόσωποι τῶν μεγάλων ἱστορικῶν ὀνομάτων τῆς Ἑλλάδος, οἵτινες εἰς τὰς κοινωνικὰς σχέσεις πιστῶς περιθάλπουσι δημοκρατικὰς παραδόσεις, δὲν εἶνε ἡ ἀραιὰ φάλαγξ τῶν ἀριστέων τοῦ πνεύματος, φιλόσοφος τὸ ἦθος καὶ ἀγαστῶς μετριόφρων. Κέντρον τοῦ ἀθηναϊκοῦ βουλεβάρτου τοῦ Ἁγίου Γερμανοῦ εἶνε τὸ Χρηματιστήριον καὶ τὰ πέριξ αὐτοῦ.

Λέγων τοῦτο δὲν προτίθεμαι νὰ ἐπαναλάβω τὰς συνήθεις κατὰ τῶν ἐκ τῆς ἐπικερδοῦς ἐμπορίας τοῦ χρήματος βαθμηδὸν ἀνυψωθέντων αἰτιάσεις. Δὲν ἀνέφερα ποτὲ μετὰ ἱερᾶς ἀγανακτήσεως τὴν λέξιν χρυσοκάνθαρος, οὔτε ἐξέλαβα τοὺς κατελθόντας εἰς τὴν Ἑλλάδα μετὰ τῶν ἐν τῇ ξένῃ ἀποκτηθέντων κεφαλαίων των ὡς λυμεῶνας τῆς πατρίδος. Ἂν ὑπεβίβασαν κἄπως τὴν ἄνεσιν τῶν ἀστικῶν τάξεων, αἱ ὁποῖαι πρὸ τῆς καθόδου αὐτῶν ἔζων μετὰ μεγαλειτέρας εὐπορίας καὶ ἐπιδεικτικώτερον, ἡ πολυτέλεια ὅμως τὴν ὁποίαν ἔφεραν εἰς τὰς ἀποσκευάς των ηὔξησε τὴν εὐημερίαν τῶν πενεστέρων τάξεων, αἱ δὲ περιουσίαι των ἑκατονταπλασίασαν τὸ κεφάλαιον τοῦ ἐθνικοῦ πλούτου. Καὶ τοῦτο μὲ παρηγορεῖ διὰ πολλὰς τῶν ἀναποφεύκτων κακιῶν, τὰς ὁποίας φέρει μεθ' ἑαυτοῦ τὸ χρῆμα. Ἔπειτα πρέπει νὰ τὸ ὁμολογήσωμεν: Ἂν ἡ περιουσία τῶν πλουσίων κατέστη διὰ μεγάλην μερίδα τῆς κοινωνίας ἀφόρητος, ἀληθὴς σκώλωψ σαρκός, τὸ λάθος εἶνε ἰδικόν της. Ἠθέλησε νὰ τοὺς ἀπομιμηθῇ εἰς ὅλα, ἠθέλησε νὰ τοὺς παρακολουθήσῃ εἰς τὸ τραῖνον τοῦ βίου των, χωρὶς νὰ συλλογισθῇ ὅτι τὰ μέσα αὐτῶν μὲν ἐπέτρεπον νὰ θερμαίνωσιν εἰς τὸ ἀπεριόριστον τὸν λέβητα τῆς μηχανῆς, τὰ ἰδικά των δὲ εἶχαν ὅρια, καὶ ὅρια πολὺ περιωρισμένα. Μὲ εἰσιτήριον κοινῆς ἁμαξοστοιχίας ἠθέλησαν νὰ ἐπιβοῦν ἀστραπιαίου συρμοῦ. Ποῖος τοὺς πταίει ἂν τώρα κτυποῦν τὸ κεφάλι των, ἢ μείναντες καθ' ὁδὸν κυττάζουν ἐν ἀπελπισίᾳ τοὺς συντρόφους των νὰ φεύγουν χωρὶς νὰ καταδέχωνται νὰ ρίψουν ἐπ' αὐτῶν ἓν βλέμμα; Ἕκαστος ἐνῷ ἐτάχθη, λέγει καὶ τὸ εὐαγγελικὸν ρητόν, τὸ Εὐαγγέλιον δὲ δὲν εἶνε μόνον ὁ κώδηξ τῆς σωτηρίας τῆς ψυχῆς. Ἠμπορεῖ νὰ χρησιμεύσῃ καὶ ὡς ὁ ἄριστος κοινωνικὸς κώδηξ· οἱ συγγραφεῖς αὐτοῦ ὑπῆρξαν μεγάλοι κοινωνικοὶ φιλόσοφοι.

Ἀλλ' οὐδεὶς ἐκ τῶν οὕτω σκεπτομένων διενοήθη ποτὲ νὰ δώσῃ εἰς τὴν δημιουργηθεῖσαν διὰ τοῦ πλούτου τάξιν τὴν ὑπέροχον θέσιν, τὴν ὁποίαν κατέχει ἀλλαχοῦ ἀριστοκρατία ὀφείλουσα τὴν ὕπαρξίν της καὶ τὸν σεβασμόν, τὸν ὁποῖον ἀπολαύει ἀκόμη κατὰ τοὺς δημοκρατικοὺς καιροὺς τοὺς ὁποίους διερχόμεθα, ὄχι μόνον εἰς πολυετεῖς ἱστορικὰς παραδόσεις, ἀλλὰ καὶ εἰς ἀληθῆ ὑπεροχὴν νοῦ καὶ καρδίας, εἰς μεγάλας πρὸς τὴν πατρίδα ὑπηρεσίας καὶ ἐν γένει εἰς τὴν εὐεργετικήν της δρᾶσιν ἐν τῷ ἐθνικῷ βίῳ. Ἐὰν ὁ πλοῦτος καὶ μόνος ὁ πλοῦτος ἦτο ὁ τίτλος, ὁ εἰσάγων εἰς τὴν ἀριστοκρατίαν ταύτην, ὁ μυῶν εἰς τὰ Ἐλευσίνια τοῦ «διακεκριμένου κύκλου» τότε διατί νὰ κάμωμεν διάκρισιν μεταξὺ τούτου καὶ ἐκείνου τοῦ πλούτου; Πῶς οἱ πλουτήσαντες εἰς τὰ 3 καὶ τὰ 6 ο]ο θὰ ἀποκλείσωσιν ἀπὸ τοῦ κύκλου σας τοὺς ἐντίμους βιομηχάνους οἱ ὁποῖοι ὡς ὑμεῖς, μὲ περισσοτέρους κόπους μάλιστα καὶ μὲ ὀλιγώτερον ἐλαστικὴν τὴν συνείδησιν, ἐπλούτησαν εἰς τὸ ἐμπόριον τῶν σαρδελῶν, αἴφνης, ἢ τοῦ μπακαλιάρου; Τὸ χρῆμα, δὲν ἔχει ὀσμὴν καὶ οἱ καλοὶ τρόποι, διὰ τοὺς ὁποίους ἐπαίρονται οἱ δανδῆδες τῶν σαλονίων, εἶνε πολλάκις ζήτημα ὀλίγων μαθημάτων. Ἐν τούτοις δὲν πιστεύω ὅτι θὰ ἐδέχεσθε νὰ παίξετε lawn-tennis μὲ τοὺς υἱοὺς καὶ τὰς θυγατέρας των.

Καὶ ἰδοὺ ποῦ ἔχετε ἄδικον, ἐκτὸς ἂν συνομολογήσετε, ὡς εἶπον ἀνωτέρω, ὅτι τὴν ἀληθινὴν εὐγένειαν ἀποτελοῦν ἀρεταὶ πνεύματος καὶ καρδίας, τῶν

Digitized by Google

ὁποίων μεγάλα δείγματα, γενικῶς ὡς τάξις δὲν ἐδώκατε ἀκόμη· (τὰ ἄτομα ἀφίνω κατὰ μέρος, βεβαίως δὲ ὑπάρχουσι μεταξὺ αὐτῶν ἄνδρες ἄξιοι πάσης τιμῆς). Ἡ τάξις ἡμῶν δὲν ἐτέθη ἐπὶ κεφαλῆς ἐθνικοῦ τινος ἔργου· δὲν διέλαμψε, δὲν διεκρίθη εἰς τίποτε, εἰμὴ εἰς τὴν ἀντιγραφὴν τῶν φιγουρινίων. Δὲν ἐπρωτοστάτησεν εἰς τίποτε κοινωφελὲς καὶ χρήσιμον· παρέλειψε καὶ αὐτὸ τὸ στοιχειωδέστατον καθῆκον τοῦ πλούτου, τὴν ἄσκησιν τῆς φιλανθρωπίας. Αἱ δέσποιναι, αἱ ὁποῖαι ἐξαντλοῦν ὅλην των τὴν ἐφευρετικότητα, διὰ νὰ ἐπινοήσουν νέον εἶδος διασκεδάσεως, (τὸ ὁποῖον ἐν παρενθέσει εὑρίσκεται ὅτι εἶνε κατὰ πεντήκοντα ἔτη ἀπηρχαιωμένον) δὲν ἐσκέφθησαν ἀκόμη νὰ συστήσουν μίαν φιλανθρωπικὴν ἑταιρίαν. Δὲν ἐξηυγένισεν, δὲν ἐξύψωσεν, δὲν ἐξιδανίκευσε τὸν πλοῦτόν της. Ὁ χρυσὸς ἔμεινεν εἰς χεῖράς της χρυσός. Δὲν ἔγεινεν ὄργανον προόδου, ἀναπτύξεως, εὐημερίας. Δὲν ἤσκησε καμμίαν εὐγενῆ ἐπίδρασιν ἐπὶ τῆς ἑλληνικῆς κοινωνίας. Τοὐναντίον μετὰ τῆς συρροῆς ἄλλων ὅρων συνετέλεσεν εἰς τὴν διαφθορὰν τῶν χαρακτήρων, τὸν ἐξευτελισμὸν τῶν γενναίων ἰδεῶν, τὴν κατασπίλωσιν καὶ αὐτῶν τῶν προγενεστέρων αὐτοῦ ἰδανικῶν.

Ἐν μιᾷ λέξει τὸ χρῆμά σας ἐξύφανεν ὅλην αὐτοῦ τὴν κακοποιὸν δύναμιν, ἀλλὰ δὲν ἠκτινοβόλησε τίποτε ἐκ τῆς ἐκπολιτιστικῆς ἐπιδράσεως, τὴν ὁποίαν κρύπτει ἐν ἑαυτῷ.

Ἡ τάξις σας ἠμπορεῖ νὰ ἀποτελῇ τι διακεκριμένον μεταξὺ τῶν ἀμέσως ἀφ' ὑμῶν ἐξαρτωμένων καὶ ἀποζώντων. Ἀλλ' εἰς τὸν πολὺν κόσμον δὲν λέγει τίποτε, τίποτε ἀπολύτως καὶ ὁ «διακεκριμένος κύκλος» σας, ἂν κατηρτίζετο, θὰ ὡμοίαζε πρὸς τοὺς συλλόγους ἐκείνους τῶν παιδικῶν μας χρόνων, οἱ ὁποῖοι γνωστοὶ καὶ σεβαστοὶ ἦσαν μόνον μεταξὺ τῶν τῶν μελῶν των, ἐκίνουν δὲ τὸ μειδίαμα τῶν λοιπῶν.

Δημ. Κακλαμανος.

Η ΜΑΝΑ

Ἐκοιμήθην τὴν νύκτα ἐκείνην—ὀργίλην νύκτα Δεκεμβρίου-ἐντὸς τοῦ ἀνεμομύλου Τρουμπέ, μέσῳ παγερᾶς ὑγρασίας, τὴν ὁποίαν δὲν σχυον νὰ μετριάσωσι κἂν τὰ ἐπὶ τῆς γωνίας καιόμενα κλήματα, ὑπὸ σωρείαν ἀλευροπάστων κιλιμίων καὶ σάκκων, μέσῳ τῆς ὀσμῆς τοῦ ἀχύρου, τοῦ τριβομένου σίτου καὶ τῆς ἀποπνοίας ἰσχνοῦ ἱππαρίου. Εἶμαι φύσει χωρικός, τὰ νεῦρά μου φαίνονται προητοιμασμένα δι' αὐτὴν τὴν ζωὴν – ἀγροδιαίτου καὶ βαναύσου ἀνθρώπου ζωὴν – ὥστε διεγείρονται ἀνησύχως μᾶλλον ἐντὸς πολυτελοῦς αἰθούσης ἢ ἐν τῇ ἀθλιότητι ἐκείνῃ τοῦ μύλου. Ἀλλ' ὑποθέτω ὅτι καὶ καλλιτέρας κατασκευῆς ἄνθρωπος θὰ εὕρισκεν εὐάρεστον καταφύγιον τὸν μῦλον ἐκεῖνον παρὰ νὰ μένῃ ἐκτεθειμένος εἰς τὴν βροχήν, τὴν ἄφθονον καὶ τὸν ἄνεμον τὸν ὁρμητικὸν καὶ τοὺς γοεροὺς κεραυνούς, οἵτινες ἐκυριάρχουν ἔξω. Ὥστε καὶ διὰ τὸν ἕνα καὶ διὰ τὸν ἄλλον λόγον ἐκοιμήθην εὐαρέστως τὴν νύκτα ἐκείνην. Καὶ ὅταν τὴν αὐγὴν ἐξύπνησα εὗρον τὸν γέροντα μυλωθρὸν ἔξω, καθήμενον ἐπὶ ἑνὸς λίθου, ράπτοντα διὰ τρεμούσης χειρὸς τὸ πολύθυρον ταγάρι του καὶ ἀπολαύοντα μετὰ τῆς στακτερᾶς γάτας του τὰς πρώτας ἀκτῖνας ἀτόνου χειμερινοῦ ἡλίου.

— Νυχτιὰ κι' ἀπόψε, ἔ; εἶπον καθήσας πλησίον του.

— Θαρρεῖς πῶς μιὰ γυναῖκα θάκανε 'λιγότερα ἂν τῆς ἅρπαζαν τὸ παιδί; ἠρώτησεν εὐθὺς προσβλέπων με περιέργως.

Τὸν ἠτένισα ἔκπληκτος, μὴ ἐννοῶν ποία σχέσις ὑπῆρχε μεταξὺ τῆς θυελλώδους ἐκείνης νυκτὸς καὶ μιᾶς γυναικὸς τῆς ὁποίας ἁρπάζουν τὸ τέκνον. Ἀλλ' ὁ γέρων μυλωθρός, ὁ Γιαννάκης Ξηνταρᾶς, προθύμως ὅτι ὑπῆρχε σχέσις, στενὴ μάλιστα σχέσις καὶ μοὶ διηγήθη τὴν ἀκόλουθον ἱστορίαν, στρέφων ἀλληλοδιαδόχως τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀπὸ τοῦ φρουρίου Χλομούτσι εἰς τοὺς ὀδοντωτοὺς βράχους τοῦ Σανταμερίου:

«Πέθανεν ὁ γέροντας γονιὸς καὶ ἡ δυὸ Νεράϊδες ἐμοιράσανε τὰ κάστρα· ἡ μιὰ 'πῆρε τὸ Χλομούτσι καὶ ἡ ἄλλη τὸ Σανταμέρι. Καὶ ἡ δυὸ ἀδερφάδες εἶχαν μιὰ χαρὰ καὶ μιὰ λύπη καθεμία. Ἡ Νεράϊδα ποῦ 'πῆρε τὸ Χλομούτσι ἐχαιρόταν γιατ' ἦτον ὤμορφη κ' ἐλυπόταν γιατὶ δὲν εἶχε παιδιά· ἡ Νεράϊδα ποῦ 'πῆρε τὸ Σανταμέρι ἐλυπόταν γιατ' ἦτον ἄσχημη μὰ ἐχαιρόταν γιατ' εἶχε παιδιά. Τὰ παιδιὰ βλέπεις, εἶν' ἡ μοναχὴ εὐτυχία 'ς τὸ σπίτι. Σὰν τὰ ἔβλεπε ξαπλωμένα 'ς τὸν πύργο τῶνα ἐδῶ νὰ κυλιέται κατὰ γῆς, τἄλλο ἐκεῖ νὰ πηδάῃ καὶ νὰ γελάῃ χωρὶς νάχῃ καμμιὰ φανερὴ αἰτία, τἄλλο παρέκει νὰ θέλῃ μὲ τὸ καλάμι νὰ φθάσῃ τὸ θεὸ καὶ τ' ἄλλο νὰ παίρνῃ φόρα γιὰ νἄρθῃ νὰ τὴν καβαλλήκῃ 'ς τῆς πλάταις, ἐλησμόναγεν, ἡ μάνα καὶ τὴν ἀσχημιά της καὶ ὅλα. Κι' ἂν ἐτηραζόταν καμμμιὰ φορὰ 'ς τὸ γυαλὶ κ' ἔβλεπε τὸ ζαρωμένο πρόσωπό της καὶ τὰ μαλ-

λιά της τὰ κόκκινα καὶ ἄγρια ἐτραβιῶταν 'πίσω κ' ἔλεγε χαμογελῶντας, γιὰ ξερὴ παρηγοριά :

— Τὰ νειᾶτά μου τἄδωκα 'ς τὰ παιδιά μου!

Κ' ἐλησμόναγεν ὅλα καὶ τοῦ κόσμου τὰ λόγια καὶ τῆς γειτονιᾶς ἀκόμη τῆς κακογλωσσιὲς ἔκανεν ὅτι δὲν τῆς ἄκουεν.

Ἔχεις δυὸ 'μάτια σὰν αὐγά, δυὸ χείλια σὰν τρουμπέταις,
κι' ἀπάνω 'ς τὰ ρουθούνια σου μετρᾶνε τῆς γαζέταις

Τῆς ἔλεγαν τὰ κακὰ στόματα τραγουδιστά, σὰν νἄλεγαν καμμιὰ ρίμα τάχα. Τότες ἡ ἄσχημη Νεράϊδα ἐφουρκιζόταν, ἔκλαιγε ἀπὸ τὸ κακό της μὰ ἔξαφνα ἐγύριζε κ' ἐφώναζε μὲ φωνὴ δυνατή, ν' ἀκουστῇ 'ς ὅλα τὰ κάστρα καὶ τοὺς πύργους γύρω.

— Τί κυττᾶν ἐμέ· νὰ ξεστραβωθοῦν νὰ ἰδοῦν τὸ κορίτσι μου !

Κι' ἀλήθεια εἶχε ἕνα κοριτσάκι ποῦ ἦταν νὰ τὸ πιῇ κανεὶς 'ς τὸ ποτήρι—ἴδια ἡ Πεντάμορφη!

Μὰ ἡ ἄλλη ἡ Νεράϊδα τοῦ Χλομούτσι τί νὰ εἰπῇ καὶ πῶς νὰ παρηγορηθῇ ; Τί κι' ἂν ἦτον γαλανομμάτα κι' ὤμορφη, τί κι' ἂν ὡμολογοῦσαν τὰ κάλλη της ὅλοι γύρω, τί κι' ἂν ἔδινε τὸ βιός του γιὰ νὰ τὴν κάμῃ ταίρι ὁ γειτονάς της, ὁ 'Αράπης τῆς Αὐλακιας· τί κι' ἂν τὰ 'ξωτικὰ τοῦ Λίντζι κάθε βράδυ καὶ μέσ' 'στὰ 'ξημερώματα ἐχάλαγαν τὸν κόσμο μὲ τὰ ταμπουρλονιάκκαρα τὴν ὠμορφιά της τραγουδῶντας; Ὅταν ἐθυμῶταν—καὶ τὸ ἐθυμῶταν κάθε 'λίγο καὶ 'λιγάκι, ἡ δόλια ! —πῶς ἦταν μοναχὴ καταμόναχη 'ς τὸ κάστρο της, πῶς ἡ αὐλαὶς ὅλαις κ' ἡ πόρταις καὶ τὰ μπεντένια ἔμεναν ἔρημα ἄλαλα, ἀνατριχίλα τὴν ἔπιανε, κρυερὴ ἀνατριχίλα, κ' ἔπεφτε τοῦ θανατᾶ προὔμυτα κι' ὅλο ἔκλαιγεν, ἔκλαιγε. Γιατί κ' ἐκείνη νὰ μὴν ἔχῃ ἕνα παιδί ; γιατί θεέ μου, γιατί διάτανε, νὰ μὴν ἔχῃ ἕνα παιδάκι, μικρό, παχουλό, ροδοκόκκινο παιδάκι, νὰ κλώθῃ τὰ σγουρά του τὰ μαλλιὰ μὲ τὰ δάχτυλά της, νὰ δένῃ 'στὸ λαιμό της τὰ μικρὰ χεράκια του, νὰ κολλάῃ ἐπάνω της, νὰ γελάῃ μὲ τ' ἀθῶο του γέλοιο, νὰ παίζῃ ἡ γλῶσσα του λέγοντας ἀδιάκοπα :

Μάνα-καλημάνα,
βάρα τὴν καμπάνα,
νὰ κατεβοῦν οἱ φράγκοι,
νὰ φάνε μακαρούνια,
μὲ τὰ χρυσᾶ περούνια!...

Ὤ, εἶνε νὰ τρελλαίνεται κανείς, νὰ φεύγῃ ἀπὸ τὰ ροῦχά του !..

Μία ἡμέρα ποῦ 'πῆγε 'στὸ Σανταμέρι νὰ ἰδῇ τὴν ἀδερφή της καὶ εἶδε τὴν τόση χαρὰ ἐσάστισε.

— Νὰ σοῦ εἰπῶ, καϋμένη, δὲν μοῦ δίνεις κ' ἐμένα ἕνα παιδί; εἶπε 'στὴν ἄσχημη.

— Τί τὸ θές ;

— Νὰ τὤχω συντροφιά· γένουμαι τόσο κακὰ μοναχή· 'μέρα νύχτα ἀρρωσταίνω !...

— Οὔ καϋμένη δὲ δοξάζῃς τὸ Θεὸ ποῦ σὲ φύλαξ' ἀπὸ 'δαῦτα !...

Ἡ ἄσχημη ἔκανε τάχα πῶς εἶνε βαργομισμένη ἀπὸ τὰ παιδιά· μὰ ἡ καρδιά της ἤξερε ποία ἦτον ἡ ἀλήθεια...

— Πάρε ὅποιο θές· εἶπε 'στὸ τέλος 'στὴν ἀδερφή της.

Κι' ἀλήθεια, σὰν ἔφυγε τὸ βράδυ ἡ ὤμορφη ἐπῆρε μαζί της καὶ τὸ καμάρι τοῦ Σανταμεριοῦ, τὴν ὤμορφη κόρη τῆς ἄσχημης Νεράϊδας.

Πέρασαν μῆνες καὶ καιροί, μὰ οὔτε τὴν ἀδερφή της οὔτε τὴν κόρη της εἶδε πιὰ ἡ ἄσχημη. Χάνει μιὰν ἡμέρα τὴν ὑπομονὴ καὶ κινάει καὶ πάει 'στὸ κάστρο τοῦ Χλομούτσι. Μὰ βρίσκει τὸ κάστρο ἔρημο καὶ βουβό, τῆς πόρταις μανταλωμέναις, τὰ μπεντένια χορταρισμένα· χτυπάει τῆς πόρτες, χτυπάει τοὺς τοίχους, φωνάζει, κλαίει μὰ τίποτα. Ἡ Νεράϊδα ἡ ὤμορφη μὲ μὲ τὴν ὤμορφη κόρη, παίζει μέσα καὶ γελάει, εὐτυχισμένη 'στὴ συντροφιὰ καὶ κάνει πῶς δὲν ἀγροικᾷ τὴ μάνα, τὴ θλιβερὴ μάνα, ποῦ χτυπιέται ἔξω καὶ δέρνεται γιὰ τὴν κόρη της τὴν πεντάμορφη, γιὰ τὴν ἴδια της τὴν ὠμορφιά !...»

Ὁ γέρων Ξηνταρᾶς διέκοψε τὴν ἀφήγησίν του, ἔκλεισεν ἄλλην μίαν ὀπὴν τοῦ ταγαρίου του καὶ μὲ προσέβλεψεν εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς θέλων ἴσως ν' ἀναγνώσῃ τὴν ἐντύπωσιν τῶν λόγων του. Βεβαίως ὁ μυλωθρὸς ἤθελε κάπου νὰ καταλήξῃ· ἀλλ' ἐπερίμενε πρῶτον νὰ παρακινηθῇ εἰς τοῦτο ὅπως οἱ βόες γνωρίζουν τὸ τέρμα τοῦ δρόμου των, ἀλλὰ ἵστανται ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν προσμένοντες τὸ κεντρὶ τοῦ ζευγολάτου.

— Ἔτσι ; τὸν ἠρώτησα.

— Ναί, ἀπήντησεν εὐθὺς καὶ ἐξηκολούθησε.

«Καὶ τώρα ἀκόμη δὲν ἔχασε τὴν ἐλπίδα καὶ πηγαίνει συχνὰ 'ς τὸ κάστρο μὲ σκοπὸ νὰ πάρῃ τὴν κόρη της. Καὶ πηγαίνει πάντα μὲ χαραὶς καὶ μὲ γέλοια, μὲ τραγούδια καὶ παιγνίδια τόσο γλυκά, ποῦ ὅλος ὁ κόσμος γύρω, ὅλος ὁ κάμπος δὲν σειέται, δὲν ἀναδεύεται, σὰν νὰ εἶνε μεθυσμένος θαρρεῖς ἀπὸ τὴ γλύκα. Μὰ σὰν κουρασθῇ ἡ ἄσχημη μάνα χτυπῶντας τοὺς τοίχους τοῦ κάστρου, σὰν 'ματώσουν τὰ δάχτυλά της στῆς πέτραις καὶ βραχνιάσῃ ὁ λάρυγγάς της ἀπ' τῆς φωναὶς καὶ τὸ κλάμμα, θυμᾶται καὶ τ' ἄλλα της τὰ παιδιὰ καὶ γυρίζει 'πίσω 'ς τὸ Σανταμέρι. Μὰ 'ς τὸ γύρισμά της δὲν εἶνε ἡ χαρούμενη μάνα ποῦ πάει νὰ πάρῃ τὸ παιδί της, παρὰ ὠργισμένη Νεράϊδα, σίφουνας δυνατὸς ποῦ 'ς τὸ διάβα του συνεπαίρνει ὅ,τι τύχῃ, δένδρα ξερριζώνει, χτίρια γκρεμνίζει, σκέπαις ῥίχνει, βότσαλα καὶ λιθάρια σαρώνει κι' ἀκούεται 'ς τὸν ἄλλον κόσμο τὸ κλάμμα της...

... Μωρὲ δὲν τήραξα νὰ μὴ μοῦ 'πῆρε καὶ ταὶς φτερωταὶς τοῦ μύλου !.. »

ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΑΡΚΑΒΙΤΣΑΣ

Digitized by Google

Ο ΒΥΑΣ

ΔΗΜΩΔΗΣ ΠΑΡΑΔΟΣΙΣ

Ἂν καθῆστε μὲ ἡσυχία,
κι' ἂν ἀκοῦτε μὲ σιγή,
θὰ σᾶς 'πῶ μιὰν ἱστορία,
μιὰ σωστὴ παραλογή.

—

'Σ τ' ἀψηλά, ὅταν νυχτώνῃ,
ἕνα θλιβερὸ πουλί,
'σὰν νὰ κράζῃ « Γκιώνη! Γκιώνη! »
ὅλη νύχτα δὲν λαλεῖ;

—

Ἦτανε παιδὶ 'ς τὴ χώρα,
Βύα τὤλεγαν θαρρῶ,—
Ἔτσι τυραννιέται τώρα
γιά 'να κρῖμα φοβερό . . .

—

Εἶχεν ἀπ' ἀρχῆς μιὰ Μοῖρα,
'σὰν ἐχθρό του 'ς τὸ κρυφό,
κ' εἶχε μιὰ μητέρα χήρα,
καὶ τὸν Γκιώνη εἶχ' ἀδελφό.

—

Μὲ τ' ἀδέλφι αὐτό, παιχνίδια
καὶ χαραὶς παντοτεινά,
ἐβοσκοῦσανε τὰ 'γίδια
'ς τοῦ χωριοῦ τους τὰ βουνά.

—

Κι' ὅπου πλούσιο ἦταν χορτάρι,
ὅπου ἴσκιος καὶ νερό,
ἐπετοῦσαν τὸ λιθάρι
κ' ἐπερνοῦσαν τὸν καιρό.

—

Μιὰ φορά, καθὼς πετοῦνε
τὰ λιθάρια τὰ τρανά,
καθὼς σκύβουν καὶ μετροῦνε
ποιὸς τὸν ἄλλο ἀποπερνᾷ,—

—

Δίχως προσοχὴ σηκώνει
τὸ λιθάρι τὸ πικρό,
ῥίχνει καὶ χτυπᾷ τὸν Γκιώνη,
καὶ τὸν ἄφηκε νεκρό!

—

Μ' ὄψι ἀχνὴ καὶ τρομαγμένη
τὸ κοπάδι του λαλεῖ—
Σ' τὴν αὐλὴ τοὺς περιμένει
ἡ μητέρα ἡ καλή.

—

— Ποῦν' ὁ Γκιώνης! Ποῦνε, Βύα,
τὸ μικρό μας τὸ παιδί;
— 'Γίδια λείπουνε δυὸ τρία
κ' ἔμεινε γι' αὐτὰ νὰ ἰδῇ.—

—

Ἡ καρδιά της μέσ' 'ς τὰ στήθη
'σὰν ψαράκι σπαρταρᾷ·
ἡ φωνὴ ποῦ ἀπεκρίθη
κρύβει μαύρη συμφορά! . . .

—

'Απ' τὸ χέρι τὸν ἁρπάζει
τόνε σπρώχνει μὲ ὁρμή:
— Τὸ παιδάκι μου, φωνάζει,
τὸ παιδί μου 'ς τὴ στιγμή!

Καὶ τὸν Γκιώνη 'ως ποῦ νά μ' εὕρῃς,
νἄρθετε μαζὶ τὰ δυό,
δεῖπνο κ' ὕπνο νὰ μὴ 'ξεύρῃς,
μηδ' ἐμπρός μου νὰ σὲ διῶ.—

—

Μὲ καρδοῦλα ξῤῥαγισμένη,
νοῦ καὶ 'μάτια σκοτεινά,
ἀπὸ τὴν αὐλὴν ἐβγαίνει
καὶ γυρίζει 'ς τὰ βουνά.

—

— Ἄχ! Θεέ, συγχώρησέ με!
Πίσω πλέον δὲν κοτῶ . . .
Δυὸ φτερούγες χάρισέ με—
Μ' ἔστειλε νὰ τὸν ζητῶ!—

—

Κι' ὁ Θεὸς ποῦ τὸ γνωρίζει,
κ' ἐλυπήθηκε πολύ,
δυὸ φτερούγες τοῦ χαρίζει
καὶ τὸν κάμνει ἕνα πουλί.

—

Κ' ἔτσι, ἀπὸ τότ' ὡς τώρα
ἀπαρήγορο πετᾷ
κι' ἀπὸ χώρα 'ς ἄλλη χώρα
τὸ νεκρὸ παιδὶ ζητᾷ.

—

'Απ' τὸν πόνο κι' ἀπ' τὴ λύπη
μαύρη ζάλη τὸν κρατεῖ·
ξεύρει πῶς ὁ Γκιώνης λείπει—
δὲν θυμᾶται τὸ γιατί...

—

Καὶ γιὰ τοῦτο, σὰν νυχτώνῃ
ἀπ' τὸ βράδυ 'ως 'ς τὴν αὐγή,
κράζει « Γκιώνη! Γκιώνη! Γκιώνη! »
μέσ' 'ς τὴν νεκρικὴ σιγή.

—

Δεῖπνο καὶ ὕπνο δὲν γνωρίζει.
Μόνο μ' ἄγρυπνη ματιά.
μέσ' 'ς τὰ δάση 'λογυρίζει
'ως ναὔρῃ μιὰ ῥεμματιά.

—

Ἔχει σῶμα κουρασμένο—
Ἄχ! καὶ νὰ ξεκουρασθῇ!
Ἔχει στόμα στεγνωμένο—
Ἄχ! νὰ πιῇ νὰ δροσισθῇ!

—

Μὰ 'σὰν κράζει « Γκιώνη! Γκιώνη! »
μ' ἕνα πόνο φοβερό,
ἡ μυτίτσα του 'ματώνει,
κοκκινίζει τὸ νερό

—

Καὶ τὸ αἷμα, ποῦ θυμίζει
τοῦ ἀδελφοῦ τὸν σκοτωμό,
τὴν καρδιά του ξεθροΐζει
καὶ πετάει μὲ καϋμό.

—

Κ' ἔτσι κλαίγει « Γκιώνη! Γκιώνη! »
μέσ' 'ς τὴν νύχτα ποῦ ἀντηχεῖ,
'ως νὰ 'πῇ ὁ Πλάστης « σώνει »,
νὰ τοῦ πάρῃ τὴν ψυχή.

Γ. Μ. ΒΙΖΥΗΝΟΣ.

Digitized by Google

ΠΑΡΑ ΤΗΝ ΛΙΜΝΗΝ

Εἰκὼν Κ. Ῥάουπ

Digitized by Google

ΟΥΡΑΝΙΑ

ὑπὸ Καμίλλου Φλαμμαρίον

Συνέχεια, ἴδε σ. 6

Ἐθεώμην τὸ ἀστερόεν ἐκεῖνο ἄπειρον, ἐν ᾧ ἀνυψούμεθα καὶ ἐζήτουν ν' ἀναγνωρίσω τοὺς ἀστερισμούς. Ἀλλὰ οὗτοι ἤρξαντο μεταβάλλοντες ἐπαισθητῶς σχήματα, ἕνεκα τῆς ἐκ τῆς πορείας μου προερχομένης διαφορᾶς τῆς ἀπόψεως. Ἐπίστευσα ὅτι ἔβλεπον τὸν ἡμέτερον ἥλιον γενόμενον ἀνεπαισθήτως μικρότατον ἀστέρα καὶ ἑνούμενον μετὰ τοῦ ἀστερισμοῦ τοῦ Κενταύρου, ἐνῷ νέον φῶς, ὠχρόν, ὑποκύανον καὶ ἀρκούντως παράδοξον, ἔφθανεν ἄχρις ἡμῶν ἀπὸ τῆς χώρας, πρὸς ἣν μὲ ἀπῆγεν ἡ Οὐρανία. Ἡ λάμψις αὕτη οὐδὲν εἶχε τὸ γήϊνον καὶ οὐδὲν μας ἀνεμίμνησκε τῶν ἀποτελεσμάτων, ἅτινα εἶχον θαυμάσῃ ἐν τοῖς τοπείοις τῆς γῆς, ἢ ἐν ταῖς μετὰ τὴν θύελλαν τόσον ἀστάτοις ἁρμονίαις τῶν χρωμάτων τοῦ τε λυκαυγοῦς καὶ τοῦ λυκόφωτος, ἢ ἐν ταῖς ἀμφιβόλοις τῆς πρωΐας ὁμίχλαις, ἢ κατὰ τὰς ἠρέμους καὶ σιωπηλὰς ὥρας τοῦ ἐπὶ τοῦ θαλασσίου κατόπτρου ἀντανακλωμένου φωτὸς τῆς σελήνης. Ἴσως εἰς τὸ τελευταῖον τοῦτο ἀποτέλεσμα προσήγγιζε μᾶλλον ἡ θέα αὕτη· ἀλλὰ τὸ παράδοξον τοῦτο φῶς ἦτο καὶ καθίστατο ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον πράγματι κυανοῦν, κυανοῦν, μὴ ἔχον τὴν ἀνταύγειαν τοῦ κυανοῦ τῶν οὐρανῶν, ἢ τὴν ἀνάλογον ἀντίθεσιν πρὸς τὴν παραγομένην ὑπὸ τοῦ ἠλεκτρικοῦ φωτός, παραβαλλομένου πρὸς τὸ τοῦ ἀερίου· ἀλλὰ κυανοῦν, ὡσανεὶ ὁ ἥλιος αὐτὸς ἦτο κυανοῦς!

Ὁποία δὲ ὑπῆρξεν ἡ ἔκπληξίς μου, ὅταν ἐνόησα ὅτι προσηγγίζομεν πράγματι εἰς ἥλιον ὅλως κυανοῦν, πρὸς δίσκον λάμποντα, ἀποσπασθέντα ἀπὸ τοῦ ὡραιοτέρου τῶν ἡμετέρων γηίνων οὐρανῶν καὶ ἀνηρτημένον φωτεινὸν ἀπὸ οὐρανοῦ ἐρεβώδους καὶ διαστέρου! Ὁ σαπφείρινος ἐκεῖνος ἥλιος ἦτο τὸ κέντρον πλανητικοῦ συστήματος, φωτιζομένου ὑπ' αὐτοῦ. Ἐμέλλομεν νὰ διέλθωμεν πλησιέστατα ἑνὸς τῶν εἰς τὸ σύστημα τοῦτο ἀνηκόντων πλανητῶν. Ὁ κυανοῦς ἥλιος ἐμεγεθύνετο προφανῶς, ἀλλὰ θέαμα νέον παράδοξον ἐπίσης ὡς καὶ τὸ πρῶτον: τὸ φῶς, δι' οὗ ἐφωτίζετο ὁ πλανήτης οὗτος συνεμίγνυτο μετά τινος πρασίνου χρωματισμοῦ. Ἀνέβλεψα εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ εἶδον δεύτερον ἥλιον, ἔχοντα ὡραῖον πράσινον χρῶμα σμαράγδου! Δὲν ἐπίστευον εἰς τοὺς ὀφθαλμούς μου.

«Διερχόμεθα, μοῦ εἶπεν ἡ Οὐρανία τὸ ἡλιακὸν σύστημα τοῦ Γάμμα τῆς Ἀνδρομέδας, οὗτινος ἓν μόνον μέρος βλέπεις νῦν, διότι ἀποτελεῖται πράγματι, οὐχὶ μόνον ἐκ τῶν δύο τούτων ἡλίων, ἀλλ' ἐκ τριῶν: τοῦ μὲν κυανοῦ, τοῦ δὲ πρασίνου καὶ τοῦ τρίτου χρυσοειδοῦς. Ὁ κυανοῦς ὅστις εἶναι καὶ ὁ μικρότερος, περιστρέφεται περὶ τὸν πράσινον, ἀμφότεροι δὲ οὗτοι περιστρέφονται περὶ τὸν χρυσοειδῆ, ὃν θὰ ἴδῃς μετ' οὐ πολύ.»

Καὶ πράγματι εἶδον ἀμέσως ἐμφανισθέντα τρίτον ἥλιον, ἔχοντα τὸ χρῶμα τῆς ζωηρᾶς ἐκείνης ἀκτινοβολίας, ἧς ἡ ἀντίθεσις πρὸς τοὺς ἑτέρους δύο παρῆγε παραδοξοτάτην διαύγειαν. Ἐγίνωσκον καλῶς τὸ περίεργον τοῦτο ἀστρικὸν σύστημα, διότι εἶχον παρατηρήσει αὐτὸ διὰ τοῦ τηλεσκοπίου, ἀλλὰ δὲν εἶχον τὴν ἐλαχίστην ἰδέαν περὶ τῆς πραγματικῆς αὐτοῦ λάμψεως. Ὁποῖαι κάμινοι, ὁποῖον θάμβος! ὁποία ζωηρότης χρωμάτων ἐν τῇ παραδόξῳ ἐκείνῃ πηγῇ τοῦ κυανοῦ φωτός, ἐν τῇ πρασίνῃ φωταυγείᾳ τοῦ δευτέρου ἡλίου, καὶ ἐν τῇ χρυσοειδεῖ ἀκτινοβολίᾳ τοῦ τρίτου!

Ἀλλὰ ἤδη εἴχομεν πλησιάσει, ὡς εἶπον, εἴς τινα τῶν εἰς τὸ σύστημα τοῦ σαπφειρίνου ἡλίου ἀνηκόντων κόσμων. Πάντα ἐκεῖ ἦσαν κυανᾶ· τοπεῖα, ὕδατα, φυτὰ καὶ βράχοι, ὧν τὸ ὑπὸ τοῦ δευτέρου ἡλίου φωτιζόμενον μέρος ἐλάμβανεν ἐλαφρὰν πρασίνην χροιάν, καὶ χρυσοειδῆ μόλις ἐφαίνοντο ὑπὸ τῶν ἀκτίνων τοῦ χρυσοειδοῦς ἡλίου, ὅστις ἀνέτελλε μακρὰν ἀπὸ τοῦ ὁρίζοντος. Καθ' ὅσον εἰσεδύομεν εἰς τὴν ἀτμοσφαῖραν τοῦ κόσμου τούτου, ἡδεῖα καὶ εὐφρόσυνος ἁρμονία ἀνεδίδετο εἰς τοὺς ἀέρας, ὥς τι ἄρωμα, ὥς τι ὄνειρον. Οὐδέποτε εἶχον ἀκούσει τι ὅμοιον. Ἡ γλυκυτάτη, βαθεῖα καὶ μεμακρυσμένη μελῳδία ἐφαίνεται ἐρχομένη ἔκ τινος χοροῦ, ὃν ἀπετέλουν ἅρπαι καὶ βιολία συνοδευόμενα ὑπὸ ὀργάνων ναοῦ. Ἦτο ἐξαίσιον ᾆσμα, θέλγον ἀπὸ τῆς πρώτης στιγμῆς, ὅπερ δὲν ἦτο ἀνάγκη νὰ ἀναλυθῇ ὅπως γίνῃ καταληπτόν, καὶ ἐπλήρου τὴν ψυχὴν ἡδυπαθείας. Ἐνόμιζον ὅτι θὰ ἤκουον αὐτὸ εὐχαρίστως μέχρι συντελείας τῶν αἰώνων. Δὲν ἐτόλμων ν' ἀπευθύνω τὸν λόγον εἰς τὴν ὁδηγόν μου, φοβούμενος μὴ ἀπολέσω ἕνα καὶ μόνον τόνον. Ἡ Οὐρανία τὸ ἐνόησεν, ἔτεινε τὴν χεῖρα πρός τινα λίμνην καὶ μοῦ ἔδειξε διὰ τοῦ δακτύλου πλῆθος πτερωτῶν ὄντων, ἱπταμένων ἄνωθι τῶν κυανῶν ὑδάτων.

Τὰ ὄντα ταῦτα δὲν εἶχον τὴν μορφὴν τῶν ἐπὶ γῆς ἀνθρώπων. Ἦσαν ὄντα, ὧν ὁ ὀργανισμὸς ἦτο προδήλως τοιοῦτος, ὥστε νὰ ζῶσιν ἐν τῷ ἀέρι. Ἐφαίνοντο ὅτι ἦσαν ἐκ φωτός, μα-

Digitized by Google

κρόθεν ἐξέλαβον κατὰ πρῶτον αὐτὰ ὡς νύμφας, ὧν εἶχον τὸ εὐλύγιστον καὶ κομψὸν σχῆμα, τὰς μεγάλας πτέρυγας, τὴν ζωηρότητα καὶ τὴν ἐλαφρότητα ἀλλ' ἐξετάσας αὐτὰ ἐκ τοῦ πλησίον διέκρινα τὸ σῶμά των, ὅπερ δὲν ἦτο κατώτερον τοῦ ἡμετέρου, καὶ ἐκ τῆς ἐκφράσεως τῶν βλεμμάτων των ἐπείσθην ὅτι δὲν ἦσαν ζῷα. Αἱ κεφαλαὶ των ὡμοίαζον ἐπίσης πρὸς τὰς τῶν νυμφῶν καὶ ὡς τὰ αἰθέρια ταῦτα ὄντα, δὲν εἶχον πόδας. Ἡ τόσον θελκτικὴ ἁρμονία, ἣν ἤκουον, δὲν ἦτο ἄλλο τι ἢ ὁ κρότος τῶν κινουμένων πτερύγων των. Ἦσαν δὲ πολυαριθμότατα, ἀνερχόμενα ἴσως εἰς πολλὰς μυριάδας.

Ἐπὶ τῶν κορυφῶν τῶν ὀρέων, ἔβλεπέ τις φυτά, ἅτινα οὔτε δένδρα, οὔτε ἄνθη ἦσαν, καὶ ὧν τὰ λεπτὰ στελέχη ἀνήρχοντο εἰς καταπληκτικὸν ὕψος. Τὰ στελέχη ταῦτα διακλαδούμενα, ὡσεὶ εἶχον τεταμένας τὰς χεῖρας, ἔφερον πλατείας κάλυκας ἐν εἴδει λειρίων. Τὰ φυτὰ ταῦτα ἦσαν ἔμψυχα, τοὐλάχιστον ὡς τὰ ἡμέτερα εὐαίσθητα καὶ πλέον ἔτι, καὶ ὡς ἡ ἔχουσα τὰ αὐτοκίνητα φύλλα ἀκακία ἡ αἰδήμων, ἐξεδήλουν διὰ κινήσεων τὰς ἐσωτερικὰς αὐτῶν ἐντυπώσεις. Τὰ ἄλση ταῦτα ἀπετέλουν πράγματι φυτικὰς πόλεις. Οἱ κάτοικοι τοῦ κόσμου ἐκείνου δὲν εἶχον ἄλλα ἐνδιαιτήματα, ἢ τὰ ἄλση ταῦτα καὶ ὅταν δὲν ἵπταντο εἰς τοὺς ἀέρας ἀνεπαύοντο ἐν μέσῳ τῶν εὐαισθήτων ἐκείνων καὶ ἀρωματικῶν φυτῶν.

«Ὁ κόσμος οὗτος σοὶ φαίνεται φαντασιώδης, μοὶ εἶπεν ἡ Ουρανία, καὶ σκέπτεσαι ποίας ἰδέας δύνανται νὰ ἔχωσι τὰ ὄντα ταῦτα, ποῖα ἤθη, ποίαν ἱστορίαν, ποίαν καλλιτεχνίαν, ποίαν φιλογίαν καὶ ποίας ἐπιστήμας. Ἀπαιτεῖται καιρὸς ὅπως ἀπαντήσω εἰς πάσας τὰς ἐρωτήσεις, ἃς δύνασαι νὰ μοὶ ἀποτείνῃς. Μάθε μόνον ὅτι οἱ ὀφθαλμοί των εἶναι ἰσχυρότεροι τῶν καλλιτέρων σας τηλεσκοπίων, ὅτι τὸν νευρικὸν αὐτῶν σύστημα δονεῖται κατὰ τὴν διάβασιν κομήτου καὶ ἀνακαλύπτει ἠλεκτρικῶς πράγματα, ἅτινα σεῖς οὐδέποτε θὰ γνωρίσητε ἐπὶ τῆς Γῆς. Τὰ ὄργανα, ἅτινα βλέπεις κάτωθι τῶν πτερύγων των, χρησιμεύουσιν αὐτοῖς ὡς χεῖρες ἐπιδεξιώτεραι τῶν ὑμετέρων. Ἀντὶ τυπογραφίας, ἔχουσι τὴν ἄμεσον φωτογραφίαν τῶν γεγονότων καὶ τὴν φωνητικὴν ἀποκρυστάλλωσιν αὐτῶν ἔτι τῶν λέξεων. Ἄλλως τε δὲν ἀσχολοῦνται εἰς ἄλλο τι ἢ εἰς ἐπιστημονικὰς ἐρεύνας, ἤτοι εἰς τὴν μελέτην τῆς φύσεως. Τὰ τρία πάθη, ἅτινα ἀπορροφῶσι τὸ πλεῖστον τῆς γηίνου ζωῆς, ὁ ἄγριος πόθος τοῦ πλούτου, ἡ πολιτικὴ φιλοδοξία καὶ ὁ ἔρως, εἶναι αὐτοῖς ἄγνωστα, διότι οὐδενὸς δέονται ὅπως ζήσωσι, διότι παρ' αὐτοῖς δὲν ὑπάρχουσι διεθνεῖς διαιρέσεις ἢ ἄλλαι κυβερνήσεις, πλὴν διοικητικοῦ τινος συμβουλίου, καὶ διότι εἶναι ἀνδρόγυνοι.

— Ἀνδρόγυνοι! ἐπανέλαβον. Καὶ ἐτόλμησα νὰ προσθέσω : Καὶ εἶναι τοῦτο καλλίτερον ;

— Βεβαίως, τοῦτο συντελεῖ εἰς ἐλάττωσιν τῶν ταραχῶν, αἵτινες κλυδωνίζουσι τὴν ἀνθρωπότητα.

«Δέον ἐξηκολούθησε λέγουσα, ν' ἀπαλλαγῇ τις ὅλως τῶν συναισθήσεων καὶ τῶν γηίνων ἰδεῶν, ὅπως δυνηθῇ νὰ ἐννοήσῃ τὴν διὰ τῶν διαφόρων μορφῶν τῆς δημιουργίας ἐκδηλουμένην ἄπειρον ποικιλίαν. Καθὼς ἐπὶ τοῦ ἡμετέρου πλανήτου τὰ εἴδη μετεβλήθησαν κατὰ τοὺς διαφόρους ἀγῶνας, ἀπὸ τῶν παραδοξοτάτων ὄντων τῶν πρώτων γεωλογικῶν ἐποχῶν ἄχρι τῆς ἐμφανίσεως τῆς ἀνθρωπότητος, καθὼς καὶ νῦν ἔτι ὁ ζωικὸς καὶ φυτικὸς πληθυσμὸς τῆς γῆς ἀποτελεῖται ἐκ ποικιλοτάτων μορφῶν, ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου μέχρι τοῦ κοραλλίου, ἀπὸ τοῦ πτηνοῦ μέχρι τοῦ ἰχθύος, ἀπὸ τοῦ ἐλέφαντος μέχρι τῆς ψυχῆς, οὕτω καὶ ἐπὶ ἐκτάσεως ἀσυγκρίτως εὐρυτέρας, ἐν μέσῳ τῶν ἀπειραρίθμων γαιῶν τοῦ οὐρανοῦ, αἱ δυνάμεις τῆς φύσεως παρήγαγον ἄπειρον ποικιλίαν ὄντων καὶ πραγμάτων. Ἡ μορφὴ τῶν ὄντων εἶναι, ἐν ἑκάστῳ τῶν κόσμων τὸ ἀποτέλεσμα τῶν ἐν ἑκάστῃ σφαίρᾳ εἰδικῶν στοιχείων, οὐσιῶν, θερμότητος, φωτός, ἠλεκτρισμοῦ, πυκνότητος καὶ βαρύτητος. Αἱ μορφαί, τὰ ὄργανα, ὁ ἀριθμὸς τῶν αἰσθήσεων — ὑμεῖς ἔχετε πέντε μόνον καὶ ταύτας λίαν ἀτελεῖς—ἐξαρτῶνται ἐκ τῶν ζωικῶν συνθηκῶν ἑκάστης σφαίρας Ἡ ζωὴ εἶναι *γήινος* ἐπὶ τῆς γῆς, *άρεία* ἐπὶ τοῦ Ἄρεως, *κρονία* ἐπὶ τοῦ Κρόνου, *ποσειδωνία* ἐπὶ τοῦ Ποσειδῶνος· ἤτοι ἁρμόζουσα ἐν ἑκάστῳ ἐνδιαιτήματι, ἤ, ὅπως ἐκφρασθῶ ἀκριβέστερον ἔτι, παράγεται καὶ ἀναπτύσσεται ὑφ' ἑκάστου τῶν κόσμων συμφώνως πρὸς τὴν ὀργανικὴν αὐτοῦ κατάστασιν καὶ κατὰ ἀρχικόν τινα νόμον, εἰς ὃν ὑπείκει ἡ φύσις ὁλόκληρος· τὸν νόμον τῆς Προόδου.»

Ἐνῷ ἐκείνη ἐλάλει, ἐγὼ ἠκολούθουν διὰ τοῦ βλέμματος τὴν πρὸς τὴν ἀνθισμένην πόλιν πτῆσιν τῶν ὄντων, καὶ εἶδον μετ' ἐκπλήξεως τὰ φυτὰ κινούμενα ν' ἀνυψῶνται ἢ νὰ ταπεινῶνται ὅπως δεχθῶσιν αὐτά. Ὁ πράσινος ἥλιος εἶχε κατέλθει ὑπὸ τὸν ὁρίζοντα, καὶ ὁ χρυσοειδὴς εἶχεν ἀνυψωθῇ ὑπὲρ αὐτόν· τὸ τοπεῖον ἐχρωματίζετο διὰ μαγικοῦ τινος χρωματισμοῦ, ὑπὲρ τὸν ὁποῖον αἰωρεῖτο μεγίστη τις σελήνη, κατὰ τὸ ἥμισυ χρυσοειδὴς καὶ κατὰ τὸ ἥμισυ πρασίνη. Τότε ἡ ἄπειρος μελῳδία, ἥτις ἐπλήρου τὴν ἀτμοσφαῖραν ἔπαυσε καὶ ἐν τῷ μέσῳ βαθυτάτης σιγῆς ἤκουσα ᾆσμα, ᾀδόμενον ὑπὸ φωνῆς λιγυρωτάτης, πρὸς ἣν οὐδεμία ἀνθρωπίνη ἠδύνατο νὰ συγκριθῇ.

« Ὁποῖον θαυμάσιον σύστημα, ἀνέκραξα, ἀποτελεῖ ὁ ὑπὸ τοιούτων πυρσῶν φωτιζόμενος

Digitized by Google

οὗτος κόσμος! Τοιοῦτοι λοιπὸν εἶναι οἱ διπλοῖ, τριπλοῖ καὶ πολλαπλοῖ ἀστέρες παρατηρούμενοι ἐκ τοῦ πλησίον.

— Λαμπροὶ ἥλιοι οἱ ἀστέρες οὗτοι! ἀπήντησεν ἡ θεά! Συνδεομένους ἐπιχαρίτως διὰ τῶν δεσμῶν ἀμοιβαίας ἕλξεως, βλέπετε αὐτοὺς ἀπὸ τῆς γῆς λικνιζομένους ἀνὰ δύο ἐν τοῖς κόλποις τῶν οὐρανῶν, πάντοτε ὡραίους, πάντοτε φωτεινούς, πάντοτε διαυγεῖς. Ἀνηρτημένοι ἐν τῷ ἀπείρῳ, στηρίζονται ὁ εἷς ἐπὶ τοῦ ἄλλου, ἀλλ' οὐδέποτε προσεγγίζουσι, ὡσανεὶ ἡ ἕνωσις αὐτῶν μᾶλλον ἠθικὴ ἢ ὑλική, διηυθύνετο ὑπό τινος ἀοράτου καὶ ἀνωτέρας ἀρχῆς· κατακολουθοῦντες ἁρμονικὰς καμπύλας, στρέφονται ρυθμικῶς ὁ εἷς περὶ τὸν ἕτερον. οὐράνια ζεύγη ἐκκολαφθέντα κατὰ τὸ ἔαρ τῆς δημιουργίας, ἐν τοῖς διαστέροις τοῦ ἀπείρου πεδίοις. Ἐνῷ οἱ ὡς ὁ ὑμέτερος, ἁπλοῖ ἥλιοι λάμπουσι μεμονωμένοι, ἀπλανεῖς, ἤρεμοι, ἐν ταῖς ἠρεμίαις τοῦ διαστήματος, οἱ διπλοῖ καὶ πολλαπλοῖ φαίνονται ἐμψυχοῦντες διὰ τῶν κινήσεων, τοῦ χρωματισμοῦ καὶ τῆς ζωῆς των, τὰς σιωπηλὰς χώρας τοῦ αἰωνίου κενοῦ. Τὰ ἀστρικὰ ταῦτα ὡρολόγια δεικνύουσιν ὑμῖν τοὺς αἰῶνας καὶ τὰς ἐποχὰς τῶν ἄλλων κόσμων.

« Ἀλλά, προσέθετο, ἂς ἐξακολουθήσωμεν τὸ ταξείδιόν μας. Μόλις ὀλίγα τρισεκατομμύρια λευγῶν ἀφιστάμεθα ἀπὸ τῆς Γῆς.

— Ὀλίγα *τρισεκατομμύρια*;

— Ναί. Ἂν ἠδυνάμεθα νὰ ἀκούσωμεν ἐντεῦθεν τοὺς ἀπὸ τοῦ ὑμετέρου πλανήτου ἤχους: τοὺς μυκηθμοὺς τῶν ἡφαιστείων του, τοὺς κρότους τῶν τηλεβόλων του, τὰς βροντὰς τῶν κεραυνῶν του, τοὺς ἀλαλαγμοὺς τῶν λαῶν κατὰ τὰς ἡμέρας τῶν ἐπαναστάσεων, ἢ τὰ εἰς οὐρανὸν ἀνυψούμενα εὐσεβῆ τῶν ναῶν ᾄσματα, ἡ ἀπόστασις εἶναι τοιαύτη, ὥστε ἂν παραδεχθῶμεν ὅτι οἱ ἦχοι δύνανται νὰ διέλθωσιν αὐτὴν διὰ τῆς ταχύτητος τοῦ ἤχου ἐν τῷ ἀέρι, θὰ ἐχρειάζοντο περὶ τὰ δεκαπέντε ἑκατομμύρια ἔτη ἵνα φθάσωσι μέχρις ἡμῶν. Θὰ ἠκούομεν δὲ σήμερον μόνον ὅ,τι συνέβη ἐπὶ τῆς Γῆς πρὸ δεκαπέντε ἑκατομμυρίων ἐτῶν.

« Καὶ ὅμως ἂν λάβωμεν ὑπ' ὄψιν τὸ ἄπειρον τοῦ παντός, εἴμεθα ἀκόμη πλησιέστατα εἰς τὴν πατρίδα σου.

« Ἐξακολουθεῖς ν' ἀναγνωρίζῃς ἐκεῖ κάτω, τὸν ἥλιόν σας, ἐλάχιστον ἀστέρα. Δὲν ἐξήλθομεν ἔτι τοῦ σύμπαντος, εἰς ὃ ἀνήκει μετὰ τοῦ πλανητικοῦ του συστήματος.

« Τὸ σύμπαν αὐτὸ ἀποτελεῖται ἐκ πολλῶν δισεκατομμυρίων ἡλίων, ἀφισταμένων ἀλλήλων κατὰ τρισεκατομμύρια ὅλα λευγῶν.

« Ἡ ἔκτασις αὐτοῦ εἶναι τοιαύτη, ὥστε ἀστραπή, διατρέχουσα τριακοσίας χιλιάδας χιλιομέτρων ἀνὰ δευτερόλεπτον θὰ ἐδαπάνα δεκαπέντε χιλιάδας ἐτῶν ὅπως διέλθῃ αὐτήν·

« Καὶ πανταχοῦ πανταχοῦ ἥλιοι, ὁπουδήποτε καὶ ἂν στρέψωμεν τὸ βλέμμα, πανταχοῦ πηγαὶ φωτός, θερμότητος καὶ ζωῆς, πηγαὶ ἀνεξαντλήτου ποικιλίας, ἥλιοι πάσης ἡλικίας, συγκρατούμενοι ἐν τῷ αἰωνίῳ κενῷ ἐν τῷ φωτοφόρῳ αἰθέρι ὑπὸ τῆς ἀμοιβαίας πάντων ἕλξεως καὶ τῆς κινήσεως ἑκάστου. Ἕκαστος τῶν ἀστέρων ἀπειρομεγέθης ἥλιος, στρέφεται περὶ ἑαυτόν, ὡσεὶ σφαῖρα πυρίνη καὶ βαίνει πρός τινα σκοπόν. Ὁ ὑμέτερος ἥλιος ὁδοιπορῶν ἀπάγει καὶ ὑμᾶς μεθ' ἑαυτοῦ, πρὸς τὸν ἀστερισμὸν τοῦ Ἡρακλέους. Ἐκεῖνος οὗ διήλθομεν τὸ σύστημα βαίνει πρὸς νότον τῶν Πλειάδων· ὁ Σείριος κρημνίζεται πρὸς τὴν Περιστεράν. ὁ Πολυδεύκης ὁρμᾷ πρὸς τὸν Γαλαξίαν· πάντα δὲ τὰ ἑκατομμύρια, πάντα τὰ δισεκατομμύρια ταῦτα τῶν ἡλίων διατρέχουσι τὸ ἄπειρον μετὰ ταχύτητος ἐξικνουμένης εἰς διακοσίας, τριακοσίας καὶ τετρακοσίας χιλιάδας μέτρων ἀνὰ δευτερόλεπτον! Ἡ κίνησις διατηρεῖ τὴν ἰσορροπίαν τοῦ σύμπαντος, ἀποτελοῦσα τὸν ὀργανισμόν, τὴν ἐνεργητικότητα καὶ τὴν ζωήν του.

Γ'

Ἀπὸ πολλοῦ ἤδη ἱπτάμενοι εἴχομεν ἀφίσῃ ὀπίσω ἡμῶν τὸ τρίχρουν σύστημα. Διήλθομεν δὲ πλησίον μεγάλου ἀριθμοῦ κόσμων λίαν διαφόρων τῆς γηΐνης πατρίδος. Οἱ μὲν τούτων μοὶ ἐφάνησαν καλυπτόμενοι ὅλως ὑπὸ ὑδάτων, καὶ οἰκούμενοι ὑπὸ ἐνύδρων ὄντων, οἱ δὲ οἰκούμενοι μόνων ὑπὸ φυτῶν. Ἔστημεν παρὰ πολλοὺς τούτων. Ὁποία ἀκατάληπτος ποικιλία!

Ἑνὸς αὐτῶν οἱ κάτοικοι πάντες μοὶ ἐφάνησαν ἰδίως ὡραῖοι. Ἡ Οὐρανία μοὶ ἐγνώρισεν ὅτι ὁ ὀργανισμὸς αὐτῶν εἶναι ὅλως διάφορος τοῦ τῶν ὑλῶν τῆς Γῆς, καὶ ὅτι τὸ ἀνθρώπινον ὂν διακρίνει ἐν αὐτοῖς τὰς κατὰ τὴν συντήρησιν τοῦ σώματος τελουμένας φυσικοχημικὰς ἐνεργείας. Ἐν τῷ ἡμετέρῳ γηΐνῳ ὀργανισμῷ, δὲν βλέπομεν π.χ. πῶς αἱ τροφαὶ ἀπορροφώμεναι ἀφομοιοῦνται· πῶς τὸ αἷμα, οἱ ἱστοί, τὰ ὀστᾶ ἀνακαινίζονται· πᾶσαι αἱ λειτουργίαι τελοῦνται αὐτομάτως, τοῦ νοῦ μὴ ἀντιλαμβανομένου αὐτῶν. Πολλῶν ἐκ τῶν ἡμετέρων νόσων ἐπίσης ἡ ἀρχὴ εἶναι ἀφανὴς καὶ πολλάκις μένει ἄγνωστος. Ἐκεῖ τὸ ἀνθρώπινον ὂν αἰσθάνεται τὰς ἐνεργείας τῆς ζωικῆς αὐτοῦ συντηρήσεως, ὡς ἡμεῖς αἰσθανόμεθα χαράν τινα ἢ λύπην· ἐξ ἑκάστου, οὕτως εἰπεῖν, τῶν μορίων τοῦ σώματός των ἀναχωρεῖ καὶ ἓν νεῦρον μεταβιβάζον εἰς τὸν ἐγκέφαλον τὰς ποικίλας ἐντυπώσεις, ἃς αὐτὸ δέχεται. Ἂν ὁ γηΐνος ἄνθρωπος ἦτο πεπροικισμένος διὰ τοιούτου νευρικοῦ συστήματος, βυθίζων τὰ βλέμματα αὐτοῦ ἐν τῷ ὀργανισμῷ διὰ μέσου τῶν νεύρων, θὰ ἔβλεπε πῶς ἡ τροφὴ μεταβάλλεται εἰς χυλόν, εἰς μυΐ-

Digitized by Google

κὴν οὐσίαν, εἰς νευρικὴν κτλ. θὰ ἔβλεπεν αὐτὸς ἑαυτόν. Ἀλλ' εἴμεθα μακρὰν τούτου, διότι τὸ ζωικὸν κέντρον τῶν ἡμετέρων ἀντιλήψεων περιπλέκεται διὰ τῶν πολλαπλῶν νεύρων τῶν τοῦ ἐγκεφάλου λοβῶν καὶ τῶν ὀπτικῶν στρωμάτων.

Ἐπὶ ἄλλης σφαίρας ἣν διήλθομεν κατὰ τὴν νύκτα, ἤτοι ἐκ τοῦ μέρους τοῦ νυκτερινοῦ ἡμισφαιρίου της, οἱ τῶν ἀνθρώπων ὀφθαλμοὶ εἶναι κατεσκευασμένοι οὕτως, ὥστε εἶναι *φωτεινοί*, φωτίζοντες, ὡσεὶ φωσφορώδης τις ἀναθυμίασις ἐξηκοντίζετο ἀπὸ τῆς παραδόξου αὐτῶν ἑστίας. Νυκτερινὴ συνάθροισις, ἀποτελουμένη ἐκ μεγάλου ἀριθμοῦ προσώπων, παριστᾷ φαντασιῶδες ἀληθῶς θέαμα, διότι ἥτε λάμψις καὶ τῶν χρῶμα τῶν ὀφθαλμῶν μεταβάλλονται κατὰ τὰ κινοῦντα αὐτοὺς διάφορα πάθη. Πλὴν τούτου, ἡ ἰσχὺς τῶν βλεμμάτων τούτων εἶναι τοιαύτη, ὥστε ταῦτα ἐνασκοῦσι *ἠλεκτρικὴν* καὶ μαγνητικὴν ἐπιρροὴν ποικίλης ἐντάσεως, καὶ ἔν τισι περιπτώσεσι δύνανται νὰ κεραυνοβολήσωσι καὶ νὰ ρίψωσι νεκρὸν τὸ σῶμα, ἐφ' οὗ ἤθελε συγκεντρωθῇ ἅπασα ἡ ἐνέργεια τῆς θελήσεώς των.

Μικρόν τι ἀπωτέρω, ἡ ὁδηγός μου μοὶ ἔδειξε κόσμον, ἔνθα οἱ ὀργανισμοὶ ἔχουσι πολύτιμόν τινα δύναμιν, δῆλα δὴ αἱ ψυχαὶ δύνανται νὰ μεταβάλωσι σώματα, μὴ διερχόμεναι διὰ τῆς συχνάκις δυσαρέστου καὶ πάντοτε θλιβερᾶς περιπτώσεως τοῦ θανάτου. Σοφός τις,. ὅστις εἰργάσθη καθ' ἅπαντα αὐτοῦ τὸν βίον ὅπως διδάξῃ τὴν ἀνθρωπότητα, καὶ βλέπει ἐπερχόμενον τὸ τέλος τῶν ἡμερῶν του, χωρὶς νὰ δυνηθῇ νὰ φέρῃ εἰς πέρας τὰς εὐγενεῖς αὐτοῦ ἐργασίας, δύναται ν' ἀνταλλάξῃ τὸ σῶμά του πρὸς σῶμα ἐφήβου, καὶ νὰ ἐπαναρχίσῃ νέαν ζωήν, ὠφελιμωτέραν ἔτι τῆς πρώτης. Ἀπαιτεῖται διὰ τὴν μετεμψύχωσιν ταύτην ἡ συγκατάθεσις τοῦ ἐφήβου καὶ ἡ μαγνητικὴ ἐνέργεια ἁρμοδίου τινὸς ἰατροῦ. Βλέπει δέ τις ἐνίοτε δύο ὄντα, ἡνωμένα διὰ τῶν ἡδέων καὶ τόσον ἰσχυρῶν δεσμῶν τοῦ ἔρωτος, νὰ ἐκτελῶσι τοιαύτην ἀνταλλαγὴν σωμάτων μετὰ πολλὰ ἔτη συνενώσεως· ἡ ψυχὴ τοῦ συζύγου μεταβαίνει ὅπως κατοικήσῃ ἐν τῷ σώματι τῆς συζύγου του, καὶ τἀνάπαλιν, διὰ τὸ ὑπόλοιπον τῆς ζωῆς των. Ἡ ἐνδόμυχος τῆς ζωῆς πεῖρα καθίσταται οὕτω δι' ἕκαστον αὐτῶν ἀσυγκρίτῳ τῷ λόγῳ πληρεστέρα· Βλέπει δέ τις ἐπίσης σοφούς, ἱστορικούς, ἐπιθυμοῦντας νὰ ζήσωσι δύο αἰῶνας, ἀντὶ ἑνός, νὰ βυθίζωνται εἰς πλαστὸν ὕπνον τεχνητῆς νάρκης, ἀναστέλλοντα τὰς ζωικὰς αὐτῶν λειτουργίας κατὰ τὸ ἥμισυ ἑκάστου ἔτους, καὶ πλέον ἔτι. Τινὲς μάλιστα αὐτῶν κατορθοῦσιν οὕτω νὰ ζῶσι καὶ τρεῖς αἰῶνας.

Μετά τινας στιγμὰς διερχόμενοι ἄλλο σύστημα, συνηντήσαμεν γένος τι ὀργανισμῶν ὅλως διάφορον καὶ ἀνώτερον ἀναντιρρήτως τοῦ ἡμετέρου. Παρὰ τοῖς οἰκοῦσιν ἐπὶ τοῦ πλανήτου, ὃν εἴχομεν τότε ὑπ' ὄψιν, κόσμου φωτιζομένου ὑπὸ λαμπροῦ τινος ἡλίου ἐξ ὑδρογόνου, ἡ ἰδέα δὲν ὑποχρεοῦται νὰ διέλθῃ διὰ τοῦ λόγου ὅπως ἐκδηλωθῇ. Ποσάκις δὲν συμβαίνει ἡμῖν, ὅταν φαεινή τις ἢ εὐφυὴς ἰδέα καταλαμβάνῃ τὸν ἐγκέφαλόν μας, καὶ θέλομεν νὰ ἐκφράσωμεν ἢ νὰ γράψωμεν αὐτήν, νὰ αἰσθανώμεθα τὴν ἰδέαν ταύτην διασκεδαζομένην, ἀφιπταμένην, σκοτιζομένην ἢ μεταβαλλομένην, ὅταν ἀρχίσωμεν νὰ ὁμιλῶμεν ἢ νὰ γράφωμεν; Οἱ κάτοικοι τοῦ πλανήτου τούτου ἔχουσιν ἔκτην τινα αἴσθησιν, ἣν δυνάμεθα νὰ ὀνομάσωμεν *αὐτοτηλεγραφικήν*, καὶ δυνάμει τῆς ὁποίας ὅταν ὁ αὐτουργὸς δὲν ἐναντιοῦται, ἡ ἰδέα ἀνακοι/οῦται ἐκτὸς καὶ δύναται ν' ἀναγνωσθῇ ἐπὶ ὀργάνου κατέχοντος σχεδὸν τὴν θέσιν τοῦ ὑμετέρου μετώπου. Αἱ ἄφωνοι αὗται συνδιαλέξεις εἶναι συχνάκις αἱ σπουδαιότεραι καὶ αἱ ἀκριβέστεραι· εἶναι δὲ πάντοτε αἱ εἰλικρινέστεραι.

Πιστεύομεν ἀφελῶς ὅτι ὁ ἀνθρώπινος ὀργανισμὸς εἶναι τέλειος ἐπὶ τῆς γῆς. Καὶ ὅμως ποσάκις δυσηρεστήθημεν ὑποχρεούμενοι ν' ἀκούωμεν ἀκουσίως δυσαρέστους λόγους, ἀνόητον ὁμιλίαν, κενὸν ἰδεῶν κήρυγμα, κακὴν μουσικήν, κακολογίας ἢ συκοφαντίας; Αἱ ἡμέτεραι γραμματικαὶ ἀξιοῦσι μάτην ὅτι δυνάμεθα «νὰ κλείωμεν τὰ ὦτα» εἰς τοὺς τοιούτους λόγους, τοῦτο δὲν εἶναι δυστυχῶς δυνατόν. Δὲν δύνασθε νὰ κλείσητε τὰ ὦτά σας, ὡς τοὺς ὀφθαλμούς σας· ἐν τούτῳ ὑπάρχει τι κενόν. Ἐξεπλάγην δὲ λίαν ἰδὼν πλανήτην, ἔνθα ἡ φύσις δὲν ἐλησμόνησε τὴν λεπτομέρειαν ταύτην.

[Μετάφρασις Χ.]

Ἕπεται συνέχεια

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΑΝΑΛΕΚΤΑ

Βουλευτὴς ἄχειρ καὶ ἄπους.— Οἱ ἀναγνῶσται ἡμῶν ἐνθυμοῦνται βεβαίως τὸν ἄχειρα ἐκεῖνον Ἀμερικανόν, ὅστις πρὸ δωδεκαετίας περίπου προεκάλει τὸν θαυμασμὸν τοῦ Ἀθηναϊκοῦ δημοσίου ἐν τοῖς Παριλισσείοις θεάτροις διὰ τῆς ἐπιδεξιότητος μεθ' ἧς ἀνεπλήρου τὰς ἐλλειπούσας χεῖράς του, γράφων καὶ ῥάπτων καὶ παίζων μουσικὰ ὄργανα διὰ τῶν ποδῶν. Εἶνε δὲ γνωστὸν ὅτι καὶ Γάλλος τις, ὁ Καῖσαρ Δυκορνέ, ἄχειρ ἐκ γενετῆς, ἐγένετο ζωγράφος οὐχὶ ἐκ τῶν ἀσήμων, διὰ τῶν ποδῶν χειριζόμενος τὰς γραφίδας. Ἀμφοτέρους ὅμως τούτους ὑπερηκόντισεν ὁ πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν ἀποθανὼν ἄγγλος Ἀρθοῦρος Καβανὰγ (Kavanagh), ὅστις, καίτοι ἐγεννήθη ἐστερημένος καὶ χειρῶν καὶ ποδῶν, κατώρθωσε νὰ καταλάβη διαπρεπῆ κοινωνικὴν θέσιν, ἐκλεχθεὶς μάλιστα καὶ βουλευτὴς ἐν τῇ Βουλῇ τῶν Κοινοτήτων. Ὁ Καβανὰγ διεκρίνετο καὶ ἐν ταῖς συναναστροφαῖς διὰ τὴν εὐτραπελίαν αὐτοῦ, ἦτο δὲ καὶ κυνηγὸς καλὸς καὶ ἱππεὺς δεξιώτατος. Κυνηγὸς ὅμως μόνον ἐν τοῖς κυνηγίοις ἀλωπέκων, τὰς ὁποίας οἱ κυνηγοὶ διώκουσιν ἔφιπποι. Εἶχεν ἐπινοήση ἰδιόρρυθμον ἐφίππιον, ἐφ' οὗ τοποθετούμενος ὡδήγει τὸν ἵππον, κρατῶν τὰς ἡνίας διὰ τῶν ὀδόντων. Διὰ τῶν ὀδόντων ἐπίσης ἐκράτει τὸν κάλαμον, ὅπως γράφη. Ὅτε γενόμενος βουλευτὴς ἐπρόκειτο νὰ εἰσέλθη ὁ Καβανὰγ εἰς τὴν αἴθουσαν τῶν συνεδριάσεων, παρέστη ἀνάγκη νὰ ψηφισθῇ χάριν αὐτοῦ μεταβολὴ εἰς τὸν κανονισμὸν τῆς βουλῆς, διότι ἀπηγορεύετο διὰ τοῦ ἰσχύοντος κανονισμοῦ ἡ εἴσοδος εἰς τὴν αἴθουσαν εἰς πάντα μὴ βουλευτήν. Ἐπειδὴ δ' ὁ νέος βουλευτὴς δὲν ἠδύνατο νὰ εἰσέλθη ἄλλως, ἢ φερόμενος ἐπὶ τῶν νώτων ὑπηρέτου, ἢ συρόμενος ἐπὶ τροχηλάτου ἕδρας, ἡ βουλὴ δι' ἀποφάσεώς της ἐπέτρεψεν εἰς τὸν ὑπηρέτην αὐτοῦ νὰ εἰσέρχεται εἰς τὴν αἴθουσαν ὅπως τοποθετῇ τὸν ἀνάπηρον βουλευτὴν εἰς τὴν θέσιν του καὶ ὅπως παραλαμβάνη αὐτὸν κατὰ τὴν λύσιν τῆς συνεδριάσεως.

Τὸ βάρος καὶ ἡ φωνή.—Τὰ ζῶα καὶ ὁ ἄνθρωπος δὲν ἔχουν βεβαίως φωνὴν ἀνάλογον πρὸς τὸν ὄγκον αὐτῶν. ὑπάρχουν μικρὰ ἔντομα ἔχοντα ὀξυτάτην φωνὴν καὶ μέγιστα βαθύφωνα ἢ βωβὰ σχεδόν. Τὸ ὀξυφωνότατον μικρὸν ἔντομον εἶνε ὁ γρύλλος, ὅστις ἀκούεται ἐξ ἀρκετῆς ἀποστάσεως· ἐπὶ τῇ ὑποθέσει λοιπὸν ὅτι ὑπῆρχεν ἀναλογία τῆς ἐντάσεως τῆς φωνῆς πρὸς τὸ βάρος τοῦ σώματος ὁποίαν φωνὴν θὰ εἶχεν ὁ ἄνθρωπος; Ὑπελογίσθη ὅτι ἄνθρωπος μετρίου βάρους βαρύνει ὅσον 8000 κολύβρια, τὰ μικρότατα πτηνά, ἓν δὲ κολύβριον εἶνε βεβαίως βαρύτερον πέντε γρύλλων, ὥστε εἷς ἄνθρωπος κατ' ἐλάχιστον ἔχει ὅσον βάρος 40000 γρύλλοι. Ἂν ὑποτεθῇ ὅτι ἡ φωνὴ τοῦ γρύλλου εἶνε ἀκουστὴ ἐν ἡσυχίᾳ εἰς 150 μέτρων ἀπόστασιν, ἡ φωνὴ τοῦ ἀνθρώπου ἔπρεπε ν' ἀκούεται ἐξ ἀποστάσεως 6000 χιλιομέτρων! Ἀφ' ἑτέρου οὐδ' ἀνάλογος εὐστροφία ὑπάρχει. Ἂν ὑποτεθῇ ὅτι κατ' ἀναλογίαν πρὸς τὸν ψύλλον ὁ ἄνθρωπος ἦτο δυνατὸν νὰ πηδᾷ, καὶ νὰ πηδᾷ μετὰ δυνάμεως ἀναλόγου πρὸς τὸν ὄγκον τοῦ σώματός του, τότε, ὑπολογιζομένου τοῦ ψύλλου ὡς ἔχοντος βάρος εἰκοστοῦ δραμίου, ἄνθρωπος βαρύνων ἑξήκοντα ὀκάδας ἰσοδυναμεῖ πρὸς 480000 ψύλλους, πηδῶν δὲ 480000 φορὰς περισσότερον ἀπὸ τὸν ψύλλον πηδῶντα 1/2 μέτρον κατὰ μέσον ὅρον θὰ ἠδύνατο νὰ πηδήσῃ μ' ἓν πήδημα ἀπόστασιν 240 χιλιομέτρων.

Τὸ ἀντίτιμον δείπνου — Κατὰ τὸ τελευταῖον ἔτος τῆς ζωῆς του ὁ Σοπὲν ἐν Παρισίοις διαμένων προσεκλήθη ὑπὸ εὐγενοῦς δεσποίνης εἰς δεῖπνον. Ἀφοῦ ἐσηκώθησαν ἀπὸ τὴν τράπεζαν, ἡ οἰκοδέσποινα παρεκάλεσε τὸν διάσημον μουσικὸν νὰ παίξῃ κάτι ἐπὶ τοῦ κλειδοκυμβάλου. Ὁ Σοπέν, πάσχων ἄλλως, ἠρνήθη ἐν ἀρχῇ· ἀλλ' ὅταν μὲ τρόπον τὸν ἔκαμαν νὰ ἐννοήσῃ ὅτι προσεκλήθη εἰς τὸ δεῖπνον ἴσα ἴσα διὰ νὰ παίξῃ, ἐκάθισεν ἀδημονῶν πρὸ τοῦ κλειροκυμβάλου καὶ ἔπαιξε θαυμασίαν ἀλλὰ συντομωτάτην σύνθεσίν του. Ἡ οἰκοδέσποινα εὐχαριστοῦσα αὐτὸν παρεπονέθη διὰ τὴν μικρὰν διάρκειαν τοῦ μουσουργήματος Τότε ὁ Σοπὲν στενάζων ἀπεκρίθη μὲ τόνον ἱκετευτικόν:

— Ἄχ, κυρία, ἔφαγα καὶ τόσον ὀλίγον!

Πολεμικαὶ δαπάναι.— Ὑπελογίσθη ὅτι ἡ κινητοποίησις ἑνὸς ἐκ τῶν μεγάλων εὐρωπαϊκῶν στρατῶν στοιχίζει περὶ τὰ 500 ἑκατομμύρια δραχμῶν. Ἡ συντήρησις δὲ τοῦ στρατοῦ τούτου ἐν ἐμπολέμῳ καταστάσει ἀπαιτεῖ τὴν δαπάνην ἑνὸς δισεκατομμυρίου κατὰ μῆνα Ἂν λοιπὸν ἐκ τῆς κηρύξεως πολέμου μιᾶς δυνάμεως πρὸς ἄλλην ἀπεδύοντο εἰς τὸν μέγαν ἀγῶνα αἱ πέντε στρατιωτικαὶ δυνάμεις τῆς Εὐρώπης, θὰ ἐδαπανῶντο πρὸς τοῦτο 2 1/2 δισεκατομμύρια δραχμῶν ἐν ἀρχῇ, πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῶν ἐχθροπραξιῶν, καὶ ὀκτὼ περίπου δισεκατομμύρια κατὰ τὸ τέλος τοῦ πρώτου μηνός. Ὑπολογιζομένων δὲ καὶ τῶν παντοειδῶν ζημιῶν, ἃς θὰ ἐπέφερε τοιοῦτος πόλεμος εἰς τὸ διεθνὲς ἐμπόριον καὶ τὴν βιομηχανίαν, γεννᾶται τὸ ζήτημα ἂν καὶ διὰ λόγους ἁπλῶς οἰκονομικοὺς δὲν εἶνε ἀδύνατος πλέον τοιοῦτός τις πόλεμος.

Κοσμογυρισμένη ἐπιστολή. — Ἐν τῇ ἀμερικανικῇ πόλει Κανσὰς γενομένης ἀναθεωρήσεως τῶν ἐν τῷ ταχυδρομείῳ μὴ ζητηθέντων γραμμάτων εὑρέθη καὶ ἓν γράμμα τὸ ὁποῖον εἶχε κάμη τὸν γῦρον τοῦ κόσμου εἰς διάστημα πέντε ὅλων ἐτῶν. Τὸ γράμμα τοῦτο ἀπεστάλη ἐκ Κανσὰς εἰς Κίναν δι' Ἁγίου Φραγκίσκου καὶ Χογκόγκ. Ἐκεῖθεν εἰς Λονδῖνον καὶ ἐκ Λονδίνου διὰ Νέας ὑόρκης εἰς Βασιγκτῶνα καὶ εἰς Κανσάς.

Ὁ ὀξύφωνος Γκαγιάρε. — Ὁ ὀξυφωνότατος τῶν ὀξυφώνων τοῦ ὁποίου ἡ φωνὴ ἔφθανε μέχρι τῆς διέσεως τοῦ *ντὸ* ἀπέθανεν ἐν Μαδρίτῃ ἐξ ἰνφλουέντζας. Ἦτο ἡλικίας τεσσαράκοντα πέντε ἐτῶν. Υἱὸς πτωχοῦ σιδηρουργοῦ, γεννηθεὶς εἰς τὰ περίχωρα τῆς Παμπελούνας ἦτο ἐν ἀρχῇ σιδηρουργὸς καὶ αὐτὸς καὶ ἂν ἐτραγῴδει κάποτε δημῶδες ἱσπανικὸν ᾆσμα, ἐτραγῴδει μόνον πρὸς ἰδίαν

Digitized by Google

τέρψιν. Ἐξ ἀγάπης πρὸς τὴν μουσικὴν κατέλιπε τὴν σφῦραν καὶ εἰσῆλθεν εἰς θέατρον ὡς μέλος τοῦ χοροῦ. Μεταβὰς εἰς Ἰταλίαν ὅπως τελειοποιηθῇ κατέστη ταχέως διάσημος καὶ ἡ φήμη του μικρὸν κατὰ μικρὸν διεδόθη ἀνὰ τὸν παλαιὸν καὶ νέον κόσμον. Ὁ Γκαγιάρε εἶχε τὰς ἰδιοτροπίας του ὡς ἀληθὴς καλλιτέχνης. Ἠγάπα δὲ τὸν ἐλεύθερον καὶ ἀνεξάρτητον βίον καὶ διὰ τοῦτο δὲν ἠθέλησε κατ' οὐδένα τρόπον νὰ νυμφευθῇ. Διῆγε πάντοτε ἐν ἐγκρατείᾳ καὶ ἁπλότητι.

Τὸ ἑξῆς χαρακτηριστικὸν ἀνέκδοτον ἀναφέρουσιν ἐπὶ τῷ θανάτῳ αὐτοῦ αἱ ἐφημερίδες:

Ἦτο ἐν Πετρουπόλει καὶ ἔψαλλε τὴν *Φαβορίταν* μετ' ἐξόχου ἐπιτυχίας. Κατὰ τὸ διάλειμμα εἷς ὑπασπιστὴς τοῦ αὐτοκράτορος ἔρχεται καὶ τὸν ζητεῖ. Διὰ τόνου δὲ ξηροῦ λέγει:

— Κύριε Γκαγιάρε, κατὰ διαταγὴν τοῦ αὐτοκράτορος θὰ τραγουδήσετε αὔριον εἰς τὸ Χειμερινὸν παλάτιον.

Ὁ καλλιτέχνης προσβληθεὶς ἐκ τοῦ τρόπου διὰ τοῦ ὁποίου τῷ ἐκοινοποιεῖτο ἡ ἐπιθυμία τοῦ αὐτοκράτορος ἀπήντησεν ἄνευ δισταγμοῦ:

— Εἶμαι βραχνός, στρατηγέ μου, καὶ δὲν ἠμπορῶ νὰ διατάξω τὴν φωνήν μου νὰ τραγουδήσῃ, ὅταν δὲν θέλῃ νὰ τραγουδήσῃ.

Ἡ ἀπάντησις ἀπαράλλακτος διεβιβάσθη εἰς τὸν αὐτοκράτορα, ὅστις ὑποπτεύσας ὅτι ὁ ὑπασπιστής του ἔπταιεν, ἀπέστειλεν αὐτὸν ἐκ νέου μὲ τὴν ἑξῆς ἐντολήν·

— Εἰπέτε εἰς τὸν Γκαγιάρε ὅτι τὸν παρακαλῶ νὰ εὐαρεστηθῇ νὰ τραγουδήσῃ αὔριον εἰς τὸ παλάτιον.

— Παράξενον, ἀπήντησεν ὁ Γκαγιάρε, τώρα ἡ φωνή μου μοῦ ἐπιτρέπει νὰ τραγουδήσω.

Ἀλλ' ἂν τὸ ἀνέκδοτον τοῦτο μαρτυρῇ τὸ φιλελεύθερον καὶ ὑπερήφανον τοῦ καλλιτέχνου, ἕτερος λόγος αὐτοῦ μαρτυρεῖ τὸ εὐγενὲς καὶ φιλόστοργον αὐτοῦ.

Τὸν ἠρώτησέ τις ποία ἡμέρα τῆς ζωῆς του ἦτο ἡ εὐτυχεστέρα. Καὶ ὁ Γκαγιάρε ἀντὶ νὰ ἀναφέρῃ ἡμέραν τινὰ τιμῶν καὶ θριάμβων, ἀπήντησε μετὰ τόνου εἰλικρινοῦς συγκινήσεως:

— Ἡ ἡμέρα ἐκείνη κατὰ τὴν ὁποίαν κατώρθωσα νὰ ἐξασφαλίσω ὅ,τι χρειάζετετε εἰς τοὺς γονεῖς μου διὰ τὰ γηρατειά των.

Ὁ Γκαγιάρε ἀπέθανε πλουσιώτατος.

Βρασιλιανὸν ἡμερολόγιον.—Μία τῶν πρώτων πράξεων τῆς δημοκρατικῆς κυβερνήσεως τῆς Βρασιλίας εἶναι καὶ ἡ μεταβολὴ τοῦ ἡμερολογίου. Κυρίως εἰπεῖν ὅμως δὲν εἶναι μεταβολή, ὁποία ἡ γενομένη κατὰ τὴν πρώτην γαλλικὴν ἐπανάστασιν, ὅτε καὶ ἡ διαίρεσις τοῦ χρόνου καὶ ἡ ὀνομασία τῶν μηνῶν καὶ τῶν ἡμερῶν ἐγένοντο κατὰ τάξιν λογικωτέραν καὶ πρακτικωτέραν τῆς ἐν τῷ κοινῷ ἡμερολογίῳ· ἀλλ' ἡ ὑπὸ τοῦ ὑπουργοῦ τῶν ἐσωτερικῶν τῆς Βρασιλίας διαταχθεῖσα μεταρρύθμισις περιορίζεται εἰς ἁπλῆν μετονομασίαν τῶν ἡμερῶν τῆς ἑβδομάδος καὶ τῶν μηνῶν. Οὕτω τοῦ λοιποῦ μέχρι νεωτέρας διαταγῆς ἐν Βρασιλίᾳ ἡ μὲν Κυριακὴ θὰ λέγεται «Ἀνθρωπικὴ» ἤτοι ἡμέρα τοῦ ἀνθρώπου, κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὴν ἐκκλησιαστικὴν ὀνομασίαν, καθ' ἣν ἐκλήθη Κυριακὴ ὡς ἀφιερωμένη εἰς τὸν Κύριον· αἱ δὲ λοιπαὶ ἡμέραι τῆς ἑβδομάδος μετωνομάσθησαν: Συζυγική, Πατρική, Μητρική, Υἱϊκή, Ἀδελφικὴ καὶ Οἰκιακή. Εἰς δὲ τοὺς μῆνας ἐδόθησαν τὰ ὀνόματα ἐνδόξων ἀνδρῶν, τοῦ μὲν Ἰανουαρίου μετονομασθέντος Μωϋσέως, τοῦ Φεβρουαρίου Ὁμήρου καὶ τῶν ἑπομένων: Ἀριστοτέλους, Ἀρχιμήδους, Καίσαρος, Ἀποστόλου Παύλου, Καρολομάγνου, Δάντου, Γουτεμβέργου, Σαιξπείρου, Καρτεσίου καὶ Φρειδερίκου τοῦ μεγάλου.

Εὐτυχὴς πάππος. — Οὖγγρός τις ἐνενηκοντούτης ἔσχε πρό τινος τὴν σπανίαν εὐτυχίαν ν' ἀσπασθῇ ἀρτιγέννητον τὸν ἑκατοστὸν ἔγγονόν του.

ΧΡΟΝΙΚΑ

Φιλολογικά.— Τὸ νέον μυθιστόρημα τοῦ διασήμου γερμανοῦ συγγραφέως Ἔβερς *Ἰησοῦς*, ἀναφερόμενον εἰς τὴν ἱστορίαν τῶν Ἰουδαίων, ἐντὸς δύο ἑβδομάδων ἀπὸ τῆς ἐκδόσεως αὐτοῦ μετεφράσθη ἀγγλιστί, ὀλλανδιστί, ἰταλιστί, σουηδιστί, δανιστί, πολωνιστί, ῥωσσιστὶ καὶ ἑβραϊστί, ἐξεδόθη δὲ εἰς δεκάτην τετάρτην γερμανικὴν ἔκδοσιν.

Ἐπιστημονικά.—Ἔν τινι τόπῳ πλησίον τῆς γαλλικῆς πόλεως Περπινιὰν ἀνεκαλύφθη ἐν στρώματι τῆς μειοκαινῆς περιόδου ἀπολιθωμένον κρανίον πιθήκου. Ἡ ἀνακάλυψις αὕτη ἐθεωρήθη ἀξία πολλῆς σπουδῆς, διότι μέχρι τοῦδε μόνον ἐν τῷ χωρίῳ Πικέρμι τῆς Ἀττικῆς εἶχον εὑρεθῇ σκελετοὶ ἀπολιθωμένων πιθήκων ἐν στρώματι τῆς μειοκαινῆς περιόδου. Ὁ εὑρεθεὶς πίθηκος ἀνήκει εἰς τύπον ἄγνωστον, μεσάζοντα μεταξὺ τῶν σεμνοπιθήκων τῶν ζώντων νῦν ἐν Σουμάτρᾳ καὶ Βορνέῳ καὶ τῶν ἐκλελοιπότων πιθήκων τῆς Ἀττικῆς· παρέχει δ' ἡ ἀνακάλυψις αὐτοῦ νέα ἐπιχειρήματα ὑπὲρ τῆς δαρβινιακῆς θεωρίας.

Ἀρχαιολογικά.—Ἐν Σενζυὲλ τῆς Οὐγγαρίας, παρὰ τὴν δεξιὰν ὄχθην τοῦ Δανουβίου, ἀνεκαλύφθησαν πολλὰ ἀρχαῖα κυψελοειδῆ οἰκήματα καὶ δύο νεκροταφεῖα, ἐν οἷς εὑρέθησαν 12036 ἀντικείμενα, ὧν τὰ πλεῖστα εἶναι ἀγγεῖα, μάχαιραι καὶ πελέκεις. Δὲν ἐξηκριβώθη ἀκόμη τίνων χρόνων εἶναι τὰ εὑρήματα ταῦτα, ἕνεκα τῆς ὁμοιότητος ὅμως αὐτῶν πρὸς τὰ ἀνακαλυφθέντα ἐν Τροίᾳ καὶ ἐν Καυκάσῳ, εἰκάζεται ὅτι εἶναι προϊστορικῆς ἐποχῆς, καὶ ὅτι ἀνήκουσιν εἰς ἑλληνικήν τινα ἀποικίαν, ἢ εἰς ἀσιατικήν τινα ἀποικίαν, ἔχουσαν σχέσεις πρὸς τὴν Ἑλλάδα.

Καλλιτεχνία.—Ἡ ἐν Νέᾳ Ὑόρκῃ γερμανικὴ παροικία ἀπεφάσισε νὰ ἐγείρῃ ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ ἀνδριάντα τοῦ Γκαῖτε. Τὰ ἔξοδα ὑπελογίσθησαν εἰς 175 χιλ. φρ. Τὸ μνημεῖον θὰ ἔχῃ ὕψος ὀκτὼ μέτρων, θ' ἀποτελῆται δ' ἐκ κολοσσικοῦ χαλκοῦ ἀνδριάντος τοῦ μεγάλου Γερμανοῦ ποιητοῦ καὶ ἐκ βάθρου ἐν ᾧ θ' ἀπεικονίζωνται τὰ κυριώτατα πρόσωπα τῶν ἔργων αὐτοῦ.

Θεατρικά.— Μετὰ πολλῆς ἐπιτυχίας διδάσκεται ἀπό τινος ἐν τῷ ἐν Παρισίοις θεάτρῳ τῆς Πύλης τοῦ Ἁγίου Μαρτίνου ἡ Ἰωάννα Δάρκ, δρᾶμα τοῦ Ἰουλίου Βαρβιὲ μετὰ μουσικῶν τεμαχίων τοῦ Γκουνώ. Ἐν τῷ δράματι τούτῳ πρωταγωνιστεῖ ἡ Σάρα Βερνάρ, ὑποδυομένη τὸ πρόσωπον τῆς Αὐρηλιανῆς Παρθένου,

— Ἐν τῷ Ἐλευθέρῳ λεγομένῳ θεάτρῳ τῶν Παρισίων παρεστάθη «Τὸ ξένο ψωμί» (Le pain d' autrui) δρᾶμα τοῦ Ῥώσσου μυθιστοριογράφου Τουργένιεφ, διασκευασθὲν διὰ τὴν γαλλικὴν σκηνὴν ὑπὸ Ἐφραὶμ καὶ Βίλλυ Σούλτς. Ἀπήρεσεν ὅμως εἰς τὸ γαλλικὸν δημόσιον, ὡς ἔχον πολὺν τὸν τοπικὸν χρωματισμὸν καὶ περιγράφον ἤθη ξενότροπα.

— Τὸ ἐν Βρυξέλλαις θέατρον τοῦ Χρηματιστηρίου ἀπετεφρώθη, ἀλλ' εὐτυχῶς καθ' ὥραν προκεχωρημένην τῆς νυκτὸς ὅτε ἦτο κενόν. Ἐπίσης ἐκάησαν θέατρα τῆς Ζυρίχης, τῆς Βουδαπέστης καὶ τῆς Χάβρης.

Δημόσια ἔργα.— Ἐπὶ τῆς ἀκτῆς τῆς Ἰουτλάνδης ἱδρύθη ἄρτι φωτεινότατος ἠλεκτρικὸς φάρος 63 μ. 75, ὕψους, ἔχων ἔντασιν φωτὸς δύο ἑκατομμυρίων κηρίων. Καὶ ἐν ὥρᾳ βροχῆς ἔτι τὸ φῶς αὐτοῦ εἶνε ὁρατὸν ἐξ ἀποστάσεως σχεδὸν 65 χιλιομέτρων. Ἀλλὰ καὶ ὁ φάρος αὐτὸς ὅπως καὶ ἄλλοι, σωτήριος διὰ τοὺς ἀνθρώπους, εἶνε καταστρεπτικώτατος διὰ τὰ ταλαίπωρα πτηνά, τὰ ὁποῖα ἑλκυόμενα ὑπὸ τῆς λάμψεως πετῶσι μεθ' ὁρμῆς καὶ φονεύονται κατὰ χιλιάδας ἐπὶ τῶν κρυστάλλων αὐτοῦ.

Digitized by Google

— Διὰ τὴν κατάρτισιν τῶν σχεδιογραφημάτων πρὸς ἵδρυσιν τοῦ λονδινείου πύργου, ὅστις ὀνομάζεται Πύργος Watkin κατὰ μίμησιν τοῦ ἐν Παρισίοις Πύργου Ἀϊφελ, ἐργάζονται 248 μηχανικοὶ καὶ ἀρχιτέκτονες, ἐκ τῶν ὁποίων 16 γάλλοι καὶ τινες γερμανοί.

Βιομηχανία καὶ ἐμπόριον.— Πολλοὶ γάλλοι βιομήχανοι ἀπεφάσισαν ὅπως ἀπὸ κοινοῦ ἀπὸ τοῦ προσεχοῦς ἔτους ὀργανίσωσι εἰδικὰς ἐκθέσεις τῆς γαλλικῆς βιομηχανίας εἰς διαφόρους εὐρωπαϊκὰς μεγαλοπόλεις, καὶ πρῶτον μὲν ἐν Λονδίνῳ εἶτα δ' ἐν Πετρουπόλει.

Νεκρολογία.—Πλήρης ἡμερῶν ἀπέθανε κατ' αὐτὰς ἐν Μονάχῳ ὁ διάσημος παλαιοκαθολικὸς θεολόγος Ἰωάννης Ἰωσὴφ Ἰγνάντιος τοῦ Δαίλλιγγερ (Ignaz von Döllinger). Υἱὸς ἐπιφανοῦς ἀνατόμου καὶ φυσιολόγου, τοῦ Ἰγνατίου Δαίλλιγγερ, ἐγεννήθη ἐν Βαμβέργῃ τῆς Βαυαρίας τῇ 17]28 Φεβρουαρίου 1799, ἐσπούδασεν ἐν Βυρτσβούργῳ καὶ Βαμβέργῃ θεολογίαν, ἐχειροτονήθη δὲ τῷ 1822 ἱερεὺς τοῦ καθολικοῦ δόγματος. Τῷ 1826 διωρίσθη καθηγητὴς τοῦ ἀρτισυστάτου ἐν Μονάχῳ Πανεπιστημίου, διετηρήθη δ' ἐν τῇ θέσει ταύτῃ μέχρι τῆς τελευτῆς του, πλὴν μικρᾶς διακοπῆς ἀπὸ τοῦ 1847 μέχρι τοῦ 1849, ὅτε ἐπαύθη ἕνεκα τῶν πολιτικῶν του δοξασιῶν. Ἦν δ' ἐν ἀρχῇ ὁ Δαίλλιγγερ θερμὸς ὑπέρμαχος τοῦ καθολικισμοῦ καὶ σφοδρὸς τῶν διαμαρτρουμένωι πολέμιος, ἀπὸ δὲ τοῦ 1848 μέχρι τοῦ 1849 μέλος ὢν τοῦ ἐν Φραγκφούρτῃ γερμανικοῦ κοινοβουλίου διεκρίθη ὡς εἷς τῶν ἐπισημοτάτων ἡγετῶν τοῦ καθολικοῦ κόμματος. Δημοσιεύσας πολλὰ συγγράμματα κατὰ τῶν διαμαρτυρομένων, ὁ Δαίλλιγγερ ἔπαυσε γράφων ἀπὸ τοῦ 1851, περιορισθεὶς εἰς τὴν ἀκαδημαϊκὴν διδασκαλίαν· ἀνεφάνη δὲ πάλιν εἰς τὴν δημοσιότητα τῷ 1861, ἀλλ' ὡς δριμὺς τῶν παπικῶν ἀξιώσεων κατήγορος, ἐκδοὺς τὸ σύγγραμμά του τὸ ἐπιγραφόμενον «Ἐκκλησία καὶ ἐκκλησίαι· παπισμὸς καὶ ἐκκλησιαστικὴ πολιτεία» καὶ μετ' ὀλίγον ἕτερον σύγγραμμα περὶ τῶν μεσαιωνικῶν παπικῶν μύθων. Δημοτικώτατον δὲ κατέστη τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἕνεκα τῆς καταπολεμήσεως τοῦ ἐν τῇ Βατικανῇ συνόδῳ τῷ 1868 ἀνακηρυχθέντος δόγματος τοῦ ἀλαθήτου τοῦ Πάπα, καθ' οὗ ἔγραψεν ἐν ταῖς ἐφημερίσι καὶ ἐν ἰδίοις βιβλίοις. Ἀρνηθεὶς ν' ἀποδεχθῇ τὸ δόγμα τοῦτο, ἀφωρίσθη κατ' Ἀπρίλιον τοῦ 1871, ἀλλὰ πρὸς ἔνδειξιν ἀποδοκιμασίας τοῦ ἀφορισμοῦ, τὸ μὲν ἐν Μονάχῳ Πανεπιστήμιον τὸν ἐξέλεξε κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος πρύτανιν, μετὰ δύο δ' ἔτη καὶ ἡ Βαυαρικὴ ἀκαδημία τῶν ἐπιστημῶν τὸν ἀνηγόρευσε πρόεδρον. Συνετέλεσε δὲ τὰ μέγιστα ὁ πόλεμος οὗτος τοῦ Δαίλλιγγερ κατὰ τοῦ δόγματος τοῦ ἀλαθήτου εἰς τὸ ἐπενεχθὲν εἰς τὴν καθολικὴν ἐκκλησίαν σχίσμα τῶν Παλαιοκαθολικῶν, ὧν προΐστατο οὗτος. Μετά τινας δὲ κατόπιν ματαίας προσπαθείας ἐν Γερμανίᾳ καὶ ἐν Ἀγγλίᾳ περὶ ἑνώσεως τῶν ἐκκλησιῶν, ὁ Δαίλλιγγερ ἀπέστη τῆς ἐριστικῆς θεολογίας, περιορισθεὶς εἰς ἐπιστημονικὰς συγγραφάς. Κατὰ τὴν περίοδον ταύτην ἰδίᾳ ἄξιοι μνείας εἶνε οἱ λόγοι, οὓς ἐξεφώνει ὡς πρόεδρος τῆς Ἀκαδημίας τῶν ἐπιστημῶν κατὰ τὰς πανηγυρικὰς συνεδριάσεις αὐτῆς.

— Ἐν Στουτγάρτῃ ἀπέθανεν ἐν ἡλικίᾳ 75 ἐτῶν ὁ αὐλικὸς ἱεροκήρυξ Γέροκ (Gerock) δεινὸς ἐκκλησιαστικὸς ῥήτωρ, ἀλλὰ καὶ ποιητὴς οὐχὶ ἐκ τῶν ἀσήμων.

Ο ΔΟΥΞ ΙΑΤΡΟΣ
Κάρολος Θεόδωρος

ΑΙ ΕΙΚΟΝΕΣ

Οἱ ἀντίζηλοι, εἰκὼν τοῦ ζωγράφου **Βίλλα.**—Ἡ εἰκὼν αὕτη παριστᾷ νεαρὰν Κινέζαν κατακεκλιμένην, ἥτις παροτρύνει εἰς ἀγῶνα τοὺς δύο ἀντιποιουμένους τὴν ἀγάπην καὶ τὰς θωπείας αὐτῆς ἀντιζήλους, τοὺς δύο... πετεινούς.

Παρὰ τὴν λίμνην, εἰκὼν Ῥάουπ.—Εἶνε πρωΐα θέρους· παρὰ τὴν ὄχθην τῆς λίμνης, ἡ γραῖα μάμμη φιλάττει τοὺς δύο ἐγγόνους, ὧν ὁ μὲν πρεσβύτερος παίζει ἐν τῷ ὕδατι αὐτοσχεδιάζων πλοιάρια διὰ τῶν χονδρῶν σανδαλίων του, ὁ δὲ νεώτερος ἀναζητεῖ τὴν μητέρα ἥτις φαίνεται ἀποτέρω πλύνουσα ἐνδύματα ἐντὸς λέμβου.

Δοὺξ ἰατρός. Τὸ ὄνομα τοῦ δουκὸς τῆς Βαυαρίας Καρόλου Θεοδώρου εἶνε γνωστὸν εἰς ὅλον τὸν κόσμον καὶ εὐλογητὸν ἀνὰ τὴν Γερμανίαν καὶ Αὐστρίαν. Ὁ Κάρολος Θεόδωρος εἶνε ἀδελφὸς τῆς Αὐτοκρατείρας τῆς Αὐστρίας πεντηκοντούτης τὴν ἡλικίαν. Ἐπιδοθεὶς εἰς τὴν σπουδὴν τῆς ἰατρικῆς καὶ ἰδίᾳ τῆς χειρουργίας καὶ ὀφθαλμιολογίας κατὰ τὸ 1867 μετὰ τὸν θάνατον τῆς πρώτης συζύγου του, ἐγένετο διδάκτωρ τῆς ἰατρικῆς καὶ ἐξασκεῖ ἀπὸ ἐτῶν τὸ ἐπάγγελμα τοῦ ἰατροῦ διατηρῶν ἐν Βαυαρίᾳ ἴδιον νοσοκομεῖον, ἐν ᾧ εὑρίσκουσιν ἄσυλον πάντες οἱ πάσχοντες οἵου δήποτε θρησκεύματος ἢ ἐθνικότητος. Ὁ δοὺξ ἰατρός, χειρουργὸς δεξιώτατος, ἔχει ἐκτελέσῃ μέχρι τοῦ νῦν 8000 ἐγχειρήσεις. Ἐνυμφεύθη τὸ δεύτερον ἐν ἔτει 1874 τὴν ἰνφάντην τῆς Πορτογαλλίας Μαρίαν ἥτις παρίσταται αὐτῷ ἀρωγὸς νῦν πρόθυμος εἰς τὸ φιλάνθρωπον ἔργον.

ΜΙΑ ΣΥΜΒΟΥΛΗ ΚΑΘ' ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Κηλῖδες καφέ.—Ἐφ' ὅσον εἶνε νωπαὶ ἐξαλείφονται ἀπὸ τῶν ἐνδυμάτων διὰ διπλῆς πλύσεως, πρῶτον διὰ καθαροῦ ὕδατος καὶ δεύτερον διὰ σαπωνάδας. Ἐὰν τὸ ἔνδυμα ἔχῃ χρώματα δυνάμενα νὰ βλαφθῶσιν ἐκ τῆς δι' ὕδατος πλύσεως, τότε προτιμοτέρα ἡ πλύσις τῶν κηλίδων διὰ κρόκου αὐγοῦ ὠμοῦ διαλελυμένου ἐντὸς ὀλίγου θερμοῦ ὕδατος. Διὰ τὰς ἀπεξηραμένας κηλῖδας ἀνάγκη νὰ προστεθῶσιν εἰς τὸ μῖγμα τοῦτο καὶ 8-10 σταγόνες οἰνοπνεύματος.

ΤΡΕΙΣ ΓΝΩΜΑΙ ΚΑΘ' ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Τὰ δάκρυα ἐν τῇ ὀδύνῃ εἶνε βροχὴ ἐν τῇ ἐρήμῳ.

*

Ἡ λύπη ὅταν μοιράζεται μικραίνει· ἡ χαρὰ ὅταν μοιράζεται μεγαλώνει.

*

Λησμονοῦμεν ἐκείνους τοὺς ὁποίους ἢ δὲν ἠγαπήσαμεν ἢ δὲν ἐμισήσαμεν ἀρκετά.

ΕΔΩ Κ' ΕΚΕΙ

Ἡ αἰτία ἑνὸς φιλήματος.— Ἡ σύζυγος συλλαμβάνει ἐπ' αὐτοφώρῳ τὸν σύζυγον φιλοῦντα τὴν μαγείρισσαν εἰς τὸ στόμα.—Ἄθλιε, τὴν μαγείρισσα φιλεῖς!
— Γυναῖκα, ἤθελα νὰ ἰδῶ ἂν μυρίζει κρασὶ γιατὶ βλέπω πῶς ἀδειάσαν γρήγορα ἡ μποτίλλιαις.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1890-2007

Digitized by Google

ΚΟΡΩΝΑ Η ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Συνέχεια καὶ τέλος ἴδε σελ. 20.

Ἐν τῷ μεταξὺ ἔρχεται μία ἐπιστολὴ τῆς θείας μου ἢ μᾶλλον τῆς ἀδελφῆς τοῦ ἀνδρὸς τῆς ἀδελφῆς τοῦ θείου μου (προσπάθησε νὰ ἐννοήσῃς), ἐπιστολή, εἰς τὴν ὁποίαν μας ἀνήγγελλε τὴν ἐπάνοδόν της εἰς τὴν Γαλλίαν μετὰ

Ο ΣΚΟΥΠΙΔΑΣ
ὑπὸ Γάουζε

πολλῶν ἐτῶν διαμονὴν εἰς τὴν Ἀλγερίαν καὶ μας ἐζήτει φιλοξενίαν ὀλίγων ἑβδομάδων εἰς τὴν ἐξοχὴν διὰ τὸν ἑαυτόν της καὶ τὸν υἱόν της. Εἶναι ἄλλως λαμπρὰ γυναῖκα, τῆς ὁποίας διατηρῶ καλλίστην ἀνάμνησιν. Ἡ μαμὰ ἐδέχθη.

Ὁ υἱὸς εἶναι στρατιωτικός, ἔπαθε ἀπὸ πυρετοὺς καὶ διὰ τοῦτο ἔλαβεν ἀναρρωτικὴν ἄδειαν, τὴν ὁποίαν ἔρχεται νὰ διανύσῃ εἰς τὴν Γαλλίαν μαζὶ μὲ τὴν μητέρα του. Ἐκείνη πάλιν ὠφελεῖται ἀπὸ τὴν εὐκαιρίαν αὐτὴν διὰ νὰ ἐπανίδῃ τοὺς παλαιοὺς φίλους τοὺς ὁποίους τόσα ἔτη δὲν εἶχεν ἴδῃ καὶ συγχρόνως νὰ ἐπιδείξῃ τὸν υἱόν της ὑπολοχαγὸν καὶ παρασημοφορημένον, διὰ τὸν ὁποῖον εἶναι πολὺ ὑπερήφανος. Οὔτε τίτλους ἔχει οὔτε μόρια εὐγενείας. Ῥενάτος Κανλοὺ ὑπολο-

Digitized by Google

χαγὸς τοῦ γ' τῶν ζουάβων καὶ τίποτε ἄλλο· τὸν ἐνθυμούμην χονδρόπαιδον, ὀλίγον ἀποκοιμισμένον, φοβερὰ δειλόν, ἀσήμαντον τέλους πάντων, καὶ τώρα τὸν βλέπω μεγάλο παλληκάρι, λεπτόν, ἰσχνὸν μάλιστα, μαυρισμένον ἀπὸ τὸν ἥλιον τῆς Ἀφρικῆς, ὠχρὸν ἀπὸ τοὺς πυρετούς, μὲ μεγάλα μάτια πράσινα 'σὰν τὴν θάλασσαν, μαῦρα βλέφαρα, μαῦρον μύστακα, μαῦρον ὑπογένειον, τὰ μῆλα τῶν παρειῶν ἐξέχοντα, μὲ κεφαλὴν φθισικοῦ ἐπάνω εἰς ὤμους Ἡρακλέους. Μὲ ὀλίγας λέξεις ἡ ὠχρότης καὶ ἡ ἰσχνότης του εἶναι ἁπλᾶ περιστατικά, τὰ ὁποῖα βεβαίως θὰ παρέλθουν ἔπειτα ἀπὸ ὀλίγων ἑβδομάδων ἀνάπαυσιν. Μὲ τὴν πεποίθησιν καὶ τὴν διάχυσιν τῶν ἀνθρώπων, οἱ ὁποῖοι συναισθάνονται εὐτυχίαν μέλλουσαν νὰ πληρώσῃ ὁλόκληρον τὴν ζωήν των, ἐναγκαλίζομαι τὴν θείαν μου καὶ τείνω τὴν χεῖρα πρὸς τὸν υἱόν της λέγουσα :

« Καλ' ἡμέρα, ἐξάδελφε. » Μοῦ φιλεῖ τὴν χεῖρα, μὲ εὐγενέστατον τρόπον καὶ μοῦ λέγει καὶ αὐτός :

« Καλ' ἡμέρα, ἐξαδέλφη *μου*. » Ἐκεῖνο τὸ *μου* ὥριζεν ἀμέσως μίαν ἀπόχρωσιν σεβασμοῦ, ἡ ὁποία μὲ εὐχαρίστησε. Ἐγκατάστασις, περίπατοι εἰς τὸν κῆπον, ἀναμνήσεις παιδικαί, διηγήσεις πολέμων, ἐγκώμια τῆς χώρας τοῦ ἡλίου, τῆς ἐρήμου, τῶν ὀάσεων, τῶν ἵππων οἱ ὁποῖοι εἶναι ταχεῖς ὡς ὁ ἄνεμος καὶ ζωηροὶ ὡς τὸ κῦμα, τῶν ἡμερῶν αἱ ὁποῖαι ἀποτυφλώνουν, τῶν φοβερῶν νυκτῶν, στενὴ φιλία καὶ σχέσις ἄμεσος καὶ πλήρης. Οὔτε ἴχνος ἄλλης πλαγίας ἰδέας οὔτε ἐκ μέρους μου οὔτε ἐκ μέρους του. Ἐξάδελφος καὶ ἐξαδέλφη, ἀδελφὸς καὶ ἀδελφή. Περὶ τοῦ πατρός του, ὅστις μένει ἐκεῖ κάτω καὶ διευθύνει ἕνα ἀπέραντον ἀμπελῶνα ἀρκετὰ προσοδοφόρον ὁμιλεῖ μὲ παιδικὴν τρυφερότητα, ὀλίγον δὲ κατ' ὀλίγον διακρίνω εἰς τὸν βεδουΐνον τῆς Ἀφρικῆς χάριτας καὶ λεπτότητα νεαρᾶς κόρης. Νὰ σοῦ εἴπω ὅλην μου τὴν ἰδέαν ; Δὲν βλέπω εἰς ὅλας τὰς διηγήσεις τοῦ βίου του, τὸν ὁποῖον ἕως τώρα ἔχει καταλάβῃ ἡ σχολὴ τοῦ Σαινσυρ καὶ ἡ σχολὴ τῆς Ἐφαρμογῆς καὶ αἱ ἐκστρατεῖαι, δὲν βλέπω δι' ὅλου νὰ κατελήφθη τόπος τις καὶ ὑπὸ καμμιᾶς γυναικός. Δὲν ἠγάπησε, εἶναι βέβαιον· αὐτὸ τὸ βλέπει κανείς, τὸ αἰσθάνεται. Ἔπειτα γράφει καθημερινῶς πρὸ δέκα ἐτῶν (εἶναι δὲ τριάντα ἐτῶν) τὸ ἡμερολόγιον τοῦ βίου του. Τοῦ τὸ ἐζήτησα νὰ τὸ ἀναγνώσω καὶ μὲ τὴν μεγαλητέραν εὐκολίαν ὑπεσχέθη νὰ μοῦ τὸ δώσῃ. Εἶναι περίεργον, ἕνας νέος τριάντα ἐτῶν, στρατιωτικός, νὰ δίδῃ εὔκολα τὸ ἡμερολόγιον τοῦ βίου του νὰ τὸ ἀναγνώσῃ μία κόρη. Δὲν ἔχει ὅμως μαζί του παρὰ τὸ τελευταῖον τετράδιον. « Εὐτυχῶς, μοῦ εἶπε, διότι δὲν θὰ ἠμπορεῖτε χωρὶς νὰ ἀποθάνετε ἀπὸ πλῆξιν νὰ ἀναγνώσετε τοὺς σαράντα τόμους μου, οἱ ὁποῖοι ἀναφέρουν γεγονότα σχεδὸν πάντοτε τὰ ἴδια καὶ μιᾶς ἀφορήτου μονοτονίας. » Ἠθέλησα ἀμέσως νὰ ἴδω τὸ τελευταῖον ἐκεῖνο τετράδιον. Ἔκαμνε τάχα λόγον δι' ἐμέ ; Διὰ τί νὰ ἔχω αὐτὴν τὴν περιέργειαν ; Τὰ γράφει ὅλα, ὥστε πρέπει νὰ ἔγραφε καὶ τὸ σχέδιόν του νὰ ἔλθῃ νὰ μᾶς ἴδῃ. Μὲ ποίας λέξεις τάχα ; Ἀνέγνωσα λοιπὸν ὑπὸ ἡμερομηνίαν 13 Ἰουνίου : « Ἡ μήτηρ μου ἔλαβε σήμερον τὴν ἀπάντησιν τῆς κυρίας δὲ Μοριάς. Ἡ θυγάτηρ της πρέπει νὰ εἶναι ὡραία κόρη ἂν ἐτήρησεν ὅ,τι ὑπέσχετο πρὸ δέκα ἐτῶν. » Ἐκεῖθεν μετέβαινεν εἰς ἄλλας λεπτομερείας τοῦ καθημερινοῦ του βίου. Κατωτέρω ἔγραφε, μὲ τὴν ἡμερομηνίαν τῆς ἀφίξεώς του, 27 Ἰουνίου : « Ἡ Ἀδριανὴ εἶναι ὡραιοτάτη κόρη, φαίνεται εὐφυεστάτη καὶ ἀγαθωτάτη. » Τίποτε ἄλλο. Θὰ ἐπεθύμουν περισσότερα.

Εἶχον ἀναγγείλῃ εἰς τὸν Καζιμὶρ τὴν προσεχῆ ἄφιξιν τοῦ ἐξαδέλφου μου. Τὸν εἶχα δὲ παραστήσῃ εἰς αὐτὸν ὡς ἐν χονδρόπαιδον, ὀλίγον βαρύν, ἄνευ σημασίας τέλος πάντων. Θὰ ἐγέλας δὲ βέβαια, ἂν ἔβλεπες τὴν ἔκπληξιν τοῦ προσώπου του κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς ἀμοιβαίας παρουσιάσεως. Δὲν τὸν εἶχον εἰδοποιήσῃ περὶ τῆς μεταβολῆς, τὴν ὁποίαν ὁ καιρὸς εἶχεν ἐπιφέρῃ εἰς τὸν ἐξάδελφόν μου, καὶ ἡ ὁποία εἶχε κάμῃ ἐντύπωσιν καὶ εἰς ἐμὲ τὴν ἰδίαν. Διὰ τί δὲν τὸ ἔκαμα ; Καὶ ἐγὼ δὲν ἠξεύρω. Δὲν ἠθέλησα νὰ δείξω ὅτι ἔκαμα ἐγὼ τοιαύτην παρατήρησιν, ἐπροτίμων νὰ φανῇ ὅτι οὔτε κἂν ἐπρόσεξα εἰς τὸν Ῥενάτον. « Ὁ στρατιωτικὸς βίος ὠφέλησε πολὺ τὸν ἐξάδελφόν σας μοῦ εἶπεν ὁ Καζιμίρ, ἔγεινεν ὡραῖος νέος. Δὲν ὁμοιάζει καθ' ὅλου πρὸς τὴν εἰκόνα, τὴν ὁποίαν μοῦ ἔχετε περιγράψῃ.

— Ναί, διότι ἦτον ἄρρωστος.

— Αὐτὸ τὸν κάμνει ἀκόμη συμπαθέστερον. »

Ἐν ᾧ δὲ ἔλεγεν αὐτὰ ὁ Καζιμίρ, μὲ ἐκύτταζε προσεκτικῶς καὶ τὰ μάτια του ἦσαν λυπημένα, πολὺ λυπημένα. Μοῦ ἤρχετο νὰ τὸν ἐναγκαλισθῶ, τόσον τοῦ ἤμουν εὐγνώμων διὰ τὴν ἀκουσίαν ἐκείνην ζηλοτυπίαν. Μοῦ ἦλθεν ἡ ἰδέα νὰ τοῦ εἴπω : « Εἶσαι τρελλός ; Ἠμπορεῖς νὰ φαντασθῇς καὶ πρὸς στιγμὴν ἀκόμη ὅτι ἐθεώρησα τὸν Ῥένατον ἄλλέως παρὰ ὡς παιδικόν μου σύντροφον καὶ φίλον, ὡς συγγενῆ τὸν ὁποῖον μετὰ πολὺν καιρὸν ἐπαναβλέπω ; » Ἀλλ' ὅμως ἐσιώπησα. Κάτι μοῦ ἔλεγεν ὅτι τὸ καλλίτερον ἦτο νὰ μὴ εἴπω τίποτε. Ἐφάνην μάλιστα ὅτι μὲ ἐπείραξεν ὀλίγον ἡ παρατήρησις τοῦ Καζιμίρ, ἀλλὰ τοῦτο δὲν ἐξέφρασα μὲ λέξεις. Ἐπὶ τέλους ἐγὼ δὲν ἔδωσα καμμίαν ὑπόσχεσιν πρὸς αὐτὸν καὶ ἐπομένως δὲν ἔχει κανὲν δικαίωμα νὰ μοῦ κάμῃ τοιαύτας παρατηρήσεις. Καὶ τόσον περισσότερον ἢ τόσον ὀλιγώτερον, καθ' ὅσον ὁ Ῥένατος ἐξ ἐναντίας,

Digitized by Google

μετὰ τὴν παρουσίασιν ταύτην, ἀπέδειξεν ὅτι ἦτο καὶ πολὺ ὀξυδερκὴς καὶ πολὺ λεπτός.

— Ἐξαδέλφη μου, μοῦ εἶπε, δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ σᾶς ἴδω πολλὴν ὥραν μαζί, τὸν κ. δὲ Βιλλελὸν καὶ σέ, διὰ νὰ προίδω συνοικέσιον. Ἄλλως δὲ ὁ κ. δὲ Βιλλελὸν μοῦ ἐφάνη ὁ εὐγενέστατος τῶν ἀνθρώπων.

— Ἀπατᾶσθε.

— Δὲν εἶναι εὐγενὴς ἄνθρωπος;

— Ἆ! ναί, ἀλλὰ δὲν πρόκειται περὶ συνοικεσίου.

Διὰ τί ἔλεγα ψεύματα; Εἰς τί αἴσθημα ὑπήκουον ψευδομένη; Δὲν ἤμουν ὑποχρεωμένη βέβαια νὰ κάμω ἐκμυστηρεύσεις εἰς τὸν Ῥένατον, ἀλλ' ἀφ οὗ μόνος του ἐμάντευσε τὴν ἀλήθειαν, εἶχα καθῆκον πρὸς τὸν Καζιμὶρ νὰ μὴ ἀπαρνηθῶ αὐτὴν τόσον ἀποτόμως. Μὲ κατέλαβεν ἐντροπή. Ἀφῆκα ἀμέσως τὸν Ῥένατον καὶ ἀπεσύρθην εἰς τὸ δωμάτιόν μου. Μ' ἐπῆραν τὰ δάκρυα. Μετ' ὀλίγον ἐξῆλθα μὲ τὴν ἀπόφασιν νὰ παρακαλέσω τὴν μητέρα μου νὰ ἐπιτρέψῃ εἰς τὸν Καζιμὶρ νὰ ζητήσῃ τὴν χεῖρά μου. Αὐτὸς ἦτο ὁ μόνος τρόπος, κατὰ τὸ ὁποῖον ἠδυνάμην ἐνώπιον τῆς συνειδήσεώς μου νὰ ἐπανορθώσω τὸ ταπεινὸν ἀτόπημα, ναί, τὸ ταπεινὸν ἀτόπημα, διότι ἄλλην καταλληλοτέραν λέξιν δὲν εὑρίσκω, τὸ ὁποῖον εἶχα κάμῃ. Ἔπρεπεν εὐθὺς νὰ ὑποστῶ τὴν τιμωρίαν. Ποίαν τιμωρίαν; Ὁ γάμος μου μὲ τὸν Καζιμὶρ ἦτο λοιπὸν τιμωρία; Τί παράξενον λοιπὸν σημασίαν ἤρχισα αἰφνιδίως νὰ δίδω εἰς τὰς λέξεις; Ἠσθανόμην ὅτι ἤμην τεταραγμένη, δυσαρεστημένη μὲ τὸν Καζιμίρ, μὲ τὸν Ῥένατον, μὲ τὸν ἑαυτόν μου πρὸ πάντων, διότι οἱ ἄλλοι ἦσαν ἀθῷοι. Ὁ Καζιμὶρ μὲ ἠγάπα, ἐζήλευε, ἐφοβεῖτο μὴ μὲ χάσῃ, μοῦ τὸ ἀπεδείκνυε, ἦτο πολὺ φυσικόν. Ὁ Ῥένατος ἐμάντευσε τὸν ἔρωτα ἐκεῖνον, τὰ σχέδιά μας, μοῦ τὸ εἶπε καθαρά, ἔκαμε τὸ ἐγκώμιον ἐκείνου τὸν ὁποῖον ἠγάπων, τί φυσικώτερον ἀφ' οὗ δὲν μὲ ἠγάπα αὐτός; Καὶ διὰ τί νὰ μὲ ἀγαπήσῃ αὐτός; Ἔχει ὁ ἄνθρωπος τόσα ἄλλα πράγματα νὰ σκεφθῇ· ὀφείλει νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν Ἀφρικήν, νὰ πολεμήσῃ, νὰ φονευθῇ ἴσως ἐν ᾧ ὁ Καζιμὶρ καὶ ἐγὼ θὰ πηγαίνωμεν εἰς τὸν χορὸν ἢ εἰς τὴν Ὄπεραν. Εἶναι μερικοὶ ἄνθρωποι οἱ ὁποῖοι ἔχουν ἀξίαν, πρέπει νὰ τὸ ὁμολογήσωμεν. Ἰδοὺ παραδείγματος χάριν, αὐτὸς ὁ νέος, εἰς ἡλικίαν τριάντα ἐτῶν, ἔξυπνος, εὔμορφος, πολεμεῖ ἐκεῖ κάτω, πολὺ μακρὰν τῆς πατρίδος του, κινδυνεύει νὰ ἀποθάνῃ εἰς τὸ νοσοκομεῖον· εὐτυχῶς ἀναλαμβάνει ἔπειτα καὶ δὲν ζητεῖ τίποτε ἄλλο παρὰ νὰ περάσῃ τὴν ἀναρρωτικήν του ἄδειαν μὲ τὴν μητέρα του μαζί μας, καθὼς ἕνας μαθητὴς κατὰ τὰς διακοπάς, εἰς τὴν ἐξοχήν. Δὲν ὑπάρχει γυνὴ εἰς τὸν βίον του. Δὲν λαμβάνει γράμματα οὔτε γράφει αὐτός. Καὶ θὰ ἀναχωρήσῃ πάλιν, θὰ ἐπαναλάβῃ τὴν ζωὴν ἐκείνην τῶν κόπων, τῆς ὑποταγῆς, τῆς ἐργασίας, τῆς ἀφοσιώσεως, τῆς αὐταπαρνήσεως διὰ νὰ φονευθῇ ἐπὶ τέλους εἰς καμμίαν ἄγνωστον γωνίαν καὶ νὰ ἀποθάνῃ ἄγνωστος ἴσως 'σὰν ἕνας σκύλος χωρὶς βοήθειαν, χωρὶς στοργήν. Δὲν εἶναι τοῦτο θαυμάσιον;

Δὲν εἶπα ἀκόμη εἰς τὴν μητέρα μου νὰ ἐπιτρέψῃ εἰς τὸν Καζιμὶρ νὰ μὲ ζητήσῃ. Ἔκαμα ὅμως ἄλλο τι πρὸς ἀντιστάθμισιν. Ἐπειδὴ δὲν ἔρχεται νὰ μᾶς βλέπῃ εἰς τὴν ἐξοχὴν παρὰ δύο φορὰς τὴν ἑβδομάδα, εὕρηκα τρόπον νὰ εἶναι πάντοτε ἐδῶ. Ἔκαμα καθαρῶς καὶ εἰλικρινῶς λόγον εἰς τὸν Ῥένατον περὶ τοῦ γάμου μου, τοιουτρόπως δὲ ἠμπορῶ ἐλευθέρως νὰ ὁμιλῶ περὶ τοῦ Καζιμὶρ ὡς ἂν ἦτο παρών.

Ὁ Ῥένατος εἶναι ἔντιμος ἄνθρωπος, εἶναι ἀδύνατον νὰ μεταδώσῃ ὅ,τι τοῦ λέγω εἰς οἱονδήποτε, οὔτε εἰς τὴν μητέρα μου οὔτε εἰς τὴν μητέρα του. Δὲν εἶχα δίκαιον νὰ κάμω ὅ,τι ἔκαμα. Ὑπόθεσε ὅτι δὲν γίνεται αὐτὸς ὁ γάμος, εἶναι παράδοξος ἡ ὑπόθεσις, ἀλλὰ ὅλα εἶναι τέλος πάντων δυνατά, ὁ Ῥένατος δὲν θ' ἀνοίξῃ ποτὲ τὸ στόμα του. Ὅταν ἀπεφάσισα νὰ ἐκμυστηρευθῶ πρὸς τὸν Ῥένατον ἐπεθύμουν ἀκόμη νὰ ἴδω ποίαν ἐντύπωσιν θὰ ἔκαμνε τὸ πρᾶγμα εἰς τὸν ἐξάδελφόν μου, πῶς θὰ τὸ ἔπαιρνε. Εἶχα συμπεριπατήσῃ τὴν προηγουμένην ἡμέραν μὲ τὴν μητέρα του, ἡ ὁποία εὑρίσκετο εἰς ἐντελῆ ἄγνοιαν περὶ τῶν διαθέσεών μας. Μοῦ εἶχε εἰπῇ μερικὰς λέξεις, ἐκ τῶν ὁποίων ἠμπόρεσα νὰ συμπεράνω ὅτι ἐδοκίμαζε, καθὼς λέγουν, τὸ ἔδαφος. Προσεποιήθην ὅτι δὲν ἐννόησα τίποτε. Εἶχε καμμίαν πλαγίαν σκέψιν ἐρχομένη ἐδῶ μὲ τὸν υἱόν της πρὸς ἐπίσκεψίν μας; Ἂν ὡμολόγουν τὰ πάντα εἰς τὸν Ῥένατον θὰ ἔκοπτα διὰ παντὸς πᾶσαν ἐλπίδα. Αὐτὸ ὅμως δὲν θὰ ἦτο τὸ ὀρθότερον; Ἀλλ' ὅμως τίποτε δὲν θὰ μὲ ἐμπόδιζε, ἐν τῷ μεταξὺ νὰ τὸν παρατηρῶ μὲ τὸ ἄκρον τοῦ ὀφθαλμοῦ διὰ νὰ κρίνω περὶ τῆς ἐντυπώσεώς του. Ἂν τῷ ὄντι μὲ ἐσκέφθη δι' ὅλου, πρέπει αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος νὰ ἔχῃ μεγάλην δύναμιν χαρακτῆρος διὰ νὰ κατορθώσῃ νὰ μὴ ἀποδείξῃ ἀπολύτως τίποτε! Μ' εὐχαρίστησε διὰ τὴν ἐμπιστοσύνην τὴν ὁποίαν εἶχα πρὸς αὐτὸν καὶ μὲ παρεκάλεσε νὰ διατηρήσω τὴν ἐμπιστοσύνην αὐτὴν εἰς πᾶσαν περίστασιν. Εἰς πᾶσαν περίστασιν; Προβλέπει λοιπὸν ἐκεῖνος κάτι τι τὸ ὁποῖον ἐγὼ δὲν προβλέπω; Ἔχει περὶ τοῦ Καζιμὶρ ἄλλην γνώμην ἀπὸ ἐκείνην τὴν ὁποίαν ἐγὼ ἔχω;

Ἀπεφάσισα νὰ τὸν σπουδάσω καλὰ ὅταν θὰ εὑρεθῇ ἐνώπιον τοῦ Καζιμὶρ διὰ νὰ ἴδω ἂν θὰ δείξῃ καμμίαν δυσαρέσκειαν, καμμίαν ψυχρότητα. Τοῦ ἔσφιγξε τὴν χεῖρα εἰλικρινέστατα. Φαί-

Digitized by Google

νεται ὅτι τῷ ὄντι ἐνδιαφέρεται δι' αὐτὸν ἀφ' ὅτου ἐγνώρισε τὰ αἰσθήματά μου. Το πιθανὸν εἶναι ὅτι δι' ὅλου δὲν ἔχει τὸν νοῦν του εἰς ἐμέ,' ὅτι δὲν ἔχει καμμίαν μετοχὴν εἰς τὰ σχέδια τῆς μητρός του καὶ ὅτι εἰλικρινῶς μὲ μεταχειρίζεται ὡς μικρὰν ἐξαδέλφην καὶ μάλιστα ὡς μικρὰν κόρην. Ἐν τῷ μεταξὺ ἐγὼ χαίρω πολὺ διὰ τὴν εἰλικρίνειάν μου. Ὁ Καζιμὶρ ἡσύχασεν ἐντελῶς ἀπὸ τοὺς πρώτους του φόβους, εὑρίσκεται εἰς πολὺ καλὰς σχέσεις μὲ τὸν Ῥενάτον καὶ εὐχαριστοῦνται καὶ οἱ δύο ἀπὸ τὴν ἀμοιβαίαν των συναναστροφήν.

Διερχόμεθα κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον τὰς ἡμέρας μας καὶ οἱ τρεῖς, κάμνομεν περιπάτους, συνομιλοῦμεν, ἱππεύομεν, ὁ Ῥενάτος ζωγραφίζει, ὁ Καζιμὶρ παίζει πιάνο. Ἐπειδὴ ὁ Ῥενάτος ἔχει τώρα ἐγκατασταθῆ εἰς τὴν οἰκίαν μας, ὁ Καζιμὶρ δὲν ἔχει πλέον λόγους νὰ μας κάμνῃ σπανιωτέρας καὶ ἐπισήμους ἐπισκέψεις καὶ ἡ μαμὰ τὸν προσεκάλεσε νὰ ἔλθῃ νὰ περάσῃ καὶ αὐτὸς μαζί μας ὀλίγας ἡμέρας εἰς τὴν ἐξοχήν. Συγχρονως ὅμως νομίζει ὀρθὸν νὰ γνωστοποιήσωμεν εἰς τοὺς συγγενεῖς τοὺς ὁποίους ξενίζομεν τὰ σχέδιά μας. Ἔ λοιπόν, φιλτάτη μου, ἐζήτησα μίαν προθεσμίαν. Εὑρίσκομαι λίαν εὐχαριστημένη ἀπὸ τὴν ζωὴν τὴν ὁποίαν διάγω, ὅταν δὲν μὲ φοβίζῃ ἡ ψυχική μου κατάστασις. Βεβαίως ὁ Ῥενάτος δὲν συνετέλεσεν εἰς τὸ νὰ χάσῃ τίποτε ὁ Καζιμὶρ εἰς τὸ πνεῦμά μου, ἀλλὰ νὰ δικαιώματα τοῦ Καζιμὶρ δὲν μ' ἐμπόδισαν νὰ ἀναγνωρίσω τὰς ἀρετὰς τοῦ Ῥενάτου. Ὅταν ὁ εἷς ἐκ τῶν δύο εἶναι ἀπών, αἰσθάνομαι τὴν ἔλλειψίν του. Πῶς νὰ σοῦ τὸ εἴπω; Συμπληρώνει ὁ εἷς τὸν ἄλλον. Ξανθὸς ὁ εἷς, ὁ ἄλλος μελαχρινός, ὁ εἷς Παρισινὸς καὶ εὐφυής, ὁ ἄλλος Ἀνατολίτης καὶ μελαγχολικός, ὡραῖοι καὶ οἱ δύο, γενναῖοι, ἔξυπνοι, λεπτοί. Πιστεύω ὅτι ἂν ἤμην νυμφευμένη μὲ τὸν Καζιμὶρ ὅταν ἦλθεν ὁ Ῥενάτος δὲν θὰ παρετήρουν καθ' ὅλου τὸν ἐξάδελφόν μου, διότι ἔχω τὴν βεβαιότητα ὅτι θὰ εἶμαι πιστὴ σύζυγος, ἀλλὰ ἐὰν εἶχα πάλιν σύζυγον τὸν Ῥενάτον δὲν θὰ ἐκύτταζα δι' ὅλου τὸν Καζιμίρ. Τέλος πάντων, ἀγαπητή μου, τὸ πρᾶγμα εἶναι ἀπίστευτον, αἰσθάνομαι εὐχαρίστησιν νὰ εἶμαι μὲ τὸν ἕνα ὅσον καὶ μὲ τὸν ἄλλον, ἀλλ' ἂν ἔχω καὶ τοὺς δύο πλησίον μου ἡ εὐχαρίστηστησίς μου εἶναι μεγαλητέρα καὶ μάλιστα πλήρης καὶ τελεία. Ὅταν τὸ ἑσπέρας εἶμαι μόνη μου, ἐρωτῶ τὸν ἑαυτόν μου, τὸν ἐξετάζω, προσπαθῶ νὰ συγκρίνω τὰς δύο εἰκόνας, διακρίνω ἀκριβῶς τί ἀξίζουν· ἂν καὶ εἶναι ὅλως δι' ὅλου διαφορετικαί, εἶναι εἰς τὸν αὐτὸν βαθμὸν συμπαθητικαί. Ἠθέλησα χθὲς τὸ ἑσπέρας νὰ ἀποκοιμηθῶ συλλογιζομένη τὸν Καζιμὶρ μόνον· τὸ κατώρθωσα, ἀλλ' ἔπειτα ὅλην τὴν νύκτα ὠνειρευόμην τὸν Ῥενάτον. Ἄκουσε λοιπὸν τὴν ἐκμυστήρευσίν μου: ἀγαπῶ δύο ἄνδρας, καί, δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία, τοὺς ἀγαπῶ ἐξ ἴσου. Εἶναι τερατῶδες! Ἔρχονται στιγμαὶ κατὰ τὰς ὁποίας ἤθελα νὰ μὲ ἔπιανε τυφοειδὴς πυρετὸς διὰ νὰ ἔβγω ἀπὸ τὴν δύσκολον αὐτὴν θέσιν. Κλαῦσέ με καὶ μ' ὅλον τοῦτο εἰπέ μου τί νὰ κάμω, ἂν ἠξεύρῃς.

Ἀνδριανὴ δὲ Μοριάς.

ΑΠΟΚΡΙΣΙΣ ΤΗΣ ΒΑΛΕΝΤΙΝΗΣ ΔΕ ΓΡΕΣΣΑΝ

Ἀφ' οὗ τοὺς ἀγαπᾷς καὶ τοὺς δύο ἐξ ἴσου, ῥίξε κορώνα ἢ γράμματα. Πάρε ἐκεῖνον, τὸν ὁποῖον θὰ σοῦ ὑποδείξῃ ἡ τύχη. Θὰ λυπῆσαι ἴσως διὰ τὸν ἄλλον ἕως τὸ πρωῒ τοῦ γάμου σου εἰς τὴν ἐκκλησίαν. Τὴν ἐπομένην ἡμέραν δὲν θὰ τὸν σκέπτεσαι δι' ὅλου. Σὲ φιλῶ. Ἡ παλαιά σου φίλη

Βαλεντίνη.

Μετάφρασις ΧΙΜΑΙΡΑΣ — *Alexandre Dumas fils*

ΤΑ ΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ

Δυστυχισμένη ἀγάπη μου, 'ς τὸν νοῦ μου πάντα μένει
Ἡ ὥρα ποῦ σὲ πέρασαν ἐμπρός μου πεθαμένη.
Ἐν ᾧ βουβὸς μ' ἐσπάραζεν ὁ πόνος ὁ 'δικός μου
'Σ ταὐτιά μου ἐφτερουγίζανε τὰ λόγια τοῦ ἄλλου κόσμου.
Ἕνας παπᾶς μουρμούριζεν : — «Ἐμπρὸς πρὶν μᾶς νυχτώσῃ.»
Ἕνας γιατρὸς : — «Δὲν 'μπόρεσε κανεὶς νὰ τὴ γλυτώσῃ.»
Ὁ δύστυχος πατέρας σου : — «Παιδί μου ἀγαπημένο!»
Ἡ ἄμοιρη μητέρα σου : — «Τί ζῶ καὶ δὲν πεθαίνω!»
Ἕνας διαβάτης ἔλεγε σκυφτός : — «Θεὸς σχωρέσῃ . . .»
Μιὰ κόρη : — «Τέτοιο λείψανο καθόλου δὲν μ' ἀρέσει.»
Ἕνα παιδί : — «Παντρεύεται καὶ τῆς φοροῦν στεφάνι;»
Καὶ κάποιος νιός : — «Τί ἔμμορφη ποῦ ἦτον πρὶν πεθάνῃ.»
Ἕνας μωρὸς φιλόσοφος : — «Νὰ μιὰ ζωὴ χαμένη!»
Καὶ τέλος ἕνας ποιητής: — «'Σ τοὺς οὐρανοὺς πηγαίνει!»

Κατὰ τὸν Campoamor. — Γεώργιος Δροσίνης

Digitized by Google

ΟΥΡΑΝΙΑ

ὑπὸ Καμίλλου Φλαμμαριὸν

Συνέχεια, ἴδε σ. 29

Ἐπειδὴ δὲ καὶ ἔστημεν ἐκεῖ ἐπὶ στιγμήν, ἡ Οὐρανία μοὶ ἔδειξε τὰ ὦτα ταῦτα, ἅτινα ἐκλείοντο ὡς τὰ βλέφαρα. « Ὑπάρχουσιν ἐκεῖ, μοὶ εἶπε, κατὰ πολὺ ὀλιγώτεραι ὑπόκωφοι ὀργαί, ἢ παρ' ὑμῖν, ἀλλ' αἱ μεταξὺ τῶν πολιτικῶν κομμάτων διαιρέσεις εἶναι καταδηλότεραι, διότι οἱ ἀντίπαλοι οὐδὲν θέλουσι ν' ἀκούσωσι, καὶ κατορθοῦσι τοῦτο μεθ'ὅλην τὴν εὐγλωττίαν τῶν ῥητόρων. »

Ἀπὸ ἄλλου τινὸς κόσμου, ἔνθα ὁ φωσφόρος διαδραματίζει μέγα μέρος, ἔνθα ἡ ἀτμόσφαιρα εἶναι διαρκῶς ἠλεκτρισμένη, ἔνθα ἡ θερμοκρασία εἶναι λίαν ἀνυψωμένη, καὶ οἱ κάτοικοι οὐδένα λόγον ἔσχον ἐπαρκῆ ὅπως ἐφεύρωσι τὰ ἱμάτια, πάθη τινὰ ἐκδηλοῦνται διὰ τοῦ φωτισμοῦ μέρους τινὸς τοῦ σώματος. Συμβαίνει ἐκεῖ ἐν μεγάλῳ ὅ,τι συμβαίνει ἐν σμικρῷ ἐν τοῖς λειμῶσι τῆς ἡμετέρας Γῆς, ὅπου κατὰ τὰς γλυκείας ἑσπέρας τοῦ θέρους βλέπομεν τὰς λαμπυρίδας ἀναλισκομένας σιωπηλῶς ἐν φλογὶ ἔρωτος. Ἡ θέα τῶν φωτεινῶν ζευγῶν εἶναι περίεργος, παρατηρουμένη τὸ ἑσπέρας ἐν ταῖς μεγαλοπόλεσι· τὸ χρῶμα τῆς σπινθηροβολίας διαφέρει κατὰ τὰ φῦλα καὶ ἡ ἔντασις κατὰ τὰς ἡλικίας καὶ τὰς ἰδιοσυγκρασίας. Τὸ ἰσχυρὸν φῦλον φλέγεται ὑπὸ ἐρυθρᾶς φλογός, μᾶλλον ἢ ἧσσον ζωηρᾶς, τὸ δὲ ὡραῖον, ὑπὸ φλογὸς ὑποκυάνου ἐνίοτε ὠχρᾶς καὶ μετρίας. Αἱ ἡμέτεραι λαμπυρίδες μόναι εἶναι ἱκαναὶ νὰ σχηματίσωσι στοιχειώδη ἰδέαν περὶ τῆς φύσεως τῶν ἐντυπώσεων ἃς αἰσθάνονται τὰ ὅλως ἰδιοφυῆ ἐκεῖνα ὄντα, ἐνόμιζον δὲ ὅτι οἱ ὀφθαλμοί μου μὲ ἠπάτων ὅτε διηρχόμεθα τὴν ἀτμόσφαιραν τοῦ πλανήτου ἐκείνου. Ἀλλ' ἐξεπλάγην ἔτι μᾶλλον, ὅτε ἐφθάσαμεν ἐπὶ τοῦ δορυφόρου τοῦ παραδόξου ἐκείνου κόσμου.

Ἦτο σελήνη τις μονήρης, φωτιζομένη ὑπὸ εἴδους τινὸς ἡλίου τοῦ λυκαυγοῦς τὰ βλέμματα ἡμῶν διέκρινον σκοτεινὴν κοιλάδα. Ἐπὶ τῶν δύο πλευρῶν τῆς κοιλάδος ταύτης ὑψοῦντο ἀραιά τινα δένδρα, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἐκρέμαντο ἀνθρώπινα ὄντα, σινδόνας περιβεβλημένα. Ἦσαν δὲ ἀφ' ἑαυτῶν ἀνηρτημένα ἐκ τῆς κόμης ἀπὸ τῶν κλάδων καὶ ὕπνωττον ἐκεῖ ἐν βαθυτάτῃ σιγῇ. Ὅ,τι ἐγὼ ἐξέλαβον ἀντὶ σινδόνης, ἦτο ὕφασμα ἀποτελούμενον ἐκ τῆς συμπυκνωθείσης καὶ λευκανθείσης κόμης των. Ἐπειδὴ δὲ ἐθαύμαζον βλέπων τὴν τοιαύτην στάσιν, ἡ Οὐρανία μοὶ εἶπεν ὅτι ὁ τοιοῦτος εἶναι ὁ συνήθης παρ' αὐτοῖς τρόπος τοῦ ἐνταφιασμοῦ καὶ τῆς ἀναστάσεως. Ναί· ἐπὶ τοῦ κόσμου ἐκείνου τὰ ἀνθρώπινα ὄντα ἀπολαύουσι τῆς ὀργανικῆς ἰδιότητος τῶν ἐντόμων, ἅτινα ἔχουσι τὸ πλεονέκτημα νὰ κοιμῶνται ἐν καταστάσει κάμπης ὅπως μεταμορφωθῶσιν εἰς πτερωτὰς χρυσαλίδας. Ὑπάρχει ἐκεῖ οἱονεὶ διπλῆ γενεὰ ἀνθρώπων καὶ οἱ ἀνήκοντες εἰς τὴν πρώτην φάσιν, τὰ χονδροειδέστερα καὶ ὑλικώτερα ὄντα, ἕνα μόνον ἔχουσι πόθον, νὰ ἀποθάνωσιν ὅπως ἀναστηθῶσιν ἐν λαμπροτάτῃ μεταμορφώσει. Ἕκαστον τῶν ἐτῶν τοῦ κόσμου ἐκείνου ἀντιπροσωπεύει διακόσια περίπου γήϊνα ἔτη. Ζῶσι δ' ἐκεῖ, κατὰ τὰ δύο τρίτα τοῦ ἔτους ἐν τῇ κατωτέρᾳ καταστάσει, κατὰ τὸ ἓν τρίτον (τὸν χειμῶνα) ἐν τῇ καταστάσει τῆς κάμπης, καὶ κατὰ τὸ ἑπόμενον ἔαρ οἱ ἀνηρτημένοι αἰσθάνονται τὴν ζωὴν ἐπανερχομένην βαθμηδὸν ἐν τῷ μεταμορφωθέντι σώματί των, συνταράσσονται, ἀφυπνίζονται, ἐγκαταλείπουσι τὸ δέρμα των ἐπὶ τῶν δένδρων, καὶ ἀπαλλασσόμενοι ἵπτανται, θαυμάσια πτερωτὰ ὄντα, εἰς τὰς αἰθερίους χώρας, ὅπως ζήσωσιν ἐκεῖ νέον φοίνικος ἔτος, ἤτοι διακόσια ἔτη τοῦ ταχυπόρου ἡμῶν πλανήτου.

Οὕτω διήλθομεν μέγαν ἀριθμὸν συστημάτων, καὶ ἐνόμιζον ὅτι ὁλόκληρος ἡ αἰωνιότης δὲν θὰ ἦτο ἀρκούντως μακρά, ὅπως μοὶ ἐπιτρέψῃ νὰ γνωρίσω πάσας ἐκείνας τὰς εἰς τὴν Γῆν ἀγνώστους δημιουργίας, ἀλλ' ἡ ὁδηγός μου μόλις μὲ ἀφινε νὰ συνέλθω· πάντοτε δὲ νέοι ἥλιοι καὶ νέοι κόσμοι ἐνεφανίζοντο εἰς τοὺς ὀφθαλμούς μου. Εἴχομεν προσκρούσει σχεδὸν διερχόμενοι πρὸς διαφανεῖς κομήτας πλανωμένους δίκην πνοῶν ἀπὸ τοῦ ἑνὸς εἴς τι ἄλλο σύστημα, καὶ πλέον ἢ ἅπαξ, ᾐσθάνθην ἐμαυτὸν ἑλκόμενον πρὸς θαυμασίους πλανήτας, ἔχοντας χλοερὰ τοπία καὶ ὧν τὰ ἀνθρώπινα γένη ἠδύναντο νὰ ἦναι ἀντικείμενον μελέτης. Ἐν τούτοις, ἡ οὐρανία Μοῦσα μὲ παρέφερεν ἀκόμη ἔτι ὑψηλότερα, ἔτι ἀποτέρω ἄχρις οὗ ἐπὶ τέλους ἀφικόμεθα εἰς μέρος, ὅπερ μοῦ ἐφάνη ὅτι ἦτο τὰ προάστειον τοῦ Σύμπαντος. Οἱ ἥλιοι καθίσταντο σπανιώτεροι, ἧττον φωτεινοί, ὠχρότεροι· ἡ νὺξ μεταξὺ τῶν ἀστέρων ἦτο ζοφερωτέρα καὶ μετ' οὐ πολὺ εὑρέθημεν ἐν μέσῳ ἀχανοῦς ἐρήμου. Τὰ ἀποτελοῦντα τὸ ἀπὸ τῆς Γῆς ὁρατὸν Σύμπαν ἑκατὸν χιλιεκατομμύρια τῶν ἀστέρων εἶχον ἀπομακρυνθῆ καὶ τὸ πᾶν ἐφαίνετο μικρὸς Γαλαξίας ἀπομεμονωμένος ἐν τῷ ἀπείρῳ κενῷ.

Digitized by Google

— Ἰδού, ἐφθάσαμεν ἐπὶ τέλους — ἀνέκραξα — εἰς τὰ ὅρια τῆς δημιουργίας!

— Πάρατήρησε! μοῦ ἀπήντησεν ἡ νεάνις, δείξασά μου τὸ Ζενίθ.

Δ'.

Πῶς! Ὅ,τι ἔβλεπον ἦτο ἄράγε πραγματικόν; Ἄλλο Σύμπαν κατήρχετο πρὸς ἡμᾶς! ἄπειρον πλῆθος ἡλίων, ἐν συμπλέγματι, αἰωρεῖτο, νέον σύμπλεγμα οὐρανίων νήσων σχηματίζον, καὶ καθ' ὅσον ἀνηρχόμεθα ἐβλέπομεν ἀναπτυσσομένην οἱονεὶ εὐρεῖαν νεφέλην ἀστέρων. Ἀπεπειράθην νὰ βολιδοσκοπήσω διὰ τοῦ βλέμματος, καθ' ἅπαντα τὰ βάθη, τὸ περὶ ἐμὲ ἄπειρον διάστημα, καὶ πανταχοῦ διέκρινον αὐγάζοντας ἀναλόγους σωροὺς ἀστέρων ἐσπαρμένων καθ' ἁπάσας τὰς διευθύνσεις.

Τὸ νέον Σύμπαν,ἐν ᾧ εἰσηρχόμεθα,ἀπετελεῖτο κυρίως ἐξ ἡλίων ἐρυθρῶν, πυρροχρόων καὶ ῥοιοχρόων. Πολλοὶ δ' αὐτῶν ἦσαν ὅλως αἱματόχροες.

Διήλθομεν δι'αὐτοῦ ἀστραπιαίως. Μετεβαίνομεν ταχέως ἀπὸ ἡλίου εἰς ἥλιον· ἀλλὰ ἠλεκτρικοὶ κλονισμοὶ ἔφθανον ἀπαύστως μέχρις ἡμῶν,ὡς αἱ λάμψεις βορείου σέλαος. Ὁποῖα παράδοξα ἐνδιαιτήματα ἦσαν οἱ ὑπὸ ἐρυθρῶν ἡλίων ἀποκλειστικῶς φωτιζόμενοι ἐκεῖνοι κόσμοι! Εἶτα, ἔν τινι τῶν μερῶν τοῦ σύμπαντος ἐκείνου, παρετηρήσαμεν δευτερεῦόν τι σύμπλεγμα ἀποτελούμενον ἐκ μεγάλου ἀριθμοῦ ῥοδίνων καὶ κυανῶν ἀστέρων. Αἴφνης ὑπερμεγέθης κομήτης, οὗ ἡ κεφαλὴ ὡμοίαζε πρὸς τεράστιον φάρυγγα, ὁρμήσας καθ' ἡμῶν μᾶς περιεκάλυψε. Συνωθούμην ἔντρομος πρὸς τὴν πλευρὰν τῆς Θεᾶς, ἣν ἐπὶ στιγμὴν εἶχον ἀπολέσῃ, ἐξαφανισθεῖσαν ἐντὸς φωτεινῆς ὁμίχλης, ἀλλ' ἀνεύρομεν ἀλλήλους ἐν σκοτεινῇ ἐρήμῳ, διότι καὶ ἐκ τοῦ δευτέρου ἐκείνου Σύμπαντος εἴχομεν ἀπομακρυνθῆ ὡς καὶ ἀπὸ τὸ πρῶτον.

« Ἡ πλάσις, μοῦ εἶπεν ἡ Μοῦσα, ἀποτελεῖται ἐξ ἀπείρου ἀριθμοῦ διακεκριμένων κόσμων χωριζομένων ἀπ' ἀλλήλων διὰ τῶν ἀβύσσων τοῦ μηδενός.

— Ὑπὸ ἀριθμοῦ *ἀπείρου;*

— Εἶνε μαθηματικὴ ἀντίφασις, ἐπανέλαβεν ἐκείνη· ἀναμφιβόλως, ἀριθμός τις, ὅσον καὶ ἂν εἶναι μέγας, δὲν δύναται νὰ εἶναι καὶ ἄπειρος, διότι πάντοτε δύναταί τις νοερῶς ν' αὐξήσῃ αὐτὸν κατὰ μίαν μονάδα, ἢ καὶ νὰ τὸν διπλασιάσῃ, νὰ τὸν τριπλασιάσῃ, νὰ τὸν ἑκατονταπλασιάσῃ. Ἀλλὰ μὴ λησμόνει ὅτι ἡ νῦν στιγμὴ δὲν εἶναι ἄλλο τι εἰμὴ θύρα δι' ἧς τὸ μέλλον μεταβαίνει εἰς τὸ παρελθόν. Ἡ αἰωνιότης εἶναι ἀτέρμων, καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν κόσμων θὰ εἶναι ἐπίσης ἀτέρμων.

« Παρατήρησε! Βλέπεις πάντοτε καὶ πανταχοῦ νέα συμπλέγματα οὐρανίων νήσων, νέους κόσμους.

— Νομίζω, ὦ Οὐρανία, ὅτι ἀπὸ πολλοῦ ἤδη καὶ μετὰ μεγάλης ταχύτητος ἀνερχόμεθα εἰς τὸν ἀτέρμονα οὐρανόν.

— Καὶ δυνάμεθα *πάντοτε* ν' ἀνερχώμεθα οὕτως, ἀπήντησεν ἐκείνη· οὐδέποτε θὰ φθάσωμεν εἰς ὁριστικόν τι τέρμα.

« Δυνάμεθα νὰ τρέχωμεν πρὸς τὰ κάτω, ἀριστερᾷ, δεξιᾷ, ἐμπρός, ὀπίσω, καθ' οἱανδήποτε διεύθυνσιν, ἀλλ' οὐδέποτε, οὐδαμοῦ θὰ συναντήσωμεν σύνορα.

« Οὐδέποτε, οὐδέποτε τέρμα.

—Γινώσκεις ποῦ εἴμεθα; Γινώσκεις ποίαν ὁδὸν διηνύσαμεν;

— Εἴμεθα.... εἰς τὸ προαύλιον τοῦ ἀπείρου, ὡς ἤμεθα καὶ εὑρισκόμεθα ἐπὶ τῆς Γῆς. *Οὐδὲ κατὰ ἓν βῆμα προυχωρήσαμεν!* ....

Τὸ πνεῦμά μου κατελήφθη ὑπὸ μεγίστης συγκινήσεως. Οἱ τελευταῖοι λόγοι τῆς Οὐρανίας εἶχον εἰσδύσει ἄχρι τοῦ μυελοῦ τῶν ὀστέων μου, ὡς παρατεταμένη παγετώδης φρικίασις. « Οὐδέποτε τέρμα! Οὐδέποτε! οὐδέποτε· » ἐπανελάμβανον. Οὔτε νὰ εἴπω, οὔτε νὰ σκεφθῶ ἄλλο τι ἠδυνάμην. Ἐν τούτοις ἐπανεῖδα τὴν μεγαλοπρέπειαν τοῦ θεάματος καὶ τὴν κατάπληξίν μου διεδέχθη ὁ ἐνθουσιασμός.

— Ἡ Ἀστρονομία! ἀνέκραξα. Αὕτη εἶναι τὸ πᾶν! Νὰ γινώσκῃ τις τὰ πράγματα ταῦτα! νὰ ζῇ ἐν τῷ ἀπείρῳ! ὦ Οὐρανία! Τί εἶναι αἱ λοιπαὶ τῶν ἀνθρώπων ἰδέαι ἀπέναντι τῆς ἐπιστήμης! Σκιαί, φάσματα!

— Ὦ, εἶπεν ἐκείνη. Μετ' οὐ πολὺ θὰ ἀφυπνισθῇς ἐπὶ τῆς γῆς, θὰ θαυμάσῃς ἔτι, καὶ εὐλόγως, τὴν ἐπιστήμην τῶν διδασκάλων σου· ἀλλὰ δὲν πρέπει ν' ἀγνοῇς ὅτι ἡ νῦν τῶν ὑμετέρων σχολείων καὶ ἀστεροσκοπείων ἀστρονομία, ἡ μαθηματικὴ ἀστρονομία, ἡ ὡραία ἐπιστήμη τῶν Νευτώνων, τῶν Λαπλάς, τῶν Λεβεριέ, δὲν εἶναι ἔτι ἡ ὁριστικὴ ἐπιστήμη.

« Δὲν εἶναι αὕτη, τέκνον μου, ὁ σκοπός, ὃν ἐπιδιώκω ἀπὸ τῶν ἡμερῶν τοῦ Ἱππάρχου καὶ τοῦ Πτολεμαίου Παρατήρησε τὰ ἑκατομμύρια ἐκεῖνα τῶν ἡλίων, ἀναλόγων πρὸς τὸν ζωοποιοῦντα τὴν Γῆν οἵτινες εἶναι ἐπίσης ὡς ἐκεῖνος πηγαὶ κινήσεις, ἐνεργητικότητος καὶ λάμψεως· τὸ ἀντικείμενον τῆς μελλούσης ἐπιστήμης ἔσται *ἡ μελέτη τῆς παγκοσμίου καὶ αἰωνίου ζωῆς.* Ἄχρι τῆς σήμερον οὐδεὶς εἰσέδυσεν εἰς τὸν ναόν. Οἱ ἀριθμοὶ δὲν εἶναι σκοπός, ἀλλὰ μέσον· δὲν ἀντιπροσωπεύουσι τὸ οἰκοδόμημα τῆς φύσεως ἀλλὰ τὰς μεθόδους, τὰ ἰκριώματα.. Θὰ παραστῇς εἰς τὴν ἠῶ νέας ἡμέρας. Ἡ μαθηματικὴ ἀστρονομία θὰ παραχωρήσῃ τὴν θέσιν εἰς τὴν φυσικὴν ἀστρονομίαν, εἰς τὴν ἀληθῆ μελέτην τῆς φύσεως.

Digitized by Google

« Ναί, — προσέθετο, — οἱ ἀστρονόμοι, οἱ ὑπολογίζοντες τὰς φαινομένας τῶν ἀστέρων κινήσεις κατὰ τὴν ἡμερησίαν διάβασιν αὐτῶν ἀπὸ τοῦ μεσημβρινοῦ, οἱ ἀναγγέλλοντες τὰς ἐκλείψεις, τὰ οὐράνια φαινόμενα, τοὺς περιοδικοὺς κομήτας, οἱ παρατηροῦντες τόσον ἐπιμελῶς τὰς ἀκριβεῖς τῶν τε ἀπλανῶν καὶ πλανητῶν θέσεις, κατὰ τὰς διαφόρους μοίρας τῆς οὐρανίου σφαίρας, οἱ ἀνακαλύπτοντες τοὺς κομήτας, τοὺς πλανήτας, τοὺς δορυφόρους, τοὺς ἀσταθεῖς ἀστέρας, οἱ ἀναζητοῦντες καὶ καθορίζοντες τὰς εἰς τὴν κίνησιν τῆς γῆς ὑπὸ τῆς ἕλξεως τῆς τε σελήνης καὶ τῶν πλανητῶν ἐπιφερομένας ἀνωμαλίας, οἱ ἀφιεροῦντες τὰς ἑαυτῶν νύκτας εἰς τὴν ἀνακάλυψιν τῶν θεμελιωδῶν στοιχείων τοῦ κοσμικοῦ συστήματος, εἶναι οἱ πρόδρομοι τῆς νέας Ἀστρονομίας. Εἶναι ταῦτα πάντα καταπληκτικαὶ ἐργασίαι,μόχθοι ἄξιοι θαυμασμοῦ,ἔργα τεράστια, ἀναδεικνύοντα τὰς ἐξοχωτέρας δυνάμεις τοῦ ἀνθρωπίνου νοῦ. Πλὴν αὐτὸς εἶνε ὁ στρατὸς τοῦ παρελθόντος. Ε'νε μαθηματικοὶ καὶ γεωμέτραι· ἀπὸ τοῦδε, ἡ καρδία τῶν σοφῶν θὰ πάλλεται ὑπὲρ κατακτήσεως εὐγενεστέρας ἔτι. Πάντα τὰ μεγάλα ταῦτα πνεύματα, μελετῶντα τὸν οὐρανόν, δὲν ἐξῆλθον, πράγματι, τῆς Γῆς· ὁ σκοπὸς τῆς Ἀστρονομίας δὲν εἶναι νὰ δείξῃ ἡμῖν τὴν φαινομένην θέσιν τῶν φωτεινῶν σημείων, οὔτε νὰ σταθμίσῃ λίθους κινουμένους ἐν τῷ διαστήματι, οὔτε νὰ γνωρίσῃ ἡμῖν ἐκ τῶν προτέρων τὰς ἐκλείψεις, τὰς φάσεις τῆς σελήνης, ἢ τὰς παλιρροίας. Ταῦτα πάντα εἶναι ὡραῖα, ἀλλ' ἀνεπαρκῆ.

« Ἂν ἡ ζωὴ δὲν ὑπῆρχεν ἐπὶ τῆς Γῆς, οὐδὲν ἀπολύτως πνεῦμα θὰ ἐνδιεφέρετο περὶ αὐτῆς· καὶ τοῦτο δυνάμεθα νὰ ἐφαρμόσωμεν ἐπὶ πάντων τῶν κόσμων, οὓς χιλιεκατομμύρια ἥλιοι ἄγουσι μεθ' ἑαυτῶν στρεφόμενοι ἐν ταῖς ἀβύσσοις τοῦ ἀπείρου. Ἡ ζωὴ εἶναι ὁ σκοπὸς ὁλοκλήρου τῆς δημιουργίας, ἂν ἡ ζωή, καὶ ἡ ἰδέα δὲν ὑπῆρχε, πάντα ταῦτα θὰ ἦσαν μηδὲν καὶ ὡς μὴ ὑπάρχοντα.

« Εἶσαι προωρισμένος νὰ παρασταθῇς εἰς πλήρη μεταμόρφωσιν τῆς ἐπιστήμης. Ἡ ὕλη θὰ παραχωρήσῃ τὴν θέσιν εἰς τὸ πνεῦμα.

— Παγκόσμιος ζωή! εἶπον. Μὴ πάντες οἱ πλανῆται τοῦ ἡμετέρου πλανητικοῦ συστήματος κατοικοῦνται; ... Μὴ τὰ χιλιεκατομμύρια τῶν κόσμων οἵτινες πληροῦσι τὸ ἄπειρον, εἶναι κατῳκημένα; .... Τὰ ἀνθρώπινα αὐτῶν γένη ὁμοιάζουσι πρὸς τὸ ἡμέτερον; .... Θὰ γνωρίσωμεν αὐτὰ ἆρά γε ποτέ; ...

— Τὸ διάστημα, καθ' ὃ ζῇς ἐπὶ τῆς Γῆς, αὐτὴ ἔτι ἡ διάρκεια τῆς γηΐνου ἀνθρωπότητος, εἶναι στιγμὴ μόνον ἐν τῇ αἰωνιότητι.»

Δὲν ἐνόησα αὐτὴν τὴν εἰς τὰς ἐρωτήσεις μου ἀπάντησιν.

« Οὐδεὶς λόγος ὑπάρχει, προσέθετο ἡ Οὐρανία, ὅπως πάντες οἱ κόσμοι οὗτοι εἶναι *νῦν* κατῳκημένοι. Ἡ παροῦσα ἐποχὴ δὲν ἔχει σπουδαιότητα μείζονα ἐκείνων, αἵτινες προηγήθησαν αὐτῆς ἢ θὰ ἔλθωσι μετ' αὐτήν.

« Ἡ διάρκεια τῆς ὑπάρξεως τῆς γῆς θὰ ἦναι κατὰ πολὺ μακροτέρα, — δεκάκις ἴσως μακροτέρα — ἢ ὅσον ἡ τῆς περιόδου τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς. Ἐπὶ δεκάδος κόσμων, λαμβανομένων εἰκεῖ καὶ ὡς ἔτυχεν, ἐν τῷ ἀπείρῳ, δυνάμεθα π.χ. κατὰ τὰς περιστάσεις, νὰ εὕρωμεν μόλις ἕνα οἰκούμενον νῦν ὑπὸ γενεᾶς νοήμονος. Οἱ μὲν αὐτῶν ἦσαν πάλαι ποτέ, οἱ δὲ θὰ εἶναι ἐν τῷ μέλλοντι· οὗτοι παρασκευάζονται· ἐκεῖνοι διῆλθον πάσας τὰς φάσεις των. Ἐνταῦθα κοιτίδες, ἐκεῖ τάφοι. Ἄλλως τε, ἄπειρος ποικιλία ἀποκαλύπτεται ἐν ταῖς ἐκδηλώσεσι τῶν δυνάμεων τῆς φύσεως καὶ ἡ γηΐνος ζωὴ οὐδόλως εἶνε ὁ τύπος τῆς ὑπεργηΐνου. Ὄντα δύνανται νὰ ζῶσι καὶ νὰ σκέπτωνται, ἐν ὀργανισμοῖς ὅλως διαφόροις ἐκείνων, οὓς γινώσκετε ἐπὶ τοῦ ὑμετέρου πλανήτου. Οἱ κάτοικοι τῶν ἄλλων κόσμων οὔτε τὴν μορφήν, οὔτε τὰς αἰσθήσεις ὑμῶν ἔχουσιν. Εἶνε διάφοροι.

« Θὰ ἔλθῃ ἡμέρα, καὶ λίαν προσεχῶς μάλιστα, διότι κέκλησαι νὰ ἴδῃς αὐτήν, καθ' ἣν ἡ σπουδὴ αὐτὴ τῶν ὅρων τῆς ζωῆς, ἐν ταῖς διαφόροις ἐπαρχίαις τοῦ παντός, ἔσται τὸ οὐσιῶδες ἀντικείμενον — καὶ τὸ μέγα θέλγητρον — τῆς ἀστρονομίας. Μετ' οὐ πολύ, ἀντὶ ν' ἀσχολῶνται περὶ τῆς ἀποστάσεως, τῆς κινήσεως καὶ τῆς ὑλικῆς μάζης τῶν γειτνιαζόντων πρὸς ὑμᾶς πλανητῶν π. χ., οἱ ἀστρονόμοι θὰ ἀνακαλύψωσι τὴν φυσικὴν αὐτῶν σύνθεσιν, τὰς γεωγραφικὰς ἐπόψεις των, τὴν κλιματολογίαν αὐτῶν καὶ τὴν μετεωρολογίαν, θὰ εἰσδύωσιν εἰς τὸ μυστήριον τοῦ ζωϊκοῦ ὀργανισμοῦ των, καὶ θὰ συζητῶσι περὶ τῶν κατοίκων των. Θὰ εὕρωσιν ὅτι ὁ Ἄρης καὶ ἡ Ἀφροδίτη κατοικοῦνται *νῦν* ὑπὸ *λογικῶν ὄντων*, ὅτι ὁ Ζεὺς εἶναι ἔτι ἐν τῇ πρώτῃ αὐτοῦ περιόδῳ τῆς ὀργανικῆς προπαρασκευῆς, ὅτι ὁ Κρόνος εὑρίσκεται ὑπὸ ὅρους ὅλως διαφόρους τῶν πρυτανευσάντων ἐν τῇ ἐγκαταστάσει τῆς γηΐνου ζωῆς καὶ χωρὶς οὐδέποτε νὰ διέλθῃ διὰ καταστάσεως ἀναλόγου πρὸς τὴν τῆς Γῆς, θὰ κατοικηθῇ ὑπὸ ὄντων ἀσυμβιβάστων πρὸς τοὺς γηΐνους ὀργανισμούς. Νέαι μέθοδοι θὰ καταστήσωσι γνωστὴν τὴν φυσικὴν καὶ χημικὴν σύνθεσιν τῶν ἀστέρων. Δι' ἐργαλείων τελειοποιηθέντων θὰ ἀνακαλυφθῶσι τὰ ἄμεσα μαρτύρια τῆς ὑπάρξεως τῶν πλανητικῶν τούτων ἀνθρωποτήτων, μεθ' ὧν θὰ σκεφθῶσιν ὅπως ἔλθωσιν εἰς συγκοινωνίαν. Αὐτὴ εἶναι ἡ ἐπιστημονικὴ μεταμόρφωσις, ἥτις θὰ χαρακτηρίσῃ τὸ τέλος τοῦ δεκάτου ἐνάτου αἰῶνος καὶ θὰ ἐγκαινίσῃ τὸν εἰκοστόν.

Ἤκουον, ἐν γοητείᾳ, τοὺς λόγους τῆς οὐρανίας Μούσης, οἵτινες ἐφώτιζον πρὸς χάριν μου,

Digitized by Google

διὰ φωτὸς ὅλως νέου τὰς τύχας τῆς ἀστρονομίας. καὶ μοὶ ἐνέπνεον ἐνδιαφέρον ζωηρότερον ἔτι. Ἔβλεπον τὸ πανόραμα τῶν ἀπειραρίθμων κόσμων, οἵτινες ἐκυλινδοῦντο ἐν τῷ διαστήματι, καὶ ἐνόουν ὅτι ἡ ἐπιστήμη ἔπρεπε νὰ ἔχῃ ὡς σκοπὸν τὸ νὰ γνωρίσῃ ἡμῖν τοὺς μεμακρυσμένους ἐκείνους κόσμους—καὶ νὰ μᾶς μεταφέρῃ οὕτως εἰπεῖν, εἰς τοὺς ἀπείρους ἐκείνους ὁρίζοντας. Ἡ ὡραία θεὰ ἐξηκολούθησε :

« Ἡ τῆς Ἀστρονομίας ἀποστολὴ ἔσται ὑψηλοτέρα ἔτι· ἀφοῦ σᾶς κάμῃ νὰ αἰσθανθῆτε, ἀφοῦ σᾶς κάμῃ νὰ γνωρίσετε, ὅτι ἡ Γῆ εἶνε μία μόνον πόλις ἐν τῇ οὐρανίᾳ πατρίδι, καὶ ὅτι ὁ ἄνθρωπος εἶναι πολίτης τοῦ οὐρανοῦ, θὰ προβῇ ἔτι περαιτέρω. Ἀνακαλύπτουσα τὸ σχέδιον καθ' ὃ κατεσκευάσθη τὸ φυσικὸν σύμπαν, θὰ ἀποδείξῃ ὅτι τὸ ἠθικὸν σύμπαν βασίζεται ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ σχεδίου, ὅτι οἱ δύο κόσμοι δὲν ἀποτελοῦσιν ἢ ἕνα καὶ μόνον κόσμον, καὶ ὅτι τὸ πνεῦμα κυβερνᾷ τὴν ὕλην. Ὅ,τι θὰ πράξῃ περὶ τοῦ διαστήματος, θὰ πράξῃ καὶ περὶ τοῦ χρόνου. Ἀφοῦ ἐκτιμήσετε τὸ ἄπειρον τοῦ διαστήματος, καὶ ἀναγνωρίσετε ὅτι οἱ αὐτοὶ νόμοι ἐπικρατοῦσι ταὐτοχρόνως πανταχοῦ, καθιστῶντες τὸ ἄπειρον σύμπαν μίαν μόνον μονάδα, θὰ μάθετε ὅτι οἱ αἰῶνες τοῦ παρελθόντος καὶ οἱ αἰῶνες τοῦ μέλλοντος συνδέονται μετὰ τοῦ παρόντος καὶ ὅτι αἱ λογικαὶ μονάδες θὰ ζήσωσιν αἰωνίως διὰ διαδοχικῶν καὶ προοδευτικῶν μεταμορφώσεων· θὰ μάθετε ὅτι ὑπάρχουσι πνεύματα ἀσυγκρίτῳ τῷ λόγῳ ὑπέρτερα τῶν μεγίστων πνευμάτων τῆς γηίνου ἀνθρωπότητος καὶ ὅτι πάντα προοδεύουσι πρὸς τὴν ὑπερτάτην ἐντέλειαν· θὰ μάθετε ἐπίσης ὅτι ὁ ὑλικὸς κόσμος δὲν εἶνε ἢ φαινόμενον, καθ' ὅτι τὸ πραγματικὸν ὂν συνίσταται εἰς δύναμιν ἀβαρῆ, ἀόρατον καὶ μὴ ὑποπίπτουσαν εἰς τὴν ἀφήν.

« Ἡ Ἀστρονομία θὰ εἶνε λοιπόν, κατ' ἐξοχὴν καὶ πρὸ πάντων, ἡ ὁδηγὸς τῆς φιλοσοφίας. Οἱ συλλογιζόμενοι ἐκτὸς τοῦ κύκλου τῶν ἀστρονομικῶν γνώσεων θὰ εἶνε καὶ ἐκτὸς τῆς ἀληθείας. Ὅσοι δὲ ἀκολουθήσωσι πιστῶς τὰ φῶτα αὐτῆς θὰ ἀνυψωθῶσι βαθμηδὸν εἰς τὴν λύσιν τῶν μεγάλων προβλημάτων.

« Ἡ ἀστρονομικὴ φιλοσοφία θὰ εἶνε ἡ θρησκεία τῶν ἐξόχων πνευμάτων.

«Σὺ ὀφείλεις νὰ παρασταθῇς, προσέθετο, εἰς τὴν διπλῆν ταύτην μεταμόρφωσιν τῆς ἐπιστήμης. Ὅταν σὺ θὰ ἐγκαταλείψῃς τὸν γήϊνον κόσμον, ἡ ἀστρονομικὴ αὕτη ἐπιστήμη, ἣν νῦν θαυμάζεις τόσον εὐλόγως, θὰ εἶνε ὅλως ἀνακαινισμένη, κατά τε τὴν μορφὴν αὐτῆς καὶ τὸ πνεῦμα.

[Μετάφρασις Χ.] Ἕπεται συνέχεια

ΕΙΣ ΚΟΡΗΝ

Εἶναι στιγμαὶς ποῦ ὁ δύστυχος
Τρελλαίνουμαι γιὰ σένα,
Καὶ γέρνοντας στὸ ὦμό σου
Αἰσθάνομαι πῶς ζῶ·
Εἶνε στιγμαὶς ποῦ ἀκίνητος,
Μὲ μάτια δακρυσμένα,
Γιὰ μιὰ ματιά σου θἄδινα
Καὶ κόσμο κι' οὐρανό.

Κ' εἶναι στιγμαὶς ποῦ αἰσθάνομαι
Στὰ στήθη ἀνεμοζάλη·
Εἶναι στιγμαὶς ποῦ ἡ ὄψι σου
Τὸ μῖσος μοῦ γεννᾷ·
Εἶναι στιγμαὶς ποῦ γέρνοντας
Στὴν τρυφερή σου ἀγκάλη,
Ζωὴ καὶ νιᾶτα θἄδινα
Νὰ μὴ σὲ βλέπω πλειά.

Στεφανος Μαρτζωκης

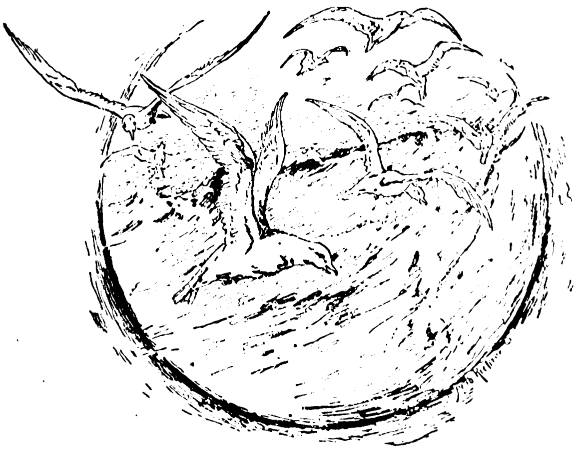

Digitized by Google

ΑΝΑΤΟΛΙΤΙΣ

Εἰκὼν Σίχελ.

Digitized by Google

ΤΑ ΟΝΟΜΑΤΑ ΜΑΣ

Ἡ σφαγὲς τῶν Ψαρῶν καὶ τῆς Χίος εἶνε μικροδουλειὲς ἐμπρὸς 'ς τὴν καταστροφὴν ποῦ ἔπεσε 'ς τὰ ὀνόματά μας σὰν ἄρχισε τὸ ἔθνος νὰ τὸ αἰσθάνεται πῶς ξαναγεννήθηκε. Ἡ ἰδέα πῶς θὰ γυρίσουμε δυὸ τρεῖς χιλιάδες χρόνια πίσω καὶ θὰ περπατοῦμε μέσα 'ς τὴν ἀγορὰ νὰ ρωτοῦμε «λέγεταί τι καινόν;» ἐρριζοβόλησε τόσο βαθειὰ 'ς τὴν καρδιά μας, ποῦ κατάντησε σήμερα νὰ χρειάζεται γιατρικὸ συμβούλιο γιὰ νὰ μᾶς γιατρέψῃ!

Ἤτανε μεγάλη καὶ ὤμορφη ἰδέα 'ς τὸν καιρό της, τότες ποῦ ἀγωνιζούμαστε καὶ σέρναμε ὅλον τὸν πολιτισμένο κόσμο κατόπι μας, γιατὶ αὐτὸς δὲν ἤξερε παρὰ τὰ παληά μας, κ' ἐνθουσιαζούτανε νὰ βλέπῃ μιὰ τέτοια μεγάλη καὶ λαμπρὰ νεκρανάστασι. Ἡ ἰδέες ὅμως εἶνε σύννεφα καὶ περνοῦν, ἡ Εὐρώπη ἀπὸ τότες ὡς ἐσήμερα ἄλλαξε 'ς ἕνα τέτοιο βαθμὸ ποῦ καὶ ὁ Βύρωνας ἀκόμη νὰ ζοῦσε θὰ μᾶς ἔγραφε διατριβὲς γιὰ τὲς θεωρίες τοῦ Δαρβίνου, — κ' ἐμεῖς ἐπάθαμε τὸ νόστιμο τοῦ Νασρεδδὶν Χότζα μὲ τὸ νέφτι· ἔχουμε ἀκόμη πολὺ δρόμο νὰ πάρουμε!

Ἀρχίσαμε φυσικὰ ἀπὸ τὰ εὐκολώτερα· ἀπ' τὰ ὀνόματα κι' ἀπ' τὴ γλῶσσα. 'Σ τὰ ὀνόματα τὸ καταφέραμε, γιὰ τὴ γλῶσσα δὲν εἶνε δική μου δουλειὰ νὰ τὸ ἐξετάσω. Μὰ ἐκεῖνο ποῦ μὲ κάνει καμμιὰ φορὰ νὰ χαμογελῶ, ὅσο χολιασμένος κι' ἂν εἶμαι γιὰ τὴν καταστροφὴ ποῦ γένηκε, εἶνε ποῦ κανενὸς μας δὲν ἦλθε 'ς τὸ νοῦ του ἀκόμα νὰ φορέσῃ κ' ἕνα τρίβωνα! Ἢ κἂν νὰ παίρνῃ κ' ἕνα λουτρὸ πρὶν καθίζῃ 'ς τὸ φαγεῖ του! Τέλος πάντων νὰ γείνῃ μιὰν ἀρχὴ καὶ νὰ γυρίσουν ὅλα τὰ παληά, εἰδεμὴ πῶς θὰ βασταχθῇ μιὰ ἀττικὴ γλῶσσα δίχως ἀττικὴ ζωή!

Σὰν νὰ μισομετανοιόνω ποῦ τὸ εἶπα, γιατὶ μπορεῖ νὰ τὸ καταπιαστῇ κανένας καὶ τοῦτο!

Ἂς ἔλθουμε 'ς τὰ ὀνόματα.

Θυμοῦμαι ἀκόμα σὰν ἦλθε ὁ πρῶτος Δημοτικὸς Δάσκαλος 'ς τὸ χωριό μας. Ἤτανε καλὸς ὁ καϋμένος, καὶ μᾶς ἔφερε πολλὲς καλὲς ἰδέες. Μᾶς ἔκαμε Βιβλιοθήκη, μᾶς ἔβγαζε περίπατο, μᾶς ἐμάθαινε νὰ συλλογιζούμαστε μὲ τὲς ἐρωτήσεις του, (θυμοῦμαι ἀκόμα σὰν μ' ἐρώτησε ἂν ἤθελα νὰ εἶμαι Λεωνίδας ἢ Ἐφιάλτης, καὶ ἐπειδὴ τὸ δεύτερο μοῦ φάνηκε πλειὸ καινούργιο, τοῦ εἶπα «Ἐφιάλτης». — Κι' ἀκόμα κοκκινίζω σὰν τὸ συλλογοῦμαι!) μὰ εἶχε κι' αὐτὸς μαζί μὲ ὅλην τὴν ἀναστημένη Ρωμηοσύνη τὴν πετρα τῶν ἑλληνικῶν ὀνομάτων. Καὶ τί τὰ θέτε τὴν πρώτη μέρα ποῦ μᾶς μάζεψε 'ς τὴν παράδοσι, μᾶς κατέσφαξε ὅλους! Ὅσα φαμιλικὰ ὀνόματα μποροῦσαν νὰ «ἐξελληνισθοῦν» ἐξελληνισθήκανε. Ὁ Κυριαζῆς ἔγεινε Κυριακοῦ, ὁ Κωσταντάρας Κωνσταντίνου, κι' ἂν ἤτανε καὶ κανένας Καπλάνογλους θὰ γινούντανε κι' αὐτὸς Λεοντίδης. Ὅσα πάλι δὲν μεταφραζούντανε, τὰ ἔρρηξε ὅλα, σὰν ἀδιόρθωτα ὁποῦ ἦταν, κάτω 'ς τὸ Σπαρτιατικὸ βάραθρο, πῆρε τὰ βαφτιστικὰ τῶν πατέρων μας, ἔβγαλε ἀπὸ τὸ σακκί του μερικὲς φουχτιὲς ἰδης καὶ αδης, μᾶς τὰ κόλλησε μιὰ 'μορφιά, καὶ μπολιασθήκαμε ὅλοι Ἕλληνες χωρὶς νὰ τὸ καταλάβουμε!

Αὐτὰ γενήκανε 'ς τὸν καιρό μου, καὶ 'ς τὸ χωριό μου 'Σ τὲς πολιτεῖες μέσα ἤτανε παληὰ δουλειά! Ἀπὸ τὴν Ἐπανάστασι καὶ πρὶν ἀκόμα, εἶχε ἀρχίσει τὸ φονικό. Χιλιάδες φαμιλικὰ ὀνόματα πήγαν 'ς τὸ καλό, καὶ πολλοὶ ποῦ γυρεύανε νὰ δείξουν 'ς τὸν κόσμο τί παληὸ σκαρὶ εἶνε τὸ δικό μας, δὲν ἠθέλανε νὰ ξέρουνε τὸν παπποῦ τους!

Ἀμὲ τὰ καθαυτό, τὰ βαφτιστικὰ ὀνόματα; ἐκεῖ δὰ γένηκε τὸ μεγάλο κακό! ὁ Γιάννης, ὁ Γιῶργος, ὁ Κώστας, ὁ Δημήτρης καὶ τόσα ἄλλα ἀγαπημένα ὀνόματα, ἐπῆραν τὰ βουνὰ κ' ἐφεύγανε σιγὰ σιγὰ τὰ καϋμένα, καὶ 'ς τὸν τόπο τους ἐρχούντανε σὰν μελίσσια οἱ Ἀλκιβιάδιδες, οἱ Περικλῆδες καὶ οἱ Μιστοκλῆδες. Καθὼς βλέπετε, γυρέψανε οἱ γέροι καὶ οἱ γρηές μας νὰ τὰ ἀνθρωπίσουν λιγάκι, μὰ τοῦ κάκου! Ὁ δάσκαλος ἀφῆκε τοὺς γέρους νὰ προφέρουνε μὲ τὰ γλωσσικὰ ὄργανα ποῦ τοὺς ἔδοσε ὁ θεός, καὶ σὰν καλῶς δαμαστής, πῆρε 'ς τὰ χέρια του τὰ παιδιά, καὶ γύμναζε γύγναζε τοὺς μαλάκωσε τὴ γλῶσσα, ποῦ σὰν φωνάζουμε τώρα ἀπ' τὸ ἀπάνω πάτωμα τὴν Μελπομένη καὶ τὴν Τερψιχόρη, τρέχει τὸ μέλι τοῦ Ὑμητοῦ ἀπ' τὸ στόμα μας.

Τί καταλάβαμε μὲ τὴν ἀλλαγὴ τούτη, εἶνε γιὰ μένα μυστήριο. Τί ἐχάσαμε δὲν εἶνε καθόλου μυστήριο. Ἐχάσαμε ἄλλη μιὰ χάρι τῆς γλώσσας μας, ἐκόψαμε καὶ καταπατήσαμε ἄλλο ἕνα λουλούδι της. Ἤθελα νὰ ξέρω τί λογῆς τραγοῦδι θὰ τραγουδούσαμε 'σὲ κανέναν Ἐπαμεινώνδα, ἂν ἔκλεφτε καμμιὰν Ἀρσινόη! Ἢ 'σὲ κανένα Εὐθυβουλίδη, ἂν μᾶς ἔπαιρνε τὴν Πόλι!

Ἂς μὴν ἀπελπιζούμαστε ὅμως. Κανένα θανατικὸ δὲν ἦλθε 'ς τὸν κόσμο ποῦ νὰ μὴν ἀφῆκε καὶ μερικοὺς νὰ διηγηθοῦν τί συνέβηκε. Ὡς καὶ ἀπ' τὸν κατακλυσμὸ ἐσώθηκε ἕνας Νῶε. Ἔτσι κι' ἀπ' τὴν καταστροφὴ τούτη ἐγλυτώσανε καὶ ἀνθοῦν ἀκόμα πολλὲς οἰκογένειες μὲ τὰ γλυκὰ ὀνόματα τῶν παπποῦδων τους. Ἀπ' αὐτοὺς πρέπει νὰ ἐλπίζουμε σωτηρία, αὐτοὶ θὰ μᾶς φέρουν πίσω τοὺς Γιάννιδές μας καὶ τὲς Μαρίες μας.

Δυὸ λόγια γιὰ τοὺς Χιῶτες· τοὺς πρέπει ἕνας ἔπαινος ἐδῶ πέρα. Αὐτοὶ σὰν ἐφύγαν' ἀπ' τὸ δύστυχο νησί τους κ' ἐσκορπισθήκανε 'ς τὴν ξενιτειά, ἐπῆραν δυὸ πράμματα μαζί τους: τὰ εἰκονοστάσιά τους, καὶ τὰ ὀνόματά τους. Ἀπὸ τὴ σφαγὴ τοῦ 22 δὲν ἐγλυτώσανε, τὴ σφαγὴ ὅμως τῶν δασκάλων μας τὴ ξεφύγανε καὶ μέσ' 'ς τὰ σπιτικά τους μοσχομυρίζουν ἀκόμα τὰ νησιώτικά τους ὀνόματα, μαζὶ μὲ τὸ λιβάνι τους. Δὲν λέγω πῶς δὲν εἴμαστε κ' ἐμεῖς χριστιανοί μὰ αὐτοὶ ἔχουν καὶ χριστιανικὰ ὀνόματα.

Αργυρης Εφταλιωτης

Digitized by Google

ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΑ ΠΕΡΙΕΡΓΑ

Πόθεν ἡ λέξις Δασκαλειὸ ὡς γεωγραφικὸν ὄνομα.

Περιηγούμενος πρό τινων ἐτῶν τοὺς νομοὺς Ἀργολίδος καὶ Κορινθίας, καὶ Κεφαλληνίας μεταξὺ τῶν ἐντυπώσεων, ἃς ἀπεκόμισα καὶ ἐσημείωσα ἦτο καὶ ἡ ἐντύπωσίς μου ἐκ τοῦ ὀνόματος *Δασκαλειὸ* δι' οὗ εἰς πολλὰ τῶν μερῶν ὀνομάζουσι νησῖδάς τινας ἐρήμους, μονολίθους, χθαμαλάς, ξηρὰς καὶ ἀγόνους καὶ ἀνύδρους παντελῶς, προσκειμένας εἰς τὴν ξηράν. Τοιοῦτον ὄνομα φέρει νησὶς προσκειμένη εἰς τὸ ἀκρωτήριον Τολὸ (ἐπαρχ. Ναυπλίας), ἑτέρα νησὶς ἐντὸς τοῦ κόλπου τῆς Λιβαδόστρας (Ἀλκυονίδος θαλάσσης), ἑτέρα ἐντὸς τοῦ λιμένος Πόρου, ἑτέρα ἡ μεταξὺ Κεφαλληνίας καὶ Ἰθάκης, ἣν πολλοὶ ἐσφαλμένως πάνυ θεωροῦσιν ὡς τὴν Ἀστερίαν τοῦ Ὁμήρου.

Ἀλλὰ καὶ εἰς ἄλλων ἐπαρχιῶν παραλίας ἀπαντᾷ τὸ ὄνομα. Οὕτω Δασκαλειὸ ἢ Δασκαλονῆσι ὑπάρχει καὶ εἰς τὴν ἀνατολικὴν παραλίαν τῆς Ἀττικῆς, ἐξ οὗ ὠνομάσθη καὶ στάσις τοῦ σιδηροδρόμου Ἀθηνῶν–Λαυρείου *Δασκαλειό*. Τὴν νησῖδα μάλιστα ταύτην παρέλιπεν ἐκ παραδρομῆς νὰ σημειώσῃ ὁ κ. I. Kaupert ἐν τῷ ἀρίστῳ ἄλλως γεωγραφικῷ πίνακι τῆς Ἀττικῆς. Ἕτερον Δασκαλειὸ ὑπάρχει ἐν τῷ λιμένι τῆς νήσου Σκιάθου. Πιθανὸν δὲ νὰ ὑπάρχωσι καὶ ἀλλαχοῦ, περὶ ὧν δὲν ἠδυνήθην νὰ λάβω γνῶσιν (¹). Οὐχ ἧττον τὰ πέντε ὀνόματα, ἅτινα ἐμνημόνευσα ἀρκοῦσι διὰ τὰς παρατηρήσεις, ἃς θέλω παρακατιὼν ἐπιφέρει.

Ἐρωτήσας πολλοὺς τῶν κατοίκων τῶν μερῶν, εἰς ἃ πρόσκεινται τοιούτου ὀνόματος νησῖδες, πόθεν τὸ ὄνομα Δασκαλειό, ἤκουσα ὅτι προῆλθε διότι ἐκεῖ ὑπῆρχέ ποτε σχολεῖον καὶ διδάσκαλος. Ἡ ἐτυμολογία δὲ αὕτη εἶνε βεβαίως φυσική, προερχομένη ἐκ τῆς ἐννοίας τῆς λέξεως Δασκαλειό, δι' ἀνθρώπους μάλιστα ἀγνοοῦντας ἂν ὑπάρχωσι καὶ ἀλλαχοῦ νησῖδες ὑπὸ τοιοῦτον ὄνομα, πλὴν τῆς ἐν τῇ ἰδίᾳ αὐτῶν θαλάσσῃ. Θὰ ἦτο ὅμως ὅλως παράλογον καὶ καθ' ὑπόθεσιν ἔτι, νὰ παραδεχθῇ τις ὅτι ἦτο δυνατὸν νὰ εὑρεθῶσί ποτε διδάσκαλοι καὶ μαθηταί, οἵτινες ἤθελον ἐκλέξει ὡς διδασκαλεῖον νησῖδας ἀγόνους, ἀνύδρους, φαλακράς, ἀδένδρους, μὴ ἐχούσας οὐδὲ σπιθαμὴν ἐπιπέδου γῆς, οὐδεμίαν παρεχούσας εὐμάρειαν πρὸς διατριβὴν ἀνθρώπων, οὐχὶ πολυχρόνιον, ἀλλ' οὐδὲ δι' ὀλίγας ὥρας. Ἡ ἐτυμολογία ἑπομένως τοῦ ὀνόματος δέον ἀλλαχοῦ ν' ἀναζητηθῇ. Τὸ ὄνομα *Δασκαλειὸ* φαίνεται βεβαίως ἐκ πρώτης ὄψεως ἑλληνικόν, καὶ κύριον, ἵνα ἐκφρασθῶμεν γραμματικώτερον· ἡ ἀπόδοσις ὅμως αὐτοῦ εἰς νησῖδας ὁμοειδεῖς ὑποδηλοῖ ὅτι δὲν εἶνε κύριον, ἀλλὰ προσηγορικόν, ὡς τοιούτου δὲ ἀναζητητέα ἡ ἐτυμολογία καὶ ἡ καταγωγή·

Τὸ ὄνομα Δασκαλειὸ ἔχει τὴν γένεσιν αὐτοῦ εἰς ὅρον ναυτικὸν ἰταλικόν, οὗ ἐγένετο χρῆσις παρὰ τοῖς ναυτικοῖς τῆς Βενετίας καὶ τῆς λοιπῆς Ἰταλίας, ὧν τὸ ναυτικὸν καὶ γεωγραφικὸν ὀνοματολόγιον σιωπηρῶς μικρὸν κατὰ μικρὸν εἰσήχθη εἰς τὴν γλῶσσαν τῶν ἑλλήνων, ποῦ μὲν διότι δὲν ὑπῆρχον ἐν τῇ ἑλληνικῇ οἱ ναυτικοὶ ὅροι, ποῦ δὲ ὑποχωρησάντων ἐκ τῆς συνηθείας τῶν ἑλληνικῶν εἰς τοὺς ἰταλικούς. Οὕτως, ἐπὶ παραδείγματος, πρὶν ἢ τὰ περὶ Δασκαλειοῦ ἐξετάσωμεν, ἡ λέξις *ἀκρωτήριον* καὶ *ἄκρα*, ὑπεχώρησεν εἰς τὴν λέξιν κάβος capo καὶ cavo, ὡς Κάβο-Κολόνες, Κάβο-Δόρο, καὶ εἰς τὴν λέξιν ποῦντα punta· πολλαχοῦ ἡ ἀκτὴ λέγεται *κόστα* costa, ὡς ἐν Σπέτσαις ἡ ἀπέναντι ἀκτὴ τῆς Ἑρμιονίδος· ἀντὶ τῆς λέξεως λιμὴν καθιερώθη ἡ λέξις *πόρτο* porto, ἐν Σπέτσαις τὸ ἰχθυοπωλεῖον λέγεται *πεσκαρία* pescheria. Ἐπίσης τὰ ὀνόματα τῶν μεγάλων ἱστιοφόρων πλοίων εἶνε ἰταλικὰ σκοῦνα, μπάρκο, γολέτα, τραμπάκολο, νάβα· καὶ αὐτὴ ἡ λέμβος ἢ ὁ λέμβος ὑπεχώρησεν εἰς τὴν βάρκα.

Τοιοῦτόν τι εἶνε καὶ τὸ ὄνομα Δασκαλειό. Οἱ ἰταλοὶ ναυτικοὶ καὶ χαρτογράφοι ὠνόμαζον τὰς ξηρονήσους, ἢ τοὺς περιαλεῖς βράχους, τοὺς σκοπέλους, ὧν δὲν εἶχον μάθει τὸ ἑλληνικὸν ὄνομα διὰ τῆς λέξεως *σκόλιο*, scoglio, ἥτις σημαίνει σκόπελον καὶ νησῖδα, ὄνομα δι' οὗ ἔτι καὶ νῦν ὀνομάζονται πολλαὶ νησῖδες τῆς κάτω Ἰταλίας, ὅπερ ἄλλως καὶ οἱ ἀρχαῖοι ἀπέδιδον ὡς κύριον ὄνομα εἰς πολλὰς νήσους, ὧν σημαντικωτέρα ἡ τῶν βορείων Σποράδων Σκόπελος, ἣν καὶ ὁ χαρτογράφος τῆς Βενετίας Coronelli ὀνομάζει Scoglio o Scopelo. Τὸ ὄνομα δὲ Scogli οἱ χαρτογράφοι καὶ γεωγράφοι προσέθετον καὶ εἰς τὸ κύριον πολλάκις ὄνομα τῆς νήσου ὡς le Sapienze Scogli, ἡ νῆσος Σαπιέντσα, Scoglio di Pario, ἡ Πάρος, Scoglio di S. Theodore, τὸ Μποῦρτσι τοῦ Ναυπλίου. Scogli adiacienti all' isola di Corfu, νῆσοι περὶ τὴν Κέρκυραν Οἱ ναυτικοὶ Ἕλληνες οἱ μετὰ τῶν ἐνετικῶν πλοίων πλέοντες, οἱ μεταχειριζόμενοι καὶ τοὺς ἰταλικοὺς πορτολάνους καὶ ἄλλους γεωγραφικοὺς πίνακας, τὴν λέξιν σκόλιο συνεταύτισαν μετὰ τοῦ σχολειοῦ, ἀκούοντες δὲ τὸ ὄνομα μετὰ τοῦ ἄρθρου del scoglio, ἢ τῶν προθέσεων da καὶ di, da scoglio ἢ di scoglio μετέτρεψαν ἐν τῇ συνηθείᾳ ἁπλούστατα τὸ ντὰ σκόλιο ἢ ντὶ σκόλιο εἰς Δασκαλειὸ παρετυμολογοῦντες.

Καί τοι οὐδεμίαν ἔχομεν ἀμφιβολίαν ὅτι ἐκ τοῦ ντὰ σκόλιο προέκυψε τὸ Δασκαλειό, ση–

(¹) Ὅρα καὶ C. Bursian, Geogr. v. Griech. T. 2, σελ. 503 ἔνθα μνημονεύονται καὶ ἄλλα Δασκαλειὰ ἐν Κιμώλῳ καὶ ἐν Κουφονησίοις.

Digitized by Google

μειοῦμεν ὅτι ἔχομεν καὶ ῥητὴν μαρτυρίαν περὶ ἑνὸς τῶν μνημονευθέντων Δασκαλειῶν, τοῦ περὶ τὸ Τολὸν τῆς ἐπαρχίας Ναυπλίας. Ἐνταῦθα ἐν τῇ μεσημβρινῇ παραλίᾳ προεκβάλλει τῆς ὀρεινῆς χώρας τῆς Ναυπλίας, ἐφ' ἧς πρὸς Β κεῖται τὸ Παλαμήδιον προεξοχὴ τοῦ βουνοῦ Τσακάλι, πρὸ ταύτης δὲ κεῖται ἡ νησὶς Δασκαλειό, Dascalia ἐν τῷ γαλλικῷ πίνακι, ἐφ' ἧς ὑπάρχουσιν ἐρείπια ἐνετικοῦ φρουρίου, καὶ ἥτις κλείει τὸν κόλπον τοῦ Τολοῦ. Ἐνταῦθα οἱ Ἐνετοὶ εἶχον κατασκευάσει φρούριον, προστατεῦον ἀπὸ μεσημβρίας τὸ φρούριον Ναυπλίας, ὅπερ ὠνόμαζον castello dl scoglio, καὶ ὅπερ ἐθεώρουν σπουδαιότατον (importantissimo), ὡς ἐξάγεται ἐκ τῶν δημοσιευθέντων ὑπὸ τοῦ κ. Κωνστ. Σάθα ἐγγράφων (τόμ. 4 καὶ 6 τῶν Μνημείων τῆς Ἑλ. ἱστορίας), ᾠκοδομημένον παρὰ τὸ Τολό. Τοῦτο δὲ τὸ καστὲλ *di scolio*, σήμερον καλεῖται Δασκαλειό.

Ἐκ τῶν εἰρημένων προκύπτει ὅτι τὸ ὄνομα τοῦτο καθιερώθη ἐπὶ ἑνετοκρατίας ἐν Ἑλλάδι. Καθόσον δὲ γινώσκω ἡ ὀνομασία Δασκαλειὸ δὲν ἀπαντᾷ πέραν τῶν παραλίων τῆς Πελοποννήσου, Στερεᾶς Ἑλλάδος, Κεφαλληνίας, Βορείων Σποράδων καὶ Κυκλάδων.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 12 Ἰανουαρίου 1890.

Α. Μηλιαράκης

ΒΑΡΕΙΣ ΧΕΙΜΩΝΕΣ

Ἀπὸ τῶν διασήμων παγετῶν τοῦ 1830 ἡ Γαλλία δὲν εἶδεν χειμῶνας δριμεῖς ἄλλους εἰμὴ κατὰ τὰ ἔτη 1840, 1854 καὶ 1870. Πλὴν ἀπὸ δεκαετίας παρετηρήθη τάσις τις ἐπανόδου πρὸς τὰ παροιμιώδη ἐκεῖνα ψύχη. Κατὰ τὸν χειμῶνα τοῦ 1878 — 1879 παρετηρήθησαν 68 ἡμέραι παγετοῦ. Ὁ τελευταῖος οὗτος χειμὼν ὑπῆρξεν ἀναντιρρήτως εἷς τῶν δριμυτάτων ἐξ ὅσων ποτὲ ἐμάστισαν τὴν Γαλλίαν. Ἐνθυμοῦνται βεβαίως πολλοὶ ὅτι πρό τινων ἐτῶν εἰς παρομοίαν ἐποχὴν εἴχομεν ἐν Σωμὺρ τὸ λαμπρὸν θέαμα θαλάσσης ἐκ πάγου καὶ παραδόξου πολικῆς τοπογραφίας ἐκτεινομένης ἀπὸ τοῦ Ἀνζοὺ μέχρι τῆς Τουρραίνης.

Ἐπὶ τοῦ Σηκουάνα ἐφάνησαν ἐπιπλέοντες πάγοι κατὰ τὸν μῆνα Ἰανουάριον. Ὅπως παγῇ ἐντελῶς ὁ ποταμὸς ἀπαιτεῖται θερμοκρασία 9 περίπου βαθμῶν κάτωθεν τοῦ 0 ἐπὶ πολλὰς κατὰ συνέχειαν ἡμέρας. Οἱ ποταμοὶ καὶ τὰ ῥέοντα ὕδατα δὲν πήγνυνται ἐκ τῆς ἐπιφανείας ὅπως τὰ στάσιμα ὕδατα, ἀλλ' ἐκ τῆς συρροῆς καὶ τῆς συγκολλήσεως τῶν ἐπιπλεόντων παγων κατὰ τὰς ἡμέρας τοῦ σφοδροῦ ψύχους. Μόνον διὰ τῆς τοιαύτης συγκολλήσεως εἶνε δυνατὸν νὰ παγῶσι μεγαλοι ποταμοί. Ὅτε οἱ ἐπιπλέοντες πάγοι εἶνε ἀρκούντως πολυάριθμοι, συναντῶνται, συγκρούονται, γίνονται μᾶλλον βραδυκίνητοι, συγκολλῶνται καὶ σχηματίζουσι στρῶμα πάγου ἀνώμαλον καθιστάμενον ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ὁμογενὲς καὶ αὐξάνον ἀνεπαισθήτως κατὰ τὸ πάχος, ἐνῷ τὸ ὕδωρ ἐξακολουθεῖ νὰ ῥέῃ κάτωθεν. Ἐξηκριβώθη ὅτι ἀπαιτεῖται πάχος 5 ὑφεκατομέτρων ὅπως ὁ πάγος φέρῃ ἀκινδύνως τὸ βάρος ἀνθρώπου, πάχος δὲ 9 ὑφεκατομέτρων ὅπως διέλθῃ ἐπ' αὐτοῦ ἐν ἀσφαλείᾳ ἱππεύς· ὅταν τὸ πάχος φθάσῃ εἰς 13 ὑφεκατόμετρα, δύναται νὰ ὑποβαστάσῃ τηλεβόλα τοποθετημένα ἐπὶ ἑλκύθρων, τέλος δὲ ὅταν αὐξηθῇ μέχρις 20 ὑφεκατομέτρων, δύναται νὰ διέλθῃ δι' αὐτοῦ πεδινὸν πυροβολικόν. Αἱ βαρύταται τῶν ἁμαξῶν, στρατὸς ὁλόκληρος, πλῆθος πολυάριθμον, δύνανται νὰ διέλθωσιν ἐν ἀσφαλείᾳ ἄνωθεν πεπηγότος ποταμοῦ ὅτε τὸ πάχος τοῦ πάγου φθάνῃ εἰς 27 ὑφεκατόμετρα.

Κατὰ τοὺς δριμυτάτους χειμῶνας ὁ πάγος εἰς τοὺς ποταμοὺς τῆς Ῥωσσίας ἀποκτᾷ πάχος μέχρις ἑνὸς μέτρου· ἀλλ' ἐν Γαλλίᾳ τὸ πάχος οὐδέποτε ὑπερέβη τὰ 66 ὑφεκατόμετρα. Δύναται ἐν τούτοις ποταμὸς ὁλόκληρος νὰ παγῇ, πηγνυομένου καὶ αὖθις τοῦ ὕδατος κατὰ τὴν τῆξιν, καὶ νὰ μεταβληθῇ οὕτως εἰς λατομεῖον πάγου, ὡς συνέβη ἐν Σωμὺρ κατὰ τὸ 1879. Ἐν ἔτει 1740 κατεσκεύασαν ἐν Πετρουπόλει κομψὸν μέγαρον ἐκ πάγου 17 μέτρων μήκους, 5 μέτρων πλάτους καὶ 6 μέτρων ὕψους. Τὸ βάρος τῆς στέγης καὶ τῶν ὑψηλοτέρων μερῶν ὑπεβαστάχθη κάλλιστα ὑπὸ τῶν βάσεων τοῦ κτιρίου. Πρὸ αὐτοῦ ἐτοποθέτησαν ἓξ τηλεβόλα ἐκ πάγου μετὰ τῶν κιλλιβάντων των ἐκ τῆς αὐτῆς οὐσίας καὶ ἐγεμίσθησαν διὰ πυρίτιδος καὶ σφαιρῶν. Ἡ βολὴ ἑκάστου εἰς ἀπόστασιν ἑξήκοντα βημάτων διέτρησε σανίδα πάχους 54 χιλιοστομέτρων. Ἡ γόμωσις τῆς πυρίτιδος ἦτο ἑνὸς τετάρτου τῆς λίτρας. Οὐδὲν ἐξ αὐτῶν διερράγη. Τὰ ὑλικὰ τοῦ παραδόξου αὐτοῦ κτιρίου ἐλήφθησαν ἐκ τοῦ ποτα–

Ὁ ὀργανισμός τοῦ ἀνθρώπου ἐπιτρέπει αὐτῷ

μοῦ Νέβα.

νὰ ἀνέχηται θερμοκρασίας ὄντως ἐξαιρετικάς. Οἱ ἑπόμενοι εἶνε οἱ ὕπατοι ἐκ τῶν γνωστῶν ἀριθμοὶ ἐν τῇ θερμότητι καὶ ἐν τῷ ψύχει. Ὁ κ. Δοβεϋριέ, παρετήρησεν εἰς τὴν χώραν τῶν Τουαρέγκ θερμότητα + 67°7 ὑπὸ σκιάν, ἐνῷ ἐν Νινὶ-Κόλινσκ τῆς Σιβηρίας τὸ ψῦχος ἔφθασε μέχρις + 62°2. Ἡ μεταξὺ τῶν δύο τούτων θερμοκρασιῶν διαφορὰ εἶνε 130 βαθμῶν· εἰς ἀμφοτέρας, καίπερ τοσοῦτον διεστώσας, ὁ ἄνθρωπος δύναται νὰ ζήσῃ, ἡ δὲ θερμότης τοῦ σώματός του απομένει ἡ αὐτὴ εἴς τε τὴν μίαν καὶ εἰς τὴν ἄλλην χώραν, Ἀλλ' ἀκριβῶς χάρις εἰς τοῦτο ἀντέχει εἰς κλίματα τόσον ἀνόμοια, καθότι ὁ θάνατος ἐπέρχεται ταχέως εὐθὺς ὡς ἡ θερμότης τοῦ σώματος μεταβληθῇ κατα τινας βαθμοὺς ἐπὶ

Digitized by Google

πλέον ἢ ἔλαττον τῆς κανονικῆς θερμοκρασίας, ἥτις εἶνε ἡ τῶν + 37 βαθμῶν.

Χάρις εἰς τὰ ἐνδύματά μας καὶ τὴν ἐξάτμισιν τοῦ ἱδρῶτος δυνάμεθα ν' ἀνεχθῶμεν οὐ μόνον θερμοκρασίαν 62 βαθμῶν, ἀλλὰ καὶ 120 καὶ 130, τουτέστι κατὰ πολὺ ἀνωτέραν τῆς τοῦ ζέοντος ὕδατος. Ἀρκεῖ ν' ἀναφέρω ἓν μόνον παράδειγμα· κατὰ τὸ 1874 ἐννέα πειραματισταὶ εἰσῆλθον εἰς θάλαμον διακεκαυμένον μέχρις 128 βαθμῶν καὶ διέμειναν ἐν αὐτῷ ἐπὶ ὀκτὼ λεπτά. Ἐν τῷ αὐτῷ θαλάμῳ ἐτέθησαν πλησίον τῶν πειραματιστῶν ὠά, ἅτινα δὲν ἐβράδυναν νὰ ἑψηθῶσιν, βόειος πλευρὰ ἥτις ἐν τάχει ἐγένετο ὀπτὴ καὶ ὕδωρ, ὅπερ παραχρῆμα σχεδὸν ἐκόχλασεν.

Ἐνθυμοῦμαι ὅτι εἶδον εἰς Νεάπολιν παιδίον γυμνὸν εἰσελθὸν ἐντὸς σπηλαίου μετὰ ὑδρίας πλήρους ὕδατος ψυχροῦ καὶ ὠῶν καὶ ἐξελθὸν μὲ τὸ σῶμα πορφυροῦν, μὲ τὸ ὕδωρ θερμότατον καὶ τὰ ὠὰ ἐντελῶς ἐψημένα. Ἀλλὰ δὲν δύναταί τις νὰ ὑποφέρῃ ἐπὶ πολὺ τοιαύτας θερμοκρασίας. Ὁ ἀββᾶς Γωβὶλ ἀναφέρει ὅτι ἀπὸ τῆς 14 μέχρι τῆς 23 Ἰουνίου τοῦ 1743, ἐπικρατούσης θερμοκρασίας 40 βαθμῶν, 11,400 ἄνθρωποι ἀπέθανον ἐκ τοῦ καύσωνος εἰς τὰς ὁδοὺς τοῦ Πεκίνου.

Διὰ τοὺς πεπηγότας δὲν ὑπάρχει ἐχθρὸς χειρότερος ἀπὸ τὴν θερμότητα. Οὐαὶ εἰς ἐκεῖνον ἀναφωνεῖ ὁ Λαρρέ, περιγράφων τὴν ἀπαίσιον ἐκστρατείαν τοῦ 1811, οὐαὶ εἰς ἐκεῖνον ὅστις ἤθελε ναρκωθῆ ἐκ τοῦ ψύχους καὶ ἀπολέσει τὴν ἐξωτερικὴν αἰσθητικὴν δύναμιν! Ἂν ἤθελεν εἰσέλθει πάραυτα εἰς θάλαμον πολὺ θερμὸν ἢ πλησιάσει λίαν ἐγγύθεν μεγάλην τινὰ πυρὰν τοῦ στρατοπέδου, τὰ νεναρκωμένα ἢ πεπηγότα μέλη προσεβάλλοντο ὑπὸ γαγγραίνης, ἥτις ἐξεδηλοῦτο ἐν τῷ ἅμα μετὰ τοιαύτης ταχύτητος, ὥστε ἡ πρόοδός της ἦτο ὁρατὴ καὶ διὰ γυμνοῦ ὀφθαλμοῦ.

Ἐθεάθησαν στρατιῶται πίπτοντες νεκροὶ πρὸ τῶν πυρῶν τοῦ στρατοπέδου. Ἀλλ' αἱ μερικαὶ αὗται ψύξεις συνήθως ἀθεράπευτοι, ἐνίοτε δὲ ἀπαιτοῦσαι ἀποτομὰς μελῶν σπανίως θανατηφόρους, εἶνε μηδαμιναὶ ἀπέναντι τῆς γενικῆς ἐπενεργείας τοῦ ψύχους ἐπὶ τῶν ἐξασθενημένων ἢ ἀτελῶς προφυλασσομένων ἀτόμων.

Ἡ γενικὴ αὕτη ἐπενέργεια παρατηρεῖται κυρίως ἐπὶ τοῦ ἐγκεφάλου καὶ τοῦ νευρικοῦ συστήματος. Ἡ ἐπὶ τοῦ ἐγκεφάλου ἐπενέργεια ἐκδηλοῦται οὐχὶ σπανίως διὰ μανιώδους παραληρήματος, εἰς ὃ ἀμέσως παρέπεται μηνιγγίτις τάχιστα θανατηφόρος. Πλὴν συνηθέστερον τὰ συμπτώματα ἐκδηλοῦνται διαφοροτρόπως. Τὴν ὠχρότητα τοῦ προσώπου διαδέχεται συμφόρησις, συνοδευομένη ὑπὸ ληθάργου βαθμηδὸν ἐπαυξάνοντος. Οἱ μυῶνες χαλαροῦνται ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον· ἐπέρχεται μεγάλη δυσχέρεια εἰς τὴν κίνησιν, ὡς καὶ εἰς αὐτὴν τὴν ὁμιλίαν, ἀδυναμία ὁράσεως, ἥτις ἔν τισι περιπτώσεσι φθάνει μέχρις ἐντελοῦς τυφλώσεως, τέλος χαύνωσις ὁμοιάζουσα πρὸς ἠλιθιότητα, κατόπιν δέ, τοῦ ληθάργου ἐπαυξάνοντος, ἡ ἀνάγκη τῆς ἀναπαύσεως καὶ τοῦ ὕπνου καθίσταται ἀκατανίκητος. Ὁ ἀτυχὴς κατακλίνεται μετ' ἀφροσύνης ἐπὶ τῆς χιόνος ἢ ἐπὶ τοῦ ἐδάφους καὶ ἀποκοιμᾶται.

Τὸ ξηρὸν ψῦχος εἶνε ἧττον ἐπίφοβον ἀπὸ τὸ συνοδευόμενον ὑφ' ὑγρασίας. Κατὰ τὴν ἐκ Κωνσταντίνας ὑποχώρησιν, τὸν Νοέμβριον τοῦ 1836, ἐν θερμοκρασίᾳ κατωτάτῃ — 1 βαθμοῦ συνέβησαν τρεῖς περιπτώσεις ψύξεως. Κατὰ τὴν ἐκστρατείαν τοῦ Σετὶφ ἐν Βου-Ταλὲβ τὸ 1846, ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν ἐκ μιᾶς φάλαγγος 2800 ἀνδρῶν 208 ἔθανον ἐκ τῆς ἀμέσου ἐπιδράσεως τοῦ ψύχους, πλείονες δὲ τῶν 500 προσεβλήθησαν ὑπὸ ψύξεως. Καὶ ἐν τούτοις τὸ θερμόμετρον δὲν κατῆλθε μέχρι τῶν —2 βαθμῶν.

Τὰ θύματα τοῦ ψύχους ἀνέρχονται εἰς μυριάδας πολλὰς ἕνεκα τῆς ἀνθρωπίνης παραφροσύνης, ἥτις κατὰ τὴν ἀξιομνημονεύτους πολέμους ἐξέθηκεν ἑκατομμύρια ἀνδρῶν εἰς τὴν θλιβερὰν ταύτην δοκιμασίαν. Πρέπει ν' ἀναγνώσῃ τις εἰς τὸν Ξενοφῶντα τὴν διήγησιν τῶν παθημάτων τῶν Μυρίων καταληφθέντων ὑπὸ τοῦ ψύχους εἰς τὰ ὄρη τῆς Ἀρμενίας. Πρέπει νὰ ἴδῃ πῶς Κάρολος ὁ ΙΒ' μετὰ τὴν μάχην τῆς Πουλτάβας τὸ 1709 ἀπώλεσε τὸ ἥμισυ τοῦ στρατοῦ του εἰς τὰ δάση τῆς Οὐκρανίας.

Ἀλλ' ἡ εἰκὼν τῆς ἐκ Ῥωσσίας ὑποχωρήσεως παραμένει ἐν τῇ ἱστορίᾳ ὡς ἡ φοβερωτάτη καὶ καταστρεπτικωτάτη πασῶν. Παρὰ τοῖς πλείστοις τῶν στρατιωτῶν πᾶσαι αἱ ζωτικαὶ δυνάμεις εἶχον ἐξαφανισθῆ, ἡ βεβαιότης τοῦ θανάτου ἐμπόδιζεν αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ νὰ καταβάλωσι καὶ τὴν ἐλαχίστην προσπάθειαν ὅπως σωθῶσιν· θεωροῦντες ἑαυτοὺς ἀνικάνους νὰ ὑποστῶσι καὶ τὸν ἐλάχιστον κόπον, ἀπεποιοῦντο νὰ ἐξακολουθήσωσι τὸν δρόμον των καὶ κατεκλίνοντο χαμαί, ἀναμένοντες τὸ τέρμα τῆς ἀθλίας αὐτῶν ὑπάρξεως. Μέγας ἀριθμὸς αὐτῶν διετέλει εἰς ἐντελῆ κατάστασιν παραφροσύνης· τὸ βλέμμα των ἦτο ἀπλανὲς καὶ βλοσυρόν· ἐβάδιζον ὡς αὐτόματα ἐν βαθυτάτῃ σιγῇ. Αἱ ὕβρεις, οἱ ῥαβδισμοὶ αὐτοὶ ἦσαν ἀνίσχυροι ὅπως τοὺς ἐπαναγάγωσιν εἰς τὴν συναίσθησιν τοῦ καθήκοντος. Τὸ ὑπερβολικὸν ψῦχος, εἰς ὃ ἦτο ἀδύνατον ν' ἀντιστῇ τις ἐπήνεγκε τὸν ὄλεθρον τῆς στρατιᾶς. Τετρακόσιαι πεντήκοντα χιλιάδες ἀνδρῶν ἐτάφησαν ὑπὸ τὰς χιόνας. Κατὰ τὴν αὐτὴν ἐποχὴν ὁ Ναπολέων ἐπανήρχετο εἰς Παρισίους ἐντὸς θερμῆς ἁμάξης καὶ ἐδημοσίευεν διὰ τοῦ *Μηνύτορος* ὅτι ἡ ὑγεία του εἶχεν ὑπέρ ποτε καλῶς.

Digitized by Google

Ἂς ἐλπίσωμεν πρὸς τιμὴν τῶν λαῶν ὅτι τοιαῦται παραφροσύναι δὲν θὰ ἐπαναληφθῶσι πλέον.

Ἤδη, ὀφείλομεν νὰ τὸ ὁμολογήσωμεν, ὁ πολιτισμὸς ἐποίησε τοιαύτας προόδους, ὥστε ἐν τακτικῇ καταστάσει τῶν πραγμάτων καὶ οἱ σφοδρότατοι τῶν χειμώνων δὲν διασπείρουσιν ὡς ἄλλοτε τὸν θάνατον ἐφ' ὁλοκλήρων χωρῶν. Οὕτω κατὰ τὸ 814 τὸ ψῦχος ὁ λιμὸς καὶ ἡ ἐπιδημία ἐξωλόθρευσαν τὸ τρίτον τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Γαλανίας. Τὸ 1316 ὁ ἐπακολουθήσας μετὰ τὸν χειμῶνα λιμὸς ἦτο τόσον φρικτός, ὥστε ἔκλεπτον τὰ μικρὰ παιδία καὶ τὰ ἔτρωγον. Κατὰ τὴν πολιορκίαν τῶν Παρισίων ὑπὸ Ἐρρίκου τοῦ Δ' τὸ 1590, ὅτε οἱ κάτοικοι κατήντησαν νὰ τρώγωσιν ἀκκαθαρτα ζῶα, χόρτα βραστὰ καὶ δέρματα ὑποδημάτων, μήτηρ τις ἐπεχείρησε φάγῃ τὰ δύο της τέκνα. Καὶ αὐτὴ μὲν ἀπέθανε, οἱ δὲ κληρονόμοι της, διότι ἦτο πλουσιωτάτη, εὗρον λείψανά τινα τῶν ἀτυχῶν παιδίων, ἅτινα εἶχεν ἀλατίσῃ, ὅπως διατηρηθῶσιν ὅσον τὸ δυνατὸν περισσότερον.

Πρό τινων αἰώνων οἱ Λύκοι ἐπωφελούμενοι τοῦ σφοδροῦ ψύχους καὶ τῶν κεκαλυμμένων ὑπὸ χιόνος ἐκτάσεων εἰσήρχοντο εἰς Παρισίους. Οἱ ἐνδεεῖς ἔθνησκον ἐν τάχει ἐκ τῶν στερήσεων καὶ ἐκ τοῦ ψύχους. Ἕνεκα τῆς ἐλλείψεως τῶν μέσων τῆς μεταφορᾶς καὶ αὐτῶν προσέτι τῶν ὁδῶν ὁ λιμὸς δὲν ἐβράδυνε νὰ ἐπέλθῃ. Ἀγνοοῦμεν ἡμεῖς οἱ σημερινοὶ τὸ μέγεθος παρομοίων συμφορῶν. Ἡ ὑπερτάτη καταφυγὴ ἦτο τότε αἱ δημόσιοι λιτανεῖαι, οἵα ἐγένετο ἀκόμη καὶ κατὰ τὸ ἔτος 1587, ὅτε χιλιάδες λαοῦ, ἡγουμένου αὐτοπροσώπως τοῦ βασιλέως καὶ συνοδευομένου ὑπὸ δύο καρδιναλίων, τῶν Βουρβῶν καὶ Βανδώμ, ἠκολούθησαν τὰς ὑπὸ τῶν μοναχῶν φερομένας σοροὺς τῶν ἁγίων λειψάνων.

Ὁ ἱστορικὸς ἐλησμόνησε ν' ἀναφέρῃ ἂν ἡ ἐπιβλητικὴ αὕτη ἱεροτελεστία ἐπήνεγκε τὸ ἀναμενόμενον ἀποτέλεσμα.

Ἐκ τοῦ γαλλικοῦ ὑπὸ ***

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΙ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ

15 Ἰανουαρίου 1890

Ἐπλήρωσα καὶ ἐγὼ τὸν φόρον μου εἰς τὴν ἐπιδημίαν τοῦ συρμοῦ ἢ εἰς τὸν συρμὸν τῆς ἐπιδημίας. Διότι διὰ νὰ σοῦ εἰπῶ τὴν ἀλήθειαν, ἔχω τὴν πεποίθησιν ὅτι ἔπαθα ἁπλῆν θέρμην. Ἀλλὰ ποῦ τολμῶ νὰ τὸ ἐκστομίσω; Ἠσθένησα καθ' ὃν χρόνον ὅλοι ὁ κόσμος πάσχει ἢ νομίζει ὅτι πάσχει ἀπὸ ἰνφλουέντζαν, τὸ καθῆκόν μου ἦτο νὰ πάθω ἰνφλουέντζαν. Πᾶσα ἐκτροχίασις ἀπὸ τὸν γενικὸν κανόνα θὰ ἐθεωρεῖτο ἀνευλάβεια ἀσυγχώρητος, ἐπανάστασις κατὰ τῶν καθεστώτων, ἔγκλημα καθοσιώσεως. Ὑποκύπτω λοιπὸν εἰς τὸ πεπρωμένον.

Ὑπῆρξα καὶ ἐγὼ μετὰ τόσων ἄλλων μυριάδων θῦμα τῆς ἀσθενείας, ἡ ὁποία μαστίζει ὅλον σχεδὸν τὸν κόσμον. Προσέφερα καὶ ἐγὼ γενναιοφρόνως τὸ σῶμά μου δι' ὀλίγας ἡμέρας ἄσυλον τῶν μικροβίων τὰ ὁποῖα ἐκ Ῥωσσίας διεσπάρησαν καθ' ὅλην τὴν Εὐρώπην ὡς σμῆνος Ἄγγλων περιηγητῶν, εἰς τοὺς ὁποίους ὁ Κοὺκ ἀνέλαβε νὰ ἐπιδείξῃ ὅ,τι ἔχει ἀξιοθέατον αὐτὴ ἡ γηραιὰ ἤπειρός μας... Διότι τὸ ἔμαθες ἴσως. Μετὰ ἀπεγνωσμένας προσπαθείας Βιενναῖος ἰατρὸς κατώρθωσε ν' ἀνακαλύψῃ καὶ τὸ βακτηρίδιον τῆς ἰνφλουέντζας. Τόσην καλὴν θέλησιν κατέβαλαν οἱ ἰατροὶ ὅλοι τῆς Γῆς εἰς τὴν ἀνακάλυψιν ταύτην, ἀφ' ὅτου διεδόθη ἡ ἐπιδημία τοῦ κατάρρου, ὥστε πραγματικῶς ἔλλειψιν προθυμίας θ' ἀπεδείκνυε τὸ βακτηρίδιον, ἂν δὲν παρουσιάζετο ἐπὶ τέλους εἰς τὸ ἄκρον τοῦ μικροσκοπίου ἑνὸς ἐξ αὐτῶν. Οὕτω θὰ ἡσυχάσουν καὶ οἱ λοιποὶ καὶ θὰ ἐπανέλθουν μὲ περισσότερον ζῆλον εἰς τοὺς ἀρρώστους των, οἱ ὁποῖοι ἔχουν ἀπόλυτον ἀνάγκην ὅλου τοῦ ζήλου των.

Τὸ ἀπελπιστικὸν εἶνε ὅτι ἐνῷ ὅλοι μὲ τόσην εὐκολίαν ἀπό τινος ἀνακαλύπτουσι τὰ μικρόβια τῶν διαφόρων ἀσθενειῶν, κανεὶς δὲν κατορθώνει ν' ἀνακαλύπτῃ τὸν τρόπον τῆς καταστροφῆς αὐτῶν, ἐγὼ δὲ ὁμολογῶ ὅτι θὰ ἐπροτίμων τὸ δεύτερον, διότι δὲν βλέπω τί μᾶς ὠφελεῖ νὰ γνωρίζωμεν ἀκριβῶς τὸν ἀριθμόν, τὰς ἰδιότητας, τοὺς τρόπους τῆς ἐνεργείας τῶν ἐχθρῶν μας καὶ νὰ μὴ γνωρίζωμεν πῶς νὰ τοὺς ἐξολοθρεύσωμεν.

Ἐπὶ τέλους ναί! Ὅλαι αἱ νόσοι καὶ αἱ μαλακίαι εἶνε ἀποτέλεσμα μικροβίων! Τὰ μικρόβια μάλιστα αὐτῶν δὲν τὰ εἰσδεχόμεθα ἔξωθεν. Τὰ τρέφομεν ὅλα ἐντὸς τοῦ σώματός μας. Τὸ πᾶν δὲ εἶνε νὰ κατορθώσωμεν νὰ συζοῦν ἐν ἁρμονίᾳ. Ὅταν ὑγιαίνωμεν ἕκαστον μικρόβιον ἐκτελεῖ τὸ καθῆκόν του καὶ ἡ μηχανὴ τῆς ζωῆς λειτουργεῖ κανονικῶς. Ὅταν ἀσθενήσωμεν, θὰ εἴπῃ ὅτι κάποιον ἐκ τῶν μικροβίων μας ἔγεινεν ὀκνηρότερον, ἐν ἄλλο δὲ εὗρε τὴν εὐκαιρίαν νὰ καταστῇ ἐπιθετικώτερον, νὰ καταλάβῃ αἰφνιδίως τὴν ἐξουσίαν καὶ ἑπομένως νὰ ἐκτραπῇ εἰς αὐθαιρεσίας, αἱ ὁποῖαι διασαλεύουν τὴν ἰσορροπίαν τῆς σωματικῆς ὑγείας. Καὶ ὅταν ἀποθάνωμεν, δηλαδὴ ὅταν χάσωμεν τὴν δύναμιν νὰ διατηρῶμεν τὴν ἰσότητα μεταξὺ τῶν μικροβίων μας, καθὲν ἀπὸ αὐτὰ πηγαίνει εἰς τὴν δουλειά του. Ἀλλὰ τί μὲ ὠφελοῦν ὅλαι αὐταὶ αἱ θεωρίαι; Μέχρι τοῦδε ἀρκετὰ μικρόβια ἀνεκαλύψαμεν. Ἂς καταγίνωμεν τώρα νὰ εὕρωμεν καὶ τὸ ποντικοφάρμακον μερικῶν. Ἄλλως, φίλε μου, φοβοῦμαι ὅτι καμμίαν ἡμέραν θὰ ἔχωμεν ἀνακαλύψει τόσα, ὥστε καθεὶς ἀπὸ ἡμᾶς θὰ εἶνε κινητὸς ζωολογικὸς κῆπος βακτηριδίων, καὶ θὰ τὸ εἰξεύρῃ, γνωρίζεις δὲ ὅτι τὴν δυστυχίαν ἀποτελεῖ ἡ γνῶσις αὐτῆς.

Ἀρχίζω νὰ ἐνθυμοῦμαι μὲ πόνον τοὺς μακρυνοὺς καιρούς, κατὰ τοὺς ὁποίους ἠσθενοῦμεν καὶ ἀπεθνήσκομεν, χωρὶς νὰ εἰξεύρωμεν ὅτι εἴμεθα θύματα τῶν ἀπείρως μικρῶν ὄντων, τὰ ὁποῖα μᾶς ἀπεκάλυψε τὸ μικροσκόπιον τοῦ Παστέρ, τοῦ Κὼχ καὶ τῶν μαθητῶν των.

Κ...

Digitized by Google

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΑΝΑΛΕΚΤΑ

Τί νὰ κάμω τὰ ἑκατομμύριά μου; Τὸ περίεργον τοῦτο ζήτημα συζητεῖ μετὰ πολλῆς ὁμολογουμένως ἐμβριθείας ἐν ἄρθρῳ του δημοσιευθέντι ἔν τινι τῶν τελευταίων τευχῶν τῆς «Βορειοαμερικανικῆς ἐπιθεωρήσεως» ὁ μυριόπλουτος Ἀνδρέας Κάρνετζη, Σκῶτος τὸ γένος, ἐν Ἀμερικῇ πλουτήσας καὶ αὐτόθι διαμένων. Φρονῶν ὅτι εἶναι ἄδικον εἷς μόνος ἄνθρωπος νὰ νέμεται περιουσίαν κολοσσιαίαν, ἣν δι' εὐτυχοῦς συνδρομῆς τῶν περιστάσεων κατώρθωσε νὰ συναθροίσῃ καταλήγει εἰς τὸ ἑξῆς συμπέρασμα, «ὅτι εἶναι αἰσχύνη ν' ἀποθνήσκῃ τις πλούσιος, καὶ ὅτι πᾶς τίμιος ἄνθρωπος, καθῆκον ἔχει ἂν ἀπέκτησεν ἑκατομμύρια νὰ διαθέσῃ αὐτὰ ζῶν ὅσον τὸ δυνατὸν σκοπιμώτατα καὶ ὠφελιμώτατα πρὸς τὸ κοινὸν ἀγαθόν.» Τούτου τεθέντος ἐρωτᾷ πῶς δύναται νὰ ἐπιτευχθῇ τοῦτο, καὶ ειδικῶς πῶς αὐτὸς δύναται νὰ διαθέσῃ ἐπ' ἀγαθῷ τὰ πλούτη του. Ἐπισκοπῶν τοὺς διαφόρους τρόπους τῆς χρήσεως τοῦ πλούτου πρὸς κοινὸν ὄφελος, ἀποκλείει ἐν πρώτοις τὴν ἰδιωτικὴν ἀγαθοεργίαν, ὡς παρέχουσαν μόνον ἐγωϊστικὴν ἀπόλαυσιν εἰς τὸν ἀγαθοεργοῦντα, διαφθείρουσαν δὲ τὰ ἤθη. Πρώτιστον δ' ἀγαθὸν θεωρεῖ ὁ πολυτάλαντος Ἀμερικανὸς τὴν ἵδρυσιν πανεπιστημίου, ἢ ἀστεροσκοπείου, ἢ δημοσίας βιβλιοθήκης· φαίνεται δ' ἀποκλίνων μᾶλλον ὑπὲρ τῆς βιβλιοθήκης, ἐνθυμούμενος ὁπόσην ᾐσθάνετο χαρὰν ὅτε παῖς ὢν πτωχός, ἐλάμβανε κατὰ Σάββατον βιβλία πρὸς ἀνάγνωσιν ἐκ τῆς βιβλιοθήκης ἀγαθοῦ τινος συνταγματάρχου ἐν Πιττσβούργῳ, ὅστις παρεῖχεν αὐτὴν προθυμότατα εἰς χρῆσιν τῶν παίδων. Ἀμέσως δὲ μετὰ τὰς βιβλιοθήκας καὶ τὰ πανεπιστήμια τάσσει τὰ ἐπιστημονικὰ ἐργαστήρια καὶ τὰ νοσοκομεῖα, καὶ τελευταῖα τὰ λουτρά, τοὺς δημοσίους κήπους καὶ καθόλου τὰς δωρεὰς πρὸς καλλωπισμὸν τῶν πόλεων.

Ὁ Γλάδστων οὗ ἐζητήθη ἡ γνώμη περὶ τοῦ ζητήματος τούτου, ἀπεκάλεσε τὸ ὑπὸ τοῦ Κάρνετζη ἐν τῷ Ἀμερικανικῷ περιοδικῷ δημοσιευθὲν ἄρθρον «Εὐαγγέλιον τοῦ πλούτου» καὶ ηὐχήθη πάντες οἱ ἑκατομμυριοῦχοι νὰ ἐκτελέσωσι τὰ παραγγέλματα αὐτοῦ, καὶ πρῶτος πάντων, ὡς εἰκός, ὁ συντάκτης αὐτοῦ.

Μία ὥρα δι' ὅλον τὸν κόσμον.—Ὡς γνωστόν, ὅπως σήμερον κανονίζονται τὰ ὡρολόγια ἑκάστη πόλις, ἑκάστη πολίχνη ἔχει καὶ τὴν ἰδικήν της ὥραν, ἡ δὲ διαφορὰ μεταξὺ δύο πόλεων τοῦ αὐτοῦ κράτους εἶνε ἐνίοτε κατὰ ὥρας ὅλας. Ἐν Γαλλίᾳ ἀνακινεῖται νῦν τὸ ζήτημα τῆς καθιερώσεως μιᾶς μόνης ὥρας «ἐθνικῆς ὥρας» διὰ τὴν Γαλλίαν καὶ τὴν Ἀλγερίαν, εἰς τρόπον ὥστε καὶ ἂν τὰ ἡλιακὰ ὡρολόγια δὲν συμφωνοῦσιν, ἀλλὰ τὰ γαλλικὰ ὡρολόγια πάντα κατὰ τὴν αὐτὴν στιγμὴν νὰ σημαίνωσι τὴν μεσημβρίαν Ἡ Ἐπιστημονικὴ Ἀκαδημία τῆς Βολωνίας λαβοῦσα ἀφορμὴν ἐκ τούτου ζητεῖ μεγαλήτερα πράγματα: μίαν ὥραν δι' ὅλον τὸν κόσμον. Καὶ διὰ νὰ μὴ ἐγερθῶσιν ἀντιζηλίαι τοπικαὶ περὶ τῆς ἐκλογῆς τῆς ὥρας, προτείνει νὰ ληφθῇ ἡ ὥρα τῆς Ἱερουσαλήμ. Ἀλλὰ τὸ πρᾶγμα δὲν εἶνε εὔκολον νὰ γείνῃ καὶ οὔτε θὰ γείνῃ εἰς τὰς ἡμέρας μας.

Ἄνθρωποι κερασφόροι.— Κατά τινα ἀποστολὴν εἰς τὰ ἐνδότερα τῆς Ἀργεντινῆς δημοκρατίας ἐσχάτως γενομένην ὑπὸ τῆς κυβερνήσεως ὁ λοχαγὸς Ἀλβορνὸγ ᾐχμαλώτισε Ἰνδούς τινας. Μεταξὺ τούτων ὑπάρχει καὶ εἷς ἔχων παραδόξους ἰδιότητας. Εἶνε ὑψηλότερος τῶν συντρόφων του καὶ ἔχει δασύτατον πώγωνα, ἐνῷ οἱ ἄνδρες κατὰ τὰ μέρη ἐκεῖνα εἶνε γενικῶς ἀγένειοι Ἀλλὰ τὸ παραδοξότατον πάντων εἶνε ὅτι ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς φέρει ἐπὶ τοῦ μετώπου δύο ὀστεώδη ἐξωγκώματα, δύο ἀληθινὰ κέρατα, ὄχι μικρότερα τῶν πέντε ἑκατοστῶν τοῦ μέτρου, ὁμοιάζοντα πολὺ κατὰ τὴν ὑφὴν πρὸς κέρατα ἐλάφου. Τὸ φαινόμενον τοῦτο ἐπικυροῖ νῦν τοὺς ἰσχυρισμοὺς τῶν περιηγητῶν ὅτι εἰς τὰ ἐνδότερα τῆς Ἀργεντινῆς Δημοκρατίας ἔχουσι συναντήσῃ φυλὴν ὁλόκληρον Ἰνδῶν κερασφόρων.

ΧΡΟΝΙΚΑ

Φιλολογία.— Τὸ ἐν Ὀξονίᾳ πανεπιστήμιον ἐχορήγησε τῷ κ. T. W. Allen καθηγητῇ ἐν τῷ Κολλεγίῳ τῆς Βασιλίσσης ἐπίδομα 500 λιρῶν στερλινῶν πρὸς σύνταξιν Ἐκθέσεως περὶ τῶν ἐν ταῖς βιβλιοθήκαις τῆς Εὐρώπης ἑλληνικῶν χειρογράφων, μάλιστα τῶν χειρογράφων τοῦ Ὁμήρου.

— Ἀπενεμήθη τὸ Χάρειον γέρας εἰς τὸν ἐν Κανταβριγίᾳ καθηγητὴν κ. A. C Pearson διὰ τὸ ἔργον αὐτοῦ περὶ τῶν ἀποσπασμάτων τοῦ Ζήνωνος καὶ τοῦ Κλεάνθους.

— Κατὰ τὸν προσεχῆ Μάϊον θὰ πανηγυρισθῇ ἐν Μομπελλιὲ ἡ ἑξηκοστὴ ἐπέτειος τῆς ἱδρύσεως τοῦ ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ πανεπιστημίου.

Ἀρχαιολογία. —Ὁ κ. Ch. Waldstein διωρίσθη ὁριστικὸς διευθυντὴς τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀμερικανικῆς σχολῆς· διατηρεῖ ὅμως καὶ τὴν ἐν τῷ Πανεμιστημίῳ Κανταβριγίας καθηγετικὴν ἕδραν του. Διάδοχος δ' αὐτοῦ ἐν τῇ ἐφορείᾳ τοῦ ἐν Κανταβριγίᾳ Φιτσουλλιαμείου μουσείου διωρίσθη ὁ καθηγητὴς κ. J. H. Middleton. — Τὸ ἐν Κανταβριγίᾳ Πανεπιστήμιον ἐχορήγησε τῷ κ. F. G. Fraser 100 λίρας στ. ὅπως μελετήσῃ ἐπιτοπίως τὰς ἐν Ἑλλάδι νεωτέρας ἀνασκαφὰς πρὸς προπαρασκευὴν νέας ἐκδόσεως τοῦ Παυσανίου.

Ἐπιστημονικά.— Ἐν τοῖς περιχώροις τοῦ Γουτεμβεργ ἐν Βυρτεμβέργῃ δύο Βυρτεμβέργιοι ἐπιστήμονες ἀνασκάψαντες εἰς τὰ ἔνδον σπηλαίου τινὸς καλουμένου Χέππενλοχ ἀνεκάλυψαν στοὰς καὶ κοιλότητας, ὧν ἡ ἔκτασις καὶ αἱ γραφικαὶ καλλοναὶ εἶναι ἀπαράμιλλοι, ὑπερβαίνουσαι κατὰ τὰς βεβαιώσεις τῶν ἰδόντων τὰ θαυμάσια πάντων τῶν γνωστῶν σπηλαίων. Γεωλογικῶς τὸ σπήλαιον τοῦτο τάσσεται εἰς τὴν τριτογενῆ περίοδον· εὑρέθησαν δ' ἐν αὐτῷ καὶ τινα προϊστορικὰ ἀντικείμενα.

Digitized by Google

Θεατρικά. — Ὁ ὑπουργὸς τῶν ἐσωτερικῶν τῆς Γαλλίας ὑπέβαλεν εἰς τὴν Βουλὴν νομοσχέδιον περὶ χορηγίας πιστώσεως τριῶν καὶ ἡμίσεος ἑκατομμυρίων φράγκων πρὸς ἀνοικοδόμησιν τοῦ ἀποτεφρωθέντος θεάτρου τοῦ Κωμικοῦ μελοδράματος. Πλὴν τῆς ζητουμένης ταύτης χορηγίας τὸ θέατρον ἐκεῖνο ἔχει καὶ κεφάλαιον διαθέσιμον μεῖζον τοῦ ἑκατομμυρίου, προερχόμενον ἐκ τῶν πληρωθέντων ἀσφαλίστρων.

— Ἐν τῷ παρισινῷ θεάτρῳ τῆς Γκαιτὲ παρεστάθη πρό τινων ἡμερῶν «Τὸ ταξείδιον τῆς Σουζέττας», ἔργον τῶν Σιβὸ καὶ Δυρύ, μετὰ μουσικῆς τοῦ Λέοντος Βασσέρ. Τὸ ἔργον τοῦτο, οὗ ἡ πρώτη παράστασις ἐστέφθη ὑπὸ μεγίστης ἐπιτυχίας, κυρίως, εἰπεῖν οὔτε δρᾶμα εἶναι οὔτε κωμῳδία, ἀλλὰ θεαματικόν τι κατασκεύασμα, ὠνθυλευμένον μὲ παντομίμας καὶ ἱπποδρομικὰ ἀγωνίσματα καὶ μουσικὴν οὐχὶ πολὺ πρωτότυπον. Ἡ ὑπόθεσις εἶναι ὀλίγον παράλογος, ἡ δὲ σκηνὴ ὑπόκειται ἐν Ἰσπαχὰν τῆς Περσίας, ἐν Βαρκελώνῃ, ἐν Ἀθήναις καὶ ἐν Σμύρνῃ, ἔνθα γίνεται καὶ ὁ γάμος τῆς ἡρωΐδος Σουζέττας. Πρωταγωνιστοῦσι δ' ἐν αὐτῇ καὶ δύο Ἕλληνες, ὁ Ζεφύρης καὶ ὁ Κορρικόπουλος! καὶ πολλοὶ Τοῦρκοι. Ἐκ τῶν ἕνδεκα δὲ σκηνογραφιῶν τοῦ δράματος, εἰς τρεῖς πράξεις διῃρημένου, αἱ μὲν σκηνογραφίαι τῆς δευτέρας πράξεως εἶναι ἑλληνικαὶ παριστῶσαι ἡ πρώτη τὰς Ἀθήνας, ἡ δευτέρα τὸ σαλόνιον τοῦ στρατηγοῦ Ζεφύρη, ἡ τρίτη τὴν σκηνὴν τοῦ Κορρικοπούλου καὶ ἡ τετάρτη ἑορτὴν εἰς τὰ βουνά· αἱ δὲ τῆς τρίτης πράξεως εἶναι σμυρναϊκαί· ἡ τελευταία τούτων παριστᾷ πλατεῖαν ἐν Σμύρνῃ, ἐν ᾗ τελεῖται ὁ γάμος τῆς Σουζέττας, ἀφ' οὗ πρῶτον ἀναστατώσῃ αὐτὴν τὸ ἱπποδρόμιον τοῦ ἀμερικανοῦ Βλαίσκσωμ καὶ Σας.

Δημόσια ἔργα, συγκοινωνία. — Οἱ ἀνώτεροι ὑπάλληλοι τῶν ἀγγλικῶν ταχυδρομείων καὶ τηλεγράφων ἐπανηγύρισαν πρό τινων ἡμερῶν κατὰ τὸ σύνηθες τὴν ἐπέτειον τοῦ περιορισμοῦ τῶν ταχυδρομικῶν τελῶν εἰς μίαν πένναν (10 λ. περίπου) κατ' ἐπιστολήν. Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ ὁ γενικὸς διευθυντὴς τῶν ταχυδρομείων καὶ τηλεγράφων ὁμιλήσας ἐξέθηκε τὰς ἐν τῇ ταχυδρομικῇ συγκοινωνίᾳ συντελεσθείσας προόδους κατὰ τὴν τελευταίαν πεντηκονταετίαν. Ὁ ἀριθμὸς τῶν κατ' ἔτος ὑπὸ τῶν ἀγγλικῶν ταχυδρομείων μεταβιβαζομένων ἐπιστολῶν ἀνέρχεται κατὰ μέσον ὅρον εἰς δύο δισεκατομμύρια καὶ 300 ἑκαττομμύρια· ὁ δὲ τῶν κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος διαβιβασθέντων τηλεγραφημάτων εἰς 53 ἑκατομμύρια.

Νεκρολογία. — Ἀπέθανεν ἐν Μονάχῳ ὁ Φραγκίσκος Λάχνερ (Franz Lachner) ὁ μελοποιὸς τῶν μελοδραμάτων Αἰκατερίνης Κορνάρου, Βενεβενούτου Κελλίνη καὶ Ἀλιδίας καὶ συνθέτης πολλῶν μουσικῶν συμφωνιῶν. Γεννηθεὶς ἐν ἔτει 1803, ἐχρημάτισε διευθυντὴς τῆς ὀρχήστρας τοῦ ἐν Μονάχῳ αὐλικοῦ θεάτρου, ὅπερ εἰς αὐτὸν κυρίως ὀφείλει τὴν ἀκμήν του, ἀπὸ τοῦ 1836 μέχρι τοῦ θανάτου του.

— Ὀγδοηκοντούτης σχεδὸν τὴν ἡλικίαν ἀπέθανεν ἐν Λονδίνῳ ὁ στρατάρχης λόρδος Νάπιερ ὁ τῶν Μαγδάλων ἐπικαλούμενος· ὁ Νάπιερ, ἀπὸ μικρᾶς ἡλικίας καταταχθεὶς εἰς τὸν στρατόν, διεκρίθη ἰδίως ἐν ἔτει 1857 ὡς ἀρχηγὸς τοῦ μηχανικοῦ κατὰ τὴν ἐν τῇ Ἰνδικῇ ἀνταρσίαν, καὶ ἐν ἔτει 1867, ὅτε ἀνετέθη αὐτῷ ἡ ἀρχηγία τῆς εἰς τὴν Ἀβησσυνίαν ἐκστρατείας τῶν Ἄγγλων. Διὰ τὴν ἐπιτυχῆ ἔκβασιν τῆς ἐκστρατείας ταύτης ἐδόθη αὐτῷ τὸ ἀξίωμα λόρδου, μετὰ τοῦ τίτλου βαρώνου τῶν Μαγδάλων, ἀπὸ τοῦ ὀνόματος τῆς ἁλωθείσης ὑπ' αὐτοῦ ἀβησσυνιακῆς πόλεως.

— Τῇ 29|10 Ἰανουαρίου ἀπέθανεν ὁ αὐστριακὸς ποιητὴς καὶ λογογράφος Σέλιγμανν Ἕλλερ (Heller), γεννηθεὶς κατ' Ἰούλιον τοῦ 1831 ἐν Ῥάουδνιτς τῆς Βοημίας. Τὰ κυριώτατα ἔργα αὐτοῦ εἶναι ὁ «Ἀχασβῆρος» ἔπος ἐν ᾧ ἀφετηρίαν ἔχοντι τὸν μῦθον τοῦ περιπλανωμένου Ἰουδαίου ἐπισκοπεῖται ἡ ἱστορία τῆς ἀνθρωπότητος, τὸ δρᾶμα «Οἱ τελευταῖοι Ἀσμοναῖοι» καὶ συλλογὴ λυρικῶν ποιημάτων (Gedichte). Ἔγραψε δὲ καὶ πολλὰ ἄρθρα κριτικὰ ἄξια λόγου ἐν ἐφημερίσι, τακτικὸς ὢν συνεργάτης τῆς «Βοημίας» τῆς Πράγας καὶ τῆς «Γερμανικῆς ἐφημερίδος» τῆς Βιέννης.

— Ὑπερεβδομηκοντοῦτις τὴν ἡλικίαν ἀπέθανεν ἡ κυρία Φιτετζῶρτζ, σύζυγος τοῦ δουκὸς τῆς Κανταβριγίας, ἐξαδέλφου τῆς Βασιλίσσης τῆς Ἀγγλίας καὶ ἀρχιστρατήγου τοῦ βρεττανικοῦ στρατοῦ. Ἡ ἀποθανοῦσα ἦν θυγάτηρ τυπογράφου, καὶ πρὸ τοῦ γάμου της ἦτο ἠθοποιὸς διάσημος. Ἕνεκα δὲ τοῦ ταπεινοῦ γένους αὐτῆς δὲν ἦτο δεκτὴ ἐν τῇ αὐλῇ τῆς βασιλίσσης Βικτωρίας, ἐτιμᾶτο ὅμως τὰ μέγιστα διὰ τὰς ἀρετὰς αὐτῆς.

ΤΡΕΙΣ ΓΝΩΜΑΙ ΚΑΘ' ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Ὁ συρμὸς ρυθμίζει τὰ πάντα σήμερον καὶ αὐτὰ τὰ δάκρυα· ὑπάρχουν λύπαι ποῦ πηγαίνουν καλὰ καὶ λύπαι ποῦ δὲν πηγαίνουν καθόλου.

*

Ἡ κοινωνία εἶνε ἀνταλλαγὴ ὑποχρεώσεων καὶ ὑπηρεσιῶν· καθεὶς παίρνει περισσότερον ἀφ' ὅ,τι δίδει καὶ ὅμως δὲν χρεωστεῖ χάριν κανενός.

*

Αἱ γυναῖκες, ὅπως τὰ κύματα τοῦ ὠκεανοῦ, εἶνε ὅλαι ἴδιαι καὶ ποτὲ δὲν ὁμοιάζουν ἡ μία μὲ τὴν ἄλλην.

ΕΔΩ Κ' ΕΚΕΙ

Ἐκ μυωπίας. — Κλητὴρ συλλαμβάνει τὴν νύκτα ζωηρὸν φοιτητὴν ὁ ὁποῖος στοιχηματίσας πρὸς φίλους εἶχεν ἀναρριχηθῇ εἰς ἕνα ἐκ τῶν φανῶν τῆς ὁδοῦ Σταδίου: — Κατέβα κάτω γρήγορα· τί ζητᾷς αὐτοῦ 'πάνω; Καὶ ὁ φοιτητὴς μετ' ἀφελείας ἐκ τοῦ ὕψους τοῦ φανοῦ: — Δὲν ἀνέβηκα 'ς τὸν βρόντον, ἀδελφέ. Ἤθελα νὰ μάθω ἂν εἶνε πολὺ περασμένη ἡ ὥρα καὶ ἐπειδὴ εἶμαι φοβερὰ μύωψ δὲν ἠμποροῦσα ἀπὸ κάτω νὰ ἰδῶ ἂν εἶνε ἀναμμένο τὸ φανάρι ἢ σβυστό.

Καθαριότης. — Ἡ μήτηρ: Μὰ πῶς ἐλέρωσες πάλιν τὰ χέρια σου, Νίκο; τί ἔπιασες; — Νίκος: Δὲν ἔπιασα τίποτε, μαμά... μόνον θὰ λερώθηκαν ποῦ ἔτριψα τὰ μοῦτρά μου.

ΑΙ ΕΙΚΟΝΕΣ

Ὁ σκουπιδᾶς. — Ἰχνογράφημα γνωστοῦ βιενναίου καλλιτέχνου τοῦ Γάουζε εἰκονίζον μετὰ θαυμαστῆς ζωηρότητος σκηνὴν ἐκ τῶν ὁδῶν τῆς αὐστριακῆς πρωτευούσης.

Ἀνατολῖτις, εἰκὼν Σίχελ. — Ὁ Σίχελ εἶνε σύγχρονος γερμανὸς ζωγράφος, γεννηθεὶς τῷ 1844, ἀποκατεστημένος δ' ἐν Βερολίνῳ ἀπὸ τινων ἐτῶν. Πολλὰ τῶν ἔργων αὐτοῦ εἶνε δημοτικώτατα ἐν Γερμανίᾳ, μεταξὺ ἄλλων καὶ ἡ *Μήδεια*. Ὁ Σίχελ ἐζωγράφισε παντοειδεῖς εἰκόνας, ἀλλ' ἰδιάζουσαν τρέφει στοργὴν πρὸς τὴν ἀπεικόνισιν φαντασιωδῶν γυναικείων μορφῶν. Μία τούτων εἶνε καὶ ἡ *Ἀνατολῖτις*, μελαγχρινὴ καὶ μελανόφθαλμος μοῦσα ἀνακρούουσα ἐπὶ τῶν χορδῶν βαρβαρικῆς ἅρπας τὸ μέλος ἡδυπαθοῦς ᾠδῆς.

ΜΙΑ ΣΥΜΒΟΥΛΗ ΚΑΘ' ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Ῥακὴ εἰς τὸ κρέας. — Ὅταν τὸ κρέας εἶνε σκληρὸν καὶ ἀμφιβάλλετε ἂν θὰ βράσῃ ἐγκαίρως ρίψατε ἐντὸς αὐτοῦ τὴν ὥραν ποῦ τὸ ξαφρίζετε δύο ποτηράκια ρακῆς διὰ μίαν ὀκᾶν κρέατος.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1890-2017

Digitized by Google

ΕΞΕΔΟΘΗΣΑΝ ΟΙ ΔΥΟ ΠΡΩΤΟΙ ΑΡΙΘΜΟΙ

ΤΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

ΦΕΡΟΝΤΕΣ ΤΟΝ ΤΙΤΛΟΝ

Ο ΓΕΡΩΝ ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗΣ

ΚΑΙ ΑΦΙΕΡΩΜΕΝΟΙ ΕΞ ΟΛΟΚΛΗΡΟΥ ΕΙΣ ΤΟΝ ΜΕΓΑΝ ΣΤΡΑΤΑΡΧΗΝ ΤΗΣ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ

Τὸ πλεῖστον τῶν δύο τούτων τόμων πληροῦται ἐκ τῶν ἀπομνημονευμάτων τοῦ Κολοκοτρώνη, ἅτινα καθ' ὑπαγόρευσιν αὐτοῦ ἔγραψεν ὁ Τερτσέτης καὶ ἐξέδωκεν ὑπὸ τὸν τίτλον «Διήγησις συμβάντων τῆς ἑλληνικῆς φυλῆς» ἐν ἔτει **1851**.

Τὸ βιβλίον τοῦτο καὶ κάκιστα εἶνε ἐκδεδομένον ἐν τῇ παλαιᾷ ταύτῃ ἐκδόσει καὶ δυσεύρετον τὴν σήμερον, ὅθεν ἡ Διεύθυνσις τῆς «Ἑστίας» ἔκρινεν ἀπαραίτητον τὴν ἐκ νέου ἐπιμελῆ ἔκδοσίν του καὶ ἐθεώρησεν αὐτὸ ὡς τὸ ἄριστον ἔργον, δι' οὗ ἠδύνατο ν' ἀρχίσῃ τὴν ἔκδοσιν τῆς Βιβλιοθήκης. Διότι τ' ἀπομνημονεύματα ταῦτα τοῦ Κολοκοτρώνη εἶνε ὄχι μόνον βαρυτιμοτάτη συμβολὴ εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ ὑπὲρ ἐλευθερίας Ἀγῶνος, ἀλλὰ καὶ ἔργον ἀληθῶς ἔξοχον διὰ τὴν δύναμιν τοῦ ὕφοους, κατοπτρίζον εἰς τὰς σελίδας αὐτοῦ ἐν διαυγεῖ ἀπεικονίσει ὅλον τὸ πνεῦμα τοῦ εὐφυεστάτου τῶν ἀνδρῶν τῆς Ἐπαναστάσεως.

Τὸ διπλοῦν τοῦτο προσὸν καθιστᾷ τὸ ῥηθὲν βιβλίον ὠφέλιμον ἅμα καὶ τερπνόν, προσιτὸν δὲ οὐχὶ μόνον εἰς τοὺς εἰδικῶς περὶ ἱστορικὰς μελέτας διατρίβοντας ἀλλ' εἰς πάντα φιλαναγνώστην.

Εἰς τὸν δεύτερον τόμον περιελήφθησαν καὶ τὰ ῥητὰ τοῦ Κολοκοτρώνη καὶ ἄλλα ἀνέκδοτα ἐκ τοῦ βίου αὐτοῦ, προσετέθη δ' ἐν τέλει καὶ πλουσία συλλογὴ δημωδῶν ᾀσμάτων ἀναφερομένων εἰς τὴν γενεὰν τῶν Κολοκοτρωναίων, ληφθέντων ἐκ τῆς ἀνεκδότου συλλογῆς δημωδῶν ᾀσμάτων τοῦ κ. Ν. Γ. Πολίτου.

Οἱ ἐπιθυμοῦντες νὰ λάβωσι τοὺς δύο ἐκδοθέντας τόμους ἢ νὰ ἐγγραφῶσι συνδρομηταὶ διὰ τοὺς ἓξ πρώτους τόμους τῆς *Βιβλιοθήκης τῆς «Ἑστίας»* ἀποστέλλουσι μετὰ τοῦ ἀναλόγου ἀντιτίμου τὴν παροῦσαν ἀγγελίαν, συμπληροῦντες εὐαναγνώστως τὰ κάτωθι κενά:

Ἀποστέλλω .... ἀντίτιμον τῶν .... τόμων τῆς Βιβλιοθήκης τῆς Ἑστίας.

Ὄνομα καὶ ἐπώνυμον

....

Διεύθυνσις

....

....

Digitized by Google

ΑΓΓΕΛΙΑ

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

ΣΕΙΡΑ ΠΟΙΚΙΛΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ ΤΕΡΠΝΩΝ ΚΑΙ ΩΦΕΛΙΜΩΝ

ΚΑΤΑ ΠΡΟΤΙΜΗΣΙΝ ΔΕ

ΕΡΓΩΝ ΑΝΑΓΟΜΕΝΩΝ
ΕΙΣ ΤΗΝ ΠΟΛΙΤΙΚΗΝ ΚΑΙ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΝ ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΙΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΩΝ ΕΠΙΜΕΛΩΣ ΚΑΙ ΦΙΛΟΚΑΛΩΣ

ΤΙΜΗ ΕΚΑΣΤΟΥ ΤΟΜΟΥ ΕΚ 200 ΠΕΡΙΠΟΥ ΣΕΛΙΔΩΝ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΔΡ. 1 — ΕΝ ΤΑΙΣ ΕΠΑΡΧΙΑΙΣ ΔΡ. 1,25 — ΕΝ ΤΩι ΕΞΩΤΕΡΙΚΩι ΦΡ. 1,25

ΟΙ ΠΡΟΠΛΗΡΩΝΟΝΤΕΣ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΚΑΙ ΕΝ ΤΑΙΣ ΕΠΑΡΧΙΑΙΣ ΔΡ. 5 — ΕΝ ΤΩι ΕΞΩΤΕΡΙΚΩι ΦΡ. 6

ΛΑΜΒΑΝΟΥΣΙ ΤΟΥΣ ΕΞ ΠΡΩΤΟΥΣ ΤΟΜΟΥΣ ΤΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ

Οἱ ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν καὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐπιθυμοῦντες νὰ λαμβάνωσι τὴν *Βιβλιοθήκην τῆς Ἑστίας*, εἴτε κατὰ τόμον εἴτε προπληρώνοντες τοὺς ἓξ τόμους δύνανται ν' ἀποστέλλωσι τὸ ἀνάλογον ἀντίτιμον διὰ τραπεζικῶν γραμματίων, τοκομεριδίων τῶν ἑλλην. δανείων, ταχυδρομικῶν ἐπιταγῶν, ἑλληνικῶν, γαλλικῶν, γερμανικῶν ἢ ἀγγλικῶν γραμματοσήμων: *Πρὸς τὴν Διεύθυνσιν τῆς «Ἑστίας», ὁδὸς Παρθεναγωγείου 12, εἰς Ἀθήνας.*

Ἡ «Βιβλιοθήκη τῆς Ἑστίας» σκοπὸν ἔχει νὰ καταστήσῃ εὐχερῆ εἰς πᾶσαν ἑλληνικὴν οἰκογένειαν τὴν ἀπόκτησιν σειρᾶς ἐκλεκτῶν βιβλίων ἐπιμελῶς καὶ φιλοκάλως ἐκδιδομένων.

Ἡ «Βιβλιοθήκη τῆς Ἑστίας», κατὰ μικρὸν πλουτιζομένη, θὰ περιλάβῃ πᾶν ἀνάγνωσμα, δυνάμενον νὰ συντείνῃ εἰς ἀβλαβῆ τέρψιν καὶ ἄκοπον διδασκαλίαν τῶν ἀναγνωστῶν αὐτῆς.

Ἡ «Βιβλιοθήκη τῆς Ἑστίας», ἀποτελουμένη ἐξ ἔργων φιλολογικῶν, ἱστορικῶν, ἐπιστημονικῶν κλπ., γεγραμμένων εἰς ὕφος προσιτὸν τοῖς πολλοῖς, θὰ καταστῇ ἀπαραίτητον ἐφόδιον παντὸς φιλαναγνώστου, μετά τινα δ' ἔτη οἱ τόμοι αὐτῆς μόνοι θ' ἀποτελῶσιν ἐπαρκῆ οἰκογενειακὴν βιβλιοθήκην.

Digitized by Google

ΜΗΤΡΥΙΑ

Διήγημα

Α'.

«Ὅ,τι θέλετε, πατέρα μου...

— Εἶσαι λοιπὸν εὐχαριστημένος μὲ τὴ νέα σου μητέρα;

— Εἶμαι.

— Τὴν ἀγαπᾷς, παιδί μου, καὶ σύ;

— Τὴν ἀγαπῶ.»

Μόλις ἐξεστόμισε τὴν τελευταίαν λέξιν ὁ νέος ᾐσθάνθη φλόγα ἀναβαίνουσαν εἰς τὰς παρειάς του, καὶ κατεβίβασε τοὺς ὀφθαλμούς, ὡσεὶ αἰδούμενος ν' ἀτενίσῃ τὸν πατέρα του. Ἡ ἐσωτερική του ταραχὴ ηὔξησεν εἰς ὀλίγας στιγμὰς σιωπῆς. Ἠπόρει πῶς ἔσχε τὸ θάρρος νὰ συναρθρώσῃ τὴν φράσιν, βομβοῦσαν ἀκόμη παραδόξως εἰς τὰ ὦτά του, καὶ πῶς περιεστρέφοντο πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν του οἱ μεγάλοι ἐρυθροὶ κύκλοι, οἱ ἐζωγραφημένοι ἐπὶ τοῦ τάπητος. Δὲν ἤκουσε τί ἀπήντησε κατόπιν ὁ πατήρ του οὐδ' ἐσκέφθη τί ἀνταπήντησεν αὐτός. Ἡ συνομιλία των ἔχασε πλέον τὸν ῥοῦν της καὶ ἐξηκολούθησεν ἀμήχανος καὶ παραπαίουσα. Ἐπωφελήθη τῆς πρώτης εὐκαιρίας ὁ νέος νὰ ἐξέλθῃ τοῦ θαλάμου σχεδὸν ἀποτόμως, συγκεχυμένος, μὲ καρδίαν πεπιεσμένην, ἀφίνων ὄπισθέν του τὸ βαρὺ δρύϊνον θυρόφυλλον νὰ κλεισθῇ βροντωδῶς.

Η ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ ΤΗΣ ΡΩΜΟΥΝΙΑΣ

Ὅταν εὑρέθη ἐν ἀσφαλείᾳ ἐντὸς τοῦ δωματίου του, ἀφῆκε τὴν θλῖψιν του νὰ ἐκραγῇ. Ὡς μετὰ μακρὰν ὁδοιπορίαν ἐξηντλημένος, κατέπεσεν ἐφ' ἑνὸς ἑδράνου. Οἱ γαλανοὶ ὀφθαλμοί του ἐπληρώθησαν δακρύων, ῥεόντων σιγὰ κατὰ μῆκος τῶν πεφλογισμένων παρειῶν. Τὸ στῆθός του ἐξωγκοῦτο ὑπὸ λυγμῶν ἐλαφρῶν, ἀνακουφιστικῶν, ἐξερχομένων διὰ τοῦ σπασμώδους κατερύθρου χείλους κατὰ διαστήματα ἰσόχρονα. Καὶ ὁ ἀπέναντι μικρὸς καθρέπτης ἀντανέκλα, ὡς εἰκόνα ὑψίστης δυστυχίας, τὴν εἰκοσαετῆ ταύτην κεφαλήν, ὡραίαν, ξανθὴν μὲ λεπτὸν μύστακα, μὲ τόσον τεθλιμμένην ἔκφρασιν, τὴν ὁποίαν ἠτένιζεν ὁ νέος θολὴν ἐν μέσῳ τῶν δακρύων του.

Ὤ, ποσάκις ἀνελογίσθη ἔντρομος, ποσάκις ἐμάντευσε τὴν συμφοράν, ἥτις ἐξέσπα σήμερον κατ' αὐτοῦ! Πρὸ πάντων ἀφ' ἧς ἡμέρας — δὲν εἶχε παρέλθει εἰσέτι μήν, — ἐπέθηκεν ἡ Ἑρμινία τὴν λευκήν της χεῖρα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του καὶ ἐθώπευσε τὴν κόμην του, μειδιῶσα γλυκὺ μὲ τὸ προστατευτικὸν ἦθος μητρός, ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης τὸν ἐβάρυνεν ἡ φοβερὰ προαίσθησις. Καὶ τόρα αὐτὴ θ' ἀντικαθίστα τὴν μητέρα του... ὁ πατήρ του τὴν ἐνυμφεύετο τῷ ὄντι... ὁ πατήρ του!...

Τρικυμία ἔδερε τὸ κρανίον του. Ἐν τῷ μέσῳ

Digitized by Google

τοῦ σκότους τῶν ἀπαισίων ἰδεῶν, αἵτινες περιεδινοῦντο ἐντός, οὐδεμία ὠλίσθαινεν ἀκτίς. Ποτὲ υἱός, ποτὲ ἐραστής, δὲν εὑρέθησαν εἰς ἀπελπιστικωτέραν αὐτῆς θέσιν.

Μετὰ μακρὰν ὥραν, ὅταν εἶχον ξηρανθῆ τὰ δάκρυά του καὶ ἐντὸς τῶν ὀφθαλμῶν του ἀπέμενε μόνον ὡσεὶ ἐρυθρωπή τις ἀντκύγεια, ἠγέρθη βραδέως, ἤνοιξεν ἓν συρτάριον, ἐξήγαγε μικρὰν ἐλαιογραφικὴν εἰκόνα καὶ τὴν ἔστησεν ἀπέναντί του ἐπὶ τοῦ γραφείου. Ἦτο ἡ μήτηρ του. Ἐντὸς τοῦ μελανοῦ γεγλυμμένου πλαισίου, ἐμειδία μελαγχολικῶς περικαλλὴς νεαρὰ γυνή, λεπτοφυής, μὲ γαλανοὺς ὀφθαλμούς, ἐσκιασμένους ὑπὸ μακρῶν βλεφαρίδων. Τὸ στῆθος, ὅσον ἐφαίνετο ἐν τῇ ζωγραφίᾳ, ἐκολποῦτο γλαφυρότατα ὑπὸ τὸ μαῦρον περικόρμιον μὲ τὸ λευκὸν κεντημένον περιτραχήλιον καὶ μ' ἓν βαθύχρωμον ῥόδον, ἀντὶ ἄλλου κοσμήματος.

Ὁ υἱὸς ἦτο ἡ ζῶσα εἰκὼν τῆς μητρός του. Ταὐτὰ ζωηρὰ χρώματα, ταὐτὰ λεπτὰ χαρακτηριστικά, ἡ αὐτὴ ἁβρότης τῆς ἐπιδερμίδος, ἡ αὐτὴ μελαγχολικὴ βαθύτης τοῦ βλέμματος. Μία ἐλαία, ἄνωθεν τῆς δεξιᾶς γωνίας τοῦ στόματος, παρεῖχεν εἰς ἀμφοτέρας τὰς φυσιογνωμίας τὸ αὐτὸ ἰδιάζον θέλγητρον. Ἀκόμη ἡ αὐτὴ σεμνότης τοῦ ἤθους, ὁ αὐτὸς ῥεμβώδης καὶ σοβαρὸς χαρακτήρ, ἡ αὐτὴ τῆς ψυχῆς λεπτότης καὶ ἡ εὐγένεια, δι' ὧν ὁ καλλιτέχνης ἐζωογόνησε μετὰ θαυμαστῆς ἐπιτυχίας τοὺς ἀψύχους χαρακτῆρας τοῦ πίνακός του. Πῶς ὡμοίαζον! Εἶχον δίκαιον νὰ φρονῶσιν οἱ οἰκεῖοι ὅτι ὁ Παῦλος ἦτο μᾶλλον Δούκας ἐκ μητρός, ἢ Ἀνδρεάδης ἐκ πατρός. Καὶ ὅταν ἔλεγον πρὸς τὸν κ. Ἀνδρεάδην:

« Τί χαριτωμένο πλάσμα τὸ παιδάκι σου!

— Εἶνε ἀπαράλλακτη ἡ μακαρίτισσα » ἀπήντα ὁ πατήρ, ἐξαλείφων ἐπὶ στιγμὴν τὸ μειδίαμα, τὸ ὁποῖον ἐφώτιζε διαρκῶς τὴν συμπαθῆ του μορφήν.

Πῶς τὴν ἠγάπα ὁ Παῦλος τὴν μητέρα του, πῶς ἐλάτρευε τὴν ἁγίαν της μνήμην! Ὡς τὴν εἶχεν ἐκεῖ ἀπέναντί του καὶ τὴν ἔβλεπε, τὴν ἔβλεπεν, ὡσεὶ ζητῶν τὴν ἀρωγήν της καὶ τὴν παρηγορίαν της ἐν τῇ σημερινῇ δυστυχίᾳ, προέβαινον ὁλονὲν αἱ ἀναμνήσεις τοῦ παρελθόντος καὶ κατέκλυζον ἀθρόαι τὸ πνεῦμά του. Ἀπέθανε πρὸ ἐννέα ἐτῶν... 18 Αὐγούστου 1878... Ἦτο μικρὸς ἀκόμη τότε, ὅταν ἐκείνη ἔζη· ἀλλ' ἐνθυμεῖται ζωηρῶς τὸ μειδίαμά της τὸ φιλόστοργον, τὴν τρυφερὰν της φωνήν, τὴν γλυκεῖάν της ἀγκάλην, τὸ φίλημά της τὸ θερμόν... Τὴν ἐνθυμεῖται κομψήν, ἀστράπτουσαν, ἡγεμονικὴν ὑπὸ τὰς λαμπρὰς της ἐνδυμασίας... τὴν ἐνθυμεῖται εἰς τὴν ἐκκλησίαν μελανείμονα, μὲ μίαν Σύνοψιν δεδεμένην διὰ βελούδου καὶ ἐλεφαντόδοντος, ἐφ' ἧς ἔκυπτε προσευχομένη... Τὴν ἐνθυμεῖται διηγουμένην πρὸς αὐτὸν ἱστορίας φαιδρὰς ἢ συγκινητικάς... τὴν ἐνθυμεῖται μὲ τὸ κέντημά της παρακαθημένην καὶ ἐπιβλέπουσαν εἰς τὸ μάθημα τῆς παιδαγωγοῦ του, τῆς καλῆς ἐκείνης Mamzelle Goron... τὴν ἐνθυμεῖται παρὰ τὸ πλευρόν του, σκιάζουσαν αὐτὸν δι' ἀοράτων πτερύγων καὶ μεθύουσαν μὲ τὸ ἀνέκφραστον ἐκεῖνο τῆς μητρὸς μύρον· εἰς τὸν περίπατον, παρὰ τὴν δροσερὰν παραλίαν τοῦ Φαλήρου, εἰς τὸν βραχίονα τοῦ πατρός του, ἢ ἐν ἁμάξῃ ὁδηγοῦσαν πολλάκις τοὺς ἵππους· εἰς τὸ θέατρον, περιβλέπουσαν μὲ τὰς μακρὰς της λευκοχρύσους διόπτρας· εἰς τὴν αἴθουσαν, πρὸ τοῦ ἐβενίνου κλειδοκυμβάλου, ἀποσπῶσαν τὰς ἠγαπημένας της μελῳδίας, αἵτινες ἐπτερύγιζον καὶ σήμερον ἀκόμη εἰς τὸν νοῦν του μελαγχολικαὶ καὶ πένθιμοι... τὴν ἐνθυμεῖται ἐπὶ τέλους συχνὰ κλινήρη, ὠχράν, ἀσθενῆ, μὲ κόμην ἄτακτον, μὲ ὄψιν περιαλγῆ, ὑπὸ τὰ κίτρινα μεταξωτὰ σκεπάσματα ἐξ ὀρειχάλκου κλίνης... Ἔπασχεν· ἀφ' ἧς ἐγέννησε καὶ τὸ δεύτερόν της τέκνον, τὴν μικρὰν Ἀνθήν, δὲν εἶδεν ἡ καϋμένη οὔτε μίαν καλὴν ἡμέραν! Πρωΐαν τινὰ τοῦ Ἀπριλίου τὸν ἀπεχαιρέτησεν, ἀναχωροῦσα μετὰ τοῦ πατρός του διὰ τὴν Νεάπολιν, ὅπου θὰ ὑφίστατο ἐγχείρησιν. Ὤ, τοῦ φρικώδους χωρισμοῦ! Ἐνθυμεῖται τὸ τελευταῖόν της βλέμμα ἐν τῷ γαλανῷ λιμένι τοῦ Πειραιῶς, ἐν ᾧ ὁ ἥλιος κατηύγαζε διὰ χειμάρρων φωτὸς ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ τῆς ἀνοίξεως... Αὐτὸς εὑρίσκετο ἐπὶ μιᾶς λέμβου μετὰ τῆς δεσποινίδος Goron καὶ τῆς μικρᾶς Ἀνθῆς, ἐν ᾧ ἐκείνη τὸν ἀπεχαιρέτα ἀπὸ τοῦ ἀναχωροῦντος ἀτμοπλοίου, τοῦ ὁποίου ὁ καπνὸς ἀνηγείρετο εἰς κλονουμένην στήλην, λευκάζουσαν ἐν τῷ μέσῳ τῆς αἰθρίας... Διὰ παντός!... Μετὰ πέντε μῆνας, τὴν 18 Αὐγούστου ὁ θεῖός του ἐλάμβανεν ἐκ Νεαπόλεως τὸ φοβερὸν τηλεγράφημα. Ὁποῖον σκότος ἐκάλυψε τὴν οἰκίαν, ὁπόσα σιγηλὰ δάκρυα, ὁποῖον πένθος!... Μετὰ δέκα ἡμέρας ἦλθεν ὁ πατήρ του κλαίων καὶ μελανειμονῶν, κομίζων τὸ λείψανον τῆς μητρός του. βαλσαμωμένον... Ἐνθυμεῖται τὴν ἡμέραν τῆς κηδείας ζοφεραν, συννεφώδη, τοὺς κροσσούς, τὴν ἐπισημότητα, τὰ μαῦρα καλύμματα, τὰ ἄνθη καὶ τὴν βροχήν, πλήσσουσαν παταγωδῶς τὰς κεκλεισμένας ἁμάξας. Ἐν τῷ ἡμίφωτι τοῦ ὑπερπληθοῦς ναοῦ, αἱ νεκρικαὶ λαμπάδες προσέπιπτον πενθίμως ἐπὶ τοῦ μεγάλου καὶ βαρέος φερέτρου ἐκ στιλπνοῦ ἀνακαρδίου μ' ἐπιχρύσους λαβάς... Ὅταν ἠνοίχθη, ἐφάνη ἔνδον δευτέρα μολυβδίνη θήκη, φέρουσα ἐπάνω ἓν τετράγωνον ὑαλίον, ὑπὸ τὸ ὁποῖον εἶδεν ὠχρὰν καὶ παραμεμορφωμένην ἐν τῷ τελευταίῳ της ὕπνῳ τὴν μητέρα του... Τὴν κεφαλήν της μόνον... Τὸν ἔβαλον νὰ ἀσπασθῇ τὸ ὑαλίον... καὶ τίποτε ἄλλο. Κατόπιν ἐπὶ τοῦ λευκοῦ μαρμάρου ἐν τῷ Α' Νεκροταφείῳ ἀνυψώθη ἡ μαρμαρίνη προ-

Digitized by Google

τομὴ καὶ ἐπὶ τῆς βάσεως ἐχαράχθη τὄνομά της *Μαρία* μὲ χρυσᾶ γράμματα, ὡς ἦτο κεχαραγμένον καὶ ἐν τῇ καρδίᾳ του.

Παρῆλθον ἐννέα ἔτη. Ἐν τούτῳ τῷ μεταξὺ ἡ χαρὰ ἐπανῆλθεν εἰς τὴν ὀρφανὴν οἰκογένειαν. Ὁ κύριος Ἀνδρεάδης ἐπανεῦρε τὸ αἰώνιόν του μειδίαμα· ἀφῃρέθησαν τὰ πένθη τῶν πίλων καὶ ἀντικατεστάθησαν τὰ μελανὰ ἐνδύματα. Ἤδη τὸ κλειδοκύμβαλον ἠλάλαζεν ἐν τῇ αἰθούσῃ, ὑπὸ τοὺς μικροὺς δακτύλους τῆς Ἀνθῆς. Ἡ νεκρὰ ἐφαίνετο λησμονηθεῖσα . . . ἐπέκειτο ὁ δεύτερος γάμος τοῦ συζύγου της.

Εἰς τὴν σκέψιν ταύτην τοῦ Παύλου ἡ εἰκὼν τῷ ἐφάνη μειδιάσασα πικρότατα. Ἀλλά . . . . δὲν εἶχεν ἄδικον ὁ καϋμένος ὁ πατέρας. Νέος ἀκόμη, μόλις τεσσαρακοντούτης, συμπαθής, ζωηρός, κατὰ δέκα ἔτη φαινόμενος μικρότερος, ἐν τῇ ἀκμῇ λαμπροῦ σταδίου, ἄδικον ἦτο νὰ μείνῃ καταδικασμένος αἰωνίως εἰς βίον χηρείας. Καὶ θὰ ἐνέμενεν ἴσως εἰς τοιαύτην ἀπόφασιν, καθ' ὁλοκληρίαν ἀφωσιωμένος εἰς τὰ δύο του τέκνα· ἀλλ' ἡ Ἑρμινία Ζιβρᾶ, ὑπὲρ τῆς ὁποίας ἐκλονίσθη καὶ συνέλαβεν ἐπὶ τέλους τὴν ἐναντίαν ἀπόφασιν, ἦτο τόσον πολύτιμος ὕπαρξις, τόσον ὡραία κόρη, τόσον σπάνιος χαρακτήρ! Ἐν τῷ ἔρωτί του ἐνόμιζεν ὅτι ἔγκλημα θὰ ἦτο νὰ ἀποστερήσῃ ἑαυτὸν ἀνεκτιμήτου συζύγου — ὡς τῷ ἔλεγε πρὸ μικροῦ — καὶ τὰ τέκνα του νέας μητρικῆς ἀγάπης καὶ περιθάλψεως. Μάλιστα εἶχε βραδύνει πολὺ καὶ ἦτο πλέον καιρός . . . . Εἶνε ἀληθὲς ὅτι ὁ υἱός του ἦτο ἤδη μεγάλος, εἰκοσαετής, τελειόφοιτος, προώρως ἀνεπτυγμένος, ἐν ὥρᾳ γάμου τέλος πάντων καὶ αὐτός. Ἀλλ' ἔπταιον οἱ γονεῖς του, οἱ ὁποῖοι ἔσπευσαν νά τον νυμφεύσωσι μικρόν, πολὺ μικρόν, καὶ ἡ τύχη ἡ σκληρά, ἥτις συνήργησε νὰ ἐπέλθῃ οὕτω παράδοξον ἀποτέλεσμα: Νεώτερος σχεδὸν τοῦ υἱοῦ του ὁ πατήρ, αὐτὸς νὰ ἔχῃ ἀνάγκην γάμου, καθ' ἣν ὥραν ἔπρεπε νὰ φροντίσῃ περὶ τοῦ γάμου τοῦ υἱοῦ του. Νὰ ἔχῃ ἀνάγκην ... καὶ τί εἴδους ἀνάγκην; μία νύμφη καλή, δὲν θ' ἀντικαθίστα ἆρά γε παρ' αὐτῷ τὴν σύζυγον; Ἆ, ὄχι, ἡ καρδία ἔπαλλε μετὰ νεανικοῦ σφρίγους ὑπὸ τὰ εὐρέα στήθη τοῦ ἀνδρός, καὶ ἔπαλλεν ἐξ ἔρωτος! . .

Ταῦτα ἀνέστρεφεν ἐπιμόνως ὁ Παῦλος, βιαζόμενος νὰ δικαιολογήσῃ τὸν πατέρα του καὶ νὰ ἡδύνῃ τὸ πικρὸν τῆς μητρός του μειδίαμα. Ἀλλ' ὅταν ἐπήρχετο ἡ σκέψις ποίαν ἠγάπησεν ὁ πατήρ του καὶ ποίαν θὰ ἐνυμφεύετο, νέφος ἐκάλυπτε τὴν διάνοιάν του. Τὴν Ἑρμινίαν! . . ἆ, ἦτο πολὺ σκληρὰ ἡ τύχη, ἡ ἐξωθοῦσα πρὸς σκοτεινὸν μέλλον τὸν βίον του! Ἠσθάνετο ἑαυτὸν συντετριμμένον ὑπὸ τὸ βάρος τόσον μεγάλης συμφορᾶς. Δὲν ἤξευρε τί νὰ εἴπῃ, τί νὰ πράξῃ, τί νὰ σκεφθῇ. Ηὔχετο νὰ ἠγάπα ὀλιγώτερον τὸν πατέρα του, ἢ τοὐλάχιστον τὴν Ἑρμινίαν· ἀλλ' ἀτυχῶς ἠγάπα καὶ τοὺς δύο πολύ, παραπολύ, ὅπως συνείθιζε ν' ἀγαπᾷ.

Ἐν τῇ ἀμηχανίᾳ του ἠτένιζε τὴν εἰκόνα τῆς μητρός του, ὡσεὶ ζητῶν ὁδηγίαν καὶ φώτισιν... Μεθ' ὅλην του τὴν ἀνάπτυξιν, ἐν ᾧ τόρα ἠπίστει περὶ ὅλων, δὲν ἐδυνήθη ἐν τούτοις ποτὲ νὰ ἐκριζώσῃ μίαν πρόληψιν, μίαν πίστιν: Πληγεὶς διὰ τοῦ θανάτου της ἐν τρυφερᾷ ἡλικίᾳ, πρὶν τὸν καταλάβῃ ὁ σκεπτικισμός, ἐξηκολούθει πιστεύων ἐγκαρδίως ὅτι ἡ μήτηρ του ἔζη μετὰ τῶν Ἀγγέλων καὶ ὅτι τὸν ἐπέβλεπεν ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ. Ἡ μνήμη της μόνη τὸν συνέδεε μετὰ τοῦ μεταφυσικοῦ καὶ τῆς αἰωνιότητος. Ἀπετείνετο πρὸς αὐτήν, ὡς νά την εἶχεν ἐνώπιόν του, ὡς νά τον ἤκουεν. Ἡ μικρὰ προσωπογραφία, ἣν ἐφύλασσε μετὰ θρησκευτικῆς εὐλαβείας, ἤλλαζε πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν του ἔκφρασιν, ὡσεὶ ζῶσα, εἰς πάσας τὰς σοβαράς του περιστάσεις. Σήμερον ἀνεγίνωσκεν ἐπ' αὐτῆς τρόμον καὶ ἀπόγνωσιν. Ἆ, πόσον θὰ ἔπασχεν ἡ καλή του μήτηρ, ἐτάζουσα τὰ βάθη τῆς καρδίας του καὶ τοῦ λογισμοῦ του! Ἐν ᾧ τὴν ἔβλεπε, τὴν ἔβλεπεν, οἱ ὀφθαλμοί του ἐθολοῦντο ὑπὸ νέων δακρύων καὶ δὲν ἠδύνατο νά την βλέπῃ πλέον... Μίαν φορὰν ἔκυψε καὶ ἐπέθηκεν ἐπ' αὐτῆς τὰ χείλη . . .

Ἐκ τῆς θλιβερᾶς του ἐκστάσεως τὸν ἐξήγειρεν εἷς κτύπος εἰς τὴν θύραν.

« Ποῖος εἶνε; » ἠρώτησεν ἐνδυναμώνων εἰς ὕφος ἀτάραχον τὴν φωνήν του.

« Μέσα εἶσαι, Παῦλε; »

Μὲ τὴν φαιδρὰν ἐπιφώνησιν ἠνοίχθη ἡ θύρα καὶ εἰσώρμησεν ἐντὸς τοῦ δωματίου θορυβωδῶς ἓν κοράσιον εὔθυμον, φιλόγελων, ὡσεὶ ἑνδεκαετές.

«Σ' εἶσαι, Ἀνθή;» εἶπεν ὁ Παῦλος, καταληφθεὶς οὕτως ἀπροόπτως καὶ προσπαθῶν νὰ κρύψῃ τὴν εἰκόνα καὶ τὴν συγκίνησίν του.

« Ναί, ἐγὼ 'μαι· δὲν μὲ βλέπεις; Στάσου νὰ κλείσω τὴν πόρτα . . . Μπᾶ! καλὲ τὴν εἰκόνα τῆς μαμᾶς κρύβεις αὐτοῦ; Γιὰ νά την ἰδῶ κ' ἐγὼ μιὰ στιγμή... Καϋμένη μαμμᾶ, κρῖμα νὰ μὴ ζῇς νὰ βλέπῃς πόσο σοῦ 'μοιάζει ὁ Παυλάκης. Ἐγὼ 'μοιάζω τοῦ μπαμπᾶ μου· ἀλήθεια δὲν 'μοιάζω τοῦ μπαμπᾶ μου; Καλὲ τί; δὲν μοῦ μιλεῖς λοιπόν; Μπᾶ, μπα! Παῦλε, κλαῖς; τί ἔχεις;

— Ὄχι, δά, δὲν κλαίω, ποιὸς τὸ εἶπε! » ἀπήντησεν ὁ Παῦλος γελῶν βεβιασμένως, παρὰ τοὺς ὑγροὺς του ὀφθαλμούς.

« Ἆ, κλαῖς! κλαῖς! δὲν με γελᾷς ἐμένα, Παῦλε. Νά, ἐγὼ δὲν βλέπω κόκκινα τὰ μάτια σου; Ἆ, κύριε, κάμνεις πολὺ ἄσχημα νὰ κλαῖς! Νά, αὐτὰ εἶνε δάκρυα, δὲν εἶνε δάκρυα; Πάω, τρέχω νά το 'πῶ τοῦ μπαμπᾶ. »

Καὶ ἐκινήθη νὰ ἐξέλθῃ. Ἀλλ' ἔσπευσεν ὁ

Digitized by Google

Παῦλος καί την ἐκράτησεν ἐκ τοῦ φορέματος. Τὴν ἔσυρε πρὸς ἑαυτὸν καὶ τὴν ἠνάγκασε νὰ καθήσῃ ἐπὶ των γονάτων του. Ἡ παιδίσκη ἐνέδωκε μειδιῶσα· ἐστήριξεν ἐπὶ τοῦ στήθους του μικρὰν χαρίεσσαν κεφαλήν, ἡμιέκλεισε τοὺς ὀφθαλμούς, κατὰ τὴν συνήθειάν της, καὶ μὲ κλαυθμηρὰν φωνήν, χαμηλοῦ βαρέως τόνου, ὡσεὶ ἀνδρικοῦ, ἠρώτησεν τὸν ἀδελφόν της ;

« Γιατί λοιπὸν κλαῖς, κακέ ;

— Κλαίω... ἀλήθεια τὸ λές ; Κ' ἐγὼ δέν το κατάλαβα . . . φαίνεται ποῦ θυμήθηκα τὴ μητέρα . . .

— Ἆ, ἡ καϋμένη... Ἐγὼ δέν την ἐγνώρισα καθόλου, εἰδεμὴ φαντάσου κ' ἐγὼ πόσο συχνὰ ποῦ θἄκλαιγα... Ἀλλὰ δὲν ἐδιάλεξες καλὴ μέρα γιὰ κλάμματα... Ἔλα, πῶς μὲ σφίγγεις ἔτσι : Ἄφησέ με, θέλω νὰ πάω νὰ βρῶ τὸ μπαμπᾶ, νά του 'πῶ πῶς κλαῖς.

— Μὴν τού το 'πῇς, γιατί θά με μαλλώσῃ

— Αὐτὸ θέλω κ'ἐγώ· νά σε μαλλώσῃ, νὰ μήν το ξανακάνῃς ἄλλη φορά.

— Καὶ τί σε μέλει σένα ;

— Μὲ μέλει, λέει ! Ἀμ σάν σε βλέπω σένα νὰ κλαῖς, μοὔρχεται καὶ μένα νὰ κλάψω. »

Ὁ Παῦλος ἀπήντησε διὰ φιλήματος, μεθ' ὃ ἔστη παρατηρῶν τὸ κοράσιον. Ὑπῆρχον συχναὶ αἱ τοιαῦται στιγμαί, καθ' ἃς ἡ μετὰ τοῦ πατρὸς ὁμοιότης τῆς ἀδελφῆς του τῷ ἀπεκαλύπτετο τόσῳ καταπληκτική, ὥστε ἔμενε πρὸ αὐτῆς ἐν θαυμασμῷ. Εἶχε τὴν κανονικότητα τῶν χαρακτηριστικῶν του, τὴν θυσσανώδη του κόμην, τοὺς μαύρους ἐκφραστικοὺς ὀφθαλμούς του· ἀλλὰ πρὸ πάντων τὰ κινήματά του ὅλα, τὴν αἰώνιον φαιδρότητα, τὴν στιγμιαίαν περιπάθειαν, τὴν φλύαρον διάθεσιν, ἓν πνεῦμ' ἀνήσυχον, ζωηρόν, ἀεικίνητον, ἀπερίσκεπτον ἐν πολλοῖς, ἀλλὰ καὶ ἕτοιμον. Ὁ ἀδελφὸς καὶ ἀδελφὴ ἦσαν δύο ἀντίθετοι χαρακτῆρες, ὡς ὁ πατὴρ καὶ ἡ μήτηρ των.

Ἡ καϋμένη ἡ Ἀνθή, τί καλὸ κορίτσι ! Ἀληθῶς εἶχε στιγμὰς δυστροπίας, ἐλαφρότητος, ἐφ' αἷς παρεπονεῖτο ἐνίοτε ἀπελπιστικώτατα ἡ κυρία Ἔλλιοτ, ἡ διάδοχος τῆς mamzelle Goron· ἀλλὰ κατὰ βάθος εἶχεν ἀγαθήν, πολὺ ἀγαθὴν καρδίαν. Μεθ' ὅσης εὐκολίας ἐδύνατο νὰ προδώσῃ εἰς τὸν πατέρα της τοῦ Παύλου τὴν θλίψιν, μετὰ τῆς αὐτῆς ἐδύνατο νὰ ἐκραγῇ εἰς θρήνους, ἐὰν τὸν ἔβλεπε κλαίοντα. Καὶ τί ὡραῖα ποῦ ἔκλαιεν ! ἠρέσκετο κανεὶς εἰς τὸν θορυβώδη καὶ ἄνευ πολλῶν δακρύων κλαυθμὸν τοῦ παιδίου αὐτοῦ, ὅπως εἰς ἄλλου τὸν γέλωτα. Ἡ ῥίς του πρὸ πάντων συμπτυσσομένη προσελάμβανε τόσον συμπαθὲς σχῆμα !

Τοῦτο ἐνθυμεῖτο τόρα ὁ Παῦλος, θωπεύων ὁλοὲν τὴν μαύρην κόμην καὶ ἀτενίζων τὸ πρόσωπον τῆς ἀδελφῆς του, ἐν ᾧ αὐτὴ ἀνεσκάλιζε τὰ ἐπὶ τοῦ γραφείου ἀντικείμενα, φυλλομετροῦσα βιβλία, δοκιμάζουσα τὰς γραφίδας, κρούουσα τὸν κωδωνίσκον, παίζουσα μετὰ τῶν ποικίλων κομψοτεχνημάτων, ἐγγίζουσα καὶ μετατοπίζουσα τὰ πάντα.

« Χαλκομανίες γυρεύω, δὲν ἔχεις χαλκομανίες ;» ἔλεγε διερευνῶσα χαρτοφυλάκια καὶ συρτάρια. Διὰ νὰ φθάσῃ ἓν κυτίον ἀποτεθειμένον ἐπὶ τῆς ἄλλης ἄκρας, ἀνηγέρθη καὶ ἐπάτησεν ἐπὶ τῶν γονάτων τοῦ Παύλου ἐν πάσῃ ἀφελείᾳ.

« Στάσου, τί θέλεις ; Ἐκεῖνο τὸ κουτάκι ; πέ μού το νὰ σού το δώσω !

— Ναί· τί ὡραῖο ποῦ εἶνε! Χαλκομανίες ἔχεις μέσα ;

— Ὄχι, σοῦ εἶπα· χαλκομανίες δὲν ἔχω πουθενά. Ἂν θέλῃς, σοῦ χαρίζω τὸ κουτάκι.

— Μοῦ το χαρίζεις ἀλήθεια ; Ἆ, τί καλά... Ἀλλά, βλέπω, σὺ θέλεις νά με καλοπιάσῃς γιὰ νά μην 'πῶ τίποτα τοῦ πατέρα... Ἆ, ὄχι κύριε, δέν σου κάνω τὴ χάρι ! Θά του 'πῶ πῶς ἔκλαιγες πρὸ ὀλίγου, καὶ σὲ προειδοποιῶ ! Γιὰ νά σε ἰδῶ τόρα... Ἆ, ὄχι, δὲν κλαῖς πειά ! ἔλα, ἔλα... σοῦ ὑπόσχομαι ὅτι δὲν θά του 'πῶ τίποτα . . . τίποτα . . . »

Καὶ ἔλεγε ταῦτα ἐν πάσῃ φαιδρότητι, ἀνακαθήσασα πάλιν καὶ ἀνατρέπουσα ἀνοικτὸν τὸ μικρὸν κυτίον ἐφ' ἑνὸς δισκαρίου, ἐφ' οὗ κατέπεσαν, ἀντηχήσαντα μεταλλικῶς, ὅλα τὰ ἐμπεριεχόμενα ῥωπικά, ἓν δακτυλίδιον, δύο-τρεῖς καρφίδες λαιμοδέτου, κομβία παντοειδῆ, μία μολυβδὶς χρυσῆ, καὶ μεταξὺ αὐτῶν ἓν ξηρὸν ἄνθος. Τὸ κυτίον ἤρεσεν εἰς τὴν μικρὰν ὑπερβαλλόντως. Ἐπὶ τῶν μελανῶν αὐτοῦ πλευρῶν εἰκονίζετο διὰ ποικιλοχρόων μαργαριτοστράκων ἡμιαναγλύφων σκηναὶ κινεζικοῦ βίου· ἐπὶ δὲ τοῦ ἀχυροχρόου καλύμματος ἐφέρετο ἐζωγραφημένη ζωηρότατα φανταστικὴ ἀνθοδέσμη, ἐπίσης κινεζική. Ἀφ' οὗ τὸ ἐκένωσε καθ' ὁλοκληρίαν, τὸ ἔκλεισε, τὸ ἔθηκεν ὑπὸ μάλης θριαμβευτικῶς, ἀπεσπάσθη τῶν ἀγκαλῶν τοῦ ἀδελφοῦ της καὶ ὥρμησε νὰ ἐξέλθῃ μετὰ χαρᾶς, χωρὶς νὰ προφέρῃ οὔτε λέξιν εὐχαριστίας.

« Ἀχάριστη ! μοῦ ἔκανες ἐδῶ μέσα τὸν κόσμο ἄνω-κάτω, μοῦ 'πῆρες τὸ κουτάκι μου, μοῦ 'λέρωσες τὸ πανταλόνι μου, καὶ οὔτε ἕνα *εὐχαριστῶ* δὲν μου λές.

— Ἆ, ναί, μὲ συγχωρεῖς ! »

Ἡ Ἀνθὴ ἐπέστρεψεν· ἠσπάσθη τὸν ἀδελφόν της, ἔκαμεν ὅτι θὰ τινάξῃ τὴν περισκελίδα του, τὴν ὁποίαν εἶχε σκονίσει μὲ τὰ ὑποδημάτιά της, καὶ ἐξῆλθεν ἤδη μετὰ μεγαλητέρας ταχύτητος.

Ὁ Παῦλος ἤρχισε ταξιθετῶν βραδὺς καὶ σκεπτικὸς τὰ ἐπὶ τοῦ γραφείου του ἀντικείμενα. Ἐντὸς τοῦ δισκαρίου, ἐφ' οὗ ἡ Ἀνθὴ ἀνέτρεψε τὸ κυτίον, ἀφῆκεν ἀτημελῶς πάντα τἆλλα, ἐκτὸς τοῦ ξηροῦ ἐκείνου ἄνθους. Ἦτο μία ἐρυθρὰ ἀνεμώνη μὲ ὀλίγα πράσινα φυλλάρια, κάλλιστα

Digitized by Google

διατηρουμένη, τὴν ὁποίαν ἀνέλαβεν ὁ νέος μετὰ πάσης εὐλαβείας καὶ την ἐνέκλεισε μεταξὺ δύο σελίδων τοῦ ἠγαπημένου του βιβλίου—ἑνὸς χρυσοδεμένου *Ἰβανόη*.

Καὶ ἀνεπόλησε τὴν ἱστορίαν τοῦ ἄνθους ἐκείνου, τόσον θλιβερὰν ἱστορίαν!..Ἇ, ὁποῖον δυστυχὲς αἴσθημα ἀντεπροσώπευε τὸ ἐξηραμένον ἐκεῖνο ἀναμνηστικόν! Ἐβασανίσθη ὑπὸ τῆς ἰδέας ἂν εἶχε τὸ δικαίωμα νά το φυλάξῃ καὶ νά το ἀσπασθῇ· ἀλλὰ τόρα ἡ πρᾶξις τῷ ἐφαίνετο πολὺ τολμηρά. Ἡτοιμάζετο ν' ἀνοίξῃ πάλιν τὸ βιβλίον καὶ νὰ τρίψῃ τὸ ἄνθος εἰς κόνιν μεταξὺ τῶν δακτύλων του, ὅπως θὰ συνέτριβεν ἐν τῇ καρδίᾳ του τὸν ἔρωτα, τὸν ὁποῖον δὲν ἐδύνατο πλέον νὰ ἐγκλείῃ... Ἀλλ' ὁ δισταγμός του ὑπῆρξε πολὺς καὶ μακρός...

Καθ' ἣν στιγμὴν ἤγγιζε τέλος τὸ βιβλίον μετ' ἀποφάσεώς τινος, ἠνοίχθη ἠρέμα ἡ θύρα καὶ ἐνεφανίσθη ὁ πατήρ του. Εἰς τὴν εἴσοδόν του ὁ Παῦλος ἐταράχθη τόσον, ὥστε, ὡς ἐὰν ἐφοβεῖτο μή τον προδώσῃ ἡ ἀνεμώνη, ἐξεσφενδόνησε τὸν ταλαίπωρον Ἰβανόην, ὅσον ἐδύνατο μακράν του.

Ὁ πατήρ του . . . κομψός, μὲ ὑψηλὸν πῖλον, μὲ ὀξὺ ὑπογένειον, μὲ βραχὺ φαιὸν ἐπανωφόριον, μὲ βαθέα κίτρινα χειρόκτια. Τὸν περιέμενον ἤδη ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ διὰ τὸ μάθημα τῆς 5—6 μ. μ. οἱ φοιτηταί, οἵτινες — οἱ κομψότεροι τοὐλάχιστον μεταξὺ αὐτῶν — τὸν εἶχον ὡς ὑπόδειγμα ἐπιστήμης συγχρόνως καὶ συρμοῦ, ἀγοράζοντες τὰ βιβλία τὰ ὁποῖα συνίστα ἢ ἐξέδιδεν, ἀλλὰ καὶ τοὺς λαιμοδέτας, τοὺς ὁποίους ἔβλεπον προτιμωμένους ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ των. Ἦχει ἡ πέμπτη, ἀλλ' ὁ κ. Ἀνδρεάδης δὲν ἐβιάζετο, οὔτε παρὰ τὴν συνήθειάν του ἐμειδία. Ἡ ἔκτακτος αὕτη σοβαρότης ἔκαμε τὸν Παῦλον νὰ ὑποθέσῃ μήπως τὸν ἐπρόδωσεν ἡ Ἀνθή. Ἡ δ' ἐπακολουθήσασα ὁμιλία τοῦ πατρός του τὸν ἐστήριξεν εἰς τὴν ὑπόθεσιν ταύτην. Ἐκεῖνα τὰ συχνά: μήπως δυσηρεστήθης... ἐὰν παραπονεῖσαι... 'πέ μου τέλος πάντων τί θέλεις . . . ἡ μητέρα σου θὰ ἦνε εὐχαριστημένη... ἐγὼ ἐξεπλήρωσα ἐπιθυμίαν, τὴν ὁποίαν μοῦ ἐξέφρασες τοσάκις... ἐγὼ ἐνεργῶ πρὸς τὸ καλόν σου καὶ εἶνε ἀνεξήγητος ἡ λύπη σου,—ὅλοι οὗτοι οἱ ὑπαινιγμοὶ καὶ ἄλλοι, οἱ παρεντιθέμενοι εἰς τὴν μακρὰν περὶ τοῦ γάμου του ὁμιλίαν, τὴν ὁποίαν ἐπέμενεν ἀναμασσῶν ἐν οὕτως ἀκαταλλήλῳ ὥρᾳ, κατεβασάνιζον καὶ ἐτάρασσον τὸν υἱόν.

« Ἐγὼ παρεπονέθηκα; ἐγὼ ἐλυπήθηκα; » ἀνέκραξεν οἱονεὶ ἔκπληκτος οὗτος. « Ποῖος σᾶς εἶπεν ὅτι ἡ εὐτυχία σας δὲν εἶνε καὶ ἰδική μου εὐτυχία;

— Δὲν ἠξεύρω. παιδί μου, εἰμπορεῖς νὰ 'πῇς ὅ τι θέλεις » συνεπέρανεν εἰς τὸ τέλος ὁ κ. Ἀνδρεάδης. «Ἀλλ' ἂν ἔχω τὴν ἰδέαν ὅτι δὲν ὑπεδέχθης καλῶς τὴν εἴδησιν, ἐὰν φοβοῦμαι μήπως ἡ κατάφασίς σου ἦτο βεβιασμένη, ἐὰν τρέμω μήπως δεσμεύω τόρα τὸ μέλλον σου καὶ τὴν εὐτυχίαν σου· δέν μου ἐπιτρέπεις νὰ ἐλαφρύνω τὴν συνείδησίν μου μὲ μίαν διακήρυξιν, τὴν ὁποίαν εἶχα μάλιστα χρέος νά σου κάμω ἐξ ἀρχῆς: Εἶσαι ἐλεύθερος, παιδί μου, νὰ κάμῃς ὅπως σκέπτεσαι καλλίτερα· ὁ πατέρας σου ἔχει πεποίθησιν σὲ σένα καὶ δὲν ἐννοεῖ ν' ἀντισταθῇ εἰς τὸ ἑξῆς εἰς καμμίαν σου ἀπόφασιν, ἀπολύτως. Ἂν τὸν γάμον μου νομίζῃς κώλυμα τοῦ ἰδικοῦ σου, σοῦ ἀναγγέλλω καθαρὰ ὅτι ἔχεις, παιδί μου, τὴν συγκατάθεσιν καὶ τὴν εὐχήν μου, νὰ νυμφευθῇς καὶ σὺ ὅποτε θέλεις καὶ ὅποιαν ἀγαπᾷς! »

Ὁ Παῦλος ἀνεσκίρτησεν εἰς τὸ ἄκουσμα. Ἇ, αὐτὸ ἦτο ἴσα ἴσα, ὅτι δὲν ἠδύνατο νὰ νυμφευθῇ ἐκείνην, τὴν ὁποίαν ἀγαπᾷ!.. Καὶ ἐν ᾧ παρὰ τὸ πλαστὸν μειδίαμα, δι' οὗ ἀπήντησεν καθησυχαστικῶς πρὸς τὸν πατέρα του, ἐσπαράσσετο βαθύτατα ἡ καρδία του, ἐκεῖνος ἐξήρχετο τοῦ δωματίου μετὰ νεανικῆς εὐκινησίας, ζωηρός, εὐτυχής, μὲ συνείδησιν ἐλαφράν, οἵαν τῷ περιεποίει ἡ διακήρυξίς του.

Μετ' ὀλίγον, ὅταν ἐξήρχετο νὰ ζητήσῃ ὀλίγην ἀναψυχὴν εἰς περίπατον καὶ ὁ Παῦλος, διαβαίνων τὸν διάδρομον, ἤκουσε παρὰ τὸ δωμάτιον τῆς ἀδελφῆς του λυγμούς. Ὤθησε τὴν θύραν ἐν ἀπορίᾳ καὶ εἶδεν...Ἐστηριγμένη ἐπὶ τοῦ ἐλαφρῶς ῥοδοχρόου τοίχου ἡ μικρὰ Ἀνθὴ ἐν στάσει ἀπογνώσεως παιδικῆς, προστρίβουσα τοὺς ὀφθαλμοὺς μὲ ἀμφοτέρας τὰς πυγμάς, ὡς ἐὰν ἤθελε νά τους ἐξορύξῃ, ἔκλαιεν ἀπαρηγόρητα. Παρ' αὐτήν, ἐγκαταλελειμένον ἐπὶ τοῦ δαπέδου, παρέκειτο ἀνοικτὸν καὶ ὄρθιον τὸ μικρόν της κυτίον... Εἰς τὸ θέαμα τοῦτο ὁ Παῦλος ἔμεινεν ἔκπληκτος.

«Ἀνθή!» ἀνέκραξε πλησιάζων· «γιατὶ κλαῖς; τί ἔπαθες;.. Κυρία Ἔλλιοτ! ποῦ εἶνε ἡ κυρία Ἔλλιοτ;.. Τί ἔχεις, παιδί μου; 'πέ μου!..»

Καὶ κατεβίβασε μετὰ κόπου τὰς πυγμὰς ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν της, ὀφθαλμῶν καταβρέκτων, ἐρυθρῶν ἐκ τῆς τριβῆς, κλειομένων ἐπιμόνως, ὡς ἐὰν ἔτρεμεν ἐκ βαρείας τύψεως ἡ μικρὰ ν' ἀτενίσῃ τὸν ἀδελφόν της. Ἀλλ' ἀπήντησεν εἰς τὰς ἐρωτήσεις του, ἐπαυξάνουσα τοὺς θρήνους καὶ μὲ φωνὴν διακεκομμένην:

« Χῖ, χῖ, χῖ! Τὸ εἶπα τοῦ μπαμπᾶ . . . πῶς ἔκλαιγες! »

Ἕπεται συνέχεια

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ.

Digitized by Google

ΟΥΡΑΝΙΑ

ὑπὸ Καμίλλου Φλαμμαριὸν

Συνέχεια, ἴδε σ. 40

Ἀλλὰ δὲν εἶνε τοῦτο μόνον. Ἡ ἀνακαίνισις αὕτη ἀρχαίας ἐπιστήμης θὰ ἐχρησίμευεν μικρὸν εἰς τὴν γενικὴν τῆς ἀνθρωπότητος πρόοδον, ἂν αἱ ἀναπτύσσουσαι τὸ πνεῦμα ὑψηλαὶ αὗται γνώσεις, αἱ φωτίζουσαι τὴν ψυχήν, καὶ ἀπαλλάσσουσαι αὐτὴν τῶν κοινωνικῶν μετριοτήτων, ἤθελον μένει περιωρισμέναι ἐν τῷ στενῷ κύκλῳ τῶν ἐκ ἐπαγγέλματος ἀστρονόμων. Ἀλλὰ καὶ ἡ ἐποχὴ αὕτη θὰ παρέλθῃ ἐπίσης. Τὸ μόδιον δέον ν' ἀνατραπῇ. Δέον νὰ λάβωσι τὸν λύχνον εἰς τὴν χεῖρα, ν' αὐξήσωσι τὸ φῶς του, νὰ φέρωσιν αὐτὸν εἰς τὰς δημοσίας πλατείας, εἰς τὰς πολυανθρώπους ὁδούς, ἄχρι τῶν ἐσχατιῶν. Πάντες εἶναι κεκλημένοι ἵνα δεχθῶσι τὸ φῶς· πάντες ποθοῦσιν αὐτὸ θερμῶς, καὶ ἰδίως οἱ ἔσχατοι, οἱ ἀπόκληροι τῆς τύχης, διότι οὗτοι σκέπτονται περισσότερον· οὗτοι ποθοῦσιν ἀπλήστως τὴν ἐπιστήμην, ἐνῷ οἱ ὄλβιοι τοῦ αἰῶνος οὐδὲν κἂν σκέπτονται περὶ τῆς ἀμαθείας των καὶ ὑπερηφανεύονται σχεδὸν δι' αὐτήν. Ναί· τὸ φῶς τῆς Ἀστρονομίας πρέπει νὰ χυθῇ ἐπὶ τοῦ κόσμου, πρέπει νὰ εἰσδύσῃ ἄχρι τῶν τελευταίων τάξεων τῶν λαῶν, νὰ φωτίσῃ τὰς συνειδήσεις, ν' ἀνυψώσῃ τὰς καρδίας· αὕτη δ' εἶνε ἡ ὡραιοτέρα αὐτοῦ ἀποστολή, ἡ εὐεργεσία του.

Ε΄.

Ταῦτα εἶπεν ἡ οὐρανία μου ὁδηγός. Τὸ πρόσωπον αὐτῆς ἦτο ὡραῖον, ὡς ἡ ἡμέρα· οἱ ὀφθαλμοί της ἐσκόρπιζον φωτεινὴν λάμψιν· ἡ φωνή της ὡμοίαζε πρὸς θείαν μουσικήν. Ἔβλεπον τοὺς κόσμους στρεφομένους περὶ ἡμᾶς ἐν τῷ διαστήματι, καὶ ᾐσθανόμην ὅτι ἄπειρος ἁρμονία διευθύνει τὴν φύσιν.

« Νῦν . . . . μοὶ εἶπεν ἡ Οὐρανία, δακτυλοδεικτοῦσά μοι τὴν θέσιν ὅπου εἶχεν ἐξαφανισθῇ ὁ τοῦ ἡμετέρου πλανητικοῦ συστήματος ἥλιος.... νῦν, ἂς ἐπανέλθωμεν εἰς τὴν Γῆν. Ἀλλὰ παρατήρησον ἔτι. Ἐνόησες ὅτι τὸ διαστημα εἶνε ἄπειρον. Τώρα θὰ ἐνοήσῃς ὅτι καὶ ὁ χρόνος εἶνε αἰώνιος. »

Διήλθομεν τοὺς ἀστερισμούς, ἐπανερχόμενοι εἰς τὸ ἡλιακὸν σύστημα. Εἶδον πράγματι ἀναφανέντα τὸν ἥλιον ὑπὸ μορφὴν μικροῦ ἀστέρος.

« Νῦν, μοὶ εἶπε, θὰ σοὶ παρέξω, ἐπὶ στιγμήν, ἂν οὐχὶ τὴν θέαν, τοὐλάχιστον τὴν ἀγγελικὴν ὀπτασίαν. Ἡ ψυχή σου θὰ αἰσθανθῇ τοὺς αἰθερίους παλμοὺς τοὺς ἀποτελοῦντας τὸ φῶς καὶ θὰ μάθῃ πῶς ἡ ἱστορία ἑκάστου κόσμου εἶνε αἰωνία ἐν τῷ Θεῷ. Τὸ βλέπειν εἶναι γινώσκειν, Ἰδέ !

Καθὼς τὸ μικροσκόπιον δεικνύει ἡμῖν τὸν μύρμηκα εἰς μέγεθος ἐλέφαντος καὶ εἰσδῦον ἄχρι τῶν ἀπείρως μικρῶν κατορθοῖ νὰ καθιστᾷ ὁρατὸν τὸ ἀόρατον, οὕτως — εἰς τὴν διαταγὴν τῆς Μούσης — ἡ ὅρασίς μου ἐκτήσατο ἀμέσως ἰσχὺν ἀπροσδόκητον ἀντιλήψεως, καὶ διέκρινεν ἐν τῷ διαστήματι, παρὰ τὸν ἐκλείψαντα ἥλιον, τὴν Γῆν γενομένην ἀπὸ ἀόρατον ὁρατήν.

Ἀνεγνώρισα αὐτὴν καὶ καθ' ὅσον τὴν παρετήρουν, ὁ δίσκος της ἐμεγεθύνετο, ὡς σελήνη ὀλίγας πρὸ τῆς πανσελήνου ἡμέρας. Μετ' οὐ πολύ, ἠδυνήθην νὰ διακρίνω ἐν τῷ μεγεθυνομένῳ ἐκείνῳ δίσκῳ, τὰς ὡραιοτέρας γεωγραφικὰς ἀπόψεις, τὴν χιονώδη κηλῖδα τοῦ βορείου πόλου, τὰς περιμέτρους τῆς τε Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀσίας, τὴν Βόρειον θάλασσαν, τὸν Ἀτλαντικόν, τὴν Μεσόγειον. Ὅσον περισσότερον ἠτένιζον, τόσον καλλίτερον ἔβλεπον. Αἱ λεπτομέρειαι διεκρίνοντο ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον· ὡσανεὶ μετέβαλλον βαθμηδὸν μικροτηλεσκοπικοὺς φακούς, ἀνεγνώρισα τὸ γεωγραφικὸν σχῆμα τῆς Γαλλίας· ἀλλ' αὕτη μοῦ ἐφάνη ὅλως πρασίνη, ἀπὸ τοῦ Ῥήνου ἄχρι τοῦ Ὠκεανοῦ, καὶ ἀπὸ τῆς Μάγχης ἄχρι τῆς Μεσογείου, ὡσανεὶ ἐκαλύπτετο ὑπὸ ἐκκεταμένου δάσους. Ἐν τούτοις, κατώρθωσα νὰ διακρίνω βαθμηδὸν καὶ τὰς ἐσχάτας λεπτομερείας, διότι αἱ Ἄλπεις, τὰ Πυρηναῖα, ὁ Ῥῆνος, ὁ Ῥοδανός, ὁ Λείγηρ, ἀνεγνωρίζοντο εὐκόλως.

« Πρόσεξον καλῶς » μοὶ εἶπεν ἡ ὁδηγός μου.

Καὶ τοὺς λόγους τούτους ἀπαγγέλλουσα, ἔθετο ἐπὶ τοῦ μετώπου μου τὴν ἄκραν τῶν μακρῶν δακτύλων της, ὡσανεὶ ἤθελε νὰ μαγνητίσῃ τὸν ἐγκέφαλόν μου καὶ νὰ δώσῃ εἰς τὰς ἀντιληπτικάς μου δυνάμεις μείζονα ἔτι ἰσχύν.

Τότε ἐξηκρίβωσα προσεκτικώτερον ἔτι τὰς λεπτομερείας τοῦ ὁράματος, καὶ εἶδον τὴν ἐπὶ Ἰουλίου Καίσαρος Γαλατίαν. Ἦτο δὲ κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας πολέμου, ὃν ἐνεψύχου ἡ φιλοπατρία τοῦ Βερκιγκεντόριγος.

Ἔβλεπον τὰ θεάματα ταῦτα ἐκ τῶν ἄνω, ὡς βλέπομεν τὰς χώρας τῆς σελήνης διὰ τοῦ τηλεσκοπίου, ὡς βλέπομεν χώραν τινὰ ἀπὸ τοῦ σκαφιδίου ἀεροστάτου· ἀλλ' ἀνεγνώρισα τὴν Γαλατίαν, τὴν Ὠβέρνην, τὴν Γεργοβίαν, τὸ Πουὺ-δὲ-Δώμ, τὰ ἐσβεσμένα ἠφαίστεια, καὶ ὁ νοῦς μου ἀνεπαρέστησεν εὐκόλως τὴν γαλατικὴν σκηνήν, ἧς περιληπτικὴ μόνον εἰκὼν ἔφθανεν ἄχρις ἐμοῦ.

«Εἴμεθα εἰς τοιαύτην ἀπὸ τῆς Γῆς ἀπόστασιν, μοὶ εἶπεν ἡ Οὐρανία, ὥστε τὸ φῶς ὅπως φθάσῃ

Digitized by Google

ἄχρις ἡμῶν ἀπαιτεῖ διήστημα χρόνου ἴσον πρὸς τὰ χωρίζοντα ἡμᾶς ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ Ἰουλίου Καίσαρος ἔτη. Μόνον νῦν δεχόμεθα ἐνταῦθα τὰς φωτεινὰς ἀκτῖνας, αἵτινες ἀνεχώρησαν ἀπὸ τῆς Γῆς κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην. Καὶ ὅμως τὸ φῶς διανύει ἐν τῷ αἰθερίῳ διαστήματι τριακοσίας χιλιάδας χιλιομέτρων ἀνὰ δευτερόλεπτον, εἶναι ταχύ, ταχύτατον· ἀλλὰ δὲν εἶναι ἀκαριαῖον. Οἱ ἐπὶ τῆς Γῆς ἀστρονόμοι, οἱ παρατηροῦντες τοὺς ἐν ᾗ καὶ ἡμεῖς ἀποστάσει κειμένους ἀστέρας, δὲν βλέπουσιν αὐτούς, ὡς ἔχουσι νῦν, ἀλλ' ὡς εἶχον καθ' ἣν στιγμὴν ἀνεχώρησαν ἀπ' αὐτῶν αἱ φωτειναὶ ἀκτῖνες, αἵτινες φθάνουσι νῦν ἐκεῖ, ἤτοι ὡς εἶχον πρὸ δέκα ὀκτὼ αἰώνων καὶ ἐπέκεινα.

« Οὔτε ἀπὸ τῆς Γῆς, προσέθετο, οὔτε ἀπ' οὐδενὸς τοῦ διαστήματος σημείου βλέπει τις τοὺς ἀστέρας ὡς ὑπάρχουσι νῦν, ἀλλ' ὡς ὑπῆρξαν. Εἶνε δέ τις τόσον μᾶλλον ὀπίσω, καθ' ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν ἱστορίαν των, ὅσον μᾶλλον ἀπομεμακρυσμένος εἶνε αὐτῶν.

« Παρατηρεῖτε νῦν μετὰ μεγίστης ἐπιμελείας διὰ τοῦ τηλεσκοπίου ἀστέρας μὴ ὑπάρχοντας πλέον. Καὶ ἐξ αὐτῶν τῶν ἀστέρων ἔτι, οὓς βλέπετε διὰ γυμνοῦ ὀφθαλμοῦ, πολλοὶ δὲν ὑπάρχουν νῦν. Πολλοὶ τῶν νεφελωδῶν, ὧν ἀναλύετε τὴν οὐσίαν διὰ τοῦ φασματοσκοπίου ἐγένοντο ἤδη ἥλιοι. Πολλοὶ τῶν ὡραιοτέρων ὑμῶν ἐρυθρῶν ἀστέρων εἶναι νῦν ἐσβεσμένοι καὶ νεκροί. Προσπελάζοντες αὐτοῖς, δὲν θὰ τοὺς ἐβλέπετε πλέον.

« Τὸ ἐκ πάντων τῶν πληρούντων τὸ ἄπειρον ἡλίων ἀπορρέον φῶς, τὸ φῶς, ὅπερ ἀντανακλῶσιν ἐν τῷ διαστήματι πάντες οἱ ὑπὸ τῶν ἡλίων τούτων φωτιζόμενοι κόσμοι φέρει διὰ τοῦ ἀπείρου οὐρανοῦ τὰς φωτογραφίας πάντων τῶν αἰώνων, πασῶν τῶν ἡμερῶν, πασῶν τῶν στιγμῶν. Παρατηροῦντες ἀστέρα τινά, βλέπετε αὐτὸν τοιοῦτον, οἷος ἦτο καθ' ἣν στιγμὴν ἀνεχώρησεν ἀπ' αὐτοῦ ἡ φωτογραφία, ἣν δέχεσθε καθὼς ἀκούοντες κώδωνά τινα δέχεσθε τὸν ἦχον μετὰ τὴν ἀναχώρησιν αὐτοῦ, καὶ τόσῳ βραδύτερον, ὅσῳ εὑρίσκεσθε πλέον μακράν.

« Ἐκ τούτου προκύπτει ὅτι ἡ ἱστορία πάντων τῶν κόσμων ταξειδεύει νῦν ἐν τῷ διαστήματι, μηδέποτε ἐξαφανιζομένη ὅλως, καὶ ὅτι πάντα τὰ παρελθόντα γεγονότα εἶνε παρόντα καὶ ἀνεξίτηλα ἐν τοῖς κόλποις τοῦ ἀπείρου.

« Ἡ διάρκεια τοῦ παντὸς θὰ εἶνε ἀτέρμων, Ἡ Γῆ θὰ τελειώσῃ, καὶ ἡμέραν τινὰ δὲν θὰ εἶνε ἄλλο τι εἰμὴ τάφος. Ἀλλὰ θὰ ὑπάρξωσι νέοι ἥλιοι καὶ νέαι γαῖαι, νέαι ἀνοίξεις καὶ νέα μειδιάματα, πάντοτε δὲ ἡ ζωὴ θὰ ἀνθῇ ἐν τῷ σύμπαντι ἀπεριόριστος καὶ ἀτέρμων.

« Ἠθέλησα νὰ σοὶ δείξω — εἶπε μετά τινας στιγμὰς διακοπῆς— ἠθέλησα νὰ σοὶ δείξω πῶς ὁ χρόνος εἶναι αἰώνιος. Σὺ ᾐσθάνθης τὸ ἄπειρον τοῦ διαστήματος· ἐννόησας τὸ μέγεθος τοῦ σύμπαντος. Νῦν τὸ οὐράνιον ταξείδιόν σου συνετελέσθη, ἂς προσεγγίσωμεν εἰς τὴν Γῆν καὶ ἐπάνελθε εἰς τὴν πατρίδα σου.

« Καθ' ὅσον ἀφορᾷ εἰς σέ, προσεθέτο, μάθε ὅτι ἡ μελέτη εἶναι ἡ μόνη πηγὴ πάσης διανοητικῆς ἀξίας· οὔτε πτωχός, οὔτε πλούσιος ἔσο πώποτε. Προφυλάχθητι ἀπὸ πάσης φιλοδοξίας, ὡς ἐπίσης καὶ ἀπὸ πάσης δουλείας· ἔσο ἀνεξάρτητος. Ἡ ἀνεξαρτησία εἶναι τὸ σπανιώτερον τῶν ἀγαθῶν καὶ ὁ πρῶτος τῆς εὐτυχίας ὅρος».

Ἡ Οὐρανία ἐλάλει διὰ τῆς γλυκυτέρας φωνῆς της, ἀλλ' ἡ ὑπὸ τῶν ἐκτάκτων ἐκείνων εἰκόνων παραχθεῖσα ἐν ἐμοὶ συγκίνησις εἶχε διαταράξῃ οὕτω τὸν ἐγκέφαλόν μου, ὥστε ἤρχισα αἴφνης νὰ τρέμω. Παρατεταμένη φρικίασις διέτρεξε τὸ σῶμά μου ἀπὸ κεφαλῆς ἄχρι ποδῶν, καὶ τοῦτο ἀναμφιβόλως ἐπήνεγκε τὴν ἄμεσον ἀφύπνισίν μου, ἐν μέσῳ σφοδρᾶς ταραχῆς.

Ἀνεζήτησα τὴν Οὐρανίαν, ἀλλὰ δὲν εὗρον αὐτὴν πλέον· λαμπρὰ σεληνιακὴ ἀκτίς, εἰσδύσασα διὰ τοῦ παραθύρου τοῦ κοιτῶνός μου, ἐθώπευε τὰ κράσπεδα παραπετάσματος καὶ ἐφαίνετο ἰχνογραφοῦσα ἀορίστως πως τὴν αἰθέριον μορφὴν τῆς οὐρανίας μου ὁδηγοῦ· ἀλλ' ἦτο σεληνιακὴ ἀκτὶς μόνον.

Ὅτε τὴν ἐπιοῦσαν ἐπανῆλθον εἰς τὸ ἀστεροσκοπεῖον, ἔδραμον ἀμέσως, ὑπὸ τὴν πρώτην πρόφασιν, εἰς τὸ γραφεῖον τοῦ Διευθυντοῦ ὅπως ἴδω τὴν θελκτικὴν Μοῦσαν, εἰς ἣν ὤφειλον τὸ τοιοῦτο ὄνειρον . . . .

Τὸ ἐκκρεμὲς εἶχεν ἐξαφανισθῇ!

Ἐν τῇ θέσει του ἦτο ἡ ἐκ λευκοῦ μαρμάρου προτομὴ τοῦ περικλεοῦς ἀστρονόμου.

Ἀνεζήτησα ἐν τοῖς ἄλλοις δωματίοις ὑπὸ μυρίας προφάσεις, ἄχρις αὐτῶν τῶν ἰδιαιτέρων του θαλάμων, ἀλλ' οὐδαμοῦ εὗρον αὐτό.

Ἐπὶ ἡμέρας, ἐπὶ ἑβδομάδας ἀνεζήτουν, ἀλλ' εἰς μάτην· οὔτε νὰ τὸ ἴδω, οὔτε νὰ μάθω τι περὶ αὐτοῦ ἠδυνήθην,

Εἶχον φίλον τινὰ ἔμπιστον, τῆς αὐτῆς σχεδὸν καὶ ἐγὼ ἡλικίας, καίπερ φαινόμενον ὀλίγον τι νεώτερον, ἕνεκα τῆς φυομένης τότε γενειάδος του. Οὗτος ἦτο ἐπίσης θερμὸς λάτρης τοῦ ἰδανικοῦ καὶ ἴσως μᾶλλον ἐμοῦ ὀνειροπόλος· ἄλλως τε, ἦτο ὁ μόνος ἔτι τοῦ ἐν τῷ Ἀστεροσκοπείῳ προσωπικοῦ, μεθ' οὗ ἤμην στενῶς συνδεδεμένος. Συνεμερίζετο τήν τε χαρὰν καὶ τὴν λύπην μου, εἴχομεν τὰς αὐτὰς ὀρέξεις, τὰς αὐτὰς ἰδέας, τὰ αὐτὰ αἰσθήματα. Εἶχεν ἐννοήσει καὶ τὸν νεανικὸν ὑπὲρ ἑνὸς ἀγάλματος θαυμασμόν μου, καὶ τὴν προσωποποίησιν δι' ἧς εἶχεν ἐμψυχώσει αὐτὰ ἡ φαντασία μου, καὶ τὴν μελαγχολίαν μου διότι ἀπώλεσα οὕτως αἰφνιδίως τὴν προσφιλῆ μου Οὐρανίαν, ἀκριβῶς καθ' ἣν

Digitized by Google

στιγμὴν ἤμην εἰς αὐτὴν ἀφωσιωμένος. Εἶχε πλέον ἤ ἅπαξ θαυμάσει μετ' ἐμοῦ τὰ ἐπὶ τῆς οὐρανίας αὐτῆς μορφῆς ἀποτελέσματα τοῦ φωτός, καὶ μειδιῶν διὰ τὰς ἐκστάσεις μου, ὡς πρεσβύτερος ἀδελφός, πειράζων με μάλιστα, ἐνίοτε καὶ ὀλίγον τι ζωηρῶς, διὰ τὴν πρὸς ἓν εἴδωλον τρυφερὰν ἀγάπην μου, ἔφθανεν ἄχρι τοῦ σημείου νὰ μὲ καλῇ «Κάμιλλον Πυγμαλίωνα», ἀλλ' ἔβλεπον καλῶς ὅτι κατὰ βάθος μὲ ἠγάπα καὶ αὐτὸς ἐπίσης.

Ὁ φίλος οὗτος, ὅστις, οἴμοι! ἔμελλε μετά τινα ἔτη ν' ἀναρπαγῇ ἀπὸ τῆς Γῆς, ἐν τῷ ἄνθει τῆς νεότητος, ὁ ἀγαθὸς οὗτος Γεώργιος Ἔλπιστος, ἔξοχον πνεῦμα καὶ μεγάλη καρδία, οὗ ἡ ἀνάμνησις θὰ μοὶ εἶνε αἰωνίως προσφιλής, ἦτο τότε ἰδιαίτερος γραμματεὺς τοῦ Διευθυντοῦ, μοὶ ἀπέδειξε δὲ κατὰ τὴν περίστασιν ἐκείνην τὴν εἰλικρινῆ ἀγάπην του, διὰ φιλοφρονήματος εὐγενοῦς ὅσον καὶ ἀπροσδοκήτου.

Ἡμέραν τινὰ ἐπανελθὼν εἰς τὴν κατοικίαν μου ἔμεινα ἐκστατικὸς καὶ μὴ δυνάμενος νὰ πιστεύσω εἰς τοὺς ὀφθαλμούς μου βλέπων τὸ περίφημον ἐκκρεμὲς ἐπὶ τῆς ἑστίας μου, ἀκριβῶς ἀπέναντί μου!...

Ἦτο πράγματι ἐκεῖνο, ἀλλὰ πῶς εὑρέθη ἐκεῖ; Διὰ ποίας ὁδοῦ καὶ πόθεν εἶχεν ἔλθει;

Ἔμαθον ὅτι ὁ περικλεὴς ἀνακαλυπτὴς τοῦ Ποσειδῶνος, εἶχεν ἀποστείλει αὐτὸ πρὸς ἐπιδιόρθωσιν παρά τινι τῶν πρώτων ὡρολογοποιῶν τῶν Παρισίων, ὅτι αὐτὸς εἶχε λάβει ἐκ Κίνας ἀρχαῖόν τι ἀστρονομικὸν ἐκκρεμὲς μεγίστου ἐνδιαφέροντος, ὅπερ προσέφερεν εἰς ἀνταλλαγήν, γενόμενον δεκτόν, καὶ ὅτι ὁ Γεώργιος Ἔλπιστος, εἰς ὃν εἶχεν ἀνατεθῇ ἡ διεξαγωγὴ τῆς τοιαύτης ἀνταλλαγῆς, ἠγόρασε τὸ ἔργον τοῦ Πραδιὲ ὅπως μοὶ τὸ προσφέρῃ εἰς ἀνάμνησιν τῶν μαθημάτων, ἅπερ εἶχον δώσει αὐτῷ.

Μεθ' ὁποίας χαρᾶς ἐπανεῖδον τὴν Οὐρανίαν μου! Μεθ' ὁποίας εὐτυχίας ἐκορέσθην νὰ βλέπω αὐτήν! Ἡ θελκτικὴ αὕτη προσωποποίησις τῆς οὐρανίας Μούσης δὲν μὲ ἐγκατέλιπεν ἔκτοτε. Κατὰ τὰς ὥρας τῆς μελέτης μου, τὸ ὡραῖον ἄγαλμα ἦτο ἐνώπιόν μου, φαινόμενον ὅτι μοὶ ἀνεμίμνησκε τοὺς λόγους τῆς Θεᾶς, μοὶ ἀνήγγελλε τὰς τύχας τῆς ἀστρονομίας καὶ μὲ ἐχειραγώγει ἐν τοῖς νεανικοῖς ἐπιστημονικοῖς πόθοις μου. Ἔκτοτε, σφοδρότεραι συγκινήσεις δυνατὸν νὰ ἔθελξαν, νὰ ᾐχμαλώτισαν, νὰ συνετάραξαν τὰς αἰσθήσεις μου· ἀλλ' οὐδέποτε θὰ λησμονήσω τὸ ἰδανικὸν αἴσθημα, ὅπερ ἡ Μοῦσα τῶν ἀστέρων μοῦ εἶχε ἐμπνεύσει, οὔτε τὸ οὐράνιον ταξείδιον, ὅπερ ὁδηγούμενος ὑπ' αὐτῆς ἐξετέλεσα, οὔτε τὰ ἀπροσδόκητα πανοράματα, ἅτινα ἐξετύλιξεν ὑπὸ τὰ ὄμματά μου, οὔτε τὰς περὶ ἐκτάσεως καὶ συνθέσεως τοῦ σύμπαντος ἀληθείας, ἃς μοὶ ἀπεκάλυψεν, οὔτε τὴν εὐδαιμονίαν, ἣν μοὶ παρέσχεν, ὁρίσασα ὡς στάδιον τοῦ πνεύματός μου τὰς ἠρέμους ἐπιστημονικὰς μελέτας τῆς φύσεως καὶ τῆς ἐπιστήμης.

Γεώργιος Ἔλπιστος

Α'.

Ἡ ζωή.

Ἡ φλογερὰ λάμψις τῆς ἑσπέρας ἐκυμαίνετο ἐν τῇ ἀτμοσφαίρᾳ ὡς τεραστία ἀκτινοβολία χρυσοῦ. Ἀπὸ τῶν ὑψωμάτων τοῦ Πασσὺ ἡ θέα ἐξετείνετο ἐπὶ τῆς ἀπεράντου πόλεως, ἥτις τότε ὑπέρ ποτε ἦτο κόσμος μᾶλλον ἢ πόλις. Ἡ παγκόσμιος Ἔκθεσις τοῦ 1867 εἶχε συναθροίσει εἰς τοὺς Παρισίους τῆς αὐτοκρατορίας πᾶν ὅ,τι ἑλκυστικὸν καὶ γοητευτικὸν εἶχεν ὁ αἰών. Τὰ ἄνθη τοῦ πολιτισμοῦ ἐπεδείκνυον αὐτόθι τὰ ζωηρότατα αὐτῶν χρώματα καὶ ἠναλίσκοντο ἐν τῇ ζέσει αὐτῇ τῶν ἀρωμάτων των, θνήσκοντα ἐν πλήρει νεανικῷ ὀργανισμῷ. Οἱ ἡγεμόνες τῆς Εὐρώπης ἤρχοντο ὅπως ἀκροασθῶσι τὸ θορυβῶδες σάλπισμα, ὅπερ ὑπῆρξε τὸ τελευταῖον τῆς μοναρχίας. Αἱ ἐπιστῆμαι, αἱ τέχναι ἡ βιομηχανία ἐσκόρπιζον τὰ νέα αὐτῶν δημιουργήματα μετ' ἀνεξαντλήτου ἐλευθεριότητος. Οἱονεί τις μέθη γενικὴ κατεῖχε τά τε ὄντα καὶ τὰ πράγματα. Συντάγματα στρατιωτῶν ἐβάδιζον μὲ τὴν μουσικὴν ἐπὶ κεφαλῆς· ἅρματα ταχέα διεσταυροῦντο πανταχοῦ· ἑκατομμύρια ἀνθρώπων συνεκυκῶντο ἐντὸς τοῦ κονιορτοῦ τῶν λεωφόρων, τῶν παραποταμίων ὁδῶν, τῶν βουλεβάρτων· ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ὁ κονιορτὸς ἐπιχρυσούμενος ὑπὸ τῶν ἀκτίνων τοῦ δύοντος ἡλίου ὡμοίαζε πρὸς αἴγλην περιστέφουσαν τὴν ἐξαίσιον πόλιν. Τὰ ὑψηλὰ κτίρια, οἱ θόλοι, οἱ πύργοι, τὰ κωδωνοστάσια ἐφωτίζοντο ἐκ τῶν ἀνταυγειῶν τοῦ πυριφλεγοῦς ἀστέρος· ἠκούοντο μακρὰν οἱ ἦχοι τῆς ὀρχήστρας ἀναμιγνυόμενοι μετὰ ψιθύρου συγκεχυμένου φωνῶν καὶ κρότων διαφόρων καὶ ἡ φωτεινὴ ἐκείνη ἑσπέρα ἡ συμπληροῦσα ἀστραπηβόλον θερινὴν ἡμέραν παρῆγεν εἰς τὴν ψυχὴν αἴσθημά τι εὐχαριστήσεως, εὐαρεσκείας, εὐδαιμονίας. Ἐνυπῆρχεν ἐν αὐτῇ εἶδός τι συμβολικῆς ἀνακεφαλαιώσεως τῶν ἐκδηλώσεων τῆς ζωτικότητος μεγάλου λαοῦ φθάσαντος εἰς τὸν κολοφῶνα τῆς ζωῆς καὶ τῆς εὐημερίας.

Ἀπὸ τῶν ὑψωμάτων τοῦ Πασσὺ ἔνθα εὑρισκόμεθα, ἐκ τοῦ ἀνθήρου κήπου κρεμαστοῦ, ὡς κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς Βαβυλῶνος, ἄνωθεν τοῦ νωχελῶς ῥέοντος ποταμοῦ δύο ἄτομα ἐρειδόμενα ἐπὶ τοῦ λιθίνου δρυφάκτου παρατηροῦσι τὸ θορυβῶδες θέαμα. Ἱστάμενοι ὑπεράνω τῆς τεταραγμένης ἐπιφανείας τῆς ἀνθρωπίνης ἐκείνης θαλάσσης, εὐδαιμονέστεροι ἐν τῇ γλυκείᾳ αὐτῶν μονώσει ὑπὲρ πάντα τὰ ἄτομα τοῦ κυκεῶνος ἐκείνου, δὲν ἀνήκουσι πλέον εἰς τὸν χυδαῖον κόσμον καὶ πλανῶνται ἄνωθεν τῆς τύρβης ἐν τῇ

Digitized by Google

ΒΟΗΜΗ ΚΟΡΗ
Εἰκὼν Εὐγενίου φὸν Βλάας.

διαυγεῖ ἀτμοσφαίρᾳ τῆς εὐδαιμονίας των. Ὁ νοῦς αὐτῶν σκέπτεται, ἡ καρδία των ἀγαπᾷ, ἢ ὅπως ἐκφρασθῇ ἐντελέστερον τὸ αὐτὸ πρᾶγμα, αἱ ψυχαί των ζῶσιν.

Ἐν τῇ νεανικῇ καλλονῇ τοῦ δεκάτου ὀγδόου ἔαρος αὐτῆς ἡ νεᾶνις ῥίπτει τὸ ῥεμβόν της βλέμμα ἐπὶ τῆς ἀποθεώσεως τοῦ δύοντος ἡλίου, εὐδαίμων διότι ζῇ, εὐδαιμονεστέρα ἔτι διότι ἀγαπᾷ. Δὲν ἀναλογίζεται ποσῶς τὰ ἑκατομμύρια τῶν ἀνθρωπίνων ὄντων, τὰ συνταρασσόμενα κάτωθεν αὐτῆς· παρατηρεῖ χωρὶς νὰ βλέπῃ τὸν φλογερὸν δίσκον τοῦ ἡλίου, ὅστις κατέρχεται ὄπισθεν τῶν πορφυροβαφῶν συννέφων τῆς Δύσεως. Ἀναπνέει τὸν εὐώδη ἀέρα τῶε ῥοδίνων στεφάνων τοῦ κήπου καὶ συναισθάνεται εἰς ὅλον αὐτῆς τὸ σῶμα τὴν γαλήνην τῆς ἐνδομύχου εὐδαιμονίας, ἥτις ψάλλει ἐν τῇ καρδίᾳ της ἄρρητον ᾆσμα ἔρωτος.

[Μετάφρασις Χ.]

Ἕπεται συνέχεια

Digitized by Google

ΕΙΣ ΑΕΡΟΛΙΘΟΝ

Ἐναερίου ναυαγίου λείψανον
σφενδονισθὲν εἰς τὰ πελάγη τοῦ παντός,
πῶς, ἐνῷ φθάνεις ἐκ τῶν κόλπων τοῦ φωτός,
εἶσ' ἐκ πηλοῦ ἐπίσης ὡς ἡ σφαῖρά μας;

Πόθεν μᾶς ἦλθες; ποῖον φέρεις ἄγγελμα
ἀπὸ τῶν κόσμων τὸ ὀνειρῶδες ὅριον;
ποία μυστηριώδης χεὶρ κατέστρεψε
τὴν σφαῖραν τῆς ὁποίας ἦσο μόριον;

Ἄχ, πόσα ἰδεώδη, πόσους πόθους μας,
οἵτινες μᾶς ὑψοῦν εἰς τὰ οὐράνια
πρὸς καλλιτέρων κόσμων ἀναζήτησιν,
συντρίβ' ἡ τοῦ μετάλλου σου ἀφάνεια!

Δὲν εἶσαι ἐξ οὐσίας οὐρανογενοῦς,
ὡς οἱ θνητοὶ τὰ ἄνω ἀναπλάττουσι·
φεῦ, εἶσαι λίθος — πλὴν λαλεῖς σαφέστερον
ἢ τῶν αἰώνων ἡ σοφία καὶ ὁ νοῦς.

Ὡς ἄλλοτε τὸ κῦμα τοῦ ὠκεανοῦ
πρὸς τῆς Εὐρώπης τὰς ἀκτὰς ἐκύλιεν
ὕλην ἥτις τὴν ὕπαρξιν ἐμήνυεν
ἀνθρώπου ζῶντος ἐπὶ κόσμου μακρινοῦ,

Οὕτω καὶ σὺ μᾶς λέγεις, ὅτι ἐκ πηλοῦ
εἶσιν αἱ σφαῖραι τ' οὐρανοῦ αἱ φωταυγεῖς,
καὶ ὅτι ἄρχει ἀνὰ τ' ἄστρα πανταχοῦ
ὁ νόμος ὁ διέπων καὶ τὰ ἐπὶ γῆς. —

Ἀλλ' ἔστω! εἶσαι τὸ βωβὸν χαιρέτισμα
ὅπερ ἐν μέσῳ τῶν σφαιρῶν τῶν παμπληθῶν
φθάνει ἐξ ἀδελφῶν μας ὁμοιοπαθῶν.
Εἶσαι ἁπτὴ ἀγνώστων κόσμων εἴδησις.

Σὲ βλέπω κ' ἐννοῶ εἰς τὴν καρδίαν μου
τὴν σκοτοδίνην τοῦ χαώδους οὐρανοῦ.
Σὲ ψαύω τρέμων, ὡς νὰ ἐνωτίζωμαι
τὴν ἁρμονίαν μυστηρίου σκοτεινοῦ.

Εἰς μάτην ἄχ, τὸ πνεῦμά μου κατάκοπον
ἀπὸ τῆς γῆς αὐτῆς τὴν ἀθλιότητα,
ποθεῖ νὰ ἀναπλάσῃ εἰς τὸ ἄστρον σου
τὴν εὐτυχίαν καὶ μακαριότητα.

Ἡ ὄψις σου, ὦ λίθε, ψύχει τὴν ὁρμὴν
καὶ τὰ φαιδρὰ τῆς φαντασίας ἅλματα,
κι' ἀποθαρρύνει τὴν καρδίαν τὴν θερμὴν
πρὸς εὐτυχίας μαγικὰ ἰνδάλματα.

Μέταλλον εἶσαι ἄσημον· ἐνῷ ἡ γῆ
ὅπου ὁ νοῦς μας εἰς στιγμὰς ἐκστάσεως,
στιγμὰς ἐξόχους ὀργασμοῦ καὶ πλάσεως
τὴν εὐτυχίαν ἐντρυφῶν δημιουργεῖ,

Ἡ γῆ ἐκείνη εἶναι φῶς αἰώνιον,
χρυσός, ἀδάμας, σάπφειρος, ἀρώματα,
ψηλαφητὰ τῆς ἴριδος τὰ χρώματα,
κάλλος, ἀγάπη, ᾆσμα ἐναρμόνιον!

Ἄχ, ποῦ νὰ τὴν ζητήσω εἰς τὸν οὐρανόν,
ἀφοῦ τὸ τηλαυγὲς τῶν ἄστρων πλαίσιον
ἐμπεριβάλλει ἀπεχθὲς καὶ σκοτεινὸν
τὸ φάσμα τοῦ θανάτου τὸ ἀπαίσιον;

Ἀκούω, λίθε, μετὰ φρικιάσεως
εἰς τοὺς ἀψύχους, παγετώδεις σου μυχοὺς
συγκεχυμένους φθόγγους, ἀμυδρὰς ἠχοὺς
ζωῆς σβεσθείσης, νεκρωθείσης πλάσεως.

Διότι τίς διστάζει ὅτι βήματα
ἀνθρώπου εἰς τὴν γῆν σου ἤχησαν ποτέ·
καὶ ὅτι μυριάδες γενεαὶ θνηταὶ
διῆλθον ἔμπροσθέν σου ὡσὰν κύματα;

Παρῆλθον καὶ ἐκεῖνοι ἐργαζόμενοι
διὰ νὰ συντηρήσουν εὐτελῆ ζωήν,
παρῆλθον διαρκῶς βαυκαλιζόμενοι
εἰς τῶν ἐλπίδων τὴν ἀπατηλὴν πνοήν;

Παρῆλθον ἐν ἱδρῶτι ἀνεγείροντες
ἔργα πομφολυγώδη καὶ ἐφήμερα,
καὶ σήμερον ὡς ἀληθείας σπείροντες
ὅσα τὴν ἐπιοῦσαν ἦσαν χίμαιρα;

Ἐμόχθησαν εἰς ἔργον ἐναγώνιον
κι' ὅτι κατώρθουν μέγα τι ἐνόμιζον,
ἂν μόνον κόκκον ἄμμου προσεκόμιζον
στὸ κτίσμα τῆς προόδου τὸ αἰώνιον;

Ὦ λίθε, πόσον δάκρυ, πόσα αἵματα
ἐπάνωθέν σου ῥέοντα ἐπάγωνον,
καὶ πόσοι θρῆνοι, στόνοι, ἀναθέματα
ἀντήχουν εἰς τὸ στέρνον σου τὸ ἄγονον!

Κ' ἐκεῖ ἐπίσης πόλεμος ἐμαίνετο
ἐξ ἀσημάντου ἐκπηγάζων ἀφορμῆς,
καὶ μετ' ἀγρίας καταστρεπτικῆς ὁρμῆς
τὰ ἔργα τῆς εἰρήνης ἐλυμαίνετο;

Κ' ἐκεῖ ἐπίσης ἔκλαυσεν ἡ ἀρετὴ
γενναιοφρόνως τὴν ὀδύνην κρύψασα;
καὶ ἦρεν ἡ κακία ὄψιν προπετῆ
κραυγὴν θριάμβου ἀνὰ τ' ἄστρα ῥίψασα;

Ἴσως κ' ἐκεῖ ὁ ἀδικούμενος θνητὸς
καὶ μὴ εὑρίσκων δίκαιον ἐπὶ τῆς γῆς,
τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀνύψου τοὺς δακρυσταγεῖς
κ' ἐπεκαλεῖτο τὸν πατέρα τοῦ φωτός.

Ἀνάλγητον τὸ χάος ἐσιώπησε!
κι' ἀντὶ θεοῦ, αἰτίων ἀποκρύφων ῥοῦς
εἰς τὸ μηδὲν ἐξαίφνης διεσκόρπισε
καὶ τοὺς καλοὺς ὁμοίως καὶ τοὺς πονηρούς.

Κ' ἐνῷ συνεδινεῖτο καὶ ἐτρέφετο
τὸ ἄστρον ταχυπόρον εἰς τὸ ἄπειρον
καὶ ἐζωογονεῖτο καὶ ἐστρέφετο
εἰς φῶς τινος ἡλίου τὸ διάπυρον,

Κατ' ἄλλου ἄστρου — πλοίου αἰθεροπλανοῦς —
προσήραξε μὲ πάταγον ταρτάρειον!
Ὁ γίγας συνετρίβη ὡς ὀντάριον,
κ' ἐβρόντησαν αἱ ἄβυσσοι τοῦ ἀχανοῦς.

Καὶ τῶν ὠκεανῶν του καὶ τῶν πελαγῶν
τὰ ὕδατα ἐξώρμησαν ἀφρίζοντα,
κι' ὡς μία δρόσου διελύθησαν σταγὼν
εἰς τὸν χαώδη τοῦ κενοῦ ὁρίζοντα.

Οὐδὲ ἠκούσθη τῶν κατοίκων ἡ κραυγὴ
κατὰ τὸν πάταγον τὸν καταχθόνιον.
Μία στιγμή, καὶ ἔργον προαιώνιον
ἐκάλυψ' αἰωνίως λήθη καὶ σιγή.

Ἀριστομένης Προβελέγγιος.

Digitized by Google

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΤΟΥ ΣΤΑΝΛΕΫ

Ἡ προσοχὴ ὁλοκλήρου τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου ἀκόμη διατελεῖ ἐστραμμένη πρὸς τὸν ἔξοχον καὶ ἡρωϊκὸν περιηγητήν, ὅστις τὸ δεύτερον ἤδη ἀπεπεράτωσεν αἰσίως τὸ μέγα ταξείδιόν του διὰ μέσου τῆς ἀγνώστου καὶ μυστηριώδους ἀφρικανικῆς ἠπείρου. Ἡ Εὐρώπη πᾶσα μετὰ ἐξαιρετικῶν τιμῶν ὑπεδέχεται τὸν καρτερικώτατον καὶ μεγαλεπήβολον Ἀμερικανόν, ὅστις χάριν τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς ἀνθρωπότητος ὑπεβλήθη εἰς τηλικούτους μόχθους καὶ στερήσεις. Αἱ ἄρτι δημοσιευθεῖσαι ἐπιστολαὶ αὐτοῦ ἐγένοντο ἀνάρπαστοι, μετεφράσθησαν δὲ παραχρῆμα εἰς πάσας τὰς εὐρωπαϊκὰς γλώσσας. Ἐξ αὐτῶν παραλαμβάνομεν καὶ ἡμεῖς τὰ ἑξῆς ἀποσπάσματα περὶ τοῦ ἀπεράντου δάσους, οὗ ἡ διάβασις ὑπὸ τοῦ Στάνλεϋ καὶ τῶν συνοδῶν του διήρκεσεν 180 ἡμέρας.

ΤΟ ΔΑΣΟΣ ΤΟΥ ΚΟΓΓΟΥ

Προσπαθήσατε νὰ φαντασθῆτε τὸ δάσος αὐτό. Φαντάσθητε πυκνήν τινα λόχμην τῆς Σκωτίας κάθυγρον ἐκ τῆς βροχῆς . . . ἢ μᾶλλον ὄχι, φαντάσθητε δένδρα ὧν ἡ αὔξησις σταματᾷ ἕνεκα τῆς ἀδιαπεράστου σκιᾶς τῶν γηραιῶν γιγάντων, ὧν ἡ κορυφὴ αἴρεται εἰς ὕψος 40 μέχρις 60 μέτρων· βάτοι καὶ ἄκανθαι ἀφθονοῦσιν εἰς τὸ ἔδαφος· ὀκνηρὰ ῥυάκια ῥέουσιν ἑλικοειδῶς ἀναμέσον τῶν σκοτεινῶν τελμάτων, ἐνίοτε δὲ καὶ βαθύ τι παραποτάμιον τοῦ μεγάλου ποταμοῦ. Φαντάσθητε τὸ δάσος αὐτό, τὰς καταφύτους τελματώδεις ἐκτάσεις διατελούσας εἰς πάσας τὰς περιόδους τῆς αὐξήσεως ἢ τῆς παρακμῆς· γηραιὰ δένδρα σεσηπότα, ἐκριζωθέντα κλίνοντα ἀπειλητικῶς καὶ εἶτα τέλος καταπίπτοντα. Φαντάσθητε μύρμηκας, ἔντομα παντὸς εἴδους, παντὸς μεγέθους, παντὸς χρώματος ψιθυρίζοντα ἢ βομβοῦντα παρὰ τὰ ὦτά σας· πιθήκους καὶ κιμπαζῆδες (εἶδος μεγάλων πιθήκων) ὑπεράνω τῆς κεφαλῆς σας· τριγμοὺς εἰς τὰς λόχμας ἕνεκα τῆς βαρείας καὶ ὁρμητικῆς φορᾶς ἀγέλης ἐλεφάντων· νάνους ὡπλισμένους διὰ βελῶν ἰοβόλων ἐλλοχῶντας ὄπισθεν τῆς ὀζώδους ῥίζης δένδρου ἢ ἐν σκοτεινῇ τινι γωνίᾳ· ἰθαγενεῖς ἀμαυροὺς τὸ χρῶμα, ἰσχυρούς, στιβαρούς, ὀρθίους βαστάζοντας τὸ δόρυ καὶ ἀκινήτους ὡς κορμοὺς δένδρων· καὶ τὴν βροχὴν καταπίπτουσαν κατὰ χονδρὰς ῥανίδας τοὐλάχιστον ἡμέραν παρ' ἡμέραν, ἀπ' ἀρχῆς τοῦ ἔτους ἕως τέλους· ἀτμόσφαιραν μεμολυσμένην μετὰ τῶν ἐπιφόβων αὐτῆς συνοδῶν, τοῦ πυρετοῦ καὶ τῆς δυσεντερίας· καθ' ἑκάστην σκιόφως πελιδνόν, τὴν δὲ νύκτα σκοτίαν σχεδὸν ψηλαφητήν· φαντάσθητε τὸ δάσος αὐτὸ καλύπτον πᾶσαν τὴν ἔκτασιν τὴν μεταξὺ Πλυμούθης καὶ Πήτερχεδ καὶ θὰ σχηματίσητε ἀσθενῆ ἰδέαν τῶν παθημάτων μας.

Νῦν ἀφοῦ διῆλθον δι' αὐτοῦ ἐπανειλημμένως ἐκπλήττομαι, διότι ἐκ τῶν προτέρων δὲν ἐσχημάτισα ἰδέας εὐρυτέρας ὡς πρὸς τὴν ἐκτίμησιν τῆς ἐκτάσεώς του· καὶ ὅμως ἠδυνάμεθα νὰ συμπεράνωμεν περὶ αὐτῆς ἐκ τῆς γνώσεως ἣν εἴχομεν περὶ τῶν μεγάλων πηγῶν τῆς ὑγρασίας, τῶν ἀναγκαίων εἰς τὸ δάσος πρὸς διατήρησιν τοῦ χυμοῦ καὶ τῆς ζωτικότητός του. Ἀναλογίσθητε τὴν ἄπειρον ἐπιφάνειαν τοῦ Μεσημβρινοῦ Ἀτλαντικοῦ, οὗ οἱ ἀτμοὶ ἐπὶ 9 μῆνας κατὰ τὸ ἔτος φέρονται πρὸς τὴν διεύθυνσιν ἐκείνην· ἀναλογίσθητε τὸν μέγιστον ποταμὸν Κόγγον, οὗ τὸ εὖρος ποικίλλει ἀπὸ 2 μέχρι 16 χιλιομέτρων καὶ ὅστις καθ' ὅλον τὸ διάστημα τῶν 2,250 χιλιομέτρων τοῦ μήκους του διαχέει εἰς τὴν ἀτμοσφαῖραν ἄμετρον πλοῦτον ὑγρασίας, ἥτις καταπίπτουσα ὡς βροχή, ὡς ὁμίχλη, ὡς δρόσος ποτίζει τὸ ἀκόρεστον δάσος . . . καὶ δὲν θὰ ἐκπλαγῆτε πλέον διὰ τὴν ἔκτασιν τῶν γαιῶν, ἣν καλύπτει ὑπὸ τὴν σκέπην του, οὐδὲ διὰ τὰς παρατηρουμένας κατὰ τὸ ἔτος 150 ἡμέρας τῆς βροχῆς.

Πρὶν ἐξέλθωμεν τοῦ δάσους αὐτοῦ ὅπως πατήσωμεν εἰς τὴν ἑλώδη πεδιάδα εἰς ἀπόστασιν ὀγδοήκοντα περίπου χιλιομέτρων ἀπὸ τῆς λίμνης Ἀλβέρτου—Νυάνζας οὐδὲν εἴδομεν τὸ ὑπομιμνῆσκον ἡμῖν ἓν μειδίαμα, ἕνα λογισμὸν εὐμενῆ, αἴσθημά τι ὑπέροχον. Οἱ αὐτόχθονες εἶνε ἄγριοι, σκληροί, ἀδιόρθωτοι, φιλέκδικοι. Οἱ νάνοι, οἱ Οὐαμπουτί, εἶνε ἔτι χείρονες. Τὰ ζῷα εἶνε τόσον δειλὰ καὶ ἀτίθασσα, ὥστε ἡ θήρα δὲν εἶνε δυνατή. Τὸ δάσος οὐδέποτε ἀπόλλυσι τὴν μελαγχολίαν του· ἡ ἐπιφάνεια τοῦ ποταμοῦ ἔνθα κατοπτρίζονται αἱ σκιεραὶ μάζαι τῶν δένδρων ἀπομένει πανταχοῦ ζοφερὰ καὶ κατηφής. Κατὰ τὸ ἥμισυ τῆς ἡμέρας, ὁ οὐρανὸς μᾶς ὑπενθύμιζε τὸν χειμῶνα τῆς Ἀγγλίας· ἡ φύσις καὶ ἡ ζωὴ ἦσαν ἐστερημέναι πάσης χαρᾶς, πάσης πραότητος.

Ἂν ἐνίοτε ὁ ἥλιος ἀπωθῇ τὰ περιβάλλοντα αὐτὸν μαῦρα νέφη, ἂν ὁ ἄνεμος ἀποδιώκῃ τὰς εἰς τὸν ὁρίζοντα συνηθροισμένας μάζας τῶν ἀτμῶν, ἂν τὸ ζωηρὸν φῶς τῶν τροπικῶν μᾶς ἐδείκνυε πρὸς στιγμὴν τὴν λαμπρὰν καὶ θαυμάσιον ἐκείνην φυτείαν, ὁ πέπλος καταπίπτει ἀμέσως ἐκ νέου.

Ἀλλ' ὅτε ἐφθάσαμεν εἰς τὴν πεδιάδα, ὁποία χαρά! Ὡς δεσμώτης ἐξ οὗ ἀφαιροῦνται τὰ δεσμὰ καὶ ὅστις ἀνακτᾷ τὴν ἐλευθερίαν του, ἐβυθίζομεν τὸ βλέμμα εἰς τὸ κυανοῦν τοῦ οὐρανοῦ, ἐλουόμεθα εἰς τὰς θερμὰς ἀκτῖνας τοῦ ἡλίου, πάντα ἡμῶν τὰ σωματικὰ παθήματα, οἱ θλιβεροὶ διαλογισμοί, αἱ νοσηραὶ ἰδέαι ἐφυγαδεύθησαν ἐν τῷ ἅμα.

Η ΕΧΘΡΑ ΤΩΝ ΙΘΑΓΕΝΩΝ

Μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἐμυήθημεν πάσας τὰς λεπτότητας τῆς στρατηγικῆς τῶν ἰθαγενῶν. Πόσα τεχνάσματα μετέρχονται ὅπως ἀποτρέψωσι τοὺς λίαν περιέργους ξένους ἀπὸ τὸν πόθον τῶν ταξειδίων! Ἐνίοτε καὶ εἰς αὐτὸ τὸ ἔδαφος τῆς ἀτραποῦ ὀρύσσουσι λάκκους ὀλίγον βαθεῖς, πλήρεις σχιζῶν ὀξειῶν ἀκίδων αἰχμηρῶν, ἀκανθῶν μακρῶν ἐπιτηδείως ὑποκεκρυμμένων ὑπὸ πλατέα φύλλα. Διὰ τοὺς ἀνυποδήτους εἶνε φρικτὴ αὐτὴ ἡ διαβολικὴ ἐφεύρεσις. Ἐνίοτε αἱ ὀξεῖαι αἰχμαὶ διαπερῶσι διαμπὰξ τὸν πόδα, ἄλλοτε δὲ ἐξαφανίζονται ἐντὸς τῆς σαρκὸς καὶ ἐπιφέρουσι γάγγραιναν. Δέκα ἐκ τῶν ἡμετέρων φορέων ἠκρωτηριάσθησαν ἐκ τῶν αἰχμῶν αὐτῶν καὶ ἠκρωτηριάσθησαν μέχρι τοιούτου σημείου, ὥστε οἱ πλεῖστοι κατέστησαν ἀνίκανοι καὶ πρὸς τὴν ἐλαχίστην ἐργασίαν.

Πρὸ ἑκάστου χωρίου εὑρίσκεται εἶδός τι λεωφόρου μήκους ἑκατὸν περίπου μέτρων καὶ πλάτος τεσσάρων, καλῶς ἀπεψιλωμένης ἐκ τῶν θάμνων, ἀλλὰ κατεσπαρμένης ἐκ τῶν ἀτέχνων αὐτῶν παγίδων πανταχοῦ ὅπου δύναται νὰ πατήσῃ ὁ ἀπρόσεκτος πούς. Ἡ ἀληθὴς ἀτραπὸς ἡ ἄγουσα εἰς τὸ χωρίον εἶνε

Digitized by Google

σκολιὰ καὶ σχηματίζει μέγαν γῦρον, ἐνῷ ἡ ἐπικίνδυνος ὁδὸς εἶνε βραχεῖα καὶ βαίνει κατ᾽ εὐθεῖαν. Εἰς τὴν ἄκραν πάσης συστάδος καλυβῶν φρουρός τις εἶνε ἐπιφορτισμένος εἰς τὸ ἐλάχιστον τεκμήριον ἐπιδρομῆς νὰ εἰδοποιῇ κρούων τὸ τύμπανον. Ἕκαστος ἰθαγενὴς τότε ὑποχρεοῦται νὰ ἐξαρτήσῃ ἀπὸ τῶν ὤμων τὸ τόξον του καὶ νὰ δράμῃ εἰς θέσιν ἐκ τῶν προτέρων ὡρισμένην. Ὁ ἀριθμὸς τῶν τραυματιῶν μας ηὔξανε τάχιστα.

ΤΑ ΔΗΛΗΤΗΡΙΑΣΜΕΝΑ ΒΕΛΗ

Τὰ δηλητηριασμένα βέλη εἶνε κινδυνωδέστατα. Εἷς τῶν ἡμετέρων τραυματισθεὶς εἰς τοὺς μυῶνας τοῦ βραχίονος ἀπεβίωσε μετὰ ἓξ ὥρας· ἕτερος ἐλαφρότερον τραυματισθεὶς εἰς τὸν τράχηλον ἀπεβίωσε κατὰ τὴν ἑβδόμην ἡμέραν καὶ εἷς ἄλλος τραυματισθεὶς εἰς τὴν πλευρὰν ἔθανε τὴν ἰδίαν ἐκείνην ἑσπέραν. Εἴχομεν πολλὴν περιέργειαν νὰ μάθωμεν τίς ἦτο ἡ οὐσία ἡ παράγουσα τόσον ὀλέθρια ἀποτελέσματα· ὅτε ἐπέστρεψα ἐκ Νυάνζας πρὸς ἀναζήτησιν τῆς ὀπισθοφυλακῆς μας ἐσταθμεύσαμεν ἐν Ἀβιζίμπλᾳ, αὐτόθι δὲ περιερχόμενοι τὰς καλύβας παρετηρήσαμεν πλεῖστα μίκρὰ δέματα περιέχοντα μύρμηκας μέλανας ἀπεξηραμένους. Ἔμαθον τότε ὅτι ἐξ αὐτῶν, τριβομένων εἰς κόνιν καὶ ψηνομένων ἐντὸς ἐλαίου ἐκ φοίνικος κατασκευάζεται τὸ φοβερὸν δηλητήριον, τὸ προξενῆσαν τὸν θάνατον εἴς τινας ἐκ τῶν καλλιτέρων μισθωτῶν μας. Ἐκπληττόμεθα νῦν πῶς δὲν ἀνεύρομεν ἀφ᾽ ἡμῶν αὐτῶν τὴν ἐξήγησιν, διότι αἱ ἐρεθιστικαὶ ἰδιότητες τῶν ἱστῶν ἐντόμων τινῶν εἰσι λίαν γνωσταί, μέγιστος δὲ εἶνε ὁ ἀριθμὸς τῶν ζωϋφίων ἐξ ὧν δύναταί τις ἐκεῖ πέραν νὰ κατασκευάσῃ δηλητήρια.

Ὁ μέγας μέλας μύρμηξ ἐπὶ παραδείγματι, οὗ τὸ δῆγμα προξενεῖ μεγάλην φλύκταιναν, θὰ ἦτο δηλητηριωδέστερος ἔτι παρασκευαζόμενος κατὰ τὸν ἀνωτέρω τρόπον· αἱ μικραὶ φαιαὶ κάμπαι, κοπανισμέναι καὶ ἀναμεμιγμέναι μεθ᾽ αἵματος εἶνε ἱκαναὶ νὰ βασανίσωσι τὸν ἄνθρωπον μέχρι θανάτου· αἱ ὑπερμεγέθεις ἀράχναι, μῆκος ἔχουσαι τριῶν περίπου ὑφεκατομέτρων, ὧν τὸ σῶμα περικαλύπτεται ὑπὸ αἰχμηρῶν κέντρων κινδυνωδεστάτων εἰς τὴν ἐπαφήν, παράγουσιν ἕτερον δηλητήριον τοῦ ὁποίου μόνη ἡ ἰδέα προκαλεῖ τὴν φρικίασιν. Ἀπαγορεύεται ἡ κατασκευὴ τῶν τοιούτων δηλητηρίων ἐντὸς τῶν χωρίων. Ὁ ἄγριος ἀνάπτει τὸ πῦρ εἰς τὰ ἐνδότερα τοῦ δάσους καὶ παρασκευάζει τὸ ὀλέθριον δηλητήριον, δι᾽ οὗ ὁ ἐλέφας πίπτει καὶ κυλίεται χαμαί. Εἶτα ἐμβάπτει ἐντὸς αὐτοῦ τὸ ξύλινον ἄκρον τῶν βελῶν του καὶ ἀφοῦ περικαλύψῃ τὰς αἰχμὰς διὰ χλωρῶν φύλλων ὅπως μὴ γείνῃ αὐτὸς τὸ πρῶτον θῦμα, εἶνε ἕτοιμος πρὸς πόλεμον.

Μετάφρασις Ψ'

ΟΣΙΑ ΜΑΡΙΑ

Α'.

Ἐν αἰθούσῃ χοροῦ:

Ο Κυριος Χ. χορεύει μετὰ τῆς δεσποινίδος.... Ὁσίας Μαρίας, ὑψηλῆς, λυγηρᾶς, σεμνῆς τὸ παράστημα, μὲ λευκὴν ἐσθῆτα, μὲ καστανὰ μαλλιὰ καὶ μάτια παρθενικώτατα χαμηλωμένα.

Ο Κυριος Χ. (*Παύων τὸν χορόν*).—Ἀγαπᾶτε τὸ βάλς, δεσποινίς;

— Ὄχι, κύριε.

Ὁ Κυριος Χ. (*Ἐκπεπληγμένος*).—Μπᾶ, παράξενον! Πρῶτον χορεύετε θαυμάσια καὶ συνήθως ἀγαπᾷ κανεὶς ὅ τι κάμνει πολὺ καλά· ἔπειτα ὅλαι αἱ νέαι ἀγαποῦν τὸν χορόν...

— Ἐγὼ ἀνετράφην τόσον περιωρισμένη... τόσον ὀλίγον βγαίνω εἰς τὸν κόσμον...

— Καὶ στενοχωρεῖσθε δι᾽ αὐτό;

— Ὤ, καθόλου. Δέν μου ἀρέσει ὁ κόσμος... μὲ πλήττει.

— Πῶς εἶνε δυνατόν;

— Προτιμῶ νὰ ζῶ 'ς τὸ σπίτι μου μὲ τὰ βιβλία μου μὲ τὸ πιάνο μου...

Ὁ Κυριος Χ. (*Κατ᾽ ἰδίαν*).—Κομμάτι σχολαστικὰ εἶνε αὐτά, ἀλλὰ τέλος πάντων πολὺ σπάνια προσόντα διὰ μίαν γυναῖκα σήμερον. (*Μεγαλοφώνως*). Καὶ ἀγαπᾶτε τὰ σωματικὰ γυμνάσια τοὐλάχιστον; Ἔχετε τόσην εὐκινησίαν ὥστε βέβαια καὶ θὰ κολυμβᾶτε καὶ θὰ ἱππεύετε τόσον ὡραῖα ὅσον καὶ χορεύετε. (*Κατ᾽ ἰδίαν*). Λέγω βλακίαις, ἀλλὰ πρέπει νὰ ἐξετάσω αὐτὰ ποῦ συνδέονται μὲ τὴν κρᾶσιν, μὲ τὴν ὑγείαν....

— Ἔμαθα καὶ νὰ καλυμβῶ καὶ νὰ ἱππεύω, ἀλλὰ δὲν μοῦ ἀρέσει οὔτε τὸ ἕνα οὔτε τὸ ἄλλο· προτιμῶ τὴν ἡσυχίαν... Ζωὴ ἥσυχη, περιωρισμένη, αὐτὸ εἶνε τὸ ὄνειρόν μου· καὶ ζῶ ἥσυχα καὶ περιωρισμένα, ὄχι ὅμως ὅπως θὰ ἤθελα νὰ ζῶ.

— Ἐν τούτοις... δὲν εἶσθε μελαγχολική;

— Ὄχι, κύριε. (*Μειδιῶσα*.) Εἶμαι πολὺ εὔθυμος. Δὲν ἠμπορεῖ τάχα μία γυναῖκα νὰ εἶνε εὔθυμος χωρὶς νὰ εἶνε καὶ γυναῖκα τοῦ κόσμου;

— Βέβαια, δεσποινίς· ἠμπορεῖ πολὺ καλὰ νὰ εἶνε!... (*Κατ᾽ ἰδίαν*.) Ἆ! μὰ εἶνε θησαυρὸς κεκρυμμένος αὐτὴ ἡ κόρη!... Πόσοι ἐπίγειοι ἄγγελοι 'σὰν αὐτὴν εἶνε 'ς τὸν κόσμον καὶ μένουν ἀγνώριστοι. (*Μεγαλοφώνως*.) Καὶ δὲν ἱππεύετε ποτέ;

— Τὸ καλοκαίρι κάποτε, ὅταν μένωμεν εἰς τὴν ἐξοχήν.

— Ὅπως ἐγώ· μόνον εἰς τὴν ἐξοχὴν ἱππεύω. Καί... περνᾶτε τὸ καλοκαίρι εἰς τὴν ἐξοχήν;

— Μάλιστα.

— Καὶ δὲν στενοχωρεῖσθε;

— Καθόλου. Παίζω πιάνο, διαβάζω, ἐργάζομαι πολὺ ἡσυχώτερα παρὰ εἰς τὰς Ἀθήνας.

— Ἆ, τόσον τὸ καλλίτερον! (*Κατ᾽ ἰδίαν*.) Τὰ ἔχασα δὲν ἠξεύρω τί λέγω!... Καὶ πῶς νὰ μὴν τὰ χάσω; Τί χάρις σώματος καὶ τί χάρις πνεύματος!... Καὶ ἀγαπᾷ τὴν ἐξοχήν, καὶ βαρύνεται τὸν κόσμον! Εἶνε καμωμένη ὅπως τὴν θέλω!... Τί μάτια!... Πῶς μ᾽ ἀρέσουν τὰ δειλὰ καὶ χαμηλωμένα αὐτὰ μάτια!... (*Μεγαλοφώνως*.) Θὰ ἔχετε πολλὰς φίλας βέβαια;

— Πολὺ ὀλίγας, κύριε... Δὲν κάμνω εὔκολα σχέσεις... Ἔχω μόνον μίαν ἐξαδέλφην μὲ τὴν ὁποίαν βλεπόμεθα πολὺ συχνά.

Digitized by Google

— Ἴσως ἔχετε καὶ ἐξαδέλφους . . . καὶ ἄλλους νέους γνωρίμους.

— Ναί, ἀλλὰ πολὺ σπανίως τοὺς βλέπω . . . Ὅλοι ἔχουν ἐργασίας . . . Ἔχω ὅμως μικρὰ ἀνεψάκια ποῦ τὰ βλέπω καθ' ἡμέραν. Τρελλαίνομαι διὰ τὰ μικρὰ παιδιά.

— Καὶ κάμνετε καλά, δεσποινίς.

— Εἶνε τόσον νόστιμα, τόσον χαριτωμένα τὰ παιδιά . . . Τίποτε δὲν μὲ διασκεδάζει περισσότερον ἀπὸ τὰ παιδιὰ τῆς ἀδελφῆς μου.

— Ἡ κυρία ἀδελφή σας ἔχῃ πολλὰ παιδιά ;

— Ἕξ εὐμορφότατα κουκλάκια.

— Θέλετε νὰ χορεύσωμεν ἀκόμα δύο γύρους.

— Ἂν θέλετε σεῖς. (Χορεύουν.)

Ο Κυριος Χ. Συγκεκινημένος σφίγγει ἐν τῇ ἀγκάλῃ τὴν Ὁσίαν Μαρίαν περισσότερον τοῦ πρέποντος. — Τί παρθενικὴ χάρις ! . . Τί ἀφέλεια ! . . Καὶ πῶς ἀγαπᾷ τὰ παιδιά ! . . Δὲν ἔχει γονεῖς, δὲν ἔχει φίλους, οὔτε ἐξαδέλφους οὔτε γνωρίμους πολλούς ! . Καλὰ λέγει ἡ θεία της, αὐτὴ εἶνε γιὰ μένα.

Β'

Μετὰ μίαν ὥραν.

Ο Κυριος Χ. ἀπὸ τῆς θύρας παρακολουθεῖ διὰ τοῦ βλέμματος τὴν Ὁσίαν Μαρίαν ἡ ὁποία χορεύει μεθ' ἑνὸς κομψευομένου νεανίου:

— Παράξενον ! . . . Μοῦ φαίνεται πῶς τώρα εἶνε διαφορετικὴ ἀπὸ πρίν. Εἶνε ζωηροτέρα, φέρεται μὲ οἰκειότητα, μὲ πολὺ θάρρος, τοῦ ὁμιλεῖ καὶ τὸν βλέπει κατὰ πρόσωπον. Ἐρώτησα τί τὸν ἔχει καὶ ἔμαθα πῶς δὲν εἶνε συγγενής της· εἶνε ἁπλῶς γνώριμός της. Καὶ αὐτὴ ἔλεγε πῶς δὲν κάμνει εὔκολα σχέσεις. (Βλέπων τὸ ὡρολόγιόν του.) Τρεῖς... αὔριον πρωῒ ἔχω ἐργασίαν. Ὥρα νὰ φεύγω . . . Ἄ, ἐπῆγαν εἰς τὴν σέρραν καὶ ὁμιλοῦν ἀδιακόπως. Ἤθελα νὰ ἤξευρα τί λένε. Θὰ προσπαθήσω ν' ἀκούσω καὶ ἂς μὴν εἶνε καὶ τόσον τίμιον. (Πλησιάζει καὶ κρύπτεται ὀπίσω ἀπὸ τὰ φυτά.)

Ο Κομψευομενος. — Ξεύρεις πως εἶσαι πολὺ εὔμορφη ἀπόψε ;

— Τὸ ξεύρω· μοῦ τὸ εἶπαν καὶ ἄλλοι πρωτήτερα !

— Μοῦ φαίνεσαι ὅμως σὰν διαφορετική, κἄτι ἔχει ἡ φυσιογνωμία σου.

— Δὲν βλέπεις ; (Γελῶσα). Εἶνε τὸ κτένισμα αὐτὸ ποῦ μὲ κάμνει σὰν μαθήτριαν τοῦ Ἀρσακείου.

— Καὶ ποῦ σοῦ ἦλθεν ἡ ἰδέα νὰ χαλάσῃς τὰ ὡραῖα σγουρά σου ;

— Γιατί; δέν μου πάει αὐτὸ τὸ κτένισμα;

— Καλὸ καὶ αὐτό, ἀλλὰ προτιμῶ τὸ ἄλλο τὸ τρελλό· ἔτσι εἶσαι σὰν μισοχακομοῖρα.

— Οὔτ' ἐμένα δὲν μ' ἀρέσει. Ἀλλὰ ἔγεινε ἐπίτηδες γιὰ τὸν λεγάμενον . . . . Φαίνεται πῶς δὲν του ἀρέσουν τὰ σγουρὰ μαλλιά.

— Μὰ εἶνε λοιπὸν σπουδαῖον τὸ πρᾶγμα ; Ἐγὼ τὸ ἔπαιρνα εἰς τὰ ἀστεῖα.

— Πολὺ σπουδαῖον !

— Καὶ τίνος ἦλθεν ἡ ἰδέα.

— Ἡ γρηὰ ἡ θεία μου τὸν ἐδιάλεξε. Θέλει, λέγει, νά μου δώσῃ ἄνδρα σωστὸν μὲ τετρακόσα δράμια νοῦν καὶ τετρακόσαις χιλιάδες περιουσίαν· ὄχι κανένα λιμοκοντόρον σάν . . .

— Σὰν ἐμένα αἴ ;

— Βέβαια.

— Εὐχαριστῶ τὴν κυρίαν θείαν σου διὰ τὴν ἐκτίμησιν . . . Καὶ σὺ πῶς τὸν εὑρίσκεις τὸν γαμβρόν;

— Νερόβραστον, σχολαστικὸν καὶ ἀδιάκριτον. Μοῦ ὡμιλοῦσεν μ' ἕνα τρόπον ὡσὰν νὰ ἦτο ἀνακριτὴς ἢ πνευματικός.

— Καὶ σὺ τί ἀπαντοῦσες ;

— Ὅ,τι τοῦ ἀρέσει νὰ ἔχῃ ἡ γυναῖκα ποῦ θὰ πάρῃ. Τοῦ ἔλεγα πῶς δὲν ἀγαπῶ τὸν χορόν . . .

— Ἐσὺ ποῦ τρελλαίνεσαι !

— Πῶς βαρύνομαι τὸν συντροφιά....

— Ἐσὺ ποῦ χάνεσαι γιὰ κόσμο !

— Πῶς μ' ἀρέσει πολὺ ἡ ἐξοχή . . .

— Ἐσὺ ποῦ κοιμᾶσαι ἀπὸ τὸ πρωῒ ἕως τὸ βράδυ ὅταν μένετε 'ς τὴν ἐξοχὴν γιὰ νὰ περνᾷ γρήγορα ὁ καιρός !

— Πῶς δὲν βλέπω κανένα, πῶς δὲν κάμνω εὔκολα σχέσεις.

— Καλὲ τί λὲς ;

— Πῶς τρελλαίνομαι μόνον διὰ τὰ παιδιὰ τῆς ἀδελφῆς μου.

— Ἐνῷ φοβᾶσαι ἴσα ἴσα νὰ μὴ σοῦ ζαρώσουν τὸ φόρεμά σου.

— Ναί, κύριε, ἀλλὰ ἔτσι μοῦ εἶχε παραγγείλῃ ἡ θεία μου... καὶ ἔκαμνα τὴν Ὁσίαν Μαρίαν.

— Δὲν ἦσουν καθόλου ὑποχρεωμένη.

— Ἤμουν καὶ παραήμουν· ἡ θεία μου ἦτον ἐκεῖ κοντὰ καὶ μ' ἐκύτταζε μέσα 's τὰ μάτια. Τὸ ξεύρεις πῶς δέν με συμφέρει νά τα χαλάσω μαζί της, καὶ εἶνε περιττὸν νὰ κάμνῃς τὸν ζηλιάρην. Πρέπει νὰ οἰκονομοῦμεν τὰς περιστάσεις. Καὶ ἂν μ' ἔβλεπε τώρα μαζί σου ἐδῶ... Εὐτυχῶς παίζει ουίστ μέσα.

— Καὶ ὁ φίλος ;

— Θὰ ἀπεκοιμήθη εἰς καμμίαν πολυθρόναν ἢ θὰ ἔφυγε καὶ μᾶς ἐξεφορτώθηκε.

— Χορεύομεν.

— Ἂς χορεύσωμεν, νὰ μὴν παρατηρηθῇ πῶς ἐλείψαμεν καὶ τόσην ὥραν ἀπὸ τὴν σάλαν.

Ἀπομακρύνονται καὶ ὁ κύριος Χ. ἐξέρχεται τῆς κρύπτης του. Αἱ ἰδέαι του περὶ τῆς Ὁσίας Μαρίας καὶ τῶν ἐπιγείων ἀγγέλων ἤλλαξαν ἐπαισθητῶς κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο.

Μίμησις — Δσ

ΦΩΣ

Ὅταν ὁλόνεκρη τὴ γῆ ξανοίγω
Στοῦ ὕπνου ἀνάμεσα τὴν ἀγκαλιά,
Τὰ μάτια σου ἤθελα τότε ν' ἀνοίγω
Μὲ τὰ θερμότερα γλυκὰ φιλιά.

Κι' ὅταν χαρούμενη ἡ αὐγὴ προβαίνει
Μὲ τὴ ῥοδόλευκη χρυσῆ στολή,
Καὶ 's τὴν ἀγκάλη μου θᾆσαι γυρμένη,
Νὰ κλειῶ τὰ μάτια σου μ' ἕνα φιλί.

Ἡ ζήλεια μ' ἔφθειρε σκληρὸ κοράσι
Καὶ θέλω ὁ πόθος μου νᾆναι κρυφός.
Κι' ὅταν ἁπλώνεται σκότος 's τὴν πλάσι
Θέλω ἀφ' τὰ μάτια σου νὰ βλέπω φῶς.

Δ. Ι. Μαργαρης

Digitized by Google

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΑΝΑΛΕΚΤΑ

Ὑπνωτισμοῦ περίεργα. Ὁ διάσημος Γάλλος νευρολόγος Σαρκὼ ἀνεκοίνωσεν ἐπ' ἐσχάτων εἰς περιοδικόν τι σύγγραμμα τῆς Νέας Ὑόρκης παρατηρήσεις περὶ τῶν φαινομένων τοῦ ὑπνωτισμοῦ, εἰς τῶν ὁποίων τὴν μελέτην ἀπὸ μακροῦ ἀσχολεῖται. Ὁ ψυχολογικὸς χαρακτὴρ τῆς καταστάσεως ταύτης, λέγει ὁ Γάλλος καθηγητής, εἶναι ἡ ἀπεριόριστος πίστις, ἣν ἔχει ὁ ὑπνωτιζόμενος πρὸς τὸν ὑπνωτιστήν. Ὅσον ἀπίθανος καὶ παράλογος καὶ ἂν εἶναι πᾶσα βεβαίωσις τούτου ὁ ὑπνωτιζόμενος τὴν παραδέχεται ἀνενδοιάστως καὶ καθ' ὁλοκληρίαν τὴν ἐνστερνίζεται ἐξ αὐτῆς δὲ ἀπορρέουσιν ὅλοι οἱ στοχασμοί του, μέχρις ὅτου ὁ νοῦς αὐτοῦ τραπῇ εἰς ἄλλο ἀντικείμενον, διὰ νέας βεβαιώσεως τοῦ ὑπνωτιστοῦ, ὅλως ἀντιθέτου πολλάκις πρὸς τὴν πρώτην.

Ἀναφέρω ἓν παράδειγμα ἐκ τῶν πολλῶν, λέγει ὁ Σαρκώ. Εἰς γυναῖκα διατελοῦσαν ἐν καταστάσει ὑπνωτισμοῦ, παρουσιάζω φύλλον χάρτου λευκὸν καὶ τῆς λέγω. «Κύτταξε τὴν εἰκόνα μου. Μοῦ ὁμοιάζει;» Μετὰ στιγμιαῖον δισταγμὸν ἀποκρίνεται ἐκείνη. «Ἄ! ναί, εἶναι ἡ φωτογραφία σας. Ἠμπορεῖτε νὰ μοῦ τὴν δώσετε;» Ὅπως ἐντυπωθῇ καλῶς εἰς τὸν νοῦν της ἡ ἰδέα τῆς ὑποτιθεμένης εἰκόνος τῆς δεικνύω διὰ τοῦ δακτύλου τὸ ἓν ἄκρον τοῦ χάρτου, βεβαιῶν ὅτι τὸ πρόσωπόν μου εἶναι ἐστραμμένον πρὸς ἐκεῖνο τὸ μέρος· περιγράφω τὰ ἀπεικονιζόμενα δῆθεν ἐνδύματά μου καὶ προσθέτω ἄλλας ἀνυπάρκτους λεπτομερείας Ἔπειτα λαμβάνων ὀπίσω τὸν χάρτην τὸν θέτω μεταξὺ πολλῶν ἄλλων ὁμοίων φύλλων ἀγράφου χάρτου, ἀφ' οὗ πρῶτον κάμω ἐπ' αὐτοῦ σημεῖόν τι ἀδιόρατον σχεδόν, ὅπως τὸν ἀναγνωρίζω εὐκόλως Ἔπειτα δίδω ὅλα τὰ φύλλα εἰς τὴν ὑπνωτισμένην, λέγων πρὸς αὐτὴν νὰ κυττάξῃ τὴν δέσμην ἐκείνην μήπως εὕρῃ εἰς αὐτὴν κανὲν γνωστόν της πρᾶγμα. Ἐκείνη δ' ἐξετάζει ἓν πρὸς ἓν τὰ φύλλα καὶ εὑρίσκουσα τὸ φύλλον, τὸ ὁποῖον ἔχει δῆθεν τὴν εἰκόνα, ἀναφωνεῖ. «Μπᾶ! νὰ καὶ ἡ φωτογραφία σας!» Καὶ τοῦτο μὲν εἶναι περίεργον, περιεργότερον ὅμως εἶναι τὸ ἑξῆς· ἂν ἀναστρέψω τὸ φύλλον, διισχυρίζεται τότε ἐκείνη ὅτι ἡ φωτογραφία εἶναι ἀνάποδα. — Τὸ πείραμα τοῦτο ἐπανελήφθη πολλάκις παρ' ἐμοῦ καὶ παρ' ἄλλων, πάντες δὲ δύνανται νὰ μαρτυρήσωσι περὶ τῆς ἀκριβείας αὐτοῦ. — Καὶ ἡ μὲν βεβαίωσις ὅτι ἐν τῷ ἀγράφῳ χάρτῃ ὑπάρχει εἰκών, ἂν μὴ εἶναι ἀληθής, εἶναι ὅμως πιθανὴ καὶ εὔλογος. Ἀλλὰ μετὰ τῆς αὐτῆς εὐπιστίας παραδέχεται ὁ ὑπνωτισμένος καὶ τὰ παραλογώτατα πράγματα· ἂν π. χ. ἔλεγον ὅτι ἡ εἰκών μου ἐκείνη ἔχει δύο ῥῖνας καὶ τρεῖς ὀφθαλμοὺς οὐδαμῶς θὰ ἐδίσταζε νὰ τὸ πιστεύσῃ. Διότι ὁ νοῦς τοῦ διατελοῦντος ὑπὸ τὴν ἐπήρειαν τοῦ ὑπνωτισμοῦ εἶναι ἀδρανὴς καὶ παντελῶς ἐστερημένος αὐτενεργείας, ἡ δ' ἐξ ὑποβολῆς τοῦ ὑπνωτιστοῦ εἰσχωροῦσα εἰς αὐτὸν ἰδέα τὸν κατακυριεύει καὶ ἐμποδίζει πᾶσαν ἄλλην σκέψιν.

Διατήρησις τῆς καλλονῆς. Τὸ ζήτημα τοῦτο τὸ ἐνδιαφέρον πᾶσαν γυναῖκα, ἥτις ἢ εἶνε εὔμορφος ἢ νομίζει ὅτι εἶνε, πραγματεύεται ἐν ἐκτάσει Ἀμερικανὶς συγγραφεὺς ἡ κυρία Dean εἰς βιβλίον πρό τινος ἐκδοθὲν ἐν Νέᾳ Ὑόρκῃ. Τὸ ἐγχειρίδιον αὐτὸ περιέχει παντοίας συμβουλὰς καὶ συνταγὰς πρὸς διατήρησιν τῆς ἁβρότητος τοῦ δέρματος, πρὸς παρακώλυσιν τῆς πολυσαρκίας ἢ τῆς ἰσχνότητος, πρὸς ἀποφυγὴν τῶν ῥυτίδων Τινὲς ἐκ τῶν συνταγῶν εἶνε παλαιόταται, ὅπως ἡ ἐπὶ δύο ὥρας προσκόλλησις τεμαχίων ὠμοῦ κρέατος ἐπὶ τῶν παρειῶν. Ἀλλὰ καὶ ἡ συνταγὴ αὕτη φέρεται τελειοποιημένη, διότι μετὰ τὸ κρέας ἐπιτίθεται ἕτερον κατάπλασμα ἐκ μέλιτος, λευκώματος ᾠῶν κλπ. ἐπὶ δύο ἄλλας ὥρας. Διὰ τὰς χεῖρας συμβουλεύει τὸ γνωστὸν *κολκρέμ*, ἀλλὰ νέα ὅλως εἶνε ἡ συνταγὴ πρὸς διατήρησιν τῆς λαμπρότητος τῶν ὀφθαλμῶν· πρὸς τοῦτο πρέπει νὰ τρίβωνται δὶς καὶ τρὶς καθ' ἑκάστην τὰ βλέφαρα δι' ὕδατος ἐκ δρόσου μεμιγμένου μὲ *οὐίσκυ*, ἤτοι οἰνόπνευμα. Ὡς πρὸς τὴν δίαιταν ἡ κυρία Dean δίδει τὸ ἑξῆς πρόγραμμα: Ὕπνος ἑνδεκάωρος· νὰ κοιμᾶσθε ἐνωρὶς καὶ νὰ ἐξυπνᾶτε ἀργά· ψυχρὸν λουτρὸν πρὶν κατακλιθῆτε καὶ ἄλλο ψυχρὸν λουτρὸν ἅμα ἐξυπνήσετε, τουρκικὸν δὲ λουτρὸν καθ' ἑβδομάδα. Ἔπειτα δίωρος γυμναστικὴ διὰ τῶν ἀλτήρων καὶ περίπατος διὰ τρικύκλου ποδηλάτου. Ἀποφυγὴ τῶν σφοδρῶν συγκινήσεων, τῶν δακρύων, τῆς ὀργῆς καὶ τοῦ πολλοῦ γέλωτος. Μὲ ἄλλους λόγους ἀνάγκη εἰσοδήματος ἐκ πεντήκοντα χιλιάδων δραχμῶν κατ' ἔτος, χωρὶς καμμίαν φροντίδα, χωρὶς κανὲν αἴσθημα ἀγάπης ἢ στοργῆς· διαρκὴς ἐνασχόλησις μόνον περὶ τοῦ ἑαυτοῦ σας ἐπὶ εἰκοσιτρεῖς ὥρας καθ' ἡμέραν διὰ νὰ ἦσθε ὡραία μίαν ὥραν τὴν ἡμέραν — αὐτὸ εἶνε τὸ συμπέρασμα εἰς τὸ ὁποῖον φέρει τὸ ἀμερικανικὸν βιβλίον. Τὸ δὲ ἰδικόν μου συμπέρασμα, ἐπιλέγει γάλλος δημοσιογράφος ἀναφέρων τὰ παράδοξα ταῦτα, εἶνε ὅτι, ἂν εἶχα γυναῖκα εὔμορφον, ἡ ὁποία ἐπεχείρει νὰ ἐφαρμόσῃ τοὺς κανόνας αὐτοὺς διὰ νὰ διατηρήσῃ τὴν καλλονήν της, χωρὶς νὰ ἀναμείνω κἂν τὸ ἀποτέλεσμα αὐτῶν, θὰ ἀπηύθυνα πρὸς τὸ δικαστήριον αἴτησιν περὶ διαζυγίου καὶ τὸ δικαστήριον θὰ μ' ἐδικαίωνε βεβαίως.

Ἔθιμον τῆς πρωτοχρονιᾶς. Ἐν Φιλιππουπόλει ὡς γράφει ἡμῖν ἐκεῖθεν ὁ κ. Λάμπρος Ἐνυάλης τὴν πρώτην τοῦ ἔτους οἱ παῖδες, ἀγοράζοντες κλάδον κρανιᾶς, ὧν σωροὶ πωλοῦνται ἐν τῇ ἀγορᾷ, μεταβαίνουσιν εἰς τὰς συγγενικὰς οἰκίας καὶ κτυπῶντες τοὺς πρεσβυτέρους συγγενεῖς εἰς τὰ νῶτα διὰ τῶν κλάδων τούτων ἐκφωνοῦν τρίς: «Αὐτοῦ χαρὰ κι' ἅϊς Βασίλης καὶ τοῦ χρόνου» οὗτοι δὲ δωροῦσιν εἰς αὐτοὺς τὰ ἁγιοβασιλιάτικα δῶρα. Τὸ ἔθιμον τοῦτο ἦτο ἄλλοτε πάγκοινον, δὲν το ἀπέφευγον δὲ οὐδὲ τὰ τέκνα τῶν εὐπορωτάτων οἰκογενειῶν· ἤδη περιωρίσθη μόνον εἰς τὰς κάτω τάξεις, διότι παρὰ τῇ ἐκλεκτῇ κοινωνίᾳ τὰ δῶρα ἀνταλάσσονται ἄνευ αὐτοῦ, ἔν τισι δὲ οἰκογενείαις εἰσήχθη τὸ δένδρον τῶν Χριστουγέννων μετατεθὲν εἰς τὴν παραμονὴν τῆς 1ης τοῦ ἔτους. Ἄγνωστον ἂν ἀλλαχοῦ ὑπάρχῃ τὸ ἔθιμον τοῦτο, καὶ πόθεν ἔχει τὴν ἀρχήν. Ὁ μὲν κλάδος τῆς κρανιᾶς λέγεται *σοῦρβα* (ἤτοι χλωρός, εἶνε δὲ ἡ λέξις βουλγαρική), τὸ δὲ ῥῆμα *σουρβίζω*.

Digitized by Google

'Ανέκδοτον τοῦ 'Αλεξάνδρου Δουμᾶ. Κατὰ τὴν πρώτην παράστασιν τῆς «Κυρίας μὲ τὰς Καμελίας» τοῦ γνωστοῦ δράματος τοῦ υἱοῦ Δουμᾶ παρίστατο καὶ ὁ πατήρ. Ἡ ἐπιτυχία ὑπῆρξε μεγίστη εὐθὺς ἀπὸ τῆς πρώτης πράξεως. Κατὰ τὸ πρῶτον διάλειμμα λοιπόν, ἐνῷ ὁ μέγας μυθιστοριογράφος περιήρχετο κατευχαριστήμικως τοὺς διαδρόμους τοῦ θεάτρου, εἷς ἐκ τῶν θεατῶν τὸν πλησιάζει καὶ νομίζων ὅτι θὰ τον εὐχαριστήσῃ τοῦ λέγει:—Βέβαια δά, κύριε Δουμᾶ, κἄτι θὰ ἔχετε κάμῃ καὶ σεῖς ἀπὸ τὸ δρᾶμα. — Τὸ σπουδαιότερον, ἀποκρίνεται μειδιῶν ὁ Δουμᾶς, ἔχω κάμῃ τὸν συγγραφέα του.

'Ο ἀρχηγὸς τῶν ἐγκαθέτων τοῦ θεάτρου. Προβεβηκὼς τὴν ἡλικίαν ἀπέθανεν ἐσχάτως ἐν Παρισίοις ὁ ἀρχηγὸς τῶν ἐγκαθέτων τῶν θεάτρων ὀνόματι Φουρνιέ, καταλιπὼν περιουσίαν ὑπερβαίνουσαν τὸ ἑκατομμύριον. Ὡς γνωστὸν οἱ ἐγκάθετοι σκοπὸν ἔχουσι νὰ ἐπευφημῶσι καὶ χειροκροτῶσι κατὰ τὰς ὁδηγίας τῆς διευθύνσεως τοῦ θεάτρου, ὁ Φουρνιὲ δὲ εἶχε μεγάλην ἐπιτηδειότητα εἰς τὸ καταρτίζειν καὶ διευθύνειν ὁμάδας τοιούτων. Ἀλλὰ τὰ μεγάλα κέρδη του ἔκαμεν ἐκ τῆς μεταπωλήσεως θεατρικῶν εἰσιτηρίων, διότι οἱ ἰδιοκτῆται τῶν παρισινῶν θεάτρων πληρώνουσιν εἰς τὸν ἀρχηγὸν τῶν ἐγκαθέτων συνήθως 60 χιλ. φράγκων διὰ μίαν τριετίαν, ἤτοι 20 χιλ. φράγκων ἐτησίως, δίδουσι δὲ τὸ τίμημα εἰς εἰσιτήρια θεάτρου μὲ ἔκπτωσιν 50 0|0. Διὰ τοῦ τρόπου τούτου ὑπεκκαίεται ἔτι μᾶλλον ὁ ζῆλος αὐτοῦ, καθ' ὅσον, ἂν θεατρικόν τι ἔργον διὰ τῶν ἐπευφημιῶν καὶ χειροκροτήσεων ἑδραιωθῇ ἐπὶ σκηνῆς καὶ προκαλέσῃ συρροὴν θεατῶν, ὁ ἀρχηγὸς τῶν ἐγκαθέτων ἔχει ἀσφαλῆ κέρδη ἐκ τῆς μεταπωλήσεως τῶν εἰσιτηρίων του εἰς τιμὰς καλάς. Καὶ ἰδοὺ διατὶ ὁ Φουρνιὲ ἀπέθανεν ἑκατομμυριοῦχος.

Προνομιοῦχος ἐπαίτης. Ἀπέθανεν ἐν Ρώμῃ γέρων ἐπαίτης καλούμενος Πέτρος Μαρκολίνης, ὅστις μόνος εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ ἐπαιτῇ ἐν τῷ ναῷ τοῦ Ἁγίου Πέτρου. Τὸ δικαίωμα τοῦτο ἐδόθη τὸ πρῶτον εἰς αὐτὸν ὑπὸ τοῦ Πίου Θ' καὶ ἐπεκυρώθη ὑπὸ τοῦ νῦν Πάπα. Ὁ Πῖος Θ' εἶχε χαρίσῃ εἰς τὸν ἐπαίτην καὶ ἓν παλαιόν του ἔνδυμα, τὸ ὁποῖον εὐλαβῶς ἐφύλαττεν ἐκεῖνος καὶ ἐφόρει μόνον κατὰ τὰς ἑορτασίμους ἡμέρας. Δὲν ἠθέλησε δὲ νὰ πωλήσῃ αὐτὸ ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ, μολονότι θαυμασταὶ τοῦ Πίου Θ' ἐπρόσφεραν ὑπέρογκα ποσὰ διὰ νὰ τὸ ἀγοράσωσιν. Ὁ Μαρκολίνης κατέλιπε χρηματικὴν περιουσίαν ἀνερχομένην εἰς 50 χιλιάδας δραχμῶν.

'Ο δι' ἀφαιρέσεως τοῦ πίλου χαιρετισμός. Ἐν Βουδαπέστῃ τῆς Οὐγγαρίας ἤρχισε νὰ ἀνακινῆται ἀπό τινος τὸ ζήτημα περὶ καταργήσεως τοῦ συνήθους χαιρετισμοῦ τῶν ἀνδρῶν δι' ἀφαιρέσεως τοῦ πίλου. Ὑπὲρ τῆς καταργήσεως αὐτοῦ συνηγοροῦσιν εὐγλώττως πλεῖστοι ἰατροί, θεωροῦντες τὴν ἐν ὑπαίθρῳ συχνὴν ἀποκάλυψιν τῆς κεφαλῆς ἐπιβλαβῆ εἰς τὴν ὑγείαν. Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ αἱ οὐγγρικαὶ ἐφημερίδες ἀναγράφουσι τὰ περὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ χαιρετισμοῦ τούτου, ἔχοντα ὡς ἑξῆς: Ἐφευρέται τοῦ δι' ἀφαιρέσεως τοῦ πίλου χαιρετισμοῦ εἶνε οἱ Φράγκοι. Παρ' αὐτοῖς ἐπετρέπετο μόνον εἰς τοὺς εὐγενεῖς ἡ διατήρησις μακρᾶς κόμης, ὁ δὲ πολὺς λαὸς ἦτο ὑποχρεωμένος νὰ κουρεύεται μέχρι ῥίζης. Καθ' ὁδὸν λοιπὸν ὁσάκις ἄνθρωπος ἐκ τοῦ λαοῦ συνήντα εὐγενῆ ὤφειλε ν' ἀφαιρῇ τὸ κάλυμμα τῆς κεφαλῆς ὅπως ἀποδείξῃ ὅτι ἔχει κουρευμένην τὴν κόμην, ἄλλως ἐτιμωρεῖτο διὰ βαρυτάτης ποινῆς. Ἐπιλέγουσι δὲ ὅτι ἐν Ἀμερικῇ οὐδεὶς ἀφαιρεῖ τὸν πῖλον ἐν τῇ ὁδῷ ὅπως χαιρετίσῃ· ἀρκεῖται εἰς ἁπλοῦν νεῦμα διὰ τῆς χειρός. Οἱ Οὔγγροι οἱ ὁποῖοι εἶνε πολλοὶ πρακτικοὶ ἄνθρωποι δὲν περιωρίσθησαν εἰς ἁπλᾶς θεωρίας καὶ γνώμας, ἀλλὰ πρὸς ἐφαρμογὴν αὐτῶν προέβησαν εἰς σύστασιν συλλόγου, τοῦ ὁποίου τὰ μέλη χαιρετίζουσι χωρὶς ν' ἀφαιρῶσι τὸν πῖλον ἐκ τῆς κεφαλῆς.

Τὸ ὄπιον ἐν Λονδίνῳ. Ἀπέθανε πρό τινος ἐν Λονδίνῳ ἐκ πείνης ὁ Κινέζος Γεώργιος Α Σίβης ἱδρυτὴς καπνιστηρίου ὀπίου. Ἡ ἐπιχείρησις τοῦ Σίβη δὲν ἐπρόκοψεν ἐν τῇ ἀγγλικῇ πρωτευούσῃ, διότι μόνον ὀλίγοι κινέζοι ναῦται ἐφημέρως διατρίβοντες ἐν Λονδίνῳ ἐφοίτων εἰς τὸ καπνιστήριόν του. Ἠξιώθη ὅμως τῆς τιμῆς νὰ δεχθῇ πλέον ἢ ἅπαξ τὴν ἐπίσκεψιν τοῦ Δίκενς, ὅστις καὶ τὸν ἀποθανόντα ἰδιοκτήτην διετήρησε διὰ παντὸς ζωντανὸν ἐν τῷ τελευταίῳ αὐτοῦ διηγήματι «Τὸ μυστικὸν τοῦ Ἔδβιν Δρούδς».

Αἱ ὄρνιθες καὶ τὸ ἠλεκτρικὸν φῶς. Κατὰ τὰς ἀμερικανικὰς ἐφημερίδας ἐν μικρᾷ πόλει τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν κάτοικός τις ἐπαγγελλόμενος τὸν πτηνοτρόφον ἐκίνησεν ἀγωγὴν ἐπὶ ἀποζημιώσει κατὰ τῆς εταιρίας τοῦ ἠλεκτρικοῦ φωτός, διότι ἐκ τῆς ἐντάσεως αὐτοῦ ἀγρυπνοῦσιν αἱ ὄρνιθές του καὶ δὲν γεννοῦν πολλὰ αὐγά.

ΧΡΟΝΙΚΑ

Ἐπιστημονικά.— Λίαν προσεχῶς θὰ συνδεθῇ διὰ τηλεφωνικῆς γραμμῆς τὸ Βερολῖνον μετὰ τῆς Βιέννης.

— Ὁ Νόρδενσκιολδ ὁ διάσημος ἐξερευνητὴς τοῦ Βορείου Πόλου ἀνεκοίνωσεν ἐν τῇ ἐπιστημονικῇ ἀκαδημίᾳ τῆς Στοκχόλμης ὅτι κατὰ τὸ ἔτος 1891 σκοπὸν ἔχει μετὰ τοῦ βαρόνου Δίξον νὰ ἐκδράμῃ χάριν ἐπιστημονικῶν ἐρευνῶν εἰς τὸν Νότιον Πόλον.

— Ἡ ἐπιδημία τῆς ἰνφλουέντσας ἐπέφερε πολλὰς ζημίας ἀνὰ τὴν Εὐρώπην, ἀλλὰ καί τινα κέρδη. Κυρίως ἐκ ταύτης ὠφελήθη τὸ ἐν Φραγκφούρτῃ ἐργοστάσιον ὅπερ ἔχει τὸ μονοπώλιον τῆς ἀντιπυρίνης, κερδῆσαν 400 χιλιάδας μαρκῶν.

— Ἐν Ἁγίῳ Φραγκίσκῳ τῆς Ἀμερικῆς ἱδρύθη ὑπὸ κεφαλαιούχων κινέζων ἑταιρία ἔχουσα κεφάλαιον ἐξ ἑνὸς ἑκατομμυρίου λιρῶν ὅπως εἰσαγάγῃ τὸν δι' ἠλεκτρικοῦ φωτὸς φωτισμὸν εἰς Κίναν.

— Ἐπιφανὴς ἐπιστήμων, ὁ ἐν Βερολίνῳ καθηγητὴς τῶν νευρικῶν νοσημάτων κ. Βεστφάλεν, ἔπαθε τὰς φρένας ἐκ καταχρήσεως μορφίνης. Ἀξιοσημείωτον δ' εἶναι ὅτι ἐπ' ἐσχάτων ἐπὶ τρεῖς ἑβδομάδας ἐδίδασκε περὶ μορφινομανίας καὶ τῶν ἀποτελεσμάτων αὐτῆς.

— Ἀπέθανεν ἐσχάτως ἐν Πενσυλβανίᾳ τῆς Ἀμερικῆς ὁ Δρ. Ῥόβερτ ὁ ἐπικαλούμενος « Βασιλεὺς τῶν τορπιλλῶν » ἔλαβε δὲ τὸν τίτλον αὐτῶν παρὰ τοῦ κοινοῦ διότι αὐτὸς πρῶτος ἔσχε τὴν ἰδέαν νὰ μεταχειρίζωνται τορπίλλας εἰς τὰ βάθη τῶν φρεάτων πετρελαίου πρὸς ἐπαύξησιν τοῦ πηγάζοντος. Ὁ Ῥόβερτ ἦτο ἐν ἀρχῇ ἁπλοῦς ὀδοντοϊατρός, ἀλλὰ διὰ τῆς εὐφυοῦς ταύτης ἐφευρέσεως ἐπλούτησε μετ' οὐ πολύ. Μέχρι τοῦ θανάτου του κατεγίνετο εἰρηνικώτατα εἰς τὴν τορπιλλοβόλησιν τῶν πετρελαιοφόρων φρεάτων καὶ κατέλιπε περιουσίαν ἐξ 25 ἑκατομμυρίων φράγκων.

Φιλολογικά.— Ἐν τῷ νέῳ Λονδινείῳ περιοδικῷ Speaker ὁ Γλάδστων ὑποδεικνύει ὡς μέλλοντα διάδοχον τοῦ Τέννυσον εἰς τὴν θέσιν βασιλικοῦ καὶ ἐθνικοῦ ποιητοῦ τὸν ποιητὴν Swinburn.

— Ἱδρύεται προσεχῶς καὶ ἐν Λονδίνῳ Σχολὴ τῶν ἀνατολικῶν γλωσσῶν, σκοποῦσα νὰ καταστήσῃ εὐχερῆ τὴν ἐκμάθησιν τῶν γλωσσῶν τούτων εἰς ἐμπόρους καὶ ἄλλους οὐχὶ ἐξ ἐπαγγέλματος φιλολόγους, ἀλλ' ἔχοντας συμφέροντα ἐν τῇ Ἀνατολῇ.

— Κατὰ τὸ χειμερινὸν ἑξάμηνον τοῦ 1889 ἐνεγράφησαν εἰς τὰ διάφορα γερμανικὰ πανεπιστήμια ἐν συνόλῳ 29007 φοιτηταί. Τοὺς περισσοτέρους φοιτητὰς ἀριθμεῖ τὸ πανεπιστήμιον τοῦ Βερολίνου: 5731, μετ' αὐτὸ δὲ τὸ τοῦ Μονάχου: 3479, καὶ τῆς Λιψίας: 3453, καὶ τοὺς ὀλιγωτέρους τὸ τοῦ Ρόστοκ 316. Κατὰ σχολὰς δὲ ἡ μὲν θεολογικὴ περιλαμβάνει 5680, ἡ νομικὴ 6872, ἡ ἰατρικὴ 8714 καὶ ἡ φιλοσοφικὴ 7741.

Digitized by Google

— Κατὰ τὴν ἀγγλικὴν ἐφημερίδα «Ἀλήθειαν» ἡ αὐτοκράτειρα Αὐγούστα, κατέγραφεν ἐν ἡμερολογίῳ καθ' ἑκάστην πάντα τὰ ἄξια λόγου συμβεβηκότα, δημόσια καὶ ἰδιωτικά, καὶ κρίσεις περὶ τῶν προσώπων, πρὸς τὰ ὁποῖα εἶχε συνάφειαν. Ἀλλὰ τὸ ἡμερολόγιον τοῦτο, ἀρκούντως ὀγκῶδες ὄν, δὲν εὑρέθη τὴν ἡμέραν τοῦ θανάτου της, ὅτε ἐσφραγίσθησαν πάντα τὰ εἰς αὐτὴν ἀνήκοντα πράγματα. Τινὲς ὑποθέτουσιν ὅτι κατετάχθη εἰς τἀρχεῖα τῆς οἰκογενείας τῶν Χοενζόλλερν, ἐν οἷς ἔχει κατατεθῇ καὶ τὸ ἐκ τριάκοντα τόμων ἀποτελούμενον ἡμερολόγιον τοῦ αὐτοκράτορος Φρειδερίκου· ἄλλοι δὲ πάλιν λέγουσιν ὅτι ἐφρόντισε πρὸ τοῦ θανάτου της νὰ τὸ παραδώσῃ εἰς χεῖρας ἀσφαλεῖς εἰς τὸ ἐξωτερικόν, ὅπως μὴ λάβῃ τὴν τύχην τοῦ ἡμερολογίου τοῦ υἱοῦ της.

Καλλιτεχνικά. - Ὑπὸ τὴν προεδρείαν τῆς κομήσσης τῆς Φλάνδρης συνέστη ἐν Βρυξέλλαις ἐπιτροπὴ ἐκ φιλοτέχνων βέλγων καὶ καλλιτεχνῶν σκοποῦσα τὸν ὀργανισμὸν ἐκθέσεως γενησομένης τὸν προσεχῆ μάρτιον ἐν Βρυξέλλαις καὶ μελλούσης νὰ περιλάβῃ τὰ ἀριστουργήματα τῶν ζωγράφων τοῦ ΙΘ' αἰῶνος.

Θεατρικά.— Παρεστάθη ἐσχάτως ἐν τῷ Παρισινῷ θεάτρῳ Ὠδείῳ ὁ *Ἔγμοντ*, τὸ γνωστὸν δρᾶμα τοῦ Γκαῖτε μετὰ τῆς μουσικῆς τοῦ Βεετόβεν. Ἡ ἐπιτυχία ὑπῆρξε μεγάλη.

ΑΙ ΕΙΚΟΝΕΣ

Ἡ βασίλισσα τῆς Ρωμουνίας εἶνε γνωστὴ εἰς τὸν ἁπανταχοῦ φιλολογικὸν κόσμον ὑπὸ τὸ ψευδώνυμον Κάρμεν Σύλβα, καὶ ἐν τῇ Ἑστίᾳ δὲ ἐδημοσιεύθη ἄλλοτε μικρὸν διήγημα αὐτῆς καὶ πρὸ διετίας ἀπάνθισμα ἐκ τῶν Σκέψεων Βασιλίσσης, ἃς γαλλιστὶ ἐξέδωκεν, ἐβράβευσε δὲ ἡ γαλλικὴ ἀκαδημία. Ἡ βασίλισσα τῆς Ρωμουνίας Ἐλισάβετ εἶνε σήμερον γυνὴ 47 ἐτῶν. Καὶ ἡ μὲν μορφὴ αὐτῆς διατηρεῖ πλήρη τὴν νεανικὴν ἔκφρασιν καὶ ζωηρότητα, ἀλλ' ἡ κόμη πρόωρος ἐλευκάνθη. Ἡ βασίλισσα δὲν ἦτο ποτὲ ὡραία, ἀλλ' εἶνε γυνὴ θελκτικωτάτη ὡς μαρτυροῦσι πάντες οἱ γνωρίσαντες αὐτήν, ἔχουσα ἰδιαζόντως εὔμορφον στόμα καὶ ἀπεριγράπτως γλυκεῖαν φωνήν.

Βοημὴ κόρη. Εἰκὼν τοῦ τυρολοῦ ζωγράφου Εὐγενίου φὸν Βλάας, ἔχουσα ὅλην τὴν δύναμιν τῆς ἐκφράσεως ἥτις διακρίνει τὰς πολυαρίθμους αὐτοῦ γυναικείας προσωπογραφίας.

Μόσχιοι πολεμισταί. Ἡ Μοσχία χώρα κεῖται ἐν τῇ ἀνατολικῇ Ἀφρικῇ καὶ ἄρχων αὐτῆς ὑπέρτατος εἶνε ὁ Σουλτάνος Μανδάρας. Οἱ Μόσχιοι διάκεινται φιλικώτατα πρὸς τοὺς Εὐρωπαίους, κατὰ τὸ παρελθὸν δ' ἔτος ἐκ μέρους τοῦ Σουλτάνου Μανδάρα ἐστάλη καὶ πρεσβεία ὅπως χαιρετίσῃ τὸν αὐτοκράτορα τῆς Γερμανίας. Ἐν τῇ εἰκόνα παρίστανται δύο ἐκ τῶν ἀκολούθων τῆς πρεσβείας ταύτης ἐν πολεμικῇ στολῇ φωτογραφηθέντες κατὰ τὴν ἐν Βερολίνῳ διαμονὴν αὐτῶν.

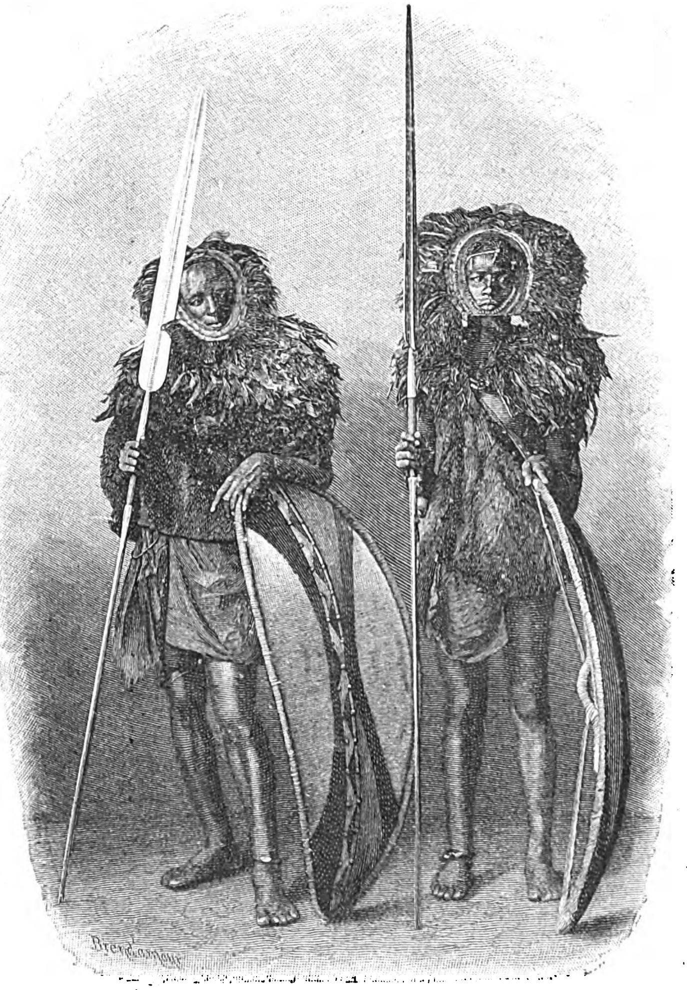

ΜΟΣΧΙΟΙ ΠΟΛΕΜΙΣΤΑΙ

ΕΔΩ Κ' ΕΚΕΙ

Ἡ ἀπόφασις.— Ἡ Μήτηρ: Κύριε, σᾶς εἶδα πολὺ καλὰ ποῦ ἐκρυφομιλούσατε μὲ τὴν κόρην μου, θαρρῶ μάλιστα πῶς τὴν ἐφιλήσατε· λοιπὸν τί ἀπόφασιν ἔχετε; — Ὁ Κύριος: Ἔχω ἀπόφασιν...νὰ μὴν τὸ ξανακάμω ἄλλην φοράν.

Καλὴ συμβουλή. —Δὲν καπνίζεις; — Ὄχι, ὁ γιατρὸς μοῦ ἀπηγόρευσε καὶ τὸν καπνὸ καὶ τὸ κρασί. — Καὶ δὲν παίρνεις ἄλλον γιατρόν, Χριστιανέ;

Ἀποτυχοῦσα ἐπιχείρησις.— Ἐξεδόθη πρό τινος βιβλίον φέρον τίτλον: «Ἐγκόλπιον τῶν ἀσχήμων γυναικῶν». Ὁ ἐκδότης δὲν ἐπώλησε κανὲν ἀντίτυπον — ἓν μόνον τοῦ ἐκλάπη.

Ἐν τῇ Βουλῇ.— Πῶς σοῦ ἐφάνη ὁ λόγος τοῦ βουλευτοῦ μας· δὲν ἦτο μὲ πολλὴν κρίσιν, μὲ πολὺ βάθος; — Ναί, μὲ τόσον βάθος ποῦ δὲν εὕρισκες τὸν πάτον.

ΜΙΑ ΣΥΜΒΟΥΛΗ ΚΑΘ' ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Ὁ κισσὸς καὶ αἱ χιονίστραι. Κόψατε ἀρκετὰ φύλλα κισσοῦ, βράσατέ τα καὶ κάμετε θερμὸν λουτρὸν τοῦ μέλους ἐκείνου τὸ ὁποῖον ἔχει χιονίστρας. Ἂν δὲν θεραπευθῆτε ἐντελῶς, ἀλλὰ θὰ ὠφεληθῆτε πολύ. Μὴ ἀρκεσθῆτε εἰς ἓν μόνον λουτρόν· ἐπαναλάβετέ το δὶς καὶ τρίς.

ΤΡΕΙΣ ΓΝΩΜΑΙ ΚΑΘ' ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Λέγομεν ὅτι ἡ Τύχη εἶνε τυφλὴ ἐν ὅσῳ δὲν διευθύνεται πρὸς τὸ μέρος μας.

*

Ἡ ὡραία ψυχὴ εὐμορφαίνει τὸ πρόσωπον· τὸ ὡραῖον πρόσωπον δὲν εὐμορφαίνει τὴν ψυχήν.

*

Ἡ εὐτυχία εἶνε σφαῖρα κυλιομένη· ὅλοι τρέχομεν κατόπιν αὐτῆς, καὶ τὴν λακτίζομεν ὅταν τὴν φθάσωμεν

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1890-2023

Digitized by Google

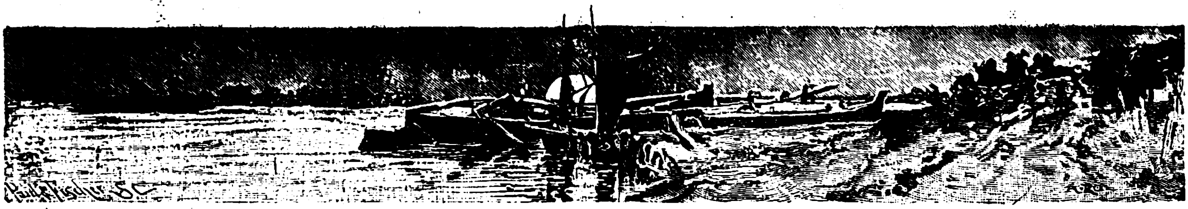

Ο ΛΕΩΝ ΤΟΥ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

Ἐν Βενετίᾳ, παρὰ τοὺς δύο λέοντας ἐκ μαρμάρου οὓς οἱ περὶ τὸν στόλαρχον Μωροζίνην ἥρπασαν ἐκ τῆς πόλεως Ἀθηνῶν, ἐν ἔτει 1688, καὶ ἔστησαν ἔμπροσθεν τοῦ ναυστάθμου, εὑρίσκεται καὶ τρίτος λέων ὑπερμεγέθης, καθήμενος ἐπὶ τῶν ὀπισθίων ποδῶν, ὃν ἀπήγαγον μετ᾽ ἄλλης λείας ἐκ τοῦ Πειραιῶς.

Ὁ λέων φέρει ἐπ᾽ ἀμφοτέρων τῶν ὠμοπλατῶν ῥουνικὴν ἤτοι ἀρχαίαν ἐπιγραφὴν σκανδιναυικὴν δαιδαλοειδῶς ἐγκεχαραγμένην μετά τινος φιλοκαλίας, ἣν παρετήρησε πρῶτος ὁ Ackerblad, ἐν ἔτει 1799, ἐδημοσίευσε δὲ μεταφράσας καὶ σχολιάσας ὁ δανὸς ἀρχαιολόγος Κάρολος Rafn ἐν ἔτει 1856. Κατὰ τοῦτον τὰ χαράγματα γεγραμμένα εἰς νορθικὴν διάλεκτον, οἷα ὡμιλεῖτο τὸν ΙΑ' αἰῶνα ἐν ταῖς σκανδιναυικαῖς χώραις καὶ ἐν Ἰσλανδίᾳ, λέγουσιν ὅτι «ὁ Ἄκων ἀφίκετο »μετὰ τοῦ Οὔλφ καὶ »τοῦ Ἄσμουνδ καὶ »τοῦ Ἄωρν *εἰς τὸν λιμένα τοῦτον*. Οἱ ἄνδρες οὗτοι ἐπέβαλον ἀπὸ κοινοῦ μετὰ »Ἄραλδ τοῦ μεγά»λου ποινὰς βαρείας »τοῖς ἐπαναστήσασι λαοῖς τῶν ἑλληνικῶν »χωρῶν... Ὁ Ἄσμουνδ ἐχάραξε τὰ ῥουνικὰ »ταῦτα γράμματα μετὰ τοῦ Ἄσγειρ καὶ Θώρ»λειφ, Θώρθ καὶ Ἴβαρ, κατ᾽ ἐπιταγὴν Ἄραλδ »τοῦ μεγάλου, ἐν καιρῷ ὅτε οἱ Ἑλλαδικοὶ ἐπανέστησαν ».

Τὴν ῥουνικὴν φράσιν « ὁ Ἄκων ἀφίκετο.. εἰς τὸν λιμένα τοῦτον» (Hacon wann.. havn thessa)*, ὁ Κάρολος Hopf, ὁ Hertzberg, καὶ ὁ Κωνσταντῖνος Παπαρρηγόπουλος ἐξέλαβον ὁ Ἄκων *ἐκυρίευσε*.. τὸν λιμένα τοῦτον, τὴν δὲ τελευταίαν περικοπὴν.. « ἐν καιρῷ *ὅτε οἱ Ἑλλαδικοὶ ἐπανέστησαν* » μετέφρασαν «καίτοι ἐνισταμένων τῶν Ἑλλήνων».

Ἐπὶ τῇ ἐσφαλμένῃ ταύτῃ ἑρμηνείᾳ συνέταξαν ἔπειτα ὅλην σελίδα ἱστορίας τῶν Ἀθηνῶν κατὰ τοὺς σκοτεινοὺς αἰῶνας, περὶ συμβάσης ἄρα συστάσεως τῶν Ἀθηναίων κατὰ τῆς Βυζαντινῆς ἀρχῆς, ἣν περιέστειλαν δῆθεν οἱ ὑπὸ τὸν πολυθρύλητον ἥρωα Ἄραλδον βάραγγοι μαχηταὶ διὰ τῆς ἁλώσεως τοῦ Πειραιῶς· ὅτι ὁ Πειραιεὺς κατ᾽ ἐκείνην τὴν ἐποχὴν δὲν ἦτο ἔρημος κατοίκων, ἀφ᾽ οὗ περὶ κυριεύσεως αὐτοῦ γίνεται λόγος, καὶ διὰ τῆς ἁλώσεως αὐτοῦ κατεστάλη ἡ ἐν Ἀθήναις ἐπανάστασις· ὅτι οἱ Ἀθηναῖοι καὶ Πειραιεῖς, καίτοι καταβληθέντες ὑπὸ τῶν ἀλλοφύλων πολεμιστῶν, εἶχον ὅμως τὸ θάῤῥος ὅπως ἀντιστῶσιν εἰς τὴν χάραξιν τῆς ἐπιγραφῆς, ἥτις ἔμελλεν ἵνα διαιωνίσῃ τὴν ἧτταν αὐτῶν καὶ τὴν συμφοράν.

Ὁ λέων τοῦ Πειραιῶς μετὰ τοῦ δεξιοῦ ἡμίσεως τῆς ῥουνικῆς ἐπιγραφῆς.

Ἐξ ἄλλου μέρους ὁ σουηδὸς Σόφος Bugge, ἐν ἔτει 1875, ὁμολογῶν ὅτι ἡ ἐπιγραφὴ εἶνε πράγματι ῥουνική, καὶ ὅτι ἐχαράχθη μεσοῦντος ΙΑ' αἰῶνος, εὑρίσκε τὰ γράμματα πάνυ ἐφθαρμένα ἐκ τῆς χρονιότητος καὶ ἀνεπίδεκτα ἀναγνώσεως· τὴν δὲ ἐξήγησιν ἣν ἔδωκεν ἄλλοτε

(*) Wann havn thessa ἐν σκανδιναυϊκῷ ἰδιώματι, ὅπως γερμανιστὶ gewann diesen Hafen, καὶ γαλλιστὶ il gagna ce port, σημαίνει ἀφίκετο εἰς τὸν λιμένα τοῦτον, ἤτοι προσωρμίσθη.

Digitized by Google

ὁ Κάρολος Rafn ἔτι δὲ μᾶλλον τὴν παρεξήγησιν τῶν ἄλλων, ἐχαρακτήρισεν ὡς φαντασιώδη ληρήματα. Τὰ αὐτὰ ἐβεβαίου δύο ἔτη ὑστερώτερα (1877) καὶ ὁ δανὸς Γυιλιέλμος Thomsen.

'Αλλ' ἐπεὶ δὴ εἴκοσιν ἔτη μετὰ τὴν πρώτην ἀνάγνωσιν καὶ ἐξήγησιν τῆς ἐπιγραφῆς ὑπὸ Καρόλου Rafn, ὁ Σόφος Bugge εὗρηκε τὰ χαράγματα παράτριβα καὶ ἐξίτηλα ὑπὸ τοῦ χρόνου, καὶ ἀνεπίδεκτα ἀναγνώσεως, δὲν εἶνε λόγος ἀποχρῶν πρὸς παντελῆ ἀπόρριψιν ἀναγνώσεως γενομένης ἐν καιρῷ ὅτε ἡ ἐπιγραφὴ ἐσώζετο ἀκόμη ἀκεραία καὶ ἀλώβητος.

'Επειδὴ δὲ πάλιν παρενοήθη ἡ δοθεῖσα παρὰ τοῦ Rafn ἐξήγησις ἐκ μέρους ζηλωτῶν συγγραφέων, οἳ ὠφελούμενοι αὐτῆς προσεπάθουν διὰ παντὸς τρόπου ἵνα ἀποκρούσωσι τὰς περὶ ἐρημώσεως 'Αθηνῶν καινοτομίας τοῦ περιβοήτου Φαλμεράϋερ, κατ' οὐδὲν δικαιοῦται ὁ γράψας τὴν μεσαιωνικὴν ἱστορίαν 'Αθηνῶν Φερδινάνδος Γρηγορόβιος (1889). καίπερ ἀπορρίπτων τὰ περὶ ἁλώσεως Πειραιῶς μυθεύματα, ἵνα γνωματεύῃ ὅτι οἱ ἐν Βυζαντινῇ ὑπηρεσίᾳ χρηματίζοντες Βάραγγοι μισθοφόροι ἐχάραξαν τοιαύτην ἐπιγραφὴν ἀκολουθοῦντες τὸν αὐτοκράτορα Βασίλειον Β' Βουλγαροκτόνον, ὅτε μετὰ τὸ πέρας τοῦ κατὰ Βουλγάρων πολέμου ἀνέβη εἰς τὴν ἀκρόπολιν 'Αθηνῶν (1019) ἵνα ἀποδώσῃ τῇ Θεοτόκῳ τοῦ Παρθενῶνος τὰ τῆς νίκης εὐχαριστήρια, καὶ μετὰ ταῦτα ἀπέπλευσεν ἐκ Πειραιῶς ἐπιστρέφων εἰς Κωνσταντινούπολιν.

Τὰ ἔπη τῶν 'Υπερβορείων καὶ αἱ παραδόσεις (Saga) οὐδὲν ἀναφέρουσι περὶ στρατεύσεως τῶν Βαράγγων κατὰ τῶν Βουλγάρων ἐν ἡμέραις Βασιλείου Β' (969—1025)· διηγοῦνται ὅμως τὰς τύχας τοῦ 'Αράλδου, υἱοῦ Σιγούρδου, καὶ ἀδελφοῦ Ὄλαφ τοῦ ἁγίου, βασιλέως τῆς Νορβηγίας· ὅτι δεκαοκταετὴς ἀφικόμενος εἰς Βυζάντιον κατετάχθη ἐν τοῖς Βαράγγοις καὶ ἀνεδείχθη ἀρχηγὸς αὐτῶν· ὅτι ἐποντοπόρει τὰς ἑλληνικὰς θαλάσσας βασιλευούσης τῆς αὐγούστας Ζωῆς μετὰ Μιχαὴλ Δ' τοῦ Παφλαγόνος (1034—1042), στρατευόμενος μετὰ τῶν Βαράγγων κατὰ τῶν ἐν τοῖς θέμασι τῆς Μικρᾶς 'Ασίας καὶ τῆς 'Ελλάδος ἐπαναστατῶν· ὅτι ἀναβάντος ἐπὶ τὸν θρόνον Κωνσταντίνου τοῦ Μονομάχου (1042), ὁ 'Αράλδος ἀποποιηθεὶς τὴν χεῖρα Μαρίας τῆς ἀνεψιᾶς τῆς αὐγούστης Ζωῆς ἥτις ἠρᾶτο αὐτοῦ ἐμπαθῶς, παρῃτήθη τῆς ἐν Βυζαντίῳ βασιλικῆς ὑπηρεσίας καὶ ἐπανῆλθεν εἰς τὴν γενέτειραν χώραν, ἀφ' οὗ ἐνυμφεύθη ἐν Γαρδαρίκῃ τοῦ μεγάλου δουκὸς τῆς 'Ρωσίας 'Ιαροσλαύου τὴν θυγατέρα 'Ελισάβετ (1043)· καὶ ὅτι ἀφικόμενος εἰς τὴν πατρίδα διεδέχθη εἰς τὸν θρόνον τὸν βασιλέα τῆς Νορβηγίας καὶ Δανίας Μάγνον τὸν 'Αγαθόν, πεσόντα ἀπὸ τοῦ ἵππου καὶ θανόντα ἐν ἔτει 1047. *

Ἆσμα τοῦ 'Αράλδου, συντεθὲν ὑπ' αὐτοῦ, ὅτε καταλείπων τὴν *Μεγάλην Πόλιν* (Mikla Gard) ἤτοι τὸ Βυζάντιον, διέπλεε τὸν *Μέλανα Πόντον* ἤτοι τὸν Εὔξεινον, ἵνα ἐπανέλθῃ εἰς τὴν πατρίδα, λέγει· «Γυναῖκες καὶ παρθένοι ἐνθυμοῦνται ἡμᾶς, ὅτε διηρχόμεθά ποτε πόλιν μεσημβρινήν· διὰ τοῦ ξίφους ἡμῶν ἠνοίξαμεν ὁδόν· μνημεῖον ἱστάμενον ἐκεῖ μαρτυρεῖ τοὺς ἡμετέρους ἄθλους.» Ἕτερος σύγχρονος ἀοιδὸς ἐν τῇ αὐλῇ τοῦ 'Αράλδου ᾄδει περὶ αὐτοῦ· «Χρυσὸν πολὺν συνήγαγεν [ὁ 'Αράλδος] διὰ τοῦ ξίφους, ἐν ταῖς χώραις ἃς περιβρέχει ἡ θάλασσα ἡ πρὸς μεσημβρίαν [τὸ Αἰγαῖον], ὅπου καὶ οἱ ἀπόλεμοι αὐτοὶ ἀνθίστανται ἀνδρικῶς· μνημεῖον ἵσταται ἐκεῖ τῶν ἡμετέρων κατορθωμάτων.»

Πράγματι ὁ βυζαντῖνος συγγραφεὺς Κεδρηνὸς διηγεῖται, ὅτι ἐν ἔτει 1034 Βάραγγοι ἀποσταλέντες εἰς Μικρὰν 'Ασίαν κατὰ τῶν ἐπαναστατῶν, διεχείμασαν ἐν τῷ παραλίῳ θέματι τῶν Θρακησίων, τὸ πρῶτον ἔτος τῆς βασιλείας Μιχαὴλ Δ' τοῦ Παφλαγόνος· ὅτε δέ, ἐν ἔτει 1040, οἱ Βούλγαροι ἐπαναστάντες ἐπολιόρκησαν τὴν Θεσσαλονίκην, τὸ μεγάθυμον τάγμα τῶν Βαράγγων ἀπέκρουσεν ἀπὸ τῆς πόλεως τοὺς ἐχθρούς, ἐπιφέρον αὐτοῖς μεγάλην φθοράν. 'Εν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, ἐν τῷ θέματι Νικοπόλεως, ἐγένετο ἐπ' ἴσης στάσις δεινή, ἰδίᾳ ἐν Ναυπάκτῳ, ἧς οἱ κάτοικοι, μὴ δυνάμενοι ἵνα ὑποφέρωσι τὰς καταπιέσεις τῶν ἐκ Βυζαντίου στελλομένων πρακτόρων, συνετάχθησαν τοῖς Βουλγάροις. Οἱ Βάραγγοι κατέβαλον καὶ ἐκεῖ τὴν μεγάλην αὐτὴν ἐπανάστασιν (1041). 'Επιστρέφοντες εἰς Κωνσταντινούπολιν, καθωρμίσθησαν, ὡς φαίνεται, εἰς τὸν λιμένα Πειραιῶς, καὶ πρὶν ἀποπλεύσωσιν ἐντεῦθεν, ἐνέγραψαν τοὺς ἄθλους αὐτῶν ἐπὶ τοῦ παρὰ τὸν μυχὸν τοῦ λιμένος ἱσταμένου μαρμαρίνου λέοντος εἰς μνήμην τῶν διαπραχθέντων.

Οἱ ἐν τοῖς ρουνικοῖς γράμμασιν ἀναφερόμενοι λαοὶ τῶν ἑλληνικῶν χωρῶν δὲν εἶνε 'Αθηναῖοι καὶ Πειραιεῖς, ἀλλ' ἁπλῶς οἱ τῆς δυτικῆς 'Ελλάδος κάτοικοι, παρ' οἷς συνέβησαν αἱ ἐπὶ Μιχαὴλ Δ' Παφλαγόνος ἀνωμαλίαι καὶ ταραχαί. Τὰ ἐπὶ ἐσφαλμένης ἑρμηνείας βασιζόμενα μυθεύματα περὶ στάσεως 'Αθηναίων, καὶ βιαίας δῆθεν καταστο-

(*) 'Επὶ τῇ ἀναβάσει εἰς τὸν θρόνον ὠνομάσθη παρὰ τῶν ὑπηκόων *'Αράλδος ὁ αὐστηρὸς* (Haralda Hardrada) διὰ τὰ αὐστηρὰ αὐτοῦ ἤθη· ἀπέθανε δὲ μαχόμενος ἐν 'Αγγλίᾳ μηνὶ Σεπτεμβρίῳ 1066. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ βασιλέως τῆς 'Αγγλίας 'Εδουάρδου τοῦ 'Ομολογητοῦ (Confessor) τὴν 5 'Ιανουαρίου 1066, ὁ ἐν τῆς ἀγγλοδανικῆς δυναστείας 'Αράλδος Β' διεδέξατο αὐτὸν ἐπὶ ὀκτὼ μῆνας· ὁ ἀδελφὸς τούτου Τῶστιγ, ἀντιποιούμενος τῆς βασιλείας, καὶ ὁ συμμαχῶν αὐτῷ βασιλεὺς τῆς Νορβηγίας 'Αράλδος ὁ αὐστηρός, μετὰ στόλου καὶ πολυπληθοῦς στρατοῦ Νορβηγῶν καὶ τινων Φλαμανδῶν μισθοφόρων, ἀποβάντες εἰς Scarborough ἐπέδραμον τὴν χώραν· ἀλλ' ὅμως κατατροπωθέντες ὑπὸ 'Αράλδου Β' καὶ τῶν ὑπ' αὐτὸν Ἄγγλων καὶ Δανῶν, ἐν μάχῃ γενομένῃ ἐπὶ τῷ ποταμῷ Derwend, παρὰ τὴν γέφυραν τοῦ Stanford, ἔπεσαν ἀμφότεροι, ὅ τε Τῶστιγ καὶ ὁ 'Αράλδος, πληγέντες θανασίμως, τὴν 25 Σεπτεμβρίου 1066, ὀλίγας ἡμέρας πρὸ τῆς ἐπελθούσης ἄλλης ἐπιδρομῆς τοῦ δουκὸς τῆς Νορμανδίας Γουλιέλμου τοῦ κατακτητοῦ

Digitized by Google

λῆς τοῦ κινήματος ὑπὸ Ἀράλδου μετὰ τῶν ὑπ' αὐτὸν Βαράγγων, εἶνε ἐντελῶς ἀνυπόστατα· τὰ δὲ ὑπὸ Φερδινάνδου Γρηγοροβίου λεγόμενα περὶ ἐγχαράξεως τῆς ρουνικῆς ἐπιγραφῆς ἐπὶ τοῦ λέοντος ὑπὸ Βαράγγων ἀκολουθούντων Βασίλειον Β' τὸν Βουλγαροκτόνον, ὅτε οὗτος ἐπισκεφθεὶς τὰς Ἀθήνας ἐπανέπλεε διὰ τοῦ Πειραιῶς εἰς Βυζάντιον, ἤθελεν εἶναι εὐλογοφανὴς εἰκασία, ἐὰν μὴ ἔσφαλλε κατὰ τοῦτο, ὅτι ὑποθέτει πρᾶξιν γενομένην ἐπὶ αὐγούστης Ζωῆς, ὡς ἐὰν ἐγένετο ἐπὶ Βασιλείου Β', πρὸ εἴκοσι δύο ἐτῶν.

Ἀλλ' ἀπὸ τῆς ὑπὸ Καρόλου Rafn δοθείσης ἀναγνώσεως, ἥτις ἀδίκως παρεγνωρίσθη, καὶ ἐκ τῆς ἑρμηνείας αὐτοῦ, ἥτις δεινῶς παρεμορφώθη, βεβαιοῦται ἁπλῶς ἱστορικὸν συμβὰν μνημονευόμενον ἐπὶ τοῦ λέοντος Πειραιῶς, ἡ *εἰς τὸν λιμένα προσόρμισις Βαράγγων μαχητῶν* μετά τινα ἐν ταῖς ἑλληνικαῖς χώραις στρατείαν, καὶ ἡ χάραξις μνημοσύνου ἐπιγραφῆς ἐπὶ τοῦ ἐν Πειραιεῖ ἱσταμένου περιβλέπτου μνημείου.

Οἱ ἐκ τῶν παραλίων τῆς Βορείου Θαλάσσης καὶ τῆς Βαλτικῆς κατερχόμενοι, καὶ ἀπὸ τοῦ ΙΑ' αἰῶνος εἰς βυζαντινὴν ὑπηρεσίαν προσλαμβανόμενοι μισθοφόροι, οἱ καλούμενοι Βάραγγοι ἢ Βαριάγαι, τουτ' ἔστι *σύμμαχοι*, ἐκ τῆς οἰκείας λέξεως Wara, τῆς σημαινούσης *ὅρκια* καὶ *πιστά*, ἐγένοντο τὰ πρῶτα γνωστοὶ ὡς θαλάσσιοι πειραταὶ καὶ ἐπιδρομεῖς, ἀρχομένου Θ' αἰῶνος, ὁρμώμενοι ἐκ τῶν σκανδιναυϊκῶν χωρῶν ὑπὸ τὸ ὄνομα Ῥῶς, καὶ ληϊζόμενοι τὰ ὑπὸ Φιννῶν καὶ Σλαύων οἰκούμενα παράλια ἐπὶ τῇ Βαλτικῇ χωρία. Ὑπὸ ἡγεμόνα τὸν Ῥοῦρικ (862) οἱ Βάραγγοι οὗτοι ἐγκατεστάθησαν ὁριστικῶς ἐν ταῖς ἀπὸ τοῦ ὀνόματος αὐτῶν Ῥῶς ὀνομασθείσαις ῥωσικαῖς χώραις· τοῦ Ῥοῦρικ δὲ οἱ ἀπόγονοι καὶ διάδοχοι ἡγεμόνες ἐξηκολούθουν ἵνα προσκαλῶσι συνεχῶς νέα στίφη Βαράγγων πρὸς στήριξιν καὶ φρούρησιν τῆς νεοσυστάτου δυναστίας, μέχρι καὶ αὐτοῦ τοῦ Βλαδιμήρου (980—1015), οὗ τὴν πρωτεύουσαν, τὸ Κίευον, ἐφρούρουν Βάραγγοι, οἱ πλεῖστοι ἐκ Δανίας.

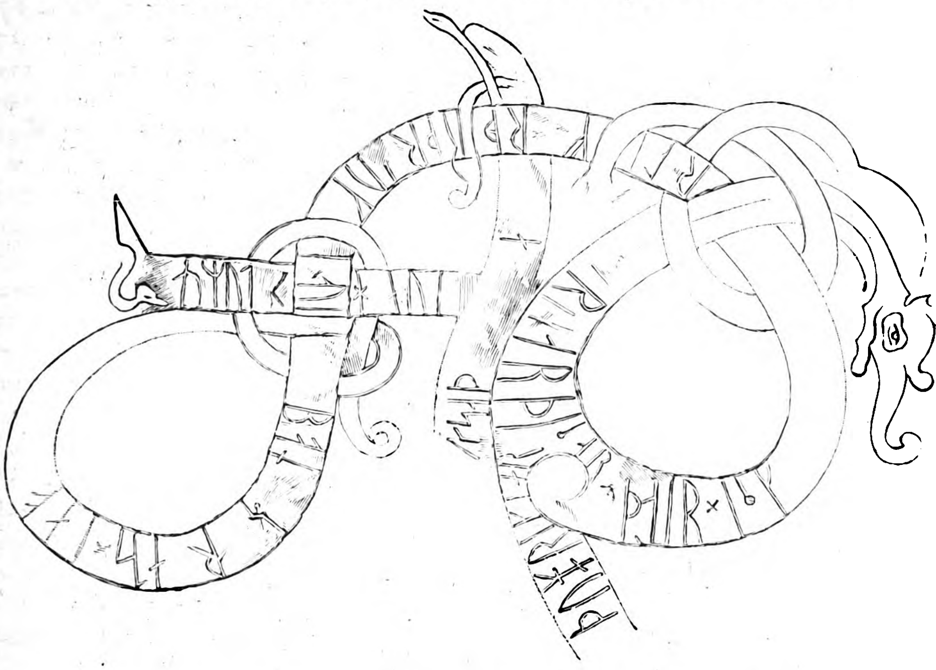

Ἡ ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὠμοπλάτης τοῦ λέοντος ἐγκεχαραγμένη ἡμίσεια περικοπὴ τῆς ἐπιγραφῆς.

Ὁ μέγας δοὺξ τῆς Ῥωσίας Βλαδίμηρος, τοῦ Ῥοῦρικ ἀπόγονος καὶ βαραγγογενής, ἅμα τῇ ἀναβάσει αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ῥωσικὸν θρόνον (980), ἐνυμφεύθη Ἄνναν, τὴν θυγατέρα τοῦ βασιλέως Ῥωμανοῦ Β' καὶ ἀδελφὴν Βασιλείου Β', δεχθεὶς τὸ ἅγιον βάπτισμα ἐν Χερσῶνι, καὶ διὰ τοῦτο κληθεὶς Ἅγιος παρὰ τῆς ῥωσικῆς ἐκκλησίας. Πρώτιστον μέλημα τοῦ Βλαδιμήρου ἦτο ὅπως ὑποδείξῃ καὶ ἄλλον δρόμον εἰς τὰ ἀενάως συρρέοντα πλήθη τῶν ὑπερβορείων πολεμιστῶν, οἵτινες, εὐελπιστοῦντες εἰς τὴν δι' αὐτοὺς συμπάθειαν καὶ τὴν παλαιόθεν συγγένειαν τοῦ ἡγεμονεύοντος οἴκου τῆς Ῥωσίας, ἤρχοντο ἵνα εὕρωσι βελτίονα τύχην ἐκείνης ἣν ἠδύναντο νὰ ἔχωσιν ἐπὶ τῶν ἀξένων καὶ ὁμιχλωδῶν θαλασσῶν τοῦ ἀρκτικοῦ ὠκεανοῦ. Οἱ Βάραγγοι ὑπεστήριζον τὸν ἅγιον Βλαδίμηρον τὸν Μέγαν ἐπὶ τοῦ ῥωσικοῦ θρόνου, ἀλλὰ τὰ πλούτη τοῦ Κιεύου δὲν ἐξήρκουν ἵνα κορέσωσι τὴν φιλοχρηματίαν αὐτῶν. Διὰ τοῦτο ὁ Βλαδίμηρος συνεβούλευεν αὐτοῖς ὅπως ἀναζητήσωσιν ἄλλον, ἂν ὄχι εὐγνωμονέστερον, ἀλλ' ὅμως πλουσιώτερον αὐτοῦ ἡγεμόνα, ἵνα προσλάβωσιν ὑπηρεσίαν παρ' αὐτῷ· ὑπεδείκνυε δὲ αὐτοῖς τὴν ἐν Κωνσταντινουπόλει αὐλὴν καὶ τοὺς βασιλεῖς τῆς

Digitized by Google

ἀπεράντου βυζαντινῆς αὐτοκρατορίας. Ταυτοχρόνως ὁ νεοφώτιστος εἰς τὸ χριστιανικὸν θρήσκευμα ἡγεμὼν τῆς Ῥωσίας παρεκέλευε τῷ αὐτοκράτορι γυναικαδέλφῳ Βασιλείῳ, ἵνα προσδέχηται εὐμενῶς τὰ μεγάθυμα τέκνα τοῦ Βορρᾶ, ἐξαποστέλλων αὐτοὺς εἰς στρατείας κατὰ τῶν ἐπιδρομῶν τῶν βαρβάρων ἢ καὶ κρατῶν παρ' ἑαυτῷ εἰς φυλακὴν αὐτοῦ καὶ τοῦ παλατίου.

Ἀπὸ Βασιλείου Β' καὶ ἐφεξῆς γίνονται οἱ Βάραγγοι γνωστοὶ παρὰ τοῖς Βυζαντίνοις ὡς φρουροὶ τοῦ παλατίου καὶ τοῦ σώματος τοῦ βασιλέως, διὰ τῆς Ῥωσίας κατερχόμενοι ἐκ τῶν περὶ τὴν Βόρειον Θάλασσαν χωρῶν, Νορβηγίας, Δανίας, καὶ τῆς ὑπὸ δανικὴν κυριαρχίαν τελούσης Ἀγγλίας.*

Διὰ ταῦτα, ἐν ᾧ Νικηφόρος Βρυέννιος λέγει τοὺς Βαράγγους ὁρμωμένους «ἐκ τῆς βαρβάρου χώρας τῆς πλησίον ὠκεανοῦ,» ὁ Κωδινὸς ἀποκαλεῖ αὐτοὺς Ἄγγλους, οἵτινες ἠκολούθουν τὸν αὐτοκράτορα πανταχοῦ ἐνώπιον τῆς συγκλήτου, εἰς τὸν ἱππόδρομον καὶ εἰς τὴν ἐκκλησίαν, ὅτε κρατοῦντες τοὺς πελέκεις αὐτῶν ἐπὶ τῶν καρποχείρων, παρουσίαζον αὐτοὺς πάντες ἐπὶ τῶν ὤμων, «καὶ κατὰ τὴν πάτριον καὶ οὗτοι γλῶσσαν αὐτῶν, ἤγουν ἰγγλινιστί, προσεφώνουν.»

Ἰωάννης ὁ Κίνναμος ἀποκαλεῖ τοὺς Βαράγγους «ἔθνος βρεταννικόν,» παρομοίως δὲ καὶ Ἄννα ἡ Κομνηνὴ «τοὺς ἐκ τῆς Θούλης Βαράγγους, τούτους δὴ λέγω τοὺς πελεκυφόρους βαρβάρους, τοὺς ἐπὶ τῶν ὤμων τὰ ξίφη κραδαίνοντας, οἳ πάτριον παράδοσιν καὶ οἷαν παρακαταθήκην τινὰ καὶ κλῆρον τὴν εἰς τοὺς αὐτοκράτορας πίστιν, καὶ τὴν τῶν σωμάτων αὐτῶν φυλακήν, ἄλλος ἐξ ἄλλου διαδεχόμενοι, ἀκράδαντον διατηροῦσι.»

Πάντες οἱ ἀπὸ μεσοῦντος ΙΑ' μέχρι λήγοντος ΙΒ' αἰῶνος ἐν βυζαντινῇ ὑπηρεσίᾳ τελοῦντες Βάραγγοι μισθοφόροι ἦσαν Ἄγγλοι καὶ Δανοί. Γοδοφρέδος Malaterra ἀναφέρων περὶ τῶν ἐκ Βυζαντίου στελλομένων ἐπικουρικῶν στρατευμάτων κατὰ τῶν Νορμανδῶν τῆς Καλαβρίας, ἐπὶ Ῥοβέρτου Γυισκάρδου, ἀποκαλεῖ αὐτοὺς «Ἄγγλους τινὰς οὓς καλοῦσι Βαράγγους», ὁ δὲ Geoffroy de Ville-Hardouin, ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς ἁλώσεως Κωνσταντινουπόλεως ὑπὸ τῶν Φράγκων (1204), λέγει ὅτι ἐπὶ τῆς πολιορκίας τὰ τείχη τῆς πόλεως κατείχοντο φυλαττόμενα *ὑπὸ Ἄγγλων καὶ Δανῶν μαχητῶν*.

Ὅπως ἐν Ῥωσίᾳ οἱ ἐκεῖ προσλαβανόμενοι Βάραγγοι συνεχωνεύοντο μετὰ τῶν σλαύων ἐγχωρίων, οὕτω καὶ οἱ ἐν Βυζαντίῳ ὑπηρετοῦντες Ἄγγλοι καὶ Δανοὶ Βάραγγοι προσελάμβανον τῶν Βυζαντίνων ἐγχωρίων τὸ ὀρθόδοξον ἀνατολικὸν θρήσκευμα καὶ τὸν ἐθνισμόν. Ὅτε, μετὰ τὴν ἅλωσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὑπὸ τῶν Φράγκων, ὁ Κρεμώνης ἐπίσκοπος Σικάρδος, ἐπιστρέφων ἐξ Ἀρμενίας, διέβαινε διὰ τοῦ Βυζαντίου, εὕρισκεν ὅτι, εἰς πᾶσαν θρησκευτικὴν ἔριδα μεταξὺ ὀπαδῶν τοῦ ἀνατολικοῦ δόγματος καὶ λατίνων, οἱ Βάραγγοι συνετάσσοντο πάντοτε μετὰ τῶν Βυζαντίνων ἐναντίον τῶν Φράγκων καὶ Βενετῶν.

Τασσος Δ. Νερουτσος.

(*) Οἱ Δανοὶ ἐγκατασταθέντες ἐν ταῖς ὑπὸ Σαξόνων καὶ Ἄγγλων οἰκουμέναις χώραις τῆς Μεγάλης Βρεττανίας, ἐβασίλευον ἐν Ἀγγλίᾳ ἀπ' ἀρχῆς τοῦ Ι' μέχρι μεσοῦντος ΙΑ' αἰῶνος, ὅτε ἐπὶ Κανούτου (1016—1035) καὶ Ἀρδακανούτου (1035—1042) αἱ ἑκατέρωθεν τῆς Βορείου Θαλάσσης δύο χῶραι, Ἀγγλία καὶ Δανία, ἐτέλουν ὑπὸ ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν βασιλέα. Ἀλλ' ὅτε Μάγνος ὁ Ἀγαθός, βασιλεὺς τῆς Νορβηγίας, προσέλαβε καὶ τὸ στέμμα τῆς Δανίας (1042—1047), ἐγένετο ἐν Ἀγγλίᾳ παλινόρθωσις τῆς σαξονικῆς δυναστείας δι' Ἐδινάρδου τοῦ Ὁμολογητοῦ (1042—1065), καὶ Ἀρόλδου Β' (1066), πρὸ τῆς εἰσβολῆς τοῦ βασιλέως τῆς Νορβηγίας Ἀράλδου τοῦ Αὐστηροῦ, καὶ τῆς μετὰ ταῦτα κυριεύσεως τῆς χώρας διὰ τῆς μάχης τοῦ Hastings μηνὶ Ὀκτωβρίῳ τοῦ ἔτους 1066, ὑπὸ τοῦ δουκὸς τῆς Νορβηγίας Γυιλιέλμου τοῦ Κατακτητοῦ.

ΤΟ ΡΟΔΟ

ΕΚ ΛΕΥΚΩΜΑΤΟΣ

Ὅλα τ' ἄνθη εἶναι καλὰ καὶ χαριτωμένα·
ὁ σεμνὸς ὁ μενεξές, ἡ ἁγνὴ μυρσίνη,
τὸ γλυκὸ γαρούφαλο, οἱ ἀφράτοι κρίνοι,
ὅλα ἔχουν χωριστὴ χάρι τὸ καθένα.

Μὰ τὸ ῥόδο πειὸ πολὺ ἀπὸ τ' ἄλλα ἀξίζει,
ποῦ κι' ἂν χάσῃ τὴ μορφὴ καὶ τὰ χρώματά του
μεσ' 'στὰ σκόρπια φύλλα του μένει τ' ἄρωμά του,
καὶ νεκρὸ ἀκόμη ζῇ, κι' ἄνοιξι θυμίζει.

Δ. Βικελας.

Digitized by Google

ΟΥΡΑΝΙΑ

ὑπὸ Καμίλλου Φλαμμαριὸν

Συνέχεια, ἴδε σ. 57

Ἡ ξανθὴ κόμη της περιβάλλει τὸ μέτωπόν της δι' ἀτμώδους φωτεινῆς στεφάνης καὶ καταπίπτει εἰς πλουσίους βοστρύχους ἐπὶ τοῦ εὐπλαύστου καὶ ὑψιτενοῦς σώματός της· οἱ κυανοῖ ὀφθαλμοί της, περιστοιχιζόμενοι ὑπὸ μακρῶν μελαίνων βλεφαρίδων ὁμοιάζουσι πρὸς ἀντανάκλασιν τοῦ κυανοῦ χρώματος τῶν οὐρανῶν· οἱ βραχίονες καὶ ὁ τράχηλος ὑποδηλοῦσι σάρκα γαλακτώδους λευκότητος· αἱ παρειαὶ καὶ τὰ ὦτά της βάφονται ὑπὸ ζωηρᾶς ἐρυθρότητος· ἐν τῷ συνόλῳ αὐτῆς ὑπενθυμίζει τὰς μικρὰς ἐκείνας μαρκησίας τῶν ζωγράφων τοῦ δεκάτου ὀγδόου αἰῶνος, αἵτινες ἐγεννῶντο εἰς βίον ἄγνωστον, ὃν δὲν ἔμελλον ἐπὶ πολὺ νὰ χαρῶσιν. Ἵσταται ὀρθία. Ὁ σύντροφός της, ὅστις πρὸ μικροῦ περιέβαλλε τὴν ὀσφὺν αὐτῆς διὰ τοῦ βραχίονός του βλέπων ὁμοῦ μετ' αὐτῆς τὴν εἰκόνα ἐκείνην τῶν Παρισίων καὶ ἀκροώμενος μετ' αὐτῆς τὰ κύματα τῆς ἁρμονίας, ἅτινα διέχεεν εἰς τὸν ἀέρα ἡ μουσικὴ τῆς αὐτοκρατορικῆς φρουρᾶς, κάθηται πλησίον της. Οἱ ὀφθαλμοί του ἐλησμόνησαν τοὺς Παρισίους καὶ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου, προσηλωθέντες ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν ἀπέραστον φίλην του, χωρὶς δὲ νὰ τὸ συναισθάνηται, τὴν παρατηρεῖ μετὰ παραδόξου καὶ τρυφερᾶς προσοχῆς, ἀποθαυμάζων αὐτὴν ὡς νὰ τὴν ἔβλεπε διὰ πρώτην φοράν, μὴ δυνάμενος ν' ἀποσπάσῃ τὸ βλέμμα ἀπὸ τῆς ἐπιχαρίτος ἐκείνης κατατομῆς, περιβάλλων αὐτὴν διὰ τοῦ βλέμματος ὡσεὶ διὰ μαγνητικῆς θωπείας.

Ὁ νεαρὸς σπουδαστὴς ἔμενεν ἀπησχολημένος εἰς τὴν θεωρίαν του. Ἀλλ' ἦτο ἀκόμη σπουδαστὴς ἐν ἡλικίᾳ εἴκοσι πέντε ἐτῶν; Καὶ μήπως δὲν εἴμεθα παντοτε σπουδασταί; μήπως ὁ τότε διδάσκαλός μας κ. Σεβρὲλ δὲν ἀπεκάλει ἑαυτὸν χθὲς ἔτι κατὰ τὸ ἑκατοστὸν τρίτον ἔτος τῆς ἡλικίας του τὸν πρεσβύτατον τῶν ἐν Γαλλίᾳ σπουδαστῶν; Ὁ Γεώργιος Ἔλπιστος εἶχε περατώσει λίαν ἐνωρὶς τὰς ἐν τῷ λυκείῳ σπουδάς του, αἵτινες οὐδὲν διδάσκουσιν εἰμὴ ἴσως μόνον τὴν μέθοδον ἐν τῇ ἐργασίᾳ, ἐξηκολούθει δὲ νὰ ἐμβαθύνῃ μετ' ἀκαταπονήτου ζέσεως εἰς τὰ μεγάλα προβλήματα τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν. Ἡ ἀστρονομία κατὰ πρῶτον εἶχε γοητεύσει τὸ πνεῦμά του, τὸν ἐγνώρισα δὲ ἀκριβῶς (ὡς ὁ ἀναγνώστης ἴσως ἐνθυμεῖται ἐκ τῆς προγενεστέρας ἀφηγήσεως) εἰς τὸ Ἀστεροσκοπεῖον τῶν Παρισίων, ὅπου εἶχεν εἰσέλθει ἀπὸ τοῦ δεκάτου ἕκτου ἔτους τῆς ἡλικίας του, καὶ ὅπου διεκρίνετο διὰ τὴν ἀλλόκοτον καὶ παράδοξον ἰδιότητα τοῦ νὰ μὴ ἔχῃ καμμίαν φιλοδοξίαν καὶ νὰ μὴ ἐπιθυμῇ κανένα προβιβασμόν. Ἑκκαιδεκαέτης ὡς καὶ εἰκοσιπενταέτης ἐνόμιζεν ὅτι εὑρίσκετο κατὰ τὰς παραμονὰς τοῦ θανάτου του καὶ ἐθεώρει ἴσως ὅτι πράγματι ἡ ζωὴ παρέρχεται ταχέως καὶ ὅτι εἶνε περιττὸν νὰ ἐπιθυμῇ τις ἄλλο τι ἐκτὸς τῆς ἐπιστήμης, περιττὸν νὰ εὔχηται ἄλλο τι ἐκτὸς τῆς εὐτυχίας τοῦ μελετᾷν καὶ μανθάνειν. Ἦτο ἥκιστα κοινωνικός, καίτοι κατὰ βάθος εἶχε τὸν χαρακτῆρα φαιδροῦ παιδίου. Τὸ στόμα του μικρότατον καὶ χαριέστατα διαγραφόμενον ἐφαίνετο μειδιῶν ἄν τις παρετήρει μετὰ προσοχῆς τὴν γωνίαν τῶν χειλέων· ἄλλως, ἐφαίνετο μᾶλλον σκυθρωπὸν καὶ ῥέπον εἰς τὴν σιωπήν. Οἱ ὀφθαλμοί του, ὧν τὸ ἀόριστον χρῶμα ὑπενεθύμιζε τὸ κυανοπράσινον τοῦ ὁρίζοντος τῆς θαλάσσης, μετέβαλλον χροιὰν ἀναλόγως τοῦ φωτὸς καὶ συμφώνως πρὸς τὰς ἐσωτερικὰς συγκινήσεις· εἶχον συνήθως ἔκφρασιν μεγάλης γλυκύτητος· ἀλλ' εἰς τινας περιστάσεις ἐφαίνοντο φλογιζόμενοι ὑπὸ πυρὸς ἀστραπῆς καὶ ψυχροὶ ὡς ὁ χάλυψ. Τὸ βλέμμα των ἦτο βαθύ, ἀνεξερεύνητον κάποτε καὶ μάλιστα παράδοξον, αἰνιγματικόν. Τὰ ὦτά του ἦσαν μικρά, ἐπιχαρίτως κρασπεδούμενα· ὁ λοβός των ἦτο καλῶς ἀποκεχωρισμένος καὶ ἐλαφρῶς ἀνυψούμενος, τουθ' ὅπερ διὰ τοὺς λεπτομερῶς ἐξετάζοντας τὰ χαρακτηριστικὰ εἶνε ἔνδειξις λεπτότητος πνεύματος. Τὸ μέτωπον ἦτο εὐρύ, καίτοι ἡ κεφαλὴ ἦτο μᾶλλον μικρά, μεγεθυνομένη ὑπὸ ὡραίας κόμης, στιλπνῶς βοστρυχουμένης. Τὸ γένειόν του ἦτο λεπτόν, καστανὸν ὡς ἡ κόμη, ἐλαφρῶς ἐνουλισμένον. Τὸ ἀνάστημά του ἦτο μέτριον καὶ τὸ σύνολον τοῦ παραστήματός του κομψόν, ἐμφύτως κομψόν, ἐπιμεμελημένον ἄνευ ἀξιώσεως ἀλλὰ καὶ ἄνευ προσποιήσεως.

Δὲν εἴχομεν ποσῶς συντροφίαν μετ' αὐτοῦ οὐδ' οἱ φίλοι μου οὐδ' ἐγὼ εἰς καμμίαν ἐποχήν. Κατὰ τὰς ἡμέρας τῆς ἀργίας, ὅτε διεσκεδάζομεν δὲν παρευρίσκετο εἰς τὰς διασκεδάσεις μας. Ἦτο βυθισμένος διαρκῶς εἰς τὰς μελέτας του καὶ ἠδύνατό τις νὰ ὑποθέσῃ ὅτι κατεγίνετο ἀνενδότως εἰς τὴν ἀνακάλυψιν τῆς φιλοσοφικῆς λίθου, ἢ τὸν τετραγωνισμὸν τοῦ κύκλου, ἢ τὸ ἀεικίνητον. Οὐδέποτε ἐγνώρισα φίλον τού τινα, ἐξαιρέσει ἐμοῦ, ὅστις ἀμφιβάλλω ἂν ἔχαιρε πᾶσαν αὐτοῦ τὴν ἐμπιστοσύνην. Ἴσως ὅμως δὲν ἔσχεν ἄλλο σοβαρὸν καὶ ἰδιαίτερον περιστατικὸν ἐν τῷ βίῳ του ἐκτὸς ἐκείνου, ὅπερ νῦν θὰ ἐξιστορήσω, καὶ τὸ ὁποῖον ἠδυνήθην ἐπακριβῶς νὰ γνωρίσω ὡς μάρτυς, ἂν οὐχὶ ὡς ἐμπεπιστευμένος φίλος.

Τὸ πρόβλημα τῆς ἀθανασίας τῆς ψυχῆς ἦτο

Digitized by Google

ἡ διηνεκὴς ἀσχολία τοῦ λογισμοῦ του. Ἐνίοτε ἐνέκυπτεν εἰς τὴν ἀνεύρεσιν τοῦ ἀγνώστου μετὰ τόσης ἐντάσεως ἐγκεφαλικῆς λειτουργίας, ὥστε ἠσθάνετο ὑπὸ τὸ κρανίον του μυρμηκίασιν, ἐν ᾗ ἐφαίνοντο ἐκμηδενιζόμεναι πᾶσαι αἱ διανοητικαί του δυνάμεις. Συνέβαινε τοῦτο πρὸ πάντων ὅτε, ἀφοῦ ἐπὶ μακρὸν ἤθελεν ἀναλύσει τὸ ζήτημα τῆς Ἀθανασίας, ἔβλεπε διὰ μιᾶς ἐξαφανιζομένην ἀπ' ἔμπροσθέν του τὴν παροῦσαν ἐφήμερον ζωὴν καὶ ἀνοιγομένην πρὸ τοῦ νοεροῦ του ὄντος τὴν ἀτελεύτητον αἰωνιότητα. Ἀπέναντι τοῦ θεάματος ἐκείνου τῆς ψυχῆς ἐν πλήρει αἰωνιότητι, ἐπόθει νὰ *μάθῃ*. Ἡ θέα τοῦ σώματός του ὠχροῦ καὶ παγεροῦ, περιβεβλημένου τὸ σάβανον, ἐκτάδην ἐντὸς φερέτρου, ἐγκαταλελειμμένου εἰς τὸ βάθος στενοῦ τάφου, τελευταίας καὶ πενθίμου κατοικίας, ὑπὸ τὴν χλόην ἐφ' ἧς ὁ γρύλλος ᾄδει, δὲν κατέθλιβε τόσον τὸ πνεῦμά του ὅσον ἡ ἀβεβαιότης τοῦ μέλλοντος. « Τί θ' ἀπογείνω; Τί θ' ἀπογείνωμεν; ἐπανελάμβανεν, ὡσανεὶ ἡ ἰδέα αὕτη ἔμενε σταθερὰ ὡς ὄγκος ἐντὸς τοῦ ἐγκεφάλου του. Ἂν ἀποθνήσκωμεν παντελῶς, τί οὐτιδανὴ κωμῳδία εἶνε ὁ βίος μὲ τοὺς ἀγῶνας καὶ τὰς ἐλπίδας του! Ἂν εἴμεθα ἀθάνατοι, τί θὰ πράττωμεν κατὰ τὴν ἀτέρμονα αἰωνιότητα; Μετὰ ἑκατὸν ἔτη ἀπὸ σήμερον ποῦ θὰ εἶμαι; ποῦ θὰ εἶνε πάντες οἱ σημερινοὶ κάτοικοι τῆς Γῆς; καὶ οἱ κάτοικοι πάντων τῶν κόσμων; Ν' ἀποθάνωμεν διὰ παντός, διὰ παντός, νὰ μὴ ὑπάρξωμεν εἰμὴ ἐπὶ μίαν μόνην στιγμήν, οἷος ἐμπαιγμός! μυριάκις προτιμότερον θὰ ἦτο νὰ μὴ γεννηθῶμεν. Ἀλλ' ἂν τὸ πεπρωμένον εἶνε νὰ ζῶμεν αἰωνίως χωρὶς οὐδέποτε νὰ δυνηθῶμεν νὰ μεταβάλλωμεν κατά τι τὴν παραφέρουσαν ἡμᾶς εἱμαρμένην, ἔχοντες πρὸ ἡμῶν ἐσαεὶ τὴν ἀτελεύτητον αἰωνιότητα, πῶς νὰ ὑποστῶμεν τὸ βάρος τοιούτου πεπρωμένου; Αὐτὴ ἆρά γε ἡ τύχη μᾶς ἀναμένει; Ἂν ποτε βαρυνθῶμεν τὴν ὕπαρξίν μας, θὰ μᾶς εἶνε ἀπηγορευμένον νὰ τὴν ἀποφύγωμεν, θὰ μᾶς εἶνε ἀδύνατον νὰ θέσωμεν τέρμα εἰς αὐτήν! σκληρότης μᾶλλον ἀδυσώπητος παρὰ ἡ τῆς ἐφημέρου ζωῆς, τῆς ἐξαφανιζομένης ὡς ἡ πτῆσις ἐντόμου ἐν τῇ δρόσῳ τῆς ἑσπέρας. Διατί λοιπὸν ἐγεννήθημεν; Διὰ νὰ βασανιζώμεθα ὑπὸ τῆς ἀβεβαιότητος; διὰ νὰ μὴ βλέπωμεν οὔτε μίαν κἂν ἐκ τῶν ἐλπίδων μας διασωζομένην μετὰ τὴν ἐξέτασιν; διὰ νὰ ζῶμεν, ἐὰν μὲν δὲν σκεπτώμεθα, ὡς ἠλίθιοι, ἐὰν δὲ σκεπτώμεθα, ὡς παράφρονες; Καὶ ἔπειτα μᾶς λαλοῦσι περὶ τοῦ « ἀγαθοῦ Θεοῦ! » Καὶ ὑπάρχουσι θρησκεῖαι καὶ ἱερεῖς καὶ ῥαββῖνοι καὶ βόνζοι! Ἡ ἀνθρωπότης δὲν εἶνε ἄλλο τι εἰμὴ γενεὰ εὐαπατήτων καὶ ἀπατωμένων. Ἡ θρησκεία εἶνε ὅ,τι καὶ ἡ πατρὶς καὶ ὁ ἱερεὺς ὅ,τι καὶ ὁ στρατιώτης. Οἱ ἄνθρωποι πάντων τῶν ἐθνῶν εἰσὶν ὡπλισμένοι μέχρις ὀδόντων ὅπως ἀλληλοσφαγῶσιν ὡς ἀνόητοι. Αἴ! αὐτὸ εἶνε τὸ φρονιμώτερον ἀφ' ὅσα δύνανται νὰ πράξωσιν· εἶνε ἡ καλλιτέρα εὐχαριστία ἣν δύνανται ν' ἀποτείνωσι πρὸς τὴν φύσιν διὰ τὸ ἄδωρον δῶρον ὅπερ ἐχάρισεν αὐτοῖς παρέχουσα τὴν ζωήν. »

Προσεπάθουν νὰ καταπραΰνω τὰς βασάνους του, τὰς ἀνησυχίας του, δημιουργήσας χάριν ἐμοῦ τοῦ ἰδίου φιλοσοφικόν τι σύστημα, ὅπερ σχετικῶς μὲ ἱκανοποιεῖ. « Ὁ φόβος τοῦ θανάτου, ἔλεγον αὐτῷ, μοὶ φαίνεται παντελῶς χιμαιρικός. Δύο μόνον ὑποθέσεις ἐπιτρέπονται. Ὅτε κοιμώμεθα καθ' ἑκάστην ἑσπέραν, ἐνδεχόμενον εἶνε νὰ μὴ ἀφυπνισθῶμεν τὴν ἐπαύριον· καὶ ἐν τούτοις ἡ ἰδέα αὕτη, ὅτε τὴν ἀναλογιζόμεθα, δὲν μᾶς ἐμποδίζει ἀπὸ τοῦ νὰ κοιμηθῶμεν. Λοιπὸν α.) ἢ ἐὰν τὰ πάντα λήγωσιν ὁμοῦ μετὰ τῆς ζωῆς, δὲν θὰ ἐξεγερθῶμεν ποσῶς ἀλλαχοῦ, ἐν τοιαύτῃ δὲ περιπτώσει ἔσται ὕπνος ὅστις δὲν ἔληξεν, ὅστις δι' ἡμᾶς θὰ διαρκῇ αἰωνίως, καὶ ἐπομένως οὐδέν ποτε θὰ μάθωμεν· ἢ β'.), ἐὰν ἡ ψυχὴ ἐπιζῇ τοῦ σώματος, θὰ ἐξεγερθῶμεν ἀλλαχοῦ ὅπως συνεχίσωμεν τὴν ἐνέργειαν ἡμῶν. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἡ ἐξέγερσις δὲν δύναται νὰ εἶνε ἐπίφοβος· πρέπει μάλιστα νὰ εἶνε γοητευτική, ἀφοῦ πᾶσα ὕπαρξις ἐν τῇ φύσει ἔχει λόγον ὅπως ὑπάρχῃ καὶ πᾶν πλάσμα, τὸ κατώτατον ὅπως καὶ τὸ εὐγενέστατον, εὑρίσκει τὴν εὐδαιμονίαν ἐν τῇ ἐξασκήσει τῆς λειτουργίας του.»

Ἡ δικαιολογία αὕτη ἐφάνη καθησυχάζουσα αὐτόν. Ἀλλ' αἱ ἀνησυχίαι τῆς ἀμφιβολίας δὲν ἐβράδυναν ν' ἀναφανῶσιν αἰχμηραὶ ὡς ἄκανθαι. Ἐνίοτε περιεπλανᾶτο μονήρης εἰς τὰ εὐρύχωρα κοιμητήρια τῶν Παρισίων, προτιμῶν τὰς μεταξὺ τῶν τάφων ἐρήμους δενδροστοιχίας, ἀκροώμενος τὸν κρότον τοῦ ἀνέμου ἀνὰ μέσον τῶν δένδρων, τὸν θροῦν τῶν ξηρῶν φύλλων εἰς τὰς ἀτραπούς. Ἐνίοτε ἀπεμακρύνετο εἰς τὰ περίχωρα τῆς μεγαλοπόλεως, ἐντὸς τῶν δασῶν καὶ ἐπὶ ὥρας ὁλοκλήρους ἐβάδιζε διαλογιζόμενος. Ἄλλοτε πάλιν ἔμενε καθ' ὅλον τὸ μακρὸν διάστημα ὁλοκλήρου ἡμέρας ἐν τῷ ἐργαστηρίῳ του κειμένῳ ἐν τῇ πλατείᾳ τοῦ Πανθέου, τὸ ὁποῖον ἐχρησίμευεν ὡς σπουδαστήριον ἅμα καὶ ὡς αἴθουσα ὑποδοχῆς, μέχρι δὲ προκεχωρηκυίας ὥρας τῆς νυκτὸς ἀνέτεμνεν ἐγκέφαλόν τινα ὃν ἐκόμιζεν ἐκ τῆς Κλινικῆς, ἐξετάζων διὰ τοῦ μικροσκοπίου τὴν φαιὰν αὐτοῦ ὕλην.

Ἡ ἀβεβαιότης τῶν θετικῶν λεγομένων ἐπιστημῶν, ἡ ἀπότομος στάσις τοῦ πνεύματός του περὶ τὴν ἐπίλυσιν τῶν προβλημάτων ἐξώθει αὐτὸν εἰς σφοδρὰν ἀπελπισίαν, πολλάκις δὲ τὸν εὗρον εἰς ἀδρανῆ χαύνωσιν, μὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς λάμποντας καὶ ἀπλανεῖς, τὰς χεῖρας φλεγούσας ἐκ τοῦ πυρετοῦ, τὸν σφυγμὸν τεταραγμένον καὶ διαλείποντα. Εἰς μίαν τῶν κρίσεων μάλιστα ἀναγκασθεὶς νὰ τὸν ἐγκαταλείψω ἐπί τινας ὥρας,

Digitized by Google

ἐνόμισα ὅτι δὲν θὰ τὸν εὕρισκον πλέον ζῶντα ὅτε ἐπανῆλθον κατὰ τὴν πέμπτην τῆς πρωΐας. Ἔκειτο πλησίον του ποτήριον κυανούχου καλίου, ὅπερ ἀπεπειράθη νὰ κρύψῃ ἅμα τῇ ἀφίξει μου. Πλὴν ἀνακτήσας πάραυτα τὴν ἀταραξίαν του μετ' ἄκρας γαλήνης ψυχικῆς καὶ ἐλαφρῶς μειδιῶν: «Πρὸς τί! μοὶ εἶπεν· ἐὰν εἴμεθα ἀθάνατοι, τὸ τοιοῦτο εἰς οὐδὲν χρησιμεύει. Ἀλλ' ἐπεθύμουν νὰ τὸ μάθω ἐνωρίτερον!» Μοὶ ὡμολόγησεν ὅτι τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἐνόμισεν ὅτι ἀνηρπάγη ἀλγεινῶς ἀπὸ τῆς κόμης καὶ ὑψώθη μέχρι τῆς ὀροφῆς, καὶ κατέπεσεν εἶτα μὲ ὅλον τὸ βάρος ἐπὶ τοῦ πατώματος.

Ἡ κοινὴ ἀδιαφορία ὡς πρὸς τὸ μέγα πρόβλημα, ὅπερ, κατ' αὐτόν, προηγεῖτο πάντων τῶν λοιπῶν, ἀφοῦ ἐπρόκειτο περὶ τῆς ὑπάρξεώς μας ἢ τῆς ἐκμηδενισεώς μας, τὸν ἐξηρέθιζε τὰ μέγιστα. Πανταχοῦ ἔβλεπεν ἀνθρώπους ἀσχολουμένους εἰς ὑλικὰ συμφέροντα, ἐξ ὁλοκλήρου κατεχομένους ὑπὸ τῆς ἀλλοκότου ἰδέας τοῦ «νὰ κερδήσωσι χρήματα», ἀφιεροῦντας πάντα τὰ ἔτη τῆς ζωῆς των, πάσας τὰς ἡμέρας, πάσας τὰς ὥρας, πάσας τὰς στιγμὰς εἰς τὰ συμφέροντα ταῦτα ὑποκρυπτόμενα ὑπὸ παντοίας μορφάς, οὐδαμοῦ δ' εὕρισκε διάνοιάν τινα ἐλευθέραν, ἀνεξάρτητον, ζῶσαν τὴν πνευματικὴν ζωήν. Ἐδόξαζεν ὅτι τὰ λογικὰ ὄντα ἠδύναντο, ὤφειλον ζῶντα τὴν σωματικὴν ζωήν, ἀφοῦ οὐκ ἐστιν ἄλλως γίνεσθαι, νὰ μὴ μένωσι τοὐλάχιστον δοῦλοι τοῦ τοιούτου χονδροειδοῦς ὀργανισμοῦ, ἀλλὰ ν' ἀφιερῶσι τὰς καλλιτέρας αὐτῶν στιγμὰς εἰς τὸν πνευματικὸν βίον.

Τὴν ἐποχὴν καθ' ἣν ἄρχεται ἡ παροῦσα διήγησις ὁ Γεώργιος ἦτο ἤδη διάσημος καὶ μάλιστα ἐπιφανὴς χάρις εἰς τὰς πρωτοτύπους ἐπιστημονικὰς ἐργασίας ἃς εἶχε δημοσιεύσει, καὶ εἰς συγγράμματά τινα τῆς ὑψηλῆς φιλολογίας, δι' ὧν τὸ ὄνομά του εἶχεν ἐπικροτηθῆ ὑφ' ὅλου τοῦ κόσμου. Καίτοι δὲν εἶχεν εἰσέτι συμπληρώσει τὸ εἰκοστὸν πέμπτον ἔτος τῆς ἡλικίας του, πλείονες τοῦ ἑκατομμυρίου ἀναγνῶσται εἶχον ἀναγνώσει τὰ ἔργα του, τὰ ὁποῖα αὐτὸς ἐν τούτοις δὲν ἔγραψε διὰ τὸ πολὺ δημόσιον, ἀλλὰ τὰ ὁποῖα οὐχ ἧττον ηὐτύχησαν νὰ ἐκτιμηθῶσιν ὑπὸ τῆς πλειονότητος τῶν φιλομαθῶν, ὅσον καὶ ὑπὸ τῆς μειονότητος τῶν πεφωτισμένων. Ἀνεκηρύχθη ὁ ἡγέτης νέας σχολῆς, ἔξοχοι δὲ κριτικοὶ ἀγνοοῦντες καὶ τὸν φυσικόν του ἄτομον καὶ τὴν ἡλικίαν του, ἐλάλουν ἤδη περὶ τῆς «διδασκαλίας» του.

Πῶς ὁ παράδοξος αὐτὸς φιλόσοφος, ὁ αὐστηρὸς σπουδαστὴς εὑρίσκετο παρὰ τοὺς πόδας τῆς νεάνιδος κατὰ τὴν ὥραν τῆς δύσεως τοῦ ἡλίου, μόνος μετ' αὐτῆς ἐπὶ τοῦ ἀνδήρου ἐκείνου, ὅπου τοὺς συνηντήσαμεν; Θὰ τὸ μάθωμεν ἐκ τῆς συνεχείας τῆς παρούσης διηγήσεως.

[Μετάφρασις Χ.]

Ἕπεται συνέχεια

ΜΗΤΡΥΙΑ

Διήγημα

Συνέχεια· ἴδε σ. 53

Β'.

Τὴν Κυριακήν, ἀπὸ τῆς ἑνδεκάτης, ὁ Παῦλος περιέμενε μόνος ἐν μιᾷ τῶν αἰθουσῶν τῆς οἰκίας Ζιβρᾶ. Δὲν εἶχεν ἀκόμη φανῆ ἡ Ἑρμινία, οὔτε ἡ μήτηρ της, οὔτε ὁ ἀδελφός της, καὶ ἔτρεμεν ὁ νέος εἰς ἕκαστον βῆμα, τὸ ὁποῖον ἤκουε πλησιάζον. Πρώτην φορὰν θὰ την ἔβλεπε μετὰ τὸν ἐπισήμως σχεδὸν συνομολογηθέντα γάμον. Ὁποία δύσκολος συνάντησις! Καλλίτερον νὰ ἀποδιώξῃ τὴν φοβερὰν ἐνόχλησιν, νὰ φύγῃ ὡς ἦλθε, κρυφά, ἀπαρατήρητος. Ἀλλὰ θὰ τον προέδιδεν ἡ ὑπηρέτρια.... ἔπειτα ἐδύνατο νὰ εἰσέλθῃ κανεὶς ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμήν. Ἆ, γελοῖος ποῦ ἦτο! τί θὰ ἔκαμνεν; ἦτο δυνατὸν νὰ ἀποφύγῃ εἰς τὸ ἑξῆς τὴν μνηστὴν τοῦ πατρός του.

Καὶ περιέμενε. Ποτὲ ἄλλοτε δὲν τῷ ἐπῆλθον τόσαι ἀθρόαι σκέψεις καὶ ἀναμνήσεις, ὅσῳ κατὰ τὴν βραχεῖαν διάρκειαν τῆς ἀναμονῆς του. Ἐντὸς τοῦ ὡραίου θαλάμου μὲ τὴν ἀποστίλβουσαν κιτρίνην διακόσμησιν, ἐν ᾧ τὸ φῶς εἰσέβαλλε γαλήνιον διὰ τριῶν ὑψηλῶν παραθύρων, ἀνοικτῶν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Φιλελλήνων, αἱ ἰδέαι του ἀπέκτων διαύγειαν ἔκτακτον καὶ ἀλληλουχίαν, συνδεόμεναι κανονικῶς, ὡς κρίκοι ἁλύσεως ἀτέρμονος. Χωρὶς νὰ θέλῃ, ἀναπαρέστησεν ἐκεῖ μετὰ θαυμαστῆς ταχύτητος ὅλας τὰς παρῳχημένας σκηνάς, ὅλον τὸ πάθος, τοῦ ὁποίου ὁ χῶρος, ἐν ᾧ εὑρίσκετο, ἐνέκλειε τὰς τρυφερωτέρας ἀναμνήσεις. Ἑκάστη σπιθαμὴ τοῦ θαλάμου ἐκείνου, καὶ τοῦ ἄλλου τοῦ διαφαινομένου ἐν ῥοδοχρόῳ φωτὶ διὰ τῆς ἡμιανοίκτου θύρας, καὶ τοῦ διαδρόμου, καὶ τοῦ προθαλάμου,—ἕκαστον ἔπιπλον, ἕκαστον ἀντικείμενον τῶν πέριξ ἐκράτει τεθαμμένον ἀνὰ ἕνα τῶν μυστικωτέρων του παλμῶν. Ἐπὶ τῶν τοίχων, ἐντὸς τῶν πολυτελῶν πλαισίων ἦσαν ἀνηρτημέναι αἱ εἰκόνες, τὰς ὁποίας τοσάκις ἀπεθαύμασε μαζί της, ἐξετάζων τὴν μίαν κατόπιν τῆς ἄλλης. Ἦσαν περισσότεραι ἀφ' ὅσας ἀπῄτει ὁ αὐστηρὸς στολισμὸς τῆς αἰθούσης· ἀλλ' ὁ πατὴρ τῆς Ἑρμινίας ἦτο ζωγράφος ἐρασιτέχνης· ἐνόμισε δ' ὅτι σέβεται περισσότερον τὴν μνήμην του ἡ θυγάτηρ, ἀφίνουσα τὴν αἴθουσαν ὡς τὴν εἶχεν ἐκεῖνος ὅταν ἔζη, πλήρη τῶν εἰκόνων τὰς ὁποίας ἠγάπα. Πολλαὶ ἦσαν ἰδικαί του καὶ ἦσαν κάλλισται· πρὸ πάντων θαλασσογραφίαι τινὲς καὶ τοπία εἰς νύκτας σεληνοφεγγεῖς, ἂν καὶ οὐχὶ μετὰ πολλῆς λεπτότητος ἐξειργασμέναι, διέθετον ἐν τούτοις πολὺ ῥομαντικῶς μὲ τὴν περιπάθειαν τοῦ χρωματισμοῦ. Ἐντὸς τοῦ ἄλλου θαλάμου, ἐν ᾧ συνηθροίζοντο πολλάκις τὰς ἑσπέρας, διέκρινεν ἐν

Digitized by Google

ἀνάκλιντρον τοξοειδὲς μ' ἓν μικρὸν τραπέζιον κυκλικὸν ἔμπροσθέν του, τὴν ἠγαπημένην θέσιν τῆς Ἑρμινίας, παρὰ τὴν ὁποίαν ποσάκις ἐκάθησε πλήρης ἔρωτος, λουόμενος εἰς τὸ φῶς τῶν ὀφθαλμῶν της, ἀναπνέων εἰς τὴν πνοήν της, μαγευόμενος εἰς τὴν γλῶσσάν της! Ἄχ, πῶς τὴν ἠγάπα! Τὸ αἴσθημά του μέγα, βαθύ, ἄφωνον, ὀνειροπόλον, ἐκόχλαζεν ἐντός του ὡς ἡ λάβα πρὸ τῆς ἐκρήξεως εἰς τὰ σπλάγχνα τοῦ ἡφαιστείου... Ἀλλὰ ποτέ, οὔτε λέξιν, οὔτε ὑπαινιγμόν, οὐδ' ἀπόπειραν οιανδήποτε ἐκδηλώσεως. Καὶ ποῦ νὰ εὕρῃ τόλμην τόσον μεγάλην, ἐνώπιον τοῦ ἀκαταμαχήτου σεβασμοῦ, τοῦ δέους σχεδόν, τὸ ὁποῖον τῷ ἐνέπνεεν ἡ Ἑρμινία; Καὶ οὕτως ἔπρεπε νὰ ἦνε! Ὁ πατὴρ δὲν ἐδύνατο νὰ σαγηνευθῇ ὑπὸ ἄλλου χαρακτῆρος, οὐδὲ νἀγαπήσῃ καὶ νὰ νυμφευθῇ ἄλλην, ἐκτὸς τῆς ἀδαμαντίνης παρθένου, πρὸς τὴν ὁποίαν δὲν ἐτόλμησε ποτὲ νὰ ἐκφράσῃ τὸν ἔρωτά του ὁ υἱός...

Ἐκολακεύετο ὅμως ὑπὸ τῆς ἰδέας— τὸ ἀνωμολόγει μετὰ συντριβῆς,— ὅτι τὸν ἀντηγάπα. Τί ἀνόητος! Τὴν ἀγάπην, τὴν ὁποίαν ἐδείκνυεν ἀνυποκρίτως εἰς αὐτόν, ἀποβλέπουσα εἰς τὴν ἐκτίμησιν καὶ τοὺς σκοποὺς τοῦ πατρός του, γνωστοὺς βεβαίως πρὸ πολλοῦ εἰς αὐτήν, παρεξήγησε μετὰ νεανικῆς ἀφροσύνης. Ὠνειρεύετο νὰ γίνῃ μήτηρ του, καὶ αὐτὸς τὴν ὠνειρεύετο ἐρωμένην. Ἓν ἤρεμον φίλημα ἐπὶ τοῦ μετώπου, ἀνθ' ἑνὸς φλογεροῦ ἐπὶ τῶν χειλέων!.. Πῶς ἠπατᾶτο!.. Καὶ ὅμως μίαν ἑσπέραν τῷ ἐφάνη ὡς νὰ τῷ ἔθλιψε τὴν χεῖρα κρυφά, χωρὶς νὰ βλέπωσιν οἱ ἄλλοι, καὶ πόσα ἀνέπλασε τὴν νύκτα ἐκείνην ὄνειρα!.. Ἄλλην φορὰν τῷ εἶπε: «Σεῖς ἐχάσατε τὴν μητέρα σας καὶ ἐγὼ ἔχασα τὸν πατέρα μου. Μᾶς ἑνόνει εἰς ἀγάπην ἡ κοινὴ συμφορά. Πρέπει νἀγαπώμεθα, διὰ νὰ παρηγορῶμεν ὁ εἷς τὸν ἄλλον.» Καὶ τῷ ὡμίλει τόσον σιγά, ὥστε καὶ τὴν νύκτα αὐτὴν δὲν ἐκοιμήθη. Ἀλλ' ὁποία ὑπῆρξεν ἡ χαρά του ὅταν εἰς τὸν χορὸν ἄλλης ἑσπέρας, τὸν ἐπλησίασε μὲ τὴν ἀπαράμιλλον ἀργυροΰφαντον ἐσθῆτά της, μὲ σελαγίζοντας ὤμους ἀλλὰ μὲ τεθολωμένα ὄμματα καὶ τῷ ἐψιθύρισεν: «Ἀπόψε εἶμαι ἐλεεινή· ἂν δὲν ἦσθε σεῖς, σᾶς βεβαιῶ ὅτι δὲν θὰ ἠρχόμουν». Τόρα μόλις ἐξηγεῖ τὸ *σεῖς* ἐκεῖνο. Ὢ φιλαυτία καὶ πλάνη!..

Ἡ κυρία Ἔλλιοτ ἡ παιδαγωγὸς τῆς ἀδελφῆς του, ἦτο ἡ μόνη ἥτις εἶχε μαντεύσει τὰς κλίσεις του καὶ ἀκούσει παρ' αὐτοῦ τοῦ ἰδίου, ἐν μιᾷ ἐμπιστευτικῇ συνδιαλέξει τὰς ἐλπίδας του. Ἡ ὀξυδέρκεια τῆς γυναικὸς ἀνέγνωσεν εἰς σκοτεινότατον βάθος, καὶ ἡ χρηστότης της ἤγαγε τὸν Παῦλον νἀποκαλυφθῇ. Ἀλλὰ ποῦ νὰ προϋποθέσῃ τὴν τύχην τοῦ ἔρωτός του καὶ τὴν τροπὴν τῶν πραγμάτων! Σήμερον μετενόει. Ἀπέφευγε τρέμων ὄχι μόνον νὰ συνομιλήσῃ μαζί της, ἀλλὰ καὶ αὐτὸ τὸ βλέμμα της, τὸ ἐταστικὸν ὑπὸ τὰς χρυσᾶς διόπτρας, νὰ συναντήσῃ. Πόσα θὰ τῳ ὑπενθύμιζεν ἡ ὀφθαλμοβολή της! Καλλίτερον, ὤ, καλλίτερον νὰ μὴ ὑπῆρχε κανεὶς μάρτυς τοῦ ἄφρονος πάθους του καὶ τῶν σπαραγμῶν, τοὺς ὁποίους θὰ ὑφίστατο τόρα. Ἀληθῶς ἡ πρὸς τὴν Ἑλβετίδα παιδαγωγὸν θέσις του καθίστατο ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν δυσκολωτέρα. Αὐτή, γνώστης τοῦ παρελθόντος καὶ ἱκανὴ νὰ ἐκτιμήσῃ τὸ παρὸν— ἡ Ἑρμινία, τὸ ἀντικείμενον τῶν ψευσθέντων ὀνείρων του, καὶ ἤδη σύζυγος τοῦ πατρός του — καὶ αὐτὸς... ὤ, ὄχι, δὲν ἐδύνατο νὰ ζήσωσι καὶ οἱ τρεῖς ἀκινδύνως ὑπὸ μίαν καὶ τὴν αὐτὴν στέγην

Ἡ σκέψις αὕτη, ἀναπηδήσασα αἴφνης ἐνώπιόν του ὑπὸ φάσιν δυσεπιλύτου προβλήματος, συνεσκότισε τὸν νοῦν του. Καὶ τὸ σκότος τοῦτο ἔβλεπεν ἐνώπιόν του αὐτὰς τὰς ἡμέρας, πάντοτε ὁσάκις, θεωρῶν ἀδύνατον τὴν ἐκ τοῦ δυστυχοῦς ἔρωτος θεραπείαν, ἐσκέπτετο τὸ μέλλον του.

Μὲ ἀλγεινὸν συναίσθημα καὶ ὡσεὶ θέλων ὀλίγον νὰ συνέλθῃ, ἤρχισε φυλλομετρῶν ἐπὶ τοῦ στικτοῦ μαρμάρου τῆς τραπέζης ὀγκῶδες λεύκωμα ἐκ μελιχροῦ μεταξωτοῦ μ' ἐπίχρυσα ἐμπορπώματα. Ἔρριψε καὶ ἓν βλέμμα ἐπὶ τοῦ ὡρολογίου· μόλις εἶχον παρέλθει πέντε λεπτὰ ἐν τῇ ἀναμονῇ. Εὐθὺς ἀπὸ τῆς πρώτης σελίδος τοῦ λευκώματος ἠναγκάσθη νὰ σταματήσῃ ἐν ρεμβασμῷ. Ἐπ' αὐτῆς ἡ Ἑρμινία εἶχε κατατάξει καὶ κολλήσει εἰς φιλόκαλον ἀνθοδέσμην πληθὺν ἐξηραμένων ἀνεμωνῶν. Ἦσαν ὅλαι ζωηραὶ ἐρυθραί, ἀδελφαὶ ἐκείνης τὴν ὁποίαν ὁ νέος ἔκρυπτεν ἐντὸς τοῦ *Ἰβανόη*, ὅλαι συλλεχθεῖσαι παρ' αὐτῆς τῆς Ἑρμινίας. Τὸ ἐνθυμεῖται... Ἦτο μία τῶν ἡλιοσταλάκτων καὶ γαλανῶν ἐκείνων ἡμερῶν, γλυκυτάτη παρένθεσις εἰς τὸ ψῦχος καὶ τὸν ζόφον τοῦ Φεβρουαρίου. Ἐπωφελήθησαν τῆς εὐκαιρίας νὰ ἐκδράμωσι τὸ ἀπομεσήμερον εἰς τὴν ἐξοχήν, αὐτός, ἡ Ἑρμινία, ὁ ἀδελφός της, ἡ Ἀνθὴ καὶ ἡ κυρία Ἔλλιοτ. Προὐχώρησαν μακράν, περιδιαβάζοντες ἀνὰ τὰς περὶ τὰ Πατήσια ἐξοχάς· ἐπιστρέφοντες δ' ἐσταμάτησαν παρὰ τὸν Κηφισσόν, ἐκεῖ εἰς ταῖς ρεματαριαῖς, ὅπου ἐπλανήθη ἐπὶ μακρὸν ἡ Ἑρμινία, συλλέγουσα μετὰ στοργῆς τὰς ἀνεμώνας. Ὁ Παῦλος ἐκάθησεν ἐφ' ἑνὸς λιθου ἀπέναντι. Τί ὡραία θέα! Αἱ χιονοσκεπεῖς κορυφαὶ τῶν γύρω βουνῶν, τῆς Πάρνηθος, τῆς Πεντέλης, τοῦ Ὑμηττοῦ, ἐξήστραπτον ὑπὸ τὰς ἀκτῖνας τοῦ ἡλίου Ὁ οὐρανὸς ἐκαμπυλοῦτο ἐπὶ τοῦ εὐρέος ὁρίζοντος, διαυγὴς ὡς ὑάλινος. Νεφύδριά τινα λευκαυγῆ ἐφέροντο ὡς μικρὰ ἀγέλη προβάτων ἄνωθεν τοῦ Λυκαβηττοῦ ὑπὸ ἐλαφρότατον φύσημα. Μακρόθεν, ἀπὸ τοῦ πεδίου τοῦ Ἄρεως ἔφθανον διακεκομμένοι οἱ ἦχοι τῆς σάλπιγγος τῶν γυμνασίων τοῦ ἱππικοῦ... Καὶ ἡ Ἑρμινία μὲ τὸ ποδῆρες μέλαν ἐπανωφόριον, κεκοσμημένον διὰ λευκῶν

Digitized by Google

Η ΒΟΥΛΓΑΡΑ

Εἰκὼν Δετλιτζ.

Digitized by Google

σισυρῶν καὶ διαγράφον ὅλον τὸ χαρίεν αὐτῆς ἀνάστημα, ἐπλανᾶτο παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ ποταμοῦ, κατερχομένη εὐκίνητος εἰς τὰς μικρὰς φάραγγας, πλησιάζουσα τὰς χαράδρας, τὰς χαλικώδεις κοίτας τῶν ῥευμάτων, ὅπου ἔθαλλον ἐδῶ κ' ἐκεῖ αἱ συμπαθεῖς ἀνεμῶναι, ἐκτοπίζουσα τοὺς χάλικας, κατρακυλοῦντας ὑπὸ τοὺς πόδας της μέχρι τοῦ ὕδατος, σιωπηλή, σοβαρά, θαυμασία, καταρτίζουσα ὑπομονητικῶς τὴν ἀγροτικὴν αὐτῆς ἀνθοδέσμην. Προσεφέρθη νὰ τὴν βοηθήσῃ. «Ὄχι, ὄχι, ἀφήσετε νὰ ταις κόψω μόνη μου, εἶνε τόσον ὀλίγαις!» Τῇ ἐζήτησε κατόπιν μίαν. «Ἆ, μίαν μάλιστα, νὰ σᾶς δώσω· καὶ βεβαιωθῆτε κάμνω θυσίαν· ἦλθα ἐδῶ ἐπὶ τούτου δι' ἀνεμώνας, ἀλλὰ βλέπετε πόσῳ λίγας βρῆκα· φαίνεται ὅτι ἄλλοι μᾶς προέλαβον.» «Καὶ νομίζετε ὅτι δὲν ἀξίζω τὴν θυσίαν μιᾶς ἀνεμώνης;» ἠρώτησεν ἐκεῖνος, λαμβάνων ἐκ τῶν χειρῶν της τὸ ἐρυθρὸν ἀνθύλλιον. Ἡ Ἑρμινία τῷ ἔδειξε τὴν ἀνθοδέσμην, μ' ἔκφρασιν ἐρωτῶσαν προφανῶς: «Τὰς θέλεις λοιπὸν ὅλας, γιὰ νὰ ἰδῇς τὴν καρδιά μου;» «Ὄχι, ὄχι!» ἀπήντησεν ὁ νέος μὲ μειδίαμα ἱκανοποιήσεως. Καὶ ἐπέστρεψεν εἰς τὴν πόλιν ῥεμβώδης παρὰ τὸ πλευρόν της, ὀπίσω ὅλων τῶν ἄλλων, πλήρης ἐλπίδος καὶ λατρείας σιγηλῆς. Πόσον εὐτυχὴς ἦτο τότε, καὶ πῶς ἀναπαρίστων τὰς χρυσᾶς ἐκείνας ἡμέρας αἱ ξηραὶ ἀνεμῶναι! Καὶ τόρα;... Ἆ, πῶς τῷ ἤρχετο νὰ τας ἀποσπάσῃ μίαν πρὸς μίαν, νὰ τας συνθλίψῃ ὅλας, νὰ τας καταστρέψῃ, ἵν' ἀπομείνῃ ἡ σελὶς τοῦ λευκώματος λευκὴ πάλιν, ὡς ἦτο καὶ πρῶτα... Ἀλλὰ θὰ τον προέδιδον αἱ κηλῖδες τοῦ κόμμεος, αἵτινες θὰ διετήρουν ἀνεξαλείπτως τὸ σχῆμα τῆς ἀνθοδέσμης. Ἡ σελὶς ἐκείνη ὡμοίαζε μὲ τὴν καρδίαν του.....

Πρὶν παρέλθουν ἀκόμα δύο λεπτὰ καὶ πρὶν ἀποτελειώσῃ τὴν σκέψιν του, εἰδοποιήθη ὑπὸ βημάτων πολὺ γνωστῶν ὅτι ἦτο καιρὸς νὰ κλείσῃ τὸ λεύκωμα. Ἡ Ἑρμινία εἰσῆλθεν εἰς τὴν αἴθουσαν.

«Ὦ, εἶσθε μόνος; Μὲ συγχωρεῖτε ποῦ σᾶς ἔκαμα νὰ περιμένετε, ἀλλὰ ἐνόμιζα ὅτι εἶχε καταιβῆ ἡ μητέρα. Πῶς ἔχετε; εἶσθε καλά;

— Δὲν πειράζει... εὐχαριστῶ... σεῖς;» ἐψέλλισεν ὁ Παῦλος, λαμβάνων τὴν χεῖρα, τὴν ὁποίαν τῷ ἔτεινε, καὶ μετὰ κόπου κρύπτων τὴν συγκίνησίν του.

Ἀλλὰ καὶ ἡ Ἑρμινία ἦτο προφανῶς τεταραγμένη. Ἐπὶ τῶν λευκῶν χνοωδῶν παρειῶν της ἐφέροντο ἄτακτοι ἐρυθρότητες, ὡς μικροσκοπικὰ νεφύδρια δύσεως. Ἡ φωνή της, ἂν καὶ ἰσχυροτέρα τοῦ συνήθους, ἀντήχει ἐλαφρῶς ἠλλοιωμένη. Τὸ ὕφος της, ἐκ φόβου μήπως ἤθελε γίνει πολὺ οἰκεῖον, ἐγένετο πολὺ σοβαρόν. Αἱ κινήσεις της, αἱ ἄλλοτε τόσον χαρίεσσαι, προέδιδον μικράν τινα ἀδεξιότητα. Καθημένη, ἐφάνη ἐκλέξασα τὴν θέσιν καὶ τὴν ἀπόστασιν ἀπὸ τοῦ Παύλου, παρὰ τὴν ἀφέλειαν, τὴν ὁποίαν ἤθελε νὰ ἐπιτηδευθῇ... Ἀλλ' ἦτο ὡραία, διότι ὡραία εἶνε ἐν πάσῃ καταστάσει ἡ καλλονή. Ὁ Παῦλος τὸ ἀνωμολόγησεν εἰς ἓν βλέμμα. Βυσσινόχρους ἦτο ἡ ἐσθής της καὶ ἐκ λευκοῦ ἀτλαζίου τὸ κλειστὸν αὐτῆς περικόρμιον, σελαγίζον κάτωθεν ἑνὸς ἐρυθροῦ περιωμίου ἐκ μεταξωτοῦ δικτυωτοῦ. Κομψὰ ἀλλ' ἄνευ ἐπιδείξεως ἦσαν τὰ κοσμήματά της· τὰ μικρὰ ἐξ ἀδαμάντων ἐνώτια, ἡ μόνη καρφὶς τῆς μελανῆς κόμης, τὸ λεπτὸν πολύσπειρον περιδέραιον, τίποτε δὲν ἀντετίθετο πρὸς τὴν σεμνὴν δεσμίδα τῶν ἴων, τὰ ὁποῖα ἔφερε πλαγίως ἐπὶ τοῦ στήθους. Ὑψηλὴ ἡ Ἑρμινία, εἶχε λεπτοφυὲς σῶμα καὶ παιδικὸν πρόσωπον. Ἀπὸ τοῦ ὅλου της διεχύνετο ἁγνότης παρθενική, ἓν ἄρωμα ἁβρόν, καταθέλγον. Ἐκ πρώτης ὄψεως ἐξελαμβάνετο ὡς πολὺ μικροτέρα τὴν ἡλικίαν. Τὸ ἄνω χεῖλος της ἀνυψούμενον ὀλίγον, ἐδίδεν εἰς αὐτὴν τὴν αἰθερίαν ἔκφρασιν τῶν θυγατέρων τῆς Ἀλβιόνος καὶ τῆς Ἀμερικῆς. Ἀλλ' οἱ ὀφθαλμοί της, μεγάλοι ὀφθαλμοί, ἡ ἀνεκτίμητος κληρονομία τῆς μάμμης της, μελανοφθάλμου Σμυρναίας, ἐνέκλειον ὅλον τὸ πῦρ τῆς ζωῆς, κατώπτριζον ὅλην τὴν εὐφυΐαν τοῦ νοῦ, ἀντανέκλων ὅλην τὴν πεῖραν τῶν εἴκοσι πέντε ἐτῶν της. Εἰς τὸ μελανὸν αὐτῶν βάθος ἐδύνατό τις νὰ διακρίνῃ ὅλας τὰς περιπετείας, εὐτυχεῖς ἢ δυστυχεῖς, ὅσαι ἀπειργάσθησαν χαρακτῆρα στερρόν, ἀκλόνητον ἐν τῷ βιωτικῷ ἀγῶνι, ἀληθῶς δεδοκιμασμένον.

Ἐν Κωνσταντινουπόλει ἔζησεν ἡ Ἑρμινία μέχρι τοῦ δεκάτου ἔτους τῆς ἡλικίας της, ὅτε ἡ οἰκογένειά της ἀποκατεστάθη ἐν Ἀθήναις. Ἀφ' οὗ ἀπεπεράτωσε τὰς σπουδάς της ἐν τῷ ἐκπαιδευτηρίῳ τῆς κυρίας Χὶλλ, ἀπῆλθε μετὰ τοῦ πατρός της εἰς περιήγησιν ἀνὰ τὴν Εὐρώπην. Ἐπιστρέφουσα μετὰ ἓν ἔτος, τὸ εὐτυχέστερον ἐν τῇ ζωῇ της, ἔσχε τὴν ἀτυχίαν μετ' ὀλίγον νὰ ἴδῃ νεκρὸν τὸν πατέρα της. Μὲ τὰ μαῦρα ἐνδύματα τῆς ὀρφανίας της ἀκόμη ἠναγκάσθη νὰ παραστῇ εἰς τὸ Δικαστήριον εἰς δίκην κινηθεῖσαν ὑπὸ ἀγνωμόνων συγγενῶν, μίαν ἡμέραν ζοφερὰν καὶ ἀγωνιώδη, καθ' ἣν ἐκινδύνευσε νἀποστερηθῇ ὅλης τῆς περιουσίας της. Ἡ ἀπόφασις, ἂν καὶ οὐχὶ φοβερὰ ὅσῳ τὴν ἐφαντάζετο, τὴν ἐζημίου σημαντικῶς· ἀλλ' εὐτυχῶς, μία ἄλλη ἡμέρα ἀναθεωρήσεως, καθ' ἣν ἡ ζημία ἐπανωρθώθη, τὴν ἔκαμε νὰ ἐκτιμήσῃ πάλιν τὴν δικαιοσύνην τῶν ἀνθρώπων, καθ' ἧς εἶχε τόσα αἰτιάματα. Ἔκτοτε, εὐτυχὴς ὅσον δύναται νὰ ἦνε μία ὀρφανή, ἔζησε μετὰ τῆς μητρός της, — ἀγαθῆς γυναικὸς πολὺ ἰσχνῆς καὶ πολὺ λευκῆς, — καὶ τοῦ ἀδελφοῦ της — τοῦ λαμπροῦ ἐκείνου Ἀγαμέμνονος Ζιβρᾶ, διπλωματικοῦ ὑπαλλήλου μὲ μέλλον Πρέσβεως — τὸν μὲν χειμῶνα ἐν τῇ κομψῇ, φιλοξένῳ οἰκίᾳ τῆς ὁδοῦ Φιλελλήνων, τὸ δὲ θέρος ἐν τῇ μικρᾷ ἀλλὰ τόσῳ ρομαντικῇ ἐπαύλει τῆς Κηφισσιᾶς. Μετὰ τῆς οἰκογενείας Ἀν-

Digitized by Google

δρεάδου ἐγνωρίζοντο πρὸ πολλοῦ, ζῶντος ἀκόμη τοῦ πατρός της, ὅτε ὁ καθηγητὴς ἦτο, ὡς εἶνε καὶ σήμερον, ἐκ τῶν οἰκείων. Τὸ νὰ ἐκτιμηθῇ ὑπ' αὐτοῦ τὸ πνεῦμά της καὶ ἡ μόρφωσίς της, νἀγαπηθῇ καὶ νὰ ζητηθῇ εἰς γάμον, δέν το ἐθεώρει βεβαίως ἡ Ἑρμινία ἐκ τῶν μικροτέρων εὐτυχιῶν τοῦ βίου της. Τὸ ἔλεγε καθαρά, μὲ τὸ μειδίαμά της τὸ ἐξαίσιον, τὴν ἀψευδῆ ἔνδειξιν τῆς ἀγαθότητός της: Ὡραιότερον γάμον δὲν ἠμποροῦσε νὰ ὀνειρευθῇ. Ἦτο τόσῳ χαριτωμένος, τόσῳ διαπρεπὴς ἄνθρωπος ὁ κ. Ἀνδρεάδης! Ἀλλ' ἦτο χῆρος μὲ δυὸ παιδιά . . . τόσῳ τὸ καλλίτερον! Μήπως δὲν ἐφαίνετο νεώτερος ὅλων τῶν περὶ αὐτὴν ἐπιδόξων μνηστήρων;

Ἕπεται συνέχεια. ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ.

ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΑ ΠΕΡΙΕΡΓΑ

Ἀνάβησος ὄχι Ἀνάβυσσος.

Πρὸς τὴν μεσημβρινὴν ἄκραν τῆς Ἀττικῆς, παρὰ τὸ ἀκρωτήριον τῆς Ἀστυπαλαίας, εἰς ὃ τερματίζεται ὁ βουνὸς Ἔλυμπος ἢ Ὄλυμπος, ὑπάρχει ὅρμος ἀναπεπταμένος πρὸς Μ καλούμενος τῆς Ἀναβύσσου, αὐτόθι δὲ καὶ ἁλική ἐν ἐνεργείᾳ, καλουμένη Ἁλικὴ τῆς Ἀναβύσσου.

Τὸ ὄνομα Ἀνάβυσσος δὲν ἀναφέρεται ὑπὸ ἀρχαίων συγγραφέων, οὐδ' ὑπὸ μεταγενεστέρων· ἐλήφθη ἐκ τῆς γλώσσης τῶν οἰκούντων τὴν Ἀττικήν, ὀνομαζόντων οὕτω πρὸ ἀμνημονεύτων χρόνων τὴν περὶ ἧς ὁ λόγος θέσιν καὶ τὰ περίχωρα αὐτῆς.

Ὁ φαινομένη ἐκ πρώτης παρατηρήσεως σύνθεσις τοῦ ὀνόματος ἐκ τῆς ἀνὰ προθέσεως καὶ ἄβυσσος καθιέρωσε τὴν διὰ τοῦ υ ψιλὸν γραφήν. Ἡ λέξις εἶνε βεβαίως ἑλληνική, καίτοι ἐν χρήσει παρὰ τοῖς χωρικοῖς τῆς Ἀττικῆς, τοῖς λαλοῦσι τὴν ἀλβανικήν, ἡ σύνθεσις ὅμως τῆς λεξεως, ὡς ἐξελαμβάνετο μέχρι τοῦδε, οὐδεμίαν ἔχει πραγματικὴν ἔννοιαν. Ἡ πρόθεσις ἀνὰ συντεθειμένη τῇ λέξει ἄβυσσος οὐδεμίαν νέαν ἔννοιαν παρέχει αὐτῇ, οὐδὲ ἡ σημασία τῆς λέξεως ἄβυσσος ἐπιτρέπει λογικῶς σύνθεσιν μετὰ τῆς προθέσεως ἀνά. Λέξις κυρίως ἐμφαίνουσα τὸ ἀμέτρητον καὶ ἄπειρον βάθος, τὸ ἀκατανόητον εἰς τὴν ἀνθρωπίνην ἀντίληψιν, ἀποκρούει ἀφ' ἑαυτῆς σύνθεσιν μετὰ προθέσεως σημαινούσης ἐν συνθέσει τὸ ἐπάνω, ἢ τὸ ὀπίσω, ἢ τὸ πάλιν, οὐ μόνον εἰς τὴν ἀρχαίαν ἑλληνικήν, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν νέαν· ἀλλὰ πλὴν τοῦ ὅτι ἡ σύνθεσις τῆς λέξεως γραμματικῶς δὲν δύναται νὰ ὑποστηριχθῇ, ἔχομεν καὶ τὸ ἀνύπαρκτον ἐντελῶς ἀβύσσου εἰς τὸ μέρος τοῦτο. Ὁ λαὸς καλεῖ ἀβύσσους ρωγμὰς γῆς, ἢ βάραθρα ἀμετρήτου βάθους, ἢ λίμνας, ἃς θεωρεῖ ἄνευ πυθμένος· καὶ προχείρως ἐνθυμοῦμαι ὅτι ἡ λίμνη τῆς Λέρνης ὀνομάζεται ἄβυσσος, ὡς καὶ ὑπὸ τῶν ἀρχαίων (ὅρα ἐμὴν Γεωγρ. Ἀργολίδος καὶ Κορινθίας σελ. 44), ἐπίσης ἐν Κεφαλληνίᾳ ὑπάρχει λίμνη, ἣν οἱ κάτοικοι καλοῦσιν ἄβυσσον καὶ Ἄκωλην, ἅτε θεωροῦντες αὐτὴν ἄνευ πυθμένος. Ἐν Ἀναβύσσῳ ὅμως τοιαύτη ἄβυσσος, ὡς εἴπομεν, δὲν ὑπάρχει.

Οἱ ἀρχαιολόγοι καὶ γεωγράφοι, οἱ ἀσχοληθέντες περὶ τὴν τοπογραφίαν τῶν ἀρχαίων δήμων τῆς Ἀττικῆς, καὶ λαβόντες ὡς ὁδηγόν, πάνυ ὀρθῶς, ἡγουμένου τοῦ Λήκ, τὰ σημερινὰ πολλαχοῦ ὀνόματα τῶν τόπων, ἔλαβον ὑπ' ὄψιν καὶ τὸ γεωγραφικὸν ὄνομα Ἀνάβυσσος· πάντες δὲ ὁ εἷς ἀποδεχόμενος τὴν γνώμην τοῦ ἑτέρου παραδέχονται ὅτι τὸ ὄνομα Ἀνάβυσσος εἶνε παραφθορὰ τοῦ ὀνόματος Ἀνάφλυστος, ὅπερ ἔφερεν ἀρχαῖος δῆμος τῆς Ἀττικῆς, κείμενος πρὸς Β τοῦ βουνοῦ Ὀλύμπου. Ἡ γνώμη αὕτη καθ' ἡμᾶς εἶνε ἐντελῶς ἀπορριπτέα.

Καθ' ἡμᾶς ἡ ἀληθὴς ἔννοια τοῦ ὀνόματος Ἀνάβυσσος ἐξάγεται σαφῶς καὶ ἀναμφισβητήτως ἐκ χωρίου τοῦ Ξενοφῶντος. Ὁ συγγραφεὺς οὗτος ἐν τοῖς περὶ Πόρων ἢ περὶ Προσόδων (53) γράφει ὅτι ἂν ποτε ἤθελεν ἐπέλθει πόλεμος εἰς τὴν Ἀττικήν, δὲν ἤθελον ἐκλίπει τὰ ἀργύρεια τοῦ Λαυρείου, διότι ταῦτα προστατεύουσι δύο ὀχυραὶ θέσεις πρὸς τὴν θάλασσαν, ἔνθα ἠδύναντο ν' ἀποβιβασθῶσι πολέμιοι, τὸ τεῖχος ἐν Ἀναφλύστῳ πρὸς τὴν δυτικὴν θάλασσαν, καὶ τὸ τεῖχος ἐν Θορικῷ πρὸς τὴν ἀνατολικήν.

Ἀλλ' ὁ Ξενοφῶν στρατηγηματικώτερον ἐξετάζων τὰ τῆς ἀσφαλείας τῶν ἀργυρείων, γινώσκων δὲ καλῶς τὴν τοπογραφίαν τῶν μερῶν τούτων, δὲν εὑρίσκει τὰς δύο ταύτας θέσεις ἀρκούσας πρὸς ἀσφάλειαν τῶν μεταλλείων, δι' ὃ προτείνει τὴν κατασκευὴν καὶ τρίτου φρουρίου ὁρίζων καὶ τὴν θέσιν· «εἰ οὖν, γράφει, καὶ ἐν μέσῳ τούτων» τῶν τειχῶν τῆς Ἀναφλύστου καὶ Θορικοῦ «γένοιτο ἐπὶ τῷ ὑψηλοτάτῳ Βήσης τρίτον ἔρυμα, συνήκοι τ' ἂν τὰ ἔργα εἰς ἓν ἐξ ἁπάντων τῶν τειχῶν.» Ἡ θέσις λοιπὸν τῆς Βήσης κατὰ τὸν Ξενοφῶντα κειμένη μεταξὺ Ἀναφλύστου καὶ Θορικοῦ, θέσις εὐκόλως καταλαμβανομένη ὑπὸ πολεμίων ἐκ θαλάσσης ἦτο πρόσφορος πρὸς κατασκευὴν τρίτου φρουρίου· ὁρίζει δὲ καὶ τὸ σημεῖον ἐφ' οὗ ἔπρεπε νὰ κτισθῇ τὸ τεῖχος, οὐχὶ εἰς τὰ κατώτατα μέρη παρὰ τὴν θάλασσαν, ἀλλ' ἐν τῷ ὑψηλοτάτῳ τῆς Βήσης, δῆλα δὴ εἰς τὴν Ἄνω Βῆσαν, ἐξ ἧς καθ' ἡμᾶς προέκυψεν ἡ Ἀνάβησος. Σημειωτέον δὲ ὅτι ἡ σήμερον γενομένη χρῆσις τοῦ ἄνω καὶ κάτω ἐπὶ χωρίων ὡς Ἄνω Σοῦλι καὶ Κάτω Σοῦλι, Ἄνω Φανάρι καὶ Κάτω Φανάρι ὑπῆρχε καὶ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις. Ἐπὶ τῶν δήμων τῆς Ἀττικῆς γνωρίζομεν ὅτι ἐγίνετο χρῆσις τῶν τοπικῶν ἐπιρρημάτων ὑπένερθεν καὶ καθύπερθεν, ὡς ὁ δῆμος Παιανία διῃρεῖτο εἰς ὑπένερθεν καὶ καὶ καθύπερθεν, ὡσαύτως ὁ δῆμος Ποταμός. Τοιαύτη τις διαίρεσις θὰ ὑπῆρχε καὶ ἐπὶ τοῦ δήμου Βήσης, ἀφοῦ εἶνε καὶ ὑψηλότατον τμῆμα, ὅπερ ἐπὶ τῶν μεταγενεστέρων χρόνων ἀντὶ ὑπένερθεν Βῆσα, ἐλέγετο Ἄνω Βῆσα, ἐξ οὗ τὸ Ἀνάβησος.

Ἐκ τούτων καθ' ἡμᾶς ἐξάγεται ὅτι ἡ θέσις τῆς Ἀναβήσου καὶ ἡ περὶ αὐτὴν χώρα εἶνε ἡ θέσις τοῦ ἀρχαίου δήμου Βήσης, καὶ ὅτι ἡ γραφὴ τοῦ ὀνόματος εἶνε Ἀνάβησος καὶ ὄχι Ἀνάβυσσος. Φαίνεται δὲ ὅτι ἡ γραφὴ τοῦ ὀνόματος Βῆσα καὶ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ἠμφισβητεῖτο, δι' ὃ καὶ ὁ Στράβων σημειοῖ ὅτι τὸ ὄνομα τοῦ Ἀττικοῦ δήμου Βήσης πρέπει νὰ γράφηται δι' ἑνὸς σίγμα, διὰ δύο δὲ ἡ Βῆσσα τῶν Λοκρῶν, ὅπερ καὶ ὁ Στέφανος ὁ Βυζάντιος ἐπαναλαμβάνει.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 16 Ἰανουαρίου 1890.

Α. ΜΗΛΙΑΡΑΚΗΣ

Digitized by Google

ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ ΤΗΣ ΑΓΑΠΗΣ

Η ΑΣΧΗΜΗ ΚΟΡΗ

Μιὰ ὥμορφη μάννα, φτωχὴ γυναῖκα, ἐγέννησε καὶ ἔκανε ἄσχημη κόρη. Ἀσχημότερο παιδὶ δὲν ἐγεννήθηκε 'ς τὸν κόσμο· καὶ ἡ μάννα ἔκλαιγε, ἔκλαιγε ἀπὸ τὴ λύπη της κ' ἔλεγε μέσα της:

—'Σ ἐμᾶς ταὶς φτωχαὶς ἡ ὠμορφάδα 'λιγοστεύει τὴ φτώχια· σὰν εἴμεθα ἄσχημαις εἴμεθα διπλᾶ φτωχαίς. Τί θὰ γείνῃ τὸ ἄμοιρο αὐτὸ μὲ τὴ φτώχια του καὶ μὲ τὴν ἀσχημιά του;

Ἡ Καλὴ Μοῖρα τὴν ἄκουσε καὶ τὴν ἐσυμπόνεσε καὶ τῆς εἶπε:

— Μὴν κλαῖς· ἡ κόρη σου δὲν θἄνε γιὰ ὅλη της τὴ ζωὴ ἄσχημη· θὰ ὠμορφήνῃ, ὅταν βρεθῇ ἄνθρωπος νὰ τὴν ἀγαπήσῃ.

— Ψεύτικη παρηγοριὰ μοῦ δίνεις, εἶπε ἡ μάννα, ποιὸς θὰ βρεθῇ ν'ἀγαπήσῃ ἕνα τέτοιο ἀσχημοκόριτσο;

— Τὸ λέω καὶ θὰ γείνῃ, εἶπε πάλιν ἡ Καλὴ Μοῖρα μὲ γλυκὸ χαμόγελο κ' ἐχάθηκε μέσ' 'ς τὴ γωνιὰ τοῦ σπιτιοῦ.

Ἡ φτωχὴ μάνα ἀναθάρρησεν· ἐσκούπισε τὰ δακρυσμένα μάτια της καὶ ἄρχισε νὰ νανναυρίζῃ τὴν ἄσχημη κόρη:

Κοιμήσου, κόρη μου χρυσῆ,
τὸν ὕπνο μὴν ἀφίνῃς,
καὶ θἄρθ' ἡμέρα ποῦ καὶ σὺ
πεντάμορφη θὰ γίνῃς...
Τέτοιο θάμμα — νάνι, νάνι! —
ἡ ἀγάπη θὰ το κάνῃ.

Πέρασαν χρόνια· ἡ κόρη μεγάλωσε. Ὅσο μεγάλωνεν αὐτή, τόσο μεγάλωνε κ' ἡ ἀσχημιά της. Τὰ μαλλιά της ἦταν σὰν λινάρι, ἡ ὄψη της χλωμὴ καὶ ζαρωμένη, τὰ χείλη της σκασμένα καὶ μαραμμένα, μικρὰ κι'ἀφώτιστα τὰ μάτια της καὶ τὸ κορμὶ 'ψηλό, λιγνὸ καὶ ἄσαρκο τόσο ποῦ σάλευεν ἀπ' τὸν ἀέρα σὰν ξεροκαλαμιά.

Τὴν ἔβλεπεν ἡ μάννα της καὶ ὥραις ὥραις, μ'ὅλα τὰ λόγια τῆς Καλῆς Μοίρας, ἐρραγίζουνταν ἡ καρδιά της καὶ ἔλεγε:

— Πῶς 'μπορεῖ νὰ ὠμορφήνῃ μιὰ τέτοια ἀσχημιά! Ποιὸς θὰ βρεθῇ ν' ἀγαπήσῃ ἕνα τέτοιο ἀσχημοκόριτσο!

Ἡ κόρη δὲν το ἤξερε πῶς εἶνε ἄσχημη. Ποῦ νὰ το μάθῃ; Ἡ μάννα της εἶχε σπάσῃ ὅλους τοὺς καθρέφταις τοῦ σπιτιοῦ γιὰ νὰ μὴν βλέπῃ τὴν ὄψι της μέσα καὶ φαρμακώνεται. Οὔτε τὴν ἄφινε ποτὲ νὰ πάῃ 'ςτὸ ποτάμι γιὰ νὰ μὴν σκύψῃ καὶ καθρεφτισθῇ 'ς τὸ νερό.

Τὸ σπίτι τους ἦτον 'ς ἔρημο τόπο· δὲν εἶχε γειτονιά, δὲν εἶχε κακόγλωσσα στόματα νὰ διαλαλοῦν τὴν ἀσχημιά της ποῦ νὰ τ' ἀκούσῃ νὰ τὸ καταλάβῃ κ' ἡ ἴδια.

Ἂν δὲν ἦτον ὥμορφη, μὰ ἦτον τόσον καλή....

Ἕνα πρωὶ ἐκεῖ ποῦ ταΐζε μονάχη ταὶς ὄρνιθες καὶ τὰ περιστέρια της, βλέπει πέρα ἀπ' τὸ δρόμο ἕνα διαβάτη. Ὁ διαβάτης αὐτὸς ἦτον παλληκάρι καλοντυμένο καὶ ὡραῖο, μὰ μ' ὅλη του τὴ νειότη καὶ τὴ λεβεντιὰ κρατοῦσε 'ς τὸ χέρι ἕνα ραβδὶ καὶ πήγαινε σιγὰ σιγὰ καὶ δειλιασμένα σὰν νὰ ἦταν κανένας γέροντας ἢ κανένας μεθυσμένος.

Ἡ κόρη παραξενεύθηκε ποῦ τὸν εἶδε. Ἄφισε τὰ περιστέρια καὶ ταὶς ὄρνιθες νὰ φᾶν ὅλο τὸ σιτάρι ποῦ κρατοῦσε 'ς τὴν ποδιά της κ' ἐκύτταζε τὸν διαβάτη. Κ' ἐκεῖνος τραβοῦσε ἴσια ἐμπρὸς τὸ δρόμο του μὲ τὰ μάτια ὀρθάνοικτα, ἀσάλευτα, στηλωμένα.

— Ὥρα καλή, διαβάτη! εἶπεν ἡ κόρη.

Ἐκεῖνος ἐξαφνίσθηκε ἀπὸ τὴ φωνὴ καὶ ἐγύρισε μὲ μιᾶς τὸ κεφάλι, μὰ κάποιο λιθάρι εὑρέθηκεν ἐμπρὸς 'ς τὰ πόδια του κ' ἐσκόνταψε κ' ἔπεσε.

Ἡ καλὴ κόρη ἔτρεξε κατατρομαγμένη κοντά του καὶ τὸ σιτάρι ἐχύθηκεν ὅλο ἀπὸ τὴ ποδιά της. Τὸν ἔπιασε ἀπὸ τὸ χέρι νὰ τὸν ἀνασηκώσῃ καὶ ὅταν ἀντίκρυσε τὴν ὄψι του ἀνατρίχιασεν ὁλάκαιρη· τὸ δύστυχο τὸ παλληκάρι ἦτον τυφλό!...

— Ποιὸς εἶσ' ἐσὺ ποῦ ἔχεις τόσο ἐλαφρὸ τὸ χέρι; ἐρώτησεν ὁ τυφλός.

— Εἶμαι μιὰ κόρη φτωχὴ ποῦ σὲ εἶδε καὶ σὲ συμπόνεσε. Γιατὶ γυρίζεις μόνος ἀφοῦ δὲν ἔχεις φῶς νὰ βλέπῃς;

— Γιατὶ γυρίζω μόνος; ἀποκρίθηκεν ἐκεῖνος κι'ἀναστέναξε· μήπως ἔχω κανένα 'ς τὸν κόσμο;.. ἡ μάννα μου 'πέθανε, ὁ πατέρας μου 'πέθανε. Καὶ τὰ σβυσμένα μάτια του ἐγέμισαν ἀπὸ δάκρυα.

Ἡ καρδιὰ τῆς καλῆς κόρης ἐρραγίσθηκεν ἀπὸ τὰ λόγια αὐτά.

— Δὲν ἔχεις οὔτε ἀδελφή; τὸν ἐρώτησεν.

— Οὔτε ἀδελφή!

— Θέλεις νὰ γείνω ἀδελφή σου ἐγώ! εἶπεν ἐκείνη χωρὶς νὰ συλλογισθῇ καλὰ καλὰ τί εἶπε. Θέλεις ἐγὼ νὰ ἔχω μάτια καὶ γιὰ σένα, ἐγὼ νὰ σὲ κρατῶ ἀπὸ τὰ χέρι ὅταν περπατῇς, ἐγὼ νὰ σὲ φροντίζω σὲ κάθε τι ποῦ δὲν 'μπορεῖς νὰ κάνῃς χωρὶς φῶς ἐσύ;

— Ὁ θεὸς νὰ σὲ πληρώσῃ γιὰ τὴν τόση σου καλωσύνη, κόρη μου· ὄχι δὲν θέλω τόσα ἀπὸ σένα, δὲν τάξίζω τόσα ἕνας δυστυχισμένος τυφλὸς ἐγώ. Μόνον δός μου τώρα τὸ χέρι σου καὶ πήγαινέ με πέρα ἐκεῖ 'ς τὴν ἄκρη τοῦ δρόμου ποῦ θὰ ἰδῇς τὴν ἀχυροκαλύβα μου.

Ἡ κόρη ἔκανε κατὰ τὸ θέλημά του καὶ τὸν 'πῆγε 'ς τὴν ἀχυροκαλύβα του....

Ὅταν ἐγύρισε τὸ βράδυ ἡ μάννα της δὲν της εἶπε τίποτε γιὰ τὸν τυφλόν· ἐφοβήθηκε μήπως τὴν μαλλώσῃ.

Τὸ ἄλλο πρωὶ ἅμα ἔφυγε πάλι ἡ μάννα της κ' ἐπῆγε 'ς τὴ χώρα νὰ ξενοδουλέψῃ ἐτάϊσεν ἡ κόρη γλήγορα γλήγορα ταὶς ὄρνιθαις καὶ τὰ περιστέρια της καὶ κίνησε νὰ πάῃ 'ς τὴν ἀχυροκαλύβα τοῦ τυφλοῦ. Τὸν ἀντάμωσε 'ς τὸ δρόμο ποῦ ἤρχουνταν κ' ἐκεῖνος νὰ τὴν εὕρῃ.

Ἡ ὄψι του ἀναγάλλιασεν ἅμα τὴν ἔννοιωσε κοντά του. Ἀκούμπησεν ἐπάνω της τὸ χέρι καὶ ἐπεριπάτησαν ἔτσι ὥρα πολλὴ μαζὶ 'ς τὸν ἀνθισμένο κάμπο. Ὅταν ἐβράδυασεν, ἐπῆγε τὸν τυφλὸν 'ς τὴν ἀχυροκαλύβα του κ' ἐγύρισεν 'ς τὸ σπίτι της. Ἦλθε ἡ μάννα της ἀπὸ τὴ χώρα καὶ δὲν της ἐφανέρωσε τίποτε γιὰ νὰ μὴν τὴν μαλλώσῃ. Ἔννοιωθε πῶς δὲν ἔκανε τίποτε κακό, μὰ πάλι ἐδείλιαζεν, ἐδείλιαζε νὰ τὸ 'πῇ.

Καὶ κάθε 'μέρα τὸ ἴδιο· ἡ κόρη δὲν 'μποροῦσε νὰ κάνῃ χωρὶς τὸν τυφλὸ κι' ὁ τυφλὸς δὲν 'μποροῦσε

Digitized by Google

νὰ κάνῃ χωρὶς τὴν κόρη. Ἡ ἀγάπη ἄρχισε νὰ γεννεέται καὶ νὰ μεγαλώνῃ ἀνάμεσό τους. Ὁ τυφλὸς δὲν 'μποροῦσε νὰ ἰδῇ τὴν ἀσχημιὰ τῆς κόρης· μὲ τὰ μάτια τῆς ψυχῆς ἔβλεπε μόνον τὴν καλωσύνη της κ' ἡ καλωσύνη της αὐτὴ ἡμέρα μὲ τὴν ἡμέρα ἐπλήθαινε, ἐμεγάλωνε τὴν ἀγάπη του. Αἴ καὶ ἂν ἔπαιρναν τὸ φῶς τους γιὰ μιὰ στιγμὴ τὰ μάτια του καὶ τὴν ἀντίκρυζε! Πῶς θὰ σκορποῦσε μὲ μιᾶς ἡ ἀγάπη του ὅλη.

Ἡ κόρη πάλι εἶχ' εὑρῇ κάποιον ποῦ εἶχε ἀνάγκη ἀπὸ τὴν καλωσύνη της, μόνον, δυστυχισμένον, καὶ τὸν ἐσυμπόνεσε καὶ τὸν ἀγάπησε. Κρῖμα ποῦ ἦτον τυφλός! Ἄχ νὰ 'μποροῦσε νά του δώσῃ πάλι τὸ φῶς! νὰ 'μποροῦσε ἀπὸ τὰ δυὸ μάτια της νά του δώσῃ τὸ ἕνα, μὲ τὴ χαρὰ θὰ τὤκανε. Κρῖμα ποῦ ἦταν τυφλός! ὅλο αὐτὸ εἶχε 'ς τὸν νοῦν της καὶ τὴν ἐτυραννοῦσε. Καὶ ἡ μητέρα της ποῦ τὴν ἔβλεπεν ἔτσι πάντα λυπημένη, θαρροῦσε πῶς εἶχε καταλάβῃ, εἶχε μάθῃ τὴν ἀσχημιά της κ' ἐθλίβουνταν γι' αὐτόν...

Μιὰ νύχτα ἡ μάννα κουρασμένη ἀπὸ τὴ δουλειὰ ἐκοιμοῦνταν καὶ ἡ κόρη ξαγρυπνοῦσε. Πάλι ἐσυλλογίζουνταν τὸν τυφλὸ κ' ἔκλαιγε 'ς τὸ προσκέφαλό της.

Ἄξαφνα ἀνοίγει ἡ γωνιὰ τοῦ σπιτιοῦ καὶ βγαίνει ἡ Καλὴ Μοῖρα. Ἡ κόρη ἐτρόμαξεν ἅμα τὴν εἶδε κ' ἔκανε νὰ φωνάξῃ, μ' αὐτὴ τῆς ἐσφάλησε τὸ στόμα μὲ τὸ χέρι καὶ τῆς εἶπε σιγὰ σιγά:

— Μονάχα ἐσὺ 'μπορεῖς νὰ δώσῃς τὸ φῶς 'ς τὸν τυφλό. Πήγαινε ἅμα σβύσουν τἄστρα καὶ πρὶν ἔβγῃ ὁ ἥλιος τὴν αὐγὴ κάτω 'ς τὸν τριανταφυλλένιο κάμπο καὶ σύναξε ἀπὸ τὰ τριαντάφυλλα τὴ δροσιὰ τῆς νύχτας 'ς τὴν παλάμη σου. Ἅμα βρέξῃ τὰ μάτια του ὁ τυφλὸς μὲ τὴν δροσιὰν αὐτὴν θὰ ξαναϊδῇ τὸ φῶς τῆς ἡμέρας.

Εἶπ' αὐτὰ ἡ Καλὴ Μοῖρα καὶ χάθηκε μέσ' 'ς τὴ γωνιὰ τοῦ σπιτιοῦ.

Πεταχτή, χαρούμενη ἡ κόρη ξεκίνησε τὴν αὐγὴ αὐγὴ καὶ 'πῆγε 'ς τὸν τριανταφυλλένιον κάμπο. Μὰ ἔφθασεν ἀργά· ὁ ἥλιος εἶχε βγῇ καὶ εἶχε πιῇ τὴ δροσιὰ τῆς νύχτας ἀπ' τὰ τριαντάφυλλα. Τοῦ κάκου ἡ δύστυχη κόρη ἐξέσχισε τὰ πόδια καὶ τὰ χέρια της μέσα 'ς τἀγκαθερὰ κλωνάρια. Δὲν εὑρῆκε οὔτε μιὰ σταλαγματιὰ δροσιᾶς καὶ γύρισε 'πίσω καταματωμένη. Ὁ τυφλὸς δὲν 'μποροῦσε νὰ τὴν ἰδῇ, κι' αὐτὴ δὲν ἐμαρτύρησε τίποτε. Μόνον ἡ μάννα της ξαφνίσθηκε ποῦ τὴν εἶδε καταξεσχισμένη καὶ καταματωμένη. Κ' ἐκείνη τῆς εἶπε πῶς ἤθελε νὰ κόψῃ ἕνα τριαντάφυλλο καὶ γλύστρησε κ' ἔπεσε 'ς τἀγκάθια. Πάλι ἐδείλιασε νὰ ξεστομίσῃ τὴν ἀλήθεια.

Τὴν ἄλλη αὐγὴ σηκώθηκε καὶ 'πῆγε πάλι 'ς τὸν τριανταφυλλένιον κάμπο· τὰ ἄστρα εἶχαν σβυσθῇ καὶ ὁ ἥλιος δὲν εἶχε βγῇ ἀκόμη· τὰ τριαντάφυλλα ἦταν γεμᾶτα δροσιά. Ἐμάζεψεν ὅση χωροῦσαν ἡ δύο παλάμαις της καὶ κίνησε νὰ φύγῃ νὰ πάῃ γλήγορα τὸ γιατρικό. Μὰ ἀπὸ τὴ βιὰ της μπλέχθηκε 'ς τὰ κλωνάρια καὶ γιὰ νὰ ξεμπλεχθῇ ἐχύθηκε ἡ δροσιὰ ἀπ' τὰ χέρια της. Πρὶν προφθάσῃ νὰ μαζέψῃ ἄλλη ὁ ἥλιος βγῆκε καὶ τὴν ἤπιε ἀπ' τὰ τριαντάφυλλα. Πάλι ἀπαρηγόρητη γύρισε 'πίσω, μὰ δὲν ἔχασε τὴν ὑπομονή της· τὴν τρίτη αὐγὴ 'πῆρε καὶ ἔφερε τὴ δροσιὰ 'ς τὸν τυφλό.

Χωρὶς νὰ 'πῇ τίποτε ἔβρεξε τὰ σβυστὰ μάτια του καὶ τοῦ χάρισεν εὐθὺς τὸ φῶς. Ἐκεῖνος 'στὴν ἀνέλπιστη αὐτὴ χαρά, τυφλωμένος ἀκόμη ὄχι ἀπ' τὸ σκοτάδι μ' ἀπὸ τὸ φῶς, γεμᾶτος ἀγάπη καὶ εὐτυχία ἐπῆρε κ' ἔσφιξε 'ς τὴν ἀγκαλιά του τὴν καλὴ κόρη...

Τὸ βράδυ γύρισε ἡ μάννα της ἀπ' τὴ χώρα. Ἅμα π' ἀντίκρυσε τὴν κόρη κόπηκε ἡ φωνή της· τῆς Καλῆς Μοίρας τὰ λόγια εἶχαν ἀληθέψῃ .... ἡ κόρη της ἡ ἄσχημη εἶχε γείνῃ ἡ ὡμορφότερη κόρη τοῦ κόσμου! Τὰ μαλλιά της ἔπεφταν 'ς ταὶς πλάταις της σὰν ἀναλυωμένο χρυσάφι, ἡ ὄψι της ἦταν ὁλόδροση καὶ ῥοδοκόκκινη, τὰ χείλη χωρίζουνταν μὲ γλυκὸ χαμόγελο, τὰ μάτια της ἀνοίγουνταν μεγάλα καὶ φωτερά, καὶ τὸ κορμί της 'ψηλὸ καὶ λιγνὸ λυγοῦσε 'περήφανα σὰν τὸ κυπαρίσσι.

Τί ἄλλο παρὰ ἡ ἀγάπη θὰ εἶχε κάνῃ τὸ θάμμ' αὐτό; Μὰ πῶς; πῶς;

Πρὶν πάρῃ ἀνασασμό, πρὶν ἔλθῃ 'ς τὰ συγκαλά της καὶ ῥωτήσῃ, ἡ κόρη ἐχύθηκε μὲ τὰ φιλιὰ 'ς τὴν ἀγκαλιά της καὶ τῆς τὰ φανέρωσεν ἀπ' τὴν ἀρχὴ ὅλα ὅλα, κλαίοντας μαζὶ καὶ γελῶντας ἀπ' τὴ χαρά της.

— Καλά, κόρη μου, εἶπεν ἡ μάννα συλλογισμένη, μὰ ξέρεις ποιὸς εἶν' αὐτὸς ποῦ σ' ἀγαπᾷ;

— Καὶ τί μὲ μέλει τάχα; δὲν φτάνει πῶς μ' ἀγαπᾷ;

Τὴν ἴδια ὥρα τὰ πέταλα ἑνὸς ἀλόγου ἀκούσθηκαν ἔξω 'ς τὸ δρόμο. Τ' ἄλογο στάθηκε κι' ὁ καβαλάρης πέζεψε καὶ κτύπησε τὴν πόρτα:

— Ἄνοιξε, καλότυχη μάννα, τῆς ὤμορφης καὶ τῆς καλῆς κόρης.

Ἡ μάννα ἄνοιξε καὶ 'μπῆκε μέσα ἕνας ὤμορφος χρυσοντυμένος λεβέντης· 'πῆρε, φίλησε τὸ χέρι της καὶ τῆς εἶπε:

— Θέλεις νὰ κάνῃς γυιό σου τὸ βασιλόπουλο; Ἐγὼ εἶμαι ὁ τυφλὸς ποῦ εἶδε τὸ φῶς του ἀπ' τὴν ἀγάπη κι' ἀπ' τὴν καλωσύνη τῆς κόρης σου. Μιὰ κακὴ μάγισσα μὲ εἶχε τυφλώσῃ καὶ μὲ εἶχε διωγμένον ἀπ' τὸ βασίλειό μου, μιὰ καλὴ μάγισσα μοῦ δίνει τώρα καὶ τὸ φῶς καὶ τὸ βασίλειό μου 'πίσω...

Τὸ βασιλόπουλο 'παντρεύθηκε τὴν ὤμορφη καὶ τὴν καλὴ κόρη. Ἡ μάννα της δὲν θέλησε νάρθῃ 'ς τὸ παλάτι μαζί τους· ἔμεινε 'ς τὸ μοναχικὸ σπιτάκι της εὐτυχισμένη γιὰ τὴν εὐτυχία τῆς κόρης της. Κάθε πρωῒ ἡ κόρη ἤρχουνταν κ' ἔβλεπε τὴν μάννα της πάντα ὤμορφη καὶ πάντα καλή. Πέρασε καιρὸς ἔτσι.

Ἄξαφνα ἕνα πρωῒ ἀνοίγει μὲ μιᾶς ἡ πόρτα τοῦ σπιτιοῦ καὶ μπαίνει ἡ κόρη. Ἅμα τὴν εἶδε ἡ μάννα της, ἐκέρωσε. Ἦτον ἡ κόρη της αὐτὴ ἢ τὸ παλιὸ φάντασμά της! Τὰ μαλλιά της σὰν λινάρι, ἡ ὄψι της χλωμὴ καὶ ζαρωμένη, τὰ χείλη της σχασμένα καὶ μαραμμένα, μικρὰ κι' ἀφώτιστα τὰ μάτια της, καὶ τὸ κορμί της λιγνὸ καὶ ἄσαρκο τόσο ποῦ σάλευεν ἀπ' τὸν ἀέρα σὰν ξεροκαλαμιά.

— Τί ἔπαθες, κόρη μου; ἐφώναξε μὲ βραχνόφωνη ἡ μάννα.

Καὶ ἡ δύστυχη ἐκείνη μὲ μιὰ φωνὴ ποῦ θὰ σπάραζε καὶ τὴν πλειὸ ἄπονη καρδιὰ ἀποκρίθηκε:

— Δὲν μ' ἀγαπᾷ πλειά!

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΔΡΟΣΙΝΗΣ.

Digitized by Google

ΜΙΚΡΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ

Ὑπάρχουσι ζητήματά τινα ψυχολογικὰ ἢ κοινωνικά, τὰ ὁποῖα συνεχῶς ἐπασχολοῦσι τὸ ἀνθρώπινον πνεῦμα, δὲν ἔχουσι δὲ ὡρισμένην καὶ ἀναμφισβήτητον λύσιν. Ἕκαστος κατὰ τὴν ἡλικίαν, τὴν μόρφωσιν, τὴν τάξιν, τὸ φῦλον, εἰς ὃ ἀνήκει, δίδει ἰδίαν λύσιν, ἥτις δυνατὸν νὰ εἶνε ἐν πολλοῖς ὀρθή, δυνατὸν καὶ νὰ σφάλλῃ. Τὰ ζητήματα ταῦτα δὲν ἀπαιτοῦσιν εἰδικὰς γνώσεις· εἶνε προσιτὰ εἰς πάντα ἔχοντα αἴσθημα καὶ κρίσιν.

Ἐπὶ τοιούτων τινῶν ζητημάτων ἠθελήσαμεν νὰ προκαλέσωμεν τῶν ἀναγνωστῶν τῆς Ἑστίας τὴν προσοχήν, τὴν σκέψιν καὶ τὴν ἔκφρασιν γνώμης ὡρισμένης, ἐλπίζοντες ὅτι τὸ τοιοῦτο καὶ εὐχάριστον καὶ διδακτικὸν θ' ἀποβῇ εἰς τοὺς πολλούς.

Ἐπὶ τῶν προτεινομένων λοιπὸν κατωτέρω ζητημάτων παρακαλοῦνται ὅσοι ἐκ τῶν ἀναγνωστῶν τῆς Ἑστίας εὐαρεστοῦνται ν' ἀνακοινώσωσι τὴν γνώμην των. Ἡ γνώμη των ἠμπορεῖ νὰ εἶνε καὶ ὅλως προσωπική, ἠμπορεῖ νὰ εἶνε καὶ γνώμη ξένη, γνώμη συγγραφέως ἢ ποιητοῦ, τῆς ὁποίας τὸ ὀρθὸν ἀποδέχεται ὁ ἀνακοινῶν.

Ἕκαστος εἶνε ἐλεύθερος ν' ἀπαντήσῃ εἰς ἓν ἢ εἰς πλείονα ζητήματα. Ἀνάγκη δὲ πᾶσα ἀπάντησις νὰ φέρῃ ὡς ὑπογραφὴν ἢ ψευδώνυμον ἢ δύο ἀρχικὰ στοιχεῖα. Πρὸς ἀποφυγὴν οἱασδήποτε παρεξηγήσεως δὲν θὰ δημοσιεύωνται πλήρη τὰ ὀνόματα τῶν ἀποστολέων. Ἀπαντήσεις εἶνε δεκταὶ μέχρι τῆς ἑσπέρας τῆς 10 μαρτίου ἐ. ἔ. ἀνάγκη δὲ νὰ εἶνε γεγραμμέναι ἐπὶ ἰδίου τεμαχίου χάρτου, καὶ ὅσον δύνανται εὐανάγνωστοι καὶ σύντομοι.

Αἱ ἐπὶ ἑκάστου ζητήματος ἀπαντήσεις θὰ παραδοθῶσιν εἰς ἕνα ἐκ τῶν συντακτῶν τῆς Ἑστίας, θὰ δημοσιευθῶσι δ' αἱ διάφοροι ἐκθέσεις κατὰ τάξιν εἰς τὰ φύλλα τῆς Ἑστίας τοῦ ἀπριλίου καὶ μαΐου, περιλαμβάνουσαι καὶ τὰς ἀξίας λόγου γνώμας ἐκ τῶν ἀποσταλησομένων καὶ τὰς γενικὰς σκέψεις καὶ τὰ ἐπ' αὐτῶν συμπεράσματα ἐκείνου ὅστις θὰ διεξέλθῃ καὶ μελετήσῃ ταύτας πάσας.

Τὰ προτεινόμενα ζητήματα εἶνε τὰ ἑξῆς:

1) Ποία εἶνε ἡ σκληροτέρα δοκιμασία εἰς ἣν δύναται νὰ ὑποβληθῇ τίμιος ἄνθρωπος;

2) Εἶνε γλυκύτερον νὰ ἐλπίζῃ τις ἢ νὰ ἐνθυμῆται;

3) Πρὸς ποῖον ἐλάττωμα ἀνδρὸς καὶ πρὸς ποῖον ἐλάττωμα γυναικὸς εἶσθε ἐπιεικέστερος;

4) Ἡ ζηλοτυπία προέρχεται μόνον ἐξ ἀγάπης καὶ εἶνε ἀπαραίτητος ταύτης συνοδός;

5) Τί προτιμᾶτε: εὔμορφα μάτια ἢ εὔμορφον στόμα;

6) Δύναται νὰ ὑπάρξῃ ἀληθὴς φιλία μεταξὺ ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς οἵτινες ἔχουσιν ὅλα τὰ προσόντα ὅπως ἐμπνεύσωσιν ἀμοιβαῖον ἔρωτα;

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΑΝΑΛΕΚΤΑ

Κωφάλαλοι ἠθοποιοί. Ἔν τινι ἐκπαιδευτηρίῳ κωφαλάλων τοῦ Λονδίνου παρεστάθησαν πρό τινων ἡμερῶν, ἐνώπιον καὶ τοῦ λόρδου δημάρχου, σκηναί τινες τοῦ *Ῥιχάρδου τοῦ Γ'.* τοῦ δράματος τοῦ Σαικσπείρου, ὑπὸ μαθητῶν τοῦ ἐκπαιδευτηρίου, δηλαδὴ ὑπὸ μικρῶν κωφαλάλων ἐκ γενετῆς. Ὅπως μάθωσιν οἱ ὑποκριταὶ τὰ μέρη των, ἦτο ἀνάγκη νὰ διδαχθῶσι προηγουμένως, κατὰ τὸ ἐν χρήσει σήμερον ἐκπαιδευτικὸν σύστημα τῶν κωφαλάλων, πῶς νὰ προφέρωσιν ἑκάστην λέξιν· καὶ τοῦτο δὲν ἦτο βεβαίως εὔκολον πρᾶγμα, προκειμένου περὶ κωφαλάλων, οἵτινες οὐδέποτε ἤκουσάν τι ἐφ' ὅλης τῆς ζωῆς των, οὐδὲ εἰξεύρουσι τί ἐστι ἦχος. Καὶ ὅμως ἐξετέλεσαν ἄριστα τὰ μέρη των, ὡς βεβαιοῦσιν αἱ ἀγγλικαὶ ἐφημερίδες. Ἐν τέλει τῆς παραστάσεως κόρη τις, κωφάλαλος καὶ αὐτή, ἀπηύθυνε προσλαλιὰν πρὸς τοὺς θεατάς, δι' ἧς ἐξέφραζε τὴν ἐλπίδα ὅτι οἱ παριστάμενοι ἠδυνήθησαν νὰ ἐννοήσωσι τοὺς ὑποκριτάς, καίτοι τὸ φυσικόν των ἐλάττωμα πολλὰ ἔφερε πρὸς τοῦτο ἐμπόδια.

Ὁ λόρδος δήμαρχος ἐδήλωσεν ὅτι οὐδέποτε θεατρικὴ παράστασις ἐνεποίησεν αὐτῷ τόσον βαθεῖαν ἐντύπωσιν, ὅσην ἡ παράστασις αὕτη τῶν κωφαλάλων. Τῷ ὄντι δὲ ἡ παράστασις αὕτη δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς θρίαμβος πλήρης τῆς νέας μεθόδου, τῆς φωνητικῆς, ἥτις οὐχὶ ἀπὸ μακροῦ χρόνου εἰσήχθη εἰς τὴν ἐκπαίδευσιν τῶν κωφαλάλων, ἀντικαταστήσασα τὴν μέθοδον τῆς μιμικῆς. Εἶναι γνωστὸν ὅτι οἱ πλεῖστοι τῶν κωφαλάλων εἶναι ἐκ γενετῆς κωφοὶ μόνον, δὲν δύνανται δὲ νὰ ὁμιλήσωσι διότι ἕνεκα τοῦ ἐλαττώματός των τούτου δὲν ἔμαθον νὰ διαρθρῶσι τὰς λέξεις. Ἀλλ' ἡ φιλανθρωπία, ἐπιδοθεῖσα τὸ πρῶτον πρὸ ἑνὸς περίπου αἰῶνος εἰς τὴν ἐκπαίδευσιν τῶν κωφαλάλων διὰ τῆς μιμικῆς, κατώρθωσεν ἐπ' ἐσχάτων ὑπερνικήσασα διὰ τῆς τέχνης παντοῖα προσκόμματα ν' ἀναπληρώσῃ ἐν μέρει παρ' αὐτοῖς τὸ χάρισμα τῆς φωνῆς.

Καφενεῖον ἐκ ναστοχάρτου. Ἡ χρῆσις τοῦ χάρτου κατέστη τοσοῦτον ποικίλη εἰς τοὺς χρόνους ἡμῶν, ὥστε οὐδεὶς βεβαίως θ' ἀπορήσῃ μανθάνων ὅτι μετὰ τὰ χάρτινα παράθυρα καὶ τοὺς χαρτίνους τροχοὺς τῶν σιδηροδρομικῶν ἁμαξῶν κατεσκευάσθη καὶ χάρτινον καφενεῖον. Τὸ περίεργον τοῦτο καφενεῖον εὑρίσκεται ἐν Ἀμβούργῳ, ἐν τῷ ἄκρῳ τῆς προκυμαίας Πέτερσεν. Οἱ τοῖχοι αὐτοῦ ἀποτελοῦνται ἐκ διπλοῦ στρώματος ναστοχάρτου, τοῦ ὁποίου τὸ μὲν πρὸ τὰ ἔνδον μέρος εἶναι ἐμβεβαπτισμένον εἰς ἀλεξίπυρον τὸ δὲ πρὸς τὰ ἐκτὸς εἰς

Digitized by Google

ἀλέξυγρον ὕλην· ἐσωτερικῶς εἶναι ἐπενδεδυμένοι οἱ τοῖχοι καὶ διὰ λεπτῶν ξυλίνων σανίδων πρὸς διατήρησιν θερμότητος. Οἱ τοῖχοι καὶ ἡ στέγη στερεοῦνται διὰ σιδηρῶν ῥάβδων οὕτως, ὥστε εὐκολώτατα δύναται νὰ λυθῇ ἐντὸς βραχέος χρόνου ὅλον τὸ κατασκεύασμα καὶ νὰ τοποθετηθῇ εἰς ἄλλο οἰκόπεδον. Ἡ αἴθουσα τοῦ καφενείου ἔχει μῆκος 30 μέτρων καὶ πλάτος ἕξ, χωροῦσι δ' ἀνέτως ἐν αὐτῇ 150 καφεπόται· φωτίζεται δὲ διὰ δώδεκα παραθύρων τὰ ὁποῖα ἔχει εἰς τὴν πρόσοψιν καὶ τεσσάρων φεγγιτῶν ἐν τῇ στέγῃ.

Ἡ ὑψηλοτάτη καπνοδόχος τοῦ κόσμου εἶναι ἡ κατασκευαζομένη ἐν τοῖς μεταλουργείοις τοῦ Ἄλςβρυκν τῆς Γερμανίας. Ὅπως ὁ ἐκ ταύτης ἐκπεμπόμενος καπνὸς διασκεδάζηται εἰς τὰ ἀνώτατα στρώματα τοῦ ἀέρος καὶ μὴ μολύνῃ τὸν εἰσπνεόμενον ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων ἀέρα, θὰ ἔχῃ ὕψος 140 μέτρων, καὶ ἄνοιγμα εἰς τὴν κορυφὴν τριῶν μέτρων διαμέτρου. Ἡ τεραστία αὕτη καπνοδόχος θὰ στηρίζηται εἰς τετράγωνον βάθρον, τοῦ ὁποίου ἑκάστη πλευρὰ θὰ ἔχῃ μῆκος 12 μέτρων. Πρὸς οἰκοδομὴν θὰ χρειασθῶσιν ἓξ ἑκαττομμύρια λίθων! Δευτέρα κατὰ τὸ μέγεθος εἶναι καπνοδόχος τις ἐν Γλασκόβῃ τῆς Ἀγγλίας, ἔχουσα ὕψος 138 μέτρων.

Τὰ ἐπισκεπτήρια καθὼς καὶ τὰ ἀγγελτήρια τῶν μνηστειῶν καὶ τῶν γάμων, ὡς συνειθίζονται ἐν Ἀγγλίᾳ, (ὅπου ταῦτα εἶνε διπλᾶ συνδεόμενα διὰ μεταξωτῆς ταινίας) εἶνε ἐφεύρεσις τῶν Κινέζων. Ἐν Κίνᾳ τὰ ἐπισκεπτήρια εἶναι ἐν κοινοτάνῃ χρήσει ἀπὸ τῶν χρόνων τῆς δυναστείας Τόγκ, ἤτοι ἀπὸ δώδεκα αἰώνων. Διατηροῦσι δὲ καὶ σήμερον ἀκόμη τὸ παλαιόν των σχῆμα· ἤτοι εἶναι μέγιστα φύλλα χάρτου, χρώματος ἀνοικτοῦ κοκκίνου. Τὰ δ' ἀγγελτήρια τῶν ἀρραβώνων ἀποτελοῦνται ἐκ δύο φύλλων χάρτου, συνδεδεμένων διὰ μεταξωτοῦ ἐρυθροῦ σειρητίου· ἐγγράφονται δ' ἐν αὐτοῖς τὰ ὀνόματα τῶν μελλονύμφων καὶ διάφοροι ἄλλαι εἰδήσεις περὶ τῆς τελετῆς τῶν ἀρραβώνων.

Τὰ χρήματα καὶ ἡ δόξα. Ἠρώτησάν ποτε τὸν διάσημον μελοποιὸν Γλοὺκ τί ἀγαπᾷ περισσότερον εἰς τὸν κόσμον.—Τρία πράγματα, ἀπεκρίθη ἐκεῖνος. Πρῶτον τὰ χρήματα, δεύτερον τὸν οἶνον καὶ τρίτον τὴν δόξαν. Πάντες διεμαρτυρήθησαν ἀκούσαντες τὴν βεβαίωσιν τούτου.—Πῶς εἶναι δυνατόν ποτε, εἶπον, νὰ προτιμᾶτε τὰ χρήματα καὶ τὸν οἶνον ἀπὸ τὴν δόξαν. Δὲν εἶναι, ἀλήθεια, Γλούκ. Δὲν τὸ λέγετε εἰλικρινῶς. — Εἰλικρινέστατα. Μὲ τὰ χρήματα ἀγοράζω οἶνον, ὁ οἶνος ζωογονεῖ τὸ πνεῦμά μου, καὶ τὸ πνεῦμά μου μὲ κάμνει ἔνδοξον. Αὐτὴ εἶναι ἡ ἀλήθεια.

ΧΡΟΝΙΚΑ

Ἐπιστημονικά. — Κατὰ τὸν προσεχῆ Μάρτιον θὰ γείνῃ ἐν Λονδίνῳ ἔκθεσις τῶν ἀντικειμένων ὅσα ὁ Στάνλεϋ ἀπεκόμισεν ἐκ τῆς εἰς Ἀφρικὴν ἀποστολῆς του.

— Ἐγένετο ἐν Μόσχᾳ ἡ ἔναρξις τοῦ ἀρχαιολογικοῦ συνεδρίου ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ μεγάλου δουκὸς Σεργίου Ἀλεξάνδροβιτς

Φιλολογικά. — Ἡ ἐν Παρισίοις Ἀκαδημία τῶν ἠθικῶν καὶ πολιτικῶν ἐπιστημῶν ἐν πανηγυρικῇ συνεδριάσει ἀπένειμεν εἰς τὸν Βαρθελεμὺ Σαιντιλαὶρ ἀναμνηστικὸν μετάλλιον, κοπὲν εἰς τιμὴν αὐτοῦ, ἐπὶ τῇ συμπληρώσει πεντηκονταετηρίδος ἀπὸ τῆς ἐκλογῆς του ὡς ἀκαδημαϊκοῦ. Ὁ πρόεδρος τῆς Ἀκαδημίας προσφωνῶν αὐτῷ, κατέληξεν εὐχόμενος ἵνα ὁ γηραιὸς ἀκαδημαϊκὸς ζήσῃ ἐπὶ ἱκανὸν ἔτι χρόνον, ὅπως ἀποπερατώσῃ τὴν μετάφρασιν τοῦ Ἀριστοτέλους καὶ τὰ ὑπομνήματα εἰς τὸν Ἕλληνα φιλόσοφον, ἔργα τιμῶντα ἀληθῶς τὴν φιλοσοφίαν.

— Ἐξεδόθη νέον μυθιστόρημα τοῦ Γάλλου ποιητοῦ Ἰωάννου Ῥισπέν, ἐπιγραφόμενον «ὁ Νεώτερος ἀδελφός» (Le Cadet).

Νεκρολογία. — Ἀπέθανεν ἐν Βενετίᾳ κατ' αὐτὰς ὁ διάσημος ψηφοθέτης Ἀντώνιος Σαλβιάτη. Γεννηθεὶς ἐν Βικεντίᾳ τῷ 1816 ἐσπούδασε νομικὰ καὶ ἐπεδόθη εἰς τὸ δικηγορικὸν ἐπάγγελμα. Ἀλλὰ κατά τι τυχαῖον ταξείδιόν του εἰς Ῥώμην ἰδὼν πλουσίαν τινὰ συλλογὴν μεσαιωνικῶν ψηφοθετημάτων, συνέλαβε τὴν ἰδέαν νὰ ἐργασθῇ πρὸς ἀναγέννησιν τῆς ψηφοθετικῆς ἐν Ἰταλίᾳ, ἐπανελθὼν δ' εἰς Βενετίαν ἵδρυσεν ἐν τῇ νησῖδι Μουράνῳ κατάστημα πρὸς κατασκευὴν ψηφοθετημάτων· ἐπιτυχὼν δ' ἐν ταῖς πρώταις ἀποπείραις του, ἐπεξέτεινε τὰς ἐργασίας του, καὶ νῦν τὰ ψηφοθετήματα αὐτοῦ ὀνομαστὰ γενόμενα κοσμοῦσι πολλὰς ἐκκλησίας καὶ μουσεῖα καὶ ἄλλα δημόσια οἰκοδομήματα οὐ μόνον ἐν Ἰταλίᾳ, ἀλλὰ καὶ ἐν Ἀγγλίᾳ καὶ ἐν Γαλλίᾳ.

— Ἐν ἡλικίᾳ 73 ἐτῶν ἀπέθανεν ἐν Ἀγγλίᾳ ὁ ἰατρὸς σὲρ Οὐΐλιαμ Γκοὺλ (Gull), ὅστις, θεραπεύσας τῷ 1871 τὸν πρίγκιπα τῆς Οὐαλλίας ἀπὸ δεινῆς νόσου, ἐξηυγενίσθη γενόμενος βαρωνέτος καὶ διωρίσθη ἔκτακτος ἰατρὸς τῆς βασιλίσσης. Ὁ Γκοὺλ συνέγραψε πολλὰ ἰατρικὰ συγγράμματα, ὧν σπουδαιότατα θεωροῦνται τὰ περὶ ὑποχονδρίας καὶ περὶ παραλύσεως.

— Ἐν προβεβηκυίᾳ ἡλικίᾳ ἀπέθανεν ὁ Λουδοβῖκος Ἀνέλλης, ἑλληνιστὴς καὶ ἱστοριογράφος, ὅστις εὐπατρίδης ὢν τὸ γένος ἦτο ἐκ τῶν ἐνθερμοτάτων δημοκρατικῶν, καὶ ἱερεὺς ὢν ἦτο συγχρόνως ἀντικληρικὸς σφόδρα. Ἐγεννήθη τῷ 1813 ἐν Λόδῃ, ἐδίδασκε δὲ φιλοσοφίαν ἐν τῷ γυμνασίῳ τῆς πόλεως ἐκείνης καὶ μετέφρασεν ἰταλιστὶ τὸν Δημοσθένην προτάξας τῆς ἐκδόσεως αὐτοῦ εἰσαγωγὴν περὶ τῆς πολιτικῆς καταστάσεως τῶν Ἀθηναίων. Ὅτε δ' ἐξερράγη ἡ ἐπανάστασις τοῦ 1848, μετέσχε τοῦ ἀγῶνος, χρηματίσας καὶ μέλος τῆς ἐν Λομβαρδίᾳ προσωρινῆς κυβερνήσεως. Μετὰ τὴν καταστολὴν τῆς ἐπαναστάσεως ὑπὸ τῶν αὐστριακῶν κατέφυγεν εἰς Πεδεμόντιον, προσαρτηθείσης δὲ κατόπιν καὶ τῆς Λομβαρδίας εἰς τὸ Ἰταλικὸν βασίλειον ἀποκατεστάθη ἐν Μεδιολάνοις. Ἐξέδωκεν ἑξάτομον ἱστορίαν τῆς Ἰταλίας ἀπὸ τοῦ 1815 μέχρι τοῦ 1867 καὶ δίτομον Ἱστορίαν τῆς ἐκκλησίας, ἀφορισθεῖσαν ὑπὸ τοῦ Πάπα.

ΑΙ ΕΙΚΟΝΕΣ

Ἡ Βουλγάρα. Χαριεστάτη εἰκὼν τοῦ ζωγράφου Δεΐλιτζ ἐνθυμίζουσα τὸ γνωστὸν δημῶδες ᾆσμα τῆς Βουλγάρας:

Ἀπὸ μικρὸς ὠρφάνεψα 'πὸ μάνα καὶ πατέρα,
κι' ἀπὸ μικρὸς 'ς τὴν ξενιτειὰν ἐβγῆκα νὰ δουλέψω
κ' ἐπῆγα καὶ ῥογιάστηκα σὲ μιὰ κυρὰ Βουλγάρα.
Δώδεκα χρόνους ἔκαμα 'ς τὰ μάτια δὲν τὴν εἶδα
κι' ἀπὸ τοὺς δώδεκα 'μπροστὰ τὴν εἶδα, τὴν ξαναεἶδα
Μιὰ 'μέρα ἀντικρυθήκαμε σὲ μιὰ μηλιὰ τοῦ κήπου,
βγῆκ' ἡ κυρὰ 'πὸ τὸ λουτρὸ κ' ἐγὼ ἀπὸ τὸ μπαρπέρη.
— Δός μου, κυρά, τὴ ῥόγα μου, δός μου τὴ δούλεψί μου,
γιατ' οἱ δικοί μου μώγραψαν νὰ πάω νὰ μὲ 'παντρέψουν.
— Ἂν σώγραψαν γιὰ πανδρειὰ ἐγὼ θὰ σὲ 'παντρέψω,
ἀπὸ ταὶς τρεῖς κοπέλλαις μου διάλεξε ποιὰ σ' ἀρέσει,
θέλεις τὴ ῥούσαν ἔπαρε, θέλεις τὴν μαυρομμάτα,
θέλεις πάρε τὴ γαλανή, ποῦ εἶν ἄσπρη σὰν τὸ γάλα.
— Δὲ θέλω κόρη γαλανή, δὲ θέλω μαυρομμάτα,
θέλω κυρὰ σγουρόμαλλη, θέλω χαγγελοφρύδα,
πὤχει τῆς χήνας τὸ λαιμό, τῆς πέρδικας τὰ μάτια,
θέλω τὴν ὤμορφη κυρὰ ποῦ μὲ γλυκοκυττάζει
καὶ μ' ἔχει σκλάβο δουλευτὴ 'ς τὸν κῆπο τῆς αὐλῆς της

Εἰκοσιοκτώροφος οἰκία. Ἡ οἰκία αὕτη ἥτις δύναται νὰ ἀριθμηθῇ μεταξὺ τῶν μεγάλων ἔργων τῆς συγχρόνου, ἀρχιτεκτονικῆς ᾠκοδομήθη οὐχὶ πρὸ πολλοῦ ἐν Μιννεαπόλει τῆς Ἀμερικῆς. Εἶνε ὅλη ἐκ λίθων καὶ σιδήρου, ἔχει ὕψος περίπου 117 μέτρων καὶ περιέχει 728 δωμάτια. Ἡ ἀνάβασις γίνεται δι' ἀνελκυστικῶν μηχανημάτων.

Digitized by Google

ΠΑΝΤΟΙΑ

Ἐν Εὐρώπῃ καλλιεργοῦνται 4200 εἴδη ἀνθέων ἐκ τῶν ὁποίων μόνον 420 ἤτοι ἀκριβῶς τὸ δέκατον εἶναι εὔοσμα.

— Ὑπελογίσθη ὅτι ἐν ταῖς Ἡνωμέναις Πολιτείαις ὑπάρχουσι 3,000,000 μελισσοτροφεῖα ἅτινα παράγουσι ἐτησίως 120,000,000 λίτρας μέλιτος ἀξίας 3,000,000

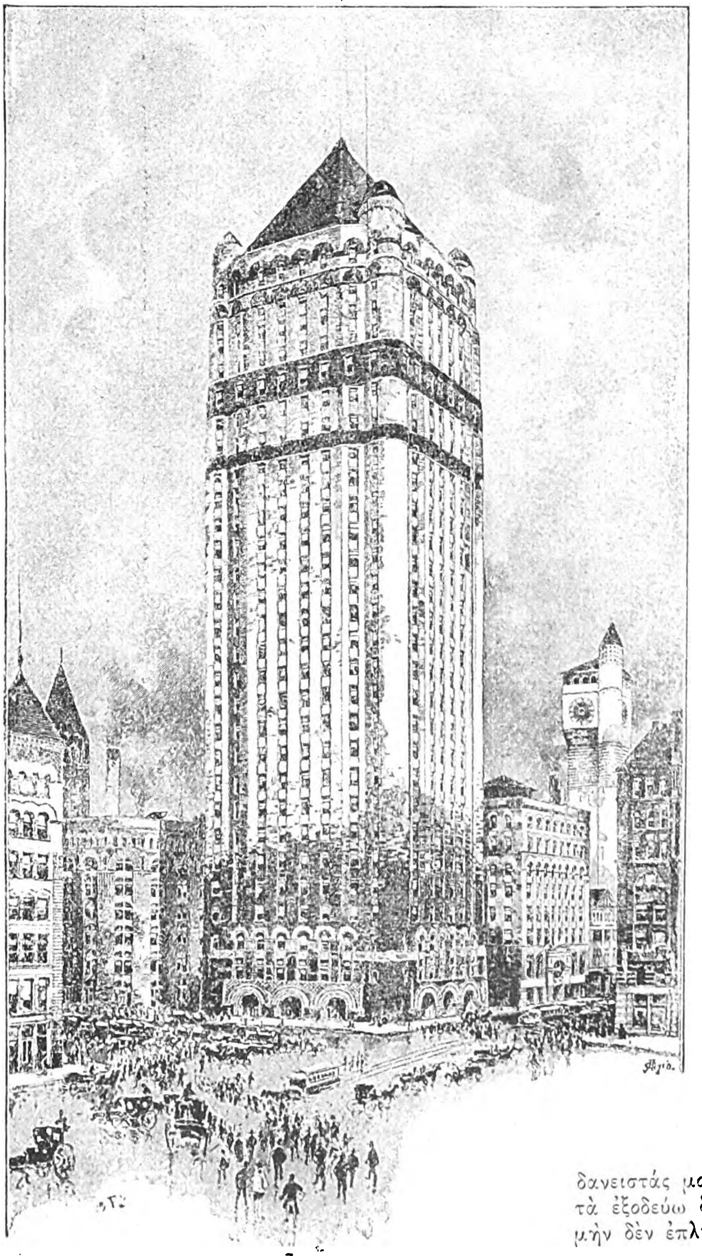

ΕΙΚΟΣΙΟΚΤΩΡΟΦΟΣ ΟΙΚΙΑ

ἕως 4,000,000 λιρῶν στερλινῶν καὶ κηρὸν ἀξίας 200.000 λιρῶν.

— Ὁ ἀριθμὸς τῶν κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος γενομένων αὐτοκτονιῶν ἐν ταῖς Ἡνωμέναις πολιτείαις ἀνεβιβάσθη εἰς 7000. Τῶν αὐτοκτόνων τὸ πλεῖστον μέρος ἀνῆκε εἰς τὴν γεωργικὴν τάξιν.

— 100,000 ἄτομα ἐπασχολοῦνται ἐν τῇ ταχυδρομικῇ ὑπηρεσίᾳ τοῦ Λονδίνου.

— Πλέον τῶν 50,000 γυναικῶν εἶναι ὑπάλληλοι ἐν Λονδίνῳ.

— Ἓν ἀντίτυπον τοῦ «Βιργιλίου» τῆς πρώτης ἐκδόσεως ἐπωλήθη ἐσχάτως ἀντὶ 1000 λιρῶν στερλινῶν.

— Ἡ πρώτη πρᾶξις πολιτογραφήσεως ἐγένετο κατὰ τὸ ἔτος 1437.

— Ἡ ἡμερησία ἐφημερὶς τοῦ Λονδίνου « Καιροὶ » ἀπολαμβάνει ἐτησίως μόνον ἀπὸ τὴν στήλην τῶν γεννήσεων, γάμων καὶ ἀποβιώσεων 9,000 λίρας στερλίνας.

— Ἐν Ἰνδίαις ἀπὸ τοῦ ἔτους 1880 μέχρι τοῦ 1887 καὶ τούτου συμπεριλαμβανομένου ἀπέθανον προσβληθέντες ὑπὸ τῶν ὄφεων 159,051 ἄνθρωποι.

— Ἐν Μαγκεστρίᾳ καταφθάνουσι καθ' ἑκάστην 1,600 ἁμαξοστοιχίαι.

— Ὁ Σάχης τῆς Περσίας ἔχει 21 θυγατέρας.

— Ὁ ἐλέφας δύναται νὰ φέρῃ ἐπὶ τῆς ῥάχεώς του βάρος τριῶν τόννων.

— Ἐφορτώθη τελευταίως ἐν Λίβερπουλ ἐπὶ ἀτμοπλοίου καὶ μετεφέρθη εἰς Λονδῖνον ἀξιοσημείωτον φορτίον. Συνίσταται τοῦτο ἐξ 873 τεμαχίων ἀργύρου ζυγιζόντων 24 τόννους ἀξίας 166,000λιρῶν. Κατὰ τὴν μεταφορὰν δὲ ἀπὸ τῆς τραπέζης μέχρι τοῦ ἀτμοπλοίου ἐκλάπησαν δύο τεμάχια ἀξίας 500 λιρῶν, ὧν οἱ κλέπται δὲν συνελήφθησαν.

ΤΡΕΙΣ ΓΝΩΜΑΙ ΚΑΘ' ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι προσφέρουν προθύμως τὰς τελευταίας ῥανίδας τοῦ αἵματός των, εἶνε συνήθως πολὺ φειδωλοὶ εἰς τὰς πρώτας.

*

Ἡ ἀδιαφορία εἶνε ἡ χειροτέρα μυωπία.

*

Περισσοτέρους ἐχθροὺς κάμνει κανεὶς μὲ τὰ προτερήματα παρὰ μὲ τὰ ἐλαττώματά του.

ΕΔΩ Κ' ΕΚΕΙ

Παιδικὴ ἀπάντησις. Ἡ μήτηρ πρὸς τὸν μικρὸν Μιμῆν: — Ποτέ, παιδί μου, νὰ μὴν ἀφίνῃς γι' αὔριο ὅτι ἠμπορεῖς νὰ κάμῃς σήμερα. Ὁ Μιμῆς: — Τότε, μαμά, δός μου νὰ φάω σήμερα ὅλαις τῆς καραμέλαις ποῦ μοῦ φύλαξες γι' αὔριο.

Ἐπιστολὴ φοιτητοῦ: Σεβαστέ μου πατέρα... Μὴ νομίσῃς πῶς τὰ χρήματα ποῦ μοῦ στέλλεις τὰ δίδω εἰς τοὺς δανειστάς μου. Σοῦ δίδω τὸν λόγον τῆς τιμῆς μου ὅτι τὰ ἐξοδεύω διὰ τὰς ἀνάγκας μου καὶ οὔτε μίαν δραχμὴν δὲν ἐπλήρωσα διὰ τὰ χρέη μου.

ΜΙΑ ΣΥΜΒΟΥΛΗ ΚΑΘ' ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Αἱ ἐφημερίδες καὶ αἱ χιονίστραι. Τί θέλετε φύλλα κισσοῦ καὶ λουτρά; Ἀρκοῦν φύλλα... ἐφημερίδων ἁπλούστατα διὰ νὰ ἰατρεύσουν τὰς χιονίστρας. Τυλίξατε τὸ πάσχον μέλος ἐντὸς τεμαχίου ἐφημερίδος καὶ θὰ ἴδῃτε ἂν εἶνε τόσον ἀστεῖον τὸ πρᾶγμα ὅσον φαίνεται κατ' ἀρχάς. Τὸ χαρτίον δὲν ἐμποδίζει νὰ φορέσετε περικνημίδας καὶ ὑποδήματα, ἂν αἱ χιονίστραι εἶνε εἰς τοὺς πόδας.

Ἀναγνώστρια

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1890-2039

Digitized by Google

ΑΓΓΕΛΙΑ

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

ΣΕΙΡΑ ΠΟΙΚΙΛΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ ΤΕΡΠΝΩΝ ΚΑΙ ΩΦΕΛΙΜΩΝ

ΚΑΤΑ ΠΡΟΤΙΜΗΣΙΝ ΔΕ

ΕΡΓΩΝ ΑΝΑΓΟΜΕΝΩΝ
ΕΙΣ ΤΗΝ ΠΟΛΙΤΙΚΗΝ ΚΑΙ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΝ ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΙΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΩΝ ΕΠΙΜΕΛΩΣ ΚΑΙ ΦΙΛΟΚΑΛΩΣ

ΤΙΜΗ ΕΚΑΣΤΟΥ ΤΟΜΟΥ ΕΚ 200 ΠΕΡΙΠΟΥ ΣΕΛΙΔΩΝ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΔΡ. 1 — ΕΝ ΤΑΙΣ ΕΠΑΡΧΙΑΙΣ ΔΡ. 1,25 — ΕΝ ΤΩι ΕΞΩΤΕΡΙΚΩι ΦΡ. 1,25

ΟΙ ΠΡΟΠΛΗΡΩΝΟΝΤΕΣ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΚΑΙ ΕΝ ΤΑΙΣ ΕΠΑΡΧΙΑΙΣ ΔΡ. 5 — ΕΝ ΤΩι ΕΞΩΤΕΡΙΚΩι ΦΡ. 6

ΛΑΜΒΑΝΟΥΣΙ ΤΟΥΣ ΕΞ ΠΡΩΤΟΥΣ ΤΟΜΟΥΣ ΤΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ

Οἱ ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν καὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐπιθυμοῦντες νὰ λαμβάνωσι τὴν *Βιβλιοθήκην τῆς Ἑστίας*, εἴτε κατὰ τόμον εἴτε προπληρώνοντες τοὺς ἕξ τόμους δύνανται ν' ἀποστέλλωσι τὸ ἀνάλογον ἀντίτιμον διὰ τραπεζικῶν γραμματίων, τοκομεριδίων τῶν ἑλλην. δανείων, ταχυδρομικῶν ἐπιταγῶν, ἑλληνικῶν, γαλλικῶν, γερμανικῶν ἢ ἀγγλικῶν γραμματοσήμων: ***Πρὸς τὴν Διεύθυνσιν τῆς «Ἑστίας», ὁδὸς Παρθεναγωγείου 12, εἰς Ἀθήνας.***

Ἡ «Βιβλιοθήκη τῆς Ἑστίας» σκοπὸν ἔχει νὰ καταστήσῃ εὐχερῆ εἰς πᾶσαν ἑλληνικὴν οἰκογένειαν τὴν ἀπόκτησιν σειρᾶς ἐκλεκτῶν βιβλίων ἐπιμελῶς καὶ φιλοκάλως ἐκδιδομένων.

Ἡ «Βιβλιοθήκη τῆς Ἑστίας», κατὰ μικρὸν πλουτιζομένη, θὰ περιλάβῃ πᾶν ἀνάγνωσμα, δυνάμενον νὰ συντείνῃ εἰς ἀβλαβῆ τέρψιν καὶ ἄκοπον διδασκαλίαν τῶν ἀναγνωστῶν αὐτῆς.

Ἡ «Βιβλιοθήκη τῆς Ἑστίας», ἀποτελουμένη ἐξ ἔργων φιλολογικῶν, ἱστορικῶν, ἐπιστημονικῶν κλπ., γεγραμμένων εἰς ὕφος προσιτὸν τοῖς πολλοῖς, θὰ καταστῇ ἀπαραίτητον ἐφόδιον παντὸς φιλαναγνώστου, μετά τινα δ' ἔτη οἱ τόμοι αὐτῆς μόνοι θ' ἀποτελῶσιν ἐπαρκῆ οἰκογενειακὴν βιβλιοθήκην.

Digitized by Google

ΕΞΕΔΟΘΗΣΑΝ ΟΙ ΔΥΟ ΠΡΩΤΟΙ ΑΡΙΘΜΟΙ

ΤΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

ΦΕΡΟΝΤΕΣ ΤΟΝ ΤΙΤΛΟΝ

Ο ΓΕΡΩΝ ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗΣ

ΚΑΙ ΑΦΙΕΡΩΜΕΝΟΙ ΕΞ ΟΛΟΚΛΗΡΟΥ ΕΙΣ ΤΟΝ ΜΕΓΑΝ ΣΤΡΑΤΑΡΧΗΝ ΤΗΣ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ

Τὸ πλεῖστον τῶν δύο τούτων τόμων πληροῦται ἐκ τῶν ἀπομνημονευμάτων τοῦ Κολοκοτρώνη, ἅτινα καθ' ὑπαγόρευσιν αὐτοῦ ἔγραψεν ὁ Τερτσέτης καὶ ἐξέδωκεν ὑπὸ τὸν τίτλον «Διήγησις συμβάντων τῆς ἑλληνικῆς φυλῆς» ἐν ἔτει **1851**.

Τὸ βιβλίον τοῦτο καὶ κάκιστα εἶνε ἐκδεδομένον ἐν τῇ παλαιᾷ ταύτῃ ἐκδόσει καὶ δυσεύρετον τὴν σήμερον, ὅθεν ἡ Διεύθυνσις τῆς «Ἑστίας» ἔκρινεν ἀπαραίτητον τὴν ἐκ νέου ἐπιμελῆ ἔκδοσίν του καὶ ἐθεώρησεν αὐτὸ ὡς τὸ ἄριστον ἔργον, δι' οὗ ἠδύνατο ν' ἀρχίσῃ τὴν ἔκδοσιν τῆς Βιβλιοθήκης. Διότι τ' ἀπομνημονεύματα ταῦτα τοῦ Κολοκοτρώνη εἶνε ὄχι μόνον βαρυτιμοτάτη συμβολὴ εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ ὑπὲρ ἐλευθερίας Ἀγῶνος, ἀλλὰ καὶ ἔργον ἀληθῶς ἔξοχον διὰ τὴν δύναμιν τοῦ ὕφοους, κατοπτρίζον εἰς τὰς σελίδας αὐτοῦ ἐν διαυγεῖ ἀπεικονίσει ὅλον τὸ πνεῦμα τοῦ εὐφυεστάτου τῶν ἀνδρῶν τῆς Ἐπαναστάσεως.

Τὸ διπλοῦν τοῦτο προσὸν καθιστᾷ τὸ ῥηθὲν βιβλίον ὠφέλιμον ἅμα καὶ τερπνόν, προσιτὸν δὲ οὐχὶ μόνον εἰς τοὺς εἰδικῶς περὶ ἱστορικὰς μελέτας διατρίβοντας ἀλλ' εἰς πάντα φιλαναγνώστην.

Εἰς τὸν δεύτερον τόμον περιελήφθησαν καὶ τὰ ῥητὰ τοῦ Κολοκοτρώνη καὶ ἄλλα ἀνέκδοτα ἐκ τοῦ βίου αὐτοῦ, προσετέθη δ' ἐν τέλει καὶ πλουσία συλλογὴ δημωδῶν ᾀσμάτων ἀναφερομένων εἰς τὴν γενεὰν τῶν Κολοκοτρωναίων, ληφθέντων ἐκ τῆς ἀνεκδότου συλλογῆς δημωδῶν ᾀσμάτων τοῦ κ. Ν. Γ. Πολίτου.

Οἱ ἐπιθυμοῦντες νὰ λάβωσι τοὺς δύο ἐκδοθέντας τόμους ἢ νὰ ἐγγραφῶσι συνδρομηταὶ διὰ τοὺς ἓξ πρώτους τόμους τῆς *Βιβλιοθήκης τῆς «Ἑστίας»* ἀποστέλλουσι μετὰ τοῦ ἀναλόγου ἀντιτίμου τὴν παροῦσαν ἀγγελίαν, συμπληροῦντες εὐαναγνώστως τὰ κάτωθι κενά:

Ἀποστέλλω .... ἀντίτιμον τῶν .... τόμων τῆς Βιβλιοθήκης τῆς Ἑστίας.

Ὄνομα καὶ ἐπώνυμον

....

Διεύθυνσις

....

.. ..

Digitized by Google

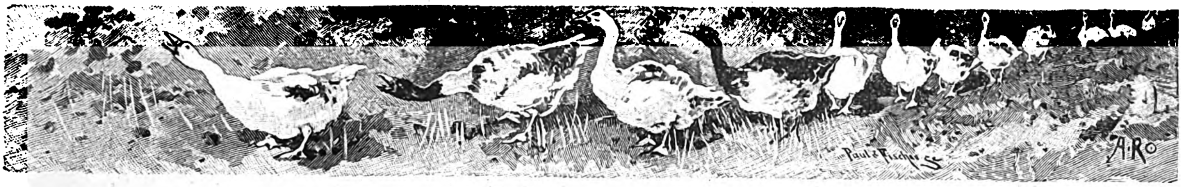

ΕΙΣ ΤΟΙΧΟΣ

Η ΑΠΟΚΡΕΩΣ

Ἐκ τῶν τεσσάρων τοίχων τοῦ παλαιοῦ πύργου, μόνος αὐτὸς ἀπέμεινεν ὀρθός, ἐκεῖ ἐπάνω, ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ κωνοειδοῦς λόφου, τοῦ ὑπερκειμένου τῆς λίμνης, αὐτὸς μόνος, ὁ ὀπίσθιος. Τὸν εἶχε κτίσῃ ὡς λέγεται, τὸν γηραιὸν πύργον, τῶν Κομνηνῶν τις ἄλλοτε, πρὸ αἰώνων ὅλων, πολὺ πρὶν νὰ ὑπάρξῃ Νέα Ἑλλάς, κατὰ τοὺς ζοφεροὺς βυζαντινοὺς καιρούς, φιλοδοξήσας ν' ἀποχωρισθῇ τοῦ λοιποῦ κράτους, καὶ νὰ ἱδρύσῃ ἐδῶ, ἐν τῇ Αἰτωλίᾳ, ἴδιον δεσποτάτον. Καὶ ἐν αὐτῷ ἔστησε τῆς δυνάμεως αὐτοῦ τὴν ἕδραν, καὶ τὸ ὄνομά του ἔδωκεν εἰς τὸ κάστρον τοῦτο ὅπερ οὕτως ᾠκοδόμησεν, ὀχυρὸν πανταχόθεν καὶ περίοπτον, καὶ εἰς αὐτὸ ἔμενεν, αὐθέντης κυρίαρχος τῆς πέριξ χώρας. Ἔπειτα, ἐν τῇ αἱματηρᾷ δίνῃ τοῦ μεσαιῶνος, καθ' ἣν τὴν γῆν τῆς Ἑλλάδος ὡς ἵνα τὴν λιπάνουν μὲ τὴν σάρκα τῶν ἀπείρων πτωμάτων ἅτινα ἐσκόρπιζον ἐπ' αὐτῆς καὶ τὴν ζωογονήσουν διὰ τὸν ἀμητὸν τοῦ ἐλευθέρου μέλλοντος διήλαυνον μυρία φῦλα καὶ γένη ἐρχόμενα καὶ παρερχόμενα ὡς νὰ παρεφέροντο ἀσυνειδήτως ὑπὸ τῆς ἀοράτου πτέρυγος πεπρωμένης τρικυμίας, ἀλλη-

Digitized by Google

λοδιαδόχως ἐστέγασε καὶ τῶν Ἀλβανῶν τὴν ὁρμὴν καὶ τῶν Σέρβων τὴν βίαν καὶ τῶν Φράγκων τὴν αὐθαιρεσίαν καὶ τῶν Τούρκων τὴν ὠμότητα καὶ τὴν ὑπεροψίαν τῶν Βενετῶν. Κατόπιν, ὅταν ὁ κοιμώμενος δοῦλος ἤρχισε ν' ἀνασηκόνῃ τὴν πλάκα τῆς τυραννίας, ἁρματωλῶν καταφύγιον κ' ἐνδιαίτημα συχνὸν ἡ Ἐπανάστασις τὸν εὗρε. Καὶ ὕστερον ὁ Χρόνος, ὁ Χρόνος ὁ τελευταῖος τῶν κατακτητῶν καὶ ὁ ἰσχυρότατος τῶν ἐπιδρομέων, ὁ Χρόνος δι' ὃν ἐργάζονται νομίζεις ὅλοι οἱ ἄλλοι, τὸν παρέλαβεν εἰς τὴν ἐξουσίαν του, τὸν ὑπέταξεν εἰς τὴν κυριαρχίαν του. Μόλις τῶν περιστάσεων ἡ φορὰ ἢ ἡ μεταλλαγὴ τῶν ἐποχῶν ἀπεδίωξεν ἐξ αὐτοῦ καὶ τὸν ἔσχατον τῶν κυρίων του, μόλις εἶδεν αὐτὸν ἀπομείναντα ἔρημον, ὡς νὰ ἐκαιροφυλάκτει τὴν στιγμήν, ἔσπευσεν Αὐτὸς νὰ ὁρμήσῃ ἐπ' αὐτοῦ, ὡς ἐπὶ λείας πολυτίμου, καὶ, ἀόρατος οἰκήτωρ, ἀφανὴς ἐχθρός, ἐγκαθιδρύσεν ἐν αὐτῷ τὸ κράτος του. Ὄχι ὅμως διὰ νὰ δεσπόσῃ ἀπ' αὐτοῦ τῆς ἄλλης χώρας, νὰ τὸν μεταχειρισθῇ ὡς ὄργανον ἀπειλῆς ἢ καταστροφῆς ἐναντίον της, νὰ φυλαχθῇ ὑπὸ τὴν ἐρυμνότητά του καὶ νὰ ἀρθῇ ἐπὶ τοῦ ὕψους του διὰ νὰ εἶνε φοβερώτερος πρὸς ἐκείνην. Κατ' ἀντίθεσιν πρὸς πάντας τοὺς ἄλλους, Αὐτὸς ἐπ' αὐτοῦ ἐννόει νὰ ἐξασκήσῃ τὴν δύναμίν του, κατ' αὐτοῦ ἐννόει νὰ ἐπιδείξῃ τὴν ἰσχύν του. Ὡς ὁ ἀπηνέστερος καὶ ἐπιτηδειότερος τῶν πολιορκητῶν, ἤρχισεν ἅμα ἐγκαταστάς, βαθμηδόν, νὰ τὸν ὑπονομεύῃ, νὰ τὸν ἀδυνατίζῃ, νὰ τὸν διασείῃ. Ἐν τῇ ὑπομονητικῇ βραδύτητι, ἐν τῇ ἀσφαλεῖ νωχελείᾳ ἣν δίδει ἡ βεβαιότης τῆς νίκης, ἀφῄρεσε κατὰ μικρὸν πᾶν ὅ,τι παρεῖχεν αὐτῷ τὴν ἀλκὴν καὶ τὴν ῥώμην τὴν ἄλλοτε. Χωρὶς στρατῶν κίνησιν καὶ μαχῶν ἰαχήν, ἠρέμα καὶ ἀθορύβως, κατέρριψεν ὀλίγον κατ' ὀλίγον τὸ ἐξωτερικὸν αὐτοῦ τεῖχος, οὗτινος ἴχνη μόλις τινὰ σώζονται. Τοὺς προμαχῶνας οἵτινες περιέστεφον τὴν ὀφρῦν τοῦ λόφου κατέβαλε τὸν ἕνα μετὰ τὸν ἄλλον. Μίαν μικρὰν ἐκκλησίαν ἥτις παρέκειτο αὐτῷ μετεποίησεν εἰς σωρὸν λίθων ἡπλωμένων ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, ἄμορφον τύμβον μαρμάρων. Καὶ ἔπειτα, ἤρχισε λυμαινόμενος καὶ αὐτὸν τὸν βαρὺν ὄγκον τοῦ πύργου, ὑπέσκαψε τὰς ῥίζας, κατέφαγε τὰς γωνίας, ἤνοιξε ῥήγματα, ἔτριψεν, ἔξεσεν, ἐξέδαρεν, ἐγύμνωσεν, ἀφεῖλε τὸ χῶμα, ἀφεῖλε τὴν ἄσβεστον, μετεκίνησε τοὺς λίθους, ἐτίναξε τὴν σκεπὴν χαμαί, συνεμάχησε μὲ τὴν βροχὴν καὶ τὸν ἀέρα, ἐκρήμνισε τὸν ἕνα τοῖχον, ἐκρήμνισε τὸν δεύτερον, ἐκρήμνισε καὶ τὸν τρίτον, τοὺς ἐσώρευσε καταγῆς ὡς ἀθλητὰς ὧν ἄγνωστος χεὶρ καὶ κρυφὴ νόσος κόπτει τὰ γόνατα καὶ λύει τὰ γυῖα, καὶ μόνον ἀφῆκεν αὐτόν, τὸν ὀπίσθιον, ὕστατον. Ἄραγε ἐξ ἀδήλου καὶ παραδόξου ἐλέους, ἢ διότι ἔχει εἰσέτι τὸ δέον σθένος, τὸ σθένος ὅπερ ἔλειψε ταχύτερον ἀπὸ τῶν ἄλλων, ν' ἀντιτάσσεται ἀκόμη εἰς τὸν ἀθέατον, τὸν ἐπίβουλον ἐπιδρομέα; Τίς οἶδεν. Ἀλλὰ τοῦτο ἄγεσαι μᾶλλον νὰ ὑποθέσῃς, βλέπων αὐτὸν πῶς ἐπικάθηται, τόσον στερρῶς ἀκόμη, τῆς βάσεώς του. Ἔσχατος μάρτυς τοῦ τί ὑπῆρχεν ἐκεῖ, φαίνεται ὡς νὰ συνεκέντρωσεν εἰς ἑαυτὸν ὅλην τὴν δύναμιν τῶν πεπτωκότων ἀδελφῶν του, ὡς νὰ κατέφυγεν εἰς αὐτὸν ὅλη ἡ ζωὴ τοῦ παλαιοῦ πύργου. Στενὸς καὶ ὑψηλός, πανύψηλος, ἐγείρει ἐπιβλητικὸν τὸ γιγαντῶδες αὐτοῦ ἀνάστημα, καὶ ἐνῷ ὁ ἐχθρὸς ἐκνευρίζει καὶ αὐτὸν καθημέραν, καὶ ἐνῷ οἱ λίθοι του ἀποσπῶνται ἐπίσης κατὰ μικρὸν ἀπὸ τῶν γωνιῶν, καὶ ἐνῷ ἡ φθορὰ ἐπέθεσε κ' ἐπ' αὐτοῦ τὴν ἀπαισίαν σφραγῖδα της, βασιλικὴν ἔχει ἀκόμη τὴν παράστασιν καὶ παρ' ὅλην τὴν γυμνότητα καὶ τὴν μόνωσίν του θαρρεῖς ὅτι ὁ λόφος εἶνε ἀκόμη θρόνος δι' αὐτόν. Νομίζεις σχεδόν, θεωρῶν πῶς ἵσταται ἐπὶ τῶν εὐρέων θεμελίων του, ὅτι ἐπίτηδες ἐκαλοκάθισεν ἐπ' αὐτῶν, ὡς διὰ νὰ πέσῃ ποτὲ μεγαλοπρεπέστερον. Καὶ ὑψοῦται ἐκεῖ, σκυθρωπὸς τὴν μορφήν, σιγηλός, σχεδὸν ἄγριος, ὡς βεβυθισμένος εἰς ἀλλόκοτον ὄνειρον, μὲ τὰς βωβὰς πολεμίστρας του χαινούσας καὶ τὸν παρηκμακότα του λιπόσαρκον κορμόν, τὸν πελιδνὸν τὴν χροιὰν καὶ ὁμοιάζοντα πρὸς ὀστεώδη σκελετὸν περιέργου τέρατος. Πολεμιστὴς θὰ ἔλεγες στυγνός, τραυματίας καὶ μόνος περισωθεὶς στρατεύματος, γενεᾶς, ἐποχῆς ὅλης. Ἐπὶ τῆς ἐντεῦθεν πλευρᾶς αὐτοῦ, ἐπάνω, εἰς τὸ ἀέτωμα, ἐπιγραφή τις διακρίνεται, ἡμιεξηλειμμένη, δυσανάγνωστος, εἰς ποῖον ἴσως λέγουσα ἀνῆκε, τίς τὸν ἔκτισε. Κ' ἐπὶ τῆς κορυφῆς του, ἐναέριος, σπόρος ῥιφθεὶς ἀπὸ τρελλὴν βέβαια πνοὴν καὶ πῶς ῥιζώσας εἰς τὸν λίθον ἄδηλον, μία ἀγρία ἀπηδιὰ ἔφυσε τοὺς χλωροὺς κλάδους της. Ἀλλὰ καὶ ἐκείνη καὶ αὐτή, προσθέτουν νομίζεις εἰς τὴν σιγηλὴν κατήφειάν του, τὴν καθιστοῦν αἰσθητοτέραν. Τὴν ἐπιγραφὴν ἐκλαμβάνεις ἀκουσίως ἐπιτύμβιον, ὅπερ ἐχαράχθη ἐπ' αὐτοῦ ἐπίτηδες, ὡσεὶ ἐν γνώσει καὶ προαγγελίᾳ τῆς ἀφεύκτου τύχης ἥτις τὸν ἀναμένει. Καὶ τὸ φυτὸν σοῦ ἐνθυμίζει πόρρωθεν, τόσον παράδοξον τόπον ἐκλέξαν νὰ ἀναφυῇ, τοὺς στεφάνους οἵτινες ἐπιτίθενται εἰς τοὺς νεκρούς. Κ' ἐν τούτοις, παρ' ὅλην τὴν σκυθρότητα καὶ τὴν σιγήν του, λαλεῖ νομίζεις, λαλεῖ ὁ γηραιὸς τοῖχος δι' ὅλων τῶν πόρων του, διὰ τῶν λίθων του τῶν καταρρεόντων, διὰ τῶν πολεμιστρῶν του τῶν χαινουσῶν, διὰ τῶν ὀπῶν ἃς ἤνοιξεν ὁ καιρὸς εἰς τὰ διερρωγότα του πλευρά, ἀφ' ὧν ἐκφεύγει κατ' ὀλίγον ἡ ζωή του. Ἐν γλώσσῃ ἀφράστῳ, ἀλλὰ πόσον εὐλήπτῳ, διηγεῖται πρὸς πάντα δυνάμενον νὰ τὸν ἐννοήσῃ ἱστορίαν ὅλην, τὴν ἱστορίαν τοῦ πολυκυμάντου βίου του, τὰς καταιγίδας ἃς ὑπέστη ἢ τοὺς ἀγῶνας οὓς ἤγαγε, τοὺς λαίλαπας οὓς προὐκάλεσεν ἢ τῶν λαῶν τὰς συγκρούσεις εἰς ἃς παρέστη, τὰς θυέλλας ἃς εἶδε, στοιχείων πολέμους, ἢ τοὺς πολέμους, ἀνθρώπων θυέλλας, ὧν ὑπῆρξεν ἥρως ἢ θεατής. Λέγει τὴν

Digitized by Google

δύναμιν ἣν ἐστέγασε καὶ τὴν ἰσχὺν ἣν ἔσχε καὶ τὴν μεγαλοπρέπειαν ἣν ἐνέκλεισε. Λέγει τὰ θαυμαστὰ γεγονότα τοῦ παρελθόντος, καὶ τὴν βοὴν τῶν ἐνιαυτῶν τῶν μεμακρυσμένων ἀπηχεῖ, καὶ μνημονεύει τῶν θορύβων τῶν ἄλλοτε, καὶ τὴν ζωὴν τὴν ἀποιχομένην μαρτυρεῖ. Καὶ ὕστερον, λέγει τὴν βαθμιαίαν ἐγκατάλειψιν, καὶ τῶν καιρῶν τὴν μεταβολήν, καὶ τὴν ματαίαν κατὰ τοῦ Χρόνου εἰς ὃν οὐδὲν δύναται ν' ἀντιστῇ πάλην, καὶ τὸ γῆρας τὸ βραδὺ ἀλλ' ἀδυσώπητον, καὶ τὴν κατὰ τῆς ἀνηλεοῦς Εἱμαρμένης ἄσκοπον ἀντίδρασιν. Καὶ ἀφοῦ διηγηθῇ πάντα ταῦτα, θρηνεῖ θαρρεῖς τόρα, ἀφώνως ὡς ὅλοι οἱ γενναῖοι, ἀλλὰ πόσον πενθίμως, θρηνεῖ τὴν σημερινήν του μόνωσιν καὶ τῶν ἀδελφῶν του τὴν πτῶσιν καὶ τὴν ἄφυκτον καὶ τυφλὴν μοῖραν, ἥτις μεταλλάσσει τῶν πραγμάτων τὴν ὄψιν, καὶ ἀφαιρεῖ τὴν ρώμην καὶ τὴν ὕπαρξιν, καὶ μεταστρέφει τῶν ἀναγκῶν τῆς ἀνθρωπότητος τὴν ρέουσαν φύσιν, καὶ πότε ἐξαίρει τῶν ἔργων καὶ τῶν ἱδρυμάτων τοῦ Πολέμου τὴν ἀξίαν καὶ τὴν εὔκλειαν καὶ πότε τῶν ἔργων καὶ τῶν ἱδρυμάτων τῆς Εἰρήνης ἀναδεικνύει τὴν χρησιμότητα. Καὶ ἀπὸ τῆς κορυφῆς τοῦ κωνοειδοῦς λόφου ἐφ' οὗ ἵσταται, ἐπιφανὲς καὶ μελαγχολικὸν ἐρείπιον, πρόγονος ἔνδοξος κ' ἐπιθάνατος, ἀνωφελὴς ἀπόμαχος καὶ ἄχρηστος, βλέπει πέραν τὸν κάμπον, τὴν Αἰτωλίαν πᾶσαν ἧς ἐπὶ τοσοῦτον ἄλλοτε ἐδέσποσε, τοὺς δρυμοὺς αὐτῆς καὶ τὰς λίμνας καὶ τοὺς ἀγροὺς καὶ τὰς καπνοφυτείας καὶ τὴν ἄλλην καλλιεργημένην γῆν καὶ τὸν ἀρτίτευκτον σιδηρόδρομον διερχόμενον ἐν τάχει καὶ συρίζοντα ὡς νὰ σαλπίζῃ ὀξέως τὸ ἐγερτήριον νέας ἐποχῆς, καὶ μυστικὴ ὀργὴ ἐξογκόνει βεβαίως τὰ ἄψυχα στήθη του, καὶ συναισθάνεται ἴσως καὶ αὐτὸς ὅτι εἶνε ξένος πλέον πρὸς τὴν ὑπ' αὐτὸν χώραν, κ' εὑρίσκει πιθανῶς καὶ ὁ ἴδιος ὅτι ἀρκετὰ ἔζησε, καὶ ὅτι ἀργεῖ νὰ φυσήσῃ ὁ ἄνεμος ὅστις θὰ τὸν ῥίψῃ καμμίαν νύκτα, ἐν πατάγῳ πετρῶν κυλιομένων, κάτω τοῦ ὑψηλοῦ θρόνου του . . .

ΜΙΧΑΗΛ ΜΗΤΣΑΚΗΣ

ΜΗΤΡΥΙΑ

Διήγημα

Συνέχεια· ἴδε σ. 75

Ἔπειτα τὴν στοργὴν τοῦ Παύλου καὶ τῆς Ἀνθῆς, τῶν ἠγαπημένων ὀρφανῶν, τὰ ὁποῖα ὡς ἴδια τέκνα θὰ περιέθαλπε, τὴν ἀνέπλασσεν ὡς τὴν ἀγνοτάτην εὐτυχίαν τῆς νέας της ζωῆς, τὴν προετίμα ὅλου τοῦ ὑλικοῦ ὄλβου, ὅστις τὴν ἐπερίμενεν ἐν τῇ παρὰ τὴν Πλατεῖαν τῆς Ὁμονοίας οἰκίᾳ.

Τοῦτο ἐφαίνετο. Ὁ Παῦλος τὸ ἔβλεπεν εἰς ἕκαστον κίνημα, εἰς ἕκαστον βλέμμα, εἰς πᾶσάν της λέξιν. Θὰ εἶχε μητρυιάν, οἵαν δὲν ὠνειρεύθη ἀκόμη κανὲν τῶν ὀρφανῶν τοῦ κόσμου· θὰ εὕρισκε παρ' αὐτῇ τὴν συμβουλὴν φίλης πεφωτισμένης, τὴν ἀγάπην καρδίας σχεδὸν μητρικῆς. Πλήν... ὑπῆρχε μία φοβερὰ ἐναντιότης, περίπτωσις παράδοξος καὶ ἀπίθανος, ἓν μυστικὸν κεκρυμμένον βαθύτατα, τὸ ὁποῖον ἂν ἐμάντευεν αἴφνης ἡ Ἑρμινία, μεθ' ὅλην τὴν στερρότητα τοῦ χαρακτῆρός της καὶ τὴν γνῶσιν ἣν εἶχε τοῦ κόσμου, θἀπέμενεν ἄφωνος, θὰ ἐκλονίζετο ἀλγεινῶς τὸ στῆθός της καὶ θὰ διεστέλλοντο οἱ μελανοί της ὀφθαλμοί.

Τὴν εἰκόνα ταύτην τῆς ἐντρόμου ἐκπλήξεως ἀναπαρίστα ἐπιμόνως ἡ φαντασία τοῦ Παύλου, ἐν ᾧ τὴν ἔβλεπεν ἐνώπιόν του καθημένην, ἐν ᾧ τὴν ἤκουεν ὁμιλοῦσαν περὶ κοινῶν ἤδη καὶ ἀδιαφόρων θεμάτων, ἐν ᾧ ἀπήντα ὀλιγόλογος καὶ ἀμήχανος εἰς τὰς ἐρωτήσεις της. Ἡ συνομιλία των δὲν εὑρίσκετο ἀπ' ἀρχῆς εἰς τὸ σταθερὸν αὐτῆς στάδιον. Περιεπλανᾶτο ἐδῶ κ' ἐκεῖ, ἔλεγες, ἀσκόπως, περιμένουσα ἕως οὗ εἰσέλθῃ εἰς μίαν ἐπιθυμητὴν ὁδόν. Κάτι τὴν ὤθει, κάτι τὴν ἀνεχαίτιζεν. Ὁ Παῦλος ἠγωνίζετο νἀποφύγῃ ἓν θεμα· αὐτὴ τὸ ἐπεδίωκε παντὶ σθένει . . . Ἡ ὑπόκωφος πάλη παρετάθη, ἀλλ' ὑπερίσχυσεν ἐπὶ τέλους ἡ γυνή. Ἥρπασε ταχεῖα μίαν λέξιν, ριφθεῖσαν ἀδεξίως ὑπὸ τοῦ ἀντιπάλου, καὶ ἤρχισε νὰ ὁμιλῇ περὶ τῶν μελλόντων σχεδίων. Εὐθὺς ἀπὸ τῶν πρώτων ὑπαινιγμῶν ὁ νέος ἠναγκάσθη νὰ διαστείλῃ τὰ χείλη του εἰς τὸ γλυκύτερον τῶν μειδιαμάτων, ἐξ ὅσων ἐδύνατο νὰ ἐπιτηδευθῇ, συνθλίβων συγχρόνως εἰς τὰς χεῖράς του μὲ νευρικὰς συγκινήσεις, τὸ ἰσχνὸν αὐτοῦ μετάξινον μανδήλιον. Ἡ Ἑρμινία ἐξηκολούθει εὐπαρρησίαστος· ἡ γλῶσσά της ἐκινεῖτο πλήρης ἀγάπης καὶ εἰλικρινείας· ἐφαίνετο τόσον εὐδαίμων, τόσον εὐχαριστημένη !

« Ὁ Θεός μοῦ ἐπεφύλασσε μίαν εὐτυχίαν,— τῷ εἶπε μεταξὺ πολλῶν ἄλλων—τὴν ὁποίαν, νομίζω, οὔτε ἐγὼ οὔτε καμμία ἄλλη κόρη ἐφαντάσθη ποτέ. Γίνομαι μήτηρ, προτοῦ νὰ γίνω μήτηρ· καὶ τὰ πρῶτά μου παιδιὰ θὰ ἦνε δύο πλάσματα ἐξαίρετα, ἀνεπτυγμένα, λατρευτά, ὅσον εὔχομαι νὰ ἦνε καὶ τὰ παιδιὰ ποῦ θἀποκτήσω κατόπιν. Ἄχ, φαντάζομαι τὴν ἀγάπην, ποῦ θά μας συνδέῃ ὅλους ἐκεῖ μέσα... αὐτὸ φαίνεται ἀπὸ τόρα... ἀγαπώμεθα προτοῦ κάμωμεν ὅλοι μας μίαν εὐλογημένην οἰκογένειαν. Σένα πρὸ πάντων, Παῦλέ μου, ἔχεις ἐκτιμήσει τόρα πειὰ πόσο σ' ἀγαπῶ. Τὸ ὄνομά μου, προφερόμενον ἀπὸ τὸν πατέρα σου, δὲν θἀντηχῇ 'ς τ' αὐτιά μου τόσο γλυκά, ὅσον ἕνα ὄνομα ποῦ θἀκούω ἀπὸ τα δικά σου χείλη... Εἶσαι νέος καὶ τόρα ἐμβαίνεις εἰς τὸ στάδιόν σου. Σὲ περιμένουν ἡμέραι ἐνεργείας, ἡμέραι ἀγώνων, ἡμέραι δοκιμασιῶν — ποῖος ἠξεύρει ! — ἡμέραι θριάμβων. Θὰ σε φρουρῇ καὶ θά σε ἀνταμείβῃ ἡ

Digitized by Google

ἀγάπη μου· εἰς κάθε σου περίστασιν θὰ εὑρίσκῃς εἰς τὰς ἀγκάλας μου τὴν μητρικὴν παρηγορίαν καὶ τὸ θάρρος. Ὤ, θὰ γίνω ἀξία διὰ τοῦτο . . . ἂν ἡ στοργὴ ἦνε τὸ μόνον προσὸν τῆς μητρός, σὲ βεβαιῶ ἐγὼ δὲν θὰ αἰσθάνωμαι διὰ σένα ὀλιγωτέραν ἀπὸ τὴν μητέρα σου . . .

— Σᾶς εὐχαριστῶ» ἀπήντησε πολὺ συγκεκινημένος ὁ Παῦλος, ἀφίνων τὴν χεῖρά του ἐντὸς τῆς ἰδικῆς της καὶ μόλις τολμῶν νἀτενίσῃ τὰ δακρύβρεκτα αὐτῆς ὄμματα. «Δὲν εἶνε χρεία νά σας 'πῶ πόσον εἶμαι εὐτυχὴς διὰ τὴν ὡραίαν ἐκλογὴν τοῦ πατέρα... Ἦτο ἀνάγκη νά το κάμῃ, καὶ μὴ νομίσετε ὅτι αἰσθάνθηκα ποτὲ τὴν παραμικρὰν δυσαρέσκειαν, ὅπως συνήθως τὰ παιδιά, ὅσαις φοραῖς ἐσκεπτόμουν ὅτι ὁ πατέρας μου θὰ ἐξαναπαντρεύετο. Σᾶς ὁμιλῶ εἰλικρινῶς. Εἶνε τόσον νέος ἀκόμη ὁ καϋμένος ὁ μπαμπᾶς καὶ ἔχει τόσην ἀνάγκην... τὸν βλέπω ἐγώ... ζωῆς τρυφερωτέρας, εὐτυχίας συζυγικῆς, τὴν ὁποίαν πολὺ ἐνωρὶς ἐστερήθη... Ἐγὼ τοῦ το ἔλεγα ἀπὸ χρόνια: πατέρα μου πρέπει νὰ πανδρευθῆτε... Ἂν ἐπεθυμοῦσα τὸν γάμον του, φαντάζεσθε τώρα πόσον ἐπεθυμοῦσα τὸν γάμον του μὲ σᾶς... Πιστεύσατέ με· καμμιά, καμμιὰν ἄλλη ἀπ' ὅσαις ἐγνώριζα δὲν εὕρισκα καλὴ νἀντικαταστήσῃ τὴ μητέρα μου. . . Ἔχω πεποίθησιν εἰς τὴν καρδίαν σας· δὲν θὰ κάμνω καμμίαν διάκρισιν μεταξὺ ἐκείνης καὶ ὑμῶν. Καθὼς εἴπατε, ἡ στοργή σας θὰ ἦνε τὸ στήριγμα τῆς ζωῆς μου καὶ θὰ ἦμαι εὐτυχής, ὡς ὅταν ἔζη ἀκόμη ἡ μητέρα μου....»

Ἐξηκολούθησεν ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ τόνου ἡ συνομιλία — μαρτύριον ἀπαραδειγμάτιστον διὰ τὸν Παῦλον. Ἐψεύδετο. Ἦτο πλαστὴ ἡ γλυκύτης τῶν μειδιαμάτων του, ἡ τρυφερότης τῶν λόγων του, ὅλα ἐκεῖνα τὰ αἰσθήματα τὰ ὁποῖα ἠναγκάζετο νἀποκαλύπτῃ. Μόνον τὰ δάκρυά του, ὅταν εἰς τὸ τέλος ἐδάκρυσε, μόνον αὐτὰ ἦσαν ἀληθῆ. Ἡ συγκίνησίς του ἦτο τόση, ἡ ἐκ τῆς συναισθήσεως τῆς οἰκτρᾶς αὐτοῦ θέσεως, τῆς ἀπάτης, τὴν ὁποίαν μετήρχετο, τῆς νοθείας, τὴν ὁποίαν ἐξέχυνεν ὑπὸ τὸ πρόσχημα τῆς μᾶλλον ἐγκαρδίου εἰλικρινείας, — ὅπως θὰ ἠναγκάζετο νὰ κάμνῃ εἰς τὸ ἑξῆς πάντοτε, — τόση ἦτο ἡ νευρικὴ ἔκλυσις, ὥστε τὰ δάκρυα ἀνέβλυσαν αὐτομάτως. Ἡ ὅρασίς του ἐθολώθη καὶ την ἔβλεπεν ἐνώπιόν του ἀσαφῆ καὶ συγκεχυμένην ὡς ὀπτασίαν... Ἆ, καὶ τῷ ἐφαίνετο ὀπτασία τῷ ὄντι ὅλη αὐτὴ ἡ παράδοξος ἱστορία: Ἐκείνη, ἣν ἠγάπα, δακρύουσα, κρατοῦσα τὴν χεῖρά του, μὲ φωνὴν συγκεκινημένην νὰ ὁρκίζηται εἰς αὐτὸν ἀγάπην αἰώνιον!..

Μόλις ἀνεκουφίσθη, ὅταν εἰσῆλθεν ἡ ἀγαθὴ κυρία Ζιβρᾶ, ἥτις ἂν καὶ πολὺ ἰσχνὴ καὶ πολὺ λευκή, ἐξηκολούθει νὰ ἦνε γυνὴ τοῦ κόσμου καὶ τῇ ἤρεσκε νὰ ὁμιλῇ περὶ τῶν χορῶν, τῶν θεάτρων καὶ τῶν θερινῶν ταξειδίων.

Ἀλλὰ καὶ πάλιν, ὅταν ὁ νέος ἠγέρθη νὰ φύγῃ, τὸν συνώδευσεν ἡ Ἑρμινία μέχρι τοῦ προδρόμου· καὶ ἐκεῖ, θλίβουσα αὐτῷ μετὰ πολλῆς στοργῆς τὴν χεῖρα, τὸν ἐπλησίασε πολύ, ὅσον ποτὲ ἄλλοτε. Τὸν ἔψαυσαν οἱ μελανοί της βόστρυχοι... ᾐσθάνθη τὴν πνοήν της ψυχραίνουσαν τὸν τράχηλόν του... Ἦσαν μόνοι.

«Στὸ καλό, παιδί μου» τῷ εἶπε μὲ ὕφος περιπαθὲς καὶ προστατευτικόν. «Ἔλα, μή με ξαναπῇς πιὰ δεσποινίδα.... θέλω νἀκούσω τώρα γιὰ πρώτη φορὰ τ' ὄνομα, ποῦ θά μου δίδῃς.. θέλω νά με 'πῇς μητέρα...

— Μητέρα...» ἐψέλλισεν ὁ Παῦλος σχεδὸν ἀσυνειδήτως.

Συγχρόνως μὲ τὴν λέξιν, ἔκλινεν ἡ ἀγγελικὴ κόρη καὶ ἀπέθηκεν ἓν φίλημα ἐπὶ τοῦ μετώπου του. Ῥῖγος ἀστραπιαῖον διέτρεξε τὸ σῶμά του. Ἐπλησίασε καὶ αὐτὸς εἰς τὰ χείλη του τὴν χεῖρα, τὴν ὁποίαν ἐκράτει, καὶ κατῆλθε τὴν κλίμακα τεθορυβημένος, σκοτοδινιῶν.

Τὸ πρῶτόν της φίλημα . . . ἐπὶ τοῦ μετώπου του ἐκεῖ δεξιά, ὀλίγον ἄνωθεν τοῦ ὀφθαλμοῦ.... Πῶς τὸ ὠνειρεύετο μίαν φοράν, καὶ πῶς τὸ ἐλάμβανε σήμερον . . . φοβερὸν πρωτόλειον τῶν σπαραγμῶν, τοὺς ὁποίους ἐπηγγέλλετο τὸ μέλλον!

Γ'.

Ἦτο τὸ πρῶτον ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ μάθημα τοῦ κ. Ἀνδρεάδου, μετὰ τὴν ἐπίσημον κοινοποίησιν τοῦ γάμου του. Πρὸ τῆς ἐνάρξεως συνωθοῦντο οἱ φοιτηταὶ ἐν τῇ εὐρείᾳ αἰθούσῃ καὶ ἐπλήρουν τὰ θρανία, φαιδροί, γελῶντες εὐφυολογοῦντες. Πολλοί, πρὶν καθήσωσιν εἰς τὰς θέσεις των, ἀντήλλασσον νεύματα συνεννοήσεως μετὰ τῶν φίλων των. Τὸ κυριώτερον τῶν συνθηματικῶν τούτων ἦτο ἡ προσέγγισις τῶν παλαμῶν ἐν σχήματι χειροκροτήσεως. Τὸ ἀντικείμενον τῆς γενικῆς ὁμιλίας ἐννοεῖται ποῖον ἦτο. Πρὸς τὸ συνοικέσιον τοῦ καθηγητοῦ των ἐξεδηλοῦντο ὅλοι εὐμενέστατοι. Ὅσοι ἐγνώριζον τὴν νύμφην ἦσαν βέβαιοι περὶ τῆς εὐτυχίας του· ἔκαμον δ' εἰς τοὺς ἄλλους τὰς ἀρίστας περὶ ἐκείνης συστάσεις. Μόνον ὀλίγοι στωϊκοὶ διετήρουν τὴν συνήθη ἀπάθειαν, ὑποκριτικὴν ὡς ἐπιτοπλεῖστον, καὶ ἔτι ὀλιγώτεροι ἐμεμψιμοίρουν χαμηλοφώνως κατὰ τοῦ πραξικοπήματος, ἀποστρεφόμενοι φαίνεται κατ' ἀρχὴν τὸν δεύτερον γάμον.

Ἐν τούτοις ἡ λάλος εὐθυμία ἐπλήρου τὴν αἴθουσαν γλυκέος θορύβου. Ἡ συρροὴ ἐγίνετο ὁλοὲν μεγαλητέρα· ὅσοι δὲν εὕρισκον θέσιν παρετάσσοντο κατὰ τὸ σύνηθες ὄρθιοι ἑκατέρωθεν τῆς ἕδρας. Αἱ ἀκτῖνες τοῦ ἡλίου, κλίνοντος πρὸς τὴν δύσιν, εἰσήρχοντο διὰ δύο ἐκ τῶν πολλῶν παραθύρων, ἀποτυποῦσαι ἐπὶ τοῦ ἀπέναντι τοίχου ἐρυθρότατα καὶ ἐπιμήκη τὰ σχήματά των. Εἷς κλητήρ, μὲ τὰς κιτρίνας γλαύκας ἐπὶ τῆς βαθυκυάνου στολῆς, ἥναπτε τὰ ῥάμφη τοῦ φωταερίου, πατῶν ἐπὶ τῶν θρανίων. Τὸ τεχνητὸν φῶς ὠχρία καὶ ἐπάλλετο

Digitized by Google

πρὸ τῶν ἀκτίνων τοῦ ἡμερινοῦ φωστῆρος, ὡσεὶ ἀνυπομονοῦν νὰ ἔλθῃ ἡ ὥρα τῆς βασιλείας του. Ἐν τῷ μεταξὺ ἐξεχύθη ἀπὸ τοῦ ἠλεκτρικοῦ κωδωνίσκου ἡ φαιδρὰ παρατεταμένη κροῦσις, κατισχύσασα ὅλου τοῦ θορύβου.

Ὁ Παῦλος εἶχεν εἰσέλθει διὰ τῆς ὀπισθίας θύρας καὶ ἐκάθησεν ἀπομεμονωμένος εἰς τὴν ἐσχατιάν, ἐπὶ τοῦ βάθρου τοῦ τελευταίου παραθύρου. Ἀλλὰ καὶ ἐκεῖ δὲν ἐδυνήθη νἀποφύγῃ, ὡς ἐπεθύμει ἴσως, τοὺς γνωρίμους ἐκ τῶν πλησιεστέρων φοιτητῶν, οἵτινες προςῆλθον καὶ τον συνεχάρησαν. Τοὺς ηὐχαρίστησε διὰ τοῦ μᾶλλον εὐγενεστέρου μειδιάματος. Πλὴν ἦτο πολὺ μελαγχολικός... Τὴν ὥραν ἐκείνην τῆς δείλης, ἐν ᾧ ἐπλημμύρει ἡ ὁδὸς Σταδίου, ᾐσθάνθη ζωηρὰν τὴν διάθεσιν, ν' ἀπομονωθῇ καὶ νὰ ῥεμβάσῃ, ἀφίνων τοὺς φίλους του συζητοῦντας περὶ τῶν ἐρώτων τῆς ἡμέρας καὶ τοῦ μαθήματος τῆς ἱππασίας. Ἐπιστρέφων, διῆλθε πρὸ τοῦ Πανεπιστημίου. Εἶδε φοιτητὰς ἀνερχομένους...ἦτο ἡ ὥρα τοῦ μαθήματος τοῦ πατρός του. Ἐσκέφθη ὅτι ἡ αἴθουσα τῆς παραδόσεως ἦτο ὁ τόπος, τὸν ὁποῖον ἐζήτει τὴν στιγμὴν ἐκείνην. Δὲν ἤξευρεν ἂν τύχη ἁπλῆ ὡδήγει πρὸς αὐτὴν τὰ βήματά του, ἢ ἀνάγκη τῆς ψυχῆς ὑπολανθάνουσα...

Ἡ ἀπότομος κατάπαυσις τοῦ θορύβου ἀνήγγειλε τὴν ἐμφάνισιν τοῦ καθηγητοῦ. Ἡ εἴσοδός του ἐχαιρετίσθη ὑπὸ τῶν φοιτητῶν δι' ἀσυνήθους τρόπου. Ἠγέρθην ὅλοι σύσσωμοι καὶ τον ἐχειροκρότησαν ἐγκαρδίως, παρατεταμένως. Ἐπὶ δύο λεπτὰ ἡ αἴθουσα ἀντήχει ὑπὸ τὸ ἐκκωφωτικὸν πλατάγημα τῶν παλαμῶν. Ὁ κ. Ἀνδρεάδης ἀνῆλθε τὴν ἕδραν, μὲ τὴν συνήθη χάριν χαιρετῶν καὶ ἀποκρύπτων πᾶσαν συγκίνησιν. Ἀπέθηκεν ἐπὶ τοῦ γραφείου τὸν ὑψηλὸν πῖλον, πρὶν καθήσῃ ἐπὶ τῆς βαρείας του καθέδρας, ἔκαμε νεῦμα νὰ παύσῃ τὸ χειροκρότημα, καὶ ἤγειρε τὴν φωνήν του γλυκεῖαν, ὑποτρέμουσαν, ἄνευ ἴχνους ῥητορείας:

« Σᾶς εὐχαριστῶ » τοῖς εἶπε, «διὰ τὰ ζωηρὰ ταῦτα δείγματα τῆς πρὸς ἐμὲ συμπαθείας σας. Ἡ χαρὰ ἐπὶ τῷ εὐτυχεῖ γεγονότι τῆς ζωῆς μου. τὴν ὁποίαν βλέπω ὅτι συμμερίζεσθε μετὰ τῶν προσφιλῶν μου, σεῖς μαθηταὶ προσφιλεῖς, συγκινεῖ βαθύτατα τὴν ψυχήν μου . . . »

Εἰς τὴν φράσιν ταύτην ὁ Παῦλος ᾐσθάνθη φρικίασιν, καὶ ὑπὸ τὸ αἴσθημα τοῦτο ἤκουσεν ἕως τέλους τὴν προσφώνησιν τοῦ πατρός του. Συμμερίζονται τὴν χαρὰν τῶν προσφιλῶν των, τῶν οἰκείων του, τοῦ υἱοῦ του. Τοῦ υἱοῦ του . . . Ὤ, καὶ ἂν ἐγνώριζον αὐτοὶ οἱ *συμμεριζόμενοι*, τί ἔκρυπτεν εἰς τὰ βάθη τοῦ λογισμοῦ του, αὐτὸς ὁ ἄφωνος, ὁ συγκεκινημένος, ὁ καθήμενος ἐκεῖ ἐπὶ τοῦ βάθρου τοῦ παραθύρου . . . ἂν ἀπεκάλυπτον ὅτι ὑπὸ τὸν υἱὸν ἐκεῖνον τὸν προςφιλῆ κρύπτεται τετρωμένος ἀντεραστής ! . . Φοβερὰ θὰ ἦτο ἡ ἐπανάστασις τῶν σκέψεων, αἵτινες θὰ ἠγείροντο αἴφνης ἐντὸς τῶν πολυπληθῶν ἐκείνων κρανίων, τὰ ὁποῖα ἔβλεπεν ἀμαυρὰ ἐνώπιόν του . . . αἱ χεῖρες ὅλαι ἐκ τῆς ἐκπλήξεως θὰ ἔμενον ἀδρανεῖς καὶ δὲν θἀντήχουν, ὅπως ἀντήχησαν ἐκ δευτέρου ἐντὸς τῆς αἰθούσης τὰ ἐνθουσιώδη ἐκεῖνα χειροκροτήματα . . .

Σιγὴ βαθεῖα. Ὁ καθηγητὴς ἐκάθησε καὶ ἤρχισε τὸ μάθημά του.

Ὁ Παῦλος . . . ἀντεραστὴς τοῦ πατρός του... Σκέψις αἰφνιδία, ὡς ἡ ἀστραπὴ ἡ λάμπουσα ἐν τῷ ζόφῳ τῆς νυκτός. Πρώτην φορὰν τῷ ἐπήρχετο οὕτω καθαρά, οὕτω συγκεκριμένη, οὕτω φωτίζουσα ἡ ἔννοια . . . πρώτην φορὰν ἐθεώρει τὸ ζήτημα ὑπὸ τὴν ἔποψιν ταύτην. Ἦτο ἁπλούστατον· οὕτως εἶχε τὸ πρᾶγμα· καὶ ὅμως ἡ φοβερὰ φράσις, ἥτις ἀκόμη δὲν εἶχε πλήξει ἐνδιαθέτως τὴν ἀκοήν του, τὸν κατετρόμαζε. Τὴν ἐπανέλαβεν : ἀντεραστὴς τοῦ πατρός του . . . Τῷ ἔκαμνεν ἐντύπωσιν πρὸ πάντων ἡ κατηραμένη ἐκείνη πρόθεσις *ἀντί* . . . Ὅταν ἑώρταζον μετὰ τόσης εὐφροσύνης τοὺς γάμους τοῦ μικροῦ Ντιντῆ μετὰ τῆς Μαρίας Δούκα, ποῖος ἆρά γε ἐσκέφθη τότε, ἀποβλέπων εἰς τὴν μικρὰν ἡλικίαν τῶν νεονύμφων, ὅτι θὰ ἐγεννᾶτο ἐξ αὐτῶν ἓν δυστυχὲς νευρικὸν πλάσμα, τὸ ὁποῖον πρὶν ἤθελε παρέλθει εἰκοσαετία, ὀρφανὸν μητρὸς θὰ ἔβλεπε τὸν πατέρα του ἀντίζηλον ἐν τῷ βιωτικῷ ἀγῶνι, ἠναγκασμένον νὰ λυπῆται εἰς τὴν χαράν του, νὰ σπαράσσηται εἰς τὴν εὐδαιμονίαν του ; . . . Ἐν τούτοις συνηντήθησαν οἱ δύο εἰς τὰ ὄνειρα καὶ εἰς τὰς ἐλπίδας, καὶ ἔπρεπε νἀντιπαλαίσωσιν. Ὅταν ἐξωθεῖτο ἕως ἐκεῖ τὸ πρᾶγμα, δὲν ἦτο πλέον υἱός του. Διὰ νὰ μείνῃ εἰς τὸ ἑξῆς ἁγνὸς καὶ ἀκηλίδωτος ὑπὸ τὴν ἰδιότητα ταύτην, ἢ ἔπρεπε νὰ καταπνίξῃ πᾶν ἴχνος αἰσθήματος ἐρωτικοῦ, ἢ ἔπρεπε νὰ παρουσιασθῇ ἐνώπιον τοῦ πατρός του μὲ τὸ θάρρος ἀντιζήλου καὶ νὰ τῷ εἴπῃ :

«Τὴν κόρην τὴν ὁποίαν θὰ νυμφευθῇς, τὴν ἀγαπῶ ἐγώ ! »

Μέσος ὅρος δὲν ὑπῆρχεν· ἢ υἱὸς ἀληθής, ἢ ἐχθρὸς εὐσυνείδητος. Τὸ νὰ κρύπτῃ ὑποκριτικῶς ἔνοχον πάθος, νἀπατᾷ ἔστω καὶ κατὰ διάνοιαν τὸν πατέρα του, νὰ ζῇ ἐν ἠρεμίᾳ μὲ πληθὺν προσωπείων, δὲν θὰ το ἠνείχετο ἕως τέλους ὄχι μόνον ἡ φυσική του εὐθύτης, ἀλλὰ καὶ αὐτὸ τὸ υἱϊκὸν φίλτρον.

Μὲ τὰς σκέψεις ταύτας ἀντέβλεπε τὸν πατέρα του ἐπὶ τῆς ἕδρας. Ἡ ἀνύποπτος χαρὰ ἐφώτιζε τὴν συμπαθῆ προτομήν του ὡσεὶ μὲ αἴγλην εὐτυχίας. Ἔλαμπον τὰ δίοπτρά του πολυτρόπως ἐν ᾧ ἐστρέφετο δεξιὰ-ἀριστερά, καὶ ἔστιλβεν ὁ μεταξωτὸς λαιμοδέτης του, καινουργής, τοῦ ὁποίου τὸ χρῶμα καὶ τὸ σχῆμα ἐσημείωσαν ἤδη οἱ κομψευόμενοι. Ἐστήριζεν ἐπὶ τῆς ἕδρας συμπεπλεγμένας τὰς χειροκτιοφόρους χεῖρας, φέρων ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν μέχρι τοῦ προσώπου τὸν μακρὸν αὐτοῦ δείκτην.

Ἕπεται συνέχεια

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ.

Digitized by Google

ΟΥΡΑΝΙΑ

ὑπὸ Καμίλλου Φλαμμαριὸν

Συνέχεια, ἴδε σ. 71

Β'.

Ἡ ἐμφάνισις

Ἡ πρώτη των συνάντησις ὑπῆρξεν ἀληθῶς παράδοξος. Ἔνθους θεωρὸς τῶν καλλονῶν τῆς φύσεως, ἐπιζητῶν ἀείποτε τὰ μεγαλοπρεπῆ θεάματα, ὁ νεαρὸς φυσιοδίφης εἶχεν ἐπιχειρήσει κατὰ τὸ προηγούμενον θέρος ταξείδιον εἰς Νορβηγίαν ὅπως ἐπισκεφθῇ τὰ μονήρη ἐκεῖνα *φιόρδ*, ἔνθα εἰσδύει βαθέως ἡ θάλασσα καὶ τὰ ὄρη μὲ τὰς χιονοσκεπεῖς κορυφάς, ἅτινα αἴρουσι ὑπερνεφῆ τὰ ἄσπιλα αὐτῶν μέτωπα· κατείχετο πρὸ πάντων ὑπὸ τῆς ζωηρᾶς ἐπιθυμίας ὅπως σπουδάσῃ εἰδικῶς τὸ βόρειον σέλας, τὴν μεγαλοπρεπῆ ταύτην ἐκδήλωσιν τῆς ζωῆς τοῦ ἡμετέρου πλανήτου. Τὸν συνώδευσα κατὰ τὸ ταξείδιον τοῦτο. Αἱ δύσεις τοῦ ἡλίου πέραν τῶν ἠρέμων καὶ βαθέων *φιόρδ*, ἡ ἀνατολὴ τοῦ λαμπροῦ ἀστέρος ἐπὶ τῶν ὀρέων ἔθελγον δι' ἀρρήτου συγκινήσεως τὴν ψυχήν του, ψυχὴν καλλιτέχνου καὶ ποιητοῦ.

Διαμείναμεν αὐτόθι πλέον τοῦ μηνὸς διατρέχοντες τὴν γραφικὴν χώραν τὴν ἐκτεινομένην μεταξὺ τῆς Χριστιανίας καὶ τῶν Σκανδιναυϊκῶν Ἄλπεων. Ἡ Νορβηγία ἦτο ἡ πατρὶς τοῦ τέκνου ἐκείνου τοῦ βορρᾶ, ὅπερ ἔμελλε τοιαύτην νὰ ἔχῃ ἐπίδρασιν ἐπὶ τῆς μὴ ἀφυπνισθείσης καρδίας του. Εὑρίσκετο ἐκεῖ πλησίον του, ὀλίγα βήματα μακρὰν καὶ ὅμως, μόνον κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἀναχωρήσεώς μας ἡ σύμπτωσις, ἡ θεότης αὕτη τῶν ἀρχαίων, ἀπεφάσισε νὰ τοὺς προσεγγίσῃ πρὸς ἀλλήλους.

Ἡ πρωϊνὴ λάμψις ἐχρύσου τὰς μακρυνὰς ἀκρωρείας. Ἡ νεαρὰ Νορβηγὶς εἶχε μεταβῆ ὁδηγουμένη παρὰ τοῦ πατρός της ἐφ' ἑνὸς τῶν ὀρέων ἐκείνων, ἔνθα πολλοὶ μεταβαίνουσιν, ὅπως εἰς τὸ Ῥίγη τῆς Ἑλβετίας διὰ νὰ ἴδωσι τὴν ἀνατολὴν τοῦ ἡλίου, ἥτις τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἦτο ἐξαίσιος. Ἡ Ἰκλέα εἶχεν ἀποσυρθῆ μόνη ὀλίγα μέτρα μακρὰν ἐπὶ ἀπομεμονωμένου ὑψώματος ὅπως κάλλιον παρατηρήσῃ τινὰς λεπτομερείας τῆς τοπογραφίας, ὁπότε στραφεῖσα μὲ τὸ πρόσωπον ἀποβλέπον πρὸς τὸ ἀντίθετον τοῦ ἡλίου μέρος διὰ νὰ ἐπισκοπήσῃ τὸ σύνολον τοῦ ὁρίζοντος, εἶδεν οὐχὶ πλέον ἐπὶ τοῦ ὄρους, οὐδ' ἐπὶ τῆς γῆς, ἀλλ' ἐπὶ τοῦ οὐρανοῦ αὐτοῦ τὴν εἰκόνα της, τὸ ἄτομόν της διαγραφόμενον λίαν εὐδιακρίτως. Αἴγλη φωτεινὴ περιέβαλλε τὴν κεφαλὴν καὶ τοὺς ὤμους της δι' ἀπαστραπτούσης στεφάνης, μέγας δὲ κύκλος ἐναέριος ἐλαφρῶς κεχρωματισμένος ὑπὸ τῶν χρωμάτων τῆς ἴριδος περιεκάλυπτε τὴν μυστηριώδη ὀπτασίαν.

Ἔκθαμβος, συγκεκινημένη ἐκ τοῦ παραδόξου θεάματος, διατελοῦσα ἀκόμη ὑπὸ τὴν ἐντύπωσιν τῆς λαμπρότητος τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου, δὲν παρετήρησεν ἀμέσως ὅτι ἑτέρα τις μορφή, κατατομὴ κεφαλῆς ἀνδρικῆς, συνώδευε τὴν ἰδικήν της, σκιαγραφία ταξειδιώτου ἀκινήτου ἐνώπιόν της καὶ προσεκτικῶς θεωροῦντος αὐτήν, ὁμοία μὲ τοὺς ἀνδριάντας τῶν ἁγίων τοὺς ὀρθίους ἐπὶ τοῦ κίονος ναοῦ. Ἡ ἀνδρικὴ αὕτη μορφὴ καὶ ἡ ἰδική της περιεβάλλοντο ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ ἐναερίου κύκλου. Αἴφνης εἶδε τὴν παράδοξον αὐτὴν ἀνθρωπίνην μορφὴν εἰς τὸν αἰθέρα, ἐνόμισεν ὅτι ἦτο παίγνιον φανταστικῆς ὀπτασίας καὶ ἐξισταμένη ἐποίησε κίνημα ἐκπλήξεως καὶ σχεδὸν τρόμου. Ἡ ἐναέριος εἰκών της ἐπανέλαβε τὸ αὐτὸ κίνημα καὶ εἶδε τὸ φάσμα τοῦ ταξειδιώτου φέρον τὴν χεῖρα εἰς τὸν πῖλόν του καὶ ἀποκαλυπτόμενον ὡσεὶ διὰ χαιρετισμοῦ ἐπουρανίου, εἶτα καθιστάμενον βαθμηδὸν ἧττον εὐδιάκριτον καὶ ἐξαφανιζόμενον ταὐτοχρόνως μετὰ τῆς ἰδικῆς της εἰκόνος.

Ἡ ἐπὶ τοῦ ὄρους Θαβώρ, μεταμόρφωσις, ὅτε οἱ μαθηταὶ τοῦ Ἰησοῦ διέκριναν αἴφνης εἰς τὸν οὐρανὸν τὴν εἰκόνα τοῦ Διδασκάλου συνοδευομένην ὑπὸ τῶν εἰκόνων τοῦ Μωϋσῆ καὶ τοῦ Ἠλία δὲν παρήγαγεν θάμβος μεῖζον εἰς τοὺς παρευρισκομένους ἀφ' ὅσον εἰς τὴν ἀθώαν νορβηγίδα παρθένον τὸ θέαμα ἐκεῖνο τῆς ἀνθηλιάσεως ἧς ἡ θεωρία εἶνε γνωστὴ εἰς πάντας τοὺς μετεωρολόγους.

Ἡ ὀπτασία αὕτη παρέμεινεν εἰς τὸ βάθος τῆς μνήμης της ὡς ὄναρ θαυμαστόν. Προσεκάλεσε τὸν πατέρα της μείναντα μόνον εἰς μικρὰν ἀπόστασιν ὄπισθεν ἀπὸ τοῦ ὑψώματος, ἀλλ' ὅτε αὐτὸς ἔφθασεν ἤδη τὸ πᾶν εἶχεν ἐξαφανισθῆ. Ἐζήτησε παρ' αὐτοῦ τὴν ἐξήγησιν, ἀλλὰ δὲν ἤκουσεν ἄλλο τι εἰμὴ ἀμφιβολίας καὶ σχεδὸν ἄρνησιν ὡς πρὸς τὴν πραγματικότητα τοῦ φαινομένου. Ὁ ἀξιόλογος ἀνήρ, ἀρχαῖος ἀνώτερος ἀξιωματικὸς ἀνῆκεν εἰς τὴν τάξιν ἐκείνην τῶν διακεκριμένων σκεπτικῶν, οἵτινες ἀρνοῦνται ἁπλούστατα πᾶν ὅ,τι ἀγνοοῦσιν ἢ δὲν ἐννοοῦσιν. Ἡ ἁβρὰ νεᾶνις μάτην διεβεβαίου αὐτὸν ὅτι εἶδε τὴν εἰκόνα της εἰς τὸν οὐρανόν, καθὼς προσέτι καὶ τὴν εἰκόνα ἀνδρός, ὃν ἐξελάμβανεν ὡς νέον καὶ κομψὸν τὸ παράστημα· εἰς μάτην διηγήθη τὰς λεπτομερείας τῆς ἐμφανίσεως καὶ προσέθετεν ὅτι αἱ εἰκόνες ἐνεφανίσθησαν αὐτῇ μεγαλείτεραι τοῦ φυσικοῦ καὶ ὅτι ὡμοίαζον πρὸς σκιαγραφίας κολοσσιαίας· ὁ πατὴρ ἐδήλωσεν αὐτῇ μετὰ κύρους καὶ οὐχὶ ἄνευ ἐμφάσεως ὅτι αὐτὸ ἦτο τὸ καλούμενον ὀπτικὴ ἀπάτη παραγομένη

Digitized by Google

ὑπὸ τῆς φαντασίας ὁσάκις τις δὲν ἐκοιμήθη καλῶς καὶ πρὸ πάντων κατὰ τὰ ἔτη τῆς ἐφήβου ἡλικίας.

Ἀλλὰ τὴν ἑσπέραν τῆς ἰδίας ἐκείνης ἡμέρας, ἐνῷ εἰσηρχόμεθα εἰς τὸ ἀτμόπλοιον, παρετήρησα νεάνιδά τινα μὲ τὴν κόμην ὁπωσοῦν ἐξηνεμωμένην, ἥτις ἔβλεπε τὸν φίλον μου μετ' εἰλικρινοῦς ἐκπλήξεως. Ἦτο παρὰ τὴν προκυμαίαν, ἐρειδομένη ἐπὶ τοῦ βραχίονος τοῦ πατρός της καὶ ἵστατο ἀκίνητος ὡς ἡ γυνὴ τοῦ Λὼτ ἡ μεταβληθεῖσα εἰς στήλην ἁλός. Τὴν ἔδειξα εἰς τὸν Γεώργιον ἅμα τῇ ἀφίξει μας εἰς τὸ ἀτμόπλοιον, ἀλλὰ μόλις αὐτὸς ἔστρεψε τὴν κεφαλὴν πρὸς αὐτὴν καὶ πάραυτα εἶδα τὰς παρειὰς τῆς νεάνιδος πορφυρουμένας ὑπὸ αἰφνιδίου ἐρυθήματος, ἀμέσως δὲ ἀπέστρεψε τὸ βλέμμα καὶ προσήλωσεν αὐτὸ εἰς τὸν τροχὸν τοῦ ἀτμοπλοίου, τὸ ὁποῖον ἤρχιζεν ἤδη νὰ κινῆται. Ἀγνοῶ ἂν ὁ Ἔλπιστος ἐπρόσεξεν. Τὴν πρωΐαν οὐδέτερος ἡμῶν εἶχεν ἴδει τι ἐκ τοῦ ἐναερίου φαινομένου, τοὐλάχιστον τὴν στιγμὴν καθ' ἣν ἡ νεᾶνις εἶχε φθάσει πλησίον μας καὶ ἀπεκρύπτετο ἀφ' ἡμῶν ὑπὸ συστάδος δενδρυλλίων· ἡ προσοχή μας ἐστρέφετο πρὸ πάντων πρὸς τὸ μέρος τῆς Ἀνατολῆς, ἑλκυομένη ὑπὸ τῆς μεγαλοπρεπείας τοῦ ἀνατέλλοντος ἡλίου. Ἐν τούτοις ἀπεχαιρέτισε τὴν Νορβηγίαν, ἣν ἐγκατελίμπανε μετὰ λύπης διὰ τοῦ αὐτοῦ κινήματος δι' οὗ εἶχε χαιρετίσει τὸν ἀνατέλλοντα ἥλιον· ἡ ἄγνωστος δὲ ἐξέλαβε τὸν χαιρετισμὸν τοῦτον ὡς ἀποτεινόμενον πρὸς αὐτήν.

Μετὰ δύο μῆνας ἐν Παρισίοις ὁ κόμης Κ.... ὑπεδέχετο εἰς τὸν οἶκόν του πολυάριθμον ὁμήγυριν προσκεκλημένων, πανηγυρίζων πρόσφατόν τινα θρίαμβον τῆς συμπατριώτιδός του Χριστίνης Νίλσων. Ἡ νεαρὰ Νορβηγὶς καὶ ὁ πατήρ της, ἐλθόντες εἰς Παρισίους ὅπως διατρίψωσιν αὐτόθι ἐπὶ ἓν μέρος τοῦ χειμῶνος, ἦσαν μεταξὺ τῶν πρκσκεκλημένων· ἐγνώριζον ἀλλήλους πρὸ καιροῦ ὡς συμπατριῶται, ἐπειδὴ ἡ Σουηδία καὶ ἡ Νορβηγία εἶνε ἀδελφαί. Ἡμεῖς μετεβαίνομεν εἰς τὸν οἶκον ἐκεῖνον κατὰ πρώτην φοράν, ἡ πρόσκλησις μάλιστα ὠφείλετο εἰς τὴν πρόσφατον ἔκδοσιν τοῦ βιβλίου τοῦ Ἐλπίστου ὅπερ ἤδη εἶχε καταστῇ πολύκροτον. Ὀνειροπόλος, σκεπτική, κεκτημένη τὴν σοβαρὰν ἀγωγὴν τῶν κατοίκων τῶν βορείων χωρῶν, ἄπληστος περὶ τὸ μανθάνειν ἡ Ἰκλέα εἶχεν ἤδη ἀναγνώσει ἐπανηλειμμένως καὶ μετὰ περιεργείας τὸ βιβλίον αὐτὸ τὸ ὁπωσοῦν δυσνόητον, ἐν ᾧ ὁ νέος μεταφυσικὸς ἐξέθετε τὰς ἀνησυχίας τῆς ψυχῆς του, μὴ ἱκανοποιουμένης ἐκ τῶν *Σκέψεων* τοῦ Πασκάλ. Σημειωτέον ὅτι αὐτὴ ἡ ἰδέα πρὸ ὀλίγων μηνῶν εἶχεν ὑποστῇ εὐδοκίμως ἐξετάσεις τυχοῦσα ἀνωτέρου ἀπολυτηρίου, παραιτηθεῖσα δὲ τῆς ἰδέας τοῦ νὰ σπουδάσῃ τὴν ἰατρικήν, εἰς ἣν κατ' ἀρχὰς ἔκλινε, ἤρχισε νὰ ἐγκύπτῃ μετὰ περιεργείας εἰς τὰς ὅλως νέας μελέτας τῆς ψυχολογικῆς φυσιολογίας.

Ὅτε ἀνηγγέλθη τὸ ὄνομα τοῦ κ. Γεωργίου Ἐλπίστου, ἐνόμισεν ὅτι εἰσήρχετο φίλος τις ἄγνωστος, ἐμπεπιστευμένος τις σύντροφος τοῦ πνεύματός της. Ἀνεσκίρτησεν ὡσεὶ διασεισθεῖσα ὑπὸ ἠλεκτρικῆς συγκινήσεως. Αὐτὸς δὲ ἥκιστα κοινωνικός, δειλός, στενοχωρούμενος εἰς τὰς συναθροίσεις τῶν ἀγνώστων, μὴ ἀγαπῶν τὸν χορόν, οὐδὲ τὸ παιγνίδιον, οὐδὲ τὰς συνομιλίας, ἔμεινεν εἰς τὴν αὐτὴν γωνίαν τῆς αἰθούσης, πλησίον τινῶν φίλων, ἀδιάφορος πρὸς τοὺς στροβίλους καὶ τοὺς ἀντιχόρους, καὶ προσέχων μᾶλλον πρὸς δύο ἢ τρία ἀριστουργήματα τῆς νεωτέρας μουσικῆς, μετὰ πολλοῦ αἰσθήματος ἐκτελεσθέντα· ἡ ἑσπέρα ὁλόκληρος παρῆλθε χωρὶς νὰ πλησιάσῃ πρὸς αὐτήν, ἂν καὶ τὴν εἶχε διακρίνει καὶ ἐξ ὅλης τῆς λαμπρᾶς ὁμηγύρεως μόνην αὐτὴν ἔβλεπεν. Πλέον ἢ ἅπαξ τὰ βλέμματά των συνηντήθησαν. Τέλος, περὶ τὴν δευτέραν μετὰ τὸ μεσονύκτιον ὥραν ὅτε ἡ ὁμήγυρις ἐλάμβανε χαρακτῆρα οἰκογενειακώτερον, ἐτόλμησε νὰ μεταβῇ πλησίον της, χωρὶς ὅμως νὰ τῇ ἀποτείνῃ τὸν λόγον. Αὐτὴ πρώτη ἐλάλησεν ὅπως ἐκφράσῃ μίαν αὐτῆς ἀμφιβολίαν ἐπὶ τοῦ συμπεράσματος τοῦ βιβλίου του.

Κολακευόμενος, ἀλλὰ καὶ ἐκπληττόμενος περισσότερον διότι, ὡς ἐμάνθανεν, αἱ μεταφυσικαὶ σελίδες τοῦ βιβλίου του ἔσχον καὶ μίαν ἀναγνώστριαν, καὶ μάλιστα ἀναγνώστριαν τοιαύτης ἡλικίας, ὁ συγγραφεὺς ἀπήντησε λίαν ἀδεξίως ὅτι αἱ μελέται του ἦσαν κάπως ὑπὲρ τὸ δέον σοβαραὶ διὰ μίαν γυναῖκα. Αὐτὴ ἀπήντησεν ὅτι αἱ γυναῖκες, αἱ νεάνιδες, δὲν ἀσχολοῦνται ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν θεραπείαν τῆς φιλαρεσκείας καὶ ὅτι αὐτὴ ἐγνώριζε τινὰς αἵτινες ἐσκέπτοντο, ἐμελέτων, εἰργάζοντο, ἐσπούδαζον. Ἐλάλησε μετά τινος ζέσεως ὑπερασπιζομένη τὰς γυναῖκας κατὰ τῆς ἐπιστημονικῆς περιφρονήσεως μερικῶν ἀνδρῶν καὶ ὑποστηρίζουσα τὴν διανοητικὴν αὐτῶν ἐπίδοσιν, δὲν ἐκοπίασε δὲ πολὺ ὅπως ὑπερισχύσῃ περὶ τὸ θέμα τοῦτο, ἀφοῦ ὁ συνομιλῶν μετ' αὐτῆς ἄλλως τε οὐδαμῶς ἦτο ἐναντίος.

Τὸ νέον αὐτὸ βιβλίον, οὗ ἡ ἐπιτυχία ὑπῆρξεν ἄμεσος καὶ πολύκροτος, παρὰ τὴν σοβαρότητα τοῦ ἀντικειμένου, περιέβαλλε τὸ ὄνομα τοῦ Γεωργίου Ἐλπίστου δι' ἀληθοῦς αἴγλης ἐπισημότητος καὶ εἰς τὰς συναναστροφὰς ὁ περιφανὴς συγγραφεὺς ἐγένετο δεκτὸς μετὰ ζωηρᾶς συμπαθείας. Μόλις εἶχον ἀνταλλάξει ὀλίγας λέξεις οἱ δύο νέοι, ὅτε συνέρρευσαν περὶ τὸν Γεώργιον οἱ φίλοι τῆς οἰκίας, ὑποχρεώθη δὲ ν' ἀπαντήσῃ εἰς διαφόρους ἐρωτήσεις, αἵτινες διέκοψαν τὴν κατὰ μόνας συνδιάλεξίν των. Εἷς τῶν ἐξοχωτάτων συγχρόνων κριτικῶν εἶχεν ἀκριβῶς γρά-

Digitized by Google

ψει μακρὸν ἄρθρον περὶ τοῦ νέου συγγράμματος καὶ ἡ ὑπόθεσις τοῦ βιβλίου ἐγένετο αὐτοστιγμεὶ τὸ ἀντικείμενον τῆς γενικῆς συνδιαλέξεως. Ἡ Ἰκλέα ἔμεινε κατὰ μέρος. Ἠσθάνετο — καὶ αἱ γυναῖκες δὲν ἀπατῶνται — ὅτι ὁ ἥρως τὴν εἶχεν ἤδη παρατηρήσει, ὅτι ἡ διάνοιά του ἦτο ἤδη συνδεδεμένη μετὰ τῆς ἰδικῆς της δι' ἀδιοράτου νήματος καὶ ὅτι ἐνῷ ἀπήντα εἰς τὰς κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον χυδαίας ἐρωτήσεις, ἃς τῷ ἀπηύθυνον, τὸ πνεῦμά του ἀφίπτατο ἤδη μακρὰν του. Ἡ νεᾶνις ἐφλέγετο ὑπὸ τῆς ἐπιθυμίας ν' ἀκούσῃ μίαν λέξιν, ἕνα ὑπαινιγμὸν οἱονδήποτε περὶ τοῦ ἐναερίου φαινομένου, ὅπερ τοιαύτην εἶχεν ἐμποιήσει εἰς αὐτὴν ἐντύπωσιν, δὲν ἐννόει δὲ τὴν ἐπὶ τούτου σιγὴν καὶ ἐχεμύθιάν του. Μὴ ἰδὼν αὐτὸς τὴν ἀνθηλίασιν καθ' ἣν στιγμὴν ἀναπαρίστατο ἡ νεᾶνις, μὴ ἐκπλαγεὶς ποσῶς ἐκ φαινομένου ὅπερ πολλάκις εἶχεν ἤδη παρατηρήσει καὶ ὑπὸ καλλιτέρας μάλιστα παραστάσεις σπουδάσει ἀπὸ τοῦ σκαφιδίου ἀεροστάτου

ΒΙΚΤΩΡ ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ
Διάδοχος τοῦ Ἰταλικοῦ θρόνου.

τῆς συνδιαλέξεως ἐκείνης. Ὁ πρῶτος αὐτὸς ἐνδόμυχος θρίαμβος ἤρκει αὐτῇ. Δὲν ἐπεθύμει ἄλλους. Ἄλλως τε ἐν τῇ μορφῇ αὐτοῦ εἶχεν ἀναγνωρίσει τὴν μυστηριώδη σκιαγραφίαν τῆς ἐναερίου ὀπτασίας καθὼς καὶ τὸν νεαρὸν ἐπιβάτην τοῦ ἀτμοπλοίου τῆς Χριστιανίας.

Κατὰ τὴν πρώτην των ταύτην συνέντευξιν ὁ νέος δὲν ἐβράδυνε νὰ ἐκφράσῃ τὸν ἐνθουσιασμόν του διὰ τὰς θαυμαστὰς τοποθεσίας τῆς Νορβηγίας καὶ νὰ διηγηθῇ αὐτῇ τὰ τοῦ ταξειδίου καὶ μὴ παρατηρήσας τι ἰδιαίτερον, οὐδὲν εἶχε νὰ εἴπῃ. Ἡ στιγμὴ τῆς ἐπιβιβάσεως ὡσαύτως δὲν ἐπῆλθεν εἰς τὴν μνήμην του, καίτοι δὲ ἡ ξανθὴ νεᾶνις δὲν τοῦ ἐφαίνετο ὅλως διόλου ἄγνωστος, ἐν τούτοις δὲν ἐνεθυμεῖτο ποῦ ἄλλοτε τὴν εἶχεν ἴδει. Ἐγὼ ὅμως τὴν ἀνεγνώρισα ἀμέσως. Ἐλάλησε περὶ τῶν λιμνῶν, περὶ τῶν ποταμῶν, περὶ τῶν *φιόρδ*, περὶ τῶν ὀρέων ἔμαθε παρ' αὐτῆς ὅτι ἡ μήτηρ της εἶχεν ἀποθάνει νεωτάτη ἐκ καρδιακοῦ νοσήματος, ὅτι ὁ

Digitized by Google

ΔΕΝ ΕΡΧΕΤΑΙ Ο ΠΑΤΕΡΑΣ !...

Εἰκὼν Λ. Δὰ Ρίος

Digitized by Google

πατὴρ της προύτίμα τὸν ἐν Παρισίοις βίον ἀπὸ πάντα ἄλλον οἱονδήποτε καὶ ὅτι ἀναμφιβόλως εἰς τὸ ἑξῆς πολὺ σπανίως ἔμελλε νὰ μεταβαίνῃ εἰς τὴν πατρίδα της.

Ἐκ τῆς ἀξιοσημειώτου ταὐτότητος τῶν κλίσεων καὶ τῶν ἰδεῶν, ἐκ τῆς ζωηρᾶς ἀμοιβαίας συμπαθείας καὶ ὑπολήψεως, ἐπῆλθεν ἀμέσως ἡ μεταξύ των σχέσις. Ἀνατεθραμμένη οὖσα κατὰ τὸ ἀγγλικὸν τῆς ἀγωγῆς σύστημα, ἔχαιρεν ἀνεξαρτησίαν πνεύματος καὶ ἐλευθερίαν ἐνεργείας, οἵαν αἱ γυναῖκες ἐν Γαλλίᾳ γινώσκουσι μόνον μετὰ τὸν γάμον, δὲν ἀνεχαιτίζετο δὲ ὑπ' οὐδεμιᾶς τῶν κοινωνικῶν συνθηκῶν, αἵτινες παρ' ἡμῖν φαίνονται προωρισμέναι νὰ προστατεύσωσι τὴν ἀθωότητα καὶ τὴν ἀρετήν. Δύο φίλαι καὶ συνηλικιώτιδες αὐτῆς εἶχον μάλιστα μεταβῆ ἤδη εἰς Παρισίους μόναι ὅπως ἀποπερατώσωσι τὰς σπουδάς αὐτῶν καὶ ἔζων ὁμοῦ ἐν τῷ μέσῳ τῆς Βαβυλῶνος αὐτῆς, ἐν πάσῃ ἄλλως τε ἀσφαλείᾳ, χωρίς ποτε νὰ ὑποπτεύσωσι τοὺς κινδύνους ὧν βρίθει δῆθεν ἡ πόλις τῶν Παρισίων. Ἡ νεᾶνις ἐδέχθη τὰς ἐπισκέψεις τοῦ Γεωργίου Ἐλπίστου ὅπως ἠδύνατο νὰ δεχθῇ αὐτὰς ὁ πατήρ της, μετ' ὀλίγας δὲ ἑβδομάδας ἡ ὁμοιότης τοῦ χαρακτῆρος καὶ τῶν κλίσεων συνήνουν αὐτοὺς εἰς τὰς αὐτὰς σπουδάς, εἰς τὰς αὐτὰς ἐρεύνας, εἰς τὰς αὐτὰς σκέψεις. Σχεδὸν καθ' ἑκάστην μεταμεσημβρίαν παρασυρόμενος ὑπὸ κρυφίας ἕλξεως διηυθύνετο ἀπὸ τῆς Λατινικῆς συνοικίας πρὸς τὰς ὄχθας τοῦ Σηκουάνα, ἐξηκολούθει ἐκεῖθεν βαίνων μέχρι τοῦ Τροκαδέρου καὶ διήρχετο πολλὰς ὥρας μετὰ τῆς Ἰκλέας εἴτε ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ εἴτε ἐπὶ τοῦ ἀνδήρου τοῦ κήπου, εἴτε συμπεριπατῶν μετ' αὐτῆς εἰς τὸ δάσος.

Ἡ πρώτη ἐντύπωσις ἡ γεννηθεῖσα ἐκ τῆς οὐρανίας ὀπτασίας εἶχε μείνει ἐν τῇ ψυχῇ τῆς Ἰκλέας. Ἐθεώρει τὸν νεαρὸν σοφὸν ἂν οὐχὶ ὡς θεὸν ἢ ἥρωα, τοὐλάχιστον ὡς ἄνδρα ὑπέρτερον τῶν συγχρόνων του. Ἡ ἀνάγνωσις τῶν συγγραμμάτων του ἐκράτυνε τὴν πεποίθησιν ταύτην καὶ τὴν ἐπηύξησεν ἔτι μᾶλλον· ᾐσθάνθη κἄτι τι πλέον τοῦ θαυμασμοῦ πρὸς αὐτόν· ᾐσθάνθη ἀληθὲς σέβας. Καὶ ἀφοῦ ἐγνώρισεν αὐτὸν προσωπικῶς ὁ μέγας ἀνὴρ δὲν ἐταπεινώθη κατελθὼν ἐκ τοῦ στυλοβάτου του. Τὸν εὗρε τόσον ἔξοχον, τόσον ὑπέροχον εἰς τὰς σπουδάς του, εἰς τὰς ἐργασίας του, εἰς τὰς ἐρεύνας του, ἐνταυτῷ δὲ τόσον ἁπλοῦν καὶ εἰλικρινῆ, τόσον ἀγαθὸν καὶ ἐπιεικῆ πρὸς πάντας καὶ δραττομένη πάσης προφάσεως ὅπως ἀκούσει νὰ γίνηται λόγος περὶ αὐτοῦ, ἐδέησε ἐνίοτε ν' ἀκούσῃ ἐπικρίσεις ἀντιζήλων τόσον ἀδίκους πρὸς αὐτόν, ὥστε ἤρχισε νὰ τὸν ἀγαπᾷ μετ' αἰσθήματος σχεδὸν μητρικοῦ. Τὸ αἴσθημα αὐτὸ τῆς προστατευτικῆς στοργῆς εὑρίσκεται ἆρά γε ἐνωρίς, καὶ ἐν τῇ καρδίᾳ τῶν νεανίδων ; Ἴσως τὸ βέβαιον εἶνε ὅτι οὕτω πως τὸν ἠγάπησε κατ' ἀρχάς. Εἶπα, νομίζω, ἀνωτέρω ὅτι κατὰ βάθος ὁ χαρακτὴρ τοῦ φιλοσόφου αὐτοῦ ἦτο κάπως μελαγχολικός, ὑποκείμενος εἰς τὴν μελαγχολίαν ἐκείνην τῆς ψυχῆς, περὶ ἧς ὁμιλεῖ ὁ Πασκάλ, καὶ ἥτις εἶνε οἱονεὶ ἡ νοσταλγία τοῦ οὐρανοῦ. Ἀνεζήτει πράγματι διαρκῶς τὴν λύσιν τοῦ αἰωνίου προβλήματος, τὸ *εἶνε ἢ μὴ εἶνε*, τοῦ Ἀμλέτου. Ἐνίοτε ἐφαίνετο κατηφής, περίλυπος ἕως θανάτου. Ἀλλὰ κατὰ παράδοξον ἀντίθεσιν, ἀφοῦ οἱ ζοφεροὶ αὐτοὶ διαλογισμοὶ ἤθελον ἀναλωθῇ οὕτως εἰπεῖν ἐν τῇ ἐρεύνῃ, ἣν ὁ καταπεπονημένος ἐγκέφαλος δὲν εἶχε δύναμιν νὰ ἐξακολουθήσῃ ἐπὶ πλέον, ἐπήρχετο εἰς αὐτὸν εἶδός τι ἀναπαύσεως, γαλήνης· ἡ κυκλοφορία τοῦ ἐρυθροῦ του αἵματος ἐνεψύχου τὴν ὀργανικὴν ζώνην του· ὁ φιλόσοφος ἐξηφανίζετο ἀντικαθιστάμενος ὑπὸ παιδίου σχεδὸν ἀφελοῦς, εὐκόλως φαιδρυνομένου, διασκεδάζοντος μὲ ὅλα καὶ μὲ τὸ τίποτε, ἔχοντος σχεδὸν ὀρέξεις γυναικείας, ἀγαπῶντος τὰ ἄνθη, τὰ ἀρώματα, τὴν μουσικήν, τὴν ὀνειροπόλησιν καὶ δεικνύοντος ἐνίοτε καταπληκτικὴν ἀδιαφορίαν.

Γ'.

Εἶναι ἢ μὴ εἶναι.

Ἀκριβῶς ἡ φάσις αὕτη τοῦ πνευματικοῦ βίου του ὑπῆρξεν ἡ συνενώσασα στενῶς τὰ δύο ὄντα. Ἀπολαύουσα τῆς ζωῆς εὐδαιμόνως, εἰς τὸ ἄνθος τοῦ ἔαρος της, βλαστάνουσα ὑπὸ τὸ φῶς τῆς ζωῆς, ψαλτήριον ἀντηχοῦν πάσας τὰς ἁρμονίας τῆς φύσεως ἡ ὡραία κόρη τοῦ Βορρᾶ ὠνειροπόλει ἀκόμη ἐνίοτε τὰς Ἔλφας καὶ τὰς Μοίρας τῆς πατρίδος της, τοὺς ἀγγέλους καὶ τὰ μυστήρια τῆς χριστιανικῆς θρησκείας, τὰ βαυκαλήσαντα τὴν παιδικὴν ἡλικίαν της· ἀλλ' ἡ εὐσέβειά της, ἡ εὐπιστία τῶν πρώτων ἡμερῶν δὲν εἶχον ἐπισκοτίσῃ τὸ λογικόν της· ἐσκέπτετο ἐλευθέρως ἀνεζήτει μετ' εἰλικρινείας τὴν ἀλήθειαν καὶ λυπουμένη ἴσως διότι δὲν ἐπίστευε πλέον εἰς τὴν παράδοσιν τῶν ἱεροκηρύκων ᾐσθάνετο ἐν τούτοις ἑαυτὴν ἐμψυχουμένην ὑπὸ τῆς ἐπιτακτικῆς ἐπιθυμίας τοῦ διηνεκῶς ζῆν. Ὁ θάνατος ἐφαίνετο αὐτῇ σκληρὰ ἀδικία. Εἶδέ ποτε ἐπανέβλεπε νοερῶς τὴν μητέρα της ἐκτάδην ἐπὶ τῆς ἐπιθανατίου κλίνης, ὡραίαν ἐν τῇ ἀκμῇ τῆς ἡλικίας τῶν τριάκοντα ἐτῶν, κομιζομένην κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς πλήρους τῶν ῥόδων ἀνθήσεως εἰς κοιμητήριον χλαερὸν καὶ ἀρωματισμένον, πλῆρες ᾀσμάτων πτηνῶν, αἰφνιδίως διαγραφομένην ἐκ τῆς βίβλου τῶν ζώντων ἐνῷ ἡ φύσις πᾶσα ἐξηκολούθει ν' ᾄδῃ, νὰ θάλλῃ, νὰ λάμπῃ. Οὐδέποτε ἐπανέβλεπε τὸ ὠχρὸν πρόσωπον τῆς μητρός της χωρὶς νὰ αἰσθανθῇ αἰφνίδιον φρικίασιν διατρέχουσαν τὸ σῶμά της ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν. Ὄχι, ἡ μήτηρ της δὲν ἦτο νεκρά!

[Μετάφρασις Χ.]

Ἕπεται συνέχεια

Digitized by Google

ΑΙ ΑΠΟΚΡΕΩ ΑΝΑ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

ΤΟ ΠΡΩΤΟΠΑΛΛΗΚΑΡΟΝ ΚΑΙ Ο ΑΓΑΣ
Ἐν Ὀλύμποις τῆς Χίου.

Αἱ ἀπόκρεω ἐν Ὀλύμποις ἄρχονται εὐθὺς μετὰ τὴν ἑορτὴν τῶν Θεοφανείων, καθ' ἣν οἱ νέοι τοῦ χωρίου τούτου συνέρχονται ἐν σώματι καὶ ἐκλέγουσι τὸ πρωτοπαλλήκαρον αὐτῶν, τουτέστι τὸν ἀρχηγόν των ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ ὁποίου ἅπαντες ὀφείλουσι νὰ ὑπόκεινται. Οὐδεὶς δὲ τῶν τὴν κουμπανίαν ἀποτελούντων δικαιοῦται νὰ ἔχῃ γνώμην ἢ νὰ ζητήσῃ νὰ πράξῃ τι ἀφ' ἑαυτοῦ, ἐκτὸς ἂν τὸ πρωτοπαλλήκαρον ἐπιδοκιμάσῃ τὴν πρότασιν· καὶ τότε θεωρεῖται ὑπὸ πάντων ἡ πρότασις αὕτη ὡς διαταγὴ τοῦ ἀρχηγοῦ καὶ ἀπόφασις. Ὅθεν ἀπὸ τῶν Θεοφανείων καὶ ἐντεῦθεν συναθροίζουσι κατὰ πᾶσαν ἑορτήν (καὶ ἑορταὶ ἐν τοῖς χωρίοις εἶνε πάμπολλαι), τὰς παρθένους τοῦ χωρίου ἐν τῇ πλατείᾳ αὐτοῦ ἔνθα συνήθως χορεύουσι τοὺς ἐπιχωρίους χορούς, τὸν Συρτὸν καὶ τὸν Σμικτόν, ὃν καὶ Δετὸν ὀνομάζουσι. Κατὰ δὲ τὴν πρώτην ἡμέραν καθ' ἣν θέλει τεθῇ εἰς ἐνέργειαν ὁ πρῶτος χορός, δίδουσι τὰ πρωτεῖα διὰ κλήρου εἰς μίαν τῶν νεανίδων, ἥτις καθ' ὅλον μὲν τὸν χορὸν τῆς ἡμέρας ἐκείνης πρωτοστατεῖ ἁπασῶν τῶν ἄλλων, κατὰ δὲ τὸν δεύτερον τίθεται ἡ ἐσχάτη αὐτῶν ἡ δὲ καταλαμβάνουσα κατὰ τὸν δεύτερον χορὸν τὰ πρωτεῖα, ἐπίσης μετατίθεται μετέπειτα εἰς τὴν ὑστάτην τάξιν καὶ οὕτω πως κρατεῖ ἐφ' ὅλων τῶν χορευουσῶν ἡ αὐτὴ τάξις ἄνευ οὐδεμιᾶς ἐξαιρέσεως.

Τὸ ἔθος τοῦτο, προλαμβάνει δυσαρέστους συνεπείας, καὶ οὕτω δὲν γεννῶνται ἀντιζηλίαι, δυσαρέσκειαι καὶ πάθη οὔτε μεταξὺ τῶν νεανίδων καὶ νέων οὔτε μεταξὺ τῶν συγγενῶν καὶ φίλων τῶν χορευτριῶν.

Πᾶσα δὲ χορεύτρια ὀφείλει κατὰ τὴν ἡμέραν καθ' ἣν εἶνε ἡ σειρὰ αὐτῆς διὰ νὰ καταλάβῃ τὰ πρωτεῖα τοῦ χοροῦ, νὰ προσφέρῃ εἰς τὸ πρωτοπαλλήκαρον δι' ὅλα τὰ παλληκάρια, ἄρτον ἐν σχήματι κολλικίου, πεποικιλμένον διὰ διαφόρων τύπων ἐκ τῆς αὐτῆς ζύμης· ἔχουσι δὲ οἱ τύποι τὸ σχῆμα τοῦ ἡλίου, τῆς σελήνης, ἀστέρων, ἀνθέων, ζώων κλπ. Τὸ κολλίκιον πρέπει νὰ ἔχῃ βάρος τοὐλάχιστον ἐννέα ὀκάδων· πλὴν δὲ τούτου προσφέρει καὶ φιάλην ἢ λαγήνιον οἴνου καὶ διάφορα ἄλλα, τὰ ὁποῖα τρώγουσι καὶ πίνουσιν ἡ κουμπανία, ἡ ἀποτελοῦσα τὸ σῶμα τῶν συνδιασκεδαστῶν. Αἱ νέαι ἁμιλλῶνται τίς τούτων νὰ κατασκευάσῃ τὸ κολλίκιον αὐτῆς ἐκ καλλιτέρας ποιότητος ἀλεύρου, καὶ εὐμορφότερα νὰ τεχνουργήσῃ τὰ ἐπὶ τούτου ποικίλματα.

Ὡς ὄργανα δὲ ἔχουσι κατὰ μὲν τὰς ἀπόκρεως τὸν ἀσκόν (τσαμπουνα), τὸν πλαγίαυλον, (παγιαυλι) καὶ τὸ τύμπανον, (τουμπί). Κατὰ δὲ τοὺς γάμους, τὸ βιολίον, τὴν κιθάραν (λαγοῦτο), τὸ γλαρέτο καὶ ἐνίοτε καὶ τὸ σαντούρι.

Τοὺς χοροὺς ἐξακολουθοῦσι μέχρι τῆς Κυριακῆς τῆς Κρεωφάγου, τὴν δὲ Δευτέραν, καθ' ἣν ἄρχεται ἡ ἑβδομὰς τῆς Τυροφάγου, παριστάνουσι τὸν Ἀγὰν (ὑποδιοικητήν), πρὸς ἀνάμνησιν τοῦ ὅτι ἐν τῷ χωρίῳ αὐτῶν κατῴκει πρὸ τοῦ 1822 ἀγάς τις ὅστις ἦτο ἐπόπτης τῶν κυβερνητικῶν δικαιωμάτων ἐπὶ τῆς μαστίχης, ἣν ἕκαστος τῶν κατοίκων ὤφειλε νὰ παραδίδῃ ὡς φόρον πρὸς τὴν Κυβέρνησιν. Σὺν τούτῳ εἶχε καὶ δικαίωμα παρεμβάσεως εἰς τὰς σχέσεις τοῦ λαοῦ πρὸς τὴν Κυβέρνησιν, καὶ συνάμα ἐδίκαζε καὶ μικρὰς τινὰς ὑποθέσεις ὅσας ὁ Μουσελίμης, τουτέστι ὁ Γενικὸς τῆς νήσου Διοικητής, τοῦ ἐπέτρεπεν.

Ἔχει δὲ οὕτως ὁ τρόπος τῆς ἀναφερομένης παραστάσεως: Διορίζουσιν οἱ νέοι ἕνα ἐξ αὐτῶν, ἀνήκοντα εἰς προεξέχοντα οἶκον, οὗτος δὲ καταλαμβάνει τὴν θέσιν τοῦ Ἀγᾶ. Ἐνδύουσι δ' αὐτὸν οὕτως, διὰ νὰ ὁμοιάζῃ ἂν ὄχι καθ' ὁλοκληρίαν, ἀλλὰ τοὐλάχιστον σχετικῶς πρὸς τὸν τότε τύπον τῶν τε ἐνδυμάτων, τῆς παραστάσεως, καὶ τῆς θέσεως ἐκείνου. Ἐπίσης ἐκλέγουσι καὶ δύο ἄλλους, ὧν ὁ μὲν εἶνε ὁ Βεζίρης τοῦ Ἀγᾶ,(¹) ὁ δὲ γραμματεὺς αὐτοῦ, ἐπίσης καὶ ἄλλους δύο οἱ ὁποῖοι ἐκτελοῦσι χρέη ἀστυνομικῶν κλητήρων (ζαπτιέδων).

Πρὸς τὸν Ἀγὰν τοῦτον μεταβαίνουσιν ἐν σώματι οἱ νέοι εἰς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ, ὁμοῦ μετὰ τοῦ Βεζίρου, τοῦ γραμματέως καὶ τῶν κλητήρων, ἁπάντων φορούντων ποικίλας στολάς. Παραλαμβάνουσι δ' αὐτὸν καὶ ἐπανέρχονται εἰς τὴν πλατεῖαν τοῦ χωρίου, ἣν Λειβάδι ὀνομάζουσι, προπορευομένων τῶν κλητήρων, τῶν ὀργάνων, τραπέζης πλήρους ἐγχωρίων γλυκισμάτων, ὀπωρῶν, τρωγαλίων, ρακίου, οἴνου, κλπ. καὶ ἐν πομπῇ καὶ παρατάξει φθάνουσιν εἰς τὴν πλατεῖαν ἔνθα ἔχουσιν ἀνάκλιντρον ἐφ' οὗ οὗτος καθηται μετὰ τοῦ Βεζίρου καὶ τοῦ Γραμματέως αὐτοῦ. Ἀφοῦ δ' ἐξετάσῃ τὰς ἀφορώσας εἰς τὴν κοινότητα τοῦ χωρίου ὑποθέσεις, ἐξετάζει καὶ τὰς ἰδιωτικὰς τῶν κατοίκων, προσκαλῶν καὶ τοὺς ἀποδεδειγμένως διαπράξαντας ἀδικίας νὰ ἐμφανισθῶσιν ἐνώπιόν του. Μόνος ὁ Βεζίρης αὐτοῦ δικαιοῦται νὰ φέρῃ γνώμην ἐπὶ πάσης δικαζομένης ὑποθέσεως, ὁ δὲ γραμματεὺς σημειοῖ μόνον τὰς καταδικαστικὰς ἀποφάσεις καὶ τὸ ἐπιβληθὲν ἑνὶ ἑκάστῳ πρόστιμον, τοῦ ὁποίου ὁ μὲν κατώτερος ὅρος εἶνε μέχρι ἑνὸς γροσίου, ὁ δὲ ἀνώτερος ἑνὸς τετάρτου τοῦ ἀργυροῦ Μετζιτιέ.

Αἱ κατηγορίαι εἰσὶ ποικίλαι· α) αἱ τῶν κλεπτόντων ἐκ τῶν ξένων δένδρων ξύλα. β) αἱ τῶν κλεπτόντων ἐκ τῶν ξένων χωραφίων χόρτον, κλπ. κλπ. ἀλλὰ αἱ κατέχουσαι τὰ πρωτεῖα εἰσὶν αἱ τῆς σχέσεως τῶν ἀνδρῶν πρὸς τὰς γυναῖκας. Ἐν τῇ τελευταίᾳ περιπτώσει ἡ κατηγοροῦσα γυνὴ προσέρχεται ἐνώπιον τοῦ Ἀγᾶ καὶ διατυπώνει τὴν καταγγελίαν· προσκαλεῖ δ' ὁ Ἀγὰς ἕνα ἕκαστον τῶν καταγγελθέντων καὶ μετ' ἀνάκρισιν ἀπολύει ἢ καταδικάζει αὐτὸν εἰς πρόστιμον.

Τὴν τράπεζαν, ἥτις προηγεῖται τῆς πομπῆς στολίζει ἡ οἰκογένεια τοῦ ἐκλεχθέντος Ἀγᾶ, εὐγνωμονοῦσα εἰς τὰ παλληκάρια διὰ τὴν ἀπονεμηθεῖσαν αὐτῇ τιμήν· δὲν πρέπει ὅμως νὰ ὑπερβαίνῃ ἡ ἀξία

(¹) Ἐν τῷ χωρίῳ Λιθίον, ἀντὶ Βεζίρην, τὸν ὀνομάζουσι Μῶρον.

Digitized by Google

τῶν στολισμάτων τὰ τρία μετζίτια. Ἀλλὰ καὶ οἱ λοιποὶ τῶν νέων καταβάλλουσιν ἀνὰ ἥμισυ μετζίτιον ἕκαστος εὐθὺς μετὰ τὴν ἐκλογὴν τοῦ πρωτοπαλληκάρου διὰ τὰς δαπάνας, ἃς οὗτος ἤθελε κρίνῃ ἀναγκαίας πρὸς πανηγυρισμὸν τῶν ἀπόκρεων. Τὰ χρήματα δὲ ταῦτα καθὼς καὶ τὰ ἐκ προστίμων εἰσπραχθέντα, ἐξοδεύει τὸ πρωτοπαλλήκαρον πρὸς ἀγορὰν φαγητῶν, ὅπως συνευωχῆται ἡ κ ο υ μ π α ν ί α μετὰ τῶν καταδικασθέντων εἰς πρόστιμον ἀνώτερον τῶν τριῶν γροσίων κατά τε τὴν ἑβδομάδα τῆς Τυροφάγου καὶ κατὰ τὴν Καθαρὰν Δευτέραν, ὅτε λήγουσιν αἱ ἑορταί.

Ἐν Χίῳ Κ. Ν. Κανελακης.

ΟΡΧΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΤΙΧΟΥΡΓΙΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ

Ἐν Σίφνῳ.

Αἱ ἑορταὶ τῶν ἀπόκρεων ἔχουσιν ἀληθῶς ἰδιάζουσαν χροιάν, ἰδιάζοντα τύπον ἐν ἑκάστῳ διαμερίσματι τῆς Ἑλλάδος, ἀναλόγως τοῦ χαρακτῆρος τῶν κατοίκων, ἀναλόγως τῶν διαφόρων παραδόσεων, διὸ δικαίως πάνυ προὐκαλέσατε περισυλλογὴν παντὸς εἰς ταύτας ἀναφερομένου ἁπανταχόθεν τῆς Ἑλλάδος. Πανταχοῦ βεβαίως μεγάλη φαιδρότης ἐπιχεῖται κατὰ τὰς ἡμέρας ταύτας, πανταχοῦ ὁ ἄνθρωπος ἀφίεται ὅλως εἰς τὴν τέρψιν, εἰς τὴν εὐθυμίαν· ἰδίως ὅμως τύπον ἰδιαίτερον φέρουσιν αἱ ἡμέραι αὗται ἐν ταῖς πλείσταις τῶν νήσων τοῦ Αἰγαίου καὶ μάλιστα ἐν Σίφνῳ.

Ἐκεῖ τὰ πάντα περιστρέφονται περὶ τοὺς ἐγχωρίους χορούς. Ὅταν εἴς τινα τῶν κωμῶν δὲν ἔχει συμβῇ θάνατος ἢ ἄλλο δυστύχημα, ἐφ᾽ ᾧ ὡσεὶ συμπενθοῦντες πάντες οἱ κάτοικοι τῆς κώμης, δὲν ἐπιτρέπουσιν οὐδὲ φῶς νὰ φανῇ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτῶν, πολὺ δ᾽ ὀλιγώτερον νὰ εὐθυμήσωσιν, ὅταν λοιπὸν δὲν ὑπάρχῃ τι τοιοῦτον κώλυμα, χαρὰ καὶ ἀγαλλίασις ἐπικρατεῖ ἀνὰ τὴν κώμην πᾶσαν, ἧς δηλωτικὰ μακρόθεν τὰ φῶτα τὰ ἀναλάμποντα ἐξ ἑκάστης οἰκίας, οἱ ἦχοι τῶν ἐγχωρίων ὀργάνων, τοῦ β ι ο λ ί ο υ καὶ τοῦ λ α ο ύ τ ο υ, αἱ ἐδῶ κ᾽ ἐκεῖ ἀνακινούμεναι ἐν μέσῳ τῶν περικυκλούντων σκιαὶ τῶν ὀρχουμένων.

Ἐν ταῖς πλείσταις τῶν οἰκιῶν τῆς κώμης, τῶν λευκοτάτων ὑπὸ τῆς συχνῆς δι᾽ ἀσβέστου ἐπιχρίσεως, σχηματίζεται κύκλος μικρὸς ἐκ τῶν τῆς συνοικίας γυναικῶν τὸ πρῶτον, αὐξανόμενος εἶτα διὰ τῆς προσθήκης εἴτε κ α λ ε σ μ έ ν ω ν εἴτε μετημφιεσμένων, οἵτινες γενικῶς καλοῦνται κατὰ παράδοξον τρόπον κ α μ ή λ α ι ς (ἀσχέτως πρὸς τὴν ἐνταῦθα καμήλαν) ἀπὸ τοὺς ἐγχωρίους καὶ κ α μ η λ ω σ ι ὰ ἡ ἐνδυμασία αὐτῶν. Καὶ ἐντὸς μικροῦ πληροῦται ἡ αἴθουσα, ἥτις πρώτη κεῖται εὐθὺς μετὰ τὴν μικρὰν αὐλήν, τὴν ἀπαραίτητον εἰς πᾶσαν οἰκίαν, ἥτις αὐλὴ περικλείεται διὰ χαμηλοῦ ἕρκους, π ε ζ ο ύ λ α ς, ἔσωθεν τοῦ ὁποίου εἶνε κατεσκευασμένον, τόσον ἐν ταῖς οἰκίαις ὅσον καὶ περὶ τὰς αὐλὰς τῶν ναῶν, κτιστὸν κάθισμα περιθέον τὴν αὐλὴν πᾶσαν.

Καὶ ἄρχεται ὁ σ υ ρ τ ό ς, ὁ νησιωτικὸς χαριέστατος συρτός, ὁ λίαν ἰδιόρρυθμος, μεθ᾽ ὃν ὀρχοῦνται καὶ ἄλλα ὀρχήσεων εἴδη, μάλιστα δὲ τὸν κ α ρ σ ι λ α μ ᾶ ν, ἐν ᾧ ἐπιδείκνυται πᾶσα ἡ τῶν ὀρχουμένων ἐπιτηδειότης, τὸν καὶ ἀ π α ν ω τ ὸ ν καλούμενον.

Καὶ μέχρι τούτου μὲν οὐδὲν τὸ ἴδιον. Μετὰ τῆς ἀρχῆς ὅμως τοῦ νησιωτικοῦ συρτοῦ, ἄρχεται συμβαῖνόν τι, ὅπερ δὲν γνωρίζω ἂν γίνηται καὶ ἀλλαχοῦ. Ἄδουσι ὑποκρούοντος τοῦ λαούτου κατ᾽ ἀρχὰς μὲν ἐγχώριόν τι ᾆσμα, μέχρις οὗ ῥυθμισθῇ πως ἡ ὄρχησις· ᾄδουσι π. χ. τὸν Ἀ γ γ ε λ έ (1), ᾆσμα οὗ ἡ ὀνομασία προῆλθεν ἀπὸ τῆς ἐπῳδοῦ:

Καλ᾽ Ἀγγελὲ ποῦ ἦσουνε,
ποῦ δαίμονα καθούσουνε;

καὶ ὅπερ ἄρχεται διὰ τοῦ διστίχου:

Ὅλοι θωροῦν τὴ θάλασσα ἂν ἔρχουνται καράβια
κ᾽ ἐγὼ θωρῶ τῆς ἐγκαιριαὶς ἂν ἔρχουνται μουλάρια.

καὶ ἀπὸ τοῦ σοβαροῦ μεταβαῖνον πολλάκις εἰς τὸ ἱλαρόν, τὸ χαρίεν, διὸ καὶ ἐπιπροστίθενται εἶτα ὡς ἐπῳδοὶ εἰς ἕκαστον δίστιχον τά:

Ἀγγελέτος κ᾽ ἡ Πασοῦνα
Φάανε τὴν καλασοῦνα. (2)

ἢ

Ἔλα τὸ Σάββατο βραδὺ
νὰ φᾷς καὶ σὺ κρομμυδαρή. (3)

Ἀφ᾽ οὗ δὲ τοιουτοτρόπως ἀ ν ά ψ ῃ ὁ χορός, ἐρχόμεθα εἰς τὸ κυριώτατον μέρος αὐτοῦ τῆς ῥ ί μ α ι ς, αἵτινες εἶνε δίστιχα ἐκ τοῦ προχείρου μετὰ μεγάλης ἐπιτηδειότητος συντιθέμενα καὶ ᾀδόμενα κατ᾽ ἐπανάληψιν ὑπὸ τοῦ χοροῦ τῶν ὀρχουμένων πάντων. Τὰ δίστιχα ταῦτα ἀποτείνονται πρὸς ἕνα ἢ ἄλλον ἐκ τῶν ὀρχουμένων, ὅστις ὑποχρεοῦται οὕτω ν᾽ ἀπαντήσῃ ὁμοίως ἐμμέτρως εἰς τὴν πρόκλησιν ἢ αὐτὸς ἤ, ἂν δὲν δύναται, δι᾽ ἄλλου ἢ ἄλλης καταλλήλου. Εἰς τοὺς χοροὺς τούτους προσέρχονται καὶ μετημφιεσμένοι, φέροντες τὸ πλεῖστον ἀντὶ προσωπείων λεπτότατα διαφανῆ ὑφάσματα εἰς τὸ πρόσωπον. Πάντες τότε οἱ ὀρχούμενοι προσπαθοῦσι ν᾽ ἀναγνωρίσωσι τοὺς μετημφιεσμένους καὶ κατὰ τὴν ὑπόνοιαν, ἣν ἕκαστος σχηματίζει, ἀποτείνει καὶ τὸ ἀνάλογον δίστιχον, μεστὸν σκώμματος πολλάκις· ἐντεῦθεν δὲ χαριέστατοι συνάπτονται διάλογοι μεταξὺ τοῦ ὁμίλου τῶν μετημφιεσμένων, ἠναγκασμένων ν᾽ ἀπαντήσωσιν εἰς τὰ πρὸς αὐτοὺς λεγόμενα καὶ τῶν χορευτῶν, οἵτινες ἀπατώμενοι πολλάκις ὡς πρὸς τὴν διάγνωσιν τῶν προσώπων, γίνονται παραίτιοι χαριεστάτων, φαιδροτάτων σκηνῶν.

Τ᾽ ἀπαγγελλόμενα δίστιχα, ὅταν βαίνῃ ἤρεμος ὁ χορός, ἄνευ ἀνταπαντήσεων, δύνανται ν᾽ ἀποτελέσωσι πλῆρες ᾆσμα, περιστρεφόμενον περὶ ὡρισμένην τινὰ ὑπόθεσιν, παρέρχονται ὅμως καὶ χάνονται εὐθὺς ὡς ἡ φαιδρότης τῶν τῆς Ἀπόκρεω ἡμερῶν παρέλθῃ, ὡς πᾶσα ἐκείνη ἡ εὐθυμία παρέρχεται, ὡς εἰς οὐδὲν λογίζονται πάντα τὰ κατ᾽ αὐτὰς γινόμενα, μόνον δὲ χάριν ἁπλῆς τέρψεως τελεσθέντα· καὶ αὐτὴν δὲ τὴν ἀγάπην ἐὰν τύχῃ νὰ συνδέσῃ δύο πρόσωπα τὰς ἡμέρας ἐκείνας ἄστατον θεωροῦσι λέγοντες:

«Ἀγάπη τῆς Ἀποκρηᾶς
Στάχτη τῆς πανωστριᾶς.»

Σημειωτέον ὅτι ἐν τῇ νήσῳ ἐκείνῃ ὑπάρχουσι γέροντες ἰδίως καὶ γραῖαί τινες, ἀγράμματοι ἄλλως.

(1) Ἀγγελὲς ἀπὸ τοῦ *Ἀγγελέτος* κατ᾽ ἀποκοπὴν ὅπερ ὑποκοριστικὸν τοῦ κυρίου ὀνόματος *Ἄγγελος*.

(2) Ἡ ἀλλαχοῦ σπανακόπηττα.

(3) Εἶδός τι πήττας κατασκευαζομένης τὰς ἀπόκρεως τὸ Σάββατον δὲ βράδυ, διότι τότε ἤναπτον οἱ κλίβανοι πρὸς παρασκευὴν τοῦ ἄρτου τῆς ἑβδομάδος.

Digitized by Google

μετὰ μεγάλης εὐχερείας στιχουργοῦντες, ἐπιτηδειότατα καὶ λεπτότατα, ἔστιν ὅτε δὲ καὶ δηκτικώτατα σκώπτοντες, οὓς δὲν διστάζει πᾶς ὅμιλος νὰ ἔχῃ μεθ' ἑαυτοῦ ἵνα δύνηται προσφυῶς εἴτε ν' ἀποτείνηται διὰ στίχων, εἴτε ν' ἀπαντᾷ εἰς τὰ λεγόμενα.

Εἰς τοὺς χοροὺς τούτους λαμβάνουσι μέρος πάντες οἱ νέοι καὶ αἱ νέαι τῆς κώμης, ἢ καὶ ἐξ ἄλλων κωμῶν ἐρχόμεναι. Ἀλλὰ τὸ πρῶτον ἤδη εἰσάγονται αἱ μικρότεραι κόραι, αἵτινες δὲν εἶχον εἰσέλθῃ ἄλλοτε εἰς τοιαύτας διασκεδάσεις ἕνεκα τῆς ἡλικίας, σηκώνονται νηαίς, ὡς λέγεται ἐκεῖ, ἤτοι οἱονεὶ ἐπισήμως ἀναγνωρίζονται μεταβαίνουσαι εἰς τὴν ἐφηβικὴν ἡλικίαν· παρατηρεῖται δὲ τίς θὰ εἶνε ὁ σηκώσας τινὰ νηάν, ὅστις καὶ ἐπὶ τὸ ἐπιδεικτικώτερον ἀντὶ νὰ προσκολλήσῃ ἐπὶ τοῦ μετώπου τοῦ βιολιστοῦ ἀργυροῦν κέρμα (ὅτε ὑπῆρχον τ' ἀργυρᾶ) λουμπαίρνει πολλὰ τοιαῦτα εἰς δήλωσιν τοῦ ἐνθουσιασμοῦ αὐτοῦ ὑπὲρ ἐκείνης, ἣν τὸ πρῶτον ὁδηγεῖ εἰς τὸν χορόν, ὅ ἐστὶ ῥίπτει αὐτὰ πρὸς τ' ἄνω, ἅτινα διασκορπιζόμενα γίνονται πρόξενα σκανδάλου εἰς τὸν βιολιστὴν καὶ τοὺς παρεισέρποντας πρὸς συλλογὴν παῖδας. Τὸ λουμπάρισμα ὅμως τοῦτο, γίνεται καὶ ὁσάκις ἄλλος τις θέλει νὰ τιμήσῃ περισσότερον τὴν μετ' αὐτοῦ χορεύουσαν. Εἶνε ὅμως τοῦτο καὶ εἶδος ἐπιδείξεως χρηματικῆς διὰ τὸν πράττοντα, πλὴν τοῦ τιμητικοῦ, ὅπερ ἐνέχει διὰ τὴν μεθ' ἧς χορεύει.

Τὰ ὀλίγα ταῦτα ἐνθυμούμενος ἐκ τῶν ἐν τῇ πατρίδι μου συμβαινόντων τὰς Ἀπόκρεως, πέμπω ὑμῖν, ἵνα, ἐὰν φανῶσι χρήσιμα, μεταχειρισθῆτε ὅπου καὶ ὅπως θελήσητε.

Ἐ Πειραιεῖ — ΙΑΚ. Χ. ΔΡΑΓΑΤΣΗΣ.

ΤΟ ΤΕΛΕΥΤΑΙΟΝ ΑΣΜΑ ΤΩΝ ΑΠΟΚΡΕΩΝ

Ἐν Φθιώτιδι.

Κατά τινα τῶν Τυροφάγων ἢ τὴν τοῦ ἔτους 1858 ἢ τὴν τοῦ 1859 τὴν ἑσπέραν εἱστιώμεν τῶν συγγενῶν τινας καὶ φίλων ἐν τῇ οἰκίᾳ ἡμῶν ἐν Λαμίᾳ καὶ ἐχορεύομεν μὲ τὰ τραγούδια, ὁπότε κατά τινα λῆξιν τοῦ τραγουδιοῦ καὶ τοῦ χοροῦ παρακελευομένων ἀλλήλους: « Ἐθυμήθητε, παιδιά, 'πῆτε κανένα τραγοῦδι νὰ χορεύσωμεν! » ἡ γραῖα μήτηρ ὑπολαβοῦσα «Πολὺν καιρό, εἶπε, πολλὰ χρόνια ἔχω ν' ἀκούσω τὸ τραγοῦδι τῆς Καθαρῆ-Δευτέρας.» — «Τὸ 'ξέρεις, μάννα; πές το νὰ χορέψωμε!» — καὶ ἤρξατο ἡ μάννα ᾄδουσα ἐμμελῶς πάνυ καὶ ἐγχρόνως τὸ παρακατιὸν δημῶδες ᾆσμα κατὰ στροφὰς καὶ ἐπῳδούς, ἃς καὶ ἡμεῖς ἐπανελαμβάνομεν ἐξ ὑπαμοιβῆς ἐν εὐδιαθεσίᾳ χορεύοντες. Μετὰ τὴν λῆξιν τοῦ ᾄσματος καὶ τοῦ χοροῦ εὐχαριστηθέντες ἐκ τῶν στίχων καὶ τοῦ μέλους τοῦ ᾄσματος ἠρωτῶμεν τὴν μητέρα περὶ αὐτοῦ καὶ ἐμάθομεν ὅτι «τὸ τραγοῦδι τοῦτο τὸ τραγουδοῦσαν μιὰ φορὰ οἱ Βλάχοι (ποιμένες) τῆς Ὑπάτης καὶ 'ς τὰ βουνήσια τὰ χωριά αὐτῆς 'ς τὸν καιρό της· μὰ τόρα τὰ τραγούδια αὐτὰ τὰ καλὰ καὶ τὰ νόστιμα τ' ἀφῆκαν πλιὰ καὶ χάνονται.»

Ἰδοὺ τὸ ᾆσμα τοῦτο, ὅπερ ᾀδόμενον ὑπὸ χοροῦ γυναικῶν κατὰ τὴν ἑσπέραν τῆς Κυριακῆς τῆς Τυροφάγου, ἦτο ἴσως καὶ τὸ τελευταῖον ᾆσμα τῶν Ἀπόκρεων:

Τ' ἀϊκούτει (1) τί παράγγειλει ν ἡ Καθαρὴ-Δευτέρα!
—τ' αϊκούτει μαρ' οὔλαις, (2)
γιὰ λάχανα γιὰ γρούβαις!—
Πέθαν' ού Κρέος(3) πέθανει, ψυχομαχάει κι' ού Τύρος(4)
—τ' αϊκούτει μαρ' οὔλαις,
γιὰ λάχανα γιὰ γρούβαις! —
Σηκόνει οὐ Πράσος τὴ νουρὰ κι' ού Κρέμυδος τὰ γένεια (5)
—τ' αϊκούτει μαρ' οὔλαις
γιὰ λάχανα γιὰ γρούβαις! —
Μπαλώστει τὰ σακκούλια σας, τροχίστει τῆς λεπίδες.
—τ' αϊκούτει μαρ' οὔλαις
γιὰ λάχανα γιὰ γρούβαις! —
Κὴ 'ς τουν τρανὸ τουν πλάτανο, (6) νὰ μάσουμει στεκούλια
—τ' αϊκούτει μαρ' οὔλαις
γιὰ λάχανα γιὰ γρούβαις!. —

Ἐν Κωνσταντινουπόλει — XXX

ΑΙ ΕΥΩΧΙΑΙ ΤΩΝ ΑΠΟΚΡΕΩΝ

Ἐν Κατοχῇ τῆς Αἰτωλίας.

Ὡς καὶ εἰς τὰ λοιπὰ μέρη τῆς Ἑλλάδος οὕτω καὶ ἐν Κατοχῇ κυρίως ἑορτάζονται πομπωδέστερον καὶ μετὰ μεγαλειτέρας καὶ πανδήμου χαρᾶς αἱ μεγάλαι καλούμεναι ἀπόκρεω. Καὶ ἡ μὲν προτελευταία ἑβδομάς, ὡς εἴθισται, ἐπιτρέπει τὴν κατάλυσιν τῶν φαγωσίμων ἀδιακρίτως, κατὰ δὲ τὴν τελευταίαν, τὴν καὶ τυροφάγον, καταλύονται μόνον τὰ ἐκ γαλακτοειδῶν οὐσιῶν κατασκευαζόμενα φαγητά, οἷον τυρός, γάλα, βούτυρος, ᾠὰ κλπ. ἐκτὸς ἐλαχίστων ἐξαιρέσεων. Κατὰ τὰς δύο λοιπὸν Κυριακὰς τῶν δύο τούτων τελευταίων ἑβδομάδων πᾶσα μὲν οἰκοδέσποινα περισπᾷ τὴν προσοχήν της εἰς τὴν κατασκευὴν φαγητῶν ἀφθόνων καὶ πλουσίων, ἐκ τῶν ὁποίων ἀποστέλλει εἰς τὰς ἀπόρους γειτονικὰς οἰκίας καὶ ἀλλαχόσε:

Μετὰ ταῦτα δὲ ὀψίας γενομένης συναθροίζονται, μετὰ προηγουμένην συνεννόησιν, εἴς τινα τῶν οἰκιῶν των δύο τρεῖς τέσσαρες οἰκογένειαι, συγγενεῖς ἤ, ἂν δὲν συνδέωνται διὰ συγγενείας, γειτονικαὶ οἰκογένειαι, ὅπως συνευθυμήσωσι, προσκαλοῦντες ἐκ τῶν προτέρων καὶ τοὺς παρεπιδημοῦντας ἢ ἐργατικοὺς ξένους, τυγχάνοντας γνωστοὺς εἴς τινα τῶν συνευθυμουσῶν οἰκογενειῶν. Σημειωτέον δὲ ὅτι ἑκάστη οἰκογένεια κομίζει μεθ' ἑαυτῆς καὶ τὰ ἰδιαίτερα τοῦ οἴκου φαγητά, τὰ ὁποῖα ὅλα ὁμοῦ συμπαρατίθενται εἰς τὴν κοινὴν τράπεζαν, ὡς ἐν ἐράνῳ.

---

(1) Κατὰ ἐπιχωριάζοντα φθογγολογικὸν νόμον ἐν ἁπάσῃ σχεδὸν τῇ Στερεᾷ Ἑλλάδι οἱ ἄτονοι φθόγγοι Ε καὶ Ο χαλαροῦνται εἰς τοὺς φθόγγους ΕΙ καὶ ΟΥ τηρουμένης ὅμως τῆς στεγνότητος τοῦ Λ καὶ Ν.-Ἀϊκούω ἀντὶ ἀκούω.

(2) Μαρ' οὔλαις = μαρὲ σεῖς οὔλαις.

(3) Προσωποποίησις τοῦ κρέατος καὶ τοῦ τυροῦ εὐφυής, ὡς καὶ κατωτέρω τοῦ πράσου καὶ τοῦ κρομυδίου.

(4) Κατάργησις τῆς βασιλείας τοῦ κρέατος, τοῦ τυροῦ καὶ τῶν ἐν γένει ἀρτυσίμων

(5) Ἀνάστασις τῆς ἰσχύος τοῦ πράσου, τοῦ κρομύου καὶ πάντων τῶν λαχανικῶν, ὡς νηστευσίμων.

(6) Τοποθεσία, εἰς ἣν μετέβαινον εὑρίσκουσαι τὰ ἐν λόγῳ πλατύφυλλα καὶ τρυφερὰ στεκούλια ἄλλως καὶ πουράντζας ἰταλιστὶ λεγόμενα ... *'ς τὸν τρανὸν τὸν πλάτανον* διευθυνόμεθα ἀπὸ πρωίας, ἐννοεῖ.

Digitized by Google

Καθ' ὅσον δὲ προβαίνει βαθμηδὸν ἡ κατανάλωσις τοῦ ἀφρώδους οἴνου τῆς Οἰνιάδος, ἐπὶ τοσοῦτον καὶ ἡ εὐθυμία ζωηροτέρα καθίσταται καὶ τὰ ὦτά σου γίνονται ἔναυλα τῆς ὡραίας καὶ γλυκυτάτης μελῳδίας τῶν ἡμετέρων δημωδῶν ᾀσμάτων.

Μετὰ χρονικόν τι διάστημα ἀναπαύσεως, καθ' ὃ λαμβάνουσι χώραν περιπετειώδεις διηγήσεις, δίδεται ὁμοθυμαδὸν παρὰ τῶν ἄλλων ἡ σειρὰ ἐνάρξεως οἵου δήποτε ᾄσματος εἰς τὸν συνευθυμοῦντα μετ' αὐτῶν ξένον. Οὗτος δὲ ἀντὶ παντὸς ἄλλου ἐναρκτηρίου, προτιμᾷ ἓν τῶν περιφήμων ἐκείνων δημωδῶν τραγουδίων τῆς ξενιτειᾶς, τὸ ὁποῖον, ἀπαγγελλόμενον διὰ τοῦ φυσικοῦ ἑλληνικοῦ καὶ τοῦ προσιδιάζοντος κλαυθμηροῦ τόνου τῆς φωνῆς καὶ μάλιστα ὑπὸ προσώπου ἔχοντος τὸ χάρισμα τῆς καλλιφωνίας, εἶνε ἀδύνατον νὰ μὴ κινήσῃ τὴν ψυχὴν τῶν ἀκροατῶν εἰς δάκρυα, καὶ μάλιστα εἰς τὸ μέρος ἐκεῖνο τοῦ ᾄσματος, καθὸ ὑποτίθεται, ὅτι ξένος προτείνει εἰς τὰς γυναῖκας νὰ πλύνωσι τὰ ῥοῦχά του καὶ πανταχόθεν ἀκούει τὴν ἀπόρριψιν τῆς προτάσεώς του καὶ ἀποπομπήν του:

σύρε ξένε μου 'ςτὸ καλὸ καὶ 'ς τὴν καλή σου ὥρα...

Τέλος δι' ἄλλων ᾀσμάτων ἐπαναφέρεται ἡ φαιδρότης τῆς ὁμηγύρεως.

Ὅλος δ' ὁ τόπος ἀντηχεῖ ἐκ τῶν ᾀσμάτων τῶν ἄλλων οἰκογενειακῶς συνευθυμούντων ὁμίλων καὶ ἐκ τῶν πυροβολισμῶν. Ἐὰν καλεῖσθε λ. χ. Σωτήρης, θὰ ἀκούσῃς αἴφνης μίαν γειτονικὴν φωνὴν κράζουσαν μεγαλοφώνως: ὠρὲ Σωτήρηηη, καλῶς νὰ σ' εὕρω! μπὰμ καὶ ἕνα πυροβολισμὸν σύναμα τῇ φωνῇ. Σὺ δὲ κατόπιν θὰ ἀνταποδώσῃς τὸν πυροβολισμὸν ἐκ τοῦ παραθύρου σου φωνῶν παρομοίως τὸ ὄνομα τοῦ γείτονος καὶ τὴν ἀνωτέρω φράσιν.

Πρὸ τοῦ τέλους δὲ τῆς εὐθυμίας συνειθίζουσι τὸ ἑξῆς ἀστεῖον πρὸς τέρψιν τῆς συντροφιᾶς:

Πληροῦσι λεκάνην τινὰ γάλακτος, ἐν τῇ ὁποίᾳ ἕκαστος καθ' ἡλικίαν πρεσβύτερος ῥίπτει ὅ,τι ἂν βούληται νόμισμα, ἀργυροῦν ἢ χαλκοῦν, πάντως ὅμως ὁ πρεσβύτερος τὸ πολυτιμότερον. Εἶτα δὲ προσκαλοῦσι τοὺς παῖδας κατὰ διαδοχὴν νὰ βαπτίσωσι τὸ πρόσωπον ἐν αὐτῇ, ἔχοντες τὰς χεῖρας ὄπισθεν, καὶ διὰ τῶν ὀδόντων ν' ἀνασύρωσι τὰ νομίσματα.

Τέλος τὴν πρωΐαν, εὐθύς, ἅμα ἀφυπνήσωσιν τὰ παιδία, αἱ μητέρες νίπτουσιν αὐτὰ δι' οἴνου καὶ προσφέρουσι κουκιὰ κεκαθαρμένα τὸν φλοιόν, ὅπως φάγωσι, θεωροῦσαι τὴν πρόληψιν ταύτην ὡς μέσον τῶν κακῶν ἀλεξιτήριον. Οἱ δὲ ἄλλοι κάτοικοι καταγίνονται περὶ τὰ κούλουμα καὶ μετὰ ταῦτα μασκαρεύονται μὴ ἐξαιρουμένων μηδ' αὐτῶν τῶν προεχόντων, καὶ δημοσίᾳ μάλιστα. Πολλάκις περιφέρονται εἰς τὰ περίχωρα ὅμιλοι μετημφιεσμένοι εἰς κοινὴν θέαν καὶ τέρψιν.

Χρ. Γ. Βλαχος.

ΜΑΝΝΑ ΚΑΙ ΚΟΡΗ

— Μάννα μου, 'πές, νὰ σὲ χαρῶ,
Γιατὶ πονῶ καὶ σπαρταρῶ
Σὰν τὸ πιασμένο ψάρι,
Σὰν βλέπω ἕνα παλληκάρι;

— Κόρη μου, ποιὸς νὰ σοῦ τὸ 'πῇ,
Ποῦ τὤχει ὁ κόσμος ἐντροπή,
Κι' ὁ ξεμολόγος κρῖμα;
Κάλλι' ἂς σὲ 'δῶ 'ς τὸ μαῦρο μνῆμα.

— Μάννα μου, 'πές, γιατὶ ῥιγῶ,
Σὰν μὲ φωνάζει Μαριγώ,
Καὶ τ' εἶναι ποῦ μὲ λυόνει,
Στὴν πόρτα μας σὰν μ' ἀνταμόνει;

— Κόρη μου, μὴν ξαναρωτᾷς,
Κάλλιο κρυφὸ νὰ τὸ κρατᾷς,
Καὶ σὰν γενῇς μεγάλη,
Ἕνα πουλὶ θὰ σοῦ τὸ ψάλῃ.

—Ἄχ, μάννα, λέγε μου γιατὶ
Τὰ δυό μου χέρια σὰν κρατῇ
Καὶ μὲ γλυκοφιλάῃ,
Μιὰ φλόγα μὲ λιγοθυμάει;

—Ἄχ, κόρη μου, καλὰ 'ρωτᾷς·
Καιρὸς μαντίλια νὰ κεντᾷς,
Νὰ βάλῃς τὸ στεφάνι,
Καὶ τότ' ὁ πόνος σου θὰ γιάνῃ.

Αργυρης Εφταλιωτης

Digitized by Google

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

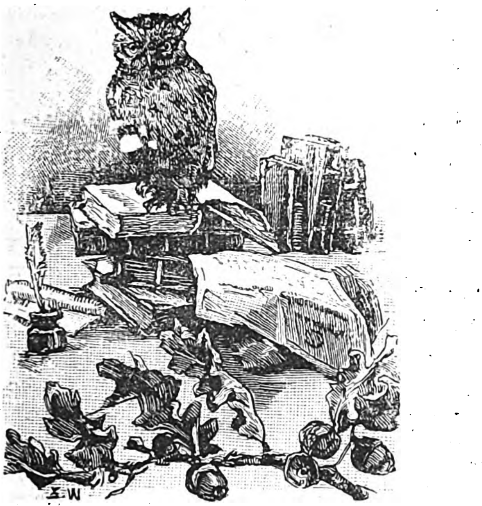

ΑΝΑΛΕΚΤΑ

Ναπολέων καὶ Γκαῖτε. Ὅτε ὁ μέγας δορυκτήτωρ εὑρίσκετο εἰς τὸν κολοφῶνα τῆς δόξης του ἡ συμπεριφορά του ἡ ἀνέκαθεν μὴ διακρινομένη ἐπὶ ὑπερβολικῇ ἀβροφοσύνῃ, εἶχε καταστῇ ἔτι σκαιοτέρα. Κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν ἔτυχε νὰ γνωρισθῇ μετὰ τοῦ Γκαῖτε, τοῦ δαφνοστεφοῦς ποιητοῦ, ἡ δὲ συνάντησις τῶν δύο αὐτῶν μεγάλων ἀνδρῶν ὑπῆρξε περιεργοτάτη. Ἰδοὺ πῶς ἀφηγεῖται αὐτὴν ἐν λεπτομερείᾳ εἷς τῶν αὐτοπτῶν, ἐν τοῖς ἀπομνημονεύμασί του:

Τὸ γεγονὸς συνέβη κατὰ τὸν Σεπτέμβριον τοῦ 1808.

Τὸ 103 σύνταγμα τοῦ πεζικοῦ τοῦ γαλλικοῦ στρατοῦ ἀπήρχετο ἐπὶ τῆς Ἐρφούρτης· ἡ πόλις ἦτο πλήρης ξένων προσδραμόντων πανταχόθεν ἀθρόων ὅπως ἴδωσιν ἐκ τοῦ σύνεγγυς τὸν μέγαν κατακτητήν. Ὁ Ναπολέων εἶχε παρ' αὐτῷ τὸν αὐτοκράτορα Ἀλέξανδρον, τὸν βασιλέα τῆς Σαξονίας, τὸν βασιλέα τῆς Βυρτεμβέργης, τὸν μέγαν δοῦκα Κωνσταντῖνον, τὸν πρίγκηπα Γουλιέλμον τῆς Πρωσσίας κλπ. Πρὸ μικροῦ παραστὰς εἰς μεγάλην ἐπιθεώρησιν ἐπέστρεφεν εἰς τὸ ἀνάκτορον. Μεταξὺ τῶν ἀπαστραπτουσῶν στολῶν τῶν ἀξιωματικῶν, διεκρίνετο ἀνήρ τις φέρων πολιτικὴν ἐνδυμασίαν, ὑπερπεντηκοντούτης τὴν ἡλικίαν κατὰ τὸ φαινόμενον. Ὁ ξένος ἀνῆλθε τὴν κλίμακα παραπλεύρως τοῦ στρατάρχου Λάν, ὅστις τὸν παρουσίασε πρὸς τὸν κλειδοῦχον λέγων:

— Κατὰ διαταγὴν τοῦ αὐτοκράτορος ὁ κ. Γκαῖτε.

Μετὰ πέντε λεπτὰ ὁ μέγας ποιητὴς τῆς Γερμανίας εὑρίσκετο ἐνώπιον τοῦ Ναπολέοντος. Ὁ Αὐτοκράτωρ ἐπρογευμάτιζε, καθήμενος πρὸ μεγάλης κυκλοτεροῦς τραπέζης καταφόρτου ἐκ βιβλίων καὶ ἐγγράφων. Οἱ ὑπουργοὶ καὶ τὰ μέλη τοῦ αὐτοκρατορικοῦ οἴκου ἦσαν παρόντες. Ὁ Γκαῖτε προσέκλινεν εὐσεβάστως.

— Ὀνομάζεσθε Γκαῖτε; ἠρώτησεν ἀποτόμως ὁ Αὐκράτωρ.

Ὁ ποιητὴς προσέκλινεν ἐκ νέου.

— Πόσων ἐτῶν εἶσθε;

— Ἑξήκοντα ἐτῶν, Μεγαλειότατε.

— Ποίας τραγῳδίας ἐγράψατε;

— Τὴν *Ἰφιγένειαν*, τὸν *Ἔγμοντ*, τὸν *Τορκουάτον Τάσσον*.

— Εἴδετε χθὲς τὸ θέατρόν μου· τί φρονεῖτε περὶ τῶν ἠθοποιῶν του;

— Ἀπαρτίζουσι σύνολον ἀξιοθαύμαστον, ἁρμονικώτατον.

— Χαίρω πολὺ μανθάνων ὅτι οἱ ἠθοποιοί μου εἶνε προσφιλεῖς ἐν Γερμανίᾳ. Ὁ *Μωάμεθ* παρεστάθη κάλλιστα· ἀλλὰ τὸ ἔργον αὐτὸ δὲν εἶνε φυσικόν· εἶνε καθ' ὁλοκληρίαν ἐσφαλμένον.

— Τὸν μετέφρασα, Μεγαλειότατε.

— Ἀλήθεια; Αὐτὸ ἀποδεικνύει ὅτι ἡ κριτική σας διαφέρει ἀπὸ τὴν ἰδικήν μου. Ἀνέγνωσα τὸν *Βέρτερόν* σας. Εἶσθε διευθυντὴς τοῦ θεάτρου τῆς Βαϊμάρης;

— Μάλιστα, Μεγαλειότατε.

— Ἐπιθυμῶ νὰ ἴδω ὑποκρινομένους καὶ τοὺς γερμανοὺς ἠθοποιούς. Μεθαύριον θὰ ὑπάγω νὰ ἐπισκεφθῶ τὸ παιδίον τῆς μάχης τῆς Ἰένης μετὰ τοῦ αὐτοκράτορος τῆς Ρωσίας. Ἐκεῖθεν θὰ μεταβῶ εἰς Βαϊμάρην· εἴπετε εἰς τὸν μέγαν δοῦκα ὅτι θέλω νὰ ἴδω τὸ θέατρόν του. Θὰ ἔλθουν ἐπίσης ὁ Τάλμας καὶ ὁ Δισενοὰ-Δρυόκ!

Ὁ στρατάρχης πλησιάζει.

— Πῶς πηγαίνουν τὰ πράγματα εἰς τὴν Πολωνίαν; Δὲν ἔλαβα καμμίαν εἴδησιν ἀπὸ τὸν Σούλτ. Κάμε μου μίαν σύνοψιν περὶ τοῦ πληθυσμοῦ τῆς χώρας αὐτῆς, περὶ τῶν χρηματικῶν της πόρων, περὶ τῶν προϊόντων της καὶ τῶν μέσων τῆς συντηρήσεως καὶ διατροφῆς σώματος στρατοῦ ἐξ 80,000 ἀνδρῶν.—Κύριε Γκαῖτε...

— Μεγαλειότατε!

— Τί φρονεῖτε περὶ τοῦ Τάλμα;

— Ὅτι εἶνε ἔξοχος καλλιτέχνης, ἡ ἐνσάρκωσις αὐτὴ τῆς τραγῳδίας.

— Ἐπιθυμεῖτε νὰ τὸν γνωρίσετε;

— Θὰ ἤμην πολὺ εὐτυχὴς καὶ...

— Περιμείνατε... Ὁ Τάλμας συνειθίζει νὰ ἔρχεται νὰ μὲ βλέπῃ καθ' ἑκάστην μετὰ τὸ πρόγευμα. — Ταλλεϋράνδε!

— Μεγαλειότατε!

— Πλησίασε. Ἔλαβα παρὰ τοῦ Φουσὲ μίαν ἔκθεσιν ἥτις δὲν σοῦ εἶνε ποσῶς εὐνοϊκή.

Ὁ αὐτοκράτωρ ἐγερθεὶς ἐκ τῆς τραπέζης ἐπορεύθη πρὸς ἓν παράθυρον ὅπου συνωμίλησεν ἐπὶ ἀρκετὴν ὥραν καὶ μετὰ πολλῆς ζέσεως μετὰ τοῦ Ταλλεϋράνδου.

Κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο ὁ κλειδοῦχος προβὰς ἀνήγγειλεν:

— Ἡ Αὐτοῦ Μεγαλειότης, ὁ βασιλεὺς τῆς Βυρτεμβέργης!

Ὁ Αὐτοκράτωρ ἐστράφη ψυχρῶς πρὸς τὸν κλειδοῦχον.

— Ἔχω ἐργασίαν, ἐργασίαν πολὺ κατεπείγουσαν, εἶπε. Θὰ λάβω τὴν εὐχαρίστησιν νὰ ἴδω τὴν αὐτοῦ Μεγαλειότητα ἀπόψε εἰς τὸ θέατρον.

Καὶ ὁ Ναπολέων ἐπανέλαβε τὴν μετὰ τοῦ Ταλλεϋράνδου συνδιάλεξίν του.

Ὁ κλειδοῦχος ἐνεφανίσθη ἐκ νέου καὶ ἀνήγγειλεν:

— Ὁ ἠθοποιὸς Τάλμας.

— Ἂς εἰσέλθῃ, εἶπεν ὁ Αὐτοκράτωρ. Λάν, θὰ ἐπιθεωρήσω αὔριον τὸ 44 καὶ τὸ 103 τῆς γραμμῆς. Τοποθετήσατε εἰς τὴν πρώτην γραμμὴν τὸν στρατιώτην Ζερὲν τοῦ 6ου λόχου τοῦ 103. Ἦτο εἰς τὸ Μαρέγκον, εἰς τὴν 32αν ταξιαρχίαν· θέλω νὰ τοῦ ὁμιλήσω· θὰ λάβῃ τὸ παράσημον. Τὰ στρατεύματα νὰ εὑρίσκωνται ἐν μεγάλῃ στολῇ· ἡ ἐπιθεώρησις θὰ γείνῃ τὴν πέμπτην ὥραν. — Τάλμα, ποῖον εἶνε τὸ πρόγραμμα τῆς παραστάσεως ἀπόψε;

— Ὁ *Κίννας* ἢ ἡ *Ἀνδρομάχη* ἢ ὁ *Βρεττανικός*. Ἡ Μεγαλειότης σας δὲν ἔχει παρὰ νὰ διατάξῃ....

— Ὄχι, ἐπιθυμῶ νὰ ἴδω τὸν *Θάνατον τοῦ Καίσαρος*. Καλημέρα, κύριοι.»

Καὶ ὁ Γκαῖτε καὶ ὁ Τάλμας ἀπῆλθον.

Digitized by Google

Ἐζευγμέναι χελῶναι. Γάλλος τις κάτοικος τοῦ Ἀτιένου μικροῦ λιμένος ἐν τῷ κόλπῳ τοῦ Σιὰμ ἐπεχείρησεν ἐσχάτως τὴν ἑξῆς πρωτότυπον θαλασσοπλοΐαν: Ἐσυλλογίσθη ὅτι ὅπως εἰς τὴν ξηρὰν μεταχειριζόμεθα ἵππους ἢ ἄλλα φορτηγὰ ζῶα διὰ νὰ σύρωσιν ἁμάξας, θὰ ἦτο δυνατὸν ἀνάλογόν τι νὰ γείνῃ καὶ εἰς τὴν θάλασσαν. Ἀγρεύσας λοιπὸν δύο εὐμεγέθεις θαλασσίας χελώνας ἔζευξεν αὐτὰς εἰς ἐλαφρὸν ἀκάτιον καὶ ἐπιβὰς ὡδήγει ἡνιοχῶν τὸ παράδοξον ἅρμα πρὸς τὴν ἀνοικτὴν θάλασσαν. Τὸ πείραμα ἐπετύγχανε! αἱ χελῶναι ὡς νὰ ἐννόουν τὸ ὑψηλὸν καθῆκον ὅπερ ἐξετέλουν ἔτρεχον ὅσον ἠδύναντο. Ἔφθασαν δὲ τοιουτοτρόπως εἰς τὰ ἀνοικτὰ καὶ ἡ ξηρὰ ἐφαίνετο πολὺ μεμακρυσμένη. Τότε ὁ Γάλλος ἐσυλλογίσθη ὅτι ἦτο καιρὸς νὰ στρέψῃ πλέον πρὸς τὴν ἀκτήν, πρὶν νυκτωθῇ ἐντὸς τοῦ ἀκατίου ἀπαράσκευος ὅλως πρὸς τοιαύτην διανυκτέρευσιν. Ἀλλ' αἱ χελῶναι δὲν εἶχον τοιαύτην διάθεσιν· ἤθελον νὰ ἐξακολουθήσωσι τὸν δρόμον των καὶ εἰς τὰς ἀποπείρας τοῦ ἡνιόχου των ἀντέταξαν πεισματώδη ἐπιμονήν. Ἀπελπισθεὶς ἐπὶ τέλους καὶ ἐκεῖνος ἔκοψε τὰ ἡνία καὶ κωπηλατῶν ἐπανῆλθε τὴν νύκτα μόλις εἰς τὴν ξηρὰν ἀδημονῶν διὰ τὴν ἀπώλειαν τῶν δύο θαλασσίων ἵππων του.

Ἀρχαῖοι θεοὶ ὡς λίπασμα. Παρὰ τὸ Βενὶ Χασὰν ἐν εὐρυτάτῃ φάραγγι τῶν πρὸς τὴν ἀραβικὴν ἔρημον ὀρέων ὑπάρχει μέγιστον κοιμητήριον ἐξημερωμένων αἰλούρων. Τὰ ζῶα ταῦτα, αἰγυπτιαστὶ *κάτουλ* καλούμενα (ἐξ οὗ καὶ τὸ ἑλληνικὸν κάτος ἢ γάτος) ἐτιμῶντο ὑπὸ τῶν Αἰγυπτίων ὡς ἱερὰ ζῶα καὶ ὡς σκηνώματα τῆς θεᾶς Βουβάστεως, τῆς αἰγυπτιακῆς Ἀρτέμιδος, θνήσκοντα δὲ ἐταριχεύοντο ἐπιμελῶς καὶ ἀπετίθεντο εἰς τὸ κοιμητήριόν των. Ἀλλὰ τὸν προαιώνιον ὕπνον τῶν ἱερῶν μουμιῶν ἐτάραξαν κατὰ τὰς ἡμέρας ἡμῶν ἱερόσυλοι κερδοσκόποι· ὁ ἀνακαλύψας τὸ κοιμητήριον φελλάχος ἐπώλησεν αὐτὸ ἀντὶ τριῶν λιρῶν στερλινῶν εἰς τὴν ἀγγλικὴν ἑταιρίαν Λέβιγκτων καὶ Σα, ἥτις παραλαβοῦσα τὰς ἐπὶ χιλιετηρίδας τεθαμμένας ἐν τῷ κοιμητηρίῳ μουμίας, ἐφόρτωσεν εἰς τὸ ἀτμόπλοιον «Φάρον» καὶ μετεκόμισεν εἰς τὴν Ἀγγλίαν. Οἱ βαλσαμωμένοι οὗτοι γάτοι ἦσαν 180,000 ἐν ὅλῳ καὶ εἶχον βάρος εἴκοσι τόννων, θὰ χρησιμεύσουν δὲ ὡς λίπασμα ἀγρῶν!

ΧΡΟΝΙΚΑ

Φιλολογικά. Νέον ἔργον τοῦ Ἀλφόνσου Δωδὲ ἐκδίδεται προσεχῶς. Φέρει τίτλον *Port Tartarin* καὶ εἶνε συνέχεια τῶν περιπετειῶν τοῦ μεσημβρινοῦ ἥρωος Tartarin εἰς ὃν ἀναφέρονται καὶ δύο προγενέστερα ἔργα τοῦ Δωδέ. Τὸ νέον τοῦτο ἔργον θὰ δημοσιευθῇ τὸ πρῶτον εἰς ἀγγλικὴν μετάφρασιν ἐν περιοδικῷ τῆς Νέας Ὑόρκης, ὅπερ ἠγόρασε παρὰ τοῦ συγγραφέως τὸ δικαίωμα τῆς προτερεότητος, κατόπιν δὲ θὰ ἐκδοθῇ ὑπὸ τοῦ «Φιγαρὼ» εἰκονογραφημένον.

Συγκοινωνία. Εἰς παράδοξον συναγωνισμὸν καλοῦνται ὅλα τὰ ἐργοστάσια τοῦ κόσμου τὰ κατασκευάζοντα σιδηροδρομικὰς ἀτμομηχανάς· πρόκειται ν' ἀποδειχθῇ τίνος αἱ ἀτμάμαξαι τρέχουσι ταχύτερον. Ὁ συναγωνισμὸς θὰ γείνῃ ἐν Ἀγγλίᾳ ἐπὶ τῆς μεταξὺ Λονδίνου καὶ Ἐδιμβούργου γραμμῆς.

Θεατρικά. Ἐν τῷ θεάτρῳ Ὠδείῳ τῶν Παρισίων παρεστάθη τὸ δρᾶμα τοῦ Γκαῖτε *Ἔγμοντ*, κατὰ πιστὴν ἐκ τοῦ γερμανικοῦ μετάφρασιν, μετὰ τῆς ὑπὸ τοῦ Βετχοφεν ποιηθείσης μουσικῆς συναυλίας.

Νεκρολογία. — Ἀπέθανεν ἐν Χάγῃ ὁ καθηγητὴς τῆς μετεωρολογίας ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Οὐτρέχτης Βουύσε Βάλλοτ, ἐν ἡλικίᾳ 73 ἐτῶν. Ὁ ἀποθανὼν ἦτο διάσημος μετεωρολόγος, προσδιορίσας τῷ 1857 τοὺς φυσικοὺς νόμους τῆς διευθύνσεως τῶν ἀνέμων, καὶ τῷ 1873 προτείνας ἑνιαῖον διεθνὲς σύστημα μετεωρολογικῶν παρατηρήσεων.

— Ὑπερογδοηκοντούτης τὴν ἡλικίαν ἀπέθανεν ἐν Ἰένῃ ὁ Γουστάβος Χάρτινσταϊν, ὅστις ἐχρημάτισε καθηγητὴς τῆς φιλοσοφίας ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Λιψίας καὶ ἐξέδωκε τὰ ἔργα τοῦ Καντίου καὶ τοῦ Ἕρβαρτ καὶ πολλὰ φιλοσοφικὰ συγγράμματα.

ΠΑΝΤΟΙΑ

Ὁ ἐσχάτως ἀποθανὼν Ἱσπανὸς ὀξύφωνος Γκαγιάρε ἀφῆκε περιουσίαν *4,000,000* φράγκα αἱ τελευταῖαί του δὲ παραστάσεις ἐπληρώθησαν ἀντὶ 7,000 φράγκων καθ' ἑσπέραν.

— Τὸ Βρεττανικὸν μουσεῖον ἱδρύθη ἀκριβῶς πρὸ 131 ἐτῶν.

— Τὸ προσεχὲς ἔαρ θὰ γίνῃ ἐν Λονδίνῳ ἔκθεσις γραμματοσήμων.

— Κατὰ τὴν τελευταίαν ἀπογραφικὴν σημείωσιν ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐν Λονδίνῳ δημοσιευομένων ἐφημερίδων καὶ περιοδικῶν ἀνέρχεται εἰς 1,600

ΑΙ ΕΙΚΟΝΕΣ

Βίκτωρ Ἐμμανουήλ, διάδοχος τοῦ Ἰταλικοῦ θρόνου.— Ὁ κατ' αὐτὰς ἀναμενόμενος ἐνταῦθα διάδοχος τοῦ Ἰταλικοῦ θρόνου Βίκτωρ Ἐμμανουὴλ ἐγεννήθη τῇ 31 9βρίου 1869, ἔρχεται δ' εἰς Ἑλλάδα χάριν περιηγήσεως καὶ θὰ ἐπισκεφθῇ πλὴν ἄλλων καὶ τὰ μέρη ὅπου συνέβησαν ἄξιαι λόγου μάχαι κατὰ τὸν ἀγῶνα τοῦ 1821.

Δὲν ἔρχεται ὁ πατέρας... — Ἡ εἰκὼν αὕτη παριστᾷ σύζυγον ναύτου ἥτις φέρουσα ἐν τῇ ἀγκάλῃ τὸ τέκνον προσβλέπει θλιβερῶς τὸ πέλαγος μάτην ἀναμένουσα ἐκεῖνον, ὅστις ἴσως πλανᾶται ἐν τῇ ξένῃ, ἴσως καὶ δὲν ὑπάρχει πλέον ἐν τῇ ζωῇ... — Δὲν ἔρχεται ὁ πατέρας! λέγει δακρύουσα πρὸς τὸ παιδίον τὸ ὁποῖον ἀναζητεῖ τὸν γενήτορα.

ΕΔΩ Κ' ΕΚΕΙ

Τὰ συλλυπητήρια τοῦ Ἀγαθοπούλου. Ὁ Ἀγαθόπουλος ἔμαθεν μετὰ παρέλευσιν πολλῶν ἡμερῶν ὅτι φίλος του ἐν Ξηροχωρίῳ διαμένων ἔχασε τὴν μητέρα του καὶ ἔγραψε ἐπιστολὴν συλλυπητήριον ἡ ὁποία ἤρχιζεν οὕτω: Ἡ ἐπιστολή μου ἔρχεται βεβαίως κατόπιν ἑορτῆς....

Τὰ ἰδιαίτερα γράμματα.—Ὢχ, ἀδελφέ, δὲν ἐπρόσμενα ποτὲ πῶς ἡ γυναῖκά σου θὰ εἶχε τὴν ἀδιακρισίαν ν' ἀνοίξῃ τὸ γράμμα ποῦ σοὔγραψα. Γιατὶ δὲν μοῦ τὸ εἶχες 'πῇ; — Ἡ γυναῖκά μου δὲν ἀνοίγει τὰ γράμματα συνήθως· φταῖς ἐσὺ ποῦ ἔγραψες ἐπάνω εἰς τὸν φάκελλον ἰδιαίτερον.

ΤΡΕΙΣ ΓΝΩΜΑΙ ΚΑΘ' ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Ἐνίοτε κρύπτεται κάλλιστα ἀκριβῶς ὅ,τι μένει ἀποκεκαλυμμένον εἰς τὰ βλέμματα ὅλου τοῦ κόσμου.

*

Ὅστις ταπεινοῦται χάριν εὐγενοῦς σκοποῦ δὲν ἐκπίπτει τῆς θέσεώς του, οἱοιδήποτε καὶ ἂν εἶνε οἱ ἐξευτελισμοὶ εἰς οὓς ὑποβάλλεται.

*

Πᾶς ἄνθρωπος ἔχει στιγμὰς μωρίας καὶ ὁ μὴ ἀναγνωρίζων τοῦτο ἔχει ὥρας μωρίας.

ΜΙΑ ΣΥΜΒΟΥΛΗ ΚΑΘ' ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Ὁ λεπτὸς σπάγος κόπτεται χωρὶς μαχαίρι καὶ μόνον μὲ τὰς χεῖρας κατὰ τὸν ἑξῆς ἁπλούστατον τρόπον: Εἰς τὸ μέρος ὅπου θέλετε νὰ κοπῇ, δένετε κόμβον, περισφίγγετε δὲ εἰς τὰς παλάμας τὰ δύο ἄκρα καὶ τινάσσετε βιαίως ἐκ τῶν ἔσω πρὸς τὰ ἔξω. Ὁ σπάγος κόπτεται χωρὶς νὰ αἰσθανθῆτε κανένα πόνον εἰς τὰς χεῖρας.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1890-2068

Digitized by Google

ΤΑ ΩΡΟΛΟΓΙΑ

— Κύριε, κύριε... παρακαλῶ, τί ὥρα εἶνε;

Εἶνε ἐρώτησις συνηθεστάτη, τὴν ὁποίαν ἀκούετε κατὰ πᾶσαν ὥραν τῆς ἡμέρας ἐνῷ βαδίζετε καθ' ὁδόν. Ἐνίοτε τὴν ἀκούετε καὶ τὴν νύκτα, ἀλλὰ τότε δὲν ὑποχρεοῦσθε ν' ἀπαντήσητε, τότε τὸ φρονιμώτερον εἶνε νὰ ἐπισπεύσητε τὸ βῆμα καὶ νὰ παρέλθητε ἢ νὰ προτείνητε τὸ ὅπλον σας, ἂν φέρητε τοιοῦτο, διότι ἐν ὥρᾳ νυκτερινῇ καὶ εἰς ἀπόκεντρον μάλιστα μέρος ἡ τοιαύτη ἐρώτησις εἶνε συνηθέστατα τὸ προοίμιον αὐθάδους λωποδυτικῆς ἐπιθέσεως. Ἐνῷ εἰς τὴν ἀθῴαν τῆς ἡμέρας ἐρώτησιν, ἣν σᾶς ἀπευθύνει μικρός τις μαθητὴς φέρων ὑπὸ μάλης τὰ βιβλία του, φιλόπονός τις χειρῶναξ μεταβαίνων εἰς τὴν ἐργασίαν του ἢ ἄλλος τις οἱοσδήποτε διαβάτης, ἔχετε καθῆκον ν' ἀπαντήσητε ἂν φέρητε ὡρολόγιον καὶ ἂν δὲν θέλητε νὰ φανῆτε ἀγροῖκος.

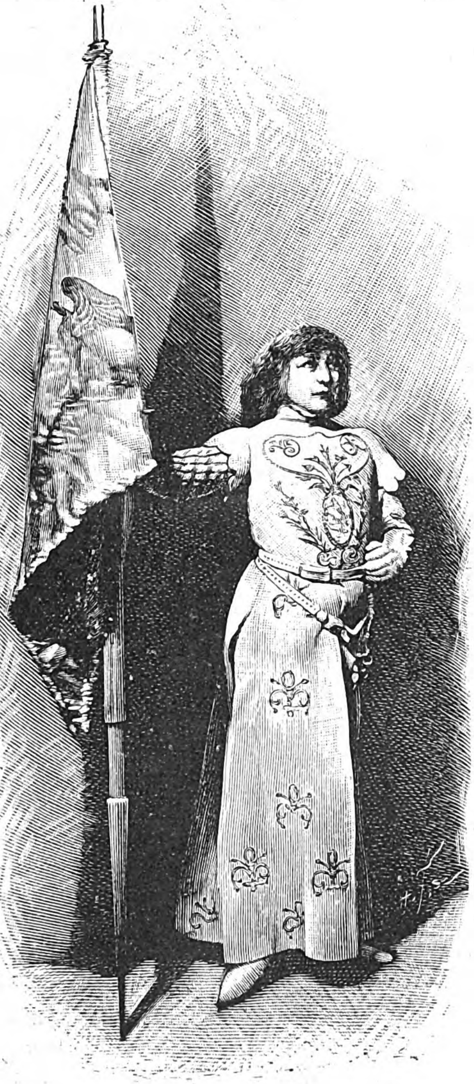

Η ΣΑΡΡΑ ΒΕΡΝΑΡ
ὡς Ἰωάννα δ' Ἄρχ.

Διηγοῦνται ὅτι ναυαγοί τινες ἀποβάντες μετὰ πολλὰς κακουχίας εἰς ξένην χώραν καὶ ἰδόντες ὡς πρῶτον ἀντικείμενον αὐτόθι ἀγχόνην ἐστημένην, ἐδόξασαν μετὰ χαρᾶς τὸν οὐρανὸν εἰκάσαντες ἐκ τοῦ σημείου τούτου ὅτι εἶχον φθάσει εἰς τόπον *πεπολιτισμένον*. Ὥστε ἂν ἡ ἀγχόνη δύναται εἴς τινας περιστάσεις νὰ χρησιμεύσῃ καὶ αὐτὴ ὡς γνώρισμα τοῦ πολιτισμοῦ, πολὺ περισσότερον, πιστεύομεν, δύναται νὰ ληφθῇ ὡς μέτρον τὸ ὡρολόγιον. Ἀλλ' ἂν ὁ πολιτισμὸς τῆς χώρας μας ἐπέπρωτό ποτε νὰ μετρηθῇ διὰ τῶν ὡρολογίων, ὁ ξένος ἤθελε συναγάγει θλιβερώτατα συμπεράσματα· διότι καθ' ὅλην τὴν ἔκτασιν τὴν οὐ σμικρὰν τοῦ κλεινοῦ ἡμῶν καὶ ἰοστεφάνου ἄστεως ὑπάρχει ἓν καὶ μόνον δημόσιον ὡρολόγιον, τὸ τῆς Μητροπόλεως, τὸ ὁποῖον.. δὲν λειτουργεῖ. Εἶνε ἀληθὲς ὅτι καθ' ἑκάστην ἀκριβῶς καὶ μαθηματικῶς κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς μεσημβρίας ὁ ἀπόμαχος τοῦ Ἀστεροσκοπείου δεικνύει ἐκεῖθεν τὴν σημαίαν καὶ κρούονται παραυτα οἱ κώδωνες τῶν ναῶν· ἀλλ' οὔτε τις εὑρίσκεται πάντοτε ἔξω κατὰ τὴν ὥραν τῆς μεσημβρίας, οὔτε οἱ ναοὶ εἶνε τόσον πολυάριθμοι ἐν τῇ πόλει μας καὶ τόσον πυκνοὶ ὥστε ν' ἀκούηται πανταχοῦ ὁ ἦχος τῶν κωδώνων των, ὃν καλύπτει συχνότατα ὁ μυκηθμὸς τοῦ ἀνέμου ἢ ἐξουδετεροῖ ἡ βαρύηχος συναυλία τῶν ἄλλων ποικίλων τῆς πόλεως κρότων· ἄλλως τε ἡ μεσημβρία εἶνε εἷς τῶν σπουδαιοτέρων, ἀλλ' οὐχὶ καὶ ὁ μόνος σταθμὸς τοῦ ἡμερησίου βίου, ὑπάρχουσι δὲ καὶ πολλαὶ ἄλλαι ὧραι, πᾶσαι ἴσως τοῦ ἡμερονυκτίου, ὧν ἡ ἀκριβὴς γνῶσις εἶνε ἀναγκαία πρὸς ῥύθμισιν τῶν παντοίων ἀναγκῶν τοῦ ἐπαγγέλματος, τῆς διαίτης καὶ ἐν γένει τοῦ συστήματος τῆς καθ' ἡμέραν ζωῆς.

Ἄλλοτε τοὐλάχιστον ἐν Ἀθήναις ὑπῆρχον τρία ὡρολόγια. Δὲν ἦσαν σύμφωνα ἀληθῶς πρὸς ἄλληλα· ἡ ἑλληνικὴ διχόνοια ἡ ἐπάρατος εἶχεν εἰσχωρήσει καὶ μέχρι τῆς λειτουργίας αὐτῶν καὶ ὅτε τὸ ἓν ἐσήμαινε τέταρτον, ἐνῷ τὸ ἄλλο πρὸς ἀντίκρουσιν ἐσήμαινε τὴν ἡμίσειαν, μετ' ὀλίγον ἠκούετο τὸ τρίτον πεισματωδῶς κροῦον ὅλα τὰ κτυπήματα τῆς ἀρτίας ὥρας.

Digitized by Google

Ἀλλὰ τέλος πάντων, ὁσάκις ἐπήρχετο συμβιβασμὸς μεταξύ των, οἱ Ἀθηναῖοι εἶχον προχειρότερα τὰ γνωρίσματα τοῦ χρόνου τῆς ἡμέρας.

Τὰ ὡρολόγια ταῦτα ἦσαν, παρεκτὸς τοῦ σωζομένου εἰσέτι τῆς Μητροπόλεως, τὸ τοῦ Ἐλγίνου, ἐν τῷ πύργῳ τῆς Παλαιᾶς Ἀγορᾶς καὶ τὸ τοῦ Πανεπιστημίου. Τὸ πρῶτον ἐκ τῶν δύο τελευταίων ἐκέκτητο καὶ ἱστορικὴν σημασίαν. Ὁ εὐγενὴς Σκῶτος, ὁ συλητὴς τοῦ Παρθενῶνος, ὁ πράξας quod non fecerunt Gothi, κατὰ τὴν καυστικὴν ῥῆσιν τοῦ Βύρωνος ἐδώρησεν εἰς τὴν κοινότητα τῶν Ἀθηνῶν τὸ ὡρολόγιον αὐτὸ ὡς πενιχρότατον ἀντάλλαγμα τῶν ἀνεκτιμήτων κειμηλίων τῆς ἀρχαιότητος. Πλὴν ὅσον εὐτελὲς καὶ ἂν ἦτο, δὲν ἦτο οὐχ ἧττον «ἐχθρῶν ἄδωρον δῶρον κοὐκ ὀνήσιμον». Μὲ τὴν χαλκίνην του λαλιὰν ἦτο προωρισμένον νὰ ὑπομιμνήσκῃ πλειστάκις τῆς ἡμέρας εἰς τοὺς κατοίκους τῆς ἱερᾶς πόλεως καὶ θεματοφύλακας τῶν σεπτῶν λειψάνων τῆς ἀρχαίας δόξης ὅτι ὁ καιρὸς παρέρχεται, ὅτι παρῆλθον οἱ ἐλεεινοὶ χρόνοι καθ' οὓς ἐπετρέπετο εἰς τοὺς ξένους ἅρπαγας καὶ τοὺς ἐντοπίους καπήλους νὰ συλῶσιν ἀτιμωρητεὶ τὰ κλείζοντα τὴν χώραν ἡμῶν κειμήλια, παραίνεσις ἥτις δυστυχῶς, καθὰ ἀπέδειξαν τὰ τελευταῖα γεγονότα, δὲν εἰσηκούσθη.

Ὑπὸ τὴν σκιὰν τοῦ Πύργου τοῦ Ὡρολογίου τοῦ Ἐλγίνου ἤκμασαν καὶ προήχθησαν αἱ διάσημοι *μάγκαι* ἢ *μοσχομάγκαι* τῶν Ἀθηνῶν, καὶ ἡ προσωνυμία ἣν ἐξ αὐτοῦ ἐλάμβανον ἐπέτεινε τὴν φήμην των. Ἡ *μάγκα τοῦ Ῥολογιοῦ* ἦτο τίτλος ἐπίζηλος μεταξὺ τῆς ἀλήτιδος πατριᾶς τῶν Ἀθηναίων ἀγυιοπαίδων, νομίζω δὲ ὅτι τοιοῦτον τίτλον φέρει καὶ παλαιόν τι πρωτότυπον μυθιστόρημα, ἀναφερόμενον εἰς τὰ ἤθη αὐτῶν.

Τὸ τελευταῖον ὡρολόγιον, τὸ τοῦ Πανεπιστημίου, ἐλειτούργει μέχρις ἐσχάτων μετὰ πολλῶν διαλειμμάτων ἀργίας ἀληθῶς, ἀλλ' ὅπως δήποτε παρέχον ὠφέλιμον ἐκδούλευσιν εἰς τοὺς ἀκαδημαϊκοὺς πολίτας, τοὺς περιοίκους καὶ τοὺς διαβάτας. Πλὴν ὅτε πρό τινος τῇ δαπάνῃ φιλοκάλου ὁμογενοῦς ἀπεφασίσθη νὰ ζωγραφηθῇ ἡ ὑπάρχουσα ζωοφόρος εἰς τὴν πρόσοψιν τοῦ Πανεπιστημίου, τὸ ταλαίπωρον ὡρολόγιον ἀφῃρέθη ἐκεῖθεν καὶ κατεδικάσθη εἰς ἀχρηστίαν. Δὲν εὑρέθη μία γωνία δι' αὐτὸ καθ' ἅπαν τὸ εὐρὺ ἄλλως κτίριον καὶ οἱ νεαροὶ θεράποντες τῆς ἐπιστήμης, οἵτινες ὑπὲρ πάντα ἄλλον ὀφείλουσι νὰ γινώσκωσι καὶ νὰ ἐνθυμῶνται ὅτι ὁ βίος βραχὺς καὶ ἡ τέχνη μακρά, διέρχονται τὰς ἡμέρας των ἄνευ ὠφελίμου τινὸς ὑπομνήσεως περὶ τὴν χρῆσιν καὶ τὴν δαπάνην τοῦ χρόνου.

Παραδόξως, ἐνῷ δὲν ἐλήφθη ἔκτοτε πρόνοια περὶ ἀντικαταστάσεως τῶν καταργηθέντων ὡρολογίων, ἂν οὐχὶ περὶ προσθήκης νέων τοιούτων εἰς τὴν ὁλονὲν τεραστίως αὔξουσαν πόλιν, ἐξέλιπον ἀπεναντίας καί τινα ἄλλα ἔθιμα χρησιμεύοντα ἔν τινι μέτρῳ ὡς ἀναπληρωτικὰ τοῦ ἐλλείποντος διὰ τὴν καταμέτρησιν τῆς ὥρας γνώμονος. Τοιοῦτο κατ' ἐξοχὴν ἦτο τὸ ἑσπερινὸν σάλπισμα τῆς στρατιωτικῆς ἀποχωρήσεως. Πρὸ ὀλίγου ἔτι χρόνου, ὡς ἐνθυμεῖσθε, λόχος ὁλόκληρος σαλπιγκτῶν τῶν διαφόρων τοῦ στρατοῦ σωμάτων ἐστάθμευεν εἰς τὰ πρὸ τοῦ Φρουραρχείου πεζοδρόμια τῆς ὁδοῦ Σταδίου ἀναμένων τὴν τεταγμένην ὥραν, ἅμα δὲ ταύτης ἐπιστάσης διεσπείροντο κατὰ σμήνη εἰς τὰς ἀγυιὰς τῆς πόλεως πληροῦντες αὐτὰ ἐκκωφαντικοῦ παρατεταμένου θορύβου. Κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἡ μανία τοῦ νεωτερισμοῦ καὶ τῆς ἀπομιμήσεως εἶχεν εἰσχωρήσει καὶ μέχρι τοῦ σαλπίσματος τῆς ἀποχωρήσεως, ῥυθμὸς δὲ ἀήθης ξενόηχος ἀντικατέστησε τὴν δημωδεστάτην ***Θοδώραν***. Διότι ὁ λαὸς εἶχε προσαρμόσει ἐπιτυχῶς ἰδίας λέξεις εἰς τὸν ἦχον τοῦ σαλπίσματος καὶ οἱ στίχοι

Θοδώρα, Θοδώρα,
Τὸ πάπλωμα διπλὸ

ἦσαν γνωστοὶ καθ' ἅπασαν τὴν Ἑλλάδα. Μία ὑπουργικὴ διαταγὴ κατήργησε τὸ ἑσπερινὸν σάλπισμα τῆς ἀποχωρήσεως καὶ ἂν τὸ μέτρον εἶνε, ὡς ὑποθέτω, γενικήν, τὴν στέρησιν θὰ συνησθάνθησαν παρεκτὸς τῶν κατοίκων τῆς πρωτευούσης καὶ οἱ κάτοικοι τῶν ἐπαρχιακῶν πόλεων, ὅπου σταθμεύουσι στρατιωτικὰ σώματα, ἔνθα ἡ ἔλλειψις δημοσίων ὡρολογίων εἶνε ὁπωσδήποτε μᾶλλον δεδικαιολογημένη. Παρ' αὐτοῖς ἡ φράσις «ἐσήμανεν ἡ Θοδώρα» ἐδήλου ὅτι ἐσήμανεν ἡ ἑβδόμη, ἡ ὀγδόη, ἢ ἐνάτη ὥρα τῆς ἑσπέρας, ἀναλόγως τῆς ὥρας τοῦ ἔτους. Ἄλλο σάλπισμα στρατιωτικὸν συντελοῦν εἰς τὴν γνῶσιν τῆς ὥρας δὲν ἀπέμεινεν εἰμὴ τὸ γλυκύτατον πράγματι καὶ ποιητικώτατον ἑωθινόν, τὸ ὁποῖον ὅμως ἀκούουσιν, ἂν ἐγρηγορῶσιν ἐννοεῖται, μόνον οἱ παρὰ τοὺς στρατῶνας οἰκοῦντες. Οἱ πλανόδιοι πωληταί, ὧν ἡ διάβασις ἑκασταχοῦ χρησιμεύει ὡς τεκμήριον τῆς ὥρας τῆς ἡμέρας, παρ' ἡμῖν δὲν ἔχουσιν ὥραν σταθερὰν καὶ ὡρισμένην, ἐξαιρέσει τῶν *σαλεπτσήδων*. Οἱ νυκτοπλανεῖς αὐτοὶ μικρέμποροι, ὧν ἡ ἐμφάνισις σημειοῖ παρ' ἡμῖν τὴν ἔλευσιν τοῦ χειμῶνος, ἐξέρχονται εἰς περιοδείαν πρὸς πώλησιν τοῦ θερμαντικοῦ ποτοῦ των περὶ τὸν ὄρθρον καὶ ἡ φωνή των ἡ βαρεῖα, ἡ λαρυγγώδης, τὰ διακεκομμένα ἐκεῖνα «ζεστό!!», «βράζει!» εὐκρινῶς ἀκουόμενα ἐν τῷ μέσῳ τῆς βαθείας σιγῆς, καθὼς καὶ ἡ ἐρυθρωπὴ ἀντανάκλασις τοῦ φανοῦ, αἴφνης εἰσδύουσα ἀμυδρῶς διὰ μέσου τῶν κεκλεισμένων δικτυωτῶν τῶν παραθύρων καὶ ἀκαριαίως παρερχομένη, ἐμποιοῦσιν εἰς τοὺς ἤδη ἀφυπνισθέντας κατὰ τὴν ὥραν ἐκείνην ἐντύπωσιν οὐχὶ δυσάρεστον, καθότι ἀναγγέλλουσι τὸ πέρας τῆς μακρᾶς καὶ ἀτελευτήτου χειμερινῆς νυκτός. Ἀφ' ἑτέρου ὅμως προκαλοῦσι τὴν ἀγανάκτησιν καὶ τὰς ἀρὰς ἐκείνων οἵτινες βραδέως κατακλιθέντες ἀφυπνίζονται ὑπ' αὐτῶν κατὰ τὴν ὥραν καθ' ἣν ὁ ὕπνος ὑπέρ-

Digitized by Google

ποτε γλυκὺς βαρύνει τὰ βλέφαρα. Ὥστε οἱ σαλεπτσῆδες χρησιμεύουσιν ὡς μέτρον τῆς ὥρας, ἡ δὲ φράσις « ἐξύπνησα ἢ ἐπλάγιασα μὲ τὸ *πρῶτο σαλέπι* » εἶνε συνηθεστάτη παρὰ τῷ λαῷ. Ἐκτελοῦσιν ἀκουσίως τὴν ὑπηρεσίαν τῶν νυκτοφυλάκων ἢ νυκτοκρακτῶν, οἵτινες ἄλλοτε ὑπῆρχον ἐν τῇ Δυτικῇ Εὐρώπῃ, ἐνιαχοῦ δὲ καὶ νῦν, καθῆκον ἔχοντες νὰ περιφέρωνται εἰς τὰς ὁδοὺς τῆς πόλεως καὶ νὰ βοῶσι στεντορείως ἑκάστοτε ἐν τῇ σιγῇ τῆς νυκτός. « Ἡ ὥρα εἶνε τρίτη (ἂς ὑποθέσωμεν) μετὰ τὸ μεσονύκτιον· κοιμήθητε ἡσύχως, πολῖται ! ». Καὶ ἐὰν μὲν ἐκοιμῶντο, καλῶς· ἀλλ' ὅσοι τυχὸν ἀφυπνίζοντο αἴφνης ὑπὸ τῆς ἀγγελίας, θὰ ἤκουον μετὰ μομφασμοῦ τὴν παρακέλευσιν τοῦ νὰ κοιμηθῶσιν ἡσύχως· τὸ πάθημα αὐτῶν ὡμοίαζε πρὸς τὸ τοῦ κυρίου ἐκείνου, ὅστις παραγγείλας εἰς τὸν ὑπηρέτην του, γνήσιον Δεκαστριάδην, νὰ τὸν ἀφυπνίσῃ κατὰ τὴν ἑβδόμην τῆς πρωίας ἐπειδὴ ἔμελλε ν' ἀναχωρήσῃ κατὰ τὴν ἐπιοῦσαν, ἀφυπνίσθη κατὰ τὴν πέμπτην ὑπὸ τοῦ ὑπηρέτου, λέγοντος αὐτῷ : « Ἡ ὥρα εἶνε πέντε, κύριε· ἔχετε καιρὸν νὰ κοιμηθῆτε ἀκόμη δύο ὥρας ! ».

Πλὴν αὐτῶν τῶν νεωτέρων νυκτοκρακτῶν, πλὴν τῶν διαδεχομένων αὐτοὺς *κουλουρτζήδων* καὶ *γαλατάδων*, ὧν ἡ λαλιὰ ἀγγέλλει ὅτι ἡ ἡμέρα ἀνέτειλεν, ἤδη πλὴν τῆς κωδωνοκρουσίας τῆς μεσημβρίας, πλὴν τοῦ ὡρολογίου τῆς Μητροπόλεως ὅπερ ἀπὸ πολλοῦ ἤδη ἀναισθητεῖ προσβληθὲν ὑπὸ γενικῆς καὶ ἀνιάτου, ὡς φαίνεται, παραλυσίας, οὐδεμία ἄλλη ἔνδειξις, οὐδὲν τεκμήριον ὑποπῖπτον εἰς τὰς αἰσθήσεις περὶ τῆς παρόδου τοῦ χρόνου ὑπάρχει ἐν τῇ πόλει διὰ τὸν πολὺν πληθυσμὸν τὸν διαιτώμενον ἐκτὸς τοῦ οἴκου ἕνεκα τοῦ ἐπαγγέλματός του. Ὁ χρόνος παρέρχεται σιωπηλῶς, ῥέει ἀψοφητεὶ ὡς τὸ μυθολογούμενον ὕδωρ τῆς Λήθης, χωρὶς σωτηριώδης τις ὑπόμνησις νὰ ὑπενθυμίζῃ ἑκάστοτε κατ' ἴσα διαλείμματα μὲ τὴν βαρεῖαν καὶ ἀδυσώπητον φωνήν του τὴν ἀπώλειαν ἣν ὑφιστάμεθα ἀσωτεύοντες αὐτόν. Νωθροί, ἀδρανεῖς ὡσεὶ κατειλημμένοι ὑπὸ παχυλῆς ἀσιατικῆς μοιροδοξίας τρέφομεν πρὸς τὰ ὡρολόγια τὴν ἀποστροφὴν ἣν εἶχε κατ' αὐτῶν ὁ Baudelaire, ποιητὴς ἐν τούτοις τόσον ἄγνωστος καὶ εἰς αὐτὰς ἔτι τὰς τάξεις τῶν ἡμετέρων λογίων :

Horloge ! dieu sinistre, effrayant, impassible,
Dont le doigt nous menace et nous dit: «*Souviens toi* !»
. . . .
Trois mille six cents fois par heure, la Seconde
Chuchote ! *Souviens-toi* ! — Rapide avec sa voix
D' insecte, Maintenant dit : Je suis Autrefois,
Et j' ai pompé ta vie avec ma trompe immonde !
Remember Souviens-toi ! prodigue ! *Esto memor* !
(Mon gosier de métal parle toutes les langues)
. . . .
Souviens-toi que le Temps est un joueur avide
Qui gagne sans tricher à tout coup ! c' est la loi
Le jour décroit ; la nuit augmente ; *Souviens-toi* !»
Le gouffre a toujours soif ; la clepsydre se vide. . . . .

Ναί· ἀλλ' ὁ ταλαίπωρος Baudelaire ἦτο ποιητής, φαντασιοκόπος καὶ τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἐξεπορεύετο ἀπὸ τὸ ὁμιχλῶδες πνεῦμα τοῦ ἀμερικανοῦ Ἐδγάρδου Πόου. Ὁ Baudelaire ἠρέσκετο νὰ μεθύσκηται διὰ τοῦ *χασίς*, ὅπως ὁ Πόου ἠρέσκετο νὰ μεθύσκηται διὰ οἰνοπνευμάτων πρόωρον σχὼν καὶ ἐλεεινὸν θάνατον. Διὰ τοὺς τοιούτους χαρακτῆρας βεβαίως ἡ πάροδος τοῦ χρόνου εἶνε τόσον φοβερά, ὥστε προσπαθοῦσι παντὶ σθένει νὰ τὴν λησμονῶσιν· ἀλλὰ διὰ τοὺς πρακτικοὺς καὶ ἔμφρονας ἡ μυστηριώδης φωνὴ τοῦ ὡρολογίου εἶνε παραίνεσις διηνεκὴς περὶ τῆς καταλληλοτάτης καὶ λυσιτελεστάτης χρήσεως τοῦ χρόνου. Καὶ τίς οἶδεν !.. ἂν αὐτὴ ἡ παραίνεσις ἠκούετο συνεχέστερον εἰς τὴν χώραν μας, δὲν ἠθέλομεν δεικνύει ἴσως τόσην ἀναλγησίαν καὶ τόσην ἀσύνετον ἐλευθεριότητα περὶ τὴν ἄσκοπον δαπάνην τοῦ χρόνου· δὲν ἠθέλομεν κατασπαταλήσει ὁμοῦ μὲ τόσον ἄλλον ὑλικὸν πλοῦτον τὴν ἀμέτρητον ἀξίαν τοῦ χρόνου ὅστις καὶ αὐτός, κατὰ τὸ ἀγγλικὸν λόγιον, εἶνε χρήματα καὶ θὰ ἐφροντίζομεν νὰ χρησιμοποιῶμεν τὸν καιρόν μας ἐπικερδέστερον ἢ κατὰ τὰ μέχρι τοῦδε παρελθόντα ἑξήκοντα ἀπὸ τῆς ἡμετέρας ἀνεξαρτησίας ἔτη. Τὸ ἐπ' ἐμοὶ δὲν ἤθελον διστάσει ποσῶς νὰ συστήσω εἰς τοὺς ἡμετέρους ἄρχοντας ὡς κατεπείγουσαν ὑπὲρ πολλὰ ἄλλα τὴν ἀσήμαντον ἄλλως δαπάνην τῆς ἀγορᾶς καὶ τῆς τοποθετήσεως μερικῶν ὡρολογίων εἰς τὰ κεντρικώτατα τοὐλάχιστον τῶν μερῶν τῆς πόλεως, διὰ νὰ μᾶς ὑπενθυμίζωσι καθ' ἑκάστην ὅτι ὁ καιρὸς παρέρχεται, ὅτι ἡ πρόοδος καὶ ὁ πολιτισμὸς προχωροῦσι καὶ ὅτι ἐπομένως ἡμεῖς δὲν πρέπει νὰ ὑστερῶμεν.

ΧΑΡΑΛΑΜΠΗΣ ΑΝΝΙΝΟΣ

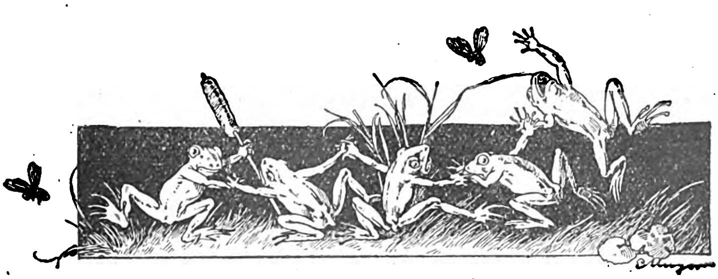

Digitized by Google

ΜΗΤΡΥΙΑ

Διήγημα

Συνέχεια· ἴδε σελίδα 83.

Ἡ φωνή του, ἀναλαβοῦσα ἤδη τὸ ἐλαφρόν της ῥητορικὸν ὕφος, ἠκούετο μετὰ τῆς αὐτῆς ἠρέμου καὶ γλυκείας ἐντάσεως ἀφ' ὅλων τῶν σημείων τῆς αἰθούσης, μέχρι τῆς ἐσχατιᾶς. Ἠγαπημένη φωνή! Ποσάκις ἀντήχησεν εἰς τὰ ὦτα τοῦ Παύλου, δονοῦσα τὰς μυχιαιτάτας ἶνας τῆς καρδίας του!.. Εἴτε θωπεύουσα, εἴτε διδάσκουσα, εἴτ' ἐπιπλήττουσα, ἦτο πάντοτε ἡ αὐτή, ἡ λατρευμένη φωνὴ τοῦ πατρός του . . . Καὶ τόρ' ἀκόμη ἐν τῇ παραδόσει, μεθ' ὅλους τοὺς ἐπιστημονικοὺς ὅρους, τοὺς ὁποίους παρέτασσεν ἐν φράσει ἐπιμεμελημένῃ καὶ ψυχρᾷ, ἡ φωνὴ ἐκείνη τῷ ἐφαίνετο παραδόξως μαλακωτέρα, τρυφερωτέρα, εἰσδύουσα εἰς τὰ βάθη τῆς ψυχῆς του καὶ ἐρωτῶσα μ' ἐλαφρὰν ἐπίπληξιν, μὲ συμπαθὲς παράπονον: Ἐναντίον μου, ἐναντίον τοῦ πατρός σου, σκέπτεσαι, αὐτὰ ποῦ σκέπτεσαι; Ἄ, Παῦλε, δὲν μ' ἀγαπᾷς!.. Νά το πιστεύσω λοιπὸν ὅτι δὲν ἔχεις τὴν δύναμιν, τὴν ὁποίαν ἐμπνέει ἡ ἀγάπη, νὰ ὑποχωρήσῃς ἐνώπιόν μου; Ὀνομάζεται υἱὸς ὁ μὴ ἔχων τὸ θάρρος νὰ θυσιασθῇ ὑπὲρ τῆς εὐτυχίας τοῦ πατρός του! Μόνον ἡ ἰδέα ὅτι τὴν ἀγαπῶ, ἔπρεπε νά σου ἐμποιῇ φρίκην. Ἄ, εἶμαι δυστυχής, πολὺ δυστυχής; ὄχι διότι ἀγαπᾷς τὴν Ἑρμινίαν, ἀλλὰ διότι δὲν ἀγαπᾷς ἐμέ . . . δὲν μ' ἀγαπᾷς . . .

Καὶ αἱ θλιβεραὶ αὗται ἐπῳδοὶ τῷ ἐφαίνοντο ἀποσπώμεναι αἱμόφυρτοι ἀπὸ τοῦ βάθους τῆς ψυχῆς τοῦ πατρός του, περιπλανώμεναι ἀνὰ τὴν αἴθουσαν, περιιπτάμεναι περὶ τὰ φῶτα, βομβοῦσαι ἐν μέσῳ πενθίμου σιγῆς... Καὶ ἦσαν τόσον πολλαὶ καὶ ἀλλεπάλληλοι, ὥστε ἡ ἀτμόσφαιρα ἐπληρώθη βαθμηδὸν καὶ ὁ υἱὸς ἀνέπνεεν ἤδη ἀσφυκτικὸν ἀέρα ἀδιαφορίας καὶ ἀχαριστίας. Τῷ ὄντι ἤσθμαινεν. Ὅσον ἂν προσεπάθει νὰ πεισθῇ ὅτι ἠγάπα τὸν πατέρα του, ᾐσθάνετο πάντοτε ἐπὶ τοῦ στήθους τὸ αὐτὸ βάρος, τὴν αὐτὴν δύσπνοιαν. Καὶ ἐπυκνοῦντο ὁλοὲν αἱ θλιβεραὶ ἐπῳδοί: Δὲν μ' ἀγαπᾷς . . . δὲν μ' ἀγαπᾷς . . .

Ἐν τῇ τύψει ταύτῃ τοῦ συνειδότος, οὕτως ἀποτόμως ἀφυπνισθέντος, ὁ Παῦλος ᾐσθάνθη αἰφνιδίως οἶκτον πρὸς τὸν πατέρα του. Ὁ καϋμένος ὁ πατέρας! Τί ἔπταιεν αὐτὸς ὁ καλοκάγαθος, ὥστε νὰ πλανᾶται ἀόρατος ὑπὲρ τὴν κεφαλήν του τοιαύτη συμφορά; Διότι ἐν τῇ τόσῃ του εὐτυχίᾳ, εἰς ἣν ἐπίστευεν ἀσφαλῶς, διέτρεχε τὸν κίνδυνον νὰ γείνῃ ὁ δυστυχέστερος τῶν πατέρων καὶ τῶν συζύγων τοῦ κόσμου. Καὶ ἦτο χωρὶς νά το ἠξεύρῃ· καὶ θά το ἐμάνθανεν ἴσως ποτέ, ἤρκει μόνον νἀνεγίνωσκεν εἰς τὴν καρδίαν τοῦ υἱοῦ του... Εἶχε δίκαιον· διατί νὰ μή τον ἀγαπᾷ; διατί νἀφίνῃ ἐναντίον του τόσας σκέψεις ἐπιβούλους; διατί νά τον καταρᾶται μὲ τοὺς μυστικούς του λογισμούς; Ἄ, ἦτο ἐγωϊστής, ἀχάριστος καὶ ἄστοργος... Τὸ συμπέρασμα τοῦτο ἐπεφέρετο ἀπὸ τοῦδε ἐπιμόνως ἐκ πάσης σειρᾶς συλλογισμῶν, καὶ ἀνεπήδα ἑκάστοτε ἐνώπιόν του, ὡς τὰ τερατώδη ἐκεῖνα ἰνδάλματα, πρὸ τῶν ὁποίων κλείει κανεὶς τοὺς ὀφθαλμούς.

Ὁ ἥλιος εἶχε δύσει. Ἐντὸς τοῦ συμπυκνουμένου σκότους τῆς αἰθούσης διέχεον ἤδη λάμψεις τα παλλόμενα ῥάμφη τοῦ φωταερίου. Ἐπὶ τῆς ἐρυθρωπῆς ἀνταυγείας τῶν τοίχων ἐπλανῶντο σκιαὶ ἀσταθεῖς. Ἐκ τῶν ἀκροατῶν ἄλλοι ἔκυπτον ἐπὶ τῶν τετραδίων των, ἄλλοι ἠτένιζον τὸν καθηγητήν. Ἡ μᾶζα τῶν κρανίων, ἐφ' ἧς ἔλαμπον ἐδῶ κ' ἐκεῖ ὁλόξανθοί τινες κόμαι, ἐφαίνετο ἀμαυροτέρα. Συχνὰ ὁ γέλως διέτρεχε θορυβώδης τὸ ἀκροατήριον εἰς τὰς χαριτολογίας τοῦ καθηγητοῦ, δι' ὧν ἠγάπα νἀρτύῃ πάντοτε τὰς παραδόσεις του. Σήμερον ἐν τῇ εὐθυμίᾳ του ἦτο πολὺ ἀφειδέστερος· ἀλλ' ὁ γέλως ὁ ἐκρηγνύμενος οὕτως αἰφνιδίως ἐξέσχιζε τὴν καρδίαν τοῦ Παύλου, διότι ἀντανεκλᾶτο ἐπίσης καὶ ἐπὶ τῆς μορφῆς τοῦ πατρός του. Ἦτο λυπηρὸν πρᾶγμα ἡ ἀσυμφωνία τῶν διαθέσεων μεταξὺ δύο οὕτως ἠγαπημένων προσώπων. Ὁ εἷς νὰ γελᾷ καὶ ὁ ἄλλος νὰ σπαράσσηται. Μέχρι τέλους τοῦ μαθήματος, αἱ διὰ τῶν διόπτρων τοῦ πατρὸς ἐκπεμπόμεναι ἀκτῖνες εἰς ἕκαστον γέλωτα, διετρύπων ὡς βελόναι τὸν υἱὸν βαθύτατα . . .

Ἐγκατέλιπε τὴν αἴθουσαν πλήρης ἐντυπώσεων καὶ νέων αἰσθημάτων. Εἰς τὰ προπύλαια περιέμεινε τὴν ἔξοδον τοῦ πατρός του καὶ ἀπῆλθον μαζί. Ὁ καθηγητής, θερμὸς ἐκ τοῦ ἀγῶνος, εἶχεν ἀνυψώσει τὸ περιτραχήλιον τοῦ φαιοῦ του ἐπανωφορίου καὶ ἔσπευδε μὲ τὸ ἰδιόρρυθμον ἀλλ' εὔχαρι βῆμά του. Ὅστις τοὺς ἔβλεπε, πατέρα καὶ υἱόν, βαδίζοντας τὸν ἕνα πρὸς τὸ πλευρὸν τοῦ ἄλλου, θὰ ἐνόει βεβαίως, ὄχι ἐκ τῆς ὁμοιότητος—διότι ὁ Παῦλος ὡμοίαζε μὲ τὴν μητέρα του,—ἀλλ' ἐκ τοῦ ἰδιάζοντος ἐκείνου καθ' ὁδὸν ὕφους, ὅτι εἶνε στενοὶ συγγενεῖς. Ἀλλὰ θά τους ἐξελάμβανε μᾶλλον ὡς δύο ἀδελφούς. Τόσον ἡ εὐθυμία καὶ ἡ καλὴ κρᾶσις τοῦ ἑνός, ὅσον καὶ ἡ πρόωρος ἀνάπτυξις καὶ ἡ ἐμβρίθεια τοῦ ἄλλου, προσήγγιζον τὰς ἡλικίας των.

« Εἶδες οἱ καϋμένοι οἱ φοιτηταί,» ἔλεγεν ὁ κ. Ἀνδρεάδης πρὸς τὸν υἱόν του, «μὲ πόσην χαρὰν μ' ἐχειροκρότησαν σήμερα;... Αὐτὴ των ἡ ἀγάπη, ποῦ ἐξεδήλωσαν πρὸς ἐμὲ τόσες φορές, ἀποτελεῖ, σὲ βεβαιῶ, μίαν τῶν εὐτυχιῶν μου. Σήμερα ὀλίγον ἔλειψε νά μου ἔλθουν τὰ δάκρυα 'ς τὰ μάτια. Εἶδες δὰ πῶς ἔτρεμεν ἡ φωνή μου... Εὐχαριστήθηκα πολὺ ποῦ ἔτυχες 'ς αὐτὸ τὸ μά-

Digitized by Google

θημα. Πῶς τὤπαθες; Θὰ ἐμάντευσες ἴσως τί θὰ συνέβαινε, καὶ θὰ ἦλθες καὶ σὺ νὰ χαρῇς μαζὶ μὲ τὸν πατέρα σου.»

Ὁ Παῦλος περιωρίσθη εἰς ἓν μειδίαμα. Κάτι τῷ ἦλθεν εἰς τὰ χείλη νἀπαντήσῃ, ἀλλ᾽ἦτο τόσον τολμηρόν, ὥστε τὸ ἐξαπέστειλεν εὐθὺς ὀπίσω εἰς τὴν καρδίαν του, ὅπου ἐκρύπτοντο τοσα σκοτεινά. Βραδύτερον, ἐν ᾧ ὁ πατήρ του ἐξηκολούθει ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ θέματος, τῷ ἦλθεν ἡ αὐτὴ ἐπιθυμία, ἀλλὰ καὶ πάλιν τὴν κατεσίγασε. Τοῦτο ἐπανελήφθη πολλάκις, καθ' ὅλον τὸ διάστημα τοῦ δρόμου. Ἐπάλαιεν ὁ Παῦλος ἂν ἔπρεπε νὰ ὁμιλήσῃ ἢ νὰ σιωπήσῃ καὶ τόρα, ὡς ἐσιώπησε τοσάκις. Μία ἐπίμονος καὶ μυστικὴ ἰδέα τὸν ἐβασάνιζεν. Ἡ τύψις τοῦ συνειδότος, ὡς ἀφυπνίσθη ἐν τῇ αἰθούσῃ, ἐξηγείρετο ὁλοὲν ἐν ὅλῃ αὐτῆς τῇ δυνάμει. Ὠχρός, ριγῶν, ἀλλὰ κρυπτόμενος ἐν τῇ σκοτίᾳ τῆς ἑσπέρας, ἠτένιζε κρύφα τὸ πρόσωπον τοῦ πατρός του καὶ ἔλεγεν ἐκ βάθους ψυχῆς:

«Ἆ, εἶνε κρῖμα, κρῖμα...»

Ἐβάδιζον ἐπὶ τῆς λεωφόρου Πανεπιστημίου. Ὅταν ἐπρόβαλον ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Πατησίων ἐχωρίσθησαν.

«Πήγαινε σπίτι καὶ τόρα ἔρχομαι. Θὰ πάγω πρῶτα ἕως ἐδῶ ποῦ ἔχω μιὰν ὑπόθεσι» εἶπεν ὁ κ. Ἀνδρεάδης καὶ ἠκολούθησε τὴν ὁδὸν Πατησίων.

«Πολὺ καλὰ σᾶς περιμένουμε διὰ τὸ δεῖπνον» ἀπήντησεν ὁ Παῦλος. Ἀλλ' ἀντὶ νὰ ἐξακολουθήσῃ τὸν δρόμον του πρὸς τὴν Πλατεῖαν τῆς Ὁμονοίας, ἔστη παρακολουθῶν διὰ τοῦ βλέμματος τὸν ἀπομακρυνόμενον πατέρα του. Οἱ φανοὶ ἔκαιον μεταξὺ τῶν δένδρων καὶ ἐπὶ τοῦ λευκοῦ πεζοδρομίου ἐμηκύνετο καὶ ἐβραχύνετο ἐναλλὰξ ἡ σκιά του... Εἰς τὸν Παῦλον ἐπῆλθεν ἡ σκέψις νὰ τὸν κράξῃ, νά τον σταματήσῃ, νὰ τρέξῃ πρὸς αὐτὸν καὶ νὰ ἐκτελέσῃ τὴν μυστικήν του ἀπόφασιν. Ἐσκέπτετο ἂν ἔπρεπε νὰ μὴ χάσῃ καιρὸν ἢ ἐὰν ἥρμοζε τὸ κίνημά του ἐν μέσῃ ὁδῷ.... Ἂς μὴν ἔσπευδε, δὲν θὰ ἦτο πολὺ φρόνιμον... Καὶ ἐν τῷ δισταγμῷ τούτῳ ὁ πατήρ του προεχώρει. Ἅμα ἡ ἀπόστασις ηὔξησεν, ὁ Παῦλος ἠναγκάσθη νὰ κλίνῃ ὑπὲρ τῆς ἀναβολῆς καὶ μὲ βῆμα βραδὺ διηυθύνθη πρὸς τὴν οἰκίαν του.

Ἡ λευκὴ καὶ χαρίεσσα οἰκοδομή, τετράγωνος μὲ πολλοὺς ἐξώστας, βεβυθισμένη ἐν ἡμίφωτι καὶ σιγῇ, ἀπέπνεεν εὐτυχῆ τινα γαλήνην. Μία γαλακτόχρους σφαῖρα, ἀπὸ τῆς ὀροφῆς ἐξηρτημένη, ἐφώτιζε μὲ γλυκεῖαν λάμψιν τὴν εἴσοδον, ἀπὸ τοῦ βάθους τῆς ὁποίας ἤρχιζεν ἑλισσομένη κομψὴ μαρμαρίνη κλίμαξ. Τὴν ὥραν ἐκείνην ἠτένισεν ὁ Παῦλος τὴν πατρικὴν οἰκίαν μὲ παράδοξον συναίσθημα. Ἦτο λοιπὸν ἀληθὲς ὅτι δὲν θὰ ἐδύνατο πλέον νὰ ζήσῃ εὐτυχὴς ἐν αὐτῇ; Ἀλήθεια ὅτι ὑπὸ τὴν εἰρηνικὴν αὐτῆς στέγην, ὑπὸ τὴν λευκὴν ὄψιν, ὑπὸ πρόσχημα ζηλευτῆς οἰκογενειακῆς εὐημερίας, θὰ ἐκρύπτοντο μαῦρα μυστήρια παθῶν;... Καθὼς ἐσκέπτετο τόρα, ἓν λυπηρὸν δρᾶμα εἰς τὸ μέλλον θὰ ἐξειλισσεν ἐκεῖ μέσα τὰς ἀποτροπαίους αὐτοῦ σκηνάς. Ἀλλ' ἂν ἦτο τῷ ὄντι κύριος τῆς σκέψεώς του, ἂν ἐδύνατο νἀσκήσῃ θέλησιν ἐλευθέραν, ἔπρεπε νὰ φεισθῇ τοῦ ἱεροῦ ἐκείνου ἀσύλου, ἔπρεπε πρὸ παντὸς ἄλλου νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν ἡσυχίαν τῆς πατρικῆς οἰκίας...

Καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τοῦ δείπνου ἀνέστρεφε τὴν ἰδέαν ταύτην καὶ ἐκρατύνετο περισσότερον ἐν αὐτῇ. Ἰσόγειον ἦτο τὸ καθημερινὸν αὐτῶν ἑστιατήριον. Ὁσάκις ἐλησμόνει ἡ ὑπηρέτρια νἀναπτύξῃ τὰς ἐρυθρὰς αὐλαίας, οἱ ἔξωθεν διερχόμενοι διέκρινον διὰ τριῶν παραθύρων τὴν φιλόκαλον αὐτοῦ διακόσμησιν, τὴν εὐρεῖαν ᾠοειδῆ τράπεζαν λάμπουσαν, πέριξ τῆς ὁποίας ἐκάθητο φαιδρὰ ἡ οἰκογένεια, ὑπὸ τὴν ὀρεκτικὴν κνίσσαν τοῦ παρακειμένου μαγειρείου, ὑπὸ τὸ ζωηρὸν φῶς τοῦ ἄνωθεν ἀνηρτημένου τετραπλοῦ λαμπτῆρος. Ἐδείπνουν μὲ ἀξιάγαστον ἁπλότητα, ὑπηρετούμενοι ὑπὸ μιᾶς μόνον ὑπηρετρίας, ἐν ᾧ εἰσήρχετο ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ἀφελέστατα καὶ ὁ γηραιὸς μάγειρος, ζητῶν σκεῦός τι ἐκ τοῦ κυλικείου. Ἡ μικρὰ Ἀνθή, ὁ χαριέστερος καὶ ζωηρότερος δαιτυμών, ἐκάθητο ἐπὶ τῆς μιᾶς πλευρᾶς, παρὰ τὴν κυρίαν Ἔλλιοτ, μὲ τὴν μελανὴν ἐνδυμασίαν τῆς χήρας, μὲ τὴν εὐσαρκίαν τῆς μεσήλικος, μὲ τὸ συμπαθὲς πρόσωπον τῆς ἄλλοτε ὡραίας γυναικός, μὲ τὰς χρυσᾶς διόπτρας τῆς παιδαγωγοῦ, μὲ τὸ ὀξὺ βλέμμα τῆς νοήμονος. Ἀπέναντι ἐκάθητο ὁ Παῦλος, παρὰ τὴν θείαν του, τὴν δεσποινίδα Ἀναστασίαν Ἀνδρεάδου, ὑπερβᾶσαν ἤδη πρὸ πολλοῦ τὴν ἀνθηρὰν ἡλικίαν, καὶ διὰ τοῦτο πολὺ ἰδιότροπον καὶ πολὺ σεβαστήν. Μεταξὺ τῶν δύο ζευγῶν κατεῖχε μόνος τὴν προεδρικὴν θέσιν ὁ κ. Ἀνδρεάδης, πλήρης ὀρέξεως πάντοτε καὶ λάλου εὐθυμίας. Θελκτικὴ εἰκὼν οἰκογενειακῆς εὐτυχίας! Καὶ ἐν ᾧ μετ' ὀλίγον διὰ τῆς προσθήκης ἕκτου συνδαιτυμόνος, μιᾶς λατρευτῆς καὶ ἀγγελικῆς γυναικός, ἐδύνατο νὰ συσφιγχθῇ ἔτι μᾶλλον ὁ σύνδεσμος τῆς ἀγάπης των, ἐπηπειλεῖτο ἐξ ἐναντίου ἡ καταστροφὴ καὶ ἡ δυστυχία. Ὁ Παῦλος τὸ ἐσκέπτετο φρίσσων. Ἰδοὺ ὅτι ἀπὸ τοῦδε, ἐνωρίς, ἀφ' ἧς ἐψιθυρίσθη ὁ μετὰ τῆς Ἑρμινίας γάμος, παρετηρεῖτο ὡς κακὸς προάγγελος ἐλαφρά τις διατάραξις: ὁ νέος δὲν ἐτόλμα νὰ ὑποστῇ τὸ βλέμμα τῆς κυρίας Ἔλλιοτ . . . Τί νὰ κάμῃ; Νὰ φύγῃ; θὰ ἐγένετο αὐτὸς δυστυχής... Νὰ μείνῃ; Θὰ ἐγίνοντο δυστυχεῖς ὅλοι των... Τόσον λοιπὸν ἦτο ἀσθενής, ὥστε δὲν ἴσχυε νὰ καταστείλῃ ἀνοσίους παλμοὺς καὶ νὰ μείνῃ ἁπλούστατα ἀλλ' εὐτυχέστατα ὁ υἱὸς τοῦ πατρός του καὶ . . . τῆς συζύγου του;

Τὸ περίσκεπτον ἦθος τοῦ Παύλου ἐκίνησεν ἀπόψε τὴν προσοχὴν ὅλων. Ὁ κ. Ἀνδρεάδης διεμαρτυρήθη πλέον ἢ ἅπαξ. Καὶ αὐτὴ ἡ δεσποινὶς Ἀναστασία, ἡ ὁποία δὲν συνείθιζε νἀναμιγνύηται εἰς τὰς διαθέσεις τῶν ἄλλων, ἀφ' οὗ ἡ ἰδική της

Digitized by Google

ἦτο πάντοτε δύςκολος, ἀπεφάσισε νὰ τὸν ἐρωτήσῃ:

« Τί ἔχεις ἀπόψε, Παῦλε : μή σου συμβαίνῃ τίποτα ;

— Ὄχι, θεία μου. Τί νὰ μου συμβαίνῃ ; » ἀπήντησεν ὁ Παῦλος διαστέλλων τοὺς μῦς τοῦ προσώπου του εἰς μειδίαμα.

« Ἀφήσατέ τον, σᾶς παρακαλῶ » ὑπέλαβεν ἡ κυρία Ἔλλιοτ· « νέος ὁ ὁποῖος ἑτοιμάζεται νὰ πάρῃ τὸ δίπλωμά του, δὲν ἠμπορεῖ νὰ ἦνε πάντοτε φαιδρός.

— Ἀμφιβάλλω ἂν τέτοιες ὑποθέσεις τὸν σκοτίζουν. Ἂς ἦνε· βλέπω ὅτι ἄρχισε νὰ γελᾷ...Γιὰ νὰ σε πῶ, Παῦλέ μου Σὲ χρειάζεται πειὰ αὐτὸ τὸ κομμάτι τῆς μπριζόλας ;

— Ὄχι, θεία μου, τί το θέλετε ; Ἐπαραψήθηκε καὶ εἶνε ξερό.

— Ἴσα ἴσα γι' αὐτὸ τὸ θέλω· δόσε μέ το ἐδῶ, σὲ παρακαλῶ. »

Ὁ Παῦλος μετεβίβασε τὸ πυρίκαυστον ὑπόλειμμα τοῦ κρέατος εἰς τὸ πινάκιον τῆς θείας του. Τὸ ἔλαβεν ἐκείνη, τὸ ἔκοψεν εἰς δύο διὰ τῶν δακτύλων καὶ προσέφερεν ἀνὰ ἓν τῶν τεμαχίων εἰς δύο ἱσπανικὰ κυνάρια, περισαίνοντα παρὰ τοὺς πόδας της. Αἱ σιαγόνες τῶν ζωαρίων ἠκούσθησαν τρωγαλίζουσαι μεθ' ἡδονῆς, ἐν ᾧ τοῖς ἐμειδία ἡ κυρία των συμπαθέστατον μειδίαμα, σπογγίζουσα τὰ δάκτυλα ἐπὶ τοῦ χειρομάκτρου.

« Ταλαίπωρος θεία!..» ἔλεγε καθ' ἑαυτὸν ὁ Παῦλος, περιάγων τὸ βλέμμα ἀπὸ τῆς κατίσχνου μορφῆς τῆς γεροντοκόρης ἐπὶ τῶν ὀξυρρύγχων μορφῶν τῆς Ἥρας καὶ τῆς Λουλοῦς. Τίς οἶδε μετὰ ποίας ἐλπίδας ψευσθείσας ἐν τῷ βίῳ της, συνεκέντρωσε τὴν ἀγάπην της ὅλην εἰς τὰ περιστοιχίζοντα αὐτὴν ζῶα. Ὁ ὀργανισμός της εἶχε διαστραφῆ, ὡς ὅλων τῶν γεροντοκορῶν. Εἶχε γίνει νευρική, ἰδιότροπος, μελαγχολικὴ καὶ εἰς ἄκρον ὀλιγόλογος. Πρὸς τοὺς οἰκείους της ἐφέρετο μετὰ τοσοῦτον μεμετρημένης φιλοφροσύνης, μετὰ ψυχρότητος σχεδόν, ὥστε ἡ Ἀνθὴ ἰσχυρίζετο ἐν πάσῃ παιδικῇ ἀφελείᾳ ὅτι ἡ θεία δὲν ἠγάπα κανένα, μὰ κανένα. Καὶ δὲν ἤξευρε μὲν κανεὶς τί ἐκρύπτετο ὑπὸ τὰ μεμαραμένα στήθη τῆς σιγώσης γυναικός, ἀλλ' ἡ ἀλήθεια εἶνε ὅτι κανεὶς σήμερον δὲν ἔτρεφε πρὸς αὐτὴν ζωηρὸν καὶ θερμὸν αἴσθημα ἀγάπης. Ὅλοι ἐκεῖ μέσα τὴν περιέβαλλον μὲ τὸν ἀπεριόριστον σεβασμὸν τοῦ καθήκοντος καὶ τὴν λεπτεπίλεπτον μέριμναν τῆς καλῆς ἀνατροφῆς... ἀλλὰ τίποτε περισσότερον. Ἡ δεσποινὶς Ἀναστασία ἐδύνατο νὰ ἔχῃ εὔλογον ἀφορμὴν παραπόνων· καὶ θὰ εἶχεν, ἂν δὲν την ἀπερρόφα, ὥστε νὰ μὴ σκέπτηται πολὺ περὶ ἄλλου, ἡ ἀγάπη καὶ ἡ φροντὶς τῶν κυναρίων της, τῶν ἀκανθίδων της, τοῦ γαλιδέως της καὶ τοῦ ψιττακοῦ της.

Μὲ μίαν ἐσθῆτα ἁπλῆν, ἀμαυροῦ πάντοτε χρώματος, μὲ μίαν ἀνδρικὴν ἅλυσιν ὡρολογίου καὶ μ' ἓν περιλαίμιον πλατὺ κολλαρισμένον, ἐκάθητο ὥρας ὁλοκλήρους, κατασκευάζουσα τὰ σιγάρα δι' ὧν ἐπλήρου ὅλας τὰς σιγαροθήκας τῆς οἰκίας. Τὸ κάνιστρον τῆς ἐργασίας της ἦτο ἓν κιβώτιον ἐκ λευκοσιδήρου, εἰς τρία διηρημένον· εἰς τὸ πρῶτον διαμέρισμα, τὸ εὐρύτερον, περιείχετο ὁ καπνός· εἰς τὸ δεύτερον, τὸ στενότερον τὸ σιγαρόχαρτον· καὶ εἰς τὸ μεσαῖον, μιὰ ψαλλίς, δύο-τρία τεμάχια ναστοχάρτου κυλινδροειδῆ καὶ μία φιάλη διαλελυμένου κόμμεος μὲ λεπτὸν χρωστῆρα. Ἐνίοτε ἥναπτε καὶ αὐτὴ ἓν σίγαρον καὶ διεξήρχετο τὰς ἐφημερίδας, ἢ παρεδίδετο εἰς τὴν ἀνάγνωσιν γαλλικοῦ τινος μυθιστορήματος. Ἀλλὰ πόσον δύςκολος ἦτο εἰς τὴν ἐκλογήν της! συνέβαινε νὰ διατελῇ ἐπὶ τριήμερον εἰς νευρικὴν διατάραξιν, ὁσάκις ἐπλανᾶτο ἀπ' ἀρχῆς καὶ ἀνεγίνωσκε μυθιστόρημα, μὴ ἀποπερατούμενον κατὰ τὰς ὀρέξεις της καὶ τὰς εὐχάς της. Ὡς ὁ Δάρβιν, ἡ δεσποινὶς Ἀνδρεάδου τὰ ἤθελε γοργά, ἐνδιαφέροντα, ἄνευ ψυχολογικῆς ἀναλύσεως καὶ ἄνευ τραγικοῦ τέλους. Μὲ τοιαύτας κλίσεις, ἐννοεῖ κανεὶς πόσον θὰ διετάρασσε τὸ νευρικὸν σύστημα τοῦ πτωχοῦ πλάσματος κανὲν τῶν οἰκογενειακῶν ἐκείνων μυθιστορημάτων, τὸ ὁποῖον ἐδύνατο νὰ ἐξελιχθῇ ἐντὸς τῆς οἰκίας της, μὲ σωρείαν ψυχολογικῶν στιγμῶν πολὺ βιαίων, καὶ τίς οἶδε, μὲ τραγικώτατον τέλος!...

Εἰς τὴν ἐκκλησίαν εἶχε τὴν ἰδιοτροπίαν νὰ φορῇ ὁλόμαυρα καὶ νὰ ἦνε δακρυσμένη ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους τῆς ἱεροτελεστίας. Εἰς τὸ θέατρον μετέβαινε μέν, ἀλλ' ὑπὸ τὸν ἀπαράβατον ὅρον νὰ φθάσῃ εἰς τὸ τέλος τῆς πρώτης καὶ νὰ φύγῃ εἰς τὰς ἀρχὰς τῆς τρίτης πράξεως. Εἰς τὸ φαγητὸν ἔτρωγε πολὺ καὶ ἀπ' ὅλα, ἀλλὰ μετὰ συχνῶν μορφασμῶν δυςαρεσκείας· ἂν δὲ συνέβαινέ ποτε νὰ τελειώσῃ αὐτὴ πρώτη τὸ φαγητόν της ἢ νὰ βραδύνῃ κανεὶς τῶν ἄλλων, ἔσπευδε νὰ ἐγερθῇ τῆς τραπέζης καὶ νἀποσυρθῇ, διότι δὲν ὑπέφερε νὰ βλέπῃ ἄλλον τρώγοντα αὐτὴ χορτασμένη. Εἰς τοιοῦτον χαρακτῆρα φαντάζεταί τις πόσον δυςχερῆ θὰ ἦσαν τὰ κοινωνικὰ καθήκοντα, αἱ ὑποχρεώσεις τῆς οἰκοδεσποίνης, δι' ὧν ἐπεβαρύνετο κατ' ἀνάγκην, μόνη ἀπομείνασα ἐν τῇ πατρικῇ οἰκίᾳ. Τὴν ἠνώχλουν αἱ ἐπισκέψεις, αἱ ἀντεπισκέψεις, ἡ προεδρεία τῶν γευμάτων, ἡ ἐποπτεία τῶν χορῶν. Ἂν ἦτο εἰς τὸ χέρι της, δὲν θὰ ὑπῆρχεν ἐν Ἀθήναις οἰκογένεια περισσότερον περιωρισμένη τῆς ἰδικῆς της· ἀλλ' οὔτε ὁ Παῦλος, οὔτε πολὺ μᾶλλον ὁ Κ. Ἀνδρεάδης ἐνόουν νὰ ὑποταχθῶσιν εἰς τὰς νευρικὰς αὐτῆς ἕξεις. . . καὶ ἡ γεροντοκόρη ἠναγκάζετο νὰ ὑποκύπτῃ, δυςηρεστημένη αἰωνίως καὶ ἀγέλαστος. Τόρα μόλις θἀπηλλάσσετο τῶν βασάνων, ὅτε θὰ παρέδιδε τὸ βάρος τῆς ἀρχῆς εἰς τὴν νέαν κυρίαν Ἀνδρεάδου καὶ θὰ ἐδύνατο νὰ περιορισθῇ ἥσυχος καὶ ἄφροντις εἰς τὰ σιωπηλὰ δωμάτιά της — μελαγχολικὰ ὡς ἀναχωρητήρια, — αὐτὰ ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα τὴν εἶδον ἄλλοτε φαιδρὰν νεάνιδα συμπαθῆ καὶ εὐέλπιδα... Ἐν τού-

Digitized by Google

τοις δὲν ἐξεφράσθη εὐνοϊκῶς περὶ τοῦ γάμου τοῦ ἀδελφοῦ της. Τὴν ἡμέραν, καθ' ἣν τῷ ἀνηγγέλθη, ἐφάνη μὲν δίδουσα εὐχαρίστως τὴν συγκατάθεσίν της, — διότι δὲν ἀνθίστατο συνήθως εἰς τίποτε, μὴ ἀφορῶν αὐτὴν ἀτομικῶς, — ἀλλ' εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς κατελήφθη ὑπὸ τοσαύτης νευρικῆς ἀνορεξίας, ὥστε δὲν ἐνεφανίσθη διόλου εἰς τὸ γεῦμα· καὶ πρὸς τὸ ἑσπέρας, συναντήσασα ἐπάνω εἰς τὸ δῶμα τὸν Παῦλον,

« Ἄργησε, ἄργησε » τῷ εἶπε, χωρὶς νά τον βλέπῃ, προσηλωμένη εἰς τὴν ἀπὸ τοῦ δώματος θέαν, « μά την ηὗρε ἐπὶ τέλους ὁ πατέρας σου.

— Μπᾶ! πῶς; τί λέτε, θεία μου... ἡ δεσποιν. Ἑρμινία μοῦ φαίνεται νὰ ἦνε ἀξιόλογος ὑπὸ πᾶσαν ἔποψιν. Καὶ σεῖς δέν την ἐπαινέσατε τόσες φορές;

— Ναί, παιδί μου· μὰ πολὺ νέα... πολὺ νέα!» ἀπήντησεν ἡ γεροντοκόρη μὲ μορφασμὸν δυσπιστίας.

Τὸ δεῖπνον εὑρίσκετο περὶ τὸ τέλος. Ὁ Κ. Ἀνδρεάδης, καταβροχθίζων ἡδονικῶς μεγάλα τεμάχια πουδίγκας, διηγεῖτο συγχρόνως ἀναμνήσεις τοῦ ἐν Εὐρώπῃ φοιτητικοῦ του βίου, πλήρεις ἀστείων ἀνεκδότων, τὰς ὁποίας ἡ μὲν δεσποινὶς Ἀναστασία ἤκουεν ἀδιάφορος, κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὴν μικρὰν Ἀνθήν, ἄπληστον διηγήσεων καὶ ἐκρηγνυομένην εἰς μακαρίους γέλωτας· ἡ δὲ κυρία Ἔλλιοτ προσεῖχε, χωρὶς νὰ φαίνηται προσέχουσα, κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὸν Παῦλον, ὁ ὁποῖος ἐφαίνετο προσέχων, χωρὶς νὰ προσέχῃ... Κατόπι παρεκλήθη ἡ Ἀνθὴ νἀπαγγείλῃ τὸ ποίημα, τὸ ὁποῖον εἶχε μάθει τὴν ἡμέραν ἐκείνην. Ἡ παῖς ἠρνεῖτο κατ' ἀρχάς, ἀκκιζομένη· ἀλλ' εἰς ἓν βλέμμα αὐστηρὸν τῆς παιδαγωγοῦ της, ἤρχισεν εὐπειθής, ἤρεμος, μὲ καταβιβασμένα ὄμματα:

Pour les cœurs corrompus l' amitié n' est point [*faite*...

Ἀλλὰ βαθμηδὸν τὴν ἐνθουσίαζεν ἡ ἀπαγγελία. Ὡς πολλοὺς τῶν μεγίστων ῥητόρων καὶ τῶν σκηνικῶν, τὴν ἐμέθυεν ὁ τόνος τῆς ἰδίας φωνῆς, συμπαθῶς βραχνῆς καὶ βαρείας. Ἀνύψωσε τοὺς ὀφθαλμοὺς φεγγοβόλους, ἔλαβε τὸ μικρὸν μελιχρόν της ποτήριον καὶ ἐσυνέχισε μὲ τὴν τελευταίαν λέξιν τοῦ ποιήματος τὴν ἔνθουν αὐτὴν πρόποσιν:

« ... à chanter le bonheur, πίνω στὴν ὑγειὰ τοῦ μπαμπᾶ μου, ποῦ παντρεύεται! »

Καὶ ἔφερε μὲ πολλὴν σοβαρότητα τὸ ποτήριον εἰς τὰ χείλη, ἐν ᾧ ὅλοι ἐγέλων, μηδ' αὐτῆς τῆς θείας Ἀναστασίας ἐξαιρουμένης.

Ὁ Παῦλος ᾐσθάνετο ἀπόψε πολὺ τὸ οἰκογενειακὸν θέλγητρον. Ὥς το ἔβλεπε μὲ τὰ ὄμματα τοῦ φόβου καὶ τῶν περὶ τοῦ μέλλοντος ἀνησυχιῶν, τῷ ἐφαίνετο ὡραιότερον ἀκόμη καὶ προσφιλέστερον. Ἐποτίζετο βαθύτατα ἐκ τῆς εἰρήνης ἐκείνης τῆς ἱερᾶς, διεπεράτο ὅλος καὶ ἐμαλάσσετο ἐκ τῆς ἀγάπης τοῦ πατρός του. Ὁλοὲν ἐπετείνετο ἡ ἐν τῇ καρδίᾳ του ἀρξαμένη ἐπανάστασις. Καὶ ἦτο ἐπανάστασις κατ' ἐπαναστάσεως. Ἠγωνίζετο τώρα νὰ καταπνίξῃ ὅσα αἰσθήματα ἤγειρον ἐκεῖ θρασείας κεφαλάς, ἀπειλοῦντα νά τον ἐξορίσωσι δυστυχῆ, μακρὰν τῆς οἰκογενείας του, δυστυχοῦς. Ἔπρεπε νὰ σκεφθῇ ἀπόψε πολὺ ὡρίμως καὶ νὰ κλίνῃ σταθερῶς ὑπὲρ μιᾶς ἀποφάσεως. Τὸ μετέωρον τὸν ἀνησύχει· ἡ βαρεῖα συνείδησις τὸν ἔτυπτεν· ἡ πλάνη, τὴν ὁποίαν ἀκόμη μετήρχετο, τὸν κατήσχυνεν· ὁ κίνδυνος τὸν κατετρόμαζε... Καὶ ἐν τῷ μέσῳ ὅλου τούτου τοῦ σκότους, ἔλαμπεν ἐκεῖ μακρὰν ἓν φῶς, πρὸς τὸ ὁποῖον ἔσπευδεν, ἔσπευδεν . . .

Εἰς τὴν μετὰ τὸ δεῖπνον συνήθη συναναστροφὴν προσετέθησαν ἡ κυρία Οἰκονόμου, ἄλλη ἀδελφὴ τοῦ κ. Ἀνδρεάδου, μετὰ τῆς μικρᾶς της Θαλείας, καὶ ὁ λαμπρὸς ἐκεῖνος Ἀγαμέμνων Ζιβρᾶς μὲ τὰ ὑψηλά του περιλαίμια καὶ τὰ μεγάλα του ὄνειρα. Ὁ ἀδελφὸς τῆς Ἑρμινίας ἦτο δανδῆς τέλειος, ἀποστίλβων ὡς νεόκοπον δεκάλεπτον, περιβαλλόμενος ὑπὸ μεμυρωμένης ἀτμοσφαίρας καλλωπιστοῦ. Ὑπάλληλος ἐν τῷ Ὑπουργείῳ τῶν Ἐξωτερικῶν, καίτοι κάτοχος καλῆς περιουσίας, ἀπέβλεπεν εἰς διπλωματικὸν στάδιον, πρὸς τὸ ὁποῖον ἐξεδήλου διακαέστατον ἔρωτα. Ἐλαφρὰ μᾶλλον κεφαλή, ἐθαμβώθη ἐκ τῆς λάμψεως τῶν πρεσβειῶν, ἐκ τῶν χρυσοποικίλτων στολῶν, ἐκ τῶν εὐφυολογιῶν καὶ τῶν ὑποκλίσεων τῆς αἰθούσης, ἐκ τῆς κατ' ἐπίφασιν ἁβρότητος, ἐκ τῆς ὅλης ἐκείνης κομψῆς ἐπιτηδεύσεως τῶν τρόπων. Ἀπεστήθιζε τὸ Διεθνὲς δίκαιον· ἦτο μανιώδης διὰ ζητήματα ἐξωτερικῆς πολιτικῆς, ἐγνώριζεν ἐκ μνήμης ὅλον σχεδὸν τὸ Ἡμερολόγιον τῆς Γόθας· ἤξευρε πᾶσαν σχετικὴν λεπτομέρειαν· ἠρέσκετο διηγούμενος μετ' ἀκράτου θαυμασμοῦ ἀνέκδοτα διπλωματικά, εὐφυολογίας καὶ τεχνάσματα πρέσβεων. Εἰς ταῦτα περιεστρέφετο πάντοτε ἡ ὁμιλία του, εἴτε ἀγγλιστί, εἴτε γαλλιστί, εἴτε ἑλληνιστί. Τὸ ὄνειρόν του ἦτο νὰ διορισθῇ πρέσβυς ἐν Λονδίνῳ ἢ ἐν Παρισίοις — καὶ σιγὰ-σιγὰ θά το κατώρθωνε.

Ἡ συναναστροφὴ προσέλαβε ταχέως τὴν συνήθη αὐτῆς ὄψιν. Ἡ κυρία Οἰκονόμου συνωμίλει μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ της· ἔλεγον ὅτι ὁ γάμος θὰ ἐτελεῖτο τὸν Ἀπρίλιον, ὅτι ἡ Ἑρμινία ἦτο πολὺ καλὴ κόρη· ὅτι περιέμενεν ἐκ Παρισίων τὴν προῖκά της, ὅτι ὅλοι ἦσαν εὐχαριστημένοι — ὅλα στερεότυπα πρὸ μηνός. Ἡ θεία Ἀναστασία ἐβάλθη νὰ κατασκευάζῃ σιγάρα, ἀνταλάσσουσα πού καὶ που κανὲν μονοσύλλαβον μετὰ τῆς κυρίας Ἔλλιοτ, πλησίον της φυλλομετρούσης ἓν βιβλίον. Ἡ Θάλεια μετὰ τῆς ἐξαδέλφης της Ἀνθῆς ἐφλυάρουν ὡς πτηνά, καθήμεναι παράμερα ἐπὶ μικρῶν σκιμπόδων, μὲ μυρίας ἐνδείξεις ἀμοιβαίας λατρείας.

Ἕπεται συνέχεια — ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ.

Digitized by Google

ΟΥΡΑΝΙΑ

ὑπὸ Καμίλλου Φλαμμαριὸν

Συνέχεια, ἴδε σ. 88

Ὄχι καὶ αὐτὴ ἐπίσης δὲν ἔμελλε νὰ ἀποθάνῃ οὐδ' εἰς ἡλικίαν τριάκοντα ἐτῶν, οὔτε βραδύτερον. Καὶ ἐκεῖνος! *Ἐκεῖνος* ν' ἀποθάνῃ! Ἡ ἔξοχος αὐτὴ διάνοια νὰ ἐκμηδενισθῇ δι' ἁπλῆς παύσεως τῶν παλμῶν τῆς καρδίας ἢ τῆς ἀναπνοῆς; Ὄχι, δὲν εἶνε δυνατόν· οἱ ἄνθρωποι ἀπατῶνται. Μίαν ἡμέραν θὰ τὸ ἐμάνθανον.

Καὶ αὐτὴ ἐπίσης ἐσκέπτετο τὰ μυστήρια ταῦτα, ἀλλ' ὑπὸ καλολογικὴν μᾶλλον καὶ αἰσθηματικὴν ἢ ἐπιστημονικὴν ἔποψιν. Ἐσκέπτετο ὅμως. Πᾶσαι αὗται αἱ ἐρωτήσεις, πᾶσαι αἱ ἀμφιβολίαι, ὁ κρύφιος σκοπὸς τῶν συνδιαλέξεών της, ἡ τόσον ταχεῖα ἴσως πρὸς τὸν φίλον αὐτῆς ἀφοσίωσίς της, πάντα ταῦτα αἰτίαν εἶχον τὴν ἄσβεστον τῆς μαθήσεως δίψαν ὑφ' ἧς κατείχετο ἡ ψυχή της. Ἤλπιζεν εἰς αὐτόν, διότι εἶχεν ἤδη ἀνεύρει εἰς τὰ συγγράμματά του τὴν ἐπίλυσιν τῶν μεγίστων προβλημάτων. Ἐδιδάχθη ἐξ αὐτῶν νὰ γνωρίσῃ τὸ σύμπαν· καὶ τὴν γνῶσιν ταύτην εὕρισκεν ὡραιοτέραν, ζωηροτέραν, μεγαλειτέραν, ποιητικωτέραν ἀπὸ τὰς ἀρχαίας πλάνας καὶ ἐσφαλμένας δοξασίας. Ἀπὸ τῆς ἡμέρας καθ' ἣν ἔμαθεν ἀπὸ τῶν χειλέων του ὅτι ἡ ζωὴ δὲν εἶχεν ἄλλον σκοπὸν εἰμὴ τὴν ἀναζήτησιν τῆς ἀληθείας, ἦτο βεβαία ὅτι θὰ τὴν ἀνεύρισκε καὶ τὸ πνεῦμά της προσηλοῦτο, συνεδέετο μετὰ τοῦ ἰδικοῦ του ζωηρότερον ἴσως ἢ ἡ καρδία της.

ΙΟΥΛΙΟΣ ΒΑΡΒΙΕ
Ὁ ποιητὴς τῆς «Ἰωάννας δ' Ἄρκ».

ΚΑΡΟΛΟΣ ΓΚΟΥΝΩ
Ὁ μελοποιὸς τῆς «Ἰωάννας δ' Ἄρκ».

Πρὸ τριῶν περίπου μηνῶν ἔζων οὕτω κοινὴν πνευματικὴν ζωήν, κατατρίβοντες σχεδὸν καθ' ἑκάστην πολλὰς ὥρας τῆς ἡμέρας εἰς τὴν ἀνάγνωσιν πρωτοτύπων ὑπομνημάτων γεγραμμένων εἰς διαφόρους γλώσσας περὶ τῆς ἐπιστημονικῆς φιλοσοφίας, τῆς θεωρίας τῶν ἀτόμων, τῆς φυσικῆς, τῶν μορίων τῆς ὀργανικῆς χημείας, τῆς θερμοδυναμικῆς καὶ τῶν διαφόρων ἐπιστημῶν ὧ, ὁ σκοπὸς τείνει εἰς τὴν ἐξακρίβωσιν τοῦ ὄντος, διαλεγόμενοι περὶ τῶν κατ' ἐπιφάνειαν ἢ πραγματικῶν ἀντιφάσεων τῶν ἐν αὐτοῖς εἰκασιῶν, εὑρίσκοντες ἐνίοτε εἰς συγγραφεῖς καθαρῶς φιλολογικῆς ἰδιότητος σκέψεις καὶ συμπτώσεις λίαν ἐκπληκτικὰς μετὰ τῶν ἐπιστημονικῶν ἀξιωμάτων, ἐκπληττόμενοι διά τινας προγνώσεις μεγάλων συγγραφέων. Τὰ ἀναγνώσματα καὶ αἱ ἔρευναι καὶ αἱ παραβολαὶ αὗται τοὺς ἔθελγον ἰδίως ἕνεκα τοῦ ὅτι τὸ σημέραι φωτιζόμενον ἔτι μᾶλλον πνεῦμά των κατήντα ν' ἀπορρίπτῃ τὰ ἐννέα δέκατα τῶν συγγραφέων, ὧν τὰ ἔργα εἶνε καθ' ὁλοκληρίαν κενὰ καὶ τὸ ἥμισυ προσέτι τοῦ τελευταίου δεκάτου αὐτῶν, ὧν τὰ συγγράμματα

Digitized by Google

Η ΜΗΤΗΡ ΤΩΝ ΤΕΘΛΙΜΜΕΝΩΝ
Εἰκὼν Βουγερῶ.

ἔχουσι μόνον ἐπιπόλαιον ἀξίαν· ἀποκαθάραντες οὕτω τὸ πεδίον τῆς φιλολογίας ἔζων μετά τινος ἱκανοποιήσεως ἐν τῇ περιωρισμένῃ κοινωνίᾳ τῶν ὑπερόχων πνευμάτων. Ἴσως εἰς τοῦτο ἐμπεριείχετο καὶ ἐλαφρόν τι αἴσθημα ὑπερηφανείας.

Ἡμέραν τινὰ ὁ Ἔλπιστος ἀφίκετο ἐνωρίτερον τοῦ συνήθους. «*Εὕρηκα!*» ἀνέκραξεν· ἀλλὰ μεταμελούμενος πάραυτα, προσέθηκεν: «*Ἴσως..*»

Ἐρειδόμενος ἐπὶ τῆς ἑστίας ἔνθα ἐσπινθήριζε πῦρ φλογερόν, ἐν ᾧ ἡ σύντροφός του τὸν παρετήρει μὲ τοὺς μεγάλους ὀφθαλμούς της πλήρεις περιεργείας ἤρχισε νὰ λαλῇ μετά τινος ἀσυνει-

Digitized by Google

δήτου ἐμφάσεως, ὡς νὰ συνωμίλει μετὰ τοῦ ἰδίου αὐτοῦ λογισμοῦ ἐντὸς ἠρέμου δάσους :

« Πάντα ὅσα βλέπομεν εἶνε φαινομενικότης· ἀλλαχοῦ ἔγκειται ἡ πραγματικότης.

« Ὁ ἥλιος φαίνεται στρεφόμενος περὶ ἡμᾶς, ἀνατέλλων τὴν πρωΐαν καὶ δύων τὴν ἑσπέραν, ἡ δὲ Γῆ ἐφ' ἧς εὑρισκόμεθα φαίνεται ἀκίνητος. Ἀλλὰ τὸ ἀληθὲς εἶνε τὸ ἀντίθετον. Κατοικοῦμεν ἐπὶ σώματος περιδινουμένου, φερομένου εἰς τὸ κενὸν μετὰ ὁρμῆς ἑβδομηκονταπεντάκις ταχυτέρας ἀπὸ τὴν ὁρμὴν σφαίρας τηλεβόλου.

« Ἐναρμόνιος συμφωνία θέλγει τὰ ὦτά μας. Ὁ ἦχος δὲν ὑπάρχει· ἄλλο τι δὲν εἶνε εἰμὴ ἐντύπωσις τῶν αἰσθήσεών μας, παραγομένη ἐκ τῶν δονήσεων τοῦ ἀέρος κατά τι διάστημα καὶ μετὰ ποιᾶς τινος ταχύτητος, δονήσεων αἵτινες αὐταὶ καθ' ἑαυτὰς εἰσὶ σιωπηλαί. Ἄνευ τοῦ ἀκουστικοῦ νεύρου καὶ τοῦ ἐγκεφάλου δὲν θὰ ὑπῆρχον πλέον ἦχοι. Καὶ οὐσίαν ἄλλο τι δὲν ὑπάρχει εἰμὴ κίνησις.

« Τὸ οὐράνιον τόξον ἐπιδεικνύει τὴν φωτολαμπῆ καμπύλην του, τὸ ῥόδον καὶ ὁ κύανος ὑγρὰ ἐκ τῆς βροχῆς σπινθηροβολοῦσιν ὑπὸ τὸν ἥλιον, ὁ πράσινος λειμών, οἱ χρυσίζοντες ἀγροὶ ποικίλλουσι τὴν πεδιάδα διὰ τῶν λαμπρῶν χρωμάτων των. Ἀλλὰ δὲν ὑπάρχουσι χρώματα, δὲν ὑπάρχει φῶς· ὑπάρχουσι μόνον κυμάνσεις τοῦ αἰθέρος μεταδίδουσαι τὴν δόνησιν εἰς τὸ ὀπτικὸν νεῦρον. Εἶνε ἀπατηλαὶ φαινομενικότητες· ὁ ἥλιος θερμαίνει καὶ γονιμοποιεῖ, τὸ πῦρ καίει, καὶ ὅμως δὲν ὑπάρχει θερμότης, ἀλλὰ μόνον ἐντυπώσεις. Ἡ θερμότης ὅπως καὶ τὸ φῶς εἶνε μόνον τρόπος κινήσεως. Κινήσεις ἀόρατοι, ἀλλὰ κυρίαρχοι, ὑπέρταται !

« Ἰδοὺ μία ἰσχυρὰ δοκός, ἐκ τῶν γενικῶς χρησιμοποιουμένων σήμερον εἰς τὰς οἰκοδομάς. Τοποθετεῖται εἰς τὸ κενόν, εἰς ὕψος δέκα μέτρων, ἐπὶ δύο τοίχων, ἐφ' ὧν στηρίζονται τὰ δύο ἄκρα της. Εἶνε βεβαίως στερεά. Εἰς τὸ μέσον αὐτῆς ἀπετέθη βάρος χιλίων, δισχιλίων, δισεκατχιλίων χιλιογράμμων, ἀλλ' οὔτε κἂν αἰσθάνεται τὸ ὑπέρογκον αὐτὸ βάρος· μόλις κατὰ τὴν ἰσομέτρησιν δεικνύει ἀδιόρατον κλίσιν. Ἐν τούτοις ἡ δοκὸς αὕτη συνίσταται ἐκ μορίων ἅτινα δεν ἐγγίζουσι πρὸς ἄλληλα, ἅτινα διατελοῦσιν ἐν διηνεκεῖ δονήσει, ἅτινα ἀφίστανται ἀλλήλων ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῆς θερμότητος καὶ συσφίγγονται ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τοῦ ψύχους. Εἴπατέ μοι, παρακαλῶ, τί ἀποτελεῖ τὴν στερεότητα τῆς σιδηρᾶς αὐτῆς δοκοῦ; Τὰ ὑλικὰ αὐτῆς ἄτομα: Βεβαίως ὄχι, ἀφοῦ δὲν ἐγγίζουσιν ἄλληλα. Ἡ στερεότης ἔγκειται εἰς τὴν ἕλξιν τῶν μορίων, τουτέστι εἰς δύναμιν ἄϋλον.

«Κατ' ἀπόλυτον ἔννοιαν, στερεότης δὲν ὑφίσταται. Λαμβάνομεν ἀνὰ χεῖρας βαρεῖαν σφαῖραν σιδηρᾶν· ἡ σφαῖρα αὕτη συνίσταται ἐκ μορίων ἀοράτων, ἅτινα δὲν ἐφάπτονται ἀλλήλων καὶ ἅτινα ἐπίσης σύγκεινται ἐξ ἀτόμων μὴ ἐφαπτομένων ἀλλήλων. Ἡ συνοχὴ ἄρα ἣν φαίνεται ἔχουσα ἡ ἐπιφάνεια τῆς ἐν λόγῳ σφαίρας καὶ ἡ φαινομενικὴ αὐτῆς στερεότης εἶνε ἐντελὴς πλάνη. Διὰ τὸ πνεῦμα τὸ ὁποῖον ἤθελεν ἀναλύτει τὴν ἐσωτερικὴν αὐτῆς σύστασιν, εἶνε σμῆνος μυιδίων, οἷα τὰ περιδινούμενα εἰς τὴν ἀτμόσφαιραν ἐν ἡμέρᾳ θέρους. Ἄλλως τε ἂς θερμάνωμεν τὴν σφαῖραν ταύτην ἥτις μᾶς φαίνεται στερεά· θὰ ἀναλυθῇ· ἂν τὴν θερμάνωμεν ἔτι πλέον, θὰ ἐξατμισθῇ, χωρὶς ὅμως διὰ τοῦτο ν' ἀλλάξῃ φύσιν· εἴτε ἐν καταστάσει ῥευστοῦ, εἴτε ἐν καταστάσει ἀερίου ἔσται πάντοτε σίδηρος.

«Εὑρισκόμεθα τὴν στιγμὴν ταύτην ἐντὸς οἴκου Πάντες οὗτοι οἱ τοῖχοι, τὰ πατώματα, οἱ τάπητες, τὰ ἔπιπλα, ἡ ἐκ μαρμάρου ἑστία σύγκεινται ἐκ μορίων ὡσαύτως μὴ ἐφαπτομένων ἀλλήλων. Πάντα δὲ αὐτὰ τὰ μόρια τὰ συστατικὰ τῶν σωμάτων διατελοῦσιν εἰς κίνησιν περιφερικὴν πέριξ ἀλλήλων.

« Τὸ αὐτὸ ῥητέον καὶ περὶ τοῦ σώματός μας. Ἀποτελεῖται ἐκ τῆς διηνεκοῦς κυκλοφορίας ἀτόμων· εἶνε φλὸξ ἀκαταπαύστως ἀναλισκομένη καὶ ἀνανεουμένη. Εἶνε ποταμὸς παρὰ τὴν ὄχθην τοῦ ὁποίου προσέρχεταί τις καὶ κάθηται νομίζων ὅτι ἐπαναβλέπει πάντοτε τὸ αὐτὸ ὕδωρ, ἀλλ' ὅπου ἀληθῶς ὁ ἀέννaος τῶν πραγμάτων ῥοῦς ἐπιφέρει πάντοτε ὕδωρ νέον.

« Ἕκαστον αἱμοσφαιρίδιον τοῦ αἵματός μας εἶνε κόσμος ὁλόκληρος (ἔχομεν δὲ πέντε ἑκατομμύρια τοιαῦτα κατὰ πᾶν κυβικὸν χιλιοστόμετρον). Ἀλλεπαλλήλως, ἀδιαλείπτως, ἄνευ διακοπῆς εἰς τὰς ἀρτηρίας μας, εἰς τὰς φλέβας μας, εἰς τὴν σάρκα μας τὸ πᾶν κυκλοφορεῖ, τὸ πᾶν βαδίζει, τὸ πᾶν φέρεται ὁρμητικῶς ἐν ζωϊκῇ δίνῃ κατ' ἀναλογίαν τόσον ταχεία ὅσον ἡ καὶ τῶν οὐρανίων σωμάτων. Μόριον πρὸς μόριον ὁ ἐγκέφαλός μας, τὸ κρανίον μας, οἱ ὀφθαλμοί μας, τὰ νεῦρά μας, ἡ σὰρξ μας ὁλόκληρος ἀνανεοῦνται ἀδιακόπως καὶ τόσον ταχέως ὥστε ἐντὸς ὀλίγων μηνῶν τὸ ἡμέτερον σῶμα ἐξ ὁλοκλήρου ἀνασυνίσταται.

« Κατὰ θεωρίας στηριζομένας ἐπὶ τῶν ἕλξεων τῶν μορίων, ὑπελογίσθη ὅτι ἐντὸς μικροσκοπικῆς ῥανίδος ὕδατος χυνομένης διὰ τῆς αἰχμῆς καρφίδος, ῥανίδος ἀοράτου εἰς τὸν γυμνὸν ὀφθαλμόν, ἐχούσης ὄγκον ἑνὸς χιλιοστοῦ τοῦ κυβικοῦ χιλιομέτρου ἐμπεριέχονται πλείονα τῶν διακοσίων εἴκοσι πέντε ἑκατομμυρίων μορίων.

« Εἰς μίαν κεφαλὴν καρφίδος δὲν ὑπάρχουσιν ὀλιγώτερα τῶν ὀκτὼ δισεκατομμυρίων ἀτόμων, ἤτοι ὀκτὼ χιλιάδες δισεκατομμύρια δισεκατομμυρίων, τὰ δὲ ἄτομα ταῦτα ἀποχωρίζονται ἀλλήλων ὑπὸ διαστημάτων σημαντικῶς μεγαλειτέρων τοῦ ὄγκου των, ὅστις ἄλλως τε εἶνε ἀόρατος καὶ

Digitized by Google

διὰ τοῦ ἰσχυροτάτου τῶν μικροσκοπίων. Ἂν ἤθελέ τις ν' ἀριθμήσῃ τὴν πληθὺν τῶν περιεχομένων εἰς τὴν κεφαλὴν καρφίδος ἀτόμων ἀριθμῶν νοερῶς ἓν δισεκατομμύριον κατὰ δευτερόλεπτον ἔπρεπε νὰ ἐξακολουθήσῃ τὸ τοιοῦτο ἐπὶ διακοσίας πεντήκοντα χιλιάδας ἐτῶν ὅπως ἀποπερατώσῃ τὴν ἀρίθμησιν.

« Εἰς μίαν ῥανίδα ὕδατος, εἰς μίαν κεφαλὴν καρφίδος ὑπάρχουσιν ἀσυγκρίτως περισσότερα ἄτομα ἀφ' ὅσοι ὑπάρχουσιν ἀστέρες εἰς τὸν οὐρανὸν τὸν γνωστὸν εἰς τοὺς ἀστρονόμους, ἐφωδιασμένους μὲ τὰ ἰσχυρότατα τῶν τηλεσκοπίων των.

« Τίς ὑποστηρίζει τὴν Γῆν εἰς τὸ αἰώνιον κενόν, τὸν Ἥλιον καὶ τοὺς ἀστέρας τοῦ σύμπαντος; Τίς ὑποστηρίζει τὴν μακρὰν σιδηρᾶν δοκόν, τὴν ἐρριμένην μεταξὺ δύο τοίχων καὶ ἐφ' ἧς κτίζονται πλεῖστα πατώματα; Τίς ὑποστηρίζει τὸ σχῆμα πάντων τῶν σωμάτων; Ἡ Δύναμις.

« Τὸ σύμπαν, τὰ πράγματα καὶ τὰ ὄντα, παν ὅ,τι βλέπομεν ἀποτελεῖται ἐξ ἀτόμων ἀοράτων καὶ ἀσταθμήτων. Τὸ σύμπαν εἶνε δυναμισμός. Ὁ Θεὸς εἶνε ἡ παγκόσμιος ψυχή· *ἐν αὐτῷ ζῶμεν καὶ κινούμεθα καὶ ἐσμέν.*

« Ὅπως ἡ ψυχὴ εἶνε ἡ κινητήριος δύναμις τοῦ σώματος, τὸ ἄπειρον Ὂν εἶνε ἡ κινητήριος δύναμις τοῦ σύμπατος. Ἡ καθαρῶς μηχανικὴ θεωρία τοῦ σύμπαντος μένει ἀτελὴς διὰ τὸν ἐξεταστὴν τὸν ἐμβαθύνοντα εἰς τὴν φύσιν τῶν πραγμάτων. Ἡ ἀνθρώπινος θέλησις εἶνε ἀσθενὴς ἀληθῶς σχετικῶς πρὸς τὰς κοσμικὰς δυνάμεις. Ἐν τούτοις ἐξαποστέλλων σιδηροδρομικὴν ἁμαξοστοιχίαν ἐκ Παρισίων εἰς Μασσαλίαν, πλοῖον ἐκ Μασσαλίας εἰς Σουέζ, μετατοπίζω ἐλευθέρως μέρος ἀπειροστὸν τῆς γηΐνης μάζης καὶ τροποποιῶ τὴν πορείαν τῆς Σελήνης. Ὦ τυφλοὶ του ΙΘ' αἰῶνος, ἐπανέλθετε εἰς τὸν κύκνον τῆς Μαντούης: Mens agitat molem.

« Ἐὰν ἀνατέμω τὴν ὕλην, θ' ἀνεύρω ἔσχατον εἰς τὸ βάθος τὸ ἀόρατον ἄτομον· ἡ ὕλη ἐξαφανίζεται, παρέρχεται ὡς καπνός. Ἂν οἱ ὀφθαλμοί μου εἶχον τὴν ἰσχὺν νὰ ἴδωσι τὴν πραγματικότητα, θὰ ἔβλεπον διὰ μέσου τῶν τοίχων ἀποτελουμένην ἐξ ἀποκεχωρισμένων μορίων, διὰ μέσου τῶν σωμάτων, δίνας ἀτόμων. Οἱ ἐκ σαρκὸς ὀφθαλμοί μας δὲν βλέπουσιν ὅ,τι ὑπάρχει. Πρέπει νὰ ἴδῃ τις μὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ πνεύματος. Ἂς μὴ ἐμπιστευώμεθα εἰς μόνην τὴν μαρτυρίαν τῶν αἰσθήσεών μας. Ὑπάρχουσι τόσοι ἀστέρες ὑπεράνω τῆς κεφαλῆς μας κατὰ τὴν ἡμέραν ὅσοι καὶ κατὰ τὴν νύκτα.

« Ἐν τῇ φύσει δὲν ὑπάρχει οὔτε ἀστρονομία, οὔτε φυσική, οὔτε χημεία, οὔτε μηχανική. Εἶνε αὗται μέθοδοι παρατηρήσεως ἐξ ὑποκειμένου. Ὑπάρχει μία μόνη ἑνότης. Τὸ ἀπείρως μέγα εἶνε παρόμοιον μὲ τὸ ἀπείρως μικρόν. Τὸ διάστημα εἶνε ἄπειρον χωρὶς νὰ εἶνε μέγα. Ἡ διάρκεια εἶνε αἰωνία χωρὶς νὰ εἶνε μακρά. Ἀστέρες καὶ ἄτομα εἶνε ἓν καὶ τὸ αὐτό.

« Ἡ ἑνότης τοῦ σύμπαντος ἀποτελεῖται ἐκ τῆς ἀοράτου, ἀσταθμήτου, ἀΰλου δυνάμεως ἥτις κινεῖ τὰ ἄτομα. Ἂν ἓν μόνον ἄτομον ἤθελε παύσει νὰ κινῆται ὑπὸ τῆς δυνάμεως, τὸ σύμπαν θὰ ἐσταμάτα. Ἡ Γῆ στρέφεται περὶ τὸν Ἥλιον· ὁ Ἥλιος κινεῖται ἕνεκα τῆς ἕλξεως πέριξ κοινοῦ κέντρου βαρύτητος πολλῶν ἀστέρων κινητοῦ ἐπίσης· τὰ ἑκατομμύρια, τὰ δισεκατομμύρια τῶν ἡλίων τὰ διεσπαρμένα εἰς τὸ σύμπαν τρέχουσι ταχύτερον ἀπὸ τὰ βλήματα τῆς πυρίτιδος. Οἱ ἀστέρες οἵτινες μᾶς φαίνονται ἀκίνητοι εἶνε ἥλιοι φερόμενοι εἰς τὸ αἰώνιον κενὸν μὲ ταχύτητα δέκα, εἴκοσι, τριάκοντα ἑκατομμυρίων χιλιομέτρων καθ' ἑκάστην, πάντες τρέχοντες πρὸς ἄγνωστον τέρμα, ἥλιος, πλανῆται, γαῖαι, δορυφόροι, κομῆται πλάνητες... τὸ σταθερὸν σημεῖον, τὸ κέντρον τῆς βαρύτητος τὸ ἀναζητούμενον ὑπὸ τοῦ ἀναλυτοῦ φεύγει καθ' ὅσον τὸ ἀναζητεῖ καὶ δὲν ὑπάρχει πραγματικῶς οὐδαμοῦ. Τὰ ἄτομα τὰ ἀποτελοῦντα τὸ σῶμα κινοῦνται σχετικῶς τόσον ταχέως ὅσον καὶ οἱ ἀστέρες εἰς τὸν οὐρανόν. Ἡ κίνησις διέπει τὸ πᾶν, ἀποτελεῖ τὸ πᾶν.

« *Τὸ ἄτομον αὐτὸ δὲν εἶνε ἀδρανὴς ὕλη· εἶνε κέντρον δυνάμεως.*

« Τὸ ἀποτελοῦν κυρίως τὸ ἀνθρώπινον ὄν, τὸ ὀργανίζον αὐτὸ δὲν εἶνε ἡ ὑλικὴ οὐσία, δὲν εἶνε οὔτε τὸ πρωτόπλασμα, οὔτε τὸ κύτταρον, οὔτε οἱ θαυμάσιοι καὶ γόνιμοι συνδυασμοὶ τοῦ ἄνθρακος μετὰ τοῦ ὑδρογόνου, τοῦ ὀξυγόνου καὶ τοῦ ἀζώτου· εἶνε ἡ *Δύναμις* ἡ ψυχική, ἡ ἀόρατος, ἡ ἄϋλος. Αὐτὴ συσσωματεῖ, διευθύνει καὶ διατηρεῖ συνδυασμένα τ' ἀναρίθμητα μόρια τ' ἀποτελοῦντα τὴν θαυμαστὴν ἁρμονίαν τοῦ ζῶντος σώματος.

« Ἡ ὕλη καὶ ἡ ἐνέργεια οὐδέποτε ἐθεάθησαν ἀποκεχωρισμέναι ἀλλήλων· ἡ ὕπαρξις τῆς μιᾶς συνεπάγεται τὴν ὕπαρξιν τῆς ἄλλης . . . ὑπάρχει ἴσως οὐσιαστικὴ ταὐτότης ἐν τῇ μιᾷ καὶ ἐν τῇ ἄλλῃ.

« Ἀδιάφορον ἐὰν τὸ σῶμα δὲν διαλύεται διὰ μιᾶς μετὰ θάνατον, ὅπως διαλύεται βραδέως καὶ ἀνανεοῦται κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ζωῆς. Ἡ ψυχὴ ἀπομένει. *Τὸ διοργανωτικὸν ψυχικὸν ἄτομον εἶνε τὸ κέντρον τῆς δυνάμεως ταύτης.* Καὶ αὐτὸ ἐπίσης εἶνε ἀνεξιχνίαστον.

« Ὅ,τι βλέπομεν εἶνε ἀπατηλόν. Το ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΝ ΕΙΝΕ ΤΟ ΑΟΡΑΤΟΝ . . . »

Ἤρχισε νὰ περιπατῇ μεγάλοις βήμασιν. Ἡ νεᾶνις τὸν ἠκροάσθη ὡς ἀκροάται τις ἀπόστολον προσφιλῆ, καίτοι δὲ πρὸς αὐτὴν καὶ μόνην ἐλάλει πραγματικῶς, δὲν ἐφαίνετο συναισθανόμενος τὴν παρουσίαν της, τόσον ἵστατο αὐτη

Digitized by Google

ἀκίνητος καὶ σιωπηλή. Ἐπλησίασε πρὸς αὐτὸν καὶ ἔλαβε τὴν μίαν τῶν χειρῶν του μεταξὺ τῶν ἰδικῶν της.

« Ὦ, εἶπεν, ἂν δὲν κατέκτησες ἀκόμη τὴν ἀλήθειαν, δὲν θὰ σοῦ διαφύγῃ ὅμως. »

Εἶτα ἐξαπτομένη καὶ αὐτὴ καὶ ὑπαινισσομένη ἐπιφύλαξιν ἣν συχνὰ ἐξέφραζεν ὁ Γεώργιος: « Πιστεύεις, προσέθηκεν, ὅτι εἶνε ἀδύνατον εἰς τὸν ἐπίγειον ἄνθρωπον νὰ προσεγγίσῃ εἰς τὴν Ἀλήθειαν, διότι δὲν ἔχομεν εἰμὴ πέντε μόνας αἰσθήσεις, πλεῖσται δὲ ὅσαι ἐκδηλώσεις τῆς φύσεως ἀπομένουσαι ξέναι διὰ τὸ πνεῦμά μας, μὴ ὑπάρχοντος τοῦ μέσου ὅπως φθάσωσι μέχρις αὐτοῦ. Ὅπως θὰ μᾶς ἔλειπεν ἡ ὅρασις ἂν ἐστερούμεθα τοῦ ὀπτικοῦ νεύρου, ὅπως θὰ μᾶς ἔλειπεν ἡ ἀκοὴ ἂν ἐστερούμεθα τοῦ ἀκουστικοῦ νεύρου, κτλ., τοιουτοτρόπως αἱ δονήσεις, αἱ ἐκδηλώσεις τῆς δυνάμεως αἵτινες διέρχονται ἀναμέσον τῶν χορδῶν τοῦ ζωϊκοῦ ἡμῶν ὀργάνου χωρὶς νὰ θίξωσι τὰς ὑπαρχούσας, ἀπομένουσιν ἄγνωστοι εἰς ἡμᾶς. Παραδέχομαι καὶ συμφωνῶ μετὰ τῆς ἰδέας σου ὅτι οἱ κάτοικοι κόσμων τινῶν ἐνδεχόμενον νὰ εἶνε ἀσυγκρίτῳ τῷ λόγῳ περισσότερον ἡμῶν προωδευμένοι. Μοῦ φαίνεται ὅμως ὅτι καὶ σύ, καίπερ κάτοικος ὢν τῆς Γῆς, κάτι εὗρες.

— Φιλτάτη μου, ἀπήντησεν αὐτὸς καθήμενος πλησίον της ἐπὶ τοῦ εὐρυχώρου διβανίου τῆς βιβλιοθήκης, εἶνε βεβαιότατον ὅτι ἐλλείπουσι πολλαὶ χορδαὶ ἀπὸ τὸ ἐπίγειον ἡμῶν ψαλτήριον καὶ εἶνε πιθανὸν ὅτι πολίτης τις τοῦ συστήματος τοῦ Σειρίου θὰ ἐγέλα διὰ τὰς ἀξιώσεις μας. Τὸ ἐλάχιστον τεμάχιον μαγνητισμένου σιδήρου ἰσχύει περισσότερον τοῦ Νεύτωνος καὶ τοῦ Λεϊβνιτίου περὶ τὴν ἀνεύρεσιν τοῦ μαγνητικοῦ πόλου καὶ ἡ χελιδὼν γινώσκει κάλλιον τοῦ Χριστοφόρου Κολόμβου ἢ τοῦ Μαγελλάνου τὰς μεταβολὰς τοῦ γεωγραφικοῦ πλάτους. Τί εἶπα πρὸ ὀλίγου; Ὅτι τὰ φαινόμενα εἶνε ἀπατηλὰ καὶ ὅτι διὰ μέσου τῆς ὕλης τὸ πνεῦμά μας πρέπει νὰ βλέπῃ τὴν ἀόρατον δύναμιν. Αὐτὸ εἶνε τὸ ἀσφαλέστερον. Ἡ ὕλη δὲν εἶνε ὅ,τι φαίνεται καὶ οὐδεὶς μεμυημένος τὴν πρόοδον τῶν θετικῶν ἐπιστημῶν δύναται σήμερον νὰ καυχηθῇ ὅτι εἶνε ὑλιστής.

— Τότε, ὑπέλαβεν ἡ νεᾶνις, τὸ ψυχικὸν ἐγκεφαλικὸν ἄτομον, ἡ ἀρχὴ τοῦ ἀνθρωπίνου ὀργανισμοῦ εἶνε ἀθάνατον, ὅπως ἄλλως τε καὶ ὅλα τὰ ἄτομα, ἂν παραδεχθῶμεν τὰ θεμελιώδη διδάγματα τῆς χημείας.

[Μετάφρασις Χ.] Ἕπεται συνέχεια

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΙ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ

15 Φεβρουαρίου 1890.

Φίλτατε,

Δὲν ἠξεύρω ἂν εἰς τὸ βάθος τῆς ὀρεινῆς ἐπαρχίας, εἰς τὴν ὁποίαν ζῇς, τὸ ψῦχος ἦτο ἐφέτος τόσον δριμύ, ἀλλ' ἐγὼ ὁμολογῶ ὅτι δὲν ἀναγνωρίζω τὰς Ἀθήνας μου, μὲ τὸν γλυκύν, τὸν ἤπιον, τὸν λουόμενον εἰς θερμὰς ἀνταυγείας, σχεδὸν ἐαρινὸν χειμῶνά των. Τί ἀντιστροφὴ ὅρων! Ὁ βορρᾶς πρὸ τριῶν ἤδη μηνῶν μυκᾶται σχεδὸν ἀδιακόπως, παγώνων ὄχι πλέον τὰ ἀρνάκια, ἀλλὰ τοὺς ἀνθρώπους. Ἡ χιών, ἡ χιών, τὴν ὁποίαν βλέπομεν εἰς τὰς Ἀθήνας σπανιώτερον ἀπὸ ἔξυπνον ἄνθρωπον, ἐπὶ μῆνα καὶ πλέον ἔστεφε διαρκῶς τὴν κορυφὴν τοῦ Ὑμηττοῦ, διατηροῦσα ἐπ' αὐτῆς λευκὴν ἀντίθεσιν πρὸς τὰς μυρίας ἀποχρώσεις τοῦ κυανοῦ, τοῦ σαπφειρίνου, τοῦ ἰώδους, τοῦ ἰανθοῦς, διὰ τῶν ὁποίων βάφει τὰς πλευρὰς τοῦ ὄρους ὁ δύων ἥλιος. Στιγμὴν δὲν ἔλειψεν ἀπὸ τὴν ἑστίαν τὸ πῦρ καὶ δὲν ἐνθυμοῦμαι ἡμέραν, καθ' ἣν νὰ μὴ ἐξῆλθα εἰς τοὺς δρόμους ἐπιμελῶς ἐγκεκορδυλημένος εἰς τὸ ἐπανωφόριόν μου. Τείνω νὰ πιστεύσω τὸν παραδοξολόγον ἐκεῖνον, ὅστις ἔγραψεν ὅτι διὰ νὰ εὕρῃ τις ἀληθινὸν ψῦχος πρέπει νὰ κατέλθῃ εἰς τὰς μεσημβρινὰς χώρας. Ἡ θερμοκρασία ἐν τῇ μέσῃ Εὐρώπῃ συνήθως δὲν κατῆλθε τοὺς 10 ὑπὲρ τὸ μηδενικὸν βαθμούς, ἂν ὑπῆρχε δὲ καὶ ἐν Ἑλλάδι ἡ ἀνεξήγητος αὐτὴ μανία τῶν Φράγκων νὰ ὑπολογίζωμεν τὴν θερμοκρασίαν τῆς ἀτμοσφαίρας καὶ εἴχομεν, ὡς εἰς τὰς εὐρωπαϊκὰς πόλεις, ἐπίσημα διδόμενα περὶ τῆς θερμοκρασίας τῶν Ἀθηνῶν, θὰ εὑρίσκετο ὅτι ἡμεῖς ἐφέτος ὑπερέβημεν πολὺ τοὺς εἰς βορειοτέρας χώρας ζῶντας.

Ἄλλως τὸ ἐπ' ἐμοὶ φρονῶ ὅτι ὁ Θεός, ὅστις τὰ πάντα ἐν σοφίᾳ ἐποίησεν, εἶχεν ἀποθέσει προσωρινῶς τὴν ἀρετὴν ταύτην, ὅταν ἐποίησε τὰς λεγομένας ὥρας τοῦ ἔτους. Τὰς δύο εὐαρεστοτέρας ἐξ αὐτῶν, τὴν ἄνοιξιν καὶ τὸ φθινόπωρον, ἔκαμε τὰς συντομωτέρας, ἔδωκε δ' ἀφόρητον μῆκος εἰς τὸν χειμῶνα καὶ τὸ θέρος. Τὰ ῥόδα τοῦ ἔαρος, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἡ πρωϊνὴ δρόσος ἀποθέτει τὰ ἀδαμάντινα στίγματα τῶν ῥανίδων της, ἀποφυλλίζονται εἰς ὀλίγας πρωίας, ἡ μελιχρὰ δ' εὐωδία τῶν χειμωνάνθων τοῦ φθινοπώρου δὲν διαρκεῖ περισσότερον τῶν ῥόδων.

Συλλογίζομαι ὅμως . . . Τί πταίει ὁ Θεὸς εἰς ὅλα αὐτά; Αὐτὸς ἔπλασεν ἡμέρας πάσης τάξεως, χειμερινάς, θερινάς, ἐαρινάς, φθινοπωρινὰς καὶ τὰς διέσπειρε ἀνὰ μέσον τοῦ ἔτους, δηλαδὴ τοῦ χρόνου — διότι καὶ τὸ ἔτος καὶ αὐτὸ δὲν εἶνε γνήσιον τέκνον τοῦ θείου. — Ἀλλ' ἡμεῖς ᾐσθάνθημεν τὴν ἀνάγκην νὰ τὰς ταξινομήσωμεν. Ἕνεκα τούτου καὶ τὸ κάπως σπάνιον, ἀλλ' ὁπωσδήποτε παρατηρούμενον φαινόμενον νὰ κρυώνωμεν μεσοῦντος τοῦ Ἰουνίου καὶ νὰ ἱδρώνωμεν ἐν μέσῳ Δεκεμβρίῳ, παραξενευόμενοι διὰ τοῦτο. Εἶνε ἀληθὲς ὅτι ὁ ἐφετεινὸς ἀθηναϊκὸς χειμὼν ἀπέδειξε τὴν ταξινόμησιν δικαιολογημένην, μὴ θελήσας νὰ ξεκουκκουλωθῇ ἀπὸ τὸν βαρὺν ἐπενδύτην του οὔτε στιγμήν, ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἀπετέλει καὶ ἐξαίρεσιν τοῦ κανόνος . . . Σὸς

Κ . . .

Digitized by Google

ΑΙ ΑΠΟΚΡΕΩ ΑΝΑ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

ΑΙ ΑΠΟΚΡΕΩ ΚΑΙ ΑΙ ΠΡΟΣΩΠΙΔΟΦΟΡΙΑΙ

Ἐν Πάτμῳ.

Ἀπὸ τῆς 17ης Ἰανουαρίου, τῆς ἐπετείου τῆς μνήμης τοῦ Ἁγ. Ἀντωνίου ἄρχονται ἐν Πάτμῳ κυρίως αἱ Ἀπόκρεω, διότι κατ' αὐτὴν τὴν ἡμέραν ἐμφανίζονται κατὰ πρῶτον ἀνὰ τὰς ὁδοὺς τῆς κωμοπόλεως οἱ προσωπιδοφόροι, «μουσκάραις» καλούμενοι ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων.

Πανηγυρικώτατα δ' ἑωρτάζοντο αἱ ἀπόκρεω, μάλιστα πρὸ τεσσαρακονταετίας ἢ πεντηκονταετίας, ὅτε ἤνθει ἡ ἱστιοπλοΐα ἐν τῷ Αἰγαίῳ, καὶ τὰ πληρώματα τῶν ἐπὶ τρεῖς περίπου μῆνας διαχειμαζόντων ἐν Πάτμῳ πλοίων, ἐξ ἐγχωρίων, ὡς ἐπὶ τὸ πολύ, ἢ καὶ ἀλλοδαπῶν ἐν Πάτμῳ νυμφευμένων συγκείμενα ἔδιδον κίνησιν καὶ ζωὴν ἔκτακτον εἰς τὴν πρώην ἤρεμον καὶ λειψανδροῦσαν μὲ τὰς συχνάς - πυκνὰς διασκεδάσεις των, μὲ τὰ τραγούδια καὶ ταὶς π α τ ι ν ά δ α ι ς των καθ' ἑκάστην σχεδὸν νύκτα πρὸ τῶν οἰκιῶν τῶν μνηστῶν, ἐρωμένων, ἢ καὶ συγγενῶν αὐτῶν. Αὐτοὶ δὲ οὗτοι οἱ ναῦται ἀπετέλουν καὶ τοὺς ἥρωας τῶν Ἀ π ό κ ρ ε ω ν, μεταμφιαζόμενοι ποικιλοτρόπως πρὸς διασκέδασιν καὶ εὐθυμίαν ἑαυτῶν τε καὶ τῶν ἄλλων συμπολιτῶν καὶ συμπολιτίδων των.

*

Ἡ Μ ο υ σ κ ά ρ α ι ς, ἢ προσωπιδοφόροι, οἵτινες κατὰ τὰς Ἀπόκρεω ἀπετέλουν τὰς κυριωτέρας καὶ ζωηροτέρας διασκεδάσεις τῶν νησιωτῶν διῃροῦντο εἰς δύο τάξεις· καὶ εἰς μὲν τὴν πρώτην ἀνῆκον ἡ κ α λ α ὶ ς μ ο υ σ κ ά ρ α ι ς, εἰς δὲ τὴν δευτέραν τάξιν ἡ π α λ η ο - μ ο υ σ κ ά ρ α ι ς. Ἰδοὺ δὲ τί ἦσαν καὶ κατὰ τί διεκρίνοντο ἡ καλαὶς ἢ ε ὔ μ ο ρ φ α ι ς μ ο υ σ κ ά ρ α ι ς καὶ ἡ π α λ η ο - μ ο υ σ κ ά ρ α ι ς.

Τὴν παραμονήν, ἢ καὶ ὀλίγας ἡμέρας πρὸ τῆς ἐπετείου τῆς μνήμης τοῦ πολιστοῦ τῆς ἐρήμου τὸ πρὶν νήσου ἁγίου, ὅσοι ἐκ τῶν ναυτῶν, ἢ ναυτιλομένων εἶχον συγγενεῖς ἢ φίλους ἐκ τῶν καλῶν καὶ εὐκαταστάτων τῆς νήσου οἰκογενειῶν μεταβαίνοντες εἰς τὰς οἰκίας αὐτῶν ἐδανείζοντο τὰς πλουσιωτέρας καὶ ὡραιοτέρας στολὰς τῶν ν ο ι κ ο κ υ ρ ά δ ω ν, πολλάκις δὲ καὶ αὐτὰς τὰς νυμφικάς των στολάς, αἱ ὁποῖαι χρησιμεύσασαι αὐταῖς εἰς ταὶς χαραὶς των ἤτοι κατὰ τὴν ἡμέραν τῶν γάμων των ἐφυλάττοντο ἐπιμελέστατα καὶ διετηροῦντο ὅλως σχεδὸν ἄθικτοι καὶ καινουργεῖς, ἵνα χρησιμεύσωσι καὶ εἰς τὸ μέλλον εἰς τοιαύτας χαρμοσύνους τελετάς. Ἦσαν δὲ αὗται, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐκ βαρυτίμων, χρυσοϋφάντων σ τ ο φ ῶ ν τῆς Βενετίας καὶ τοσοῦτον πολλάκις βαρεῖαι, ὥστε δὲν θὰ ἐψεύδετό τις λέγων, ὅτι καὶ ἄνευ τοῦ περιβαλλομένου ἐν αὐταῖς σώματος τῆς νύμφης θὰ ἠδύναντο νὰ σ τ έ κ ω ν τ α ι ὄ ρ θ ι α ι. Μετὰ τῶν πολυτίμων τούτων περιβολῶν ἔδιδον αὐτοῖς καὶ τὰ τότε ἐν χρήσει πελώρια πράγματι καλύμματα τῆς κεφαλῆς, τὰ ὄντως παράδοξα τὸ σχῆμα, ἅτινα ἐκαλοῦντο π ό σ σ ι α, μετὰ τῶν σκεπῶν, τῶν π α σ π ά δ ω ν, τῶν χρυσῶν καρφίδων καὶ λοιπῶν συμπαρομαρτούντων αὐτοῖς. Σὺν αὐτοῖς δ' ἔτι καὶ τὰ κυριώτερα τῶν διαφόρων νυμφικῶν κοσμημάτων των, οἷον κ α μ π α ν ῶ ν εἶδος ὑπερμεγέθων κωδωνοειδῶν ἐνωτίων ἐν Βενετίᾳ κατασκευαζομένων, τῶν λ α ι μ ῶ ν, ἤτοι περιδεραίων χρυσῶν μετὰ πολυτίμων λίθων διακεκοσμημένων, τῶν ἁ λ υ σ ω ν, ἑτέρου εἴδους περιδεραίων χρυσοπλέκτων, τῶν σ υ χ α ν τ ρ ι κ ῶ ν των, δηλ. σειρῶν ἐκ μαργαριτῶν καὶ ἐκ χρυσοσμάλτων κομβίων διαποικιλλομένων, καὶ σχεδὸν πᾶν ὅ,τι ἕτερον ἀπετέλει τὸν κόσμον πλουσίας καὶ καλῶς προικισμένης νύμφης, ἥτις στολιζομένη κατὰ τὴν ἡμέραν τῶν γάμων της ἐκαλύπτετο κατὰ γράμμα ἀπὸ τῆς κεφαλῆς μέχρι τῶν γονάτων ὑπ' αὐτῶν.

Οὕτω λοιπὸν ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν, ἐξαδέλφων ἢ ἄλλων συγγενῶν των ἐνδυόμεναι καὶ καταστόλιστοι ἡ καλαὶς μασκάραις καὶ συνοδευόμεναι ὑπ' ἄλλων τινων φίλων καὶ συντρόφων των εὐπρεπῶς καὶ ὅσον τὸ δυνατὸν σεμνοπρεπῶς ἀνδρικὰ ἐνδεδυμένων καὶ παριστώντων τοὺς ἐραστάς, μνηστῆρας ἢ καὶ συγγενεῖς αὐτῶν καὶ προσωπιδοφοροῦντες καταλλήλως ἅπαντες ἐξήρχοντο συνοδευόμενοι ὑπὸ τῶν περιφημοτέρων λ υ ρ ι σ τ ῶ ν ἢ λ α ο υ τ ά ρ ι δ ω ν κρουόντων τὰ ὄργανά των καὶ συνεκρότουν χοροὺς δημοσίους εἰς τὰς κυριωτέρας τῆς κωμοπόλεως πλατείας, ἢ καί, ἂν τὸ ἐπέτρεπεν ὁ χῶρος καὶ κάτωθεν τῶν οἰκιῶν τῶν μνηστῶν, ἐρωμένων καὶ συγγενῶν των προσᾴδοντος καὶ συνοδεύοντος τοὺς διαφόρους χοροὺς διὰ τῆς λιγηρᾶς φωνῆς τοῦ λ α ο υ τ ά ρ η, ὅστις ἐπῄνει καὶ ἐγκωμίαζε ὡς ἀντιπρόσωπος τῶν μετημφιεσμένων τὰ κάλλη καὶ τὰς χάριτας τῶν ἐρωμένων καὶ μνηστῶν των ὡς καὶ αὐτῶν τῶν ἰδίων.

Ἵνα μὴ συμβῇ δὲ ἀπώλειά τις, ἢ καὶ κατάχρησίς τινος τῶν πολλῶν κοσμημάτων αὐτῶν συνωδεύοντο καὶ ὑπὸ τοῦ κλητῆρος τῆς κοινότητος, β α ρ - δ ι ά ν ο υ ἐπὶ τὸ ἰταλικώτερον μέχρι τῆς σήμερον καλουμένου. Τοσαύτη δὲ κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους ἐπεκράτει καλὴ πίστις καὶ τιμιότης, ὥστε οὐδὲ αὐτοὶ οἱ ἴδιοι προσωπιδοφόροι ποτέ, οὔτε τὸ ἀκολουθοῦν αὐτοὺς πλῆθος μικρῶν τε καὶ μεγάλων ἀπεπειράθησαν νὰ σφετερισθῶσι τὸ ἐλάχιστον τῶν ἐμπιστευθέντων αὐτοῖς πολλῶν καὶ πολυτίμων κοσμημάτων.

Ἀφοῦ δὲ περιήρχοντο τὰς κυριωτέρας τῆς κωμοπόλεως ῥύμας μετέβαινον εἶτα πρὸς χαιρετισμὸν καὶ ἔκφρασιν τῶν τῆς εὐγνωμοσύνης των αἰσθημάτων εἰς τὰς οἰκίας τῶν τοσαύτην ἐμπιστοσύνην δεικνυόντων αὐτοῖς συγγενῶν καὶ οἰκείων των, καὶ εὐχόμενοι αὐτοῖς νὰ ζήσωσιν ἔτη πάμπολλα καὶ πανευτυχῆ συνεορτάζοτες καὶ συνευθυμοῦντες κατὰ τὰς φαιδρὰς Ἀπόκρεως, συνεκρότουν καὶ ἐν αὐταῖς πάλιν τοὺς συνήθεις χορούς· οἱ δὲ οἰκοδεσπόται εὐχαριστοῦντες αὐτοὺς διὰ τὴν τιμὴν καὶ ἀντεπευχόμενοι τὰ αὐτὰ προσέφερον τὸ ἀπαραίτητον γλυκὸν καὶ τὸν καφέ, ἢ καὶ ποτήριον οἴνου, ἢ καὶ ἄλλα ἐδέσματα· ἀπήρχοντο δὲ ἔπειτα, ἀφοῦ καθ' ὅλον τὸ διάστημα καθ' ὃ διέμενον ἐν ταῖς οἰκίαις τῶν ὑποδεχομένων αὐτοὺς μετὰ χαρᾶς καὶ εὐχαριστήσεως ἐξηκολούθουν ἅπαντες πλὴν ἑνός, τοῦ καὶ συγγενεστέρου, ἢ οἰκειοτέρου, ὅστις ἀπέβαλλε τὴν προσωπίδα, διαμένοντες ἄγνωστοι. Οὕτω δὲ ἐξηκολούθουν διασκεδάζοντες καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν ἐκείνην καὶ τὴν νύκτα. Τὴν δ' ἐπομένην ἀνανήψαντες ἐκ τῆς βακχικῆς εὐθυμίας ἐπέστρεφον μετὰ τῶν θερμοτάτων εὐχαριστιῶν καὶ εὐχῶν των τὰς δανεισθείσας στολὰς καὶ κοσμήματα.

Μετὰ τῶν καλῶν -μουσκάρων συνεξήρχετο καί τις τῶν εὐφυεστέρων καὶ ἀστειοτέρων καὶ ἱκανωτέρων,

Digitized by Google

ἵνα διὰ τῶν σκωμμάτων καὶ γελοίων παραστάσεων ἑβραίου, ἢ τούρκου, ἢ ἄλλου τοιούτου προσώπου ἐπὶ τὸ γελοιωδέστερον ἐνδεδυμένων καὶ ἀπομοιμουμένων αὐτὰ κινῶσιν εἰς γέλωτα τοὺς θεωμένους καὶ ἀκροωμένους αὐτούς, ἐνῷ οἱ προσωπιδοφόροι ἐξηκολούθουν ζωηρῶς καὶ μετὰ χάριτος πρὸς τὸν ἦχον τῆς λύρας ἢ βιολίου καὶ τοῦ λαούτου ὀρχούμενοι καὶ χορεύοντες τοὺς διαφόρους συνήθεις χορούς, σιγανόν, μπαλλαριστὸν καὶ καρσιλαμᾶν ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων καλουμένους, διότι ἡ πόλκα, τὸ βάλς καὶ οἱ τοιοῦτοι ξενικοὶ χοροὶ ἦσαν τότε ὅλως ἄγνωστοι αὐτοῖς.

Αἱ προσωπιδοφορίαι αὗται ἀρχόμεναι, ὡς ἤδη εἴπομεν ἀπὸ τῆς 17ης Ἰανουαρίου κατέληγον τὴν Κυριακὴν τῆς Τυροφάγου, ἐπαναλαμβανόμεναι εἰς τὸ μεταξὺ τοῦτο καθ' ἁπάσας τὰς Κυριακάς, ἢ καὶ παρεμπιπτούσας ἑορτάς, μὲ ἀλλαγὴν πάντοτε τῶν δανειζομένων εἰς τοὺς προσωπιδοφόρους ἐνδυμασιῶν.

*

Αἱ δὲ παλιομασκάραις ἦσαν καὶ αὐτοὶ ναῦται, τὴν ἡμέραν, ἀλλὰ καὶ τὴν νύκτα ὡς ἐπὶ τὸ πολύ, ἐξερχόμενοι ἀλλοκότως καὶ ἐπὶ τὸ γελοιωδέστερον ἐνδεδυμένοι καὶ φέροντες προσωπίδας ὅσον τὸ δυνατὸν δυσειδεῖς καὶ ἀλλοκότους, ἢ καὶ ἁπλῶς μουτζουρωμένοι καὶ μὲ τὰ σκώμματα καὶ τὰς βωμολοχίας των προσεπάθουν νὰ διεγείρουν τὴν εὐθυμίαν καὶ τὸν ἄπλετον γέλωτα τῶν ἀκολουθούντων αὐτοὺς ἀνδρῶν καὶ παίδων, οἵτινες πρὸς ἐκδήλωσιν τῆς εὐχαριστήσεώς των ἐπέρριπτον κατὰ τῶν κεφαλῶν αὐτῶν ἐκ φιλοφρονήσεως, φαίνεται, σεσηπότα λεμόνια, παλιοπάπουτσα, καὶ πατσαβοῦρες καὶ πᾶν ὅ,τι ἄλλο τοιοῦτο ἐκ τύχης πρὸ ποδῶν των εὕρισκον καὶ ἀλαλάζοντες ἐξήγειρον την περιέργειαν τῶν οἴκοι διαμενουσῶν γυναικῶν, αἵτινες προβάλλουσαι εἰς τὰ παράθυρα ἐθεῶντο καὶ ἠκροῶντο αὐτῶν. Ἀλλὰ καὶ ἡ παλιομουσκάραις, ὁσάκις ἠδύναντο ἀντιφιλοφρονοῦντες τοὺς ἀκολουθοῦντας ἢ γιουχατίζοντας αὐτοὺς παῖδας τοὺς ἐπεδαψίλευον γενναῖα ῥαβδοκοπήματα, οὐκ' ὀλίγον καὶ ταῦτα συμβάλλοντα εἰς τὴν ἱλαρότητα τῶν θεωμένων, ὁσάκις αὐτοὶ οὗτοι δὲν ἦσαν οἱ ἔχοντες τὴν εὐχαρίστησιν νὰ φιλοδωροῦνται μὲ τοιαῦτα φιλοφρονήματα. Ἐπεσκέπτοντο δὲ καὶ οὗτοι τὰς διαφόρους οἰκίας, ἑνὸς αὐτῶν, τοῦ οἰκειοτέρου πρὸς τὸν οἰκοδεσπότην, ἢ τὴν οἰκοδέσποιναν ἀποβάλλοντος τὴν προσωπίδα, πρὶν ἢ ἀνοίξωσι τὴν ἔσω τῆς οἰκίας θύραν καὶ ὑποδεχθῶσιν αὐτούς. Καὶ ἀφοῦ προσεφέροντο καὶ εἰς αὐτοὺς τὰ συνήθη γλυκύσματα, ἐδέσματα, ἢ καὶ ποτὰ μετὰ τὰς διὰ τὰς ἀπόκρεως συνειθιζομένας εὐχὰς καὶ ἀμοιβαίας εὐχαριστίας ἀπήρχοντο μεταβαίνοντες εἰς ἄλλας οἰκίας καὶ διενυκτέρευον οὕτω εὐθυμοῦντες καὶ διασκεδάζοντες.

Κατ' αὐτὰς τὰς ἡμέρας τῶν ἀπόκρεων συνείθιζον τέσσαρες, πέντε, ἢ καὶ πλειότεραι οἰκογένειαι συγγενικαὶ καὶ οἰκεῖαι νὰ συνέρχωνται εἰς τὴν οἰκίαν μιᾶς ἐξ αὐτῶν καὶ συγκομίζουσαι ἑκάστη μεθ' ἑαυτῆς τὰ ἐν τῇ ἰδίᾳ αὐτῆς οἰκίᾳ παρασκευασθέντα ἐδέσματα νὰ συνδειπνῶσι καὶ συνδιασκεδάζωσι μέχρι βαθυτάτης νυκτός, καὶ τοῦτο ἐπανελαμβάνετο, καὶ ἐπαναλαμβάνεται ἔτι καὶ σήμερον καὶ εἰς πολλὰς ἄλλας νήσους, κατὰ πᾶσαν σχεδὸν ἑσπέραν Σαββάτου καὶ Κυριακῆς ἀλλάσσουσαι ἀλληλοδιαδόχως τὰς οἰκίας εἰς ἃς πρὸς κοινὴν διασκέδασιν συνέρχονται μέχρι τῆς τελευταίας καὶ οὗτοι τῆς Τυροφάγου ἡμέρας.

ΕΠΑΜ. ΑΛΕΞΑΚΗΣ.

ΤΟ ΣΥΝΝΕΦΟ

Γλήγορ' ἀργὰ θὰ μὲ δεχθῇ μιὰ 'μέρα
Ἡ ἀγκαλιὰ τοῦ τάφου ἡ μαγική,
Κι' ἀγνώριστος ἂν ἔζησα ἐδῶ πέρα,
Λησμονημένος θὰ εἶμαι κάτου ἐκεῖ.

Ἐσὺ ποῦ θὰ μὲ κλάψῃς 'σὰν 'πεθάνω,
'Σὰν ἄδολη καρδιά, 'σὰν χριστιανό,
Θὰ κλάψῃς ἕναν ψεύτη κ' ἕνα πλάνο,
Ἀλλ' ὄχι ἐμένα τὸν ἀληθινό.

Κι' ἂν ἔγυρα σὲ στήθη ἀφροπλασμένα
Τὸ στῆθος, τὸ κεφάλι μου γλυκά,
Δὲν ἔδειξα ποτέ μου σὲ κανένα
Τὰ βάθη καὶ τῶν δύο τὰ μυστικά.

Κανεὶς τί ἔχω μέσα 'ς τὴν καρδιά μου
Δὲν εἶδε, ἀδέρφια, φίλοι, συγγενεῖς,
Μήτε ἡ γυναῖκα, μήτε τὰ παιδιά μου,
Κι' ἂν ἔχω καὶ καρδιά, — κανείς, κανείς.

Κι' ὅ,τι ἀπὸ 'μένα μείνῃ — μάθε το — ὅ,τι
Σημάδι, λείψανο ἄγραφο, γραφτό,
Δὲν θὰ φωτίσῃ τὰ δικά μου σκότη,
Γιατὶ δὲ θὰ εἶμ' ἐγὼ μέσα 'ς αὐτό.

Γιατὶ χαραίς, ἀφροντισιαῖς, ἐλπίδαις,
Ἔρωτες, βάσανα, τρέλλαις, ντροπαίς,
Αὐτὰ εἶνε τῆς ψυχῆς μου ἡ προσωπίδες,
Δὲν εἶνε τῆς ψυχῆς μου ἡ ἀστραπαίς.

Στὴ γέννησί μου δὲ φεγγοβολοῦσε
Κανένα ἀστέρι μέσ' 'ς τὸν οὐρανό·
Στὰ βάθη του μονάχα ἀργοκυλοῦσε
Ἄπλαστο σύννεφο καὶ σκοτεινό.

Ἀργοκυλοῦσε κ' ἔφυγε κ' ἐχάθη,
Πέρα 'ς τὴν ἄκρη, ἀπὸ τὸν οὐρανό...
Τί νἄκρυβε 'ς τὰ μαῦρα του τὰ βάθη;
Βροχή, χαλάζι, χιόνι, κεραυνό;

Ποῦ ξέσπασε; ποιαὶς χώραις καὶ ποιὰ δάση
Καὶ ποιὰ βουνὰ νὰ τὤχουνε δεχθῇ;
Ἢ σκόρπισε καὶ σβύσθηκε πρὶν φθάσῃ
Ν' ἀστράψῃ νὰ βροντήσῃ, νὰ χυθῇ.

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ.

Digitized by Google

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΑΝΑΛΕΚΤΑ

Ἡ ἀοιδὸς καὶ ὁ ἱεροκήρυξ. Ὁ ἐσχάτως ἀποθανὼν Γερμανὸς ποιητὴς Κάρολος Γέροκ, ὅστις ἦτο κληρικὸς καὶ ὀνομαστὸς ἱεροκήρυξ, περιεπάτει ποτὲ ἐν τῷ βασιλικῷ κήπῳ τῆς Στουτγάρτης μὲ τὸ ἀλεξίβροχον ὑπὸ μάλης. Ἐπελθούσης βροχῆς, ἰδὼν κυρίαν τινὰ τρέχουσαν ἵνα μὴ βραχῇ, προσέφερεν εἰς αὐτὴν φιλοφρόνως τὴν σκέπην τοῦ ἀλεξιβρόχου του. Συνοδεύσας δ' αὐτὴν μέχρι τῆς θύρας τῆς οἰκίας της, τὴν ἠρώτησεν ποία εἶναι. — Ἐκ τῆς ἐρωτήσεώς σας, βλέπω, ἀπεκρίθη ἐκείνη, ὅτι δὲν πηγαίνετε ποτὲ εἰς τὸ θέατρον. Εἶμαι πριμαδόνα τοῦ μελοδράματος. Ὅλοι ἐδῶ μὲ γνωρίζουν. Καὶ σεῖς, σᾶς παρακαλῶ, ποῖος εἶσθε ; — Καὶ ἐγὼ ἐκ τῆς ἐρωτήσεώς σας βλέπω ὅτι δὲν πηγαίνετε ποτὲ εἰς τὴν ἐκκλησίαν. Εἶμαι ὁ ἱεροκήρυξ Γέροκ. Ὅλοι οἱ φιλακόλουθοι μὲ γνωρίζουν.

Τὸ Πρακτορεῖον Κούκ. Ἀπέθανεν ἐν Λονδίνῳ εἰς ἡλικίαν 81 ἐτῶν ὁ Θωμᾶς Κοὺκ ὁ διάσημος ἱδρυτὴς τοῦ διεθνοῦς πρακτορείου περιηγήσεων, τοῦ ὁποίου γραφεῖα συνέστησαν ἀπό τινος καὶ ἐν Ἑλλάδι. Τὸ πρακτορεῖον Κοὺκ ἱδρύθη πρὸ τριακονταετίας περιωρίσθησαν δ' ἐπί τινα χρόνον αἱ ἐργασίαι αὐτοῦ ἐν μόνῃ τῇ Ἀγγλίᾳ· κατὰ μικρὸν ὅμως ἐπεξετάθησαν ἀνὰ τὴν ἠπειρωτικὴν Εὐρώπην καὶ νῦν ἀνὰ τὴν ὑφήλιον πᾶσαν ὑπάρχουσι γραφεῖα Κούκ. Σκοπὸς τοῦ πρακτορείου εἶνε ἡ διευκόλυνσις τῶν περιηγήσεων καὶ τῶν ταξειδίων· Δυνάμει συμφωνιῶν αὐτοῦ μετὰ τῶν σιδηροδρομικῶν καὶ ἀτμοπλοϊκῶν ἑταιριῶν παρέχει εἰς τὸν ταξειδιώτην ὁδοιπορικὰ φυλλάδια διὰ τῶν ὁποίων ταξειδεύει πᾶς τις ἀποκόπτων ἑκάστοτε φύλλα ἐξ αὐτῶν ἰσοδυναμοῦντα πρὸς εἰσιτήρια, ἀπηλλαγμένος οἱασδήποτε φροντίδος πρὸς ἀγορὰν εἰσιτηρίου εἰς πάντα σταθμόν, οἱασδήποτε δυσκολίας ἐκ τῆς ἀγνοίας τῆς γλώσσης τοῦ τόπου. Πλὴν τούτου, ἐπειδὴ πολλοὶ ἐπιθυμοῦσι νὰ περιηγηθῶσι χώρας ξένας ἄνευ μεγάλης δαπάνης, τὸ πρακτορεῖον Κοὺκ ἀναλαμβάνει ἐργολαβικῶς νὰ περιαγάγῃ τοιαύτας ὁμάδας περιηγητῶν φροντίζον περὶ πάντων τῶν τοῦ ταξειδίου καὶ τῶν ἐλαχίστων ἀκόμη. Οὕτω δύναταί τις ἀντὶ 10 χιλ. φράγκων νὰ κάμῃ τὸν γῦρον τῆς γῆς εἰς ἐννέα μῆνας, ἀποτελῶν ὅμως μέρος ποιμνίου ὅλου περιηγητῶν ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν ἑνὸς ὑπαλλήλου τοῦ πρακτορείου Κούκ. Εἰς ἡμᾶς τοῦτο δὲν φαίνεται εὐχάριστον, δὲν δυνάμεθα δὲ νὰ ἐννοήσωμεν τὸ θέλγητρον ταξειδίου κατὰ τὸ ὁποῖον μεταφέρεταί τις ὡς ἀποσκευὴ ἀπὸ τόπου εἰς τόπον καθ' ὡρισμένον διάστημα ἐχὼν ἄκων, χωρὶς ἀ ἔχῃ τὴν ἐλευθερίαν καὶ τὸ ἐλάχιστον νὰ μεταβάλῃ κατὰ τὴν ὄρεξίν του. Καὶ ὅμως οἱ φλεγματικοὶ κάτοικοι τῶν βορειοτέρων κλιμάτων ἄλλως σκέπτονται. καὶ ταξειδεύουσι κατὰ μυριάδας ἐτησίως, καὶ θησαυρίζει ἑκατομμύρια τὸ Πρακτορεῖον Κούκ.

Ὁ Τζάρος καὶ ἡ εἰρήνη. Αἱ γερμανικαὶ ἐφημερίδες ἀναγράφουσι τὸ ἑξῆς ἀνέκδοτον: Γάλλος τραπεζίτης ἐν Πετρουπόλει διατρίβων ἠξιώθη τῆς τιμῆς νὰ κληθῇ ὑπὸ τοῦ Τζάρου εἰς μικρὰν συναναστροφήν. Ἐνῷ ὁ Τζάρος ἐκράτει τὸ κύπελλον τοῦ τεΐου εἰς τὰς χεῖρας συνομιλῶν μετὰ τοῦ τραπεζίτου περὶ πραγμάτων διεθνοῦς πολιτικῆς, εἶπεν ἐκεῖνος ζωηρῶς :— Εἴθε ἡ μεγαλειότης Σας νὰ κρατῇ τὴν παγκόσμιον εἰρήνην εἰς τὰς χεῖρας τόσον στερεά, ὅσον κρατεῖ αὐτὴν τὴν στιγμὴν τὸ κύπελλον τοῦ τεΐου ! — Ἂν εἶνε ἔτσι, ἀπεκρίθη μειδιῶν ὁ Τζάρος, εἴθε τουλάχιστον νὰ μὴν ἀφήσω ἀπὸ τὰς χεῖράς μου τόσον γρήγορα τὴν εἰρήνην ὅσον καὶ τὸ κύπελλον αὐτό.

Τὰ σκιαγραφήματα τοῦ Στάνλεϋ. Τὰ Εἰκονογραφημένα Νέα τοῦ Λονδίνου δημοσιεύουσι σειρὰν εἰκόνων ἐκ τῆς Κεντρικῆς Ἀφρικῆς κατὰ σκιαγραφήματα ληφθέντα ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Στάνλεϋ. Τὰ σκιαγραφήματα ταῦτα περιῆλθον εἰς τὴν ἰδιοκτησίαν τοῦ λονδινείου περιοδικοῦ κατὰ τὸν ἑξῆς τρόπον : Εὐθὺς ὡς ἦλθεν εἰς Λονδῖνον ἡ εἴδησις ὅτι ὁ Στάνλεϋ περατώσας αἰσίως τὴν ἀποστολήν του ἐπάτησεν εἰς ἀσφαλὲς ἔδαφος καὶ ὅτι πλὴν ἄλλων ἀποκομίζει ἐκ τοῦ ταξειδίου καὶ διάφορα σκιαγραφήματα, ὁ ἐκδότης τῶν Εἰκονογραφημένων Νέων ἀπέστειλεν ἕνα τῶν δεξιωτάτων σχεδιαστῶν τοῦ φύλλου ὅπως συναντήσῃ τὸν Στάνλεϋ. διαπραγματευθῇ τὴν ἀγορὰν καὶ ἐπεξεργασθῇ καὶ συμπληρώσῃ ταῦτα ἐπὶ ἁδροτάτῃ ἀμοιβῇ. Ὁ καλλιτέχνης ἐξετέλεσε τὴν ἐντολὴν συναντήσας τὸν Στάνλεϋ ἐν Ζανζιβὰρ ἠρώτησεν αὐτὸν ἂν ἔστεργε νὰ παραχωρήσῃ τὰ σκιαγραφήματά του εἰς τὰ Εἰκονογραφημένα Νέα. — Μάλιστα· εὐχαρίστως, ἀπήντησεν ἐκεῖνος.— Ἀντὶ πόσου.— Τὰ χαρίζω.— Δωρεὰν δὲν δύναμαι νὰ τὰ δεχθῶ· ἔχω ἐντολὴν νὰ τὰ ἀγοράσω. — Τότε τὰ πωλῶ μίαν *πέννυ*, λέγει γελῶν ὁ Στάνλεϋ. Ἐπὶ τέλους ἔστερξε νὰ δεχθῇ μίαν λίραν στερλίναν εἰς ἀμοιβήν, ἵνα κατὰ τύπους ἐκτελεσθῇ ἡ ἐντολὴ τοῦ σχεδιαστοῦ. Ὀλίγας ἡμέρας μετὰ τοῦτο ἕτερον εἰκονογραφημένον περιοδικὸν ἐπρότεινεν εἰς τὸν Στάνλεϋ τὴν παραχώρησιν τῶν σκιαγραφημάτων ἀντὶ 1500 λιρῶν — ἀλλ' ἦτο πλέον ἀργά ! Ὁ συνεργάτης τῶν Εἰκονογραφημένων Νέων ἐπανῆλθεν εἰς Λονδῖνον φέρων ἐν θριάμβῳ τὴν λείαν καὶ ἔλαβεν εἰς ἀμοιβὴν τῆς ἱκανότητός του 600 λίρας.

ΧΡΟΝΙΚΑ

Ἐπιστημονικά. Ἔν τινι τῶν τελευταίων συνεδριάσεων τῆς ἐν Παρισίοις Ἀκαδημίας τῆς Ἰατρικῆς ὁ καθηγητὴς κ. Πανᾶς ἀνεκοίνωσε τὰ πορίσματα τῶν πειραμάτων αὐτοῦ περὶ δύο τοπικῶν ἀναισθητικῶν, τῆς στροφαντίνης καὶ τῆς οὐαβαΐνης, ἅτινα προξενοῦσιν ἀναισθησίαν εἰς τὸν σκληρὸν καὶ τὸν κερατοειδῆ χιτῶνα τοῦ ὀφθαλμοῦ. Παρετήρησεν ὅμως ὅτι τὸ πρῶτον ἐνεργεῖ μὲν ὀξέως, ἀλλὰ προξενεῖ τοσοῦτον ἐρεθισμὸν εἰς τὸν ὀφθαλμὸν τοῦ ἀνθρώπου, ὥστε ἀποβαίνει ἀφόρητον· ἡ δὲ οὐαβαΐνη ἔχει ἐνέργειαν μόνον ἐπὶ τῶν ὀφθαλμῶν τῶν κονίκλων. Συνεπέρανε δ' ὅτι τὸ μόνον κατάλληλον ἀναισθητικὸν διὰ τὰς ἐγχειρήσεις εἰς ὀφθαλ-

Digitized by Google

μοὺς μένει ἡ κοκαΐνη. Διὰ τῶν πειραμάτων τοῦ σοφοῦ καθηγητοῦ ἀπεδείχθη ἐπὶ πλέον ὅτι κάκιστα ποιοῦσιν οἱ ἐκ πειραμάτων γενομένων εἰς ζῶα συνάγοντες πορίσματα περὶ ταὐτότητος τῆς ἐνεργείας τῶν αὐτῶν πειραμάτων καὶ εἰς τὸν ἄνθρωπον, διότι ἡ ουαβαΐνη π.χ. κατάλληλον οὖσα ἀναισθητικὸν διὰ τοὺς κονίκλους, οὐδὲν φέρει ἀποτέλεσμα ἐπὶ τοῦ ἀνθρώπου.

Καλλιτεχνικά. Ἐν Παρισίοις ἐπωλήθη ἐσχάτως ἐπὶ πλειστηριασμοῦ πίναξ τις, περὶ οὗ πολὺς γίνεται λόγος ἐν τῷ γαλλικῷ τύπῳ. Ὁ πίναξ οὗτος ἀπεικονίζει τὸν Ἀβραὰμ ξενίζοντα τοὺς ἀγγέλους, φέρει δὲ τὴν ὑπογραφὴν τοῦ περιωνύμου Ὀλλανδοῦ ζωγράφου Ῥέμβρανδ, καὶ ἔτος γραφῆς 1656 Ἡ πρώτη προσφορὰ ἦτο χίλια φράγκα, κατεκυρώθη δὲ ἀντὶ εὐτελοῦς σχετικῶς ποσοῦ, (4050 φράγκων) ὁ νῦν κάτοχος ζητεῖ, ὅπως τὴν πωλήσῃ, 250 χιλ. φράγκων. Ἀλλὰ πολλὴ ὑπάρχει διχογνωμία περὶ τῆς γνησιότητος τοῦ πίνακος· ὁ διάσημος ζωγράφος Βοννά, ἐμπειρότατος γνώστης τῶν ἔργων τοῦ Ῥέμβρανδ, διαρρήδην ἀποφαίνεται ὅτι δὲν εἶναι ἔργον τούτου, ἄλλοι πάλιν ἰσχυρίζονται ὅτι εἶναι ἔργον μαθητοῦ τοῦ Ῥέμβρανδ καὶ ἄλλοι ἐκθύμως ὑποστηρίζουσι τὴν γνησιότητα. Οὐδεὶς ὅμως ἀμφισβητεῖ τὴν ἀρχαιότητα καὶ τὴν μεγάλην καλλιτεχνικὴν ἀξίαν τοῦ ἔργου.

— Ὁ Γάλλος ἐπίσκοπος κ. Παζίς, ἀναλαβὼν τὴν πρωτοβουλίαν τῆς συλλογῆς ἐράνων πρὸς ἵδρυσιν μνημείου τῆς Ἰωάννης δ' Ἄρκ, ὡμίλησεν ἐπ' ἐσχάτων λίαν εὐγλώττως ὑπὲρ τοῦ σκοποῦ τούτου ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τῆς Μαγδαληνῆς ἐν Παρισίοις ἐνώπιον πολυπληθεστάτου καὶ ἐκλεκτοῦ ἀκροατηρίου. Μετὰ δὲ τὸ πέρας τῆς ὁμιλίας του περιήγαγε δίσκον καὶ συνέλεξε μέγα ποσὸν ἐράνων.

— Ἡ ἰταλικὴ βουλὴ σχεδὸν ὁμοθύμως ἐπεψήφισε νόμον δι' οὗ ἀνακηρύσσεται μνημεῖον ἐθνικὸν ὁ τάφος τῆς οἰκογενείας Καϊρόλη ἐν Γροπέλλῳ καὶ παρέχεται εἰσφορὰ τοῦ κράτους ἐκ 30,000 λιρῶν εἰς τὸν δημόσιον ἔρανον πρὸς ἀνέγερσιν μνημείου εἰς τὴν οἰκογένειαν Καϊρόλη ἐν Παβίᾳ. Τὸ μνημεῖον τοῦτο εἶνε τὸ δεύτερον ὅπερ θὰ ἐγερθῇ ἐν Ἰταλίᾳ εἰς τιμὴν τῶν Καϊρόλη, οἵτινες πάντες ἐπολέμησαν ὑπὲρ τῆς ἑνότητος τῆς Ἰταλίας καὶ ἔπεσαν ἐν τοῖς πεδίοις τῶν μαχῶν, ἑνὸς μόνου ἐπιζήσαντος, τοῦ ἐπ' ἐσχάτων ἀποθανόντος πρωθυπουργοῦ. Τὸ πρῶτον μνημεῖον ἐγείρεται ἐν τῷ Μόντε Πίντσιο ἐν Ῥώμῃ.

Φιλολογικά. Κατὰ τὰ τέλη τοῦ παρελθόντος μηνὸς Ἰανουαρίου ὁ Ἀμερικανὸς ἀρχαιολόγος Λουὶ Δάϋερ ἐπραγματεύθη ἐν σειρᾷ ἀναγνωσμάτων ἐν Βοστώνῃ «Περὶ τῶν ἐν Ἑλλάδι θεῶν κατὰ τὰ πορίσματα τῶν νεωτάτων ἀνασκαφῶν». Προτάξας εἰσαγωγὴν περὶ τοῦ χαρακτῆρος τῆς ἑλληνικῆς θρησκείας καὶ περὶ τῆς ἐπιδράσεως αὐτῆς εἰς τὸν χριστιανισμόν, ὅστις κατ' αὐτὸν ἐκ τῶν ἑλληνικῶν θρησκευτικῶν ἰδεῶν συνεπλήρωσε τὰς ἀτελεῖς καὶ ἀνεπαρκεῖς περὶ τοῦ θείου ἰδέας τῶν Ἑβραίων, ὡμίλησε περὶ τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ τῶν ἐν Δελφοῖς ἀνασκαφῶν, ὧν ἐπέδειξε στερεοσκοπικὰς διὰ προβολῶν εἰκόνας. Ἐν δευτέρῳ δ' ἀναγνώσματι ἐξήτασε λεπτομερῶς τοὺς περὶ Δήμητρος παλαιοτάτους μύθους.

— Ἐξεδόθη εἰς ἴδιον τόμον τὸ ἐν τῇ Illustration τοῦ ἔτους τούτου μετ' ἐξαιρέτων εἰκόνων τοῦ Βαγιὰρ δημοσιευθὲν τὸ πρῶτον νέον μυθιστόρημα τοῦ ἀκαδημαϊκοῦ Φραγκίσκου Κοππέ, τὸ ἐπιγραφόμενον Tout une jeunesse. Τὸ μυθιστόρημα τοῦτο, ἁπλουστάτην ἔχον ὑπόθεσιν, ἀλλὰ διακρινόμενον διὰ τὸ γραφικὸν καὶ γλαφυρὸν ὕφος καὶ τὰς ποιητικὰς καλλονὰς αὐτοῦ, ἀφηγεῖται τὸν βίον καὶ τοὺς ἔρωτας νέου ποιητοῦ, ἀπεικονίζον ζωηρότατα τὴν γαλλικὴν κοινωνίαν κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη τῆς αὐτοκρατορίας καὶ τὸν Γαλλογερμανικὸν πόλεμον.

Βιομηχανία. Τὸ μέγα ἐργαστάσιον Ἔνσελ ἐν Κάσσελ τῆς Γερμανίας κατεσκεύασεν ἐσχάτως τὴν τρισχιλιοστὴν ἁτμάμαξαν. Ἐπὶ τούτῳ ὁ ἰδιοκτήτης διένειμε 10000 μαρκῶν φιλοδωρήματα εἰς τοὺς ἐργάτας του καὶ κατέβαλεν 50000 μαρκῶν ὑπὲρ ἱδρύσεως νοσοκομείου τοῦ ἐργατικοῦ πληθυσμοῦ τῆς πόλεως.

Θεατρικά. Ἐπ τῷ Ὠδείῳ τῶν Παρισίων παρασκευάζεται ἡ παράστασις τοῦ Δὸν Καρόλου, τοῦ γνωστοῦ δράματος τοῦ Σχίλλερ, κατὰ μετάφρασιν τοῦ Καρόλου Ῥαιμόν.

ΑΙ ΕΙΚΟΝΕΣ

Ἡ Σάρρα Βερνὰρ ὡς Ἰωάννα δ' Ἄρκ. Ἐν τῷ παρισινῷ θεάτρῳ τῆς Πύλης τοῦ Ἁγίου Μαρτίνου παριστάνεται συνεχῶς ἀπὸ μηνὸς ἤδη ἡ «Ἰωάννα δ' Ἄρκ», ἐθνικῆς ὑποθέσεως ἔργον, εἰς τὸ ὁποῖον πρωταγωνιστεῖ ἡ Σάρρα Βερνάρ, ἀναδεικνύουσα ἐν τῷ ἡρωϊκῷ προσώπῳ τῆς Αὐρηλιανῆς παρθένου, ὅλην αὐτῆς τὴν ἔξοχον δραματικὴν τέχνην

Ἰούλιος Βαρβιὲ ὁ ποιητὴς καὶ *Κάρολος Γκουνὼ* ὁ μελοποιὸς τῆς «Ἰωάννας δ' Ἄρκ». Τὸ ὄνομα τοῦ ποιητοῦ Βαρβιὲ εἶνε ἄγνωστον παρ' ἡμῖν, ἀλλὰ τὸ τοῦ Γκουνὼ γνωστότατον τυγχάνει ἐκ τοῦ «Φάουστ» τοῦ «Ῥωμαίου καὶ Ἰουλιέττας» τῆς «Μιρέϊλ» καὶ ἄλλων ἔργων αὐτοῦ.

Ἡ μήτηρ τῶν τεθλιμμένων εἰκὼν τοῦ ζωγράφου Βουγερώ, ἑνὸς τῶν διασημοτέρων συγχρόνων γάλλων καλλιτεχνῶν, διακρινομένου διὰ τὴν κλασικὴν ἀπόχρωσιν τῶν ἔργων του. Ἡ παροῦσα εἰκὼν παριστᾷ τὴν Παναγίαν· εἰς τὰ γόνατα δ' αὐτῆς προσπίπτει μήτηρ ὀλοφυρομένη ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ τέκνου της, ὅπερ νεκρὸν κατάκειται παρ' αὐτῇ.

ΕΔΩ Κ' ΕΚΕΙ

Τρόπος ἀπαλλαγῆς. Ἐν τῷ σιδηροδρομικῷ συρμῷ ἀπὸ Πατρῶν εἰς Ἀθήνας ταξειδεύουσι μόνοι ἐντὸς ἁμάξης πρώτης θέσεως δύο κύριοι. Ὁ εἷς εἶνε ζωηρότατος, εὐθυμότατος καὶ βλέπει τὸν ἄλλον μὲ διάθεσιν συνομιλίας· ὁ ἄλλος φαίνεται μελαγχολικὸς καὶ βλέπει ἔξω ἀπὸ τὸ παράθυρον. Ἐπὶ τέλους ὁ πρῶτος ἀπευθύνει τὸν λόγον: — Θαρρῶ πῶς δὲν μου εἶσθε ἄγνωστος ... τὸ πρόσωπόν σας κάπου τὸ ἔχω ξαναϊδῆ... Καὶ ὁ ἄλλος ξηρὰ ξηρά: — Μπορεῖ ἤμουν δεκαπέντε χρόνια 'ς τὴ φυλακή!

Τὸ λαμπρὸν ἰατρικόν. — Γιατρέ, δὲν ἠμπορῶ νὰ μὴ σας συγχαρῶ καὶ νὰ μὴ σας εὐχαριστήσω γιὰ τὸ λαμπρὸ ἐκεῖνο γιατρικὸ ποῦ δίδετε εἰς ὅσους πάσχουν ἀπὸ τὸ στομάχι. — Σᾶς ὠφέλησε; — Ὄχι, δόξα τῷ Θεῷ· ἐγὼ δὲν ἐπῆρα... ἐπῆρε ὁ θεῖός μου καὶ εἶμαι ὁ μόνος του κληρονόμος.

ΤΡΕΙΣ ΓΝΩΜΑΙ ΚΑΘ' ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Τὸ μέλλον *ὑπόσχεται* μόνον, ἐνῷ τὸ παρὸν *πληρώνει* καὶ πρέπει νὰ τὰ ἔχῃ κανεὶς καλὰ μ' ἐκεῖνον ὅστις κρατεῖ τὰς κλεῖδας τοῦ ταμείου.

*

Κοινωνικὴ ἀλήθεια: Συνήθως ὁ φίλος ὅλου τοῦ κόσμου δὲν ἔχει κανένα φίλον καὶ ὁ μὴ ἔχων κανένα φίλον εἶνε φίλος ὅλου τοῦ κόσμου.

*

Θρηνεῖ τις ὅταν εἶνε δυστυχής, ἀλλ' εἶνε πράγματι δυστυχὴς ὅταν θρηνῇ μόνος.

ΜΙΑ ΣΥΜΒΟΥΛΗ ΚΑΘ' ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Διὰ νὰ μὴ σκάζῃ ἀπὸ τὴν φλόγα ὁ ὑέλινος σωλὴν τῆς λάμπας ἀρκεῖ νὰ χαραχθῇ ὀλίγον δι' ἀδάμαντος κατὰ τὸ ἄνω χεῖλος.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1890-2069

Digitized by Google

ΟΥΡΑΝΙΑ

ὑπὸ Καμίλλου Φλαμμαριὸν

Συνέχεια, ἴδε σ. 104

Ἀλλὰ διαφέρει τῶν ἄλλων ὡς ἀνῆκον τρόπον τινὰ εἰς τάξιν ἀνωτέραν, ἀφοῦ μετ' αὐτοῦ συνδέεται ἡ ψυχή. Καὶ θὰ διατηρῇ τὴν συνείδησιν τῆς ὑπάρξεώς του; Ἆρά γε ἡ ψυχὴ δύναται νὰ παραβληθῇ πρὸς οὐσίαν τινὰ ἠλεκτρικήν; Εἶδά ποτε τὸν κεραυνὸν διελθόντα δι' αἰθούσης καὶ σβέσαντα ὅλα τὰ φῶτα. Ὅτε ἀνήφθησαν ἐκ νέου, παρετηρήθη ὅτι τὸ ἐπιχρύσωμα τοῦ ἐκκρεμοῦς ὡρολογίου εἶχεν ἐξαλειφθῆ, τὸ δὲ ἀργυροῦν πολύφωτον εἶχεν ἐπιχρυσωθῆ εἰς πολλὰ μέρη. Εἶνε αὐτὴ δύναμις ὀξεῖα.

—Ἂς μὴ κάμνωμεν παραβολάς. Θὰ ἦσαν πολὺ ἀπομεμακρυσμέναι ἀπὸ τῆς πραγματικότητος. Πάντες *γινώσκομεν* ὅτι θὰ ἀποθάνωμεν, ἀλλὰ δὲν τὸ *πιστεύομεν*. Καὶ πῶς δυνάμεθα νὰ τὸ πιστεύσωμεν; Πῶς δυνάμεθα νὰ ἐννοήσωμεν τὸν θάνατον, ὅστις ἄλλο τι δὲν εἶνε εἰμὴ μεταβολὴ καταστάσεως ἀπὸ τοῦ γνωστοῦ εἰς τὸ ἄγνωστον, ἀπὸ τοῦ ὁρατοῦ εἰς τὸ ἀόρατον; Ὅτι ἡ ψυχὴ ὑπάρχει ὡς δύναμις, εἶνε ἀναμφίβολον. Ὅτι εἶνε ἓν καὶ τὸ αὐτὸ μετὰ τοῦ διοργανωτοῦ ἐγκεφαλικοῦ ἀτόμου, δυνάμεθα νὰ τὸ παραδεχθῶμεν. Ὅτι ἐπιζῇ μετὰ τὴν ἀποσύνθεσιν τοῦ σώματος, τὸ τεκμαιρόμεθα.

— Ἀλλὰ τί ἀπογίνεται; Ποῦ ὑπάγει ἡ ψυχή;

— Αἱ πλεῖσται τῶν ψυχῶν ἀγνοοῦσι τὴν ἰδίαν αὐτῶν ὕπαρξιν. Ἐπὶ τῶν χιλίων τετρακοσίων ἑκατομμυρίων τῶν ἀνθρωπίνων ὄντων τῶν κατοικούντων ἐπὶ τοῦ ἡμετέρου πλανήτου τὰ ἐνενήκοντα ἐννέα ἑκατοστὰ δὲν τὸ σκέπτονται. Τί νὰ τὴν κάμουν τὴν ἀθανασίαν! Ὅπως τὸ μόριον τοῦ σιδήρου συμπαραφέρεται χωρὶς νὰ τὸ γνωρίζῃ ἐντὸς τοῦ αἵματος τοῦ σφύζοντος ὑπὸ τὴν μήνιγγα τοῦ Λαμαρτίνου ἢ τοῦ Οὐγκὼ ἢ διαμένει στερεὸν εἰς τὸ ξίφος τοῦ Καίσαρος, ὅπως τὸ μόριον τοῦ ὑδρογόνου λάμπει εἰς τὸ φωταέριον τοῦ ἐντευκτηρίου τοῦ μελοδραματικοῦ Θεάτρου ἢ βυθίζεται εἰς τὴν σταγόνα τοῦ ὕδατος ἣν ῥοφᾷ ὁ ἰχθὺς εἰς τὸ σκοτεινὸν βάθος τῶν θαλασσῶν, τὰ ζῶντα ἄτομα ἅτινα οὐδέποτε ἐσκέφθησαν, ὑπνώττουσιν.

«Αἱ σκεπτόμεναι ψυχαὶ εἶνε ὁ κλῆρος τῆς πνευματικῆς ζωῆς. Αὗται διατηροῦσι τὴν κληρονομίαν τῆς ἀνθρωπότητος καὶ τὴν ἐπαυξάνουσι διὰ τὸ μέλλον. Ἄνευ τῆς ἀθανασίας ταύτης τῶν ἀνθρωπίνων ψυχῶν, αἵτινες ἔχουσι συνείδησιν τῆς ἑαυτῶν ὑπάρξεως καὶ ζῶσι διὰ τοῦ πνεύματος, πᾶσα ἡ ἱστορία τῆς Γῆς θ' ἀπέληγεν εἰς τὸ μηδὲν καὶ ἡ κτίσις πᾶσα, τῶν ὑψίστων κόσμων ὡς καὶ τοῦ ἐσχάτου ἡμῶν πλανήτου θὰ ἦτο μωρία ἀπατηλή, ἀθλιωτέρα καὶ βλακωδεστέρα καὶ τοῦ περιττώματος γηΐνου σκώληκος. Αὐτὸς ἔχει λόγον ὑπάρξεως καὶ τὸ σύμπαν ὄχι! Φαντάζεσαι τὰ δισεκατομμύρια τῶν κόσμων ἀφικνούμενα εἰς τὴν λαμπροτάτην ἀκμὴν τῆς ζωῆς καὶ τοῦ πνεύματος ὅπως διαδέχωνται ἀλλήλους

Η ΑΥΤΟΚΡΑΤΕΙΡΑ ΤΗΣ ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ
μετὰ τοῦ νεωτάτου τέκνου της.

Digitized by Google

ἀτελευτήτως ἐν τῇ ἱστορίᾳ τοῦ ἀστρῴου σύμπαντος καὶ μὴ ἀπολήγοντας εἰς ἄλλο τι εἰμὴ εἰς τὴν γέννησιν ἐλπίδων τινῶν διηνεκῶς διαψευδομένων καὶ μεγαλείων διηνεκῶς ἐκμηδενιζομένων; Εἰς μάτην ταπεινούμεθα. Δὲν δυνάμεθα νὰ παραδεχθῶμεν τὸ μηδὲν ὡς ὑπέρτατον σκοπὸν τῆς διηνεκοῦς προόδου, τῆς ἀποδεικνυομένης ὑπὸ πάσης τῆς ἱστορίας τῆς φύσεως. Αἱ ψυχαὶ εινε οἱ σπόροι τῶν πλανητικῶν ἀνθρωποτήτων.

— Δύνανται λοιπὸν νὰ μεταφερθῶσιν ἀπὸ τοῦ ἑνὸς κόσμου εἰς ἕτερον;

— Οὐδὲν εινε τόσον δύσκολον νὰ ἐννοηθῇ ὅσον ὅ,τι ἀγνοεῖται· οὐδὲν εινε εὐνοητότερον ἀπὸ τὸ γνωστόν. Τίς ἐκπλήττεται σήμερον βλέπων τὸν ἠλεκτρικὸν τηλέγραφον μεταβιβάζοντα ἀκαριαίως τὸν ἀνθρώπινον λογισμὸν διὰ τῶν ἠπείρων καὶ τῶν θαλασσῶν; Τίς ἐκπλήττεται βλέπων τὴν σεληνιακὴν ἕλξιν ἀνεγείρουσαν τὰ ὕδατα τοῦ Ὠκεανοῦ καὶ παράγουσαν τὰς παλιρροίας; Τίς ἐκπλήττεται βλέπων τὸ φῶς μεταδιδόμενον ἀπὸ τοῦ ἑνὸς ἀστέρος εἰς τὸν ετερον μὲ ταχύτητα τριακοσίων χιλιαδων χιλιομέτρων κατὰ δευτερόλεπτον; Το πολύ, μόνοι οἱ φιλόσοφοι δύνανται νὰ ἐκτιμήσωσι τὸ μεγαλεῖον τῶν θαυμασίων τούτων· ὁ χυδαῖος ποσῶς δὲν ἐκπλήττεται. Ἂν διά τινος νέας ἀνακαλύψεως ἤθελε καταστῇ δυνατὸν ν' ἀπευθύνωμεν αὔριον σημεῖα εἰς τους κατοίκους τοῦ Ἄρεως καὶ νὰ λαβωμεν ἀπαντησιν, τὰ τρία τέταρτα τῶν ἀνθρώπων μεθαύριον δὲν θὰ ἐξεπλήττοντο πλέον.

«Ναί, αἱ δυναμεις τῆς ψυχῆς δύνανται νὰ μεταφερθῶσιν ἀπὸ τοῦ ἑνὸς κοσμου εἰς τὸν ἕτερον ὄχι πανταχοῦ, οὐδὲ πάντοτε βεβαίως, καὶ οὐχὶ πασαι. Ὑπάρχουσι νόμοι καὶ ὅροι. Ἡ θέλησίς μου δύναται ν' ἀνυψώσῃ τὸν βραχίονά μου, νὰ ῥίψῃ ἕνα λίθον τῇ βοηθείᾳ τῶν μυωνων μου· ἂν λάβω βαρος εἴκοσι χιλιογράμμων, θὰ τὸ ἀνυψώσῃ ἐπίσης ὁ βραχίων μου· ἂν θελήσω νὰ λαβω βάρος χιλίων χιλιογράμμων, δὲν θὰ δύναμαι πλέον. Τινὰ τῶν πνευματων εινε ἀνίκανα εἰς πᾶσαν ἐνέργειαν. Ἄλλα ἔχουσιν ἀποκτήσει ἱκανότητας ὑπερόχους. Ὁ Μόζαρτ ἐξαετὴς ἐπέβαλλεν εἰς ὅλους τους ἀκροατὰς τὴν ἰσχὺν τῆς μουσικῆς αὐτοῦ μεγαλοφυίας καὶ ὀκταετὴς ἐδημοσίευε τὰς δύο πρώτας συνθέσεις του, ἐνῷ ὁ Σαιξπῆρος, ὁ μέγιστος τῶν ὑπαρξάντων δραματικῶν συγγραφέων, πρὸ τῆς ἡλικίας τῶν τριακοντα ἐτῶν οὐδὲν ειχε γραψει δραματικὸν ἔργον ἀντάξιον τοῦ ὀνόματος του. Δὲν πρέπει νὰ πιστεύωμεν ὅτι ἡ ψυχὴ ἀνήκει εἰς κόσμον τινὰ ὑπερφυσικόν. Τὸ παν ὑπαρχει ἐν τῇ φύσει. Δὲν παρῆλθον περισσότερα ἀπὸ ἑκατὸν χιλιαδας ἐτῶν ἀφότου ἡ ἐπίγειος ἀνθρωπότης ἀπηλλάγη τῆς ζωϊκῆς αὐτῆς χρυσαλίδος· ἐπὶ ἑκατομμύρια ἐτῶν, καθ' ἅπασαν τὴν μακρὰν σειρὰν τῆς πρωτογενοῦς, δευτερογενοῦς καὶ τριτογενοῦς περιόδου δὲν ὑπῆρχεν ἐπὶ τῆς γῆς οὐδεὶς νοῦς ὅπως ἐκτιμήσῃ τὰ μεγαλοπρεπῆ ἐκεῖνα θεάματα, οὐδὲν βλέμμα ἀνθρωπίνου ὄντος ὅπως τὰ θεωρήσῃ. Ἡ πρόοδος βραδέως ἐπαιδαγώγησε τὰς κατωτέρας ψυχὰς τῶν φυτῶν καὶ τῶν ζῴων· ὁ ἄνθρωπος ὅλως προσφάτως εὑρίσκεται ἐπὶ τοῦ πλανήτου. Ἡ φύσις εινε ἐν διηνεκεῖ προόδῳ· τὸ σύμπαν εινε διηνεκὴς μεταποίησις, ἡ ἄνοδος εινε ὁ ὑπέρτατος νόμος.

«Πάντες οἱ κόσμοι, προσέθηκε, δὲν εἶνε νῦν κατῳκημένοι. Οἱ μὲν διατελοῦσιν εἰς τὸ λυκαυγὲς αὐτῶν οἱ δὲ εἰς τὸ ἑσπερινὸν λυκόφως. Εἰς τὸ ἡλιακόν μας σύστημα, παραδείγματος χάριν, ὁ Ἄρης, ἡ Ἀφροδίτη, ὁ Κρόνος καὶ τινες τῶν δορυφόρων του φαίνονται ἐν πλήρει ζωϊκῇ δράσει. Ὁ Ζεὺς φαίνεται μήπω ὑπερβὰς τὴν πρωτογενῆ περίοδον· ἡ Σελήνη δὲν ἔχει ἴσως πλέον κατοίκους. Ἡ παροῦσα ἡμῶν ἐποχὴ δὲν ἔχει πλείονα σπουδαιότητα ἐν τῇ ἱστορίᾳ τοῦ σύμπαντος ἀφ' ὅσην ἡ μυρμηκιά μας εἰς τὸ ἄπειρον. Πρὸ τῆς ὑπάρξεως τῆς Γῆς ὑπῆρξαν καθ' ὅλην τὴν αἰωνιότητα κόσμοι κατῳκημένοι ὑπὸ ἀνθρωποτήτων· ὅταν ὁ ἡμέτερος πλανήτης θὰ ἐκφέρῃ τὴν ὑστάτην πνοὴν καὶ ἡ ὑστατη ἀνθρωπίνη οἰκογενεια θὰ κοιμηθῇ τὸν ὕστατον ὕπνον παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ τελευταίου τενάγους τοῦ παγωμένου ὠκεανοῦ, ἀναρίθμητοι ἥλιοι θὰ λαμπωσι πάντοτε εἰς τὸ ἄπειρον καὶ πάντοτε θὰ ὑπάρχωσι πρωίαι καὶ ἑσπέραι, ἔαρ καὶ ἄνθη, ἐλπίδες καὶ χαραί. Ἄλλοι ἥλιοι, ἄλλαι γαῖαι, ἄλλαι ἀνθρωπότητες. Τὸ ἀπέραντον διάστημα εἶνε ἐγκατεσπαρμένον ἀπὸ τάφους καὶ κοιτίδας. Ἀλλ' ἡ ζωή, ὁ λογισμός, ἡ αἰωνία πρόοδος εἶνε ὁ τελικὸς σκοπὸς τῆς δημιουργίας

«Ἡ γῆ εἶνε ὁ δορυφόρος ἑνὸς ἀστέρος. Ἐπὶ τοῦ παρόντος καθὼς καὶ εἰς τὸ μέλλον εἴμεθα πολῖται τοῦ οὐρανοῦ. Εἴτε τὸ γινώσκομεν εἴτε τὸ ἀγνοοῦμεν, ζῶμεν πράγματι εἰς τους ἀστέρας.»

Οὕτω συνωμίλουν οἱ δύο φίλοι περὶ τῶν σοβαρῶν ζητημάτων τῶν ἀπασχολούντων τὴν σκέψιν αὐτῶν. Ὁσάκις κατέληγον εἰς μίαν λύσιν ἔστω καὶ ἀτελῆ, ᾐσθάνοντο ἀληθῆ ἀγαλλίασιν διότι εἶχον προβῆ κατὰ ἓν βῆμα εἰς τὴν ἔρευναν τοῦ ἀγνώστου καὶ ἠδύναντο ἠρεμώτερον κατόπιν νὰ συνομιλῶσι περὶ τῶν συνήθων πραγμάτων τοῦ βίου. Ἦσαν δύο πνεύματα ἐπίσης ἀπλήστως διψῶντα τὴν μάθησιν καὶ φανταζόμενα μὲ ὅλην τὴν ζέσιν τῆς νεότητος ὅτι ἠδύναντο ν' ἀπομονωθῶσιν ἐν τῷ κόσμῳ, νὰ καθυποτάξωσι τὰς ἀνθρωπίνας ἐντυπώσεις των καὶ νὰ φθάσωσι διὰ τῆς ἐπουρανίου αὐτῶν πτήσεως μέχρι τοῦ ἀστέρος τῆς Ἀληθείας, τοῦ λάμποντος ὑπεράνω τῆς κεφαλῆς των εἰς τὰ βάθη τοῦ Ἀπείρου.

Digitized by Google

Δ'.
Ἔρως.

Ἐκ τοῦ βίου ἐκείνου ὃν κοινῇ διῆγον οἱ δύο, ὅσον εἰλικρινής, ὅσον θελκτικὸς καὶ ἂν ἦτο, κἄτι ἔλειπεν. Αἱ συνδιαλέξεις ἐκεῖναι ἐπὶ τῶν δεινῶν προβλημάτων τοῦ εἶναι ἢ μὴ εἶναι, ἡ ἀνταλλαγὴ τῶν ἰδεῶν ἐπὶ τῆς ἀναλύσεως τῆς ἀνθρωπότητος, αἱ ἔρευναι περὶ τοῦ τελικοῦ σκοποῦ τῆς ὑπάρξεως τῶν ὄντων, αἱ ἀστρονομικαὶ παρατηρήσεις καὶ τὰ ζητήματα ἅτινα ἐνέπνεον, ἱκανοποίουν ἐνίοτε τὸν νοῦν των, ἀλλ' οὐχὶ καὶ τὴν καρδίαν των. Ἀφοῦ ἐγγὺς ἀλλήλων ἤθελον ἐπὶ μακρὸν συνομιλήσει εἴτε ὑπὸ τὴν σκιάδα τοῦ κήπου, τοῦ κειμένου ἄνωθεν τοῦ πανοράματος τῆς μεγαλοπόλεως, εἴτε ἐν τῇ σιωπηλῇ βιβλιοθήκῃ, ὁ σπουδαστής, ὁ ἐρευνητής, δὲν ἠδύνατο ν'ἀπομακρυνθῇ ἀπὸ τῆς συντρόφου του, ἀμφότεροι δὲ ἔμενον κρατοῦντες τὰς χεῖρας ἀλλήλων, ἄφωνοι, σαγηνευμένοι, συνεχόμενοι ὑπὸ κυριάρχου τινὸς δυνάμεως. Μετὰ τὴν ἀναχώρησιν συνῃσθάνετο ἑκάτερος παράδοξον καὶ ἀλγεινὸν κενὸν εἰς τὸ στῆθος, ἀδιαθεσίαν ἀόριστον, ὡς νὰ ἤθελε θραυσθῇ δεσμός τις ἀναγκαῖος εἰς τὸν ἀμοιβαῖον βίον των· ἑκάτερος δὲ προσεδόκα μετ' ἐπιθυμίας σφοδρᾶς τὴν ὥραν τῆς ἐπανόδου. Τὴν ἠγάπα οὐχὶ χάριν ἑαυτοῦ ἀλλὰ χάριν αὐτῆς, μὲ ἀγάπην σχεδὸν ἀπρόσωπον, μὲ αἴσθημα εἰλικρινοῦς ὑπολήψεως ὅσον καὶ φλογεροῦ ἔρωτος, μαχόμενος δὲ κατὰ πᾶσαν στιγμὴν κατὰ τῶν γοήτρων τῆς σαρκὸς εἶχε δυνηθῆ ν' ἀντιστῇ εἰς τὸν πειρασμόν. Ἀλλ' ἡμέραν τινὰ καθ' ἣν ἐκάθηντο ἐγγὺς ἀλλήλων ἐπὶ τοῦ εὐρυχώρου διβανίου τῆς βιβλιοθήκης, πεπληρωμένου ὡς πάντοτε ὑπὸ βιβλίων καὶ φυλλαδίων, ἐνῷ ἵσταντο σιωπηλοί, συνέβη ὥστε ἡ κεφαλὴ τοῦ νεαροῦ συγγραφέως κατάφορτος ἀναμφιβόλως ἐξ ὅλου τοῦ βάρους τῶν καταβαλλομένων ἀπὸ τινος χρόνου προσπαθειῶν ὅπως ἀντιστῇ εἰς τὴν ἀκατανίκητον ἕλξιν, νὰ κλίνῃ ἀνεπαισθήτως ἐπὶ τῶν ὤμων τῆς συντρόφου του καὶ ἀμέσως σχεδόν... τὰ χείλη των νὰ συναντηθῶσιν....

Ὦ χαρὰ ἄρρητος τοῦ ἀμοιβαίου ἔρωτος! Μέθη ἀκόρεστος τοῦ ὄντος τοῦ διψῶντος τὴν εὐδαιμονίαν, παραφορὰ ἀτελεύτητος τῆς ἀκατανικήτου φαντασίας, γλυκεῖα μουσικὴ τῶν καρδιῶν, εἰς ποῖα ὕψη αἰθέρια αἴρετε τοὺς ἐκλεκτοὺς τοὺς ἐγκαταλειπομένους εἰς τὴν ὑψίστην ὑμῶν ἐντρύφησιν! Ἐπιλήσμονες διὰ μιᾶς γενόμενοι τῆς ταπεινῆς γῆς ἵπτανται ταχύπτεροι πρὸς τοὺς μαγικοὺς παραδείσους, ἐξαφανίζονται εἰς τὰ οὐράνια βάθη καὶ πλανῶνται εἰς τὰς θαυμαστὰς χώρας τῆς αἰωνίου ἡδονῆς. Ὁ κόσμος μὲ τὰς κωμῳδίας του καὶ τὰς ἀθλιότητάς του δὲν ὑφίσταται πλέον δι' αὐτούς. Ζῶσιν ἐντὸς τοῦ φωτός, ἐντὸς τοῦ πυρός, σαλαμάνδραι, φοίνικες, ἀπηλλαγμένοι ἀπὸ παντὸς βάρους, ἐλαφροὶ ὡς ἡ φλόξ, ἀναλισκόμενοι ἀφ' ἑαυτῶν, ἀναγεννώμενοι ἐκ τῆς τέφρας των, ἀείποτε φωτεινοί, ἀείποτε φλογεροί, ἄτρωτοι, ἀνίκητοι.

Ἡ ἐπὶ τοσοῦτον χρόνον συγκρατηθεῖσα διάλυσις τῆς πρώτης παραφορᾶς ἐβύθισε τοὺς δύο ἐραστὰς εἰς ζωὴν ἐκστάσεως, ἥτις πρὸς στιγμὴν τοὺς ἔκαμε νὰ λησμονήσωσι τὴν μεταφυσικὴν καὶ τὰ προβλήματά της. Ἡ στιγμὴ αὕτη διήρκεσεν ἓξ μῆνας. Τὸ ἥδύτατον ἀλλὰ καὶ δεσποτικώτατον τῶν αἰσθημάτων ἐπῆλθεν ὅπως συμπληρώσῃ ἐν αὐτοῖς τὴν ἀνεπαρκῆ πνευματικὴν ἱκανοποίησιν τοῦ νοῦ καὶ τοὺς ἀπερρόφησε καθ' ὁλοκληρίαν, τοὺς ἐξηφάνισε σχεδόν. Ἀπὸ τῆς ἡμέρας τοῦ φιλήματος ὁ Γεώργιος Ἔλπιστος ὄχι μόνον ἐξηφανίσθη παντελῶς ἀπὸ τῆς σκηνῆς τοῦ κόσμου, ἀλλὰ προσέτι ἔπαυσε νὰ γράφῃ, δὲν τὸν ἐπανεῖδα δὲ οὐδ' ἐγὼ μεθ' ὅλην τὴν μακρὰν καὶ εἰλικρινῆ φιλίαν ἣν μοὶ ἐξεδήλωσεν. Οἱ λογικευόμενοι ἠδύναντο ἐκ τούτου νὰ συμπεράνωσιν ὅτι διὰ πρώτην φορὰν ἐπὶ ζωῆς του ηὐχαριστεῖτο καὶ ὅτι εὗρε τὴν λύσιν τοῦ μεγάλου προβλήματος, τὸν τελικὸν σκοπὸν τῆς ὑπάρξεως τῶν ὄντων.

Ἔζων μὲ τὸν «διττὸν ἐγωϊσμὸν» ἐκεῖνον, ὅστις ἀπομακρύνει τὴν ἀνθρωπότητα ἀπὸ τοῦ ὀπτικοῦ ἡμῶν κέντρου, σμικρύνει τὰ ἐλαττώματά της καὶ τὴν κάμνει νὰ φαίνηται μᾶλλον ἀξιαγάπητος καὶ ὡραιότερα. Ἐπειδὴ αὐτοὶ ἦσαν ηὐχαριστημένοι ἐκ τῆς ἀμοιβαίας ἀγάπης των, ἤκουον τὸ πᾶν περὶ αὐτοὺς ᾄδον ἐν τῇ φύσει καὶ ἐν τῇ ἀνθρωπότητι διηνεκὲς ᾆσμα εὐδαιμονίας καὶ ἔρωτος.

Συχνάκις τὴν ἑσπέραν ἐπορεύοντο ἀκολουθοῦντες τὸν ῥοῦν τοῦ Σηκουάνα ὅπως παρατηρήσωσι ῥεμβῶς τὰ θαυμάσια ἀποτελέσματα τοῦ φωτὸς καὶ τῆς σκιᾶς, τὰ κοσμοῦντα τὸν οὐρανὸν τῶν Παρισίων τόσον ἐξαίσιον κατὰ τὸ λυκόφως ὅτε αἱ σκιαγραφίαι τῶν πύργων καὶ τῶν κτιρίων διαγράφονται ἀμυδραὶ ἐπὶ τοῦ φωτεινοῦ στερεώματος τῆς δύσεως. Νεφέλαι ῥόδιναι καὶ πορφυραῖ φωτιζόμεναι ὑπὸ τῆς μακρινῆς ἀντανακλάσεως τῆς θαλάσσης, ἐφ' ἧς λάμπει ὁ ἐξαφανισθεὶς ἥλιος ἀποδίδουσιν εἰς τὸν οὐρανὸν τῶν Παρισίων χαρακτῆρα ἰδιαίτερον, ὅστις δὲν ἐξισοῦται πρὸς τὸν τοῦ οὐρανοῦ τῆς Νεαπόλεως τοῦ λουομένου κατὰ τὴν δύσιν ἐπὶ τοῦ κατόπτρου τῆς Μεσογείου, ἀλλ' ὅστις ὑπερβαίνει ἴσως τὸν τοῦ οὐρανοῦ τῆς Βενετίας, οὗ ὁ φωτισμὸς εἶνε ἀνατολικὸς καὶ ὠχρός. Εἴτε ἂν βαδίζοντες ἔφθανον εἰς τὴν Παλαιὰν νῆσον τοῦ Ἄστεως καὶ κατήρχοντο παραπλεύρως τοῦ ῥοῦ τοῦ ποταμοῦ διερχόμενοι ἀντικρὺ τῆς Παναγίας καὶ τοῦ γηραιοῦ Σατελέ, οὗ ἡ ζοφερὰ σκιαγραφία ἐχαράσσετο ἐπὶ τοῦ φωτεινοῦ οὐρανοῦ, εἴτε συνηθέστερον ἂν προσελκυόμενοι ὑπὸ τῆς λαμπρότητος τῆς δύσεως καὶ ὑπὸ τῆς ἐξοχῆς ἤθελον κατέλθει διὰ τῶν παροχθίων

Digitized by Google

οδῶν πέραν τῶν ὀχυρωμάτων τῆς ἀπεράντου πόλεως καὶ περιπλανηθῇ μέχρι τῶν ἐρήμων χώρων τῆς Βουλώνης καὶ τοῦ Βιλαγκούρ, τῶν περιβαλλομένων ὑπὸ τῶν σκοτεινῶν λοφίσκων τοῦ τοῦ Μεδὼν καὶ τοῦ Σαὶν-Κλού, ἐθεῶντο τὴν φύσιν, ἐλησμόνουν τὴν θορυβώδη πόλιν, ἀφανῆ ὄπισθέν των καὶ βαδίζοντες διὰ τοῦ αὐτοῦ βήματος, ἀποτελοῦντες ἓν καὶ τὸ αὐτὸ ὂν ᾐσθάνοντο ταὐτοχρόνως τὰς αὐτὰς ἐντυπώσεις, ἐσκέπτοντο τὰς αὐτὰς σκέψεις καὶ ἐν σιγῇ ἐλάλουν τὴν αὐτὴν γλῶσσαν. Ὁ ποταμὸς ἔρρεε παρὰ τοὺς πόδας των· οἱ κρότοι τῆς ἡμέρας ἐσίγων· οἱ πρῶτοι ἀστέρες ἔλαμπον εἰς τὸν οὐρανόν. Ἡ Ἰκλέα ἠρέσκετο νὰ δεικνύῃ αὐτοὺς πρὸς τὸν Γεώργιον ὀνομάζουσα αὐτοὺς καθ' ὅσον ἐνεφανίζοντο.

Ὁ Μάρτιος καὶ ὁ Ἀπρίλιος δωροῦσιν ἐνίοτε εἰς τοὺς Παρισίους γλυκείας ἑσπέρας, καθ' ἃς κυκλοφορεῖ ἡ πρώτη πνοή, ὁ πρόδρομος τῆς ἀνοίξεως. Οἱ λαμπροὶ ἀστέρες τοῦ Ὠρίωνος, ὁ ἀπαστράπτων Σείριος, οἱ Δίδυμοι Κάστωρ καὶ Πολυδεύκης ἀστράπτουσιν εἰς τὸν ἀπέραντον οὐρανόν. αἱ Πλειάδες κατέρχονται εἰς τὸν δυτικὸν ὁρίζοντα, ἀλλ' ὁ Ἀρκτοῦρος καὶ ὁ Βοώτης, ποιμὴν τῶν οὐρανίων ποιμνίων ἐπανέρχονται, μετά τινας δὲ ὥρας ἡ λευκὴ καὶ ἀπαστράπτουσα Λύρα ὑψοῦται εἰς τὸν ἀνατολικὸν ὁρίζοντα, παρακολουθουμένη μετ' ὀλίγον ὑπὸ τοῦ Γαλαξίου. Ὁ χρυσάκτιν Ἀρκτοῦρος ἦτο πάντοτε ὁ πρῶτος ἀναγνωριζόμενος ἀστὴρ ἕνεκα τῆς ἰσχυρᾶς λάμψεώς του καὶ τῆς θέσεως αὐτοῦ κατὰ τὴν ἐπέκτασιν τῆς οὐρᾶς τῆς Μεγάλης Ἄρκτου. Ἐνίοτε ἡ ἡμισέληνος ἐπλανᾶτο εἰς τὸν πρὸς δυσμὰς οὐρανὸν καὶ ἡ θεωμένη νεᾶνις ἐθαύμαζεν ὡς Ῥοὺθ παρὰ τὸν Βοὸζ «τὸ χρυσοῦν ἐκεῖνο δρέπανον εἰς τὸν ἀγρὸν τῶν ἀστέρων».

[Μετάφρασις Χ.]

Ἕπεται συνέχεια

ΜΗΤΡΥΙΑ

Διήγημα

Συνέχεια· ἴδε σελίδα 100.

Τέλος ὁ Παῦλος μετὰ τοῦ Ἀγαμέμνονος ἦσαν παραδεδομένοι εἰς ἀπέραντον σκακοπαιξίαν — παιγνίδιον τὸ ὁποῖον ἠγάπων καὶ οἱ δύο — σκεπτικοὶ καὶ ἄφωνοι. Ὁ Παῦλος ἔχανεν, εὑρισκόμενος πάντοτε εἰς ἀδιέξοδον. Ἐσκέπτετο, φαίνεται, ἄλλην πάλην, ἢ τὴν ἐπὶ τοῦ μικροῦ μελανοκιτρίνου ἄβακος...

« Ἀπόψε θέλει νὰ χάσῃ τὴ μάχη ὁ κύριος ! » εἶπε μὲ διπλωματικὸν ὕφος ὁ Ἀγαμέμνων.

« Μπᾶ ! κρῖμα στὴ σκέψι ! » ἀνέκραξεν ἀπὸ τῆς θέσεώς της ἡ Ἀνθή.

Τὴν ἔχασε τῷ ὄντι· ἀλλ' ἐκέρδησε μίαν ἄλλην. Περὶ τὸ τέλος ἐφάνη ἤρεμος, μειδιῶν μὲ τὴν ἀληθῆ ἐκείνην λάμψιν, ἥτις πρὸ πολλοῦ δὲν εἶχεν ἀνατείλει ἐπὶ τοῦ προσώπου του. Ἐν τῇ πάλῃ ἐνίκησεν... Ὅταν, περὶ τὴν δεκάτην, ἠγείρετο ὁ πατήρ του νἀποσυρθῇ εἰς τὸ σπουδαστήριόν του, τὸν ἐπλησίασε καὶ τῷ εἶπε :

« Πρὶν πάγω νὰ κοιμηθῶ, θἄλθω μέσα νὰ σᾶς βρῶ. Ἔχω νὰ σᾶς 'πῶ κάτι τί. »

Καὶ ὅταν ἀργότερα ἡ κυρία Ἔλλιοτ ἀπεσύρετο, παραλαμβάνουσα τὴν μαθήτριάν της, τὴν ἐσταμάτησε παρὰ τὴν θύραν καὶ τῇ εἶπε :

« Κυρία Ἔλλιοτ, μὴ λησμονεῖτε ὅτι αὔριον εἶνε Πέμπτη· μετὰ τὸ φαγητὸν θὰ βγοῦμε εἰς τὸν συνήθη μας περίπατον. Ἂν το λησμονῶ καμμιὰ Πέμπτη, ὅπως ἔτυχε τὴν περασμένη, σᾶς παρακαλῶ νὰ μού το ὑπενθυμίζετε...

— Εὐχαρίστως. Δὲν θὰ πάρουμε περνῶντας καὶ τὴν δεσποινίδα Ἑρμινίαν ;

— Ἐννοεῖται· ἀλλὰ πιθανὸν νὰ μὴν εὐκαιρήσῃ νἄλθῃ μαζί μας... νὰ ἰδοῦμε... Καληνύκτα σας.

— Καληνύκτα σας. »

Καὶ καθ' ὅλον τὸ διάστημα τοῦ διαλόγου ἠτένιζον ἀλλήλους ἀσκαρδαμυκτεί. Φαίνεται ὅτι τὸ βλέμμα της δὲν τον ἐφόβιζε πλέον, ἀφ' οὗ τὸ ἰδικόν του εἶχε τὸ θάρρος νὰ λέγῃ μὲ τὴν ἀτάραχον αὐτοῦ διαύγειαν :

« Κυρία Ἔλλιοτ, δὲν εἶνε ἀληθὲς ὅ τι σκέπτεσθε περὶ ἐμοῦ ! »

Μετὰ μίαν ὥραν, μόλις εἶχεν ἀφήσει τὸ σπουδαστήριον τοῦ πατρός του, καὶ ἀποχωρήσει εἰς τὸ δωμάτιόν του, ἐκάθητο πρὸ τοῦ γραφείου του καὶ ὑπὸ τὸ γλυκὺ πρασινωπὸν φῶς τοῦ λαμπτῆρος ἔγραφε μίαν ἐπιστολήν. Μὲ τὸν πυρετὸν τῆς ἐμπνεύσεως, μὲ τὴν θέρμην ἐκείνην, ἥτις καταλαμβάνει τοὺς συγγραφεῖς ὅταν φιλοτεχνῶσιν ὑψηλὰς σελίδας, καὶ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους, ὅταν ἐξασκῶσιν ὑψηλὰς ἀρετάς, τὴν ἤρχισε καὶ τὴν ἀπεπεράτωσεν ὡς ἑξῆς :

« Ἀγαπητὴ Ἑρμινία,

« Ἡ ἀνάγκη τῆς βεβαρημένης συνειδήσεως κινεῖ ἀκουσίως τὴν χεῖρά μου. Πρέπει νὰ τὴν ἐπαναπαύσω διὰ μιᾶς ἐξομολογήσεως. Ὅ τι θὰ σᾶς εἴπω ἐν τῇ ἐπιστολῇ ταύτῃ τὸ ἠκούσατε καὶ ἄλλοτε παρ' ἐμοῦ· ἀλλ' οὔτε ἡ καρδία, οὔτε ἡ εἰλικρίνεια ἐκίνουν τὰ χείλη μου. Θέλετε τόρα νὰ ἦμαι πολύ, μὰ πάρα πολὺ εἰλικρινής; Ἀδιάφορον, ἐγὼ θέλω. Ὅταν κατ' ἀρχὰς ἔμαθον τὸν προσεχῆ μετὰ τοῦ πατρός μου γάμον σας, δὲν ἐχάρην, δὲν ἐπεδοκίμασα ἐνδομύχως τὸ σχέδιον. Ἡ εἴδησις ὁμολογῶ ὅτι μὲ κατέστησε δυστυχῆ. Μὴ ζητήσητε νὰ μάθητε διατί· μὴ θελήσητε νὰ εἰσχωρήσητε εἰς τὸ ἀπόκρυφον βάθος τῆς καρδίας μου· καὶ ἐγὼ δὲν εἰξεύρω ἂν θὰ πλανηθῆτε εἰς ἐξώτερον σκότος, ἢ

Digitized by Google

ἂν θὰ θαμβωθῆτε ὑπὸ οὐρανίου φωτός... Παραδεχθῆτε ὅτι ἡ ἔμφυτος ἀντιπάθεια τῶν ὀρφανῶν ἐναντίον τοῦ γάμου τοῦ πατρός των, ἡ πένθιμος ἀνάμνησις τὴν ὁποίαν ἐξεγείρει τὸ ὄνομα τῆς *μητρυιᾶς*, ἔστω καὶ ὑπὸ τῶν θελγήτρων σας περιβεβλημένης, τοῦτο ὑπῆρξε τὸ μόνον αἴτιον τῆς δυσαρεσκείας μου. Προκατάληψις ἀκουσία. Ἀλλ' ἐσιώπησα· ἀλλ' ἀπέκρυψα τὰ αἰσθήματά μου καὶ τὰς διαθέσεις μου· ἀλλ' ἴσχυσα νὰ ὑποκριθῶ ἐνώπιον τοῦ κόσμου, ἐνώπιον τοῦ πατρός μου, ἐνώπιον ὑμῶν, τὸν εὐτυχῆ καὶ τὸν εὐχαριστημένον. Ἐψευδόμην. Ἐπαναλαμβάνω ὅτι τίποτε ἐξ ὅσων μὲ ἠκούσατε νὰ σας λέγω δὲν ἐπήγαζεν ἐκ τῆς καρδίας μου, τίποτε δὲν ἦτο ἀληθές. Ἐνώπιόν σας ἐμειδίων καὶ ἀνέπλασσον ὄνειρα, καὶ ὄπισθέν σας... κατεφίλουν τὴν εἰκόνα τῆς μητρός μου καὶ ἔκλαιον...

« Τόρα ὅμως δύναμαι νἀποσπάσω τὸ ἀπεχθὲς προσωπεῖον, τὸ ὁποῖον ἐπίεζε τὴν ὕπαρξίν μου ὅλην. Φαντάζεσθε πόσον εἶμαι εὐτυχὴς ἐπὶ τούτῳ; Μαντεύετε τὴν βίαν τῆς πάλης, τὴν ὁποίαν συνῆψα πρὸς τὸν ἑαυτόν μου, τὴν δύναμιν τῆς θελήσεως, τὴν χαρὰν τῆς νίκης;.. Τόρα λογίζομαι ἀληθῶς εὐτυχὴς διὰ τὸν μετὰ τοῦ πατρός μου γάμον σας Πῶς συνέβη ἡ μεταβολὴ αὕτη; Καὶ πάλιν, μὴ θελήσητε νὰ εἰςχωρήσητε εἰς τὸ ἀπόκρυφον βάθος τῆς καρδίας μου! σᾶς εἶπον ὅτι πάλη ἠγέρθη ἐκεῖ μέσα καὶ πιθανὸν νὰ προσκόψητε ἐπὶ αἱμοφύρτων ἐρειπίων... Παραδεχθῆτε ὅτι ἡ ὥριμος σκέψις κατενίκησεν ἐν ἐμοὶ τὴν ἀνόητον προκατάληψιν· ὅτι ἡ ἀνάγκη τοῦ γάμου τοῦ πατρός μου, ἥτις μοὶ παρέστη ἄφευκτος, καὶ ἡ στάθμισις τῶν ἰδικῶν σας ἀρετῶν, αἵτινες ἐφώτισαν ὡσεὶ δι' ἀστραπῆς τὴν ἐσκοτισμένην μου διάνοιαν, προητοίμασαν ἐντός μου τὴν θέσιν τῶν νέων αὐτῶν αἰσθημάτων. Τίποτε ἄλλο.

« Δύναμαι νὰ ὁμιλῶ τόρα μὲ ἀνυψωμένον μέτωπον, μὲ καθαρὰν συνείδησιν, μὲ ἀνυπόκριτον στόμα. Πρὸ ὀλίγου ἐγκατέλειψα τὸ δωμάτιον τοῦ πατρός μου. Ἀνυπομόνουν νὰ κάμω πρὸς αὐτὸν τὴν ἰδίαν ἐξομολόγησιν καὶ νά τον ἀσπασθῶ συγχαίρων αὐτῷ κατὰ πρώτην φορὰν εἰλικρινῶς, ἐγκαρδίως, διὰ τὸν γάμον του. Εἰς τὰς πρώτας μου λέξεις οἰκτρὰ ἔκπληξις ἐζωγραφήθη ἐπὶ τοῦ προσώπου του· ἀλλ' κατόπιν, ἐφ' ὅσον ὡμίλουν, τὸν ἐφώτιζεν ἓν τῶν γλυκυτάτων ἐκείνων μειδιαμάτων, τὰ ὁποῖα εἶνε ἡ εὐτυχία μου. Μειδίαμα τοιοῦτον ἀρκεῖ ὡς ἀμοιβὴ δι' υἱόν, θυσιάζοντα τὰ πάντα χάριν τοῦ πατρός του... Οὕτω θὰ ὑποδεχθῆτε ἆρά γε καὶ σεῖς τὴν ἐπιστολήν μου; Δὲν εἰξεύρω· ὁπωςδήποτε ὅμως δικαιοῦμαι καὶ ἐλπίζω νὰ ἐκτιμήσητε τὴν εἰλικρίνειαν, ἥτις πρέπει νὰ διέπῃ τοῦ λοιποῦ τὰς μεταξύ μας σχέσεις.

« Δὲν θέλω μόνον νά σας συγχαρῶ. Ἔχω ἀνάγκην νά σας ἐπαναλάβω, ἤδη μὲ ἀψευδῆ γλῶσσαν, πόσον εἶμαι εὐτυχὴς καὶ ὑπερήφανος διὰ τὴν ἐκλογὴν τοῦ πατρός μου! Ἡ πεποίθησίς μου εἶνε ὅτι μαζί σας θὰ εὐτυχήσῃ καὶ ἐκεῖνος, ὅπως ἐγώ, ὅπως ὅλοι μας. Πιστεύω εἰς τὸ πνεῦμά σας καὶ εἰς τὴν καρδίαν σας. Εἰς τοὺς ἀγῶνας τοῦ βίου ἡ στοργή σας θὰ με στηρίζῃ· τὸ φίλημά σας θὰ μάνταμείβῃ· θάντικαταστήσητε τὴν μητέρα μου. Ἀπόψε τὴν εἶδον εἰς τὄνειρόν μου καὶ μοι ἐφάνη μειδιῶσα· σήμερον σᾶς ἠγάπησα. Αὐτὴν τὴν στιγμὴν τῆς ἐπιγνώσεως εἶμ' εὐτυχὴς καὶ θὰ εἶμαι, ὡς ὅταν ἔζη Ἐκείνη.

« Σᾶς ἐσωκλείω μίαν ξηρὰν ἀνεμώνην, τὴν ὁποίαν ἐφύλαττον μεμονωμένην ἐντὸς τοῦ προσφιλοῦς μου βιβλίου. Σᾶς παρακαλῶ νά την ἑνώσητε μετὰ τῶν ἀδελφῶν της εἰς τὴν πρώτην σελίδα τοῦ λευκώματός σας. Σεῖς μοί την προσεφέρατε — τὸ ἐνθυμεῖσθε; — τὴν ἡμέραν πού τας ἐσυλλέξαμεν μαζί, παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ Κηφισοῦ. Σᾶς τὴν ἐπιστρέφω· εἶνε τὸ μόνον τρυφερὸν ἐνθύμιον, τὸ ὁποῖον εἶχον ἐκ τῶν χειρῶν σας· ἡ ἀγαθὴ μοῖρα ἠθέλησε νά το κρατήσω ὡς παρακαταθήκην ἱερὰν μέχρι τῆς ἡμέρας ταύτης, ὅτε ὁ στενός μας σύνδεσμος καὶ ἡ ἀγάπη μας δὲν ἔχουν πλέον ἀνάγκην ἐνθυμίων.

« Καὶ τόρα ἐπιτρέψατέ μοι διὰ πρώτην φορὰν μὲ συγκεκινημένην καρδίαν καὶ μὲ τρέμοντα χείλη νὰ σᾶς ἀποκαλέσω *μητέρα* καὶ νὰ ὑποσημειωθῶ μὲ σεβασμὸν καὶ ἀγάπην

υἱός σας

Παῦλος Ἀνδρεάδης».

Δ'.

« Διασκεδάζεις ἀπόψε;

— Λαμπρά.

— Ξεύρεις ὅτι πρέπει νὰ χορεύσουμε μαζὶ αὐτὴ τὴν κατρίλλια;

— Μὲ μεγάλην εὐχαρίστησιν.

— Εἶσαι εὐτυχής; »

Εἰς τὴν τελευταίαν ἐρώτησιν τῆς μητρυιᾶς του, συχνὴν καὶ ἐπίμονον, ὁ Παῦλος ἀπήντα δι' εὐγλώττου μειδιάματος. Καὶ πῶς νὰ μὴν ἦνε εὐτυχής; Ἤστραπτεν ἀπὸ φῶτα ἡ οἰκία καὶ ἀντήχει ἀπὸ μουσικήν. Λαμπρότατος προέβαινεν ὁ χορὸς τῆς ὀγδόης τοῦ γάμου. Ὀλίγος ἀλλ' ἐκλεκτότατος κόσμος — ὅπως συνήθως παρὰ τῷ κ. Ἀνδρεάδῃ — ἐπλήρου ἀνέτως τὰς μετὰ τόσης φιλοκαλίας ηὐπρεπισμένας αἰθούσας. Τὰ παράθυρα, ὀλάνοικτα εἰς τὴν χλιαρὰν νύκτα τοῦ Ἀπριλίου, καθίστων τὴν ἀτμόσφαιραν εὐάρεστον, σταθερᾶς πανταχοῦ θερμοκρασίας, ὥστε νὰ δύναταί τις νὰ ἐξέλθῃ εἰς τοὺς ἐξώστας πρὸς ἀναψυχὴν μετὰ τὸν στρόβιλον ἐν τῇ αἰθούσῃ, μετὰ τὴν τύρβην ἐν τῷ κυλικείῳ. Τὰ ἄνθη ἀνέπεμπον ἁδρὰς εὐωδίας. Ἡ μέταξα καὶ ὁ χρυσὸς καὶ τὰ κρύσταλλα ἐσελάγιζον παντοῦ, ὡς ἡ χαρὰ εἰς τὰ πρόσωπα πάντων. Ὁ κύριος Ἀνδρεάδης μὲ τὸ ἐπίσημον μαῦρον ἔνδυμα καὶ τὸ κατάλευκον στῆθος, ἦτο τόσον φαιδρός, ὥστε ἀπ' αὐτοῦ καὶ μόνου ἐφαίνετο ἐκπη-

Digitized by Google

γάζουσα ἡ πέριξ λαμπηδών. Ἡ λευκὴ ἐσθὴς τῆς Ἑρμινίας μὲ τὰ συμπλέγματα τῶν ῥόδων καὶ τὰ ἐξ ἀδαμάντων κοσμήματα, ἥρμοζεν θαυμασίως πρὸς τὸ ὕπωχρον αὐτῆς πρόσωπον, μὲ τὴν ἁβράν, τὴν αἰθερίαν ἔκφρασιν, ἐφ' οὗ ἠκτινοβόλουν δύο κατάμαυροι ὀφθαλμοί. Τὰ ἐρυθρὰ ὡς κεράσια χείλη της ἐμειδίων πρὸς πάντας μειδίαμα ἀγαθότητος καὶ χαρᾶς. Καὶ αὐτὴ ἡ θεία Ἀναστασία, ὑπὸ τὸ μετάξινον φόρεμα χρώματος στρύχνου, ἀπόψε ἦτο εὐτυχής. Ἀπαλλαγεῖσα ἐπὶ τέλους ὅλων τῶν ὀχληρῶν καθηκόντων τῆς οἰκοδεσποίνης ἐκάθητο ἐκεῖ παράμερα εἰς μίαν γωνίαν, μὲ τὸ ἰδανικόν της πραγματοποιημένον: ὅποτε ἤθελεν ἐκοιμᾶτο, ὅποτε ἤθελεν ὡμίλει, ὅποτε ἤθελεν ἀπεσύρετο...

Ὅλην αὐτὴν τὴν χαράν, ὅλην αὐτὴν τὴν εὐτυχίαν, ἐν ᾗ ἤστραπτε καὶ ἐμυροβόλει καὶ ἀντήχει ἡ πατρικὴ οἰκία, ὁ Παῦλος τὴν ἐθεώρει ἔργον ἰδικόν του. Ὁ ἐγωϊσμὸς οὗτος ἦτο δικαιολογημένος. Ἂν δὲν εἶχε τὴν αὐταπαρνησίαν καὶ τὴν γενναιότητα νἀποκρύψῃ πρῶτον καὶ νὰ καταστείλῃ κατόπι τὰς κλίσεις του· ἂν δέν τον διεπέρα ἡ πρὸς τὸν πατέρα του λατρεία· ἂν δέν τον ἐποδηγέτει πρὸς θυσίας τὸ καθῆκον καὶ ἡ σκέψις, ἴσως — τίς οἶδε! — ποτὲ δὲν θἀνέτελλεν ἡμέρα τόσον εὐτυχὴς δι' ὅλους. Γλυκεῖά τις ἱκανοποίησις ἐπλήρου ἐπὶ τούτῳ τὴν καρδίαν του. Ὅλος ὁ περὶ αὐτὸν θόρυβος τῷ ἐφαίνετο ὡς μία ἐπευφημία, ὡς ἓν εὖγε δίκαιον. Καὶ νά τον ἐρωτᾷ ἡ μητρυιά του ἂν ἦνε εὐτυχής! Καὶ πῶς νὰ μὴν ἦνε;

Ἐχόρευσε μετὰ τῆς Ἑρμινίας τὸν τελευταῖον τετράχορον. Ὁριστικῶς ἤδη, τὴν ᾐσθάνετο πλησίον του τόσον ὡραίαν, ἄνευ ἐνόχου συγκινήσεως. Πᾶν ἄλλο αἴσθημα κατέπνιξεν, ἢ ἐφαίνετο ὅτι κατέπνιξεν, ἡ ἀγάπη πρὸς τὴν μητρυιάν του καὶ ὁ σεβασμὸς πρὸς τὴν σύζυγον τοῦ πατρός του. Τόρα μάλιστα· ἐδύνατο νὰ ζῇ μετ' αὐτῆς ὑπὸ τὴν ἰδίαν στέγην, ὅπως ἀπὸ ὀκτὼ ἡμερῶν, χωρὶς νὰ φοβῆται διόλου τὸ βλέμμα τῆς κυρίας Ἔλλιοτ.

Μετὰ τὸν χορόν, εὑρὼν μιᾶς στιγμῆς εὐκαιρίαν ἐξῆλθεν εἰς τὸν ἐξώστην. Μαγευτικὸν ἦτο τῆς νυκτὸς τὸ θέαμα. Ἤδη ἐκινεῖτο αὔρα δροσερά, τὴν ὁποίαν εἰσέπνευσε μεθ' ἡδονῆς. Οἱ ἀστέρες ἔχανον τὴν λάμψιν των εἰς τὸ φῶς τῆς βαθμηδὸν ἀνυψουμένης ἡμισελήνου. Τὰ καφεῖα τῆς Πλατείας τῆς Ὁμονοίας, τῶν ὁποίων ἔλαμπον οἱ πελώριοι ὑαλοπίνακες, εἶχον ἀκόμη κόσμον. Ἀπὸ τοῦ Χαραμῆ ἔφθανον οἱ στόνοι ἑνὸς βιολίου καὶ μιᾶς κιθάρας ὑποκρουούσης σιγὰ-σιγά. Μεταξὺ τῶν δένδρων τοῦ δασυλλίου, βεβυθισμένου εἰς ῥομαντικὸν σκιόφως, περιεπλανῶντο βραδεῖς ὀλίγοι περιπατηταί. Ὑπὸ τῶν ἀκτίνων τῆς σελήνης ἐφωτίζοντο ὠχρῶς αἱ στέγαι καὶ τὰ ὑψηλὰ μέρη τῶν ἀπέναντι προσόψεων. Κάτω ἐστάθμευε διπλῆ σειρὰ ἁμαξῶν. Εἰς τὸν ἐξώστην δὲν ἦτο κανείς. Μόνος ὁ Παῦλος, ἐδύνατο νὰ θαυμάζῃ τὸ πρὸ αὐτοῦ γαλήνιον πανόραμα, νἀκούῃ τὴν ἐκβάλλοντα θόρυβον καὶ νὰ παραδίδηται εἰς τοὺς εὐτυχεῖς του ῥεμβασμούς.

Ὁ γάμος τοῦ πατρός του... Ὡς πρὸς ἐξαγνισμὸν τῶν πρώτων του δυστροπιῶν τὸν εἶχε καταλάβει τοιοῦτος πυρετὸς ἐνεργείας, ὥστε πᾶσαι αἱ ποικίλαι καὶ ἀμέτρητοι προετοιμασίαι μέχρι τοῦ ἀποψινοῦ χοροῦ, ἐγένοντο ἀποκλειστικῶς ὑπὸ τὴν ἐπίβλεψίν του καὶ τὰς φροντίδας του. Αὐτὸς εἶχε τὴν γενικὴν διεύθυνσιν καὶ τὴν ἐπικρατοῦσαν γνώμην. Ὡραῖαι ἡμέραι... Αὐτὸς παρήγγειλε τὰ ἐπισκεπτήρια τῶν νεονύμφων, ἐκεῖνα τὰ κομψότατα ἐπισκεπτήρια ἐπὶ στιλπνοῦ ἰοχρόου χάρτου μὲ χρυσᾶ περιθώρια, συνηνωμένα διὰ λευκῆς ταινίας... Αὐτὸς συνέταξε καὶ ἐλιθογράφησε τἀναγγελτήρια τῶν γάμων καὶ αὐτὸς ἐπέγραψε τὴν στοιβάδα τῶν φακέλων, ἐν ᾧ ἡ θεία Ἀναστασία εἶχε τὴν ἰδιοτροπίαν νὰ κολλᾷ τὰ γραμματόσημα... Αὐτὸς ἔγραψε διὰ τὰ ζαχαρωτὰ εἰς τὸ ἐν Λονδίνῳ κατάστημα ***Peek Frean and Co*** ἀποστεῖλαν πληθὺν ἐκ τῶν χαριέντων του ἐκείνων κυκλικῶν κυτίων μὲ τὰ λευκοκύανα ἐπ' αὐτῶν ζωγραφήματα... Αὐτὸς κατέβαλε πᾶσάν του τὴν φιλοκαλίαν εἰς τὸν στολισμὸν τοῦ νυμφικοῦ θαλάμου, δοὺς τὸν συνδυασμὸν τῶν χρωμάτων, ἐπιστατήσας τὸ ἔργον τοῦ θαλαμοστόλου μέχρι τῶν ἐλαχίστων λεπτομερειῶν... Αὐτὸς διηύθυνε τὴν ἀνακαίνισιν καὶ τὸν εὐπρεπισμὸν τῆς ἀπεράντου οἰκίας, καθ' ὃν ἠνοίχθησαν καὶ ἀπεκαλύφθησαν αἱ ἐπιπλώσεις τῶν πλουσίων αἰθουσῶν, μιᾶς πρὸ πάντων κατὰ ῥυθμὸν Ἐρρίκου Δ'. μὲ χρυσᾶ τὰ γεγλυμμένα ξύλα καὶ ἐκ λευκῆς λειομετάξης τὰ ἐμπετάσματα ὅλα, μὲ καθρέπτας γιγαντιαίους, μὲ τάπητας λευκοχρύσους, αἰθούσης θαυμασίας τὴν ὄψιν, ἥτις εἶχε νἀνοιχθῇ ἀπὸ τοῦ θανάτου τῆς μητρός του... Αὐτὸς ἀφήρεσε τὰ ἠμαυρωμένα σκεπάσματα τῶν πολυφώτων καὶ τῶν κηροστατῶν, αὐτὸς ἐνέπηξε τὴν ἄπειρον πληθὺν τῶν κηρίων, λευκῶν, ῥοδίνων, κυανῶν, ἑτοιμάζων δι' ἑκάστην ἑσπέραν φαιδροτάτην φωτοχυσίαν... Αὐτὸς ἐκαθάρισε τὰς ἐλαιογραφίας, αὐτὸς κατέταξε τὰς συλλογὰς καὶ τὰ συμπλέγματα τῶν καλλιτεχνημάτων, αὐτὸς ὑπῆγεν, ἔτρεξεν, ἵδρωσε, παντοῦ ἀναμιχθείς, παντοῦ ῥίψας τὸ δύσκολον βλέμμα του, παρὰ τὰς συχνὰς διαμαρτυρίας τῶν εἰδικῶν καὶ τῶν ὑπηρετῶν... Ὁ καϋμένος ὁ μπαμπᾶς! ἂν δὲν τον ἔβλεπε τόρα τόσον φαιδρόν, τόσον πρόθυμον, μὲ τόσον πυρετῶδες ἐνδιαφέρον, προκαλοῦντα κίνησιν καὶ ζωὴν ἐν τῇ ἄλλοτε σιγηλῇ οἰκίᾳ — πῶς θὰ ἐλησμόνει τὴν πρώτην του δυσαρέσκειαν, τὸν θρῆνον ἐπὶ τῆς εἰκόνος τῆς μητρός του, τὴν ψυχρὰν εἰλικρίνειαν τῆς συνεντεύξεως ἐκείνης ἐν τῷ σπουδαστηρίῳ του;.. Ἐκτὸς τούτου, τὴν ἀνάγκην τῆς ἐνεργείας τὴν εἶχεν ἤδη αἰσθανθῆ ἀληθῶς ἡ πλήρης ἀγάπης ψυχή του, ἀνάγκην ἐνεργείας ἐχθρᾶς πρὸς πᾶσαν κινδυνώδη ῥέμβην...στήριγμα τῆς αἰφνιδίας του μετατροπῆς καὶ ἀποφάσεως.

Digitized by Google

Ἀπὸ τῆς παρελθούσης Πέμπτης . . . εἶχον παρέλθει ὀκτὼ ἡμέραι ἀφ' ὅτου εἶχε μητρυιάν. Ἀλλὰ τί μητρυιάν! ἀκτινοβολοῦσαν ἐκ νεότητος περικαλλοῦς καὶ ἁβρᾶς, ἐκ πνεύματος, ἐκ στοργῆς... Μεθ' ὁποίου αἰσθήματος ῥιγηλῆς εὐδαιμονίας τὴν ἀπεκάλει *μητέρα* ἢ ἐδέχετο τὸν ἐπὶ τοῦ μετώπου ἀσπασμόν της, ἢ ἔθλιβε τὴν λεπτοφυᾶ της χεῖρα μὲ τὸ χρυσοῦν δακτύλιον τοῦ πατρός του, εὐχαριστημένος, ἔνθους...

Ἕπεται συνέχεια. ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΠΑΡΑΣΤΑΣΙΣ ΤΟΥ ΕΡΩΤΟΚΡΙΤΟΥ

(Ἔθιμον τῶν Ἀπόκρεων).

Καίτοι αἱ Ἀπόκρεω παρῆλθον, μετ' αὐτῶν δὲ καὶ ἡ προθεσμία ἣν ἔταξεν ἡ Ἑστία πρὸς συναγωγὴν καὶ δημοσίευσιν τῶν εἰς τὰς ἑορτὰς αὐτῆς ἀναγομένων ἐθίμων τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, οὐχ' ἧττον φρονῶ ὅτι καὶ τὸ ἑπόμενον ἔθιμον, τὸ ὁποῖον βραδέως ἔμαθον καὶ ἑπομένως βραδέως ἀνακοινῶ, δύναται καὶ παρακαίρως ἔτι νὰ περιληφθῇ εἰς τὴν σειρὰν τῶν ἄλλων δημοσιευθέντων ὡς περιεργότατον καὶ ἄξιον ἰδιαζούσης προσοχῆς.

Ἀπὸ τῆς παιδικῆς μου ἡλικίας ἤκουσα νὰ γίνηται λόγος ὅτι ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Σάμης, τῆς ἰδιαιτέρας μου πατρίδος Κεφαλληνίας συνείθιζον οἱ χωρικοὶ μιᾷ τῶν Κυριακῶν τῆς περιόδου τῶν Ἀπόκρεων νὰ παριστάνωσιν ἐν ὑπαίθρῳ σκηνὰς ἐκ τοῦ Ἐρωτοκρίτου. Ἀλλ' ἐπειδὴ ἔκτοτε οὐδὲν ἔτυχε ν' ἀκούσω πλέον, ἐνόμιζον ὅτι καὶ τὸ ἔθιμον τοῦτο εἶχεν ἐξαλειφθῇ ὡς τόσα ἄλλα ὑπεῖκον εἰς τὴν ὁμοιομορφίαν τοῦ εἰσελαύνοντος συγχρόνου πολιτισμοῦ. Μετ' εὐχαρίστου ὅμως ἐκπλήξεως ἔμαθον κατ' αὐτὰς ὅτι τὸ ἔθιμον διασώζεται καὶ ὅτι πέρυσιν ἀκριβῶς ἐγίνετο τοιαύτη παράστασις ἐν τῷ πρὸ τῆς κωμοπόλεως τοῦ Αἰγιαλοῦ ἀναπεπταμένῳ τῆς Σάμης πεδίῳ. Μὴ εὐτυχήσας νὰ παρευρεθῶ εἰς παρόμοιον θέαμα καὶ νὰ περιγράψω αὐτὸ καταλλήλως, ἀρκοῦμαι νὰ σημειώσω ἐνταῦθα τὰς ἐντυπώσεις τοῦ δόντος μοι τὰς πληροφορίας.

Οἱ ὑποκριταὶ ἦσαν κάτοικοι τοῦ χωρίου Πουλάτων, οἵτινες ἀνέκαθεν, ὡς φαίνεται, χαίρουσι τὸ προνόμιον τοῦτο, τυγχάνοντες ἐμμουσότεροι τῶν γειτόνων των· ἀφοῦ ἠσκήθησαν ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας ἐν τῇ πλατείᾳ τοῦ χωρίου, διανεμηθέντες πρότερον τὰ οἰκεῖα μέρη, μετέβησαν ἐν πομπῇ κατὰ τὰ τὴν ὡρισμένην ἡμέραν εἰς τὸν τεταγμένον χῶρον, προηγουμένων τῶν σαλπίγγων, τῶν βουκίνων, κατὰ τὸν ποιητὴν καὶ ἑπομένου πολλοῦ πλήθους. Ἔφερον προσωπίδας καὶ ἱμάτια προερχόμενα ἐκ τῆς ἀποθήκης τοῦ ἐν τῇ πρωτευούσῃ τῆς νήσου θεάτρου. Βεβαίως ἡ τοιαύτη περιβολὴ δὲν ἦτο σύμφωνος πρὸς τὴν ἱστορικὴν ἀκρίβειαν καὶ εἰς τοὺς ἥρωας τοῦ Κορνάρου οἵτινες ἐν τῇ φαντασίᾳ τοῦ ποιητοῦ ἀντεπροσώπευον τοὺς ἱππότας τῶν μεσαιωνικῶν χρόνων κακῶς ἥρμοζον αἱ ἐνδυμασίαι τοῦ συρμοῦ τῆς ἐποχῆς Φραγκίσκου τοῦ Α' ἢ Λουδοβίκου τοῦ ΙΓ'. ἀλλὰ δὲν δυνάμεθα νὰ φανῶμεν ἀπαιτητικοὶ πρὸς τοὺς ἁπλοϊκοὺς χωρικούς, ἀφοῦ ἐν μέσῃ πρωτευούσῃ ἡ ἱστορικὴ ἀκρίβεια τοσοῦτον οἰκτρῶς παραμελεῖται ἐπὶ τῆς σκηνῆς. Ἄλλως δὲ ἀγνοῶ τῇ ἀληθείᾳ κατὰ πόσον ἠδύνατο οὐχὶ παρὰ χωρικῶν ἀλλὰ καὶ ὑπὸ καλλιτεχνικῶς μεμορφωμένων ὑποκριτῶν ν' ἀποδοθῇ πιστῶς ἐν τῇ παραστάσει ἡ περιγραφὴ τῆς στολῆς καὶ τῆς πανοπλίας τῶν ἡρώων τοῦ ἔπους, οἵαν ἐφαντάσθη αὐτὴν ὁ ποιητής. Θ' ἀπῃτεῖτο ἔκτακτος τέχνη διὰ νὰ παρασταθῶσιν ἐν ἀκριβείᾳ τὰ ποικίλα ἐμβλήματα, ἅτινα ἔφερεν ἐπὶ τοῦ κράνους ἕκαστος τῶν διαγωνιζομένων, ἔκτακτος δὲ μηχανισμὸς διὰ νὰ παρασταθῇ ἡ εἰκὼν τῶν δύο τούτων στίχων, ἐπὶ παραδείγματι:

Μὲ μιὰ βροντή, μὲ μιὰ ἀστραπὴ μὲ τέχνη καμωμένη
Ἀπὸ να νέφαλο θολὸ εἷς καβαλάρης βγαίνει.

Σημειωτέον ὅτι ἀναφέρω ἐκ μνήμης τοὺς στίχους τοῦ Κορνάρου καὶ ἂς μὴ μοῦ καταγνωσθῇ ὡς πρόθεσις διαστροφῆς ἡ τυχὸν παρατηρηθησομένη εἰς αὐτοὺς ἀνακρίβεια.

Συνῆλθον λοιπὸν οἱ χωρικοὶ εἰς τὸν τεταγμένον χῶρον, ἔνθα εἶχεν ἀνεγερθῇ ἐπίτηδες ἐξέδρα, τὸ παγάρι, ὡς τὸ ἀποκαλεῖ ὁ ποιητής, καὶ ἐπ' αὐτοῦ ἔλαβον θέσιν ὁ Ῥήγας, ἡ Ῥήγισσα, ἡ Ἀρετοῦσα μετὰ τῆς τροφοῦ της Φροσύνης, οἱ κήρυκες κλπ. Οἱ ἄλλοι οἱ ὑποκρινόμενοι τὸν Ἐρωτόκριτον καὶ τὰ μετασχόντα τοῦ ἱπποτικοῦ ἀγῶνος Ῥηγόπουλα καὶ Ἀφεντόπουλα, τὸν Καραμανίτην, τὸν Κρητικὸν καὶ τοὺς ἄλλους ἐξετέλεσαν τὸ «κονταροκτύπημα» διότι ἐξ ὅλων τῶν σκηνῶν τοῦ ἐκτενοῦς ποιήματος αὐτὴ συνήθως προτιμᾶται διὰ τὰς τοιαύτας παραστάσεις ὡς θεαματικωτέρα. Οἱ ὑποκριταὶ ἠγωνίζοντο πεζοὶ καὶ ὄχι ἔφιπποι, ὡς θέλει ὁ ποιητής, καθότι τὸ τοιοῦτο θὰ καθίστα δυσχερεστάτην τὴν διεξαγωγὴν τῆς παραστάσεως. Μὲ διεβεβαίωσεν ὁ δοὺς μοι τὰς πληροφορίας ταύτας ὅτι οἱ χωρικοὶ ἀπήγγελλον ἀπταίστως τοὺς στίχους τοῦ ποιήματος καὶ ὅτι ἡ παράστασις διεξήγετο μετὰ γοργότητος καὶ ἑτοιμότητος, ἣν ἤθελον ζηλεύσει ἠθοποιοὶ δόκιμοι. Καὶ αὐτὸς μὲν δὲν ἐνθυμεῖται ἂν ἦτο καί τις ἀπαγγέλλων τοὺς στίχους τοῦ ποιητοῦ οἵτινες ἀποτελοῦσι τὸ περιγραφικὸν τοῦ ποιήματος μέρος, ἄνευ τοῦ ὁποίου ἀσύνδετον θ' ἀπέβαινεν ἐν τῇ παραστάσει τὸ δραματικὸν μέρος· ἀλλ' ἐγὼ πιστεύω ὅτι οἱ νοήμονες χωρικοὶ δὲν θὰ το παρέλειψαν.

Τοιαύτη εἶνε ἡ ἀτελὴς περιγραφὴ τοῦ ἐθίμου τούτου πρωτοτύπου καὶ μοναδικοῦ, καθ' ὅσον γινώσκω, ἐν Ἑλλάδι, ἀποδεικνύοντος τὴν δημοτικότητα ἣν ἐξακολουθεῖ χαῖρον παρὰ τῷ ἑλληνικῷ λαῷ τὸ ὡραῖον Κρητικὸν ποίημα, παρέχοντος δὲ ἅμα καὶ τὸ ἐνδόσιμον νὰ σκεφθῇ τις ὅτι ἠδύνατο δεξιός τις ἐκ τῶν παρ' ἡμῖν δραματικῶν συγγραφέων ν' ἀρυσθῇ ἐξαίρετον ὕλην πρὸς καταρτισμὸν δραματικοῦ ἔργου ἐκ τοῦ ποιήματος αὐτοῦ καὶ μουσουργός τις ἐπιτυχέστατον θέμα πρὸς συγγραφὴν μελοδράματος. Ἤκουσα ὅτι ὁ κ. Κατακουζηνὸς ἐπεχείρησε τοιοῦτό τι ἄλλοτε καὶ συνέθετο μελόδραμα ὑπὸ τὸν τίτλον Ἀρετοῦσα, ἀγνοῶ ἐπὶ τίνος libretto. ἀλλὰ δυστυχῶς ἡ ἐπικρατοῦσα ἀμουσία καὶ ἡ περὶ τὰ πάτρια ἀξιοκατάκριτος ἀστοργία δὲν ἐπέτρεψαν μέχρι τοῦδε ν' ἀκούσωμεν αὐτὸ ἀπὸ τῆς σκηνῆς τοῦ θεάτρου ὅπως καὶ πολλὰ ἄλλα ἀξιόλογα προϊόντα νεωτέρων Ἑλλήνων μουσουργῶν.

ΧΑΡΑΛΑΜΠΗΣ ΑΝΝΙΝΟΣ

Digitized by Google

Ἡ δουλεία, ἥτις ὑπῆρξεν ἡ κηλὶς τοῦ ἀρχαίου πολιτισμοῦ ἦτο συγχρόνως καὶ στοιχεῖον ἀπαραίτητον τοῦ κοινωνικοῦ βίου καὶ τῶν παλαιῶν ἡμῶν προγόνων καὶ τῶν Ῥωμαίων. Οἱ δοῦλοι τῶν Ῥωμαίων προήρχοντο ἢ ἐξ αἰχμαλώτων ληφθέντων ἐν πολέμῳ ἢ ἐξ ἀγορᾶς ἢ ἐκ κακούργων καταδικασθέντων εἰς δουλείαν ἢ τέλος ἐκ καταγωγῆς ὡς ὄντες τέκνα δούλων. Οἱ πολέμιοι οἱ ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης γινόμενοι αἰχμάλωτοι ἐπωλοῦντο ὡς δοῦλοι διὰ δημοσίου κήρυκος, ἤτοι διὰ δημοπρασίας, φέροντες ἐνίοτε στέφανον περὶ τὴν κεφαλὴν ὡς τὰ θύματα τὰ ἀγόμενα ἐπὶ σφαγήν, ὅθεν καὶ ἡ τοιαύτη δημοσία πώλησις ἐλέγετο ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων *ὑπὸ τὸν στέφανον* πώλησιν (sub corona) ἢ *ὑπὸ τὸ δόρυ* πώλησις, δι' ὃν λόγον θὰ δηλωθῇ κατωτέρω. Τοιαύτην δημοπρασίαν ἀπεικάζει καὶ ἡ ἐν τῇ παρούσῃ σελίδι εἰκών. Ἡ σκηνὴ συμβαίνει ἔξω τῆς Ῥώμης ἴσως, ἐν ἐρήμῳ, καθὼς φαίνεται, τόπῳ. Παρὰ τοὺς λαξευτοὺς πρόποδας τειχοειδοῦς βράχου ἐστήθη ξυλίνη τράπεζα ὄπισθεν τῆς ὁποίας φαίνεται ὄρθιος ὁ δημόσιος κήρυξ μὲ τὴν ῥάβδον του εἰς τὴν χεῖρα ἕτοιμος δι' ἑνὸς ἐπὶ τῆς τραπέζης κτυπήματος νὰ κατακυρώσῃ τὸ δημοπρατούμενον σῶμα εἰς τὸν ἕτερον τῶν δύο ἀντικρὺ αὐτοῦ πρὸς ὑπερθεματισμὸν διαγωνιζομένων βαναύσων δουλεμπόρων, πρὸ τῶν ὁποίων ἡσύχως κάθηνται ἀλλὰ μετὰ περιεργείας παρακολουθοῦντες τὰ γινόμενα δύο ἄλλοι, ὧν ὁ εἷς φορεῖ τὴν *τόγαν* τῆς ῥωμαίου πολίτου λευκὴν καὶ λευκὰ τὰ σανδάλια. Καὶ τῶν τεσσάρων αἱ φυσιογνωμίαι εἶναι κατ' ἐξοχὴν ἐκφραστικαὶ καὶ πισταί. Πρὸς τὰ δεξιὰ τοῦ κήρυκος καὶ παρὰ τὴν τράπεζαν κάθηται ἀπαθὴς καὶ σεμνὸς οἱονεὶ ἐπιβλέπων τὴν δημοσίαν πρᾶξιν ἄρχων ῥωμαῖος, ἔχων παρ' ἑαυτῷ κατὰ γῆς ἐντὸς κυλινδρικοῦ κιβωτίου τὰ ἀναγκαῖα δημόσια ἔγγραφα πρὸς νομιμοποίησιν τῆς πωλήσεως. Πρὸ τῆς τραπέζης φαίνονται δύο ὁμοῦ κατὰ τὰς χεῖρας δεδεμένοι, ἀλλ' ἀστεφάνωτοι αἰχμάλωτοι, Δακοί τινες ἢ Γερμανοὶ ἢ ἄλλοι βάρβαροι, εἷς ἀνὴρ ὄρθιος καὶ μία γυνὴ γονατιστή, ἡμίγυμνος κατὰ τὰ ἄνω τοῦ σώματος καὶ κρύπτουσα διὰ τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς κεκλιμένην τὴν καλλίκομον κεφαλήν. Πρὸς τὰ ἀριστερὰ τοῦ κήρυκος φαίνονται κατὰ σειρὰν λογχοφοροῦντες σ

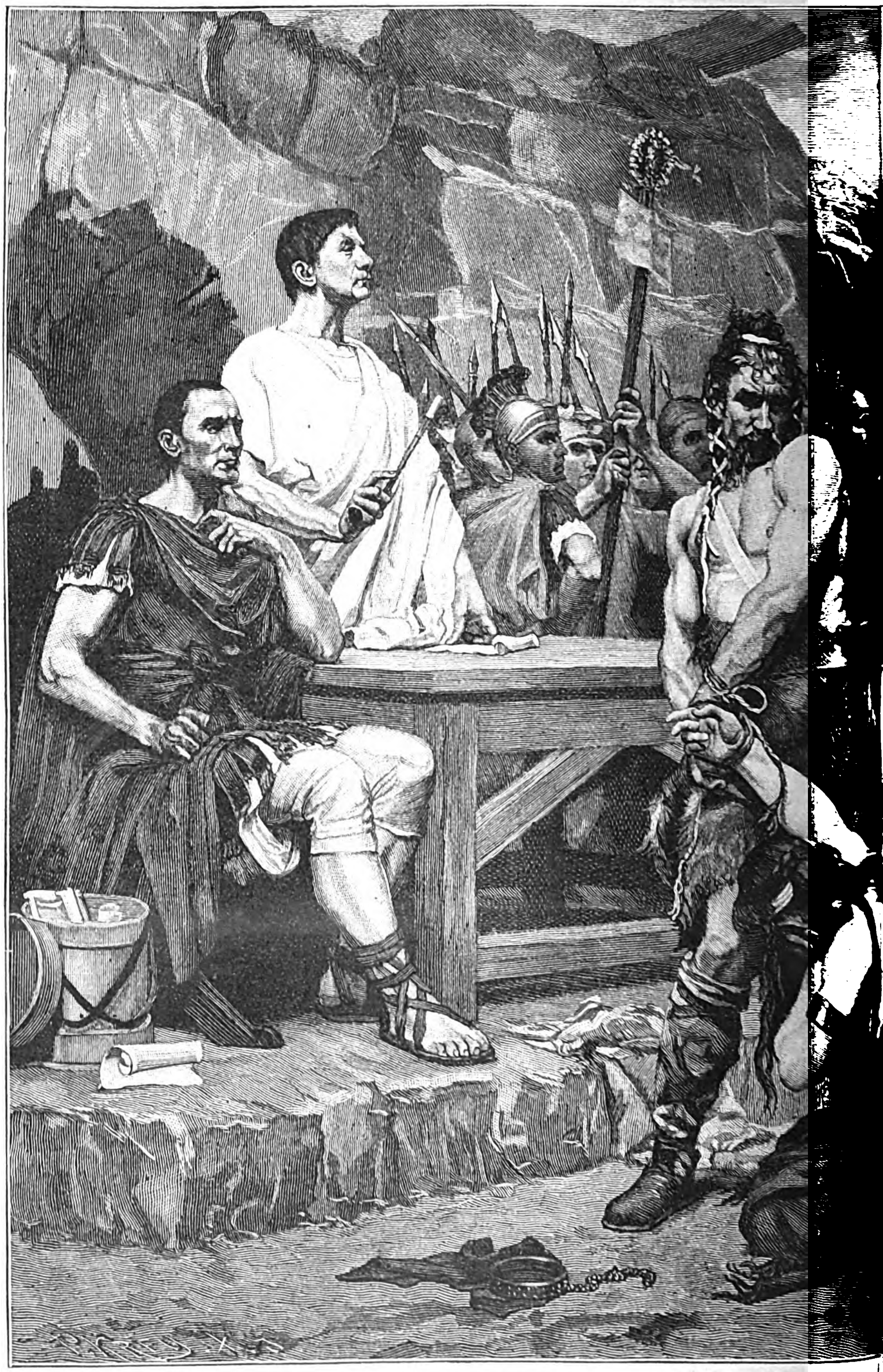

ΥΠΟ ΤΟ ΔΟΡΥ — ΠΩ

Σ ΔΟΥΛΩΝ ΕΝ ΡΩΜΗ

ιόττι

ἐν πολέμῳ ἠνάγκαζον οἱ Ῥωμαῖοι τοὺς νικηθέντας ἐχθροὺς νὰ περάσωσι κύπτοντες. *Ὑπὸ τὸ δόρυ* λοιπὸν τοῦτο, sub hasta, διῆλθον οἱ πρὸ τῆς τραπέζης δοῦλοι καὶ διέρχεται κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην κρατουμένη κατὰ τὸν ὦμον ὑπὸ στρατιώτου καὶ ἄλλη γυνὴ αἰχμάλωτος, ἀπὸ τῆς χειρὸς τῆς ὁποίας σχεδὸν κρέμαται συρόμενον τὸ τέκνον της.... Ὁ τελευταῖος πρὸς τὰ δεξιὰ τῆς εἰκόνος ἀνὴρ εἶναι δημόσιος ὑπηρέτης, ῥαβδοφόρος, κρατῶν τὸν πέλεκυν τὸν περιβαλλόμενον ὑπὸ δέσμης ῥάβδων, τὸ σύμβολον τῆς ἀρχῆς.

Τοιαύτη ἡ ἱστορικὴ ἐξήγησις τῆς ἐν τῇ σελίδι ταύτῃ εἰκόνος, ἀπαραίτητος ὅπως καταστήσῃ αὐτὴν ἔτι μᾶλλον καταληπτὴν καὶ ἔτι μᾶλλον ἐπιβάλλουσαν. Περὶ τῆς καλλιτεχνικῆς δ' αὐτῆς ἀξίας οὐδὲν λέγομεν· εἶνε ἔργον ἄριστον διακεκριμένου γερμανοῦ ζωγράφου. Ἂν δέ που ἐν τοῖς καθ' ἕκαστα, εἴτε ἐκ μὴ ἐντελοῦς γνώσεως τῆς ῥωμαϊκῆς ἀρχαιολογίας, εἴτε διὰ λόγους καθαρῶς καλλιτεχνικοὺς φαίνεται οὗτος μὴ εἰκονίσας ἀναμφισβητήτως τὸ ἀληθές, ἀλλ' ἐν τῷ συνόλῳ ἐδείχθη ἄξιος τῆς ἐπιβολῆς τοῦ θέματος.

Ὅ τι ἠθέλησε νὰ εἰκονίσῃ ὁ καλλιτέχνης δὲν εἶνε κυρίως ὁ τρόπος, καθ' ὃν ἐγίνετο ἡ πώλησις τῶν δούλων ἐν Ῥώμῃ· ἔλαβε

λεγεωνάριοι, ὧν εἷς μὲ τὰς δύο χεῖρας καὶ ὡσεὶ μετὰ κόπου κρατεῖ τὴν βαρεῖαν ῥάβδον, ἥτις ἀνέχει ἐστεφανωμένην τὴν σημαίαν τῆς λεγεῶνος. Δύο δὲ στρατιῶται μεταξὺ σχεδὸν τῆς τραπέζης καὶ τῶν ὑπερθεματιζόντων ἐμπόρων, ἐξ ὧν καὶ ἄλλοι διακρίνονται πλὴν τῶν τεσσάρων πρώτων, κρατοῦσιν ὑψηλὰ καὶ καθέτως ἕκαστος ἀνὰ ἓν δόρυ, πρὸς ἃ εἶναι κατὰ τὰς ἄκρας προσδεδεμένον ὁριζοντίως τρίτον ἄλλο συναποτελοῦν *ζυγὸν* ὅμοιον πρὸς ἐκεῖνον ὑπὸ τὸν ὁποῖον καὶ

τοῦτο ὡς ἀφετηρίαν μόνον ὅπως φέρῃ εἰς ἀντιπαράστασιν μορφὰς ἀνθρωπίνας ποικίλας ποικίλα καὶ ἀντίθετα αἰσθήματα ἐκφραζούσας καὶ ὅπως ἐκ τῆς ἀντιπαραστάσεως τῶν μορφῶν τούτων μεταδώσῃ εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ θεατοῦ τὴν ἐντύπωσιν, ἣν ἡ σύλληψις καὶ ἡ δημιουργία τῆς ἰδέας ἐνεποίησεν εἰς αὐτὸν τὸν ἴδιον. Καίτοι δ' ἡ ἐντύπωσις αὕτη ἐλαττοῦται ἐν τῷ παρόντι ἀντιγράφῳ ἕνεκα τῆς ἐλλείψεως τοῦ ζωοποιοῦντος χρωματισμοῦ, εἶνε καὶ πάλιν ἀρκούντως ἰσχυρά.

Digitized by Google

ΧΡΟΝΙΚΑ ΤΗΣ ΔΕΥΤΕΡΑΣ ΓΑΛΛΙΚΗΣ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΑΣ

Ὑπὸ τὸν τίτλον Souvenirs intimes de la Cour des Tuileries ἐδημοσίευσεν ἄρτι ἡ κυρία Καρέτ, χρηματίσασα ἄλλοτε ἀναγνώστρια τῆς Αὐτοκρατείρας Εὐγενίας, τὸν δεύτερον τόμον τῶν Ἀπομνημονευμάτων της περὶ τῆς αὐλῆς τῆς καταλυθείσης δευτέρας αὐτοκρατορίας. Ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ, οὗ ἡ ἐμφάνισις πολὺν ἐξήγειρε κρότον ἐν Γαλλίᾳ, ἐκτίθενται πλεῖστα περιεργότατα καὶ πληροφορίαι ἀναφερόμεναι εἰς τὴν ἐνδιαφέρουσαν ἐκείνην περίοδον τῆς συγχρόνου ἱστορίας, ἐξ αὐτοῦ δὲ παραλαμβάνομεν καὶ ἡμεῖς τὰ ἑπόμενα:

Προ του Πολεμου (1867). — Ο Γουλιελμος και ο Βισμαρκ εν Παρισιοις.

Τὸ 1867 κατὰ τὴν ἄφιξιν τοῦ βασιλέως τῆς Πρωσσίας εἰς Παρισίους ὁ αὐτοκράτωρ μετέβη αὐτοπροσώπως πρὸς ὑποδοχὴν αὐτοῦ εἰς τὸν σταθμὸν τοῦ Βορρᾶ μετὰ τῆς ἐπισήμου ἀκολουθίας του. Ὁ αὐτοκράτωρ εἶχεν ἐπιφορτίσει τὸν ναύαρχον Ζυριὲν δὲ λὰ Γραβιέρ, ἕνα τῶν μᾶλλον ἀξιαγαπήτων ἐν τῇ Αὐλῇ ἀνδρῶν, νὰ λάβῃ πρόνοιαν ἰδιαιτέρως περὶ τοῦ κ. Βίσμαρκ, ἐλπίζων ὅτι χάρις εἰς τὴν εὐάρεστον αὐτοῦ συνομιλίαν ὁ πρωθυπουργὸς δὲν θ' ἀντελαμβάνετο τῶν ἐχθρικῶν διαδηλώσεων, αἵτινες ἦτο φόβος ὅτι ἤθελον λάβει χώραν.

Ἡ διέλευσις τῆς ἁμάξης ἔνθα εὑρίσκοντο οἱ δύο μονάρχαι ἐχαιρετίσθη διὰ τῶν κραυγῶν: «ζήτω ὁ Αὐτοκράτωρ!» ἡ δευτέρα ἅμαξα ἥτις ἦτο ἡ τοῦ στρατάρχου Μόλτκε διέβη ἀκωλύτως· ἀλλ' ὅτε ἐνεφανίσθη ἐν τῇ τρίτῃ ἁμάξῃ τὸ ὑψηλὸν ἀνάστημα τοῦ κ. Βίσμακ, φέροντος τὴν πασίγνωστον στολὴν τῶν λευκῶν θωρακοφόρων καὶ ἡ χαρακτηριστικὴ κεφαλή του ὑπὸ τὸ αἰχμηρὸν κράνος, κραυγαὶ θορυβώδεις καὶ μερικοὶ συριγμοὶ ἀντήχησαν. Ὁ κύριος Βίσμαρκ ἦτο εὐφυὴς εἴπερ τις καὶ ἄλλος.

— Σᾶς εἶμαι λίαν εὐγνώμων, κύριε ναύαρχε, εἶπε πρὸς τὸν ναύαρχον Ζυριὲν προσπαθοῦντα ν' ἀποτρέψῃ τὴν προσοχήν του, ἀλλ' ἀνέμενα αὐτὴν τὴν ὑποδοχὴν καὶ δὲν ἐκπλήττομαι. Ἡμεῖς οἱ πολιτικοὶ ἄνδρες δὲν δυνάμεθα νὰ εὐχαριστήσωμεν ὅλον τὸν κόσμον καὶ πρέπει νὰ τὰ ὑπομένωμεν.

Ἡ συνδιάλεξις μετὰ τοῦτο κατέστη εὔκολος.

Ἄλλως τε ὅσοι ἔσχον τότε εὐκαιρίαν νὰ γνωρίσωσι τὸν κύριον κόμητα Βίσμαρκ διετήρησαν περὶ αὐτοῦ ἐντύπωσιν ὅλως διάφορον τῆς γενικῆς ἐπικρατούσης περὶ τοῦ κατόπιν ἀποκληθέντος «σιδηροῦ ἀρχιγραμματέως.»

Εἶχεν ἐν τῇ συμπεριφορᾷ του ἁβρότητα εὐπατρίδου, χάριν, στωμυλίαν καὶ προσέτι τὸ λεπτὸν ἐκεῖνο πνεῦμα, ὅπερ ἁπανταχοῦ τοῦ κόσμου καλεῖται γαλλικὴ εὐφυΐα.

Εἰς τὸν βασιλέα τῆς Πρωσσίας εἶχεν ὁρισθῆ ὡς κατοικία τὸ περίπτερον Μαρσὰν ἐν τοῖς ἀνακτόροις τοῦ Κεραμεικοῦ. Αἱ ἅμαξαι εἰσῆλθον διὰ τῆς αὐλῆς τοῦ Καρουσέλ. Ὅτε διήρχοντο ὑπὸ τὴν ἀψῖδα τοῦ Τραϊανοῦ, ὁ βασιλεὺς τῆς Πρωσίας εἶπε πρὸς τὸν αὐτοκράτορα:

— Πολλὰ ὡραῖα πράγματα ἐκάμετε ἀφότου διῆλθον ἀπ' ἐδῶ.

Ὑπῃνίσσετο τὸ 1814.

Ὁ αὐτοκράτωρ ἀπήντησεν εὐστόχως εἰς τὸ φιλοφρόνημα:

— Ὁ τρόπος μὲ τὸν ὁποῖον ἡ Ὑμετέρα Μεγαλειότης ἔρχεται σήμερον εἶνε πολὺ εὐτυχέστερος δι' ἀμφοτέρους τοὺς λαούς.

Αἱ δύο αὗται βραχεῖαι φράσεις χαρακτηρίζουσιν ἐπαρκῶς τὴν κατάστασιν τῶν πνευμάτων ἑκατέρωθεν.

Ἡ πρώτη τῶν ἀνὰ τοὺς Παρισίους ἐκδρομῶν τοῦ βασιλέως τῆς Πρωσσίας ἦτο ἡ εἰς Βὺτ-Σωμόν. Ἐπὶ μακρὸν παρατηρῶν τὴν μεγαλόπολιν:

— Ἦλθον ἐδῶ κατὰ τὸ 1814, εἶπε πάλιν καταληφθεὶς ὑπὸ τοῦ ῥοῦ τῶν ἀναμνήσεών του.

Προχωρήσας δὲ καὶ περιστοιχιζόμενος ὑπὸ τοῦ πρωσσικοῦ ἐπιτελείου του ἀφηγήθη γερμανιστὶ τὴν εἴσοδον τῶν Συμμάχων, δεικνύων διὰ τῆς χειρὸς τὰ διάφορα σημεῖα, ἅτινα εἶχον καταλάβει τὰ πρωσσικὰ στρατεύματα.

Ὁ βασιλεὺς Γουλιέλμος ἐνδιεφέρετο ἰδιαζόντως περὶ τῆς ἐξυγιάνσεως τῆς πρωτευούσης. Τὸ ζήτημα τῶν ὑδάτων τὸν ἀπησχόλει πολύ. Ἐπεθύμησε νὰ ἐπισκεφθῇ τὰς ὑπονόμους καὶ τὰς ὑδραυλικὰς ἐργασίας.

Ὁ νομάρχης τοῦ Σηκουάνα βαρῶνος Ὡσμὰν τὸν ὑπεδέχθη εἰς τὴν δεξαμενὴν τοῦ Μενιλμοντὰν ἀντλῶν δὲ ἐκ τῆς πηγῆς προσήνεγκε πρὸς τὸν βασιλέα ὕδωρ ἐντὸς χρυσοῦ κυπέλλου. Ὁ βασιλεὺς ἔφερε αὐτὸ εἰς τὰ χείλη του, οἱ δὲ συνοδεύοντες αὐτὸν ἐμιμήθησαν τὸ παράδειγμά του. Παρῆσαν μεταξὺ τῶν ἄλλων ὁ κόμης Γκόλτζ, πρεσβευτὴς ἐν Παρισίοις, ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ ὑπασπιστὴς τοῦ βασιλέως καὶ ὁ στρατάρχης Μόλτκε. Ἀλλ' ὁ γηραιὸς στρατάρχης πιὼν ἴσως μᾶλλον εὐσυνειδήτως ἢ οἱ ἄλλοι ἠνωχλήθη σοβαρῶς καὶ διετήρησεν ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας ἀνάμνησιν οὐχὶ εὐάρεστον τοῦ ὕδατος τῶν Παρισίων.

Εἰς μέγαν χορὸν γενόμενον ἐν τῷ Κεραμεικῷ κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχήν, κατὰ τὸν ἔγκυκλον μοὶ ἐπῆλθεν ἡ κακεντρεχὴς ἰδέα νὰ προσφέρω πρὸς τὸν πρίγκιπα Βίσμαρκ, ὅστις ἀποσυρθεὶς ἵστατο εἰς παράμερον γωνίαν καὶ παρετήρει ἐκεῖθεν τὴν ὄρχησιν, δέσμην ῥόδων ἥτις ἦτο τὸ σύνθημα ἑνὸς γύρου στροβίλου. Ὁ κ. Βίσμαρκ ἦτο τότε τὸ ἀντικείμενον τῆς γενικῆς προσοχῆς. Ἐδέχθη τὴν ἀνθοδέσμην καὶ ὑπείκων εἰς τὴν πρόσκλησίν μου ἐχόρευσε μετ' ἐμοῦ μετ' ἄκρας

Digitized by Google

ἐπιτηδειότητος τὸν στρόβιλον διὰ μέσου τοῦ κυκεῶνος τῶν περιδινουμένων ζευγῶν.

Τὸ μικρὸν τοῦτο περιστατικόν, ἥκιστα σύμφωνον μὲ τὴν σοβαρότητα τοῦ κυρίου κόμητος Βίσμαρκ καὶ μὲ τὸ πρόσωπον ὅπερ διεδραμάτιζεν ἤδη ἐν τῇ παγκοσμίῳ πολιτικῇ ἐφαίδρυνε πολὺ τοὺς μονάρχας καὶ τοὺς ἄλλους παρισταμένους καθότι δὲν ἀνέμενον νὰ ἴδωσι τὸν κ. Βίσμαρκ ἀναμιγνυόμενον εἰς τοὺς ὁμίλους τῶν νέων.

Ὅτε μὲ ὡδήγησε πάλιν εἰς τὴν θέσιν μου, ἀφαιρῶν τὴν στολίζουσαν τὴν κομβιοδόχην τοῦ ἱματίου του κάλυκα τεχνητοῦ ῥόδου, μοὶ τὴν προσήνεγκε λέγων :

—Εὐαρεστήθητε, κυρία νὰ τὸ φυλάξητε πρὸς ἀνάμνησιν τοῦ τελευταίου γύρου στροβίλου τὸν ὁποῖον ἐπὶ ζωῆς μου ἐχόρευσα καὶ τὸν ὁποῖον οὐδέποτε θὰ λησμονήσω.

Κατα τον Πολεμον. — Πως απηλθεν εκ του Κεραμεικου η Αυτοκρατειρα.

(Ἐν τούτοις ὁ πόλεμος ἐκρήγνυται· τὰ γεγονότα ἐπέρχονται ἀθρόα. Ὁ Αὐτοκράτωρ ἠχμαλωτίσθη· ἡ ἐπανάστασις βρέμει ἐν Παρισίοις. Πρεσβεία ἐκ τῆς Βουλῆς ἔρχεται καθικετεύουσα τὴν Αὐτοκράτειραν ν' ἀπέλθῃ ἐκ τῶν Ἀνακτόρων).

Ἐνῷ ἡ πρεσβεία ἀπεσύρετο, οἱ ὑπουργοὶ οἵτινες εἶχον καταλίπει τὴν βουλὴν ἔνθα εἶχεν εἰσβάλει τὸ πλῆθος, ἀφικνοῦντο εἰς τὸ Κεραμεικὸν ὅπως πείσωσι τὴν αὐτοκράτειραν ν' ἀναχωρήσῃ ἀμέσως. Ὁ κ. Ἱερώνυμος Δαυΐδ ὠχρός, τεταραγμένος, διέρχεται διὰ τῆς αἰθούσης τῆς ὑπηρεσίας. Ὁ κ. Δαρύ, οἱ κ.κ. Ἑρρῖκος καὶ Λέων Σεβρῶ καὶ ὁ κ. Βυσσὼν - Βιλλιὼ τὸν παρακολουθοῦσιν. Ὁ τελευταῖος οὗτος εἶπε πρὸς τὴν κυρίαν Βουργοὲν ἥτις μόλις εἶχε φθάσει, καθὼς καὶ ἡ σύζυγος τοῦ στρατάρχου Κανροβέρ :

— Τὸ πλῆθος εἰσέβαλεν εἰς τὴν βουλήν, ἡ πλειονοψηφία διεσκορπίσθη. Τινὲς τοὺς ὁποίους εἴδομεν ἐπαιτοῦντας ἓν μειδίαμα παρὰ τοῦ αὐτοκράτορος προτείνουσι τὴν ἐκθρόνισίν του. Ποῖος θὰ ἐπίστευεν ὅτι θὰ συνηντώμεθα ἐδῶ ὑπὸ τοιαύτας περιστάσεις ! Ἐρχόμεθα νὰ ἱκετεύσωμεν τὴν αὐτοκράτειραν ν' ἀναχωρήσῃ

Οἱ ὑπουργοὶ εἰσέρχονται εἰς τὸν θάλαμον τῆς Αὐτῆς Μεγαλειότητος ὅπως ἐκτελέσωσι τὴν ἀποστολήν των. Τὴν καθικετεύουσιν ν' ἀπομακρυνθῇ· ἀλλ' ἡ αὐτοκράτειρα ἀνθίσταται εἰσέτι. Τέλος φθάνει ὁ κ. Πίετρης, ὁ διευθυντὴς τῆς Ἀστυνομίας.

Εἶνε ἡ τρίτη ὥρα. Ἡ ἐπανάστασις ἤδη ἔχει ἐκραγῆ ἀκάθεκτος. Παρατηροῦσιν εἰς τὴν αὐτοκράτειραν ὅτι τὰ Ἀνάκτορα εἶνε πλήρη κόσμου, φίλων ὑπηρετῶν ἀφωσιωμένων, στρατιωτῶν. Ὅλοι ἀπόφασιν ἔχουσι νὰ συμμερισθῶσι τὴν τύχην τῆς ἑαυτῶν ἡγεμονίδος· ἂν ἡ αὐτοκράτειρα δὲν ἀποφασίσῃ ν' ἀπομακρυνθῇ ἀμέσως, θὰ ἐπέλθῃ σύγκρουσις καὶ θὰ σφαγῶσιν ὅλοι ἀνωφελῶς μετ' αὐτῆς.

Ἡ παρατήρησις αὕτη ἐπὶ τέλους θριαμβεύει.

— Ἀπαλλάξατε τὴν Γαλλίαν ἀπὸ τοῦ νὰ διαπράξῃ ἔγκλημα, ἀνακράζει ὁ Ἱερώνυμος Δαυΐδ. Ἂς χρησιμοποιήσῃ ἡ Ὑμετέρα Μεγαλειότης τὸ ῥάκος τῆς ἐξουσίας τὸ ὁποῖον ἀκόμη διαθέτει ὅπως θερμανθῇ ἡ ἀτμομηχανὴ τῆς ἁμαξοστοιχίας ἥτις θὰ μεταφέρῃ αὐτὴν ὅπου ἐπιθυμεῖ.

—Ἀκόμη δὲν τὸ ἐσυλλογίσθην, εἶπεν ἡ αὐτοκράτειρα.

Ζητοῦσι τότε ἕνα ὁδηγὸν καὶ κεκυφότες ἐπὶ τοῦ χάρτου τῶν σιδηροδρόμων ἐξετάζουσι τὰς διαφόρους γραμμὰς.

Ὁ ναύαρχος Ζυριὲν προτείνει νὰ μεταβῇ εἰς Βερσαλλίας, ὅπως ἐπιβιβασθῇ ἐκεῖ εἰς τὸν σιδηρόδρομον, ἢ νὰ καταφύγῃ εἰς Ἄβρην, ὅπου ἠδύνατο νὰ μεταβῇ διὰ τῆς *Πουέβλας*, μικρᾶς κανονιοφόρου ἀνηκούσης εἰς τὸν στολίσκον τοῦ Σηκουάνα.

— Εἰς Βερσαλλίας εἶμαι πολὺ γνωστή, εἶπεν ἡ αὐτοκράτειρα ἥτις μετέβαινεν ἐκεῖ πολὺ συχνὰ ἐκ τοῦ Σαὶν - Κλού. Ὅσον δὲ ἀφορᾷ εἰς τὸ ἄλλο σχέδιον, νὰ μεταβῶ διὰ τοῦ Σηκουάνα εἰς Ἄβρην, οὔτε κἂν δὲν πρέπει νὰ τὸ συλλογίζεσθε, φίλτατέ μου ναύαρχε, διότι εἰς τὰ πρῶτα τοῦ ποταμοῦ φράγματα θὰ μὲ συνελάμβανον μιᾷ χαρᾷ!

Ὁ ναύαρχος προτείνει τότε νὰ μεταβῇ εἰς Λοριάν, ὅπου ἓν πλοῖον τοῦ στόλου τιθέμενον εἰς τὰς διαταγὰς τῆς αὐτοκρατείρας θὰ μετέφερεν αὐτὴν ἐκτὸς τῆς Γαλλίας. Ἐνῷ συζητοῦνται τὰ διάφορα ταῦτα σχέδια, εἰσάγονται ὁ πρίγκηψ Μέττερνιχ, πρεσβευτὴς τῆς Αὐστρίας καὶ ὁ ἱππότης Νίγρας, πρεσβευτὴς τῆς Ἰταλίας, πρὸς οὓς ἀνακοινοῦσι τὴν ἀβεβαιότητα ἐν ᾗ διατελοῦσιν.

— Ἐρχόμεθα νὰ προσφέρωμεν πρὸς τὴν αὐτοκράτειραν τὴν προστασίαν μας, λέγει ὁ κ. Νίγρας.

Ὁ πρίγκηψ Μέττερνιχ προσκαλεῖ τὴν κυρίαν Λεβρετὼν πλησίον τινὸς παραθύρου καὶ συνομιλεῖ μετ' αὐτῆς ταπεινοφώνως. Ἡ κυρία Λεβρετὼν ἐπανέρχεται εἰς τὴν αὐτοκράτειραν μετά τινας στιγμὰς καὶ συνομιλεῖ μετ' αὐτῆς ἰδιαιτέρως. Ἡ αὐτοκράτειρα ποιεῖ νεῦμα συγκατανεύσεως. Τότε ὁ ναύαρχος Ζυριὲν πλησιάζει πρὸς τὸν πρεσβευτὴν τῆς Αὐστρίας ὅπως τὸν ἐρωτήσῃ.

— Μείνατε ἥσυχος, λέγει ὁ πρίγκηψ Μέττερνιχ, ἐγὼ ἐγγυῶμαι δι' ὅλους. Ἄλλως τε, ναύαρχε, δύνασθε νὰ συνοδεύσητε τὴν Αὐτῆς Μεγαλειότητα.

Ἡ αὐτοκράτειρα τότε ἀπευθυνομένη πρὸς τοὺς ὑπουργοὺς ἀποχαιρετίζει αὐτοὺς μετὰ σπουδῆς διὰ συγκινητικῶν λέξεων.

Ἐν τούτοις ἡ κυρία Ἀγουάδο, ἡ κυρία Δὲ λὰ Ποὲζ δὲν πείθονται ν' ἀφήσωσι μόνην τὴν

Digitized by Google

αὐτοκράτειραν· τὴν παρηκολούθησαν καὶ τὴν περιστοιχίζουσιν ἐνῷ ἡ Αὐτῆς Μεγαλειότης φορεῖ ἐν τάχει τὸν πῖλόν της, ἕνα πυκνὸν πέπλον καὶ μανδύαν ταξειδίου.

Δίσκος ἀποτεθειμένος ἐπί τινος ἐπίπλου περιέχει τὸ πρόγευμα εἰσέτι ἄθικτον. Ἡ αὐτοκράτειρα οὐδεμίαν τροφὴν εἶχε λάβει ἀπὸ πρωΐας. Αἱ ῥηθεῖσαι κυρίαι τὴν ἱκετεύουσι νὰ μὴ ἀπέλθῃ νῆστις. Ἡ κυρία Δὲ λὰ Ποὲζ παρατηρεῖ εἰς αὐτὴν ὅτι ἔχει ἀνάγκην νὰ διατηρῇ ἀκμαίας τὰς σωματικάς της δυνάμεις καὶ ὅτι δὲν πρέπει νὰ ἐκτίθηται εἰς τὸν ἐνδεχόμενον κίνδυνον ἀσθενείας προερχομένης ἐκ τῆς ἀδυναμίας.

Ἡ αὐτοκράτειρα λαμβάνει τεμάχιον ἄρτου καὶ καταπίνει ἐν τάχει ὀλίγους βλωμούς, εἶτα ῥίπτει τελευταῖον βλέμμα ἐπὶ τοῦ ἐσωτερικοῦ τοῦ ἐνδιαιτήματος τὸ ὁποῖον δὲν θὰ ἐπανίδῃ πλέον.

Μεταξὺ τῶν διεσκορπισμένων ἐγγράφων διακρίνει τὸ ἀπαίσιον τηλεγράφημα, δι' οὗ ὁ αὐτοκράτωρ ἀνήγγειλεν αὐτῇ τὴν ἧτταν καὶ τὴν αἰχμαλωσίαν. Τὸ λαμβάνει διὰ νὰ τὸ ἀποκομίσῃ μετ' αὐτῆς, ἀλλ' ἔπειτα μεταμελομένη:

— Ὄχι, εἶπε· κάλλιον νὰ τὸ εὕρουν ὅταν θὰ εἰσέλθωσιν ἐδῶ.

Καὶ ἡ Αὐτῆς Μεγαλειότης τὸ ἀποθέτει εἰς καταφανὲς μέρος ἐπὶ τοῦ γραφείου της.

Τότε μετὰ τελευταῖον ἐγκάρδιον ἀποχαιρετισμὸν ἀποχωρίζεται ἀπὸ τῆς ὑποκομήσσης Ἀγουάδο καὶ τῆς κυρίας Δὲ λὰ Ποέζ, αἵτινες παρέμειναν μέχρι τῆς τελευταίας στιγμῆς, παρακολουθουμένη δὲ ὑπὸ τῆς κυρίας Λεβρετῶν μόνης, τοῦ πρίγκηπος Μέττερνιχ, τοῦ ἱππότου Νίγρα, τοῦ ναυάρχου Ζυριὲν δὲ λὰ Γραβιέρ, τοῦ κ. Κόντη διευθυντοῦ τοῦ ἰδιαιτέρου γραφείου τοῦ αὐτοκράτορος, ὅστις εἰς πάσας ταύτας τὰς περιστάσεις ἔδειξεν ἀξιοθαύμαστον ἀφοσίωσιν καὶ ἑνὸς ἀξιωματικοῦ διαγγελέως, ἡ αὐτοκράτειρα διῆλθε διὰ τῶν ἐνδοτέρων δωματίων καὶ διά τινος κλίμακος κατέβη εἰς τὸ ἰσόγειον.

Ἤθελον νὰ ἐξέλθωσι διὰ τῆς μικρᾶς θύρας τῆς κειμένης ἐπὶ τῆς πλατείας τοῦ Ἁγίου Γερμανοῦ Ὠξερροά· ἀλλ' οἱ στασιασταὶ καὶ ἀπὸ τοῦ μέρος αὐτοῦ προσέτι παραφυλάττουσι τὰς κιγκλίδας· πᾶσαι αἱ διέξοδοι φυλάσσονται. Ἐν τούτοις συνωστισμὸς συμβαίνει παρὰ τὸν ναὸν καὶ ἡ πλατεῖα μένει πρὸς στιγμὴν ἔρημος. Οἱ φυγάδες ἐπωφελοῦνται τῆς περιστάσεως ταύτης καὶ ἐξέρχονται τοῦ Λούβρου.

Ὁ Πρίγκηψ Μέττερνιχ καὶ ὁ ἱππότης Νίγρας ἀπομακρύνονται ὅπως ἀναζητήσωσιν ἅμαξαν, διότι ἀναλογίζονται ὅτι δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ μεταβῶσι μέχρι τῆς ἁμάξης τοῦ πρίγκηπος, σταθμευούσης πολὺ ἀπωτέρω, παρὰ τὴν πάροχθιον ὁδόν. Τὸ πλῆθος ἐν τούτοις κατὰ τὴν ἀπουσίαν αὐτῶν ἐπανέρχεται εἰς τὴν πλατεῖαν. Δύο γυναῖκες μόναι ἐνδέχεται νὰ παρατηρηθῶσιν. Διέρχεται μία ἅμαξα· ἡ κυρία Λεβρετῶν τὴν σταματᾷ, παρασύρει ἐντὸς αὐτῆς τὴν αὐτοκράτειραν καὶ λέγει πρὸς τὸν ἁμαξηλάτην τὴν διεύθυνσιν τῆς κατοικίας τοῦ φίλου της, τοῦ κ. Βεσσῶν, συμβούλου τῆς Ἐπικρατείας.

Καθ' ἣν στιγμὴν ἡ ἅμαξα ἐκκινεῖ ἀγυιόπαις τις ἀνακράζει:

— Μπᾶ! ἡ αὐτοκράτειρα!

Ἀλλ' ἡ φωνή του καταπνίγεται ὑπὸ τοῦ θορύβου. Ἡ ἅμαξα εἰσχωρεῖ εἰς τὴν ὁδὸν Ῥίβολι καὶ φθάνει εἰς τὸ βουλεβάρτον Ὠσμάν.

Ὁ κ. Βεσσῶν δὲν εἶνε εἰς τὴν κατοικίαν του μετέβη εἰς τ' Ἀνάκτορα ὅπως τεθῇ ὑπὸ τὰς διαταγὰς τῆς αὐτοκρατείρας. Ἡ κυρία Λεβρετῶν φοβουμένη μὴ ἐξεγείρῃ τὴν προσοχὴν τῶν οἰκετῶν του εἰσερχομένη εἰς τὴν κατοικίαν του κατὰ τὴν ἀπουσίαν τοῦ οἰκοδεσπότου, διατάσσει τὸν ἁμαξηλάτην νὰ μεταβῇ εἰς τὴν λεωφόρον Βάγραμ, ἔνθα κατῴκει ὁ κ. μαρκήσιος δὲ Πιέν. Ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ἀπουσιάζει, μὴ δυνηθεὶς νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὸν οἶκόν του μετὰ τὴν ἐπιδρομὴν τῶν Ἀνακτόρων. Τί νὰ πράξωσιν;

Νὰ ἐπιστρέψωσιν εἰς τὰ ἐνδότερα τῶν Παρισίων φαίνεται κινδυνῶδες. Σκέπτονται τίνες ἐκ τῶν φίλων ἐφ' ὧν δύνανται νὰ ἔχωσιν ἐμπιστοσύνην, κατοικοῦσιν ἐκεῖ εἰς τὰ πέριξ. Τότε ἡ κυρία Λεβρετῶν ἐνθυμεῖται τὸν δόκτωρα Εὔανς. Ὁ οἶκός του κεῖται εἰς τὴν λεωφόρον τῆς Αὐτοκρατείρας. Ὁ κ. Εὔανς εἶνε Ἀμερικανός, προτιμότερον δὲ ν' ἀποταθῶσιν εἰ ξένον, ὃν ἡ ἐθνικότης προστατεύει ἀπό τινων εὐθυνῶν. Λαμβάνουσι τὴν ἀπόφασιν ταύτην καὶ ἡ αὐτοκράτειρα μεταβαίνει εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ κ. Εὔανς, ὃν ἐπὶ τέλους εὑρίσκουσιν. X

ΦΕΥΓΕΙ

Πολλαὶς φοραὶς σοῦ ὡρκίστηκα
Νὰ φύγω ἀπὸ σιμά σου,
Καὶ ἀπὸ τὰ σπλάγχνα μου ἔστειλα
Στὸν πλάστη μιὰν εὐχή:
Νὰ μὴν ἰδῶ τὰ μάτια σου,
Τὴ μαγικὴ θωριά σου
Ὅπου φαρμάκι ἐχύσανε
Στὴ μαύρη μου ψυχή.

Κι' ὅταν προβαίνῃς, κόρη μου,
Καὶ ἀπὸ μακριὰ ξανοίγω
Τὰ μάτια σου τὰ ὁλόμαυρα,
Τὰ ὁλόχρυσα μαλλιά,
Πλειὰ δὲν ποθῶ ἀφ' τὸ πλάγι σου
Οὔτε στιγμὴ νὰ φύγω·
Μόνο πῶς φεύγει αἰσθάνομαι
Ἡ δόλια μου καρδιά.

Ζάκυνθος. ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΜΑΡΤΖΩΚΗΣ

Digitized by Google

ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ

ΕΓΚΛΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΑΙ

Τὸ λατινικὸν ῥητὸν homo hominis lupus (ἄνθρωπος ἀνθρώπῳ λύκος) εὑρίσκεται εἰς πλήρη ἐφαρμογὴν ἐν Ἑλλάδι, ἂν κρίνωμεν ἐκ τῆς καταπληκτικῆς ἐπιτάσεως, τὴν ὁποίαν ἔλαβεν ἐπ' ἐσχάτων τὸ ἔγκλημα. Ἡ πληθώρα αὐτὴ τοῦ κακοῦ δικαίως συνεκίνησε τὸν καθημερινὸν τύπον, ἀνεξαρτήτως πολιτικῆς ἀποχρώσεως. Ὁ διακεκριμένος τῶν *Ψυχώσεων* συγγραφεὺς κ. Σ. Ἀποστολίδης, ἀνεκίνησε πρῶτος τὸ ζήτημα ἐν τῇ Ἐφημερίδι, παρηκολούθησαν δ' ἐν συναυλίᾳ αἱ λοιπαὶ ἐφημερίδες. Μετ' ὀλίγον ἡ συζήτησις ἐγενικεύθη, ἐπειδὴ δ' οἱ Ἕλληνες εἴμεθα ἀκραδάντως πεπεισμένοι ὅτι ἐκ Θείας Προνοίας προωρίσθημεν νὰ λύωμεν πάντα τὰ ζητήματα, καὶ αὐτὰ τὰ δυσκολώτατα, ἰδίως δ' αὐτά, τὰ περὶ τῶν ἐγκλημάτων ἄρθρα ὑπερέβησαν ταχέως τὸν ἀριθμὸν τούτων, μεθ' ὅλον τὸν σεβαστὸν ἀριθμόν, ὃν ἀπετέλουν τὰ κατὰ τὸ 1889 διαπραχθέντα κακουργήματα.

Χωρὶς νὰ σκοπεύω ν' αὐξήσω τὸν ἐγκληματικὸν ἀπολογισμὸν... τῶν ἄρθρων, νομίζω ὅτι δύναμαι νὰ πορισθῶ ἐνδιαφέροντά τινα συμπεράσματα ἐκ τῆς διεξαχθείσης συζητήσεως. Κυρίως διὰ ν' ἀποδειχθῇ ὅτι δυνατὸν οἱ συζητηταὶ νὰ κατέρχωνται εἰς τὴν δημοσιογραφικὴν παλαίστραν μὲ τὴν ἀγαθὴν πρόθεσιν ν' ἀπαλλάξωσι τὴν χώραν ἀπὸ τὰ ἐγκλήματα, ἀλλ' ὅτι πρὸς τοῦτο δὲν ἀρκεῖ αὐτὴ μόνον.

Οὕτω πολλοὶ ὥρμησαν εἰς τὸ στάδιον, μὲ ζέσιν ἱππότου διαμφισβητοῦντος πρὸς ἰσχυροὺς ἀντιπάλους τὴν χεῖρα περικαλλοῦς μνηστῆς, — δὲν ἠμπορῶ παρὰ νὰ τὸ ὁμολογήσω — ἀλλὰ καὶ μὲ πανοπλίας ἐντελῶς στοιχειώδεις. Ὁ περίφημος δὲ λὰ Παλίς, ὅστις ἐξαγγέλλει τὰ γνωστότερα πράγματα μὲ τὸ θριαμβευτικὸν ὕφος Κολόμβου ἀνακοινοῦντος τὴν ἀνακάλυψιν τοῦ Νέου Κόσμου, ἐνεφανίσθη εἰς τὴν δημοσιότητα ὑπὸ πολλὰ καὶ ποικίλα ψευδώνυμα. Ὡς μέσον τῆς ἀπαλλαγῆς τῆς ἑλληνικῆς κοινωνίας ἀπὸ τοῦ καταβιβρώσκοντος αὐτὴν ἕλκους τινὲς ἐπρότεινον τὴν ἠθικοποίησίν της. Ὡς νὰ ἔλεγον: «Κύριοι, ἐπιθυμεῖτε νὰ εἶσθε καθαροί; Πλυθῆτε!» Grazie per l' avviso. Εἷς, μετὰ μακρὰν καὶ ἐπώδυνον διὰ τοὺς ἀναγνώστας περιοδείαν ἀνὰ μέσον διαφόρων ἐπιστημονικῶν συγγραμμάτων συνεπέραινεν ὅτι αἰτία τοῦ πολλαπλασιασμοῦ τοῦ ἐγκλήματος ἦτο τὸ ὅτι ὁ ἥλιος τοῦ πολιτισμοῦ δὲν ἐφώτισεν ἀκόμη τὴν Ἑλλάδα. Μόνη γνώμη τις ἐκ Ξηροχωρίου στελλομένη δὲν ἀφίχθη εἰς τὸν πρὸς ὃν ὅρον, μανθάνω δ' ὅτι ἦτο συντομώτατα διατυπωμένη ὡς ἑξῆς:

«Ζητεῖτε τὴν γνώμην μου περὶ τοῦ ζητήματος τῆς ἡμέρας; Περιορίσατε τὰ ἐγκλήματα, τὰ κακουργήματα θὰ ἐκλείψωσιν. — ΑΓΑΘΟΠΟΥΛΟΣ.»

Δὲν ἔλειψαν ὅμως καὶ σοβαρώτεραι τούτων ἰδέαι, ἡ ἰδέα τῆς ἀπαγορεύσεως τῆς ὁπλοφορίας π.χ. ἡ ἑλκυστικὴ ἐκ πρώτης ὄψεως. Ταύτην ὑπεστήριξαν τὰ κυριώτερα ὄργανα τοῦ τύπου, ἡ τεργεσταία Ν. Ἡμέρα δ' ἔφερε μάλιστα εἰς ἐπίρρωσιν τὸ παράδειγμα τῶν Ἄγγλων ἐν Ἑπτανήσῳ, οἵτινες κατὰ τῶν ὁπλοφορούντων ἐθέσπισαν ποινὴν θανάτου. (Σημειωτέον ὅτι ἐκ πλάνης ἀνέγραψε τοῦτο ἡ διαπρεπὴς συνάδελφος. Ἡ ὁπλοφορία δὲν ἐκολάζετο ποτὲ διὰ θανάτου ἐν Ἑπτανήσῳ). Ἡ λύσις φαίνεται κατ' ἀρχὴν ἁπλουστάτη, ἀπορεῖ δέ τις διατί δὲν ἐφηρμόσθη ὑπὸ κυβερνήσεώς τινος. Ἐνθυμοῦμαι ὅτι οὐχὶ πρὸ πολλοῦ ἐν τῇ ἀφελείᾳ τοῦ πρωτοπείρου δημοσιογράφου, ὅστις ἀπορεῖ πῶς ὅλα δὲν διορθώνονται ἀμέσως κατὰ τὰς ὑπαγορεύσεις τοῦ ὀρθοῦ λόγου, τοῦ πρέποντος καὶ τοῦ δικαίου, εἶχον συντάξει φλογερὸν ἄρθρον περὶ καταργήσεως τῆς ὁπλοφορίας. Ἡ ἐπανάληψις τῆς ἰδέας ἐν τῷ τύπῳ μὲ εἶχε καταγοητεύσει. Ἡτοιμαζόμην ν' ἀποδείξω καὶ πάλιν ὅτι ὅλον τὸ κακὸν προέρχεται ἐξ αὐτῆς, ὅταν εὐφυὴς φίλος κατηύνασε δι' ἀφθόνου ψυχρολουσίας τὸν ἐνθουσιασμόν μου.

Ὁ φίλος ἔθεσε τὸ ζήτημα περίπου οὕτως:

— Εὔκολον εἶνε νὰ λέγωμεν: «Καταργήσατε τὴν ὁπλοφορίαν!» Πρέπει νὰ ὑποδείξωμεν καὶ τὰ μέσα τῆς καταργήσεως. Κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τῆς συστάσεως τοῦ βασιλείου εἶχε θεσπισθῇ τοιοῦτος νόμος ὑπὸ τῆς ἀντιβασιλείας, ἀλλὰ τότε ἡ Ἑλλὰς ἔζη ἀκόμη εἰς τοὺς ἁρματωλικοὺς χρόνους, καθ' οὓς τὰ ὅπλα ἀπετέλουν ἐπιδεικτικὸν μέρος τοῦ καλλωπισμοῦ τῶν ἀνδρῶν. Ἡ πάλα ἀνῃρτᾶτο ἀπὸ τῆς ὀσφύος, καὶ τὸ γιαταγάνι ἢ ἡ κουμποῦρα ἐμπήγεντο φιλαρέσκως εἰς τὴν ζώνην. Τὰ ὅπλα ταῦτα ἐπεῖχον κατὰ τοὺς μακρυνοὺς ἐκείνους καιροὺς τὸν τόπον, τὸν ὁποῖον ἐπέχει σήμερον λεπτὸν καὶ ἀργυροποίκιλτον ῥαβδίον ἐξ ἐβένου. Ὅταν ἡ ἀρχὴ ἤθελε δὲν εἶχεν ἢ νὰ ἐκτείνῃ τὴν χεῖρα καὶ κατάσχῃ αὐτά. Ἀλλὰ μικρὸν κατὰ μικρὸν τὸ ὄργανον τοῦ ἐγκλήματος ἔλαβε τύπον ἀθύρματος. Εἰς τὸ θυλάκιον τοῦ γιλέκου σου δύνασαι νὰ κρύπτῃς μικροσκοπικὸν περίστροφον, διὰ τοῦ ὁποίου ἐν δεδομένῃ στιγμῇ καὶ ἂν τρέφῃς κακοῦργα ἔνστικτα, ἠμπορεῖς ν' ἀφαιρέσῃς τὴν ζωὴν ἡμισείας δωδεκάδος ἀνθρώπων. Ποῖος θὰ ἔλθῃ νὰ σοῦ ἀφαιρέσῃ τὸ φονικὸν ὅπλον; Ἄλλως πολλοὶ ὁπλοφοροῦσι χάριν ἀμύνης τῆς ζωῆς των, κινδυνευούσης ἀνὰ πᾶσαν στιγμήν, δὲν βλέπω δὲ ἐν τίνι δικαιώματι ἡ πολιτεία, ἡ ὁποία εἶνε ἀνίκανος νὰ μοῦ ἐξασφαλίσῃ τὴν ζωήν, θὰ μ' ἐμποδίσῃ ἀπὸ τοῦ νὰ λάβω ἐγὼ τοὐλάχιστον τὰς πρὸς τοῦτο ἀπαιτουμένας προφυλάξεις. Κατάργησις ὁπλοφορίας, ὅπως τὴν ἐννοοῦν οἱ πολλοί, ἐν γένει θὰ ἦτο μέτρον, ὀχληρὸν καὶ ἀνωφελὲς διὰ τὸ δυσεφάρμοστον αὐτοῦ. Φαντάσου ἀγροφύλακα θέλοντα ν' ἀφοπλίσῃ ποιμένας. Πρὸς ἐκτέλεσιν τοῦ ἀφοπλισμοῦ, θὰ εἴχομεν δὲν ἠξεύρω καὶ ἐγὼ πόσους φόνους. Δι' ἑνὸς μόνον τρόπου δύναται νὰ περιορισθῇ κάπως ἡ ὁπλοφορία: ἐὰν ὁρισθῇ ἐκ τῶν ὑστέρων ποινὴ πρόσθετος καὶ εἰδικὴ κατὰ τοῦ ποιοῦντος χρῆσιν φονικοῦ ὅπλου, ἂν ἀποδειχθεῖ ὅτι συστηματικῶς ὡπλοφόρει.

Ἡ γνώμη αὕτη, ἡ τόσον πρακτικὴ ἀληθῶς ὡς πρὸς τὴν ὁπλοφορίαν, ἀνήκει εἰς ἀνώτερον δικαστικὸν λειτουργόν, θὰ ἐθεώρουν δ' αὐτὴν λίαν συντελεστικὴν εἰς τὸν περιορισμὸν τοῦ ἐγκλήματος, ἂν δὲν μοῦ εἶχε ῥιζωθῇ ἀπό τινος μία ἄλλη ἰδέα, τὴν ὁποίαν δὲν εἶδα ἐπαρκῶς ἀναπτυσσομένην. Εὑρίσκω ὅτι ὁ κυριώτατος λόγος τοῦ πολλαπλασιασμοῦ τοῦ ἐγκλήματος εἶνε ἡ ἀτιμωρησία. Ἅμα κατορθώσετε νὰ πείσετε τὸν κακοῦργον ὅτι μεταξὺ τῆς δικαιοσύνης καὶ αὐτοῦ δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ παρεντεθῇ κανενὸς εἴδους σωτηρία, ἔχω τὴν προαίσθησιν ὅτι οἱ πε-

Digitized by Google

ρισσότεροι θὰ σταθμίζωσιν εἰς τὸ μέλλον ἠρεμώτερον τοὺς ὑπὲρ καὶ κατὰ τοῦ ἐγκλήματοςλόγους, θὰ καταστῶσι πολὺ περισσότερον ἢ τώρα κύριοι τῶν νεύρων των. Ἡ μεγάλη ἀλήθεια εἶνε ὅτι ὁ Ἕλλην, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸν Ἄγγλον, τὸν Γερμανόν, τὸν Γάλλον, δὲν ἐσχημάτισεν ἀκόμη τὴν πεποίθησιν ὅτι ὑπὲρ τὸ ἄτομόν του, ὑπὲρ τὰ μέσα, τὰ ὁποῖα διαθέτει, κεῖται ὁ νόμος. Δὲν εἶνε διόλου πεπεισμένος ἀκόμη ὅτι ὅταν ἀφαιρέσῃ τὴν ζωὴν ὁμοίου του θ' ἀναβῇ τὸ ἰκρίωμα ἢ ἐν τῇ εὐτυχεστάτῃ τῶν περιπτώσεων θὰ διέλθῃ τὸν ἐπίλοιπον τοῦ βίου του χειρωνακτικῶς ἐργαζόμενος ἐφ' ὅλην τὴν ἡμέραν, τὴν νύκτα δὲ ἀπομεμονωμένος ἐντὸς σιδηροῦ κλωβίου, ὡς πραγματικὸν ἄγριον θηρίον ὅπου εἶνε.

Ἐσχάτως ἐν κύκλῳ φίλων κάποιος μᾶς διηγεῖτο τοὺς ἄθλους φοβεροῦ ληστοῦ, ὁ ὁποῖος εἶχε θύσει καὶ ἀπολέσει πρό τινων ἐτῶν ἐν γειτονικῇ πρὸς τὴν πρωτεύουσαν ἐπαρχίᾳ, ἐν Λεβαδείᾳ, ἂν δὲν ἀπατῶμαι. Εἶχε φονεύσει καὶ σκυλεύσει ἀνθρώπους, ἄλλους εἶχε ληστεύσει, ἄλλους κάψει, τ σ ι τ σ η ρ ί σ ε ι (κατὰ τὴν νέαν κοινοβουλευτικὴν ἔκφρασιν), διὰ ζεστοῦ ἐλαίου, ἄλλων εἶχε κόψει ταῖς μύταις καὶ τὰ αὐτιά. Ὁ ληστρικὸς κώδιξ ἐφηρμοσμένος ἀπὸ τοῦ πρώτου μέχρι τοῦ τελευταίου τῶν φοβερῶν αὐτοῦ ἄρθρων.

— Ποῦ τὸν ἔκοψαν αὐτόν; ἠρώτησα αὐτομάτως.

— Τὸν ἔκοψαν; ἀπήντησεν ὁ διηγούμενος τὴν αἱματηρὰν ἱστορίαν· ἔπειτα ἀπὸ ὀλίγους μῆνας τελειώνει ἡ ποινή του καὶ θὰ ἔβγῃ ἀπὸ τὴν φυλακήν.

Θὰ ἔβγῃ ἀπὸ τὴν φυλακήν; Τί πρέπει λοιπὸν νὰ κάμῃ κανεὶς εἰς τὴν Ἑλλάδα διὰ νὰ παραδοθῇ εἰς χεῖρας τοῦ Ἀμοιραδάκη; Νὰ προσφέρῃ ἴσως στόλον εἰς τὸ ἔθνος, νὰ στρώσῃ τὸν σιδηρόδρομον Πειραιῶς-Λαρίσης ἢ νὰ διοχετεύσῃ τὰ νερὰ τῆς Στυμφαλίας εἰς τὰς Ἀθήνας δωρεάν;

Εἶμαι σχεδὸν βέβαιος ὅτι μετά τινας μῆνας θὰ λάβῃ τις ἐξ ἡμῶν τὴν εὐχαρίστησιν νὰ ἴδῃ τὸν ἀποφυλακιζόμενον ἥρωα τῆς Λεβαδείας εἰς κανὲν πολιτικὸν σαλόνι, συζητοῦντα περὶ τῆς χρηστότητος τοῦ κ. Τρικούπη ἢ τοῦ κ. Δηλιγιάννη.

Δυστυχῶς, εἰς ἐπίμετρον τῆς λυμαινομένης τὸν ἐγκληματικὸν κόσμον τῆς Ἑλλάδος ἀτιμωρησίας, ἀνεφάνησαν ἐσχάτως καὶ ῥομαντικοὶ δικηγόροι, ὡς ὁ ἀγαπητὸς φίλος κ. Μομφερρᾶτος, εὐγλώττως μέν, ἀλλ' ἥκιστα πειστικῶς, δι' ἐμὲ τοὐλάχιστον, ἐπιτιθέμενοι κατὰ τῆς θανατικῆς ποινῆς. Γνωρίζει ἐν τούτοις πολὺ καλλίτερον ἐμοῦ ὁ κ. Μομφερρᾶτος τὴν σύντομον, λογικὴν καὶ συνοπτικὴν διαδικασίαν, εἰς τὴν ὁποίαν ὑποβάλλονται εἰς τὰς ἄλλας χώρας οἱ ἐκ προμελέτης φονεῖς. Δικάζονται, παρέχεται αὐτοῖς ἡ νόμιμος προθεσμία πρὸς ὑποβολὴν τῆς ἀναιρέσεώς των, ἑτέρα προθεσμία ἵνα ζητήσωσι χάριν παρὰ τοῦ ἀνωτάτου ἄρχοντος, ἐν ἀποτυχίᾳ δὲ — ἥτις εἶνε ἡ συνηθεστέρα — ἡ λαιμητόμος ἐκτελεῖ ἄνευ ἀναβολῆς τὸ ἔργον της. Ἐδῶ διατί ἀφίνονται νὰ σήπωνται ἐν τῷ μαρασμῷ καὶ ἐν τῇ ἀδρανείᾳ οἱ ἥκιστα συμπαθεῖς μοι, ἀλλὰ τόσον ἀναγκαῖοι εἰς τὴν κοινωνικὴν εἰρήνην δεσμῶται τοῦ ἐπιθαλασσίου φρουρίου τοῦ Ναυπλίου; Ἀντὶ νὰ ἐξαντλῶμεν τὴν φιλανθρωπίαν μας ὑπὲρ τῶν κακούργων, καλλίτερον θὰ ἐπράττομεν δαπανῶντες αὐτὴν ὑπὲρ ἐκείνων, οἵτινες εἶνε προωρισμένοι νὰ καταστῶσι θύματά των.

Τὸ δικαίωμα τῆς χάριτος, ἐν ᾗ ἀφθονίᾳ παρέχεται καὶ ὅπως ἐξασκεῖται παρ' ἡμῖν, κατὰ τὰς ὑπαγορεύσεις τῆς πολιτικῆς, κατὰ τὰ συμφέροντα τοῦ κόμματος, κατὰ τὸ συμφέρον τῶν ἐνόχων κυρίως, εἶνε, κατὰ τὴν ταπεινήν μου γνώμην, μία τῶν αἰτιῶν διὰ τὰς ὁποίας ἐπλεόνασε τὸ ἔγκλημα, ἀποτελεῖ δ' ἓν τῶν δεινοτέρων στιγμάτων τοῦ δημοσίου βίου μας. Θὰ μοῦ ἀπαντήσητε ἴσως ὅτι ἡ χάρις ἐπιβάλλεται ἐν Ἑλλάδι ἐκ λόγων ὑψίστης φιλανθρωπίας, διότι αἱ φυλακαί μας εἶνε ἀληθῆ νεκροταφεῖα ζώντων, σχολεῖα διαφθορᾶς, σωματικῆς καὶ ψυχικῆς πωρώσεως καὶ ἀποθηριώσεως, οὐχὶ δὲ οἶκοι μετανοίας καὶ ἐξημερώσεως. Θὰ εἴπῆτε ὅτι δέκα πλούσιοι, μιμούμενοι τὸ παράδειγμα τοῦ κ. Συγγροῦ, ὅστις προσέφερεν εἰς τὸ ἔθνος πρακτικώτατον δῶρον, προτύπους φυλακάς, θὰ εὐηργέτουν τὴν Ἑλλάδα πλειότερον ὅλων τῶν πολιτειολόγων καὶ κοινωνιολόγων, οἱ ὁποῖοι συνιστῶσι κάθε τόσον καὶ νέαν πανάκειαν, ἐναντίον τῆς πλημμύρας τοῦ ἐγκλήματος, θὰ δικαιολογήσητε τοῦτον, θ' ἀδικήσητε ἐκεῖνον, καὶ θὰ ἔχητε δίκαιον, πολὺ δίκαιον....

Εἰς ὅλα αὐτὰ εἶμαι σύμφωνος, συμφωνότατος. Ἀλλὰ μήπως ἀναιροῦν τὴν ἰδέαν μου; Τὸ πολὺ ἀποδεικνύουν ὅτι διὰ νὰ μὴ δίδωμεν χάριτας πρέπει νὰ ἔχωμεν φυλακάς. Τότε ἂς κάμωμεν φυλακάς! Δὲν ἔχω καμμίαν ἀντίρρησιν.

Δημ. Κακλαμανος.

ΕΓΚΟΣΜΙΟΙ ΣΚΕΨΕΙΣ

ΠΕΡΙ ΗΜΩΝ ΑΥΤΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΛΛΩΝ

Ἡ θέλησις σὺν τῷ χρόνῳ κατανικᾷ τὰ ἐμπόδια, ἀλλ' αἱ ἐπιθυμίαι μας κατατρίβονται δαμάζουσαι τὰς δυσχερείας καὶ ὅταν ἀποκτῶμεν ὅ,τι ἐπεθυμοῦμεν, δὲν τὸ ἐπιθυμοῦμεν πλέον.

—

Καθῆκον ἔχει τις, ὅταν ἀναγινώσκῃ ἐκ νέου τὸ βιβλίον τῆς ζωῆς του, ν' ἀφίνῃ εἰς τὴν θέσιν των τὰς εἰκόνας καὶ τοὺς σελιδοδείκτας· τὸ παρελθὸν ἀνήκει ἐξ ἴσου εἰς ἐκείνους, τοὺς ὁποίους συνηντήσαμεν εἰς τὸν δρόμον μας καὶ εἰς ἡμᾶς αὐτούς.

—

Ὑπομένει τις τὰς λύπας ὅταν εἶνε νέος, ἀναλογιζόμενος ὅτι μακρὸς βίος θ' ἀνακουφίσῃ αὐτάς· τὰς ὑπομένει ὅταν εἶνε γέρων, ἀναλογιζόμενος ὅτι γρήγορα θ' ἀπαλλαχθῇ αὐτῶν.

—

Προχωρῶν τις εἰς τὴν ἡλικίαν, δὲν ἐπιζητεῖ πλέον ἢ ἀληθεῖς καὶ δεδοκιμασμένας συμπαθείας· ὅπως δὲν φέρει πλέον οὔτε ψευδῆ κοσμήματα, οὔτε ἀλλοκότους καλλωπισμοὺς ἐπιβαλλομένους ὑπὸ τοῦ συρμοῦ.

—

Αἱ ἁγναὶ σκέψεις γεννῶνται ἐν ἡσύχῳ καὶ ἠρεμοῦντι πνεύματι, ὅπως τὰ ἄνθη ἀνέρχονται ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας ἀκυμάντου λίμνης.

—

Οἱ ἄνθρωποι, οἱ γνωρίζοντες πολὺν κόσμον τρίβονται ὅπως τὰ διὰ πολλῶν χειρῶν κυκλοφορήσαντα νομίσματα.

Ange Benigne

Digitized by Google

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΑΝΑΛΕΚΤΑ

Ἡ Σάρρα Βερνὰρ ὡς Παναγία. Ἐν τῷ προλαβόντι φύλλῳ τῆς Ἑστίας ἐδημοσιεύθη εἰκὼν τῆς Σάρρας Βερνὰρ ὡς Ἰωάννας δ' Ἄρκ. Ἡ ἔξοχος ἐπιτυχία ἐν τῷ προσώπῳ τῆς Αὐρηλιανῆς παρθένου ἐνεθάρρυνε τόσον τὴν διάσημον ἠθοποιόν, ὥστε προτίθεται νὰ ὑποδυθῇ προσεχῶς αὐτὴν τὴν Παναγίαν ἐν δράματι τὸ ὁποῖον κατ' αἴτησιν αὐτῆς συνέγραψεν ὁ γάλλος ποιητὴς Ἐδμόνδος Ἀρωκούρ. Τὸ δρᾶμα τοῦτο ἔχει ὑπόθεσιν τὰ πάθη καὶ τὸν μαρτυρικὸν θάνατον τοῦ Χριστοῦ καὶ εἶνε γεγραμμένον ἐμμέτρως, ἀλλ' ἐπὶ τῇ βάσει τῶν Γραφῶν, ὥστε νὰ μὴ προσκρούῃ κατ' οὐδὲν εἰς τὴν χριστιανικὴν πίστιν. Ὁ Χριστὸς παρίσταται οὐχὶ ὡς κοινὸς ἄνθρωπος ἀλλ' ὡς υἱὸς Θεοῦ· μόνον τὸ πρόσωπον τῆς Παναγίας ἐν τῷ δράματι ζωοποιεῖται περισσότερον καὶ ἐνδυναμοῦται ἡ μητρικὴ αὐτῆς στοργὴ ἔτι μᾶλλον ἢ ὅσον ἐν τῷ εὐαγγελίῳ· οὕτως ἡ Παναγία ἀγωνίζεται παντὶ σθένει νὰ πείσῃ τὸν υἱόν της, ὅπως ἐπανέλθῃ εἰς Γαλιλαίαν καταλείπων τὴν θείαν ἀποστολὴν αὐτοῦ. Τὸ ἔργον τὸ ὁποῖον δὲν εἶνε ἀκριβῶς δρᾶμα ἀλλὰ δραματικὸν ποίημα, διαιρεῖται εἰς δύο μεγάλα ᾄσματα, ὧν τὸ πρῶτον ἐπιγράφεται: «Ὁ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου», καὶ τὸ δεύτερον: «Οἱ Υἱοὶ τῶν ἀνθρώπων», ἑκάτερον δὲ τούτων ὑποδιαιρεῖται εἰς τρεῖς εἰκόνας ἢ σκηνογραφίας. Τὸ ἔργον τοῦ Ἀρωκοὺρ θὰ παρασταθῇ πιθανῶς κατὰ τὴν ἑβδομάδα τοῦ Πάσχα ἐν τῷ θεάτρῳ τῆς Πύλης τοῦ Ἁγίου Μαρτίνου.

Ὁ παράδεισος τῶν σκύλων. Οὕτω δύναται εὐλόγως νὰ ὀνομασθῇ ἡ ἔπαυλις Ἔλθαμ ἀποστράτου τινὸς ἄγγλου συνταγματάρχου, καλουμένου Νόρθ. Ἐν τῇ ἐπαύλει ταύτῃ ὑπάρχουσι κομψότατα ἐνδιαιτήματα σκύλων, πολυτελέστατα ἐστολισμένα. Εἰδικὸς ἰατρὸς κατοικῶν εἰς παρακειμένην οἰκίαν μεριμνᾷ ἀδιαλείπτως περὶ τῆς ὑγείας τῶν σκύλων τοῦ συνταγματάρχου, προσκαλούμενος ὅταν προσβληθῇ τις ἐξ αὐτῶν καὶ ἐξ ἐλαφροτάτης συνάχης. Ἐν ἰδιαιτέρᾳ ἱματοθήκῃ ὑπάρχει δι' ἕκαστον σκύλον κάλυμμα τοῦ περιπάτου, ὧν τὸ εὐθυνότατον ἔχει ἀξίαν μιᾶς λίρας. Μεγίστη δὲ ἐπιμέλεια καταβάλλεται καὶ εἰς τὴν τροφὴν αὐτῶν καὶ ἐπὶ τούτῳ μισθοδοτεῖται ἐπιστάτης, ἔργον ἔχων νὰ ἐπιβλέπῃ ἂν τὰ κρέατα, οἱ ἄρτοι καὶ τὰ ἄλλα τρόφιμα τῶν σκύλων εἶναι ἐκλεκτῆς ποιότητος. Τὸν καλλίτερον τῶν ἐν τῇ ἐπαύλει του ἐνδιαιτωμένων σκύλων ἔχει ἀγοράσῃ ὁ ἰδιότροπος συνταγματάρχης ἀντὶ 850 λιρῶν στερλινῶν.

Ὁ πύργος Ἀΐφελ ἐκ πάγου. Ὁμοίωμα τοῦ πύργου Ἀΐφελ ἐκ πάγου ἱδρύθη ἐν Πετρουπόλει παρὰ τὴν ὄχθην τοῦ Νεύα ἔχον ὕψος 50 μέτρων. Ἐπ' αὐτοῦ ὑπάρχει ἑστιατόριον, φωτίζεται δὲ τὴν νύκτα δι' ἰσχυροτάτων ἠλεκτρικῶν λαμπτήρων, καὶ ἡ λευκὴ ἀνταύγειά του θαμβώνει ἐκ μεγάλης ἀποστάσεως τοὺς ὀφθαλμούς.

Ἔξοχος πεζοδρομία. Δύο ἄγγλοι ἀφίκοντο κατ' αὐτὰς εἰς Λονδῖνον ἐκ μακρινοῦ περιπάτου . . . ἀνὰ τὴν Εὐρώπην. Διελθόντες τὴν Μάγχην ἄνευ ἄλλων ἀποσκευῶν πλὴν μικρῶν ὁδοιπορικῶν σάκκων ἐπεζοπόρησαν διασχίσαντες τὴν Γαλλίαν, Ἱσπανίαν καὶ Πορτογαλλίαν. Ἐκεῖθεν δι' Ἰταλίας, Αὐστρίας, Ρωσσίας, Σουηδίας καὶ Νορβηγίας κατῆλθον πάλιν εἰς Ὁλλανδίαν καὶ διὰ Καλαὶ ἐπανέκαμψαν εἰς τὴν πάτριον. Ἡ μοναδικὴ αὕτη πεζοπορία διήρκεσεν ἀκριβῶς ἓν ἔτος.

Τὸ παραδοξότατον ξενοδοχεῖον τοῦ κόσμου εἶναι ἀναντιρρήτως τὸ ἐν Καλλιφορνίᾳ, παρὰ τὴν ἀπὸ Σάντα Κρούζ εἰς Σὰν Γιοζὲ δημοσίαν ὁδόν. Ἐν Καλλιφορνίᾳ ὡς γνωστὸν φύονται τὰ μέγιστα δένδρα τῆς Γῆς, (ἡ λεγομένη Σεκυοΐα ἡ γιγάντειος), τοῦτο δ' ἔκρινε καλὸν νὰ χρησιμοποιήσῃ πρὸς πρακτικώτατον σκοπὸν Ἀμερικανός τις ἐπιχειρηματίας. Διεσκεύασε λοιπὸν μίαν συστάδα τοιούτων δένδρων εἰς ξενοδοχεῖον, ἀπαλλαγεὶς οὕτω τῶν ἐξόδων τῆς οἰκοδομῆς καὶ παντὸς ἐνοικίου. Τὸ κοίλωμα τοῦ κορμοῦ ἑνὸς τῶν μεγαλειτέρων ἐκ τῶν δένδρων ἐκείνων, ἔχοντος περιφέρειαν 22 μέτρων μετεποίησεν εἰς αἴθουσαν, εἰς ἑστιατόριον δὲ τὸ παρακείμενον εἰς αὐτὸ κηπάριον περιφρατσόμενον δι' ἀναρριχητικῶν φυτῶν. Εἰς τὰ κοιλώματα τῶν ἄλλων δένδρων ἐγκατέστησε κοιτῶνας, ἐσκευασμένους καταλλήλως δι' ἐπίπλων, τὸ μαγειρεῖον καὶ τὰ δωμάτια τῶν ὑπηρετῶν.

Τὰ ὕδατα τοῦ Νιαγάρα. Ἀμερικανός τις μηχανικὸς ὑπελόγισεν ὅτι ἡ ποσότης τῶν ἀπὸ τοῦ καταρράκτου τοῦ Νιαγάρα καταπιπτόντων ὑδάτων εἶναι κατὰ μέσον ὅρον 500 χιλιάδες κυβικῶν μέτρων κατὰ λεπτόν. Διὰ τῶν ὑδάτων τούτων δύναται νὰ πληρωθῇ ἐντὸς πέντε ὡρῶν δεξαμενὴ ἔχουσα ἐμβαδὸν 500 στρεμμάτων καὶ βάθος 300 μέτρων· ἤτοι ἂν ὑποθέσωμεν ὅτι τὸ ἐν Παρισίοις Πεδίον τοῦ Μαρτίου, ὅπερ ἔχει ἐμβαδὸν 500 στρεμμάτων περιεφράσσετο πανταχόθεν, καὶ ἐχύνετο εἰς αὐτὸ ὁ Νιαγάρας, ἐντὸς πέντε ὡρῶν θὰ ἐκάλυπτε τὴν κορυφὴν τοῦ πύργου Ἀΐφελ.

ΧΡΟΝΙΚΑ

Ἐπιστημονικά. Γενομένων πειραμάτων πρὸς μελέτην τοῦ δυνατοῦ ἢ μὴ τῆς κατασκευῆς ὑποβρυχίου σύριγγος ἐν Μάγχῃ, πρὸς σιδηροδρομικὴν συγκοινωνίαν τῆς Ἀγγλίας μετὰ τῆς Γαλλίας, ἀνεκαλύφθησαν ἐν τῇ ἀγγλικῇ ἀκτῇ πλούσια στρώματα γαιανθράκων. Ἡ ἀνακάλυψις αὕτη ἐνισχύει τὴν θεωρίαν ὅτι τὰ ἀνθρακοφόρα στρώματα τῆς Γαλλίας καὶ τοῦ Βελγίου συνέχονται ὑποβρυχίως μετὰ τῶν τῆς Ἀγγλίας. Κατὰ τοὺς ὑπολογισμοὺς δέ τινος γεωλόγου τὰ ἀνακαλυφθέντα στρώματα θὰ ἔχωσι μῆκος μὲν 250 χιλιομέτρων, πλάτος δὲ 8 ἕως 10, ἡ δὲ ἐκμετάλλευσις αὐτῶν θὰ προσπορίσῃ μέγαν πλοῦτον εἰς τὴν Ἀγγλίαν.

— Εἰς τὴν Ἀκαδημίαν τῶν ἐπιστημῶν τῆς Γαλλίας ἐγένετο ἀνακοίνωσις περὶ τοῦ τετραγωνισμοῦ τοῦ κύκλου ὑπὸ τοῦ ἐν Τουλούζῃ καθηγητοῦ κ. Στιελτζές. Τὸ ἀδύνατον τοῦ τετραγωνισμοῦ τοῦ κύκλου εἶχεν ἀποδειχθῇ προηγουμένως δι' ἀναλυτικῶν ἐργασιῶν τοῦ Ἑρμίτ· εἰς τὸ αὐτὸ δὲ συμπέρασμα κατέληξε δι' ἄλλης μεθόδου καὶ ὁ ἐν Τουλούζῃ καθηγητής.

Digitized by Google

— Σπουδαιοτάτη ἀνακάλυψις ἐγένετο γνωστὴ τοῦ διασήμου ἀστρονόμου τῶν Μεδιολάνων Σκιαπαρέλλη ἀφορῶσα εἰς τὴν περὶ τὸν ἴδιον ἄξονα κίνησιν τοῦ πλανήτου Ἑρμοῦ. Ὁ χρόνος τῆς κινήσεως ταύτης εἶναι ἀκριβῶς ἴσος πρὸς τὸν χρόνον τῆς περὶ τὸν ἥλιον περιφορᾶς αὐτοῦ, ἤτοι 88 σχεδὸν ἡμ. ὅπως τοῦτο συμβαίνει καὶ εἰς τὴν σελήνην, τῆς ὁποίας ὁ χρόνος τῆς περὶ τὸν ἄξονά της περιστροφῆς εἶναι ἀκριβῶς ἴσος πρὸς τὸν χρόνον τῆς περὶ τὴν γῆν περιφορᾶς αὐτῆς, ἤτοι 27 1/3 ἡμ. σχεδόν.

Φιλολογικά. Ἐξεδόθη ἐν Λονδίνῳ δίτομος συγγραφὴ τοῦ Σὲρ Καρόλου Δίλκε, ἐπιγραφομένη «Προβλήματα τῆς μείζονος Βρεττανίας» (Problems of Greater Britain). Ἐν ταύτῃ ἐξετάζει διάφορα ζητήματα ἀναφερόμενα εἰς τὴν ἐνίσχυσιν καὶ ἐπέκτασιν τοῦ Βρεττανικοῦ κράτους, ὧν κυριώτατον θεωρεῖ τὸν στενώτερον σύνδεσμον τῶν αὐτονόμων ἀποικιῶν μετὰ τῆς μητροπόλεως.

— Εἷς τῶν θαυμαστῶν τοῦ Γλάδστωνος κατήρτισε πλήρη συλλογὴν τῶν ὑπὸ τοῦ γηραιοῦ πολιτευτοῦ ἐκδοθέντων φυλλαδίων· εἶναι δὲ ταῦτα ἐν ὅλῳ 229· δὲν συμπεριλαμβάνονται ὅμως εἰς τὸν ἀριθμὸν τοῦτον τὰ ἐν ἐφημερίσι καὶ περιοδικοῖς συγγράμμασι δημοσιευθέντα ἄρθρα.

— Νέον ἔργον τοῦ Ὀνὲ θὰ δημοσιευθῇ προσεχῶς ἐν τῇ Illustration φέρον ἐπιγραφὴν *Πέτρινη Καρδιά*.

— Ἡ δημοσία βιβλιοθήκη τῆς Βοστώνης ἠγόρασεν ἀντὶ 400 λιρῶν στερλινῶν ἐπιστολάς τινας τοῦ Κολόμβου φερούσας χρονολογίαν 1493.

Θεατρικά. Ἀπὸ τῆς σκηνῆς τοῦ ἐν Βρυξέλλαις θεάτρου παρεστάθη «ἡ Σαλαμβὼ» νέον μελόδραμα τοῦ E. Reyer, τοῦ μελοποιοῦ τοῦ «Σιγοὺρδ». Ἡ ἐπιτυχία ἦτο πλήρης, ὑπερήρεσε δ' ἡ μουσική, πρωτοτυποτάτη κατὰ μέγα μέρος, τοῦ Reyer ἰδίαν τέμνοντος ὁδὸν ἐν πολλοῖς· ἀλλ' οὐκ ὀλίγον εἰς τὴν ἐπιτυχίαν συνετέλεσε καὶ ἡ τελειότης τῆς σκηνικῆς διακοσμήσεως. Ἡ ὑπόθεσις τοῦ μελοδράματος ἐλήφθη ἐκ τοῦ ὁμωνύμου μυθιστορήματος τοῦ Γουστάβου Φλωβέρ· ἡ σκηνὴ ὑπόκειται ἐν Καρχηδόνι κατὰ τὰ μέσα τοῦ Γ' αἰῶνος π.Χ. ἡ δ' ἡρωῒς Σαλαμβὼ εἶναι θυγάτηρ τοῦ Ἀμίλκα καὶ ἀδελφὴ τοῦ Ἀννίβα.

Κοινωνικά. Τῇ πρωτοβουλίᾳ τῆς αὐτοκρατείρας τῆς Γερμανίας συνέστη «Σύλλογος κυριῶν πρὸς διατήρησιν τῶν πρωσσικῶν ἠθῶν». Αἱ ἀποτελοῦσαι τὸν σύλλογον τοῦτον κυρίαι καθῆκον πρώτιστον ἔχουσι τὴν καταπολέμησιν τῆς πολυτελείας· ὀφείλουσι δὲ πρῶται αὐταὶ νὰ δίδωσι τὸ παράδειγμα, φοροῦσαι ἐνδυμασίας ἁπλᾶς καὶ εὐώνους, καὶ μετ' οἰκονομίας διαιτώμεναι.

ΠΑΝΤΟΙΑ

Τὸν πρῶτον ἀριθμὸν τοῦ λαχείου τῆς ἐν Παρισίοις Παγκοσμίου ἐκθέσεως ἐκέρδισέ τις Ἰσραηλίτης, ὑπάλληλος τραπεζιτικοῦ τινος καταστήματος. Πλὴν δὲ τοῦ πρώτου ἀριθμοῦ ἐκέρδισε καὶ ἄλλους δύο μικροτέρους, ἤτοι ἐν ὅλῳ τρεῖς, καίτοι ἦτο κάτοχος πέντε μόνον λαχείων.

— 100 λίραι στερλίναι ἐπληρώθησαν διὰ μίαν τεχνητὴν ὀδοντοστοιχίαν.

— Τὸ κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος εἰσόδημα τῶν ἐν γένει φιλανθρωπικῶν καταστημάτων καὶ ἑταιριῶν ἐν Λονδίνῳ ἀνῆλθεν εἰς λίρας στερλίνας 5,063,137 ἤτοι περὶ τὰς 152,000,000 δραχμάς.

— Ἡ τράπεζα τοῦ ταμιευτηρίου τῶν Παρισίων ἥτις κατὰ τὴν 1ην Ἰανουαρίου 1889 εἶχε 561,542 καταθέτας, κατὰ τὸ τέλος τοῦ ἔτους ἔφθασαν εἰς 582,043 τοιούτους, καὶ τὸ σύνολον τοῦ ἀποταμιευθέντος ποσοῦ ἀπὸ 122,000,000 φράγ. ἀνέβη εἰς 139,000,000.

ΑΙ ΕΙΚΟΝΕΣ

Ἡ Αὐτοκράτειρα τῆς Γερμανίας μετὰ τοῦ νεωτάτου τέκνου της.— Ἡ Αὐτοκράτειρα τῆς Γερμανίας Αὐγούστα Βικτωρία, ἥτις ἐπεσκέφθη τὰς Ἀθήνας κατὰ τοὺς γάμους τοῦ διαδόχου Κωνσταντίνου, εἶνε θυγάτηρ τοῦ δουκὸς τοῦ Σλέσβιγ-Ὀλστάϊν, γεννηθεῖσα τῷ 1859 καὶ νυμφευθεῖσα τῷ 1881. Γυνὴ ἀρρενωπὴ καὶ κατ' ἐξοχὴν εὔσωμος ἐξησφάλισε τὴν διαδοχὴν τοῦ οἴκου τῶν Χοενζόλλερν διὰ πέντε ἀρρένων γόνων, ὧν ὁ νεώτατος πρίγκηψ Ὀσκὰρ εἶνε νῦν ἡλικίας ὀλίγων μηνῶν ἐνῷ ὁ πρωτότοκος διάδοχος Γουλιέλμος δὲν συνεπλήρωσε τὸ ἔννατον ἔτος.

ΕΔΩ Κ' ΕΚΕΙ

Ἀγαθοπούλου γνώμη. Ὁ λόγος ἐν συναναστροφῇ περὶ ἐρωτολήπτου, ὅστις ἀφοῦ ἐφόνευσε ἐκείνην ἣν ἠγάπα ἐπειράθη ν' αὐτοκτονήσῃ, ἀλλ' ἐπέζησεν ἰαθείς. Καὶ ὁ Ἀγαθόπουλος λέγει: — Αὐτὸ δὲν εἶνε παλληκαριά· τὸν εἶχα ἄξιον πρῶτα νὰ σκοτωθῇ ἡ εὐγένεια του καὶ ὕστερα νὰ σκοτώσῃ τὴ γυναῖκα.

Αἱ ἀθλιότητες τοῦ κόσμου. Μεταξὺ ῥομαντικῆς δεσποινίδος καὶ χρεωκοπημένου κυρίου: — Γιατί εἶσθε πάντοτε μελαγχολική, λυπημένη; — Ἀηδίασα τὸν κόσμον ἀφοῦ ἐδοκίμασα ὅλας του τὰς ἀθλιότητας!... — Ὅλας!.. ἔχετε χρέη, δεσποινίς;

Τὰ καλὰ τῆς μυωπίας. Ὁ ἐπιλοχίας ἔδωκεν αὐτοβούλως ἄδειαν διανυκτερεύσεως εἰς νεοσύλλεκτον, ἀλλὰ διὰ νὰ μὴν τὸ παρατηρήσῃ ὁ ὑπασπιστὴς τοῦ τάγματος ἔβαλεν εἰς τὴν κλίνην τοῦ στρατιώτου τὸν μαῦρον σκύλον τοῦ λόχου καὶ τὸν ἐσκέπασε μὲ τὴν κουβέρταν. Ὁ σκύλος ἐξεστάθη καὶ ἀκριβῶς καθ' ἣν στιγμὴν ὁ ὑπασπιστὴς ἐπεθεώρει τὸν θάλαμον, ἐπρόβαλε τὴν δασεῖαν κεφαλὴν ὑπὸ τὸ σκέπασμα. Ὁ ἀξιωματικὸς ἦτο μύωψ: — Τί βλέπω ἐδῶ, ἐπιλοχία; — Κύριε, ὑπασπιστά! τραυλίζει ὁ ἐπιλοχίας ἔντρομος. — Τίνος κρεβάτι εἶν' αὐτό; — Ἑνὸς νεοσυλλέκτου, κύριε ὑπασπιστά, μά... — Τί μὰ καὶ ξεμά... — Νὰ μὲ συγχωρῆτε, κύριε ὑπασπιστά, ἀλλὰ... — Ἡ πειθαρχία εἶνε πειθαρχία γιὰ ὅλους... Νὰ στείλῃς αὐτὸν τὸν λιμοκοντόρο νὰ κόψῃ τὰ μαλλιά του καὶ τὰ γένεια του ποῦ εἶνε σὰν ἱεροψάλτης, γιατί ἂν τὸν ἰδῶ ἔτσι αὔριο θὰ τιμωρηθῇς ἐσύ. — Δὲν θὰ τον ξαναΐδῆτε ἔτσι, κύριε ὑπασπιστά! ἀποκρίνεται μειδιῶν ὁ ἐπιλοχίας.

Ἐπιγραφὴ τάφου: Ἐνθάδε κεῖται ὁ Χ... Χ... βιώσας ἐπὶ τριάκοντα ἔτη ὡς ἄνθρωπος καὶ ἐπὶ δεκαπέντε ὡς σύζυγος.

ΤΡΕΙΣ ΓΝΩΜΑΙ ΚΑΘ' ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Ἐν τῇ κοινωνίᾳ γνωρίζει τις τοὺς ἄλλους, ἐν τῇ μοναξίᾳ ἑαυτόν.

*

Ὁ ἄνθρωπος ὅστις τόσον φοβεῖται τὸν θάνατον, εὑρίσκει παράδοξον ἀπόλαυσιν εἰς τὸν ὕπνον, τὴν διακοπὴν ταύτην τῆς ζωῆς.

*

Ἐν τῷ ἔρωτι ὅσον ὀλιγώτερον ὁμιλεῖ τις τόσον περισσότερα λέγει.

ΜΙΑ ΣΥΜΒΟΥΛΗ ΚΑΘ' ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Οἱ καθρέπται καθαρίζονται λαμπρὰ ἂν τριφθῶσι διὰ πανίου ἢ μαλακοῦ δέρματος βραχέντος δι' ἀρωματικοῦ ὕδατος Κολωνίας. Δύναται τις δὲ πρὸς τοῦτο νὰ μεταχειρισθῇ ἀρωματικὸν ὕδωρ ἐγχωρίας κατασκευῆς, τὸ ὁποῖον καὶ κάλλιστον εἶνε καὶ εὐθηνὸν ἄλλως.

Ταχτική Ἀναγνώστρια

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1890-2078

Digitized by Google

Ο ΕΔΙΣΟΝ ΩΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΡΧΗΣ

Τὸ ὄνομα τοῦ ἐξόχου Ἀμερικανοῦ εἶνε γνωστὸν εἰς πάντας, πολλάκις δὲ πολλὰ καὶ ἐν τῇ «Ἑστίᾳ» καὶ ἀλλαχοῦ ἐδημοσιεύθησαν περὶ τῶν θαυμασίων ἐφευρέσεων αὐτοῦ. Ἀλλὰ τὰ κατὰ τὸν ἰδιωτικόν του βίον, ἰδίως δὲ τὰ ἀφορῶντα εἰς τὸν παράδοξον τρόπον καθ' ὃν ἐνυμφεύθη καὶ εἰς τὸν καθ' ὅλου χαρακτηρισμὸν αὐτοῦ ὡς οἰκογενειάρχου εἶνε βεβαίως ἄγνωστα εἰς τοὺς πολλοὺς καὶ διὰ τοῦτο εὐχαρίστως θ' ἀναγνωσθῶσιν ὡς συνοψίζονται ἐνταῦθα ἐξ ἐκτενοῦς περὶ τοῦ μεγάλου ἐφευρέτου συγγραφῆς:

...Ὁ Ἔδισον ἦτο βιομήχανος, ἀλλ' ἐξηκολούθει πάντοτε τὰς ἐρεύνας του καὶ ἐνεφανίζετο εἰς τὸ ἐργοστάσιόν του ἐφ' ὅσον μόνον ἀπητεῖτο ὅπως διατηρῇ ἐν αὐτῷ τὴν τάξιν καὶ ἐπαγρυπνῇ ὅπως ἡ ἐργασία τελεῖται κανονικῶς· τὸ πνεῦμά του ἐπλανᾶτο ἀλλαχοῦ.

ΘΩΜΑΣ ΕΔΙΣΟΝ

Καίτοι ἦτο ἀείποτε ἀφηρημένος, παρατήρησεν ἐν τούτοις μεταξὺ τῶν αὐτόθι ἐργαζομένων νεάνιδά τινα, τὴν Μαρίαν Στίλβελ, ἧς ἡ γλυκεῖα καὶ συμπαθὴς φυσιογνωμία ἐνεποίησεν αὐτῷ ἐντύπωσιν. Παρόμοιος κατὰ τοῦτο πρὸς πάντας τοὺς ἔχοντας τὸν ἐγκέφαλον σφόδρα ἐξηρεθισμένον καὶ ἀσχολουμένους εἰς ὑπερβολικὴν διανοητικὴν ἐργασίαν, ὁ Ἔδισον εἶχε διαγάγει βίον ἁγνότατον. Δὲν εἶχε λάβει καιρὸν νὰ σκεφθῇ περὶ γάμου, ὁ δὲ ἄσωτος βίος οὐδὲν εἶχε δι' αὐτὸν θέλγητρον. Ἀλλ' ἐπειδὴ πρέπει πάντοτε ἡ φύσις ν' ἀνακτήσῃ τὰ δικαιώματά της, ὁ ἐφευρέτης ὡς πάντες οἱ λοιποὶ ἐπλήρωσε καὶ αὐτὸς τὸν φόρον του εἰς τὸν ἔρωτα.

Τόσον ὀλίγον ἀνέμενε τὸ συμβάν, ὥστε ἀρκετὸς καιρὸς παρῆλθε πρὶν ἐννοήσῃ τί συνέβαινεν ἐν τῇ ψυχῇ του. Μικρὸν κατὰ μικρὸν ᾐσθάνθη ἐπιφοιτῶσαν εἰς τὸ πνεῦμά του τὴν εἰκόνα τῆς συμπαθοῦς νεάνιδος, ἧς ἡ ἀνάμνησις τὸν ἀπησχόλει ἐν τῷ μέσῳ τῶν τολμηροτάτων αὐτοῦ σκέψεων. Ἀντὶ νὰ βλέπῃ κατὰ τὰς ὀνειροπολήσεις του μόνον μηχανάς, ἔβλεπε κυμαινομένην ἔμπροσθέν του μίαν εἰκόνα, πάντοτε τὴν αὐτήν, ἣν μάτην ἐπειρᾶτο ν' ἀποδιώξῃ.

Ἀνησύχησε σοβαρῶς. Οἱ πράγματι πεπροικισμένοι ὑπὸ τοῦ ταλάντου τῆς ἐφευρέσεως δὲν δύνανται νὰ διαθέτωσιν ἐλευθέρως τὸν ἑαυτόν των, ἀλλ' εἶνε δοῦλοι τῆς ἰδίας αὐτῶν μεγαλοφυΐας. Ἡ ἐργασία εἶνε δι' αὐτοὺς ἀνάγκη καὶ παράγουσιν ἀνακαλύψεις ὡς ἡ ῥοδῆ παράγει ῥόδα καὶ τὸ κλῆμα τῆς ἀμπέλου βότρυς. Ἄν τις περίπτωσις ἢ ἐμπόδιον παρακωλύσῃ τὴν δραστηριότητά των, πάσχουσιν.

Ὁ Ἔδισον κατεχόμενος ὑπὸ αἰσθήματος καθ' οὗ συνῃσθάνετο ὅτι ἠδυνάτει νὰ παλαίσῃ, προέβη τάχιστα εἰς τὴν ἀπόφασιν. Ἐπορεύθη πρὸς τὴν καταγοητεύσασαν αὐτὸν εὐειδῆ νεάνιδα καὶ ἐλάλησε πρὸς αὐτὴν τοιουτοτρόπως περίπου:

—Δεσποινίς, μοῦ ἀρέσκετε· ἂν δὲν αἰσθάνεσθε καμμίαν ἀπέχθειαν πρὸς ἐμέ, φρονῶ ὅτι δυνάμεθα ν' ἀποτελέσωμεν ἐξαίρετον ἀνδρόγυνον. Θέλετε νὰ μὲ νυμφευθῆτε;

Ἡ Μαρία Στίλβελ ὡς γυνὴ βεβαίως εἶχε παρατηρήσει ὅτι ὁ προϊστάμενός της τὴν παρετήρει κάπως περισσότερον ἀπὸ τὰς ἄλλας ὅτε διήρχετο διὰ τῶν ἐργαστηρίων· ἀλλ' οὐχ ἧττον δὲν ἀνέμενε ποσῶς ν' ἀκούσῃ τόσον σαφῆ πρότασιν. Τὸ πρῶτόν της κίνημα ἐμαρτύρησε τὴν ζωηράν της ἔκπληξιν· ἠρυθρίασε καὶ ἔμεινεν ἀμηχανοῦσα, μὴ γινώσκουσα τί ν' ἀπαντήσῃ.

Ὁ Ἔδισον τότε ἐπιθυμῶν νὰ τὴν καθησυχάσῃ καθ' ὁλοκληρίαν ἐπανέλαβεν:

— Ὤ, μὴ ταράττεσθε, σᾶς παρακαλῶ. Λάβετε καιρὸν νὰ σκεφθῆτε· συμβουλευθῆτε τὴν μητέρα σας καὶ μετὰ ὀκτὼ ἡμέρας ἔρχομαι καὶ μοῦ δίδετε ἀπάντησιν.

Μετὰ τοῦτο ἐχαιρέτισεν αὐτὴν εὐσεβάστως καὶ εὐχαριστημένος ἐκ τῆς ἐνεργείας του μετέβη εἰς τὸ σπουδαστήριόν του καὶ ἐπελήφθη τῆς ἐργασίας του μετὰ πλείονος ζέσεως.

Digitized by Google

Ἡ ἀπόφασις τῆς Μαρίας Στίλβελ ὑπῆρξεν εὐνοϊκὴ πρὸς τὸν Ἔδισον καὶ ὁ γάμος ἐτελέσθη ἐντὸς βραχυτάτης προθεσμίας.

Ἡ τελετὴ τοῦ γάμου ἐν Ἀμερικῇ δὲν ἑορτάζεται θορυβωδῶς ὡς παρ' ἡμῖν Ὁ ἱερεὺς εὐλογεῖ τὸ ζεῦγος ἐνώπιον τῶν μαρτύρων καὶ τῶν μελῶν τῆς οἰκογενείας, οἵτινες παρακάθηνται κατόπιν εἰς κοινὸν συμπόσιον· εἶτα οἱ νυμφίοι ἀπομένουσι μόνοι ὅπως ἀνταλλάξωσι τὰς πρώτας των ἐκμυστηρεύσεις, καὶ εἶτα ἀναχωροῦσιν εἰς μακρινὴν ἐκδρομήν, μετέχοντες περιοδείας ἐκ τῶν γινομένων ἑκάστοτε ἐπὶ ἠλαττωμένῳ ναύλῳ, ἢ λαμβάνουσιν ἀμέσως κατοχὴν τοῦ οἴκου των.

Ὁ Ἔδισον ὡς ἐπὶ πολὺ ταξειδεύσας δὲν εἶχεν ὄρεξιν νὰ ἐκδράμῃ εἰς μακρινὰς χώρας ὅπως διέλθῃ ἐκεῖ γλυκύτερον τὴν σελήνην τοῦ μέλιτος. Ηὐχαρίστησε μετὰ τὸ πέρας τοῦ γεύματος τοὺς μάρτυράς του, ἐχαιρέτισε τὰ μέλη τῆς οἰκογενείας, ἐδέχθη τὰς εὐχάς των, καὶ προσφέρων τὸν βραχίονα εἰς τὴν σύζυγόν του ὡδήγησεν αὐτὴν εἰς τὸν οἰκίσκον, οὗτινος καθίστατο ἡ κυρία. Οὕτω ἀφοῦ ἔδειξε πρὸς αὐτὴν τὰ πάντα ἀπὸ τοῦ ὑπογείου μέχρι τοῦ ὑπερῴου, ἐζήτησε τὴν ἄδειαν νὰ τὴν ἀφίσῃ ἐπί τινας στιγμὰς διὰ νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸ σπουδαστήριόν του καὶ ῥίψῃ ἓν βλέμμα ἐπί τινος πειράματος σπουδαιοτάτου, ἐφ' οὗ ἀπό τινων ἡμερῶν ἠσχολεῖτο.

— Ἡ ἀπουσία μου πολὺ ὀλίγον θὰ διαρκέσῃ, εἶπεν· ἐν τῷ μεταξὺ λάβε κατοχὴν τοῦ νέου σου κτήματος.

Ἡ κυρία Ἔδισον, ἥτις ἐγίνωσκε πόσην σημασίαν ὁ σύζυγός της ἀπέδιδεν εἰς τὰς ἐργασίας του, δὲν ἀντέτεινε. Βοηθουμένη ὑπὸ τῆς ὑπηρετρίας της ἤρχισε νὰ διευθετῇ τὰ πάντα κατ' ἀρέσκειαν, χάρις δὲ εἰς τὴν ἀσχολίαν ταύτην τὴν τόσον εὐχάριστον εἰς τὰς καλὰς οἰκοκυρὰς ἐλησμόνησεν ἐπὶ πολλὴν ὥραν νὰ σκεφθῇ ὅτι ἡ ἀπουσία τοῦ συζύγου της παρετείνετο πάρα πολύ.

Αἱ ὧραι παρήρχοντο καὶ ὁ Ἔδισον δὲν ἐπανήρχετο.

Ἡ κυρία ἤρχισε ν' ἀνησυχῇ· ἤθελε νὰ μεταβῇ εἰς τὸ ἐργοστάσιον νὰ ἴδῃ διατί καθυστέρει, ἀλλὰ δὲν ἐτόλμα. Καθημένη μόνη εἰς τὴν αἴθουσαν, μὴ θελήσασα ἐξ αἰδοῦς νὰ ἐμπιστευθῇ τὴν θλῖψιν της εἰς τὴν θεράπαιναν της, ἔκλαιε σιωπηλῶς ἀκούουσα τὰς ὥρας ἀλλεπαλλήλως κρουομένας ... Ἠρίθμησεν αὐτὰς μέχρι τοῦ μεσονυκτίου, διαλογιζομένη μετ' ἀγωνίας μήπως ἦτο ἤδη χήρα πρὶν ἢ γείνῃ σύζυγος, ὅτε ἤκουσε κρουομένην τὴν θύραν τῆς οἰκίας. Ἠγέρθη δι' ἑνὸς ἅλματος καὶ εἶδε τὸν σύζυγον εἰσερχόμενον μειδιῶντα, εὔθυμον, μὲ τὰ περιχειρίδια τοῦ λευκοῦ ὑποκαμίσου του κατερρυπωμένα καὶ μελανὰ ἐκ τῶν ὀξέων. Προφανῶς δὲν εἶχεν συνείδησιν τοῦ μεγέθους τῆς ἐλλείψεώς του.

Ἰδοὺ τί συνέβη: Ὁ Ἔδισον εἰσῆλθεν εἰς τὸ σπουδαστήριόν του μὲ τὴν ἰδέαν νὰ μείνῃ μόνον ἐκεῖ ἐπί τινας στιγμάς. Ἀλλ' ἐπιληφθεὶς τῆς ἐργασίας τάχιστα ἐλησμόνησε καὶ τὴν ὥραν καὶ τὴν ὑπόσχεσίν του. Τὸν νεόνυμφον ἀντικατέστησεν ὁ ἐφευρέτης. Τὸ πείραμα ὅπερ ἐξηκολούθει παρουσιάζετο μὲ νέα φαινόμενα σπουδαιότατα. ἅτινα τὸν ἀπησχόλουν ἐξ ὁλοκλήρου. Οὐδὲ βροντὴν θὰ ἤκουεν! Ὅτε ἡ νὺξ ἐπῆλθεν, ἤναψεν μηχανικῶς τὸ φωταέριον καὶ θὰ ἔμενεν ἴσως ἐκεῖ μέχρι πρωίας ἄνευ τυχαίας τινὸς συμπτώσεως.

Εἷς τῶν φίλων του, ὅστις εἶχε χρησιμεύσει αὐτῷ τὴν πρωίαν ὡς μάρτυς κατὰ τὴν γαμήλιον τελετήν, διῆλθε τὴν ἑσπέραν του ἐν τῷ θεάτρῳ. Ἐπιστρέφων εἰς τὴν οἰκίαν του καὶ διερχόμενος περὶ τὸ μεσονύκτιον πρὸ τοῦ ἐργοστασίου τοῦ Ἔδισον εἶδε τὰ παράθυρα τοῦ σπουδαστηρίου φωτισμένα καὶ μὴ γνωρίζων τί νὰ ὑποθέσῃ εἰςῆλθεν.

— Πῶς, ἀκόμη εἶσαι ἐδῶ αὐτὴν τὴν ὥραν, κακόμοιρε; εἶπεν αὐτῷ εἰσερχόμενος.

— Διατί ὄχι; ἀπήντησεν ἀφελῶς, τί ὥρα εἶνε;

— Μεσονύκτιον.

— Μ' ἀρέσει νὰ ἐργάζωμαι τὴν νύκτα, διότι ἔχω περισσοτέραν ἡσυχίαν.

— Καὶ ἡ γυναῖκά σου;

— Ἄ, Θεέ μου! ἀλήθεια!.. ἐνυμφεύθην τὸ πρωί... τί ἀφηρημάδα!... Ἂν δὲν ἤρχεσο, δὲν εἰξεύρω καὶ ἐγὼ ποίαν ὥραν θὰ ἐγύριζα εἰς τὸ σπίτι. Τὸ πείραμα ἦτον ἐξαίσιον!

Ἐν ῥιπῇ ὀφθαλμοῦ τὸ ἀεριόφως ἐσβέσθη καὶ μετά τινας στιγμὰς ὁ Ἔδισον διηγεῖτο ἀφελέστατα πρὸς τὴν σύζυγόν του, τὴν ἀπίστευτον ἀφαίρεσιν ἧς ἐγένετο θῦμα. Καὶ διηγήθη τὰ πάντα μὲ τόσην ἀγνότητα, ὥστε ἡ Μαρία ἠναγκάσθη νὰ τὸν συγχωρήσῃ.

Ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἡ κυρία Ἔδισον ἐξοικειώθη σὺν τῷ χρόνῳ μὲ τὰς ἀφαιρέσεις τοῦ συζύγου του. Ποσάκις ἀντὶ νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν οἰκίαν κατὰ τὴν ὥραν τοῦ γεύματος, ἐπανῆλθε τὴν πρωίαν μὲ τὸν στόμαχον κενόν, ἐξηντλημένος ἐκ τοῦ κόπου, ἀλλὰ πάντοτε φαιδρός! Ἡ σύζυγος ἐφευρέτου πρέπει νὰ ὑποταχθῇ, νὰ ὑποφέρῃ ἄλλην ἐπιβλητικὴν ἀντίζηλον: τὴν περιέργειαν, τὴν ἀνάγκην τοῦ μανθάνειν, τὸν πρὸς τὴν ἐπιστήμην ἔρωτα· τὸ φρονιμώτερον εἶνε νὰ ὑπομένῃ εὐθύμως τὸ πρᾶγμα. Τοῦτο δ' ἔπραξε ἡ Μαρία Στίλβελ, ὁ δὲ σύζυγός της, ὅστις παρεκτὸς τοῦ ἐλαττώματος αὐτοῦ εἶνε ὁ κάλλιστος καὶ ὁ θελκτικώτατος τῶν ἀνθρώπων, εἰς ἄκρον τὴν εὐγνωμονεῖ διὰ τοῦτο.

Ἐκ τοῦ γάμου αὐτοῦ ἐγεννήθησαν δύο τέκνα, ἓν ἄρρεν καὶ ἓν θῆλυ. Ὁ Ἔδισον ὠνόμασε τὸ πρῶτον Dot καὶ τὸ δεύτερον Dash. Dot ἀγγλιστὶ σημαίνει τὸ σημεῖον τῆς τελείας καὶ Dash τὴν παῦλαν. Ὁ Ἔδισον ἠθέλησε διὰ τούτου νὰ δείξῃ

Digitized by Google

τὴν πρὸς τὴν τηλεγραφικὴν τέχνην ἀγάπην του, διότι τὰ δύο ταῦτα σημεῖα εἶνε ὡς γνωστὸν ἐν χρήσει εἰς τὴν τηλεγραφικὴν ἀνταπόκρισιν.

Ὅσοι εἶδον τὸν Ἔδισον μόνον ἐντὸς τοῦ σπουδαστηρίου του ἔχουσιν ἀτελῆ ἰδέαν. Γνωρίζουσι τὸν ἐπιστήμονα, τὸν ἐφευρέτην· ἀλλ' ὅπως ἐκτιμήσωσι καλῶς τὸν ἄνδρα πρέπει νὰ τὸν γνωρίσωσι κατ' οἶκον.

Πρὸς τοῦτο παραδίδομεν τὸν λόγον εἰς μαθηματικόν τινα, ὅστις πρὸ ὀλίγων ἐτῶν κατελέγετο μεταξὺ τῶν συνεργατῶν τοῦ διασήμου ἐφευρέτου. Ὁ νέος οὗτος ἔγραφε πρὸς τὸν γυναικάδελφόν του σπουδάζοντα ἐν Γαλλίᾳ τὴν ζωγραφικήν, ἐκ δὲ τῆς ἀγγλιστὶ γεγραμμένης ἐπιστολῆς του παραλαμβάνομεν τὰ ἑξῆς :

« Ἔφθασα εἰς Μενλο—Πάρκ τὴν Κυριακήν· εἶχα προαναγγείλει τὴν ἄφιξίν μου καὶ ἀνεμενόμην. Ἐπληροφορήθην εἰς τὸν σταθμὸν καὶ ἐζήτησα νὰ μοὶ δείξωσι τὸν δρόμον. Μετ' ὀλίγον ἔφθασα εἰς ἀγροτικήν τινα ἔπαυλιν ἐκτάκτου ἁπλότητος.

» Ἔκρουσα τὴν θύραν καὶ μετά τινας στιγμὰς ἀνήρ τις ἐνδεδυμένος ἁπλούστατα, φέρων ἐμβάδας εἰς τοὺς γυμνοὺς πόδας, μὲ τὴν κόμην ἐν ἀταξίᾳ, μὲ τὴν ὄψιν γελαστήν, ἦλθε νὰ μοὶ ἀνοίξῃ· ἦτο ὁ Ἔδισον.

» Εἶπα τὸ ὄνομά μου καὶ πάραυτα αὐτὸς μὲ εἰσήγαγε, μὲ ἐδέχθη λίαν ἐγκαρδίως, μοὶ παρουσίασε τὴν σύζυγόν του, ἥτις εἶνε γυνὴ ἀξιέραστος, καὶ μοὶ εἶπε δεικνύων δύο παιδία, ἓν ἄρρεν καὶ ἓν κοράσιον, ἅτινα ἔβλεπον ἐξ ἀποστάσεως τὸν ταράττοντα τὴν διασκέδασίν των ξένον :

» — Ἂν ἐπιτρέπετε, θὰ συνομιλήσωμεν αὔριον περὶ τῆς ὑποθέσεως διὰ τὴν ὁποίαν ἤλθετε. Σήμερον εἶνε δι' ἐμὲ ἡμέρα ἀναπαύσεως, καὶ ἀνήκει αὕτη ἐξ ὁλοκλήρου εἰς τὰ τέκνα μου. Μ' εὑρίσκετε ἐν τῷ μέσῳ μάχης. Τώρα εἶνε ἀνακωχή, ἀλλὰ μετ' ὀλίγον αἱ ἐχθροπραξίαι θὰ ἐπαναληφθῶσιν.

» Τῷ ὄντι ὁ Dot καὶ ἡ Dash ἐξοικειωθέντες μετ' ὀλίγον μὲ τὴν φυσιογνωμίαν μου, ἥτις δὲν εἶνε καὶ τόσον φοβερά, ὠχυρώθησαν ὄπισθεν τοῦ καναπέ, ἐξ οὗ πατήρ των ἐπροσποιεῖτο ὅτι ἤθελε νὰ τοὺς ἀποδιώξῃ καὶ τὸν ἀπέκρουσαν ῥίπτοντες κατὰ κεφαλῆς αὐτοῦ μὲ ὅσην δύναμιν εἶχον αἱ μικραί των χεῖρες τὰ προσκεφάλαια, ἅτινα εἶχον ἁρπάσει. Ἦτο ἀληθινὴ εὐχαρίστησις ν' ἀκούῃ τις τὰς φαιδρὰς κραυγὰς τῶν παιδίων καὶ τοὺς γέλωτας τοῦ πατρός, ὅστις διεσκέδαζεν ὅσον καὶ αὐτά.

» Ὁλόκληρον τὸ ἀπόγευμα κατηναλώθη εἰς διαφόρους παιδιάς, χωρὶς ὁ Ἔδισον νὰ δείξῃ τὴν παραμικρὰν κόπωσιν.»

Οὕτω διέρχεται ὁ καιρὸς κατὰ πᾶσαν Κυριακήν. Ὁ ἐπιστήμων, ὁ ἐφευρέτης ἐξαφανίζεται ἀντικαθιστάμενος ὑπὸ φιλοστοργοτάτου οἰκογενειάρχου. Τὸ ἐντελῶς ἐξυρισμένον πρόσωπόν του καὶ ἡ ἀφελὴς ἔκφρασίς του, ὁσάκις δὲν εὑρίσκεται εἰς τὸ ἐργαστήριόν του, τὸν κάμνουν ἐνίοτε νὰ φαίνηται ὡς ὁ πρωτότοκος ἀδελφὸς τῶν τέκνων του, μὲ τόσην προθυμίαν συμμερίζεται τὰς παιδιάς των.

Ἀναγνωστης.

ΟΥΡΑΝΙΑ

ὑπὸ Καμίλλου Φλαμμαριὸν

Συνέχεια, ἴδε σ. 113

Οἱ ἀστέρες περιβάλλουσι τὴν γῆν. Ἡ Γῆ εὑρίσκεται εἰς τὸν οὐρανόν. Ὁ Ἔλπιστος καὶ ἡ σύντροφός του τὸ συνησθάνοντο ἐντελῶς καὶ ἐπ' οὐδενὸς ἄλλου ἐπουρανίου κόσμου ἴσως δὲν ἔζη στενότερον συνδεδεμένον ζεῦγος ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ ἐν τῷ ἀπείρῳ.

Ἐν τούτοις ἀνεπαισθήτως, χωρὶς καὶ ὁ ἴδιος νὰ τὸ ἐννοήσῃ ὁ νεαρὸς φιλόσοφος ἐπανέλαβε βαθμηδόν, κατὰ τμήματα τὰς διακοπείσας μελέτας του, ἀναλύων ἤδη τὰ πράγματα μετὰ βαθέος αἰσθήματος αἰσιοδοξίας, ἀγνώστου πρότερον αὐτῷ μεθ' ὅλην τὴν ἔμφυτον ἀγαθότητά του, ἀποκρούων τὰ σκληρὰ συμπεράσματα διότι τῷ ἐφαίνοντο προερχόμενα ἐξ ἀτελοῦς γνώσεως τῶν αἰτίων, θεωρῶν τὰ πανοράματα τῆς φύσεως καὶ τῆς ἀνθρωπότητος ὑπὸ νέον φῶς. Καὶ αὐτὴ ἐπίσης ἐπανέλαβεν ἐν μέρει τοὐλάχιστον τὰς σπουδάς, ἃς εἶχεν ἀρχίσει ἀπὸ κοινοῦ μετ' αὐτοῦ· πλὴν αἴσθημά τι νέον, ἄπειρον ἐπλήρου τὴν ψυχήν της καὶ τὸ πνεῦμά της δὲν εἶχε πλέον τὴν αὐτὴν ἐλευθερίαν διὰ τὴν διανοητικὴν ἐργασίαν. Ἀπησχολημένη ἐκ τῆς στοργῆς ἐκείνης πασῶν τῶν στιγμῶν πρὸς ἓν ὄν, ὅπερ εἶχεν ἐξ ὁλοκλήρου κατακτήσει, ἔβλεπε δι' αὐτοῦ καὶ μόνου καὶ ἐνήργει μόνον δι' αὐτό. Κατὰ τὰς γαληνίους ὥρας τῆς ἑσπέρας, ὅτε ἐκάθητο πρὸ τοῦ κλειδοκυμβάλου ὅπως ἐκτελέσῃ μονῳδίαν τινὰ τοῦ Σοπέν, ἦν ἐξεπλήττετο ὅτι δὲν εἶχεν ἐννοήσει προτοῦ ν' ἀγαπήσῃ, εἴτε ὅπως συνοδεύσῃ διὰ τῶν ἤχων ἐνῷ ἔψαλλε μὲ τὴν διαυγῆ καὶ εὔηχον φωνήν της τὰ νορβηγικὰ ᾄσματα τοῦ Γρὴγ ἢ τοῦ Μποὺλ ἢ τὰς μελῳδίας τοῦ Γκουνώ, ἐφαίνετο αὐτῇ, ἀκουσίως ἴσως, ὅτι ὁ ἀγαπητός της ἦτο ὁ μόνος ἀκροατὴς ὁ ἱκανὸς νὰ ἐννοήσῃ τὰς ἐμπνεύσεις ἐκείνας τῆς καρδίας. Πόσας ὥρας εὐχαρίστους διῆλθεν ἐν τῇ εὐρυχώρῳ βιβλιοθήκῃ τῆς ἐν Πασσὺ οἰκίας ὁ Ἔλπιστος ἐξηπλωμένος ἐπὶ διβανίου, ἀκολουθῶν ἐνίοτε διὰ τοῦ βλέμματος τὰς ἰδιοτρόπους ἕλικας τοῦ ἐκ τουρκικοῦ καπνοῦ σιγάρου του, ἐνῷ ἐκείνη ἀφιεμένη εἰς τὰς ἀναπολήσεις τῆς φαντασίας της ἔψαλλε τὸ γλυκὺ **Saetergientens Sondag** τῆς πατρίδος της, τὸν

Digitized by Google

κῶμον τοῦ *Δὸν Ζουάν*, τὴν *Αἰμγην* τοῦ Λαμαρτίνου, ἢ περιφέρουσα ἐπὶ τῶν πλήκτρων τοὺς ἐπιδεξίους δακτύλους της διέχεεν εἰς τὸν ἀέρα τὸ μελῳδικὸν ὄνειρον τοῦ μινουέτου τοῦ Βοκερίνη!

Τὸ ἔαρ εἶχεν ἤδη ἐπέλθει. Κατὰ τὸν μῆνα Μάϊον ἐνεκαινίσθησαν ἐν Παρισίοις αἱ ἑορταὶ τῆς Παγκοσμίου Ἐκθέσεως, περὶ ὧν ἐλέγομεν ἐν ἀρχῇ τῆς παρούσης διηγήσεως, τὰ δὲ ὑψώματα τοῦ ἐν Πασσὺ κήπου ἐφιλοξένουν τὴν Ἐδὲμ τοῦ ζεύγους τῶν ἐραστῶν. Ὁ πατὴρ τῆς Ἰκλέας, ὅστις εἶχε μεταβῆ αἴφνης εἰς Τύνιδα, εἶχεν ἐπανέλθει μετὰ συλλογῆς ἀραβικῶν ὅπλων διὰ τὸ ἐν Χριστιανίᾳ μουσεῖόν του. Προὐτίθετο νὰ ἐπανακάμψῃ μετ' ὀλίγον εἰς Νορβηγίαν καὶ εἶχεν ἀποφασισθῆ ὑπὸ τῆς νεαρᾶς Νορβηγίδος καὶ τοῦ φίλου της νὰ τελεσθῶσιν οἱ γάμοι των εἰς τὴν πατρίδα των τὴν ἐπέτειον τῆς ἡμέρας τῆς μυστηριώδους ὀπτασίας.

Ὁ ἔρως των ἀπεῖχεν ὡς ἐξ αὐτῆς τῆς φύσεώς του ἀπὸ πάντων τῶν χυδαίων συνοικεσίων, ἅτινα στηρίζονται τὰ μὲν ἐπὶ τῆς βαναύσου ὑλικῆς ἡδονῆς, τὰ δὲ ἐπὶ τῶν κατὰ μᾶλλον ἢ ἧττον ὑποκεκρυμμένων συμφερόντων. Τὸ ἀνεπτυγμένον πνεῦμά των τοὺς ἀπεμόνου εἰς τὰς ἀνωτέρας σφαίρας τῆς σκέψεως, ἡ ἀβρότης τῶν αἰσθημάτων των τοὺς ἐκράτει ἐντὸς ἀτμοσφαίρας ἰδανικῆς, ἔνθα πάντα τὰ βάρη τῆς ὕλης ἐλησμονοῦντο. ἡ ἄκρα εὐαισθησία τῶν νεύρων των, ἡ τρυφερὰ λεπτότης τῶν ἐντυπώσεών των τοὺς ἐβύθιζεν εἰς ὀπτασίας, ὧν ἡ ἡδονὴ ἐφαίνετο ἀτελεύτητος. Ἐὰν ἀγαπῶσι καὶ εἰς ἄλλους κόσμους, ὁ ἔρως αὐτόθι δὲν εἶνε βαρύτερος, οὔτε ἀβρότερος τοῦ ἔρωτός των. Διὰ τὸν φυσιολόγον θὰ ἦσαν ἀμφότεροι ζῶσα μαρτυρία τοῦ γεγονότος ὅτι, παρὰ τὴν χυδαίαν γνώμην, ἡ εὐχαρίστησις προέρχεται ἐκ τοῦ ἐγκεφάλου, τῆς φαιδρότητος τῶν ἐντυπώσεων ἀνταποκρινομένης πρὸς τὴν ψυχικὴν εὐαισθησίαν τοῦ ὄντος.

Οἱ Παρίσιοι ἦσαν δι' αὐτοὺς ὄχι πόλις, ὄχι κόσμος, ἀλλὰ τὸ θέατρον τῆς ἀνθρωπίνου ἱστορίας. Ζῶντες αὐτόθι ἔβλεπον τοὺς ἐξαφανισθέντας αἰῶνας. Αἱ παλαιαὶ συνοικίαι αἱ μὴ εἰσέτι καταστραφεῖσαι ἐκ τῶν νεωτέρων μεταβολῶν, τὸ Ἄστυ, ἡ παλαιὰ πόλις μετὰ τοῦ ναοῦ τῆς Παναγίας καὶ τοῦ Ἁγίου Ἰουλιανοῦ τοῦ Πτωχοῦ, οὗ οἱ τοῖχοι ἐνθυμίζουσιν ἀκόμη τὸν Χιλδερῖκον καὶ τὴν Φρεδεγόνδην, αἱ παλαιαὶ οἰκίαι ἔνθα κατῴκησαν Ἀλβέρτος ὁ Μέγας, ὁ Δάντης, ὁ Πετράρχης, ὁ Ἀβαιλάρδος, τὸ παλαιὸν Πανεπιστήμιον, τὸ προγενέστερον τῆς Σορβόννης, τὸ κοινόβιον τοῦ Ἁγίου Μερρὺ μὲ τοὺς σκοτεινοὺς δρομίσκους του, ἡ μονὴ τῆς Ἁγίας Γενοβέφας, ὁ Ἅγιος Γερμανὸς τῶν Λειμώνων, ἀνάμνησις τῶν Μεροβιγγίων, ὁ Ἅγιος Γερμανὸς Ὠξερροά, οὗ ὁ κώδων ἐσήμανε τὸ σύνθημα τῆς σφαγῆς τοῦ Ἁγίου Βαρθολομαίου, τὸ ἀγγελικὸν Παρεκκλήσιον τοῦ ἀνακτόρου τοῦ Λουδοβίκου Θ', πᾶσαι αἱ ἀναμνήσεις τῆς ἱστορίας τῆς Γαλλίας ὑπῆρξαν ἀντικείμενον τῆς εὐλαβοῦς αὐτῶν ἐπισκέψεως. Ἐν τῷ μέσῳ τοῦ πλήθους ἀπεμονοῦντο ἐν τῇ θεωρίᾳ τοῦ παρελθόντος καὶ ἔβλεπον ὅ,τι οὐδεὶς σχεδὸν δύναται νὰ ἴδῃ.

Οὕτως ἡ ἀπέραντος πόλις ἐλάλει πρὸς αὐτοὺς τὴν γλῶσσαν τοῦ παρελθόντος εἴτε ὁσάκις βεβυθισμένοι μεταξὺ τῶν χιμαιρῶν, τῶν γρυπῶν, τῶν στύλων, τῶν κιονοκράνων, τῶν ἀραβουργημάτων τῶν πύργων καὶ τῶν στοῶν τοῦ ναοῦ τῆς Παναγίας ἔβλεπον ὑπὸ τοὺς πόδας των τὴν ἀνθρωπίνην κυψέλην ἀποκοιμιζομένην ἐν τῇ ὁμίχλῃ, εἴτε ὁσάκις ὑψούμενοι ἔτι μᾶλλον προσεπάθουν ἀπὸ τῆς κορυφῆς τοῦ Πανθέου νὰ ἀνασχηματίσωσι τὸ παλαιὸν σχῆμα τῆς πόλεως τῶν Παρισίων καὶ τὴν ἀναμέσον τῶν αἰώνων ἀνάπτυξίν της ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῶν Ῥωμαίων αὐτοκρατόρων τῶν κατοικούντων εἰς τὰς Θέρμας μέχρι τοῦ Φιλίππου Αὐγούστου καὶ τῶν διαδόχων του.

Ὁ ἥλιος τοῦ ἔαρος, τὰ ἀνθοῦντα λείρια, αἱ χαρμόσυνοι πρωΐαι τοῦ Μαΐου πλήρεις ᾀσμάτων πτηνῶν καὶ νευρικῶν διεγέρσεων ἐξώθουν αὐτοὺς ἐνίοτε μακρὰν τῶν Παρισίων εἰς ἄσκοπον περιπλάνησιν ἀνὰ τοὺς λειμῶνας καὶ τὰ δάση. Αἱ ὧραι παρήρχοντο ὡς ἡ πνοὴ τῆς αὔρας· ἡ ἡμέρα ἐξηφανίζετο ὡς ἐνύπνιον καὶ ἡ νὺξ ἐξηκολούθει τὸ θεῖον ὄνειρον τοῦ ἔρωτος. Εἰς τὸν περιδινούμενον κόσμον τοῦ Διός, ἔνθα αἱ ἡμέραι καὶ αἱ νύκτες εἰσὶ πλέον ἢ δὶς ταχύτεραι ἢ ἐδῶ καὶ δὲν διαρκοῦσιν οὔτε κἂν δέκα ὥρας, οἱ ἐρασταὶ δὲν βλέπουσι τὰς ὥρας των παρερχομένας γοργότερον. Τὸ μέτρον τοῦ χρόνου ἔγκειται ἐν ἡμῖν.

Ἑσπέραν τινὰ ἀμφότεροι ἐκάθηντο ἐπὶ τῆς ἄνευ θωρακίου στέγης τοῦ πύργου Σεβρέζ, καθήμενοι ἐγγύτατα ἀλλήλων εἰς τὸ μέσον αὐτῆς, ὁπόθεν φαίνεται ἐξ ὕψους ἄνευ τινὸς ἐμποδίου πᾶσα ἡ πέριξ τοποθεσία. Ὁ χλιαρὸς ἀὴρ τῆς κοιλάδος ἀνήρχετο μέχρι αὐτῶν πεπληρωμένος ὑπὸ τῶν ὀξέων ἀρωμάτων τῶν πλησιοχώρων δασῶν. Ἡ ὑπολαῒς ᾖδεν εἰσέτι καὶ ἡ ἀηδὼν ἐγυμνάζετο ἐν τῇ αὐξούσῃ σκοτίᾳ τῶν ἀλσῶν εἰς τὸ μελῳδικὸν αὐτῆς πρὸς τοὺς ἀστέρας ᾆσμα. Ὁ ἥλιος εἶχε δύσει πρὸ μικροῦ ἐντὸς ἀπαστραπτούσης λάμψεως χρυσοῦ καὶ πορφύρας, μόνη δὲ ἡ Δύσις ἔμενε φωτιζομένη ὑπὸ ζωηροῦ εἰσέτι φωτός. Τὸ πᾶν ἐφαίνετο ἀποκοιμιζόμενον εἰς τοὺς κόλπους τῆς ἀπεράντου φύσεως.

Ὠχρὰ ὁπωσοῦν, ἀλλὰ φωτιζομένη ὑπὸ τοῦ φωτὸς τοῦ πρὸς δυσμὰς οὐρανοῦ ἡ Ἰκλέα ἐφαίνετο ὡσεὶ διαπερωμένη ὑπὸ τοῦ φωτὸς καὶ φωτιζομένη ἐσωτερικῶς, τόσον ἡ σάρξ της ἦτο διαυγής, ἀβρά, ἰδεώδης. Μὲ τὰ ὄμματα πλήρη ἀτμώδους χαυνότητος, μὲ τὸ μικρὸν παιδικὸν στόμα ἐλαφρῶς διανεῳγμένον ἐφαίνετο ἐκστατικῶς θεωμένη τὸ φῶς τῆς δύσεως. Ἐρειδομένη

Digitized by Google

ἐπὶ τοῦ στήθους τοῦ Ἐλπίστου, περιβάλλουσα τὸν τράχηλόν του διὰ τῶν βραχιόνων της, ἀφίετο εἰς τὴν ῥέμβην της, ὅτε ἀστὴρ διάττων διῆλθεν ἀκριβῶς ἄνωθεν τοῦ πύργου. Ἡ νεᾶνις ἀνεσκίρτησεν, δεισιδαίμων οὖσα ἐν μέρει. Ἤδη οἱ λαμπρότατοι τῶν ἀστέρων ἀνέτελλον εἰς τὸ βάθος τοῦ οὐρανοῦ: πολὺ ὑψηλά, σχεδὸν εἰς τὸ ζενίθ, ὁ Ἀρκτοῦρος, χροιὰν ἔχων κιτρίνην ὡσεὶ χρυσοῦ καὶ φαεινότατος· πρὸς τὴν Ἀνατολήν, ὑψηλὰ ἐπίσης, ἡ Λύρα ἄσπιλος τὴν λευκότητα, πρὸς βορρᾶν ἡ Αἴξ, πρὸς δυσμὰς ὁ Κάστωρ, ὁ Πολυδεύκης καὶ ὁ Προκύων. Ἤρχιζον ἐπίσης νὰ διακρίνωνται οἱ ἑπτὰ ἀστέρες τῆς μεγάλης Ἄρκτου, ὁ Στάχυς τῆς Παρθένου, ὁ Ῥήγουλος. Ἀνεπαισθήτως, ἀνὰ εἷς οἱ ἀστέρες ἤρχιζον νὰ στίζωσι τὸ στερέωμα. Ὁ πολικὸς ἀστὴρ ἐδείκνυε τὸ μόνον ἀμετακίνητον σημεῖον τῆς οὐρανίου σφαίρας. Ἡ σελήνη ἀνέτελλε μὲ τὸν δίσκον ὑπέρυθρον, ὁπωσοῦν ἠλαττωμένον ἕνεκα τῆς φθινούσης αὐτῆς φάσεως. Ὁ Ἄρης ἔλαμπε μεταξὺ τοῦ Πολυδεύκους καὶ τοῦ Ῥηγούλου εἰς τὸ νοτιοδυτικὸν μέρος· ὁ Κρόνος εἰς τὸ βορειοανατολικόν. Τὸ λυκόφως ὑπεχώρει βραδέως πρὸ τοῦ μυστηριώδους βασιλείου τῆς νυκτός.

— Δὲν νομίζεις, εἶπεν, ἡ Ἰκλέα, ὅτι ὅλοι αὐτοὶ οἱ ἀστέρες εἶνε ὡσὰν τόσοι ὀφθαλμοί, οἵτινες μᾶς παρατηροῦσιν;

— Ὀφθαλμοὶ οὐράνιοι ὡς οἱ ἰδικοί σου. Τί ἄλλο δύνανται νὰ ἴδωσιν ἐπὶ τῆς γῆς ὡραιότερον ἀπὸ σὲ... καὶ ἀπὸ τὸν ἔρωτά μας;

— Καὶ ὅμως!.. ὑπέλαβεν αὐτή.

— Ναί, καὶ ὅμως ὁ κόσμος, ἡ οἰκογένεια, ἡ κοινωνία, τὰ ἔθιμα, οἱ νόμοι τῆς ἠθικῆς καὶ τόσα ἄλλα ἀκόμη... Ἐννοῶ τὸν λογισμόν σου. Ἐλησμονήσαμεν ὅλα αὐτὰ ὑπακούοντες μόνον εἰς τὴν ἕλξιν, ὅπως ὁ ἥλιος, ὅπως ὅλοι αὐτοὶ οἱ ἀστέρες, ὅπως ἡ ἀηδὼν ἥτις ψάλλει, ὅπως ἡ φύσις ὁλόκληρος. Μετ' ὀλίγον θ' ἀποδώσωμεν τὸ πρέπον εἰς τὰ κοινωνικὰ ἔθιμα καὶ θὰ δυνηθῶμεν δημοσίᾳ νὰ διακηρύξωμεν τὸν ἔρωτά μας. Θὰ εἴμεθα τοτε εὐδαιμονέστεροι; Εἶνε δυνατὸν νὰ εἶνέ τις περισσότερον εὐδαίμων ἀφ' ὅσον εἴμεθα ἡμεῖς κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην;

— Εἶμαι ἰδική σου, ἀπήντησεν ἡ νέα. Ἐγὼ δὲν ὑπάρχω· ἐξηφανίσθην ἐντὸς τοῦ ἔρωτός σου, ἐντὸς τῆς εὐτυχίας σου, καὶ δὲν ἐπιθυμῶ τίποτε, οὐδὲν πλέον. Ὄχι. Ἐσκεπτόμην βλέπουσα τοὺς ἀστέρας, τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοὺς οἵτινες μᾶς παρατηροῦσι καὶ διελογιζόμην ποῦ εὑρίσκονται σήμερον ὅλοι οἱ ἀνθρώπινοι ὀφθαλμοὶ οἵτινες τοὺς ἐθεώρησαν ἀπὸ μυριάδων ἐτῶν, ὡς πράττομεν ἡμεῖς τὴν ἑσπέραν ταύτην, ποῦ εἶνε ὅλαι αἱ καρδίαι αἵτινες ἔπαλλον ὡς πάλλει κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην ἡ καρδία μας, ποῦ εἶνε ὅλαι ἐκεῖναι αἱ ψυχαὶ αἵτινες συνηνοῦντο εἰς ἀτελευτήτους ἀσπασμοὺς ἐν τῷ μυστηρίῳ τῶν παρελθουσῶν νυκτῶν.

— Ὅλα ταῦτα ὑπάρχουσιν. Οὐδὲν δύναται νὰ καταστραφῇ. Συνδέομεν τὸν οὐρανὸν μὲ τὴν γῆν καὶ ὀρθῶς ποιοῦμεν. Εἰς πᾶσαν ἐποχήν, μεταξὺ πάντων τῶν λαῶν, μεταξὺ πασῶν τῶν δοξασιῶν, ἡ ἀνθρωπότης πάντοτε ἀνεζήτησεν εἰς τὸν ἔναστρον αὐτὸν οὐρανὸν τὸ ἀπόκρυφον τοῦ προορισμοῦ της. Προεμάντευε τοιουτοτρόπως τὴν ἀλήθειαν. Ἡ Γῆ εἶνε ἀστὴρ τοῦ οὐρανοῦ ὅπως ὁ Ἄρης καὶ ὁ Κρόνος οὓς βλέπομεν ἐκεῖ πέραν, χῶραι τοῦ οὐρανοῦ ἄσημοι φωτιζόμενοι ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ ἡλίου ὑφ' οὗ καὶ ἡμεῖς, ὅπως πάντες αὐτοὶ οἱ ἀστέρες οἵτινες εἶνε ἀπομεμακρυσμένοι ἥλιοι. Ὁ λογισμός σου διερμηνεύει ὅ,τι ἡ ἀνθρωπότης ἐσκέφθη ἀφότου ὑπάρχει. Πάντα τὰ βλέμματα ἀνεζήτησαν εἰς τὸν οὐρανὸν τὴν ἀπάντησιν εἰς τὸ μέγα αἴνιγμα καὶ ἀπὸ τῶν πρώτων ἡμερῶν τῆς μυθολογίας ἡ Οὐρανία ἦτο ἡ ἀπαντήσασα.

«Αὐτὴ δέ, αὐτὴ ἡ ἔνθεος Οὐρανία θ' ἀπαντᾷ πάντοτε. Αὐτὴ κρατεῖ εἰς τὰς χεῖράς της τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν, αὐτὴ μᾶς κάμνει νὰ ζῶμεν εἰς τὸ ἄπειρον.... Ἄλλως τε ἡ ἐν αὐτῇ προσωποποίησις τῆς μελέτης τοῦ σύμπαντος, τὸ ποιητικὸν τῶν ἡμετέρων προγόνων αἴσθημα, δὲν σημαίνει ὅτι ἠθέλησαν νὰ συμπληρώσωσι τὴν ἐπιστήμην διὰ τῆς ζωῆς, τῆς χάριτος καὶ τοῦ ἔρωτος; Αὐτὴ εἶνε ἡ κατ' ἐξοχὴν μοῦσα· ἡ καλλονή της φαίνεται λέγουσα ἡμῖν ὅτι διὰ νὰ ἐννοήσωμεν πραγματικῶς τὴν ἀστρονομίαν καὶ τὸ ἄπειρον πρέπει.... νὰ εἴμεθα ἐρωτευμένοι.

Ἡ νὺξ ἤδη ἐπήρχετο. Ἡ σελήνη ἀνυψουμένη βραδέως εἰς τὸν πρὸς ἀνατολὰς οὐρανὸν διέχεεν εἰς τὴν ἀτμοσφαῖραν λάμψιν, ἥτις ἀνεπαισθήτως ἀντικαθίστα τὴν λάμψιν τοῦ λυκόφωτος, ἤδη δὲ εἰς τὴν πόλιν, ὑπὸ τοὺς πόδας των, ἄνωθεν τῶν συστάδων τῶν δένδρων καὶ τῶν ἐρειπίων φῶτά τινα ἐνεφανίζοντο τῇδε κἀκεῖσε. Οἱ δύο ἐρασταὶ ἀνηγέρθησαν καὶ ἵσταντο ὄρθιοι εἰς τὸ κέντρον τῆς κορυφῆς τοῦ πύργου στενῶς ἐναγκαλισμένοι. Ἦτο ὡραία ἡ νεᾶνις μὲ τὴν μορφὴν περιβαλλομένην ὡσεὶ ὑπὸ αἴγλης, ὑπὸ τῆς κόμης της, ἧς οἱ βόστρυχοι ἐκυμαίνοντο ἐπὶ τῶν ὤμων· ῥιπαὶ αὔρας ἐαρινῆς μεσταὶ εὐωδιῶν ἴων, καρυοφύλλων, λειρίων, ῥόδων ἀνήρχοντο ἐκ τῶν πλησιοχώρων κήπων. Ἡ ἐρημία καὶ ἡ σιγὴ περιεκύκλουν αὐτούς. Μακρὸν φίλημα, τὸ ἑκατοστὸν τοὐλάχιστον τῆς θωπευτικῆς ἐκείνης ἡμέρας συνήνωσε τὰ χείλη των.

Ἡ νεᾶνις ἀκόμη ἐρρέμβαζεν. Παροδικὸν μειδίαμα ἐφώτισεν αἴφνης τὸ πρόσωπόν της καὶ ἐξηφανίσθη ὡς παρερχομένη ὀπτασία.

— Τί σκέπτεσαι; ἠρώτησεν ὁ Γεώργιος.

— Ὤ, τίποτε. Μία ἰδέα ἐγκόσμιος, βέβηλος, ἐλαφρὰ ὁπωσοῦν μοὶ ἐπῆλθεν. Τίποτε.

— Ἀλλὰ τί; εἶπεν ὁ νέος ἐναγκαλιζόμενος αὖθις αὐτήν.

[Μετάφρασις Χ.]

Ἕπεται συνέχεια

Digitized by Google

ΜΗΤΡΥΙΑ

Διήγημα

Συνέχεια· ἴδε σελίδα 116.

Πόσον ὑπερήφανος τὴν συνώδευε καθ' ὁδόν, χαιρετῶν μὲ μειδίαμα θριάμβου, ὡς ἐὰν ὁ κόσμος ἐγνώριζε δυνάμει τίνος θυσίας εἶχεν εἰς τὸ πλευρόν του μίαν νεάνιδα τόσον ὡραίαν, ἤδη μὲ τὸν πολλῷ γλυκύτερον σύνδεσμον τῆς στοργῆς!.. Πόσον ἤρεμος ἀπήρχετο μεθ' ἑκάστην πρὸς αὐτὴν συνομιλίαν, πόσον γαλήνιος κατεκλίνετο μετὰ τὴν συνήθη τῆς ἑσπέρας συναναστροφήν! Μία ἀκόμη συμβουλὴ πολύτιμος, ἓν ἀκόμη φίλτρον ἀνυπόκριτον καὶ ἀθῷον εἰς τὴν ζωήν του... Καὶ τὸν ἐρωτᾷ ἂν ἦνε εὐτυχής! Καὶ πῶς νὰ μὴ ἦνε;

Καὶ ἦτο μὲν ἀληθὲς ὅτι τὸ οἰκοδόμημα τῆς εὐτυχίας ταύτης ἀνῳκοδομήθη ἐπὶ ἐλπίδων ψευσθεισῶν, ἐπὶ ὀνείρων φρούδων, ἐπὶ παθῶν ἐρριζωμένων, τὰ ὁποῖα ἀπέσπασε, συνετάραξε καὶ ἰσοπέδωσεν ἡ ἀμείλικτος πάλη... Ἦτο ἀληθὲς ὅτι, μεθ' ὅλην τὴν σημερινὴν γαλήνην, ὑπῆρχε μία κυρία Ἔλλιοτ φυλάττουσα ἀκόμη εἰς τὴν μνήμην της τὰς παλαιάς του ἐξομολογήσεις καὶ τίς οἶδε πόσα σκεπτομένη... καὶ μία θεία Ἀναστασία μὴ ἐννοοῦσα νἀποβάλῃ τὴν συνοφρύωσίν της καὶ μουρμουρίζουσα ὡς ἐκ προκαταλήψεως ὅτι ἦτο πολὺ νέα ἡ νύμφη, πολὺ νέα... Ἦτο ἀληθὲς ὅτι ἡ Ἑρμινία ἔλαβε τὴν ἐπιστολήν του ἐκείνην, ἐφ' ᾗ τόρα μετενόει πολύ, χωρὶς νἀπαντήσῃ, χωρὶς νὰ ὑπαινιχθῇ κἂν περὶ αὐτῆς... ἀλλὰ τί πρὸς ταῦτα; Ἡ σύνεσις — ἔλεγε — θὰ κατεκρήμνιζεν εἰς τὸ βάθος τὰς μικρὰς ταύτας κηλῖδας καὶ θὰ τὰς ἐξήλειφε βαθμηδόν, πρὶν ἤθελε προφθάσει καμμία ἐξ αὐτῶν νὰ παράσχῃ πράγματα εἰς τὸ μέλλον, νὰ ἐπιδείξῃ τὴν σκανδαλώδη αὐτῆς ὄψιν.

Ἐστηρίχθη ἐπὶ τῶν κιγκλίδων τοῦ ἐξώστου, στρέψας τὰ νῶτα πρὸς τὸ πανόραμα τῆς νυκτός. Διὰ τῆς ἀπέναντι ἐξωθύρας ἔβλεπεν ἓν τμῆμα τῆς αἰθούσης τοῦ χοροῦ, περιπλαισιούμενον μεταξὺ τῶν κροσσῶν τοῦ παραπετάσματος. Τὸ φῶς ἀπὸ τοῦ ἐπιχρύσου πολυελαίου προσπῖπτον ἐπὶ τῆς βυσσίνης ἐπιπλώσεως, προὐκάλει μεγαλοπρεπεῖς καὶ εὐαρέστους σελαγισμούς. Ἐφαίνετο ἓν ἀνάκλιντρον στενὸν ἐπὶ τοῦ τοίχου, ἐφ' οὗ ἐκάθητο μία κυρία μεσῆλιξ ἐν τῷ μέσῳ δύο κυρίων. Ὁ εἷς ἦτο ὁ πατήρ του· ἔφθανε μέχρις αὐτοῦ ὁ γλυκὺς ψίθυρος τῆς φωνῆς του καὶ ὁ ἦχος τοῦ φαιδροῦ του γέλωτος... Εἰς τὴν ἄλλην γωνίαν ἀπωτέρω ἐκάθητο ἡ θεία Ἀναστασία, τῆς ὁποίας τὴν ἀνεξήγητον φλυαρίαν, ἤκουεν ὁ λαμπρὸς ἐκεῖνος Ἀγαμέμνων Ζιβρᾶς, ἱστάμενος παρ' αὐτῇ ὑποκλινέστατα, μὲ τὸν διπλωματικόν του μονύελον καὶ δύο κομβία ἐπὶ τοῦ στήθους, λάμποντα μακρόθεν... Εἰς τὸν βραχίονα ἑνὸς κυρίου περιεφέρετο ἡ ἀγαθὴ κυρία Ζιβρᾶ, πολὺ ἰσχνὴ καὶ πολὺ λευκὴ πάντοτε...

Ἀπέναντι ἐφαίνετο ὁ εὐρὺς διάδρομος μὲ βάθος σκοτιζόμενον βαθμηδόν, μὲ δύο θύρας ἀντιμετώπους, μεταξὺ τῶν ὁποίων παρετηρεῖτο ζωηρὰ κατὰ τὰ διαλείμματα κυκλοφορία ἐν συνεχεῖ καὶ ἀντιθέτῳ ῥεύματι. Καθηγηταί, ἀξιωματικοί, διπλωμάται, ὁ ἐκ συγγενῶν ὡς ἐπιτοπολὺ διαπρεπὴς καὶ ἐκλεκτὸς κόσμος... Οἱ κύριοι εἰσήρχοντο εἰς τὸ καπνιστήριον· αἱ νεάνιδες μὲ ἀνοικτοχρόους στολάς, κομψαὶ καὶ σεμναὶ εἰς τοὺς βραχίονας τῶν χορευτῶν των, εἰσήρχοντο εἰς τὸ κυλικεῖον. Μίαν στιγμὴν ἐφάνη ἐρχομένη καὶ ἡ Ἑρμινία κάτι ψιθυρίσασα εἰς τὸν φραγκοφόρον ὑπηρέτην, τὸν ὁποῖον συνήντησεν εἰς τὴν διάβασίν της. Ἡ λευκὴ αὐτῆς ἐσθὴς δὲν ἦτο ἡ πλουσιωτέρα, ἀλλ' ἡ ἐπιβλητικωτέρα ὅλων· εὐθὺς ἐφαίνετο ἡ βασίλισσα τοῦ οἴκου καὶ τοῦ χοροῦ. Ὅταν εἰσῆλθεν εἰς τὴν αἴθουσαν, περιεστοιχήθη ὑπὸ ὁμίλου νέων κυρίων, προθύμων εἰς κολακείας καὶ φιλοφρονήσεις. Ὁποία εὔχαρις ἀφέλεια! Ὁπόση εὐγένεια εἰς τὴν στάσιν της, εἰς τὸ μειδίαμά της, εἰς πᾶν κίνημά της, εἰς πᾶσάν της λέξιν! Μακρόθεν τὴν ἐθαύμαζεν ὁ Παῦλος· τὸ λευκὸν βρασιλιανὸν ῥιπίδιον, τὸ ὁποῖον ἀνεκίνει λαλοῦσα, ἐφαίνετο ἀναψῦχον καὶ αὐτόν... Καὶ τὸν ηὔφραινεν ὁ θόρυβος τῆς ἑορτῆς, ὅστις ἐξεχύνετο, δονῶν ἐλαφρῶς τοὺς κροσσοὺς τοῦ παραπετάσματος... καὶ τὸν ἐμέθυεν ἡ εὐωδία τῶν ἀνθέων, ἣν ἀνέπνεε μὲ τὴν δροσερὰν αὔραν τῆς νυκτός...

Μετ' ὀλίγον εἰσώρμησεν εἰς τὸν ἐξώστην ἡ μικρὰ Ἀνθή, χαρίεσσα, γελαστὴ ὑπὸ βραχύτατον ῥοδόχρουν ἔνδυμα, μὲ τὴν ὁλόμαυρον κόμην χυμένην ἐπὶ τῶν ὤμων.

«Μπᾶ! ἐδῶ εἶσαι, καλὲ Παῦλε, κ' ἐγὼ σὲ ζητῶ.

— Ἀνθή! ἀκόμη δὲν ἐπῆγες νὰ κοιμηθῇς; Ποῦ εἶνε ἡ κυρία Ἔλλιοτ;

— Ὤ, νὰ χαρῇς... ἄφησέ με λιγάκι ἀκόμη! Ἡ μαμὰ μοῦ ἔδωκε τὴν ἄδειαν ἀπόψε *ἐξαιρετικῶς*... Μὴ θέλῃς νὰ περιορισθῶ ἀπὸ τόρα...

Ἂς ἦνε... ἀλλὰ νὰ μὴ φεύγῃς ἀπὸ κοντὰ ἀπὸ τὴν κυρίαν Ἔλλιοτ, ἀκοῦς;

— Ὤ, ὄχι! Μιὰ στιγμὴ τόρα ἔφυγα, ποῦ ἦλθα νά σε ζητήσω. Ἔλα γιατί σὲ θέλει ἡ Λουκία.

— Ποῦ εἶνε;

— Ἔλα, πᾶμε νά σου δείξω...»

Καὶ λαβοῦσα ἐκ τῆς χειρὸς τὸν παρέσυρεν εἰς τὴν αἴθουσαν. Διέσχισαν οὕτω τὸ πλῆθος, προκαλοῦντα συμπαθητικὰ μειδιάματα τὰ ἠγαπημένα ἀδέλφια, γελῶντα δὲ καὶ αὐτὰ διὰ τὴν παράδοξον ὁρμήν, καὶ ἔφθασαν μέχρι τῆς ἐσχατιᾶς. Ἐδῶ ἐπὶ χαμηλοῦ σκίμποδος, ὑπὸ τὸν ἐπίχρυσον

Digitized by Google

κηροστάτην, ἀνεπαύετο, μόνη τὴν στιγμὴν ἐκείνης, ἡ δεσποινὶς Λουκία Χρυσοῦ. Ἦτο χαριεστάτη μελαγχροινή, στίλβουσα ἐξ ἐλαφροῦ ἱδρῶτος καὶ περιάγουσα τῇδε κἀκεῖσε δύο ὄμματα, μεγάλα ὡς Ἀθιγγανίδος, πλήρη ζωῆς, ἀνήσυχα, οὐδαμοῦ δυνάμενα νὰ ἐπαναπαυθῶσιν. Ὅταν εἶδε τὸν Παῦλον ἐρχόμενον τὰ προσήλωσεν ἐπ' αὐτοῦ μ' ἔκφρασιν ἀλγεινοῦ παραπόνου.

« Εὐγέ σας! Φαντασθῆτε, νὰ ἦμαι μόνη ἐδῶ-κάτου καὶ σεῖς νὰ ρεμβάζετε εἰς τὸ μπαλκόνι! » τῷ εἶπε, δεικνύουσα διὰ τοῦ μεταξωτοῦ μανδηλίου, τὸ ὁποῖον ἐκράτει, μίαν ἕδραν πολὺ πλησίον της, ἐπὶ τῆς ὁποίας εἶχεν ἀφίσει τὸ ριπίδιόν της.

« Δὲν ἔχετε πολὺ δίκηο. Μιὰ στιγμὴ 'βγῆκα νὰ πάρω λιγάκι ἀέρα...

— Ἆ, μὴ σας δυσαρέστησα πού σας ἐφώναξα;

— Ὄχι δά, μὲ συγχωρεῖτε... Ἡ εὐχαρίστησις, τὴν ὁποίαν αἰσθάνομαι πλησίον σας, δὲν ἔπρεπε νά σας διαφεύγῃ... Ἀλλὰ βλέπω, ζεσταίνεσθε.. θέλετε νὰ βγοῦμε μαζὶ 's τὸ μπαλκόνι;

— Εἶνε καὶ ἄλλοι ἔξω;

— Ὄχι, κανείς.

— Τότε ἂς μείνουμ' ἐδῶ καλλίτερα, σᾶς παρακαλῶ. Εἰξεύρω μερικοὺς συκοφάντας καὶ δὲν θέλω νὰ δώσουμε ὕλην εἰς τὴν γλῶσσαν των... Δὲν εἰξεύρετε πόσα διεδόθησαν ἐναντίον μας;

— Νά σας 'πῶ, δὲν δίδω βάσιν εἰς τὰ λόγια τοῦ κόσμου... Πήγαινε, Ἀνθή μου, νὰ βρῇς τὴν κυρίαν Ἔλλιοτ... Ὅταν ὁ σεβασμὸς καὶ ἡ ἀθωότης ὑπάρχουν εἰς τὴν φιλίαν μας, τί ἔχουμε, παρακαλῶ, νὰ φοβηθοῦμε; Μᾶς ἀρέσει νὰ μένουμε μόνοι καὶ νὰ συνομιλοῦμεν. Ἔστω. Διότι τάχα εἶμαι νέος καὶ εἶσθε κόρη δὲν ἔχουμε τὸ δικαίωμα νά μας συνδέῃ συμπάθεια καὶ ἐκτίμησις;

— Ὤ, τί λόγος! δέν τους ἀφίνετε;... »

Ἡ συνομιλία αὐτη, ὁλοὲν παρατεινομένη, δὲν εἶνε ἀθῴα, ὅσον φαίνεται. Καὶ οἱ δύο εἶνε ὀλίγον ἔνοχοι. Τὴν κόρην φαίνεται ὅτι ἐμάγευσαν οἱ γαλανοὶ ὀφθαλμοὶ τοῦ Παύλου καὶ ὅτι συνέλαβεν ἤδη περὶ αὐτοῦ τὰ κολακευτικώτερα ὄνειρα. Πρὸς τὰς διαθέσεις ταύτας, μὴ ἐπιμελῶς ἀποκρυπτομένας ἀπό τινος χρόνου, καὶ ὁ νέος δὲν ἔμεινεν ἀπαθής. Ἡ Λουκία ἦτο τόσον θελκτική!... Ἔπειτα ἐν τῇ κενότητι, εἰς τὴν ὁποίαν εὑρίσκετο αὐτὰς τὰς ἡμέρας ἡ καρδία του, ἂν ἐζήτει νά την πληρώσῃ διὰ τοῦ εὐκόλου, τοῦ ἐλαφροῦ τούτου ἔρωτος, ἡ προσπάθεια δὲν ἦτο βεβαίως ἄφρων, οὐδ' ἡ ἀσφάλεια περιττή... Καὶ ἤρχισε νὰ παρέχῃ δείγματα συμπαθείας, τρυφερωτέρας τοῦ δέοντος, καὶ ἤρχισε νἀνταποκρίνηται ὡσεὶ παίζων εἰς τοὺς ὑπαινιγμούς της καὶ εἰς τὰ βλέμματά της. Ὁ ἔρως των, ἐκ τῶν κοινῶν ἐκείνων καὶ ἀκινδύνων ἐρώτων τῶν αἰθουσῶν, οἵτινες δὲν ἔχουσιν ἀποτελέσματα, οὔτε ἀφίνουσι ζωηρὰς ἀναμνήσεις, ἐξεδηλοῦτο ἤδη μετ' ἐναργείας. Πρὸ πάντων ἀπόψε... Ὁ διάλογός των, ἐν τῇ ἐγκαρδίῳ αὐτῶν ἀπομονώσει, παρετάθη καθ' ὅλον τὸ διάστημα τοῦ διαλείμματος καὶ παρετείνετο ἀκόμη, ἐν ᾧ ἤδη ἡ ὀρχήστρα ἀνέκρουε βαλισμὸν καὶ παρήλαυνον ἐνώπιόν των περιδινούμενα τὰ ζεύγη... Τὰς χαριτολογίας διεδέχθη ἡ περιπάθεια, φράσεις τελειούμεναι δι' ἀποσιωπητικῶν, μ' ἐλαφροὺς στεναγμούς, ἀπαγομένους ἐπὶ τῶν ἤχων τῆς μουσικῆς. Ὁ εἷς ἀπεκάλυπτεν ὅτι ἡ Λουκία ἦτο πλασμένη δι' ἔρωτα... ἡ ἄλλη ἐπείθετο ὅτι ὁ Παῦλος ἦτο πλασμένος διὰ γάμον. Καὶ τὰ αἰσθήματα ταῦτα ἐσμίκρυνον βαθμηδὸν τὴν μεταξύ των ἀπόστασιν...

« Θέλετε νὰ χορεύσουμε;

— Ὄχι, Παῦλέ μου, νὰ ζῆτε! Εἴμεθα τόσον καλὰ ἐδῶ! Βλέπετε, κανεὶς δέν μας παρατηρεῖ, κανεὶς δὲν προσέχει 's ἐμᾶς. Ἔχουμε τὴν εὐκαιρία νὰ ποῦμε ὅ,τι θέλουμε... εὐκαιρία, ποῦ ποιὸς ξέρει πότε θά μας ξαναδοθῇ...

— Εὐχαριστῶ· ἐμαντεύσατε τὴν ζωηροτέραν μου ἐπιθυμίαν. Ἂν ἠξεύρατε πόσην εὐτυχίαν αἰσθάνομαι αὐτὴν τὴν στιγμήν!.. »

Καὶ ἔλαβε τὴν χεῖρά της, μικρὰν παχουλὴν χεῖρα, εὐαρέστου ἀφῆς, ἐσφιγμένην ἐντὸς τοῦ λευκοῦ χειροκτίου... Ὡμίλουν ἀπὸ πολὺ πλησίον. Τὸ μελαγχροινὸν καὶ τὸ ξανθὸν πρόσωπον ἔκλινον ἐπ' ἀλλήλων, ὡς ἐὰν ἤθελον νὰ προσεγγίσωσι τὰ χείλη.

Τὴν στιγμὴν ἐκείνην διήρχετο ἡ Ἑρμινία χορεύουσα. Ὁ Παῦλος τὴν εἶδε καί, κατὰ τὴν τρυφερὰν συνήθειαν ἑκάστης των συναντήσεως, ἠθέλησε νά τῃ προσμειδιάσῃ. Ἀλλ' εἰς τὸ μειδίαμά του δὲν ἀπήντησεν ἐκείνη. Σοβαρά, σχεδὸν ἀγρία, ἔρριψε πρὸς αὐτὸν ἓν βλέμμα... ἓν βλέμμα μόνον... καὶ ἐμακρύνθη.

Ὁ Παῦλος τὰ ἔχασεν. Εὐθὺς ἀπέσυρε τὴν ἕδραν του πρὸς τὰ ὀπίσω καὶ ἀφῆκε τὴν χεῖρα, τὴν ὁποίαν ἐκράτει, ὡς ἐὰν αἴφνης ἐπυρακτώθη. Ἡ λέξις ἐκόπη εἰς τὰ χείλη του καὶ τὸ μειδίαμά του ἀντικατέστησεν ἔκφρασις τρόμου, ὡς ἐὰν κατεφωρᾶτο ἐγκλημάτων.

« Τί ἐπάθατε; » ἠρώτησεν ἡ Λουκία περιβλέπουσα, ὡς οὐδὲν ἐξ ὅλων τούτων ἐννοοῦσα.

« Τίποτε... φαίνεται ὅτι ἐξεχαστήκαμε καὶ ἡ στάσις μας ἐκινοῦσε τὴν προσοχήν. Ἡ μητέρα μοῦ ἔκαμε νεῦμα.

— Μπᾶ;... σεῖς πταῖτε!... ποιὸς σᾶς εἶπε νὰ πλησιάζετε τόσον πολύ; Ἐγὼ τὸ πιστεύω ὅτι μ' ἀγαπᾶτε καὶ χωρὶς τόσας ἐνδείξεις. »

Ὁ νέος προσεπάθησε νὰ φαιδρυνθῇ, ἀλλὰ ματαίως. Ἡ ταραχή του καὶ ἡ ἀνησυχία του ηὔξανον ὁλοέν. Δὲν ἐδύνατο πλέον νἀπαντᾷ εἰς τὴν νεάνιδα, ἀλλ' οὐδ' εὕρισκε τόρα θέλγητρον εἰς τὴν ὁμιλίαν της, εἰς τὸν ἔρωτα τῆς στιγμῆς. Ἐπνίγετο. Ἐζήτει νὰ φύγῃ ἐκεῖθεν. Τί ἔπαθε; Πῶς ἐνήργει ἐπ' αὐτοῦ τὸ βλέμμα τῆς μητρυιᾶς του;...

Digitized by Google

Εὐτυχῶς δι' αὐτὸν ὁ λαμπρὸς ἐκεῖνος 'Αγαμέμνων Ζιβρᾶς, ὁ διευθύνων ἀπόψε τὸν χορόν, ἔδωκε σημεῖον καὶ ὁ βαλισμὸς ἔπαυσεν. 'Ηκούσθη πάλιν ἐν τῇ αἰθούσῃ ὁ φαιδρὸς ἀλαλητός. Τὰ ζεύγη διεσπάσθησαν ἢ ἀπεσύρθησαν εἰς τὰς γωνίας. Πολλοὶ ἐπλησίασαν τὸν Παῦλον καὶ τὴν Λουκίαν καὶ ἀπετέλεσαν περὶ αὐτοὺς κύκλον χαριτολόγον καὶ γελόεντα, ἐκ τῶν συνήθων εἰς τὰ διαλείμματα. 'Η συνομιλία ἐγενικεύθη· ὁ Παῦλος ἀνεκουφίσθη. Μετ' ὀλίγον μάλιστα κατώρθωσε νὰ ὑπεκφύγῃ, νὰ ἐγερθῇ, καὶ διασχίζων τὴν αἴθουσαν, προσποιούμενος ὅτι δὲν ἀκούει τὴν φωνὴν τοῦ 'Αγαμέμνονος, ἐρωτῶσαν ποῦ πηγαίνει, νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸ κυλικεῖον καὶ νὰ καταφύγῃ εἰς τὸν ἐξώστην του.

'Ο μικρὸς οὗτος ἐξώστης ἦτο ἔρημος, ἐν ᾧ ἀπωτέρω, ἐπὶ τοῦ μεγάλου τῆς αἰθούσης, πολλοὶ ἀνέπνεον τὴν νύκτιον αὔραν, θαυμάζοντες τὸ ὡραῖον θέαμα. Πέριξ ἡσυχία. 'Η Πλατεῖα τῆς 'Ομονοίας εἶχεν ἀπομείνει ἔρημος. 'Η σελήνη κατηύγαζε τόρα περισσότερον, ἐπιπάσσουσα ὡσεὶ δι' ἀργυροχρύσου κόνεως τὰς κορυφὰς τῶν δενδρυλλίων.

'Αλλ' ὁ Παῦλος δὲν ἐδύνατο νἀναπνεύσῃ. 'Επίεζε τὸ στῆθός του ἀνεξήγητος ἀνησυχία. Τὸ βλέμμα τῆς μητρυιᾶς του! . . Τόσον φῶς περὶ αὐτόν, καὶ δὲν ἐδυνήθη νὰ φωτίσῃ τὸ σκότος τῶν μαύρων ὀφθαλμῶν της... Ἦτο βεβαίως ἐπίπληξις διὰ τὴν ἀνοίκειον θέσιν εἰς ἣν τὸν κατελάμβανε, διὰ τὴν παρατυπίαν, διὰ τὴν ἀναίδειαν, ἂν θέλῃς, εἰς ἣν ὑπέπεσε χωρὶς νά το ἐννοήσῃ, ἐν τῷ μέσον τοῦ λαμπροῦ, τοῦ σεμνοῦ κόσμου, τὸν ὁποῖον ἐξένιζεν ἀπόψε εἰς τὸν οἶκόν του. 'Αλλ' ἦτο τόσῳ μόνον;.. Ὤ, ἡ ἁπλῆ αὐτη ἔννοια δὲν ἐπεξηγεῖ ὅλην τὴν βαθύτητα, ὅλην τὴν φοβερὰν ἐκείνην ἔκφρασιν, ὅλην τὴν μαγγανείαν, ὅλην τὴν κόλασιν τοῦ βλέμματός της . . . Κάτι ἄλλο ὑπέκρυπτε . . . Θεέ μου! ἀλλὰ τί ἄλλο λοιπόν; . . Καὶ χωρὶς νὰ θέλῃ ἠρώτα ἑαυτὸν διατί δὲν τῳ ὡμίλησε διόλου περὶ τῆς ἐπιστολῆς του ἐκείνης ἡ 'Ερμινία... καὶ ἤκουε βομβοῦσαν περὶ τὰ ὦτά του ὡς ἀπάντησιν τὴν μελαγχολικὴν ἐπῳδὸν τῆς θείας 'Αναστασίας, τῆς ἄνευ ἀγάπης καὶ λαλιᾶς: «Νέα . . . πολὺ νέα!»

'Αλλ' ἐὰν δὲν συνέβαινε τίποτε; 'Εὰν τὸ βλέμμα ἦτο ἁπλοῦν, βλέμμα οἰκοδεσποίνης καὶ μητρὸς ἀνακαλούσης εἰς τὴν τάξιν, ἐὰν μόνος αὐτός, παραισθητῶν, τῷ ἀπέδιδε τόσην δύναμιν καὶ τόσην σημασίαν;... Ὤ, μήπως δὲν ἰατρεύθη ἀκόμη;.. μήπως ἔβλεπεν ἀκόμη ὑπὸ τὸ πρίσμα παλαιοῦ τινος πάθους, πολὺ παλαιοῦ, τὸ ὁποῖον ἐνόμιζε σβεσθέν; . . 'Ο πρὸ μικροῦ εὐτυχής, πόσον, ἆ πόσον εὕρισκε τὸν ἑαυτόν του ἀξιοθρήνητον!

Καὶ στρέφων τοιαῦτα κατὰ νοῦν ἐν τῇ ταχείᾳ ἐκείνῃ καὶ ἰλιγγιώδει σκέψει, παράδοξον ὑπέστη ὀπταπάτην. Ὅλη ἡ ἑορτάζουσα οἰκία ἐφάνη καλυπτομένη ὑπὸ ὁμίχλης, ὡς νά την ἔβλεπεν ἐν ὀνείρῳ. Ὅλοι ἐκεῖνοι οἱ συγκεχυμένοι θόρυβοι τῆς χαρᾶς, οἱ γέλωτες, τὰ προανακρούσματα τῶν ὀργάνων, ὁ 'Αγαμέμνων προσκαλῶν τὰ ζεύγη διὰ τὸν ἔγκυκλον, ὅλη ἐκείνη ἡ ὄψις ἡ μεγαλοπρεπὴς τῶν αἰθουσῶν, ἡ λευκοτάτη ἐσθὴς τῆς 'Ερμινίας, τὸ φαιδρὸν πρόσωπον τοῦ πατρός του, οἱ σελαγισμοὶ τοῦ χρυσοῦ καὶ τῆς πορφύρας, αἱ ἀστραπαὶ τῶν ἀδαμάντων καὶ τῶν ὀφθαλμῶν, ὅλος ἐκεῖνος ὁ συμφυρμός, πᾶν ὅ,τι ἔβλεπε μεταξὺ τῶν παραπετασμάτων τῆς ἐξωστοθύρας, πᾶν ὅ,τι ἤκουε διὰ τῆς εὐώδους καὶ φωταυγοῦς ἀτμοσφαίρας — τῷ ἐφαίνετο ἓν ψεῦδος, μία ἀπάτη, μία χίμαιρα.

Τὸ οἰκοδόμημα τῆς Εὐτυχίας, τὸ ὁποῖον πρὸ μικροῦ μόλις ἀνήγειρεν ὡσεὶ ἐπὶ ἀκραδάντων θεμελίων πάνοπτον καὶ ἀσφαλές, ἐκλονεῖτο τόρα εἰς ἓν μόνον βλέμμα! . .

Ε'.

Τὸ γραφεῖον, πρὸ τοῦ ὁποίου κάθηται ὁ Παῦλος, εἶνε κατειλημμένον ὑπὸ νομικῶν βιβλίων. Ἓν τούτων, ὀγκῶδες μὲ αὐστηρὰν ὄψιν-ἐκτὸς τοῦ σελιδοδείκτου, οὗτινος ἐξέχουσιν ἑκατέρωθεν οἱ κυανοῖ κροσσοί,-πρόκειται ἀνοικτόν. Μὲ τὴν μίαν χεῖρα κρατῶν τὸν ἐλεφάντινον χαρτοκόπτην, κατὰ παλαιὰν ἕξιν, μὲ τὴν ἄλλην βοστρυχίζων μηχανικῶς τὴν ξανθήν του κόμην, ὁ Παῦλος κύπτει ἐπ' αὐτοῦ ἀναγινώσκων.

'Απὸ πολλῶν ἡμερῶν τὸ σιγηλόν του δωμάτιον τὸν βλέπει ἐν τοιαύτῃ θέσει. Μελετᾷ νὰ δώσῃ ἐξετάσεις, καὶ μελετᾷ ὅσον δύναται περισσότερον, ἐπειγόμενος νὰ τελειώσῃ τὴν ἐπανάληψιν μέχρι τῆς 15 Μαΐου τὸ πολύ, νὰ λάβῃ τὸ δίπλωμά του ὅπως-ὅπως καὶ νὰ φύγῃ μακρὰν τῆς πατρικῆς οἰκίας, ἡ ὁποία δέν τον ἐχώρει πλέον.

'Ενίοτε, διακόπτων τὴν μελέτην, ἀνήγειρε τὴν κεφαλὴν καὶ ἐβύθιζε διὰ τῶν δρυφάκτων τοῦ παραθύρου τὸ γαλανὸν βλέμμα ἐπὶ τῆς ὁδοῦ μὲ τὰ καχεκτικὰ δενδρύλλια καὶ τὸν φανόν, ἐφ' ἧς ἐτόξευε θερμὰς ἀκτῖνας ὁ ἥλιος. 'Ελησμονεῖτο οὕτως ὥραν πολλὴν παραδεδομένος εἰς σκέψεις βαθείας ἀρχομένας ἀπὸ ἓν λατινικὸν τοῦ Ρ. Δικαίου ἢ ἀπὸ ἕνα στεναγμόν, ἐλαυνούσας διὰ σπαρακτικῆς ἱστορίας καὶ περατουμένας εἰς σιγηλὸν δάκρυ ἢ εἰς φρενήρη ἀγωνίαν. Αἱ ἀνωμαλίαι αὐται τῷ ἦσαν συχναὶ πρὸ πάντων τὰς τελευταίας ταύτας ἡμέρας, ὅτε ἡ κατάστασίς του ἐδεινώθη καὶ ἡ καρδία του ἐκλυδωνίζετο ὑπὸ τὴν βίαν τῶν παθῶν.

Τὴν ἠγάπα... 'Ηπατήθη πιστεύσας ἀντὶ θανάτου τὸν στιγμιαῖον λήθαργον. Καμμία θέλησις, καμμία σκέψις δὲν ἴσχυεν ἐναντίον τοῦ ἔρωτος, εἰς τὸν ὁποῖον εἶχεν ἤδη ἐμβαπτισθῇ ὁ ὀργανισμός του ὅλος, καὶ ὅστις ἀφυπνίσθη μὲ ὀξυτέρας ὁρμὰς ἐν τῇ συμβιώσει. 'Η συμβίωσις αὕτη τὸν κατέστρεψεν.

Ἕπεται συνέχεια. ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ

Digitized by Google

Η ΛΕΥΚΗ ΠΕΡΙΣΤΕΡΑ

Εἰκὼν Α. Σάϊφερτ.

Digitized by Google

ΑΙ ΑΣΘΕΝΕΙΑΙ ΤΟΥ ΣΥΡΜΟΥ

Τὸ ἔτος 1889 ὑπῆρξε γόνιμον εἰς ἀσθενείας ἐπιδημικάς, διαφέρει δὲ ἀπὸ τῶν ἄλλων ἐκείνων ἐτῶν, ὅσα ἀφῆκαν θλιβερὰς ἀναμνήσεις εἰς τὴν ἀνθρωπότητα, μόνον ὡς πρὸς τὸν ἤπιον καὶ σχετικῶς οὐχὶ τόσον τραχὺν χαρακτῆρα τῶν κατὰ τὴν διάρκειάν του ἐνσκηψασῶν ἀσθενειῶν.

Τὸ ἔτος 1889 ἀφῆκεν εἰς τὸν κόσμον τὴν ἀνάμνησιν τοῦ δαγγείου καὶ τῆς ἰμφλουέντσας, ἀσθενειῶν, αἱ ὁποῖαι ὅσον καὶ ἂν πολλαχοῦ ἱλαρῶν μόνον, ὡς ἐπὶ τὸ πολύ, συζητήσεων ἐγένοντο πρόξενοι, ἔχουν ἐν τούτοις διὰ τὴν ἐπιδημιολογίαν σπουδαιότητα μεγάλην καὶ θὰ ἔχουν τοιαύτην ἐφ' ὅσον δὲν ἐξακριβωθῇ μετὰ θετικότητος ἡ γένεσις αὐτῶν καὶ ὁ ἀληθὴς λόγος τῆς ὑπάρξεώς των.

Καὶ ναὶ μὲν δὲν εἴμεθα πλέον καθ' ὁλοκληρίαν ἄμοιροι πάσης γνώσεως, σχετιζομένης πρὸς τὴν αἰτιολογίαν καὶ τὴν ἀνάπτυξιν τῶν ἀσθενειῶν τούτων, ἐν τούτοις αἱ γνώσεις ἡμῶν αὐταὶ εἶνε ἀκόμη λίαν ἀτελεῖς, ἐν μέρει μέν, διότι μετεδόθησαν ἡμῖν ἐξ ἄλλων χρόνων, ἀνομοίων πρὸς τοὺς ἡμετέρους ὡς πρὸς τὰ μέσα ὅσα τότε διέθετεν ἡ ἐπιστήμη εἰς ἔρευναν καὶ παρατήρησιν παραπλησίων ἀσθενειῶν, ἐν μέρει δέ, διότι καὶ ἡμεῖς αὐτοὶ τὴν σήμερον, ὡς ἐξ αὐτῆς τῆς φύσεως τῶν νοσημάτων τούτων, δὲν ἠμποροῦμεν πάντοτε καὶ ὁσάκις ἂν θέλωμεν νὰ θέσωμεν εἰς ἐνέργειαν τὰς τελειοποιημένας ἡμῶν ἐξερευνητικὰς μηχανάς.

Ἐπομένως ὅ,τι καὶ ἂν εἴπωμεν κατωτέρω περὶ δαγγείου καὶ ἰμφλουέντσας χρήζει συμπληρώσεως, ἀδιάφορον ἂν ἡ συμπλήρωσις αὐτὴ εἶνε δυνατὸν νὰ ἐπέλθῃ μόλις μετὰ παρέλευσιν ἐνιαυτῶν καὶ ἀφ' οὗ γίνωσιν ἐπανειλημμέναι παρατηρήσεις καὶ μελέται ὑπὸ τῆς ἐπιστήμης. Ἴσως μάλιστα ἀντὶ συμπληρώσεως ἐπέλθῃ ἀνατροπὴ τῶν νῦν περὶ τῶν ἐπιδημιῶν τούτων ἐπικρατουσῶν ἰδεῶν. Καὶ τοῦτο εἶνε δυνατὸν νὰ γείνῃ, διότι ἐν τῇ φύσει οὐδὲν ὑπάρχει σταθερόν. Τὸ σταθερὸν ὅμως καὶ βέβαιον εἶνε ὅτι κατὰ παρελθὸν ἔτος ἐν διαστήματι ἐξ μηνῶν διαδοχικῶς, ἡ μία μετὰ τὴν ἄλλην, ἐπέσκηψαν εἰς τὴν Εὐρώπην δύο ἐπιδημίαι, ὑφ' ὧν ὅπου καὶ ἂν ἀνεφάνησαν οὐδεὶς σχεδὸν ἄνθρωπος ἔμεινεν ἀπρόσβλητος.

Δὲν εἶχεν ἀκόμη ἐξαλειφθῇ ὁλοτελῶς ἀπὸ τῆς νοτιανατολικῆς Εὐρώπης ὁ δάγγειος καὶ ἰδοὺ πρὸ ὀλίγων μηνῶν ἤρξατο ἀπὸ τῆς Πετρουπόλεως ἡ ἰμφλουέντσα νὰ κάμνῃ τὸν γῦρόν της ἀνὰ τὴν Εὐρώπην σύμπασαν. Ἡ πορεία της ἦτο ταχυτέρα τῆς τοῦ δαγγείου, μᾶλλον ἄτακτος καὶ ἀνώμαλος, δεικνύουσα τῆς ἀσθενείας τὸν δύστροπον καὶ σκαιὸν χαρακτῆρα, χλευάζοντα τὰς ἐπιμόνους προσπαθείας μας ὅπως τὸν συμβιβάσωμεν μὲ τὰς μεταβολὰς καὶ διαφόρους κινήσεις τῆς ἀτμοσφαίρας.

Διότι ὅλοι οἱ ἰατροί, ἐρωτώμενοι πόθεν ἄρά γε προέκυψεν ὥστε ἐφέτος νὰ παρουσιασθῶσιν αἴφνης αἱ δύο αὐταὶ ἐπιδημίαι, θὰ σᾶς ἀπαντήσουν, ἐδῶ μέν, διότι ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας ἐξακολουθητικῶς ἔφυσα βορειανατολικὸς ἄνεμος, ἀλλοῦ δὲ διότι ὁ ἀπηλιώτης ἔφερε πολλὴν ὑγρασίαν καὶ ἀλλαχοῦ διότι τὴν ὑγρασίαν αὐτὴν καθίστα νοσώδη ὁ ἀδιακόπως ἐπιπνέων νότος.

Ὅπως καὶ ἂν ἔχῃ τὸ πρᾶγμα, ἡ διὰ τῶν ἀνέμων ἐξήγησις μᾶς φαίνεται ὀλίγον προβληματική, τοὐλάχιστον ἐφ' ὅσον θέλομεν εἰς αὐτοὺς καὶ μόνους νὰ ἐπιρρίψωμεν ὅλον τὸ βάρος τῆς εὐθύνης. Ἀλλὰ μήπως δυνάμεθα πρὸς τὸ παρὸν τοὐλάχιστον, κατ' ἄλλον τρόπον νὰ ἐξηγήσωμεν τὴν ἐμφάνισιν αὐτῶν; Ὅταν ὁ ἄνθρωπος δὲν ἠμπορῇ νὰ εὕρῃ ἐν αὐτῇ τῇ φύσει τὴν ἐξήγησιν τῆς αἰτίας ἑνὸς φαινομένου, καταφεύγει εἰς ἄλλα μέσα καὶ τὸ προχειρότερον τούτων εἶνε νὰ δημιουργήσῃ μόνος του καὶ αὐθαιρέτως μίαν ἐξήγησιν οἱανδήποτε, εἰς τὴν ὁποίαν ἀρκεῖται μέχρις ὅτου τὴν ἀντικαταστήσῃ δι' ἄλλης, πολλάκις οὐχὶ καλλιτέρας τῆς πρώτης.

Παραδεχόμεθα λοιπὸν τὴν σήμερον, ὅτι ἕνεκα τῶν ἐκτάκτων μεταβολῶν τῆς ἀτμοσφαίρας, ἕνεκα τῶν κινήσεων αὐτῆς, τῆς θερμοκρασίας καὶ τῆς πυκνότητος τῶν ἐν αὐτῇ ἀτμῶν, ἐγεννήθησαν, ἐμεγάλωσαν, ἐπληθύνθησαν καὶ ἐξετάθησαν μέχρις ἡμῶν τὰ μικρόβια τοῦ δαγγείου, τὰ ὁποῖα τέως εἶχον τὴν συνήθειαν νὰ ζῶσι, ν' αὐξάνωνται καὶ νὰ πληθύνωνται ἐν χώραις θερμοτέραις τῶν τῆς εὐρωπαϊκῆς ἠπείρου. Παρόμοιόν τι ὑποθέτομεν ὅτι συμβαίνει καὶ μὲ τὴν ἰμφλουένσαν, ἡ ὁποία ὡς πρὸς τὸν ὅσον προεκάλεσε πάταγον κατὰ πολὺ ὑπερηκόντισε τὸν ἐξάδελφόν της δάγγειον.

Ἀμφότεραι αἱ ἀσθένειαι αὗται τὴν πρώτην των ἀρχὴν ἔχουν ἐκ μικροβίων, εἰσχωρούντων ὑπό τινας δεδομένους ὅρους εἰς τὸ ἡμέτερον σῶμα καὶ προκαλούντων τὰς ταραχὰς ἐκείνας, τὰς ὁποίας ἑκάτερον εἶδος αὐτῶν εἶνε ἱκανὸν καὶ ἐκ φύσεως προωρισμένον νὰ προκαλέσῃ.

Τοῦτο σημαίνει ὅτι καὶ αἱ ἀσθένειαι αὗται ἀνάγονται εἰς τ' ἄλλα ἐκεῖνα νοσήματα, τῶν ὁποίων ἀνευρέθη τὸ ἰδιάζον μικρόβιον, τῶν ὁποίων ἐπαρκῶς ἐμελετήθη ἡ φύσις, ἡ πορεία καὶ τὸ τέλος, καὶ περὶ τῶν ὁποίων ἠμποροῦμεν νὰ εἴπωμεν, ὅτι μᾶς γνωρίζουν καὶ τὰ γνωρίζομεν πολὺ καλά. Τὸ ἴδιον συνέβη τώρα καὶ μὲ τὰς δύο νέας ἀσθενείας, μὲ μόνην τὴν διαφοράν, ὅτι ἡ γνωριμία μας ἐπῆλθε λίαν ἀπρόοπτος καὶ ἐξαφνικὴ καὶ διὰ τοῦτο ἐτρομάξαμεν οὐκ ὀλίγον.

Ἀδίκως ὅμως, διότι ἡ καθ' ἡμᾶς κοινωνία τρέφει ἐν τοῖς κόλποις αὐτῆς ἄλλας ἀσθενείας, πολὺ κινδυνωδεστέρας τοῦ δαγγείου καὶ τῆς ἰμφλουέντσας, ἀποδεκατίζεται ὑπ' ἄλλων ἐπιδημιῶν, ἀπὸ τῶν ὁποίων, παρ' ὅλας τὰς προόδους τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς τέχνης, οὔτε ἀπηλλάγη οὔτε θὰ κατορθώσῃ βεβαίως ποτὲ ν' ἀπαλλαγῇ.

Αὐτὸς ὁ ἀπροσδόκητος κ' ἐξαφνικὸς τρόπος, μὲ τὸν ὁποῖον μᾶς ἐπεσκέφθησαν αἱ δύο αὐταὶ ἐπιδημίαι, ἔδωκεν ἀφορμὴν εἰς πολλοὺς νὰ τὰς ὀνομάσουν ἀσθενείας τοῦ συρμοῦ. Αὐτοί, καὶ μεταξὺ τούτων ἴσως συγκαταλέγωνται καί τινες τῶν ἡμετέρων ἀναγνωστῶν, μυκτηρίζοντες τοὺς ἰατρούς, ὡς βλέποντας παντοῦ μικρόβια καὶ βακτηρίδια, λέγουν ὅτι τὰ μικρόβια εὑρίσκονται μόνον εἰς τὰς κεφαλάς των, ἡ δὲ ὕπαρξίς των χρεωστεῖται ἁπλῶς καὶ μόνον εἰς τὴν ἰδιοτροπίαν τοῦ σημερινοῦ ἐπιστημονικοῦ συρμοῦ.

Digitized by Google

Ὁ αὐτὸς καθ' ἑαυτὸν τόσον ἀνάξιος λόγου οὗτος ἰσχυρισμὸς σύρει πολλάκις κατόπιν του σοβαρὰς συνεπείας· διότι πολλοί, παρασυρόμενοι καὶ αὐτοὶ ὑπὸ τῆς ἰδέας ὅτι ὀφείλουν καὶ αὐτοὶ εἴτε οὕτως εἴτε ἄλλως ν' ἀποτίνουν τὸν φόρον των εἰς τὸν συρμὸν καὶ ὅτι δὲν ἔχουν ἀνάγκην προφυλάξεως καὶ ἐπιμελημένης θεραπείας τῶν ἄλλως ἐλαφρῶν καὶ ἀκινδύνων συμπτωμάτων, τὰ ὁποῖα προκαλεῖ ἡ ἐπιδημία, γίνονται θύματα ἐπὶ τέλους τῶν χλευαζομένων μικροβίων, ἀφίνοντες εἰς τοὺς οἰκείους των τὸν κόπον νὰ μετανοῶσι διὰ τὰ ἴδιά των σφάλματα.

Ὅτι κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ δαγγείου καὶ τῆς ἰμφλουέντζας ἀποθνήσκουν ἄνθρωποι περισσότεροι τοῦ συνήθους εἶνε ἀναντιρρήτως ἀποδεδειγμένον, ἀλλ' εἶνε ἀκόμη ἀμφίβολον, ἐὰν οἱ πλεονάζοντες οὗτοι ταξειδιῶται τοῦ Χάρωνος ἐστάλησαν εἰς τὸν Ἅδην ὑπὸ τῶν καινοφανῶν μικροβίων, ἢ ὑπ' ἄλλων ἀσθενειῶν, μὴ ἐχουσῶν πρὸς τοῦτο καμμίαν ἀνάγκην τῆς συμπράξεως τῶν ἐπιβούλων τούτων μικροργανισμῶν.

Ὁπωσδήποτε διὰ νὰ ἐννοήσωσιν οἱ πολλοὶ τὸν τρόπον τῆς ἐνεργείας αὐτῶν ἐκθέτομεν ἐνταῦθα ὅσον τὸ δυνατὸν ἁπλούστερον τὴν μᾶλλον πιθανὴν ἐξήγησιν τῆς ἐμφανίσεως καὶ τῆς δράσεως τῶν κρυφίων τούτων ἐχθρῶν ἐν τῷ ἀνθρωπίνῳ ὀργανισμῷ.

Ἡ πεῖρα καὶ ἡ παρατήρησις μᾶς διδάσκει, ὅτι αὐτὴ ἡ περιοδικὴ ἐμφάνισις καὶ ἐξάπλωσις τῶν ἀσθενειῶν τούτων ὀφείλεται εἰς παράγοντας, οἱ ὁποῖοι, παρουσιαζομένων καταλλήλων περιστάσεων, γεννῶνται καὶ αὐξάνονται ἐν τῇ ἀτμοσφαίρᾳ, ἐν τῷ στοιχείῳ μετὰ τοῦ ὁποίου καὶ ὁ ὀργανισμός μας διατελεῖ εἰς ἀδιάκοπον συνάφειαν. Ὅτι δὲ οἱ παράγοντες οὗτοι πρέπει νὰ εἶνε ἄτομα, ἔχοντα ἴδιον βίον, σώματα ὀργανικά, γεννώμενα δηλαδή, βιοῦντα καὶ ἀποθνήσκοντα, ἀποδεικνύεται ἐκ τοῦ ἀποτελέσματος, τὸ ὁποῖον φέρει ἡ παρουσία των πανταχοῦ, τὸ ὁποῖον ἀποτέλεσμα εἶνε καὶ λέγεται ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων ἐπιδημία, ἡ ὁποία καὶ αὐτή, ἀπαράλλακτα ὅπως καὶ ἓν ἕκαστον ἐκ τῶν ἀναριθμήτων ἀτόμων, τὰ ὁποῖα ὅλα ὁμοῦ τὴν προκαλοῦν, ἐμφανίζεται, γεννᾶται δηλαδή, ἀκμάζει κ' ἐπὶ τέλους φθίνει κ' ἐξαφανίζεται.

Εἶνε ἄρα οἱ παράγοντες καὶ τῶν ἀνωτέρω δύο ἐπιδημιῶν μικροργανισμοὶ καὶ τοὺς φιλοξενοῦμεν ἡμεῖς εἰς τὸ ἡμέτερον σῶμα, πολλάκις μὲν χωρὶς νὰ τὸ ἠξεύρωμεν, πάντοτε δὲ χωρὶς κἂν νὰ τὸ θέλωμεν.

Ναί· διότι ἐὰν φέρωμεν μίαν πληγὴν εἰς τὴν χεῖρά μας ἢ εἰς τὸν πόδα, εἰς τὴν ράχιν ἢ ἀλλοῦ που τοῦ ἡμετέρου σώματος ἠμποροῦμεν νὰ περιορισθῶμεν ἐπί τινας ἡμέρας ἐντὸς τοῦ οἴκου καὶ νὰ καλύψωμεν τ' ἀνοικτὰ μέρη τοῦ σώματός μας μ' ἐπιδέσμους καὶ ἄλλας ὕλας προφυλακτικάς, καθ' ὅσον πρὸ ὀφθαλμῶν μας ἔχομεν τὴν πληγὴν ἐκείνην ἀνοικτὴν καὶ τρέμομεν ἐκ φόβου ἕως ὅτου κλείσῃ. Ἀλλὰ τὰς ἄλλας πληγὰς ἡμῶν, τὰς ἐν τῷ σώματι, οὔτε τὰς βλέπομεν, οὔτε ἀσχημίζουν αὐταὶ τὴν κατὰ τὸ φαινόμενον καλὴν ὄψιν τοῦ ἡμετέρου σώματος, δὲν ἐμάθομεν δὲ νὰ δίδωμεν κἂν εἰς αὐτὰς ὅσην σημασίαν δίδομεν εἰς τὰ ἐπὶ τῆς ἐπιδερμίδος ἡμῶν συμβαίνοντα.

Καὶ ἐν τούτοις ὁπόση διαφορὰ ὑφίσταται μεταξὺ τῆς ἐξωτερικῆς καὶ ἐσωτερικῆς ἐπιφανείας τοῦ ἡμετέρου ὀργανισμοῦ! Ἐὰν τὰ ἐν τῷ βυθῷ τῆς θαλάσσης κρυπτόμενα θαυμάσια εἶνε ἀσυγκρίτως περισσότερα τῶν ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας της παρουσιαζομένων, τὰ θαυμάσια τοῦ ἐσωτερικοῦ ἡμῶν ὀργανισμοῦ οὔτε κἂν σύγκρισιν ἐπιδέχονται πρὸς τὰ ἐπὶ τῆς ἐξωτερικῆς του ὄψεως συμβαίνοντα. Ἁπλῶς λαμβανόμενον καὶ ἐξεταζόμενον τὸ ἡμέτερον σῶμα ἀρχῆθεν δὲν ἦτο καὶ δὲν ἠμπορεῖ τις νὰ τὸ παρομοιάσῃ μὲ ἄλλο τι καταλληλότερον ἀντικείμενον, παρὰ μὲ φύλλον, τοῦ ὁποίου αἱ δύο ἄκραι ἐκάμφθησαν κυκλοτερῶς καὶ συναπηντήθησαν καὶ προσεκολλήθησαν καὶ ἐσχημάτισαν ἐπὶ τέλους κύλινδρον, περικλείοντα χῶρον κοῖλον καὶ σωληνοειδῆ. Τὸ φύλλον τοῦτο, φυσικῶς, ἔχει δύο ἐπιφανείας, τὴν μὲν ἐξωτερικήν, τὴν δ' ἐσωτερικὴν περιβάλλουσαν τὸν κενὸν χῶρον. Οὕτω καὶ ὁ ἀνθρώπινος ὀργανισμὸς φέρει ἐσωτερικὴν ἐπιφάνειαν, ἡ ὁποία, καθὼς καὶ τὰ ἐν τῷ ὑπ' αὐτῆς περικλειομένῳ χώρῳ ὄργανα, εἶνε ἐκτεθειμένη εἰς τὰς αὐτὰς καὶ ἔτι πλείονας ἀσθενείας, εἰς ἃς ὑπόκειται καὶ ἡ ἐξωτερική, ἡ ἐπιδερμίς. Εἶνε δὲ εἰς πλείονας ἀσθενείας ἐκτεθειμένη διὰ τὸν ἁπλούστατον λόγον, ὅτι αὐτὴ ἐργάζεται πολὺ περισσότερον τῆς ἐπιδερμίδος.

Καὶ εἶνε μὲν ἀληθὲς ὅτι ὅσον περισσότερον ἐργάζεται ὄργανόν τι τοῦ ἡμετέρου σώματος, ἄλλο τόσον ἐνισχύεται καὶ ἐνδυναμώνεται, ἐνταῦθα ὅμως δὲν πρόκειται περὶ ἁπλῆς ἐργασίας, δὲν πρόκειται περὶ ἐξασκήσεως τῶν ὀργάνων τοῦ ἡμετέρου σώματος, ἀλλὰ περὶ ἀγῶνος διηνεκοῦς καὶ ἀκαταπαύστου, τὸν ὁποῖον, ἐν ἀγνοίᾳ ἡμῶν, εἶνε ἠναγκασμένος νὰ ὑποστῇ ὁ ἡμέτερος ὀργανισμὸς πρὸς τὴν περικυκλοῦσαν αὐτὸν φύσιν· καὶ ἐν τῷ ἀγῶνι τούτῳ ἀκριβῶς ἔγκειται τοῦ θανάτου τὸ μυστήριον, ὅτι δηλαδὴ τὸ σύνολον ἐργάζεται νὰ καταστρέψῃ τὸ καθ' ἕκαστον, ἡ ὅλη φύσις ἐχθρικῶς διάκειται πρὸς καθὲν τῶν ἐν αὐτῇ πλασμάτων, ἐν ᾧ ἀφ' ἑτέρου ταῦτα εἶνε πεπροικισμένα ὑπὸ τοσούτων θαυμασίας διασκευῆς, ὥστε ν' ἀντιπαλαίωσι πρὸς τοὺς πάντοθεν περικυκλοῦντας πολεμίους καὶ νὰ ζῶσιν ἕως οὗ ὑποκύψωσιν, ἐξαντλούμενα ὀλίγον κατ' ὀλίγον. Ὁ θάνατος ἄρα εἶνε τὸ τελικὸν ἀποτέλεσμα τοῦ ἀγῶνος ὁλοκλήρου τῆς φύσεως πρὸς ἓν ἕκαστον ἄτομον, γεννώμενον ἐν αὐτῇ, βιοῦν καὶ τρεφόμενον.

Ὁ δὲ ἀγὼν οὗτος ἄρχεται εὐθὺς ἐκ γενετῆς καὶ ἀπὸ τῆς πρώτης εἰσπνοῆς τοῦ ἀέρος ὑπὸ τοῦ βρέφους. Ἡ ἀναπνοή, ἡ τόσον εὐεργετικὴ αὐτὴ καὶ διηνεκὴς λειτουργία, ἄνευ τῆς ὁποίας δὲν ἠμποροῦμεν νὰ ζήσωμεν οὐδ' ἐπὶ δύο τῆς ὥρας λεπτά, ἡ ἀναπνοὴ παρέχει εἰς τοὺς ἡμετέρους ἐχθροὺς τὴν καλλίστην καὶ μᾶλλον πρόχειρον εὐκαιρίαν, νὰ εἰσδύσωσιν ἐν ἡμῖν καὶ νὰ ὑποσκάψωσι τὴν ὕπαρξίν μας. Ἐν τῇ ἀτμοσφαίρᾳ εἶνε διεσπαρμένοι κατὰ μυριάδας οἱ ἀόρατοι ἡμῶν ἐχθροί, τὰ λεγόμενα μικρόβια, μετ' αὐτῆς δὲ ἀναμφιβόλως θὰ ἠδύναντο νὰ εἰσχωρῶσιν εἰς τοὺς ἡμετέρους πνεύμονας καὶ δι' αὐτῶν εἰς τὸ αἷμα, ἐὰν ἡ φύσις δὲν ἐπροίκιζεν ἡμᾶς διὰ φυλάκων, ἐντεταλμένων νὰ ἐπαγρυπνῶσι τὴν εἴσοδον καὶ νὰ φονεύωσι τοὺς ὑπόπτους ξένους.

Καὶ πραγματικῶς ἄνωθεν τοῦ ἡμετέρου λάρυγγος εὑρίσκονται τοποθετημένα κύτταρα τριχοφόρα, ἀενάως κινούμενα καὶ διὰ τῶν τριχῶν των καθαρίζοντα τὴν μεμολυσμένην καὶ ἀκάθαρτον ἀτμοσφαῖραν.

Digitized by Google

Ἐὰν τὰ κύτταρα ταῦτα πάθωσιν ἢ καταστραφῶσιν ἡ εἴσοδος εἶνε ἐλευθέρα καὶ ἀλλοίμονον εἰς τὸν ἄνθρωπον ἐκεῖνον· οἱ ἐχθροὶ εἰσέρχονται ἀκωλύτως εἰς τὰ ἐνδότερα καὶ φθάνουν εἰς τὸ αἷμα. Ἡ ἐπιδρομὴ των αὐτὴ ἐντὸς τοῦ αἵματος γίνεται εἰς ἡμᾶς ἐπαισθητὴ κατὰ παράδοξον ὅλως τρόπον· αἰσθανόμεθα ῥῖγος καὶ ἀνατριχιάσεις ἐπανειλημμένας. Ἡ ἀ ν α τ ρ ι χ ί λ α εἶνε τὸ ἐμβατήριον τῶν μικροβίων κατὰ τῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου, οὐαὶ δὲ εἰς τὸν μὴ ἔχοντα καλοὺς στρατιώτας πρὸς ὑπεράσπισιν αὐτῆς. Οἱ καλοὶ στρατιῶται εἶνε τὸ καλὸν αἷμα, εἶνε τὸ αἷμα, τὸ μὴ ἐξησθενημένον ὑπὸ τῶν ποτῶν καὶ τῆς κακῆς διαίτης, τὸ μὴ διεφθαρμένον ὑπὸ ἄλλων ἀσθενειῶν προηγηθεισῶν ἢ ἐκ κληρονομίας μεταβιβασθεισῶν εἰς τὸν ὑπὸ τῶν μικροβίων προσβληθέντα.

Τὸ καλὸν λοιπὸν αἷμα, μετὰ τὴν πρώτην προσβολήν, μετὰ τὴν ἀνατριχίλαν, συσπειροῦται κατὰ τοῦ πολεμίου καὶ ἀγωνίζεται νὰ τὸν ἀποδιώξῃ, ἢ μᾶλλον νὰ τὸν καταστήσῃ ἀβλαβῆ, νά τὸν ἀφοπλίσῃ. Ἄρχεται λοιπὸν μάχη δεινή, καὶ ἡ μάχη αὐτὴ εἶνε ὁ π υ ρ ε τ ό ς. Ὅπου ὑπάρχει πυρετός, σημαίνει ὅτι ἐκεῖ ἐμβῆκαν ἐπιδρομεῖς εἰς τὸ αἷμα, τὸ ὁποῖον παλαίει κατ' αὐτῶν. Ἡ διάρκεια τῆς πάλης διαφέρει κατὰ τὸ ποσὸν τῶν εἰσχωρησάντων μικροβίων, διαφέρει δὲ καὶ κατὰ τὸ εἶδος αὐτῶν. Ἐκεῖ ὅπου τὸ ποσὸν αὐτῶν εἶνε μέγα διαρκεῖ περισσότερον καὶ τὸ αἷμα διατρέχει τὸν κίνδυνον νὰ νικηθῇ, ἐκεῖ δὲ ὅπου τὸ ποσὸν αὐτῶν εἶνε σχετικῶς μικρόν, ἢ τὰ μικρόβια τύχῃ νὰ εἶνε ἀδύνατα, ἡ πάλη διαρκεῖ ὀλιγώτερον χρόνον καὶ ὁ ὀργανισμὸς ἡμῶν ἀναλαμβάνει μετὰ βραχεῖαν ἀσθένειαν.

Τοιαῦτά τινα εἶνε καὶ τὰ μικρόβια τοῦ τε δαγγείου καὶ τῆς ἰμφλουέντζας. Καὶ ἴσως μὲν εἰσέρχονται διὰ μιᾶς πολυάριθμα εἰς τὸ ἡμέτερον αἷμα, ἀλλά, μὴ ἔχοντα μεγάλην ζωτικότητα, μετὰ βραχεῖαν πάλην καταβάλλονται ὑπὸ τοῦ αἵματος καὶ ἐξουδετεροῦται ἡ ἐνέργεια αὐτῶν. Ἐὰν δὲ συμβαίνει ἐνίοτε ἄνθρωπός τις, προσβληθεὶς ὑπ' αὐτῶν ν' ἀποθάνῃ, τοῦτο γίνεται, ἢ διότι τὸ οἰκοδόμημα ἦν ἤδη σεσηπὸς καὶ ἑτοιμόρροπον ἑπομένως ἔχρηζε μόνον τῆς μεσολαβήσεως τῶν εὐκινήτων καὶ πανταχοῦ εἰσχωρούντων μικροβίων τῆς ἰμφλουέντσας, ὅπως λάβωσι καιρὸν καὶ ἄλλα πολὺ τούτων καταστρεπτικώτερα νὰ ἐγκαθιδρυθοῦν, ἢ διότι δὲν ἐδόθη καιρὸς εἰς τὸν ὀργανισμὸν ν' ἀνακαινισθῇ ἐκ της πρώτης βλάβης, πρὶν ἢ εἰσδύσουν καὶ ἄλλοι ἐχθροί, οὐχὶ τόσον ἀφελεῖς ὅσον ἡ ἰμφλουέντσα.

Κατὰ τὸν τρόπον τοῦτον δύναται νὰ ἐξηγηθῇ ἐπὶ τὸ ἁπλούστερον ἡ ἐμφάνισις τῆς περιπνευμονίας μετὰ τὴν ἰμφλουέντσαν, ἡ περιπλοκὴ ἄλλων ἀσθενειῶν, ἀπὸ τῶν ὁποίων δυσκόλως ἀπαλλάσσεται ὁ ἀνθρώπινος ὀργανισμός. Διότι καὶ ἡ περιπνευμονία παράγεται ἐκ τῆς παρουσίας μικροβίων ἐχόντων σχῆμα κόκκων καὶ πολλαπλασιαζωμένων ἐντὸς ἡμῶν ἐν βραχυτάτῳ χρόνῳ εἰς μέγιστον ποσόν.

Ἐὰν τώρα μᾶς ἐρωτήσῃ τις ποῖα εἶνε τὰ διάφορα συμπτώματα τῆς ἰμφλουέντσας, δυνάμεθα νὰ τῷ ἀπαριθμήσωμεν πλεῖστα ὅσα, διὰ τῶν ὁποίων ὅμως οὐχὶ μόνον ὁ ἀδαὴς τῆς ἰατρικῆς, ἀλλὰ καὶ ὁ ἰατρὸς ἀκόμη βεβαίως δὲν θὰ γείνῃ σοφώτερος. Συνειθίζουν ὁπωσδήποτε ν' ἀποδίδουν εἰς αὐτὴν πόνους κατὰ τὴν κεφαλήν, τοὺς μυῶνας καὶ τὰ ἄρθρα, νευραλγίας διαφόρους καὶ κατὰ διάφορα μέρη τοῦ σώματος. Ῥίγη καὶ πολλὴν εὐαισθησίαν εἰς τὸ ψῦχος, πυρετόν, ἀφθόνους ἱδρῶτας, ἐρυθρότητα τοῦ προσώπου, ὀφθαλμίας, παρωτίτιδα, ὠταλγίαν, ὠτορροίας, κόρυζαν, ἀμυγδαλίτιδα, βραγχνὴν φωνήν, φλεγμονώδη κυνάγχην, πλήρη ἀφωνίαν, λαρυγγίτιδα, κατάρρουν τῆς τραχείας ἀρτηρίας καὶ τῶν βρόγχων, ὑπεραιμίαν καὶ ἀποπληξίαν πνευμονικήν, ξηρὰν βῆχα ἢ συνδευομένην ὑπὸ ἀφθόνων πτυέλων, ναυτίαν, ἐμέτους, ἔμφραξιν, διάρροιαν ἢ δυσεντερίαν, ἐντεραλγίαν, ῥινορραγίαν, αἱμόπτυσιν, ἐντερορραγίαν, μητρορραγίαν, ἐξανθήματα, παραληρήματα, ὑπεραιμίαν τῶν μηνίγγων ἢ τοῦ ἐγκεφάλου, ἀποπληξίαν, μηνιγγίτιδα, γενικὴν ἢ μερικὴν παραλυσίαν, καρδιακὴν ἢ πνευμονικὴν παράλυσιν, ἀδυναμίαν, ἀνορεξίαν κτλ. συμπτώματα δηλαδὴ ἕκαστον τῶν ὁποίων ἠδύνατο ν' ἀποτελέσῃ ἰδίαν νόσον καὶ ἐκ τῶν ὁποίων καὶ μόνων οὐδέποτε ὁ ἰατρὸς ἠμπορεῖ νὰ ἐξιχνιάσῃ τὴν ἀσθένειαν εἰς τὴν ὁποίαν ἀνήκουν, διὰ τὸν ἁπλοῦν λόγον, ὅτι εἶνε κοινὰ εἰς ὅλας τὰς ὀξείας μιασματικὰς ἀσθενείας.

Συμβουλεύομεν λοιπὸν τοὺς ἡμετέρους ἀναγνώστας ἐν περιπτώσει ἀσθενείας ἐξ ἐπιδημίας προερχομένης, νὰ μὴ ἐπιχειχειρῶσί τι μόνοι των, βασιζόμενοι εἰς ὁδηγίας αὐτὰς μὲν καθ' ἑαυτὰς ἀκροσφαλεῖς, δι' αὐτοὺς δ' ἔτι ἀκροσφαλεστέρας, ἀλλ' ἅπαξ συμβουλευθέντες τὸν ἰατρόν των ν' ἀκολουθῶσι πιστῶς καὶ αὐστηρῶς τὰς ὁδηγίας του, αἱ ὁποῖαι πάντοτε θὰ παραλλάσσουν συμφώνως πρὸς τὴν ἡλικίαν, τὴν κρᾶσιν, καὶ τὰς ἄλλας βιωτικὰς συνθήκας ἑκάστου ἀτόμου.

Ἐν Χαλκιδόνι

Θ. Χ. ΦΛΩΡΑΣ.

Ο ΟΡΚΟΣ ΣΟΥ

Καλὰ καλὰ δὲν συλλογίσθηκες
Πῶς ὁ θυμὸς πολὺ δὲν μένει,
Κ' εἶπες καὶ 'ς τ ὴ ζ ω ή μ ο υ ὡρκίσθηκες
Νἆσαι γιὰ πάντα θυμωμένη.

Μετάνοιωσες καὶ δὲν 'μπορεῖς,
Θέλεις, ζητᾷς νὰ μοῦ 'μιλήσῃς,
Μὰ εἶν' ὁ ὅρκος σου βαρὺς
Καὶ τρέμεις μήπως τὸν πατήσῃς.

Καλὰ καλὰ δὲν συλλογίσθηκες
Πῶς ὁ θυμὸς πολὺ δὲν μένει,
Ἐπῆγες ἄδικα κι' ὡρκίσθηκες
Καὶ τώρα βρίσκεσαι δεμένη.

Ἔλα καὶ μὴν καρδιοχτυπᾷς,
Πάρε τὸν ὅρκο πάλι 'πίσω·
Ἂν ζῶ χωρὶς νὰ μ' ἀγαπᾷς,
Τί θέλω τάχα καὶ νὰ ζήσω;

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΔΡΟΣΙΝΗΣ

Digitized by Google

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΗΡΟΚΛΗΣ ΒΑΣΙΑΔΗΣ

Ἡ κατωτέρω δημοσιευομένη ἀκριβεστάτη βιογραφία τοῦ κατὰ τὴν παρελθοῦσαν ἑβδομάδα θανόντος Ἡροκλέους Βασιάδου ἐγράφη χάριν τοῦ «Ἐγκυκλοπαιδικοῦ λεξικοῦ» ὑπὸ λογίου ἀνδρὸς ἐν Κωνσταντινουπόλει διαμένοντος, φίλου δ' ἀγαπητοῦ τοῦ ἀειμνήστου ἀνδρός· εὐμενῶς δὲ παρεχωρήθη ἡμῖν ὑπὸ τῶν ἐκδοτῶν τοῦ «Ἐγκυκλοπαιδικοῦ λεξικοῦ» πρὸ τῆς ἐν τούτῳ δημοσιεύσεως. Σ. τ. Δ.

Ὁ Κωνσταντῖνος Ἡροκλῆς Βασιάδης ἐγεννήθη τῇ 29 μαρτίου τοῦ 1821 ἐν τῇ κωμοπόλει τῆς Ἠπείρου Δελβινακίῳ, ἐκ πατρὸς μὲν Χρήστου, μητρὸς δὲ Ἀλεξάνδρας. Καὶ τὰ μὲν πρῶτα γράμματα ἐδιδάχθη ἐν τῇ σχολῇ τῆς πατρίδος αὐτοῦ, διευθυνομένῃ ὑπὸ Γ. Γαζῆ, τοῦ εἶτα ἐπὶ πολλὰ ἔτη σχολάρχου ἐν Μεσολογγίῳ γενομένου, ἀκολούθως ἀπῆλθε μετὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ εἰς Ἀρτάκην (Κύζικον) τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, ὅπου τὸ μὲν πρῶτον ἐξηκολούθησε διδασκόμενος ὑπὸ τοῦ πατρός, εἶτα δὲ ὑπὸ Ν. Νεοκλέους. Μετὰ ταῦτα σταλεὶς εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν πρὸς εὐρυτέραν παίδευσιν, εἰσῆλθεν εἰς τὴν Μεγάλην τοῦ Γένους Σχολὴν ἐν Ξηροκρήνῃ ἔτι οὖσαν. Τὰ ἐν αὐτῇ δὲ μαθήματα μετὰ πλείστης ἐπιμελείας διακούσας, ἠξιώθη τοῦ πτυχίου καὶ σὺν αὐτῷ, κατὰ τὸ τότε κρατοῦν ἔθιμον, ἔλαβε καὶ τὸ ὄνομα Ἡροκλῆς· σχολάρχης δὲ τῆς σχολῆς ἦν ὁ πρώην Μεσημβρίας Σαμουὴλ ὁ Κύπριος. Ὁ Βασιάδης, ἅμα τῆς σχολῆς ἀποφοιτήσας, νεαρώτατος ἔτι, διωρίσθη καὶ διετέλεσεν ἐπὶ μικρὸν σχολάρχης τῆς σχολῆς τοῦ Μεγάλου Ῥεύματος. Τῷ 1843 ἀπεστάλη ὑπὸ τῆς ἐφορείας τῆς Μεγάλης Σχολῆς εἰς Ἀθήνας πρὸς ἐξακολούθησιν τῶν σπουδῶν αὐτοῦ ἐν τῇ φιλοσοφικῇ σχολῇ τοῦ ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου. Μετακληθεὶς ὅμως μετά τινα χρόνον, ἕνεκα τῶν κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην πολιτικῶν καὶ ἄλλων ἀνωμαλιῶν, διωρίσθη καθηγητὴς τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων ἐν τῇ Μεγάλῃ Σχολῇ. Τοιοῦτος δὲ διετέλεσε μέχρι τοῦ 1847, ἤτοι ἐπὶ τέσσαρα ἔτη. Ἐξεπλήρου δὲ τὸ καθῆκον αὐτοῦ μετὰ τοσούτου ἐνθουσιασμοῦ, καὶ οὕτως, ὥστε οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐζωογονοῦντο διὰ τῆς ἐξόχου μορφωτικῆς δυνάμεως τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων. Κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον ὁ Η. Βασιάδης ἠσχολήθη καὶ παρεσκεύασε σπουδαιοτάτην ἔκδοσιν τῶν Φιλιππικῶν καὶ τοῦ περὶ στεφάνου τοῦ Δημοσθένους, διανοούμενος νὰ ἀπέλθῃ εἰς Εὐρώπην. Τῆς ἐκδόσεως ὅμως ταύτης μόνον ὁ πρῶτος τόμος ἐδημοσιεύθη τῷ 1848, δαπάνῃ τοῦ φιλομούσου Σωτηρίου Καλλιάδου, περιέχων τὸν α' κατὰ Φιλίππου καὶ τοὺς τρεῖς Ὀλυνθιακούς. Ὁπόσον δὲ ἐξετιμήθη ἡ ἔκδοσις αὕτη δῆλον ἐκ τοῦδε, ὅτι ἡ Φιλοσοφικὴ σχολὴ τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Λειψίας ἐπὶ ταύτῃ ἀπένειμε τῷ πονήσαντι αὐτὴν τῷ 1857 τὸ πτυχίον τοῦ διδάκτορος τῆς φιλοσοφίας. Οἱ δ' ἄλλοι δύο τόμοι, ἐκ τῶν τεσσάρων γνησίων φιλιππικῶν καὶ τοῦ περὶ στεφάνου μέλλοντες ν' ἀπαρτισθῶσι, δὲν ἐξεδόθησαν· διότι τὰ χειρόγραφα, σὺν ἄλλοις φιλολογικοῖς ἔργοις τοῦ ἀνδρός, κατεστράφησαν ἐν πυρκαϊᾷ, γενομένῃ ἐν τῇ συνοικίᾳ, ἐν ᾗ κατῴκει ἐν Παρισίοις.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΗΡΟΚΛΗΣ ΒΑΣΙΑΔΗΣ

Εἰς Παρισίους μετέβη τῷ 1848 μετὰ τῶν υἱῶν τοῦ ἔμπροσθεν μνησθέντος Σ. Καλλιάδου, τοῦ πρεσβυτέρου Δημητρίου καὶ τοῦ νεωτέρου Κωνσταντίνου, τοῦ διακεκριμένου ἐν Κωνσταντινουπόλει λογίου. Ἐν Παρισίοις ὁ Βασιάδης, σκεφθείς, ὅτι ἐκμανθάνων ἐπιστήμην ἀνεξαρτησίαν διδοῦσαν μᾶλλον ὠφέλιμος τῷ ἔθνει αὐτοῦ νὰ γένηται δύναται, ἐνεγράφη φοιτητὴς τῆς ἰατρικῆς σχολῆς καὶ διήκουσε τὰ μαθήματα αὐτῆς μέχρι τοῦ 1855. Διατρίψας δὲ δύο ἔτι ἔτη ἐν Παρισίοις καὶ Βάδεν-Βάδεν, ἠσχολεῖτο περὶ τὴν μελέτην τῶν δοκιμωτάτων ποιητῶν καὶ πεζογράφων τῶν ξένων φιλολογιῶν.

Τῷ 1858 ἀπῆλθεν εἰς Βερολῖνον, ὅτε, ἑορταζομένης τῆς πεντηκονταετηρίδος τῆς καθηγεσίας τοῦ περιωνύμου φιλολόγου τῆς Γερμανίας καὶ ἐπιφανοῦς ἑλληνιστοῦ Αὐγούστου Böckh, οἱ αὐτόθι Ἕλληνες φοιτηταί, μέλλοντες νὰ ἐπιδῶσιν τῷ ἐπιφανεῖ ἀνδρὶ προσφώνησιν ἀνέθηκαν τῷ Βασιάδῃ τὴν σύνταξιν αὐτῆς. Ἡ προσφώνησις αὕτη, ἐπιδοθεῖσα, ἐδημοσιεύθη εἶτα μετὰ τῶν ἄλλων τοιούτων, διαφόρων διατριβῶν καὶ συγχαρητηρίων ἐν ἰδίῳ τόμῳ.

Ὁ Βασιάδης ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τῆς πρωσσικῆς πρωτευούσης ἠκροάσατο τῶν μαθημάτων, ἔν τε τῇ ἰατρικῇ καὶ ἐν τῇ φιλοσοφικῇ σχολῇ. Ὑποστὰς δὲ τῇ 13 ὀκτωβρίου τὰς κεκανονισμένας ἐξετάσεις, καθ' ἃς ὑπεστήριξε τὸ θέμα τῆς ἐναισίμου αὐτοῦ διατριβῆς «De veterum Graecorum Gymnastica», ἀνηγορεύθη διδάκτωρ τῆς ἰατρικῆς.

Digitized by Google

Ἐπανελθὼν δὲ τῷ 1859 εἰς Ἀθήνας μετὰ περιήγησιν ἀνὰ τὴν Εὐρώπην ἐπιμόνως προυτρέπετο ὑπὸ τῶν φίλων αὐτοῦ, τῶν ἀοιδίμων Φαρμακίδου, Κ. Ἀσωπίου καὶ Φιλίππου Ἰωάννου, ὅπως μείνῃ ἐν αὐταῖς καὶ ἀναλάβῃ μαθήματα ἐν τῇ Φιλοσοφικῇ σχολῇ τοῦ Πανεπιστημίου. Ἀλλ' ὁ ἀνὴρ φρονῶν ὅτι οὐχὶ πάντες οἱ λόγιοι ἔπρεπε νὰ μένωσιν ἐν τῇ πρωτευούσῃ τοῦ Ἑλλ. Βασιλείου, ἐπέστρεψεν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν.

Ἐν τῇ πόλει δὲ ταύτῃ Βασιάδης ἀρξάμενος τῶν φιλολογικῶν καὶ παιδευτικῶν αὐτοῦ ἐνεργειῶν, δὲν περιωρίσθη μόνον εἰς τὴν μεγαλόπολιν ταύτην, ἀλλὰ τὰς ἐνεργείας αὐτοῦ ἐξέτεινεν εἰς πάσας τὰς ἐπαρχίας τοῦ ὀθωμανικοῦ κράτους, ὅπου Ἕλληνες οἰκοῦσιν, ἀγωνιζόμενος νὰ συνενώσῃ πάντας πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπόν, ἤτοι πρὸς ἀνάπτυξιν καὶ διάδοσιν τῶν Ἑλλην. γραμμάτων, δι' ὧν προσεδόκα τὴν ἀναμόρφωσιν καὶ παλλιγγενεσίαν σύμπαντος τοῦ Ἑλληνικοῦ. Συγκεντρώσας δὲ τοὺς ὀπαδοὺς τοῦ λογίου καὶ τοῦ κερδῴου Ἑρμοῦ ἵδρυσε μετὰ τῶν κυριωτάτων ἐξ αὐτῶν τὸν πρῶτον πανελλήνιον Σύλλογον, Ἐκπαιδευτικὸν Φροντιστήριον ἐπικληθέντα, οὗ σκοπὸς ἀνεγράφετο «ἡ διάδοσις τῶν γραμμάτων ἐν γένει εἰς τοὺς ἐν τῷ Ὀθωμανικῷ Κράτει ὀρθοδόξους λαούς, καὶ μάλιστα εἰς τὸ γυναικεῖον φῦλον, ἄνευ διακρίσεως καταγωγῆς ἢ γλώσσης.» Τὸ Ἐκπαιδευτικὸν τοῦτο Φροντιστήριον, ὅπερ σύμβολον εἶχε τὸ «ἐκ μιᾶς πνέομεν Ματρός», ἀνέστειλε τὰς ἐργασίας αὐτοῦ, τὸ μὲν ἕνεκα τῶν τότε (1861) ἐπικρατουσῶν πολιτικῶν περιπετειῶν, τὸ δέ, διότι ἀπητοῦντο δαπάναι πολλαί. Ἀντ' αὐτοῦ δὲ ἱδρύθη ὁ Ἑλληνικὸς Φιλολογικὸς Σύλλογος, οὗ ὁ πρῶτος τῆς πρώτης τριάδος τῶν ἱδρυτῶν ἐγένετο ὁ Βασιάδης τῷ 1861. Ὁ Φιλολογικὸς Σύλλογος ὑπῆρξε τὸ πρότυπον τῶν πολλῶν μετ' αὐτὸν ἱδρυθέντων συλλόγων καὶ ἀδελφοτήτων καὶ ὁ πατὴρ αὐτῶν, καὶ σπουδαίως ἐπέδρασεν εἰς τὴν ἀπὸ ἐννέα καὶ εἴκοσιν ἐτῶν πνευματικὴν κίνησιν τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους. Ἐκτὸς δὲ τοῦ πατρὸς τούτου τῶν συλλόγων, τῇ ἀμέσῳ ἐνεργείᾳ τοῦ Βασιάδου, ἱδρύθησαν οἱ σύλλογοι Θρᾳκικός, Ἠπειρωτικός, ὑπὲρ τῆς γυναικείας παιδεύσεως, ἱερατικὸς καὶ τὰ διδασκαλεῖα Ζαρίφεια ἐν Φιλιππουπόλει, Ζωγράφεια ἐν Κεστορατίῳ τῆς Ἠπείρου, καὶ Ζάππειον ἐν Κωνσταντινουπόλει. Ἐν πᾶσι δὲ τούτοις ἀρωγοὺς καὶ συναγωνιστὰς ἔσχεν ὁ Βασιάδης τοὺς Γεώργιον Ζαρίφην, Ἀνδρέαν Βαλλιᾶνον, Ζαννῆν Στεφάνοβικ, τὸν μέγαν εὐεργέτην τοῦ ἔθνους Κωνσταντῖνον Ζάππαν καὶ ἰδίᾳ τὸν φιλόμουσον Χρηστάκην Β. Ζωγράφον, συμπατριώτην αὐτοῦ, ὃς ἐγένετο αὐτῷ ὅ,τι οἱ ἀοίδιμοι Ζωσιμάδαι τῷ Κοραῇ.

Οἱ Ἕλληνες τῆς Κωνσταντινουπόλεως δὶς ἀνέθηκαν αὐτῷ, ὅπως ἐκπροσωπήσῃ αὐτοὺς ἐν Ἀθήναις· τὸ μὲν πρῶτον κατὰ τὸ 1861, ἵνα συγχαρῇ τῇ βασιλίσσῃ Ἀμαλίᾳ ἐπὶ τῇ διασώσει αὐτῆς, τὸ δὲ κατὰ τὸ 1888, ἵνα ἐν ὀνόματι αὐτῶν συγχαρῇ τῷ βασιλεῖ Γεωργίῳ ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τῆς εἰκοσιπενταετηρίδος τῆς βασιλείας αὐτοῦ καὶ ἐπιδῷ αὐτῷ πολυτελέστατον λεύκωμα ἐν ᾧ προσφώνησις αὐτῶν κατάλληλος ὑπῆρχεν. Κατὰ τὴν πρώτην ἀντιπροσωπείαν τῷ Βασιάδῃ ἀπενεμήθη τὸ παράσημον τοῦ ἀργυροῦ σταυροῦ τοῦ τάγματος τῶν ἱπποτῶν τοῦ Σωτῆρος. Ὁ δὲ Ἑλληνικὸς Φιλολογικὸς Σύλλογος ἐν Κωνσταντινουπόλει δύο ἐπίσης ἐνέθηκεν αὐτῷ ἀντιπροσωπείας, τὴν μὲν τῷ 1879 ἐν τῷ ὑπὸ τοῦ ἐν Ἀθήναις Φιλολογικοῦ Συλλόγου Παρνασσοῦ συγκληθέντι συνεδρίῳ τῶν ἑλληνικῶν συλλόγων καὶ ἀδελφοτήτων, τὴν δὲ ἐν ταῖς ἑορταῖς τοῦ ἐν Ἀθήναις Πανεπιστημίου ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τῆς πεντηκονταετηρίδος ἀπὸ τῆς ἱδρύσεως αὐτοῦ. Ἐν τῷ συνεδρίῳ τῶν Συλλόγων ἀνέγνω πραγματείαν περὶ γυμναστικῆς, δημοσιευθεῖσαν ἐν τῷ τόμῳ τῶν πρακτικῶν τοῦ Συνεδρίου μετ' ἄλλης τινὸς αὐτοῦ ἐκτενοῦς πραγματείας περὶ τῶν ἔργων τοῦ ἐν Κων]πόλει Ἑλλ. Φιλ. Συλλόγου.

Πλὴν δὲ τῶν πραγματειῶν τούτων καὶ τῆς ἔμπροσθεν μνησθείσης Δημοσθένους ἐκδόσεως ὁ Βασιάδης συνέγραψεν καὶ ἄλλα πολλά, ποικίλα καὶ σπουδαῖα, ὧν τινὰ μὲν ἐδημοσιεύθησαν, μάλιστα διὰ τοῦ περιοδικοῦ συγγράμματος τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἑλληνικοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου, ἄλλα δὲ κατεστράφησαν ἐν τῇ κατὰ τὸ 1870 ἐπισυμβάσῃ ἐν Σταυροδρομίῳ τῆς Κωνσταντινουπόλεως πυρκαϊᾷ, καὶ ἄλλα μένουσιν ἀνέκδοτα. Ἕνεκα ἐλλείψεως χώρου, ἀδυνατοῦντες ν' ἀναγράψωμεν ἐνταῦθα ἕκαστον τῶν δημοσιευθέντων ὑπ' αὐτοῦ, σημειούμεθα γενικῶς μόνον ταῦτα· τὰ ἔργα αὐτοῦ ὑπῆρξαν α) προλαλιαὶ καὶ προσφωνήσεις κατὰ διαφόρους καιροὺς ἀπαγγελθεῖσαι καὶ ἰδίᾳ κατὰ τὴν ἀνάληψιν τῆς προεδρικῆς ἕδρας τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἑλληνικοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου, οὗ ἑξάκις προήδρευσε καὶ οὗ τὴν εἰκοσιπενταετηρίδα αὐτὸς πρὸ τριετίας ἐτέλεσεν οὐχὶ μὲν ὡς ἐνήργησε δι' ἐπιστημονικοῦ συνεδρίου, ἀπαγορευθέντος τούτου κατὰ τὴν τελευταίαν ὥραν ὑπὸ τῆς ὀθωμ. Κυβερνήσεως, ἀλλ' ἐν πολλαῖς ἐκδηλώσεσι σεβασμοῦ καὶ ἐκτιμήσεως ὑπό τε τῶν ἡμετέρων καὶ ξένων σοφῶν· β') προεδρικοὶ λόγοι ἀπαγγελθέντες διδόντος λόγον τῶν κατὰ τὴν προεδρείαν αὐτοῦ πεπραγμένων· γ') πραγματεῖαι περὶ διαφόρων θεμάτων, ἃς ἀνέγνω ἐν ταῖς συνεδρίαις τοῦ Ἑλλ. Φιλ. Συλλόγου ἢ ἄλλων ἱδρυμάτων· δ') διαλέξεις γενόμεναι ἐν τῷ Ἑλλ. Φιλ. Συλλόγῳ ἢ ἄλλοις συλλόγοις ἢ ἀδελφότησι· ε') ἐκθέσεις περὶ διαφόρων παιδευτικῶν ἢ φιλολογικῶν διαγωνισμάτων καὶ θεμάτων κοινῇ μετ' ἄλλων ἢ παρ' αὐτοῦ μόνον γενόμεναι.

Πάντα ταῦτα εἰσὶ περὶ τὰ ἑξήκοντα. Ἰδίας δὲ μνείας ἄξια εἶναι ὁ κατὰ Ὀκτώβριον τοῦ 1872 ἐν τῇ πρώτῃ συνεδρίᾳ τοῦ Θρᾳκικοῦ Φιλεκπαιδευτικοῦ Συλλόγου ἐν Κωνσταντινουπόλει λόγος Θρᾳκικὸς ἤτοι περὶ τῆς ἀρχαίας Θρᾴκης καὶ τῶν λαῶν αὐτῆς, καὶ ἡ ἐν τῷ ΙϚ' τόμῳ τοῦ Ἑλλ. Φιλ. Συλλόγου δημοσιευθεῖσα σπουδαιοτάτη καὶ ἐκτενὴς πραγματεία, ἡ ἐπιγραφομένη Εἰσαγωγὴ εἰς τὴν Ἑλλ. παιδείαν καὶ τὸν Ἑλλ. πολιτισμόν.

Ὁ Βασιάδης πολλὰς καὶ σπουδαίας παρασχὼν τῷ ἑλληνικῷ ἔθνει ὑπηρεσίας μάλιστα ἐν τῇ ἐκπαιδεύσει αὐτοῦ, γνωστὸς ἐγένετο καὶ τοῖς ἐν τῇ λοιπῇ Εὐρώπῃ καὶ ἰδίᾳ τοῖς ἑλληνισταῖς, διότι οὗτος οὐ μόνον τὴν συνένωσιν τῶν ὁμογενῶν ὀπαδῶν τοῦ Λογίου καὶ κερδῴου Ἑρμοῦ ἐπεδίωξεν, ἀλλὰ καὶ τὸν σύνδεσμον τῶν Ἑλλήνων λογίων πρὸς τοὺς Ἑλληνιστάς, οὓς κατὰ πνεῦμα συγγενεῖς αὐτῶν ἡγεῖτο.

Digitized by Google

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΑΝΑΛΕΚΤΑ

Τὸ δυσκολώτερον πρόσωπον. Κατὰ τὸν παρελθόντα χειμῶνα ἡ ἄλλοτε περιλάλητος ἠθοποιὸς Ῥιστόρη, νῦν μαρκησία Γρίλλο, παρίστατο εἰς ἑσπερίδα τοῦ ἐν Ῥώμῃ γάλλου πρέσβεως συνοδεύουσα τὴν κόρην της. Ἡ οἰκοδέσποινα ἰδοῦσα αὐτὴν καθημένην εἴς τινα γωνίαν καὶ βυθισμένην εἰς σκέψεις, τὴν πλησιάζει καὶ ἀστειευομένη τὴν ἐρωτᾷ: — Τί πρόσωπον μελετᾶτε καὶ εἴσθε τόσον συλλογισμένη; — Τὸ δυσκολώτερον καὶ τραγικώτερον πρόσωπον ἀπὸ ὅσα ἔχω ὑποκριθῆ εἰς τὸ θεατρικόν μου στάδιον, ἀπαντᾷ μελαγχολικῶς μειδιῶσα ἡ Ῥιστόρη, τὸ πρόσωπον μητρὸς ἡ ὁποία ξενυκτᾷ εἰς τοὺς χοροὺς διὰ νὰ συνοδεύῃ τὴν κόρην της.

Ἰατρικὸν ἀνέκδοτον. Περὶ τοῦ πρό τινος ἀποθανόντος ἐν Χάλλῃ τῆς Πρωσσίας διασήμου χειρουργοῦ Φόλκμαννἀναφέρονται πλεῖστα ἀνέκδοτα μαρτυροῦντα τὴν ἀγαθότητα τοῦ ἀνδρός, ἥτις ἦτο ἴση πρὸς τὴν ἐπιστημονικὴν αὐτοῦ εὐφυΐαν Ἓν ἐκ τῶν μᾶλλον χαρακτηριστικῶν εἶνε καὶ τὸ ἑξῆς: Πτωχὴ γυνὴ πάσχουσα παρουσιάσθη μίαν ἡμέραν εἰς τὸν οἶκον κατὰ τὴν ὥραν τῆς ὑποδοχῆς· ὁ Φόλκμαννἀπεφάνθη ὅτι ἔπρεπε νὰ ὑποστῇ μικρὰν ἐγχείρησιν ἀμέσως καὶ ἐξετέλεσε ταύτην. Ἡ πάσχουσα ἀναχωροῦσα ἀφῆκεν ἐπὶ τῆς τραπέζης ἐν χαρτονόμισμα πέντε μαρκῶν. Ἀλλ' ὁ ἰατρὸς παρατηρήσας τοῦτο ἔσπευσεν ἐνῷ αὐτὴ ἔκλειε τὴν θύραν τοῦ δωματίου καὶ κρατήσας ἀπὸ τῆς χειρὸς εἶπε: — Κυρά μου, σταθῆτε λοιπὸν νὰ σας δώσω τὰ ρέστα ἀπὸ τὸ ἑκατόμαρκόν σας. Καὶ πρὶν ἡ γυνὴ συγχυσθεῖσα προφθάσῃ ν' ἀπαντήσῃ ἔθεσεν ἐν τῇ παλάμῃ αὐτῆς δεκάδας τινὰς μαρκῶν.

Γάμος διὰ λαχείου. Μόνον εἰς ἀμερικανοῦ κεφαλὴν ἦτο δυνατὸν νὰ καταβῇ τοιαύτη παράδοξος ἀπόφασις, ἡ ἐκλογὴ νύμφης διὰ λαχείου, κατὰ τὸν ἑξῆς τρόπον: Ὁ ὑποψήφιος γαμβρὸς συνέλεξε ἑκατοντάδας ὅλας ἀπαντήσεων εἰς τὴν περὶ γάμου ἀγγελίαν ἣν ἐδημοσίευσεν εἰς τὰς ἐφημερίδας κατὰ τὸ ἐπικρατοῦν ἐν τῇ δυτικῇ Εὐρώπῃ καὶ Ἀμερικῇ ἔθιμον, ἔρριψεν αὐτὰς ἀναμὶξ εἰς κληρωτίδα, χωρὶς νὰ ἐξετάσῃ τὸ ζήτημα τῆς προικός, τῆς ἡλικίας, τῆς καλλονῆς, τῆς ὑγείας· ἐκείνη δὲ εἰς ἣν ἔλαχεν ὁ ἀριθμὸς 77 κατὰ τὴν ἐκκύβευσιν ἐγένετο σύζυγός του. Ὁ παράδοξος ἀμερικανὸς προέβη εἰς τὸ μέσον τοῦτο, διότι ἐπείσθη ὅτι ἡ ἐκλογὴ συζύγου δὲν εἶνε ποσῶς ἀσφαλής, πάντοτε δὲ εἶνε ζήτημα τύχης. Αὐτὸς λοιπὸν κατέφυγεν ἄνευ ἐπιφυλάξεως εἰς τὴν τύχην. Ἴσως δὲν μετενόησε.

ΧΡΟΝΙΚΑ

Φιλολογικά. Ἐν τῷ τελευταίῳ φύλλῳ τῆς «Βερολιναίας φιλολογικῆς ἐφημερίδος» (Berliner philologische Wochenschrift) ὁ J. Hirschfeld ἐδημοσίευσε τὸ πρῶτον μέρος μελέτης αὐτοῦ περὶ τῆς Ἱστορίας τῆς γεωγραφίας παρὰ τοῖς νεωτέροις Ἕλλησιν. Πολλάκις ὑποδείξας ὅτι οἱ περὶ τὴν γεωγραφίαν τῆς Ἑλλάδος ἀσχολούμενοι ὀφείλουσιν ἀναγκαίως νὰ γινώσκωσι καὶ τὰ ὑπὸ τῶν καθ' ἡμᾶς Ἑλλήνων γεωγραφηθέντα, ὁ Hirschfeld ἐκφράζει τὴν μεγάλην αὐτοῦ χαράν, διότι εἰς τὸ δυσχερὲς τοῦτο ἔργον τὰ μέγιστα ὑποβοηθεῖ τοὺς ἐπιστήμονας ἡ ἐσχάτως ὑπὸ τοῦ Ἀντ. Μηλιαράκη ἐκδοθεῖσα «Νεοελληνικὴ γεωγραφικὴ φιλολογία.» Μεγίστην ὀφείλομεν, γράφει, εὐγνωμοσύνην εἰς τὸν συγγραφέα διότι ἀνέλαβε τὸ κοπιῶδες καὶ ἄχαρι ἔργον τῆς συντάξεως βιβλιογραφικοῦ καταλόγου τῶν ἀπὸ τοῦ 1800-1889 γεωγραφηθέντων ὑπὸ Ἑλλήνων, ἀξία δ' εὐγνωμοσύνης εἶναι ἐπίσης καὶ ἡ Ἱστορικὴ καὶ ἐθνολογικὴ ἑταιρία τῆς Ἑλλάδος ἡ ἀναδεχθεῖσα τὴν ἔκδοσιν τοῦ ἔργου τούτου καὶ μετὰ σπανίας τυπογραφικῆς φιλοκαλίας συντελέσασα αὐτήν· διότι οὕτω ἡ ἑταιρία οὐ μόνον εἰς τὸν συγγραφέα παρέσχε νέον καὶ ἀΐδιον τίτλον τιμῆς, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐρευνητὰς ἀπήλλαξεν ἀπὸ τοῦ δυσαρέστου ἐνδοιασμοῦ, εἰς ὃν περιήρχοντο ἀμοιροῦντες ἀκριβοῦς γνώσεως τῶν προτέρων ἐργασιῶν· τοῦ λοιποῦ οὐδεὶς φόβος μὴ κοπιῶμεν ἐπὶ ματαίῳ πρὸς ἀναζήτησιν γνωστῶν ἤδη πραγμάτων, ἀλλὰ θὰ δυνάμεθα νὰ ἐπωφελώμεθα ἐκ τῶν πορισμάτων τῶν ἐρευνῶν τῶν πρὸ ἡμῶν γραψάντων. — Μετ' ἀνάλυσιν δὲ τοῦ καταλόγου τοῦ Μηλιαράκη ἐξετάζει ὁ Hirschfeld τὰς ἐπὶ τουρκοκρατίας γεωγραφικὰς ἐργασίας τῶν Ἑλλήνων, ἀρχόμενος ἀπὸ τοῦ γεωγραφικοῦ πίνακος τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, ὃν ὁ Κερκυραῖος Νικόλαος Σοφιανὸς ἐξέδωκε τὸ πρῶτον τῷ 1540.

Πολλὰς χάριτας ὀφείλει ἰδιαιτέρως ἡ *Ἑστία* εἰς τὸν σοφὸν συγγραφέα τῆς μελέτης ταύτης, διὰ τὴν εὐφημοτάτην μνείαν, ἣν κάμνει περὶ αὐτῆς, γράφων ἐπὶ λέξει ταῦτα: «Ὑπὲρ πᾶν ἄλλο περιοδικὸν δημοσίευμα, ἡ *Ἑστία* παρέχει πιστὴν εἰκόνα τῆς πνευματικῆς ἐν Ἑλλάδι κινήσεως, τούτου δ' ἕνεκα λυπηρότατον εἶναι ὅτι ἐν οὐδεμιᾷ βιβλιοθήκῃ τῆς Γερμανίας ὑπάρχει σειρὰ αὐτῆς.»

— Ἐξεδόθη εἰς ἴδιον τόμον ἐκ 500 περίπου σελίδων τὸ ἐν ἐπιφυλλίδι τῆς *Vie Populaire* δημοσιευθὲν νεώτατον ἔργον τοῦ Ζολᾶ «Τὸ ἀνθρώπινον κτῆνος» Τοῦ ἔργου τούτου ἐξεδόθη ταὐτοχρόνως καὶ γερμανικὴ μετάφρασις.

Ἀρχαιολογικά. Τυπωθέντα εἰς ὀλίγα ἀντίτυπα ἐν Λιψίᾳ παρὰ τῷ Βρόκχαους διενεμήθησαν ἀντὶ χειρογράφου τὰ πρωτόκολλα τῶν συζητήσεων τοῦ Σλείμαν καὶ τοῦ Βαιττιχερ, περιλαμβάνοντα τὰ κατὰ τὴν ἐπιτόπιον ἐξέτασιν τοῦ Ἰλίου, πρὸς διαλεύκανσιν τοῦ ζητήματος ἂν τὸ ὁμηρικὸν Ἴλιον ἔκειτο ἐν τῇ θέσει μιᾶς τῶν ὑπὸ τοῦ Σλείμανν ἀνασκαφεισῶν ἐπαλλήλων πόλεων, ἢ ἂν ἡ πόλις ἣν ὁ Σλείμανν θεωρεῖ ὡς τὸ ὁμηρικὸν Ἴλιον ἦτο ἁπλῶς νεκρόπολις, ἤτοι τόπος ταφῆς τῶν καιομένων νεκρῶν, ὡς ἰσχυρίζεται ὁ Βαιττιχερ.

— Κατὰ τὴν πανηγυρικὴν συνεδρίασιν τῆς Πρωσσικῆς ἀκαδημίας τῶν Ἐπιστημῶν, τὴν εἰς μνήμην Φρειδερίκου τοῦ Β'. κατ' ἔτος γινομένην, ἀνεκοινώθησαν ὑπὸ διαφόρων ἀκαδημαϊκῶν τὰ κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος πεπραγμένα ὑπὸ τῆς ἀκαδημίας. Ἐκ τῶν ἀνακοινώσεων τούτων ἀρυόμεθα τὰς ἑπομένας πληροφορίας ἀναφερομένας εἰς τὴν Ἑλληνικὴν ἀρχαιότητα. Ἡ τύπωσις τοῦ

Digitized by Google

Α' τόμου τῶν ἐπιγραφῶν τῆς Βορείου Ἑλλάδος εἶναι ἀρκούντως προκεχωρημένη, ἐπίσης δὲ προεχώρησε κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος καὶ ἡ ταξινόμησις τῆς ὕλης τοῦ Β' τόμου. Ἐπερατώθη δ' ἡ τύπωσις τοῦ τόμου τῶν Ἑλληνικῶν ἐπιγραφῶν τῆς Ἰταλίας καὶ τῆς Σικελίας, ἐν παραρτήματι δὲ τοῦ τόμου τούτου θὰ προστεθῶσι καὶ αἱ ἐν Γαλλίᾳ, Γερμανίᾳ καὶ Ἀγγλίᾳ εὑρεθεῖσαι Ἑλληνικαὶ ἐπιγραφαί. Τῆς δ' ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ Ἴμχοοφ Βλούμερ ἐκδιδομένης Συλλογῆς νομισμάτων (Corpus nummorum) εἶναι σχεδὸν ἕτοιμον τὸ μέρος τὸ περιλαμβάνον τὰ ἀρχαῖα νομίσματα τῆς βορείου Ἑλλάδος· ὁ δ' εἰς τὴν συλλογὴν ταύτην συνεργαζόμενος Ἕλλην νομισματολόγος κ. Σβορῶνος ἀπεπεράτωσε κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος τὴν ἐξέτασιν τῶν νομισματικῶν μουσείων ἐν Παρισίοις, Ἀμστελοδάμῳ, Ἄγῃ, Λονδίνῳ, Ὀξφόρδῃ, Κανταβριγίᾳ, Δοῦραμ, Γλασκόβῃ καὶ Μονάχῳ. Τῆς συλλογῆς τέλος τῶν ὑπομνηματιστῶν τοῦ Ἀριστοτέλους οὐδεὶς τόμος ἐξεδόθη, διότι, καίπερ πολὺ προχωρήσασα, δὲν ἀπεπερατώθη ὅμως ἡ τύπωσις τῶν περιεκτικωτάτων τόμων Α' καὶ Β'.

Καλλιτεχνικά. Κατὰ τὸ τρέχον ἔτος θὰ γείνῃ ἐν Βέρνῃ ἡ πρώτη « Ἑλβετικὴ καλλιτεχνικὴ ἔκθεσις » ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ ὁμοσπονδιακοῦ Συμβουλίου. Ἡ ἔκθεσις θ' ἀρχίσῃ τὴν 1 μαΐου καὶ θὰ διαρκέσῃ ἐπὶ τεσσαράκοντα ἡμέρας, θὰ γείνωσι δὲ ἐν αὐτῇ δεκτὰ μόνον ἔργα ἑλβετῶν καλλιτεχνῶν ἢ ἀλλοδαπῶν ἐν Ἑλβετίᾳ ἀποκατεστημένων.

Θεατρικά. Τὸ νέον μεγαλοπρεπὲς θέατρον τοῦ Χικάγο ἐν Β. Ἀμερικῇ ἐνεκαινίσθη ἐσχάτως ὑπ' αὐτῆς τῆς Πάττη, ἥτις ἔψαλεν ἐν ἀρχῇ τῆς πρώτης παραστάσεως τὸ σαιξπήρειον ᾆσμα « Home sweet home ». Τὸ θέατρον τοῦτο εἶνε τὸ μεγαλήτερον καὶ πλουσιώτερον τῆς ὑφηλίου· δυνάμενον νὰ περιλάβῃ ἀνέτως 5000 θεατάς. Ἡ διακόσμησις αὐτοῦ ὑπὸ καλλιτεχνικὴν ἔποψιν εἶνε θαυμασία: στύλοι μαρμάρινοι, ψηφιδωτά, τοιχογραφίαι, ἀνάγλυφα, κοσμήματα ἐκ μετάλλων καὶ κρυστάλλων πληροῦσι τὸ ἐσωτερικὸν αὐτοῦ, ἀληθῆ ἔργα τέχνης καὶ ἐν αὐταῖς ταῖς λεπτομερείαις. Δεκακισχίλιοι ἠλεκτρικοὶ λαμπτῆρες φωτίζουσιν αὐτὸ καὶ ἕνδεκα ἀτμομηχαναὶ ἐργάζονται διαρκῶς πρὸς παραγωγὴν τοῦ ἠλεκτρικοῦ φωτός. Πάντες οἱ σκηνικοὶ μηχανισμοὶ εἶνε ἐντελέστατοι.

Νεκρολογία. Τῇ 14]26 Φεβρουαρίου ἀπέθανεν ἐν Βερσαλίαις ὁ Ἐδουάρδος Σαρτὼν (Charton), γάλλος γερουσιαστής, γεννηθεὶς τῇ 29]11 Μαΐου 1807. Ὁ Σαρτὼν κατὰ τὸν μακρὸν αὐτοῦ βίον εἰργάσθη μετὰ ζήλου καὶ φιλοπονίας πρὸς διάδοσιν ἐπιστημονικῶν, ἱστορικῶν καὶ πρακτικῶν γνώσεων παρὰ τῷ λαῷ. Ἐν ἔτει 1833 ἵδρυσε τὸ Magasin pittoresque, τὸ πρῶτον ἐν Γαλλίᾳ ἐκδοθὲν εὔωνον περιοδικὸν σύγγραμμα, διηύθυνε δὲ τοῦτο ἐπὶ πεντηκονταετίαν περίπου. Μετὰ δεκαετίαν δὲ μετέσχε τῆς ἐκδόσεως τῆς Illustration, καὶ τῷ 1860 ἵδρυσε τὸ περιοδικὸν σύγγραμμα Tour du monde καὶ τὴν συλλογὴν Bibliothèque des merveilles. Ἔγραψε δὲ καὶ διάφορα συγγράμματα, ὧν ἐν συγκινητικώτατον Histoire de trois pauvres enfants ἔχει μεταφρασθῇ καὶ ἑλληνιστί. Εἰς τὴν πολιτικὴν ἀνεμίχθη ἀπὸ τοῦ 1848, χρηματίσας γενικὸς γραμματεὺς τοῦ ὑπουργείου τῆς ἐκπαιδεύσεως καὶ εἶτα πληρεξούσιος, μετὰ δὲ τὴν πτῶσιν του Ναπολέοντος ἐξελέχθη βουλευτὴς καὶ μετὰ ταῦτα γερουσιαστής.

ΠΑΝΤΟΙΑ

Ἡ μητρόπολις τοῦ Στρασβούργου ἤρχισε νὰ φωτίζεται δι' ἠλεκτρικοῦ φωτός. Εἶνε δ' ὁ πρῶτος καθολικὸς ναὸς εἰς ὃν εἰσήχθη τὸ ἠλεκτρικὸν φῶς καὶ ἡ ἐπιτυχία ὑπῆρξε πλήρης. Εἰς προτεσταντικοὺς ναοὺς τὸ ἠλεκτρικὸν φῶς εἶνε πρὸ πολλοῦ ἐν ἐνεργείᾳ.

— Ἐκ δηγμάτων φαρμακερῶν ὄφεων ἀπέθανον ἐν Ἰνδίαις κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος 1165 ἄνθρωποι καὶ 81 κτήνη, κατεσπαράχθησαν δὲ ὑπὸ θηρίων 65 ἄνθρωποι καὶ 2,252 κτήνη. Ὑπὸ τῆς Ἰνδικῆς κυβερνήσεως ἐδόθησαν ὡς ἀμοιβαὶ 12,754 λίραι διὰ τὸν φόνον 389,472 ὄφεων καὶ 961 θηρίων.

— Ἔκθεσις ποδηλάτων θὰ γείνῃ κατὰ ἔτος τοῦτο ἐν Λονδίνῳ. Ὑπὲρ τὰ τρισχίλια ποδήλατα διαφόρων συστημάτων θὰ ἐκτεθῶσι καὶ θὰ γείνωσι συγκριτικαὶ δοκιμαὶ περὶ στερεότητος, ἐλαστικότητος καὶ ταχύτητος ἑκάστου.

— Ἡ πρεσβυτέρα γυνὴ τῆς Βιέννης καὶ ἴσως ὁλοκλήρου τῆς Αὐστρουγγαρίας καλουμένη Μαγδαληνὴ Πόνζα ἀπέθανε κατ' αὐτὰς ἐν ἡλικίᾳ 115 ἐτῶν. Ἡ ἀποθανοῦσα ἐζήτησε συμβουλὴν ἰατροῦ τὸ πρῶτον ἐν ἡλικίᾳ . . . 109 ἐτῶν.

ΑΙ ΕΙΚΟΝΕΣ

Ἡ λευκὴ περιστερά, εἰκὼν Α. Σάϊφερτ. Πλαστικωτάτη ἀπεικόνισις τῆς παρθενικῆς ἁγνότητος, ἐπιχαρίτως μεμιγμένης μετὰ τῆς ἀπαραιτήτου γυναικείας φιλαρεσκείας. Ἐπὶ τῆς χειρὸς αὐτῆς πατεῖ πτερυγίζουσα λευκὴ περιστερὰ — τῆς Ἀφροδίτης τὸ πτηνὸν — ὡς πρῶτος τοῦ ἔρωτος ταχυδρόμος. Λευκὴ ἡ μορφὴ τῆς κόρης, λευκὴ ἡ περιβολή της, λευκὰ τὰ πρὸ αὐτῆς ἄνθη, ὅλα λευκά, ἐνθυμίζουσι τὸ δημῶδες δίστιχον:

Ἄσπρ' εἶσαι κι' ἄσπρη φαίνεσαι κι' ἄσπρ' εἶν' ἡ φορεσιά σου
Κι' ἄσπρα λουλούδια βγαίνουνε ἀπ' τὴν περπατησιά σου.

ΕΔΩ Κ'ΕΚΕΙ

Καλὴ συνεννόησις. Ἡ κυρία νηστεύουσα τὴν παρασκευὴν παρήγγειλεν εἰς τὴν γραῖαν μαγείρισσαν νὰ ἰδῇ ἂν εὕρῃ εἰς τὴν ἀγορὰν γαϊδουροπόδαρα. Ἡ μαγείρισσα ἐπανέρχεται ἀπὸ τὴν ἀγορὰν καὶ δὲν φέρει τὰ παραγγελθέντα. — Κάτι ἀδειανή, κυρὰ Κατερίνα, δὲν εὑρῆκες γαϊδουροπόδαρα; — Ὄχι, κυρία· εἶχαν μοναχὰ μοσχαρίσια!..

Ἄδωρον δῶρον. Ἡ θεία ἐπανελθοῦσα ἐκ Παρισίων φέρει διάφορα παιγνίδια εἰς τοὺς μικροὺς ἀνεψιούς, μεταξὺ ἄλλων δὲ καὶ ἠχηρότατον τύμπανον. Ἀφοῦ ἐμοίρασε τὰ ἄλλα:— Τίνος νὰ δώσω τὸ ταμποῦρλο; λέγει. — Δός το τοῦ Μίμη, ἀπαντᾷ ὁ πατήρ· εἶμαι βέβαιος πῶς θὰ τὸ σπάσῃ γρηγορώτερα ἀπὸ τοὺς ἄλλους.

Τὰ καλὰ τοῦ τηλεφώνου.— Ἅμα ἄκουσα αὐτά, τοῦ ἐφώναξα ὅτι εἶνε παλιάνθρωπος.— Καὶ δὲν σοῦ ἔδωκε καμμιὰ κατακεφαλιά; — Δὲν ἔφθανε... τοῦ τὸ ἐφώναξα μὲ τὸ τηλέφωνον.

ΤΡΕΙΣ ΓΝΩΜΑΙ ΚΑΘ' ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Ἡ σοβαρότης τῶν νεανίδων σπανίως εἶνε τόσον ἀθῶα ὅσον ἡ ζωηρότης των.

*

Αἰώνιος ἀποχαιρετισμὸς ἐν τῷ ἔρωτι εἶνε ἐκεῖνος ὅστις δὲν λέγεται.

*

Ἡ μήτηρ δέκα τέκνων δύναται νὰ δώσῃ ὁλόκληρον τὴν ψυχήν της εἰς ἕκαστον ἐξ αὐτῶν.

ΜΙΑ ΣΥΜΒΟΥΛΗ ΚΑΘ' ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Τὰ καθαρὰ μαντίλια δὲν ἐπιβάλλει μόνη ἡ εὐπρέπεια ἀλλὰ καὶ ἡ ὑγιεινή. Ἀπεδείχθη ὅτι ἡ βήξ, ἡ συνάγχη, ὁ πονόλαιμος, προέρχονται ἐκ τῆς εἰσπνοῆς μικροβίων, τὰ δὲ ἀκάθαρτα μαντίλια χρησιμεύουσι πολλάκις ὡς φωλεὰ τοιούτων·

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1890 - 2088

Digitized by Google

ΑΓΓΕΛΙΑ

ΙΩΑΚΕΙΜ ΒΑΛΑΒΑΝΗ

ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΙΚΑ

Α' Ἡ Καμπάνα τοῦ χωριοῦ μου. — Β' Μία περὶ τοῦ ἁγίου Ἀμφιλοχίου παράδοσις. — Γ' Τὸ Ἀραβάνιον. — Δ' Τὸ ἀπροσδόκητον μέλλον ἢ εἷς ἡγεμὼν τῆς Βλαχίας. — Ε' Ἡ ἀλληλογραφία παρὰ τοῖς Μικρασιανοῖς. — ΣΤ' Ἀρραβὼν καὶ γάμος ἐν Ἰκονίῳ. — Ζ' Σκέψεις Μικρασιάτου περὶ τῆς ἐν Τήνῳ πανηγύρεως. — Η' Ὁ ἀπολιθωθεὶς ποιμήν. — Θ' Περὶ Ἰκονίου. — Ι' Ὁ ἄνθρωπος καὶ ὁ Λέων. — ΙΑ' Ὁ ἅγιος Βασίλειος. — ΙΒ' Μεταλλεῖον τοῦ Ταύρου. — ΙΓ' Ὁ Νασρεδδὶν Χότζας. — ΙΔ' Σελίδες ἐκ τοῦ οἰκογενειακοῦ βίου τῶν ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ Ἑλλήνων. — ΙΕ' Ἡ ἀηδών. — ΙΣΤ' Οἱ Συνεταιριζόμενοι. — ΙΖ' Ἀπὸ Ἰκονίου εἰς Κωνσταντινούπολιν. — ΙΗ' Μενδρεσέδες καὶ Σοφτάδες. — ΙΘ' Οἱ σεισμοὶ κατὰ τοὺς Ἀσιανούς. — Κ' Ἐπιστολαὶ δούλου Ἕλληνος.

Οἱ ὁμοεθνεῖς ἔδειξαν ἰδιαιτέραν ὅλως στοργὴν διὰ τὰ πράγματα, τὰ ἀναφερόμενα εἰς τὴν Μικρὰν Ἀσίαν, καὶ ἰδιαίτατα αἱ μεγαλοπόλεις τῆς ἐλευθέρας καὶ μὴ Ἑλλάδος καὶ αὐτοὶ δ' ἔτι οἱ ἐν τῇ Δύσει Φιλέλληνες, ὧν οἱ πλείους μετ' εὐμενείας ἐξαιρετικῆς ἀπεδέξαντο πᾶν ὅ,τι ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου ἐγράφη. Ταῦτα προτρέπουσιν ἡμᾶς ὅπως ἐκδώσωμεν ἐπὶ τὸ αὐτὸ τὰς μέχρι τοῦδε γραφείσας διαφόρους πραγματείας ἡμῶν περὶ τῶν ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ Ἑλλήνων.

Τὰ ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΙΚΑ ἀπαρτισθήσονται ἐκ φύλλων τυπογραφικῶν 15 εἰς σχῆμα 16ον, ἡ δὲ τιμὴ αὐτῶν ὡρίσθη διὰ τοὺς συνδρομητὰς ἐν μὲν τῷ Ἐσωτερικῷ εἰς δραχμὰς 2, ἐν δὲ τῷ Ἐξωτερικῷ εἰς φράγκα χρυσᾶ 2.

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 7 Φεβρουαρίου 1890.

Ἰωακεὶμ Βαλαβάνης.

Digitized by Google

Ἐγγραφὴ Συνδρομητῶν.

Ὄνομα καὶ ἐπώνυμον	Ἀντίτυπα	Διεύθυνσις

Digitized by Google

ΜΗΤΡΥΙΑ

Διήγημα

Συνέχεια· ἴδε σελίδα 134.

Ὁ πατήρ του μὴ θελήσας, ἵνα μὴ διακόψῃ τὰ μαθήματά του, νὰ διέλθῃ τὸν μῆνα τοῦ μέλιτος ταξειδεύων ἐν Εὐρώπῃ, πολλῆς δυστυχίας τῷ ἐγένετο πρόξενος. Ποσάκις κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο εἶδε τὴν Ἑρμινίαν μὲ τὴν θελκτικὴν ἀτημελησίαν τοῦ κοιτῶνος· ποσάκις ᾐσθάνθη τὴν ἐπαφὴν τῶν χειλέων της, τὴν χνοώδη θωπείαν τῆς παρειᾶς της· ποσάκις ἤντλησεν ἐκ τῶν πηγῶν τοῦ πνεύματός της καὶ τῆς καρδίας της εἰς τὰς μακρὰς αὐτῶν συνομιλίας, ὅτε ἔμενον μόνοι καὶ τον ἠτένιζε μὲ τοὺς ἀπαραμίλλους ἐκείνους ὀφθαλμούς. Καὶ δὲν ἦτο πλέον δι' αὐτὸν ἡ σύζυγος τοῦ πατρός του, δὲν ἦτο ἡ μητρυιά του· ἦτο ἁπλούστατα τὸ ἀντικείμενον τῶν νεανικῶν του πόθων, ἡ κόρη τῶν πρώτων του ὀνείρων! . .

Η ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ ΝΑΤΑΛΙΑ

Ὀκτωήμερος τότε διαμονὴ ἐν τῇ ἐπαύλει τῆς Κηφισσιᾶς, ὁποίας γλυκυπίκρους τῷ ἀφῆκεν ἀναμνήσεις! Τὸ θέλγητρον τῆς ἐξοχῆς καὶ ἡ ἄνοιξις, ὅτε οἱ χυμοὶ κυκλοφοροῦσι ζωηρότερον, ἐξῆπτον μέχρι φρενίτιδος τὸ αἴσθημά του. Ὁ πατήρ του, τὸν ὁποῖον κατεπείγουσαι ὑποθέσεις ἐκάλουν εἰς Ἀθήνας, τοὺς ἄφινε μόνους συχνά. Ποσάκις ὑπὸ τὴν σκιὰν τοῦ πλατάνου ἐκείνου, ἐντὸς τῆς σκιάδος τοῦ κήπου, παρὰ τὸν κελαρύζοντα ῥύακα, ὑπὸ τὸν

Digitized by Google

ἀστροφεγγῆ οὐρανόν, ποσάκις ᾐσθάνθη τὴν ὁρμὴν νὰ πέσῃ εἰς τὰς ἀγκάλας της μὲ δάκρυα, ἐκστομίζων ἐπὶ τέλους τὸ φρικῶδές του μυστικόν: Σ' ἀγαπῶ! Σ' ἀγαπῶ! Ὑπῆρχον στιγμαὶ καθ' ἃς ἐπίστευεν ὅτι ἡ μητρυιά του δὲν θὰ τὸν ἀπέκρουε... καὶ τότε — ὢ τῆς φοβερᾶς εὐτυχίας! — συνηνωμένοι, ἠγαπημένοι, πῶς θὰ ἔτρεχον φυγάδες ἐν τῇ εὐρείᾳ ἐξοχῇ, ὡς τέκνα τῆς φύσεως, κρύπτοντες ἀπὸ λόχμης εἰς λόχμην, ἀπὸ καλύβης εἰς καλύβην, τὸν ἱερόσυλον αὐτῶν ἔρωτα! . .

Ἐπέστρεψαν εἰς τὴν πόλιν ἄνευ σκανδάλου, ἀλλὰ τὰ δεινὰ τοῦ Παύλου δὲν ἐτελείωσαν. Ὁ πλοῦτος εἶνε πλήρης πειρασμῶν. Πᾶσα ἐκείνη ἡ χλιδὴ καὶ ἡ εὐμάρεια τῆς παρὰ τὴν Πλατεῖαν τῆς Ὁμονοίας οἰκίας, ἐφ' ἧς ἡ Ἑρμινία ἐπέρριπτε τὴν χρυσῆν κόνιν τῆς φιλοκαλίας της, ἀπέπνεεν ἓν ἄρωμα ἡδυπαθείας καὶ ὑπεξέκαιε τοὺς πόθους. Πιθανόν, ἂν ἦσαν πτωχοί, ἂν ἔβλεπε τὴν μητρυιάν του ἐν πάσῃ ταλαιπωρίᾳ ἐργαζομένην μὲ ῥυπαρὰ ἐνδύματα, κάθιδρων, ἀπεριποίητον, πιθανὸν ὁ κίνδυνος νὰ ἦτο μικρότερος. Ἀλλ' ἐντὸς τοῦ ἐξαστράπτοντος αὐτῆς θαλάμου, ἐν τῷ μέσῳ τῆς ἐκνευριζούσης ἀργίας, παρὰ τὸ κλειδοκύμβαλον, τὸ ὁποῖον ἔπληττε μὲ στῆθος ἐξογκούμενον ὑπὸ τῆς συγκινήσεως, μὲ τὰ πτερύγια τῆς ῥινὸς παλλόμενα,— πῶς ἐδύνατο νὰ μὴ την θαυμάζῃ, νὰ μὴ την ἐπιθυμῇ ὁλοὲν περισσότερον; Τὴν ἠγάπα... Ἂν κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ στιγμιαίου του ληθάργου ἐχωρίζοντο, πιθανὸν νὰ ἐσώζετο. Ἀλλὰ τώρα πλέον ἦτο ἀργά· καὶ ἂν θὰ ἔφευγε, θὰ ἔφευγεν ἵνα μὴ ἐπιστρέψῃ πλέον, τετρωμένος, ἀνίατος, δυστυχής, πρὸς μέλλον σκοτεινόν, ἀπάγων ἀναμνήσεις, εἰς τὰς ὁποίας δὲν θὰ ἐδύνατο κἂν νὰ ἐντρυφήσῃ ἄνευ ἐλέγχου! . .

Καὶ ἦτο ἡ ζωή του εἷς ἔλεγχος ὅλη. μία τύψις ἀφόρητος. Ἤδη ἐφοβεῖτο νἀτενίσῃ τὴν εἰκόνα τῆς μητρός του. Τῷ ἐφαίνετο ἐπιπλήττουσα αὐτόν, παραπονουμένη κατὰ τοῦ πατρός του, μετανοοῦσα διότι ἀπέθανε — τόσον μεγα δυστύχημα διὰ τὸν υἱόν της... Ἠναγκάσθη νὰ φορέσῃ πάλιν προσωπεῖα, ὑποκριτικώτερα ἐκείνων τὰ ὁποῖα εἶχεν ἀπορρίψει. Ἠπάτα τὸν πατέρα του! αὐτη ἦτο ἡ ἀπροκάλυπτος, ἡ ἄνευ περιφράσεων ἀλήθεια. Πολλάκις, ὅταν μετὰ τὴν συνήθη ἑσπερίδα, ὁ πατήρ του καὶ ἡ σύζυγός του ἀπεχώρουν εἰς τὰ δωμάτιά των, μόνος αὐτὸς ἐπιστρέφων εἰς τὸ ἰδικόν του, ᾐσθάνετο δακέθυμον ἄλγος. Ἐζήλοτύπει τὸν πατέρα του! Ἡ σκέψις τῷ ἐφαίνετο τόσον βέβηλος, ὥστε πολλάκις, ὡς ὁ Ναβουχοδονόσορ, ἐνόμιζε καὶ αὐτὸς ὅτι μετεβλήθη εἰς ἄγριον θηρίον. Πλήρης ἀγωνίας, ἐν μέσῃ νυκτί, ἐπλησίαζε τὸν καθρέπτην... Ἡ αὐτὴ ἀπεικονίζετο ὡραία καὶ ξανθὴ κεφαλή· ἀλλ' οἷον ἀπαίσιον πῦρ ἐξηκόντιζον οἱ ὀφθαλμοί του! Τὸ πῦρ τοῦτο φαίνεται ὅτι τὸν προέδιδεν εἰς τὴν κυρίαν Ἔλλιοτ, διότι πάλιν τὸ βλέμμα τῆς Ἑλβετίδος παιδαγωγοῦ κατέστη δυςαντίβλεπτον... Ἀλλὰ ποῖος ἤξευρε τί νὰ ἐσκέπτετο καὶ ἡ θεία Ἀναστασία, ἡ ἄνευ ἀγάπης καὶ ἄνευ λαλιᾶς, τῆς ὁποίας ηὔξησαν ἐπικινδύνως αἱ δυστροπίαι. Διατί ἆρά γε; Ἐφαίνετο ὀλιγώτερον, ἐλάλει πολὺ ὀλιγώτερον, κατὰ τὸ γεῦμα ἔρριπτεν ἄγρια βλέμματα πρὸς τὰ κυνάριά της καὶ ἐνίοτε πρὸς τοὺς παρακαθημένους, τὴν ἠνώχλει ξηρά τις βὴξ ἐπίμονος, καὶ κατεσκεύαζεν ἀπὸ τὸ πρωῒ ὡς τὸ βράδυ τόσα σιγάρα, ὥστε αἱ σιγαροθῆκαι ἦσαν διαρκῶς πλήρεις μέχρις ἀσφυξίας· ἦτο δὲ παρατηρημένον ὅτι τόσον περισσότερα σιγάρα κατεσκεύαζεν ἡ γεροντοκόρη, ὅσῳ μεγαλητέρα ἦτο ἡ νευρική της διατάραξις.

Ὁ κ. Ἀνδρεάδης μόνον ἔπλεεν ἐντὸς εὐτυχίας ἀμιγοῦς, ἄφροντις, ἀνύποπτος. Ὁ πατήρ του νὰ τον ὑποπτεύσῃ, ἡ ἀγγελικὴ ἐκείνη ψυχή, ἥτις ἐπίστευεν εἰς τὴν ἀπόλυτον ἀρετήν, ὡς νὰ την ἀπέδειξε πειραματικῶ; ; . . Ὦ, ἂν ἦτο τοὐλάχιστον ὀλιγώτερον ἁπλοῦς, ὀλιγώτερον ἀθῶος, ἄν τον ὑπέβλεπεν, ἄν τον ὑπώπτευεν... ὁποία ἀγρία ἱκανοποίησις! . . Ἀλλ' αὐτὸς μίαν ἡμέραν, ὅταν ἔτυχε νἀναγνώσῃ που ὅτι χῆροι ἔχοντες μεγάλους υἱούς, δὲν εἶνε φρόνιμον νὰ νυμφεύωνται νεαρὰς γυναῖκας, ἐμειδίασε... Καὶ τώρα, ἐν ᾧ τὸν ἔβλεπε τηκόμενον ὁσημέραι ὑπὸ τοῦ ἔρωτος καὶ τῆς τύψεως, νομίζων τοῦτο ἀποτέλεσμα τῆς σπουδῆς, τῷ ἔλεγε μὲ τὴν τρυφερωτέραν του θωπείαν:

« Μὴν κοπιάζῃς ἔτσι, παιδί μου, δὲν εἶνε τόση βία. Ἂν δὲν προφθάσῃς νὰ δώσῃς ἐξετάσεις τώρα, δίδεις μὲ τὴν ἡσυχία σου τὸ Σεπτέμβριο. »

Τὸν Σεπτέμβριον; Νὰ μείνῃ μαζί της τὸ θέρος ὅλον, εἰς τὰς παγίδας τῆς Κηφισσιᾶς, εἰς τοὺς πειρασμοὺς τοῦ Φαλήρου; Ἄ, ὄχι! ἤλπιζε νὰ προφθάσῃ μέχρι τῆς ὁρισθείσης ἡμέρας. Τὸ σχέδιόν του ἦτο νὰ διασκεδάζῃ τὰς στιγμὰς τῶν ἀλγεινῶν του σκέψεων διὰ τῆς μελέτης, ἅμα δὲ λάβῃ τὸ δίπλωμά του, νὰ φύγῃ εὐθὺς διὰ τὴν Εὐρώπην. Νὰ φύγῃ... ἀλλὰ τί ἤλπιζεν ἐκεῖ περὶ τοῦ μέλλοντος τῆς καρδίας του; Ὁσάκις προέβαλλεν εἰς ἑαυτὸν τὴν ἐρώτησιν ταύτην, πικρὸν μειδίαμα διέστελλε τὰ χείλη του καὶ ἐψιθύριζε μετ' ἄλγους ἓν τετράστιχον ἀγνώστου ποιήματος, ἀγνώστου ποιητοῦ, τὸ ὁποῖον καὶ αὐτὸς δὲν εἰξεύρει πῶς ἀνέθρωσκε τώρα:

Χαρίζω μὲ χαμόγελο κ' ἀγγελικὴ ματιά
Τὸν ἕνα εἰς τὸν ἄλλο,
Καὶ ἢ νὰ τὸν σβύσω ἢ νὰ σβυσθῶ τραβῶ 's τὴν ξενητειά
Τὸν πόνο τὸν μεγάλο![1]

Οἱ στίχοι τῷ διήγειρον τὴν ἰδέαν τῆς αὐτοκτονίας. Ν' αὐτοκτονήσῃ! ὤ, ὡραῖον θὰ ἦτο ἀντὶ ζωῆς πλήρους βασάνων... Ἀλλ' ὡς ὁ ὀργανισμός του δὲν εἶχε φυσικὴν τάσιν πρὸς αὐτοκτονίαν, καὶ ὡς δὲν εὑρίσκετο ἐν στιγμῇ ἐκτυφλώσεως ὑπὸ αἰφνιδίας τινὸς συμφορᾶς, μόνη ἡ ψυχρὰ σκέψις, ἡ λογική, δέν τον ἔπειθεν ὅτι ὁ θάνατος

[1]) Ὑπὸ Κ. Παλαμᾶ.

Digitized by Google

ἦτο ἡ μόνη του διέξοδος. Ἂς ἔφευγε τόρα καὶ τίς οἶδεν !...

Ὅλα ταῦτα ἐσκέπτετο διὰ μυριοστὴν φοράν, ἀφῃρημένος, μὲ τὸ βιβλίον ἀνοικτὸν ἐνώπιόν του. Ὁ νοῦς του, τεθολωμένος ὑπὸ τῆς μελέτης, ἐσκοτίσθη ἐντελῶς ἐκ τῶν ἀναμνήσεων. Τὴν στιγμὴν ἐκείνην — πολὺ κακὴν στιγμὴν — ἠνοίχθη ἡ θύρα καὶ εἰσῆλθεν ἡ Ἑρμινία.

Ἦτο ὠχρά, ὡς ἐφαίνετο ἀπό τινος, περιβεβλημένη μίαν ἐσθῆτα βραχεῖαν, βαθυκύανον, παλαιὰν ἀνάμνησιν τοῦ Παρθεναγωγείου Χὶλλ. Ἡ κόμη της ἐκρέματο ὄπισθεν εἰς δύο παχεῖς μελανοὺς πλοκάμους. Ἐντὸς πεδίλων ἐλαφρῶν συνεσφίγγοντο οἱ παιδικοί της πόδες. Ἐν τῇ πρωϊνῇ ἰδιοτρόπῳ περιβολῇ ἡ νεαρὰ δέσποινα ὡμοίαζε τῷ ὄντι μὲ μαθήτριαν. Προὐχώρησεν ἄφωνος καὶ ἐπέθηκε τὴν χεῖρα ἐπὶ τοῦ μετώπου τοῦ νέου.

«Ἀκόμη διαβάζεις, Παῦλέ μου ; ἔλα, ἄφησέ τα πειά. Θέλεις νὰ καθήσω ἐδῶ νὰ συνομιλήσωμεν ἕως τὴν ὥραν τοῦ γεύματος;.. πλησιάζει...»

Τὸν ἔβλεπεν ἀτενῶς. Ἡ φωνή της ἦτο πολὺ μελαγχολική. Ἠσθάνετο οἶκτον ἀληθῆ πρὸς τὸν ἠγαπημένον αὐτὸν νέον, κεκλεισμένον δι' ὅλης τῆς ἡμέρας εἰς ἐπίμοχθον μελέτην, καὶ εἰςήρχετο πολλάκις νά τον ἐνισχύσῃ μὲ τὴν μητρικήν της θωπείαν.

«Μοῦ κάνετε χάρι» ἀπήντησεν ἐκεῖνος, σύρων μίαν ἕδραν, τὴν ὁποίαν προσέφερεν εἰς τὴν μητρυιάν του. «Κ' ἐγὼ ἐσκόπευα νὰ διακόψω λιγάκι, γιατὶ ἄρχισε νά με πιάνῃ πονοκέφαλος.

— Βλέπεις ; εἶσαι δήμιος τοῦ ἑαυτοῦ σου, διὰ νὰ μεταχειρισθῶ τὴν ῥομαντικὴν φράσιν τοῦ Ἀγαμέμνονος. Ὁ πατέρας σου παραπονεῖται φοβερά, καὶ ἡ μητέρα σου ὄχι ὀλιγώτερον.

— Μὰ πῶς λοιπόν ; θέλετε νὰ μὴν κοπιάσω ;

— Θὰ κοπιάσῃς, ἐννοεῖται,ἀλλὰ χωρὶς νὰ καταστρέψῃς καὶ τὴν ὑγείαν σου. Ἐκτὸς ἑνὸς περιπάτου γιὰ καμμιὰν ὥραν ἐκεῖ-δά, δὲν ἔχεις καμμίαν ἄλλην ψυχαγωγίαν. Αὐτὸ τὸ νύχτα -'μερα σὲ ἀδυνάτισε πάρα πολύ. Γιατί τάχα νὰ βιάζεσαι τόσον; Ἡ γνώμη τοῦ πατέρα σου εἶνε νὰ δώσῃς ἐξετάσεις τὸ Σεπτέμβριο.

— Δὲν προφθάνω... Ἡ ἀνάγκη δὲν μ.'ἀφίνει, καθὼς ἐπιθυμοῦσα, ν'ἀκολουθήσω τὴ γνώμη τοῦ πατέρα μου.

— Ἡ ἀνάγκη... καὶ τί εἴδους ἀνάγκη ;

— Μεγάλη ἀνάγκη... ἀδυσώπητος... ἐξ ἐκείνων εἰς τὰς ὁποίας πείθονται καὶ οἱ θεοί... Μή, μή μ' ἐρωτᾶτε περισσότερα· θά σας λυπήσω ἀδίκως καὶ παραλόγως. Βεβαιωθῆτε ὅτι οὔτε θά με παρηγορήσετε, οὔτε θά με συμβουλεύσετε...

— Ἡ γλῶσσα αὐτὴ δὲν ἁρμόζει ὄχι πρὸς μητέρα, ἀλλ' οὔτε πρὸς φίλην, εἰς τὴν ἀγάπην τῆς ὁποίας ἔχει κανεὶς πεποίθησιν. Ἀπὸ σένα 'περίμενα πάντοτε γενναιοτέραν διαγωγήν. Νὰ διστάζῃς μπροστά μου, αὐτό, Παῦλέ μου, μὲ πληγώνει... Ἂν σου ἔλεγα παραδείγματος χάριν ὅτι ἔχω τὴν ἀπαίτησιν νὰ μάθω τί εἴδους ἀνάγκη σὲ βιάζει ;

— Τότε θά σας ἀπαντοῦσα εὐχαρίστως: Ἡ ἀνάγκη νὰ φύγω ὅσον τὸ δυνατὸν γρηγορώτερα ἀπὸ τὰς Ἀθήνας... σταθῆτε νἀκούσετε... καὶ νὰ φύγω διὰ παντός,νὰ μὴ ξαναεπιστρέψω πλέον!»

Τὸ χεῖλος τὸ προυδίδον τὴν αἰθερίαν ἔκφρασιν εἰς τὸ πρόσωπον τῆς Ἑρμινίας, συνεσπάσθη ἀδιοράτως. Ἐχαμήλωσε τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ πρὶν ἡ ἀπαντήσῃ, ἔπαιξεν ὀλίγον μὲ τὸν κρύσταλλον ὅστις ἐπίεζε τὴν πρὸ αὐτῆς στοιβάδα τῶν χαρτίων. ὡσεὶ σκεπτομένη.

« Μ' ἐκπλήττεις, ἀλλὰ πολὺ περισσότερον μὲ λυπεῖς. Συμβαίνουν μὲ σὲ φοβερὰ πράγματα καὶ ἐγὼ δὲν ἔχω εἴδησιν. Ἐγὼ λοιπὸν εἶμαι ἡ μητέρα, ποῦ ὑπεσχέθηκες νὰ ἐκχύνῃς εἰς τὰ στήθη της, κάθε σου θλῖψι καὶ χαρά ; . . Ἂς μὴ παραπονοῦμαι ὅμως πολὺ μαζί σου· πταίω ἐγὼ ποῦ δέν σε 'ρώτησα ποτέ, ἐν ᾧ σ' ἔβλεπα σὲ τέτοια κατάστασι. Πάσχεις, Παῦλέ μου, ἔπρεπε νά το ἐννοήσω... Ὅλην αὐτὴ τὴ μεταβολὴ ποῦ βλέπω, δὲν ἠμποροῦσε νὰ προξενήσῃ δεκαπέντε ἡμερῶν μελέτη, καθὼς πιστεύουν ὅλοι ἐδῶ-μέσα καὶ ἐπίστευα ἕως τόρα καὶ ἐγώ ... Ἀλλὰ θά μου ἐξομολογηθῇς ! θά μ' ἐμπιστευθῇς ! Δὲν πιστεύω νὰ θέλῃς νά με τιμωρήσῃς διὰ τὴν τύφλωσίν μου μὲ τὴν σιωπήν, ποῦ φαίνεσαι ἀποφασισμένος νὰ κρατήσῃς...

— Τί θέλετε νά σας 'πῶ ;

— Θέλω νά μου 'πῇς τί σε ἀναγκάζει νὰ φύγῃς ἀπὸ τὰς Ἀθήνας διὰ παντός.

— Ἔχω καὶ ἐγὼ τὸ μυστικόν μου καὶ εἶνε ἀδύνατον νά το προφέρω ποτέ. Μή, μὴν κοπιάζετε! Οὔτε εἰς τὸ Θεὸ τὸν ἴδιον δέν θα ἐξωμολογούμην..

— Δὲν πιστεύω νὰ ἦνε τόσον τρομερὸν τὸ μυστικὸν ἑνὸς νέου εἰκοσαετοῦς, ποὺ μου φαίνεται τρυφερώτερος καὶ ἀγαθώτερος ἀπὸ μίαν κόρην.

— Καὶ ἐν τούτοις ! Ἂν εἶχα τὴν ἀφροσύνην νὰ ὁμιλήσω... συλλογισθῆτέ το.... θὰ σηκωθοῦν ἡ τρίχες σας ἄν το ἀκούσετε, ὅπως σηκώνουνται ἡ δικές μου ὅταν τὸ σκέπτουμαι.

— Μιλεῖς μὲ πολλὴν ἀποφασιστικότητα... ἡσύχασε, δὲν δοκιμάζω νά σ' ἐξαναγκάσω εἰς ἐκμυστηρεύσεις. Θά το ἔκαμνες μόνος σου εὐχαρίστως ἂν μ'ἀγαποῦσες πραγματικῶς,ὅπως μοῦ εἶπες τόσες φορές... ἀλλὰ δεν μ' ἀγαπᾷς ...

— Σᾶς ἀγαπῶ, κυρία, σᾶς ἀγαπῶ...

— Ἀδιάφορον, ἀρκεῖ ὅτι σ'ἀγαπῶ ἐγώ. Αὐτή μου ἡ ἀγάπη μὲ ἀναγκάζει νὰ κάμω μαζί σου μίαν συνθήκην. Ἔλα, μή μου 'πῇς τὸ μυστικό σου, δός μου μόνον μίαν γενικὴν ἰδέαν περὶ αὐτοῦ. Μή μου 'πῇς λεπτομερείας, μή μου ὀνομάσῃς ὡρισμένα πρόσωπα, μή μου διηγηθῇς γεγονότα. 'Πέ μου μόνον ἀπάνου-κάτου τί εἴδους θλῖψις σὲ πιέζει ; Σοῦ ὑπόσχομαι ὅτι δὲν θὰ σ' ἐρωτήσω

Digitized by Google

περισσότερα· 'πέ μου, πῶς ὀνομάζεται τὸ πάθος ποῦ τήκει τὸ σῶμά σου καὶ τὴ ψυχή σου;...

— Ὀνομάζεται *δυστυχία*.... μὲ ἄλλο ὄνομα δέν το ὁρίζετε ἀκριβῶς. Γενικὴν ἰδέαν θέλετε; μάλιστα, εἶνε εὐκολώτατον νά σας δώσω: Δὲν ὑπάρχει πλάσμα ποῦ νά το κατέτρεξε τόσον ἡ φύσις καὶ ἡ μοῖρα. Ὁ ὀργανισμός μου εἶνε ἀσθενὴς προκειμένου περὶ θελήσεως, καὶ ἰσχυρὸς προκειμένου περὶ αἰσθήματος... Ἀγαπῶ, καὶ ὅμως δὲν ἔχω καμμίαν ἐλπίδα. Δὲν ἔκαμα τίποτα, καὶ ὅμως ἔχω τὰς βαρυτέρας τύψεις τῆς συνειδήσεως. Ἡ ζωή μου κατήντησε μαρτύριον. Νά! Ἔχετε ἀνάγκην νἀκούσετε καὶ ἄλλα ἀκόμη, διὰ νά με οἰκτίρετε, ὡς τὸ δυστυχέστερον τῶν πλασμάτων;

— Ὄχι... ὄχι... Μόνον μίαν ἐρώτησιν θά σου κάμω καὶ ἄς ἦνε παρὰ τὴν συνθήκην μας. Προβαίνω χωρὶς περιφράσεις. Αὐτὸς ὁ ἔρως, ὁ πλήρης τύψεων καὶ ἄνευ ἐλπίδων, μήπως τυχὸν ἔχῃ ἀντικείμενον τὴν Λουκίαν Χρυσοῦ;

— Τότε θὰ ἦτο ἄνευ τύψεων καὶ πλήρης ἐλπίδων. Διατὶ ἐρωτᾶτε; μήπως γιατὶ μὲ εἴδατε μιὰ φορὰ νά της κρατῶ τὸ χέρι καὶ νά της μιλῶ ἀπὸ πολὺ κοντά;.. Ἀπατηθήκατε... Ἐκείνη ποῦ ἀγαπῶ ἐγὼ τὴν γνωρίζω πολὺ πρὶν τῆς Λουκίας Χρυσοῦ... καὶ τόσον ἀπέχει αὐτὴ ἀπὸ ἐκείνην ὡς πρὸς τὴν ὡραιότητα καὶ τὰς ἀρετάς, ὅσον καὶ ὁ στιγμιαῖος ἔρως ποῦ ἔδειξα πρὸς τὴν Λουκίαν, ἀπὸ τὸ αἴσθημα τὸ βαθὺ καὶ αἰώνιον, ποῦ τρέφω διὰ τὴν ἄλλην.

— Εἶνε εὐτυχὴς αὐτὴ ἡ ἄλλη;

— Παραβαίνετε τὴν συνθήκην...

— Ἔχεις δίκηο· δὲ θέλω νὰ μάθω περισσότερα. Μοῦ φθάνει ὅ τι ἄκουσα, γιὰ νά σου δώσω τὴ συμβουλή μου... Μὴ χαλνᾷς ἔτσι τὸ πρόσωπό σου! ὁ σκοπός μου δὲν εἶνε νὰ κλονίσω τὴν ἀπόφασί σου... τὸ χρέος μου μόνον θὰ κάμω. Φύγε μέν, ἄκουσον δέ: Ὁ πατέρας σου εἶνε διατεθειμένος νὰ ἐπιδοκιμάσῃ κάθε σου ἀπόφασιν... Νά την νυμφευθῇς!»

Ὁ Παῦλος ἀπέστρεψεν τὴν κεφαλὴν μὲ πικρὸν μειδίαμα· χωρὶς δὲ νἀτενίσῃ τὴν μητρυιάν του, ἀπήντησε μὲ φράσιν, πικροτέραν τοῦ μειδιάματος:

« Εἶμαι μικρὸς ἀκόμη, κυρία μου, πολὺ μικρὸς ἀκόμη!

— Μικρός! εἴκοσι ἐτῶν νέων καὶ μὲ τόσην ἀνάπτυξιν μάλιστα εἶνε μικρὸς ἀκόμη;

— Ἔχω λόγους νὰ φρονῶ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον. Δὲν κάμνουν καλὰ ὅσοι ὑπανδρεύονται τόσον νέοι.

— Ἀλλὰ καὶ ὁ πατέρας σου τόσον νέος ὑπανδρεύθη.

— Αὐτὸν ἀκριβῶς ἔχω ὑπ' ὄψιν μου... περὶ αὐτοῦ ὁμιλῶ. Ὅλα τὰ κακά, τὰ θλιβερὰ ἀποτελέσματα πρωίμου γάμου τὰ βλέπω τόρα εἰς ἐμέ. Φαντάζεσθε ὅτι δὲν θὰ ἤμουν τόσον δυστυχής, ἂν δὲν ἐνυμφεύετο τόσον νέος ὁ πατέρας μου;

— Δὲν φαντάζομαι τίποτα. Ὑπάρχουν ἆρά γε λόγοι φυσικοί;

— Ὄχι, κοινωνικοί...

— Κοινωνικοί; Μὰ πῶς; εἶνε δυστύχημα νὰ ἔχῃ ἕνας υἱὸς τὸν πατέρα του νέον πάντοτε καὶ ἀκμαῖον, ζωηρὸν προστάτην καὶ φίλον; Ἢ μήπως ἤθελες καλλίτερα νὰ εἶχες τόρα ἕνα πατέρα γέροντα καὶ ἀνίκανον εἰς κάθε συμβουλήν, ἀσθενικὸν καὶ μεμψίμοιρον, ὅπως τὸν εἶχα τόρα ὕστερα ἐγώ, ἐμπόδιον εἰς κάθε σου πρᾶξιν, εἰς κάθε λύπην εἰς κάθε σου φαιδρότητα....

— Αὐτὴ εἶνε ἡ φύσις... μάλιστα, ἔτσι ἤθελα τὸν πατέρα μου! Ὅταν ἤθελε χάσει τὰς δυνάμεις του ἐκεῖνος, νά τας κληρονομήσω ἐγώ. Ἀλλά... πατὴρ καὶ υἱὸς νὰ ἔχουν συγχρόνους δυνάμεις, συγχρόνους ὁρμάς, νὰ φαίνωνται ὁμήλικες, νὰ συναντῶνται ἀντίπαλοι εἰς τὸν κοινωνικὸν βίον, εἶνε. σᾶς βεβαιῶ, ἐκ τῶν δυστυχεστέρων συναντήσεων!

— Ἐκφράζεσαι πολὺ σύντομα καὶ πολὺ σκοτεινά. Δὲν εἰμπορῶ νὰ ἐννοήσω τὴν φιλοσοφίαν σου.

— Δὲν εἶνε φιλοσοφία ἀφῃρημένη... Εἶνε πεῖρα ποῦ μού την ἐδίδαξε καρδία αἰωνίως αἱμάσσουσα... ἡ ἰδική μου. Ἀλλοίμονον εἰς τοὺς υἱοὺς νέων πατέρων, ὅταν 'πεθάνῃ ἡ μητέρα των.

— Διατὶ νέων; δὲν εὑρίσκονται εἰς τὴν αὐτὴν κατηγορίαν μὲ τὰ ἄλλα ὀρφανά;

— Ὄχι, κυρία. Αὐτοὶ τρέχουν τὸν κίνδυνον νἀποκτήσουν μητρυιάν, ἡ ὁποία...

— Ἡ ὁποία;.... Ἐμπρός, τί στέκεσαι; πῶς μὲ βλέπεις ἔτσι; Ἆ, Παῦλε ἤλθαμεν ἐπὶ τέλους εἰς τὸ συμπέρασμα. Ἀμ ἔπρεπε νά το ἐννοήσω ἀπ' ἀρχῆς, ἀπὸ αὐτό σου τὸν ἀπότομο τρόπο, ἀπὸ τὸ ξηρό σου αὐτὸ *κυρία*... Ἔχεις παράπονα ἐναντίον μου! Ἔλα, τί στέκεσαι;... Τί ἤθελες νὰ πῇς;»

Ὁ Παῦλος κατεβίβασε τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ ἀπήντησεν:

« Ἤθελα νὰ εἴπω, κυρία μου, ὅτι δὲν εἶνε κακαὶ μητρυιαὶ μόνον ἐκεῖναι αἱ κακότροποι καὶ σκληραὶ ποῦ δέρνουν καὶ ἀφίνουν νηστικὰ τὰ παιδιὰ τῶν ἀνδρῶν των, ποῦ τὰ μισοῦν ὅσο ἀγαποῦν τὰ δικά των. Αἱ μητρυιαὶ τῶν παραμυθιῶν δὲν εἶνε τόσο φοβεραὶ ὅσον κάτι ἄλλαι, μὲ πολλὴν ἀγάπην καὶ μὲ πολλὴν τρυφερότητα, τὰς ὁποίας ξεύρω ἐγὼ Πιστεύσατέ με. Κάθε μητρυιὰ εἶνε κακή. Ὅλες ἔγειναν διὰ νὰ βασανίζουν, οὕτως ἢ ἄλλως, τὰ ὀρφανὰ τῶν ἀνδρῶν των...»

Ἐσιώπησε καὶ περιέμεινεν ἀπάντησιν. Σιγὴ ἄκρα. Ἀνήγειρε τοὺς ὀφθαλμούς... Ἡ ἀπέναντι ἕδρα ἦτο κενή... Ἐστράφη πρὸς τὴν θύραν καὶ μόλις εἶδε τὴν ἄκραν τῆς βαθυκυάνου ἐσθῆτος τῆς μητρυιᾶς του ἐξερχομένης ταχέως ἀλλ' ἀθορύβως.

Ἔφερε τὴν παλάμην ἐπὶ τοῦ μετώπου, ὡσεὶ τόρα μόλις συνερχόμενος... Ἔφυγε! τί νά τη εἶπεν ἐν τῇ κακῇ του στιγμῇ; Μὲ ποῖον πεῖσμα,

Digitized by Google

μὲ ποῖον παράπονον ὡμίλει; .. Ὁποία φοβερὰ ἐξομολόγησις, ἐν τῇ συγχύσει τῶν φρενῶν του, νὰ ἐξέφυγε τῶν χειλέων του; Τί εἴδους συγκίνησιν ἠθέλησε νἀποκρύψῃ ἡ Ἑρμινία, τραπεῖσα οὕτως ἀποτόμως εἰς φυγήν; ... Μήπως; ... ὢ τῆς φοβερᾶς εὐτυχίας! Ἀλλὰ μήπως ἦτο ἀδύνατον; Εἰς τὴν νεότητα ὅλα εἶνε δυνατὰ καὶ ὑπάρχουσι τόσων εἰδῶν ἀθέμιτοι ἔρωτες!

Ἡ σκέψις του ἦτο ἱερόσυλος καὶ ἐν τούτοις ἐξηκολούθει νά τον βασανίζῃ. Αὐτὴν ἔστρεφε, παραφερόμενος ὑπὸ τὸν ἐγκληματικοῦ του πάθους, ἐκτὸς ἑαυτοῦ, ἄνευ τύψεως, ἕως οὗ ὁ κώδων ἤχησε τὴν ὥραν τοῦ γεύματος.

Ἐξῆλθε νὰ καταβῇ εἰς τὸ ἑστιατήριον, ὅταν εἰς τὸν διάδρομον συνήντησε τὴν κυρίαν Ἔλλιοτ, ἐξερχομένην τοῦ δωματίου τῆς ἀδελφῆς του. Ἀπροσέκτως συνηντήθησαν τὰ βλέμματά των· πλὴν ὁ νέος ἔμεινεν αἴφνης ἐμβρόντητος. Τὸ νῆμα τῆς ἱεροσύλου σκέψεως ἐκόπη καὶ ἤκουσεν ἕνα ἰσχυρὸν κλονισμὸν ἐν τῷ ἐγκεφάλῳ του. Ὅλαι αἱ Ἐρινύες τοῦ Ἅδου ἐφάνησαν πρὸ αὐτοῦ, πάλλουσαι τὰς ἀνημμένας των δᾷδας, εἰς τὸ βλέμμα τῆς γυναικὸς τὸ βαθύ, τὸ ἐπίμονον ὑπὸ τὰ κρύσταλλα τῶν χρυσῶν της διοπτρῶν. Ἡ Τύψις παρίστατο πρὸ αὐτοῦ ἐνσωματωμένη ὑπὸ τὴν αὐστηρὰν μορφὴν τῆς Ἑλβετίδος παιδαγωγοῦ. Αὐτὴ μόνη ἦτο ἱκανὴ νὰ μαντεύσῃ τὰς σκέψεις του καὶ αὐτῆς τὸ βλέμμα ἐδύνατο νὰ ἐγκλείῃ ὅλην τὴν εὐγλωττίαν τῆς σιγῆς της ...

Δὲν ἀπήντησεν εἰς τὸν χαιρετισμόν της, ἀλλ' ἐστράφη ὀπίσω, ὡσεὶ λησμονήσας κἄτι τί, καὶ πλήρης φρίκης εἰσῆλθε πάλιν εἰς τὸ δωμάτιόν του.

Ἡ συναίσθησις τὸν κατεσύντριψε καὶ ἔπεσεν ἐπὶ τῆς καθέδρας του ἐξηντλημένος, ἀδρανής. Τὰς ὑποληφθείσας δυνάμεις συνεκέντρωσεν εἰς τὴν δεξιάν του χεῖρα, μεθ' ἧς ἔλαβε καὶ ἔκρουσε μανιωδῶς τὸν κωδωνίσκον του. Εἰς τὴν ὀργίλην ταύτην κροῦσιν ἔτρεξε μία ὑπηρέτρια μὲ ὕφος ἔντρομον, ὡς περιμένουσα ἐπιπλήξεις. Ἀλλὰ τοὐναντίον ἡ φωνὴ τοῦ Παύλου ἦτο ἥρεμος, ὡς ἀσθενοῦς:

« Πὲς κάτου ὅτι δὲν θὰ καταιβῶ στὸ τραπέζι, γιατὶ μοῦ πονεῖ τὸ κεφάλι.

— Τὸ ἴδιο μὲ διέταξε καὶ ἡ κυρία. »

Ἕπεται συνέχεια. ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΑΔΑΜΑΝΤΙΟΣ ΚΟΡΑΗΣ

Ἐκ τῆς ἄρτι ἐκδοθείσης ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν «Ἀδαμάντιος Κοραῆς» περισπουδάστου συγγραφῆς τοῦ κ. Δ. Θερειανοῦ ἀνατυποῦμεν τὸν γλαφυρώτατον ἐπίλογον:

Ὀλίγαις ἡμέραις πρὸ τῆς συμπληρώσεως τοῦ πέμπτου καὶ ὀγδοηκοστοῦ τῆς ἡλικίας ἔτους ($^{25}/_{6}$ ἀπριλίου 1833,) μικρὸν μετὰ τὰς μεσονυκτίους ὥρας, ἐξέπνευσε τὸν βίον ὁ τὸν βίον ὅλον ἐκμοχθήσας καὶ κατατρίψας ὑπὲρ τοῦ φωτισμοῦ καὶ τῆς παλιγγενεσίας τῶν Ἑλλήνων. «Σμικρὰ παλαιὰ σώματ' εὐνάζει ῥοπή»! Τῇ $^{6}/_{18}$ μαρτίου, περὶ τὴν δευτέραν μετὰ μεσημβρίαν ὥραν, ὁπότε ἐλάμβανε συνήθως τὴν λιτὴν αὐτοῦ σίτησιν, κύψας ἀνισοῤῥόπως εἰς τὰ κάτω, κατέπεσεν ἀπὸ τῆς ἕδρας αὐτοῦ καὶ ὑπέστη κατὰ τὴν πτῶσιν πάθημα ἐπώδυνον, ὑφ' οὗ ἐκακουχήθη ἐπὶ ἐννεακαίδεκα ἡμέρας τὸ ὑπὸ τοῦ σάλου σεσεισμένον καὶ ὑπὸ τοῦ γήρως τετρυχωμένον καὶ καταπεπονημένον αὐτοῦ σῶμα. Ἡ πατρὶς ἦτο ἡ τελευταία λέξις, ἡ ἐκπορευθεῖσα ἐκ τῶν καθαρῶν τοῦ θνήσκοντος χειλέων· συγχρόνως δὲ ἀτενίσας τὸ ἀμαυρούμενον ὄμμα πρὸς τὴν ἐκεῖ που ἀνακρεμαμένην τοῦ Δημοσθένους εἰκόνα, ἀνέκραξεν ἐκεῖνος ἦτο ἄνθρωπος! Τὸ προσφιλὲς καὶ ἐπήρατον τῆς πατρίδος ὄνομα, καὶ θρηνῶν καὶ χαίρων, καὶ νοσῶν καὶ εὐφραινόμενος, εἶχε πάντοτε διὰ στόματος ὁ ζηλωτὴς τοῦ Δημοσθένους Κοραῆς, ἀπὸ τῆς παιδικῆς αὐτοῦ ἡλικίας μέχρι τῆς λοισθίας πνοῆς, πάντα δὲ ὅσα ἔλεξε καὶ ἔγραψε καὶ ἔπραξεν ὑπόκεινται τοῖς πᾶσι μνημεῖον αἴδιον ἀξιαγάστου πρὸς τὴν πατρίδα στοργῆς καὶ ὑποκαρδίου περὶ τὰ συμφέροντα τοῦ γένους θεραπείας· διὸ καὶ ἡ ἐν Τροιζῆνι τρίτη Ἐθνικὴ Συνέλευσις, τὸ κοινὸν ἑρμηνεύουσα φρόνημα, ἐξέφρασε τῷ 1827 πρὸς τὸν Κοραῆν πάνδημον εὐχαριστίαν ἐφ' αἷς ἐπεδαψιλεύσατο πρὸς τοὺς Ἕλληνας εὐεργεσίαις.

Μνησθεὶς τοῦ Δημοσθένους κατὰ τὴν ὑστάτην τῆς ζωῆς ὥραν, ἀπέβλεψε περιπαθῶς πρὸς τὸν τελειότατον τῶν Ἑλληνικῶν ῥητόρων, ἔτι δὲ μᾶλλον πρὸς τὸν εὐλόγιστον, μεγαλόφρονα καὶ φιλόπολιν πολιτικόν, οὗ τὸ φλογερὸν στόμα, μάτην πολλοὺς καὶ θερμοὺς ἐξήγγειλε καὶ ἐπόνησε λόγους τε καὶ πόνους ὅπως ἐκπυρώσῃ ἐγκαίρως τοὺς ὑπὸ νάρκης πεπηγότας Ἀθηναίους καὶ σώσῃ ἐκ τοῦ ἐπικρεμαμένου ὀλέθρου τὴν εἰς ὄλεθρον γοργῷ τῷ βήματι χωροῦσαν ἐλευθερίαν καὶ αὐτονομίαν τῆς τῶν Ἑλλήνων μητροπόλεως. Ἐγγὺς τοῦ θανάτου ἀνεμνήσθη ὁ Κοραῆς τῶν μεγίστων καὶ ἐξαισίων ἀγώνων τοῦ θαυμασίου ἐκείνου ἀνδρός, ὅστις καὶ πρεσβεύων καὶ δημηγορῶν καὶ πολιτευόμενος, οὔτε τοῖς ἐχθροῖς τῆς Ἑλλάδος ἐγένετο πώποτε ὑποχείριος, οὔτε ἐν καιρῷ κινδύνου ἔπραξέ τι τοῦ δήμου ἀνάξιον, ἀλλ' ἀπεδείχθη ἀνέκαθεν τῆς πατρίδος εὐεργέτης καὶ τοῦ δικαίου ὑπέρμαχος καὶ πολλῶν καὶ καλῶν σύμβουλος, εἰς ἐπήκοον δυσηκόων, λογοφίλων, καὶ περὶ τὰ πολεμικὰ ἔργα ῥαθυμοτάτων συμπολιτῶν· ὅστις καὶ ἐτριηράρχησε καὶ ἐχορήγησε καὶ ἄλλας ἀδρὰς χρημάτων εἰσφορὰς πολλάκις διὰ τὴν σωτηρίαν τῆς πόλεως ἐποιή-

Digitized by Google

σατο, τούτων δ' ἕνεκα καὶ ἐθαυμάσθη καὶ ἐστεφανώθη χρυσοῖς στεφάνοις ὑπὸ τῶν 'Αθηναίων· ὅστις ἐπάλαισε κάλλιστα ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας τῶν 'Αθηναίων καὶ τῆς Ἑλλάδος ὑπομιμνήσκων τόν τε Μαραθῶνα καὶ τὴν Σαλαμῖνα καὶ τὰς Πλαταιάς, καθ' ἣν χρόνου στιγμήν, αἱ ἑλληνικαὶ πόλεις, τῆς ἀρχαίας ἀμνήμονες ἀρετῆς, ἔγεμον ἀργυρωνήτων προδοτῶν καὶ ἐξένιζον ἐν τοῖς ἰδίοις κόλποις τοὺς λυμεῶνας τῆς Ἑλλάδος. Καὶ ὁ μὲν Δημοσθένης, ἐφ' οὗ τῆς εἰκόνος ἐπέγραψαν οἱ 'Αθηναῖοι τὸ ἐλεγεῖον

Εἴπερ ἴσην ῥώμην γνώμῃ, Δημόσθενες εἶχες,
Οὔποτ' ἂν Ἑλλήνων ἦρχεν Ἄρης Μακεδών

καταδιωκόμενος ὑπὸ τοῦ αἰσχροῦ καὶ πονηροτάτου τῶν τοῦ 'Αντιπάτρου ὑπασπιστῶν, 'Αρχίου τοῦ φυγαδοθήρου, ἀνεῖλεν ἑαυτὸν ἐν τῷ ἱερῷ τοῦ Ποσειδῶνος, τῷ ἐν Καλαυρείᾳ, ἔνθα κατέφυγεν « οὐ σωτηρίας δεόμενος ἀλλ' ὡς ἐλέγξων τοὺς Μακεδόνας», σὺν τῷ θανάτῳ δὲ τοῦ Δημοσθένους ἀπέθανον καὶ τῆς ἑλληνικῆς ἐλευθερίας τὰ ζώπυρα. Εὐτυχέστερος τοῦ μεγάλου ῥήτορος, ὁ μέγας Χῖος ἔζησεν ἱκανὸν χρόνον ἵνα ἴδῃ τέλος πάντων ἀναλάμπον καὶ πληρούμενον τὸ ποθεινότατον αὐτοῦ ἴνδαλμα, τὴν ἀπὸ στυγερωτάτης δουλείας ἐλευθέρωσιν τῆς Ἑλλάδος, εἰς ἣν ὑπὲρ πάντα ἄλλον συνεβάλετο δι' ἀθανάτων συγγραφῶν καὶ ἀληθῶς δημοσθενείων παραινέσεων. Καὶ τί πλέον νὰ θαυμάσωμεν, τὴν ἁδροτάτην παιδείαν ἢ τὴν ἀξιοζήλωτον αὐτοῦ ἀρετήν, τὴν κριτικὴν εὐθυγνωσίαν καὶ φιλολογικὴν ἐπιστήμην, ἢ τὴν παρρησίαν, τὴν φιλομάθειαν, τὴν ἐγκράτειαν καὶ τὴν φιλογένειαν;

« Ὁ βίος τοῦ Κοραῆ! (ἀνεφώνει πρὸ ἓξ καὶ πεντήκοντα ἐνιαυτῶν ὁ περίβλεπτος καθηγητὴς τῆς φιλοσοφίας ἐν Γενεύῃ, Πρεβώ.) Τοῖς Ἕλλησιν ἀπόκειται νὰ ἱστορήσωσι τὸν εἰς τὴν Ἑλλάδα ὅλως καθοσιωθέντα τοῦτον βίον. Δὲν θὰ ἐξαρθῇ ἆρά γε ἐκ τῶν κόλπων αὐτῆς τῆς Ἑλλάδος φωνὴ εὐγνώμων καὶ εὐχάριστος; » « Ὁ Κοραῆς (ἔγραφεν ἕτερος καθηγητής, ὁ γάλλος Egger) προσωποποιεῖ αἰσίως τὴν νέαν τοῦ ἑλληνισμοῦ ἀναγέννησιν καὶ τὴν στενὴν τούτου συνάφειαν πρὸς τοὺς θεσμούς, τὰ δόγματα καὶ τὰ ἤθη τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων ». 'Αλλ' ἰδίως προσωποποιεῖ ὁ Κοραῆς τὴν ἑλληνικὴν σοφίαν καὶ καλοκἀγαθίαν ἐν τῷ ἐμμελεστάτῳ ἀλλήλων συνδέσμῳ. 'Εδίδαξε τοὺς Ἕλληνας τὰ καλὰ καὶ συμφέροντα τῇ πατρίδι, καὶ ἐκράτυνε διὰ τῶν ἔργων τὴν σωτήριον διδασκαλίαν του, διαφυλάξας δι' ὅλου τοῦ βίου ἀνέγκλητον καὶ καθαρὰν παντὸς φθόνου καὶ κολακείας τὴν προαίρεσιν, καταπολεμήσας τοὺς ἀλαζόνας, τοὺς σχολαστικούς, τοὺς δοξοκόπους, τοὺς ὑποκριτὰς καὶ τοὺς κόλακας, οἵτινες, κατὰ τὸ ἴδιον συμφέρον καὶ κατὰ τὰς περιστάσεις πανταχοῦ « τὴν αὐτὴν ἁμίδα καὶ οἰνοχόην » ἔχουσι. Διέζησε πενίᾳ παρὰ πάντα τὸν βίον ὡς τῶν Ἑλλήνων οἱ ἄριστοι, ἀλλ' ὁποία μεγαλοπρέπεια, ὁποία μεγαλοφροσύνη ἐλάνθανεν ἐν τῷ πενομένῳ ἐκείνῳ σώματι! Ἡ σύνοικος τοῦ Κοραῆ ἔνδεια, ἤγαγεν αὐτὸν πλέον ἢ ἅπαξ εἰς ὀδύνην καὶ ἀπελπισμόν, ἀλλ' οὐδέποτε οὐδαμῶς ἴσχυσε νὰ ἐξασθενώσῃ τὸ διακαῖον τὴν φιλόπατριν αὐτοῦ ψυχὴν πῦρ, οὐχὶ τὸ κοινὸν καὶ σύνηθες, ἀλλὰ τὸ κατὰ Πλάτωνα, θεῖον καὶ ἄφθιτον. Ἡ δὲ εὐχαριστία του ἦτο πάντοτε ἐνάμιλλος πρὸς τὸ μέγεθος τῆς φιλοπατρίας· διότι, φέρων ἐςαεὶ ἐν μνήμῃ ὅσας ἔτυχε παρὰ τῶν Γάλλων φιλοφροσύνας καὶ τιμάς, ἐφανέρωσεν ἣν ἠσθάνετο εὐγνωμοσύνην καὶ ἀντιφίλησιν διὰ τοῦ αὐτοποιήτου ἐπιγράμματος. « 'Αδαμάντιος Κοραῆς Χῖος ὑπὸ ξένην μὲν ἴσα δὲ τῇ φυσάσῃ μ' Ἑλλάδι πεφιλημένην γῆν τῶν Παρισίων κεῖμαι. »

'Αλλ' οὐχὶ μόνον οἱ Γάλλοι ἠγάπησαν καὶ ἐτίμησαν τὸν παρ' αὐτοῖς διατρίψαντα Κοραῆν. Γερμανοί, Ἄγγλοι, Ἑλβετοὶ καὶ ἄλλοι σοφοὶ ἄνδρες, ἰδίως ἐκ τῶν συγγραψάντων τὴν νεωτέραν ἑλληνικὴν ἱστορίαν, μετὰ μεγίστης τιμῆς μνημονεύουσι πάντες ὁμοθυμὼς τοῦ Κοραῆ τὸ ὄνομα, μετὰ μεγίστων δὲ ἐγκωμίων ἀναφέρουσι τὰ ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος καὶ τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων ὑπ' ἐκείνου κατωρθώμενα. « Πρῶτος ὁ Κοραῆς (λέγει ὁ περικλεὴς τῆς φιλοσοφίας καθηγητής, Χριστιανὸς Βράνδης) διέπτυξε καὶ ἀσπαστὴν τοῖς πᾶσιν ἐποιήσατο τὴν ἰδέαν, ὅτι τῆς πολιτικῆς τῶν Ἑλλήνων ἀναγεννήσεως ἔδει νὰ προηγηθῇ ἡ ἀναγέννησις ἡ πνευματική· πρῶτος αὐτὸς ἐπέσκωψε τὴν τιτλομανίαν καὶ τὴν ματαιοφροσύνην τῶν ἱεραρχῶν καὶ τῶν ἀρχόντων, καὶ δι' ὅλου ἐμόχθησε τοῦ βίου ὅπως ἐπαναγάγῃ τοὺς ὑπὸ τῆς δουλείας τεταπεινωμένους ὁμογενεῖς εἰς τὰς παραδόσεις τῆς ἑλληνικῆς ἀρχαιότητος. Διὰ τῶν παντοδαπῶν καὶ πλουσιοπαρόχων αὐτοῦ συγγραμμάτων, ἀνεζωπύρησεν ὁ Κοραῆς τὴν γλῶσσαν καὶ τὴν φιλολογίαν τῶν Ἑλλήνων· τὰ ὑπὸ θερμοτάτης φιλοπατρίας ἐμπεπνευσμένα Προλεγόμενα αὐτοῦ καὶ αἱ ἐπιστολαί, καὶ πρὸ τῆς ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως καὶ μετ' αὐτῶν, ἐπενήργησαν ἰσχυρότατα εἰς νοῦν τῶν Ἑλλήνων, ὡςανεὶ αὐτὸς ὁ σεβάσμιος πρεσβύτης διετέλει παρὼν ἐν τῇ ἰδίᾳ πατρίδι καὶ λόγῳ τε καὶ ἔργῳ ἠγωνίζετο ἐν μέσῳ τῶν Ἑλλήνων. Διὰ τοῦ Κοραῆ κατ' ἐξοχὴν ἐκρατύνθη καὶ ἐστερεώθη ἐν τῇ ἐθνικῇ τῶν Ἑλλήνων συνειδήσει τὸ μέγα καὶ γόνιμον δόγμα, ὅτι ἐκ μόνης τῆς παιδεύσεως ἔμελλε νὰ προέλθῃ ἡ ἐλευθερία· τοῦτο δὲ τὸ δόγμα παρώρμησεν ἔπειτα καὶ τὸν λόρδον Γύλφορδ εἰς τὴν ἰδίοις ἀναλώμασιν ἵδρυσιν 'Ακαδημίας ἐν Κερκύρᾳ καὶ εἰς τὴν μόρφωσιν ἑλλήνων διδασκάλων.» — « Ὁ 'Αδαμάντιος Κοραῆς (γράφει ἕτερος Γερμανός, ὁ πολὺς Γερβῖνος, ἐν τῇ « Ἰ-

Digitized by Google

στορίᾳ τῆς Ἐννεακαιδεκάτης Ἑκατονταετηρίδος») προσήγαγεν ἐφ᾽ ἑαυτὸν καὶ ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα τὰ ὄμματα σύμπαντος τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου, ὁπότε ἐβουλεύθη νὰ ἀφιερώσῃ τὸν βίον αὐτοῦ εἰς τὴν ἐκπαίδευσιν τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ. Ὁ Κοραῆς ἀπεδείχθη μαντεῖον τῶν Ἑλλήνων. Ἀφ᾽ ὅτου ἀνέγνω ἐν τῇ Ἑταιρείᾳ τῶν Ἀνθρωποτηρητῶν τὸ περὶ Ἑλλάδος ὑπόμνημα, δι᾽ οὗ ἐπειράθη νὰ ἐπιστήσῃ τὴν προσοχὴν τῆς Εὐρώπης ἐπὶ τὴν ἀναγέννησιν τῆς ἰδίας πατρίδος, μέχρι τῶν χρόνων τῆς ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως, ὁπότε ἐξέδωκε τοῦ Ἀριστοτέλους τὰ Πολιτικὰ σὺν δὲ τούτοις καὶ τὰς πολιτικὰς αὐτοῦ παραινέσεις πρὸς τοὺς Ἕλληνας, οὐδαμῶς ἐπαύσατο ὁ Κοραῆς συμβουλεύων πρὸς τοὺς ὁμογενεῖς ἔρωτα τοῦ κοινοῦ ἀγαθοῦ, ὁμόνοιαν, φιλονομίαν καὶ καρτερίαν, γράφων ἀείποτε καὶ πολιτευόμενος ὡς ἀληθὴς πολίτης καὶ ὡς ἀληθὴς φιλόπατρις καὶ φιλόσοφος. Μετὰ πάσης δὲ προθυμίας καὶ ἐπιμελείας ἐσπούδασε νὰ ἐγχαράξῃ εἰς τῶν Ἑλλήνων τὰ στήθη τὴν πίστιν, ὅτι ἡ πολιτικὴ τῆς Ἑλλάδος παλιγγενεσία ἔδει νὰ προοδοποιηθῇ διὰ τῆς πνευματικῆς, συνάμα δὲ ὅτι δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ ἀποτελεσθῇ ἡ πνευματικὴ ἀναγέννησις καὶ νὰ μὴ ἐπακολουθήσῃ εἰς αὐτὴν ἡ πολιτική.» Καὶ ἕτεροι ὀνομαστοὶ Γερμανοὶ ἐπιστήμονες, ὁ Μάουρερ, ὁ τοῦ Γερβίνου μαθητὴς Μένδελσων Βαρθόλδυ καὶ ὁ Χέρτσβεργ ἀνακηρύττουσι μιᾷ φωνῇ τὸν Κοραῆν ἀρχιμύστην καὶ ἀρχιτέκτονα τῆς πνευματικῆς τοῦ ἑλληνικοῦ ἀγῶνος προπαρασκευῆς. «Διακαιόμενος ὑπὸ διαπύρου φιλοπατρίας (γράφει ὁ Μάουρερ ἐν τῷ προμνημονευθέντι πονήματι), διψῶν μαθήσεως ὅπως διὰ τῶν μεμαθημένων διδάξῃ ἔπειτα τὸ γένος, τὸ ὑπὸ τῆς ἀπαιδευσίας κακοδαιμονοῦν, ὁ ἄριστος οὗτος ἀνὴρ μετῴκησεν εἰς Παρισίους πρὸ τῆς Γαλλικῆς Ἐπαναστάσεως, αὐτόθεν δέ, ἐπὶ πεντήκοντα καὶ περιπλέον ἐνιαυτοὺς ἐδείκνυεν εἰς τὸν ἑλληνικὸν λαὸν τὴν ἀληθῆ ὁδόν, τὴν ἄγουσαν εἰς τὴν ἡμέρωσιν. Κατήρξατο τοῦ ἔργου ἀπὸ τῆς μεταρρυθμίσεως τῆς νεωτέρας ἑλληνικῆς γλώσσης. Αἱ ἔνθεοι αὐτοῦ συγγραφαί, καταγοητεύσασαι καὶ παροξύνασαι τὴν φιλοτιμίαν καὶ τὴν φιλομάθειαν σύμπαντος τοῦ ἑλληνικοῦ, ἐγένοντο παραίτιοι τῆς ἱδρύσεως νέων σχολείων καὶ βιβλιοθηκῶν καὶ τῆς ἐκδόσεως ἐφημερίδων, λεξικῶν καὶ ἄλλων κοινωφελῶν πονημάτων. Τοιούτῳ δὲ τῷ τρόπῳ προητοίμασεν αὐτὸς ὁ Κοραῆς ὑπὲρ πάντα ἄλλον, τὸν ἱερὸν ἀγῶνα τῆς ἀναγεννήσεως τῆς προσφιλοῦς αὐτῷ πατρίδος.» Ὁ Μένδελσων Βαρθόλδυ διὰ μακροτέρων ἱστορῶν τὸν βίον καὶ τὰ ἔργα τοῦ Κοραῆ ἀποκαλεῖ αὐτὸν ἀναμορφωτὴν τῆς νεωτέρας ἑλληνικῆς φιλολογίας, πνευματικὸν πρωτοστάτην τῆς ἐπαναστάσεως καὶ τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης ἀνακαινιστήν. Ὁ δὲ καθηγητὴς Χέρτσβεργ, ἀποφαινόμενος (ἐν τῇ «ἱστορίᾳ τῆς Ἑλλάδος ἀπὸ τῆς ἀπονεκρώσεως τοῦ ἀρχαίου βίου μέχρι τῶν καθ᾽ ἡμᾶς χρόνων») ὅτι ὁ Κοραῆς καὶ ὁ Καποδίστριας εἶναι τῶν νεωτέρων Ἑλλήνων οἱ κορυφαῖοι, ὑπερεγκωμιάζει τὴν τελεσιουργὸν παιδείαν, τὴν ἀρετήν, τὸ ἁγνότατον ἦθος καὶ τὸν παραδειγματικὸν τοῦ Κοραῆ βίον.

Ἐπὶ τέλους ὁ περὶ τοὺς ἐπαίνους φειδωλότατος, πρὸς τὰς μομφὰς δὲ ἀφειδέστατος ἄγγλος ἱστορικὸς Φίνλεϋ ὧδέ πως χαρακτηρίζει τὸν ἄνδρα. «Ὁ ἐκ Χίου Κοραῆς ὑπῆρξεν ὁ μέγας δημοτικὸς μεταρρυθμιστὴς τοῦ ἑλληνικοῦ ἐκπαιδευτικοῦ συστήματος, ὁ νομοθέτης τῆς νεωτέρας ἑλληνικῆς γλώσσης καὶ ἐξοχώτατος ἀπόστολος τῆς θρησκευτικῆς ἀνοχῆς καὶ τῆς ἑλληνικῆς ἐλευθερίας. Ἀπεδείχθη στιβαρὸς ἀντίπαλος τῆς ὀρθοδόξου δεισιδαιμονίας, ἥτις ἐκινδύνευσε νὰ ὑποδουλώσῃ τὴν Ἑλλάδα εἰς τὴν Ῥωσσίαν, καὶ τῆς φαναριωτικῆς δουλοφροσύνης, ἥτις ἐθεράπευσε τὴν τουρκικὴν δεσποτείαν. Ηὐπόρει δὲ καὶ πάντων τῶν προσωπικῶν χαρισμάτων, τῶν παρεχόντων κῦρος καὶ αὐθεντίαν εἰς τὴν διδασκαλίαν του· ἦτο ἀδιάφορος πρὸς τὸν πλοῦτον, τίμιος, ἐλευθέριος τὸ φρόνημα καὶ τὴν γνώμην, εἰλικρινῶς φιλόπατρις καὶ βαθύνους φιλόλογος καὶ κριτικός. Διῆλθε τὸν βίον ἐργαζόμενος ὑπὲρ τῆς ἠθικῆς καὶ πολιτικῆς τῶν Ἑλλήνων ἐπιδόσεως. Ἤθλησεν ἄθλους οὐχὶ ἀνωφελεῖς· ἀνέπλασεν εὐμεθόδως τὴν γραφομένην γλῶσσαν, ἐνέσταξε δὲ καὶ εἰς τὰς φρένας τῶν Ἑλλήνων ἀρχὰς ἀκραιφνοῦς ἐλευθερίας καὶ καθαρᾶς ἠθικότητος. Τοσαύτην δὲ καὶ τηλικαύτην ἔσχε ῥοπὴν πρὸς τοὺς ἄνδρας τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως, ὥστε πᾶσα τῆς Ἑλλάδος ἱστορία θὰ ἦτο ἀτελής, ἂν παρελείπετο τὸ ὄνομα τοῦ πρωταγωνιστοῦ τῆς ἐθνικῆς ἀναγεννήσεως Κοραῆ.»

Ἀλλ᾽ ἀρκοῦσιν αἱ μαρτυρίαι αὗται. Συγκρινόμενος πρὸς τοὺς ἄλλους λογίους Ἕλληνας παρίσταται ὁ Κοραῆς εἰς τὰς ὄψεις ἡμῶν ὡς ὑψικάρηνος καὶ βαθύρριζος δρῦς, περιεστοιχισμένη κύκλῳ ὑπὸ δενδρυφίων ἀκλώνων, φυλλορροούντων καὶ πάσης σχεδὸν θαλερᾶς βλαστήσεως ἀπεψιλωμένων, εἴτε διὰ τῆς γῆς τὴν λυπρότητα εἴτε δι᾽ ἄλλην αἰτίαν. Πρὸς τὴν ἀντίθεσιν δὲ ταύτην ἐκπεπληγμένος ὁ θεατής, καὶ διὰ τοῦ ὄμματος τῆς ψυχῆς εἰς τοῦ Κοραῆ ἀναβλέπων τὸ ὕψος, πάντως θὰ ἀναβοήσῃ τὸ ὁμηρικὸν ἐκεῖνο·

Οἴῳ πεπνῦσθαι· τοὶ δὲ σκιαὶ ἀΐσσουσιν.

Δ. ΘΕΡΕΙΑΝΟΣ

Digitized by Google

ΟΥΡΑΝΙΑ

ὑπὸ Καμίλλου Φλαμμαριὸν

Συνέχεια, ἴδε σ. 131

— Ἔστω· ἐσυλλογιζόμην ἂν εἰς τοὺς ἄλλους κόσμους ἔχουσιν οἱ κάτοικοι των στόμα. . . διότι τὰ φιλήματα! . . τὰ χείλη! . . . .

Οὕτω παρήρχοντο αἱ ὧραι, αἱ ἡμέραι, αἱ ἑβδομάδες, οἱ μῆνες ἐν ἑνότητι στενῇ πάντων τῶν διαλογισμῶν των, τῶν αἰσθήσεων, τῶν ἐντυπώσεων. Ὁ ἥλιος τοῦ Ἰουνίου ἔλαμπεν εἰς τὸ ἡλιοστάσιόν του, καὶ ἡ στιγμὴ τῆς ἀναχωρήσεως εἰς τὴν πατρίδα τῆς Ἰκλέας εἶχεν ἐπιστῇ. Κατὰ τὴν ὁρισθεῖσαν ἐποχὴν ἀπῆλθε μετὰ τοῦ πατρός της εἰς Χριστιανίαν.

Ὁ Ἔλπιστος τὴν παρηκολούθησε μετὰ τινας ἡμέρας. Ὁ νεαρὸς ἐπιστήμων προὐτίθετο νὰ διατρέξῃ τὴν Νορβηγίαν μέχρι τοῦ φθινοπώρου καὶ νὰ ἐξακριβώσῃ αὐτόθι τὰς μελέτας, ὧν εἶχεν ἐπιληφθῇ κατὰ τὸ προηγούμενον ἔτος περὶ τοῦ βορείου σέλαος, μελέτας καὶ παρατηρήσεις λίαν ἐνδιαφερούσας αὐτόν, τὰς ὁποίας μόλις εἶχε προφθάσει ν' ἀρχίσῃ.

Ἡ διαμονὴ αὕτη ἐν Νορβηγίᾳ ὑπῆρξε συνέχεια τῶν ἡδυτάτων ὀνείρων. Ἡ ξανθὴ κόρη τοῦ Βορρᾶ περιέβαλλε τὸν φίλον της δι' αἴγλης γοητείας διηνεκοῦς, ἥτις ἴσως θὰ τὸν ἔκαμνε νὰ λησμονήσῃ διὰ παντὸς τὰ θέλγητρα τῆς ἐπιστήμης ἂν αὐτὴ ἡ ἰδία δὲν εἶχε, καθὰ εἴδομεν, κλίσιν ἀτομικήν, ὄρεξιν ἄσβεστον πρὸς τὴν μάθησιν. Τὰ πειράματα, ἅτινα ὁ ἀκαταπόνητος ἐρευνητὴς εἶχεν ἐπιχειρήσει περὶ τοῦ ἀτμοσφαιρικοῦ ἠλεκτρισμοῦ τὴν ἐνδιέφερον ὅσον καὶ αὐτόν. Καὶ αὐτὴ ὡσαύτως ἠθέλησε νὰ μάθῃ τὴν φύσιν τῶν μυστηριωδῶν φλογῶν τοῦ βορείου σέλαος, αἵτινες τὴν ἑσπέραν πάλλονται εἰς τὰ ὕψη τῆς ἀτμοσφαίρας, ἐπειδὴ δὲ ἡ σειρὰ τῶν ἐρευνῶν τοῦ Γεωργίου ἦγεν αὐτὸν εἰς τὴν ἐπιθυμίαν ἀναβάσεως δι' ἀεροστάτου ὅπως προσεγγίσῃ καὶ παρατηρήσῃ τὸ φαινόμενον ἐν αὐτῇ τῇ πηγῇ του, καὶ αὐτὴ ἐπίσης ᾐσθάνθη τὴν ἰδίαν ἐπιθυμίαν. Προσεπάθησε νὰ τὴν ἀποτρέψῃ, διότι τὰ ἀεροναυτικὰ ταῦτα πειράματα δὲν εἶνε ἀκίνδυνα. Ἀλλὰ μόνη ἡ ἰδέα τοῦ νὰ συμμερισθῇ τὸν κίνδυνον θὰ ἤρκει ὅπως τὴν καταστήσῃ κωφὴν εἰς τὰς ἱκεσίας τοῦ ἀγαπητοῦ της. Μετὰ μακροὺς δισταγμοὺς ὁ Ἔλπιστος ἀπεφάσισε νὰ τὴν παραλάβῃ μετ' αὐτοῦ καὶ παρεσκεύασεν εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Χριστιανίας ἀνάβασιν δι' ἀεροστάτου κατὰ τὴν πρώτην νύκτα καθ' ἣν ἤθελεν ἀναφανῇ τὸ βόρειον σέλας.

Ε'.

Τὸ βόρειον σέλας.

Αἱ διαταράξεις τῆς μαγνητικῆς βελόνης εἶχον ἤδη ἀναγγείλει τὴν παρουσίαν τοῦ σέλαος πρὸ τῆς δύσεως τοῦ ἡλίου καὶ εἶχεν ἤδη ἀρχίσει ἡ ἐξόγκωσις τοῦ ἀεροστάτου δι' ἀερίου ὑδρογόνου καθαροῦ, ὅτε πράγματι ἐφάνη εἰς τὸν οὐρανὸν πρὸς τὸ βόρειον μαγνητικὸν μέρος ὁ ἰδιάζων ἐκεῖνος χρυσοπράσινος διαφανὴς χρωματισμός, ὅστις εἶνε πάντοτε τὸ ἀσφαλὲς γνώρισμα βορείου σέλαος. Μετὰ τινας ὥρας αἱ προπαρασκευαὶ ἐπερατώθησαν. Ἡ ἀτμοσφαῖρα ὁλοσχερῶς ἀπαλλαγεῖσα ἀπὸ παντὸς νέφους ἦτο διαυγεστάτη, τὰ ἄστρα ἐσπινθήριζον εἰς τοὺς οὐρανοὺς ἐν τῷ μέσῳ βαθείας σκοτίας νυκτὸς ἀσελήνου, μετριαζομένης μόνον κατὰ τὸ βόρειον μέρος ὑπὸ φωτὸς ἱλαροῦ ἀνυψουμένου ἐν εἴδει τόξου ὑπεράνω ἀμαυροῦ τμήματος κύκλου, ἐξακοντίζοντος δὲ εἰς τὰ ὕψη τῆς ἀτμοσφαίρας γλώσσας ἐρυθρὰς καὶ ὑποπρασίνους, αἵτινες ἐφαίνοντο οἱονεὶ παλμοὶ ζωῆς ἀγνώστου. Ὁ πατὴρ τῆς Ἰκλέας, ὅστις παρίστατο κατὰ τὴν ἐξόγκωσιν τοῦ ἀεροστάτου, οὐδόλως ἐγίνωσκεν ὅτι ἡ θυγάτηρ του ἔμελλε καὶ αὐτὴ νὰ συναπέλθῃ· ἀλλὰ τὴν τελευταίαν στιγμὴν ἡ νεάνις εἰσῆλθεν εἰς τὸ σκαφίδιον ὡς νὰ ἤθελε δῆθεν νὰ τὸ ἐπισκεφθῇ· ὁ Ἔλπιστος ἐποίησε σημεῖόν τι καὶ τὸ ἀερόστατον ἀνυψώθη βραδέως, μεγαλοπρεπῶς ὑπεράνω τῆς πόλεως τῆς Χριστιανίας, ἥτις ἐφάνη φωτιζομένη ὑπὸ μυριάδων φώτων κάτωθεν τῶν δύο ἐναερίων ταξειδιωτῶν, σμικρυνομένη βαθμηδὸν καθόσον ἐβυθίζετο εἰς τὴν ζοφερὰν σκοτίαν.

Μετ' ὀλίγον τὸ ἀερόστατον παραφερόμενον ὑπὸ ἀναβάσεως πλαγίας ἵπτατο ἄνωθεν ζοφερῶν πεδιάδων, αἱ δὲ ὠχριῶσαι λάμψεις ἐξηφανίσθησαν. Ὁ θόρυβος τῆς πόλεως εἶχε συγχρόνως απομακρυνθῇ, σιγὴ δὲ βαθεῖα, ἡ ἀπόλυτος σιγὴ ἡ ἐπικρατοῦσα εἰς τὰ ὕψη περιεκάλυπτε τὸ ἐναέριον σκάφος. Συγκεκινημένη ἐκ τῆς σιγῆς ταύτης τῆς ἀπαραβλήτου, ἴσως δὲ κυρίως καὶ ἐκ τοῦ πρωτοφανοῦς τῆς θέσεώς της ἡ Ἰκλέα συνωθεῖτο πρὸς τὸ στῆθος τοῦ τολμηροῦ ἐραστοῦ της. Ἀνήρχοντο ταχέως. Τὸ βόρειον σέλας ἐφαίνετο κατερχόμενον καὶ ἐξετείνετο ὑπὸ τοὺς ἀστέρας ὡς κυματίζον ὕφασμα πορφυρόχρυσον, ἐφ' οὗ διατρέχουσιν ἠλεκτρικαὶ φρικιάσεις. Τῇ βοηθείᾳ μικρᾶς σφαίρας ἐκ κρυστάλλου ἐμπεριεχούσης λαμπυρίδας ὁ Ἔλπιστος παρετήρει τὰ ἐργαλεῖα του καὶ κατέγραφε τὰς ἐνδείξεις των τὰς ἀναλογούσας πρὸς τοὺς βαθμοὺς τοῦ ὕψους εἰς ὃ ἀνήρχοντο. Τὸ ἀερόστατον ἐξηκολούθει ν' ἀνέρχηται. Ὁποία ἄμετρος χαρὰ διὰ τὸν ἐρευνητήν! Μετ' ὀλίγα λεπτὰ ἔμελλε νὰ ὑψωθῇ μέχρι τῆς ἄκρας τοῦ βορείου σέλαος, ἔμελλε νὰ τύχῃ ἀπαντήσεως εἰς τὸ πρόβλημα περὶ τοῦ ὕψους τοῦ

Digitized by Google

Η ΑΝΟΙΞΙΣ
Εἰκὼν Σ. Βάγνερ.

σέλαος, εἰς μάτην προταθὲν παρὰ τόσων φυσιοδιφῶν καὶ πρὸ πάντων παρὰ τῶν προσφιλῶν του διδασκάλων, τῶν δύο μεγάλων «ψυχολόγων καὶ φιλοσόφων» Ἔρστεδ καὶ Ἀμπέρ.

Ἡ συγκίνησις τῆς Ἰκλέας εἶχε κατευνασθῆ. «Φοβεῖσαι λοιπόν; τὴν ἠρώτησεν ὁ φίλος της. Τὸ ἀερόστατον εἶνε ἀσφαλές. Δὲν ὑπάρχει καθόλου φόβος δυστυχήματος. Τὸ πᾶν εἶνε ὑπολελογισμένον. Θὰ κατέλθωμεν μετὰ μίαν ὥραν. Δὲν ὑπάρχει οὔτε σκιὰ ἀνέμου.

— Ὄχι, ἀπήντησεν ἡ νεᾶνις, ἐνῷ ἀνταύγεια οὐράνιος τὴν ἐφώτιζε διὰ διαφανοῦς ῥοδίνης λάμψεως· ἀλλ' εἶνε τόσον παράδοξον, τόσον ὡραῖον, τόσον θεῖον!.. Εἶνε τόσον μέγα δι' ἐμὲ τὴν τόσον μικράν! Πρὸς στιγμὴν ἐφρικίασα... Μοὶ φαίνεται ὅτι σὲ ἀγαπῶ περισσότερον παρὰ ποτέ.....

Καὶ περιβάλλουσα τὸν τράχηλόν του διὰ τῶν βραχιόνων της τὸν ἠσπάσθη περιπαθῶς σφίγγουσα αὐτόν, ἐπὶ μακρόν, ἀτελευτήτως.

Τὸ μονῆρες ἀερόστατον ἐταξείδευεν ἐν σιγῇ

Digitized by Google

εἰς τὰ ἐναέρια ὕψη, σφαῖρα ἐξ ἀερίου διαφανὴς ἐμπεριεχομένη ἐντὸς λεπτοῦ περιβλήματος ἐκ μετάξης, τοῦ ὁποίου διεκρίνοντο ἐκ τοῦ σκαφιδίου αἱ κάθετοι ζῶναι αἱ συνενούμεναι παρὰ τὴν κορυφὴν μὲ τὸ κύκλον τῆς ἐπιστομίδος, ἐνῷ εἰς τὸ κατώτερον μέρος ἐφαίνετο εὐρὺ ἄνοιγμα διὰ τὴν ἀραίωσιν τοῦ ἀερίου. Ἡ ἀμυδρὰ λάμψις ἡ καταπίπτουσα ἐκ τῶν ἀστέρων, περὶ ἧς λαλεῖ ὁ Κορνήλιος, θὰ ἤρκει καὶ μόνη καὶ ἐν ἐλλείψει τῆς ἀνταυγείας τοῦ βορείου σέλαος, ὅπως καταστήσῃ εὐδιάκριτον τὸ σύνολον τοῦ ἀεροπόρου σκάφους. Τὸ σκαφίδιον τὸ κρεμάμενον ἐκ τοῦ δικτύου τοῦ περικαλύπτοντος τὴν μεταξίνην σφαῖραν ἦτο προσδεδεμένον δι' ὀκτὼ σχοινίων στερεῶν συνερραμμένων ἐντὸς τῆς καλάθου καὶ διερχομένων ὑπὸ τοὺς πόδας τῶν ἀεροναυτῶν. Ἡ σιγὴ ἦτο βαθεῖα, σοβαρά· θὰ ἐδύνατό τις ν' ἀκούσῃ τοὺς παλμοὺς τῆς καρδίας των. Καὶ οἱ τελευταῖοι κρότοι τῆς γῆς εἶχον ἐξαφανισθῆ. Ἐταξείδευον εἰς ὕψος πέντε χιλιάδων μέτρων μετὰ ταχύτητος ἀγνώστου, καθότι ὁ ὑψηλότερον πνέων ἄνεμος παρέφερε τὸ ἐναέριον σκάφος χωρὶς νὰ αἰσθανθῶσι τὴν ἐλαχίστην πνοὴν οἱ ἐν τῷ σκαφιδίῳ, ἀφοῦ τὸ ἀερόστατον ἦτο βεβυθισμένον εἰς τὸν κινούμενον ἀέρα ὡς ἁπλοῦν μόριον, σχετικῶς ἀκίνητον ἐντὸς τοῦ παραφέροντος αὐτὸ ῥεύματος. Μόνοι κάτοικοι τῶν ὑπερτάτων ἐκείνων χωρῶν οἱ δύο ἡμέτεροι ταξειδιῶται ἐνετρύφων εἰς τὴν ἀπόλαυσιν τῆς ἄκρας εὐδαιμονίας, ἣν οἱ ἀεροναῦται γινώσκουσιν ἀφοῦ ἀναπνεύσωσι τὸν ζωηρὸν καὶ ἐλαφρὸν ἐκεῖνον ἀέρα, ἀφοῦ ἀρθῶσι ὑπεράνω τῶν ταπεινῶν χωρῶν καὶ λησμονήσωσιν ἐν τῇ σιγῇ ἐκείνῃ τοῦ ὑπεργηΐνου διαστήματος πᾶσαν χυδαιότητα τῆς ἐπιγείου ζωῆς· ὑπὲρ πάντας δὲ τοὺς προηγηθέντας ἐξετίμων αὐτοὶ καὶ συνῃσθάνοντο τὸ θέλγητρον τῆς ἐξαιρετικῆς των θέσεως, διπλασιάζοντες, δεκαπλασιάζοντες αὐτὸ διὰ τοῦ αἰσθήματος τῆς ἰδίας αὐτῶν εὐδαιμονίας. Ἐλάλουν ταπεινῇ τῇ φωνῇ, ὡς νὰ ἐφοβοῦντο μὴ ἀκουσθῶσιν ὑπὸ τῶν ἀγγέλων καὶ ἴδωσιν ἐξαφανιζομένην τὴν μαγικὴν γοητείαν, ἥτις ἐκράτει αὐτοὺς μετεώρους πλησίον τοῦ οὐρανοῦ... Ἐνίοτε αἰφνίδιοι λάμψεις, ἀκτῖνες τοῦ βορείου σέλαος ἔφθανον μέχρις αὐτῶν, ἔπειτα τὸ πᾶν ἐβυθίζετο πάλιν εἰς σκοτίαν ζοφερωτέραν καὶ μᾶλλον ἀνεξερεύνητον.

Ἐταξείδευον οὕτω ἐν τῇ ἀστροφεγγεῖ των ῥέμβῃ, ὅτε κρότος τις αἰφνίδιος ἔφθασεν εἰς τὰ ὦτά των ὡς ὑπόκωφος συριγμός. Ἠκροάσθησαν· ἔκυψαν πρὸς τὰ κάτω τοῦ σκαφιδίου ἔτειναν τὸ οὖς. Ὁ κρότος αὐτὸς δὲν προήρχετο ἐκ τῆς γῆς. Μήπως ἦτο ἠλεκτρικὸς ψίθυρος τοῦ βορείου σέλαος; Μήπως ἦτο μαγνητική τις θύελλα εἰς τὰ ὕψη; Ἀστραπαὶ ἐφαίνοντο προερχόμεναι ἐκ τοῦ βάθους τοῦ ἀχανοῦς, περικαλύπτουσαι αὐτοὺς καὶ ἐξαφανιζόμεναι. Ἠκροάσθησαν ἐναγωνίως. Ὁ κρότος ἦτο πλησίον αὐτῶν... Προήρχετο ἐκ τοῦ ἀερίου διαφεύγοντος ἐκ τοῦ ἀεροστάτου...

Εἴτε διότι ἡ ἐπιστομὶς εἶχεν ἀνοιχθῆ ἀφ' ἑαυτῆς, εἴτε διότι μὲ τὰ κινήματά των εἶχον σύρει βιαίως τὸ σχοινίον, τὸ ἀέριον διέφευγεν.

Ὁ Ἔλπιστος ἐνωρὶς ἐννόησε τὴν αἰτίαν τοῦ ἀνησυχητικοῦ ἐκείνου κρότου, ἀλλὰ τὴν ἐννόησε μετὰ τρόμου, διότι ἦτο ἀδύνατον νὰ κλεισθῇ ἡ ἐπιστομίς. Παρετήρησε τὸ βαρόμετρον, τὸ ὁποῖον ἤρχισε πάλιν ν' ἀνέρχηται βραδέως. Ὥστε τὸ ἀερόστατον κατήρχετο ἤδη. Καὶ ἡ πτῶσις ἡ κατ' ἀρχὰς βραδεῖα ἀλλ' ἄφευκτος ἔμελλε νὰ γείνῃ ταχυτέρα κατὰ μαθηματικὴν ἀναλογίαν. Ἐπισκοπῶν τὴν ὑπ' αὐτὸν ἔκτασιν εἶδε τὰς φλόγας τοῦ βορείου σέλαος ἀντανακλωμένας εἰς τὸ διαυγὲς κάτοπτρον ἀπεράντου λίμνης.

Τὸ ἀερόστατον κατήρχετο μετὰ ταχύτητος καὶ ἀπεῖχε μόνον τρισχίλια μέτρα ἀπὸ τοῦ ἐδάφους. Διατηρῶν κατὰ τὸ φαινόμενον πᾶσαν αὐτοῦ τὴν ἀταραξίαν, ἀλλ' ὅμως μὴ πλανώμενος ποσῶς ὡς πρὸς τὴν ἐπικειμένην καταστροφὴν ὁ ἀτυχὴς ἀεροναύτης ἔρριψεν ἀλληλοδιαδόχως κάτω τοὺς δύο ἀπομένοντας σάκκους τοῦ ἕρματος, τὰ σκεπάσματα, τὰ ἐργαλεῖα, τὴν ἄγκυραν καὶ ἐκένωσε τὸ σκαφίδιον· πλὴν ἡ ἀνεπαρκὴς αὕτη ἐλάφρυνσις εἰς ἄλλο τι δὲν ἐχρησίμευσε εἰμὴ νὰ ἀναχαιτίσῃ πρὸς στιγμὴν τὴν κεκτημένην ταχύτητα. Κατερχόμενον ἢ μᾶλλον πῖπτον νῦν μετὰ ταχύτητος ἀνηκούστου τὸ ἀερόστατον ἔφθασε τάχιστα εἴς τινας ἑκατοντάδας μέτρων μόνον ὑπεράνω τῆς λίμνης. Σφοδρὸς ἄνεμος ἤρχισε νὰ πνέῃ κάτωθεν καὶ ἄνωθεν καὶ νὰ συρίζῃ παρὰ τὰ ὦτά των.

Τὸ ἀερόστατον περιεδινήθη περὶ ἑαυτὸ ὡσεὶ παραφερόμενον ὑπὸ σίφωνος. Αἴφνης ὁ Γεώργιος Ἔλπιστος ᾐσθάνθη βίαιον ἐναγκαλισμὸν καὶ μακρὸν φίλημα ἐπὶ τῶν χειλέων: « Διδάσκαλέ μου, Θεέ μου, Σύμπαν μου, σὲ ἀγαπῶ ! » ἀνέκραξεν ἡ νεᾶνις. Καὶ παραμερίζουσα δύο σχοινία ἐκρημνίσθη εἰς τὸ ἀχανές.

Τὸ ἀερόστατον ἐλαφρωθὲν ἀνυψώθη πάλιν ὡς βέλος. Ὁ Ἔλπιστος εἶχε σωθῆ.

Ἡ πτῶσις τοῦ σώματος τῆς Ἰκλέας ἐντὸς τοῦ βαθέος ὕδατος τῆς λίμνης παρήγαγε κρότον ὑπόκωφον, παράδοξον, τρομακτικὸν ἐν τῷ μέσῳ τῆς νυκτερινῆς σιγῆς. Παράφρων ἐκ τῆς ὀδύνης καὶ τῆς ἀπελπισίας, αἰσθανόμενος τὰς τρίχας ἀνορθουμένας ἐπὶ τοῦ κρανίου του, ἀνοίγων τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ μηδὲν βλέπων, παραφερόμενος ὑπὸ τοῦ ἀεροστάτου εἰς ὕψος μεγαλείτερον τῶν χιλίων μέτρων ἐκρεμάσθη ἐπὶ τοῦ σχοινίου τῆς ἐπιστομίδος μὲ τὴν ἐλπίδα νὰ ἐπαναπέσῃ ἐπὶ τοῦ σημείου τοῦ δυστυχήματος· ἀλλὰ τὸ σχοινίον δὲν ἐκινήθη. Ἀνεζήτησεν, ἔψαυσεν ἐπὶ ματαίῳ. Ἡ χείρ του συνήντησεν τὸν πέπλον τῆς ἀγαπητῆς του, ὅστις εἶχεν ἀπομείνῃ κρεμασμένος εἰς ἓν τῶν

Digitized by Google

σχοινίων, ἐλαφρὸν πέπλον ἠρωματισμένον, ἀποπνέοντα ἀκόμη τὴν μεθυστικὴν εὐωδίαν τῆς ὡραίας συντρόφου του. Παρετήρησε καλῶς τὰ σχοινία· ἐνόμισεν ὅτι ἀνεῦρε τὸν τύπον τῶν μικρῶν συνεσπασμένων χειρῶν της, καὶ ἐπιθέτων τὰς χεῖράς του εἰς τὴν θέσιν, ἔνθα πρό τινων στιγμῶν ἡ Ἰκλέα εἶχεν ἐπιθέσει τὰς ἰδικάς της ἐπήδησεν.

Πρὸς στιγμὴν ὁ ποῦς του ἔμεινε περιπεπλεγμένος εἰς ἓν τῶν σχοινίων· ἀλλ' ἔσχε τὴν δύναμιν νὰ τὸν ἀπαλλάξῃ καὶ ἔπεσεν εἰς τὸ κενὸν περιστρεφόμενος.

Πλοῖον ἁλιευτικόν, ὅπερ εἶχε παραστῆ εἰς τὸ τέλος τοῦ δράματος, ἀναπέτασεν πάντα τὰ ἱστία διευθυνθὲν πρὸς τὸ μέρος τῆς λίμνης ἔνθα ἡ νεᾶνις εἶχε κρημνισθῆ καὶ κατώρθωσε νὰ τὴν ἀνεύρῃ καὶ νὰ τὴν ἀνασύρῃ. Δὲν ἦτο νεκρα· ἀλλὰ πᾶσαι αἱ ἐπιδαψιλευθεῖσαι αὐτῇ περιποιήσεις δὲν ἴσχυσαν ν' ἀποτρέψωσι τὸν πυρετόν, ὅστις κατέλαβεν αὐτήν. Οἱ ἁλιεῖς ἔφθασαν τὴν πρωΐαν εἰς μικρὸν λιμένα παρὰ τὰς ὄχθας τῆς λίμνης καὶ τὴν μετεκόμισαν εἰς τὴν πενιχρὰν καλύβην των ἀναίσθητον. «Γεώργιε! ἔλεγεν ἀνοίγουσα τοὺς ὀφθαλμούς, Γεώργιε!» καὶ τίποτε ἄλλο. Τὴν ἐπαύριον ἤκουσε τὸν κώδωνα τοῦ χωρίου σημαίνοντα πενθίμως. Εἶχον ἀνεύρει τὸ πτῶμά του ἐν καταστάσει ἀμόρφου μάζης εἰς μικρὰν ἀπόστασιν ἀπὸ τοῦ παραλίου· ἡ πτῶσίς του ἐξ ὕψους πλέον τῶν χιλίων μέτρων εἶχεν ἀρχίσει ἄνωθεν τῆς λίμνης, ἀλλὰ τὸ σῶμα διατηροῦν τὴν ὁριζόντιον ταχύτητα τὴν κεκτημένην ἐκ τοῦ ἀεροστάτου δὲν ἔπεσε καθέτως· κατῆλθε πλαγίως ὡς νὰ ὠλίσθησε διὰ τοῦ μήκους σύρματος ἀκολουθοῦντος τὸ ἀερόστατον κατὰ τὴν πορείαν του καὶ ἔπεσεν ὡς μάζα κρημνιζομένη ἐκ τοῦ οὐρανοῦ εἴς τινα λειμῶνα κείμενον παρὰ τὰς ὄχθας τῆς λίμνης, ἀπετυπώθη βαθέως εἰς τὸ ἔδαφος καὶ ἀνεπήδησεν μέχρις ὕψους ἑνὸς μέτρου ἀπὸ τοῦ μέρους ὅπου ἔπεσεν. Ἀλλὰ καὶ τὰ ὀστᾶ του αὐτὰ εἶχον συντριβῆ εἰς κόνιν, ὁ δὲ ἐγκέφαλος εἶχεν ἐκχυθῆ ἀπὸ τοῦ κρανίου. Μόλις εἶχε σκεπασθῆ ὁ τάφος του, ὅτε ἐδέησε νὰ σκαφῇ παραπλεύρως καὶ ὁ τῆς Ἰκλέας, ἥτις ἐξέπνευσεν ἐπαναλαμβάνουσα μὲ φωνὴν ἑτοιμόσβεστον: «Γεώργιε! Γεώργιε!»

Μία κοινὴ πλὰξ καλύπτει τοὺς δύο τάφους καὶ ἡ αὐτὴ ἰτέα ἐπεκτείνει τὴν σκιάν της ἐπὶ τοῦ ὕπνου των. Καὶ σήμερον ἀκόμη οἱ παρόχθιοι κάτοικοι τῆς ὡραίας λίμνης Τυριφιόρδεν διασώζουσιν ἐν τῇ ψυχῇ των τὴν μελαγχολικὴν ἀνάμνησιν τοῦ δυστυχήματος, καταστάντος σχεδὸν παροιμιώδους καὶ ὁσάκις δεικνύουσι τὸν ἐπιτύμβιον λίθον εἰς τὸν ταξειδιώτην πάντοτε συνοδεύει τὴν ἀνάμνησίν των ἡ λύπη ὡσεὶ ἐπὶ τῇ ἐξαφανίσει γλυκέος ὀνείρου.

Ϛ'.

Ἡ αἰωνία πρόοδος.

Αἱ ἡμέραι, αἱ ἑβδομάδες, οἱ μῆνες, αἱ ὧραι τοῦ ἔτους, οἱ ἐνιαυτοί, παρέρχονται ἐπὶ τοῦ πλανήτου μας, ἀναμφιβόλως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων. Πλέον ἢ εἰκοσάκις ἤδη ἡ Γῆ ἐξετέλεσε τὴν ἐνιαύσιον αὐτῆς περιστροφὴν περὶ τὸν Ἥλιον, ἀφ' ἧς ἡμέρας τὸ πεπρωμένον ἐσφράγισε τοσοῦτον τραγικῶς τὴν βίβλον, ἐν ᾗ οἱ δύο νεαροί μου φίλοι ἀνεγίνωσκον ἀπὸ ἑνὸς μόλις ἔτους καὶ ὀλιγώτερον ἡ εὐδαιμονία των ὑπῆρξε ταχεῖα· ἡ πρωΐα των παρῆλθε ὡς ἠώς. Τοὺς εἶχον ἂν οὐχὶ λησμονήσει *) τοὐλάχιστον χάσει ἀπ' ἐμπρός μου, ὅτε μόλις πρὸ ὀλίγου εἰς πείραμά τι ὑπνωτισμοῦ γενόμενον ἐν Νανσύ, ἔνθα διέτριψα ἐπί τινας ἡμέρας διευθυνόμενος εἰς τὰ Βόσγια, ἔτυχε νὰ ἐρωτήσω ἕνα ὑπνωτιζόμενον δι' οὗ οἱ πειραματισταὶ τῆς Ἀκαδημίας τοῦ Στανισλάου εἶχον ἐπιτύχει τινὰ τῶν μᾶλλον καταπληκτικῶν ἀποτελεσμάτων ἐξ ὅσων ὁ ἐπιστημονικὸς τύπος ἀπό τινος χρόνου ποιεῖται ἡμῖν λόγον. Δὲν ἐνθυμοῦμαι πλέον πῶς συνέβη ὥστε ἡ μεταξὺ αὐτοῦ καὶ ἐμοῦ συνδιάλεξις νὰ περιπέσῃ εἰς τὸ ζήτημα περὶ τοῦ πλανήτου Ἄρεως.

Ἀφοῦ μοὶ περιέγραψε παραθαλάσσιόν τινα χώραν κειμένην παρὰ θάλασσαν γνωστὴν εἰς τοὺς ἀστρονόμους ὑπὸ τὸ ὄνομα «θάλασσα τῆς Κλεψύδρας» καὶ μίαν νῆσον μονήρη ὑψουμένην εἰς τὸ μέσον τοῦ Ὠκεανοῦ ἐκείνου, ἀφοῦ μοὶ περιέγραψε τὰς γραφικὰς τοποθεσίας καὶ τὴν ἐρυθρὰν βλάστησιν τὴν κοσμοῦσαν αὐτὰ τὰ παράλια, τοὺς ἀπορρῶγας βράχους τοὺς μαστιζομένους ὑπὸ τῶν κυμάτων καὶ τὰς ἀμμώδεις ἀκτὰς ἔνθα θνήσκει ἡ θάλασσα, ὁ ὑπνωτιζόμενος, ὅστις ἦτο ἐκτάκτου ὑπερευαισθησίας ὠχρίασε διὰ μιᾶς καὶ ἔφερε τὴν χεῖρα εἰς τὸ μέτωπον· οἱ ὀφθαλμοί του ἐκλείσθησαν, αἱ ὀφρῦς του προσήγγισαν πρὸς ἀλλήλας· ἐφαίνετο θέλων νὰ συλλάβῃ ἰδέαν δραπέτιδα, ἥτις ἀπεδίδρασκεν ἐπιμόνως. «*Ἰδέ!* ἀνέκραξεν ὁ δόκτωρ Β.... τοποθετούμενος πρὸ αὐτοῦ ὡς διαταγὴ ἀμετάκλητος. *Ἰδέ!* τὸ θέλω.

*) Ὑπάρχουσιν ἐνίοτε συμπτώσεις παράδοξοι. Τὴν ἡμέραν καθ' ἣν ὁ Ἔλπιστος ἐπεχείρησε τὴν ἀνάβασιν, ἥτις ἔμελλε ν' ἀποβῇ αὐτῷ ὀλεθρία, ἐγίνωσκον ὅτι εἶχεν ἀνυψωθῇ εἰς τὸν ἀέρα ἐκ τῆς ἐκτάκτου ταραχῆς τῆς μαγνητικῆς βελόνης, ἥτις ἐν Παρισίοις, ἔνθα εὑρισκόμην, ἀνήγγελλε τὴν ἐμφάνισιν ζωηροῦ βορείου σέλαος, τόσον εναγωνίως προσδοκωμένου παρ' αὐτοῦ διὰ τὸ ἐναέριον ἐκεῖνο ταξείδιον. Γνωστὸν εἶνε ὅτι τὸ βόρειον σέλας ἀναγγέλλεται καὶ μακρὰν διὰ τῶν μαγνητικῶν διαταράξεων. Ἐκεῖνο ὅμως τὸ ὁποῖον ἰδίως μὲ ἐξέπληξε καὶ τοῦ ὁποίου δὲν ἀνεῦρον τὴν ἐξήγησιν εἶνε ὅτι κατ' αὐτὴν ἐκείνην τὴν ὥραν τοῦ δυστυχήματος ᾐσθάνθην ἀόριστον ἀδιαθεσίαν, κατόπιν δὲ εἶδός τι προαισθήματος ὅτι δυστύχημά τι συνέβη αὐτῷ. Τὸ τηλεγράφημα δι' οὗ μοὶ ἀνηγγέλθη ὁ θάνατός του μ' εὗρε σχεδὸν προητοιμασμένον εἰς τὸ ἄκουσμα.

[Μετάφρασις Χ.] Ἕπεται συνέχεια

Digitized by Google

ΤΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΜΑΣ

Κάθε πρωΐ ἅμα σηκωθῶ, καὶ κάθε βράδυ πρὶν πλαγιάσω, συνειθίζω νὰ διαβάζω ἀπὸ ἕνα δημοτικό μας τραγοῦδι. Φοβοῦμαι πῶς λίγοι καλογέροι σήμερα διαβάζουν τὰ συναξάρια τους μὲ τόση ἀφοσίωσι καὶ εὐλάβεια. Καὶ μάρτυς μου ὁ Θεός, κάθε φορὰ ποῦ τὰ διαβάζω, τὰ βρίσκω φρέσκα φρέσκα σὰν μαγιάτικα λουλούδια, καὶ μυρωδᾶτα σὰν τὰ κυδώνια ποῦ μᾶς βάζουν 'ς τὰ ροῦχα ἡ καλές μας νησιώτισσες. Κάθε φορὰ μοῦ δροσίζουν τὴν καρδιὰ καὶ τὴν ἀνασταίνουνε.

Σὰν τελειώνω τὸ διάβασμά τους, κάθουμαι καὶ συλλογιέμαι, τί εὐτυχισμένο ἔθνος εἴμαστε ἐμεῖς ποῦ ἔχουμε ἕνα τέτοιο θησαυρό, ποῦ μποροῦμε νὰ τὸν παίρνουμε καὶ μαζί μας 'ς ἂν βγαίνουμε στὸν ἔξω κόσμο. Εἶνε μὰ τὴν ἀλήθεια τὸ ἴδιο σὰν νὰ κουβαλῇς τὴν πατρίδα μαζί σου, μὲ ὅλα της τὰ καλά. Καὶ καταλαβαίνεις τότε γιατὶ καὶ οἱ Σκωτζέζοι, καὶ οἱ ἄλλοι βουνήσιοι λαοὶ τῆς Εὐρώπης, ποῦ ἔχουν κι' αὐτοὶ τὰ δικά τους τραγούδια, ἀνάβουν ἀπ' τὸν ἐνθουσιασμὸ σὰν τ' ἀκοῦνε. Δὲν ἀμφιβάλλω πῶς ἡ συγκίνησί τους εἶνε ἀπαράλλακτη σὰν τὴ δική μας. Φυσικὰ ἂν τοὺς ποῦμε, πῶς τὰ δικά μας ἔχουν ἄλλη χάρι θὰ μᾶς ἀπαντήσουνε πῶς καὶ γιὰ κείνους τὰ δικά τους εἶνε πλειὸ χαριτωμένα. Τοῦ κάκου ὅμως! Ὅσο κι' ἂν προτιμοῦνε τὸ περίφημο ἐκεῖνο βοτάνι ποῦ στολίζει τὰ βουνά τους, ἀπ' τὸν πράσινο βασιλικὸ ποῦ στολίζει τὰ περιβόλια μας, ἀμερόληπτος κριτής, κι' ἀπ' τὴ Σκωτία ἀκόμη νἆνε, θὰ ἀποφασίσῃ πῶς ὁ βασιλικὸς εἶνε πλειὸ ἥμερος, πλειὸ τρυφερός, καὶ πλειὸ μοσκομυρισμένος. Ἔτσι εἶνε καὶ τὰ τραγούδια μας.

Νὰ καταπιαστοῦμε κριτικὴ ἀνάλυσι δῶ πέρα τοῦ μεγάλου καὶ ἀπέραντου αὐτοῦ θησαυροῦ, εἶνε τὸ ἴδιο σὰν νὰ γυρεύουμε νὰ θερίσουμε ἕνα κάμπο ὁλόκληρο μ' ἕνα μαχαιράκι τῆς τσέπης. Αὐτὰ εἶνε γιὰ τοὺς μεγάλους μας κριτικούς, ἂς τ' ἀφήσουμε λοιπὸν 'ς αὐτοὺς ποῦ τὰ σπουδάσανε καλλίτερα καὶ ξέρουν νὰ τὰ γράφουν καὶ καλλίτερα.

Γιὰ μᾶς ἀρκετὸ εἶνε νὰ πηδήξουμε μιὰ στιγμὴ 'ςτὸ χωράφι, νὰ κόψουμε ἕνα ἀγριολούλουδο, καὶ νὰ καθήσουμε νὰ τὸ δοῦμε καὶ νὰ τὸ θαμμάσουμε μὲ τὴν ἡσυχία μας.

Ἀνοίγω τὸ βιβλίο καὶ διαλέγω τὸ πρῶτο ποῦ πῆρε τὸ μάτι μου.

Η ΞΕΝΙΤΕΙΑ

Σ' ἀφίνω γειά, μαννοῦλά μου, σ' ἀφίνω γειά, πατέρα,
Ἔχετε γειὰ δερφάκια μου καὶ σεῖς ξαδερφοποῦλες,
Θὰ φύγω, θὰ ξενιτευτῶ, θὰ πάω μακρυὰ 'ς τὰ ξένα.
Θὰ φύγω, μάννα, καὶ θαρτῶ καὶ μὴν πολυλυπιέσαι.
Ἀπὸ τὰ ξένα ποῦ βρεθῶ, μηνύματα σοῦ στέλνω,
Μὲ τὴ δροσιὰ τῆς ἄνοιξης, τὴν πάχνη τοῦ χειμῶνα,
Καὶ μὲ τ' ἀστέρια τ' οὐρανοῦ, τὰ ῥόδα τοῦ Μαΐου,
Θενὰ σοῦ στέλνω μάλαμμα, θενὰ σοῦ στέλνω ἀσῆμι,
Θενὰ σοῦ στέλνω πράμματα π' οὐδὲ τα συλλογιέται.
-Παιδί μου, πάαινε 'ς τὸ καλό, κι' ὅλ'οἱ ἅγιοι κοντά σου,
Καὶ τῆς μαννούλας σου ἡ εὐχὴ νἆναι γιὰ φυλαχτό σου,
Νὰ μὴ σὲ πιάνῃ βάσκαμα καὶ τὸ κακὸ τὸ μάτι.
Θυμήσου με, παιδάκι μου, κ' ἐμὲ καὶ τὰ παιδιά μου,
Μὴ σὲ πλανέψ' ἡ ξενιτειὰ καὶ μᾶς ἀλησμονήσῃς.
-Κάλλιο,μαννουλά μου γλυκειά,κάλλιο νὰ σκάσω πρῶτα,
Παρὰ νὰ μὴ σᾶς θυμηθῶ 'ς τὰ ἔρημα 'ς τὰ ξένα.—
Δώδεκα χρόνια πέρασαν καὶ δεκαπέντε μῆνες,
Καράβια δὲν τὸν ἴδανε, ναῦτες δὲν τόνε ξέρουν.
Πρῶτο φιλί, ναστέναξε, δεύτερο, τὸν πλανάει,
τρίτο φιλὶ φαρμακερό, τὴ μάννα λησμονάει.

Ἂν καὶ δὲν εἶνε τῆς συνηθείας μου νὰ μιλῶ σὰν καθηγητής, δὲν μπορῶ νὰ βασταχθῶ ἐδῶ πέρα, καὶ θέλοντας καὶ μὴ λέγω πῶς τὸ ποίημα τοῦτο βρίσκει ἕνα ὁλόκληρο δρᾶμα, εἰπωμένο μὲ δραματικώτατο τρόπο, ὡς ἐκεῖ ποῦ ξεσπάνει καὶ γίνεται λυρικὸ ἀριστούργημα, λαμπρὸ ἐπίγραμμα σὲ δραματικὴ τάξι βαλμένο, ποῦ δὲν θυμοῦμαι ἄλλο τέτοιο, ἐκτὸς ἴσως τὸ περίφημο «veni, vidi, vici»

Ἡ πρώτη πρᾶξι τῆς τραγῳδίας μας ἀρχινᾷ μὲ τὸν γυιό, ποῦ τὸν βλέπεις ζωντανὸ μπροστά σου, ἂν καὶ κανένας στίχος δὲν τὸν παρασταίνει. Ἀκοῦς τὰ πονεμένα λόγια του, κι' αὐτὸ φθάνει. Ἀφίνει γειὰ 'στὴ μάνα του, 'στὸν πατέρα του καὶ 'στὲς ἄλλες γενηές του· τὲς βλεπεις λοιπὸν καὶ αὐτὲς ν' ἀναρροφοῦν μπροστά σου σιωπηλές, καθὼς σωπαίνουνε πάντοτε, σὰν τὲς βαρένῃ ἡ μαύρη αὐτὴ θλίψι τοῦ χωρισμοῦ. Ἕνας στίχος ἀκόμα, καὶ μπαίνεις ὁλότελα 'στὸ νόημα. Τὸ παιδὶ «θὰ φύγῃ καὶ θὰ πάῃ μακρυὰ 'ς τὰ ξένα». Ἐδῶ πρέπει νὰ μισοστάθηκε ὁ ἥρωάς μας, γιατὶ θὰ τοὺς πῆρανε τὰ δάκρυα ὅλους τους. Ἔπειτα λέγει τὸ σκληρὸ ἐκεῖνο «θὰ φύγω», μὰ τώρα τὸ στολίζει καὶ μὲ μιὰ παρηγοριά, γιὰ νὰ δώσῃ θάρρος τῆς γρηᾶς του. «Θὰ φύγω μάννα, καὶ θαρτῶ, καὶ μὴν πολυλυπιέσαι». Καὶ τῆς λέει κατόπι τί θὰ κάνῃ 'στὰ ξένα γιὰ νὰ τῆς ἀλαφρύνῃ τὸν πόνο· θὰ τῆς στέλνῃ μηνύματα, χειμῶνα καὶ καλοκαῖρι, νύκτα καὶ μέρα, μὲ τὴ δροσιά, μὲ τὴν πάχνη, μὲ τἀστέρια, μὲ ὅ,τι ἄλλο εἶνε ξαπλωμένο 'ς ὅλο τὸν κόσμο καὶ ἑνόνει ὅλες τὲς ξενιτειές, καὶ κρατάει μιὰ μυστικὴ συγκοινωνία μὲ τὴν πατρίδα. Ἔρχεται ὕστερα καὶ τὸ αἴσθημα τῆς νοικοκυρωσύνης, ἴσα ἴσα δὰ ἐκεῖνο ποῦ μᾶς ἔφερε ὅλην αὐτὴ τὴν ἀνεμοζάλη! Καὶ τῆς λέει πῶς δὲν θὰ τῆς λείψῃ μηδὲ τὸ μάλαμμα, μηδὲ τ' ἀσῆμι, μηδὲ τὰ χίλια δυὸ πράμματα ποῦ δὲν τὰ συλλογιέται κἂν ἡ μάννα. Τώρα ἀνοίγει καὶ ἡ μάννα τὸ στόμα της καὶ βγάζει ἀπ' τὴν καρδιά της καὶ χαρίζει τοῦ μικροῦ της ἕνα φυλαχτὸ πολυτιμότερο ἀπ' ὅλα τὰ πλούτη ποῦ τῆς ὑποσχέθηκε ἐκεῖνος: Τὴν εὐχή της, γιὰ νὰ μὴν τὸν πιάνῃ βάσκαμα, γιὰ νὰ θυμᾶται τὴ μαννοῦλα καὶ τἀδερφάκια του, καὶ νὰ μὴν τὸν πλανέψ' ἡ ξενιτειὰ καὶ τοὺς ἀλησμονήσῃ. Ἐκεῖ ἐπονοῦσε τῆς μάννας· τὰ ἄλλα ἦτανε γιὰ κείνη ἀσήμαντα. Ὁ μικρὸς ἀμέσως κατάλαβε τί λογῆς βάλσαμο ἤθελε ἡ πληγή της, καὶ ξεσπάνει μ' ἕνα ὅρκο ποῦ πρέπει νὰ τοὺς ἐμέρωσε ὅλους, γιατὶ παύει ἐδῶ ἡ πρώτη πρᾶξι, ὁ ποιητὴς κατεβάζει τὸ παραπέτασμα, καὶ μᾶς προετοιμάζει γιὰ τὲς ἄλλες.

«Δώδεκα χρόνια πέρασαν», καὶ μποροῦμε νὰ συμπεράνουμε τί γένηκε μέσα 'ς αὐτὰ τὰ δώδεκα χρόνια· τὰ ξέρουμε σχεδὸν ὅλοι μας· τοὺς πρώτους πόνους, τὰ πρῶτα γράμματα καὶ δῶρα, τὸ ἀγριευ-

Digitized by Google

μένο σπίτι 'ςτὴν πατρίδα, τὸν ἀγριευμένο κόσμο 'ςτὰ ξένα, τὰ κρυφὰ δάκρυα, ἔπειτα τὴν ὑπομονὴ καὶ τὴν ἐλπίδα σὰν συνειθίσουμε, μὲ ἕνα βαθὺ βαθὺ ἀναστεναγμὸ ποῦ καὶ ποῦ, καὶ ὅλα τὰ ἄλλα «ντέρτια» τῆς ξενιτειᾶς. Ὅλα τοῦτα τὰ φανταζούμαστε μέσα 'ς τὰ δώδεκα χρόνια, ποῦ τ' ἀναφέρει ὁ ποιητὴς γιὰ νὰ μᾶς παραστήσῃ ζωηρότερα τὸ τί συνέβαινε ὕστερα. Κ' ἔξαφνα μᾶς ξετυλίγει τὴ θλιβερὴ διήγησί του μὲ μιὰ γληγοράδα σὰν ἀστραπή. «Καράβια δὲν τὸν ἴδανε, ναῦτες δὲν τὸν ἐξέρουν!» Πάει τὸ παιδί! πᾶνε οἱ ὅρκοι! ξεχαστήκανε ὅλα, ρωτᾶ ἡ μάννα, ρωτοῦν τἀδέρφια, κανένας, δὲν τὸν εἶδε μηδὲ τὸν ἄκουσε! Μέσ' 'ς τὸ ἔρημο σπίτι λυώνουν ὅλοι ἀπ' τὸν καϋμὸ καὶ μυρολογοῦνε νύχτα καὶ μέρα, γιατὶ ἕνας τέτοιος καϋμὸς δὲν εἶνε θάνατος ποῦ ξεχνιέται, εἶνε χειρότερο ἀπὸ θάνατος. Στὰ «μακρυὰ τὰ ξένα» ὅμως βγαίνουν 'στὴ μέση καινούργιες χαρὲς καὶ ἀγάπες, ποῦ σὰν Σειρῆνες μαγεύουν, κ' ἔπειτα παίρνουν τὸ παλικάρι καὶ φεύγουνε!

« Πρῶτο φιλί, ἀναστέναξε, δεύτερο τὸν πλανάει,
Τὸ τρίτο τὸ φαρμακερό, τὴ μάνα ἀλησμονάει ».

Τρία φιλιά, καὶ γένηκε τὸ μυστικὸ αὐτὸ θάμμα, γιατὶ θάμμα εἶνε νὰ λησμονάῃ κανεὶς τὴ μάννα του· ἀναστέναξε, λέει, 'στὸ πρῶτο φιλί. Καὶ πῶς ἠμποροῦσε νὰ μὴν ἀναστενάξῃ, ποῦ τὸν ἐκλόνιζε, κ' ἔφερνε ἕνα τέτοιο χαλασμὸ 'στὴ ζωή του! Τί ἀγωνία καὶ τί βάσανο! Ἡ ἀγάπη ποῦ τὸν ἔτρεφε ὡς τώρα ἐσπαρταροῦσε 'στὰ σωθικά του· οἱ ὅρκοι τὸν ἐτρώγανε. Ὅλα τοῦ κάκου ὅμως! Ἔρχεται ἕνα δεύτερο μαγεμμένο φιλὶ καὶ ναρκώνει ὅλα τὰ παρθενικὰ ἐκεῖνα αἰσθήματα, καὶ χύνει μέσα του μιὰ καινούργια λαχτάρα ποῦ ξελαγιάζει τὸ νοῦ του. Τώρα ἀγαποῦσε πλειὸ τὴ μάγισσά του. Ὁ ἄρρωστος ψυχομαχοῦσε μέσ' 'ς τὴν καρδιά του, ὥσοῦ ποῦ ἦλθε τὸ τρίτο φίλημα καὶ ἅπλωσε ἕνα κρύο σάβανο ἀπάνω 'ς τὴν ἀποθαμμένη ἀγάπη τῆς πρώτης ζωῆς του.

Φαρμακερὸ φίλημα, κι' ἂς μὴν ἤτανε καὶ πικρό. Τὸ τραγοῦδι δὲν μας λέει τίποτε γιὰ τὲς καινούργιες χαρές, ἢ καὶ λύπες, ποῦ τὸν ὑποδεχτήκανε μέσ' τὸ ξενιτεμμένο σπιτικό του. Αὐτὴ εἶνε ἄλλη ὑπόθεσι, ἄλλο δρᾶμα, ἴσως τὸ ἴδιο δρᾶμα ξαναρχῆς· γιατί ἔτσι γυρίζει ὁ κόσμος!

Ἐκεῖνο ποῦ ἤθελε νὰ πῇ ὁ ποιητὴς τὸ εἶπε, καὶ τὸ εἶπε χωρὶς ν' ἀφήσῃ τίποτε ἔξω. Τὸ δρᾶμα εἶνε τέλειο. Γιὰ χάρι τῆς μάννας καὶ τῆς ἀγάπης της, ποῦ δὲν ἔχει ὅρια, ἡ πρώτη πρᾶξι παίρνει 16 στίχους. Ἡ δεύτερη δυό, καὶ οἱ δυὸ αὐτοὶ στίχοι σκεπάζουνε δώδεκα χρόνια. Ἡ τελευταῖες τρεῖς πράξεις εἶνε τὰ τρία φιλιά, μὲ μιὰ λέξι ἡ καθεμιά, μὰ τί λέξι! ἔρχονται ἡ μιὰ κατόπι τῆς ἄλλης σὰν κύματα καὶ σοῦ πλημμυρίζουν τὰ σωθικά

« Πρῶτο φιλί, ἀναστέναξε, δεύτερο, τὸν πλανάει,
τὸ τρίτο τὸ φαρμακερό, τὴ μάννα ἀλησμονάει ».

Ν' ἁγιάσουν τὰ κόκκαλά σου, ἀγνώριστε ψάλτη, ὅπου κι' ἂν εἶνε θαμμένα! Δὲν ξέρουμε τὸν τάφο σου, μηδὲ τὄνομά σου, ξέρουμε ὅμως τὸ ἀθάνατο αὐτὸ καλλιτέχνημά σου, καὶ μὲ τρυφερὴ καὶ συγκινημένη καρδιὰ σοῦ θέτομε ἕνα στεφάνι μέσα 'στὸ ἱερὸ Μαυσωλεῖο ποῦνε γεμάτο Κενοτάφια σὰν τὸ δικό σου.

Αργυρης Εφταλιωτης

ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ

Ο ΚΑΛΛΩΠΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

Τὴν συνάντησιν ὀρθῆς σκέψεως ἐν συγχρόνῳ ἑλληνικῇ ἐφημερίδι ἐγὼ τοὐλάχιστον ἀπὸ πολλοῦ ἤρχισα νὰ θεωρῶ χρῆμά τι λίαν δυσεύρετον, διὰ νὰ μὴν εἰπῶ ἐκπληκτικόν. Διὰ τοῦτο ἐξαιρετικῶς περίεργον κ' εὐφρόσυνον ἦτο τὸ συναίσθημα ὅπερ ἐδοκίμασα μίαν τῶν ἡμερῶν αὐτῶν, ὅτε ἀνοίξας πρωϊνόν τι φύλλον εὗρον παραδόξως μεταξὺ τῶν εἰδήσεων αὐτοῦ καὶ τὰ ἑπόμενα, ἅτινα ἀντιγράφω πιστῶς διὰ τὸ πρωτότυπον τοῦ πράγματος: «Καὶ μία καλλιτεχνικὴ παρατήρησις. Καλὰ καὶ ὡραῖα ὅσα γίνονται εἰς τὸ Θησεῖον καὶ τὸν πέριξ χῶρον διευθετούμενον, ἔστω καὶ ἄνευ φροντίδος περὶ διατηρήσεως τῆς ἀρχαιολογικῆς τοπογραφίας, τοῦθ' ὅπερ δὲν φαίνεται εὐχερές· ἤδη δὲ ἤρχισε καὶ ἡ ἐμφύτευσις, ἀλλ' εἰς τοιαῦτα parcs σήμερον δὲν ἐφαρμόζεται σχέδιον κανονικῆς διαμοιράσεως καὶ διαχωρισμοῦ μὲ εὐθείας γραμμάς, ἐπειδὴ αὐτὰ δυσάρεστον ἐμποιοῦν ἐντύπωσιν, μάλιστα εἰς ἐπικλινῆ ἀνώμαλα ἐδάφη· προτιμᾶται δὲ πανταχοῦ τὸ σύστημα τῆς ἀνίσου καὶ ποικιλομόρφου διανομῆς καὶ τῶν κυρτῶν ἢ καμπύλων γραμμῶν. Εἰς τὸν χῶρον τῶν Ὀλυμπίων ἡ εὐθυγραμμία τῶν φυτοφόρων διαιρέσεων μονονοὺκ ἀσχημίζει, ἐνῷ ἂν ἦσαν καμπύλαι αἱ δίοδοι θὰ ἦτο μεγαλειτέρα ἡ χάρις». Ἡ αἰχμηρὰ λογικότης τῶν στίχων τούτων νομίζω ὅτι θὰ ἠδύνατο νὰ ἐξορύξῃ ὀφθαλμούς· εὑρίσκω ὅμως ἐν τούτοις καὶ εἰς αὐτοὺς ἓν μέγα ἐλάττωμα, ὅτι εἶνε πολὺ σύντομοι, ἀφορῶσι δ' ἓν μόνον μέρος τῶν συντελουμένων καὶ σχεδιαζομένων ἐν τῇ πόλει ἔργων, τῶν ὁποίων σκοπὸς εἶνε, καθ' ἃ ἰσχυρίζονται οἱ δράσται αὐτῶν, ὁ καλλωπισμὸς ταύτης. Τὸ ἐπ' ἐμοί, φρονῶ ὅτι τὸ πρᾶγμα εἶνε ἄξιον πολὺ εὐρυτέρου λόγου καὶ πολὺ μείζονος προσοχῆς, διότι ὁ οὕτως ἐπικληθεὶς καλλωπισμὸς αὐτὸς ἤρχισεν ἀφ' ἱκανοῦ νὰ λαμβάνῃ τροπὴν καὶ διαστάσεις ἀληθῶς ἀνησυχαστικάς, ἀπειλεῖ δὲ νὰ καταστῇ πληγὴ ἀγνώστου εἰς τὰς Γραφὰς εἴδους, ἧς χειροτέραν διὰ τὰς συγχρόνους Ἀθήνας ἄλλην δὲν γνωρίζω.

Πράγματι, ἀρκεῖ ἁπλῶς καὶ μόνον νὰ περιέλθῃ τις τὴν πόλιν σήμερον διὰ ν' ἀντιληφθῇ ὅτι ἡ ὄψις αὐτῆς οὐσιωδῶς μετεβλήθη πολλαχοῦ, παροδικὸν δὲ βλέμμα νὰ ῥίψῃ καὶ ἐπὶ τῶν ἐφημερίδων διὰ νὰ ἴδῃ ἀλλεπαλλήλους διασταυρώσεις εἰδήσεων περὶ ἐπισήμων σκέψεων καὶ συμβουλίων καὶ πράξεων καὶ διαβημάτων καὶ ἐργασίας συνεχοῦς, δι' ἧς ἡ μεταβολὴ αὕτη καὶ νὰ ἐξακολουθήσῃ καὶ νὰ ἐπεκταθῇ. Ἐκ πάντων τούτων ἀπιδήλως καταφαίνεται ὅτι οἱ πολλαπλοῖ ἄρχοντες τῆς πρωτευούσης, εἴτε δημοτικοὶ εἴτε δημόσιοι, — βεβαιωθῆτε δὲ ὅτι ἡ διαφορὰ μεταξὺ αὐτῶν καὶ ὑπὸ πᾶσαν ἄλλην ἔποψιν δὲν ἐκτείνεται πέραν τῆς καταλήξεως —, δὲν ἀρέσκονται πλέον τὸ παράπαν εἰς τὴν τωρινὴν κατάστασίν της, ἐπεθύμησαν δὲ σοβαρῶς νὰ βελτιώσουν βαθμηδὸν ταύτην. Καὶ τὴν μὲν τωρινὴν κατάστασιν τῆς

Digitized by Google

πόλεως δύσκολον βεβαίως θὰ ἦτο νὰ εὑρεθῇ τις νὰ ὑπερασπισθῇ, συνεπῶς δὲ νὰ κατακρίνῃ τὴν ἀγαθότητα τῆς προθέσεως τῶν ἀρχόντων. Ἀλλὰ περὶ τῶν τρόπων καθ' οὓς ἐπιδιώκεται ἡ ἐκτέλεσις τῆς προθέσεως ταύτης καὶ τῆς ὁδοῦ ἣν πρέπει ν' ἀκολουθήσῃ εἰς τὸ μέλλον πλεῖστα ἀναμφιβόλως θὰ ἠδύναντο ἐξ ἀπολύτου ἀνάγκης νὰ λεχθῶσι. Τὴν ἀγαθότητα τῆς προθέσεως παντὸς ἰατροῦ ἀναλαμβάνοντος τὴν θεραπείαν ἀσθενοῦς τινος, ἐκτὸς σπανιωτάτων ἐξαιρέσεων, δυσκόλως βεβαίως ἐπίσης θὰ ἠδύνατο νὰ διαμφισβητήσῃ τις· ἀλλ' ἂν ἐκ τῆς ἀδεξιότητος τοῦ Ἀσκληπιάδου ὁ ἀσθενὴς παραμορφωθῇ ἢ ἀποθάνῃ, νομίζω ὅτι οὐχ ἧττον δυσκόλως θὰ ἠδύνατο νὰ προβάλῃ εἰς δικαιολόγησιν τῆς ἀμαθείας του ὁ ἐνδιαφερόμενος τὴν διακαῆ αὐτοῦ ἐπιθυμίαν τοῦ νὰ θεραπεύσῃ τὸν πελάτην. Δυστυχῶς δὲ διὰ τοὺς ἀναλαβόντας τὸ βαρὺ ἐγχείρημα τοῦ καλλωπισμοῦ τῆς πόλεως, ὡς ἀποδείξεις τῆς ἐπιδεξιότητος αὐτῶν πρὸς τὸ ἔργον πρόκεινται μόνα τὰ κατά τε τὴν ἐνηλικίωσιν τοῦ Διαδόχου, τὴν εἰκοσιπενταετηρίδα τοῦ Βασιλέως ἢ τὰς προσφάτους ἡγεμονικὰς ὑποδοχὰς τελεσθέντα, τοῦ σεμνοῦ ἐκκλησιδίου τῆς Καπνικαρέας ἡ ἄνευ οὐδενὸς ἀποχρῶντος λόγου γελωτοποίησις, αἱ ἐπὶ τῆς Ἀκροπόλεως ἀπὸ δύο ἢ τριῶν ἐτῶν διαπραττόμεναι τερατώδεις ἱεροσυλίαι ἢ τοῦ παρὰ τὸν Ἰλισσὸν θαυμασίου πεδίου ἡ πεζοτάτη διευθέτησις.

Καὶ τῆς μὲν καθ' ὡρισμένας ἐποχὰς τοῦ ἐνιαυτοῦ ἢ χάριν ὡρισμένων γεγονότων ἱδρύσεως ἁψίδων καὶ ὀβελίσκων καὶ ἄλλων τοιούτων μωριῶν καὶ κωμικοτήτων τὸ κακὸν δὲν εἶνε καὶ πολὺ μέγα, λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν τοῦ προσωρινοῦ καὶ ἐφημέρου αὐτῶν· ἀλλὰ προκειμένου περὶ ἔργων προφανῶς διαρκέστερον καὶ σοβαρώτερον χαρακτῆρα ἐχόντων ἡ μετ' ἐλαφρᾶς συνειδήσεως ἐπιχείρησις αὐτῶν ἐλέγχει αὐτὸ τοῦτο τὸν ὑψηλὸν βαθμὸν τῆς ἡμιβαρβαρότητος εἰς ἣν διατελοῦμεν ἐθνικῶς εἰσέτι. Οἱ ἀναλαμβάνοντες ταῦτα δὲν ἔπρεπε νὰ λησμονῶσι ποτὲ τὴν ἐξαιρετικὴν σημασίαν τοῦ ὀνόματος ὅπερ φέρει ἡ πόλις, ἡ περὶ τῆς διοικήσεως καὶ τῆς μορφῆς τῆς ὁποίας μέριμνα τοῖς ἀνετέθη, οὐδ' ὅτι ἐπὶ τῆς γῆς αὐτῆς, ἥτις εἶνε σπαρμένη μὲ ἀπαράμιλλα λείψανα τῆς ἄλλοτε ἀκμῆς της, κατῴκει φυλὴ ἥτις τὴν αἴσθησιν τοῦ ὡραίου ἔσχεν εἰς τοιοῦτο σημεῖον ἀνεπτυγμένην ὅσον οὐδεμία ἄλλη ἐπὶ τοῦ κόσμου ἀπὸ καταβολῆς αὐτοῦ, οὐδὲ τὸ ὅλως ἰδιάζον τῶν τυχῶν δι' ἃς εἶνε ἐν πάσῃ περιπτώσει προωρισμένη κ' ἐν τῷ μέλλοντι. Ἀλλ' οἱ ἄνευ οὐδενὸς γενικοῦ προδιαγεγραμμένου σχεδίου δῆθεν ἐξωραϊσμοί, αἱ κατακρημνίσεις σπουδαιοτάτης σημασίας ἱστορικῶν μνημείων πρὸς ἀνάδειξιν τάχα ἄλλων, αἱ χυδαῖαι κατὰ τὸ δοκοῦν διευθετήσεις περιφήμων ἱστορικῶν χώρων ἄνευ τῆς ἐλαχίστης προσοχῆς εἴτε εἰς τὴν γραφικότητα αὐτῶν εἴτε εἰς τὴν ἀρχαιολογικὴν τοπογραφίαν των, αἱ δημιουργίαι γελοίων εὐθυγραμμημένων πτωχαλαζονικῶν πάρκων κατὰ τὰ ὑποδείγματα ἐπαρχιακῶν εὐρωπαϊκῶν πόλεων δεκάτης τάξεως, ἡ ἀπόλυτος εἰς τὴν ἰδιωτικὴν ἐργασίαν παρεχομένη ἐλευθερία νὰ διαπράττῃ οἱανδήποτε κατὰ τῆς εὐμορφίας τῆς πόλεως ἀσχημοσύνην, αἱ ἀνὰ πᾶν βῆμα ἀπαντώμεναι, εἴτε ἀνέκαθεν ὑπάρχουσαι εἴτε νῦν συντελούμεναι, πρὸς την κοινοτέραν καλαισθησίαν ὕβρεις καὶ βδελυγμίαι, τί ἄλλο ἀποδεικνύουν ἢ τελείαν λήθην πάντων τούτων; Ὅσον ἀφορᾷ ἐμέ, ὁσάκις διέρχομαι πρὸ τῆς μεταρρυθμισθείσης Καπνικαρέας δὲν ἠμπορῶ ν' ἀναστείλω ἀκούσιον καὶ ἀκατανίκητον μειδίαμα ἐπὶ τῇ σημερινῇ αὐτῆς θέᾳ, ὁσάκις ἀναβαίνω εἰς τὴν Ἀκρόπολιν δὲν ἠμπορῶ νὰ συγκρατήσω τὴν ἀγανάκτησιν βλέπων τὴν παράταξιν τῶν τέως ἐρριμμένων ἐπ' αὐτῆς ἐν καλλιτεχνικωτάτῃ ἀταξίᾳ συντετριμμένων μαρμάρων της κατὰ μακρὰς σειρὰς δίκην στρατιωτῶν, τὴν δημιουργίαν πλατειῶν καὶ τὴν τοποθέτησιν θρανίων, τὴν ἀνέγερσιν οἰκίσκων καὶ τὴν ἀναπέτασιν σημαιῶν, δὲν ἠμπορῶ νὰ περάσω διὰ τῆς πλατείας τοῦ Κολωνακίου χωρὶς νὰ οἰκτίρω τοὺς ἀδιακόπως ὁτὲ μὲν ἐκσκάπτοντας ὁτὲ δὲ ἐπιχώνοντας αὐτήν, δὲν ἠμπορῶ νὰ μεταβῶ εἰς τὸ Ζάππειον χωρὶς νὰ ἐλεεινολογήσω τοὺς νομίσαντας ὅτι ἔκαμαν κἄτι τι ἐν αὐτῷ διότι ἐχάραξαν δύο-τρία δενδρόφυτα τετράγωνα ἢ ἀνώρυξαν δύο-τρεῖς ἀστείας πρασινιζούσας τρισπηχυαίας δεξαμενὰς ἐν τῷ μέσῳ ἢ ἐτοποθέτησαν δύο-τρία ῥαιβοσκελῆ καὶ σινδονόσκεπα ἀγάλματα εἰς τὰ πέριξ. Ἀπὸ τὸ Θησεῖον ἔχω καιρὸν νὰ περάσω, ἀλλ' ἂν πιστεύσω τὴν συνάδελφον ἣν ἀνέφερα ἐν ἀρχῇ, τὰ γινόμενα καὶ ἐκεῖ δὲν πρέπει νὰ εἶνε πολὺ διάφορα.

Προφανῶς ὅμως καιρὸς εἶνε ὑποθέτω ν' ἀνακοπῇ ὀλίγον ἡ τοιαύτη ἐξωραϊστικὴ ὄρεξις τῶν ἁρμοδίων, νὰ ὑποδειχθῇ δὲ αὐτοῖς καταλλήλως ὅτι ὁ καλλωπισμὸς τῶν Ἀθηνῶν δὲν εἶνέ τι οὔτε τόσον εὔκολον οὔτε τόσον ἁπλοῦν ὅσον φαίνεται νὰ νομίζουν. Εἶνε ζήτημα σοβαρώτατον, τὸ σοβαρώτερον πιθανῶς πάντων, ὅπερ πρέπει ἐπὶ μακρὸν νὰ μελετηθῇ, καὶ νὰ ἐρευνηθῇ ὑφ' ὅλας αὐτοῦ τὰς ἐπόψεις, καὶ νὰ προκληθῇ ἡ ἐπ' αὐτοῦ γνώμη ὅλων τῶν δικαιουμένων νὰ ἔχουν ψῆφον, καὶ νὰ ὡριμάσῃ. Καὶ τὴν ἀξίωσιν μὲν νὰ συμβάλουν εἰς πάντα ταῦτα δὲν ἔχουν αἱ ὀλίγαι αὗται γραμμαί· εὐχῆς ἔργον ὅμως θὰ ἦτο ἀναμφιβόλως, καὶ ἱκανὴ φιλοδοξία δι' αὐτάς, ἂν ἠδύναντο νὰ χρησιμεύσουν ὡς ἀφορμὴ εἰς τὴν μελέτην τοῦ ζητήματος καὶ ὡς ἐνδόσιμον εἰς τοὺς κ. κ. καλλωπιστὰς καὶ ἐξωραϊστὰς νὰ μετριάσουν ὀλίγον τὸν ζῆλόν των καὶ ἐννοήσουν ὅτι καλὸν θὰ ἦτο νὰ περιορίσουν κἄπως τὴν σπουδήν αὐτῶν. Καλλίτερον δὲ ἴσως ἀκόμη θὰ ἦτο ἂν κατέλειπον ἐντελῶς τὸ ἔργον, οὗτινος φιλοτίμως ὀρέγονται νὰ γίνουν πρόδρομοι, εἰς ἄλλους, καὶ οἱ μὲν κ. κ. δήμαρχοι ἀρκεσθοῦν εἰς τὴν εὐσυνείδητον ἀπαλλαγήν της ἀπὸ τῶν κατακλυζουσῶν αὐτὴν παντοίων ῥυπαριῶν, οἱ κ. κ. ὑπουργοὶ εἰς τὴν κἄπως πιστοτέραν ἐκπλήρωσιν τῶν πολιτικῶν αὐτῶν χρεῶν, καὶ οἱ πανταχόθεν συρρεύσαντες κ. κ. μηχανικοὶ εἰς τὴν κατασκευὴν ὁδῶν, γεφυρῶν, λιμένων καὶ ἄλλων τοιούτων χρησίμων ἔργων, ὧν ἔχει ἄμεσον ἀνάγκην ὁ τόπος, ἀναμείνουν δὲ ἐν ἡσυχίᾳ νὰ ἔλθῃ καμμία μέλλουσα γενεά, ἥτις νὰ ἔχῃ εἰς τὰς φλέβας της ὀλίγῳ περισσοτέρας ῥανίδας ἐκ τῆς πρὸ τὸ καλὸν λατρείας τῶν ἀθανάτων προγόνων, καὶ ἥτις ν' ἀναλάβῃ νὰ δημιουργήσῃ ἐκ νέου τὴν πόλιν ταύτην, ἡ ὁποία ὤφειλε καὶ πρὸς τὴν ἱστορίαν της καὶ πρὸς τὴν περιβάλλουσαν αὐτὴν αἰωνίαν φύσιν ἀείποτε νὰ εἶνε, — καλλιτέχνημα ἀνθρώπινον, ἐξαστράπτον ὑπὸ τὸν θεῖον οὐρανόν της.

Μιχαηλ Μητσακης

Digitized by Google

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΑΝΑΛΕΚΤΑ

Αἱ πρόοδοι τῆς ἱπποφαγίας. Περιεργοτάτας πληροφορίας δημοσιεύει ὁ *Χρόνος* τῶν Παρισίων περὶ τῶν προόδων τῆς ἱπποφαγίας ἐν τῇ μεγαλοπόλει ἐκείνῃ. Πρῶτος εἰσηγητὴς τῆς ἱπποφαγίας ἐγένετο ὁ κτηνίατρος Δεκροᾶ, ὅστις εἶχε χρηματίσῃ καὶ πρόεδρος τῆς προστατευτικῆς τῶν ζῴων εταιρίας. Οὗτος ἐκ μακρᾶς πείρας πεισθεὶς ὅτι τὸ ἵππειον καὶ τὸ ὄνειον κρέας ἔχουσι τὰς αὐτὰς καὶ τὸ βωδινὸν ἰδιότητας καὶ δὲν ὑπολείπονται τούτου κατὰ τὴν γεῦσιν, συνηγόρησεν ἐκθύμως ὑπὲρ τῆς ἱπποφαγίας. Τὸ πρῶτον ἵππειον κρεοπωλεῖον συνέστη ἐν Παρισίοις κατὰ τὸ ἔτος 1866. Ἔκτοτε δὲ ἐπολλαπλασιάσθησαν τεραστίως. Διότι κατὰ τὸ τέλος τοῦ 1888 ὑπῆρχον ἐν τῷ νομῷ Σηκουάνα 132 τοιαῦτα κρεοπωλεῖα, καὶ δύο ἰδιαίτερα σφαγεῖα. Ἡ ποσότης τοῦ πωλουμένου κρέατος ἵππων, ὄνων καὶ ἡμιόνων ἀνέρχεται εἰς 3,748,310 χιλιόγραμμα ἐτησίως. Τὸ μέγιστον δὲ μέρος τούτου εἶναι ἵππειον, διότι ἐν ἔτει 1888 ἐσφάγησαν 16,940 ἵπποι, 241 ὄνοι καὶ 43 ἡμίονοι. Σημειωτέον ὅμως ὅτι μόλις τὸ τρίτον τῆς ποσότητος ταύτης τρώγεται μαγειρευόμενον, τὸ δὲ λοιπὸν χρησιμοποιεῖται εἰς κατασκευὴν ἀλλάντων. Οὐδεὶς δὲ βεβαίως δύναται νὰ διακρίνῃ τὴν δι' ἀκαθάρτων κρεάτων νοθείαν τῶν ἀλλάντων, ὅταν ἐν μέτρῳ ἀναλόγῳ ἀναμιχθῶσι ταῦτα μετὰ χοιρείου κρέατος. Καὶ οὐ μόνον ἐντὸς τῶν ἀλλάντων καθίσταται δυσδιάκριτον τὸ ἵππειον κρέας καὶ ὑπὸ ἐμπειροτάτων κτηνιάτρων, ἀλλὰ καὶ μαγειρευόμενον μετὰ καταλλήλων καρυκευμάτων ἀποβαίνει ἀγνώριστον, οὐδόλως παραλάσσον τοῦ βοείου.

Χάρτινα πέταλα. Γερμανοὶ κατεσκεύασαν τὸ χάρτινον καφενεῖον, περὶ οὗ ἐγράψαμεν ἐν προηγουμένῳ φύλλῳ τῆς *Ἑστίας*, Γερμανὸς δ' ἐπίσης ἐφεῦρε καὶ χάρτινα πέταλα πρὸς καλλίγωμα τῶν ἵππων. Ὁ ἐφευρετὴς ὀνομάζεται Ἰούλιος Γόλδβεργ καὶ κατάγεται ἔκ τινος χωρίου πλησίον τοῦ Βερολίνου, τὸ δ' ὑπ' αὐτοῦ ἐφευρεθὲν πέταλον, κατασκευαζόμενον ἐκ χάρτου ἢ μᾶλλον ἐκ χαρτίνης τινὸς μάζης, ἔχει ἱκανὴν ἐλαστικότητα, ὥστε οὐδὲ τὴν φυσικὴν αὔξησιν τοῦ ὄνυχος τοῦ ἵππου παρεμποδίζει ὡς τὸ σιδηροῦν· ἀντέχει δ' εἰς τὴν ὑγρασίαν, καὶ τραχεῖαν ἔχον τὴν ἐπιφάνειαν προφυλάσσει τὸν ἵππον ἀπὸ ὀλισθημάτων. Τὸ μέγιστον δὲ πλεονέκτημα τοῦ πετάλου εἶναι ὅτι δὲν τὸ καρφώνουσιν εἰς τὸν ὄνυχα τοῦ ἵππου, ἀλλὰ τὸ προσκολλῶσι στερεῶς εἰς αὐτὸν διὰ κόλλας.

ΧΡΟΝΙΚΑ

Φιλολογικά. Ἓν ἀντίτυπον τῆς ἐκδόσεως τῶν κατὰ Δάφνιν καὶ Χλόην ποιμενικῶν, ἥτις ἐγένετο ἐν Παρισίοις τῷ 1802 ἐπιμελείᾳ τοῦ Κοραῆ, ἐπωλήθη πρό τινων ἡμερῶν ἐν τῇ αὐτῇ πόλει κατὰ τὴν δημοπρασίαν τῆς βιβλιοθήκης τοῦ Μαρκὶ ἀντὶ 15000 φράγκων. Τὸ αὐτὸ ἀντίτυπον εἶχεν ἀγορασθῇ κατὰ τὸ 1882 ἐν τῇ δημοπρασίᾳ τῆς βιβλιοθήκης τοῦ Ἀμιλτῶνος ἀντὶ 22,500 φρ. Περὶ τῆς ἐκδόσεως ταύτης γράφει τὰ ἑπόμενα ὁ πολυμαθέστατος τοῦ Κοραῆ βιογράφος κ. Δ. Θερειανός· «οἱ δοκιμώτεροι τῶν τότε ζωγράφων, χαλκοτύπων καὶ χαρακτῶν παρέσχον ἐναμίλλως χεῖρα ἀρωγὸν ὅπως τὸ ἔργον ἀποβῇ ἀληθὲς τυπογραφικὸν καλλιτέχνημα. Ὁ Διδότος ἐχώνευσεν ἐπὶ τούτῳ καινὰ στοιχεῖα, χωρὶς τόνων, ἐκόσμησε δὲ τὴν ἔκδοσιν ἐννέα λαμπροτάταις χαλκογραφίαις, ἃς ἔγραψαν καὶ ἐχάραξαν οἱ δόκιμοι ζωγράφοι καὶ χαλκογράφοι, Προυδών, Γεράρ, Μάραί, Ῥοζέ, Μασσὰν καὶ Γοφφρονά.» Εἶναι δὲ περίεργον ὅτι ὁ Κοραῆς, καίτοι πολλὰς καὶ ἀξιολογωτάτας ἐπενεγκὼν διορθώσεις εἰς τὸ κείμενον, μετὰ πολλῆς περιφρονήσεως ὡμίλει περὶ τοῦ ἔργου του τούτου, εἰς ὃ ἀπηξίωσε νὰ ἐπιγράψῃ τὸ ὄνομά του ὡς ἐκδότου, καὶ μεθ' ὑπερβολικῆς αὐστηρότητος ἔκρινε τὸν λεγόμενον συγγραφέα αὐτοῦ Λόγγον. «Ἐδημοσιεύθη τέλος πάντων, ἔγραφε κατ' Ἀπρίλιον τοῦ 1803 πρὸς τὸν φίλον του Α. Βασιλείου, καὶ ὁ πολυπαθὴς καὶ πολυπόθητος Λόγγος. Προχθὲς ἦλθε πρὸς ἐμὲ ὁ Διδότος καὶ μ' ἔφερεν ἓν ἀντίτυπον λαμπρότατον. Ὑπόθες, φίλε μου, ὄνον καταστολισμένον μὲ ἐφίππιον καὶ φάλαρα ἵππου κατάχρυσα, φάλαρα ὅμως ὡραιότατα καὶ ἄξια κρείττονος τύχης· ἔχει ἐννέα χαλκογραφημένας εἰκόνας θαυμασίας . . . τοιοῦτον βιβλίον εἰς ἐμὲ εἶναι παντάπασιν ἄχρηστον, διότι κανεὶς δὲν ἀναγινώσκει ὄχι τὸν Λόγγον, ἀλλ' οὔτε αὐτὸν τὸν θεῖον Πλάτωνα εἰς τοιαύτας πολυτελεῖς καὶ μωρὰς ἐκδόσεις· ἐτύπωσε μόνον 250—300.»

—Ὁ γνωστὸς Γάλλος λογογράφος Henry Houssaye, ὁ συγγραφεὺς τοῦ *Ἀλκιβιάδου*, ἐξέδωκε κατ' αὐτὰς μονογραφίαν περὶ τῶν τριῶν ὀνομαστῶν Ἑλληνίδων, τῆς Ἀσπασίας, τῆς Κλεοπάτρας καὶ τῆς Θεοδώρας. Ἐν αὐτῇ ἐξετάζει κατὰ τὰς πηγὰς τὸν βίον τῶν γυναικῶν ἐκείνων καὶ παρέχει εἰκόνα τοῦ ἑλληνικοῦ βίου κατὰ τοὺς χρόνους αὐτῶν, καταλήγει δὲ εἰς τὰ ἑξῆς πορίσματα· ὅτι ἡ μὲν Ἀσπασία δὲν ἦτο βεβαίως ἡ «κυνώπις παλλακὴ» τῶν κωμικῶν ποιητῶν, ἀλλ' οὐδὲ πάλιν σοφή τις διδάσκαλος τῆς ῥητορικῆς καὶ τῆς φιλοσοφίας· ἡ δὲ Κλεοπάτρα ἦτο ἡ πρωταγωνίστρια τοῦ τραγικωτάτου ἐρωτικοῦ δράματος τῆς ἀρχαιότητος, καὶ ὅτι ἄριστα καὶ μετὰ μαντικῆς ἀληθοῦς δυνάμεως διετύπωσε τὸν χαρακτῆρα αὐτῆς ὁ Σαίξπηρ, διότι ἡ ἱστορικὴ ἔρευνα ἐπικυρώνει τὴν ἰδέαν τοῦ ποιητοῦ· τὸν δὲ βίον τῆς Θεοδώρας ἀφηγεῖται ὁ Οὐσσαὶ κατὰ τὰ Ἀνέκδοτα τοῦ Προκοπίου, ἀπέχων νὰ ἀποφανθῇ περὶ τοῦ ἀξιοπίστου αὐτῶν, ἐν ἐλλείψει ἄλλων μαρτυριῶν· ἀποκλίνει ὅμως ὁ συγγραφεὺς εἰς τὴν γνώμην ὅτι ἡ Θεοδώρα ἦτο φιλόδοξος, πολυτελής, ἄπιστος καὶ σκληρὰ γυνή, ἀλλὰ καὶ εὐμήχανος, στερεογνώμων, γενναία, «γινώσκουσα δ' ἐν καιρῷ νὰ φέρῃ βασιλέα καὶ στρατηγοὺς εἰς συναίσθησιν τοῦ πρωτίστου αὐτῶν πρὸς τὴν πολιτείαν καθήκοντος, τῆς ἀμύνης κατὰ τῆς στάσεως.»

— Κατὰ τὸν προσεχῆ Μάϊον θὰ γείνῃ ἐν Φλωρεντίᾳ ἐθνικὴ ἔκθεσις γυναικείας τέχνης καὶ βιομηχανίας, πρὸς πανηγυρισμὸν τῆς ἑξακοσιοστῆς ἐπετείου τοῦ θανάτου τῆς Βεατρίκης Πορτινάρη, τῆς γυναικὸς ἣν ἠγάπησεν ὁ Δάντης καὶ ἐν τῇ *Θείᾳ Κωμῳδίᾳ* παρέστησεν

Digitized by Google

ὡς ὁδηγὸν αὐτοῦ ἐν τῷ Παραδείσῳ. Ἡ Βεατρίκη ἀπέθανεν ἐν ἔτει 1290, κατὰ μῆνα δὲ Μάϊον ἐγνώρισεν αὐτὴν ὁ Δάντης. Ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς ἐκθέσεως ταύτης προεκηρύχθησαν πολλοὶ μουσικοὶ ἀγῶνες, ὧν θὰ μετάσχωσι μόνον γυναῖκες.

Δημόσια ἔργα. Πρό τινων ἡμερῶν συνετελέσθη ἐν τῇ μεγάλῃ Βρεττανίᾳ γιγάντειον μηχανικὸν ἔργον, ἡ σιδηρᾶ γέφυρα ἡ ζευγνύουσα τὸ στόμιον τοῦ βαθύτατα εἰς τὴν Σκωτίαν εἰσχωροῦντος κόλπου τοῦ Φόρθ. Διὰ τῆς γεφύρας ταύτης, ἥτις πανηγυρικῶς ἐνεκαινίσθη ὑπὸ τοῦ πρίγκηπος τῆς Οὐαλίας τὴν 4 τοῦ μηνὸς τούτου (ν.) συντέμνεται κατὰ δύο ὁλοκλήρους ὥρας τὸ διὰ τοῦ σιδηροδρόμου ταξείδιον ἀπὸ τοῦ Ἐδιμβούργου εἰς τοὺς βορειοτέρους τόπους τῆς Σκωτίας. Ἔχει δὲ μῆκος ἐν ὅλῳ 2462 μέτρων, καὶ κατεσκευάσθη ἐκ σιδήρου καὶ χάλυβος βάρους 51 χιλ. τόννων, πλὴν τῶν θεμελίων τῶν στύλων καὶ τῶν ἐπὶ τῆς στερεᾶς στύλων. Ἑκάτερον τῶν δύο τόξων αὐτῆς ἔχει μῆκος 581 μέτρων, ἤτοι εἶναι παρ' ὀλίγον διπλάσιον τοῦ Πύργου τοῦ Ἄϊφελ, ὅστις μέχρι τοῦδε ἐθεωρεῖτο ὡς τὸ θαυμασιώτατον καὶ μέγιστον κατασκεύασμα τῆς μεταλλικῆς οἰκοδομίας. Ἡ πρὸς κατασκευὴν δαπάνη ἀνῆλθεν εἰς 50 ἑκατομμύρια φράγκων, καταβληθεῖσα ὑπὸ τεσσάρων σιδηροδρομικῶν ἑταιριῶν, ἐγένετο δ' ἔναρξις τῶν ἐργασιῶν τῆς κατασκευῆς κατὰ τὸν Ἰανουάριον τοῦ 1883, κατὰ τὰ σχέδια τῶν μηχανικῶν Χάρισσον, Βάρλοου, Φῶλερ καὶ Βαῖκερ, ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τῶν δύο τελευταίων, εἰς οὓς ἀπενεμήθη ὑπὸ τῆς Βασιλίσσης τῆς Ἀγγλίας τίτλος εὐγενείας διὰ τὴν ἐπιτυχῆ συντέλεσιν τοῦ ἔργου.

— Κατ' ἀπόφασιν τῆς Ἀμερικανικῆς Βουλῆς, ὑποποβληθησομένην εἰς τὴν κύρωσιν τῆς Γερουσίας, θὰ γείνῃ ἐν Σικάγῳ διεθνὴς ἔκθεσις ἐν ἔτει 1892.

Νεκρολογία. Ἀκμαῖος τὴν ἡλικίαν ἀπέθανε κατὰ τὰ τέλη τοῦ παρελθόντος μηνὸς ὁ Ἰωσὴφ Μορόση (Giuseppe Morosi), λομβαρδὸς φιλόλογος, γεννηθεὶς ἐν Μεδιολάνοις τὸν Φεβρουάριον τοῦ 1841. Ἐκπαιδευθεὶς ἐν τῇ ἐπιστημονικῇ καὶ φιλολογικῇ ἀκαδημίᾳ τῆς γενεθλίου πόλεως, διωρίσθη τῷ 1866 καθηγητὴς ἐν τῷ γυμνασίῳ τῆς Λέκκε τῆς Καλαβρίας, προεβιβάσθη μετὰ διαγωνισμὸν καθηγητὴς τῆς ἱστορίας τοῦ Λυκείου Βίκτωρος Ἐμμανουὴλ ἐν Νεαπόλει τῷ 1870, καὶ μετέπειτα, τῷ 1875, καθηγητὴς ἐπίσης τῆς ἱστορίας ἐν τῷ Ἰνστιτούτῳ τῶν ἀνωτέρων σπουδῶν ἐν Μεδιολάνοις, ὁπόθεν ὀλίγους μῆνας πρὸ τοῦ θανάτου του μετετέθη εἰς τὸ ἐν Παβίᾳ Πανεπιστήμιον ὡς καθηγητὴς τῆς γλωσσολογίας. Μαθητὴς ὢν τοῦ διασήμου γλωσσολόγου Ἄσκολι, καὶ εἰς τὴν γλωσσολογίαν μετὰ ζήλου καταγινόμενος, ἐμελέτησε κατὰ τὴν ἐν Καλαβρίᾳ διαμονήν του τὰς ἑλληνικὰς καὶ τὰς ρωμανικὰς διαλέκτους τῆς χώρας ἐκείνης, καὶ τὰς ἐρεύνας αὐτοῦ ἐδημοσίευσεν ἐν διατριβαῖς, ὧν αἱ πλεῖσται κατεχωρίσθησαν ἐν τῷ «Ἰταλικῷ γλωσσολογικῷ ἀρχείῳ» (Archivio glottologico italiano), καὶ ὧν ἰδίως ἐνδιαφέρουσα τοὺς Ἕλληνας εἶναι ἡ ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν « Μελέται περὶ τῶν Ἑλληνικῶν διαλέκτων τοῦ Ὑδροῦντος» (Studi sui dialletti greci della Terra d' Otranto), ἐν ᾗ περισυνήγαγε καὶ πολλὰ περίεργα μνημεῖα τῆς δημώδους φιλολογίας τῶν ἑλληνοφώνων κατοίκων τοῦ Ὑδροῦντος. Πλὴν δὲ τούτων συνέγραψε καὶ ἱστορικάς τινας πραγματείας, ὧν ἀξιολογώτεραι εἶναι ἡ « Περὶ τῶν αἰτίων τῆς παραιτήσεως τοῦ αὐτοκράτορος Διοκλητιανοῦ » καὶ ἡ «Περὶ τοῦ αὐτοκράτορος Πετρωνίου Μαξίμου ».

ΠΑΝΤΟΙΑ

Εἷς μόνος ἄνθρωπος ἐν τῷ κόσμῳ ἠξιώθη τῆς τιμῆς νὰ ὀνομάσῃ *κουμπάρους* τρεῖς αὐτοκράτορας ὁ βρανδεβούργιος ἀργυσιδηρουργὸς Σμίθ. Τοῦ ἑβδόμου ἄρρενος τέκνου του ἀνάδοχος ἐγένετο ὁ αὐτοκράτωρ τῆς Γερμανίας Γουλιέλμος Α', τοῦ ὀγδόου ὁ αὐτοκράτωρ Φριδερῖκος καὶ τοῦ ἐνάτου ὁ αὐτοκράτωρ Γουλιέλμος Β'. Καμμία κόρη δὲν διέκοψε τὴν σειρὰν τῆς ἀρρενογονίας.

— Ὁ ἰουδαϊκὸς πληθυσμὸς τῆς Παλαιστίνης, κατὰ τὰς ἀπογραφικὰς σημειώσεις τοῦ ἀγγλικανοῦ ἐπισκόπου τῆς Ἱερουσαλήμ, κατὰ τὴν τελευταίαν πενταετίαν ηὐξήθη κατὰ 5,000 ἤτοι ἀνέρχεται σήμερον εἰς 70 χιλιάδας ψυχῶν, τόσους δηλαδὴ ὅσοι ἦσαν οἱ ἐκ Βαβυλῶνος ἐπανελθόντες εἰς τὴν πάτριον Ἰουδαῖοι.

ΑΙ ΕΙΚΟΝΕΣ

Η βασίλισσα τῆς Σερβίας Ναταλία. Περὶ τῆς μητρὸς τοῦ νῦν ἀνηλίκου βασιλέως τῆς Σερβίας Ἀλεξάνδρου καὶ διεζευγμένης συζύγου τοῦ παραιτηθέντος Μιλάνου, τοσάκις ἐγένετο καὶ γίνεται λόγος ἐν τῷ καθ' ἡμέραν τύπῳ, ὥστε οὐδὲν νέον δύναται νὰ λεχθῇ ἐνταῦθα, ἀρκεῖ δὲ εἰς συμπλήρωσιν τῶν περὶ ταύτης γνωστῶν ἡ δημοσίευσις τῆς περικαλλοῦς αὐτῆς μορφῆς, ἥτις βεβαίως δὲν εἶνε κατωτέρα τῶν ἐγκωμίων ὅσα ἀπονέμουσι πάντες οἱ περὶ τῆς βασιλίσσης γράφοντες. Ἡ Ναταλία εἶνε ὄχι μόνον τῶν συγχρόνων βασιλισσῶν ἡ εὐμορφοτέρα, ἀλλὰ καὶ ὡς γυνὴ εἷς τῶν ἐξοχωτέρων τύπων τῆς μελαγχρινῆς καλλονῆς.

Η Ἄνοιξις, εἰκὼν Σ. Βάγνερ, διακεκριμένου ζωγράφου γεννηθέντος ἐν Οὐγγαρίᾳ τῷ 1838 καὶ ἐκπαιδευθέντος ἐν Μονάχῳ παρὰ τῷ Πιλλότυ.

ΕΔΩ Κ' ΕΚΕΙ

Ἐξαίρετον συστατικόν. Ὁ παντοπώλης: Ἔχω ἀνάγκην ἀπὸ ἕνα παιδὶ καὶ ἠμποροῦσα νὰ σὲ πάρω, ἀλλὰ δὲν εἰξεύρω ἂν βαστοῦν τὰ χέρια σου καὶ γιὰ βαρειαῖς δουλειαῖς.— Ὁ ὑποψήφιος ὑπηρέτης: Ὤ, ὅσο γι' αὐτό, ἀφεντικό, ἔννοια σου! Τοῦ ἄλλου μου ἀφεντικοῦ μὲ μιὰ γροθιὰ τοῦ ἔσπασα τρία πλευρά.

Η ἀστρονομία τοῦ Ἀγαθοπούλου. Ὁ μικρὸς τὸν ἐρωτᾷ: — Πατέρα, ὁ δάσκαλος μᾶς εἶπε, πῶς ὅταν εἶνε πανσέληνος βλέπομε πάντοτε τὸ ἕνα μερος τῆς σελήνης· τὸ ἄλλο μέρος τί γίνεται; Καὶ ὁ πατὴρ ἑτοίμως: — Ὅταν ἐμεῖς βλέπομεν τὸ ἕνα μέρος, παιδί μου, τὸ ἄλλο, τὸ βλέπουν ἀπὸ τὴν Ἀμερική.

ΤΡΕΙΣ ΓΝΩΜΑΙ ΚΑΘ' ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Βίος εὐτυχὴς δὲν ὑπάρχει, ὑπάρχουν μόνον ἡμέραι εὐτυχεῖς.

*

Ὁ ἄνθρωπος διὰ ν' ἀποφύγῃ τὰς ἀνίας καὶ τὰς θλίψεις τῆς ζωῆς ἔχει ἀνάγκην ἐνασχολήσεως, ἀλλ' ἔχει περισσότερον ἀνάγκην ἐξυψώσεως. Ἀναπνέει τις ἀνετώτερον εἰς τὰ ὑψηλὰ μέρη.

*

Ἡ κατὰ τὸ φαινόμενον εὐτυχία προσπορίζει ὀλίγους φίλους καὶ πολλοὺς ἐχθρούς.

ΜΙΑ ΣΥΜΒΟΥΛΗ ΚΑΘ' ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Η αἱμορραγία τῆς ῥινὸς καταπαύεται διὰ τοῦ ἑξῆς παραδόξου, ἀλλ' ἀσφαλοῦς, ὡς λέγουσι, μέσου: Κόπτετε τεμάχιον χάρτου λεπτοῦ, κατὰ προτίμησιν σιγαροχάρτου εἰς σχῆμα καὶ μέγεθος δεκάρας καὶ κολλᾶτε αὐτὸ ἐπὶ τοῦ μέσου τῆς γλώσσης ἣν σύρετε ἐντὸς τοῦ στόματος. Ἔχοντες δὲ τὸ μαντήλιον εἰς τοὺς ῥώθωνας ἐλαφρῶς, ὥστε νὰ μὴ κηλιδώνωνται τὰ ἐνδύματά σας ἐκ τοῦ αἵματος, ἀναπνέετε ἐφ' ἅπαξ βαθέως καὶ κρατεῖτε ὅσον δύνασθε τὴν ἀναπνοήν σας. Κατόπιν ἀρχίζετε ν' ἀναπνέετε τακτικὰ καὶ ἡ αἱμορραγία ἔχει παύσῃ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1890-2091

Digitized by Google

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

ΑΓΓΕΛΙΑ

ΒΟΗΘΕΙ ΣΑΥΤΟΝ

Ἐκ τοῦ Ἀγγλικοῦ τοῦ Δανιὴλ Σμάϊλ.

Πῶς δύναταί τις νὰ γείνῃ καλλίτερος ἑαυτοῦ;

Τίνι τρόπῳ δύναται νὰ προαχθῇ ἐν τῷ κόσμῳ;

Ποία ἡ ὁδὸς ἡ πρὸς τοῦτο φέρουσα;

Ποῖα ἐν τούτῳ παραδείγματα μᾶς παρέχουσιν ἄνδρες ὀνομαστοί;

Ἰδοὺ ζητήματα ἀπασχολοῦντα διηνεκῶς τὸν βίον ἑκάστου ἀνθρώπου, ζητήματα ἐν οἷς συγκεφαλαιοῦται ὁ περὶ ὑπάρξεως καθημερινὸς ἀγών.

Εἰς τὰ ζητήματα ταῦτα ἀπαντᾷ τὸ «ΒΟΗΘΕΙ ΣΑΥΤΟΝ».

Εἰς τὴν πολιτικήν, εἰς τὸν στρατόν, εἰς τὴν ἐπιστήμην, εἰς τὴν τέχνην, εἰς τὴν βιομηχανίαν, εἰς πάντα κλάδον τῆς ἀνθρωπίνης ἐνεργείας ὑπάρχουσι καταπληκτικὰ παραδείγματα τοῦ τί δύναται νὰ κατορθώσῃ ὁ ἄνθρωπος, *ἀρκεῖ μόνον νὰ θελήσῃ.* Ράπται καὶ λεμβοῦχοι γίνονται πρόεδροι δημοκρατίας, στρατιῶται ἀναδεικνύονται στρατάρχαι, ὑποδηματοποιοὶ καθίστανται ναύαρχοι, ἁπλοῖ ἐργάται ἀναφαίνονται μέγιστοι μηχανικοὶ καὶ ἐφευρέται ἔνδοξοι, υἱοὶ ἀρτοποιῶν καὶ ξενοδόχων περιφανεῖς ἀστρονόμοι, υἱοὶ ξυλουργῶν καὶ ποιμένων Πάπαι, υἱοὶ πτωχῶν βιομηχάνων πρωθυπουργοί, πενέστατοι καὶ ἀφανέστατοι νέοι προάγονται εἰς μεγάλους ἐπιστήμονας καὶ συγγραφεῖς. Πῶς κατορθοῦνται ὅλα ταῦτα μᾶς διδάσκει τὸ βιβλίον «ΒΟΗΘΕΙ ΣΑΥΤΟΝ», τὸ ὁποῖον μᾶς παρέχει καὶ τὴν κλεῖδα τοῦ μυστηρίου τούτου. Τὴν κλεῖδα αὐτὴν τὴν κατέχει ἕκαστος ἄνθρωπος.

Οὐδὲν κώλυμα, οὐδὲ τὸ φαινόμενον μέγιστον, εἶνε ἀνυπέρβλητον, οὔτε δύναται νὰ φράξῃ τὴν ὁδὸν πρὸς τὴν ἐπιτυχίαν, τὴν δόξαν, τὴν εὐδαιμονίαν.

Πῶς ἐγένοντο αἱ μεγάλαι ἐν τῇ βιομηχανίᾳ ἐφευρέσεις, αἱ δοξάσασαι τὰ ἄσημα πρὶν ὀνόματα ταπεινῶν ἐργατῶν, τίνι τρόπῳ ἐπετεύχθησαν ἐν τῇ καλλιτεχνίᾳ αἱ μεγάλαι ἐπιτυχίαι, αἱ ὁποῖαι περιῆψαν ἀθάνατον αἴγλην εἰς τοὺς ἐργάτας αὐτῶν, ποίαν ὁδὸν ἠκολούθησαν οἱ παντοῖοι σκαπανεῖς τοῦ πολιτισμοῦ εἰς ἐπίτευξιν τῶν μεγάλων αὐτῶν σχεδίων ὑπὲρ τῆς ἀνθρωπότητος, ταῦτα πάντα διηγοῦνται εἰς ἡμᾶς αὐτοὶ οὗτοι ἐν τῷ «ΒΟΗΘΕΙ ΣΑΥΤΟΝ».

Τίνι τρόπῳ πρέπει ὁ ἄνθρωπος νὰ κανονίζῃ τὴν ἐργασίαν αὐτοῦ καὶ εἰς ποῖα θαυμαστὰ ἀποτελέσματα δύναται νὰ φθάσῃ διὰ τῆς ἐπιμελείας καὶ τῆς ἐπιμονῆς, ποῖα παραδείγματα ὑψηλὰ παρέχει εἰς ἡμᾶς καὶ ἐν τούτῳ ἡ σύγχρονος βιογραφία, καὶ ταῦτα εὑρίσκει ὁ ἀναγνώστης εἰς τὸ «ΒΟΗΘΕΙ ΣΑΥΤΟΝ».

Πῶς νὰ ἐπωφελῆται τῶν παρουσιαζομένων περιστάσεων ἐν τῷ βίῳ, τίνα σημασίαν ἔχει ἡ τύχη ἐν αὐτῷ, τίνι τρόπῳ δύναται νὰ καρπωθῇ ὁ ὀξυδερκὴς ἄνθρωπος μεγάλα ὀφέλη ἐκ κοινοτάτων συμβάντων καὶ αὐτῶν τῶν δυσαρέστων ἐνίοτε, τίνα κεφάλαια ἀποτελοῦσιν ἐν τῷ βίῳ ἡ δραστηριότης καὶ τὸ θάρρος καὶ ποῖα τὰ ἐξ αὐτῶν ἀποτελέσματα, τίνα μεγάλα παραδείγματα ἔχομεν τῶν ἀρετῶν τούτων, εἰς τί ἔγκειται τὸ ἐπιχειρηματικὸν τοῦ ἀνθρώπου

Digitized by Google

καὶ ποῖοι οἱ τρόποι, δι' ὧν ἐπιτυγχάνουσιν αἱ μεγάλαι ἐπιχειρήσεις, ποῖα τὰ προσφορώτερα μέσα πρὸς ἀπόκτησιν τῶν χρημάτων, τίς ἡ σημασία αὐτῶν ἐν τῷ βίῳ τοῦ ἀνθρώπου, ποία ἡ σκοπιμωτέρα αὐτῶν χρῆσις πρὸς εὐδαιμονίαν, καὶ περὶ πάντων τούτων διαφωτίζει τὸν περίεργον ἀναγνώστην ἐν πάσῃ λεπτομερείᾳ τὸ αὐτὸ θαυμάσιον βιβλίον « ΒΟΗΘΕΙ ΣΑΥΤΟΝ »

Οὐδὲ τὸ ἐπαγωγότερον μυθιστόρημα ἀναγινώσκεται μεθ' ὅσης τοῦτο τέρψεως.

Παρεκτὸς δὲ τούτων τὸ « ΒΟΗΘΕΙ ΣΑΥΤΟΝ » δεικνύει εἰς ἕκαστον τὴν ἀσφαλεστάτην ὁδὸν πρὸς τὴν *αὐτοπαίδευσιν*, τουτέστιν εἰς τὴν δι' ἑαυτοῦ καὶ μόνου διανοητικὴν ἀνάπτυξιν καὶ μόρφωσιν τοῦ ἀνθρώπου, καὶ τὸν φωτίζει εἰς τί συνίσταται ἡ ἀληθὴς παιδεία καὶ τίς ὁ κύριος σκοπὸς αὐτῆς, πρὸς ὃν πρέπει νὰ τείνῃ ἕκαστος ἄνθρωπος. Τελευταῖον δὲ ὡς φαεινὴ κορωνὶς ἐπιτίθεται κεφάλαιον περὶ εὐγενείας τοῦ χαρακτῆρος καὶ τοῦ *ἀληθῶς* εὐγενοῦς ἀνδρός, ἐν ᾧ καταδεικνύεται ὁποῖός τις πρέπει νὰ εἶνε οὗτος, ἐκ τῆς παραθέσεως ἐπεισοδίων βαθέως συγκινούντων τὸν ἀναγνώστην.

Οὕτω ἐν τῷ « ΒΟΗΘΕΙ ΣΑΥΤΟΝ » εὑρίσκεταί τις εἰς ἀδιάλειπτον συνδιατριβὴν μετὰ παντὸς ἐξόχου ἀνδρός, διακριθέντος ἐν οἱῳδήποτε κλάδῳ τῆς ἀνθρωπίνης δράσεως, κλείων δὲ τὸ βιβλίον αἰσθάνεται ἑαυτὸν ὡς ὑψωθέντα ἐκ τῆς τοιαύτης συναφείας, τὸ ψυχικόν του σθένος κραταιούμενον καὶ ἐξαιρόμενον τὸ φρόνημά του, σφοδρὰν δὲ καὶ φιλότιμον ὁρμὴν πρὸς τὸν εὐγενῆ ἀγῶνα τοῦ βίου, δι' οὗ θέλει ἀνυψωθῇ ἐν τῇ κοινωνίᾳ κατακτῶν τὴν ἀνήκουσαν αὐτῷ θέσιν.

Ὁ τρόπος καθ' ὃν εἶνε γεγραμμένον τὸ βιβλίον, ἡ ἁπλότης καὶ ἡ δύναμις ἐνταυτῷ τοῦ ὕφους, ἡ σαφήνεια τῆς φράσεως, ἡ ἀνδρικὴ παρρησία τῶν περιεχομένων ἐν αὐτῷ γνωμῶν, ἡ ἄκρα χρηστότης τῆς προαιρέσεως τοῦ συγγραφέως, ἡ ὀρθοφροσύνη καὶ ἡ ἐμβρίθεια αὐτοῦ ἡ ἐκπηγάζουσα ἐκ βαθείας μελέτης καὶ πείρας τῆς κοινωνίας, καὶ ἐπὶ πᾶσιν ὁ δι' ὅλου τοῦ ἔργου ἐπιπνέων ἐνθουσιασμὸς ὑπὲρ τοῦ ἀγαθοῦ καὶ τῆς προόδου τῆς ἀνθρωπότητος ἀποτελοῦσι τόσα θέλγητρα τοῦ ἔργου δεσμεύοντα ἰσχυρῶς τὸν ἀναγνώστην. Εἰς τοῦτο δὲ τὰ μάλιστα συμβάλλουσι καὶ τὰ πάμπολλα ἀνέκδοτα, ἐπεισόδια, ῥητὰ καὶ παραδείγματα ἐκ τοῦ βίου ἐνδόξων ἀνδρῶν, ἅτινα ἐπιχαρίτως ποικίλλουσι τὸ ὅλον.

Τοιοῦτον τὸ βιβλίον. Εἶνε ἔργον τοῦ Ἄγγλου συγγραφέως Δανιὴλ Σμάϊλς (Smiles). Ἔχει τὰς ἰδιότητας, αἱ ὁποῖαι διακρίνουσι καὶ πᾶν προϊόν, προερχόμενον ἐκ τῆς μεγάλης ἐκείνης χώρας, στερεότητα, δύναμιν, ζωήν. Εἶνε μοναδικὸν εἰς τὸ εἶδός του, ἡ δὲ εἰς τὴν κοινωνίαν ὠφέλειά του ἐκρίθη τόσον εὐεργετική, ὥστε μετὰ τοὺς Ἄγγλους, οἱ ὁποῖοι κατὰ μυριάδας καταναλίσκουσι τὰ ἀντίτυπα αὐτοῦ, καὶ πάντες οἱ ἄλλοι εὐρωπαϊκοὶ λαοὶ τὸ μετέφεραν εἰς τὴν γλῶσσάν των καὶ ἀδιαλείπτως τὸ ἀναγινώσκουσι.

Εἰς τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν μετεφράσθη τὸ « ΒΟΗΘΕΙ ΣΑΥΤΟΝ » πρὸ δεκαπενταετίας περίπου ὑπὸ λογίας καὶ εὐγενοῦς δεσποίνης, ἀλλ' ἡ ἔκδοσις αὐτοῦ ἐγένετο εἰς ὀλίγιστα ἀντίτυπα τόσον στενὴν κυκλοφορίαν λαβόντα, ὥστε δύναταί τις νὰ εἴπῃ ὅτι τὸ βιβλίον ἀπέμεινε σχεδὸν ἄγνωστον. Καὶ ἐν τούτοις ἂν ὑπάρχῃ ἔργον, τὸ ὁποῖον ἔπρεπε νὰ λάβῃ τὴν εὐρυτάτην διάδοσιν ἐν Ἑλλάδι, νὰ εἰσχωρήσῃ εἰς πᾶσαν γωνίαν, ὑπὸ πάντων νὰ ἀναγνωσθῇ, καὶ νὰ εἶνε παντὸς Ἕλληνος ἐγκόλπιον, εἶνε τὸ βιβλίον τοῦτο, τὸ « ΒΟΗΘΕΙ ΣΑΥΤΟΝ ». Μάλιστα δὲ οἱ νέοι πρέπει νὰ τὸ ἀναγνώσωσι κατ' ἐπανάληψιν. Πρὸς αὐτοὺς κυρίως ἀπευθύνεται τὸ βιβλίον. Ἡ ψυχὴ αὐτῶν ἡ ὀργῶσα πρὸς στάδιον μέγα καὶ εὐρὺ δὲν δύναται νὰ ἐπιτύχῃ ὀξύτερον κέντρον, κεντρίζον αὐτοὺς πρὸς γενναίαν ἐργασίαν ἢ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ ἐξαιρέτου αὐτοῦ ἔργου, ἐν ᾧ θέλουσιν ἀποθαυμάσει τὰς μεγάλας ἀρετάς, δι' ὧν ἄλλοι ἀνεδείχθησαν ἐπιφανεῖς ἐν τῷ κόσμῳ, καὶ ἀνεύρει τὰ κάλλιστα παραδείγματα πρὸς μίμησιν. Τοσαύτη εἶνε ἡ ἐξ αὐτοῦ ἀποπνεομένη ζωὴ καὶ κραταιὰ ἠθικὴ δύναμις. Ἐν τῇ παρατηρουμένῃ δ' ἀτυχῶς σήμερον ἀδυναμίᾳ τῶν χαρακτήρων, ἐν τῇ χαλαρώσει τῶν ἠθικῶν ἀρχῶν, ἐκ τῶν δραστικωτάτων ἀντιδό-

Digitized by Google

των κατὰ τοῦ κακοῦ συμπτώματος νομίζομεν καὶ τὴν ἀνάγνωσιν βιβλίων, οἷον τὸ «ΒΟΗΘΕΙ ΣΑΥΤΟΝ». Ἐκ τοιούτων ὁρμώμενοι σκέψεων ἐξεδώσαμεν αὐτό.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 10 Μαρτίου 1890

Ὁ Ἐκδότης
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΣΔΟΝΗΣ

Τὸ « ΒΟΗΘΕΙ ΣΑΥΤΟΝ » ΤΙΜΑΤΑΙ ΔΡΑΧ. 2,50.

Ἐξεδόθη καὶ εὑρίσκεται ἐν Ἀθήναις εἰς τὸ Βιβλιοπωλεῖον τῆς Ἑστίας Γ. Κασδόνη, παρ' οὗ δύναται νὰ τὸ ζητήσῃ ὁ βουλόμενος καὶ ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν, ἀποστέλλων τὸ ἀντίτιμον.

Εἰς τοὺς ἐγγράφοντας **δέκα** συνδρομητὰς καὶ ἀποστέλλοντας τὸ ἀντίτιμον τῶν δέκα σωμάτων πέμπεται **ἓν σῶμα ἐπὶ πλέον δωρεάν.**

Ὡσαύτως εἰς τοὺς εὐμενῶς συνεργοῦντας εἰς διάδοσιν τοῦ ἔργου καὶ λαμβάνοντας ἀριθμόν τινα σωμάτων παρέχεται ἀνάλογος ἔκπτωσις ἐπὶ τῆς τιμῆς.

Τὸ βιβλίον εὑρίσκεται καὶ παρὰ τοῖς ἑξῆς βιβλιοπώλαις τῶν ἐπαρχιῶν καὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ: ἐν Πάτραις παρὰ τῷ κ. Ἀνδρ. Πάσχα, ἐν Σύρῳ παρὰ τοῖς κ. κ. Γ. Π. Μέμφ καὶ Ἐμ. Βεκιαρέλη, ἐν Ναυπλίῳ παρὰ τῷ κ. Ν. Σταυριανοπούλῳ, ἐν Κερκύρᾳ παρὰ τῷ κ. Ε. Δοσίῳ, ἐν Βώλῳ παρὰ τῷ κ. Ζ. Ἐσφιγμενίτῃ, ἐν Αἰγίῳ παρὰ τῷ κ. Γ. Παμπούκῃ, ἐν Κωνσταντινουπόλει παρὰ τοῖς κ. Ἀδελφοῖς Δεπάστα, ἐν Γαλαζίῳ παρὰ τοῖς κ. Π. Χριστοδούλου καὶ Σᾳ, ἐν Ὀδησσῷ παρὰ τῷ κ. Πέτρῳ Γ. Ζερβάτῃ, ἐν Ἀλεξανδρείᾳ παρὰ τῷ κ. Π. Σαράντῃ.

ΔΕΛΤΙΟΝ ΠΑΡΑΓΓΕΛΙΑΣ

Οἱ βουλόμενοι νὰ ἀποκτήσωσι τὸ βιβλίον παρακαλοῦνται νὰ ἐγγράφωσιν εὐαναγνώστως τὰ ὀνόματα καὶ τὴν διεύθυνσιν αὐτῶν εἰς τὸ κάτωθι ΔΕΛΤΙΟΝ ΠΑΡΑΓΓΕΛΙΑΣ, ἀποκόπτοντες δ' αὐτὸ εἶτα νὰ ἀποστέλλωσι πρὸς τὸ Βιβλιοπωλεῖον τῆς Ἑστίας συνοδεύοντες μὲ τὴν ἀξίαν τῶν παραγγελλομένων ἀντιτύπων

Ὄνομα καὶ ἐπώνυμον	Διαμονὴ καὶ Διεύθυνσις	Σώματα

Τύποις ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1890—2094.

Ἴδε ὄπισθεν

Digitized by Google

ΑΡΤΙ ΕΚΔΟΘΕΝΤΑ ΠΩΛΟΥΝΤΑΙ

ΕΝ ΤΩι ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΩι ΤΗΣ "ΕΣΤΙΑΣ,,

Κ. ΠΑΠΑΡΡΗΓΟΠΟΥΛΟΥ ΙΣΤΟΡΙΚΑΙ ΠΡΑΓΜΑΤΕΙΑΙ, αἱ ἑπόμεναι: Γεώργιος Καραϊσκάκης.—Ὁ ἑλληνισμὸς ἀπὸ τῶν μέσων χρόνων μέχρι τῆς σήμερον ἐκ περιωπῆς θεωρούμενος.—Ἡ ἱστορία ἐν γένει καὶ ἰδίως ἡ ἱστορία τῶν νεωτέρων χρόνων.—Τὸ φημιζόμενον τέλος τοῦ Ὀσμανικοῦ κράτους.—Αἱ περιπέτειαι τῆς ὑστεροφημίας.—Ἀπόπειρα ἐθνικῆς αὐτοκτονίας.—Εἰκοσιπενταετηρὶς τῆς βασιλείας Γεωργίου Α΄.—Αἱ δύο βασιλεῖαι.—Ὁ ἀρχαῖος, ὁ μεσαιωνικὸς καὶ ὁ νέος ἑλληνισμός.—Ἡ φιλομάθεια τῆς βασιλίσσης.—Φρειδερῖκος Β΄.

Τόμος ὀγκώδης ἐκ 18 τυπογραφικῶν φύλλων μετ' εἰκόνος τοῦ Καραϊσκάκη, ληφθείσης ἐκ τοῦ φυσικοῦ, ζῶντος ἔτι τοῦ στρατηγοῦ.

Εἶνε τὸ ἀπαραίτητον συμπλήρωμα τῆς *Ἱστορίας τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους* τοῦ αὐτοῦ συγγραφέως.. Δραχ. 4.

ΤΟ ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΗΣ ΣΦΙΓΓΟΣ: Κρυπτογραφία.—Παίγνια.—Προβλήματα.—Αἰνίγματα.—Γρῖφοι.—Ἀριθμητικὰ προβλήματα.—Ἀκροστιχίδες.—Λιπογράμματα.—Ἀριθμητικὰ παίγνια.—Γεωμετρικὰ παίγνια.—Κυβόλεξα.—Λογοπαίγνια.

(Οἱ φιλικοὶ κύκλοι οἱ συνερχόμενοι εἰς ἑσπερίδας εὑρίσκουσιν ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ τερπνοτάτην διασκέδασιν διὰ τῶν περιέργων καὶ ποικιλοτρόπων παιγνιδίων, τὰ ὁποῖα περιέχει). Δραχ. 2

ΑΜΦΙΤΡΥΩΝ, κωμῳδία Μολιέρου, ἐμμέτρως καὶ ἐλευθέρως μεθηρμηνευμένη μετὰ προσθήκης εἰσαγωγικῶν καὶ ἄλλων σημειώσεων ὑπὸ Ἰωάννου Γ. Φραγκιᾶ.

(Ἓν τῶν ἀρίστων μεταφραστικῶν ἔργων τῆς συγχρόνου ἑλληνικῆς φιλολογίας, ἐν ᾧ ἀποδίδεται διὰ γλαφυρῶν καὶ ἁρμονικωτάτων στίχων ὅλη ἡ ἀμίμητος χάρις τοῦ γαλλικοῦ πρωτοτύπου).. Δραχ. 1.50.

Τοῖς ἐν ταῖς ἐπαρχίαις ἀποστέλλονται ἐλεύθερα ταχυδρομικῶν τελῶν τὰ ἀνωτέρω βιβλία.

Digitized by Google

ΔΥΟ ΗΜΕΡΑΙ ΕΠΙ ΤΟΥ ΠΙΝΔΟΥ

[ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΑΞΙΩΜΑΤΙΚΟΥ]

Μικρόν τι μεθοριακὸν ζήτημα προεκάλεσε συνέντευξιν ἐπὶ τῆς Ἑλληνοτουρκικῆς μεθορίου γραμμῆς μεταξὺ ἀξιωματικῶν τῶν δύο τούτων κρατῶν. Συνοδεύων ἀνώτερον ἀξιωματικὸν τοῦ Ἐπιτελείου, ἀνεχώρησα ἐκ Λαρίσης, μεταβαίνων εἰς Χάνι Ζυγοῦ, τὸν δυτικώτερον σταθμὸν ἐπὶ τῆς μεθορίου, κατὰ τὸ σημεῖον, ὅπου στρεφομένη αὕτη πρὸς νότον ἐγκαταλιμπάνει τὴν σειρὰν τῶν βορείως περικυκλούντων τὴν Θεσσαλικὴν πεδιάδα ὑψωμάτων, ἵνα ἀκολουθήσῃ τὸν ῥοῦν τοῦ Ἀράχθου.

Ο ΚΟΜΗΣ ΒΑΛΔΕΡΣΕΕ

Μέχρι Καλαμπάκας μετέβημεν σιδηροδρομικῶς. Τὸ πρῶτον νῦν ἔμελλον νὰ ἐπισκεφθῶ τὴν πολύφημον ταύτην, ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῆς ὁμωνύτου ἐκστρατείας, πολίχνην, ἡ ἐπίσκεψις δὲ αὕτη μὲ ἐνδιέφερε ζωηρῶς, διότι τὸ ὄνομά της συνδέεται ἀναποσπάστως πρὸς τὰς ἀναμνήσεις τῆς παιδικῆς μου ἡλικίας, καθ' ἣν τὰ ὀνόματα καὶ τὰ πρόσωπα τῶν ἀγωνιστῶν αὐτῆς, περιεβάλλοντο ἔτι τὸ γόητρον, μὲ τὸ ὁποῖον ὁ λαὸς δικαίως ἢ ἀδίκως, ἀρέσκεται νὰ περιβάλῃ τοὺς ὁπωσδήποτε μετασχόντας ἐθνικοῦ τινος ἀγῶνος. Πλὴν ὅμως τοῦ αἰσθηματικοῦ τούτου ἐνδιαφέροντος, ἡ Καλαμπάκα θεωρεῖται ἀξιοθέατος καὶ εἰς τοὺς ξένους διὰ τὴν γειτνίασιν τῶν Μετεώρων.

Οἱ βράχοι τῶν Μετεώρων ἀπὸ τῆς Καρδίτσης ἔτι ἐγένοντο καταφανεῖς, ἀμυδρῶς διαγραφόμενοι διὰ τῆς λευκοφαίου χροιᾶς των, ἐπὶ τοῦ σκοτεινοῦ ἐδάφους τῶν δυτικῶν πλευρῶν τῶν Χασίων ὀρέων. Ἐφ' ὅσον δὲ ἡ ἁμαξοστοιχία ἐπλησίαζε, βαθμηδὸν ἀνειλίσσετο ἡ μεγαλοπρεπὴς θέα τῶν παραδόξων τούτων βράχων, ἐφ' ὧν οἱ καλόγηροι, εἴτε τὴν ἀνεπιζήτητον τῶν κατακτητῶν γειτονίαν ἀποφεύγοντες, ἢ τὴν ἀπὸ τῶν ἐγκοσμίων ἀπομάκρυνσιν ζητοῦντες, ἔπηξαν τὰς σκήτας αὐτῶν εἰς ὕψη ἀπρόσβατα, ὅπου μόνον ἀετοὶ ἠδύναντο νὰ πήξωσι τὰς φωλεάς των.

Φαντασθῆτε ὄγκους βράχων ὀρθούς, μὲ πλευρὰς σχεδὸν καθέτως καταπιπτούσας, τετμημένους παραδόξως ὡς ὑπὸ χειρὸς ἀνθρωπίνης, ἑνιαίους, γυμνούς, ὕψους μέχρι 300 ποδῶν, διαδεχομένους ἀλλήλους παραπλεύρως, ἀληθεῖς ἀποκρυσταλλώσεις πετρῶν, παριστώσας σύνολόν τι γιγάντων ἀπολιθωθέντων καταπλησσόντων τὸ ὄμμα ὅσον καὶ τὴν φαντασίαν, διὰ νὰ λάβετε ἰδέαν τινα τῆς ἐντυπώσεως ἣν μοὶ ἐπροξένει ἡ θέα τῶν Μετεώρων. Ἐπὶ τῶν κορυφῶν αὐτῶν, ἢ ὀλίγον ὑπ' αὐτάς, διακρίνονται ἀλλαχοῦ μὲν τὰ ἀμαυρὰ χρώματα τῶν τοίχων τῶν μονῶν, μὲ τὰ μικρά των παράθυρα καὶ τὰς ἀνισοϋψεῖς ἐξοχὰς τῶν στεγῶν, ἀλλαχοῦ δὲ βράχοι σφαιροειδεῖς, κατὰ σημεῖον μόνον ἑνούμενοι πρὸς τὸν λοιπὸν ὄγκον, ἕτοιμοι κατὰ τὸ φαινόμενον εἰς βιαίαν ἀνέμου πνοὴν νὰ κυλισθῶσι πρὸς τὰ κάτω. Ἐν τούτοις ἀπὸ αἰώνων μένουσιν ἐκεῖ ἀκλόνητοι, ἐν τῇ μεγαλοπρεπεῖ των ἀκινησίᾳ, νεύοντες πρὸς τὴν πεδιάδα, ὡς εἰ ἐθεώρουν τόσα ἔργα ἀνθρώπινα, ἅτινα ἐπὶ ἀσφαλῶν δῆθεν βάσεων ἑδραιούμενα, κατεποντίσθησαν διαδοχικῶς εἰς τὰ βάθη τοῦ παρελθόντος.

Ἡ ἄφιξις τῆς ἁμαξοστοιχίας εἰς τὸν σταθμὸν διέκοψε τὴν ἀπόλαυσιν τοῦ μοναδικοῦ τούτου θεάματος. Ἐξελθόντες τῆς ἁμάξης μετὰ πέντε λεπτὰ εὑρέθημεν πρὸ τῶν πρώτων οἰκιῶν τῆς Καλαμπάκας. Ἡ πολίχνη αὕτη οὐδὲν ἔχει τὸ ἰδιάζον ἢ τὸ θελκτικόν· κώμη ὀθωμανικὴ ἀρκετὰ βρωμερά, μὲ ἀθλίους οἰκίσκους, μὲ τοὺς ἀνωμάλους δρομίσκους αὐτῆς πλήρεις πετρῶν καὶ περιπλανωμένων χοίρων, ὁμοιάζει πρὸς τὰς

Digitized by Google

πλείστας πόλεις καὶ κώμας τῆς Θεσσαλίας. Ἡ ἐφ' ὑψηλοῦ θέσις αὐτῆς μὲ τὴν πέριξ χλοάζουσαν ἔκτασιν καὶ τὸν Πηνειὸν λείχοντα τὰ κράσπεδά της, ἴσως ἤθελε παρέχῃ αὐτῇ θέλγητρόν τι, ἐὰν ἔλειπεν ὁ ἐπὶ τῶν νώτων της ἐπικαθήμενος μέγιστος ἐκ τῶν βράχων τῶν Μετεώρων. Ἡ μεγαλοπρεπὴς θέα τούτου μακρόθεν ἀπόλλυται ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ, δὲν μένει δὲ ἢ τὸ συναίσθημα ἀφορήτου ὄγκου, πιέζοντος τὴν πολίχνην καὶ σκιάζοντος αὐτὴν μέχρι μεσημβρίας σχεδόν. Ὁσάκις, περιδιαβάζων ἀνὰ τὰς ὁδούς, ὕψουν τὴν κεφαλὴν ὑπὲρ τὰς στέγας τῶν οἰκιῶν καὶ ἔβλεπον ἀντὶ τοῦ συνήθους εἰς τὸ ὄμμα κυανοῦ θόλου τοῦ οὐρανοῦ μας, τὸ φαιὸν καταπέτασμα τῶν βράχων ἐξικνούμενον εἰς τόσον ὕψος, ἀγνοῶ ποῖον αἴσθημα βάρους ᾐσθανόμην ἐπὶ τοῦ στήθους μου, πιέζον τὴν ἀναπνοήν. Ἐφανταζόμην τὴν Καλαμπάκαν δούλην πνευστιῶσαν ὑπὸ τὴν πτέρναν τοῦ τυράννου ἐκείνου βράχου, ὅστις στερῶν αὐτὴν τοῦ φωτὸς καὶ τοῦ ἀέρος, ἐφαίνετο ὡς εἰ διαρκῶς ἠπείλει νὰ θάψῃ αὐτὴν ὑπὸ τὸν ἄμετρον ὄγκον του.

Ἀκριβῶς ἀπέναντι τῆς πολίχνης ὑψοῦται ὁ ἄβατος Κόζακας, ὅστις μὲ τὰς ἀποτόμους πλευρὰς αὐτοῦ καλυπτομένας ἀπὸ τὴν ἀγρίαν καὶ σμικρὰν βλάστησίν του, ἀποδίδει μεγαλεῖον ἀντάξιον τοῦ τῶν Μετεώρων. Στένουσα ὑπὸ τοὺς πόδας τῶν γιγάντων τούτων ἡ ταπεινὴ καὶ ἕρπουσα Καλαμπάκα, δὲν παρέχει ἀνακούφισιν εἰς τὸν ὀφθαλμὸν ἢ μόνον πρὸς νότον, ὅπου ἐκτείνεται ἡ Θεσσαλικὴ πεδιάς, ἡ τῶν Τρικκάλων καὶ τῆς Καρδίτσης καλουμένη. Ἡ πεδιὰς αὕτη, ἡ μεγίστη τῶν ἐν Ἑλλάδι, ἔχουσα μῆκος 10 καὶ πλάτος 6 κατὰ προσέγγισιν ὡρῶν, ἐκτυλίσσεται ἀπέραντος καὶ μονότονος ὡς μικρὰ Σαχάρα, ἀλλὰ Σαχάρα εὔφορος, φέρουσα ἀντὶ ὀάσεων ταπεινά τινα χωματόκτιστα χωρία κατὰ μεγάλας ἀποστάσεις, καὶ ἀπελπίζουσα τὸν δυστυχῆ ὁδοιπόρον, ὅστις τύχῃ διερχόμενος αὐτὴν ὑπὸ τὰς καυστικὰς ἀκτῖνας θερινοῦ ἡλίου ἢ ποντοπορῶν ἐν ἀχανεῖ πελάγει πηλοῦ κατὰ τὸν χειμῶνα. Θὰ ἦτο δὲ καὶ ἡ θέα αὐτῆς μονότονος, ἐὰν ἔλειπε τὸ γραφικὸν πλαίσιον τῶν περιβαλλόντων αὐτὴν ὀρέων τῶν Ἀγράφων, τὰ ὁποῖα μὲ τὰς ὀξείας καὶ τὸ πλεῖστον τοῦ ἔτους χιονοσκεπεῖς κορυφάς των, ὑψοῦνται πρὸς νότον καὶ δυσμὰς πολυσχιδῆ καὶ ἀπότομα.

Ἡ ἀναχώρησίς μας διὰ τὸ Μαλακάσιον, τὴν βορειοδυτικῶς πλησιεστέραν πρὸς τὴν μεθόριον γραμμὴν κώμην, ὡρίσθη, καιροῦ συγχωροῦντος, διὰ τὴν ἐπομένην. Ὡς βλέπετε, ἡ ἀναχώρησίς μας ἐτίθετο ὑπὸ τὴν εὐμενῆ ἢ δυσμενῆ διάθεσιν τοῦ καιροῦ, ὡς αἱ ὑπαίθριοι θεατρικαὶ παραστάσεις, διότι ὡς θέλετε ἐννοήσῃ ἐκ τῶν κατωτέρω, τὰ ταξείδια ἐπὶ τῶν ἀγρίων ἐκείνων τόπων, δὲν ἐξαρτῶνται ἐκ μόνης τῆς διαθέσεως τοῦ ταξειδιώτου. Τὸν μέχρι τῆς ἑσπέρας καιρὸν κατηναλώσαμεν περιελθόντες τὴν πόλιν, εἶτα δὲ καθεσθέντες ἔξωθεν καφενείου, ὅπου διεσκεδάζομεν βλέποντες τὰς γυναῖκας τῆς Καλαμπάκας, αἵτινες μεθ' ὑδριῶν καὶ βυτίων ἐμάχοντο πεισματωδῶς ἐντὸς λίμνης βορβόρου μέχρι γόνατος, πρὸ λειψύδρου κρήνης, περὶ προτεραιότητος. Τὰς συναπτομένας λογομαχίας ἐποίκιλλεν οὐχὶ σπανίως καὶ τὸ θέαμα στάμνου πρὸς κεφαλὴν κρουομένης.

Χάρις τῇ εὐγενείᾳ ἀξιωματικοῦ τινος τοῦ ἐν Καλαμπάκᾳ εὐζωνικοῦ τάγματος, προσενεγκόντος ἡμῖν τὴν οἰκίαν αὐτοῦ πρὸς διανυκτέρευσιν, διήλθομεν τὴν νύκτα, ὡς δύναταί τις νὰ διέλθῃ αὐτὴν ἐν ξένῃ κλίνῃ, ἀπηλλαγμένοι τοὐλάχιστον τῶν ὀχληρῶν συνοίκων, οὓς πλεῖστα ξενοδοχεῖα τῶν μικρῶν ἑλληνικῶν πόλεων φιλοξενοῦσι διαρκῶς ἐντὸς τῶν ἐφαπλωμάτων καὶ τῶν στρωμνῶν αὐτῶν. Ἀφυπνισθεὶς ἐνωρὶς πρώτην σκέψιν ἔσχον τὴν ἐξακρίβωσιν τῆς καταστάσεως τῆς ἀτμοσφαίρας. Ἀλλ' εἰσελθὼν νύκτωρ εἰς τὴν οἰκίαν δὲν ἔλαβον εὐκαιρίαν νὰ περισκοπήσω τὴν ἀπὸ τοῦ παραθύρου τοῦ δωματίου μου θέαν ἀφ' ἑσπέρας, ὅτε δὲ τὴν πρωΐαν ἐκόλλησα τὴν ῥῖνα εἰς τὰς ὑέλους, ἔπαθον ὅ,τι ὁ ἀπροσδοκήτως κατὰ τοίχου προσκρούων τὴν κεφαλήν. Τὸ βλέμμα μου προσέκρουσε κατὰ τῆς σκοτεινῆς κατατομῆς τοῦ βράχου, ὅστις εἰς πεντήκοντα μέτρων ἀπόστασιν ἀπὸ τῆς οἰκίας ὑψοῦτο τεράστιος φράκτης πρὸ ἐμοῦ. Προέκυψα, ἀνοίξας τὸ παράθυρον, ἵνα ἴδω γωνίαν τινὰ τοῦ στερεώματος, ἀλλὰ πυκνὸν νέφος ὁμίχλης ἐκάθητο ἐπὶ τῆς κορυφῆς τῶν βράχων, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἐσβέννυτο ἡ ἀμαυρὰ αὐτῶν χροιά.

Μεταβάντες εἰς τὸν τόπον ὅπου ὡρίσθη ἡ συνάντησις διὰ τὴν ἐκεῖθεν ἀναχώρησιν, δηλαδὴ εἰς ἐξοχικόν τι καφενεῖον παρὰ τὴν πολίχνην, εὕρομεν ἀναμένοντας ἡμᾶς πλείστους ἀξιωματικούς. Ἡ συνδιάλεξις περιεστράφη κυρίως εἰς τὸ ταξείδιόν μας. Ἡ σκέπουσα τὰ πάντα ὁμίχλη δὲν ἐπέτρεπε νὰ ἐξακριβώσωμεν τὴν κατάστασιν τοῦ καιροῦ, ἐμένομεν δὲ ἀμφιβάλλοντες καὶ ἀκροώμενοι τῶν ἀφηγήσεων τῶν εἰδότων περὶ τῶν δυσκολιῶν τῆς πορείας ἐπὶ τοῦ Πίνδου καὶ δὴ ἐν καιρῷ βροχῆς ἢ ὁμίχλης, ἣν κοινῶς ἐκάλουν *ἀντάραν*. Τὴν χιόνα δὲν ἐφοβούμεθα διότι εὑρισκόμεθα ἀκόμη ἐν μηνὶ Σεπτεμβρίῳ. Καίτοι κατὰ τὸ λέγειν τινῶν ἀξιωματικῶν διαμεινάντων ἐπὶ τῆς μεθορίου, οὐχὶ σπανίως καὶ ἀπὸ τοῦ μηνὸς τούτου ἀρχίζει ἀραιῶς ἡ χιών. Γηραιὸς δὲ λοχαγός, ἐπὶ πολὺ διατρίψας κατὰ τὰ μέρη ἐκεῖνα, ἠρέσκετο συνδιαλεγόμενος νὰ παριστᾷ τὰ πράγματα ἐπὶ τὸ ὑπερβολικώτερον.

— Δὲν θὰ ἠμπορέσετε νὰ πᾶτε ἐπάνω, ἔλεγε. Ἠξεύρεις ἀδελφέ, τί θὰ εἰπῇ ἀντάρα εἰς τὸν

Digitized by Google

Πίνδον; Ὅταν ἀρχίσῃ ὁ φοβερὸς ἄνεμος τοῦ βουνοῦ πρέπει νὰ κρατῆσθε ἀπὸ τὴν οὐρὰν τοῦ ζώου, διότι σᾶς παίρνει. Καὶ κρύο! Τὸν Ἰούνιον ἀνάπτουν φωτιὰν ἔξω εἰς τὸν ἥλιον. Θὰ σᾶς κλείσουν τὰ χιόνια ἐὰν ἀργήσετε τρεῖς ἡμέρας.

Ταύτας καὶ πολλὰς ἄλλας ἀπελπιστικὰς ὑπερβολὰς ἔλεγεν, ἐπισφραγίζων αὐτὰς καὶ διὰ παραδειγμάτων ἐξ ὡρισμένων συμβάντων. Εὐτυχῶς, ἐννοήσαντες ἐγκαίρως τὸν τρόπον τοῦ λέγειν αὐτοῦ, ἐζυγίζομεν ἀναλόγως τὰς πληροφορίας ταύτας.

— Ἐλπίζομεν νὰ προφθάσωμεν νὰ γυρίσωμεν πρὶν μας κλείσουν τὰ χιόνια, τῷ ἐλέγομεν, ἐν ᾧ αὐτὸς ἐκίνει θλιβερῶς τὴν πολιάν του κεφαλήν.

Ἐν τούτοις, διαρκούσης τῆς εὐθύμου ταύτης συνδιαλέξεως, ἡ ὁμίχλη διεσκεδάσθη ὑπὸ τοῦ ὑψωθέντος ἤδη ἀρκετὰ ὑπὲρ τὸν ὁρίζοντα ἡλίου, καὶ ἠδυνήθημεν νὰ ἴδωμεν τὴν σειρὰν τῶν ὀρέων διαυγαζομένην κατὰ τὰς πλευρὰς ὑπὸ τοῦ λαμπροῦ αὐτοῦ φωτός, ἐνῷ ἐπὶ τῶν κορυφῶν καὶ εἰς τὰ βάθη τῶν κοιλάδων ἡ ὁμίχλη δὲν εἶχε πεισθῇ ἔτι ν' ἀποσύρῃ τὸν σκιερὸν αὐτῆς πέπλον.

Ἦτο καιρὸς ν' ἀναχωρήσωμεν καὶ ἐπέθημεν ἐπὶ τῶν *σφριγώντων* ἡμιόνων μας, σφριγώντων ὡς αὐτοὶ ἐννόουν, τουτέστι πεισμόνως δυστροπούντων, ἐτέθημεν δὲ εἰς πορείαν προπεμπόμενοι ὑπὸ τῶν κατευοδίων εὐχῶν τῶν καλῶν ἀξιωματικῶν καὶ τῶν ἀπαισίων προρρήσεων τοῦ φίλου μας λοχαγοῦ, ὅστις δὲν ἔλειψε τὴν τελευταίαν στιγμὴν νὰ μᾶς συστήσῃ ἐὰν ἴδωμέν που ἀντάραν νὰ μὴ διακινδυνεύσωμεν προχωροῦντες πέραν τοῦ Ζυγοῦ.

Ἡ ἀπὸ Καλαμπάκας εἰς Μέτσοβον ὁδός, ἣν ἐπορευόμεθα, ἀκολουθεῖ μέχρι τῶν ὑπωρειῶν τοῦ ὄρους Λάκμωνος ἢ Ζυγοῦ τὴν κοιλάδα τοῦ Πηνειοῦ καθ' ὅλον τὸ μῆκός της, φθάνουσα σχεδὸν μέχρι τῶν πηγῶν του, ἀναρριχωμένη δὲ τὰς ἀνατολικὰς κλιτύας τοῦ προμνησθέντος ὄρους, διέρχεται διὰ τοῦ αὐχένος τοῦ Ζυγοῦ, τοῦ σχηματιζομένου μεταξὺ τοῦ ὄρους τούτου καὶ τοῦ Δοκιμίου, καὶ κατερχομένη διὰ τῆς δυτικῆς κλιτύος τοῦ πρώτου, καταλήγει εἰς τὴν κοιλάδα τοῦ Ἀράχθου, ἢ ἀκριβέστερον εἰς τὴν τοῦ ἀρχικοῦ κλάδου αὐτοῦ, τοῦ φέροντος τὸ ὄνομα Μετσοβίτικος· διότι τὸ ὄνομα Ἄραχθος ἢ ποταμὸς τῆς Ἄρτας δίδεται εἰς αὐτὸν ἀπὸ τοῦ σημείου καθ' ὃ ὁ Μετσοβίτικος ἑνοῦται μετὰ τοῦ ἐκ βορρᾶ κατερχομένου Διστόμου, εἰς τὸ ὕψος τῶν Ἰωαννίνων ὀκτὼ ἢ ἐννέα χιλιόμετρα πρὸς ἀνατολὰς αὐτῶν, παρὰ τὴν Γότσισταν.

Εἶπον ἀνωτέρω ὅτι ἐπορευόμεθα τὴν *ὁδὸν* ταύτην, ἀλλὰ δὲν ἐπιθυμῶ νὰ φαντασθῇ ὁ ἀναγνώστης δρόμον τινά, οἷον δύναται νὰ ὑποθέσῃ ἐκ τοῦ ὀνόματος. Ἡ λεγομένη αὕτη ὁδὸς οὐδὲν ἄλλο εἶναι ἢ ἀτραπὸς ἡμιανοικτή, ἄλλοτε μὲν βαίνουσα δι' αὐτῆς ταύτης τῆς χαλικοβριθοῦς κοίτης τοῦ Πηνειοῦ, ἄλλοτε δὲ ἀκολουθοῦσα τὴν δεξιὰν ὄχθην αὐτοῦ, ὁσάκις ἐπιτρέπει τοῦτο τὸ σύνδενδρον καὶ ἀπότομον ἔδαφος τῶν ὀχθῶν του. Εἶνε δὲ αὕτη ἡ θερινὴ λεγομένη. Ἐν χειμῶνι ὅμως, ὁπότε τὰ κατερχόμενα ὁρμητικὰ ῥεύματα τοῦ ποταμοῦ, τὰ σχηματιζόμενα ἐκ τῶν βροχῶν καὶ τῶν χιόνων τοῦ Πίνδου, καταλαμβάνουσιν ὁλόκληρον τὴν ἐνιαχοῦ πλατυτάτην κοίτην, ἡ ὁδὸς αὕτη δὲν ὑφίσταται πλέον, χρησιμεύει δὲ ἑτέρα, ὕπερθεν τῆς ἀριστερᾶς ὄχθης βαίνουσα καὶ ἥτις διὰ μεγάλων ἑλιγμῶν, πολλάκις καὶ αὐτὴ διερχομένη διὰ ῥευμάτων φθάνει διὰ Μαλακασίου εἰς τὰς πλευρὰς τοῦ Λάκμωνος. Ἡ χειμερινὴ αὕτη ὁδὸς εἶνε κατὰ τὸ ἥμισυ μικροτέρα τῆς πρώτης. Εὐτυχῶς ἡ ἐποχὴ τοῦ ταξειδίου μας, πρὸ τῶν φθινοπωρινῶν βροχῶν μᾶς ἐπέτρεψε ν' ἀκολουθήσωμεν τὴν πρώτην, ἀποφεύγοντες καὶ τὸν περισσὸν κόπον τῆς δευτέρας καὶ τὰς οὐχὶ εὐχαρίστους ὑδατοδρομίας ἀμφοτέρων.

Διὰ τῶν ὁδῶν τούτων τελεῖται ἡ συγκοινωνία τῆς Θεσσαλίας μετὰ τῆς βορείου Ἠπείρου· εἶνε δὲ σημαντικωτάτη. Καθ' ὅλον τὸ διάστημα τῆς πορείας συνηντῶμεν ἀδιακόπως στίφη ὁδοιπόρων ἐξ Ἠπείρου, κυρίως δὲ ἐμπορικὰς συνοδείας (*καραβάνια*), αἵτινες διὰ πλήθους ὑποζυγίων μετέφερον ἐκ τῆς μιᾶς χώρας εἰς τὴν ἄλλην δημητριακοὺς καρπούς, μαλλία καὶ διάφορα ἄλλα ἐμπορεύματα. Βλέποντες τὴν κίνησιν ταύτην, ἀνελογιζόμεθα πόσον κακῶς ἐξυπηρετοῦνται τὰ συμφέροντα τῆς συγκοινωνίας διὰ τῶν τοιούτων ὁδῶν καὶ ἐταλανίζομεν τοὺς δυστυχεῖς ὁδοιπόρους ὅσοι ἦσαν ὑποχρεωμένοι κατὰ τὸν χειμῶνα νὰ διέρχωνται δι' αὐτῶν.

Ἕπεται τὸ τέλος

Κ. Γ. Κ.

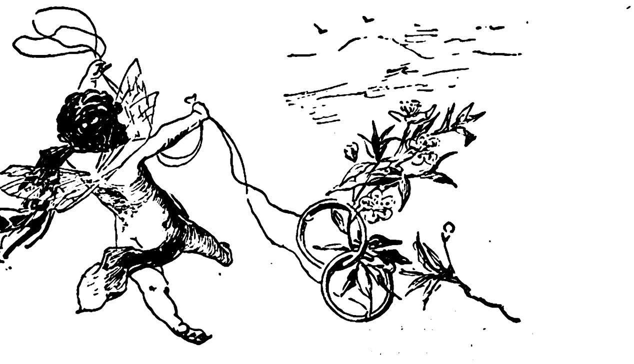

Digitized by Google

ΜΗΤΡΥΙΑ

Διήγημα

Συνέχεια· ἴδε σελίδα 145.

Ϛ΄.

Εἶνε ἀκόμη νύξ. Ἐπὶ τῆς κλίνης του ἐξηπλωμένος ὁ Παῦλος μένει ἄγρυπνος, μὲ τὰς θλιβερὰς του σκέψεις. Διὰ τῶν ῥωγμῶν τῶν δρυφάκτων εἰσέρχεται ἐντὸς τοῦ κοιτῶνος ὀλίγον σεληναῖον φῶς, διαγράφον ἀμυδρῶς τἀντικείμενα. Διακρίνεται ἡ ἀταξία καὶ ἡ ἐρήμωσις. Παράκεινται δύο μεγάλα δερμάτινα κιβώτια ταξειδίου καὶ ἐφ' ἑνὸς τούτων εἷς σάκκος. Ἐντὸς τοῦ χαρτοφυλακίου τοῦ ἐξωγκωμένου, τὸ ὁποῖον φαίνεται ἐπὶ τῆς τραπέζης, ἐγκλείεται καὶ ἓν χαρτίον πρασινωπόν, ἔντυπον, ἐσφραγισμένον, φέρον ἐπὶ τῆς προμετωπίδος ἓν ἀτμόπλοιον καπνίζον... Εἶνε τὸ εἰσιτήριόν του. Θὰ φύγῃ. Ἡ πάλη τοῦ εὐθέος καὶ γενναίου ἀνδρὸς κατέληξεν ὑπὲρ τῆς ὁριστικῆς ταύτης ἀποφάσεως. Μόλις φέξῃ ἡ αὐγή, αὐτὸς θὰ φύγῃ μακρὰν ἐκείνης, παρὰ τῇ ὁποίᾳ ἡμάρτανε κατὰ διάνοιαν τὸ βαρύτατον τῶν ἁμαρτημάτων.

Καὶ ἀνελογίζετο τὰ γεγονότα τῶν τελευταίων ἡμερῶν... Προχθὲς εἶχε δώσει ἐξετάσεις. Ὁ βαθμὸς καὶ οἱ ἔπαινοι, οἵτινες θὰ ἐχαροποίουν τὴν καρδίαν παντὸς φοιτητοῦ, αὐτὸν δὲν τον συνεκίνησαν διόλου. Σκέπτεται τὸ φαιδρὸν συμπόσιον, τὸ ὁποῖον ἠναγκάσθη νὰ δώσῃ εἰς τοὺς φίλους του φοιτητὰς ἐν τῷ Καφεστιατορίῳ τῆς Εὐρώπης. Βλέπει πρὸ αὐτοῦ τὴν μακρὰν τράπεζαν λάμπουσαν ἀπὸ φῶτα, ἀπὸ κρύσταλλα, ἀπὸ χρώματα καὶ πέριξ τὰς γελαστὰς φυσιογνωμίας τῶν συνδαιτυμόνων. Ὑψοῦνται τὰ ποτήρια ἀφροστεφῆ καὶ συγκρούονται μὲ ἦχον γλυκύν. Εἶνε τὸ ἀντικείμενον τοῦ γενικοῦ μακαρισμοῦ τὴν ἑσπέραν ἐκείνην· ὅλοι τῷ συγχαίρουσιν, ὅλοι τὸν ζηλεύουσιν —ὅλοι, ὅσοι δὲν ἠξεύρουσι τί θάπτει εἰς τὸ στῆθός του καὶ πόσον θλιβερὸν εἶνε δι' αὐτὸν τὸ χαρμόσυνον γεγονὸς τῆς ζωῆς του.

Τὸ θλιβερώτερον ἦτο ὅτι ἡ Ἑρμινία ἤλλαξε πρὸς αὐτὸν διαγωγήν, ὡς ἐκ τῶν ἀποτόλμων του λόγων. Τὰ δύο τρίτα τοῦ χρόνου ἔμενε περιωρισμένη ἐν τῷ κοιτῶνί της καὶ μὲ πρόφασιν—διατί μὲ πρόφασιν; —ὅτι πάσχει ἐκ δυνατῆς καρηβαρίας, δὲν ἐδέχετο κανένα. Τὸ ἄλλο τρίτον ἀπέφευγε νά τον συναντήσῃ κατὰ μόνας ἢ νὰ ἔλθῃ εἰς συνομιλίαν μετ' αὐτοῦ. Οὔτε φίλημα πλέον, οὔτε θωπεία. Δὲν εἰσῆλθεν ἔκτοτε νά τον παρηγορήσῃ ἐν τῇ θλιβερᾷ καὶ κοπιώδει ἀπομονώσει τοῦ δωματίου του. Δέν τον ἐζήτησε νά την συνοδεύσῃ εἰς τὸν περίπατον τὰς ὀλίγας φοράς, καθ' ἃς ἐξῆλθεν. Οὐδεμία πλέον τῶν ἐπιχαρίτων καὶ ἐγκαρδίων ἐκείνων ἐπικοινωνιῶν, καθ' ἃς ἐν ᾧ ἡ οὐρανία τρυφή, ἧς ἀπήλαυεν ὁ νέος, τὸν ἔκαμνε νὰ ἐρωτᾷ μήπως αὐτὸ ἦτο ἁπλῶς τὸ ἁγνὸν αἴσθημα, τὸ ὁποῖον αἰσθάνονται ὅλοι οἱ καλοὶ υἱοὶ πρὸς τὰς μητρυιάς των, — τὸ ἀλγεινὸν τοῦ χωρισμοῦ κενὸν τῷ ἀπήντα ὅτι ἦτο ἔρως, ἔρως!... Πῶς μετενόει διὰ τὴν ἄφρονα γλῶσσαν, διὰ τὴν στιγμιαίαν ἐκείνην ἀποχαλίνωσιν! Καλλίτερον ἂν ἐσιώπα... Καὶ τόρα ποῖος ἐδύνατο νὰ εἴπῃ τί ἐσκέπτετο περὶ αὐτοῦ ἡ Ἑρμινία, τί ἐξήγαγεν ἐκ τῶν ἀορίστων του λόγων, τί αἴσθημα τὴν ἐμάκρυνεν ἀπ' αὐτοῦ;... Καὶ ἐπὶ πᾶσι τὸ τρομερὸν ὄμμα τῆς κυρίας Ἔλλιοτ ἐξετόξευε κεραυνούς. Ἡ δὲ νευρικὴ διατάραξις τῆς θείας Ἀναστασίας κατήντησε τοσαύτη, ὥστε τὰ σιγάρα συνεθλίβοντο ἐντὸς τῶν σιγαροθηκῶν ὡς σαρδέλλαι ἐντὸς βαρελίου.

Ἐφ' ὅσον προὐχώρει ἡ νὺξ εἰς συνάντησιν τῆς πρωίας, ὁ ὕπνος ἀπήρχετο μακρὰν τῶν βλεφάρων του. Πλήρης ἀγωνίας ἠναγκάσθη νὰ ἐγερθῇ, νὰ φορέσῃ τὰς ἐμβάδας του καὶ τὸν κοιτωνίτην του καὶ νὰ ἐξέλθῃ. Ποῦ ὑπήγαινεν; Οὔτε καὶ αὐτὸς δὲν εἶχεν ὡρισμένον τέλος.

Τὸ ἐσωτερικὸν τῆς οἰκίας ἦτο βεβυθισμένον εἰς σιωπηλὸν ἡμίφως, προσδίδον χροιὰν ῥομαντικὴν εἰς πᾶν ἀντικείμενον. Ἐν τῷ διαδρόμῳ ἔκαιεν ἀκόμη ἑτοιμόσβεστος ἡ μικρὰ σφαιροειδὴς κανδήλα. Διὰ τῶν ὑάλων τῶν κεκλεισμένων παραθύρων εἰσήρχοντο ἐδῶ κ' ἐκεῖ, εἰς τοὺς διαδρόμους, εἰς τὰς κλίμακας, εἰς τὰ ἔρημα δωμάτια, δέσμαι σεληναίων ἀκτίνων, προσπίπτουσαι ἐπὶ τῶν τοίχων καὶ τῶν δαπέδων εἰς κιτρινωπὰ ποικίλα σχήματα. Ὁ Παῦλος ἤρχισεν ἄσκοπον περιπλάνησιν. Διὰ τῶν κεκλεισμένων θυρῶν ἤκουε ποῦ καὶ ποῦ τοὺς ῥόγχους τῶν πεφιλημένων του. Προφανῶς ὁ ὕπνος των ἦτο τεταραγμένος· θὰ ὠνειρεύοντο τὴν ἀναχώρησίν του... Μία ὑπηρέτρια ἡμιήνοιξεν εἰς τὴν διάβασίν του τὴν θύραν τοῦ δωματίου της καί τον ἠρώτησε μὲ τὴν σιγανὴν φωνήν, ἥτις τόσον παραδόξως ἀντηχεῖ τὴν νύκτα ἐν τῇ οἰκίᾳ, ἂν θέλῃ τίποτα.

«Ὄχι· μόνον ἂν ἀκούσουν βήματα καὶ ἀνησυχήσουν, νά τους 'πῇς πῶς εἶμ' ἐγώ» ἀπήντησε.

Κατῆλθεν εἰς τὸν μεσαῖον ὄροφον. Διέσχισε τὸν πρόδρομον καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὰς αἰθούσας. Ἤνοιξε σιγὰ-σιγὰ ὅλα τὰ παράθυρα. Ὁ ἀὴρ τῆς νυκτὸς εἰσέβαλε ψυχρὸς καὶ τὸ φῶς τῆς σελήνης ἐλεύθερον ἠκτινοβόλησεν ἐν πάσῃ ἀνέσει ἐπὶ τῆς πέριξ λαμπρότητος. Τὸ θέαμα ἦτο παράδοξον. Αἱ αἴθουσαι ἐφαίνοντο ἀπεράντου ἐκτάσεως καὶ μυθικοῦ πλούτου. Ἠγαπημέναι αἴθουσαι τῆς πατρικῆς οἰκίας, ὅπου τόσον εὐτυχεῖς διῆλθε στιγμάς... Θά σας ἐπανανέβλεπεν ἆρά γε εἰς τὸ μέλλον;.. Εἰς πᾶσαν αἴγλην, ἥτις θά τον περιεστοίχιζεν εἰς τὴν ξένην, αὐτὸς θἀναπαρίστα τὴν ἰδικήν σας· καὶ ἐπὶ πάσης ὀρφῆς, ἥτις θά τον ἔσκεπε, θὰ ἔβλεπε τὰ τόσον γνωστὰ ἀραβουργῆ σας!..

Digitized by Google

Ἐξηκολούθησε τὴν περιπλάνησίν του, συγκεκινημένος ὡς εἰς προσκύνημα. Εἰσῆλθε πανταχοῦ ὅπου ἐδύνατο ἄνευ θορύβου καὶ διαταράξεως. Μετ' οὐ πολὺ ἀνῆλθεν εἰς τὸ ὑπερῷον καὶ ἐξῆλθεν εἰς τὸ δῶμα. Τὸ φῶς καὶ ἡ γαλήνη τοῦ ὑπαίθρου εἰσέδυσαν βαθύτατα εἰς τὴν ψυχήν του. Ἡ θέα τῆς πόλεως κοιμωμένης ὑπὸ τὴν σελήνην, ἥτις κατήρχετο βραδέως πρὸς τὴν δύσιν, ἦτο ὑπέροχος. Διωρᾶτο ὅλη ὡς ἐντὸς ὀπαλλίνης σφαίρας. Ἐλεύκαζον τὰ μάρμαρά της παρὰ τὴν μαύρην βαθύτητα τῶν σκιῶν, ὑψοῦντο οἱ λόφοι της μὲ ἀργυροχρύσους πλευράς. Ἐφαίνετο περιβληθεῖσα τὴν μαγικὴν αὐτῆς ἐσθῆτα, ὡσεὶ διὰ νἀποσπάσῃ θερμότερον τὸ δάκρυ τοῦ Ἀθηναίου καὶ βαθύτερον τὸν στόνον τοῦ ἀποχαιρετισμοῦ του... Εὐτύχει, πόλις ἱερά, ἐν ᾗ εἶδε τὸ φῶς, ἐν ᾗ διέρρευσαν οἱ παιδικοί του χρόνοι... Καὶ ἄλλοτε ἐχωρίσθη ἀπὸ σοῦ, ἀλλ' ἐπέστρεψε. Τόρα τίς οἶδεν ἂν θὰ ᾐσθάνετο ἄλλην φορὰν τὸν παλμὸν τῆς χαρᾶς, ὅστις συνεκλόνιζε τὰ στήθη του, ὁσάκις ἐπιστρέφων διέκρινε μακρόθεν τὴν πάνοπτόν σου Ἀκρόπολιν ! . . Εἰς μίαν ἐσχατιὰν ἐφαίνετο σειρὰ μελανῶν κυπαρίσσων. Ἦτο τὸ Νεκροταφεῖον. Πρὸ ὀλίγων μόλις ὡρῶν ἔκλαιεν ἐκεῖ ἐπὶ τοῦ τάφου τῆς μητρός του, τῆς ὁποίας παρελάμβανεν ὡς ἐγκόλπιον τὴν μικρὰν ἐλαιογραφίαν. Ἐκείνης ἡ εὐχὴ ἂς ὡδήγει τὰ βήματά του ἐν τῇ ξένῃ!..

Ὅταν ἐπανῆλθεν εἰς τὸ δωμάτιόν του, ἦτο σχεδὸν πρωΐα. Ἤρχισε νὰ ἐνδύηται, ἐν ᾧ κάτω εἰς τὴν αὐλὴν ἐσύροντο τροχοὶ καὶ ἐκτύπων βραδέως καὶ διακεκομμένως πέταλα ἵππων. Ὁ Πέτρος ἐζεύγνυε τὴν ἅμαξαν...Ἤδη ἐξηγείροντο οἱ οἰκεῖοί του ἀνυπόμονοι, ἀνήσυχοι νά τον προπέμψωσι καὶ νά τον ἀποχαιρετίσωσι. Πρώτη εἰσώρμησεν ἡ μικρὰ Ἀνθή, ἀτημέλητος ἀλλὰ θελκτική, μὲ τὴν θυσσανώδη κόμην, τὸ ὡραιότερόν της πάντοτε κόσμημα.

« Φεύγεις, λοιπόν ; » τῷ εἶπε μὲ τὴν συνήθη ζωηρότητα· « Ἆ, πόσον εἶμαι λυπημένη ποῦ θά σε χάσω ! Ἀλλὰ ξεύρεις τί με παρηγορῇ ; πρῶτον ὅτι ἡ κυρία Ἔλλιοτ μοῦ εἶπε ὅτι θὰ μας γράφῃς τακτικά· ἔπειτα, ἅμα μεγαλώσω κ' ἐγὼ καὶ γίνω σὰν καὶ σένα, θὰ ἔλθω νά σε 'βρῶ. »

Ὁ Παῦλος τὴν κατεφίλησε.

« Νὰ μεγαλώσῃς . . . νὰ γίνῃς σὰν κ' ἐμέ... » ἐψιθύρισεν ὁμιλῶν καθ' ἑαυτόν· «καλλίτερα νὰ μὴ μεγαλώσῃς ποτέ, ἂν πρόκειται νὰ γίνῃς δυστυχὴς ὅσον ἐγώ, ἀδελφή μου !»

Τῆς κυρίας Ἔλλιοτ, παρισταμένης ἐκεῖ, ἔθλιψε τὴν χεῖρα ζωηρῶς, προφέρων ἐγκαρδίους φιλοφρονήσεις, ἀλλὰ μὲ κατεβασμένα πάντοτε ὄμματα. Τίς οἶδεν ἂν ἐκείνη ἐσκέπτετο τῷ ὄντι περὶ αὐτοῦ, ὅσα ἡ βαρεῖά του τύψις καὶ ἡ ἠρεθισμένη του φαντασία ἀνεγίνωσκον ἑκάστοτε εἰς τὰ βλέμματά της! Καὶ τὴν στιγμὴν ταύτην ᾐσθάνθη ἕνα οἶκτον πρὸς τὴν ἀτυχῆ παιδαγωγόν, τῆς ὁποίας ἡ ἰδία του ἀκριτομυθία εἶχε καταστήσει οὕτω δύσκολον τὴν πρὸ αὐτοῦ θέσιν.

Ἐνωρὶς ἐπίσης ἀφυπνίσθη καὶ ἡ θεία Ἀναστασία. Τὸ τοιοῦτο παρὰ τὰς προαιωνίους ἕξεις τῆς γεροντοκόρης ἐξέπληξε πολὺ τὸν Παῦλον καὶ τον ἔκαμε νἀνακράξῃ, μόλις τὴν εἶδεν εἰς τὸ δωμάτιόν του:

« Ἆ, θεία μου, δὲν ἤλπιζα νὰ ἦσθε τέτοιαν ὥρα σηκωτή. Ἑτοιμαζόμην νὰ ἔλθω νά σας ἀποχαιρετίσω εἰς τὸ κρεβάτι.

— Δὲν εἶχες δίκηο ! . . Πώ, πώ, τί ἀκαταστασία ἐδῶ-μέσα !.. Ἔτσι θὰ σ' ἄφινα, παιδί μου, νὰ φύγῃς ; Ἔλα 'δῶ. »

Καί τον ἔσυρε παράμερα, πλησίον τοῦ παραθύρου.

« Πήγαινε, παιδί μου, 'ς τὸ καλό. Ἔχε τὴν εὐχή μου . . . Εἶσαι γενναῖος καὶ εὐγενὴς ἄνθρωπος... εἶσαι ἡ ἴδια ἡ μακαρίτισσα ἡ μητέρα σου... Τὸ κίνημά σου μὲ κάμνει νά σου ἔχω πολλὴν ἀγάπην καὶ μὲ ἀνακουφίζει, γιατί δὲν ἠξεύρεις τί βάρος εἶχα 'ς τὴν καρδιά μου, ὅσο σ' ἔβλεπα ἐδῶ μέσα... Ἆχ, παιδάκι μου, ὅλα τὰ εἶχα ἐννοήσει, ὅλα... καὶ ἂς μὴν ἔλεγα τίποτα . . . Ἀλλὰ γιὰ σένα δὲν ἀμφέβαλλα· ἤξευρα πῶς θὰ ἔκαμνες τὸ καθῆκόν σου . . . Ἐκείνη μόνη μ' ἐτρόμαζεν . . . ἄ, *ἐκείνη* ! δέν σού το ἔλεγα ἐγώ, παιδάκι μου, ὅτι εἶνε νέα . . . πολὺ νέα ! »

Ὁ Παῦλος ἀπέμεινεν ἐνεός. Ἡ θεία, ἡ ἄνευ ἀγάπης ν' ἀγαπᾷ τόσον, ἡ ἄνευ λαλιᾶς, νὰ ὁμιλῇ οὕτως ! . . Ποῖαι ἀποκαλύψεις ! ποῖαι ὑπόνοιαι ! Τὰ εἶχεν ἐννοήσῃ ὅλα... Δι' αὐτὸ λοιπὸν ηὔξανεν ἡ τόση ἀνησυχία της ! Καὶ τὰ ἄγρια ἐκεῖνα βλέμματα . . . καὶ τὰ συντεθλιμμένα σιγάρα . . . ἄ, ἔπρεπε νά το ἐννοήσῃ . . . Ἄφωνος, συγκεκινημένος, ἔπεσεν ἐπὶ τοῦ τραχήλου της.. . Ὅταν ἀνηγέρθη, εἶδεν ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν της ῥέοντα δύο δάκρυα, τὰ μόνα τὰ ὁποῖα ἐνθυμεῖται νὰ ἔχυσεν ἐν τῇ οἰκίᾳ ἡ θεία του ἀπὸ εἴκοσιν ἐτῶν . . .

Εἶχε καταβῇ κάτω μετὰ τοῦ πατρός του νὰ δώσῃ ὁδηγίας τινάς, ὅτε τὸν ἀνεκάλεσεν ἐπάνω μία ὑπηρέτρια. Τὸν ἐζήτει ἡ μητρυιά του. Ἤκουσε τὴν πρόσκλησιν μὲ παλμόν. Ἐπέστη ἡ δύσκολος στιγμή, τὴν ὁποίαν δὲν ἐτόλμα αὐτὸς νὰ ἐπισπεύσῃ καὶ νὰ ἐπιζητήσῃ.

Εἰσῆλθεν εἰς τὸν θάλαμον ἐκεῖνον τὸν ἐμπεπετασμένον δι' ἀχυροχρόου καὶ κυανοῦ μεταξωτοῦ, εἰς τὴν φιλόκαλον διακόσμησιν τοῦ ὁποίου αὐτὸς εἶχεν ἐπιστατήσει κατὰ τὰς ἡμέρας τοῦ γάμου, πλήρης χρηστοτάτων ἐλπίδων... Ἀκόμη δὲν τον εἶχεν ἴδει ἀκτὶς ἡλιακή· ἦτο σκιερὸς καὶ μυστηριώδης. Μετὰ τῆς συνήθους πρωϊνῆς ἀποπνοίας τοῦ κοιτῶνος, τῆς χλιαρᾶς, ἀνεμιγνύετο ἡ εὐωδία ὀλίγων ἀνθέων, μαραινομένων ἐντὸς κρυσταλλίνου δοχείου. Ἡ Ἑρμινία ἐκάθητο ἐξηπλωμένη ἐπὶ καθέδρας παρὰ μικρὰν σκευοθήκην ἐκ μελανοῦ ξύλου μετ' ἀργυρῶν κοσμημάτων.

Ἕπεται τὸ τέλος. ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ

Digitized by Google

ΟΥΡΑΝΙΑ

ὑπὸ Καμίλλου Φλαμμαριὸν

Συνέχεια, ἴδε σ. 152

— Ἔχετε ἐκεῖ φίλους, μοὶ εἶπεν.

— Τὸ τοιοῦτο δὲν μὲ ἐκπλήττει, ἀπήντησα γελῶν· ἀρκετὰ ἔπραξα ὑπὲρ αὐτῶν.

— Δύο φίλους, προσέθηκεν, οἵτινες τὴν στιγμὴν ταύτην συνομιλοῦσι περὶ ὑμῶν.

— Ὤ, ὤ! εἶνε ἄνθρωποι οἱ ὁποῖοι μὲ γνωρίζουν;

— Ναί.

— Καὶ πῶς τοῦτο;

— Σᾶς ἐγνώρισαν ἐδῶ.

— Ἐδῶ;

— Ἐδῶ, εἰς τὴν Γῆν.

— Ἄ! Πρὸ πολλοῦ;

— Ἀγνοῶ.

— Κατοικοῦν πρὸ πολλοῦ εἰς τὸν Ἄρην;

— Ἀγνοῶ.

— Εἶνε νέοι;

— Ναί, εἶνε δύο ἐρασταί, οἵτινες λατρεύουσιν ἀλλήλους.

Τότε αἱ θελκτικαὶ εἰκόνες τῶν φίλων μου, ὧν ἡ στέρησις τόσον μ' ἐλύπει, ἐζωογονήθησαν εἰς τὸν λογισμόν μου. Ἀλλ' εὐθὺς ὡς τοὺς ἐπανεῖδον καὶ ὁ ὑπνωτιζόμενος ἀνέκραξε, τὴν φορὰν ταύτην δὲ μετὰ φωνῆς βεβαιοτέρας:

— Αὐτοὶ εἶνε!

— Πῶς τὸ γνωρίζεις;

— Τοὺς βλέπω· εἶνε αἱ αὐταὶ ψυχαί· τὰ αὐτὰ χρώματα.

— Πῶς! τὰ αὐτὰ χρώματα;

— Ναί, αἱ ψυχαὶ εἶνε φῶς.

Μετά τινας στιγμὰς προσέθηκεν:

— Ἐν τούτοις ὑπάρχει μία διαφορά.

Ἔπειτα ἔμεινε σιωπηλὸς μὲ τὸ μέτωπον σύννουν. Ἀλλ' ἡ μορφή του ἐπανέλαβεν ὅλην τὴν ἀταραξίαν καὶ τὴν γαλήνην καὶ προσέθηκεν:

— Αὐτὸς ἔγεινεν αὐτή, ἔγεινεν ἡ γυνή. Αὐτὴ δὲ τώρα εἶνε αὐτός, ὁ ἀνήρ. Καὶ ἀγαπῶσιν ἀλλήλους περισσότερον ἀπὸ ἄλλοτε.

Ἐπειδὴ δὲ καὶ αὐτὸς ὁ ἴδιος δὲν ἐννόει ὅ,τι ἔλεγεν, ἐφάνη ἀναζητῶν ἐξήγησίν τινα καὶ κατέβαλλεν ἀλγεινὰς προσπαθείας, καθὰ ἐφαίνετο ἐκ τῆς συστολῆς τῶν μυώνων τοῦ προσώπου, ἔπεσε δὲ εἰς εἶδός τι καταληψίας, ἐκ τῆς ὁποίας δὲν ἐβράδυνε νὰ τὸν ἀπαλλάξῃ ὁ ἰατρὸς Β... Ἀλλ' ἡ στιγμὴ τῆς ὑπερφυσικῆς διορατικότητος εἶχεν ἤδη παρέλθει καὶ δὲν ἐπανῆλθε πλέον.

Περαίνων, παραδίδω τὸ τελευταῖον τοῦτο γεγονὸς εἰς τοὺς ἀναγνώστας τῆς παρούσης διηγήσεως ὡς συνέβη ἔμπροσθεν τῶν ὀφθαλμῶν μου, ἄνευ σχολίων. Κατὰ τὴν σήμερον παραδεδεγμένην παρὰ τῶν πλείστων ὑπνωτιστῶν ὑπόθεσιν, ὁ ὑπνωτιζόμενος εἶχεν ἆρά γε ὑποστῆ τὴν ἐπίδρασιν τῆς σκέψεώς μου ὅτε ὁ καθηγητὴς τὸν διέταξε νὰ μοὶ ἀπαντήσῃ; Ἤ, μᾶλλον ἀνεξάρτητος, εἶχεν «ἀπαλλαγῆ» καὶ *εἶδε* πράγματι πέραν τῆς ἡμετέρας σφαίρας; Δὲν τολμῶ ν' ἀποφανθῶ. Ἴσως θὰ καταστῆ γνωστὸν τὸ τοιοῦτο ἐκ τῆς συνεχείας τῆς παρούσης διηγήσεως.

Ἐν τούτοις ὁμολογῶ ἐν πάσῃ εἰλικρινείᾳ ὅτι ἡ ἀνάστασις τοῦ φίλου μου καὶ τῆς προσφιλεστάτης του συντρόφου εἰς τὸν κόσμον τοῦ Ἄρεως, διαμονὴν γείτονα τῆς ἰδικῆς μας καὶ τόσον πολὺ ὁμοιάζουσαν πρὸς ταύτην ἐν ᾗ κατοικοῦμεν, ἀλλ' ἀρχαιοτέραν καὶ μᾶλλον προκεχωρηκυῖαν ἀναμφιβόλως ἐν τῇ ὁδῷ τῆς προόδου, δύναται νὰ θεωρηθῇ παρὰ τοῦ φιλοσόφου ὡς ἡ λογικὴ καὶ φυσικὴ συνέχεια τῆς ἐπιγείου ὑπάρξεώς των, τῆς τόσον ταχέως συντριβείσης.

Βεβαίως ὁ Ἔλπιστος τ' ἀληθῆ ἐφρόνει λέγων ὅτι ἡ ὕλη δὲν εἶνε οἵα φαίνεται, ὅτι ἡ φαινομενικότης εἶνε ἀπατηλή, ὅτι τὸ πραγματικὸν εἶνε ἀόρατον, ὅτι ἡ ψυχικὴ ἰσχὺς εἶνε ἄφθαρτος, ὅτι ἐν ἀπολύτῳ λόγῳ τὸ ἀπείρως μέγα εἶνε παρόμοιον πρὸς τὸ ἀπείρως μικρόν, ὅτι αἱ οὐράνιοι χῶραι δὲν εἶνε ἀπρόσιτοι καὶ ὅτι αἱ ψυχαὶ εἶνε οἱ σπόροι τῶν πλανητικῶν ἀνθρωποτήτων. Τίς οἶδε μήπως ἡ φιλοσοφία τοῦ δυναμισμοῦ ἀποκαλύψῃ μίαν ἡμέραν εἰς τοὺς ἀποστόλους τῆς ἀστρονομίας τὴν θρησκείαν τοῦ μέλλοντος; Δὲν κρατεῖ ἆρά γε ἡ Οὐρανία τὸν πυρσόν, οὗ ἄνευ πᾶν πρόβλημα εἶνε ἄλυτον, οὗ ἄνευ ἡ φύσις πᾶσα θὰ ἔμενε δι' ἡμᾶς ἐν ἀνεξερευνήτῳ σκοτίᾳ; Ὁ οὐρανὸς πρέπει νὰ ἐξηγῇ τὴν γῆν, τὸ ἄπειρον πρέπει νὰ ἐξηγῇ τὴν ψυχὴν καὶ τὰς ἀΰλους αὐτῆς δυνάμεις.

Τὸ ἄγνωστον τῆς σήμερον εἶνε ἡ ἀλήθεια τῆς αὔριον.

Αἱ ἑπόμεναι σελίδες θὰ ἐπιτρέψωσιν ἴσως ἡμῖν νὰ προαισθανθῶμεν τὸν μυστηριώδη δεσμὸν τὸν συνενοῦντα τὸ πεπερασμένον μετὰ τοῦ αἰωνίου, τὸ ὁρατὸν μετὰ τοῦ ἀοράτου, τὴν γῆν μετὰ τοῦ οὐρανοῦ.

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟΝ

Οὐρανὸς καὶ Γῆ

Α'.

Τηλεπάθεια

Τὸ ἐν Νανσὺ μαγνητιστικὸν πείραμα εἶχε καταλίπει ζωηρὰν ἐντύπωσιν εἰς τὸν νοῦν μου. Πολλάκις ἀνελογιζόμην τὸν ἐξαφανισθέντα φίλον μου καὶ τὰς ἐρεύνας αὐτοῦ εἰς τ' ἀνεξερεύ-

Digitized by Google

νητα πεδία τῆς φύσεως καὶ τῆς ζωῆς, τὰς ἀναλυτικὰς αὐτοῦ εἰλικρινεῖς καὶ πρωτοτύπους σπουδὰς περὶ τοῦ μυστηριώδους προβλήματος τῆς ἀθανασίας. Ἀλλὰ δὲν ἠδυνάμην πλέον νὰ τὸν συλλογισθῶ χωρὶς νά μοὶ ἐπέρχηται ταὐτοχρόνως καὶ ἡ ἰδέα περὶ τῆς πιθανῆς εἰς τὸν πλανήτην Ἄρην ἀνενσαρκώσεως.

Ἡ ἰδέα αὕτη μοὶ ἐφαίνετο τολμηρά, αὐθαίρετος, καθαρῶς φανταστικὴ ἔστω, ἀλλ' οὐχὶ μωρά. Ἡ ἐντεῦθεν μέχρι τοῦ Ἄρεως ἀπόστασις εἶνε ἴση πρὸς τὸ μηδὲν ὡς πρὸς τὴν μεταβίβασιν τῆς ἕλξεως καὶ σχεδὸν ἀσήμαντος ὡς πρὸς τὴν μεταβίβασιν τοῦ φωτός, ἀφοῦ μόλις ὀλίγα λεπτὰ ἀρκοῦσιν εἰς μίαν φωτεινὴν κύμανσιν ὅπως διανύσῃ ἑκατομμύρια λευγῶν. Ἀνελογιζόμην τὸν τηλέγραφον, τὸ τηλέφωνον, τὸν φωνογράφον, τὴν μετάδοσιν τῆς θελήσεως μαγνητιστοῦ τινος πρὸς τὸν ὑπνωτιζόμενον ἐξ ἀποστάσεως πολλῶν χιλιομέτρων καὶ ἐνίοτε ἔφθανον εἰς τὸ συμπέρασμα νὰ σκέπτωμαι ἂν δὲν θὰ ἦτο δυνατὸν ἴσως μίαν ἡμέραν θαυμαστή τις πρόοδος τῆς ἐπιστήμης νὰ κατορθώσῃ νὰ ῥίψῃ γέφυραν ἐπουράνιον μεταξὺ τοῦ ἡμετέρου κόσμου καὶ τῶν ἐν τῷ ἀπείρῳ ὁμογενῶν αὐτοῦ.

Τὰς ἑπομένας ἑσπέρας ὁσάκις παρετήρουν τὸν Ἄρην διὰ τοῦ τηλεσκοπίου πάντοτε ἤμην κατειλημμένος ὑπὸ μυρίων παραδόξων ἰδεῶν. Ὁ πλανήτης ἦτο ἐν τούτοις θαυμαστός, οἷος ἦτο καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τοῦ ἔαρος καὶ τοῦ θέρους τοῦ 1888. Μεγάλαι πλήμμυραι εἶχον συμβῆ εἰς μίαν τῶν ἠπείρων του, εἰς τὴν Λιβύην, καθὰ ἤδη οἱ ἀστρονόμοι εἶχον παρατηρήσει κατὰ τὸ 1882 εἰς διαφόρους περιστάσεις. Ἀνεγνώριζον ὅτι ἡ μετεωρολογία του καὶ ἡ κλιματολογία του δὲν εἶνε αἱ αὐταὶ μὲ τὰς ἡμετέρας καὶ ὅτι τὰ ὕδατα ἅτινα καλύπτουσι τὸ ἥμισυ σχεδὸν τῆς ἐπιφανείας τοῦ πλανήτου ὑφίστανται ἐκτοπίσεις παραδόξους καὶ μεταβολὰς περιοδικάς, ὧν ἡ ἐπίγειος γεωγραφία δὲν δύναται νὰ παράσχῃ καμμίαν ἰδέαν. Αἱ περὶ τὸν βόρειον πόλον χιόνες εἶχον ἐλαττωθῇ κατὰ πολύ, τὸ ὁποῖον ἀπεδείκνυεν ὅτι κατὰ τὸ θέρος αὐτοῦ τὸ βόρειον ἡμισφαίριον ἕνεκα τῆς μακροτέρας διαρκείας τῆς ὥρας ταύτης ἔλαβεν ἐν συνόλῳ πλείονα θερμότητα εἰ καὶ ἡ θερμότης ἦτο ὀλιγώτερον ἔντονος παρὰ διὰ τὸ νότιον ἡμισφαίριον, τοῦ ὑποίου τὸ θέρος εἶνε μὲν θερμότερον ἀλλὰ πολὺ βραχύτερον.

Ἄλλως τε ὑπῆρχον πολὺ ὀλίγα νέφη ἐπὶ τοῦ Ἄρεως καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῶν παρατηρήσεών μας. Ἀλλά, πρᾶγμα σχεδὸν ἀπίστευτον, δὲν ἦσαν τὰ ἀστρονομικὰ ταῦτα συμβάντα τὰ τοσον ἐν τούτοις σπουδαῖα καὶ ἀποτελοῦντα τὴν βάσιν πασῶν τῶν ἡμετέρων εἰκασιῶν, ἅτινα μὲ ἐνδιέφερον περισσότερον· ἦτο ἀπεναντίας ὅ,τι ὁ μαγνητισθεὶς μοὶ εἶχεν εἴπει περὶ τοῦ Γεωργίου καὶ τῆς Ἰκλέας. Αἱ διερχόμεναι διὰ τοῦ νοῦ μου φανταστικαὶ ἰδέαι μὲ ἐμπόδιζον νὰ ἐκτελέσω παρατηρήσεις ὄντως ἐπιστημονικάς. Ἐσυλλογιζόμην ἐπιμόνως ἂν ἠδύνατο νὰ ὑπάρξῃ συγκοινωνία μεταξὺ δύο ὄντων λίαν ἀπομεμακρυσμένων ἀπ' ἀλλήλων καὶ προσέτι μεταξὺ ἑνὸς νεκροῦ καὶ ἑνὸς ζῶντος, ἑκάστοτε δὲ ἀπέληγον εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι ζήτημα τοιοῦτο ἦτο ὡς ἐκ τῆς φύσεώς του ἀντιεπιστημονικὸν καὶ ἀνάξιον θετικοῦ πνεύματος.

Καὶ ὅμως τί ὀνομάζομεν ἡμεῖς «ἐπιστήμην»; Τί δὲν εἶνε «ἐπιστημονικὸν» ἐν τῇ φύσει ; Ποῦ κεῖνται τὰ ὅρια τῆς θετικῆς σπουδῆς; Ὁ σκελετὸς ἑνὸς πτηνοῦ ἔχει πράγματι χαρακτῆρα «ἐπιστημονικώτερον» ἀπὸ τὸ πτέρωμά του μὲ τὰ λαμπρὰ χρώματα καὶ τὸ ᾆσμά του μὲ τὰς τόσας λεπτὰς ποικιλίας ; Ὁ σκελετὸς ὡραίας γυναικὸς εἶνε ἄξιος πλείονος προσοχῆς ἀπὸ τὴν κατασκευὴν τῆς σαρκὸς καὶ τοῦ ζῶντος αὐτῆς σχήματος ; Ἡ ἀνάλυσις τῶν ἐντυπώσεων τῆς ψυχῆς δὲν εἶνε ἆρά γε ἐπιστημονική ; Δὲν εἶνε ἐπιστημονικὸν τὸ ἐρευνᾶ, ἂν ἀληθῶς ἡ ψυχὴ δύναται νὰ ἴδῃ μακρόθεν καὶ τίνι τρόπῳ ; Ἄλλως τε τί εἶνε αὐτὴ ἡ παράδοξος ματαιοφροσύνη, ἡ ἁπλοϊκὴ ἔπαρσις, νὰ φανταζώμεθα ὅτι ἡ ἐπιστήμη εἶπε τὴν τελευταίαν αὐτῆς λέξιν, ὅτι γινώσκομεν πᾶν ὅ,τι εἶνε δυνατὸν νὰ γνωσθῇ, ὅτι αἱ πέντε αἰσθήσεις μας εἶνε ἐπαρκεῖς νὰ ἐκτιμήσωσι τὴν φύσιν τοῦ σύμπαντος ; Διότι διαστέλλομεν μεταξὺ τῶν ἐνεργουσῶν πέριξ ἡμῶν δυνάμεων τὴν ἕλξιν, τὴν θερμότητα, τὸ φῶς, τὸν ἠλεκτρισμόν, ἕπεται ὅτι δὲν ὑπάρχουσι δυνάμεις αἵτινες μᾶς διαφεύγουσι καθότι δὲν ἔχομεν αἰσθήσεις ὅπως τὰς διακρίνωμεν; Δὲν εἶνε μωρὰ ἡ τοιαύτη ὑπόθεσις, ἀλλ' εἶνε μωρὰ ἡ ἁπλοϊκότης τῶν παιδαγωγῶν καὶ τῶν κλασσικῶν. Μειδιῶμεν ἡμεῖς σήμερον διὰ τὰς ἰδέας τῶν πρὸ τριῶν αἰώνων ἀστρονόμων, φυσιοδιφῶν, ἰατρῶν, θεολόγων· μετὰ τρεῖς αἰῶνας οἱ ἐν ταῖς ἐπιστήμαις διάδοχοί μας δὲν θὰ μειδιῶσιν ἆρα καὶ αὐτοὶ διὰ τὰς διαβεβαιώσεις ἐκείνων, οἵ τινες ἀξιοῦσι σήμερον ὅτι γινώσκουσι τὰ πάντα ;

Οἱ ἰατροὶ πρὸς οὓς ἀνεκοίνουν πρὸ δεκαπενταετίας τὰ παρατηρηθέντα εἰς διάφορα πειράματα μαγνητικὰ φαινόμενα, ἠρνοῦντο πάντες μετὰ πεποιθήσεως τὴν πραγματικότητα τῶν παρατηρηθέντων γεγονότων. Συνήντησα ἐσχάτως ἕνα ἐξ αὐτῶν εἰς τὸ Ἰνστιτοῦτον : « Ὤ ! μοὶ εἶπε μετά τινος πονηριας, τότε ἦτο μαγνητισμός, σήμερον εἶνε ὑπνωτισμὸς καὶ τὸν σπουδάζομεν ἡμεῖς Εἶνε πολὺ διαφορετικόν ! »

Τὸ ἠθικὸν συμπέρασμα εἶνε ὅτι δὲν πρέπει ν' ἀρνώμεθα ἐκ προκαταλήψεως. Ἂς μελετῶμεν, ἂς καθορίζωμεν καὶ ἡ ἐξήγησις θὰ ἐπέλθῃ βραδύτερον.

Ἐν τοιαύτῃ καταστάσει πνεύματος διετέλουν ὅτε ἐνῷ περιεφερόμην κατὰ μῆκος καὶ πλάτος ἐντὸς τῆς βιβλιοθήκης μου, ἔπεσε τυχαίως τὸ βλέμμα

Digitized by Google

μου ἐπὶ κομψῆς ἐκδόσεως τοῦ Κικέρωνος, ἣν ἀπὸ πολλοῦ δὲν εἶχον παρατηρήσει. Ἔλαβα τὸν τόμον, τὸν ἤνοιξα μηχανικῶς εἰς τὴν πρώτην τυχοῦσαν σελίδα καὶ ἀνέγνωσα τὰ ἑπόμενα :

«Δύο φίλοι ἀφικνοῦνται εἰς Μέγαρα καὶ καταλύουσιν εἰς χωριστὸν ἕκαστος οἴκημα. Εὐθὺς ὡς ὁ εἷς ἐξ αὐτῶν ἀπεκοιμήθη καὶ βλέπει ἐνώπιόν του τὸν συνταξειδιώτην του ἀναγγέλλοντα αὐτῷ μὲ τεθλιμμένον ἦθος ὅτι ὁ φιλοξενῶν αὐτὸν διανοεῖται νὰ τὸν δολοφονήσῃ, καὶ καθικετεύοντα αὐτὸν νὰ σπεύσῃ ὅσον τάχιστα εἰς βοήθειάν του. Ὁ κοιμώμενος ἀφυπνίζεται, ἀλλὰ πεισθεὶς ὅτι ἦτο πλάνη ἐνυπνίου, δὲν βραδύνει ν' ἀποκοιμηθῇ ἐκ νέου. Ὁ φίλος του ἐμφανίζεται πάλιν καὶ τὸν ἐξορκίζει νὰ σπεύσῃ, διότι οἱ δολοφόνοι ἑτοιμάζονται νὰ εἰσέλθωσιν εἰς τὸν θάλαμόν του. Ἔτι μᾶλλον ταραχθεὶς ἐξίσταται διὰ τὴν ἐπιμονὴν τοῦ ἐνυπνίου καὶ ἑτοιμάζεται νὰ ὑπάγῃ νὰ εὕρῃ τὸν φίλον του· ἀλλ' ἡ λογικὴ σκέψις, καὶ ἡ κόπωσις ἐπὶ τέλους ὑπερισχύουσι καὶ κατακλίνεται ἐκ νέου. Τότε ὁ φίλος του ἐμφανίζεται καὶ τρίτην φορὰν ὠχρός, αἱματόφυρτος, μὲ ἠλλοιωμένην ὄψιν : «Ἄθλιε ! λέγει αὐτῷ διατί νὰ μὴν ἔλθῃς ὅτε σὲ ἱκέτευον ; Ἐτελείωσε, τώρα ἐκδίκησέ με. Κατὰ τὴν ἀνατολὴν τοῦ ἡλίου θὰ συναντήσῃς παρὰ τὴν πύλην τῆς πόλεως ἅμαξαν πλήρη κόπρου· σταμάτησέ την καὶ διάταξε νὰ τὴν ἐκφορτώσωσι· θὰ εὕρῃς τὸ σῶμά μου κεκρυμμένον εἰς τὸ μέσον. Ἀπόδος μοι τὰς τιμὰς τῆς ταφῆς καὶ καταδίωξε τοὺς φονεῖς μου.»

«Τόσον μεγάλη ἐπιμονὴ καὶ τόσον λογικαὶ λεπτομέρειαι δὲν ἐπιτρέπουσιν ἐπὶ πλέον τὸν δισταγμόν· ὁ φίλος ἐγείρεται. τρέχει πρὸς τὴν ὑποδειχθεῖσαν πύλην καὶ εὑρίσκει ἐκεῖ τὸ ἁμάξιον· σταματᾷ τὸν ὁδηγοῦντα αὐτό, ὅστις θορυβεῖται καὶ εὐθὺς μετὰ τὴν πρώτην ἔρευναν ἀνακαλύπτεται τὸ σῶμα τοῦ φίλου του.»

[Μετάφρασις Χ.]

Ἕπεται συνέχεια

ΕΚ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ ΤΩΝ ΕΓΚΛΗΜΑΤΩΝ

[ΥΠΟ ΓΟΥΛΙΕΛΜΟΥ ΣΙΓΓΕΡ]

(Ἡ μέτρησις τῶν καταδίκων. — Ὁ διδάκτωρ Μπερτιγιών. — Αἱ φωτογραφίαι τῶν κακούργων. Ἡ αὐτοψία τῆς μετρήσεως. — Ἐκφρασθέντες πόθοι. — Ἐξέτασις παραπεμφθέντος).

Τόσον πολλὰ ἐγκώμια ἠκούσθησαν περὶ τοῦ εὐφυοῦς συστήματος, δι' οὗ ἐν Παρισίοις ὁ διδάκτωρ Μπερτιγιὼν κατορθόνει τὴν ἀνεύρεσιν τῶν κακουργούντων, ὥστε εὔλογος περιέργεια νὰ γνωρίσωμεν αὐτὸ ἐκ τοῦ πλησίον παρεκίνησεν ἡμᾶς νὰ ἐπισκεφθῶμεν τὸν ἀγχίνουν ἐφευρετὴν ἐν τῇ ἕδρᾳ τῆς ἐνεργείας του κατὰ τὸ δικαστήριον καὶ παρακαλέσωμεν αὐτὸν νὰ χορηγήσῃ ἡμῖν ἐπεξηγήσεις τινὰς ἀξίας γνώσεως διὰ τὸ κοινόν. Οὐδὲ λεπτὸν δὲ ὤκνησεν ὁ κ. Μπερτιγιὼν νὰ δεχθῇ ἡμᾶς καὶ νὰ μυήσῃ τὰ κατὰ τὸ σύστημά του. Καὶ ταῦτα ἐπειδὴ κατ' ἀντίθεσιν πρὸς ἄλλους ἐφευρετὰς ὁ κ. Μπερτιγιὼν ἔχει εὐλόγους ἀφορμὰς νὰ καταστήσῃ τὴν ἐφεύρεσιν αὐτοῦ ὅσον ἔνεστι προσιτὴν εἰς πάντας, καθότι ἡ ἐνέργεια αὐτῆς αὐξάνει ἂν προσιδιωθῶσιν αὐτὴν καὶ ἄλλα κράτη. Ἐναντίον τῆς διεθνοῦς τῶν κακουργούντων ἑταιρίας ὁ διδάκτωρ Ἀλφόνσος Μπερτιγιὼν ἀντιτάσσει τὴν ἰδίαν ἑαυτοῦ διεθνῆ δημοσίαν ἀσφάλειαν. Ὅσῳ δὲ περισσότεραι δυνάμεις προσχωροῦσιν εἰς αὐτήν, τόσῳ μακρότερον ἐκτείνονται οἱ πλόκαμοι τῆς δημοσίας δικαιοσύνης, δι' οὓς ἡ ἐφεύρεσις τοῦ Μπερτιγιὼν ἔγεινεν ὄργανον αὐτόχρημα φοβερὸν κατὰ τῶν κακούργων.

*

— Εἶνε ἐδῶ ὁ κ. Μπερτιγιών;

— Ὢ! κύριε, δυσκόλως δύνασθε νὰ τὸν εὕρητε. Ἀναβῆτε πρῶτον δι' αὐτοῦ τοῦ διαδρόμου, ἔπειτα προχωρήσατε ἀριστερά, ἔπειτα ἀναβῆτε δεξιὰ διὰ τῆς στενῆς κλίμακος, καὶ ἔπειτα....

— Εὐχαριστῶ· ἔπειτα ἐρωτῶ καὶ πάλιν.

Ἅμα εἰσερχομένους εἰς τὸν περίβολον τοῦ δικαστηρίου περιβάλλει ἡμᾶς ἀτμόσφαιρα ἰδιαζόντως πνικτική· τὰ πάντα εἶνε ἐνταῦθα καθειργμένα, καὶ αὐτὸς ὁ ἀήρ· τὰ δὲ βήματα ἡμῶν ἀντηχοῦσιν ἐν τῷ μακρῷ διαδρόμῳ. Αἴφνης ἀνοίγεταί που θύρα τις, καὶ ἐκπηδᾷ δι' αὐτῆς εἴτε ἀφηρημένος τις, πολυάσχολος δικηγόρος φέρων τὴν δικηγορικὴν αὐτοῦ τήβενον εἴτε ἐξημμένος ἀνακριτὴς ἔχων κατερύθρους τὰς παρειάς. Μόνοι οἱ ὑπάλληλοι τοῦ δικαστηρίου ἀναβλέπουσι μόλις ὑψοῦντες τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ διατηροῦντες τὴν ἀδιάφορον αὐτῶν καὶ σχεδὸν ἀπρόθυμον ὄψιν. Ἔχουσι δὰ ἴδει τόσον πολλὰ ἐν τούτῳ τῷ οἴκῳ.

Μετὰ μακρὰν πορείαν διὰ διαδρόμων ὁτὲ μὲν φωτεινῶν, ὁτὲ δὲ μυστηριωδῶς σκοτεινῶν ἐφθάσαμεν τέλος εἰς κλίμακα, πρὸ τῆς ὁποίας ἀναγινώσκεται ἡ ἐπιγραφὴ «Ἀνθρωπομετρία — Φωτογραφία.» Ἐν τῷ διαμερίσματι τούτῳ τοῦ μεγάρου τῶν δικαστηρίων, προωρισμένῳ διὰ τμῆμά τι τῆς ἀστυνομικῆς ὑπηρεσίας, ἐξασκεῖ ὁ διδάκτωρ Μπερτιγιὼν τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ ταυτισμοῦ. Πταῖσμα τῶν συγγραφέων δικαστικῶν μυθιστοριῶν εἶνε ὅτι συνήθως φανταζόμεθα τοὺς ἀστυνομικοὺς καὶ ἀνακριτικοὺς ὑπαλλήλους ὡς ἄτομα ἀκροποδητὶ κρυφιβατοῦντα, ταυρηδὸν βλέποντα, ὡς ζοφώδεις, ὠμάς, ἀνοικτίρμονας ὑ-

Digitized by Google

πάρξεις, ὡς γραφειοκρατικοὺς ἀρχοντίσκους διὰ βραχείας διαδικασίας ἀποπέμποντας, συνωφρυωμένους, ῥικνούς, φαλακρούς, οἱονεὶ κύνας φύλακας ἔχοντας ὄμματα γαλῆς, κρᾶμά τι σχολαστικοῦ καὶ ἀνακριτοῦ. Ἀντίτυπον τοῦ γένους τούτου ἐφοβούμεθα ὅτι θὰ ἐπανίδωμεν ἐν τῷ

εὐμένεια. Εἶνε δ' ἐν συνόλῳ προσωποποίησις τῆς εὐγενείας, καὶ πᾶν ἄλλο ἠδύνατό τις νὰ ὑποθέσῃ ἢ ὅτι ἔχει πρὸ ἑαυτοῦ ὑπάλληλον τῆς δημοσίας ἀσφαλείας. Ἕκαστος ἐφευρετὴς ἔχει ὑπέροχόν τινα πεποίθησιν εἰς τὴν ἐφεύρεσιν αὐτοῦ, ἢ μᾶλλον ὀφείλει νὰ ἔχει τοιαύτην, καὶ θέλει νὰ καταστήσῃ

ΑΤΗΜΕΛΗΤΟΣ
Εἰκὼν Λ. Πασσίνη.

προσώπῳ τοῦ κ. Μπερτιγιών, ἀλλ' ὅτε ἔστημεν πρὸς αὐτοῦ, ὁποία εὐχάριστος ἔκπληξις!

Πρὸ ἡμῶν ἐνεφανίσθη ἀνὴρ ἀκόμη νεαρὸς καὶ κομψός, φέρων κόμην μέλαιναν, γενειάδα βραχεῖαν καὶ ἐπιμεμελημένην, εἰς ὀξὺ ἀπολήγουσα· ἡδεῖα δὲ ἦτο ἡ φωνὴ αὐτοῦ καὶ ἑλκυστικὴ ἡ λαλιά, ἀνάλογος πρὸς τοὺς εὐγενεῖς αὐτοῦ τρόπους. Ἐκ τοῦ βαθέος αὐτοῦ βλέμματος ἀπορρέει

αὐτὴν πιστευτὴν εἰς τοὺς ἄλλους. Οὕτω δὲ καὶ ἐπὶ τῆς ὄψεως τοῦ Μπερτιγιὼν εἶνε διακεχυμένη χροιά τις αὐταρεσκείας, ὅταν εὑρίσκῃ εὐκαιρίαν νὰ λαλῇ περὶ τῶν ἐπιτυχιῶν τοῦ συστήματος αὐτοῦ, ὅπερ ἐγένετο ἤδη δεκτὸν μέχρις αὐτῆς τῆς Ἀμερικῆς καὶ τῶν ἀπωτάτων χωρῶν, περὶ τῶν ἐκπληκτικῶν παραδειγμάτων δυσχερῶν καὶ εὐφυεστάτων ἀνακαλύψεων, αἵτινες ἐγένοντο δι'

Digitized by Google

αὐτοῦ, περὶ τῶν πολλῶν ἐπισκέψεων εἰδικῶν ἀνδρῶν καὶ λογίων, ὧν ἀξιοῦται. Ἀλλ' ἔμφυτός τις, μετριόφρων συνοχὴ συγκρατεῖ αὐτὸν ἐντὸς τῶν ὁρίων εὐπρεποῦς ἱκανοποιήσεως. Μετ' εὐχαριστήσεως ἀκροᾶται τις τῶν ἐξηγήσεων αὐτοῦ, ἃς ἐκφέρει ἤδη δι' ἑκατοστὴν καὶ χιλιοστὴν φοράν, ἀλλ' εἰς ἃς ἔχει τὴν τέχνην νὰ παρέχῃ πάντοτε τὸ θέλγητρον τοῦ καινοῦ καὶ τὰς ὁποίας παριστάνει μετὰ τοιαύτης ἁπλότητος καὶ οὕτως εὐλήπτως, ὥςτε δύνανται νὰ ἐννοῶσιν αὐτὰς ἐπ' ἴσης οἵτε περίεργοι τριοδῖται καὶ οἱ φέροντες εἰδικὴν ἐντολὴν ξένων κυβερνήσεων.

« Πρὶν ἢ ὁδηγήσω ὑμᾶς εἰς τὴν καθ' αὐτὸ αἴθουσαν τῶν μετρήσεων, λέγει ἡμῖν ὁ κ. Μπερτιγιών, θέλω νὰ μυήσω ὑμᾶς τὸ μυστικόν μας. Τὰ πράγματα ἔχουσιν ὡς ἑξῆς. Ἔχομεν μέχρι τῆς σήμερον ἐν Παρισίοις περὶ τὰς ἑκατὸν χιλιάδας φωτογραφιῶν ἐγκληματιῶν. Ἂν ἐπρόκειτο νἀναζητήσωμεν ἐν τῷ πλήθει τούτῳ τινά, ὅστις φέρει ψευδώνυμον, ἢ ὅστις ἀφῆκε ναὐξήσῃ τὴν γενειάδα του ἢ ὅστις ἐξύρησεν αὐτὴν ἢ τοῦ ὁποίου τὸ πρόσωπον μετεβλήθη ἕνεκα τῆς προχωρησάσης ἡλικίας, τὸ ἔργον ἡμῶν θὰ ἦτο μακρὸν καὶ ἴσως ἄκαρπον. Ἀλλὰ διὰ τοῦ συστήματός μου εἶνε δυνατὸν νὰ ἐπιτελέσωμεν τὸν ταὐτισμὸν ἐν ὀλίγοις λεπτοῖς τῆς ὥρας. Καὶ ἂν μὲν ἔχωμεν τὸ ἀληθὲς ὄνομα τοῦ ἐγκληματίου, εἶνε πολὺ εὔκολον νὰ εὕρωμεν τὴν σημείωσιν τῶν χαρακτηριστικῶν αὐτοῦ, ἂν δ' ἔχωμεν τὰ χαρακτηριστικὰ μόνον, εὑρίσκομεν ἀκόπως τὸ ὄνομά του, ἀρκεῖ νὰ διῆλθέ ποτε ἐντεῦθεν ὁ ζητούμενος.

— Καὶ ταῦτα μεταξὺ ἑκατὸν χιλιάδων φωτογραφιῶν ;

— Καὶ ἓν ἑκατομμύριον ἂν ἦσαν, εὑρίσκομεν εὐκόλως τὸν ἕνα, ὡς θὰ ἴδητε ἀμέσως.

Καὶ ταῦτα εἰπὼν κατήρξατο ὁ Μπερτιγιὼν τῆς ἐξηγήσεως. « Ἂς λάβωμεν τὸ ἔτος 1866. Κατὰ τὸ ἔτος ἐκεῖνο εἴχομεν ἤδη ἑξήκοντα χιλιάδας φωτογραφιῶν. Ἂς παραδεχθῶμεν, ὅτι ἤχθη πρὸς ἡμᾶς ἀνήρ, ὅστις καλεῖ ἑαυτὸν Δυβάλ. Πρόκειται λοιπὸν νὰ μάθωμεν ἂν οὗτος ὁ Δυβὰλ ἐτιμωρήθη ἤδη παρ' ἡμῶν ἢ παρ' ἄλλου τινὸς γαλλικοῦ δικαστηρίου. Μετροῦμεν κατὰ πρῶτον τὸ μῆκος τῆς κεφαλῆς του, θέτοντες τὴν μίαν διὰ κομβίου περιβαλλομένην ἄκραν διαβήτου εἰς τὴν ῥίζαν τῆς ῥινός, τὴν δὲ ἄλλην εἰς τὸ ἀκρότατον ὅριον τοῦ ὀπισθοκρανίου. Διακρίνομεν δὲ τρία εἴδη μήκους τῆς κεφαλῆς, μικρόν, μέσον καὶ μέγα. Ὑποτιθεμένου δὲ ὅτι ἡ κεφαλὴ τοῦ Δυβὰλ εἶνε μεγάλη τὸ μῆκος, ἔχομεν νὰ ζητήσωμεν τὴν κεφαλήν του μόνον ἐν τῷ διαμερίσματι ἐκείνῳ τοῦ ἑρμαρίου μας, ἐν ᾧ φυλάσσονται αἱ φωτογραφίαι ἀνδρῶν ἐχόντων κεφαλὴν μεγάλην τὸ μῆκος. Οὕτως ἐξαιροῦνται τεσσαράκοντα χιλιάδες φωτογραφιῶν καὶ περιορίζεται ἡ ἔρευνα μόνον μεταξὺ εἰκοσακισχιλίων εἰκόνων Ἐξηγήθην σαφῶς ;

— Εἴθε νὰ ἐδυνάμην νὰ τὸ ἐπαναλάβω μετὰ τῆς αὐτῆς εὐκρινείας.

— Τοῦτο δὲν θὰ σᾶς δυσκολεύσῃ.

Προχωρήσωμεν περαιτέρω. Μετροῦμεν τὸ πλάτος τῆς κεφαλῆς ἀπὸ κροτάφου εἰς κρόταφον. Ἀποδεχθῶμεν ὅτι τὸ πλάτος τοῦτο εἶνε μεσαῖον· τότε ἀναζητοῦμεν μεταξὺ τῶν εἰκοσακισχιλίων φωτογραφιῶν μόνον ἐκείνην τὴν θήκην, ἥτις περιέχει τὰς κεφαλὰς μέσου πλάτους. Οὕτως ἐκπίπτουσι πάλιν τὰ δύο τρίτα, καὶ ὑπολείπονται φωτογραφίαι ὀλίγον περισσότεραι τῶν ἑξακισχιλίων. Τότε ἔρχεται ἡ σειρὰ τῆς μετρήσεως τοῦ μέσου δακτύλου. Τὸ δὲ μέγεθος αὐτοῦ ἀποφασίζει εἰς ποίαν σειρὰν εὑρίσκεται ἡ ζητουμένη φωτογραφία. Ἔχομεν λοιπὸν πάλιν νὰ ἐκλέξωμεν μεταξὺ ὡρισμένου τινὸς τρίτου, περίπου δισχιλίων εἰκόνων. Τὸ μῆκος τοῦ ποδὸς ἀποχωρίζει πάλιν δύο τρίτα τῶν ὑπολειπομένων εἰκόνων· τὸ χρῶμα τῶν ὀφθαλμῶν, τὸ μῆκος τοῦ βραχίονος κτλ. παρέχουσι νέας ὑποδιαιρέσεις, ἕως φθάσωμεν εἰς ἐλάχιστον ἀριθμὸν φωτογραφιῶν, ἄνω τῶν ὁποίων ἀναγράφονται τὰ χαρακτηριστικά. ἅτινα παραβάλλομεν μετὰ τῆς νέας ἡμῶν μετρήσεως. Ἂν λοιπὸν ὁ Δυβὰλ εἶχέ ποτε προσαχθῇ πρὸ ἡμῶν, πρέπει νὰ εὑρεθῇ κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον· ὡς βοηθητικὸν δὲ μέσον ἔχομεν ἀκόμη τὴν βεβαίωσιν ἰδίων τινῶν σημείων, ἅτινα καθορίζουσι τὴν κρίσιν ἡμῶν καὶ ἂν ὁ πρὸ ἡμῶν προσαγόμενος φέρῃ ὄνομα ψευδές· τοὐλάχιστον ἠξεύρομεν ὑπὸ ποῖον ὄνομα ἐμετρήθη καὶ ἐδικάσθη ἄλλοτε. »

— Ἀλλ' ἐπιτρέψατέ μοι μίαν ἐρώτησιν. Πῶς λαμβάνετε τόσον ἀκριβεῖς φωτογραφίας; Οἱ ἐγκληματίαι συνειθίζουσι, ὡς μοι ἐρρέθη, νὰ διαστρέφωσι τὸ πρόσωπον εἰδεχθῶς μορφάζοντες, ὅπως καταστῇ ἀδύνατος ἡ φωτογράφησις αὐτῶν.

— Φωτογραφοῦμεν τοὺς ἀνθρώπους χωρὶς νὰ τὸ ἐννοῶσιν. Ἂν μοὶ ὑποσχεθῆτε νὰ μὴ προδώσητε τὸ μυστικόν, θὰ σᾶς δείξω πῶς τοῦτο γίνεται.

. . . . . Κατὰ τοιοῦτον τρόπον ὁ ἐγκληματίας δὲν δύναται βεβαίως νὰ ἐννοήσῃ, ὅτι φωτογραφεῖται. Ἀληθῶς δὲ ἡ ἀστυνομία τῶν Παρισίων κέκτηται ἐξαιρέτους φωτογραφικὰς μηχανάς. Ὁ κ. Μπερτιγιὼν ἔδειξεν εἰς ἡμᾶς τὸ πρῶτον φωτογραφικὰς εἰκόνας Αὐστριακῶν, Ῥώσων, Ἄγγλων λογίων καὶ ὑπαλλήλων, οἵτινες δὲν εἴξευρον, ὅτι εἶχον φωτογραφηθῆ μετ' αὐτοῦ. Ἔπειτα δ' ἐπέτρεψεν εἰς ἡμᾶς νὰ ῥίψωμεν ἓν βλέμμα εἰς τὰς θήκας τὰς περιεχούσας τὰς φωτογραφίας τῶν ἐγκληματιῶν. Εἴδομεν δ' ἐν αὐταῖς τὰς εἰκόνας τῶν κινδυνωδεστάτων καὶ ἐπιτηδειοτάτων κακούργων, δοκιμωτάτων ἐν τῇ τέχνῃ τοῦ μεταβάλλειν τὴν φυσιογνωμίαν αὐτῶν, τὸ σχῆμα

Digitized by Google

τοῦ γενείου, τὴν κόμμωσιν. Μεταξὺ ἄλλων εἴδομεν τρεῖς κατὰ βάθος διαφόρους εἰκόνας, τὴν μὲν κακούργου αὐχμηροῦ, εὐρὺ ἔχοντος τὸ στόμα, ἀτενῆ τὸν ὀφθαλμόν. ἄλλην δὲ βιομηχάνου τοῦ ὁποίου ἡ ὅλη ὕπαρξις ἐνέπνεε τὴν αἴσθησιν εὐμαρείας μικροπολίτου ἀποζῶντος ἐκ τῆς ἐργασίας καὶ τοῦ ὁποίου ὁ ὀφθαλμὸς προφυλάσσεται διὰ κυανῶν ὑέλων ἀπὸ τῆς ὁρμητικῆς εἰςβολῆς τοῦ φωτὸς τῆς ἡμέρας, τέλος δὲ τὴν εἰκόνα φιλοσόφου γενειῶντος, ἐτάζοντος εἰς τὰ μακρὰν μετὰ πραότητος ἅμα καὶ συννοίας. Ἀλλὰ μεγίστη ὑπῆρξεν ἡ ἔκπληξις ἡμῶν, ὅτ' ἐμάθομεν ὅτι καὶ αἱ τρεῖς αὗται ὅλως διάφοροι ἀπ' ἀλλήλων εἰκόνες παρίστανον ἓν καὶ τὸ αὐτὸ πρόσωπον, ἤτοι ἕνα τῶν δεξιωτάτων Ἄγγλων τῶν λωποδυτῶν. Ἀλλ' αἱ ἰδιάζουσαι χαρακτηριστικαὶ φωτογραφίαι ἀποτελοῦσιν ἐξαίρεσιν. Αἱ δὲ πλεῖσται εἶνε συνήθεις ἄνευ ἐξαιρέτου τινὸς χαρακτῆρος τύποι. Συνήθως δ' αἱ ἀντιπαθητικώταται τῶν φωτογραφιῶν παριστάνουσι δεσμώτας σχετικῶς ἐλάχιστα κακουργήσαντας, ἰδίως δ' ἐργάτας παρεκτραπέντας, ἀλήτας, μεθύσους, φιλέριδας. Ἀπ' ἐναντίας δ' αἱ ἐνδοξότητες τοῦ ποινικοῦ κόσμου ἔχουσιν ὡς τὸ πλεῖστον ὄψιν λίαν νοήμονα, ἔχουσι τὴν τέχνην νὰ παρουσιάζωνται ὑπὸ φυσιογνωμίαν ἑλκυστικήν, εἶνε συνήθως ἐνδεδυμέναι καλῶς καὶ φροντίζουσι τοῦ σώματος, αἱ δὲ προσωπογραφίαι αὐτῶν ἠδύναντο νὰ ἐκτεθῶσιν εἰς οἱανδήποτε προθήκην καταστήματος, χωρὶς νὰ ἐπέλθῃ εἰς τὸν ἀγνοοῦντα τὰ κατ' αὐτὰς ἡ ἰδέα ν' ἀναζητήσῃ ἐν αὐταῖς ἰδιάζοντα χαρακτηριστικὰ κακούργων. Μεταξὺ δὲ τῶν φωτογραφιῶν τῶν γυναικῶν ἐπικρατοῦσιν αἱ ἔχουσαι προκεχωρημένην ἡλικίαν. Ὀλίγαι δὲ μόνον εὑρίσκονται πεσοῦσαι Ἀφροδῖται καὶ πιμελεῖς Βάκχαι τακερὸν ἔχουσαι τὸ βλέμμα, ὀλίγα μόνον νεανικὰ πρόσωπα, ἐφ' ὧν ἀναγινώσκεται ἡ ματαιότης νὰ θέλωσι καὶ ἐνταῦθα νὰ παρουσιαζωνται ἐπιχάριτες. Ἠθέλομεν δὲ ἤδη νὰ ἐκφράσωμεν τὴν χαρὰν ἡμῶν, ὅτι τοὐλάχιστον ἐν τῷ κοσμῳ τῶν γυναικείων καταδίκων δὲν εὑρίσκονται οὕτω πολλαὶ νεανικαὶ ὑπάρξεις ὡς ἐν τῷ τῶν ἀνδρῶν, ὅτε ὁ κ. Μπερτιγιὼν συνέστειλε τὴν ὁρμὴν ἡμῶν ὡς διὰ ψυχρολουσίας, παρατηρήσας ἡμῖν μετὰ ψυχραιμίας, ὅτι αἱ νεαραὶ γυναῖκες δὲν κλέπτουσιν, ἐπειδὴ κερδαίνουσι τὸν ἄρτον αὐτῶν ἄλλως.

*

Θεὸς φυλάξαι ἡμᾶς ἀπὸ τῆς μομφῆς, ὅτι θέλομεν νὰ κάμωμεν εὐφυολόγους παρομοιώσεις κατενώπιον τῆς δυστυχοῦς ἐνσωματώσεως τῆς ἀνθρωπίνης ἐνοχῆς καὶ τῆς ἀνθρωπίνης δυστυχίας. Ὅστις ἔζησέ ποτε αὐτὸς ἐν πενίᾳ καὶ στερήσει καταλαμβάνεται ὑπὸ βαθυτάτου ἐλέου καὶ δι' αὐτὸ τὸ ὑπὸ τῆς κοινωνίας δικαίως ἀπερριμένον πλάσμα. Ἀλλ' εἰς τὸν εἰσερχόμενον εἰς τὴν αἴθουσαν τῶν μετρήσεων ἐπέρχεται ἀκουσίως ἡ ἀνάμνησις βιομηχανικοῦ ῥαπτικοῦ ἐργοστασίου, ἐν τῷ ὁποίῳ σημειοῦνται τὰ μέτρα πολλῶν συγχρόνως πελατῶν. Ἐφ' ὑψηλῶν ἀναβάθρων πρὸ μελανῶν γραφείων κάθηνται οἱ γραμματεῖς, οἵτινες ἀναγράφουσι τὰ ὑπὸ τῶν τὴν μέτρησιν ἐπιχειρούντων ὑπαλλήλων ἐκφωνούμενα μέτρα. Δι' ἕκαστον μέτρημα, διὰ τὴν κεφαλήν, τὰ ὦτα, τοὺς πόδας, τὸν ἄνω βραχίονα, τὸ στῆθος καὶ τὸ πλάτος τοῦ σώματος, ἔχοντος ἀναπεπταμένας τὰς χεῖρας, ὑπάρχει ἴδιον ὄργανον, καὶ ἑκάστην φορὰν ὀφείλει ὁ μετρούμενος νὰ λάβῃ θέσιν διάφορον τῆς προτέρας. Ἐπί τινος δὲ θρανίου κάθηνται οἱ συλληφθέντες, γυμνὰς ἔχοντες τὰς χεῖρας καὶ τὰς κνήμας καὶ ἀναμένοντες νὰ ἔλθῃ ἡ σειρά των. Οἱ τὸ πρῶτον ἤδη προσερχόμενοι παρακολουθοῦσιν ὑπόπτως πᾶσαν κίνησιν τῶν πρὸ αὐτῶν μετρουμένων, ἐκεῖνοι δὲ οἵτινες ἤδη ἄλλοτε ἐμετρήθησαν ἐν ταύτῃ τῇ αἰθούσῃ παραδίδονται εἰς τὴν μέτρησιν ἐν ἀφαιρέσει ἢ μετὰ νωχελοῦς ἀδιαφορίας. Πλησίον κακούργων πολιοτρίχων ἐχόντων αχύμηρὸν καὶ ἀκατάστατον τὸ γεῖρον, διαυγεῖς δὲ τοὺς ἀπατηλοὺς ὀφθαλμοὺς βλέπομεν νεανίσκους ἔχοντας τὴν ὄψιν κιτρινωπὴν καὶ κατάκοπον ἐκ τῆς κακονυκτίας καὶ ἀτενίζοντας πρὸ ἑαυτῶν διὰ δύο βλακωδῶν καὶ κτηνωδῶν ὀφθαλμῶν, ἀποτυποῦντων τὴν ἐν αὐτοῖς ἐνδομυχοῦσαν ψυχήν. Πλησίον θερμαστοῦ ἀκόμη ὅλως κατησβολωμένου ἐκ τοῦ καπνοῦ τῆς μηχανῆς κάθηται ἀνὴρ λεπτοὺς καὶ καθαρίους ἔχων τοὺς δακτύλους, τοὺς ὁποίους δυστυχῶς συχνότατα μετεχειρίσθη πρὸς περίεργον ψηλάφησιν τῶν θυλάκων τῶν ἄλλων.

Ἕπεται τὸ τέλος. **Μετάφρασις Λ.**

ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΑ

Ἀνέκδοτοι δημώδεις παροιμίαι.

(Ἠλείας).

Ἀπὸ βραδὺς 'ςτὸ σπίτι σου, τὴ νύχτα 'ςτὴ δουλειά σου.

—

Ἀπὸ ῥουφὸ κεφάλι, κι' ἀπὸ συναγρίδα μέση.

—

Ἀπὸ Χριστοῦ γεννήσεως ὅπου προφήτης γάϊδαρος.

—

Ἀπὸ παπᾶ 'ς τὸ σπίτι σου, κάλλιο χωροφύλακα.

—

Ἔφαγε ὁ ζαρίφης ἕν' αὐγό, κι' ἀλείφτηκε οὔλη ἡ πλάτη του.

—

Ἔχει ὁ τοῖχος αὐτιὰ κι' ὁ λόγγος μάτια.

—

Ἡ τριχιὰ τρώει τὴν πέτρα.

—

Ἡ φτήνια τρώει τὸν παρᾶ.

(Ἐκ συλλογῆς Π. Ι. Λιναρδακη).

Digitized by Google

ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ ΚΑΙ ΒΙΒΛΙΑ

Κ. Μάνου «Λόγια τῆς Καρδιᾶς.» — Δ. Π. Ταγκοπούλου «Πρῶτοι Στίχοι.»

Ὁ Ζεύς, ὁ Προμηθεὺς καὶ ἡ Ἀθηνᾶ κατασκευάσαντες ὁ μὲν ταῦρον, ὁ δὲ ἄνθρωπον, ἡ δὲ οἶκον, ἐξέλεξαν τὸν Μῶμον διὰ νὰ κρίνῃ τὰ ἔργα των. Ὁ φθονερὸς δ' ἐκεῖνος εἰς μὲν τὸν Δία ἔλεγεν ὅτι ἡμάρτησε διότι δὲν ἔθεσε τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ ταύρου ἐπὶ τῶν κεράτων διὰ νὰ βλέπῃ ποῦ κτυπᾷ· εἰς τὸν Προμηθέα ὅτι ὤφειλε νὰ κρεμάσῃ ἔξωθεν τὰς φρένας τοῦ ἀνθρώπου διὰ νὰ διακρίνωνται οἱ πονηροί· καὶ εἰς τὴν Ἀθηνᾶν ὅτι ἔπρεπε νὰ κατασκευάσῃ τὸν οἶκον τροχήλατον, διὰ νὰ μεταβάλωμεν εὐκόλως θέσιν, ἂν τύχῃ νὰ ἔχωμεν κακοὺς γείτονας. «Καὶ ὁ Ζεὺς ἀγανακτήσας κατ' αὐτοῦ ἐπὶ τῇ βασκανίᾳ, λέγει ἐν τέλει ὁ γηραιὸς Αἴσωπος, τοῦ Ὀλύμπου αὐτὸν ἐξέβαλεν.» Ἐν ταῖς ἡμέραις ἡμῶν τὸ ἔργον τοῦ Μώμου ἐπαγγέλλεται θεότης θηλυκοῦ γένους, ἡ Κριτική· ἀλλ' ἂν καὶ κατ' εὐθεῖαν ἀπόγονος τοῦ θεοῦ, ἐργάζεται τώρα ὡς νὰ μὴ ἔχῃ οὐδεμίαν, ἢ ἐλαχίστην, σχέσιν μετ' αὐτοῦ. Ὑπέστη καὶ αὐτὴ τὸν νόμον τῆς ἐξελίξεως· διὰ μέσου τῶν αἰώνων καὶ τῶν ἀλλοιώσεων τοῦ βίου μετεβλήθη καὶ ἀνεπτύχθη ἀπὸ βασκάνου δυνάμεως εἰς βασίλισσαν, πάντοτε μὲν αὐστηρὰν καὶ πολυπράγμονα, ἀλλ' εἰλικρινεστέραν, εὐσυνείδητον, φιλόστοργον, ἀπὸ τοῦ στόματος τῆς ὁποίας πολλάκις ῥέει μέλι καὶ γάλα· δὲν ὁδηγεῖ τὰς σκέψεις της ὁ φθόνος, ἀλλ' ἡ συμπάθεια· δὲν εἶνε ὡς ἄλλοτε ξηρὰ καὶ στενοκέφαλος, δὲν δογματίζει, δὲν ἐκδίδει ἀποφάσεις, ἀλλὰ βλέπει εὐρύτατα, ἐπιφυλάσσεται, χαριεντίζεται, φιλοσοφεῖ· δὲν νοεῖ μόνον, ἀλλὰ καὶ αἰσθάνεται· ὁσάκις δὲ σοφιστευομένη τὸν ἥττονα λόγον κρείττω ποιεῖν καὶ τἀνάπαλιν, ἐνθυμίζει τὴν ἄρρητον χάριν τῶν διαλόγων τοῦ Πλάτωνος· συνδέεται ὁσημέραι στενότερον ὄχι μόνον μὲ τὴν Καλολογίαν, ἀλλὰ καὶ μὲ τὴν Ψυχολογίαν καὶ μὲ τὴν Κοινωνικὴν Ἐπιστήμην, καὶ μὲ πᾶσαν ἐπιστήμην, ἐξ αὐτῶν ἐνδυναμουμένη καὶ διαφωτιζομένη, καὶ ἐνῷ ἀνατέμνει καὶ ἀναλύει, δὲν καταφρονεῖ καὶ τὴν σύνθεσιν, καὶ εἶνε καλλιτέχνις καὶ αὐτή. Ὁ σκαιὸς Μῶμος ἂν τὴν ἔβλεπε, δὲν θὰ τὴν ἀνεγνώριζεν, ἢ θὰ τὴν ἀπεκήρυττεν.

Ἂν θὰ παρέχω κ' ἐγὼ κατὰ διαλείμματα εἰς τοὺς ἀναγνώστας τῆς *Ἑστίας* προχείρως τινὰς σημειώσεις συνδεομένας πρὸς τὴν παρ' ἡμῖν πνευματικὴν κίνησιν, ἰδιαιτέρως δὲ τὴν ἐμφάνισιν βιβλίων ἀξίων λόγου ὁπωσδήποτε, δὲν ἀνυψῶ μὲ τοῦτο οὐδὲ τὴν σημαίαν τοῦ Μώμου, οὐδ' ἀξιῶ τὸν τίτλον ἱεροφάντου τῆς Κριτικῆς. Τὸ τόλμημα σημαίνει ὅτι ἀγαπῶ τὰ βιβλία βαθύτερον καὶ ἁγνότερον ἢ ὅσον ἄλλοι τὰ ἀγαποῦν· σημαίνει ὅτι ἐν βιβλίον δι' ἐμὲ δὲν εἶνε ἁπλῶς μόνον ὄγκος ἐκ σελίδων κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον φιλοκάλως διακεκοσμημένων, καταστίκτων ἐκ μαύρων κηλίδων, αἵτινες παρέχουσιν εἰς τὸ πνεῦμα κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον ὡρῶν τινων τέρψιν ἢ ἀνίαν. Τὸ βιβλίον εἶνε ὡς ἡ γυνή· εἶνε πλῆρες τῆς δυνάμεως καὶ τῶν ἀδυναμιῶν ἐκείνης. Τὸ βιβλίον ἔχει μορφὴν καὶ ψυχήν· ἐνίοτε μορφὴ καὶ ψυχὴ συνδέονται μεταξύ των ἁρμονικώτατα, ἄλλοτε διάκεινται ἐχθρικώτατα μεταξύ των. Τὸ βιβλίον εἶνε ὡραῖον, ἄσχημον, λαλεῖ εἰς τὸ πνεῦμα, εἰς τὰς αἰσθήσεις, θέλγει τὴν ὅρασιν, κηλοῖ τὰ ὦτα, εὐαρεστεῖ τὴν ἀφήν, ἀναπέμπει ἴδιον ἄρωμα, συγκινεῖ, μεθύει, κινεῖ τὸν γέλωτα, γεννᾷ τὰ δάκρυα, προξενεῖ ἀποστροφήν, ἀντιπάθειαν, ἀφοσίωσιν, ἐνθουσιασμόν, λατρείαν. Τί εὐρὺς καὶ τί βαθὺς ὠκεανὸς ὁ ἔρως τοῦ βιβλίου! Καὶ καταλαμβάνω καὶ αἰσθάνομαι ὅτι δικαιοῦμαι καὶ δύναμαι νὰ ἐκφέρω τὴν γνώμην μου ἐπ' αὐτοῦ, ὁσάκις μοῦ παρουσιάζεται εὐκαιρία, ἀπαράλλακτα ὅπως ἐκφέρω τὴν γνώμην μου περὶ τῆς γυναικὸς τὴν ὁποίαν συνήντησα καθ' ὁδὸν ἢ ἐγνώρισα ἐν κύκλῳ οἰκείων. Καὶ χαίρω διότι πρῶτον μοῦ παρουσιάζεται ἡ ποθητὴ εὐκαιρία ἐκ τῆς ἐκδόσεως δύο βιβλιαρίων στίχων, τοὺς ὁποίους ἔγραψαν νέοι μὲ τὴν χάριν καὶ τὴν ἀφροντισίαν τῆς νεότητος.

—

Ἂν ὁ κ. Μάνος ἦτο κατὰ ἔτη τινὰ πρεσβύτερος καὶ ἐδημοσίευε τοὺς στίχους του πρὸ δεκαπενταετίας, δὲν θὰ τοὺς ἐπέγραφεν ἁπλῶς καὶ σαφῶς Λόγια τῆς Καρδιᾶς. Θὰ εὕρισκε δι' αὐτοὺς μεταφορικόν τινα τίτλον πομπώδη καὶ βαρύηχον, ἀόριστον καὶ πτερόεντα, εἰς δὲ τὰ λόγια τῆς καρδιᾶς του, τὰ ὁποῖα ἀποτυπώνει ἐπὶ τῶν στίχων του, θὰ ἔδιδεν ἄλλην μορφήν, πολὺ διαφορετικὴν τῆς παρούσης. Θὰ ἔψαλλε καὶ τότε τὴν ἀπιστίαν τῆς ἐρωμένης, τὴν ἀγαλλίασιν τῆς οἰκογενείας, τὴν σκιὰν τοῦ θανάτου καὶ τὸ ἀκτινοβόλημα τοῦ ἔρωτος, τὴν σκλαβωμένη Πόλι, καὶ τὰ ῥόδα τοῦ Μαΐου, ἀλλὰ συγχρόνως θὰ ἐλάμβανε πάντα τὰ ἀπαιτούμενα μέτρα διὰ νὰ καταστήσῃ τὰ ᾄσματά του ἀνυπόφορα εἰς τοὺς μὴ τρέφοντας περὶ ποιήσεως ἰδέας μπακάλιδων. Θὰ παρουσιάζετο εἰς κάθε στίχον ὁ ποιητὴς ἐπιτηδεύων ἀπόγνωσιν Βύρωνος καὶ κατάνυξιν Λαμαρτίνου· θὰ περιεσύλει τὸν Παράσχον, θὰ ἐμιμεῖτο τὸν Παπαρρηγόπουλον· αὐτοὶ θὰ ἦσαν οἱ κλασσικοί του· δὲν θὰ ὑπώπτευε τὸ χονδροειδὲς τῶν ὁμοιοκαταληξιῶν του, οὐδὲ τὸ ἀκατάστατον τῆς φράσεώς του, θὰ μετεχειρίζετο τὴν ἄχρουν καὶ τετριμμένην γλῶσσαν τῶν ἐφημερίδων, θὰ παρεγέμιζε τοὺς στίχους του μὲ ἑλληνικούραις κινεζικῆς καταγωγῆς καὶ θὰ ἔκρινε δόξαν του νὰ μὴ ἐκφράσῃ τίποτε στρογγυλά, εὐκρινῶς, συμμέτρως καὶ ῥυθμικῶς. Σήμερον ὁ κ. Μάνος ἐπὶ τῶν αὐτῶν τόπων ἀνθολογεῖ· ἀλλὰ σήμερον παρέχει νέαν μορφὴν εἰς τοὺς στίχους του, ἤ, ἀκριβέστερον, φροντίζει ὥστε νὰ ἔχωσιν οἱ στίχοι του μορφήν. Καὶ πρὸς ἐπίτευξιν τούτου δὲν θὰ ἤρκει ἡ ἔμφυτος καλαισθησία τοῦ νέου ποιητοῦ, ἂν ἀπό τινος χρόνου δὲν διεφωτίζετο ἡ ποιητικὴ συνείδησις ἡμῶν καὶ δὲν ἐστρεφόμεθα πρὸς τὴν ἁγνοτάτην ἐν τῇ νεοελληνικῇ φιλολογίᾳ πηγὴν ποιητικοῦ κάλλους καὶ φραστικῆς εὐρυθμίας, τουτέστι πρὸς τὴν μελέτην τῶν δημοτικῶν ἡμῶν ᾀσμάτων. Καὶ ὁ γράψας τὰ «Λόγια τῆς Καρδιᾶς» συμφώνως πρὸς τὰ ὑποδείγματα καὶ ἄλλων ἐκ τῶν συγχρόνων ποιητῶν ἡμῶν, ἀντὶ νὰ ἐπαναλάβῃ τὰς χυδαίας θρηνῳδίας καὶ νὰ ἀφεθῇ εἰς τὴν ἀνάλατον αἰσθηματολογίαν τοῦ ψευδολυρισμοῦ, περιβάλλει τοὐναντίον τὰς νεανικὰς ἐμπνεύσεις του δι' ἐπικῆς σεμνότητος, κοσμεῖ τοὺς στίχους του διὰ τοῦ πέπλου

τῆς ἀντικειμενικότητος, εἶνε ἁπλοῦς, φιλοπαίγμων, προτιμᾷ τὴν ἤρεμον διήγησιν τῆς κούφου ἐπιδείξεως, δὲν ἀδιαφορεῖ πρὸς τὰ θέλγητρα τοῦ ἐξωτερικοῦ κόσμου καὶ τὴν ἄρρητον χάριν τοῦ ἐθνικοῦ βίου, καὶ ἀμέσως ἢ ἐμμέσως ἐμπνέεται ἐκ τῶν δημοτικῶν παραδόσεων, αἵτινες μετὰ τῶν θρησκειῶν καὶ τῆς φιλοσοφίας ἀποτελοῦσι, καθὼς θέλουν νεώτεροί τινες καλολόγοι, τὴν τριπλῆν ὑπόστασιν πάσης ἀξίας λόγου ποιήσεως. Διὰ τοῦτο τὸ ὡραιότερον ποίημα τῆς συλλογῆς εἶνε, κατὰ τὴν γνώμην μου, ἡ *Νεράϊδες*, ἐν ταῖς ὁποίαις ἡ πλαστικότης τῶν στίχων καὶ τῶν εἰκόνων ἀντιτίθεται πρὸς τὸ ὀνειρῶδες καὶ διαρρέον κάλλος τῶν νερογεννημένων θεοτήτων. Εἰς τοὺς στίχους τοῦ *Γυρισμοῦ* κινεῖται καὶ φρίττει ἡ στοργή. Θὰ ἦσαν δὲ τελειότεροι ἂν δὲν κατέληγαν κάπως ψυχρῶς. Γνωστὴ εἶνε εἰς τοὺς ἀναγνώστας τῆς *Ἑστίας* ἡ *Σκλάβα ἡ Πόλι* «ποῦ κάθεται καὶ κλαίει», ἐνῷ «ὁ φιδωτὸς ὁ Βόσπορος τὴν συμπονᾷ καὶ λέει», ποίημα ἀξιοσημείωτον καθ' ὅσον ἐν αὐτῷ ὁ πατριωτισμός, τοῦ ὁποίου τόση κατάχρησις γίνεται παρ' ἡμῖν, ὡς μόνης πηγῆς ἐμπνεύσεως καὶ στοιχείου ποιήσεως, ἐκφράζεται κατὰ ζῆλον τῆς δημοτικῆς ποιήσεως διὰ προσωποποιίας, συντόνως λαλούσης, ἄνευ τῆς συνήθους μεθόδου τῶν μακρῶν ῥητορικῶν περιόδων καὶ ἐθνικῶν καυχησιολογιῶν. Δεκαπεντασύλλαβοι δὲ ὡς οἱ ἐν ἀρχῇ τοῦ *Τραγουδιστοῦ* δύνανται ἐπαξίως νὰ τιτλοφορηθῶσιν ἄπταιστοι.

Ἀκοῦς, τρελλὲ τραγουδιστή, τὰ φύλλα πῶς μιλοῦνε
Καὶ 'ς τ' ἀγεράκι ποῦ περνᾷ πῶς γλυκοτραγουδοῦνε,
Ἀκοῦς, ἀκοῦς καὶ τὸ νερὸ πῶς γλυκοτραγουδάει
Ὅταν γοργὸ γοργὸ περνᾷ 'ς τῆς λιγαριᾶς τὸ πλάϊ;
Ἔλα καὶ σύ, τραγουδιστή, κοντά μου νὰ καθήσῃς
Καὶ τραγουδάκι τρυφερὸ νὰ γλυκοτραγουδήσῃς.
Κι' ἂν τραγουδήσῃς ἔμμορφα τ' αὐτί μου νὰ ξεχάσῃ
Τὸ ἐρωτικὸ τὸ μίλημα τῶν φύλλων μεσ' 'ς τὰ δάση,
Κι' ἂν τραγουδήσῃς ὤμορφα τρελλὲ τραγουδιστή μου,
Νὰ λησμονήσῃ τοῦ νεροῦ τὸ 'μίλημα τ' αὐτί μου.

Ἐν τούτοις ἄν τις μὲ ἠρώτα κακεντρεχῶς καὶ ἐπιμόνως: «Μὰ δὲν εὑρίσκεις λοιπὸν καὶ κανὲν ἀγκάθι εἰς τὰ ῥόδα αὐτὰ τὰ ὁποῖα σὲ βλέπω νὰ μυρίζεσαι μὲ τόσην ὄρεξιν;» Διὰ νὰ εὐχαριστήσω τὴν κακεντρέχειάν του, θὰ τοῦ ἀπήντων: Βέβαια· τὸ κυριώτατον ἁμάρτημα τὸ ὁποῖον κατώρθωσα νὰ ἀνακαλύψω εἰς τοὺς στίχους τοῦ κ. Μάνου εἶνε ὅτι οἱ τίτλοι αὐτῶν, παρὰ τὴν ἁπλότητα καὶ τὴν σαφήνειάν των, ἢ μᾶλλον ἕνεκα αὐτῆς τῆς ἁπλότητος καὶ τῆς σαφηνείας των, προδιαθέτουσι τὸν ἀναγνώστην εἰς ἀνάγνωσιν ποιημάτων εὐρυτέρου κύκλου, δαψιλεστέρας ἐμπνεύσεως. Ποιητὴς ὁ ὁποῖος ἀφίνει τὴν *καρδιάν* του νὰ ὁμιλήσῃ — παρὰ τὴν χυδαίαν παρεξήγησιν τοῦ ὅρου *καρδία* ἐν τῇ νεοελληνικῇ ποιήσει — εἶνε συνήθως ποιητὴς ἀπὸ τοῦ ὁποίου τὸ ᾆσμα καταλείβεται φλογερὸν ὡς λάβα ἡφαιστείου, ὁρμητικὸν ὡς χείμαρρος, ἀτίθασον ὡς πολεμοχαρὴς κέλης, ἐμπαθές, ἀπερικάλυπτον, ἐνῷ τὸ ᾆσμα τοῦ κ. Μάνου, ἐγκρατὲς καὶ σεμνὸν καὶ γαλήνιον, στερεῖται τῶν οὐσιωδῶν αὐτῶν ἰδιοτήτων. Ἐπίσης ἡ μόνη τρωτὴ ὄψις τῶν «Τραγουδιῶν τοῦ βουνοῦ» εἶνε ὅτι δὲν ἀνταποκρίνονται τελείως πρὸς τὴν ἐπιβλητικὴν μεγαλοπρέπειαν καὶ τὸ δυσπρόσιτον ὕψος τοῦ βουνοῦ καὶ δὲν ἀποδίδουσι πᾶν ὅ,τι ἐκφράζει καὶ ἐξεγείρει ἐν τῇ ψυχῇ τοῦ ποιητοῦ ἡ ἐν λόγῳ ἔννοια. Ἂν μὲ ἐρωτᾶτε διὰ τὰ «Τραγούδια τοῦ χρόνου» ἂν καὶ ἀντιλαμβάνομαι τὴν ἐπιγραμματικήν των χάριν καὶ τὴν νεανικὴν καὶ δροσερὰν ἀφέλειαν, ὁμολογῶ ὅτι δὲν τὰ συμπαθῶ καὶ πολύ. Ἐνώπιον τῆς ἰδέας τοῦ χρόνου ἄλλως πως διατίθεμαι, καὶ ἄλλως πως θὰ ἔψαλλα τὸν στενὸν αὐτὸν σύνδεσμον τῶν ἀνθρωπίνων αἰσθημάτων πρὸς τὰς ἀλλοιώσεις τῆς φύσεως· ἀλλ' αὐτὸ εἶνε καθαρὰ ἀτομικὴ γνώμη μου. Ἡ γνώμη, ἡ ὁποία δὲν εἶνε μόνον ἰδική μου, ἀλλὰ καὶ πολλῶν ἄλλων ἀξιωτέρων ἐμοῦ, εἶνε ὅτι τὰ «Λόγια τῆς Καρδιᾶς», ὡς πρωτόλεια νεαροῦ ποιητοῦ, πλήρη χάριτος καὶ γνώσεως, πολλὰ κατώρθωσαν καὶ περισσότερα ὑπόσχονται.

—

Πρῶτοι στίχοι, λιτότερον ἀκόμη καὶ δειλότερον ἐπιγράφεται τὸ ὀλιγοσέλιδον τεῦχος τοῦ κ. Δ. Π. Ταγκοπούλου. Χαρακτηριστικώτερον ἀκόμη θὰ ἦτο ἂν ὅλοι ἐπιγράφοντο *Εὔθυμοι στίχοι* διὰ τοῦ τίτλου ὅστις περιλαμβάνει μέρος τῆς ὅλης συλλογῆς. Διότι ἐπὶ πάντων σχεδὸν ὑπολανθάνει ἢ ἐκδηλοῦται ζωηρῶς ἡ κλίσις τοῦ ποιητοῦ πρὸς τὴν παρῳδίαν καὶ τὴν σάτυραν, καὶ ἐπ' αὐτῶν τῶν *Ἀρχαίων στίχων*, ἐκ τῶν ὁποίων ἐκλέγει πρὸς παράφρασιν τοὺς φαιδροτέρους καὶ παιγνιωδεστέρους ἐκ τῶν τοῦ Βίωνος καὶ τοῦ Ἀνακρέοντος. Οἱ Πρῶτοι Στίχοι διαφέρουν, ὡς βλέπετε, ἀπὸ τὰ Λόγια τῆς Καρδιᾶς· δὲν τοὺς ζωογονεῖ ἡ αὔρα τοῦ βουνοῦ, δὲν κανονίζει τὰς πτήσεις των ἡ δημοτικὴ παράδοσις, δὲν ῥυθμίζει τὸ σχῆμά των ἡ ἀγροτικὴ διήγησις· ἀνέπνευσαν τὸν ἀέρα τῆς πόλεως, ἀρέσκονται εἰς τὸν θόρυβον, τὸν ὁποῖον ἀποτελοῦσι φιλογέλωτες θίασοι νεανιῶν, δὲν φεύγουσιν οὐδὲ τῶν ᾠδικῶν καφενείων τὴν πνιγηρὰν ἀτμοσφαῖραν, ἐξομολογοῦνται καὶ σκώπτουν ἐν ταὐτῷ τοὺς ἔρωτάς των, παροδικὰ αἰσθήματα μηδαμινὰ καὶ εὔθραυστα ὡς αἱ πομφόλυγες, ἐνίοτε κύπτουν διὰ νὰ περάσῃ ἡ ὥρα των, πρὸ βιβλίων ἀρχαίων ἢ νεωτέρων στίχων, ἄλλοτε πλέκονται εἰς ἐλαφρὰ μυθάρια. Ἡ γλῶσσα καὶ αὐτῶν εἶνε ἡ καλουμένη δημοτική, ἀλλὰ κάπως τραχυτέρα καὶ ἀτημέλητος, ἂν καὶ δὲν εἶνε ἀγροδίαιτοι ὡς οἱ τοῦ συναδέλφου των καὶ ἀνεπτύχθησαν ἐν τῇ πόλει. (Ἐνταῦθα κρίνω εὔλογον νὰ παρατηρήσω ἁπλῶς ὅτι τὴν κοινῶς καλουμένην δημοτικὴν γλῶσαν θὰ ἦτο δίκαιον ἂν ὀνομάζωμεν πληρέστερον καὶ χαρακτηριστικώτερον *ποιητικὴν* γλῶσσαν· ἀλλὰ τὰ περὶ τούτου ἀποτελοῦσι θέμα λόγου ἴδιον, τοῦ ὁποίου ἡ ἀνάπτυξις δὲν εἶνε ἔργον τῆς παρούσης στιγμῆς). Ἐν τούτοις μεταξὺ τῶν δύο τούτων νέων νεοφανῶν καὶ ἀνομοίων ποιητῶν ὑπάρχει κοινός τις οὐσιώδης σύνδεσμος· ἀμφότεροι ἀπορρέουσιν ἐκ τοῦ νέου ῥεύματος τῆς ποιητικῆς παραγωγῆς, τὸ ὁποῖον ἤρχισε νὰ γίνεται αἰσθητὸν ἀπὸ δωδεκαετίας περίπου καὶ ἔκτοτε ἠρέμα καὶ λεληθότως χωρεῖ ἐξελισσόμενον.

Ὁ γράψας τοὺς Πρώτους Στίχους φαίνεται ὅτι ἀγαπᾷ τὴν εὐθυμίαν καὶ τὴν φαιδρότητα καὶ ἐνίοτε μάλιστα ἐν νεανικῇ ἀφροντισίᾳ ἐπιδεικνύει τὴν ἐνόχλησιν τὴν ὁποίαν τοῦ προξενοῦν οἱ μελαγχολικοὶ καὶ οἱ δύσθυμοι. Τοιοῦτον αἴσθημα εἶνε φυσικὸν ἐν τῇ ζωῇ τῆς ἀμερίμνου νεότητος· ἀλλ' ἐν τῇ ζωῇ τὰ πράγματα κρίνονται σχετικῶς, ἐνῷ ἐν τῇ τέχνῃ ἡ ἰδέα τοῦ ἀπολύτου σταθμίζει ἀληθέστερον τὰ πάντα. Ἂν ὁ ποιητὴς εἶνε μελαγχολικὸς ἢ φαιδρός, ὀλίγον φροντίζω· ὅ,τι μὲ ἐνδιαφέρει, ὅ,τι μὲ συγκινεῖ καὶ μὲ κατακτᾷ ἐν τῷ ποιητῇ εἶνε ἡ *ψυχή*· ὁ ποιητὴς

Digitized by Google

πρέπει νὰ ἔχῃ ψυχήν, δηλαδὴ πρέπει νὰ νοῇ, νὰ αἰσθάνεται καὶ νὰ πάσχῃ, κατέχων συγχρόνως τὴν δύναμιν τοῦ ἐκφράζειν τὰ νοήματα, τὰ αἰσθήματα καὶ τὰ πάθη του δι' εἰκόνων καὶ συμβόλων ἐν ῥυθμῷ καὶ μεγέθει. Πᾶσα στιχογραφία, ἔξω τοῦ κύκλου τούτου, δύναται νὰ εὐχαριστῇ τὰ ὦτα, δύναται νὰ γαργαλίζῃ τὰ νεῦρα, δύναται καὶ τὰ δάκρυα ἀκόμη νὰ ἀποσπᾷ, ἀλλὰ δὲν εἶνε ποίησις. Εὐτυχῶς ἐντὸς τῶν στίχων τοῦ κ. Ταγκοπούλου ὑπολανθάνει ψυχή τις. Καὶ τὸ περίεργον εἶνε ὅτι οἱ ὡραιότεροι στίχοι τῆς μικρᾶς συλλογῆς, οἱ ἐκ γνησιωτέρας ποιήσεως πεπλεγμένοι ὄχι μόνον δὲν εἶνε οἱ εὔθυμοι, ἀλλ' ἐξ ἐναντίας εἶνε ἐκεῖνοι ἐν οἷς ὑποδηλοῦται ἡ ἰδέα τῆς συμφορᾶς, τοῦ νεκροταφείου, τοῦ θανάτου. Αἱ τρεῖς στροφαὶ τοῦ προλόγου του ἔχουν πολλὴν ἔκφρασιν, καὶ μοῦ ἐνθυμίζουν τὸ ἴον τοῦ γάλλου ποιητοῦ, τὸ ὁποῖον ὡς μόνην χάριν ἐζήτει ὀλίγην χλόην διὰ νὰ κρυφθῇ. Λοιπὸν ἡ τελικὴ ἰδέα τοῦ ποιητοῦ εἰς τὰς στροφὰς ταύτας εἶνε ὅτι οἱ στίχοι του

Φτωχοὶ καὶ ντροπαλοὶ
Λίγον καιρὸ θὰ ζήσουν.

Ἐκ τῆς «Εὐτυχίας», ἡ ὁποία εἶνε σωστὸν ποίημα μὲ κἄποιον βάθος καὶ μὲ νόημα, μανθάνω — ἀδιάφορον ἂν δὲν εἶνε νέον τὸ μάθημα --

Γιὰ νὰ νοιώσῃς τὴ χαρὰ καθὼς ποθεῖς
Πρέπει πρῶτα συμφοραῖς νὰ δοκιμάσῃς.

Τὸ κάλλιστον δὲ ποίημα τὸ γεγραμμένον μὲ καλλιτεχνικὴν λεπτότητα καὶ φανερῶνον ἀληθινὸν πόνον, εἶνε τὸ εἰς τὸν τραγικῶς ἀποθανόντα ἀδελφόν του:

Οἱ στίχοι αὐτοὶ τὸν πόνο μου δὲ λένε!...

Βαθειά, μέσα 'ς τὰ στήθειά μου, φωλιάζει
Τραγοῦδι θλιβερό, φαρμακεμένο,
Ποῦ τ' ἄμοιρο, σὰν ὄρνιο τὰ σπαράζει
Καὶ κλαίει τὴ συμφορά μου ἀγριεμένο.

Τραγοῦδι ποῦ τὸ Χάρο ἔχει πατέρα·
'Σ ταχεῖλί μου ποτὲ δὲν ἀναβαίνει·
Θεριὸ ὅπου δὲ ζῇ 'ς αὐτὴ τὴ σφαῖρα

Κ' αἰώνια ἐκεῖ θαμμένο θὲ νὰ μένῃ!
Κι' ἂν κἄποτε ταχεῖλί μου ξεχνάῃ·
Καὶ κάνει πῶς σιγὰ σιγὰ τ' ἀρχίζει,
Σὲ δάκρυα εὐθὺς αὐτὸ ξεσπάει!...

Αὐτό 'νε τὸ τραγοῦδι ποῦ σ' ἀξίζει!

Προτιμότερον θὰ ἦτον ἂν ὁ ποιητὴς εἰς τὰς 46 μόνον σελίδας τοῦ βιβλίου του παρέθετεν ἐπαρκέστερον ἀριθμὸν ποιημάτων ὡς τὰ ἀνωτέρω, παραλείπων ἄλλα τινὰ τὰ ὁποῖα ἔχουν τὴν θέσιν των εἰς ἐφημερίδας, ἀλλ' ὄχι εἰς βιβλίον. Οἱ «Πρῶτοι στίχοι» εἶνε δείγματα μόνον διὰ νὰ πεισθῶμεν ὅτι ὁ ποιητὴς ἠμπορεῖ νὰ μᾶς προμηθεύσῃ βραδύτερον ὑφάσματα ἄξια τῆς Τέχνης.

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ.

ΕΡΩΤΙΚΑ ΔΙΣΤΙΧΑ

Σ' ἀγάπησα καὶ πῶς θὰ ζῶ εἶχα κρυφὴν ἐλπίδα,
Κ' ἐγὼ μιὰ 'μέρα μὲ ζωὴ 'ς τὰ μάτια μου δὲν εἶδα.

—

Ὅσαις φοραῖς τὰ μάτια μου σ' ἐσένανε γυρίσω,
Τόσο φαρμάκι καὶ φωτιὰ 'ς τὰ στήθια θὰ γροικήσω.

—

Πῶς μὲ μισεῖς μοῦ εἴπανε πρὶν σὲ γνωρίσω ἀκόμη,
Κ' εἶπα σὰν 'δῇ τὸ πόνο μου ἴσως ἀλλάξῃ γνώμη.

—

Τὴ μάννα σου τὴ 'ρώτησα νὰ ἰδῶ τί λέει γιὰ σένα,
Καὶ μοῦ εἶπε πῶς ἐσὺ ἤσουνα ἡ πειὸ σκληρή της γέννα.

—

Ὅσαις φοραῖς ἐρώτησα τὰ μάτια σου μὲ πόνο,
Μοῦ εἶπαν χαρὰ μὴν καρτερῇς παρὰ λαχτάρα μόνο.

—

Διαβατικὰ 'ς τὸν οὐρανὸ περνοῦν τὰ περιστέρια,
Ἔτσι μὲ λύπη ἡ 'μέραις μου περνοῦν 'ς τὰ δυό σου χέρια.

—

Ἐγὼ μ' ἀγάπη 'ς τὴν καρδιὰ καὶ σὺ μὲ τὴ σκληρότη,
Θὲ νὰ περάσουμε πικρὴ καὶ παιδεμμένη νειότη.

Ζάκυνθος

Δ. Ι. ΜΑΡΓΑΡΗΣ.

Digitized by Google

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΑΝΑΛΕΚΤΑ

Θύματα τῆς ἐπιστήμης. Ἐκ τῶν ἐξερευνητῶν τῆς Ἀφρικῆς πολυάριθμοι εἶνε οἱ πρόωρως θανόντες ἐν αὐτῇ ταύτῃ τῇ ἠπείρῳ, θύματα γενόμενοι τοῦ ὑπὲρ τῆς ἐπιστήμης ζήλου αὐτῶν· 179 ἐν ὅλῳ εἶναι οἱ θανόντες κατὰ τὸν λήγοντα αἰῶνα, ἐκ τούτων δὲ 75 ἦσαν Ἄγγλοι, 38 Γερμανοί, 35 Γάλλοι, οἱ δὲ λοιποὶ Αὐστριακοί, Ἰταλοί, Ἀμερικανοὶ κλπ. Οἱ πλεῖστοι ἀπέθανον ἐκ τῶν κακουχιῶν, 21 ἐφονεύθησαν ὑπὸ ἰθαγενῶν, οἱ δ' ἄλλοι ἐπνίγησαν, ἢ ἐκεραυνώθησαν ἢ ἐσπαράχθησαν ὑπὸ ἀγρίων θηρίων.

Γυναικοκρατουμένη πολιτεία. Τοιαύτη πολιτεία δύναται εὐλόγως νὰ θεωρηθῇ τὸ Κανσὰς τῆς Βορείου Ἀμερικανικῆς συμπολιτείας. Καίτοι ἐν αὐτῇ αἱ γυναῖκες ἔχουσι τὸ δικαίωμα τοῦ ἐκλογέως καὶ τοῦ ἐκλεξίμου μόνον εἰς τὰ δημοτικὰ αἱρετὰ ἀξιώματα, ὅμως κυρίως εἰπεῖν αὐταὶ διευθύνουσι τὰ τῆς πολιτείας, κατακλύσασαι καὶ πάσας σχεδὸν τὰς δημοσίας θέσεις. Ὑπάρχουσι πολλὰ δημοτικὰ καὶ νομαρχιακὰ συμβούλια ἀποτελούμενα καθ' ὁλοκληρίαν ἐκ γυναικῶν, αἵτινες «ῥάβδῳ σιδηρᾷ» κατὰ τὸ λόγιον τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης ποιμαίνουσι τοὺς ἄνδρας. Πλειότεροι δὲ ἢ ἐν οἱαδήποτε ἄλλῃ πολιτείᾳ εὑρίσκονται ἐν Κανσὰς οἱ θήλεις ἱεροκήρυκες, ἰατροὶ καὶ δικηγόροι, καὶ πλεονάζουσιν ἀντιθέτως οἱ γυναικεῖα ἐπιτηδεύματα μετερχόμενοι ἄνδρες. Ὁ ἀντεισαγγελεὺς τῶν ἐφετῶν εἶναι γυνή, πολυάριθμοι γυναῖκες εἶναι ἀγρομισθωταί, τραπεζῖται, ἔμποροι, διευθύντριαι λυκείων, δημοσιογράφοι καὶ τυπογράφοι. Ἐν ἑκάστῃ κομιτείᾳ τοῦ Κανσὰς ἐπιβλέπει τὰ σχολεῖα γυναικεία ἐφορεία, ἐν δὲ τῇ κωμοπόλει Κόττονγουδ Φάλλς τὰ καθήκοντα τοῦ πταισματοδίκου εἶναι ἀνατεθειμένα εἰς κυρίαν, περὶ ἧς λέγεται ὅτι μεθ' ὑπερμέτρου αὐστηρότητος τιμωρεῖ τὰ πταίσματα τῶν ἀνδρῶν καὶ μεθ' ὑπερβολικῆς ἐπιεικείας κρίνει τὰ τῶν γυναικῶν.

Ἐπιτάφιος διὰ φωνογράφου. Κατὰ τὴν ἐφημερίδα τοῦ Λονδίνου «Φύρδην μίγδην,» παραδοξοτάτη ἐγένετο ἐπ' ἐσχάτων χρῆσις τοῦ φωνογράφου ὑπό τινος ἱεροκήρυκος. Αἰσθανόμενος οὗτος προσεγγίζοντα τὸν θάνατον, συνέταξε τὸν ἐπιτάφιόν του καὶ ἀπήγγειλεν αὐτὸν εἰς φωνογράφον, παραγγείλας εἰς τοὺς κληρονόμους του νὰ τὸν θέσωσιν εἰς ἐνέργειαν ἐν καταλλήλῳ ὥρᾳ πρὸ τοῦ φερέτρου του· ὅπερ καὶ ἐγένετο· διὰ τῆς φωνῆς δὲ τοῦ νεκροῦ ἱεροκήρυκος ὁ φωνογράφος ἐξεφώνησεν ἐνώπιον τῶν προπεμπόντων τὸ λείψανον τὸν ἐπικήδειον, δι' οὗ ὁ θανὼν ἐξομολογούμενος ἐν συντριβῇ τὰ παραπτώματα αὐτοῦ, παρεκάλει τοὺς ἀκροατὰς νὰ δεηθῶσιν ὑπὲρ σωτηρίας τῆς ψυχῆς του.

Ἐκδίκησις ποιητοῦ. Ὁ γερμανὸς ποιητὴς Σέφελ, διατρίβων ποτὲ ἐν Ἰταλίᾳ χάριν τῆς ὑγείας του, ἔλαβε παρά τινος γνωρίμου του ἐκ Γερμανίας ἐπιστολὴν ἀπλήρωτον, οὐδὲν ἄλλον περιέχουσαν πλὴν τῶν ἑπομένων λέξεων. «Εἶμαι καλά. Σᾶς ἀσπάζομαι. Ὁ φίλος σας δεῖνα.» Ἀγανακτήσας ὁ ποιητής, διότι ὑπεχρεώθη νὰ πληρώσῃ διπλοῦν ταχυδρομικὸν τέλος διὰ τόσον ἀσήμαντον ἀνακοίνωσιν, ἀπεφάσισε νὰ ἀνταποδώσῃ τὰ ἴσα εἰς τὸν πρόθυμον φίλον του. Ἐπρομηθεύθη λοιπὸν ὀγκώδη λίθον, τὸν περιετύλιξεν ὡς δέμα ταχυδρομικόν, καὶ ἐπιγράψας τὴν διεύθυνσιν τοῦ φίλου του ἐσημείωσε «Τὰ ταχυδρομικὰ τέλη πληρωτέα ὑπὸ τοῦ παραλήπτου.» Οὗτος δὲ λαβὼν τὸ δέμα, καὶ ὑποθέτων ὅτι περιέχει δῶρόν τι ἐξ Ἰταλίας στελλόμενον, ἐπλήρωσεν ἀμέσως τὰ ταχυδρομικά· ἀλλ' ἔμεινεν ἐμβρόντητος ὅτε ἀνοίξας τὸ δέμα εἶδε τὸν λίθον καὶ φύλλον χάρτου, ὅπου ἀνέγνωσε ταῦτα. «Ἡ εἴδησις περὶ τῆς καλῆς σας ὑγείας ἠλευθέρωσε τὴν καρδίαν μου ἀπὸ βάρος μέγα, ὅσον τὸ τοῦ ἀποστελλομένου λίθου.»

Ὑδόντα ἀντὶ ὀδόντος. Ὁ πλούσιος ὑποδηματοποιὸς Σακόσκη, προμηθευτὴς τοῦ αὐτοκράτορος Ναπολέοντος, ἀκούσας ποτὲ τὸν διάσημον τότε Σναϊτσχάϊφερ κρούοντα τὸ κλειδοκύμβαλον καὶ ἐνθουσιασθεὶς τὸν προσεκάλεσεν εἰς γεῦμα. Μετὰ τὸ πέρας τοῦ πλουσιωτάτου συμποσίου, παρεκάλεσε τὸν καλλιτέχνην νὰ παίξῃ ὀλίγον πιάνον· οὗτος δέ, ἂν καὶ ἦτο λίαν ἰδιότροπος, ἐδέχθη ἄνευ ἀντιρρήσεως καὶ ἐξεπλήρωσε τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ οἰκοδεσπότου. Μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἀντιφιλοτιμούμενος ὁ μουσικὸς προσεκάλεσε καὶ αὐτὸς τὸν ὑποδηματοποιὸν εἰς γεῦμα. Ἀφ' οὗ δὲ ἐσηκώθησαν ἀπὸ τὴν τράπεζαν, ἔφερεν ὁ Σναϊτσχάϊφερ ἀπὸ τοῦ παρακειμένου δωματίου ἓν ζεῦγος παλαιῶν ἐσχισμένων ὑποδημάτων καὶ ἔθεσαν αὐτὰ ἔμπροσθεν τοῦ Σακόσκη. «Τί εἶνε αὐτά; ἠρώτησεν οὗτος. — Ὑποδήματα. Πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν εἰς τὸ γεῦμα, ὅπου μὲ εἴχετε προσκαλέσῃ, μὲ παρεκαλέσατε νὰ σᾶς παίξω κανὲν κομμάτι. Τώρα, ὅπου σᾶς ἔχω προσκαλέσῃ ἐγώ, σᾶς παρακαλῶ νὰ μοῦ μπαλώσετε αὐτὰ τὰ ὑποδήματα, διὰ νὰ μοῦ δείξετε καὶ σεῖς τὴν τέχνην σας.»

ΧΡΟΝΙΚΑ

Ἀρχαιολογικά. Ἔν τινι τῶν τελευταίων συνεδριάσεων τῆς ἐν Παρισίοις Ἀκαδημίας τῶν ἐπιγραφῶν ὁ κ. Θεόδωρος Ῥεϊνὰχ ἐποίησεν ἀνακοίνωσιν περὶ τοῦ ἐν Κυζίκῳ κολοσσιαίου ναοῦ τοῦ Ἀδριανοῦ, ὃν τινες συγγραφεῖς καταλέγουσιν εἰς τὰ ἑπτὰ θαύματα τοῦ κόσμου. Τὸ ὄνομα τοῦ ἀρχιτέκτονος τοῦ ναοῦ τούτου, καταστραφέντος ὑπὸ σεισμοῦ τῷ 1063, ἦτο τέως ἄγνωστον, ἀλλ' ὁ κ. Ῥεϊνὰχ ἐξ ἐμμέτρου τινὸς ἐπιγραφῆς ἀντιγραφείσης ἐν Κυζίκῳ κατὰ τὸν ΙΕ' αἰῶνα ὑπὸ Κυριακοῦ τοῦ ἐξ Ἀγκῶνος κατέδειξεν ὅτι ὁ ἀρχιτέκτων ἐκεῖνος ὠνομάζετο Ἀρισταίνετος· προσέθηκε δ' ὅτι τὸ ἐπίγραμμα προσαγορεύει αὐτὸν θεῖον.

— Οἱ ἐπισκεφθέντες τὸ ἐν Πομπηΐᾳ μικρὸν μουσεῖον διατηροῦσι βεβαίως ζωηρὰν τὴν μνήμην τῶν γυψίνων τύπων θυμάτων τῆς τρομερᾶς καταστροφῆς τῆς πόλεως ὑπὸ τῆς λάβας τοῦ Βεσουβίου. Οἱ τύποι ἐκεῖνοι κατασκευάζονται ὡς γνωστὸν ἐγχυνομένης ῥευστῆς γύψου εἰς τὰ κοιλώματα ἅτινα ἐν τῇ λάβᾳ σχηματίζουσι τὰ

Digitized by Google

ἀποτεφρωθέντα σώματα ἀνθρώπων καὶ ζώων. Ἡ συλλογὴ αὕτη ἐπηυξήθη ἐπ' ἐσχάτων διὰ τῶν τύπων δύο πτωμάτων ἀνθρώπων καὶ ἑνὸς θάμνου· τοῦ θάμνου δὲ τούτου, μετ' ἄκρας προσοχῆς καὶ ἐπιμελείας γενομένης τῆς ἐγχύσεως, κατωρθώθη νὰ ληφθῇ ἀκέραιος ὁ τύπος τῶν κλάδων, τῶν φύλλων καὶ τῶν κοκκίων. Κατὰ τὴν γνώμην ἐμπείρου βοτανικοῦ ὁ ἀποτυπωθεὶς θάμνος εἶνε δάφνη· ἐπειδὴ δὲ τῆς δάφνης τὰ κοκκία ὡριμάζουν μόλις περὶ τὰ τέλη τοῦ φθινοπώρου, ἀριδήλως ἐντεῦθεν συνάγεται ὅτι ἡ ἐπενεγκοῦσα τὴν καταστροφὴν τῆς Πομπηΐας ἔκρηξις τοῦ Βεσουβίου ἐγένετο τῇ 23 Νοεμβρίου τοῦ 80 μ. Χ. καὶ οὐχὶ τῇ 24 Αὐγούστου, ὡς κοινῶς μέχρι τοῦδε ἐπιστεύετο, ἕνεκα ἐσφαλμένης ἀναγνώσεως τοῦ σχετικοῦ χωρίου τῆς παρὰ Πλινίῳ περιγραφῆς τῆς καταστροφῆς.

— Ὁ ἐν Βερολίνῳ καθηγητὴς Βίρχωβ ἀνεχώρησε κατ' αὐτὰς ἀπερχόμενος εἰς Τροίαν, ὅπως παραστῇ εἰς τὰς νέας ἀνασκαφάς, τὰς ὁποίας θὰ ἐνεργήσῃ ὁ Σλεΐμαν.

Ἐπιστημονικά. Τὸ ἐφετεινὸν Διεθνὲς συνέδριον τῶν ἐθνολόγων θὰ συνέλθῃ κατὰ τὸ προσεχὲς θέρος εἰς Βουκουρέστιον.

— Κατὰ τὰς ἀρχὰς τῆς παρούσης ἑβδομάδος ἐγένετο ἐν Λονδίνῳ ἡ ἔναρξις τῆς Ἀφρικανικῆς ἐκθέσεως ὑπὸ τὴν κοινὴν προστασίαν τῆς βασιλίσσης τῆς Μεγάλης Βρεττανίας καὶ τοῦ βασιλέως τῶν Βέλγων. Ἡ ἔκθεσις αὕτη σκοπεῖ νὰ παράσχῃ εἰκόνα ἀκριβῆ τῆς καταστάσεως τῶν ἐνδοτέρων χωρῶν τῆς Ἀφρικῆς· θὰ ἐκτεθῶσι δὲ πλὴν ἄλλων καὶ πολλὰ ἀντικείμενα ἀναφερόμενα εἰς τὰς περιηγήσεις τοῦ Λίβιγκστων καὶ τοῦ Στάνλεϋ.

Θεατρικά. Ἐν τῷ παρισινῷ θεάτρῳ τῆς Πύλης τοῦ ἁγίου Μαρτίνου γίνονται γυμνάσια πρὸς διδασκαλίαν τῆς *Κλεοπάτρας*, τοῦ νέου δράματος τοῦ Βίκτωρος Σαρδοῦ.

— Ἡ βιενναία ἀριστοκρατία παρασκευάζει μεγάλην θεατρικὴν παράστασιν πρὸς ὄφελος τῶν πτωχῶν τῆς Βιέννης. Ἡ παράστασις θὰ γείνῃ ἐν τῷ μεγάρῳ τοῦ Λίχτενσταϊν, θὰ παρασταθῇ δὲ κωμῳδία ποιηθεῖσα ὑπὸ Καμίλλου Βάλτσελ καὶ ὑπόθεσιν ἔχουσα τὴν Παγκόσμιον ἔκθεσιν τῶν Παρισίων. Τὸ πρόσωπον τῆς πρωταγωνιστρίας θὰ ὑποδυθῇ ἡ πριγκήπισσα Μέττερνιχ, τὰ δὲ λοιπὰ ἄλλοι εὐγενεῖς κύριοι καὶ κυρίαι.

-Ἐν ταῖς Folies dramatiques τῶν Παρισίων παρεστάθη πρό τινων ἡμερῶν μετὰ πολλῆς ἐπιτυχίας *Τὸ κόκκινον αὐγὸν* κωμικὸν μελόδραμα εἰς τρεῖς πράξεις, μελοποιηθὲν ὑπὸ Ἰωσὴφ Ὠδράν, τοῦ μελοποιοῦ τῆς *Μασκότ*.

Ἐκπαιδευτικά. Κατ' ἀπόφασιν τοῦ διοικητικοῦ συμβουλίου τῆς ἐν Ἑλβετίᾳ Βασιλείας, ἀπαγορεύεται τοῦ λοιποῦ ἡ ἐγγραφὴ γυναικῶν μὴ ἐχουσῶν τὴν ἑλβετικὴν ἰθαγένειαν εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τῆς πόλεως ἐκείνης. Προέβη δ' εἰς τὴν ἀπόφασιν ταύτην τὸ συμβούλιον ἕνεκα ῥωσσίδων τινῶν φοιτητριῶν, περὶ ὧν ὑπάρχουσιν ὑπόνοιαι ὅτι ἐργάζονται μυστικῶς πρὸς πολιτικοὺς σκοπούς.

Δημόσια ἔργα, συγκοινωνία. Εἰς Λουγάνον τῆς Ἑλβετίας συνῆλθε διεθνὲς σιδηροδρομικὸν συνέδριον, σκοπὸν ἔχον νὰ κανονίσῃ καὶ τροποποιήσῃ τὰ τιμολόγια τῶν σιδηροδρομικῶν ναύλων.

ΠΑΝΤΟΙΑ

Ὁ ἐν τῷ γερμανικῷ χωρίῳ Ῥέχορστ ἀποκατεστημένος φυτολόγος Ἰωάννης Δόσε ἑώρτασε τὴν 107 ἀμφιετηρίδα του. Εἶνε δ' ἔτι τόσον ἀκμαῖος ὥστε κατὰ τὸ παρελθὸν θέρος μετέβαινε πεζὸς ἀπὸ τοῦ χωρίου εἰς τὸν σιδηροδρομικὸν σταθμὸν ἀπέχοντα ἓν μίλλιον.

— Συνέστη ἀμερικανικὴ ἑταιρία σκοποῦσα τὴν κατασκευὴν σιδηροδρόμου διὰ Παλαιστίνης καὶ Γαλιλαίας εἰς Δαμασκόν.

ΑΙ ΕΙΚΟΝΕΣ

Ὁ κόμης Βάλδερσεε. Ἡ διάστασις τοῦ ἀρχηγοῦ τοῦ γενικοῦ ἐπιτελείου κόμητος Βάλδερσεε πρὸς τὸν ἀρχιγραμματέα τῆς γερμανικῆς αὐτοκρατορίας, εἰς ἣν μετ' ἀνησυχίας προσέβλεπεν ἡ Εὐρώπη ἀπὸ τῆς ἀνόδου εἰς τὸν θρόνον Γουλιέλμου τοῦ Γ', καὶ ἥτις κατέληξε πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν εἰς τὴν πτῶσιν τοῦ Βίσμαρκ, κατέστησε περίβλεπτον τὸ ὄνομα τοῦ ἐπιφανοῦς στρατιωτικοῦ ἀνδρός, τοῦ συμβούλου τοῦ νεαροῦ αὐτοκράτορος, οὗ τὰς γνώμας οὗτος φαίνεται ἐξόχως τιμῶν καὶ ἀσπαζόμενος. Ὁ διάδοχος τοῦ Μόλτκε Ἀλφρέδος κόμης τοῦ Βάλδερσεε, ἐκ παλαιοῦ εὐγενοῦς οἴκου τῆς Θυριγγίας καταγόμενος, ἐγεννήθη ἐν Ποτσδάμῃ κατ' Ἀπρίλιον τοῦ 1832, ἀποφοιτήσας δ' ἐκ τῆς στρατιωτικῆς σχολῆς τῷ 1850 ἐγένετο ἀξιωματικὸς τοῦ πυροβολικοῦ· τῷ 1866 προβιβασθεὶς εἰς ταγματάρχην μετετέθη εἰς τοὺς ἐπιτελεῖς· μετέσχε δὲ τῶν πρὸς τὴν Αὐστρίαν καὶ τὴν Γαλλίαν πολέμων, διακριθεὶς ἐν τῷ τελευταίῳ, ὡς ἀρχηγὸς τοῦ ἐπιτελείου μοίρας τινὰς τοῦ γερμανικοῦ στρατοῦ. Μετὰ τὴν ἐκκένωσιν τῶν Παρισίων ὑπὸ τῶν Γερμανῶν παρέμεινεν ὁ Βάλδερσεε ἐν τῇ μεγαλοπόλει ἐκείνῃ, διορισθεὶς ἐπιτετραμμένος τῆς Γερμανίας παρὰ τῇ Γαλλικῇ δημοκρατίᾳ, ἀπὸ δὲ τοῦ Σεπτεμβρίου 1871 ἐπανελθὼν εἰς Γερμανίαν ἀνέλαβε τὴν στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν ὡς συνταγματάρχης τοῦ ἱππικοῦ· τῷ 1876 ἐγένετο στρατηγός, τῷ 1881 ἀναπληρωτὴς τοῦ ἀρχηγοῦ τοῦ Γενικοῦ ἐπιτελείου, τὸ δὲ παρελθὸν ἔτος διεδέχθη τὸν Μόλτκε, διορισθεὶς ἀρχηγὸς τοῦ Γενικοῦ ἐπιτελείου.

Ἀτημέλητος. Εἰκὼν ἐξ ὑδατογραφίας γνωστοῦ Αὐστριακοῦ ζωγράφου, τοῦ Λουδοβίκου Πασσίνη.

ΕΔΩ Κ' ΕΚΕΙ

Τὰ χρέη μας. — Πῶς! δὲν πληρώνεις ποτὲ τὰ χρέη σου; — Ποτέ! ἀρκεῖ ὁ κόπος ὁποῦ δανείζομαι.

Σκέψις μισογύνου. — «Συμβουλεύω τοὺς φίλους μου τότε μόνον νὰ νυμφευθῶσιν, ὅταν εὕρωσι γυναῖκα, τόσον θελκτικήν, ὥστε θὰ τὴν ἐξέλεγον ὡς σύζυγον καὶ ἂν ἦτο πτωχὴ καὶ τόσον πλουσίαν, ὥστε θὰ ἔκαμναν τὸ αὐτὸ καὶ ἂν ἀκόμη ἦτο τέρας ἀσχημίας».

Μεταξὺ ἰατρῶν. — Πῶς πᾶνε ἡ δουλειές; — Ἄθλια! ἄθλια, φίλε μου. Μαστίζει τὴν πόλιν *ἐπιδημία*... ὑγείας.

ΤΡΕΙΣ ΓΝΩΜΑΙ ΚΑΘ' ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Ὁ βίος εἶνε κωμῳδία διὰ τὸν ἔξυπνον ἄνθρωπον, τραγῳδία διὰ τὸν εὐαίσθητον.

*

Φρῦνος ἐμεῖ τὸν ἰόν του ἐπὶ λαμπυρίδος. «Τί σοῦ ἔκαμα;» ἐρωτᾷ τὸ φωτοβόλον ἔντομον. Ἐκεῖνος δ' ἀπαντᾷ: «Διατί λάμπεις;»

*

Πολλοὶ κολακεύουσιν ἡμᾶς πάντοτε χωρὶς νὰ μᾶς λέγουν ποτὲ εὐάρεστα, ἐν ᾧ ἄλλοι μᾶς λέγουν πάντοτε εὐάρεστα, χωρὶς νὰ μᾶς κολακεύωσί ποτε.

ΜΙΑ ΣΥΜΒΟΥΛΗ ΚΑΘ' ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Διατήρησις ᾠῶν. Ἐκ τῶν πολλῶν πρὸς διατήρησιν ᾠῶν ὑπαρχόντων τρόπων ὁ ἐπιτυχέστερος καὶ ἀσφαλέστερος θεωρεῖται ὁ τοῦ ἐμβαπτισμοῦ αὐτῶν εἰς ἀσβεστῶδες ὕδωρ, ἤτοι εἰς τὸ ἀποστραγγιζόμενον ὕδωρ μετὰ τὴν ἐν αὐτῷ διάλυσιν ἀσβέστου. Εἰς τὸ ὕδωρ τοῦτο πρέπει νὰ προστίθηται καὶ 6% μαγειρικοῦ ἅλατος, τὸ δὲ ἀγγεῖον τὸ περιέχον τὴν διαλυσιν καὶ τὰ ἐν αὐτῇ βυθιζόμενα ᾠὰ πρέπει νὰ καλύπτεται στεγανῶς διὰ νὰ ἐμποδίζεται ἡ ἐπὶ τοῦ ἀσβεστώδους ὕδατος ἐπίδρασις τοῦ ἐν τῷ ἀέρι ἀνθρακικοῦ ὀξέος. Διὰ τῆς μεθόδου ταύτης λέγεται ὅτι τὰ ᾠὰ δύνανται νὰ διατηρηθῶσι νωπότατα ἐπὶ ἓξ ὅλους μῆνας.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1890 - 2099

Digitized by Google

ΜΗΤΡΥΙΑ

Διήγημα

Συνέχεια καὶ τέλος· ἴδε σελίδα 164.

Ἦτο ὠχρὰ καὶ ἰσχνή, μὲ τόξα μελανὰ περὶ τοὺς ἐξαισίους ὀφθαλμούς, καταβεβλημένη, ὡς νὰ τὴν ἀνήλισκεν ἀποκρυφός τις λύπη. Ἔκαμε νεῦμα νὰ καθήσῃ εἰς τὸν νέον ἀπέναντί της. Ἐπ' ὀλίγα λεπτὰ ἔβλεπον ἀλλήλους ἄφωνοι, μ' ἔκφρασιν ἀλγεινῆς συγκινήσεως. Ἐπὶ τέλους ἔλυσεν ἐκείνη τὴν σιωπὴν μὲ τὴν ἀσθενῆ καὶ διακεκομμένην φωνήν της :

« Εἶνε ἴσως ἡ τελευταία φορὰ ποῦ βλέπομεν ὁ ἕνας τὸν ἄλλον. . . Πρέπει νά σου κάμω μίαν ὁμολογίαν, ἡ ὁποία εἰς κάθε ἄλλην περίστασιν θὰ ἦτο ἔνοχος, ἀλλὰ ὄχι καὶ εἰς αὐτὴν τὴν στιγμήν . . . Παῦλε... δὲν ἠμπόρεσες νὰ κρύψῃς ἀπὸ μένα τὸ αἴσθημά σου . . . εἶνε τὸ μόνο πρᾶγμα, ποῦ δὲν μπορεῖ νὰ κρύψῃ κανεὶς ἀπὸ γυναῖκα . . . Τὸ εἶχα ἐννοήσει. Ἀλλὰ ἂν ἐπροδόθηκες, σὺ δὲν πταῖς· ξεύρω καλὰ ὅτι ἐπάλαισες ὡς ὁ γενναιότερος καὶ ὁ ἐντιμότερος τῶν ἀνθρώπων· τὸ μαρτυρεῖ τόρα ἡ ἀναχώρησίς σου, θυσία ἡ ὁποία σώζει καὶ σὲ καὶ ἐμέ.

— Καὶ σᾶς !

— Καὶ ἐμέ, Παῦλε, καὶ ἐμέ. Ποτὲ δὲν ἔχει κανεὶς ὅσην ἰσχὺν θέλει νὰ ἔχῃ . . . οὔτε καμμία θέλησις εἶνε ἱκανὴ νὰ ἐπιβάλῃ εἰς τὴν καρδίαν αἰσθήματα . . . Εἶχα μαντεύσει ἀμυδρῶς τὸν ἔρωτά σου καὶ πρὶν τοῦ γάμου μου· ἀλλὰ ἀπὸ τὴν ἐπιστολὴν ἐκείνην πού μου ἔστειλες τότε, ἀπέκτησα τὴν βεβαιότητα. Τὴν θυμᾶσαι ἐκείνη τὴν ἐπιστολή; Ἄ, Παῦλε, ἦτο γενναία προσπάθεια, ἀξία εὐγενοῦς καρδίας, ἀλλὰ ματαία καὶ ἀτυχής! Ἀπὸ κάτω ἀπὸ κάθε σου λέξιν, ἐγὼ εὕρισκα κρυμμένας ἐκφράσεις τοῦ θερμοτέρου ἔρωτος . . . Μέσα 'ς τὰ τόσα ψεύματα, ἐγὼ ἐδιάβαζα μίαν ἀλήθεια, τόσο φοβεράν ! Εἶδα ὅμως ὅτι ἐπάλαιες νὰ κατανικήσῃς τὸ πάθος σου, καὶ τί νά σου 'πῶ, ἐπίστευσα εἰς τὴν δύναμιν τῆς λογικῆς... ἐπίστευσα ὅτι τὸ καθῆκον θὰ σε ἰάτρευεν ὕστερ' ἀπὸ ὀλίγον καιρὸν καὶ ὅτι θὰ ἠμπορούσαμε νὰ ζήσουμε σὰ μητέρα μὲ παιδί . . . . Ἄχ, πόσον ἤμουν ἀπατημένη! Παῦλε μὴ θέλῃς νἀπατᾷς τὸν ἑαυτό σου. . . Σὲ εἶδα πολλὲς φορὲς νὰ βασανίζεσαι ἀπὸ τύψεις, νὰ πάσχῃς, νἀγωνίζεσαι· ἀλλ' οὔτε ἕνας παλμὸς τῆς καρδίας σου δὲν ὑπῆρξε καθαρὸς ἀπὸ τὸ ἔνοχον αἴσθημά σου! Καὶ νά το βλέπω, νά το αἰσθάνωμαι, νά το φοβοῦμαι, νὰ ἐλπίζω εἰς τὴν πάροδόν του, νὰ σ' ἐξετάζω ὅπως ἰατρὸς τὸν ἀσθενῆ ποῦ πάσχει μυστικὴν ἀσθένειαν, ἕως ὅτου ἐπέταξαν ἡ ἐλπίδες μου μία-μία . . . εἰς ὀλίγας σου λέξεις ! . . Ἐπὶ τέλους . . . ἔγεινα καὶ ἐγὼ ἡ δυστυχεστάτη τῶν συζύγων, ὅπως σὺ ἤσουν πρὸ πολλοῦ ὁ δυστυχέστατος τῶν υἱῶν ! . . Παῦλε, θὰ σού το 'πῶ, πρέπει ! σκέπτομαι πῶς μπορεῖς νὰ μετριάσῃς τὴν πικρίαν τῆς ψυχῆς σου . . . ἕνα μέρος ἀπὸ τὴ λύπη σου θά το ἀποθέσῃς εἰς ἐμέ . . . Ὄχι, δὲν ἔπασχες μόνον ἐσύ ! τὸ ἀνόσιον πάθος σου . . .

— Ἀρκεῖ, ἀρκεῖ! Δὲν θέλω νἀκούσω περισσό-

Η ΦΩΛΕΑ
Εἰκὼν Κωνσταντ. Φούδελ

Digitized by Google

τερα. Ἄκουσα ὅ τι ἀρκεῖ νὰ δηλητηριάσῃ τὴν ζωήν μου ὅλην.

— Ὁ σκοπός μου ἦτο ἄλλος. Δὲν ἠμποροῦσα νὰ σ' εὐχαριστήσω δι' ὅ,τι αἰσθάνεσαι πρὸς ἐμέ... δι' ὅ,τι κάμνεις δι' ἐμέ, παρὰ μὲ τὴν αὐταπάρνησιν αὐτῆς τῆς λυπηρᾶς ἐξομολογήσεως. Ἡ ἰδέα ὅτι μὲ σώζεις... ἡ ἰδέα ὅτι μ' ἀφίνεις εἰς τὴν ἠρεμίαν . . . ὅτι μ' ἀποδίδεις ἄνευ πειρασμῶν εἰς τὸν σύζυγόν μου . . . αὐτὴ ἡ ἰδέα δὲν εἶνε ἱκανὴ νά σε παρηγορήσῃ ;

— Τίποτα δὲν εἶνε ἱκανὸν νά με παρηγορήσῃ.

— Ὑπάρχουν δύο βεβαιότατα ἰατρικά, τὰ ὁποῖα δὲν ἐδοκίμασες ἀκόμη· ὁ χωρισμὸς καὶ ὁ χρόνος. Πήγαινε... φύγε... διασκέδασε... σπούδασε. Ὅταν ὁ Θεὸς θελήσῃ νὰ ἐπανιδωθοῦμε, θὰ ἐπανιδωθοῦμε χωρὶς συγκίνησιν ἔνοχον. Ὤ, πῶς θὰ ἐνθυμούμεθα τότε τὸν καιρὸν αὐτὸν τῶν ἀδυναμιῶν τῆς νεότητος! Πρὸς τὸ παρόν, μᾶς ἀρκεῖ ἡ συναίσθησις ὅτι δὲν θά τον ἐνθυμούμεθα μὲ βάρος εἰς τὴν συνείδησιν. Ἐκάμαμεν ὅ,τι μᾶς ἐπρόσταζε τὸ καθῆκον καὶ τίποτα περισσότερον... Στάσου, ἔχω κάτι νά σου δώσω. »

Καὶ ἔσυρεν ἓν συρτάριον τῆς μελανῆς σκευοθήκης. Ἐξ αὐτοῦ ἔλαβε τὸ λεύκωμά της, τὸ μελιχρὸν ἐκεῖνο μὲ τὰ ἐπίχρυσα ἐμπορπώματα, καὶ το ἤνοιξεν. Ἐπὶ τῆς πρώτης σελίδος ἐφάνη ἡ ἀνθοδέσμη τῶν αἱμοχρόων ἀνεμωνῶν καὶ παρ' αὐτὴν μία ἐπιστολὴ ἰόχρους μὲ φάκελον ἐσχισμένον...

« Νά, πάρε την » εἶπεν ἡ Ἑρμινία, ἐγχειρίζουσα αὐτὴν εἰς τὸν Παῦλον. « Δὲν θέλω νά την ἔχω πλέον· τὴν ἀνέγνωσα πολλές, πολλὲς φορὲς καὶ φοβοῦμαι μήπως ὁ πειρασμὸς μὲ φέρῃ νά το ξανακάμω. Πάρ' την, φύλαξέ την μάλιστα. Ποῖος εἰξεύρει ἂν δὲν θά σου ἐμπνεύσῃ τὸ γενναῖον αἴσθημα νά την καύσῃς μὲ ὅ,τι ἔνοχον τρέφεις εἰς τὴν καρδίαν σου! Μέσα εἶνε καὶ ἡ ἀνεμώνη σου. Δὲν ἠθέλησα νά την ἑνώσω μαζὶ μὲ τῆς ἄλλες... »

Ὁ Παῦλος ἔλαβε τὴν ἐπιστολὴν μὲ χεῖρα τρέμουσαν καί την ἔθηκεν εἰς τὸ θυλάκιόν του. Ὅ,τι ἤκουσε παρὰ τῆς μητρυιᾶς του τὸν ἐτάραξε τόσον, ὥστε μόλις ἐδυνήθη νἀρθρώσῃ κοινάς τινας λέξεις ἀποχαιρετισμοῦ.

« Ἔλα, Παῦλέ μου, νά σε φιλήσω » εἶπεν ἄνευ δισταγμοῦ ἡ Ἑρμινία. « Αὐτὴ τὴ στιγμὴ κανεὶς δὲν θά μας ἀρνηθῇ τὴν τελευταίαν αὐτὴν παρηγορίαν . . . »

Καὶ τὰ δύο δυστυχέστατα πλάσματα ἔπεσαν εἰς τὰς ἀγκάλας ἀλλήλων. Τὸ φίλημά των ἀντηλλάχθη ἁγνόν, τὸ φίλημα, τὸ ὁποῖον ἐμπνέει ἡ κοινὴ συμφορά. Ἔκλαυσαν καὶ οἱ δύο πολύ, πολύ, καὶ τὰ δάκρυά των κατέρρευσαν ἄφθονα ὡς ἐὰν δι' αὐτῶν ἤθελον νὰ σβέσωσιν ὅλην των τὴν φλόγα! . . . .

Τὸν συνώδευσαν μέχρι τοῦ ἀτμοπλοίου ὁ πατήρ του καὶ ὁ λαμπρὸς ἐκεῖνος Ἀγαμέμνων Ζιβρᾶς. Ὅσοι ἔλαβον χθὲς τὰ κομψὰ ἐπισκεπτήριά του μὲ τὴν σημείωσιν p. p. c. θὰ ἐμακάρισαν βέβαια τὴν τύχην του· καὶ ὅσοι τὸν ἔβλεπον σήμερον παρὰ τὸ πλευρὸν τοῦ πατρός του ἐν τῇ ἁμάξῃ κατερχόμενον εἰς Πειραιᾶ, μὲ τὴν πλουσίαν ἀποσκευήν, μὲ τὴν ἀνοικτὴν ἐνδυμασίαν τοῦ ταξειδίου, μὲ τὸ πιλίδιον καὶ τὸν σάκκον, θὰ ἔλεγον: Τί γλυκεῖα συγκίνησις! πόσον εἶνε εὐτυχής!

Ἐν τούτοις ἐκεῖνος ἤξευρε μεθ' οἵου αἰσθήματος κρυφίας καὶ ἠρέμου θλίψεως ἔβλεπε τὴν προκυμαίαν τοῦ Πειραιῶς μὲ τὴν κίνησιν ἐκείνην καὶ τὴν ζωήν· τὴν θάλασσαν γαληνιαίαν, σπινθηροβολοῦσαν ὑπὸ τὸν ἥλιον· τὴν πόλιν μὲ τὴν φαιδρὰν πρωϊνὴν ὄψιν· τὸ ἀτμόπλοιον συρίζον ὀξύτατα καὶ ἐκτοξεῦον τολύπας λευκοῦ καπνοῦ· τὰς λέμβους συνωθουμένας ἐν ταραχῇ· κάρρα τρέχοντα ὁρμητικῶς πρὸς τὸ Τελωνεῖον· ἐμποροϋπαλλήλους, σπεύδοντας μὲ πλήρη χαρτοφυλακίων τὰ θυλάκια...

Ἐπὶ τοῦ καταστρώματος τοῦ πλοίου ἐπεκράτει σχετικὴ γαλήνη. Ἐπιβάται ἦσαν ὀλίγοι, ἀποχαιρετίσαντες ἤδη τοὺς συνοδεύοντας αὐτοὺς καὶ παραδόσαντες τὰς ἀποσκευάς των, κινούμενοι μετὰ πάσης ἀνέσεως, ἄφωνοι, βλέποντες λοξῶς. Ἐδῶ ἤκουσεν ὁ Παῦλος ἐπὶ μακρὸν τὰς τελευταίας συμβουλὰς τοῦ πατρός του καὶ τὰς χαριτολογίας τοῦ Ζιβρᾶ, πρὸς τὰς ὁποίας ἐμειδία ἄνευ ὀρέξεως...

Ἐπὶ τέλους ἐδόθη τὸ σημεῖον τοῦ ἀπόπλου. Καὶ οἱ τρεῖς ἔσπευσαν πρὸς τὸ μέρος τῆς κλίμακος, παρὰ τὴν ὁποίαν περιέμενεν ἡ λέμβος. Ὁ κ. Ἀνδρεάδης ἐγέλα μεταξὺ τῶν δακρύων του καὶ κατησπάζετο τὸν υἱόν του, πλήρης εὐχῶν καὶ ἐλπίδων. Πτωχὸς πατήρ! Ἂν ἐγνώριζε πόσον δυστυχῆ κατέστησε τὸν υἱόν του χωρὶς νὰ θέλῃ! Καλλίτερον νὰ μὴ ἐμάνθανε ποτὲ τίποτε!. . . . Ὁ Παῦλος τὸν ἀφῆκε μέχρι τοῦδε εἰς τὴν ἀμιγῆ του εὐτυχίαν, εἰς τὴν γλυκεῖάν του πλάνην. Μόνον τὴν τελευταίαν στιγμὴν τοῦ χωρισμοῦ, ἐν ᾧ ὁ πατήρ του κατήρχετο κατόπιν τοῦ Ζιβρᾶ τὴν κλίμακα τοῦ ἀτμοπλοίου, — ἡ ἕλιξ ἔπλησσεν ἤδη τὸ ὕδωρ καὶ τὸ πυρόσκαφον συνεκλονεῖτο, — ὁ Παῦλος ἔκυψεν ἄνωθεν παρὰ τὸ οὖς του, καὶ ἐρριψοκινδύνευσεν ὀλίγας λέξεις, ἐγκλειούσας πικρότατον παράπονον:

«Θὰ περάσω ἐπίτηδες ἀπὸ τὴν Ἰταλία, γιὰ νὰ 'πάγω 'ς τὴ Νεάπολι. Θέλω νὰ κλαύσω 'ς τὸν τόπο ποῦ 'πέθανε ἡ μητέρα μου».

Γρηγοριος Ξενοπουλος

Digitized by Google

ΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΤΩΝ ΒΟΥΝΩΝ

Βουνὰ 'ψηλά, βουνὰ ἰσκιερά, βουνὰ
Γυμνά, βουνὰ πρασινισμένα,
Μικρὸς ἂν εἶμαι, αἰσθήματα τρανὰ
Γεννᾶτε μέσα μου καὶ ταιριασμένα

Μιᾶς ἐποχῆς πανάρχαιας, χρυσῆς,
Σβυστῆς, μὲ τρώγ' ἡ ἐνθύμησις κ'ἡ ἐλπίδα·
Μοῦ φαίνεται, βουνά, πῶς εἴσθε ἐσεῖς
Ἡ πρώτη καὶ ἡ μεγάλη μου πατρίδα.

Θαρρῶ, σέ τέτοια σκοτεινὴ ἐποχή,
Κρυμμένη σὲ καιρῶν ἀγνώστων βάθη,
Κατέβ' ἡ ὀνειρεμμένη μου ψυχὴ
Κ' ἐφώλιασε 'ς τὰ ὕψη σας κ' ἐστάθη.

Κ' ἐστάθη κ' ἔζησε μὲ τοὺς ἀϊτούς,
Μὲ τοὺς πρωτόλουβους τῆς γῆς ἀνθρώπους,
Μὲ τοὺς ἀγρίους καὶ μὲ τοὺς δυνατοὺς
'Σ ἀπάτητα λαγκάδια, 'ς ἄλλους τόπους.

Γι' αὐτὸ μὲ δέρνουνε καϋμοὶ κρυφοὶ
Ὅταν σηκώνω πρὸς ἐσᾶς τὰ μάτια,
Σὲ κάθε ρίζα σας, κάθε κορφή,
Καὶ 'ς τὰ πλευρά σας καὶ 'ς τὰ μονοπάτια.

Κι' ἂν εἶνε ἀλήθεια αὐτό, καὶ δὲν πλανᾷ
Κανένα μάγον ὄνειρον ἐμένα,
Βουνὰ 'ψηλά, βουνὰ ἰσκιερά, βουνὰ
Πρασινωπά, γαλάζια, μαυρισμένα,

Βουνά, γιγάντεια παιδιὰ τῆς Γῆς,
Βουνὰ ἀνυπόταχτα, βουνὰ αἰώνια,
Ὁπώχετε τὴ λάμψι τῆς αὐγῆς
Γιὰ χαμογέλοιο, γιὰ στολὴ τὰ χιόνια·

Ὁπώχετε θυμό σας φλογερὸ
Τὴν ἀστραπή, τὸ μαῦρο νέφος θλίψι,
Καὶ μίλημά σας τὸ γοργὸ νερὸ
Ποῦ μὲ βοὴ κατρακυλᾷ ἀπ' τὰ ὕψη·

Πῶχετε χίλιαις γνώμαις καὶ καρδιαίς,
Κι' ἀγάπη καὶ χαρὰ καὶ περηφάνια,
Ὡσὰν τοὺς ἴσκιους σας, ταὶς εὐωδιαίς,
Σὰν τὰ πουλιὰ, τἀγρίμια, τὰ βοτάνια·

Πῶχετε τὴ 'δική μας τὴ ζωὴ
Καὶ τὰ 'δικά μας ἔχετε πρωτεῖα,
Κ' ἕνα σᾶς λείπει, κ' εἴσθε 'σά' θεοί,
Κ' ἕνα δὲν ἔχετε: τὰ γηρατεῖα!

Βουνὰ τῶν ξένων τόπων σκοτεινὰ
Ποῦ γλυκοχαιρετίζεσθε μὲ τ' ἄστρα,
Κρυφτὰ 'ς τὴν καταχνιὰ παντοτεινά,
Ἄσωστα, ἀπάτητα κι' ἄπαρτα κάστρα·

Βουνὰ τῆς γῆς αὐτῆς ἑλληνικά,
Καθάρια, διάφανα, πελεκημένα
Ἀπὸ τεχνίτου χέρια γνωστικὰ
'Σὰ' μετρημένα ἀγάλματα ἕνα ἕνα·

Ποῦ κρύβετε τὰ μάρμαρα λευκὰ
Καὶ μοσχομυρισμένα τὰ λουλούδια,
Καὶ πιὸ γερὰ ἀπ' ταὶς πέτραις, πιὸ γλυκὰ
Κι' ἀπ' τοὺς ἀνθοὺς τὰ κλέφτικα τραγούδια,

Κι' ἀπὸ τὰ χαῦνα πλήθη μακρυά,
Σὲ χρόνια σκλαβωμένα, μαῦρα, κρύα,
Ἐθρέψατε τοῦ Γένους τὴ Θεά,
Τὴν αἰθερόπλαστην 'Ελευθερία!

Βουνὰ ψηλά, βουνὰ ἰσκιερά, βουνὰ
Γεμᾶτα δύναμι, γεμᾶτα κάλλη,
Ὢ! δόστε μου ἀπ' τὴ χάρι σας ξανὰ,
Καὶ κάμετέ με ὅμοιον μὲ σᾶς καὶ πάλι.

Καθὼς ἡ πρώτη ἀκτῖνα τοῦ οὐρανοῦ
Φωτίζει ἐσᾶς πρὶν φωτισθοῦν οἱ κάμποι,
Θέλω κ' ἐγὼ μέσ' 'ς τὸ δικό μου νοῦ
Τὸ φῶς τὸ ἀληθινὸ νὰ πρωτολάμπη.

Ἀπὸ τὰ ὕψη θέλω μαγικὸ
Τὸν κόσμον ἡ ματιαίς μου ν' ἀντικρύζουν,
Τοῦ κόσμου τὴ βοὴ νὰ μὴ γροικῶ,
Καὶ πάθη ἀνάξια νὰ μὴ μ' ἐγγίζουν.

Καὶ θέλω οἱ στοχασμοί μου καθαροὶ
Νὰ μένουν, 'σὰν τὰ χιόνια 'ς τὴ κορφή σας,
Καὶ νὰ θυμᾶται πάντα ἡ θλιβερὴ
Ψυχή μου πῶς ἐπλάστηκε ἀδερφή σας.

Γιατί ἡ ψυχή μου ἐκλείσθη σὲ κορμὶ
Μισό, σκυφτό, 'ς ἕν' ἄρρωστο κουφάρι
Κ' ἔχασε τὴν ἀκράτητην ὁρμὴ
Ὁποῦ τὴν εἶχε ἀπ' τὸ βορειᾶ σας πάρει.

Καὶ σὰν ἀϊτὸς ποῦ τοὔκοψαν κακοὶ
Οἱ ἄνθρωποι τὰ δυὸ πλατειὰ φτερά του
Καὶ σέρνεται καὶ πέφτει ἐδῶ κ' ἐκεῖ
Καὶ δείχνεται περίγελο ἄνω κάτου,

Ἔτσι πολλαῖς φοραὶς κ' ἡ ἀνθρωπινὴ
Ψυχὴ κι' ἂν ζῇ κι' ἂν χάνεται ἐδῶ πέρα
Ἄπραγη καὶ δειλὴ καὶ ταπεινή,
Εἶνε γιατὶ ἔχασε τὸν πρῶτο ἀέρα.

Εἶνε γιατὶ λησμόνησε κι' αὐτὴ
Ἀπὸ ποιὸ μέρος ἔφτασε, ποιὸ χέρι
Τὴν πρωτοδήγησεν, εἶνε γιατὶ
Ποῦ θὰ ξαναγυρίσῃ δὲν τὸ ξέρει.

Ὢ! κἂν ἐσεῖς, βουνὰ 'ψηλά, βουνὰ
Ποῦ μιὰ φορὰ τὸν ἥλιο ἐπρωτοεῖδα,
Κάμετ' ἐσεὶς νὰ μὴ σᾶς λησμονᾷ
Ποτὲ ἡ ψυχή μου, ὦ πρώτη μου πατρίδα!

Καὶ κάμετε ἡ θωριά σας νὰ γεννᾷ
Αἰσθήματα μεγάλα, ταιριασμένα,
Σ' ἐμένα τὸν μικρόν, ψηλὰ βουνά,
Μὲ γιούλια καὶ μὲ ρόδα πλουμισμένα.

Καὶ κάμετε νὰ ἐλπίζω πῶς θὰ 'ρθῶ,
Μόλις ξεφύγω ἀπὸ τὴ φυλακή μου
Στὰ ὕψη σας, νὰ ξαναντάμωθῶ
Μ' ἐσᾶς, πατρίδα ἀληθινὴ δική μου!

Κωστης Παλαμας.

Digitized by Google

ΔΥΟ ΗΜΕΡΑΙ ΕΠΙ ΤΟΥ ΠΙΝΔΟΥ

[ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΑΞΙΩΜΑΤΙΚΟΥ]

Συνέχεια ἴδε σελ. 161.

Πολλοὶ τῶν ἀναγινωσκόντων τὰς γραμμὰς ταύτας ἴσως, ὁδοιπορήσαντες ἐν Ἑλλάδι, γνωρίζουσι πόσον ἀνιαρὰ καθίσταται ἡμιονοδρομία, ἐφ' ὁλόκληρον ἡμέραν παρατεινομένη. Πορευόμενοι βραδέως μὲ τὸ μονότονον καὶ ὁμοιόμορφον βάδισμα τῶν ἡμιόνων, κινοῦντες ἀκουσίως καὶ ἀδιακόπως τὸ σῶμα πρὸς τὰ ἐμπρὸς καὶ τὰ ὀπίσω, ὁμορρύθμως πρὸς τὸ βάδισμα αὐτῶν, θ' ἀπεκάμνομεν ταχέως ἂν δὲν συνεκράτει ἀμείωτον τὴν προσοχὴν ἡμῶν ἡ θαυμασία εἰκὼν τῶν τοπίων δι' ὧν διηρχόμεθα.

Ἐνόσῳ μὲν ἐβαδίζομεν ἐντὸς τῆς κοίτης τοῦ ποταμοῦ ἢ παρ' αὐτήν, παχύσκιοι πλάτανοι, εἰς τοὺς χονδροτάτους κορμοὺς τῶν ὁποίων περιειλίσσοντο ποικίλα παράσιτα φυτά, ἀπετέλουν, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, θολίαν δροσερὰν ὑπὲρ τὰς κεφαλάς μας, ἐνῷ ὑπὸ τοὺς πόδας μας ἔρρεον κελαρύζοντα μεταξὺ τῶν λευκοτάτων χαλίκων ρυάκια διαυγοῦς ὕδατος· ἀλλοῦ μὲν ἐνούμενα καὶ ἀποτελοῦντα ρύακας δύο ἢ τρεῖς ἐπὶ τῆς αὐτῆς κοίτης ἐξαπλουμένους, ἀλλοῦ πάλιν ἀποχωριζόμενα καὶ ἀλλοῦ,ὅπου ἡ κοίτη ἐστενοῦτο ὑπὸ τῶν ἀποτόμων ὀχθῶν,ἑνούμενα εἰς ἓν μέγα ποτάμιον, μετὰ ρόχθου κυλίον τὰ ἀφρίζοντα ρεῖθρά του.

Ὁσάκις πάλιν ἐξερχόμενοι τῆς κοίτης, ἐβαδίζομεν παρὰ τὰς ὄχθας, ἡ αὐτὴ ζωηρὰ καὶ ζωογόνος βλάστησις μᾶς περιέβαλλεν. Ἀγριαπιδέαι ὀγκωδέσταται, μακρόβιοι δρῦς καὶ ὑψηλόταται πεῦκαι, ἀπετέλουν πέριξ ἡμῶν, μετὰ τῶν πολυμόρφων θάμνων, δάση χλοερά, δροσοβόλα, ζωογονοῦντα τὸ σῶμα καὶ εὐφραίνοντα τὴν ψυχήν. Εἰς τὰ ὑψηλότερα δὲ μέρη, ἐπὶ τῶν κορυφῶν τοῦ Πίνδου, τὰ δάση ταῦτα ἀποτελούμενα ἐκ πιτύων, μὲ τοὺς πρὸς τὰ κάτω φυομένους κλάδους των, καὶ γηραιῶν ὀξυῶν μὲ τοὺς εὐθυτάτους καὶ ὑψηλοὺς κορμούς των, παρίστων τι ἀπροσδόκητον, μεταφέρον τὸ πνεῦμα εἰς χώρας βορειοτέρων κλιμάτων, καὶ καθίστων καταφανῆ τὴν ἀπότομον ἀντίθεσιν μεταξὺ τῆς πρὸ ὀλίγων ὡρῶν ἀφεθείσης πεδιάδος, μὲ τὴν ξηρὰν καὶ μεσημβρινὴν φύσιν της, καὶ τῶν ὑψηλῶν μερῶν ἅτινα διετρέχομεν. Ἐν ἄλλοις λόγοις, ἐπὶ τῆς ὁδοῦ ταύτης ἀπαντᾷ τις κλιματολογικὴν κλίμακα περιεργοτάτην, μὲ πάσας τὰς διαφορὰς τῆς βλαστήσεως καὶ τῆς ἀτμοσφαίρας. Τὴν πρωΐαν ἀναχωρήσαντες ἐκ Καλαμπάκας ὑπεφέρομεν ἐκ τῆς θερμότητος, μετὰ μεσημβρίαν δέ, καίπερ ἐπενδυθέντες τοὺς μανδύας ἡμῶν, ᾐσθανόμεθα ὑγρὸν ψῦχος διαπερῶν τὰ ἐνδύματά μας.

Κατὰ τρίωρα ἢ τετράωρα διαστήματα ἀπηντῶμεν καθ' ὁδὸν *χάνια*, πανδοχεῖα ἄθλια ὑπὸ πᾶσαν ἔποψιν, χρησιμεύοντα μᾶλλον ὡς προφάσεις σταθμῶν ἢ ὡς σταθμοὶ πραγματικοί. Γνωρίζοντες ὅμως ἐκ τῶν προτέρων τὴν κατάστασιν αὐτῶν εἴχομεν προνοήσει περὶ ἐξασφαλίσεως τῆς καθ' ὁδὸν τροφῆς. Περὶ τὴν μεσημβρίαν ἐσταματήσαμεν εἰς ἓν ἐξ αὐτῶν, τὸ τῶν Τσουραναίων κακούμενον, ἐκ τοῦ παρακειμένου αὐτῷ χωριδίου, καὶ ἐκτείναντες τάπητα ὑπὸ τὸ δασύσκιον φύλλωμα γηραιᾶς πλατάνου, διότι τὸ χάνιον ἔκειτο παρὰ τὸν ποταμόν, ἐγευματίσαμεν μετ' ὀρέξεως. Καίτοι δὲ τὸ γεῦμα ἡμῶν ἦτο λιτὸν καὶ ἡ τράπεζά μας οὐχὶ πλουσιοπάροχος, τὸ ἑστιατόριον ἡμῶν ὅμως, μὲ τὰ καταπράσινα τοιχώματά του, τὸν ποταμὸν βομβοῦντα παρὰ τοὺς πόδας μας, καὶ τὰς περικοσμούσας αὐτὸ κύκλωθεν λαμπροτάτας εἰκόνας τῆς φύσεως, παρεῖχεν εἰς τὴν τράπεζάν μας θέλγητρα ἀποζημιοῦντα ἡμᾶς ἀφθόνως διὰ τὰς ἐλλείψεις τοῦ γεύματός μας.

Χάριν περιεργείας εἰσῆλθον εἰς τὸ χάνιον. Ἡ ἀχυρόπλεκτος στέγη του, στηριζομένη ἐπὶ τῶν κλάδων δύο γιγαντείων πλατάνων, σκέπει πᾶσαν ἀθλιότητα, ἣν δύναταί τις νὰ φαντασθῇ. Ὑγρός, χωματόστρωτος χῶρος, ἀπὸ μόνης τῆς χαμηλῆς θύρας δεχόμενος σκιῶδες φῶς, ἐστερημένος καὶ τοῦ εὐτελεστάτου μέσου ἀναπαύσεως, πλὴν δύο ἢ τριῶν μεγάλων λίθων. Δέσμη κρομμύων ἀπό τινος δοκοῦ τῆς στέγης ἐξηρτημένα, ὀλίγοι κῶνοι ἀραβοσίτου σεσωρευμένοι εἰς μίαν γωνίαν ἀναμὶξ μετὰ σεσηπότων πεπόνων, λάγηνοί τινες ἡμίθραυστοι καὶ κεναὶ παντὸς ὅ,τι ἔδει νὰ περιέχωσιν, ἰδοὺ τὸ πανδοχεῖον τῶν Τσουραναίων. Ἠρώτησα τὸν νωθρὸν καὶ ὑδρωπικὸν κάπηλον, ὅστις ἀπὸ τῆς ἀφίξεώς μας ἔμενε περιδεῶς συνεσπειρωμένος εἰς τὴν σκοτεινοτέραν γωνίαν τῆς τρώγλης του, ἐὰν ἔχῃ τι νὰ μᾶς προσφέρῃ, ὅπως λάβωμεν ἀφορμὴν νὰ τῷ ἀφήσωμεν ὀλίγα λεπτά. Ῥίψας τὸ θολόν του βλέμμα εἰς τὴν γωνίαν τῶν ἀραβοσίτων:

— Ἄμ τί νάχωμε ; εἶπε διὰ θλιβερᾶς φωνῆς.

— Οὖζο δὲν ἔχετε ;

Οὖζον εἶνε εἶδος ρακῆς συνηθέστατον ἐν Θεσσαλίᾳ.

— Δὲν ἔχ'με, ἀπήντησε.

— Ψωμί ;

— Δὲν ἔχ'με.

— Τυρί ;

— Δὲν ἔχ'με.

Digitized by Google

— Νερό; τὸν ἠρώτησα γελῶν.

— Γιὰ τὸ ποτάμ', ἀπεκρίθη.

— Ἀφοῦ λοιπὸν δὲν ἔχεις τίποτε γιατί κάθεσαι ἐδῶ;

— Ἔ! μοὶ ἀπήντησε.

Ἐθεώρησα περιττὴν τὴν ἐξακολούθησιν τῆς συνδιαλέξεως καὶ ἀφῆκα αὐτὸν περιβλέποντα μετ' εὐλαβείας τοὺς εὐζώνους τῆς συνοδείας μας. οἵτινες περιειργάζοντο αὐτὸν γελῶντες. Ἔξωθεν τοῦ χανίου ἔμενεν ὀκλάζων χωρικός τις ἱερεὺς ἢ καλόγηρος — δὲν γνωρίζω ἀκριβῶς διότι ἡ στολὴ αὐτοῦ ἦτο ἀπροσδιόριστος ἐντελῶς—ἔχων παρ' ἑαυτῷ ῥυπαρόν τι ἀρνίον. Ἐξέφρασα τὴν ἀπορίαν μου διὰ τὴν ἀθλιότητα ταύτην. Μοὶ ἀπήντησε δὲ ὅτι αἰτία ταύτης ἦτο ἡ πτωχεία· ἀλλά, τῷ παρετήρησα, ὁ δρόμος συχνάζεται πολὺ καὶ δὲν εἶναι ἀκατόρθωτος μικρά τις βελτίωσις.

Δυστυχῶς ὁ κληρικὸς δὲν ἐννόει πλείονα τοῦ πανδοχέως, ὅστις κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο, ἐξελθὼν τοῦ χανίου, ἐξηφανίσθη. Ἀνεπαύθημεν μικρόν, ἰδίως χάριν τῶν εὐζώνων, καὶ ἱππεύσαντες, θέλω νὰ εἴπω ἀναβάντες ἐπὶ τῶν ἡμιόνων, ἠκολουθήσαμεν τὴν πορείαν, ἀφέντες τὸν εὐτυχῆ ἰδιοκτήτην τοῦ χανίου τῶν Τσουραναίων μετὰ τοῦ ἀγαθοῦ ἱερέως τρέφοντας τὴν πτωχείαν των καὶ ἀναμένοντες καρτερικῶς τὴν ἐξ οὐρανοῦ ἀντίληψιν.

Ἀπερίγραπτος εἶνε ἡ ἀνωμαλία τῆς ἀτραποῦ ἐκεῖθεν τῶν Τσουραναίων πρὸς τὸ Μαλακάσιον. Ἀδιακόπως ἀνερχομένη καὶ κατερχομένη αὕτη ἀποτόμους κλίσεις σμικρύνει τὴν εὐχαρίστησιν ἣν παρέχει ἡ θέα τῆς ἀγρίας φύσεως καὶ ὑποχρεοῖ τὸν ὁδοιπόρον νὰ μετρῇ ἀγρύπνως τὰ βήματά του, ἐὰν δὲν θέλῃ νὰ κατακρημνισθῇ αἴφνης εἴς τινα χαράδραν ἢ νὰ συντρίψῃ τὴν κεφαλὴν κατά τινος προεξέχοντος κλάδου ἐλάτης. Δὲν εἶνε δὲ καὶ εὔκολος ἡ πρόληψις παρομοίου ἀτυχήματος, ὅταν τις ἔχῃ τὴν κακὴν τύχην νὰ μεταφέρηται δι' ἡμιόνου. Τὸ πεῖσμον ζῶον, οὗ ἐπέβαινον, οὐδέποτε ἠθέλησε νὰ ὑπακούσῃ εἰς τὸν χαλινόν, τὰς παρακελεύσεις, ἢ τὰ ἀλύπητα πτερνοκοπήματα. Ἐβάδιζεν ὅπου αὐτὸ ἔκρινε καλόν, καὶ ἐβάδιζεν ἀμετατρέπτως, ἀδιαφοροῦν ἐὰν μὲ ἔφερε πολλάκις κατ' εὐθεῖαν ὑπὸ δένδρον χαμηλὸν ἐφ' οὗ ἐκινδύνευον τοὐλάχιστον νὰ κατασχίσω τὸ πρόσωπον.

Μετὰ ἑπτάωρον, ἐν συνόλῳ, ἐπίπονον πορείαν ἀφικόμεθα εἰς τὸ χάνι Μαλακασίου· τὸ χάνι τοῦτο, ἀνθρωπινώτερόν πως τοῦ τῶν Τσουραναίων, ἀλλὰ πάντοτε χάνι, κεῖται εἰς τοὺς κυρίως πρόποδας τοῦ Λάκμωνος παρὰ τὴν συμβολὴν δύο ποταμίων, τοῦ ἀρχικοῦ δηλαδὴ κλάδου τοῦ Πηνειοῦ ἐκ τοῦ Ζυγοῦ κατερχομένου καί τινος παραποτάμου αὐτοῦ πηγάζοντος ἐκ τῶν ὑψωμάτων τοῦ Δοκιμίου καὶ ἰδίᾳ ἐκ τοῦ Κιζὶλ Τεπέ. Ἡ σχετικὴ εὐπρέπεια τοῦ χανίου τούτου, ἡ κόπωσις καὶ ἡ ἐκ ταύτης κεντηθεῖσα πεῖνα, ἦσαν ἀφορμαὶ παρακινοῦσαι ἡμᾶς νὰ παύσωμεν τὴν πορείαν ἐκεῖ, ἀλλ' αἱ πληροφορίαι ἃς ἐπὶ τόπου ἐλάβομεν, μᾶς ἔπεισαν νὰ ἐξακολουθήσωμεν τὴν πρὸς τὸ χάνι Ζυγοῦ ὁδὸν καὶ παρεκκλίνοντες αὐτῆς μετὰ μίαν ὥραν νὰ καταλήξωμεν εἰς τὰ Κονάκια τοῦ Μπάρδα, ὅπου φιλοξενία προτιμοτέρα τῆς τοῦ Χαντσῆ, τοῦ πανδοχέως, μᾶς ἀνέμενε.

Μπάρδας εἶνε ὁ τζέλιγκας, ἤτοι πατριάρχης, πατριᾶς βλαχοποιμένων ἐκεῖ που ἐχούσης τὸ θέρετρον, τὰ κονάκια δὲ αὐτοῦ εἶναι ἄθροισμα ξυλίνων καλυβῶν, ὑφ' ἃς διαμένουσιν ἀπὸ τοῦ ἔαρος μέχρι τῶν μέσων τοῦ φθινοπώρου πεντήκοντα περίπου οἰκογένειαι βλάχων μετα τινων χιλιάδων προβάτων καὶ αἰγῶν. Ἡ οἰκογένεια τοῦ Μπάρδα εἶνε ἐκ τῶν ἰσχυροτέρων τῶν νομάδων τούτων, οὗτος δὲ θεωρεῖται ὡς εἷς τῶν πλουσιωτέρων βλάχων.

Ὅτε, ἐξελθόντες τῆς κεχαραγμένης ἀτραποῦ, ἐβυθίσθημεν ὑπὸ τὰ δάση τὰ καλύπτοντα τὰς ἀποτόμους πλευρὰς τῶν βουνῶν, τὸ λυκόφως ἤδη ὑπεχώρει εἰς τὸν ζόφον τῆς νυκτός, εἶχε δὲ ἐπέλθῃ ἡ νὺξ καὶ τὸ σκότος ἐπυκνοῦτο ὑπὸ τῆς ὀμίχλης, ὅτε ἐφθάσαμεν εἰς τὸ βάθος ἀποτόμου χαράδρας, ὅπου σπινθηρίζοντα διὰ μέσου τῶν δένδρων πυρὰ καὶ μετ' ὀλίγον βωβαὶ ὑλακαὶ ἀγρίων ποιμενικῶν κυνῶν μᾶς ἀνήγγειλαν ὅτι εἰσήλθομεν εἰς τὸ κράτος τοῦ ἰσχυροῦ τζέλιγκα. Εἷς τῶν υἱῶν τοῦ Μπάρδα, αὐτοῦ ἀπουσιάζοντος, μετὰ πολλῶν βλάχων, μᾶς ὑπεδέχθη φιλοφρόνως. Ἐκαθήσαμεν ὑπὸ *τσιαρδάκι*, σκιάδα ἐκ κλάδων, καὶ ἀμέσως προσεφέρθη ἡμῖν ῥακὴ μετὰ λουκουμίων, συγχρόνως δὲ ἐδόθησαν καὶ αἱ ἀναγκαῖαι διαταγαὶ διὰ τὴν προετοιμασίαν τοῦ δείπνου καὶ τοῦ ὕπνου. Ἐν ῥιπῇ ὀφθαλμοῦ παχὺς ἀμνὸς ἤχθη, ἐσφάγη, ἐξεδάρη καὶ ὠβελίσθη. Ἀληθῶς εἰπεῖν, τὴν στιγμὴν ἐκείνην δὲν ᾐσθανόμην ἐμαυτὸν ἱκανὸν νὰ τιμήσω ἀρκούντως τὸ παρασκευαζόμενον δεῖπνον καὶ προετίμων νὰ ἐκτείνω μᾶλλον τὰ αἱμωδιασθέντα ἐκ τῆς ἡμερησίας ἡμιονοδρομίας μέλη μου. Τούτου δὲ καὶ ἀπήλαυσα μετ' ὀλίγον ἐν τελείᾳ ἀνατολικῇ ἀνέσει. Ἡ καλύβη, ἣν παρεχώρησαν ἡμῖν, ἐστερεῖτο μὲν παντὸς ἐπίπλου, πλὴν δύο παμμεγίστων σιδηροτεύκτων κιβωτίων, ἐν οἷς περιείχετο ἡ προὶξ τῆς συζύγου τοῦ νέου Μπάρδα, ἀλλὰ περιελάμβανε τελείαν συλλογὴν παχυτάτων βλαχικῶν ταπήτων καὶ σκεπασμάτων. Καίτοι δὲ τὸ δάπεδον τῆς καλύβης δὲν ἦτο ἄλλο παρ' αὐτὸ τὸ ὑγρὸν ἔδαφος τοῦ βουνοῦ, τρεῖς ἢ τέσσαρες βαθύμαλλοι τάπητες ἐπαλλήλως ἐκταθέντες, ἐφ' ὅλου τοῦ χώρου τῆς καλύβης, ἡμιλλῶντο κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν, καὶ κατὰ πᾶσαν ἄλλην, πρὸς τὸ ἀναπαυτικώτατον

Digitized by Google

ἀνάκλιντρον, ἐφ' οὗ ποτε σῶμα κεκμηκὸς ἀνθρώπου ἐξηπλώθη.

Παρασκευαζομένου τοῦ δείπνου, συνδιάλεξις πολυπράγμων μετὰ τοῦ νέου Μπάρδα, μὲ ἐνανούριζε καὶ βεβαίως θὰ ἐκοιμώμην, ἂν συχνὰ πυκνὰ δὲν ἠναγκαζόμην ν' ἀποδιώκω τὸν ὕπνον ἐκ τῶν βλεφάρων μου, διὰ νὰ λαμβάνω μέρος εἰς τὰς συνεχεῖς σπονδὰς τῆς προσφερομένης ῥακῆς, ἅπαξ δὲ ὑπεχρεώθην καὶ νὰ ἐγερθῶ. Ἡ σύζυγος τοῦ νέου Μπάρδα, αὐτὴ μόνη ἐκ τῶν γυναικῶν, παρουσιάσθη ἐν ἐπισήμῳ στολῇ, φέρουσα πάντα τὸν κόσμον τῆς πολυτελοῦς περιβολῆς τῶν πλουσίων βλαχισσῶν. Ὁ ὑψηλὸς αὐτῆς κεφαλόδεσμος, τὰ μακρὰ καὶ πλατέα ἐνώτια, τὰ περιδέραια, τὰ ψέλλια, αἱ ἐπὶ τῆς κοιλίας παμμεγέθεις πόρπαι τῆς ζώνης, ἦσαν ὅλα ἐκ χρυσοῦ καὶ ἀργύρου, θησαυρὸς δὲ ὅλος χρυσῶν νομισμάτων, κατεφόρτωνε τὴν νέαν νύμφην·—ἦσαν νεόνυμφοι οἱ σύζυγοι — ἥτις αἰδήμων καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς σταθερῶς κάτω νεύουσα ηὐχήθη τὸ καλῶς ὡρίσατε, εἶτα δὲ λαβοῦσα ἀπὸ τῶν χειρῶν παρακολουθοῦντος βράχου δίσκον μετὰ γλυκίσματος ἐκ βυσσίνου καὶ ῥακῆς προσήνεγκεν ἡμῖν, μεθ' ὃ ἐξῆλθε πάλιν ἵνα ἐπιβλέψῃ ἴσως τὴν προετοιμασίαν τοῦ δείπνου, τοῦ ὁποίου ἡ κνίσσα διαχεομένη πέριξ, ἤρχισε μεθ' ὅλην τὴν κόπωσιν νὰ γαργαλίζῃ τοὺς ῥώθωνας ἡμῶν.

Τὸ δεῖπνον ὑπῆρξεν ἁπλοῦν, ὅσον ἠδύνατό τις νὰ περιμένῃ ἐκεῖ, ἀλλ' ἐν τούτοις μᾶς ἐξέπληξεν ἡ πολυτέλεια τῆς διασκευῆς τῆς τραπέζης, ἀνήκουστος καὶ εἰς αὐτὰ τὰ πρώτης τάξεως ξενοδοχεῖα τῆς Καλαμπάκας. Οὐδὲν ἔλειπεν ἐκ τῆς τραπεζοσκευῆς μέχρι καὶ τῆς ἁλατοδόχης, ἐξενίσθημεν δὲ ὄχι ὀλίγον βλέποντες πολύτιμα μαχαίρια καὶ περόνια καὶ ποτήρια κρυστάλλινα. Ἀπετέλουν δὲ ταῦτα κωμικήν τινα ἀντίθεσιν, ὁσάκις ἤγειρέ τις τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀπὸ τῆς τραπέζης, πρὸς τὰ πέριξ ἀντικείμενα, ἀπὸ τῆς ἐκ φλοιῶν δένδρων ὀροφῆς, δι' ἧς ἐφαίνοντο λαμπυρίζοντες οἱ ἀστέρες, μέχρι τῶν γυμνῶν ποδῶν τοῦ παρὰ τὴν τράπεζαν ἱσταμένου πελωρίου βλάχου, ὅστις ἐξεπλήρου χρέη οἰνοχόου. Ὁπωσδήποτε ἐπείσθημεν ὅτι αἱ περὶ τοῦ πλούτου καὶ τῆς ἀναπτύξεως τοῦ Μπάρδα δοθεῖσαι ἡμῖν πληροφορίαι δὲν ἦσαν ὑπερβολικαί.

Ἕπεται τὸ τέλος — Κ. Γ. Κ.

ΟΥΡΑΝΙΑ

ὑπὸ Καμίλλου Φλαμμαριὸν

Συνέχεια ἴδε σ. 166

Ἡ διήγησις αὕτη ἐφαίνετο ἐρχομένη ἐπίτηδες πρὸς ὑποστήριξιν τῶν ἰδεῶν μου περὶ τῶν ἀγνώστων συμπερασμάτων τοῦ ἐπιστημονικοῦ προβλήματος. Βεβαίως πολλαὶ ὑποθέσεις δύνανται νὰ προταχθῶσι πρὸς ἀντίρρησιν. Δύναταί τις νὰ εἴπῃ ὅτι τὸ γεγονὸς δὲν συνέβη ἴσως ὡς ἀφηγεῖται αὐτὸ ὁ Κικέρων· ὅτι μετεσκευάσθη, παρεστάθη ἐπὶ τὸ ὑπερβολικώτερον· ὅτι δύο φίλοι φθάνοντες εἰς ξένην πόλιν ἐπόμενον εἶνε νὰ φοβῶνται μὴ συμβῇ εἰς αὐτοὺς δυστύχημά τι· ὅτι φοβούμενος ὁ εἷς διὰ τὴν ζωὴν τοῦ φίλου του μετὰ τοὺς κόπους τοῦ ταξειδίου καὶ ἐν τῷ μέσῳ τῆς σιγῆς τῆς νυκτὸς δύναται εἰς τὸ τέλος νὰ ὀνειρευθῇ ὅτι ἐγένετο θῦμα δολοφονίας. Ὡς πρὸς τὸ ἐπεισόδιον τοῦ ἁμαξίου, οἱ ταξειδιῶται ἐνδέχεται νὰ εἶδον ἓν τοιοῦτο ἐντὸς τῆς αὐλῆς τῆς οἰκίας τοῦ φιλοξενήσαντος τὸν ἕνα ἐξ αὐτῶν καὶ ἡ ἀρχὴ τοῦ συνειρμοῦ τῶν ἰδεῶν συναρμόζει καὶ αὐτὸ μὲ τὸ ἐνύπνιον. Ναί, δύναταί τις νὰ προβάλῃ πάσας ταύτας τὰς ἐπεξηγηματικὰς ὑποθέσεις· ἀλλ' εἶνε μόνον ὑποθέσεις. Τὸ νὰ παραδεχθῇ τις ὅτι ὑπῆρξε πράγματι συγκοινωνία μεταξὺ τοῦ νεκροῦ καὶ τοῦ ζῶντος εἶνε ἐπίσης ἄλλη ὑπόθεσις.

Ἀλλὰ τὰ τοιαύτης φύσεως γεγονότα εἶνε ἆρά γε σπάνια; Δὲν φαίνεται ποσῶς. Ἐνθυμοῦμαι μεταξὺ τῶν ἄλλων περιστατικόν τι ὅπερ μοὶ ἀφηγήθη παλαιὸς φίλος τῆς νεότητός μου, ὁ Ἰωάννης Μπέστ, ὅστις ἵδρυσε τὸ *Εἰκονογραφημένον Ταμεῖον* τῷ 1833 μετὰ τοῦ διαπρεποῦς φίλου μου Ἐδουάρδου Σαρτὼν ἀποθανόντος πρό τινων ἡμερῶν. Ἦτο ἀνὴρ σοβαρός, ψυχρός, μεθοδικὸς (ἐπιτήδειος χαράκτης, τυπογράφος καὶ διαχειριστὴς εὐσυνείδητος)· πάντες ὅσοι τὸν ἐγνώρισαν γινώσκουσιν ὅτι ἡ ἰδιοσυγκρασία του ἦτο ἥκιστα νευρικὴ καὶ τὸ πνεῦμά του πολὺ ἀπεῖχεν ἀπὸ τῶν πραγμάτων τῆς φαντασίας. Λοιπὸν τὸ ἐπόμενον γεγονὸς συνέβη εἰς αὐτὸν τὸν ἴδιον, ὅτε ἦτο μικρὸν παιδίον, ἡλικίας πέντε ἢ ἓξ ἐτῶν.

Εὑρίσκετο ἐν Τούλῃ, γενεθλίῳ αὐτοῦ πόλει· ἡ ἑσπέρα ἦτο ὡραιοτάτη καὶ εἶχε κατακλιθῇ ἤδη εἰς τὴν μικράν του κλίνην ἀλλὰ δὲν ἐκοιμᾶτο· εἶδε τὴν μητέρα του εἰσελθοῦσαν εἰς τὸν θάλαμόν του, διελθοῦσαν δι' αὐτοῦ καὶ διευθυνθεῖσαν εἰς τὴν παρακειμένην αἴθουσαν, ἧς ἡ θύρα ἦτο ἀνοικτὴ καὶ ἔνθα ὁ πατήρ του ἔπαιζε χαρτία μετά τινος φίλου του. Ἀλλ' ἡ μήτηρ του, ἀσθενὴς οὖσα εὑρίσκετο κατ' ἐκείνην τὴν ὥραν ἐν Πῶ. Ἠγέρθη παραυτὰ ἀπὸ τῆς κλίνης του καὶ ἔδραμε κατόπιν τῆς μητρός του μέχρι τῆς αἰθούσης, ὅπου εἰς μάτην τὴν ἀνεζήτησεν. Ὁ πατήρ του τὸν ἐπέπληξε μετά τινος ἀγανακτήσεως καὶ τὸν διέταξε νὰ ὑπάγῃ πάλιν νὰ κατακλιθῇ, βεβαιῶν αὐτὸν ὅτι εἶχεν ὀνειρευθῇ.

Τότε τὸ παιδίον πιστεῦσαν ὅτι πράγματι εἶχεν ὀνειρευθῇ ἀπεπειράθη ν' ἀποκοιμηθῇ ἐκ νέου. Ἀλλὰ μετά τινα λεπτά, ἐνῷ εἶχε τὰ ὄμματα

Digitized by Google

ἀνοικτά, εἶδε καὶ δευτέραν φοράν, λίαν εὐδιακρίτως τὴν μητέρα του διερχομένην ἐγγύθεν αὐτοῦ, τὴν φορὰν δὲ ταύτην ὥρμησε πρὸς αὐτὴν ὅπως τὴν ἀσπασθῇ. Ἀλλ' αὕτη ἐγένετο διὰ μιᾶς ἄφαντος. Τὸ παιδίον δὲν ἠθέλησε νὰ κατακλιθῇ πλεον καὶ ἔμεινεν ἐν τῇ αἰθούσῃ, ὅπου ὁ πατήρ του ἐξηκολούθει νὰ παίζῃ.

Τὴν αὐτὴν ἡμέραν καὶ κατὰ τὴν αὐτὴν ὥραν ἡ μήτηρ του ἀπέθνησκεν ἐν Πῷ.

Τὸ περιστατικὸν τοῦτο μοὶ ἀνεκοίνωσεν αὐτὸς ὁ ἴδιος κ. Μπέστ, εἰς ὃν ἡ ἀνάμνησις αὕτη διετηρεῖτο ἀνεξάλειπτος. Πῶς νὰ τὸ ἐξηγήσωμεν; Δύναταί τις νὰ εἴπῃ ὅτι τὸ παιδίον γινώσκον ὅτι ἡ μήτηρ του ἦτο ἀσθενὴς ἀνελογίζετο αὐτὴν πολλάκις καὶ ὅτι ἔσχε παράκρουσιν, συμπεσοῦσαν ἐκ τύχης μὲ τὸν θάνατον τῆς μητρός του. Πιθανὸν τοῦτο. Ἀλλ' ἐπίσης δύναταί τις νὰ σκεφθῇ ὅτι ὑπῆρχε δεσμός τις συμπαθητικὸς μεταξὺ τῆς μητρὸς καὶ τοῦ τέκνου καὶ ὅτι κατ' ἐκείνην τὴν σοβαρὰν στιγμὴν ἡ ψυχὴ τῆς μητρὸς συνεκοινώνησε πράγματι μὲ τὴν ψυχὴν τοῦ τέκνου. Τίνι τρόπῳ; θὰ μ' ἐρωτήσωσιν. Οὐδὲν γινώσκομεν. Ἀλλὰ πᾶν ὅ,τι δὲν γινώσκομεν, εἶνε ἀπέναντι παντὸς οὗτινος γινώσκομεν, ὅ,τι ὁ ὠκεανὸς ἀπέναντι ῥανίδος αἵματος.

Παρακρούσεις! λέγομεν. Εἶνε εὔκολον νὰ τὸ λέγωμεν. Πόσα ἰατρικὰ συγγράμματα ἐγράφησαν περὶ τοῦ θέματος τούτου! Πάντες γινώσκουσι τὸ σύγγραμμα τοῦ Βριὲρ δὲ Βοαμόν. Μεταξὺ τῶν ἀναριθμήτων παρατηρήσεων, ἐξ ὧν ἀποτελεῖται, ἃς ἀναφέρω ἐπὶ τοῦ προκειμένου τὰς δύο ἑπομένας:

«Παρατ. 84. — Ὅτε ὁ βασιλεὺς Ἰάκωβος ἦλθεν εἰς Ἀγγλίαν κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ ἐν Λονδίνῳ λοιμοῦ, εὑρισκόμενος εἰς τὴν ἐξοχήν, εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ σὶρ Ροβέρτου Κόττον μετὰ τοῦ γηραιοῦ Κάμπδεν, εἶδε κατ' ὄναρ τὸν νεώτερον υἱόν του, παιδίον ὄντα εἰσέτι καὶ κατοικοῦντα ἐν Λονδίνῳ τότε, φέροντα σταυρὸν αἱματηρὸν ἐπὶ τοῦ μετώπου, ὡς νὰ εἶχε τραυματισθῇ διὰ ξίφους. Τρομάξας ἐκ τῆς ὀπτασίας ταύτης ἤρχισε νὰ προσεύχηται καὶ μεταβὰς τὴν πρωΐαν εἰς τὸν θάλαμον τοῦ σὶρ Κάμπδεν διηγήθη τὸ συμβὰν τῆς νυκτός· οὗτος καθησύχασε τὸν μονάρχην λέγων αὐτῷ ὅτι ἦτο παίγνιον ὀνείρου καὶ ὅτι δὲν ἔπρεπε ν' ἀνησυχῇ. Τὴν αὐτὴν ἡμέραν ὁ βασιλεὺς ἔλαβεν ἐπιστολὴν τῆς συζύγου του ἀναγγέλλουσαν αὐτῷ τὸν θάνατον τοῦ υἱοῦ του ἀποθανόντος ἐκ τῆς πανώλους. Ὅτε τὸ παιδίον ἐνεφανίσθη εἰς τὸν πατέρα του καθ' ὕπνους, εἶχε τὸ ἀνάστημα καὶ τὰς διαστάσεις ἀνδρὸς τελείου.

«Παρατ. 87. — Ἡ δεσποινὶς Ρ... πεπροικισμένη ὑπὸ ἐξαιρέτου κρίσεως, εὐλαβὴς ἄνευ περισσοθρησκείας, κατῴκει, πρὸ τοῦ γάμου της ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ θείου της Δ... διασήμου ἰατροῦ καὶ μέλους τοῦ Ἰνστιτούτου. Εἶχεν ἀποχωρισθῇ ἀπὸ τῆς μητρός της, ἥτις ἔμενεν εἰς τὴν ἐπαρχίαν προσβεβλημένη ὑπὸ ἀσθενείας λίαν σοβαρᾶς. Νύκτα τινὰ ἡ νεᾶνις ὠνειρεύθη ὅτι τὴν ἔβλεπεν ἐνώπιόν της ὠχράν, ἠλλοιωμένην, ἑτοιμοθάνατον καὶ ἐκφράζουσαν ἰδίως ζωηρὰν λύπην διότι δὲν περιεστοιχίζετο ὑπὸ τῶν τέκνων της, ὧν τὸ ἕν, ἐφημέριος μιᾶς ἐνορίας τῶν Παρισίων εἶχε μεταναστεύσῃ εἰς Ἱσπανίαν, τὸ δὲ ἕτερον εὑρίσκετο ἐν Παρισίοις. Μετ' ὀλίγον τὴν ἤκουσε καλοῦσαν αὐτὴν ἐπανειλημμένως διὰ τοῦ βαπτιστικοῦ της ὀνόματος· εἶδε κατ' ὄναρ τοὺς περιστοιχίζοντας τὴν μητέρα της, οἵτινες νομίσαντες ὅτι ἐζήτει τὴν ἐγγόνην της φέρουσαν τὸ αὐτὸ ὄνομα, μετέβησαν πρὸς ἀναζήτησίν της εἰς τὸ παρακείμενον δωμάτιον· ἀλλὰ διὰ νεύματος ἡ ἀσθενὴς ἐδήλωσεν ὅτι οὐχὶ αὐτὴν ἀλλὰ τὴν θυγατέρα της, τὴν διαμένουσαν εἰς Παρισίους ἐπόθει νὰ ἴδῃ. Ἡ μορφή της ἐξέφραζε τὴν θλίψιν ἣν ᾐσθάνετο ἐπὶ τῇ ἀπουσίᾳ της. Αἴφνης τὰ χαρακτηριστικά της ἀλλοιοῦνται, καλύπτεται ὑπὸ τῆς ὠχρότητος τοῦ θανάτου. Εἶτα ἡ ἐπιθάνατος ἐπανέπεσεν ἄπνους ἐπὶ τῆς κλίνης της.

«Τὴν ἐπαύριον ἡ δεσποινὶς Ρ... ἐνεφανίσθη σφόδρα περίλυπος ἐνώπιον τοῦ κ. Δ... ὅστις τὴν παρεκάλεσε νὰ τοῦ καταστήσῃ γνωστὴν τὴν αἰτίαν τῆς λύπης της· τοῦ διηγήθη τότε αὐτὴ ἐν λεπτομερείᾳ τὸ καταταράξαν αὐτὴν ἐνύπνιον. Ὁ Δ... εὑρὼν αὐτὴν ἐν τοιαύτῃ πνευματικῇ διαθέσει τὴν ἔθλιψεν εἰς τὰς ἀγκάλας του καὶ τῇ ὡμολόγησεν ὅτι ἡ εἴδησις ἦτο ἀληθεστάτη καὶ ὅτι ἡ μήτηρ της εἶχεν ἀποθάνῃ· δὲν προσέθηκεν δὲ ἄλλας λεπτομερείας.

«Μετά τινας μῆνας ἡ δεσποινὶς Ρ... ἐπωφελουμένη τῆς ἀπουσίας τοῦ θείου της ὅπως τακτοποιήσῃ τὰ ἔγγραφά του, ἅτινα αὐτὸς καθὼς πολλοὶ τῶν πεπαιδευμένων δὲν ἤθελε νὰ τοῦ τὰ ἐγγίζωσιν, εὗρε μεταξὺ αὐτῶν μίαν ἐπιστολὴν ἀφηγουμένην εἰς τὸν θεῖόν της τὰ περιστατικὰ τοῦ θανάτου τῆς μητρός της. Ὁποία δὲ ὑπῆρξεν ἡ ἔκπληξίς της ὅτε ἀνέγνω εἰς αὐτὴν πάσας τὰς λεπτομερείας τοῦ ὀνείρου της!»

Παράκρουσις! σύμπτωσις τυχαία! Ἀλλ' εἶνε αὕτη ἆρά γε ἐξήγησις ἐπαρκής; Εἰς πάσας τὰς περιπτώσεις εἶνε ἐξήγησις οὐδὲν ἐξηγοῦσα.

Πλῆθος ἀνθρώπων ἀμαθῶν, πάσης ἡλικίας καὶ παντὸς ἐπαγγέλματος, εἰσοδηματίαι, ἔμποροι ἢ βουλευταί, σκεπτικοὶ ἐκ φύσεως ἢ κατὰ προσποίησιν κηρύττουσιν ἁπλούστατα ὅτι δὲν πιστεύουσι ποσῶς τὰς τοιαύτας ἱστορίας καὶ ὅτι οὐδὲν τὸ ἀληθὲς ἐν αὐταῖς. Ἀλλ' οὐδ' ἡ τοιαύτη λύσις εἶνε πολὺ σοβαρά. Τὰ πνεύματα τὰ συνειθισμένα εἰς τὴν μελέτην δὲν δύνανται νὰ εὐχαριστηθῶσιν ἐξ ἀρνήσεως τόσον ἐπιπολαίου.

Τὸ γεγονὸς εἶνε γεγονός. Δὲν δύναταί τις νὰ μὴ τὸ παραδεχθῇ ἔστω καὶ ὅταν ἐν τῇ παρούσῃ καταστάσει τῶν ἡμετέρων γνώσεων εἶνε ἀδύνατον νὰ ἐξηγηθῇ. Ἕπεται συνέχεια [Μετάφρασις Χ.]

Digitized by Google

Η ΠΤΩΣΙΣ ΜΙΑΣ ΔΥΝΑΣΤΕΙΑΣ

Ὁ προχθὲς καταλιπὼν τὸν θρόνον τοῦ καγκελαρίου ἐν Γερμανίᾳ — πῶς ἄλλως νὰ ὀνομάσωμεν ἕδραν, τὴν ὁποίαν ὁ ἐπὶ εἰκοσιπενταετίαν κατασχὼν αὐτὴν ἐκλέϊσε διὰ τοιαύτης ἀπαραμίλλου σειρᾶς μεγαλουργημάτων ; — δὲν ὑπῆρξε μόνον γόης τῆς πολιτικῆς. Εἶνε καὶ μάγος τοῦ λόγου. Ὁ φοβερὸς ἀνήρ, τὸν ὁποῖον ἡ φαντασία προθύμως ἐξομοιοῖ πρὸς τοὺς βαρυόπλους καὶ χαλκενδύτους ἥρωας τῆς γερμανικῆς μυθολογίας, κατὰ τὰς ὥρας τῶν διαχύσεών του, ἔγραψεν ἐπιστολὰς παρθενικῶς τρυφεράς, εὐωδιαζούσας γλυκείας συγκινήσεως ἄρωμα, καὶ διασχιζομένας ὑπὸ σπινθήρων εὐφυΐας, ἀπεσπασμένων ἀπὸ τῆς μεγάλης ἑστίας τῆς μεγαλοφυΐας αὐτοῦ.

Ο ΠΡΙΓΚΗΨ ΒΙΣΜΑΡΚ

Εἰς μίαν τῶν ἐπιστολῶν τούτων, φέρουσαν χρονολογίαν 2 Ἰουλίου 1859, ὁ Βίσμαρκ, τότε πρεσβευτὴς τῆς Γερμανίας ἐν Πετρουπόλει καὶ ἐπὶ τῆς φλιᾶς τοῦ ἐνδόξου αὐτοῦ σταδίου εὑρισκόμενος, ἔγραφε μετὰ μυχίας μελαγχολίας καὶ βαθυτάτης ἀπογοητεύσεως: «Ἂς γείνῃ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ. Ὅλα ἐδῶ κάτω εἰς τὸν κόσμον εἶνε ζητήματα χρόνου. Λαοὶ καὶ ἄνθρωποι, μανία καὶ σύνεσις, εἰρήνη καὶ πόλεμος, τὰ πάντα παρέρχονται ὡς τὰ κύματα τὰ ὁποῖα ῥυτιδοῦσι τὴν ἐπιφάνειαν τῶν ὑδάτων. Μόνη ἡ θάλασσα μένει. Ἐπὶ τῆς γῆς δὲν ὑπάρχει ἄλλο ἐκτὸς ὑποκρισίας καὶ ἀπάτης».

Ὁ ἀπαισιόδοξος οὗτος μονόλογος, τὸν ὁποῖον δὲν θὰ ἀπεκήρυττε καὶ αὐτὸς ὁ Ἅμλετ, ἐπανῆλθεν ἴσως εἰς τὴν μνήμην τοῦ σιδηρόφρονος ἀνδρὸς κατὰ τὰς πικρὰς αὐτὰς ἡμέρας, τὰς ὁποίας διέρχεται. Ἡ ψυχή του ἐμεθύσθη ἐξ ἀνυπερβλήτων θριάμβων. Ἡ φιλοδοξία του ἐκένωσε τὴν κύλικα τῶν ἐπιτυχιῶν καὶ τῶν τιμῶν μέχρι πυθμένος. Ἐδοκίμασε τὰς συγκινήσεις τοῦ εὐτυχοῦς κυβευτοῦ, διακυβεύσας τὴν ἐθνικὴν ὕπαρξιν καὶ αὐτὴν τὴν ζωήν του, ἣν εἶχεν ἀποφασίσει νὰ θυσιάσῃ ἂν τὰ σχέδιά του ἐναυάγουν. Ἀνήγειρεν ἰδιοχείρως τὸ οἰκοδόμημα τῆς γερμανικῆς ἑνότητος καὶ τοῦ πρωσσικοῦ μεγαλείου. Κατὰ τὴν φράσιν φύλλου, ἀνήκοντος ἀκριβῶς εἰς ἐκεῖνο τὸ ἔθνος, τὸ ὁποῖον πικρότερον ἐδοκίμασε τὴν δύναμιν τῆς μεγαλοφυΐας του, «ἐδημιούργησε τὴν ἱστορίαν καὶ διέπλασε τὴν ἀνθρωπότητα ὡς κηρὸν εὐμάλακτον». Ὑπηρέτησε τρεῖς ἡγεμόνας, ὧν ὁ πρῶτος, «σκιὰ μεγάλου ὀνόματος», ὅλον τὸ γόητρόν του μετεχειρίσθη πρὸς σκέπην αὐτοῦ — ὁ δεύτερος, ἀνελθὼν τὸν θρόνον ἁπλῶς καὶ μόνον διὰ ν' ἀποθάνῃ ἐπ' αὐτοῦ, ἠναγκάσθη νὰ κλίνῃ τὸ ὑπερήφανον καὶ εὐγενὲς μέτωπον πρὸ τῆς παντοδυναμίας τοῦ ὑπουργοῦ του — ὁ τρίτος δ' ὀλίγους μῆνας πρὶν διαδεχθῇ τὸν πατέρα του ἀπεκάλει αὐτὸν «σημαιοφόρον τῆς πατρίδος» καὶ ἐν ἀληθεῖ ῥητορικῷ σαλπίσματι ἀνεφώνει: «Σὺ ἡγοῦ καὶ ἡμεῖς ἑπόμεθα!» Ἤσκησεν ἀπόλυτον, ἀνεξέλεγκτον, σχεδὸν τυραννικὴν ἐξουσίαν. Εἶδε πρὸ αὐτοῦ κύπτοντας μονάρχας κραταιούς. Συνεζήτησε μετ' ἀνωτέρων του ὡς ἴσος πρὸς ἴσους καὶ μετὰ τῶν ἴσων του ὡς ἀνώτερος πρὸς ὑποδεεστέρους. Ἀπήλαυσεν ἐν ἑνὶ λόγῳ πάσης τιμῆς καὶ δόξης, ἣν δύναται νὰ ποθήσῃ ἄνθρωπος φιλόδοξος, εἰς τὴν ὑπερτέραν τῆς λέξεως ἐκδοχήν, ἐπὶ τῆς γῆς ταύτης. Φθάσας δὲ εἰς τὸ ἄκρον τοῦ θαυμασίου αὐτοῦ σταδίου ἐπαναλαμβάνει τὴν μελαγχολικὴν ταύτην ἐπῳδόν, ἠχὼ τοῦ «ματαιότης ματαιοτήτων» ἄλλου εὐνοουμένου τῆς τύχης.

Τίς ἔλεγεν ὅτι θὰ διεψεύδοντο τόσαι ἄλλαι ἐν τῷ μεταξὺ αἰσιοδοξότεραι καὶ μᾶλλον εὐέλπιδες ῥήσεις, τὸ ἱστορικὸν Οὐδέποτε, τὸ ὁποῖον ὁ αὐτοκράτωρ Γουλιέλμος ἔγραψεν εἰς τὸ περιθώριον τῆς ὑποβληθείσης αὐτῷ παραιτήσεως τοῦ καγκελαρίου του, ἢ τὸ ἴδιον ὑπερήφανον αὐτοῦ λόγιον: «Μοὶ ἔλαχε νὰ ἀποθάνω ἐργαζόμενος!», καὶ ὅτι ὁ κεκορεσμένος θριαμβευτὴς θὰ ἠναγκάζετο νὰ ἐνθυμηθῇ τὸν ἀνεπιφανῆ ἐπιστολογράφον τοῦ 1859;

Ἀλλ' ὁ ἄνθρωπος οὗτος ἦτο δεδομένον καὶ ἐν τῇ πτώσει του, ἐξ ἧς ἀντηχεῖ ὁ κόσμος ὁλόκληρος, νὰ μείνῃ μέγας. Κατὰ τὴν εὐφυᾶ φράσιν γαλλικοῦ φύλλου «ἡ δυναστεία τῶν Βίσμαρκ ἐκήρυξεν ἀπεργίαν κατὰ τῆς δυναστείας τῶν Χεντζόλλερν». Ἀλλ' ὁ αὐτοκράτωρ δὲν ἐμνησικάκησε κατὰ τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς ἀπεργίας καὶ ἀπέπεμψεν αὐτὸν μετ' ἐκδηλώσεων, ὁποῖαι οὐδέποτε ἐπεδαψιλεύθησαν εἰς

Digitized by Google

τοὺς ἀπερχομένους τῆς ἀρχῆς. Ἔστρωσε μὲ ὅλα τὰ ἄνθη τῆς ῥητορικῆς τὸν τόπον, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἔμελλε νὰ πέσῃ τὸ κολοσσιαῖον ἐκεῖνο σῶμα. Ἀπέσπασεν ἀπὸ τοῦ στέμματός του ἓν κόσμημα, τὸν τίτλον τοῦ δουκὸς τοῦ Λαουεμβούργου, διὰ νὰ κοσμήσῃ αὐτόν. Τῷ ἔδωκε τὸν ὑπέρτατον βαθμὸν τοῦ γερμανικοῦ στρατοῦ. Ὁ τύπος ὅλων τῶν χωρῶν τοῦ κόσμου ἔπλεξε τὸν πανηγυρικόν του καὶ ἀπήγγειλε τοὺς σπανιωτέρους τῶν ἐπιταφίων — ἐκείνους τοὺς ὁποίους δύναται ν' ἀκούσῃ καὶ ὁ κηδευόμενος. Αὐτὸς ὁ τύπος τῆς χώρας, μεθ' ἧς τὸ δαιμόνιον τοῦ ἀνδρὸς εἰς ἀδιάλλακτον περιῆλθε ῥῆξιν, ἐν γενναιόφρονι πνεύματι δικαιοσύνης καὶ μεθ' ἱπποτικῆς μεγαλοφροσύνης, ἐλησμόνησε πρὸς στιγμὴν τὰ διαχωρίζοντα αὐτοὺς μίση καὶ ἔκλινεν ἐν σεβασμῷ πρὸ τῆς ἐκλειπούσης ἀπὸ τοῦ ἐνεργοῦ πολιτικοῦ βίου ἐπιβλητικῆς μορφῆς.

Ἐὰν ἀναγνώσῃ τις τὰς ἐφημερίδας, αἱ ὁποῖαι ἄλλως ἀνέκαθεν ἐπρέσβευσαν ἄκρον θαυμασμὸν πρὸς τὸν Βίσμαρκ, ταχέως θὰ αἰσθανθῇ τὴν ἀτμοσφαῖραν καθισταμένην πνιγηρὰν ἐκ τοῦ καιομένου ὑπ' αὐτῶν λιβανωτοῦ. «Ἐκενώθη ὁ στυλοβάτης, ἐφ' οὗ ὁ κόσμος συνείθισε νὰ βλέπῃ ἀπὸ τριῶν δεκάδων ἐτῶν τὸν θεμελιωτὴν τῆς γερμανικῆς αὐτοκρατορίας ἀσάλευτον ὡς σιδηροῦν ἄγαλμα», ἀναφωνεῖ ἡ μία. — «Κατέπεσεν αἴφνης ἡ γιγαντιαία κορυφὴ τοῦ ὑπερυψήλου βράχου», ἡ ἄλλη. — «Τίς ὑπῆρχεν ἀνάγκη νὰ περατωθῇ τὸ στάδιον τοῦ Βίσμαρκ πρὸ τῆς ζωῆς του καὶ νὰ καταλίπῃ τὸ πηδάλιον, ἔχων ἔτι τὴν δύναμιν νὰ οἰακοστραφῇ;» προσθέτει τρίτη. — «Ἡ δόξα του ἔσται ἄφθιτος ὡς ἡ εὐγνωμοσύνη τοῦ γερμανικοῦ ἔθνους» βεβαιοῖ ἄλλη.

Ὡς ὁ αὐτοκράτωρ ἐκεῖνος ὅστις ἀποθνήσκων ᾐσθάνετο ὅτι μετουσιοῦτο εἰς Θεόν, καὶ ὁ Βίσμαρκ ἠδύνατο νὰ ἐπαναλάβῃ ὅτι ὅμοιον αἴσθημα καὶ πίπτοντος ἐπλήρου τὴν ψυχήν του.

Καὶ αὐτὴ ὅμως ἡ ἀποθέωσις, ὅσον πλήρης καὶ ἂν ὑπῆρξεν, ἔχει τὰ ἀλλόκοτά της. Εἰς τὴν συναυλίαν τῶν ἐγκωμίων, ἡ ὁποία ἐτονίσθη ἀπ' ἄκρου εἰς ἄκρον τοῦ κόσμου ὑπὲρ τοῦ εἰς τὸν ἰδιωτικὸν βίον ἀποχωρήσαντος ἀνδρός, τὸ ἀπροθυμότερον μέρος ἔλαβεν ὁ γερμανικὸς τύπος. Μία ἐφημερὶς τοῦ Βερολίνου, ἐκ τῶν σπουδαιοτέρων, εὗρε περίεργον τρόπον ἵνα ὑποτιμήσῃ τὴν σημασίαν τῆς παραιτήσεως. «Ἀχαριστίαν (ἔγραψε) θὰ ἐμαρτυροῦμεν πρὸς τὸν μέγαν πολιτικὸν ἄνδρα, ὅστις ἀποχωρεῖ τῆς ἀρχῆς, ἀποβλέποντες μετὰ δέους εἰς τὴν παραίτησίν του. Ἔπρεπε νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι μετῆλθε πολιτικὴν ὅλως ἀσθενῆ καὶ ὅτι ἐδημιούργησεν ὅλως ἐπιπολαίως τὴν ἐθνικὴν τῆς Γερμανίας ἑνότητα, ἂν τὸ ἔργον του δὲν ἠδύνατο νὰ συνεχισθῇ ἄνευ αὐτοῦ». (*) Ἡ ἰδέα εἶνε ἴσως ὀρθή, ἀποδεικνύει δ' ἐπιβλητικὴν τὴν πεποίθησιν τοῦ γερμανικοῦ λαοῦ ἐπὶ τὰς ἰδίας δυνάμεις. Ἀλλ' ἐκφερομένη τόσον ἀπροκαλύπτως δύναται ἴσως νὰ χαρακτηρισθῇ ὡς ἀχαριστία.

Ο ΚΟΜΗΣ ΕΡΒΕΡΤ ΒΙΣΜΑΡΚ

Ἀ χ α ρ ι σ τ ί α! Αὐτὴ εἶνε ἡ λέξις, μὲ τὴν ὁποίαν ἐκρίθη ὑπὸ πολλῶν ἡ διαγωγὴ τοῦ αὐτοκράτορος πρὸς τὸν Βίσμαρκ. «Τί ἄραγε θὰ ἦτο σήμερον ὁ Γουλιέλμος Β', ἠρώτησε μία ἐφημερίς, ἂν ὁ Βίσμαρκ δὲν προσελαμβάνετο ὑπουργὸς τοῦ Γουλιέλμου Α';» Ἀλλ' εὑρίσκω τὴν λέξιν πολὺ βαρεῖαν. Ὁ αὐτοκράτωρ καὶ ὁ Βίσμαρκ ἀντιπροσωπεύουσι δύο συστήματα ἐντελῶς διάφορα. Ἡ ψυχρὰ λογικὴ τῆς πολυετοῦς πείρας τοῦ ἑνὸς ἀργὰ ἢ γρήγορα ἔμελλε νὰ προσκρούσῃ κατὰ τῶν γενναίων ἐλπίδων καὶ τῶν νεανικῶν ὁρμῶν τοῦ ἄλλου. Ὁ χαρακτὴρ τοῦ ὑπουργοῦ, ὅστις οὐδὲ ἅπαξ ἐπὶ ζωῆς του ὑπέκυψεν εἰς τὴν θέλησιν ἄλλου, κατ' ἀνάγκην θὰ περιήρχετο εἰς διάστασιν πρὸς τὸν χαρακτῆρα τοῦ νεαροῦ μονάρχου, ὅστις καὶ αὐτὸς ὡς λόγιον τοῦ βίου του φαίνεται ἔχων τὸ ῥητόν: «Sic volo sic jubeo». Δύο τόσον ἀπολυταρχικαὶ φύσεις ἦτο ἀδύνατον ν' ἀποτελέσωσιν ἁρμονικὴν ἕνωσιν. Καὶ τὸ διαζύγιον ἐπῆλθε ταχέως, σχεδὸν ἀπροσδοκήτως. Οἱ διαζευχθέντες, ὡς ἄνθρωποι τοῦ κόσμου καὶ διὰ τὰ μάτια τοῦ κόσμου, ἐχωρίσθησαν μὲ ὅλα τὰ προσχή-

---

(*). — Τί θὰ ἔλεγεν ὁ κόσμος, ἂν ἐξέλιπα αἰφνιδίως; ἠρώτησέ ποτε ὁ Ναπολέων ἕνα τῶν αὐλικῶν του.

Ὁ πρὸς ὃν ἀπετάθη ἡ ἐρώτησις ἤρχισε νὰ πλέκῃ, ὡς εἰκός, μετὰ στόμφου τὸν πανηγυρικὸν τοῦ μεγάλου ἀνδρός, ἀλλ' οὗτος ἀποτόμως διακόπτων αὐτόν:

— Τίποτε ἀπὸ ὅλα αὐτά! Θὰ ἔλεγεν *οὔφ!*

Ὅμοιον συνέβη καὶ εἰς τὸν Βίσμαρκ. Ἡ πτῶσίς του ἰδίως ἐν τῇ πατρίδι του ἐχαιρετίσθη σχεδὸν μετ' ἀνακουφίσεως, μία δὲ ἐφημερίς, ἡ σοσιαλιστικὴ Volksblatt ἀντὶ παντὸς ἄλλου σχολίου, ἐπέγραψεν ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ φύλλου της, διὰ κολοσσιαίων γραμμάτων, ἐν ἁπλοῦν ΟΥΦ!

Digitized by Google

ματα τοῦ ἀμοιβαίου σεβασμοῦ. Ἀλλ' ἡ ἄβυσσος, ἥτις ὠρύχθη μεταξύ των, δὲν εἶνε διὰ τοῦτο μικροτέρα, οὐδὲ ἀρκοῦσιν αἱ αὐτοκρατορικαὶ ἐπιστολαί, ὁ τίτλος τοῦ δουκὸς καὶ ὁ βαθμὸς τοῦ στρατάρχου διὰ νὰ πληρώσωσιν αὐτήν.

Διηγοῦνται ὅτι ὅτε ὁ Βίσμαρκ ἐξεδήλωσε τὴν πρόθεσίν του ν' ἀπέλθῃ τῆς ἐξουσίας, ὁ αὐτοκράτωρ τὸν ἐπεσκέφθη κατ' οἶκον καὶ παρέμεινεν ἐπὶ πολλὰς ὥρας μετ' αὐτοῦ. Ἡ συζήτησις ὑπῆρξε ζωηροτάτη. Ὁ καγκελάριος, μετ' εὐλαβείας, ἀλλ' εὐσταθῶς ἀνέπτυξε τοὺς λόγους, διὰ τοὺς ὁποίους τὴν πολιτικὴν τοῦ αὐτοκράτορος ἐθεώρει ἐπιβλαβῆ εἰς τὰ συμφέροντα τοῦ κράτους. Φαίνεται ἰδίως ὅτι τὰ περίφημα διαγγέλματα τοῦ Γουλιέλμου Β', τὰ ἀφορῶντα εἰς τὰς ἐργατικὰς τάξεις, συνεζητήθησαν διὰ μακρῶν. Ἀλλ' ἀμφότεροι οἱ διαφωνοῦντες ἐτήρησαν τὰς γνώμας των. Παρελθούσης τῆς ὥρας, ὁ αὐτοκράτωρ παρεκάλεσε τὸν Βίσμαρκ νὰ μεταβῇ εἰς τὰ Ἀνάκτορα τὴν νύκτα. Ἀλλ' ὁ καγκελάριος, δύσθυμος καὶ νευρικὸς ἐκ τῆς συζητήσεως, ἀπήντησεν:

— Ζητῶ συγγνώμην παρὰ τῆς Ὑμ. Μεγαλειότητος, ἀλλ' εἶμαι ἤδη πολὺ γέρων καὶ εἰς τοιαύτην ὥραν τῆς νυκτὸς δὲν δύναμαι νὰ ἐξέλθω!

Ἡ ἀπάντησις αὐτή, ἐὰν εἶνε ἀληθής, δὲν συμβολοποιεῖ αἰσθητὴν τὴν αἰτίαν τῆς παραιτήσεως τοῦ Βίσμαρκ; «Εἶμαι γέρων, ἰδοὺ διατί παραιτοῦμαι;» ἠδύνατο νὰ εἴπῃ ὁ Βίσμαρκ. — «Εἶμαι νέος, εἶμαι φιλόδοξος, ἡ καρδία μου ὀγκοῦται ὑπὸ καινῶν πόθων, τὸ αἷμα σφύζει εἰς τὰς φλέβας μου, ἔχω σχέδια μεγαλεπίβολα πρὸς ἐκτέλεσιν, θέλω καὶ ἐγὼ νὰ ἐγχαράξω τὸν τύπον τῆς ἀτομικότητός μου ἐπὶ τῆς ἀνθρωπότητος, νὰ ἐργασθῶ, νὰ ῥιφθῶ εἰς ἀγῶνας, νὰ ζήσω ἐν μιᾷ λέξει. Σὺ ἔπραξες ἀρκετά, ἀναπαύσου!», ἰδοὺ τί ἴσως ὁ αὐτοκράτωρ ἐσκέπτετο κατὰ τὰς ὀδυνηρὰς αὐτὰς ὥρας τῶν μακρῶν συζητήσεων, περὶ ὧν εἶπεν ὅτι τὸν ἔθλιψαν ὡς νὰ ἔχασεν ἐκ νέου τὸν πάππον του.

«Μοὶ ἔλαχεν ὁ κλῆρος τοῦ ἀξιωματικοῦ τῆς φρουρᾶς ἐπὶ τοῦ σκάφους τῆς πολιτείας, ἔγραψε μετὰ τὴν ἀποδοχὴν τῆς παραιτήσεως ὁ Γουλιέλμος Β'. Ἡ ὁδὸς εἶνε ἡ αὐτὴ καὶ ἤδη ἐμπρὸς ὁλοταχῶς!» Ὁ αὐτοκράτωρ ἔδωκε τὰς διαταγάς του, καὶ αἱ διαταγαί του θὰ ἐκτελεσθῶσιν. Δὲν ὑπάρχει πλέον ἐπὶ τοῦ πλοίου ὁ ἔξοχος ῥυθμιστὴς τοῦ λέβητος διὰ νὰ ἀναχαιτίσῃ αὐτόν, ὁ κόσμος δὲ μετά τινος δέους προσβλέπει τὸ σιδηρόφρακτον σκάφος, τὸ ὁποῖον ἀπολέσαν ἕνα πρὸς ἕνα τὸν γηραιὸν κυβερνήτην του, τὸν ἔμπειρον πηδαλιοῦχον καὶ τοὺς παλαιοὺς καὶ δεδοκισμένους ναύτας του, διοικεῖται νῦν ὑπὸ νεαροῦ ἀνδρός, μεστοῦ ἀκμῆς καὶ ῥώμης, ἀλλὰ φιλοκινδύνου καὶ ἀπείρου. Εὐοδοῦται ἆρά γε εὔπλουν πρὸς ἀσφαλῆ λιμένα ἢ μέλλει νὰ προσκρούσῃ κατὰ σκοπέλων, συγκλονοῦν μὲ τὴν φοβερὰν προσάραξίν του ὅλον τὸν κόσμον;

Τὸν Βίσμαρκ ἐν τῇ παραιτήσει του παρηκολούθησε καὶ ὁ υἱός του, ὁ κόμης Ἕρβερτ Βίσμαρκ. ἡ σύγχρονος δ' ἀποχώρησις πάντων τῶν μελῶν τῆς δυναστείας Βίσμαρκ κατέδειξεν ἐμφανέστερον παντὸς ἄλλου τὴν βαθεῖαν διαφωνίαν, ἥτις ἐχώρισε τὸν αὐτοκράτορα ἀπὸ τοῦ πιστοῦ ὑπουργοῦ. Περὶ τοῦ κόμητος μετὰ κακεντρεχοῦς εὐφυίας ἐλέχθη ὅτι ἔχει ὅλας τὰς ἀνωμαλίας καὶ ὅλους τοὺς ὄζους τῆς δρυός, ἐξ ἧς ἐβλάστησεν, στερεῖται ὅμως καὶ τῆς δυνάμεως καὶ τῆς ἐπιβλητικῆς αὐτῆς μεγαλοπρεπείας. Διὰ τοῦτο καὶ ἡ ἀποχώρησις αὐτοῦ παραμένει ὅλως δευτερεῦον γεγονός. πάντων δὲ τὰ βλέμματα εἶνε ἐστραμμένα πρὸς τὸν ἐκλιπόντα τὴν σκηνὴν δαιμόνιον πρωταγωνιστήν. Ὁ διάδοχος αὐτοῦ στρατηγὸς Καπρίβι εἶνε ἀνὴρ ὑπερτέρας νοημοσύνης καὶ ἀναπτύξεως. Λέγεται πρὸς τούτοις ὅτι καταπληκτικῶς ὁμοιάζει πρὸς τὸν Βίσμαρκ καὶ ὅτι πρόσωπον, στάσις καὶ φωνὴ ἀναμιμνήσκουσιν ἀκριβῶς τὸν σιδηροῦν καγκελάριον. Ἀλλ' ἡ βισμάρκειος πανοπλία θὰ εἶνε πάντως βαρυτάτη δι' αὐτόν. Ὁ ἀνήρ, ὅστις θὰ διαδεχθῇ τὸν Βίσμαρκ, δὲν ἐγεννήθη ἀκόμη, οἱ Γερμανοὶ δ' ἂν ἦσαν δίκαιοι ἔπρεπε μετὰ τὴν παραίτησιν αὐτοῦ νὰ καταργήσωσι τὸ ἀξίωμα τοῦ καγκελαρίου, ὡς οἱ Ἀθηναῖοι ἄλλοτε, μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Κόδρου, κατήργησαν τὸ βασιλικὸν ἀξίωμα.

Δ. ΚΑΚΛΑΜΑΝΟΣ.

ΕΚ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ ΤΩΝ ΕΓΚΛΗΜΑΤΩΝ

[ΥΠΟ ΓΟΥΛΙΕΛΜΟΥ ΣΙΓΓΕΡ]

(Ἡ μέτρησις τῶν καταδίκων. — Ὁ διδάκτωρ Μπερτιγιών — Αἱ φωτογραφίαι τῶν κακούργων. — Ἡ αὐτοψία τῆς μετρήσεως. — Ἐκφρασθέντες πόθοι. — Ἐξέτασις παραπεμφθέντος).

Συνέχεια καὶ τέλος· ἴδε σελ. 168.

Πλὴν ἀλλ' ὅμως οἱ καθάριοι ἀποτελοῦσιν ἐξαίρεσιν, οἱ δὲ πλεῖστοι τῶν εἰσαγομένων εἰς τὴν αἴθουσαν τῆς μετρήσεως εἶνε μεστοὶ ἀκαθαρσίας, πολλοὶ δὲ καὶ πληγῶν, ἑλκωμάτων ἢ δηγμάτων ἐντόμων, ῥακένδυτοι καὶ ἠμελημένοι ὡς εὑρέθησαν ἔχοντες ὅτε ἠθροίσθησαν νύκτωρ ἐκ τῶν καταγωγίων, τῶν ἀμαρῶν ἢ τῶν σαρωμάτων. Χρειάζεται νὰ εἶνέ τις ἀληθῶς ὡπλισμένος δι' ὅλης τῆς ἀμβλύτητος ἣν ἐπιφέρει ὁ καθημερινὸς ἐθισμὸς τοῦ ἐπαγγέλματος, ὅπως μὴ καταληφθῇ ὑπὸ βαθείας ἀντιπαθείας ἐπὶ τῇ θέᾳ τόσων καταξήρων βραχιόνων καὶ κακομόρφων ποδῶν, ἐπὶ τῇ αὐτοψίᾳ οὐλῶν καὶ τραυμάτων ἐπενεχθέντων ἐν συμπλοκαῖς καὶ εὐωχίαις καὶ ἐπὶ τῇ εἰσπνοῇ τῶν μολυσματικῶν ἐκείνων ἀναθυμιάσεων. Ἀλλ' οἱ ὑπάλληλοι ἐθάδες τῶν τοιούτων ἐκτελοῦσι μετ' ἐπιτηδευματικῆς ἀταραξίας τὸ ἀληθῶς ἥκιστα ἀξιόζηλον ἔργον αὐτῶν. Οἱ δὲ συλληφθέντες πλὴν ὀλίγων, ἄλλως καὶ τούτων εὐθέως καταστελλομένων, ἀφίνουσιν ἄνευ ἀντιστάσεως νὰ ἐκτελεσθῶσιν αἱ ἐπ' αὐτῶν μετρήσεις. Μάλιστα δὲ οἱ ἐξ ὑποτροπῆς περιπεσόντες εἰς πλημμέλημα ὁμολογούμενον παρ' αὐτῶν ἐπιδεικνύουσι καί τινα προθυμίαν καί τινα αὐταρέσκειαν ἐν τῷ τρόπῳ τῆς στάσεως τῶν μελῶν αὐτῶν, ὡς εἰ ἤθελον νὰ εἴπωσιν· «εἰξεύρω δὰ πῶς τοῦτο γίνεται· δὲν ἔχετε χρείαν νὰ μοὶ δώσητε πλέον ὁδηγίας» ἢ ὡς εἰ ἐπίστευον, ὅτι θὰ τύχωσι πρᾳοτέρας τινὸς τιμωρίας διὰ τῆς προθυμίας αὐτῶν. Ἀλλ' ἀπ' ἐναντίας οἱ τὸ πρῶτον προσερχόμενοι, ὅταν δὲν τύχῃ νὰ εἶνε παντελῶς ἀδιάφοροι καὶ δὲν ἀφίνωσι μηχανικῶς

Digitized by Google

νὰ ἐπιθέτωσιν ἐπ' αὐτῶν τὰ ἐργαλεῖα, παρατηροῦσι μετὰ δυσπιστίας τὴν βάσιν, ἐφ' ἧς ὀφείλουσι νὰ θέσωσι τὸν πόδα, καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν σκαρδαμύσσουσιν, ὅταν ἐργαλεῖόν τι ἐγγίζῃ τὸ γυμνὸν αὐτῶν δέρμα. Ἐπὶ ἑνὸς δὲ τῶν μελανῶν ἀναλογείων βραχίων σαρκόχρους ἐζωγραφημένος δεικνύει τὴν θέσιν ἣν ὀφείλει νὰ λάβῃ ὁ βραχίων τοῦ καταμετρηθησομένου. Εἴδομεν πρωτοπείρους ὀπισθοχωροῦντας ἀπαισίως ἐκ φρίκης πρὸ τοῦ ἀπεικονίσματος ἐκείνου καὶ ἐπιθέτοντας ἐπ' αὐτοῦ τὴν χεῖρα μετὰ προσοχῆς, ὡς ἂν ἦτο πεπυρακτωμένον. Ἀλλ' εἰς πολλοὺς τῶν ἐγκληματιῶν αἱ καταμετρήσεις φαίνονται παρέχουσαι αὐτόχρημα ἡδονήν. Τὸ μέγεθος τῶν μέτρων των κινεῖ τὸ ἐνδιαφέρον αὐτῶν, καὶ πειρῶνται νὰ τηρήσωσιν αὐτὰ ἐν τῇ μνήμῃ, ὡς συμβαίνει εἰς τοὺς εὐσώμους ἄνδρας, οἵτινες εὐχαρίστως ζυγίζονται ὅπως ἴδωσιν ἂν ηὔξησεν ἢ ἠλαττώθη τὸ βάρος αὐτῶν. Κατεμετρήθησαν δ' ἐν Παρισίοις τῷ 1886 δεκαπεντασχίλιοι, ὧν τετρακισχίλιοι καὶ πεντακόσιοι ἐξ ὑποτροπῆς κακουργοῦντες.

—Ἀλλ' ὅταν, ἠρωτήσαμεν χαμηλῇ τῇ φωνῇ, ὅταν εἰσάγητε τοσούτους ἐκ τῶν συλληφθέντων διὰ μιᾶς εἰς τὴν αἴθουσαν, δὲν φοβεῖσθε ἀντίστασίν τινα, ἀνταρσίαν, διάδρασιν ;

— «Ὢ ! ὄχι, ἀπήντησεν ὁ κ. Μπερτιγιών. Ἔχομεν δὰ ἔξωθεν φύλακας, καὶ μία λόγχη ἀρκεῖ νὰ ἐπιβάλῃ σεβασμὸν εἰς τοὺς ἀνυποτάκτους. Ἄλλως δὲ οὐδέποτε παρετηρήθη παρ' ἡμῖν σπουδαία τις ἀντίστασις. »

Εἷς τῶν φυλάκων πλησιάζει πρὸς τὸν διδάκτορα καὶ ψιθυρίζει τι εἰς τὸ οὖς αὐτοῦ.

— « Εἰσαγάγετέ τον λοιπόν » διατάσσει ὁ διδάκτωρ Μπερτιγιών. Στρεφόμενος δὲ πρὸς ἡμᾶς, προσθέτει· «Ἴσα ἴσα τώρα παραπέμπεται πρὸς ἡμᾶς νεανίσκος, ὅστις ἀποκρύπτει τὸ ἀληθές του ὄνομα καὶ δὲν θέλει νὰ εἴπῃ ποῦ κατῴκει καὶ ποῦ εἶνε οἱ γονεῖς του. Θὰ ἴδητε λοιπὸν τώρα πῶς ἐπιλαμβανόμεθα τοῦ ταὐτισμοῦ του.

Εἰσέρχεται μεῖραξ ὡσεὶ δεκαεπταέτης, ἔχων τὸ πρόσωπον πλῆρες ἐφηλίδων, ὑπὸ τὸν ὀφθαλμὸν φέρων ὑπομέλανα μώλωπα καὶ ἔχων ἀνωρθωμένας τὰς ἐρυθρὰς τρίχας εἰς κόρυμβον. Τὸ εὐρὺ αὐτοῦ στόμα κινεῖται οἱονεὶ σπασμωδικῶς. Προσβλέπει δ' ἡμᾶς ὁ νεανίας οὐκ ἄνευ μίσους. Βεβαίως δὲ ἂν εἴμεθα εἰς τὴν διάθεσίν του δὲν θὰ ἐφέρετο πρὸς ἡμᾶς μετὰ τῆς αὐτῆς πραότητος, μεθ' ἧς πρὸς αὐτὸν ὁ διδάκτωρ Μπερτιγιών.

— Πῶς ὀνομάζεσαι ; ἠρώτησεν αὐτὸν ὁ διδάκτωρ.

— Δυβοα.

— Τὸ ὄνομα δὲν εἶνε σπάνιον. Καὶ πῶς τὸ γράφεις ;

— Δ-υ-β-ο-ά.

— Καὶ τὸ βαπτιστικόν σου ὄνομα ;

Ὁ νεανίσκος διστάζει ἐπὶ ἓν δευτερόλεπτον.

—Ἆ! αὐτὸ δὲν τὸ γνωρίζεις ἀκόμη; ἀλλὰ κάθε ἄνθρωπος γνωρίζει δὰ τὸ βαπτιστικόν του ὄνομα.

— Εὐγένιος.

— Καλά. Εἶνε ἀληθινὰ αὐτὸ τὸ ὄνομά σου ;

— Ναί.

— Διὰ τί ἐφυλακίσθης ;

— Καὶ τί 'ξέρω 'γώ ;

— Ἀλλ' αὐτὸ εἶνε περίεργον. Συνήθως δὲν φυλακίζεται κανεὶς διὰ τὸ τίποτε.

— Ἐμὲ ὅμως μ' ἐφυλάκισαν διὰ τὸ τίποτε.

— Δυβοά ! Εἰξεύρεις τί θὰ ἦτο πολὺ καλλίτερον ; Νὰ μοῦ εἴπῃς τὸ ἀληθινόν σου ὄνομα. Τίποτε δὲν σὲ ὠφελεῖ νὰ τὸ κρύπτῃς. Φθάνει νὰ σὲ εἴχαμεν καμμίαν φορὰν ἐδῶ, καὶ σ' εὑρίσκομεν εὔκολα καὶ ἀσφαλέστατα. Καὶ ἔπειτα πρέπει νὰ γράψωμεν εἰς τὸν δικαστήν, ὅτι ἠρνήθης νὰ εἴπῃς τὸ ὄνομά σου, καὶ αὐτὸ χειροτερεύει τὴν θέσιν σου. – Ἕπεται σιγή.

— Ἔλα διὰ τὸ καλόν σου, Δυβοά.

— Ἂν θέλετε νὰ πάρητε ἄλλο ὄνομα, παρετέ το· ἐγὼ ὅμως ὀνομάζομαι Δυβοά.

— Λοιπὸν καὶ ἡμεῖς θὰ σ' εὕρωμεν ἀφ' οὗ σὲ μετρήσωμεν.

Ὑπάλληλός τις τὸν διατάσσει νὰ καθήσῃ. Ὁ Δυβοὰ προσποιεῖται ὅτι ἀγνοεῖ τὴν προκειμένην διαδικασίαν. Ἀλλ' ὑπάρχει τι τὸ ἐζητημένον ἐν τῇ ἀδαημοσύνῃ του. Οἱ ὑπάλληλοι ῥίπτουσι πρὸς ἀλλήλους βλέμματα ἐκφραστικά.

Ἐν ᾧ δὲ διεξάγονται τὰ κεκανονισμένα, ὁ κ. Μπερτιγιὼν λαλεῖ μεθ' ἡμῶν· «Ἔπρεπε νὰ συνηγορήσητε, ὅπως τὸ ἡμέτερον σύστημα γείνῃ δεκτὸν ἁπανταχοῦ. Ἐν Βιέννῃ π. χ. γίνεται χρῆσις ὁμοίου τινὸς συστήματος, καὶ δὴ ἔστειλα εἰς τοὺς κυρίους ἐκεῖ τὰς συγγραφάς μου. Ἀλλ' ὁ τρόπος τῆς μετρήσεως δὲν εἶνε καθ' ὅλα ὅμοιος. Δὲν λέγω δὲ ταῦτα παρακινούμενος ὑπὸ ματαιοφροσύνης συγγραφικῆς. Ἀλλ' ἤδη μακρὰ πεῖρα ἐδίδαξεν ἡμᾶς, ὅτι οὐδεμία τῶν ὑπ' ἄλλων προταθεισῶν καὶ ἀλλαχοῦ ἐν χρήσει εὑρισκομένων μετρήσεων ἰσοφαρίζει πρὸς τὴν ἡμετέραν, πολὺ δὲ ὀλιγώτερον ὅτι ὑπερευδοκίμησεν αὐτήν. Ἡ δ' ἐκ τῆς διαφορᾶς τῶν μετρήσεων ἐπερχομένη βλάβη εἶνε προφανής, ἐπειδὴ ἕνεκεν αὐτῆς δυσχεραίνεται τὰ μέγιστα ἡ πρὸς ἀλλήλους συνεννόησις τῶν ἀστυνομικῶν ὑπαλλήλων, εἰ μὴ καθίσταται παντελῶς ἀδύνατος, πλὴν δὲ τούτου παρέχεται ἀφορμὴ ὀλεθρίων σφαλμάτων. Ἀλλ' ἂν αἱ ἀστυνομικαὶ ἀρχαὶ ὅλου τοῦ κόσμου εἰργάζοντο ὁμοιομόρφως κατὰ τὸ ἡμέτερον σύστημα, ἡ διεθνὴς συνεννόησις ἤθελε καταστῇ ἁπλῆ τις παιδιά, καὶ θὰ ἠδυνάμεθα νὰ ἐπιφέρωμεν θανάσιμον πληγὴν εἰς τοὺς περιπλανωμένους κακούργους. Πόσον δὲ τοῦτο εἶνε ἀληθὲς ἀποδεικνύεται ἐκ τοῦ γεγονότος, ὅτι οἱ Ἄγγλοι καὶ Ἀμερικανοὶ ἐν περιοδείᾳ λωποδύται σπανίως

Digitized by Google

μόνον ἐπισκέπτονται ἡμᾶς. Καὶ ταῦτα ἐπειδὴ δὲν ἀγνοοῦσιν, ὅτι διὰ τῶν ἡμετέρων μετρήσεων καὶ φωτογραφιῶν εἶνε εὐχερέστατος ὁ ταὐτισμὸς αὐτῶν καὶ δύναται νὰ κοινοποιηθῇ εἰς τὰ μεθ' ἡμῶν ἐν ἀνταποκρίσει εὑρισκόμενα ἀστυνομικὰ γραφεῖα.

— Κατὰ τοῦτον λοιπὸν τὸν τρόπον ὁλόκληροι κλάδοι κακούργων θὰ περιορισθῶσιν εἰς ἰδίους τόπους δίκην ἰθαγενῶν.

— Βεβαίως. Ἐν πάσῃ χώρᾳ θὰ συναντῶνται συνηθέστατα ἐκεῖνα τὰ ἐγκλήματα, ὅσα θὰ προσαρμόζωνται εἰς τὴν πνευματικὴν ἰδιοφυΐαν τῶν κατοίκων αὐτῆς. Ἡ εἰς τὴν ξένην ἐξαγωγὴ τῶν ἐγκλημάτων ἂν μὴ τελείως καταστρέφηται, ἀλλὰ τοὐλάχιστον δυσχεραίνεται οὐσιωδῶς διὰ τοῦ ἡμετέρου συστήματος.... Τέλος δὲ ἀναλογισθῆτε ὁποίας συνεπείας ἔχει τὸ ἡμέτερον σύστημα διὰ τὰς ἀσφαλιστικὰς ἑταιρίας. Ἡ ψευδὴς ὑποβολὴ τεθνεώτων πρὸς δολίαν εἴσπραξιν εἰσοδημάτων καθίσταται σχεδὸν παντελῶς ἀδύνατος.

— Μήπως μετρεῖτε καὶ νεκρούς;

— Ὢ ναί! Παρουσιάσθησαν ἤδη περιστάτεις, καθ' ἃς ἀνεκαλύψαμεν διὰ τοῦ ἡμετέρου συστήματος τὰ ὀνόματα τῶν ἐν τῇ Morgue ἐκτεθέντων πτωμάτων ἀγνώστων.

— Φωτογραφοῦνται δὲ καὶ μετροῦνται ἅπαντες οἱ συλλαμβανόμενοι;

— Οἱ παραπεμπόμενοι ἕνεκα κοινῶν ἐγκλημάτων σχεδὸν ἅπαντες. Ἐννοεῖται δ' ὅτι ἐξαίρεσις γίνεται τῶν ἀτόμων τῶν φυλακιζομένων ἕνεκα νυκτερινῆς ὀχλαγωγίας, πολιτικῶν πταισμάτων ἢ τῶν τοιούτων.

Μεταξὺ δὲ τούτων τῶν λόγων ἐτελείωσεν ἡ μέτρησις τοῦ Δυβοά. Μετ' οὐ πολὺ δ' εὑρέθησαν ἡ σημείωσις τῶν χαρακτηριστικῶν αὐτοῦ καὶ αἱ φωτογραφίαι του. Δυστυχῶς παρίσταται τὸ τέταρτον πρὸ τοῦ δικαστηρίου.

Τότε ὁ κ. Μπερτιγιὼν προχωρεῖ πρὸς τὸν νεανίσκον, καὶ κρατῶν τὴν φωτογραφίαν οὕτως ὥστε νὰ μὴ δύναται ἐκεῖνος νὰ τὴν ἴδῃ, λέγει πρὸς αὐτόν· νά, βλέπεις; Σ' εὑρήκαμεν ἤδη.

Ὁ νεανίσκος μειδιᾷ, ὑποπτεύων, ὅτι πρόκειται περὶ τεχνάσματος.

— Δὲν ὀνομάζεσαι Ῥυβεγὲρ ἢ Δυρὰν ἢ Βλαβότ;

— Καὶ διὰ τί θέλετε νὰ ἔχω αὐτὰ τὰ ὀνόματα;

— Ὁποία πώρωσις αὐτοῦ τοῦ νέου! Διότι παρεπέμφθης ἤδη τρεῖς φορὰς ἐνώπιον ἡμῶν, καὶ πάντοτε ὑπὸ ἄλλο ὄνομα.

— Αὐτὸ δὲν ἠμπορεῖ νὰ εἶνε παρὰ λάθος. Ποτέ μου ἕως τώρα δὲν παρουσιάσθην ἐνώπιόν σας.

— Πῶς εἶπες, ὅτι γράφεις τὸ ὄνομά σου;

— Δ-υ-β-ο-ά.

— Σωστὰ τὸ λέγεις. Εἶνε δὰ εὐκολόγραφον αὐτὸ τὸ ὄνομα. Δεῖξέ μας τὸν βραχίονα σου Δυβοά. Νὰ σοῦ εἰπῶ, εἰς αὐτὴν ἐδῶ τὴν θέσιν — καὶ ταῦτα λέγων ὁ διδάκτωρ ἐπιθέτει τὸν δάκτυλον ἐπὶ τοῦ ὑποκαμίσου—πρέπει νὰ ἔχῃς ἕνα σημάδι ἀπὸ πληγήν.

— Ἐγώ;

— Ὄχι; (Ἐξάγεται ἡ χειρίς, καὶ ὁ διδάκτωρ ἐπιδεικνύει τὴν οὐλήν)

— Γιὰ 'πές μου τώρα, εἶσαι ἀκόμη ὁ Δυβοά;

Ὁ νεανίσκος σιγᾷ.

— Ὀπίσω ἀπὸ τὸ αὐτί, ἐξακολουθεῖ λέγων ὁ Μπερτιγιών, ἔχεις κάτι τι 'σὰν ἐληά. Γύρισε νὰ ἰδῶ.

Πράγματι δὲ ὑπάρχει τὸ χαρακτηριστικὸν τοῦτο σημεῖον.

Βωβὸς καταβιβάζει πρὸ ἑαυτοῦ τὰ ὄμματα ὁ Δυβοά. Ἐν ἡμῖν δέ, ξένοις οὖσι τῆς ἀστυνομικῆς ἀνακρίσεως, ἐξεγείρεται καὶ πάλιν ὁ οἶκτος. Καὶ αὐτὸν δὰ ἔθρεψε μήτηρ ἐν τοῖς κόλποις αὐτῆς, καὶ ἴσως τώρα χύνει πικρὰ δάκρυα χάριν αὐτοῦ. Σχεδὸν ἱκετεύοντες λέγομεν τότε πρὸς αὐτόν: «Ἀφ' οὗ δὰ βλέπεις, ὅτι σὲ ἀνεγνώρισαν, διατί δὲν ὁμολογεῖς καλλίτερα τὴν ἀλήθειαν;» Ἐπὶ μίαν στιγμήν, ἐπὶ μίαν μόνον βραχεῖαν στιγμὴν ἐρυθραίνονται οἱ ὀφθαλμοί του. Βλέπει ἤδη πρὸ ἑαυτοῦ τὸ πλοῖον ὅπερ μέλλει ν' ἀπαγάγῃ αὐτὸν μακράν, μακρὰν τῶν Παρισίων ὡς ἐξ ὑποτροπῆς ἐγκληματήσαντα. Ἀλλὰ μετ' οὐ πολὺ συνέρχεται, καὶ ἀποκρίνεται: «Ὀνομάζομαι Δυβοά. Δὲν ἔχω τίποτε νὰ ὁμολογήσω. Ἂν θέλετε νὰ ὀνομάζωμαι ἀλλέως, δόσατέ μου ἄλλο ὄνομα· μοῦ εἶνε ἀδιάφορον.»

— Λοιπὸν ἀφ' οὗ δὲν θέλεις νὰ ἀκούσῃς μὲ τὸ καλόν. νὰ ἡ φωτογραφία σου. Αὐτὸς εἶσαι:

— Ὄ.....χι.

— Ὢ! ναί. Αὐτὸς εἶσαι. Ἀπὸ κάτω ἀπὸ τὸ 'μάτι ἔχεις μία μία μεγάλη περκνάδα. Ὡς καὶ αὐτὴ φαίνεται εἰς τὴν φωτογραφίαν. Νὰ μία ἄλλη φωτογραφία παλαιοτέρα, καὶ αὐτὴ εἶνε ἀπὸ τὸν καιρὸν ὅπου σ' ἔφεραν ἐδῶ διὰ πρώτην φορὰν ὅταν ἦσουν ἀκόμη παιδί.

Ὁ νεανίσκος προσβλέπει τὰς εἰκόνας ἐπὶ μακρὸν καὶ παίζει μετ' αὐτῶν μηχανικῶς.

— Νὰ γράψω λοιπὸν ἔκθεσιν διὰ σὲ Δυβοά;

— Δι' ὄνομα θεοῦ, λέγει τέλος· ὀνομάζομαι Ρυβεγέρ.

— Ναί, αὐτὸ εἶνε τὸ ἀληθινόν σου ὄνομα. Αὐτὸ εἶνε τὸ πρῶτον ὁποῦ εἶχες ὅταν σὲ παρέπεμψαν εἰς ἡμᾶς· τότε βέβαια ὁποῦ ἦσουν παιδὶ δὲν θὰ εἶπες ψεῦμα. Τώρα ἐτελειώσαμεν μαζί σου.

Διὰ τῆς ἀνακρίσεως ταύτης ἐπερατώθη τὸ ἔργον τῆς ἡμέρας. Οἱ ὑπάλληλοι κατέθηκαν τὸν εὐτελῆ αὐτῶν ἐπενδύτην, ἐφόρεσαν τὰ μετὰ μεγίστης καθαριότητος διατηρούμενα ἐνδύματα τοῦ περιπάτου, καὶ ἐξῆλθον ἐκ τοῦ γραφείου, ποιοῦντες βαθεῖαν ὑπόκλισιν. Τελευταῖος δ' ἐξῆλθε καὶ ὁ διδάκτωρ Μπερτιγιὼν μεθ' ἡμῶν.

Μετάφρασις Δ.

Digitized by Google

Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΟΥ ΙΗΣΟΥ

Ἂν καὶ ἡ πραγματικὴ αἰτία τοῦ θανάτου τοῦ Ἰησοῦ ὑπῆρξεν ὅλως θρησκευτική, οἱ ἐχθροί του εἶχον κατορθώση νὰ παραστήσωσιν αὐτὸν ἐνώπιον τοῦ Πραιτωρίου ὡς ἔνοχον πολιτικοῦ ἐγκλήματος, βέβαιοι ὄντες ὅτι ὁ σκεπτικὸς Πιλᾶτος δὲν θὰ ἐπείθετο εὐκόλως νὰ ἐκδώσῃ κατ' αὐτοῦ καταδικαστικὴν ἀπόφασιν ἐπὶ ἑτεροδοξίᾳ. Συμφώνως λοιπὸν πρὸς τὴν ἰδέαν ταύτην οἱ ἀρχιερεῖς ἠνάγκασαν τὸν ὄχλον νὰ ζητήσῃ παρὰ τοῦ Πιλάτου τὴν σταύρωσιν τοῦ Ἰησοῦ. Ὁ διὰ τοῦ σταυροῦ θάνατος δὲν ἦτο ποινὴ ἀρχῆθεν Ἰουδαϊκή· ὅθεν ἂν ὁ Ἰησοῦς κατεδικάζετο κατὰ τὰ καθαρῶς μωσαϊκὰ ἔθιμα δὲν θὰ ἐσταυρώνετο, ἀλλὰ θὰ ἐλιθοβολεῖτο. Ἡ σταύρωσις ἦτο ποινὴ ρωμαϊκή, εἰς ἣν κατεδικάζοντ- οἱ δοῦλοι καὶ μάλιστα ὅταν ἐσκοπεῖτο νὰ ἐπιβαρυνθῇ ὁ θάνατος καὶ διὰ τῆς ἀτιμώσεως. Καταδικαζόμενος ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸν σταυρικὸν θάνατον ἐτάσσετο ἐν ἴσῃ μοίρᾳ πρὸς τοὺς κλέπτας καὶ τοὺς λῃστὰς ἢ πρὸς ἐκείνους τοὺς εὐτελεστάτους ἐχθρούς, οὓς οἱ Ῥωμαῖοι δὲν ἤθελον νὰ τιμωρήσωσι θανατώνοντες αὐτοὺς διὰ τοῦ ξίφους. Ἐτιμωρήθη λοιπὸν ὁ δῆθεν « βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων » καὶ ὄχι ὁ ἑτερόδοξος δογματιστής. Διὰ τὸν αὐτὸν δὲ ἀκριβῶς λόγον ἡ τῆς ποινῆς ἐκτέλεσις ἀφέθη εἰς τοὺς Ῥωμαίους. Εἶναι γνωστὸν ὅτι παρὰ τοῖς Ῥωμαίοις οἱ στρατιῶται ὡς ἔχοντες ἔργον τὸ θανατώνειν ἐξετέλουν καὶ τὰ καθήκοντα δημίων. Παρεδόθη λοιπὸν ὁ Ἰησοῦς εἰς μίαν σπεῖραν τοῦ ἐπικουρικοῦ στρατεύματος καὶ ὑπέστη ὅλα τὰ ἀπεχθῆ καὶ μισητὰ βασανιστήρια, τὰ ὁποῖα εἶχον εἰσαγάγη εἰς τὴν Παλαιστίνην οἱ σκληροὶ καὶ τραχεῖς τὸ ἦθος Ῥωμαῖοι κατακτηταί. Ἦτο περίπου μεσημβρία. Τὸν ἐνέδυσαν τὰ ἴδια αὐτοῦ ἱμάτια, τὰ ὁποῖα τὸν εἶχον ἐκδύσῃ ἵνα παρασταθῇ ἐπὶ τοῦ βήματος, καὶ ἐπειδὴ ἡ σπεῖρα εἶχε καὶ δύο λῃστάς, οὓς ἔμελλε νὰ θανατώσῃ, συνήνωσαν καὶ τοὺς τρεῖς καταδίκους καὶ ἡ πομπὴ ἤρχισε νὰ βαδίζῃ πρὸς τὸν τόπον τῆς ἐκτελέσεως.

Ὁ τόπος οὗτος, καλούμενος Γολγοθᾶ, ἔκειτο ἔξω μὲν ἔξω τῆς Ἱερουσαλήμ, ἀλλὰ πλησίον εἰς τὰ τείχη τῆς πόλεως. Τὸ ὄνομά του ἐσήμαινε Κ ρ α ν ί ο υ τ ό π ο ν καὶ θὰ ἦτο βέβαια ἡ θέσις ἐκείνη γυμνόν τι καὶ ἄδενδρον ὕψωμα γῆς ἔχον σχῆμα κρανίου φαλακροῦ. Δὲν εἶναι ἀκριβῶς γνωστὴ ἡ τοποθεσία τοῦ λοφίσκου ἐκείνου, θὰ ἔκειτο ὅμως βεβαίως πρὸς τὸ βόρειον ἢ τὸ βορειοδυτικὸν τῆς πόλεως μέρος, ἐν τῇ ὑψηλῇ καὶ ἀνωμάλῳ πεδιάδι ἥτις ἐκτείνεται μεταξὺ τῶν τειχῶν καὶ τῶν δύο κοιλάδων τοῦ Κεδρῶνος καὶ τοῦ Ἐνώμ. Εἶναι τόπος κοινὸς καὶ εὐτελής, ὃν εὐτελέστερον ἀκόμη καθίστων αἱ ἀνάγκαι εἰς ἃς ἐχρησιμοποιεῖτο ὡς γειτονιάζων πρὸς μεγάλην πόλιν.

Ὁ εἰς τὸν σταυρικὸν θάνατον καταδεδικασμένος ὤφειλε μόνος του νὰ μεταφέρῃ τῆς θανατώσεώς του τὸ ὄργανον. Ἀλλ' ὁ Ἰησοῦς ὢν ἀσθενέστερος τῶν δύο ἄλλων συγκαταδίκων του δὲν ἠδύνατο νὰ βαστάζῃ τὸν σταυρόν του. Ἡ συνοδεία συνήντησε τότε καθ' ὁδὸν Σίμωνά τινα Κυρηναῖον, ὅστις ἐπανήρχετο ἐκ τῶν ἀγρῶν, οἱ δὲ στρατιῶται, μὲ τὸν σκαιὸν ἐκεῖνον καὶ ἀπότομον τρόπον, τοῦ ὁποίου συνήθως κάμνουσι χρῆσιν τὰ ξένα στρατεύματα, τὸν ἠγγάρευσαν νὰ βαστάσῃ αὐτὸς τὸ θανάσιμον δένδρον. Ἴσως ὑπῆρχε καθιερωμένη τοιαύτη τις ἀγγαρείας ὑποχρέωσις, διότι οἱ Ῥωμαῖοι ἐθεώρουν ὡς προσβολὴν νὰ σηκώνωσιν αὐτοὶ ἐπὶ τῶν ὤμων των τὸ ἄτιμον ξύλον. Φαίνεται ὅτι βραδύτερον ὁ Σίμων ἀπετέλεσε μέρος τῆς χριστιανικῆς κοινότητος· παρ' αὐτῇ οἱ δύο υἱοί του, Ἀλέξανδρος καὶ Ῥοῦφος, ἦσαν γνωστότατοι. Θὰ διηγήθη δὲ ἴσως διάφορα περιστατικά, ὧν ὑπῆρξεν αὐτόπτης μάρτυς. Οὐδεὶς ἐκ τῶν μαθητῶν εὑρίσκετο κατὰ τὴν ὥραν ἐκείνην πλησίον τοῦ Ἰησοῦ.

Ἔφθασαν τέλος εἰς τὸν τόπον τῆς ἐκτελέσεως. Κατὰ τὴν συνήθειαν τῶν Ἑβραίων προσέφεραν εἰς τοὺς καταδίκους νὰ πίωσιν οἶνον ἰσχυρῶς διὰ σμύρνης ἠρωματισμένον, μεθυστικὸν ποτόν, ὅπερ ἐξ οἴκτου ἐδίδετο πρὸς τοὺς δυστυχεῖς τοὺς μέλλοντας νὰ ἀποθάνωσιν ἵνα ζαλισθῶσι. Φαίνεται ὅτι συχνάκις αἱ κυρίαι τῶν Ἱεροσολύμων ἐκόμιζον μόναι των πρὸς τοὺς ἀγομένους εἰς τὸν θάνατον τὸν οἶνον ἐκεῖνον τῆς ἐσχάτης ὥρας, ὁσάκις δὲ δὲν προσήρχετό τις νὰ τὸν προσφέρῃ ἠγοράζετο διὰ δημοσίων χρημάτων. Ὁ Ἰησοῦς ἀφ' οὗ ἐδοκίμασε τὸ ποτὸν μὲ τὸ ἄκρον τῶν χειλέων των δὲν ἠθέλησε νὰ πίῃ. Τὸ ταπεινὸν ἀνακούφισμα τῶν κοινῶν καταδίκων ἦτο ἀνάξιον τῆς ὑψηλῆς αὐτοῦ φύσεως, προετίμησε δὲ νὰ καταλείψῃ τὸν βίον ἐν τῇ τελείᾳ διαυγείᾳ τοῦ πνεύματός του καὶ ἐν πλήρει συνειδήσει νὰ προσμείνῃ τὸν θάνατον, ὃν ἠθέλησε μόνος του καὶ ἐπεζήτησε. Τὸν ἐξέδυσαν τότε πάλιν τὰ ἱμάτιά του καὶ τὸν ἐσταύρωσαν. Ὁ σταυρὸς συνέκειτο ἐκ δύο συνδεδεμένων δοκῶν ἐν σχήματι Τ. Δὲν ἦτο πολὺ ὑψηλός, ὥστε οἱ πόδες τοῦ καταδίκου σχεδὸν ἤγγιζον πρὸς τὴν γῆν. Ἐστήνετο κατὰ πρῶτον ὁ σταυρὸς ὄρθιος ἔπειτα δὲ προσηλοῦτο ἐπ' αὐτοῦ ὁ κατάδικος. Καὶ αἱ μὲν χεῖρές του ἐκαρφώνοντο, οἱ δὲ πόδες ἐκαρφώνοντο μὲν πολλάκις καὶ αὐτοί, ἀλλ' ἐνίοτε ὅμως προσεδένοντο μόνον διὰ σχοινίων. Ἓν ξύλινον ἐπικόρμιον, ὅμοιον περίπου πρὸς κεραίαν, προσηρμόζετο πρὸς τὸν σταυρικὸν στύλον, κατὰ τὸ μέσον αὐτοῦ, καὶ διήρχετο μεταξὺ τῶν σκελῶν τοῦ σταυρουμένου, ὅστις οὕτω ἐπηρείδετο ἐπ' αὐτοῦ, διότι ἄλλως θὰ ἀπεσχίζοντο αἱ χεῖρες καὶ θὰ κατέπιπτε βαρὺ τὸ σῶμα πρὸς τὰ κάτω. Ἄλλοτε δὲ ὁριζόντειος ξύλινος πίναξ ἐπηγνύετο ὑπὸ τοὺς πόδας καὶ τοὺς ὑπεβάσταζεν.

Ὁ Ἰησοῦς ὑπέμεινε μέχρι τέλους τὰ δεινὰ ταῦτα βασανιστήρια ἐν ὅλῃ αὐτῶν τῇ ὠμότητι καὶ τῇ ἀπηνείᾳ. Δίψα φοβερά, ἓν ἀπὸ τὰ μαρτύρια τῆς σταυρώσεως, τὸν ἐβασάνιζε καὶ ἐζήτησε νὰ πίῃ. Ἐκεῖ πλησίον ἔκειτο ἀγγεῖον πλῆρες ὀξυκράτου, ὅπερ ἦτο τὸ σύνηθες ποτὸν τῶν Ῥωμαίων στρατιωτῶν, κρᾶμα δηλαδὴ ὄξους καὶ ὕδατος καὶ ἐκαλεῖτο λατινιστὶ π ο σ κ α. Οἱ στρατιῶται ὤφειλον νὰ κομίζωσι πάντοτε μεθ' ἑαυτῶν τὴν πόσκαν των καθ' ὅλας τὰς ἐκστρατείας ἢ ἐκδρομάς, ἐν αἷς κατελέγοντο καὶ αἱ θανατικαὶ ἐκτελέσεις. Εἷς λοιπὸν ἐκ τῶν στρατιωτῶν ἐνέπλησεν ἐκ τοῦ ποτοῦ ἐκείνου σπόγγον, τὸν ὁποῖον περιέθεσεν εἰς τὸ ἄκρον καλάμου καὶ τὸν ἔφερεν εἰς τὰ χείλη τοῦ Ἰησοῦ, ὅστις λαβὼν τὸν σπόγγον εἰς τὸ στόμα του τὸν ἀπεμύζησεν. Οἱ δύο λῃσταὶ ἦσαν πλησίον του ἐσταυρωμένοι. Οἱ ἐκτελεσταί, εἰς οὓς ἀ-

Digitized by Google

φίνοντο τὰ ἱμάτια τῶν καταδίκων, διεμέρισαν πρὸς ἀλλήλους διὰ κλήρου καὶ τοῦ Ἰησοῦ τὰ ἱμάτια καὶ καθήμενοι παρὰ τοὺς πόδας τοῦ σταυροῦ ἐτήρουν αὐτόν. Κατὰ τὴν εὐαγγελικὴν παράδοσιν ὁ Ἰησοῦς ἐπρόφερε τὰς λέξεις ταύτας, αἱ ὁποῖαι ἂν δὲν ἀνέβησαν εἰς τὰ χείλη του ἦσαν βεβαίως ἐν τῇ καρδίᾳ του: « Πάτερ, ἄφες αὐτοῖς οὐ γὰρ οἴδασι τί ποιοῦσι! »

Πρὸς δὲ τὸ ἄνω μέρος τοῦ σταυροῦ, ἐπάνω τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ, ἐπετέθη, κατὰ τὴν ῥωμαϊκὴν συνήθειαν, ἐπιγραφὴ τρίγλωσσος ἑβραϊκὴ καὶ ἑλληνικὴ καὶ λατινικὴ λέγουσα « ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων. » Ἡ ἐπιγραφὴ αὕτη ἐνεῖχέ τι τὸ λυπηρὸν καὶ προσβλητικὸν διὰ τὸ ἔθνος τῶν Ἰουδαίων. Οἱ παραπορευόμενοι ἀναγινώσκοντες αὐτὴν ἐδυσφόρουν, οἱ δὲ ἀρχιερεῖς παρετήρησαν εἰς τὸν Πιλάτον ὅτι ἡ ἐπιγραφὴ ἔπρεπε νὰ συνταχθῇ ὥστε νὰ δηλοῖ ὅτι αὐτὸς ἔλεγεν ἑαυτὸν βασιλέα τῶν Ἰουδαίων, ἀλλ' ὁ Πιλάτος βαρέως ἤδη φέρων ὅτι ἐπὶ πολὺ παρετείνετο ἡ ὑπόθεσις αὕτη ἠρνήθη νὰ μεταβάλῃ τι ἐξ ὅσων εἶχε γράψῃ.

Οἱ μαθηταί του εἶχον φύγῃ πάντες. Ἀλλ' αἱ ἐκ Γαλιλαίας πισταὶ αὐτοῦ φίλαι, αἵτινες τὸν εἶχον ἀκολουθήσῃ εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα καὶ ἐξηκολούθουν νὰ τὸν ὑπηρετῶσι δὲν τὸν ἐγκατέλιπον καὶ παρὰ τοὺς πόδας τοῦ σταυροῦ. Ἡ Μαρία τοῦ Κλωπᾶ, ἡ Μαρία ἡ Μαγδαληνή, ἡ Σαλώμη καὶ ἄλλαι, ἐκάθηντο ὄχι μακρὰν ἐκεῖθεν παρατηροῦσαι αὐτόν.

Ἐκτὸς τοῦ μικροῦ ἐκείνου ὁμίλου τῶν γυναικῶν, ὅστις καὶ ἀπὸ μακρὰν παρηγόρει τὰ βλέμματά του, ὁ Ἰησοῦς δὲν εἶχεν ἐνώπιόν του εἰμὴ τὸ θέαμα τῆς ἀνθρωπίνης εὐτελείας καὶ ἠλιθιότητος. Οἱ διαβαίνοντες τὸν ἐβλασφήμουν. Περὶ αὐτὸν ἠκούετο ὁ μωρὸς περιγέλως τῶν ἀνθρώπων καὶ αἱ φωναί, ἃς ἀπέσπα ἐκ τοῦ στόματός του ὁ ὑπέρτατος πόνος τοῦ μαρτυρίου παρῳδοῦντο εἰς οἰκτρὰ λογοπαίγνια. « Ἂς τὸν σώσῃ, ἔλεγον, ὁ πατήρ του ἂν τὸν θέλῃ! Διότι εἶπεν ὅτι εἶνε υἱὸς Θεοῦ! — Τοὺς ἄλλους ἔσωσε, τὸν ἑαυτόν του δὲν δύναται νὰ σώσῃ, ἐψιθύριζον ἄλλοι ἐμπαίζοντες. Ἂν εἶναι βασιλεὺς τοῦ Ἰσραὴλ ἂς καταβῇ ἀπὸ τοῦ σταυροῦ καὶ θὰ πιστεύσωμεν εἰς αὐτόν! — Ὁ καταλύων τὸν ναόν, προσέθετε τρίτος τις, καὶ ἐν διαστήματι τριῶν ἡμερῶν ἀνοικοδομῶν αὐτόν, σῶσον τὸν ἑαυτόν σου, ἂν δύνασαι! » — Ἄλλοι δέ τινες ἀμυδρὰν ἔχοντες ἔννοιαν τῶν ἀποκαλυπτικῶν ἰδεῶν, ἐνόμισαν ὅτι καλεῖ εἰς βοήθειάν του τὸν Ἠλίαν καὶ ἔλεγον: « Ἂς ἴδωμεν ἂν θὰ ἔλθῃ ὁ Ἠλίας νὰ τὸν σώσῃ. » Φαίνεται δὲ ὅτι καὶ οἱ λῃσταὶ οἱ σταυρωθέντες μετ' αὐτοῦ τὸν ὠνείδιζον. Ὁ οὐρανὸς ἦτο σκοτεινός· ἡ γῆ, ὅπως εἰς ὅλα τὰ περίχωρα τῆς Ἱερουσαλήμ, ξηρὰ καὶ σιγηλὴ πανταχόθεν. Ἐπὶ μίαν στιγμήν, κατά τινας παραδόσεις, ὠλιγοψύχησεν ὁ Ἰησοῦς, ἓν νέφος τῷ ἀπέκρυψε τὴν ὄψιν τοῦ Πατρός του καὶ ὑπέστη μίαν ἀγωνίαν ἀπελπισμοῦ μυριάκις δριμυτέραν παντὸς ἄλλου μαρτυρίου. Δὲν εἶδε τότε ἐνώπιόν του παρὰ τὴν ἀνθρωπίνην ἀγνωμοσύνην, μετεμελήθη ἴσως διότι ἔπασχε χάριν τόσον εὐτελοῦς φυλῆς καὶ ἀνέκραξε: « Θεέ μου, Θεέ μου ἵνα τί με ἐγκατέλιπες; » Ἀλλὰ τὸ ὁρμέμφυτον αὐτοῦ τὸ θεῖον ἐξενίκησε καὶ πάλιν. Ἐν ὅσῳ ἀπεμακρύνετο ἀπὸ τοῦ σώματος ἡ ζωή, ἡ ψυχή του ἀνέκτα καὶ πάλιν τὴν προτέραν γαλήνην καὶ μικρὸν καὶ κατ' ὀλίγον ἐπανήρχετο πάλιν εἰς τὴν θείαν αὐτῆς ἀρχήν.

Ἐπανεῦρε τὸ συναίσθημα τῆς ἰδίας αὐτοῦ ἀποστολῆς. Ἐν τῷ θανάτῳ του εἶδε τοῦ κόσμου τὴν σωτηρίαν· ἀπέστρεψε τὸ πρόσωπον ἀπὸ τοῦ εἰδεχθοῦς θεάματος, ὅπερ ἐξετυλίσσετο πρὸ τῶν ποδῶν του καὶ βαθύτατα συνηνωμένος πρὸς τὸν Πατέρα του, ἤρχισεν ἐπὶ τοῦ σταυροῦ τὴν θείαν ἐκείνην ζωήν, ἣν ἔμελλεν ἐν τῇ καρδίᾳ τῆς ἀνθρωπότητος νὰ διανύσῃ ἔπειτα εἰς αἰῶνας αἰώνων.

Ἡ ἰδιαιτέρα ἀπήνεια τοῦ σταυρικοῦ μαρτυρίου συνίστατο εἰς τὸ ὅτι ἠδύνατό τις νὰ ζήσῃ ἐπὶ τρεῖς ἢ τέσσαρας ἡμέρας ἐν τῇ φοβερᾷ ἐκείνῃ καταστάσει ἐπὶ τοῦ ξύλου τῆς ἀγωνίας καὶ τοῦ πόνου. Τῶν χειρῶν ἡ αἱμορραγία ταχέως κατέπαυε καὶ δὲν ἦτο θανατηφόρος. Ἡ ἀληθὴς αἰτία τοῦ θανάτου ἦτο ἡ παρὰ φύσιν τοποθέτησις τοῦ σώματος, ἥτις ἐπέφερε φοβερὰν ἐν τῇ κυκλοφορίᾳ τοῦ αἵματος διατάραξιν, φρικτοὺς πόνους εἰς τὴν κεφαλὴν καὶ τὴν καρδίαν καὶ τέλος τὴν σκληρίαν καὶ ἀπόψυξιν τῶν μελῶν. Οἱ ἰσχυρᾶς κράσεως κατάδικοι δὲν ἀπέθνησκον εἰμὴ ὑπὸ τῆς πείνης. Ὁ κύριος δὲ σκοπὸς τῆς σκληρᾶς ἐκείνης βασάνου δὲν ἦτο νὰ θανατωθῇ ἀμέσως ὁ κατάδικος δι' ὡρισμένων σωματικῶν βλάψεων καὶ τραυμάτων, ἀλλὰ νὰ μείνῃ κρεμάμενος ὁ τιμωρούμενος δοῦλος ἔχων καρφωμένας τὰς χεῖρας καὶ μὴ δυνάμενος νὰ κάμῃ χρῆσιν αὐτῶν, ἕως οὗ ἤθελε σαπῇ ἐπὶ τοῦ ξύλου. Ἀλλ' ὁ λεπτοφυὴς ὀργανισμὸς τοῦ Ἰησοῦ ἔσωσεν αὐτὸν ἀπὸ τῆς βραδείας καὶ ἀπεράντου ἀγωνίας. Κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ἐκ συγκοπῆς ἢ ἐξ αἰφνιδίας ῥήξεως ἀγγείου τινὸς τῆς καρδίας ἐπῆλθεν εἰς αὐτὸν τρεῖς μετὰ τὴν σταύρωσιν ὥρας ὁ θάνατος. Ὀλίγας ἀκόμη στιγμὰς πρὶν ἐκπνεύσῃ εἶχεν ἰσχυρὰν τὴν φωνήν. Αἴφνης ἐφώνησε διὰ κραυγῆς φοβερᾶς καὶ εἶπε κατ' ἄλλους μέν: « Πάτερ εἰς χεῖράς σου παραθήσομαι τὸ πνεῦμά μου! » ὅπως δὲ ἤκουσαν ἄλλοι μᾶλλον κατεχόμενοι ὑπὸ τῆς ἰδέας τῆς ἐκπληρώσεως τῶν προφητειῶν: « Τετέλεσται! » Ἡ κεφαλή του ἔκλινε πρὸς τὸ στῆθός του καὶ παρέδωκε τὸ πνεῦμα.

Ernest Renan Σ.

ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΑ

Ἀνέκδοτοι δημώδεις παροιμίαι.

(Ἠλείας).

Καθένας κλαίει τὸν πόνο του κι' ὁ μυλωνᾶς ταὐλάκι.

Καὶ τοῦ ποντικοῦ μετάνοια, καὶ τῆς γάτας προσκυνῶ.

Κάλλιο 'νεργωμένος, πέρι ἀντρειωμένος.

Κάλλιο μ' ἕνα μάτι, πέρι μ' ἕνα παραπάτι.

Λύπη χήρας ἀρχίζει τὴν Κυριακὴ καὶ τελειώνει τὴν Τετράδη.

Νὰ μὴ χρουστᾶς σὲ πλούσιο, φτωχὸν νὰ μὴ δανείζῃς.

Ὅ τι ἀποκτᾶς 'ς τὸ σπάργανο, 'ς τὸ σάβανο τἀφίνεις.

Πρῶτα θὰ ἰδῇ χάνεις τὸν γείτονα κ' ὕστερα τὸν ἥλιο.

Τὸ χειμῶνα γύφτος, καὶ τὸ καλοκαῖρι τσοπάνης.

Χαρτὶ μιλήσῃ, χωριάτης κάτσῃ χάμου.

(Ἐκ συλλογῆς Π. Ι. Λιναρδακη).

Digitized by Google

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΑΝΑΛΕΚΤΑ

Τὸ εὐμορφότερον φόρεμα. Ὅσαι ὑπερηφανεύονται διὰ τὰ φορέματά των, τὰ πλούσια καὶ πολύχρωμα καὶ ἀποστίλβοντα, τὰ ἐκ βελούδου ἢ ἐκ μεταξωτῶν, τὰ κεντητὰ ἢ χρυσοπάρυφα, ἂς μάθωσιν ὅτι δὲν εἶνε τίποτε ἐμπρὸς εἰς τὸ φόρεμα τὸ ὁποῖον ἔχει ἡ κόρη ἑνὸς ῥώσσου ζωγράφου, ἡ καλότυχος Νάγια Μορόσωφ. Τὸ φόρεμα αὐτὸ εἶνε κοινὸν ἔργον καὶ δῶρον ἄλλων διακεκριμένων ζωγράφων, φίλων τοῦ πατρός, οἵτινες ἐκόσμησαν τὸ μετάξινον ὕφασμα δι' εἰκόνων, ζωγραφήσαντες ἕκαστος ἀλληγορικήν τινα παράστασιν. Ἡ ἀξία τοῦ φορέματος ὄχι μόνον ἡ καλλιτεχνική, ἀλλὰ καὶ ἡ ὑλικὴ ἰσοδυναμεῖ πρὸς ὁλόκληρον προῖκα, διότι ἐν πάσει περιπτώσει πολλοὶ εἶνε οἱ ἀγορασταὶ οἵτινες προθύμως θὰ ἔδιδον χιλιάδας ῥουβλίων, ὅπως ἀποκτήσωσι τὸ ἔργον

Νύμφαι πριγκίπισσαι. Τεσσαράκοντα πριγκίπισσαι εἰς ὥραν γάμου ὑπάρχουσι νῦν ἐν Εὐρώπῃ. Δύο ἐκ τούτων, ἡ θυγάτηρ τοῦ ἡγεμόνος τοῦ Μαυροβουνίου καὶ ἡ ἡμετέρα βασιλόπαις Μαρία, εἶνε ὀρθόδοξοι· δεκαοκτὼ εἶνε καθολικαί, ὧν τέσσαρες ἐκ Βαυαρίας, τρεῖς ἐκ Βελγίου, πέντε ἐκ τοῦ οἴκου τῶν Βουρβώνων, τέσσαρες αὐστριακαὶ ἀρχιδούκισσαι, μία ἐκ Σαξονίας καὶ μία ἐκ Βυρτεμβέργης. Μεταξὺ τῶν διαμαρτυρομένων εἶνε : δύο θυγατέρες τοῦ Πρίγκηπος τῆς Οὐαλίας, δύο θυγατέρες τοῦ Φρειδερίκου Γ' καὶ πολλαὶ ἄλλαι ἐκ γερμανικῶν δουκάτων.

Τί τρώγει ὁ αὐτοκράτωρ τῆς Γερμανίας. Κατὰ τὴν γερμανικὴν ἐφημερίδα «Τὸ Μαγειρεῖον» ὁ αὐτοκράτωρ Γουλιέλμος τρέφεται ὡς ἑξῆς : πρὸ μεσημβρίας προγευματίζει δι' αὐγῶν, ὀλίγου χοιρομηρίου, τεμαχίου ὀπτοῦ κρέατος, ὄρνιθος, ἐνίοτε καὶ μακαρονίων· πάντοτε δὲ προστίθενται εἰς τὸ πρόγευμα γεώμηλα, τὰ ὁποῖα κατ' ἐξοχὴν ἀρέσκουσιν εἰς τὸν αὐτοκράτορα. Τὸ γεῦμα παρατίθεται τὴν 2 μ. μ. ἀποτελούμενον ἐκ σούπας, κρέατος μαγειρευμένου, ψητοῦ καὶ γλυκίσματος. Ὅταν εἶνε προσκεκλημένοι εἰς τὸ γεῦμα προστίθενται δύο τρία φαγητά. Τὸ δεῖπνον εἶνε ἔτι λιτότερον : κρέας μὲ χορταρικὰ καὶ ψητὸν ἢ ἰχθύες. Προστίθενται ὄστρεῖδια καὶ χαβιάριον, ὅταν εἶνε ξένοι εἰς τὰ ἀνάκτορα.

ΧΡΟΝΙΚΑ

Ἀρχαιολογικά. Ἐκ τῶν κατὰ τοὺς τελευταίους μῆνας γενομένων ἐν Ἀθήναις ἀρχαιολογικῶν εὑρημάτων πλείστου λόγου ἄξια εἶνε καὶ τὰ πρό τινος χρόνου ἀπέναντι τοῦ Ὀρφανοτροφείου ἀνακαλυφθέντα κατὰ τὴν θεμελίωσιν οἰκοδομῆς τινος τεμάχια ἀρχαϊκοῦ ἀγγείου. Τὰ περισωθέντα τούτου μέρη συγκολληθέντα ἀπετέλεσαν τὴν μίαν τοῦ ἀγγείου πλευρὰν σχεδὸν ὁλόκληρον, τὸ ἐλλεῖπον δὲ αὐτοῦ μέρος συνεπληρώθη πρὸς ἀναπαράστασιν τοῦ ὅλου σχήματος τοῦ ἀγγείου. Τὸ μνημεῖον τοῦτο, ἔχον πλέον τοῦ ἑνὸς μέτρου ὕψος, ἀπόκειται ἤδη ἐν τῷ Ἐθνικῷ μουσείῳ, ἀπόκτημα σπάνιον διὰ τὸ μέγεθος τῶν γραφῶν του καὶ τὸν τρόπον τῆς παραστάσεως αὐτῶν. Εἶνε ἔργον τῶν ἀρχαϊκῶν χρόνων τῆς τέχνης, καὶ δὴ τοῦ 6ου π. χ. αἰῶνος. Ἡ κυριωτέρα αὐτοῦ παράστασις ἦτο ἡ κοσμοῦσα τὴν κοιλίαν τοῦ ἀγγείου, ἧς μέρη ἐσώθησαν. Παρίστανται δὲ δύο γυναικεῖαι πτερωταὶ μορφαὶ ἐν τῷ γνωστῷ ἀρχαιοτέρῳ σχήματι τῆς *διασκελιζούσης μορφῆς*. Αἱ πτέρυγες εἶνε κατὰ τὸν ἀσιατίζοντα τρόπον ἀπεικονισμέναι, ὁ δὲ τύπος τοῦ προσώπου αὐτῶν εἶνε ὁ τοῦ Γοργονείου συνήθης τύπος. Ὄπισθεν τῶν δύο προειρημένων φαίνεται καὶ ἑτέρα μορφὴ τῆς αὐτῆς φύσεως ἥτις ὅμως παρίσταται ἀποκεφαλισμένη, καὶ ἔχει τὰς πτέρυγας συγκεκλιμένας καὶ τὴν στάσιν σώματος καταπίπτοντος. Οὐδεμία καταλείπεται ἀμφιβολία ὅτι ἡ κυρία τοῦ ἀγγείου παράστασις εἶχεν ὡς ὑπόθεσιν τὸν μῦθον τοῦ Περσέως καὶ τῶν Γοργόνων. Πλὴν τοῦ Περσέως παρίστατο πιθανῶς καὶ αὐτὴ ἡ Ἀθηνᾶ προστατεύουσα τὸν ἥρωα. Μείζονος ὅμως σπουδαιότητος εἶνε αἱ ἐπὶ τοῦ λαιμοῦ τοῦ ἀγγείου, σωζόμεναι γραφαὶ μετὰ τῶν οἰκείων ἐπιγραφῶν αἵτινες κυρίως ἀποτελοῦσι τὴν ἰδιαιτέραν αὐτοῦ ἐπιστημονικὴν ἀξίαν. Παρίσταται ὁ Ἡρακλῆς ἀγωνιζόμενος πρὸς Κένταυρον (Νέσσον) κατὰ τρόπον ὅμως ὅλως πρωτότυπον, ὅστις διαφέρει τῆς τυπικῆς παραστάσεως τοῦ ἀγῶνος τούτου, τῆς συνήθους εἰς τὴν ἀρχαιοτάτην ἀγγειογραφίαν. Ὁ Ἡρακλῆς κρατῶν διὰ τῆς ἑτέρας χειρὸς ἀπὸ τῆς κόμης τὸν Κένταυρον καὶ στηρίζων ἐπὶ τοῦ σώματος αὐτοῦ τὸν ἀριστερὸν πόδα του εἶνε ἕτοιμος νὰ πλήξῃ διὰ τοῦ ξίφους τὸν Κένταυρον. Οὗτος ἐκτείνει ἀμφοτέρας τὰς χεῖρας πρὸς τὸν Ἡρακλέα ἱκετεύων μᾶλλον αὐτὸν ἢ ἀμυνόμενος. Ἡ ὅλη σύνθεσις τῆς παραστάσεως ταύτης δεικνύει καὶ τόλμην τοῦ τεχνίτου καὶ παρατήρησιν τῆς φύσεως σπανίαν εἰς τοὺς ἀρχαιοτέρους ἀγγειογράφους. Ἡ αὐτὴ ζωηρὰ ἀντίληψις καταφαίνεται καὶ ἐν τοῖς ἐπὶ μέρους. Ὁ τρόπος ἰδίως καθ' ὃν ὁ Κένταυρος συστέλλει τὴν οὐράν του καὶ συγκάμπτει τοὺς ὀπισθίους ἰδίως πόδας πιεζόμενος ὑπὸ τοῦ Ἡρακλέους μαρτυρεῖ λεπτοτάτην τοῦ τεχνίτου αἴσθησιν. Διὰ τὰς ἀρετὰς ταύτας τὸ ἔργον τοῦτο δύναταί τις εὐλόγως νὰ εἴπῃ ὅτι εἶνε μοναδικὸν παράδειγμα τῆς ἀρχαϊκῆς ἀγγειογραφίας. Ὁ χαρακτὴρ τῶν γραμμάτων τῶν ἐπιγραφῶν καὶ μάλιστα ὁ γνήσιος ἀττικὸς τύπος Νέτος ἀντὶ Νέσσος οὐδεμίαν ἀμφιβολίαν καταλείπει ὅτι τὸ λαμπρὸν τοῦτο γραφικὸν μνημεῖον εἶνε ἔργον ἀναμφισβήτητον τῆς ἀττικῆς τέχνης. Ἡ γνῶσις αὕτη εἶνε πολύτιμος σήμερον μάλιστα ὅτε ἐπεκράτησε παρὰ τοῖς νεωτέροις ἀρχαιολόγοις ἡ μανία νὰ θεωρῶσι πᾶσαν ἄλλην γωνίαν τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος μᾶλλον ἢ τὰς Ἀθήνας κέντρον τεχνικῆς ἐργασίας καὶ προόδου κατὰ τοὺς παλαιοτέρους χρόνους τῆς ἀρχαϊκῆς περιόδου. Καὶ ὅμως τὸ ἀνακαλυφθὲν ἀγγεῖον ἀποδεικνύει πόσην ζωτικότητα καὶ παραγωγικὴν δύναμιν εἶχε κατὰ τὸν 6ον αἰῶνα τὸ καλλιτεχνικὸν πνεῦμα τῶν ἀττικῶν, ὥστε νὰ ἐμπνεύσῃ τοιαῦτα ἔργα καὶ εἰς αὐτοὺς τοὺς βαναυσουργοὺς ἀγγειογράφους. Τὸ ἀγγεῖον τοῦτο δύναται ἐν πολλοῖς νὰ θεωρηθῇ συγγενὲς κατὰ τὴν τέχνην πρὸς τὸ ἐν Βερολίνῳ ἀρχαϊκώτερον ἐξ Αἰγίνης ἀγγεῖον. (Arch. Zeitung 1882 Taf 9,10).

Digitized by Google

— Ἀνετέθη ὑπὸ τῆς γαλλικῆς κυβερνήσεως εἰς τὸν συγγραφέα τῆς «Ἱστορίας τῆς ἀρχαίας τέχνης» Γεώργιον Περρὸ ἡ μελέτη τῶν ἐν Ἑλλάδι ἀρχαϊκῶν πλαστικῶν μνημείων.

— Δι' ἐπιστολῆς του πρὸς τὸν διευθυντὴν τῆς «Βερολιναίας φιλολογικῆς ἐφημερίδος» ὁ Σλείμαννἐξέθηκε τὸ σχέδιον τῶν μελετωμένων νέων ἀνασκαφῶν αὐτοῦ ἐν Τροίᾳ. Ἐπειδὴ δ' ἡ ἐπιστολὴ αὕτη, ἑλληνιστὶ δημοσιευθεῖσα, μετεφράσθη ἐσφαλμένως ἐν γερμανικαῖς ἐφημερίσιν, ὁπόθεν πάλιν μεταφράσασαι παρέλαβον αὐτὴν καί τινες ἑλληνικαί, ἐκρίναμεν καλὸν νὰ δημοσιεύσωμεν αὐτὴν ἀπαράλλακτον ὡς κατεχωρίσθη ἐν τοῖς φύλλοις τῆς 1 καὶ τῆς 22 Μαρτίου τῆς μνημονευθείσης γερμανικῆς φιλολογικῆς ἐφημερίδος. «Ἀρξαμένου Μαρτίου τὰς ἐν Τροίῃ ἀνασκαφὰς σὺν Dörpfeld δραστηρίως ἀνανεώσασθαι ἐπὶ δὲ δύο γοῦν ἔτη (;) διατελέσαι ἔγνων. Ἐργάσομαι τὸ ἀπὸ τοῦδε μετὰ δύο σιδηροδρόμων, οἵ μοι μεγαλως τὴν τῶν χωμάτων μετακομιδὴν ἐλαφρυνοῦσιν. Καὶ πρῶτον μὲν οἴσω εἰς τὸ φῶς τὰ ἔξωθεν τῶν τειχῶν καὶ τὰς ἐκ τῶν τριῶν πυλῶν καταβαινούσας ὁδούς· δεύτερον δὲ ἄνωθεν ἀρχόμενος ἀποσκάψω κατὰ σμικρὸν τοὺς ἐν τῷ μέσῳ τῆς δευτέρας (τῆς κεκαυμένης) πόλεως ὑπ' ἐμοῦ καταλελειμμένους δύο μεγίστους κυλίνδρους χώματος, ὧν ἑκάτερος κατέχει γοῦν ατν' κυβικὰ μέτρα ἄνωθεν τοῦ ἐδάφους τῆς δευτέρας πόλεως. — Ὠκοδομησάμην ἐν Τροίῃ πλείστους ξυλίνους οἴκους, οὓς ὑδατοστεγεῖ λίνῳ ἐκάλυψα, καὶ γὰρ περιμένω ἐν ἔαρι καὶ ἐν θέρει πολλοὺς τὰς ἐμὰς ἀνασκαφὰς ἐπισκοποῦντας ξένους καὶ δὴ καὶ πολλοὺς τῶν ἀνδρῶν τῶν τὰ πρῶτα ἐν τῇ ἐπιστήμῃ φερόντων.» Ὁ Ἕλλην ἀναγνώστης βεβαίως μετὰ πολλοῦ ἐνδιαφέροντος θὰ ἴδῃ τὴν πρωτότυπον ταύτην ἐπιστολήν, ἥτις δύναται νὰ θεωρηθῇ καὶ ὡς περίεργον γλωσσικὸν μνημεῖον.

Καλλιτεχνικά. Ἡ Ἀμερικανικὴ καλλιτεχνικὴ ἑταιρία, ἥτις ἀδρότατα ἠγόρασεν ἐν Παρισίοις τὸν περιλάλητον πίνακα «Ὥραν τοῦ ἀγγελικοῦ ἀσπασμοῦ» τοῦ Γάλλου ζωγράφου Ι.Φ. Μιλλέ, ἐκθέσασα αὐτὸν εἰς κοινὴν θέαν ἑνιαχοῦ τῆς Ἀμερικῆς εἰσέπραξε μέγα μέρος τοῦ τιμήματος ἐκ τῶν εἰσιτηρίων. Ἐν μόνῃ τῇ Νέᾳ Ὑόρκῃ τὰ εἰσπραχθέντα, μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν ὅλων τῶν ἐξόδων, ἀνέρχονται εἰς 205000 δραχμῶν.

— Ἕτερος πίναξ τοῦ αὐτοῦ ζωγράφου «αἱ Σταχυολόγοι» (les Glaneuses), τὸν ὁποῖον πολλοὶ κρίνουσιν ἀνώτερον τοῦ «Ἀγγελικοῦ ἀσπασμοῦ» ἐδωρήθη εἰς τὸ μουσεῖον τοῦ Λούβρου ὑπὸ τῆς κατόχου, ἀποθανούσης πρὸ ὀλίγου· εἶχε δὲ ἀγορασθῇ παρ' αὐτῆς ἔν τινι δημοπρασίᾳ ἀντὶ 300,000 φράγκων.

— Ἡ ὀργανωτικὴ ἐπιτροπὴ τῶν ἐν Ἰσπανίᾳ ἑορτῶν ἐπὶ τῇ τετρακοσιετηρίδι τῆς ἀνακαλύψεως τῆς Ἀμερικῆς ἀπεφάσισε νὰ ἐγείρῃ ἀνδριάντας τοῦ Κολόμβου ἐν ταῖς πέντε ἰσπανικαῖς πόλεσιν, ἐν αἷς οὗτος κατῴκησε κατὰ τὴν ἐν Ἰσπανίᾳ διατριβήν του.

— Τὸ ἐν Νότιγγαμ τῆς Ἀγγλίας μουσεῖον κατέχει τὰ θαυματιώτερα βενετικὰ τρίχαπτα ἅτινα παρήγαγεν ἄχρι τοῦδε ἡ πλεκτικὴ τέχνη. Εἶνε δὲ ταῦτα τὰ κοσμήσαντα τὴν γαμήλιον ἐσθῆτα τῆς Μαρίας Ἀντοανέττας. Ἔχουσι μῆκος 4 μέτρων καὶ πλάτος 75 ἑκατοστῶν καὶ εἰκονίζονται ἐπ' αὐτῶν δι' ἀραβουργημάτων ἀνθρώπων καὶ ζώων παραστάσεις περὶ τὰ βασιλικὰ σήματα.

Θεατρικά. Ἐν τῷ παρισινῷ μεγάλῳ θεάτρῳ τοῦ Μελοδράματος παρεστάθη ὁ «Ἀσκάνιος» νέον μελόδραμα τοῦ γάλλου μελοποιοῦ Καμίλλου Σαίντ Σαένς, γνωστοτάτου ἐξ ἄλλων μελοδραμάτων αὐτοῦ, οἷον τοῦ Ἐρρίκου τοῦ Η', τοῦ Ἀργυροῦ σημάντρου, τοῦ Στεφάνου Μαρσέλ, τῆς Περσεφόνης καὶ τοῦ Σαμψὼν καὶ Δαλιδᾶς, πρὸ πάντων δὲ ἐκ τῶν μουσικῶν συμφωνιῶν αὐτοῦ, ὧν ἄρισται θεωροῦνται ὁ Προμηθεὺς δεσμώτης, ὁ Κατακλυσμός, ἡ Ἠλακάτη τῆς Ὀμφάλης, ἡ Νεότης τοῦ Ἡρακλέους. Ἡ παράστασις ἐπέτυχε πληρέστατα διὰ τὰς πολλὰς μουσικὰς καλλονὰς τοῦ μελοδράματος· ἰδίως κατεγοήτευσε τοὺς θεατὰς ὁ ἐν τῇ τρίτῃ πράξει παρεντεθειμένος ὀρχηστικὸς μῖμος (ballet), τοῦ ὁποίου ἡ ὑπόθεσις εἶνε εἰλημμένη ἐκ τῆς ἑλληνικῆς μυθολογίας· ὡς ἀτεχνότατον ὅμως κατακρίνεται τὸ κείμενον τοῦ μελοδράματος, ποιηθὲν ὑπὸ Λουΐ Γαλλὲ ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ δράματος «Βεμβενούτου Κελλίνη» τοῦ Πὼλ Μερίς, ὅστις πάλιν ἠρύσθη τὴν ὑπόθεσιν ἐκ τοῦ μυθιστορήματος «Ἀσκανίου» τοῦ Ἀλεξάνδρου Δουμᾶ. Κατὰ τὴν παράστασιν τοῦ μελοδράματος τούτου καὶ ἄλλο τι ἐξήγειρεν τὴν περιέργειαν καὶ τὸ ἐνδιαφέρον τῶν Παρισινῶν, τὰ θρυλήματα περὶ τῆς τύχης τοῦ μουσικοῦ· διότι οὔτε εἰς τὴν παράστασιν οὔτε εἰς τὰς δοκιμὰς παρέστη οὗτος, καὶ τὸν ἐξαφανισμὸν αὐτοῦ ἐξηγοῦσιν ἄλλοι μὲν λέγοντες ὅτι διατρίβει ἐν ἀπωτάταις χώραις χάριν τῆς ὑγείας του, διακόψας ἀπὸ μηνῶν τὴν ἀλληλογραφίαν του πρὸς γνωρίμους καὶ φίλους, ἄλλοι ὅτι ἐκλείσθη εἰς φρενοκομεῖον καὶ ἄλλοι ὅτι διαμένει κρυπτόμενος εἰς τὰ περίχωρα τῶν Παρισίων.

ΠΑΝΤΟΙΑ

Ἄγγλος παλαιοπώλης ἠγόρασεν ἐσχάτως ἀντὶ 142 λιρῶν στερλινῶν πολυτιμότατον ἱστορικὸν κειμήλιον, ἤτοι αὐτὴν τὴν τράπεζαν ἐφ' ἧς ὁ Κρόμβελλ ὑπέγραψεν τὴν εἰς θάνατον καταδίκην τοῦ βασιλέως Καρόλου Α'.

— Καταπληκτικὴ εἶνε ἡ θνησιμότης τῶν βρεφῶν ἐν τῷ ἐκθετοτροφείῳ τῆς Πετρουπόλεως. Κατὰ τὴν τελευταίαν δεκαετίαν ἐκ 59,823 βρεφῶν, ἀπέθανον 50,000! Ἡ ἀναλογία τῶν θανόντων μέχρις ἡλικίας 5 ἐτῶν εἶνε 87,6 ἐπὶ ἑκατόν.

ΑΙ ΕΙΚΟΝΕΣ

Ἡ φωλεά, χαριεστάτη εἰκὼν παριστῶσα κορασίδα, ἥτις κρατεῖ φωλεὰν πλήρη νεοσσῶν διὰ τῆς μιᾶς χειρὸς καὶ διὰ τῆς ἑτέρας ἐπιδεικνύει λευκάνθεμα. Τὰ δὲ μικρὰ πτηνὰ νομίζοντα ὅτι προσφέρεται πρὸς αὐτὰ τροφὴ ἀνατείνουσι τὰς κεφαλὰς καὶ ἀνοίγουσι πειναλέα τὰ στόματα.

ΕΔΩ Κ' ΕΚΕΙ

Πρόρρησις. — Μὲ τρώει τὸ χέρι μου. — Παράδες θὰ πάρῃς. — Δάνεισέ μου λοιπὸν ἑκατὸ δραχμαῖς.

Συνεργασία. — Τὸν ἐγνώριζες τὸν καθηγητὴν ποῦ 'πέθανε χθές; — Τί λές; Εἶχα μάλιστα δέκα χρόνια ἐργασθῇ μαζί του! — Ἐσὺ μαζί του; — Βέβαια.... κάτω ἀπὸ τὸ γραφεῖό του εἶχα τὸ παπουτσίδικό μου.

ΤΡΕΙΣ ΓΝΩΜΑΙ ΚΑΘ' ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Ὑπάρχουν στιγμαὶ αἱ ὁποῖαι δημιουργοῦν πολυετεῖς φιλίας.

*

Εἰς τὴν ἀριθμητικὴν ἕνα κ' ἕνα κάμνουν δύο· εἰς τὸν ἔρωτα ἕνα κ' ἕνα κάμνουν ἕνα.

*

Ἀκούω συχνὰ καὶ λέγουν: Θὰ κάμω τοῦτο ἢ ἐκεῖνο διὰ νὰ σκοτώσω καιρόν. Αὐτὸ *τὸ σκότωμα τοῦ καιροῦ* εἶνε αὐτοκτονία!

ΜΙΑ ΣΥΜΒΟΥΛΗ ΚΑΘ' ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Διὰ τὰ καυσίματα τὸ καλλίτερον ἰατρικὸν εἶνε μῖγμα ἀποτελούμενον ἀπὸ 8 μέρη ἀσβεστόνερον καὶ 1 μέρος ἀμυγδαλόλαδον, τὸ ὁποῖον ἀνακατώνετε καλὰ καὶ θέτετε διὰ ποτισμένου βάμβακος εἰς τὸ καυμένον μέρος.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1890-2103

Digitized by Google

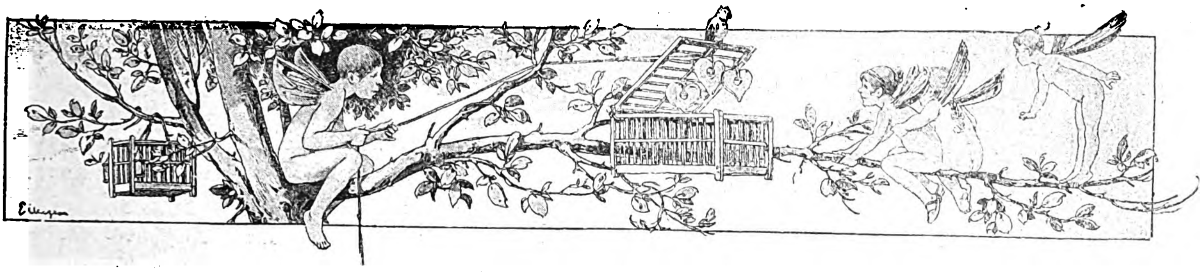

ΝΗΣΙΩΤΙΚΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

Ο ΠΑΠΑ ΣΩΦΡΟΝΙΟΣ

Ἤτανε Αὔγουστος, τὰ σταφύλια ὥριμα, τὰ σῦκα μελᾶτα, κ' ἡ ἐλιές, ἂν καὶ πράσινες ἀκόμα ἡ πλειότερες, ἀρχίζανε νὰ κιτρινίζουνε 'ςτὰ ψηλὰ ψηλὰ κλωνιά. Ἡ ῥίγανη καὶ τὸ θυμάρι μοσχοβολούσανε 'ςτὰ βουνὰ τριγύρω, κ' ἐκάνανε τὴν ἀναπνοὴ τοῦ ἀνθρώπου ἀληθινὴ ἀπόλαυσι.

Δὲν σᾶς εἶπα πῶς 'βρισκούμαστε 'ςὲ μιὰ μικρὴ νησιώτικη ἐξοχή, κατάντικρὺ 'ςτὴν Ἀνατολή. Δὲν σᾶς εἶπα πῶς τέτοια ἐξοχὴ δὲν ἐγνώρισα ἄλλη 'ς τὸν κόσμο, γιατὶ εἶνε ἡ πρώτη ποῦ εἶδαν τὰ μάτια μου. Πρῶτες, καὶ πάλι πρῶτες ἀγάπες, τίποτε δὲν σᾶς ξεπερνᾷ! Μένετε 'ς τὸ νοῦ μας, ὅσο κι' ἂν γεράσουμε, ὅσα κι' ἂν πάθουμε, κι' ἀχτινοβολᾶτε σὰν τὰ φῶτα ποῦ κυττάζει ἀκόμα ὁ ναύτης 'ςτὰ παραθύρια του, σὰν ξεκινᾷ τὴ νύχτα πρὸς τὸ φουρτουνιασμένο πέλαγος.

Ἡ πλειὸ γλυκειὰ ὥρα τῆς ἐξοχῆς ἐκείνης δὲν ἤτανε μηδὲ τὴν αὐγή, ποῦ χαμογελούσανε τὰ βουνὰ καθὼς τάβλεπ' ὁ ἥλιος, μηδὲ τὸ μεσημέρι, ποῦ μᾶς ξεκούφαινε ὁ τζίτζικας, μηδὲ τὸ βράδυ, ποῦ κατεβαίναμε 'ςτὸ γιαλὸ καὶ βλέπαμε τὰ ψάρια νὰ πηδοῦν 'ς τὸν ἀέρα, σὰν νὰ μὴ τὰ χωροῦσε ἡ θάλασσα. Ἡ καθαυτὸ ὥρα ἐδῶ πέρα ἤτανε τὴ νύχτα, ὕστερ' ἀπ' τὸ δεῖπνο, ἐπάνω 'ς ἕνα ξύλινο σοφᾶ ἔξω ἀπ' τὸν πύργο, κάτω ἀπ' τὲς βυσσινιές, πλάγι 'ς τὴ βρύσι, τὴν ἀσώπαστη βρύσι, ποῦ μαζὶ μὲ τοὺς βατράχους τοῦ χαβουζιοῦ, μὲ τὰ κουδούνια τῶν κοπαδιῶν τριγύρω, καὶ μὲ τὸ σιγανὸ μουρμουρητὸ τῆς θάλασσας, ἐπαίζανε μιὰ μουσικὴ ποῦ δὲν τὴν ξανάκουσα ἀλλοῦ πουθενά. Κ'ἐξέχασα τὸ καλλίτερο ὄργανο τῆς μουσικῆς ἐκείνης: τὲς τρωξαλλίδες, ποῦ σφυρίζανε μεσ' 'ς τὰ χόρτα κ' ἐπάνω 'ςτὰ κλωνιά, μὲ τὴν ἐπιμονὴ τοῦ τζίτζικα, μὰ ὄχι καὶ μὲ τὴν αὐθάδειά του· τὸ τραγοῦδί τους ἤτανε 'ντροπαλό, τρυφερὸ καὶ ἥσυχο σὰν τὲς ξάστερες ἐκεῖνες νυχτιές. Ἐξέχασα καὶ τὰ τούμπανα ποῦ παίζανε μακρυά. Ἀληθινὰ τούμπανα τῶν ζεϊμπέκιδων, ποῦ θὰ χορεύανε ἀντίκρυ 'ς τὴν Ἀνατολή, καὶ τ' ἀκούγαμε πολὺ συχνὰ τέτοιαν ὥρα.

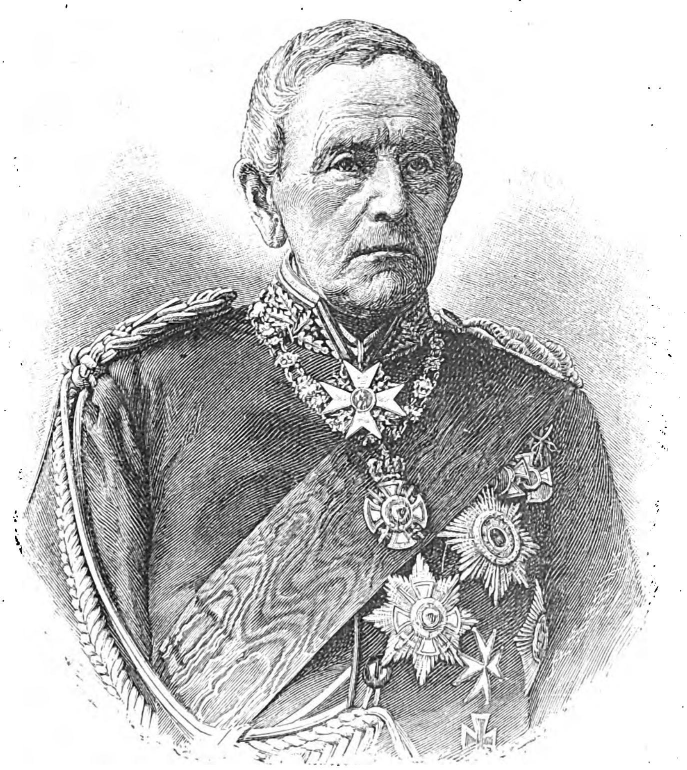

Ο ΣΤΡΑΤΑΡΧΗΣ ΜΟΛΤΚΕ

Σὰν ἐπερνοῦσε ἡ ὥρα λιγάκι, ἐγύριζε κι' ὁ ἀέρας ἀπ' τὴ στεριά, «ἐκατέβαζε ὁ ντερές,» καθὼς λέγαμε, καὶ μᾶς περίχυνε μὲ μιὰ δροσιά, ποῦ ἂν ἤσουν γέρος ξανάνειονες, κι' ἂν ἤσουν νιὸς ἐλωλαίνουσουν. Ἡ δυὸ λεῦκες, κοντὰ 'ςτὴ βρύσι, ἦταν ἡ πρῶτες ποῦ μᾶς μηνούσανε αὐτὴ τὴν ἀλλαγὴ τοῦ ἀέρα, μ' ἕνα δαιμονισμένο καὶ βαθὺ μουρμούρισμα, ποῦ μ' ἔκανε ν' ἀνατριχιάζω, σὰν νὰ περνοῦσε ἀπὸ κοντά μου καμμιὰ — πλειὸ ζωντανὴ ἀπὸ Νεράϊδα!

Ἐκεῖ περνούσαμε τὲς βραδυές μας τὸ καλοκαῖρι. Ἐκεῖ ἀκουστήκανε πολλὰ παραμύθια, καὶ πολλὰ τραγούδια. Ἐκεῖ οἱ γέροι μας πολεμούσανε ποιὸς νὰ ξεπεράσῃ τὸν ἄλλον 'ς τὸ θυμητικό, καὶ ποιὸς νὰ 'πῇ τὲς πλειὸ παλιὲς καὶ τὲς πλειὸ νόστιμες ἱστορίες. Καὶ σὰν ἐκουραζόυνταν οἱ γέροι, ἀρχινοῦσαν τ' ἀγόρια κ' ἡ κοπέλλες τὸ τραγοῦδι καὶ τὸ παιγνίδι· ὡσοῦ ποῦ ἠρχού-

Digitized by Google

τανε ὁ «ψαρὸς» (καθὼς λέγανε τὸν ὕπνο) καὶ μᾶς ἔπερνεν ἕναν ἕναν.

Κοντὰ 'ς ἐκεῖνο τὸ ἀξέχαστο περιβόλι εἶχε κ' ἕν' ἀμπελάκι, μ' ἕνα καλύβι στὴν κώχη. Μέσα 'ς αὐτὸ τὸ καλύβι καθούντατε μονάχος κάθε βράδυ κ' ἐκάπνιζε τὸ τσιμπουκάκι του ἕνας γέρος παπᾶς, ὁ παπᾶ Σωφρόνιος.

Ὁ Θεὸς νὰ μὲ συχωρέση, δὲν ἤτανε πολὺ ὥμορφος παπᾶς, καὶ δὲν ἐφαινούτανε καὶ πολὺ σοβαρὸς ἄνθρωπος, ἂν καὶ γέρος. Ἤτανε γεμᾶτος παραξενιές. 'Σ τὸ χωριό, (μιὰν ὥρα μακρυὰ μὲ τὸ γαϊδουράκι), τὸν ἐλέγανε «Ντελῆ παπᾶ». Ἕνας ἄλλος παπᾶς ἔλεγε πῶς ὁ Δεσπότης ἤθελε νὰ τὸν πειράξη, καὶ τὸν ἐχειροτόνησε «Σωφρόνιο»! Μύτη σὰν ὄρνιου, γένεια σὰν τράγου, ἄσπρα ὁλοτρόγυρα, κίτρινα πρὸς τὸ στόμα ἀπ' τὸ πολὺ κάπνισμα, μοῦτρα ζαρωμένα, μάτια σὰν σπασμένα γυαλιά, ἴσως ἀπ' τὸ κρασί, — νὰ ὁ παπᾶ Σωφρόνιος!

Σὰν ἐλειτουργοῦσε, μᾶς ἐτρόμαζε μὲ τὴ ραγισμένη φωνή του. Σὰν ἐδιάβαζε τὲς εὐχές του, θαρροῦσες πῶς ἔδινε διαταγὲς 'ς τοὺς ἐργάτες τοῦ ἀμπελιοῦ του. Κι' ὅλο μὲ τὰ μαξούλια του εἶχε νὰ κάνη.

Μὲ τὸ νὰ ἀγαποῦσε τὰ χωραφάκια του ὁ παπᾶς μας θαρρῶ πῶς δὲν ἐκολαζούτανε· αὐτὴ τὴν ἀδυναμία τὴν ἔχουν, καθὼς ξέρουμε, πολλοὶ παπάδες τῶν 'μερῶν μας, καὶ μὰ τὴν ἀλήθεια εἶνε γιὰ νὰ τοὺς ζηλεύη κανένας. 'Στὸ χωριὸ τὸ καλημαύκι, 'ς τὸ χωράφι τὴ σκούφια καὶ τὸ κλαδευτῆρι· ἀληθινὰ παιδιὰ τοῦ Θεοῦ, ποῦ μᾶς διδάσκουνε τὸ λόγο του χίλιες φορὲς καλλίτερα ἀπ' τὲς φαρδομάνικες διδαχὲς ποῦ ἀκοῦμε 'ς τὸν ἔξω κόσμο.

Ὁ παπᾶ Σωφρόνιος ἤτανε ἀγράμματος, παράξενος, σκαρτάδος. Ἤτανε σωστὸς «κυνικός», δὲν τὸν ἔμελε τέσσαρα γιὰ τὸν κόσμο. Ἄλλοτε τὤρριχνε 'ς τὸ γλέντι μὲ τοὺς κοσμικούς, κι' ἄλλοτε γινούτανε πλειὸ αὐστηρὸς κι' ἀπ' τὸν Ἅϊ-'Αντώνη. Σὰν τὸν ἔπιανανε ἡ παραξενιές του, ἐπερίπαιζε τὸν καθέναν, καὶ δὲν πίστευε κανέναν, μήτε ἄνδρα, μήτε γυναῖκα. Τὸν ἔκανα χάζι σὰν τὸν ἐπαρακαλοῦσε κάποτες καμμιὰ γρηὰ νὰ γράψη καὶ τοῦ ἀνδρός της τὄνομα καὶ νὰ τὸ διαβάση 'ς τὲς εὐχές του, κι' αὐτὸς ἐχαμογελοῦσε ἀπὸ πίσω της μ' ἕνα παμπόνηρο χαμογέλοιο, σὰν νὰ τῆς ἔλεγε πῶς τάχατες τώρα μᾶς ἔβαλες καὶ σὺ γνῶσι!

Ἦταν ὅμως καλὸς χριστιανός, ἂν καὶ παράξενος ὁ παπᾶς μας, γιατὶ ἤτανε γερὸς δουλευτής, κ' ἔδειχνε μὲ τὰ χέρια του καὶ μὲ τοὺς καρποὺς τῶν χεριῶ του πῶς ὁ θεὸς εὐλογᾶ τὴ δουλειὰ 'ς τὸν κόσμο τοῦτο καλλίτερα ἀπ' τὲς ἀδιάκοπες μετάνοιες. Κι' ἂν δὲν ἐδιάβαζε καὶ τὸ εὐαγγέλιό του πολὺ ὥμορφα, ἤξερε ὅμως νὰ τὸ ἐφαρμόζη, γιατὶ ὅ τι ἔδινε τὸ ἕνα του χέρι δὲν τὤπαιρνε εἴδησι τἄλλο.

—

Ἐκεῖ λοιπὸν ποῦ καθούμαστε 'ς τὸ περιβόλι τοῦ πύργου ἕνα βράδυ καὶ μισοκοιμούμαστε, εἶπε ἕνας μας:

— Ἂς φωνάξουμε τὸν παπᾶ Σωφρόνιο νἄρθη νὰ μᾶς ξυπνήση. Ἕνα κρασάκι, καὶ θ' ἀρχίση νὰ λέγη.

Σὲ 'λίγην ὥρα τὸν εἴχαμε καθισμένο διπλοπόδι 'ς τὴν πεζούλα, μὲ τὸ τσιμπουκάκι του, καὶ μὲ τὸ κρασὶ 'ς τὸ πλάγι Εἶχε τὴν ἀδυναμία νὰ διηγᾶται πάντοτε γιὰ πρόσωπα καὶ πράμματα ποῦ τὰ πρόφτασε αὐτὸς μονάχος καὶ μερικοὶ ἄλλοι — καὶ εἶχε περασμένα τὰ ἑβδομῆντα — ἐκείνη τὴ βραδυὰ ὅμως δὲν εἶχε πολλὰ λόγια, κ' ἐφαινούτανε συλλογισμένος.

— Τί ἔχεις, δάσκαλε, καὶ δὲν μᾶς μιλᾶς ἀπόψε; τὰ μαξούλια δόξα τῷ Θεῷ καλὰ φέτος.

— Αἴ, παιδιά μου, ἔβαλα κ' ἐγὼ γνῶσι σήμερα βλέπετε! Πάει ἡ καϋμένη ἡ θειὰ Δαφνοῦλα! Τὴν ἔθαψα ὁ ἴδιος. 'Εγύρευα νὰ 'δῶ τὸ γλυκὸ ἐκεῖνο χαμογέλοιο 'ς τὰ χείλη της, καὶ τὸ εἶδα — τὸ εἶδα 'ς τὸ νοῦ μου μέσα!

Ἐμεῖς ποῦ ξέραμε τὴ θειὰ Δαφνοῦλα, τὴ γυναῖκα τοῦ μπάρμπα Λευτέρη, ποὖχε πλακωθῆ 'ς τὸ μεγάλο σεισμό, γιατί ἤτανε μεθυσμένος καὶ δὲν πρόφθασε νὰ ξεφύγη, καὶ τὴν ἄφησε χήρα ἑξῆντα χρονῶν, κ' ἐκουβαλοῦσε πρωῒ καὶ βράδυ νερὸ 'ς τὸ μπουστάνι της, καὶ μᾶς ἔφερνε τρουφαντά, καὶ τῆς ἐδίναμε ψωμὶ καὶ ροῦχα, — τί μπορούσαμε ἄλλο νὰ κάνουμε παρὰ νὰ ξεσπάσουμε 'ς τὰ γέλοια καθὼς ἀκούσαμε τὸν πάτερ Σωφρόνιο νὰ 'μιλᾶ ἔτσι γιὰ τὴ γρηὰ ποῦ συχωρέθηκε ἐκείνη τὴ 'μέρα;

— Αἴ, παιδιά μου, γελᾶτε σεῖς, μὰ ποῦ νὰ ξέρετε, ποῦ νὰ ξέρετε!

Καὶ ροφοῦσε τὸ τσιμπουκάκι του τηρῶντας λοξὰ πρὸς τὸ χωράφι τῆς θειὰ Δαφνούλας.

Ποτὲ δὲν εἴδαμε τὸν παπᾶ Σωφρόνιο 'σὲ τόση κατάνυξι, ἂν καὶ τὸν εἴδαμε πολλὲς φορὲς ἥσυχο καὶ σοβαρό. Δὲν ἠξέραμε λοιπὸν πῶς νὰ τὸ ξηγήσουμε, καὶ κυττάζαμε ἕνας τὸν ἄλλον μ' ἕνα κρυφὸ γνέψιμο. Ἔπειτα βλέποντας ἐγὼ πῶς σὰν νὰ μισοδακρύζανε τὰ μάτια του, συλλογίσθηκα πῶς πρέπει ἀληθινὰ νὰ πονῆ ὁ ἄνθρωπος καὶ τοῦ λέω:

— Πές μάς το, δάσκαλε, τί εἶνε ποῦ σὲ κάνει νὰ λυπᾶσαι ἔτσι; Ὡς τώρα μᾶς ξομολογοῦσες ἡ ἁγιωσύνη σου, ἂς σὲ ξομολογήσουμε κ' ἐμεῖς τώρα, δικοὶ καὶ γειτόνοι εἴμαστε, κανένας ἄλλος δὲν εἶνε 'δῶ πέρα παρὰ ὁ Θεός.

Ὁ παπᾶ Σωφρόνιος γυρίζει καὶ μᾶς βλέπει τότε πλειὸ χαρούμενα, κι' ἀμέσως ἀρχινᾶ τὴν ἀκόλουθη ἱστορία, κυττάζοντας ἐμένα πάντοτε, 'σὰν μεγαλήτερος ὁποῦ ἤμουν:

Digitized by Google

— Ναί, θὰ σᾶς τὸ 'πῶ, παιδιά μου, θέλω νὰ σᾶς τὸ 'πῶ τώρα, τώρα ποῦ πάει κ' ἐκείνη, καὶ θὰ πάω κ'ἐγὼ γλήγορα· ἄλλο δικὸ ἀπὸ σᾶς δὲν ἔχω 'δῶ πέρα. Οἱ συγγενεῖς μου ὅλοι ἤτανε 'ςτὲς Σέρρες. Τί γενήκανε, ὁ Θεὸς τὸ ξέρει· πενῆντα χρόνια τώρα!

Σὰν ξέπεσα 'ς τὸ νησὶ τοῦτο εἴκοσι χρονῶ παιδί, μὲ πῆρε 'ς τὸ μαγαζί του κάτω 'ς τὴ Σκάλα ὁ μπάρμπα Γιάννης, ποῦ παντρεύτηκε καὶ 'πῆρε τὴ Ῥεγινοῦδα, τὴν ἀδερφὴ τοῦ Χατζῆ Γρηγόρη, ποῦ τὸν κόψανε οἱ Τοῦρκοι 'ς τὰ σεφέρια, γιατί ἄφησε νὰ χτισθῇ ὁ ἅγιος Παντελέμονας μιὰ πῆχη πλειὸ ἀψηλὰ ἀπ' ὅ τι ἔλεγε τὸ φιρμάνι. Ὁ μπάρμπα Γιάννης ἐπῆρε τότε καλὴ προῖκα, ποῦ τὴν ἐβάσταξε καὶ τὴν ἐπλήθυνε κιόλας. Ὕστερα ὅμως πᾶνε ὅλα! Ἐκεῖνο ποῦ ἔμεινε ὡς τὸ τέλος ἤτανε τὸ χωραφάκι αὐτὸ τῆς θειὰ Δαφνούλας, ποὔτανε τότε ἐλιὲς γεμᾶτο. Τὰ δένδρα καήκανε καὶ φτώχεψε ὅλος ὁ τόπος, πολλὰ χρόνια ὕστερα, 'ς τὰ 48. Καὶ τὸ χωράφι αὐτὸ δὲν ἦταν ἀπὸ τὴν προῖκά του, μόνο τὸ 'πῆρε ἀπ' τὸ Σουλεϊμᾶν ἀγᾶ ποῦ τοῦ τὤχε δώσει ἀμανέτι, καὶ δὲν 'μπόρεσε νὰ ξεπλερώσῃ τὸ χρέος του. Τέτοια κτήματα πέσανε 'δῶ πέρα πολλὰ 'ς τὰ χέρια μας.

Τότε ὁ μπάρμπα Γιάννης μοῦ λέει. — Σωτήρη, (αὐτὸ ἤτανε τὄνομά μου πρὶν καλογερέψω), ἐσὺ γιὰ τὸ μαγαζὶ δὲν εἶσαι, νὰ πᾷς νὰ δουλέψῃς αὐτὸ τὸ κτῆμα. Κ' ἐγὼ τί ἄλλο ἤθελα! Ὁ πατέρας μου, ὁ παπποὺς μου, ὅλο μας τὸ σκαρί, ἤτανε τῆς ἐξοχῆς ἄνθρωποι. 'Σ ἔξη μῆνες μέσα τοὔκαμα τὸ κτῆμα περιβόλι. Θυμᾶστ' ἐκεῖνο τὸ κούτσουρο κοντὰ 'ς τὸ πηγάδι; Ἤτανε ἡ μεγαλήτερη ἐλιὰ ἐκεῖ μέσα. Τώρα εἶνε κούτσουρο κι' αὐτὴ 'σὰν κ' ἐμένα! Μὴ γελᾶτε, μόν'ἀκοῦτε.

Πίσ' ἀπ' τὸ βουνό, κατὰ τὴ θάλασσα, ἀνάμεσα 'ς τὲς λυγαριές, ἤτανε καὶ τότες τὸ 'ξωκκλῆσι τῶν ἁγίων Ἀναργύρων. Ὁ δάσκαλος ὁ Νικηφόρος ἔλεγε πῶς ἤτανε Μαντεῖο 'ς τῶν Ἑλλήνων τὸν καιρό. 'Σ τὲς ἡμέρες μου ἤτανε ἕνας γῦρος ἀπὸ πέτρες, μὲ μιὰν ἀγριλιὰ 'ς τὸ πλάγι, γεμάτη κουρέλια, ποῦ τὰ δένανε ἡ μαννάδες γιὰ ν' ἀφήσουν ἐκεῖ τὲς ἀρρώστιες τῶν παιδιῶν τους, — καὶ μιὰν ἁγία τράπεζα, πέτρινη κι' αὐτή. Τίποτε ἄλλο. 'Σ τὸ πλάγι ἤτανε καὶ τ' ἁγίασμα καθὼς τώρα. Κατέβαινες μερικὰ σκαλοπάτια, κ' εὕρισκες τὸ νερό. Μὰ τότε εἶχε κ' ἕνα χρυσὸ φίδι μέσα· ἂς εἶνε. Ἐκεῖ δὲν ἔχουμε δουλειὰ τώρα. Ἐκεῖνο ποὔθελα νὰ 'πῶ εἶνε πῶς τὸ καϊμένο τὸ 'ξωκκλῆσι τὸ χαλάσαν οἱ ἀρχοντάδες μας, γιατὶ τὸ *χτίσανε!* τώρα μπαίνεις μέσα 'ς ἕνα σκοτεινὸ καλύβι γιὰ νὰ προσκυνήσῃς. Τότες εἶχες τὸν οὐρανὸ γιὰ σκέπη· ὡς κ' ἐκεῖ πολιτισθήκαμε!

Ἤτανε 30 Ἰουνίου, παραμονὴ τῶν ἁγίων Ἀναργύρων. Ὁ κόσμος ἔτρεχε καὶ χυνούτανε ἀπὸ παντοῦ γιὰ τὸ πανηγύρι. Αὐτὸ γίνεται καὶ τώρα, μὰ τώρα ἔρχουνται οἱ πλειότεροι τὸ πρωΐ πρωΐ, λειτουργοῦνται, καὶ μέρος γυρίζουνε 'πίσω μέσ' 'ς τὸν ἥλιο, μέρος κάθουνται ὅλη τὴ 'μέρα καὶ φεύγουνε τὸ βράδυ· τότε ἐρχούτανε ὁ κόσμος ἀποβραδῆς· καὶ τὸ καθαυτὸ πανηγύρι ἐγινούτανε τὴν παραμονή, ὅλη τὴ νύχτα. Τί κακὸ καὶ τί χαλασμὸς ἤτανε κεῖνος! Κάθε χωράφι καὶ μιὰ φωτιά, ποῦ τραγουδούσανε καὶ χορεύανε γύρω τὰ παλικάρια, κάθε δένδρο καὶ κούνια, ποῦ κουνιούντανε ἡ κοπέλλες κ' ἐτραγουδούσανε κ' ἐκεῖνες, μὰ ἄκουγες δὲν ἄκουγες τὰ τραγούδια τους, ψιλὰ ψιλὰ καὶ σιγανὰ καθὼς τὰ λέγανε τότε.

Αἴ, παιδιά μου, ἐκεῖ πέρα, κάτω ἀπ' τὴ μεγάλη τὴν ἐλιά, ποὖνε τώρα κούτσουρο, ἐκεῖ καθούτανε ὁ Σωτήρης κι' ἄκουγε τὴ Δαφνοῦλα τοῦ μπάρμπα Γιάννη 'σὰν ἐτραγουδοῦσε 'ς τὴν κούνια μαζὶ μὲ τὲς συντρόφισσές της:

Τρέμει τὸ ψάρι 'ς τὸν ψαρᾶ, τ' ἀρνὶ 'ς τὸ μακελλάρη,
Τρέμει κ' ἐμὲ ἡ καρδοῦλά μου γιὰ κειὸ τὸ παλληκάρι.

Κ' ἐγὼ τἄβαζα 'σὲ καλὸ κομπόδεμα ὁ κακομοίρης, χωρὶς νὰ συλλογιέμαι πῶς ἤμουν ἀσχημομούρης, καὶ παραγυιός τους, καὶ πῶς ὁ Λευτεράκης, ποὔτανε ὅτι ἐγύρισε ἀπ'τὴν Ἀνατολή, κ' εἶχε κι' ὠμορφιὰ κι' ἄσπρα, αὐτὸς ἤτανε «τὸ παλληκάρι» ποὖχε 'ς τὸ νοῦν της κ' ἡ Δαφνοῦλα κ' ἡ μάννα της. Δὲν τὴν βλέπου, τὴν ἀναθεματισμένη τὴν καρδιὰ ἡ γυναῖκες, παιδιά μου, δὲν βλέπουν παρὰ ὠμορφιὲς καὶ παράδες, καὶ δὲν μὲ καταλάβανε κ' ἐμένα τὴ βραδυὰ ἐκείνη! Μὰ δὲν τὸν ἤξερα τὸν παληόκοσμο ἀκόμα, καὶ γελάστηκα. Κανένας δὲν μπόρεσε νὰ μὲ γελάσῃ ὕστερα 'ς τὸν κόσμο 'σὲ τίποτε. Τότε ὅμως γελάστηκα μιὰ καὶ καλή.

Τί νὰ σᾶς τὰ πολυλογῶ; 'σὲ 'λίγες 'μέρες μέσα ἀρραβωνιαστήκανε, καὶ σὰν ἤρθανε τὰ Ξώλαμπρα, ὅλο τὸ χωριὸ εἶχε νὰ κάμῃ μὲ τὴν ὠμορφιὰ τῆς Δαφνούλας ποῦ τὴν ἐπηγαίνανε νύφη μὲ τὲς τρέμουσες καὶ μὲ τὰ χαμηλωμένα τὰ μάτια 'ς τὴν ἐκκλησιά, τὰ παιγνίδια μπροστά, κ' οἱ παπάδες σιμά της. Ὁ γάμος ἐβάσταξε μιὰ 'βδομάδα. Οἱ γάμοι τότε δὲν γινούντανε σὰν καὶ τώρα, ἄψε σβύσε. Ἤτανε μιὰ ὁλάκερη 'βδομάδα, κάθε 'μέρα κι' ἀπῶνα μεγάλο ζιαφέτι. Ποῦ νὰ σᾶς τὰ λέω τώρα; τὴ 'μέρα ποῦ πηγαίνανε τὴ νύφη 'ς τὸ λουτρό, τὴ 'μέρα ποῦ βράζανε τὸ κεσκέκι, τὴν ἄλλη ποῦ φέρνανε τὰ σεντούκια τοῦ γαμπροῦ 'ς τὸ σπίτι τῆς νύφης, τὴν ἄλλη ποῦ στέλνανε τὰ μπουρέκια καὶ τὰ χρυσοκεντημένα μαντήλια, τὴν ἄλλη ποῦ στολίζανε τὴν νύφη, καὶ στεκούντανε ὅλες ἡ κοπέλλες τῆς γειτονιᾶς γύρω της, καὶ τῆς λέγανε τ' ἀτελείωτα ἐκεῖνα τραγούδια.— Καὶ τὲς νύχτες πάλι νὰ γίνεται τὸ ἀνάστα ὁ θεὸς μὲ τὰ ξεφαντώματα! Ὅλοι καὶ ὅλες ἔπρεπε νὰ χορέψουνε τότε, κ' ἡ γρηὲς ἀκόμα. Καὶ δὲν

Digitized by Google

ἤτανε βιολιὰ καὶ λαγοῦτα μονάχα, μόνο τραγουδοῦσε πρῶτα ὁ γέρο Τράκος, ἀκουμπῶντας 'ς τὴ μέση του τὸ βιολί, κ' ὕστερα ἔδινε φωτιὰ καὶ μὲ τὸ δοξάρι. Πόσα σανίδια σπάνανε, μὰ καὶ πόσα ποτήρια! Νύχτα πάνω 'ς τὴ νύχτα πίνανε οἱ δαιμόνοι, μὰ τότε ἤτανε κρασὶ μονάχα, καὶ δὲν τοὺς πείραζε· τώρα τὸ ῥίχτουνε 'ς τὸ ῥακί, καὶ τοὺς παίρνει ὁ διάβολος τὰ συκώτια. Προσδέψαμε καὶ 'σὲ τοῦτο.

Νὰ μὲ συμπαθήτετε, παιδιά μου ποῦ ξέχασα γιὰ μιὰ στιγμὴ τὴν ἱστορία μου, δὲν 'μπόρεσα νὰ βασταχτῶ. Σὰν τὰ θυμοῦμαι τὰ χρόνια 'κεῖνα, μαζὶ μὲ τὴν πίκρα τους, μὲ παίρνει καὶ μιὰ παράξενη χαρά, μιὰ λαχτάρα, ποῦ καταντᾷ κι' αὐτὴ πίκρα, γιατὶ δὲν τἄχουμε πλειὸ τὰ ζέφκια ἐκεῖνα!

Ἤτανε δευτέρα ξημέρωμα, καὶ βγάζαμε τὸ γαμπρὸ ς' τὴν Κρύα Βρυσοῦλα γιὰ τὸ «Νίψιμο». Αὐτὸ γινούτανε, καθὼς καὶ τώρα, τὴ 'μέρα ὕστερα ἀπ' τὸ στεφάνωμα. Κ' ἔβγαιναν ὅλοι τὸ γλυκοχάραμμα, ξαγρυπνισμένοι ἀπ' τὸ τραγοῦδι, νὰ πᾶνε νὰ νίψουνε τὸ γαμπρό. Ἔβγαινα κ' ἐγὼ μαζί τους, καὶ κρατοῦσα τὸ ἰμπρίκι ὁ κακομοίρης, καὶ τοὔχυνα νερὸ γιὰ νά πάῃ φρέσκος 'στὴ Δαφνοῦλά του! Ἔτρεμε τὸ χέρι μου καθὼς ἔχυνα, ἤμουν ἄλλος ἄνθρωπος, δὲν ἤξευρα τί ἔκανα, καὶ τί συλλογούμουν. — Καὶ τώρα θὰ σᾶς ξομολογηθῶ, παιδιά μου, 'μπροστὰ 'ς τὸν ἅγιο Θεό, τὸ τί ἔκανα τὴν τρομερὴ ἐκείνη στιγμή, γιὰ νὰ παρακαλῆτε σὰν πεθάνω νὰ μὲ συχωρέσῃ ὁ Θεὸς γιὰ τὴν ἁμαρτία μου. Τὸν καταράστηκα τότε καὶ εἶπα 'ς τὸ νοῦ μου: «Καθὼς ποῦ χύνεται αὐτὸ τὸ νερό, ἔτσι νὰ χυθοῦν καὶ ὅλα του τὰ καλά». Καὶ δὲν θἄτανε τόσο τρομερὴ ἡ ἁμαρτία μου ἂν δὲν ἔπιανε ἡ κατάρα, ἀνάθεμά την! Ἔπιασε, καὶ 'σὲ δυὸ χρόνια μέσα τὸν πῆρε τὸ μεθύσι, κι' ἀνεμοσκόρπισε ὅλα του τὰ προικιά. Μόνο τὸ χωραφάκι αὐτὸ τοῦ ἔμεινε, καὶ χρησίμεψε τῆς δόλιας Δαφνούλας 'ς τὰ γηρατειά της, σὰν τὸν ἐσκότωσε τὸ μεθύσι.

Ὕστερ' ἀπ' τὸ γάμο, ἐγὼ πλειὸ τάχα χαμένα. 'Μέρα καὶ νύχτα γύριζα 'ς αὐτὰ τὰ βουνὰ τριγύρω, καὶ γύρευα νὰ ξεσκάσω μὲ τοὺς ἀναστεναγμοὺς καὶ μὲ τοὺς μανέδες. Τότε πρέπει νἄσπασε κ' ἡ φωνή μου!

Σὰν ἐπῆρε τὰ χτήματα ἀπάνω του ὁ Λευτέρης, καὶ κατασταλαξε ἀπ' τὲς πρῶτες χαρὲς τοῦ γάμου του, τὸ πρῶτο πράμμα ποὔκανε ἤτανε νὰ μὲ διώξῃ. Κάτι πρέπει νὰ μυρίστηκε φαίνεται· κάτι πρέπει νὰ εἶπα παραλαλῶντας 'ς τὸν ὕπνο μου, καὶ τοῦ τὸ πρόφτασε κανένας τζομπάνης. Ἴσως ἤτανε καὶ θεοῦ θέλημα, γιατὶ ἀπ' ἐκεῖ τράβηξα ἴσια γιὰ τὴν Μητρόπολι, κ' ἔγεινα καλόγερος, κι' ἀπὸ καλόγερος 'λίγο 'λίγο παπᾶς, κ' ἦρθα κ' ἔμεινα ἀπὸ τότες 'ς τὴν ἐνορία σας.

Πενῆντα χρόνια περάσανε· ἡ Δαφνοῦλα ἤπιε χίλια φαρμάκια, ὕστερα χήρεψε, ἔμεινε χωρὶς παιδὶ καὶ χωρὶς ἄλλη πόρεψι παρὰ τὸ χωράφι της, μὰ οὔτε μιὰ στιγμὴ δὲν ἄκουσε ἄλλο ἀπὸ τὸ στόμα μου ὅλα ἐτοῦτα τὰ χρόνια παρὰ τὸ «Εὐλογία Κυρίου» σὰν τῆς ἔδινα τὸ ἀντίδωρο τὲς Κυριακὲς καὶ τὲς σκόλες. Σὰν τὴν ἔβλεπα θαρροῦσα πῶς ἤμουν ὁ *φονιᾶς* τοῦ Λευτέρη της. Ἦταν ἡ κατάρα, ἡ κατάρα ποῦ μ' ἔτρωγε, καὶ πάσχιζα νὰ τὴν πάρω 'πίσω μὲ τὲς εὐχές μου, μὰ ἦταν ἀργὰ πλειό.

Τώρα ξέρετε, παιδιά μου, γιατὶ ἤμουνα παράξενος παπᾶς καὶ γιατὶ τὤρριχνα καμμιὰ φορὰ ὄξω λιγάκι, καὶ 'ς τὰ νιᾶτα μου καὶ 'ς τὰ γηρατειά μου. Ἐγὼ σὰν ἤμουν παλληκάρι, ἂν καὶ ἄσχημος, δὲν ἤμουν παράξενος. Παράξενο μ' ἔκανε ὁ κόσμος κ' ἡ πίκρες. Πόσες φορὲς κολάστηκα καὶ εἶπα: γιατὶ ὁ θεὸς τὰ βλέπει ἀπ' ἐκεῖ ἐπάνω, καὶ δὲν ἁπλώνει τὸ ἅγιό του χέρι νὰ μᾶς γλυτώσῃ πρὶν μᾶς πάρῃ ὁ διάβολος 'ς τὰ νύχια του!....

Αἴ, πέρασε ἡ ὥρα, παιδιά μου. Ἔχετε τὴν εὐχή μου, κι' ἂς ἦμαι κι' ἁμαρτωλός· καὶ δόστέ μου τὴ 'δική σας κι' ἂς ἦστε παιδιά. Καληνύχτα σας. Ξέρετέ τα μονάχοι σας· μηδ' ὁ παπποῦς σας δὲν τἄξερε ὁ μακαρίτης. Ὁ θεὸς νὰ τὸν συχωρέσῃ, εἴδαμε καὶ πάθαμε πολλὰ πράμματα 'ς τὸν καιρό του. Καληνύχτα σας.

—

Σὲ λιγάκι δὲν ἀκούγαμε πάλι παρὰ τὴ βρύσι, τοὺς βατράχους, τὲς τρωξαλλίδες, τὰ κύματα. Μᾶς φάνηκε σὰν ὄνειρο ποῦ ἦρθε καὶ πέρασε. Ξυπνήσαμε πάλι ἀπ' τὰ παλιὰ ἐκεῖνα χρόνια ποῦ δὲν ἐκουραζούντανε οἱ γέροι νὰ τὰ λένε καὶ νὰ τὰ ξαναλένε, μὰ αὐτὴ τὴ φορὰ ξυπνήσαμε συλλογισμένοι καὶ λυπημένοι. — Ξυπνήσαμε κι' ἀπ' τὸν ὕπνο μας τὸ πρωῒ καὶ μάθαμε πῶς ὁ παπᾶ Σωφρόνιος εὑρέθηκε πεθαμένος ἀπάνω 'ς τὸ ἀχυρένιο του στρῶμα.

Αργυρης Εφταλιωτης.

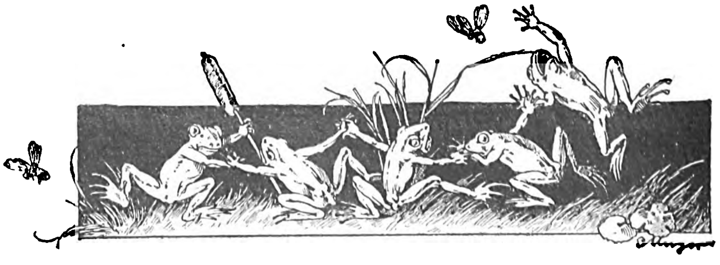

Digitized by Google

ΙΩΑΝΝΗΣ ΣΟΥΤΣΟΣ

Μεταξὺ τῶν καθηγητῶν τοῦ Πανεπιστημίου ὑπῆρχεν ἀνήρ, ἀπολαύων τοῦ σεβασμοῦ καὶ τῆς συμπαθείας συμπάσης τῆς καθ' ἡμᾶς κοινωνίας, ὁ ἄρτι ἀφ' ἡμῶν μεταστὰς γηραιὸς καθηγητὴς τῆς πολιτικῆς οἰκονομίας Ἰωάννης Σοῦτσος. Χάριν τῶν ἀναγνωστῶν τῆς *Ἑστίας* ἐκείνων τῶν μὴ καλῶς εἰδότων τὸν ἄνδρα ἐπιχειροῦμεν ὧδε ἀτελῶς νὰ σκιαγραφήσωμεν τὰ κατὰ τὸν βίον του τὰ ἐπιστημονικὰ ἔργα καὶ τὸν χαρακτῆρα αὐτοῦ διὰ τοῦ περὶ τὴν ἐπιστήμην ζήλου του καὶ τῶν ἀρχαϊκῶν ἀρετῶν ἀξιοζήλωτον παράδειγμα ἑαυτὸν παρασχόντος τοῖς τε συγχρόνοις καὶ τοῖς ἐπιγενομένοις.

Ὁ Ἰωάννης Σοῦτσος ἦν ἐκ τῶν δεξιῶν ἐκείνων φύσεων, αἵτινες ἀπροσμάχητον ἔχουσι τὴν πρὸς τὰ γράμματα ῥοπὴν καὶ μέγα τὸ ἐπιστημονικὸν τάλαντον. Ὑπὸ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Ἀλεξάνδρου Σούτσου, ἡγεμόνος τῆς Βλαχίας, προσηκόντως τὰ ἑλληνικὰ γράμματα οἴκοι παιδευθείς, καὶ μετὰ τὴν τελευτὴν ἐκείνου καὶ τὴν ἔκρηξιν τοῦ ἑλληνικοῦ ἀγῶνος καταφυγὼν εἰς τὴν Ἑσπερίαν, μετὰ παλμῶν καρδίας ἠκολούθει τὰς διαφόρους τοῦ ἑλληνικοῦ ἀγῶνος τύχας. Καὶ εἰκότως. Διότι ὁ ἑλληνικῶς ἀνατεθραμμένος ἐκεῖνος μεῖραξ, ὁ τὸν ἑαυτοῦ πατέρα, ἡγεμόνα ὄντα, ἰδὼν ἄλλοτε προσκυνοῦντα τοὺς εὐνούχους τοῦ Σουλτάνου, ἔβλεπεν ἤδη ἐκ τῆς ἑαυτῆς τέφρας ἀναγεννωμένην τὴν πατρίδα, καὶ τὸ ἔθνος ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον χθὲς καὶ πρώην ὡς νεκρὸν εἶχον θρηνήσει ὁ Σατωβριὰν καὶ ὁ Βύρων, μετὰ νεκροφάνειαν τοσούτων αἰώνων, καταλῦον τυραννικὰς συνθήκας διὰ τοῦ ἡρωϊσμοῦ καὶ τῆς καρτερίας αὐτοῦ γενόμενον ἐφάμιλλον τῶν προγόνων κατὰ τὴν δόξαν, καὶ ἐπισπώμενον τῶν λαῶν τὸν θαυμασμὸν καὶ τῶν δυναστῶν τὸ σέβας. Βλέπων συντελουμένην τὴν αὐτονομίαν τῆς Ἑλλάδος, τὸ γλυκὺ καὶ φαινόμενον ἀνέφικτον ὄνειρον αὐτοῦ καὶ τῶν πατέρων, ὁ νεανίας Σοῦτσος οὐδ' ἐσκέφθη πλέον νὰ θηρεύσῃ τὴν ἡγεμονίαν τῆς Βλαχίας. Πῶς ἠδύνατο αὐτός, ἐκ παιδικῆς ἡλικίας ὑπό τε τῶν γονέων καὶ τῶν διδασκάλων τὰ διαυγῆ νεύματα τοῦ ἀρχαίου ἑλληνισμοῦ καὶ τὴν πρὸς τὴν πατρίδα ἀγάπην ποτισθείς, νὰ προτιμήσῃ καὶ αὐτὴν τὴν ἡγεμονίαν ἔθνους ξένου, καὶ πρὸς τοὺς Ἕλληνας μάλιστα δυσμενοῦς, τῆς ἀφάτου ἐκείνου ψυχικῆς εὐεστοῦς, ἣν παρέχει ἡ πρὸς τὴν πατρίδα καθ' οἱονδήποτε τρόπον παρεχομένη ὑπηρεσία; Τοιαύτη ἡγεμονικοῦ ἀξιώματος καταφρόνησις χάριν ὑπηρεσίας τῆς πατρίδος εἶνε ἐπαρκὴς ἔκφρασις τῆς εὐγενείας τῶν αἰσθημάτων καὶ τῆς μεγαλοφροσύνης τοῦ ἀοιδίμου ἀνδρός, σπανιώτατον δὲ ἀληθῶς παράδειγμα αὐταπαρνησίας. Ἴδιον τῶν μὲν εὐγενῶν φύσεων εἶνε τὸ προαιρεῖσθαι τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ καθήκοντος καὶ αὐτῶν τῶν ὑπερτάτων ἀξιωμάτων καὶ τιμῶν, τῶν δ' ἀγενῶν τὸ καὶ αὐτὰ τὰ ὅσια καπηλεύειν χάριν τῶν ἑαυτοῖς συμφερόντων. Εὐλόγως δὲ κρίνων ὅτι τὸ ἀρτιπαγὲς τῆς Ἑλλάδος κράτος περὶ μὲν τὴν φιλολογίαν, τὰς φυσικὰς ἐπιστήμας καὶ τὴν θεολογίαν ηὐμοίρει ἀξίων διδασκάλων, διότι μόνων τῶν ἐπιστημῶν ἐκείνων ἡ σπουδὴ ἦν χρήσιμος εἰς τοὺς ὑπὸ τὸν ζυγὸν Ἕλληνας, διδασκάλων δὲ τῶν πολιτικῶν ἐπιστημῶν ἐστερεῖτο, μετὰ ζήλου ἐπεδόθη εἰς τὴν σπουδὴν τῆς πολιτειολογίας μάλιστα δὲ τῆς πολιτικῆς οἰκονομίας, ἐπιστήμης σχεδὸν ἀγνώστου, τοῖς Ἕλλησι κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους, κατανοῶν ὁπόσον ἡ ἐφαρμογὴ αὐτῆς ἔμελλε ν' ἀποβῇ χρήσιμος εἰς τὴν ἀναγεννηθεῖσαν πατρίδα. Τότε ἐδίδασκεν ἐν Γενεύῃ ὁ διάσημος Ἰταλὸς Ῥόσσης. Μεγαλοφυΐα ἔκτακτος, διαπρέψας ὡς συγγραφεὺς καὶ διδάσκαλος οὐ μόνον τῆς πολιτικῆς οἰκονομίας ἀλλὰ καὶ τοῦ ποινικοῦ καὶ τοῦ συνταγματικοῦ δικαίου, διὰ τὴν ἑαυτοῦ φήμην κληθεὶς ὑπὸ τῆς κυβερνήσεως τοῦ βασιλέως Λουδοβίκου Φιλίππου καὶ ἀναγορευθεὶς ἐν Γαλλίᾳ καθηγητὴς τῆς πολιτικῆς οἰκονομίας, ἀκολούθως δὲ ὡς συνταγματικὸς πρωθυπουργὸς τοῦ Πάπα, πεσὼν, θῦμα τῶν φιλελευθέρων αὐτοῦ φρονημάτων, ὑπὸ τὴν μάχαιραν ἐξημμένου Ἰταλοῦ δημοκρατικοῦ. Ὑπὸ τοιοῦτον ἄνδρα προσηκόντως παιδευθεὶς ὁ Ἰωάννης Σοῦτσος καὶ τῶν ὑγιῶν ἀρχῶν τῆς ἐπιστήμης ἐμφορηθεὶς κατῆλθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα, φέρων ὡς ἐφόδιον ἐπιστήμην ἀληθῆ, φιλοπατρίαν δεδοκιμασμένην, ζῆλον ἀκαταπόνητον, καὶ τὴν συναίσθησιν τοῦ καθήκοντος, ἀρετὴν δυστυχῶς μὴ κοινὴν εἰς τοὺς καθ' ἡμᾶς χρόνους.

Διὰ τὰ προσόντα δὲ αὐτοῦ μᾶλλον ἢ διὰ τὴν εὐγενῆ αὐτοῦ καταγωγὴν ἐκλήθη ὑπὸ τῆς Ἀντιβασιλείας εἰς τὴν παρὰ τῷ Συμβουλίῳ τοῦ Κράτους, τοῦ ὑψίστου τότε συμβουλευτικοῦ σώματος καὶ ἐπέχοντος τόπον Γερουσίας, παρεδρίαν. Καὶ ἐν τῇ σπουδαίᾳ ἐκείνῃ λειτουργείᾳ παρασχὼν

Digitized by Google

δείγματα τρανὰ τῆς περὶ τὴν ἐπίστήμην δεινότητος αὐτοῦ ἐκλήθη εἰς τὴν ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ καθηγεσίαν τοῦ μαθήματος τῆς Πολιτικῆς οἰκονομίας, ὅπερ ἐπὶ πεντήκοντα τέσσαρα συνεχῆ ἔτη ἐδίδαξε τὴν νεολαίαν τῆς Ἑλλάδος!

Κρὶ ὁπόσας μὲν παρεῖχον εἰς αὐτὸν δυσκολίας ἡ εἰς γλῶσσαν ἄπλαστον, τότε μάλιστα, μετάγγισις τῶν ἐπιστημονικῶν ἰδεῶν καὶ ἡ δημιουργία ὀρθῶν καὶ προσφυῶν ἐπιστημονικῶν ὅρων, τοῦτο εὐκόλως εἶνε κατάληπτὸν παντὶ ἐπιστήμονι, περὶ τὸ ἄχαρι τοῦτο ἀλλὰ τὰ μάλιστα λυσιτελὲς ἔργον πονήσαντι, ὁποία δὲ ἡ διδασκαλία αὐτοῦ μαρτυροῦσι τρεῖς σχεδὸν ἀνδρῶν γενεαί.

Οὐδὲν εἶχε τὸ πομπῶδες καὶ παρένθυρσον ὁ λόγος τοῦ Ἰωάννου Σούτσου· ἀλλὰ καὶ οὐδὲν τὸ ὑπόσκιον καὶ γριφῶδες καὶ περιττὸν τὸ καταπονοῦν τοὺς ἀκροατάς· ἔρρεε διαυγής, ἡ δὲ εὐκρίνεια τῆς ἐκφράσεως κατεδήλου τὴν εὐκρίνειαν τῶν ἰδεῶν αὐτοῦ. Τῶν διαφόρων συγγραφέων τὰς θεωρίας ἀναλύων μετ' ἀκριβείας, κατεδείκνυε εἰς τοὺς ἀκροατὰς αὐτοῦ τὸ ὀρθὸν ἢ τὸ σφαλερὸν αὐτῶν, διότι ἐσέβετο μὲν τὰ μάλιστα τὴν ἐπιστημονονικὴν δόξαν καὶ τοὺς διδασκάλου αὐτοῦ, δὲν ἐφρόνει ὅμως ὅτι ἡμαρτανε ἐλέγχων τὰ τυχὸν ἄξια ἐλέγχου δόγματα αὐτῶν. Διὸ εἰς τὸ μάθημα αὐτοῦ ἀθρόοι συνέτρεχον οἱ ἀκροαταὶ τερπόμενοι ἅμα καὶ διδασκόμενοι, οὐ μόνον πολιτικὰς καὶ οἰκονομικάς, ἀλλὰ καὶ παντοίας ἄλλας γνώσεις, νομικάς, ἱστορικὰς καὶ φιλοσοφικὰς ἀπὸ τῆς πολυμαθείας αὐτοῦ ὡς ἀπὸ πολυχεύμονος πηγῆς ἀντλοῦντες.

Δύναταί τις εὐλόγως εἰπεῖν ὅτι ἡ οἰκονομολογικὴ ἐπιστήμη διεπλάσθη ὑπὸ μορφὴν ἐπιστήμης ἰδίως κατὰ τὸν ἡμέτερον αἰῶνα. Καθ' οὓς δὲ χρόνους εἶχεν ἀναλάβει τὴν ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ διδασκαλίας αὐτῆς ὁ Ι. Σοῦτσος, τοσαῦται ὑπῆρχον ἀμφισβητήσεις μεταξὺ τῶν κρατίστων αὐτῆς διδασκάλων, ὥστε οὐ πάνυ εὐχερὲς ἔργον ἦτο τῷ ὑγιεστέρων καὶ ἀναμφηρίστων οἰκονομικῶν δογμάτων ἡ ἐκλογὴ καὶ μετάδοσις αὐτῶν εἰς τὴν ἑλληνικὴν κοινωνίαν. Τὸ ἔργον ἐδεῖτο οὐ μόνον ἐπιστημονικῆς δεινότητος, ἀλλὰ καὶ βαθείας κρίσεως καὶ εὐσυνειδησίας.

Οἷα δὲ ἡ ἀπὸ τῆς ἕδρας διδασκαλία τοιαῦτα καὶ τὰ συγγράμματα αὐτοῦ. Ἐν αὐτοῖς ἡ σαφήνεια καὶ ἡ γλαφυρότης καὶ ἡ χάρις τοῦ ὕφους, ποικιλλομένη διὰ εἰκόνων ἐκφραστικῶν, ἁμιλλῶνται πρὸς τὴν ἰσχὺν τῶν ἐπιχειρημάτων καὶ τῶν γνώσεων τὴν ποικιλίαν. Ἡ *Πλουτολογία* αὐτοῦ, ἡ τῷ 1882 τὸ τρίτον ἐκδοθεῖσα εἰς γύο ὀγκώδεις τόμους, ἐν οἷς διὰ μακρῶν ἐξετάζονται αἱ σχέσεις τοῦ πλούτου τῶν ἐθνῶν πρὸς τὸ πολίτευμα, τοὺς νόμους, τὴν ἐκπαίδευσιν καὶ τὰ ἤθη χώρας τινός, συζητοῦνται δὲ ἰδίως τὰ περὶ τῆς Ἑλλάδος πλουτολογικὰ ζητήματα, ἐξάγονται δὲ πορίσματα ἀσφαλῆ ἅμα καὶ διδακτικά, οὐ μόνον ἐπὶ τῆς θεωρίας ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῆς πεφωτισμένης πείρας στηριζόμενα, εἶνε περιφανὲς μνημεῖον τῆς ἐπιστημονικῆς δεινότητος τοῦ ἀνδρός, τῆς πρακτικῆς ἱκανότητος καὶ τῆς εὐρείας πολυμαθείας. Ἠκούσαμεν σπουδαστὰς λέγοντας ὅτι μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ συγγράμματος αὐτοῦ ἠπόρουν αὐτοὶ οὗτοι πῶς οἱονοὶ παίζοντες ἐκτησαντο τοσαύτας καὶ ποικίλας γνώσεις. Ἀληθῶς ἡ *Πλουτολογία* αὐτοῦ καὶ αἱ *Πλουτολογικαὶ μελέται*, περισπούδαστος συλλογὴ διαφόρων οἰκονομολογικῶν αὐτοῦ δημοσιευμάτων, ἠδύναντο καὶ ἐν Εὐρώπῃ νὰ περιποιήσωσι τιμὴν εἰς τὸν συγγραφέα αὐτῶν.

Κατὰ τὸ 1860 κληθεὶς εἰς τὴν Διεύθυνσιν τοῦ ἐν τῷ Ὑπουργείῳ τῶν Ἐσωτερικῶν τμήματος τῆς Δημοσίας Οἰκονομίας ἐγένετο ὁ κύριος εἰσηγητὴς τῆς γενομένης τότε καταργήσεως τῆς κλίμακος τῶν σιτηρῶν, δι' ἧς ἐπροστατεύετο ἡ ἐγχώριος παραγωγή, ἡ δὲ κατάργησις ἐκείνη ἐπετεύχθη μετὰ πολυήμερον καὶ δεινὸν ἀγῶνα ἐν τῇ Γερουσίᾳ μεταξὺ τοῦ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργοῦ Κουμουνδούρου καὶ τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς ἀντιπολιτεύσεως Χρηστίδου. Καὶ ἐν τοῖς συγγράμμασιν αὐτοῦ ὁ Ἰωάννης Σοῦτσος πολεμεῖ τὸ προστατευτικὸν σύστημα, θεωρῶν ἀναντίρρητον τὴν ἐπικρατήσασαν ἀρχὴν τῆς ἐλευθέρας συναλλαγῆς, τοῦ laisser faire, laisser passer. Καὶ ὅμως ὁπόσον αἱ περιστάσεις χώρας τινὸς ἐπιδρῶσιν ἐπί τινων δογμάτων τῆς ἐπιστήμης, θεωρουμένων ἀναλλοιώτων δεικνύει ἡ κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἰδίως ἐν Γαλλίᾳ κατὰ τῆς ἐλευθέρας συναλλαγῆς ἀντίδρασις. Καὶ τῶν κοινωνιστικῶν δὲ συστημάτων τῶν κατὰ τὸν ἡμέτερον αἰῶνα ἰδίως δὲ ἐπιστημονικώτερον διαπλασθέντων ὑπῆρξε δεινὸς ἐπικριτὴς καὶ κεκυρηγμένος πολέμιος. Καίτοι δὲ ἀνομολογῶν ὅτι τῶν συστημάτων ἐκείνων δημιουργοὶ ἐκινήθησαν ἐκ τοῦ θεάματος τῆς δεινῶς ταλαιπωρουμένης ἀνθρωπότητος, ἀπέσχεν ὅμως νὰ θίξῃ τὸ θέμα ποιᾶς τινος μεταρρυθμίσεως τῆς ὑφεστώσης κοινωνικῆς καταστάσεως, εἴτε ὡς μὴ φιλῶν τὰς παρακεκινδυνευμένας θεωρίας, εἴτε ὡς μὴ κρίνων τοῦτο ἔργον προσῆκον τῇ ἐν Ἑλλάδι οἰκονομικῇ ἐπιστήμῃ. Διὸ καὶ ἡ νεωτάτη σχολὴ τῶν ἐν Γερμανίᾳ ἀπὸ καθέδρας λεγομένων κοινωνιστῶν ἡ διδουσα ὑψηλὸν ἐν εὐγενεῖ φιλανθρωπίᾳ τύπον εἰς τὸν ὀργανισμὸν τοῦ κράτους, ἡ θεωροῦσα τὸ κράτος ὡς οἰκογενειάρχην ὀφείλοντα νὰ μεριμνᾷ περὶ τῶν μελῶν τῆς παντοῦ οἰκογενείας, ἡ συνηγοροῦσα τὴν κατὰ δικαίωμα παροχὴν ἐργασίας, le droit au travail, τὸν περιορισμὸν τοῦ κληρονομικοῦ δικαιώματος τὴν κατ' αὔξουσαν πρόοδον φορολογίαν καὶ τὸν κοινωνισμὸν τοῦ Κράτους, socialisme de l'état, περὶ πολλὰ δὲ ἐν τῇ ἐπιστήμῃ καινοτομήσασα, εὗρον αὐτὸν ψυχρὸν καὶ ἐφεκτικόν· καίτοι ἐν τῇ Πλουτολογίᾳ αὐτοῦ ἀναγράφης σπουδαιοτά-

Digitized by Google

τας ἐν πνεύματι κανονισμοῦ τοῦ Κράτους γενομένης μεταρρυθμίσεως ὑπὸ τοῦ Ἀλεξάνδρου Β'. ἐν Ῥωσσίᾳ τοῦ Γλάδστον ἐν ἀγγλίᾳ καὶ τοῦ Βίσμαρκ ἐν Γερμανίᾳ. (1)

Ἕπεται τὸ τέλος. Χ. Μελετοπουλος.

Ο ΒΑΣΙΛΙΚΟΣ

— Βαθειά τὸν ἔκρυψαν 'ς τὴ γῆ
οἱ ἄνομοι Ἑβραῖοι
τὸν Τίμιο Σταυρό.
Τοῦ 'Σταυρωμένου ἡ προσταγὴ
'ς τὸν ὕπνο μου μὲ λέγει
νὰ 'πάγω νὰ τὸν βρῶ.—

Ἔτσι ἡ Ἑλένη διαλαλεῖ,
τοῦ Κωνσταντίνου μάννα,
βασίλισσ' ἀκουστή.
Στὴν Ἰουδαία προσκαλεῖ
τὸν κάθε μεγιστάνα
ὁ βασιλεὺς κι' αὐτή.

Ἐκεῖ ὁ Θεὸς ἕναν καιρὸ
σάρκα θνητὴν ἐνδύθη,
γιὰ μᾶς τοὺς Χριστιανούς
Κι' ἀπέθανεν εἰς τὸ σταυρὸ
κι' ἐτάφη κι' ἀναστήθη,
καὶ πᾶ 'ς τοὺς οὐρανούς.

— Εἶν' ὁ Χριστὸς ποῦ βοηθᾷ!
Τὰ κάτεργ' ἁρματῶστε
γιὰ τὴ Ἱερουσαλή!
Σκάψτε ἀψηλά 'ς τὸ Γολγοθᾶ,
τὰ χώματα σηκῶστε,
τὴν κόπρο τὴν πολλή.

Κι' ὅποιος τὸν εὕρῃ τὸ Σταυρό,
τὸν φέρῃ μέσ' τὴν Πόλι,
μέσ' 'ς τοὺς Ἁγίους περνᾷ.
Γιατί θὲ ναὕρῃ θησαυρό,
ποῦ σκέπει ἀπὸ τὸ βόλι
κι' ἀπὸ τὸν Σατανᾶ. —

Σκάφτουνε μιά, σκάφτουνε δυό,
σκάφτουν πολλαὶς ἡμέραις
μὲ τ' ἀργυρὰ τσαπιά —
Ὢ νὰ χαθοῦν, νὰ μὴν τοὺς διῶ! —
Τὸν 'σκέπασαν μὲ λέρες —
Ποῦ νὰ τὸν εὕρῃς πιά!

Μὰ 'κεῖ ποῦ σκάφτουν σκυθρωπά,
ἕν' ἄρωμα σκορπιέται,
μοσχοβολᾷ γλυκά.
Μέσ' ἀπ' τὸ χῶμα τὸ σκορπᾷ
μιὰ λουλουδιά, ποῦ σειέται
μέ τ' ἄνθη τὰ λευκά,

Τρέχει ἡ Ἑλένη μὲ καρδιά,
σκάφτει 'ς αὐτὸ τὸν τόπο
τὸ χέρι της τὸ ἁβρό.
Σκάφτει κοντὰ 'ς τὴ λουλουδιά —
Δὲν ἔχασε τὸν κόπο —
Εὗρῆκε τὸ Σταυρό!

— Σηκώσετέ τον ἀψηλά!
Τὸν πῦρα, μὲ ἀνήκει,
βαθειὰ τὸν προσκυνῶ!
Τὸ φῶς του μᾶς χαμογελᾷ.
'σὰν λάβαρο, 'σάν νίκη,
ἀπὸ τὸν οὐρανό!

Μὰ καὶ τὸ λούλουδο 'ς τὴ γῆ
νὰ σέβεσθε μαζί του
ποῦ ἀξιώθηκα νὰ βρῶ.
Ἀπ' τὸν Παράδεισο 'χει βγῆ,
μὲ τὴ γλυκειὰ πνοή του
νὰ ῥαίνῃ τὸ Σταυρό. —

Ἔκτοτε μένει σεβαστὸ
τὸ πράσινο βλαστάρι
μὲ τ' ἄνθος τὸ λευκό.
Τοὺς ἁγιασμοὺς κάμνουν μ' αὐτό,
τὸ παίρνουν γι' ἅγια χάρι,
τὸ λὲν Βασιλικό.

Γ. Μ. Βιζυηνος.

ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

Τὰ κατωτέρω ᾄσματα ψάλλονται ἐν Ἠπείρῳ ὑπὸ παίδων περιερχομένων τὰς οἰκίας κατὰ τὴν ἑορτὴν τοῦ Λαζάρου καὶ συλλεγόντων αὐγὰ εἰς ἀμοιβὴν τῶν ἐγκωμίων, ἅτινα ἀποτείνουσι κατὰ σειρὰν πρὸς τὰ διάφορα μέλη τῆς οἰκογενείας.

ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΤΟΥ ΑΦΕΝΤΗ

Ἀφέντη μ' ἀφεντάκη μου, πέντε βολαὶς ἀφέντη,
Πέντε κρατοῦν τὸ μαῦρό σου, πέντε τὸ καλλιγόνουν
Καὶ πέντε σὲ παρακαλοῦν: Ἀφέντη, καβαλλίκα!
Κι' ἀφέντης καβαλλίκεψε 'σὲ σέλινο πουλάρι
Ὀπῶχ' ἥλιο 'ς τὸ μέτωπο, φεγγάρι 'ς τὰ καπούλια.

ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΤΗΣ ΚΥΡΑΣ

Κυρὰ καλή, κυρὰ χρυσῆ, κυρὰ μαλαμματένια,
Γιὰ πάρε τὰ κλειδάκια σου κι' ἄνοιξε ταὶς κασέλλαις
Καὶ πάρε τὸ φακιόλι σου καὶ στραβοφακιολίσου.
Τριγύρω τὸ φακιόλι σου μελίσσι κολλημένο.
Τὸ μέλι τρῶν οἱ ἄρχοντοι καὶ τὸ κερὶ ν οἱ ἅγιοι
Καὶ τὸ μελισσοβότανο βαστοῦν τὰ παληκάρια.

ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΤΟΥ ΓΥΙΟΥ

Ἀγόρι μ' ἀγοράκι μου, καλό μου παληκαράκι,
Σοῦ μήνυσαν ἡ λυγεραὶς κ' ἡ κόρη παγαπούσες;
Νὰ πᾷς νὰ πάρῃς τὸ φιλὶ νὰ πάρῃς τὴν ἀγάπη,
Τί κατεβαίνει ὁ Ντούναβος καὶ πέρνει τὰ γιοφύρια.
— Ἂς κατεβῇ κι' ὁ Ντούναβος κι' ἂς πάρῃ τὰ γιοφύρια,
'Σ τὸ δαχτυλίδι μου πατῶ 'ς τὴν τρίχα μου διαβαίνω,
Καὶ θὰ περάσω ἀντίπερα πέρα 'ς ταὶς μαυρομάταις,
Πῶχουν τὸ μάτι σὰν ἐλιά, τὸ φρύδι σὰν γαϊτάνι.

ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΤΗΣ ΚΟΡΗΣ

Ἐδῶ 'χουν κόρην ὤμορφη θέλουν νὰ τὴν 'παντρέψουν,
Δὲν θέλει γυιὸ τοῦ βασιλιᾶ, δὲν θέλει γυιὸ τοῦ Ῥήγα,
Μόν' θέλει τ'ἀρχοντόπουλο μὲ ταὶς παλλαὶς χιλιάδες,
Ποῦ κοσκινίζει τὸ φλουρὶ καὶ πέφτει τὸ λογάρι
Καὶ τ'ἀποκοσκινίσματα τὰ δένει 'ς τὸ μαντήλι
Καὶ τὸ μαντήλι 'ς τὸ σπαθὶ καὶ τὸ σπαθὶ 'ς τὴ ζώση
Κ' ἡ ζώση ἀπάνω 's τ'ἄλογο καὶ τ'ἄλογο 'ς τοὺς κάμπους.

(Ἐκ συλλογῆς Α. Ι. Εξαρχου).

1) Γνωστὸν ὅτι διὰ τῆς ἐπὶ τοῦ Βίσμαρκ ἐπιδράσεως τοῦ διασήμου ἀπὸ καθέδρας κοινωνιστοῦ καθηγητοῦ Βάγνερ ἐψηφίσθη ὁ ὑπὲρ τῶν ἐργατῶν Γερμανικὸς νόμος τοῦ 1883, πιθανώτατα δὲ τῆς αὐτῆς ἕνεκεν ἐπιδράσεως συνεκλήθη ὑπὸ τοῦ νῦν αὐτοκράτορος τῆς Γερμανίας ἡ περὶ τῶν ἐργατῶν Εὐρωπαϊκὴ Συνδιάσκεψις.

Digitized by Google

Digitized by Google

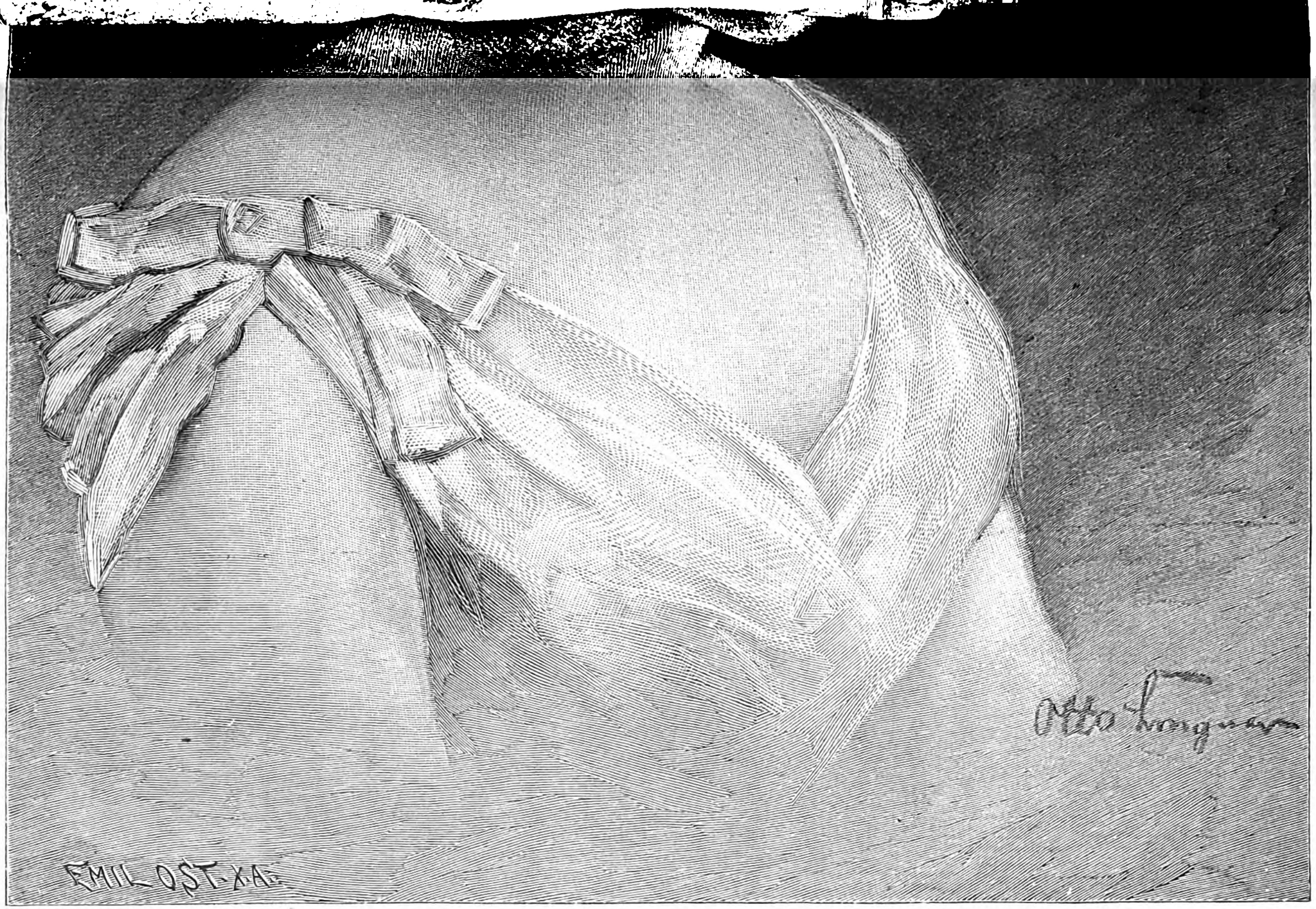

ΜΕΛΑΓΧΡΙΝΗ

Εἰκὼν Ο. Λέγγνερ

Digitized by Google

ΟΥΡΑΝΙΑ

ὑπὸ Καμίλλου Φλαμμαριὸν

Συνέχεια ἴδε σ. 182

Βεβαίως τὰ ἰατρικὰ χρονικὰ μαρτυροῦσιν ὅτι ὑπάρχουσιν ἀληθῶς παρακρούσεις ποικίλων εἰδῶν καὶ ὅτι πολλοὶ νευροπαθεῖς ὀργανισμοὶ ἀπατῶνται ὑπ' αὐτῶν. Πλὴν ἀπὸ τούτου μέχρι τοῦ συμπεράσματος ὅτι πάντα τὰ μὴ ἐξηγούμενα ψυχοβιολογικὰ φαινόμενα εἶνε παρακρούσεις μεσολαβεῖ ἄβυσσος.

Τὸ ἐπιστημονικὸν πνεῦμα τοῦ αἰῶνός μας ἐπιζητεῖ εὐλόγως ν' ἀπαλλάξῃ πάντα ταῦτα τὰ γεγονότα ἀπὸ τῆς ἀπατηλῆς ὁμίχλης τοῦ ὑπερφυσικοῦ, ἀφοῦ οὐδὲν ὑπάρχει τὸ ὑπερφυσικὸν καὶ ἀφοῦ ἡ φύσις, ἧς τὸ βασίλειον εἶνε ἄπειρον περιβάλλει τὰ πάντα. Ἀπό τινων ἐτῶν ἰδίως εἰδικὴ ἐπιστημονικὴ ἑταιρία συνέστη ἐν Ἀγγλίᾳ πρὸς μελέτην τῶν φαινομένων αὐτῶν, ἡ Society for psycical Research; προΐστανται αὐτῆς οἱ ἐπιφανέστατοι ἐπιστήμονες τῆς πέραν τῆς Μάγχης χώρας καὶ ἤδη σπουδαῖα ἐξέδωκε δημοσιεύματα. Τὰ φαινόμενα ταῦτα τῆς ἐξ ἀποστάσεως ὁράσεως ἐταξινομήθησαν ὑπὸ τὸν γενικὸν τίτλον τῆς Τηλεπαθείας. Αὐστηραὶ ἀνακρίσεις ἐγένοντο ὅπως ἐξελεγχθῶσιν αἱ μαρτυρίαι. Ἡ ποικιλία αὐτῶν εἶνε σημαντική. Ἂς ἀναδιφήσωμεν πρὸς στιγμὴν ὁμοῦ μίαν τῶν ἐκδοθεισῶν συλλογῶν*) καὶ ἂς ἀποσπάσωμεν ἐξ αὐτῆς τινα τεκμήρια δεόντως καὶ ἐπιστημονικῶς καθωρισμένα.

Εἰς τὸ ἑπόμενον ἐσχάτως παρατηρηθὲν περιστατικὸν ὁ παρατηρητὴς ἦτο ἐντελῶς ἔξυπνος, ὅπως ὑμεῖς καὶ ἐγὼ κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην. Πρόκειται περί τινος κ. Ροβέρτου Μπῆ κατοίκου τοῦ Οὐΐγαν ἐν Ἀγγλίᾳ. Ἰδοὺ ἡ περίεργος αὕτη ἀποκάλυψις γραφεῖσα παρὰ τοῦ ἰδίου παρατηρητοῦ.

«Τὴν 18ην Δεκεμβρίου 1873 μετέβημεν ἡ σύζυγός μου καὶ ἐγὼ εἰς Σάουθπορτ, ἔνθα εὑρίσκετο ἡ οἰκογένεια τῆς συζύγου μου, καταλιπόντες τοὺς γονεῖς μου ἐν πλήρει ὑγείᾳ κατὰ πάντα τὰ φαινόμενα. Τὴν ἐπαύριον μετὰ μεσημβρίαν ἀπήλθομεν εἰς περίπατον παρὰ τὴν παραλίαν, ὅτε αἴφνης κατελήφθην ὑπὸ τόσης μελαγχολίας ὥστε μοὶ ἦτο ἀδύνατον νὰ διασκεδάσω ἐξ ὅσων καὶ ἂν ἔβλεπον, διὸ δὲν ἐβραδύναμεν νὰ ἐπιστρέψωμεν οἴκαδε.

» Αἴφνης ἡ σύζυγός μου ᾐσθάνθη αἴσθημά τι στενοχωρίας καὶ μοὶ εἶπεν ὅτι μετέβαινεν εἰς τὸν θάλαμον τῆς μητρός της διά τινας στιγμάς. Μετὰ μίαν στιγμὴν καὶ ἐγὼ ἠγέρθην ἐκ τῆς ἕδρας μου καὶ εἰσῆλθον εἰς τὴν αἴθουσαν.

»Κυρία τις ἐνδεδυμένη ὡσεὶ ἐπρόκειτο νὰ ἐξέλθῃ ἔφθασε πλησίον μου προερχομένη ἐκ τοῦ παρακειμένου κοιτῶνος. Δὲν παρετήρησα τὰ χαρακτηριστικὰ τῆς μορφῆς της, διότι δὲν ἔβλεπε πρὸς τὸ μέρος μου· ἐν τούτοις ἀμέσως τῇ ἀπηύθυνα τὸν λόγον χαιρετίσας αὐτήν, ἀλλὰ δὲν ἐνθυμοῦμαι πλέον τί τῇ εἶπα.

» Κατὰ τὴν αὐτὴν στιγμὴν ἐνῷ αὐτὴ διήρχετο ἔμπροσθέν μου, ἡ σύζυγός μου ἐπανήρχετο ἐκ τοῦ θαλάμου τῆς μητρός της καὶ διῆλθεν ἀκριβῶς ἐκ τοῦ μέρους ἔνθα ἐγὼ ἔβλεπον τὴν ἐν λόγῳ κυρίαν χωρὶς νὰ φανῇ ὅτι τὴν παρετήρησεν Ἀνέκραξα πάραυτα μετὰ ζωηροῦ αἰσθήματος ἐκπλήξεως: « Ποία εἶνε αὐτὴ ἡ κυρία μὲ τὴν ὁποίαν τώρα συναπηντήθης; — Μὲ κανένα δὲν συναπαντήθην, ἀπήντησεν ἡ σύζυγος, περισσότερον ἐμοῦ ἔκθαμβος. — Πῶς! παρετήρησα, δὲν ἀπήντησες τώρα, αὐτὴν τὴν στιγμὴν μίαν κυρίαν, ἥτις διήρχετο ἀπὸ τὴν θέσιν αὐτὴν ἀκριβῶς ὅπου εὑρίσκεσαι, ἥτις ἐξῆλθεν ἀναμφιβόλως ἀπὸ τὸ δωμάτιον τῆς μητρός σου καὶ ἥτις πρέπει νὰ εὑρίσκεται τώρα εἰς τὸν πρόδρομον;

» —Εἶνε ἀδύνατον, μοὶ ἀπήντησεν ἡ σύζυγός μου, δὲν ὑπάρχει ἄλλος κανεὶς ἀπολύτως εἰς τὴν οἰκίαν αὐτὴν τὴν στιγμὴν παρεκτὸς ἡμῶν καὶ τῆς μητρός μου.

» Τῷ ὄντι δὲ οὐδεμία ξένη εἶχεν ἔλθῃ καὶ αἱ ἔρευναι ἃς ἐποιήσαμεν αὐθωρεὶ εἰς οὐδὲν κατέληξαν ἀποτέλεσμα.

»Ἦτο τότε ἡ ὀγδόη ὥρα παρὰ δέκα λεπτά. Τὴν ἐπομένην πρωΐαν τηλεγράφημα μοὶ ἀνήγγειλε τὸν αἰφνίδιον θάνατον τῆς μητρός μου ἐκ καρδιακοῦ νοσήματος ἀκριβῶς κατὰ τὴν αὐτὴν ὥραν. Εὑρίσκετο τότε καθ' ὁδὸν καὶ ἐνδεδυμένη ἀκριβῶς ὅπως ἡ ἄγνωστος, ἣν εἶδον διερχομένην πρὸ ἐμοῦ. »

Τοιαύτη εἶνε ἡ ἀφήγησις τοῦ παρατηρητοῦ. Ἡ γενομένη παρὰ τῆς Ἑταιρίας τῶν Ψυχικῶν Ἐρευνῶν ἐξέτασις κατέδειξε τὸ πλῆρες κῦρος αὐτῆς καὶ τὴν ὁμοφωνίαν τῶν μαρτυριῶν. Εἶνε γεγονὸς ἐπίσης θετικὸν ὅσον καὶ μετεωρολογική τις ἢ ἀστρονομική, ἢ φυσικὴ ἢ χημικὴ παρατήρησις. Πῶς θὰ τὸ ἐξηγήσωμεν; Σύμπτωσις, θὰ μᾶς εἴπωσιν. Ἀλλ' ἡ αὐστηρὰ ἐπιστημονικὴ κριτικὴ δύναται ἀληθῶς νὰ εὐχαριστηθῇ ἐκ τῆς λέξεως ταύτης;

Ἕτερον περιστατικόν.

*) Phantasms of the living ὑπὸ E. Gurney καὶ Fr. Myers καθηγητῶν ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τῆς Κανταβριγίας Frank Podmore, Λονδῖνον 1866. Ἡ Society for Psysical Research ἔχει ὡς πρόεδρον αὐτῆς τὸν καθηγητὴν Balfour Stewart τῆς Βασιλικῆς Ἑταιρίας τοῦ Λονδίνου.

Digitized by Google

Ὁ κ. Φριδερῖκος Οὐϊγκφίλδ, κάτοικος τοῦ Βελὶλ-ἀν Τὲρ (ἐν τῷ νομῷ τῶν Βορείων Παραλίων) γράφει ὅτι τὴν 25 Μαρτίου 1880 κατακλιθεὶς λίαν ἀργὰ ἀφοῦ ἀνέγνωσε ἐπὶ ἀρκετὰς ὥρας τῆς ἑσπέρας, ὠνειρεύθη ὅτι ὁ ἀδελφός του, διαμένων ἐν τῇ κομητείᾳ τοῦ Ἔσεξ ἐν Ἀγγλίᾳ εὑρίσκετο πλησίον του, ἀλλ' ὅτι ἀντὶ νὰ τοῦ ἀπαντήσῃ εἰς ἐρώτησιν ἣν τῷ ἀπηύθυνεν ἠγέρθη ἐκ τῆς ἕδρας του καὶ ἀπῆλθεν. Ἡ ἐντύπωσις ἦτο τόσον ζωηρά, ὥστε ὁ διηγούμενος ὥρμησεν ἐκτὸς τῆς κλίνης του σχεδὸν κοιμώμενος εἰσέτι καὶ ἀφυπνίσθη καθ' ἣν στιγμὴν ἀπέθετε τὸν πόδα κάτω τῆς κλίνης, κράζων τὸν ἀδελφόν του. Μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἔμαθεν ὅτι ὁ ἀδελφός του ἐφονεύθη πεσὼν ἀπὸ τοῦ ἵππου τὴν αὐτὴν ἡμέραν, 25 Μαρτίου 1880, τὴν ἑσπέραν κατὰ τὴν ὀγδόην ὥραν καὶ ἡμίσειαν, ὥρας τινὰς πρὸ τοῦ ὀνείρου, τὸ ὁποῖον ἀνεφέραμεν.

Ἐξετάσεως γενομένης ἀπεδείχθη ὅτι ἡ ἡμερομηνία τοῦ θανάτου ἦτο ἀκριβὴς καὶ ὅτι ὁ διηγηθεὶς τ' ἀνωτέρω εἶχε γράψει τὸ ὄνειρόν του εἰς σημειωματάριόν τι τὴν αὐτὴν ἡμέραν καθ' ἣν τὸ εἶδε καὶ οὐχὶ κατόπιν.

Ἕτερον περιστατικόν:

«Ὁ κ. Σ... καὶ ὁ κ. Λ... ὑπάλληλοι ἀμφότεροι εἰς τὸ αὐτὸ γραφεῖον ἦσαν ἀπὸ ὀκτὼ ἐτῶν στενότατοι φίλοι. Τὴν Δευτέραν 19 Μαρτίου 1883 ὁ Λ... πορευόμενος εἰς τὸ γραφεῖόν του ἔπαθεν ἀπὸ δυσπεψίαν. Εἰσῆλθε δὲ τότε εἰς φαρμακεῖον, ἔνθα τοῦ ἐχορήγησαν φαρμακόν τι· τὴν ἐπομένην Πέμπτην δὲν εὑρίσκετο εἰς καλλιτέραν κατάστασιν· τὸ Σάββατον τῆς αὐτῆς ἑβδομάδος ἀπουσίαζεν ἀκόμη ἐκ τοῦ γραφείου.

»Τὴν ἑσπέραν τοῦ Σαββάτου 24 Μαρτίου ὁ Σ... εὑρίσκετο εἰς τὴν οἰκίαν πάσχων ἐξ ἡμικρανίας· εἶπεν εἰς τὴν σύζυγόν του ὅτι ᾐσθάνετο πολλὴν ζέστην, τοῦθ' ὅπερ δὲν τοῦ εἶχε συμβῇ πρὸ δύο μηνῶν· εἶτα δέ, ἀφοῦ ἔκαμε τὴν παρατήρησιν ταύτην κατεκλίθη καὶ μετὰ ἓν λεπτὸν εἶδε τὸν φίλον του Λ... ὄρθιον ἔμπροσθέν του, φέροντα τὴν συνήθη ἐνδυμασίαν. Ὁ Σ... μάλιστα παρετήρησε καὶ τὰς ἑξῆς λεπτομερείας ἐν τῇ ἐνδυμασίᾳ τοῦ Λ... ὅτι ὁ πῖλός του ἔφερε μέλανα πέπλον, ὅτι τὸ ἐπανωφόριόν του δὲν ἦτο κομβωμένον καὶ ὅτι ἐκράτει ῥάβδον εἰς τὴν χεῖρα. Ὁ Λ.... προσέβλεψεν ἀτενῶς τὸν Σ.... καὶ παρῆλθεν. Ὁ Σ... τότε ἀνεμνήσθη τῆς φράσεως τῆς ἐμπεριεχομένης εἰς τὸ βιβλίον τοῦ Ἰὼβ: «Πνεῦμα διῆλθεν ἀπὸ τοῦ προσώπου μου καὶ αἱ τρίχες τῆς σαρκός μου ὠρθώθησαν.» Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν ᾐσθάνθη φρικίασιν διατρέχουσαν τὸ σῶμά του καὶ αἱ τρίχες τῆς κόμης του ἠνωρθώθησαν. Τότε ἠρώτησε τὴν σύζυγόν του: «Τί ὥρα εἶνε;» αὐτὴ δὲ ἀπήντησεν: «Ἐννέα παρὰ δώδεκα λεπτά. Εἶπε δὲ τότε αὐτῇ: «Σὲ ἐρωτῶ, διότι ὁ Λ.... ἀπέθανεν· τὸν εἶδα πρὸ ὀλίγου. Ἡ σύζυγός του προσεπάθησε νὰ τὸν πείσῃ ὅτι ἦτο πλάνη ἀλλ' αὐτὸς τὴν διεβεβαίωσε μὲ τὸν κατηγορηματικώτερον τρόπον ὅτι κανὲν ἐπιχείρημα δὲν θὰ ἴσχυεν ὅπως τὸν πείσῃ νὰ μεταβάλῃ γνώμην.»

Τοιαύτη εἶνε ἡ γενομένη παρὰ τοῦ Σ... ἀφήγησις. Τὸν θάνατον τοῦ φίλου του Λ... ἔμαθε μόνον κατὰ τὴν ἐπαύριον Κυριακὴν τὴν τρίτην ὥραν μετὰ μεσημβρίαν.

Ὁ Λ... εἶχε πράγματι ἀποθάνῃ τὴν ἑσπέραν τοῦ Σαββάτου, κατὰ τὴν ἐνάτην ὥραν παρὰ δέκα λεπτά.

Πρὸς τὴν ἔκθεσιν ταύτην δύναται νὰ παραβληθῇ τὸ ἱστορικὸν γεγονὸς τὸ ἀναφερόμενον παρὰ τοῦ Ἀγρίππα Ὠβινιὲ περὶ τοῦ θανάτου τοῦ καρδιναλίου τῆς Λορραίνης.

«Ἐνῷ ὁ βασιλεὺς εὑρίσκετο ἐν Αὐενιῶνι, τὴν 23 Δεκεμβρίου 1574 ἀπεβίωσεν ὁ Κάρολος, καρδινάλιος τῆς Λορραίνης. Ἡ βασίλισσα (Αἰκατερίνη τῶν Μεδίκων) εἶχε κατακλιθῇ ἐνωρίτερον τοῦ συνήθους, παρισταμένων κατὰ τὴν κατάκλισίν της μεταξὺ τῶν ἄλλων ὑψηλῶν προσώπων τοῦ βασιλέως τῆς Ναυάρρας τοῦ ἀρχιεπισκόπου τῆς Λυὼν τῶν κυριῶν Ῥέτζ, Λινιερὸλ καὶ Σών, ὧν αἱ δύο ἐπεκύρωσαν τὸ περιστατικὸν αὐτό. Ἐνῷ ἡτοιμάζετο νὰ καληνυκτίσῃ τοὺς παρισταμένους, διὰ μιᾶς ἀνεσκίρτησε καὶ ἐκαθέσθη ἐπὶ τῆς κλίνης, ἔφερε τὰς χεῖρας πρὸ τοῦ προσώπου καὶ μετὰ κραυγῆς ἰσχυρᾶς ἐκάλεσεν εἰς βοήθειαν τοὺς παρεστῶτας, δεικνύουσα ἅμα παρὰ πόδας τῆς κλίνης τὸν καρδινάλιον, ὅστις ἔτεινε πρὸς αὐτὴν τὴν χεῖρα. Ἀνέκραξε πολλάκις: «Κύριε καρδινάλιε, δὲν ἔχω τίποτε μαζί σας.» Ὁ βασιλεὺς τῆς Ναυάρρας ἔπεμψε τότε ἕνα τῶν ἀκολούθων εὐπατριδῶν του εἰς τὴν κατοικίαν τοῦ καρδιναλίου, ὅστις ἐπέστρεψε κομίζων τὴν εἴδησιν ὅτι ὁ καρδινάλιος εἶχεν ἐκπνεύσῃ κατ' ἐκείνην τὴν ὥραν.»

Ἐν τῷ βιβλίῳ αὐτοῦ περὶ τῆς «μεταγενεστέρας ἀνθρωπότητος» δημοσιευθέντι ἐν ἔτει 1882 ὁ Ἀδόλφος δ' Ἀσσιὲ ἐγγυᾶται περὶ τῆς ἀκριβείας τοῦ ἑξῆς γεγονότος, ἀνακοινωθέντος εἰς αὐτὸν παρά τινος γυναικὸς ἐκ Σαὶν-Γκωδὰν ὡς συμβάντος εἰς αὐτὴν τὴν ἰδίαν.

«Ἤμην ἀκόμη νεᾶνις, εἶπε, καὶ κατεγινόμην ὁμοῦ μὲ τὴν πρεσβυτέραν μου ἀδελφήν. Ἑσπέραν τινὰ κατεκλίθημεν καὶ μόλις εἴχομεν σβύσῃ τὸ κηρίον. Τὸ πῦρ τῆς ἑστίας μὴ σβεσθὲν ἐντελῶς ἐφώτιζεν ἀμυδρῶς τὸν κοιτῶνα. Στρέψασα τὸ βλέμμα πρὸς τὴν ἑστίαν εἶδα πρὸς μεγάλην μου ἔκπληξιν ἱερέα τινὰ καθήμενον πρὸ τῆς πυρᾶς καὶ θερμαινόμενον. Εἶχε τὸ σῶμα, τὰ χαρακτηριστικὰ καὶ τὸ ἦθος ἐν γένει ἑνὸς θείου μας, ὅστις κατῴκει εἰς τὰ περίχωρα καὶ ἦτο ἀρχιπρεσβύτερος.

Ἕπεται συνέχεια

[Μετάφρασις Χ.]

Digitized by Google

ΔΥΟ ΗΜΕΡΑΙ ΕΠΙ ΤΟΥ ΠΙΝΔΟΥ

(ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΑΞΙΩΜΑΤΙΚΟΥ)

Συνέχεια καὶ τέλος· ἴδε σελ. 180.

Περατωθέντος τοῦ δείπνου δὲν εἴχομεν ἀνάγκην νὰ κοπιάσωμεν ὅπως μεταβῶμεν εἰς τὰς κλίνας μας. Ἤρκεσε μόνον νὰ ἄρωσιν ἐκεῖθεν τὴν χαμηλὴν τράπεζαν, τὸν *σοφρᾶν*, καὶ νὰ ἐξαπλώσωμεν τὰ σκέλη, ὅπως εὑρεθῶμεν πανέτοιμοι πρὸς ὕπνον βαρύν, ὅστις μόνον τὴν αὐγὴν διεκόπη, ὡς ἐκ τῆς πρωϊνῆς αὔρας, ἥτις δριμεῖα κάπως, εἰσήρχετο ἀνενοχλήτως διὰ τῶν σπιθαμιαίων ἁρμογῶν τῶν σανίδων τῆς καλύβης. Πολλάκις δὲ τότε εἴδομεν διὰ τῶν αὐτῶν ἁρμογῶν εἰσερχόμενα καὶ τὰ ῥύγχη τῶν κυνῶν, οἵτινες μετὰ δυσπιστίας περιειργάζοντο τὸ ἐσωτερικὸν τῆς καλύβης.

Τὴν πρωΐαν πυκνὴ ὁμίχλη ἐσκίαζε τὴν χαράδραν τοῦ Μπάρδα, τὰ πάντα δὲ ἦσαν διάβροχα, ὡς ἐὰν ῥαγδαία βροχὴ εἶχε λούσῃ τὸν τόπον. Ὀλίγα λεπτὰ τῆς ὥρας ἐδαπανήσαμεν μόνον διὰ να ῥοφήσωμεν κύπελα ἀφρώδους καὶ θερμοῦ γάλακτος, μόλις ἀμελχθέντος, καὶ ν' ἀποχαιρετίσωμεν τὴν οἰκογένειαν τοῦ φιλοξένου Μπάρδα, ἥτις μεθ' ὅλων τῶν ὑποτελῶν αὐτῇ βλάχων παρετάχθη κατὰ τὴν ἀναχώρησίν μας. Μεθ' ὃ ἐπανελάβομεν τὴν πορείαν. Ἐπορευόμεθα δὲ νῦν κατὰ γράμμα διὰ μέσου νεφῶν, ὥστε οὐδὲν ἄλλο ἠδυνήθην ἐπὶ πολλὴν ὥραν ν' ἀντιληφθῶ κατὰ τὸν δρόμον, εἰμὴ τὸ ἐκτάκτως τραχὺ καὶ ἀνώμαλον τῆς ἀτραποῦ ἐφ' ἧς ἐβαδίζομεν. Ἡ νεφελοδρομία αὕτη διήρκεσεν ἐπὶ μίαν καὶ ἡμίσειαν ὥραν· καθ' ὅλην δὲ τὴν διάρκειαν αὐτῆς συνεπορευόμεθα ἀδιακόπως πρὸς στίφη ἡμιονηγῶν χωρικῶν, οἵτινες καίτοι ἐκόπτοντο σπεύδοντες νὰ ἀνοίξωσιν ἡμῖν δίοδον, ἕνεκεν ὅμως τῆς συμπαγοῦς ἐκείνης ἀτμοσφαίρας, μόλις ὅτε προσέκρουον ἐπὶ τῶν ἡμιόνων μας μας ἐννόουν. Ὁσάκις πνοή τις ἀνέμου διεσκέδαζεν ἐπὶ μικρὸν μέρος τι τῆς ὁμίχλης, καταπληκτικαὶ εἰκόνες τόπων ἀγρίων προσέβαλλον ἐπὶ στιγμάς τινας τοὺς ὀφθαλμούς, μεθ' ὃ τὸ παραπέτασμα ἐκλείετο αὖθις ἀδιαχώρητον.

Σήμερον ἀναπολῶν τὰς ἐντυπώσεις ἐκείνας, ἐκλαμβάνω αὐτὰς ὡς ἀναμνήσεις ὀνείρου μᾶλλον ἢ πραγματικάς, τόσον ὑπῆρξαν στιγμιαῖαι καὶ ἀπροσδόκητοι, οὗτος δ' εἶνε πιθανῶς ὁ λόγος δι' ὃν αἱ εἰκόνες ἐκεῖναι ἐν τῇ φαντασίᾳ μου ἔλαβον διαστάσεις, ὧν ἴσως ἐν τῇ πραγματικότητι στεροῦνται.

Κατὰ τὰ ἐλάχιστα ἐκεῖνα διαστήματα ὁτὲ μὲν ἐπαρουσιάζετο αἴφνης τρία μόλις βήματα ἀπὸ τῶν ποδῶν μας ἀμέτρητος κρημνός, εἰς τὸ βάθος τοῦ ὁποίου δὲν ἠκούομεν μέν, ἀλλ' ἐφανταζόμεθα τὸν ῥόγχον χειμάρρου, κυλίοντος ἀπὸ βράχου εἰς βράχον ἀφρίζοντα ὕδατα· ἄλλοτε κρημνός, ὀρθὸς πρὸ ἡμῶν, ὑψοῦτο εἰς ἀδιάγνωστον ὕψος· τοῦτον δὲ διεδέχετο βαθυτάτη χαράδρα, εἰς τῆς ὁποίας τὰς ἀποτόμους πλευρὰς εἵρπομεν τρόπον τινὰ ἀναθέμενοι πᾶσαν ἀσφάλειαν καὶ προφύλαξιν, ἀπὸ ἐνδεχομένου ὀλισθήματος, εἰς τὸ θαυμάσιον ὁρμέμφυτον τῶν ἡμιόνων μας, οἵτινες ἂν καὶ βλέποντες διὰ μέσου τῆς ὁμίχλης ὅσον καὶ ἡμεῖς, ἐν τούτοις ἐγνώριζον ποῦ νὰ στηρίξωσιν ἀσφαλῶς τὸν πόδα. Παρετήρησα μάλιστα ὅτι ἐνίοτε εὐχαριστοῦντο, ὄχι βεβαίως καὶ δι' εὐχαρίστησιν ἡμῶν, νὰ βαδίζωσιν ἐπὶ τοῦ ἀκροτάτου χείλους τοῦ κρημνοῦ, ἐνῷ ὑπῆρχεν ἀρκετὸς χῶρος διὰ ν' ἀποφύγωμεν τὴν ἐπικίνδυνον ταύτην πορείαν. Τότε ἀνεπόλουν κατ' ἐμαυτὸν τὰς περιγραφὰς τῶν ἐν Καλαμπάκᾳ. Ἔπρεπε δὲ νὰ ἤμεθα εὐχαριστημένοι διότι ἐπεχειρήσαμεν ταξείδιον ἐν ἐκείνῃ τῇ ἐποχῇ. Ἕνα ἢ δύο μῆνας βραδύτερον ἡ διάβασις διὰ τῶν τόπων τούτων εἶνε ἐπιπονωτάτη, αὐτόχρημα δὲ κινδυνώδης. Μοὶ διηγοῦντο τὰς δυσχερείας καὶ τοὺς κινδύνους τῆς διαβάσεως τοῦ Ζυγοῦ ἐν χειμῶνι. Φαντασθῆτε τὸν πλήρη κρημνῶν καὶ χαραδρῶν ἐκεῖνον τόπον ἐξομαλιζόμενον ὑπὸ τὸν λευκὸν πέπλον τῆς χιόνος, τὰς φάραγγας πληρουμένας μέχρι χειλέων, καὶ τὰς ἀτραποὺς ἐξαφανιζομένας ὑπὸ τὸ ὁμοιόμορφον χιονῶδες στρῶμα. Ἀδύνατος καθίσταται, μας ἔλεγον, ἡ διάβασις ἄνευ ἐμπείρου ὁδηγοῦ. Ἡ χιὼν μαλακῶς ἐστρωμένη ἐν ταῖς χαράδραις εἶνε ἄπιστος ὡς ἡ θάλασσα· ὅπου νομίζετε ὅτι βλέπετε ἔδαφος ὁμαλὸν διὰ νὰ βαδίσητε, χαίνει ἄβυσσος ἑτοίμη νὰ σᾶς καταπίῃ. Ἀρκεῖ ν' ἀπατηθῇ τις καὶ νὰ κάμῃ ἓν μόνον ὀλέθριον βῆμα! οὐδεμία ἀνθρωπίνη δύναμις δύναται νὰ τὸν σώσῃ. Πολλοὶ δυστυχεῖς εὗρον τὸν θάνατον εἰς τὰ παγωμένα ἐκεῖνα βάθη, καὶ μόλις τὸν ἑπόμενον Μάϊον, τηκομένων τῶν χιόνων, εὗρον τοὺς ἀποκρυσταλλωμένους αὐτῶν σκελετούς.

Ἀλλὰ καὶ εἰς τὰ ὁμαλώτερα μέρη ἡ χιὼν ὑψοῦται σημαντικῶς. Ἐνῷ ἐβαδίζομεν ἐβλέπομεν κατὰ διαστήματα σταυροὺς κεχαραγμένους ἐπὶ τῶν γηραιῶν κορμῶν τῶ ὀξυῶν, ἄνωθεν δὲ αὐτῶν χρονολογίας. Μας ἐξήγησαν ὅτι οἱ σταυροὶ οὗτοι ἐδήλουν τὸ ὕψος εἰς ὃ εἶχε φθάσει ἡ χιὼν κατὰ τὴν σημειουμένην χρονολογίαν. Ἐμετρήσαμεν τοιαῦτα ὕψη ἀπὸ τοῦ ἐδάφους καὶ εὕρομέν τινα ἐξικνούμενα μέχρι τεσσάρων καὶ πλέον μέτρων. Ἐννοεῖται ὅτι κατὰ τὸν χειμῶνα ἡ συγ-

Digitized by Google

κοινωνία, ἐὰν δὲν διακοπῇ τελείως, περιορίζεται μεγάλως. Πρέπει νὰ ὑπάρχῃ ἐπείγουσα ἀνάγκη, ἢ πρέπει τις νὰ μαστίζηται ὑπὸ τῆς πτωχείας, ὅπως πλεῖστοι τῶν ἀτυχῶν κατοίκων τῶν παραμεθορίων μερῶν, ἔν τε τῷ τουρκικῷ καὶ ἑλληνικῷ, διὰ νὰ ὑποβληθῇ εἰς τοὺς πόνους καὶ τοὺς κινδύνους τοῦ ταξειδίου τούτου κατὰ τοὺς δύο ἢ τρεῖς μῆνας τοῦ βαρέος χειμῶνος. Διὰ τὰς περιστάσεις ταύτας ὑπάρχει σῶμά τι ειδικῶν ἐργατῶν ἐκ Μετσόβου, *χαμάληδων* καλουμένων, οἵτινες ἐπ' ἀμοιβῇ προσφέρονται ὡς ὁδηγοὶ εἰς τοὺς ὁδοιπόρους. Γνῶσται τοῦ τόπου κατ' ἀκρίβειαν, ἄνδρες ῥωμαλέοι καὶ καρτερικοί, μόνοι αὐτοὶ δύνανται τελεσφόρως νὰ ὑπηρετήσωσι τὴν συγκοινωνίαν. Ἐφωδιασμένοι διὰ πλατέων πτύων ἀνοίγουσι δρόμον διὰ μέσου τῶν χιόνων, πολλάκις δὲ προσφέρονται νὰ σᾶς ὑπηρετήσωσι καὶ ὡς ὑποζύγια, μεταφέροντες ὑμᾶς κατὰ διαστήματα ἐπ' ὤμων, ἐνῷ ἄλλοι πράττουσι τὸ αὐτὸ διὰ τὰς ἀποσκευάς σας. Ταύτας ὅμως κατὰ τὴν κατάβασιν τοῦ Ζυγοῦ πρὸς τὸ Μέτσοβον, δὲν κοπιῶσι νὰ μεταφέρωσι πλέον οἱ ἴδιοι, τῆς καταβάσεως ταύτης οὔσης ὡς ἐκ τῆς ἀποτόμου κλίσεως λίαν κινδυνώδους, ἀλλὰ ἀποθέτοντες ἐπὶ τῆς χιόνος, εἰς μέρος κατάλληλον καὶ ὡρισμένον, στέλλουσι διὰ λακτίσματος κυλιομένας μέχρι τῶν προπόδων τοῦ ὄρους, ὅπου ἀναμένουσι τοὺς κυρίους αὐτῶν.

Ἡ ἐποχὴ τοῦ ταξειδίου μας, ὡς προεῖπον, δὲν μᾶς ὑπέβαλεν εἰς οὐδεμίαν τῶν ἐνοχλήσεων τούτων, ἀλλὰ τοὐναντίον συνέτεινεν εἰς τὸ ν' ἀπολαύσωμεν, ὅσον τὸ δυνατόν, τῆς τέρψεως ἣν παρέχει ἡ θέα τῶν γραφικωτάτων ἐκείνων βουνῶν τοῦ Πίνδου. Ἡ ὁμίχλη τέλος ἤρχισεν ἀραιουμένη καὶ βαδίζοντες πάντοτε ἐπὶ ἀποτόμων ἀνωφερειῶν καὶ διὰ μέσου ὡραιοτάτου δάσους ὀξυῶν, ἐφθάσαμεν περὶ τὴν δεκάτην πρωϊνὴν ὥραν εἰς τὸ χάνι Ζυγοῦ, τὸν σκοπὸν καὶ τὸ τέρμα τῆς ὁδοιπορίας μας.

Τὸ χάνι Ζυγοῦ, εἷς τῶν σημαντικωτάτων σταθμῶν τῆς ὁροθετικῆς γραμμῆς, εἶνε, ὡς καὶ ἐκ τοῦ ὀνόματος δηλοῦται, παλαιὸν πανδοχεῖον, τὸ ὁποῖον μεταρρυθμισθὲν καὶ ἐπαυξηθὲν μετὰ τὴν προσάρτησιν τῶν νέων ἐπαρχιῶν, χρησιμεύει διὰ τὸν στρατωνισμὸν ἀποσπάσματος εὐζώνων διοικουμένου ὑφ' ἑνὸς ἀξιωματικοῦ. Κεῖται δὲ τοῦτο ὀλίγον κατωτέρω τοῦ αὐχένος τοῦ Ζυγοῦ, τῆς πρωτίστης ταύτης διόδου πρὸς τὴν Ἤπειρον. Ὁ σταθμάρχης ἀξιωματικὸς ὑπεδέχθη ἡμᾶς φιλοφρονέστατα. Ἡ πρόθυμος δὲ δεξίωσις αὐτοῦ, ἡ θέρμη πλουσίας πυρᾶς, συνεχεῖς σπονδαὶ ἠπειρωτικοῦ ῥουμίου, ἐπὶ πᾶσι δὲ ἡ θέα ὀρεκτικωτάτου ἀγρίου ἐριφίου διαμελιζομένου τὴν στιγμὴν ἐκείνην, μᾶς ἔκαμαν νὰ λησμονήσωμεν ταχέως τὸν κόπον τῆς πορείας, καθήμενοι δὲ παρὰ τὴν πυράν, καὶ ξηραίνοντες τὰ κάθυγρα ἐνδύματά μας, ἐλάβομεν παρὰ τοῦ σταθμάρχου τὰς ἀναγκαίας πληροφορίας διὰ τὴν μελετωμένην συνέντευξιν.

Κατὰ ταύτας, ὁ πασσᾶς, ὑποστράτηγος, γενικὸς διοικητὴς τῶν σταθμῶν τῆς κατὰ τὸ τμῆμα ὁροθετικῆς γραμμῆς, ἀναχωρήσας τὴν προηγουμένην ἐξ Ἰωαννίνων, ὅπου εἶχε τὴν ἕδραν αὐτοῦ, εἶχε φθάσῃ εἰς Μέτσοβον, ὅπου ἀνέμενε τὴν ἄφιξίν μας. Δὲν ἐχρονοτριβήσαμεν, μὴ ἐπιθυμοῦντες νὰ ἀναγκάσωμεν αὐτὸν νὰ περιμένῃ, ἀλλ' ἀμέσως μεταπεμψάμενοι τὸν διοικοῦντα τὸν γειτονικὸν σταθμὸν τοῦρκον ὑπαξιωματικὸν ἐνεχειρίσαμεν αὐτῷ ἔγγραφον πρὸς τὸν φρούραρχον Μετσόβου, δι' οὗ ἀγγέλλοντες αὐτῷ τὴν ἄφιξίν μας, παρεκαλέσαμεν αὐτὸν ν' ἀνακοινώσῃ τοῦτο εἰς τὸν πασσᾶν, ὁρίζων ὡς ὥραν συνεντεύξεως τὴν ἐνάτην πρωϊνὴν τῆς ἐπομένης ἡμέρας, ἥτις συνέπιπτε Κυριακή, ὡς τόπον δὲ τὴν θέσιν αὐτὴν τοῦ αὐχένος Ζυγοῦ. Ὡρίσαμεν δὲ ἡμεῖς τὴν ὥραν καὶ τὸν τόπον, διότι κατὰ προηγηθὲν μήνυμα τοῦ πασσᾶ, οὗτος εἶχε τὴν ἁβρότητα νὰ ἀφίσῃ εἰς ἡμᾶς τὸ δικαίωμα τοῦτο.

Ὁλόκληρον τὴν ὑπόλοιπον ἡμέραν κατηναλώσαμεν εἰς περιπάτους ἐπὶ τοῦ Ζυγοῦ. Δυστυχῶς ἡ ὁμίχλη διήρκεσεν ὅλην τὴν ἡμέραν, ὥστε ὀλίγιστα ἠδυνήθην ν' ἀπολαύσω ἐκ τῆς θέας τοῦ Πίνδου. Ἐν τούτοις αὐτὴ ἡ ὁμίχλη παρίστα δι' ἐμὲ θέαμα πρωτοφανές. Ὁτὲ μὲν ἀπετέλει διάφραγμα συνεχές, διὰ μέσου τοῦ ὁποίου μόλις διέκρινέ τις ὡς σκιὰς τοὺς πλησιεστέρους κορμοὺς τῶν ὀξυῶν, ἢ τοὺς περιπολοῦντας Τούρκους ἢ Ἕλληνας σκοπούς, ἄλλοτε δὲ διὰ μιᾶς διαλυομένη ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ ἐδάφους ὑψοῦτο εἰς πεντήκοντα μέτρα ὑπὲρ τὰς κεφαλάς μας, ὁπότε ἀπετέλει νέφη ταχέως κινούμενα καὶ κατακαλύπτοντα τὰς κορυφὰς τῶν πέριξ ὑψωμάτων, αἴφνης δὲ ταπεινούμενα καὶ περιβάλλοντα πάλιν ἡμᾶς διὰ σκοτεινοῦ πέπλου. Τὴν στιγμὴν ἐκείνην ῥῖγος διέτρεχε τὸ σῶμα ἡμῶν, καὶ μετὰ τρία λεπτὰ οἱ μανδύαι ἡμῶν ἦσαν διάβροχοι, ᾐσθανόμεθα δὲ τὴν ὑγρασίαν διαπερῶσαν τὰ ἐνδύματα ἡμῶν καὶ προξενοῦσαν ἐπὶ τοῦ σώματος τὴν συναίσθησιν ψυχροῦ ἱδρῶτος· ἅπαξ μόνον βιαία πνοὴ βορρᾶ ἐκαθάρισε τὴν ἀτμοσφαῖραν πρὸς μεσημβρίαν καὶ ἀνατολὰς καὶ τότε πανόραμα ἐξαίσιον προσέπεσεν εἰς τὰς ὄψεις μας.

Κατ' εὐθεῖαν πρὸ ἡμῶν σειρὰ κοιλάδων, ἴσως τῆς λεκάνης τοῦ Πηνειοῦ, διήνοιγε τὸν ὁρίζοντα μέχρι τῶν τελευταίων βουνῶν, πέραν τῶν ὁποίων ἡπλοῦτο ἡ θεσσαλικὴ πεδιάς, ἣν δὲν ἐβλέπομεν ἀλλ' ἐννοοῦμεν ἐκ τῆς ἐλλείψεως ὑψωμάτων· τὰ πρῶτα βουνὰ ἐμαύριζον ἐκ τοῦ σκοτεινοῦ χρώματος τῶν δασῶν τῶν ὀξυῶν καὶ πιτύων, αἱ κορυφαὶ δὲ αὐτῶν ἐχάνοντο ἐντὸς τῶν νεφῶν. Βαθμηδὸν ὅμως αἱ ἀποχρώσεις αὐτῶν ἐγίνοντο φωτεινότεραι ἀπὸ τοῦ βαθέος πρασίνου, τοῦ ἀνοι-

Digitized by Google

κτοῦ πρασίνου, τοῦ ὑποκυάνου, τοῦ ἐρυθρωποῦ ἢ ἰώδους μέχρι τοῦ γλαυκοῦ. Ἐνῷ πέριξ ἡμῶν τὸ φῶς κωλυόμενον ὑπὸ τῶν ἐπιψαυόντων τὰς ἐπιφανείας τῶν βουνῶν νεφῶν, προσέπιπτε σκιῶδες, πέραν ἐκεῖ εἰς τὸ βάθος τοῦ ὁρίζοντος, λαμπρὸς ἥλιος κατηύγαζε τὰς πλευρὰς τῶν βουνῶν, δι' ἀφθόνου φωτὸς ἐναλασσομένου πρὸς τοὺς σκοτεινοὺς χρωματισμοὺς τῶν διασχιζουσῶν τὰς πλευρὰς ταύτας φαράγγων. Ἀλλὰ τὸ θέαμα τοῦτο ὑπῆρξε στιγμιαῖον· διότι ὁ ἄνεμος αἴφνης ἔπαυσεν ἢ ἤλλαξε διεύθυνσιν καὶ ἡ ὁμίχλη ἐν ῥιπῇ ὀφθαλμοῦ ἐνεθρονίσθη πάλιν ἀπόλυτος κυρίαρχος τῶν βουνῶν ἐκείνων. Ἐν τούτοις ἤμεθα ἤδη κάθυγροι, καὶ ἡ ὑγρασία αὕτη εἰς ἣν δὲν εἴμεθα εἰθισμένοι, καὶ ἡ διαπεραστικὴ αὔρα τοῦ Πίνδου, μᾶς ἠνάγκασαν νὰ καταφύγωμεν εἰς τὸ χάνι, ὅπου συσπειρωθέντες περὶ τεραστίαν πυράν, διήλθομεν τὴν ἑσπέραν, μετὰ γεῦμα, κυρίως ἐκ θηραμάτων συγκείμενον, διὰ διηγήσεων περιπετειῶν χειμῶνος σκληροῦ, συλλήψεως λαθρεμπόρων, καταδιώξεως λῃστῶν, σκηνῶν δηλαδὴ ἐξ ὧν ἀποτελεῖται ὁ βίος τῶν ἐπὶ τῆς μεθορίου φρουρούντων ἀξιωματικῶν καὶ στρατιωτῶν.

Ἡ ἐπομένη ἀνέτειλεν ἐπίσης ὁμιχλώδης καὶ σκοτεινή. Τοῦτο δὲ μὲ δυσηρέστει διότι ἀνελογιζόμην ὅτι ἴσως δὲν θὰ μοὶ παρουσιασθῇ συντόμως εὐκαιρία δευτέρας ἐκδρομῆς εἰς τὸν Πίνδον καὶ ἐλυπούμην σκεπτόμενος τὴν στέρησιν τοῦ θεάματος ὡραίας ἡμέρας ἐπ' αὐτοῦ. Ἐν τούτοις εἴμεθα τυχηροί. Ἐλαφρὸς ἄνεμος ἐγερθεὶς περὶ τὴν ἑβδόμην ὥραν, βαθμηδὸν ἐνισχύθη ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε ἐντὸς μιᾶς ὥρας πᾶν ἴχνος ὁμίχλης ἐξηφανίσθη, λαμπρὰ δὲ ἡμέρα φθινοπωρινὴ ἐνέπλησεν ἡμᾶς χαρᾶς.

Ἐσπεύσαμεν ν' ἀνέλθωμεν ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ αὐχένος, ὁπόθεν νέον πανόραμα ἐξετυλίσσετο. Πρὸ τῶν ποδῶν ἡμῶν ἔκειτο τὸ Μέτσοβον, λευκάζον ἐπὶ τῆς φαιᾶς πλευρᾶς τοῦ βουνοῦ εἰς οὗ τοὺς πρόποδας εἶνε ἐκτισμένον. Διὰ τῶν τηλεσκοπίων διεκρίνομεν κάλλιστα τὴν μεγαλειτέραν συνοικίαν αὐτοῦ, τὸ Προσήλιον, ἢ κυρίως Μέτσοβον, ἐνῷ ἡ ἑτέρα συνοικία, τὸ Ἀνήλιον, ἐκρύβετο ὄπισθεν τοῦ Λάκμωνος. Τὸ Προσήλιον, οὕτω καλούμενον ἐκ τῆς θέσεως αὐτοῦ, δεχομένης ἀκωλύτως τὰς ἀκτῖνας τοῦ ἡλίου, ἔκειτο εἰς τὸ ἄκρον κοιλάδος ἀγόνου, πέριξ τῆς πόλεως μόνον καλυπτομένης ὑπὸ τινων ἀμπέλων καὶ ἐλαιῶν. Ἐν τῷ μέσῳ τῆς πόλεως ὑψοῦτο φρούριον τετράπλευρον χαμηλόν, εἰς καλὴν κατάστασιν διατηρούμενον, περὶ αὐτὸ δὲ ἦσαν ἀτάκτως διεσπαρμέναι αἱ χαμηλαὶ οἰκίαι τῶν κατοίκων, ἐξ ὧν διακρίνονται ἐκ τοῦ μεγαλειτέρου ὕψους των ὀλίγαι οἰκίαι βέηδων ἢ εὐπόρων χριστιανῶν, μία ἢ δύο ἐκκλησίαι καὶ τινα τζαμία. Μολονότι δὲ τὸ Μέτσοβον ἀπεῖχεν ἀφ' ἡμῶν μίαν καὶ ἡμίσειαν ὥραν, ἕνεκεν ὅμως τοῦ ὕψους εἰς ὃ εὑρισκόμεθα, ἐνομίζομεν ὅτι λίθος ἐκσφενδονιζόμενος ἀπὸ τῆς θέσεώς μας ἤθελε πέσῃ ἐπὶ τῶν οἰκιῶν τῆς πόλεως. Ἡ χώρα ἣν εἴχομεν πρὸ ὀφθαλμῶν ἦτο ὀρεινοτάτη· ἀτελείωτος σειρὰ λόφων καὶ βουνῶν διεδέχοντο ἀλλήλους μέχρις ἄκρων τοῦ ὁρίζοντος, ποῦ δὲ καὶ ποῦ δάση πυκνὰ ὑψικόμων ὀξυῶν ἐσκίαζον τὰς λευκαζούσας κλιτύας τῶν ὀρέων.

Ἐνῷ παρετηροῦμεν τὸ θαυμάσιον τοῦτο θέαμα, ὁ ἐπί τινος παρακειμένου βράχου τοῦρκος φρουρὸς ἐκάλεσε τὴν φρουρὰν εἰς τὰ ὅπλα. Τοῦτο ἦτο σημεῖον ὅτι ὁ πασσᾶς ὤφθη ἐρχόμενος. Πράγματι δὲ ἀμέσως εἰς τὴν καμπὴν τῆς ἀποτόμως ἀνερχομένης ἀτραποῦ ἐφάνη ἡ συνοδεία του βραδέως πορευομένη. Συνέκειτο δὲ αὕτη ἐκ πεζῶν καὶ ἱππέων καὶ εἶχε τοῦτο τὸ περίεργον. Εἴς τινα ἀπόστασιν πρὸ τῆς κυρίας συνοδείας παρετηρήσαμεν στρατιώτας ἀόπλους φέροντας διάφορα πράγματα ἀνὰ χεῖρας, μεταξὺ δὲ αὐτῶν δύο οἵτινες ἔφερον ἐπὶ κεφαλῆς μεγάλα στρογγύλα ἀντικείμενα, τὸ εἶδος τῶν ὁποίων ματαίως προσεπαθοῦμεν νὰ μαντεύσωμεν. Ἐλύθη δὲ ἡ ἀπορία μας μετ' ὀλίγον ὅτε προσεγγισάσης τῆς συνοδείας εἴδομεν ὅτι τὰ ἀντικείμενα ταῦτα ἦσαν ταψία, περιέχοντα τὸ μὲν ῥοδοκόκκινον χαλβᾶν, τὸ δὲ ὀρεκτικὴν ἐξ ὄρνιθος πήταν, ἐφ' ἧς στρῶμα παχὺ βουτύρου εἶχε παγώσῃ ἐκ τῆς ψυχρᾶς πνοῆς τοῦ βορρᾶ.

Δὲν θὰ κουράσω τὸν ἀναγνώστην διηγούμενος τὰ καθέκαστα τῆς συνεντεύξεως. Ὁ πασσᾶς ἦτο εὐγενέστατος καὶ νοημονέστατος ἄνθρωπος. Τρεῖς ὧραι ἤρκεσαν νὰ μεταβῶμεν ἐπὶ τοῦ ἀμφισβητουμένου σημείου τῆς γραμμῆς, ἱππεύοντες νῦν, χάρις εἰς τὴν εὐγένειαν τοῦ πασσᾶ, λαμπροὺς ἐκ Βοσνίας ἵππους, νὰ κανονίσωμεν ἐπὶ τόπου τὴν ὑπόθεσιν καὶ νὰ ἐπιστρέψωμεν περὶ τὴν μεσημβρίαν εἰς Χάνι Ζυγοῦ, ὅπως γευματίσωμεν.

Κατὰ τὸ γεῦμα καὶ μετ' αὐτὸ πολλὰ περίεργα ἤκουσα, ἅτινα δὲν εἶνε τοῦ παρόντος ν' ἀφηγηθῶ. Ἀρκεῖ μόνον νὰ σᾶς διαβεβαιώσω ὅτι ἐχωρίσθημεν ἄριστοι φίλοι καὶ ὅτι διαβεβαιώσεις συμπνοίας καὶ καλῆς ἀναμνήσεως ἀντηλλάγησαν· νὰ παρατηρήσω δὲ ὅτι ἡ πληθώρα αὕτη τῆς φιλίας παρατηρεῖται πάντοτε εἰς τὰς μεταξὺ Ἑλλήνων καὶ Τούρκων συνεντεύξεις, χωρὶς ἐν τούτοις νὰ ἐμποδίζῃ τὴν ἐπικύρωσιν ταύτης διὰ τῆς ἀνταλλαγῆς σφαιρῶν εἰς τὴν πρώτην τυχοῦσαν παρανόησιν.

Τὴν ἐπομένην ἀνεχωρήσαμεν ἐκ Ζυγοῦ.

Κ. Γ. Κ.

Digitized by Google

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΑΝΑΛΕΚΤΑ

Δίκη περὶ ψυχολογικοῦ πειράματος. Διηγεῖται ὁ Ἡρόδοτος, ὅτι ὁ βασιλεὺς τῆς Αἰγύπτου Ψαμμήτιχος, ἐπιθυμῶν νὰ μάθη τίνες ἐγένοντο πρῶτοι πάντων τῶν ἀνθρώπων ἐτεχνάσθη παράδοξον τρόπον πρὸς τοῦτο. Παρέδωκε δύο νεογνὰ παιδία εἰς ποιμένα, ὅπως ἀναθρέψη αὐτὰ ἐν ἐρήμῳ οἰκήματι, διατάξας αὐτὸν νὰ προσέχη μὴ ὁμιλήση ποτὲ ἐνώπιον τῶν παιδίων ἢ αὐτὸς ἢ ἄλλος τις· διότι ἤθελε νὰ βεβαιωθῆ τίνα φωνὴν ἐκβάλλουσι πρώτην τὰ παιδία, ἐξ ὁρμεμφύτου, παρ' οὐδενὸς ἀκούσαντα· κατ' ἄλλους δ' ὁ Ψαμμήτιχος τὰ παιδία παρέδωκεν οὐχὶ εἰς ποιμένα, ἀλλ' εἰς γυναῖκας, ὧν ἀπέκοψε τὰς γλώσσας. Οὕτω δὲ ἀνατραφέντα τὰ παιδία, μετὰ τὰ πρῶτα ἄσημα κνυζήματα, ἐν ἡλικίᾳ δύο ἐτῶν ἐφώναζον *βεκὸς* προτείνοντα τὰς χεῖρας· ἐξ οὗ ὁ σοφὸς Φαραὼ συνεπέρανεν ὅτι πρῶτοι πάντων τῶν ἀνθρώπων ἐγένοντο οἱ Φρύγες, διότι καὶ τῶν παιδίων ἡ πρώτη λέξις ἦτο φρυγική, σημαίνουσα τὸν ἄρτον. — Τὸ πείραμα τοῦ Ψαμμητίχου ἠθέλησε νὰ ἐπαναλάβη εἰς τὰς ἡμέρας μας καὶ ἰατρός τις τοῦ Βερολίνου, Πολωνὸς τὴν καταγωγήν, ὁ κόμης Ζορουμπώφ. Οὗτος εἶχε καθειργμένα ἐν τῷ οἰκήματί του τέσσαρα παιδία, εἰς χωριστὸν δωμάτιον ἕκαστον· ἐφύλαττε δ' αὐτὰ ἐν πλήρει ἀπομονώσει, εἰς οὐδένα ἐπιτρέπων νὰ τὰ πλησιάση, πλὴν τῆς τροφοῦ των, τὴν ὁποίαν εἶχεν ἐκλέξη κωφάλαλον. Γενομένου ὅμως τούτου γνωστοῦ, ἐπελήφθη τῆς ὑποθέσεως ἡ ἀστυνομία, καὶ ὁ Πολωνὸς ἰατρὸς προσήχθη εἰς τὸ δικαστήριον, κατηγορούμενος ἐπὶ ἀδικήματι κατὰ τῆς προσωπικῆς ἐλευθερίας τῶν παιδίων. Ἡ δίκη ἐγένετο πρό τινων ἡμερῶν, ὁ δὲ κατηγορούμενος ἀπολογούμενος κατέθεσεν ὅτι τὰ παιδία ἔλαβεν ἀντὶ χρημάτων παρὰ τῶν πτωχοτάτων γονέων των, διὰ νὰ κάμη ἐπ' αὐτῶν παρατηρήσεις περὶ τῶν ὁρμεμφύτων ἅτινα ἔχει ὁ ἄνθρωπος, ὅταν ἀφεθῇ καθ' ὁλοκληρίαν εἰς τὴν φύσιν αὐτοῦ· τούτου δ' ἕνεκα εἶχεν ἐπιμελῶς ἀπομονώση αὐτά. Ἐπειδὴ δὲ τὸ δικαστήριον ἐπείσθη ὅτι πλὴν τοῦ περιορισμοῦ οὐδεμίαν ἄλλην κάκωσιν ὑπέστησαν τὰ παιδία, ἀλλὰ τοὐναντίον καὶ περὶ τὴν τροφὴν καὶ περὶ τὴν ἄλλην δίαιταν αὐτῶν πολλὴ κατεβάλλετο ἐπιμέλεια, ἠθώωσε τὸν ἰατρόν, ὑποσχεθέντα ὅτι θ' ἀναλάβη τὰς δαπάνας τῆς ἀνατροφῆς καὶ ἐκπαιδεύσεως αὐτῶν. Ὡς οὗτος βεβαιοῖ, οἱ τρόφιμοι τῆς κωφαλάλου παιδαγωγοῦ οὐδὲ λέξιν δύνανται νὰ διαρθρώσωσιν, (παράδοξον θὰ ἦτο βεβαίως τὸ ἐναντίον), ἡ δὲ φωνή των ὁμοιάζει πρὸς ὑλακὰς κυναρίων· καὶ ὅταν βλέπωσι προσαγομένην τὴν τροφήν των ὁρμῶσιν εἰς αὐτὴν ἀπαραλλάκτως ὡς τὰ ζῶα.

Φιλολογικὸν στοίχημα. Ἡ ἱσπανικὴ φιλολογία ἐπλουτίσθη δι' ἑπτὰ νέων δραματικῶν ἔργων, ἅτινα ἐγράφησαν ἐσχάτως συνεπείᾳ παραδόξου στοιχήματος. Ἑπτὰ τῶν μᾶλλον γνωστῶν δραματικῶν ποιητῶν τῆς Μαδρίτης ἐστοιχημάτισαν μεταξύ των νὰ γράψη ἕκαστος ἀνὰ μίαν τρίπρακτον κωμῳδίαν ἐντὸς ὀκτὼ ἡμερῶν, ὅστις δὲ χάση τὸ στοίχημα νὰ παραθέση πλούσιον δεῖπνον εἰς τοὺς λοιπούς. Ἀλλὰ τὸ στοίχημα ἐκέρδισαν ὅλοι, διότι καὶ οἱ ἑπτὰ ἔγραψαν τὸ ὁρισθέν, τὸ δὲ δεῖπνον παρέθεσεν ὁ διευθυντὴς τοῦ θεάτρου, ὅστις ἀνέλαβε νὰ ἀναβιβάση ἐπὶ σκηνῆς τὰ ἑπτὰ δραματικὰ προϊόντα τοῦ στοιχήματος.

Οἱ δύο πῖλοι. Δανὸς ἠθοποιὸς παρασημοφορηθεὶς πρό τινος ἠθέλησε νὰ παρουσιασθῇ εἰς τὸν βασιλέα ἵνα τὸν εὐχαριστήση. Κατὰ τὴν ὁρισθεῖσαν αὐτῷ ἡμέραν ἀνῆλθεν εἰς τὰ ἀνάκτορα καὶ παρέμενεν ἐν τῷ προθαλάμῳ μετ' ἄλλων πολλῶν ἕως νὰ ἔλθη ἡ σειρά του. Ἐπειδὴ ὅμως ἦτο ψῦχος ἐκεῖ καὶ ὁ ἠθοποιὸς μόλις εἶχεν ἀναρρώση ἐκ κρυολογήματος ἐζήτησε τὴν ἄδειαν παρὰ τοῦ ὑπασπιστοῦ τῆς ὑπηρεσίας νὰ φορέση τὸν πῖλόν του ὅπερ ἐκεῖνος ἐπέτρεψε προθύμως. Ὁ καλλιτέχνης καλύψας τὴν κεφαλὴν ἐστηλώθη εἰς μίαν γωνίαν διὰ ν' ἀσφαλίση καὶ τὴν ῥάχιν καὶ ἀφηρέθη ὅλως, μελετῶν κατὰ νοῦν τὸ πρόσωπον τὸ ὁποῖον ἔμελλε νὰ ὑποδυθῇ τὴν ἑσπέραν ἐν τῷ θεάτρῳ, ὅτε ἔξαφνα ἀκούει τὸ ὄνομά του. Σπεύδων ἵνα εἰσέλθη εἰς τὸν βασιλικὸν θάλαμον λησμονεῖ ὅτι φορεῖ τὸν πῖλόν του καὶ ἁρπάζει ἑνὸς ἄλλου τὸν ὑψηλὸν πῖλον, ὅστις ἦτο πλησίον του ἐπὶ τραπέζης. Οὕτω κρατῶν τὸν ἕνα πῖλον ἀνὰ χεῖρας καὶ τὸν ἄλλον φέρων ἐπὶ κεφαλῆς ὑποκλίνεται κωμικώτατα πρὸ τοῦ βασιλέως Χριστιανοῦ, ὅστις δὲν δύναται νὰ κρατήση τὸν γέλωτα, ἐνῷ ὁ ἠθοποιὸς δὲν δύναται νὰ ἐννοήση πάλιν πόθεν ἡ τόση εὐθυμία τοῦ ἡγεμόνος. – Φίλε μου, λέγει ἐπὶ τέλους ὁ Χριστιανός, εἶνε πολὺ σωστὸν νὰ φορῇς ἕνα καπέλλο εἰς τὸ κεφάλι, ἀλλὰ τί σοῦ χρησιμεύει τὸ ἄλλο εἰς τὰ χέρια; Ὁ ἠθοποιὸς ἐταράχθη καὶ διὰ βιαίου κινήματος ἀφήρεσε τὸν πῖλον ἐκ τῆς κεφαλῆς, ἀλλ' ἀνακτήσας τὴν ἑτοιμότητά του καὶ ἐπιδεικνύων μετὰ θλιβεροῦ μειδιάματος τοὺς δύο πίλους πρὸς τὸν βασιλέα εἶπε: — Ἡ μεγαλειότης σας, ὅπως πάντοτε, καὶ τώρα ἔχει δίκαιον· δύο καπέλλα εἶνε πραγματικῶς πολλὰ γιὰ ἄνθρωπο ποῦ δὲν ἔχει κεφάλι.

Ἡ προνομιοῦχος γάτα. Ἀμερικανός τις ἔλαβε προνόμιον παρὰ τῆς κυβερνήσεως τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν διὰ τὴν ἑξῆς ἐφεύρεσιν ὅσον ἁπλῆν τόσον καὶ χρήσιμον: Κατεσκεύασε γάταν ὁμοιάζουσαν κατὰ τὸ σχῆμα καὶ τὸν ὄγκον πρὸς ζωντανήν, τοὺς δὲ ὀφθαλμούς της ἐπέχρισε διὰ φωσφόρου. Ἡ προνομιοῦχος αὐτὴ γάτα τιθεμένη εἰς ἐπιφανὲς μέρος ἀποθήκης ἀρκεῖ ὅπως τρέψη εἰς φυγὴν ἐκεῖθεν ὅλους τοὺς ποντικοὺς καὶ ἐξασφαλίση ἀπὸ πάσης ἐξ αὐτῶν φθορᾶς τὰ ἀποθηκευμένα πράγματα.

ΧΡΟΝΙΚΑ

Ἀρχαιολογικά. Ἀνευρέθη πρό τινος ἐν Αἰγύπτῳ διαθήκη γραφεῖσα πρὸ 5,000 ἐτῶν. Ὁ διαθέτης, καλούμενος Σέκια, ἀφίνει τὴν περιουσίαν του εἰς τὸν ἀδελφόν του ἱερέα τοῦ Ὀσίριδος.

Φιλολογικά. Ὁ διὰ τὰ μισελληνικώτατα αὐτοῦ φρονήματα γνωστὸς ἐπ' ἐσχάτων γενόμενος Ἰταλὸς δημ-

Digitized by Google

σιογράφος Ἐδουάρδος Σκαρφόλιο ἐξέδωκεν ἐν ἰδίῳ βιβλίῳ ἐκλογὴν τῶν ἀνταποκρίσεων αὐτοῦ εἰς τὰς ἰταλικὰς ἐφημερίδας. Τὸ βιβλίον διαιρεῖται εἰς ἑπτὰ τμήματα· τούτων τὸ πρῶτον ἐπιγραφόμενον «Ἡ Ἑλλάς» περιέχει περιγραφὴν τῶν Ἀθηνῶν, τῆς ἀπὸ Κερκύρας εἰς Πάτρας ὁδοῦ, τῆς νήσου Σύρου, τῶν γάμων τοῦ Διαδόχου, συνδιάλεξιν τοῦ συγγραφέως μετὰ τοῦ ὑπουργοῦ κ. Δραγούμη καὶ τὰς ἐντυπώσεις του περὶ τῆς βασιλικῆς οἰκογενείας· τὸ δεύτερον δὲ μέρος ἐπιγραφόμενον «Ἡ γῆ τοῦ Μίνωος» ἀναφέρεται εἰς τὰ κρητικὰ πράγματα· τὸ τρίτον «Ἡ κληρονομία τοῦ Μωάμεθ» διαλαμβάνει περὶ Κωνσταντινουπόλεως καὶ τῆς καταστάσεως τοῦ ὀθωμανικοῦ κράτους· τὸ τέταρτον «Ἡ χώρα τῶν ῥόδων» περὶ τῶν βουλγαρικῶν πραγμάτων, τὸ πέμπτον «Τὸ βασίλειον τῆς Ναταλίας» περὶ τῶν σερβικῶν, τὸ ἕκτον «Οἱ Λατῖνοι τοῦ Δανουβίου» πραγματεύεται περὶ τῶν Ῥωμούνων καὶ τὸ τελευταῖον περὶ τῆς αὐστριακῆς πολιτικῆς.

— Ὑποστὰς πρό τινος ἐγχείρησιν ἀσθενεῖ βαρέως ὁ ἐστεμμένος ἱσπανὸς ποιητὴς Θορίλλια. Ὁ γηραιὸς ποιητὴς ἄγων νῦν τὸ ἑβδομηκοστὸν δεύτερον ἔτος τῆς ἡλικίας του εἶνε ὁ πατριάρχης τῆς ῥωμαντικῆς ποιήσεως ἐν Ἱσπανίᾳ. Εἶνε δὲ καὶ οὗτος εἷς τῶν ποιητῶν οἵτινες δὲν ἔγραψαν οὐδὲ μίαν γραμμὴν πεζοῦ λόγου· καὶ αὐτὸς ὁ εἰσιτήριος λόγος του ἐν τῇ Ἀκαδημίᾳ τῶν ἐπιστημῶν ἦτο ἔμμετρος.

— Καὶ πάλιν ἡ ὑγεία τοῦ ἄγγλου ποιητοῦ Τέννυσον ἐτράπη ἐπὶ τὰ χείρω.

Καλλιτεχνικά. Κατὰ τὴν ἑορτὴν τῶν γερμανῶν ἀοιδῶν ἥτις θὰ τελεσθῇ ἐν Βιέννῃ τὸν προσεχῆ αὔγουστον, θὰ γείνῃ καὶ μουσικὴ ἔκθεσις.

— Κατὰ τὸ προσεχὲς ἔτος θὰ γίνῃ καλλιτεχνικὴ ἔκθεσις ἐν Στουτγάρτῃ ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ βασιλέως τῆς Βυρτεμβέργης.

Νεκρολογία. Ἐν ἡλικίᾳ ἑβδομήκοντα καὶ τριῶν ἐτῶν ἀπέθανεν ὁ Ἰταλὸς συγγραφεὺς καὶ πολιτευτὴς Πετρουτσέλλη δὲ λὰ Γαττίνα. Πολυγραφώτατος ὢν διεκρίθη ἰδίᾳ ὡς δημοσιογράφος, συνεργασθεὶς κατὰ καιροὺς ἐν πολλαῖς γαλλικαῖς, ἰταλικαῖς καὶ ἀγγλικαῖς ἐφημερίσιν· ἔγραψε δὲ ἰταλιστὶ ἢ γαλλιστὶ καὶ πλεῖστα μυθιστορήματα, δράματα, ἱστορικὰ καὶ φιλοσοφικὰ ἔργα, ἐν οἷς πᾶσι διαλάμπει ἡ ἄκρα φιλοπατρία αὐτοῦ. Ἑλληνιστὶ ἔχει μεταφρασθῇ τὸ μυθιστόρημά του «Τὸ παγωτὸν τῆς βασιλίσσης» (Le sorbet de la reine).

— Ἐν βαθεῖ γήρατι ἀπέθανεν ὁ Ἀρμάνδος δὲ Ποντμαρτέν, εἷς τῶν ἐπισημοτάτων γάλλων κριτικῶν. Ὁ Ποντμαρτὲν κατέστη γνωστὸς τὸ πρῶτον ἐξ ἐπιφυλλίδων, ἃς ἐδημοσίευσεν ἀπὸ τοῦ 1833 ἐν ἐπαρχιακῇ ἐφημερίδι, ἀλλὰ κυρίως ἀνεδείχθη ἀφ' ἧς ἤρχισε νὰ δημοσιεύῃ τὰ κριτικὰ ἄρθρα του ἐν τῇ *Ἐπιθεωρήσει τῶν Δύο Κόσμων*. Ἀπὸ τοῦ 1867 μέχρι τοῦ θανάτου του ἔγραφε τὰς κριτικὰς ἑβδομαδιαίας ἐπιφυλλίδας τῆς *Ἐφημερίδος τῆς Γαλλίας*.

ΠΑΝΤΟΙΑ

Σημαντικαὶ εἶνε αἱ ζημίαι, ἃς ὑπέστησαν οἱ «Καιροὶ» τοῦ Λονδίνου ἕνεκα τῆς δίκης τοῦ Πάρνελλ· τὰ διανεμηθέντα εἰς τοὺς μετόχους κέρδη κατὰ τὸ 1888 ἦσαν 120,000 λιρῶν στερλινῶν, τὰ δὲ κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος κατῆλθον εἰς 12,000. Τοῦτο δέ, διότι καὶ ἡ δίκη ἐστοίχισεν 100 000 λιρῶν εἰς τὴν ἐφημερίδα καὶ ἡ κυκλοφορία αὐτῆς ἔκτοτε ἠλαττώθη.

—Κατ' ἐπίσημον ἀπογραφικὴν σημείωσιν ὑπάρχουσι νῦν ἐν Ῥώμῃ 4,000 οἰκίαι ἀκατοίκητοι, ἐκτίσθησαν δὲ κατὰ τὴν τελευταίαν τριετίαν μόνον 20 νέαι οἰκίαι. Ταῦτα εἶνε καταφανεῖς ἀποδείξεις ὅτι ὁ πληθυσμὸς τῆς ἰταλικῆς πρωτευούσης ἐλαττοῦται ὁσημέραι ἐπαισθητῶς.

ΑΙ ΕΙΚΟΝΕΣ

Ὁ Στρατάρχης Μόλτκε. Νῦν ὅτε τὰ βλέμματα ὅλου τοῦ κόσμου εἶνε ἐστραμμένα πρὸς τὴν Γερμανίαν καὶ τὰ ἐκεῖ συμβάντα κατὰ τὴν ἐκ τῆς ἀρχῆς ἀποχώρησιν τοῦ πρίγκιπος Βίσμαρκ, ἕκαστος ἐνθυμεῖται τὸν ἐν τῇ πάλῃ συναθλητὴν τοῦ σιδηροῦ καγκελαρίου, τὸν γηραιὸν στρατάρχην Μόλτκε καὶ συγκρίνει τὸν ἤρεμον τρόπον καθ' ὃν ὁ στρατιώτης ἀπεχώρησε τῆς ἀρχηγίας τοῦ ἐπιτελείου πρὸς τὴν θορυβώδη ἀπομάκρυνσιν τοῦ μεγάλου διπλωμάτου. Τίς δύναται νὰ λησμονήσῃ τὴν λακωνικὴν ἐκείνην παραίτησιν: «Μεγαλειότατε, δὲν δύναμαι πλέον νὰ ἱππεύσω, καὶ ὁ ἀρχηγὸς τοῦ Ἐπιτελείου ὀφείλει νὰ ἱππεύῃ.....». Ὁ Μόλτκε κατ' ἐξοχὴν ἀνὴρ ἔργων, οὔτε ἔλεγεν οὔτε ἔγραφε πολλά. Ἔγραψε τοὺς τελευταίους αὐτοὺς λόγους καὶ ἐσιώπησεν ἔκτοτε. Δὲν ἔλυσε δὲ τὴν σιωπὴν οὐδὲ κατὰ τὴν τελευταίαν συμβᾶσαν πολιτικὴν μεταβολήν. Ὁ μέγας σιωπηλὸς ζῇ ὡς ἰδιώτης περιδιαβάζων εἰς τὸν Ζῳολογικὸν κῆπον καὶ χορεύων ἐπὶ τῶν γονάτων τοὺς προσφιλεῖς ἐγγόνους του, ἀναμένων ἠρέμως τὴν ἡμέραν καθ ἣν ἐν ἀληθεῖ ἀποθεώσει ἡ εὐγνωμονοῦσα πατρὶς θὰ φέρῃ αὐτὸν εἰς τὸν τάφον.

Μελαγχρινή. Εἰκὼν τόσον ἐκφραστικὴ καθιστᾷ πάντα περὶ αὐτῆς λόγον περιττόν. Εἶνε καὶ αὐτὴ μία ἐκ τῶν μεστῶν νεότητος καὶ κάλλους μορφῶν ἐκείνων, τὰς ὁποίας ἐκ τῆς φύσεως παραλαμβάνουσα ἡ τέχνη διασώζει ἀπὸ τῆς φθορᾶς τοῦ χρόνου καὶ καθιστᾷ αἰωνίας ἐπὶ τοῦ πίνακος.

ΕΔΩ Κ' ΕΚΕΙ

Παραμυθία. Καθηγητὴς τῆς Χημείας πρὸς τὴν κλαίουσαν κόρην του: — Ἔλα δὰ καὶ σὺ μὲ τὰ δάκρυά σου! τί θαρρεῖς πῶς ἔχουν καμμιὰ σπουδαιότητα; Τὰ ἀνέλυσα ἐγὼ καὶ τὰ ξεύρω· ὀλίγον φωσφορικὸν χάλκιον, χλώριον καὶ τὸ ἄλλο — νερὸ καθαρό!...

Ἀπολογία ὑπηρέτου. — Νὰ σοῦ 'πῶ, Γιάννη· εἶδα πῶς ὁ καπνός μου τελειώνει πολὺ γλήγορα ἀπὸ τὴν ἡμέρα ποῦ σ' ἐπῆρα... μήπως;... — Ὄχι, ἀφεντικό, μὴ βάζῃς ἄδικη ὑποψία μὲ τὸν νοῦ σου. Εἶχα οἰκονομήσῃ ὡς μιὰ ὀκὰ ἀπ' τὸν παλιό μου ἀφέντη κι' ἀκόμα δὲν μοῦ 'τέλειωσε.

ΤΡΕΙΣ ΓΝΩΜΑΙ ΚΑΘ' ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Αἱ τύψεις τοῦ συνειδότος δὲν ἔχουσι τὴν δύναμιν νὰ ἐκδιώξωσι τὸν ἔρωτα ἐκ τῆς καρδίας.

*

Ὁσάκις ἀνὴρ μεγαλοφυὴς ἐκλείπει ἐκ τοῦ κόσμου, ἡ θέσις ἣν κατεῖχεν, ὅπως ἡ θέσις μεγάλης ὑλοτομηθείσης δρυός, καταλαμβάνεται ἐπὶ μακρὸν χρόνον ὑπὸ ταπεινῶν θάμνων.

*

Ἀληθινὸν φίλον νομίζω ἐκεῖνον, ὅστις εἰς τὸν ἄλλον κόσμον ὁμιλεῖ διὰ τὰ προτερήματά μου καὶ μόνον εἰς ἐμὲ διὰ τὰ ἐλαττώματά μου.

ΜΙΑ ΣΥΜΒΟΥΛΗ ΚΑΘ' ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Εἰς τετριμμένα ὑφάσματα δύναται νὰ ἀποδοθῇ ἡ ἀπολεσθεῖσα στιλπνότης ὡς ἑξῆς: τρίβονται ἐλαφρῶς διὰ ψήκτρας βαπτισθείσης εἰς ὕδωρ ἐντὸς τοῦ ὁποίου διελύθη ἐλαχίστη ποσότης ἀραβικοῦ κόμμεως. Ἐπὶ τοῦ οὕτω ὑγρανθέντος ὑφάσματος τίθεται φύλλον λευκοῦ χάρτου, ἐπ' αὐτοῦ τεμάχιον τσόχας καὶ ἄνωθεν λεία σανὶς ἥτις πιέζεται διὰ βάρους ἀρκετοῦ. Ἅμα στεγνωθῇ τὸ ὕφασμα ἀφαιροῦνται ὅλα αὐτὰ καὶ ἡ στιλπνότης ἔχει ἀποδοθῇ ὁποία ἦτο πρότερον.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1890-2104

Digitized by Google

Η ΑΥΓΕΡΗ

Α'.

Ἡ κυρὰ Παγῶνα.

— Φεύγα, ῥουσούμπελη· σὲ κυνηγᾷ ἡ φωτιά, τὸ στουρνάρι καὶ ὁ πυριόβολος· — σύρε 'ς τ' ἄγρια ὄρη 'ς τ' ἄγρια βουνά! . . .

Ἡ Κυρὰ Παγῶνα, ὀρθία πλησίον ἑνὸς παραθύρου τοῦ χαμηλοῦ οἰκίσκου της, κύπτουσα ἐπὶ τῆς χειρὸς μεσοκόπου ἀνδρός, ἐπανέλεγε διὰ σιγηλῆς ἀλλ' ἐπιτακτικῆς φωνῆς:

— Φεύγα, ῥουσούμπελη· σὲ κυνηγᾷ ἡ φωτιά, τὸ στουρνάρι καὶ ὁ πυριόβολος· — σύρε 'ς τ' ἄγρια ὄρη, 'ς τἄγρια βουνά! . . .

Καὶ τσάκ, τσάκ, ὡσεὶ προσεπάθει ν' ἀνάψη πυρὰν διὰ τοῦ δισκελοῦς χάλυβος καὶ τοῦ πυρολίθου, ἐξῆγε πλῆθος σπινθήρων, θέλουσα δι' αὐτῶν καὶ τῶν ἐξορκισμῶν της ν' ἀποδιώξῃ τὸ πάθημα.

Ἡ Κυρὰ Παγῶνα ἦτο γνωστὴ καθ' ὅλον τὸν δῆμον Μυρτουντίων καὶ ἀπώτερον ἀκόμη ὡς γόησσα διαφόρων ἀσθενειῶν. Ἡ γόησσα εἶνε ἀπαραίτητος ἀνάγκη εἰς τὰ χωρία, ὅπως καὶ ὁ πάρεδρος, καὶ τὸ ἐπάγγελμα αὐτῆς πολὺ προσοδοφόρον. Ὅθεν δὲν λείπουν ἀπὸ κάθε χωρίον μία ἢ καὶ πλειότεραι τοιαῦται. Ἀλλ' ἡ ἑβδομηκοντοῦτις γραία ὑπερεῖχεν ὅλας διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τῶν γοήτρων της καὶ τὴν ποικιλίαν τῶν γνώ-

ΡΩΜΑΙΑ ΚΟΡΗ
Εἰκὼν Τόμβα

Digitized by Google

σεών της. Διὰ τοὺς χωρικοὺς ἦτο αὐτὴ ἡ πανάκεια προσωποποιημένη· οὐδεμία ἀσθένεια ἦτο μυστικὴ εἰς αὐτήν· οὐδὲν κερικὸν πάθημα διέφευγε τὴν δικαιοδοσίαν της. Ἐκτὸς τῆς ῥουσούμπελης ἐγοήτευε τὸν σπλῆνα, τὰς παραμαγούλας, τὸν στυλίτην, τὸν πονοκέφαλον, τὸν στρόφον, τὸ λίθωμα τῶν βυζῶν. Ἐξώρκιζε τὸ 'μάτιασμα *εἴτε 'ς τὸν ὕπνο εἴτε 'ς τὸν ξύπνο* ἐπῆλθεν, ἐκδιώκουσα αὐτὸ *σὲ μέρη ἀκατοίκητα σὲ ῥιζιμιὰ λιθάρια·* τὸ ἀνεμοπύρωμα, ἐπιτάσσουσα τοὺς λόγους της νὰ τὸ πάρουν *ὅπως ὁ ἥλιος τὰ παιγνίδια τῆς νυκτός·* τὸν πονόμματον, τὸν ὁποῖον διὰ συμβουλῆς τῆς *ἀσημένιας Παναγιᾶς* ἔρριπτεν εἰς τὰ βάθη τῆς θαλάσσης ἵνα καθαρίσῃ καὶ λάμψῃ τὸ φῶς τοῦ πάσχοντος *ὅπως ὁ ἥλιος καλοκαιρινῆς ἡμέρας.* Ἰάτρευε τοὺς διαφόρους πόνους τῆς κοιλίας, τὰς οὐλὰς καὶ τὰς κακώσεις ὅλας καὶ ἐν γένει πᾶσαν ἀσθένειαν τῆς δημώδους νοσολογίας. Ὡς ἐκ τούτου ἀπήλαυε τῆς ἐμπιστοσύνης καὶ τοῦ σεβασμοῦ ὅλων, ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν καὶ συνέρρεον καθ' ἡμέραν εἰς τὸν οἰκίσκον της ὑγιεῖς μετὰ πασχόντων, ὅπως εἰς τὴν ἁγίαν Παρασκευὴν τοῦ ῥητοῦ. Καὶ δὲν προσήρχοντο μόνον ἐντόπιοι, ἀλλὰ καὶ ξένοι πολλοὶ ἐκ τῶν πέριξ χωρίων, ἀπηλπισμένοι ἀπὸ τὰς ἐντοπίους γοήσσας ἵνα ὑποβληθῶσιν εἰς τὴν ἐγνωσμένην ἱκανότητα τῆς Κυρᾶς Παγῶνας. Ἐκ τούτων δὲ ἄλλοι ἀπήρχοντο εἰς τὰ χωρία των ὅπως ἐκτελέσωσι τὰς ὁδηγίας της, ἄλλοι ὅμως, ὅσοι ἐκρίνοντο ὑπὸ τῆς γραίας ὡς ἔχοντες ἀνάγκην τῆς ἀμέσου ἐπιβλέψεώς της ἔμενον ἐν τῷ οἰκίσκῳ νοσηλευόμενοι καὶ τροφοδοτούμενοι παρ' αὐτῆς. Τοῦτο πρὸ πάντων ἐπέσυρε τὴν ἄμετρον συμπάθειαν καὶ τὸν σεβασμὸν τῶν πτωχῶν χωρικῶν καὶ ἡ ὁμολογουμένη ἀφιλοκέρδεια, μετὰ τῆς ὁποίας προσέφερε εἰς ὅλους τὰς ὑπηρεσίας της. Ἡ ἀμοιβὴ τὴν ὁποίαν ἐλάμβανε ἦτο ἐλαχίστη περιοριζομένη συνήθως εἰς χαλκᾶ τινα κέρματα, εἰς ὀλίγα ὠά, εἰς δράγματα ἀραβοσίτου διὰ τὰς ὄρνιθάς της καὶ εἰς διαφόρους καρποὺς κατὰ τὰς ἐποχάς. Κ' ἐκ τούτων πάλιν τὰ περισσεύματα διένεμεν εἰς τοὺς πτωχοὺς τοῦ χωρίου της, ἐλεοῦσα δι' αὐτοῦ τοῦ τρόπου. Οἰκογένειαν δὲν εἶχεν ἡ γραῖα· ἦτο καταμόναχη, μὴ ὑπανδρευθεῖσα ἐξ ἰδιοτροπίας καὶ διαδεχθεῖσα ἐν τῇ ἐπιστήμῃ τὴν μητέρα της, διάσημον τοῦ καιροῦ της καὶ αὐτήν. Δύο τρεῖς ἀπομεμακρυσμένους συγγενεῖς ἐγνώριζεν ὅτι εἶχεν εἰς Ἀχαίαν ὅποθεν ἦτο ἡ ἀνέκαθεν καταγωγή της ἀλλὰ δὲν ἐφρόντιζε δι' αὐτούς. Ἐλησμόνει ὅπως τὴν ἐλησμόνησαν... Αἱ γυναῖκες τῆς γειτονιᾶς, εὐγνωμονοῦσαι εἰς τὴν ἀγαθότητα καὶ τὰς γνώσεις της ἐπεριποιοῦντο αὐτὴν ἐναλλάξ, αἱ δὲ λυγεραί, ἵνα λάβουν τὴν εὐχήν της περὶ καλῆς ἀποκαταστάσεως, πρόθυμοι προσέφερον τὰς ὑπηρεσίας των, ἐπιμελούμεναι τὸν οἰκίσκον καὶ τὸν ῥουχισμόν της. Οὕτω δὲν εἶχε λόγον ἡ Κυρὰ Παγῶνα νὰ φροντίζῃ περὶ τῆς παρούσης ζωῆς καὶ ἐφρόντιζε μόνον περὶ τῆς μελλούσης. Κοπιάζουσα διὰ τὸ καλὸν τῶν ἄλλων ἦτο βεβαία ἡ γραῖα ὅτι προεξώφλει μίαν γωνίαν ἐν τῷ Παραδείσῳ ὅπου θ' ἀνέπαυε μετὰ θάνατον τὴν ἁμαρτωλὴν ψυχήν της. Καὶ δὲν ἦτο βεβαίως ἁμαρτωλὴ ἡ ψυχή της· καθε ἄλλο. Ἤθελεν ὅμως δι' αὐτοῦ ν' ἀποδεικνύῃ φαρισαϊκὴν ταπεινότητα ἡ Κυρὰ Παγῶνα.

— Κάνω καλὸ 'στὴν ψυχή μου· ἔλεγε συχνὰ εἰς τοὺς πελάτας της· σὰν πεθάνω νὰ ἔρχεστε νὰ μ' ἀνάβετε κανένα κερί!..

Ἡ Κυρὰ Παγῶνα δὲν εἶχεν ὡρισμένην ὥραν εἰς τοὺς ἀσθενεῖς της. Ὁποίαν δήποτε ὥραν τῆς ἡμέρας εἴτε τῆς νυκτὸς ἔσπευδεν ἀκούραστος εἰς ἐξάσκησιν τοῦ ἀγαθοεργοῦ ἐπαγγέλματός της. Εὕρισκεν ἀνάπαυσιν καὶ τέρψιν εἰς τὴν τοιαύτην ἐργασίαν· εὐχαριστεῖτο νὰ βλέπῃ γύρω της ἀσθενεῖς γογγύζοντας καὶ ζητοῦντας τὴν βοήθειάν της. Καὶ τοῦτο ὄχι διότι ἦτο χαιρέκακος ἡ ψυχή της· ἀλλὰ διότι ἠναγκάζετο νὰ κάμνῃ περισσότερον καλὸν καὶ νὰ καταπονῇ περισσότερον τὸ σῶμά της τὸ φθαρτόν, τὸ ἀηδές, τὸ ὁποῖον ἔδωκεν ἡ φύσις εἰς τὸν ἄνθρωπον διὰ νὰ δεσμεύσῃ τὴν ψυχήν του. Διότι ἡ γόησσα τακτικὸς φοιτητὴς τῆς ἐκκλησίας, ἐλεύθερος ἑρμηνευτὴς τῶν ἐκκλησιαστικῶν κανόνων, ἐφρόντιζε πάντοτε νὰ ἐφαρμόζῃ τούτους ἐπὶ τοῦ ἀτόμου της. Μπά· κι' ὁ ἀφέντης ὁ Χριστὸς οὕτως ἐκοπία καὶ ἠγωνίζετο διὰ τὸν κόσμον!...

Αἴφνης παρατηρήσασα ἔξω ἡ γραῖα εἶδε νεαρὰν λυγερὴν προσερχομένην μὲ μικρὸν παιδίον εἰς τὰς ἀγκάλας. Ἡ πελατεία ηὔξανε.

— Καλῶς τὴν Ἀνθή μου! ἐφώναξε προθύμως.

— Καλὸ νἄχῃς, θεια μου· ἀπήντησεν ἡ λυγερὴ μὲ χαμόγελον εἰς τὰ χείλη, τὸ αἰώνιον ἐκεῖνο χαμόγελο τῆς χωρικῆς, τὸ ἐκφράζον δειλίαν καὶ ἀφέλειαν ἐν ταὐτῷ.

Καὶ ἵνα μὴ ταράξῃ τὴν γραῖαν εἰς τὴν ἐξάσκησιν τοῦ ἔργου της ἡ Ἀνθὴ ἐκάθησεν ἔξω, ἐπὶ τοῦ κατωφλίου τῆς θύρας, λαβοῦσα ἐπὶ τῶν γονάτων τὸ παιδίον καὶ προσπαθοῦσα νὰ καθησυχάσῃ τοὺς κλαυθμυρισμούς του.

Ἡ Ἀνθὴ ἦτο ὁ ἐντελέστατος καὶ πιστότατος τύπος λυγερῆς τοῦ χωρίου. Εἶχεν ὑψηλὸν καὶ ἀριπρεπὲς κατά τι τὸ ἀνάστημα, τὸ στῆθος εὔρωστον καὶ προπετές, τὴν ὀσφὺν περιεσφιγμένην καὶ λυγηράν· ἡ κεφαλή της ὡραία, καλλιτεχνικῆς ὑφῆς, τύπος ἀγάλματος, μὲ συνηνωμένας μαύρας ὀφρῦς, κάτωθεν τῶν ὁποίων ὀφθαλμοὶ κατάμαυροι, βαθεῖς, πλήρεις λαμπηδόνος καὶ μυστηρίου ἐκρύπτοντο ὑπὸ μακρῶν βλεφαρίδων, ὡσεὶ ἐμφωλεύοντες μαγνῆται· ῥῖνα κατερχομένην εὔγραμμον, εἰς πτερύγια ὁμαλῶς καμπυλωτά, ἀνακινούμενα εἰς ἀνησυχίας στιγμήν, στόμα

Digitized by Google

μικρόν, δακτυλιδένιο στόμα, μ' ἕνα χαμόγελο ἐπ' αὐτοῦ πάντοτε, ἐπιτεῖνον τὴν καλλονήν του, ὅπως σταγὼν δρόσου ἁγνή, μαργαριτώδης ἐπιτείνει τὴν ὡραιότητα τοῦ ῥόδου, ἐστηρίζετο ἐπὶ εὐτόνου καὶ λείου τραχήλου, διαχυνομένου κανονικῶς ἐπὶ πλαστικωτάτου κορμοῦ. Ἔφερε δ' ἐπιχαρίτως ἐπ' αὐτῆς ἡ λυγερὴ τὴν ἀφελῆ χωρικὴν ἐνδυμασίαν: φουστάνι ἐκ κλαδωτῆς ἰνδιάνας ὀλιγόπτυχον καὶ σάκκον ὁμοιόχρωμον αὐστηρῶς συνεσφιγμένον ἐπὶ τοῦ στήθους καὶ περὶ τοὺς καρποὺς τῶν χειρῶν· τὴν κεφαλὴν εἶχεν ἀσκεπῆ, μὲ τὴν κατάμαυρον κόμην χωρισμένην ἐπιμελῶς εἰς τὸ μέσον καὶ ὄπισθεν ἐπὶ τῶν νώτων πίπτουσαν εἰς δύο πλεξίδας μακράς, ἑνουμένας τὰ ἄκρα διὰ κυανῆς ταινίας. Ἀπὸ ὅλου αὐτοῦ τοῦ σώματος, τοῦ καλλιγράμμου, ὅπως ἐκάθητο, καὶ τῆς λιτῆς ἐνδυμασίας της, πτυχουμένης ἐδῶ κ' ἐκεῖ, ἐπεπόλαζε ποιά τις χάρις ἑλληνική, καὶ μὲ τὰς χεῖρας συννηνωμένας περὶ τὸ παιδίον, μὲ τὴν ῥεμβώδη ἔκφρασιν τῆς ἀναμονῆς ἐπὶ τοῦ προσώπου, ἐφαίνετο ἀπεικασμα ἀρχαίας ἑλληνίδος, ζητούσης ξενίαν παρά τινα ἄγνωστον ἑστίαν. Ὁ νοῦς της εἰς ὀργασμὸν ἐρεύνης διατελῶν ἠκολούθει τὴν φορὰν τοῦ βλέμματος, ὅπερ διέτρεχε τὴν χαλικώδη αὐλήν, τὸ πηγάδι μὲ τὰ ἡμικρημνισμένα χείλη του δεξιά, τὴν παχύφυλλον συκῆν ἀριστερά, ὑψηλὰ τὴν μυκητιῶσαν στέγην γειτονικῆς οἰκίας, χρυσουμένην ὑπὸ τοῦ δύοντος ἡλίου καὶ ἀνεπαύετο ἀπέναντι ἐπὶ κονιορτώδους δρόμου. Τὰ παιδία τῆς γειτονιᾶς διαφόρου ἡλικίας καὶ φύλου, ποικίλων μορφῶν κ' ἐνδυμασίας, ἔπαιζον εἰς τὰ θεμέλια τοῦ Μανώλη καὶ ἠλάλαζον ἐν χαρᾷ, κροτοῦντα τὰς χεῖρας, ῥιπίζοντα τὸ χῶμα, ἄλλα διατρέχοντα ἐν τριποδισμῷ ἐπὶ καλαμίνων ἵππων ἀκαταπονήτως, ὡς νὰ μὴ ἐφέροντο ἐπὶ τῶν ἰδίων των ποδῶν, ἄλλα παίζοντα τ' ἀσήκια, τοὺς ἀρχαίους ἀστραγάλους καὶ ἄλλα περιφερόμενα ἐν βομβούσῃ καὶ πολυταράχῳ συναγωγῇ.

— Διές τὰ παιδάκια ποῦ παίζουν· ὢ τὰ παιδάκια! . . . ἔλεγεν ἡ Ἀνθὴ ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρόν, δεικνύουσα αὐτὰ εἰς τὸ μικρὸν ἵν' ἀποσπάσῃ τὸν νοῦν του ἀπὸ τὸ κλαυθμύρισμα, τὸ σιγαλὸν ἐκεῖνο καὶ ἀδιάκοπον κλαυθμύρισμα τῶν μικρῶν, τὸ καταθλῖβον τὴν ψυχὴν τοῦ ἀκούοντος κ' ἐπιφέρον ἐξασθενητικὴν νάρκην ὅπως ἡ ψιλὴ ψιλὴ καὶ ἀκατάπαυστος βροχή.

Αἴφνης ἀνεπήδησεν ἡ καρδία της ἐντὸς καὶ τὸ πρόσωπόν της ἔγεινε κατακόκκινον. Ὁ Γεώργιος Βρανας, ὁ λεβέντης τῆς λυγερῆς, διήρχετο τὸν δρόμον, πορευόμενος εἰς τὴν ἀγοράν. Τὴν εἶδεν ἐκεῖ καθημένην κ' ἔρριψεν ἐπάνω της δύο, τρία λοξὰ βλέμματα, χαμηλώσας τὴν κεφαλὴν πλήρης ταραχῆς καὶ ἀδημονίας, ἐντρεπόμενος καὶ αὐτὸς διὰ τοῦτο. Δὲν ἠδύνατο ὅμως νὰ κρατήσῃ τὴν χαράν του ὁ νέος· ἤθελε κάτι νὰ εἴπῃ, ἀδιαφόρως δῆθεν, ἀλλὰ πάντοτε πρὸς αὐτὴν ν' ἀποτείνεται, νὰ δείξῃ ὅτι τὴν παρετήρησεν, ὅτι ἦτο εὐτυχής, ὤ πολὺ εὐτυχὴς δι' αὐτὸ τὸ συναπάντημα καὶ θὰ ἦτο εὐτυχέστερος ἂν ἐχάνετο ὅλος ὁ κόσμος γύρω, ὅλη ἡ πλάσις ἵνα δυνηθῇ νὰ τὴν πλησιάσῃ διὰ μίαν στιγμήν. Αἴφνης ἐφάνη ἄλλος συνομήλικος αὐτοῦ νέος ἐρχόμενος ἀντιθέτως καὶ μὲ τὴν ἰλιγγώδη ἐκείνην φωνὴν τοῦ βιάζοντος ἑαυτὸν νὰ λαλήσῃ δῆθεν χαριτολογῶν, δῆθεν εἰρωνευόμενος, ἐφώναξε πρὸς αὐτόν :

— Ἔ, βλαμακι! τί μοῦ γλυκοπικρογίνεσαι;...

Ἀλλ' εὐθύς, ὡς ν' ἀπεκαλύφθη ὁ σκοπός του, ὡς νὰ ἐπροδόθη διὰ τῆς ἀναφωνήσεως ἐκείνης, ἐκοκκίνησεν, ἐσκοτίσθη, ἐχαμήλωσεν ἀκόμη περισσότερον τὴν κεφαλὴν κ' ἐτάχυνε τὸ βῆμα, στέλλων τοὺς χαιρετισμοὺς εἰς τὴν καλήν του δι' ἀλεπαλλήλου κροταλισμοῦ τοῦ μαστιγίου του.

Καὶ οὗτος ὅμως ὁ χαιρετισμὸς δὲν ἦτο δυσάρεστος εἰς τὴν Ἀνθήν· ἕκαστος κτύπος ἔθιγε τὴν καρδίαν της εὐαρέστως, μακαρίως, διότι ἦτο ἐξομολόγησις τῶν αἰσθημάτων τοῦ Γεωργίου, διηρμήνευε τὴν ψυχήν του αὐτήν, ἁπαλήν, τρυφεράν ψυχὴν νέου χωρικοῦ, ἠγλαϊσμένην ὑπὸ τοῦ ἔρωτός της. Κ' ἐνῷ ἤδη ἡ Ἀνθὴ ἀνέμενεν εἰς τόσον ἄχαριν ἐργασίαν τὴν γραῖαν εἰς ἐπίσκεψιν ἀσθενοῦς παιδίου, ἠδημόνει, σχεδὸν ἀνεθεμάτιζε τὸν ἄγνωστον ἐκεῖνον ὁ ὁποῖος ἐντὸς ἐκράτει τὴν γόησσαν τόσην ὥραν. Εὕρισκεν ὅτι ἂν δὲν ἦτο αὐτός, ἡ γραῖα θὰ εἶχε τελειώσῃ ἤδη τὴν ἐπὶ τοῦ παιδίου γοητείαν της καὶ ἡ Ἀνθὴ θὰ ἦτο ἐλευθέρα ν' ἀκολουθήσῃ ἐκ τοῦ ὄπισθεν τὸν Γεώργιον ἐπιστρέφουσα εἰς τὴν οἰκίαν. Ἕνας ἦτο ὁ δρόμος των, καὶ ἦτο ἔρημος κατ' αὐτὴν τὴν στιγμήν, ἐν τῇ σκιᾷ τῆς ἑσπέρας· ἠδύνατο λοιπὸν χωρὶς νὰ παρατηρηθῇ ὑπό τινος νὰ καμαρώσῃ ἐν ἀνέσει τὸ λυγερὸ κορμὶ τοῦ νέου χωρικοῦ. Ἀλλ' ἡ τύχη ἥτις εἶνε ὁ κυριώτερος παράγων τοῦ ἔρωτος δὲν τὰ φέρει δεξιὰ εἰς αὐτήν. . Ἄχ καὶ νὰ τὸν ἤξευρε ποῖος κακομοίρης ἦτο μέσα! . .

— Πῶς πάει τὸ παιδί, θυγατέρα; ἠκούσθη αἴφνης ἔσωθεν ἡ φωνὴ τῆς γοήσσης.

— Πῶς νὰ πάει, θειά μου, ἀπήντησεν ἡ λυγερὴ ἀναστρέψασα τὴν κεφαλήν· τὸ ἔφερα κι' ἀπόψε νὰ ἰδοῦμε τί θ' ἀπογένῃ.

Ἀλλ' αἴφνης διεκόπη, ἰδοῦσα ἐξερχόμενον τοῦ οἰκίσκου τῆς γραίας τὸν Νικολόν, τὸν ὑπηρέτην καὶ ἡμισύντροφον τοῦ πατρός της ἐν τῷ μπακαλεμπορίῳ. Ἔφερε τὴν ἀριστερὰν χεῖρα ἀναπαυμένην ἐντὸς μεγάλου μανδηλίου, ἀπὸ τοῦ αὐχένος ἀνηρτημένου κ' ἐξερχόμενος ἀπέτεινε μὲ τὴν βραγχώδη καὶ βαρεῖαν φωνήν του, ἀστεῖον δῆθεν χαιρετισμὸν εἰς τὴν λυγερήν :

— Τί ἔχουμε, κυράτσα Ἀνθή· δὲν φοβᾶσαι νὰ μὴν κρυώσῃς 'ς τὸ κατώφλι.

Digitized by Google

— Ὦ, σιὸρ Νικολέτο!... ἐφώνησεν αὕτη, μορφάζουσα ἐμπαικτικῶς.

Ἀλλ᾽ ἐθυμώθη, ἀληθῶς ἐθυμώθη ἡ νέα ἰδοῦσα ὅτι αὐτὸς ἦτο ὅστις ἐκράτει τόσην ὥραν τὴν Κυρὰ Παγῶνα καὶ ἔγεινεν αἰτία νὰ μὴν ἀπολαύσῃ περισσότερον τῆς θέας τοῦ ἀγαπημένου της. Πάντοτε ὁ Νικολὸς ἦτο ὁ κακὸς δαίμων τοῦ ἔρωτός της. Φαίνεται ὅτι εἶχεν ἐννοήσῃ τι καὶ πάντοτε ἐπέβλεπε τὰ διαβήματα τῆς Ἀνθῆς, πάντοτε διὰ τῆς παρουσίας του εἴτε ἐκ προμελέτης εἴτε τυχαίως παρενετίθετο μεταξὺ τῶν βλεμμάτων αὐτῆς καὶ τοῦ Γεωργίου. Μίαν μάλιστα φοράν, τὴν πρώτην φορὰν κατὰ τὴν ὁποίαν ἠθέλησε νὰ ὁμιλήσῃ ἀπὸ τοῦ κήπου τῆς οἰκίας εἰς τὸν Βρανᾶν, νὰ ἀλλάξουν δύο λέξεις ἵνα ἐλαφρώσῃ ἡ πονεμένη των καρδιά, μόλις ἤνοιξε τὸ στόμα της καὶ αἴφνης μέσῳ τοῦ ἐρήμου δρόμου ἐφάνη αὐτὸς ὁ Χονδρονικολὸς ὡς νὰ τὸν ἔφερεν ὁ διάβολος ἐμπρός των ... Νὰ χαθῇ ὁ συχαμένος!....

—Ὅλο γιὰ τὸν Νικολὸ κλώθεις.. ἀμ᾽ θἄρθῃ ἡ ὥρα!.. εἶπεν ἡ Κυρὰ Παγῶνα πρὸς τὴν Ἀνθήν, πονηρῶς χαμογελῶσα.

Καὶ ἐπλησίασε τὸ παιδίον, ἀποπειρωμένη ν᾽ ἀνοίξῃ τὸ στόμα του. Ἀλλ᾽ εἶχε τόσον παράδοξον ὄψιν ἡ γηραλέα μορφή της, μὲ τὰς βαθείας καὶ πολυγράμμους ῥυτίδας, τὰς ψαρὰς καὶ οὔλας τρίχας τῶν κροτάφων, τὸ μαῦρον φακιόλι διὰ τοῦ ὁποίου συνεκράτει ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τὸ φέσι, τὸ ὀξὺ καὶ ἀνεστραμμένον πηγοῦνι καὶ μὲ τὰ μεγάλα δίοπτρα, τῶν ὁποίων τὰ ἄρθρα μόλις συνεκράτουν πολύχρωμα νήματα ἐπὶ τῆς οἰδηματώδους ῥινός της, ὥστε τὸ παιδίον ἐτρόμαξε καὶ ἔκρυψεν ἐντὸς τοῦ κόλπου τῆς Ἀνθῆς τὴν κεφαλήν του.

— Οὖμ! ἐψιθύρισεν ἡ γραία, μορφάζουσα· δίχως φίλεμμα τίποτα δὲν κάνουμε.

Ἡ Κυρὰ Παγῶνα ἐγνώριζεν ἐκ πολυχρονίου πείρας διὰ τίνος τρόπου πείθονται τὰ μικρὰ νὰ ὑποδεικνύουν τὰ πάσχοντα μέλη των καὶ νὰ ὑφίστανται κἄποτε τὸν πόνον ἀγογγύστως, ὅπως δόκιμος ἁλιεὺς γνωρίζει τὸν τρόπον διὰ τοῦ ὁποίου φέρει εἰς τὸ ἄγκιστρον τὸν ἰχθύν. Διὸ ἐφρόντιζε νὰ ἐναποθηκεύῃ πρὸς τοῦτο διάφορα γλυκίσματα καὶ καρποὺς ὅσους ἡ γεροντικὴ αὐτῆς ὄρεξις καὶ οἱ ὀδόντες ἠδυνάτουν νὰ καταλύσωσιν. Ἀφίσασα πρὸς στιγμὴν τὸ παιδίον μετὰ τῆς Ἀνθῆς εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἰκίσκον καὶ ἤνοιξε μικρὸν κιβώτιον ἀπὸ τοῦ ὁποίου ὀσμὴ πεντοβολοῦσα ἀνέθορε, κεντήσασα τὴν ῥῖνα της εἰς ἐλαφρὸν πτάρνισμα. Εἰς τὸ βάθος τοῦ κιβωτίου ὑπῆρχον διάφοροι καρποί, μῆλα διὰ σιγαροχάρτου ἐπιμελῶς τυλιγμένα, κυδώνια μεμαραμένα ὄχι ὀλιγώτερον τῆς ἰδίας της μορφῆς, κάρυα ἐσκορπισμένα καὶ ἀμύγδαλα καὶ σωροὶ σταφίδος. Ἡ γραία ἔλαβε δράγμα καρύων καὶ ἐπέστρεψε πρὸς τὸ παιδίον, κροταλίζουσα αὐτὰ ἐν τῇ παλάμῃ.

— Ἔλα, καλῶς το· εἶπε διὰ θωπευτικῆς φωνῆς.

Τὸ παιδίον ἔστρεψε τὴν κεφαλὴν εἰς τὸν κροταλισμὸν καὶ διὰ τῶν καρύων καὶ τῶν θωπευτικῶν λόγων τῆς γραίας κατεπείσθη ν᾽ ἀνοίξῃ τὸ στόμα του.

— Πάει νὰ στρίψῃ· ἐψιθύρισεν ἡ γραῖα, ἐπισκοποῦσα αὐτὸ ἐπισταμένως.

Τὸ στόμα τοῦ παιδίου ἔπασχε πρὸ ἡμερῶν ἀπὸ ἄφθας, τὰ ὑπόλευκα ἐκεῖνα φακοειδῆ ὀγκίδια, τ᾽ ἀπαντώμενα συχνὰ κατὰ τὴν παιδικὴν ἡλικίαν. Ἡ Κυρὰ Παγῶνα διέγνωσεν ἀσφαλῶς τὸ πάθημα καὶ ἀπὸ δύο ἡμερῶν ἰάτρευεν αὐτὰς καθ᾽ ἑσπέραν. Καὶ ἐνῷ πρὶν τὸ παιδίον δὲν ἠδύνατο καθόλου νὰ κινήσῃ τὸ στόμα του, οὐδὲ νὰ δεχθῇ τι ἐντὸς αὐτοῦ, ἤδη ἀφ᾽ ἧς ὥρας ἀνέλαβε τὴν θεραπείαν ἡ γραία ἐβελτιώθη ἐπαισθητῶς ἡ θέσις του. Δὲν ἔμενεν ἀκόμη εἰμὴ ἡ ἑσπέρα ἐκείνη ἵνα συμπληρωθῇ τὸ τριήμερον, ὅπερ ἀπαιτεῖται ἵν᾽ ἀποβῇ τελεσφόρος ὁ ἐξορκισμός.

Ἡ Κυρὰ Παγῶνα σπεύδουσα εἰς τὰ σωτηριώδη μέσα της προσῆλθε φέρουσα ποτήριον πλῆρες νεροῦ εἰς τὴν ἀριστερὰν χεῖρα καὶ εἰς τὴν δεξιάν, ἐν σχήματι τρικηρίου, τρεῖς ἀνημμένας κληματόβεργας. Ἡ γραία ἐφρόντιζε δι᾽ ὅλα ταῦτα ἀπὸ πρὶν καὶ τὰ ἐναποθήκευεν εἰς τὸν οἰκίσκον της· τὸ νερὸν ἤντλει πάντοτε ἀμίλητο τὴν αὐγήν, ὅπως καὶ τὰ διάφορα πρέμνα, τὰ καιόμενα ἀδιακόπως εἰς τὴν ἑστίαν της συνέλεγε κατὰ νύκτας σεληνοφεγγεῖς ἢ σκοτεινάς, ξηρὰς ἢ βροχεράς, ἀναλόγως τῶν παθήσεων διὰ τὰς ὁποίας τῆς ἐχρησίμευον. Ἤδη προυχώρει οὕτω πλησίον τοῦ πηγαδίου, μακρὰν τῆς νεάνιδος καὶ τοῦ παιδίου, καὶ ἐστάθη κάτω τῆς σκηνῆς, ἀκίνητος, μόλις τὰ χείλη ἀνακινοῦσα εἰς ψέλλισιν τοῦ ἐξορκισμοῦ καὶ προσβλέπουσα τὸν οὐρανόν. Ὁ ἥλιος μόλις πρὸ μικροῦ ἔδυσε καὶ ὁ οὐρανὸς ἀπέστιλβεν ὅλος, ἐλεύθερος συννέφου, καταγάλανος ὑπὸ τῆς ἀνταυγείας· μόλις ποῦ καὶ ποῦ ἐν τῷ ἀργυρῷ ἡμίφωτι ἀνεφαίνοντο ἀστέρες τινὲς εὐάριθμοι, μὲ λευκὸν ὑπότρεμον φῶς ἀκόμη ἐκ τῆς ἀτελοῦς τοῦ ἡλίου ἀφανείας. Ἡ μάγισσα ἀνηρεύνησεν ἐδῶ καὶ ἐκεῖ τὸ στερέωμα, σοβαρὰ καὶ ἔμφροντις ὡς Χαλδαῖος, θέλων νὰ ἐμβαθύνῃ εἰς τὰ μυστήρια τῆς φύσεως. Αἴφνης ἡ ὄψις της ἠθρίασεν εὐαρέστως καὶ τὸ βλέμμα της προσηλώθη ἀτενὲς εἰς τὸν πολικὸν ἀστέρα, τὸν ἀστέρα τοῦτον τῶν ναυτιλλομένων καὶ τῶν μαγισσῶν.

— Τ᾽ ἄστρι τῆς Κλαδευτήρας κι᾽ ὁ γιός μ᾽ ὁ γιόκας μου νὰ πάρουνε τὴν ἄφτρα τὴν ἀρχόντισσα· ἐψιθύρισε χαμηλῇ τῇ φωνῇ.

Ἕπεται συνέχεια ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΑΡΚΑΒΙΤΣΑΣ.

Digitized by Google

ΙΩΑΝΝΗΣ ΣΟΥΤΣΟΣ[1]

Συνέχεια καὶ τέλος· ἴδε σελ. 197.

Τῆς μελέτης τῶν συγγραμμάτων αὐτοῦ πόρισμα εἶνε ὅτι δειλῶς εἶχεν ἐν ταῖς περὶ τὴν ἐπιστήμην καινοτομίαις.

Μόνον ἐν τῷ περὶ *Δημοσιολογίας* ἐγχειριδίῳ αὐτοῦ (σελ. 63) παραδέχεται κατ' ἀρχὴν τὴν κατ' αὔξουσαν πρόοδον φορολογίαν, ἀποκρούων τὴν γνώμην ὅτι αὕτη ἀντίκειται πρὸς τὸ ἡμέτερον Σύνταγμα.

Τὴν παρρησίαν δὲ τοῦ φρονήματος ἔχων ἐνάμιλλον τῇ παιδείᾳ καὶ εἰδὼς ὅτι ἡ κοινωνία περὶ πολλοῦ ἐποιεῖτο τὴν γνώμην αὐτοῦ, ἑτοίμως καὶ δημοσίᾳ ἀπεφαίνετο αὐτὴν περὶ παντὸς ἑκάστοτε ἀναφυομένου οἰκονομολογικοῦ ζητήματος καίτοι γινώσκων ὁπόσον αὕτη ἔμελλε ν' ἀπαρέσῃ εἰς τοὺς κρατοῦντας. Διὰ πολιτείας τοιαύτης, ἀξίας τῆς ἐν τῇ ἐπιστήμῃ καὶ ἐν τῇ κοινωνίᾳ θέσεώς του ἐδείκνυεν οἷον δεῖ εἶναι τὸν ἀληθῆ σοφόν, τὴν καταφρόνησιν αὐτοῦ πρὸς πᾶσαν ἐνδεχομένην ζημίαν χάριν τῆς ἀληθείας καὶ τοῦ συμφέροντος τῇ πατρίδι.

Ὑπὸ τοιούτου ἐμπνεόμενος φρονήματος ἔγραφε ταῦτα ὅπως φωτίσῃ καὶ τοὺς κυβερνῶντας καὶ τοὺς συμπολίτας αὐτοῦ.

Τὰ ἀλλαχοῦ φλεγμαίνοντα ζητήματα (Πλουτολογίας Β. τ. σελ. 86) δὲν ὑφίστανται παρ' ἡμῖν. Τὸ μόνον ζήτημα τὸ διαταράττον τὸ νευρικὸν σύστημα τῶν ἑλλήνων εἶνε τὸ οἰκονομικὸν καὶ ἐν γένει τὸ τῆς ἀγαθῆς διοικήσεως· ὥστε ἰδίως εἰς τοὺς ἄρχοντας ἐπιβάλλεται τὸ καθῆκον τοῦ νὰ φροντίσωσιν ἐμβριθέστερον περὶ τῆς εὐημερίας τῶν ἀρχομένων· εἰς τούτους ἀπόκειται νὰ παραδεχθῶσι καὶ ἐφαρμόσωσι περὶ τὴν διαχείρισιν τῶν δημοσίων πόρων σύστημα αὐστηρᾶς φειδοῦς καὶ οἰκονομίας, δι' ὧν μόνον δικαιολογοῦνται οἱ βαρεῖς φόροι ἐν τῇ συνειδήσει τῶν λαῶν. Οὐδεὶς βεβαίως ἀρνεῖται ὅτι ἡ φορολογία εἶνε θυσία ἀναπόδραστος, καθότι δι' αὐτῆς τὰ ἔθνη θεραπεύουσι τὰς κυριωτάτας αὐτῶν ἀνάγκας, καὶ δυστυχῶς πολλάκις δι' αὐτῆς ἀναγκάζονται νὰ πληρώσωσι τὸ πρόστιμον τῆς ἀφροσύνης ἢ τῆς ἀπερισκεψίας τῶν Κυβερνήσεων. Παρατηρητέον δὲ ὅτι ἡ αὔξησις τῶν δημοσίων προσόδων ἡ ἐκ τῆς ἐπιβολῆς νέων ἀείποτε φόρων προκύπτουσα διαφέρει ἀπὸ τῆς προσαυξήσεως ἢ τῆς μείζονος παραγωγικότητος plus value τῶν ὑφισταμένων φόρων. Αὕτη μὲν εἶνε τὸ ἀλάνθαστον γνώρισμα τῆς προαγωγῆς τοῦ πλούτου καὶ τῶν μέσων τῆς καταναλώσεως. Ἡ δὲ ἐκ τῆς ἐπιβολῆς νέων φόρων αὔξησις τῶν δημοσίων ἐσόδων, ἄνευ ἀντιστοιχούσης τοῦ ἐθνικοῦ πλούτου αὐξήσεως ἀφαιρεῖ μὲν νέαν τινὰ μερίδα τῶν ἰδιωτικῶν προσόδων, καὶ ἐλαττώνει τὰ ἐτήσια ἰδιωτικὰ ἀποταμιεύματα, δι' ὧν σχηματίζονται νέα κεφάλαια, ἀλλ' οὐδόλως ἐμφαίνει οἰκονομικήν τινα τοῦ ἔθνους πρόοδον. Ὁ ἰδιώτης ὅστις διὰ μείζονος φιλοπονίας καὶ καλῶς νοουμένης οἰκονομίας, αὐξάνει τὸ εἰσόδημα αὐτοῦ δύναται ἄνευ ἐλαττώσεως περιουσίας, νὰ εὐρύνῃ τὸν κύκλον τῶν καταναλώσεών του. Ἀλλ' ἐὰν ἀπερισκέπτως ἐπεκτείνῃ τὰς δαπάνας αὐτοῦ ἢ προβῇ εἰς ἐπιχειρήσεις ἐπισφαλεῖς, τῆς προσόδου αὐτοῦ τῆς αὐτῆς μενούσης, ἀναποδράστως θέλει ἐλαττώσει τὴν περιουσίαν αὐτοῦ καὶ θέλει θᾶττον ἢ βράδιον περιπέσει εἰς ἀμηχανίας. Εἰς τὰς αὐτὰς ἐκτίθενται περιπετείας καὶ τὰ ἔθνη, τὰ ἐπιβάλλοντα νέους φόρους εἰς μὴ αὐξηθείσας ἰδιωτικὰς περιουσίας. Μετὰ τὴν ἐπιβολὴν αὐτῶν οὐ μόνον φαινόμεθα πενέστεροι, ἀλλὰ καὶ δαπανῶμεν πλείω πρὸς ἀπόκτησιν τῶν αὐτῶν πραγμάτων. Μὴ νομίσωμεν λοιπὸν ὅτι κατέστημεν πλουσιώτεροι διότι ἐπολλαπλασιάσαμεν τὰ δημόσια ἔσοδα δι' ἐπιβολῆς, ἀλλὰ φροντίσωμεν ἰδίως περὶ αὐξήσεως τῶν φορολογησίμων ἰδιωτικῶν προσόδων, ἐξ ὧν ἀρύεται τοὺς φόρους ἡ πολιτεία, ὡς καὶ περὶ τῆς μετριάσεως τῶν ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ τελῶν καὶ δασμῶν ἐπὶ τῶν ἐγχωρίων ἡμῶν προϊόντων, καὶ περὶ τῆς ἀφθονωτέρας ἐξαγωγῆς καὶ ἐξοδεύσεως αὐτῶν καθότι ἡ εὐχερεστέρα αὕτη ἐξόδευσις εἶνε εἷς τῶν κυριωτάτων παραγόντων τοῦ ἐθνικοῦ πλούτου καὶ ὁ ἀπαραίτητος ὅρος τῆς φυσιολογικῆς οὕτως εἰπεῖν ἰσορροπίας, τῶν στοιχείων τοῦ βιομηχανικοῦ καὶ ἐμπορικοῦ βίου.

Καὶ ἐν σελίδι 689 τοῦ αὐτοῦ συγγράμματος λέγει.

Πῶς ἡ παροῦσα γενεὰ θέλει ἀνακουφισθῇ, συναισθανομένη σήμερον τὸ ἐπώδυνον βάρος τῶν ἀπὸ τοῦ 1862 ἐπιβληθεισῶν αὐτῇ ὑποχρεώσεων; πῶς θέλει δυνηθῇ νὰ ἀνορθώσῃ τὴν ὁσημέραι καταρρέουσαν δημοσίαν πίστιν; Τίς ῥίπτων τὰ βλέμματά του ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ δὲν θλίβεται ἀναγινώσκων ὅτι τὰ ἀνεπίδεκτα ἐλαττώσεως ἔξοδα τοῦ Κράτους, ἀνεξαρτήτως τῶν ἐξόδων τῆς γενικῆς ὑπηρεσίας, ἤτοι τὸ δημόσιον χρέος, ἡ βασιλικὴ χορηγία, τὰ ἔξοδα τῆς Βουλῆς, τὰ ἔξοδα διοικήσεως, εἰσπράξεως καὶ ἐπιστασίας, ὡς καὶ ἄλλαι τινὲς πληρωμαί, ἀνέρχονται εἰς 45 περίπου ἑκατομμύρια, ἤτοι εἰς τὰ $^{2}/_{3}$ τῶν εἰσπράξεων; Πῶς ἄρά γε θέλομεν ἐξέλθει ἀπὸ τοῦ οἰκονομικοῦ τούτου λαβυρίνθου, ἐν ᾧ ἀπερισκέπτως ἐπλανήθημεν; διὰ μόνης τῆς οἰκονομίας τῶν ἐξόδων. Γινώσκω ὅτι ἡ γνώμη αὕτη θεωρεῖται ἐν γένει ὡς κοινὸς τύπος, καὶ ὡς ὅπλον ἀντιπολιτεύσεως, ἀπορριπτόμενον ἀείποτε ὡς ἄχρηστον ὑλικὸν ὑπὸ τῶν κατὰ καιροὺς κυβερνώντων· ἀλλ' ἡ ἀνάγκη θέλει ἐπιβάλει ὅ,τι ἔπρεπε νὰ ἐπιβάλῃ ἡμῖν ἡ σύνεσις καὶ ἡ συνείδησις τῆς δυσεπανορθώτου οἰκονομικῆς δυσπραγίας τοῦ Κράτους· ναί, ἡ ἀνάγκη, καθότι ἐὰν ὑπὸ παντὸς εὐσυνειδήτου καὶ πρακτικοῦ ἀνδρὸς ὁμολογῆται ὅτι ἡ Ἑλλὰς οὔτε νέους φόρους ἀποδέχεται τοῦ λοιποῦ, ὡς τοῦτο ἀπεδείχθη περὶ τὴν λῆξιν τῆς τελευταίας βουλευτικῆς συνόδου, οὔτε νέους δανειστὰς εὑρίσκει ὑπὸ τοὺς προτέρους ὅρους, εἰ καὶ ἐπαχθεῖς, ἡ οἰκονομία ἔσται ἔργον σωτήριον, δι' οὗ μόνον θέλομεν ἴσως δυνηθῇ νὰ προλάβωμεν τὴν ὀλεθρίαν συμφορὰν τῆς χρεωκοπίας.

Ἐν δὲ σελίδι 346 λέγει περὶ τοῦ Συνταγματικοῦ πολιτεύματος ταῦτα.

Ἐὰν ἀντὶ τὸ ὑπουργεῖον νὰ ἐκπροσωπῇ τὴν Βουλὴν ἐν τῇ κυβερνήσει, ἡ Βουλὴ ἐξεπροσώπει τὸ ὑπουργεῖον

---

[1] Ἐν τῷ πρώτῳ μέρει τοῦ ἄρθρου τούτου ὡς ἐκ τῆς ἐσπευσμένης ἐκτυπώσεως τοῦ φύλλου παρεισέφρησαν τὰ ἑξῆς τυπογραφικὰ σφάλματα, διορθωτέα οὕτω: σ. 197, στλ. β' στχ. 4 ἀντὶ νεύματα — νάματα σ. 198 στλ. β' στχ. 6 ἀντὶ Κοὶ—Καί, ἀντὶ παρεῖχον — παρεῖχεν, στ. 23 ἀντὶ ἐπιστημονονικὴν — ἐπιστημονικήν, στ. 56 ἀντὶ διδασκαλίας — διδασκαλίαν, στ. 41 ἀντὶ γύο—δύο, στλ. β' στχ. 8 ἀντὶ οἰονοὶ — οἱονεί, στχ. 34 ἀντὶ ἰδίως δὲ — ἰδίως, στχ. 35 ἀντὶ κεκυρηγμένος — κεκηρυγμένος, στχ. 37 ἀντὶ δημιουργοὶ — οἱ δημιουργοί, ἀντὶ ἐκινήθηαν — ἐκινήθησαν, στχ. 42 ἀντὶ κρίνων τοῦτο — κρίνων στιχ. 99 ἀντὶ παντοῦ—ἑαυτοῦ, ἀντὶ συνηγοροῦσα — ὑποστηρίζουσα, στχ. 55 ἀντὶ εὗρον—εὗρεν, στχ. 56 ἀντὶ ἀναγράφης — ἀναγράφει, σ 199 στλ. α', στχ. 1 ἀντὶ κανονισμοῦ — κοινωνισμοῦ, στχ. 2 ἀντὶ γενομένης μεταρρυθμίσεως — γενομένας μεταρρυθμίσεις. στχ. 3 ἀντὶ ἀγγλίᾳ — Ἀγγλίᾳ. Σ. τ. Δ.

Digitized by Google

ἐν τῇ πολιτείᾳ, ἡ ὅλη οἰκονομία τοῦ Συνταγματικοῦ πολιτεύματος ἤθελε διαταραχθῆ καὶ ἀντὶ τῆς κατὰ τὸ Σύνταγμα ἰσορροπίας τῶν ἐξουσιῶν ἤθελεν ἱδρυθῆ ἐν τῇ πολιτείᾳ ἀληθὴς πονηροκρατία ἑπτὰ τυραννίσκων ὠχυρωμένων ὄπισθεν 90 ἢ 100 ἐπιπλάστων πλαγγώνων, μὴ ἐκπροσωπούντων ἐν τῇ Βουλῇ ἢ τὰ ἴδια ἑαυτῶν μικροσκοπικὰ συμφέροντα καὶ καθιστώντων τὸ ἔθνος ὁλόκληρον δι' ἑνὸς μονοσυλλάβου ναὶ ἢ ὄχι ἐξερχομένου ἐκ τῶν χειλέων οὐχὶ δὲ ἀπὸ τῆς συνειδήσεως αὐτῶν, συνένοχον τῶν κυβερνητικῶν παραπτωμάτων. Προσέτι δὲ ἀξιῶν ὅτι τὸ Συνταγματικὸν πολίτευμα ἐπαγγέλλεται ἀσφαλέστερον τὰ ἀγαθὰ ὧν στοχάζεται ἑκάστη πολιτεία, εἶχον ἰδίως κατὰ νοῦν πολίτευμα συνταγματικόν, λειτουργοῦν παρ' ἔθνει, παρ' ᾧ ἡ μὲν δικαστικὴ ἐξουσία εἶνε πράγματι ἀνεξάρτητος, ἡ δὲ κοινὴ γνώμη ἐπιδρᾷ ἐπὶ τῆς πορείας τῶν ἀρχόντων, ὁτὲ μὲν ὡς ὁ ἰσχυρότερος σύμμαχος τῶν πρὸς τὸ κοινὸν συμφέρον πολιτευομένων, ὁτὲ δὲ ὡς ἡ ἀδυσώπητος νέμεσις τῶν φαύλων καὶ τῶν ἀφρόνων· εἶχον κατὰ νοῦν πολίτευμα καὶ πολιτείαν, ἔνθα οἱ μὲν ἐκλογεῖς γινώσκουσιν ὅτι οἱ ἄνδρες ὑπὲρ ὧν κατέθεσαν τὸ σφαιρίδιον αὐτῶν ἐν τῇ ἐκλογικῇ κάλπῃ, δὲν εἶνε ἀντιπρόσωποι μόνον αὐτῶν, ἀλλὰ τῆς ὅλης Ἑλλάδος, οἱ δὲ βουλευταὶ δὲν λησμονοῦσι νομοθετοῦντες ἢ πολιτευόμενοι ὅτι ἡ ἐκλέξασα αὐτοὺς ἐπαρχία ἀνήκει εἰς τὴν Ἑλλάδα, οὐχὶ δὲ ἡ Ἑλλὰς εἰς τὴν ἐπαρχίαν καθότι, ὡς ἀποφαίνεται ὁ Ἀριστοτέλης, ἀναιρουμένου τοῦ ὅλου, οὐκ ἔσται ποῦς οὐδὲ χείρ.

Καὶ γράψας τὰς πλήρεις φιλοπατρίας σκέψεις ταύτας ἔπεσεν ὡς στρατιώτης ἐπὶ τοῦ ὀχυρώματος τῆς ἐπιστήμης καὶ τοῦ καθήκοντος· ὀλίγον πρὶν ἢ παραδώσῃ τὸ πνεῦμα ἐμερίμνα περὶ τῆς ἐκδόσεως ἄλλου πολυτίμου συγγράμματος τὸ ὁποῖον ἐπὶ ἔτη διαπονούμενος συνέγραφε, Δημοσιολογίας τῆς Ἑλλάδος ἐν συγκρίσει πρὸς τὰς Δημοσιολογίας ἄλλων εὖ πεπολιτευμένων Κρατῶν.

Οἷος δὲ ὁ δημόσιος βίος τοῦ Ἰωάννου Σούτσου τοιοῦτος καὶ ὁ κοινωνικός. Ἡ ἀπαράμιλλος αὐτοῦ ἀρετὴ διέλαμπεν ἐν τῷ μέσῳ τῆς ἡμετέρας κοινωνίας ὡς λαμπρὸν ἀλλὰ σπάνιον μετέωρον. Οὐδεὶς ὑπῆρχεν Ἀθηναῖος, οὐδεὶς ὑπῆρχεν Ἕλλην καὶ ἄκρῳ δακτύλῳ παιδείας γευσάμενος, καὶ εἰς οἱονδήποτε κόμμα ἀνήκων ὁ μὴ νομίζων καθῆκον ἑαυτοῦ νὰ ἐκδηλώσῃ τὴν εὐλάβειάν του πρὸς τὸν σεβάσμιον ἄνδρα οὐ μόνον διὰ τὴν εὐεργέτιδα τῆς ἑλληνικῆς κοινωνίας διδασκαλίαν καὶ τὴν εὐσυνείδητον αὐτοῦ ἐργασίαν, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν ἀγαστὴν ἐκείνην χρηστότητα, τὴν ὡς ὁ κρύσταλλος διαυγῆ, τὴν ὁποίαν διὰ τὸ εὐγενὲς τοῦ χαρακτῆρος καὶ τοῦ φρονήματος τὴν παρρησίαν πάντοτε ηὐλαβήθη ἡ κακοβουλία. Δὲν ἦτο ξηρὸς διδάσκαλος τῆς ἐπιστήμης ὡς ἄλλοι τινές, νομίζοντες ὅτι ἐπαρκῶς ἐκπληροῦσι τὸ ἑαυτῶν καθῆκον ἐὰν διδάξωσι τὰς τακτὰς τῆς διδασκαλίας ὥρας· ἦτο παιδαγωγὸς τῆς νεαρᾶς κοινωνίας. Τοὺς προσερχομένους οἴκαδε πρὸς ἐξετάσεις ὁμιλητὰς μετὰ πατρικῆς στοργῆς ἐδίδασκε τὰ σοφὰ τῆς πείρας καὶ τῆς μελέτης αὐτοῦ πορίσματα, καὶ οὐδεὶς αὐτῶν ἀπήρχετο μὴ βελτίων ἑαυτοῦ.

Ἐκεῖνος ἐφρόνει ὅτι ὁ ἀληθὴς ἐπιστήμων πρέπει νὰ ἔχῃ ἐναρμόνια πρὸς τὴν ἐπιστήμην τὸν βίον καὶ τὴν πολιτείαν αὐτοῦ καὶ ὅτι εἰς αὐτὸν πρὸ πάντων ἐπιβάλλεται ἡ ἐκπλήρωσις τοῦ καθήκοντος, ἡ περιφρόνησις τῶν ὑλικῶν συμφερόντων, ἡ ἀφοσίωσις εἰς τὴν κοινωνίαν καὶ τὴν πατρίδα. Οὐδέποτε ὁ Ἰωάννης Σοῦτσος ἐχρηματίσθη· οὐδέποτε ἐκολάκευσε τοὺς ἰσχυροὺς ἢ ἔπτηξεν ἐνώπιον αὐτῶν. Τοιοῦτον ἔδιδε παράδειγμα αὐτὸς εἰς ἄλλους τῆς ἐπιστήμης διδασκάλους, οἵτινες ταπεινοὶ τὸ φρόνημα, ἀπλήστως φερόμενοι ἐκ τῆς πρὸς τὸ χρηματικὸν κέρδος ὁρμῆς ἢ τὸ ἀπὸ τῶν ὑπουργημάτων καὶ τῶν διακρίσεων δοξάριον θηρεύοντες, καθίστανται εὐτελεῖς τῶν κρατούντων ὑπηρέται καὶ πρόθυμοι εἰς ἀναξίας ἀληθοῦς ἐπιστήμονος πράξεις.

Καίτοι δὲ ἐξ ἡγεμονικοῦ καταγόμενος οἴκου ἀνάξιον ἑαυτοῦ ἔκρινε τὸ φέρειν τίτλον τοιοῦτον, εἴτε ὅτε νέος ὢν ἐσπούδαζεν ἐν Εὐρώπῃ, εἴτε ὅτε ἀκολούθως ἐν Ἑλλάδι ἐγκατέστη· ἐνθυμούμενος ἴσως τὸ τοῦ Πλάτωνος ἐν Μενεξένῳ· «ἀνδρὶ οἰομένῳ τι εἶναι οὐκ ἔστιν αἴσχιον ἢ παρέχειν ἑαυτὸν τιμώμενον μὴ δι' ἑαυτὸν ἀλλὰ διὰ δόξαν προγόνων». Διὰ τῆς ἀληθοῦς δὲ ταύτης ὑψηλοφροσύνης, τὴν ὁποίαν δυστυχῶς ἄλλοι τινὲς δὲν ἐμιμήθησαν, διὰ τῆς καταφρονήσεως πάσης ματαιότητος ἐδείκνυεν ὅτι εἰς τὸν ἀληθῆ ἐπιστήμονα, εἰς τὸν φιλοπόλιδα καὶ χρηστὸν πολίτην ἀρκοῦσα εἶνε ἡ ἐκ τῆς ἐπιστήμης εὐγένεια ἡ καλλιέργεια καὶ ἡ ἐνάσκησις τῆς ἀρετῆς, ἡ δ' εὐγνωμοσύνη τῶν συμπολιτῶν αὐτοῦ ὁ ἄριστος καὶ ὁ λαμπρότατος τῶν τίτλων. Ἐπὶ τοῦ ἤθους αὐτοῦ ἀπεικονίζετο ἡ τοῦ γένους καὶ τῆς ψυχῆς εὐγένεια, ἡ δὲ μετριοφροσύνη καὶ ἡ πρὸς τοὺς νεωτέρους ἐπιείκεια καὶ τὸ ἀναπιτήδευτον τῶν τρόπων εἷλκυον τὴν συμπάθειαν τῶν πάντων. Οὐδεμίαν δὲ παρέλειπεν εὐκαιρίαν ὅπως ἐνθαρρύνῃ τοὺς ὁπωσδήποτε πρὸς φωτισμὸν τῆς κοινωνίας καὶ πρὸς εὐόδωσιν τοῦ κοινοῦ καλοῦ ἐργαζομένους. Εὐγνώμονα θὰ τηρήσωμεν ἐσαεὶ τὴν μνήμην τῶν λόγων τοῦ σεβαστοῦ ἀνδρός, οὓς πρὸ χρόνων πολλῶν ἐπισχὼν καθ' ὁδὸν ἀπηύθυνεν ἡμῖν ἐπὶ τῇ δημοσιεύσει μελέτης ἡμῶν πολιτικῆς καὶ οἰκονομολογικῆς.

Ὁ βίος τοῦ Ἰωάννου Σούτσου διέρρευσε γαλήνιος. Δύναταί τις εἰπεῖν ὅτι οὐδὲν πάθος προσωπικὸν ἐτάραξε ποτὲ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ. Τὸ μόνον κατέχον αὐτὴν πάθος ἦτο τὸ πρὸς τὴν ἐπιστήμην.

Δὲν ἦτο μόνον ἔξοχος ἐπιστήμων καὶ ἐπιφανὴς πολίτης, ἀλλὰ καὶ ἀρχαϊκὸς ἐν πᾶσι καὶ ὄντως δίκαιος ἀνήρ. Καὶ ὁ τελευταῖος οὗτος τίτλος εἶνε ὁ τιμιώτατος πάντων.

Ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ Ἰωάννου Σούτσου ἀνεπολήσαμεν τοὺς χρόνους ἐκείνους, καθ' οὓς ἐδίδασκον τὴν νεολαίαν τῆς Ἑλλάδος οἱ ἀρχαϊκοὶ

Digitized by Google

ἐκεῖνοι καὶ σεμνοὶ τῶν γραμμάτων καὶ τῆς ἐπιστήμης ἱεροφάνται ἐν τοῖς Γυμνασίοις Ἀθηνῶν ὁ Γεννάδιος, ὁ Λεόντιος Ἀναστασιάδης, ὁ Χορτάκης, ὁ Ψαράς, ὁ Βάφας, ἐν δὲ τῷ Πανεπιστημίῳ ὁ Ἀσώπιος, ὁ Φίλιππος Ἰωάννου, ὁ Μανούσης, ὁ Βάμβας, ὁ Φαρμακίδης ὁ Κοντογόνης, διδάσκαλοι τοῦ Γένους ἔχοντες βαθεῖαν τὴν συναίσθησιν τοῦ καθήκοντος, ἐπιβάλλοντες τὸν σεβασμὸν τοῖς ὁμιληταῖς διὰ τοῦ σεμνοῦ ἤθους των, παρέχοντες διὰ τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς φιλοπατρίας των ζηλωτὸν παράδειγμα εἰς τοὺς νέους, διδάσκοντες αὐτοὺς σὺν τῇ ἐπιστήμῃ ὑψηλὰ διδάγματα περὶ τῶν καθηκόντων τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ πολίτου. Τῶν ἀρχαϊκῶν ἐκείνων ἀνδρῶν ὑπῆρξεν ἑταῖρος ἐν ἐπιστήμῃ καὶ ἀρετῇ ὁ Ἰωάννης Σοῦτσος, καὶ εὐλόγως δύναται νὰ κληθῇ ὁ τελευταῖος τῶν διδασκάλων τοῦ Γένους. Ὁ βίος αὐτοῦ ἔσται φάρος τηλαυγὴς φωτίζων τὰς διανοίας καὶ θερμαίνων τὰς ψυχὰς διδάσκων τοὺς ἐπιγενομένους τὸν ἔρωτα τῆς ἐπιστήμης, τὴν ἀνυπόκριτον φιλοπατρίαν, τὴν ἀγάπην τῆς κοινωνίας, τὴν καταφρόνησιν τῶν ὑλικῶν συμφερόντων καὶ τῆς κενοδοξίας. Τοιοῦτον ἄρα ἄνδρα δικαίως ἐθρήνησεν ἡ πόλις τῶν Ἀθηνῶν καὶ σύμπασα ἡ Ἑλλάς.

Χ. Μελετόπουλος

ΟΥΡΑΝΙΑ

ὑπὸ Καμίλλου Φλαμμαριὸν

Συνέχεια ἴδε σ. 202

Ἀνεκοίνωσα ἀμέσως τὴν παρατήρησίν μου εἰς τὴν ἀδελφήν μου· κυττάζει καὶ αὐτὴ πρὸς τὸ μέρος τῆς ἑστίας καὶ βλέπει τὴν αὐτὴν ὀπτασίαν. Ἀναγνωρίζει καὶ αὐτὴ ἐπίσης τὸν θεῖόν μας ἀρχιπρεσβύτερον. Ἀπερίγραπτος φόβος μᾶς κατέλαβε τότε καὶ ἠρχίσαμεν νὰ κραυγάζωμεν «*βοήθεια!*» πάσῃ δυνάμει. Ὁ πατήρ μας ὅστις ἐκοιμᾶτο εἰς τὸν παρακείμενον θάλαμον ἀφυπνισθεὶς ἐκ τῶν σπαρακτικῶν κραυγῶν ἠγέρθη μετὰ σπουδῆς ἐκ τῆς κλίνης του καὶ προσῆλθε κρατῶν κηρίον ἀνὰ χεῖρας. Τὸ φάντασμα εἶχε γείνει ἄφαντον· οὐδένα ἐβλέπομεν πλέον ἐντὸς τοῦ θαλάμου. Τὴν ἐπαύριον ἐμάθομεν ὅτι ὁ θεῖός μας ἀρχιπρεσβύτερος εἶχεν ἀποθάνει τὴν προηγουμένην ἑσπέραν».

Ἕτερον γεγονὸς ἀναφερόμενον παρὰ τοῦ αὐτοῦ μαθητοῦ τοῦ Αὐγούστου Κόντ, ἀναγόμενον δὲ εἰς τὴν ἐν Ῥίῳ Ἰανείρῳ διαμονήν του.

Ἦτο τὸ ἔτος 1858· καθ' ὅλην τὴν γαλλικὴν παροικίαν τῆς εἰρημένης πρωτευούσης ἐγίνετο ἀκόμη λόγος περὶ παραδόξου τινὸς ἐμφανίσεως, ἥτις ἔσχε χώραν πρό τινων ἐτῶν. Οἰκογένειά τις ἐξ Ἀλσατίας συγκειμένη ἐκ τοῦ συζύγου, τῆς συζύγου καὶ ἑνὸς κορασίου μικρᾶς ἡλικίας μετέβαινε δι' ἱστιοφόρου πλοίου εἰς Ῥίον Ἰανεῖρον πρὸς συνάντησιν συμπατριωτῶν αὐτῆς ἐγκατεστημένων ἤδη ἐκεῖ. Ὁ πλοῦς ἦτο μακρός, ἡ δὲ γυνὴ ἐνόσησε κατ' αὐτόν, στερουμένη δὲ περιποιήσεως καὶ τροφῆς καταλλήλου ἀπεβίωσε πρὸ τοῦ κατάπλου. Τὴν ἡμέραν τοῦ θανάτου της περιπεσοῦσα εἰς λιποθυμίαν ἔμεινεν ἐπὶ ἀρκετὴν ὥραν ἐν τοιαύτῃ καταστάσει, ὅτε δὲ ἀνέκτησε τὰς αἰσθήσεις της εἶπε πρὸς τὸν παραμένοντα πλησίον της σύζυγόν της: «Ἀποθνήσκω εὐχαριστημένη, διότι τώρα εἶμαι ἥσυχος ὡς πρὸς τὴν τύχην τοῦ τέκνου μου. Ἐπιστρέφω ἐκ Ῥίου Ἰανείρου, ὅπου ἀνεῦρον τὴν ὁδὸν καὶ τὴν οἰκίαν ἔνθα κατοικεῖ ὁ φίλος μας Φρὶτς ὁ ξυλουργός. Εὑρίσκετο εἰς τὴν θύραν, τοῦ παρουσίασα τὴν μικράν· εἶμαι βεβαία ὅτι ἅμα τῇ ἀφίξει σου θὰ τὴν ἀναγνωρίσῃ καὶ θὰ μεριμνήσῃ περὶ αὐτῆς.» Ὁ σύζυγος ἐξεπλάγη ἐκ τῆς διηγήσεως ταύτης, ἀλλὰ χωρὶς ν' ἀποδώσῃ εἰς αὐτὴν πολλὴν σημασίαν. Τὴν αὐτὴν ἡμέραν κατὰ τὴν αὐτὴν ὥραν ὁ Ἀλσατὸς Φρὶτς ὁ ξυλουργός, ὃν προανέφερα, εὑρισκόμενος παρὰ τὴν θύραν τῆς οἰκίας ἔνθα κατῴκει ἐν Ῥίῳ Ἰανείρῳ ἐνόμισεν ὅτι εἶδε διερχομένην ἐκ τῆς ὁδοῦ μίαν συμπατριώτιδά του κρατοῦσαν εἰς τὰς ἀγκάλας μικρὸν κοράσιον. Ἡ γυνὴ ἐφαίνετο βλέπουσα αὐτὸν μὲ βλέμμα ἱκετευτικὸν καὶ παρουσιάζουσα πρὸς αὐτὸν τὸ παιδίον ὅπερ ἐβάσταζεν. Ἡ μορφή της καίπερ ἰσχνοτάτη, ἐνθύμιζεν ὅμως τὰ χαρακτηριστικὰ τῆς Λάττας, συζύγου τοῦ φίλου καὶ συμπατριώτου του Σμίδτ. Ἡ ἔκφρασις τοῦ προσώπου της καὶ τὸ παράδοξον βάδισμά της ὅπερ ἐφαίνετο μᾶλλον φαντάσματος ἢ ἀνθρώπου ζῶντος ἐνεποίησε ζωηρὰν ἐντύπωσιν εἰς τὸν Φρίτς. Θέλων νὰ βεβαιωθῇ ὅτι δὲν ἦτο θῦμα πλάνης προσεκάλεσεν ἕνα τῶν ἐργατῶν του ἐργαζόμενον κατὰ τὴν ὥραν ἐκείνην εἰς τὸ ἐργαστήριόν του, ὅστις ἦτο ἐπίσης Ἀλσατὸς καὶ ἐκ τοῦ αὐτοῦ μέρους.

— Κύτταξε, εἶπεν αὐτῷ, δὲν βλέπεις νὰ διέρχεται ἀπὸ τὸν δρόμον μία γυνή, ἡ ὁποία κρατεῖ εἰς τὰς ἀγκάλας της ἕνα παιδί; Δὲν σοῦ φαίνεται ὅτι ὁμοιάζει μὲ τὴν Λάτταν, τὴν σύζυγον τοῦ συμπατριώτου μας Σμίδτ;

— Δὲν ἠμπορῶ νὰ σᾶς εἴπω, διότι δὲν τὴν διακρίνω καλά, ἀπήντησεν ὁ ἐργάτης.

Ὁ Φρὶτς οὐδὲν ἄλλο εἶπεν· ἀλλὰ τὰ διάφορα περιστατικὰ τῆς ἐμφανίσεως ταύτης, τῆς πραγματικῆς ἢ φανταστικῆς ἐνεχαράχθησαν βαθέως εἰς τὸ πνεῦμά του, ἰδίως ἡ ὥρα καὶ ἡ ἡμέρα. Μετά τινα καιρὸν εἶδε προσερχόμενον τὸν συμ-

Digitized by Google

πατριώτην του Σμίδτ φέροντα εἰς τὰς ἀγκάλας μικρὸν κοράσιον. Τότε ἀνεμνήσθη τῆς ἐπισκέψεως τῆς Γάττας καὶ πρὶν ἢ ὁ Σμίδτ ἀνοίξῃ τὸ στόμα εἶπεν αὐτῷ:

— Καϋμένε φίλε μου, γνωρίζω τὰ πάντα· ἡ σύζυγός σου ἀπέθανε κατὰ τὸν διάπλουν καὶ πρὶν ἀποθάνῃ ἦλθε καὶ μοῦ ἐπαρουσίασε τὴν μικράν σου κόρην διὰ νὰ φροντίσω περὶ αὐτῆς. Ἰδοὺ ἡ ἡμερομηνία καὶ ἡ ὥρα.

Ἦτο ἀκριβῶς ἡ ἡμέρα καὶ ἡ στιγμὴ ἡ σημειωθεῖσα ὑπὸ τοῦ Σμίδτ ἐπὶ τοῦ πλοίου.

Εἰς τὸ σύγγραμμα αὐτοῦ περὶ τῶν φαινομένων τῆς Μαγείας, δημοσιευθὲν κατὰ τὸ 1864 ὁ Γκουζενὼ δὲ Μουσσὼ ἀναφέρει τὸ ἑπόμενον γεγονός, πιστοποιῶν τὴν ἀπόλυτον αὐτοῦ ἀλήθειαν.

Ὁ σὲρ Ῥοβέρτος Βρούς, καταγόμενος ἐκ τῆς ὁμωνύμου ἐνδόξου σκωτικῆς οἰκογενείας ὑπηρέτει ὡς ὑποπλοίαρχος ἐπί τινος πλοίου. Μιᾷ τῶν ἡμερῶν ἐνῷ ἔπλεε πρὸς τὴν Νέαν Γῆν καὶ κατεγίνετο εἰς ὑπολογισμούς, ἐνόμισεν ὅτι εἶδε τὸν πλοίαρχόν του καθήμενον πρὸ τοῦ ἀναλογίου του, παρατηρήσας ὅμως μετὰ προσοχῆς, εἶδεν ὅτι ἐκεῖνος ὃν ἔβλεπεν ἦτο ξένος, οὗ τὸ βλέμμα ψυχρῶς προσηλωμένον ἐπ' αὐτοῦ τὸν ἐξέπληξεν. Ὁ πλοίαρχος παρ' ᾧ ἀνῆλθεν, εἶδε τὴν ἔκπληξίν του καὶ τὸν ἠρώτησεν τί τὸ αἴτιον ταύτης.

— Ἀλλὰ τότε ποῖος εἶνε πρὸ τοῦ ἀναλογίου σου;

— Κανείς.

— Ὄχι, εἶνε κάποιος· μήπως εἶνε κανεὶς ξένος; ἀλλὰ πῶς; . . .

— Ὀνειρεύεσαι ἢ μὲ περιπαίζεις; . .

— Καθόλου· καταβῆτε κάτω νὰ τὸν ἰδῆτε.

Κατέρχονται, ἀλλ' οὐδένα βλέπουσι καθήμενον πρὸ τοῦ ἀναλογίου.

Ἠρεύνησαν πανταχοῦ εἰς τὸ πλοῖον, ἀλλ' οὐδένα ξένον ἀνεῦρον.

— Ἐν τούτοις ἐκεῖνος τὸν ὁποῖον εἶδα ἐγὼ ἔγραφεν εἰς τὴν πλάκα σου θὰ εἶνε ἀκόμη τὸ γράψιμόν του, εἶπεν ὁ Βρούς.

Παρετήρησαν εἰς τὴν πλάκα καὶ εὗρον γεγραμμένας τὰς ἑξῆς λέξεις: «Steer to the north -west» ἤτοι «κυβέρνα πρὸς βορειοδυτικὴν διεύθυνσιν.»

— Ἀλλ' αὐτὸ τὸ γράψιμον εἶνε ἰδικόν σου ἢ κανενὸς τῶν ἐν τῷ πλοίῳ;

— Ὄχι.

Ἕκαστος παρεκλήθη νὰ γράψῃ τὴν αὐτὴν φράσιν καὶ οὐδεμία γραφὴ ὡμοίαζε πρὸς τὴν ἐπὶ τῆς πλακός.

— Ἔστω ἂς ὑπακούσωμεν εἰς τὴν παραγγελίαν τῶν λέξεων αὐτῶν· κυβερνᾶτε τὸ πλοῖον πρὸς βορειοδυτικὴν διεύθυνσιν· ὁ ἄνεμος εἶνε καλὸς καὶ μᾶς ἐπιτρέπει νὰ ἐπιχειρήσωμεν αὐτὸ τὸ πείραμα.

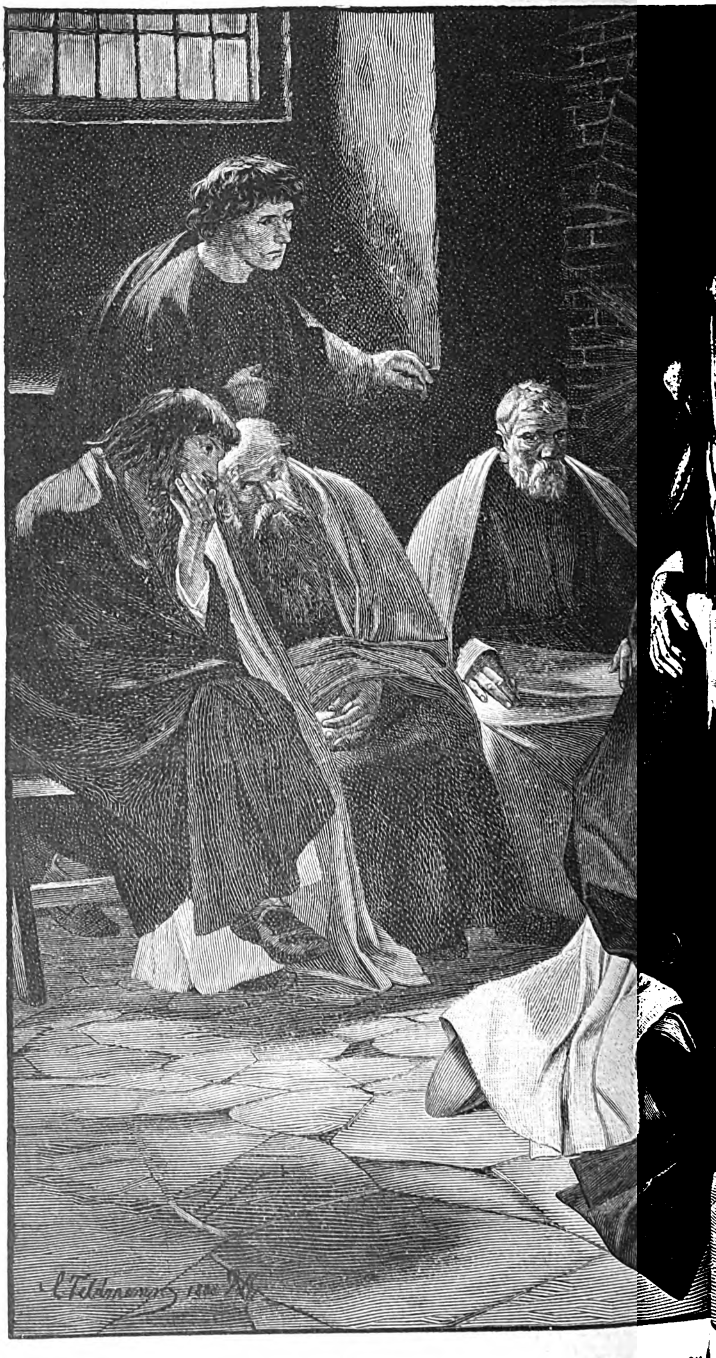

Ο ΚΥΡΙΟΣ ΜΟΥ

Εἰκὼν

Μετὰ τρεῖς περίπου ὥρας ὁ σκοπὸς ἀνήγγειλεν ὅτι προσήγγιζον εἰσὄρος τι ἐκ πλωτοῦ πάγου, ἐφ' οὗ ἔβλεπε προσκεκολλημένον πλοῖόν τι κατεστραμμένον, πλῆρες ἐπιβατῶν ὅπερ, ὡς ἐγνώσθη κατόπιν προήρχετο ἐκ Κουεβέκης καὶ διηυθύνετο εἰς Λιβερπούλην· οἱ ἐπιβάται αὐτοῦ μετηνέχθησαν διὰ λέμβου ἐπὶ τοῦ πλοίου τοῦ Βρούς.

Καθ' ἣν στιγμὴν εἷς τῶν ἀνδρῶν αὐτῶν ἀνήρχετο εἰς τὸ διασῶσαν αὐτοὺς πλοῖον, ὁ Βροὺς ἀνεσκίρτησε καὶ ὠπισθοδρόμησε σφόδρα συγκεκινημένος. Ἀνεγνώρισε τὸν ξένον, ὃν εἶχεν ἴδει χαράσσοντα τὰς λέξεις

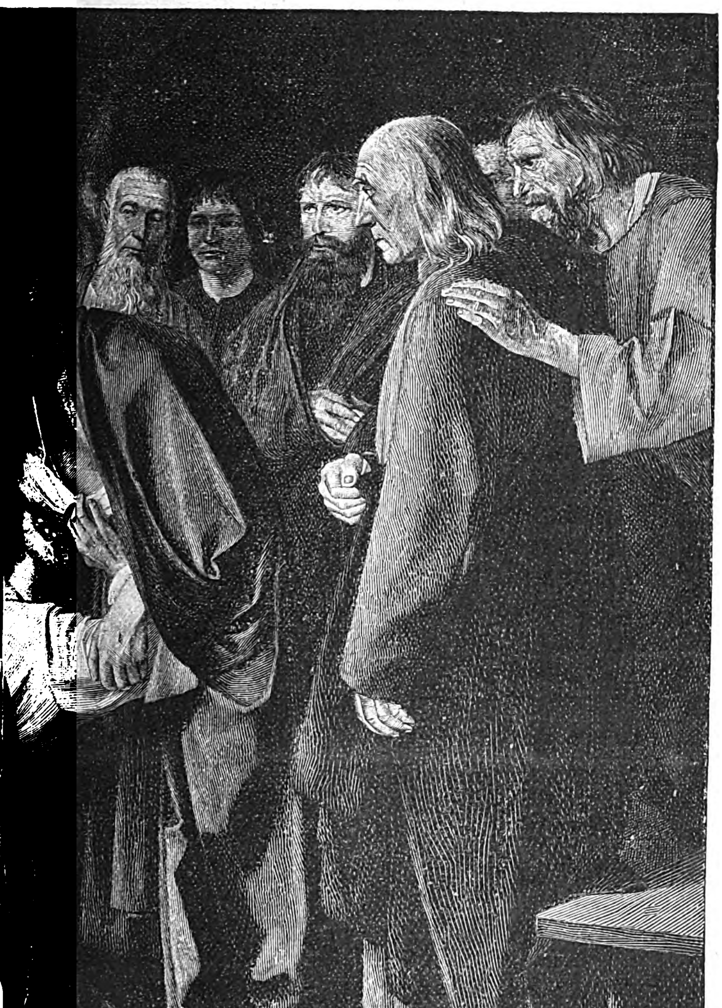

Ο ΘΕΟΣ ΜΟΥ ('Ιωάν. Κ', 29)

ἐπὶ τῆς πλακός. Ἀνέφερεν εἰς τὸν πλοίαρχόν του τὸ νέον περιστατικόν.

— Εὐαρεστήθητε νὰ γράψητε τὰς λέξεις: Steer to the north-west ἐπ' αὐτῆς τῆς πλακός, εἶπε πρὸς τὸν νέηλυν παρουσιάζων πρὸς αὐτὸν τὴν ὄψιν τῆς πλακός ἐφ' ἧς οὐδὲν ἦτο γεγραμμένον.

Ὁ ξένος ἐχάραξε τὰς ζητηθείσας λέξεις.

— Καλῶς· ἀναγνωρίζετε ὅτι αὐτὴ εἶνε ἡ συνήθης γραφή σας; εἶπεν ὁ πλοίαρχος ἐκπλαγεὶς ἐκ τῆς ὁμοιότητος τῶν δύο γραφικῶν χαρακτήρων.

— Ἀλλ' ἀφοῦ μὲ εἴδετε νὰ τὸ γράφω!.. Πῶς εἶνε δυνατὸν νὰ ἀμφιβάλλητε;

Ἀντὶ πάσης ἄλλης ἀπαντήσεως ὁ πλοίαρχος ἔστρεψε τὴν πλάκα ἐκ τοῦ ἄλλου μέρους καὶ ὁ ξένος ἔμεινεν ἐμβρόντητος βλέπων εἰς ἀμφότερα τὰ μέρη τὴν ἰδίαν αὐτοῦ γραφήν.

— Ὠνειρεύθητε ὅτι ἐγράφετε εἰς αὐτὴν τὴν πλάκα; εἶπε πρὸς τὸν γράψαντα ὁ πλοίαρχος τοῦ ναυαγήσαντος πλοίου.

— Ὄχι· τοὐλάχιστον δὲν τὸ ἐνθυμοῦμαι ποσῶς.

— Τί ἔκαμνε κατὰ τὴν μεσημβρίαν ὁ ἐπιβάτης αὐτός; ἠρώτησε τὸν συνάδελφόν του ὁ πλοίαρχος τοῦ διασώσαντος αὐτὸν πλοίου.

— Ἐπειδὴ ἦτο πολὺ κουρασμένος ὁ ἐπιβάτης περὶ οὗ ὁ λόγος ἀπεκοιμήθη βαθέως· καθόσον δὲ ἐνθυμοῦμαι συνέβη τοῦτο μικρὸν πρὸ τῆς μεσημβρίας. Μετὰ μίαν ὥραν τὸ πολὺ ἀφυπνίσθη καὶ μοὶ εἶπεν: «Πλοίαρχε, θὰ σωθῶμεν σήμερον!» προσέθηκε δέ: Ὠνειρεύθην ὅτι εὑρισκόμην ἐπί τινος πλοίου, τὸ ὁποῖον ἤρχετο εἰς βοήθειάν μας.» Περιέγραψε τὸ πλοῖον καὶ τὴν ἐξάρτυσίν του, πρὸς μεγάλην δ' ἡμῶν ἔκπληξιν ὅτε σᾶς εἴδομεν πλέοντας πρὸς ἡμᾶς ἀνεγνωρίσαμεν τὴν ἀκρίβειαν τῆς περιγραφῆς. Τέλος αὐτὸς ὁ ἐπιβάτης εἶπε: «Τοῦτο ἰδίως μὲ ἐκπλήττει ὅτι ὅσα βλέπω ἐδῶ μοὶ φαίνονται γνωστὰ καὶ οἰκεῖα, ἐνῷ οὐδέποτε ἦλθον.»

Ὁ βαρῶνος Δυποτὲ εἰς τὸ σύγγραμμα αὐτοῦ περὶ «ζωϊκοῦ μαγνητισμοῦ» ἀναφέρει τὸ ἑπόμενον γεγονός, δημοσιευθὲν τὸ 1814 ὑπὸ τοῦ διασήμου Γιοὺγκ Στίλλιγκ, ὅστις τὸ ἤκουσε παρ' αὐτοῦ τοῦ ἰδίου παρατηρητοῦ, τοῦ βαρώνου Σούλτζα, κλειδούχου τοῦ βασιλέως τῆς Σουηδίας.

Ἐπέστρεφεν εἰς τὴν κατοικίαν του ἐν ἐποχῇ θέρους περὶ τὸ μεσονύκτιον, ὥραν κατὰ τὴν ὁποίαν ἐπικρατεῖ ἀκόμη ἀρκετὸν φῶς ἐν Σουηδίᾳ ὥστε νὰ δύναταί τις ν' ἀναγνώσῃ καὶ τοὺς πλέον μικροὺς τυπογραφικοὺς χαρακτῆρας: «Ὅτε ἔφθασα, εἶπεν, εἰς τὸ κτῆμά μου, ὁ πατήρ μου ἦλθε πρὸς ὑπάντησίν μου εἰς τὴν εἴσοδον τοῦ κήπου· ἔφερε τὴν συνήθη ἐνδυμασίαν, ἐκράτει δὲ εἰς τὴν χεῖρα ῥάβδον, ἣν εἶχε γλύψει ὁ ἀδελφός μου. Τὸν ἐχαιρέτισα καὶ συνδιελέχθημεν ἐπὶ πολὺ ὁμοῦ. Ἐφθάσαμεν τοιουτοτρόπως μέχρι τῆς οἰκίας καὶ εἰς τὴν εἴσοδον τοῦ θαλάμου του. Εἰσελθὼν εἰς αὐτὸν εὗρον τὸν πατέρα μου ἐκδε-

Digitized by Google

δυμένον ἤδη καὶ κοιμώμενον ταὐτοχρόνως δὲ ἡ ὀπτασία ἐξηφανίσθη. Μετ' ὀλίγον ὁ πατήρ μου ἀφυπνίσθη καὶ μὲ προσέβλεψε μὲ ἦθος ἐρωτηματικόν. « Φίλτατέ μου Ἐδουάρδε, μοὶ εἶπεν, ἔστω εὐλογητὸς ὁ Θεὸς διότι σὲ βλέπω σῶον καὶ ὑγιᾶ, ἐπειδὴ πολὺ ἐβασανίσθην ἐξ αἰτίας σου καθ' ὕπνους· μοὶ ἐφάνη ὅτι εἶχες πέσει εἰς τὸ ὕδωρ καὶ ὅτι ἐκινδύνευες νὰ πνιγῇς. » Πράγματι δὲ τὴν ἡμέραν ἐκείνην, προσέθηκεν ὁ βαρῶνος, εἶχα καταβῇ μεθ' ἑνὸς φίλου μου εἰς τὸν ποταμὸν ὅπως ἁλιεύσωμεν καραβίδας καὶ ὀλίγον ἔλειψε νὰ παρασυρθῶ ὑπὸ τοῦ ῥεύματος. Διηγήθην εἰς τὸν πατέρα μου ὅτι εἶδον τὴν σκιάν του κατὰ τὴν εἴσοδον τοῦ κτήματος καὶ ὅτι συνωμιλήσαμεν ἐπὶ πολλὴν ὥραν ὁμοῦ. Μοὶ ἀπήντησεν ὅτι συνέβαινον πολλάκις τοιαῦτα γεγονότα.

Εἰς τὰς διαφόρους ταύτας διηγήσεις περιγράφονται ὀπτασίαι αὐθόρμητοι καὶ ὀπτασίαι οὕτως εἰπεῖν προκαλούμεναι ὑπὸ τῆς ἐπιθυμίας ἢ ὑπὸ τῆς θελήσεως. Ἡ διανοητικὴ παρόξυνσις δύναται ἆρά γε νὰ φθάσῃ μέχρι τοῦ σημείου τούτου; Οἱ συγγραφεῖς τοῦ βιβλίου Phantasms of the Living, ὅπερ προανεφέραμεν, ἀπαντῶσι καταφατικῶς δι' ἑπτὰ παραδειγμάτων ἐπαρκῶς μεμαρτυρημένων ἐξ ὧν ἓν εἰσέτι ὑποβάλλω εἰς τὴν προσοχὴν τῶν ἀναγνωστῶν μου. Ἰδοὺ αὐτό.

« Ὁ αἰδεσιμώτατος Κ. Γκόδφρεϋ, κατοικῶν ἐν Ἔστβορν τῆς ἐπαρχίας Σῶσεξ ἀναγνοὺς τὴν ἀφήγησιν προμεμελετημένης ὀπτασίας, τοσοῦτον ἐξεπλάγη, ὥστε ἠθέλησε καὶ αὐτὸς νὰ δοκιμάσῃ τοιοῦτό τι. Τὴν 15 Νοεμβρίου 1886 περὶ τὴν ἑνδεκάτην ὥραν τῆς ἑσπέρας προσήλωσε πᾶσαν τὴν ἔντασιν τῆς θελήσεως ἧς ἦτο ἱκανὸς ἐπὶ τῆς ἰδέας τοῦ νὰ ἐμφανισθῇ εἰς μίαν κυρίαν φίλην του ἱστάμενος ὄρθιος παρὰ τὴν κλίνην της. Ἡ προσπάθεια διήρκεσεν ὀκτὼ περίπου λεπτά, μεθ' ὃ ὁ κ. Γκόδφρεϋ ᾐσθάνθη ἑαυτὸν κεκμηκότα καὶ ἀπεκοιμήθη. Τὴν ἐπαύριον ἡ κυρία ἥτις ὑπῆρξε τὸ ἀντικείμενον τοῦ πειράματος προσῆλθεν ἐξ οἰκείας βουλήσεως καὶ διηγήθη πρὸς τὸν κ. Γκόδφρεϋ ὅ,τι εἶδεν. Παρακληθεῖσα νὰ ἐκθέσῃ ἐγγράφως ὅ,τι ἐνθυμεῖται ἔγραψε τὰ ἑπόμενα :

« Τὴν παρελθοῦσαν νύκτα ἐξηγέρθην αἴφνης ἐνῷ ἐκοιμώμην μὲ τὴν αἴσθησιν ὅτι κάποιος εἰσῆλθεν εἰς τὸν κοιτῶνά μου. Ἤκουσα ἐπίσης θόρυβον, ἀλλ' ἐνόμισα ὅτι προήρχετο ἐκ τῶν πτηνῶν τῶν ἐντὸς τοῦ ἔξωθεν τοῦ παραθύρου εὑρισκομένου κισσοῦ. Ἠσθάνθην ἀκολούθως οἱονεὶ ἀνησυχίαν τινὰ καὶ ἀόριστόν τινα ἐπιθυμίαν νὰ ἐξέλθω τοῦ θαλάμου καὶ νὰ καταβῶ εἰς τὸ ἰσόγειον. Τὸ αἴσθημα τοῦτο κατέστη τόσον ζωηρόν, ὥστε ἠγέρθην ἐπὶ τέλους· ἀνῆψα κηρίον καὶ κατῆλθον πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦ νὰ λάβω κάτι πραϋντικὸν διὰ τὴν ταραχήν μου. Ἐπανερχομένη εἰς τὸν κοιτῶνά μου εἶδον τὸν κ. Γκόδφρεϋ ὄρθιον ὑπὸ τὸ μεγάλον παράθυρον ὑφ' οὗ φωτίζεται ἡ κλίμαξ. Ἔφερε τὴν συνήθη ἐνδυμασίαν καὶ εἶχε τὴν ἔκφρασιν, ἣν παρετήρησα εἰς αὐτὸν ὁσάκις παρατηρεῖ λίαν προσεκτικῶς κάτι. Ἵστατο ἐκεῖ ἀκίνητος, ἐνῷ ἐγὼ κρατοῦσα ὑψωμένον τὸ κηρίον τὸν παρετήρουν μετ' ἄκρας ἐκπλήξεως. Τοῦτο διήρκεσε τρία ἢ τέσσαρα δευτερόλεπτα· μεθ' ὃ, ἐνῷ ἐξηκολούθουν ν' ἀναβαίνω, ἐγένετο ἄφαντος. Δὲν ἐτρόμαξα, ἀλλ' ἤμην πολὺ τεταραγμένη καὶ δὲν ἠδυνήθην πλέον ν' ἀποκοιμηθῶ».

Ὁ κ. Γκόδφρεϋ ἐσκέφθη εὐλόγως ὅτι τὸ πείραμα ὅπερ ἐπεχείρησεν ἤθελεν ἀποκτήσει πολὺ περισσοτέραν σπουδαιότητα ἐὰν ἐπαναλαμβάνετο. Ἡ δευτέρα ἀπόπειρα ἀπέτυχεν, ἀλλ' ἡ τρίτη ἐπέτυχεν. Ἐννοεῖται ὅτι ἡ γυνὴ ἐφ' ἧς ἐνήργει δὲν εἶχεν εἰδοποιηθῇ ὡς καὶ κατὰ τὴν πρώτην φοράν. «Τὴν χθεσινὴν νύκτα, ἔγραψε, 7 Δεκεμβρίου ἀνῆλθον καὶ κατεκλίθην τὴν δεκάτην ὥραν καὶ ἡμίσειαν. Μετ' ὀλίγον ἀπεκοιμήθην. Αἴφνης ἤκουσα φωνὴν λέγουσάν μοι : «Ἐξυπνήσατε !» καὶ ᾐσθάνθην χεῖρα τιθεμένην ἐπὶ τοῦ ἀριστεροῦ μέρους τῆς κεφαλῆς μου. (Ἡ πρόθεσις τοῦ κ. Γκόδφρεϋ τὴν φορὰν ταύτην ἦτο νὰ τὴν κάμῃ νὰ αἰσθανθῇ τὴν παρουσίαν του διὰ τῆς φωνῆς καὶ διὰ τῆς ἀφῆς.) Παραυτα ἀφυπνίσθην ἐντελῶς. Ἐπεκράτει ἐντὸς τοῦ θαλάμου ἦχος περίεργος ὡσεὶ μικροῦ μουσικοῦ ὀργάνου. Ἐνταυτῷ ᾐσθανόμην οἱονεὶ ψυχράν τινα πνοήν, ἥτις μὲ περιέβαλλεν· ἡ καρδία μου ἤρχισε νὰ πάλλῃ σφοδρῶς, εἶδον δ' εὐκρινῶς μορφήν τινα κεκλιμένην ἐπ' ἐμοῦ. Τὸ μόνον φωτίζον τὸν θάλαμον φῶς ἦτο τὸ φῶς λυχνίας κειμένης ἐκτὸς τοῦ θαλάμου, σχηματίζον μακρὰν φωτεινὴν γραμμὴν ἐπὶ τοῦ τοίχου ἄνωθεν τοῦ τραπεζίου τοῦ καλλυντηρίου. Ἡ γραμμὴ αὕτη ἰδιαιτέρως ἐπεσκοτίζετο ὑπὸ τῆς μορφῆς Ἐστράφην ζωηρῶς, ἡ χεὶρ δὲ ἐφάνη ἐπαναπεσοῦσα ἀπὸ τῆς κεφαλῆς μου ἐπὶ τοῦ προσκεφαλαίου, πλησίον μου. Ἡ μορφὴ ἦτο κεκλιμένη ἐπ' ἐμοῦ, ᾐσθανόμην δὲ ὅτι ἐστηρίζετο ἐπὶ τῆς κλίνης. Εἶδον τους βραχίονας ἀναπαυομένους καθ' ὅλον τὸ διάστημα ἐπὶ τοῦ προσκεφαλαίου. Διέκρινα τὸ σχῆμα τοῦ προσώπου, ἀλλ' ὡς ἐπισκοτιζόμενον ὑπὸ ὀμίχλης. Ἦτο περίπου ἡμίσεια ὥρα μετὰ τὸ μεσονύκτιον. Τὸ φάσμα εἶχεν ἐλαφρῶς παραμερίσει τὸ παραπέτασμα, σήμερον ὅμως τὴν πρωΐαν παρετήρησα ὅτι ἐκρέματο ὡς συνήθως. Οὐδεμία ἀμφιβολία ὅτι ἡ μορφὴ ἦτο ἡ τοῦ κ. Γκόδφρεϋ· τὸν ἀνεγνώρισα ἐκ τῆς κατασκευῆς τῶν ὤμων καὶ ἐκ τοῦ σχήματος τοῦ προσώπου. Ἐφ' ὅλον τὸ διάστημα καθ' ὃ ἔμεινεν ἐκεῖ ἐπεκράτει ῥεῦμα ἀέρος ψυχρὸν ἐντὸς τοῦ θαλαμου, ὡς νὰ ἦσαν ἀνοικτὰ τὰ δύο παραθυρα.»

Αὐτὰ εἶνε *γεγονότα*.

Digitized by Google

Ὡς ἔχουσι νῦν αἱ ἡμέτεραι γνώσεις, θὰ ἦτο τολμηρότατον νὰ ἐπιζητήσωμεν δι' αὐτῶν τὴν ἐξήγησίν των. Ἡ ψυχολογία μας δὲν προώδευσεν ἀκόμη. Εἶνε πολλὰ πράγματα τὰ ὁποῖα εἴμεθα ἠναγκασμένοι νὰ παραδεχώμεθα χωρὶς νὰ δυνάμεθα νὰ τὰ ἐξηγήσωμεν. Τὸ ν' ἀρνώμεθα ὅσα δὲν δυνάμεθα νὰ ἐξηγήσωμεν θὰ ἦτο καθαρὰ παραφροσύνη. Μήπως ἐξηγεῖτο τὸ σύστημα τοῦ κόσμου πρὸ χιλίων ἐτῶν; Μήπως ἐξηγεῖται σήμερον ἡ ἕλξις;' Αλλ' ἡ ἐπιστήμη βαδίζει καὶ ἡ πρόοδος ἔσται ἀτελεύτητος.

Μήπως γινώσκομεν ὅλην τὴν ἔκτασιν τῶν ἀνθρωπίνων ἠθικῶν δυνάμεων: Περὶ τοῦ ὅτι ὑπάρχουσιν ἐν τῇ φύσει δυνάμεις εἰσέτι ἄγνωστοι, ὡς ἦτο ἐπὶ παραδείγματι ὁ ἠλεκτρισμὸς πρὸ ἑνὸς αἰῶνος καὶ ἔλαττον, περὶ τοῦ ὅτι ὑπάρχουσιν εἰς τὸ σύμπαν ἕτερα ὄντα πεπροικισμένα δι' ἄλλων αἰσθήσεων καὶ δι' ἄλλων ψυχικῶν δυνάμεων, ὁ φιλόσοφος οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν δύναται ν' ἀμφιβάλλῃ. Ἀλλὰ μήπως αὐτὸς ὁ ἐπίγειος ἄνθρωπος μᾶς εἶνε καθ' ὁλοκληρίαν γνωστός; Δὲν φαίνεται.

Ἕπεται συνέχεια [Μετάφρασις Χ.]

ΕΞ ΑΝΑΓΝΩΣΕΩΣ

Ὡς μικρὸν δεῖγμα τῆς γλαφυρότητος καὶ σαφηνείας μεθ' ὧν ἐκφράζεται ἐν τοῖς οἰκονομολογικοῖς συγγράμμασιν αὐτοῦ ὁ ἀοίδιμος Ι. Σοῦτσος, καθιστῶν τερπνὰ καὶ ἐπαγωγὰ αὐτὰ τὰ κατ' ἐπίφασιν ξηρότατα θέματα δημοσιεύομεν τὸ κατωτέρω κεφάλαιον ληφθὲν ἐκ τοῦ 6' τόμου τῆς «Πλουτολογίας» αὐτοῦ. Σ. τ. Δ.

Η ΤΡΟΦΗ ΚΑΙ Ο ΠΛΟΥΤΟΣ

.... Τὸ εἶδος τῆς τροφῆς οὐ μικρὰν ἔχει ἐπιρροὴν ἐπὶ τῆς διανομῆς τοῦ πλούτου καὶ ἑπομένως ἐπὶ τῆς ὅλης καταστάσεως τῆς κοινωνίας.

Τὸ δὲ εἶδος τῆς τροφῆς κατὰ τόπους διαφέρει. Ὅσῳ προχωροῦμεν πρὸς βορρᾶν καὶ πρὸς τὰ κατεψυγμένα κλίματα, τόσῳ μᾶλλον συναισθανόμεθα τὴν χρείαν τροφῆς στερεωτέρας, περιεχούσης ἀφθονώτερα στοιχεῖα ἀνθρακοῦχα· καθότι ἐκ τοῦ συνδυασμοῦ αὐτῶν καὶ τοῦ ὀξυγόνου τοῦ ἀτμοσφαιρικοῦ ἀέρος, ὅπερ ἐν ψυχροτέρᾳ καὶ συνεσταλμένῃ ἀτμοσφαίρᾳ ἀφθονώτερον εἰσπνέομεν, παράγεται ἐσωτερική τις καῦσις, ἧς ἄνευ ἤθελον ἀποναρκωθῇ αἱ δυνάμεις τῶν ἀνθρώπων ἐκείνων. Ἕνεκα τούτου, ἡ κυρία τροφὴ τῶν κατοίκων τῶν βορειοτάτων, τῶν κατεψυγμένων χωρῶν εἶνε τὸ ἔλαιον καὶ τὸ λίπος τῆς φαλαίνης, τὸ αἷμα καὶ ἡ δορὰ τῆς φώκης, ὧν ἡ χρῆσις ἤθελεν ἀποβῆ θανατηφόρος εἰς τοὺς κατοίκους τῶν νοτίων χωρῶν. Τοὐναντίον δέ, παρὰ τῇ μεσοτροπικῇ ζώνῃ, ἡ τροφὴ τῶν ἀνθρώπων συνίσταται κυρίως εἰς ὀρύζιον, εἰς καρποὺς παντὸς εἴδους, εἰς ὄσπρια, ἅτινα περιέχουσι 12 ο]ο ἀνθρακούχων οὐσιῶν, ἐνῷ τὰ ἔλαια καὶ τὸ λίπος περιέχουσιν 60—80 ο]ο.

Ἀλλ' αἱ μὲν ζωϊκαὶ οὐσίαι, δι' ὧν τρέφονται οἱ κάτοικοι τῶν εὐκραεστέρων καὶ ψυχροτέρων χωρῶν, δυσκόλως καὶ ἐπιπόνως, πολλάκις δὲ καὶ μετ' οὐ μικρῶν κινδύνων ἀποκτῶνται· αἱ δὲ φυτικαί, μὲ τὰς ὁποίας τρέφονται οἱ νότιοι λαοί, καὶ εὐχερέστερον καὶ μετ' ἐλάσσονος δαπάνης ἀποκτῶνται. Ἑπομένως εἰς τὰς νοτίους χώρας, ἕνεκα τῆς εὐχεροῦς ἀποκτήσεως τῶν τροφίμων καὶ τῶν ὀλίγων βιωτικῶν ἀναγκῶν, ἡ μὲν παραγωγικὴ δραστηριότης ἀμβλύνεται, καθότι ὁ ἄνθρωπος ὅστις εἶνε ὁ αὐτουργὸς τοῦ πολιτισμοῦ καὶ τῆς ἰδίας αὐτοῦ εὐημερίας, διὰ μικρᾶς καὶ ἀμελοῦς ἐργασίας συντηρεῖται, ὁ δὲ πληθυσμὸς ἀπολύτως αὐξάνει. Ἕνεκα δὲ τῆς πολυανθρωπίας, ἡ ἐργασία ὀλίγον τιμᾶται, ἡ ἀξία τῶν ἀνθρωπίνων δυνάμεων ἐλαττοῦται καὶ ἡ μεγάλη ὁμὰς τοῦ ἔθνους, ὁ ἀποχειροβίωτος πληθυσμὸς διατελεῖ ἐν ταπεινῇ καταστάσει· ἡ δὲ ἀνισότης τῶν κοινωνικῶν τάξεων, ἤτοι ἡ εἰς βίους διαίρεσις καὶ αἱ περὶ ἀνισογονίας τερατώδεις προλήψεις, αἱ ἐκ τῆς κατακτήσεως προκύψασαι καὶ αἱ ὑπὸ ἀμετατρέπτων θρησκευτικῶν δογμάτων ἐπισφραγισθεῖσαι, ἀναλλοίωτοι διαμένουσι καὶ διαιωνίζονται, ὡς τοῦτο συνέβη ἐν Ἀσίᾳ καὶ ἐν Ἀφρικῇ. Λ. χ. οἱ κάτοικοι τῆς Ἰνδικῆς εἰσιν ἐν γένει χαῦνοι καὶ ῥάθυμοι, καθότι ἐλαχίστας ἔχοντες χρείας διὰ μικρᾶς ἐργασίας ἀποκτῶσι τὰ πρὸς τὸ ζῆν ἀναγκαῖα, ἕνεκα μάλιστα τῆς εὐφορίας τῶν καρπῶν τῆς γῆς καὶ τοῦ εἴδους τῆς τροφῆς των. Λέγω δὲ τοῦ εἴδους τῆς τροφῆς των, καθότι ἀνέκαθεν τὸ ὀρύζιον ὑπῆρξεν ἡ κυρία τροφὴ τῶν λαῶν ἐκείνων. Τὸ ὀρύζιον ὑπῆρξεν, ὡς παρατηρεῖ ὁ Buckle, ἡ τροφὴ καὶ τῶν θεῶν τῆς Ἰνδικῆς καὶ αὐτοῦ τοῦ Βισνοῦ (κατὰ τοὺς νόμους τοῦ Μενοῦ), τοῦ δὲ ὀρυζίου ἡ σπορὰ παράγει 80 ἀντὶ 1. Ἐν δὲ τῇ νοτίῳ Ἰνδικῇ, τὸ ραγκὶ καὶ ἐν πολλαῖς αὐτῆς πόλεσιν, ἡ κέγχρος εἶνε ἡ συνήθης τροφὴ τοῦ λαοῦ. Ὡς βεβαιοῦσι δὲ οἱ περιηγηταί, δύο ἑστιάσεις ἐκ κέγχρου δὲν ἀξίζουσι πλέον τῶν 5 λεπτῶν. Ἐνῷ δὲ ὁ λαός, ἤτοι οἱ Σοῦδραι, οἵτινες ἀποτελοῦσι τὰ 3]4 τοῦ ὅλου πληθυσμοῦ, διάγουσιν ἐν ἐσχάτῃ πενίᾳ, αἱ ἀνώτεραι τάξεις σχετικῶς εὐποροῦσι, καθότι ὁ τόκος τῶν κεφαλαίων κατὰ τοὺς νόμους τοῦ Μενοῦ (900 π. Χ.) ὡρίσθη εἰς 15 — 60 %. Προσέτι δέ, ἐνῷ ἐν μὲν τῇ Ἀγγλίᾳ, τὸ μίσθωμα τῶν γαιῶν λογίζεται κατὰ μέσον ὅρον τὸ 1]4 τῆς ἀκαθαρίστου προσόδου, ἐν δὲ τῇ Γαλλίᾳ τὸ 1]3, ἐν τῇ Ἰνδικῇ ἀναβιβάζεται μέχρι τοῦ 1]2.

Ἀλλ' ἡ χρονία αὕτη ἀνισότης τοῦ πλούτου καὶ τῆς κοινωνικῆς καταστάσεως συνεπάγεται καὶ τὴν συγκέντρωσιν τῆς πολιτικῆς ἐξουσίας εἰς χεῖρας τῶν εὐπορωτέρων καὶ τὴν πνευματικὴν αὐτῶν ὑπεροχήν· ὁ δὲ λαὸς δυσκόλως δύναται νὰ ἀνορθωθῇ καὶ νὰ διαρρήξῃ τὰς ἁλύσεις, ἃς ἐπέβαλον αὐτῷ ἡ κατάκτησις καὶ αἱ θρησκευτικαὶ προλήψεις.

Τὰ αὐτὰ ὡς ἔγγιστα συμβεβηκότα μὲ τὴν Ἰνδικὴν παρουσιάζει ἡμῖν καὶ ἡ Αἴγυπτος, μὲ μόνην τὴν διαφορὰν ὅτι οἱ κάτοικοι τῆς εὐφορωτάτης ταύτης χώρας, οἵτινες ἐτρέφοντο ἄλλοτε μὲ λωτὸν καθ' ἃ μαρτυρεῖ ὁ Ἡρόδοτος λέγων: «Ἐπεὰν πλήρης γένηται ὁ ποταμός, καὶ τὰ πεδία πελαγίσῃ, φύεται ἐν τῷ ὕδατι κρίνεα πολλά, τὰ Αἰγύπτιοι καλέουσι λωτόν. Ταῦτα ἐπεὰν δρέψωσιν, αὐαίνουσι πρὸς ἥλιον καὶ ἔπειτεν τὸ ἐκ τοῦ μέσου τοῦ λωτοῦ τῇ μήκωνι ἐὸν ἐμφερές, πτίσαντες ποιεῦνται ἐξ αὐτοῦ ὀπτοὺς ἄρτους πυρί»· σήμερον τρέφονται κυρίως ἐκ τοῦ καρποῦ τῶν φοινίκων, καὶ ἐκ τοῦ δουρά, ὅπερ ἀποδίδει ἀνθ' ἑνὸς 240, ἐνῷ ὁ σῖτος ἀποδίδει 6, 8 ἢ 10 ἀνθ' ἑνός. Ἑ-

Digitized by Google

νεκα λοιπὸν τῆς εὐτελείας τῶν σιτίων, ὁ πληθυσμὸς τῆς χώρας ἐκείνης ὑπερμέτρως ἐπολλαπλασιάζετο, καὶ ὁ ἐργάτης μόλις ἐπορίζετο διὰ τῆς φιλοπονίας του, τὰ πρὸς ζωὴν ἀπολύτως ἀναγκαῖα. Διόδωρος ὁ Σικελιώτης διαρρήδην ἐπιβεβαιοῖ πάντα ταῦτα λέγων: « Τρέφουσι δὲ τὰ παιδία μετά τινος εὐχερείας ἀδαπάνου καὶ παντελῶς ἀπίστου· ἀνυποδέτων δὲ τῶν πλείστων καὶ γυμνῶν τρεφομένων, διὰ τὴν εὐκρασίαν τῶν τόπων, τὴν πᾶσαν δαπάνην οἱ γονεῖς, ἄχρις ἂν εἰς ἡλικίαν ἔλθῃ τὸ τέκνον, οὐ πλείω ποιοῦσι δραχμῶν εἴκοσι· δι' ἃς αἰτίας μάλιστα τὴν Αἴγυπτον συμβαίνει πολυανθρωπίᾳ διαφέρειν, καὶ διὰ τούτων πλείστας ἔχειν μεγάλων ἔργων κατασκευάς ». Τῷ ὄντι, κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ αὐτοῦ ἱστορικοῦ, διὰ τὴν κατασκευὴν μιᾶς μόνης πυραμίδος « τριάκοντα καὶ ἓξ μυριάδες ἀνδρῶν, ταῖς τῶν ἔργων λειτουργίαις προσήδρευσαν· τὸ δὲ πᾶν κατασκεύασμα τέλος ἔσχε μόλις ἐτῶν εἴκοσι διελθόντων. » Ὥστε ἂν οἱ χειρώνακτες οὗτοι ἦσαν ἐλεύθεροι, ἤθελον δαπανηθῆ εἰς μόνην τὴν μισθοδοσίαν αὐτῶν, ἐπὶ τῇ βάσει μιᾶς δραχμῆς τὸ ἡμεροκάματον καὶ ἐργασίας 300 ἡμερῶν τοῦ ἔτους, περίπου 2,160 ἑκατομμύρια δραχμῶν. Ἐὰν δὲ ἀπὸ τοῦ ἀρχαίου μεταβῶμεν εἰς τὸν νέον κόσμον καὶ ἐξετάσωμεν τὴν κατάστασιν αὐτοῦ, καθ' ὃν χρόνον ἀνεκαλύφθη, τὰ αὐτὰ θέλομεν ἐξαγάγει πορίσματα, καθότι τόσον ἐν τῷ Μεξικῷ, ὅσον καὶ ἐν Περουβίᾳ, ὁ λαὸς ἐτρέφετο κυρίως μὲ βανανόκαρπον, ὅστις παρέχει κατὰ τὸν Χουμβόλδον, ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ διαστήματος, τροφὴν πλειστάκις ἀφθονωτέραν τοῦ σίτου καὶ τῶν γεωμήλων. Ὡς ἐκ τοῦ εὐαποκτήτου λοιπὸν καὶ εὐώνου τῆς τροφῆς καὶ τῆς ὀλιγαρκείας τῶν κατοίκων τῶν χωρῶν ἐκείνων, ὁ πληθυσμὸς ταχέως ἐπολλαπλασιάζετο, ἡ ἐργασία ὀλίγον ἐτιμᾶτο καὶ αἱ κοινωνικαὶ ἀνισότητες διηωνίζοντο. Κατὰ τὸν Πρεσκόττ, ἐν μὲν τῇ Περουβίᾳ, πρὸ τῆς κατακτήσεως, τὰ μέλη τῆς βασιλικῆς οἰκογενείας, οἱ εὐγενεῖς, οἱ δημόσιοι ὑπάλληλοι καὶ τὸ πολυάριθμον σῶμα τῶν ἱερέων ἦσαν τότε ἀπηλλαγμένοι παντὸς φόρου, ἅπασαι δὲ αἱ δημόσιαι δαπάναι ἐπεβάρυνον τὸν λαόν. Ἐν δὲ τῷ Μεξικῷ ὁ λαὸς οὔτε ἰδιοκτησίαν ἔχων, οὔτ' ἐμπορίαν τινὰ μετερχόμενος, ὑπεβάλλετο μολαταῦτα εἰς διαφόρους ἀγγαρείας· αὐτὸς ἐκαλλιέργει τὰς γαίας τοῦ Στέμματος· αὐτὸς ἐξετέλει τὰ δημόσια ἔργα, κ.τ.λ. Τοιούτῳ τρόπῳ πρὸς κατασκευὴν τῶν ἀνακτόρων εἰς μὲν τὴν Περουβίαν 20,000 ἄνδρες εἰργάζοντο ἔτη 50. Εἰς δὲ τὸ Μεξικόν, διὰ τῆς ἐργασίας 200 χιλιάδων ἀνδρῶν κατεσκευάσθησαν ταῦτα. Ἡ δουλικὴ κατάστασις τῶν λαῶν ἐκείνων καὶ ἡ οἰκτρὰ αὐτῶν πενία, ἥτις κατέστη χρονία ἕνεκα τῶν προεκτεθέντων λόγων, ἐξηγοῦσιν ἀρκούντως διατί αἱ χῶραι ἐκεῖναι εὐκόλως κατεκτήθησαν, καὶ πῶς ἡ ἐκ τῆς κατακτήσεως παραχθεῖσα κατάστασις διηωνίσθη, καθότι τὸ δημοτικὸν στοιχεῖον οὐδέποτε ἠδυνήθη νὰ ἀνορθωθῇ.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΣΟΥΤΣΟΣ.

ΠΑΤΙΝΑΔΑ ΠΑΣΧΑΛΙΑΤΙΚΗ

Τώρα π' ὁ ἥλιος ἔγυρε καὶ βγαίνει τὸ φεγγάρι,
Ποῦ ἔν' ἀγόρι ξαγρυπνᾷ γιὰ τὸ χατίρι σου,
Ποῦ ἔχει τὸ σκοτάδι ἡ γῆ, κι' ὁ οὐρανὸς τὴ χάρι,
Ἔβγα φεγγαροπρόσωπη 'ς τὸ παραθύρι σου.

Ἔβγα καὶ γλυκοπότισε λουλούδια μαραμένα,
Κι' ἂν ἔχῃς στάλα πονεσιᾶς μέσ' 'ς τὴν καρδούλα σου,
Λυπήσου με, καὶ δόσε την σὲ χείλη διψασμένα,
Ν' ἀναστηθῶ σὰν λούλουδο μὲ τὴ δροσούλα σου.

Ἡ θάλασσα τὴ γῆ φιλᾷ, καὶ τὰ κλωνιὰ τ' ἀγέρι,
Κι' ἐγὼ μονάχος δὲν φιλῶ τὰ δυὸ χειλάκια σου.
Μὲ χίλι' ἀστέρι' ὁ οὐρανός, κ' ἐγὼ χωρὶς ἀστέρι,
Σκοτάδ' ἡ γῆ— κ'ἐγὼ χωρὶς τὰ δυὸ ματάκια σου.

Κατέβα καὶ περπάτησε, Νεράϊδα μέσ' 'ς τὰ σκότη,
Καὶ μίλησέ μου, νὰ θαρρῶ πῶς ἀναστήθηκα !
Πές μου τὰ λόγια τὰ γλυκὰ ποῦ πρωτολέ' ἡ νιότη,
Κι' ἂς ἀποθάνω ἀκούοντας πῶς ἀγαπήθηκα !

ΑΡΓΥΡΗΣ ΕΦΤΑΛΙΩΤΗΣ.

Digitized by Google

ΜΙΚΡΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ

ΕΡΩΤΗΣΙΣ

Εἶνε γλυκύτερον νὰ ἐλπίζῃ τις ἢ νὰ ἐνθυμῆται;

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

Αἱ ἀπαντήσεις ἃς προθύμως ἀπέστειλαν εἰς τὴν ἐρώτησιν ταύτην ἀναγνῶσται καὶ ἀναγνώστριαι τῆς Ἑστίας εἶνε ὄχι ὀλιγώτεραι τῆς ἑκατοντάδος. Ἐκ τούτων τινὲς εἶνε ἁπλαῖ ψῆφοι ὑπὲρ τῆς ἐλπίδος ἢ ὑπὲρ τῆς ἀναμνήσεως ἐν *ναὶ* ἢ ἐν *ὄχι* λακωνικὰ καὶ ἄνευ αἰτιολογίας τινός, δυνάμενα νὰ φέρωσιν ἀποτέλεσμα εἰς ἐκλογάς, ἀλλ' ὄχι καὶ εἰς τοιοῦτο λεπτὸν ψυχολογικὸν ζήτημα.

Αἱ λοιπαὶ ἀπαντήσεις εἶνε κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον πολύλογοι. Καὶ ἄλλαι μὲν καταλήγουσιν εἰς συμπέρασμα, ἄλλαι δὲ λοξοδρομοῦσαι εἰς οὐδὲν καταλήγουσι, τινὲς δὲ καὶ οὐδεμίαν σχέσιν ἔχουσι πρὸς τὸ τεθὲν ἐρώτημα.

Ἐννοεῖται ὅτι αἱ τελευταῖαι αὐταὶ οὐδ' ἐλήφθησαν ὑπ' ὄψιν. Ἀπορῶ δὲ καὶ πῶς ἐστάλησαν, ἐνῷ ἡ ἐρώτησις ἦτο πολὺ σαφής. Οἱ ἀποστολεῖς αὐτῶν θὰ εἶνε βεβαίως ἐκ τῶν μακαρίων ἐκείνων θνητῶν, οἱ ὁποῖοι λέγουσιν ἀπροσέκτως ὅ,τι τύχῃ ἐκ φόβου μὴ νομισθῶσι μωροὶ ἐὰν σιωπήσωσιν.

Ἐκ τῶν ὑπολειπομένων οἱ μὲν ἀπέστειλαν ἰδίας γνώμας, ὡς λέγουσιν, ἄλλοι δὲ ἐδανείσθησαν τοιαύτας ἐκ συγγραφέων, δηλοῦντες οὕτω ὅτι παραδέχονται αὐτάς. Γενικώτερον κρίνων ἐκ τοῦ γραφικοῦ χαρακτῆρος, ἐκ τοῦ ὕφους, ἐκ τῆς ποιότητος τοῦ χάρτου, εὑρίσκω ὅτι ὑπὲρ τῆς ἀναμνήσεως ἀποφαίνονται μᾶλλον οἱ ὡρίμου ἡλικίας, ὑπὲρ τῆς ἐλπίδος δὲ οἱ νεώτεροι — ὅλαι δ' αἱ γυναῖκες σχεδὸν φαίνονται σύμφωνοι πρὸς τὴν τελευταίαν γνώμην, μὴ διακρινόμεναι ἀνέκαθεν διὰ τὸ μνημονικόν των.

Θὰ σταχυολογήσω ἐκ τῶν ἀπαντήσεων τὰς ἐκφραστικωτέρας, ἐκείνας αἱ ὁποῖαι λέγουν κάτι νέον, καὶ δὲν ὁμοιάζουν πολὺ μεταξύ των καὶ θὰ κάμω ἀρχὴν ἀπὸ γυναῖκα ἥτις μόνη δὲν συμφωνεῖ πρὸς τὰς λοιπάς:

— Αἱ ἐλπίδες εἶνε γλυκύτεραι κατὰ τὰ πρῶτα εἴκοσιν ἔτη τῆς ἡλικίας, ὅτε δὲν ἔχομεν ἀκόμη ἀναμνήσεις. Κατόπιν ὅμως, τί γλυκύτερον τῶν ἀναμνήσεων! Πόσον διαρκέστεραι τῶν ἐλπίδων εἶνε αὐταί, καὶ πόσον ὑπέρτεραι τῆς πραγματικότητος! Καθ' ὅσον δὲ προχωρεῖ ἡ ἡλικία, καὶ ἂν ζῶμεν ἐν πλήρει ἀνέσει καὶ εὐτυχίᾳ, πῶς καὶ αὐτὸ τὸ ταλαιπωρημένον καὶ ἀτυχὲς παρελθὸν καλλύνεται θεωρούμενον διὰ τῶν διόπτρων τῆς μνήμης!

Κ/πολις — *Εὔα*

Ἀνὴρ ὡρίμου ἡλικίας καὶ πνεύματος φιλοσοφικωτάτου ἀντίθετα φρονεῖ:

— Ὀρθὸν κρίνω τὸ τοῦ ποιητοῦ:

. . . . un ben sperato
è maggior che ottenuto.

Κύθηρα — Ν. Σ.

Μετὰ νεανικῆς εὐγλωττίας ἀποφαίνεται ὑπὲρ τῆς ἐλπίδος καὶ ἕτερος:

— Ὁ ἀνθρώπινος βίος εἶνε ταξείδιον, καθ' ὃ ἐγκαταλείποντες ἐξ ἀναποδράστου ἀνάγκης διὰ παντὸς χώραν, ἐν τῇ ὁποίᾳ ἐπί τινα χρόνον ἐζήσαμεν, μεταβαίνομεν εἰς ἄλλην ἄγνωστον ἡμῖν γῆν. Καθ' ἅπαν τὸ διάστημα τοῦ ταξειδίου εὑρισκόμεθα ὑπὸ τὸ κράτος τῆς ἀναμνήσεως καὶ τῆς ἐλπίδος. Ἡ μὲν ἀνάμνησις γεννᾷ ἐν ἡμῖν συναίσθημα πικρίας καὶ μελαγχολίας τοσοῦτο μεῖζον ὅσον μᾶλλον εὐάρεστος ὑπῆρξεν ὁ ἐν τῇ ἐγκαταλειφθείσῃ χώρᾳ βίος ἡμῶν. Τοὐναντίον δὲ ἡ ἐλπίς, ἣν ἔχομεν περὶ τῶν ἀγαθῶν, ἅτινα θέλομεν εὕρῃ ἐν τῇ ἀγνώστῳ χώρᾳ, περιβαλλομένη μάλιστα ὑπὸ τοῦ ἰδιαιτέρου τῆς ἀγνοίας γοήτρου, ὅπερ συνήθως ἐπαυξάνει πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν μας καὶ τὰ κοινότερα τῶν ἀγαθῶν καὶ μεταφέρει ἡμᾶς εἰς σφαῖραν πολὺ ὑψηλοτέραν καὶ ἰδανικωτέραν τοῦ πραγματικοῦ, εἶνε εὐχάριστος καὶ γλυκεῖα. Διὰ τοῦτο καὶ ἡ ὡραιοτέρα ἐλπὶς ἐπιφέρει λύπην ἅμα ὡς μεταβληθῇ εἰς πραγματικότητα, ἅμα τουτέστιν ἀρχίσῃ νὰ ἀντικαθίσταται ὑπὸ τῆς ἀναμνήσεως.

Λιδωρίκιον — Σ. Σ.

Καὶ μία ἐπιφυλακτικὴ γνώμη:

— Εἶνε γλυκυτέρα ἡ ἐνθύμησις διὰ τὸν εὐτυχοῦντα καὶ ἡ ἐλπὶς διὰ τὸν ἀτυχῆ, ὡς τὰ τρόπαια διὰ τὸν νικητὴν καὶ τὰ σωσίβια διὰ τὸν ναυαγόν.

Ἀθῆναι — Γ. Ν. Κφ.

Ἄλλος πάλιν πανηγυρικὸς τῆς ἐλπίδος:

— Τὸ παρελθὸν καὶ τὸ μέλλον, ἡ ἀνάμνησις καὶ ἡ ἐλπὶς εἶνε οἱ δύο πόλοι ἐν τῇ ἀενάῳ στροφῇ τοῦ ἀνθρωπίνου βίου. Μεταξὺ αὐτῶν ὅμως, μεθ' ὅσα καὶ ἂν λέγῃ ὁ Μυσσὲ ἐν τῷ θαυμασίῳ ποιήματι «Ἡ Ἀνάμνησις» ὑποστηρίζων ὅτι εἶνε αὕτη γλυκυτέρα καὶ τῆς ἀπολαύσεως, νομίζω ὅτι ὑπάρχει ἡ ἑξῆς διαφορά: Ἐν τῷ μέλλοντι, μεθ' ὅσας πικρίας καὶ ἂν ἔχωμεν δοκιμάσῃ, διαβλέπομεν πάντοτε σχετικὴν τοὐλάχιστον εὐτυχίαν, ἄμικτον λύπης, ἣν οὔτε φανταζόμεθα κἄν, διότι ἡ ἐλπίς, ἡ ἀχώριστος αὕτη τοῦ βίου συνοδός, παριστᾷ ἡμῖν τοῦτον ἐν τῷ μέλλοντι ὑπὸ τὰς θελκτικωτέρας ἀπόψεις καὶ μόνον ὑπ' αὐτάς, ἐνῷ τοὐναντίον ἡ ἀνάμνησις, ἀναπαριστῶσα ἡμῖν τὰς ὀλίγας εὐτυχεῖς στιγμάς, ὧν τυχὸν ἀπηλαύσαμεν, ἐπαναφέρει συγχρόνως ἐν τῷ νῷ ἡμῶν τόσας πικρίας καὶ ἀπογοητεύσεις, ἐν μέσῳ τῶν ὁποίων αἱ ὀλίγαι ἐκεῖναι στιγμαὶ ἀποτελοῦσι σπανιωτάτας καὶ λίαν ἀπομεμακρυσμένας ἀλλήλων ὀάσεις εὐτυχίας ἐν τῇ ἀπεράντῳ τῆς δυστυχίας ἐρήμῳ. Ἐὰν ἦτο δυνατὸν ἡ λήθη νὰ ἀπαλείφῃ ἐν ἡμῖν τὰ ἴχνη τῆς δυστυχίας, σεβομένη τὰς εὐτυχεῖς στιγμάς, τότε μόνον ἡ ἀνάμνησις θὰ ἐξισοῦτο πρὸς τὴν ἐλπίδα, ὑποθέτω δὲ ὅτι τοῦτο ἤ τι παραπλήσιον εἶχεν ἐν τῷ νῷ ὁ Ἰταλὸς στρατηγὸς Cialdini ὅτε ἔγραψέ που: Les souvenirs embellissent la vie; l' oubli seul la rend possible.

Ἐκ τῶν σκέψεων τούτων πείθομαι ὅτι εἶνε γλυκύτερον νὰ ἐλπίζῃ τις παρὰ νὰ ἐνθυμῆται.

Λευκὰς — *Κυρία Λ. Σ.*

Digitized by Google

'Αλλὰ εἰς τὸν ἰσχυρισμὸν τῆς Κυρίας αὐτῆς εὐθὺς ἀπαντᾷ ἄλλη :

— Εἶνε γλυκεῖα ἡ ἀνάμνησις ἥτις ταμιεύει ὅ τι εὐάρεστον καὶ ἀπορρίπτει πᾶν τὸ ἀνιαρόν. Κατὰ τὸν ποιητήν:

Λησμονεῖται ἡ ὀδύνη·
Ἡ χαρὰ δὲν λησμονεῖται.

Κέρκυρα *Δεσποινὶς Ρ.*

Μετὰ ἰδιαιτέρας εὐχαριστήσεως ἐπὶ εὐώδους κυανοῦ χάρτου ἀναγινώσκω διὰ λεπτοῦ χαρακτῆρος τὴν ἑξῆς γνώμην, ἔχουσαν καὶ πρωτοτυπίαν τινά:

— Αἱ γλυκύτεραι ἐλπίδες ἔχουσιν ὡς πηγὴν των τὰς ἀναμνήσεις.

'Αθῆναι *Λευκάνθεμον*

Καὶ εὑρίσκω τρεῖς τέσσαρας ἀκόμη ἀπαντήσεις, αἵτινες ἐπιμόνως σχετίζουσι τὴν ἀνάμνησιν πρὸς τὴν ἐλπίδα:

Ἡ ἐλπὶς εἶναι ἀνακατοπτρισμὸς τῆς ἀναμνήσεως.

Πάτραι Χ·

— Ἡ ἐλπὶς εἶνε τὸ ἄνθος καὶ ἡ ἀνάμνησις ὁ καρπός. Γλυκὺ τὸ ἄρωμα τοῦ ἄνθους, γλυκυτέρα ἡ γεῦσις τοῦ καρποῦ.

Σμύρνη *Εἷς 'Αναγνώστης*

— Ἡ ἐλπὶς σπείρει καὶ ἡ ἀνάμνησις θερίζει.

'Οδησσός *'Ελληνίς*

— Δὲν εἶνε γλυκεῖα ἡ ἀνάμνησις, ὅταν δὲν συνυπάρχῃ καὶ ἡ ἐλπίς.

Πύργος *'Επαρχιώτης*

Καὶ διάφοροι ἀντιμαχόμεναι γνῶμαι:

— Ἡ ἐλπὶς εἶνε κάτι ἄμορφον, ἀερῶδες, ἀόριστον — ἡ ἀνάμνησις εἶνε ὡρισμένη, ἔχει σχῆμα, μορφὴν ἰδίαν· καὶ ἐγὼ εἶμαι . . .

Θετικὸς ἄνθρωπος

— Κατὰ τὸν Σαμφόρ: «Ἡ ἐλπὶς εἶνε ἀγύρτης καὶ ἀπατεών. 'Εγὼ ἤρχισα νὰ εἶμαι εὐτυχὴς ἀφ' ὅτου ἔχασα τὴν εὐτυχίαν». Καὶ ἐγὼ ἐπίσης.

Μυτιλήνη *'Ανώνυμος*

— Μόνον ὁ ἔχων ἐλέγχους συνειδήσεως εὑρίσκει πικρίαν ἐν τῇ ἀναμνήσει.

Βραΐλα *'Αθῷος*

— Δὲν συμφωνῶ μὲ τὴν γνώμην τῆς Σαρτορὺ ὅτι: «Εἶνε πικρὰ ἡ ἐνθύμησις ἀγαθοῦ τὸ ὁποῖον δὲν ἔχομεν πλέον. Ὅταν τὸ ἐνθυμούμεθα τὸ χάνομεν ἄλλην μίαν φοράν». Νομίζω ἴσα ἴσα ὅτι ὁσάκις ἐνθυμούμεθα ἀπολεσθὲν ἀγαθὸν τὸ ἀνακτῶμεν, τὸ σώζομεν ἐκ τῆς ἀπωλείας.

Πειραιεύς *Εὔελπις*

— Δύναταί τις νὰ ζήσῃ ἄνευ ἀναμνήσεων ἀλλὰ δὲν δύναται νὰ ζήσῃ ἄνευ ἐλπίδων.

Σῦρος *Γεροντοκόρη*

— Ἡ ἀνάμνησις εἶνε ὁ μόνος μας θησαυρός ὁ ὁποῖος δὲν ἔχει φόβον ἀπὸ κλέπτας.

'Αλεξάνδρεια *Νεοκλῆς*

— Ὁ Σοφοκλῆς εἶπεν ἐν τῷ Αἴαντι:

Οὐκ ἂν πριαίμην οὐδενὸς λόγου βροτὸν
ὅστις κεναῖσιν ἐλπίσιν θερμαίνεται.

Καὶ ὅμως, καὶ ὅμως . . .

Ζάκυνθος *'Αληθινός*

— Νὰ κλείεται κανεὶς εἰς τὸ μοναστήριον τῶν ἀναμνήσεων καὶ νὰ κάμνῃ τάχα τὸν ἀπελπισμένον, εἶνε εἶδος ὑποχονδρίας ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἐγὼ δὲν πάσχω εὐτυχῶς.

'Αθῆναι *Γεώργιος Εὐέλπιστος*

— Κατὰ τὸν Βοῦλβερ: «Ἡ ἀνάμνησις εἶνε ὁ βρυκόλαξ τῆς εὐτυχίας.» Πῶς φοβοῦμαι τοὺς βρυκόλακας!...

Κέρκυρα *Μία δειλή*

— Εἶνε γλυκεῖα ἡ ἀνάμνησις, ἀλλ' ἡ γλυκύτης αὐτῆς ἔχει τι τὸ ναρκοῦν καὶ ἀποθαρρύνον, καὶ ἀπαμβλύνει πᾶσαν δρᾶσιν πᾶσαν κίνησιν ἐπὶ τὰ πρόσω. Εἶνε γλυκεῖα ἡ ἐλπίς, ἀλλ' ἡ γλυκύτης αὐτῆς ἐξεγείρει, ἐγκαρδιώνει, προκαλεῖ εἰς ἐνέργειαν. Ἡ μία εἶνε βαυκάλημα καὶ ἡ ἄλλη ἐμβατήριον. Ἔμβλημα τῆς ζωῆς καὶ τῆς προόδου εἶνε ἡ Ἐλπίς.

Μεσολόγγιον *Φοιτητής*

Ὁ ἀπαιτιοδοξώτερος ὅλων :

— Γλυκεῖα δὲν εἶνε ἡ ἐνθύμησις κατ' ἐμέ· εἶνε μάλιστα πικρὰ καὶ δριμεῖα. Ὁμοιάζει κατὰ τοῦτο μὲ τὰ ποτὰ ἐκεῖνα τα ὁποῖα πίνομεν μετὰ τὸ γεῦμα διὰ τὴν χώνευσιν. Ἐνῷ ἡ ἐλπίς, εὐαρεστοτέρα τὴν γεῦσιν, κατατάσσεται εἰς τὰ ὀρεκτικὰ καὶ πίνεται πρὸ τοῦ γεύματος. Καὶ τὰ δύο μόνον ἀποτέλεσμα ἔχουν ὅτι καταστρέφουν τὸν στόμαχον, ἀλλ' οἱ ἄνθρωποι δὲν θέλουν νὰ τὸ ἐννοήσουν.

Ναύπλιον *Νοῦς*

Καὶ τὸ ἰδικόν μου συμπέρασμα, συνοψίζον ἐν μέρει ὅλας αὐτὰς τὰς παντοδαπὰς γνώμας :

— Ἡ ἀνθρωπίνη εὐτυχία εἶνε δένδρον τὸ ὁποῖον βυθίζει τὰς ῥίζας του εἰς τὴν γῆν τῆς ἀναμνήσεως καὶ ἐκτείνει τοὺς κλάδους του πρὸς τὸν οὐρανὸν τῆς ἐλπίδος.

Δσ

Digitized by Google

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΑΝΑΛΕΚΤΑ

Δύο ἀνέκδοτα τοῦ Βίσμαρκ. Κηρύσσων τὴν ἔναρξιν τῶν Βουλῶν ὁ αὐτοκράτωρ Γουλιέλμος Α΄ ἐπέρανε τὸν συντεταγμένον λόγον ὑπὸ τοῦ Βίσμαρκ διὰ τῆς ἑξῆς φράσεως : « Ὁ Θεὸς ὑπαγορεύει ἡμῖν τὸ καθῆκόν μας». — Πρέπει νὰ ὁμολογήσωμεν, εἶπεν ὁ Βίσμαρκ ὥστε ν' ἀκουσθῇς ὑπὸ τῶν παρισταμένων, ὅτι ὁ Θεὸς ἐξελεξε γέρον γραμματέα. Ἄλλοτε πάλιν ὁ αὐτοκράτωρ ἔλεγεν εἰς τὸν ὑπουργόν του; — Ἡ Θεία Πρόνοια θὰ μᾶς ἀπωθήσῃ. ! — Ναί, ἀλλ' ἄς τῆς δώσωμεν καιρὸν νὰ σκεφθῇ.

Ὁ ἐγκληματικὸς ἀπολογισμὸς τοῦ τελευταίου μυθιστορήματος τοῦ Ζολᾶ : Γάλλος κριτικὸς ἀναλύων τὸ τελευταῖον μυθιστόρημα τοῦ Ζολᾶ, τὸ *Ἀνθρώπινον κτῆνος*, ἀριθμεῖ τὰ ἐγκλήματα ὅσα διαπράττονται ἐν αὐτῷ ὡς ἑξῆς :

	Νεκροί.	Τραυματίαι
Ὁ πρόεδρος τοῦ δικαστηρίου Γρανμορέν, φονευόμενος ὑπὸ τοῦ Ῥουβῶ καὶ τῆς συζύγου του ἐν βαγονίῳ α' θέσεως.....	1	
Ἡ χυρὰ Φασία δηλητηριάζεται βραδέως ὑπὸ τοῦ συζύγου της.	1	
Ἡ Λουιζέττα ἀποθνήσκει ἐκ τοῦ φόβου, τὸν ὁποῖον ἐνέπνευσεν εἰς αὐτὴν ὁ Γρανμορέν, ἀποπειραθεὶς κατ' αὐτῆς βίαν.	1	
Ἡ Σεβερίνη Ῥουβῶ φονεύεται ὑπὸ τοῦ ἐραστοῦ της.................	1	
Ἡ σύζυγος τοῦ ταμίου Λεβλὲ ἀποθνήσκει ἐξαναγκαζομένη νὰ μετοικήσῃ..	1	
Φονεύονται καὶ τραυματίζονται ἐν ἐκτροχιάσει.........................	15	31
Ἡ Φλώρα αὐτοκτονεῖ ῥιπτομένη ἐπὶ τῶν τροχιῶν τοῦ σιδηροδρόμου	1	
Διπλοῦς θάνατος τοῦ μηχανικοῦ Λαντιὲ καὶ τοῦ θερμαστοῦ Πεκέ, οἵτινες προσπαθοῦντες νὰ σταματήσωσι τὴν ὁλοταχῶς κινουμένην ἀτμομηχανὴν πίπτουσιν ὑπὸ τοὺς τροχοὺς καὶ κατασυντρίβονται....	2	
Ἐν ὅλω	23	31

Ἀληθῶς αἱμοσταγὲς βιβλίον !

Τὰ δάκρυα τῆς χήρας. Μίαν τῶν τελευταίων ἡμερῶν παρουσιάσθη εἰς τὸν δήμαρχον μικροῦ οὐγγρικοῦ χωρίου χωρικὴ πενθηφοροῦσα, ἥτις μετὰ δακρύων ἱκέτευεν αὐτὸν νὰ ἐπιτρέψῃ τὴν πρόσκαιρον ἐκταφὴν τοῦ ἄρτι ἀποθανόντος συζύγου της. Ἡ χήρα ἦτο νεωτάτη καὶ εὐμορφοτάτη· ὁ μακαρίτης στρυφνότατον γερόντιον, τόση δ' ἐκδήλωσις στοργῆς ἐκ μερους αὐτῆς ἐξέπληξε τὸν δήμαρχον, ὅστις ἐζήτησε νὰ μάθῃ τίς ἦτο ἡ ἀληθὴς αἰτία τῆς παραδόξου αἰτήσεως. Ἡ νέα χήρα τότε ἐξεμυστηρεύθη ὅτι καμμίαν στοργὴν δὲν εἶχε πρὸς τὸν μεταστάντα· εὐθὺς μάλιστα μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ εἶχε μνηστευθῇ ἀκμαιότατον χωρικόν, μεθ' οὗ ἐπρόκειτο νὰ νυμφευθῇ, καὶ διὰ τοῦτο ἐζήτει τὴν ἐκταφὴν τοῦ ἀποθανόντος συζύγου. Ἐξήγησε δὲ τότε ὅτι ὁ μακαρίτης εἶχε συλλέξῃ χρηματικόν τι ποσόν, ἐπειδὴ δὲ τοῦτο δὲν εὑρέθη μετὰ τὸν θάνατόν του οὐδαμοῦ, ἦτο πιθανώτατον ὅτι ἔμεινεν ἐν τοῖς θυλακίοις του καὶ συνετάφη. Ὁ δήμαρχος καὶ ἄλλοι χωρικοὶ ἐκίνουν τὴν κεφαλὴν μετ' ἀμφιβολίας, συμπεραίνοντες μᾶλλον ὅτι ἀλλαχοῦ που θὰ εἶχε κρύψῃ τὰ χρήματά του ὁ ἀποθανὼν καὶ ὄχι ἐν τῷ ἰδίῳ τάφῳ. Ἐν τούτοις ἡ ἄδεια ἐδόθη εἰς τὴν θρηνοῦσαν χήραν· ὁ τάφος ἀπεκαλύφθη καὶ ἐρεύνης γενομένης εἰς τὰ θυλάκια τοῦ νεκροῦ εὑρέθησαν εἰς κομβόδεμα ἀβλαβῆ τὰ χρήματα. Τότε ἡ χήρα ἐσπόγγισε τὰ δάκρυά της καὶ ἀπῆλθε χαίρουσα εἰς ἀντάμωσιν τοῦ μέλλοντος συζύγου.

Ἡ σφαῖρα τοῦ Βλύχερ. Ὅτε ὁ Βλύχερ, ὁ νικητὴς τοῦ Βατερλῶ, ἦτο ἀκόμη ὑπολοχαγὸς ἔτυχε νὰ πληγωθῇ ὑπὸ σφαίρας κατὰ τὸν πόδα. Οἱ τότε χειρουργοὶ διὰ τῶν ἀτελῶν ἀκόμη μέσων τῆς ἐπιστήμης περιεργαζόμενοι τὴν πληγήν, ἐπλάτυνον αὐτὴν καὶ ηὔξανον τὴν αἱμορραγίαν ἀντὶ νὰ τὴν ἐλαττώσωσιν, ἐφαίνοντο δὲ λίαν ἀνήσυχοι καὶ προσέβλεπον ἀλλήλους κινοῦντες τὰς κεφαλάς. Ὁ Βλύχερ ἀφοῦ ἀταράχως ἀνέμενεν ἐπὶ πολλὴν ὥραν τὸ ἀποτέλεσμα, ἀπολέσας ἐπὶ τελους τὴν ὑπομονὴν ἐρωτᾷ ἕνα ἐξ αὐτῶν, ὅστις ἔκοπτε βαθύτερον διὰ μαχαιριδίου τὰς σάρκας : — Τί κάμνεις αὐτοῦ ; — Ζητοῦμεν σὴν σφαῖραν, ἀπαντᾷ ὁ ἀσκληπιάδης. — Καὶ αὐτοῦ τὴν ζητεῖτε τὴν σφαῖραν ; Δὲν μοῦ τὸ λέγετε τόσην ὥραν ; Τὴν σφαῖραν τὴν ἔχω εἰς τὴν τσέπην μου. Καὶ ἐξαγαγὼν ἔρριψεν αὐτὴν μετ' ὀργῆς πρὸς τοὺς ἰατρούς.

Χαρτοπαιξία καὶ ποίησις. Τὸ ἑξῆς ἀνέκδοτον ἀναφέρεται περὶ τοῦ γνωστοῦ γάλλου συγγραφέως καὶ ποιητοῦ Μερύ : Ὁ Μερύ καὶ ἄλλοι πολλοὶ ἦσαν προσκεκλημένοι εἰς τὸν οἶκον εὐγενοῦς τινος. Ἐκεῖ ὁ Μερὺ ἐστρώθη εἰς το ἐ κ α ρ τ ὲ μετά τινος κυρίου τὸν ὁποῖον τότε πρῶτον ἐγνώρισεν. Ὁ κύριος αὐτὸς τὸν ἐκέρδιζεν ἀλύπητα· ὁ Μερὺ ἐπείσμονεν, ἔσκαζεν, ἀλλ' εἰς μάτην. Ὁ ἄλλος ἀτάραχος πάντοτε καὶ ψυχρότατος εἶχε φθάσῃ εἰς κέρδος 1500 φράγκων τὰ ὁποῖα ἐπαίζοντο ἐπὶ λόγῳ. Ὁ ἀτυχὴς συγγραφεὺς ἀπεγνωσμένως τότε λέγει: — Τὰ παίζομεν ὅλα ; — Ὅπως ἐπιθυμεῖτε ; ἀποκρίνεται εὐγενῶς ὁ ἀντίπαλος. Ὁ Μερὺ παίζει διὰ τρεμούσης χειρὸς καὶ πάλιν χάνει. Τρεῖς χιλιάδας φράγκων πῶς θὰ τὰς πληρώσῃ ! .. Ὁ οἰκοδεσπότης ὅστις παρηκολούθει μειδιῶν τὸ παιγνίδιον, παρεμβαίνει τότε καὶ λέγει πρὸς τὸν Μερύ : — Φίλε μου, αἱ τρεῖς χιλιάδες φράγκων θὰ μετρηθοῦν εἰς τὸν κύριον εὐθὺς καὶ σὺ θὰ μοῦ τὰς χρεωστῇς καὶ θὰ μοῦ τὰς πληρώσῃς ὅταν εὐκολυνθῇς, ἀλλ' ὑπὸ ἕνα ὅρον. — Ποῖον ; ἐρωτᾷ ὁ Μερύ. — Ἐντὸς μιᾶς ὥρας θὰ γράψῃς ἑξῆντα στίχους περὶ ὅλων τῶν προσκεκλημένων ἐδῶ ἀπόψε καὶ θὰ τοὺς πειράξῃς ὀλίγον ἢ θὰ τοὺς ἐπαινέσῃς κατὰ τὴν ὄρεξίν σου. Ὁ ποιητὴς ἐκάθισεν εἰς μίαν γωνίαν πρὸ μικρᾶς τραπέζης καὶ μετὰ μίαν ὥραν ἀπέτεινε πρὸς τὴν ὁμήγυριν εὐφυέστατον στιχούργημα, ἐν μέσῳ γενικῶν ἐπευφημιῶν καὶ γελώτων. Ἀφοῦ ἐτελείωσεν, ὁ οἰκοδεσπότης πλη-

Digitized by Google

σιάζει καὶ σφίγγων τὴν χεῖρα λέγει : — Σ' εὐχαριστῶ πολύ, Μερύ· καὶ τόρα μάθε ἀκόμη ὅτι δὲν μου χρεωστεῖς τίποτε. Ὁ κύριος με τὸν ὁποῖον ἔπαιξες εἶνε ταχυδακτυλουργὸς καὶ ἠμποροῦσε νὰ σὲ κερδίζῃ ἕως αὔριον. Τὸν παρεκάλεσα νὰ μεταχειρισθῇ εἰς βάρος σου τὴν τέχνην του διὰ ν' ἀπολαύσωμεν ἡμεῖς τὴν ἰδικήν σου. Ὁ Μερὺ τότε ἀποτεινόμενος πρὸς τὸν ταχυδακτυλουργόν : — Σᾶς συγχαίρω, κύριε, λέγει, διὰ τὴν ἐπιτηδειότητά σας. Κάμνετε πραγματικῶς θαύματα. Καὶ τὸ μεγαλείτερον δὲν εἶνε ποῦ μ' ἐκερδίσατε, ἀλλὰ ποῦ μ' ἐκάματε νὰ χύσω χρύον ἱδρῶτα μὲ ὅλην αὐτὴν τὴν φρικτὴν ζέστην. Θὰ ἠδυνάμεθα νὰ προσθέσωμεν καὶ ἡμεῖς ἐνταῦθα ὅτι ἕλλην ποιητὴς ἐκ τῶν συγχρόνων ἐπλήρωσέ ποτε πρὸς ἐκδότην ἐφημερίδος διὰ στίχων ὄχι ψευδὲς ἀλλὰ πραγματικὸν χρέος χαρτοπαιγνίου.

Νέον ζῶον. Ἐν τῷ Ζωολογικῷ Κήπῳ τοῦ Λονδίνου ἐλήφθη ἐσχάτως ἐκ Νοτίου Ἀμερικῆς βάτραχος παράδοξος καὶ νεοφανής. Ὁ βάτραχος αὐτὸς ὁμοιάζει κατὰ τοῦτο μὲ τὴν γάταν . . . ὅτι ἁρπάζει καὶ τρώγει ποντικούς.

ΧΡΟΝΙΚΑ

Ἐπιστημονικά. Ὁ Ἔδισον ἀνεκοίνωσεν ἐσχάτως εἰς γερμανὸν ἐπιστήμονα καὶ φίλον αὐτοῦ ὅτι κατώρθωσε καὶ νέας βελτιώσεις νὰ ἐπιφέρῃ εἰς τὸν φωνογράφον του, ὅπως ἀναδίδωνται εὐκρινέστερον οἱ γεγραμμένοι ἦχοι.

Ἐκπαίδευσις. Αἱ συνταράσσουσαι νῦν τὴν Ἀγγλίαν ἀπεργίαι ἐπεξετάθησαν καὶ μέχρις αὐτῶν τῶν σχολείων. Οἱ μαθηταὶ καὶ αἱ μαθήτριαι ἐκπαιδευτηρίου τινὸς ἐν Βιρμιγγάμῃ, μιμούμενοι τὸ παράδειγμα τῶν ἐργατῶν ἐκήρυξαν καὶ αὐτοὶ ἀπεργίαν, ζητοῦντες περιορισμὸν τῶν διδάκτρων καὶ τῶν ὡρῶν τῆς διδασκαλίας. Ἡ πρώτη των πρᾶξις πρὸς διατύπωσιν τῶν αἰτημάτων αὐτῶν ἦτο ἡ λιθοβόλησις τοῦ διευθυντοῦ τοῦ ἐκπαιδευτηρίου.

Δημόσια ἔργα. Ἐν Σύδνεϋ τῆς Αὐστραλίας συνέστη ἑταιρία, ἥτις ἐζήτησε παρὰ τῆς κυβερνήσεως τὴν ἄδειαν ν' ἀνεγείρῃ ἐπὶ τοῦ τόπου, ὅπου εἶναι ἐκτισμένον νῦν τὸ ἀστεροσκοπεῖον, πύργον ὕψους 500 μέτρων, κατὰ τὸ πρότυπον τοῦ πύργου Ἄϊφελ.

— Φιλοτιμηθέντες οἱ Γερμανοὶ ἐκ τῆς παρισινῆς ἐκθέσεως σκέπτονται νῦν περὶ προσεχοῦς τοιαύτης ἐν Βερολίνῳ. Κατ' αὐτὴν δὲν θὰ ἱδρυθῇ πύργος Ἄϊφελ, ἀλλὰ βουνὸν ὁλόκληρον τεχνητόν, ὕψους χιλίων ποδῶν ἐπὶ τοῦ ὁποίου θὰ κτισθῶσι πάντα τὰ τῆς ἐκθέσεως κτίρια.

Θεατρικά. Μελετᾶται ἡ ἵδρυσις πελωρίου θεάτρου ἐν Μιλάνῳ, τὸ ὁποῖον κατὰ τὸ μέγεθος θὰ ὑπερβαίνῃ πάντα τὰ νῦν ὑπάρχοντα θέατρα. Τὸ οἰκοδόμημα, πλὴν τῆς σκηνῆς, τῆς πλατείας καὶ τῶν θεωρείων, θὰ περιλαμβάνῃ πλεῖστα παραρτήματα εὐρυχωρότατα, ἑστιατόρια, καφενεῖα, ἐντευκτήρια, ἀναγνωστήρια, αἰθούσας χοροῦ, λουτρὰ κτλ. Τὴν οἰκοδομὴν τοῦ θεάτρου θ' ἀναλάβῃ μετοχικὴ ἑταιρία διαθέτουσα πολλὰ πρὸς τοῦτο ἑκατομμύρια.

— «Ὁ Ταγχόϋζερ» τοῦ Βάγνερ παρεστάθη ἐσχάτως ἐν Μαδρίτῃ καὶ ἔτυχεν ἐνθουσιώδους ὑποδοχῆς παρὰ τῷ ἱσπανικῷ κοινῷ.

ΠΑΝΤΟΙΑ

Δέκα χιλιάδες ὑποδηματοποιῶν ἐν Λονδίνῳ κατέλιπον τὴν ἐργασίαν ζητοῦντες παρὰ τῶν ἐργοστασιαρχῶν αὔξησιν μισθοῦ.

— Ἐν Ἄκτομ τῆς Ἀγγλίας συνέστη ἑταιρία ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ κόμητος Ὑαλβορούγ, σκοποῦσα τὴν ἵδρυσιν νοσοκομείου . . . τῶν ἵππων.

— Τρεῖς πυρκαϊαὶ ἐκραγεῖσαι ἡ μία μετὰ τὴν ἄλλην ἐν Τόκιο τῆς Ἰαπωνίας ἀπετέφρωσαν 2500 οἰκίας, ὑπὸ τὰ ἐρείπια τῶν ὁποίων πλεῖστοι ἄνθρωποι ἐτάφησαν.

— Ἐν Β. Ἀμερικῇ φοβερὸς κυκλὼν ἐνσκήψας κατέστρεψεν ὁλόκληρον τμῆμα τῆς πόλεως Λουϊβίλλης καὶ ἄλλων πόλεων γειτονικῶν. Ὁ ἀριθμὸς τῶν κρημνισθεισῶν οἰκιῶν ἀνῆλθεν εἰς 2500 τῶν δὲ φονευθέντων κατοίκων εἰς 1000 κατ' ἐλάχιστον. Ὁλόκληρα οἰκοδομήματα στερεῶς θεμελιωμένα, ἐργοστάσια καὶ σταθμοὶ σιδηροδρόμων, κυριολεκτικῶς ἐξερριζώθησαν καὶ ἐτινάχθησαν εἰς ἀπόστασιν πεντακοσίων μέτρων θρυμματισθέντα.

ΑΙ ΕΙΚΟΝΕΣ

Ρωμαία κόρη, χαριεστάτη εἰκὼν τοῦ ἰταλοῦ ζωγράφου Τόμβα, τοῦ ὁποίου καὶ ἕτερον ἔργον «ἡ Μαρία» ἐδημοσιεύθη ἐν τῇ πρώτῃ σελίδι τοῦ παρόντος τόμου.

Ὁ κύριός μου καὶ ὁ θεός μου! εἶπε, κατὰ τὸν εὐαγγελιστὴν Ἰωάννην, ὁ δύσπιστος Θωμᾶς, ἅμα ὡς ἐπείσθη ἐκ τοῦ τύπου τῶν ἥλων καὶ τοῦ τραύματος τῆς λόγχης περὶ τῆς ταυτότητος τοῦ ἐκ νεκρῶν ἀναστάντος Χριστοῦ. Τὴν στιγμὴν δ' ἐκείνην καθ' ἣν προφέρει τοὺς λόγους αὐτοὺς ἐν συντριβῇ καρδίας, ἀπεικόνισε ζωηρὰν καὶ διαρκῆ ἐπὶ τῆς ὀθόνης ὁ γερμανὸς ζωγράφος Λ. Φέλδμανν γνωστὸς καὶ ἐξ ἄλλων καλλίστων αὐτοῦ ἔργων.

ΕΔΩ Κ' ΕΚΕΙ

Καλὴ συμβουλή. Παριστάνετο ἐν ὑπαιθρίῳ ἑλληνικῷ θεάτρῳ δρᾶμα, κατά τινα σκηνὴν τοῦ ὁποίου εἷς ἠθοποιὸς ἁρπάζει μίαν ἠθοποιὸν εἰς τὰς ἀγκάλας του καὶ φέρει αὐτὴν εἰς τὸ παρασκήνιον Ἀλλ' ἐκείνη ἔτυχε πολύσαρκος καὶ ἐκεῖνος ἰσχνὸς καὶ ἀδύνατος. Ὅταν ἦλθε λοιπὸν ἡ κρίσιμος στιγμή, ἐντείνει ὅλας τὰς δυνάμεις του, προσπαθεῖ νὰ τὴν σηκώσῃ, σφίγγεται, κοκκινίζει, ἱδρόνει . . . τίποτε! Τότε εἷς ἄνθρωπος τοῦ λαοῦ τοῦ φωνάζει : — Κάνε την δυὸ δρόμους, ἀδερφέ!

Πολύτιμον ἐνέχυρον. Ἀστεῖος διαβάτης εἰσέρχεται μετὰ σοβαρότητος εἰς ἐνεχυροδανειστήριον : — Ἠμπορεῖτε νὰ μοῦ δανείσετε πενῆντα δραχμάς; - Εὐχαρίστως, ἂν ἔχετε νὰ μᾶς ἀφήσετε ἀνάλογον ἐνέχυρον ἐξ ἀργύρου ἢ χρυσοῦ. — Κ' ἐγὼ ἔτσι ἐννοῶ· ἔχω τρία δόντια βουλωμένα μὲ χρυσόν· βγάλετέ μου τα, κρατῆστέ τα, καὶ δόστε μου πενῆντα δραχμάς!... Καὶ ἀνοίγει τὸ στόμα.

ΤΡΕΙΣ ΓΝΩΜΑΙ ΚΑΘ' ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Ζητοῦμεν συνήθως συγγνώμην ὅταν πρόκηται νὰ εἴπωμεν τὴν ἀλήθειαν, ἐνῷ ἔπρεπε νὰ τὸ κάμνωμεν ὅταν ψευδώμεθα.

*

Ἡ ὀνειροπόλησις εἶνε ὁ ἐπιούσιος ἄρτος τῆς ζωῆς.

*

Δὲν πρέπει νὰ κρίνῃ τις τὰ πράγματα ἑνὸς καιροῦ μὲ τὰς ἰδέας ἄλλου καιροῦ.

ΜΙΑ ΣΥΜΒΟΥΛΗ ΚΑΘ' ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Αἱ δάλιαι γίνονται εὐώδεις εὐκολώτατα ἐὰν ποτίζωνται συχνὰ αἱ ῥίζαι τοῦ φυτοῦ διὰ χλιαροῦ ὕδατος. Ὥστε οἱ φιλανθεῖς δύνανται ν' ἀποκτήσωσιν ἓν εὔοσμον ἄνθος ἐπὶ πλέον ἐκπλήττοντες ἅμα καὶ ἐκείνους οἱ ὁποῖοι γνωρίζουν ὅτι ἡ δάλια ὅσον εὔμορφος καὶ ἂν εἶνε ἔχει μίαν μεγάλην ἔλλειψιν, τὴν ἔλλειψιν ἀρώματος.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1890 - 2109

Digitized by Google

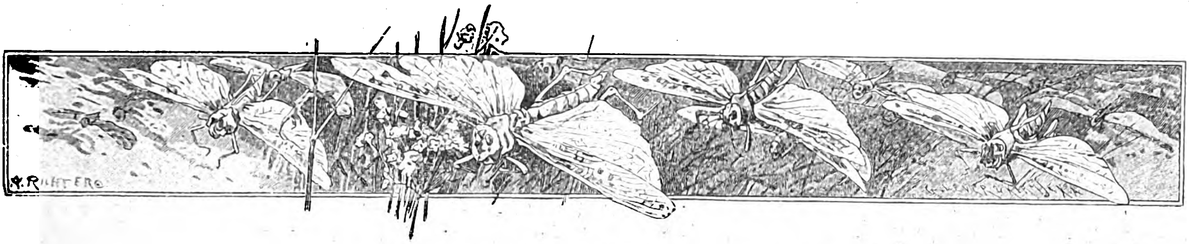

ΡΟΒΕΡΤΟΣ ΧΑΜΕΡΛΙΓΓΙΟΣ

[1830 — 1889]

Τὸ ὄνομα τοῦ Ῥοβέρτου Χαμερλιγγίου ὅλως ἄγνωστον τέως παρ' ἡμῖν ἐποίησε γνώριμον ἡ «Ἀσπασία», ἓν τῶν ἐξόχων ἔργων τοῦ γερμανικοῦ Παρνασοῦ, ὅπερ κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ἐπεφάνη ἑλληνικὴν στολὴν περιβεβλημένον. Ἀλλὰ τὸ ἔργον τοῦτο, καίπερ ἐλέγχον πανταχοῦ τὴν ποιητικὴν φύσιν τοῦ συγγραφέως, ὡς φέρον κατ' ἀνάγκην τὸ ἔνδυμα τῆς μυθιστορίας, ἴσως ἔκαμέ τινας νὰ νομίσωσιν, ὅτι ὁ γράψας αὐτὸ εἶναι μυθιστοριῶν συγγραφεύς, καὶ δὴ ἐξ ἐκείνων, οἵτινες ἐν τῇ ἀνελίξει τῶν περιπετειῶν τῶν ἡρώων αὐτῶν τοῦτο μάλιστα ἐπιδιώκουσι, νὰ ζωγραφήσωσι πιστῶς τὸν βίον, τὰ ἔθιμα καὶ νόμιμα καὶ καθ' ὅλου τὴν παιδείαν λαοῦ τινος ἐν ὡρισμένῃ ἐποχῇ, οἷος ὁ Ἔβερς. Ἀλλ' ὅμως πλανῶνται, οἱ ταῦτα νομίζοντες· διότι ὁ Χαμερλίγγιος ἦτο ποιητής, καὶ δὴ ἐκ τῶν μεγαλοφυῶν καὶ ἰδιοφυῶν ἐκείνων, ὧν τὰ μὲν ὀνόματα χρυσοῖς ἀναγράφονται γράμμασιν ἐν ταῖς δέλτοις τῆς ἱστορίας τῆς ποιήσεως, τὰ δ' ἔργα ὑπερπηδῶντα τὰ στενὰ ὅρια τῆς χώρας, ἐξ ἧς κατάγονται, κοινὸν κτῆμα γίγνονται πάντων τῶν ἀνθρώπων. Καὶ δικαίως· διότι, ὡς ὁ ἥλιος φωτίζει καὶ θερμαίνει πάντας τοὺς ἀνθρώπους, οὕτω καὶ τὰ ἔργα τῶν μεγάλων ποιητῶν, ἀθάνατα μνημεῖα τῆς θείας δυνάμεως τῆς ἀνθρωπίνης διανοίας, θερμαίνουσι καὶ φωτίζουσιν, ὡς φαεινοὶ ἀστέρες, τὸν νοῦν καὶ τὴν πρὸς τὸ καλὸν καὶ ἀληθὲς ὀργῶσαν ψυχὴν πάντων τῶν ἀνθρώπων πάσης φυλῆς.

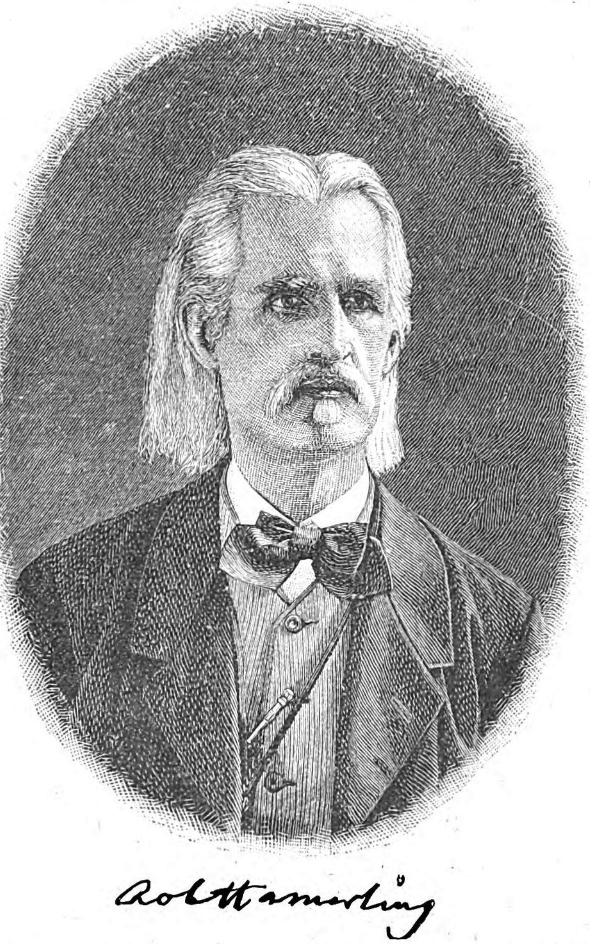

Ἀπὸ τῆς νεανικῆς ἡλικίας ἐπίχαρις, σθεναρά, ὑψιπετὴς καὶ καλλίμορφος προβᾶσα ἡ νεαρὰ ἔτι Μοῦσα τοῦ Χαμερλιγγίου πρωΐμως εἵλκυσεν ἐφ' ἑαυτὴν τὴν προσοχὴν καὶ τῶν μεγάλων κριτικῶν τῶν χρόνων ἐκείνων καὶ τῶν φιλομούσων ἀναγνωστῶν τῆς Γερμανίας. Ἀλλὰ τὴν προσήκουσαν αὐτῇ ἐμπρεπῆ θέσιν ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς ποιήσεως κατέλαβεν, ἀφ' οὗ ἀνδρωθεῖσα κατέλιπε τὴν λυρικὴν καὶ ἐπὶ τὴν ἐπικὴν ἐτράπη ποίησιν.

Ἐν ᾧ χρόνῳ οἱ τῆς νέας σχολῆς τοῦ ὑγιοῦς νοῦ, du bon sens, ὡς οἱ Γάλλοι αὐτὴν καλοῦσιν, ἐκήρυττον, ὅτι τὸ ἐπικὸν εἶδος τῆς ποιήσεως εἶνε ἀπηρχαιωμένον τι καὶ νεκρὸν καὶ ὅτι τὸ δένδρον τῆς ἐπικῆς ποιήσεως ξηρανθὲν ἀντικατεστάθη ὑπὸ τῆς μυθιστορίας· ἐν ᾧ χρόνῳ οἱ περὶ τὰ γερμανικὰ γράμματα σπουδάζοντες ἔμελλον νὰ κυλίσωσι τὸν λίθον, ἵνα σφραγίσωσι τὸν τάφον τοῦ ἔπους, αἴφνης ἐπεφάνησαν ὡς ἀληθὴς καὶ ζῶσα ἔνστασις ἔπη τινά, ἐν οἷς ὑπέροχον θέσιν κατέλαβον δύο τοῦ Χαμερλιγγίου ἔπη. Ταῦτα δ' οὐ μόνον κατέδειξαν, ὅτι δύναται ἔτι ν' ἀνθήσῃ ἡ ἐπικὴ ποίησις, ἀλλὰ καὶ ἀπέδειξαν τὸν Χαμερλίγγιον ὡς τὸν μόνον δυνάμενον διὰ τῆς μεγαλοφυΐας καὶ ἰδιοφυΐας αὐτοῦ νὰ καλλιεργήσῃ καὶ προαγάγῃ αὐτὴν ἐν τῷ πνεύματι τῶν νεωτέρων χρόνων. Ἀληθῶς δ' ἀπὸ τῆς ἐκδόσεως

Digitized by Google

τῶν ἐπῶν τούτων οὐ μόνον προσφιλέστατος καὶ γνωριμώτατος εἰς πάντας τοὺς Γερμανοὺς ἐγένετο ὁ καὶ ἄλλως γνώριμος ἤδη ποιητής, ἀλλὰ καὶ τοσοῦτον ἐθαυμάσθη, ὥστε νέον μὲν Ὅμηρον ἀπεκάλεσαν αὐτὸν ἐν ὑπερβολῇ βεβαίως τοῦ θαυμασμοῦ οἱ λάτραι καὶ θιασῶται τῆς Μούσης αὐτοῦ, ἐπικὸν δὲ Σαιξπῆρον δικαιότερον οἱ μέτριοι ἐν ταῖς κρίσεσι, πάντες δέ, καὶ δὴ καὶ αὐτοὶ οἱ φθονερῶς πρὸς τὴν δόξαν αὐτοῦ διακείμενοι καὶ ἀμειλίκτως τὸν ἐπισκιάσαντα αὐτοὺς καταδιώξαντες ἀνωμολόγησαν, ὅτι ὁ πρῶτος μὲν τῶν ἐν Αὐστρίᾳ Γερμανῶν ποιητῶν ἦτο ὁ Χαμερλίγγιος μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Γριλλπαρτσέρου οὐδενὸς δὲ δεύτερος καὶ τῶν ἐν Γερμανίᾳ, ὧν ὀλίγοι ἔχουσι νὰ ἐπιδείξωσιν ἔργα ἄξια νὰ παραβληθῶσι πρὸς τὰ ἔργα αὐτοῦ.

Οὐ μόνον δ' ἐν Γερμανίᾳ καὶ Αὐστρίᾳ ἐθαυμάζετο νῦν τὸ ὄνομα τοῦ ποιητοῦ, ἀλλ' ὑπερπηδήσαν τὰ στενὰ ὅρια τῶν χωρῶν τούτων καὶ ἔξω γνωριμώτατον ἐγένετο, καὶ ἐν Ῥωσσίᾳ καὶ Δανιμαρκίᾳ, καὶ ἐν Ἀγγλίᾳ, καὶ ἐν Γαλλίᾳ, καὶ ἐν Ἰταλίᾳ, καὶ ἐν Πολωνίᾳ, καὶ ἐν Ὁλλανδίᾳ. Διότι καὶ τὰ ἔργα αὐτοῦ σχεδὸν πάντα μετεφράσθησαν εἰς τὰς γλώσσας τῶν χωρῶν τούτων καὶ πραγματεῖαι παντοῖαι καὶ περὶ τοῦ βίου καὶ περὶ τῶν ἔργων αὐτοῦ ἐγράφησαν καὶ μάλιστα ἐν Ὁλλανδίᾳ καὶ Ἰταλίᾳ. Ἐν τῇ τελευταίᾳ μάλιστα χώρᾳ τοσοῦτον ἐθαυμάζετο καὶ μετὰ τοσούτου ἐνθουσιασμοῦ ἀνεγινώσκετο ἐν ἰδίᾳ τῶν ἐπῶν αὐτοῦ, ὥστε ὁ ἐν Βονωνίᾳ διάσημος καθηγητὴς Luiggi Michelangelo ἔγραψεν ὀγκωδέστατον καὶ πολλοῦ λόγου ἄξιον βιβλίον, ἐν ᾧ ἐπειράθη ν' ἀποτρέψῃ τὸν κίνδυνον καὶ ν' ἀναχαιτίσῃ τὴν ῥοπήν, ἣν ἡ τοῦ Χαμερλιγγίου ποίησις ἠδύνατο νὰ ἔχῃ πρὸς τὴν ἀληθῆ καὶ γνησίαν ἰταλικὴν ποίησιν.

Εἶχε δ' ὁ Χαμερλίγγιος οὐ μόνον μεγαλοφυᾶ πλαστικὸν νοῦν, ἀλλὰ καὶ εὐγενῆ καὶ μεγαλογνώμονα ψυχήν. Ὑπὸ τῶν ὑψίστων δὲ ἰδεῶν τῆς ἀνθρωπότητος, τῆς ἰδέας τοῦ καλοῦ καὶ ἀγαθοῦ καὶ ἀληθοῦς κατεχόμενος ἠγωνίζετο διὰ παντὸς τοῦ βίου ν' ἀποδείξῃ μὲν ἑαυτὸν καλὸν καὶ ἀγαθόν, νὰ ἐνθουσιάσῃ δὲ καὶ τοὺς ἄλλους περὶ τὰς ἰδέας ταύτας, ὧν ἀπόστολον ἑαυτὸν ἐθεώρει. « Ἡ ἰδέα τοῦ καλοῦ » ἔγραφεν ἐν ἡλικίᾳ δέκα καὶ ἓξ ἐτῶν, «εἶναι ὁ σταθμός, ἐν ᾧ ἀναπαύονται, καὶ τὸ κέντρον, περὶ ὃ στρέφονται ἅπασαι αἱ περὶ τοῦ βίου καὶ τῶν λοιπῶν φιλοσοφικῶν προβλημάτων θεωρίαι μου, αἵτινες τέως εἰς τὸ ἄπειρον ἐπλανῶντο. . . Ὁπόσον ἔξοχος καὶ ὑψηλὴ εἶναι ἡ ἰδέα αὐτὴ ν' ἀποδείξῃ τις ἑαυτὸν τελείως καλὸν καὶ τὴν ψυχὴν καὶ τὸ σῶμα, καλλιτέχνημά τι ! . . . Ἡ κυρία ἀρχὴ εἶναι ὅτι ἕκαστος ἄνθρωπος ὀφείλει νὰ θεωρῇ ὡς καθῆκον καὶ νὰ προβάλλῃ σκοπὸν τοῦ βίου αὐτοῦ τὴν τελείαν ἀνάπτυξιν πασῶν τῶν ψυχικῶν καὶ σωματικῶν δυνάμεων αὐτοῦ. Ἡ τοιαύτη δ' ἀνάπτυξις ἀποτελεῖ τὸ καλόν. Ἴδετε τὸν Ἀπόλλωνα τοῦ Βελβεδέρε· διὰ τί εὑρίσκετε αὐτὸν καλόν, εἰ μή, διότι εἶνε εἰκὼν τοῦ σωματικῶς καὶ ψυχικῶς τελείου ἀνθρώπου ; Τὸ καλὸν καὶ ἀγαθὸν ἄρα συμπίπτουσιν ».

Ἀλλά, καίπερ τοσοῦτον ἐνθουσιῶν ὑπὸ τοῦ ἰδανικοῦ, ἐπίστευεν ὅμως εἰς τὸ δυνατὸν τῆς συνδιαλλαγῆς τοῦ πνεύματος καὶ τῆς ὕλης ἐπὶ τῆς γῆς, τοῦ ἰδανικοῦ καὶ τοῦ καθ' ὑπόστασιν ὄντος, καὶ ἡ ψυχὴ αὐτοῦ ᾐσθάνετο ἑαυτὴν ἐν διαφωνίᾳ πρὸς τὴν ἐπικρατοῦσαν γνώμην, ὅτι τὸ ἰδανικὸν καὶ τὸ καθ' ὑπόστασιν ὄν, ἡ ἀλήθεια καὶ τὸ κάλλος, τὸ πνεῦμα καὶ ἡ φύσις ἀδιάλλακτοι ἐναντιώσεις εἶνε. Ἐκ τούτου ἐπειρᾶτο ν' ἀποδείξῃ τὸ ἰδανικὸν ὥς τι, πρὸς ὃ πρέπει μέν τις νὰ τείνῃ, ἀλλὰ τότε μόνον ἐπιτυγχάνει αὐτοῦ ὅταν μὴ ἀποβάλλῃ καὶ περιφρονῇ τὸ κατὰ φύσιν καὶ καθ' ὑπόστασιν ὄν, ὅταν μὴ θεωρῇ τὴν φύσιν ὡς ἔκπτωσιν ἐκ τοῦ πνεύματος καὶ τῶν ἰδεῶν.

« Ἐν τῇ ψυχῇ μου ὑπῆρχεν ἐν ἀληθεῖ ἁρμονίᾳ ἐξ ἀρχῆς » λέγει που, «πρὸς τῷ ἰδανικῷ καὶ ὑποστατική τις ὁρμή. Διότι οὐδέποτε εγενόμην μανικός τις μετεωρολόγος τοιοῦτος, οἷος νὰ ζητῶ τὰς ὑπεργείους, ὅλως ἀμοιρούσας τοῦ γηΐνου, εἰκόνας, ἀλλὰ τὸ καθαρῶς ἀνθρώπινον, ἡ πνευματοκίνητος μέν, ἀλλὰ πλήρης ζωῆς καὶ θερμότητος ὕπαρξις ἐφαίνετό μοι πάντοτε ἐπιτηδεία εἰς ἐνσώματον, ἂν καὶ παροδικήν, παράστασιν τοῦ ἰδανικοῦ ».

Συναισθανόμενος δ' ὅτι τὸ πνεῦμα τοῦ αἰῶνος τούτου ἐπὶ τὴν ὕλην ἦτο τετραμμένον· κατανοῶν ὅτι ἐκεῖνο, ὅπερ ἡ ὑψιπετὴς διάνοια τῶν γερμανῶν φιλοσόφων τοῦ δεκάτου καὶ ὀγδόου αἰῶνος τελευτῶντος καὶ τοῦ δεκάτου καὶ ἐνάτου ἀρχομένου ἐκήρυττεν ὡς εὐαγγέλιον τῆς ἀνθρωπότητος, ὡς τὸ ἰδανικὸν τῆς ἐφ' ἑαυτῆς στηριζομένης ἐλευθέρας ἀνθρωπότητος, ἢ εἰς πλεῖστα παρενοεῖτο καὶ ὅλως ἠμελεῖτο, ἢ μονομερῶς ἀνεγνωρίζετο· βλέπων, ὅτι μόνη ἡ διάνοια ἐκαλλιεργεῖτο καὶ ἐμορφοῦτο, τῆς δὲ θεραπείας τῆς ψυχῆς οὐδεμία πρόνοια ἐλαμβάνετο, ἄλγος καὶ ἀγανάκτησιν ᾐσθάνετο ἐν τῇ εὐγενεῖ αὐτοῦ ψυχῇ. Καὶ ἐξετίμα μὲν τὰς προόδους τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν καὶ τὴν ἐκ τούτων ὠφέλειαν καὶ τὴν πρὸς πολιτικὴν καὶ ἐθνικὴν ἀναγέννησιν τάσιν τῶν λαῶν, ἀλλ' ἐπίστευεν, ὅτι πάντα ταῦτα τότε μόνον δύνανται εἰς ἀγαθόν τι ν' ἀπολήξωσιν, ὅταν συνέχωνται ὑπ' ἐκείνου, ὅπερ ἡ διάνοια τοῦ ἀνθρώπου ἤδη κατεκτήσατο. Διότι ἡ ἱστορία εἶχε διδάξῃ αὐτόν, ὅτι τὸ ἐπίγειον, τὸ κατὰ τόπον καὶ χρόνον ὑπάρχον τότε μόνον γίνεται

---

[1]) Considerazione sull' Ahasvero in Roma di R. H. Bologna 1878.

Digitized by Google

ἀληθῶς χρήσιμον καὶ μόνιμον, ὅταν μετέχῃ τοῦ ἀληθῶς ἀνθρωπίνου καὶ φρονίμου καὶ δικαίου, εἰ δὲ μή, ὅλως ἄκαιρον καὶ ἐπισφαλὲς ἀποβαίνει.

«Οἱ προφῆται οὗτοι τῶν κατ' ἐπίφασιν νέων καὶ ἐπικαίρων ἰδεῶν» λέγει «οὐδόλως ὑποπτεύουσιν, ὅτι ἡ πενιχρὰ αὐτῶν σοφία οὐ μόνον οὐχὶ νέα εἶνε, ἀλλ' ἐνδεές τι καὶ ἀτυχὲς λείψανον τῆς παλαιᾶς μέν, ἀλλ' αἰωνίως νέας, ἥτις ὑπὸ σοφωτέρων πρὸ πολλοῦ καὶ ἐγνώσθη καὶ κατενοήθη καὶ ἐκηρύχθη καὶ ἐψάλη . . . . Οἱ περιφρονηταὶ οὗτοι τοῦ παρελθόντος ἀγνοοῦσιν, ὅτι τὸ ἄνθος αὐτοῦ δὴ τοῦ παρελθόντος ἐνέχει καὶ διασώζει τὸν σπόρον τοῦ μέλλοντος».

Τοιούτων ἀρχῶν καὶ αἰσθημάτων ἀπαύγασμα εἶνε τά τε λυρικὰ καὶ ἐπικὰ ποιήματα τοῦ Χαρμελιγγίου καὶ ὑπὲρ τοιούτων ἰδεῶν ἠγωνίζετο διὰ παντὸς τοῦ βίου.

Ἀλλ' ἐν μὲν τοῖς πρώτοις ἐν τῇ νεανικῇ ἡλικίᾳ ποιηθεῖσι ποιήμασιν εὑρίσκομεν αὐτὸν παλαίοντα ἔτι πρὸς τὴν δαιμονίαν Μοῦσαν καὶ ἀδυνατοῦντα νὰ ἐξεύρῃ τὴν κατάλληλον μορφὴν τῆς ἐκφράσεως, ἢ στερούμενον ἔτι τῆς ἀναγκαίας δυνάμεως εἰς ποιητικὴν ἔκφανσιν τῆς ὁρμῆς, ἣν ᾐσθάνετο. Τῆς πάλης δὲ ταύτης προϊόντα τὰ ποιήματα ταῦτα εἶνε μὲν σθεναρά, ἀλλὰ μυστηριώδη πως καὶ σκοτεινά, διότι αἱ ἔννοιαι καὶ τὰ αἰσθήματα φαίνονται καλυπτόμενα ὑπὸ ὁμίχλης τινός. Καὶ καλλίμορφα δὲ τὰ μέρη εἶνε, ἀλλὰ τὰ μέρη μόνα, οὐχὶ δὲ καὶ τὸ ὅλον. Ταχέως δ' ὅμως ἐξῆλθε νικητὴς ἐκ τῆς πάλης ταύτης ὁ ποιητὴς καὶ ἐξευρὼν καὶ τὴν πλαστικὴν δύναμιν καὶ τὴν τελείαν μορφὴν ἐπεφάνη ἀκμαῖος ἐν τοῖς ἐπικοῖς μάλιστα ποιήμασι. Ταῦτα χαρακτηρίζει διαύγεια καὶ ὕψος ἐννοιῶν καὶ αἰσθημάτων, φανταστικὴ καὶ πλαστικὴ δύναμις, ἄμετρος δεξιότης περὶ τὴν ἔκφρασιν σφοδρῶν παθῶν, ζωηρότης χρωματισμοῦ, θαυμαστὴ περὶ τὴν σύνθεσιν καὶ ἐκλογὴν τῶν λέξεων δεινότης καὶ διαγραφικὴ τέχνη.

Ἀλλὰ τῶν κριτικῶν τινες εὑρίσκοντες ἐν τοῖς ποιήμασιν αὐτοῦ ὁτὲ μὲν τῆς ζωῆς, ὁτὲ δὲ τοῦ θανάτου ἄμετρον πόθον ἐκφαινόμενον· βλέποντες ἐν αὐτοῖς τὸν ποιητὴν ὁτὲ μὲν ὑπερμέτρως ἀγαλλόμενον, ὁτὲ δ' ὑπερβαλλόντως λυπούμενον· καὶ πάλιν παραβάλλοντες τὰ διάφορα αὐτοῦ ἔργα πρὸς ἄλληλα καὶ εὑρίσκοντες αὐτὸν ἐν αὐτοῖς ὁτὲ μὲν ὅλως ἰδανικόν, ὁτὲ δ' εἰς τὴν ὑπόστασιν τῶν ὄντων πιστεύοντα προῆλθον εἰς τὸ συμπέρασμα, ὅτι δυσαρμοστία καὶ ἐν τῇ ψυχῇ αὐτοῦ ὑπῆρχεν, ὅτι πάλη τις αὐτὴν κατέσχιζε καὶ ἐχαρακτήριζον αὐτὸν ὡς δυσοιωνιστικόν.

Καὶ ἀληθῶς μὲν ἐν τῇ νεανικῇ ἡλικίᾳ ὁ πενέστατος καὶ πρὸς τὰς ἐναντιότητας τῆς τύχης παλαίων ποιητὴς πολλάκις ἐθρήνει τὴν ἀνισότητα τῶν ἀνθρώπων καὶ ἐπόθει τὸν θάνατον. Τῆς μελαγχολίας δὲ ταύτης ἀπαύγασμα εἶνε καὶ ὁ ἐν ἡλικίᾳ δέκα καὶ ἓξ ἐτῶν ποιηθεὶς «μονόλογος τοῦ αὐτόχειρος». Ἀλλ' ὡς ἐνθουσιῶν περὶ τὸ καλὸν καὶ ἐν τῷ καλῷ τὴν εὐδαιμονίαν εὑρίσκων ὁ ποιητὴς ἀδύνατον ἦτο νὰ μισῇ τὸν κόσμον καὶ νὰ αἰσθάνηται τὴν ἀνίαν ἐκείνην καὶ τὸν κόρον, ὃν αἰσθάνονται οἱ ἐν ἡδοναῖς πρωΐμως διαβιώσαντες κενοὶ μὲν φρενῶν, κενοὶ δ' αἰσθημάτων. Διὸ ταχέως κατανοήσας, ὅτι αἱ τοιαῦται μελαγχολικαὶ διαθέσεις παρῆγον αὐτὸν εἰς ὁδὸν μισητήν, ὑπὸ σφοδρᾶς κατελήφθη ἀγανακτήσεως καὶ ἐπειράθη παντὶ σθένει νὰ διασκεδάσῃ αὐτάς. «Δός τὴν χεῖρα, δὸς τὸν ὅρκον» ἔγραφεν ἐν ποιήματί τινι πρὸς τὸν φίλον Βρούκνερον ἐν ἡλικίᾳ δέκα καὶ ἑπτὰ ἐτῶν, »ὅτι θὰ ἀναστήσωμεν καὶ αὖθις τοὺς χρόνους »τῶν ἁγνῶν ᾀσμάτων, ὅτι θὰ ἐκδιώξωμεν ἐκ »τοῦ γερμανικοῦ Παρνασσοῦ τὰς ἐχίδνας, ὅτι θὰ »καταπαύσωμεν τοὺς μελαγχολικούς, ἀνοήτους »στεναγμούς».

Ἂν δὲ καὶ ἐν τοῖς ὕστερον ποιήμασι φαίνεται ἐνίοτε μελαγχολῶν καὶ τὴν εἰρήνην τοῦ θανάτου ποθῶν, ἂν ποτε ψάλλῃ τὸν «πόθον τοῦ θανάτου», οὐδόλως ἕπεται ἐκ τούτου, ὅτι δυσοιωνιστικὸς ἦτο. Οὐδ' ἐκ τοῦ ποιήματος ἐκείνου

«Τὰς τῶν ὀρέων κορυφὰς πυκνὴ χιὼν καλύπτει»

εἰς ὃ μάλιστα ἀναφέρονται οἱ δυσοιωνιστικὸν τὸν ποιητὴν ν' ἀποδείξωσι πειρώμενοι, ἐξάγεται τοῦτο. Διότι ἀληθῶς μὲν χιὼν καλύπτει καὶ βαρύνει τὸ ὄρος, ἀλλὰ δὲν εἰσδύνει εἰς τὰ ἔγκατα αὐτοῦ, καὶ ὡς αὐτὸς ὁ ποιητὴς ὑπεραπολογούμενος λέγει, ὑπὸ τὰς ἀκτῖνας τοῦ ἀνατέλλοντος καὶ δύοντος ἡλίου μεταβάλλεται ἡ χιὼν εἰς χρυσὸν καὶ πορφύραν, εἰς μαργαρίτας καὶ ἀδάμαντας. Ἄριστα δ' ἐλέγχει τὸ ἄδικον τῶν μομφῶν τούτων ἡ κατακλεὶς τῆς «Φυγάδος Ἀφροδίτης» ἐν ᾗ ὁ ποιητὴς ὁμολογῶν τὰς ταλαιπωρίας καὶ ἀνίας τοῦ βίου ἀναφωνεῖ. «Ἀλλ' ἀναμφίβολον εἶνε, ὅτι ὑπάρχει »ἐν τῇ ψυχῇ φωνή τις, ἥτις ὑπερηχεῖ καὶ τὰς »ἀνίας καὶ τὰς ὀδύνας τοῦ βίου.»

Ἐν τῇ μικρὸν πρὸ τοῦ θανάτου ἐκδοθείσῃ ὑπ' αὐτοῦ βιογραφίᾳ, μετὰ θαυμαστῆς ἀπαθείας καὶ ὡς τρίτος τις ἀνατέμνων τά τε διανοήματα καὶ τὰ αἰσθήματα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ καὶ ἐξηγῶν τὰς ἀφορμὰς τῆς γενέσεως ἑκάστου τῶν ἔργων ἀναλύει μὲν κριτικῶς αὐτά, παρενείρει δ' εἰς τὴν ἀνάλυσιν ταύτην καὶ τὴν ἀπολογίαν πρὸς τοὺς ἐπιτιμητὰς αὐτοῦ. Ἦτο δὲ συνειθισμένος ὁ ποιητὴς ν' ἀνατέμνῃ οὕτω πάντοτε, ὁσάκις ἔγραφεν ἔργον τι, τὰς ἐννοίας καὶ τὰ αἰσθήματα αὐτοῦ, καὶ τοῦτο πολὺ συνετέλεσεν εἰς τὴν ταχεῖαν προκοπὴν αὐτοῦ. Ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς προλόγοις ἢ ἐπιλόγοις τῶν ἐπανειλημμένων ἐκδόσεων τῶν ἔργων αὐτοῦ εὑρίσκομεν τοιαύτας ἀναλύσεις καὶ ἀπολογίας καὶ ἐν ἐπιστολαῖς τοῦ ποιητοῦ, ὧν τινες ἐδημοσιεύθη-

Digitized by Google

σαν μετὰ τὸν θάνατον. Τοιαύτη δέ τις εἶνε καὶ ἡ ἐν τῷ ἑσπερινῷ φύλλῳ τῆς 2ας τοῦ παρελθόντος Αὐγούστου ἐν τῷ «Νέῳ ἐλευθέρῳ τύπῳ» δημοσιευθεῖσα πρὸς τὸν διδάκτορα Εὐγένιον Γούγλια. Οὗτος δῆλα δὴ παρακληθεὶς ὑπὸ τοῦ συντάκτου τοῦ ἐν Βιέννῃ ἐκδιδομένου «Χρονικοῦ τῶν καλῶν τεχνῶν» νὰ γράψῃ πραγματείαν τινὰ περὶ τοῦ ποιητοῦ ἔλαβεν ἀφορμὴν ἐξ εἰκόνος αὐτοῦ ποιηθείσης, ὑπὸ τοῦ εὐδοκίμου καλλιτέχνου Βρανστεττήρου (Brandstetter), ἣν ἐν ἀρχῇ τοῦ παρόντος ὁ ἀναγνώστης βλέπει, καὶ ἔγραψε κατ' Αὔγουστον τοῦ 1885 ταῦτα :

«Ὁ τὸ πρῶτον θεώμενος τὴν εἰκόνα ταύτην »ἀλλοκότως διατίθεται καὶ ἐν ἀπορίᾳ εὑρίσκεται, διότι χαλεπῶς καὶ αὐστηρῶς, σχεδόν τι »ἐχθρικῶς προσβλέπει ἡμᾶς ὁ ποιητής. Οὐδ' αὐτὸς ὁ Βρανστεττῆρος, ὅστις »φαιδρὰν τὴν ψυχικὴν ζωὴν καὶ »τὴν φύσιν πάντοτε ἐκφαίνει, »ἠδυνήθη νὰ περιποιήσῃ εἰς τὸ »εὔρυθμον τοῦτο πρόσωπον πρᾷόν τι καὶ μαλακὸν ἦθος. Ἀλλὰ »τίς ἐφαντάζετο τοιοῦτον τὸν »ποιητὴν τῆς διθυραμβικῆς ἡδυπαθείας, τῆς συβαριτικῆς ἀκολασίας, τῶν ἀκολάστων πόθων, ὡς αὐτὸν οἱ κριτικοὶ τοῦ »Ἀχασβήρου παρέστησαν;

ΡΟΒΕΡΤΟΣ ΧΑΜΕΡΛΙΓΓΙΟΣ
ἐν ἐφηβικῇ ἡλικίᾳ

» Ἐν τῇ εἰκόνι ταύτῃ ἀναγινώσκομεν σπουδαίαν διανοητικὴν πάλην, παθήματα καὶ »ἀποτυχίας, ἴχνη ἰσχυρᾶς μέν, »ἀλλὰ τέλος κατασυντριβείσης »βουλήσεως. Ἐν αὐτῇ βλέπομεν ἐκφαινόμενα τὰ ἴχνη μακροχρονίων μεριμνητικῶν μελετῶν, δι' ὧν οὐ μόνον ἥκιστα ἁρμονικῶς ἔλυσεν ὁ ποιητὴς τὰ φιλοσοφικὰ προβλήματα, ἀλλ' ὁσημέραι μᾶλλον εἰσδύνων εἰς »αὐτὰ εἰς πολυπλοκωτέραν καὶ σκοτεινοτέραν »ὁδὸν περιέπιπτε. Τίς λοιπὸν εἶνε ἡ ἀληθεστέρα »εἰκών; Ἀναγινώσκων τις τὰ ποιήματα τοῦ »Χαμερλιγγίου μετ' ἐπιστασίας καὶ ἀδιαλείπτως »ἀναμφιλόγως θὰ ὁμολογήσῃ, ὅτι πιστῶς μὲν »ἀπεικόνισε τὸν ποιητὴν ὁ καλλιτέχνης, μονομερῶς δ' ἢ ὅλως κακῶς ἐζωγράφησαν οἱ κριτικοὶ καὶ παρεμόρφωσαν αὐτόν.»

Πρὸς ταῦτα δ' ἀποκρινόμενος ὁ ποιητὴς λέγει ἐν τῇ ἄνω μνημονευθείσῃ ἐπιστολῇ:

«Ἐκ της εἰκόνος ἐκείνης κατέρχεσθε εἰς τὸ »συμπέρασμα, ὅτι διανοητικὴ πάλη καὶ δυσαρμοστία τις ταράττουσι τὴν ψυχήν μου. Καὶ »ἀληθῶς μὲν ὀλίγοι ἴσως ἐπάλαισαν τοσοῦτον »ἐν τῷ βίῳ· ἀλλ' ἡ πάλη αὕτη ἦτο οὐχὶ διανοητική τις, ἀλλὰ πάλη πρὸς τὸν βίον, πρὸς »τὴν τύχην. Ἐκ τούτου δέ, ὅτι πρὸς τὰς ἐναντιότητας τῆς τύχης νὰ παλαίσω ὤφειλον, ἡ »δυσαρμοστία, περὶ ἧς λέγετε, καὶ τὸ δυσοιωνιστικὸν καὶ τὰ τοιαῦτα ἀδύνατον ἦτο νὰ »γεννηθῶσιν ἐν τῇ ψυχῇ μου ὑπὸ τοιαύτην μορφήν, ὑφ' οἵαν καταλαμβάνουσι τὴν ψυχὴν τοῦ »ὀκνηροῦ καὶ ὑπερκόρως ἀπολαύσαντος τῶν »ἡδονῶν τοῦ βίου. Ἡ ψυχή μου ἐξ ἀρχῆς ἁρμονικῶς διάκειται, ὅτι δὲ καὶ αἱ περὶ τοῦ κόσμου θεωρίαι μου κύριον ὑπολαμβάνουσι τὴν »ἁρμονίαν ἐν τῇ φαιδρᾷ ἀπολαύσει τοῦ βίου »καὶ τοῦ καλοῦ, τὴν διαλλαγὴν τῶν ἐναντιώσεων, τοῦτο θὰ ἀποδείξῃ τὸ μέγα φιλοσοφικὸν ἔργον, ὅπερ σὺν τῷ *Ἀνθρωπίσκῳ* τὸ κύριον »μέλημα τῶν ὑπολειπομένων μοι ἡμερῶν εἶνε. »Μέχρι δὲ τῆς ἐκδόσεως τῶν ἔργων τούτων καὶ »τῆς βιογραφίας φρόνιμον νομίζω ν' ἀπέχῃ τις »πάσης τελείας κρίσεως περὶ τῆς οὐσίας τῆς »ψυχῆς ἐμοῦ ὡς ἀνθρώπου καὶ »συγγραφέως.»

Οἵαν δ' ἐν τοῖς ποιήμασιν εὑρίσκομεν τὴν φύσιν τῆς ψυχῆς τοῦ ποιητοῦ, μεγαλόφρονα, ἐνθουσιῶσαν περὶ τὸ καλὸν καὶ ἀγαθὸν καὶ τὴν ἀλήθειαν καὶ πᾶν ὅ,τι ὑψηλόν, ἀποστρεφομένην πᾶν τὸ ταπεινὸν καὶ εὐτελές, εὐαίσθητον, φιλόφιλον, ἁγνήν, τοιαύτην ὁμολογοῦσι καὶ οἱ γνώριμοι καὶ οἱ φίλοι αὐτοῦ, ὅτι ὄντως ἦτο. Καὶ ἡ μορφὴ δ' ἐνεῖχέ τι τὸ δαιμόνιον, ἀλλ' ἐν ταὐτῷ καὶ ἀλλόκοτον. Οἱ ὀξεῖς δῆλα δὴ χαρακτῆρες τοῦ προσώπου, οἱ πυρώδεις, διαδυτικοί, φασματώδεις, ταυρηδὸν ὑποβλέποντες, τηλεσκόποι ὀφθαλμοί, τὸ κίτρινον, ὡς περγαμηνή, δέρμα καὶ ἡ μακρὰ κυμαινομένη κόμη ἀλλοκότως διέθετον τὸν πρῶτον εἰς ὄψιν τοῦ ποιητοῦ ἐρχόμενον καὶ ἐνεποίουν τὴν ἐντύπωσιν ἀνδρὸς αὐστηροῦ καὶ ἥκιστα φιλόφρονος. Ἀλλ' ἡ ἐντύπωσις αὕτη ταχέως παρήρχετο, καὶ πάντες ἀνεγνώριζον τὸ φαιδρὸν καὶ εὐτράπελον καὶ φιλόφρον ἦθος αὐτοῦ καὶ ἡ τὰ σφοδρότατα πάθη προδίδουσα καὶ τὰς ὑψίστας ἐννοίας ἐγκλείουσα χαρίεσσα ἐκείνη κεφαλὴ ἐμάγευε τέλεον καὶ τοὺς ἄνδρας καὶ μάλιστα τὰς γυναῖκας.

Ἀλλ' ὁ τοσοῦτον δαψιλῶς ὑπὸ τοῦ πλάστου πεπροικισμένος καὶ διὰ τῶν ἐξόχων αὐτοῦ ἀρετῶν κατακτώμενος τὰς ψυχὰς πάντων, ὁ ὑπὲρ πάντων ἄξιος καὶ ἐπιτήδειος γενόμενος ν' ἀπολαύσῃ τῶν γηΐνων ἀγαθῶν ποιητὴς διῆλθε τὸν βίον ἐν δειναῖς ταλαιπωρίαις. Ἆρά γε κακός τις δαίμων φθονήσας αὐτῷ τῶν ψυχικῶν ἀρετῶν διέφθειρε τὸ σῶμα, ἢ μὴ ὁ πλάστης θελήσας νὰ κατασχύνῃ τὴν ἀνθρωπίνην σοφίαν κηρύττουσαν τὸ « νοῦς ὑγιὴς ἐν σώματι ὑγιεῖ» ἐνέκλεισε τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἐν νοσηρῷ καὶ ἀρρώστῳ σαρ-

Digitized by Google

κίῳ, ἵνα καταδείξῃ, ὅτι ἡ μεγάλη ψυχὴ ἥκιστα μὲν καταβάλλεται ὑπὸ τῶν ταλαιπωριῶν τῆς περιβαλλούσης αὐτὴν ὕλης, μέγιστα δὲ διαπράττει ἔργα καὶ ἐν πονηρῷ σώματι; Ὁπωσδήποτε καὶ ἂν ἔχῃ τοῦτο, ὁ δυστυχὴς Χαμερλίγγιος τριάκοντα ὅλα ἔτη κατατρυχόμενος ὑπὸ δεινῆς νόσου διῆγε τὸν βίον μακρὰν τῆς κοινωνίας τῶν ἀνθρώπων, ἀμέτοχος πάσης χαρᾶς καὶ πάντων τῶν γηΐνων ἀγαθῶν καὶ αὐτῶν τῶν τοῦ συζυγικοῦ βίου. Περιεργότατον δὲ φαίνεται, ὅτι ὁ ἐνθουσιῶν ὑπὸ τοῦ καλοῦ, ὁ ἐκ παιδικῆς ἡλικίας ἐρωτικώτατα διατιθέμενος ὑπὸ τῆς γυναικείας καλλονῆς, ὁ καὶ ἐκ τῆς ὄψεως μόνης τῶν εἰκόνων ἀγνώστων καλλονῶν τιτρωσκόμενος τὴν ψυχήν, ὁ διὰ τῶν ποιημάτων αὐτοῦ καὶ τῆς μορφῆς τοσοῦτον μαγεύων τὰς γυναῖκας οὐδέποτε ἀληθῶς ἠγάπησεν, ἤ, ὡς αὐτὸς ἐνόμιζεν, οὐδέποτε ἠγαπήθη καὶ ἐκ τούτου ἄγαμος διεβίωσεν.

Ἀκολουθεῖ

ΛΥΣΑΝΔΡΟΣ ΧΑΤΖΗΚΩΝΣΤΑΣ.

Η ΛΥΓΕΡΗ

Συνέχεια· ἴδε σελίδα 209.

Καὶ ἐβύθισε τὴν μίαν κληματόβεργαν ἐντὸς τοῦ ποτηρίου. Ἠκούσθη βραχὺς συριγμὸς ἐκ τῆς ἐπαφῆς τοῦ πυρὸς μετὰ τοῦ νεροῦ καὶ ἡ γραῖα ἔρριψε τὴν κληματόβεργαν ἐσβεσμένην ἄνω τοῦ ὤμου της, πρὸς τὰ ὀπίσω.

— Τ' ἄστρι τῆς Κλαδευτήρας κι' ὁ γιὸς μ' ὁ γιόκας μου νὰ πάρουνε τὴν ἄφτρα τὴν ἀρχόντισσα! ἐπανέλαβε ἡ γραῖα στραφεῖσα κατ' ἀντίθετον διεύθυνσιν.

Καὶ ἀπέσβεσε τὴν δευτέραν κληματόβεργαν. Ἀφοῦ δ' ἔπραξε τὸ αὐτὸ καὶ διὰ τὴν τρίτην ἡ Κυρὰ Παγῶνα ἔφερε τὸ νερὸ καὶ ἐπότισε τὸ παιδίον.

— Τῆς γείτσες σου! ἐπευχήθη.

Καὶ χωρὶς νὰ προσέξῃ εἰς τὰς εὐχαριστήσεις καὶ τὰς καλὰς δεήσεις ὅσας ἡ νεᾶνις εὐγνωμονοῦσα ἀπηύθυνεν εἰς τὸν Παντοδύναμον διὰ τὴν ψυχήν της ἡ Κυρὰ Παγῶνα ἔλαβεν ἀπὸ τοῦ παραθύρου μικρὰν μαύρην χύτραν κ' ἐπλησίασε τὸ παιδίον. Διότι ἐκτὸς τῶν ἐξορκισμῶν της ἡ γραῖα εἰς πολλὰς παθήσεις ἐδέχετο συνεπικούρους καὶ ἀλοιφὰς καὶ φάρμακα παντοῖα τῆς δημώδους φαρμακευτικῆς. Ὁ μικρὸς κατακαπνισμένος οἰκίσκος της δὲν ἦτο μόνον θεραπευτήριον, ἀλλὰ καὶ φαρμακεῖον καὶ βοτανῶν ἀποθήκη. Ἐντὸς τριῶν χαμηλῶν ἑρμαρίων περιέκλειε πάντοτε δέσμας ἀπεξηραμμένων φυτῶν τὰ ὁποῖα αὐτὴ ἡ γραῖα ἀνεκάλυψε, ῥίζας βαρυόσμους, τῶν ὁποίων τὴν ἰαματικὴν δύναμιν αὐτὴ μόνη ἐγνώριζεν, ἐργαλεῖα χειρουργικά, κατεσκωριασμένα ἐξ αἱμάτων καὶ πύου, ἔμπλαστρα διαφόρου μεγέθους, τολύπας βάμβακος καὶ ξαντοῦ. Μικρὰ ὑέλινα δοχεῖα ἐφύλασσον ἐπιμελῶς τὸ βάλσαμον, τὰ μεταξώδη ἐκεῖνα λευκὰ πτίλα, τ' ἀποσπώμενα ἀπὸ τοῦ στήθους τῶν ἀγριοχήνων καὶ ἱκανὰ νὰ ἐπίσχωσι τὸ ὁρμητικώτερον ῥεῦμα τοῦ αἵματος καὶ νὰ ἐπουλώσωσι πᾶσαν πληγὴν κατὰ τὰς ἰδέας τῆς δημώδους ἰατρικῆς. Χύτραι μικραὶ μετὰ μεγάλων, κατὰ διαφόρους στιβάδας, ἔφερον πολλαπλᾶ ἐκχυλίσματα καὶ βάμματα καὶ ἀλοιφὰς ἱκανὰς νὰ κατατρώγουν τὰς σεσηπυίας σάρκας, νὰ ῥευστοποιοῦν τὰ ὀστᾶ, ν' ἀποσυνθέτουν τὰς τρίχας, νὰ διαχωρίζουν τοὺς ὑμένας, νὰ ἰσοπεδοῦν καὶ τὰς πλέον γεγηρακυίας ὑπερσαρκώσεις. Ἡ χύτρα τὴν ὁποίαν ἐκράτει ἡ Κυρὰ Παγῶνα εἶχε ῥοδόμελην, τὸν ὑπόξανθον ἐκεῖνον καὶ γλυκάζοντα πολτόν, τὸν ὁποῖον μόνη κατεσκεύαζε συμμίσγουσα μοσχοκάρυα καὶ συκάμινα μετὰ φύλλων ῥόδου καὶ μέλιτος καὶ ὄξους καὶ ἀποβράζουσα ἐν χωματίνῳ ἀγγείῳ. Δι' αὐτῆς ἡ γραῖα, τῆς στυπτικῆς καὶ καυτηριώδους, ἐπέχριε μετὰ τὸν κατάλληλον ἐξορκισμὸν τοὺς πάσχοντας λαιμοὺς καὶ τὰς ἄφθας.

Μόλις ἡ Κυρὰ Παγῶνα ἐπεράτωσε τὴν ἐπίχρισιν τοῦ στόματος τοῦ παιδίου ἡ Ἀνθὴ ἠγέρθη ν' ἀναχωρήσῃ.

— Ὄχι· κάτσε, καϋμένη, λιγάκι· εἶπεν ἡ γραῖα μὲ θωπευτικὴν φωνὴν θὰ σοῦ 'πῶ γι' αὐτὸ ποῦ συλλογιέσαι.

Καὶ ἠτένισεν αὐτὴν μὲ βλέμμα παραδόξου ἐκφράσεως, μ' ἕνα χαμόγελο σατανικόν, τὸ ὁποῖον καθήλωσεν ἐπὶ τοῦ κατωφλίου τὴν λυγερήν. Ἐντροπὴ κατέλαβεν αἴφνης αὐτὴν καὶ ἡ καρδία της ἤρχισε νὰ βροντοκτυπᾷ ἐν προσδοκίᾳ ὑψίστῃ. Δι' αὐτὸ ὅπου συλλογίζεται θὰ τῆς ὁμιλήσῃ ἡ γραῖα! ῥίχνει λοιπὸν τῷ ὄντι εἰς τὰ ἄστρα ἡ Κυρὰ Παγῶνα καὶ μανθάνει τὰ κρύφια συναισθήματα τῶν ἀνθρώπων! Πῶς ἦτο δυνατὸν νὰ γνωρίζῃ ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον αὐτὴ συλλογίζεται κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν· ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἔχει εἰς τῆς καρδίας τὰ βάθη καὶ δὲν τολμᾷ οὐδ' αὐτὴ ἡ ἰδία νὰ φέρῃ εἰς τὰ χείλη της; Καὶ τί τάχα θὰ τῆς εἴπῃ περὶ αὐτοῦ, τί μέλλει ν' ἀκούσῃ ἀπὸ τὸ στόμα αὐτό, τὸ ὁποῖον δὲν ἀνοίγεται παρὰ μόνον διὰ νὰ τοξεύσῃ ὁρμαθὸν ἐξορκισμῶν, τί μέλλει νὰ ἀκούσῃ περὶ τοῦ ἀγαπημένου της; Ἦτο τῷ ὄντι περίεργος νὰ μάθῃ ἡ λυγερή. Ἐφοβεῖτο ὅμως μήπως ὁμιλήσῃ πολὺ ἐλευθέρως περὶ τοῦ Γεωργίου, περὶ τοῦ ἔρωτός της ἡ γραῖα καὶ ἐκυμαίνετο μετα-

Digitized by Google

ξὺ τῆς ἰδέας νὰ μείνῃ καὶ νὰ μὴ μείνῃ, προτιμῶσα τὸ ἓν καὶ τὸ ἄλλο ἐναλλάξ.

— Ὄχι, θὰ πάω, θειά μου· θὰ πᾶμε 'ς τὸ πανηγύρι αὔριο κ' ἔχουμε δουλειές· εἶπε πηδήσασά αἴφνης ὀρθία.

— Τὰ βαφτίσια θἄχετε;

— Ναί.

Ἀλλ' ἐνῷ ἔλαβε τὴν ἀπόφασιν νὰ φύγῃ ἐκοντοστέκετο ἤδη μετανοοῦσα, κ' εὐχομένη ὅπως τὴν κρατήσῃ ἡ γραῖα καὶ τῆς ὁμιλήσῃ δι' ὅ τι ὑπεσχέθη εἰς τὴν ἀρχήν. Ἡ Κυρὰ Παγῶνα ἐμάντευσεν εὐθὺς τὴν παλιμβουλίαν τῆς λυγερῆς καὶ ἐχαμογέλασε προσβλέπουσα αὐτὴν ἀτενῶς. Ἡ Ἀνθὴ ἐθυμώθη διὰ τοῦτο κ' ἐκοκκίνισεν ἔτι περισσότερον, ἐννοήσασα ὅτι ἀπεκαλύφθη ἡ ἀδυναμία της πρὸ τῆς γραίας. Μὰ πῶς τὰ μαντεύει αὐτὰ ὅπου ἔχει σφαλισμένα μέσα της ἡ μάγισσα ἐ;

— Ἄκουσε, κόρη μου· τὸ καλὸ ποὺ σοῦ θέλω, ν' ἀφήσῃς αὐτὴν τὴν πετριά· ὁ Νικολὸς εἶνε γαμβρός κι' ὅπου καλὸ μοῦ θέλει!

Οὕτω ἀπήντησεν ἡ Κυρὰ Παγῶνα εἰς τὴν ἐνδόμυχον ἐκείνην ἐρώτησιν τῆς λυγερῆς· καὶ τὸ γραῶδες ἐρευνητικὸν βλέμμα της ἔφερεν ἄνω κάτω τὸν νοῦν της. Πετριάν, ὁποίαν πετριὰν ἔλεγεν ἡ γραῖα; μήπως ἐπρότεινεν εἰς αὐτὴν ν' ἀνταλλάξῃ τὸν Γεώργιον μὲ τὸν Νικολόν;

— Ἄφ'ς τὰ λόγια, θειὰ Παγῶνα! ἐψιθύρισεν ἡ λυγερὴ ἐν ἀδημονίᾳ.

— Γιατί, θυγατέρα· τοῦ σπιτιοῦ σας ἄνθρωπος ὁ Νικολός!

Ἡ Ἀνθὴ ἔμεινε κατάπληκτος εἰς τὸ ἐπιχείρημα τοῦτο τῆς γραίας. Δὲν ἐσκέφθη ποτὲ πρὶν ὅτι ὁ Νικολός, ἕνας ἐξευτελισμένος μπακαλόπαις, ἠδύνατο νὰ ἔχῃ δικαιώματα ἐπ' αὐτῆς ἁπλῶς καὶ μόνον διότι ἦτο ἄνθρωπος τῆς πατρικῆς της οἰκίας. Ἀλλ' ἡ Κυρὰ Παγῶνα ἤρχισε νὰ ὑποστηρίζῃ ὅτι τοῦτο ἦτο ἀρκοῦσα ὑποχρέωσις. Καὶ μετ' ὀλίγον ἀνέλαβε πρόσωπον προξενητρίας καὶ ἤρχισε νὰ ὁμιλῇ μετὰ σοβαρότητος ἀξίας τοῦ θέματος, τὸ ὁποῖον ἀνέπτυσσε, περὶ τοῦ μέλλοντος γαμβροῦ, πλουτίζουσα αὐτὸν μὲ παντὸς εἴδους ἀρετάς, εὑρίσκουσα χάριν καὶ κομψότητα ἀπαράμιλλον εἰς ὅλα, εἰς τὸ βραχὺ ἀνάστημα, τὴν προέχουσαν κοιλίαν, τὴν ῥῖνα τὴν κολοκυνθώδη, τὸ ἐξανθηματικὸν πρόσωπον τοῦ Νικολοῦ.

Αἱ προξενήτριαι τῶν χωρίων ἔχουν τὴν χάριν τοῦ λόγου καὶ τὴν πειστικότητα φυσικήν, ὡς νὰ ἐγεννήθησαν ἐπίτηδες δι' αὐτὸ τὸ ἔργον. Ἔχουν πάντοτε τὴν καλωσύνην νὰ ὁμολογοῦν ὅτι αὐταὶ εἶνε οἱ μόνοι καλοθεληταὶ τῶν ἀνθρώπων. Κοπιάζουν, ὄχι διὰ τίποτε ἄλλο, ἀλλ' ἁπλῶς διὰ νὰ κάμουν ἕνα καλό, τὸ ὁποῖον περνᾷ ἀπὸ τὰ χέρια των, εἰς τοὺς προξενευομένους. Βλέπουν τὸν γαμβρὸν τόσον καλόν, γνωρίζουν τὴν νύμφην τόσον ἀγαθὴν καὶ εἶνε πεπεισμέναι ὅτι αὐτοὶ οἱ δύο θὰ κάμουν ἕνα ἀγγελικὸν ἀνδρόγυνον. Διατί λοιπόν, Θεέ μου καὶ Κύριέ μου, νὰ μὴ φροντίσουν νὰ τὰ τελειώσουν; Θὰ κάμουν ἕνα καλό, μεγάλο καλὸ εἰς τοὺς νέους, εἰς τὰς οἰκογενείας των καὶ θ' ἀναπαύσουν καὶ αὐταὶ τὴν ψυχήν των. Διότι πάντοτε αἱ προξενήτριαι διὰ τὴν ψυχήν των ἐργάζονται. Μία γωνία ἐξησφαλισμένη ἀπὸ πρὶν εἰς τὸν Παράδεισον εἶνε μικρὸν πρᾶγμα; Ἡ ἰδέα μόνη ὅτι θὰ ζῇ ἡ ψυχὴ μεταξὺ πτερωτῶν ἀγγέλων καὶ θὰ πλανᾶται ἀμέριμνος καὶ ἥσυχος εἰς τερπνοὺς λειμῶνας, μεταξὺ ἁγνῶν ἐκ γάλακτος καὶ μέλιτος ποταμῶν ἀντὶ νὰ διαιτᾶται μαζὶ μὲ κερασφόρους δαίμονας καὶ δυστυχεῖς ἁμαρτωλοὺς δὲν εἶνε ἀρκοῦσα ἀνταμοιβὴ εἰς μίαν ἁμαρτωλὴν προξενήτριαν; Χωρὶς νὰ ὑπολογήσῃ κανεὶς καὶ τὴν ὑλικὴν ἀμοιβὴν εἰς τὸν ἐπάνω κόσμον τὰ δῶρα τὰ ὁποῖα θὰ τῆς προσφέρουν ἡ νύμφη καὶ οἱ συγγενεῖς καὶ ὁ γαμβρός, ἅμα ἀποπερατωθῇ τὸ συνοικέσιον. Καὶ τροχίζουν αἱ γραῖαι τὴν γλῶσσάν των καὶ κινοῦν τοὺς πόδας των καὶ τρέχουν ἀπὸ τῆς μιᾶς εἰς τὴν ἄλλην οἰκίαν, ἀπὸ τοῦ ἑνὸς ἐνδιαφερομένου εἰς τὸν ἄλλον, ἀκαταπόνητοι μ' ἕνα μυστηριῶδες ὕφος, μὲ τὴν ἐχεμύθειαν ἐπὶ τοῦ προσώπου ἀποτετυπωμένην καὶ λέγουν καὶ ὅλο λέγουν. Σφυρηλατοῦν τοὺς λόγους των μετὰ μεγάλης δεξιότητος, προφέρουν τὰς φράσεις των μετὰ μειλιχίου τόνου καὶ δίδουν εἰς αὐτάς, ἐν ἀγνοίᾳ των ἴσως, ὑφὴν ἄντικρυς ἀντίθετον πρὸς τὴν χωρικὴν αὐτῶν καὶ ἀγροῖκον ἰδιότητα. Αἱ περίοδοι τῆς ὁμιλίας των ἄλλοτε εἶνε ἔντονοι, ἄλλοτε εἰς ἀδύνατον ψιθυρισμὸν ἀπολήγουσι, κατὰ τὰς περιστάσεις πάντοτε καὶ τὴν ἐντύπωσιν τὴν ὁποίαν εἶνε ἀνάγκη νὰ προξενήσουν εἰς τοὺς ἀκούοντας. Αἱ λέξεις ἐξάγονται συνεσφιγμέναι ἀπὸ τὰ χείλη των, συνδεδεμέναι ἀρρήκτως ἡ μία μετὰ τῆς ἄλλης, ὥστε τὸ ὑποθετικὸν «ἂν πάρῃ ὁ προξενευόμενος» νὰ ἐκλαμβάνεται παρὰ τῶν συγγενῶν τῆς νύμφης ὡς «ἀμπάρι», δηλαδὴ ἀποθηκῶν σίτου καὶ κριθῆς κάτοχον τὸν γαμβρόν των. Κ' ἐνῷ ὁμιλοῦν αἴφνης πρὸς τὴν μητέρα μὲ μυστικότητα, προσβλέπουν καὶ τὴν κόρην μὲ βλέμμα συμπαθείας, προστασίας περισσῆς, ὡς νὰ τῆς λέγουν ὅτι δι' αὐτὴν κοπιάζουν καὶ τῆς ἔχουν ἕνα καλὸν γαμβρόν, καλὸν ὡς τὸ χρυσάφι καὶ ὡραῖον ὡς βασιλόπουλο!..

Οὕτως ὡμίλει ἤδη καὶ ἡ Κυρὰ Παγῶνα εἰς τὴν λυγερήν. Μὲ ποιητικὴν ἔξαρσιν ἥτις ἐζωογόνει πῶς τὸ μαραμμένον πρόσωπόν της, μὲ ὀφθαλμοὺς ὀξεῖς καὶ ἐκφραστικούς, μὲ κινήσεις τῶν χειρῶν παραστατικὰς καὶ διὰ ζωηροῦ λόγου πλήρους θελκτικῶν εἰκόνων τῆς ζωῆς, κατεπλούτιζε τὸ εἴδωλόν της κ' ἐπέμενε ν' ἀναστηλώσῃ αὐτὸ ἐπὶ τῆς καρδίας τῆς παρθένου.

Digitized by Google

Ἀλλ' ἡ γραῖα ἐβράδυνε νὰ ἔλθῃ· ἡ θέσις κατείχετο ἤδη ὑπὸ ἄλλου εἰδώλου, ἁγνοῦ καὶ ἀσπίλου εἰδώλου, καὶ ὄχι ὑπ' ἐκείνου τοῦ εὐτελοῦς καὶ πεπαλαιωμένου, ὅπερ μᾶλλον ἀπαισιώτερον ἔκαμνον αἱ βαφαὶ καὶ οἱ ψευδεῖς λίθοι, μὲ τοὺς ὁποίους τὸ περιέβαλλεν ἡ προξενήτρια. Ἡ Ἀνθὴ ἥσυχος, ἔχουσα τὴν ψυχὴν πλήρη ἐκ τοῦ ἔρωτος τοῦ Γεωργίου, γνωρίζουσα τὴν καρδίαν της ἀπροσπέλαστον εἰς πᾶσαν ἐπιβουλήν, εἶχεν ὄρεξιν κατ' ἀρχὰς νὰ γελάσῃ, ἀκούσασα τοὺς ἐξωγκωμένους λόγους τῆς Κυρᾶς Παγώνας καὶ ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ἔλεγε μετὰ εἴρωνος θαυμασμοῦ.

— Ἔτσι ἔ, θειά μου!..

Ἀφοῦ ὅμως εἶδεν ὅτι ἡ γραῖα ἐπέμενεν εἰς τὸν σκοπόν της ἤρχισε νὰ καταστενοχωρῆται ἡ λυγερή. Τὰ στήθη της ἐξωγκοῦντο ἀπὸ ἀγανάκτησιν πρὸ τοῦ ἀσχήμου ἐκείνου ἀτόμου, τὸ ὁποῖον ἡ προξενήτρια κατεφόρτωνε μὲ ὅλα τὰ χαρίσματα καὶ μετέβαλλεν εἰς ὑπερφυᾶ τελειότητα. Ἂν δὲν ἐγνώριζε καλῶς τὸν Νικολὸν αὐτή, μέχρι καὶ τῶν ἐλαχίστων λεπτομερειῶν, θὰ τὸν παρεδέχετο ὡς αὐτὸ τὸ βασιλόπουλο τοῦ παραμυθίου, τὸ ὁποῖον ἐνεφανίζετο ἑκάστην νύκτα ἀπαστράπτον εἰς καλλονὴν καὶ χρυσοῦφεῖς στολὰς πρὸ τῆς ἐκπλήκτου βοσκοπούλας· τόσον τεχνικοὶ καὶ πειστικοὶ ἦσαν οἱ λόγοι τῆς Κυρᾶς Παγώνας. Ἀλλ' εἰς τὴν Ἀνθὴν δὲν ἔκαμνον ἄλλο παρὰ νὰ φανερώσουν τὴν ἐπιτηδειότητα, τὴν ὁποίαν εἶχεν εἰς τὸ ψεῦδος ἡ γόησσα. Κ' ἐπειδὴ πρίν, ὅπως καὶ οἱ λοιποὶ χωρικοί, ἐθεώρει αὐτὴν εἶδος ἁγίας, ἄμωμον καθ' ὅλα καὶ ἀνελλιπῆ, ἀψευδῆ τύπον χριστιανῆς, ἤδη ἐξεπλήσσετο, διότι τὴν εὕρισκεν ἀλλοίαν. Ἀπ' αὐτὴν καθὸ φίλην τῆς ἀληθείας, σχεδὸν ἀπόστολον τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τῆς γῆς, τοῦ Θεοῦ ὅστις τιμωρεῖ τὸ ψεῦδος, ἐπερίμενεν ἡ λυγερὴ ν' ἀκούσῃ ἐπαίνους μᾶλλον περὶ τοῦ Γεωργίου, ἂν ὑποτεθῇ ὅτι ἐγνώριζέ τι, καὶ ὄχι περὶ τοῦ Νικολοῦ. Ποῖος ἠμπορεῖ νὰ εἰπῇ ὅτι τὸ φεγγάρι λάμπει καλήτερα ἀπὸ τὸν ἥλιον; Ἔλεγον ὅλοι ὅτι αὐτὴ ἀρέσκεται ν' ἀκούῃ νὰ λέγουν τὰ σῦκα σῦκα καὶ τὴν σκάφην σκάφην, διατί τάχα δὲν ἀρέσκεται καὶ νὰ τὰ λέγῃ;...

— Ἀφ'ς' τα, θειὰ Γιαννοῦ . . . πάψε πιά! . . εἶπε τέλος πρὸς τὴν γραῖαν μετὰ μορφασμοῦ, ὡς νὰ ἔλεγεν ὅτι τὴν ἀηδίασεν.

— Γιατί, θυγατέρα; δὲ σ' ἀρέσει ὁ ἄγουρος;

Καὶ ἡ γραῖα ἔλαβεν αἴφνης ἀπαισίαν ἔκφρασιν, ὁποίαν λαμβάνουν πάντοτε τὰ μεμαραμμένα λαδικά, ὅταν προσβληθοῦν· ἔκφρασιν ὀργῆς καὶ χλεύης καὶ χαιρεκακίας καὶ ἀπειλῆς ἐνταυτῷ. Ἡ ἀτυχὴς παρθένος συνεστάλη εὐθύς, φοβουμένη μήπως ἡ ἀγανάκτησις ἔκαμεν αὐτὴν νὰ ὑπερβῇ τὰ ὅρια τοῦ σεβασμοῦ, τὸν ὁποῖον ὤφειλε νὰ τηρῇ πρὸς τὴν γραῖαν μάγισσαν. Ἐγνώριζεν ὅτι ἡ ὀργὴ μιᾶς τοιαύτης γραίας δὲν εἶνε ἀκίνδυνος διὰ τοὺς ἀνθρώπους καὶ κατ' ἐξοχὴν διὰ τὰς γυναῖκας. Καλήτερον νὰ ἔχῃ τις νὰ κάμῃ μὲ τὸν διάβολον παρὰ μὲ τοιαῦτα ὄντα. Ἡ Κυρὰ Παγῶνα ἠδύνατο ἂν ἤθελε νὰ ἐκδικηθῇ αὐτήν, νὰ καταστρέψῃ ὅλην της τὴν τύχην· νὰ μαράνῃ ὅλην της τὴν ζωήν. Τί θὰ ἔχανεν αὐτή; ἕνα λόγον ἤρκει νὰ ἐκστομίσῃ, ἀπ' ἐκείνους τοὺς ὁποίους ἔχει εἰς τὴν κατοχήν της καὶ πρὸ τῶν ὁποίων αἱ ἀσθένειαι κρημνίζονται φοβισμέναι εἰς τὰ σκοτεινὰ λαγκάδια καὶ τὰ σπήλαια, μακρὰν τῶν ἀκτίνων τοῦ ἡλίου, ἕνα κόμβον νὰ δέσῃ, εἴτε ἓν καβαλιστικὸν ψηφίον νὰ χαράξῃ εἰς τὸ τρίστρατον κ' ἐτελείωναν ὅλα διὰ τὴν Ἀνθήν. Ἀπὸ εὔμορφον, ὡς ἐσυνείθισαν νὰ τὴν θεωροῦν ὅλοι εἰς τὴν κωμόπολιν, θὰ τὴν ἔβλεπον πλέον δυσειδῆ καὶ φθειριῶσαν καὶ κανεὶς δὲν θὰ ἤθελε τὴν σχέσιν της. Οὔτε οἱ γονεῖς της, οὔτε αὐτὸς ὁ Γεώργιος! . . . . ὁ Γεώργιος Βρανᾶς τοῦ ὁποίου καὶ τὴν ζωὴν ἀκόμη ἦτο ἱκανὴ νὰ ἐπιβουλευθῇ ἡ γραῖα ἀφοῦ ἐγνώριζε τὴν ἀγάπην των! Καὶ εἰς τὴν σκέψιν αὐτὴν ἀνετριχίασεν ὁλόκληρος ἡ λυγερὴ κ' ἐσκέφθη νὰ ζητήσῃ τρόπον συμβιβασμοῦ.

— Καλὸς καὶ τίμιος εἶνε, ἐψιθύρισεν ἠπίως κ' αἰδημόνως κάπως· μὰ ἐγὼ δὲν εἶμαι σὲ καιρὸ ἀκόμη.

— Ποιὸς τὸ λέει; εἶπεν ἡ Κυρὰ Παγῶνα γελῶσα ἀπαισίως· ἀμ' ἔννοια σου, καλότυχη κι' ὁ κύρις σου τὰ τελείωσε . . .

Ἡ Ἀνθὴ ἐπήδησεν εἰς τὴν τελευταίαν λέξιν, ὡσεὶ ἐξαφνισθεῖσα. Ἠτένισε τὴν γραῖαν μὲ βλέμμα ὀργίλον μὴ συλλογιζομένη πλέον οὐδὲ μαγείας οὐδὲ τὴν ἔχθραν της καὶ ἁρπάσασα εἰς τὴν ἀγκάλην τὸ παιδίον ἔφυγε δρομαίως ἐκεῖθεν.

Ἕπεται συνέχεια ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΑΡΚΑΒΙΤΣΑΣ.

ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΑ

ΝΑΥΤΙΚΑΙ ΠΑΡΟΙΜΙΑΙ ΚΑΣΤΕΛΛΟΡΙΖΙΩΝ

Ἄγριον πωρνὸν καθάρια 'μέρα.
Γέρο Βοριὰν ἀρμένιζε καὶ Νότον παλληκάρι.
Γιὰ νερὸ χάνεις καιρὸν καὶ γιὰ ψωμὶν ταξεῖδι.
Ἄστραψε δὲν ἐβρόντησεν πάλε καινούργιος Νότος.
Εἶδες δόξαν τὴν αὐγήν, εὗρε λιμάνιν τὸ βραδύ.
Κοντὰ 'στοῦ Μάρτι τῆς ὀχτώ, ἔχε τὸ 'μάτι σ' ἀνοιχτό.
Μακρὰ βροντή, κοντὰ βροχή.
Ὁ Γραῖγος εἰς τὴ θάλασσα σὰν μέρμηγκας γεννιέται.
Οἱ κόρφοι καὶ τὰ πέλαα μοιράζουν τὸν ἀέρα.
Σπίτιν ὅσον 'ποῦ χωρῇς, καράβιν ὅσον ἠμπορεῖς.
Τὰ πολλὰ πολλὰ κουμάντα, τὸ καράβι μὲ τὴν πάντα.
Τ' ἅϊ Νικήτα κοίτα, καὶ τ' ἅϊ Γεωργιοῦ ξεκοίτα.
Τὴν τυρινὴν καὶ τῶν Βαγιῶ, 'μπαίνουν δαιμόνοι 's τὸ γιαλό.
Τοῦ κακοῦ καιροῦ τὰ νέφη, ἄλλα 'πάνω κι' ἄλλα κάτω.
Τῶν καλῶν ναυτῶν αἱ νύμφαις τὸν Ἀπριλομάϊ χηρεύουν.
Χίλια μίλια ἕνας τάκος, κι' ἕνας τάκος χίλια μίλια.

[Ἐκ συλλογῆς Αχ. Σ. ΔΙΑΜΑΝΤΑΡΑ.]

Digitized by Google

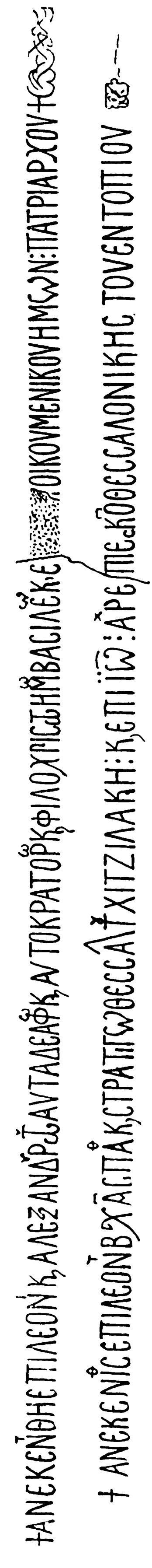

ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΕΠΙΓΡΑΦΗ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Ἡ ἐπιγραφή, ἧς πανομοιότυπον ἐν μικρῷ σχήματι δημοσιεύεται ἀπέναντι, εἶνε ἐγκεχαραγμένη ἐπὶ ὑπερθύρου πύλης θαλασσίας τῶν τειχῶν τῆς Θεσσαλονίκης, ἅτινα ἀνεκαινίσθησαν ἐν βραχυτάτῳ χρόνῳ καὶ ἐκ τοῦ προχείρου τῷ 904 μ. Χ. πρὸς ἀπόκρουσιν τῶν Σαρακηνῶν, ὡς ἐν πλάτει ἱστορεῖ ὁ Καμηνιάτης. Ἐξεδόθη δ' ἡ ἐπιγραφὴ αὕτη, καθ' ὅσον γινώσκομεν, δὶς μέχρι τοῦδε· πρῶτον τῷ 1881 ὑπὸ Μιχαὴλ Χατζῆ Ἰωάννου ἐν τῇ «Ἀστυγραφίᾳ τῆς Θεσσαλονίκης» καὶ δεύτερον ὑπὸ Πέτρου Ν. Παπαγεωργίου ἐν τῇ Philologische Wochenschrift 1883 σ. 344—345. Ἀλλ' ἀμφότεραι αἱ ἀνωτέρω ἐκδόσεις περιέχουσιν ἁμαρτήματά τινα, καθιστῶντα εὔλογον τὴν ὑφ' ἡμῶν ἀναδημοσίευσιν· καθ' ὅσον οἱ μὲν πρότερον ἐκδόντες ἀναγινώσκουσιν :

1. Στίχος *Ἀνεκαινίσθη ἐπὶ Λέοντος καὶ Ἀλεξάνδρου τοῦ αὐταδέλφου καὶ αὐτοκράτορος καὶ φιλοχρίστου ἡμῶν βασιλέως καὶ ἐ(πὶ Νικολάου τοῦ) οἰκουμενικοῦ ἡμῶν πατριάρχου.*

2. Στίχος *Ἀνεκαινίσθη ἐπὶ Λέοντος βασιλικοῦ πρωτοσπαθαρίου καὶ στρατηγοῦ Θεσσαλονίκης τοῦ Χιτζιλάκη καὶ ἐπὶ Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου Θεσσαλονίκης τοῦ ἐντοπίου.*

Ἐνῷ ὀρθῶς ἀναγινωσκομένη ἡ ἐπιγραφὴ ἔχει οὕτω :

1. Στίχος *Ἀνεκαινίσθη ἐπὶ Λέοντος καὶ Ἀλεξάνδρου τῶν αὐταδέλφων καὶ αὐτοκρατόρων καὶ φιλοχρίστων ἡμῶν βασιλέων καὶ ἐ(πὶ Νικολάου τοῦ) οἰκουμενικοῦ ἡμῶν πατριάρχου.*

2. Στίχος *Ἀνεκαινίσθη ἐπὶ Λέοντος βασιλικοῦ πρωτοσπαθαρίου καὶ στρατηγοῦ Θεσσαλονίκης τοῦ Χιτζιλάκη καὶ ἐπὶ Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου Θεσσαλονίκης τοῦ ἐντοπίου.*

Ἀπορίας ἄξιον ὅτι οἱ πρότερον ἐκδόντες δὲν παρετήρησαν ὅτι ἡ ἐπιγραφή, ὡς οὗτοι ἀναγινώσκουσιν, εἶνε κενὴ ἐννοίας σαφοῦς καὶ ἀβιάστου. Ἄλλως ὅ,τι ἀφορᾷ εἰς τὴν συμπλήρωσιν τοῦ ἀποθραυσθέντος ὀνόματος τοῦ πατριάρχου, τὸν ὁρισμὸν τοῦ χρόνου καὶ ἄλλα σχετικὰ τῇ ἐπιγραφῇ ὀρθῶς ἐπραγματεύθη ὁ Μιχαὴλ Χατζῆ Ἰωάννου ἐν τῇ αὐτοῦ «Ἀστυγραφίᾳ τῆς Θεσσαλονίκης» ὅπου καὶ παραπέμπομεν τὸν περίεργον νὰ γνωρίσῃ ἐν ἐκτάσει τὰ κατὰ τὴν ἐπιγραφήν.

Ἀλλ' ὅ,τι πρὸ πάντων ἐπέβαλέ μοι τὴν δημοσίευσιν ταύτης τῆς ἐπανορθώσεως εἶνε ὅτι ἐκ τῆς ὀρθῆς ταύτης ἀναγνώσεως γεννᾶται ζήτημα ἱστορικόν, ὅπερ ἤθελον, χάριν τῆς διασαφηνίσεως τῆς πατρίου ἡμῶν ἱστορίας, νὰ ὑποβάλλω ὑπὸ τὴν κρίσιν τῶν εἰδικῶς περὶ τὰ τοιαῦτα θέματα ἀσχολουμένων· διότι ἐνῷ ἐν τῇ ἱστορίᾳ οὐδὲν λέγεται περὶ συμβασιλείας Λέοντος τοῦ Σοφοῦ καὶ τοῦ αὐταδέλφου αὐτοῦ Ἀλεξάνδρου, ἡ ἡμετέρα ἐπιγραφὴ μνημονεύει αὐτῶν ὡς *αὐταδέλφων καὶ αὐτοκρατόρων καὶ ..... βασιλέων.*

Τί συμβαίνει ; Δέον νὰ δοθῇ τῇ ἐπιγραφῇ ἄλλη τις ἐξήγησις, ἢ ἡ ἐπιγραφὴ αὕτη μετὰ τόσους αἰῶνας ἔρχεται νῦν τὸ πρῶτον νὰ διδάξῃ ἡμᾶς γεγονός, ὅπερ — τίς οἶδε διὰ τίνας λόγους — παρεσιώπησαν οἱ ἱστορικοὶ τῶν χρόνων ἐκείνων ;

Σημειωτέον δὲ ὅτι ἡ πύλη, ἧς τὸ ὑπέρθυρον ἀπετέλει τὸ φέρον τὴν ἐπιγραφὴν μάρμαρον, ἀνεκαινίσθη καὶ ἡ ἐπιγραφὴ ἐχαράχθη ἐπὶ Λέοντος τοῦ Χιτζιλάκη, ὅστις ὡς ἔκτακτος ἀπεσταλμένος ἐκ τῆς βασιλευούσης πρὸς ὑπεράσπισιν τῆς ἡμετέρας πόλεως κατὰ τοῦ ἐκ τῶν Σαρακηνῶν κινδύνου, τῷ 904 μ. Χ. καὶ ὡς πρωτοσπαθάριος οὔτε νὰ ἀγνοῇ ἦτο δυνατὸν οὔτε ἀδιαφόρως ν' ἀναγράψῃ ἐν τόσῳ περιβλέπτῳ θέσει τὰ κατὰ τὸν θρόνον τοῦ Βυζαντίου.

Ἐν Θεσσαλονίκῃ.

Ν. Ι. Κεχαγιας

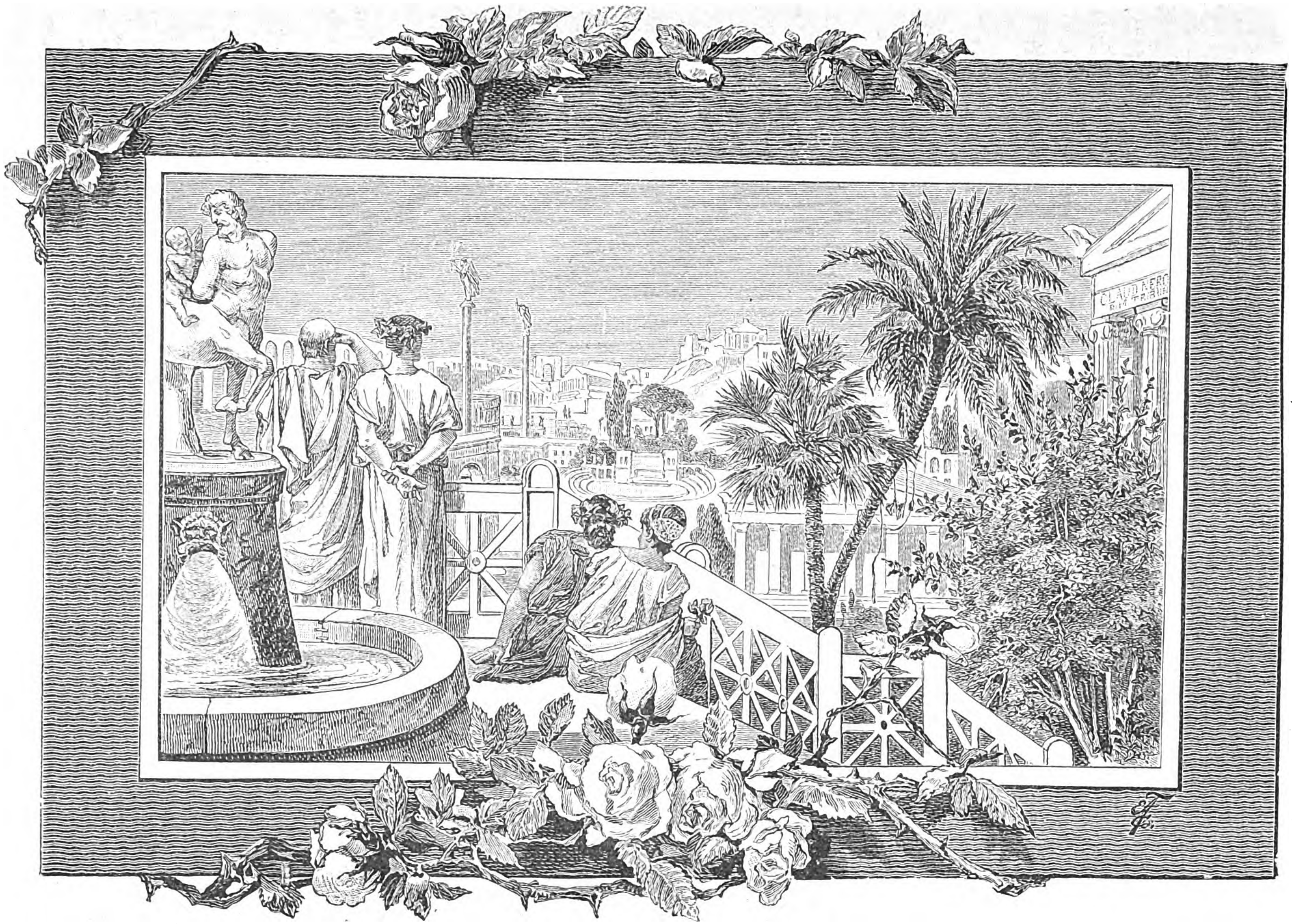

Η ΡΩΜΗ

Εἰκὼν ἐκ τοῦ Ἀγασβήρου τοῦ Χαμερλιγγίου

Digitized by Google

ΟΥΡΑΝΙΑ

ὑπὸ Καμίλλου Φλαμμαριὸν

Συνέχεια ἴδε σ. 215

Ὑπάρχουσι γεγονότα, τῶν ὁποίων ἀναγκαζόμεθα ν' ἀναγνωρίζωμεν τὴν πραγματικότητα, χωρὶς νὰ δυνάμεθα κατ' οὐδένα τρόπον νὰ τὰ ἐξηγήσωμεν.

Ὁ βίος τοῦ Σουενδεμβὸργ παρέχει τρία τοιαύτης τάξεως περιστατικά. Ἂς ἀφήσωμεν κατὰ μέρος ἐπὶ τοῦ παρόντος τὰς πλανητικὰς καὶ ἀστρικὰς αὐτοῦ ὀπτασίας, αἵτινες φαίνονται ὑποκειμενικαὶ μᾶλλον ἢ ἀντικειμενικαί· παρατηροῦμεν μόνον ἐν παρόδῳ ὅτι ὁ Σουεδεμβὸργ ἦτο ἐπιστήμων πρώτης τάξεως ἐν τῇ γεωλογίᾳ, τῇ ὀρυκτολογίᾳ, τῇ κρυσταλλογραφίᾳ, μέλος τῶν ἐπιστημονικῶν ἀκαδημιῶν τῆς Οὐψάλης, τῆς Στοκχόλμης καὶ τῆς Πετρουπόλεως καὶ ἀρκούμεθα νὰ ὑπομνήσωμεν τὰ τρία ἑπόμενα γεγονότα.

Τὴν 14 Ἰουλίου 1759 ὁ φιλόσοφος αὐτὸς ἐπανερχόμενος ἔκ τινος εἰς Ἀγγλίαν ταξειδίου του ἀπεβιβάσθη εἰς Γόττεμβουργ καὶ ἐγευμάτισεν εἰς τὴν οἰκίαν κάποιου Γουλιέλμου Κόστελ, ἔνθα ἡ ὁμήγυρις ἦτο πολυάριθμος «Τὴν ἑσπέραν κατὰ τὴν ἕκτην ὥραν ὁ κ. Σουεδεμβὸργ ὅστις εἶχεν ἐξέλθη, ἐπέστρεψεν εἰς τὴν αἴθουσαν ὠχρός, σφόδρα περίλυπος, λέγων ὅτι κατ' ἐκείνην ἀκριβῶς τὴν στιγμὴν πυρκαϊὰ εἶχεν ἐκραγῇ εἰς Στοκχόλμην, εἰς τὸ Σύδερμολν, ἐν τῇ ὁδῷ ἔνθα κατῴκει καὶ ὅτι τὸ πῦρ ἐξετείνετο μετὰ σφοδρότητος πρὸς τὴν οἰκίαν του. Ἐξῆλθεν ἐκ νέου καὶ ἐπανῆλθε παραπονούμενος ὅτι ἡ οἰκία ἑνὸς τῶν φίλων του εἶχεν ἀποτεφρωθῆ καὶ ὅτι ἡ ἰδική του διέτρεχε μέγιστον κίνδυνον. Τὴν ὀγδόην ὥραν, ἀφοῦ ἐξῆλθεν καὶ πάλιν, εἶπε μετὰ χαρᾶς: Χάριτι θείᾳ ἡ πυρκαϊὰ ἐσβέσθη ἐνῷ εἶχε φθάσει εἰς τὴν τρίτην πρὸ τῆς κατοικίας μου θύραν.»

«Ἡ εἴδησις διεσπάρη εἰς πᾶσαν τὴν πόλιν, ἥτις συνεκινήθη τοσοῦτον μᾶλλον ὅσον καὶ ὁ διοικητὴς αὐτὸς ἐταράχθη, πολὺ δὲ ἀνησύχουν διὰ τὴν περιουσίαν των ἢ τὴν τῶν φίλων των.... Μετὰ δύο ἡμέρας ὁ βασιλικὸς ταχυδρόμος ἐκόμισεν ἐκ Στοκχόλμης τὴν περὶ τῆς πυρκαϊᾶς εἴδησιν. Οὐδεμία ὑπῆρχε διαφορὰ μεταξὺ τῶν πληροφοριῶν αὐτοῦ καὶ ἐκείνων ἃς εἶχε δώσει ὁ Σουεδεμβόργ ἡ πυρκαϊὰ εἶχε σβεσθῆ κατὰ τὴν ὀγδόην ὥραν.»

Ἡ ἔκθεσις αὐτὴ ἐγράφη ὑπὸ τοῦ κλεινοῦ Ἐμμανουὴλ Κάντ, ὅστις ἠθέλησε νὰ ἐξετάσῃ καὶ νὰ ἐξακριβώσῃ τὸ γεγονός, προσέθετε δέ: «Τί δύναταί τις ν' ἀντιτάξῃ κατὰ τοῦ κύρους τοῦ γεγονότος τούτου;»

Σημειωτέον ὅτι τὸ Γόττεμβουργ ἀπέχει διακόσια χιλιόμετρα ἀπὸ τῆς Στοκχόλμης.

Ὁ Σουεδεμβὸργ εἶχε τότε ἑβδομήκοντα δύο ἐτῶν ἡλικίαν.

Ἰδοὺ τὸ δεύτερον περιστατικόν.

Κατὰ τὸ 1761 ἡ κυρία δὲ Μαρτεβίλλ, χήρα πρέσβεως τινὸς τῆς Ὁλλανδίας ἐν Στοκχόλμῃ προσεκλήθη παρά τινος πιστωτοῦ τοῦ συζύγου της νὰ πληρώσῃ αὐτῷ εἰκοσιπέντε χιλιάδας ὁλλανδικῶν φιορινίων (πεντήκοντα χιλιάδας φράγκων) ποσὸν ὅπερ αὐτὴ ἐγίνωσκεν ὅτι εἶχε πληρώσει ἤδη ὁ σύζυγός της καὶ τοῦ ὁποίου ἡ ἐκ νέου πληρωμὴ πολὺ τὴν ἐστενοχώρει, σχεδὸν τὴν κατέστρεφεν. Ἀδύνατον ἦτο νὰ εὕρῃ τὴν ἐξωφλημένην παραλαβήν.

Μεταβαίνει πρὸς ἐπίσκεψιν τοῦ Σουεδεμβόργ καὶ μετὰ ὀκτὼ ἡμέρας βλέπει κατ' ὄναρ τὸν σύζυγόν της ὅστις δεικνύει αὐτῇ τὸ ἔπιπλον ὅπου εὑρίσκετα ἡ ἀπόδειξις τῆς παραλαβῆς μετά τινος καρφίδος κεκοσμημένης δι' ἀδαμάντων, ἣν ἐνόμιζεν ἀπολεσθεῖσαν ἐπίσης. «Ἦτο ἡ δευτέρα μετὰ τὸ μεσονύκτιον. Πλήρης χαρᾶς ἐγείρεται καὶ εὑρίσκει τὰ πάντα εἰς τὴν ὑποδειχθεῖσαν θέσιν. Κατακλιθεῖσα ἐκ νέου κοιμᾶται μέχρι τῆς ἐνάτης ὥρας. Περὶ τὴν ἑνδεκάτην φθάνει εἰς τὴν οἰκίαν της ὁ κ. Σουεδεμβόργ, πρὶν ἢ δὲ μάθῃ τι ἐξ ὅσων συνέβησαν διηγεῖται ὅτι κατὰ τὴν παρελθοῦσαν νύκτα εἶδε τὸ πνεῦμα τοῦ κ. Μαρτεβίλ, τὸ ὁποῖον τοῦ εἶπεν ὅτι μετέβαινε πρὸς τὴν χήραν του.»

Ἰδοὺ καὶ τὸ τρίτον περιστατικόν.

Τὸν μῆνα Φεβρουάριον τοῦ ἔτους 1772 εὑρισκόμενος ἐν Λονδίνῳ, ἔπεμψεν ἐπιστολὴν πρὸς τὸν αἰδεσιμώτατον Ἰωάννην Βέσλεϋ (ἱδρυτὴν τῆς κοινότητος τῶν Βεσλεϋανῶν) λέγουσαν αὐτῷ ὅτι ἐπόθει σφόδρα νὰ τὸν γνωρίσῃ.

Ὁ φλογερὸς ἱεροκῆρυξ ἔλαβε τὴν ἐπιστολὴν ταύτην ἐνῷ ἡτοιμάζετο ν' ἀπέλθῃ χάριν κηρύγματος εἰς ταξείδιον, ἀπήντησε δὲ ὅτι εὐχαρίστως θὰ ἐπωφελεῖτο τῆς ἀβρόφρονος προσκλήσεως καὶ θὰ μετέβαινε πρὸς ἐπίσκεψίν του μετὰ τὴν ἐπάνοδόν του ἐκ τοῦ ταξειδίου, τὸ ὁποῖον ἔμελλε νὰ διαρκέσῃ ἓξ περίπου μῆνας. Ὁ Σουεδεμβόργ ἀπήντησεν «ὅτι ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει δὲν ἔμελλον νὰ ἰδωθῶσιν εἰς τὸν κόσμον τοῦτον, καθότι ἡ 29 προσεχοῦς Μαρτίου ἦτο ἡ ἡμέρα τοῦ θανάτου του».

Ὁ Σουεδεμβόργ ἀπεβίωσε τῷ ὄντι κατὰ τὴν ὁρισθεῖσαν ἕνα μῆνα πρότερον ἡμέραν.

Εἶνε ταῦτα τρία γεγονότα, ὧν οὐδεὶς δυνα-

Digitized by Google

ται ν' ἀρνηθῇ τὴν ἀξιοπιστίαν, ἀλλὰ τὰ ὁποῖα, ὡς ἔχουσι νῦν αἱ ἡμέτεραι γνώσεις, οὐδεὶς βεβαίως θ' ἀνελάμβανεν ὅπως ἐξηγήσῃ.

Δυνάμεθα νὰ πολλαπλασιάσωμεν ἐπ' ἄπειρον τὰς αὐθεντικὰς ταύτας ἐκθέσεις. Τὰ ἀνάλογα πρὸς ὅσα διηγήθημεν ἀνωτέρω περιστατικὰ τῆς μακρόθεν συγκοινωνίας εἴτε κατὰ τὴν στιγμὴν τοῦ θανάτου, εἴτε ἐν τῇ τακτικῇ καταστάσει τῆς ζωῆς, δὲν εἶνε τόσον σπάνια—χωρὶς νὰ εἶνε ἐν τούτοις πολὺ συχνὰ — ὥστε ἕκαστος ἐκ τῶν ἡμετέρων ἀναγνωστῶν νὰ μὴ ἤκουσέ τι ἐξ αὐτῶν ἀναφερόμενον ἢ νὰ μὴ τὸ παρετήρησεν ἴσως αὐτὸς ὁ ἴδιος εἰς πολλὰς περιστάσεις. Ἄλλως τε τὰ γενόμενα ἐν τῷ μαγνητισμῷ πειράματα μαρτυροῦσιν ἐπίσης ὅτι εἴς τινας ὡρισμένας ψυχολογικὰς περιστάσεις πειραματιστής τις δύναται νὰ ἐνεργήσῃ ἐπὶ τοῦ ὑπνωτιζομένου ἐξ ἀποστάσεως οὐ μόνον ὀλίγων μέτρων, ἀλλὰ καὶ πολλῶν χιλιομέτρων, καὶ μέχρις ἑκατὸν ἔτι χιλιομέτρων ἀναλόγως τῆς εὐαισθησίας καὶ τῆς ὀξυδερκείας τοῦ ὑπνωτιζομένου, ἀναμφιβόλως δὲ ἀναλόγως ἐπίσης τῆς ζωηρότητος τῆς θελήσεως τοῦ μαγνητιστοῦ. Ἀφ' ἑτέρου προσέτι τὸ διάστημα δὲν εἶνε ὅ,τι ἡμεῖς νομίζομεν. Ἡ ἀπόστασις ἐκ Παρισίων εἰς Λονδῖνον εἶνε μεγάλη δι' ἕνα ὁδοιπόρον, ἦτο δὲ ἀνυπέρβατος μάλιστα πρὸ τῆς ἐφευρέσεως τῶν πλοίων· διὰ τὸν ἠλεκτρισμὸν εἶνε μηδαμινή. Ἡ ἀπόστασις ἀπὸ τῆς Γῆς εἰς τὴν Σελήνην εἶνε μεγάλη διὰ τὰ σημερινὰ ἡμῶν τῆς μεταφορᾶς μέσα, ἀλλὰ διὰ τὴν ἕλξιν εἶνε μηδαμινή. Πραγματικῶς ὑπὸ τὴν ἔποψιν τοῦ ἀπολύτου, ἡ ἀπόστασις ἡ ἀποχωρίζουσα ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ Σειρίου δὲν ἀποτελεῖ μέρος τοῦ ἀπείρου μεγαλήτερον ἀπὸ τὴν ἀπόστασιν ἐκ Παρισίων εἰς Βερσαλλίας ἢ ἐκ τοῦ δεξιοῦ ὀφθαλμοῦ σας εἰς τὸν ἀριστερόν.

Ἔτι πλέον μάλιστα· ὁ χωρισμὸς ὅστις φαίνεται ἡμῖν ὅτι ὑφίσταται μεταξὺ τῆς Γῆς καὶ τῆς Σελήνης ἢ μεταξὺ τῆς Γῆς καὶ τοῦ Ἄρεως, ἢ μεταξὺ τῆς Γῆς καὶ τοῦ Σειρίου εἶνε μόνον ἀπάτη ὀφειλομένη εἰς τὴν ἀνεπάρκειαν τῶν ἀντιληπτικῶν μας δυνάμεων. Ἡ Σελήνη διαρκῶς ἐπενεργεῖ ἐπὶ τῆς Γῆς καὶ διηνεκῶς τὴν μετακινεῖ. Ἡ ἕλξις τοῦ Ἄρεως εἶνε ἐπίσης ἐπαισθητὴ εἰς τὸν ἡμέτερον πλανήτην, ἡμεῖς δὲ ἀφ' ἑτέρου ἀλλοιοῦμεν τὴν πορείαν τοῦ Ἄρεως, ὑφιστάμενοι τὴν ἐπίδρασιν τῆς Σελήνης. Ἐπενεργοῦμεν καὶ ἐπ' αὐτοῦ τοῦ ἡλίου καὶ τὸν κάμνομεν νὰ κινεῖται ὡς νὰ τὸν ἐψαύομεν. Ἕνεκα τῆς ἕλξεως ἡ Σελήνη κάμνει τὴν Γῆν νὰ περιστρέφηται μηνιαίως πέριξ τοῦ κοινοῦ αὐτῶν κέντρου τῆς βαρύτητος, σημείου κειμένου 1700 χιλιόμετρα ὑπὸ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς σφαίρας, ἡ Γῆ κάμνει τὸν Ἥλιον νὰ περιστρέφηται ἐτησίως πέριξ τοῦ κοινοῦ αὐτῶν κέντρου τῆς βαρύτητος κειμένου εἰς ἀπόστασιν 456 χιλιομέτρων ἀπὸ τοῦ ἡλιακοῦ κέντρου· πάντες οἱ κόσμοι ἐπενεργοῦσι διηνεκῶς ἐπ' ἀλλήλων ὥστε δὲν ὑπάρχει μόνωσις καὶ χωρισμὸς πραγματικὸς μεταξύ των. Ἀντὶ νὰ εἶνε κενὸν διαχωρίζον τοὺς κόσμους ἀπ' ἀλλήλων τὸ διάστημα εἶνε ἀπεναντίας δεσμὸς συγκοινωνίας. Ἐὰν λοιπὸν ἡ ἕλξις καθιστᾷ τοιουτοτρόπως πραγματικὴν συγκοινωνίαν, διηνεκῆ, ἐνεργὸν καὶ ἀδιαφιλονείκητον, βεβαιωμένην διὰ τῆς ἀκριβείας τῶν ἀστρονομικῶν παρατηρήσεων μεταξὺ τῆς Γῆς καὶ τῶν ἐν τῷ ἀπείρῳ ἀδελφῶν της, ἀγνοοῦμεν ποῦ βασιζόμενοι οἱ λεγόμενοι θετικισταὶ διακηρύττουσιν ὅτι οὐδεμία συγκοινωνία εἶνε δυνατὴ μεταξὺ δύο ὄντων κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον ἀπομεμακρυσμένων ἀπ' ἀλλήλων εἴτε ἐπὶ τῆς Γῆς εἴτε ἐπὶ δύο διαφόρων κόσμων.

Δύο ἐγκέφαλοι πάλλοντες ἐκ συμφώνου εἰς ἀπόστασιν πολλῶν χιλιομέτρων δὲν δύναται ἆρά γε νὰ συγκινηθῶσιν ἐκ τῆς αὐτῆς ψυχικῆς δυνάμεως; Ἡ ἐξ ἑνὸς ἐγκεφάλου ἀναχωροῦσα συγκίνησις δὲν δύναται διὰ τοῦ αἰθέρος ὅπως ἡ ἕλξις νὰ πλήξῃ τὸν ἐγκέφαλον τὸν πάλλοντα εἰς οἱανδήποτε ἀπόστασιν ὅπως ἦχός τις ἐντὸς δωματίου σείει τὰς χορδὰς κλειδοκυμβάλου ἢ βιολίου; Μὴ λησμονῶμεν ὅτι ὁ ἐγκέφαλος ἡμῶν ἀποτελεῖται ἐκ μορίων, ἅτινα δὲν συνεφάπτονται καὶ ἅτινα διατελοῦσιν ἐν διηνεκεῖ δονήσει.

Διατί δὲ νὰ ποιώμεθα λόγον περὶ τοῦ ἐγκεφάλου; Ἡ σκέψις, ἡ θέλησις, ἡ ψυχικὴ δύναμις, οἱαδήποτε καὶ ἂν εἶνε ἡ φύσις της, δύναται νὰ ἐπενεργήσῃ μακρόθεν ἐπὶ ὄντος συνδεδεμένου μετ' αὐτῆς διὰ τῶν συμπαθητικῶν καὶ ἀρρήκτων δεσμῶν τῆς διανοητικῆς συγγενείας; Οἱ παλμοὶ τῆς καρδίας δὲν μεταδίδονται διὰ μιᾶς εἰς τὴν καρδίαν τὴν πάλλουσαν ἐκ συμφώνου μετὰ τῆς ἰδικῆς μας;

Ὀφείλομεν νὰ παραδεχθῶμεν εἰς τὰς περιστάσεις τῶν ὀπτασιῶν ἃς ἐσημειώσαμεν ἀνωτέρω, ὅτι τὸ πνεῦμα τοῦ νεκροῦ ἔλαβε πράγματι σχῆμα ἔνσαρκον πλησίον τοῦ παρατηρητοῦ; Εἰς τὰς πλείστας τῶν περιπτώσεων ἡ τοιαύτη ὑπόθεσις δὲν φαίνεται ἀναγκαία. Εἰς τὰ ὄνειρά μας νομίζομεν ὅτι βλέπομεν πρόσωπα, ἅτινα δὲν εὑρίσκονται ποσῶς πρὸ τῶν ἄλλως τε κλειστῶν ὀφθαλμῶν μας. Τὰ βλέπομεν ἐξαίρετα ὡς ἐν πλήρει ἡμέρᾳ· ὁμιλοῦμεν πρὸς αὐτά, τὰ ἀκούομεν, συνδιαλεγόμεθα. Βεβαίως δὲν εἶνε οὔτε ὁ ἀμφιβληστροειδὴς χιτών, οὔτε τὸ ὀπτικὸν νεῦρον, ἅτινα βλέπουσιν, ὅπως δὲν εἶνε τὸ οὖς ὅπερ ἀκούει. Τὰ ἐγκεφαλικὰ ἡμῶν κύτταρα λειτουργοῦσι μόνα.

Τινὲς τῶν ὀπτασιῶν δύνανται νὰ εἶνε ἀντικειμενικαί, ἐξωτερικαί, ὑποστατικαί· ἄλλαι δύνανται νὰ εἶνε ὑποκειμενικαί, ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει τὸ ἐμφανιζόμενον ὂν ἐπενεργεῖ μακρόθεν ἐπὶ τοῦ βλέποντος ὄντος, ἡ τοιαύτη δὲ ἐπίδρασις ἐπὶ τοῦ ἐγκεφάλου του προσκαλεῖ τὴν ἐσωτερικὴν

Digitized by Google

ὀπτασίαν, ἥτις φαίνεται ἐξωτερικὴ ὡς καὶ τὰ ὄνειρα, ἀλλ' ἥτις δύναται νὰ εἶνε καθαρῶς ὑποκειμενικὴ καὶ ἐσωτερική.

Ὅπως εἷς λογισμός, μία ἀνάμνησις ἐξεγείρει εἰς τὸ πνεῦμά μας μίαν εἰκόνα, ἥτις δύναται νὰ εἶνε εὐκρινεστάτη καὶ ζωηροτάτη, τοιουτοτρόπως ὄν τι ἐπενεργοῦν ἐπὶ ἑτέρου ὄντος δύναται νὰ κάμῃ νὰ ἐμφανισθῇ εἰς αὐτὸ ἡ εἰκών, ἣν ἐπὶ στιγμὴν πλανώμενον θὰ ἐκλάβῃ ὡς ἀληθῆ. Ἐπιτυγχάνονται σήμερον καὶ πειραματικῶς τὰ τοιαῦτα γεγονότα εἰς τὰς γενομένας ἐπὶ τοῦ ὑπνωτισμοῦ μελέτας, αἵτινες εὑρίσκονται μὲν εἰσέτι εἰς τὰς ἀπαρχάς των, ἀλλ' ὅμως περιέχουσιν ἀποτελέσματα ἀναντιρρήτως ἄξια ὑψίστης προσοχῆς ὑπό τε τὴν ψυχολογικὴν καὶ τὴν φυσιολογικὴν ἔποψιν. Δὲν προσβάλλεται ὁ ἀμφιβληστροειδὴς χιτὼν ὑπὸ πραγματικότητος ὑπαρχούσης, ἀλλὰ διαγείρονται τὰ ὀπτικὰ στρώματα τοῦ ἐγκεφάλου ὑπὸ ψυχικῆς δυνάμεως. Ἡ ἐντύπωσις προσγίγνεται εἰς τὸ νοερὸν ὄν. Τίνι τρόπῳ; ἀγνοοῦμεν.

Τοιαῦται εἶνε αἱ λογικώτεραι τῶν εἰκασιῶν, ἃς φαίνεται ὅτι δυνάμεθα νὰ συναγάγωμεν περὶ τῶν φαινομένων τοῦ εἴδους ἐκείνων περὶ ἃ ἐνδιετρίψαμεν, φαινομένων ἀνεξηγήτων, ἀλλὰ λίαν ἀρχαίων, διότι ἡ ἱστορία πάντων τῶν λαῶν ἀπὸ τῆς ἀπωτάτης ἀρχαιότητος διέσωσε παραδείγματα, ἅτινα δύσκολον εἶνε ν' ἀρνηθῇ τις ἢ νὰ ἐξαλείψῃ.

Ἀλλὰ πῶς, θὰ μᾶς εἴπωσι, δυνάμεθα, πῶς ὀφείλομεν εἰς τὸν αἰῶνά μας αὐτὸν τῆς πειραματικῆς μεθόδου καὶ τῆς θετικῆς ἐπιστήμης νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι εἷς ἐπιθάνατος, καὶ μάλιστα εἷς νεκρός, δύναται νὰ συγκοινωνήσῃ μετ' ἄλλου;

Τί εἶνε εἷς νεκρός;

Ἕπεται συνέχεια [Μετάφρασις Χ.]

ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ ΚΑΙ ΒΙΒΛΙΑ

Βιργινίας Π. Εὐαγγελίδου «Ἔπεα πτερόεντα».

Ἀνήκω εἰς τὴν τάξιν τῶν στενοκεφάλων ἐκείνων ἀνθρώπων, οἵτινες τὸν κόσμον τῆς γυναικὸς δὲν ἐκτείνουσι πέραν τοῦ οἴκου, οὐδὲ δύνανται νὰ ἐννοήσουν τίνα λόγον ἔχουν θορυβώδεις καὶ ἐπιδεικτικαὶ ἀπόπειραι πρὸς χειραφέτησιν δῆθεν τοῦ γυναικείου φύλου, καὶ νομίζουν ὅτι αἱ λεγόμεναι «σοφαὶ γυναῖκες» ἐκτελοῦσιν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ τὸν προορισμόν των μόνον ὡς ἡρωΐδες τῶν κωμῳδιῶν τοῦ Μολιέρου. Ἀλλὰ συγχρόνως βλέπω ὅτι ἐν μέσῳ ἡμῶν ἡ γυνὴ εἶνε ὡς κόσμος τις ἰδιαίτερος, κόσμος ὅλος κάλλους καὶ ἀγαθότητος, ἀγάπης καὶ ἀφοσιώσεως, ὅστις μᾶς συγκινεῖ καὶ μᾶς φέρει εἰς ἔκστασιν, μᾶς παρέχει θάρρος καὶ ὑποστήριξιν· ἢ κόσμος ἰλιγγιώδης πλήρης σκότους καὶ μυστηρίου, συνταράττων τὸ λογικὸν καὶ παραλύων τὴν δύναμιν καὶ (ἡ ἀντίθεσις δὲν εἶνε τόσον ἀσυμβίβαστος ὅσον φαίνεται) ἐνῷ ἀφ' ἑνὸς τὴν γυναῖκα δὲν δύναμαι νὰ φαντασθῶ ἐξερχομένην τῶν στενῶν ὁρίων τοῦ νοικοκυριοῦ, ἀφ' ἑτέρου ἓν ἀπὸ τὰ πλέον μαγικὰ ὄνειρα, ἅτινα κατέχουσι διαρκῶς τὸ πνεῦμά μου εἶνε τὸ ὄνειρον τῆς ἰδεώδους γυναικός, ἥτις ἀντὶ τοῦ ἱστοῦ τῆς Πηνελόπης χειρίζεται τὴν λύραν τῆς Σαπφοῦς.

Εἴτε ἡ γυνὴ ἐπλάσθη διὰ νὰ μᾶς συντροφεύῃ καὶ νὰ μᾶς συμπληροῖ, εἴτε διὰ νὰ μᾶς παγιδεύῃ καὶ νὰ μᾶς ξεμυαλίζῃ, εἶνε ἡ Μοῦσα καὶ εἶνε ἡ ποίησις, διότι ἐκ ταύτης ἀπορρέει ἡ ἀγάπη καὶ ἡ ἀφοσίωσις, διότι εἶνε ἡ ἁβροτάτη ἐνσάρκωσις τοῦ ὡραίου, διότι ἐν τῷ ψευδεῖ τούτῳ κόσμῳ εἶνε αὐτὴ ἡ πραγματικωτέρα ἀπόλαυσις, καὶ ὅταν ἀκόμη μᾶς ἀπατᾷ. Μὴ ζητεῖτε τὸν ὁρισμὸν τῆς φαντασίας εἰς τὰ ἐγχειρίδια τῆς Ψυχολογίας καὶ εἰς τὰ προβλήματα τῆς Αἰσθητικῆς. Ζητήσατέ τον εἰς τὴν ἀρχαίαν αἰγυπτιακὴν παράδοσιν, καθ' ἣν ἡ Φαντασία ἦτο θυγάτηρ τοῦ Νικάρχου καὶ ἐγεννήθη εἰς τὴν Μέμφιδα. Ὁ Ὅμηρος οὐδὲν ἄλλο ἦτον ἢ μιμητὴς τῶν ποιημάτων ἐκείνης ἐξυμνούντων τὸν Τρωϊκὸν πόλεμον καὶ τὰς περιπλανήσεις τοῦ Ὀδυσσέως· ὁ Ὅμηρος ἔκλεψε τὴν δόξαν τῆς Φαντασίας. Ἂν καμμίαν φορὰν αἱ γυναῖκες διαμφισβητήσουν πρὸς τοὺς ἄνδρας καὶ τὰ φιλολογικὰ πρωτεῖα, ἃς μὴ λησμονήσουν νὰ φέρουν καὶ τοῦτο ὡς ἐπιχείρημα πρὸς ἀπόδειξιν τῆς ὑπεροχῆς αὐτῶν. Ἀλλ' αἱ γυναῖκες πρὸς ὑποστήριξιν τῶν φιλολογικῶν αὐτῶν προσόντων καὶ πρὸς ἀναγνώρισιν τῆς ποιητικῆς των δόξης δὲν ἔχουν ἀνάγκην ἀμφιβόλων καὶ σκοτεινῶν παραδόσεων· λαλεῖ ὑπὲρ αὐτῶν εὐγλώττως ὁ ἀρχαῖος καὶ ὁ νεώτερος κόσμος, καὶ ἀποστομώνει καὶ τὸν αὐστηρότερον ἀπαρνητὴν αὐτῆς ἡ χρυσῆ καὶ ἀδιάσπαστος ἅλυσις τῶν ψαλτριῶν τῆς ἑλληνικῆς ἀρχαιότητος, καὶ αἱ φωτειναὶ ἐμφανίσεις τῶν ποιητριῶν τοῦ δυτικοῦ πολιτισμοῦ.

Ἐν τῇ παλαιᾷ Ἑλλάδι, εἰς τὰ μέρη ὅπου ἡ γυνὴ δὲν ἐκλείετο εἰς τὸν γυναικωνίτην καὶ δὲν περιωρίζετο αὐστηρῶς εἰς τὸ νήθειν μόνον καὶ ἱστουργεῖν, συχνότερον καὶ λαμπρότερον ἐξεδήλου τοῦ πνεύματος τὴν χάριν καὶ τῆς καρδίας της τὸ πῦρ ὡς ἐμπνευσμένη ἱέρεια τῶν Μουσῶν. Ὅπως τῆς ἑλληνικῆς φύσεως οὕτω καὶ τοῦ ἑλληνικοῦ πνεύματος εἶνε θηλυκὰ καὶ ἥμερα τὰ θέλγητρα· διὰ τοῦτο καὶ οἱ κάλλιστοι τύποι τοὺς ὁποίους ἀπαντῶμεν εἰς τὰ ποιήματα τῶν ἀρχαίων εἶνε γυναικεῖοι τύποι, εἶνε ἡ Ἀντιγόνη, ἡ Ἀνδρομάχη, ἡ Ἰφιγένεια, ἡ Ἄλκηστις· διὰ τοῦτο καὶ αἱ ἑλληνίδες ποιήτριαι κατ' οὐδὲν ὑπολείπονται τοῦ κλέους τῶν ἑλλήνων ποιητῶν, πολλάκις δὲ τὸ κοινὸν ἐθαύμαζε καὶ ἠγάπα τὸ ᾆσμά των πλειότερον ἐκείνου τῶν ἀνδρῶν. Τίς οἶδεν· ἴσως ἐν ἐποχῇ καθ' ἣν ὁ ποιητὴς δὲν ἦτο, ὡς εἶνε κατ' ἀνάγκην σήμερον, ἠχὼ τῶν ἀτομικῶν αὐτοῦ αἰσθημάτων καὶ τῶν ἰδίων ὀνειροπολήσεων, ἀλλ' ἀντήχει τοὺς πόθους καὶ τὰ ὄνειρα ὁλοκλήρου λαοῦ, αἱ ἑλληνίδες ποιήτριαι ἦσαν δημοτικώτεραι, ὅπως λέγομεν σήμερον, διότι περιωρίζοντο πιστότερον καὶ φυσικώτερον εἰς τὴν ἔκφρασιν τῶν αἰσθημάτων τῆς

Digitized by Google

κοινωνίας ἐν μέσῳ τῆς ὁποίας ἔζων, καὶ δὲν ἦτο μόνον τὸ ᾆσμά των ἐκχείλισμα τοῦ σφοδροῦ γυναικείου πάθους, δὲν ἔφερε μόνον ἁγνότατον τὸν τύπον τοῦ ἐνθουσιασμοῦ καὶ τῆς ἀφοσιώσεως, ἀλλὰ καὶ ἀφιεροῦτο κυριώτερον εἰς τὴν ἐγκωμίασιν τῶν ἐγχωρίων θεῶν καὶ τῶν ἐγχωρίων παραδόσεων. Δὲν ἐπετηδεύοντο ἐκεῖναι τὰς σοφὰς καὶ τὰς πεπαιδευμένας, οὐδὲ μετεχειρίζοντο εἰς τοὺς στίχους των ἐπὶ τὸ σπουδαιότερον δῆθεν καὶ τὸ κομψότερον τὴν γλῶσσαν τῶν λογίων, ἀλλ' ἔγραφον ἁπλῶς καὶ ἀπροσποιήτως τὴν γλῶσσαν τοῦ τόπου των. Καὶ δὲν παραξενεύομαι διότι ἡ Κόριννα ἐνίκησε τὸν Πίνδαρον, οὐδ' ἀποδίδω τὴν νίκην της, ὡς θέλουν ἄλλοι, εἰς τὴν ἀμάθειαν τῶν κριτῶν. Ἡ Ταναγραία ποιήτρια δὲν ἔψαλλε «δωρίδι φωνῇ», ὡς ὁ μέγας αὐτῆς ἀντίζηλος, ἀλλ' ἐποίει εἰς τὸ ἐγχώριον ἰδίωμα, ἐξύμνει ἐγχωρίους θρύλους καὶ μύθους καὶ θεούς, καὶ ὁ προσφιλὴς ἥρως τῶν στίχων της ἦτο καὶ τῆς πατρίδος της ὁ προσφιλὴς ἥρως, ὁ Ταναγραῖος Ὠρίων, καὶ ἡ ἀφέλεια τὸ κύριον χαρακτηριστικὸν τῶν ποιημάτων της, ὡς ἡ ὡραιότης τὸ κύριον γνώρισμα τοῦ εἴδους αὐτῆς· καὶ πῶς νὰ μὴ ὑπερισχύσῃ ἐν ποιητικῷ ἀγῶνι καὶ τοῦ Πινδάρου ἀκόμη; Οἱ ἀρχαῖοι πολλαχῶς ἐτίμησαν τὰς ποιητρίας, ἐπιφανέστατα δὲ εἰς συγγράμματα καὶ ἐπιγράμματα ὅπου τὰς ὀνομάζουν θεογλώσσους καὶ θήλεις Ὁμήρους, καὶ γλυκυαχεῖς καὶ ἐργάτιδας «ἀενάων σελίδων» καὶ παραβάλλουν πρὸς τὰς ἐννέα Μούσας ἐννέα ἐξ αὐτῶν, τὴν Κόρινναν καὶ τὴν Μύρτιν τὴν συμπολίτιδα αὐτῆς, τὴν θείαν Σαπφῶ, τὴν παρθενικὴν Ἤρινναν, ἥτις ἀπέθανεν εἰς τὸ ἄνθος τῶν δεκαεννέα ἐτῶν της, τὴν Πράξιλλαν καὶ τὴν Μοιρὼ καὶ τὴν Ἀνύτην, τὴν καινοτόμον καὶ ἡρωϊκὴν Τελέσιλλαν, καὶ τὴν Νοσσίδα, ἐπὶ τῶν δέλτων τῆς ὁποίας αὐτὸς ὁ Ἔρως ἔτηξε τὸν κηρόν του, κατὰ τὴν ἔκφρασιν τοῦ ἀρχαίου ἐπιγραμματοποιοῦ. Καὶ βραδύτερον ἀκόμη, ὅτε ἐπὶ τῶν ἐρειπίων τοῦ ἀρχαίου νέος κόσμος ἀνεστυλοῦτο καὶ οἱ πάγκαλοι θεοὶ τῆς Ἑλλάδος ἐξηφανίζοντο ὑπὸ τὸν νοερὸν ὁρίζοντα ἐν ἀφάτῳ θλίψει ὡς ἥλιοι δύοντες, γυνὴ προσηνέχθη ἑκουσίως εἰς θυσίαν ὑπὲρ αὐτῶν, ἡ φιλόσοφος Ὑπατία, ἀπὸ τοῦ στόματος τῆς ὁποίας ἔρρεεν αὐδὴ γλυκυτέρα τοῦ μέλιτος, ἀλλὰ μᾶλλον ποιήτρια ἢ φιλόσοφος, μόνη πιστὴ μένουσα τῷ καιρῷ ἐκείνῳ εἰς ὑψηλὸν καὶ ἀνέφικτον ἰδεῶδες, ποιήτρια καὶ ἱερομάρτυς τοῦ ἐθνισμοῦ. Καὶ ἀκόμη βραδύτερον, ὅτε τὸ μεγαλεῖον τῆς Βυζαντινῆς Αὐτοκρατορίας ἐπλήρου τὴν οἰκουμένην, ἐν μέσῳ τῆς φιλολογικῆς πτωχείας καὶ τῆς βαρβαρότητος τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, γυνὴ πάλιν ἡ μοναχὴ Κασσιανὴ ἐτόνισε μυστικὸν καὶ πύρινον τὸ ᾆσμά της πρὸς τὸν Νυμφίον καὶ δι' ἀνεξιτήλων χρωμάτων ἐζωγράφησε τὸν «οἶστρον τῆς ἀκολασίας», καὶ τὸν «ζοφώδη καὶ ἀσέληνον ἔρωτα τῆς ἁμαρτίας», ὅστις κατέκαιε τὰ σπλάγχνα της, ὡς ἐν τῇ Δύσει ἡ ἁγία Θηρεσία, Σαπφὼ τοῦ Χριστιανισμοῦ, «Σὲ ἀγαπῶ Χριστέ μου!» ἀνέμελπεν ἐν ἀγγελικῇ ἐκστάσει.

Ἀλλὰ τὰ δῶρά των αἱ Μοῦσαι δὲν ἐπιδαψίλευσαν πρὸς μόνας τὰς γυναῖκας τῶν ἀρχαίων χρόνων. Ὅτε τὸ ῥεῦμα τοῦ πολιτισμοῦ ἐστράφη πρὸς τὴν Δύσιν, καὶ τὰ ἄνθη τῆς ποιήσεως εὐωδίασαν τὸν βίον τῶν εὐρωπαϊκῶν λαῶν, αἱ γυναῖκες δὲν ἀπελείφθησαν τῶν ἀνδρῶν εἰς τὴν καλλιέργειαν ἐκείνων. Ὁ δέκατος ἔνατος αἰὼν ἀριθμεῖ διαπρεπεῖς ποιητρίας, ἐξ ὧν ἀρκεῖ νὰ ἀναφέρω τὴν ἀγγλίδα Ἐλισάβετ Βάρρετ, τὴν μεγαλόφωνον ψάλτριαν τῆς πίστεως καὶ τοῦ ἔρωτος, σύζυγον τοῦ πρό τινος ἀποθανόντος Ροβέρτου Βράουνιγ, ὅστις συμβιβάζων τὰ ὡς ἀσυμβίβαστα κρινόμενα, ὑπῆρξε ποιητὴς ἀκατάληπτος εἰς τὰ πλήθη καὶ μέγας ἐν ταὐτῷ ποιητής· τὴν συμπολίτιδα αὐτῆς, τὴν ἐρασμίαν Μέρυ Ρόβινσων, ἥτις δημοσιεύει ἐν ταῖς ἡμέραις ἡμῶν πλήρη πρωτοτυπίας ποιήματα, ζωογονούμενα ὑπὸ τῶν πνοῶν τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς φιλοσοφίας. Ἐν Γαλλίᾳ μεταξὺ ἄλλων τὴν Βαλμόρην, τὴν ὁποίαν ὁ Μπαμβὶλ δὲν ἀπαξιοῖ νὰ ἀποκαλέσῃ μεγάλην, τὴν Λουίζαν Σεΐφερ, τῆς ὁποίας οἱ ἐμπαθεῖς στίχοι συγκινοῦν μέχρι δακρύων, τὴν κυρίαν Ἄκκερμαν, περίπυστον συγγραφέα φιλοσοφικῶν ποιημάτων, τὴν ὑπὸ ψευδώνυμον Jeane Berteroy νέαν γυναῖκα, τῆς ὁποίας τὸ καλλιτεχνικὸν τάλαντον ὁμοφώνως ἐξαίρει ὁ γαλλικὸς τύπος, τὴν σλαβικοῦ αἵματος Τόλαν Δοριάν, μεθύουσαν ἐν τῷ ἀκράτῳ οἴνῳ τοῦ λυρισμοῦ. Ἐν Ἑλβετίᾳ τὴν Ἀλίκην Σαμβριέ, ἀποθανοῦσαν ὡς ἡ ἀρχαία Ἤριννα, τῆς ὁποίας τὸ βαθύφρον πνεῦμα ἀπεθαύμασεν ὁ Sully Prudhomme, καὶ ἐν αὐτῇ τῇ Τουρκίᾳ τὴν Ἀνὶ Φατμᾶ, ἀκμάσασαν περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ παρελθόντος αἰῶνος, πολλὰ τῶν ποιημάτων τῆς ὁποίας διδάσκονται εἰς τὰ ὀθωμανικὰ σχολεῖα ὡς πρότυπα ποιητικῆς τέχνης.

Τὴν ἰδεώδη γυναῖκα, ἥτις ἀντὶ τοῦ ἱστοῦ τῆς Πηνελόπης χειρίζεται τὴν λύραν τῆς Σαπφοῦς, ἐκείνην τὴν ὁποίαν φαντάζομαι ὡς τὴν γοητευτικὴν ἐνσάρκωσιν τῆς ποιήσεως, ὡραίαν ὡς ἡ Ἁρμονία, ἡ ἀδελφὴ τοῦ Ἔρωτος, πολλάκις τὴν ὠνειροπόλησα, ἀλλ' ἀκόμη δὲν τὴν συνήντησα ἐν μέσῳ ἡμῶν, οὐδ' ἤκουσα τὸ ᾆσμά της ἀπὸ τῶν κλιτύων τοῦ νεοελληνικοῦ Παρνασσοῦ νὰ ἀντηχῇ κάτω ἐδῶ εἰς τὰ ὦτά μας. Ἂν τὸ ἤκουα τὸ ᾆσμά της, ἀμέσως θὰ τὴν ἀνεγνώριζα· θὰ μᾶς ἔλεγεν ἐκεῖνο πῶς αἰσθάνεται καὶ πῶς σκέπτεται ἡ γυνή· θὰ μᾶς ἐζωγράφιζε τὴν ἀθωότητα τῆς παιδίσκης, τὸ ὄνειρον τῆς κόρης, τοὺς πόνους τῆς μητρός, τὰς ἐκστάσεις τῆς ἀγαπώσης, τὴν γυναικείαν ψυχὴν ὑφ' ὅλας αὐτῆς τὰς φάσεις, τὴν Εὔαν ἁμαρτάνουσαν, τὴν Εὔαν πάσχουσαν, τὴν Εὔαν ἀφοσιουμένην, καὶ θὰ τὸ ἐξέφραζε μὲ γλῶσσαν καὶ ῥυθμόν, μὲ τρόπους καὶ μὲ σχήματα τοιαῦτα, ὁποῖα μόνη γυναικὸς φύσις καὶ ἑλληνίδος γυναικός, τὸ κυριώτερον, δύναται νὰ ἐξεύρῃ καὶ νὰ διαπλάσῃ. Ἀλλ' ἐν τῇ νεοελληνικῇ ποιήσει ἡ γυνὴ δὲν ὡμίλησεν ἀκόμη. Ἀκούονται μὲν ἐδῶ κ' ἐκεῖ φωναί τινες, γράφονται στίχοι καὶ πλέκονται ὁμοιοκαταληξίαι ὑπὸ γυναικῶν, ἀφ' ὅτου συνεστήθημεν εἰς βασίλειον μέχρι σήμερον κατέστησαν γνωστὰ ὀνόματα ποιητριῶν τινων, ἀλλὰ αὐταὶ ὅλαι ἢ δὲν κατώρθωσαν νὰ ἀρθῶσιν ὑπεράνω τοῦ μετρίου ἢ καὶ ἂν παρήγαγον ὀλιγοστά τινα στιχουργήματα ἄξια σχετικῆς τινος ἐκτιμήσεως, ταῦτα ἢ ὡς ἐκ τῆς ὕλης ἢ ὡς ἐκ τοῦ εἴδους, ἢ καὶ ἀμφοτέρων ἕνεκα, φαίνεται ὡς νὰ μὴ ἐγράφησαν ὑπὸ γυναικῶν, καὶ στεροῦνται τοῦ κυριωτάτου προσόντος, τῆς γυναικείας εὐαισθησίας, ἥτις θὰ τὰ καθίστα ἔργα τέχνης καὶ ἔργα ἀγαπητά. Ὁ ἀρχαῖος μῦθος ἀναφέρει ὅτι τὸ πάλαι οἱ ἰκτῖνες ἔψαλλον ὡς οἱ κύκνοι· ἀλλ' ἤκουσαν τοὺς ἵππους χρεμετίζοντας καὶ ἠράσθησαν τῆς φωνῆς των, καὶ προσεπάθησαν νὰ τοὺς μιμηθοῦν, καὶ τὴν ἔπαθαν·

Digitized by Google

διότι δὲν ἔμαθαν μὲν νὰ χρεμετίζουν, ἐλησμόνησαν δὲ τὸ ᾄδειν. Αἱ ποιήτριαι ἡμῶν κατὰ γενικὸν κανόνα πάσχουν κάτι τι παραπλήσιον τῶν ἰκτίνων τοῦ μύθου.

Τοῦ κανόνος τούτου δυστυχῶς δὲν ἐξαιρεῖται καὶ ἡ νεαρὰ καὶ εὔελπις ποιήτρια τῶν «Ἐπέων Πτεροέντων». (Καὶ ὁ τίτλος αὐτὸς ἀκόμη βαρὺς καὶ ἀνάρμοστος διὰ ποιήματα γυναικός). Εἰς τρεῖς μεγάλας κατηγορίας ἠμποροῦμεν νὰ διαιρέσωμεν τοὺς στίχους τοὺς ὁποίους συμπεριέλαβεν ἐν τῷ προσφάτως ἐκδοθέντι ἐν Κωνσταντινουπόλει διακοσιοσελίδῳ βιβλίῳ της: εἰς στίχους διηγηματικούς, ἔχοντας μᾶλλον ἀντικειμενικὴν τὴν μορφήν, εἰς στίχους καθαρῶς ὑποκειμενικοὺς ἐν εἴδει αἰσθηματικῶν μονῳδιῶν καὶ ἐρωτικῶν ἐξομολογήσεων καὶ εἰς στίχους ἐπ' εὐκαιρίᾳ διαφόρων χαρμοσύνων ἢ θλιβερῶν συμβάντων εἰς οἰκείους καὶ φίλους· οἱ τελευταῖοι οὗτοι καὶ καλογραμμένοι ἂν ἦσαν δὲν θὰ εἶχαν καὶ πολλὴν σχέσιν πρὸς τὴν τέχνην, οἱ πρῶτοι δύνανται νὰ κριθῶσι μόνον ὡς μαθητικὰ γυμνάσματα, οἱ δεύτεροι δὲν στεροῦνται πόνου τινὸς καὶ αἰσθήματος, ἐνίοτε ὑποφαίνεται ἐν αὐτοῖς αἱμάσσουσα τῆς γυναικὸς ἡ καρδία, καὶ ὀνειροπόλος τῆς κόρης ἡ ψυχή, ἀλλὰ καὶ οὗτοι σχεδὸν ἐξ ὁλοκλήρου ἄμορφοι καὶ ἄρρυθμοι, καὶ τούτων δὲ ἡ φράσις ἐνθυμίζει ἀνὰ πάντα σχεδὸν στίχον τὸν ἀνούσιον λογιωτατισμὸν Βυζαντινῶν τινων ἐφημερίδων καὶ τὴν καταπνίγουσαν πᾶν σπέρμα γλωσσικῆς φιλοκαλίας καὶ πᾶσαν ὁρμὴν ποιήσεως ἐκπαίδευσιν εἰς τὰ σχολεῖα καὶ περισσότερον ἀκόμη εἰς τὰ παρθεναγωγεῖά μας. Δύο ἐφιάλται βαρύνουσιν ἐπὶ τῆς Μούσης τῆς νέας κόρης καὶ ἐμποδίζουν τὸ ᾆσμά της καὶ συγκρατοῦν τὴν πτῆσιν της· ἡ ἑλληνικομανία (κακὴ ἐπίδρασις τοῦ σχολείου) καὶ ἡ ἔλλειψις πάσης ἰδιοφυΐας (κακὴ ἐπίδρασις τῆς ἀναγνώσεως νεοελλήνων ποιητῶν, οἵτινες πᾶν ἄλλο δύνανται νὰ θεωρηθοῦν ἢ ὡς πρότυπα μιμήσεως.) Πῶς θέλετε νὰ εἶνε τῆς προκοπῆς στίχοι γεμάτοι ἀπὸ φερνάς, πνιγαλίωνας, διηρωτῶντο, ἐανούς, τρύχωσι, σκελίζων, σμερδαλέα, εὐφρόνη, ἀνδρῷα στήθη κτλ; Καὶ πῶς ἠδυνήθη τόσον εὐαίσθητος ποιήτρια νὰ ὑποφέρῃ στίχους τοιούτους;

Πλὴν σὺ πενθίμως μειδιῶν καὶ ἔχων τεθνεῶτα
Πάντα παλμὸν ἤδη ἐν σοί, μ' ἠπάτας *ἐσκεμμένως*,
Προδότα!

ἢ

Κ' ἐνῷ ὁ θνητὸς χόρος ὃν κουράζει,
Βλέπει τὰς ὥρας νὰ περοῦν κυφαί,
Ἀκούραστος ὁ νοῦς μου σχεδιάζει
Εἰς ἓν μικύλον κύπελλον καφέ.

ἢ

Τῷ πόθῳ κόρος ἕπεται, τῷ κόρῳ ἀκηδία,
Τῇ ἀκηδίᾳ λήθη,
Τῇ λήθῃ ὄλβος καὶ χαρὰ καὶ τῇ χαρᾷ πικρία,
Βιβρώσκουσα τὰ στήθη.

ἢ

Μὲ ἀκούεις, μαμᾶ;
Ὤ! τί θέρμη, τὰ μάτια μου καίουν,
Καίουν φεῦ! τὰ *ἐμά*,
Πλὴν τὰ *σὰ* εἰς τὰ δάκρυα πλέουν.

Καὶ πλῆθος ἄλλων. Καὶ τοσοῦτο μᾶλλον θλίβομαι προσκρούων κατὰ τοιούτων στίχων, καθ' ὅσον ἐδῶ κ' ἐκεῖ ἀνακαλύπτω καὶ καλὰς στροφὰς καὶ ὡραίους τινὰς στίχους, ἀσφυκτιῶντας καὶ τεθαμμένους ὑπὸ σωροὺς παντοίας ἀκατεργάστου ὕλης. Τὸ ἁγνῆς ποιήσεως τετράστιχον τοῦτο περισώζω ἐκ τῶν ἀβύσσων διακοσιοστίχου ποιήματος:

Σὲ μιὰ βραδειὰ καλοκαιριοῦ, βραδειὰ χαριτωμένη,
Ποῦ μύρια ἀστέρια ἔλαμπαν μέσ' 'ς τ' οὐρανοῦ τὰ βάθη,
Ἔχτισα κόσμον ἄπειρον, ὁλόχρυσ' οἰκουμένη,
Ποῦ κατοικοῦσαν ἄγγελοι χωρὶς χολὴ καὶ πάθη.

Τὸ ποίημα «εἰς λεύκωμα φίλης», τί ὡραία ἰδέα καὶ τί κακὴ ἐκτέλεσις! Καὶ ἡ «Δωρεὰ ἐν ὀνείροις», — χωρὶς νὰ προσέξετε εἰς τὸν σχολαστικὸν τίτλον, ἀναγνώσατε τοὺς πλείστους στίχους της:

Καὶ εἶδα ὅτι μ' ἔβαλαν
τῆς δόξης τὴν κορῶνα
καὶ σ' ἔδοσα τὴν δόξαν μου
γι' ἀγάπης ἀρραβῶνα.

Πῶς μ' ἔκαμαν ἐθάρρεψα
θεὸ τοῦ Παραδείσου
κ' ἔδοσα τὴν παράδεισο
γιὰ νὰ γενῶ δική σου.

Ἀρχάγγελος ὁλόχρυσος
πετοῦσα 'ς τὰ ὄνειρά μου
καὶ σ' ἔδοσα τὴ χάρι μου
καθὼς καὶ τὰ φτερά μου.

Τὴν ἄνοιξι μὲ χάρισαν
μαζὶ μὲ τὰ λουλούδια,
μὲ χάρισαν τοῦ ἔρωτος
τ' ἀθάνατα τραγούδια·

μὲ τὰ τραγούδια ἔψαλα
τὰ ὥμορφά σου νιᾶτα
καὶ τὰ λουλούδια σκόρπισα
'ς τῆς νιότης σου τὴ στράτα.

Ἰδοὺ στίχοι ποιητρίας καὶ στίχοι γυναικός! Ὦ νέα μουσόληπτος, καλὴ Βιργινία, μὴ προσέχῃς εἰς ἀνοήτων ἐγκώμια καὶ μὴ φράττῃς τὰ ὦτα εἰς τὴν φωνὴν τῆς εἰλικρινείας· δόσε μας καὶ ἄλλους στίχους, ὡς οἱ ἀνωτέρω, καὶ θὰ σοῦ ἑτοιμάσωμεν στέφανον θαλλερώτερον ἐκείνου διὰ τοῦ ὁποίου ὁ Μελέαγρος ἔστεψε τὰς ἀοιδοὺς τῆς Λέσβου. Τῆς ποιήσεως ἡ ἀγάπη κατακαίει τὴν καρδίαν σου· ὑπολείπεται νὰ φωτίσῃ καὶ τὸ πνεῦμά σου ἡ χάρις τῆς ποιήσεως.

Κωστης Παλαμας

ΕΙΣ ΤΗΣ ΜΕΛΑΧΡΙΝΗΣ ΤΑ ΜΑΤΙΑ

Τὰ μάτια σου, πουλάκι μου μελαχρινό,
ποῦ φῶς μέσ' 'ς ταῖς καρδιαὶς σταλάζουν,
μὲ τ' ἄστρα τὰ ψυχρὰ 'ψηλὰ 'ς τὸν οὐρανό,
—μὴ σὲ γελοῦν οἱ ποιηταὶ — δὲν 'μοιάζουν.

Τ' ἀστέρια κάθε μαύρη νύχτα φωτεινὰ
μὲ καλωσύνη λάμπουν 'ς τὰ πελάγη.
Τὰ βλέπει ὁ ναύτης, ποῦ μὲ γνῶσι κυβερνᾷ,
καὶ ἴσιο δρόμο λάμνει ἐκεῖ ποῦ 'πάγει.

Τὰ μάτια σου τὰ μαῦρα, φῶς μου, ὅποιος τὰ ἰδῇ
τόσες γλυκάδες καὶ φωτιαὶς γεμάτα
— ἂν εἶνε καὶ τὸ γνωστικώτερο παιδὶ —
θὲ νἄβγῃ ἀπὸ τὴν ἴσια του τὴν στράτα.

Γ. Μ. Βιζυηνος.

Digitized by Google

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΑΝΑΛΕΚΤΑ

Ὁ πρῶτος ἔρως τοῦ Βίσμαρκ. Ἐπὶ τῇ παραιτήσει τοῦ γερμανοῦ ἀρχικαγκελαρίου ὁ εὐρωπαϊκὸς τύπος βρίθει ἀνεκδότων καὶ ἐπεισοδίων ἀναφερομένων εἰς τὸν βίον αὐτοῦ. Μεταξὺ δ' ἄλλων ἀναγράφουσι καὶ τὰ κατὰ τὸν πρῶτον νεανικὸν ἔρωτά του ὡς ἑξῆς: Ὁ Βίσμαρκ, σπουδάζων ἐν Τυβίγγῃ, ἔπαθεν ἐκ σοβαρῶν στομαχικῶν ἐνοχλήσεων συνεπείᾳ ὑπερβολικῆς πόσεως, οἱ δὲ ἰατροὶ ἀπέστειλαν αὐτὸν πρὸς θεραπείαν διὰ γάλακτος εἰς μέρος ὅπου δὲν ὑπῆρχε ζῦθος, καὶ ὡς τοιοῦτο ἐξέλεξαν τὸ Μεράνον τοῦ Τυρόλου. Ἀλλ' ὁ ζωηρὸς σπουδαστὴς στενοχωρούμενος ἐν τῇ μικρᾷ καὶ ἡσύχῳ πόλει ἤρχισε νὰ κάμνῃ ἐκδρομὰς βαθμηδὸν μᾶλλον μακρυνάς· εἰς μίαν δὲ τούτων ἔφθασε καὶ μέχρι ἀγροτικοῦ τινος πανδοχείου τοῦ Μίττερβαδ. Ἐκεῖ ὑπὸ γραφικωτάτην σκιάδα ὁμὰς κυνηγῶν ἔπινον ὑπηρετούμενοι ὑπὸ εὐμορφοτάτης ξανθῆς νεάνιδος. Ἐκ τῆς θέας τοῦ χαρίεντος συμπλέγματος ὁ Βίσμαρκ ἐσκανδαλίσθη τόσον, ὥστε ἐζήτησε τὴν ἄδειαν νὰ παρακαθήσῃ καὶ αὐτός· λησμονήσας δὲ καὶ τοὺς ἰατροὺς καὶ τὴν θεραπείαν του, ἐζήτησε πρῶτον καὶ δεύτερον καὶ τρίτον ποτήριον ζύθου ἀπὸ τὴν κάπηλον, καὶ ἔφυγε μόνον ἀφοῦ ἐκένωσε καὶ τὸ ἕκτον. Εὐχαριστηθεὶς δ' ἐκ τῆς ἐπιδράσεως τοῦ ποτοῦ ἐπὶ τῆς ὑγείας του, ἀπεφάσισε νὰ παραιτήσῃ καὶ τὸ Μεράνον καὶ τὸ γάλα του καὶ τὸ ὕδωρ του καὶ νὰ ἐγκατασταθῇ ὑπὸ τὴν φιλόξενον στέγην τοῦ κὺρ Χόλτζνερ τοῦ πατρὸς τῆς ξανθῆς Ἰωσηφίνας. Ἐσχετίσθη ἐκεῖ μετὰ τῶν χωρικῶν καὶ συνέπινεν καὶ συνευθύμει θορυβωδῶς μετ' αὐτῶν, ἀλλ' ἐσχετίσθη πολὺ περισσότερον μετὰ τῆς θελκτικῆς του οἰκοδεσποίνης, τὴν ὁποίαν ἠγάπησεν ἀληθῶς. Ὁ ἔρως του δὲ αὐτὸς ἦτο δειλός, καὶ πλήρης ὑποταγῆς. Τὸν ἐπ' ἐσχάτων σύροντα ἀπὸ τὴν ῥῖνα τὴν Εὐρώπην ὅλην, ἔσυρε τότε κυριολεκτικῶς ἀπὸ τὴν ῥῖνα ἡ εὔρωστος κόρη τῶν Ἄλπεων. Ἐπανελθὼν μετά τινα καιρὸν εἰς Τυβίγγην τόσον ἐπόθησε τὴν λατρευτὴν Τυρολίδα, ὥστε ἀπῆλθεν εἰς Μεράνον πόλιν δῆθεν πρὸς ἐξακολούθησιν τῆς θεραπείας του. Ἀντὶ δὲ τοῦ Μεράνου εὑρέθη εἰς τὸν οἰκίσκον τῆς Ἰωσηφίνας, ἥτις τὸν ἀνέμενε πιστή. Ὁ ἔρως αὐτῶν διέλαθε τὴν προσοχὴν καὶ τοῦ πατρὸς τῆς κόρης καὶ τῶν ἄλλων χωρικῶν, ὧν πολλοὶ τρυφερῶς προσέβλεπον αὐτήν. Ἀλλ' οἱ εὐτυχεῖς ἐρωτευμένοι τόσον ἐνεθαρρύνθησαν, ὥστε ὄχι μόνον δὲν ἐπροφυλάσσοντο πλέον κατὰ τὰς εἰδιλλιακὰς αὐτῶν συνεντεύξεις ὑπὸ τὴν σκιὰν τῶν ἐλάτων, ἀλλ' ἡμέραν τινα ἐπανερχόμενοι ἐκ περιπάτου ἐνεφανίσθησαν εἰς τὸ πανδοχεῖον σχεδὸν ἐνηγκαλισμένοι. Ὁ κὺρ Χόλτζνερ ἔμεινεν ἔκθαμβος πρὸ τοῦ θεάματος· ἀπέπεμψε τὴν κόρην αὐτοῦ καὶ προέβη πλήρης ὀργῆς πρὸς τὸν τολμηρὸν νεανίαν, ἀλλ' οὗτος προλαβὼν εἶπε:—Κύριε, ἀγαπῶ τὴν κόρην σας καὶ θέλω νὰ τὴν στεφανωθῶ. Συνεπείᾳ τῆς ἐντίμου ταύτης προτάσεως ἐπηκολούθησαν διαπραγματεύσεις, αἵτινες ἐναυάγησαν, διότι ὁ κὺρ Χόλτζνερ δὲν ἔστερξε νὰ δώσῃ τὴν μοναχοκόρην του εἰς ἄνθρωπον ἔχοντα δύο μεγάλα κατ' αὐτὸν ἐλαττώματα, ὅτι ἦτο εὐγενὴς καὶ διαμαρτυρόμενος. Ἔφυγε λοιπὸν εἰς Τυβίγγην οὕτω σκληρῶς ἀποπεμφθεὶς ὁ Βίσμαρκ καὶ ἐπὶ πολὺν καιρὸν ἦτο ἀπαρηγόρητος ἐπὶ τούτῳ. Οὐδ' ἐπανεῖδε πλέον τὴν ἐρωμένην του, ἥτις βραδύτερον ὑπανδρεύθη ἕνα θαλαμηπόλον τοῦ δουκὸς τοῦ Σαλτσβούργου. Τίς ἠξεύρει ὅμως ἂν βραδύτερον ἐν τῷ περιπετειώδει βίῳ του, καὶ ἐπ' ἐσχάτων ἰδίως, δὲν ἔφερέ ποτε μετὰ πόθου τὸν νοῦν εἰς τὰ μακάρια ἐκεῖνα ἔτη τῆς νεανικῆς ἀμεριμνησίας καὶ τῶν εἰδυλλιακῶν ἐρώτων!

Θαυμάσιον μνημονικόν. Ἐν νοσοκομείῳ τινὶ τῆς Βουδαπέστης ἀπέθανεν ἐπ' ἐσχάτων ὁ Οὔγγρος ὑποκριτὴς Κάρε Σάμπω, ὅστις κατέστη ὀνομαστὸς οὐχὶ τόσον διὰ τὴν τέχνην, ὅσον διὰ τὴν μνήμην αὐτοῦ, ἥτις ἦτο ἰσχυροτάτη. Παρευρεθεὶς ποτε οὗτος εἰς συνεδρίασιν τῆς οὐγγρικῆς βουλῆς ἐπανέλαβε τὴν ἑσπέραν ἐν τῷ ἐντευκτηρίῳ τοῦ θεάτρου ὅλους τοὺς λόγους, ὅσους ἤκουσε, χωρὶς νὰ παραλίπῃ λέξιν. Τὰ μέρη ἅτινα ὑπεκρίνετο ἀπεμνημόνευε πολλάκις, ἅπαξ μόνον ἀναγινώσκων αὐτά. Ἀλλὰ τὸ πλεονέκτημα τοῦτο τῆς ἰσχυρᾶς μνήμης ἀπώλεσε καθ' ὁλοκληρίαν μετὰ τὸν θάνατον τῆς συζύγου καὶ τῶν τέκνων του, ἕνεκα τῆς βαθείας λύπης, ἣν ᾐσθάνθη.

ΧΡΟΝΙΚΑ

Φιλολογικά. Ὁ Αὔγουστος Βαχερί, γηραιὸς δημοσιογράφος, εἷς δὲ τῶν ἐνθερμοτάτων θιασωτῶν τοῦ Βίκτωρος Οὐγκώ, οὗ ἦτο καὶ φίλος στενώτατος, ἐξέδωκε νέον ποίημά του φιλοσοφικόν, τὴν Futura. Τὸ κύριον πρόσωπον τοῦ ποιήματος εἶνε ὁ Φάουστ, ὃν συνταυτίζει ὁ ποιητὴς μὲ τὸν Ἰωάννην Φούστ, τὸν σύντροφον τοῦ Γούτεμβεργ, τὸν τυπώσαντα μετὰ τούτου τῷ 1457 τὸ πρῶτον βιβλίον. Ὁ Φάουτ τοῦ Βαχερί, ὡς ὁ τοῦ Γκαῖτε ἐν τῷ δευτέρῳ μέρει τῆς ὁμωνύμου τραγῳδίας, νυμφεύεται τὴν Ἑλένην, τὴν λευκώλενον ἑλληνίδα, γεννᾷ δὲ ἐξ αὐτῆς οὐχὶ ὡς ἐν τῇ γερμανικῇ τραγῳδίᾳ τὸν Εὐφορίωνα, τὸ παιδίον τὸ ἐπισφραγίζον τὴν συνδιαλλαγὴν τοῦ ἀρχαίου κάλλους καὶ τοῦ νεωτέρου ἰδεώδους, ἀλλὰ τὴν *Μέλλουσαν* (Futura), ἁγνήν, συμπαθῆ καὶ ἀγαθὴν παρθένον, ἐξ ἧς θὰ προέλθῃ ἡ σωτηρία τοῦ κόσμου· διότι ἡ Μέλλουσα εἶνε ἡ προσωποιία τῆς τυπογραφίας, δι' ἧς θὰ νικηθῇ τὸ κακὸν ἐν τῷ κόσμῳ.

— Ἐν πανηγυρικῇ συνεδριάσει τῆς ῥωμουνικῆς ἀκαδημίας, προεδρεύοντος αὐτοῦ τοῦ βασιλέως, ἡ βασίλισσα Ἐλισάβετ ἀνέγνω διήγημα αὐτῆς «Τὸ ὄνειρον τοῦ ποιητοῦ». Τούτου ἑλληνικὴν μετάφρασιν ἐδημοσίευσαν οἱ «Σύλλογοι» τοῦ Βουκουρεστίου.

Καλλιτεχνικά. Ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ Santa Maria della Place τῆς Ῥώμης καταπεσοῦσα μεγάλη λυχνία μετέδωκε τὸ πῦρ, ὅπερ ἀνῆλθεν ἐν ἀκαρεῖ μέχρι τῆς στέγης ἐπενεγκὸν σημαντικὰς ζημίας. Μόλις ἐσώθησαν μετὰ πολλοῦ κόπου καὶ κινδύνου ἐκ τῶν φλογῶν αἱ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ βαρύτιμοι εἰκόνες τῶν Σιβυλλῶν τοῦ Ραφαὴλ καί τις τοῦ Βαλθάσαρ Περούτση.

Digitized by Google

— Ὁ γνωστὸς ζωγράφος Ἀγγέλη ἐκλήθη ὑπὸ τῆς βασιλίσσης τῆς Ἀγγλίας ὅπως ἀπεικονίσῃ αὐτὴν ἐν στολῇ ἀρχηγοῦ τοῦ πρώτου πρωσσικοῦ συντάγματος τῶν φρουρῶν δραγόνων. Τὴν εἰκόνα ταύτης θὰ χαρίσῃ ἡ ἄνασσα ὡς ἐνθύμημα εἰς τὸ ῥηθὲν σύνταγμα.

Θεατρικά. Ἐν τῷ Λυρικῷ γαλλικῷ θεάτρῳ τοῦ Ρουὲν παρσετάθη νέον μελόδραμα *ὁ Βενετὸς* τοῦ Γάλλου μουσικοῦ Ἀλβέρτου Καέν. Ἡ ὑπόθεσις τοῦ μελλοδράματος τούτου ἐλήφθη ἐκ τῆς «Πολιορκίας τῆς Κορίνθου» τοῦ Βύρωνος. Ὁ Μάρκος, Ἑνετὸς εὐπατρίδης, αὐτομολεῖ πρὸς τοὺς Τούρκους, καὶ βοηθεῖ αὐτοὺς νὰ κυριεύσωσι τὴν Κόρινθον, διότι ὁ πατρίκιος Μινόττης ἠρνήθη νὰ τῷ δώσῃ εἰς γάμον τὴν θυγατέρα του. Ἐπέρχεται δ' ἡ λύσις διὰ τῆς πυρπολήσεως τῆς Κορίνθου, τοῦ θανάτου τῆς κόρης ἐκ θλίψεως καὶ τοῦ θανάτου ἐπίσης τοῦ προδότου Μάρκου μετανοήσαντος. Τὸ κείμενον τοῦ μελοδράματος, ποιηθὲν ὑπὸ Λουδοβίκου Γαλλέ, κρίνεται ἄτεχνον καὶ χαλαρόν, ἀλλὰ καὶ ἡ μουσικὴ δὲν ἐθεωρήθη ἀνταξία τῆς μεγάλης ἐπιβολῆς τοῦ ἔργου, ἔχουσα μὲν πολλὴν χάριν, ἀλλὰ στερουμένη δυνάμεως καὶ ζωῆς.

— Μία ἐφημερὶς τῆς Λιψίας δημοσιεύει περιέργους πληροφορίας περὶ μουσικῶν συνθέσεων τῆς οὐχὶ πρὸ πολλοῦ ἀποθανούσης αὐτοκρατείρας Αὐγούστας, τῆς μάμμης τοῦ νῦν αὐτοκράτορος τῆς Γερμανίας. Ἡ αὐτοκράτειρα ἐδιδάχθη τὴν μουσικὴν παρὰ τοῦ Ἕρμαν Σμίδτ, τοῦ χρηματίσαντος διευθυντοῦ τῶν ὀρχηστικῶν μίμων καὶ αὐλικοῦ μελοποιοῦ· οὗτος δ' ἐνέπνευσεν εἰς αὐτὴν τὴν ἀγάπην πρὸς τοὺς χοροὺς καὶ τὴν ὀρχηστικὴν μουσικήν. Ἔργον τῆς αὐτοκρατείρας εἶνε ἡ εἰσαγωγὴ τοῦ ὀρχηστικοῦ μίμου «ἡ Παρέλασις τῶν προσωπιδοφόρων», ὅπερ πολλάκις παρεστάθη ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Φρειδερίκου Γουλλιέλμου τοῦ Γ'· πολλὰ δὲ μέλη αὐτῆς παρενεβλήθησαν εἰς μελοδράματα καὶ ὀρχηστικοὺς μίμους. Ὅτε ἀνέβη εἰς τὸν θρόνον τῆς Πρωσσίας ἡ Αὐγούστα, διέταξε νὰ περισυλλεχθῶσι τὰ μουσικὰ ἔργα της, ἀπαγορευθείσης τῆς πωλήσεως καὶ τῆς ἐκτελέσεως αὐτῶν, πλὴν ἑνὸς ἐμβατηρίου, ὅπερ φέρει τὸν ἀριθμὸν 10 ἐν τῇ συλλογῇ τῶν ἐμβατηρίων τοῦ πρωσσικοῦ στρατοῦ.

— Ὁ μελοποιὸς τοῦ «Ἀσκανίου» Σαὶν Σαένς, τοῦ ὁποίου ἦτο ἄγνωστος ἡ τύχη φαίνεται ὅτι ἐπὶ τέλους ἀνευρέθη. Κατὰ τηλεγράφημα τοῦ Πρακτορείου Χαβᾶ πρὸς τὰς Παρισινὰς ἐφημερίδας, διαμένει ἐν Λὰς Πάλμας τῶν Καναρίων νήσων, σκοπεῖ δ' ἐκεῖθεν νὰ μεταβῇ εἰς Ἱσπανίαν.

ΠΑΝΤΟΙΑ

Νομοὶ τῆς Ἑλλάδος κατὰ τάξιν πληθυσμοῦ

Ἀπογραφὴ 1889

	Νομοί	Πληθυσμός
1	Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας	257.764
2	Ἀχαΐας καὶ Ἤλιδος	210.713
3	Μεσσηνίας	183.232
4	Λαρίσης	168.034
5	Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας	162.020
6	Ἀρκαδίας	148.285
7	Ἀργολίδος καὶ Κορινθίας	144.836
8	Τρικκάλων	143.143
9	Φθιώτιδος καὶ Φωκίδος	136.470
10	Κυκλάδων	131.508
11	Λακωνίας	126 088
12	Κερκύρας	114.535
13	Εὐβοίας	103.442
14	Κεφαλληνίας	80.178
15	Ζακύνθου	44.070
16	Ἄρτης	32.890
	Τὸ ὅλον τοῦ πληθυσμοῦ	2,187,208

— Τοιαύτη ἔλλειψις ὑπηρετριῶν ὑπάρχει ἐν Μελβούρνῳ τῆς Αὐστραλίας, ὥστε αἱ οἰκοδέσποιναι συνελθοῦσαι κατέβαλαν κοινὰ κεφάλαια ὅπως παραγγείλωσι φορτίον ὁλόκληρον ὑπηρετριῶν εἰς Ἀγγλίαν.

— Ὁ μέγας σύλλογος τῶν ἄγγλων δημοσιογράφων ἀριθμεῖ ἐν συνόλῳ 2000 μέλη, ὧν 600 διαμένουσιν ἐν Λονδίνῳ.

— Ἡ βασίλισσα Ναταλία τῆς Σερβίας ἐπιθυμοῦσα ἐν οἱαδήποτε περιπτώσει ἀτυχίας νὰ μὴ ἀφήσῃ τὸν υἱόν της ἐκτεθειμένον καὶ εἰς τὸν κίνδυνον τῆς πενίας ἐξησφάλισε τὴν ἰδίαν της ζωὴν εἰς βιενναίαν ἀσφαλιστικὴν ἑταιρίαν ἀντὶ ἑνὸς ἑκατομμυρίου φράγκων.

ΑΙ ΕΙΚΟΝΕΣ

Ἡ Ρώμη. Ἡ δημοσιευομένη εἰκὼν ἥτις εἶνε ἄποψις τῆς μεγάλης πόλεως κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Νέρωνος ἐλήφθη ἐξ ἑνὸς τῶν ἀρίστων ἔργων τοῦ Χαμερλιγγίου, τοῦ Ἀχασβήρου ἐν Ρώμῃ (Ahasver in Rom). Ὡς γνωστὸν ὑπὸ τὸ ὄνομα Ἀχασβῆρος φέρεται ἐν τῇ παραδόσει ὁ Περιπλανώμενος Ἰουδαῖος, σκηνὰς δὲ τοῦ ἀτελευτήτου βίου αὐτοῦ, ἐν σχέσει πρὸς τὴν ἐπὶ Νέρωνος κοινωνικὴν κατάστασιν τῆς Ρώμης ἀπεικονίζει τὸ ῥηθὲν ἔπος τοῦ γερμανοῦ ποιητοῦ.

ΕΔΩ Κ' ΕΚΕΙ

Μεταξὺ νεονύμφων. Ἐκεῖνος: — Ἐτρόμαξες νὰ 'πῇς, καϋμένη τὸ ναὶ ἅμα σὲ ρώτησε ὁ παπᾶς. Ἐκείνη: — Δὲν εἶχα τόσο θάρρος... ἄλλη φορὰ θὰ τὸ 'πῶ καλλίτερα.

Ἄκρον ἄωτον πολυλογίας. — Δὲν εἶδα πολυλογώτερον ἄνθρωπον ἀπὸ τὸν Γιάννη. Αὐτὸς καὶ ὅταν θαρρῇς πῶς σωπαίνει 'μιλεῖ μέσα του.

Προθυμία φίλου. — Αὐτὸς ὁ εὐλογημένος εἶνε ἀκατάπειστος. — Τοῦ 'μίλησες; — Ναὶ ἀδελφέ, ἐμάλλιασε ἡ γλῶσσά μου, μὰ τοῦ κάκου δὲν παίρνει ἀπὸ σωστὸ λόγο, μόνον βλακίαις ἀκούει. — Θέλεις νὰ τοῦ 'μιλήσω κ' ἐγώ;

Ἀστασία. — Δὲν εἶδα πλέον ἄστατον ἄνθρωπον ἀπὸ τὸν φίλον σου... αὐτός, ἀδελφέ, ἀλλάζει τὰ αἰσθήματα ὅπως τὰ πουκάμισά του — κάθε δεκαπέντε ἡμέρας.

Ἡ ἡλικία τῶν γυναικῶν. Ὁ πρόεδρος τοῦ δικαστηρίου: — Πόσον ἐτῶν εἶσθε; Ἡ μάρτυς ἀκκιζομένη: — Εἶδα εἴκοσι φορὰς τὰ ρόδα ν' ἀνθίζουν. Ὁ πρόεδρος: — Καὶ πρὸ πόσων ἐτῶν εἶσθε τυφλή;

ΤΡΕΙΣ ΓΝΩΜΑΙ ΚΑΘ' ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Ὁ ἔρως εἶναι λαχεῖον· ὅλος ὁ κόσμος παίρνει λαχνοὺς καὶ κερδίζουν οἱ ἠλίθιοι.

*

Κανεὶς δὲν ἠμπορεῖ νὰ φαντασθῇ ποτε ὅτι εἶνε δυνατὸν ν' ἀποθάνῃ πρὸ συγγενοῦς πλουσίου τὸν ὁποῖον μέλλει νὰ κληρονομήσῃ.

*

Ὅπως τὸ χρῆμα, καὶ ὁ χρόνος ἔχει τοὺς σπατάλους καὶ τοὺς φιλαργύρους του — ἀλλ' οἱ δεύτεροι εἶνε πολὺ ὀλιγώτεροι τῶν πρώτων.

ΜΙΑ ΣΥΜΒΟΥΛΗ ΚΑΘ' ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Τὰ κόκκινα ψάρια διατηροῦνται μακρότατον χρόνον ἐντὸς τοῦ ὕδατος τῶν ὑαλίνων γαστρῶν, ἂν ἐμβάλωμεν εἰς τὴν γάστραν ἔνυδρόν τι φυτόν, ἐκ τῶν προχείρως εὑρισκομένων ἐν δεξαμεναῖς κήπων κλπ. Οὕτω καὶ τὸ ὕδωρ προφυλάσσεται ἀπὸ τῆς σήψεως καὶ δὲν παρίσταται ἀνάγκη συχνοτάτης ἀλλαγῆς αὐτοῦ.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1890 - 2122

Digitized by Google

ΡΟΒΕΡΤΟΣ ΧΑΜΕΡΛΙΓΓΙΟΣ

[1830 — 1889]

Συνέχεια καὶ τέλος· ἴδε σελίδα 225.

« Ὀφείλω νὰ ὁμολογήσω, ὅτι οὐδέποτε ἠγαπήθην ὑπὸ γυναικός. » Νὰ πιστεύσωμεν ἄρα εἰς αὐτὸν ὁμολογοῦντα τοῦτο; Ἀλλ' εἶνε δυνατὸν ποιητὴς τοσοῦτον ἔξοχος νὰ μὴ κατακτήσῃ τὴν ψυχὴν γυναικός; Δὲν ἐνθουσιῶσιν αἱ γυναῖκες περὶ τοὺς ποιητάς; Αὐτὸς οὗτος ἐν τῇ αὐτοβιογραφίᾳ δὲν ὁμολογεῖ, ὅτι καὶ ἐκ τῶν γνωρίμων εἰς αὐτόν, καὶ ἄλλαι ἄγνωστοι ἐκ τῶν ποιημάτων αὐτοῦ βακχευθεῖσαι ἐρωτικώτατα πρὸς αὐτὸν διετέθησαν καὶ δι' ἐνθουσιωδεστάτων ἐπιστολῶν αὐτὸν κατέκλυζον. Ζωγραφῶν δ' αὐτός τινας αὐτῶν δὲν ὁμολογεῖ τὴν ἔξοχον ποιητικὴν φύσιν τῆς ψυχῆς αὐτῶν, ἥτις ὅλως πρὸς τὸ ἰδανικὸν ἦτο τετραμμένη; Πῶς οὐδεμία ἐξ ἐκείνων,αἵτινες ἔπλεκον στεφάνους καὶ ἐκόσμουν δι' αὐτῶν τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ δὲν ἠθέλησε νὰ καταστήσῃ ῥόδινον τὸν βίον αὐτοῦ, δὲν ἠδυνήθη νὰ δεσμεύσῃ αὐτόν; Νὰ πιστεύσωμεν εἰς αὐτὸν λέγοντα, ὅτι μόνον τὸν ποιητὴν πᾶσαι αὗται ἠγάπων, οὐχὶ δὲ καὶ τὸν ἄνθρωπον; Νὰ πιστεύσωμεν, ὅτι δὲν ἦτο ἀξιαγάπητος ὡς ἄνθρωπος; Ἐκ τῆς περιγραφῆς τῶν ἁγνῶν αὐτοῦ ἐρωτικῶν ἐπεισοδίων, ἅτινα πάντα πλατωνικῆς φύσεως ἦσαν καὶ εἰς οὐδὲν ἀπέληξαν, ἐξάγεται, ὅτι αὐτὸς μᾶλλον ἀπέστρεφε τὸ πρόσωπον τέλος ἀπὸ τῶν γυναικῶν καὶ οὐχὶ αὗται ἀπ' ἐκείνου καὶ τοῦτο, διότι εἶχε γεννηθῇ ἐν αὐτῷ ἄδικός τις περὶ γυναικῶν γνώμη. Τούτου ἕνεκα πάντοτε δυσπίστως μὲν πρὸς αὐτὰς ἀπέβλεπε, πολλὰς δ' ἀξιώσεις εἶχε, καὶ ἐπειδὴ κατενόει, ὅτι ἀδύνατον ἦτο νὰ πληρωθῶσιν αὗται, ἀπεμαραίνετο μὲν ὁ ἔρως αὐτοῦ διερρηγνύοντο δ' οὗτοι οἱ δεσμοί, οἵτινες αὐτὸν πρὸς τὴν ἐρῶσαν συνέδεον, πρὶν ἢ ἐμπεδωθῶσιν. Καὶ ὁμολογεῖ μὲν ὁ ποιητής, ὅτι αὐτὸς τὴν αἰτίαν φέρει, ὅτι δὲν ἀπέλαυσε τῶν ἐκ τοῦ ἐγγαμίου βίου ἀγαθῶν, πειρᾶται δὲ νὰ ἐξηγήσῃ ταύτην ἐν τῷ ὑπ' αὐτοῦ καλουμένῳ «σχήματι», ἐν ᾧ ὁρίζων τὴν σχέσιν τοῦ ποιητοῦ πρὸς τὰς γυναῖκας λέγει· « Ἡ ψυχὴ τῆς γυναικὸς τρέφει ἐκ νεα»ρας ἡλικίας ἐν ἑαυτῇ μύχιόν τινα πόθον ἐκείνου, »ὅπερ ἰδανικὸν καλεῖ. Τοῦτο δ' εἶναι φυσική τις »εὐαίσθητος διάθεσις πρὸς τὸ ὑψηλόν, καλὸν »καὶ ἀγαθόν, ποιητική τις κατάληψις τῶν »τοῦ βίου. Ὅσῳ μᾶλλον δ' ἀποξενοῦται γυναι»κεῖόν τι ὂν τοῦ καλουμένου τούτου ἰδανικοῦ »βίου ἕνεκα τῶν καθηκόντων, τῶν σχέσεων αὐ»τοῦ, τῶν ἀξιώσεων τῆς κοινωνίας καὶ τῆς χα»λεπότητος τοῦ καθ' ἡμέραν βίου, τοσούτῳ »μᾶλλον ἐπαγωγότερος παρίσταται οὗτος, το»σούτῳ ὀξύτερος γίνεται ὁ μύχιος ἐκεῖνος πόθος »τοῦ ἀπολεσθέντος παραδείσου. Τούτων δ' οὕ»τως ἐχόντων, ἐὰν τοιαύτη τις γυνὴ νομίσῃ, »ὅτι εὑρίσκει τὸ ἰδανικὸν ἐκεῖνο ζῶν καὶ ἀ»κμαῖον ἐν τοῖς ποιήμασι καὶ ἐν τῇ ψυχῇ ποιη»τοῦ τινος, τότε ὁ πόθος ἐκεῖνος τοῦ ἰδανικοῦ »ῥέπει πρὸς τὸν ἐνθουσιασμόν, μεταβάλλεται »εἰς λατρείαν καὶ ἀναπτύσσει ἐπὶ χρόνον τινὰ »πᾶν ὅ,τι ἀγγελικὸν δύναται νὰ ὑπάρξῃ ἐν τῇ »φύσει τῆς γυναικός. Οὐδὲν θαυμαστὸν δ', ὅτι »ἡ ἀνέλιξις αὕτη τοῦ ἄνθους τῆς γυναικείας »ψυχῆς ἐνθουσιωδῶς διαθέτει καὶ τὸν διεγεί»ροντα τὸν ἐνθουσιασμὸν τῆς γυναικός. Διότι »ὁ ἐνθουσιασμὸς ἐκεῖνος περὶ τὸ ἰδανικὸν παρι»στᾷ εἰς αὐτὸν τὴν γυναῖκα ὡς ἀνθηρὰν ἐνσω»μάτωσιν αὐτοῦ. Ἐκ τούτου ἀκολουθεῖ ἐπαφή »τις δύο ψυχῶν καὶ ἡ ἐπαφὴ αὕτη εἶναι τὸ »κάλλιστον καὶ εὐδαιμονικώτατον τῶν ὅσων ἡ »ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου δύναται ν' ἀπολαύσῃ ἐπὶ »τῆς γῆς. Ἀλλ' ἐν τῷ μεταξὺ ἡ γυνὴ διάγει »τὸν συνήθη βίον, ὅστις δευτέρα φύσις εἰς αὐτὴν »ἐγένετο. Ἐκ τούτου γεννᾶται ἐναντίωσίς τις »καὶ ἡ γυνὴ ἀλλοία μὲν εἶναι καὶ φαίνεται εἰς »τὸν ποιητήν, ἀλλοία δ' εἰς τοὺς ἄλλους. Ἐ»πειδὴ δ' αἱ ἰδανικαὶ ὁρμαὶ τῆς ψυχῆς δὲν »εἶναι ἡ καθ' ἡμέραν τροφὴ τοῦ ἀνθρώπου, ἀλλ' »ὑπόκεινται εἰς τὴν μεταβολήν, ταχέως παρί»σταται ἡ γυνὴ εἰς τὸν ποιητὴν ὑπ' ἀμφίβο»λόν τι φῶς ὡς ἀγχίστροφος καὶ ἄπιστος. Κα»τανοῶν δ' οὗτος τότε, ὅτι δὲν εἶναι τὸ ὑπο»κείμενον ἀληθοῦς καὶ ἁγνοῦ ἔρωτος, ἀλλὰ τὸ »εἴδωλον μόνον τῶν ὡρῶν τῆς ἀνέσεως τῆς γυ»ναικείας ψυχῆς, πάσχει καὶ περιφρονεῖ πᾶν »ὅτι ἡ γυνὴ προσφέρει, ἢ δύναται νὰ παρέχῃ »εἰς αὐτόν, καὶ ἂν τὸ πᾶν αὕτη παρέχει· διότι »οὐχὶ ἁγνὸς ἔρως προσφέρει τὸ προσφερόμενον. »Ἐκ τούτου κατὰ μικρὸν δύσθυμος καὶ λυπηρὰ »ἀποβαίνει ἡ πρότερον φαιδρὰ ὁμιλία καὶ ἡ »γυνὴ αὕτη τέλος κατανοεῖ, ὅτι ἀληθῶς οὐχὶ »πάσῃ δυνάμει ἀγαπᾷ τὸν ποιητήν, ὅτι ἀδυνα-

Digitized by Google

»τεῖ ν' ἀποδείξῃ αὐτὸν εὐδαίμονα. Καὶ ἐὰν »μὲν ἐν καιρῷ κατανοήσῃ ἑκάτερος τοῦτο, τότε »τὸ πᾶν τελευτᾷ μὲν εἰς ἀλγεινόν τι τέλος, »ἀλλ' ἕκαστος ἐν τῷ χωρισμῷ ἀποκομίζει ἐκ »τῆς ὁμιλίας ἐκείνης θησαυρόν τινα εὐαρέστων »ἀναμνήσεων. Ἄλλως ὅμως ἔχει τὸ πρᾶγμα, »ἐὰν ἐκ τῆς ἰδανικῆς ἐκείνης ἐπαφῆς τῶν δύο »ψυχῶν ἀναπτυχθῇ διαρκής τις στενὸς ἔρως. »Διότι τότε τὸ ἰδανικὸν ἐκεῖνο, ὅπερ ὡς καρύ- »κευμα τῆς καθ' ἡμέραν ζωῆς παρίστατο πρό- »τερον εἰς τὴν γυναῖκα, γίνεται νῦν μισητόν »τι φορτίον, ὅπερ ὡς ὀχληρὸν καὶ περιοριστικὸν »τῆς ἰδίας αὐτῆς ἐλευθερίας πειρᾶται ν' ἀπο- »βάλῃ. Καὶ ὅπως πρότερον ὡς ἄγγελος ἐπεφαί- »νετο ἡ γυνή, προβάλλει νῦν ὡς δαίμων...»

Ἀλλ' ἂν καὶ λεπτὴ φαίνεται ἡ φιλοσοφικὴ αὕτη θεωρία, ἥκιστα κυροῦται ὅμως ὑπὸ τῆς πείρας. Διότι ὁ ἔρως εἶναί τι, ὡς αὐτὸς ὁ ποιητὴς ἐν τῇ «Ἀσπασίᾳ» λέγει, «ὅπερ ἀδύνατον εἶναι ν' ἀποστρέψῃ τις ἐρχόμενον.» Ὅταν δ' ἀληθὴς ἔρως κρατῇ τῆς ψυχῆς, ὁ νοῦς ἢ ὑπνώττει, καὶ τότε ἀδύνατον ν' ἀνατέμνῃ τὰ αἰσθήματα τῆς ἐρωμένης καὶ νὰ ὑποβάλῃ αὐτὰ ὑπὸ τὸ μικροσκόπιον, ἢ νὰ λεπτολογῇ περὶ τοῦ ἰδανικοῦ ἢ μὴ ἰδανικοῦ αὐτῶν, ἢ δοῦλος γινόμενος καὶ ὑπείκων εἰς αὐτὸν περιβάλλει καὶ τὴν κακίαν διὰ τοῦ ἐνδύματος τῆς ἀρετῆς. «Τυφλοῦται περὶ τὸ φιλούμενον ὁ φιλῶν» ἔλεγον οἱ ἀρχαῖοι. Ἐκ τούτου φαίνεται, ὅτι ὁ Χαμερλίγγιος οὐδέποτε μὲν κατελήφθη ὑπ' ἀληθοῦς ἔρωτος, ἀλλ' ἁγνὸς τὰ ἤθη ὢν καὶ εὐσυνείδητος κατέπαυεν ἐν καιρῷ πᾶσαν ὁμιλίαν πρὸς γυναῖκα, ἧς τὴν ψυχικὴν ἡσυχίαν ἠδύνατο νὰ ταράξῃ. Τίνος δ' ἕνεκα λόγου οὐδέποτε ὑπ' ἀληθοῦς κατελήφθη ἔρωτος, εὐχερῶς ἐξηγεῖ τις. Ἐν μὲν τῇ νεανικῇ δηλαδὴ ἡλικίᾳ ἡ ψυχὴ αὐτοῦ κατεχομένη ὅλη ὑπὸ ὑψηλοτέρου τινὸς ἔρωτος, τοῦ ἔρωτος πρὸς τὴν ποίησιν καὶ αἰσθανομένη ἀκαταμάχητον τὴν ὁρμὴν τῆς ἐκφάνσεως τῶν ἐν αὐτῇ γιγνομένων ἐπειρᾶτο μὲν πάσῃ δυνάμει νὰ καλλιεργήσῃ τὰς ὑψηλὰς ἰδέας καὶ τὰ ὑψηλὰ αἰσθήματα, ἅτινα ἐν αὐτῇ ἔκρυπτεν, ἐζήτει δὲ νὰ ἐξεύρῃ τὸν τρόπον εἰς καλλίμορφον ἔκφανσιν αὐτῶν. Ἐκ τούτου ἧττον ἐπιδεκτικὸς ἦτο ἄλλων αἰσθημάτων καὶ δή, διότι πρὸς παντοίας ἄλλας ἐναντιότητας τῆς τύχης νὰ παλαίῃ ὤφειλεν, ἵνα πορίζηται τὰ τοῦ βίου καὶ ἑαυτοῦ καὶ τῶν γονέων, οὓς ἐγηροτρόφει. Ὅτε δ' ἀνὴρ γενόμενος ἐθαυμάζετο μὲν καὶ ἐτιμᾶτο ὡς ποιητής, διῆγε δὲ τὸν βίον ἀνετώτερον ἐκ τῶν κερδῶν, ἅτινα ἐκ τῶν ἔργων ἐπορίζετο, πολλὰς δ' εὕρισκεν ἐνθους γυναῖκας προθύμους νὰ προσενέγκωσιν εἰς αὐτὸν καὶ τὴν χεῖρα καὶ τὴν ψυχὴν ἐπὶ τοῦ βωμοῦ τοῦ ὑμεναίου, τότε κατείχετο ὑπὸ τῆς ἀνιάτου ἐκείνης νόσου, ἥτις βεβαίως ἐγέννησε καὶ ἐξέθρεψεν ἐν τῇ ψυχῇ αὐτοῦ τὴν πρὸς τὰς γυναῖκας δυσπιστίαν. Καὶ ἐφαίνετο μὲν ἄφατον λύπην αἰσθανόμενος, ὅτι οὐδὲ τούτου τοῦ ἀγαθοῦ ἔτυχεν αὐτός, ὅστις νοσῶν ὑπὲρ πάντας εἶχεν ἀνάγκην τῆς τρυφερᾶς περιθάλψεως ἐρώσης καὶ ἀφοσιωμένης γυναικός, ἀλλ' οὐδέποτε ἐμεμψιμοίρει, ὡς οὐδ' ἐπὶ τῇ στερήσει τοῦ τιμαλφεστάτου τῶν ἀγαθῶν, τῆς ὑγιείας. Ἐκ τοῦ ἐναντίου δὲ μετὰ μαρτυρικῆς καρτερίας ἔφερε τὴν τύχην χαίρων, ὁσάκις αἱ σωματικαὶ ἀλγηδόνες ἐπέτρεπον εἰς αὐτὸν νὰ ἐργάζηται, ἵνα ἐκπληροῖ ἐκεῖνο, πρὸς ὃ ἐνόμιζεν ἑαυτὸν προωρισμένον. Τοῦτο δ' ἦτο τὸ συγγράφειν.

Ἐξ ἀρχῆς δὲ τῆς νόσου μελετήσας ἐπισταμένως τὰ κατ' αὐτὴν καὶ κατανοήσας, ὅτι οὔτε ἡ ἰατρικὴ ἠδύνατο νὰ βοηθήσῃ αὐτῷ, οὔτε τὰ φάρμακα ν' ἀνακουφίσωσι, διότι οὐδὲν τούτων ὁ ὀργανισμὸς αὐτοῦ ἠνείχετο, ἀπέπτυσε καὶ φάρμακα καὶ ἰατροὺς καὶ ὑποβαλὼν ἑαυτὸν ὑπ' αὐστηροτάτην δίαιταν ἐπέστρεψεν εἰς τὴν ἐνέργειαν τῆς φύσεως. Μίαν δὲ μόνην παρ' αὐτῆς ἐξῃτεῖτο χάριν, τὴν καταπραΰνσιν τῶν ἀλγηδόνων, καὶ τοῦτο ἵνα δύνηται νὰ ἐργάζηται. Καὶ εἰργάζετο ὄντως ἀκαμάτως, καὶ δικαίως θὰ ἀπεκαλοῦμεν αὐτὸν χαλκέντερον, ἐὰν μὴ ἐν αὐτοῖς τοῖς ἐκ πέρους τὴν ἕδραν εἶχεν ἡ νόσος, ἥτις ὀξυτέρα μὲν ἐπεφάνη κατὰ τὰ πρῶτα δέκα ἔτη, ἐλώφησε δ' εἶτά πως δέκα ὅλα ἔτη, ἵνα ἐπιφανῇ ὀξυτάτη κατὰ τὰ τελευταῖα δέκα, καθ' ἃ μέχρι τοῦ θανάτου ὕπτιος ἔκειτο ἐν τῇ κλίνῃ, διότι οὕτω μόνον ἠδύνατο νὰ εὑρίσκῃ ἀνακούφισίν τινα. Ὁπόσον λυπεῖται ὁ ἀναγνώστης ἀναγινώσκων τὰς δυσθύμους ταύτας λέξεις τοῦ ποιητοῦ! « Ἀπὸ πολλοῦ θεωρῶ ἐμαυτὸν ὥς τινα, »ὅστις τὴν ἐξῆς συνθήκην συνῆψε μετὰ τῆς τύ- »χης· ἐκείνη μὲν ἐπιτρέπει εἰς ἐμὲ νὰ διατρίψω »ἐπὶ τῆς γῆς μακρότερον τοῦ ἐξ ἀρχῆς ὁρισθέν- »τος χρόνου, ἐγὼ δ' ὀφείλω ἀντὶ τούτου νὰ γρά- »φω — νὰ γράφω μετὰ πόνου, κατὰ δὲ τὰ ἄλλα »νὰ θεωρῶ ἐμαυτὸν ὡς νεκρὸν καὶ τεθαμμένον, »ὡς ἀποκεκλεισμένον τῆς θύρας τοῦ βίου καὶ τοῦ »κόσμου. Καὶ ὡς κατηραμένην δὲ ψυχὴν θεωρῶ »ἐμαυτὸν πολλάκις, ἥτις ἀποθανοῦσα ἐφυγα- »δεύθη εἰς τὰς χορδὰς βαρβίτου ἢ λύρας, ἵνα »ἤχους μόνον ἐκπέμπῃ.»

Τοιοῦτος καθ' ὅλου ὡς ποιητὴς καὶ ὡς ἄνθρωπος ὁ Χαμερλίγγιος. Ὁ βίος αὐτοῦ διδακτικώτατος, ἐπικυροῖ ἀφ' ἑνὸς μὲν τὸ poeta nascitur, ἀλλ' ἐν ταὐτῷ ἀφ' ἑτέρου δεικνύει, ὅτι ἡ φυσικὴ μεγαλοφυΐα μόνη δὲν εἶνε ἱκανὴ ν' ἀποδείξῃ μέγαν τὸν ποιητήν, ἀλλ', ὅτι ἀναγκαία εἶνε ἡ ἀνάπτυξις τῶν φυσικῶν δώρων δι' ἀκαμάτου μελέτης. Καὶ ἕτερον δέ τι διδάσκει ὁ βίος αὐτοῦ, ὅτι ἀληθῶς μὲν μεγάλην ῥοπὴν πρὸς τὴν μόρφωσιν τοῦ ἀνθρώπου καὶ τὴν ὁδόν, ἐφ' ἣν πρέπει νὰ τραπῇ ἐν τῷ βίῳ, ἔχει ὁ ἀήρ, ἐν ᾧ

Digitized by Google

τις ζῇ καὶ ἀναστρέφεται, ἡ κοινωνία ἡ περιστοιχίζουσα αὐτόν, ἀλλὰ καὶ δὲν χαράττουσιν ἀληθῶς οἱ παράγοντες οὗτοι μόνοι τὴν ὁδόν, ἐφ' ἣν θὰ τραπῇ. Διότι, ἂν ἀληθῶς τοιαύτην δύναμιν εἶχον, τότε ὁ Χαμερλίγγιος θὰ ἐτρέπετο βιογράφων αὐτοῦ, οἵτινες, ὡς τοῦτο συνήθως γίνεται, ὅταν περὶ μεγάλων ἀνδρῶν λόγος πρόκειται, διὰ μυθικοῦ τινος καλύμματος τὸν βίον αὐτοῦ ἐκόσμουν, ἀφ' ἑτέρου δὲ τῶν ἀναγνωστῶν τῶν ἔργων αὐτοῦ. Διότι, ἐν ᾧ αὐτὸς δέκα ὅλα

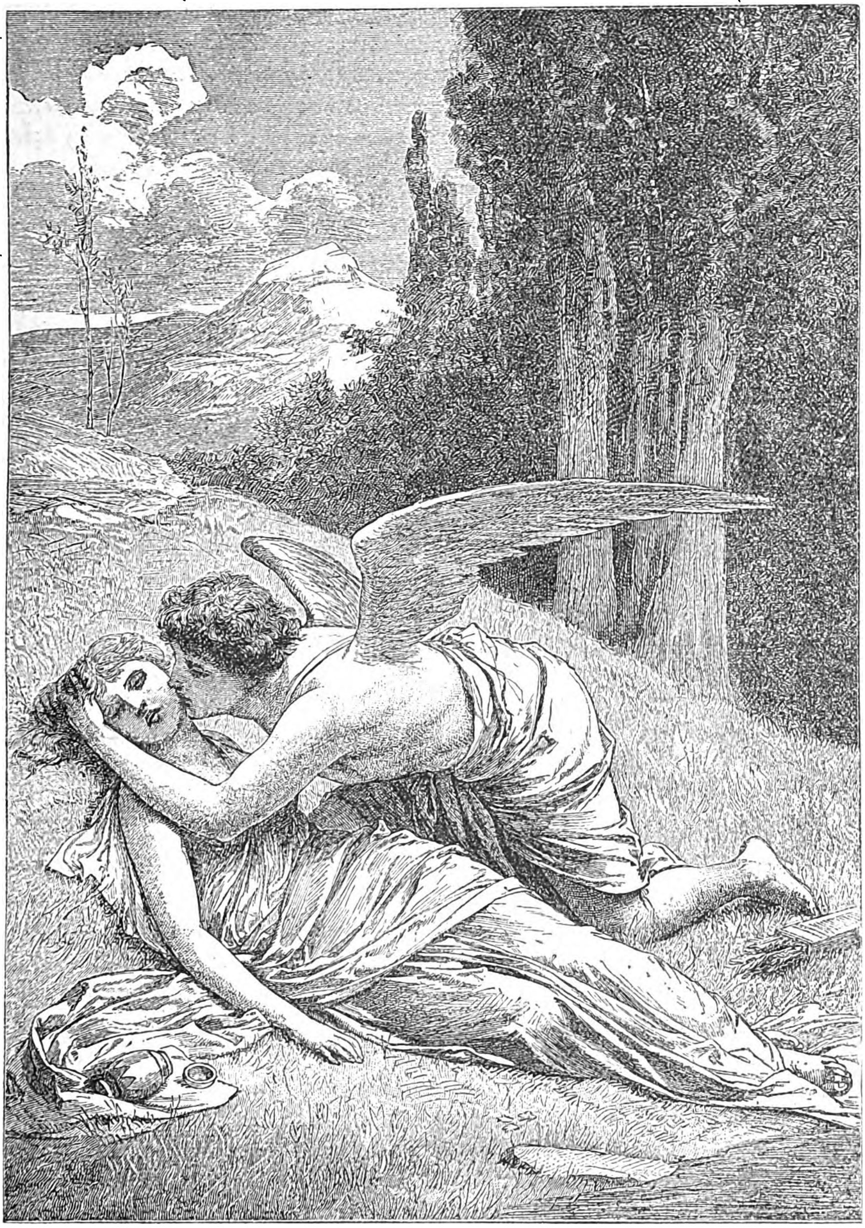

ΕΡΩΣ ΚΑΙ ΨΥΧΗ

Ἐκ τοῦ ὁμωνύμου ποιήματος τοῦ Χαμερλιγγίου.

ἐπὶ τὴν θεολογίαν καὶ τὸν μοναχικὸν βίον καὶ οὐχὶ ἐπὶ τὴν ποίησιν. Ἔγραψε δ' αὐτὸς ὁ ποιητὴς τὴν ἑαυτοῦ βιογραφίαν ἐν βιβλίῳ, ὅπερ μικρὸν πρὸ τοῦ θανάτου ἐξέδωκεν ὑπὸ τὸν τίτλον «Σταθμοὶ τῆς τοῦ βίου μου πορείας» (Stationen meiner Lebenspilgerschaft). Προήχθη δ' εἰς τοῦτο οὐχὶ ἐκ ματαιοφροσύνης, ἀλλ' ἵνα διασκεδάσῃ τὰς φαντασιοπληξίας ἀφ' ἑνὸς μὲν τῶν ἔτη ἐκυλίετο ἐν τῇ κλίνῃ καραδοκῶν ἑκάστοτε ἀναψυχὴν τῶν ἀλγηδόνων, ἵνα δυνηθῇ νὰ γράψῃ, οἱ ἀναγνῶσται τῶν ἔργων αὐτοῦ ἀναγινώσκοντες τὰς καταπληκτικῶς ζωηρὰς περιγραφὰς τῆς ἐν τῷ καπηλείῳ τῆς Λουκούστης ἀκολασίας, τῶν βακχικῶν ὀργίων ἐν τοῖς κήποις τοῦ Νέρωνος καὶ τοῦ λουτροῦ τῆς Ἀγριπίννης ἐν τῷ «Ἀχασβήρῳ», ἢ τῶν Διονυσίων ἐν τῇ «Ἀσπα-

Digitized by Google

σία» ἐφαντάζοντο, ὅτι ὁ ποιητὴς ἐν συμποσίοις καὶ ἐν ἑορταῖς διῆγε τὸν βίον, περιστοιχιζόμενος ὑπὸ ὀρχηστρίδων ἑλληνικὴν στολὴν ἐνδεδυμένων. Καὶ ἀληθῶς παράξενον φαίνεται, πῶς ὁ κατατρυχόμενος ὑπὸ φοβερῶν ἀλγηδόνων καὶ τοσούτων νοσῶν ποιητὴς ἠδύνατο οὕτω νὰ παραστήσῃ τὴν ἀκόλαστον καὶ ὑπεραφρίζουσαν χαράν. Ἀλλ' ὁ ἀναγινώσκων τὸ λαμπρὸν ποίημα τοῦ «Κορεγγίου» κατανοεῖ εὐκόλως τὴν ἀντίθεσιν ταύτην τοῦ βίου καὶ τῶν ἔργων τοῦ ποιητοῦ. Εἶνε δ' ἡ βιογραφία αὕτη πτωχὴ μὲν δηκτικῶν καὶ ἀστείων καὶ ἁλμυρῶν ἀνεκδότων καὶ περιπετειῶν, ἀλλὰ πλουσία ἐννοιῶν καὶ γνωμῶν καὶ διὰ τοῦτο ἀξία οὐχὶ ν' ἀναγνωσθῇ ἁπλῶς, ἀλλὰ νὰ μελετηθῇ. «Αἱ βιογραφίαι κατὰ τὴν γνώμην μου» λέγει ὁ ποιητὴς «χρησιμεύουσιν »οὐχὶ εἰς τοῦτο, ν' ἀποδείξωσιν ὑπὸ ποίας πε»ριστάσεις ἐγένετό τις, ὅ,τι εἶνε, ἀλλ' εἰς τοῦτο »νὰ καταστήσωσι καταφανὲς τὸ τί εἶνέ τις, ν' »ἀποδείξωσιν ὁποῖός τις ἦτο τὸν ἀρχικὸν πυρῆνα »τὴν εὐφυΐαν καὶ δεξιότητα. Διότι γίνεταί τις »ἐκεῖνο, πρὸς ὃ ἐκλήθη ὑπὸ τῆς φύσεως, αἱ δ' »ἐξωτερικαὶ σχέσεις καὶ περιστάσεις οὐδένα ἀπέ»δειξαν ποιητήν, ἢ καλλιτέχνην Καὶ οὐδεὶς »μὲν δύναται ν' ἀρνηθῇ τὴν ῥοπήν, ἣν ἐξωτερικαὶ »περιστάσεις πρὸς τὸν βίον αὐτοῦ ἔχουσιν, ἀλλ' »ἂν καὶ ἄπειροι ζῶσιν ὑπὸ τὰς αὐτὰς περιστά»σεις, ἐν τῷ αὐτῷ ἀέρι, δὲν γίνονται ὅμως ὅ,τι »ὁ εἷς ἐκεῖνος ἐγένετο. Καὶ αὗται δ' αἱ ἰδιοφυΐαι »τοῦ ποιητοῦ, ἢ καλλιτέχνου ἐκφύονται ἐξ ἐκεί»νου μᾶλλον, ὅπερ μεθ' ἑαυτῶν εἰς τὸν κόσμον »φέρουσιν, ἢ ἐκ τῶν ἄλλων περιστάσεων. Διὰ »τοῦτο ὅ,τι ποιητής τις περὶ τῆς παιδικῆς καὶ »νεανικῆς ἡλικίας διηγεῖται δὲν θεωρῶ κατὰ »τοῦτο διδακτικόν, ὅτι δῆθεν ἐξηγεῖ τὰς ἀφορ»μάς, τοὺς ἀναγκαίους λόγους, δι' οὓς ἐγένετο »τοιοῦτος τὴν μεγαλοφυΐαν καὶ τὴν φύσιν· διότι »τοῦτο εἶνε μυστήριον τῆς φύσεως. Ἀλλ' ἐξ ἄλ»λης ἀπόψεως θεωρῶ τοῦτο χαρακτηριστικόν. »Ὑπάρχουσι δῆλα δὴ ἄπειροι λεπτομέρειαι, αἵ»τινες ὑπεκρέουσι τῆς μνήμης, ἀλλ' ἐκεῖνο, ὑφ' »οὗ ἡ ἀναβλαστάνουσα φύσις ἀνθρώπου τινὸς »συμπαθῶς διατίθεται, ὅπερ μυστηριωδῶς πα»ρορμᾷ καὶ παροξύνει, παραφέρει καὶ διαταράτ»τει αὐτὸν ἐν ᾧ ὑπ' ἄλλων ψυχρῶς διατίθεται, »τοῦτο, καὶ ἀσήμαντον ἂν εἶνε, εἶνε σπουδαῖον »καὶ σημαντικὸν τῆς ἰδιοφυΐας, τοῦ χαρακτῆρος »αὐτοῦ.... Διὰ τοῦτο. ὅ,τι προσφέρω εἰς τοὺς »ἀναγνώστας, εἶνε ἱστορία τῆς ἀναπτύξεως τῆς »ψυχῆς μου.» Καὶ ἀληθῶς. Ἱστορία τῆς ἀναπτύξεως τῆς ψυχῆς αὐτοῦ εἶνε ἡ βιογραφία αὐτοῦ αὕτη, καὶ ὡς τοιαύτη σπουδαιοτάτη καὶ εὐπρόσδεκτος ἡμῖν. Διότι οἱ ἔξοχοι ἄνδρες ἔχουσι καθῆκον νὰ διδάξωσι καὶ τοὺς ἄλλους ὅ,τι διενοήθησαν καὶ ᾐσθάνθησαν καὶ ἀπέλαυσαν καὶ ἔπαθον κατὰ τὴν ζωὴν αὐτῶν.

ΛΥΣΑΝΔΡΟΣ ΧΑΤΖΗΚΩΝΣΤΑΣ.

Η ΛΥΓΕΡΗ

Συνέχεια· ἴδε σ. 229

Β'.

Ὁ Διβριώτης.

—Τί παιδί, τί ἔξυπνο παιδί!...

Ἦτο συχνὴ ἀναφώνησις θαυμασμοῦ, ἡ ἀναφώνησις αὕτη τοῦ Κὺρ Παναγιώτη Στριμμένου διὰ τὸν Νικολὸν Πικόπουλον, τὸν ὑπηρέτην τοῦ καταστήματός του. Καὶ τώρα ἀκόμη ἐνῷ ἐκάθητο συνεσταλμένος ὄπισθεν τοῦ πάγκου του, μὲ τὴν μίαν χεῖρα ἐκκοκίζων τὸ μακρὸν κομβολόγιόν του, σιωπηρὸν σύμβολον τοῦ ἐν Πελοποννήσῳ ἀρχοντολογίου, καὶ μὲ τὴν ἄλλην κρατῶν τὴν κεφαλήν του, τὰς αὐτὰς στερεοτύπους ἰδέας ἀνεκύκλου ἐν τῷ ἐγκεφάλῳ του καὶ τὰς αὐτὰς λέξεις εἰς τὰ χείλη του:

—Τί παιδί, τί ἔξυπνο παιδί!...

Καὶ ἀληθῶς ἦτο ἔξυπνον παιδὶ ὁ μεσόκοπος οὗτος Διβριώτης. Ὁ γέρων ἐπεβεβαιοῦτο προσβλέπων τὸ πρὸ αὐτοῦ ὀγκῶδες κατάστιχον, τὸ κατεσχισμένον καὶ ἀπόζον ἐξ ὅλων τῶν εἰδῶν τοῦ ἐμπορίου, ἀλλὰ πλῆρες ἀριθμῶν καὶ ὀνομάτων, καὶ τὸ πλῆθος τῶν πέριξ του πραγματειῶν. Ἀπὸ τῆς ὀροφῆς ἐκρέμοντο εἰς πυκνὰς τάξεις μαντήλια διαφόρων χρωμάτων καὶ ζεύγη τσαρουχίων, ζεύγη καλτσῶν, σελάχια, ζῶναι μάλλιναι διὰ τοὺς φουστανελοφόρους, καπιστράναι καὶ ἁλύσεις διὰ τοὺς ἵππους, φέσια καὶ ψιαθωτὰ σκιάδια, ἕνα πιτοῦρι ἀνδρικὸν ἐκεῖ μὲ ἀνοικτὰ τὰ σκέλη, ἕνα κοντογοῦνι γυναικεῖον ἐκεῖ μὲ τεταμένας ἀγκάλας, ὑπόλευκον ἐκ τῆς πολυκαιρίας· κ' ἐναλλὰξ πλέκτραι κρομμύων, δέσμαι ξυλοκανάτων καὶ ξυλοπινακίων καὶ ἀπεξηραμμέναι ῥίζαι ἐντὸς χαρτοδεμάτων. Ἀνὰ τὰς γωνίας παρετάσσοντο ἐπιδεικτικῶς ἐπὶ ὑψηλῶν κιβωτίων σάκκοι σακχάρεως καὶ καφέ, σησάμου καὶ ὀρύζης, ἀμυγδάλων καὶ φακῆς, φασιόλων καὶ ἐρυθροδάνου μὲ τὰς σέσσουλας ἐντός. Μίαν πλευρὰν κατεῖχε τὸ καπνοπωλεῖον, διὰ πολυχρώμων χαρτίνων κροσσῶν φιλοκάλως διεσκευασμένον, μὲ μαρμάρινον ἐπίστρωμα ἐπὶ τοῦ πάγκου καὶ τὴν ζυγαριὰν ἀποστράπτουσαν ἐκ τῆς καθαριότητος, καὶ τὰς πυραμίδας τοῦ καπνοῦ, χρυσιζούσας καὶ πεντοβολούσας προκλητικῶς ἐπὶ τῶν ῥαφίων. Ἑτέραν πλευρὰν κατεῖχον τὰ οἰνοπνευματώδη ποτὰ μὲ μίαν στοίβαν χρωματιστῶν βαρελίων εἰς τὴν ἄκραν, μὲ τὰ ῥάφια πλήρη φιαλῶν μακρολαίμων, ἐπιδεικνυουσῶν

Digitized by Google

ποικιλίαν χρωμάτων κ' ἕνα μεγάλον καθρέπτην εἰς τὸ μέσον ἵνα καθρεπτίζονται οἱ προσερχόμενοι καὶ δίδουν ἀρειμάνιον ὕφος εἰς τὸ ἐξημμένον ὑπὸ τοῦ ποτοῦ πρόσωπόν των οἱ λεβέντες, μὲ ἕνα πάγκον ἐμπρὸς πλήρη φιαλῶν στρογγύλων καὶ ποτηρίων καὶ νερῶν ἀφθόνων. Εἰς τὴν τρίτην παρετάσσοντο ἐπὶ τῶν ῥαφίων τὰ λεπτὰ εἴδη τοῦ ἐμπορίου· πανία καὶ κασμίρια, χάρτινοι κύλινδροι μὲ χρυσοειδεῖς ἐπιγραφὰς καὶ χρωματιστὰς ταινίας, δοχεῖα κιννίνης καὶ φιαλίδια ἐνέχοντα πολλὰς φαρμακευτικὰς οὐσίας, ῥαβδίσκοι γιάμπελης καὶ δέσμαι βουρτσῶν καὶ τὸ χρηματοφυλάκιον πλησίον καὶ τὰ κατάστιχα τοῦ ἐμπορίου. Εἰς τὴν πρὸς τὸν δρόμον τέλος, ἀναπεπταμένην ὅλην, ἐξετίθεντο πάντα τὰ χονδρὰ εἴδη τῆς μπακαλικῆς. Τί δὲ ἐδείκνυον ὅλα ταῦτα, εἰμὴ τὴν ἀκμὴν τοῦ καταστήματός του; τί ἐμαρτύρουν παρὰ τὴν ἐμπορικὴν ἱκανότητα τοῦ Νικολοῦ; Ὁ Κὺρ Παναγιώτης ἠδύνατο ἀνερυθριάστως νὰ τὸ ὁμολογήσῃ ὅτι ἡ ἀκμὴ αὐτὴ δὲν ἦτο ἰδικόν του δημιούργημα, ὅτι δὲν συνεισέφερεν οὗτος ἄλλο τι παρὰ τὸ χρῆμα. Ἀλλὰ καὶ τὸ χρῆμα αὐτὸ πῶς ἐπολλαπλασιάσθη κ' ἔγεινε τόσον ὥστε νὰ ἐπαρκῇ ἤδη εἰς τὸ ἐκτεταμένον ἐμπόριόν του παρὰ διὰ τῆς ἀξίας τοῦ Πικοπούλου; Τί τάχα, εἶνε ἀνάγκη νὰ τὰ λέγῃ κανείς; Ὁ Στριμμένος ἦτο ὅπως ὅλοι οἱ ἐντόπιοι ἔμποροι, νωθρός, ὀλιγαρκής, ἀσκῶν τὸ πνεῦμα του μᾶλλον εἰς χονδρὰς εὐφυολογίας, εἰς ἀστειότητας κενὰς ἢ ἐφευρέσεις κακολόγους διὰ τοὺς ὁμοίους του παρὰ εἰς ἐμπορικὰ τερτίπια. Παρεδέχετο ὅτι δὲν ἦτο αὐτὸς προωρισμένος διὰ τοιαῦτα πράγματα. Δὲν τῷ ἤρεσκεν ὁ θόρυβος τοῦ ἐμπορίου, ἐκείνη ἡ διψαλέα καὶ ὡσεὶ ἐξ ἐνέδρας διαρπαγὴ τοῦ χρήματος καὶ ἡ ἀδιάκοπος βῆμα πρὸς βῆμα πάλη μεταξὺ τῶν συναδέλφων του. Τὸν ἤθελε τὸν Κὺρ Παναγιώτην αὐτός. Ἐσκέπτετο ὅτι ἄλλην μίαν φορὰν δὲν θὰ τον ἐγέννα ἡ μάννα του. Ἠγάπα τὸ κέρδος, δὲν εἶνε ζήτημα, ἀλλὰ πολὺ περισσότερον ἠγάπα ἑαυτόν. Ἄλλως τε τὸ κέρδος ἤρχετο τότε μόνον του. Ἤρκει νὰ κρεμάσῃ τις μίαν ζυγαριάν, νὰ ῥάψῃ ἕνα κατάστιχον καὶ ν' ἀνοίξῃ ὀλίγον τὸ χέρι του εἰς τοὺς χωρικοὺς κ' ἔκαμνε τὴν δουλειάν του. Οἱ χωρικοὶ τρέχουν εἰς τὰ δάνεια ὅπως αἱ πεταλοῦδαις εἰς τὸ φῶς!

Ἀλλ' εἰς τὴν ἀνάμνησιν αὐτοῦ φρικίασις κατελάμβανεν ἤδη τὸν γέροντα καὶ προσήλου ἐπιμονώτερον τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐπὶ τῶν πραγματειῶν, θέλων νὰ λησμονήσῃ τοὺς παλαιοὺς ἐκείνους καιρούς. Ὄχι· ὁ Κὺρ Παναγιώτης δὲν ἦτο πλέον ὁ πρὸ εἰκοσαετίας νωθρὸς καὶ ὀλιγαρκὴς ἔμπορος· παρὰ τὴν ἡλικίαν του, τὸ σῶμα κατείχετο ἤδη ὑπὸ πυρετοῦ ἐνεργείας, τὸ δὲ πνεῦμά του ἔτρεχεν ἀκατοπόνητον κ' ἐν δαιμονιώδει φορᾷ κατόπιν τοῦ κέρδους. Ἐβαρύνετο πλέον τὸ στάσιμον ἐκεῖνο καὶ βραδὺ ἐμπόριον· ἀπέστεργε μετ' ἀηδίας τὴν ἐποχήν, ὅτε μόνος διηύθυνε τὸ κατάστημά του. Τί νὰ ἐνθυμηθῇ κανεὶς καὶ νὰ μὴν ἀηδιάσῃ; Τὸ κατάστημά του ἦτο μικρόν, μόλις τὸ ἥμισυ τοῦ σημερινοῦ, μὲ τοίχους γυμνοὺς καὶ ἀπόζοντας ὑγρασίας, μὲ τὰς γωνίας ἀνεσκαμμένας ὑπὸ τῶν ποντικῶν, μὲ τὴν ὀροφὴν πλήρη ἀραχνῶν, μὲ δεμάτιά τινα γλυκορρίζης καὶ πλατείας ταινίας ἀπὸ γωνίας εἰς γωνίαν χιαστὶ διὰ ν' ἀναπαύωνται αἱ μυῖαι καὶ μὴ ταράττωσι τοὺς περὶ μακαριότητος συλλογισμούς του. Ἕνα ῥάφι μόνον ἔφερε κατασκονισμένα τινὰ φιαλίδια μετὰ πηλίνων πινακίων καὶ ἕνας πάγκος δύο τρεῖς φιάλας ἡμιθραύστους, ἐντὸς τῶν ὁποίων ἐφυλάσσετο οἰνόπνευμα, ἀποβαλὸν καὶ χρῶμα καὶ ὀσμὴν ἐκ τῆς πολυκαιρίας. Τὰ συνήθη εἴδη τοῦ ἐμπορίου του ἦσαν ἡ ζάκχαρις εἰς δεκάλεπτα χάρτινα χωνία μετὰ περισσῆς τῷ ὄντι φυλοκαλίας τυλιγμένα, τὸ θειαφοκῆρι, τῶν ἐννια ἀδελφῶν τὸ αἷμα, ἡ θηριακή, ἡ γιάμπελη, ἡ θειάφη πρὸς χρῆσιν τῶν βρεφῶν, ἡ ἀλογόπετρα, εἴδη τινὰ τῆς βαφικῆς καὶ ἡ καφουρά. Ἡ δὲ πελατεία του συνέκειτο ἀπὸ τὰ μικρὰ παιδία, ἅτινα τὸν ἠπάτων πολλάκις διὰ κιβδήλων νομισμάτων καταναλίσκοντα τὰ ξηρὰ σῦκά του καὶ αἱ μαῖαι καὶ ἰάτρισσαι πρὸς τὰς ὁποίας ἐχορήγει εὐκολίας καὶ πιστώσεις. Καὶ ὅμως ἦτο πολὺ εὐτυχὴς ἂν ἐκέρδαινε μία σβάντζικα τὴν ἡμέραν τότε

— Ἔ, γυναῖκα, βγάλαμε σήμερα τὸ ψωμί μας· αὔριο ἔχει ὁ θεός· ἔλεγε ἐπιστρέφων τὸ ἑσπέρας εἰς τὸν οἶκόν του.

Τώρα ὅμως ἠπόρει καὶ αὐτὸς πῶς συνέβαινε τοῦτο. Ἐγέλα διὰ τὴν ἐμπορικήν του ἐκείνην ἐλαφρότητα· ἐπείσμωνε μάλιστα πολλάκις διότι δὲν ἐγνώρισε νὰ ὠφεληθῇ τῆς περιστάσεως. Ἦτο ἐποχὴ τότε· τὸ κέρδος ἔτρεχεν εἰς τοὺς δρόμους καὶ ἤρκει μόνον νὰ κύψῃ τις διὰ νὰ τὸ λάβῃ. Ὁ συναγωνισμὸς ἐκοιμᾶτο καὶ μαζὶ μ' αὐτὸν ἔρρεγχον μακαρίως καὶ οἱ γεννάδαι ἔμποροι τῆς κωμοπόλεως. Τώρα μόνον ἐξύπνησαν ὅτε ἐπέδραμον οἱ ὀρεινοί, οἱ Διβριῶται πρὸ πάντων καὶ κατέλαβον τὸ κυριώτερον κέντρον τῆς ἀγορᾶς καὶ ἐννόησαν τὰς ἀνάγκας τοῦ τόπου καὶ ἐσχημάτισαν περιουσίας. Πλὴν τώρα εἶνε ἀκριβὸν τὸ χρῆμα καὶ κατέστη σπανιώτερον τὸ κέρδος! Οἱ ἐντόπιοι ἔμποροι ματαίως τρίβουν τὰ μάτια των, ἐκπεπληγμένοι διὰ τὴν πρόοδον τῶν ἐπιδρομέων καὶ τανύονται ν' ἀποσείσωσι τὴν νάρκην καὶ προσπαθοῦν νὰ συναγωνισθῶσι· δὲν εἶνε πλέον καιρός. Καὶ εὐτυχῶς διὰ τὸν Στριμμένον ὅτι εἶχεν ἕνα ὀρεινόν, ἕνα Διβριώτην· οἱ ῥευματισμοὶ καὶ τὰ γηρατεῖα ἦλθον πάντοτε ἐγκαίρως καὶ ἠνάγκασαν αὐτὸν νὰ προσλάβῃ εἰς τὴν ὑπηρεσίαν του τὸν Νικο-

Digitized by Google

λόν. Ἄλλως τε αὐτὸς θὰ ἔμενεν ἀκόμη ἐς τὴν πενιχρὰν κατάστασίν του, μὲ τὰ βάζα τῆς θηριακῆς καὶ τοὺς ραβδίσκους τῆς γιάμπελης καὶ ὁ ἔξυπνος Διβριώτης θὰ ἐδαπάνα τὴν ἐμπορικήν του ἱκανότητα εἰς τὸ συμφέρον ἄλλου τινος.

— Καὶ πῶς δὲν τὸ ἔδιωξα!.. ἐσυλλογίσθη αἴφνης μετ' ἀνησυχίας ὁ Κὺρ Παναγιώτης.

Καὶ ὀλίγον ἔλειψε νὰ διώξῃ ἀπὸ τοῦ καταστήματός του τὸν Νικολόν. Διότι ἐφ' ὅσον εἶχε τοὺς ρευματισμοὺς ἀνείχετο ὁ γέρων νὰ τρώγῃ ὁ χωρικὸς τὸν ἄρτον του. Ἀφ' οὗ ὅμως ἔγεινε καλὰ καὶ ἦλθεν εἰς τὸ κατάστημά του, ἐσκέφθη ὅτι ἦτο ὅλος περιττὸς πλέον ὁ Νικολὸς καὶ δὲν θὰ ἔκαμνε κακὰ νὰ τὸν ἔστελλε νὰ ζητήσῃ ἀλλοῦ τύχην. Δὲν τὸ ἔπραξεν εὐθύς, διότι ὁ Κὺρ Παναγιώτης μόλις ἐλθόντα τὸν χωρικὸν ἠναγκάσθη νὰ τὸν ὑποδέσῃ, διότι ἦλθεν ἀκριβῶς μὲ μισὸ τσαροῦχι. Ἀπεφάσισε λοιπὸν νὰ τὸν κρατήσῃ ἐπί τινα καιρὸν μέχρις οὗ πληρωθοῦν διὰ τῆς ὑπηρεσίας του τὰ ὑποδήματα. Αὐτὸς ὅμως ὁ ὀλίγος καιρὸς ἤρκεσεν εἰς τὸν Νικολὸν ν' ἀποδείξῃ τὰ σπάνια αὐτοῦ ἐμπορικὰ προσόντα. Μόλις ἐζώσθη τὴν ποδιὰν ὁ πονηρὸς Διβριώτης ἔγεινεν ἄλλος εὐθύς. Μετὰ δύο ἡμέρας ἂν εἰσήρχετο κανεὶς δὲν θὰ ἀνεγνώριζε τὴν ἐμπορικὴν ἐκείνην τρώγλην τοῦ Κὺρ Παναγιώτη Στριμμένου. Ὅλα τὰ παλαιὰ σακχαροβάρελα, ὅλαι αἱ σαρδελοκαδοῦλαι, οἱ κατατρυπωμένοι σάκκοι, ὅσοι ἐσήποντο ἄχρηστοι πρὸ ἐτῶν εἰς τὸ κατώγειον τῆς οἰκίας τοῦ Κὺρ Παναγιώτη, παρετάσσοντο ἤδη κατὰ στοίβας τακτικὰς ἐν τῷ καταστήματι, ὥστε δὲν εἶχε τις θέσιν νὰ σταθῇ.

— Τ' εἶν' τοῦτο πῶκαμες, μωρέ; εἶπεν ὁ Κὺρ Παναγιώτης, μειδιῶν διὰ τὴν κουφότητα τοῦ νέου· μοῦ γιόμισες τὸ μαγαζὶ μὲ ἄδεια βαρέλια.

— Μὴν κυττᾷς τ' εἶνε — τί φαίνονται· ἀπήντησεν οὗτος.

Καὶ τῷ ὄντι διὰ τῆς τέχνης του ὁ Διβριώτης ἀπεκάλυπτε τὴν ἄλλην ἡμέραν εἰς τοὺς πελάτας τοῦ Στριμμένου ἀνοικτὰ τὰ στόμια τῶν βαρελίων καὶ πλήρη σακχάρεως, ἅλμης πλήρη καὶ ἅλατος καὶ εὐωδιαζούσης σαρδέλας τὰ βαρέλια καὶ τοὺς σάκκους ὅλους μεστοὺς ὀρύζης καὶ καφέ. Καὶ ὅτε ὁ Κὺρ Παναγιώτης, ὑπομειδιῶν ἀκόμη δυσπίστως, εἶπεν εἰς τὸν ὑπηρέτην του ὅτι ἤρκει κανεὶς πελάτης νὰ κτυπήσῃ διὰ τοῦ ποδὸς τὰ βαρέλια ἵνα προδοθῇ τὸ κενὸν αὐτῶν, οὗτος ὑπέδειξεν εὐθὺς πάγκους καὶ κιβώτια τὰ ὁποῖα εἶχεν ἕτοιμα νὰ παρατάξῃ πέριξ, ὡς προτείχισμα ἐμποδίζον καθένα νὰ πλησιάσῃ πρὸς ἀποκάλυψιν τοῦ μυστικοῦ του.

Καὶ δὲν περιωρίσθη εἰς αὐτὰ μόνον ὁ Νικολὸς ἀλλὰ κατώρθωσε μικρὸν κατὰ μικρὸν νὰ καταστήσῃ πραγματικὴν τὴν φαινομενικὴν ἐκείνην σωρείαν τῶν ἐμπορευμάτων. Εἶνε ἀληθὲς ὅτι ὁ Κὺρ Παναγιώτης κατ' ἀρχὰς ἀντέστη εἰς τὸ ἐλεύθερον ἐμπόριον, εἰς τὸ ὁποῖον ἐζήτει νὰ τὸν παρασύρῃ ὁ Διβριώτης· δὲν ἤθελεν αὐτὸς τόρα γέρων ἄνθρωπος τόσας πολλὰς συναλλαγάς· ἀρκετὸν ἦτο τὸ μικρὸν ἐκεῖνο ἐμπόριον τὸ ὁποῖον εἶχε. Πλὴν ὁ Νικολὸς ἦτο διαβολεμμένος νοῦς· παρίστανε τὸ κέρδος τόσον φανερόν, σχεδὸν ἔρριπτε τὸ χρῆμα θαμβοῦν καὶ ἀπαστράπτον εἰς τὰ θυλάκια τοῦ γέροντος ἐμπόρου, ὥστε τὸν κατήντησε σιγὰ σιγὰ ἀδύνατον εἰς πᾶσαν ἄρνησιν. Ὁ Νικολὸς ἦτο ἡ ψυχὴ καὶ αὐτὸς ἡ χεὶρ μόνον ἐν τῷ ἐμπορίῳ.

— Μπάρμπα, νὰ φέρουμε καὶ τοῦτο — βγάνει τὸ ἕνα ἄλλο ἕνα... Μπάρμπα, φεύγει σήμερα ὁ Κράγκαρης — γράψε νὰ μᾶς φέρῃ κ' ἐκεῖνο..

Κ' ἔγραφεν, ἔγραφεν ἤδη ὁ Κὺρ Παναγιώτης εἰς τοὺς ἐν Πάτραις ἐμπόρους «στείλατέ μου τοῦτο, στείλατέ μου ἐκεῖνο» καὶ καθ' ἡμέραν ἔβλεπον ἔκπληκτοι οἱ χωρικοὶ τοὺς καρραγωγεῖς, ἐκφορτώνοντας πλῆθος ἐμπορευμάτων πρὸ τοῦ καταστήματος τοῦ Στριμμένου. Καὶ τὸ μικρόν του ὀλιγόφυλλον ἐκεῖνο δευτέρι, ὅπου ἐσημείου ὁ Κὺρ Παναγιώτης πρὶν τὴν θηριακὴν τῆς Κυρᾶς Κανέλλας καὶ τὸ καμένδριο τῆς κυρᾶς Γιαννοῦς καὶ τὴν βαφὴν τῆς θείας Λάμπραινας, μετεβλήθη ἤδη εἰς βαρὺ καὶ ὀγκῶδες κατάστιχον, ὅπου ἐσημειοῦντο ὡς χρεωφειλέται ὅλοι οἱ οἰκοκυραῖοι τῆς κωμοπόλεως. Ὤ, ἦτο διαβολεμμένος ἄνθρωπος αὐτὸς ὁ Νικολός του! Καὶ δὲν τὸ ἔλεγε μόνος ὁ Κὺρ Παναγιώτης τοῦτο· τὸ ὡμολόγουν ὅλοι οἱ ἔμποροι, τῶν ὁποίων εἵλκυεν ἕνα ἕνα τοὺς πελάτας καὶ ἀνεκήρυσσον ἔκπληκτοι ὡς ἐμπορικὴν ἐξοχότητα τὸν Διβριώτην.

— Τσαχπιναριὸ τοῦ διαβόλου! ἔλεγον μεταξύ των.

Καὶ ἤρχισαν νὰ διασπείρουν διαβολάς, ζητοῦντες ἐκ παντὸς τρόπου ν' ἀποσπάσουν τὸν Διβριώτην ἀπὸ τὸ κατάστημα τοῦ Στριμμένου. Ὁ Νικολὸς ἦτο δι' αὐτοὺς ὁ βουκόλος τοῦ παραμυθίου, τὸν ὁποῖον ἡ τύχη ηὐνόησε τόσον ὥστε ὅ,τι ἐγγίζει νὰ μεταβάλλεται εὐθὺς εἰς χρυσὸν καὶ ὁ γέρων ἔμπορος ἦτο ὁ ἔξυπνος χωρικὸς ὁ λαβὼν εἰς τὴν οἰκίαν του τὸν βουκόλον καὶ θησαυρίζων ἐκ τῆς ἀφελείας του. Ἀλλὰ τὸν βουκόλον ἐκεῖνον εἶχεν ἀδικήσῃ ἡ γνῶσις· ἡ πολύτιμος θεὰ ἐκ πείσματος πρὸς τὴν ἀδελφήν της εἶχεν ἀποστερήσῃ ἀπ' αὐτοῦ τὰ μεγάλα δῶρά της διὰ τῶν ὁποίων θὰ καθίστατο οὗτος ἱκανὸς νὰ γνωρίσῃ τὴν τιμὴν τοῦ χρυσοῦ καὶ νὰ τὸν περισυλλέξῃ. Ἐνῷ τὸν Νικόλαον Πικόπουλον ηὐνόει τουναντίον καὶ εἰς ἀπίστευτον μάλιστα βαθμόν. Διατί λοιπὸν νὰ δαπανᾷ τὴν εὔνοιαν αὐτοῦ πρὸς ὄφελος ἄλλου καὶ ὄχι ἑαυτοῦ; Ἕπεται συνέχεια

ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΑΡΚΑΒΙΤΣΑΣ.

Digitized by Google

ΟΥΡΑΝΙΑ

ὑπὸ Καμίλλου Φλαμμαριὸν

Συνέχεια· ἴδε σελ. 235

Θνήσκει ἓν ἀνθρώπινον ὂν κατὰ πᾶν δευτερόλεπτον ἐπὶ τοῦ συνόλου τῶν εὑρισκομένων ἐπὶ τῆς γηΐνης σφαίρας, ἤτοι περίπου 86,400 καθ' ἑκάστην, τουτέστι περίπου 31 ἑκατομμύρια κατ' ἔτος, ἢ πλείονα τῶν 3 δισεκατομμυρίων κατ' αἰῶνα. Ἐντὸς δέκα αἰώνων πλείονα τῶν 30 δισεκατομμυρίων πτωμάτων ἀπεδόθησαν εἰς τὴν γῆν, καὶ ἐπανῆλθον εἰς τὴν γενικὴν κυκλοφορίαν ὑπὸ μορφὴν διαφόρων προϊόντων, ὕδατος, ἀερίου, ἀτμῶν κτλ. Ὑπολογίζοντες καὶ τὴν ἐλάττωσιν τοῦ ἀνθρωπίνου πληθυσμοῦ καθόσον ἀνερχόμεθα εἰς τὰς ἱστορικὰς ἡλικίας, εὑρίσκομεν ὅτι πρὸ δεκακισχιλίων ἐτῶν *διακόσια δισεκατομμύρια ἀνθρωπίνων σωμάτων τοὐλάχιστον ἐσχηματίσθησαν ἐκ τῆς γῆς καὶ ἐκ τῆς ἀτμοσφαίρας διὰ τῆς ἀναπνοῆς καὶ τῆς τροφῆς καὶ ἐπανῆλθον πάλιν εἰς αὐτά.* Τὰ μόρια τοῦ ὀξυγόνου, τοῦ ὑδρογόνου, τοῦ ἀνθρακικοῦ ὀξέος, τοῦ ἀζώτου, τ' ἀποτελέσαντα τὰ σώματα αὐτὰ ἐπάχυναν τὴν γῆν καὶ ἀπεδόθησαν εἰς τὴν ἀτμοσφαιρικὴν κυκλοφορίαν.

Ναί, ἡ Γῆ ἐφ' ἧς κατοικοῦμεν ἀποτελεῖται ἐν μέρει ἐκ τῶν δισεκατομμυρίων αὐτῶν τῶν ἐγκεφάλων, οἵτινες ἐσκέφθησαν, ἐκ τῶν δισεκατομμυρίων αὐτῶν τῶν ὀργανισμῶν, οἵτινες ἔζησαν. Βαδίζομεν ἐπὶ τῶν προπατόρων μας ὅπως καὶ αὐτοὶ θὰ βαδίσωσιν ἐφ' ἡμῶν. Τὰ μέτωπα τῶν φιλοσόφων, οἱ ὀφθαλμοὶ οἵτινες εἶδον, ἐμειδίασαν, ἐθρήνησαν, τὰ στόματα ἅτινα ἔψαλον τὸν ἔρωτα, τὰ ῥόδινα χείλη καὶ τὰ λευκὰ ὡς μάρμαρον στήθη, τὰ σπλάγχνα τῶν μητέρων, οἱ βραχίονες τῶν ἐργατῶν, οἱ μυῶνες τῶν μαχητῶν, τὸ αἷμα τῶν ἡττηθέντων, τὰ παιδία καὶ οἱ γέροντες, οἱ ἀγαθοὶ καὶ οἱ πονηροί, οἱ πλούσιοι καὶ οἱ πένητες, πᾶν ὅ,τι ἔζησε, πᾶν ὅ,τι ἐσκέφθη κεῖται ἐν τῇ αὐτῇ γῇ. Ἀδύνατον εἶνε σήμερον νὰ κάμῃ τις ἓν μόνον βῆμα ἐπὶ τοῦ πλανήτου μας χωρὶς νὰ βαδίσῃ ἐπὶ λειψάνων τεθνεώτων· ἀδύνατον εἶνε νὰ φάγῃ τις καὶ νὰ πίῃ χωρὶς νὰ καταπίῃ ἐκ νέου ὅ,τι ἐφαγώθη καὶ ἐπόθη μυριάκις, ἀδύνατον εἶνε ν' ἀναπνεύσῃ τις χωρὶς νὰ ἐμβάλλῃ εἰς τὸ σῶμά του τὴν πνοὴν νεκρῶν. Τ' ἀποτελοῦντα τὸ σῶμα στοιχεῖα ἐκ τῆς φύσεως παραληφθέντα, ἐπανῆλθον εἰς τὴν φύσιν, ἕκαστος δὲ ἡμῶν φέρει ἐν ἑαυτῷ ἄτομα, ἅτινα ἀνῆκον προηγουμένως εἰς ἄλλα σώματα.

Λοιπόν, φρονεῖτε ὅτι τοῦτο εἶνε ἡ πᾶσα ἡ ἀνθρωπότης; Φρονεῖτε ὅτι δὲν καταλείπει αὕτη ἄλλο τι, τὸ εὐγενέστερον, μεγαλείτερον, πνευματικώτερον; Καθεὶς ἐξ ἡμῶν δὲν ἀποδίδει εἰς τὸ σύμπαν, ἐκφέρων τὴν ὑστάτην πνοήν, εἰμὴ ἑξήκοντα ἢ ὀγδοήκοντα χιλιόγραμμα σαρκός, ἅτινα θ' ἀποσυντεθῶσι καὶ θὰ ἐπανέλθωσιν εἰς τὰ στοιχεῖα; Ἡ ψυχὴ ἥτις μᾶς ἐμψυχώνει δὲν παραμένει καὶ αὐτὴ ὅπως ἕκαστον μόριον ὀξυγόνου, ἀζώτου ἢ σιδήρου; Καὶ πᾶσαι αἱ ψυχαὶ ὅσαι ἔζησαν δὲν ὑφίστανται πλέον;

Κανὲν δικαίωμα δὲν ἔχομεν νὰ διαβεβαιώσωμεν ὅτι ὁ ἄνθρωπος σύγκειται ἀποκλειστικῶς ἐξ ὑλικῶν στοιχείων καὶ ὅτι ἡ δύναμις τοῦ σκέπτεσθαι εἶνε μόνον ἁπλῆ ἰδιότης τοῦ ὀργανισμοῦ. Ἀπεναντίας ἔχομεν λόγους μᾶλλον οὐσιώδεις νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι ἡ ψυχὴ εἶνε οὐσία ἀτομικὴ καὶ ὅτι αὐτὴ διευθύνει τὰ μόρια καὶ ὀργανίζει τὸν ζῶντα τύπον τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος.

Τί γίνονται τὰ ἀόρατα καὶ ἄψαυστα μόρια τ' ἀποτελοῦντα τὸ ἡμέτερον σῶμα ἐνόσῳ ζῇ; Θ' ἀνήκωσιν εἰς νέα σώματα. Τί γίνονται αἱ ψυχαὶ αἱ ἐπίσης ἀόρατοι καὶ ἄψαυστοι; Δυνάμεθα νὰ εἰκάσωμεν ὅτι αὗται ἐπίσης ἐνσαρκοῦνται αὖθις εἰς νέους ὀργανισμοὺς ἑκάστη συμφώνως πρὸς τὴν φύσιν της, τὰς ἰδιότητάς της, τὸν προορισμόν της.

Ἡ ψυχὴ ἀνήκει εἰς τὸν ψυχικὸν κόσμον. Ἀναμφιβόλως ὑπάρχει ἐπὶ τῆς γῆς ἀναρίθμητος πληθὺς ψυχῶν, βαρειῶν εἰσέτι, χυδαίων, μόλις ἀπαλλαγεισῶν τῆς ὕλης, ἀνικάνων νὰ ἐννοήσωσι πᾶσαν διανοητικὴν ἀλήθειαν. Ἀλλ' εἰσὶ καί τινες ζῶσαι ἐν τῇ σπουδῇ, ἐν τῇ μελέτῃ, ἐν τῇ καλλιεργείᾳ τοῦ ψυχικοῦ ἢ πνευματικοῦ κόσμου. Ἐνδέχεται αὗται νὰ μὴ μείνωσι καθειργμέναι εἰς τὴν Γῆν, νὰ ὦσι δὲ προωρισμέναι ὅπως ζήσωσι βίον οὐράνιον.

Ἡ οὐράνιος ψυχὴ ζῇ καὶ κατὰ τὴν διάρκειαν προσέτι τῶν ἐπιγείων αὐτῆς ἐνσαρκώσεων ἐν τῷ κόσμῳ τοῦ ἀπολύτου καὶ τοῦ θείου. Γινώσκει ὅτι καίτοι κατοικεῖ τὴν Γῆν εὑρίσκεται πράγματι ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ὅτι ὁ ἡμέτερος πλανήτης εἶνε ἀστὴρ τοῦ οὐρανοῦ.

Ποία εἶνε ἡ κυρία φύσις τῆς ψυχῆς, ποῖοι οἱ τρόποι τῆς ἐκδηλώσεώς της, πότε ἡ μνήμη της καθίσταται διαρκὴς καὶ διασώζει μετὰ βεβαιότητος τὴν περὶ ἑαυτῆς συνείδησιν, ὑπὸ ποίους διαφόρους τύπους καὶ ὑποστάσεις δύναται νὰ ζήσῃ, ποῖον διάστημα δύναται νὰ ὑπερβῇ, ποία ἡ τάξις τῆς πνευματικῆς συγγενείας τῆς ὑπαρχούσης μεταξὺ τῶν διαφόρων πλανητῶν τοῦ αὐτοῦ συστήματος, ποία ἡ βλαστικὴ δύναμις ἡ σπείρουσα τοὺς κόσμους, πότε δυνάμεθα νὰ συγκοινωνήσωμεν μετὰ τῶν πλησιοχώρων πατρί-

Digitized by Google

δων, πότε θὰ εἰσδύσωμεν εἰς τὸ βαθὺ μυστήριον τῆς μελλούσης τύχης; Σήμερον περὶ πάντων τούτων ἐπικρατεῖ πλήρης ἄγνοια. *Ἀλλὰ τὸ ἄγνωστον τῆς σήμερον εἶνε ἡ ἀλήθεια τῆς αὔριον.*

Γεγονὸς ἱστορικὸν καὶ ἐπιστημονικόν, ἐντελῶς ἀδιαφιλονείκητον εἶνε ὅτι εἰς πάσας τὰς ἐποχάς, παρὰ πᾶσι τοῖς λαοῖς, ὑπὸ τὰς πλέον ποικίλας θρησκευτικὰς ἐξωτερικεύσεις ἡ ἰδέα τῆς ἀθανασίας ἀναπαύεται ἄτρωτος εἰς τὰ ἔγκατα τῆς ἀνθρωπίνης συνειδήσεως. Ἡ ἀνατροφὴ παρέσχεν εἰς αὐτὴν παντοίαν μορφήν, ἀλλὰ δὲν τὴν ἐφεῦρεν αὐτή. Ἡ ἀνεκρίζωτος αὕτη ἰδέα ὑπάρχει ἀφ' ἑαυτῆς. Πᾶν ἀνθρώπινον ὂν ἐρχόμενον εἰς τὸν κόσμον φέρει μεθ' ἑαυτοῦ ὑπὸ τύπον κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον ἀόριστον τὸ ἐνδόμυχον αὐτὸ αἴσθημα, τὴν ἐπιθυμίαν, τὴν ἐλπίδα ταύτην.

Β'.

Ὁδὸς ἐκστατικὴ οὐράνιος

Αἱ ὧραι, αἱ ἡμέραι ἃς ἀφιέρουν εἰς τὴν μελέτην τῶν ζητημάτων τούτων τῆς ψυχολογίας καὶ τῆς τηλεπαθείας δὲν μὲ ἠμπόδιζον ἀπὸ τοῦ νὰ παρατηρῶ τὸν Ἄρην διὰ τοῦ τηλεσκοπίου καὶ νὰ λαμβάνω ἐξ αὐτοῦ γεωγραφικὰ σχεδιάσματα ὁσάκις ἡ τοσοῦτον συχνὰ συννεφώδης ἀτμοσφαῖρά μας μοὶ τὸ ἐπέτρεπεν. Ἄλλως τε καθεὶς δύναται ν' ἀναγνωρίσῃ ὅτι οὐ μόνον πάντα τὰ ζητήματα συναντῶνται ἐν τῇ μελέτῃ τῆς φύσεως καὶ ἐν ταῖς ἐπιστήμαις, ἀλλὰ καὶ ὅτι ἡ ἀστρονομία καὶ ἡ ψυχολογία εἶνε ἀλληλέγγυοι, ἀφοῦ τὸ ψυχικὸν σύμπαν ἔχει ὡς ἐνδιαίτημα τὸ ὑλικὸν σύμπαν, ἡ δὲ ἀστρονομία ἔχει ὡς ἀντικείμενον τὴν μελέτην τῶν χωρῶν τῆς αἰωνίου ζωῆς, καὶ ἀφοῦ ἡμεῖς οὐδεμίαν δυνάμεθα νὰ σχηματίσωμεν ἰδέαν περὶ τῶν χωρῶν τούτων ἂν δὲν τὰς γνωρίσωμεν ἀστρονομικῶς. Εἴτε τὸ γινώσκομεν, εἴτε τὸ ἀγνοοῦμεν, ἡ ἀλήθεια εἶνε ὅτι κατοικοῦμεν κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην εἰς μίαν τοῦ οὐρανοῦ χώραν, πάντα δὲ τὰ ὄντα οἱαδήποτε καὶ ἂν ὦσιν, εἰσὶ διὰ παντὸς πολῖται τοῦ οὐρανοῦ. Ἐνεπνέετο βεβαίως ὑπό τινος κρυφίας προμαντεύσεως τῶν πραγμάτων ἡ ἀρχαιότης ὅτε ὥρισε τὴν Οὐρανίαν ὡς μοῦσαν πασῶν τῶν ἐπιστημῶν.

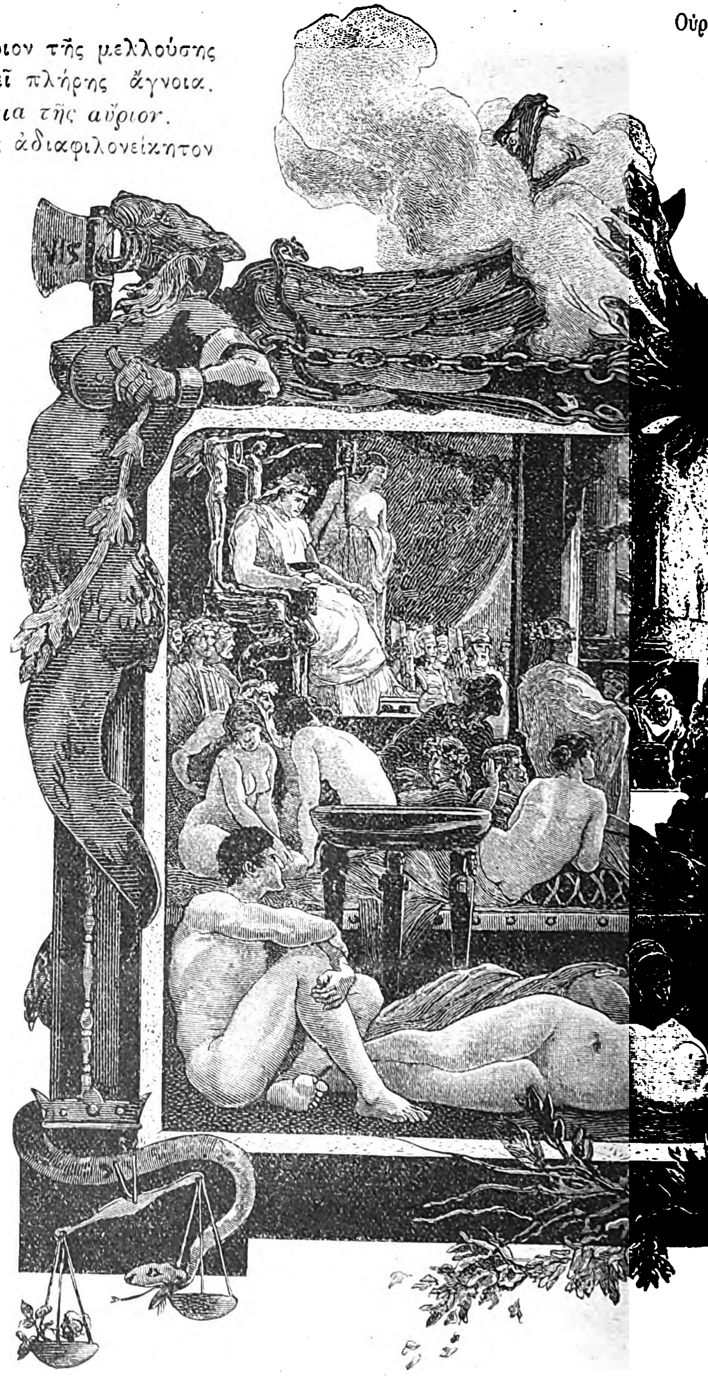

Ο ΕΜΠΡΗΣΜΟ

Εἰκὼν ἐκ τοῦ «Ἀχαρδί

Ὁ λογισμός μου λοιπὸν ἐπὶ μακρὸν ἠσχολεῖτο περὶ τὸν γείτονα ἡμῶν πλανήτην Ἄρην, ὅτε ἡμέραν τινὰ περιπατῶν μονήρης παρὰ τὴν ἐσχατιὰν δάσους ἐπί τινας ὥρας κατὰ τὸν καύσωνα τοῦ Ἰουλίου, ἐκαθέσθην παρὰ συστάδα δρυῶν καὶ δὲν ἐβράδυνα ν' ἀποκοιμηθῶ.

Ὁ καύσων ἦτο σφοδρός, ὁ πέριξ χῶρος σιωπηλός, ὁ Σηκουάνας ἐφαίνετο ἀκίνητος, ὡς αὔλαξ ἐντὸς κοιλάδος. Παράδοξον ᾐσθάνθην ἔκπληξιν ὅτε ἀφυπνισθεὶς μετὰ μίαν στιγμὴν ὑπνηλῆς καταστάσεως δὲν ἀνεγνώρισα τὸν τόπον, οὐδὲ τὰ πλησιόχωρα δένδρα, οὐδὲ τὰ πλησίον κείμενα δένδρα, οὐδὲ τὸν ῥέοντα παρὰ τὸν λοφίσκον ποταμόν, οὐδὲ τὸν οἱονεὶ κυματούμενον λειμῶνα ὅστις ἐξετείνετο μακρὰν μέχρι τῆς ἐσχατιᾶς τοῦ ὁρίζοντος. Ὁ ἥλιος ἔδυε μικρότερος ἀφ' ὅ,τι συνήθως τὸν βλέπομεν. Ὁ ἀὴρ ἐπάλλετο ὑπὸ ἁρμονικῶν κρότων ἀγνώστων εἰς τὴν Γῆν, ἔντομα δὲ μεγάλα ὡσεὶ πτηνὰ περιίπταντο πέριξ τῶν δένδρων, ἅτινα ἦσαν ἄνευ φύλλων καὶ ἐκαλύπτοντο ὑπὸ γιγαντιαίων ἐρυθρῶν ἀνθέων. Ἠγέρθην κινούμενος ἐκ τῆς ἐκπλήξεως ὡς ὑπὸ ἐλατηρίου, καὶ διὰ ζωηροῦ ἅλματος εὑρέθην διὰ μιᾶς ὄρθιος, αἰσθανόμενος ἐμαυτὸν παραδόξως ἐλαφρόν. Εὐθὺς ὡς ἐβάδισα ὀλίγα βήματα καὶ μοὶ ἐφάνη ὅτι τὸ ἥμισυ καὶ πλέον τοῦ βά-

Digitized by Google

ους τοῦ σώματός μου εἶχεν ἐξατμισθῇ διαρκοῦντος
οῦ ὕπνου μου· ἡ ἐνδόμυχος αὕτη συναίσθησις μ' ἐξ-
πληξε περισσότερον ἀκόμη καὶ ἀπὸ τὴν μεταμόρφω-
ιν τῆς ἐξελισσομένης ἐνώπιόν μου φύσεως.

ΗΣ ΡΩΜΗΣ
ώμη» τοῦ Χαμερλιγγίου

Μόλις ἐπίστευον εἰς τοὺς ὀφθαλμούς μου καὶ εἰς τὰς
σθήσεις μου. Ἄλλως τε δὲν εἶχον πλέον τοὺς αὐτοὺς
θαλμούς, δὲν ἤκουον κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον, παρε-
ήρησα δὲ εὐθὺς ἀπὸ τὴν πρώτην στιγμὴν ὅτι ὁ ὀρ-
ανισμός μου ἦτο πεπροικισμένος διὰ πλείστων αἰσθή-
ων νέων, ὅλως διαφόρων τῶν τῆς γηίνης ἡμῶν φύ-
ως, ἐξαιρέτως δὲ διά τινος αἰσθήσεως μαγνητικῆς
ἧς ἐν ὂν δύναται νὰ συγκοινωνήσῃ πρὸς ἕτερον χω-
ς ν' ἀναγκάζηται νὰ διερμηνεύῃ τοὺς διαλογισμοὺς
υ διὰ λέξεων ἀκουομένων. Ἡ αἴσθησις αὕτη ὑπενθυ-
ζει τὴν μαγνητικὴν βελόνην, ἥτις ἐντὸς τοῦ βάθους ἑνὸς ὑπογείου τοῦ Ἀστεροσκοπείου τῶν Παρισίων φρίσσει καὶ ἀνασκιρτᾷ ὁσάκις βόρειον σέλας ἐπιφαίνεται ἐν Σιβηρίᾳ ἢ ἔκρηξίς τις ἠλεκτρικὴ συμβαίνει εἰς τὸν Ἥλιον.

Ὁ φωστὴρ τῆς ἡμέρας εἶχε σβεσθῇ ἐντὸς ἀπομεμακρυσμένης λίμνης καὶ αἱ ῥόδιναι λάμψεις τοῦ λυκόφωτος ἐπλανῶντο εἰς τὰ βάθη τῶν οὐρανῶν, ὡς τελευταῖον τοῦ φωτὸς ὄνειρον. Δύο Σελῆναι ἐφάνησαν λάμπουσαι εἰς διάφορον ὕψος, ἡ πρώτη ἐν εἴδει ἡμισελήνου ἄνωθεν τῆς λίμνης ἧς ἐντὸς ὁ Ἥλιος εἶχε σβεσθῇ, ἡ δευτέρα ἐν εἴδει πρώτου τετάρτου πολὺ ὑψηλότερα εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ πρὸς τὸ ἀνατολικὸν μέρος. Ἦσαν μικρόταται καὶ πολὺ ὀλίγον ὡμοίαζον πρὸς τὸν ὑπερμεγέθη φωστῆρα τῶν ἐπιγείων νυκτῶν. Μετὰ φειδοῦς ἐφαίνοντο παρέχουσαι τὸ λαμπρὸν μὲν ἀλλ' ἀσθενὲς φῶς των. Τὰς παρετήρουν ἐναλλὰξ μετὰ θάμβους. Τὸ παραδοξότερον ἀκόμη ἐν ὅλῳ αὐτῷ τῷ ἀλλοκότῳ θεάματι ἦτο ὅτι ἡ πρὸς δυσμὰς Σελήνη, ἥτις ἦτο τρεῖς περίπου φορὰς ὀγκωδεστέρα τῆς πρὸς ἀνατολὰς συντρόφου της, οὖσα ἐνταυτῷ πεντάκις μικροτέρα τῆς ἀπὸ τῆς ἡμετέρας γῆς φαινομένης σελήνης ἐκινεῖτο εἰς τὸν οὐρανὸν μετὰ κινήσεως ἣν εὐχερῶς ἠδύνατό τις νὰ παρακολουθήσῃ διὰ τοῦ βλέμματος καὶ ἐφαίνετο τρέχουσα μετὰ ταχύτητος ἐκ δεξιῶν πρὸς τ' ἀριστερὰ ὅπως συναντήσῃ πρὸς ἀνατολὰς τὴν οὐράνιον ἀδελφήν της.

Ἐφαίνετο πρὸς τούτοις ὑπὸ τὰς τελευταίας λάμψεις τῆς σβεννυμένης δύσεως καὶ τρίτη Σελήνη ἢ μᾶλλον εἰπεῖν, λαμπρός τις ἀστήρ. Ἦτο μικρότερος τοῦ μικροτέρου τῶν δύο δορυφόρων καὶ ὁ δίσκος του δὲν εἶχε μέγεθος ἐπαισθητόν. τὸ φῶς του ὅμως ἦτο ἀπαστράπτον. Ἐπλανᾶτο εἰς τὸν ἑσπερινὸν οὐρανὸν ὅπως ἡ Ἀφροδίτη εἰς τὸν ἡμέτερον, ὁπότε ἐν τῇ ζωηροτάτῃ αὐτοῦ λάμψει ὁ «ἀστὴρ τοῦ ποιμένος» βασιλεύει ὡς κυρίαρχος κατὰ τὰς νωχελεῖς καὶ πλήρης ἠδέων ὀνειροπολήσεων ἐαρινὰς ἑσπέρας.

Ἤδη οἱ λαμπρότατοι τῶν ἀστέρων ἐφαίνοντο εἰς τοὺς οὐρανούς· ἀνεγνωρίζετο ὁ χρυσάκτιν Ἀρκτοῦρος, ἡ τόσον λευκὴ καὶ τόσον ἄσπιλος Λύρα, οἱ ἑπτὰ ἀστέρες τῆς Ἄρκτου καὶ πλεῖστοι ζῳδιακοὶ ἀστερισμοί. Ὁ ἀστὴρ τῆς ἑσπέρας ὁ νέος Ἕσπερος ἔλαμπε τότε εἰς τὸν ἀστερισμὸν τῶν Ἰχθύων. Ἀφοῦ ἐμελέτησα ἐπί τινας στιγμὰς τὴν ἐν τῷ οὐρανῷ κατάστασιν καὶ ἐξηκρίβωσα καὶ ἐμοῦ τοῦ ἰδίου τὴν θέσιν συμφώνως πρὸς τοὺς ἀστερισμούς, ἀφοῦ ἐξήτασα τοὺς δύο δορυφόρους καὶ ἐσκέφθην περὶ τῆς ἐλαφρότητος τοῦ βάρους τοῦ σώματός μου, δὲν ἐβράδυνα νὰ πεισθῶ ὅτι εὑρισκόμην ἐπὶ τοῦ πλανήτου Ἄρεως καὶ ὅτι ὁ λαμπρὸς ἐκεῖνος ἑσπερινὸς ἀστὴρ ἦτο ... ἡ Γῆ.

Digitized by Google

Οἱ ὀφθαλμοί μου προσηλώθησαν ἐπ' αὐτῆς πλήρεις ἐκ τοῦ μελαγχολικοῦ ἐκείνου αἰσθήματος τῆς ἀγάπης, τοῦ περισφίγγοντος τὴν καρδίαν ὅταν ὁ λογισμός μας ἵπταται πρὸς ὃν προσφιλὲς ἀφ' οὗ σκληρὰ ἀπόστασις μᾶς χωρίζει. Παρετήρουν ἐπὶ μακρὸν τὴν πατρίδα μου ἐκείνην, ἔνθα τοσαῦτα διάφορα αἰθήματα συμμίγνυνται καὶ συγκρούονται ἐν τῷ κυματισμῷ τοῦ βίου καὶ ἐσκεπτόμην!

«Πόσον εἶναι λυπηρὸν ὅτι τ' ἀναρίθμητα ἀνθρώπινα ὄντα, τὰ κατοικοῦντα τὴν μικρὰν ἐκείνην χώραν δὲν γνωρίζουσι ποῦ εὑρίσκονται! Εἶνε ὡραία ἡ μικροσκοπικὴ αὐτὴ Γῆ οὕτω πως φωτιζομένη ὑπὸ τοῦ Ἡλίου, μὲ τὴν ἔτι μᾶλλον μικροσκοπικὴν Σελήνην της, ἥτις φαίνεται ὡς στιγμὴ πλησίον της. Φερομένη εἰς τὸ ἀόρατον ὑπὸ τῶν θείων νόμων τῆς ἕλξεως, ἄτομον κυμαινόμενον εἰς τὴν ἀπέραντον τῶν οὐρανῶν ἁρμονίαν, κατέχει τὴν θέσιν της καὶ πλανᾶται ἐκεῖ ἐπάνω ὡς ἀγγελικὴ νῆσος. Ἀλλ' οἱ κάτοικοί της τὸ ἀγνοοῦσιν. Παράδοξος ἀνθρωπότης! εὗρε τὴν Γῆν πολὺ εὐρεῖαν, ἐδιχάσθη κατὰ ἀγέλας καὶ διέρχεται τὸν καιρόν της ἀλληλοτουφεκιζομένη. Ὑπάρχουσιν εἰς τὴν οὐράνιον αὐτὴν νῆσον τόσοι στρατιῶται ὅσοι καὶ κάτοικοι· πάντες εἰσὶν ὡπλισμένοι κατ' ἀλλήλων, ἐνῷ θὰ ἦτο τόσον φυσικὸν νὰ ζῶσιν ἡσύχως, θεωροῦσι δὲ ὡς κατόρθωμά τι ἔνδοξον νὰ μεταβάλλωσιν ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν τὰ ὀνόματα τῶν χωρῶν καὶ τὸ χρῶμα τῶν σημαιῶν. Αὕτη εἶναι ἡ προσφιλεστάτη ἀσχολία των ἐθνῶν καὶ ἡ πρωτίστη ἐκπαίδευσις τῶν πολιτῶν. Παρεκτὸς τούτου, κατατρίβουσι πᾶσαν τὴν ὕπαρξίν των λατρεύοντες τὴν ὕλην. Δὲν ἐκτιμῶσι τὴν πνευματικὴν ἀξίαν, μένουσιν ἀδιάφοροι πρὸς τὰ θαυμάσια προβλήματα τῆς Δημιουργίας καὶ ζῶσιν ἄνευ σκοποῦ. Τί κρῖμα! Ὁ κάτοικος τῶν Παρισίων ὅστις οὐδέποτε ἤθελεν ἀκούσῃ ἀπαγγελλόμενον τὸ ὄνομα τῆς πόλεως ταύτης οὐδὲ τὸ τῆς Γαλλίας δὲν θὰ ἦτο πλέον ξένος ἀπὸ αὐτοὺς ἐν τῇ ἰδίᾳ αὐτοῦ πατρίδι. Ὦ! ἂν ἠδύναντο νὰ ἴδωσιν ἐντεῦθεν τὴν Γῆν, μεθ' ὁποίας ἡδονῆς θὰ ἐπανήρχοντο εἰς αὐτὴν καὶ πόσον θὰ μετεβάλλοντο πᾶσαι αἱ γενικαὶ καὶ αἱ εἰδικαὶ αὐτῶν ἰδέαι! Τότε θὰ ἐγίνωσκον τοὐλάχιστον τὴν χώραν ἐν ᾗ κατοικοῦσιν, θὰ ἦτο μία ἀρχή! Θὰ ἐσπούδαζον βαθμηδὸν τὰς περιστοιχιζούσας αὐτοὺς ὑπερτάτας ἀληθείας ἀντὶ νὰ φυτοζωῶσιν ὑπὸ ὁμίχλην ἀτέρμονα καὶ ἄνευ ὁρίζοντος, μετ' ὀλίγον δὲ θὰ ἔζων τὴν ἀληθῆ ζωήν, τὴν πνευματικὴν ζωήν.

«Πόσην τιμὴν τοῦ κάμνει! Φαίνεται πραγματικῶς ὅτι ἄφησε φίλους εἰς ἐκεῖνο τὸ δεσμωτήριον ἐκεῖ πέραν!»

Δὲν εἶχα ὁμιλήσει ποσῶς. Ἀλλ' ἤκουσα εὐκρινέστατα τὴν φράσιν ταύτην ἥτις ἐφαίνετο ἀπαντῶσα εἰς τὴν ἐνδόμυχον συνδιάλεξίν μου. Δύο κάτοικοι τοῦ Ἄρεως μὲ παρετήρουν καὶ μὲ ἐννόησαν χάρις εἰς τὴν ἕκτην αἴσθησιν τῆς μαγνητικῆς ἀντιλήψεως, περὶ ἧς ἐγένετο λόγος ἀνωτέρω. Ἐξεπλάγην, ὀφείλω δὲ νὰ ὁμολογήσω ὅτι καὶ δυσηρεστήθην οὐκ ὀλίγον διὰ τὰ ῥηθέντα. «Ἐπὶ τέλους, ἐσκέφθην, ἀγαπῶ τὴν Γῆν. Εἶνε πατρίς μου καὶ εἶμαι φιλόπατρις.»

Οἱ δύο γείτονές μου ἐγέλασαν ἀμφότεροι τὴν φορὰν ταύτην.

— Ναί, ὑπέλαβεν εἷς τῶν δύο μετ' ἀπροσδοκήτου ἀγαθότητος, ἔχεις φιλοπατρίαν. Φαίνεται ὅτι ἔρχεσθε ἀπὸ τὴν Γῆν.

Ὁ δὲ πρεσβύτερος προσέθηκεν:

— Ἀφήσατέ τους, καλέ, τοὺς συμπατριώτας σας· ποτὲ δὲν θὰ γείνουν περισσότερον νοήμονες ἢ ὀλιγώτερον τυφλοὶ ἀφ' ὅ,τι εἶνε σήμερον. Εὑρίσκονται ἐκεῖ πρὸ ὀγδοήκοντα χιλιάδων ἐτῶν· καὶ μόλα ταῦτα, ὅπως καὶ σεῖς ὁ ἴδιος ὁμολογεῖτε, ἀκόμη δὲν εἶνε ἱκανοὶ νὰ σκεφθῶσιν... Ἦσθε τῷ ὄντι ἀξιοθαύμαστος βλέπων τὴν Γῆν μὲ ὄμματα τόσον συγκεκινημένα. Μεγάλη ἡ ἁπλοϊκότης σας!

Δὲν ἔτυχέ ποτε, φίλτατε ἀναγνῶστα, νὰ συναντήσῃς ἐνίοτε ἐνῷ διέρχεσαι, ἄνδρα τινὰ ἐκ τῶν ἐμπεπλησμένων ἐκείνων ὑπὸ ἀκαταβλήτου ἀλαζονείας, τῶν θεωρούντων ἑαυτοὺς ἐν εἰλικρινείᾳ καὶ ἀμεταπείστως ὡς ὑπερτέρους πάντων τῶν ἄλλων ἀνθρώπων; Ὁσάκις οἱ ἐπηρμένοι αὐτοὶ εὑρεθῶσιν ἀπέναντι ἀνδρός τινος ὑπερόχου, ἀμέσως αἰσθάνονται πρὸς αὐτὸν ἀντιπάθειαν, διότι δὲν ὑποφέρουσι τὴν ὑπεροχήν του. Λοιπὸν τοιουτοτρόπως καὶ ἐγώ, διαρκοῦντος τοῦ ἀνωτέρω διθυράμβου, οὗτινος παρέσχον πρὸ ὀλίγου ὠχρὰν μετάφρασιν, ᾐσθανόμην ἐμαυτὸν ὑπέρτερον τῆς ἐπιγείου ἀνθρωπότητος, ἀφοῦ τὴν ἀνελογιζόμην μετ' οἴκτου καὶ ηὐχόμην ὑπὲρ αὐτῆς καλλιτέρας ἡμέρας. Πλὴν ὅτε οἱ δύο ἐκεῖνοι κάτοικοι τοῦ Ἄρεως ἐφάνησαν δεικνύοντες οἶκτον πρὸς ἐμέ, ἐνόμισα δὲ ὅτι ᾐσθάνοντο ψυχρὰν ὑπεροχὴν ἀπέναντί μου, ἐγενόμην καὶ ἐγὼ πρὸς στιγμὴν οἷοι οἱ εὐτελεῖς ἐκεῖνοι ἀλαζόνες· τὸ αἷμά μου ἀνεκόχλασε, μόλις δὲ συγκρατούμενος ὑπὸ τῆς γαλλικῆς ἀβρότητος, ἤνοιξα τὸ στόμα ὅπως εἴπω αὐτοῖς:

— Τέλος πάντων, κύριοι, οἱ κάτοικοι τῆς Γῆς δὲν εἶνε τόσον ἠλίθιοι ὅσον φαίνεται ὅτι νομίζετε καὶ εἶνε ἴσως καλλίτεροί σας.

Δυστυχῶς δὲν μὲ ἄφησαν οὐδὲ κἂν ν' ἀρχίσω τὴν φράσιν μου, διότι τὴν εἶχον μαντεύσει ἐνῷ ἔτι ἐσχηματίζετο ἐκ τῆς δονήσεως τῆς ὕλης τοῦ ἐγκεφάλου μου.

Ἕπεται συνέχεια [Μετάφρασις Χ.]

Digitized by Google

ΕΥΑ

Ὅταν ἡ Εὔα πρώτη της φορὰ
Ἔτυχε μέσα ἀπ' τἄνθη νὰ προβάλῃ
Κ' εἶδε 'ς τοῦ Παραδείσου τὰ νερὰ
Καθρεφτισμένα τὰ γυμνά της κάλλη,

Γεμάτη 'περηφάνεια καὶ χαρὰ
Ἐστήλωσε τ' ὁλόξανθο κεφάλι
Καὶ μέσ' 'ς τὰ δυό της μάτια τὰ γλαρὰ
Ἄστραψ' ἐλπὶς κ' ἐπιθυμιὰ μεγάλη.

Ἀκούει τῆς ἁμαρτίας τὴ φωνή:
«—Ἀπὸ τὰ πλάσματα τοῦ Παραδείσου
Ἐσ' εἶσαι ἡ ὡμορφότερα πλασμένη.

Φεύγα ἀπὸ τέτοια πλάσι ταπεινή·
Εὔα, 'ψηλὸ καὶ ἄξιο θρονί σου
Τοῦ Σαβαὼθ ὁ θρόνος σὲ προσμένει!»

Γεωργιος Δροσινης

Digitized by Google

ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ

ΑΡΧΑΙΑ ΜΝΗΜΕΙΑ

Καθ' ὅλην τὴν ὑπὸ τῶν γεωγράφων καλουμένην ὑδρόγειον σφαῖραν ἀμφιβάλλω ἂν ὑπῆρξεν ἢ καὶ θὰ ὑπάρξῃ ποτὲ λαός, ὅστις εἰς τοὺς προγόνους αὐτοῦ νὰ ὀφείλῃ ὅ,τι οἱ νεώτεροι Ἕλληνες χρεωστοῦμεν εἰς τοὺς ἡμετέρους. Συνήθως, τῶν γονέων καὶ τῶν συγγενῶν ἡ ἐπίδρασις ἐπὶ τοῦ μέλλοντος τῶν τέκνων παύει, καὶ πρότερον μὲν πολλάκις, ἰδίως ὅμως ἀφ' ὅτου οὗτοι κατέλθωσιν εἰς τὸν τάφον. Κατὰ παράδοξον ὅμως τροπὴν τῶν φυσικῶν ὅρων, ἡ ἐπὶ τοῦ μέλλοντος ἡμῶν ἐπίδρασις τῶν προγόνων φαίνεται νὰ κατίσχυσε τοῦ τε χρόνου καὶ τοῦ θανάτου, ἀπὸ τοῦ τάφου δ' αὐτῶν εἰς πᾶσαν πρόοδον καὶ πᾶσαν εὐδοκίμησιν χειραγωγοῦσιν ἡμᾶς οἱ μακαρῖται. Τὴν ἐξαιρετικὴν ὅλως θέσιν ἣν ἀξιοῦμεν κ' ἐλπίζομεν νὰ καταλάβωμεν ἐν τῇ ζωῇ τοῦ νεωτέρου κόσμου μόνον ἐπὶ τῆς ὑπάρξεως αὐτῶν κυρίως στηρίζομεν, πρώτιστον δὲ μέσον ὅπως ἐπιτύχωμεν τοῦτο εἶνε ἴσως ἡ βαθμηδὸν προσδοκωμένη συμμόρφωσις τοῦ βίου ἡμῶν πρὸς τὸν βίον ἐκείνων, ἔστω καὶ γινομένη ἐμμέσως διὰ τῆς ἀποδοχῆς τοῦ συγχρόνου ξένου πολιτισμοῦ, οὗτινος τὰς βάσεις αὐτοὶ ἔθηκαν. Ἡ μεγάλη κραυγὴ τῆς συγκινήσεως καὶ τοῦ θάμβους, ἣν ἀνέπεμψε πᾶσα ἡ Εὐρώπη κατὰ τὸν Ἀγῶνα, δὲν θὰ ἐρρήγνυτο βεβαίως τοιαύτη, ἂν τοῦ ἀγῶνος αὐτοῦ αἱ σκηναὶ δὲν ἐξετυλίσσοντο ὑπὸ τὴν σκιὰν τοῦ Παρθενῶνος καὶ ὑπὸ τὴν χιόνα τοῦ Ταϋγέτου. Καὶ ἡ φροντίς, ἣν ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν ζητοῦμεν παρ' αὐτῆς νὰ λάβῃ ὑπὲρ τῆς ἐθνικῆς ἡμῶν ἀποκαταστάσεως, χωρὶς ἡμεῖς τίποτε νὰ πράξωμεν πρὸς τοῦτο, δὲν δικαιολογεῖται βεβαίως ἐκ μόνης τῆς ἱκανότητος ἣν ἐπεδείξαμεν ἀφ' ὅτου ἠλευθερώθημεν νὰ καλλιεργοῦμεν ἐπιτυχῶς ὀλίγην σταφίδα ἢ νὰ ἐκδίδωμεν δύο-τρεῖς μεγάλας βιομηχανικὰς ἐφημερίδας. Εὐνόητον ἐπομένως διατί ἡ ἀνάμνησις τῶν προγόνων αὐτῶν εἶνε τόσον ζωηρὰ παρ' ἡμῖν καὶ διατί ἐν οἱαδήποτε ἀφορμῇ καὶ περιστάσει αὐτοὺς πάντοτε φέρομεν κατὰ νοῦν καὶ ἀνὰ στόμα.

Ὅ,τι ὅμως καθιστᾷ τὸ πρᾶγμα περίεργον καὶ ἀλλόκοτον, θὰ ἦτο δὲ ἀξιώτατον μελέτης ψυχολογικῆς, εἶνε ὅτι ἀκριβῶς εἰς ἀντίστροφον λόγον πρὸς τὴν ζωηρότητα τῆς ἀναμνήσεως ταύτης καὶ τὰ ἐξ αὐτῆς κέρδη εὑρίσκεται ὁ σεβασμὸς ὃν δεικνύομεν πρὸς τὰς ἐν τῷ μέσῳ ἡμῶν μᾶλλον ζωντανὰς καὶ μᾶλλον ἐπωφελεῖς παραστάσεις της. Ἂν ὑπάρχῃ τι ὅπερ ν' ἀνακαλῇ εἰς τὴν μνήμην τοῦ ἐπισκεπτομένου σήμερον τὴν Ἑλλάδα ὅσον οἷόν τε ἐναργῶς τὸν στενότατον σύνδεσμον αὐτῆς πρὸς τὴν ἀρχαίαν, δὲν εἶνε βεβαίως τόσον οὔτε τὰ περισωθέντα συγγράμματα τῶν παλαιῶν, οὔτε αἱ ἱστορικαὶ παραδόσεις, οὔτε κἂν τῆς γλώσσης ἡ ὁμοιότης καὶ ἡ ταυτότης τοῦ ὀνόματος τῆς χώρας, ὅσον τὰ ἀνὰ πᾶν βῆμα περισωθέντα καὶ ἀπαντώμενα ἐν αὐτῇ λείψανα καὶ μνημεῖα τῆς ἄλλοτε ζωῆς της, ἅτινα καὶ τοῦ χρόνου τὴν ἐπιδρομὴν ἀντεμετώπισαν νικηφόρως καὶ τῶν τόσων βαρβαρικῶν φύλων τὴν διέλασιν ὑπέστησαν χωρὶς νὰ παρασυρθῶσιν ὑπ' αὐτῆς ἐντελῶς, τὰ πλήρη κάλλους καὶ μεγαλείου, τὰ πλήρη ψυχῆς καὶ πνοῆς, τὰ ὡραΐζοντα τὸν τόπον αὐτὸν περισσότερον ἢ τὰ ὄρη καὶ αἱ κοιλάδες του, τὰ τιμῶντα τὸν τόπον αὐτὸν περισσότερον ἢ αἱ πόλεις καὶ αἱ ἀκταί του. Ἀλλ' ὁ ἐπισκέπτης αὐτὸς τῆς συγχρόνου Ἑλλάδος, βλέπων τὴν κατάστασιν εἰς ἣν εὑρίσκονται τὰ ἱερὰ ταῦτα λείψανα, θὰ ὑπέθετεν ἀναμφιβόλως ὅτι ὁ κατοικῶν αὐτὴν νῦν λαὸς θεωρεῖ αὐτὰ ὡς μνημεῖα τῆς ἐν τῇ χώρᾳ του ὑπάρξεως ἄλλοτε λαοῦ ἄλλου, βαρβάρου καὶ ἐχθρικοῦ, τερατωδῶς ἀσχημίζοντα αὐτήν, ἐκδικούμενος δὲ τὴν μνήμην ἐκείνου ἐννοεῖ νὰ ἐπιτρίψῃ ἐπὶ τῶν ἔργων του πᾶν ὄνειδος καὶ οἱανδήποτε ἀτιμίαν. Καὶ τὴν μὲν ἄνευ μέτρου πρὸς τὴν ἀρχαιότητα λατρείαν καὶ τὴν ὑπερβολικὴν περὶ αὐτῶν μέριμναν δι' ἀδιαλείπτων ἁπανταχοῦ τῆς ἑλληνικῆς γῆς ἐρευνῶν καὶ ἀνασκαφῶν ἐγὼ τοὐλάχιστον δὲν θεωρῶ ἀπολύτως ἀπαραίτητον, ὡς ἄγουσαν λογικῶς κατ' εὐθεῖαν εἰς τὴν ἐγκατάλειψιν πάσης περὶ τοῦ συγχρόνου αὐτῆς βίου σκέψεως καὶ εἰς τὴν ἀνάγκην τῆς ἐξορύξεως αὐτῆς ἀπ' ἄκρου εἰς ἄκρον πρὸς ἀνεύρεσιν τῆς ἀρχαίας, ἥκιστα δὲ νομίζω ὡς μόνον προορισμὸν τῆς σημερινῆς Ἑλλάδος τὴν μεταβολὴν αὐτῆς εἰς μουσεῖον καὶ τοῦ λαοῦ της εἰς ἁπλοῦ φύλακος τῶν προγονικῶν του κειμηλίων. Ἀλλὰ τὴν περιφρόνησιν αὐτοῦ ἀφ' ἑτέρου πρὸς τὰ ὑπάρχοντα, ἐκδηλουμένην μάλιστα τόσῳ παγκοίνως τόσῳ ἀπαισίως καὶ τόσῳ βδελυκτῶς, κρίνω ἐπίσης ὡς εἰς βρωμερὰ κτήνη μόνον προσήκουσαν.

Τῆς περιφρονήσεως ταύτης οἱ τρόποι εἶνε μύριοι, δὲν ὑποθέτω δὲ ὅτι μεταξὺ τῶν ὀλιγώτερον ἀξίων προσοχῆς πρέπει νὰ καταλεχθῇ ἡ ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἰδεῶν τοῦ πρώτου τυχόντος ἐξ Εὐρώπης ἐπανερχομένου ἀνοήτου νεαροῦ σοφοῦ μετατροπὴ τῆς ὄψεως πολλῶν ἐκ τῶν ἱερωτέρων μεταξὺ αὐτῶν, αἱ ἐπ' αὐτῶν προσθαφαιρέσεις, αἱ μετατοπίσεις, αἱ ἀναδείξεις, αἱ κατακρημνίσεις, καὶ αἱ ἄλλαι κενόταται καινοτομίαι. Ἀλλ' ὅ,τι κυρίως θὰ ἠδύνατο νὰ ἐμπνεύσῃ τὴν ἰδέαν ὅτι ὁ τόπος αὐτὸς κατοικεῖται ἢ ὑπὸ συρφετοῦ χοίρων ἢ ὑπὸ ἀφρικανικοῦ τινος γένους, ἐξ ἐκείνων ἅτινα ἐσχάτως ἀνεκάλυψεν ὁ Στάνλεϋ, εἶνε ἡ μεταβολὴ αὐτῶν εἰς προχείρους δημοσίους κοπρῶνας ἢ αἱ παντοῖαι κατ' αὐτῶν ἐπιθέσεις τῶν ἀέργων. Τὰ ἐν Ἑλλάδι ἀρχαῖα μνημεῖα κατὰ τὸ πλεῖστον φαίνονται ὡς ἐπίτηδες ἐγκαταλειφθέντα καὶ παρὰ θεῶν καὶ παρ' ἀνθρώπων ἕρμαιον ἀφ' ἑνὸς μὲν εἰς πάντα ἀρχαιολόγον διὰ νὰ ἐξασκῇ ἐπ' αὐτῶν τὴν τέχνην του ἀπαραλλάκτως ὅπως ὁ κουρεὺς τῆς παροιμίας ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ πάσχοντος τὸ γνωστὸν ἀηδὲς νόσημα τῶν τριχῶν, ἀφ' ἑτέρου δὲ εἰς πάντα ἰδιότροπον περιπατητὴν διὰ νὰ τ' ἀκρωτηριάζῃ, νὰ χαράσσῃ ἐπ' αὐτῶν τ' ὄνομά του ἢ οἱασδήποτε ἄλλας μωρίας καὶ ἀχρειότητας, νὰ τὰ κοσμῇ διὰ ποικίλων ζωγραφιῶν τῆς ἐφευρέσεώς του ἢ ἄλλως πως νὰ τὰ πελεκᾷ, εἰς πάντα παῖδα διὰ νὰ τὰ καθιστᾷ σκοπὸν τοῦ πετροπολέμου του ἢ εἰς πάντα διαβάτην διὰ νὰ ἐκπληροῖ ἐπ' αὐτῶν τὰς μᾶλλον τυχὸν κατεπειγούσας ἐκ τῶν δυσωνύμων ἀναγκῶν του. Εἶνε ἀληθὲς ὅτι χάριν τῆς προφυλάξεως αὐτῶν ἀπὸ πάν-

Digitized by Google

των τούτων ὑπάρχουσιν ὡρισμέναι πολλαπλαῖ ἀρχαί, ἀνώτεραι καὶ κατώτεραι· ὁμολογουμένως ὅμως πολὺ μεγάλη ἀξίωσις θὰ ἦτο νὰ ζητήσῃ τις παρὰ τῶν φυλάκων τούτων, ἂν μὲν εἶνε ἀνώτεροι, ἄλλο τι ἢ τὴν πλήρη ἀδιαφορίαν καὶ τὴν εἰς τὰς ἰδιαιτέρας των ὑποθέσεις ἐνασχόλησιν, ὅταν δὲν καταγίνωνται εἰς τὴν ἐκπόνησιν ποικίλων σχεδίων πρὸς μείζονα καταστροφὴν καὶ παραμόρφωσιν αὐτῶν, ἂν δὲ εἶνε κατώτεροι, ἢ τὴν τακτικὴν φοίτησιν εἰς τὰ γειτονικὰ οἰνοπωλεῖα.

Καὶ ἂν μὲν τὸ πρᾶγμα περιωρίζετο εἰς τὰς ἐπαρχίας καὶ τὰ κἄπως μεμακρυσμένα τῶν κέντρων μέρη, θὰ ἦτο ἴσως κατά τι ὑποφερτὸν καὶ δικαιολογήσιμον· ἀλλ' ἡ ἀνάλογος, ἢ ἴσως καὶ χειροτέρα, κατάστασις τῶν ἐν αὐτῇ τῇ πρωτευούσῃ, ἐμφαίνει διὰ λογαριασμὸν πάντων ἡμῶν οὐδὲν ἄλλο ἢ ἀναισθησίαν παχυδέρμων, ἀξίων νὰ συναγωνισθῶσι κατὰ πάντα πρὸς ὅλας τὰς ἀγέλας τῶν παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ Γάγγου βοσκόντων ἐλεφάντων καὶ ἱπποποτάμων. Ὁ θέλων νὰ βεβαιωθῇ περὶ τῆς ἀληθείας τούτου, δὲν ἔχει ἢ νὰ περιέλθῃ τὰ ἔν τε τῇ πόλει καὶ εἰς τὰ πέριξ αὐτῆς ἐγκατεσπαρμένα μνημεῖα, ἀρκεῖ μόνον νὰ ὁπλισθῇ μὲ ὑπομονὴν καὶ νὰ φράξῃ στεγανῶς τὴν ῥῖνα. Τὸ θέαμα τῆς χρησιμοποιήσεως τῆς πρώτης τυχούσης στήλης ἢ τοῦ πρώτου τυχόντος τάφου ἢ τοῦ πρώτου τυχόντος ναοῦ ὡς οὐρητηρίου ἢ ἀποχωρητηρίου εἶνε συνηθέστατον, τὸ δὲ πάθημα τῆς ἐν Μεσολογγίῳ Ἑλληνίδος τοῦ Δαυΐδ ὑφίστανται ἐπίσης πάντες οἱ ἐν ὑπαίθρῳ κίονες καὶ πάντα τὰ μὴ συγκεντρωμένα ἐν μουσείοις ἀγάλματα, μὲ μόνην τὴν μικρὰν διαφορὰν ὅτι ἀντὶ παλληκαρίων ἥρωες εἶνε οἱ ἀγυιόπαιδες καὶ ἀντὶ τουφεκίων καὶ σφαιρῶν χρησιμοποιοῦνται λίθοι καὶ σφενδόναι. Τὴν δὲ συστηματικὴν καὶ ὡς ἐκ προθέσεως ἀδιαφορίαν τῶν λεγομένων ἁρμοδίων πρὸς πάσας τὰς ἱεροσυλίας τούτας κάλλιστα νομίζω ὅτι δύναται νὰ ἐξεικονίσῃ τὸ ἑπόμενον ἀνέκδοτον: Πρό τινος χρόνου ὁ γράφων τὰς γραμμὰς ταύτας, ἀγανακτήσας ἐκ τοῦ καθημερινοῦ θεάματος τοῦ ἐν ἑνὶ τῶν κεντρικωτέρων μερῶν τῆς πόλεως, ὅπου ὁ καλλίτερος καὶ ὁ μᾶλλον συχναζόμενος τῶν περιπάτων, καταπεπτωκότος στύλου τοῦ Ὀλυμπιείου, παντοιοτρόπως καταστρεφομένου καὶ μολυνομένου, ἐδημοσίευσεν ἀνωνύμως ἐν πρωϊνῷ τινι φύλλῳ σύντομον ἀρθρίδιον, ἐν ᾧ κατήγγελλε τὴν ἀθηναϊκὴν ταύτην βδελυγμίαν, παρετήρει δὲ ὅτι ἐνῷ ἐπὶ τοῦ στύλου διαπράττονται τὰ αἴσχη ταῦτα ἐλευθέρως, ὀλίγῳ παρακάτω ἵστανται δύο κομψὰ φυλακεῖα, κενὰ πάντοτε φυλάκων. Καὶ οἱ μὲν ἁρμόδιοι οὐδὲν ἀπολύτως ἔπραξαν σχετικὸν πρὸς τὰ καταγγελθέντα· ἀλλὰ μετ' ὀλίγας ἡμέρας διαβαίνων τις ἐκεῖθεν εἶδεν ὅτι ὁ φύλαξ, μαθὼν φαίνεται τὰ γραφέντα καὶ φοβηθεὶς — παραλόγως — μήπως χάσῃ τὴν θέσιν του, ἠθέλησε νὰ συμβιβάσῃ καὶ τὴν ἰδίαν του ἀνάγκην τοῦ νὰ μὴ παραμένῃ ποτὲ εἰς τὸ φυλακεῖόν του καὶ τὸ καθῆκόν του, καὶ ἀπηγόρευσεν εἰς τοὺς διαβάτας νὰ κάμνουν τίποτε εἰς τὴν πεσμένην κολόνα, ἐπιγράψας τοῦτο διὰ κολοσσαίων γραμμάτων ἐπ' αὐτῆς ταύτης. Διὰ νὰ μὴ μοῦ καταλογισθῇ ὅμως ἁπλότης ὑπερβολική, ἧς ὁμολογῶ ταπεινῶς ὅτι στεροῦμαι, σπεύδω νὰ δηλώσω ὅτι οὔτε τότε οὔτε καὶ νῦν ἐπίστευσα οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν ὅτι ἡ διὰ τοῦ τύπου ὑπόδειξις οἱωνδήποτε τοιούτων ἀτόπων δύναται νὰ ἔχῃ ὡς συνέπειαν τὴν διόρθωσίν των ἢ ἄλλο τι πρακτικὸν ἀποτέλεσμα. Ὁ ἀνὰ πᾶν ἔτος χυνόμενος ἐν ταῖς στήλαις τῶν ἐφημερίδων χείμαρρος μελάνης ἐπὶ τοῖς ἐμπρησμοῖς τῶν δασῶν οὐδ' ἑνὸς δένδρου τὴν πυράκτωσιν ἠδυνήθη ποτὲ νὰ κατασβέσῃ ἢ νὰ ἐμποδίσῃ. Ἀπὸ πολλοῦ δὲ ἡμεῖς οἱ ἐν Ἑλλάδι ἔχοντες τὴν ἰδιοτροπίαν ν' ἀφιερούμεθα εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ τύπου διδασκόμεθα ὅτι ὀφείλομεν νὰ ἐκπληρῶμεν τὸ καθῆκόν μας, γνωρίζοντες ὅμως ταυτοχρόνως ὅτι ὀλιγωτέρας ἐλπίδας πρέπει νὰ ἔχῃ τις νὰ ἀκουσθῇ γράφων ἐν αὐτῇ ἢ βοῶν ἐν τῇ Ζαχάρᾳ.

Μιχαηλ Μητσακης.

ΜΙΚΡΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ

ΕΡΩΤΗΣΙΣ

Ἡ ζηλοτυπία προέρχεται μόνον ἐξ ἀγάπης καὶ εἶνε ἀπαραίτητος συνοδὸς αὐτῆς;

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

Καὶ πρῶτον τί λέγεται ζηλοτυπία; Ἂν ἀνοίξετε τὰ λεξικὰ θὰ ἴδετε ὅτι ἡ ἰδέα τῆς ἀξιώσεως τῆς ἀποκλειστικῆς προτιμήσεως ἐν τῷ ἔρωτι ἔρχεται κατόπιν πολλῶν ἄλλων σημασιῶν τῆς ζηλοτυπίας. Φθόνον «πρός τινα ὑπέρ τινας» ὁρίζει ὁ Αἰσχίνης τὴν ζηλοτυπίαν. Ὁ Πλούταρχος δὲ «λύπην ἐπὶ τῷ ἄλλῳ παρεῖναι, ὧν αὐτὸς ἐπεθύμησε καὶ ἔχει»· ἀκόμη καὶ εἰς τὰς νεωτέρας γλώσσας, εἰς τὰς ὁποίας ὁ κύκλος τῆς ζηλοτυπίας εἰδικεύθη πολὺ περισσότερον καὶ σχεδὸν πάντοτε ἐξεγείρει ἐν ἡμῖν συγχρόνως καὶ τὴν ἰδέαν τοῦ ἔρωτος, μόλις ἐν τῇ ἕκτῃ αὐτῆς ἐκδοχῇ ἡ λέξις ὁρίζεται ὑπὸ τοῦ Λιττρὲ ὡς ἑξῆς: «Αἴσθημα γεννώμενον ἐν τῷ ἔρωτι καὶ προερχόμενον ἐκ τοῦ φόβου μὴ τὸ ἀγαπώμενον πρόσωπον προτιμᾷ ἄλλον». Ὥστε καὶ μόνον ἀπὸ τὴν ἀναδίφησιν τῶν λεξικῶν, πρὶν ἀνοίξωμεν τὸν ὀγκώδη τῶν ἀνταποκρίσεων φάκελλον ὅστις κεῖται ἐνώπιόν μου, διὰ ν' ἀνθολογήσωμεν ἐκεῖθεν πᾶσαν σκέψιν ἀξίαν τοῦ κόπου νὰ μνημονευθῇ, ἠμποροῦμεν νὰ θεωρήσωμεν τὸ ζήτημα ὡς λελυμένον: «Ἡ ζηλοτυπία δὲν προέρχεται μόνον ἐξ ἀγάπης, οὐδὲ εἶνε ἀπαραίτητος συνοδὸς αὐτῆς.» Ἂν θέλετε μόνον, (ἐπειδὴ ἐν γένει δὲν μοῦ ἀρέσκουν ποτὲ αἱ κατηγορηματικαὶ διαβεβαιώσεις καὶ μισῶ, μὲ ὅλην μου τὴν ψυχήν, τοὺς στενοκεφάλους ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι ἐπὶ ὅλων τῶν ζητημάτων ἔχουν ἐκ τοῦ προτέρου γνώμας ὡρισμένας, ἐξαγομένας κατὰ τὰς περιστάσεις ἑτοίμους καὶ ἀναλλοιώτους ὡς ἀπὸ ἑρμαρίων μουσείου) δυνάμεθα νὰ προσθέσωμεν: «Μὲ τὴν διαφορὰν ὅτι ἰσχυρὸς καὶ ἀληθὴς ἔρως, χωρὶς ζηλοτυπίαν, εἶνε παραδοξολογία, ἐξαίρεσις τοῦ κανόνος, παράδεισος ποθεινός, ἀλλ' ἴσως ἀνύπαρκτος».

Ἀλλ' ἀκούω ἤδη τὰς διαμαρτυρήσεις ὅλων ὅσοι ἔσπευσαν ν' ἀπαντήσωσιν εἰς τὰ ἐρωτήματα τῆς *Ἑστίας*, κοπιάσαντες νὰ διατυπώσωσι μίαν

Digitized by Google

ἰδικήν των γνώμην ἢ νὰ δανεισθῶσι ξένην τινα, ἢ περιορισθέντες ἔστω καὶ εἰς ἓν ἁπλοῦν *Ναὶ* ἢ *Ὄχι*.

—Πῶς, κύριε, ἀνεκηρύξατε τὰ ἀποτελέσματα πρὶν κάμετε τὴν διαλογήν; Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἐφαρμόζετε τὴν καθολικὴν ψηφοφορίαν;....

Ἡσυχάσατε, παρακαλῶ, ἀγαπητοὶ συμπολῖταί μου. Δὲν πρόκειται νὰ σᾶς ἐπιβάλω τὸν ὑποψήφιόν μου διὰ τῆς λόγχης. Θ' ἀριθμήσωμεν τὰς ψήφους του καὶ θὰ ἰδῆτε ὅτι εἰς τὸ τέλος ὁ πλειοψηφῶν εἶνε αὐτός. Σχεδὸν παμψηφεί.

— Ἀπὸ τοῦ σημείου, ὅπου παύει ἡ ζηλοτυπία, ἀρχίζει ἡ ἀδιαφορία.

Πάτραι Δ. Γ.

— Τὰ εὐοσμότερα ῥόδα εἶνε ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα ἔχουν πλειοτέρας ἀκάνθας.

Ὀδησσός *Βοτανικός*.

— Ἡ ζηλοτυπία εἶνε ἡ ἀκόνη, ἐπὶ τῆς ὁποίας ὁ ἔρως ὀξύνεται.

Ζάκυνθος Μ.

— Δὲν ἐννοῶ πῶς δύναται ν' ἀγαπᾷ κανεὶς χωρὶς νὰ ζηλοτυπῇ.

Ἀθῆναι *Ζηλιάρα*.

— Τί λέγετε περὶ τῶν δύο αὐτῶν γνωμῶν τοῦ Λαροσφουκῶ: «Ἡ ζηλοτυπία γεννᾶται πάντοτε μετὰ τοῦ ἔρωτος, ἀλλὰ δὲν συναποθνήσκει μετ' αὐτοῦ.» — «Δὲν πρέπει κανεὶς νὰ εἶνε ποτὲ ζηλότυπος, ὅταν ἔχῃ ἀφορμὰς νὰ ζηλοτυπῇ». Ἡ πρώτη ἀποδεικνύει ὅτι ἡ ζηλοτυπία δὲν εἶνε ἀπαραίτητος συνοδὸς τῆς ἀγάπης... ἡ δευτέρα ὅτι ὁ Λαροσφουκῶ λέγει εὐφυῶς μίαν ἀνοησίαν. Ἂν ἡ γνώμη του ἦτο δυνατὸν νὰ ἐφαρμοσθῇ, ἡ ζηλοτυπία θὰ ἐφυγαδεύετο ἀπὸ τὸν κόσμον. Ὅταν εἴχαμεν ἀφορμὴν νὰ ζηλοτυπῶμεν, δὲν θὰ ἐζηλοτυποῦμεν ἐξ ὑπολογισμοῦ· ὅταν δὲν εἴχαμεν... δὲν θὰ ἐζηλοτυποῦμεν ἐξ ἐλλείψεως ἀφορμῆς.

Μασσαλία *Κυρία Ω.*

Ἀλλά, κυρία μου, διατὶ ἐξελέξατε ἀκριβῶς τὰς ἀδικωτέρας περὶ ζηλοτυπίας γνώμας τοῦ Λαροσφουκῶ; Ὑπάρχουν καὶ ἄλλαι, ἐγὼ δὲ προτιμῶ αὐτὰς ἐκείνων, τὰς ὁποίας ὑμεῖς εἰρωνεύεσθε μὲ τόσην λογικήν. Οὕτως ὑπὸ τὸ πνεῦμα τῆς δευτέρας τῶν παρατιθεμένων ὑφ' ὑμῶν, ἀλλ' ὀλιγώτερον ἀποφθεγματικῶς διατετυπωμένην, εὑρίσκω τὴν ἑξῆς: «Μόνον τὰ πρόσωπα, τὰ ὁποῖα ἀποφεύγουσι νὰ δίδωσιν ἀφορμὰς ζηλοτυπίας, εἶνε ἄξια νὰ προκαλῶσι τὴν ζηλοτυπίαν». Ἔχετε καμμίαν ἀντίρρησιν εἰς αὐτό; Ἐλπίζω ὄχι. Σημειώσατε ὅτι λέγομεν «ἁπλῶς εἶνε ἄξια», δὲν ζητοῦμεν δὲ νὰ ἐπιβάλωμεν *μὲ τὸ στανιὸ* τὸ ἀξίωμά μας, γνωρίζοντες πόσον δύσκολον εἶνε νὰ κάμνωμεν ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον θέλομεν, προκειμένου περὶ ἀγάπης. Καὶ μία ἄλλη: «Ὑπάρχει ἐν τῇ ζηλοτυπίᾳ πλειοτέρα φιλαυτία ἢ ἀγάπη». Ἀλλ' εἰς αὐτὸ ἠμπορούσατε νὰ παρατηρήσετε: «Καὶ εἰς τὸ βάθος ποίου αἰσθήματος δὲν ἀνευρίσκομεν τὴν φιλαυτίαν;»

Μετὰ τὴν μικρὰν αὐτὴν παρέκβασιν, ἐξακολουθῶ ν' ἀποθησαυρίζω τὰς γνώμας τῶν ἀνταποκριτῶν τῆς *Ἑστίας*:

— Ἀγαπᾷ ἀτελῶς ὁ μὴ ἀγαπῶν μετὰ τοῦ πόθου τῆς ἀπολύτου προτιμήσεως — ὅστις εἶνε ἡ ζηλοτυπία.

Ἀθῆναι *Ἐρωτευμένος*.

— Εἷς ἀνὴρ ἠγάπησεν ἀληθινὰ εἰς τὸν κόσμον — ὁ Ὀθέλλος.

Ἀθῆναι *Εὔα*.

Καμμία κοκέτα; τὴν ὁποίαν δὲν ζηλεύουν βέβαια ἀρκετά. Στοιχηματίζω.

— Δυνατὸν νὰ ζηλοτυπῇ τις χωρὶς ν' ἀγαπᾷ καὶ διὰ τοῦτο πολλάκις ὁ ἔρως ἐγεννήθη ἐκ τῆς ζηλοτυπίας. Οὐδέποτε ὅμως ἐρᾶταί τις ἀληθῶς χωρὶς νὰ ζηλοτυπῇ.

Λευκὰς Λ. Σ.

— Ἡ ζηλοτυπία, ἀπορρέουσα ἀπὸ τοῦ ἀνθρωπίνου ἐγωϊσμοῦ, δύναται νὰ ὑπάρχῃ καὶ ἄνευ ἔρωτος· ἀλλ' εἰς τὸν ἀληθῶς ἐρῶντα ὑπάρχει πάντοτε, διότι παραδόξως ἐν τῷ ἔρωτι συνυπάρχουσιν εἰς τὸν ὕψιστον βαθμὸν ἀνεπτυγμένα δύο ἀντίθετα αἰσθήματα: Ὁ ἐγωϊσμὸς καὶ ἡ αὐταπάρνησις.

Πύργος Ο. Ω.

Ὄχι πολὺ νέα πράγματα βέβαια, ἀλλ' ἂς λέγωνται αἱ ἀλήθειαι. Δὲν βλάπτει.

— Ὁ Ὀθέλλος δὲν ἀγαπᾷ, μαίνεται.

Κύθηρα Ν. Σ.

Ὁ κ. Ν.Σ. ἂς τὰ κάμῃ καλὰ μὲ τὴν Εὔαν. Φοβούμεθα ὅτι ποτὲ δὲν θὰ τὸν ἐξέλεγεν ὡς σύζυγον ἢ ἐραστήν.

— Σᾶς παραπέμπω εἰς τοὺς στίχους τοῦ ποιητοῦ:

Ὁ ἔρωτας παντρεύτηκε τὴ ζήλεια 's τὴν καρδιά μου
Καὶ γέννησαν χίλια παιδιά, τὰ χίλια βάσανά μου,

σᾶς εὔχομαι δὲ ποτὲ νὰ μὴ ζηλεύσετε εἰς τὴν ζωήν σας.

Ναύπλιον *Ἀγκάθι*.

— Ἡ κυρία Λεσπινὰς διέκρινε δύο εἴδη ζηλοτυπίας: τὴν χυδαίαν ζηλοτυπίαν, ἡ ὁποία εἶνε αἴσθημα δυσπιστίας πρὸς τὸ ἀγαπώμενον πρόσωπον καὶ τὴν λεπτὴν ζηλοτυπίαν, ἡ ὁποία εἶνε αἴσθημα δυσπιστίας πρὸς ἑαυτόν. Τὴν πρώτην ζηλοτυπίαν ἂς τὴν ἀφήσωμεν εἰς ἐκείνους, τῶν ὁποίων ἡ ἀγάπη δὲν ἐγνώρισε ποτὲ τὰς μεθυστικὰς πτήσεις πρὸς τὸ ἄπειρον· ἂς κρατήσωμεν δὲ διὰ τὸν ἑαυτόν μας τὴν δευτέραν. Ἡ πρώτη εἶνε τὸ βαρὺ καὶ πρόστυχον μύρον, τὸ ὁποῖον λέγει εἰς ὅλον τὸν κόσμον: «Εἶμαι ἐδῶ καὶ ἀγρυπνῶ». Ἡ δευτέρα τὸ ἁβρὸν ἄρωμα, τὸ ὁποῖον ψιθυρίζει ἡδέως ὥστε ν' ἀκούεται μόνον ἀπὸ τὸ ἀγαπώμενον πρόσωπον: «Γνωρίζω ὅτι δὲν ἠμπορεῖς νὰ μὲ ἀπατήσῃς· ἀλλὰ θεωρῶ τὸν ἑαυτόν μου τόσον ἀνάξιον ν' ἀγαπᾶται ἀπὸ σέ»

Ἀθῆναι *Ἰδανικός*.

— Ἀντὶ ἄλλου ἐράνου δέχεσθε μίαν δανεικὴν γνώμην; «Ἡ ζηλοτυπία κυρίως εἰπεῖν εἶνε ἡ σφοδρὰ ἐπιθυμία πρὸς διατήρησιν ἀγαπητοῦ ἀντικειμένου καὶ παρεμπόδισιν ἄλλου ν' ἀπολαύσῃ ὅ,τι θέλομεν ἡμεῖς μόνοι ν' ἀπολαύσωμεν· ἐξ οὗ συμπεραίνω ὅτι δύναταί τις νὰ εἶνε ζηλότυπος δι' ὅ,τι ἀγαπᾷ καὶ ὅτι δὲν ἠμπορεῖ νὰ ἀγαπᾷ τις τίποτε ἄνευ ζηλοτυπίας».

Καλάμαι *Λογοκλόπος*.

— Πιστεύω ὅτι δὲν ἠμπορεῖ ν' ἀρνηθῇ τις τὴν αὐ

Digitized by Google

θεντίαν τῆς Νινὼν Δελαγκλὼ εἰς τὰ ζητήματα τοῦ ἔρωτος. Ἰδοὺ λοιπὸν τί λέγει αὐτὴ περὶ ζηλοτυπίας: «Αἱ γυναῖκες μισοῦσι πάντα ζηλότυπον μὴ ἀγαπώμενον, ἀλλὰ θὰ δυσηρεστοῦντο ἂν τις ἠγάπα αὐτάς, χωρὶς νὰ εἶνε ζηλότυπος.»

Κωνσταντινούπολις *Μία ἀναγνώστρια.*

— Ἡ ζηλοτυπία, ὡς ἡ χρυσῆ, κάμνει τὸν ἄνθρωπον νὰ τὰ βλέπῃ ὅλα ἄσχημα.

Ἀθῆναι *Φοιτητὴς τῆς ἰατρικῆς.*

— Ὁ ζηλότυπος εὑρίσκει πάντοτε περισσότερα παρ' ὅσα ζητεῖ.

Πειραιεὺς *Ἀριθ. 34.*

— Ἡ βασιλικὴ γραφὶς τῆς Κάρμεν Σύλβα ἐχάραξεν εἰς τὸ βιβλίον, τὸ ἐπιγραφόμενον Σκέψεις Βασιλίσσης, τὴν ἑξῆς γνώμην: «Ἡ ζηλοτυπία τοῦ μνηστῆρος εἶνε φόρος τιμῆς — ἡ ζηλοτυπία τοῦ συζύγου εἶνε ὕβρις».

Σῦρος *Δεσποινὶς Ε.*

— Ἡ ζηλοτυπία δὲν προέρχεται ἀπὸ τὸν ἔρωτα τὸν ὁποῖον αἰσθάνεταί τις, ἀλλ' ἀπὸ τὸν ἔρωτα, τὸν ὁποῖον ἀξιοῖ. Εἶνε ἄρα αἴσθημα μετημφιεσμένον — καὶ ἐγὼ δὲν ἀγαπῶ τοὺς ὑποκριτάς.

Κέρκυρα *Εἷς ἀξιωματικός.*

— Σύζυγος ζηλότυπος δὲν εἶνε πλέον ὁ ἀγαπῶν ἐραστής — ἀλλ' ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ ὁποίου κινδυνεύει ἡ ἰδιοκτησία. Χ...

Λάρισα Δ. Γ. Κ.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΑΝΑΛΕΚΤΑ

Οἱ ἀστέρες τῶν παρασήμων. Ὁ μέγας δοὺξ Μιχαήλ, ὁ ἀδελφὸς τοῦ αὐτοκράτορος τῆς Ῥωσσίας Νικολάου, ἦτο ὀνομαστὸς διὰ τὴν καυστικὴν εἰρωνείαν καὶ τὴν ἑτοιμότητα τῶν λόγων του. Τὸ ἑπόμενον ἀνέκδοτον καταδεικνύει ὁπόσον δίκαιον εἶχον οἱ αὐλικοὶ νὰ φοβῶνται τὴν δηκτικὴν ἐλευθεροστομίαν αὐτοῦ. Κατά τινα ὑποδοχὴν ἐν ταῖς αἰθούσαις τοῦ μεγάρου τοῦ δουκὸς παρῆσαν πλὴν τῶν ἀνωτάτων πολιτικῶν ὑπαλλήλων καὶ τῶν ἀξιωματικῶν τοῦ στρατοῦ καὶ πολλοὶ ἄνδρες ἐξέχοντες ἐν ταῖς ἐπιστήμαις καὶ ταῖς τέχναις. Πάντες ἐν μεγάλῃ στολῇ, καταπεποικιλμένῃ δι' ἀστέρων καὶ σταυρῶν πολυπληθῶν παρασήμων, περιεφέροντο ἀγερώχως ἀνὰ τὰς αἰθούσας ἀναμένοντες τὴν εἴσοδον τοῦ μεγάλου δουκός, μόνος δὲ εἴς τινα γωνίαν ταπεινῶς ἱστάμενος ἀνήρ τις ἔφερεν ἁπλοῦν φράκον. Μόλις ὅμως εἰσῆλθεν ὁ μέγας δοὺξ καὶ ἐχαιρέτισε τὴν συνάθροισιν, διέκρινε τὸν φέροντα τὴν ἁπλῆν ἐνδυμασίαν ἄνδρα καὶ ἀναγνωρίσας ὅτι οὗτος ἦτο ὁ σοφὸς ἀστρονόμος Στρούβε, ὁ διευθυντὴς τοῦ ἐν Πουλτάβᾳ ἀστεροσκοπείου, προσεκάλεσεν αὐτὸν πλησίον του καὶ μετὰ πλείστης εὐμενείας συνωμίλησε μετ' αὐτοῦ ἐπὶ πολλὴν ὥραν. Ἐπειδὴ δ' ὁ σοφὸς ἀστρονόμος ἐσάστισεν ὀλίγον ἐκ τῆς τοιαύτης τιμῆς καὶ πολλὴν ἀδεξιότητα ἔδειξεν ἐν τῇ συμπεριφορᾷ του πρὸς τὸν μέγαν δοῦκα, οἱ παριστάμενοι ἐμειδίων καὶ εἰρωνεύοντο αὐτόν. Τοῦτο δὲ παρατηρήσας ὁ μέγας δοὺξ ἐστράφη ἀμέσως πρὸς τοὺς αὐλικοὺς καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς. «Κύριοί μου, πρέπει νὰ εἶσθε κάπως ἐπιεικεῖς πρὸς τὸν μέγαν ἀστρονόμον. Ὁ ταλαίπωρος τὰ ἔχασε διότι βλέπει ἐδῶ ὅτι πολλοὶ ἀστέρες δὲν εἶνε εἰς τὸν τόπον των.»

Ὁ Βάλτερ Σκὸττ καὶ ὁ ἐπαίτης. Ἐπαίτης ἐζήτει παρὰ τοῦ διασήμου συγγραφέως ἥμισυ σελλίνιον· ἐπειδὴ δὲ ἐκεῖνος ἔτυχε νὰ μὴν ἔχῃ μικρὰ νομίσματα, ἔδωκε εἰς τὸν ἐπαίτην ἓν σελλίνιον λέγων: — Νὰ ἕνα σελλίνι καὶ μὴ λησμονῇς πῶς μοῦ χρεωστεῖς τὸ μισό. — Βέβαια θὰ τὸ θυμοῦμαι, ἀπαντᾷ ἑτοίμως ὁ ἐπαίτης καὶ ὁ Θεὸς νὰ ἔχῃ καλὰ τὴν εὐγενείαν σας τόσον καιρὸ ὅσος θὰ περάσῃ ὡς ποῦ θὰ μπορέσω νὰ ξεπληρώσω τὸ χρέος μου.

Ἀνάμνησις τοῦ Βάγνερ. Ἐκ τοῦ νεωτάτου ἔργου του Guy de Maupassant φέροντος τὸν τίτλον «Πλανητικὴ ζωή» καὶ περιέχοντος ὁδοιπορικὰς ἐντυπώσεις ἀποσπῶμεν τὴν ἑξῆς σελίδα: «Μανθάνω ὅτι ὁ περιφανὴς γερμανὸς μελοποιὸς διῆλθεν ὁλόκληρον χειμῶνα ἐν Παλέρμῳ, κατέλιπε δὲ τὴν πόλιν ταύτην ὀλίγον καιρὸν πρὸ τοῦ θανάτου του. Ὅπως παντοῦ οὕτω καὶ ἐνταῦθα ἔδειξε τὴν δυστροπίαν τοῦ χαρακτῆρός του καὶ τὴν ἀπίστευτον ἀλαζονείαν του, ἀφῆκε δὲ μνήμην κατ' ἐξοχὴν ἀκοινωνήτου ἀνθρώπου. Ἠθέλησα νὰ ἴδω τὰ δωμάτια τὰ ὁποῖα κατεῖχεν ὁ μεγαλοφυὴς μουσικός, διότι ἐνόμιζον ὅτι θὰ ὑπῆρχεν ἐκεῖ κάτι τι τὸ ὁποῖον νὰ τον ἐνθυμίζει καὶ ὅτι θὰ ἐπανεύρισκον ἀντικείμενόν τι ἀνῆκον εἰς αὐτόν· ἕδραν τὴν ὁποίαν ἐπροτίμα, τὴν τράπεζαν ἐφ' ἧς εἰργάζετο, σημεῖόν τι τέλος πάντων οἱονδήποτε δεικνύον τὴν διάβασίν του, ἴχνος μιᾶς μανίας του ἢ τεκμήριον μιᾶς συνηθείας του. Οὐδὲν ἄλλο εἶδον κατὰ πρῶτον παρὰ μόνον τὰ ὡραῖα δωμάτια ἑνὸς ξενοδοχείου. Μοῦ κατέδειξαν τὰς μεταβολάς, τὰς ὁποίας ἔκτοτε εἶχον ἐπιφέρῃ, μοῦ ἔδειξαν ἀκριβῶς εἰς τὸ μέσον τοῦ δωματίου τὴν θέσιν τοῦ μεγάλου διβανίου ὅπου ἐσώρευε τοὺς λαμπροὺς καὶ χρυσοποικίλτους τάπητας. Ἀλλ' ἐγὼ ἤνοιξα τὸ μετὰ κατόπτρου φύλλον τοῦ ἀρμαρίου. Ἄρωμα θελκτικὸν καὶ ἰσχυρὸν ἀνεδόθη ἐκεῖθεν, ὅμοιον πρὸς τὸ θώπευμα αὔρας, ἥτις διῆλθε διὰ ροδοπληθοῦς ἀγροῦ. Ὁ ξενοδόχος, ὅστις μὲ ὡδήγει, μοῦ εἶπε: «— Ἐκεῖ ἐφύλαττε τὰ ἀσπρόρρουχά του, ἀφοῦ πρῶτον τὰ ἐρράντιζε μὲ ροδόσταγμα. Ἡ μυρωδιὰ αὐτὴ θὰ μένῃ τώρα ἐδῶ διὰ παντός.» Ἀνέπνευσα τὸν ἀνασασμὸν ἐκεῖνον τῶν ἀνθέων, τὸν κεχλεισμένον ἐντὸς τοῦ ἐπίπλου, λησμονημένον ἐκεῖ, αἰχμάλωτον. Καὶ μοῦ ἐφάνη τῳόντι ὅτι ἀνεύρισκα κάτι τι τοῦ Βάγνερ, ὀσφραινόμενος τὸ μύρον ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἠγάπα, ὀλίγον ἐκ τοῦ ἑαυτοῦ του, ὀλίγον ἐκ τοῦ πόθου του, ὀλίγον ἐκ τῆς ψυχῆς του, ἀνακαλύπτων τὸ τίποτε ἐκεῖνο τῶν συνηθειῶν τῶν ἀποκρύφων καὶ ἀγαπητῶν, αἵτινες ἀποτελοῦσι τὸν βίον τὸν ἰδιαίτατον ἑνὸς ἀνδρός.»

Digitized by Google

ΧΡΟΝΙΚΑ

Ἐπιστημονικά. Ἐγένετο ἡ ἔναρξις τῶν ἐργασιῶν τοῦ εἰς Βιέννην συνελθόντος ἐνάτου συνεδρίου τῆς παθολογίας. Κατὰ τὴν πρώτην συνεδρίασιν, συγκροτηθεῖσαν ἐν τῇ μεγάλῃ αἰθούσῃ τῆς Ἀκαδημίας τῶν ἐπιστημῶν, προσεφώνησε τὰ μέλη τοῦ συνεδρίου ἐν ὀνόματι τῆς αὐστριακῆς κυβερνήσεως ὁ ὑπουργὸς τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως, ὑπομνήσας τὰς μεγάλας προόδους τῆς παθολογίας καὶ καταδείξας τὴν σπουδαιότητα τοῦ συνεδρίου· ἐκ μέρους δὲ τῆς Ἰατρικῆς ἑταιρίας προσεφώνησε τὸ συνέδριον ὁ καθηγητὴς Βίλλροθ.

—Φωτογράφος τις καλούμενος Βερέστς καὶ ἀποκατεστημένος ἐν Κλαουσεμβούργῳ τῆς Τρανσυλβανίας κατώρθωσε μετὰ μακρὰς μελέτας καὶ ἐπιμόνους ἀποπείρας νὰ παραγάγῃ φωτογραφίας ἀποτυπούσας αὐτὰ τὰ χρώματα τοῦ φωτογραφουμένου ἀντικειμένου. Μέχρι τοῦδε ἐφωτογράφησεν μόνον ἀποχρώσεις μεταξὺ τοῦ βαθέος ἐρυθροῦ καὶ τοῦ πορτοκαλόχρου, ἀλλὰ καὶ τοῦτο θεωρεῖται μέγα βῆμα προόδου ἐν τῇ φωτογραφικῇ τέχνῃ καὶ ὡς τοιοῦτο ἐκρίθη ὑπὸ τῶν ἐν Βιέννῃ ἐπιστημόνων.

— Ἐν Αὐστρίᾳ ἀνεγνωρίσθη ἐπισήμως ὁ πρῶτος θῆλυς ἰατρός. Ὁ αὐτοκράτωρ ἐπέτρεψεν εἰς τὴν κυρίαν Κερσμπάουερ ῥωσσίδα τὸ γένος καὶ ἐν Σαλτζβούργῳ ἀποκατεστημένην νὰ ἐξασκῇ τὸ ἐπάγγελμα ὀφθαλμιάτρου.

— Ὁ αὐτοκράτωρ τῆς Γερμανίας προσήνεγκεν 100 000 μαρκῶν εἰς τὴν Χειρουργικὴν Ἑταιρίαν τοῦ Βερολίνου ἱδρύουσαν Νοσοκομεῖον εἰς μνήμην τοῦ διασήμου χειρουργοῦ Λάγγεμπεκ.

Φιλολογικά. Ἐν τῇ Vossische Zeitung τοῦ Βερολίνου ἐδημοσιεύθη γλαφυρὰ περιγραφὴ τῶν ἑορτῶν τοῦ Πάσχα ἐν Κρήτῃ ὑπὸ τοῦ ἐν Βερολίνῳ λογίου κ. Ι.Κ. Μητσοτάκη.

ΠΑΝΤΟΙΑ

Ἐν Πετρουπόλει προεκηρύχθη διαγώνισμα παιδίων. Κριταὶ ὡρίσθησαν ἰατροὶ καὶ καλλιτέχναι. Εἰς τοὺς γονεῖς τῶν ὑγιεστέρων καὶ εὐμορφοτέρων παιδίων θὰ δοθῶσι βραβεῖα χρηματικὰ 1000—500 ῥουβλίων.

— Ἐν Ῥεβούργῳ παρὰ τὸν ποταμὸν Ὀακοβέρον τῆς Νοτίου Αὐστραλίας ἀνεκαλύφθη νέον χρυσωρυχεῖον.

— Ἐν Σαρατόγᾳ τῆς Ἰσπανίας κατοικοῦσι πέντε ἀδελφοὶ καὶ τρεῖς ἀδελφαὶ ἀριθμοῦντες ἐν συνόλῳ 635 ἐτῶν ἡλικίαν. Ὁ πρεσβύτερος τούτων ἄγει τὸ 96ον ἔτος ἡ δὲ νεωτέρα ἀδελφὴ εἶνε 76 ἐτῶν. Εἶνε δ' ὅλοι τόσον ὑγιοῦς κράσεως, ὥστε πιθανώτατα θὰ φθάσωσι τὴν ἑκατοντάδα.

ΑΙ ΕΙΚΟΝΕΣ

Ἔρως καὶ ψυχή. Εἶναι γνωστὸν τὸ χαριέστατον περὶ Ἔρωτος καὶ Ψυχῆς ἀρχαῖον ἑλληνικὸν παραμύθιον, τὸ ὁποῖον ἐν Λατινικῇ μεταφράσει τοῦ Ῥωμαίου Ἀπουληίου διεσώθη μέχρις ἡμῶν. Ἡ Ψυχὴ εἶναι ἡ πεντάμορφη βασιλοποῦλα, τὴν ὁποίαν κατὰ προσταγὴν χρησμοῦ τοῦ Ἀπόλλωνος ἐξέθηκεν εἰς τὴν κορυφὴν ἀποκρήμνου ὄρους ὁ πατήρ της διὰ νὰ γείνῃ σύζυγος φοβεροῦ τινος τέρατος· ἀλλὰ τὸ τέρας τοῦτο οὐδεὶς ἄλλος ἦτο ἢ αὐτὸς ὁ Θεὸς Ἔρως, ὅστις ἐπὶ τῶν πτερύγων τοῦ Ζεφύρου τὴν ἔφερεν εἰς τὰ μαγικά του ἀνάκτορα καὶ νύκτωρ προσήρχετο ἄγνωστος εἰς αὐτήν. Αἱ τραγικαὶ περιπέτειαι τῆς βασιλόπαιδος, τῆς ὁποίας σκληρῶς μὲν ἐτιμωρήθη ἡ περιέργεια ὅπως ἴδῃ τὴν μορφὴν τοῦ ἀγνώστου συζύγου, ἀντημείφθη δ' ὕστερον ἡ πρὸς αὐτὸν ἀφοσίωσις καὶ ἀγάπη, διαιωνισθεῖσαι ἐν τοῖς παραμυθίοις οὐ μόνον τοῦ ἑλληνικοῦ ἀλλὰ καὶ πλείστων ἄλλων λαῶν, ἐγένοντο ἀέναος πηγὴ ἐμπνεύσεως εἰς τοὺς καλλιτέχνας, ἀπὸ τοῦ ποιήσαντος τὸ ἐν τῷ μουσείῳ τῆς Νεαπόλεως θαυμάσιον ἄγαλμα τῆς Ψυχῆς ἀρχαίου γλύπτου μέχρι τοῦ Κανόβα, εἰς οὗ τὴν σμίλην ὀφείλεται τὸ ἁβρότατον σύμπλεγμα τοῦ Ἔρωτος καὶ τῆς Ψυχῆς, καὶ ἀπὸ τῶν ἀνωνύμων ἀρχαίων τοιχογράφων τῆς Πομπηίας μέχρι τοῦ Ῥαφαήλ, τοῦ ἐν τοῖς τοίχοις τῆς Φαρνεσινῆς ἐπαύλεως ἀπεικονίσαντος διαφόρους σκηνὰς τοῦ ἀρχαίου μύθου. Ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν ποίησιν εἶναι προσφιλὲς θέμα ὁ μῦθος τοῦ Ἔρωτος καὶ τῆς Ψυχῆς. Διασκευασθεὶς τὸ πρῶτον κατὰ τὸν 16ον αἰῶνα ὑπὸ τοῦ Ἰταλοῦ ποιητοῦ Βοϊάρδου, εἶτα δὲ καὶ ὑπὸ πολλῶν ἄλλων, ἐν οἷς καὶ ὁ Λαφονταῖνος, ὁ Μολιέρος ὁ Κορνήλιος καὶ τελευταῖος πάντων ὁ Χαμερλίγγιος. Ἐκ τοῦ ἔπους τούτου «Ἔρωτος καὶ Ψυχῆς» ἐλήφθη ἡ δημοσιευομένη ἀνωτέρω εἰκών, συντεθεῖσα ὑπὸ τοῦ ζωγράφου Φρειδερίκου Παύλου Τοῦμαν (γεννηθέντος τῷ 1834), ὅστις καὶ δι' ἄλλων ὁμοίων συνθέσεων, διακρινομένων διὰ τὸ ἀρχαϊκὸν αὐτῶν κάλλος, ἐκόσμησε τὸ ἔργον τοῦ Γερμανοῦ ποιητοῦ.

Ὁ ἐμπρησμὸς τῆς Ῥώμης ἐν ἔτει 64 μ. Χ. Εἰκὼν ληφθεῖσα ἐκ τοῦ ἔπους «Ἀχασβήρου ἐν Ῥώμῃ» τοῦ Χαμερλιγγίου. Ὁ Ἀχασβῆρος (ὡς καλοῦσι τὸν Περιπλανώμενον Ἰουδαῖον πολλοὶ εὐρωπαϊκοὶ λαοὶ ἀπὸ τοῦ ἐν τῷ ἑβραϊκῷ κειμένῳ καὶ τῇ Λατινικῇ μεταφράσει τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης ὀνόματος τοῦ βασιλέως Ἀρταξέρξου) ἐπιτιμᾷ τὸν Νέρωνα, ἐντρυφῶντα εἰς τὴν θέαν τῆς πυρκαϊᾶς, τῆς ὁποίας αὐτὸς ἦτο ὁ κύριος ἐργάτης.

ΕΔΩ Κ' ΕΚΕΙ

Οἱ δυὸ σκύλοι. Σκύλος τῆς πόλεως εἶχε καλέσῃ εἰς γεῦμα ἕνα μανδρόσκυλον καὶ τὸν ἐρωτᾷ: — Δὲν φοβᾶσαι ἔξω εἰς τὸ μανδρὶ τὴν νύκτα; — Ὄχι καὶ τόσο ... ἔχω ἕναν ἄνθρωπον καὶ μὲ φυλάει.

Φοιτηταί: — Δὲν μοῦ λέτε, παρακαλῶ, ποῦ εἶνε τὸ Πανεπιστήμιον; — Δὲν τὸ ξέρετε; Εἶσθε λοιπὸν καὶ σεῖς φοιτητής;

Πολὺ κολακευτικόν. — Ἔχετε παρατηρήσῃ ὅτι τὰ παιδιὰ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἶνε ἐντελῶς διάφορα ἀπὸ τοὺς πατέρας των; — Ναί, ἂν καὶ κοινῶς πιστεύεται πῶς ὁμοιάζουν. — Δὲν βαρύνεσθε, καλέ. Παραδείγματος χάριν ἐγνωρίσατε τὸν ἰδικόν μου πατέρα; — Πολὺ ὀλίγον, ἀλλὰ ἔχω ἀκούσῃ πῶς ἦτον ἐξυπνότατος ἄνθρωπος.

Ἀνάποδα. — Ὁ πατήρ: Εἰς τὴν νεότητά μου ἤμουν ἐντελῶς διάφορος ἀπὸ σένα. Ἐπλάγιαζα εἰς τὰς δώδεκα καὶ ἐξύπνουσα εἰς τὰς τέσσαρας τὸ πρωΐ. Ὁ υἱός: Καὶ ἐγὼ τὸ ἴδιο κάμνω... ἀνάποδα· κοιμοῦμαι εἰς τὰς τέσσαρας καὶ ἐξυπνῶ εἰς τὰς δώδεκα.

ΤΡΕΙΣ ΓΝΩΜΑΙ ΚΑΘ' ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Εἶνε τόσον δύσκολος ἡ κατὰ βάθος γνῶσις καὶ ἑνὸς μόνου πράγματος, ὥστε ἀποδεικνύεται ἀναντιρρήτως ἀμαθὴς ὅστις νομίζει ὅτι τὰ εἰξεύρει ὅλα.

*

Ἐκ μίσους πολὺ σπανίως καίομεν τὸν οἶκον τοῦ ἄλλου, ἀλλ' ἐκ φθόνου εὐχαρίστως βλέπομεν αὐτὸν ἀποτεφρούμενον.

*

Ἐὰν δὲν ὑπῆρχεν ἡ ἀλήθεια δὲν θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ τὴν ἐφεύρῃ ἡ ἀνθρωπότης.

ΜΙΑ ΣΥΜΒΟΥΛΗ ΚΑΘ' ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Βρεγμένα φύλλα τσάϊου ὅσα ἀπέμειναν εἰς τὴν τεϊοδόχην χρησιμεύουσι πρὸς καθαρισμὸν τῶν ταπήτων. Ῥίπτετε ταῦτα σκορπιστὰ ἐπὶ τοῦ τάπητος καὶ μετ' ὀλίγον τὰ περισυνάζετε διὰ τοῦ σαρώθρου. Διὰ τοῦ τρόπου αὐτοῦ καὶ αἱ ἐπὶ τοῦ ὑφάσματος κηλῖδες ἐξαλείφονται καὶ οἱ χρωματισμοὶ ἀνακτῶσι τὴν ζωηρότητά των.

Ἀθῆναι Ἀναγνώστρια

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1890 - 2138

Digitized by Google

Ο ΜΑΡΚΗΣΙΟΣ ΤΟΥ ΣΑΙΝΤ ΙΛΑΙΡ

Α΄.

Ὅσοι κατὰ τὴν ψυχρὰν πρωΐαν τῆς 3 Δεκεμβρίου 1889 συνήντων τὴν κηδείαν, τὴν παρακάμπτουσαν τὸ Πάνθεον καὶ διευθυνομένην εἰς τὴν πλησίον αὐτοῦ ἐκκλησίαν τοῦ Ἁγίου Στεφάνου, διέκοπτον τὸ βῆμα καὶ ἔμενον εἰς τὰ πεζοδρόμια ἀποροῦντες. Ἀναγνωρίζοντες μεταξὺ τοῦ συνοδεύοντος τὴν ἐκφορὰν πλήθους πρόσωπα πολλὰ ἐκ τῶν ἐξεχόντων εἰς τὰ γράμματα καὶ τὰς τέχνας, μὴ βλέποντες ὅμως οὔτε ἀκαδημαϊκὰς στολάς, οὔτε τοὺς ποικιλοχρόους καθηγετικούς μανδύας, καθὼς συνειθίζεται εἰς κηδείας συναδέλφων, ἠρώτων μετὰ περιεργείας τίς ἦτο ὁ οὕτω τιμώμενος νεκρός, ὁ μὴ συγκαταλεγόμενος μεταξὺ τῶν ἀκαδημαϊκῶν, ἢ τῶν καθηγητῶν, ἀλλὰ καὶ μήτε κἂν μεταξὺ τῶν παρασημοφόρων, ὡς ἐμαρτύρει ἡ ἔλλειψις στρατιωτικοῦ ἀποσπάσματος. Παρατηροῦντες τὴν γενικὴν κατήφειαν τῶν παρισταμένων, ἠρώτων καὶ πάλιν ἐὰν ὁ ἀποθανὼν ἀφῆκε πολυμελῆ οἰκογένειαν. Οἱ δὲ γείτονες ἀπεκρίνοντο ὅτι ἦτο πεντηκοντούτης, ἄγαμος, καὶ ὅτι δὲν ἦλθον χάριν ἐπιζώντων συγγενῶν οἱ πολλοὶ ἐκεῖνοι, οἱ συνοδεύοντες μετὰ λύπης εἰλικρινοῦς φίλον ἀγαπητὸν εἰς τὴν ἀποδημίαν ὁπόθεν οὐδεὶς ἐπιστρέφει.

Ἦτο ἀληθῶς εἰλικρινὴς καὶ γενικὴ ἡ λύπη ἡ προξενηθεῖσα ἐκ τῆς ἀπροσδοκήτου εἰδήσεως ὅτι ἀπέθανεν ὁ μαρκήσιος de Queux de Saint-Hilaire. Ναὶ μέν, οἱ φίλοι του ἐγνώριζον τὸ φιλάσθενον τῆς κράσεώς του, κατὰ δὲ τὰ τελευταῖα δύο ἢ τρία ἔτη ἔβλεπον μετ' ἀνησυχίας κυρτούμενον τὸ ὑψηλόν του ἀνάστημα καὶ ἀλλοιούμενον τὸ ἐκφραστικὸν πρόσωπόν του· ἀλλ' ὅμως ἐφαίνετο τόσον ζωηρός, τόσον δραστήριος, τόσον εὔθυμος, ὥστε δὲν ἐφαντάζοντο τὸν θάνατον ἐπικείμενον. Οὔτε αὐτὸς τὸν προῃσθάνετο προσεγγίζοντα. Ὄχι ὅτι τὸν ἐφοβεῖτο! ἀφ' ὅτου ἔθαψε τὴν μητέρα του εἶχον χαλαρωθῆ οἱ δεσμοὶ οἱ προσκολλῶντες αὐτὸν εἰς τὴν ζωήν. Ταῦτα, ὡς ἐπὶ τὸ πολύ, εἶνε προφάσεις ὑποκρύπτουσαι τὴν ἔμφυτον τοῦ ἀνθρώπου φιλοζωΐαν, ἀλλ' ὄχι ὅμως διὰ τοὺς συναισθανομένους ὅτι ἡ ὕπαρξίς των ἦτο πολύτιμος ἐνόσῳ μόνον ὑπῆρχον καρδίαι πάλλουσαι ἀποκλειστικῶς δι' αὐτούς. Εὐτυχῶς ἡ ζωὴ ἐξηκολούθει παρέχουσα εἰς ἐκεῖνον ἀφορμὰς εὐγενοῦς τέρψεως, διότι ἠγάπα πᾶν ὅ,τι καλὸν καὶ ἀγαθὸν καὶ ἠγαπᾶτο ἐγκαρδίως ὑπὸ τῶν φίλων του.

Ὅσοι τὸν προσήγγιζον ἐγοητεύοντο ὑπὸ τῆς χάριτός του. Ἅπαξ γνωρισθέντα ἐπεθύμουν νὰ τὸν συχνάζωσιν, ὅσον δὲ πλειότερον τὸν ἐσχετίζοντο, τόσον μᾶλλον τὸν ἠγάπων. Ἠσθάνετό τις ἑαυτὸν βελτιούμενον διὰ τῆς ἐπαφῆς του. Τὴν χάριν τοῦ λόγου του, τὴν προσήνειαν τῶν τρόπων του, τὴν ἔκτασιν καὶ τὴν ποικιλίαν τῶν γνώσεών του ἀνύψουν ἡ εὐθύτης τοῦ χαρακτῆρος, τὸ ὕψος τοῦ φρονήματος καὶ ἡ ἀγαθότης τῆς καρδίας του. Ἡ δὲ ἀγαθότης του αὕτη δὲν περιωρίζετο εἰς τὸ νὰ αἰσθάνηται ἢ νὰ ἐπιδεικνύῃ εὐσπλαγχνίαν πρὸς τοὺς δυστυχεῖς· τοῦτο εἶνε κοινὸν καὶ εὔκολον. Χαίρων διὰ τὴν εὐτυχίαν τῶν ἄλλων, συνεμερίζετο τὴν χαράν των, καὶ οὐδενὸς ἐφείδετο κόπου ὅπως συντελέσῃ πρὸς ἀπόλαυσίν της. Προθυμοποιούμενος νὰ γίνῃ

Σημ. Ἡ διατριβὴ αὕτη ἀνεγνώσθη γαλλιστὶ κατὰ τὴν συνεδρίασιν τῆς 6 Μαρτίου τοῦ ἐν Παρισίοις συλλόγου τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων.

Digitized by Google

χρήσιμος καὶ πρόξενος κάλου, οὐδέποτε ἀπέβλεπεν εἰς τὴν ἐπισφαλῆ ἀμοιβὴν τῆς εὐγνωμοσύνης ἐκ μέρους τῶν εὐεργετουμένων. Δὲν ἐπερίμενε δὲ νὰ ζητηθῇ ἡ μεσολάβησίς του ὁπότε ἐπρόκειτο περί τινος τὸν ὁποῖον ἐθεώρει ἄξιον εἴτε θέσεως, εἴτε προβιβασμοῦ, εἴτε τιμητικῆς διακρίσεως, ἢ μάλιστα ὅτε ἐπρόκειτο περὶ νέων ἐχόντων χρείαν ὑποστηρίξεως κατὰ τὰ πρῶτα δύσκολα βήματα τῆς ζωῆς. Ὅ,τι δὲν ἠδύνατο νὰ πράξῃ ἀφ' ἑαυτοῦ τὸ ἐζήτει παρὰ τρίτων, καὶ εἰσηκούετο τόσον μᾶλλον, καθόσον οὐδέποτε ἐζήτησέ τι πρὸς ἴδιον ὄφελος. Πάντα δὲ ταῦτα ἄνευ στενῶν διακρίσεων, ἄνευ προλήψεων ἢ προκαταλήψεων. Καθολικὸς ἀκραιφνής, παρεδέχετο τὸ ἐνυπάρχον ἀγαθὸν εἰς τοὺς ἔχοντας θρήσκευμα ἄλλο,—μοναρχικὸς ἐκ πεποιθήσεως καὶ παραδόσεως, ἐτίμα καὶ ἠγάπα πολλοὺς ἀντιθέτων πολιτικῶν φρονημάτων. Οὐδέποτε ἀποκρύπτων τὰς ἰδίας ἀρχάς, ἐσέβετο τὰς τῶν ἄλλων, λέγων δὲ πάντοτε εἰλικρινῶς ὅ,τι ἐφρόνει, οὐδένα ἀντιφρονοῦντα δυσηρέστει ἢ παρώργιζεν. Ἐν ἑνὶ λόγῳ, κατεῖχε τὰς φυσικὰς καὶ τὰς ἐπικτήτους ἀρετὰς ὅσαι, συνενούμεναι, ἀποτελοῦν τὸν ἀληθῶς εὐγενῆ ἄνθρωπον.

Β'.

Εὐγενὴς ἦτο πράγματι, καὶ τὸ ἦθος καὶ τὴν καταγωγήν. Ἀνῆκεν εἰς οἰκογένειαν ἐκ τῶν ἀρχαιοτέρων τῆς δυτικῆς Γαλλίας. Εἷς ἐκ τῶν προγόνων του, ὁ Γουλιέλμος Le Queux χρηματίσας ἀξιωματικὸς Ῥικάρδου τοῦ Λεοντοκάρδου, διωρίσθη κατόπιν. περὶ τὰ τέλη τῆς δωδεκάτης ἑκατονταετηρίδος, ὑπὸ τοῦ βασιλέως τῆς Γαλλίας Φιλίππου Αὐγούστου, κυβερνήτης τῆς πόλεως Niort. Οἱ ἀπόγονοι τοῦ Γουλιέλμου τούτου, καθεῖξαν κατὰ τὴν δεκάτην πέμπτην ἑκατονταετηρίδα, τὰ ἀνώτατα δημοτικὰ ἀξιώματα εἰς τὴν πόλιν La Rochelle. Ἐπὶ Καρόλου τοῦ Ζ' (1422-1461) εἷς ἐξ αὐτῶν, ὁ Ἀδὰμ Le Queux, διεξήγαγε διαφόρους διπλωματικὰς διαπραγματεύσεις εἰς Σκωτίαν καὶ εἰς Ἱσπανίαν. Κατὰ τὴν ἑπομένην ἑκατονταετηρίδα, ὁ Ὀλιβιέρος Le Queux, ἐχρημάτισεν ἐπανειλημμένως ἀρχηγὸς τῆς κοινότητος τῆς Rochelle. Ἐξ αὐτοῦ δὲ κατήγοντο οἱ ἄρχοντες de Saint-Hilaire, οἵτινες, κατὰ τοὺς θρησκευτικοὺς ἐμφυλίους πολέμους τῆς δεκάτης ἑβδόμης ἑκατονταετηρίδος, διέπρεψαν ὡς ὀπαδοὶ τοῦ Ἐρρίκου de Rohan, τοῦ ὁποίου ἦσαν ὑποτελεῖς. Κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην τὸ οἰκογενειακὸν ὄνομα Le Queux, μετετράπη εἰς de Queux, προσετέθη δὲ εἰς αὐτὸ ἡ ἐπωνυμία de Saint-Hilaire ἐκ τῆς ὁμωνύμου ἰδιοκτησίας, παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ ποταμοῦ Charente, περιελθούσης τότε εἰς κατοχὴν τῆς οἰκογενείας. Πολλοὶ ἐκ τοῦ οἴκου τούτου διεκρίθησαν ὡς ἀξιωματικοὶ τοῦ βασιλικοῦ ναυτικοῦ τῆς Γαλλίας. Ὁ πάππος τοῦ ἡμετέρου φίλου, πλοίαρχος καὶ οὗτος ἀποβιώσας ἐνώπιον τοῦ ἐχθροῦ κατὰ τὸ 1779, εἶχε τιμηθῇ ὑπὸ τοῦ βασιλέως του διὰ τοῦ τίτλου τοῦ μαρκησίου.

Ὅσον καὶ ἂν ἐποτίσθη τις ἐκ τῶν φιλελευθέρων ἀρχῶν τοῦ δεκάτου ἐνάτου αἰῶνος καὶ ἐκ τῶν ἰσοπεδωτικῶν ἰδεῶν τῶν δημοκρατικῶν κοινωνιῶν μας, ὀφείλει νὰ ὁμολογήσῃ ὅτι ἔχει τι τὸ εὐάρεστον ἡ τοιαύτη συνέχεια μακρῶν οἰκογενειακῶν παραδόσεων. Οὔτε διὰ τῶν τρόπων του οὔτε διὰ λόγων ὑπέδειξε ποτὲ ὁ μαρκήσιος τὴν ἐλαχίστην ἔπαρσιν διὰ τὴν ἀριστοκρατικὴν καταγωγήν του, ἀλλὰ βεβαίως συνῃσθάνετο ἐνδόμυχόν τινα εὐχαρίστησιν καθὸ ἀντιπροσωπεύων οἰκογένειαν, τῆς ὁποίας τὸ ἐπώνυμον ἐτίμησαν τοσαῦται διαδοχικῶς γενεαί. Ἴσως δὲ τὸ αἴσθημα τοῦτο ἀπέβη ζωηρότερον ὅτε, κατὰ τὰ τελευταῖα τῆς ζωῆς του ἔτη, ἀνέκτησε τὴν προγονικὴν ἰδιοκτησίαν τῆς ὁποίας ἔφερε τὸ ὄνομα.

Διαρκούσης τῆς καταιγίδος τῆς Γαλλικῆς ἐπαναστάσεως, ἡ οἰκογένειά του ἠναγκάσθη ν' ἀποξενωθῇ τῆς ἰδιοκτησίας ἐκείνης. Ὁ πατὴρ τοῦ Μαρκησίου, Φίλιππος Ἀλέξανδρος, γεννηθεὶς κατὰ τὸ 1766, εἶχε καταταχθῇ εἰς τὸν στρατὸν ἅμα ἐξελθὼν τῆς στρατιωτικῆς σχολῆς τῶν Παρισίων. Προβιβασθεὶς εἰς λοχαγόν, ὑπηρέτησεν ὡς ὑπασπιστὴς τοῦ στρατηγοῦ Kerenveyer κατὰ τὴν ἐκστρατείαν τοῦ 1792-1793, ὅτε καὶ ἐπληγώθη. Καθαιρεθεὶς ὡς εὐγενής, καὶ κατὰ συνέπειαν ὕποπτος, διετάχθη νὰ ἰδιωτεύῃ εἰς τὴν πόλιν Amiens. Μετὰ τὴν καταστροφὴν τοῦ Ῥοβεσπιέρου μετέβη εἰς Δουγκέρκην, ὅπου ἐνυμφεύθη καὶ καθεῖξεν ἐντὸς ὀλίγου θέσιν ἐπιφανῆ, ἀναγορευθεὶς δήμαρχος κατὰ τὸ ἕβδομον ἔτος τῆς δημοκρατίας (1799). Τὸ ἑπόμενον ἔτος διωρίσθη ἔπαρχος τῆς περιφερείας Hazebrouck, ἀπὸ δὲ τοῦ 1811 μέχρι τοῦ 1822 ἐχρημάτισεν ἄνευ διακοπῆς, καὶ ἀντιπρόσωπος τῆς αὐτῆς πόλεως ὑπό τε τὸν Ναπολέοντα καὶ τοὺς Βουρβόνους. Κατὰ τὸ 1823 ἐπαύθη ἐκ τῆς θέσεως ἐπάρχου, ὡς ἀντιπολιτευθεὶς τὴν Κυβέρνησιν. Ἐπελθούσης δὲ τῆς μεταπολιτεύσεως τοῦ 1830, διωρίσθη καὶ πάλιν ἔπαρχος τοῦ Hazebrouck μέχρι τοῦ 1843. Εἰς ἀμοιβὴν τῆς μακρᾶς ὑπηρεσίας του προήχθη εἰς ἀξιωματικὸν τῆς λεγεῶνος τῆς τιμῆς, οἱ δὲ κάτοικοι τῆς περιφερείας τὴν ὁποίαν ἐπὶ τοσαῦτα ἔτη ἀντεπροσώπευσε καὶ ἐκυβέρνησε, προσέφερον αὐθορμήτως, διὰ κοινῆς συνεισφορᾶς, σκεῦος ἀργυροῦν πολύτιμον, ὡς δεῖγμα τῆς εὐγνωμοσύνης των.

Ἀποθανούσης τῆς πρώτης συζύγου του εἶχε νυμφευθῇ, κατὰ τὸ 1831, τὴν Στεφανίαν Coffyn-Maerten, θυγατέρα ἑνὸς τῶν εὐυποληπτοτέρων κατοίκων τῆς Δουγκέρκης. Ἐκ τοῦ δευτέρου τούτου γάμου ἐγεννήθη τὴν 2 Μαρτίου 1837 (μετὰ τρία τέκνα ἀποθανόντα εἰς νεαρὰν ἡλικίαν,) ὁ

Digitized by Google

Αὔγουστος Ἐρρῖκος Ἐδουάρδος, μαρκήσιος de Queux de Saint-Hilaire

Τὰ πρῶτα τῆς παιδικῆς ἡλικίας του ἔτη διῆλθεν εἰς τὴν βορειανατολικὴν ἐκείνην ἄκραν τῆς Γαλλίας, ἡ ὁποία γεωγραφικῶς ἀποτελεῖ συνέχειαν τῶν Κάτω Χωρῶν. Ἡ αὐτὴ καὶ ἐνταῦθα πεδιάς, ὁμοιοτρόπως προφυλαττομένη κατὰ τῆς εἰσβολῆς τῶν κυμάτων, ἐπίσης διατεμνομένη ὑπὸ διωρύγων, καὶ δι' ἐπιμόνου ἐργασίας μεταβληθεῖσα εἰς ἀγροὺς εὐφόρους καὶ εἰς πλουσίας νομάς. Αἱ πρῶται ἐκεῖ ἐντυπώσεις οὐδέποτε ἐξηλείφθησαν ἐκ τῆς ψυχῆς τοῦ μαρκησίου. Ἐθαύμαζε τοὺς ὀρεινοὺς τόπους ἀλλὰ προπάντων ἐτέρπετο ἐν τῷ μέσῳ τῶν ἀχανῶν ἐκείνων πεδιάδων, τῶν ὁποίων τὸν ὁρίζοντα μόλις διαγράφουν ποῦ καὶ ποῦ ταπεινά τινα ὑψώματα, καὶ ὅπου διέρχεται ἀνεμπόδιστος ὁ ἄνεμος, ὑγρὸς ἔτι ἐκ τοῦ γείτονος ὠκεανοῦ. Ἠγάπα τὴν μικρὰν γενέτειράν του πόλιν τοῦ Hazebrouck καὶ τὰς ἡσύχους ὁδούς της, διατρεχομένας ἄνευ βίας ἢ βοῆς ὑπὸ τῶν ἐξ ἴσου ἡσύχων κατοίκων, ἠρέσκετο ἀνευρισκόμενος μεταξὺ τῶν βορείων ἐκεῖ συμπατριωτῶν του, οἵτινες γενόμενοι Γάλλοι διέμειναν ὅμως, κατὰ πολλά, ἀληθεῖς πάντοτε Φλαμανδοί. Καθὼς λέγει ὁ Ἄγγλος ποιητής,(¹) «τὸ παιδίον εἶναι ὁ πατὴρ τοῦ ἀνδρός». Ἀλλ' ἐὰν αἱ πρῶται ἐπιδράσεις συνετέλεσαν εἰς τὴν μόρφωσιν τοῦ σπουδαίου καὶ πρακτικοῦ μέρους τοῦ χαρακτῆρος τοῦ μαρκησίου, ἐνυπῆρχεν οὐχ ἧττον εἰς αὐτὸν καὶ ἡ ζωηρότης τῶν μεσημβρινωτέρων χωρῶν, ἐκ τῶν ὁποίων πατρόθεν κατήγετο. Ἐκ τοῦ κράματος τῶν δύο τούτων διαφόρων πηγῶν συναπετελέσθη ὁ ἀληθὴς ἐκεῖνος Παρισινός.

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρός του κατὰ τὸ 1847, ἡ χήρα του ἀπεφάσισε νὰ μεταβῇ εἰς Παρισίους χάριν τῆς ἀνατροφῆς τοῦ μόνου ἐπιζῶντος τέκνου της, δεκαετοῦς τότε. Ἐπιθυμοῦσα νὰ κατοικῇ ὅσον τὸ δυνατὸν πλησιέστερον τῆς σχολῆς Sainte-Barbe ὅπου ἐμαθήτευεν ὁ υἱός της, ἐξέλεξε τὴν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Soufflot οἰκίαν, ὅπου ἔκτοτε διεβίωσαν. Ὁ μαρκήσιος ἔλεγεν ἀστειευόμενος ὅτι ὑπολογιζομένης τῆς ἀνὰ πᾶσαν ἀνανέωσιν τοῦ ἐνοικιαστηρίου ἐξοικονομηθείσης δαπάνης τῆς μετοικεσίας, κατῴκει δωρεὰν εἰς τὴν οἰκίαν του. Ἐλησμόνει ὅμως ὁπόσην δαπάνην ἄλλου εἴδους συνεπέφερεν ἡ τοιαύτη μονιμότης, καθὸ διευκολύνουσα τὴν κλίσιν του πρὸς σχηματισμὸν συλλογῶν. Δύσκολος ἡ ἀπαρίθμησις παντὸς ὅ,τι συνεσωρεύθη ἐντὸς τῶν δωματίων ἐκείνων κατὰ τὴν διάρκειαν τεσσαράκοντα περίπου ἐτῶν. Βιβλία ἐξεχείλιζον πανταχοῦ, καὶ ἀφοῦ ἔτι δι' ἀλλεπαλλήλων ἀποστολῶν κατήρτισεν εἰς τὴν ἔπαυλίν του πλουσίαν βιβλιοθήκην τὴν ὁποίαν διὰ τῆς διαθήκης του ἐκληροδότησεν εἰς τὴν παρακειμένην πόλιν τοῦ Rochefort. Δι' εἰκόνας καὶ ἔργα τέχνης δὲν ὑπῆρχε πλέον θέσις εἰς τοὺς τοίχους καὶ ἐπὶ τῶν σκευῶν. Εἰς ὅλας δὲ τὰς γωνίας, εἰς τὰ συρτάρια, ὑπὸ τὰ ἔπιπλα, χαρτοφυλάκια πλήρη χαλκογραφιῶν, αὐτογράφων, χειρογράφων . . . Παρεκτὸς πλουσίας μουσικῆς βιβλιοθήκης καὶ πολυτίμου συλλογῆς μουσικῶν ὀργάνων, (μεταξὺ τῶν ὁποίων βιολίον Stradivarius καὶ τόξα μεγάλης ἀξίας), εἶχε πρὸς τούτοις συλλέξει σπανίαν σειρὰν αὐτογράφων τῶν διασημοτέρων μουσουργῶν, περιλαμβάνουσαν ἐπιστολὰς καὶ μουσικὰς συνθέσεις. Ὀλίγους μῆνας πρὸ τῆς ἀποβιώσεώς του ἐδώρησεν εἰς τὴν Ἐθνικὴν τῆς Γαλλίας βιβλιοθήκης ἄλλην πολύτιμον συλλογήν του χειρογράφων λατινικῶν καὶ γαλλικῶν. Ἐξ ἐνδιαφέροντος ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος ἠγόραζεν εἰς δημοπρασίας καὶ παλαιοπωλεῖα ὅσας εὕρισκεν ἐπιστολὰς τοῦ Κοραῆ ἢ ἄλλων γνωστῶν Ἑλλήνων, καθὼς καὶ ἔγγραφα ἀναγόμενα εἰς τὴν ἐποχὴν τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1821(¹). Ἐνθυμήματα τῶν περιηγήσεών του καὶ δῶρα φίλων προσετίθεντο εἰς ταῦτα πάντα, ἡ δ' ἐπισώρευσις τοσούτων ἀντικειμένων προσφιλῶν συνετέλει εἰς τὸ νὰ προσκολλῶνται ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον εἰς τὴν κατοικίαν των ἐκεῖνος καὶ ἡ μήτηρ του. Αὕτη ἀπεβίωσεν ἐκεῖ, κατὰ τὸν Ἰούλιον τοῦ 1883, ἡ δὲ οἰκία ἔκτοτε ἔγεινε προσφιλεστέρα ἔτι εἰς τὸν υἱόν της. Κατέλαβε τὸν κοιτῶνά της, ἐκοιμᾶτο ἐπὶ τῆς κλίνης ὅπου ἐξεψύχησεν. Ἐπὶ τῆς κλίνης ἐκείνης ἐπεθύμει καὶ αὐτὸς ν' ἀποθάνῃ, ἡ δ' εὐσεβὴς εὐχή του ἐπληρώθη.

Ἔτρεφεν ἄκραν πρὸς τὴν μητέρα του ἀφοσίωσιν· τὴν ἐλάτρευε ζῶσαν, οὐδέποτε δ' ἔπαυσε πενθῶν αὐτὴν ἀποθανοῦσαν. Ἦτο γυνὴ εὐγενής, εὐπαίδευτος, σταθερωτάτη τὸν χαρακτῆρα. Χηρεύσασα ἀφιέρωσε τὸν βίον εἰς τὴν ἀγωγὴν καὶ τὴν ἐκπαίδευσιν τοῦ υἱοῦ της. Ἐκ μερίμνης προνοητικῆς ἀπέκρυψε, καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῶν σπουδῶν του, ὅτι εἶχε χρηματικὴν περιουσίαν, τὸν ἔπεισε δὲ ὅτι θὰ κερδίζῃ τὰ πρὸς τὸ ζῆν διὰ τῆς ἐργασίας του, ὡς διδάσκαλος ἢ ὡς νομικός, ὁ νέος ἐπροτίμησε τὸ δεύτερον τῶν σταδίων τούτων καί, ἐξελθὼν τῆς σχολῆς Sainte Barbe ἐνεγράφη φοιτητὴς τῆς Νομικῆς. Συμπληρώσας τὰς σπουδάς του καὶ λαβὼν τὸ δίπλωμά του (κατὰ τὸ 1859), ἔμαθε τότε πρῶτον παρὰ τῆς μητρός του ὅτι ἡ πατρική του κληρονομία, καίτοι μετρία, ἐξησφάλιζε τὴν ἀνεξαρτησίαν του. Μετὰ δικαίας εὐγνωμοσύνης ἀνεπόλει ὁ μαρκήσιος τὸ σπάνιον τοῦτο δεῖγμα πεφωτισμένης μητρικῆς στοργῆς.

Λαβὼν τὴν ἄδειαν τοῦ δικηγορεῖν ἤρχισε τὴν ἐπιβαλλομένην προκαταρκτικὴν ἐξάσκησιν τοῦ

(¹) Wordsworth «The child is father to the man.

(¹) Τὴν συλλογὴν ταύτην ἐκληροδότησεν εἰς τὸ ἡμέτερον Πανεπιστήμιον.

Digitized by Google

ἐπαγγέλματος εἰς τὰ δικαστήρια, ἀλλὰ μετ' οὐ πολὺ παρῃτήθη ὁριστικῶς τοῦ σταδίου τούτου συναινούσης τῆς μητρός του. Αὕτη εἶχε κατορθώσει ὅ,τι ἐπεθύμει· ὁ υἱός της ἐκπαιδευθεὶς τακτικῶς ἀπέκτησε τὴν ἕξιν τῆς ἐργασίας καὶ τὴν κλίσιν τῆς μελέτης, ὥστε δὲν ἦτο ἐκτεθειμένος εἰς τοὺς κινδύνους τῆς ἀεργίας καὶ τῶν φαύλων τῆς νεότητος πειρασμῶν. Ἄλλως δέ, ἐκ νεαρᾶς ἡλικίας ἐνέπνευσεν εἰς αὐτὸν ἡ μήτηρ του τὴν ἀγάπην ἐξευγενιστικῶν διασκεδάσεων. Τὸν ὡδήγησεν εἰς ξένας χώρας, διδάσκουσα διὰ τοῦ ἰδίου παραδείγματος ὁπόσην τέρψιν καὶ ὠφέλειαν παρέχουν αἱ περιηγήσεις εἰς τοὺς γνωρίζοντας πῶς νὰ περιηγῶνται. Κατὰ τὸ 1851 μετέβησαν ὁμοῦ εἰς Λονδῖνον, πρὸς ἐπίσκεψιν τῆς πρώτης παγκοσμίου ἐκθέσεως, κατόπιν ἐπεσκέφθησαν διαδοχικῶς τὴν Γερμανίαν, τὰς Σκανδιναυικὰς χώρας, τὴν Οὐγγαρίαν, τὴν Ὁλλανδίαν, μετ' αὐτὰς δὲ τὴν Ἰταλίαν καὶ τὴν Ἱσπανίαν. Ἑκάστη τῶν τοιούτων περιηγήσεων παρεῖχεν ἀφορμὴν ὅπως ἐξασκηθῶσιν εἰς τὰς ξένας γλώσσας, ὅπως μελετήσωσιν ἐπὶ τόπου τὰ μνημεῖα τῆς οἰκείας τέχνης, ὅπως συνάψωσι μετὰ τῶν ἐγχωρίων σχέσεις, αἱ ὁποῖαι πολλάκις δὲν ἦσαν ἐφήμεροι. Ἐφαίνοντο ἐνθυμούμενοι τὸν πλάνητα Ἰθακήσιον, ὁ ὁποῖος δὲν περιωρίζετο βλέπων *τὰ ἄστεα* ἀλλ' ἤθελε καὶ νὰ γνωρίζῃ *τὸν νόον* τῶν κατοίκων.

Αἱ κοιναὶ αὗται διανοητικαὶ ἀπολαύσεις ἐπηύξανον τὴν μεταξὺ τῆς νέας ἔτι χήρας καὶ τοῦ μόνου τέκνου της τρυφερὰν ἀγάπην. Συνέβη μεταξὺ αὐτῶν ὅ,τι συνήθως ὑπὸ τοιαύτας περιστάσεις συμβαίνει. Καθόσον ἀνδρίζεται ὁ υἱός, συναισθάνεται αὐξάνουσαν τὴν εὐθύνην του ἀπέναντι τῆς σεβαστῆς μητρός, τῆς ὁποίας γίνεται ὁ προστάτης. Καθόσον δὲ γηράσκει ἡ μήτηρ, προσκολλᾶται πλειότερον εἰς τὸ μόνον στήριγμά της. Ἱερά τις φιλία ἐπικολλᾶται οὕτω εἰς τὸ φυσικὸν μεταξὺ μητρὸς καὶ υἱοῦ φίλτρον, διὰ τῆς μακρᾶς ἕξεως αἱ δύο ὑπάρξεις συνταυτιζόμεναι ἐπαρκοῦν ἡ μία πρὸς τὴν ἄλλην, ἡ δὲ παρείσδυσις τρίτου ἀναμέσον αὐτῶν παρουσιάζεται ὡς κίνδυνος τὸν ὁποῖον ἀμφότεροι φοβοῦνται καίτοι μὴ ὁμολογοῦντες τοῦτο. Ἰδοὺ διατὶ δὲν ἐνυμφεύθη ὁ μαρκήσιος. Πρὸς τί νὰ ἐπιζητήσῃ τὴν ἀπόκτησιν οἰκογενείας, ἢ εὐτυχίας οἰκιακῆς, ἐνῷ καὶ ὁ οἰκογενειακὸς κύκλος καὶ ἡ εὐτυχία ὑπῆρχον πλήρεις καὶ ἐντελεῖς μεταξὺ τῆς μητρός του καὶ αὐτοῦ; Ἡ μαρκησία ὀξυδερκεστέρα, ἐπροσπάθησε κατ' ἀρχὰς νὰ τὸν μεταπείσῃ, ἀλλὰ βαθμηδὸν ἔπαυσε παρακινοῦσα τὸν υἱόν της νὰ νυμφευθῇ. Ἴσως ἐνδομύχως ἐπεδοκίμαζε τὴν ἐπιμονήν του. Ἔζησεν ὅσον περισσότερον ἠδυνήθη, ὅπως μὴ τὸν ἀφήσῃ μόνον. Ὅτε ἀπέθανε, ὁ υἱός της εἶχε φθάσει εἰς ἡλικίαν κατὰ τὴν ὁποίαν οἱ φρόνιμοι ἄνθρωποι νομίζουν συνήθως ὅτι παρῆλθεν ἡ ὥρα τοῦ γάμου.

Γ'.

Εἰς τὴν μητέρα του ἐπίσης ἐχρεώστει ὁ μαρκήσιος καὶ τὴν πρὸς τὴν μουσικὴν κλίσιν, ἥτις ἀναπτυχθεῖσα καὶ καλλιεργηθεῖσα παιδιόθεν, ὑπῆρξε πηγὴ εὐγενῶν τέρψεων καθ' ὅλην τῆς ζωῆς του τὴν διάρκειαν. Μαθητὴς διδασκάλων διασήμων, εἶχεν ἀποκτήσει εἰς τὰ ἔγχορδα ὄργανα ἐπιδεξιότητα ἀνωτέραν τῆς συνήθως ἀποκτωμένης ὑπὸ ἐρασιτεχνῶν. Χάριν αὐτοῦ ἡ μαρκησία ἔδιδε τακτικῶς μουσικὰς συναναστροφάς, εἰς τὰς ὁποίας πολλοὶ ἔξοχοι τεχνῖται ἐφιλοτιμοῦντο νὰ παρευρίσκωνται. Ὁ θάνατός της διέκοψε τὰς τοιαύτας συναυλίας, ἀλλ' ἐπανελήφθησαν μετά τινα χρόνον, μέχρι δὲ τῆς τελευταίας ἀναχωρήσεώς του ἐκ Παρισίων ὁ μαρκήσιος, καίτοι πάσχων, ἐξηκολούθει ἐκτελῶν τὸ μέρος του εἰς συνθέσεις ἐκλεκτὰς τοῦ **Beethoven**, τοῦ **Haydn** ἢ τοῦ **Mozart**. Συχνάκις μετὰ τὴν βραχεῖαν σιγήν, τὴν ἐπακολουθοῦσαν τοὺς τελευταίους φθόγγους, ἠγείρετο, καὶ μεθ' ὅλης τῆς ζέσεως τῆς φιλομούσου ψυχῆς του ἀνέλυεν αἰτιολογικῶς τὸν θαυμασμόν του, ἢ διηγεῖτο ἀνέκδοτόν τι περὶ τοῦ ἐκτελεσθέντος ἔργου ἢ περὶ τοῦ βίου τοῦ συνθέσαντος αὐτό.

Φίλος πολλῶν μουσουργῶν ἐκ τῶν μᾶλλον φημιζομένων ἢ καὶ ἐκ τῶν ἀνερχομένων πρὸς τὴν φήμην, ἐθαύμαζε πρὸ πάντων τὴν κλασικὴν μουσικήν, ἀλλ' ἐξετίμα καὶ ἐξεθείαζε προθύμως πᾶν ὅ,τι ἄξιον ἐπαίνου ὀφείλομεν εἰς τὴν νέαν σχολήν. Ἐπροτίμα ὅμως πάντοτε τοὺς παλαιούς, εὑρίσκων ἀείποτε νέα τὰ ἔργα των. Εἰς τὴν ἐπιστολήν του πρὸς τὸν **A. Blanc (sur la musique de chambre)** διακηρύττει «ὅτι δὲν συγκατελέγεται μεταξὺ τῶν ἐνθουσιωδῶν θιασωτῶν τῆς σφόδρα νεωτεριζούσης σχολῆς, τῆς μουσικῆς ἐκείνης τὴν ὁποίαν οἱ πολλοὶ θαυμάζουν τόσον πλειότερον καθόσον ὀλιγώτερον τὴν ἐννοοῦν. Οἱ ἀληθεῖς ἐρασταὶ τῆς μουσικῆς, ἐπιλέγει, δὲν ἐξαπατῶνται εὐκόλως καὶ ἐπανέρχονται κατὰ προτίμησιν πρὸς ἐκείνους, οἵτινες εἶχον τὴν διάνοιαν καθαρὰν καὶ εὐθεῖαν τὴν καρδίαν. Οἱ τοιοῦτοι ἐγνώριζον πάντοτε τί ἤθελον νὰ ἐκφράσωσι καὶ τὸ ἐξέφρασαν καλῶς».

Ἡ πρὸς τὴν μουσικὴν κλίσις του ὑπῆρξεν ἀφορμὴ ὅπως γνωρίσῃ νεώτατος ἔτι τὸν Ῥοσίνην. Ὁ ἔνδοξος μουσουργὸς εἱλκύσθη εὐκόλως ὑπὸ τοῦ νέου ἐρασιτέχνου, ἡ δὲ γνωριμία μετετράπη ταχέως εἰς εἰλικρινῆ ἑκατέρωθεν φιλίαν. Ὁ μαρκήσιος ἀνεκάλει εὐχαρίστως τὰς ἀναμνήσεις τῶν σχέσεών του πρὸς τὸν μέγαν ἐκεῖνον καὶ εὐφυέστατον ἄνδρα, ἠρέσκετο δὲ ὁμιλῶν περὶ αὐτοῦ καὶ ἀναφέρων ἀνέκδοτά του.

Ἠρέσκετο ἐπίσης ὁμιλῶν μετὰ σεβασμοῦ καὶ ἀγάπης καὶ περὶ ἄλλου ἐνδόξου ἀνδρὸς ὅστις κατὰ τὴν αὐτὴν ἐκείνην ἐποχὴν τὸν ἐτίμησε διὰ τῆς φιλίας του. Αἱ σχέσεις τὰς ὁποίας ὁ Λα-

Digitized by Google

μαρτῖνος εἶχε συνάψει μετὰ τοῦ πατρὸς τοῦ μαρκησίου, κατὰ τὸν ἐκλογικὸν ἀγῶνά του εἰς τὴν περιφέρειαν, τῆς ὁποίας ὁ τελευταῖος οὗτος ἦτο τότε ἔπαρχος, διηυκόλυναν τὴν γνωριμίαν τοῦ νέου εὐπατρίδου μετὰ τοῦ πεφημισμένου ποιητοῦ Κατὰ τὰ τελευταῖα ἰδίως τῆς ζωῆς του ἔτη ἐπέδειξεν εἰς αὐτὸν ὁ μαρκήσιος ἀφοσίωσιν υἱικήν. Ἀνεκάλει μετὰ στοργῆς καὶ ὑπερηφανείας τὰς σκέψεις, τὰς συμβουλὰς, τὰς ἐκμυστηρεύσεις ὅσας παρὰ τοῦ στόματός του ἤκουσε. Δὲν ἐξεθείαζεν ἀδιακρίτως πᾶν ὅ,τι ἔγραψεν ὁ Λαμαρτῖνος, ἀλλ' ἐθαύμαζε τὸν ποιητὴν τῶν Ἁρμονιῶν, τῶν Ποιητικῶν Μελετῶν καὶ τοῦ Jocelyn. Ὅτε ἐπῆλθε πρό τινων ἐτῶν ἡ ἐπισκίασις τῆς ποιητικῆς του δόξης, ὁ πιστός του φίλος ἐλυπήθη καιρίως, ἀλλ' ὅμως παρηγορεῖτο προλέγων ὅτι τὴν παροδικὴν παραγνώρισιν τῆς ἀξίας του θὰ διαδεχθῇ καὶ πάλιν ὁ θαυμασμός, παρηκολούθει δὲ μετὰ χαρᾶς τὰς ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ἐναργεῖς ἀποδείξεις τῆς ἐπαληθεύσεως τῆς προφητείας του.

Ἄξιον παρατηρήσεως ὅτι, παρεκτὸς τῶν δύο τούτων μεγάλων ἀνδρῶν, ὁ μαρκήσιος καθ' ὅλον τὸν βίον του, συνεδέθη συχνάκις διὰ στενῆς φιλίας μετὰ γερόντων. Περιοριζόμενοι εἰς γνωστὰ μόνον ὀνόματα, ἀναφέρομεν τὸν ζωγράφον Couder, τὸν ὁποῖον ἀπὸ καρδίας ἠγάπα, τὸν διάσημον γλύπτην Bonnassieux, ὅστις ἐθρήνησε τὸν θάνατόν του μετὰ στοργῆς πατρικῆς, τὸν Egger τοῦ ὁποίου περιέθαλπε μετ' ἀφοσιώσεως τὰ γηρατεῖα, σκιασθέντα ἐκ σκληρᾶς δοκιμασίας, τῆς τυφλώσεως. Τοὺς πρὸ αὐτοῦ καταβάντας εἰς τὸν τάφον ἐτίμα νεκρούς, ὅσον τοὺς εἶχεν ἀγαπήσει ζῶντας. Αἱ βιογραφίαι τὰς ὁποίας συνέγραψε τοῦ Egger αὐτοῦ, τοῦ Brunet de Presles, τοῦ Wyndham, τοῦ d'Eichthal καὶ ἄλλων ἔτι, μαρτυροῦν ὁπόσον εἶχε περὶ πολλοῦ τὴν μνήμην τῶν γηραιῶν φίλων του. Τὸ τελευταῖόν του ἔργον, δεῖγμα παρόμοιον στοργῆς πρὸς ἀποθανόντα φίλον, ἦτο ἡ διατριβὴ περὶ τῶν ἔργων καὶ τοῦ βίου τοῦ Ἐμμανουὴλ Μίλλερ, ἡ προταχθεῖσα τῶν «ἀναμνήσεων καὶ ἐπιστολῶν,» τὰς ὁποίας ὁ λόγιος ἐκεῖνος Ἑλληνιστὴς ἔγραψε κατὰ τὴν διαμονήν του εἰς Θάσον καὶ εἰς τὸ Ἅγιον ὄρος. Τῆς ἐκτυπώσεως τοῦ βιβλίου τούτου τὴν ἐπιστασίαν εἶχεν ἀναλάβει ὁ μαρκήσιος μετὰ τῆς συνήθους του προθυμίας.

Ἕπεται τὸ τέλος

Δ. Βικέλας.

Σ ΤΟ ΠΕΡΙΒΟΛΙ ΤΗΣ ΚΑΡΔΙΑΣ

Τῷ φίλῳ Ἀλφ. Στ...

Περὶ τὴν δείλην τῆς πρωτομαγιᾶς, τὴν ὥραν καθ' ἣν οἱ ἄλλοι κατήρχοντο, ἐπιστρέφοντες ἐκ τῶν κήπων, ἐγὼ ἀνηρχόμην μόνος τὴν λεωφόρον τῶν Ὑψωμάτων, τὸν ὡραιότερον ἐξοχικὸν περίπατον τῆς Ζακύνθου.

Πρὸς τοὺς ἐπιστρέφοντας ὁμίλους, φαιδρούς, γελῶντας, καταφόρτους ἐξ ἀνθέων καὶ στεφάνων καὶ κλάδων, ἀπετέλει ἀντίθεσιν ζωηρὰν ὁ νεαρός μου φίλος Ἀλέκος, ἐρχόμενος μόνος, ρεμβός, μὲ μίαν κάλυκα βαθέως ἐρυθροῦ ῥόδου, τὴν ὁποίαν ἔφερεν ἐν τῇ κομβιοδόχῃ, αἰδημόνως ἐπιφαινομένη μεταξὺ τριῶν πρασίνων φυλλαρίων.

Τὸν ἐσταμάτησα καὶ τῷ εἶπα:

«Ἕνα μονάχα, ἀλλ' ἀξίζει τὸν κόπο. Σπάνια εἶδα τόσον ὡραῖο τριαντάφυλλο. Βλέπω ὅτι σὺ ἔκοψες τὸν καλλίτερο Μάη ἀπ' ὅλους

— Πραγματικῶς!» μοὶ ἀπήντησε μὲ τὸ μᾶλλον εὐφρόσυνόν του μειδίαμα «Οὔτε καὶ ἐγὼ δὲν ἤλπιζα νὰ ἑορτάσω σήμερα μιὰ τέτοια πρωτομαγιά. Σὲ βεβαιῶ ὅτι αὐτὸ τὸ τριαντάφυλλο κανεὶς δὲν τὤχει.

— Θὰ ἐφαινόμην λοιπὸν πολὺ ἀπαιτητικός, ἂν σοῦ τὸ 'ζητοῦσα;

— Πάρα πολὺ μάλιστα. Πῶς εἶνε δυνατὸν νὰ σοῦ τὸ δώσω, ἀφ' οὗ τὸ ἔκοψα 'ς τὸ περιβόλι... τῆς καρδιᾶς;

— 'Σ τὸ περιβόλι τῆς καρδιᾶς! Δὲν ἐννοῶ καλὰ καλὰ τί θέλεις νὰ 'πῇς, ἀλλὰ μοῦ φαίνεται πῶς εἶσαι πολὺ εὐτυχὴς ἄνθρωπος.

— Τὸ ηὗρες! αὐτὸ τὸ τριανταφυλλάκι ἔχει, φίλε μου, τὴν ἱστορίαν του...

— Μικράν, ὡραίαν καὶ εὐώδη, ὅπως εἶν' αὐτό. Δὲν θὰ μοῦ την 'πῇς ἆρά γε;

— Ἆ, ὄχι, ποτέ. Προτιμῶ νὰ σοῦ τὸ δώσω.

— Ἀφ' οὗ εἶνε ἔτσι.... λοιπόν!»

Τὸν ἀπεχαιρέτισα καὶ ἐξηκολούθησα τὸν ἀνήφορόν μου, παρακάμπτων δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ τοὺς πυκνοὺς κατερχομένους ὁμίλους. Εἶχα λησμονήσῃ μετ' ὀλίγον τὸν μετὰ τοῦ φίλου μου διάλογον, ὅτε μ' ἔκαμε νὰ τὸν ἐνθυμηθῶ ἐκ νέου ἡ συνάντησις νεαρᾶς κόρης, ἐρχομένης ἐπίσης ἐκ τῆς ἑορτῆς τῶν ἀνθέων μετὰ τῆς μητρός της καὶ τῆς μεγαλειτέρας της ἀδελφῆς. Ὠνομάζετο Ἀνθή, τὸ σεμνὸν κόσμημα οἰκογενείας πολὺ φιλικῆς μου. Ἦτο ἐκ τῶν παρθενικῶν ἐκείνων πλασμάτων τὰ ὁποῖα ἀμηχανεῖ ὁ ποιητὴς πῶς νὰ περιγράψῃ, διότι ἐν ᾧ δὲν ἔχουσι τίποτε ἄξιον ἐπαίνων ὑπερβολικῶν καὶ λυρισμοῦ ὑπερνεφέλου, ἀποτελοῦσιν ἐν τούτοις σύνολον γλυκὺ καὶ συμπαθές. Ἐφόρει ἐσθῆτα ἁπλῆν, ἐλαφράν, ὠχρόλευκον, ὡς τὸ πέταλον τῆς *μοσχιᾶς*, καὶ ἐπὶ τοῦ στήθους της ἀνεπαύετο ἁρμονικῶς κάλυξ ἐρυθροῦ ῥόδου ἐν μέσῳ φυλλαρίων, τὴν ὁποίαν, εὐθὺς καθὼς ἤρχετο, ἀνεγνώρισα ὡς δίδυμον ἀδελφάκι

Digitized by Google

τῆς προπορευομένης ἐν τῇ κομβιοδόχῃ τοῦ φίλου μου.

Τὰ κομψὰ ἀνθύλλια, ἐκτὸς τοῦ ὅτι ἀνῆκον εἰς εἶδος σπάνιον καὶ περίβλεπτον, ἐφαίνοντο ἐμψυχωθέντα διὰ τῆς αὐτῆς καὶ τὰ δύο μυστηριώδους καὶ ἁγίας πνοῆς. Κἄτι βεβαίως συνέβαινε, μοὶ ἔλεγεν ἡ προαίσθησίς μου, καὶ ἡ ἄκακός μου περιέργεια μοὶ ἐπέτασσε νὰ τὸ ἀνεύρω. Διὰ τοῦτο δὲν δυσηρεστήθην διόλου, ὅταν αἱ τρεῖς γυναῖκες μ' ἐσταμάτησαν, πρόθυμοι εἰς τὴν ὀλιγόλεπτον συνομιλίαν τῶν φιλικῶν συναντήσεων.

Εὗρον ταχέως ἀφορμὴν νὰ στραφῶ πρὸς τὴν 'Ανθὴν καὶ νὰ ἐπαινέσω τὸ ἄνθος της:

«Ὡραῖο μπουμπουκάκι. Σὰν ψεύτικο, σὰν μεταξωτὸ 'μοιάζει. Ἕνα μόνον ὅμοιο εἶδα ς' τὴ ζωή μου.

— Ὅμοιο;

— Καὶ ἀπαράλλακτο. Τὸ φοροῦσε 'ςτὸ στῆθός του ὁ φίλος μας 'Αλέκος, ποῦ τὸν συνήντησα πρὸ ὀλίγου . . . πάει κάτω

— Ἂ ναί, τὸ φορεῖ, τὸ φορεῖ;

— Τὸ φορεῖ, λέει; καλλίτερα ἀπὸ παράσημο. Τόσα ποῦ τοῦ ἔκαμα νὰ μοῦ τὸ δώσῃ, ἀλλ' ἐστάθη ἀδύνατον. Τὤκοψε, μοὔλεγε, 'ςτὸ περιβόλι τῆς καρδιᾶς. 'Αλήθεια;

— Ἂ μπά, καλ' ἐγὼ τοῦ το ἔδοσα.»

Καὶ τὴν ἀπάντησιν ταύτην, ἐν ᾧ ἤδη ἀπεχαιρετιζόμεθα, τὴν ἐπρόφερεν ἡ κόρη μετὰ πολλῆς ἀφελείας. 'Αλλ' εἶχε γείνῃ ἐξ ἀρχῆς ἐλαφρῶς ἐρυθρά, ὡς ἐὰν ἡ βαθύτης τοῦ ῥόδου ἐξεχύθη εἰς ὠχροτέραν ἀπόχρωσιν ἐπὶ τοῦ προσώπου της. Τὸ ἐρύθημά της ἐκεῖνο μοὶ εἶπεν ὅ,τι ἤθελα νὰ μάθω. Αὐτὴ ἦτο ἡ μικρά, ἡ ὡραία, ἡ εὐώδης ἱστορία, τοῦ τριανταφύλλου τοῦ 'Αλέκου, ἡ ὁποία ἐν τούτοις εἶνε τόσον γνωστὴ καὶ τόσον κοινὴ ἱστορία ὥστε ὅπως καὶ ἂν ἐπεχείρουν νὰ τὴν διηγηθῶ τόρα δὲν θὰ ἦτο πλέον οὔτε μικρά, οὔτε ὡραία, οὔτε εὐώδης.

Σιωπῶ λοιπόν, ὅπως ἐσιώπησα καὶ τότε, ἐξακολουθήσας τὸν πρωτομαγιάτικόν μου περίπατον, μακρόν, μονήρη, πλήρη αἰσθημάτων καὶ ῥεμβασμῶν . . 'Επήρχετο βραδέως ἡ ἑσπέρα, συσκοτίζουσα τὰ περὶ ἐμὲ ἀντικείμενα· ἀπέναντι διεφαίνετο ὁ ὁρίζων διὰ τοῦ μαύρου φυλλώματος ἐρυθραυγής. 'Ανὰ εἷς ἠνάπτοντο ἐν τῷ οὐρανῷ οἱ ἀστέρες. Οἱ ὅμιλοι ἠραιοῦντο.

Ἡ φύσις ἀνελάμβανε τὴν μεγαλοπρεπῆ ἑσπερίαν σιγήν της. Ἡ χλιαρὰ ἀτμόσφαιρα ἐμοσχοβόλει· ἡ αὔρα ἔφερε μακρόθεν βόμβον ᾀσμάτων ἀσθενῆ. 'Ενόμιζα ὅτι ἐπτερύγιζε περὶ ἐμὲ ἀόρατος ὁ Ἔρως τῶν δύο μου φίλων . . . 'Αλλὰ καμμίαν εὐφροσύνην δὲν ᾐσθάνετο ἡ ἔρημός μου καὶ ἀνέραστος καρδία, καμμίαν ἀγαλλίασιν ἀμιγῆ καὶ ἱκανοποιοῦσαν ὡς ἄλλοτε.

Τί μοῦ συνέβαινεν; Αἱ σκέψεις μου ἐξεπέτων ταχεῖαι, μελαγχολικαί, ἐδέσποζε δὲ ὅλων μία ἐπίμονος, τὴν ὁποίαν δὲν ἠδυνάμην ν' ἀποδιώξω — ἐκείνη ἡ σκέψις, τὴν ὁποίαν ὑπενόησα λανθάνουσαν ἐν τῷ μετὰ τοῦ φίλου μου διαλόγῳ:

«Ὅποιο; νέος θέλει νὰ χαρῇ πρωτομαγιά, πρέπει νὰ τὴν γιορτάσῃ 'ς *τὸ περιβόλι τῆς καρδιᾶς*.

Μάϊος, 1889 ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ

Η ΛΥΓΕΡΗ

Συνέχεια· ἴδε σ. 244

'Αλλ' ὁ γέρων ἔμπορος ἐγνώριζε πλέον τὸ συμφέρον του· ἀνέπτυσσεν ἤδη καταπληκτικὴν δεξιότητα περὶ τὰς ἐμπορικὰς συναλλαγάς. Τὴν πρώτην λοιπὸν καταλληλοτέραν συναλλαγὴν τὴν ὁποίαν ἔκαμεν εὐθὺς μόλις ἠννόησε τὸν σκοπὸν τῶν ἀντιπάλων του ἦτο νὰ θέσῃ εἰς μερίδιον τὸν Νικολόν, δεχόμενος ὡς κεφάλαια τοὺς γλίσχρους μισθοὺς καὶ τὴν μεγάλην ἱκανότητα τοῦ ὑπηρέτου του. Κ' ἐνῷ ὑπομειδιῶν ἤδη ἀνεκύκλου αὐτὰ εἰς τὸν νοῦν του ὁ γέρων, εὕρισκεν ὅτι μία ἀκόμη συναλλαγὴ τοιαύτη ἔμενεν εἰς αὐτὸν νὰ κάμῃ καὶ ὁ ἐμπορικός του οἶκος ἐξησφάλιζε διὰ παντὸς τὴν προκοπήν του. Βέβαια· ἡ ἐμπορικὴ εὐφυΐα τοῦ Νικολοῦ καὶ ἡ τύχη τοῦ οἴκου του ἔμενον πλέον ἀρρήκτως συνδεδεμένα ἂν ἔδιδεν εἰς αὐτὸν τὴν 'Ανθήν του, τὴν μοναχοκόρην του.

Εἶνε ἀληθὲς ὅτι πρὶν ἢ γνωρίσῃ τὸν Νικολὸν τὸ μόνον μέλημα τοῦ Στριμμένου συνεκεντροῦτο εἰς τὴν εὐτυχίαν τῆς 'Ανθῆς του, μικρᾶς τότε καὶ χαριέσσης κορασίδος. 'Αφ' ἧς ἡμέρας ὁ Νικολὸς εἰσῆλθεν εἰς τὸν ἐμπορικὸν βίον τοῦ Κὺρ Παναγιώτη καὶ παρέσυρεν αὐτὸν εἰς τὴν ὁρμητικὴν δίνην τῆς συναλλαγῆς καὶ τοῦ κέρδους, ἔγεινε τοῦτο δευτερεῦον ζήτημα. Δὲν ἦτο ὅμως λόγος ὅτι δὲν ἐσκέπτετο παντοτε νὰ δώσῃ ἕνα καλὸν γαμβρὸν εἰς τὴν κόρην του. Καὶ εὕρισκεν ἤδη ὅτι συνεκέντρου ὅλα τὰ προσόντα καλοῦ γαμβροῦ ὁ Νικολὸς Πικόπουλος. Εἶχεν ἤπιον τρόπον ὥστε νὰ μὴ δυσαρεστῇ ποτε τὴν γυναῖκά του καὶ ἀρκετὴν ἐπιχειρηματικότητα πνεύματος ὥστε ν' αὐξήσῃ καταπληκτικῶς τὴν περιουσίαν τὴν ὁποίαν θὰ ἐλάμβανε. Κ' ἐπειδὴ εἰς αὐτὸν καὶ μόνον τὸν κύκλον περιεστρέφοντο ὅλαι αἱ ἰδέαι τοῦ κὺρ Παναγιώτη, ἔμεινεν εὐθὺς κατευχαριστημένος ἀφ' ἧς ἡμέρας τὸ ἐσκέφθη. Διότι δὲν ἦτο σήμερον πρώτη φορὰ κατὰ τὴν ὁποίαν ἐσκέπτετο τοῦτο ὁ γέρων· πρὸ πολλοῦ ἐρρίζωσεν ἡ ἰδέα αὐτὴ ἐν τῷ ἐγκεφάλῳ του καὶ ἤδη, κατ' αὐτὴν ἴσως τὴν στιγμήν, ὅλα ἐτελείωναν! . . .

Ὁ κὺρ Παναγιώτης ἔτριψεν εὐχαρίστως τὰς παλάμας, περιέπλεξε τὸ κομβολόγιόν του περὶ

Digitized by Google

τὸν καρπὸν τῆς δεξιᾶς χειρὸς κ' ἔλαβε δραγμίδα ταμβάκου ἀπὸ μεταλλίνης ταμβακοθήκης. Αἴ ναί, διάτανε! ὅλα θὰ τελειώσουν αὐτὴν τὴν στιγμήν! Πάλιν καλὰ τὸ ἔπλεξε καὶ αὐτὸ τὸ τερτίπι ὁ ἔμπορος. Καὶ ἐπταρνίσθη θορυβωδῶς, θριαμβευτικῶς δύναται κανεὶς νὰ εἴπῃ, ὡς ὁπόταν ἐπετύγχανεν καμμία ἐμπορική του ἐπιχείρησις. Διότι τῷ ὄντι ἦτο τεχνικὸν τερτίπι καὶ αὐτό. Δὲν ἠθέλησε ὁ γέρων νὰ εἴπῃ τίποτε εἰς τὸν Νικολὸν περὶ τοῦ σχεδίου του· εἶχε πλήρη βεβαιότητα ὅτι ὁποίαν δήποτε ὥραν καὶ ἂν τοῦ τὸ ἐπρότεινεν θὰ ἔπιπτε νὰ τοῦ φιλήσῃ τὰ πόδια ἀπὸ εὐγνωμοσύνην. Πρῶτον εἰς αὐτόν, τὸν Κὺρ Παναγιώτην ὤφειλε τὴν θέσιν του ὅλην. Ἔπειτα ἀπὸ μικρὸς καὶ ἄσημος ὑπηρέτης ἔφθανε μέχρι τοῦ κυρίου του καὶ ἐλάμβανε γυναῖκα τὴν θυγατέρα του. Αὐτὸν τὸν ἴδιον τὸν Στριμμένον ἀπὸ ἀφέντην θὰ τὸν καλῇ πατέρα εἰς τὸ ἑξῆς. Ἦσαν τάχα μικρὰ πράγματα αὐτά;

Τὸ ζήτημα ἦτο πῶς νὰ προταθῇ τὸ συνοικέσιον εἰς τὴν Ἀνθήν. Ὁ γέρων ἔμπορος δὲν ἤθελε νὰ γίνῃ ἡ πρότασις ἀπ' εὐθείας παρ' αὐτοῦ, οὔτε παρὰ τῆς γυναικός του. Μία τοιαύτη ὁμολογία δίδει θάρρος εἰς τὴν κόρην· χαλαρώνει τὸν ὀφειλόμενον σεβασμὸν καὶ βραχύνει τὴν ἀπόστασιν, ἥτις πρέπει πάντοτε νὰ κρατῆται μεταξὺ τέκνου καὶ γονέων. Ἅμα εἴπῃ τις εἰς τὴν κόρην του, εὐθὺς καὶ ἀποτόμως ὅτι θέλει νὰ τῆς δώσῃ ἄνδρα θὰ λάβῃ καὶ ἐκείνη τὸ θάρρος νὰ ὑποδείξῃ τὸν ἄνδρα τὸν ὁποῖον θέλει. Ἀλλὰ τοῦτο εἶνε ἀντίθετον πρὸς τὴν οἰκογενειακὴν ὑπεροχὴν τοῦ χωρικοῦ· συγχύζει τὴν οἰκιακήν του ἁρμονίαν. Ὁ Κὺρ Παναγιώτης ἤθελε νὰ μάθῃ ἡ κόρη του τὸ συνοικέσιον χωρὶς ὅμως νὰ δώσῃ εἰς αὐτὴν νὰ ἐννοήσῃ ὅτι ὁ πατήρ της τὸ ἐσκέφθη καὶ ἐργάζεται δι' αὐτό.

Ἀλλ' ἡ Κυρὰ Παναγιώταινα ἡ γυναῖκά του, τὸν ἀπήλλαξε αὐτοῦ τοῦ ἐφιάλτου. Εἶνε ἀληθὲς ὅτι ἡ γραῖα δὲν ἤθελε τὸν Νικολὸν διὰ γαμβρόν της· ἕνα ἀσχημάνθρωπον ἐκεῖ ποῦ θὰ κάμῃ νὰ φιλήσῃ καὶ θ' ἀπειλῇ νὰ χάψῃ τὸ καϋμένο τὸ κοριτσάκι της! Ἀλλ' ἔτρεφεν ἄμετρον σεβασμὸν καὶ ὑπακοὴν εἰς τὸν γέροντά της καὶ ὅ τι ἀπεφάσιζεν οὗτος παρεδέχετο ἀνεξετάστως ἐκείνη. Ἐσκέφθη λοιπὸν καὶ ἀνέθεσε τὴν ἐντολὴν εἰς τὴν Κυρὰ Παγῶναν. Εἰς τὴν κωμόπολιν ἐφημίζετο αὕτη ὡς προξενήτρια ὅπως καὶ ὡς γόησσα· ἐλέγετο ὅτι ἐπετύγχαναν τὰ συνοικέσια ὅσα ἀνελάμβανεν ὅπως καὶ τὰ γόητρά της. Συνεφωνήθη λοιπὸν μεταξὺ τοῦ ἀνδρογύνου ἐνῷ ὁ εἷς θὰ στείλῃ τὸν Νικολὸν εἰς τὴν οἰκίαν τῆς γραίας, ἵνα ἐξορκίσῃ τὴν χεῖρά του, ὁ ἕτερος νὰ στείλῃ τὴν Ἀνθὴν μὲ τὸ παιδίον ἐκεῖ. Τἆλλα ἀπέκειντο πλέον εἰς τὴν ἱκανότητα τῆς γοήσσης. Καὶ ὁ Κὺρ Παναγιώτης κατείχετο ἤδη ὑπὸ μεγάλης ἀνυπομονησίας μέχρις οὗ μάθῃ τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἐπινοήσεώς του. Ὢ βέβαια, ὅτι ἐπέτυχε δὲν ὑπῆρχεν ἀμφιβολία· ἄλλως τε τί ἔκαμνε τόσην ὥραν ἐκεῖ ὁ Νικολός;

— Ἔλα δός μου τυρί!

— Κουβαράκια ἔχετε;

— Βάλε μου λάδι!..

Αἱ φωναὶ τῶν ἀγοραστῶν διέκοψαν αἴφνης τὰς εὐχαρίστους σκέψεις τοῦ Κὺρ Παναγιώτη καὶ τὸν ἐκάλεσαν εἰς τὴν πραγματικότητα. Οὐδεὶς ὅμως ἄνθρωπος μετέπεσεν ἀπὸ τὰς σκέψεις εἰς τὴν πραγματικότητα μετὰ τόσης ἀταραξίας, ὅπως ἤδη ὁ γέρων ἔμπορος, τοῦτο δὲ διότι ἡ πραγματικότης εἰς τὴν ὁποίαν ἀνεκλήθη δὲν ἦτο ὑλιστικωτέρα τῶν σκέψεών του. Διὸ ἔσπευσεν εἰς τὰς φωνὰς τῶν ἀγοραστῶν. Ἀλλὰ ποῦ νὰ προφθάσῃ γέρων ἄνθρωπος εἰς τόσους· ἄλλος ἐκεῖ ἐζήτει καπνόν, ἄλλος πιπέρι, ἄλλος καφέ, καὶ ἐσκοτίσθη ὁ Κὺρ Παναγιώτης καὶ δὲν ἤξευρε τί νὰ πρωτοκάμῃ:

— Ἀμέσως, παιδιά, ἀμέσως· ἔλεγε μετὰ νεανικῆς προθυμίας εἰς τοὺς πελάτας του.

Ἀλλ' ἔφθασεν αἴφνης ὁ Νικολὸς καὶ εἰς πέντε λεπτὰ ὅλους ηὐχαρίστησε καὶ τὸν φανὸν ἤναψε καὶ ῥακὴν ἐπότισεν τοὺς ἐργάτας καὶ ὅλα μὲ τὸ ἕνα του χέρι μόνον. Καὶ τόρα ἐγέμιζεν ἐλαίου τὴν φιάλην τὴν ὁποίαν ἔστειλεν ἡ Κυρὰ Παγῶνα, βεβαίως εἰς πρώτην ἀμοιβὴν τῶν ὑπηρεσιῶν της. Μὲ τὸ ἕνα χέρι καὶ νὰ δίδῃ λάδι! μὰ δὲν λέγεται ἡ ἀξιότης τοῦ Νικολοῦ!

Ὁ Στριμμένος ἔβλεπε καὶ ἐθαύμαζε τὸν μέλλοντα γαμβρόν του.

— Τί κάθεσαι τόρα; δὲν πᾷς 'ς τὸ σπίτι· ἐνύχτωσε· εἶπεν αἴφνης προσελθὼν ὁ Νικολός.

Βέβαια, δὲν ἦτο καιρὸς πλέον νὰ νυκτώνεται εἰς τὸ κατάστημα ὁ Κὺρ Παναγιώτης· θὰ ἐπήγαινεν εἰς τὴν οἰκίαν ν' ἀναπαυθῇ. Ν' ἀναπαυθῇ ἀλλὰ καὶ νὰ μάθῃ τὸ ἀποβησόμενον· προσέθετε κατὰ νοῦν ὁ γέρων. Καὶ ἐνδυθεὶς τὸ ταλαγάνι του, εἶδος βραχέος ἐπανωφορίου ἐκ πυρροῦ κασμιρίου μὲ σκεπὴν ὄπισθεν καὶ κόκκινα σειρήτια πέριξ, καὶ λαβὼν τὴν χονδρὰν γεροντικὴν βακτηρίαν του, ἐξῆλθε τοῦ καταστήματος.

— Καλὴ νύχτα, παιδί μου· εἶπε πρὸς τὸν Νικολὸν ἠπίως καὶ στρέφων ἐπανειλημμένως τὸ βλέμμα ἐντὸς τοῦ καταστήματος, ὡς νὰ ἐφοβεῖτο μὴ ἐπιδράμουν κλέπται.

Ὁ Νικολὸς δὲν ἀπήντησε τίποτε εἰς τὸν χαιρετισμὸν τοῦ γέροντος. Ἠρκέσθη νὰ κινήσῃ τὴν κεφαλήν, παραβλώπως ἀτενίζων αὐτὸν καὶ νὰ εἰσέλθῃ ἐντὸς τοῦ καταστήματος. Ἦτο τῷ ὄντι παράξενος ὀλίγον ὁ Νικολός, ἀπότομος κάπως· ἀλλ' ὁ κὺρ Παναγιώτης εὕρισκε καὶ εἰς τοῦτο τὸ ἐλάττωμα ἐπιφυλακτικότητα καὶ σοβαρότητα ἁρμόζουσαν εἰς τοιοῦτον ἔμπορον.

Digitized by Google

— Ἦρθε τὸ κορίτσι, γρηά; ἠρώτησε φθάσας εἰς τὸν οἶκόν του ὁ Κὺρ Παναγιώτης.

— Ἦρθε, ναί...

— Ἔ, τί ἀπόκαμαν; πῶς τὸ εἶδες;

— Τί νὰ ἰδῶ; θυμωμένη ἦτον.

Τῷ ὄντι ἦτο θυμωμένη ἡ Ἀνθὴ ὅτε ἐπέστρεφεν εἰς τὴν πατρικὴν οἰκίαν. Οἱ λόγοι τῆς Κυρᾶς Παγώνας καὶ κατ' ἐξοχὴν αἱ τελευταῖαι λέξεις της, ὅτι ὁ κὺρ Παναγιώτης ἀπεφάσισεν ὁριστικῶς τὸν γάμον, καθιδρύθησαν ἀναπόσπαστοι εἰς τὸν νοῦν τῆς λυγερῆς καὶ τὴν ἐβύθιζον εἰς ἀπελπισίαν. Ἐσκέπτετο ὅτι δὲν ἔπρεπε πλέον νὰ λάβῃ ὑπὸ ἀστείαν ἔποψιν τοὺς λόγους τῆς γραίας προξενητρίας· ὅτι ἐκεῖνοι οἱ ἔπαινοι πρὸς τὸν Νικολόν, αἱ τόσαι πρὸς αὐτὴν κολακεῖαι καὶ περιποιήσεις, ἡ τόση φροντὶς διὰ τὸ μέλλον της καὶ τὸ πονηρὸν μειδίαμα μὲ τὸ ὁποῖον τὰς συνώδευε δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ προέρχωνται ἀπ' αὐτῆς καὶ μόνης τῆς Κυρᾶς Παγώνας. Ἡ γραῖα ὡμίλει τῇ συστάσει ἄλλου. Καὶ τὸν ἄλλον αὐτὸν τὸν ἐμάντευε πολὺ καλὰ τώρα ἡ Ἀνθή. Ἤρχισε ν' ἀνακαλῇ εἰς τὴν μνήμην της διαφόρους περιστάσεις, κατὰ τὰς ὁποίας ἤκουσε τοιούτους λόγους, ὁμοίους πρὸς τοὺς λόγους τῆς γραίας καὶ ἀπὸ τῆς μητρὸς καὶ ἀπ' αὐτοῦ τοῦ πατρός της τὸ στόμα. Ἐνεθυμεῖτο ὅτι τὰς νύκτας, ἐνῷ ἐκάθηντο μετὰ τῆς μητρός της, ῥάπτουσαι καὶ ἀναμένουσαι τὸν κὺρ Παναγιώτην, ἤκουε τόσους ἐπαινετικοὺς λόγους παρ' αὐτῆς διὰ τὸν Νικολόν. Ὅτι ὁ πατήρ της, ὁσάκις ἐκάλουν τὸν Διβριώτην εἰς δεῖπνον κ' ἔφευγεν οὗτος ἔπειτα, τὴν ἠτένιζεν ἐπὶ λεπτὸν ὑπομειδιῶν ὁ γεννήτωρ εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς κ' αἴφνης ἔτυπτε μὲ τὴν ὀστεώδη χεῖρα του τὴν τράπεζαν, ἀναφωνῶν ἐνθουσιωδῶς:

— Θὰ κάμῃ προκοπὴ αὐτὸ τὸ παιδί· ἔχει τύχη, θὰ πάῃ 'μπροστά!

Καὶ ἡ γραῖα προσέθετε μὲ τὴν ἔρρινον φωνήν της:

— Χαρὰ 'ς τὸν ποῦ τὸν καμαρώνει!..

Ἀλλ' ὅλα αὐτὰ τὰ ἤκουεν ἀδιαφόρως τότε ἡ Ἀνθή, ὡς νὰ ἤκουεν ἐπαίνους διὰ τὴν κυνηγετικὴν εὐφυΐαν τοῦ Μούργου, τοῦ σκύλου των. Ἤξευρε τὸν Νικολόν, πολλῶν ἐτῶν ὑπηρέτην τοῦ πατρός της, ῥυπαρόν, ἄθλιον, ἀπόζοντα πάντοτε πετρελαίου καὶ σαρδέλας, φορτωνόμενον τὰ ἐμπορεύματα, ἕνα ζῶον τέλος ἔχον μόνον μορφὴν ἀνθρώπου καὶ προωρισμένον διὰ τίποτε ἄλλο εἰμὴ νὰ δουλεύῃ τὴν οἰκογένειάν της. Καὶ αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον ἤδη ἤρχιζον νὰ τὸν παριστάνουν ὡς ἔκτακτον ὂν καὶ νὰ θέλουν νὰ τὸν πάρῃ ἄνδρα της. Αἷμα εἶνε νὰ δαιμονίζεται κανείς!..

Μὲ αὐτὰς τὰς σκέψεις ἔφθασεν ἡ λυγερὴ πρὸ τῆς οἰκίας τῶν γονέων της. Ἡ κυρὰ Παναγιώταινα ἀνυπομονοῦσα καὶ αὐτὴ ἀνέμενεν εἰς τὸν ξύλινον ἐξώστην τὴν θυγατέρα της.

— Αἴ τί μαντάτα! ἐφώνησε μόλις τὴν εἶδεν εὐθύμως δῆθεν.

— Κακὰ καὶ μαῦρα· ἀπήντησεν ἡ λυγερὴ μετ' ἀγανακτήσεως· νάθε συντριφτῶ ἐκεῖ ποῦ μ' ἔστειλες.

— Γιατί, θυγατέρα; ἐγὼ γιὰ καλὸ σ' ἔστειλα.

Ἀλλ' ἡ κόρη χωρὶς ν' ἀκούσῃ τοὺς λόγους τῆς μητρός της εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν ὀλολύζουσα. Καὶ καθ' ὅλην τὴν νύκτα δὲν ἠδυνήθη νὰ ὑπνώσῃ ἡ λυγερή. Περιεστρέφετο ἐντὸς τῶν στρωμνῶν της ἀνήσυχος, ἔχουσα ἀδιακόπως δύο ἰνδάλματα πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν της, τὸν Γεώργιον καὶ τὸν Νικολόν, καὶ δύο αἰσθήματα εἰς τὴν καρδίαν, τὴν ἀγάπην καὶ τὸ μῖσός της. Ναὶ ᾐσθάνετο μῖσος ἀκράτητον ἤδη διὰ τὸν Νικολόν, ὅστις ἤρχετο μὲ φίλτρα μαγίσσης καὶ γονέων ἐπιμονὴν νὰ ἐγκαθιδρυθῇ εἰς τὴν καρδίαν της, ν' ἀποδιώξῃ ἐκεῖθεν τὸν Γεώργιον, ὅστις ἐπὶ τόσα ἔτη ἐκυβέρνα κ' ἐδέσποζεν ἐκεῖ ἀήττητος. Τὸν Γεώργιον ὅστις κατέλαβε τὴν ἁρμόζουσαν θέσιν ἐπ' αὐτῆς μόνος, κατάμονος δίχως μεσιτρίας, μὲ τὴν λεβεντιά του, τὴν καλλονήν του τὴν παρθενικήν, τὴν ἀγνότητά του τὴν γόησσαν, ἥτις κατέκτησεν εὐθὺς ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμέρας τὴν λυγερήν. Ὢ ἐκείνη ἡ πρώτη ἡμέρα, Πέμπτη καλοθύμητη, εἰς τὰ τέλη τοῦ Ἰουνίου πρὸ τριῶν ἐτῶν! Ὕφαινε τότε πρὸ τῆς θύρας τοῦ κατωγείου της ἡ Ἀνθὴ καὶ ὁ Γεώργιος μὲ τὸ κάρρον του ἔφερε πλίνθους εἰς ἀνεγειρόμενον ἀπέναντι οἰκίσκον. Κ' ἐνῷ ἐξεφόρτωνε τὸ κάρρον του κ' ἐνῷ ὁ ἱδρὼς τὸν περιέβρεχε κ' ἐχύνοντο τὰ χώματα τῶν πλίνθων ἐπάνω του, αὐτὸς δι' ἓν μόνον ἐφρόντιζε, νὰ τὴν βλέπῃ καὶ νὰ γελᾷ μὲ τοὺς κτίστας καὶ νὰ τραγουδῇ μὲ τὴν γλυκεῖαν φωνήν του:

Ποτέ μου δὲν ἐφίλησα κορίτσι μὲ παράδες,
Παρὰ μὲ τὰ τραγούδια μου καὶ μὲ τοὺς ταμπουράδες.

Ἕπεται συνέχεια

ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΑΡΚΑΒΙΤΣΑΣ.

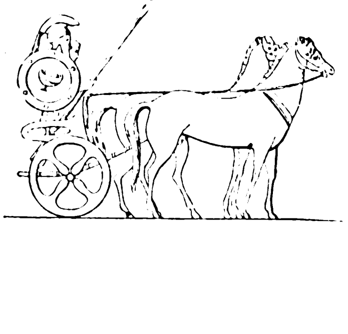

Digitized by Google

ΦΑΙΔΡΟΝ ΑΣΜΑ

Εἰκὼν Βόλπε.

Digitized by Google

ΟΥΡΑΝΙΑ

ὑπὸ Καμίλλου Φλαμμαριὸν

Συνέχεια· ἴδε σελ. 247

— Ἐπιτρέψατέ μοι νὰ σᾶς εἴπω ἀμέσως, εἶπεν ὁ νεώτερος, ὅτι ὁ πλανήτης σας ἀπέτυχε καθ' ὁλοκληρίαν ἕνεκα περιστατικοῦ συμβάντος πρὸ δέκα περίπου ἑκατομμυρίων ἐτῶν. Ἦτο τότε ἡ πρώτη, ἡ ἀρχέγονος περίοδος τῆς γηΐνου γενέσεως· Ὑπῆρχον ἤδη φυτὰ καὶ μάλιστα φυτὰ ἐξαίσια, εἰς τὰ βάθη δὲ τῶν θαλασσῶν καὶ εἰς τὰ παράλια ἀνεφαίνοντο τὰ πρῶτα ζῶα, τὰ μαλάκια τὰ ἀκέφαλα, κωφά, βωβά, καὶ στερούμενα φύλου. Γινώσκετε ὅτι ἡ ἀναπνοὴ ἀρκεῖ εἰς τὰ δένδρα ὅπως τραφῶσιν ἐντελῶς καὶ ὅτι αἱ πλέον εὔρωστοι δρῦς ὑμῶν, αἱ μᾶλλον γιγάντειαι κέδροι οὐδέποτε ἔφαγόν τι, τὸ ὁποῖον ἐν τούτοις δὲν τὰς ἠμπόδισε ν' αὐξηθῶσιν. Τρέφονται διὰ μόνης τῆς ἀναπνοῆς. Ἀλλὰ κατὰ δυστυχίαν, κατὰ μοιραίαν σύμπτωσιν, διὰ τοῦ σώματος ἑνὸς ἐκ τῶν πρώτων μαλακίων διῆλθε σταγὼν ὕδατος πυκνοτέρα ἀπὸ τὸ περιβάλλον αὐτό. Ἴσως τὴν εὗρε καλήν, αὕτη δὲ ὑπῆρξεν ἡ ἀρχὴ τοῦ πρώτου πεπτικοῦ σωλῆνος, ὅστις ἔμελλε νὰ ἔχῃ τοιαύτην ὀλεθρίαν ἐπίδρασιν ἐφ' ὅλων τῶν ζώων. Βραδύτερον δὲ καὶ ἐπ' αὐτῆς τῆς ἀνθρωπότητος. Ὁ πρῶτος δολοφόνος ὑπῆρξε τὸ φαγὸν μαλάκιον.

«Ἐνταῦθα δὲν τρώγουσιν· οὐδέποτε ἔφαγον καὶ οὐδέποτε θὰ φάγωσιν. Ἡ πλᾶσις ἀνεπτύχθη βαθμηδὸν εἰρηνικῶς, εὐγενῶς, ὅπως ἤρχισεν. Οἱ ὀργανισμοὶ τρέφονται ἢ μᾶλλον εἰπεῖν ἀνανεοῦσι τὰ ἑαυτῶν μόρια διὰ τῆς ἁπλῆς ἀναπνοῆς, ὡς πράττουσι τὰ ἐπίγεια ὑμῶν δένδρα, οὗ ἕκαστον φύλλον εἶνε εἷς μικρὸς στόμαχος. Εἰς τὴν προσφιλῆ σας πατρίδα δὲν δύνασθε νὰ ζήσητε οὔτε μίαν ἡμέραν εἰμὴ ὑπὸ τὸν ὅρον νὰ φονεύσητε. Παρ' ὑμῖν ὁ νόμος τῆς ζωῆς εἶνε ὁ νόμος τοῦ θανάτου. Ἐνταῦθα οὐδέποτε ἐπῆλθεν εἴς τινα ἡ ἰδέα νὰ φονεύσῃ ἔστω καὶ ἓν πτηνόν.

»Εἴσθε κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον σφαγεῖς· αἱ χεῖρές σας εἶνε αἱματοβαφεῖς. Οἱ στόμαχοί σας εἶνε ἐμπεπλησμένοι τροφῶν. Πῶς λοιπὸν θέλετε μὲ ὀργανισμοὺς τόσον χονδροειδεῖς ὡς τοὺς ἰδικούς σας νὰ ἔχητε ἰδέας ὀρθάς, καθαράς, ὑψηλάς, θὰ προσθέσω δὲ (καὶ συγχωρήσατέ με διὰ τὴν εἰλικρίνειάν μου) ἰδέας ἰδικάς σας; Ὁποῖαι ψυχαὶ δύνανται νὰ κατοικῶσιν εἰς παρόμοια σώματα; Σκέφθητε λοιπὸν πρὸς στιγμὴν καὶ μὴ βαυκαλᾶσθε ἀπὸ τυφλὰς πλάνας πάρα πολὺ ἰδεώδεις διὰ τοιοῦτον κόσμον.

—Πῶς! ἀνεφώνησα διακόπτων αὐτὸν ἀρνεῖσθε ὅτι εἶνε δυνατὸν νὰ ἔχωσιν ἰδέας ἰδικάς των; Ἐκλαμβάνετε τοὺς ἀνθρώπους ὡς κτήνη; Ὁ Ὅμηρος, ὁ Πλάτων, ὁ Φειδίας, ὁ Σενέκας, ὁ Βιργίλιος, ὁ Δάντης, ὁ Κολόμβος, ὁ Βάκων, ὁ Γαλιλαῖος, ὁ Πασκάλ, ὁ Λεονάρδος, ὁ Ῥαφαήλ, ὁ Μόζαρτ, ὁ Βετόβεν οὐδέποτε ἔσχον ὑψηλήν τινα ἔμπνευσιν;

Εὑρίσκετε τὰ σώματά μας χονδροειδῆ καὶ ἀπεχθῆ· ἀλλ' ἂν ἐβλέπετε διερχομένας πρὸ ὑμῶν τὴν Ἑλένην, τὴν Φρύνην, τὴν Ἀσπασίαν, τὴν Σαπφώ, τὴν Κλεοπάτραν, τὴν Λουκρητίαν Βοργίαν, τὴν Ἀγνὴν Σορέλ, τὴν Ἀρτέμιδα τοῦ Ποατιέ, τὴν Μαργαρίταν τοῦ Βαλοά, τὴν Βοργέζε, τὴν Ταλιέν, τὴν Ῥεκαμιέ, τὴν Ζὼρζ καὶ τὰς ἐξαισίας ἀντιζήλους των, θὰ ἐσκέπτεσθε ἴσως διαφορετικῶς. Ἄ, φίλτατε κάτοικε τοῦ Ἄρεως, σᾶς λέγω καὶ ἐγώ, ἐπιτρέψατέ μοι νὰ ἐκφράσω τὴν λύπην μου, διότι δὲν γνωρίζετε τὴν Γῆν εἰμὴ μόνον μακρόθεν.

— Ὡς πρὸς τοῦτο ἀπατᾶσθε, διότι κατῴκησα ἐπὶ πεντήκοντα ἔτη εἰς τὸν κόσμον ἐκεῖνον. Τὸ διάστημα αὐτὸ μοὶ ἦτο ἀρκετόν, σᾶς διαβεβαιῶ δὲ ὅτι δὲν θὰ ἐπέστρεφα πλέον ἐκεῖ. Τὰ πάντα εἶνε ἐλλιπῆ . . . καὶ αὐτὰ ἐπίσης τὰ ὁποῖα σᾶς φαίνονται θελκτικώτατα. Νομίζετε ὅτι εἰς ὅλους τοὺς κόσμους τοῦ Οὐρανοῦ τὰ ἄνθη παράγουσι καρποὺς κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον; Τὸ τοιοῦτο δὲν θὰ ἦτο ὁπωσοῦν σκληρόν; Τὸ ἐπ' ἐμοὶ ἀγαπῶ τὰ ἠράνθεμα εἰς τοὺς κάλυκας τῶν ῥόδων.

— Ἀλλ' ὑπάρχουσιν ὅμως, ὑπέλαβον, καὶ πνεύματα ὑπέροχα ἐν τῇ Γῇ καὶ ἀληθῶς θαυμάσια πλάσματα. Δὲν δυνάμεθα τάχα νὰ βαυκαλώμεθα ὑπὸ τῆς ἐλπίδος ὅτι ἥ τε σωματικὴ καὶ ἡ ἠθικὴ καλλονὴ θὰ βαίνῃ τελειοποιουμένη ὡς ἐγένετο μέχρι σήμερον καὶ ὅτι καὶ ἡ διάνοια ἐπίσης βαθμηδὸν θὰ φωτίζηται; Δὲν διερχόμεθα ὅλον τὸν καιρόν μας τρώγοντες. Οἱ ἄνθρωποι ἐπὶ τέλους μεθ' ὅλας τὰς ὑλικὰς ἐργασίας των θ' ἀφιερῶσι καθ' ἑκάστην ὥρας τινὰς εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς διανοίας των. Τότε βεβαίως δὲν θὰ ἐξακολουθήσωσι πλέον κατασκευάζοντες μικροὺς θεοὺς κατ' εἰκόνα αὐτῶν· ἴσως δὲ θὰ καταργήσωσι καὶ τὰ παιδαριώδη αὐτῶν ὅρια ὅπως ἀφήσωσι νὰ ἐπικρατήσῃ πανταχοῦ ἡ ἁρμονία καὶ ἡ ἀδελφότης.

— Ὄχι, φίλε μου, διότι ἂν τὸ ἤθελον, θὰ τὸ ἔπραττον ἀπὸ σήμερον. Καὶ ὅμως περὶ παντὸς ἄλλου σκέπτονται. Ὁ ἐπίγειος ἄνθρωπος εἶνε μικρὸν ζῷον τὸ ὁποῖον ἀφ' ἑνὸς δὲν αἰσθάνεται τὴν ἀνάγκην νὰ σκεφθῇ, διότι δὲν ἔχει ψυχικὴν ἀνεξαρτησίαν, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἀγαπᾷ νὰ μάχηται καὶ στηρίζει φανερῶς τὸ δίκαιον ἐπὶ τῆς ἰσχύος. Αὐτὴ εἶνε ἡ ὄρεξίς του καὶ αὐτὴ ἡ φύσις του. Οὐδέποτε θὰ κατορθώσητε ὅπως θάμνος ἀκανθῶν παραγάγῃ ῥοδάκινα.

Digitized by Google

Συλλογίσθητε ὅτι αἱ θελκτικώταται τῶν γηΐνων γυναικείων καλλονῶν, ἃς πρὸ ὀλίγου ἀνεφέρετε, εἶνε χονδροειδῆ τέρατα ἀπέναντι τῶν αἰθερίων γυναικῶν τοῦ Ἄρεως, αἵτινες ζῶσιν ἐκ τοῦ ἀέρος τοῦ ἔαρός μας, ἐκ τῶν ἀρωμάτων τῶν ἀνθέων μας καὶ εἶνε τόσον ἡδυπαθεῖς, ἐν τῇ φρικιάσει μόνῃ τῶν πτερύγων των ἐν τῷ ἰδεώδει ἀσπασμῷ τοῦ στόματός των, ὅπερ οὐδέποτε ἐγεύθη τροφῆς, ὥστε ἂν ἡ Βεατρίκη τοῦ Δάντου ἤθελεν εἶνε τοιαύτης φύσεως, οὐδέποτε ὁ ἔνδοξος Φλωρεντινὸς θὰ ἔγραφε τὰ δύο μέρη τῆς *Θείας Κωμῳδίας* του· θὰ ἤρχιζεν ἐκ τοῦ Παραδείσου καὶ οὐδέποτε θὰ κατήρχετο ἐξ αὐτοῦ. Συλλογίσθητε ὅτι οἱ ἔφηβοί μας ἔχουσι τόσην ἔμφυτον μάθησιν, ὅσην ὁ Πυθαγόρας, ὁ Ἀρχιμήδης, ὁ Εὐκλείδης, ὁ Κέπλερος, ὁ Νεύτων, ὁ Λαπλὰς καὶ ὁ Δάρβιν μεθ' ὅλας τὰς φιλοπόνους μελέτας των· χάρις εἰς τὰς δώδεκα ἡμῶν αἰσθήσεις διατελοῦμεν εἰς ἄμεσον συγκοινωνίαν μετὰ τοῦ σύμπαντος· αἰσθανόμεθα ἐνταῦθα, ἐξ ἀποστάσεως ἑκατὸν ἑκατομμυρίων λευγῶν τὴν ἕλξιν τοῦ διερχομένου Διός· βλέπομεν μὲ γυμνὸν ὀφθαλμὸν τοὺς δακτυλίους τοῦ Κρόνου· προαισθανόμεθα τὴν ἄφιξιν κομήτου τινός, τὸ σῶμά μας δὲ εἶνε ἐμπεπλησμένον ἐκ τοῦ ἡλιακοῦ ἠλεκτρισμοῦ, ἐξ οὗ δονεῖται πᾶσα ἡ φύσις. Ἐδῶ, παρ' ἡμῖν, οὐδέποτε ὑπῆρξεν οὔτε θρησκευτικὸς φανατισμός, οὔτε δήμιοι, οὔτε μάρτυρες, οὔτε διαιρέσεις διεθνεῖς, οὔτε πόλεμοι· ἀλλ' ἐκ τῶν πρώτων ἡμερῶν ἡ ἀνθρωπότης φύσει εἰρηνικὴ καὶ ἀπηλλαγμένη ἀπὸ πάσης ὑλικῆς ἀνάγκης ἔζησεν ἀνεξάρτητος τό τε σῶμα καὶ τὸ πνεῦμα ἐν διαρκεῖ διανοητικῇ δράσει ἀδιακόπως ἀνυψουμένη μέχρι τῆς γνώσεως τῆς Ἀληθείας. Ἀλλ' ἔλθετε κάλλιον ἕως ἐδῶ.»

Προὐχώρησα ἐπ' ὀλίγον μεθ' ὧν συνωμίλουν πρὸς τὴν κορυφὴν τοῦ ὄρους, φθάσας δὲ ἀπέναντι τῆς ἑτέρας κλιτύος διέκρινα πλῆθος φώτων διαφόρων ἀποχρώσεων περιδινουμένων εἰς τὸν ἀέρα. Ἦσαν οἱ κάτοικοι τοῦ πλανήτου, οἵτινες τὴν νύκτα καθίστανται φωτεινοὶ ὁσάκις θέλουσιν. Ἅρματα αἰθέρια, τὰ ὁποῖα ἐφαίνοντο ἐσχηματισμένα ὑπὸ φεγγοβολούντων ἀνθέων ἔφερον ὀρχήστρας καὶ χορούς· ἓν ἐξ αὐτῶν διῆλθε πλησίον μας ἐλάβομεν δὲ θέσιν ἐν τῷ μέσῳ νεφέλης ἀρωμάτων. Αἱ ἐντυπώσεις ἃς ᾐσθανόμην ἦσαν ὅλως διάφοροι ἐκείνων ἃς εἶχα αἰσθανθῆ ἐπὶ τῆς Γῆς, ἡ δὲ πρώτη ἐκείνη νὺξ ἐπὶ τοῦ Ἄρεως παρῆλθεν ὡς ὄνειρον ταχύ, καθότι περὶ τὴν ἠῶ εὑρισκόμην ἀκόμη ἐντὸς τοῦ αἰθερίου ἅρματος συνδιαλεγόμενος μὲ τοὺς πρὸ μικροῦ γνωρίμους μου μὲ τοὺς φίλους των καὶ τοὺς ἀορίστους καὶ ἀπεριγράπτους αὐτῶν συντρόφους. Ὁποῖον πανόραμα ἦτο τὸ παρουσιασθὲν κατὰ τὴν ἀνατολὴν τοῦ ἡλίου. Ἄνθη, καρποί, ἀρώματα, μαγικὰ μέγαρα ἠγείροντο ἐπὶ νήσων ἐχουσῶν τὴν βλάστησιν πορτοκαλόχρουν, τὰ ὕδατα ἐξετείνοντο ὡς διαυγῆ κάτοπτρα, φαιδρὰ δὲ ζεύγη ἐναέρια κατήρχοντο στροβιλιζόμενα ἐπὶ τῶν μαγευτικῶν ὀχθῶν. Αὐτόθι πᾶσαι αἱ ὑλικαὶ ἐργασίαι ἐκτελοῦνται διὰ μηχανῶν καὶ διευθύνονται ὑπό τινων γενῶν ζώων τελειοποιημένων, ὧν ἡ νοημοσύνη εἶνε περίπου τοῦ αὐτοῦ βαθμοῦ οἵα καὶ τῶν ἐπὶ τῆς Γῆς ἀνθρώπων. Οἱ κάτοικοι ζῶσι μόνον διὰ τοῦ πνεύματος καὶ διὰ τὸ πνεῦμα· τὸ νευρικόν των σύστημα ἔχει φθάσει εἰς τοιοῦτο σημεῖον ἀναπτύξεως ὥστε ἕκαστον τῶν ὄντων ἐκείνων, ἐνταυτῷ λίαν ἁβρὸν καὶ λίαν ἰσχυρὸν ὁμοιάζει πρὸς συσκευὴν ἠλεκτρικήν, τὰ δὲ συναισθήματά των καὶ αὐτὰ τὰ πλέον ὑλικά, ἅτινα αἰσθάνονται μᾶλλον διὰ τῆς ψυχῆς ἢ διὰ τοῦ σώματος ὑπερβαίνουσι κατὰ τὸ ἑκατονταπλάσιον πᾶν ὅ,τι δυνάμεθα ἡμεῖς νὰ αἰσθανθῶμεν διὰ τῶν πέντε ἡμῶν γηΐνων αἰσθήσεων ἡνωμένων... Εἶδός τι θερινοῦ ἀνακτόρου φωτιζομένου ὑπὸ τῶν ἀκτίνων τοῦ ἀνατέλλοντος ἡλίου ἔκειτο κάτωθεν τῆς ἐναερίου ἡμῶν *γόνδολας*. Ἡ γείτων μου, ἧς αἱ πτέρυγες ἔφρισσον ἐξ ἀνυπομονησίας ἐπάτησε μὲ τὸν ἁβρὸν πόδα ἐπὶ θάμνου ἀνθέων, κειμένου μεταξὺ δύο πιδάκων ἀρωμάτων,

— Θὰ ἐπιστρέψῃς εἰς τὴν Γῆν; μοὶ εἶπε τείνουσά μοι τὰς ἀγκάλας.

— Οὐδέποτε! ἀνέκραξα καὶ ὥρμησα πρὸς αὐτήν....

Ἀλλὰ ταὐτοχρόνως εὑρέθην μόνος, πλησίον τοῦ δάσους μου, εἰς τὸ πρανὲς τοῦ λοφίσκου, παρὰ τὸν ὁποῖον ἔρρεεν ἑλικοειδῶς ὁ Σηκουάνας.

Οὐδέποτε!.. ἐπανελάμβανον προσπαθῶν πάλιν νὰ συλλάβω τὸ ἀποπτὰν γλυκὺ ὄνειρον. Ποῦ ἤμην λοιπόν; Ἦτο τόσον ὡραῖον!

Ὁ ἥλιος εἶχε δύσῃ πρὸ μικροῦ καὶ ἤδη ὁ πλανήτης Ἄρης, λαμπρότατος τότε, ἀνέτελλεν εἰς τὸν οὐρανόν.

« Ἆ! εἶπον φωτισθεὶς ὑπὸ παροδικῆς λάμψεως, ἐκεῖ ἤμην!.. Ὑπὸ τῆς αὐτῆς λικνιζόμενοι ἕλξεως οἱ δύο γείτονες πλανῆται βλέπουσιν ἀλλήλους διὰ μέσου τοῦ διαφανοῦς διαστήματος. Δὲν ἔχομεν ἆρά γε εἰς τὴν οὐράνιον ταύτην ἀδελφότητα τὴν πρώτην εἰκόνα τοῦ αἰωνίου ταξειδίου; Ἡ Γῆ δὲν εἶνε πλέον μόνη εἰς τὸν κόσμον. Τὰ πανοράματα τοῦ ἀπείρου ἀρχίζουν νὰ ἐκτυλίσσωνται. Εἴτε κατοικοῦμεν ἐδῶ εἴτε παραπλεύρως, εἴμεθα οἱ πολῖται οὐχὶ μιᾶς χώρας ἢ ἑνὸς κόσμου, ἀλλὰ πράγματι οἱ ΠΟΛΙΤΑΙ ΤΟΥ ΟΥΡΑΝΟΥ.

Ἕπεται συνέχεια

[Μετάφρασις Χ.]

Η ΠΡΩΤΗ ΜΑΪΟΥ ΑΝΑ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

ΤΑ ΚΛΗΔΟΝΑ

[᾿Απόσπασμα ἐξ ἀνεκδότου συλλογῆς Θεσσαλικῶν ἠθῶν καὶ ἐθίμων].

Μεταξὺ τῶν ἄλλων ἐθίμων τοῦ ὑπὸ τὸ ὄνομα Καραγκουνιὰ (1) γνωστοῦ φυλετικοῦ διαμερίσματος ἐν Θεσσαλίᾳ ὑπάρχει καὶ τὸ ἔθιμον τοῦ Κλήδονα. Τὸ ἔθιμον τοῦτο ἀπαντᾷ καὶ ἐν ἄλλοις μέρεσι τῆς Ἑλλάδος, δούλης τε καὶ ἐλευθέρας, ἄλλως ὅμως καὶ ἐν ἄλλῃ ἐποχῇ τελεῖται, εἰς πολλὰ δὲ μέρη ἐξέλιπεν ὅλως καὶ μόνον τὸ ὄνομα σώζεται ἐν τῇ φράσει:

Αὐτὰ τὰ λὲν 'ς τὸν Κλήδονα !

προκειμένου περὶ πραγμάτων ἀλλοκότων, ἀλόγων, μωρῶν, ἢ μὴ συμφερόντων. Ἡ λέξις κλήδονας ἢ κλήδονα κατὰ παραφθορὰν τῆς λέξεως κληδών-ονος (ἡ), ὡς καὶ τὸ ἔθιμον, διεσώθησαν μέχρις ἡμῶν ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων, σημαίνει δέ, ὡς καὶ τότε, οἰωνόν, προμήνυμα, πρόρρησιν, προδιάγνωσιν κλ. ἀλλ᾿ ἐν τῇ Καραγκουνιᾷ ἐκτὸς τῆς σημασίας ταύτης ἔχει τὸ ἔθιμον τοῦτο καὶ τὴν ἰδιότητα τοῦ ἁγιάζειν τὰ ὕδατα καὶ εἶνε ἓν τῶν μᾶλλον ἀναποφεύκτων ἐθίμων οὗ τινος παραθέτομεν ἐνταῦθα συντομωτάτην περιγραφήν.

Τὴν πρώτην Μαΐου, ὄρθρου βαθέος πάντα τὰ ἀπὸ τῆς ἡλικίας τῶν 7 μέχρι 10 ἐτῶν κοράσια ἑκάστου χωρίου κατὰ συνεννόησιν γενομένην τὴν προτεραίαν, διαιροῦνται εἰς ὁμίλους συγκειμένους ἐκ πέντε κορασίων ἐξ ὧν ἡ μικροτέρα τὴν ἡλικίαν παρίστησι τὸ πρόσωπον τῆς νύμφης, αἱ δὲ λοιπαὶ τὸ τῶν συνοδῶν καὶ τῶν τραγουδιστριῶν αὐτῆς. Καὶ αἱ πέντε φοροῦσιν ἑορτάσιμα ἐνδύματα ἡ δὲ ὑποκρινομένη τὴν νύμφην φέρει καὶ διάφορα νυμφικὰ κοσμήματα καὶ ἐρυθρὰν καλύπτραν ὡς αἱ νύμφαι τοῦ τόπου, προσκλίνει (προσκυνᾷ) ὡς ἐκεῖναι ἀδιακόπως καὶ ὡς ἐκεῖναι ὁμοίως ὁδηγεῖται βασταζομένη ἑκατέρωθεν ὑπὸ δύο ἐκ τῶν τεσσάρων κορασίων. Τὰ ἕτερα δύο κοράσια τὰ μὴ ὄντα ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ τῆς νύμφης κρατοῦσι πηλίνην λάγηνον (στάμναν) ἐξ ἀμφοτέρων τῶν ὤτων αὐτῆς καὶ προπορεύονται. Τὴν λάγηνον ταύτην πληροῦσιν ἀκρίτου (2) ὕδατος, ρίπτουσιν ἐντὸς αὐτῆς στερεὰ ἀντικείμενα ἀγάμων νέων καὶ νεανίδων καὶ εἶτα πορεύονται εἰς τοὺς ἀμπελῶνας, ἔνθα συλλέγουσι καὶ θέτουσιν ἐντὸς αὐτῆς καυλοὺς πάντων τῶν ἐν τῷ χωρίῳ εὑρισκομένων δένδρων καὶ δενδρίων μεθ᾿ ὃ μεταβαίνουσιν εἰς ἓν ἕκαστον τῶν φρεάτων ἢ τῶν πηγῶν τοῦ χωρίου, ἔνθα χύνουσι τὸ ἥμισυ τοῦ περιεχομένου ἐν τῷ ἀγγείῳ ὕδατος, ὅπερ ἀναπληροῦσιν ἀμέσως ἐκ τοῦ ἰδίου φρέατος ἢ τῆς ἰδίας πηγῆς, ᾄδουσαι τὰ κατωτέρω πρωτότυπα ᾄσματα, ἐκτὸς τῆς τὴν νύμφην ὑποκρινομένης ἥτις μόνον προσκλίνει (προσκυνᾷ) ἀδιακόπως, καθ᾿ ὅλον τὸ διάστημα. Τοιουτοτρόπως δὲν μένει ἄγιαστο (3) οὐδὲν φρέαρ, καὶ οὐδεμία πηγὴ τοῦ χωρίου, ἀλλ᾿ ὁσάκις συμβαίνει χωρίον τι νὰ εἶνε μεγάλο, ὡς τὸ Με-δάνι, τὰ Καλύβια, ἡ Παραπράστανη, ὁ Παλαμᾶς, κλπ. ἅτινα ἔχουσιν ἀπὸ 150 — 400 οἰκογενείας ἕκαστον καὶ ἐπομένως ἄλλα τόσα φρέατα, τότε οἱ ὅμιλοι τῶν τελούντων τὸ ἔθιμον τοῦ Κλήδονα κορασίων μὴ δυνάμενοι νὰ περιπατήσουν ἰδίᾳ ἕκαστος ὅλα τὰ φρέατα διαιροῦνται κατὰ συνοικίας. Ὁ σκοπὸς τῶν ψαλλομένων ᾀσματίων εἶνε ἰδιορρυθμότατος καὶ οὐδαμοῦ τῆς Ἑλλάδος ὑπάρχει παρόμοιος, φρονῶ δὲ ἀδιστάκτως ὅτι θὰ εἶνε λείψανον ἀρχαίας ἑλληνικῆς μουσικῆς.

Τὴν ἐπαύριον τῆς πρωτομαγιᾶς ἡμέραν τῆς ἀνακομιδῆς τῶν λειψάνων τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου περὶ ὥραν ὡς ἔγγιστα 9 1]2, ἤτοι τὸ λεγόμενον γιῶμα ἕκαστος ὅμιλος χωριστὰ ἀνοίγει τὰ κλήδονά του, ψάλλων τὸ οἰκεῖον ᾆσμα, καὶ οὕτω λήγει ἡ ἑορτὴ τοῦ περιέργου τούτου ἐθίμου.

Τὰ ἀντικείμενα ἅτινα εἶχον ριφθῇ ἐντὸς τῆς λαγήνου, οἷον δακτυλίδια, καρφίδες, μαχαιρίδια κλπ. ἐξαγόμενα ἐξ αὐτῆς ἐξετάζονται μετὰ προσοχῆς καὶ ἀπὸ τῶν στιγμάτων, ἅτινα φέρουσιν ἐκ τῆς ἐπὶ 28 ὅλας ὥρας ἐν τῷ ὕδατι διαμονῆς των, προφητεύεται τὸ μέλλον τοῦ κατόχου τοῦ ἀντικειμένου, δηλ. ἐὰν θὰ νυμφευθῇ, ἐὰν καλὰ ἢ κακά, ἐὰν δὲν θὰ νυμφευθῇ, ἐὰν θὰ ζήσῃ, ἐὰν θὰ ἀποθάνῃ ταχέως καὶ οὕτω καθ᾿ ἑξῆς.

Τὰ τραγούδια τοῦ Κλήδονα

1

Ὅταν βάλουν τὸν Κλήδονα.

Τοῦ τίνος εἶν᾿ τὰ κλήδονα ;
Τοῦ (1) (τῆς) .... εἶν᾿ τὰ κλήδονα,
Ποῦ βαίνομε
Ἂν εἶν᾿ ἡ 'μέρα ριζικιά (2)
Νὰ βγοῦν λαμπρά,
Κι᾿ ἂν εἶνε κακορριζικιὰ (3)
Νὰ βγοῦν σκουριά. (4)

2

Ἐμπρὸς 'ς τὸ πηγάδι.

Πηγάδι Μεσδανίτικο (5)
Δός μου νερό,
Δός μου δροσιά,
Νὰ βάλωμε τὰ κλήδονα
Τὴν Πρωτομαγιά
Καὶ πάλι νὰ τὰ βγάλωμε
Τ᾿ Ἅϊ-Θανασιοῦ (6) τὸ γιῶμα.

—

Κλώτσα, (7) νύφη μ᾿ κλώτσα
Κλώτσα τὸ κρεντῆρι (8)

(1) Καραγκουνιὰ λέγεται πᾶσα ἡ μεταξὺ Ἀγράφων, Φαρσάλων καὶ Τρικκάλων πεδιάς.

(2) Δηλ. ἄνευ ὁμιλίας, ἐν σιωπῇ ἀντληθέντος.

(3) Μὴ ἡγιασμένον. Συνεχωνεύθη τὸ στερητικὸν α μετὰ τοῦ ἀρχικοῦ καὶ μετεβλήθη μόνον ὁ τόνος.

(1) Τίθεται τὸ ὄνομα τοῦ νέου ἢ τῆς νέας.

(2) Εὐοίωνος.

(3) Δυσοίωνος.

(4) Μαῦρα.

(5) Τὸ ἐπίθετον τοῦτο εἶνε διὰ τὸ χωρίον Μεσδάνι μόνον, τὰ ἄλλα χωρία ἔχουσιν ἴδιον ἐπίθετον ὁμώνυμον αὐτοῖς δηλ. τὰ Καλύβια *Καλυβιώτικο*, ὁ Παλαμᾶς *Παλαμιώτικο* κλπ.

(6) Δηλ. τὴν ἐπαύριον ἑορτὴν τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου.

(7) Κατ᾿ ἔθος ἡ νύμφη, εἰσερχομένη διὰ πρώτην φορὰν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ γαμβροῦ, λακτίζει λάγηνον πλήρη ὕδατος διὰ νὰ φέρῃ τὸ *ποδαρικό* της ἀφθονίαν, οὕτω δὲ λακτίζει καὶ ἡ νύμφη τοῦ κλήδονα.

(8) Κρεντῆρι ὀνομάζεται ὑδροδόχη χωροῦσα 1 — 2

Digitized by Google

Ν' ἁγιάσουν τὰ πηγάδια
Ν' ἁγιάσ' ἡ (1) κόσμος οὖλος.
Ν' ἁγιάσ'ν καὶ τὰ ποτάμια.

3

Ὅταν πηγαίνουν ἀπῶνα πηγάδι 'ς ἄλλο

Παγῶνα, Παγωνίτσα,
Δὲν ἀγάπησες κανένα,
Δὲν ἀγάπησες τὸ Δῆμο
Νὰ σοῦ φτιάσῃ τὸ γκιορντάνι (2)
Μὲ τς' τετραμίδες (3)
Τὸ σαγιᾶ (4) μὲ τὰ φεγγάρια (5)
Τὰ φτερούγ'(6) τὸν κάμπο κάτ'(7).

4

Γιάννινα, Γιαννάκαινα
Μὴ παραστολίζεσαι
Τ' εἶν' ἡ Βοϊβοντας (8) ἐδῶ
Εἶνε μέσα 'ς τὸ χωριό.
Βόϊβοντα, μωρὲ Βόϊβοντα,
Μάσ' τὰ παληκάρια σου
Νὰ διαβοῦν ἡ ἔμμορφες
Νὰ παγαίνουν γιὰ νερό,
Γιὰ νερὸ 'ς τὴν ἐκκλησιὰ
Καὶ 'ς τὴν Κυρα-Παναγιά.

5

Τὴ σανίδα, τὴ σανίδα
Τὴν τορνοπελεκημένη,
Ποῦ νὰ εὕρω τὸ τορνάρι
Νὰ τὴν τορνοπελεκήσω.
Νὰ διαβῇ τ' Ἀλέξη ἡ νύφη
Τοῦ Κονόμ'(9) ἡ θυγατέρα
Μὲ τὴ στάμνα 'ς τὸ κεφάλι
Μὲ τὸ μαστραπᾶ 'ς τὰ χέρια.

6

Πέρσι τοῦτον τὸν καιρὸ
Πέρσι τοῦτ' τὴν ἄνοιξι
Κἄπ' ἀπέδω διάβαινα
Κι' ἔπαιρνα βασιλικὸ
Καὶ κλωνάρι βάλσαμο (10)
Δὲν μ' ἄφιν' ἡ μάννα μου
Νὰ παγαίνου νὰ τὸ ἰδοῦ (11)
Φύτρωσε δὲ φύτρωσε
Δὲν πικρομαραγγιασε.

ὀκάδας, φαίνεται δὲ παραφθορὰ τῆς λέξεως κρατὴρ - κρατῆρος.

(1) Ἀντὶ ὁ

(2) Ἀργυροῦν κόσμημα ἐν εἴδει καρφίδος μετ' ἀλύσεων.

(3) Εἶδος ἐξαρτημάτων τῶν ἀλύσεων, παρεμφερῶν μὲ νομίσματα ἀργυρᾶ εἰς σχῆμα μονολέπτων.

(4) Λεπτὸν γυναικεῖον ἔνδυμα ἐπιχιτώνιον.

(5) Εἶδος στρογγυλῶν κεντημάτων, εἰς σχῆμα πανσελήνου, μὲ ἐρυθρὰν κλωστὴν καὶ ἐρυθρὸν ἐριοῦχον.

(6) = πτερύγια, τὰ δύο ἄκρα τοῦ σαγιᾶ, ἅτινα φέρονται ἀνυψωμένα πρὸς τὰ ὄπισθεν, ἵνα φανῶσι τὰ ἐρυθρὰ κεντήματα, ἅτινα εἶνε ἀπὸ τὴν *ἀνάποδη* ἐπίτηδες.

(7) Τὸ μεταξὺ τῶν κεντημάτων ἀκέντιστον.

(8) Ἡγεμὼν λέξις σλαβική, παραμείνασα καὶ ἐπὶ τουρκοκρατίας μέχρι τῶν ἀρχῶν τῆς παρούσης ἑκατονταετηρίδος. Τουρκιστὶ σημαίνει *διοικητής*.

(9) Οἰκονόμου, τίτλος ἱερέως.

(10) Τόσον τὸ ᾆσμα τοῦτο εἶνε ἀφεστηκυίας ἐποχῆς, ὥστε ἡ λέξις *βάλσαμος*, ἥτις ἀναφέρεται ἐν αὐτῇ εἶνε ὅλως ἄγνωστος εἰς τοὺς κατοίκους τῆς Καραγκουνιᾶς.

(11) Πηγαίνω, ἰδῶ.

Ντοῦφες (1) ντοῦφες γένουνταν,
Σὰν τῆς νύφης τὰ μαλλιὰ
Τῶν γαμπρῶνε τὸν τσιαμπᾶ (2).

Σημειωτέον ὅτι ἕκαστον τῶν ἄνω ἓξ ᾀσματίων ἔχει καὶ ἰδιαίτερον σκοπόν.

Χ. Χριστοβασιλης

Η ΠΡΩΤΗ ΜΑΪΟΥ ΕΝ ΚΕΡΚΥΡΑ

Ἡ πρωτομαγιὰ ἐν Κερκύρᾳ ἀνέκαθεν ἑορτάζεται κατ' ἰδιόρρυθμον τρόπον. Νέοι ἐργάται καὶ ἀχθοφόροι τῆς ἀγορᾶς, ἰδίως οἱ Πινιατόροι (3) ἀποτελοῦντες δύο τρεῖς κεχωρισμένους θιάσους φροντίζουν ἀπὸ τῶν τελευταίων ἡμερῶν τοῦ Ἀπριλίου νὰ εὕρωσιν ἐν τοῖς χωρίοις κυπάρισσον ἱκανοῦ ὕψους, ἣν μόλις ῥωμαλέος τις δύναται νὰ ὑψώσῃ καὶ βαστάσῃ. Ἡ κυπάρισσος πρέπει νὰ εἶνε ὡραία, εὐθυτενής, ὄχι πολὺ φουντωτή, λυγηρά· στολίζεται δὲ ὡς ἑξῆς: Ἀποξύεται ὁ φλοιὸς ἀπὸ τοῦ μέρους ἐκείνου τοῦ κορμοῦ, ἐφ' οὗ ἄρχονται τὰ φύλλα, μέχρι τῆς βάσεως καὶ εἰς τὸ αὐτὸ μέρος διαπερᾶται καὶ ἐξαρτᾶται στεφάνη, ἥτις κοσμεῖται πυκνῶς διὰ χρυσανθέμων, μαργαριτῶν, τριανταφύλλων καὶ ἄλλων ἀνθέων. Ἀπὸ δὲ τῆς κορυφῆς μέχρι τῆς βάσεως τοῦ φυλλώματος τῆς κυπαρίσσου ἐξαρτῶνται μανδήλια μεταξωτά, ζωνάρια καὶ ταινίαι ἐπίσης ἐκ μετάξης, ὅσον τὸ δυνατὸν πλείονα, οὕτως ὥστε εἰ δυνατὸν νὰ καλυφθῇ ὅλη ἡ πρασίνη ἐπιφάνεια, ἐφ' ἧς προσκολλῶνται εἰς ἐπίμετρον καὶ τεμάχια βάμβακος. Εἰς τὰ ἀνωτέρω προστίθενται καὶ τ ρ ι τ σ ό ν ι α, ἤτοι ἐλάσματα λεπτεπίλεπτα, ὀρειχάλκου, ἅτινα ὑπὸ τοῦ ἀνέμου σαλευόμενα τ ρ ί ζ ο υ σ ι ν. Ἀπὸ τῆς στεφάνης τέλος ἀναρτῶνται καὶ τὰ πρωτόλεια τῶν ὀπωρῶν τῆς ἀνοίξεως, μέσπιλα, πιζέλια, χλωροκούκια καὶ ὅμοια, ἅτινα πρὸς μείζονα πολυτέλειαν καὶ χρυσαλείφονται. Ὁ φορτικὸς οὗτος στολισμὸς τοῦ Μάϊ εἶνε παροιμιώδης ἐν Κερκύρᾳ· ὁσάκις θέλει τις νὰ σκώψῃ γυναῖκά τινα φορτικῶς κεκοσμημένην λέγει: «εἶνε στολισμένη 'σὰν τὸ Μάϊ».

Οὕτως ἐστολισμένον τὸν Μάϊ λαμβάνουσιν οἱ τοῦ θιάσου, οἵτινες ἐκείνην τὴν ἡμέραν (εἴτε εἶνε ἡ θερμοκρασία θερινὴ εἴτε εἶνε χειμερινὴ) ἐνδύονται λευκὰ θερινὰ ἐνδύματα, καὶ τὸν περιφερουσιν ἀνὰ τὴν πόλιν ψάλλοντες (ἐννοεῖται ὄχι δωρεὰν) πρὸ τῶν θυρῶν τῶν μαγαζείων, τῶν ἐμπορικῶν καταστημάτων καὶ τῶν οἰκιῶν τὸ τραγοῦδι, ὃ παραθέτομεν ἐν τέλει, συνοδεύοντες τὸ ᾆσμα καὶ διὰ μουσικῶν ὀργάνων· ταῦτα δὲ εἶνε μόνα, τρίγωνον σιδηροῦν καὶ ντέφια, ὅμοια πρὸς τὰ τῶν ἀθιγγάνων.

Αὐτὸς εἶνε ὁ συνήθως καὶ κυρίως Μάϊς ἐν Κερκύρᾳ (4) ἐνίοτε ὅμως, ἀλλὰ σπανίως, ἀντὶ τῆς ὡς ἀνωτέρω ἐξετέθη, ἐστολισμένης κυπαρίσσου, γίνεται χρῆσις μικροῦ καλλιτεχνικῶς κατασκευασμένου ἀρχαϊκοῦ ἅρματος, πρὸς ὃ εἶνε ἐζευγμένον ὁμοίωμα κύκνου καὶ οὗ ἐπιβαίνει μικρὰ κορασίς, ἀγγελοειδῶς περιβε-

(1) Τοῦφες.

(2) Βόστρυχος ἀνδρικός.

(3) Πίνια λέγεται ἡ ἀγορὰ τῆς Κερκύρας ἀπὸ κωνοσφόρου τινὸς δένδρου, ἤτοι κουκουναριᾶς οὔσης ποτὲ ἐκεῖ· ἰταλ. pignia.

(4) Ὁ παρ' ἡμῖν ζωγράφος κ. Χ. Παχὺς παρέστησεν ἄλλοτε ἐν εἰκόνι πιστῶς τοιαύτην «Πρωτομαγιὰν ἐν Κερκύρᾳ».

Digitized by Google

βλημένη καὶ ἐστεφανωμένη, παριστῶσα συμβολικῶς, ὑποθέτω, τὴν Ἄνοιξιν.

Ὁ Μάϊος παρ' ἡμῖν θεωρεῖται, ἀγνοῶ διατί, μὴν τῶν ὄνων, ἵππων καὶ ἡμιόνων, τὴν δὲ πρωτομαγιὰν ἰδίως στολίζονται δι' ἀνθέων ὑπὸ τῶν ὀνηλατῶν καὶ καραγωγέων τὰ ζῷα ταῦτα ἰδίως τὰ ὑπομονητικὰ καὶ δυστυχῆ ἐκεῖνα ζῷα, οἱ ὄνοι, πάσχουσι πλεῖστα τὴν ἡμέραν ἐκείνην, προπηλακιζόμενα καὶ πολλάκις δερόμενα. Ὁ Μάϊος θεωρεῖται καὶ ὡς ἀκατάλληλος μὴν πρὸς τέλεσιν γάμων, ὅσοι δὲ ἐξ ἀνάγκης τοὺς γάμους των τελοῦσι κατὰ τὸν μῆνα τοῦτον λέγεται ὅτι «δὲν προκόβουν»(;) Ἡ αὐτὴ ἰδέα ἐπικρατεῖ παρὰ πολλοὺς καὶ περὶ τοῦ μηνὸς Σεπτεμβρίου (διότι «τοὺς τρυγᾷ καὶ τοὺς θερίζει»).

Τοιαύτη περίπου ἡ πρωτομαγιὰ ἐν Κερκύρᾳ· ἰδοὺ δὲ καὶ τὸ κατ' αὐτὴν ᾀδόμενον ᾆσμα:

Μπρὲ μπῆκε ὁ Μάϊς, μπρὲ μπῆκε ὁ Μάϊς, μπρὲ μπῆκε
[ὁ Μάϊς ὁ μήνας,
Ὁ Μάϊς μὲ τὰ τριαντάφυλλα κι' ὁ Ἀπρίλης μὲ τὰ ρόδα,
Ἀπρίλη, Ἀπρίλη ἐφόρεσε, Μάϊ μου κανακάρη!
Ποῦ ὅλον τὸν κόσμο ἐγνώρισες μ' ἄνθη καὶ μὲ λουλούδια.
Μπρὲ μίλησέ μου λυγερή, μπρὲ μίλησέ μου, κόρη!
Νὰ πάω νὰ δώσω τὸ φιλὶ πρὶν βρέξῃ, πρὶν χιονίσῃ,
Πρὶν κατεβάσῃ ὁ οὐρανὸς καὶ σύρουν τὰ ποτάμια.
Ἄνοιξε τὸ πουγγάκι σου τὸ μαργαριταρένιο,
Καὶ βάλε τὸ χεράκι σου, 'σὰν τὄχεις μαθημένο.
Ἂν ἔχῃς λεφτὰ δό μου τα, ἂν ἔχῃς καὶ καμπιάλες (1)
Ἂν ἔχῃς καὶ καλὸ κρασὶ νὰ πιοῦν παληκαράδες.
Πολλὰ εἴπαμε τ' ἀφέντη μας· νὰ 'ποῦμε τῆς κυρᾶς μας.
Κυρά μου, 'σάν τα λούζεσαι καὶ πᾶς 'ς τὴν Ἐκκλησία,
Ὅλ' οἱ ἄγγελοι σὲ καρτεροῦν ν' ἀκούσῃς λειτουργία.
Κυρὰ ἀργυρῆ, κυρὰ χρυσῆ, κυρὰ μαλαμματένια,
Ποῦ σὲ χτενίζει ὁ Ἔρωτας μὲ τὰ χρυσᾶ τὰ χτένια,
Μὲ τὰ χρυσᾶ, μὲ τ' ἄργυρα μὲ τὰ μαλαμματένια!
Καὶ 'στῶν παιδιῶνε τσῆ χαραῖς κουφέτα νὰ μοιράσῃς,
Ὄχι κουφέτα μοναχὰ ἀλλὰ καὶ λεφτοκάρυα,
Καὶ κοῦπα μὲ γλυκὸ κρασὶ νὰ πιοῦν τὰ παληκάρια.
Ἐδῶ ποῦ τραγουδήσαμε καὶ τώρα καὶ τοῦ χρόνου
Καὶ τὴν ἡμέραν τῆς Λαμπρᾶς μὲ τὸ «Χριστὸς ἀνέστη»!

Σπυρ. Παπαγεωργιος.

ΤΟ ΔΑΧΤΥΛΙΔΙ ΤΟΥ ΑΡΡΑΒΩΝΟΣ

Ἀρραβωνίζομαι· 'ς τὸ χέρι
Χρυσὸ μοῦ βάζουν δαχτυλίδι,
Δὲν εἶμαι μόνος, ηὖρα ταῖρι,
Σύντροφο θἄχω 'ς τὸ ταξίδι.

Εἶχα φτερὰ· μ' αὐτὰ πετοῦσα
'Σ τ' ἀστέρια ἀπάνου, 'ς τἄνθη χάμου,
Μιὰ κόρη, μιὰ μαυροματοῦσα,
Μ' ἐκεῖνο δένει τὰ φτερά μου.

Κ' ἐκεῖ ποῦ παίρνει καὶ τὰ δένει
Καὶ μὲ κυττάζει ντροπαλή
Καὶ μοῦ γελᾷ χαριτωμένη,
Μὲ τέτοια γλῶσσα μοῦ μιλεῖ:

«Ἄφησε τἄνθη καὶ τ' ἀστέρια,
Κι' ἀκούμπησε 'ς ἐμὲ καὶ στάσου,
Δόσε 'ς τὰ χέρια μου τὰ χέρια,
Καὶ 'ς τὰ φιλιά μου τὰ φιλιά σου.

Γύρε σὲ μιὰ πιστὴ ἀγκαλιά,
Κράτει τὰ μάτια σου κλεισμένα,
Κ' ἐγὼ σὲ φέρνω 'ς τὴ φωλιά,
'Σ αὐτὴ ποῦ ἑτοίμασα γιὰ σένα.

Σὰ μέλισσα δουλευτική,
Σὰ μέλισσα μέσ' 'ς τὴν κυψέλη,
Συμμάζωξα, φυλάττω ἐκεῖ
Γιὰ σὲ τὸ πιὸ καθάριο μέλι.

Κι' ὅ τι ζητοῦσες ἀπ' τὴ κτίσι,
Ἀπ' τὴν ἀγάπη ὅλου τοῦ κόσμου
Γιὰ σὲ ἐκεῖ μέσα τἄχει κλείσῃ
Ἡ δύναμις τοῦ ἔρωτός μου.

Γλυκειὰ φωλιὰ ποῦ δὲν τὴ φτάνει
Τοῦ κόσμου ἡ ζάλη κ' ἡ βοή!
Μέσα 'ς αὐτὴ βρίσκει λιμάνι
Ἡ θαλασσόδαρτη ζωή.

Ποιὰ εἶν' ἡ ζωή; Μὴν εἶνε ἡ πλάσι,
Μὴν εἶνε τ' οὐρανοῦ τὰ πλάτια,
Τὰ πέλαγα, ἡ στεριαίς, τὰ δάση,
Κ' ἡ ἀρχοντιαὶς καὶ τὰ παλάτια;

Μὴν εἶνε ἡ λύσσα τοῦ πολέμου,
Ὁ πλοῦτος μὲ τὰ χρήματά του,
Ἡ δόξα, ἡ φήμη; Ποῦ, καλέ μου,
Ποῦ βρίσκεται ἡ ζωὴ ἐδῶ κάτου;

Ποῦ κι' ὡς τὰ τώρα κι' ἀπὸ πρῶτα
Καὶ 'ς τῶν αἰώνων τοὺς αἰῶνας
Ὅλ' ἡ ζωὴ—ἐμένα ρώτα—
Εἶνε ὁ μικρὸς περιστεριῶνας!

Κι' ὅποιος τὴν ταπεινή του χάρι
Γιὰ τὰ μεγάλα τὴν ξεχάσῃ,
Ὅταν ἡ κούρασι τὸν πάρῃ,
Ποῦ θαὖρῃ γιὰ νὰ ξαποστάσῃ;

Ποῦ θαὖρῃ; πουθενά! καὶ ξένη
Θὰ ἰδῇ τριγύρω του τὴν κτίσι
Καὶ τὴν κατάρα του θ' ἀφήσῃ
Σὲ τέτοια ζωὴ ψευτισμένη.

Τῆς γῆς τὰ μεγαλεῖα τὰ εἶδα,
Τὴ δίψα ἀνάβουν φλογερή,
Τὴ σβύνει ἀγάπης μιὰ ῥανίδα.
Καλότυχος ποῦ θὰ τὴ 'βρῇ!

Ἡ εὐτυχία χαμογελᾷ
Σὲ δυὸ κρυμμένα περιστέρια.
Μὴ τὴν ζητᾷς πολὺ ψηλὰ
'Σ τὰ μυστικὰ καὶ ξένα ἀστέρια.

Κι' ἀγάπα πιὸ πολὺ ἀπ' τὴ χάρι
Τοῦ μακρυσμένου ἀποσπερίτη
Τὸ βραδυνό μας τὸ λυχνάρι
Ποῦ θὰ μᾶς φέγγῃ μέσ' 'ς τὸ σπίτι».

Εἶχα φτερά, μ' αὐτὰ πετοῦσα
Μέσ' 'ς τὴ ἀπέραντη οἰκουμένη,
Μιὰ κόρη, μιὰ μαυροματοῦσα
Τ' ἀνήσυχα φτερά μου δένει.

Κωστης Παλαμας

---

(1) Cambiale ἐλέγετο ἐπὶ τῆς ἀγγλικῆς προστασίας ἰταλιστὶ τὸ χαρτονόμισμα.

Digitized by Google

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΑΝΑΛΕΚΤΑ

Ἔθνος Πυγμαίων. Μία τῶν περιεργοτάτων ἀνακαλύψεων τοῦ Στάνλεϋ ἐν Ἀφρικῇ εἶνε ἡ εὕρεσις ἔθνους πυγμαίων, οἰκοῦντος εἰς τὸ ὑπ' αὐτοῦ ἐπίσης ἀνακαλυφθὲν ἀπέραντον δάσος Ἀρουΐμι, τοῦ ὁποίου τὸ ἐμβαδὸν ὑπολογίζει εἰς 250,000 τετραγωνικῶν μιλλίων. Τοὺς νάννους τούτους ἐξήτασε μετὰ πολλῆς ἐπιστασίας ὁ Στάνλεϋ, διότι τινὲς ἐξ αὐτῶν παρέμειναν ἐπὶ τέσσαρας καὶ ἡμίση μῆνας ἐν τῷ τόπῳ, ἐν τῷ ὁποίῳ κατηυλίζετο, καὶ προθύμως παρεῖχον ἑαυτοὺς πρὸς ἐξέτασιν. Καθ' ἃ δὲ ἀνεκοίνωσεν εἰς τὸν ἀνταποκριτὴν τῆς ἐφημερίδος *Βελγικῆς Ἀνεξαρτησίας* συμπεραίνει ὅτι οἰκοῦσι τὴν χώραν ἐκείνην ἀπὸ ἀμνημονεύτων χρόνων. Κυριώτατον δὲ τῆς ἀρχαιότητός των γνώρισμα εἶνε ὁ εὐγενὴς καὶ ὑπερήφανος χαρακτὴρ αὐτῶν. Καίπερ σποράδην οἰκοῦντες ἐν εὐρυτάτῃ χώρᾳ, ὅμως συνδέονται πρὸς ἀλλήλους διὰ πολιτικῆς καὶ κοινωνικῆς ὀργανώσεως, μαρτυρούσης οὐ μόνον τὴν ἑνότητα τῆς καταγωγῆς, ἀλλὰ καὶ παραδόσεις αὐτόχρημα ἀριστοκρατικάς. Κυβερνῶνται δ' ὑπὸ βασιλίσσης, χαριτωμένου γυναικαρίου, νοήμονος καὶ ἁβροῦ· αὕτη δὲ ἡ βασίλισσα, λέγει ὁ Στάνλεϋ, κατέπεισε τοὺς ὑπηκόους της νὰ μὴ δυσπιστῶσι πρὸς ἡμᾶς· τὸ περίεργον ὅμως εἶνε ὅτι δυσπίστως εἶχον καὶ ἐχθρικῶς οὐχὶ πρὸς ἡμᾶς τοὺς λευκούς, ἀλλὰ μᾶλλον πρὸς τοὺς συνοδοὺς ἡμῶν Ἀφρικανούς, ἐφόνευσαν δὲ διὰ τῶν φαρμακερῶν βελῶν των εἴκοσι καὶ ἕνα Ζανζιβαρίτας, τοὺς ὁποίους κατ' ἀποσπάσματα εἶχον ἀποστείλῃ μὲ διαταγάς μου εἰς τὴν παρὰ τὰς λίμνας σταθμεύουσαν ὀπισθοφυλακήν· καὶ τοῦτο πρὸ πάντων μὲ ἠνάγκασε νὰ ἐπιταχύνω τὴν ἐπάνοδόν μου.

— Καὶ δὲν ἐσυλλογίσθητε, ἠρώτησεν ὁ Βέλγος δημοσιογράφος, νὰ φέρετε μαζί σας κανένα ἀπὸ τοὺς Λιλιπουτείους ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι δίδουσι σάρκα καὶ ζωὴν εἰς τὰ πλάσματα τῆς φαντασίας τοῦ Στέρν; (γράφε Σουίφτ).

— Βέβαια τὸ ἐσυλλογίσθην. Ἀλλὰ δὲν ἐστάθη δυνατὸν νὰ ἐγκλιματισθῶσιν εἰς ξηροὺς τόπους. Εὐθὺς ὡς κατέλιπον τὴν ὑγρὰν χώραν τῶν δασῶν ἐνόσουν βαρέως ἐκ πυρετῶν. Οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν κατώρθωσε νὰ διαπεραιωθῇ μέχρι τῆς παραλίας. Ἡ βασίλισσα, ἥτις πολλὴν εἶχεν ἐπιθυμίαν νὰ μᾶς ἀκολουθήσῃ μέχρι τῆς θαυμασίας πατρίδος τῶν λευκῶν, περὶ τῆς ὁποίας συχνάκις τῆς ἐκάμνομεν λόγον διὰ νὰ εὐχαριστήσωμεν τὴν μεγάλην της περιέργειαν, προσεβλήθη ὑπὸ τῆς νόσου πολὺ πρὸ τοῦ νὰ φθάσωμεν εἰς τὸ πέρας τοῦ δάσους, οὕτω δὲ ἠδυνήθη νὰ ἐπανέλθῃ ἐγκαίρως εἰς τὰ ἴδια. Σημειωτέον ὅτι ἡ βασίλισσά των αὐτὴ φέρει ἐπαξίως τὸ μέγα ἀξίωμά της· εἶνε πανοῦργος ἅμα καὶ ἀγαθή, πονηρὰ καὶ μειλίχιος· αἱ χεῖρες καὶ οἱ πόδες αὐτῆς εἶνε χυτοί, ἀληθῶς θαυμάσιοι, διὰ τὴν κομψότητα δὲ καὶ τὴν λεπτότητα αὐτῶν θὰ τὴν ἐφθόνει καὶ ἡ ὡραιοτάτη Κινέζα! Τὸ σῶμά της ὡς καὶ ὅλων τῶν ὑπηκόων της, εἶνε σύμμετρον, τὸ δὲ χρῶμα τοῦ δέρματος ἐλαιόχρουν. Ἡ δὲ στολή της... ὢ αὐτή, καθὼς ἐν γένει ἡ ἐνδυμασία ὅλων ἐκείνων τῶν ναννοφυῶν ἀνθρωπίσκων, εἶνε ἀρκετὰ παρημελημένη Ἀλλ' ἡ φύσις, χάριν εὐσχημοσύνης βέβαια, ἐπρονόησε καὶ ἐκάλυψε τὰ σωματίδιά των μὲ χνούδιον, ἀπαράλλακτον μὲ τὸ πτίλον τῶν πτηνῶν, τὸ ὁποῖον οὔτε εἰς τὴν ὄψιν οὔτε εἰς τὴν ἁφὴν εἶνε δυσάρεστον, καὶ τὸ ὁποῖον.... πληροῖ πάσας τὰς ἀπαιτήσεις τῆς εὐπρεπείας. Ἀδιαφιλονείκητον τεκμήριον πολιτισμοῦ εἶνε καὶ ἡ τέχνη, μεθ' ἧς οἱ πυγμαῖοι ἐκεῖνοι κατασκευάζουσι τὰ δίκτυα πρὸς θήραν, καθὼς καὶ τὰ ἐξ ἐσφυρηλατημένου σιδήρου βέλη, τῶν ὁποίων πικρὰν πεῖραν ἔλαβον οἱ Ζανζιβαρῖται μας. Ἀναμφιβόλως δὲ θὰ εἶχε προοδεύσῃ παρ' αὐτοῖς καὶ ἡ ἀρχιτεκτονική, ἂν μὴ ἐπήρκουν πληρέστατα εἰς τὰς ἀνάγκας τοῦ νομαδικοῦ των βίου αἱ ἐκ χόρτων καὶ φυλλωμάτων ἁπλούσταται καλύβαι των, φωλεαὶ πτηνῶν αὐτόχρημα. Καλαθοποιοὶ ὅμως καὶ ὑφάνται καὶ χαλκεῖς οὐδαμοῦ ὑπάρχουσιν ἐφάμιλλοι αὐτῶν κατὰ τὴν ἐπιτηδειότητα καὶ τὴν φιλοκαλίαν· ἔχουσι δὲ καὶ ἐργαλεῖα ἴδια, φυσητήρια καὶ σφύρας καὶ ἄκμονας, ἀνάλογα πρὸς τὸ ἀνάστημά των· τὰ δὲ ποικίλματα τῶν βελῶν των εἶνε θαυμασιώτατα. Ἄλλο δὲ μέγιστον τεκμήριον τοῦ πολιτιστοῦ αὐτῶν, εἶνε τὰ χρηστὰ ἤθη των, καὶ κατὰ τοῦτο διακρίνονται ἀπὸ ὅλους τοὺς ἄλλους Ἀφρικανούς, τοὺς ἔχοντας κανονικὸν τὸ ἀνάστημα· διότι πανταχοῦ, καὶ ἐν αὐτῇ ἀκόμη τῇ συνοδείᾳ ἡμῶν, παρετήρησα μεγίστην ἔκλυσιν ἠθῶν.

Ὁ Στάνλεϋ ἐν τῇ πρὸς τὸν ἀνταποκριτὴν τῆς βελγικῆς ἐφημερίδος συνομιλίᾳ, παρετήρησεν ὅτι τὸ ἔθνος τῶν Πυγμαίων, ὅπερ εἶδεν, εἶνε αὐτὸ ἐκεῖνο ὅπερ ἀναφέρει ὁ Ἡρόδοτος. Καὶ ὁ μὲν Ἡρόδοτος οὐδαμοῦ ἀναφέρει ἔθνος Πυγμαίων· ἀλλ' ἔκπαλαι οἱ Ἕλληνες ἐγίνωσκον τὴν ὕπαρξιν ναννοφυῶν ἐθνῶν, αὐτὸς δ' ὁ Ὅμηρος μυθολογεῖ ὅτι οἱ Πυγμαῖοι οἰκοῦσιν εἰς τὰ πέρατα τοῦ κόσμου παρὰ τὰς ῥοὰς τοῦ περιβάλλοντος τὴν Γῆν Ὠκεανοῦ. Σχεδὸν ἀκριβῶς εἰς τὴν χώραν ὅπου εὗρε τοὺς νάννους ὁ Στάνλεϋ, βεβαιοῖ ὁ Ἀριστοτέλης (ἐν τῷ περὶ Ζώων ἱστορίας Η', 12) ὅτι οἰκοῦσιν οἱ Πυγμαῖοι «εἰς τὰ ἕλη τὰ ἄνω τῆς Αἰγύπτου, ὅθεν ὁ Νεῖλος ῥεῖ» ἀνασκευάζων δὲ τοὺς θεωροῦντας μυθεύματα τὰ περὶ Πυγμαίων ὁ μέγας φυσιοδίφης προσθέτει: «οὐ γάρ ἐστι τοῦτο μῦθος, ἀλλ' ἔστι κατὰ τὴν ἀλήθειαν γένος μικρὸν μέν, ὥσπερ λέγεται, καὶ αὐτοὶ καὶ οἱ ἵπποι, τρωγλοδύται δ' εἰσὶ τὸν βίον.» Ὅθεν καὶ αὐτὴ ἡ οἴκησις τῶν Πυγμαίων εἰς τόπους ἐλώδεις δὲν ἦτο ἄγνωστος εἰς τοὺς ἀρχαίους, τὰ δὲ περὶ τοῦ τρωγλοδυτικοῦ βίου αὐτῶν παραδιδόμενα δὲν εἶνε ἀσυμβίβαστα πρὸς τὰ μαρτυρούμενα ὑπὸ τοῦ Στάνλεϋ περὶ τῆς διαίτης αὐτῶν ἐντὸς ἐντελῶν χαρτοπλέκτων καλυβῶν.

Παράδοξος διαθήκη. Κατὰ τὴν ἐπισκευὴν παλαιᾶς ἐλαιογραφικῆς εἰκόνος ἐν Κοβούργῳ ἀφαιρεθέντος τοῦ πλαισίου εὑρέθη ἐσφηνωμένον τεμάχιον χάρτου περιέχον τὰ ἑξῆς: «Καλότυχε σὺ ὁ ὁποῖος εὗρες τὸ παρὸν χαρτίον ἄκουσε καὶ πίστευσε. Εἰς τὸ δωμάτιον αὐτὸ ἔχω κρυμμένα 4,000 τάλληρα ἀργυρᾶ. Εὑρίσκονται ἐπάνω ἀπὸ τὴν ὀροφήν. Ἐκ τούτων τὰ ἡμίση δὸς εἰς τοὺς πτωχοὺς τὰ ἄλλα κράτησέ τα σύ, καὶ καλορρί-

Digitized by Google

ζικα. Ἀλέξανδρος φὸν Ρότενεκ. Ἐγράφη ἐν Κοβούργῳ κατὰ τὸ ἔτος 1752». Ποία εἶνε ἡ οἰκία καὶ ποῖον τὸ δωμάτιον; Εἶνε πραγματικὴ ἡ διαθήκη ἢ ἐγράφη χάριν παιδιᾶς; Κανεὶς δὲν ἠξεύρει.

ΧΡΟΝΙΚΑ

Φιλολογικά. Ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν *Dans ma nuit* ἐξεδόθη ἐσχάτως ἐν Παρισίοις τόμος ποιημάτων γραφέντων ὑπὸ τυφλῆς ποιητρίας τῆς κυρίας Γαλερὸν δὲ Καλόν. Τὸν πρόλογον τοῦ τόμου τούτου ἔγραψεν ἡ βασίλισσα τῆς Ῥουμανίας. Οἱ στίχοι τῆς ἀομμάτου ποιητρίας κρίνονται μετὰ πολλῆς συμπαθείας ὑπὸ τοῦ γαλλικοῦ τύπου. Ὄχι μόνον χάριτος δὲν στεροῦνται καὶ λεπτοῦ αἰσθήματος, ἀλλὰ καὶ ἐν πολλοῖς μαρτυροῦσι παρατηρητικότητα ἐκπλήττουσαν τὸν ἀναλογιζόμενον ὅτι τυφλὴ εἶνε ἡ γράψασα.

Ἐπιστημονικά. Ὁ Ἄϊφελ μετὰ τοῦ Ἔδισον ἐπρότειναν ν' ἀνιδρύσωσι κατὰ τὴν ἐν Χικάγο διεθνῆ ἔκθεσιν πύργον ὅμοιον πρὸς τὸν ἐν τῷ παρισινῷ Πεδίῳ τοῦ Μαρτίου ἀλλ' ὕψους 500 ποδῶν. Ὁ πύργος θὰ φωτίζεται δι' ἑνὸς ἑκατομμυρίου πολυχρώμων ἠλεκτρικῶν λαμπτήρων.

Θεατρικά. Ὁ Φραγκῖσκος Σουππὲ ἑώρτασε κατ' αὐτὰς τὴν ἑβδομηκονταετηρίδα του. Ὁ καθ' ἅπασαν τὴν ὑφήλιον γνωστὸς καὶ προσφιλὴς μουσουργὸς ἐγεννήθη ἐν Σπαλάτῳ τῆς Δαλματίας, ἀπὸ πεντηκονταετίας δὲ ζῇ ἀποκατεστημένος ἐν Βιέννῃ. Ἐν ἀρχῇ ἐσπούδασε ἰατρικήν, παρέργως δὲ ἠσχολεῖτο περὶ τὴν μουσικὴν καὶ συνέθετε ἐκ παιδικῆς ἡλικίας. Ἀλλὰ βραδύτερον ἐπεδόθη ὁριστικῶς εἰς τὴν σύνθεσιν μελοδραμάτων, ὧν πλεῖστα ἔτυχον παγκοσμίου φήμης, ὡς ἡ «Ὡραία Γαλάτεια» ἡ «Φατινίτσα» ὁ «Βοκκάκιος» ἡ «Δόννια Χουανίττα»

— Ἡ Σάρρα Βερνὰρ ἀπέρχεται προσεχῶς εἰς Περσίαν, Ἰνδίας, Αὐστραλίαν καὶ Ἀμερικήν.

Μουσική. Εὑρέθησαν ἐσχάτως ἐν Μάντζεστερ ἀποθηκευμένα εἰς τὰ ὑπόγεια ἑνὸς βιβλιοπωλείου πολλὰ παλαιὰ μουσικὰ χειρόγραφα ἀνάξια λόγου, μεταξὺ δ' αὐτῶν καί τινα ἀντίγραφα συνθέσεων τοῦ Μόζαρτ, καὶ μάλιστα δύο ἐκ τῶν παιδικῶν αὐτοῦ ἔργων. Ἀλλ' εὑρέθη καὶ αὐτόγραφον τοῦ Μόζαρτ περιέχον μέρη τοῦ μελοδράματος «Μιθριδάτου» γραφέντος ἐν Μιλάνῳ κατὰ τὸ ἔτος 1770.

ΠΑΝΤΟΙΑ

Εἰς τοὺς σιδηροδρόμους τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν συνέβησαν κατὰ τὸν παρελθόντα ἰανουάριον 76 συγκρούσεις, 89 ἐκτροχιάσεις καὶ 6 ἄλλα δυστυχήματα. Ἐκ τούτων ἐφονεύθησαν 67 ἄνθρωποι καὶ ἐπληγώθησαν 227.

— Ἔκθεσις γάτων θὰ γείνῃ προσεχῶς ἐν Ἀμστελοδάμῳ.

— Ἐν Κοπεγχάγῃ ἀπέθανεν ἐσχάτως ἄνθρωπός τις ἐκ Νορβηγίας ἐλθὼν καὶ ἀποκατασταθεὶς πρὸ 7 ἐτῶν ἐκεῖ. Κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο ἔζη ἐντελῶς μόνος μὴ συνάψας σχέσιν μετ' ἄλλων οὐδ' ἀποτείνας πρός τινα τὸν λόγον ἄνευ ἐκτάκτου ἀνάγκης. Κατῴκει μικρὸν δωμάτιον, ἄνευ τινος ἐπίπλου, εἰς τὸ ὁποῖον οὐδεὶς εἰσῆλθε ζῶντος αὐτοῦ. Ἔζη ὡς ὁ τελευταῖος ἐπαίτης καὶ ἐπιστοποιήθη ὑπὸ τῶν ἰατρῶν ὅτι ἀπέθανεν ἀπὸ πεῖναν..... Καὶ εἰς τοὺς κληρονόμους του ἀφίνει 500 χιλιάδας κορώνας διὰ νὰ προσεύχωνται ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς του βέβαια!

— Ἐν Εὐρώπῃ κατασκευάζονται καθ' ἡμέραν 86 ἑκατομμύρια καρφίδων. Τούτων 56 ἑκατομ. παράγει ἡ Ἀγγλία, 20 ἑκατομ. ἡ Γαλλία καὶ 10 ἡ Γερμανία.

— Ὁ διάσημος νηστευτὴς Μερλάτης ὑποβληθεὶς εἰς πολυήμερον νηστείαν ἀπέθανε τὴν δεκάτην πέμπτην ἡμέραν, ἐνῷ ἄλλοτε ἐπέζησεν νηστεύσας πεντήκοντα ὅλας ἡμέρας. Τοῦτο ἐγείρει νῦν ὑπονοίας ὅτι ἡ τότε νηστεία του δὲν ἦτο πραγματική.

— Εἰς Ἔδγερτον τῆς Β. Ἀμερικῆς ἐξελέχθη δήμαρχος... γυνή. Φαίνεται δὲ ὅτι ἀληθὴς γυναικοκρατία ὑπάρχει ἐκεῖ διότι τὰς θέσεις δημοτικῶν συμβούλων, ἀστυνόμου καὶ δικαστοῦ κατέχουσιν ἤδη γυναῖκες.

ΑΙ ΕΙΚΟΝΕΣ

Φαιδρὸν ᾆσμα. Ἡ εἰκὼν αὕτη τοῦ ἰταλοῦ ζωγράφου Βόλπε παριστᾷ σκηνὴν ἐκ τοῦ οἰκογενειακοῦ βίου τῆς μεσημβρινῆς Ἰταλίας. Πτωχὸς γέρων ψάλλει φαιδρῶς συνοδεύων διὰ κιθάρας τὸ ᾆσμά του, ὅπως καταστήσῃ ἧττον μελαγχολικὰς τὰς ὥρας τῆς ἐν ἀναρρώσει διατελούσης νεάνιδος, ἥτις εἶνε κόρη του ἢ ἐγγονή του. Πόσον χαρίεσσα καὶ συγκινοῦσα εἶνε ἡ σκηνὴ ἐν τῇ λιτότητι μεθ' ἧς ἀπεικόνισεν αὐτὴν ὁ καλλιτέχνης! Πόσον ἐκφραστικαὶ αἱ μορφαὶ τοῦ γέροντος, τῆς νεάνιδος καὶ τῆς ἄλλης παιδίσκης ἥτις φαίνεται παρέχει ἀκροωμένη! Ἀπὸ τῆς ὅλης εἰκόνος ἀντιλαλεῖται γλυκύ τι καὶ παρήγορον ὅπως τὸ ᾆσμα τοῦ φιλοστόργου πρεσβύτου.

ΕΔΩ Κ' ΕΚΕΙ

Μετεωρολογικά. — Κλεῖσε τὸ παράθυρο καὶ κάνει κρύο ἔξω. — Καὶ σὰν τὸ κλείσω τάχα θὰ κάνῃ ζέστη...ἔξω;

Ἡ καλλιτέρα σύστασις. — Πᾶμε νὰ σὲ κεράσω ἕνα κρασὶ 'ς τὴν ταβέρνα ἐδῶ. — Ἔχει καλὸ κρασί; — Καὶ ρωτᾷς; δὲν βλέπεις τί κοκκινάδα ἔχει ἡ μύτη τοῦ ταβερνιάρη;

Εὔκολος ἀντικατάστασις. Ἐν τῷ θεάτρῳ παριστάνεται ὁ Ῥιχάρδος Γ' τοῦ Σαικσπήρου. Καθ' ἣν στιγμὴν αὐτὸς ἀναφωνεῖ ἐπὶ σκηνῆς τὸ περιλάλητον: « — Ἕνα ἵππον! Τὸ βασίλειόν μου δι' ἕνα ἵππον!» ἐκ τοῦ ὑπερῴου μία φωνὴ ἀκούεται: — Σὲ πειράζει ἂν εἶνε καὶ γάϊδαρος; Καὶ ὁ ἠθοποιὸς ἑτοίμως στρέφων τὴν κεφαλήν: — Ἂς εἶνε καὶ γάϊδαρος· ἔλα νὰ σὲ καβαλλικέψω!

Τὰ πρωτεῖα. Μεταξὺ γεροντοκόρης καὶ νέου. Ἡ γεροντοκόρη: — Καὶ δὲν ἔχετε σκοπὸν νὰ 'πανδρευθῆτέ ποτε; Ὁ νέος: — Σᾶς παρακαλῶ... ὕστερα ἀπὸ σᾶς.

ΤΡΕΙΣ ΓΝΩΜΑΙ ΚΑΘ' ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Τὸ πνεῦμα ἐδόθη εἰς τοὺς ἀνθρώπους διὰ νὰ μεταμφιάζωσι τὴν μωρίαν των.

*

Ὀλιγώτεροι ἀπὸ τοὺς συμπονοῦντας τοὺς δυστυχεῖς εἶνε οἱ μὴ φθονοῦντες τοὺς εὐτυχεῖς.

*

Ὅσοι ὁμιλοῦν δυνατὰ εὑρίσκουν πάντοτε ἀκροατάς, οἱ ὁποῖοι καὶ τοὺς ἀκούουν καὶ τοὺς πιστεύουν.

ΜΙΑ ΣΥΜΒΟΥΛΗ ΚΑΘ' ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Τὰ δερμάτινα χειρόκτια καθαρίζονται ὡς ἑξῆς: Τὰ ἁπλώνετε ἐπάνω εἰς προσόψιον, μὲ μίαν δὲ ἄκραν αὐτοῦ, τὴν ὁποίαν βρέχετε εἰς γάλα νωπὸν καὶ ἀλείφετε διὰ κοινοῦ σάπωνος, καθαρίζετε αὐτὰ τρίβοντες ἐλαφρῶς. Τοῦτο ἐν ἀνάγκῃ ἐπαναλαμβάνετε δίς. Τὰ χειρόκτια ἀφοῦ στεγνώσωσιν ἀνακτῶσι τὸ πρῶτον χρῶμά των, πλὴν τῶν λευκῶν, ἅτινα κιτρινίζουν ὀλίγον. Διὰ τοῦ τρόπου τούτου καθαρίζονται μόνον τὰ στιλπνὰ χειρόκτια

Χ'

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1890 - 2138

Digitized by Google

Η ΚΕΫΛΑΝΗ

— Μοῦ τἄγραψες ὅσα εἶδες; ἐρώτησα τὸν φίλο μου σὰν ἐγύρισε ἀπ' τὴν Κεϋλάνη τὲς προάλλες.

— Δὲν τἄγραψα, μοῦ ἀπαντᾷ, γιατί δὲν ἤξερα σὲ τί γλῶσσα νὰ σοῦ τὰ καταστρώσω! Ἂν σοῦ τἄγραφα 'ς τὴν Ἐγγλέζικη, 'ς τὴ Γαλλική, ἢ καὶ 'ς τὴ καθαρεύουσα γλῶσσά μας, ἐσὺ θὰ τὰ μετάφραζες 'ς τὴ ρωμέϊκη. Καὶ θἄβγαζες μιὰ ξερὴ καὶ ἄνοστη μετάφρασι. Συλλογίσθηκα λοιπὸν νὰ σοῦ τὰ πῶ μὲ τὸ στόμα μου, καὶ νὰ σ' ἀφήσω νὰ τὰ γράψῃς ἐσὺ ὅπως θέλεις.

Μοῦ φάνηκε σὰν νὰ εἶχε τὸν τόπο του αὐτὸ ποῦ μοῦ ἔλεγε ὁ φίλος. Τὸν εὐχαρίστησα μάλιστα ποῦ δὲν μοῦ τἄγραψε. Τὸν ἔβαλα καὶ μοῦ τὰ διηγήθηκε, καὶ καθὼς διηγούτανε, ἐγὼ σημείωνα. Αὐτὴ τὴ διήγησι θὰ σᾶς δώσω τώρα.

Νεανίαι ΟΙ ΣΙΓΚΑΛΗΔΕΣ Γυναῖκες

Ἐφύγαμε ἀπ' τὴ Βομβάη 10 Ὀκτωβρίου μὲ τὸ βαπόρι Coromandel. 11 ὧρες σωστὲς τραβήξανε τὸ σίδερο. Ἤμουν περίεργος νὰ δῶ πῶς θὰ περάσῃ τὸ θεώρατο ἐκεῖνο βαπόρι ἀπ' τὸ ἄνοιγμα τοῦ Dock, χωρὶς ν' ἀγγίξῃ ἀπὸ πουθενά. Ὁ ἕλικας γύριζε χωρὶς ταραχή, οἱ ναῦτες πηγαινοερχόντανε ἤσυχα ἤσυχα. Ἔξαφνα βγαίνουν δυὸ τρεῖς σφυριγματιές, μιὰ φωνὴ «full speed», καὶ τὸ βαπόρι χύθηκε καὶ πέρασε σὰν κλωστὴ ἀπ' τὴ βελονότρυπα.

Ἤμαστε 10 ἐπιβάτες. Γλήγορα γνωρισθήκαμε. Κυττάζαμε τὴ Βομβάη, ποῦ λίγο λίγο χανότανε. Πρὸς τὸ βράδυ δὲν βλέπαμε ἄλλο παρὰ θάλασσα. Πηγαίναμε νότια, μὲ τὴ στεριὰ 'ς τ' ἀριστερά. Ὕστερ' ἀπ' τὸ δεῖπνο εἴχαμε μουσική, καὶ 'ς τὲς 10 ὧρες πλαγιάσαμε.

11 Ὀκτ. Τὰ ἴδια· καθησιό, φαγὶ καὶ ὕπνο.

Digitized by Google

12 Ὀκτ. Πάλι τὰ ἴδια. Πρὸς τὸ βράδυ ὁ πλοίαρχος, ποῦ συνείθιζε νὰ περπατῇ 'ς τὸ κατάστρωμα μὲ τοὺς ἐπιβάταις, ἔλειπε. Σ τὲς ἔξη ὥρες μαθαίνουμε πῶς γίνεται συμβούλιο γιὰ τὴν κακοκαιριὰ ποῦ θὰ μᾶς πιάσῃ. Ἐμεῖς σὰν τ' ἀκούσαμε φοβηθήκαμε. Κατὰ τὲς ἑπτὰ ὥρες ἐφάνηκε ὁ πλοίαρχος, καὶ πρόσταξε νὰ ἔχουν κάθε τι ἕτοιμο γιὰ τὸν ἀνεμοστρόβιλο ποὔρχεται. Σὰν καθήσαμε 'ς τὸ φαγὶ μᾶς ξήγησε πῶς αὐτοὶ οἱ στρόβιλοι ἔρχουνται ἔξαφνα, καὶ πῶς τούτη ἡ φορτοῦνα ταξείδευε πλάγι μας. Τὲς 9 ὥρες, ἂν καὶ φεγγάρι χαρὰ Θεοῦ, δὲν ἤτανε ψυχὴ ἐπιβάτης 'ς τὸ κατάστρωμα.

13 Ὀκτ. Κοιμηθήκαμε καλά. Ξεφύγαμε τὴ φορτοῦνα. Μόνον ποῦ ἡ θάλασσα ἤτανε κομμάτι πλειὸ ταραγμένη. Μᾶς εἴπανε πῶς 'ς τὲς δυὸ ὥρες φθάνουμε. Ἀπ' τὸ μεσημέρι ὅλοι κυττάζανε πρὸς τ' ἀριστερὰ νὰ δοῦνε τὸ *Σεϋλὸν* (ἔτσι προφέρουνε τὄνομα τοῦ νησιοῦ). Σ τὴν ἀρχὴ δὲν βλέπαμε τίποτε. Σιγὰ σιγὰ ἀρχίζουμε νὰ διακρίνωμε ἕνα μαῦρο σημάδι. Ἐκεῖνοι ποῦ ἤλθανε 'ς τὸν τόπο καὶ ἄλλοτε, μᾶς πουλούσανε σοφία καὶ μᾶς λέγανε πῶς αὐτὸ τὸ σημάδι εἶνε τὸ τάδε βουνό, κι' αὐτὸ τὸ τάδε.

Σὰν ξαναβγήκαμε 'ς τὸ κατάστρωμα ὕστερ' ἀπὸ τὸ φαγί, βλέπαμε καθαρὰ τὸ νησὶ μὲ τὰ ψηλὰ βουνά του, σκεπασμένα ἀπὸ τὰ βεργολυγερὰ ἐκεῖνα τροπικὰ δένδρα, ποῦ ἔχουνε μερικὰ πλατιὰ φύλλα ἀπάνω ἀπάνω. Τὲς $2^1/_2$ ὥρες βλέπαμε καὶ τὰ σπίτια τοῦ Κολόμπου,—αὐτὴ εἶνε ἡ πρωτεύουσα τοῦ νησιοῦ. Τώρα πηγαίναμε ἀνατολικά, καὶ εἴχαμε 'μπρός μας ἕνα λαμπρὸ θέαμα, τὰ κύματα ποῦ σπάνανε ἀπάνω 'ς τὸν μόλο ποῦ ἔχτισε ἡ Ἀγγλικὴ Κυβέρνησις 1 — 2 μίλλια μακριὰ ἀπ' τὴ στεριά, για νὰ προφυλάγῃ τὰ πλοῖα. Σὰν ἔρχουνται αὐτὰ τὰ κύματα ἀπ' τὸ πλαγι, καθὼς τρέχουνε γλήγορα γλήγορα καὶ ξεσπάνουνε ἕνα ἐδῶ, ἕνα παρέκει καὶ ξετινάζεται ὁ ἀφρός των, θαρρεῖς πῶς βλέπεις κανένα μεγάλο καταρράχτη.

Ἔρχουνται τώρα καὶ ἡ ἐντόπιες βάρκες νὰ μᾶς ἀπαντήσουνε. Παράξενες βάρκες. Τὲς λένε *πατιμάρ*. Μιὰ κάσσα μονόξυλη, ὡς τρεῖς πῆχες μάκρος, φάρδος καὶ βάθος, κι' ἀπ' τὴ μιὰ μεριὰ δυὸ ξύλα λυγισμένα πρὸς τὰ κάτω, κι' ἀπ' αὐτὰ τὰ ξύλα κρεμιέται κι' ἀγγίζει τὴ θάλασσα ἕνα ἄλλο κομμάτι ξύλο, μακρὺ ἴσα μὲ τὴ βάρκα. Ἔτσι φυλάγεται ἡ ἰσορροπία, καὶ δὲν βουλιάζουν ποτὲς αὐτὲ ἡ βάρκες.

Βγαίνουμε ἔξω, καὶ πᾶμε 'ς τὸ Ξενοδοχεῖο. Ἂν καὶ Ἀσιατικὴ χώρα, τὴ βρήκαμε πολὺ ἥσυχη καὶ τἀργαστήρια κλεισμένα. Ἤτανε Κυριακή.

14 Ὀκτ. Τὸ Ξενοδοχεῖο γέμισε πραγματευτάδες ποῦ πουλούσανε ὅ,τι λογῆς στολίδια ἤθελες: Ἰνδιάνικα, Σεϋλονέζικα, Φράγκικα. Ἀλλοὶ 'ς τὸν ξένο ποῦ δὲν τοὺς γνωρίζει τί κλέφτες εἶνε! Ἂν σοῦ γυρέψουνε 100 ρουπιὰ γιὰ κανένα πρᾶμμα, δός τους 30. Ἀπόρησα μὲ τὰ διαμάντια καὶ τὲς πέτρες: ρουμπίνια, ζαφείρια, ἀμέθυστοι, σιντέφια, μαργαριτάρια! Ἔλεγες καὶ τἄρρηξε καμμιὰ βροχὴ ἐκεῖ μπροστά μας.

Βγαίνω νὰ σεργιανίσω 'ς τὸ εὐρωπαϊκὸ μέρος τῆς χώρας· τὸ λένε κ' ἐκεῖ *κάστρο*, καθὼς ἐδῶ. Περπατῶντας 'ς τὸ δρόμο βλέπω ἕνα ὄνομα ρωμέϊκο 'ς τὸν τοῖχο! Πάγω μέσα· ἤτανε καπνοπώλης. Ἔκανε καλὲς δουλιές. Μοῦ ἔφερεν ἕνα γέρο Κρητικὸ ποὔχε ξεπέσει ἐκεῖ ἐδῶ καὶ 27 χρόνια. Ἦλθε μαζί μου, καὶ μοῦ ἔκανε τὸν ὁδηγό.

Ὁ γέρος μ' ἐγύρισ' ἐδῶ κ' ἐκεῖ, κ' εἴδαμε τὴ χώρα. Εἴδαμε καὶ τὸν περίφημο «Κανελλόκηπο», —ἕνα ἀπέραντο χωράφι κανελλιὲς γεμάτο. Ὁ ἀέρας ἐκεῖ μέσα ἤτανε ὅλος μυρουδια. Κόβεις ἕνα κλωνί, τὸ τρίβεις κομμάτι, καὶ μοσκοβολᾶ. Τὸ βάζεις 'ς τὸ στόμα σου, καὶ πιπερίζει πλειὸ πολὺ ἀπ' τὴ ξηρὴ κανέλλα ποῦ ξέρουμε. Ἡ κανέλλα εἶνε χαμόδενδρο.

Εὐχαρίστησα τὸν γέρο Κρητικὸ σὰν μ' ἐσεργιάνισε, καὶ τοὖπα πῶς ἂν θέλῃ νὰ βγαλῃ μερικοὺς παράδες, νὰ μαζεύῃ πεταλοῦδες (εἶνε περίφημες ἡ πεταλοῦδες ἐδῶ), καὶ νὰ τὲς στέλνῃ 'ς τὴ Γερμανία. Τώρα μαθαίνω πῶς ἄκουσε τὴ συμβουλή μου, καὶ τὲς πουλεῖ ἕνα φράγκο τὴ μία.

Ὁ Κολόμπος εἶνε πληχτικὸ μέρος. Οἱ πλειότεροι Εὐρωπαῖοι εἶνε Ἐγγλέζοι, καὶ ζοῦν ἐκεῖ γιὰ πάντα, ὄχι καθὼς 'ς τὴν Ἰνδία, ποῦ ὅλο πηγαινοέρχονται. Ὁ πληθυσμὸς εἶνε 120,000. Τὸ ἐμπόριο, τσάϊ, ὁ πλοῦτος τοῦ νησιοῦ. Ἄλλοτε εἴχανε τοὺς καφέδες, μὰ τοὺς κατάστρεψε ἡ φυλλοξέρα. Τώρα, ὅπου γυρίσῃς βλέπεις χωράφια γεμᾶτα τσάϊ. Ἀπ' ἐδῶ περνοῦνε καὶ ὅλα τὰ βαπόρια ποῦ δουλεύουνε μεταξὺ Κίνας, Αὐστραλίας, Ἀφρικῆς κτλ.

Οἱ κάτοικοι κ' ἐδῶ πλῆθος *φυλές*, καθὼς 's τὴν Ἰνδία. Εἶνε οἱ ἐντόπιοι *Σιγκαλῆδες*, οἱ *Μαδρασῆδες*, οἱ *Μαλέηδες* τῆς Τζάβας, οἱ Ἰνδιάνοι Κι' ἀπὸ ὅλους τούτους πάλι ξεφυτρώσανε ἄλλες φυλὲς ἀνακατωμένες μὲ κάθε λογῆς Εὐρωπαϊκὸ αἷμα. Οἱ περιεργότεροι εἶνε οἱ *Σιγκαλῆδες*. Τὸ χρῶμά τους εἶνε λαδί, καὶ τὰ γένεια τους μακριά. Γυρίζουνε τὰ μαλλιά τους σὰν γυναῖκες, τὰ κάνουνε κοτσίδα καὶ τὰ κρατοῦν 'ς τὴν κορφή τους μ' ἕνα χτένι. Φοροῦν ἕνα ζακέτο, καὶ μερικὲς πῆχες πανὶ γύρω κρεμμασμένο, σὰν πεσταμάλι. Οἱ Σιγκαλῆδες ποῦ θένε νὰ κάμουν τὸν πολιτισμένο φοροῦν εὐρωπαϊκὸ βρακί, καὶ τὸ πεσταμάλι ἀπὸ πάνω. Καπέλλο ὅμως δὲν βάζουν. Εἶνε ὅλοι *Βουδδισταί*.

Τοὺς *Μαλέηδες* (αὐτοὶ εἶνε μαῦροι), τοὺς φέρανε ἄλλοτε οἱ Ἐγγλέζοι ἀπὸ τὴ Τζάβα, καὶ

Digitized by Google

τοὺς κάνανε στρατιώταις γιὰ νὰ φυλάγουν τάξι 'ς τὸν τόπο. 'Σ τὰ 73 διαλύθηκε αὐτὸς ὁ στρατός, καὶ μείνανε 'κεῖ. Εἶνε Μουσουλμάνοι, καὶ τοὺς λένε πλειὸ 'ξυπνοὺς ἀπὸ τοὺς ἐντοπίους.

15 'Οκτ. Μπαίνω 'ςτὸ σιδηρόδρομο καὶ πάγω σὲ μιὰ ἐξοχή, κοντὰ 'ς τὴ θάλασσα. Εἶνε 'ς ἕνα ψήλωμα πάνω, καὶ τὴ λένε Mount Lavinia. Ἕνα Ξενοδοχεῖο πάνω 'ς τὸν κρημνό, κι' ἀπὸ κάτω βοΐζουν τὰ κύματα. Τὸ φαγὶ ἐδῶ ὅλο ψάρι. Τὸ βράδυ γύρισα πίσω.

16 'Οκτ. Ζέστη 'ς τὸν Κολόμπο! Εἶπα λοιπόν, ἂς πάγω 'ς τὰ βουνά, νὰ δῶ καὶ μεγαλήτερες ἐξοχές. Μπαίνω πάλι 'ς τὸ σιδηρόδρομο, καὶ γιὰ δυὸ ὧρες περνούσαμε κάμπους καὶ λίμνες. 'Εκεῖ σπαίρνουν τὸ ρύζι. Τὸ μεταφυτεύουνε, ἀνοίγουν χαντάκια, κ' ἀφίνουν τὸ νερὸ μέσα. Τὸ ρύζι μένει πνιγμένο μέσ' τὸ νερὸ γιὰ μερικὲς 'μέρες, ὕστερα ἀνοίγουνε τὸ χαντάκι καὶ πάγει τὸ νερὸ παρακάτω.

Σιγὰ σιγὰ ἀνεβαίναμε τὸ βουνὸ τώρα. Μεγάλη ἀλλαγὴ 'ς τὴ θερμοκρασία. Ὁ ἀέρας ἐλαφρότερος. Ὅσο ἀνέβαινα, τόσο μοῦ θύμιζε τὴν Εὐρώπη, ἂν καὶ 'ς τὴν ἐνάτη μοῖρα. Ὡς καὶ τὰ κουνούπια λείψανε 'δῶ πέρα! Τὸ βράδυ βράδυ φθάσαμε 'ς τὸ *Κάντυ*, μικρή, καλοφωτισμένη, καὶ ὤμορφη πόλι. Πηγαίνοντας 'ς τὸ Ξενοδοχεῖο βλέπω μιὰ μεγάλη λίμνη 'ς τὴ μέση τῆς πόλεως. Ἦτανε καὶ φεγγάρι, κ' ἔκαμα ὄρεξι νὰ σταθῶ· μὰ ἤμουνα κουρασμένος καὶ τραβηξα.

Κάντυ ὀνομάζεται καὶ ἡ ἐπαρχία. Αὐτὸς ὁ τόπος εἶχε δικό του βασιλιᾶ ὡς τὰ 1820. 'Απ' τὰ 1600 πολεμοῦσε Ὀλλανδέζους, Γάλλους, Πορτογάλλους, 'Εγγλέζους. Περίμενα λοιπὸν νὰ δῶ παλληκαράδες ἐδῶ πέρα· μὰ τοὺς βρῆκα ὅλους μικροκαμωμένους, λιγνούς, ψόφιους. Ἡ ἐπαρχία τώρα εἶνε ἐγγλέζικη, καθὼς καὶ ὅλο τὸ νησί.

17 'Οκτ. Ἅμα βγῆκα ἔξω, πῆγα ἴσια κατὰ τὴ λίμνη, καὶ περπάτησα γύρω. Περπατοῦσα $1^1/_2$ ὥρα. 'Αληθινὸς παράδεισος! Τί πουλιὰ πλουμιστά, τί κελαϊδήματα, τί πεταλοῦδες, τί δένδρα καὶ λουλούδια, καὶ τί πλῆθος ἀπ' ὅλα αὐτὰ τὰ φυσικὰ στολίδια! Ρωτῶ ἕνα ξένο τί εἶνε ἐκεῖνο τὸ παράξενο χτίριο ἀντίκρυ, καὶ μοῦ λέει πῶς εἶνε τὸ παλάτι τοῦ τελευταίου βασιλιᾶ τοῦ Κάντυ. Πήγαινε νὰ κρημνισθῇ, τὸ διορθώσανε οἱ 'Εγγλέζοι καὶ τὸ κάμανε Βιβλιοθήκη.

1600 στύλοι ἐκ γρανίτου λείψανα ἀρχαίου ἀνακτόρου.

'Εκεῖ ποῦ περπατοῦσα μέσ' 'στὸν ἥλιο, πλακώνει μιὰ συννεφιὰ κι' ἀρχινᾷ μιὰ βροχὴ ἀπ' ἐκεῖνες τὲς τροπικές. Ἡ ταραχὴ ἤτανε τρομερή. Οὔτε ἀστραπὴ οὔτε βροντή. Ὡς ποῦ νὰ πάγω κάτω ἀπ' ἕνα δένδρο, ἔγεινα μουσκίδι. Κι' ὡς ποῦ νὰ πάγω 'ς τὸ Ξενοδοχεῖο ν' ἀλλάξω, καλωσύνεψε πάλι!

18 'Οκτ. Πήγαμε νὰ δοῦμε τὸ Μοναστῆρι τῶν Βουδδιστῶν, μαζὺ μ' ἕναν ἄλλον ταξειδιώτη. Ἤτανε βράδυ, ὅτι ἄρχιζε ἡ λειτουργία τους. Τρομπέτες καὶ καμπάνες ὅσες θέτε. Σὰν ἐμπήκαμε μέσα, πιάσθηκε ἡ ἀναπνοή μας ἀπ' τὴ βώχα τοῦ λαδιοῦ ποῦ καίγκανε 'ς τὰ καντήλια τους, κι' ἀπὸ μιὰ βαρειὰ μυρωδιὰ γιασουμιοῦ. Τὸ γιασουμὶ εἶνε τὸ ἱερό τους λουλούδι. Δίνεις μιὰ πεντάρα, παίρνεις ἕνα δεματάκι καὶ τὸ προσφέρνεις 'ς τὸν Βούδδα γιὰ κερί. Οἱ πα-

Digitized by Google

πάδες τους φορεῦνε καλυμαύκι σὰν τοὺς δικούς μας, κ' ἕνα κίτρινο φουστάνι ἀπ' τὴ μέση καὶ κάτω. Τὰ στήθια τους εἶνε γυμνά. Μᾶς δείξανε καὶ τ' ἀγάλματα τοῦ Βούδδα, και τοὺς δόσαμ' ἕνα ῥουπί. Οἱ παπάδες τότε μᾶς ρωτήσανε ἂν θέμε νὰ δοῦμε καὶ τὸ *δόντι* τοῦ Βούδδα! Ἐμεῖς εἴπαμε: ἂς δοῦμε καὶ τὸ δόντι. Μᾶς παίρνουνε λοιπὸν κοντὰ σὲ μιὰ γυάλινη κάσσα, ποῦ εἶχε ἀπὸ κάτω της ἕνα μεγάλο κουδοῦνι, κι' ἀπάνω 'ς τὸ κουδοῦνι κολλημένο ἕνα παγόνι ὅλο ἀπὸ ρουμπίνι καμωμένο, ὡς μιὰ πιθαμὴ μάκρος ἀπ' τὸ κεφάλι ὡς τὰ πόδια. Τὸ παγόνι εἶνε κι' αὐτὸ ἱερὸ πουλὶ τῶν Βουδδιστῶν. Μᾶς λέγουν πῶς κάτω ἀπ' ἐκεῖνο τὸ κουδοῦνι εἶνε ἕνα ἄλλο κουδοῦνι διαμαντένιο, ἔπειτα ἕνα χρυσό, ἔπειτα ἀσημένιο, κ' ἐκεῖ μέσα εἶνε τὸ δόντι τοῦ Βούδδα! Εἴδομε λοιπὸ *ποῦ εἶνε*, κι' ὄχι τὸ ἴδιο τὸ δόντι, ποῦ δὲν τὸ εἶδε ἄπιστος ἀπ' τὸν καιρὸ ποῦ ἦλθε ὁ πρίγκηψ τῆς Οὐαλίας δῶ πέρα (1870). Μερικοὶ λένε πῶς εἶνε δόντι *Καρχαρία*, καὶ πῶς τὸ ἀληθινὸ δόντι τὸ κάψανε οἱ δεσποτάδες τῶν Πορτογάλλων τῷ καιρῷ ἐκείνῳ.

19 Ὀκτ. Ἀφοῦ εἶδα ὅσα ἤθελα 'ς τὸ *Κάντυ*, (ἤμουν τώρα 1600 πόδια πάνω ἀπ' τὴ θάλασσα), εἶπα ἂς πάγω καὶ πλειὸ ἀψηλά, 'ς τὸ βουνὸ *Νιουρελια* (Newara Elya, πόλις φωτός), ὕψος 6000 πόδια. Ὁ σιδηρόδρομος πηγαίνει 'δῶθε 'κεῖθε, κ' ἔτσι βλέπεις ποῦ θὰ βρίσκεται ὕστερ' ἀπὸ μιὰ ὥρα. Οἱ κρημνοὶ καὶ τὰ βάραθρα τῆς Ἑλβετίας δὲν εἶνε τίποτε 'μπρὸς 'ς αὐτά. Θεώρατα ὅλα. Ὅπου ἔχει μέρος καλλιεργήσιμο, βλέπεις στημένο κι' ἕνα ἐργοστάσιο τοῦ τσαϊοῦ. Ἄλλοτες γιὰ νὰ καθαρίζουνε τὸν τόπο καίγανε τὰ δάση· τώρα ὅμως τοὺς τὸ κόψανε.

Φθάνουμε 'ς τὸ χωριὸ ὕστερα ἀπὸ ἔξη ὧρες ταξεῖδι. Μερικὰ σπίτια, κ' ἕνα ξενοδοχεῖο. Κάτοικοι 2000, καὶ τὴν ἐποχὴ ποῦ ἀνεβαίνουν οἱ Εὐρωπαῖοι ν' ἀλλάξουν ἀέρα 10,000. Πρὸς τὸ μεσημέρι ἡ ζέστη ἐδῶ εἶνε τροπική, τ' ἀπόγεμμα ὅμως ἀρχινᾷ ἕνα κρύο ποῦ τρέχεις κοντὰ 'ς τὴ φωτιὰ τουρτουρίζοντας, καὶ δὲν πιστεύεις πῶς βρίσκεσαι κοντὰ 'ς τὸν Ἰσημερινόν.

Κι' αὐτὸ τὸ μέρος γεμᾶτο πουλιά, πεταλοῦδες, καὶ ἄλλα περίεργα ζωΰφια. Πῆγα καὶ 'ς ἕνα περιβόλι ποῦ ἐκτὸς ἀπὸ τὰ ἐντόπια φυτὰ καὶ δένδρα, εἶχε καὶ ὅλα τὰ δένδρα καὶ λουλούδια τῆς Εὐρώπης μέσα. Ἡ μυρωδιὰ τῶν λουλουδιῶν μ' ἐζάλιζε.

20 ὀκτ. Βρίσκω πάλι ἕνα σύντροφο καὶ ξεκινοῦμε γιὰ τὸ βουνὸ τοῦ *Ἁγίου Πέτρου*, ἄλλες 2,000 πόδια πλειὸ ἀψηλά. Πήγαμε περπατῶντας. 'Σ τὴν ἀρχὴ μᾶς χτυποῦσε ὁ ἥλιος 'ς τὰ μάτια. Σὰν ἐμπήκαμε 'ς ἕνα δασος ἀνασάναμε. Τὰ δένδρα μοσκοβολούσανε. Βλέπαμε τὴν κορφὴ τοῦ βουνοῦ ἀπὸ μακριά. Ἀνεβαίναμε, ἀνεβαίναμε, καὶ τελειωμὸ δὲν εἶχε. Φθάνουμε σὲ μιὰ ῥάχη καὶ εἴπαμε, ἐδῶ εἶνε. Γυρίζουμε νὰ 'δοῦμε καὶ βλέπουμε ἄλλη 'ψηλότερη ἀπ' ἐπάνω μας! Καθίζουμε λοιπὸν κοντὰ 'ς ἕνα ῥυάκι, ξεκουραζούμαστε λιγάκι, κι' ἀρχινοῦμε πάλι.

Ἄλλη μιὰν ὥρα καὶ φθάσαμε. Ὅλος μας ὁ κόπος πλερώθηκε μὲ τὴ θέα ἐκείνη. Θάλασσα κι' ἀπ' τὰ δυὸ μέρη, ὕστερα ἀπὸ 70—80 μίλλια στεριά. Ὁ ἀέρας ἐλαφρος καὶ καθαρώτατος. Δὲν ἐκάναμε καρδιὰ νὰ φύγουμε. Ὁ ὁδηγός μας λέγει πῶς καλλίτερα νὰ κινήσουμε πρὶν σκοτεινιάσῃ, γιατὶ ἔχει πολλὰ θηρία ἐδῶ γύρω, καὶ δὲν ἔχουμε καὶ φανάρια νὰ τα φοβερίζουμε μὲ τὸ φῶς. Ἐπήραμε λοιπὸν τὸν κατήφορο. Σὰν ἐφθάσαμε 'ς τὸ ῥυάκι ἐκεῖνο ποῦ εἴχαμε σταθῆ ἀναβαίνοντας, εἴπαμε: ἂς καθίσουμε μιὰ στιγμὴ νὰ πιοῦμε νερό. Ἐκεῖ ποῦ ἑτοιμαζούμαστε νὰ πιοῦμε, ἀκοῦμε ἕνα μουγκρητὸ ποῦ μᾶς ἔκοψε ὅλη τὴ δίψα! Σηκωθήκαμε λοιπὸν καὶ τραβήξαμε κατὰ τὸ χωριό. Κατεβαίνοντας ἀναβαμε χαρτιὰ καὶ κλαδιὰ γιὰ νὰ κάνουμε φωτιὰ καὶ νὰ σκιάζουμε τὰ θηρία. Σὰν εἴδαμε τὰ φῶτα τοῦ χωριοῦ σύραμε μιὰ φωνὴ ἀπ' τὴ χαρὰ μας καὶ τρέξαμε κάτω.

Τὴν ἄλλη 'μέρα γύρισα νἄλθω 'πίσω. 'Σ τὸ δρόμο σταματησα 'ς ἕνα μέρος ποῦ τὸ λένε Gampda, ἦτον ἐκεῖ ἕνα μεγάλο ἐργοστασιο τοῦ τσαϊοῦ, καὶ εἶδα πῶς κανουνε τὸ τσαΐ.

Ἐγὼ θαρροῦσα πῶς καθε ποιότης βγαίνει κι' ἀπὸ ξεχωριστὸ δένδρο· τώρα ὅμως εἶδα πῶς ἀπ' τὸ ἴδιο φυτὸ βγαίνουν ὅλες ἡ ποιότητες. Καθε 5—10 μέρες κόβουν τὰ φύλλα ἡ γυναῖκες, κι' ὅσο πλειὸ μικρὰ καὶ τρυφερὰ τὰ φύλλα τόσο καλλίτερο τὸ τσαΐ. Ὕστερα τ' ἁπλώνουν 'ς τὸν ἴσκιο, ἀπάνω σὲ πανια. Σὰν στεγνώσουν τὰ φύλλα τόσο ποῦ νὰ 'μπορῇς νὰ τα λυγίζῃς χωρὶς να σπανουνε, τοτε τὰ τρίβουνε καὶ τα σγουραίνουνε. Αὐτὴ ἡ δουλειὰ γινούτανε ἄλλοτε 'ς τὴν Κίνα μὲ τὰ δάχτυλα. Τώρα γίνεται μὲ τὴ μηχανή. Χύνουν τὰ μαραμένα φυλλα μέσα 'ς ἕνα χωνί, καὶ πέφτουν ἀνάμεσα σὲ δυὸ μαρμαρένιες πλακες. ποῦ ἀγγίζουν δεν ἀγγίζουν ἡ μιὰ τὴν ἄλλη. Αὐτὲς ἡ πλάκες ὅλο κινοῦνται, ἡ ἀπὸ κατω ἐμπρὸς καὶ πίσω, καὶ ἡ ἀπὸ πάνω γύρω γύρω, 'σὰν μυλόπετρα. Ἅμα τὸ φύλλο πέσῃ ἀνάμεσα στρίβεται, καὶ σὰν στριφτῇ ἀρκετὰ ἀνοίγουνε τὴ μηχανὴ ἀπὸ κατω, καὶ πέφτουνε τὰ στριμμένα φυλλα μέσα σ' ἕνα κουβά· τότες τὰ παίρνουν καὶ τὰ βαζουν σὲ μιὰ μικρότερη μηχανή. Ἐκεῖ ἔχει ἕνα εἶδος κόσκινο, και ὅσα φύλλα εἶνε καλοστριμμένα, περνοῦνε· ὅσα δὲν εἶνε, τα μαζεύουνε καὶ τὰ ξαναβάζουνε 'ς τὴν πρώτη μηχανή· καὶ πάει λέοντας. Τὰ φύλλα ποῦ στρίβουνται τὲς πλειότερες φορὲς κάνουνε καὶ τὸ παρακατεινότερο τσαΐ, γιατὶ εἶνε χοντρά, κι' ἀνοίγουνε πάλι.

Digitized by Google

Σὰν στριφτοῦν καλα τὰ φύλλα τὰ βάζουνε 'ς τὸ φοῦρνο καὶ τὰ ψήνουνε. Ἐδῶ εἶνε ὅλη ἡ τέχνη, νὰ μὴν παραψηθοῦν καὶ καοῦν, καὶ νὰ μὴ μείνουνε πάλι ὠμά, γιατὶ τότες γίνεται πικρὸ τὸ τσάϊ.

Τώρα ἔρχεται τὸ ξεδιάλεγμα. Ὅλα τὰ ψημένα φύλλα τὰ βάζουν σὲ μιὰ μηχανὴ μὲ πολὺ κοφτερὰ μαχαίρια, καὶ τὰ κόβουνε. Ὅλα αὐτὰ τὰ κομμένα φύλλα περνοῦν ἀπὸ 3—4 κόσκινα τὸ ἕνα ψιλώτερο ἀπ' τὸ ἄλλο, καὶ φυσικὰ ἡ καλλίτερη ποιότης εἶνε ἐκείνη ποῦ περνᾷ ἀπ' τὸ ψιλώτερο κόσκινο. Ἀπὸ 'κεῖ τὸ παίρνουνε πάλι τὸ τσάϊ καὶ τὸ ξαναζεσταίνουνε 'ς ἕνα φοῦρνο, καὶ καθὼς ποῦ εἶνε ζεστὸ ζεστὸ τὸ χύνουνε 'ς τοὺς τενεκέδες, τὸ βουλλώνουνε, καὶ τὸ στέλνουνε 'ς τὴν Εὐρώπη.

Ἄλλο τίποτε παράξενο δὲν ἔχω νὰ σοῦ πῶ. Ἦλθα ἴσια 'πίσω.»

ΑΡΓΥΡΗΣ ΕΦΤΑΛΙΩΤΗΣ.

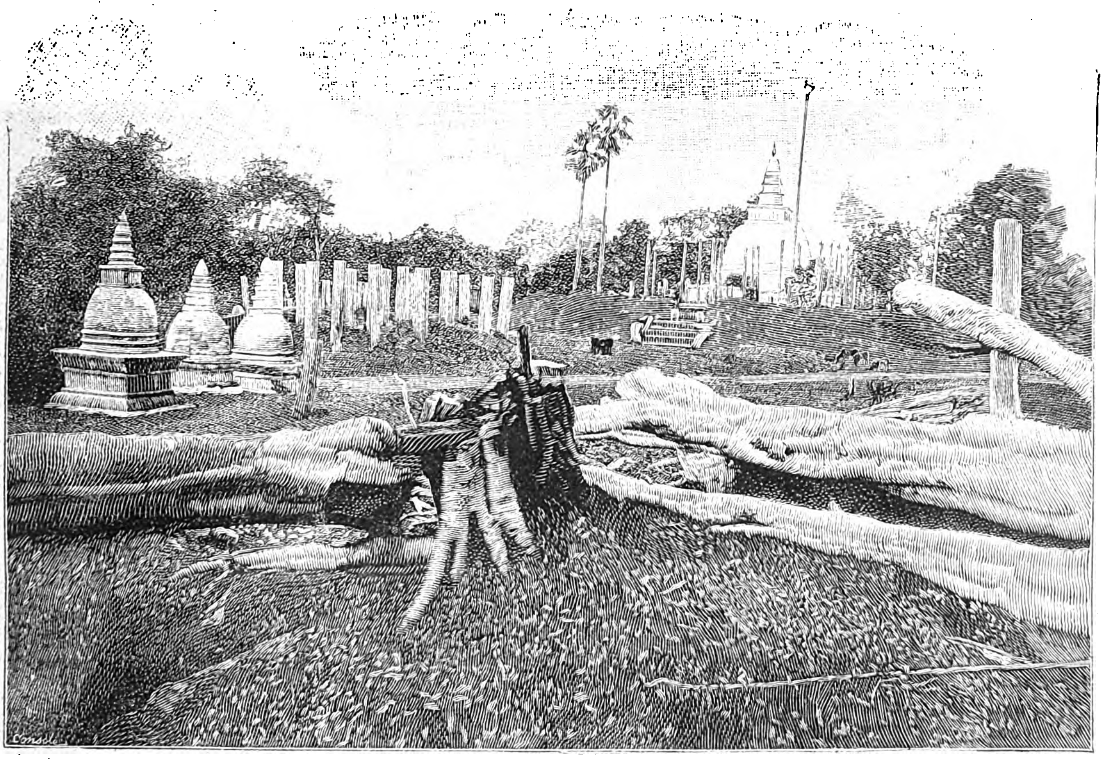

Βουδδικὸς ναὸς καὶ νεκροταφεῖον ἐν Κεϋλάνῃ.

Ο ΜΑΡΚΗΣΙΟΣ ΤΟΥ ΣΑΙΝΤ ΙΛΑΙΡ

Συνέχεια ἴδε σελ. 257.

Δ'.

Ἡ φιλολογικὴ ἐργασία τοῦ Σαὶντ-Ἰλαὶρ διαιρεῖται κυρίως εἰς δύο κλάδους, τὰ ἀρχαῖα γαλλικὰ καὶ τὰ νεώτερα ἑλληνικά. Τὰ δύο ταῦτα φαίνονται, κατὰ πρώτην ἔποψιν, ὅλως ἀντίθετα, καὶ ὅμως ἔχουν συνάφειάν τινα, καθόσον ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα διέρχεται ἤδη περίοδον ὄχι κατὰ πάντα ἀνόμοιον τῆς περιόδου τὴν ὁποίαν διῆλθεν ἡ Γαλλική, πρὸ τοῦ λάβῃ τὸν ὁριστικὸν τύπον της, χάρις εἰς τοὺς ἐξόχους συγγραφεῖς οἱ ὁποῖοι τὴν ἐλάμπρυναν.

Οἱ φίλοι τοῦ μαρκησίου ἐξεπλάγησαν ἰδόντες αὐτὸν τρεπόμενον πρὸς τοιούτου εἴδους μελέτας. Τὸν ἐγνώριζον ὡς φιλομαθῆ καὶ φιλόπονον, ἀλλ' ἐπερίμενον νὰ τὸν ἴδωσι μᾶλλον ἀσχολούμενον περὶ τὰς ὡραίας τέχνας, ἰδίως δὲ τὴν μουσικήν, ἢ ἀφοσιούμενον εἰς φιλολογικὰ ἔργα. Νεώτατος ἔτι εἶχε καταταχθῆ μεταξὺ τῶν ἑταίρων τοῦ «Ἀκαδημαϊκοῦ συλλόγου τῶν τέκνων τοῦ Ἀπόλλωνος». Τὸ σωματεῖον τοῦτο εἶναι ἐκ τῶν ἀρχαιοτέρων τῆς Γαλλίας, ἱδρυθὲν πρὸ ἑνὸς αἰῶνος καὶ ἡμίσεως. Τὰ μέλη του ὑποτίθενται λατρεύοντα τὰς Μούσας ἁπάσας, ἀλλὰ πρὸ πάντων περιλαμβάνει μουσικούς. Ἐννοεῖται ὅτι ὁ μαρκήσιος δὲν ἦτο ἐκ τῶν ἀδρανῶν μελῶν του. Πολλάκις ἐπιφορτισθεὶς τὰ βάρη ἀξιωμάτων ὄχι ἁπλῶς τιμητικῶν, ἐξελέχθη καὶ πρόεδρος τοῦ Συλλόγου, εἰς πολλὰς δὲ τῶν δημοσίων αὐτοῦ συνελεύσεων ἐξεφώνησε λόγους, ἑκάστοτε διὰ τοῦ τύπου δημοσιευθέντας. Κατὰ τὸ 1890 ἐδημοσίευσε τὴν μνησθεῖσαν ἤδη Ἐπιστολήν του περὶ μουσικῆς πρὸς τὸν Ἀδόλφον Blanc ἑταῖρον καὶ τοῦτον τοῦ «ἀκαδημαϊκοῦ συλλόγου τῶν τέκνων τοῦ Ἀπόλλωνος.

Digitized by Google

Ἀλλ' ἐνῷ ἀφ' ἑνὸς ἐφαίνετο ἀφοσιούμενος εἰς τὴν μουσικήν, ἐξέδιδεν ἀφ' ἑτέρου δημοσιεύματα μαρτυροῦντα τὰς τάσεις του πρὸς μελέτας διαφόρου εἴδους. Κατὰ τὸ 1861 ἐδημοσίευσεν εἰς Δουγκέρκην ὡς «μέλος τῆς Δουγκερκικῆς ἑταιρείας» ἱστορικὸν δοκίμιον «περὶ τῆς ὑποθέσεως τοῦ Ἀμφιτρύωνος.» Κατὰ τὸ 1864 ἐξέδωκε ἑτέραν «Μελέτην περὶ τῶν Ὀλλανδῶν καὶ Φλαμανδῶν μυθογράφων, τῶν πρὸ τῆς 18ης ἑκατονταετηρίδος ἀκμασάντων». Κατὰ τὸ 1863 ἐδημοσίευσε τὸ ἀνέκδοτον ἔτι κείμενον γαλλικοῦ ποιήματος τῆς ΙΔ ἑκατονταετηρίδος (le livre des cent Ballades), ἀφιερῶν αὐτὸν εἰς τὸν Λαμαρτῖνον. Κατὰ τὸ 1871 ἐξέδωκεν ἄλλο κείμενον ἀνέκδοτον le Traité d'Amphitryon et de Géta. Αἱ δημοσιεύσεις αὗται ὑπεδείκνυον ἐκ τῶν προτέρων τὴν θέσιν τοῦ μαρκησίου ἐντὸς τοῦ Συλλόγου τῶν ἀρχαίων γαλλικῶν κειμένων. Ὑπῆρξεν εἷς τῶν θεμελιωτῶν αὐτοῦ (1872), ἐχρημάτισε δὲ μέχρι τέλους ἔφορός του. Ἐντολῇ τοῦ συλλόγου τούτου ἀνέλαβε κατὰ τὸ 1876 τὴν ἔκδοσιν τῶν ἁπάντων τοῦ Eustache Deschamps, Γάλλου ποιητοῦ τῆς ΙΔ' ἑκατονταετηρίδος. Ὁ πρῶτος τόμος ἐδημοσιεύθη τὸ 1878, οἱ τρεῖς ἑπόμενοι κατὰ τὰ ἔτη 1880, 1882 καὶ 1884, ὁ δὲ πέμπτος τὸ 1887. Τὸ ἔργον δυσχερὲς καὶ μακρόν, ὁ δὲ ἐκδότης ὑπελόγιζεν ὅτι πρὸς συμπλήρωσίν του ἀπῃτεῖτο ζωὴ δέκα εἰσέτι ἐτῶν. Ὁ ἕκτος τόμος, τὸν ὁποῖον εἶχεν ἑτοιμάσει, δημοσιεύεται προσεχῶς μετὰ προοιμίου τοῦ Κου Gaston Paris, ὅστις θὰ ὁμιλήσῃ περὶ τοῦ ἔργου τούτου τοῦ μαρκησίου μετὰ κύρους τοῦ ὁποίου στερούμεθα ἐξ ὁλοκλήρου.

Εἰς τὴν βιογραφικὴν σημείωσίν του περὶ τοῦ ἀκαδημαϊκοῦ Paulin Paris, τὴν προτασσομένην τοῦ τρίτου τόμου τῶν ἁπάντων τοῦ Deschamqs, ὁ μαρκήσιος λέγει πῶς ἐκ τῶν παραδόσεων τοῦ λογίου ἐκείνου καθηγητοῦ παρωτρύνθη εἰς τὴν μελέτην τοῦ Γαλλικοῦ μεσαιῶνος καὶ πῶς, κατὰ παρακίνησιν τοῦ αὐτοῦ ἀπεφάσισε ν' ἀναλάβῃ τὴν ἔκδοσιν τοῦ Deschamps ἐπὶ μόνῳ τῷ ὅρῳ ὅτι ὁ Paulin Paris ἀναδέχεται τὴν εὐθύνην τῆς ἐπιβλέψεως. «Τὸ βαρὺ τοῦτο ἔργον, προσθέτει, «τὸ ὁποῖον μετὰ τοσαύτης προθυμίας ἐξετέλε-«σεν ἐνόσῳ ἔζη, παρέλαβεν ὁ Κος Gaston Paris «ἐκ τῆς κληρονομίας τοῦ σεβαστοῦ πατρός του «τὸ ἐξηκολούθησε δὲ μετ' ἀφοσιώσεως, διὰ τὴν «ὁποίαν μεγάλην ὀφείλουν πρὸς αὐτὸν εὐγνωμο-«σύνην οἱ ἀναγνῶσται τοῦ Deschamps. Βαρὺ ἀ-«ληθῶς καὶ δυσχερὲς ἔργον τὸ τῆς ὑπευθύνου ἐ-«πιβλέψεως δημοσιεύματος τοσοῦτον ἐκτενοῦς καὶ «πολυπλόκου, ἀπαιτοῦντος γνώσεις ποικίλας καὶ «βαθείας, μάλιστα δὲ ὅτε ὁ ἐκδότης εἶναι φίλος «ἁπλοῦς τῶν γραμμάτων, στερούμενος τῶν εἰ-«δικῶν γνώσεων τῶν μετὰ τοσούτων κόπων ἀ-«ποκτωμένων.»

Ἁπλοῦς φίλος τῶν γραμμάτων! Τὸν τίτλον τοῦτον καὶ μόνον μετριοφρόνως παρεδέχετο. Φίλος τῶν γραμμάτων πεφωτισμένος, ἀπαύστως ἐπιδιώκων τὴν αὔξησιν τῶν γνώσεών του, ἀκοίμητος τὴν ἔρευναν, ἀκάματος τὴν ἐργασίαν, ἀπηλλαγμένος πάσης κενοδοξίας, ὑπὸ μόνης ἐφλέγετο τῆς ἐπιθυμίας τοῦ νὰ ἐπεκτείνῃ ἀδιαλείπτως τὸν ποικίλον ὁρίζοντα τῶν διανοητικῶν αὐτοῦ τέρψεων. Τὰ προσόντα ταῦτα συνδυαζόμενα πρὸς τὴν προσήνειαν τοῦ ἤθους, πρὸς τὸ ἤρεμον τῆς ψυχῆς, πρὸς τὸ εὔθυμον τοῦ χαρακτῆρος, ἐπέβαλλον τὸ σέβας καὶ τὴν ἀγάπην καὶ ἀποκαθίστων αὐτὸν περιζήτητον ἐν τῷ μέσῳ τῶν σωματείων ὅσων ἦτο μέλος· ἡ ἑταιρία τῆς διπλωματικῆς ἱστορίας, ἡ ἑταιρία τῆς ἱστορίας τῆς Γαλλίας, ὁ Ἱστορικὸς σύλλογος Saint Simon αἱ διάφοροι κατὰ τὰς ἐπαρχίας ἑταιρίαι τῶν ὁποίων ἦτο μέλος, ἔσπευσαν ἀλληλοδιαδόχως δι' ἐκδηλώσεων τιμῆς πρὸς τὴν μνήμην του νὰ διατρανώσωσιν ὅτι ἡ ἀπώλεια τοιούτου ἀνδρὸς δὲν ἀναπληροῦται εὐκόλως.

Ε'.

Ἐξ ὅλων τῶν ἑταιριῶν ὅσων ἦτο μέλος, ἡ πρὸς ἐνθάρρυνσιν τῶν Ἑλληνικῶν σπουδῶν ἐν Γαλλίᾳ θὰ αἰσθανθῇ πλειότερον καὶ μακρότερον τὴν ἔλλειψίν του. Ὁ σύλλογος οὗτος ἦτο δευτέρα, τρόπον τινά, οἰκογένειά του. Καταταχθεὶς μεταξὺ τῶν πρώτων μελῶν του, παρεκτὸς τῆς ἑλληνομαθείας ἔφερεν ὡς ἐφόδιον τὴν πρὸς τὴν Ἑλλάδα ἀγάπην, ἀγάπην ἥτις ηὔξησε καθόσον πλειότερον ἐνεβάθυνεν εἰς τὰ τῆς Ἑλλάδος. Ὁ φιλελληνισμὸς οὗτος εὕρισκε στάδιον ἐνεργείας ἐντὸς τοῦ Συλλόγου, τοῦ ὁποίου τὸ πρόγραμμα περιλαμβάνον τὸν Ἑλληνισμὸν ὁλόκληρον, ἐπεκτείνεται εἰς πάντα τὰ ζητήματα τὰ ἀναγόμενα εἰς τὴν φιλολογίαν, τὰς τέχνας καὶ τὴν ἱστορίαν τῆς τε ἀρχαίας καὶ τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος.

Ἡ περιέργεια τοῦ μαρκησίου ἐτράπη πρὸς τὴν νεωτέραν Ἑλληνικὴν ἐνῷ ἔτι ἐμαθήτευεν εἰς τὸ σχολεῖον. Ἰδοὺ πῶς. Εἷς τῶν συμμαθητῶν του συνέπεσε ν' ἀναγνώσῃ τὴν ἐκ Παρισίων εἰς Ἱεροσόλυμα περιοδείαν τοῦ Σατωβριάνδου. Μεταξὺ τῶν σημειώσεων τοῦ βιβλίου ὑπάρχει, τὸ κείμενον τοῦ συμβολαίου τοῦ πλοιάρχου ὅστις μετέφερεν εἰς Ἰόππην τὸν Γάλλον *μπεηζαδέν*. Ἡ ἀνάγνωσίς του ἐσκανδάλισε τὸν μαθητήν· αἱ λέξεις, καίτοι πλήρεις ἀνορθογραφιῶν, ἐφαίνοντο Ἑλληνικαὶ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, ἀλλὰ τὰ Ἑλληνικὰ ἐκεῖνα δὲν ἦσαν ὡς τὰ τοῦ σχολείου. Διεκοίνωσε τὴν ἀνακάλυψιν καὶ τὴν ἀπορίαν του εἰς τοὺς συμμαθητάς του, ὅλοι δὲ ὁμοῦ ἀπηύθυναν ἐρωτήσεις περὶ τῆς νεωτέρας Ἑλληνικῆς εἰς ἕνα τῶν καθηγητῶν, ὅστις ὅμως ὡμολόγησεν ὅτι οὐδέποτε ἤκουσέ τι περὶ αὐτῆς. Ἠρώτησαν δεύτερον καθηγητήν, οὗτος δὲ μετέδωκεν εἰς τοὺς νεανίσκους συγκεχυμένας πληροφορίας περὶ διαλέκτου ἐχούσης σχέσιν τινὰ πρὸς τὴν Ἑλληνικὴν

Digitized by Google

καὶ λαλουμένης, ὡς φαίνεται, εἰσέτι ὑπὸ τῶν κατοίκων τῆς χώρας. Μὴ ἱκανοποιηθέντες ἐκ τοιούτων διαφωτίσεων οἱ μαθηταὶ ἀπηυθύνθησαν εἰς τὸν καθηγητὴν τῆς ἀνωτέρας τάξεως, ὅςτις ἦτο ὁ ἐσχάτως ἀποθανὼν Κος Glachant εἷς τῶν πρώην προέδρων τοῦ Συλλόγου τῶν Ἑλληνικῶν γραμμάτων. Ὁ Κος Glachant ἐξήγησε τὶ ἐστὶ ἡ νεωτέρα Ἑλληνική, ὡμίλησε περὶ τῆς ἐθνικῆς προφορᾶς τῶν Ἑλλήνων καὶ ἐπρότεινεν εἰς τοὺς μαθητάς του νὰ τὴν διδαχθῶσι παρ' αὐτοῦ. Ἡ πρότασις ἐπευφημήθη, ἔκτοτε δὲ εἰς τὰς παραδόσεις ἐγίνετο χρῆσις τῆς ἐθνικῆς προφορᾶς.

Ἄξιον σημειώσεως ὅτι ὁ νῦν καθηγητὴς τῆς νεωτέρας Ἑλληνικῆς εἰς τὴν σχολὴν τῶν Ἀνατολικῶν γλωσσῶν Κος Legrand, εἰς τὸν ὁποῖον ὀφείλομεν τοσαῦτα σπουδαῖα ἔργα περὶ τῆς γλώσσης ἡμῶν, ἤρχισε καὶ οὗτος ἐξετάζων τὰ περὶ τῆς γλώσης ταύτης μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ αὐτοῦ ἐκείνου συμβολαίου. Ἡ Ἑλλὰς εὐγνωμονεῖ πρὸς τὸν Σατωβριάνδον δι' ὅσας συμπαθείας ὑπὲρ αὐτῆς ἐξήγειρε διὰ τῆς περιοδείας του καὶ δι' ὅσα προοίμια προέταξεν εἰς τὰς ἀλλεπαλλήλους ἐκδόσεις τοῦ βιβλίου του. Ἀλλὰ βεβαίως ὁ φιλέλλην συγγραφεὺς δὲν ἠδύνατο νὰ φαντασθῇ ὅτι ἐκ τῶν πρὸς τὴν Ἑλλάδα μεγαλειτέρων εὐεργεσιῶν του ἦτο καὶ ἡ καταχώρησις τοῦ ναυλωτικοῦ τοῦ Καπετὰν Δημήτρη μεταξὺ τῶν σημειώσεών του. Ἔδωκεν οὕτως ἀφορμὴν ὅπως ἀποκτήσωμεν δύο τοὐλάχιστον ἐκ τῶν ἐπισημοτέρων ἐν Γαλλίᾳ ἀντιπροσώπων τῆς νεωτέρας Ἑλληνικῆς γραμματολογίας.

Μετὰ τὸ πέρας τῶν νομικῶν σπουδῶν του ὁ μαρκήσιος ἤκουσε τὰ μαθήματα τοῦ Brunet de Presles εἰς τὴν σχολὴν τῶν Ἀνατολικῶν γλωσσῶν, φιλία δὲ στενὴ συνέδεσε ταχέως τὸν διδάσκαλον καὶ τὸν μαθητήν, μεταξὺ τῶν ὁποίων ὑπῆρχον ὡς πρὸς τὰς κλίσεις καὶ τὰ αἰσθήματα πλεῖστα σημεῖα συναφείας. Καθὼς ὁ Paulin Paris διὰ τὰ μεσαιωνικὰ γαλλικά, οὕτω καὶ ὁ Brunet de Presles διὰ τὰ νεώτερα Ἑλληνικὰ μετέδωκεν εἰς τὸν μαθητήν του ὄχι μόνον τὴν γνῶσιν τῆς γλώσσης ἀλλὰ καὶ τὰ ἀκραιφνῆ φιλελληνικὰ αἰσθήματα.

Ἀναγινώσκων τις τὴν ὑπὸ τοῦ Σαὶντ-Ἰλαὶρ γραφεῖσαν βιογραφίαν τοῦ Brunet de Presles νομίζει ἐνίοτε ὅτι πρόκειται περὶ τοῦ γράψαντος ὅσον καὶ περὶ τοῦ βιογραφουμένου. Οὗτος ἠγάπα τὴν Ἑλλάδα καίτοι οὐδέποτε ἐπισκεφθεὶς αὐτήν, «τὴν ἐγνώριζεν ὅμως ἐκ τῶν βιβλίων ὅσον καὶ οἱ «Ἕλληνες αὐτοί . . . . ἀδιαλείπτως ἐνησχολεῖτο «περὶ αὐτῆς . . . . ἡ οἰκία του ἦτο τὸ συνεντευ«κτήριον τῶν εἰς Παρισίους ἐρχομένων Ἑλλήνων· «ἐγνώριζον ἐκ τῶν προτέρων ὅτι θὰ εὕρωσιν ὑπὸ «τὴν στέγην του δεξίωσιν εὐμενεστάτην καὶ πρό«θυμον ὑποστήριξιν· ἦτο, οὕτως εἰπεῖν, ὁ Πρό«ξενος τῆς δημοκρατίας τῶν Ἑλληνικῶν γραμ«μάτων.» Δὲν ἀπεικονίζεται ἐνταῦθα ὁ Σαὶντ-Ἰλαὶρ αὐτὸς καὶ ἡ φιλόξενος οἰκία του;

«Ἐνθυμοῦμαι, ἐπιλέγει, ὅτι ἡμέραν τινὰ πλη«σίον τῆς κατοικίας του συνήντησα Ἕλληνα «πρεσβύτην, νεωστὶ ἐλθόντα εἰς Παρισίους ἀγνοοῦντα δὲ τὴν Γαλλικὴν καὶ ἐρωτῶντα τοὺς διαβάτας ποῦ κατοικεῖ ὁ *Κύριος Βρουνέτιος*, τὸν ὁποῖον φυσικῷ τῷ λόγῳ ἤθελε νὰ ἐπισκεφθῇ.» Δὲν λέγει ὅμως τὴν ἀπορίαν τοῦ Ἕλληνος ὅτε ἤκουσεν ὁμιλοῦντα τὴν γλῶσσάν του τὸν Παρισινὸν πρὸς τὸν ὁποῖον ἐκ τύχης ἀπηύθυνε τὴν ἐρώτησίν του. Ὁ πρεσβύτης οὗτος, ὁ Κος Ζάνος, ἦτο εἷς ἐκ τῶν πρώτων Ἑλλήνων τοὺς ὁποίους ἐγνώρισεν ὁ μαρκήσιος, ἐδίδαξε δὲ καὶ Ἑλληνικὰ εἰς τὴν μαρκησίαν· ἡ σεβασμία Γαλλίς, συμμεριζομένη τὰς κλίσεις καὶ τὰς μελέτας τοῦ υἱοῦ της, ἠθέλησεν εἰς ἡλικίαν ἑξήκοντα καὶ πέντε ἐτῶν νὰ μάθῃ τὰ Ἑλληνικά· ἔμαθε δὲ ἀρκετὰ ὅπως ἀναγινώσκει καὶ ὅπως γράφῃ ἐνίοτε εἰς τὴν γλῶσσάν των πρὸς τοὺς Ἕλληνας φίλους της

Ὁ Σαὶντ - Ἰλαὶρ διετέλεσε φίλος πάντοτε πιστὸς καὶ εἰλικρινὴς τῆς Ἑλλάδος. Ἀνεγνώριζε τὰς ἐλλείψεις της ἀλλ' ἐξετίμα τὰς ἐνδελεχεῖς προσπαθείας της ὅπως εἰσέλθῃ ἐκ νέου εἰς τὸ στάδιον τῆς προόδου. Παρηκολούθει μετὰ συμπαθοῦς προσοχῆς τὴν διανοητικὴν καὶ ὑλικήν της ἀνάπτυξιν, συμμεριζόμενος τὰς ἐθνικὰς ἡμῶν χαρὰς καὶ θλίψεις· «θεωρῶ τὴν Ἑλλάδα, μοῦ ἔ»γραφεν ὡς πατρίδα κοινὴν πάντων ὅσοι συναι»σθάνονται καὶ ἀγαποῦν τὸ καλόν·» ἤλπιζε νὰ τὴν ἐπισκεφθῇ καὶ νὰ διαμείνῃ ἐπὶ πολύ, ἐλέγομεν δὲ νὰ κατωρθώσωμεν τοῦτο ὁμοῦ κατὰ τὸ προσεχὲς φθινόπωρον. Ἐπεριμένετο μετὰ χαρᾶς ὑπὸ τῶν φίλων του καὶ ἦσαν πάντες φίλοι του ἐκεῖ. Ὅσοι δὲν τὸν ἐγνώριζον προσωπικῶς τὸν ἠγάπων δι' ὅσην ἀγάπην ἐπέδειξε πρὸς τὴν πατρίδα των. Οἱ κατὰ τὴν τελευταίαν εἰκοσαετίαν μεταβάντες εἰς Παρισίους Ἕλληνες ἐθεώρουν ὡς καθῆκον εὐάρεστον τὸ νὰ τὸν ἐπισκεφθῶσιν. Οἱ νέοι σπουδασταὶ τὸν εὕρισκον πάντοτε πρόθυμον σύμβουλον,. προστάτην καὶ φίλον.

Παρηκολούθει τὰς σπουδὰς καὶ τὰς προόδους των, χαίρων ὁπότε ἔβλεπε πραγματοποιουμένας τὰς καλὰς περὶ αὐτῶν ἐλπίδας του. Παρίστατο συχνάκις εἰς τὰς ἐξετάσεις τῶν ἀποκτώντων διδακτορικὸν εἰς Παρισίους δίπλωμα, μετέβη εἰς Ἰταλίαν μόνον ὅπως παρευρεθῇ εἰς τὴν πρώτην παράστασιν τοῦ πρώτου μελοδράματος τοῦ φίλου του Σαμάρα, ὑπέσχετο δὲ νὰ μεταβῇ καὶ πάλιν τὸ ἔαρ τοῦτο εἰς Μιλάνον ὅπως ἴδῃ νέον του θρίαμβον. Ἀλλ' ὁ κατάλογος μακρὸς τῶν ὅσων συνεδέοντο πρὸς αὐτὸν διὰ τῶν δεσμῶν τῆς ἀγάπης καὶ τῆς εὐγνωμοσύνης. Διὰ τοῦτο τὸν ἐπένθησεν ἡ Ἑλλὰς εἰλικρινῶς, αἱ ἐφημερίδες ἀνήγγειλαν τὸν θάνατόν του μετὰ λύπης ἀληθοῦς, εἰς δὲ τὴν βουλὴν οἱ ἀντιπρόσωποι τοῦ ἔθνους, λησμονοῦν-

Digitized by Google

τες πρὸς στιγμὴν τὰς ἔριδάς των, ἐξέφρασαν ἀπὸ κοινοῦ τὴν ἐθνικὴν θλῖψιν διὰ τὴν ἀπώλειαν φίλου τῆς Ἑλλάδος τοσοῦτον εὐσταθοῦς καὶ χρησίμου.

Πᾶσαι σχεδὸν αἱ ἐπετηρίδες τοῦ Συλλόγου πρὸς ἐνθάρρυνσιν τῶν Ἑλληνικῶν σπουδῶν περιλαμβάνουν εἴτε διατριβήν τινα τοῦ Σαίντ-Ἰλαὶρ περὶ τῆς καθ' ἡμᾶς φιλολογίας, εἴτε βιογραφικήν του σημείωσιν ἐξ ἐκείνων τὰς ὁποίας ἐμνημονεύσαμεν ἤδη, εἴτε ἐπὶ τέλους λογοδοσίαν συγκεφαλαιοῦσαν τὰς ἐνιαυσίους ἐργασίας καὶ ἀπωλείας τοῦ Συλλόγου. Ἐκλεχθεὶς ἐξ ἀρχῆς ὡς μέλος τῆς ἐφορείας, καὶ ἐκλεγόμενος, κατ' ἐπανάληψιν ἐφ' ὅσον ὁ κανονισμὸς τὸ ἐπέτρεπεν ἀνηγορεύθη πρόεδρος κατὰ τὸ 1883. Μέλος τῶν πλείστων ἐπιτροπῶν τοῦ Συλλόγου, εἰργάζετο ὑπὲρ αὐτοῦ μετ' ἐπιμελείας, δραστηριότητος καὶ ζήλου, τῶν ὁποίων τὴν μνήμην θὰ διατηρήσωσιν ἀείποτε οἱ συνάδελφοί του.

«Τὰ Κορακιστικὰ Ἰακώβου Ῥίζου τοῦ Νερουλοῦ. Βίος καὶ ἔργα Ἀλεξάνδρου Σούτσου, – ἡ δημοσιογραφία ἐν Ἑλλάδι, – Ἀπόπειρα ἐθνικοῦ θεάτρου ἐν Ἑλλάδι, – Περὶ μεταφράσεων καὶ μιμήσεων εἰς τὴν νεωτέραν Ἑλληνικήν, – ὁ Μακιαβέλης καὶ οἱ Ἕλληνες συγγραφεῖς, - περὶ τῶν Συλλόγων καὶ τῆς προόδου τῶν φιλολογικῶν μελετῶν εἰς τὴν καθ' ἡμᾶς Ἑλλάδα, – Ὁ Ὅμηρος κατὰ τὸν Μεσαιῶνα εἰς τὴν Δυτικὴν Εὐρώπην—ἰδοὺ αἱ ἐπιγραφαὶ τινων ἐκ τῶν διατριβῶν του τῶν δημοσιευθεισῶν εἰς τὰς ἐπετηρίδας τοῦ Συλλόγου. Συνενούμεναι ἤθελον ἀποτελέσει ὀγκῶδες βιβλίον. Οὐχὶ μικρότερον ἢ ὀλιγώτερον ἄξιον λόγου βιβλίον ἤθελον ἀποτελέσει αἱ ἀλλαχοῦ δημοσιευθεῖσαι. Κατὰ τὸ 1875 κατεχώρισεν εἰς τὰ «χρονικὰ τῆς Δουγκερκικῆς ἑταιρίας» ἐκτενῆ ἀνάλυσιν τῆς κωμωδίας ἡ Βαβυλωνία, εἰς τὸ περιοδικὸν le Monde Poétique ἔδωκε διατριβὰς περὶ τῶν ποιητικῶν ἔργων τοῦ Κου Γεωργίου Δροσίνη καὶ ἄλλων ἔτι, προέταξε μελέτην ἀξιόλογον περὶ τοῦ βίου καὶ τῶν ἔργων τοῦ Βαλαωρίτου εἰς τὸν πρῶτον τόμον τῆς ὑπὸ τοῦ Blancard γαλλικῆς μεταφράσεως τῶν ἔργων τοῦ Λευκαδίου ποιητοῦ. Προητοίμαζε δὲ παρομοίαν μελέτην καὶ περὶ Ζαλοκώστα, ὅπως προταχθῇ ἐπίσης τῆς μεταφράσεως τῶν ποιημάτων, τὴν ὁποίαν, ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ J. Blancard φιλοπονηθεῖσαν, ἐπεξειργάσθη καὶ ταύτην ἐξ ὁλοκλήρου ὁ Σαίντ-Ἰλαίρ.

Κατὰ τὴν παγκόσμιον ἔκθεσιν τοῦ 1878 συνέγραψε τὸν περὶ Ἑλλάδος τόμον εἰς τὴν συλλογὴν τοῦ Lamarre (Les pays étrangers à l' exposition). Τὸ βιβλίον τοῦτο, περιέχον λεπτομερεῖς πληροφορίας περὶ κυβερνήσεως, στατιστικῆς, γεωγραφίας κτλ, παριστᾷ πιστὴν εἰκόνα τῆς τότε καταστάσεως τῆς Ἑλλάδος. Ἐδίδετο οὕτως ἀφορμὴ ὅπως ἐξυπηρετήσῃ τὴν Ἑλλάδα καὶ ὠφεληθῇ προθύμως τῆς εὐκαιρίας. Ἐνθυμηθεῖσα τοῦτο ἡ Ἑλληνικὴ ἐπιτροπὴ κατὰ τὴν παγκόσμιον ἔκθεσιν τοῦ 1889 ἀνέθεσεν εἰς αὐτὸν τὸ ἔργον ἀγωνοδίκου εἰς τὸ ἐπὶ τῶν βιβλίων τμῆμα. Τὸ ἀνεδέχθη, καίτοι ὀφείλων νὰ μεριμνήσῃ περὶ τῆς πασχούσης ὑγείας του, τὸ ἐξεπλήρωσε δὲ μετὰ τῆς συνήθους αὐταπαρνήσεως καὶ εὐσυνειδησίας. Ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις περιέλαβε τὸ ὄνομά του εἰς τὸν κατάλογον τῶν σκοπουμένων προβιβασμῶν εἰς τὸ τάγμα τοῦ Σωτῆρος, τοῦ ὁποίου ἔφερεν ἤδη τὸν χρυσοῦν σταυρόν, ἀλλ' ὁ θάνατος ἐπῆλθε προτοῦ λάβῃ τὸ νέον τοῦτο δεῖγμα τῆς ἐθνικῆς εὐγνωμοσύνης.

Κατὰ τὸ 1880 ἐξέδωκε γαλλικὴν μετάφρασιν τῶν ἐπιστολῶν τοῦ Κοραῆ περὶ τῶν ἐν Γαλλίᾳ κατὰ τὴν ἐπανάστασιν συμβάντων. Πρὸ τούτου εἶχε δημοσιευθῆ συλλογὴ τῶν ἀνεκδότων γαλλικῶν ἐπιστολῶν τοῦ Κοραῆ πρὸς τὸν Chardon de la Rochette. Ὁ Egger καὶ ὁ Σαὶντ Ἰλαὶρ ἐγνωστοποίησαν διὰ συντόμου προοιμίου ὅτι τὴν συλλογὴν ταύτην εἶχε προετοιμάσῃ πρὸς δημοσίευσιν ὁ ἀποβιώσας Brunet de Presles, ἀλλ' οὐχ ἧττον ὁλόκληρον τὴν φροντίδα τῆς ἐκδόσεως ἐκείνης εἶχεν ἀναλάβει ἀνωνύμως ὁ μετριόφρων μαρκήσιος.

Ἤθελα ἐντελῶς ἀποσιωπήσῃ ἄλλας τινὰς δημοσιεύσεις του ἐὰν δὲν ἐθεώρουν ὡς καθῆκον τὸ νὰ ἐκφράσω ἐνταῦθα τὴν εὐγνωμοσύνην μου πρὸς τὸν ἐπιδέξιον μεταφραστὴν ὅστις μὲ ἐτίμησε, συνδέσας τὸ ὄνομά του μετὰ τοῦ ὀνόματός μου, ὅπως καταστήσῃ γνωστὸν εἰς γάλλους ἀναγνώστας τὰ διηγήματα εἰς τὰ ὁποῖα προσέθεσε τὴν χάριν τῆς γλώσσης του. Ἡ πρὸς τὸν συγγραφέα ἀδελφικὴ φιλία του ἐξηγεῖ τὴν προθυμίαν μετὰ τῆς ὁποίας συνεμερίσθη οὕτω μετ' ἐκείνου τὴν εὐθύνην τῶν ταπεινῶν ἔργων του.

Δ. Βικέλας.

Ἕπεται τὸ τέλος

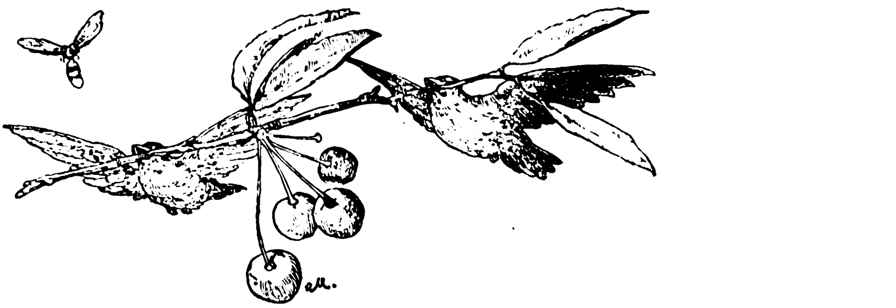

Digitized by Google

Η ΝΙΚΗ

Ἐδῶ 'ς τὸ ἑλληνικὸ τὸ χῶμα,
Τὸ στοιχειωμένο καὶ ἱερό,
Ὁποῦ τὸ ἴδιο μένει ἀκόμα
Ἀπ' τὸν ἀρχαῖο τὸν καιρό,

'Σ τὸ χῶμα τοῦτο πάντα ἀνθοῦνε
Κ' ἔχουν ἀθάνατη ζωὴ
Καὶ μᾶς θαμπώνουν, μᾶς μεθοῦνε
Νεράϊδες, ἥρωες, θεοί!

Εἶδα τὴ Νίκη τὴ μεγάλη,
Τὴ Νίκη τὴν παντοτεινή!
Τὴν εἶδα ἐμπρός μου νὰ προβάλῃ
Μὲ φορεσιὰ ὁλοφωτεινή.

Ἀσύγκριτη 'σὰν τὴν ἰδέα,
Σὰν ὄνειρο λαχταριστή,
Εἶδα τὴ Νίκη τὴν ἀρχαία,
Τὴ Νίκη τὴν κυματιστή!

Τὴν εἶδα. Μὲ τὸ πέταμά της
Δὲν ἔφευγε 'ς τοὺς οὐρανούς,
Ἐκεῖ ποῦ δύσκολα σιμά της
Μπορεῖ νὰ κρατηθῇ κι' ὁ νοῦς.

Δὲν ἔτρεχε νὰ φτάσῃ πρώτη,
Νὰ στεφανώσῃ φτερωτὴ
Τὸ λιονταρόκαρδο στρατιώτη,
Τὸν ἐμπνευσμένο ποιητή.

Δὲν ἔδενεν ἡ θεία κόρη
Μ' ἕνα της σάλπισμα τρανό,
Ὀρθὴ 'ς τοῦ καραβιοῦ τὴν πλώρη,
Τὸν μανιωμένο Ὠκεανό.

Χρυσελεφάντινη γαλήνη
Δὲν ἔδειχνε, δὲν εἶχε αὐτή.
Δὲν τὴν ἀντίκρυσα νὰ λύνῃ
Τὰ σάνδαλά της λατρευτή.

Καὶ δὲν τὴν εἶδα 'σὰν ἀστέρι
Τῆς τέχνης θεῖο πελεκητὸ
'Σ τὴν πέτρα τὴ σκληρὴ ἀπὸ χέρι
Ἑνὸς τεχνίτου δυνατό.

Καὶ δὲν τὴν εἶδα μέσ' 'ς τῶν νέων
Τὰ γαῦρα πλήθη νὰ ὁδηγῇ
Τοὺς ταύρους τῶν Παναθηναίων
Στεφανωτοὺς εἰς τὴ σφαγή.

Καθὼς ὁ πρῶτος ὁ τεχνίτης
Τὴν ἔπλασεν ἁπλοϊκὰ
Μὲ τὸ γυναίκειο τὸ κορμί της
Χωρὶς γνωρίσματα θεϊκά,

Τὴν εἶδα νὰ περνᾷ ἀπ' τὴ στράτα
Χωρὶς σαλπίσματα, κλαδιὰ
Καὶ τρόπαια καὶ φτερὰ χιονᾶτα,
Χωρὶς οὐράνια συνοδιά.

Ἀλλ' ἡ ἐμμορφιά της πέρα ὡς πέρα
Σκόρπια 'ς τ' ὁλόψηλο κορμὶ
Εἶχε τῆς Νίκης τὸν ἀέρα,
Εἶχε τῆς Νίκης τὴν ὁρμή.

Κ' ἦταν πλασμένο τὸ κορμί της
Ὄχι ἀπὸ σάρκα, ἀπὸ ψυχή!
Τὸ νοῦ τραβοῦσε 'σὰν μαγνήτης,
Τὸν ὕψωνε 'σὰν προσευχή.

Κι' ἀπὸ τὸ ἄϋλο, τὸ παρθένο
Κορμί, ποῦ ἐδιάβαινε γοργό,
Ἔβγαινε φῶς εὐλογημένο,
Ἔβγαινε φῶς θαυματουργό.

Κ' ἐφάνταζε 'σὰν νὰ πηγαίνῃ
Βοήθεια καὶ παρηγοριὰ
Σὲ κάθε νιότη ἐρωτευμένη,
Σὲ κάθε συμφορὰ βαρειά.

Ταῖρι 'ς τὸν ἔρημο, 'ς τὸν ξένο
Σκέπη, 'ς τὴν φύσιν εὐωδιά,
Καὶ δύναμι 'ς τὸ δειλιασμένο
Καὶ νέα θρησκεία 'ς τὴν καρδιά.

Τὴν εἶδα νὰ περνᾷ 'μπροστά μου
Μὲ φορεσιὰ ὁλοφωτεινὴ
Κ' ἐλύγισα 'ς τὴ γῆ ἐκεῖ χάμου
Κ' ἔκραξα μὲ τρανὴ φωνή,

Γονατιστός, μὲ θαμπωμένα
Μάτια, μὲ λαῦρα περισσή:
«Χαῖρε θεά, χαῖρε παρθένα,
Ὦ Νίκη, ὦ Νίκη, ὦ Νίκη Ἐσύ!

Ἐσὺ ποῦ δείχνεις πῶς ἀνθοῦνε
Ἐδῶ μ' ἀθάνατη ζωή,
Πῶς μᾶς ἐμπνέουν καὶ μᾶς μεθοῦνε
Νεράϊδες, ἥρωες, θεοί!»

Κωστης Παλαμας

Digitized by Google

Η ΛΥΓΕΡΗ

Συνέχεια· ἴδε σ. 262

Ἀλήθεια ἦτο ἐγωϊστικὴ αὐτὴ ἡ ὁμολογία τοῦ Γεωργίου· εἶχε φαίνεται μεγάλην ἰδέαν διὰ τὴν εὐμορφιάν καὶ τὴν φωνήν του καὶ τοῦτο ἐπείσμονε τὴν Ἀνθήν. Τί τάχα! ὑποθέτει ὅτι δὲν εἶνε καὶ κορίτσια τὰ ὁποῖα δὲν προσέχουν εἰς τὸ τραγοῦδί του καὶ μόνον τὴν δουλειάν των κυττάζουν;.... Καὶ χράπ, χράπ! ἡ λυγερὴ ἔρριπτε τὴν σαΐτταν της καὶ ἀνεκίνει τὸ κτένι μετὰ πάθους ὥστε νὰ τρίζῃ σύγξυλος ὁ ἐργαλειός.

Ἀλλὰ τῷ ὄντι εἶχε μαγείαν ἡ φωνὴ τοῦ μικροῦ καρραγωγέως, τὰ βλέμματά του ἦσαν μαγνῆται μοναχοὶ καὶ χωρὶς οὐδ' αὐτὴ νὰ ἠξεύρῃ πῶς, ἦλθεν εἰς αὐτὴν ἡ ἐπιθυμία νὰ τοῦ χαμογελάσῃ νὰ τοῦ εἴπῃ κάτι.... Καὶ μίαν ἡμέραν τῷ ἐτραγούδησεν, ἤσυχα, ἤσυχα, ἐνῷ ἡ σαΐττα ἔγρυζεν ὑπὸ τὸ σπασμωδικὸν σφενδόνισμα καὶ τὸ κτένι ἔπιπτεν ἐπὶ τοῦ ἱστοῦ μετὰ βίας, παραφέρον πλῆθος ἀποκοπέντων νημάτων:

Πέρασε ξαναπέρασε κι' ἂν δὲ σ' ἀκούσω βῆξε.
Καὶ πάρε ζαχαρόκουκκα 'ς τὰ κεραμίδια ρίξε!..

Αὐτὴ τὸ εἶπε εἰς τ' ἀστεῖα, ἔτσι νὰ γελάσῃ καὶ νὰ τὸν πειράξῃ τὸν Γεώργιον. Μὰ ἐκεῖνος τὸ ἐπίστευσε κ' ἐπέρασε καὶ ἐξαναπέρασε. Μέχρις οὗ ἠνάγκασε τὴν λυγερὴν νὰ τρέχῃ νύκτα μεσάνυκτα εἰς τὸ παράθυρον διὰ ν' ἀκούσῃ τὸ τραγοῦδί του, νὰ παραιτῇ τὴν ἐργασίαν της, νὰ παραβλέπῃ τῆς μητρὸς τὴν ἐπίβλεψιν καὶ νὰ τρέχῃ τὴν ἡμέραν ἵνα τὸν ἴδῃ διαβαίνοντα εἰς τὴν ἀγοράν. Καὶ τόρα να, τὴν κατήντησεν ὥστε νὰ θεωρῇ ὡς μεγίστην συμφορὰν τὸν ἀποχωρισμόν του. Ἄχ, Παναγία μου! σῶζε τοὺς ἀπειλουμένους ἐραστάς.....

Θορυβώδεις κροταλισμοὶ ἀπέσπασαν τὴν Ἀνθὴν τῶν λυπηρῶν σκέψεών της. Ἡ ἡμέρα ἤδη ὑπέφωσκε καὶ ἡ Φρόσω, ἡ θεία τῆς λυγερῆς ἐκάλει αὐτὴν ὅπως ἑτοιμασθῇ διὰ τὴν πανήγυριν.

Ἡ ἑορτὴ τοῦ ἁγίου Γεωργίου εἶνε πρὸ πάντων ἑορτὴ τῶν βλαχοποιμένων. Οὗτοι ἑορτάζουν δι' αὐτῆς τὴν λῆξιν τῆς χειμερινῆς περιόδου καὶ τὴν ἔναρξιν τῆς ἐαρινῆς. Συνέρχονται λοιπὸν πάντες, ἀπὸ ἀμνημονεύτων ἐτῶν ἐπὶ μιᾶς Μονῆς, τιμωμένης ἐπ' ὀνόματι τοῦ Ἁγίου Γεωργίου καὶ καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν πανηγυρίζουν, θυσιάζοντες τὸν αἰγιωργίτην, ἐκλεκτὸν ἀμνὸν τὸν ὁποῖον ἐπὶ τούτῳ προορίζουν. Ἤδη ὅμως θεωρεῖται κοινὴ πανήγυρις καὶ συρρέουν ἐκεῖ ἀπ' ὅλα τὰ πέριξ χωρία τῶν δήμων τῆς Βουπρασίας καὶ τῆς Μυρτουντίας καὶ τῆς Ἤλιδος ἄνδρες, γυναῖκες καὶ παιδία, νέοι καὶ γέροντες, δοξολογοῦντες τὸν μέγαν Στρατηλάτην, τὸν Περσέα τῆς χριστιανικῆς ἐκκλησίας, καὶ πανηγυρίζοντες μετὰ τῶν βλαχοποιμένων.

Ἡ Φρόσω ὅμως δὲν ἐπρόκειτο νὰ πανηγυρίσῃ. Εἶχε τάμμα νὰ βαπτίσῃ εἰς τὴν χάριν του τὸ μονάκριβον παιδί της. Διότι ἀπέκτησε πέντε μέχρι τοῦδε παιδία ἡ ἀγαθὴ χωρικὴ ἀλλὰ καὶ τὰ πέντε τὰ ἔθαψεν εἰς τὴν ἀχόρταστον γῆν. Εἰς αὐτὸ δὲ τὸ ἐναπομεῖναν ἤδη συνέβη τι ὅλως ἐξαιρετικόν, τὸ ὁποῖον ἠνάγκαζεν αὐτὴν νὰ λάβῃ ὅλας τὰς προφυλάξεις ἵνα μὴ τὸ χάσῃ. Δὲν εἶδε μὲν τὸ συμβὰν αὐτὴ ἡ ἰδία ἡ Φρόσω — ὁ θεὸς τὴν ἐφύλαξεν — ἀλλὰ ἡ θεία Ζωγάκαινα, ἡ γραῖα ἐκείνη, ἡ φέρουσα πάντοτε ὁρμαθοὺς κλειδίων ἀπὸ τῆς ὀσφύος διὰ τῶν ὁποίων ἔλυε κ' ἔδενε τ' ἀμποδέματα καὶ διακρινομένη διὰ τὰς σχέσεις της πρὸς τὰ στοιχεῖα. Πέρυσι δηλαδὴ κατὰ τὸν Μάϊον ὅμιλος γυναικῶν μεταξὺ τῶν ὁποίων ἦτο καὶ ἡ Φρόσω καὶ ἡ Ζωγάκαινα μετέβη εἰς τὸ λαγκάδι τοῦ Μπάστα νὰ πλύνῃ. Ἡ Φρόσω ἔφερε μαζί της καὶ τὸ παιδίον, εἰς τὴν φασκιὰν ἀκόμη, κ' ἐνῷ ἔπλυνεν ἀφῆκεν αὐτὸ κοιμώμενον εἰς τὴν ρίζαν μιᾶς πλατάνου, ὑπὸ σκιάν. Αἴφνης ἠκούσθησαν κλαυθμηρισμοὶ καὶ ἡ Ζωγάκαινα ἔσπευσε πρὸς τὸ παιδίον· ἀλλ' ἐκεῖ τί νὰ ἴδῃ; Τὸ διηγεῖτο ἔπειτα κ' ἔτρεμεν ἡ γραῖα, ὡς τὸ φυλλοκάλαμον. Μία γυνὴ ὑψηλή, πολὺ ὑψηλὴ ἦτο ἐκεῖ μὲ μαλλιὰ κατάξανθα ὡσὰν ἀπὸ καθαρὸ χρυσάφι καὶ μακρότατα ὥστε νὰ σύρωνται κατὰ γῆς. Τὸ εὔτορνον σῶμα της περιέβαλλεν ἐπιχαρίτως μακρὰ ἐσθής, λευκὴ λευκοτάτη καὶ λεπτὴ ὡσὰν ἀπὸ ἀέρα. Τὸ πρόσωπόν της δὲν ἠδυνήθη νὰ ἴδῃ ἡ Ζωγάκαινα, διότι ἦτο ἐκ τῶν ὄπισθεν· ὑπέθετεν ὅμως ἐκ τοῦ ὅλου παραστήματός της ὅτι θὰ εἶχεν ὡραῖα χαρακτηριστικά. Καὶ ἡ γυνὴ αὐτὴ ἐκράτει τὸ παιδίον τῆς Φρόσως εἰς χεῖράς της καὶ τὸ ἐταλάντευε τραγῳδοῦσα συγχρόνως εἰς ἤπιον καὶ μαλακὸν τόνον, ὡς νὰ ἤθελε νὰ τ' ἀποκοιμήσῃ:

Ῥήγανη ἀγριορήγανη,
σφαραγγιὰ μονόκλωνη,
σκόρδο μονοκόλινο,
κι' ἄλλο ἕνα βότανο,
νὰ τὰ ἤξερ' ἡ μαννοῦλά σου,
ποτὲ παιδὶ δὲν ἔχανε!...

Ἡ γραῖα ἐστάθη ἀκίνητος εἰς τὴν θέσιν της, μὲ ἀνοικτὸν τὸ στόμα, ὡς νὰ ἤθελε καὶ δι' αὐτοῦ ν' ἀντιληφθῇ τοὺς ἤχους τοῦ τραγουδιοῦ ἀχόρταστος. Δὲν ἐφρόντιζεν οὔτε διὰ τὸ παιδίον οὔτε διὰ τίποτε ἄλλο παρὰ διὰ τὸ τραγοῦδι. Καὶ τί τρεμούλιασμα ἦτον ἐκεῖνο, τί λαχταριστὸν τρεμούλιασμα! Ὄχι τὸ μικρὸν ἠδύνατο ν' ἀποκοιμίσῃ, ἀλλὰ καὶ τὰ δένδρα καὶ τὰ νερά. Ἡ Ζωγάκαινα παρετήρει τὴν γυναῖκα καὶ ἠπόρει πῶς εὑρέθη ἐκεῖ ἔξαφνα καὶ ποία τις ἦτο. Ἀπὸ

Digitized by Google

τὰς συντρόφους της δὲν ἦτο βέβαια· ξένη πάλιν νὰ ἦτο, προσκυνήτρια καὶ αὐτὸ δύσκολον ἐφαίνετο. Τόσον λαμπρὸν ἔνδυμα καὶ τόσον ὡραία γυνὴ δυσκόλως εὑρίσκονται εἰς ἐκεῖνα τὰ μέρη. Ἡ γραῖα ἐτόλμησε νὰ πλησιάσῃ καὶ νὰ ἑλκύσῃ ἀπὸ τῆς ἐσθῆτος τὴν γυναῖκα. Πλὴν εὐθὺς ἰσχυρὸν ῥάπισμα καταφερθὲν ἐπὶ τῆς παρειᾶς της ἀφῆκεν αὐτὴν ἄφωνον ἐπὶ ὁλόκληρον ὥραν. Ὅτε δὲ συνῆλθε δὲν εἶδε τίποτε ἐμπρός της εἰμὴ τὸ παιδίον κοιμώμενον ἐπὶ τῶν χόρτων ἡσύχως. Ἔσπευσε τότε εἰς τὰς γυναῖκας, διηγήθη τὸ συμβὰν εἰποῦσα καὶ τὰς εἰκασίας της, ὅτι ἡ γυνὴ ἐκείνη δὲν ἦτο ἄλλη παρὰ νεραΐδα, ἑλκυσθεῖσα ἐκεῖ ἐκ τοῦ πόθου τὸν ὁποῖον ἔχουσι διὰ τὰ μικρὰ παιδία τὰ ἐξωτικά, καὶ συμβουλεύσασα τὴν Φρόσω νὰ μεταχειρισθῇ εὐθὺς τὰς παραγγελίας ὅσας ἐν εἴδει τραγουδιοῦ ἔλεγε τὸ ἐξωτικόν.

Ἡ Φρόσω ἂν ἦσαν ἀληθεῖς ἢ ὄχι οἱ λόγοι οὗτοι τῆς γραίας Ζωγάκαινας δὲν ἐφρόντισε νὰ μάθῃ. Ἤρκει εἰς αὐτὴν ὅτι τὸ παιδίον της ἐκινδύνευε καὶ πρόθυμος ἠκολούθησε τῆς πεπειραμένης γραίας τὰς συμβουλὰς καὶ πρὸς περισσοτέραν ἀσφάλειαν ἔταξεν αὐτὸ εἰς τὸν Ἅγιον Γεώργιον τοῦ ὁποίου πλησίον ἦτο ἡ Μονή. Ἤδη ἡ θειὰ Ζωγάκαινα ἀπέθανε πρὸ πολλοῦ καὶ συνετάφησαν μετ' αὐτῆς ἡ πεῖρα καὶ οἱ ὁρμαθοὶ τῶν κλειδίων της. Ἡ Φρόσω ὅμως δὲν ἐλησμόνη τὸ συμβεβηκὸς ἐκεῖνο οὔτε τὸ τάξιμόν της. Ὁ ἅγιος συχνὰ ἐνεφανίζετο εἰς τοὺς ὕπνους τῆς πτωχῆς χωρικῆς, μὲ τὸ κόκκινον του ἄλογο, τὸ κοντάρι του τὸ μακρύτατον, τὴν λάμπουσαν στολήν του καὶ τὴν παρθενικήν του ὄψιν, μ' ἕνα στέφανον φωτεινὸν περὶ τὴν κεφαλήν, παρομοίως ὅπως εἰκονίζεται ὑπὸ τῶν ἁγιογράφων, ὑπενθυμίζων εἰς αὐτὴν τὴν ὑπόσχεσίν της. Καὶ ἤδη καθ' ὅσον ἐπλησίαζον αἱ ἡμέραι τῆς μνήμης του ἐσύχναζε περισσότερον κ' ἐτάρασσε τοὺς ὕπνους τῆς πτωχῆς.

— Σὰν τὸν θυμοῦμαι σηκώνεται τὸ πετσί μου, τὸν εἶδα σάν με βλέπεις καὶ σε βλέπω· ἔλεγεν περίφοβος πρὸς τὰς γειτονίσσας αὐτῆς ἡ Φρόσω.

Διὸ ἤδη ἐβιάζετο μέχρις οὗ φθάσῃ καὶ ἐκπληρώσῃ τὴν ὑπόσχεσίν της. Καὶ ἀνεστάτωσεν ἀπὸ τὰς φωνάς της ὅλους εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Κυρ Παναγιώτη καὶ ἑτοίμαζεν πάντα ἀδημονοῦσα καὶ συγχυζομένη διὰ τὴν παραμικρὰν βραδύτητα.

— Τί σπουδὴ εἶνε αὐτή, καλότυχη! ἔλεγεν ἡ κυρὰ Παναγιώταινα εἰς τὴν νύμφην της, ἐκπληττομένη.

— Ἔχω μιὰ σιδερένια κουλοῦρα 'ς τὸ λαιμὸ καὶ θέλω νὰ τὴν βγάλω μιὰ ὥρ' ἀρχήτερα· ἀπήντα ἡ Φρόσω.

Ἡ λυγερὴ ὅμως δὲν εἶχε φαίνεται τὴν αὐτὴν τῆς θείας της ἀνυπομονησίαν καὶ ἡτοιμάζετο νωθρῶς, δίχως ὄρεξιν. Εἶνε ἀληθὲς ὅτι πρὸ ἡμερῶν ὅτε τὸ πρῶτον ἡ Φρόσω ἀνήγγειλεν εἰς αὐτήν, ὅτι θὰ τὴν παρελάμβανεν εἰς τὴν πανήγυριν ἡ παρθένος ὑπερεπληρώθη χαρᾶς. Ἐπόθει τὴν ἡμέραν αὐτὴν διακαῶς· ἠρίθμει τὰς παρερχομένας ἡμέρας μίαν πρὸς μίαν, ὡς ν' ἀνέμενε κάτι σπουδαῖον.

Καὶ ἦτο τῷ ὄντι σπουδαῖον διὰ τὴν ἁπλῆν κορασίδα, συνειθισμένην ἐν τῷ περιωρισμένῳ βίῳ τῆς οἰκίας. Θὰ ἔβλεπε πρᾶγμα τὸ ὁποῖον μόνον ἀπὸ τὰς διηγήσεις τῶν γραϊδίων ἐγνώριζε καὶ συνεκινεῖτο μέχρι δακρύων ἀκούουσα ἐνίοτε. Φαντασθῆτε καλά! νὰ παρακολουθήσῃ καὶ αὐτὴ τὴν λιτανείαν τῆς εἰκόνος, τὴν ὁποίαν χεῖρες παρθενικαὶ ἐστόλισαν διὰ πλαισίου ἐκ ῥόδων καὶ δενδρολιβάνου... Δύο ἄνδρες, ἀσκεπεῖς καὶ τεταπεινωμένοι θὰ φέρουν αὐτὴν ἐμπρὸς καὶ θ' ἀκολουθοῦν καλόγηροι καὶ ἱερεῖς ἀσκεπεῖς, μὲ τὴν κόμην κυματίζουσαν καὶ λαὸς ὅλος φωνάζων τὸ «Κύριε ἐλέησον» καὶ σταυροκοπούμενος. Ἡ λιτανεία θὰ σταματᾷ ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρόν. Τότε θὰ σπεύδουν αἱ βλάχισσαι νὰ ῥίψουν κάτω τὰ ἀσθενῆ παιδία των διὰ νὰ διέλθῃ ἄνωθεν ἡ εἰκὼν καὶ νὰ τὰ ἰατρεύσῃ· γέροντες βλάχοι ν' ἀσπασθοῦν γονυκλινῶς τοὺς κροσσούς της, καὶ γραῖαι δυσκόλως βαδίζουσαι ἐπὶ τῶν ῥάβδων των νὰ προσφέρουν θυμίαμα ἐπὶ ἁπλοῦ τεμαχίου κεράμου. Καὶ ὅταν ἡ λιτανεία φθάσῃ εἰς τὴν ἄκραν τοῦ λόφου, κάτω μιᾶς μεγάλης ἀγριαπιδιᾶς, οἱ ἱερωμένοι θὰ ψάλλουν τὴν δοξολογίαν, ἐνῷ τόσος κόσμος ἐκεῖ, ἄνευ διακρίσεως φύλου καὶ ἡλικίας θὰ παραμένῃ ἀσκεπής, κλίνων τὴν κεφαλὴν ὑπὸ τὰ θριαμβικὰ τροπάρια... Ὤχ ἅϊ Γιώργη μου, μεγάλε καὶ θαυματουργέ!...

Ἡ λυγερὴ συνεκινεῖτο μέχρι δακρύων εἰς τὰς σκέψεις αὐτάς. Ἀνεκύκλου εἰς τὸν νοῦν της τὴν χριστιανικὴν παράδοσιν· ἐφαντάζετο, οὐχὶ ἄνευ τρόμου, τὴν μεγαλοπρεπῆ παράστασιν τοῦ ἁγίου, καθ' ἣν ὥραν μόνος, μὲ τὴν πρὸς τὸν θεὸν πίστιν του, καταβάλλει τὸ θηρίον ὅπερ ἐκράτει τὴν πηγὴν κ' ἐλευθερώνει τὴν βασιλοποῦλα, ζητῶν παρὰ τοῦ πατρός της ὡς ἀμοιβήν, νὰ κτίσῃ μίαν ἐκκλησίαν ἐντὸς τῆς ὁποίας νὰ εἰκονίσῃ αὐτόν, ὑπερήφανον ἱππέα, ἀρματωμένον μὲ σπαθὶ καὶ κοντάρι ὁλόχρυσον. Συνέπασχε μετὰ τῆς βασιλοπούλας, συνηγάλλετο μετὰ τοῦ πατρὸς καὶ ἐν συνδυασμῷ ἀλλοπροσάλλῳ, ἔβλεπε τὴν ῥάχιν τοῦ ἁγίου Γεωργίου, τὴν λιτανείαν τῶν ἀγροτῶν, παρελαύνουσαν ἐν πολυχρώμῳ λάμψει, εὕρισκεν αὐτὸν ἐκεῖ, μέτοχον τοῦ θορύβου καὶ τοῦ ἀλαλητοῦ της. Τὰ χριστιανικά της αἰσθήματα ἐνετείνοντο· ἐννόει ῥοπὴν εὐγνωμοσύνης μεγάλης πρὸς τὸν ἅγιον, ὄχι τόσον διὰ τὸ θαῦμα του, ὅσον διότι ἐγένετο πρόξενος τόσης χαρᾶς καὶ ἀγαλλιάσεως τῶν χριστιανῶν· τῶν χριστιανῶν καὶ αὐτῆς τῆς ἰδίας λυγερῆς, τὴν

Digitized by Google

ὁποίαν ὅταν ἐπιστρέψῃ ἐκ τῆς πανηγύρεως θὰ κυκλώσουν αἱ φίλαι της περίεργοι ν' ἀκούσουν τὰς ἐντυπώσεις της. Καὶ πόσαι, πόσαι θὰ λυπηθοῦν καὶ θὰ κλαύσουν διότι δὲν ἦσαν καὶ αὐταί!...

Οὕτως ἐσκέπτετο ἐπὶ τόσας ἡμέρας ἡ Ἀνθή. Καὶ μάλιστα ἐν τῇ νεανικῇ της φαντασίᾳ ἐσχημάτιζε τὴν πεποίθησιν ὅτι ἄλλη εὐτυχεστέρα ἡμέρα δὲν θὰ ἐγίνετο δι' αὐτὴν καθ' ὅλην τὴν ζωήν της. Ἀλλὰ τόρα ἀφοῦ ἔμαθε τὰς σκέψεις τῶν γονέων της περὶ τοῦ Νικολοῦ κατέπεσεν ὅλη αὐτῆς ἡ προθυμία, διελύθη ὅλη της ἡ περιέργεια. Θὰ ἐπήγαινε, ναί, ἀλλ' ἁπλῶς διὰ νὰ συνοδεύσῃ τὴν θεῖαν της καὶ μὴ τὴν ἀφήσῃ μόνην. Οὕτω ἡτοιμάσθη καὶ ἐξῆλθεν εἰς τὴν αὐλὴν ὅπου ἀνέμενεν ἤδη τὸ κάρρον ἐζευγμένον, ἐπεστρωμένον μὲ μίαν ἀπλάδα καὶ προσκέφαλα καὶ τὸν τορβὰν μὲ τὰς λαμπάδας καὶ τὴν φιάλην τοῦ ἐλαίου διὰ τὴν βάπτισιν.

— Μὰ ποῦ εἶνε ὁ Νικολός; ἠρώτησεν αἴφνης, ἀδημονοῦσα ἡ Φρόσω· θὰ τὸν καρτερᾶμε τόρα κι' αὐτόν;

— Θὰ παρακοιμήθηκε· εἶπε μειδιῶν ὁ Κὺρ Παναγιώτης· στεῖλτε κανέναν νά του 'μιλήσῃ.

— Ὁρίστε πάλι καλέσματα θέλει καὶ αὐτός! Ἀλλοίμονον εἰς ἐκεῖνον ὅπου δὲν ἔχει τὸν ἄνθρωπόν του νὰ κάμνῃ τὴν δουλειάν του ὅταν θέλῃ, ἐσκέφθη ἡ Φρόσω. Καὶ ἦτο τοῦτο σιωπηλὴ δυσαρέσκεια κατὰ τοῦ Σπυροκόκια, τοῦ νωθροῦ ἐκείνου καὶ βλακωδῶς ἀδιαφόρου ἀνδρός της, ὁ ὁποῖος ἄλλο ἀπὸ τὸν ἀγρόν του δὲν ἐγνώριζε· δὲν ἐφρόντιζε καθόλου διὰ τὰ οἰκιακά του παρὰ ἄφινε τὴν γυναῖκά του ν' ἀγωνίζεται μόνη καὶ νὰ τρέχῃ ἐδῶ κ' ἐκεῖ, μὲ ξένους ὡσὰν ἔρημη... Ἀλλὰ τί νὰ κάμῃ ἡ ἀγαθὴ χωρική· ἐπειδὴ δὲν ἐφρόντιζεν ὁ πατὴρ δὲν ἦτο λόγος ν' ἀφήσῃ καὶ αὐτὴ τὸ παιδί της νὰ χαθῇ. Ἐκάλεσεν ἕνα ἀνεψιόν της κ' ἐπὶ τῇ ὑποσχέσει ὅτι θὰ λάβῃ αὐτὸν μαζί της εἰς τὴν πανήγυριν, ἔστειλεν αὐτὸν νὰ εἴπῃ τοῦ Νικολοῦ νὰ ταχύνῃ.

Ἕπεται συνέχεια ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΑΡΚΑΒΙΤΣΑΣ.

ΟΥΡΑΝΙΑ

ὑπὸ Καμίλλου Φλαμμαριὸν

Συνέχεια· ἴδε σελ. 266

Ὁ Πλανήτης Ἄρης.

Ὑπῆρξα λοιπὸν τὸ παιγνίδιον ὀνείρου;

Τὸ πνεῦμά μου εἶχε πράγματι μετενεχθῇ ἐπὶ τοῦ πλανήτου Ἄρεως ἢ ἐγενόμην θῦμα πλάνης ὅλως διόλου φαντασιώδους;

Τὸ αἴσθημα τῆς πραγματικότητος ἦτο τόσον ζωηρόν, τόσον σφοδρόν, τὰ δὲ πράγματα ἅτινα εἶδον ἦσαν τόσον ἐντελῶς συνᾴδοντα μὲ τὰς ἐπιστημονικὰς γνώσεις ἃς κατέχομεν νῦν περὶ τῆς φυσικῆς κατασκευῆς τοῦ κόσμου τοῦ Ἄρεως, ὥστε δὲν ἠδυνάμην νὰ παραδεχθῶ τὴν ἐλαχίστην περὶ τούτου ἀμφιβολίαν, μολονότι ἔμενον σφόδρα ἐκπεπληγμένος διὰ τὸ ἐκστατικὸν ἐκεῖνο ταξείδιον καὶ ἀπέτεινα πρὸς ἐμαυτὸν μυρίας ἐρωτήσεις καὶ προβλήματα ἀλληλοσυγκρινόμενα.

Ἡ ἀπουσία τοῦ Ἐλπίστου ἐν ὅλῃ ταύτῃ τῇ ὀπτασίᾳ μοὶ ἐφαίνετο ἀνεξήγητος. Ἐξηκολούθουν πάντοτε νὰ αἰσθάνωμαι τοσαύτην στοργὴν πρὸς τὴν προσφιλῆ του μνήμην, ὥστε μοὶ ἐφαίνετο ὅτι θὰ ἐμάντευον ἀμέσως τὴν παρουσίαν του, θὰ ἔσπευδον ἀμέσως πρὸς αὐτὸν διὰ νὰ τὸν ἴδω, νὰ τοῦ ὁμιλήσω, νὰ τὸν ἀκούσω. Ἀλλὰ μὴ τυχὸν ὁ ἐν Νανσὺ μαγνητιζόμενος ὑπῆρξε θῦμα τῆς φαντασίας του, ἢ τῆς ἰδικῆς μου ἢ τοῦ ἐκτελοῦντος τὰ πειράματα; Ἀφ' ἑτέρου καὶ ἂν ἤθελον παραδεχθῇ ὅτι πράγματι οἱ δύο φίλοι μου εἶχον ἐνσαρκωθῇ ἐκ νέου εἰς τὸν γείτονα πλανήτην, ἐσυλλογιζόμην ὅτι ἀφοῦ κάλλιστα ἐνδέχεται νὰ μὴ συναντήσῃ τίς τινα διατρέχων τὰς ὁδοὺς μιᾶς πόλεως, κατὰ μείζονα ἑπομένως λόγον ἦτο τοῦτο ἐνδεχόμενον εἰς κόσμον ὁλόκληρον. Καὶ ὅμως ἐπὶ τοῦ προκειμένου δὲν ἔπρεπε βεβαίως νὰ ἐπικαλῶμαι τὰς πιθανότητας, διότι αἴσθημά τι ἕλξεως, οἷον τὸ συνενοῦν ἡμᾶς ἄλλοτε ἔμελλε νὰ τροποποιήσῃ τὴν σύμπτωσιν τῶν συναντήσεων καὶ νὰ ῥίψῃ εἰς τὴν πλάστιγγα στοιχεῖόν τι ὅπερ ἔμελλε νὰ κατανικήσῃ πάντα τὰ λοιπά.

Ἐνῷ ταῦτα διελογιζόμην, ἐπέστρεψα εἰς τὸ ἐν Ζυβισὺ ἀστεροσκοπεῖόν μου ὅπου εἶχον προετοιμάσει ἠλεκτρικάς τινας στήλας διὰ πείραμα ὀπτικῆς ἐν συγκοινωνίᾳ μετὰ τοῦ πύργου τοῦ Μοντλερύ. Ἀφοῦ ἐβεβαιώθην ὅτι τὰ πάντα ἦσαν ἐν τάξει, ἄφησα εἰς τὸν βοηθόν μου τὴν φροντίδα νὰ κάμῃ τὰ συμπεφωνημένα σημεῖα ἀπὸ τῆς δεκάτης μέχρι τῆς ἑνδεκάτης ὥρας, ἐγὼ δὲ ἀνεχώρησα ἀπελθὼν εἰς τὸν παλαιὸν πύργον, ἐφ' οὗ ἀνῆλθον μετὰ μίαν ὥραν. Ἡ νὺξ εἶχεν ἤδη ἐπέλθῃ. Ἀπὸ τῆς κορυφῆς τοῦ παλαιοῦ πύργου ὁ ὁρίζων φαίνεται ὁλοσχερῶς κυκλοτερής, ἐλεύθερος ἐν πάσῃ αὐτοῦ τῇ περιφερείᾳ ἥτις ἐκτείνεται ἐπὶ ἀκτῖνος 20 ἕως 25 χιλιομέτρων πέριξ τοῦ κεντρικοῦ ἐκείνου σημείου. Τρίτος σταθμὸς παρατηρήσεως κείμενος ἐν Παρισίοις διετέλει ἐν συγκοινωνίᾳ μεθ' ἡμῶν. Ὁ σκοπὸς τοῦ πειράματος ἦτο νὰ ἴδωμεν ἂν αἱ ἀκτῖνες τῶν διαφόρων χρωμάτων τοῦ φωτεινοῦ φάσματος διατρέχουν πάντοτε μὲ τὴν αὐτὴν ταχύτητα τῶν 300,000 χιλιομέτρων κατὰ δευτερόλεπτον. Τὸ ἀποτέλεσμα ὑπῆρξεν ἐπιβεβαιωτικόν.

Digitized by Google

Τὰ πειράματα ἔληξαν περὶ τὴν ἑνδεκάτην, ἐπειδὴ δὲ ἡ ἀστερόεσσα νὺξ ἦτο ἐξαίσιος, ἡ δὲ σελήνη ἤρχιζε μόλις ν' ἀνατέλλῃ, ἀφοῦ μετεκόμισα τὴν συσκευὴν πρὸς προφύλαξιν εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ πύργου, ἀνῆλθον πάλιν εἰς τὴν ἐπίπεδον τοῦ πύργου κορυφὴν ὅπως παρατηρήσω τὴν ἀπέραντον τοπογραφίαν τὴν φωτιζομένην ὑπὸ τῶν πρώτων ἀκτίνων τῆς σελήνης. Ἡ ἀτμοσφαῖρα ἦτο γαλήνιος, χλιαρά, θερμὴ σχεδόν.

Ἀλλ' ἀκόμη δὲν εἶχον ἀποθέσει τὸν πόδα μου ἐπὶ τῆς τελευταίας βαθμίδος καὶ ἐσταμάτησα ἀπολιθωθεὶς ἐκ τοῦ τρόμου, ἐκφέρων κραυγήν, ἥτις ἐφάνη καταπνιγεῖσα ἐντὸς τοῦ λάρυγγός μου. Ὁ Ἔλπιστος, ναί, ὁ Ἔλπιστος ὁ ἴδιος ἦτο ἐκεῖ, ἔμπροσθέν μου, καθήμενος ἐπὶ τοῦ θωρακίου. Ἤγειρα τοὺς βραχίονας πρὸς τὸν οὐρανὸν καὶ ᾐσθάνθην ὅτι παρ' ὀλίγον θὰ ἐλιποθύμουν· ἀλλ' αὐτὸς μοὶ εἶπε μὲ τὴν τόσον γνωστήν μοι γλυκεῖαν φωνήν του:

— Σοῦ προξενῶ φόβον;

Δὲν ἔσχον τὴν δύναμιν οὔτε ν' ἀπαντήσω οὔτε νὰ προχωρήσω· ἐν τούτοις ἐτόλμησα νὰ παρατηρήσω κατὰ πρόσωπον τὸν φίλον μου, ὅστις ἐμειδία. Τὸ προσφιλὲς πρόσωπόν του φωτιζόμενον ὑπὸ τῆς σελήνης, ἦτο οἷον εἶχον ἴδῃ κατὰ τὴν ἐκ Παρισίων εἰς Χριστιανίαν ἀναχώρησίν του, νεαρόν, ἀξιέραστον, σύννουν, μὲ βλέμμα λαμπρότατον. Ἀφῆκα τὴν τελευταίαν βαθμίδα καὶ ᾐσθάνθην τὴν ἐνδόμυχον ἐπιθυμίαν νὰ ὁρμήσω πρὸς αὐτὸν καὶ νὰ τὸν ἐναγκαλισθῶ. Ἀλλὰ δὲν ἐτόλμησα καὶ ἔμεινα ἱστάμενος ἔμπροσθέν του παρατηρῶν αὐτόν. Ἀνέκτησα τὴν χρῆσιν τῶν αἰσθήσεών μου.

— Ἔλπιστε!.. σὺ εἶσαι; ἀνέκραξα.

— Ἤμην ἐδῶ διαρκοῦντος τοῦ πειράματός σου, ἀπήντησεν, ἐγὼ μάλιστα σοῦ ἐνέπνευσα τὴν ἰδέαν νὰ παραβάλῃς τὸ ἄκρον ἰῶδες χρῶμα πρὸς τὸ ἄκρον ἐρυθρὸν ὡς πρὸς τὴν ταχύτητα τῶν φωτεινῶν κυμάτων. Ἀλλ' ἤμην ἀόριστος ὅπως αἱ λίαν ἰόχροι ἀκτῖνες.

— Πῶς!.. εἶνε δυνατόν;.. Ἄφησέ με νὰ σὲ παρατηρήσω, νὰ σὲ ἐγγίσω.

Ἔφερα τὰς χεῖράς μου εἰς τὴν μορφήν του, εἰς τὸ σῶμά του, εἰς τὴν κόμην του καὶ ᾐσθάνθην τὴν αὐτὴν ἀπολύτως ἐντύπωσιν ὡς νὰ ἦτο ὂν ζῶν. Τὸ λογικόν μου ἠρνεῖτο νὰ παραδεχθῇ τὴν μαρτυρίαν τῶν ὀφθαλμῶν μου, τῶν χειρῶν μου, τῶν ὤτων μου καὶ ἐν τούτοις δὲν ἠδυνάμην ν' ἀμφιβάλλω ὅτι ἦτο πράγματι αὐτός. Δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ ὑπάρξῃ ἄλλη τοιαύτη ὁμοιότης. Ἄλλως τε αἱ ἀμφιβολίαι μου θὰ ἐξηφανίζοντο εὐθὺς μετὰ τὰς πρώτας λέξεις του, διότι προσέθηκε παρευθὺς:

— Τὸ σῶμά μου κοιμᾶται κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην εἰς τὸν Ἄρην.

— Λοιπόν, εἶπον, ὑπάρχεις πάντοτε, ζῇς ἀκόμη... καὶ γινώσκεις τέλος πάντων τὴν ἀπάντησιν εἰς τὸ μέγα πρόβλημα ὅπερ μᾶς κατεβασάνιζεν... Καὶ ἡ Ἰκλέα;

—Θὰ συνομιλήσωμεν, ἀπήντησεν. Ἔχω πολλὰ πράγματα νὰ σοῦ εἴπω. Ἐκάθησα πλησίον παρὰ τὸ χεῖλος τοῦ εὐρέος θωρακίου, παρὰ τὴν κορυφὴν τοῦ γηραιοῦ πύργου καὶ ἰδοὺ τί ἤκουσα.

Μικρὸν μετὰ τὸ ἐν τῇ λίμνῃ Τυριφιόρδεν δυστύχημα ᾐσθάνθη ἑαυτὸν ὡσεὶ ἀφυπνιζόμενον ἐκ μακροῦ καὶ βαρέος ὕπνου. Ἦτο μόνος ἐν ζοφερᾷ νυκτὶ παρὰ τὰς ὄχθας λίμνης, αἰσθανόμενος ἑαυτὸν ζῶντα, ἀλλὰ μὴ δυνάμενος οὔτε νὰ ἴδῃ οὔτε νὰ ψαύσῃ τὸν ἑαυτόν του. Ὁ ἀὴρ δὲν τὸν προσέβαλλεν. Δὲν ἦτο μόνον ἐλαφρὸς ἀλλὰ καὶ ἀσταθμητος. Τὸ μόνον ὅπερ τοῦ ἐφαίνετο ὑπάρχον ἐξ αὐτοῦ ἦτο ἡ σκέψις.

Ἡ πρώτη ἰδέα του, ἀφοῦ ἀνεκάλεσε τὰς ἀναμνήσεις του, ἦτο ὅτι ἀφυπνίζετο μετὰ τὴν πτῶσιν αὐτοῦ παρὰ τὴν νορβηγικὴν λίμνην. Ἀλλ' ὅτε ἐπῆλθεν ἡ ἡμέρα παρετήρησεν ὅτι εὑρίσκετο εἰς ἄλλον κόσμον. Αἱ στρεφόμεναι ταχέως εἰς τὸν οὐρανὸν δύο σελῆναι κατ' ἀντίθετον διεύθυνσιν τὸν ἔκαμαν νὰ σκεφθῇ ὅτι εὑρίσκετο εἰς τὸν γείτονά μας πλανήτην Ἄρην, ἕτεραι δὲ μαρτυρίαι δὲν ἐβράδυναν νὰ τοῦ τὸ ἀποδείξωσιν.

Ἔμεινεν ἐκεῖ ἐπί τινα καιρὸν ἐν καταστάσει πνεύματος, ἀνεγνώρισε δὲ αὐτόθι τὴν παρουσίαν ἀνθρωπότητος χαριεστάτης, ἐν ᾗ τὸ θῆλυ φῦλον ἡγεμονεύει κυριαρχικῶς ἕνεκα τῆς ἀδιαφιλονεικήτου ὑπεροχῆς του ἐπὶ τοῦ ἄρρενος φύλου. Οἱ ὀργανισμοὶ εἶνε ἐλαφροὶ καὶ ἁβροί, ἡ πυκνότης τοῦ σώματος εἶνε ἀσθενεστάτη, ἡ βαρύτης ἔτι ἀσθενεστέρα, ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας του κόσμου ἐκείνου ἡ ὑλικὴ δύναμις ἔχει δρᾶσιν μόνον δευτερεύουσαν ἐν τῇ φύσει. Εἰς πάντα τὰ εἴδη καὶ εἰς πάντα τὰ γένη τὸ γυναικεῖον φῦλον εἶνε ὡραιότερον καὶ ἰσχυρότερον (τῆς ἰσχύος συνισταμένης εἰς τὴν ὑπεροχὴν τῶν συναισθήσεων) τοῦ ἀνδρικοῦ καὶ αὐτὸ διευθύνει ἐκεῖ τὸν κόσμον.

Ὡς ἐκ τῆς ζωηρᾶς ἐπιθυμίας του ὅπως γνωρίσῃ τὴν πρὸ αὐτοῦ ζωὴν ἀπεφάσισε νὰ μὴ μείνῃ ἐπὶ πολὺν χρόνον ἐν καταστάσει πνεύματος παρατηρητοῦ, ἀλλὰ νὰ γεννηθῇ αὖθις ὑπὸ σχῆμα σωματικὸν ἀνθρώπινον καὶ μάλιστα, δεδομένης τῆς ἐν τῷ πλανήτῃ ἐκείνῳ ὀργανικῆς καταστάσεως, ὑπὸ σχῆμα γυναικεῖον.

Ἤδη μεταξὺ τῶν γηίνων ψυχῶν τῶν κυμαινομένων ἐν τῇ ἀτμοσφαίρᾳ τοῦ Ἄρεως εἶχε συναντήσῃ (διότι αἱ ψυχαὶ αἰσθάνονται ἀλλήλας) τὴν τῆς Ἰκλέας, ἥτις τὸν παρηκολούθησεν ὁδηγουμένη ὑπὸ διηνεκοῦς ἕλξεως. Αὐτὴ ἀφ' ἑτέρου ᾐσθάνθη κλίσιν πρὸς ἐνσάρκωσιν ἀνδρικήν.

Ἕπεται συνέχεια

[Μετάφρασις Χ.]

Digitized by Google

Η ΠΡΩΤΗ ΜΑΪΟΥ ΑΝΑ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

ΕΝ ΚΟΖΑΝΗ

Ἡ ἀλήθεια εἶνε πῶς δὲν γύρισα πολὺν κόσμον καὶ δὲν εἶδα πῶς οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι ἑορτάζουν τὴν πρωτομαγιά. Νομίζω ὅμως ὅτι εἰς κανὲν ἄλλο μέρος δὲν περιμένεται ὁ Μάης μὲ τόση ἀνυπομονησία, ὅσην εἰς τὴν πατρίδα μου Κοζάνην. Ἅμα περάση ὁ ἅγιος Γεώργιος, αἱ γυναῖκες ἀρχίζουν νὰ ἑτοιμάζωνται διὰ νὰ δεχθοῦν τὸν Μάη· ἄλλη πλένει, ἄλλη σφουγγαρίζει, ἄλλη ξαραχνίζει καὶ ἄλλη σιδερώνει. Ἡ παραμονὴ μάλιστα τοῦ Μαΐου, ποῦ γίνεται πανηγύρι (τοῦ Μάη τὸ παζάρι) καὶ μαζώνονται ἀπὸ ὅλες τὲς χῶρες καὶ τὰ χωριὰ καὶ πωλοῦν καὶ ἀγοράζουν μάλιστα πρόβατα, μοιάζει μὲ τὴν παραμονὴ τοῦ Πάσχα καὶ τῶν Χριστουγέννων, ὡς πρὸς τὰ φαγητά. Τότε καθε μιὰ νοικοκυρὰ προσπαθεῖ νὰ κάμη τὸ καλλίτερο γιαούρτι ἢ μαρκάτι καὶ τοὺς καλλίτερους κεφτέδες. Ἐκείνην τὴν ἡμέρα πρώτη φορὰ θ' ἀνοίξη τοῦ ἄρχοντα τὸ βαρέλι ἢ τοῦ φτωχοῦ τὸ χιλιάρικο, ποῦ εἶνε γεμάτα ἀπὸ τὸ φθινόπωρο μὲ ἄσπρο κρασί. Μὰ ἐκεῖνο, ποῦ χρειάζεται ἀπὸ ὅλα περισσότερο, ποῦ εἶνε τὸ πρῶτο πρῶτο φαγητό, ἐλησμόνησα νὰ τὸ πῶ· αὐτὸ εἶνε τὸ σκόρδη. Ὅποιος δὲν φάγη σκόρδο τὴν πρωτομαγιά, ὅλον τὸν χρόνον θὰ εἶνε ἄρρωστος. Ἀλλὰ πότε τρώγουν τὸ σκόρδο; Κάθε ἕνας βάνει ποκάτω ἀπὸ τὸ προσκέφαλό του ἕνα σκόρδο. Πολὺ πρωΐ, ἅμα ξυπνήση, πρέπει ἀμέσως ἀμέσως νὰ δαγκάση ἀπὸ τὸ ἀθάνατο σκόρδο προτοῦ ν' ἀκούση τὴ φωνὴ τοῦ γαϊδάρου. Ἀλλοίμονον 'ς τὸ στομάχι ἐκεῖνο, ποῦ τὸ βρῆ ἡ φωνὴ τοῦ γαϊδάρου χωρὶς σκόρδο· ὅλον τὸν χρόνο θὰ φωνάζη γαϊδουρινὰ καὶ θὰ ὑποφέρνη τόσα, ὅσα οἱ γάϊδαροι τῆς Θεσσαλονίκης ἀπὸ τοὺς Ἑβραίους. Γιὰ τοῦτο πολλοὶ ἄνθρωποι ἔξυπνοι, ποῦ δὲν πιστεύουν αὐτά, ξέρετε τί κάμνουν; ἀφίνουν τοὺς γαϊδάρους τους νηστικοὺς δύο τρεῖς ἡμέρας καὶ ἔτσι οἱ κακόμοιροι ἀπὸ τὴν πεῖνα φωνάζουν μέρα νύχτα καὶ χωρὶς νὰ θέλουν ἐξυπνοῦν τοὺς ἀνθρώπους ἀπὸ τὰ μεσάνυχτα χωρὶς νὰ προφθάσουν νὰ δαγκάσουν τὸ σκόρδο τους καὶ τότε ν' ἀκοῦστε θρήνους καὶ μοιρολόγια. Λοιπὸν δύο καὶ τρεῖς ὧρες πρὶν ξημερώση σηκώνονται μικροὶ καὶ μεγάλοι, παίρνουν τὰ φαγητά τους καὶ ἀναβαίνουν τὰ μικρὰ καὶ μυρωδᾶτα βουνά, ποῦ εἶνε γύρω 'ς τὸ χωριὸ καὶ τὰ λένε Τσιάμβρα καὶ Σχίρκα. Ἅμα φθάσουν 'ς τὴν κορυφὴ πρῶτα κάμνουν τὴν προσευχή τους καὶ ὕστερα κάθονται καὶ τρώγουν καὶ πίνουν· κατόπιν ψάλλουν ὅλοι αὐτὸ τὸ τραγοῦδι, ποῦ στέλνω μὲ νότες, κι' ἂς μὴ εἶνε τόσο καλοκαμωμένο, ἐπειδὴ δὲν ξέρω τόσο καλὰ τὴν μουσική, ἀλλιῶς θἄκαμνα κ' ἐγὼ μονάχος τραγούδια μὲ τὸν νοῦ μου.

Μετριως (Moderato)

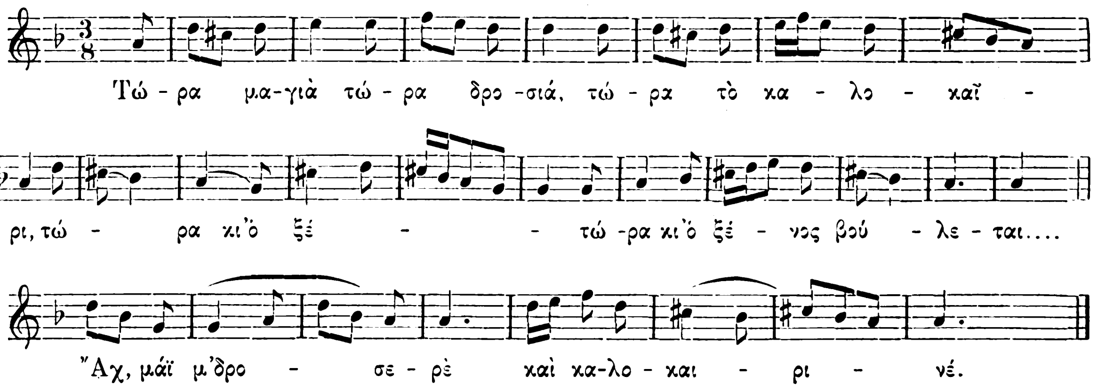

Τώρα Μαγιά, τώρα δροσιά, τώρα τὸ καλοκαῖρι,
τώρα κι' ὁ ξένος βούλεται νὰ πάγη 'ς τὰ δικά του.
Νύχτα σελών' τὸν μαυρό του, νύχτα τὸν καλλιγώνει
βάνει τὰ πέταλ' ἀργυρᾶ καὶ τὰ καρφι' ἀσημένια
καὶ τὰ καλλιγοσφύρια του ὅλο καθάριο ἀσῆμι.

Ὕστερα ἀπὸ αὐτὸ σηκώνονται καὶ χορεύουν τὸν λεβέντικον ἐκεῖνον Τσάμικο χορὸ κ' εἰς τὸ τέλος κάθε στροφῆς ἀδειάζουν κ' ἕνα κουμπούρι. Ἐγὼ δὲν βρίσκω ἄλλο πρᾶγμα ποιητικώτερο ἀπὸ τὸ νὰ βλέπη κανεὶς τὰ κυπαρισσένια κορμιὰ τῶν νέων μὲ τὴν κάτασπρη φουστανέλλα τους σφιγμένη 'ς τὴ δαχτυλιδένια μέση νὰ πηδοῦν, νὰ λυγίζουν καὶ νὰ κάνουν τόσα τσακίσματα, ποῦ θαρρεῖ κανεὶς πῶς δὲν ἔχουν κόκκαλα, καὶ συγχρόνως ν' ἀναπνέη τὴ μαίσια μυρωδιὰ τοῦ βουνοῦ καὶ νἀκούῃ τὰ κλέφτικα τραγούδια. Ὅλα αὐτὰ γίνονται, ὡς ποῦ ν' ἀρχίσουν νὰ κρύβωνται τἄστρα καὶ νὰ κοκκινίζη ὁ οὐρανὸς τοῦ γείτονά μας τοῦ Ἔλυμπου. Τότε ἀρχίζουν νὰ καταβαίνουν τὸ βουνὸ στολισμένοι μὲ τοῦ Μάη τὰ λουλούδια (τσιομβρίτσα) καὶ ὅταν φθάσουν 'ς τὴ ρίζα τοῦ βουνοῦ κόβουν βέργες ἀπὸ λυγαριὰ καὶ τὰς ζώνουν 'ς τὴ μέση τους γιὰ νὰ γίνη λυγερὴ σὰν τὴ λυγαριὰ καὶ εὐθὺς πηγαίνουν 'ς τὲς δουλειές τους. Ἂν ἡ πρωτομαγιὰ τύχη νὰ πέση Κυριακήν, τότε ἀπὸ τὸ βουνὸ ἀμέσως πηγαίνουν εἰς τὸ ἐξωκλῆσι τῆς Παναγίας καὶ ἐκεῖ μετὰ τὴν λειτουργίαν κάθονται 'ς τὰ γηρασμένα πλατάνια, 'ς τὲς κρυόβρυσες καὶ τὲς τριανταφυλλιές. Ἐκεῖ ὅλην τὴν ἡμέραν διασκεδάζουν μὲ τὰ λαλούμενα ἢ πηδοῦν 'ς τὲς τρεῖς ἢ ρίχνουν τὴν πέτρα, καὶ πρὸς τὸ βράδυ γυρίζουν 'ς τὰ σπίτια τους, μόνον οἱ λεβέντηδες τοῦ χωριοῦ μένουν 'ς τὰ ἀλώνια (Κεραμαριὸ) καὶ χορεύουν τὸν ἀρβανίτικο χορό, ἐνῷ τὰ κορίτσια σεργιανίζουν καὶ καμαρώνουν αὐτούς.

Ἀδριανούπολις. ΑΣΤΕΡΙΟΣ ΖΗΚΟΣ

Digitized by Google

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΑΝΑΛΕΚΤΑ

Ὁ Διογένης τοῦ Χρηματιστηρίου. Ἀπέθανεν ἐσχάτως ἐν Παρισίοις ὁ Ἰούλιος Πατὸν γνωστότατος εἰς τὸν χρηματιστικὸν κόσμον. Ἡ προσωνυμία τοῦ ἀρχαίου κυνικοῦ ἀπεδόθη εἰς αὐτὸν διὰ τὴν ἀμεριμνησίαν μεθ' ἧς ἀπεδέχετο ἑκάστοτε κατὰ τὸν περιπετειώδη αὐτοῦ βίον καὶ πᾶσαν εὔνοιαν καὶ πᾶσαν καταδρομὴν τῆς τύχης. Μεταξὺ ἄλλων ἐπεισοδίων τοῦ χρηματιστικοῦ του σταδίου ἀναφέρεται καὶ τὸ ἑξῆς χαρακτηριστικώτατον: Ἐχρεώστει εἰς ἕνα κύριον Χ... 50,000 φράγκων, καὶ ὅμως ἦλθεν ἡμέρα καθ' ἣν εἶχεν ἀπόλυτον ἀνάγκην 20,000 φράγκων ἀκόμη καὶ κανεὶς ἄλλος δὲν ἠδύνατο νὰ τὰ δώσῃ παρὰ ὁ κ. Χ... Ὁ Πατὸν λοιπὸν πηγαίνει κατ' εὐθεῖαν πρὸς αὐτὸν καὶ μετ' ὀλίγης ὥρας συνομιλίαν ἀπέρχεται φέρων θριαμβευτικῶς τὸ ῥηθὲν ποσὸν ἐν τῷ θυλακίῳ. Ἀλλ' εὐθὺς ὁ δανειστὴς μετανοεῖ, συλλογίζεται ὅτι ἔκαμεν ἀνοησίαν καὶ τρέχει νὰ πάρῃ ὀπίσω τὰ χρήματά του Προφθάνει τὸν Πατὸν εἰς τὴν κλίμακα τοῦ χρηματιστηρίου ἀσθμαίνων: — Ἀγαπητέ μου, τοῦ λέγει, ἐσυλλογίσθηκα καλλίτερα καὶ ἔρχομαι νά σου ζητήσω ὀπίσω τὰς εἴκοσι χιλιάδας. Ὁ χρηματιστὴς ὀπισθοχωρεῖ δύο βήματα καὶ εἶτα πλησιάζων τὸν κύριον Χ...: — Μὲ ἔχετε γιὰ ἔξυπνον ἄνθρωπον, δὲν εἶν' ἀλήθεια; — Βέβαια. — Ἂν σᾶς ἔδιδα 'πίσω τὰ χρήματα, τὰ ὁποῖα δὰ καὶ δὲν ἔχω πλέον, θὰ μ' ἐπαίρνατε γιὰ βλάκα. — Μά... — Τί μά; Δὲν ἐννοῶ, κύριε, νὰ σχηματίσετε τέτοια κακὴ ἰδέα γιὰ μένα. Πρὸς τιμὴν ὅμως τῆς μνήμης του ἀνάγκη νὰ λεχθῇ ὅτι μετά τινα καιρὸν ἀπέδωκεν ἀκριβέστατα τὰ ὀφειλόμενα.

Τὰ δῶρα τοῦ Πάπα. Μεταξὺ τῶν ἀντιπροσώπων ξένων ἐπικρατειῶν παρὰ τῷ Πάπᾳ ὑπάρχει καί τις μὴ διακρινόμενος ἐπὶ ὀξύτητι πνεύματος ἀντιπροσωπεύων δ' ἄλλως μικρᾶς τινας δημοκρατίας τῆς Νοτίου Ἀμερικῆς. Ὁ διπλωμάτης αὐτὸς ἀγαπᾷ τὰς ἐπιδείξεις, ἰδίως τὰ σειρήτια καὶ τὰ παράσημα· διὰ τοῦτο τὸ ὕφασμα τῆς στολῆς του εἶνε σκεπασμένον ἀπὸ χρυσᾶ στολίσματα καὶ τὰ στήθη του ἀστράπτουν ἐκ τῶν παρασήμων. Ὁ πάπας, ὅστις δὲν εἶχε κανένα λόγον δυσαρεσκείας ἐναντίον του, τοῦ ἐχάρισε πρό τινος βαρύτιμον καπνοθήκην. Ὁ διπλωμάτης πετᾷ ἀπὸ τὴν χαρὰν διὰ τὸ δῶρον καὶ δὲν χάνει εὐκαιρίαν ὅπως τὸ ἐπιδείξῃ. Οἱ περὶ τὸν πάπαν καρδινάλιοι, οἱ ὁποῖοι ὅσον καὶ ἂν εἶνε ἐπησχολημένοι μὲ τὴν θείαν σοφίαν ἀρέσκονται νὰ γελῶσι κάποτε καὶ μὲ τὴν ἀνθρωπίνην ματαιότητα, ἀπεφάσισαν νὰ παίξουν μικρὸν παιγνίδιον εἰς τὸν ἀντιπρόσωπον τῆς Νοτίου Ἀμερικῆς. Ἐπρόκειτο νὰ γείνῃ μετά τινας ἡμέρας ἐπίσημος παρουσίασις τοῦ διπλωματικοῦ σώματος εἰς τὸ Βατικανόν. Εἷς ἐκ τῶν καρδιναλίων λοιπὸν ἀρχίζει νὰ λέγῃ πρὸς τὸν διπλωμάτην κατά τινα συνδιάλεξιν μετ' αὐτοῦ: — Τί ἐντύπωσιν θὰ κάμετε μεθαύριον εἰς τὴν παρουσίασιν μὲ τὸ νέον αὐτὸ δεῖγμα τῆς εὐνοίας τοῦ Παναγιωτάτου. — Μὰ πῶς νὰ κρατῶ τὴν καπνοθήκην ἐμπρὸς εἰς τὸν κόσμον; ἐρωτᾷ δειλῶς ἐκεῖνος. — Δὲν θὰ τὴν κρατῆτε, θὰ τὴν φορῆτε, ὅπως εἶνε κανονισμένον. — Θὰ τὴν φορῶ! κράζει συγκεκινημένος, μὰ δὲν εἶδα κανένα ἄλλον.... — Διότι κανεὶς ἄλλος δὲν ἔτυχε τοιαύτης ἐξαιρετικῆς εὐνοίας. — Καὶ πῶς θὰ τὴν φορῶ; ἐρωτᾷ πεισθείς. — Ὅπως τοὺς ταξιάρχας, κρεμασμένην εἰς τὸν λαιμὸν μὲ πλατεῖαν κορδέλλαν. — Τί χρῶμα ἔχει ἡ κορδέλλα; — Χρῶμα καπνοῦ, φυσικά. Καὶ ὁ ἀντιπρόσωπος τῶν δημοκρατιῶν τῆς Νοτίου Ἀμερικῆς ἐνεφανίσθη πρὸ τοῦ Πάπα μὲ τὴν καπνοθήκην κρεμασμένην εἰς τὸν λαιμὸν καὶ ὁ Ἅγιος Πατὴρ ὄχι μόνον δὲν ὠργίσθη ἀλλὰ καὶ ἐμειδίασε πρὸς μεγάλην χαρὰν τῶν καρδιναλίων. Μετά τινας ἡμέρας ὁ αὐτὸς καρδινάλιος σπεύδει εἰς ἀναζήτησιν τοῦ εὐφυοῦς διπλωμάτου, ὅπως ἀναγγείλῃ εἰς αὐτὸν ἐμπιστευτικῶς ὅτι ὁ Πάπας θὰ τὸν προβιβάσῃ δίδων δεῖγμα ἀνωτέρας εὐνοίας. — Καὶ τὸ κρεμνοῦν καὶ αὐτὸ εἰς τὸν λαιμόν; ἐρωτᾷ ὁ ἀντιπρόσωπος. — Βέβαια. Καὶ ἀληθῶς προσεκλήθη εἰς ἰδιαιτέραν ἀκρόασιν ὑπὸ τοῦ Πάπα, ὅστις δεικνύων πρὸς αὐτὸν ὑπερμεγέθη *κονσόλαν* ψηφιδοποίκιλτον καὶ χρυσόπουν εἶπε πονηρῶς μειδιῶν: — Σᾶς τὴν χαρίζω αὐτήν. Καὶ ὁ ταλαίπωρος διπλωμάτης ἔκτοτε δὲν ἠμπορεῖ νὰ ἐννοήσῃ τί πρέπει νὰ κάμῃ ἀπὸ τὰ δύο: νὰ κρεμάσῃ ἐπάνω του τὴν *κονσόλαν* ἢ νὰ κρεμασθῇ ἀπ' αὐτήν;

Ὁ πρῶτος ἔρως τοῦ Ἅϊνε. Ὁ Ἅϊνε ἀπὸ τῆς παιδικῆς αὐτοῦ ἡλικίας κατελήφθη ὑπὸ σφοδροῦ ἔρωτος πρὸς τὴν ἐξαδέλφην του Ἀμαλίαν θυγατέρα τοῦ τραπεζίτου Σολομῶντος Ἅϊνε, ὅστις ἀποθανὼν τῷ 1844 ἀφῆκε περιουσίαν 40 ὅλων ἑκατομμυρίων δραχμῶν. Πολλὰ ἐκ τῶν ποιημάτων τοῦ Ἅϊνε ἰδίως ἐκ τοῦ «Βιβλίου τῶν ᾀσμάτων» ἀναφέρονται εἰς τὸ νεανικὸν αὐτὸ αἴσθημά του. Ὁ ἔρως αὐτὸς εἰς οὐδὲν ἀπέληξε· πρὶν τελειώσῃ ὁ ποιητὴς τὰς σπουδάς του ἡ Ἀμαλία ὑπανδρεύθη ἕνα χονδρὸν ἑβραῖον καλούμενον Φριδλάνδερ. Ἀλλ' ἐκεῖνος ἔμεινεν ἐπὶ πολὺ ἀπαρηγόρητος· ἐγύριζεν ἀπὸ τόπον εἰς τόπον ὡς ἐρημίτης καὶ ἔγραφε στίχους: «Ἀπ' τοὺς μεγάλους πόνους μου κάνω μικρὰ τραγούδια» ὡς ὁ ἴδιος λέγει ἐν τῷ προλόγῳ του. Μετὰ ἑνδεκαετῆ χωρισμὸν ᾐσθάνθη αἴφνης σφοδρὰν ἐπιθυμίαν νὰ ἐπανίδῃ τὴν Ἀμαλίαν. Τὸ ὄνομά του ἀντήχει τότε ἀνὰ τὴν Γερμανίαν περίδοξον. Φθάνει εἰς Ἀμβοῦργον ὅπου τὸν ὑποδέχεται ὁ σύζυγός της καὶ ἐκεῖθεν μεταβαίνει εἰς τὴν ἐξοχὴν πρὸς ἐπίσκεψιν τῆς ἐξαδέλφης του. Τὴν σκηνὴν τῆς συναντήσεως διηγεῖτο ὁ ἴδιος: Πρὸ τῆς θύρας τοῦ δωματίου, τὸ ὁποῖον ἀμυδρῶς ἐφωτίζετο ὑπὸ μιᾶς μόνης λυχνίας, ἡ γραῖα τροφὸς Μαργαρίτα ἐστάθη καὶ εἶπε: — Ἐδῶ εἶνε! Ὁ ποιητὴς εἰσῆλθε. Δὲν ἔτρεμεν· ἐξεπλάγη καὶ αὐτὸς ὁ ἴδιος διὰ τὸ θάρρος του. Εἶδε γυναῖκα καθημένην εἰς τὸ ἀνάκλιντρον, ἐνδεδυμένην βαθύχρουν ἐσθῆτα μαλλίνην, δὲν διέκρινε δὲ καλῶς τὴν ὄψιν της καὶ χωρὶς νὰ τὸ θέλῃ ἠρώτησεν: — Ἐσὺ εἶσαι; Ἐκείνη ἀνετινάχθη καὶ ἀπήντησε: — Ναί, φίλε μου, ἐγὼ εἶμαι. Καὶ ὅμως ἅμα τὴν εἶδε καλὰ ἐκεῖ ἐμπρός του ὀρθίαν τὴν πρώτην του ἐρωμένην, τότε μετενόησε διότι ἦλθε. Δὲν ἦτο πλέον ἡ Ἀμαλία, ἡ Μόλλυ τῶν νεανικῶν χρόνων εἶχε μαρανθῆ, εἶχε γηράση. Εἰς ἕνδεκα

Digitized by Google

ἔτη ἡ προσφιλὴς εἰκὼν εἶχε φθαρῆ! Ἐκ τοῦ λαμπροῦ ἐνδάλματος τῶν ἀναμνήσεών του ἔμενε πλέον οἰκτρὸν φάντασμα αὐτή!... Καὶ τὴν παρετήρει, ἐνῷ καὶ ἐκείνη δὲν ἀπέσπα τὰ βλέμματά της ἀπὸ τῆς μορφῆς του, ἴσως παρόμοια συλλογιζομένη, ἴσως μάτην ἀναζητοῦσα ἐν τῇ καταπεπονημένῃ μορφῇ τοῦ ποιητοῦ τὴν εὔθυμον καὶ ζωηρὰν ὄψιν τοῦ παιδικοῦ της συντρόφου!...

ΧΡΟΝΙΚΑ

Ἐπιστημονικά. Ὁ κ. Στίλλιγγ καθηγητὴς τῆς Ὀφθαλμιολογίας ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τοῦ Στρασβούργου μετὰ μακρὰς μελέτας καὶ ἐπανειλημμένας δοκιμὰς κατέληξεν εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι δύναται νὰ γίνῃ ἐπιτυχὴς χρῆσις χρωμάτων τινῶν ἀνιλίνης ὡς ἀντισηπτικῶν. Οἱ βοτανικοὶ ἐγνώριζον ἀνέκαθεν ὅτι οἱ μικροσκοπικοὶ ὀργανισμοὶ ἀπορροφῶσι τὴν ἀνιλίνην ὑπὸ τῆς ὁποίας αὐθωρεὶ φονεύονται, ἐκ τούτου δὲ ὁρμώμενος ὁ ῥηθεὶς ὀφθαλμιολόγος ἐδοκίμασεν αὐτὴν εἰς πληγὰς τῶν ὀφθαλμῶν. Αἱ οὐσίαι αὗται τῆς ἀνιλίνης κατὰ τοῦτο ὑπερέχουσι ἄλλων ἀντισηπτικῶν, ὅτι εἶνε ὅλως ἀβλαβεῖς εἰς τὸν ἀνθρώπινον ὀργανισμόν. Ἐκ τούτου ἐννοεῖται ὅτι εἶνε ὅλως ἀπηλλαγμέναι ὀργανικῶν καὶ ἄλλων στοιχείων.

Φιλολογικά. Ὑπὸ τὴν ἐπιγραφήν. «Ἡ Ἑλλὰς ἐπὶ Ὄθωνος» (La Grèce du roi Othon) ἐξεδόθη ἐν Παρισίοις παρὰ τοῖς Calmann-Lévy σύγγραμμα εἰς ἄκρον ἐνδιαφέρον τοὺς Ἕλληνας. Περιέχει ἐπιστολὰς ἐξ Ἀθηνῶν τοῦ ἐπὶ Ὄθωνος πρεσβευτοῦ τῆς Γαλλίας ἐν Ἑλλάδι Thouvenel πρὸς τὴν οἰκογένειαν καὶ τοὺς φίλους του, ἀπεικονιζούσας τὴν πολιτικὴν καὶ κοινωνικὴν κατάστασιν τῆς ἡμετέρας χώρας ἐπὶ τῆς πρώτης βασιλείας. Αἱ ἐπιστολαὶ αὗται περισυνήχθησαν καὶ ἐδημοσιεύθησαν μετὰ σημειώσεων καὶ βιογραφικοῦ πίνακος ὑπὸ L. Thouvenel.

— Ὁ γνωστὸς γάλλος συγγραφεὺς Πέτρος Λοτί, τοῦ ὁποίου τὸ ἀληθὲς ὄνομα εἶνε ὑποπλοίαρχος Βιὼ μετέβη εἰς Βουκουρέστιον προσκληθεὶς ὑπὸ τῆς βασιλίσσης τῆς Ῥουμανίας.

— Ὁ συγγραφεὺς τῆς τριτόμου Ἱστορίας τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων μέχρι Ἀλεξάνδρου τοῦ μεγάλου καὶ ἐκδότης τοῦ Ἡσιόδου ἐν τῇ σειρᾷ τῆς Ζωγραφείου βιβλιοθήκης κ. Κ. Σίττλ, τέως ὑφηγητὴς ἐν Μονάχῳ, διωρίσθη καθηγητὴς τῆς κλασσικῆς φιλολογίας ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Βυρτσβούργου.

— Τῇ 1 Μαΐου (ν.) ἐγένετο ἐν τῇ Γαλλικῇ ἀκαδημίᾳ ἡ ἐκλογὴ πρὸς συμπλήρωσιν τῆς διὰ τοῦ θανάτου τοῦ Ὠξιὲ κενωθείσης ἕδρας· καίτοι ἑπτάκις ἐπανελήφθη ἡ ψηφοφορία, οὐδεὶς τῶν δεκατριῶν ὑποψηφίων συνεκέντρωσε τὴν ἀπαιτουμένην ἀπόλυτον πλειονοψηφίαν, τούτου δ' ἕνεκα ἀνεβλήθη ἡ ἐκλογὴ ἐπ' ἀόριστον. Τὰς πλειοτέρας ψήφους ἔλαβον καὶ κατὰ τὰς ἑπτὰ ψηφοφορίας ὁ Thureau-Dangin, ὁ Lavisse καὶ ὁ ποιητὴς Manuel, μετὰ τούτους δ' ἔρχονται ὁ κριτικὸς τῆς Ἐπιθεωρήσεως τῶν Δύο Κόσμων Brunetière, ὁ μυθιστοριογράφος Loti, ὁ H. Houssaye, ὁ συγγραφεὺς τοῦ Ἀλκιβιάδου· ὁ Ζολᾶ ἔλαβε κατὰ μὲν τὴν πρώτην ψηφοφορίαν μίαν ψῆφον, κατὰ τὰς τρεῖς ἑπομένας ἀνὰ 3, κατὰ τὴν πέμπτην 4 καὶ κατὰ τὰς δύο τελευταίας ἀνὰ 2· ὁ διηγηματογράφος Theuriet ἔλαβε κατὰ τὴν πρώτην ψηφοφορίαν 4 ψήφους, κατ' ἄλλας δὲ τέσσαρας οὐδεμίαν. Πλὴν τῶν ἀνωτέρων ἦσαν ὑποψήφιοι καὶ οἱ F. Fabre, Becque, Barbier, Charles Nauroy καὶ Regnault· τούτων οἱ μὲν δύο τελευταῖοι οὐδεμίαν ἔλαβον ψῆφον, οἱ δὲ Becque καὶ Barbier ἔλαβον ἀνὰ μίαν ἐν τῇ πρώτῃ μόνον ψηφοφορίᾳ.

Ἀρχαιολογικά. Ἡ Γαλλικὴ Ἀκαδημία τῶν Ἐπιγραφῶν καὶ τῆς φιλολογίας ἀπένειμε τὸ ἐξ 20,000 φρ. μέγα βραβεῖον τοῦ Φουλὸ εἰς τοὺς κ.κ. Perrot καὶ Chipiez διὰ τὸ σύγγραμμά των «Ἱστορίαν τῆς τέχνης ἐν τῇ ἀρχαιότητι,» οὗ πρὸ ὀλίγου ἀπεπερατώθη ὁ πέμπτος τόμος, πραγματευόμενος περὶ τῆς τέχνης ἐθνῶν τινων τῆς Μικρᾶς Ἀσίας καὶ τῶν Περσῶν.

Νεκρολογία. Ἐν ἡλικίᾳ 93 ἐτῶν ἀπέθανεν ὁ πρεσβύτατος τῶν Γάλλων ζωγράφων Joseph Nicolas Robert-Fleury.

— Ἀπέθανεν ἑβδομηκοντούτης τὴν ἡλικίαν ὁ Ἄγγλος ἀρχιτέκτων John Turtle Wood ὁ ἀνακαλύψας τὸν ἐν Ἐφέσῳ ναὸν τῆς Ἀρτέμιδος.

ΠΑΝΤΟΙΑ

Ἡ Κοπεγχάγη κατὰ τὴν νεωτάτην ἀπογραφὴν ἀριθμεῖ 312,387 κατοίκους, κατοικοῦντας 8,696 οἰκίας, ὥστε ἡ ἀναλογία εἶνε 36 κατ' οἶκον.

— Νέαι δοκιμαὶ ταχύτητος σιδηροδρομικῶν συρμῶν ἐγένοντο ἐπιτυχῶς ἐν Β. Ἀμερικῇ. Συρμὸς ἐκ Φιλαδελφείας ἀναχωρήσας διέτρεξεν 155 χιλιόμετρα ἐντὸς μιᾶς ὥρας καὶ εἰκοσιπέντε λεπτῶν

— Ἐν Χάλλῃ κατεσκευάσθη ἐσχάτως τὸ μικρότερον ὡρολόγιον τοῦ κόσμου, ἔχον ὄγκον ὄχι μεγαλήτερον ἀπὸ ἓν ῥυβύνθιον, καὶ λειτουργοῦν ἀκριβέστατα.

— Ἐν Φραγκφούρτῃ τρεῖς κύριοι ἐστοιχημάτισαν, φέροντες πλήρη περιβολὴν ἑσπερίδος καὶ χειροκτιοφοροῦντες νὰ φορτωθῶσι καὶ μετακομίσωσι δύο βαρέα κιβώτια ἐκ τοῦ σιδηροδρομικοῦ σταθμοῦ εἰς τὴν πόλιν. Ἐξετέλεσαν δὲ τὸ στοίχημα ὑπὸ τὰ βλέμματα πλήθους περιέργων παρακολουθούντων μετ' ἐκπλήξεως αὐτούς, καὶ ἐδώρησαν τὰς κερδηθείσας 500 μάρκας εἰς τὸ ταμεῖον τῶν πτωχῶν.

ΕΔΩ Κ' ΕΚΕΙ

Ἡ ἡλικία τῶν γυναικῶν. Ὁ πρόεδρος τοῦ δικαστηρίου: — Μάρτυς, πόσον ἐτῶν εἶσαι; Ἡ μάρτυς: — Μεταξὺ εἴκοσι καὶ τριάντα. Ὁ πρόεδρος: Τί θὰ 'πῇ μεταξύ; πότε γίνεσαι τριάντα; Ἡ μάρτυς ταπεινῶς: — Αὔριο.

Ἕνα κ' ἕνα δὲν κάμνουν μόνον δύο. — Ἕνα κ' ἕνα κάμνουν δύο λέμε ὅλοι καὶ τὸ θεωροῦμεν ἀξίωμα, καὶ ὅμως δὲν εἶνε πάντοτε σωστόν. — Ποῦ τὸ εὕρηκες σὺ πῶς δὲν εἶνε σωστόν; — Ἀπλούστατα: Ἕνας ὁ Γιάννης καὶ μία ἡ γυναῖκα του καὶ δὲν *κάνουν* δύο, κύριε, παρὰ *κάνουν*... ἓξ παιδιά.

Μεταξὺ ἀνδρογύνου. Ἐκείνη: — Σήμερα ἐμαγείρευσα πρώτη φορὰ μοναχή μου. Ἐκεῖνος: — Καὶ σήμερα θὰ φᾷς πρώτη φορὰ μοναχή σου.

ΤΡΕΙΣ ΓΝΩΜΑΙ ΚΑΘ' ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Πολλάκις ἡ ζηλοτυπία ἀναφαίνεται ὡς πρῶτον ἀνυπάρκτου ἔτι ἀγάπης σύμπτωμα.

*

Πῶς δυνάμεθα νὰ μάθωμεν ἀσφαλῶς ἂν ἐγήρασεν ἡ καρδία μας, ἀφοῦ δὲν ἠμποροῦμεν νὰ ἴδωμεν αὐτὴν ἐντὸς κατόπτρου;

*

Μετὰ παροδικὴν ψυχρότητα ἐπέρχεται ἰσχυρότερος ὁ ἔρως, ὅπως μετὰ ῥῖγος ἰσχυρότερος ὁ πυρετός.

ΜΙΑ ΣΥΜΒΟΥΛΗ ΚΑΘ' ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Ἀπὸ τὸν σκῶρον φυλάσσονται τὰ μάλλινα ὑφάσματα κοκκιζόμενα διὰ πεπέρεως καὶ ἀρωματιζόμενα ἰσχυρῶς διὰ τεμαχίων καφφουρᾶς. Ἀλλ' ἵνα ἀσφαλισθῶσι καλλίτερον πρέπει καὶ νὰ καλυφθῶσι διὰ βαμβακεροῦ ἢ λινοῦ ὑφάσματος πανταχόθεν συνερραμμένου ἢ νὰ κλεισθῶσιν ἐντὸς κιβωτίου ἐκ τσίγκου.

Μικρὰ Οἰκοδέσποινα.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1890-2151

Digitized by Google

Ο ΜΑΡΚΗΣΙΟΣ ΤΟΥ ΣΑΙΝΤ ΙΛΑΙΡ

Συνέχεια καὶ τέλος· ἴδε σελ. 277.

Ζ΄.

Οὕτω, ἀπαύστως ἀσχολούμενος εἰς ποικίλα ἀντικείμενα, ὁ μαρκήσιος διῆλθε τὸν βίον ἀνέφελον μέχρι τοῦ ἔτους 1870. Νέος ἔτι καὶ ὑγιής, ἔχων πλησίον τὴν μητέρα του, περικυκλούμενος ὑπὸ φίλων, περιζήτητος εἰς τὴν ἐκλεκτοτέραν κοινωνίαν, εὑρίσκων τέρψιν διηνεκῆ εἰς τὰ γράμματα, οὐδένα εἶχε λόγον ὅπως βλέπῃ τὴν ζωὴν ὑπὸ χρώματα σκοτεινά. Δὲν ἀπήλαυσεν ἀληθῶς τὴν εὐτυχίαν τοῦ νὰ γείνῃ σύζυγος ἢ πατήρ, ἀλλ' ἀπέφυγεν ἐξ ἄλλου καὶ τὰς θλίψεις τὰς συνοδευούσας ἐνίοτε τὰς τοιαύτας χαράς,

Ὅτε ἐπῆλθεν ὁ πόλεμος τοῦ 1870 καὶ ἡ πολιορκία τῶν Παρισίων, ἐξετέλεσε τὸ καθῆκόν του, ἁπλῶς, μετριοφρόνως, καθὼς πάντοτε.

Ἐπὶ αὐτοκρατορίας εἶχεν ὀνομασθῇ λοχαγὸς τοῦ 4ου λόχου τοῦ 21 τάγματος τῆς Ἐθνοφυλακῆς. Οἱ τοιοῦτοι διορισμοὶ ἐθεωροῦντο τότε ὡς βάρος ὀχληρόν, πάντες δὲ προσεπάθουν νὰ τοὺς ἀποφεύγωσιν. Ἀλλ' ὡς εἴπομεν ἤδη ὁ Σαίντ-Ἰλαὶρ ἦτο ἐκ τῶν οὐδέποτε ἀρνουμένων τὴν ἐκτέλεσιν οἱουδήποτε καθήκοντος. Ἡ Ἐθνοφυλακὴ ἐκλήθη εἰς ἐνεργὸν ὑπηρεσίαν μετὰ τὴν καθαίρεσιν τῆς αὐτοκρατορίας. Κατὰ τὸν ἐπιβληθέντα τότε νέον ὀργανισμὸν οἱ ἀξιωματικοὶ ἐξελέγοντο ὑπὸ τῶν ἐθνοφυλάκων, ὁ δὲ 4ος λόχος τοῦ 21ου τάγματος ὠνόμασε καὶ πάλιν τὸν ἀρχαῖόν του λοχαγόν. Κατὰ τὸν Δεκέμβριον ἐσχηματίσθη ἐκ τοῦ ὅλου τάγματος λόχος πορείας, (bataillon de marche), ὡς ἀρχηγὸς δὲ αὐτοῦ ἐξελέχθη παμψηφεὶ ὁ λοχαγὸς τοῦ 4ου λόχου. Εἰς τὴν ἐξάσκησιν τῶν νέων τούτων καθηκόντων ἀνεφάνη οὗτος ὁποῖος πάντοτε, ἐφελκύων τὴν ὑπόληψιν καὶ τὴν ἀγάπην ὅσων ἤρχοντο εἰς σχέσιν μετ' αὐτοῦ. Φύλαξ ἄγρυπνος τῆς πειθαρχίας, ἀκριβέστατος εἰς ὅλας τὰς λεπτομερείας τῆς ὑπηρεσίας, πλήρης ἀγαθότητος καὶ προσηνείας, ἐντὸς ὀλίγου ἀπέκτησε τὴν φιλίαν ὅλων τῶν στρατιωτῶν του. Μεταξὺ αὐτῶν ὑπῆρχον πολλοὶ ἄποροι· χάρις εἰς τὸν ἀρχηγόν των, καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς πολιορκίας, αἱ στερήσεις των ἐμετριάσθησαν οὐσιωδῶς· εὕρισκε πάντοτε τὸν τρόπον τοῦ νὰ ἔχῃ χρήματα πρὸς ἀνακούφισιν τῶν μὴ ἐχόντων. Εἰς τὸ τάγμα του συγκατελέγοντο καὶ λόγιοι ὀνομαστοὶ οὐκ ὀλίγοι, ὡς οἱ ἀκαδημαϊκοὶ Duruy καὶ Gaston Boissier καὶ ὁ ποιητὴς Coppée. Οὗτος ἐκλεχθεὶς ὑπὸ τῶν συστρατιωτῶν του ὡς ὑπολοχαγὸς ἐν πρώτοις, καὶ κατόπιν ὡς λοχίας, ἠρνήθη καὶ τοὺς δύο βαθμοὺς θελήσας νὰ μένῃ ἁπλοῦς στρατιώτης.

Ὁ λόχος οὗτος δὲν συνέπεσε νὰ παρευρεθῇ εἰς οὐδεμίαν τῶν τότε συμπλοκῶν περὶ τὴν πόλιν τῶν Παρισίων. Ἐφρούρει συνήθως παρὰ τὴν πύλην τῆς Ἰταλίας, οἱ δ' ἐθνοφύλακες διήρχοντο ἐντὸς τῶν χαρακωμάτων τὰς παγετώδεις νύκτας τοῦ δριμυτάτου ἐκείνου χειμῶνος. Μίαν νύκτα ἐστρατοπέδευσαν ἐντὸς τοῦ νεοκτίστου τότε θεάτρου τῶν Γοβελίνων καὶ ἐκοιμήθησαν εἰς τὰ ἑδώλια τῆς πλατείας καὶ τὰ θεωρεῖα, ἔχοντες τὸ ὅπλον ἀναμέσον τῶν κνημῶν. Ἐνίοτε ὁ λοχαγὸς καὶ οἱ φίλοι του συνήρχοντο διὰ νὰ γεύωνται εἰς τὸ δωμάτιον μιᾶς θυρωροῦ ἐκεῖ πλησίον, ἡ ὁποία ἐμαγείρευε δι' αὐτοὺς ὅ,τι φαγώσιμον ἠδύνατο κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν νὰ προμηθευθῇ τις. Εἰς ἓν τῶν τοιούτων συσσιτίων ἀνέγνωσεν ὁ Coppée εἰς ἐπήκοον τῶν συνδαιτυμόνων τὸ γνωστὸν ποίημά του Lettre d' un mobile Breton. Οἱ ἐκ Βρεττανίας ἐθελονταὶ εἶχον κατ' ἐκείνας τὰς ἡμέρας ἔλθει εἰς τὴν πρωτεύουσαν καὶ κατέλυσαν περὶ τὸ Πάνθεον, τὴν συνοικίαν δηλαδὴ τοῦ 4 τάγματος. Ὁ λοχαγὸς ἔλαβε τὸ ποίημα ἐκ τῶν χειρῶν τοῦ Coppée καὶ τὸ ἔφερεν εἰς τὰ γραφεῖα τῆς Ἐφημερίδος τῶν Συζητήσεων, ὅπου καὶ ἐδημοσιεύθη τότε τὸ πρῶτον.

Ἐν τῷ μέσῳ τῶν περισπασμῶν τῆς ὀδυνηρᾶς ἐκείνης περιόδου, αἱ ἀνησυχίαι τοῦ μαρκησίου ἐμοιράζοντο μεταξὺ τῆς πατρίδος καὶ τῆς μητρός του. Αὕτη εὑρέθη ἐκτεθειμένη εἰς κίνδυνον ἀληθῆ ὅτε ἤρχισεν ὁ βομβαρδισμὸς τῶν Παρισίων.(1) Οἱ πολιορκηταὶ ἐσκόπευον κατὰ προτίμησιν, μεταξὺ ἄλλων σημείων, καὶ τὸν θόλον τοῦ Πανθέου, πολλαὶ δὲ περὶ αὐτὸ οἰκίαι ἐβλάβησαν, ἀλλ' ἡ μαρκησία δὲν ἀπεφάσιζε νὰ παραιτήσῃ τὴν κατοικίαν της, μέχρις οὗ ἓν ὀβούζιον εἰσέδυσε μέχρι τοῦ δωματίου της, εὐτυχῶς ἄνευ ἄλλης βλάβης.

(1) Ὁ γνωστὸς παρ' ἡμῖν γάλλος λόγιος Κος Gidel ἐνθυμεῖται ὅτι τὴν 5 Ἰανουαρίου 1871, καθ' ἣν ἡμέραν ἤρχισεν ὁ βομβαρδισμός, εἶχον συγκληθῆ εἰς συνεδρίασιν τὰ μέλη τοῦ συλλόγου τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων. Αἱ σφαῖραι ἔπιπτον εἰς τὰς ὁδοὺς τῆς συνοικίας, ἀλλὰ τὰ πλεῖστα τῶν συγκληθέντων μελῶν παρευρέθησαν εἰς τὴν συνεδρίασιν, τινὰ αὐτῶν ἐν στολῇ ἐθνοφύλακος, μεταξὺ δὲ τούτων καὶ ὁ μαρκήσιος Σαίντ Ἰλαίρ. Οὗτος ἐξέφερε τὴν σκέψιν ὅτι μεταξὺ τῶν ῥιπτόντων τὰς σφαίρας ἐκείνας ἐχθρῶν ὑπῆρχον ἴσως ἄνδρες φίλοι ἐπίσης τῶν γραμμάτων, καὶ ἐνθυμούμενοι μετὰ λύπης παρομοίας εἰς τὴν πατρίδα των ἐπιστημονικὰς συνεδριάσεις.

Digitized by Google

Ὁπωσδήποτε, τοῦτο τὴν ἔπεισε νὰ μεταβῇ εἰς φιλικὴν οἰκίαν εἰς τὸ κέντρον τῆς πόλεως, ὅπου διέμεινε μέχρι τέλους τῆς πολιορκίας.

Ἰδοὺ ἐπιστολὴ τοῦ Σαὶντ - Ἱλαὶρ ἐκθέτουσα τὰ μετὰ τὸν πόλεμον ἐπελθόντα θλιβερὰ συμβάντα. Τὴν ἔγραψεν ἐκ Φλωρεντίας, τὴν 18 Μαρτίου 1871, πρὸς φίλον παιδικὸν ἐκ τῶν μᾶλλον ἀγαπητῶν του, τὸν Κον Bezard.

» Βλέπεις, ἔλεγεν, ἐκ τῆς ἡμερομηνίας τῆς » ἐπιστολῆς μου, ὅτι ἔχομεν τὰς Ἄλπεις ἀνα» μέσον ἡμῶν καὶ τῆς πρὸς στιγμὴν θριαμβευ» ούσης ἀνταρσίας. Πρὸ πολλοῦ ἐπεθύμουν ν' » ἀποσπάσω τὴν μητέρα μου ἀπὸ τοὺς Παρι» σίους, διὰ ν' ἀναπαυθῇ ἐκ τῶν κόπων καὶ » τῶν συγκινήσεων τῆς μακρᾶς πολιορκίας. Ὀ» λίγας ἡμέρας μετὰ τὴν συνομολόγησιν τῆς » εἰρήνης μετέβην εἰς Φλανδρίαν, ὁπόθεν ἐπέ» στρεψα πρὸ δέκα ἡμερῶν, νομίζων ὅτι θὰ εὕρω » τὴν πρωτεύουσαν ἐπίσης ἥσυχον, κατ' ἐπιφά» νειαν τοὐλάχιστον, ὅσον ὅτε ἀνεχώρησα. » Ἀντὶ τούτου εὑρίσκω διαταγὴν πορείας εἰς » τὴν ὁποίαν ὑπήκουσα αὐθωρεί, μολονότι εἶχα » δώσει τὴν παραίτησίν μου. Καθ' ὅλην τὴν » ἡμέραν ἐκείνην ἐπροσπαθήσαμεν νὰ καταβά» λωμεν τὴν στάσιν, ἀλλὰ δυστυχῶς τὸ μόνον » καλὸν τάγμα τῆς ἐθνοφυλακῆς ἦτο τὸ ἰδικόν » μας. Ἐντὸς ὀλίγου περιεκυκλώθημεν ὑπὸ τῶν » ἄλλων, τὰ ὁποῖα ὑπήκουον εἰς τὰς διαταγὰς » τῆς Ἐπαναστατικῆς ἐπιτροπῆς καὶ ἐξουδετε» ρώθημεν οὕτω ἐντελῶς. Τὴν ἐπαύριον εἰδο» ποιήθημεν ὅτι τὸ τάγμα μου διελύθη, ἐγὼ δὲ » ἐπαύθην· ἠρνήθην ν' ἀναγνωρίσω τὴν παρά» νομον ἐκείνην ἀρχὴν καὶ τὰς διαταγάς της, » ἀλλὰ μὴ θέλων ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ νὰ δώσω τὸ » σύνθημα ἐμφυλίου πολέμου, ἐσύστησα στενῶς » εἰς τους στρατιώτας μου ἄκραν περίσκεψιν καὶ » ἀποχὴν ἐντελῆ πάσης ἐχθρικῆς ἐκδηλώσεως, » μέχρις οὗ ἐνισχυθῶμεν. Ἐν συντόμῳ, ἔτρεξα » ἄνω καὶ κάτω ἐπὶ δύο ἡμέρας ἀναζητῶν εἰς » μάτην οἵαν δήποτε ἀρχήν, δυναμένην νὰ » δώσῃ διαταγὰς καὶ νὰ τεθῇ ἐπὶ κεφαλῆς τῶν » ἀνθρώπων τῆς τάξεως, ἑκατοντάκις πολυπλη» θεστέραν ἀλλὰ χιλιάκις ἀτολμοτέραν τῶν » ἄλλων. Ἐπιστρέψας εἰς τὴν οἰκίαν μου τὴν » δευτέραν ἡμέραν, ἔμαθα ὅτι εἶχον ἔλθει δὶς » πρὸς ἀναζήτησίν μου διὰ νὰ μὲ συλλάβωσι. » Τότε, τὸ ὁμολογῶ, μὴ ἔχων τὴν ἐλαχίστην » κλίσιν πρὸς τὴν φυλακὴν καίτοι ἀθῶος, ἀλλ' » οὔτε μεγάλην ὄρεξιν νὰ τουφεκισθῶ. ἔστω καὶ » ὑπὸ τῶν ἐπαναστατῶν τῆς συνοικίας Belle» ville, ἠθέλησα τοὐλάχιστον ν' ἀπαλλάξω τὴν » μητέρα μου τοῦ τρόμου τοῦ νὰ μὲ ἴδῃ φυλα» κιζόμενον καὶ τὴν ἔπεισα ν' ἀναχωρήσωμεν, » ἀφοῦ ὅμως ἔτρεξα καὶ πάλιν πρὸς ἀνεύρεσιν » τοῦ ναυάρχου Saisset, ὅστις δὲν εὑρίσκετο εἰς » κανὲν μέρος. Ἀνεχωρήσαμεν λοιπὸν τὴν τε» τάρτην, σήμερον ὀκτώ, δι' Ἰταλίαν, χωρὶς νὰ » εἴμεθα βέβαιοι ὅτι θὰ δυνηθῶ νὰ φύγω, διότι » τὴν νύκτα εἶχον καὶ πάλιν παρουσιασθῇ εἰς » τὴν οἰκίαν μου ἄνθρωποι ἔχοντες ἔνταλμα » συλλήψεως. Εὐτυχῶς δὲν ἐκρατήθην εἰς τὸν » σταθμὸν τοῦ σιδηροδρόμου, καὶ μετὰ ταξεί» διον κοπιαστικὸν καὶ θλιβερώτατον, διὰ μέσου » τῶν Πρώσσων καὶ τῶν εἰς παραλυσίαν στρα» τευμάτων μας, ἰδοὺ ἡμεῖς εἰς Φλωρεντίαν, » ὅπου ἡ μήτηρ μου ἐπιθυμεῖ νὰ μείνῃ ὀλίγας » ἡμέρας, διὰ νὰ ἡσυχάσῃ μετὰ τοιούτους πε» ρισπασμούς. »

Ἀλλ' ἡ μακρὰν τῆς πατρίδος διαμονή, ἐνῷ ὁ ἐμφύλιος πόλεμος παρετείνετο, κατέθλιβε τὴν γενναίαν τοῦ μαρκησίου ψυχήν. Τὴν 5ην Μαΐου ἔγραφε πρὸς τὸν αὐτὸν φίλον: « Λυποῦμαι πολύ, — περισσότερον ἢ ὅσον δύναμαι νὰ ἐκ» φράσω,—ὅτι εὑρίσκομαι μακρὰν τῆς Γαλλίας, » τῆς ὁποίας ἡ μεγάλη σκιὰ ἐπιρρίπτει ψῦχος » νεκρικὸν ἐπὶ τῆς ὡραίας χώρας ὅπου εὑρισκό» μεθα χωρὶς νὰ τὴν χαιρώμεθα. Ἂν δὲν εἶχα » τὴν μητέρα μου, τὴν ὁποίαν ἠθέλησα ν' ἀπο» σπάσω ἐκ τῆς κολάσεως ταύτης τῶν Παρισίων » καὶ νὰ τὴν ἴδω ἀναπαυομένην μετὰ τοσαύτας » θλιβερὰς ἐντυπώσεις, ἤθελα ὑπάγει εἰς Βερ» σαλίας νὰ τεθῶ ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ Thiers. » Διότι τὸ χρέος τῶν ἐντίμων ἀνθρώπων εἶναι νὰ » συγκεντρωθῶσιν, ὄχι νὰ δραπετεύωσιν!..Ἐγὼ » δέ, ὑπερηφανευόμενος πάντοτε, διότι ἡ οἰκο» γένειά μου δὲν μετηνάστευσε κατὰ τὸ 1797, » θεωρῶ ἄνανδρον τὸ ν' ἀπουσιάζω ἐκ τῆς πα» τρίδος εἰς τοιαύτας περιστάσεις. Καὶ ὅμως τί » ποιητέον; Μὲ τὴν μητέρα μου ἡλικιωμένην, » πάσχουσαν καὶ φοβούμενος νὰ τὴν ἐκθέσω εἰς » τὸν κίνδυνον τοῦ νὰ μὴ ἔχῃ πλέον... Ὦ, εἶχε » δίκαιον ὁ Μοντέσκιος λέγων ὅτι ἐν καιρῷ ἐπα» ναστάσεως τὸ δύσκολον εἶναι ὄχι τὸ νὰ ἐκτε» λέσῃ τις τὸ καθῆκόν του, ἀλλὰ τὸ νὰ γνωρίζῃ » ποῦ ἔγκειται τὸ καθῆκον! »

Δὲν διαφαίνεται ὁλόκληρος ὁ ἄνθρωπος εἰς τὰς πλήρεις συγκινήσεως γραμμὰς ταύτας; Καθόσον αἱ εἰδήσεις ἐκ Παρισίων ἤρχοντο θλιβερώτεραι κατὰ τοσοῦτον ηὔξανεν ἡ ἀθυμονία του. « Δυσ» τυχὴς Γαλλία! ἔγραφε τὴν 23 Μαΐου 1870, » αἰσχύνομαι ὅτι ζῶ, καὶ μάλιστα ὅτι ζῶ ἔξω » τοῦ κινδύνου, εἰς τὰ ξένα, ἐνῷ τοιαῦτα αἴσχη » διαπράττονται εἰς τὴν πατρίδα μου, καὶ λυ» ποῦμαι συχνάκις ὅτι δὲν μ' ἐτουφέκισαν οἱ » ἄθλιοι ἐκεῖνοι! »

Μόνος τῆς μητρός του ὁ θάνατος ἀπέσπασεν ἐκ τοῦ βάθους τῆς καρδίας του παρομοίαν κραυγὴν ὀδύνης. « Ἡ ζωή, ἔγραφε μετὰ δώδεκα ἔτη ἐκ τῆς πόλεως Hazebrouck, ὅπου εἶχε μεταφέρει τὸν νεκρόν της, « ἡ ζωή μου φαίνεται κενὴ καὶ ἄσκοπος ἀφότου δὲν δύναμαι πλέον νὰ τὴν ἀφιερώσω εἰς τὴν ἀγαπητήν μου μητέρα. » Μή-

Digitized by Google

νες παρῆλθον καὶ δὲν ἠδύνατο εἰσέτι νὰ συνειθίσῃ ζῶν ἄνευ ἐκείνης. «Ἀφότου ἔχασα τὴν » μητέρα μου, ἡ ὁποία ἦτο τὸ ἕρμα τὸ ἐμποδί- » ζον τὸ ἀτυχὲς σκάφος μου ἀπὸ τοῦ νὰ κυ- » λίεται ἀκυβέρνητον, εἰς μάτην ἀγωνίζομαι » ματαιοπονῶν ἄνευ σκοποῦ καὶ ἄνευ ὠφελείας!»

Ζ'.

Ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἐπανέλαβε τὰς ἕξεις του, τὰς ἐργασίας του, ἐτακτοποίησε τὴν μονήρη ἐφεξῆς ὕπαρξίν του περιορίζων ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον τὰς σχέσεις του εἰς στενὸν κύκλον φίλων. Τακτικαὶ κατ' ἔτος ἐπισκέψεις εἰς Hazebrouck, διαμονή τινων ἑβδομάδων εἰς τὰ ὄρη τῆς Ἑλβετίας ἢ εἰς λουτρὰ τῆς Γαλλίας κατὰ τὰς συστάσεις τοῦ ἰατροῦ του, σπάνιαι ἐκδρομαὶ εἰς Ἰταλίαν ἢ τὰς Κάτω Χώρας, ἰδοὺ αἱ κατὰ προτίμησιν διασκεδάσεις του. Τὸ πλεῖστον τοῦ ἔτους διήρχετο εἰς Παρισίους, κατὰ δὲ τὸ ἔαρ καὶ τὸ φθινόπωρον μετέβαινε συνήθως εἰς τὴν ἔπαυλιν του τοῦ Σαὶντ-Ἰλαίρ.

Τὴν ἰδιοκτησίαν ταύτην ἀνέκτησε κατὰ τὸ 1879. Ὀλίγους μῆνας πρότερον, εἰς σύνοδον τῶν ἐπιστημόνων τῆς Γαλλίας συνελθόντων εἰς Παρισίους, λόγιος ἐπαρχιώτης ἐκ τῆς Saintonge, ὁ Κος Louis Audiat, ἀκούσας τὸ ὄνομα τοῦ μαρκησίου τὸν ἐπλησίασε μετὰ τὴν συνεδρίασιν καὶ τὸν ἠρώτησεν ἐὰν ἀνῆκεν εἰς τὴν ἐκ τῆς ἐπαρχίας του καταγομένην οἰκογένειαν, τὴν φέρουσαν τὸ αὐτὸ ὄνομα. Ὁ μαρκήσιος ἀπεκρίθη καταφατικῶς, ἐζήτησε δὲ πληροφορίας περὶ τῆς χώρας καὶ περὶ τῆς ἰδιοκτησίας, ἐκ τῆς ὁποίας πρὸ αἰῶνος σχεδὸν ἀπεχωρίσθη ἡ οἰκογένειά του. Κατόπιν τῆς τυχαίας ταύτης γνωριμίας ἐξελέχθη ὡς μέλος τῆς τοπικῆς ἱστορικῆς ἑταιρίας, τῆς ὁποίας προεδρεύει ὁ Κος Audiat. Τότε δὲ συγχρόνως ἀνεκάλυψε, χάρις εἰς τὸν λόγιον τοῦτον, ὅτι εἶχεν εἰσέτι ἐκεῖ συγγενεῖς ἐξ ἀρχαίων ἐπιγαμιῶν. Ὑπείκων προθύμως εἰς τὰς παρακινήσεις τοῦ Κου Audiat, ἐπεσκέφθη κατὰ τὸ ἑπόμενον ἔτος τὴν ἐπαρχίαν Saintonge καὶ τὴν ἰδιοκτησίαν τῶν προγόνων του. Κατὰ σύμπτωσιν, ὁ κάτοχός της ἦτο εὐδιάθετος νὰ τὴν ἐκποιήσῃ. Ἡ γραῖα μαρκησία, μαθοῦσα τοῦτο, συνέλαβε τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ νὰ τὴν ἀγοράσῃ ὁ υἱός της, οὗτος δὲ ἔσπευσε νὰ συμμορφωθῇ πρὸς τῆς μητρός του τὰς ἐπιθυμίας αἱ ὁποῖαι πάντοτε ἦσαν ἢ ἐγίνοντο καὶ ἐπιθυμίαι του. Αἱ διαπραγματεύσεις διεξήχθησαν ταχέως. Πωλήσας μέρος τῶν ἐν Φλανδρίᾳ κτημάτων του ἠγόρασε διὰ τοῦ τιμήματός των τὴν ἰδιοκτησίαν τοῦ Σαὶντ-Ἰλαίρ, τὸ δὲ ἑπόμενον θέρος συνώδευσεν ἐκεῖ τὴν μητέρα του. Ἰδού, μοῦ ἔγραφε (τὴν 1 Ἰουλίου 1880) προσκαλῶν με, «ἰδοὺ ἡμεῖς διὰ πρώτην »φορὰν εἰς τὸ κτῆμα, τὸ ὁποῖον ἐξελθὸν τῆς οἰ- »κογενείας κατὰ τὴν ἐπανάστασιν τοῦ 1793 »εἶχα τὴν εὐτυχίαν νὰ ἐπαναφέρω εἰς τὴν οἰκο- »γένειαν πέρυσι. Μεθ' ὅλα ὅσα εἶχα εἰπεῖ εἰς τὴν »μητέρα μου, αἱ πρῶται της ἐντυπώσεις δὲν ἦ- »σαν εὐάρεστοι. Εἶχεν ἀκούσει τόσα περὶ τοῦ »κτήματος τούτου ὥστε δὲν ἤθελε νὰ πεισθῇ »ὅτι, ἐν πρώτοις, τὸ ἀρχαῖον οἰκογενειακὸν μέ- »γαρον κατεδαφίσθη ἐπὶ τῆς ἐπαναστάσεως καί, »δεύτερον, ἐπὶ τῶν ἐρειπίων ἀνηγέρθη σειρὰ τα- »πεινῶν οἰκοδομῶν, οὐδὲν ἐχουσῶν τὸ ἀρχοντι- »κόν.... Ἀλλ' ἐὰν δὲν ὑπάρχει μέγαρον, οἱ κῆ- »ποι ὅμως εἶνε ὡραῖοι καὶ οἱ περίπατοι περὶ »αὐτοὺς τερπνοί.»

Πράγματι, εἷς μέγιστος στρογγύλος περιστερεών, μνημεῖον μεσαιωνικοῦ φεουδαλισμοῦ, καὶ δύο πύργοι, ὁ εἷς τῶν ὁποίων ὅλως ἠρειπωμένος, ἦσαν τὰ μόνα ἴχνη τῆς ἀρχοντικῆς τῶν προγόνων του κατοικίας. Μεταξὺ τῶν δύο πύργων ἐκτίσθη ἡ σειρὰ τῶν οἰκοδομῶν περὶ τῶν ὁποίων ἔγραφε, συνεχομένων καὶ συγκοινωνουσῶν, ἀλλ' ὕψους ἀνίσου. Βλέπων τὰς στέγας των ταπεινουμένας βαθμηδὸν ἐξ ἀριστερῶν πρὸς δεξιά, ὁ μαρκήσιος ἔλεγε γελῶν ὅτι τὸ μέγαρόν του ἔχει τὸ σχῆμα τηλεσκοπίου. Οἱ περὶ τὴν οἰκίαν κῆποι καὶ τὸ ἀρχαῖον παρέκει δάσος ἐστόλιζον ἀληθῶς τὴν ἔπαυλιν. Ἀλλ' οἱ ἐξ αὐτῆς ἐξαρτώμενοι ἀγροί, ἰδίως μετὰ τὴν εἰσβολὴν τῆς φυλλοξήρας, δὲν ἤξιζον τὰς παχείας γαίας τῆς Φλανδρίας τῶν ὁποίων εἶχε γείνει ἀντάλλαγμα· ὑπὸ οἰκονομικὴν ἔποψιν ἡ ἀνταλλαγὴ δὲν ἦτο βεβαίως ἐπιτυχής, ἀλλ' ἀνακτῶν τὴν κοιτίδα τῆς οἰκογενείας του ὁ νέος κάτοχος δὲν ἀπέβλεπεν εἰς κερδοσκοπίαν· ἡ ἐξαγορὰ τῆς ἰδιοκτησίας ἐκείνης ὑπῆρξε μεγάλη καὶ ἀληθὴς δι' αὐτὸν ἠθικὴ εὐχαρίστησις. Οἱ ἀνευρεθέντες συγγενεῖς, οἱ ὁποῖοι ταχέως συνεδέθησαν μετ' αὐτοῦ δι' ἀγάπης εἰλικρινοῦς, συνετέλουν εἰς τὸ νὰ ἐπισπεύσωσι τὴν ἐγκλιμάτισίν του εἰς τὴν χώραν ὁπόθεν κατήγετο. Ἠρέσκετο ἐπανερχόμενος ἐν τῷ μέσῳ αὐτῶν, ἠρέσκετο δεξιούμενος εἰς τὴν ἔπαυλίν του τοὺς φίλους οἱ ὁποῖοι προθύμως ἐκ Παρισίων ἤρχοντο ὑπὸ τὴν φιλόξενον στέγην του. Ἐκεῖ ἡ ἀνάπαυσις συνεδυάζετο μετὰ τῆς ἐργασίας καὶ μετὰ περιπάτων τερπνῶν εἰς τὸ δάσος ἢ εἰς τοὺς κήπους, ἐν μέσῳ τῶν ῥοδώνων, τοὺς ὁποίους διεσκέδαζε κλαδεύων ὁ οἰκοδεσπότης μὲ τὴν *φεουδαλικὴν ψαλίδα του*, ὡς ἔλεγε παίζων ὁ φίλος του Coppée. Τὸ ἑσπέρας, ἐντὸς τῆς αἰθούσης, ἀναγνώσεις τερπναὶ διέκοπτον ἐνίοτε τὰς ἀείποτε ζωηρὰς συνομιλίας, ἢ ἐὰν τὸ φθινοπωρινὸν ψῦχος ἐγίνετο ἐπαισθητόν, μετέβαινον οἱ ξενιζόμενοι εἰς τὸ εὐρύχωρον μαγειρεῖον καί, ἐνώπιον τῆς ἑστίας ὅπου κλάδοι ξηροὶ ἀνέδιδον λάμψιν, συνωμίλουν ἐπ' ὀλίγον μετὰ τῶν δύο γηραιῶν ὑπηρετῶν του. Ἐλάτρευον οὗτοι τὸν κύριόν των τοῦ ὁποίου ἡ ἀγαθότης τοὺς ἐνεθάρρυνε, μηδαμῶς ἐλαττοῦσα τὸ σέβας των.

Οἱ περὶ τὴν ἔπαυλιν διεσπαρμένοι χωρικοί,

Digitized by Google

καθὼς καὶ οἱ κάτοικοι τῆς παρακειμένης κωμοπόλεως Soubise, δὲν ἐβράδυναν ἐπίσης νὰ τὸν ἀγαπήσωσι. Πάντες, ἀνεπαισθήτως πως καὶ λεληθότως, ἐφέροντο πρὸς αὐτὸν ὡς πρὸς τὸν φυσικὸν ἀρχηγόν των, ὡς πρὸς τὸν ἀντιπρόσωπον τῶν προγόνων του. Ἠθέλησαν νὰ τὸν ἀναδείξωσι δήμαρχον τῆς κώμης Soubise, ἀλλὰ τὸ ἠρνήθη, ἡ δὲ ἄρνησίς του ἐπηύξησε μᾶλλον ἀντὶ τοῦ νὰ σμικρύνῃ τὸ πρὸς αὐτὸν σέβας καὶ τὴν ἐπιρροὴν τὴν ὁποίαν καὶ ἄκων ἐξήσκει. Βλέπων τις αὐτὸν ἐκεῖ, ἐλυπεῖτο ἐνδομύχως ὅτι ἦτο ὁ ἔσχατος τοῦ γένους του. Ἐὰν καὶ αὐτὸς ᾐσθάνετο κρυφίαν διὰ τοῦτο λύπην, εὗρεν ὅμως τὸν εὐγενέστερον παρηγορίας τρόπον. Ἐν ἐλλείψει κληρονόμου φέροντος τὸ ὄνομά του, ἀφῆκε διὰ τῆς διαθήκης του τὴν φέρουσαν τὸ ὄνομα τοῦτο ἰδιοκτησίαν εἰς τὸ μοναχικὸν τάγμα τῶν ἀδελφῶν τῶν πενήτων, ὅπως ἡ ἔπαυλίς του μεταβληθῇ εἰς ἄσυλον φιλανθρωπικόν.

Εἰς τὴν ἔπαυλιν ἐκείνην διῆλθε τὰς τελευταίας ἑβδομάδας τῆς ζωῆς του· ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν ἀσθενής, πολὺ ἀσθενέστερος ἢ ὅσον αὐτὸς ἐνόμιζεν, ὅπως νοσηλευθῇ εἰς Παρισίους. Μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀπεβίωσε (29 Νοεμβρίου 1889).

Εἰς τὸ κοιμητήριον τῆς ἡσύχου πόλεως τοῦ Hazebrouck ὁ εὐσεβὴς οὗτος υἱὸς εἶχεν ἀνεγείρῃ μικρὸν μαυσωλεῖον περιέχον τρεῖς τάφους. Δεξιόθεν κεῖται ὁ πατήρ του, ἀριστερόθεν ἡ μήτηρ τὴν ὁποίαν τόσον ἠγάπα. Ὡς ἔσχατον τεκμήριον τῆς πρὸς τὴν Ἑλλάδα στοργῆς, ἐπὶ τοῦ μνήματός της ἐχάραξεν, ἐν εἴδει ἐπιταφίου, τοὺς Ἑλληνικοὺς στίχους τοὺς εἰς τὸν θάνατόν της ποιηθέντας ὑπὸ τοῦ ἐν Βενετίᾳ φίλου του, Κου Κωνσταντίνου Τριαταφύλλη. Ἕκαστον τῶν δύο μνημείων στεφανοῦται διὰ προτομῆς μαρμαρίνης. Τρίτη προτομή, ἔργον καὶ αὐτὴ τοῦ φίλου του Bonnassieux θὰ στηθῇ ἐπὶ τοῦ ἀναμεταξὺ τῶν δύο μνημείων τάφου, τοῦ νεωστὶ ἀνοιχθέντος ὅπως περιλάβῃ τὸ λείψανον τοῦ τελευταίου de Queux de Saint-Hilaire.

Δ. Βικέλας.

Η ΛΥΓΕΡΗ

Συνέχεια· ἴδε σ. 282

— Ποιὸς Νικολὸς θάρθῃ, θειά; ἠρώτησεν ἀνήσυχος ἡ Ἀνθή.

— Ποιὸς Νικολός; ὁ 'δικός σας, ἀπήντησε κατακόκκινη ἐκ τῆς στενοχωρίας ἡ Φρόσω.

Ἡ Ἀνθὴ ᾐσθάνθη εὐθὺς ἕνα ἰσχυρὸν νύγμὸν εἰς τὴν καρδίαν καὶ ἀνετριχίασε σύσσωμος. Ἡ λυγερὴ ἔφριττεν εἰς μόνον τὸ ὄνομα τοῦ Νικολοῦ κ' ἐκεῖνοι ἤθελαν νὰ ὑπάγῃ μαζί του εἰς τὴν πανήγυριν· νὰ καθήσῃ γόνα μὲ γόνα ἐπὶ τοῦ κάρρου, νὰ ἔχῃ αὐτὸν ἐμπρός της ἡμέραν ὁλόκληρον καὶ νὰ εἶνε καταδικασμένη ν' ἀκούῃ τὴν φωνήν του, τὴν χονδρὰν καὶ ἀγρίαν φωνήν του ἡ ὁποία ὡμοίαζε μὲ χλημίντρισμα ἵππου. Καὶ αὐτὸ βεβαίως θὰ εἶνε προεσχεδιασμένον ἀπὸ τοὺς γονεῖς της. Μετὰ τὴν συνάντησιν ἐν τῷ οἰκίσκῳ τῆς γοήσσης ἤρχετο τὸ ταξείδιον ἐπὶ τοῦ κάρρου· μετὰ τὰς προτάσεις ἤρχετο ἡ ἐκτέλεσις τοῦ συνοικεσίου. Οὕτω πάντοτε γίνεται εἰς τὰ χωρία. Ἅμα συμφωνήσουν τὰ ἐνδιαφερόμενα μέρη κάμνουν ἕνα τραπέζι ἀπὸ κοινοῦ, πορεύονται εἰς καμμίαν πανήγυριν, εἰς διασκέδασίν τινα κατὰ τὴν παραλίαν τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου, ὁπόθεν ἔρχονται ὅλοι μαζὶ εἰς τὸν οἶκον τῆς νύμφης τὴν ἑσπέραν. Τοῦτο συντείνει εἰς τὸ νὰ γνωρισθοῦν κάπως καλλίτερον ὁ γαμβρὸς καὶ ἡ νύμφη καὶ νὰ κοινοποιηθῇ μὲ τρόπον τὸ συνοικέσιον εἰς τὴν κωμόπολιν. Ἀργότερα, ἦτο βεβαία ἡ Ἀνθή, ὅτι θὰ ἤρχιζον τὰ γεύματα καὶ δεῖπνα εἰς τὸν γαμβρόν, αἱ ἀποστολαὶ κανενὸς γλυκίσματος ἐκ μέρους τῆς πενθερᾶς, εἴτε τὸ ῥάψιμο ἀσπρορρούχων ἐκ μέρους τῆς νύμφης μέχρις οὗ γίνῃ ὁ ἐπίσημος ἀρραβών. Ὢ πολὺ κακὰ ἤρχισεν αὐτὸ τὸ παιγνίδι, παρὰ πολὺ κακά!...

Ἐνῷ ἀνεκύκλου ταῦτα εἰς τὸν νοῦν της ἡ λυγερὴ ἐφάνη ἐρχόμενος μακρόθεν ὁ Νικόλαος Πικόπουλος. Εἶχε τὴν ἀριστερὰν χεῖρα ὀπίσω, ἐπὶ τῆς ὀσφύος ἐστηριγμένην. Τοῦτο δὲ ὄχι διότι ἔπασχεν· τὸ ἐρυσίπελας ἤδη εἶχεν ἐξαλειφθῇ χάρις εἰς τους ἐξορκισμοὺς τῆς Κυρὰ Παγώνας καὶ τὰ ἐκ καπνοφύλλων καὶ ὄξους ἐπιθέματα. Ἀλλὰ μεταξὺ τῶν ἐμποροϋπαλλήλων τοὺς ὁποίους ἔλαβε τὴν εὐτυχίαν νὰ πλησιάσῃ κατὰ τὴν βραχεῖαν μέχρι Πατρῶν ἐκδρομήν του, θεωρεῖται ἡ στάσις ἐκείνη ὡς ἡ μᾶλλον ἁρμόζουσα εἰς ἕνα ἔμπορον. Νὰ βαδίζῃ τις βραδέως νὰ ἔχῃ τὴν κόμην λαμποκοποῦσαν ὡς ὁ κασσίτερις ὑπὸ τοῦ ἐλαίου, τὸ ἡμύψηλον ὀλίγον ἐπικλινὲς εἰς τὰ δεξιά, τὴν ἅλυσιν τοῦ ὡρολογίου χονδρήν, κατάφορτον ὑπὸ πετραδίων καὶ δακτυλίων, ἀδιάφορον ψευδῶν ἢ γνησίων, καὶ διαζωννύουσαν ἐπιδεικτικῶς τὸ ἐπιγάστριον. τὴν μίαν χεῖρα ἐρειδομένην ὄπισθεν, ὡς νὰ ἐκουράσθη ἀπὸ τὸ μέτρημα τῶν χρηματοδεμάτων, ἐνῷ ἡ ἄλλη ἀδιαφόρως θὰ παίζῃ λεπτὸν ραβδίον, ὤ, δίδει σοβαρὰν περὶ αὐτοῦ ἰδέαν εἰς τὸ χυδαῖον πλῆθος, παριστᾷ ἑαυτὸν ἀκόμη καὶ εἰς τὸν δρόμον ἀπησχολημένον ὑπὸ τῶν ἐμπορικῶν κεφαλαίων του. Ἂς ἀφήσωμεν δὰ ὅτι ἀναβιβάζει καὶ τὴν θέσιν του ὡς ὑποψηφίου γαμβροῦ. Ἐγνώριζε πολὺ καλὰ νὰ ὠφελῆται ἀπ' αὐτὰ τὰ ἐμπορικὰ τερτίπια ὁ Νικολὸς Πικόπουλος, ὁ ἐπιχειρηματίας Διβριώτης, ὁ ἀναχωρήσας μὲ

Digitized by Google

μισὸ τσαροῦχι ἀπὸ τὴν ἄγονον πατρίδα του καὶ ἤδη μέλλων νυμφίος τῆς θυγατρὸς τοῦ ἀφέντη του. Ἔ, ναὶ διάβολε! ἂς μὴ λέγει τίποτε ὁ γέρων Στριμμένος· ἐννόησεν αὐτὸς πρὸ πολλοῦ μέχρι τινὸς σημείου ἐσκόπει νὰ φέρῃ τὸν συνεταιρισμόν των ὁ γέρων ἔμπορος. Δὲν χρειάζεται δὰ καὶ μεγάλη ἐξυπνάδα νὰ μαντεύσῃ κανεὶς τί θέλει νὰ εἴπῃ ὁ κὺρ Παναγιώτης, ὅτε ἀκούων καμμίανν έαν του ἐπίνοιαν, ἐνθουσιᾷ καὶ τύπτει προστατευτικῶς τὸν ὦμόν του, ἐκφωνῶν:

— Ἔ. μωρὲ παιδί μου, κάνε δουλειά σου καὶ δὲ χάνεις· ἐγὼ ἐγέρασα πιά!..

Οὔτε κανένα γρῖφον προτείνει εἰς αὐτὸν ἡ καλὴ γραια ἀφεντικιά του, ἡ Κυρὰ Παναγιώταινα, ὅταν τοῦ ἐπαναλαμβάνῃ συχνὰ ὅτι εἰς τὸν γάμον του, γάμον αὐτοῦ καὶ τῆς Ἀνθῆς βεβαίως—θὰ χορεύσῃ μὲ τὸ ἕνα πόδι. Μόνον αὐτὸ τὸ ἀγριοκάτσουλο ἡ Ἀνθὴ δὲν εἰξεύρομεν τί σκέπτεται ἀκόμη, ἀλλ' αὐτὸ δὲν ἦτο καὶ ἄξιον λόγου. Ποῖος τὴν ἐρωτᾷ αὐτήν; Ἐκεῖνον τὸν ὁποῖον θὰ τῆς δώσουν οἱ γονεῖς, ἄνδρα ἐκεῖνον καὶ θὰ δεχθῇ. Αὐτὸ ἔμεινε τώρα νὰ ἐρωτοῦν καὶ τὰ κορίτσια!... Ἔπειτα δὲν ἦτο ταχα ἄξιος αὐτὸς ὁ Νικολός; ἦτο καὶ καλλίτερός της. Πόσας ἄλλας προτάσεις ἔφερον εἰς αὐτὸν μέχρι τοῦδε καὶ ἀπὸ τὰ χωρία καὶ ἀπὸ τὰ καλλίτερα σπίτια τῆς κωμοπόλεως! Νά, ἠδύνατο ἂν ἤθελε νὰ τὰ μετρήσῃ ἕνα, ἕνα... Καὶ ὁ μπακαλόπαις εἰς τὴν σκέψιν αὐτὴν προέτεινεν ἐπιδεικτικώτερον τὴν κοιλίαν του κ' ἔπαιζε τὴν ῥάβδον ταχύτερον ἐν τῇ χειρί. Ἀτυχῶς ὅμως δὲν ἔκαμνε τὰς αὐτὰς σκέψεις καὶ ἡ λυγερή, ἡ κόρη τοῦ ἀφέντη του. Αἱ περὶ τοῦ καλοῦ ἰδέαι τῆς παρθένου δὲν συνεβιβάζοντο καθόλου μὲ τὸ ὁλοστρόγγυλον παράστημα, τὸν πληθωρικὸν τράχηλον, ὃν δὲν ἤσχυε νὰ περιλάβῃ καθόλου τὸ κολλαρισμένον περιλαίμιον, τὰς πλαδαρὰς παρειὰς ἐκ τῶν ὁποίων προέκυπτον ἀπειλητικαὶ τρίχες μ' ὅλον τὸ μέχρις ἀποδάρσεως ξύρισμα, τὸν μιξοπόλιον μύστακα ὃν δὲν ἴσχυσεν οὐδὲ τοῦ σύκου ἡ συνδετικὴ οὐσία νὰ καθυποτάξῃ. Μόλις εἶδεν αὐτὸν πλησιάζοντα ἀπέστρεψε τὸ πρόσωπον δυσαρέστως.

— Ἐγὼ δὲν ἔρχομαι εἶπεν ἐντόνως εἰς τὴν θείαν της.

— Τί, δὲν ἔρχεσαι; ἠρώτησεν κατάπληκτος ἡ Φρόσω.

— Ναί, δὲν 'μπορῶ...

Καὶ ἀνῆλθε ταχέως εἰς ἣν οἰκίαν ὅπου ἐξερράγη εἰς λυγμοὺς καὶ δάκρυα. Μάτην ὁ πατήρ, ἡ μήτηρ, ἡ Φρόσω παρεκίνουν αὐτὴν νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν πανήγυριν καὶ τὴν ἠρώτων τὴν αἰτίαν τῶν θρήνων της.

— Πήγαινε, μωρὴ θυγατέρα, νὰ ξανοίξῃ κι' ὁ νοῦς σου· ἔλεγεν ἡ Κυρὰ Παναγιώταινα.

— Ὅποιος θέλει ἂς πάῃ· νὰ ὁ δρόμος! ἀπήντα ἡ λυγερή.

Κ' ἐγερθεῖσα μετὰ πείσματος εἰσῆλθεν εἰς τὸ παρακείμενον δωμάτιον κ' ἐξεδύθη τὰ ἑορτάσιμα ἐνδύματά της, ἐνδυθεῖσα τὰ καθημερινά.

Ἀλλ' ἡ ἄρνησις αὕτη τῆς παρθένου ἔφερε πάλιν εἰς δύσκολον θέσιν τὴν Φρόσω. Ἀκοῦς ἐκεῖ, ἐνῷ ἡτοιμάσθη κ' ἐστολίσθη καλὰ καλὰ ἡ Ἀνθὴ αἴφνης νὰ μεταβάλῃ γνώμην! Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία· κάποιος διάβολος ἀπεφάσισε νὰ ἐμποδίσῃ τὴν Φρόσω ἀπὸ τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ ἱεροῦ σκοποῦ της. Ἐπίτηδες διὰ νὰ τὴν κολάσῃ ἦλθε καὶ συνεμπῆκε τόσον ἀποτόμως καθ' ἣν ὥραν θ' ἀνεχώρουν. Τὰ συνείθιζε αὐτὰ ὁ ἀναθεματισμένος Σατανᾶς! Πόσας φορὰς παρουσιάζεται εἰς τοὺς ἱερεῖς, καθ' ἣν ὥραν πορεύονται εἰς τὴν ἐκκλησίαν ὅπως ἱερουργήσουν καὶ ἐγείρει προσκόμματα πότε τοὺς σκύλους ἐρεθίζων κατ' αὐτῶν, πότε εἰς ἀνεμοστρόβιλον μεταβαλλόμενος συναρπάζει τὸ καλυμμαύχιόν των καὶ τοὺς απομακρύνει τῆς ἐκκλησίας, πότε παρουσιάζει λάκκους ἀνυπάρκτους πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν των καὶ εἶνε ἠναγκασμένοι οἱ ἅγιοι πατέρες ν' ἀπαγγέλλουν τροπάρια καὶ προσευχὰς καθ' ὅλον τὸν δρόμον διὰ νὰ ἀπαλλαγοῦν τοῦ πειρασμοῦ. Καὶ ἡ ἀγαθὴ χριστιανὴ ἐσταυροκοπεῖτο κατακόκκινη ἐκ τοῦ θυμοῦ καὶ μόλις συνεκράτει τὰς βλασφημίας τὰς ὁποίας ἡτοιμάζετο νὰ ἐκφέρῃ διὰ τὸ παρουσιασθὲν ἐμπόδιον. Τώρα τί νὰ κάμῃ; μὲ ποῖον νὰ πορευθῇ εἰς τὴν πανήγυριν; Καὶ ἐπανελάμβανε τὰς πρεσβείας της εἰς τὴν Ἀνθήν. Ἀλλ' ἡ λυγερὴ ἦτο ἀμετάπειστος.

— Μωρή, πηγαίνετε μοναχοί σας· εἶπεν ἡ Κυρὰ Παναγιώταινα εἰς τὴν νύμφην της, παρακινοῦσα αὐτὴν νὰ πορευθῇ μόνη μετὰ τοῦ Νικολοῦ.

— Τί θὲς νὰ μοῦ κρεμάσουν κουδούνια; ἢ δὲν τὰ ξέρουμε τὰ Λεχαινά! ἀπήντησεν ἡ Φρόσω θυμωδῶς, φοβουμένη τὰ δύσφημα στόματα τῶν χωρικῶν.

Αἴφνης ἀγαλλίασις κατέλαβε τὴν ψυχὴν τῆς χωρικῆς καὶ τὸ πρόσωπόν της ἠθρίασεν ὡσεὶ ἐν μέσῳ τῆς ἀδημονίας της συνέλαβε καλὴν ἐλπίδα. Βέβαια, καλὰ τὸ ἐνθυμήθη. Ἂν ὑπάγῃ εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Παντελῆ τοῦ φούρναρη κάποια ἀπὸ τὰς θυγατέρας του θὰ τὸν ἀκολουθήσῃ. Μάλιστα ἡ Βασιλικὴ ἡ μεγαλειτέρα τὸν σταυρόν της κάμνει διὰ πανηγύρεις καὶ σεργιάνια. Ἡ Φρόσω ἐτάχυνε τὸ βῆμα καὶ ἀνῆλθε τέσσαρας τέσσαρας τὰς βαθμίδας τῆς κλίμακος τοῦ Παντελῆ. Εὐθὺς δὲ ἔθεσαν εἰς ἐνέργειαν ὅλην τὴν εὐγλωττίαν της, φοβουμένη ἄρνησιν ἐκ μέρους τῆς μητρός, διότι δὲν ὑπέβαλλεν ἀπὸ πρὶν τὴν πρόσκλησίν της ἀλλ' ἤρχετο τόσον ἀποτόμως. Ἤρχισε λοιπὸν εὐθὺς μόλις ἀντίκρυσε τὴν Παντελιοῦ τὰς παρακλήσεις ἡμικλαίουσα σχεδόν, διότι ὁ διάβολος ἔθετεν ἐμπόδια εἰς τὸν ἱερὸν σκοπὸν

Digitized by Google

της καὶ λέγουσα ὅτι ἂν ἡ γραῖα ἀφίσῃ μίαν τῶν θυγατέρων της νὰ τὴν συνοδεύσῃ, θὰ ἔπραττε πολύ, μὰ πολὺ θεάρεστον ἔργον καὶ θὰ εἵλκυε τὰς εὐλογίας τοῦ ἁγίου ἐπὶ τὸν οἶκόν της. Ἅμα δὲ ἐννόησε κάπως κλονουμένην τὴν μητέρα εἰς τὰς ἀντιρρήσεις της ἐστράφη πρὸς τὰς παρθένους καὶ διὰ ζωηροῦ λόγου ἤρχισε τὴν περιγραφὴν τῆς πανηγύρεως ἵνα κεντήσῃ τὴν περιέργειάν των. Ὢ θὰ περάσουν ὡραῖα ἐκεῖ! θὰ ἰδοῦν τόσον κόσμον! Τοὺς βλάχους, ταῖς βλαχοπούλαις μὲ τ' ἀργυρᾶ γκιορτάνια καὶ τὰ χαϊμαλιά, τὰ βλαχόπουλα μὲ τὰ γαντζούδια καὶ τοὺς τοκάδες, κατάφορτα ὥστε νὰ λέγῃς ὅτι τρέμει ὁ τόπος ὅταν περιπατοῦν. Καὶ ὁ ναΐσκος ὁ συνήθως τόσον σοβαρός, μὲ τὰ μαῦρα μυκητιῶντα τείχη του καὶ τὸν ἄξεστον ῥυθμόν του, καὶ αὐτὸς θ' ἀποβάλῃ τὴν σοβαρότητά του καὶ θὰ ἐμφανισθῇ στολισμένος μὲ ἄνθη περὶ τὴν θύραν καὶ τὰ παράθυρα καὶ στεφάνους καὶ κηρίνας ζώνας. Καὶ πέριξ αὐτοῦ ἀληθὴς μυρμηκιὰ ἀνθρώπων· καὶ φωναὶ τοῦ οἰνοπώλου ὅστις ἔχει στήσῃ τὸ πρόχειρον οἰνοπωλεῖόν του κάτω παχυσκίου ἀγριελαίας, τοῦ μικρεμπόρου, πλανωμένου ἐδῶ κ' ἐκεῖ μετὰ τοῦ ἐμπορεύματός του, τοῦ ζαχαροπώλου ἀκολουθοῦντος παρὰ πόδας τὰ παιδία καὶ φωνάζοντος ἑλκυστικά «κοκοράκια γλυκά! . . . μελένια παστέλια!..» ἐνῷ ἄλλος ἐκεῖ φωνάζει διατόρως «ἄσπρο-μαῦρο! ἄσπρο-μαῦρο!» Καὶ τί εἶνε αὐτὸ τὸ ἄσπρο-μαῦρο; Ἕνας κύκλος μὲ ἄσπρας καὶ μαύρας ταινίας κ' ἕνας ῥόμβος μὲ τὰ αὐτὰ χρώματα ὅστις στρέφεται ὡς ῥοδάνι εἰς τὴν αὔλακα καὶ τέλος πίπτει εἰς μίαν πλευρὰν ἄσπρην ἢ μαύρην καὶ χάνεται ὁ παρᾶς . . .

Καὶ τὰ παιδία; Ἃ τὰ παιδία εἶνε ἀλλοῦ. Συνάζονται τὰ πονηρὰ ἐκεῖ ὅπου θεωρεῖται εὐκολώτερον τὸ κέρδος, εἰς τὴν *Κρησάραν* καὶ ῥίπτουν ἐκεῖ τὰς πεντάρας των. Ἀλλ' αὐταί, ὡς νὰ ἔχουν, θαρρεῖς, συνεννόησιν μὲ τὸν ξένον πηδοῦν ἔξω, ὡς ἀκρίδες καὶ χάνουν τὰ καϋμένα τὰ μικρά. Καὶ κάτι παλληκάρια, ὤχ κάτι λεβέντες ποῦ νὰ τοὺς πιῇ κανεὶς 'ς τὸ ποτῆρι ὄπισθεν τοῦ ναΐσκου δοκιμάζουν τὴν εὐστοχίαν τῶν ὅπλων των, λαμβάνοντες ὡς σκοπόν, τὸν σταυρὸν ἐκεῖ κανενὸς τάφου—ἀκοῦς τὸν σταυρόν!..

Δὲν ἦτο ἀνάγκη νὰ εἴπῃ περισσότερα ἡ εὐφραδὴς χωρική. Ὅλαι αἱ θυγατέρες τοῦ Καινούριου, καταμαγευμέναι ἐκ τῶν λόγων της, ἦσαν πρόθυμοι νὰ τὴν ἀκολουθήσουν. Μάτην ἡ μήτηρ προσεπάθει νὰ τὰς ἐμποδίσῃ, ἰσχυριζομένη ἐν γέλωτι ὅτι ὁ Δημήτρης ὁ μεγαλείτερος υἱός της, θὰ τὰς ἔδερεν ὅλας καὶ αὐτὴν τὴν ἰδίαν ἅμα ἐμάνθανε τοῦτο.

— Ἅ, μπά, καλότυχη· ὁ Δημήτρης δὲν εἶνε τέτοιος, τὸν ξέρω· ἔχει ἀγαθὴ ψυχή· εἶπεν ἡ Φρόσω ἵνα καθησυχάσῃ τὴν γραῖαν καὶ τύχῃ τοῦ σκοποῦ της.

Ἡ γραῖα τῷ ὄντι εἰς τὸν ἔπαινον ἐκεῖνον τοῦ υἱοῦ της ἐσίγησε καὶ δὲν ἔφερεν ἀντίρρησιν. Ἐφρόντισε μόνον πῶς νὰ καθησυχάσῃ τὴν προθυμίαν τῶν θυγατέρων της δώσασα μόνον εἰς τὴν Βασιλικὴν τὴν ἄδειαν ν' ἀκολουθήσῃ τὴν Φρόσω εἰς τὴν πανήγυριν.

Ἕπεται συνέχεια — ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΑΡΚΑΒΙΤΣΑΣ.

ΟΥΡΑΝΙΑ

ὑπὸ Καμίλλου Φλαμμαριὸν

Συνέχεια· ἴδε σελ. 284

Συνῆλθον τοιουτοτρόπως ἀμφότεροι εἰς μίαν τῶν μᾶλλον προνομιούχων χωρῶν τοῦ κόσμου ἐκείνου, γείτονες καὶ προωρισμένοι νὰ συναντηθῶσιν ἐκ νέου ἐν τῇ ζωῇ καὶ νὰ μερισθῶσι τὰς αὐτὰς συγκινήσεις, τὰς αὐτὰς σκέψεις, τὰ αὐτὰ ἔργα. Διό, καίτοι ἡ ἀνάμνησις τῆς ἐπιγείου ὑπάρξεώς των ἔμενε ἀποκεκρυμμένη καὶ ὡσεὶ ἐξαλειφθεῖσα ἐκ τῆς νέας μεταμορφώσεως, ἐν τούτοις ἀόριστόν τι αἴσθημα πνευματικῆς συγγενείας καὶ ἀμέσου συμπαθείας δεσμὸς τοὺς συνήνωσεν εὐθὺς ὡς ἐπανεῖδον ἀλλήλους. Ἡ ψυχικὴ αὐτῶν ὑπεροχή, τὸ ποιὸν τῶν συνήθων αὐτῶν σκέψεων, ἡ κατάστασις τοῦ πνεύματός των συνειθισμένου εἰς τὴν ἀναζήτησιν πανταχοῦ τοῦ σκοποῦ καὶ τῶν αἰτιῶν ἀπέδωκαν εἰς ἀμφοτέρους ποιάν τινα ἐνδόμυχον ὀξυδέρκειαν, ἀποχωρίζουσαν αὐτοὺς ἐκ τῆς γενικῆς ἀμαθείας τῶν ζώντων. Ἠγαπήθησαν τόσον αἰφνιδίως, ὑπέστησαν τόσον εὐπαθῶς τὴν μαγνητικὴν ἐπίδρασιν τοῦ κεραυνοῦ τῆς συναντήσεώς των, ὥστε μετ' ὀλίγον ἀπετέλεσαν ἓν καὶ μόνον ὄν, ἡνωμένοι ὅπως καὶ κατὰ τὴν στιγμὴν τοῦ ἐπιγείου χωρισμοῦ των. Ἐνεθυμοῦντο ὅ τι εἶχον ἤδη συναισθανθῇ, ἦσαν δὲ πεπεισμένοι ὅτι τοῦτο συνέβη ἐπὶ τῆς Γῆς, ἐπὶ τοῦ γείτονος πλανήτου τοῦ λάμποντος τὴν ἑσπέραν διὰ τόσον ζωηρᾶς λάμψεως εἰς τὸν οὐρανὸν τοῦ Ἄρεως, ἐνίοτε δὲ κατὰ τὰς μονήρεις αὐτῶν πτήσεις ὑπεράνω τῶν λόφων τῶν πεφυτευμένων δι' αἰθερίων φυτῶν παρετήρουν τὸν «ἑσπερινὸν ἀστέρα» προσπαθοῦντες νὰ συνδέσωσι πάλιν τὸ θραυσθὲν νῆμα τῆς διακοπείσης παραδόσεως.

Ἀπροσδόκητον συμβὰν ἐξήγησεν αὐτοῖς τὰς ἀναμνήσεις των καὶ τοῖς ἀπέδειξεν ὅτι δὲν ἠπατῶντο.

Οἱ κάτοικοι τοῦ Ἄρεως εἶνε πολὺ ὑπέρτεροι τῶν τῆς Γῆς ὡς πρὸς τὸν ὀργανισμόν, ὡς πρὸς τὸν ἀριθμὸν καὶ τὴν λεπτότητα τῶν αἰσθήσεων καὶ ὡς πρὸς τὰς διανοητικὰς δυνάμεις.

Digitized by Google

Χάρις εἰς τὴν ἀσθενεστάτην πυκνότητα τὴν ὑπάρχουσαν ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ κόσμου ἐκείνου καὶ εἰς τὴν πολὺ ἐλάσσονα βαρύτητα τῶν ἀποτελουσῶν τὸ σῶμα οὐσιῶν, τὰ σώματα σχηματίζονται ἀσυγκρίτως ὀλιγώτερον βαρέα, πλέον δὲ αἰθέρια, πλέον ἀβρά, πλέον εὐαίσθητα. Ἐπειδὴ δὲ ἡ ἀτμοσφαῖρα εἶνε θρεπτική, οἱ ὀργανισμοὶ τῶν κατοίκων τοῦ Ἄρεως εἶνε ἀπηλλαγμένοι τῆς χυδαιότητος τῶν ἐπιγείων ἀναγκῶν. Ἐπικρατεῖ αὐτόθι κατάστασις ὅλως ἀλλοία. Τὸ φῶς εἶνε ἧττον ζωηρόν, καθότι ὁ πλανήτης ἐκεῖνος ἀπέχει περισσότερον ἡμῶν ἀπὸ τοῦ ἡλίου καὶ τὸ ὀπτικὸν νεῦρον εἶνε πλέον εὐαίσθητον. Ἐπειδὴ αἱ ἠλεκτρικαὶ καὶ μαγνητικαὶ ἐπιδράσεις εἶνε αὐτόθι ἐντονώτεραι, οἱ κάτοικοι ἔχουσι αἰσθήσεις ἀγνώστους εἰς τοὺς ἐπιγείους ὀργανισμούς, διὰ τῶν αἰσθήσεων δὲ τούτων συγκοινωνοῦσι μὲ τὰς τοιαύτας ἐπιδράσεις. Τὰ πάντα εἶνε σχετικὰ ἐν τῇ φύσει. Τὰ ὄντα πανταχοῦ εἶνε ἰδιάζοντα πρὸς τὸ μέρος ἔνθα ζῶσι καὶ ἔνθα γεννῶνται. Οἱ ὀργανισμοὶ δὲν δύνανται νὰ εἶνε ἐπίγειοι ἐπὶ τοῦ Ἄρεως, ὅπως δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ εἶνε ἐναέριοι εἰς τὰ βάθη τῆς θαλάσσης.

Ἐπὶ πλέον δὲ ἡ κατάστασις τῆς ὑπεροχῆς ἡ ἐκ τῆς τοιαύτης τῶν πραγμάτων διατάξεως προκύψασα ἀνεπτύχθη ἀφ' ἑαυτῆς ὡς ἐκ τῆς τοιαύτης εὐχεροῦς πραγματοποιήσεως πάσης διανοητικῆς ἐργασίας. Ἡ φύσις φαίνεται ὑπακούουσα εἰς τὴν σκέψιν. Ὁ ἀρχιτέκτων ὅστις θέλει νὰ οἰκοδομήσῃ κτίριον, ὁ μηχανικὸς ὅστις θέλει νὰ τροποποιήσῃ τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ἐδάφους εἴτε ἐὰν πρόκειται νὰ ὀρύξῃ, εἴτε ἐὰν πρόκειται ν' ἀνυψώσῃ, νὰ διχοτομήσῃ ὄρη ἢ νὰ πληρώσῃ κοιλάδας, δὲν προσκρούουσιν ὅπως ἐδῶ κατὰ τοῦ βάρους τοῦ ὑλικοῦ καὶ κατὰ τῶν ὑλικῶν δυσχερειῶν. Διὸ ἡ τέχνη εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ἐποίησε ταχίστας προόδους.

Πρὸς τούτοις ἡ ἐπὶ τοῦ Ἄρεως ἀνθρωπότης οὖσα κατὰ πολλὰς ἑκατοντάδας χιλιάδων ἐτῶν ἀρχαιοτέρα τῆς ἐπιγείου ἀνθρωπότητος, διῆλθε πρότερον αὐτῆς δι' ὅλων τῶν φάσεων τῆς ἀναπτύξεώς της. Αἱ ἐξοχώταται τῶν παρουσῶν ἡμῶν ἐπιστημονικῶν ἐφευρέσεων εἶνε παιδαριώδεις ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν ἐπιστήμην τοῦ πλανήτου ἐκείνου.

Ἐν τῇ ἀστρονομίᾳ ἰδίως εἶνε ἀσυγκρίτῳ τῷ λόγῳ περισσότερον ἡμῶν προωδευμένοι καὶ γινώσκουσι πολὺ κάλλιον τὴν Γῆν ἀφ' ὅ,τι ἡμεῖς τὴν πατρίδα των.

Ἐφεῦρον μεταξὺ τῶν ἄλλων μηχάνημά τι τηλεφωτογραφικὸν δι' οὗ ἔν τινι κυλίνδρῳ ὑφάσματος ἀποτυποῦται ἀενάως, καθὼς ἐκτυλίσσεται, ἡ εἰκὼν τοῦ ἡμετέρου κόσμου καὶ μένει ἐκεῖ ἀναλλοίωτος. Ἐν ἀπεράντῳ μουσείῳ, εἰδικῶς προωρισμένῳ διὰ τοὺς πλανήτας τοῦ ἡλιακοῦ συστήματος διατηροῦνται ἐν χρονολογικῇ σειρᾷ πᾶσαι αὗται αἱ φωτογραφικαὶ εἰκόνες. Ἀνευρίσκεται ἐν αὐταῖς πᾶσα ἡ ἱστορία τῆς Γῆς, οἷον ἡ Γαλλία ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ Καρολομάγνου, ἡ Ἑλλὰς ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ Ἀλεξάνδρου, ἡ Αἴγυπτος ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ Ῥαμσῆ. Διὰ τοῦ μικροσκοπίου δύναταί τις νὰ διακρίνῃ καὶ αὐτὰς τὰς ἱστορικὰς λεπτομερείας, οἷον τοὺς Παρισίους κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς Γαλλικῆς Ἐπαναστάσεως, τὴν Ῥώμην κατὰ τὴν ἀρχιερωσύνην τῶν Βοργιῶν, τὸν ἱσπανικὸν στόλον τοῦ Χριστοφόρου Κολόμβου φθάνοντα εἰς Ἀμερικήν, τοὺς Φράγκους τοῦ Κλόβιος λαμβάνοντας τὴν κατοχὴν τῶν Γαλατιῶν, τὸν στρατὸν τοῦ Ἰουλίου Καίσαρος ἐμποδιζόμενον ἐν τῇ κατακτήσει τῆς Ἀγγλίας ὑπὸ τῆς πλημμύρας τῆς παρασυράσης τὰ πλοῖά του, τὰ στρατεύματα τοῦ Βασιλέως Δαυΐδ, ἱδρυτοῦ τῶν διαρκῶν στρατῶν, καθὼς καὶ πλείστας σκηνὰς ἱστορικάς, ἀναγνωριζομένας ἔκ τινων εἰδικῶν χαρακτήρων.

Ἡμέραν τινὰ καθ' ἣν οἱ δύο φίλοι ἐπεσκέφθησαν ὁμοῦ τὸ μουσεῖον αὐτό, ἡ ἀόριστος ἕως τότε ἀνάμνησίς των ἐφωτίσθη διὰ μιᾶς ὡς τοποθεσία ἐν ὥρᾳ νυκτὸς ὑπὸ ἀστραπῆς. Αἴφνης *ἀνεγνώρισαν* τὴν θέαν τῶν Παρισίων κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς Ἐκθέσεως τοῦ 1867. Ἡ ἀνάμνησίς των ἐγένετο σαφής. Ἑκάτερος αὐτῶν ἠσθάνθη κατ' ἰδίαν ὅτι εἶχε ζήσῃ ἐκεῖ καὶ ὑπὸ τὴν τόσον ζωηρὰν ταύτην ἐντύπωσιν κατελήφθησαν μετ' ὀλίγον ὑπὸ τῆς βεβαιότητος ὅτι εἶχον ζήσῃ ἐκεῖ ὁμοῦ. Ἡ μνήμη των ἐφωτίσθη βαθμηδὸν ὄχι διὰ διακεκομμένων λάμψεων, ἀλλὰ μᾶλλον ὅπως διὰ τοῦ βαθμιαίου αὐξάνοντος φωτὸς κατὰ τὴν ἀρχὴν τῆς χαραυγῆς.

Ἐνεθυμήθησαν τότε ἀμφότεροι ὡσεὶ δι' ἐμπνεύσεως τὸν λόγον ἐκεῖνον τοῦ Εὐαγγελίου:

« Ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ πατρός μου πολλαὶ μοναί εἰσιν. »

Καὶ τὸ ἕτερον τοῦτο ῥῆμα τοῦ Ἰησοῦ πρὸς τὸν Νικόδημον:

« Ἀμὴν, ἀμὴν λέγω σοι, ἐὰν μή τις γεννηθῇ ἄνωθεν, οὐ δύναται ἰδεῖν τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ .... Δεῖ ὑμᾶς γεννηθῆναι ἄνωθεν. »

Ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης οὐδεμίαν πλέον ἔσχον ἀμφιβολίαν περὶ τῆς προγενεστέρας αὐτῶν ἐπιγείου ὑπάρξεως, ἔμειναν δὲ ἐνδομύχως πεπεισμένοι ὅτι ἐξηκολούθουν ἐπὶ τοῦ πλανήτου Ἄρεως τὴν προγενεστέραν αὐτῶν ζωήν. Ἀνῆκον εἰς τὸν κύκλον τῶν μεγάλων πνευμάτων πάσης ἐποχῆς, ἅτινα γινώσκουσιν ὅτι ὁ ἀνθρώπινος προορισμὸς δὲν σταματᾷ εἰς τὸν παρόντα κόσμον ἀλλ' ἐξακολουθεῖ καὶ ἐν οὐρανοῖς, καὶ ἅτινα γινώσκουσιν ἐπίσης ὅτι πᾶς πλανήτης, ἡ Γῆ, ὁ Ἄρης ἢ ἄλλος, εἶνε ἀστὴρ τοῦ οὐρανοῦ.

Ἕπεται συνέχεια

[Μετάφρασις Χ.]

Digitized by Google

Ο ΓΥΡΟΣ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ ΕΙΣ 72 ΗΜΕΡΑΣ

Ἡ Ἀμερικὴ εἶνε ἡ πατρὶς τῶν παραδόξων, ἡ χώρα τῶν θορυβωδῶν ἐπιδείξεων καὶ τῶν ἀλλοκότων κατορθωμάτων, ὧν ἡ φήμη ὡς κρότος βροντῆς ἀντηχεῖ εἰς ὅλον τὸν κόσμον.

Πρό τινος εἷς τῶν ῥεπόρτερ μιᾶς τῶν ἀμερικανικῶν ἐφημερίδων διαλογιζόμενος τί ἠδύνατο νὰ πράξῃ ὅπως καταστῇ διάσημος, διενοήθη νὰ πραγματοποιήσῃ τὸ κατόρθωμα ὅπερ ἐφαντάσθη διὰ τὸν ἥρωά του συγγραφεὺς ἀριστοτέχνης εἰς τὸ εἶδος τοῦ ἐπιστημονικοῦ μυθιστορήματος καὶ νὰ ἐκτελέσῃ πραγματικῶς εἰς ὀγδοήκοντα ἡμέρας τὸν περίπλουν τῆς Γῆς, τοῦθ' ὅπερ ὁ Ἰούλιος Βὲρν ἐθεώρησεν ὡς μέγα κατόρθωμα.

Τὸ περιεργότερον ἐν τῇ περιστάσει ταύτῃ εἶνε ὅτι ὁ ῥεπόρτερ αὐτὸς ἦτο γυνή, νεᾶνις 19 ἐτῶν.

Ἀφοῦ ἐμελέτησεν ἐπισταμένως τὰ μέσα τῆς ἐκτελέσεως, ἡ μὶς Μπλάϋ ἡ ἀτρόμητος ταξειδιῶτις ἐπείσθη ὅτι οὐ μόνον ἦτο τὸ πρᾶγμα πληρέστατα δυνατὸν ἀλλὰ καὶ ὅτι μάλιστα ἠδύνατο δι' ἐπιδεξιότητος καὶ καλῶς καταρτίζουσα τὸ σχέδιόν της νὰ ἐλαττώσῃ τὴν διάρκειαν τοῦ ταξειδίου κατά τινας ἡμέρας (¹).

Τὸ τοιοῦτο ἦτο εὕρημα, ὁ δὲ «Κόσμος» τῆς Νέας Ὑόρκης πρὸς δν ἡ συνεργάτις του καθυπέβαλε τὸ σχέδιόν της ἠσπάσθη μετὰ χαρᾶς τὴν ἰδέαν, ἐννόησε πόσον ἐπικερδὲς θὰ ἦτο διὰ τὴν φήμην τῆς ἐφημερίδος τὸ πρᾶγμα καὶ αὐτοστιγμεὶ συνήνεσε νὰ καταβάλῃ τὰ ἔξοδα τοῦ πρωτοτύπου αὐτοῦ ταξειδίου.

Ἡ ἰδέα, ὡς φαίνεται, ἦτο καλὴ (ἐννοοῦμεν ὑπὸ τὴν ἔποψιν τῆς ῥεκλάμας) διότι ὅπως πᾶσαι αἱ μεγάλαι ἐφευρέσεις ἔχουν τὰς παραποιήσεις των, τοιουτοτρόπως καὶ ἐφημερίς τις ἀντίζηλος, μαθοῦσα τὴν ἀναχώρησιν ταύτην καὶ φθονοῦσα τὰς δάφνας, ἃς ἔμελλε νὰ δρέψῃ ἡ συνάδελφός της εὗρε παραυτα ἑτέραν ταξειδιώτιδα ἐπίσης τολμηράν, ἥτις ἀνεχώρησεν εἰκοσιτέσσαρας ὥρας μετὰ τὴν πρώτην δι' ἄλλης ὁδοῦ ὅπως ἐκτελέσῃ τὸ αὐτὸ ταξείδιον κατ' ἀντίθετον διεύθυνσιν, ὑποσχομένη νὰ ἐπιστρέψῃ πρώτη εἰς Νέαν Ὑόρκην. Ἐν παρόδῳ λέγομεν ὅτι ὀλίγον ἔλειψε ν' ἁρπ[illegible] τὴν νίκην ἐν τῷ παραδόξῳ αὐτῷ ἀγῶνι.

ΜΙΣ ΜΠΛΑΥ

Τὴν 14 Νοεμβρίου, τὴν ἐνάτην καὶ ἡμίσειαν πρωϊνὴν ὥραν ἡ μὶς Μπλάϋ ἀπῆλθεν ἐκ τοῦ λιμένος τῆς Νέας Ὑόρκης ἐπιβαίνουσα τοῦ ἀτμοπλοίου Αὐγούστης-Βικτωρίας.

Ἡ Αὐγούστα-Βικτωρία ἔμελλε νὰ φθάσῃ εἰς Σαούθαμπτον τὴν Πέμπτην, 21 τοῦ αὐτοῦ μηνός, περὶ τὴν δεκάτην τῆς πρωΐας· ἀλλ' ἕνεκα κακοκαιρίας ἔφθασε μόλις τὴν 22 κατὰ δευτέραν καὶ ἡμίσειαν τῆς νυκτός, ὥστε δὲν ἐπρόφθασε νὰ ἐπιβιβασθῇ τῆς ἁμαξοστοιχίας τοῦ ταχυδρομείου τῶν Ἰνδιῶν. Μεταβαίνει οὐχ ἧττον διὰ τοῦ σιδηροδρόμου εἰς Λονδῖνον, εἶτα ὑπείκουσα εἰς στιγμιαίαν ἔμπνευσιν ἐπωφελεῖται ἐκ τοῦ ἐμποδίου καὶ παρεκκλίνουσα τῆς ὁδοῦ της πορεύεται εἰς Ἀμιὲν πρὸς ἐπίσκεψιν τοῦ Ἰουλίου Βέρν.

Ἡ ἐπίσκεψις αὕτη εἶνε τὸ μᾶλλον ἐνδιαφέρον ἐπεισόδιον τοῦ ταξειδίου τῆς νεάνιδος. Ὁ συγγραφεὺς ἐνθουσιάζεται ἐπὶ τῇ ἰδέᾳ τῆς τοιαύτης ἐκδρομῆς, τῆς ἐπιχειρουμένης ἐπὶ τῇ βάσει τῶν διηγήσεων ἃς αὐτὸς ἐφαντάσθη· συζητεῖ ἐπὶ τοῦ παραδεδεγμένου σχεδίου καὶ ἐπὶ τῆς πιθανῆς διαρκείας τοῦ ταξειδίου.

Καταλιποῦσα τὸν Ἰούλιον Βὲρν ἡ μὶς Μπλάϋ διευθύνεται εἰς Καλαὶ καὶ ἐπιβαίνει τῆς ἁμαξοστοιχίας τοῦ ταχυδρομείου, τῶν Ἰνδιῶν δι' ἧς φθάνει εἰς Βρεντήσιον.

Μὴ ἔχουσα ἀνάγκην νὰ μεταβῇ εἰς Ἰνδίας ἡ μὶς Μπλάϋ σταματᾷ εἰς Κολόμβον ἐν τῇ νήσῳ Κεϋλάνῃ, ὅπου ὀφείλει νὰ ἐπιβιβασθῇ διευθυνομένη εἰς Κίναν.

Ἀναχωρεῖ ἐκ Κολόμβου ἐπὶ τοῦ Ἀνατολικοῦ ὅστις τὴν μεταφέρει εἰς Σιγκαπόρην καὶ ἐκεῖθεν εἰς Χὸγκ-Κόγκ, ὅπου ἀφικνεῖται τὴν 23 Δεκεμβρίου, ἤτοι δύο ἡμέρας πρὸ τῆς ὁρισθείσης ἐκ τῶν προτέρων ἐν τῷ δρομολογίῳ ἡμερομηνίας. Ἐκεῖ σταματᾷ ἐκ νέου καὶ χρονοτριβεῖ ἐπὶ πέντε ἡμέρας. Τὴν 28 Δεκεμβρίου ἀναχωρεῖ ἐπὶ τοῦ Ὠκεανείου εἰς Γιοκο-

¹) Τὸ ὑπουργεῖον τῶν δημοσίων ἔργων ἐν Γαλλίᾳ ἐδημοσίευσε πίνακα ἐν ᾧ ἐκτίθεται συγκριτικῶς ἡ διάρκεια τῶν ταξειδίων κατὰ διαφόρους ἐποχάς. Ἐκ τῶν περιέργων αὐτῶν ἀριθμῶν καταπληκτικὴ προκύπτει ἡ ἀπόδειξις τῆς ἐπιτελεσθείσης περὶ τὴν συγκοινωνίαν προόδου. Τὸ ταξείδιον ἐκ Μασσαλίας ἐκ Παρισίους λόγου χάριν ἀπῄτει κατὰ τὸν ΙΖ' αἰῶνα 359 ὥρας ἤτοι 15 ἡμέρας· κατὰ τὸ 1782 ἀπῃτοῦντο 184 ὧραι, τῷ 1814 112 ὧραι, τῷ 1834 80 ὧραι. Σήμερον τὸ ταξείδιον περατοῦται εἰς 14 μόνον ὥρας. Ἐν ἄλλοις λόγοις, ἐνῷ πρὸ ἑνὸς αἰῶνος ἐχρειάζετό τις ἑπτὰ ἡμέρας καὶ ἡμίσειαν ὅπως μεταβῇ ἐκ Παρισίων εἰς Μασσαλίαν, νῦν ἀναχωρεῖ ἐκ Παρισίων τὴν ἑσπέραν καὶ τὴν ἐπομένην πρωΐαν φθάνει παρὰ τὴν εἴσοδον τῆς Κανεβιέρας.

Digitized by Google

χάμα, ὅπου παρὰ τοὺς ἐναντίους ἀνέμους φθάνει τὴν 3 Ἰανουαρίου. Ἐνταῦθα συνέβη ἐπεισόδιόν τι τερπνότατον, ἐκ τῶν σπανίων ὅσα συνέβησαν κατὰ τὸν περίπλουν. Ὁ ρεπόρτερ ἰαπωνικῆς τινος ἐφημερίδος προσφέρει εἰς τὴν ταξειδιώτιδα, σφόδρα ἐπὶ τούτῳ ἐκπλαγεῖσαν, φύλλον τῆς ἐφημερίδος του περιέχον πᾶσαν τὴν διήγησιν τοῦ ταξειδίου της καὶ τῆς συνεντεύξεώς της μετὰ τοῦ Ἰουλίου Βέρν. Ὁ ρεπόρτερ αὐτός, ἐφαμίλλος κατὰ πάντα τῶν Ἀμερικανῶν, εἶχεν ἑτοίμην ἤδη τὴν ἀφήγησιν συνεντεύξεως μετ' αὐτῆς, ἀφήσας μόνον κενὸν διὰ τὰς ἀπαντήσεις.

Τὴν 7 Ἰανουαρίου ἡ μὶς Μπλάϋ ἀναχωρεῖ ἐκ Γιοκοχάμας εἰς Ἅγιον Φραγκίσκον ὅπου φθάνει τὴν 21ην Ἰανουαρίου, μετὰ φρικτὸν διάπλουν, ἐξ οὗ ἐπῆλθε καθυστέρησις εἰκοσιτεσσάρων ὡρῶν. Ἅμα τῇ ἀφίξει αὐτῆς εἰς Ἅγιον Φραγκίσκον νέον παρουσιάσθη ἐμπόδιον. Ὁ Κόσμος εἶχεν ἀποστείλει ἐκ Νέας Ὑόρκης ἰδιαιτέραν ἁμαξοστοιχίαν, ἥτις ἔμελλε νὰ μεταφέρῃ τὴν θριαμβεύτριαν. Ἀλλ' ἡ ἁμαξοστοιχία καταληφθεῖσα ὑπὸ τῶν χιόνων δὲν ἠδυνήθη νὰ προχωρήσῃ, ἡ γραμμὴ δὲ τοῦ μεταξὺ τῶν δύο ὠκεανῶν σιδηροδρόμου δὲν ἐλειτούργει. Ἡ ταξειδιῶτις ἠναγκάσθη νὰ παρακάμψῃ καὶ νὰ μεταβῇ δι' ἄλλης ὁδοῦ εἰς Σικάγον, ὅπου ἐπιβαίνει τῆς εἰς Νέαν Ὑόρκην διευθυνομένης ἁμαξοστοιχίας, φθάσασα αὐτόθι τὴν 25 Ἰανουαρίου μετ' ἀπουσίαν 72 ἡμερῶν 6 ὡρῶν, 11 λεπτῶν καὶ 14 δευτερολέπτων!! Εἶχε διανύσει 42,000 χιλιόμετρα, ἤτοι κάτι τι πλέον τοῦ μήκους τῆς περιφερείας τῆς Γῆς.

ΜΙΣ ΜΠΙΣΛΑΝΔ

Πρέπει ν' ἀναγνώσῃ τις εἰς τὸν Κόσμον τὴν ἀφήγησιν τῆς ἀφίξεώς της εἰς Νέαν Ὑόρκην.

Οἱ Ἀμερικανοὶ οἵτινες θαυμασίως μεταχειρίζονται τὴν ρεκλάμαν καὶ εἶναι ἀμίμητοι περὶ τὸν διοργανισμὸν αὐθορμήτων διαδηλώσεων, εὗρον κατάλληλον πρὸς τοῦτο εὐκαιρίαν. Ἡ νεᾶνις εἰσῆλθεν εἰς τὴν πόλιν ἐν θριάμβῳ, ἐν τῷ μέσῳ παραφόρως ἐνθουσιῶντος πλήθους, καθὰ τοὐλάχιστον διηγεῖται ἡ ἐφημερίς.

Ἡ πρώτη φροντὶς τῆς ἐφημερίδος ἦτο ν' ἀναγγείλῃ τὸ μέγα γεγονὸς πρὸς τὸν Ἰούλιον Βέρν. Τὸ ἐπόμενον τηλεγράφημα ἀπηυθύνθη αὐτῷ γαλλιστὶ εἰς Ἀμιέν.

«Νέα Ὑόρκη 25 Ἰανουαρίου

Κύριον Ἰούλιον Βέρν, εἰς Ἀμιὲν (Γαλλίαν)

Ἡ δεσποινὶς Νέλλυ Μπλάϋ ἀφίκετο εἰς Νέαν Ὑόρκην σήμερον. Ἐπεράτωσε τὸν γῦρον τοῦ κόσμου εἰς ἑβδομήκοντα δύο ἡμέρας, ἓξ ὥρας, καί τινα λεπτά. Ὁ Κόσμος τῆς Νέας Ὑόρκης ἀποτείνει ὑμῖν τοὺς χαιρετισμούς του καὶ ἐπιθυμεῖ νὰ μάθῃ τὴν ὑμετέραν γνώμην περὶ τοῦ ἐπιτελεσθέντος ταξειδίου, Ἀπάντησις πληρωμένη κατ' ἀρέσκειαν.»

Ὁ κ. Ἰούλιος Βέρν ἀπήντησε ὡς ἑξῆς:

«Ἀμιὲν 25 Ἰανουαρίου

Οὐδέποτε ἀμφέβαλα περὶ τῆς ἐπιτυχίας τῆς Νέλλυ Μπλάϋ· ἡ εὐτολμία της παρεῖχε τὴν ἀρίστην τούτου ἐγγύησιν. Ζήτω αὐτὴ καὶ ὁ διευθυντὴς τοῦ Κόσμου. Ζήτωσαν! Ζήτωσαν!

Ἰούλιος Βέρν»

Τὴν αὐτὴν ἡμέραν ὁ ἐν Παρισίοις ἀνταποκριτὴς τοῦ Κόσμου μετέβαινεν εἰς Ἀμιὲν καὶ ἐπορεύετο ἐν σπουδῇ εἰς τὴν κατοικίαν τοῦ διασήμου μυθιστοριογράφου, ἡ δὲ ἀνταπόκρισις αὐτοῦ ἐκ 240 στίχων, ἤτοι ἐκ 1460 λέξεων ἐδημοσιεύετο εἰς τὸ φύλλον τῆς Ἀμερικανικῆς ἐφημερίδος τὴν ἐπομένην, ὁμοῦ μὲ τὴν περιγραφὴν τῆς ἀφίξεως τῆς μὶς Μπλάϋ εἰς Νέαν Ὑόρκην.

Ἡ ἀφήγησις τοῦ ταξειδίου ὑπηγορεύθη ὑπὸ τῆς μὶς Μπλάϋ εἴς τινα στενογράφον ἐντὸς τῆς ἁμαξοστοιχίας κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς μεταβάσεώς της ἐκ Σικάγου εἰς Νέαν Ὑόρκην. Δὲν παρεῖχε πολὺ τὸ ἐνδιαφέρον ὡς στερουμένη περιπετειῶν· οὐχ ἧττον ὁ Κόσμος ἐξηκολούθησε δι' αὐτῆς τὴν ρεκλάμαν, ἧς ἐξ ἀρχῆς ἐπελήφθη καὶ δι' ἣν οὐδὲν παρημέλησεν. Ἐπενόησε μεταξὺ τῶν ἄλλων νὰ χορηγήσῃ βραβεῖον εἰς ἐκεῖνον τῶν ἀναγνωστῶν του, ὅστις ἤθελε μαντεύσῃ ἐπακριβῶς εἰς πόσον διάστημα χρόνου ἤθελε διανύσῃ ἡ συνεργάτις του τὸν γῦρον τοῦ κόσμου. Αἱ ἀπαντήσεις ἃς περὶ τούτου ἔλαβεν ἀνῆλθον εἰς 927,433!!

Ἡ μὶς Μπίσλανδ ἀντίζηλος τῆς μὶς Μπλάϋ ἐπεχείρησε ταὐτοχρόνως ταξεῖδιον περὶ τὴν γῆν, ὡς ἀντιπρόσωπος ἑτέρου ἀμερικανικοῦ φύλλου τοῦ Cosmolitan Magazine. Ἀλλ' ἡ τύχη δὲν ηὐνόησεν αὐτὴν καίπερ εὐειδεστέραν τῆς ἀντιπάλου. Ὀλίγον πρὶν φθάσῃ εἰς Ἅβρην ἀπέπλευσεν ἐκεῖθεν τὸ ἀτμόπλοιον τὸ ὁποῖον θὰ ἔφερεν αὐτὴν ἐγκαίρως εἰς Ἀμερικήν. Ἡ ἀτυχὴς μὶς ἐγκαίρως προϊδοῦσα τοῦτο ἐπρόσφερε διὰ τηλεγραφικῆς ἐπιταγῆς 10 χιλιάδας φράγκων ὅπως τὴν ἀναμείνῃ, ἀλλ' ἡ προσφορὰ δὲν ἔγεινε δεκτὴ καὶ οὕτως ἔφθασεν εἰς τὸ τέρμα τρεῖς ἡμέρας βραδύτερον τῆς μὶς Μπλάϋ.

ΑΝΑΓΝΩΣΤΗΣ

Digitized by Google

ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΑΙ ΘΕΟΔΟΣΙΟΣ ΖΥΓΟΜΑΛΑ

Ἐν τῇ ἑλληνικῇ ἱστορίᾳ τῆς 16 ἑκατονταετηρίδος, ἰδίᾳ δ' ἐν ταῖς ἀναγραφαῖς τῆς θρησκευτικῆς, κοινωνικῆς καὶ πνευματικῆς καταστάσεως ἐν ᾗ διετέλει ὂν τότε τὸ ἑλληνικὸν ἔθνος, ἀπαντῶσιν ἐν ἄλλοις δύο συμπαθεῖς ἄνδρες ὁ Ἰωάννης Ζυγομαλᾶς καὶ ὁ υἱὸς τούτου Θεοδόσιος, ὡς δύο τύποι ἑλληνικοὶ ἀπεικονίζοντες τὸν λόγιον τῶν χρόνων ἐκείνων Ἕλληνα, τὸν εὐσεβῆ χριστιανόν, τὸν ἐραστὴν τῆς ἀρχαιότητος, τὸν συναισθανόμενον τὸ κάλλος τῆς ἀρχαίας δόξης καὶ τὰ ἀγαθὰ τῆς ἐλευθερίας καὶ πάσχοντα ἐπὶ τῇ ἀμαθείᾳ τῶν χρόνων του, τὸν οὐδὲν δὲ δυνάμενον νὰ πράξῃ ἢ μόνον ἐν γραφῇ δι' ἐπιφωνήσεων καὶ στεναγμῶν νὰ ἐκχύσῃ τὸν μύχιον αὐτοῦ πόνον ταλανίζων τὴν κατάστασιν ἐκείνην τοῦ ζόφου καὶ τῆς δουλοσύνης.

Τῶν ἀνδρῶν τούτων τὸν βίον, περιλαμβάνοντα ὑπὲρ τὴν μίαν ἑκατονταετηρίδα (1498—1614) περιέσωσε πλειότερον παντὸς ἄλλου τῶν συγχρόνων ὁ Γερμανὸς καθηγητὴς τῆς ἑλληνικῆς καὶ λατινικῆς φιλολογίας ἐν Τυβίγγῃ Μαρτῖνος Κρούσιος (1526—1607). Ὁ ἀνὴρ οὗτος, φιλελληνικώτατος τὴν γνώμην ὤν, συνῆψε πρὸς τοὺς ἐν Κωνσταντινουπόλει διαμένοντας δύο τούτους λογίους Ἕλληνας, ὧν ὁ μὲν Ἰωάννης Ζυγομαλᾶς ἱερεὺς ἦτο ῥήτωρ, ὁ δὲ υἱὸς τούτου Θεοδόσιος πρωτονοτάριος τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας, ἀλληλογραφίαν, ζητῶν ποικίλας καὶ διαφόρους εἰδήσεις περὶ τῶν πόλεων, τῆς γλώσσης, τῆς ἐκκλησίας καὶ τῆς καταστάσεως ἐν γένει τῆς Ἑλλάδος, ἀγνώστου τέως οὔσης εἰς τοὺς Εὐρωπαίους, εἰς ἃς οἱ εἰρημένοι λόγιοι ἀπεκρίνοντο. Τὰς πλείστας δὲ τῶν ἀποκρίσεων αὐτῶν ὁ Κρούσιος ἐδημοσίευσεν ἑλληνιστὶ καὶ λατινιστὶ μετ' ἐπιστολῶν καὶ ἄλλων λογίων, συνοδεύσας ταύτας μεθ' ὑπομνημάτων καὶ σχολίων, ἐν βιβλίῳ, ὅπερ ἐξετυπώθη ἐν Βασιλείᾳ τῷ 1584 ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν Τουρκογραικία. Τὸ βιβλίον τοῦτο κατέστησε γνωστὴν εἰς τοὺς σοφοὺς τῆς Δύσεως τὴν κατάστασιν τῆς Ἑλλάδος, τὸν σύνδεσμον τῆς δημώδους γλώσσης τῶν Ἑλλήνων πρὸς τὴν ἀρχαίαν, καὶ ἀπεκάλυψεν, ὡς γράφει ὁ ἱστορικὸς Hertzberg, ὅτι ὑπῆρχεν ἑλληνικὸς λαός, καὶ Ἀθῆναι διασώζουσαι τὰ ἐρείπια τῆς ἀρχαιότητος. Αὐτὸς δ' ὁ Κρούσιος ἀποκρινόμενος εἰς ἐπιστολὴν τοῦ Θεοδοσίου Ζυγομαλᾶ μετὰ τὴν ἔκδοσιν τῆς Τουρκογραικίας πεμφθεῖσαν, ἧς μέρη τινὰ ἐπέκρινεν ὁ Ζυγομαλᾶς, γράφει «Ἃ δὲ περὶ τῆς Τουρκογραικίας μέμφῃ, ἴσθι πᾶσαν τὴν βίβλον ταύτην πᾶσι τοῖς ἐν Γερμανίᾳ πεπαιδευμένοις μεγάλως ἀρέσαι. *Ἄγνωστα γὰρ πρότερον ἦν ἡμῖν τὰ τῶν Γραικῶν*, καὶ ἐγνωκότες ἐκ τῶν ὑμετέρων γραμμάτων συμπαθοῦμεν ὑμῖν...κτλ.»

Περίεργος δὲ θέλει φανῆ εἰς ἡμᾶς τοὺς νεωτέρους μία τῶν ἐρωτήσεων τοῦ Κρουσίου, ἐρωτήσαντος τὸν Ζυγομαλᾶν ἐὰν ὑπάρχωσιν ἔτι αἱ πόλεις Ἀθῆναι, Θεσσαλονίκη, Ἰωάννινα, Νίκαια. Εἰς ταύτην δὲ τὴν ἐρώτησιν ἀπαντῶν ὁ Θ. Ζυγομαλᾶς ἐν ἄλλοις ἐκφέρει τὴν εὐχὴν «Δῴη δὲ Θεός ποτε ἄνεσιν καὶ ἐλευθερίαν, τήν τε εἰς τὸ ἀρχαῖον ἀποκατάστασιν». Ἡ εὐχὴ αὕτη ὑπὲρ ἐλευθέρας ἀποκαταστάσεως τοῦ Γένους εἶνε, ἐφ' ὅσον ἡμεῖς γνωρίζομεν, ἡ πρώτη ἐν βιβλίῳ ἀναγεγραμμένη μετὰ τὴν ἅλωσιν [1].

Ἐξ ἐπιστολῆς τοῦ Θεοδ. Ζυγομαλᾶ δημοσιευθείσης ἐν τῇ Τουρκογραικίᾳ μανθάνομέν τινα περὶ τοῦ βίου τούτου καὶ τοῦ πατρός του Ἰωάννου. [2]) Παραλείποντες ἐνταῦθα τὰς περὶ τοῦ γένους καὶ τῆς παραγωγῆς τοῦ ἐπωνύμου εἰδήσεις, μὴ προτιθέμενοι νὰ γράψωμεν βιογραφίαν τῶν Ζυγομαλᾶ, σημειοῦμεν μόνον ὅτι ὁ Ἰωάννης Ζυγομαλᾶς ἦτο Ἀργεῖος τὴν καταγωγήν, ἐγεννήθη δ' ἐν Ναυπλίῳ περὶ τὸ 1498. Ἐντεῦθεν δὲ μετῴκισεν εἰς Κωνσταντινούπολιν προσκληθεὶς ὑπὸ τοῦ πατριάρχου Ἰωάσαφ τῷ 1555 ὡς διδάσκαλος τῆς ἑλληνικῆς, *οὐδενὸς τότε αὐτόθι ὑπάρχοντος διδασκάλου*· ἀπενεμήθη δ' αὐτῷ ἐν Κωνσταντινουπόλει γενομένῳ καὶ ἱερεῖ ὄντι τὸ ὀφφίκιον τοῦ ῥήτορος τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας. Ἐδίδαξε δὲ τὴν ἑλληνικὴν καὶ λατινικήν, ἣν εἶχεν ἐκμάθει διατρίψας ἐπί τινα χρόνον ἐν Παταυίῳ.

Υἱὸς τοῦ εἰρημένου Ἰωάννου ὑπῆρξεν ὁ Θεοδόσιος Ζυγομαλᾶς, ὅστις ἐγεννήθη ἐν Ναυπλίῳ τῷ 1544, μετὰ τοῦ πατρὸς δὲ αὐτοῦ μεταβὰς εἰς Κωνσταντινούπολιν ἐγένετο, ἅτε ἑλληνικῆς παιδείας καὶ οὗτος κάτοχος, πρωτονοτάριος τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας ἐπὶ τοῦ πατριάρχου Ἱερεμίου Β', τοῦ ἐπιλεγομένου Τρανοῦ, περὶ τὸ 1563. Ἐστάλη δὲ τῷ 1576 ὑπὸ τοῦ πατριάρχου τούτου καὶ ὡς πατριαρχικὸς ἔξαρχος εἰς τὴν Ἀνατολὴν καὶ τὰς νήσους τοῦ Αἰγαίου. Τῷ 1578 ἐνυμφεύθη τὴν Εἰρήνην Μοσχίνην ἐν Κωνσταντινουπόλει.

Ἀμφότεροι οἱ ἄνδρες οὗτοι, θεράποντες τῶν γραμμάτων, μνημονεύονται καὶ ὡς συγγραφεῖς διαφόρων πονημάτων. Καὶ ὁ μὲν Ἰωάννης Ζυγομαλᾶς ἀναφέρεται ὡς πονήσας Ἐγχειρίδιον γραμματικῆς, Σημειώσεις εἰς Δημοσθένην, Ἐπιγράμματά τινα καὶ ἄλλα μικρότερα ἔργα, ὁ δὲ Θεοδόσιος Ἔκθεσιν περὶ ἐπισήμων πόλεων τῆς Ἑλλάδος καὶ μητροπόλεων, Περιοδείαν εἰς τὸ Αἰγαῖον, Περὶ τοῦ ὄρους Σινᾶ καὶ τοῦ Ἄθωνος,

[1]) Ὅρα ἐμὴν μελέτην «Δανιὴλ Φιλιππίδης καὶ ἡ γεωγραφία αὐτοῦ» ἐν Ἑστίᾳ ἀριθ. 477, σελ. 131. 1885.
[2]) Κ. Σάθα, Νεοελ. φιλολ. Σελ 176 καὶ 183.

Digitized by Google

Ἱστορίαν πολιτικὴν Κωνσταντινουπόλεως ἀπὸ τοῦ 1391 μέχρι 1578, ἥτις ἐξεδόθη ἐν Τουρκογραικίᾳ, ἀνεδημοσιεύθη δὲ ὑπὸ Ἐμ. Βεκκέρου ἐν τῇ Συλλογῇ τῶν Βυζαντινῶν συγγραφέων τῷ 1849 μετὰ τῆς Πατριαρχικῆς ἱστορίας Κωνσταντινουπόλεως, ἣν αὐτὸς ἐπίσης ἔπεμψε τῷ Μαρτίνῳ Κρουσίῳ, θεωρουμένης δὲ ὡς γεγραμμένης ὑπὸ Μανουὴλ Μαλαξοῦ. Ὁ Θεοδ. Ζυγομαλᾶς ἔγραψεν ἐπίσης ἀποκρίσεις εἰς τὰς ἐρωτήσεις τῶν ἐν Τυβίγγῃ θεολόγων κατὰ κέλευσιν τοῦ πατριάρχου Ἱερεμίου Β', ἐπίσης δὲ καὶ πολλὰς ἐπιστολὰς πρὸς τὸν Κρούσιον, δι' ὧν ἀπήντα εἰς τὰ ἐρωτήματά του.

Σημειωτέον δ' ἔτι ὅτι οἱ δύο οὗτοι ἄνδρες διατελοῦντες ἐπὶ τοῦ πατριάρχου Ἱερεμίου Β' [1]) ἐν ὑπουργήμασι τοῦ πατριαρχείου,καὶ ὡς λογιώτεροι τῶν χρόνων συνετέλεσαν,ἡγουμένου τοῦ πατριάρχου τούτου εἰς τὸ νὰ ἀποκρούσωσι τὰς γενομένας τότε προτάσεις τῶν Λουθηρανῶν πρὸς ἕνωσιν τῶν Ἐκκλησιῶν,καὶ εἰς τὸ νὰ ὑπερασπισθῶσι τὰ δόγματα τῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, εὐγενῶς καὶ ἐντέχνως, καὶ οὐχὶ ἐν πνεύματι θρησκοληψίας, ὥστε νὰ διαρρήξωσι πάντα πρὸς τοὺς ἐν Τυβίγγῃ καθηγητὰς τῆς ἑλληνικῆς καὶ θεολόγους δεσμόν. Ἐκ ταύτης δὲ τῆς ἀφορμῆς ἐγνώρισαν τὸν Στέφανον Γερλάχιον ἀκόλουθον ἱερέα Λουθηρανὸν τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει πρεσβευτοῦ τοῦ αὐτοκράτορος τῆς Γερμανίας Μαξιμιλιανοῦ Β', διατρίψαντα ἓξ ἔτη ἐν Κωνσταντινουπόλει, καθὼς καὶ τὸν διαδεχθέντα τοῦτον Σαλομὼν Σβάϊγκερ, ὃν οἱ Ἕλληνες ἐκάλουν Σιωπικὸν μεταφράσαντες τὸ ἐπώνυμόν του. Διὰ τούτων δὲ συνῆψαν σχέσεις ἐπιστολογραφίας πρὸς τὸν Μαρτῖνον Κρούσιον (1575), οὗ ἀνωτέρω ἐμνήσθημεν, καὶ πρὸς ἄλλους μεθ' ὧν εἶχον ἀλληλογραφίαν ὑπὸ ἔποψιν μὲν θρησκευτικὴν συζητοῦντες τὰ περὶ δογμάτων τῆς Ἐκκλησίας, ὑπὸ ἔποψιν δὲ φιλολογικὴν μεταδίδοντες αὐτοῖς, ἰδίᾳ δὲ τῷ Κρουσίῳ, σημειώσεις περὶ Ἑλλάδος καὶ ἑλληνικῆς γλώσσης, ἀποστέλλοντες δὲ καὶ χειρόγραφα,ἅτινα ἀντέγραφον καὶ ἐφ' οἷς ἠμείβοντο. Ἐκ τῶν ἀποσταλέντων δ' ἔργων εἶνε καὶ ἡ μνημονευθεῖσα Πολιτικὴ ἱστορία τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἐν τῇ ἀρχαίᾳ ἑλληνικῇ, καὶ ἡ Πατριαρχικὴ ἱστορία τοῦ Μανουὴλ Μαλαξοῦ ἐν τῇ κοινῇ καὶ ἄλλα μικρότερα

Πάντα τ' ἀποσταλέντα ἐν τούτοις τῷ Κρουσίῳ καὶ Γερλαχίῳ καὶ ἄλλοις δὲν ἐδημοσιεύθησαν. Ἦτο δ' ἐπιθυμία πάντων τῶν ἀσχολουμένων περὶ τὴν ἱστορίαν τῆς Ἑλλάδος πολιτικὴν καὶ ἐκκλησιαστικὴν νὰ ἐγνώριζον, πλὴν τῶν ἐν Τουρκογραικίᾳ καὶ ἄλλοις βιβλίοις δημοσιευθέντων καὶ τὰ λοιπὰ ἔργα τοῦ Ζυγομαλᾶ καὶ δή τινα μνημονευόμενα ὑπὸ συγγραφέων ὡς χειρόγραφα. Ὁ Δουκάγγιος ἐπὶ παραδείγματος πολλὰς λέξεις παρέλαβε διὰ τὸ λεξικὸν αὐτοῦ τοῦ παρακμάζοντος ἑλληνισμοῦ ἐκ τῆς Περιοδείας εἰς τὸ Αἰγαῖον τοῦ Θεοδ. Ζυγομαλᾶ, ἣν εὗρε χειρόγραφον ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τοῦ ἐκ Στρασβούργου Ulr. Obrecht. Ἀλλ' ἔκτοτε ἠγνοεῖτο ἡ τύχη τοῦ χειρογράφου, περιεμένετο δὲ ἡ εὕρεσις καὶ ἔκδοσις αὐτοῦ τε καὶ ἄλλων ἔργων καὶ ἐπιστολῶν τῶν εἰρημένων λογίων.

Τὴν κοινὴν ταύτην ἐπιθυμίαν ἐπλήρωσεν ἐν πολλοῖς ὁ κ. Αἰμίλιος Λεγρὰνδ, οὗ τὸ ὄνομα ἀρίγνωτον παρ' ἡμῖν, διὰ τῆς ἐκδόσεως βιογραφικῶν σημειώσεων περὶ Ἰωάννου Ζυγομαλᾶ καὶ Θεοδοσίου Ζυγομαλᾶ, καὶ διὰ τῆς δημοσιεύσεως ἀνεκδότων φροντισμάτων καὶ ἐπιστολῶν αὐτῶν ἐν βιβλίῳ ἐπιγραφομένῳ Notice biographique sur Jean et Théodose Zygomalas par Émille Legrand professeur à l' école des langues orientales. 1889.

Ἐν δηλώσει, ἣν προτάσει ὁ κ. Λεγρὰνδ τοῦ ἔργου του τούτου, ἀναφέρει ὅτι τὸ βιογραφικὸν αὐτὸ δοκίμιον, ἐν ᾧ συνέλεξεν ἐξ ἐκδεδομένων καὶ ἀνεκδότων πηγῶν πᾶν ὅ,τι ἀφεώρα τὸν Ἰωάννην Ζυγομαλᾶν καὶ τὸν υἱόν του τὸν Θεοδόσιον, δὲν θεωρεῖ ὡς πλήρη καὶ τελείαν μελέτην, πολλῶν ἔτι ὑπολειπομένων πρὸς συμπλήρωσιν. Οὐχ ἧττον τὸ νέον τοῦτο ἔργον τοῦ κ. Λεγρὰνδ, ζηλωτοῦ ἐνθέρμου τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης καὶ ἱστορίας, προσθέτει νέαν πηγήν, προσιτὴν παντί, εἰς τὴν πολιτικὴν καὶ ἐκκλησιαστικὴν ἱστορίαν τῆς Ἑλλάδος καὶ εἰς τὴν ἱστορίαν τῶν ἐπὶ Τουρκοκρατίας ἀκμασάντων ἐπιφανῶν ἀνδρῶν αὐτῆς. Ἐν τῷ συγγράμματι τούτῳ σὺν ταῖς βιογραφικαῖς σημειώσεσιν ὁ κ. Λεγρὰνδ ἀναδημοσιεύει ἐν μεταφράσει γαλλικῇ τὸ δυσεύρετον ἡμερολόγιον τοῦ Λουθηρανοῦ Στεφάνου Γερλαχίου ἐν ᾧ ἀφηγεῖται τὰ τῶν ἐνεργειῶν του παρὰ τῷ πατριάρχῃ, καὶ ἐν ᾧ ἐκθέτει τὰς μετὰ τοῦ Ι. Ζυγομαλᾶ συνεντεύξεις του ἐνδιατρίβων περὶ μικρὰ καὶ ἀσήμαντα, μὴ παραλιπὼν νὰ σημειώσῃ τὰ τῆς τροφῆς καὶ διαίτης τοῦ Ἰωάννου Ζυγομαλᾶ, τὰ τῆς ἐνδυμασίας, τὰς σχέσεις του μετὰ τοῦ πατριάρχου, καὶ αὐτὴν ἔτι τὴν συμπεριφορὰν του καὶ τὰς ἔριδας μετὰ τῶν τέκνων του, ἐκθέτων πάντα ταῦτα μετ' εἰρωνείας καὶ δι' ὕφους φιλοκατηγόρου. Ὁ κ. Λεγρὰνδ εὐστόχως ἀναιρεῖ πολλὰς τῶν κατηγοριῶν τούτων προερχομένων ἐκ πνεύματος μισαλλοδοξίας.

Ὡς πρὸς δὲ τὸν Θεοδ. Ζυγομαλᾶν δημοσιεύει περίεργον περιγραφὴν τοῦ γάμου τούτου γεγραμμένην ὑπὸ τοῦ ἑτέρου Λουθηρανοῦ ἱερέως τοῦ Σαλομὼν Σβάϊγκερ, τὸ αὐτὸ ὕφος καὶ γλῶσσαν καὶ τούτου μεταχειριζομένου εἰς τὴν περιγραφήν του οἵαν ὁ Γερλάχιος. Σημειωτέον δ' ἐν-

[1]) Κ. Σάθα, Βιογραφικὸν σχεδίασμα περὶ τοῦ πατριάρχου Ἱερεμίου Β'.

Digitized by Google

ταῦθα ἐν παρόδῳ ὅτι ἐκ τῶν δύο τούτων δημοσιευμάτων, καὶ ἐκ σατύρας, τὴν ὁποίαν ἔγραψεν ὁ Κερκυραῖος Ἀλέξανδρος Φόρτιος κατὰ τοῦ Θεοδ. Ζυγομαλᾶ, φαίνεται ὅτι οὗτος καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ, ὅσον καὶ ἂν ἀπεικονίσθη ἐν πνεύματι δυσμενεῖ ὁ βίος αὐτῶν, δὲν ἦσαν ἀπηλλαγμένοι ἐλαττωμάτων τινῶν, ἅτινα εἰς τὰς ὄψεις Λουθηρανῶν ἱερέων ἐπροξένουν ἐντύπωσιν.

Ἐν παραρτήματι δὲ ὁ κ. Λεγρὰνδ δημοσιεύει βίον τοῦ Σταυρακίου Μαλαξοῦ ἱερέως καὶ σκευοφύλακος τῆς μητροπόλεως Ναυπλίου, γεγραμμένον ὑπὸ Θεοδ. Ζυγομαλᾶ, ὡσαύτως δημοσιεύει τὸ ἀνωτέρω μνημονευθὲν Δρομολόγιον τοῦ Θεοδοσίου Ζυγομαλᾶ, ἐξ οὗ ἔχει τις ν' ἀντλήσῃ ἱκανὰς περιέργους εἰδήσεις περὶ διαφόρων τόπων. Ἐπίσης ἀνεκδότους ἐπιστολὰς τοῦ Ἰωάν. Ζυγομαλᾶ πρὸς τὸν σακελλάριον τῆς μητροπόλεως Ζακύνθου (1549), πρὸς τὸν Ἰάκωβον Ἀνδρέου πραιπόσιτον καὶ καγκελλάριον τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας (1576), πρὸς τὸν ἰατρὸν τοῦ πατριαρχείου, καὶ πρὸς τὸν Ἑρμόδωρον Λήσταρχον. Ἐπίσης ἐπιστολὴν τοῦ Θεοδοσίου Ζυγομαλᾶ πρὸς Στέφανον Γερλάχιον (1581) καὶ πρὸς Μάξιμον Μαργούνιον (1600).

Ὡσαύτως δὲ δημοσιεύει ἀνεκδότους ἐπιστολὰς τοῦ Γαβριὴλ Σεβήρου (1579) τοῦ Ἱερεμίου μητροπολίτου Ἀδριανουπόλεως, τοῦ Ἰωάσαφ Ἀργυροπούλου μητροπολίτου Θεσσαλονίκης, τοῦ Ἀρσενίου ἐπισκόπου Κορώνης, τοῦ Μαργουνίου, τοῦ Κρουσίου καὶ ἄλλων.

Πλὴν τούτων δὲ εἰδικῶς πραγματεύεται τὰ τοῦ βίου τοῦ Ἀνδρέου Δαρμαρίου ἐξ Ἐπιδαύρου Λιμηρᾶς, ἑνὸς τῶν διασημοτέρων ἀντιγραφέων χειρογράφων κατακειμένων εἰς ὅλας τὰς βιβλιοθήκας τῆς Εὐρώπης.

Τοιοῦτον εἶνε ἐν συντόμῳ τὸ ὑποκείμενον τῆς συγγραφῆς τοῦ κ. Λεγρὰνδ. Διὰ τοῦ ἔργου τούτου ἔχομεν ἤδη πλήρη βιογραφίαν ἐκ γνωστῶν καὶ ἀνεκδότων πηγῶν τοῦ Ἰωάννου Ζυγομαλᾶ καὶ τοῦ Θεοδοσίου σὺν ταύτῃ δὲ καὶ ἕτερα κείμενα ἀνέκδοτα, ἅτινα ἀποτελοῦσι σπουδαιοτάτην πηγὴν τῆς ἱστορίας τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς καταστάσεως τῶν γραμμάτων ἐπὶ ἑκατονταετηρίδος, ἐν ᾗ αἱ πηγαὶ δὲν εἶνε ἄφθονοι.

Τὸ σύγγραμμα τοῦτο τοῦ κ. Λεγρὰνδ ἀποτελεῖ μέρος τοῦ Recueil de textes et de traductions, ὅπερ ἐδημοσίευσεν ἡ Σχολὴ τῶν ὁμιλουμένων ἀνατολικῶν γλωσσῶν ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τοῦ Η' διεθνοῦς συνεδρίου τῶν ἀνατολιστῶν ἐν Στοκόλμῃ τῷ 1889.

Α. ΜΗΛΙΑΡΑΚΗΣ.

Η ΞΑΝΘΗ ΠΛΕΞΙΔΑ

[ΑΥΤΟΒΙΟΓΡΑΦΙΑ]

Εἶμαι ξανθή, ἕνα ὡραῖο ξανθὸ χρῶμα, ἂν θέλετε οὔτε πολὺ ἀνοικτό, οὔτε πολὺ ζωηρό, οὔτε πολὺ κοκκινωπό, οὔτε πολὺ ξεπλυμένο. Μακρυὰ καὶ πυκνή, πρώτης ποιότητος, μὲ μία λέξι (ἂν καὶ ἡ ψεύτικαις πλεξίδες δὲν συνειθίζουν νὰ 'παινεύονται) εἶμαι ἀλήθεια περίφημη.

Μὴ σᾶς περάσῃ ἀπὸ τὸν νοῦν πῶς θέλω νὰ κάμω ρεκλάμα τοῦ ἀφεντικοῦ μου! Κάθε ἄλλο· καὶ τὸ ὄνομά του ὀλίγο μᾶς ἐνδιαφέρει, γι' αὐτὸ κ' ἐγὼ ἀρχίζω την ἱστορίαν μου χωρὶς νὰ πολυαργοπορῶ.

Ὅλη τὴν ἡμέρα ἔμενα κρεμασμένη εἰς τὸ παράθυρο τοῦ μαγαζιοῦ, καὶ βέβαια ἡ τύχη μου ἦταν νὰ τὴν ζηλεύῃ κανείς, ἀφοῦ ὅσοι περνοῦσαν ἀπ' ἐκεῖ ἐστέκοντο μ' ἀνοικτὸ στόμα καὶ ἐκαμάρωναν τὴν ἐμμορφιά μου. — 'ς αὐτὸν τὸν κόσμον καὶ ἡ ψεύτικαις πλεξίδαις ἔχουν τὴν φιλοτιμία τους.

Πολλοὶ ἤθελαν νὰ μ' ἀγοράσουν. Τότε ὁ ἀφεντικός μου, ποῦ καθὼς φαίνεται περίμενε νὰ κερδήσῃ πολλά, 'ζητοῦσε μιὰ πολὺ φουσκωμένη τιμή. Καὶ νὰ σᾶς 'πῶ αὐτὸ πολὺ μ' ἐσύγχιζε, νὰ κάμνουν καὶ γιὰ μένα παζάρι καθὼς γιὰ τὰ ψεύτικα κατσαρά, 'ποῦ τὰ θεωροῦσα δὰ κατώτερά μου.

Μιὰ 'μέρα, ἕνας κύριος ἡλικιωμένος, ἀφοῦ πρῶτα μὲ καμάρωσε καλὰ καλά, ἐμπῆκε 'ς τὸ μαγαζὶ καὶ χωρὶς καμώματα μ' ἀγοράζει ἀμέσως. Καὶ ἐνῷ ὁ ἀφεντικὸς ἀπαλὰ ἀπαλὰ μ' ἔβαζεν μέσ' 'ς τὸ κουτὶ τὸν ἄκουσα νὰ λέγῃ:

— Τέλος πάντων τὴν ξεφορτώθηκα! Πολὺ τὸ ἐφοβούμουν μὴ μοῦ μείνῃ 'ς τὴν καμποῦρά μου . . .

Γιὰ νὰ εἶμαι εἰλικρινής, αὐτὸ μοῦ ἔκαμε μεγάλη ἐντύπωσι, ἐνόμιζα πῶς ἐγεννήθηκα γιὰ νὰ μὲ βάζουν 'ς τὸ κεφάλι καὶ ὄχι εἰς ταῖς καμπούραις. Ἀλλὰ δὲν εἶχα καὶ καιρὸ γιὰ σκέψεις, ὁ καϋμένος ὁ γεροντάκος μὲ ἐκρατοῦσε σφικτὰ καὶ πηγαίνοντας 'μουρμούριζε:

— Πόσο θὰ χαρῇ ἡ Ἀννίτσα! οὔτε τὸ 'φαντάσθηκε κἂν πῶς θὰ τῆς ἀγόραζα πλεξίδα . . . . . πρέπει νὰ τὴν ἰδῇ ἔξαφνα . . . . . θὰ τὴν βάλω 'ς τὸ τραπέζι ἀπὸ κάτω ἀπὸ τὴν πετσέτα της! . . . .

Ἡ Ἀννίτσα ἦτον ἕνα χαριτωμένο κορίτσι μὲ γαλανὰ μάτια καὶ κάτι κόκκινα κόκκινα χείλη, ἀλλὰ τί κρῖμα! τὰ ξανθά της μαλλιὰ ἦταν κοντά, κοντά· τῆς τὰ ἔκοψαν ἔπειτα ἀπὸ τὸν τῦφο . . . . . Ἄχ! μὲ τί χαρὰ μὲ ἐδέχθηκε! . . .

Μ' ἐκάρφωνε 'ς τὸ ἔμμορφό της κεφάλι καὶ ἐκρεμόμουν κάτω ἀπὸ τὴ λυγερή της μέση. Πῶς μ' ἐφρόντιζε, πῶς μ' ἀγαποῦσεν ἡ Ἀννίτσα.

Μία 'μέρα, ἢ καλλίτερα ἕνα βράδυ, μ' ἐστόλισε μὲ ἄσπρα λουλούδια καὶ τριανταφυλλιαῖς κορδέλλαις καὶ μὲ ἐκάρφωσε μὲ μιὰ χαρά! Καθὼς ἐγλύστρησα ἐπάνω εἰς τοὺς γυμνούς της ὤμους, ἐκατάλαβα ὅτι θὰ ἐπηγαίναμε 'ς τὸ χορό, καὶ δὲν ἐγελάσθηκα.

Ἤμουν ὑπερήφανη γιατὶ τὴν Ἀννίτσα ὅλοι τὴν ἐκαμάρωναν.

Ἔκαμα ὅμως καὶ τὰς παρατηρήσεις μου: ὅλη τὴ βραδυὰ ἐχόρευε μ' ἕνα κάποιον Ζανὴ πολὺ ἔμμορ-

Digitized by Google

ΧΩΡΙΚΗ ΤΩΝ ΑΛΠΕΩΝ
Εἰκὼν Κένιγ.

φον νέον, ὁ ὁποῖος σὲ κάθε γῦρο ποῦ ἔκαμνε μαζί της ἐθαύμαζε τὰ μαλλιά της . . .

Ἔξαφνα μᾶς σέρνει τὴν Ἀννίτσα κ' ἐμένα 'ς ἕνα μακρινὸ καὶ μοναχικὸ σαλόνι, καὶ ἀρχίζει νὰ μιλᾷ γρήγορα γρήγορα, νὰ λέγῃ πῶς δὲν εἶδε τίποτε ὡραιότερον 'ς τὸν κόσμον . . . . . . καὶ τραλαλὰ καὶ τραλαλά, μιὰ ποῦ ἄρχισε δὲν 'τελείωνε πλειά.

Ἡ Ἀννίτσα δὲν φάνηκε νὰ ἐννόησε πῶς αὐτὸς ὁ ἐνθουσιασμὸς ἦτον μᾶλλον γιὰ μένα παρὰ γι' αὐτήν. Ἐγὼ δὲν εἶμαι ζηλιάρα, καὶ ἔπειτα δὲν εἴμεθα ἕνα αὐτὴ κ' ἐγώ;

Ἔπειτα ἀπὸ 'λίγον καιρὸν ἔπλεκαν μέσα 'ς τὰ σγουρά μου μαλλιὰ ἄνθη τῆς πορτοκαλλιᾶς· ἡ Ἀννίτσα ὑπανδρεύετο μὲ τὸν Ζανῆ.

Τί γλυκὰ λόγια εἶπαν ἐκείνη τὴν ἡμέρα ἡ Ἀννίτσα καὶ ὁ Ζανῆς! καὶ πῶς ἔπαιξα κ' ἐγὼ τὸ μέρος μου! τί ὅρκους ἄλλαξαν καὶ τί φιλιά!

Ὅταν ἐμβῆκαν 'ς τὴν νυφικὴ κάμαρα, ὁ Ζανῆς μοῦ ρίχνει μιὰ γλυκειὰ ματιά, μ' ἁρπάζει καὶ μὲ σφίγγει 'ς τὰ χείλη του τόσο δυνατὰ ποῦ ξεκαρφώθηκα καὶ ἔμεινα 'ς τὰ χεριά του . . .

— Κυρία μὲ ἀπατήσατε, ναί! μὲ ἀπατήσατε, φωνάζει μὲ θυμό. Καὶ ἀρχίζει νὰ λέγῃ πῶς θὰ τὴν χωρίσῃ.

— Ζανῆ ἄκουσέ με, γιατί σ' ἀγαπῶ· τὰ 'δικά μου μαλλιὰ θὰ ξαναβγοῦν . . . ἔπειτα ἀπὸ τὸν τῦφο μοῦ ἔπεσαν . . .

— Δὲν θέλω τίποτε ν' ἀκούσω, κυρία!

Μ' ἁρπάζει μὲ θυμὸ καὶ μὲ πετᾷ ἔξω ἀπὸ τὸ παράθυρο.

Ἔπεσα ἐπάνω 'ς τὰ μάρμαρα ὅπου καὶ ἐξενύχτισα. Τὸ πρωΐ μιὰ κοντούλα ἀλλὰ καλοκαμωμένη κυρία, ἡ ὁποία ὅμως ἀπ' ἀρχῆς δὲν μοῦ ἄρεσε, μὲ σπρώχνει μὲ τὴν ἄκρη τοῦ στιβαλιοῦ της:

— Μπᾶ, τί ὡραία πλεξίδα! ἴσα ἴσα τὸ χρῶμα τῶν μαλλιῶν μου, δὲν θὰ τὴν ἀφήσω νὰ πάῃ τοῦ

Digitized by Google

κάκου. Ἔτσι λοιπὸν ἡ τύχη μου ἔσμιξε μὲ τὴν τύχη αὐτῆς τῆς κυρίας ἡ ὁποία ἦτον μιὰ θεατρίνα Ῥοζίνα.

Ἡ Ροζίνα μὲ ἀνάγκασε ἐμένα ποῦ ἤμουν τόσο ἀθῶα, τόσο σεμνή, νὰ τὴν ἀκολουθῶ 'ς τὸ θέατρο, ὅπου ἄκουσα πράγματα... πράγματα ποῦ μ' ἔκαμναν κι' ἀνατρίχιαζα. Ἔπειτα μιὰ 'μέρα μαθαίνω πῶς ὁ Ζανῆς καὶ ἡ Ἀννίτσα ἐμάλωσαν καὶ ἐζοῦσαν χωρισμένοι. Καὶ τὸ χειρότερο βλέπω τὸν Ζανῆ νὰ μὴ φεύγῃ ἀπὸ τὸ πλάϊ τῆς Ῥοζίνας καὶ νὰ τῆς κάνῃ ἀτελείωτα ἐρωτολογήματα.... Ἄχ! Ἀννίτσα μου, Ἀννίτσα μου! Εἶχα ἀπόφασι νὰ τὸν ἐκδικηθῶ τὸν ἄπιστον ἐκεῖνον.

Δὲν φαντάζεσθε τί ἠμπορεῖ νὰ κάμῃ μιὰ ψεύτικη πλεξίδα!

Νὰ τί ἐσοφίσθηκα: Ἑτοίμαζαν ἴσα ἴσα ἐκείναις ταῖς ἡμέραις ἕνα νέον δρᾶμα καὶ ἀπ' αὐτὸ θ' ἀπεφασίζετο ἡ τύχη τῆς Ῥοζίνας. Ταῖς τρεῖς πρώταις πράξεις ἔπαιζε οὔτε καλὰ οὔτε κακά, ἀλλὰ 'ς τὴν τετάρτη πρᾶξι, ὅταν ἔρχονται μέσα 'ς τὸ χορὸ καὶ τῆς λένε πῶς τὸ παιδί της πεθαίνει, παίζει μὲ πολὺ πάθος. Περνᾷ τὴ σκηνή, τρέχει σὰν τρελλὴ καὶ φωνάζει.

— Τὸ παιδί μου χάνεται! Ξεπλύνονται ἡ ἁμαρτίαις μου!

Ἦταν ἀλήθεια ἀμίμητη!

Ὅλοι τὴν ἐσυγχαίροντο καὶ τῆς ἐπρόλεγαν τὴν ἐπιτυχίαν της.

Ἐγὼ δὲν ἔλεγα τίποτα, ἐφυλαττόμουν διὰ τὸ τέλος.

Ἡ ἡμέρα τῆς παραστάσεως ἔφθασε˙ ὁ Ζανῆς κάθεται εἰς τὴν πλατεῖαν ἕτοιμος νὰ τὴν χειροκροτήσῃ˙ καὶ νὰ τὴν γεμίσῃ ἄνθη, ἡ Ροζίνα περιμένει τὴν 4ην πρᾶξι μὲ φοβερὴ ἀνυπομονησία.... Τέλος φθάνει ἡ στιγμὴ ποῦ ἀφίνει τὴν σπαρακτικὴ φωνὴ καὶ ὁρμᾷ ἔξω σὰν τρελλή.

Τότε καὶ ἐγὼ μπαίνω 'ς τὸ χορό.

Μὲ μιᾶς πιάνομαι ἀπὸ τῆς ἀλυσίδαις τοῦ πολυελαίου... τὸ κεφάλι τῆς Ῥοζίνας παραδέρνει μὲ ἀπελπισία γιὰ νὰ μὲ παρασύρῃ... Κρατιέμαι σφικτά, καὶ ἐνῷ μένω ἔτσι κρεμασμένη ἐκεῖ, ὅλοι σκάζουν 'ς τὰ γέλοια. Κρυφομιλοῦν, ἀστειεύονται καὶ τέλος γίνεται τέτοιο κακό, ποῦ ἀναγκάζονται νὰ κλείσουν τὴν σκηνή.

Ὁ Ζανῆς μένει λυπημένος καὶ ἀμίλητος.

Ὅσοι ἦταν εἰς τὰ παρασκήνια τρέχουν 'ς τὴν σκηνὴ ὅπου ἡ Ῥοζίνα εἶνε λιποθυμημένη.

— Μπᾶ, καλὲ εἶνε ἡ ψεύτικη πλεξίδα μου, ἡ καϋμένη ἡ πλεξίδα μου, λέει μιὰ γλυκειὰ καὶ λυπημένη φωνὴ ἀπὸ ἕνα κάθισμα τῆς πλατείας, ἡ φωνὴ τῆς Ἀννίτσας.

Ὅταν ἐσηκώθηκε νὰ φύγῃ ὁ Ζανῆς τρέχει κοντά της:

— Ἤμουν σκληρός, ἄδικος... Ἀννίτσα! σ' ἀγαπῶ, σὲ λατρεύω, συγχώρησέ με! ....

Πολὺς καιρὸς ἐπέρασε ἀπὸ τότε˙ ὁ Ζανῆς καὶ ἡ Ἀννίτσα ζοῦν εὐτυχισμένοι καὶ ἔχουν πολλὰ παιδιά.

Ἂν ἐρωτᾶτε, καὶ γιὰ μένα, μ' ἔχουν μέσ' 'ς τὴ σάλα ἐπάνω σ' ἕνα κόκκινο μαξιλλάρι στριφωμένο μὲ χρυσὸ σειρήτι καὶ σκεπασμένο μ' ἕνα γυαλί.

Εἶμαι γρηά, πολὺ γρηὰ τώρα˙ καὶ ὅμως τὸ λέγω μὲ ὑπερηφάνεια, δὲν ἔχω οὔτε μιὰ ἄσπρη τρίχα!

Διὰ τὴν ἀντιγραφὴν ΜΑΡ. Α Δ.

ΞΑΣΤΕΡΙΑ

Ὅταν ἡ Νύχτα, ἀγέννητη μητέρα,
Σκεπάσῃ μὲ τὰ μαῦρά της φτερά
Βουνὰ καὶ κάμπους καὶ λαγκάδια πέρα
Και πολιτείαις καὶ δάση καὶ βουνά,
Κι' ὅταν προβάλουν τ' οὐρανοῦ τ' ἀστέρια,
Κι' ὁ Γαλαξίας, ἀσῆμι ἀληθινό,
Φεύγω κ' ἐγὼ ἀπ' τ' ἀνθρώπινα λημέρια
Καὶ ταξιδεύω μέσ' 'ς τὸν οὐρανό!

Φεύγει ἡ ψυχή μου, 'ς τὸν αἰθέρα βγαίνει,
Ἐκεῖ ποῦ ἄνθρωπος ἀπὸ τὴ γῆ
Τὴν ταπεινή, τὴν κακομοιριασμένη,
Δὲν τὸ δυνήθηκε ποτὲ νὰ 'βγῇ,
Ἐκεῖ ποῦ θά θελε ἡ ψυχὴ νὰ μείνῃ,
Ποῦ κρότος ἀπ' τὴ γῆ μας δὲν περνᾷ,
Ποῦ βασιλεύει πάντοτε γαλήνη
Καὶ ζῇ μόνο τὸ φῶς παντοτεινά.

Κ' οἱ λογισμοί μου γλήγοροι πετοῦνε˙
Βλέπω χιλιάδες ἥλιους φωτερούς,
Κ' οἱ λογισμοὶ 'ς τοὺς ἥλιους σταματοῦνε.
Καὶ ζῶ σὲ μιὰ στιγμὴ χίλιους καιρούς.
Κι' ἀπ' ὅσα βλέπουν τῆς ψυχῆς τὰ μάτια,
Ἀπὸ τὴ λάμψι αὐτὴν τὴ μοναχή,
Θαυμάζω πῶς δὲ γίνεται κομμάτια.
Ἡ ἀνθρωπινή μου, ἡ δόλια μου ψυχή.

Καὶ βλέπω κόσμους ποῦ ποτὲ δὲν εἶδα,
Κόσμους ποῦ φῶς τοὺς φέγγει γαλανό,
Κι' ἄλλους ποῦ μὲ μίαν ἄπειρην ἐλπίδα
Γεμίζει κόκκινο τὸν οὐρανό.
Καὶ πάλι 'ς ἄλλους δοξασμένους τόπους,
Βλέπω καὶ πολιτείαις ἀστραφτεραίς,
Κι' ἀγγελικὰ πλασμένους τοὺς ἀνθρώπους,
Ποῦ ζοῦν μέσα 'ς ἀτέλειωταις χαραίς.

Ὅταν μιὰ 'μέρα ἡ ὥρα μου σημάνῃ,
Ὅταν γιὰ μένα παύσῃ ἡ ταραχή,
Ὅταν τὸ σῶμα φθάσῃ 'ς τὸ λιμάνι,
Καὶ μείνει τότε ἐλεύθερη ἡ ψυχή,
Ἐλπίζω, Νύχτα, ἀγέννητη μητέρα,
Πῶς θὰ γνωρίσω φῶς ἀληθινό,
Πῶς πάλι θὰ μὲ φέρῃς ἐκεῖ πέρα,
'Σ τὸν οὐρανό.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΜΑΝΟΣ.

Digitized by Google

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΑΝΑΛΕΚΤΑ

Τρεῖς Μαθουσάλαι. Εἶνε ἀποδεδειγμένον, ὅτι ἐν ταῖς νήσοις οἱ ἄνθρωποι ζῶσι περισσότερα ἔτη, πλεῖστα δὲ παραδείγματα ὑπάρχουσι θαυμαστῆς μακροβιότητος. Ἐκ τῶν νήσων τῶν Κυκλάδων ἡ Ἀμοργὸς φαίνεται ὅτι ἔχει τὰ πρωτεῖα ἐν τῇ μακροβιότητι τῶν κατοίκων της, οἵτινες δὲν ἀποθνήσκουσιν ἢ ὅταν ὑπερβῶσι τὸ 100στὸν ἔτος τῆς ἡλικίας των. Ἐκεῖ σπάνιον γεγονὸς εἶνε ἡ κηδεία νέου ἢ παιδίου. Πληροφορούμεθα ὅτι ἐν τῇ νήσῳ ταύτῃ, ὅπου ποτὲ δὲν ἐνθυμούμεθα ὅτι ἐνέσκηψεν ἐπιδημία τις, ζῶσι πλήρεις σωματικῶν καὶ πνευματικῶν δυνάμεων δύο γέροντες οἵτινες καθ' ὅλα τὰ φαινόμενα θὰ ὑπερβῶσι τὸ 150στὸν ἔτος τῆς ἡλικίας των. Ὁ πρῶτος ὀνομάζεται Γ. Φοστέρης, ἄγει δὲ ἡλικίαν 139 ἐτῶν καὶ ἐν οὕτω βαθυτάτῳ γήρᾳ ἐργάζεται καλλιεργῶν κῆπον, ἀντλῶν ὕδωρ ἐκ τοῦ φρέατος καὶ πρόθυμος εἰς πᾶσαν ἐργασίαν σύμφωνα μὲ τὰς δυνάμεις του. Ὁ ἕτερος Μαθουσάλας ὀνομάζεται Ματθαῖος Χιωτίνης, ἄγει ἡλικίαν 125 ἐτῶν καὶ βόσκων τὸ ποίμνιόν του ἀνὰ τὰς κοιλάδας εἶνε καὶ αὐτὸς τὸ ἀντικείμενον τῆς περιεργείας ἐν τῇ νήσῳ. Ὁ τρίτος Μαθουσάλας, γένους θηλυκοῦ αὐτός, ἀπεβίωσε πρό τινων ἡμερῶν εἰς ἡλικίαν 110 ἐτῶν. Ὠνομάζετο Μαρία Γαβαλλᾶ, διετήρει δὲ τὰς αἰσθήσεις της μέχρι τῆς τελευταίας ἡμέρας τοῦ θανάτου της. Τὴν κηδείαν τῆς *Μαθουσάλαινας* ἠκολούθησαν μέχρι τοῦ τάφου καὶ οἱ ἀνωτέρω δύο γέροντες ἐκ . . . συναδελφικοῦ καθήκοντος. Ταῦτα κατὰ τὴν «Ἐφημερίδα».

Ἄνθρωποι καὶ φυτά. Πρὸ τριετίας ὁ κ Λάδε ἀποχωρήσας τῆς ὑπηρεσίας ἐκ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐξωτερικῶν τῆς Γερμανίας ἑώρταζε τὴν ἑβδομηκονταετηρίδα αὐτοῦ ἐν μέσῳ τῶν ἀπεράντων παρὰ τὸν Ρῆνον ἀμπελώνων του. Ἐν τῷ πρὸς αὐτὸν συγχαρητηρίῳ τοῦ Βίσμαρκ ἀναγινώσκονται καὶ τὰ ἑξῆς: « Σᾶς ζηλεύω διὰ τὴν περὶ τὴν δύσιν τοῦ βίου ἐκλογὴν τῶν ἀσχολιῶν σας. Ὁ φυτικὸς κόσμος εὐγνωμονέστερος τοῦ πολιτικοῦ ἀνταποδίδει δαψιλῶς τὰς καταβαλλομένας φροντίδας. Τὸ ὄνειρον τῆς νεαρᾶς μου ἡλικίας ἦτο νὰ περιπατῶ ἐντὸς τοῦ κήπου μου μὲ τὸ κλαδευτήριον εἰς τὴν χεῖρα καὶ νὰ ἐργάζωμαι ἀμέριμνος». Κατόπιν τῆς ἀποχωρήσεως εἰς Φριδριξρούην ἔχομεν πολλοὺς λόγους νὰ πιστεύωμεν ὅτι μετὰ τὴν πραγμάτωσιν τοῦ ὀνείρου του ὁ πρώην ἀρχικαγγελάριος δὲν διάγει βίον εὐδαίμονα, κλίνομεν δὲ νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι μᾶλλον κατὰ θεωρίαν ἦτο ζηλωτὴς τοῦ Κιγκιννάτου καὶ τοῦ Διοκλητιανοῦ. Ὁ ἔρως ὅμως τοῦ Πάπα πρὸς τὸν φυτικὸν κόσμον δὲν ἐξαντλεῖται εἰς ἐκχύσεις πλατωνικάς. Μετὰ τὸ ἔτος 1870, ἐπὶ Πίου Θ', οἱ ἐκτεταμένοι κῆποι τοῦ Βατικανοῦ ὡραΐσθησαν ἀφοῦ ἦσαν τοῦ λοιποῦ ἀπηγορευμένοι εἰς τοὺς Πάπας οἱ πέριξ τῆς Ῥώμης τερπνοὶ περίπατοι· ἀλλὰ ἐπὶ τοῦ σημερινοῦ Πάπα οἱ ὡραϊσμοὶ ἔφθασαν εἰς τὸ κατακόρυφον. Τὴν ἐαρινὴν αὔραν ἀρωματίζουσι τὰ ἐκλεκτότατα τῶν ἀνθέων ὅσα πανταχόθεν περισυλλέγει ὁ φιλανθὴς Λέων ΙΓ'. Συνεπλήρωσε δὲ τὰς περὶ τὴν ἀνθοκομίαν γνώσεις τῆς νεαρᾶς ἡλικίας διὰ τῆς μελέτης εἰδικῶν συγγραμμάτων, εἰς βαθμὸν τοιοῦτον, ὥστε οἱ ἐμπειρότατοι ἀνθοκόμοι τοῦ Βατικανοῦ συχνὰ ἐρωτῶσι τὴν γνώμην του. Δὲν περιορίζονται δὲ μόνον εἰς τὴν ἀνθοκομίαν αἱ γνώσεις καὶ αἱ μέριμναι τοῦ Πάπα. Πρὸ ὀλίγων ἐτῶν ἐφυτεύθη κατὰ τὰς ὁδηγίας αὐτοῦ ἀμπελών, ὁ ὁποῖος θὰ ἐβραβεύετο ὡς πρότυπον καλλιεργείας ἀμπέλου, ἂν διηγωνίζετο εἰς ἔκθεσιν γεωργικήν. Πρὸ διετίας ἤρχισεν ἡ παραγωγὴ σταφυλῶν λευκῶν καὶ ἐρυθρῶν εὐχυμοτάτων, τὰς ὁποίας ἀποστέλλει δῶρον εἰς διαφόρους θρησκευτικὰς κοινότητας· ὅταν αἱ κάλυκες τῆς ἀμπέλου ἀναπτύσσωνται ὑπέρυθροι, καὶ ἡ πάχνη τοῦ Ἀπριλίου μεταβάλλει αὐτοὺς εἰς ἀδάμαντας, ὁ Πάπας μεταβαίνει κατὰ τὰς πρώτας ὥρας τῆς πρωΐας καὶ ἀναπαύει ἐπ' αὐτῶν τὰ ὄμματα ἀναπολῶν πιθανῶς τὴν ἄμπελον τοῦ Εὐαγγελίου.

Ἡ Βεατρίκη τοῦ Δάντου. Εἶνε πλέον ἀναμφισβήτητον τὴν σήμερον ὅτι ἡ Βεατρίκη ὅσον καὶ ἂν ὑψώθη καὶ ἐξιδανικεύθη ὑπὸ τοῦ μεγάλου αὐτῆς ὑμνητοῦ ἦτο οὐχί τις ἀνύπαρκτος ὀπτασία, ἀλλὰ γυνὴ ὡς ὅλαι αἱ γυναῖκες αἱ ὑμνηθεῖσαι καὶ ἀποθεωθεῖσαι ὑπὸ τῶν κατὰ καιροὺς ποιητῶν. Εἰς ἄρθρον τι περὶ τῶν ἐρώτων τοῦ Δάντου ἐσχάτως δημοσιευθὲν ἐν τῇ Revue de Famille ὁ Ε. Ῥὸδ διὰ μακρῶν ἐξιστορεῖ τὰ περὶ τῶν σχέσεων τοῦ ὑμνητοῦ καὶ τῆς ὑμνηθείσης. Ὁ Δάντης ἦτο μειράκιον ἐννέα μόλις ἐτῶν, ὅτε τὸ πρῶτον συνήντησε τὴν Βεατρίκην κατά τινα ἐαρινὴν ἑορτὴν εἰς τοῦ πατρός της Φόλκου Πορτίνδρη εὐγενοῦς φλωρεντινοῦ. Ἦτο κατά τινας μῆνας νεωτέρα αὐτοῦ καὶ ἐφόρει ἐρυθρὰν ἐσθῆτα, ἀπὸ τῆς πρώτης δὲ στιγμῆς ὁ παῖς, ὁ μέλλων ποιητής, ᾐσθάνθη τὸν παλμὸν τοῦ ἔρωτος κλονοῦντα τὰ στήθη του. Ἐπὶ ἐννέα ὅλα ἔτη δὲν ἐπανεῖδεν αὐτήν, καὶ τέλος τὴν εἶδε πάλιν λευκοφοροῦσαν. Τὸν ἐχαιρέτισεν ἐκείνη καὶ ὁ χαιρετισμός της, ὁ ἁπλοῦς χαιρετισμός της, ἀνύψωσεν αὐτὸν εἰς τὴν ὑπερτάτην εὐδαιμονίαν. Ἀμέσως δὲ τὸ αἴσθημά του τόσον ἰσχυρὸν κατέστη, ὥστε ἐπί τινα χρόνον βαρέως ἠσθένησεν. Ἐπὶ ἔτη ὁλόκληρα ἔκρυπτε μετὰ δειλίας τὸ προσφιλὲς μυστικὸν ἐν τῇ καρδίᾳ του· ἔψαλλε τὸν ἔρωτα, ὕμνει ἐκείνην, ἀλλὰ δέν την ὠνόμαζεν. Προσεποιεῖτο μάλιστα ὅτι πρὸς ἄλλας ἀπευθύνονται τὰ ποιήματά του ὅπως προλάβῃ πᾶσαν ὑποψίαν Καὶ ἐπί τινα χρόνον τὸ κατώρθωσε. Συνεμερίζετο ἡ Βεατρίκη τὸν ἔρωτα τοῦ ποιητοῦ; Ἠγνόει τάχα ὅτι αὐτὴ τὸν ἐμπνέει; Εἰς τὸ φανερὸν οὐδὲν ἔδειξέ ποτε, ἄγνωστον δὲ τί ἔκρυπτεν ἐν τῷ βάθει τῆς καρδίας. Πρὸς τὸν Δάντην συνήθως ἐφέρετο κατὰ τύπους εὐμενῶς, καὶ μόνον μίαν φορὰν ἠρνήθη νὰ τὸν χαιρετίσῃ. Καὶ ὁ ποιητὴς ἐπανῆλθεν εἰς τὸν οἶκόν του, ἐκλείσθη εἰς σκοτεινὸν δωμάτιον καὶ ἔκλαυσεν ὡς παιδίον. Ὁ Δάντης ἦτο ὀλιγαρκὴς εἰς τὸν ἔρωτά του, ὀλιγαρκής, διότι ἠννόει ἴσως ὅτι δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ πραγματωθῇ ἐν τῷ γηΐνῳ κόσμῳ τοιοῦτον ἔνθεον αἴσθημα, διότι ἠννόει ὅτι ἴσα ἴσα πραγματούμενον θὰ ἐξεμηδενίζετο. Ἐζήτει ἀπὸ τὴν Βεατρίκην οὐδὲν ἄλλο ἢ ἀνοχὴν τῆς ἀγάπης του. Διὰ τοῦτο δὲν ἔπαυσε νὰ τὴν ἀγαπᾷ καὶ δὲν ἐδυσθύμησε κἂν ὅταν

Digitized by Google

εκείνη ύπανδρεύθη εύγενή Φλωρεντινόν, τόν Σίμωνα δέ Βάρδη. Ούδ' ένα στίχον έγραψεν άναφερόμενον εις την ύπανδρείαν της και όταν άπέθανεν ο πατήρ της άπηύθυνε πρός αύτήν στίχους παραμυθητικούς. Ή θλίψις τής άπορφανισθείσης Βεατρίκης ήτο τοσαύτη, ώστε ή ύγεία αύτής έβλάβη έπαισθητώς· συμπάσχων δέ ήσθένησε και ό Δάντης, όστις κατά τάς παραισθήσεις τού πυρετού προείδεν ώς έν όράματι τόν θάνατον έκείνης. Και άληθώς ή Βεατρίκη άπέθανε μετ' όλίγον έν ήλικία είκοσιτεσσάρων έτών, άλλ' ή μορφή της άνέζησε και θά ζήση άθάνατος εις τά άθάνατα έπη άτινα ένέπνευσεν.

Πληθυσμός κτηνών. Κατά τινα άπογραφήν, ήτις βεβαίως μόνον κατά προσέγγισιν δύναται νά λογισθή ώς άκριβής, ύπάρχουσι καθ' άπασαν την ύφήλιον 200 έκατομμύρια κερασφόρα ζώα, 450 έκατομμύρια πρόβατα, 100 έκατομμύρια χοίροι και 60 έκατομμύρια ίπποι. Τά περισσότερα κατ' άναλογίαν πρόβατα έχει ή Αύστραλία, τά περισσότερα κερασφόρα ή Βορειαμερικανική Συμπολιτεία, τούς περισσοτέρους ίππους ή Ρωσσία και τούς περισσοτέρους χοίρους ή Γερμανία.

Πλατωνικαί Άμερικανίδες. Έν τή πόλει Βλουμίκτων τής Βορειανατολικής πολιτείας Μισσουρί συνέστη άπό τινος Πλατωνικός σύλλογος, Plato-Club, έν ώ δέχεται γίνονται ώς μέλη μόνον γυναίκες, και ούχι πλείονες τού άριθμού τών Μουσών. Νύν ό σύλλογος ούτος άποτελείται έκ τεσσάρων δεσποινίδων και τριών κυριών. Έπιτρέπεται όμως και εις άνδρας ν' άναγινώσκωσι πραγματείας περί Πλάτωνος και νά παρίστανται ώς άκροαται εις τάς συζητήσεις. Κατ' έτος την έβδόμην Θαργηλιώνος (ής άντίστοιχον θεωρούσι την 26)7 Νοεμβρίου,) έπέτειον τής γεννήσεως τού μεγάλου φιλοσόφου, πανηγυρίζεται δι' άρχαϊκού συμποσίου «ή εις την γήν κάθοδος τού Πλάτωνος». Κατά την τελευταίαν τοιαύτην έορτήν έξεφώνησε τόν πανηγυρικόν λόγον διδάκτωρ τις όνόματι Χιράμ Τζόνες, όστις ύπεστήριξεν ότι έκαστον τών έν τώ «Συμποσίω» τού Πλάτωνος προσώπων είνε συμβολική παράστασις άφηρημένης τινός έννοίας· και δή ό μέν Σωκράτης τής σοφίας, ό Παυσανίας τής έγκρατείας, ό Φαίδρος τής καλλονής, ό Άριστοφάνης τής εύπρεπείας. Τό άνάγνωσμα συνεκίνησε μέχρι δακρύων τάς Πλατωνιζούσας κυρίας.

ΧΡΟΝΙΚΑ

Φιλολογικά. Ή έν Λειψία Ίαβλονόβσκειος έταιρία ώρισεν έκ τής ίστορίας τής πολιτικής οίκονομίας τό έξής θέμα τού Ίαβλονοβσκείου άγώνος διά τό έτος 1891: Έκθεσις τών άρχαίων έλληνικών έταιριών και θιάσων έπί τή βάσει τών παρά τοίς άρχαίοις συγγραφεύσι και έν έπιγραφαίς μαρτυριών. Τό γέρας τού άγώνος είναι χιλίων μαρκών.

— Έν Μαγεντία και έν Στρασβούργω θά έορτασθή κατά τό ένεστός έτος ή 450στή έπέτειος τής εύρέσεως τής τυπογραφίας.

— Έν τή τελευταία συνεδριάσει τής έν Παρισίοις Άκαδημίας τών έπιγραφών και τής φιλολογίας ό Γάλλος αίγυπτιολόγος Άμελινώ ύπέβαλεν άνακοίνωσιν περί σπουδαιοτάτου τινός εύρήματος, μέγα έπιχέοντος φώς εις την έκκλησιαστικήν ίστορίαν. Είναι δέ τούτο χειρόγραφον εις κοπτικήν γλώσσαν, άναφερόμενον εις τά κατά την έν Έφέσω οίκουμενικήν σύνοδον, ήτις κατεδίκασε τόν Νεστόριον και καθιέρωσε την λατρείαν τής Παναγίας. Τό χειρόγραφον μετεφράσθη προδήλως έκ τής έλληνικής, περιέχει δέ έκθεσιν τών πράξεων τού άρχιμανδρίτου Βίκτωρος, άποσταλέντος παρά τού πατριάρχου Άλεξανδρείας Κυρίλλου εις Κωνσταντινούπολιν πρός τόν αύτοκράτορα Θεοδόσιον τόν Β', και άνακοινώσεις τού Κυρίλλου πρός τόν άπεσταλμένον αύτού περί τών έν Έφέσω γενομένων.

— Έν τή Berliner Philologische Wochenschrift ό καθηγητής κ. K. Sittl κρίνει λίαν εύφήμως τό κατά τής έρασμικής προφοράς βιβλίον τού κ. Θεοδ. Παπαδημητρακοπούλου.

— Δι' έν άντίτυπον τού δράματος τού Σαιξπήρου «Αί εύτράπελοι γυναίκες τού Ούίνδσωρ» σπανιωτάτης έκδόσεως γενομένης τώ 1602 και τής όποίας μόνον τέσσαρα άντίτυπα ύπελείφθησαν, έπληρώθησαν ύπό παλαιοπώλου έν Λονδίνω 385 λίραι στερλίναι.

— Έν Stratford-on-Avon τή ίδιαιτέρα πατρίδι τού Σαιξπήρου έωρτάσθη την 12)24 Άπριλίου ή 326 έπέτειος τής γεννήσεως αύτού.

Καλλιτεχνικά. Έν Βέρνη έκηρύχθη κατά την πρώτην τού μηνός τούτου ή έναρξις έθνικής καλλιτεχνικής έκθέσεως, τής πρώτης έν Έλβετία γινομένης. Μέγα μέρος τών διά την έκθεσιν τούτων άπαιτουμένων δαπανών κατέβαλε τό όμοσπονδιακόν ταμείον, έξετέθησαν δ' έν αύτή τά έργα 500 ζωγράφων και γλυπτών.

— Ήγοράσθη ύπό τού έν Άμβέρση μουσείου πίναξ τού Ρούβενς, άπεικονίζων τέσσαρας κεφαλάς αίθιόπων. Ό πίναξ ούτος θεωρείται ώς έν τών τελειοτάτων έργων τού διασήμου ζωγράφου.

Θεατρικά. Ό Βέρδης διέψευσε την είδησιν ότι άσχολείται νύν έν Μιλάνω περί την σύνθεσιν νέου μελοδράματος τού Ρωμαίου και Ίουλιέττης, τού όποιου τό κείμενον ληφθέν έκ τού Σαικσπηρείου δράματος έγραψεν ό Βοΐτο.

ΑΙ ΕΙΚΟΝΕΣ

Χωρική τών Άλπεων. Είκών Κένιχ, τούτο έχουσα τό χαρακτηριστικόν ότι παριστά τύπον χωρικής έν όλη την πραγματικότητι, χονδρόν, άχαριν, ήκιστα έράσμιον, πολύ δέ διάφορον τού έξιδανικευμένου τύπου τού Δέφρεγερ και άλλων τής σχολής αύτού ζωγράφων.

ΕΔΩ Κ' ΕΚΕΙ

Έπιφύλαξις. — Και τί σού είπε ό γιατρός γιά τό στομάχι σου; — Νά μήν πίνω ρούμι, νά μήν πίνω κονιάκ, νά μήν πίνω μπύρα...—Μήτε ρακί βέβαια ... — Ώχ άδελφέ, δέν τού είπα τίποτε γιά ρακί, γιατί φοβήθηκα μή μου τό κόψη κι' αύτό.

Μεταξύ φίλων. — Πάει ό καιρός πού ή άγάπη τρέλλαινε κόσμο —Τί λές, χριστιανέ, δέν βλέπεις κάθε 'μέρα πόσοι 'παντρεύονται!

Παιδική παραμυθία. — Γιατί είσαι τόσο χαρούμενος, Μίμη; — Μ'έδειρε ή μαμά.— Και χαίρεσαι γι' αύτό; — Ναί, γιατί τώρα θά πάη νά μού φέρη γλυκό.

ΤΡΕΙΣ ΓΝΩΜΑΙ ΚΑΘ' ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Εύκολώτερα κρύπτεται ή σοφία δέκα σοφών παρά ένός μωρού ή μωρία.

*

Θά έγράφοντο όλιγώτερα κακά βιβλία άν άνεγινώσκοντο περισσότερα καλά.

*

Ή άπόλαυσις έπιτείνει την έπιθυμίαν όπως τό άλμυρόν ύδωρ την δίψαν.

ΜΙΑ ΣΥΜΒΟΥΛΗ ΚΑΘ' ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Τά ξηρά άνθη πιεζόμενα μεταξύ τών φύλλων βιβλίου και τόν χάρτην ρυπαίνουσι και την ζωηρότητα τών χρωμάτων των χάνουσιν. Άποφεύγετε και τά δύο ταύτα διά τής έπιστρώσεως όλίγου βάμβακος και ούχι ύπερβολικής πιέσεως τού βιβλίου. Μετά πέντε ήμέρας τά άνθη είνε έντελώς ξηρά και όμως εύχροα.

Άθήναι Άναγνώστρια

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΝΤΙΝΙΔΟΥ 1890-2154

Digitized by Google

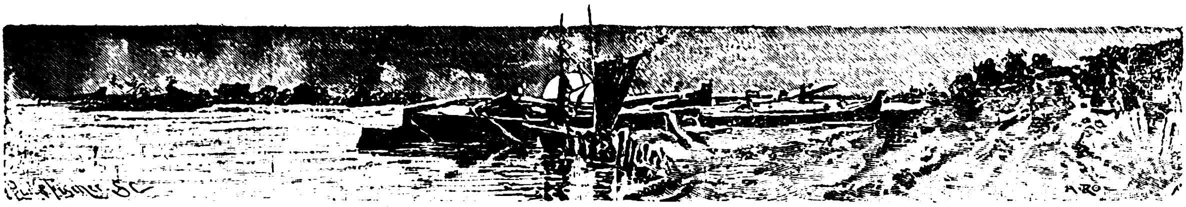

Η ΣΥΜΒΑΣΙΛΕΙΑ ΛΕΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ

Ἡ ὑπὸ τοῦ κ. Ν. Κεχαγιᾶ ἐν τῷ ὑπ' ἀρ. 15 ὑπὸ ἡμερομηνίαν 15 Ἀπριλίου φύλλῳ τῆς Ἑστίας δημοσιευθεῖσα ἐπιγραφὴ ἐκ τῶν τειχῶν τῆς Θεσσαλονίκης εἶνε ἀξία πολλοῦ λόγου ὑπὸ ἔποψιν ἱστορικήν. Καὶ εἶχε μὲν αὕτη ἐκδοθῆ ἤδη καὶ πρότερον οὕτως, ὥςτε οἱ πρότερον αὐτὴν ἐκδόντες, ἰδίως δὲ ὁ κ. Μιχαὴλ Χατζῆ Ἰωάννου ἐν τῇ Ἀστυγραφίᾳ τῆς Θεσσαλονίκης, ἠδυνήθησαν νὰ διαφωτίσωσι τὰ ἱστορικὰ γεγονότα τὰ συνδεόμενα πρὸς τὴν γενομένην ἀνακαίνισιν τῶν τειχῶν τῆς Θεσσαλονίκης ἀρχομένου τοῦ δεκάτου αἰῶνος, περὶ ἧς ποιεῖται λόγον ἡ ἐπιγραφή. Ἀλλ' εἶνε ἄπορον πῶς οἱ πρὸ τοῦ κ. Κεχαγιᾶ δημοσιεύσαντες τὴν ἐπιγραφὴν παρεγνώρισαν τὴν ὀρθὴν ἀνάγνωσιν τῶν λέξεων τῶν ἑπομένων εἰς τὰ ὀνόματα τοῦ Λέοντος καὶ τοῦ Ἀλεξάνδρου. Ὀρθῶς δ' ἀναγινώσκει τὰς λέξεις ταύτας ὁ τελευταῖος τῆς ἐπιγραφῆς ἐκδότης *τῶν αὐταδέλφων καὶ αὐτοκρατόρων καὶ φιλοχρίστων ἡμῶν βασιλέων*, ἐν ᾧ οἱ πρὸ αὐτοῦ τὴν ἐπιγραφὴν δημοσιεύσαντες ἔγραψαν *τοῦ αὐταδέλφου καὶ αὐτοκράτορος καὶ φιλοχρίστου ἡμῶν βασιλέως*. Τὸ πανομοιότυπον τὸ συνοδεῦον τὴν διατριβὴν τοῦ κ. Κεχαγιᾶ οὐδεμίαν ἐπιτρέπει ἀμφιβολίαν περὶ τοῦ ὀρθοῦ τῆς ἀναγνώσεως αὐτοῦ, ἣν ἄλλως ἀπαιτεῖ καὶ αὐτὴ ἡ εὐόδωσις τῆς ἐννοίας.

Η ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ ΒΙΚΤΩΡΙΑ
κατὰ τὸ ἑβδομηκοστὸν ἔτος αὐτῆς

Ἀλλὰ καὶ ἱστορικῶς εὑρίσκεται ὀρθὴ τοιαύτη ἀνάγνωσις, ἀποδεικνύουσα τὴν συμβασιλείαν τοῦ αὐτοκράτορος τοῦ Βυζαντίου Λέοντος τοῦ Σοφοῦ (886—912) καὶ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ Ἀλεξάνδρου. Καὶ εἶνε μὲν ἀληθές, ὅτι τὸ πλεῖστον παρεσιωπήθη τὸ γεγονὸς τοῦτο ὑπὸ τῶν ἱστορησάντων τὰ κατὰ τὸν Λέοντα Βυζαντινῶν, ἀλλ' ἐπ' ἴσης παρατηρητέον, ὅτι ἡ ἐκ Θεσσαλονίκης ἐπιγραφὴ ἐπικυρόνει μόνον ἀσφαλέστατα, ἄλλως δὲ δὲν διδάσκει νῦν τὸ πρῶτον τὰ κατὰ τὴν συμβασιλείαν ταύτην, περὶ τῆς ὁποίας ἐξαφανίζεται διὰ τῆς ἐπιγραφῆς ταύτης πᾶσα τυχὸν ὑφισταμένη ἢ ἐκφρασθεῖσα ἀμφιβολία.

Ἐκτὸς τῆς ἐπιγραφῆς τὴν συμβασιλείαν τοῦ Λέοντος καὶ τοῦ Ἀλεξάνδρου ἐγνωρίζομεν ἤδη ἐκ τῶν νομισμάτων. Ἤδη ζῶντος τοῦ πατρὸς ἀμφοτέρων Βασιλείου τοῦ Μακεδόνος ἐκόπησαν νομίσματα φέροντα πρὸς τῇ εἰκόνι τοῦ Βασιλείου τὰς εἰκόνας καὶ τὰ ὀνόματα τοῦ Λέοντος καὶ τοῦ Ἀλεξάνδρου ὡς αὐγούστων (1). Ἀλλὰ καὶ ὅτε Βασίλειον τὸν Μακεδόνα, θανόντα τῷ 886, διεδέχθη Λέων ὁ Σοφός, βλέπομεν πλὴν νομισμάτων, ἐφ' ὧν παρουσιάζεται οὗτος μόνος, καὶ ἄλλα ἐφ' ὧν εἰκονίζονται ἀμφότεροι φέροντες διάδημα καὶ κρατοῦντες ὁμοῦ τὸ λάβαρον καὶ ἐπιγραφόμενοι βασιλεῖς. Ὀρθῶς δὲ εἴκασεν ἤδη ὁ Saulcy, ὅτι ἡ ὕπαρξις τῶν τοιούτων νομισμάτων ἀποδεικνύει ἀναμφηρίστως, ὅτι ὁ Ἀλέξανδρος ἠξιώθη τῶν αὐτοκρατορικῶν τιμῶν μετὰ καὶ τοῦ Λέοντος. Ἀλλ' ὁ Γαλάτης νομισματολόγος προσέθηκεν, ὅτι πιθανῶς ὁ Λέων, πρεσβύτερος ὢν καὶ μετ' ἀνυπομονησίας καραδοκῶν τὴν ἀπαλλαγήν του ἀπὸ τοῦ ἀδελφοῦ, κατώρθωσε τέλος τοῦτο. ὡς ἀποδεικνύουσι τά τε πολλὰ νομίσματα τὰ φέροντα μόνου τοῦ Λέοντος τὴν εἰκόνα καὶ ἡ κατὰ τὸν θάνατόν του ὑπ' αὐτοῦ ἀνάθεσις εἰς τὸν Ἀλέξανδρον τῆς κηδεμονίας τοῦ ἀνηλίκου Κωνσταντίνου τοῦ Πορφυρογεννήτου. Διὰ ταῦτα ὑποτοπάζει ὁ Saulcy, ὅτι τὰ νομίσματα τὰ κοπέντα κοινῇ ὑπὸ τοῦ Λέοντος καὶ τοῦ Ἀλεξάνδρου ἐχαράχθησαν κατὰ τὰς ἀρχὰς μόνον τῆς βασιλείας τοῦ Λέοντος καὶ πρὶν ἢ οὗτος ἀπαλλαγῇ τοῦ συνάρχοντος, εἰς ὃν ἔπειτα ἀφῆκε μόνον τὸν τίτλον τοῦ βασιλέως, στερήσας αὐτὸν τῶν λοιπῶν προνομίων τῆς βασιλείας, ἐν οἷς καὶ ἡ ἐπιχάραξις τοῦ ὀνόματος καὶ

(1) *F. de Saulcy* Essai de classification des suites monétaires byzantines. Metz. 1836 σ.204 κ.έ.-*J. Sabatier* Description générale des monnaies byzantines. Paris. 1862. Τόμ. Β' σ. 109 κ. ἑ. Ἴδ. καὶ Πίν. XLV ἀρ. 6—10

(2) *F. de Saulcy* ἔνθ' ἀν. σ. 211.—*J. Sabatier* ἔνθ' ἀν. σ. 115. Ἴδ. καὶ Πίν. XLIV ἀρ. 17—20.

Digitized by Google

τῆς εἰκόνος αὐτοῦ ἐπὶ τῶν αὐτοκρατορικῶν νομισμάτων.

Ἀλλὰ μετὰ τὴν ὀρθὴν ἀνάγνωσιν τῆς ἐκ Θεσσαλονίκης ἐπιγραφῆς πίπτει κατὰ μέγα μέρος ὁ ἰσχυρισμὸς τοῦ Saulcy, καθότι ἀποδεικνύεται, ὅτι ὁ Ἀλέξανδρος ἦτο καὶ ἐθεωρεῖτο συμβασιλεὺς τοῦ Λέοντος πολλὰ ἔτη μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Βασιλείου, ἤτοι μέχρι τοὐλάχιστον τοῦ 904, ὅτε ἀποσταλεὶς ὑπὸ τῆς βασιλείας εἰς Θεσσαλονίκην Λέων ὁ Χιτζιλάκης ἀνεκαίνισε τὴν πύλην, ἐφ' ἧς ἐχαράχθη ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος ἐπιγραφή.

Ἀλλ' ἴδωμεν τίνα περὶ τῆς συμβασιλείας ταύτης τοῦ Λέοντος καὶ τοῦ Ἀλεξάνδρου λέγουσιν οἱ Βυζαντῖνοι χρονογράφοι οἱ ἐξιστορήσαντες τὰ κατὰ τὸν Λέοντα καὶ τὸν Ἀλέξανδρον. Παράδοξον εἶνε, ὅτι οἱ πλεῖστοι τούτων οὐδένα λόγον ποιοῦνται περὶ τοιαύτης τινὸς συμβασιλείας, καὶ μόνον παρεισάγουσι τὸν Ἀλέξανδρον κατὰ τὸν θάνατον τοῦ Λέοντος ἀναλαμβάνοντα τῇ ἐντολῇ αὐτοῦ τὴν βασιλείαν ἢ μᾶλλον τὴν κηδεμονίαν τοῦ ἀνηλίκου υἱοῦ τοῦ Λέοντος, Κωνσταντίνου τοῦ Πορφυρογεννήτου. Κατὰ χρονολογικὴν σειρὰν πρῶτος τῶν ἱστορησάντων τὰ κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην ὁ συνεχίζων τὴν χρονογραφίαν Γεωργίου τοῦ ἐπιλεγομένου Ἁμαρτωλοῦ ἀνώνυμος λογοθέτης, γράψας πιθανῶς περὶ τὸ 959, ὡς ἑξῆς παρέστησε τὰ κατὰ τὴν ἀνάβασιν τοῦ Ἀλεξάνδρου εἰς τὸν θρόνον· «Μαΐῳ δὲ μηνὶ ια' τελευτᾷ Λέων προ»χειρισάμενος Ἀλέξανδρον, τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, »βασιλέα.... ἐκλιπαρήσας καὶ δεηθεὶς αὐτοῦ »φυλάττειν τὸν υἱὸν αὐτοῦ Κωνσταντῖνον.(1)

Περὶ τοὺς αὐτοὺς δὲ χρόνους ἔγραφεν ὁ συνεχιστὴς τοῦ χρονογράφου Θεοφάνους· «Μαΐῳ δὲ »ια', ἡμέρα γ', ἰνδικτιῶνος ιε', τελευτᾷ Λέων »ὁ βασιλεύς, Ἀλεξάνδρῳ τῷ αὐτοῦ ἀδελφῷ τὴν βασιλείαν παραδούς...»(2) Καὶ προσθέτει ὁ αὐτὸς κατωτέρω περὶ τοῦ Ἀλεξάνδρου τὰ ἑξῆς· « ὁ »οὖν Ἀλέξανδρος, καὶ πάλαι τοῦτο ἔργον ἔχων, »τὸ ἀβροδίαιτος εἶναι καὶ τοῖς κυνηγεσίοις προς»έχειν διὰ τὰς ὑπεροψίας τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ »Λέοντος καὶ μηδὲν βασιλέως ἔργον διαπράτ»τεσθαι, ἀλλὰ τὸ τρυφᾶν καὶ ἀσελγείαις σχο»λάζειν ἠγαπηκώς, *μονώτατος* ἄρξας οὐδὲν γεν»ναῖον ἢ λόγου ἄξιον κατεπράξατο. Ἅμα γὰρ »τῷ γενέσθαι *μονοκράτωρ* κτλ. . »(3)

Ὅλως ἀνάλογα εἶνε τὰ παρὰ Συμεῶνι τῷ Μαγίστρῳ καὶ Ἰωάννῃ τῷ Σκυλίτζῃ. Παρὰ δὲ τῷ κατὰ τὰ μέσα τοῦ δωδεκάτου αἰῶνος γράψαντι Μιχαὴλ τῷ Γλυκᾷ οὐδὲ μνεία κἂν γίνεται τῆς βασιλείας τοῦ Ἀλεξάνδρου, ἀλλ' ἐν μεγάλῃ τῶν πραγμάτων συγχύσει ὡς ἄμεσος διάδοχος τοῦ Λέοντος παρουσιάζεται ὁ Κωνσταντῖνος. Τελευτῶντος δὲ τοῦ αὐτοῦ αἰῶνος ἔγραψε Κωνσταντῖνος ὁ Μανασσῆς περὶ τοῦ Λέοντος τελευτῶντος τὰ ἑξῆς·

Καὶ συνιδὼν τὸν θάνατον καὶ τὴν τοῦ σκήνους λύσιν,
κράτορας ἀναδείκνυσιν αὐτάνακτας αὐτάρχους
Ἀλέξανδρον τὸν ἀδελφὸν καὶ παῖδα Κωνσταντῖνον.....

Καὶ προσθέτει κατωτέρω περὶ τοῦ Ἀλεξάνδρου·

Ὁ γὰρ Ἀλέξανδρος τρυφαῖς ἐσχολακὼς καὶ πότοις
καὶ μόνον τὸν γαργαλισμὸν τοῦ σώματος φροντίσας,
ἄλλο δ' οὐδὲν κατάξιον τοῦ τηλικούτου κράτους
οὐ δράσας, οὐ φθεγξάμενος, οὐ σχὼν κατὰ καρδίαν,
ὡς ἄνθος ἔρρευσεν ὑγρὸν ἐνμαρανθὲν ἡλίῳ,
καὶ τάχιον ἐξέλιπε νόσοις ταχεῖς φθινάσι.
Καὶ Κωνσταντῖνος γίνεται μόναρχος,μονοκράτωρκτλ. (1)

Τὰ δὲ παρὰ τῷ Ἰωὴλ βραχέα φαίνονται ἀπορρέοντα ἐκ τοῦ χρονικοῦ τοῦ ἀνωνύμου λογοθέτου· «κοιλιακῷ δὲ νοσήματι περιπεσὼν (ὁ »Λέων) τελευτᾷ προχειρισάμενος Ἀλέξανδρον »τὸν αὐτοῦ ἀδελφόν, πολλὰ δεηθεὶς αὐτοῦ φυλάττειν τὸν υἱὸν αὐτοῦ Κωνσταντῖνον (2) »

Κατὰ ταῦτα πᾶσαι αὗται αἱ πηγαὶ οὐ μόνον βασιλεύοντος τοῦ Λέοντος οὐδεμίαν ποιοῦνται μνείαν τῆς συμβασιλείας τοῦ Ἀλεξάνδρου, ἀλλά, ὡς ἔξεστιν ἰδεῖν ἐκ τῆς παραθέσεως τῶν σχετικῶν χωρίων, ἡ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Λέοντος ἐπὶ τὸν θρόνον ἀνάβασις τοῦ Ἀλεξάνδρου ὡς κηδεμόνος Κωνσταντίνου τοῦ Πορφυρογεννήτου παρουσιάζεται ὡς πρώτη προχείρισις αὐτοῦ ὑπὸ τοῦ θνήσκοντος βασιλέως. Μόνον δὲ τὰ τοῦ συνεχιστοῦ τοῦ Θεοφάνους ἠδύναντο νὰ θεωρηθῶσιν ἐν μέρει ὡς ὑποδεικνύοντα καὶ προτέραν αὐτοῦ βασιλικὴν ἀρχὴν διὰ τῶν λέξεων *μονώτατος* καὶ *μονοκράτωρ*, εἰ καὶ ἡ τελευταία αὕτη λέξις καὶ ἄλλως εὕρηται παρὰ τοῖς Βυζαντίνοις ἄνευ τινὸς ἐκφραστικῆς ἀντιθέσεως ὡς δυναμένη ἴσα καὶ τὸ *αὐτοκράτωρ*, *βασιλεύς*.

Ἀλλὰ πρὸς τὴν τοιαύτην ἐντελῆ παρασιώπησιν τῆς συμβασιλείας τοῦ Λέοντος καὶ τοῦ Ἀλεξάνδρου ὑπὸ τῶν παρὰ Βυζαντίνοις ἀπὸ τοῦ δεκάτου αἰῶνος μεσοῦντος μέχρι καὶ τοῦ δεκάτου τρίτου χρονογραφησάντων φαίνεταί πως ἀντικείμενον ἓν καὶ μόνον χωρίον τοῦ Ἰωάννου Ζωναρᾶ, ζήσαντος ἐπὶ Ἀλεξίου Α' τοῦ Κομνηνοῦ (1081—1118). Ὁ Ζωναρᾶς ἐν τῇ *Χρονικῇ* αὐτοῦ *διηγήσει* ὡς ἑξῆς διατυπόνει τὰ κατὰ τὴν ἀνάθεσιν τῆς βασιλείας εἰς τὸν Ἀλέξανδρον ὑπὸ τοῦ Λέοντος θνήσκοντος· « τότε δὲ »τελευτῶν τὴν αὐταρχίαν τῷ ἀδελφῷ κατέλι»πεν Ἀλεξάνδρῳ καὶ τὸν υἱὸν αὐτῷ παραδέ-

(1) Ἴδ. *Ed. de Muralt* Χρονικὸν σύντομον... Γεωργίου Ἁμαρτωλοῦ μοναχοῦ. Ἐν Πετρουπόλει. 1859 σ. 795, 1-6.

(2) Συνεχιστὴς Θεοφάνους ἐν ἐκδ. Βόννης σ. 377, 12 κ. ἑ.

(3) Αὐτόθι σ. 378, 18 κ. ἑ.

(1) *Μανασσῆς* ἐν ἐκδ. Βόννης στ. 5409 κ. ἑ.

(2) *Ἰωὴλ* ἐν ἐκδ. Βόννης σ. 56, 14 κ. ἑ.

Digitized by Google

»δωκεν, ἀξιώσας ἐπιμελεῖσθαι αὐτοῦ καὶ ἀνά»γειν βασιλικῶς καὶ αὐτοκράτορα καταλιπεῖν... »Αὐταρχήσας δὲ ὁ βασιλεὺς οὑτοσὶ οὐδὲν ἐοικὸς »εἰργάσατο βασιλεῖ, ἀλλὰ τρυφαῖς καὶ θήραις »καὶ ἀσελγείαις ἐξέδωκεν ἑαυτόν, τὰ δὲ τῆς »βασιλείας καὶ κοινὰ πράγματα ἀνθρώποις »ἀνέθετο ἀγύρταις καὶ τοῖς ἐκ τριόδων, οὓς πρὸ »τῆς μοναρχίας ἐπιρρήτων εἶχε πράξεων κοι»νωνούς κτλ. »(1)

Καὶ ἡ μὲν ἐκ τῶν προγενεστέρων χρονογράφων ἐξάρτησις καὶ τοῦ Ζωναρᾶ εἶνε προφανής. Ἀλλ' ἐπ' ἴσης σαφὴς εἶνε ἡ ἀλλοία παρ' αὐτοῦ διατύπωσις τῶν πραγμάτων καὶ ἡ κατ' ἐξαίρεσιν πρὸς τὰς ἄλλας πηγὰς ἐν τῇ διηγήσει αὐτοῦ ὑπολανθάνουσα παράστασις τῆς βασιλείας τοῦ Ἀλεξάνδρου μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Λέοντος ὡς συνεχείας προτέρας αὐτοῦ ἀρχῆς καὶ οὐχὶ ὡς ἁπλῆς τὸ πρῶτον ἤδη ἐπερχομένης ἀναθέσεως εἰς αὐτὸν κηδεμονίας τοῦ ἀνήβου ἀνεψιοῦ. Εἶνε δὲ ἡ τοιαύτη ἔκθεσις τῶν πραγμάτων τοσούτῳ μᾶλλον ἀξία παρατηρήσεως ὅσῳ ὁ Ζωναρᾶς διά τε τῆς φράσεως *ἐπιρρήτων εἶχε πράξεων κοινωνοὺς* καὶ διὰ τῶν ἐν γένει περὶ τῆς βασιλείας τοῦ Ἀλεξάνδρου λεγομένων ἀποδεικνύεται ἥκιστα εὔνους πρὸς αὐτόν. Εἶνε λοιπὸν σαφές, ὅτι ὁ Ζωναρᾶς μόνος τῶν ἡμῖν γνωστῶν Βυζαντίνων χρονογράφων εἶχε πιθανώτατα πρὸ αὐτοῦ καὶ ἄλλας πηγὰς διαφόρως τῶν ἄλλων μέχρις ἡμῶν περισωθεισῶν παριστανούσας τὰ κατὰ τὴν διαδοχὴν τοῦ Λέοντος ὑπὸ τοῦ Ἀλεξάνδρου καὶ πιθανώτατα μνημονευούσας καὶ τοῦ γεγονότος, ὅτι καὶ πρὸ τοῦ θανάτου τοῦ Λέοντος ὁ Ἀλέξανδρος συνεβασίλευε μετὰ τοῦ Λέοντος, ἅτε ἤδη ὅτε ἔζη ὁ κοινὸς πατὴρ Βασίλειος ἀνακηρυχθεὶς ὑπ' αὐτοῦ συναύγουστος μετὰ καὶ τοῦ Λέοντος.

Ἀλλὰ τίς ὁ λόγος δι' ὃν τὸ σπουδαῖον τοῦτο γεγονὸς παρασιωπᾶται ὑπὸ τῶν ἄλλων Βυζαντίνων χρονογράφων, παριστάνεται δὲ ὁ Ἀλέξανδρος ὡς ἁπλοῦς κηδεμὼν τοῦ Κωνσταντίνου καὶ δὴ ὡς ἄδικος αὐτοῦ ἐπίτροπος, μελετήσας τὸν παραγκωνισμὸν αὐτοῦ ; Τὸν λόγον τοῦτον νομίζω, ὅτι δυνάμεθα νὰ εὕρωμεν ἐξετάζοντες αὐτὴν τὴν φύσιν καὶ προέλευσιν τῶν πηγῶν, αἵτινες οὕτω παριστάνουσι τὰ πράγματα. Ἔχομεν προφανῶς πρὸ ἡμῶν σειρὰν χρονογράφων ἀμέσως ἢ ἐμμέσως συνδεομένων πρὸς αὐτὸν τὸν Κωνσταντῖνον τὸν Πορφυρογέννητον. Πρῶται δῆλα δὴ πηγαί, ἐξ ὧν ἀπορρέουσιν αἱ εἰδήσεις τῶν χρονικῶν ἃς κατελέξαμεν ἀνωτέρω πρὸ τοῦ χωρίου τοῦ Ζωναρᾶ, εἶνε ὁ ἀνώνυμος λογοθέτης καὶ ὁ συνεχιστὴς τοῦ Θεοφάνους. Ἀλλ' ὁ μὲν λογοθέτης, εἰ καὶ οὗτος δὲν εἶνε, ὡς ὑπέθετεν ὁ Muralt, ὁ γνωστὸς Συμεὼν ὁ ἐν ἔτει 904 ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς ὑπὸ τῶν Ἀράβων ἁλώσεως τῆς Θεσσαλονίκης μνημονευόμενος (1), εἶνε ὁπωσδήποτε ἀνὴρ τὰ πρῶτα φέρων ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Πορφυρογεννήτου καὶ πάντως φίλια πρὸς αὐτὸν φρονῶν. Ὁ δὲ τὰ μετὰ τὸν Θεοφάνη γράψας εὑρίσκετο εἰς ἄμεσον σχέσιν πρὸς τὸν Κωνσταντῖνον, ὅστις μάλιστα, ὡς ῥητῶς μαρτυρεῖται, καὶ αὐτῇ χειρὶ συνέταξε μέρος τοὐλάχιστον τῆς ἱστορικῆς ἐκείνης συγγραφῆς. Ἐκ τῶν δύο δ' ἐκείνων χρονογραφιῶν, τῆς τοῦ λογοθέτου καὶ τῆς συνεχείας τοῦ Θεοφάνους, ἀπέρρευσαν καὶ αἱ ἄλλαι πηγαί, ἃς κατελέξαμεν, πλὴν τοῦ χρονικοῦ τοῦ Ζωναρᾶ. Ἀλλ' εἶνε προφανές, ὅτι οἱ κατὰ τοὺς χρόνους καὶ ὑπὸ τὰς ἐμπνεύσεις Κωνσταντίνου τοῦ Πορφυρογεννήτου ἱστορήσαντες τὰ τῆς βυζαντιακῆς βασιλείας εἶχον καὶ διάθεσιν καὶ συμφέρον νἀποκρύψωσι τὴν πλήρη ἀλήθειαν περὶ τῶν κατὰ τὸν Ἀλέξανδρον.

Λέγω δὲ ταῦτα, ἐπειδὴ ἀπαραγνώριστος εἶνε ἤδη ἀπὸ τῶν χρόνων καθ' οὓς ἔζη ὁ Βασίλειος μεταξὺ τῶν δύο ἀδελφῶν Λέοντος καὶ Ἀλεξάνδρου ἀντίθεσίς τις, ἐξακολουθήσασα ἢ μᾶλλον ἐπιταθεῖσα μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Λέοντος μεταξὺ Ἀλεξάνδρου καὶ Κωνσταντίνου. Τῆς παλαιᾶς δ' ἐκείνης μεταξὺ τῶν δύο ἀδελφῶν ἀντιθέσεως ἀπηχήματα εὑρίσκομεν παρὰ τοῖς συνεχισταῖς Γεωργίου τοῦ μοναχοῦ(2) καὶ Συμεῶνος τοῦ μαγίστρου (3). Παρὰ τούτοις, γινομένου λόγου περὶ τῆς γεννήσεως τοῦ Λέοντος ἐξ Εὐδοκίας τῆς Ἰγγερίνης, τῆς τρίτης συζύγου τοῦ Βασιλείου, ὁ Λέων λέγεται υἱὸς τῆς Εὐδοκίας καὶ τοῦ προκατόχου τοῦ Βασιλείου Μιχαὴλ *ἔτι περιόντος*. Κατὰ ταῦτα δὲ ὁ Βασίλειος παριστάνετο ὡς λαβὼν εἰς γάμον τὴν Εὐδοκίαν οὕτως εἰπεῖν ἐπὶ λογαριασμῷ τοῦ Μιχαήλ, ὁ δὲ ζῶντος ἀκόμη ἐκείνου ὑπὸ τῆς Ἰγγερίνης τεχθεὶς Λέων ἐθεωρεῖτο νόθον τέκνον τοῦ Βασιλείου. Μόνος δὲ γνήσιος αὐτοῦ υἱὸς ἠδύνατο νὰ θεωρηθῇ ὁ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Βασιλείου γεννηθεὶς τῷ 871 ἢ 872 Ἀλέξανδρος. Τοῦτο δὲ καὶ λέγεται ῥητῶς παρὰ τοῦ συνεχιστοῦ Γεωργίου τοῦ μοναχοῦ, γράφοντος ταῦτα· « ἐγεννήθη δὲ Ἀλέξανδρος ὁ βα» σιλεὺς ἐκ τῆς τοῦ Ἴγγηρος Εὐδοκίας, οὗτος » παῖς γνήσιος ὢν Βασιλείου. (4)»

Φανερὰ εἶνε τὰ ἐπακολουθήματα τῶν τοιούτων ἐν Βυζαντίῳ διαδόσεων, ἃς μεταβιβάζουσιν

(1) *Ζωναρᾶς* XVI, 14 ἐκδ. Dindorf.

(1) Ἴδε *Ferd. Hirsch* Byzantinische Studien. Berlin 1876 σ. 51 κ. ἑ.

(2) Ἴδ. ἐκδ. Βόννης (ὄπισθεν Θεοφάνους) σ. 835, 4 κ.ἑ.—Ἐκδ. Muralt σ. 747, 1 κ. ἑ.

(3) Ἴδ. ἐκδ. Βόννης (ὄπισθεν Θεοφάνους σ. 681 13 κ. ἑ --Σημειωτέον, ὅτι ἐν τῷ χωρίῳ τούτῳ τὸ ὄνομα Κωνσταντῖνος ἐπανορθωτέον εἰς τὸ Λέων ἐν συγκρίσει πρὸς τὸ ἐν τῇ προηγουμένῃ σημ. ἀναγραφόμενον χωρίον.

(4) Ἐκδ. Muralt σ.755, 3 κ.ἑ Πρβλ. καὶ *Rambaud* L' empire Grec au dixième siècle. Paris. 1870 σ.7.

Digitized by Google

εἰς ἡμᾶς καὶ αὐτοὶ οἱ ἄλλως εὐμενεῖς πρὸς τὸν υἱὸν τοῦ Λέοντος Κωνσταντῖνον συγγραφεῖς. Ὁ Λέων, ἀναβὰς ἐπὶ τὸν θρόνον μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς, ἅτε ὢν πρεσβύτερος, ἐπωφθαλμία, ὡς εἰκὸς, τὸν Ἀλέξανδρον, ὃν ἡ κοινὴ γνώμη ἀνεγνώριζεν ὡς πορφυρογέννητον, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ὡς μόνον γνήσιον υἱὸν Βασιλείου τοῦ Μακεδόνος. Τοῦτο βεβαίως σημαίνουσιν αἱ *ὑπεροψίαι* τοῦ Λέοντος πρὸς τὸν ἀδελφὸν, περὶ ὧν ποιεῖται λόγον ὁ συνεχιστὴς τοῦ Θεοφάνους. Ἀλλ' ὁ Ἀλέξανδρος, καίπερ ὢν καὶ μείνας νόμιμος συνάρχων τοῦ πρεσβυτέρου ἀδελφοῦ, δὲν εἶχε τὰς ἀρετὰς ἐκείνας, δι' ὧν θὰ ἠδύνατο νὰ ὑπερισχύσῃ τοῦ πολλῷ ἀνωτέρου αὐτοῦ Λέοντος, εἰ καὶ ἠδύνατο νὰ ἔχῃ ἐν τῷ βυζαντιακῷ λαῷ φίλους εὐνοοῦντας αὐτὸν μᾶλλον ἐκείνου ὡς γεννηθέντα βασιλεύοντος ἤδη τοῦ πατρὸς καὶ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Μιχαὴλ, εἰς ὃν αἱ κακαὶ γλῶσσαι ἀνέφερον τὴν γέννησιν τοῦ Λέοντος. Αἱ ἡγεμονικαὶ ἀρεταὶ τοῦ Λέοντος ἐπεσκίασαν τὸν εἰς πότους καὶ κυνηγέσια ἐπιδοθέντα Ἀλέξανδρον, ὁ δὲ πρεσβύτερος ἀδελφὸς, καὶ χωρὶς νὰ στερήσῃ κατὰ τύπους τῆς βασιλείας τὸν νεώτερον, ἔρριψεν αὐτὸν κατ' ὀλίγον εἰς λησμοσύνην. Διὰ τοῦτο βλέπομεν τὸν Ἀλέξανδρον ἐπιχαρασσόμενον ἐπὶ τῶν νομισμάτων καὶ ἐπὶ τῆς ἐπιγραφῆς τῆς Θεσσαλονίκης ὡς συνάρχοντα, κατὰ τύπους τουλάχιστον, τοῦ Λέοντος. Ἀλλὰ μετὰ τὸ ἔτος 904, ὅτε ἀνεκαινίσθησαν τὰ τείχη τῆς Θεσσαλονίκης, δὲν εἴμεθα βέβαιοι ἂν ἐξηκολούθησε καὶ κατὰ τύπους συμβασιλεύων ὁ Ἀλέξανδρος. Ἴσως ἔκτοτε κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη τῆς βασιλείας τοῦ Λέοντος ἡ ἀφάνεια τοῦ Ἀλεξάνδρου προέβη ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε νὰ τολμήσῃ ὁ Λέων καὶ ἀπ' αὐτῶν τῶν νομισμάτων νὰ ἐξαλείψῃ τὸ ὄνομα τοῦ ἀδελφοῦ. Διότι τοῦτο νομίζω πιθανώτατον, εἰς τὰ τελευταῖα ταῦτα ἔτη τῆς βασιλείας τοῦ Λέοντος νἀποδώσωμεν τὴν χάραξιν τῶν νομισμάτων ἐκείνων, ἐφ' ὧν μόνος τοῦ Βυζαντίου αὐτοκράτωρ παρουσιάζεται ὁ Λέων. Κατ' ὀλίγον δὲ, συνεργούσης καὶ τῆς ὑπὸ τῶν ἱστοριογράφων τῆς αὐλῆς τοῦ υἱοῦ τοῦ Λέοντος, τοῦ Κωνσταντίνου, ψευδοῦς παραστάσεως τῶν πραγμάτων, διεστράφη τελείως ἡ ἀλήθεια. Οὕτω δὲ παριστάνεται ὑπὸ πάντων, πλὴν τοῦ Ζωναρᾶ, ὁ Ἀλέξανδρος τὸ πρῶτον παρὰ τὴν κλίνην τοῦ ἐπιθανάτου Λέοντος ἀναλαμβάνων ὡς ἐπίτροπος τοῦ ἀνήβου Κωνσταντίνου τὴν βασιλείαν, ἣν ἄλλως μόνον ἐπὶ δεκατρεῖς μῆνας κατέσχεν, ἀπὸ τῆς 12 Μαΐου τοῦ 912 μέχρι τῆς 6 Ἰουνίου τοῦ 913, θανὼν ἐξ ἀποπληξίας μετ' ἄκρατον πολυφαγίαν καὶ πολυποσίαν ἐν ἡλικίᾳ ἐτῶν τεσσαράκοντα καὶ ἑνός.

Σπυρ. Π. Λαμπρος.

Η ΛΥΓΕΡΗ

Συνέχεια· ἴδε σ. 292

Γ'.
Οἱ πανηγυρισταὶ

Ἡ οἰκία τοῦ Παντελῆ Καινούριου ἦτο πλινθόκτιστος, μετρίου ὕψους καὶ ἀναλόγου πλάτους, μὲ αὐλὴν ἀπεριποίητον κ' ἕνα ἀχυρῶνα ὄπισθεν μὲ ξύλινον ἐξώστην πρὸς τὸν δρόμον εἰς τὸν ὁποῖον ἔφερε κλῖμαξ χονδροειδὴς, ἔχουσα βαθμίδας ἐκ κέδρου πεπαλαιωμένας καὶ ἀνωμάλους. Τὰ κονιάματα τῶν τοίχων ἦσαν ἀλλοῦ κρημνισμένα καὶ ἀλλοῦ ἐξοιδημένα ὑπὸ τῶν βροχῶν, ὡς ἐμβαλώματα λευκὰ καὶ γαιώδη ἐναλλὰξ, αἱ γωνίαι καταφαγωμέναι, οἱ στύλοι τοῦ ἐξώστου καὶ τὰ διαζώματα καὶ τὸ πάτωμα σητόβρωτα ἡμίθραυστα ἢ ἐπικλινῆ. Κατ' ἀντίθεσιν ὅμως τὰ παράθυρα καὶ αἱ θύραι ἦσαν γαλανοβαμμένα, τὸ ἐσωτερικὸν ἐπιμελημένον, τὸ πάτωμα καθαρὸν, παντοῦ δὲ παρετάσσοντο ἐντὸς δοχείων πετρελαίου, ἡμιθραύστων ὑδριῶν, σκωριασμένων τυροβολίων καὶ ξυλίνων χονδροειδῶν κιβωτίων παντοδαπὰ ἄνθη, πλούσια τὸ χρῶμα καὶ τὴν χάριν. Ἐδῶ ἐδέσποζεν ὁ βασιλικὸς ὑφ' ὅλας αὐτοῦ τὰς μορφὰς, ἀπὸ τοῦ ἀγαπημένου σγουροῦ μέχρι τοῦ πλατυφύλλου, τοῦ ἐκπλήττοντος μᾶλλον διὰ τοῦ μεγαλείου παρὰ διὰ τῆς εὐωδίας του· ἐκεῖ τὰ γαρύφαλα εἰς στοίβας κοκκίνας ἢ χιονώδεις· ἀλλοῦ ἡ ἀρμπαρόρριζα, ὁ ἡδύοσμος καὶ ἡ μαντζουράνα εἰς σμαραγδοῦντα καὶ εὐωδιάζοντα στρώματα. Κάτω τῶν παραθύρων ἐκρέμαντο εἰς ἀφθόνους καὶ μακρὰς πλεξίδας χαλκοπρασίνους ὁ ἀμάραντος καὶ παραπλεύρως τὸ μεταξάκι ἀντετίθετο καλλιτεχνικώτατα μὲ τὴν θριαμβευτικὴν κατέρυθρον ὄψιν του· εἰς τὰς γωνίας τοῦ ἐξώστου τὸ κρούσταλλον, περιβάλλον νανοφυεῖς κλῶνους μὲ τὴν λευκαυγῆ μάζαν του μόλις ἐφαίνετο καθὼς καὶ γεράνιτο βρωμόχορτον ἐπεδείκνυε τὰ χνοώδη φύλλα του μεταξὺ τῶν πλοκάμων τοῦ κισσοῦ, ὅστις ἀνήρχετο ἐπὶ τοῦ τοίχου κάτωθεν, περιέβαλλε τὸ περίστυλον τοῦ ἐξώστου καὶ ἀνερριχᾶτο ἄφθονος ἐπὶ τῆς στέγης. Οὕτω ἡ γηραλαία ὄψις τῆς οἰκίας ἐφαιδρύνετο· ἐμετριάζετο ἡ σοβαρὰ καὶ τεθλιμμένη ἐκείνη ἔκφρασις, κ' ἀπαντωμένη εἰς τὰ πεπαλαιωμένα κτίρια ἡ ἐνόμιζέ τις ὅτι ἐπίτηδες ἐγκατελείφθη οὕτω ὑπὸ καλλιτέχνου ἐνοίκου. Ἐπειδὴ δὲ κατὰ τὰς ἰδέας τῶν χωρικῶν ἡ φιλόκαλος ἢ μὴ διακόσμησις μιᾶς οἰκίας φανερώνει τὰ μέλη καὶ τὰς διαθέσεις τῶν ἐνοίκων της, καθὼς καὶ ὁ κατὰ τὴν ὥραν τοῦ γεύματος θόρυβος τὴν οἰκονομικὴν των κατάστασιν, ὁ Παντελῆς Και-

Digitized by Google

νούριος ἐμαρτυρεῖτο ἀπ' αὐτὰ ὅτι εἶχε πολλὰς θυγατέρας.

Ὄχι καὶ πολλὰς θεέ μου! Πέντε μόνον θυγατέρας εἶχεν ὁ παλαιὸς τροφοδότης τῆς κωμοπόλεως ἐκτὸς τῆς Βασιλικῆς, ἥτις νεμομένη τὰ πρωτοτόκια ἔλειπεν ἤδη εἰς τὴν πανήγυριν μετὰ τῆς Φρόσως. Ἀλλὰ καὶ αἱ πέντε αὐταί, κεκτημέναι τὰ κάλλιστα καὶ μόνα σχεδὸν προτερήματα, τοῦ ἀνδρογύνου Καινούριου, τὴν ἀκατάσχετον δηλαδὴ φλυαρίαν τῆς μητρὸς καὶ τὴν ἐλαφρότητα καὶ ἀμεριμνησίαν τοῦ πατρός, ἦσαν ἱκαναὶ νὰ ἀναστατώσωσι τὴν οἰκίαν καὶ ὅλην τὴν γειτονίαν. Καὶ τὴν ἀνεστάτουν καθ' ἡμέραν μὲ τοὺς γέλωτας καὶ τὰ τραγούδια των, τὰς συναναστροφὰς μετ' ἄλλων ὁμηλίκων κορασίων καὶ τοὺς χοροὺς των.

Σήμερον ὅμως ἐγίνετο ὁ μεγαλήτερος καὶ ὁ πανηγυρικώτερος θόρυβος ἐν τῇ γηραιᾷ οἰκίᾳ. Ἦτο ἑορτὴ μεγάλη, πανηγυρικὴ ἑορτὴ τοῦ τροπαιοφόρου Στρατηλάτου καὶ εἰς τα χωρία αἱ τοιαῦται ἡμέραι δὲν παρέρχονται ἀπαρατήρητοι. Οἱ χωρικοί, κύπτοντες καθημέραν εἰς τὰς βαρείας ἐργασίας των, θεωροῦν αὐτὰς ὡς ὀάσεις ἐπιθυμητὰς μεταξὺ τοῦ καταθλιπτικοῦ διαστήματος τοῦ ἔτους, κατὰ τὰ ὁποίας πρέπει νὰ ἐνθυμηθοῦν ἐπ' ὀλίγον τὴν ἀνθρωπίνην των ὑπόστασιν καὶ τὸν ζωώδη, ἀλλ' ἀληθῆ προορισμόν των! Ἐνῷ λοιπὸν οἱ ἄνδρες τρέπονται εἰς τὴν μέθην καὶ τὴν εὐφροσύνην, αἱ γυναῖκες καὶ πρὸ πάντων αἱ νεάνιδες συναντώμεναι καθ' ὁμίλους εἰς τὰς οἰκίας δίδονται εἰς τοὺς χοροὺς καὶ τὰ τραγούδια, ὑμνοῦσαι τὸν ἔρωτα καὶ τὸν οἰκιακὸν βίον. Οὕτω αἱ θυγατέρες τοῦ Καινούριου, ἀπὸ τῆς παραμονῆς καλέσασαι τὰς φίλας καὶ τοὺς γείτονας συνεκρότουν ἤδη πολυθόρυβον συναγωγὴν ἐν τῇ αἰθούσῃ. Εἰς τὸ κέντρον αὐτῆς πολλαὶ λυγεραί, εὔμορφοι καὶ ἄσχημοι ἀναμίξ, μὲ ἀπροσποίητον ἀφέλειαν καὶ χάριν συμπεπλεγμέναι, ἠκολούθουν διὰ τοῦ βήματος καὶ τῆς φωνῆς τὸν ἦχον ντεφίου, τὸ ὁποῖον ἔπαιζεν ἐρρύθμως στρογγυλοπρόσωπος καὶ ῥαδινὴ χωρική. Εἰς τὰς ἄκρας ἐπὶ ὀγκωδῶν κιβωτίων τὰ ὁποῖα σχεδὸν γενικῶς εἰς τὰς χωρικὰς οἰκίας ἐπέχουν τόπον ἑδρῶν, αἱ μεσόκοποι καὶ αἱ γραῖαι συνώδευον εἰς τὸ τραγοῦδι τὰς λυγερὰς καὶ παρηκολούθουν μὲ ἐξεταστικὸν καὶ πεπειραμένον βλέμμα κριτοῦ τὸν χορόν, τὰ βεργολυγίσματα καὶ τοὺς ἀκκισμοὺς των, ἀναπολοῦσαι μετά τινος βαρυθυμίας ἄλλην ἰδικήν των ἐποχήν, τοὺς χοροὺς καὶ τοὺς θριάμβους των. Μεταξὺ αὐτῶν παρεκάθηντο καὶ μητέρες τῶν χορευουσῶν, αἱ ὁποῖαι προσεῖχον εἰς τὰ κινήματα τῶν θυγατέρων των καὶ διώρθουν τὰς παρατηρουμένας ἐλλείψεις, ἐνδιαφερόμεναι μεγάλως διὰ τὴν ἐκμάθησιν τοῦ χοροῦ.... Οὔτε τὰ παιδία ἔλειπον, ἀλλ' ἐπλήρουν θορύβου καὶ φωνῶν τὴν οἰκίαν, ἄλλα κυλιόμενα ἐπὶ τοῦ δαπέδου ἐντὸς τοῦ κύκλου τῶν χορευουσῶν καὶ φλυαροῦντα, ἄλλα κλαίοντα ἐπὶ τῶν γονάτων τῶν μητέρων των. Καὶ ὅμως ὅλου τούτου τοῦ θορύβου ὑπερεῖχεν ἡ φωνὴ τῶν λυγερῶν, εὔηχος, ἁρμονική, μιγνυμένη πρὸς τοὺς δούπους τοῦ ντεφίου καὶ τοὺς ἀργυροῦς ἤχους τῶν κροτάλων, εἰς ἓν ὅλον μεθυστικὸν κελάδημα . . .

— Ἔ, νὰ ποῦ σᾶς τὴν ἔφερα! . . .

Ἡ ὑψηλὴ Ζαχάρω ἐφάνη αἴφνης εἰς τὴν θύραν τῆς αἰθούσης, σύρουσα ἀπὸ τῆς χειρὸς ἐν θριάμβῳ τὴν Ἀνθήν. Ἡ λυγερὴ ἤθελε νὰ σταθῇ νὰ χαιρετίσῃ δεξιὰ καὶ ἀριστερά, ν' ἀσπασθῇ τὰς φίλας της καὶ ν' ἀναπνεύσῃ τέλος ἀπὸ τὸν δρόμον, ἀλλ' ἡ σύντροφός της δὲν τὴν ἄφινε καθόλου. Παρεκίνει, σχεδὸν ἐπέβαλλεν εἰς αὐτὴν νὰ πιασθῇ εἰς τὸν χορὸν καὶ συγχρόνως ἔλεγεν εἰς τὰς ἄλλας κορασίδας.

— Δὲν ξέρτε τί τράβηξα, ὥς που νὰ τὴν καταφέρω! . . .

— Μπά, καλότυχη! . . γιατί;

— Δὲν ἠξέρω πῶς εἶμ' ἔτσι· δὲν εἶμαι καλά· ἀπήντησεν ἡ Ἀνθὴ μετὰ νωχελείας·

Καὶ τῷ ὄντι δὲν ἦτο καλὰ ἡ λυγερή. Ἠσθάνετο ἀδυναμίαν, φρικώδη ἀδυναμίαν καθ' ὅλον τὸ σῶμα καὶ ἅμα ἐκινεῖτο ὀλίγον ἐκουράζοντο οἱ πόδες της, ὡς νὰ ἠγέρθη μόλις ἀπὸ ἀσθενείας. Ἀλλὰ καὶ τὴν ψυχὴν εἶχεν ὑπερμέτρως τεθλιμμένην ἡ κόρη, ὡσεὶ ἐν ἀσφυκτικῇ καταστάσει καὶ τὴν κεφαλὴν βαρεῖαν καὶ τὴν ὄψιν παρηλλαγμένην. Μετὰ τὴν ταραχὴν τῆς χθές, ἣν ὑπέστη ἐκ τῶν λόγων τῆς Κυρὰς Παγώνας, ἦλθον τὰ σημερινὰ καὶ τὴν κατέβαλον. Ἐκτὸς τῆς πανηγύρεως καὶ τῶν θεαμάτων της, τὰ ὁποῖα θ' ἀπελάμβανεν ἂν ἐπορεύετο ἐκεῖ προσεδόκα καὶ κάτι καλλίτερον. Ὁ Γεώργιος εἶχεν ἀναγγείλλῃ εἰς αὐτὴν ὅτι θὰ ἐπορεύετο εἰς τὴν πανήγυριν μετὰ τῶν φίλων του, ὅτι θὰ ἐπηλάλει μάλιστα καὶ τὴν κουλοῦραν καὶ ἡ Ἀνθὴ ἐλογάριαζε νὰ τὸν ἀπολαύσῃ ἐκεῖ, μέσῳ τοῦ κόσμου καὶ τοῦ θορύβου, ὅπου οὐδεὶς προσέχει τί κάμνει ὁ ἄλλος, μακρὰν τῶν βλεμμάτων τῆς μητρός της· νὰ συνωστισθῇ πλησίον του ἐν τῇ κυματούσῃ φορᾷ τῆς λιτανείας, νὰ τῷ προσμειδιάσῃ ἐκ τοῦ σύνεγγυς καὶ ν' ἀκούσῃ ἕνα του λόγον ἀγάπης ἀπ' ἐκείνους τοὺς ὁποίους μόνος αὐτὸς γνωρίζει νὰ προφέρῃ μὲ τόσην γλύκα καὶ νὰ τὸν καμαρώσῃ τέλος ἐπὶ τοῦ μαύρου του, διαπρέποντα μεταξὺ τῶν λοιπῶν παλληκαρίων. Ἀλλ' ὁ Νικολὸς παρουσιασθεὶς αἴφνης ἐμπρὸς διέλυσε καὶ αὐτήν της τὴν προσδοκίαν. Α! πάρα πολὺ σκανδαλωδῶς ἤρχισε ν' ἀναμιγνύηται εἰς τὴν ζωήν της αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος!

Καὶ ἡ λυγερὴ ἀπὸ ὥρας εἰς ὥραν ἐμόρφου μεγαλειτέραν ἀποστροφὴν κατὰ τοῦ Νικολοῦ, καὶ χωρὶς νὰ θέλῃ, μὲ τὴν ὑποψίαν ἐκείνην τῆς

Digitized by Google

χωρικῆς, μήπως ἁμαρτάνει ἐν ἀγνοίᾳ της, ἀνεθεμάτιζε τὴν ὥραν καθ' ἣν εὑρέθη εἰς τὸν δρόμον, ὁ ὁποῖος ἔφερεν αὐτὸν πρὸς τὴν κωμόπολιν. Ἐδοκίμασε νὰ ἀσχοληθῇ εἰς διευθέτησιν τῆς οἰκίας ἀλλ' οὔτε τὸ σῶμα οὔτε τὸ πνεῦμα εἶχε πρόθυμον εἰς τοῦτο. Ὅλα τῆς ἔπταιον γύρω, ὅλα τὴν ἐτάρασσον, καὶ τὰ ἔπιπλα καὶ τὰ ἐνδύματά της καὶ τὰ παιδία ἀπομεμακρυσμένης συγγενοῦς της, ἐλθόντα ἐκεῖ διὰ φίλευμα, ὅπως τὰ εἶχε συνειθίσῃ, καὶ τὰ κλωσσοπούλια, τὰ ὁποῖα διὰ τῶν χαριτωμένων σκιρτημάτων των ἀνερχόμενα τὴν κλίμακα, ἀπέσπων ἀφθόνους ἄλλοτε τοὺς γέλωτάς της. Τώρα ἔδειρε τὰ παιδία, ἐδίωξε μὲ φωνὰς καὶ κατάρας τὰ κλωσσοπούλια, ἔσχισε τὸ φόρεμά της ἑλκύσασα αὐτὸ ἀποτόμως ἀπό τινος καρφίου ὅπου συνελήφθη, καὶ ἔρριπτεν ἐδῶ κ' ἐκεῖ τὰ ἔπιπλα, ἐνῷ τὰ διηυθέτει. Ἡ μήτηρ της ἥτις τὴν παρηκολούθει διὰ τοῦ βλέμματος ἐπισταμένως, κἄτι μαντεύουσα, ἠπόρει δι' αὐτὰ ὅλα καὶ τῆς ἔλεγεν ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν μὲ μαλακὸν τρόπον:

— Τ' ἔπαθες, θυγατέρα· μὲ τὴν κακή σου εἶσαι σήμερα;

— Μὲ τὴν κακήν μου καὶ μὲ τὴν ψυχρή μου! ἀπήντα ἀποτόμως ἡ Ἀνθή.

Τὴν μεσημβρίαν δὲν ἐκάθισεν εἰς τὸ γεῦμα. Οἱ γέροντες γονεῖς, οἵτινες ὡς μονάκριβην ἐπεριποιοῦντο αὐτὴν περισσότερον κ' ἐταράσσοντο εἰς τὴν παραμικρὰν κακοδιαθεσίαν της, ἐκάλεσαν αὐτὴν ἐπανειλημμένως νὰ φάγῃ. Ὑποθέτοντες ὅτι ἡ δυσθυμία της ἐκείνη προήρχετο ἐκ μετανοίας διότι δὲν ἐπορεύθη εἰς τὴν πανήγυριν, ὑπέσχοντο εἰς αὐτὴν νὰ πορευθοῦν μίαν ἄλλην ἡμέραν ὅλοι, νὰ καλέσουν καὶ ἄλλας οἰκογενείας φιλικάς, νὰ ψήσουν ἀρνία καὶ νὰ διασκεδάσουν ἐκεῖ, κάτω ἀπὸ τὰς μεγάλας ἐλαίας τῆς Μονῆς. Ὁ Κὺρ Παναγιώτης μάλιστα ὑπέσχετο νὰ φέρῃ καὶ τὰ τύμπανα ἀπὸ τὸ Τραγανὸ καὶ νὰ χορεύσῃ ἔμπρός χάριν τῆς Ἀνθῆς του. Ἀλλ' ἡ λυγερὴ ἔμεινεν ἀμετάπειστος. Προσεποιήθη κόπωσιν, κεφαλαλγίαν, καὶ αὐτὴ ἡ ἰδία δὲν ἤξευρε τί προσεποιήθη καὶ ἔμεινεν ἔξω εἰς τὸ κατώφλιον τῆς θύρας ὡς χήρα κλαίουσα τὴν Μοῖράν της.

Τὸ ἀπόγευμα ἦλθεν ἡ Ζαχάρω καὶ ἤθελε νὰ τὴν φέρῃ εἰς τὸν χορόν. Ἡ Ἀνθὴ ἠρνεῖτο ἐπιμόνως· δὲν ἤξιζε τὸν κόπον νὰ ὑπάγῃ· ὁ χορὸς καὶ ἡ συναναστροφὴ θέλουν ὄρεξιν καὶ αὐτὴ δὲν εἶχε καθόλου, μὰ καθόλου! οὔτε ν' ἀνοίξῃ τὸ στόμα της. Ἀλλὰ καὶ ἡ Ζαχάρω ἐπέμενε παρακαλοῦσα. Τὴν ὄρεξιν θὰ τὴν κάμῃ ἐκεῖ, ἅμα ἴδῃ τὰς ἄλλας νὰ χορεύουν καὶ ἀκούσῃ ντέφι νὰ βροντᾷ καὶ νὰ κελαδῇ ὡς ἔμψυχον εἰς τὰς χεῖρας τῆς Χαραλάμπαινας, τῆς ἐξόχου κυμβαλιστρίας. Πόσοι κάθηνται εἰς τὸ τραπέζι δίχως ὄρεξιν καὶ ὅμως ἅμα ἰδοῦν τὰ φαγητὰ τρώγουν!.. Ἔπειτα νὰ ξεδώσῃ, ἂν ἔχῃ τίποτε νὰ τὸ ῥίψῃ ἔξω... Ἡ λυγερὴ ἐν τούτοις ἰσχυρίζετο ὅτι ἅμα εἶνε βαμμένη ἡ καρδιὰ τοῦ ἀνθρώπου χίλια νὰ κάμῃ τοῦ κακοῦ πηγαίνουν. Μὰ πάλιν τί θὰ κάμῃ νὰ κλεισθῇ ἐκεῖ; ἀντέτεινεν ἡ Ζαχάρω. Ἀπὸ τῆς οἰκίας τοῦ Καινούριου θὰ ἔβλεπε τοὐλάχιστον τοὺς πανηγυριστάς, ἀλλ' ἀπὸ τῆς ἰδικῆς της οἰκίας τί θὰ ἔβλεπε; Ἡ ἀγορὰ εἰς τὴν ὁποίαν βλέπει αὐτὴ θὰ εἶνε ἐρήμη σήμερον· ὁ κόσμος εἶνε ἔξω, εἰς τὰς γειτονίας....

Ἦτο ἀγαθὴ κόρη ἡ Ζαχάρω κ' ἐπέμενε νὰ διασκεδάσῃ τὴν θλῖψιν τῆς φίλης της. Παρίστανε ὡς ὅλως ἔκτακτον τὸ θέαμα τῶν πανηγυριστῶν, ὅταν ἐπιστρέφουν εἰς τὴν κωμόπολιν, ἄλλοι ἐξηντλημένοι, χαλαρῶς κρατοῦντες τὰ ἡνία τῶν ἵππων των καὶ κύπτοντες τὴν κεφαλὴν βαρεῖαν ἐκ τοῦ πότου καὶ τοῦ δρόμου, ἄλλοι ἐξημμένοι καὶ ἀρειμάνιοι, ἐπιδεικνύοντες τὸν στολισμὸν καὶ τὴν εὐτυχίαν των...

Ἕπεται συνέχεια Ἀνδρέας Καρκαβίτσας.

Ο ΘΕΡΙΣΤΗΣ ΚΑΙ ΤΑ ΛΟΥΛΟΥΔΙΑ

(Longfellow)

Γεωργίῳ Δροσίνῃ.

Εἶνε κάποιος Θεριστὴς — Χάρος τὄνομά του·
Μὲ δρεπάνι κοφτερὸ 'δῶ κ' ἐκεῖ γυρίζει,
Καὶ θερίζει τὰ σπαρτά, καὶ τὰ στρώνει κάτου,
Καὶ μ' αὐτὰ καὶ λούλουδα ποῦ καὶ ποῦ θερίζει.

«— Γιατί ὄχι κι' ὤμορφα λουλουδάκια,» κράζει.
«Γιατί στάχυα μοναχά, στάχυα μὲ τὰ γένεια!
Κι' ἂν μ' ἀρέσ' ἡ χάρι τους, τάχα τί πειράζει;
Ὅλα 'πίσω θὰ δοθοῦν, κι' ἂς μὴν ἔχουν ἔννοια»

Καὶ τὰ γλυκοκύτταξε μὲ βρεγμένα μάτια·
Φίλησε τὰ φύλλα τους τὰ μισογυρμένα,
Καὶ μ' εὐλάβεια τἄδεσε μέσα 'ς τὰ δεμάτια·
Ὅλα γιὰ τὸν Οὐρανὸ ἦτανε γραμμένα.

«— Τρυφερά μου λούλουδα, ὁ Θεὸς σᾶς θέλει»,
Βλέποντάς τα ἔλεγε, καὶ χαμογελοῦσε·
«Ὁ Θεὸς σᾶς ἀγαπᾶ, τρυφεροί μου ἀγγέλοι,
Γιατί ἐδῶ κι' αὐτὸς παιδὶ σὰν ἐσᾶς ἐζοῦσε.»

«'Σ τὰ λαμπρὰ καὶ δροσερὰ περιβόλια ἐπάνω
Σᾶς ξαναφυτεύω ἐγώ, καὶ νὰ μὴ λυπᾶστε·
Μὲ νεροῦ ἀθάνατου στάλες θὰ σᾶς ῥάνω
Καὶ στολίδια ὅλα σας τῶν ἁγίων θἆστε.»

Καὶ ἡ μάννα, μὲ πολλὴ πίκρα καὶ μεγάλη,
Δίνει τ' ἀκριβώτερα μοσχολούλουδά της.
Ἤξερ' ἡ κακόμοιρη πῶς θὰ ταὔρῃ πάλι
'Σ τὰ οὐράνια, κ' ἔσφιξε τὴ φτωχὴ καρδιά της.

Δὲν ἦταν ὀργὴ Θεοῦ καὶ κατάρα — ὄχι,
Ποὔφερε τὸ Θεριστὴ τὴν ἡμέρα ἐκείνη.
Νὰ μαζώνῃ λούλουδα, ὡρισμένο τὦχει,
Ἀπ' τὴ γῆ, καὶ τοῦ Θεοῦ πάλι νὰ τὰ δίνῃ.

Ἀργύρης Ἐφταλιώτης

Digitized by Google

ΟΥΡΑΝΙΑ
ὑπὸ Καμίλλου Φλαμμαριὸν

Συνέχεια· ἴδε σελ. 294

Τὸ ἀρκετὰ παράδοξον γεγονὸς τῆς μεταβολῆς τοῦ φύλου, τὸ ὁποῖον ἐφαίνετο ἔχον ποιάν τινα σπουδαιότητα, δὲν εἶχε καμμίαν τοιαύτην ὡς φαίνεται. Παρὰ πάντα ὅσα ἡμεῖς πρεσβεύομεν μοὶ κατέστησε γνωστὸν ὅτι αἱ ψυχαὶ δὲν ἔχουσι φῦλον καὶ ἔχουσι προορισμὸν ἴσον. Ἔμαθον ἐπίσης ἐξ αὐτοῦ ὅτι ἐπὶ τοῦ πλανήτου ἐκείνου τοῦ ἧττον ὑλικοῦ τοῦ ἰδικοῦ μας ὁ ὀργανισμὸς δὲν ὁμοιάζει κατ' οὐδὲν πρὸς τὸν τῶν ἐπιγείων σωμάτων. Αἱ συλλήψεις καὶ οἱ τοκετοὶ ἐκτελοῦνται καθ' ὅλως διάφορον τρόπον, ὑπενθυμίζοντα τὴν γονιμοποίησιν καὶ τὴν βλάστησιν τῶν ἀνθέων. Ἡ ἡδονὴ εἶνε ἄνευ πικρίας. Δὲν εἶνε γνωστὰ αὐτόθι τὰ βαρέα ἐπίγεια ἄχθη οὐδὲ οἱ σπαραγμοὶ τῆς λύπης. Τὰ πάντα εἶνε μᾶλλον ἀέρια, μᾶλλλον αἰθέρια, μᾶλλον ἄϋλα. Οἱ κάτοικοι τοῦ Ἄρεως δύνανται ν' ἀποκληθῶσιν ἄνθη ζῶντα, φέροντα πτέρυγας καὶ σκεπτόμενα. Πράγματι ὅμως οὐδὲν ὂν ἐπίγειον δύναται νὰ χρησιμεύσῃ ὡς ὅρος συγκρίσεως, διὰ νὰ μᾶς βοηθήσῃ ὅπως ἐννοήσωμεν τὸ σχῆμά των καὶ τὸν τρόπον τοῦ ζῆν αὐτῶν.

Ἠκροώμην τὴν διήγησιν τῆς ψυχῆς τοῦ τεθνεῶτος χωρὶς σχεδὸν νὰ διακόψω αὐτήν, διότι μοὶ ἐφαίνετο πάντοτε ὅτι ἔμελλε νὰ ἐξαφανισθῇ ὅπως εἶχεν ἔλθῃ. Ἐν τούτοις ἐπὶ τῇ ἀναμνήσει τοῦ ὀνείρου μου, τὸ ὁποῖον ἐπῆλθεν εἰς τὴν μνήμην μου ὡς ἐκ τῆς ὁμοιότητος τῶν ἀνωτέρω περιγραφῶν πρὸς ὅσα εἶχον ἴδῃ, δὲν ἠδυνήθην ν' ἀντιστῶ εἰς τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ ν' ἀνακοινώσω εἰς τὸν οὐράνιον φίλον μου τὸ τόσον ἐκπληκτικὸν ἐκεῖνο ὄνειρον καὶ νὰ τοῦ ἐκφράσω τὴν ἔκπληξίν μου διότι δὲν τὸν εἶδον εἰς τὸ ταξείδιόν μου ἐκεῖνο μέχρι τοῦ Ἄρεως, τοῦθ' ὅπερ μ' ἔκαμνε ν' ἀμφιβάλλω περὶ τῆς ἀληθείας τοῦ ταξειδίου.

— Πλήν, ἀπήντησεν αὐτός, ἐγὼ σὲ εἶδα κάλλιστα, καὶ σὺ μὲ εἶδες ἐπίσης καὶ μοὶ ὡμίλησες .... Διότι ἐγὼ ἤμην ....

Ὁ τύπος τῆς φωνῆς του ἦτο τόσον παράδοξος ὅτε ἀπήγγελλε τὰς τελευταίας ταύτας λέξεις, ὥστε ἀνεγώρισα πάραυτα ἐν αὐτῇ τὴν τόσον μελῳδικὴν φωνὴν τῆς ὡραίας ἐκείνης κατοίκου τοῦ Ἄρεως, ἥτις τοσαύτην μοὶ εἶχεν ἐμποιήσῃ ἐντύπωσιν.

— Ναί, ἐπανέλαβεν ἐγὼ ἤμην· προσεπάθουν νὰ σὲ κάμω νὰ μὲ ἀναγνωρίσῃς, ἀλλὰ σὺ θαμβωθεὶς ἐκ τοῦ θεάματος τὸ ὁποῖον εἶχεν ἀφαρπάσῃ ὁλόκληρον τὸ πνεῦμά σου, δὲν ἀπηλλάττεσο τῶν ἐπιγείων ἐντυπώσεων, ἔμεινες ὑλικὸς καὶ γήϊνος καὶ δὲν κατώρθωσες νὰ ὑψωθῇς μέχρι τῆς καθαρᾶς ἀντιλήψεως. Ναί, ἐγὼ ἤμην ὅστις σοὶ ἔτεινα τοὺς βραχίονας ὅπως κατέλθῃς ἐκ τοῦ ἐναερίου ἅρματος εἰς τὴν κατοικίαν μας, ὅτε αἰφνιδίως ἀφυπνίσθης.

— Ἀλλὰ τότε, ἀνέκραξα, ἂν εἶσαι σὺ ἡ κάτοικος ἐκείνη τοῦ Ἄρεως, πῶς μοὶ ἐμφανίζεσαι ἐδῶ ὑπὸ τὴν μορφὴν τοῦ Ἐλπίστου, ὅστις δὲν ὑπάρχει πλέον;

— Δὲν ἐνεργῶ ἐπὶ τοῦ ἀμφιβληστροειδοῦς χιτῶνος τοῦ ὀφθαλμοῦ σου, οὐδ' ἐπὶ τοῦ ὀπτικοῦ σου νεύρου, ἀλλ' ἐπὶ τοῦ νοεροῦ σου ὄντος καὶ ἐπὶ τοῦ ἐγκεφάλου σου. Διατελῶ κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην εἰς συγκοινωνίαν μετὰ σοῦ, ἐπιδρῶ ἀμέσως ἐπὶ τῆς ἐγκεφαλικῆς ἕδρας τῆς αἰσθήσεως. Πράγματι τὸ νοερόν μου ὂν εἶνε ἄνευ μορφῆς, ὅπως τὸ ἰδικόν σου καὶ ὅπως πᾶσαι αἱ ψυχαί. Ἀλλ' ὁσάκις τίθεμαι, ὅπως κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην εἰς ἄμεσον συγκοινωνίαν μετὰ τοῦ λογισμοῦ σου, δὲν δύνασαι νὰ μὲ ἴδῃς παρὰ οἷον μὲ ἐγνώρισες. Τὸ αὐτὸ συμβαίνει καὶ κατὰ τὸ ἐνύπνιον, δηλαδὴ κατὰ τὸ τέταρτον καὶ πλέον τῆς διαρκείας τῆς ἐπὶ γῆς ὑπάρξεώς σας, κατὰ τὰ εἴκοσιν ἔτη ἐπὶ τῶν ἑβδομήκοντα· βλέπεις, ἀκούεις, λαλεῖς, ψαύεις μετὰ τῆς αὐτῆς ἐντυπώσεως, μετὰ τῆς αὐτῆς σαφηνείας, μετὰ τῆς αὐτῆς βεβαιότητος μεθ' ἧς καὶ εἰς τὸν κανονικὸν βίον, καὶ ὅμως οἱ ὀφθαλμοί σου εἶνε κεκλεισμένοι, τὸ τύμπανον τῆς ἀκοῆς σου εἶνε ἀναίσθητον, τὸ στόμα σου εἶνε ἄφωνον, αἱ χεῖρές σου ἐκτείνονται ἄνευ κινήσεως. Τὸ αὐτὸ συμβαίνει ἐπίσης καὶ εἰς τὴν κατάστασιν τῆς ὑπνοβασίας, τοῦ ὑπνωτισμοῦ. Μὲ βλέπεις, μὲ ἀκούεις, μὲ ψαύεις διὰ τῆς ἐπὶ τοῦ ἐγκεφάλου σου ἐπιδράσεως. Ἀλλὰ δὲν ὑφίσταμαι ὑπὸ τὴν μορφὴν τὴν ὁποίαν βλέπεις, ὅπως τὸ οὐράνιον τόξον δὲν ὑφίσταται πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ παρατηροῦντος αὐτό.

— Δύνασαι ἐπίσης νὰ μοὶ ἐμφανισθῇς ὑπὸ τὴν μορφήν σου ὡς κατοίκου τοῦ Ἄρεως;

— Ὄχι, ἐκτὸς ἐὰν πράγματι μεταφερθῇς ὡς πνεῦμα ἐπὶ τοῦ πλανήτου ἐκείνου. Θὰ ἦτο τότε ἄλλος, ὅλως διάφορος τρόπος συγκοινωνίας. Ἐδῶ κατὰ τὴν συνδιάλεξίν μας τὰ πάντα εἶνε ὑποκειμενικὰ διὰ σέ. Τὰ στοιχεῖα τῆς μορφῆς ἣν ἔχω ἐπὶ τοῦ Ἄρεως δὲν εὑρίσκονται ἐν τῇ γηΐνῃ ἀτμοσφαίρᾳ, καὶ ὁ ἐγκέφαλός σου δὲν δύναται νὰ τὰ φαντασθῇ. Δὲν θὰ ἠδύνασο νὰ μ' ἐπανίδῃς, εἰμὴ διὰ τῆς ἀναμνήσεως τοῦ σημερινοῦ ὀνείρου σου· ἀλλ' εὐθὺς ὡς ἤθελες προσπαθήσῃ ν' ἀναλύσῃς τὰς λεπτομερείας, ἡ εἰκὼν θὰ ἐξηφανίζετο. Δὲν μᾶς εἶδες ἀκριβῶς οἷοι εἰ-

Digitized by Google

μεθα, διότι τὸ πνεῦμά σου δὲν δύναται νὰ κρίνῃ εἰμὴ διὰ τῶν γηΐνων ὀφθαλμῶν σου, αἵτινες δὲν δύνανται νὰ αἰσθανθῶσιν ὅλας τὰς λάμψεις καὶ διότι δὲν κατέχεις ὅλας ἡμῶν τὰς αἰσθήσεις.

— Ὁμολογῶ, ἀπήντησα, ὅτι δὲν ἐννοῶ καλῶς τὸν ἐπὶ τοῦ Ἄρεως βίον ὑμῶν ἐν καταστάσει ὄντων μὲ ἓξ μέλη.

— Ἂν αὐτὸς ὁ σχηματισμὸς δὲν ἦτο τόσον κομψός, θὰ σοὶ ἐφαίνετο τερατώδης. Πᾶς κόσμος ἔχει ἰδίους ὀργανισμούς, συμβιβαζομένους μὲ τοὺς αὐτόθι ὅρους τῆς ζωῆς. Σὲ διαβεβαιῶ καὶ ἐγὼ ὅτι διὰ τοὺς κατοίκους τοῦ Ἄρεως ὁ Ἀπόλλων τοῦ Βελβεδέρε καὶ ἡ Ἀφροδίτη τῶν Μεδίκων εἶνε ἀληθῆ τέρατα ἐξ αἰτίας τῆς γηΐνης αὐτῶν βαρύτητος.

« Παρ' ἡμῖν τὸ πᾶν κέκτηται ἐξαίσιον ἐλαφρότητα. Μολονότι ὁ πλανήτης μᾶς εἶνε πολὺ μικρότερος τοῦ ἰδικοῦ σας, ἐν τούτοις τὰ ὄντα εἶνε μεγαλείτερα ἢ ἐνταῦθα, διότι ἡ βαρύτης εἶνε μικροτέρα καὶ οἱ ὀργανισμοὶ δύνανται ν' ἀνυψωθῶσιν ἔτι μᾶλλον χωρὶς νὰ ἐμποδίζωνται ὑπὸ τοῦ βάρους των καὶ χωρὶς κίνδυνον ἐν τῇ ἰσορροπίᾳ.

« Εἶνε μεγαλείτεροι καὶ ἐλαφρότεροι, διότι τὰ ὑλικὰ ἐξ ὧν σύγκειται ὁ πλανήτης ἐκεῖνος ἔχουσιν ἐλαχίστην πυκνότητα. Συμβαίνει ἐκεῖ ὅ,τι θὰ συνέβαινε καὶ εἰς τὴν Γῆν ἂν ἡ βαρύτης δὲν ἤθελεν εἶσθαι τόσον μεγάλη. Τὰ ἔμπτερα γένη ἤθελον κυριαρχῇ ἐπὶ τοῦ κόσμου, ἀντὶ νὰ μένωσιν ἀτροφικά, ἀδυνατοῦντα ν' ἀναπτυχθῶσιν. Ἐπὶ τοῦ Ἄρεως ἡ ὀργανικὴ ἀνάπτυξις τελεῖται εἰς τὴν σειρὰν τῶν ἐμπτέρων γενῶν. Ἡ αὐτόθι ἀνθρωπότης κατάγεται ἔκ τινος γένους ἑξαπόδων, ἀλλὰ νῦν εἶνε δίπους, δίχειρ καὶ δίπτερος, διότι τὰ ὄντα αὐτὰ ἔχουσι δύο πτέρυγας.

« Ἡ ζωὴ εἶνε ὅλως διάφορος ἀπὸ τὴν ἐπίγειον ζωήν, ἐν πρώτοις διότι ζῶσι αὐτόθι εἰς τὸν ἀέρα, ἢ ἐπὶ τῶν ἐναερίων φυτῶν ὅσον καὶ ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ ἐδάφους, εἶτα δὲ διότι δὲν τρώγουσιν, ἐπειδὴ ἡ ἀτμοσφαῖρα εἶνε θρεπτική. Τὰ πάθη δὲν εἶνε τὰ αὐτά· ὁ φόνος αὐτόθι εἶνε ἄγνωστος· ἡ ἀνθρωπότης οὖσα ἄνευ ὑλικῶν ἀναγκῶν, δὲν ἔζησεν οὐδὲ κατὰ τοὺς πρώτους αὐτῆς χρόνους ἐν τῇ βαρβαρότητι τῆς ἁρπαγῆς καὶ τοῦ πολέμου. Αἱ ἰδέαι καὶ τα αἰσθήματα εἶνε ὅλως διόλου πνευματικῆς φύσεως.

»Οὐχ ἧττον ὑπάρχουσιν ἐν τῷ πλανήτῃ αὐτῷ τινες ἂν οὐχὶ ὁμοιότητες, τοὐλάχιστον ἀναλογίαι. Οὕτως ὑπάρχει, ὡς ἐπὶ τῆς Γῆς, ἡ διαδοχὴ τῶν ἡμερῶν καὶ τῶν νυκτῶν, μὴ διαφέρουσα οὐσιωδῶς ἀπὸ τὴν ὑπάρχουσαν παρ' ὑμῖν, καθότι ἡ διάρκεια τῆς ἡμέρας καὶ τῆς νυκτὸς εἶνε αὐτόθι 24 ὡρῶν, 39 λεπτῶν πρώτων καὶ 35 δευτέρων. Ἐπειδὴ τὸ ἔτος τοῦ Ἄρεως περιλαμβανει 668 ἐκ τῶν ἡμερῶν αὐτῶν, ἔχομεν περισσότερον καιρὸν ἀπὸ σᾶς διαθέσιμον διὰ τὰς ἐργασίας μας, διὰ τὰς ἐρεύνας μας, διὰ τὰς σπουδάς μας, διὰ τὰς διασκεδάσεις μας. Αἱ ὧραι τοῦ ἔτους ἐπίσης εἶνε δὶς περίπου μακρότεραι τῶν ἰδικῶν σας, ἀλλ' ἔχουσι τὴν αὐτὴν δριμύτητα. Τὰ κλίματα δὲν εἶνε πολὺ διάφορα· χώρα τις τοῦ Ἄρεως παρὰ τὴν ἰσημερινὴν θαλασσαν διαφέρει ὀλιγώτερον τῆς Γαλλίας ὡς πρὸς τὸ κλίμα ἢ ὅσον διαφέρει ἡ Λαπωνία ἀπὸ τὴν Νουβίαν.

» Ὁ κάτοικος τῆς Γῆς δὲν εὑρίσκεται αὐτόθι εἰς μέρος ὅλως διόλου ἀηθες. Ἡ μεγαλειτέρα ἀνομοιότης μεταξὺ τῶν δύο κόσμων συνίσταται βεβαίως εἰς τὴν μεγάλην ὑπεροχὴν τῆς ἀνθρωπότητός μας ἀπέναντι τῆς ἰδικῆς σας.

» Ἡ ὑπεροχὴ αὕτη ὀφείλεται κυρίως εἰς τὰς προόδους τὰς ἐπιτευχθείσας ὑπὸ τῆς ἀστρονομικῆς ἐπιστήμης καὶ εἰς τὴν παγκόσμιον διάδοσιν μεταξὺ πάντων τῶν κατοίκων τοῦ πλανήτου τῆς ἐπιστήμης ταύτης, ἄνευ τῆς ὁποίας εἶνε ἀδύνατον νὰ σκεφθῇ τις ὀρθῶς, ἄνευ τῆς ὁποίας ἔχει πεπλανημένας ἰδέας περὶ τῆς ζωῆς, περὶ τῆς δημιουργίας, περὶ τοῦ προορισμοῦ. Εὑρισκόμεθα ὡς πρὸς αὐτὸ εἰς θέσιν πολὺ εὐνοϊκωτέραν ἕνεκα τῆς ὀξύτητος τῶν αἰσθήσεών μας καὶ τῆς καθαρότητος τοῦ οὐρανοῦ μας. Ὑπάρχει πολὺ ὀλιγώτερον ὕδωρ ἐπὶ τοῦ Ἄρεως ἢ ἐπὶ τῆς Γῆς καὶ πολὺ ὀλιγώτερα νέφη.

» Ὁ οὐρανὸς εἶνε σχεδὸν διαρκῶς αἴθριος πρὸ πάντων κατὰ τὴν συγκεκερασμένην ζώνην.

— Ἐν τούτοις ἔχετε συχνὰ πλημμύρας !

— Ναὶ καὶ πρὸ μικροῦ ἀκόμη τὰ τηλεσκόπιά σας παρετήρησαν μεγάλην ἔκτασιν κατακλυσθεῖσαν παρὰ τὰ παραλια τῆς θαλάσσης, ἣν οἱ συνάδελφοί σου ἀπεκάλεσαν δι' ὀνόματος τὸ ὁποῖον θὰ μοὶ εἶνε πάντοτε προσφιλὲς καὶ μακρὰν τῆς Γῆς. Τὰ πλεῖστα τῶν παραλίων μας εἶνε ἀκταὶ χθαμαλαί, πεδιάδες ὁμαλαί. Ἔχομεν ὀλίγα ὄρη, αἱ δὲ θάλασσαι δὲν εἶνε βαθεῖαι. Οἱ κάτοικοι χρησιμοποιοῦσι τὰς πλημμύρας αὐτὰς πρὸς ἄρδευσιν τῶν εὐρυχώρων πεδιάδων. Διηυθέτησαν, ηὔρυναν, διωχέτευσαν τὰ ῥέοντα ὕδατα καὶ κατεσκεύασαν ἐπὶ τῶν ἠπείρων σύμπλεγμα ὁλόκληρον ἀπεράντων διωρύγων. Αἱ ἤπειροι αὗται δὲν εἶνε, ὅπως οἱ τῆς ὑδρογείου σφαίρας ἐξογκωμέναι ἀπὸ τὰ ὄρη τῶν Ἄλπεων ἢ τῶν Ἱμαλαΐων, ἀλλ' εἶνε *πεδιάδες ἀπέραντοι*, διασχιζόμεναι κατὰ πᾶσαν διεύθυνσιν ὑπὸ ποταμῶν διωχετευμένων καὶ διωρύγων, δι' ὧν συγκοινωνοῦσιν αἱ θάλασσαι πρὸς ἀλλήλας.

» Ἄλλοτε ὑπῆρχε, ἀναλόγως πρὸς τὸν ὄγκον τοῦ πλανήτου, περισσότερον ὕδωρ ἐπὶ τοῦ Ἄρεως ἢ ἐπὶ τῆς Γῆς. Ἀνεπαισθήτως ἀπὸ αἰῶνος εἰς αἰῶνα μέρος τοῦ ὀμβρίμου ὕδατος διεπέρασε τὰ βαθέα στρώματα τοῦ ἐδάφους καὶ δὲν ἐπανῆλθε πλέον εἰς τὴν ἐπιφάνειαν. Συνανεμίχθη

Digitized by Google

ΙΧΘΥΟΠΩΛΙΣ
Εἰκὼν Καρλίνι.

χημικῶς μετὰ τῶν βράχων καὶ ἀφῃρέθη ἐκ τῆς ἀτμοσφαιρικῆς κυκλοφορίας. Ἀπὸ αἰῶνος εἰς αἰῶνα ὡσαύτως αἱ βροχαί, αἱ χιόνες οἱ ἄνεμοι, οἱ παγετοὶ τοῦ χειμῶνος, οἱ αὐχμοὶ τοῦ θέρους διέλυσαν τὰ ὄρη τὰ δὲ ῥεύματα συμπαρέσυραν τὰ λείψανα εἰς τὴν κοίτην τῶν θαλασσῶν, ὧν βαθμηδὸν ὑψώθη ὁ πυθμήν. Δὲν ἔχομεν πλέον μεγάλους ὠκεανοὺς οὐδὲ θαλάσσας βαθείας, ἀλλὰ μόνον μεσογείους· ὑπάρχουσιν ἐκεῖ πολλοὶ πορθμοὶ καὶ κόλποι θαλάσσης ὅμοιοι πρὸς τὴν Μάγχην, τὴν Ἐρυθρὰν θάλασσαν, τὴν Ἀδριατικήν, τὴν Βαλτικήν, τὴν Κασπίαν. Ἔχομεν παράλια τερπνά, ὅρμους γαληνίους, λίμνας καὶ ποταμοὺς εὐρεῖς, στόλους ἀερίους μᾶλλον ἢ ἐνύδρους, οὐρανὸν πάντοτε σχεδὸν αἴθριον, ἰδίως κατὰ τὴν πρωΐαν. Δὲν ὑπάρχουσιν εἰς τὴν Γῆν πρωΐαι τόσον φωτειναὶ ὅσον αἱ ἰδικαί μας.

»Ἡ μετεωρολογικὴ λειτουργία διαφέρει ἐπίσης ἐπαισθητῶς ἀπὸ τὴν τῆς Γῆς, ἐπειδὴ τῆς ἀτμοσφαίρας οὔσης μᾶλλον ἀραιᾶς, τὰ ὕδατα, ἅτινα εὑρίσκονται πάντα ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας, ἐξατμίζονται εὐκολώτερον, εἶτα δὲ διότι συμπυκνούμενα ἐκ νέου ἀντὶ ν' ἀποτελέσωσι νέφη. διαρκῆ μεταβαίνουσι σχεδὸν ἀμέσως πάλιν ἀπὸ τῆς ἀτμώδους καταστάσεως εἰς τὴν ῥευστήν. Τοιουτοτρόπως ἔχομεν ὀλίγα νέφη καὶ ὀλίγην ὁμίχλην.

Ἕπεται συνέχεια

[Μετάφρασις Χ.]

Digitized by Google

Η ΕΠΙ ΟΘΩΝΟΣ ΕΛΛΑΣ

Ὑπὸ τὸν τίτλον La Grèce du roi Othon, correspondance de M. Thouvenel avec sa famille et ses amis, recueillie et publiée par L. Thouvenel, ἐξεδόθη τελευταῖον παρὰ τῷ ἐκδότῃ Καλμὰν Λεβῦ τόμος περιέχων τὰς ἐπιστολάς, τὰς ὁποίας ὁ ἄλλοτε γραμματεὺς τῆς ἐν Ἀθήναις γαλλικῆς πρεσβείας καὶ πρεσβευτὴς Θουβενὲλ (1846 — 1850) ἀπηύθυνε κατὰ τὴν ἐν Ἑλλάδι διαμονήν του εἰς τὴν οἰκογένειαν καὶ τοὺς φίλους του. Αἱ ἐπιστολαὶ αὗται παρέχουσι ζωηρὰν εἰκόνα τῆς πολιτικῆς καὶ κοινωνικῆς καταστάσεως τῆς Ἑλλάδος κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, διατρίβουσιν εἰς γλαφυρὰς περιγραφὰς τῆς φύσεως καὶ τῶν τόπων, τοὺς ὁποίους κλείζουσι μνημεῖα τῆς ἀρχαίας τέχνης, διανθίζονται δὲ καὶ ὑπὸ περιέργων ἀνεκδότων, τῶν ὁποίων τινὰ ἐνθυμίζουν τὰ ὑπὸ τοῦ Ἀμποῦ ἀποθησαυρισθέντα εἰς τὴν *Σύγχρονον Ἑλλάδα*. Ἐκ τῆς ἀλληλογραφίας ταύτης ἀποσπῶμεν, χάριν τῶν ἀναγνωστῶν τῆς *Ἑστίας* ἐπιστολάς τινας, ἐκ τῶν μὴ σχετιζομένων ἀμέσως πρὸς τὰ καθημερινὰ πολιτικὰ θέματα.

Α'.

Τῷ πρίγκηπι τοῦ Βρόϊλ.

Πατήσια, 20 Δεκεμβρίου 1845.

. . . Ἔφθασα ἐνταῦθα μετὰ λαμπρὸν ταξείδιον. Τὸ κλίμα τῆς Ἀνατολῆς καὶ μόνον θὰ ἤρκει νὰ μοῦ καταστήσῃ ἀγαπητοὺς τοὺς ὡραίους τούτους τόπους. Ἐν μέσῳ τοῦ χειμῶνος ἀπολαμβάνομεν ὡραίας σεπτεμβριανὰς ἡμέρας. Τὸ θέρος εἶνε ἡ χειροτέρα ὥρα τοῦ ἔτους. Θὰ ἐνθυμοῦμαι μὲ λύπην τὴν εὐχάριστον συντροφιάν σου, τὰς ἡμέρας, τὰς ὁποίας ἀπεράσαμεν ἐν Βαρκελώνῃ. Ὁ Πειραιεὺς κεῖται ἀπώτερον τοῦ λιμένος τούτου, ὅπου διηρχόμεθα τὰς ἑσπέρας μας, ἄλλως δὲ ὁ ἐν Ἑλλάδι στόλος μας, καίτοι πολυάριθμος, δὲν μοῦ φαίνεται ἀντάξιος τοῦ μοναδικοῦ Palinure. Θὰ τὸ ἐπανίδω ὅμως τὸ ἀγαπητὸν πλοῖον. Παραπλέει τὴν Συρίαν, ἀναμένεται δ' ἐν Πειραιεῖ. Ἀλλὰ δὲν θὰ ἐπανεύρω ἐπ' αὐτοῦ τὸν κύριον καὶ τὴν κυρίαν Ζουριέν. Ἡ παρουσία του ἐν τούτοις θὰ μοῦ ἦτο λίαν εὐπρόσδεκτος εἰς τὴν ἐντελῆ ἀποτελμάτωσιν, εἰς τὴν ὁποίαν εὑρίσκεται ἡ ἀθηναϊκὴ κοινωνία. Ἕνεκα τῆς πολιτικῆς ἔχομεν διαρρήξει πᾶσαν σχέσιν πρὸς τοὺς Φαναριώτας, μόνον δὲ μεταξὺ αὐτῶν ἠμποροῦμεν ν' ἀνεύρωμεν εὐρωπαϊκάς τινας ἕξεις. Ἐλάβομεν θέσιν εἰς τὸ μέσον στρατοπέδου παλληκαρίων καὶ οἱ φίλοι μας, ἂν ὑπερέχουν κατὰ τὴν δύναμιν, δὲν ἐξεπολιτίσθησαν ὅμως ἀκόμη. Καὶ τὸ διπλωματικὸν σῶμα ἀκόμη πολὺ μικρὰν εὐχαρίστησιν παρέχει, ἐλαττώνει δ' αὐτὴν μὲ τὰς μικρολόγους διαιρέσεις του. Ὁ Λάϋονς ἐξωθεῖ τὴν ἐμπάθειαν μέχρι φρενήτιδος καὶ ἐπαύσαμεν νὰ βλεπώμεθα. Ὁ Περσιάνης διαψεύδει ἐντελῶς τὴν φημιζομένην δεξιότητα τῶν Ῥώσσων διπλωματῶν. Ὁ πρέσβυς τῆς Αὐστρίας Πρόκες εἶνε Γερμανὸς σχολαστικός, ἐπιτηδευόμενος τὸν ψευδοαφελῆ. Ζῶμεν λοιπὸν μεταξύ μας, διὰ νὰ εὐρύνω δὲ τὸν κύκλον τῶν γνωριμιῶν μου θὰ ἐπιδοθῶ εἰς τὴν μελέτην τῆς νεοελληνικῆς, μὲ τὴν ἐλπίδα ὅτι δι' αὐτῆς θὰ φθάσω εἰς τὴν ἀρχαίαν καὶ θὰ ἐξοικειωθῶ κἄπως μὲ τοὺς μεγάλους Ἕλληνας συγγραφεῖς, τοὺς ὁποίους μόλις θίγομεν εἰς τὸ σχολεῖον. Μὴ νομίσῃς ἄλλως, ἀκριβὲ φίλε, ὅτι ἡ ἔλλειψις αὕτη παντὸς ὅ,τι καθιστᾷ τὴν ζωὴν θελκτικὴν εἰς ἡμᾶς, μὲ τρομάζει. Ὄχι, ἔχομεν καὶ ἡμεῖς ἐδῶ τὰς διασκεδάσεις μας. Τὸ κλίμα πρῶτον, φύσιν πενιχράν, ἀλλὰ θαυμασίαν καὶ ὁσημέραι ἀποκαλύπτουσαν ζωηρότερον τὰ θέλγητρά της, τοὺς ποιητικωτέρους περιπάτους τῆς ὑφηλίου καὶ τέλος τὰ λείψανα τῶν ναῶν τοῦ Περικλέους, τοὺς ὁποίους ἡ Ἑλλάς, ὅσον αἴσιον καὶ ἂν ὑποτεθῇ τὸ μέλλον της, οὐδέποτε θὰ ἐπανίδῃ. Δὲν ἔχω ἀκόμη ἀρκετὴν πεῖραν τοῦ τόπου, διὰ νὰ σοῦ ὁμιλήσω περὶ τῆς πολιτικῆς καταστάσεως. Κοινῶς ὁ Κηφισὸς θεωρεῖται ποταμὸς μεγαλείτερος τοῦ Λείγηρος καὶ ὅμως χθὲς τὸν ἐπήδησα μὲ ἡνωμένους τοὺς πόδας. Τὸ αὐτὸ περίπου συμβαίνει καὶ περὶ τῶν ἑλληνικῶν πραγμάτων. Ἔχουν τὴν σπουδαιότητα, τὴν ὁποίαν ἀπονέμει τις εἰς αὐτὰ καὶ ἐν ταῖς λεπτομερείαις των μοῦ φαίνονται ἄθλια. Τίποτε δὲν εἶνε στερεόν, τίποτε, ἐκτὸς τοῦ ὁρμεμφύτου τῆς ἀταξίας καὶ τῆς διαρπαγῆς, ἱστορικῶς εὐεξηγήτου, ἀλλ' ὀχληροῦ κατὰ τὸν σχηματισμὸν κράτους τινος.

Τῷ Κουβιλλιὲ Φλερῦ.

Πατήσια, 20 Δεκεμβρίου 1845.

. . . . Ἡ ἑλληνικὴ κοινωνία εἶνε πολὺ περιωρισμένη, ἀρκετὰ ἀνιαρὰ καὶ ἀρκούντως ἀπολίτιστος. Τί περιμένεις ἀπὸ κοινωνίαν ὅπου δὲν εὑρίσκεις τρεῖς νύμφας μὲ προῖκα τριάκοντα χιλιάδων φράγκων; Κατ' ἀνάγκην πρέπει κανεὶς νὰ ῥιφθῇ εἰς τὰ παντοειδῆ καὶ παντοεθνῆ διαβατικὰ πτηνὰ καὶ ν' ἀρκεσθῇ εἰς τὸ ν' ἀποθαυμάζῃ τὴν φύσιν, τῆς ὁποίας ἐξαιρετικὰ εἶνε τὰ θέλγητρα. Δὲν ἔλαβα ἀκόμη τὸν καιρὸν νὰ κάμω μακρὰς ἐκδρομάς. Ἔχω πρὸς τοῦτο ἀνάγκην ἵππου καὶ δὲν εἶνε εὔκολον νὰ εὕρω. Περιορίζομαι εἰς μικρὰς πεζοδρομίας πέριξ τῆς χαριτωμένης οἰκίας μας. Χθὲς ἔκαμα ὡραῖον περίπατον μέχρι τῶν ὀχθῶν τοῦ ῥυακίου, τὸ ὁποῖον οἱ Ἕλληνες κατέστησαν περίφημον, τοῦ Κηφισοῦ. Κατ' αὐτὴν τὴν ἐποχὴν τοῦ ἔτους ἔχει νερόν. Ἀλλ' αἱ καλύπτουσαι τὴν κοίτην αὐτοῦ δάφναι ἔχασαν τὰ ἄνθη των. Τὴν ἄνοιξιν τὸ θέαμα θὰ εἶνε μαγευτικόν. Τὰ πέριξ χωρα τὴν ἡμέραν εἶνε ἀσφαλῆ. Τὴν νύκτα ὅμως δὲν εἶνε τόσον φρόνιμον νὰ θαυμάζῃ τις τὸ σεληνόφως μακρὰν ἀπὸ τὰ κατῳκημένα μέρη. Ἐσχάτως συνέβη ἀστεῖον ἐπεισόδιον, τοῦ ὁποίου ὁ κυριώτερος ἥρως ὑπῆρξεν ὁ διευθυντὴς τῆς ἀστυνομίας. Δύο κυρίαι, ἀρκετὰ εὔμορφοι, ἦλθον ἐκ Σμύρνης, κατ' ἄλλους διὰ νὰ νυμφευθῶσι, κατ' ἄλλους διὰ σκοπὸν ἐντελῶς διαφορετικόν. Αἱ ταξειδιώτιδες εἶχον κάμποσα χρήματα καὶ κοσμήματα. Μίαν νύκτα, κλέπται εἰσέρχονται εἰς τὴν οἰκίαν των καὶ τὰς ληστεύουν. Εἰς τὰς φωνὰς τῶν θυμάτων, τρέχουν καὶ τί βλέπουν; Τοὺς ἀστυνομικοὺς κλητῆρας, ἀποφέροντας τὰ δακτυλίδια, τὰ βραχιόλια καὶ τὰ χρήματα. Ἐνεργοῦν-

Digitized by Google

ται ἀνακρίσεις καὶ ἀποδεικνύεται ὅτι οἱ τίμιοι ἄνθρωποι εἰργάζοντο εἰς λογαριασμὸν τοῦ ἀρχηγοῦ των! Εἶνε λυπηρὸν διὰ τοὺς Ἕλληνας! Ἡμεῖς, οἱ ὁποῖοι δὲν φοβούμεθα ὁμοίας ἀστειότητας, δὲν ἠμπορέσαμεν νὰ κρατήσωμεν τὰ γέλοια. Τί τὰ θέλεις, τὰ παλληκάρια, οἱ φίλοι μας, κατέχουν τὴν ἐξουσίαν· πρέπει νὰ τοῖς ἐπιτρέψωμεν, χάριν τέρψεως, ὅ,τι ἐπὶ τόσον καιρὸν ἦτο αὐτὴ ἡ ὕπαρξίς των (¹).

Τῇ ἀδελφῇ του

Ἀθῆναι, 30 Δεκεμβρίου 1845.

.... Ἱππεύω τὸν ἵππον τῆς κυρίας Πισκατόρη (τῆς συζύγου τοῦ πρέσβεως), ὅστις εἶνε πολὺ ἥμερος καὶ ἤρχισα νὰ ἐξοικειοῦμαι μὲ τὰ περίχωρα τῶν Ἀθηνῶν. Πουθενὰ δὲν ἠμπορεῖ νὰ εὕρῃ τις ὡραιοτέρους περιπάτους. Ἰδίως ἀκορέστως θαυμάζω τὴν Ἀκρόπολιν ὑπὸ ὅλας αὐτῆς τὰς φάσεις. Τὰ ἀνυπέρβλητα ταῦτα ἐρείπια ἀλλάζουν οὕτως εἰπεῖν ὄψιν καθ' ἑκάστην ὥραν, ἕνεκα τῆς διαφορᾶς τῶν ἀποχρώσεων, τὰς ὁποίας ῥίπτει ἐπ' αὐτῶν τὸ φῶς. Ὡς πρὸς τὰ μνημεῖα δὲν ἠμπορῶ νὰ ἀποσπάσω τὰ βλέμματά μου. Τελευταῖον ἔμεινα μίαν ὁλόκληρον δείλην εἰς τὴν γωνίαν τοῦ ναοῦ τῆς Νίκης. Ἀφ' ἑνὸς θαυμάζει τις τὸν κόλπον τῆς Αἰγίνης, ἀφ' ἑτέρου δὲ τὴν πεδιάδα, ἥτις εἶνε σχεδὸν καταπράσινη κατ' αὐτὴν τὴν ἐποχὴν καὶ περιβάλλεται γύρω ἀπὸ βουνά, διαγραφόμενα μὲ τὴν διαύγειαν τῶν γραμμῶν τῆς ἀρχαίας γλυπτικῆς. Ἐν τῷ ναῷ ὑπάρχει Νίκη, ἀκέφαλος ἀτυχῶς, ἀλλὰ τῆς ὁποίας ἡ στάσις εἶνε τόσον περικαλλής, ἡ ἀμφίεσις τόσον λεπτῶς ἐπεξειργασμένη, ὥστε σχεδὸν τὴν ἐρωτεύθην. Θὰ λάβω ἐκμαγεῖον διὰ νὰ τὸ βάλω εἰς τὸ δωμάτιόν μου. Ἠγόρασα ἤδη ὡραίαν κεφαλὴν ἀγαλματίου, φέρουσαν ἴχνη ἀρχαίου χρωματισμοῦ καὶ τρία ἀγγεῖα καλῶς διατηρούμενα. Κατὰ τὴν ἐπάνοδόν μου θὰ ἔχω συλλογὴν ἀξίαν νὰ στολίσῃ τὰς κομψοτέρας σκευοθήκας. Θὰ λάβῃς ἐξ αὐτῆς τὸ μέρος σου. Γράψε μου, ἂν ὁ σύζυγός σου ἔλαβε τὴν ἑλληνικὴν ἐφημερίδα(²), τὴν ὁποίαν τοῦ ἔστειλα καὶ τῆς ὁποίας ὁ δοὺξ τῆς Ὠμάλης εἶνε ὁ μόνος ἐκ τῆς βασιλικῆς οἰκογενείας μὴ συνδρομητής. Τὸ φύλλον αὐτὸ ἐμπνέεται ὑπ' ἐμοῦ. Τὰ δύο κύρια ἄρθρα εἶνε ἰδικά μου. Ἀλλὰ μὴν εἰπῇς τίποτε εἰς κανένα, καθόσον μάλιστα ὁ συντάκτης καὶ οἱ Ἕλληνες διορθωταὶ τὰ παραμορφώνουν. Σᾶς ἀσπάζομαι ὅλους.

Τῷ Κουβιλλιὲ — Φλερῦ

Πατήσια, 10 Ἰανουαρίου 1845.

(Περιγραφὴ ἐκδρομῆς εἰς Ἐπίδαυρον μετὰ τοῦ πρέσβεως Πισκατόρη).

.... Τὰ βουνὰ τῆς Ἐπιδαύρου εἶνε ὡραῖα καὶ ἀρκετὰ χλοερά. Δεσπόζουν ὁλόκληρον τὸν κόλπον τῆς Αἰγίνης. Μετὰ δίωρον πορείαν διὰ δρόμων μυθωδῶς δυσβάτων, εὑρέθημεν αἴφνης ἀπέναντι ἑνὸς τῶν ὡραιοτέρων τοπείων, τὸ ὁποῖον γνωρίζω· ἀποτελεῖται ἀπὸ τὴν κωμόπολιν Πιάδαν, ἥτις ἐγείρεται εἰς τὸ βάθος κοιλάδος ἀπολήγουσης εἰς τὴν θάλασσαν καὶ σχηματιζομένης ἀπὸ τοὺς γραφικωτέρους βράχους τοῦ κόσμου. Τὴν κορυφὴν αὐτῶν ἐπιστέφουν τὰ λείψανα παλαιοῦ φοινικικοῦ φρουρίου, ἀπὸ τῶν ῥωγμῶν των δ' ἀναφύονται γιγαντιαῖαι κάκτοι. Ἡ ἄφιξίς μας ἐνεποίησε ζωηρὰν αἴσθησιν εἰς τὴν Πιάδαν. Ὅταν ὁ δήμαρχος ἔμαθε ποῖος ἤμην, ἦλθε νὰ μὲ χαιρετίσῃ μὲ τὸν παπᾶν καὶ μὲ τὸν ἀγροφύλακα τοῦ χωρίου. Ἤθελαν νὰ μὲ συνοδεύσουν εἰς Ἐπίδαυρον, διὰ νὰ ἴδουν τὸν κ. Πισκατόρην. Ὑπεσχέθην νὰ τὸν φέρω εἰς Πιάδαν καὶ δὲν διέψευσε τὴν ὑπόσχεσίν μου. Ὅταν ἐπανήλθαμεν τὴν ἐπομένην, τὸ πανηγύρι εἶχε γείνει σωστόν. Μᾶς παρέθηκαν ὁμηρικὸν συμπόσιον· πιλάφι, βραστὰς ὄρνιθας, εἰς ἄκρον σκληράς, ἀρνὶ μαγειρευτὸν καὶ ἄλλο ἀρνὶ ψητόν, ὅλα δὲ αὐτὰ συνοδευόμενα μὲ οἶνον, περιέχοντα ἄφθονον ῥητίνην. Ἡ ὑπηρεσία ἰδίως ἦτο περίεργος καὶ ἡ συμπεριφορὰ τῶν συνδαιτυμόνων ἔτι μᾶλλον ἀλλόκοτος. Ἐπειδὴ ἔπεσε τὸ πηρούνιον τοῦ κ. Πισκατόρη, ὁ ἀμφιτρύων ἔβγαλε ἀμέσως ἀπὸ τὸ στόμα τὸ ἰδικόν του καὶ τοῦ τὸ προσέφερεν, διέταξε δ' αὐτὸς νὰ τοῦ φέρουν ἄλλο καθαρόν! Ὁ γείτων μου ἐξ ἄλλου μοῦ ἔβαζεν ἀπὸ τὸ πιάτο του ὅ,τι τεμάχιον τοῦ ἐφαίνετο καλόν. Κατὰ τὰ ἐπιδόρπια ἐπίαμεν εἰς ὑγείαν τοῦ βασιλέως καὶ τῆς βασιλίσσης. Ἡ ὁμήγυρις ἀνέμελψεν ᾆσμα, ἱκανὸν νὰ τρέψῃ εἰς φυγὴν καὶ λίθους καὶ δύο ἢ τρία ποτήρια ἐθραύσθησαν συγκρουόμενα. Ὁ λαὸς μᾶς ἠκολούθησε μέχρι νυκτὸς καὶ ἐπανήλθαμεν εἰς τὴν φυλακίδα διὰ δρόμων, οἱ ὁποῖοι θὰ μᾶς ἐτρόμαζον ἂν διηρχόμεθα δι' αὐτῶν ἡμέραν. Ἀλλ' οἱ ἑλληνικοὶ ἵπποι εἶνε ἀσφαλεῖς, ἂν καὶ τὸ κυριώτερον μέρος τῆς τροφῆς των ἀποτελοῦν οἱ ῥαβδισμοί. Ἠθέλαμεν νὰ μείνωμεν ἀκόμη μίαν ἡμέραν εἰς τὴν Ἐπίδαυρον, διὰ νὰ ἐπισκεφθῶμεν τὰ ἀρχαῖα ἐρείπια, ἀλλ' ὁ καιρὸς ἐχειροτέρευσε πολύ. Ἀπεπλεύσαμεν λοιπὸν καὶ κατόπιν φρενητιώδους θαλασσίας πόλκας, ἐφθάσαμεν εἰς τὸν Πειραιᾶ. Ἐδικαιούμεθα νὰ νομίζωμεν ὅτι τὰ βάσανά μας ἔληξαν. Πολλοῦ γε καὶ δεῖ! Φρικτὸν κάρρον, τὸ μόνον τὸ ὁποῖον ὑπῆρχεν εἰς τὴν πόλιν, ὁποῦ δὲν μᾶς ἐπερίμεναν, μᾶς προσεφέρθη. Δὲν ἠμπορούσαμεν νὰ κάμωμεν τοὺς δυσκόλους. Ἀνεχωρήσαμεν, ἀλλ' ὁ Κηφισός, ὁ συνήθως κονιορτώδης Κηφισός, εἶχεν ἐξογκωθῆ ἐκ τῆς βροχῆς καὶ ἡ ἅμαξά μας ἐσταμάτησεν εἰς τὸ μέσον, ὄχι τῶν νερῶν, ἀλλὰ τῆς λάσπης, εἰς τὴν ὁποίαν ἐβουτήχθημεν διὰ νὰ φθάσωμεν μέχρι τοῦ βατοῦ δρόμου. Εἴχαμεν τὴν ὄψιν ληστῶν. Ὁ κ. Πισκατόρης ἔφερεν μαλακὸν πῖλον, ἐγὼ δὲ ταξειδιωτικὸν κασκέτον. Ἀμφότεροι δὲ εἴμεθα λασπωμένοι ἕως τὸν λαιμόν. Ὁ πρόξενός μας κ. Ῥουζοῦ ἐφόρει πράσινον πανταλόνιον καὶ χιτῶνα ἐξ ἐρυθροῦ βελούδου, τὸν ὁποῖον εὐτυχῶς ἐσκέπαζεν ὁ κηρωτὸς ἐπενδύτης του. Ἔβρεχεν, ἐφύσα καὶ μολονότι ἐπρόκειτο νὰ πεζοπορήσωμεν ἀρκετὴν ὥραν, ἐγέλων θορυβωδῶς, βλέπων τὴν κατάστασιν τῆς γαλλικῆς πρεσβείας. Αἴφνης ἐπεφάνησαν ἱππεῖς τινες· ἦσαν ὁ βασιλεὺς καὶ ἡ ἀκολουθία του! Ἐχαιρετίσαμεν χωρὶς νὰ ταραχθῶμεν. Ὁ κ. Πισκατόρης εἰς τοιαύτας περιστάσεις εἶνε ἀξιοθαύμαστος. Διήλθαμεν τὰς Ἀθήνας μετὰ μεγάλης ἐπιτυχίας καὶ τὰ παλληκάρια μᾶς λατρεύουν πλέον ἢ ποτε ἄλλοτε.

Ἔρρωσο, ἀκριβέ μου φίλε.

(Μετάφρασις Κ.)

(¹) Σημ Μ. Ἆρά γε τὸ ἀνέκδοτον εἶνε ἀκριβὲς ἢ ὁ Γάλλος διπλωμάτης θύει μετὰ πολλῆς προθυμίας εἰς τὴν μανίαν τῆς εὐφυοῦς κακολογίας;

(²) Σημ Μ. Πρόκειται περὶ τοῦ Moniteur Grec, ὀργάνου τῆς γαλλικῆς πρεσβείας.

Digitized by Google

ΕΞ ΑΝΑΓΝΩΣΕΩΝ

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΠΡΟΣ ΒΑΠΤΙΣΤΙΚΟΝ

Κατὰ τὸν παρελθόντα αἰῶνα ἐξεδόθησαν αἱ ἐπιστολαὶ τοῦ λόρδου Τσέστερφιλδ πρὸς τὸν υἱόν του, αἵτινες εἰς πλείστας εὐρωπαϊκὰς γλώσσας μεταφρασθεῖσαι κατέστησαν δημοτικώτατον τὸ ὄνομα τοῦ συγγραφέως. Οἱ κοινοβουλευτικοὶ λόγοι καὶ τὰ ἄλλα ἔργα αὐτοῦ εἶχον λησμονηθῇ ἐν ᾧ ἀπλήστως ἀνεγινώσκοντο αἱ πρὸς τὸν υἱόν του ἐπιστολαί, γοητεύουσαι διὰ τὴν ἁπλότητα καὶ χάριν μεθ' ἧς ἐξετίθεντο ἐν αὐταῖς τὰ πορίσματα ἀσφαλοῦς γνώσεως τῶν ἀπαιτήσεων καὶ τῶν ἀδυναμιῶν τῆς κοινωνίας, πρὸς τὰς ὁποίας ἐθεώρει ἀναγκαῖον νὰ προσαρμόζῃ τὸν βίον πᾶς εὐμοιρήσας ἀνωτέρας μορφώσεως. Διότι ἡ ἐλαφρὰ φιλοσοφία τοῦ Τσέστερφιλδ δὲν ἀναγνωρίζει ἄλλον ὑψηλότερον σκοπὸν τοῦ ἀνθρωπίνου βίου ἀπὸ τοῦ νὰ εὐδοκιμῇ τις εὐαρεστῶν εἰς τὴν κοινωνίαν, αἱ δ' ἀρχαὶ αὗται τῆς ἥκιστα αὐστηρᾶς ἠθικῆς του ἦσαν φαίνεται λίαν εὐπρόσδεκτοι εἰς τοὺς συγχρόνους του.

Αἱ ἐπιστολαὶ τοῦ Τσέστερφιλδ πρὸς τὸν υἱόν του — ὅστις ἐν παρόδῳ εἰρήσθω δὲν ἦτο νόμιμος — ἐξεδόθησαν μὲν τὸ πρῶτον τῷ 1774, μικρὸν πρὸ τοῦ θανάτου τοῦ συγγραφέως, ἀλλ' εἶχον γραφῇ εἰς ἐποχὴν πολλῷ προγενεστέραν, μὴ οὖσαι προωρισμέναι πρὸς δημοσιότητα. Μετὰ παρέλευσιν εἰκοσαετίας ἀπὸ τῆς συντάξεως αὐτῶν, ὁ εὐγενὴς λόρδος ἔγραψε καὶ ἄλλην σειρὰν ἐπιστολῶν πρὸς τὸν θετὸν αὐτοῦ υἱὸν καὶ κληρονόμον τοῦ ὀνόματός του, τὸν ἑπταετῆ βαπτιστικόν του Φίλιππον Στάγχωπ, ἐκπαιδευόμενον ἐν Λονδίνῳ παρὰ τῷ Γάλλῳ Ῥομπέρ, πρώην χοροδιδασκάλῳ. Τὰς ἐπιστολὰς ταύτας, κατ' οὐδὲν ὑπολειπομένας τῶν πολυθρυλήτων πρὸς τὸν υἱὸν ἐπιστολῶν, ἀνεκδότους μέχρι τοῦδε οὔσας, ἐξέδωκε πρὸ μικροῦ ἐν Ὀξωνίᾳ ὁ λόρδος Κάρναρβων ὑπὸ τὴν ἐπιγραφήν: «Ἐπιστολαὶ τοῦ Φιλίππου Δόρμερ, τετάρτου κόμητος τοῦ Τσέστερφιλδ πρὸς τὸν βαπτιστικὸν καὶ διάδοχόν του, ἐκδιδόμεναι ἐκ τῶν πρωτοτύπων» (Letters of Philip Dormer, fourth earl of Chesterfield, to his godson and successor, edited from the originals by the earl of Carnarvon. Oxford, 1890). Ἐξ αὐτῶν μεταφράζομέν τινας ὡς δεῖγμα τοῦ ἐπιστολικοῦ χαρακτῆρος καὶ τῶν διδαγμάτων τοῦ Τσέστερφιλδ.

22 Σεπτεμβρίου 1762.

Μανθάνεις λοιπὸν χορόν, ἀγαπητόν μου ἀγόρι. Χαίρω πολύ, διότι πᾶς καλῶς ἀνατεθραμμένος ἄνθρωπος πρέπει νὰ ἔχῃ χάριν καὶ εἰς τὸ βάδισμά του, καὶ εἰς τὸν χαιρετισμόν του, καὶ ὅταν κάθηται καὶ ὅταν ἵσταται ὄρθιος· καὶ εἰς ταῦτα ἰδίως συνίσταται ἡ μεγαλητέρα ὠφέλεια τοῦ χοροῦ. Ὁ διδάσκαλός σου θὰ σὲ διδάξῃ βεβαίως ὅταν εἰσέρχεσαι εἰς μίαν αἴθουσαν πῶς νὰ παρουσιάζεσαι εὐπρεπῶς, ἤτοι μὲ ἀφέλειαν, χωρὶς προπέτειαν καὶ χωρὶς δειλίαν ἢ ἄτοπον ἐντροπήν, μὲ τὸ θάρρος τιμίου ἀνθρώπου. Ὁ ἀγροῖκος παρουσιαζόμενος ἐνώπιον ἄλλων εἶνε ἄτολμος καὶ ἐντροπαλός, ὥστε ἠμπορεῖ νὰ ὑποθέσῃ ὁ βλέπων αὐτὸν ὅτι κάτι κακὸν διέπραξεν. Ἡ χάρις τοῦ σώματος προδιαθέτει ὑπὲρ σοῦ ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι δὲν σὲ γνωρίζουν ἄλλοθεν. Ἔχε δὲ πάντοτε κατὰ νοῦν ὅτι οὐδὲν πρέπει νὰ παραλείπῃς ἐξ ὧν δύνασαι νὰ γείνῃς ἀρεστὸς εἰς τοὺς ἄλλους· τοῦτο εἶνε τὸ πρώτιστον καὶ οὐσιωδέστατον ἐν τῇ κοινωνίᾳ. Προσπάθει δὲ νὰ καθίστασαι ἀρεστὸς διὰ τῆς συμπεριφορᾶς σου, διὰ τοῦ ἤθους σου, διὰ τῶν πράξεών σου, διὰ τῆς εὐπροσηγορίας σου. Τὸ κέρδος εἶνε ἀντάξιον τοῦ κόπου, καὶ ἡ ἐπιδοκιμασία, τῆς ὁποίας θ' ἀξιωθῇς, θὰ ἱκανοποιήσῃ ἀρκούντως τὴν ματαιοφροσύνην σου καὶ τὴν φιλαυτίαν σου. Λόγου χάριν, μικρὸν τὸ ἔχεις, νὰ μάθῃς ὅτι λέγουν περὶ σοῦ: τῇ ἀληθείᾳ αὐτὸς ὁ μικρὸς Στάγχωπ ἔχει πολὺ καλὴν ἀνατροφήν, εἶνε εὐγενέστατος καὶ χαριέστατος. Καὶ ὅμως ἀπὸ σὲ καὶ μόνον ἐξαρτᾶται ν' ἀκούῃς τοιούτους ἐπαίνους περὶ τοῦ ἑαυτοῦ σου. Ἔχεις βεβαίως καὶ σὺ μικρὰν δόσιν ἀνθρωπίνης ματαιότητος, καὶ θὰ ἐλυπούμην πολὺ ἂν δὲν εἶχες, διότι συχνότατα ἡ ματαιότης γίνεται αἰτία πολλῶν ἀγαθῶν. Νέος ἄμοιρος ματαιότητος, οὐδένα ἔχων πόθον νὰ διακριθῇ, οὐδόλως φιλοδοξῶν νὰ φανῇ ἀνώτερος τῶν ὁμηλίκων, καθίσταται νωθρός, ῥᾴθυμος, ἀηδής, ἑνὶ λόγῳ κτῆνος. Χαῖρε, ἀγαπητέ μου Ζήτω ἡ εὐθυμία! ζήτω ὁ χορός! Ἔσο φαιδρὸς καὶ ἔξυπνος. Σοῦ ἔχω ἕτοιμον ἓν μικρὸν δῶρον, τὸ ὁποῖον θὰ λάβῃς τὴν πρώτην φορὰν ὅπου θὰ παρουσιασθῇς εὐπρεπῶς καὶ μὲ χάριν εἰς συναναστροφήν.

8 Δεκεμβρίου 1762.

Ἐπειδὴ εἰξεύρω ὅτι ἐπιθυμεῖς ὄχι μόνον γράμματα νὰ μάθῃς, ἀλλὰ νὰ γείνῃς καὶ καλὸς ἄνθρωπος, σοῦ ἀναγράφω ἐδῶ τὸν διάλογον κυρίας τινὸς τῆς καλῆς τάξεως καὶ ἑνὸς νέου εὐγενοῦς κατὰ τὴν ὥραν τοῦ γεύματος, διότι τοῦτο ἠμπορεῖ νὰ σοῦ χρησιμεύσῃ εἰς παρομοίαν περίστασιν. Ὁ νέος εἶχεν ἔλθῃ νεωστὶ ἀπὸ τὴν ἐξοχήν, ἡ δὲ κυρία συμπαθοῦσα πρὸς αὐτὸν καὶ πρὸς τοὺς γονεῖς του, ἀνεδέχθη εὐχαρίστως νὰ τοῦ δώσῃ τὸ ἀπαιτούμενον στίλβωμα, διδάσκουσα αὐτὸν τὸν τρόπον τοῦ φέρεσθαι ἐν τῇ ἐκλεκτῇ κοινωνίᾳ. Ὅτε λοιπὸν ἐκάθισαν εἰς τὴν τράπεζαν τὸν ἠρώτησε: — Ἐπιθυμεῖτε ζωμόν; — Ναί, κυρία. — Ἀλλά, κύριε, δὲν ἀποκρίνονται ποτὲ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, ἔτσι ἀποτόμως. — Πῶς ἔπρεπε ν' ἀποκριθῶ; — Ἔπρεπε ν' ἀποκριθῆτε: Ἂν ἀγαπᾶτε νὰ μοὶ κάμετε αὐτὴν τὴν χάριν, κυρία· ἤ: Ἂν ἐτόλμων νὰ σᾶς βάλω εἰς αὐτὸν τὸν κόπον. — Ἄλλοτε οὕτω θὰ λέγω. — Ἀκουμβᾶτε βλέπω τοὺς ἀγκῶνάς σας εἰς τὴν τράπεζαν· αὐτὸ δὲν ἐπιτρέπεται· εἶνε πολὺ ἄκοσμον. — Θὰ προσέξω νὰ μὴ τὸ ξανακάμω — Ἐπιθυμεῖτε νὰ σᾶς βάλω ἀπὸ αὐτὸ τὸ μέρος, κύριε; — Ἂν ἀγαπᾶτε νὰ μοῦ κάμετε αὐτὴν τὴν χάριν, κυρία.... — Ἐξαίρετα, παρατηρῶ ὅτι ἐφαρμόζετε ἀμέσως τὰ παραγγέλματά μου. Ἀλλά, καλέ, τί βλέπω; Μ' ἐτρομάξατε! μήπως θέλετε νὰ κόψετε τὸν λαιμόν σας; — Τί ἐννοεῖτε, κυρία; — Ἐβάλετε τὸ μαχαίρι εἰς τὸ στόμα σας· τὸ φαγητὸν τὸ τρώγουσι μὲ τὸ περόνιον

Digitized by Google

ἢ μὲ τὸ κοχλιάριον· ὅστις σᾶς ἴδῃ νὰ βάλετε τὸ μαχαίρι εἰς τὸ στόμα θὰ φρίξῃ, διότι θὰ ὑποθέσῃ ὅτι θέλετε νὰ τὸ καταπίετε. — Καὶ ὅμως εἶδα πολλοὺς νὰ καταπίνουν μαχαίρια καὶ σπαθιά. — Δὲν ἀμφιβάλλω, ἀλλὰ κανένα καλὸν ἄνθρωπον δὲν θὰ ἰδῆτε νὰ τὸ κάμῃ. - Εἰς ὑγείαν σας, κυρία. — Σᾶς παρακαλῶ, δὲν λέγουν ποτὲ ἔτσι. Ὅταν κανεὶς θέλει νὰ πίῃ εἰς ὑγείαν κυρίας, ἢ καὶ ἀνδρὸς ἀκόμη, πρὸς τὸν ὁποῖον ἔχει σέβας, λέγει: Ἔχω τὴν τιμὴν νὰ πίω εἰς ὑγείαν σας· ἤ: Ἐπιτρέπετε νὰ πίω εἰς ὑγείαν σας; Ἄλλο πάλιν αὐτό! — Ποῖον, κυρία; — Ἐμπουκώθητε μεγάλα κομμάτια, ὥστε ἐφούσκωσε τὸ πρόσωπόν σας, ὡς τῶν χωρικῶν ὅταν φυσοῦν τὴν φωτιάν. Εἰς τὴν καλὴν κοινωνίαν αὐτὸ οὐδέποτε γίνεται, καὶ ὅμως τρώγουν καὶ αὐτοὶ ἀρκετὰ καὶ ἄφθονα. — Θὰ τὸ ἐνθυμοῦμαι καὶ δὲν θὰ τὸ ἐπαναλάβω. — Πολὺ καλά, ἀρκετὰ εἶνε αὐτὰ διὰ σήμερον. Ἄλλοτε θὰ σᾶς εἴπω καὶ ἄλλα πολλὰ περὶ τῆς καλῆς συμπεριφορᾶς. — Θὰ μὲ ὑποχρεώσετε τὰ μέγιστα, κυρία, διότι πολὺ ἐπιθυμῶ νὰ μάθω νὰ φέρωμαι ὅπως πρέπει.

Ἰανουάριος 1762

Πρὸς μὲν τοὺς ἀνωτέρους σου πρέπει νὰ ἔχῃς σέβας καὶ ὑποταγήν, πρὸς δὲ τοὺς ἴσους σου νὰ εἶσαι εὐγενής, εὐπροσήγορος καὶ περιποιητικὸς καὶ πρὸς τοὺς κατωτέρους σου εὐμενὴς καὶ ἀφελής. Ἀλλ' εἰξεύρεις ἆρά γε ποῖοι εἶνε οἱ ἀνώτεροι, ποῖοι οἱ ἴσοι καὶ ποῖοι οἱ κατώτεροί σου; Ἂς ἐξετάσωμεν ὀλίγον αὐτὸ τὸ ζήτημα. Κατὰ τοὺς νόμους τῆς φύσεως, ἡ ὑπηρέτρια τοῦ κυρίου Ῥομπὲρ εἶνε ὅσον καὶ σὺ εὐγενής· διότι ἔχει καὶ αὐτὴ πατέρα καὶ μητέρα, πάππον καὶ μάμμην καὶ προγόνους μέχρι τοῦ Ἀδάμ· ἀλλὰ τὸ κακὸν δι' αὐτὴν εἶνε ὅτι δὲν ἦσαν ὅσον καὶ οἱ ἰδικοί σου πλούσιοι, καὶ ἐπομένως δὲν ἠδυνήθησαν νὰ τῆς δώσωσι καλὴν ἀνατροφήν, ὡς οἱ ἰδικοί σου εἰς σέ. Αὐτὴ λοιπὸν εἶνε ἡ μόνη διαφορὰ μεταξύ σας· ἐκείνη μὲν σοῦ παρέχει τὰς ὑπηρεσίας της, καὶ σὺ τῆς παρέχεις χρήματα. Μὴ κομπάσῃς λοιπὸν ποτὲ διὰ τὸ γένος σου, τὸ ὁποῖον κατ' οὐδὲν εἶνε ἀνώτερον τοῦ γένους τῆς ὑπηρετρίας· ἀλλὰ προσπάθει νὰ γείνῃς κἄτι τι διὰ τῆς ἀρετῆς καὶ τῶν χρηστῶν ἠθῶν, διότι αὐτὴ εἶνε ἡ μόνη καὶ ἀληθὴς εὐγένεια. Ὅστις κομπάζει διὰ τὸ γένος του καὶ καταφρονεῖ ἐκείνους τοὺς ὁποίους ἀρέσκεται νὰ ὀνομάζῃ παρακατινοὺς εἶνε τὸ μωρότερον καὶ γελοιωδέστερον ζῷον τοῦ κόσμου.

*

ΜΙΚΡΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ

ΕΡΩΤΗΣΙΣ

Πρὸς ποῖον ἐλάττωμα ἀνδρὸς καὶ πρὸς ποῖον ἐλάττωμα γυναικὸς εἶσθε ἐπιεικέστερος;

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

Αἱ ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου ἀπαντήσεις δὲν εἰνε πολυάριθμοι, ἐνῷ ἀκριβῶς ἐπ' αὐτοῦ πᾶς τις ἠδύνατο νὰ εἴπῃ τὴν γνώμην τὴν ὁποίαν ἐκ πείρας ἐσχημάτισε, ἄνευ ψυχολογικῶν ἐρευνῶν καὶ ἐπιπλοκῶν καὶ συμπερασμάτων ἀμφιβόλου γνησιότητος, καθ' ὅσον τὸ ζήτημα ἦτο τὸ πάντων ἁπλούστατον. Διατὶ ἀπέσχον πολλοὶ ν' ἀπαντήσωσι, οἵτινες μάλιστα προθύμως, ἂν ὄχι εὐστόχως, ἀπήντησαν εἰς πάντα τὰ λοιπά; Ἐξ ὑπερβολικῆς ἐπιεικείας δὲν εἰξεύρουσι τί πρῶτον καὶ τί δεύτερον νὰ συγχωρήσωσιν ἐκ τῶν ἀνθρωπίνων ἐλαττωμάτων, πρόθυμοι νὰ δώσωσι γενικὸν συγχωροχάρτιον πρὸς πάντας διὰ πάντα καὶ πρὸς ἑαυτοὺς ἑπομένως; Ἢ ἐξ ἀμειλίκτου αὐστηρότητος δὲν ἐννοοῦσι νὰ φανῶσιν ἐπιεικεῖς καὶ πρὸς αὐτὰ τὰ μικρὰ ἐλαττώματα ἀβλαβῆ ἄλλως τὰ προερχόμενα ἐξ αὐτῆς τῆς φυσικῆς καὶ ἠθικῆς ἀτελείας τοῦ ἀνθρώπου; Ἢ μήπως συνέβη παρὰ τοῖς πολλοῖς τὸ ἑξῆς: Προκειμένου νὰ συγχωρήσωσι ἓν ἐλάττωμα, φυσικῷ τῷ λόγῳ θὰ ἐσυγχώρουν τὸ μεγαλείτερον ἐκ τῶν ἐλαττωμάτων τὰ ὁποῖα αὐτοὶ οἱ ἴδιοι ἔχουν, διότι ἂν δὲν εἰνε πρὸς τοῦτο ἐπιεικεῖς διατὶ δὲν τὸ διορθώνουν λοιπόν; Ἀλλ' εἰνε δυνατὸν νὰ γνωρίζῃ κανεὶς τὰ ἐλαττώματά του; Πολλοὶ εἰνε ἕτοιμοι νὰ διαμαρτυρηθοῦν καὶ νὰ ὑποστηρίξουν ὅτι τὰ γνωρίζουν καὶ οὔτε τὰ κρύπτουν. Δὲν τὰ διορθώνουν, διότι δὲν ἔχουν τὴν δύναμιν, ἀδιάφορον — ἀλλὰ τὰ γνωρίζουν. Αὐτὸ φαίνεται ἐν μέρει ἀληθές. Ὄχι σπανίως ἀκούομεν τοὺς ἄλλους, ὅπως καὶ οἱ ἄλλοι μᾶς ἀκούουν, ἐξομολογουμένους μετριοφρόνως καὶ ἐν συντριβῇ ἐλαττώματα καὶ σφάλματα. Ἀλλὰ τί εἴδους ἐλαττώματα εἶνε αὐτά; Ἂν ὅλοι οἱ ἄνθρωποι εἶχον μόνα ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα δῆθεν ἐξομολογοῦνται, ἡ γῆ θὰ ἦτο παράδεισος καὶ δὲν θὰ ὠνειροπολοῦμεν τὴν μέλλουσαν ζωὴν τόσον διάφορον τῆς ἐπιγείου. Ἂν ἐξετάσωμεν τὰ τόσον εὐκόλως ὑφ' ἑκάστου καταδηλούμενα ἐλαττώματα θὰ εὕρωμεν ταῦτα ἢ ὅλως ἀσήμαντα ἢ ἀνύπαρκτα ἢ καὶ ἔχοντα ἀξιώσεις προτερημάτων. Ἡ εἰλικρίνεια αὕτη, ἡ μετριοφροσύνη, ἡ ταπείνωσις, οὐδὲν ἄλλο εἰνε ἢ προσωπίδες τοῦ ἀνθρωπίνου ἐγωϊσμοῦ. Ὁμοιάζομεν κατὰ τοῦτο τοὺς ταξειδιώτας τοὺς ἐπιδεικνύοντας προθύμως εἰς τοὺς ὑπαλλήλους τοῦ τελωνείου ἀσήμαντα ἀντικείμενα ἐκ τῶν ἀποσκευῶν των ὅπως πείσωσιν ὅτι δῆθεν οὐδὲν πολύτιμον κρύπτουσιν ἀπ' αὐτῶν εἰς τῶν κιβωτίων τὰ βάθη. Ὁμοιάζομεν ἀκόμη τοὺς χριστιανοὺς τοὺς ἀναφέροντας πρὸς τὸν πνευματικὸν ἐλάχιστά τινα παραπτώματα μετὰ συντριβῆς ὅπως βεβαιωθῇ καὶ αὐτὸς (καὶ ὁ Θεὸς δι' αὐτοῦ!) ὅτι εἰς οὐδὲν μεγαλείτερον ἁμάρτημα ὑπέπεσαν. Ἡ ἀνθρωπίνη εἰλικρίνεια εἰνε κόσκινον· ἀφίνει ὅλην τὴν σκόνιν νὰ πέσῃ εἰς τὰ μάτια τῶν ἄλλων καὶ κρατεῖ τὰ χονδρὰ κομμάτια καλὰ κρυμμένα.

Καὶ τὴν ἀφορμὴν τῶν σκέψεων τούτων μοῦ ἔ-

Digitized by Google

δωκε τὸ πρῶτον χειρόγραφον τὸ ὁποῖον ἀνέσυρα ἐκ τοῦ φακέλλου. Εἶνε ἀριστούργημα εἰλικρινοῦς ὑποκρισίας μέχρι καὶ αὐτῆς τῆς ὑπογραφῆς:

— Εἶμαι ἐπιεικὴς πρὸς τὸ ἐλάττωμα ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον βεβαίως ἔχω χωρὶς νὰ γνωρίζω.

Ἀθῆναι *Ταρτοῦφος*

Νὰ σᾶς τὸ εἰπῶ ἐγώ, κύριε Ταρτοῦφε, τὸ ἐλάττωμα σας· εἶσθε ἐγωϊστὴς ὅσον παίρνει καὶ ὑποκριτὴς ὅσον σηκώνει. Καὶ εἶμαι βέβαιος ὅτι δὲν εἶσθε καθόλου ἐπιεικὴς πρὸς τὸν ἐγωϊσμὸν καὶ τὴν ὑποκρισίαν τῶν ἄλλων, διότι συνήθως δὲν συγχωρεῖ τις εἰς τοὺς ἄλλους τὰ ἐλαττώματα τὰ ὁποῖα αὐτὸς ὁ ἴδιος ἐν γνώσει ἢ ἐν ἀγνοίᾳ ἔχει. Καὶ εἶνε μάλιστα τοῦτο εἷς τῶν ἀσφαλῶν τρόπων διὰ τοῦ ὁποίου ἀποκαλύπτονται ξένα ἐλαττώματα. Πολλάκις μοῦ συνέβη ν' ἀκούσω τινὰ ἀμειλίκτως καταφερόμενον κατὰ τῶν φιλαργύρων ἢ τῶν δειλῶν ἢ τῶν ψευστῶν, καὶ ἑπτὰ φορὰς εἰς τὰς δέκα ἐπείσθην ὅτι αὐτὸς ἦτο καὶ φιλάργυρος, ἢ δειλὸς ἢ ψεύστης. Εἶνε παράδοξον τοῦτο καὶ ὅμως ἀληθές. Ὁ ἔχων ἐλάττωμά τι μισεῖ τοὺς ἔχοντας τὸ αὐτὸ ἐλάττωμα, ὅπως οἱ τεχνῖται τοὺς ὁμοτέχνους, ἴσως ἐκ φόβου συναγωνισμοῦ!

Ἄς συλλέξωμεν τώρα μερικοὺς κόκκους κοινοῦ νοῦ οἱ ὁποῖοι πίπτουν ἀπὸ τὸ σακκίον τῆς γνώσεως:

— Ἐκ τῶν τοῦ ἀνδρός: τὸ ἀγαπᾶν τὰς γυναῖκας — ἐκ τῶν τῆς γυναικὸς τὸ ἀνέχεσθαι τὴν ἀγάπην.

Κεφαλληνία *Κοσμικὸς*

Κύριε Κοσμικέ, μὲ τὴν ἄδειάν σας, αὐτὰ τὰ ἐλαττώματα δὲν ἔχουν καθόλου ἀνάγκην ἀπὸ τὴν ἐπιείκειάν σας. Φυλάξετέ την δι' ἄλλα.

— Εἰς τὴν ἀφηρημάδα τοῦ ἀνδρὸς καὶ εἰς τὴν δειλίαν τῆς γυναικός.

Πύργος *Ἐπαρχιώτης*

— Πρὸς μὲν τοῦ ἀνδρός, α') ὅταν δὲν φθάνῃ ἐγκαίρως εἰς τὴν ὡρισμένην ὥραν τοῦ δείπνου· β') ὅταν βάφῃ τὰς λευκάς του τρίχας διὰ ν' ἀρέσκῃ — πρὸς δὲ τῆς γυναικός: ὅταν ἐξ εὐφυΐας προβαίνει εἰς φοβερὰν πολυλογίαν.

Χίος. *Ἀφελὴς*

— Συγχωρῶ εἰς μὲν τὸν ἄνδρα τὴν πρὸς τὴν γυναῖκα ἀδυναμίαν, διότι αὐτὴ εἶνε μὲν ἐλάττωμα ἀλλὰ προδίδει ἀγαθὴν καρδίαν — εἰς δὲ τὴν γυναῖκα τὴν φιλαρέσκειαν, ἀφοῦ τὴν φυσικὴν ταύτην τοῦ θήλεως ἰδιότητα ὁ κόσμος ἐν τῇ γυναικὶ ἐσυνείθισε νὰ ἀποκαλῇ ἐλάττωμα,

Λευκὰς *Κυρία Λ. Σ.*

Ὢ τῆς ἀνεξαντλήτου γυναικείας ἀγαθότητος καὶ ἀμεροληψίας! εὗρε τρόπον νὰ συγχωρήσῃ ἥμισυ ἀνδρικὸν ἐλάττωμα καὶ ἓν ἥμισυ γυναικεῖον, διότι καὶ τὴν πρὸς τὴν γυναῖκα ἀδυναμίαν τοῦ ἀνδρὸς προκαλεῖ δὰ αὐτὴ ἡ γυναικεῖα φιλαρέσκεια καὶ εἶσθε ἀπαραίτητος συνεργὸς τοῦ ἐλαττώματος τὸ ὁποῖον τάχα μᾶς συγχωρεῖτε, Κυρία μου.

Καὶ μία συνοπτικὴ διαδικασία:

— Εἰς τὴν ζηλοτυπίαν!

Ταΐγάνιον *Γ. Β.*

Καὶ ἄλλη:

— Πρὸς τὴν οἰνοποσίαν καὶ τὴν πολυλογίαν!

Ἀθήνησι *Ἀτυχὴς*

Ὁ ἀτυχὴς αὐτὸς βεβαίως θὰ ἔχῃ δύο εὐτυχίας: Δὲν θὰ οἰνοποτῇ καὶ διὰ τοῦτο εἶνε ἐπιεικὴς πρὸς τοὺς οἰνοπότας, θὰ εἶνε βαρήκοος καὶ διὰ τοῦτο συγχωρεῖ τοὺς φλυάρους.

Προσοχή! ἔχομεν πάλιν νὰ κάμωμεν μὲ γυναικείας σοφιστείας:

— Ἡ γυνὴ κατὰ τὴν ματαιότητα (γράφε κουφότητα) μόνον ὑπολειπομένη τοῦ ἀνδρός, ἄνευ αὐτῆς ἠδύνατο νὰ διαμφισβητῇ πᾶν δικαίωμα ὑπεροχῆς πρὸς αὐτὸν (sic) Διὰ τοῦτο εἶμαι ἐπιεικὴς πρὸς τὴν ματαιότητα (γράφε κουφότητα) τῆς γυναικὸς καὶ τὴν καλλιέργειαν τῆς ματαιότητος (γράφε κουφότητος) ταύτης ὑπὸ τοῦ ἀνδρός.

Κωνσταντινούπολις *Εὔα*

Τὰ ἐκαταλάβατε καλὰ αὐτά; Μὲ ἄλλους λόγους ἡμεῖς κατορθώνομεν ἐνισχύοντες τὴν γυναικείαν κουφότητα νὰ κρατοῦμεν κάπως εἰς ὑποταγὴν τὰς γυναῖκας, ἄλλως θὰ μᾶς ἠμφισβήτουν τὸ δικαίωμα ὑπεροχῆς αἱ ἐπαναστάτριαι! Ὦ ἄνδρες ἀδελφοί μου, τώρα ποῦ τὸ ἐμάθαμεν αὐτὸ ἂς προσπαθῶμεν μὲ πᾶσαν δύναμιν νὰ ἐξασφαλίσωμεν τὴν κυριαρχίαν μας. Εὔα, Εὔα, ἂν δὲν ἔτρωγες τὸ μῆλον τοῦ Παραδείσου δὲν θὰ εἴχομεν σήμερον ἀνάγκην νὰ καταφεύγωμεν εἰς τόσον ταπεινὰ μέσα ἐναντίον σοῦ καὶ τῶν θυγατέρων σου.

— Συγχωρῶ ἐκ τῶν γυναικείων ἐλαττωμάτων ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα ἐνισχύουν τὴν ἀρετὴν τοῦ ἀνδρός, καὶ ἐκ τῶν ἀνδρικῶν ἐλαττωμάτων ἐκεῖνα, ἅτινα κρατύνουν τῆς γυναικὸς τὴν ἀγαθότητα.

Ἀθῆναι *Ἀμαρυντίνη*

Αὐτὸ μάλιστα, κόρη μου ἢ γεροντοκόρη μου, διότι ἡ γνώμη σου μαρτυρεῖ πεῖραν τοῦ κόσμου. Ὥστε κυρίως συγχωρεῖς τὴν γυναικείαν ἀσχημίαν, ἡ ὁποία κατ' ἐξοχὴν ἐνισχύει τὴν ἀρετὴν τοῦ ἀνδρὸς καὶ τὴν μωρίαν, ἥτις κρατύνει τόσον τῆς γυναικὸς τὴν ἀγαθότητα, ὥστε ἐνίοτε μεταβάλλει αὐτὴν καὶ εἰς ἔρωτα πρὸς μωρὸν ἄνδρα!

— Συγχωρῶ ὅλα τὰ ἐλαττώματα τῶν φίλων μου καὶ δὲν συγχωρῶ οὔτε τὰ προτερήματα τῶν ἐχθρῶν μου.

Κέρκυρα *Ἀμείλικτος*

Τὰς γυναῖκας εἰς ποίαν τάξιν θὰ θέσετε, κύριε ἀμείλικτε;

Καὶ ὁ μεγαλόκαρδος:

— Ἔχω ἀπεριόριστον ἐπιείκειαν πρὸς τὰ ξένα ἐλαττώματα τὰ ὁποῖα δὲν γνωρίζω.

Σμύρνη *Ἐπιεικὴς*

Νὰ χαρῆτε τὴν ἐπιείκειάν σας! Ὁμοιάζετε κυνηγὸν ὁ ὁποῖος θὰ ἔλεγε γενναιοφρόνως: — Δὲν σκοτώνω ποτὲ τοὺς λαγοὺς ποῦ εἶνε κρυμμένοι εἰς τὰς τρύπας των.

Digitized by Google

Καὶ οἱ ἀμφίβολοι:

— Ὑπάρχουν ἐλαττώματα πρὸς τὰ ὁποῖα εἶμαι ἐπιεικὴς ἢ ἀμείλικτος κατὰ τὰ πρόσωπα καὶ τὰς περιστάσεις.

Βῶλος *Π. Δ.*

— Δὲν ἔχω ὡρισμένην γνώμην· ὑπάρχουν ἐλαττώματα τὰ ὁποῖα κάποτε συγχωρῶ μὲ ὅλην μου τὴν καρδιάν, ὅπως ὑπάρχουν καὶ προτερήματα τὰ ὁποῖα πάλιν κάποτε μοῦ φαίνονται ἀσυγχώρητα.

Ἀλεξάνδρεια *Εἷς Ἀναγνώστης*

Καὶ τώρα τὴν ταπεινήν μου γνώμην διὰ νὰ τὴν κρίνουν ἄλλοι ὅπως ἄλλων ἔκρινα ἐγὼ — χάριν ἰσότητος:

« Εἶμαι ἐπιεικὴς πρὸς ὅλα τὰ ἐλαττώματα τὰ ὁποῖα ἠμποροῦν νὰ ἔχουν αἱ εὔμορφοι γυναῖκες καὶ οἱ ἔξυπνοι ἄνδρες. »

Αἱ κακαὶ γλῶσσαι εἰμποροῦν νὰ κρίνουν ὅπως θέλουν τὴν γνώμην μου, καὶ εἶνε ἕκαστος ἐλεύθερος ἀκριβῶς ἐκ ταύτης ὁρμώμενος νὰ ἀρνηθῇ τὴν ἐπιείκειάν του εἰς ἐμὲ — ἀλλ' εἰς τὸν ἑαυτόν του ποτέ!

ΑΝΑΝΔΑΣ

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΑΝΑΛΕΚΤΑ

Ἐνθαρρύνετε τὰ πτωχὰ παιδία. Ὁ Jules Legrand, ὁ πρό τινος ἀποθανὼν γνωστὸς παρισινὸς ἔμπορος, διηγεῖτο πάντοτε εὐχαρίστως καὶ μετὰ συγκινήσεως τὸ ἑπόμενον ἐπεισόδιον τοῦ ἐμπορικοῦ βίου του: «Κατὰ τὴν οἰκονομικὴν κρίσιν τοῦ ἔτους 1857 κατὰ τὴν ὁποίαν πολλῶν τραπεζῶν ἡ πίστις ἐκλονήθη, ἠκούες καθ' ἡμέραν καὶ νέαν ἀπροσδόκητον χρεωκοπίαν. Καὶ ὁ ἐμπορικός μας οἶκος, ἀποτελούμενος ἀπὸ ἐμὲ καὶ ἀπὸ δύο μέλη νεώτερα, διέτρεχε τὸν ἔσχατον κίνδυνον. Διὰ νὰ πληρώσωμεν τὰ συναλλάγματα, τὰ ὁποῖα μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἦσαν ληξιπρόθεσμα, ἐχρειάζετο τὸ στρογγύλον ποσὸν πεντακοσίων χιλιάδων φράγκων εἰς μετρητά· οὔτε περισσότερον οὔτε ὀλιγώτερον! Καὶ τὸ ταμεῖόν μας περιεῖχε ἑκατοντάδας χιλιάδων φράγκων, ἀλλά... εἰς γραμμάτια, τὰ ὁποῖα κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν δὲν εἶχαν καμμίαν ἀξίαν. Ἔτρεξα δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ πρὸς εὕρεσιν χρημάτων. Οἱ φίλοι τοὺς ὁποίους εἴχαμεν βοηθήσῃ ἄλλοτε εἰς δυσκόλους περιστάσεις ἢ εὑρίσκοντο εἰς παραμοίαν μὲ ἡμᾶς θέσιν ἢ ἐζήτουν ἀνταλλάγματα ἀσφαλῆ, καὶ ἡμεῖς ἄλλην ἀσφάλειαν δὲν εἴχαμεν νὰ δώσωμεν παρὰ τὸν λόγον τῆς τιμῆς μας. Δύο ἡμέρας ἔτρεχα ἄνω κάτω. Ἐπὶ τέλους ἐπέστρεψα ἀπηλπισμένος καὶ ἔκλεισα τὴν θύραν τοῦ γραφείου μου περιμένων ν' ἀκούσω τὰς τρομερὰς λέξεις: « Τὰ συναλλάγματά σας διεμαρτυρήθησαν. » Αἴφνης ἀνοίγει τὴν θύραν καὶ εἰσέρχεται χωρὶς νὰ κτυπήσῃ ἀνὴρ μεσόκοπος, ἄγνωστος ἐντελῶς εἰς ἐμέ. Ἡ ἀγαθὴ καὶ εἰλικρινὴς φυσιογνωμία του μὲ ἔπεισαν εὐθὺς ὅτι δὲν ἔμελλον ν' ἀκούσω ἐπικειμένην καταστροφήν. — Κύριε Λεγκράν, μοῦ εἶπεν ἀφοῦ ἐκάθισε πλησίον μου, ἔμαθα ὅτι ἔχετε ἀνάγκην χρημάτων. Τόσην ἐμπιστοσύνην μοῦ εἶχεν ἐμπνεύσῃ αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος, ὥστε δὲν ἐδίστασα νὰ ἐξομολογηθῶ εἰς αὐτὸν τὴν δεινὴν θέσιν μας. — Ὑπογράψατε γραμμάτιον διὰ 500 χιλιάδων φράγκων μὲ προθεσμίαν ἑνὸς ἔτους καὶ ἀτόκως, καὶ λάβετε αὐτὴν την ἐπιταγήν. Καὶ ταῦτα εἰπὼν ὑπεγραψεν ἐπιταγὴν δια τὸ ποσὸν τοῦτο ἐπὶ τραπέζης πίστεως ἀκροδάντου, καὶ μοῦ τὴν ἐνεχείρισεν. Ἐν ᾧ δὲ ἐγὼ ἀπορῶν καὶ ἄφωνος ἔδιδα εἰς αὐτὸν τὸ γραμμάτιον, αὐτὸς ἐξηκολούθησε: — Σεῖς βέβαια δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ μ' ἐνθυμῆσθε, σᾶς εὐθυμοῦμαι ὅμως πολὺ καλὰ ἐγώ. Ὅταν ἦσθε μέλος τῆς ἐφορευτικῆς ἐπιτροπῆς τοῦ σχολείου τοῦ Μεζιὲρ ἐγὼ ἤμην παιδίον μικρόν, μόνην προστασίαν ἔχον εἰς τὸν κόσμον τὴν ἀδύνατον, τὴν πτωχὴν μητέρα μου. Τὰ φορέματά μου ἦσαν τριμμένα, ἀλλὰ καθαρὰ πάντοτε. Ὅταν ἦλθεν ἡ σειρὰ νὰ ἐξετασθοῦν οἱ μαθηταὶ τῆς τάξεώς μου τὰς ἐρωτήσεις ἀπευθύνατε σεῖς. Ἐστοχαζόμην ὅτι θὰ ἐγκωμιάσετε καὶ θὰ χαϊδεύσετε τὰ παιδια τῶν ἀριστοκρατῶν καὶ τῶν πλουσίων καὶ ὅτι οὔτε θὰ κυττάξετε κἂν ἐμὲ τὸ πτωχόν. Ἀλλὰ ὄχι. Εἰς τας ἐρωτήσεις, ἐνθυμοῦμαι, ἔτρεμα ἀπὸ ἐντροπήν, ἐμπερδεύθην καὶ ἔκαμα μερικὰ λάθη. Ἀφοῦ ἐτελείωσαν αἱ ἐξετάσεις ἤλθετε κατ' εὐθεῖαν πρὸς ἐμὲ μόνον. Μοῦ ἐχαϊδεύσετε τὴν κεφαλὴν μὲ πατρικὴν τρυφερότητα καὶ μοῦ εἴπετε ὅτι ἀπήντησα ἐξαίρετα εἰς τὰς ἐρωτήσεις, καὶ ὅτι ἐὰν ἐπιμεληθῶ περισσότερον θ' ἀπαντήσω ἄλλοτε ἀκόμη καλλίτερα· μοῦ εἴπετε ὅτι ὁ δρόμος τῆς προόδου καὶ τῆς τιμῆς εἶνε ἐξ ἴσου εἰς ὅλους ἀνοικτός, καὶ ὅτι, ἂν ἔχω ἀπόφασιν στερεάν, θὰ φθάσω βέβαια εἰς τὸν σκοπόν. Αὐτὰ τὰ παρηγορητικὰ καὶ προτρεπτικά σας λόγια μὲ ἐνεθάρρυναν κατὰ τὰς προσπαθειας καὶ τὰς δοκιμασίας μου· καὶ ὅλην τὴν καρτερίαν ἡ ὁποία ἐχρειάζετο διὰ ν' ἀναδειχθῶ νικητὴς ὀφείλω μόνον εἰς αὐτὴν σας τὴν ἐνθάρρυνσιν. Ὁσάκις ἡ ἐπιτυχία στέφῃ τὰς προσπαθείας μου ἀδύνατον νὰ μὴ σᾶς ἐνθυμηθῶ καὶ νὰ μὴ εὐλογήσω τ' ὄνομά σας. Τώρα ἔγεινα, πλούσιος καὶ ἐπιτρέψατε εἰς ἐμὲ τὴν ἐλαχίστην ταύτην ἔκφρασιν τῆς εὐγνωμοσύνης μου διὰ τὸν πολυτιμότατον ψυχικὸν πλοῦτον τὸν ὁποῖον ἐχορηγήσατε ἄλλοτε εἰς τὸ πτωχὸν παιδίον....Ἠμπορεῖτε νὰ φαντασθῆτε καὶ τὴν ἰδικήν μου καὶ τοῦ ἀνεκτιμήτου ἐκείνου ἀνδρὸς τὴν συγκίνησιν. Δὲν περιγράφεται. Καὶ ποῦ νομίζετε ὅτι εὑρέθη τὸ γραμμάτιον κατὰ τὴν λῆξιν τῆς προθεσμίας; ἀδύνατον νὰ μαντεύσετε! Τὸ γραμμάτιον, ἔλεγε περαίνων τὴν διήγησιν ὁ Legrand, ἐδωρήθη εἰς τὴν ὀρφανήν ἐγγονήν μου! Ὦ! καρδίαι τοιαῦται φέρουν τὴν γῆν πλησιέστερον τοῦ οὐρανοῦ!»

Ὁ Πάλμερστον καὶ αἱ πενθεραί. Κατ' αὐτὰς ἡ Βουλὴ τῶν Κοινοτήτων παρεδέχθη εἰς δευτέραν ἀνάγνωσιν, διὰ ψήφων 222 κατὰ 155, τὸ νομοσχέδιον δι'

Digitized by Google

οὐ ἐπιτρέπεται εἰς τὸν χηρεύσαντα ὁ γάμος μετὰ τῆς ἀδελφῆς τῆς ἀποθανούσης συζύγου του. Ὅτε πρὸ πολλῶν ἐτῶν ὑπεβλήθη εἰς τὴν Ἀγγλικὴν Βουλὴν τὸ νομοσχέδιον ὀλίγους ἠρίθμει τοὺς ὑπερμάχους καὶ ἀπερρίφθη μάλιστα ἐπανειλημμένως πρὶν γείνῃ δεκτὸν εἰς πρώτην ἀνάγνωσιν. Ἐκ τῶν ἀγορευσάντων τότε κατὰ τοῦ νομοσχεδίου ἦτο καὶ ὁ περιφανὴς Πάλμερστον ὅστις ἐπέρανε τὴν ἀγόρευσιν μετὰ τοῦ ἰδιάζοντος εἰς τοὺς Ἄγγλους humour ὡς ἑξῆς: «Εἶπα διὰ μακρῶν τοὺς λόγους διὰ τοὺς ὁποίους τάσσομαι κατὰ τοῦ νομοσχεδίου. Ἀλλ' ὡς εἰλικρινὴς πολέμιος ὀφείλω νὰ ὁμολογήσω ὅτι ὑπάρχει ὑπὲρ αὐτοῦ ἐπιχείρημα ἰσχυρότατον, τὸ ὁποῖον ἀπορῶ πῶς διέφυγε τὴν ὀξυδέρκειαν εὐφυεστάτων ὑμνητῶν, δηλαδὴ ὅτι ὁ νυμφευόμενος τὴν ἀδελφὴν τῆς ἀποθανούσης συζύγου, καὶ ὄχι ξένην, ἀποφεύγει δοκιμασίαν κατὰ τὴν ὁποίαν δειλιάζει καὶ ὁ καρτερικώτατος, διότι ἔχει μίαν μόνον, καὶ ὄχι δύο πενθεράς.» Καὶ ἡ Βουλὴ σύμπασα, ὁμόφρονες καὶ μή, ἐξεκαρδίσθησαν γελῶντες διὰ τὸ ἀπροσδόκητον ἐπιχείρημα.

ΧΡΟΝΙΚΑ

Φιλολογικά. Τὸ διεθνὲς συνέδριον τῶν Ἀσιανολόγων κατὰ τὸ ἔτος 1890 θὰ συνέλθῃ ἐν Λονδίνῳ ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ σὲρ Ἐρρίκου Rawlinson καὶ τὴν τακτικὴν προεδρείαν τοῦ σὲρ Grant-Duff. Ἡ διάρκεια αὐτοῦ ὡρίσθη ἐννέα ἡμερῶν 1—10 Σεπτεμβρίου (ν.), ἐγένοντο δὲ 300 δηλώσεις ἀποδοχῆς ἐκ μέρους τῶν προσκληθέντων.

Θεατρικά. Ἐν τῷ παρισινῷ θεάτρῳ τοῦ Κωμικοῦ Μελοδράματος παρεστάθη πρό τινων ἡμερῶν μετὰ πολλῆς ἐπιτυχίας ὁ Δάντης, νέον μελόδραμα τοῦ Βενιαμὶν Γοδάρ. Ἡ ὑπόθεσις τοῦ μελοδράματος τούτου ἔχει ἐν συνόψει ὡς ἑξῆς: Ὁ Δάντης συνδιαλλάξας ἐν Φλωρεντίᾳ τὰς διαμαχομένας φατρίας τοῦ Γουέλφων καὶ Γιβελλίνων καὶ ἐκλεχθεὶς ὑπ' αὐτῶν γομφαλονιέρος (ἤτοι κυβερνήτης τῆς πολιτείας) μανθάνει ὅτι ἡ νεᾶνις ἣν ἠγάπα, ἡ Βεατρίκη, ἀρραβωνίζεται τὸν Συμεῶνα δὲ Βάρδη. Οὗτος δὲ πάλιν μανθάνει τοὺς ἔρωτας τοῦ Δάντου καὶ τῆς μνηστῆς του καὶ ἔμπλεως ὀργῆς ἐξυφαίνει συνωμοσίαν καὶ ἀναγκάζει τὴν Βεατρίκην νὰ καταφύγῃ εἰς μοναστήριον ὅπως σώσῃ τὴν ζωὴν τοῦ Δάντου ὅστις ἐκπατρίζεται, ἐπιτυχούσης τῆς συνωμοσίας. Ἀλλὰ μετ' οὐ πολὺ ὁ Συμεὼν μετανοήσας μετακαλεῖ τὸν Δάντην ὅπως τὸν νυμφεύσῃ μετὰ τῆς Βεατρίκης· αὕτη ὅμως καταβληθεῖσα ἐκ τῶν ἐπαλλήλων δοκιμασιῶν θνήσκει, ἐκφωνοῦσα τὸ ὄνομα τοῦ ἐραστοῦ της, ὅστις θ' ἀπαθανατίσῃ αὐτὴν ἐν τῇ *Θείᾳ Κωμῳδίᾳ*.

— Τὸ πυρποληθὲν γερμανικὸν θέατρον τῆς Βουδαπέστης θ' ἀνοικοδομηθῇ διὰ μετοχικοῦ κεφαλαίου 500,000 φλωρινίων. Κατὰ τὴν ἀνοικοδόμησιν θὰ γείνῃ ἐφ' ὅσον δύναται χρῆσις σιδηροῦ ὑλικοῦ.

— Καὶ ἐν Ἀμστελοδάμῳ ἀνεγείρεται μέγα δημοτικὸν θέατρον διὰ δημοσίας ἐγγραφῆς μετοχῶν ἀξίας ἑνὸς ἑκατομμυρίου δραχμῶν.

— Ἡ Ἀδελίνα Πάττη ἐπανῆλθεν εἰς Ἀγγλίαν ἐκ τῆς ἀνὰ τὴν Ἀμερικὴν θριαμβευτικῆς περιοδείας της. Κατὰ τὴν ἄφιξίν της εἰς τὴν ἐν Οὐαλλίᾳ ἰδιόκτητον ἔπαυλιν Graig-y-Nos ἐγένετο δεκτὴ ἐνθουσιωδῶς ὑπὸ τῶν κατοίκων ἐν τῷ σιδηροδρομικῷ σταθμῷ καὶ προσεφωνήθη ὑπὸ τοῦ δημάρχου καὶ κατεφορτώθη ὑπ' ἀνθέων. Ἀψὶς δὲ στηθεῖσα ἔφερε τὴν ἐπιγραφήν: «Καλῶς ἦλθες πάλιν, βασίλισσα τοῦ ᾄσματος!»

Νεκρολογία. Ἀπέθανεν ἐν Βενετίᾳ ἐν ἡλικίᾳ 79 ἐτῶν ὁ Ἰωάννης Βελοῦδος, Ἕλλην τὸ γένος, ἐπὶ πολλὰ ἔτη χρηματίσας ἔφορος τῆς βιβλιοθήκης τοῦ Ἁγίου Μάρκου. Ἐν τῇ «Χρυσαλίδι» ἑλληνικῷ ἡμερολογίῳ, ὅπερ ἐν Βενετίᾳ ἐξέδιδεν, ὁ Βελοῦδος ἐδημοσίευσε πολλὰς ἀξιολογωτάτας διατριβὰς περὶ τῆς ἑλληνικῆς φιλολογίας καὶ ἱστορίας τῶν μέσων χρόνων, ἐν δὲ τῷ περιοδικῷ συγγράμματι τοῦ Βενετικοῦ Ἰνστιτούτου ἐδημοσίευσεν ἐπίσης μελέτας τινὰς ἀρχαιολογικάς, ὧν αἱ πλεῖσται πραγματεύονται περὶ ἀρχαιοτήτων τῆς ἐκκλησίας τοῦ Ἁγίου Μάρκου. Τὸ σπουδαιότατον δ' ἔργον αὐτοῦ εἶναι ἡ ἱστορικὴ μονογραφία περὶ τῆς ἐν Βενετίᾳ ἑλληνικῆς κοινότητος.

— Ὑπερογδοηκοντούτης ἀπέθανεν ἐν Λονδίνῳ ὁ μηχανικὸς James Nasmyth, ὁ ἐφευρέτης τῆς ἀτμοκινήτου σφύρας. Οὗτος προβεβηκὼς ἤδη τὴν ἡλικίαν ἤρχισεν ἀσχολούμενος περὶ τὴν ἀστρονομίαν, ἐδημοσίευσε δὲ σπουδαιοτάτην περὶ τῆς σελήνης μονογραφίαν.

ΠΑΝΤΟΙΑ

Τὸ ἐν Νέᾳ Ἰερσέῃ τῆς Ἀμερικῆς πασίγνωστον ἐργοστάσιον ῥαπτικῶν μηχανῶν Singers ἐκάη. Αἱ ζημίαι ἀνέρχονται εἰς ἓν ἑκατομμύριον λιρῶν στερλινῶν, τρισχίλιοι δ' ἐργάται ἀπέμειναν ἄνευ ἐργασίας.

ΑΙ ΕΙΚΟΝΕΣ

Ἡ βασίλισσα Βικτωρία ἑώρτασε τὴν 12 (24) Μαΐου τὴν ἑβδομηκοστὴν ἐπέτειον τῶν γενεθλίων της. Γεννηθεῖσα τὴν 12 (24) Μαΐου 1819 ἀνῆλθεν εἰς τὸν θρόνον τὴν 8 (20) Ἰουνίου 1837 ὡς διάδοχος τοῦ ἀτέκνου θείου αὐτῆς Γουλιέλμου Δ'. Τὴν 29 Ἰανουαρίου (10 Φεβρ.) 1840 συνεζεύχθη τὸν πρίγκηπα Ἀλβέρτον ἀδελφὸν τοῦ νῦν ἡγεμονεύοντος δουκὸς τοῦ Σὰξ Κοβούργου Γότθα, διατελεῖ δ' ἐν χηρείᾳ ἀπὸ τῆς 2 (14) Δεκεμβρίου 1861.

Ἰχθυοπῶλις. Εἰκὼν Καρλίνι παριστῶσα Βενετὴν, κόρην ἐκφραστικωτάτην τὴν ὄψιν, ἥτις πωλεῖ ἀνὰ τὰς ὁδοὺς ἰχθῦς.

ΕΔΩ Κ' ΕΚΕΙ

Φιλοφρονήματα: Νεαρὸς κομψευόμενος τῶν αἰθουσῶν: — Ἅ Κυρία μου, δὲν το λέγω γιὰ νὰ σας κομπλιμεντάρω, ἔχετε ἐξωτερικὸν πριγκιπίσσης· αὐτὸ τὸ στοματάκι σας, τὰ δοντάκια σας, τὸ χεράκι σας.... ὅλα εἶνε μ ε γ α λ ο π ρ ε π έ σ τ α τ α.

Ἔγγονοι καὶ μάμμη. Οἱ μικροὶ ἐν ἀπουσίᾳ τῶν γονέων των ἐχάλασαν τὸν κόσμον· καὶ ἡ γραῖα μάμμη ἀπολέσασα τὴν ὑπομονὴν λέγει πρὸς τὸν μεγαλείτερον, τὸν ἑξαετῆ Νῖκον: — Μὰ τὸ παρακάνατε σήμερα, παιδιά, καλλίτερα νὰ μὴ σᾶς εἶχα ἐγγόνια ἀφοῦ εἶσθε τόσο ἄτακτα. Καὶ ὁ Νῖκος: Ἂν δὲν μᾶς εἶχες ἐγγόνια πῶς θὰ ἦσουν γιαγιά;

ΤΡΕΙΣ ΓΝΩΜΑΙ ΚΑΘ ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Ὅπως τὰ φυτὰ διὰ μετρίου ὕδατος τρέφονται, διὰ πολλοῦ δὲ σήπονται, ὁμοίως ἡ ψυχὴ διὰ μὲν τῶν συμμέτρων πόνων κρατύνεται, φθείρεται δὲ ὑπὸ τῆς ὑπερβαλλούσης ὀδύνης.

*

Ἡ ἀνάπαυσις εἶνε ἄρτυμα τῶν κόπων.

*

Ὑπάρχουσι περιστάσεις ἐν τῇ ζωῇ καθ' ἃς ἡ κατὰ τὸ φαινόμενον ἧττα εἶνε κρυπτὴ νίκη.

ΜΙΑ ΣΥΜΒΟΥΛΗ ΚΑΘ' ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Οἱ τάπητες προφυλάττονται ἀπὸ τὸν σκῶρον ῥαντιζόμενοι, ἀφοῦ τιναχθῶσι καλῶς, διὰ διαλύσεως φανικοῦ ὀξέος, τόσον ἀραιᾶς, ὥστε νὰ μὴ φθαρῇ τὸ ὕφασμα. Ὁ φαρμακοποιὸς γνωρίζει νὰ κατασκευάσῃ ταύτην ὅταν δηλώσετε τὴν χρῆσιν διὰ τὴν ὁποίαν τὴν προορίζετε.

Μικρὰ Οἰκοδέσποινα.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1890 - 2156

Digitized by Google

ΦΘΙΝΟΠΩΡΙΝΟΝ ΡΟΔΟΝ

Δραμάτιον μονόπρακτον.

ΠΡΟΣΩΠΑ

Ὁ κ. ΛΕΑΝΔΡΟΣ 32 ἐτῶν, ΠΑΥΛΟΣ ΠΑΡΩΔΗΣ 27 ἐτῶν, ΑΝΝΑ ΡΟΔΙΟΥ 23 ἐτῶν, ΓΙΑΝΝΗΣ γέρων ὑπηρέτης.

Η ΣΚΗΝΗ ΕΝ ΤΗ ΕΞΟΧΗ, ΣΥΓΧΡΟΝΟΣ

Θερινὴ αἴθουσα κομψοῦ ῥυθμοῦ. Εἰς τὸ βάθος ὑελόφρακτος θύρα βλέπουσα πρὸς τὸν κῆπον. Δεξιά, πλησίον παραθύρου, εὐρὺς κλιντήρ. Ἀριστερὰ κλειδοκύμβαλον.

ΠΡΩΤΗ ΣΚΗΝΗ

Ἄννα, Παῦλος

Ἄννα (καθημένη ἐπὶ τοῦ σκίμποδος τοῦ κλειδοκυμβάλου καὶ στρέφουσα πρὸς αὐτὸ τὰ νῶτα)

Ἄς εἶνε. Ἡ μακρὰ ἐπίσκεψις τοῦ κ. Πετροπούλου μὲ ἀνησυχεῖ.

Παῦλος

Διατί;

Ἄννα

Εἶδες, νομίζω ὅτι ἡ γιαγιὰ ἦτο περισσότερον συλλογισμένη σήμερα. Ἐπέρασε νυκτιὰ πολὺ ταραγμένην. Ἀπὸ τὸ δωμάτιόν μου, τὸ ὁποῖον εἶνε εἰς τὸ πλάγι τοῦ ἰδικοῦ της, τὴν ἤκουα νὰ ὁμιλῇ μόνη της σιγὰ-σιγά. Μήπως τῆς ἦλθε καμμία κακὴ εἴδησις;

Παῦλος

Πόσον εὔκολα ταράττεσαι, ἀγαπητή μου Ἄννα.

Ἄννα (μειδιῶσα)

Ἔπρεπε καὶ σὺ ν' ἀνησυχῇς, διότι ὁ κ. Πετρόπουλος εἶνε ὁ στενώτερος φίλος τοῦ κ. Χαριλάου, τὸν ὁποῖον τόσον ἀποστρέφεσαι καὶ ὅστις ἔχεις τὴν ἰδέαν ὅτι τρέφει σκοποὺς καταχθονίους.

Παῦλος

Δὲν ἀγαπῶ τὸν κ. Χαριλάου· ἀλλ' αὐτὸ δὲν εἶνε ἀπόδειξις ὅτι ὁ φίλος του ἔφερε λυπηρὰς εἰδήσεις. Ἄλλως τε, ἡ γιαγιά σου ἦτο μᾶλλον συλλογισμένη, παρὰ λυπημένη.

Ἄννα

Ὅταν τὴν ἠρώτησα διατί ὁ κ. Πετρόπουλος ἔμεινε τόσον πολύ, μοῦ ἀπήντησεν ὅτι θὰ μοῦ τὸ εἴπῃ ἀργότερα, ὅτι μετ' ὀλίγον πρόκειται νὰ ἀποφασίσωμεν πρᾶγμα τὸ ὁποῖον πολὺ μ' ἐνδιαφέρει, ἀλλ' ὅτι ἔχει ἀνάγκην νὰ σκεφθῇ πρὶν μοῦ ὁμιλήσῃ. Ἴσως θέλει νὰ σώσῃ ἀκόμη τίποτε λείψανα τῆς περιουσίας μας..

Παῦλος

Λοιπὸν ἡσύχασες;

Ἄννα

Ἔτσι κ' ἔτσι. Ἀλλὰ σκέψου, Παῦλε, ὅτι τόσον σπανίως ὑπῆρξα εὐτυχής, ὥστε δὲν ἠμπορῶ νὰ συνειθίσω εἰς τὴν εὐτυχίαν. Φοβοῦμαι πάντοτε. Ἄς εἶνε! ἄς τ' ἀφήσωμεν αὐτά. Ἔλα νὰ ξαναρχίσωμεν τὴν μουσικήν μας. Θέλεις νὰ τραγουδήσωμε πάλιν τὴν διῳδίαν μας;

Παῦλος

Ὄχι, ἀργότερα. Ἀναπαύσου ὀλίγον. Θὰ ἐκουράσθῃς. Τραγουδεῖς μὲ τόση καρδιά.

Ἄννα

Μὰ τὸ τεμάχιον δὲν εἶνε τοῦ Μόζαρτ;

Digitized by Google

Παῦλος

Ἄλλοτε δὲν ἀγαποῦσες τόσον πολὺ τὴν μουσικήν....

Ἄννα

Ἐννοεῖς τὴν ἐποχήν, ὅπου δὲν ἔκαμνα παρὰ σκάλαις, ὅλο καὶ σκάλαις!

Παῦλος

Δὲν ἤθελες κατ' οὐδὲν λόγον νὰ καθήσῃς εἰς τὸ πιάνο. Ἡ μητέρα σου μ' ἔπαιρνε κατὰ μέρος. «Πὲς εἰς τὴν Ἄνναν, μοῦ ἔλεγεν, ὅτι πρέπει νὰ μελετήσῃ μίαν ὥραν.» Σοῦ τὸ ἔλεγα καὶ μὲ ἤκουες... Ὦ! εἶχα πολλὴν ἐπιρροὴν ἐπάνω σου...

Ἄννα

Ἐν τούτοις εἶμαι μεγαλειτέρα σου.

Παῦλος

Τόσο 'λίγο.

Ἄννα

Ἕνα χρόνον νομίζω Ἐγὼ τώρα εἶμαι εἴκοσι ὀκτὼ ἐτῶν. Συ πόσων ἐτῶν εἶσαι;

Παῦλος

Εἴκοσι ἑπτά.

Ἄννα

Βλέπεις, δὲν μὲ ἀπατᾷ ἡ μνήμη.

Παῦλος

Ἐνθυμεῖσαι τοὺς μῆνας τῶν διακοπῶν ὅπου οἱ γονεῖς μας μᾶς ἔφερναν ἐδῶ κατ' ἔτος μέχρι τοῦ Σεπτεμβρίου. Τί ἦτο δι' ἡμᾶς αὐτὸ τὸ ταξεῖδι τῆς ἐξοχικῆς ἐπαύλεώς σας!

Ἄννα

Τὸ ὠνειρευόμην πρὸς ἑνὸς μηνὸς καὶ τὴν ἡμέραν τῆς ἀναχωρήσεως ἐγὼ ἐσηκωνόμην πρώτη, τόσον ἐφοβούμην μὴ δὲν προφθάσωμεν τὸ ἀτμόπλοιον. Ἔπειτα ἀπὸ ταξεῖδι ὀκτὼ ὡρῶν, ἀπεβιβαζόμεθα εἰς τὴν πόλιν, ὅπου μᾶς ἐπερίμενε τὸ ἁμάξι διὰ νὰ μᾶς φέρῃ εἰς τὸ κτῆμά μας. Ἀλλὰ ἔπειτα ἀπὸ τὸ κούνημα τοῦ βαπορίου ὁ δρόμος μᾶς ἐφαίνετο μακρινὸς καὶ ἐκουραζόμεθα νὰ μένωμεν τόσην ὥραν ἀκίνητοι ἐπάνω εἰς τὸ ὄχημα....

Παῦλος

Δι' αὐτὸ τὸ εὐχαριστότερον μέρος τοῦ δρόμου ἦτο ὁ μικρὸς ἐκεῖνος ἀνήφορος, πρὸς τὸ μέρος τοῦ λόφου. Κατεβαίναμεν ἀπὸ τὴν ἅμαξαν διὰ νὰ μὴ κουρασθοῦν τὰ ἄλογα καὶ ἐσκαρφαλώναμεν εἰς τοὺς θάμνους....

Ἄννα

Ἐσὺ ἐσύναζες βατόμουρα καὶ ξυναὶς *μπουρνέλλαις*, ἀπὸ ταὶς ὁποίαις ἐμουδίαζαν τὰ δόντια μας. Ἐγὼ ἐγέμιζα τὴν πελερίναν μου μὲ ἄνθη. Ὅταν ἐμβαίναμεν ἐκ νέου εἰς τὸ λεωφορεῖον σοῦ τὰ ἔδιδα ἓν πρὸς ἓν καὶ ἔκαμνες τὸ *μπουκέτο*. Δι' ἀγόρι ἦσο πράγματι πολὺ ἐπιτήδειος!

Παῦλος

Τί εὐτυχεῖς στιγμαί! Καὶ πῶς ἐπεθύμουν νὰ τὰς ἀναζήσω!... Ὅταν ἐπανῆλθα πρὸ ὀλίγου ἐδῶ, ἔπειτα ἀπὸ τόσα ἔτη, ἐφαντάσθην ὅτι ἔγεινα ἐκ νέου παιδί, διότι ἀπὸ τὴν παιδικήν μου ἡλικίαν τίποτε δὲν ἤλλαξε γύρω μου. Αἱ εἰκόνες εἶνε εἰς τὴν θέσιν των μὲ τὸ συνειθισμένον μειδίαμά των. Ἐπάνω εἰς αὐτὸ τὸ μαρμάρινον τραπέζι ἐφυλλομετρούσαμεν εἰκονογραφημένα βιβλία, εἰς τὰ ὁποῖα ὁ πατήρ σου, ὅπως καὶ ἡμεῖς, εἴχαμεν μάθει ἀνάγνωσιν. Αἱ καθέκλαι, τὸ ὡρολόγιον ὅλα ἔμειναν εἰς τὸν τόπον των. Τί εὐτυχίαν ᾐσθάνθηκα ὅταν τὸ πρῶτον πρωῒ ἐξύπνησα ἀπὸ τὸ κελάδημα τῶν κοσσύφων εἰς τὴν παλαιὰν καμαροῦλάν μου μὲ τὰ λευκὰ βαμβακερὰ παραπετάσματά της, μὲ τὰ χάρτινα ἄνθη της, τὰ ὁποῖα καλύπτει ὑελίνη σφαῖρα. Ὦ! δὲν ἀστειεύομαι, συνεκινήθην! Ἀφίνει κανεὶς κάτι τι ἀπὸ τὸν ἑαυτόν του εἰς τὰ ἀντικείμενα, τὰ ὁποῖα τὸν περικυκλώνουν πολὺν καιρόν. Ὁμοιάζουν πρὸς παλαιοὺς φίλους. Ὅταν τὰ ἀναγνωρίζῃς, νομίζεις ὅτι σὲ ἀναγνωρίζουν καὶ αὐτὰ καὶ σοῦ εὔχονται τὸ «καλῶς ὥρισες.»

Ἄννα

Τίποτε ἄλλο δὲν ἄλλαξεν εἰς τὸ σπίτι.... ἐκτὸς ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι κατοικοῦν.

Παῦλος

Ναί, τὸ κοριτσάκι ἔγεινε μεγάλη καὶ ὡραία κόρη.... Ὁ φίλος σου ὁ Παῦλος ἠμπορεῖ νὰ σοῦ τὸ εἴπῃ. — Ἀλλ' ἡ κυρία Ῥοδίου, ἡ γιαγιά σου, ἐγήρασε πολύ.

Ἄννα

Ἰδίως ἀφ' ὅτου ἀπέθανε ὁ παπποῦς.

Παῦλος

Πόσον ἠγαπῶντο, ἔπειτα ἀπὸ συζυγικὸν βίον σαραντα χρόνων! Θαρρῶ ὅτι τοὺς βλέπω ἀκόμη

Ἄννα

Διατί ὅλοι οἱ γέροι δὲν εἶνε ἔτσι ἀγαπημένοι;

Παῦλος

Ἁπλούστατον. — Διότι δὲν ἠγαπῶντο ἔτσι ὅταν ἦσαν νέοι. (Βραχεῖα σιγή).

Ἄννα

Ἡ καϋμένη ἡ γιαγιά! ἔπειτα ἀπὸ τὸν παπποῦν ἀπέθανε ὁ πατέρας.... κατόπιν δὲ ἦλθε καὶ ἡ καταστροφή μας. Ἐπὶ τέλους, ἀφοῦ ἐπληρώσαμεν τὰ χρέη μας καὶ ἐξηντλήσαμεν ὅ,τι μᾶς ἀπόμεινεν, ἠναγκάσθημεν νὰ πωλήσωμεν καὶ τὸ κτῆμά μας. Αὐτὸ ἦτο τὸ τελευταῖον κτύπημα τῆς τύχης! Εὐτυχῶς εἷς φίλος τὸ ἠγόρασε καὶ μᾶς τὸ ἐπρόσφερε νὰ κατοικήσωμεν, διὰ νὰ μὴ ἀποχωρισθῇ ἡ γιαγιὰ ἀπὸ τὰς ἀναμνήσεις της.... Βλέπεις ὅτι δὲν πρέπει ν' ἀποστρέφεσαι τὸν κ. Χαριλάου.

Παῦλος

Τοὐλάχιστον δὲν θὰ τὸν κατακρίνω πλέον ἐμπρός σου.

Digitized by Google

Ἄννα

Ἔχομεν δικαίωμα ἡμεῖς μᾶλλον νὰ κατακρίνωμεν ἐσένα, ὁ ὁποῖος δώδεκα—δώδεκα χρόνια τώρα — μᾶς ἐλησμόνησες ἐντελῶς!

Παῦλος

Ναί, ἀγαπητή μου Ἄννα, εἶμαι ἔνοχος· ἀλλὰ συναισθάνομαι τόσον πολὺ τὸ πταῖσμά μου, ὥστε πρέπει νὰ μὲ συγχωρήσῃς. Δὲν σᾶς ἐλησμόνησα. Κάθε χρόνον ἀπεφάσιζα νὰ ἔλθω νὰ σᾶς ἰδῶ. Ἀλλ' ἔμενα εἰς τὰς Ἀθήνας, ὅπου εἰργαζόμην νὰ γίνω καὶ ἐγὼ *κἄτι τι*.... Εἰξεύρεις πρὸς ποῖον ἐστρέφοντο αἱ σκέψεις μου, ὅταν ἐδημοσίευσα τοὺς πρώτους μου στίχους; Ἔλεγα: ὑπάρχουν ἐκεῖ κάτω δύο ἀγαπητὰ πρόσωπα, τὰ ὁποῖα ὅταν λάβουν τὸ βιβλίον μου θὰ ὑπερηφανευθοῦν ἴσως ὀλίγον δι' ἐμένα....

Ἄννα

Δὲν ἠπατᾶσο. Τόσας φορὰς τὸν ἐδιάβασα τὸν μικρὸν ἐκεῖνον τόμον, ὥστε εἰμπορῶ νὰ σοῦ τὸν ἀπαγγείλω ὅλον ἀπ' ἔξω χωρὶς λάθος.

Παῦλος

Δὲν σᾶς ἔστελλα μόνον τὰ ποιήματά μου· ἐνίοτε καὶ σᾶς ἔγραφα.

Ἄννα

Ναί, καὶ ἐπειδὴ ἡ γιαγιὰ δὲν εἰμποροῦσε νὰ κουράζῃ τὰ μάτια της, σοῦ ἀπαντοῦσα ἐγὼ ἀντ' αὐτῆς! Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον συνωμιλοῦσαμεν ἀπὸ μακράν, ἀλλὰ δὲν ἐγνωριζόμεθα.

Παῦλος

Μὲ συγχωρεῖς.... Ἀφοῦ σὲ ἀγαποῦσα πάντοτε... σὲ καὶ τὴν γιαγιά σου.

Ἄννα

Καὶ ὅμως ἐὰν δὲν ἤρχετο εἰς τὸν φίλον σου, τὸν κ. Λέανδρον, ἡ ἰδέα ν' ἀγοράσῃ ἐδῶ πλησίον ἓν κτῆμα, καὶ δὲν τὸν ἐπεφορτίζαμεν νὰ σὲ φέρῃ ἔστω καὶ διὰ τῆς βίας, ἴσως θὰ ἐπερνοῦσαν ἀκόμη πολλὰ χρόνια χωρὶς νὰ ἰδωθῶμεν. Δι' αὐτὸ ἀγαποῦμεν τόσον πολὺ τὸν γείτονά μας.

Παῦλος

Ὅπου καὶ ἂν εἶνε θὰ ἔλθῃ νὰ παίξωμεν *πιάνο*. Εἶνε εὐθυμότερος ἐδῶ παρὰ ὅταν εἶνε μὲ τὴν γυναῖκά του.

Ἄννα

Πῶς τὴν ἐπῆρε αὐτὴν τὴν ξεμυαλισμένη;.....

Παῦλος

Στιγμιαία ἰδιοτροπία. Τώρα ὑποφέρει μαζί της καὶ δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ σωθῇ· εἰς αὐτὸ ὀφείλεται ἡ πικρία τῶν τελευταίων βιβλίων του.

Ἄννα

Προτιμῶ τὰ ἰδικά σου, τὰ ὁποῖα δὲν μὲ λυποῦν, Ἀ! Παῦλε, λέγεις ὅτι ἔγεινα μεγάλη κόρη, ἀλλα σὺ ἔγεινες ἀληθινὸς ποιητής. Τρόπος νὰ μεγαλώνῃ κανεὶς καὶ αὐτός. Δι' αὐτό, τώρα...

Παῦλος

Τώρα;

Ἄννα

Δὲν μοῦ φαίνεται πλέον ὅτι σὲ περνῶ εἰς τὴν ἡλικίαν. (Βραχεῖα σιγή—Κρούεται ἡ θύρα.)

Ἄννα

Ὁ κ. Λέανδρος.

ΣΚΗΝΗ Β'.

Ἄννα, Παῦλος, Λέανδρος.

Ἄννα

Μόνος ἔρχεσθε;

Λέανδρος

Ναί, ἡ γυναῖκά μου ἔχει πονοκέφαλον. Μήπως σᾶς ἐνοχλῶ;

Παῦλος

Ἀστεία ἐρώτησις.

Ἄννα

Τί ἄνοστα ἀστεῖα!... Καὶ ἡμεῖς τοῦ ἐκάμναμεν τὸν πανηγυρικόν του!

Λέανδρος

Τί ἐλέγατε;

Ἄννα

Ὅτι σᾶς ἀγαποῦμε πολύ.

Λέανδρος

Ἡ συμπάθεια εἶνε ἀμοιβαία. Δὲν ἀνήκομεν, ἀγαπητοί μου φίλοι, καὶ οἱ τρεῖς εἰς τὴν μεγάλην συντροφιὰν τῶν ἀγαθῶν ἀνθρώπων;

Ἄννα

Σεῖς καὶ ὁ Παῦλος μάλιστα ἀνήκετε, μεταξὺ αὐτῆς τῆς συντροφιᾶς, εἰς μικρὰν ἐκλεκτὴν οἰκογένειαν...

Παῦλος

Τὴν οἰκογένειαν τῶν εὐαισθήτων. — Ἀλλὰ καὶ σύ, Ἄννα, ἀνήκεις εἰς αὐτήν, διότι τὸ σπουδαῖον δὲν εἶνε νὰ γράφῃ κανεὶς ὅπως ἡμεῖς, ἀλλὰ νὰ αἰσθάνεται ὅπως σύ. Ναὶ καὶ οἱ τρεῖς μας γνωρίζομεν μίαν ἀπὸ τὰς γλυκυτέρας ἀπολαύσεις τοῦ κόσμου, τὴν ἀπόλαυσιν τοῦ νὰ θαυμάζωμεν ἀπὸ κοινοῦ.

Λέανδρος

Εἶμαι βέβαιος ὅτι τὴν ᾐσθάνθητε καὶ ἀπόψε τὴν ἀπόλαυσιν αὐτὴν ἐμπρὸς εἰς *τὸ πιάνο* σας. Καὶ εἰξεύρετε διατὶ εἶνε τόσον γλυκεῖα ἡ ἀπόλαυσις αὐτή; Διότι προσεγγίζει τὰς καρδίας καλλίτερον ἀπὸ κάθε ἄλλο. Ἆ! Ἀπὸ ὅσους ἔρχονται ἐδῶ κάθε Σάββατον ὑπάρχει κάποιος, ὁ ὁποῖος δὲν ἀνήκει εἰς τὴν συντροφιάν μας, ὁ κ. Χαριλάου.

Παῦλος (πρὸς τὴν Ἄνναν)

Βλέπεις πῶς συμφωνοῦμεν!

Ἄννα (πρὸς τὸν Λέανδρον)

Καὶ σεῖς λοιπὸν τὸν συχαίνεσθε;

Λέανδρος

Ὅπως ὅλους τοὺς ἀνθρώπους, οἱ ὁποῖοι ἔχουν ψυχρὸν καὶ ξηρὸν χαρακτῆρα. Αὐτὸς ἐννοεῖ πολὺ ὀλίγον τὰς διασκεδάσεις σας καὶ γελᾷ ὅταν σᾶς βλέπῃ. Ὁ ἐνθουσιασμὸς τοῦ φαίνεται

Digitized by Google

κἄτι τι ἀνώμαλον, δυσάρεστον· τὸ θεωρεῖ ὡς αἱμορραγίαν τῆς μύτης, τὴν ὁποίαν πρέπει νὰ σταματᾷ κανεὶς ὅσον τὸ δυνατὸν γρηγορώτερα. Ὅταν ἐμβαίνω εἰς τὸ δωμάτιον, αἰσθανομαι κρύο.... Τὸν ἐσπούδασα ἐκ τοῦ πλησίον... Μοῦ ἔχει μεγάλην ἐμπιστοσύνην.

Ἄννα

Καταχρᾶσθε ὀλίγον τῆς ἐμπιστοσύνης του.

Λέανδρος

Μπᾶ! Δὲν τὸν ἔχω φίλον, κάμνω ψυχολογικὰς μελέτας ἐπ' αὐτοῦ... Πρὸ παντὸς ἄλλου ἡ φιλολογία!...

Ἄννα

Ἂν νομίζετε ὅτι εἶνε ἀνίκανος νὰ κάμῃ τίποτε γενναῖον, τὸν ἀδικεῖτε.

Λέανδρος

Δὲν λέγω αὐτό. Ἀπ' ἐναντίας, φρονῶ ὅτι εἶνε τόσον ἐγωϊστὴς καὶ τόσον ὀξύνους, ὥστε ἐν ἀνάγκῃ εἰμπορεῖ νὰ προσποιηθῇ τὸν ἀφιλοκερδῆ. Νά! τὸ παρελθὸν ἔτος, συνηντήθην μαζί του εἰς τὰς Ἀθήνας, εἰς κάποιον χορόν. «Πάντοτε νέος, κύριε Χαριλαου. Δὲν ἀφήσαμεν καὶ τὰς κατακτήσεις. — Ἀ! φίλε μου, ἐγέρασα· ἅμα ἰδῶ ὅτι ἀρχίζει ἡ ποδάγρα θὰ νυμφευθῶ. Μοῦ εἶνε ἀδιάφορον ἂν ἡ γυναῖκά μου εἶνε πλουσία. Ἀρκεῖ νὰ εἶνε ὡραία. Πάντοτε κερδισμένος θὰ ἔβγω.» Αὐτὸ θὰ εἰπῇ νὰ εἶνε κανεὶς ἀγαθὸς ἄνθρωπος. Μετ' ὀλίγον θὰ παρευρεθῶμεν εἰς τοὺς γάμους τοῦ κ. Χαριλάου. — Εἶνε ποδαλγός.

Παῦλος

Δι' αὐτὸ λοιπὸν ἔχει δέκα πέντε ἡμέρας νὰ ἔλθῃ ἐδῶ;

Λέανδρος

Ὑποθέτω.

Ἄννα (ἥτις ἤκουσε μετὰ προσοχῆς καὶ ἐν ταραχῇ).

Κύριε Λέανδρε, σᾶς ζητῶ συγγνώμην Θὰ σας ἀφήσω ὀλίγας στιγμάς. Ἡ γιαγιὰ μετὰ τὸ γεῦμα ἀνέβη εἰς τὸ δωμάτιόν της. Πηγαίνω νὰ ἰδῶ πῶς εἶνε καὶ μήπως ἔχει ἀνάγκην ἀπὸ τίποτε (Πρὸς τὸν Ἀνδρέαν χαμηλοφώνως). Ἀρχίζω ν' ἀνησυχῶ ἐκ νέου· θὰ ἐρωτήσω τὴν γιαγιά· θέλω νὰ ἡσυχάσω ἐντελῶς. Ὅταν ὁ φίλος τοῦ κ. Χαριλάου ἔφυγε, τὸν συνήντησα εἰς τὴν σκάλα καὶ ἐνθυμοῦμαι ὅτι μ' ἐκύτταξε παράξενα.

Παῦλος (ἐπίσης χαμηλῇ τῇ φωνῇ).

Ἔχεις δίκαιον, Ἄννα μου. Ἐλπίζω ὅτι ἡ γιαγια σου θὰ σὲ καθησυχάσῃ.

Ἄννα (μεγαλοφώνως)

Δὲν ἠξεύρω ἂν ἡ γιαγιὰ θὰ μὲ κρατήσῃ. Διὰ καλὸν καὶ διὰ κακὸν σᾶς ἀποχαιρετῶ. (Θλίβει ταχέως τὴν χεῖρα τοῦ Λεάνδρου· ὁ Παῦλος κρατεῖ ὀλίγον τὴν χεῖρά της).

Παῦλος (σιγαλῇ τῇ φωνῇ).

Προσπάθησε νὰ ἐπιστρέψῃς γρήγορα (Ἡ Ἄννα ἐξέρχεται· τὴν παρακολουθεῖ διὰ τοῦ βλέμματος)

Λέανδρος (παρατηρῶν αὐτοὺς κρυφίως).

Νομίζω ὅτι δὲν ἀπατῶμαι πλέον. Κἄτι συμβαίνει. Θὰ ἴδωμεν.

Ἕπεται συνέχεια **Κατὰ τὸ γαλλικὸν ὑπὸ Δ. Γ. Κ.**

ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΑ

Η ΠΡΩΤΗ ΜΑΙΟΥ ΕΝ ΚΑΛΥΜΝΩ

Ἐν Καλύμνῳ ἡ Πρωτομαγιὰ εἶνε ἡ κατ' ἐξοχὴν ἑορτὴ τῶν μαθητῶν καὶ μαθητριῶν. Τὰ σχολεῖα κλείουν, καὶ οἱ μαθηταὶ πλήρεις χαρᾶς τρέχουν εἰς τοὺς ἀγροὺς ἀκολουθούμενοι ἀπὸ τὰς μικρὰς μαθητρίας, μὲ τὰς ὁποίας ἀφελέστατα ἀναστρέφονται. Τραγῳδοῦν, φωνάζουν καὶ ζητοῦν παρὰ τοὺς τοίχους τῶν ἀγρῶν, ὅπου φύεται, τὸν ἀνοικτομμάτην, ἄνθος κατὰ πολὺ ὁμοιάζον πρὸς τὸ Edelweiss τῶν ἐλβετικῶν ὀρέων. Τὸ ἄνθος τοῦτο, ὁ ἀνοικτομμάτης, ἔχει μεγάλην δύναμιν, καθιστᾷ τοὺς φέροντας αὐτὸ εὐφυεῖς, ξυπνοὺς καὶ πολλάκις δίδεται ἀπὸ τρυφερὰς καρδίας εἰς τοὺς ἐκλεκτούς των διὰ νὰ ἔχουν τὰ μάτιά των πάντοτε ἀνοικτὰ δι' αὐτὰς καὶ μόνον.

Μετὰ τὸ συμβολικὸν τοῦτο ἄνθος ζητοῦν μολόχαν διὰ τῆς ὁποίας ζώνονται περὶ τὴν ὀσφύν, διὰ νὰ γίνουν δυνατοί, σιδερένιοι, καὶ νὰ μὴ τοὺς φᾶν τὰ ψάρια. Αἱ μητέρες ἐξέρχονται εἰς τοὺς ἀγροὺς διὰ νὰ κάμωσι τὴν προμήθειαν τοῦ χειμῶνος, ἀπὸ δροσερὰν μολόχαν, τὸ ἑλληνικὸν τεῖον: καὶ οἱ ἄνδρες ἀντὶ ἄνθους φέρουν εἰς τὸ αὐτὶ ἡμίξηρον στάχυν, ὡς σύμβολον τοῦ ἀρχομένου θέρους. Περὶ τὴν μεσημβρίαν οἱ μαθηταὶ μὲ στεφάνους ἐπὶ κεφαλῆς καὶ μὲ μολοχίνην ζώνην κατέρχονται εἰς τὴν θάλασσαν, τὴν τροφοδότειραν μητέρα τῆς νήσου μας, καὶ κάμνουν, οὕτως εἰπεῖν, ἐπίσημον ἔναρξιν τῶν θαλασσίων λουτρῶν.

Τὸ περιεργότερον καὶ ἀλλόκοτον ἔθιμον εἶνε τὸ ἀκόλουθον. Αἱ καλαὶ οἰκοκυραὶ ὀφείλουν νὰ φυλάττουν τὰ καλλίτερα σῦκα διὰ τὴν ἡμέραν ταύτην, διότι ἐκεῖνον ποῦ δὲν φάγῃ καλὸν σῦκον «θὰ τὸν δαγκάσῃ ὁ γαίδαρος.» Ὅλοι λοιπὸν ἐξερχόμενοι τῶν οἰκιῶν των φέρουσιν, ὡς ἐφόδιον κατὰ τῶν δηκτικῶν διαθέσεων τῶν ὄνων, εἰς τὰ θυλάκιά των σῦκα.

Ἰώσηπος.

Digitized by Google

Η ΛΥΓΕΡΗ

Συνέχεια· ἴδε σ. 308

Ἡ Ἀνθὴ κατεπείσθη τέλος καὶ ἠκολούθησε τὴν νεάνιδα εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Καινούριου. Καὶ ἤδη ἡ Ζαχάρω, καταμαγευθεῖσα ἐκ τῆς ἐπιτυχίας της αὐτῆς, ἔξαλλος ἐκ τοῦ θορύβου τῆς συναναστροφῆς καὶ προθυμουμένη νὰ χαροποιήσῃ τὴν φίλην της ἠνάγκαζεν αὐτὸν νὰ σύρῃ πρώτη τὸν χορόν. Καὶ αἱ ἄλλαι νεάνιδες παρεχώρουν προθύμως τὴν θέσιν των εἰς τὴν Ἀνθήν. Ἀπηύδησαν πλέον! ἐχόρευσαν τέσσαρας καὶ πέντε φορὰς κάθε μία . . .

Ἡ λυγερὴ ἐχόρευσε τῷ ὄντι μετὰ χάριτος καὶ ἀφελείας περισσῆς. Ἔλειπεν ὅμως ἀπ' αὐτῆς ἡ εὐθυμία, ἡ ὄρεξις ἐκείνη ἡ πτεροῦσα τοὺς πόδας· οὔτε κινήσεις εἶχεν ἀρκετάς, οὔτε τὸ βεργολύγισμα ἐκεῖνο τὸ βαρὺ τῆς ἐποχῆς, τὸ ὁποῖον παρομοιάζει τὴν χορεύουσαν πρὸς παγῶνι, κύπτον νὰ ποτισθῇ εἰς τὴν πηγήν. Τοῦτο δὲν διέφυγε τὸν ἐξησκημένον ὀφθαλμὸν των παρακαθημένων γυναικῶν καὶ ἤρχισαν μεταξύ των νὰ φέρουν ἐν ψιθυρισμῷ τὰς κρίσεις των. Τί ἔπαθε, καλέ· πῶς χορεύει ἔτσι ἡ Ἀνθή! . . . Ἀπὸ ὅλας δὲ περισσότερον παρετήρησε τοῦτο ἡ οἰκοδέσποινα καὶ τὸ ἐπέδειξε χαιρεκακως εἰς τὴν μεσόκοπον γειτονά της, τὴν ἀδελφὴν τοῦ Γεωργίου Βρανᾶ. Ὄχι, δὲν ἠδύνατο νὰ συγχωρήσῃ τοιαῦτα λάθη εἰς τὸν χορὸν ἡ ἀγαθὴ Παντελιοῦ. Ἂν ἐχόρευον οὕτω αἱ θυγατέρες της, ἡ Βασιλικὴ της ἂν ἐχόρευεν οὕτω δὲν θὰ τὴν ἄφινε ποτὲ πλέον νὰ χορεύσῃ. Καὶ βλέπεις, ἀδελφή, ὅτι ἐπάχυνε πρὸς τούτοις αὐτὴ ἡ κόρη, βλέπεις τί ἄσχημη ἔγεινε ; ποῦ πρῶτα ὅτε ἦτο μιὰ πανώρηα λυγερή! . . . Ἔπειτα τάχα τί κάμνει πῶς δὲν τὴν μέλει ὁ χορὸς καὶ χαμηλώνει τὰ μάτια, σὰν τὴν Παναγία ; Αὐτὰ δὲν χωνεύονται πλέον! . . . Καὶ ζωηρευθεῖσα αἴφνης ἐψιθύρισεν εἰς τὸ οὖς τῆς συντρόφου της.

— Ξέρεις, ἀδελφούλά μου ποῦ ἂν εἶν' ἀλήθεια τὰ λόγια τοῦ κόσμου, ὁ Γιωργάκης δὲν κάνει καλὰ νὰ πάρῃ αὐτὴ τὴν ψευτοπαναγιά! . . .

Κ' ἐνδιαφέρετο ἤδη ἡ χονδρὴ καὶ πληθωρικὴ περὶ τοῦ μέλλοντος τοῦ Γεωργίου Βρανᾶ κ' ἐκόπτετο διὰ τὴν τύχην του. Ἡ μητρικὴ καρδία της δὲν ἠδύνατο ν' ἀνεχθῇ τοιαύτην τοῦ νέου ἀτυχίαν. Δὲν ἐχάθηκαν δὰ ἀπὸ τὸν κόσμον τὰ κορίτσια· εἶνε ἄλλα ποῦ τὸν παρακαλοῦν· ἀρκεῖ νὰ θέλῃ μόνον! . . . Καὶ ἦσαν οἱ λόγοι οὗτοι πλαγία ὁμολογία τῶν συμπαθειῶν ἃς ἔτρεφε πρὸς τὸν Γεώργιον καὶ τῆς προσδοκίας της, ὡς καλοῦ γαμβροῦ διὰ τὴν θυγατέρα της, τὴν Βασιλικήν. Τὴν ἐξεύρει δὰ ὅλον τὸ χωρίον τὴν Βασιλικήν, τὴν πρωτότοκόν της, τί προκομμένη εἶνε καὶ τί εὔμορφη! Ἂς μὴ λέγῃ τίποτε ἡ Παντελιοῦ, διότι εἶνε μητέρα καὶ νὰ μὴ ὑποτεθῇ ὅτι θέλει νὰ ἐπαινέσῃ τὴν κόρην της . . .

— Μπᾶ σὲ καλό σας! γάμο ἔχετε ; ἠκούσθη καὶ αἴφνης, εἰσώρμησεν εἰς τὴν αἴθουσαν ἡ Βασιλική.

Φωναὶ εὔθυμοι ὑπεδέχθησαν εὐθὺς τὴν παρθένον. δεκαεπταετῆ ξανθόμαλλον καὶ λευκὴν παρθένον, εὐχαὶ ἐγκάρδιοι καὶ δεξιώσεις ὡς νὰ ἔλειπεν ἀπὸ πολλοῦ χρόνου :

— Καλῶς την, καλῶς ὥρισες!

— Βοήθειά σου ὁ ἅγιος.

— Καὶ τοῦ χρόνου μὲ τὸν καλό σου! . . . .

Ἡ Βασιλικὴ ηὐχαρίστει ὅλας διὰ τὰς εὐχάς, ἠσπάζετο τὰς φίλας της, ἔτεινε τὴν χεῖρα εἰς ἄλλας κ' ἐσπόγγιζε τὸ κάθιδρον πρόσωπόν της κ' ἐγέλα πετῶσα ὅλη ἀπὸ χαράν. Ἦτο φύσει εὔχαρις καὶ λάλος ἡ νεᾶνις· εἷς ἀπὸ τοὺς ἐλαφροὺς ἐκείνους παρθενικοὺς χαρακτῆρας, τοὺς ὁποίους δύναταί τις ἀσφαλῶς νὰ παρομοιάσῃ πρὸς τὰς σεισουράδας· πετοῦν, φλυαροῦν, γελοῦν ἀδιακόπως καὶ ὁ νοῦς των διατελεῖ εἰς διηνεκῆ καταζήτησιν τῆς μεταβολῆς τοῦ βίου, τὸ δὲ σῶμα παρακολουθεῖ πρόθυμον. Ἡ μελαγχολία δὲν ἔχει θέσιν εἰς αὐτούς· ἡ λύπη δὲν ἔχει διάρκειαν. Περὶ τῆς Βασιλικῆς ἐλέγετο μεταξὺ τῶν γυναικῶν, αἵτινες παρέστησαν κατὰ τὴν γέννησίν της ὅτι μόλις ἔπεσεν, ἐγέλα καὶ ἠκτινοβόλει ἐξ εὐτυχίας τὸ πρόσωπόν της, ὡς νὰ ἤρχετο μὲ λαμπρὰς ἐντυπώσεις ἀπὸ τὸν ἄλλον κόσμον κ' ἐχαίρετο διὰ τὴν ἀλλαγὴν τοῦ βίου.

Καὶ τόρα δι' αὐτὴν τὴν βραχεῖαν ἀλλαγὴν τοῦ βίου, τὰς νέας σκηνογραφίας, αἵτινες ἐξετυλίχθησαν πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν της, τῆς θορυβώδους πανηγύρεως, τοῦ ἐσμοῦ αὐτῆς καὶ τῶν θεαμάτων, ἦτο τόσον χαρούμενη καὶ ἔφρισσεν ὅλη ἀνήσυχος, ὑπὸ τὰς φιλοστόργους χεῖρας τῆς μητρός της, ἥτις τὴν ἐπεριποιεῖτο.

— Μέσ' 'ς τὸ μεσημέρι ἐκινήσατε νὰ 'ρθῆτε· ἔλεγε κάπως ἠγανακτημένη ἡ Παντελιοῦ· δὲν ἀφίνατε 'λίγο νὰ δροσίσῃ! . . .

— Ποῦ ἄφινε ὁ Νικολός· ἀπ' τὴν ὥραν ποῦ τὸν πάτησε τ' ἄλογο ἐδαιμονίσθηκε!

— Τί, ποιὸ ἄλογο τὸν πατησε ;

— Ὄχι, καλότυχη, τὸν ἐπάτησε· τὸν ἐπῆρε ἐκεῖ μὲ τὸν ἀέρα τὸ ἄλογο τοῦ Γεωργίου Βρανᾶ καὶ τὸν ἔρριψε κάτω. Μὰ αὐτὸς ἐφοβήθη τόσον ὥστε ὅλο ἄλογα ἔβλεπε γύρω του καὶ ἠνάγκασε τὰς γυναῖκας νὰ φύγουν γρήγορα, γρήγορα! . . .

Ὁ χορὸς διεκόπη ἤδη καὶ ὅλαι αἱ νεάνιδες ἐκύκλωσαν τὴν Βασιλικήν, περίεργοι ν' ἀκούσουν τὰς ἐντυπώσεις της. Εἰς τὸ πάθημα τοῦ Νικολοῦ Πικοπούλου, ὅστις διὰ τὸ γελοιῶδες

Digitized by Google

παράστημά του, συχνὰ προὐκάλει τὰς εἰρωνείας τῶν κορασίδων, οἱ γέλωτες ἤχησαν ἐν θορυβώδει συμφωνίᾳ. Ἀλλ' ἡ ἐγκαρδιώτερον τῶν ἄλλων γελῶσα ἦτο ἡ Ἀνθή. Ἔπασχε τόσα παρ' αὐτοῦ τοῦ ἀνθρώπου, ὥστε τῆς ἐφαίνετο πολὺ εὐχάριστον τὸ πάθημά του. Ἐξεδικεῖτο οὕτω ἡ ἀδυναμία της· ἐθριάμβευεν ἐπὶ τῇ ἰδέᾳ ὅτι ὁ Γεώργιος ἦτο ὁ ἐκδικητὴς αὐτῆς καὶ μετεμελεῖτο ἤδη, διότι δὲν ἐπορεύθη εἰς τὴν πανήγυριν, ν' ἀντιληφθῇ μὲ τοὺς ἰδίους της ὀφθαλμοὺς τὴν ἐξουθενωτικὴν ἐκείνην πτῶσιν τοῦ μισητοῦ της. Καὶ ἡ ψυχὴ τῆς λυγερῆς ἔπλεεν ἐν ἀπολαυστικῇ ἐκστάσει, φανταζομένη διὰ τῆς ζωηρότητος τοῦ μίσους τὸν Νικολὸν κυλιόμενον εἰς τὸ χῶμα κ' ἔπειτα ἐγειρόμενον περίτρομον, μὲ τὰ ἐνδύματα κατεσπιλωμένα καὶ φεύγοντα εὐθὺς μακρὰν τῆς πανηγύρεως, ἐνῷ ὁ Γεώργιος ὠρθοῦτο ἐπὶ τοῦ ἵππου του, θριαμβευτὴς καὶ ὑπερήφανος . . . Καὶ σιγὰ σιγὰ δόσις τις φθόνου ἐγεννᾶτο ἐν ἑαυτῇ διὰ τὴν Βασιλικήν, φθόνου τὸν ὁποῖον ᾐσθάνθη εὐθὺς μόλις ἔμαθεν ὅτι ἡ νεᾶνις ἀντικατέστησεν αὐτὴν ἐν τῇ πανηγύρει καὶ τὸν ὁποῖον ἐκάλυψαν μετ' ὀλίγον αἱ σκέψεις τοῦ λυπηροῦ μέλλοντός της. Ἀλλ'ἀνέκαθεν ἡ Ἀνθὴ δὲν ἔτρεφε μεγάλην συμπάθειαν πρὸς τὴν Βασιλικήν· τὸ εὔθυμον καὶ γελαστὸν ὕφος τῆς παρθένου, αἱ περιποιήσεις τὰς ὁποίας ἀπέδιδε πρὸς αὐτήν, πάντοτε παρεξηγοῦντο ὑπὸ τῆς λυγερῆς. Ἐνόμιζεν ὅτι ὅλα αὐτὰ ἦσαν ἐμπαιγμοὶ καὶ φιλέκδικος διάθεσις μόνον. Ἡ Βασιλικὴ ἦτο ἀδελφὴ τοῦ Δημητρίου, τοῦ στενωτέρου φίλου τοῦ Βρανᾶ καὶ τοῦτο ἀνησύχει αὐτὴν μεγάλως. Πρόληψίς τις ἐβασίλευεν εἰς τὸ πνεῦμα της, ὅτι ἐκείνη μίαν ἡμέραν θ' ἀντικαθίστα αὐτὴν ἐν τῇ καρδίᾳ καὶ τῇ ζωῇ τοῦ ἀγαπητοῦ της. Πολλάκις ἔκλαυσε δι' αὐτὴν τὴν ἰδέαν της, πολλάκις ἀπηλπίσθη κ' ἐξέφρασεν εἰς τὸν Γεώργιον πλαγίως ὅτι δὲν ἤθελε νὰ συχνάζῃ εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ φίλου του. Ὁ νέος ἐννόησε τοὺς φόβους της καὶ προσεπάθησε νὰ τοὺς διασκεδάσῃ. Ἀλλ' ἡ φιλία τοῦ Βρανᾶ καὶ τοῦ Δημητρίου ὑφίστατο πάντοτε, ἀκμαία καὶ ἀδιάρρηκτος καὶ ὑφίσταντο ἐκ τούτου καὶ οἱ φόβοι τῆς λυγερῆς. Ἤδη ἐνόμιζεν ὅτι ἡ Βασιλικὴ ὑπερέβαλεν αὐτὴν καθ' ὅλα, ὅτι ἔκλεψεν ἀπ'αὐτῆς μίαν ἔκτακτον ἀπόλαυσιν, καὶ μετενόει διότι δὲν ἠκολούθησε τὴν θείαν της ἀλλὰ παρεχώρησε τὴν θέσιν της εἰς ἐκείνην, νὰ κόβῃ τόρα καὶ νὰ ῥάβῃ ἡ γλῶσσά της!

Ναί, νὰ κόβῃ τόρα καὶ νὰ ῥάβῃ ἡ Βασιλική! Τοῦτο ἐκέντα πολὺ τὴν ζηλοτυπίαν τῆς λυγερῆς. Νὰ βλέπῃ τόσας ἐκεῖ μορφὰς προσηλωμένας εἰς αὐτὴν περιέργως, ἐνωτιζομένας τοὺς λόγους της λαιμάργως, ἐπληττομένας διὰ τὰ περίεργα συμβεβηκότα τῆς πανηγύρεως καὶ νὰ ἠξεύρῃ ὅτι εἰς τὴν θέσιν ἐκείνην θὰ ἦτο αὐτή, θὰ προὐκάλει αὐτὴ τὴν προσοχὴν καὶ ὄχι ἡ Βασιλική, τοῦτο ἐξηρέθιζε τὸν φθόνον της ἀκόμη περισσότερον.

— Ἀμ' τὴν κουλούρα; ποιὸς τὴν 'πῆρε τὴν κουλούρα; ἠρώτησαν αἴφνης τὴν Βασιλικὴν αἱ γυναῖκες.

— Ὁ Γιώργης ὁ Βρανᾶς.

Καὶ μετὰ λεπτομεροῦς φλυαρίας, εὐτυχισμένη διότι ἦτο εἰς θέσιν νὰ λέγῃ, ὅλον νὰ λέγῃ καὶ νὰ ἀκούεται μετὰ προσοχῆς, ἡ ἐλαφρὰ νεᾶνις ἤρχισε τὰ διηγῆται τὰ τοῦ ἱππικοῦ ἀγῶνος. Ἄ! εἶνε τὸ καλλίτερον τῆς ὅλης πανηγύρεως αὐτό! Φαντασθῆτε· μόλις ἐδόθη τὸ σημεῖον καὶ ὅλη ἐκείνη ἡ μυρμηκιὰ τοῦ θεωμένου πλήθους ν' ἀνυπομονῇ, νὰ στενοχωρῆται, νὰ παθαίνεται ὡς ἓν καὶ μόνον σῶμα. Τὸ πεδίον ἥπλοῦτο ὀλίγον ἐπικλινές, ὁμαλὸν ὅμως, καταπράσινον, μὲ ὀλίγους ἀσφοδέλους ἐδῶ κ' ἐκεῖ, μὲ μίαν ἀγριαπιδιὰν εἰς τὸ κέντρον καὶ εὐρύ, ἀπεριόριστον εἰς τὸ βλέμμα τῶν θεατῶν. Ἕνεκεν τῆς μεγάλης ἀποστάσεως δὲν διέκρινέ τις κατ' ἀρχὰς ἄλλο τι παρὰ μελανὰ μόλις στίγματα, σκιὰς ἄνω τοῦ ἐδάφους, φερομένας ὑπὸ τοῦ ἀνέμου. Μικρὸν κατὰ μικρὸν εἶτα διεκρίθησαν οἱ πόδες τῶν ἵππων, κινούμενοι ἐμπρὸς ὀπίσω μετὰ ταχύτητος, ὡς πτερωταὶ μύλου καὶ τέλος διεγράφησαν καὶ οἱ ἱππεῖς, ὡς λευκὰ συννεφάκια ἀνὰ τὴν ἀπέραντον ἔκτασιν. Ὁ νικητὴς ὅμως ἦτο μακρὰν νὰ φανῇ ἀκόμη. Ἡ φορὰ τῶν ἵππων, ἐν τῇ καταπληκτικῇ ὁρμῇ των, ἀλλάσσει κατὰ λεπτὸν καὶ οἱ πρῶτοι ἔρχονται ἔσχατοι καὶ οἱ ἔσχατοι προπορεύονται, ὥστε καταντᾷ ἄδηλον τὸ ἀποβησόμενον. Τὸ πλῆθος ἀνυπόμονον ἐξέφερε τὰς κρίσεις του, ἔλεγε τὰς εἰκασίας του καθείς, ὡσεὶ θέλων νὰ ταχύνῃ τὸ ἀποτέλεσμα.

— Νὰ τὸ ψαρί, τὴν ἅρπαξε! — Μπά, δὲν βλέπεις τὸ μπάλιο ποῦ τὸ φέρνει κατὰ πόδι;— Θὰ τὸ περάσῃ, ὀρέ, θὰ τὸ περάσῃ!

Ἄ! ἄ! ἄ! ἄ! . . .

Κ' ἐφώναζον οἰστρηλατούμενοι, κινοῦντες χεῖρας καὶ πόδας, ὡς νὰ μετεῖχον καὶ αὐτοὶ τοῦ ἀγῶνος . . . Αἴφνης νὰ πίπτει εἷς ἀναβάτης καὶ φεύγει ὁ ἵππος του μακράν, τριποδίζων. Δύο ἄλλοι, βλέποντες προφανῆ τὴν ἀποτυχίαν ἀποσύρονται τοῦ ἀγῶνος ἀλλὰ διὰ νὰ μὴν προσβληθοῦν, φεύγουν μακρὰν τῶν θεατῶν. Καὶ ἀρχίζουν οὗτοι πάλιν φωνάζοντες: — Τοῦ Ζόγγα ἐπῆρ' ὁ ἕνας, τοῦ Ζόγγα! — Κι' ὁ ἄλλος τοῦ Μάζι . . . — Πάει νὰ κάμῃ συμπεθεριό! . . .

Καὶ γελοῦν,αἰωνίως γελοῦν, σαρκάζοντες τοὺς ἡττημένους . . . . Οἱ ἵπποι τρέχουν ἀκόμη, ἐν δαιμονιώδει φορᾷ, μὲ τὴν κεφαλὴν προτεταμένην, τὸ σῶμα ὅλον εὐθύτατον ὡς ἱπτάμενοι κόρακες. Καὶ τὰ ἐνδύματα τῶν ἱππέων κυματοῦσιν, ἐξοιδαίνονται ὑπὸ τοῦ ἀνέμου αἱ πλα-

Digitized by Google

τεῖαι χειρίδες καὶ ἡ φουστανέλλα πλαταγεῖ θορυβωδῶς.

Τέσσαρες ἵπποι ἔμενον ἤδη διαμφισβητοῦντες τὸ γέρας. Εἷς τούτων λευκὸς ἤρχετο πρὸς τὰ ἐμπρὸς ἀκατάσχετος, φέρων τὸν ἀναβάτην προσκεκολλημένον ὡς κάνθαρον ἐπάνω του. Αἴφνης πλησίον αὐτοῦ διῆλθε μαῦρος ἵππος, μ' ἕνα λευκὸν ἀστέρα εἰς τὸ μέτωπον καὶ ἐβάδιζεν ἤδη κατ' εὐθεῖαν πρὸς τὸν σκοπόν. Πλὴν μετ' ὀλίγον ἄλλος μὲ τρίχωμα βαθὺ ἀσπρόμαυρον ἦλθε παραπλεύρως διαμφισβητῶν τὸ γέρας.... Καὶ οἱ θεαταὶ ἐξηκολούθουν τὰς συζητήσεις κ' ἐξέφερον τὰ συμπεράσματά των ἀνυπόμονοι. — Ἀνδραβιδιώτης εἶνε τὸ ἀστεράτο; — Ναί, τοῦ Σκαμνάκη.. — Καὶ τἄλλο τὸ σιδέρικο; — Γαστουνιώτης. — Θὰ τὴν φάῃ τὴν χυλόπηττα!

Καὶ ὀλίγον ἔλειψε νὰ ἔλθουν εἰς ῥῆξιν ἐκ τούτου, μὴ παραδεχόμενοι νὰ ἐντροπιασθῇ ὁ ἵππος τοῦ τόπου των. Ἀλλ' αἴφνης, ὁ ψαρής, ὁ προπορευόμενος ἐν ἀρχῇ τοῦ ἀγῶνος, ἐστάθη εἰς τὸ μέσον τοῦ δρόμου ἀκίνητος, παρὰ τὰς παρατηρήσεις τοῦ ἀναβάτου, καὶ κρατῶν ἀνατεταμένην τὴν κεφαλήν, παρετήρει εἰς ὅλα τὰ σημεῖα ὡς νὰ ἠρεύνα τὸν ὁρίζοντα· εἶτα ἐστράφη ἀποτόμως πρὸς τὰ ὀπίσω, συναποφέρων ἄκοντα καὶ τὸν κύριόν του.—Ἄφς τον, πάει γιὰ βροῦβες· εἶπον.

Ἔμενον πλέον τρεῖς εἰς τὸ ἱπποδρόμιον· οἱ δύο προπορευόμενοι ἐμπρὸς καὶ ὀλίγον ὄπισθεν, σχεδὸν ἐπὶ τὰ ἴχνη των, ἐβάδιζεν ὁ τρίτος. Ἤρχετο οὗτος κανονικῶς τρέχων, μὴ παραλάσσων τὸν βηματισμόν του, ὡς νὰ ἦτο βέβαιος περὶ τῆς νίκης του καὶ ἄφινε τοὺς ἄλλους νὰ κοπιάζουν ἀδίκως. Καὶ ὡσεὶ προλαμβάνων τὴν σκέψιν τῶν θεατῶν δι' ἑνὸς ἅλματος, διῆλθεν αἴφνης μεταξὺ τῶν ἀντιπάλων του κ' ἐπλησίασε σπεύδων τὸν κρατοῦντα ἐπὶ κοντοῦ τὴν κουλούραν, τῆς νίκης τὸ ἔπαθλον.

— Μωρέ, γειά σου, πουλί μου! ἐφώναξαν οἱ θεαταὶ κατενθουσιασμένοι, φιλοῦντες τὸν ἵππον ἐπὶ τοῦ τραχήλου. Ἐνῷ, ὁ Γεώργιος Βρανᾶς ὁ ἀναβάτης καὶ κύριός του ὠχρός, συγκεκινημένος, ὠρθοῦτο ἐπὶ τῶν ἀναβολέων κ' ἐπεδείκνυεν εἰς τὸ πλῆθος τὴν κουλούραν, ἐν ἐξάλλῳ ἀποθεώσει....

— Παναγία μου, τί ὤμορφος ποῦ ἦταν ἐκεῖ! ἄγγελος γραμμένος· ἐπεφώνησεν ἡ κόρη μετ' ἀπροσποιήτου θαυμασμοῦ.

Ἀλλὰ καὶ οἱ ἀκροαταὶ αὐτῆς δὲν ἦσαν ὀλιγώτερον ἐνθουσιασμένοι. Ἡ νίκη ἑνὸς ἵππου δὲν θεωρεῖται μικρὸν κατόρθωμα μεταξὺ τῶν χωρικῶν. Ὁ νικητὴς τιμᾷ ὄχι μόνον τὸν ἑαυτόν του, ἀλλὰ καὶ τὸν κύριόν του καὶ τὸ χωρίον ἀκόμη ἀπὸ τὸ ὁποῖον κατάγεται. Ἡ νίκη αὐτοῦ διὰ τῶν μυρίων στομάτων τῶν παρατυχόντων πανηγυριστῶν, διαθρυλεῖται εἰς τὰ πέριξ χωρία ὡς μέγα γεγονός. Οἱ ἀπὸ Πατρῶν μέχρι Πύργου συναντώμενοι καρραγωγεῖς μεταδίδουν τὸ ὄνομα, τὸ χρῶμα κ' ἐν γένει τὰ χαρακτηριστικά του, αὐξάνει δὲ τὴν τιμήν του εἰς ἐνδεχομένην πώλησιν ὡς ἓν ἀπὸ τὰ καλλίτερα προσόντα του. Οἱ χωρικοὶ εἰς τὰ χωρία των, διὰ τὴν ἔλλειψιν καθημερινῶν νέων, ἐπὶ ἑβδομάδας, ἐπὶ μῆνα ὅλον, συζητοῦν μετ' ἐνδιαφέροντος τὰ προσόντα αὐτοῦ καὶ τὰς ἀφορμὰς διὰ τὰς ὁποίας οἱ ἄλλοι ὑστέρησαν, ὡς ἱστοριογράφοι τὴν ἧτταν μεγάλων στρατηγῶν. Διὸ ἤδη αἱ νεάνιδες καὶ αἱ ἄλλαι γυναῖκες ἐτράπησαν εἰς θορυβώδη διαδήλωσιν ὑπὲρ τοῦ Γεωργίου καὶ τοῦ ἵππου του.

Μόνη ἡ Ἀνθὴ δὲν ὡμίλει, δὲν ἐθορύβει, δὲν ἐνεθουσία, ἠμπορεῖ κανεὶς νὰ εἴπῃ. Τί ἂν ᾐσθάνετο μικρὰν χαρὰν εἰς τὰ στήθη της διὰ τὸν θρίαμβον τοῦ Γεωργίου; Ἡ λύπη της ἦτο μεγάλη τόρα, διότι δὲν ἦτο ἐκεῖ καὶ αὐτὴ νὰ τὸν ἀπολαύσῃ εἰς τὴν ἔξαλλον ἀποθέωσίν του καὶ μεγαλητέρα ἡ ἀγανάκτησίς της ἐναντίον τοῦ Νικολοῦ, ὅστις ἔγεινεν ἡ αἰτία τούτου καὶ ἐναντίον τῆς Βασιλικῆς ἥτις τὸν ἀπήλαυσεν. Καὶ τί τάχα καμαρώνεται τόρα αὐτή, ἡ ἄσπρη μου σὰν τὸ χαρτί, κόκκινη σὰν τὸ βερζί-μαῦρα μάτια μαῦρα φρύδια, ῥίξε μου τὰ μαλλάκια σου ν' ἀναίβω ἀπάνου, ἐ; Τί καμαρώνεται καὶ χοροπηδᾷ καὶ ὁμιλεῖ τόσον ἐλευθέρως περὶ τοῦ Γεωργίου! Ἢ μήπως τῆς ἐπόνεσε καὶ αὐτῆς τὸ δόντι — μωρὲ μοῦτρα!... Ἡ λυγερὴ ζηλότυπος εἰς τὴν ἀγάπην της, περίφοβος διὰ τὸ εἴδωλόν της, ἐσκέπτετο ὅτι καλλίτερον θὰ ἔκαμνεν ἂν δὲν ἤρχετο ἐκεῖ καὶ ὠργίζετο κατὰ τῆς Ζαχάρως, ἡ ὁποία τὴν ἔφερε διὰ ν' ἀκούσῃ αὐτοὺς τοὺς λόγους, νὰ μαυρίσῃ περισσότερον τὴν καρδίαν της, καὶ ἤθελε νὰ ἀπέλθῃ. Ἀλλ' οἱ ἔπαινοι περὶ τοῦ Γεωργίου καὶ τοῦ ἵππου του ἐξηκολούθουν μεταξὺ τῶν γυναικῶν καὶ ἡ λυγερὴ ἀνέβαλλεν ἀπὸ ὥραν εἰς ὥραν ἀρεσκομένη ν' ἀκούῃ διὰ τὸν καλόν της.

—Δὲν 'ξέρω, ἔλεγεν ἤδη ἡ γραῖα Μήτραινα· ὁ μαῦρος εἶνε φαλάγγι!

— Καὶ τί ὤμορφο νοητάκι! ἐγὼ ἂν ἤθελεν ὁ Γιῶργος θὰ τοῦ ἔκανα ἕνα χαϊμαλί· προσέθηκεν ἡ Βασιλικὴ ἐνθουσιωδῶς.

Ἡ λυγερὴ δὲν ἐκρατήθη πλέον — Ξετσίπωτη! ἤθρωσε μετὰ πείσματος καὶ διηυθύνθη πρὸς τὴν θύραν διὰ νὰ ἐξέλθῃ. Ἀλλὰ βαρὺς πυροβολισμὸς ἀκουσθεὶς αἴφνης ἔξω, ἠνάγκασεν αὐτὴν νὰ εἰσορμήσῃ μετὰ τῶν ἄλλων γυναικῶν ἐν βοῇ καὶ πατάγῳ εἰς τὴν αἴθουσαν.

— Πανηγυριώταις, κορίτσα, πανηγυριώταις!.. ἠκούσθη φωνὴ χαρωπὴ ἔξωθεν.

Ἕπεται συνέχεια — ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΑΡΚΑΒΙΤΣΑΣ.

Digitized by Google

ΟΥΡΑΝΙΑ

ὑπὸ Καμίλλου Φλαμμαριὸν

Συνέχεια· ἴδε σελ. 311

«Εἰς τὴν ἀστρονομίαν καταγινόμεθα πολὺ ἕνεκα τῆς αἰθριότητος τοῦ οὐρανοῦ. Ἔχομεν δύο δορυφόρους, ὧν ἡ πορεία θὰ ἐφαίνετο ἀλλόκοτος εἰς τοὺς ἀστρονόμους τῆς Γῆς, διότι ἐνῷ ὁ εἷς ἐξ αὐτῶν ἀποτελεῖ μῆνας ἓξ ἑκατὸν τριάκοντα καὶ μιᾶς ὡρῶν, ἤτοι πέντε ἡμερῶν τοῦ Ἄρεως καὶ ὀκτὼ ἐπὶ πλέον ὥρας, ὁ ἕτερος ἕνεκα τοῦ συνδυασμοῦ τῆς κινήσεώς του μετὰ τῆς ἡμερησίου περιστροφῆς τοῦ πλανήτου ἀνατέλλει εἰς τὴν δύσιν καὶ δύει εἰς τὴν ἀνατολήν, διανύων ὅλον τοῦ οὐρανοῦ τὸ διάστημα ἀπὸ δυσμῶν πρὸς ἀνατολὰς εἰς πέντε ὥρας καὶ ἡμίσειαν καὶ μεταβαίνων ἀπὸ τῆς μιᾶς φάσεως εἰς τὴν ἄλλην εἰς διάστημα ὀλιγώτερον τῶν τριῶν ὡρῶν! Εἶνε θέαμα μοναδικὸν εἰς τὸ ἡλιακὸν σύστημα, τὸ ὁποῖον πολὺ συνετέλεσε νὰ ἑλκύσῃ τὴν προσοχὴν τῶν κατοίκων εἰς τὴν σπουδὴν τοῦ οὐρανοῦ. Πρὸς τούτοις ἔχομεν ἐκλείψεις σεληνῶν σχεδὸν καθ' ἑκάστην, οὐδέποτε ὅμως ἐκλείψεις ὁλικὰς τοῦ ἡλίου, ἐπειδὴ οἱ δορυφόροι μας εἶνε πολὺ μικροί.

« Ἡ Γῆ μας φαίνεται ὅπως φαίνεται εἰς σᾶς ἡ Ἀφροδίτη. Εἶνε δι' ἡμᾶς ὁ ἀστὴρ τῆς ἠοῦς καὶ τῆς ἑσπέρας, κατὰ τὴν ἀρχαιότητα δέ, πρὸ τῆς ἐφευρέσεως τῶν ὀπτικῶν ἐργαλείων δι' ὧν ἐγνωρίσαμεν ὅτι εἶνε πλανήτης κατοικούμενος ὡς ὁ ἡμέτερος—πλὴν ὑπὸ κατωτέρας τάξεως ὄντων — οἱ πρόγονοί μας τὸν ἐλάτρευον, θεωροῦντες αὐτὸν ὡς θεότητα εὐεργετικήν. Πάντες οἱ κόσμοι ἔχουσι τὴν μυθολογίαν των κατὰ τοὺς πρώτους αἰῶνας, ἡ δὲ μυθολογία αὐτὴ ἔχει ὡς ἀφορμήν, ὡς βάσιν καὶ ὡς ἀντικείμενον τὴν φαινομένην θέαν τῶν οὐρανίων σωμάτων.

« Ἐνίοτε ἡ Γῆ, συνοδευομένη ὑπὸ τῆς Σελήνης διέρχεται δι' ἡμᾶς ἔμπροσθεν τοῦ Ἡλίου καὶ προσπίπτει ἐπὶ τοῦ δίσκου του ὡσεὶ μικρὰ μέλαινα κηλίς, συνοδευομένη ὑπὸ ἄλλης τινὸς κηλῖδος μικροτέρας. Ὅλοι ἐκεῖ παρακολουθοῦσι μετὰ περιεργείας τὰ οὐράνια ταῦτα φαινόμενα. Αἱ ἐφημερίδες μας ἀσχολοῦνται πολὺ περισσότερον περὶ τῆς ἐπιστήμης ἢ περὶ τῶν θεάτρων, περὶ τῶν φιλολογικῶν ἰδιοτροπιῶν, περὶ τῶν πολιτικῶν ἐρίδων ἢ τῶν δικαστηρίων.

« Ὁ Ἥλιος μας φαίνεται ὀλίγον τι μικρότερος, δεχόμεθα δὲ ὁπωσοῦν ὀλιγώτερον ἐξ αὐτοῦ φῶς καὶ θερμότητα. Οἱ ὀφθαλμοί μας πλέον εὐαίσθητοι ὄντες βλέπουσι κάλλιον τῶν ἰδικῶν σας. Ἡ θερμοκρασία εἶνε ὀλίγον τι ὑψηλοτέρα

— Πῶς! ἀπήντησα, εὑρίσκεσθε μακρότερον ἀφ' ἡμῶν τοῦ Ἡλίου καὶ ἔχετε περισσοτέραν θερμότητα ἀπὸ ἡμᾶς;

— Ἡ πόλις Σαμονὶ ἀπέχει ὁπωσοῦν περισσότερον ἀπὸ τοῦ ἡλίου τῆς μεσημβρίας ἀφ' ὅ,τι ἡ κορυφὴ τοῦ Λευκοῦ ὄρους, ἐπανέλαβεν ἐκεῖνος. Ἡ ἀπὸ τοῦ ἡλίου ἀπόστασις δὲν κανονίζει μόνην τὴν θερμοκρασίαν, πρέπει νὰ λάβῃ τις ὑπ' ὄψιν ταυτοχρόνως καὶ τὴν κατάστασιν τῆς ἀτμοσφαίρας. Οἱ περὶ τοὺς πόλους ἡμῶν πάγοι τήκονται ἐντελέστερον ἀπὸ τοὺς ἰδικούς σας ὑπὸ τὰς ἀκτῖνας τοῦ θερινοῦ ἡμῶν ἡλίου.

— Ποῖαι εἶνε αἱ χῶραι τοῦ Ἄρεως αἱ μᾶλλον κατῳκημέναι;

— Μόνον αἱ πολικαὶ χῶραι (ὅπου βλέπετε ἐκ τῆς Γῆς τὰς χιόνας καὶ τοὺς πάγους νὰ τήκωνται ἀνὰ πᾶν ἔαρ) εἶνε ἀκατοίκητοι. Ὁ πληθυσμὸς τῶν εὐκράτων χωρῶν εἶνε πυκνότατος, ἀλλ' ἔτι μᾶλλον κατῳκημέναι εἶνε αἱ παρὰ τὸν ἰσημερινὸν χῶραι, ἔνθα ὁ πληθυσμὸς εἶνε πυκνὸς ὅσον καὶ ἐν Σινικῇ, πρὸ πάντων δὲ τὰ παράλια τῶν θαλασσῶν, μεθ' ὅλας τὰς πλημμύρας. Πλεῖσται τῶν πόλεων εἶνε κεκτισμέναι ἐπὶ τῶν ὑδάτων σχεδόν, μετέωροι εἰς τὸν ἀέρα τρόπον τινά, ὅπου δὲν τὰς προσβάλλουσιν αἱ πλήμμυραι, γνωσταὶ οὖσαι ἐκ τῶν προτέρων καὶ ἀναμενόμεναι.

— Αἱ τέχναι σας, ἡ βιομηχανία σας ὁμοιάζει μὲ τὰς ἰδικάς μας; Ἔχετε σιδηροδρόμους, ἀτμόπλοια, τηλέγραφον, τηλέφωνον;

— Εἶνε ὅλως διαφορετικά. Οὐδέποτε εἴχομεν ἀτμόπλοια ἢ σιδηροδρόμους, διότι ἐγνωρίσαμεν ἀνέκαθεν τὸν ἠλεκτρισμόν, εἶνε δὲ φυσικὴ εἰς ἡμᾶς ἡ ἀεροπορία. Τὰ πλοῖά μας κινοῦνται διὰ τοῦ ἠλεκτρισμοῦ καὶ εἶνε μᾶλλον ἐναέρια ἢ ἔνυδρα. Ζῶμεν πρὸ πάντων εἰς τὴν ἀτμοσφαῖραν καὶ δὲν ἔχομεν ἀνάγκην κατοικιῶν ἐκ λίθου, ἐκ σιδήρου καὶ ξύλου. Ἡ δριμύτης τοῦ χειμῶνος εἶνε εἰς ἡμᾶς ἄγνωστος, καθότι οὐδεὶς ἐκτίθεται εἰς αὐτήν· ὅσοι δὲ κατοικοῦσιν εἰς τὰς παρὰ τὸν Ἰσημερινὸν χώρας μεταναστεύουσι κατὰ πᾶν φθινόπωρον ὅπως τὰ πτηνά σας. Πολὺ δύσκολον θὰ σοῦ ἦτο νὰ σχηματίσῃς ἀκριβῆ ἰδέαν περὶ τοῦ τρόπου τοῦ ζῆν ἡμῶν.

— Ὑπάρχουσιν ἐπὶ τοῦ Ἄρεως πολλοὶ ἄνθρωποι κατοικήσαντες ἤδη τὴν Γῆν;

— Ὄχι. Ἐκ τῶν κατοίκων τοῦ πλανήτου σας οἱ πλεῖστοι εἶνε ἢ ἀμαθεῖς, ἢ ἀδιάφοροι, ἢ σκεπτικοὶ καὶ μὴ προητοιμασμένοι εἰς τὴν πνευματικὴν ζωήν. Μένουσι προσηλωμένοι εἰς τὴν Γῆν καὶ ἐπὶ μακρὸν χρόνον. Πολλαὶ ψυχαὶ κοιμῶνται ἐντελῶς. Ὅσαι ζῶσιν, ὅσαι ἐνεργοῦσιν, ὅσαι ποθοῦσι τὴν γνῶσιν τῆς ἀλη

Digitized by Google

ΤΟ ΑΝΘΟΣ ΤΗΣ ΙΑΠΩΝΙΑΣ
Εἰκὼν Λέοντος Ἕρβου.

θείας εἶναι αἱ μόναι αἵτινες ἐνδιαφέρονται περὶ τοῦ πνευματικοῦ κόσμου καὶ εἶνε ἱκαναὶ νὰ τὸν ἐννοήσωσιν. Αἱ ψυχαὶ αὗται δύνανται νὰ ἐγκαταλίπωσι τὴν Γῆν καὶ νὰ ζήσωσι πάλιν εἰς ἄλλας πατρίδας. Πολλαὶ ἔρχονται νὰ κατοικήσωσιν ἐπί τινα καιρὸν εἰς τὸν Ἄρην, πρῶτον σταθμὸν τοῦ πέραν τῆς Γῆς ταξειδίου, δι' οὗ ἀπομακρυνόμεθα ἐκ τοῦ Ἡλίου, ἢ εἰς τὴν Ἀφροδίτην, πρώτην διαμονὴν ἐκ τῶν ἐντεῦθεν· ἀλλ' ἡ Ἀφροδίτη εἶνε κόσμος ὅμοιος πρὸς τὴν Γῆν καὶ μάλιστα ἧττον προνομιοῦχος, ἕνεκα τῶν ταχίστων μεταβολῶν τῶν ὡρῶν τοῦ ἔτους, ὡς ἐκ τοῦ ὁποίου οἱ ὀργανισμοὶ ὑπόκεινται εἰς τὰς σφοδρὰς ἀντιθέσεις τῶν ἐπηρειῶν τῆς ἀτμοσφαίρας. Πνεύματά τινα ἵπτανται ἀμέσως πρὸς τοὺς ἀστρῴους χώρους. Ὡς γινώσκεις, διάστημα δὲν ὑπάρχει.

Digitized by Google

Ἐν συντόμῳ ἡ δικαιοσύνη βασιλεύει εἰς τὸ σύστημα τοῦ ἠθικοῦ κόσμου, ὅπως ἡ ἰσορροπία εἰς τὸ σύστημα τοῦ φυσικοῦ κόσμου, ὁ δὲ προορισμὸς τῶν ψυχῶν ἄλλο τι δὲν εἶνε εἰμὴ τὸ διηνεκὲς ἀποτέλεσμα τῆς ἐμφύτου αὐτῶν κλίσεως, τῶν πόθων των καὶ ἐπομένως τῶν *ἔργων των*. Ἡ οὐράνιος ὁδὸς εἶνε ἀνοικτὴ δι' ὅλας· ἀλλ' ἡ ψυχὴ δὲν καθίσταται πράγματι οὐράνιος εἰμὴ ἀφοῦ ὁλοτελῶς ἀπαλλαγῇ ἐκ τοῦ βάρους τῆς ὑλικῆς ζωῆς. Θὰ ἔλθῃ ἡμέρα καθ' ἣν καὶ ἐπὶ τοῦ πλανήτου σας ἀκόμη δὲν θὰ ἐπικρατῇ ἄλλη πίστις ἢ ἄλλη θρησκεία παρεκτὸς τῆς γνώσεως τοῦ σύμπαντος καὶ τῆς βεβαιότητος περὶ τῆς ἀθανασίας εἰς τὰς ἀναριθμήτους τοῦ σύμπαντος χώρας καὶ εἰς τὸ αἰώνιον αὐτοῦ κράτος.

— Τί παράδοξον! εἶπον· οὐδεὶς ἐπὶ τῆς Γῆς γινώσκει τὰς ὑψηλὰς ταύτας ἀληθείας· οὐδεὶς βλέπει εἰς τὸν οὐρανόν. Ζῶμεν ἐδῶ κάτω ὡς νὰ ὑφίστατο μόνον τὸ νησίδιόν μας εἰς τὸν κόσμον.

— Ἡ ἐπίγειος ἀνθρωπότης εἶνε νέα, ἀπήντησεν ὁ Ἔλπιστος. Δὲν πρέπει νὰ ἀπελπίζεσθε. Εἶνε παιδίον καὶ εὑρίσκεται ἀκόμη ἐν τῇ ἀγνοίᾳ τῆς πρώτης ἡλικίας. Ἀρέσκεται εἰς μηδαμινὰ πράγματα, ὑπείκει εἰς κυρίους, οὓς αὐτὴ ἡ ἰδία δημιουργεῖ. Ἀγαπᾶτε νὰ διαιρῆσθε εἰς ἔθνη, νὰ ἐνδύησθε δι' ἐθνικῶν στολῶν καὶ νὰ ἐξολοθρεύητε ἀλλήλους ὑπὸ τοὺς ἤχους τῆς μουσικῆς. Ἔπειτα ἀνεγείρετε ἀνδριάντας πρὸς τιμὴν τῶν ὁδηγούντων ὑμᾶς εἰς τὴν σφαγήν. Καταστρέφεσθε, αὐτοκτονεῖτε καὶ ὅμως δὲν δύνασθε νὰ ζήσητε χωρὶς νὰ ἐπιτύχητε ἀπὸ τὴν Γῆν τὸν ἐπιούσιον ἄρτον σας. Εἶνε θλιβερὰ κατάστασις, ἀλλ' ἥτις τὰ μάλιστα τέρπει τὸ πλεῖστον μέρος τῶν κατοίκων τοῦ πλανήτου σας. Ἂν τινες ἀγόμενοι ὑπὸ πόθων εὐγενεστέρων ἀπέβλεψαν ἐνίοτε καὶ εἰς προβλήματα ἀνώτερα, εἰς τὴν φύσιν τῆς ψυχῆς, εἰς τὴν ὕπαρξιν τοῦ Θεοῦ, τὸ ἀποτέλεσμα δὲν ὑπῆρξε κρεῖττον, διότι ἐξώρισαν τὰς ψυχὰς ἀπὸ τῆς φύσεως καὶ ἔπλασαν θεοὺς ἀλλοκότους, ἀχρείους, οὐδέποτε ὑπάρξαντας εἰμὴ εἰς τὴν διεστραμμένην αὐτῶν διάνοιαν καὶ ἐν ὀνόματι τῶν ὁποίων διέπραξαν πάσας τὰς κατὰ τῆς ἀνθρωπίνης συνειδήσεως ἐπιθέσεις, ηὐλόγησαν πάντα τὰ ἐγκλήματα καὶ καθυπέταξαν τ' ἀσθενῆ πνεύματα εἰς δουλείαν, ἐξ ἧς δύσκολον εἶνε ν' ἀπελευθερωθῶσιν. Τὸ ἐλάχιστον ζῶον ἐπὶ τοῦ Ἄρεως εἶνε καλλίτερον, ὡραιότερον, πρᾳότερον, νοημονέστερον, μεγαλείτερον ἀπὸ τὸν θεὸν τῶν στρατιῶν τοῦ Δαυίδ, τοῦ Καίσαρος, τοῦ Καρολομάγνου καὶ πάντων τῶν ἐστεμμένων ὑμῶν δολοφόνων. Δὲν πρέπει λοιπὸν νὰ ἐκπληττώμεθα διὰ τὴν μωρίαν καὶ τὴν χυδαιότητα τῶν κατοίκων τῆς Γῆς. Ἀλλ' ὁ νόμος τῆς προόδου διέπει τὸν κόσμον. Εἴσθε μαλλον προωδευμένοι ἢ οἱ πρόγονοι ὑμῶν τῆς λιθίνης ἐποχῆς, οἵτινες διήρχοντο τὴν ἀθλίαν αὐτῶν ζωὴν παλαίοντες ἡμέραν καὶ νύκτα πρὸς τὰ ἄγρια θηρία. Μετά τινας χιλιάδας ἐτῶν θὰ εἴσθε μᾶλλον προωδευμένοι ἀφ' ὅ,τι εἴσθε σήμερον. Τότε ἡ Οὐρανία θὰ βασιλεύσῃ εἰς τὰς καρδίας σας.

— Ἀπαιτεῖται γεγονός τι ὑλικόν, ἀπότομον ὅπως διδάξῃ τοὺς ἀνθρώπους καὶ πείσῃ αὐτούς. Ἐὰν παραδείγματος χάριν δυνηθῶμεν ἡμέραν τινὰ νὰ συγκοινωνήσωμεν μετὰ τοῦ γείτονος πλανήτου, ἐφ' οὗ κατοικεῖς, ὄχι νὰ συγκοινωσύσωμεν ψυχικῶς μεθ' ἑνὸς ὄντος μεμονωμένου, ὅπως εὑρίσκομαι κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην, ἀλλὰ μετ' αὐτοῦ τοῦ πλανήτου, δι' ἑκατοντάδων καὶ χιλιάδων μαρτύρων, θὰ ἦτο γιγαντιαία ὤθησις πρὸς τὴν πρόοδον.

— Θὰ ἠδύνασθε νὰ τὸ κατορθώσητε ἀπὸ τοῦδε ἂν ἠθέλετε, διότι ἡμεῖς οἱ ἐπὶ τοῦ Ἄρεως εἴμεθα καθ' ὅλα προητοιμασμένοι καὶ ἀπεπειράθημεν μάλιστα πολλάκις. Ἀλλὰ σεῖς οὐδέποτε μᾶς ἀπηντήσατε. Οἱ ἡλιακοὶ ἀνταυγαστῆρες οἱ διαγράφοντες ἐπὶ τῶν πεδιάδων ἡμῶν γεωμετρικὰ σχήματα σᾶς ἀποδεικνύουν ὅτι ὑπάρχομεν. Ἠδύνασθε νὰ μᾶς ἀπαντήσητε δι' ὁμοίων σχημάτων, χαραττομένων ἐπὶ τῶν πεδιάδων σας εἴτε κατὰ τὴν ἡμέραν μὲ τὸν ἥλιον εἴτε κατὰ τὴν νύκτα μὲ τὸ ἠλεκτρικὸν φῶς. Ἀλλὰ σεῖς οὔτε κἂν τὸ συλλογίζεσθε καὶ ἂν κανεὶς ἐξ ὑμῶν ἤθελε σᾶς προτείνῃ νὰ δοκιμάσητε, οἱ δικασταί σας θὰ τὸν ἐκήρυσσον εἰς κατάστασιν ἀπαγορεύσεως, διότι αὐτὴ μόνη ἡ ἰδέα εἶνε ἀνεφίκτως ὑπερτέρα τῆς παγκοσμίου γνώμης τῶν πολιτῶν τοῦ πλανήτου σας. Εἰς τί ἀσχολοῦνται αἱ ἐπιστημονικαὶ ὑμῶν συνελεύσεις; εἰς τὴν διατήρησιν τοῦ παρελθόντος. Εἰς τί ἀσχολοῦνται αἱ πολιτικαὶ ἡμῶν συνελεύσεις; εἰς τὴν αὔξησιν τῶν δημοσίων βαρῶν. Μεταξὺ τῶν τυφλῶν βασιλεύουσιν οἱ μονόφθαλμοι.

«Ὅμως δὲν πρέπει νὰ ἀπελπίζησθε ἐντελῶς. Ἡ πρόοδος σᾶς παραφέρει ἀκουσίως σας. Μίαν ἡμέραν θὰ μάθητε καὶ σεῖς ὅτι εἴσθε πολῖται τοῦ οὐρανοῦ. Τότε θὰ ζήσητε ἐν τῷ φωτί, ἐν τῇ γνώσει, ἐν τῷ ἀληθεῖ κόσμῳ τοῦ πνεύματος.»

Ἐνῷ ὁ κάτοικος τοῦ Ἄρεως μοὶ καθίστη τοιουτοτρόπως γνωστὰ τὰ κυριώτερα χαρακτηριστικὰ τῆς νέας αὐτοῦ πατρίδος, ἡ ὑδρόγειος σφαῖρα εἶχε στραφῇ πρὸς ἀνατολάς, ὁ ὁρίζων ἔκλινε καὶ ἡ Σελήνη εἶχεν ἀνατείλῃ εἰς τὸν οὐρανὸν βαθμηδὸν φωτίζουσα αὐτὸν διὰ τῆς λάμψεώς της. Αἴφνης ῥίψας τὸ βλέμμα εἰς τὴν θέσιν ἔνθα ἐκάθητο ὁ Ἔλπιστος δὲν ἠδυνήθην νὰ καταστείλω κίνημα ἐκπλήξεως. Τὸ φῶς τῆς σελήνης ἔπιπτεν ἐπὶ τοῦ σώματός του ὅπως καὶ ἐπὶ τοῦ ἰδικοῦ μου· καὶ ὅμως ἐνῷ τὸ ἰδικόν μου ἐπέρριπτε τὴν σκιάν του ἐπὶ τοῦ θωρακίου, τὸ ἰδικόν του ἦτο ἄνευ σκιᾶς!

Ἠγέρθην διὰ μιᾶς ὅπως πιστοποιήσω καλ-

Digitized by Google

λιον τὸ γεγονὸς καὶ ἐστράφην παραυτὰ ἐκτείνων τὴν χεῖρα μέχρι τοῦ ὤμου του, βλέπων δὲ ταυτοχρόνως ἂν ἀναπαρίστατο ὑπὸ τῆς σκιᾶς μου ἐπὶ τοῦ θωρακίου τὸ κίνημα. Πλὴν αὐτοστιγμεὶ ὁ ἐπισκέπτης μου ἐγένετο ἄφαντος. Ἤμην καθ' ὁλοκληρίαν μόνος ἐπὶ τοῦ ἐρήμου πύργου. Ἡ σκιά μου μελανωτάτη διεγράφετο εὐκρινῶς ἐπὶ τοῦ θωρακίου. Ἡ Σελήνη ἦτο φωτεινοτάτη. Τὸ χωρίον κάτω ἐκοιμᾶτο. Ὁ ἀὴρ ἦτο χλιαρὸς καὶ ἄνευ ῥιπῶν.

Ἐν τούτοις μοὶ ἐφάνη ὅτι ἤκουσα βήματα. Ἔτεινα τὸ οὖς καὶ ἤκουσα τῷ ὄντι βήματα λίαν βαρέα πλησιάζοντα. Προφανῶς κάποιος ἀνήρχετο εἰς τὸν πύργον.

— Ὁ κύριος ἀκόμη δὲν κατῆλθε ; μοὶ εἶπεν ὁ φύλαξ φθάσας εἰς τὴν κορυφήν. Ἐπερίμενα ἕως τώρα νὰ κλείσω τὰς θύρας καὶ ἐνομιζα ὅτι πρὸ πολλοῦ εἶχον τελειώσῃ τὰ πειράματα.

Δ'.

Τὸ σταθερὸν σημεῖον εἰς τὸ σύμπαν.

Ἡ ἀνάμνησις τῆς Οὐρανίας καὶ τοῦ ἐπουρανίου ταξειδίου εἰς ὃ μὲ παρέφερεν, αἱ ἀλήθειαι ἅς μ' ἔκαμε νὰ προαισθανθῶ, ἡ ἱστορία τοῦ Ἐλπίστου, τῶν ἀγώνων αὐτοῦ δι' ὧν ἐπεζήτει τὴν γνῶσιν τοῦ ἀπολύτου, ἡ ἐμφάνισίς του, ἡ διήγησίς του περὶ τοῦ ἄλλου κόσμου διαρκῶς ἀπησχόλουν τὸν λογισμόν μου καὶ διαρκῶς παρίσταντο πρὸ τοῦ πνεύματός μου τὰ αὐτὰ προβλήματα ἐν μέρει λελυμένα καὶ ἐν μέρει κεκρυμμένα ἐν τῇ ἀβεβαιότητι τῶν ἡμετέρων γνώσεων. Ἠσθανόμην ὅτι βαθμηδὸν εἶχον ἀνυψωθῇ μέχρι τῆς ἀντιλήψεως τῆς ἀληθείας καὶ ἔλεγον ὅτι πράγματι τὸ ὁρατὸν σύμπαν δὲν εἶνε ἄλλο τι εἰμὴ φαινομενικότης, διὰ τῆς ὁποίας πρέπει τις νὰ διέλθῃ ὅπως φθάσῃ εἰς τὴν πραγματικότητα.

Πάντα ὅσα μαρτυροῦσιν αἱ ἡμέτεραι αἰσθήσεις εἶνε πλάνη. Ἡ γῆ δὲν εἶνε οἵα μᾶς φαίνεται, ἡ φύσις δὲν εἶνε ὅ,τι πιστεύομεν.

Καὶ ἐν αὐτῷ τῷ φυσικῷ σύμπαντι ποῦ εἶνε τὸ σταθερὸν σημεῖον, ἐφ' οὗ ἡ ὑλικὴ δημιουργία στηρίζει τὴν ἰσορροπίαν της ;

Ἡ ἄμεσος καὶ φυσικὴ ἐντύπωσις ἡ προκύπτουσα ἐκ τῆς παρατηρήσεως τῆς φύσεως εἶνε ὅτι κατοικοῦμεν εἰς τὴν ἐπιφάνειαν Γῆς στερεᾶς, ἀκινήτου εἰς τὸ μέσον τοῦ σύμπαντος. Ἐχρειάσθησαν σπουδαὶ πολλῶν αἰώνων καὶ τόλμη πνεύματος ὅπως ἐπὶ τέλους ἀπαλλαγῶσιν οἱ ἄνθρωποι τῆς φυσικῆς ταύτης ἐντυπώσεως καὶ ἀναγνωρίσωσιν ὅτι ὁ κόσμος ἔνθα εὑρισκόμεθα εἶνε μεμονωμένος, μετέωρος εἰς τὸ κενόν, ἄνευ τινὸς ὑποστηρίγματος, περιστρεφόμενος ταχέως περὶ ἑαυτὸν καὶ περὶ τὸν Ἥλιον. Ἀλλὰ κατὰ τοὺς προγενεστέρους τῆς ἐπιστημονικῆς ἀναλύσεως αἰῶνας, οἱ πρῶτοι λαοί, ὅπως καὶ σήμερον τὰ τρία τέταρτα τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, ἐδόξαζον ὅτι στηρίζομεν τοὺς πόδας ἐπὶ στερεᾶς γῆς σταθερῶς προσηρμοσμένης ἐπὶ τῆς βάσεως τοῦ σύμπαντος, ἧς τὰ θεμέλια ἐκτείνονται μέχρι τοῦ ἀπείρου εἰς τὸ βάθος.

Ἀφ' ἧς ἡμέρας ἀνεγνωρίσθη ὅτι εἶνε ὁ αὐτὸς Ἥλιος ὅστις δύει καὶ ἀνατέλλει καθ' ἑκάστην, ὅτι εἶνε ἡ αὐτὴ Σελήνη, οἱ αὐτοὶ ἀστέρες, οἱ αὐτοὶ ἀστερισμοί,οἱ περιστρεφόμενοι πέριξ ἡμῶν, ὡδηγήθησαν ἐκ τούτου καὶ παρεδέχθησαν μετ' ἀδιαφιλονεικήτου βεβαιότητος ὅτι ὑπάρχει κατωθεν τῆς γῆς ὁ ἀναγκαῖος κενὸς χῶρος ὅπως διέρχωνται δι' αὐτοῦ ὅλοι οἱ ἀστέρες τοῦ στερεώματος, ἀπὸ τῆς δύσεως αὐτῶν μέχρι τῆς ἀνατολῆς των. Ἡ πρώτη αὕτη γνῶσις ἦτο σπουδαιοτάτης σημασίας. Ἡ παραδοχὴ τοῦ ὅτι ἡ Γῆ ἦτο μετέωρος εἰς τὸ κενὸν ὑπῆρξεν ἡ πρώτη μεγάλη κατακτησις τῆς Ἀστρονομίας. Ἦτο τὸ πρῶτον βῆμα καὶ τὸ δυσκολώτατον τῇ ἀληθείᾳ. Φαντασθῆτε ! νὰ καταργηθῶσι τὰ θεμέλια τῆς Γῆς! Τοιαύτη ἰδέα οὐδέποτε θὰ ἐπήρχετο εἰς τὸν νοῦν τινος ἄνευ τῆς παρατηρήσεως τῶν ἀστέρων, ἄνευ τῆς διαυγείας τῆς ἀτμοσφαίρας. Ἂν ὁ οὐρανὸς ἤθελεν εἶσθαι διαρκῶς συννεφώδης, ἡ ἀνθρωπίνη σκέψις θὰ ἔμενε προσκεκολλημένη εἰς τὸ γήϊνον ἔδαφος ὡς τὸ ὄστρεον εἰς τὸν βράχον.

Ἀφοῦ ἅπαξ ἀπεμονώθη ἡ Γῆ εἰς τὸ κενόν, τὸ πρῶτον βῆμα ἐγένετο. Πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως ταύτης, ἧς ἡ φιλοσοφικὴ σημασία ἐξισοῦται πρὸς τὴν ἐπιστημονικὴν ἀξίαν, παντοῖα σχήματα εἶχε πλάσῃ ἡ φαντασία διὰ τὸν κόσμον τοῦτον ἐν ᾧ κατοικοῦμεν. Κατ' ἀρχὰς ἐθεώρουν τὴν Γῆν ὡς νῆσον ἀναδυομένην ἐκ τοῦ μέσου ὠκεανοῦ ἀπεράντου, τὴν δὲ νῆσον ταύτην ἔχουσαν ἀτελευτήτους ῥίζας. Κατόπιν ὑπέθεσαν ὅτι ἡ Γῆ ὁλόκληρος μετὰ τῶν θαλασσῶν εἶχε τὸ σχῆμα δίσκου ἐπιπέδου κυκλοτεροῦς, πέριξ τοῦ ὁποίου ἐστηρίζετο ὁ θόλος τοῦ στερεώματος. Βραδύτερον ἐφαντάσθησαν καὶ ἀπέδοσαν αὐτῇ σχήματα κυβικά, κυλινδρικά, πολυεδρικά, κτλ. Ἐν τοσούτῳ ἡ πρόοδος τῆς ναυτιλίας συνέτεινε ν' ἀποκαλύψῃ τὸ σφαιρικὸν της σχῆμα, ὅτε δὲ τὸ ἀπομεμονωμένον καὶ μετέωρον αὐτῆς ἀνεγνωρίσθη διὰ τῶν ἀδιαφιλονεικήτων περὶ αὐτοῦ μαρτυριῶν, τὸ σφαιρικὸν σχῆμα ἐγένετο παραδεκτὸν ὡς φυσικὸν πόρισμα τῆς τοιαύτης καταστάσεως καθὼς καὶ τῆς κυκλικῆς κινήσεως τῶν οὐρανίων σφαιρῶν πέριξ τῆς κεντρικῆς ὑποτιθεμένης σφαίρας.

Ἕπεται συνέχεια

[Μετάφρασις Χ.]

Digitized by Google

Ο ΤΑΦΟΣ ΤΟΥ ΝΙΚΟΤΣΑΡΑ

Ἐπὶ τῆς κορυφῆς μικροῦ καταφύτου ἐξ ἀγρίων θάμνων λόφου, σχηματίζοντος τὴν δεξιὰν τῷ ἀνερχομένῳ πλευρὰν ὁρμίσκου ἀνοιγομένου μεταξὺ τῶν ἀποτόμων ἀκτῶν τῆς βραχώδους βορειανατολικῆς πλευρᾶς τῆς νήσου Σκιάθου, σωρὸς λευκῶν λίθων ἐκ τῆς θαλάσσης συλλεχθέντων καὶ συσωρευθέντων ἐκεῖ, ὑπεδείκνυεν εἰς τοὺς περιπατητὰς τοὺς ἐπισκεπτομένους τὴν ἥσυχον ἐκείνην καὶ ἔρημον πλευρὰν τῆς νήσου τὴν ἀπόκρυψιν ὑπ' αὐτοὺς κειμηλίου τινός.

Οἱ γηραιότεροι κάτοικοι τῆς νήσου δὲν ἠδύναντο νὰ ἐνθυμηθῶσι τίνος ἕνεκα τὰ λευκὰ ἐκεῖνα στρογγύλα λιθάρια ἐρρίφθησαν ἐκεῖ. Καὶ αὐτὸς ὁ γέρων μυλωθρός, ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ εἰς μικρὰν ἀπόστασιν ἀπὸ τῆς θέσεως ταύτης εὑρισκομένου μύλου Μπάρμπα Θωμᾶς, τὸ φόβητρον τῶν ἐκ τῶν χρυσοξάνθων πορτοκαλίων, ὑφ' ὧν ἦσαν πάντοτε κατάφορτοι αἱ πέριξ τοῦ μύλου του πεφυτευμέναι πορτοκαλέαι, γαργαλιζομένων παιδίων, ἐρωτώμενος περὶ τούτου ἠρκεῖτο ἀντ' ἄλλης ἀπαντήσεως ν' ἀνυψοῖ τοὺς ὤμους. Ἐφρόντιζε περισσότερον περὶ τῶν γεροντικῶν ὡς αὐτὸς λίθων τοῦ μύλου του ἢ διὰ τὰς κροκάλας ἐκείνας, αἱ ὁποῖαι οὐδὲ διὰ τὸν αὔλακα, δι' οὗ ἔρρεεν τὸ ἀπὸ τῶν ὑπερκειμένων βράχων κατερχόμενον καὶ κινοῦν τὸν μῦλον ὕδωρ, ἐχρησίμευον.

Ἀλλὰ φῆμαι ἄλλαι ἀδέσποτοι δι' αὐτὸ δὲ τοῦτο καὶ εὐκολώτερον πιστευθεῖσαι, ὅτι τάχα οἱ ἁρματωλοὶ οἵτινες κατὰ τὰς δυσκόλους περιστάσεις τοῦ περιπετειώδους βίου αὐτῶν καὶ ἰδία ὁ Νικοτσάρας, ὁ Σταθᾶς καὶ ὁ Βλαχάβας, τοὺς θησαυρούς, τοὺς ὁποίους ἀπὸ τῶν πλουσίων βέηδων ἥρπαζον, ἀπέκρυπτον ἐπὶ τῆς νήσου καταχώνοντες αὐτοὺς εἰς τὰς βάσεις τῶν βράχων, τὰς ῥίζας γηραιῶν δρυῶν καὶ τὰς κορυφὰς λόφων, παρεκίνησαν ἀέργους τινὰς καὶ ἄλλους ὀνειροπόλους συνεταιρισθέντας ν' ἀνασκάψωσι το ἔδαφος τῆς νήσου εἰς διάφορα σημεῖα ἀναζητοῦντες κεκρυμμένους θησαυρούς.

Τὴν προσοχὴν αὐτῶν ἐκίνησε καὶ ὁ σωρὸς ἐκεῖνος τῶν λίθων τῶν ὁποίων ἡ λευκότης καθίστατο καταφανεστέρα ἐκ τῆς ἀντιθέσεως τοῦ χρωματισμοῦ αὐτῶν πρὸς τὸ πράσινον χρῶμα τῆς πέριξ φυομένης χλόης· οἱ ἑταῖροι τῆς θησαυροθηρευτικῆς ταύτης ἑταιρίας ταχέως συνεφώνησαν περὶ τῆς ἐπιχειρήσεως καὶ τῆς διανομῆς τοῦ ἀνευρεθησομένου πλούτου. Περὶ τὸ λυκαυγὲς δὲ ἀστροφεγγοῦς τινος νυκτὸς ἤρξαντο ἀνασκάπτοντες τὸ ἔδαφος κατὰ τὸ μέρος ἐκεῖνο. Ἀλλὰ τὰ ἀνευρεθέντα δὲν ἦσαν ἄνθρακες, ὡς πολλάκις συνέβη εἰς αὐτούς. Δὲν ἀνεῦρον μὲν σωρὸν χρυσῶν πορπῶν καὶ ἄλλων κοσμημάτων, ὡς ὠνειρεύοντο, ἀλλὰ κάτωθεν μεγάλης ὀρθογωνίου σχῆμα ἐχούσης πλακὸς τὸν σκελετὸν ἀνθρώπου.

Τὸ εὐρὺ μέτωπον τοῦ κρανίου καὶ τὸ μέγεθος τῶν βραχιόνων καὶ μηρικῶν ὀστῶν ἐμαρτύρουν περὶ τῆς σωματικῆς καὶ διανοητικῆς ἀναπτύξεως, ἡ δὲ λευκότης αὐτῶν περὶ τῆς ἀγαθότητος τῆς ψυχῆς, ὡς ὑπὸ τῶν νησιωτῶν πιστεύεται, τοῦ εἰς χοῦν μεταπραπέντος ἀνθρώπου.

Οἱ θησαυροθῆραι ὀργισθέντες ἐκ τῆς διαψεύσεως τῶν ἐλπίδων των φοβούμενοι δὲ ἀφ' ἑτέρου καὶ τὴν τιμωρίαν διὰ τὴν ἱερόσυλον αὐτῶν πρᾶξιν ἔσπευδον νὰ καλύψωσι τὸν σκελετὸν διὰ τῆς αὐτῆς πλακὸς δι' ἧς πρὸ τόσου χρόνου ἐσκεπάζετο, ὅτε ἐνεφανίσθη πρὸ αὐτῶν ὁ γέρων μυλωθρός.

Ἐχλεύασεν αὐτοὺς δαπανῶντας τὰς δυνάμεις των εἰς ἀνασκαφὴν τῶν βάσεων βράχων καὶ τῶν θεμελίων ἐρειπωμένων ἐκκλησιδίων, ἀφίνοντας δὲ τοὺς ἀγροὺς αὐτῶν πλήρεις ἀκανθῶν καὶ τριβόλων, ἀπεκαλύφθη, ἔκαμε τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, καὶ ὡς νὰ ἀφυπνίσθη ὑπὸ τῶν ἀκτίνων τοῦ ἀνατέλλοντος ἡλίου, αἵτινες ἐφώτισαν την στιγμὴν ἐκείνην τὴν πολιὰν αὐτοῦ κεφαλήν, ἀπήγγειλε πρὸ τοῦ ἀνεωγμένου τάφου τοὺς ἑξῆς στίχους:

Ἐ τὸ Σκιάθο καὶ 'ςτὸ Σκόπελο ποτὲ κατὴς δὲν κραίνει,
Γιατ' εἶν' λημέρι τοῦ Σταθᾶ, βίγλα τοῦ Νικοτσάρα.
Ἐκεῖνον ποῦ φοβέριζε καὶ ὅλοι τὸν ἐτρέμα,
Πήγανε καὶ τὸν θάψανε 'ς τοῦ Λεχωνιοῦ τὸ ῥέμμα.

Οἱ ἑταῖροι ἐτράπησαν εἰς φυγήν, ὁ δὲ γέρων πρὸς τὸν μῦλόν του πρὸς ἀναζήτησιν λευκοῦ πανίου δι' οὗ νὰ περιτυλίξῃ τὰ ὀστᾶ, τὰ ὁποῖα ἐσκέφθη νὰ φέρῃ εἰς τὴν ἡμίσειαν ὥραν ἀπέχουσαν ἐκεῖθεν μονὴν τοῦ Εὐαγγελισμοῦ.

Κατὰ τὸ χρονικὸν δὲ διάστημα τὸ ὁποῖον ἐδαπάνησε διὰ νὰ μεταβῇ ἀπὸ τοῦ τάφου μέχρι τοῦ μύλου του καὶ ἐπανέλθῃ, αἱ εἰς τὸ βάθος τῆς μνήμης του τεθαμμέναι ἀναμνήσεις τῆς παιδικῆς του ἡλικίας ἀνέζησαν. Οἱ στίχοι ἐκεῖνοι τοὺς ὁποίους οὐδ' αὐτὸς ἐγνώριζε διατί ἀπήγγειλε πρὸ τοῦ ἀνεωγμένου τάφου καὶ παρὰ τίνος ἔμαθεν αὐτούς, ἐχρησίμευσαν ὡς νῆμα, δι' ὧν αἱ παλαιαὶ διηγήσεις τῶν ὑπερανθρώπων ἀγώνων τῶν ἁρματωλῶν ἀνεσύρθησαν ἀπὸ τοῦ βάθους τῆς μνήμης του εἰς τὴν ἐπιφάνειαν,

Ἀνεμνήσθη δηλαδὴ τότε ὅτι, ὡς ὁ πάππος αὐτοῦ τῷ διηγεῖτο, μετὰ τὴν ἀποτυχίαν τῆς ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ Σταθᾶ καὶ ὑπαρχηγίαν τοῦ Νικοτσάρα ἐκστρατείας, νέα κατὰ τὸν Φεβρουάριον τοῦ ἔτους 1808 ἀπεφασίσθη, ἧς τὴν διεύθυνσιν διὰ κοινῆς ψήφου πάντες οἱ ὁπλαρχηγοὶ ἀνέθηκαν εἰς τοὺς Νικοτσάραν καὶ Βλαχάβαν. Ἀποδεχθέντες δὲ οὗτοι τὴν διεύθυνσιν ταύτης ἀπεφάσισαν ἵνα διαιρέσαντες τὸν ἐξ ἑβδομήκοντα πλοίων καὶ χιλίων πεντακοσίων ἀνδρῶν ὑπὸ τὰς διαταγὰς αὐτῶν στρατὸν εἰς δύο μοίρας, ἀρχίσωσι τὰς ἐχθροπραξίας τὴν 29 Μαΐου τὴν ἀποφράδα ἡμέραν τοῦ ἑλληνισμοῦ. Ἀλλὰ γνωσθέντος τοῦ σχεδίου τῆς ἐκστρατείας ὑπό τινος προδότου Δεληγιάννη εἰς τὸν σατράπην τῆς Ἠπείρου Ἀλῆν, ἠναγκάσθη ἡ ὑπὸ τὸν Βλαχάβαν μοῖρα, ἡ κατὰ τὸν Ὄλυμπον μέλλουσα νὰ ἐνεργήσῃ, νὰ ἀρχίσῃ τὰς ἐχθροπραξίας τὴν πέμπτην Μαΐου διαταχθέντος τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ ἀρχηγοῦ Βλαχάβα νὰ καταλάβῃ διὰ τῶν ὑπ' αὐτὸν ἀνδρῶν ἐπίκαιρόν τινα θέσιν κατὰ τὸν Ὄλυμπον. Τὴν θέσιν ἐκείνην κατέλαβεν οὗτος ἐκτοπίσας τοὺς φυλάσσοντας αὐτήν, ἀλλὰ τὴν ἐπομένην προσβληθεὶς ὑπὸ μεγάλων ἐχθρικῶν δυνάμεων ἔπεσεν ἐκεῖ γενναίως πολεμήσας μεθ' ὅλων τῶν ὑπ' αὐτὸν ἀνδρῶν· οὐδὲ ἐπρόφθασεν νὰ βοηθήσῃ αὐτὸν ὁ σπεύσας ἐκεῖ μετὰ πεντακοσίων ἀνδρῶν ἀδελφὸς αὐτοῦ. Εὗρε τὰς θέσεις κατεχομένας ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν, τὰ δὲ πτώματα τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ καὶ τῶν ἄλλων μπουλουκτσίδων ἀνεστηλωμένα διὰ πασσάλων ἐπὶ τῶν προχωμάτων.

Αἱ πρόωρως ἀρξάμεναι ἐχθροπραξίαι παρεκώλυσαν καὶ τὰς πρὸς ἐξέγερσιν τῆς Χαλκιδικῆς ἐργασίας τοῦ

Digitized by Google

Νικοτσάρα, ὅστις μάλιστα ἐξ ἐνέδρας πληγωθεὶς καιρίως ἐκεῖ ἠναγκάσθη νὰ ὑποχωρήσῃ εἰς Σκίαθον.

Καὶ ὁ μὲν Νικοτσάρας, εὐτυχέστερος τοῦ Βλαχάβα, ἀπέθανεν ἐν Σκιάθῳ καὶ ἐτάφη ὑπὸ τῶν συναγωνιστῶν του ἐν τῇ θέσει ἐν ᾗ συνεσωρεύθησαν καὶ τὰ λευκὰ λιθάρια, ἥτις καὶ τότε καὶ νῦν ὀνομάζεται «Ῥεῦμα τοῦ Λεχωνιοῦ»· ὁ δὲ Βλαχάβας πιστεύσας εἰς τὴν ἀμνηστίαν ἣν ὁ βεζίρης Ἀλῆς ἔδωκεν εἰς αὐτὸν καὶ τοὺς συναγωνιστάς του, ἀνεχώρησεν ἐκ τοῦ καταφυγίου αὐτοῦ τῆς Σκύρου διὰ τὴν πατρίδα του Κρανιὰν κωμόπολιν τοῦ κάτω Ὀλύμπου. Καθ' ὁδὸν ὅμως συλληφθεὶς ὑπὸ τῶν τουρκαλβανῶν στρατιωτῶν τοῦ Ἀλῆ ἤχθη εἰς Ἰωάννινα, ἔνθα καὶ ὑπέστη μαρτυρικὸν θάνατον.

Τοιαῦται αἱ ἀναμνήσεις τοῦ γέροντος. Ταύτας, ὡς ἐγὼ ἤκουσα αὐτοῦ διηγουμένου, γνωρίζω τοῖς ἀναγνώσταις τῆς Ἑστίας παρακαλῶν τοὺς γνωρίζοντάς τι σχετικὸν εἰς διόρθωσιν ἀνακριβείας τινος, ἐὰν ὑπάρχῃ ἐν αὐταῖς, νὰ μὴ ὀκνήσωσι νὰ εἴπωσι τὸ ἀληθές.

Τὰ ὀνόματα τῶν πρωταθλητῶν τοῦ ἀγῶνος, τῶν μαρτύρων τῆς ἐλευθερίας λησμονοῦνται ἡμέρᾳ τῇ ἡμέρᾳ, αἱ ὑποχρεώσεις ὅμως τὰς ὁποίας ἡμεῖς πρὸς τὴν μνήμην αὐτῶν ἔχομεν παραμένουσιν ἀκέραιαι. Μικρὸς μαρμάρινος σταυρὸς ἀνυψούμενος ἐν τῇ θέσει ἐν ᾗ ἐτάφη ὁ ἥρως Νικοτσάρας ἔσεται μικρὸν τεκμήριον τῆς μεγάλης εἰς τὴν μνήμην αὐτοῦ ὀφειλομένης τιμῆς.

Ἐν Σκιάθῳ Γ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ.

ΕΙΔΥΛΛΙΟΝ ΘΕΟΚΡΙΤΟΥ

Ὁ ἐν Κερκύρᾳ λόγιος κ Γ Καλοσγοῦρος ὡς ἀπαρχὴν πλήρους μεταφράσεως τῶν Εἰδυλλίων τοῦ Θεοκρίτου, ἣν μετὰ πολλῆς ἐπιμελείας ἐξεπόνησε καὶ προσεχῶς ἐκδίδει εὐηρεστήθη ν' ἀποστείλῃ ἡμῖν πρὸς δημοσίευσιν τὸ ς' Εἰδύλλιον, ὅπερ εὐχαρίστως δημοσιεύομεν ἐπιφυλάσσοντες πᾶσαν κρίσιν ἡμῶν μετὰ τὴν ἔκδοσιν πλήρους τοῦ ἔργου. Δ. τ. Ε.

ΒΟΥΚΟΛΙΑΣΤΑΙ

Ὑπόθεσις ἀρχαία.

Ἐπιγράφεται μὲν τὸ Εἰδύλλιον Βουκολιασταί, Δαμοίτας δὲ καὶ Δάφνις ὁ βουκόλος θέρους ὄντος μεσημβρίας εἰς ἓν τὰ θρέμματα συνελαύνουσι καὶ ἀμοιβαίως τὸν Πολυφήμου τοῦ Κύκλωπος πρὸς τὴν Γαλάτειαν ἔρωτα ἀμφότεροι ᾄδουσι. Καὶ ὁ μὲν Δάφνις προσδιαλέγεται τῷ Κύκλωπι περὶ τῆς Γαλατείας, ὁ δὲ Δαμοίτας ὑποκρίνεται τὸν Κύκλωπα, ἀποκρινόμενος δῆθεν ὡς ἐκ προσώπου τοῦ Πολυφήμου. Τὰ πράγματα δέ εἰσιν ἐν Σικελίᾳ, ὁ δὲ λόγος ἐκ τοῦ ποιητικοῦ προσώπου πρὸς τὸν Ἄρατον· δύναται δὲ οὗτος εἶναι ὁ τῶν Φαινομένων ποιητής.

Δαμοίτας, Ἄρατε, ὁ βοσκός, καὶ Δάφνις ὁ βουκόλος
εἰς ἕναν τόπον ἔσμιξαν μιὰ 'μέρα τὰ κοπάδια·
γένεια πυκνά 'χε ὁ δεύτερος, μόλις τοῦ πρώτου ἀνθίζαν.
Σιμὰ 'ς τὸ ρεῦμα μιᾶς πηγῆς καθίσαν καλοκαῖρι·
μεσουρανοῦσ' ὁ ἥλιος καὶ τοῦτα ἐτραγουδοῦσαν.
Πρῶτος ὁ Δάφνις ἄρχισε ποῦ πρῶτος προκαλοῦσε·

Δάφνις.

«Πολύφημε, ἡ Γαλάτεια βαρεῖ σου τὸ κοπάδι
μὲ μῆλα, καὶ γιδοβοσκὸν καὶ ἀχόρταγον σὲ κράζει·
καὶ σύ, δύστυχε, δύστυχε, ποσῶς δὲν τὴν κυττάζεις,
ἀλλὰ γλυκὰ καὶ ἀμέριμνα τὴν σύριγγα σημαίνεις.
Κύτα, καὶ πάλι σοῦ βαρεῖ τὸν σκύλο ποῦ φυλάγει,
καὶ αὐτὸς κατὰ τὸ πέλαγο κυτάζοντας γαυγίζει
καὶ τὴν θωριά του ξάστερα τὰ κύματ' ἀναδίνουν,
ὡς τρέχει 'ς τὴν ἀκρογιαλιὰ ποῦ σιγανὰ φλοισβίζει.
Πρόσεξε μὴ τῆς κορασιᾶς χουμήσῃ μέσ' 'ς τὰ πόδια,
ὡς ἔρχεται, καὶ τ' ὤμορφο κορμὶ τῆς αἱματώσῃ.
Αὐτὴ κ' ἐκεῖθ' ἐρωτικὰ σὲ παίζει, ὡσὰν τοῦ ἀκάνθου
τὰ ξερὰ χνούδια 'ς τοῦ θερμοῦ καλοκαιριοῦ τὴν λαῦρα·
ζητᾷ σε, ἂν σὺ δὲν τὴν ζητᾷς, κι' ἂν τὴν ζητᾷς σὲ φεύγει·
καὶ κάθε τὶ τεχνεύεται· συχνὰ τοῦ ἐρωτευμένου
καλὰ δείχνουν, Πολύφημε, κι' ὅσα καλὰ δὲν εἶνε.»
Τότε ὁ Δαμοίτας ἄρχισε καὶ τοῦτα ἐτραγουδοῦσε·

Δαμοίτας

«Τὴν εἶδα ποῦ τὰ πρόβατα βαροῦτε μὰ τὸν Πᾶνα·
καθόλου δὲν μοῦ ξέφυγε, δὲν ξέφυγε τὸ ἕνα
γλυκό μου τοῦτο (1), ποῦ ποτὲ τὸ φῶς του δὲν θὰ θὰ χάσῃ.
καὶ αὐτὸς ὁ μάντις Τήλεμος, ποῦ τὰ κακὰ προλέγει,
κακὰ νὰ φέρῃ σπίτι του, νὰ τἄχουν τὰ παιδιά του·
Ὅμως ἐγὼ δὲν τὴν κυτῶ, γιὰ νὰ τὴν ἐρεθίσω,
καὶ λέγω της μὲ καύχημα π' ἄλλην γυναῖκα εὕρηκα.
Καὶ αὐτὴ ζηλεύει ἀκούοντας καὶ λυόνει καὶ μανίζει
κυτῶντας ἀπ' τὸ πέλαγο 'ς τὰ σπήλαια καὶ 'ς ταῖς μάνδραις.
Τοῦ σκύλου ἐγὼ τοῦ σφύριξα γιὰ νὰ τὴν ἀλυκτήσῃ,
ὁποῦ καὶ αὐτός, ὅταν ἐγὼ τὴν κόρη ἐρωτευόμουν,
μὲ τρυφερὰ μουρμουρητὰ τὰ πόδια τῆς φιλοῦσε.
Τοῦτ' αὐτὴ βλέποντας, συχνὰ μηνύματα θὰ στέλνῃ,
κ' ἐγὼ κλεισμέναις θὰ κρατῶ ταῖς θύραις, ὡς ποῦ μ' ὅρκον
νὰ τάξῃ εἰς τοῦτο τὸ νησὶ τὴν κλίνη νὰ μοῦ στρώσῃ.
Ἄσχημος τόσο δά, θαρρῶ, δὲν εἶμαι, ὅπως μὲ λέγουν·
'ς τὰ γαληνὰ νερὰ προχθὲς κυτοῦσα τοῦ πελάγου,
καὶ ὤμορφα τὰ γένεια μου, κι' ὤμορφ' ἡ μιά μου κόρη,
'ς τὴν γνώμη μου, μοῦ φαίνονταν, καὶ τὰ λαμπρά μου δόντια
λευκότερ' ἀπὸ μάρμαρο τῆς Πάρου μοῦ ξαστράφταν,
καὶ τρεῖς φοραῖς, μὴ βασκαθῶ, ἔφτυσα μέσ' 'στὸν κόρφο,
κατὰ ποῦ ἡ γραῖα μάγισσα μοὖπε ἡ Κοτυταρίδα,
αὐτὴ ποῦ 'ς τοῦ Ἱπποτίωνα τῶν θεριστῶν λαλοῦσε.»

Ὡς εἶπε τοῦτα, ἐφίλησε τὸν Δάφνιν ὁ Δαμοίτας·
σύριγγα τοῦτος ἔδωσε, καλὸν αὐλὸν ὁ Δάφνις.
Παίζει ὁ Δαμοίτας τὸν αὐλό, τὴν σύριγγα ὁ βουκόλος
καὶ τὰ μοσχάρια ἐχόρευαν 'ς τὸ μαλακὸ χορτάρι·
κανένας δὲν ἐνίκησεν, ἀνίκητοι ἀπομεῖναν.

Ἐν Κερκύρᾳ Γ. Καλοσγουρος

ΤΟ ΜΙΣΟΣ

Ἀλφρέδῳ Στίβενς

'Σ τὴν ἀγκαλιά μου γέρνοντας
Τ' ὁλόχρυσο κεφάλι,
Τὰ γαλανὰ τὰ μάτια της
Χαμήλωσε μὲ μιά.
«— Ἀφοῦ τὸν κόσμο ἐμίσησες,»
Μὤλεγε ἀγάλι 'γάλι,
«Πῶς θὰ πιστεύω ἡ δύστυχη
Πῶς μ' ἀγαπᾷς πιστά;»

—Ὅταν σὲ κλειῶ, τῆς ἔλεγα,
'Σ τὴ φλογερὴ ἀγκαλιά μου,
Τὰ βάσανά μου, κόρη μου,
Γιὰ 'λίγο ἀλησμονῶ.
Φλόγα, μαυρίλα κρύφτουνε
Τὰ μαῦρα σωθικά μου,
Ἐμίσησα κ' ἐμίσησα
Γιατὶ πολὺ ἀγαπῶ! Στεφ. Μαρτζωκης

---

1) Τὸ μάτι του.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΑΝΑΛΕΚΤΑ

Αὐτογραφισμός. Παράδοξον φαινόμενον τοῦ ὑπνωτισμοῦ ἀνεκοίνωσεν ἐσχάτως εἰς τὴν γαλλικὴν ἰατρικὴν ἀκαδημίαν ἀξιόπιστος ἐπιστήμων, τὸ φαινόμενον δὲ τοῦτο ὁ πρῶτος παρατηρήσας ὠνόμασεν «αὐτογραφισμόν». Εἶνε τὸ ἑξῆς: Ἐπὶ τοῦ δέρματος ἐλαφρῶς ὑπνωτισμένου φύσει δὲ ὑστερικοῦ ἀνθρώπου, τὸ ὁποῖον εἶνε κατ' ἐξοχὴν εὐαίσθητον, δυνάμεθα διὰ τῆς προστριβῆς τοῦ δακτύλου ἢ ἄλλου ὄχι πολὺ ὀξέος ἀντικειμένου νὰ γράψωμεν λέξιν ἢ φράσιν μικράν, ἥτις γίνεται καταφανὴς διότι τὸ ὑπερευαίσθητον δέρμα κοκκινίζει εὐθὺς εἰς τὰ μέρη ἅτινα ἠγγίξαμεν, μετὰ δύο λεπτὰ δὲ ἀλλάσσει χρῶμα, ἤτοι τα μὲν γράμματα γίνονται λευκά, κόκκινον δὲ τὸ λοιπὸν δέρμα. Συνάμα μεγεθύνονται τὰ γραφέντα χωρὶς νὰ γίνωνται δυσανάγνωστα· δύναταί τις ἄρα καὶ ἐξ ἀποστάσεως 20 μέτρων νὰ τὰ ἀναγνώσῃ. Ἐπὶ 8 δὲ ὅλας ὥρας μένουν ταῦτα εὐδιάκριτα. «Ὥστε ὁ ἄνθρωπος γίνεται κατάστιχον, αὐτὴ εἶνε ἡ νεωτάτη ἐφαρμογὴ τοῦ ὑπνωτισμοῦ» ἐπιλέγει ἡ ἀναγράφουσα τὴν ἀνακοίνωσιν γερμανικὴ ἐφημερίς.

Παράδοξος φιλάνθρωπος. Ῥῶσσος ἑκατομμυριοῦχος συνῆψε συμβόλαιον μετά τινος ἀσφαλιστικῆς εταιρίας, καθ' ὃ τὸ ποσὸν ἀντὶ τοῦ ὁποίου ἠσφάλισε τὴν ζωὴν αὐτοῦ, εἰς οὐδένα θὰ παραδοθῇ μετὰ τὸν θάνατόν του, ἀλλὰ θὰ μείνῃ ἐπὶ ἀνατοκισμῷ κατατεθειμένον ἀσφαλῶς, μετὰ ἑκατὸν δὲ ἔτη θὰ διατεθῇ ὑπὲρ ἀγαθοεργῶν σκοπῶν, ὅπως ὁρίζει ἡ διαθήκη του, ἥτις τότε μόνον θὰ ἀνοιχθῇ.

Τὸ ἀληθὲς ὄνομα τοῦ Στάνλεϋ. Εἰς τοὺς πολλοὺς δὲν εἶνε γνωστὸν ὅτι ὁ δαφνηφόρος ἐρευνητὴς τῆς Ἀφρικῆς ὀνομάζεται Ἰωάννης Ῥόουλαντζ (John Rowlands), καὶ ὅτι ἐγεννήθη ἐκ πτωχῶν γονέων ἐν Ἀγγλίᾳ, εἰς πόλιν μικρὰν τῆς Οὐαλλίας, τὸ Denbigh. Ἰδοὺ δὲ πῶς ἔλαβε τὸ ὄνομα τὸ ὁποῖον σήμερον φέρει: Ἐν ἡλικίᾳ δεκατεσσάρων ἐτῶν ἀνεχώρησεν εἰς Ἀμερικὴν πρὸς εὕρεσιν πόρου ζωῆς. Περιερχόμενος τὰς ὁδοὺς τῆς Νέας Αὐρηλίας (New Orleans) εἶδεν ἐπὶ τῆς προθήκης ἐμπορικοῦ καταστήματος γνωστοποίησιν ὅτι ζητεῖται μικρὸς ὑπάλληλος. Εἰσελθὼν ἠρώτησε τὸν ἔμπορον ἂν εἶνε δεκτὸς εἰς τὴν ὑπηρεσίαν του. — Καὶ τί ἠξεύρεις νὰ κάμῃς, παιδί μου; — Εἶμαι καλλιγράφος. — Ἂς ἴδωμεν· γράψε αὐτὴν τὴν ἐπιγραφήν, εἶπεν ὁ ἔμπορος ἐγχειρίζων γραφίδα εἰς τὸν παῖδα καὶ δεικνύων τὸ ὄνομα Henry Morton Stanley, γεγραμμένον ἐπὶ σακκίου. Ἡ γραφὴ τοῦ νεαροῦ Ἄγγλου ἤρεσε πολὺ εἰς τὸν ἔμπορον ὁ ὁποῖος ἔφερε τὸ ἀντιγραφὲν ὄνομα. Ἐδέχθη εὐθὺς τὸν Τζὼν Ῥόουλαντζ εἰς τὴν ὑπηρεσίαν του, καὶ τόσον τὸν ἠγάπησεν, ὥστε μετὰ ἓν ἔτος τὸν υἱοθέτησε καὶ ἔδωκεν εἰς αὐτὸν τὸ ὄνομά του.

Εὐώδεις ἄνθρωποι. Νέα πάλιν ἐφεύρεσις θ' ἀναστατώσῃ τὸν πεπολιτισμένον κόσμον, ἡ τοῦ παρασινοῦ ἰατροῦ Ῥουσσέλ. Μολονότι ὡς θὰ ἴδετε, ἔχει πολὺ τὸ ἀμερικανικόν, ἐν τούτοις δὲν διῆλθε τὸν Ἀτλαντικὸν ἵνα φθάσῃ μέχρις ἡμῶν, ἀλλ' ἔρχεται ἀπὸ πλησιέστερον μέρος, διατηροῦσα πλήρη τὴν εὐωδίαν της.... Πρόκειται περὶ τοῦ ἑξῆς: Πῶς εἶνε δυνατὸν ὁ ἄνθρωπος νὰ μοσχοβολᾷ χωρὶς νὰ ἀλείφεται διὰ μύρων, χωρὶς νὰ κρατῇ εὐώδη μαντήλια, χωρὶς ν' ἀποθηκεύῃ τὰ ἐνδύματά του εἰς μυρωμένα ἀρμάρια; Πῶς εἶνε δυνατὸν τὸ ἀνθρώπινον σῶμα — ἐκ φύσεως πᾶν ἄλλο ἢ πηγὴ εὐωδίας — νὰ προσλάβῃ ἰδίαν εὐωδίαν καὶ νὰ διατηρῇ ταύτην, καὶ πῶς ὅταν λέγῃ ὁ ποιητὴς εἰς τὴν ἐρωμένην του ὅτι μοσχοβολᾷ ὡς ἄνθος, δὲν θὰ εἶνε τοῦτο ποιητικὴ ὑπερβολὴ ἀλλὰ πραγματικότης; Ὁ ἰατρὸς Ῥουσσὲλ ἔλυσε τὸ ζήτημα ἁπλούστατα δι' ἐγχύσεων μύρου εἰς τὸ ἀνθρώπινον σῶμα. Λαμβάνει μίαν σύριγγα Πραβὰζ θέτει ἐντὸς αὐτῆς σταγόνας μύρου ῥόδων ἰσχυροτάτου καί, καθ' ὃν τρόπον τὰς διὰ μορφίνης ὑποδορείους ἐνέσεις, ἐκτελεῖ μίαν ἢ δύο ἐνέσεις ῥοδομύρου. Καὶ ὁ ὑποβληθεὶς εἰς ταύτας μοσχοβολᾷ ὡς ῥόδον. Ἂν πταρμισθῇ, ἂν χασμηθῇ, ἂν βήξῃ, ἂν ἀναστενάξῃ, ἄρωμα ῥόδου διαχύνεται περὶ αὐτόν. Καὶ δὲν εἶνε στιγμιαία ἢ ἐφήμερος ἡ διάρκεια τῆς ἰδιότητος ταύτης, παρατείνεται ἐπὶ ἡμέρας καὶ δύναται νὰ ἀνανεωθῇ διὰ νέων ἐγχύσεων. Ὁ ἐφευρέτης ἰσχυρίζεται ὅτι αἱ τοιαῦται ἐγχύσεις ἐπιδρῶσιν ὄχι μόνον ἐπὶ τῶν αἰσθήσεων, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τοῦ χαρακτῆρος τῶν ἀποδεχομένων ταύτας. Κατὰ παρατηρήσεις δὲ γενομένας ἐπὶ ἑκατοντάδος ὅλης νεανίδων τὰ διάφορα ἀρώματα ἔχουν τὴν ἑξῆς ἐπήρειαν: Ὁ μόσχος καθιστᾷ τὴν γυναῖκα συμπαθῆ καὶ ἀξιαγάπητον. Τὸ ῥόδον ὑπερήφανον, θυμώδη καὶ φιλάργυρον. Τὸ γεράνιον αὐθάδη καὶ προπετῆ. Τὸ ἴον ἐλεήμονα καὶ εὐλαβῆ. Ὁ ἡδύοσμος ῥιψοκίνδυνον καὶ πρόθυμον εἰς ἐμπορικὰς ἐπιχειρήσεις. Ἡ λουΐζα φιλότεχνον. Ὁ ὀπόπόναξ προδιαθέτει εἰς παραφροσύνην. Τὸ ὑλὰγγ-ὑλὰγγ φέρει ἔκλυσιν ἠθῶν. Τὸ ὑγιεινότερον δὲ ὅλων τῶν ἀρωμάτων εἶνε τὸ τοῦ εὐκαλύπτου. Ἕως ἐδῶ περιορίζονται αἱ θαυμασταὶ παρατηρήσεις τοῦ ἰατροῦ Ῥουσσέλ, αἱ ὁποῖαι ἴσως εἶνε ἀκριβέσταται, πρὸς τὸ παρὸν ὅμως φαίνονται παραμύθια. Ἀλλὰ μήπως τόσα καὶ τόσα παραμύθια δὲν μετέβαλεν εἰς ἀληθείας ἡ ἐπιστήμη; Ἂς ἀναμείνωμεν λοιπὸν τὴν ἐφαρμογὴν αὐτῶν διὰ τοῦ χρόνου. Ἄλλως οἱ ἀνυπόμονοι δύνανται νὰ δοκιμάσωσιν ἀπὸ τοῦδε, καθόσον αἱ ἀρωματώδεις ἐγχύσεις ἅπαξ μάλιστα γενόμεναι εἶνε ὅλως ἀκίνδυνοι. Παρακαλοῦμεν δὲ τοὺς τυχὸν ὑποβληθησομένους εἰς τοιαύτας νὰ μᾶς ἀναγγείλωσι τὰ ἀποτελέσματα.

Τὰ σιγάρα τοῦ πρίγκιπος Βοναπάρτου. Ὁ πρίγκηψ Ἱερώνυμος Βοναπάρτης διαμένων ἐν Παρισίοις πρὸ τῆς πτώσεως τῆς Ναπολεοντείου δυναστείας ἐθεωρεῖτο ὡς φιλομουσότατος καὶ εὐφυέστατος ἀνὴρ εἶχε δὲ σχέσεις μετὰ πάντων τῶν ἐν τοῖς γράμμασι καὶ ταῖς τέχναις ἐξεχόντων, οὓς συχνὰ ἐκάλει εἰς ἑσπερίδας. Μεταξὺ τούτων ἦτο καὶ ὁ Ἀμποῦ, ὅστις μετά τινα ἑσπερίδα διηγεῖτο ἐμπιστευτικῶς εἰς φίλον του ὅτι ὁ πρίγκηψ προσέφερεν εἰς πάντας τοὺς κεκλημένους του σιγάρα ἐκ ξυλίνου κουτίου, αὐτὸς ὅμως εἶχεν ἄλλα διὰ τὸν ἑαυτόν του, τὰ ὁποῖα ἐπιμελῶς ἔκρυπτεν ἐντὸς κομψῆς σιγαροθήκης. Ὁ φίλος εἶπε τὸ μυστικὸν εἰς ἄλλον φίλον

Digitized by Google

καὶ ἐκεῖνος εἰς ἄλλον, ὅλοι ἐμπιστευτικῶς — καὶ ἡ χαχολογία ἔφθασεν εἰς τὸν πρίγκιπα Ἱερώνυμον. Ὁ δὲ Ἀμποῦ λαμβάνει ἔξαφνα ἐν κουτίον πλῆρες μικρῶν προστυχοτάτων σιγάρων ἐκ μέρους τοῦ πρίγκιπος μετ' ἐπιστολῆς, ἥτις ἔλεγε περίπου τὰ ἑξῆς: «Αὐτὰ εἶνε τὰ σιγάρα, τὰ ὁποῖα ἐγὼ κατὰ προτίμησιν καπνίζω. Δίδω ἄλλα καλλίτερα εἰς τοὺς προσκεκλημένους μου. Ἀφοῦ ὅμως φαίνεται ὅτι καὶ σεῖς ὅπως ἐγὼ τὰ προτιμᾶτε, παρακαλῶ νὰ δεχθῆτε ἓν ὁλόκληρον κουτί».

ΧΡΟΝΙΚΑ

Ἀρχαιολογικά. Ἡ Ἀκαδημία τῶν ἐπιγραφῶν καὶ τῆς φιλολογίας ὑπέδειξεν εἰς τὴν Κεντρικὴν ἑταιρίαν τῶν ἀρχιτεκτόνων ὡς ἄξιον νὰ λάβῃ τὸ ὑπ' αὐτῆς κατ' ἔτος ἀπονεμόμενον μετάλλιον δι' ἀρχαιολογικὰς ἐργασίας τὸν κ. Lechat, μέλος τῆς ἐν Ἀθήναις γαλλικῆς σχολῆς, διὰ τὰς ὑπ' αὐτοῦ γενομένας ἀνασκαφὰς ἐν Κερκύρᾳ καὶ τὰς μελέτας αὐτοῦ περὶ τῶν ἐν τῇ Ἀκροπόλει ἀρχαϊκῶν ἀγαλμάτων.

Φιλολογικά. Κατὰ τὴν ἐσχάτως ἐκδοθεῖσαν γαλλικὴν Ἐπετηρίδα τοῦ τύπου», ἐν ἀρχῇ τοῦ ἔτους τούτου ἐξεδίδοντο ἐν Παρισίοις 1871 ἐφημερίδες, ἐν ᾧ κατὰ Ἰανουάριον τοῦ 1889 ἐξεδίδοντο 1811· ηὔξησε δὲ κυρίως ὁ ἀριθμὸς τῶν χρηματιστικῶν ἐφημερίδων (210 ἀντὶ 167) καὶ τῶν πολιτικῶν (157 ἀντὶ 130). Ἐν ταῖς ἐπαρχίαις τῆς Γαλλίας τοὐναντίον ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐφημερίδων ἠλαττώθη περιορισθεὶς ἀπὸ 3300 (τῷ 1889) εἰς 3090. Τούτων αἱ ἡμίσειαι περίπου εἶναι πολιτικαὶ (1523), αἱ δὲ λοιπαὶ (1567) ποικίλης ὕλης.

Ἐπιστημονικά. Πιθανῶς δὲν ἀπέχει πολὺ ἀφ' ἡμῶν ὁ χρόνος, καθ' ὃν θὰ εἰσαχθῇ εἰς τοὺς συρμοὺς τῶν σιδηροδρόμων ὁ ἠλεκτρικὸς φωτισμός. Πρὸς τοῦτο πολλὰ ἐγένοντο πειράματα καὶ ἀρχαὶ ἐφαρμογῆς· ἀπό τινων ἐτῶν ἡ σιδηροδρομικὴ ἑταιρία Λονδίνου Βριστόλης εἰσήγαγε τὸν ἠλεκτρισμὸν εἰς πολλοὺς τῶν συρμῶν της· ἤδη δὲ ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ μηνὸς τούτου φωτίζονται δι' ἠλεκτρισμοῦ καὶ οἱ ταχεῖς συρμοὶ μεταξὺ Λονδίνου καὶ Λιβερπούλης, δι' ὧν ταξειδεύουσιν ἀποκλειστικῶς οἱ διαπλέοντες τὸν Ὠκεανὸν ὅπως ἀπὸ Λιβερπούλης μεταβῶσιν εἰς Νέαν Ὑόρκην ἢ τἀνάπαλιν. Ὁ φωτισμὸς εἶνε ἐξαίρετος καὶ διαρκεῖ ἄνευ διακοπῆς καθ' ὅλην τὴν διαπεραίωσιν τῆς γραμμῆς, ἤτοι ἐπὶ πέντε ὥρας. Οἱ συρμοὶ τῆς γραμμῆς ταύτης ἀποτελοῦνται ἐκ μιᾶς αἰθούσης καὶ δύο ἢ τριῶν ἁμαξῶν ἐπιβατῶν· ἑκάστη δ' ἅμαξα φωτίζεται ὑπὸ δύο ἠλεκτρικῶν λαμπτήρων, ὧν ἑκάτερος ἔχει ἠλεκτροκινητικὴν δύναμιν 36 βόλτ. Καίτοι ὅμως αἱ μέχρι τοῦδε γενόμεναι ἐφαρμογαὶ ἐστέφθησαν ὑπὸ ἐπιτυχίας, ὁμολογεῖται ὅτι τὸ ζήτημα τοῦ ἠλεκτρικοῦ φωτισμοῦ τῶν σιδηροδρομικῶν ἁμαξῶν δὲν ἐλύθη ἀκόμη ὁριστικῶς. Οἱ νῦν ἐν χρήσει συμπυκνωταὶ ἔχουσι πολλὰς ἀτελείας, καὶ ἄλλαι δὲ ἱκαναὶ καὶ δυσυπέρβλητοι δυσκολίαι παρουσιάζονται, ὧν ἕνεκα μόνον εἰς τοὺς συρμοὺς τῆς πολυτελείας κατωρθώθη νὰ εἰσαχθῇ ἐν μέρει μέχρι τοῦδε ὁ ἠλεκτρικὸς φωτισμός.

— Ἀπό τινων ἡμερῶν ἐτέθη ἐν χρήσει ἐν Παρισίοις τὸ *θεατρόφωνον*, συσκευὴ ἐφευρεθεῖσα ὑπὸ τῶν κκ. Μαρίνοβιτς καὶ Σάβαρδυ, δι' ἧς, αὐτομάτως λειτουργούσης, δύναται ἕκαστος, θέτων ἐν αὐτῇ ἥμισυ ἀργυροῦν φράγκον νὰ συγκοινωνήσῃ πόρρωθεν πρὸς αἰθούσας θεάτρων ἢ μουσικῶν συναυλιῶν· εἶνε δὲ τόσον τελεία ἡ συγκοινωνία, ὥστε κλείων τοὺς ὀφθαλμοὺς ὁ ἀκούων νομίζει ὅτι εὑρίσκεται ἐν αὐτῇ τῇ αἰθούσῃ. Αἱ συσκευαὶ αὗται, αἵτινες θὰ τεθῶσιν εἰς τὰ μεγάλα ξενοδοχεῖα καὶ ἑστιατόρια, συνδέονται διὰ τηλεφωνικῶν συρμάτων μὲ τὰ κυριώτατα θέατρα τῶν Παρισίων, ὥστε ἕκαστος θὰ δύναται τοῦ λοιποῦ ἐκ τοῦ δωματίου του νὰ παρακολουθῇ τὰς θεατρικὰς παραστάσεις. Πρὸς τὸ παρὸν μία τοιαύτη συσκευὴ λειτουργεῖ, ἐντὸς μικροῦ ὅμως θὰ τοποθετηθῶσι καὶ ἄλλαι εἰς πλεῖστα μέρη.

Ἐκπαιδευτικά. Λαμπρότατα ἐπανηγυρίσθη ἡ ἑξακοσιοστὴ ἐπέτειος τῆς ἱδρύσεως τοῦ Πανεπιστημίου Μομπελλιέ, ἢ ἀκριβέστερον εἰπεῖν τῶν ἀκαδημαϊκῶν σχολῶν τῆς πόλεως ταύτης, διότι κατὰ τὸν παρὰ Γάλλους ἐκπαιδευτικὸν ὀργανισμὸν ἓν μόνον Πανεπιστήμιον ὑπάρχει ἐν Γαλλίᾳ τὸ τῶν Παρισίων, ἀφ' οὗ μέχρι τοῦ 1885 ἐξήρτωντο πᾶσαι αἱ κατὰ τρόπους ὑφιστάμεναι ἀκαδημαϊκαὶ σχολαί. Αἱ ἑορταὶ ἤρχισαν τὴν 10)22 Μαΐου, διὰ τῆς παρουσιάσεως τῶν προσκεκλημένων εἰς τὸν δήμαρχον καὶ τὸν Πρύτανιν τοῦ Πανεπιστημίου, καὶ τῆς ἀποκαλύψεως τοῦ ἀγάλματος ἑνὸς τῶν εὐεργετῶν τοῦ Πανεπιστημίου, οὗ τὸ ἐγκώμιον ἀπήγγειλεν ὁ Πρύτανις. Τὴν μεθεπομένην δ' ἐπαρουσιάσθησαν εἰς τὸν Πρόεδρον τῆς Γαλλικῆς δημοκρατίας, ἐπίτηδες μεταβάντα εἰς Μομπελλιέ, οἱ ἀντιπρόσωποι τῶν διαφόρων Πανεπιστημίων· ἦσαν δὲ πολυπληθέστατοι, πρυτάνεις, καθηγηταί, φοιτηταὶ καὶ νεάνιδες ἀκόμη ἐκ τῶν μαθητευουσῶν ἐν Πανεπιστημίοις· διότι τὰ πλεῖστα τῶν Πανεπιστημίων τῆς ὑφηλίου ἀποδεχθέντα τὴν πρόσκλησιν ἔπεμψαν ἀντιπροσώπους αὐτῶν εἰς τὴν ἀκαδημαϊκὴν ἐκείνην πανήγυριν. Τὸ Ἐθνικὸν Πανεπιστήμιον ἀντεπροσώπευεν ὁ πρύτανις κ. Μ. Χατζημιχάλης· ὑπῆρχον δὲ ἀντιπρόσωποι καὶ τῆς Βουλγαρίας (ἄγνωστον τίνος Πανεπιστημίου) καὶ τῶν δύο Πανεπιστημίων τῆς Ῥωμουνίας, τοῦ Βουκουρεστίου καὶ τοῦ Ἰασίου. Οἱ ξένοι φοιτηταὶ ἐφόρουν τὰς ἰδιαιτέρας στολὰς αὐτῶν, ἐξ ὧν ἐπέσυραν τὸν θαυμασμὸν διὰ τὴν φιλοκαλίαν των αἱ τῶν Ἑλβετῶν φοιτητῶν. Μετὰ τὴν ἐν τῷ Νομαρχείῳ παρουσίασαν εἰς τὸν Πρόεδρον τῶν προσκεκλημένων, πάντες ἐν πομπῇ μετέβησαν εἰς ἀναπεπταμένον χῶρον, ἐν ᾧ ἔλαβον θέσιν ἐν ταῖς ἐστημέναις ἐξέδραις καὶ θεατηρίοις. Ἐκεῖ δὲ ἔλαβε πρῶτος τὸν λόγον ὁ πρύτανις τοῦ Μομπελλιέ, κ. Chancel, ὅστις τὴν ἀρχὴν τῶν τοιούτων πανεπιστημιακῶν ἑορτῶν ἀνέφερεν εἰς τὰ διατάγματα τοῦ 1885, τὰ χειραφετήσαντα τὰς σχολάς· εἶτα δ' ὁ γνωστὸς ἐκδότης τοῦ Θουκυδίδου καὶ συγγραφεὺς τῆς ἱστορίας τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων κ. Κροαζέ, ἀνέγνω ἱστορικὴν ἀφήγησιν περὶ τοῦ ἐν Μομπελλιὲ Πανεπιστημίου· μετὰ τοῦτον ὁ ὑπουργὸς τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως κ. Βουρζοά ἠγόρευσε λίαν εὐγλώττως περὶ τῆς προόδου τῶν ἐπιστημῶν καὶ τῆς διδασκαλίας αὐτῶν· εἶτα ἔλαβε τὸν λόγον ἐν ὀνόματι τοῦ γαλλικοῦ Πανακαδημίου ὁ καθηγητὴς τῶν λατινικῶν γραμμάτων ἐν τῷ Κολλεγίῳ τῆς Γαλλίας κ. Γάστων Βοασσιέ, καὶ μετὰ τοῦτον ὁ κ. Γρεάρ, ὁμιλήσας ἐν ὀνόματι τῶν γαλλικῶν ἀκαδημαϊκῶν σχολῶν, ἐμνήσθη τῶν διδασκάλων καὶ τῶν μαθητῶν, οἵτινες ἐλάμπρυναν τὸ ἐν Μομπελλιὲ πανεπιστήμιον· μὴ ἔχοντες πρὸ ὀφθαλμῶν ὁλόκληρον τὸν λόγον τοῦ σοφοῦ ἀκαδημαϊκοῦ ἀγνοοῦμεν ἂν ἐμνημόνευσε καὶ τοῦ Ἀδαμαντίου Κοραῆ, ὅστις ἐν Μομπελλιὲ σπουδάσας οὐ μόνον ἐγένετο πρωτουργὸς τῆς πνευματικῆς ἀναγεννήσεως τῆς Ἑλλάδος, ἀλλὰ καὶ ἐπιφανεστάτην κατέλαβε θέσιν μεταξὺ τῶν συγχρόνων αὐτῷ φιλολόγων. Ἐξ ὀνόματος δὲ πάντων τῶν ἀλλοδαπῶν Πανεπιστημίων ὡμίλησεν ὁ καθηγητὴς τοῦ ἐν Βονωνίᾳ Πανεπιστημίου κ. Gaudensi. Εἶτα δὲ προσηνέχθησαν ὑπὸ τῶν ἀντιπροσώπων τῶν διαφόρων Πανεπιστημίων ἐπὶ περγαμηνῆς γεγραμμένα συγχαρητήρια, ἐν οἷς καὶ τὸ λεύκωμα τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου μετὰ συγχαρητηρίου ἐπιστολῆς εἰς ἀρχαίαν ἑλληνικὴν γλῶσσαν, συνταχθείσης ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ ἑνὸς τῶν ἐνταῦθα γυμνασίων κ. Στυλιανοῦ Κωνσταντινίδου Μετὰ ταῦτα οἱ προσκεκλημένοι πάντες, αἱ πανεπιστημιακαὶ καὶ αἱ δημοτικαὶ ἀρχαὶ τοῦ Μομπελιὲ καὶ ὁ Πρόεδρος τῆς γαλλικῆς δημοκρατίας παρεκάθισαν εἰς συμπόσιον. Ἔληξαν δ' αἱ ἑορταὶ διὰ πυροτεχνημάτων καὶ λαμπαδηφορίας.

Digitized by Google

Καλλιτεχνικά. Ἐκδίδεται προσεχῶς ὑπὸ τὸ ὄνομα «Ὁ Βίσμαρκ ἐν γελοιογραφίαις» πλουσιώτατον λεύκωμα περιέχον κατ' ἐκλογὴν γελοιογραφίας κατὰ καιροὺς δημοσιευθείσας εἰς τὰ διασημότερα γελοιογραφικὰ φύλλα τῆς ὑφηλίου καὶ ἀναφερομένας εἰς τὸν πρώην Ἀρχικαγγελάριον τῆς Γερμανικῆς Αὐτοκρατορίας.

— Ἐκ τῆς ἐκποιήσεως τῆς καλλιτεχνικῆς συλλογῆς τοῦ βαρώνου Σαιλλιὲρ ἐν Παρισίοις εἰσεπράχθησαν ἐν ὅλῳ 1,548,022 φρ. Μεταξὺ τῶν ἐκποιηθέντων ἀντικειμένων ἄξια ἰδιαιτέρας μνείας εἶνε τὰ ἑξῆς: Διάκοσμος αἰθούσης ἐκ λευκοῦ κεχρυσωμένου ξύλου μετὰ ἐπιστρώσεων τοῦ Μπωβαὶ 93 χιλ. φρ. Τράπεζα γραφῆς ἐκ ξύλου ῥοδῆς κατὰ τὸν τρόπον Λουδοβίκου ιϛ', 45 χιλ. φρ. Ἀλληγορικόν τι σύμπλεγμα ἐξ ὀρειχάλκου 66 χιλ. φρ. Δύο μεγάλα σινικὰ ἀγγεῖα 27 χιλ. φρ. καὶ πλεῖστα ἄλλα.

Δημόσια ἔργα. Συγκοινωνία. Ἡ διεύθυνσις τῶν ταχυδρομείων τοῦ Μεξικοῦ συνωμολόγησε μετὰ τοῦ Ἔδισων σύμβασιν περὶ ταχυδρομικῆς χρησιμοποιήσεως τοῦ φωνογράφου. Θὰ γίνεται δ' αὕτη κατὰ τὸν ἑξῆς τρόπον. Ἐν ἑκάστῳ ταχυδρομικῷ γραφείῳ θὰ τεθῶσι φωνογράφοι, ἕκαστος δὲ ἐπιθυμῶν ν' ἀποστείλῃ φωνογραφικὴν ἀνακοίνωσιν εἰς οἱονδήποτε ἐντὸς τοῦ Μεξικανικοῦ κράτους, ἐπὶ πληρωμῇ ὡρισμένου τέλους θὰ ὁμιλῇ ἐν τῷ φωνογράφῳ τὸ δὲ φύλλον ἐν ᾧ ἐχαράχθησαν αἱ λέξεις του θ' ἀποστέλλεται εἰς τὸ ταχυδρομικὸν γραφεῖον τῆς πόλεως ἐν ᾗ κατοικεῖ ὁ παραλήπτης· ἐκεῖ δ' οὗτος θὰ προσκαλῆται εἰς τὸ ταχυδρομεῖον, καὶ τιθεμένου τοῦ φύλλου ἐν ἑτέρῳ φωνογράφῳ θ' ἀκούῃ τὴν ἀνακοίνωσιν τοῦ ἀνταποκριτοῦ του.

— Τῇ 4)16 Μαΐου ἐγένετο ἐν τῷ δημαρχείῳ τοῦ Λονδίνου ὁ ἐπέτειος πανηγυρισμὸς τῆς εἰσαγωγῆς τῶν γραμματοσήμων συνδεδεμένος μετὰ ταχυδρομικῆς ἐκθέσεως. Ὀλίγας δ' ἡμέρας μετὰ ταῦτα ἐκηρύχθη ἡ ἔναρξις ἑτέρας συναφοῦς ἐκθέσεως γραμματοσήμων, διοργανωθείσης ὑπὸ τῆς φιλατελικῆς (Philatelic, ἐκ τῶν ἑλλ. λέξεων φίλος καὶ τέλος) λεγομένης ἑταιρίας, καὶ διατελούσης ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ δουκὸς τοῦ Ἐδιμβούργου, ἐνθουσιώδους συλλογέως γραμματοσήμων.

— Κατὰ τὴν νεωτάτην στατιστικὴν τοῦ 1889 οἱ διάφοροι γαλλικοὶ λιμένες ὡς πρὸς τὴν ἐμπορικὴν κίνησιν ἔρχονται κατὰ τὴν ἑξῆς τάξιν, λογιζομένων εἰς βάρος τόννων τῶν δι' αὐτῶν μεταβιβασθέντων ἐμπορευμάτων: Μασσαλίας 4,663,685 τόν. Χάβρης 2,653,685 τόν. Βορδὼ 2,486,512 τόν. Δουγκέρκης 2,020,848 τόν. Ῥουένης 1,721,710 τόν. Σέττης 980,151 τόν. Σαὶν Ναζαὶρ 915, 930 τόν. Διέππη 517,703 τόν. Βουλόνης 476,116 τόν. Βαϋόννης 465,788 τόν. Νάντης 374,315 τόν. Καὲν 351,608 τόν. Ῥοχέλης 355,883 τόν. Καλὰς 273,706 τόν..

Θεατρικά. Εἰς τὸ Park-Theater τῆς Ν. Ὑόρκης παριστάνεται νέον δρᾶμα «ὁ Ἑκατομμυριοῦχος». Κατὰ τὴν παράστασιν αὐτοῦ πλὴν ἄλλων προσώπων λαμβάνει μέρος καὶ ὅμιλος ὑπαλλήλων καὶ ἐργατῶν σιδηροδρόμου ἐχόντων ἄφωνον μὲν ἀλλ' ἐνεργὸν μέρος εἴς τινα σκηνὴν ἐν σιδηροδρομικῇ γραμμῇ. Πρὸς ἐπιτυχεστέραν δὲ διεξαγωγὴν τῆς σκηνῆς ταύτης ὁ ἐργολάβος τοῦ θεάτρου ἐμίσθωσεν ἀδρῶς ὑπαλλήλους καὶ ἐργάτας σιδηροδρόμου ἐκ τῶν ἐμπειροτέρων καὶ μᾶλλον δεδοκιμασμένων, οἵτινες ἐκτελοῦσιν ἐπὶ σκηνῆς τὰ καθήκοντα αὐτῶν ἀπαράλλακτα ὡς ἐν ὑπηρεσίᾳ, καθόσον μάλιστα καὶ ὅλον τὸ σιδηροδρομικὸν ὑλικὸν τῆς σκηνῆς ταύτης οὐδόλως διαφέρει τοῦ ἐν ἀληθεῖ χρήσει ὑλικοῦ.

— Ἐν τῷ Γαλλικῷ θεάτρῳ τῶν Παρισίων παρεστάθη κωμῳδία εἰς τέσσαρας πράξεις τοῦ H. Lavedan, ἐπιγραφομένη Une famille. Ἡ κωμῳδία αὕτη γραφεῖσα ὑπὸ νέου ποιητοῦ, γνωστοῦ ἐκ σκιαγραφημάτων ἅτινα ἐν τῇ Vie parisienne ἐδημοσίευσε ψευδωνύμως καὶ ἐξ ἄλλων φιλολογικῶν ἔργων ἰδιαιτέρως ἐκδοθέντων, κρίνεται ὡς εὐφυεστάτη μέν, ἀλλὰ πολλὴν ἐλέγχουσα ἀτεχνίαν ἐν τῇ οἰκονομίᾳ τῆς ὑποθέσεως.

ΠΑΝΤΟΙΑ

Ἡ γνωστὴ βερολιναία «Ἐθνικὴ Ἐφημερὶς» ἐγένετο κτῆμα μετοχικῆς ἑταιρίας ἐπὶ τούτῳ ἱδρυθείσης μετὰ κεφαλαίων ἀνερχομένων εἰς ἓν ἑκατομμύριον μαρκῶν ἤτοι 1 ½ ἑκατ. δραχμῶν περίπου.

— Πολλοὶ παράδοξοι γάμοι ἔγειναν καὶ γίνονται εἰς τὸν κόσμον, ἀλλὰ κανεὶς δὲν δύναται νὰ παραβληθῇ πρὸς τὸν ἐσχάτως γινόμενον ἐν Βερολίνῳ, καθ' ὃν εἰκοσαετὴς νεανίας ἐνυμφεύθη τὴν κατὰ 17 ἔτη μεγαλειτέραν... π α ρ α μ ά ν ν α ν του.

— Πρό τινων ἡμερῶν ὁ Λεσσὲψ ἐμωλωπίσθη δεινῶς ἀνατραπείσης τῆς ἁμάξης ἧς ἐπέβαινε καὶ διέτρεξε σοβαρὸν κίνδυνον ἐξ οὗ εὐτυχῶς ἐσώθη.

ΑΙ ΕΙΚΟΝΕΣ

Τὸ Ἄνθος τῆς Ἰαπωνίας, εἰκὼν τοῦ ζωγράφου Λέοντος Ἕρβου παριστῶσα ἐν πιστῇ καὶ ἐκφραστικωτάτῃ ἀπεικονίσει νεαρὰν Ἰαπωνίδα θωπεύουσαν μετὰ στοργῆς προσφιλῆ ψιττακόν. Ὁ τύπος τῆς μορφῆς, ἡ περιβολὴ καὶ ὁ λοιπὸς διάκοσμος πάντα εἶνε εἰλημμένα ἐκ τοῦ ἀληθοῦς καὶ μετὰ πολλῆς χάριτος συνηρμοσμένα.

ΕΔΩ Κ' ΕΚΕΙ

Καλὴ εἴδησις. Κύριος πρὸς ἐπαίτην: — Καὶ μοῦ λὲς πῶς εἶσαι 'παντρεμμένος καὶ δὲν 'ντρέπεσαι νὰ γυρίζῃς ὅλη τὴν ἡμέρα καὶ νὰ ζητιανεύῃς! τί κάνει ἡ γυναῖκά σου; Ὁ ἐπαίτης: — Πολὺ καλὰ εὐχαριστῶ.

Ἀφηρημένος καθηγητής. Κυρία λέγει πρὸς αὐτὸν ἐν συναναστροφῇ: — Κύριε καθηγητά, θαρρῶ πῶς εἴμεθα συνομήλικοι. Καὶ ὁ καθηγητής: — Πολὺ τὸ φοβοῦμαι, κυρία μου!

Διανομή. Εἰς ζαχαροπλαστεῖον εἰσέρχεται μικρὰ κόρη καὶ ζητεῖ εἴκοσι λεπτῶν καραμέλαις διὰ τὸν βῆχα. — Ἐσὺ ἔχεις τὸν βῆχα; ἐρωτᾷ ὁ ὑπηρέτης. — Τὸν βῆχα τὸν ἔχει ὁ παπποῦς· τῆς καραμέλαις θὰ τῆς φάω ἐγώ.

Ἐν ξενοδοχείῳ. Ὁ πελάτης: — Παιδί, τὸ ψάρι αὐτὸ μυρίζει! Ὁ ὑπηρέτης: — Καὶ τὰ τριαντάφυλλα μυρίζουν....

ΤΡΕΙΣ ΓΝΩΜΑΙ ΚΑΘ' ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Τὴν ἐν τῷ κόσμῳ ἐπιτυχίαν ἐξασφαλίζουσιν ὄχι τὰ ἔκτακτα φυσικὰ χαρίσματα, ἀλλ' ἡ καλὴ χρῆσις αὐτῶν.

*

Ὁ φυσῶν τὸ πῦρ τρέχει τὸν κίνδυνον νὰ καῇ ἐκ τῶν σπινθήρων.

*

Ὁ Κάτων ἐξέβαλε τῆς βουλῆς ὡς ἀκοσμήσαντα τὸν φιλήσαντα τὴν γυναῖκά του παρούσης τῆς θυγατρός. Διατί ἡ ἱστορία δὲν ἀναφέρει ἀνάλογον παράδειγμα καθ' ὃ ἐπιτιμήθη ἀνὴρ ὑβρίσας καὶ ῥαπίσας τὴν γυναῖκά του παρόντων καὶ τέκνων καὶ οἰκείων καὶ ξένων;

ΜΙΑ ΣΥΜΒΟΥΛΗ ΚΑΘ' ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Κωνωποκτόνος φανός. Ἀγοράσετε μικρὸν φανὸν ἀπὸ τοὺς κοινῶς λεγομένους «κλεπτοφάναρα», οἱ ὁποῖοι ἔχουν ὑαλοσκεπὲς μόνον τὸ ἓν μέρος· χρίσατε τοῦτο διὰ μέλιτος, ἀνάψατε τὸν φανὸν τὴν νύκτα καὶ θέσατέ τον εἰς ἄκρον τινὰ τοῦ δωματίου σας μὲ τὸ φωτεινὸν μέρος πρὸς τὰ ἔξω, ἀφοῦ κλείσετε καλῶς τὸ δωμάτιον. Μετὰ μίαν ὥραν ὅλοι οἱ κώνωπες ἔχουν συλληφθῇ εἰς τὴν μελιτώδη παγίδα καὶ δύνασθε νὰ κοιμηθῆτε μακαρίως.

Πῶλος Φιλυκνος

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1890-2157

Digitized by Google

ΥΠΑΤΙΑ Η ΑΛΕΞΑΝΔΡΙΝΗ ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ

Ἐὰν οἱ νεώτεροι χρόνοι ἐπιδεικνύουσι γυναῖκας λογίας, οὐχ ἧττον ἔχει καὶ ἡ ἀρχαιότης νὰ ἐπιδείξῃ τὰς ἑαυτῆς σοφὰς γυναῖκας, αἵτινες ἢ ὡς διδάσκαλοι ἢ ὡς συγγραφεῖς καὶ τὸ φῦλον αὐτῶν ἐκλέϊσαν καὶ τὰς ἐπιστήμας προήγαγον. Τῶν πλείστων ὅμως ἀρχαίων σοφῶν γυναικῶν μόνον δυστυχῶς τὰ ὀνόματα γινώσκομεν, ὀλίγων δέ τινων καὶ τοὺς τίτλους τῶν συγγραμμάτων αὐτῶν ἡ ἱστορία παρέδωκεν ἡμῖν. Αὐταὶ αἱ συγγραφαί, αἱ μέχρις ἡμῶν διασωθεῖσαι, εἰσὶν ἐλάχισται. Αἱ σοφαὶ δὲ αὗται γυναῖκες τῆς ἀρχαιότητος πρὸς πάσας τὰς διευθύνσεις τῆς ἀρχαίας φιλοσοφίας στραφεῖσαι, ἀντιπροσωπεύουσι πάσας τὰς ἀρχαίας φιλοσοφικὰς σχολάς, τήν τε τῶν Πυθαγορείων καὶ τὴν τῶν Μεγαρέων, τὴν κυρηναϊκὴν καὶ τὴν ἐπικούρειον, τὴν πλατωνικὴν καὶ τὴν νεοπλατωνικήν, καὶ αὐτὴν τὴν κυνικήν· δὲν ἐλλείπουσι δὲ ἡμῖν καὶ Ἰουδαῖαι καὶ χριστιαναὶ φιλόσοφοι. Τίς ἀγνοεῖ τὴν Πυθαγορείαν Θεανώ, τὴν τοῦ Σωκράτους διδάσκαλον Διοτίμαν, τὴν κυνικὴν Ἱππαρχίαν, τὰς μαθητρίας τοῦ Ἐπικούρου Λεόντιον καὶ Δανάην τὴν αὐτῆς θυγατέρα, καὶ πλείστας ἄλλας; Λυπηρὸν δ' εἰπεῖν· ἡ ἱστορία τῆς φιλοσοφίας, ἥτις διέσωσεν ἡμῖν τὰ ὀνόματα τῶν γυναικῶν αὐτῶν, παρέδωκε προσέτι ὅτι πολλῶν ἐξ αὐτῶν τὸ ἦθος δὲν ἐτελειοποιεῖτο σὺν τῇ ἀναπτύξει τοῦ πνεύματος· ὅτι τινὲς μάλιστα αὐτῶν ἦσαν κεκηρυγμέναι πολέμιοι τῆς κοσμιότητος, προβιβάσασαι μέχρις ἀπιστεύτου τὴν ἀναίδειαν. Εἶνε φαινόμενον τοῦτο ἄξιον τῆς μελέτης τῶν ἠθικολόγων· διατί ἡ γυνὴ ἐνίοτε, προσκτῶσα τὴν τοῦ πνεύματος καλλονήν, ἀπόλλυσι τὴν ἐν τῇ φύσει αὐτῆς ἐγγενῆ, οὕτως εἰπεῖν, αἰδῶ; Διατί, τηρουμένης πάντοτε καὶ λαμβανομένης ὑπ' ὄψιν τῆς ἀναλογίας, ἔχομεν ἐν τῇ ἱστορίᾳ πλειοτέρας ἀνηθίκους λογίας γυναῖκας ἢ ἀνηθίκους λογίους ἄνδρας;

ΕΡΡΙΚΟΣ ΣΤΑΝΛΕΫ

Ἐὰν ἔχομεν ὅμως ἀνηθίκους λογίας γυναῖκας, ἔσχομεν ἐπίσης καὶ γυναῖκας, ὧν ἡ πνευματικὴ μόρφωσις ἐβάδισε παραλλήλως τῇ τοῦ ἤθους τελειότητι, γυναῖκας αἵτινες πρέπει νὰ τιμῶνται διὰ τὴν παιδείαν των καὶ νὰ θαυμάζωνται διὰ τὴν σωφροσύνην των. Πάσας δὲ ταύτας τὰς σοφὰς καὶ σώφρονας ἅμα γυναῖκας ὑπερέβη ἡ Ἀλεξανδρινὴ φιλόσοφος Ὑπατία, ἧς τὸν βίον προτιθέμεθα νὰ διαγράψωμεν. Ἡ γυνὴ αὕτη ἡ οὖσα κάλλει ὡραία, εἴπερ τις ἄλλη γυνή, ὑπερηκόντισε συγχρόνως καὶ πάσας τὰς γυναῖκας κατὰ τὴν σοφίαν· ἡ φύσις εἶχε δωρήσῃ αὐτῇ ἐκτάκτως ἔξοχον κάλλος σώματος καὶ ἔξοχον εὐφυΐαν καὶ πνευματικὰ χαρίσματα. Ἐκ τῶν προγενεστέρων αὐτῆς οὐδεμία ὑψώθη εἰς τὸν βαθμόν, εἰς ὃν ἐκείνη ἀνέβη, ἐκ δὲ τῶν μεταγενεστέρων, μὴ ἐξαιρουμένων μηδ' αὐτῶν τῶν νεωτάτων, ἀμφιβάλλομεν ἂν δύναταί τις νὰ παραβληθῇ πρὸς αὐτήν. Ζῶσα ἐδοξάσθη ὡς οὐδεμία ἄλλη γυνή, πάντας δὲ τοὺς συγχρόνους αὐτῆς ἄνδρας ὑπερέβη κατὰ τὴν σοφίαν. Παραδόξως δὲ καὶ κατ' ἀντίθεσιν καταπληκτικὴν ὅσον ἔνδοξος ὑπῆρξεν ὁ βίος αὐτῆς, τόσον οἰκτρὸν ἔσχε τὸ τέλος· γυναῖκα φιλόσοφον οὐδεμίαν σχεδὸν ἔχουσι νὰ ἐπιδείξωσιν οἱ αἰῶνες ὡς τὴν Ὑπατίαν· καὶ θάνατον δὲ φιλοσόφου, τόσον οἰκτρὸν καὶ ἀνάξιον, πάλιν ἡ ἱστορία οὐδένα ἀναφέρει.

Ἡ Ὑπατία ἐγεννήθη ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ἐκ πατρὸς Θέωνος. Ἔτος τῆς γεννήσεως αὐτῆς λέγεται, κατὰ πᾶσαν πιθανότητα, τὸ 355 μετὰ Χριστόν· ἀκριβῶς ὅμως εἰπεῖν, τοῦτο εἶνε ἀπροσδιόριστον. Κατὰ τὸν Φιλοστόργιον, ἤκμαζεν ἤδη, ὡς διδάσκαλος τῆς φιλοσοφίας, ἐπὶ τῶν αὐτοκρατόρων τοῦ Βυζαντίου Βάλεντος καὶ Βαλεντιανοῦ (379), μόλις δηλαδὴ εἰκοσιτετραετής. Κατὰ δὲ τὸν Μαλάλαν, ὅτε ἐθανατώθη ἦν «παλαιὰ γυνή» ἔκφρασις, ἥτις εἶνε λίαν ἀπροσδιόριστος, διότι *παλαιὰ* δύναται νὰ θεωρηθῇ πᾶσα οὐχὶ νέα πλέον τὴν ἡλικίαν. Παραδεχόμενοι τὸ ἀνωτέρω ἔτος 355 ὡς ἔτος τῆς γεννήσεώς της, ὑπολογίζομεν ὅτι ἐφονεύθη ἄγουσα τὸ ἑξηκοστὸν πρῶτον ἔτος τῆς ἡλικίας αὐτῆς. Ὁ πατὴρ τῆς Ὑπατίας Θέων ἦτο φιλόσοφος Αἰ-

Digitized by Google

γύπτιος, κατὰ τὸν Σουΐδαν, εἷς τῶν ἐκ τοῦ Μουσείου τῆς Ἀλεξανδρείας. Ἤκμασε δὲ ἐπὶ Θεοδοσίου τοῦ βασιλέως, καὶ ἔγραψε διάφορα συγγράμματα, ὧν ὀλίγιστα μόνον καὶ οὐχὶ τὰ κάλλιστα περιεσώθησαν. Τοιούτου πατρὸς θυγάτηρ οὖσα ἡ Ὑπατία ἠκολούθησε τοῖς ἴχνεσιν αὐτοῦ. Ὁ Θέων ἄλλως ἀπὸ παιδικῆς ἡλικίας ἀφιέρωσε τὴν παῖδα εἰς τὰ γράμματα, μυήσας αὐτὴν ὅσα τὸ γυναικεῖον φῦλον ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἦτο ἀμύητον τότε. Καὶ δὲν ἐψεύσθη τῶν ἐλπίδων ὁ Θέων, διότι, ἐπειδὴ κατὰ τὸν Σουΐδαν ἡ Ὑπατία ἦτο «τὴν φύσιν γενναιοτέρα τοῦ πατρός, οὐκ ἠρκέσθη τοῖς διὰ τῶν μαθημάτων παιδεύμασιν ὑπὸ τῷ πατρί, ἀλλὰ καὶ φιλοσοφίας ἥψατο τῆς ἄλλης οὐκ' ἀγεννῶς». Ἤρκουν ἄλλως ἡ εὐφυΐα καὶ ὁ πρὸς τὰ γράμματα ἔνθεος ζῆλος αὐτῆς, ὅπως ἐν Ἀλεξανδρείᾳ μορφωθῇ εἰς γυναῖκα σοφήν, διότι ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ εὕρισκεν ὅ,τι ἐπόθει — τὸ περιώνυμον Μουσεῖον, τὰς ὀνομαστὰς βιβλιοθήκας, ἐν αἷς ἡ φιλομουσία τῶν Πτολεμαίων εἶχεν ἀποταμιεύσῃ πᾶσαν ἀνθρωπίνην σοφίαν, σχολὰς φιλοσοφικὰς δύο, τὴν νεοπλατωνικήν, ἔργον τοῦ Ἀμμωνίου Σακκᾶ, καὶ τὴν ἀριστοτελικήν, ἵδρυμα τοῦ Ἀνατολίου· σχολὴν ἰατρικήν, τῶν φιλοσοφικῶν σχολῶν ἐφάμιλλον, τοσαύτης φήμης καὶ τιμῆς ἀπολαύουσαν, ὥστε ἤρκει τις νὰ εἴπῃ ὅτι ἦν μαθητὴς αὐτῆς, ὅπως ἔχει κῦρος ἀπεριόριστον. Εἴτις δ' ἐπόθει καὶ χριστιανικὴν σοφίαν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, εἶχεν ἐκεῖ τὴν περίδοξον κατηχητικὴν θεολογικὴν σχολὴν τοῦ Ἀθηναγόρου. Μὴ ἐπιλανθανώμεθα πρὸς ταῦτα ὅτι ὁ εἰς Ἀλεξάνδρειαν εἰσρεύσας πλοῦτος καὶ ἡ εὐημερία εἵλκυσαν καὶ τοὺς ἁπανταχοῦ λογίους καὶ σοφούς· οὕτω δὲ θὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι οὐδὲν φωτεινότερον κέντρον ἐν τῷ κόσμῳ ὑπῆρχε τῆς παρὰ τὸν Νεῖλον ἐπωνύμου Ἀλεξάνδρου τοῦ μεγάλου μεγάλης πόλεως. Εὐνοηθεῖσα λοιπὸν ὑπὸ τῆς τύχης ἡ Ὑπατία νὰ γεννηθῇ μὲν καὶ ἀνατραφῇ καὶ παιδευθῇ ἐν τοιαύτῃ πόλει, οἵα ἡ Ἀλεξάνδρεια, νὰ τύχῃ δὲ πατρὸς φιλοσόφου καὶ φιλοτιμηθέντος νὰ καταστήσῃ αὐτὴν ἀξίαν ἑαυτοῦ θυγατέρα, οὐ μόνον τὴν παιδείαν τοῦ πατρὸς προσεκτήσατο, ἀλλὰ καὶ τοῦτον ὑπερηκόντισεν, ὥστε ἡ τῆς κόρης λαμπηδὼν τὸ τοῦ γεννήτορος φῶς ἐπεσκίασεν. Ἡ φήμη περὶ τῆς ἐκτάκτου παιδεύσεως αὐτῆς δὲν ἐβράδυνε νὰ διαδοθῇ καὶ πέραν τῶν ὁρίων τῆς Ἀλεξανδρείας, καί, ὡς θὰ ἴδωμεν, πάντες ἔσπευδον ὅπως θαυμάσωσι τὴν φιλόσοφον γυναῖκα καὶ διδαχθῶσί τι ἀπ' αὐτῆς. Εἰς τὴν φιλοσοφίαν τοῦ Πλάτωνος καὶ τοῦ Ἀριστοτέλους εἴπερ τις καὶ ἄλλος ἐνεβάθυνεν. Ὁ ἐκκλησιαστικὸς ἱστορικὸς Σωκράτης μαρτυρεῖ περὶ τῆς Ὑπατίας ὅτι «ἐπὶ τοσοῦτον προὔβη παιδείας, ὡς ὑπερακοντίσαι τοὺς κατ' αὐτὴν φιλοσόφους, τὴν δὲ πλατωνικὴν ἀπὸ Πλωτίνου καταγομένην διατριβὴν διαδέξασθαι, καὶ πάντα τὰ φιλόσοφα μαθήματα τοῖς βουλομένοις ἐκτίθεσθαι». Ὅτι δὲ τοὺς συγχρόνους αὐτῆς φιλοσόφους ὑπερηκόντισεν, ἐπιβεβαιοῖ καὶ Νικηφόρος ὁ Κάλλιστος, λέγων· «ὑπερβῆναι μήτοιγε τοὺς κατ' αὐτὴν φιλοσόφους, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐκ πολλοῦ γεγενημένους».

Τὸ δὲ ἀξιοθαυμαστότερον εἶνε, ὅτι ἡ Ὑπατία ἦν εἰδήμων οὐχὶ ἑνὸς μόνου ἐπιστημονικοῦ κλάδου, ἀλλὰ πάσης τῆς ἐποχῆς ἐκείνης γνώσεως κάτοχος· ἀνῆκεν εἰς τὰ ἔκτακτα ἐκεῖνα πνεύματα, ἅτινα δύνανται νὰ περιλάβωσι πᾶν εἶδος ἐπιστητοῦ. Ὡς φιλόσοφος ἐγίνωσκε πάντα τὰ φιλοσοφικὰ τῆς ἀρχαιότητος συστήματα, ἐνεβαπτίσθη δὲ ἰδίᾳ εἰς τὴν κολυμβήθραν τοῦ τότε ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ἐπικρατοῦντος Νεοπλατωνισμοῦ. Ἐν τοῖς μαθηματικοῖς διδάσκαλον ἔσχεν, ὡς εἴπομεν, τὸν πατέρα αὐτῆς Θέωνα· καὶ τὸν ἐγγηράσαντα τοῦτον ἐν τῇ μελέτῃ τῶν μαθηματικῶν πατέρα ἡ θυγάτηρ ὑπερέβαλε, κατὰ τὴν μαρτυρίαν τῶν ἱστορικῶν. Συνέγραψε δὲ καὶ τὰ ἑξῆς μαθηματικὰ ἔργα ἡ Ὑπατία, ὧν τὸ περιεχόμενον ἀπολεσθέντων ἀγνοεῖται. Ὑπόμνημα εἰς Διόφαντον, τὸν ἔξοχον ἐκεῖνον ἀριθμητικόν, τὸν *ἄλφα* τῶν μαθηματικῶν ἐπικληθέντα· ὑπόμνημα εἰς τὰ κωνικὰ τοῦ Ἀπολλωνίου, τοῦ ὀνομαστοῦ Περγαίου μαθηματικοῦ. Ἐκ τῶν μαθηματικῶν δὲ κλάδων ἰδίως ἠρέσκετο ἡ Ὑπατία εἰς τὴν Γεωμετρίαν· ὅθεν ὁ Δαμάσκιος (παρὰ Φωτίῳ) κατ' ἐξοχὴν αὐτὴν γεωμετρικὴν ἀποκαλεῖ. Ὁ Ἡσύχιος μαρτυρεῖ πρὸς τούτοις ὅτι ἡ γυνὴ ἐκέκτητο «ὑπερβάλλουσαν σοφίαν καὶ μάλιστα εἰς τὰ περὶ ἀστρονομίας·» ὁ δὲ Φιλοστόργιος προστίθησι «πολλῷ κρείττω γενέσθαι τοῦ διδασκάλου (Θέωνος) καὶ μαλιστά γε περὶ τὴν ἀστροθεάμονα τέχνην». Ὁ δὲ Σουΐδας ἀναφέρει καὶ ἀστρονομικὸν αὐτῆς σύγγραμμα, ἀπολεσθὲν δυστυχῶς καὶ αὐτὸ μετὰ τῶν ἄλλων, τοῦτο δὲ ἦν Ἀστρονομικός τις Κανών. Πρὸς ταῖς ἀνωτέρω ἐπιστήμαις ἐκέκτητο ἡ Ὑπατία καὶ τεχνουργικὰς γνώσεις, ὡς ἐξάγεται ἐκ τοῦ Συνεσίου, ὅστις, δωρούμενος ἕνα ἀστρόλαβον (ἀστρονομικὸν ἐργαλεῖον) πρὸς τὸν Παιώνιον, γράφει «Προσάγω δή σοι δῶρον, ἐμοί τε δοῦναι, σοί τε λαβεῖν πρεπεδέστατον· διανοίας μὲν ἔργον ἐμῆς, ὅσα μοὶ συνευπόρησεν ἡ σεβασμιωτάτη διδάσκαλος (Ὑπατία). Φαίνεται ὅμως ὅτι ὁ ἀστρόλαβος ἐκεῖνος ἐφιλοτεχνήθη τῇ ἀρωγῇ τῆς Ὑπατίας. Ἡ ἐπιστήμη ὅμως ἐκείνη, ἥτις ἀπηθανάτισε τὴν Ὑπατίαν εἶνε ἡ φιλοσοφία. Ταύτην ἐδιδάχθη, ὡς ἦν ἑπόμενον, πρῶτον ἐν αὐτῇ τῇ γενετείρᾳ Ἀλεξανδρείᾳ, ἀφοῦ πρότερον προπαρεσκευάσθη ἐν τοῖς μαθηματικοῖς ὑπὸ τοῦ πατρὸς αὐτῆς Θέωνος· διότι τὰ μαθηματικὰ ἦσαν, οὕτως εἰπεῖν, προπαιδεία τις καὶ προεισαγωγὴ εἰς τὰς βαθυτέρας φιλοσοφικὰς μελέτας. Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ δέ, ὡς ἐρρέθη, ἤκμαζε

τότε ἡ περιώνυμος φιλοσοφικὴ σχολή, ἥτις, τὴν τοῦ Πλάτωνος φιλοσοφίαν ἀσπασθεῖσα, διετύπωσεν αὐτὴν καὶ ἀνεμόρφωσεν ὑπὸ νέαν ὅλως ἔποψιν, καὶ διὰ τοῦτο Νεοπλατωνικὴ ἐπεκλήθη. Τῆς Νεοπλατωνικῆς φιλοσοφίας ἱδρυτὴς ἐγένετο, κατὰ τὸν τρίτον ἀπὸ Χριστοῦ αἰῶνα, Ἀμμώνιος ὁ Σακκᾶς, ὁ Θεοδίδακτος ἐπικληθείς. Ὁ Ἀμμώνιος εἶχε συμβιβάσῃ ἐν τοῖς ἐπικαίροις καὶ ἀναγκαιοτάτοις τῶν δογμάτων τὴν τοῦ Πλάτωνος γνώμην πρὸς τὴν τοῦ Ἀριστοτέλους, καὶ οὕτως ἔθηκε τὰς βάσεις τῆς ἐκλεκτικῆς μεθόδου τῆς μετὰ ταῦτα φιλοσοφίας.

Ἐν μόνῃ τῇ Ἀλεξανδρείᾳ θὰ ἠδύνατο ἡ Ὑπατία νὰ ἀνέλθῃ εἰς τὸν ὕπατον βαθμὸν τῆς φιλοσοφικῆς ἀναπτύξεως, διδασκομένη παρ' ἀνδρῶν, ὧν τὰ ὀνόματα κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους μετὰ θαυμασμοῦ περιεφέροντο ἐν πάσῃ Ἑλληνικῇ χώρᾳ· οὐχ' ἧττον δὲν ἠρκέσθη εἰς τὰ τῶν φιλοσόφων τῆς πόλεως ἐκείνης διδάγματα, ἀλλά, ποθοῦσα εὐρυτέραν παιδείαν καὶ ἐφιεμένη καὶ ἄλλων φιλοσόφων διδασκαλίας, ἐτράπη τὴν εἰς Ἀθήνας ἄγουσαν. Αἱ Ἀθῆναι ἡμιλλῶντο πρὸς τὴν παρὰ τὸν Νεῖλον μεγαλόπολιν ὡς πρὸς τὰ γράμματα. Καίτοι ἀποβαλοῦσαι πολὺ τῆς πάλαι ποτὲ εὐκλείας δὲν ἐταπεινώθησαν ὅμως, καὶ ἐκεῖ δὲ ἤκμαζε νεοπλατωνικὴ σχολή, ἣν ἐκόσμουν ἐπίσης ὀνομαστοὶ διδάσκαλοι, οἷοι Πλούταρχος ὁ Νεστορίου, ὁ Ἱεροκλῆς, ὁ Πρόκλος καὶ ἄλλοι. Ἐν Ἀθήνας λοιπὸν ἠκροάσατο τοιούτων φιλοσόφων ἡ Ὑπατία. Ἡ φήμη τῆς νεαρᾶς φιλοσόφου δὲν ἐβράδυνε νὰ διαδοθῇ καὶ ἐνταῦθα· πάντες ἐπροθυμοῦντο νὰ ἴδωσιν αὐτὴν καὶ παρὰ τῆς ἔτι διδασκομένης νὰ διδαχθῶσί τι, καὶ διὰ τοῦτο ὁ οἶκος αὐτῆς ἐν Ἀθήναις, κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Σουΐδα, ἦτο τὸ συνεντευκτήριον τῶν ἀρχόντων τῆς πόλεως καὶ τῶν φιλοσοφούντων.

Ἐπὶ πόσον χρόνον διέτριψεν ἡ Ὑπατία ἐν Ἀθήναις δὲν γινώσκομεν θετικῶς· λαμβάνοντες ὅμως ὑπ' ὄψιν ὅτι νεαρὰ τὴν ἡλικίαν ἦν διδάσκαλος ἐν τῇ σχολῇ τῆς Ἀλεξανδρείας, δυνάμεθα νὰ εἰκάσωμεν ὅτι ἡ ἐν Ἀθήναις διατριβὴ αὐτῆς δὲν παρετάθη ἐπὶ πολύ. Ἐπανελθοῦσα εἰς Ἀλεξάνδρειαν ἡ Ὑπατία ἀνεβιβάσθη ἀμέσως εἰς τὸ ὕπατον ἀξίωμα διδασκάλου τῆς φιλοσοφίας ἐν τῇ νεοπλατωνικῇ σχολῇ· τοῦτο συνέβαινεν ἐν ᾗ ἐποχῇ πλεῖστοι ἄνδρες φιλόσοφοι διέπρεπον ὡς συγγραφεῖς καὶ διδάσκαλοι ἔν τε Ἀλεξανδρείᾳ καὶ ἐν Ἀθήναις καὶ ἀλλαχοῦ. Ἡ προτίμησις δὲ τῆς Ὑπατίας, γυναικὸς αὐτῆς, παρὰ πάντας τοὺς φιλοσόφους ἄνδρας, δυναμένους ἐπίσης ν' ἀναδειχθῶσι τῆς φιλοσοφίας διδάσκαλοι μαρτυρεῖ τρανότερον πάσης ἄλλης μαρτυρίας ὅτι πάντας τοὺς συγχρόνους φιλοσόφους ὑπερέβη.

Ἐξ ὑπολογισμῶν δυνάμεθα σχεδὸν νὰ ὁρίσωμεν τὸ ἔτος, ἐν ᾧ ἡ Ὑπατία ἀνέλαβε τὴν διδασκαλίαν τῆς νεοπλατωνικῆς φιλοσοφίας ἐν τῇ σχολῇ τῆς Ἀλεξανδρείας. Ὁ Σουΐδας λέγει «ὅτι ἤκμασεν ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Ἀρκαδίου» (395—408 μ. Χ), οὐχ' ἧτον κατὰ τὸν Φιλοστόργιον, εἶχεν ἤδη καταστῇ περιώνυμος πολὺ πρότερον ἐπὶ Βάλεντος καὶ Βαλεντιανοῦ (379). Ὥστε δὲν ἀπέχομεν τῆς ἀληθείας τεκμαιρόμενοι ὅτι τὴν διδασκαλίαν ἀνεδέχθη περὶ τὸ 380 μ.Χ.

Ἡ Ὑπατία εἰς τοσοῦτον ὕψος φιλοσοφίας ἀνῆλθεν, ὥστε ἀπεδόθη αὐτῇ κατ' ἐξοχὴν τὸ ἐπίθετον φιλόσοφος· ὁ Σουΐδας τὴν ὀνομάζει «φιλόσοφον γνώριμον», ὁ μαθητὴς αὐτῆς Συνέσιος ἐν ταῖς ἐπιστολαῖς τὴν προσαγορεύει «θεοφιλεστάτην φιλόσοφον» ἢ καὶ ἁπλῶς «φιλόσοφον», Ἰωάννης ὁ Μαλάλας ἐν τῇ χρονογραφίᾳ αὑτοῦ «περιβόητον φιλόσοφον» λέγει αὐτήν, «περὶ ἧς μεγάλα ἐφέρετο»· «ἄχραντον ἄστρον τῆς σοφῆς παιδεύσεως» ἀποκαλεῖ αὐτὴν ἀρχαῖόν τι ἐπίγραμμα, ἔργον κατά τινας μὲν Παύλου τοῦ ἐπιγραμματοποιοῦ, ἀκμάσαντος ἐπὶ Ἰουστινιανοῦ, κατά τινας δὲ τοῦ μαθητοῦ αὐτῆς τῆς Ὑπατίας Παλλάδα.

Ἡ Ὑπατία ἐκέκτητο δύο προσόντα, ἅτινα ἔξοχα καθ' ἑαυτὰ ὄντα, σπανίως ἀπαντῶσι συνηνωμένα ἐν μιᾷ καὶ τῇ αὐτῇ λογίᾳ γυναικὶ τῆς ἀρχαιότητος. Ἐν πρώτοις ἡ Ὑπατία ἦτο εὔμορφος ἡ δὲ ὡραιότης αὐτῆς, ἐὰν κρίνωμεν ἐκ τῆς ἐκφράσεως τοῦ Σουΐδα, δὲν ἦτο κοινὴ καὶ συνήθης· κατ' αὐτὸν «ἦν σφόδρα καλή τε καὶ εὐειδής». Πρὸς τὴν ἀρετὴν δὲ αὐτῆς ταύτην, πρὸς τὴν τῆς μορφῆς ὡραιότητα ἡμιλλᾶτο ἄλλη ἀγήρατος καὶ ὑπερτέρα ὡραιότης, ἡ τῆς ψυχῆς· ἦτο ἡ Ὑπατία ἐν τῇ εὐρυτάτῃ τῆς λέξεως σημασίᾳ *παρθένος ἐνάρετος*, «πρὸς τῷ διδασκαλικῷ καὶ εἰς ἄκρον ἀναβᾶσα τῆς πρακτικῆς ἀρετῆς, δικαία τε καὶ σώφρων γεγονυῖα» κατὰ τὸν Σουΐδαν. Τὸ ἐπίγραμμα, οὗ ἀνωτέρω ἐμνημονεύσαμεν, τὴν ἀρετὴν αὐτῆς ἐξυμνοῦν, ἔχει ὡς ἑξῆς.

> Ὅταν βλέπω σε, προσκυνῶ, καὶ τοὺς λόγους,
> τῆς παρθένου τὸν οἶκον ἀστρῷον βλέπων,
> εἰς οὐρανὸν γάρ ἐστί σου τὰ πράγματα,
> Ὑπατία σεμνή, τῶν λόγων εὐμορφία
> ἄχραντον ἄστρον τῆς σοφῆς παιδεύσεως.

Διὰ δὲ τὴν ἐπὶ σεμνότητι φήμην, ἧς ἀπήλαυεν ἡ Ὑπατία καὶ χάρις εἰς τὴν ἐπὶ τῆς σωφροσύνης αὐτῆς πεποίθησιν τῶν ἀνθρώπων, ἠδύνατο, χωρὶς νὰ προκαλῆται σκάνδαλον, νὰ διατελῇ εἰς σχέσεις πρὸς προὔχοντας ἄνδρας καὶ νὰ διατρίβῃ ἐν μέσῳ τῶν ἀνδρῶν· «διὰ τὴν παροῦσαν αὐτῇ ἐκ τῆς παιδεύσεως σεμνὴν παρρησίαν», παρατηρεῖ ὁ Σωκράτης, «σωφρόνως εἰς πρόσωπον ἤρχετο· καὶ οὐκ ἦν τις αἰσχύνη ἐν μέσῳ ἀνδρῶν παρεῖναι αὐτήν. Πάντες γὰρ δι' ὑπερβάλλουσαν σωφροσύνην πλέον αὐτὴν ᾐδοῦντο καὶ κατεπλήττοντο».

Digitized by Google

Ἡ Ὑπατία, καίτοι ἐξόχως εὐειδὴς οὖσα, διετέλεσεν ἄγαμος. Καὶ καλεῖ μὲν αὐτὴν ὁ βιογράφος Σουΐδας «γυναῖκα Ἰσιδώρου τοῦ φιλοσόφου», ἀλλ' ἡ εἴδησις αὕτη διὰ πολλοὺς λόγους εἶνε βεβαίως ἡμαρτημένη. Διετέλεσε λοιπὸν ἄγαμος ἡ ὡραία Ὑπατία ἴσως διότι, ὡς ἀληθὴς φιλόσοφος, ἠθέλησε νὰ δείξῃ ἑαυτὴν ἀνωτέραν τῶν τοῦ φύλου αὐτῆς ὁρμῶν, τὸ ἧττον τῷ κρείττονι ὑποβάλλουσα· ἠθέλησε νὰ ἀφιερώσῃ ἑαυτὴν ὅλην μόνῃ τῇ γνώσει καὶ τῇ φιλοσοφίᾳ, μὴ ἀνεχομένη νὰ περισπᾶται ἐν ταῖς μελέταις αὐτῆς ὑπὸ τῶν βιωτικῶν μεριμνῶν, ἃς συνεπάγεται ὁ γάμος.

Ἀλλά, καίτοι ἡ Ὑπατία δὲν ἠράσθη ἀνδρός, κατὰ τὴν συνήθη ἔννοιαν τοῦ πράγματος, δὲν ἠδυνήθη ὅμως νὰ κωλύσῃ καὶ τοὺς ἄνδρας, ἀπὸ τοῦ νὰ συλλάβωσι πρὸς αὐτὴν ἔρωτα. Ὁ ἔρωτι πρὸς αὐτὴν ἐκκαυθεὶς ἦτο εἷς τῶν μαθητῶν της, ὅστις φαίνεται προέβη καὶ εἰς ἔκφρασιν τοῦ πάθους του πρὸς τὴν διδάσκαλον. Ἀξιοθαύμαστος δὲ εἶνε ὁ τρόπος δι' οὗ αὕτη ἑαυτὴν τοῦ νεανίου ἀπήλλαξε, καὶ τὸν νεανίαν τοῦ παθήματος, τρόπος μαρτυρῶν ὅτι ἡ σοφία εἶχεν ἐξευγενίσῃ καὶ ἀποπνευματώσῃ, οὕτως εἰπεῖν, τὴν ὕλην καὶ πᾶν ὑλικὸν παρὰ τῇ Ὑπατίᾳ. Κατά τινα ἀρχαίαν μαρτυρίαν, οἱ ἀπαίδευτοι ἐπίστευον ὅτι ἡ φιλόσοφος, «διὰ μουσικῆς, ἀπήλλαξε τὸν νέον τῆς νόσου». Ἡ μουσικὴ τὴν σήμερον ἥκιστα συντελεῖ εἰς καταπραΰνσιν τοιούτου πάθους, οἷος ὁ ἔρως· τοὐναντίον μάλιστα, ποίησις καὶ μουσικὴ εἰσὶν αἱ δύο θρεπτικαί, οὕτως εἰπεῖν, οὐσίαι τοῦ ἔρωτος· ἀλλ' ἐν τῇ ἀρχαιότητι, παρά τε Ἕλλησι καὶ Ῥωμαίοις, ἄλλο ἐσήμαινεν ἡ λέξις μουσική. Αὕτη στενῶς συνεδέετο πρὸς τὰ μαθηματικὰ καὶ τὴν φιλοσοφίαν· οἱ δὲ Νεοπλατωνικοὶ ἐδόξαζον ὅτι αὕτη ἔχει σχέσιν πρὸς τὴν μαγείαν, καὶ ὅτι διὰ τῆς μαγικῆς δυνάμεως αὐτῆς ἐθεραπεύοντο ἀσθένειαί τινες καὶ πάθη ψυχικά. Μὴ ὁ Δαβὶδ κατὰ τὴν Παλαιὰν Διαθήκην δὲν ἐθεράπευε τὸ δαιμόνιον τοῦ Σαοὺλ διὰ τῶν ἐναρμονίων μελῶν τῆς λύρας αὐτοῦ; Γνωστοῦ λοιπὸν ὄντος παρὰ τῷ ὄχλῳ τῆς Ἀλεξανδρείας ὅτι ἡ Ὑπατία ἦτο μαθηματική, ἤτοι ὡς εἴπομεν μουσική, καὶ ὅτι ὡς τοιαύτη κατεγίνετο εἰς μαγικὰς τέχνας, εὐεξήγητος ἀποβαίνει ἡ παρὰ τῷ ὄχλῳ ἐπικρατήσασα γνώμη, ὅτι δῆθεν ἡ Ὑπατία διὰ τῆς μουσικῆς ἐθεράπευσε τὸν ἐραστὴν γενόμενον τοῦ κάλλους αὐτῆς νεανίαν.

Ἕπεται τὸ τέλος. ΣΠΥΡ. Κ. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΣ.

Η ΛΥΓΕΡΗ

Συνέχεια· ἴδε σ. 325

Εὐθὺς ἡ αἴθουσα ἐκενώθη. Αἱ γραῖαι, αἱ μεσόκοποι, αἱ νεάνιδες καὶ τὰ παιδία συνωστίζοντο ἤδη ἐπὶ τοῦ ξυλίνου ἐξώστου, προβάλλουσαι τὰς κεφαλὰς καὶ διαμφισβητοῦσαι τὰς θέσεις ἐν ἀνταλλαγῇ φωνῶν καὶ γελώτων μεταξὺ τῶν ὁποίων ἠκούοντο καὶ κλαυθμυρισμοὶ στενοχωρηθέντος εἴτε πατηθέντος παιδίου.

— Τὴν κουλοῦρα! ἔχουν τὴν κουλοῦρα!... ἐφώναζε μικρὰ κορασίς, τύπτουσα τὰς παλάμας ἐξ ὑπερμέτρου χαρᾶς.

Τῷ ὄντι ὁ ὅμιλος τοῦ Βρανᾶ καὶ τῶν φίλων του ἤρχετο φέρων θριαμβευτικῶς τὴν κουλοῦρα. Μετὰ τὸν ἱππικὸν ἀγῶνα οἱ νέοι ἐπορεύθησαν εἰς τὴν στάνην τοῦ γέρω Γκόρα, ὅπου ὁ πλούσιος οὗτος πατριάρχης μὲ τὰ κοπέλια καὶ τοὺς υἱούς του ὑπηρέτει ἐν ἀδόλῳ χαρᾷ τοὺς πολυαρίθμους ξένους του. Ἔφαγον προθύμως τὸ σουβλιστὸν ἀρνίον, τὸ πουγανωτὸν κατσίκιον καὶ τὴν ἄδολον τυρόπηττα τοῦ γέρω Γκόρα κ' ἐρρόφησαν ἀφθόνως τὸν κόκκινον οἶνόν του. Μετὰ τὰς διαχύσεις τῆς χαρᾶς καὶ τῆς εὐθυμίας των, ἀποχαιρετίσαντες τοὺς βλαχοποιμένας ἐκίνησαν διὰ τὴν κωμόπολιν. Ὁ Γεώργιος Βρανᾶς δὲν ἦτο ὀλιγώτερον συγκεκινημένος τοῦ Κοροίβου, τοῦ ἀρχαίου ὀλυμπιονίκου εἰσερχομένου εἰς τὴν γενέτειραν πόλιν. Ὁ ἵππος του ἦτο νικητής· ἄρα ἦτο καὶ αὐτὸς νικητής· καὶ ὄχι μόνον αὐτὸς ἀλλὰ καὶ ὅλοι οἱ σύντροφοί του! Καὶ ἤρχοντο ἤδη ἐξημμένον ἔχοντες τὸν νοῦν ὑπὸ τοῦ οἴνου οἱ νέοι, ὀρθὸν τὸ σῶμα ἐκ τοῦ θριάμβου, ἀνὰ τέσσαρες, μὲ τὰς χεῖρας συμπεπλεγμένας ἐπὶ τῶν ὤμων ἀλλήλων, εἰς ἕνα ὄγκον πολυσύνθετον ἐξ ἵππων καὶ ἀνδρῶν. Εἰς τὸ μέσον τοῦ πρώτου στοίχου διεκρίνετο διὰ τὸ πλούσιον τῆς στολῆς καὶ τὸ ὑψηλὸν ἀνάστημά του ὁ Βρανᾶς ἐμπεπερασμένην κρατῶν διὰ μαχαιρίου τὴν κουλοῦραν, τῆς νίκης τὸ ἆθλον, καὶ ὁ ἵππος του, μεγαλοπρεπῶς βαδίζων, ἀνακινῶν ἐδῶ καὶ ἐκεῖ στεφανηφόρον κεφαλήν, ὡσεὶ κατενόει τὸν θρίαμβον ὃν κατήγαγε. Καὶ οἱ ἄλλοι ἵπποι μετ' εὐρύθμου βαδίσματος, ἔφερον τοὺς ὑπερηφάνους ἀναβάτας των, τραγῳδοῦντες ἐναλλάξ, τὸ τραγοῦδι τοῦ τροπαιοφόρου Στρατηλάτου, διὰ τοῦ ὁποίου ὁ ποιητὴς τοῦ λαοῦ παρέστησε συγκινητικώτερον καὶ θελκτικώτερον τοῦ ὑμνογράφου τὸ θαῦμα:

Ἅγιε μ' ἅϊ Γιώργη στρατηγὲ καὶ γριβοκαβαλλάρη,
ἀρματωμένε μὲ σπαθὶ καὶ μὲ χρυσὸ κοντάρι,
'σὰν ἅγιος 'μοιάζεις 'ς τὴ θωριά, 'σὰν ἥλιος 'ς τὴ λαμπρότη·
παρακαλῶ σ'' ἀφέντη μου καὶ τίμιέ μου Στρατιώτη!...

Οἱ πανηγυρισταὶ οὕτω ἐπλησίαζον πρὸ τῆς οἰκίας Καινούριου. Ἀπέναντι αὐτῆς ὑπῆρχεν εὐρὺ οἰκόπεδον, κατεστραμμένος κῆπος, μ' ἐρείπια οἰκίσκου εἰς τὸ βάθος καὶ ἀρκετὰς πέριξ συκομωρέας. Ἐπὶ μιᾶς τούτων ἐκυμάτιζεν ὑψηλὰ

Digitized by Google

κοκκίνη σημαία κάτω δὲ εἰς τὴν σκιὰν τῶν λοιπῶν, διεσπαρμένα ξύλινα καθίσματα ἐμαρτύρουν ὅτι ἐκεῖ ἦτο πρόσκαιρον οἰνοπωλεῖον Τὰ πρόσκαιρα αὐτὰ οἰνοπωλεῖα εἶνε συνήθη εἰς τὰ χωρία κατὰ τὰς ἐπισήμους ἡμέρας καὶ χρησιμεύουν ὡς κέντρα εὐθύμου συναθροίσεως, ἀφοῦ τὰ καφενεῖα καὶ τὰ καταστήματα τῆς ἀγορᾶς κλείονται. Πτωχοὶ χωρικοὶ ἀπὸ τοῦ Σεπτεμβρίου ἐναποθηκεύοντες δι' ἰδίαν χρῆσιν οἶνον εἰς τὰς οἰκίας των πωλοῦν ἐξ αὐτοῦ ὀλίγον κατὰ τὰς τοιαύτας ἡμέρας, προσποριζόμενοι δι' ἐλαχίστου ἐμπορεύματος ἀρκετὰ κέρδη. Τοῦτο λοιπὸν ἔκαμεν ἐκεῖ ὁ Ἀριστείδης, μεσόκοπος χωρικός, ἔχων λευκὸν σκουφάκι ἐκ μανδαπολαμίου εἰς τὴν κεφαλήν, ὑψωμένας τὰς χειρίδας τοῦ ὑποκαμίσου μέχρι τῶν ὤμων, τὰς δὲ τοῦ μεϊντανίου ἡρμοσμένας χιαστὶ ὄπισθεν διὰ βελόνης, ποδιὰν καταβρεκτον ἐπὶ τῆς φουστανέλλας κ' ἐλευθέρους κνημίδων τοὺς πόδας. Ὁ τραυλὸς οὗτος χωρικὸς ἐφαίνετο ὅτι ἐγεννήθη διὰ τὸ ἐπάγγελμα τοῦ οἰνοπώλου, οἱ δὲ συμπατριῶταί του ἔλεγον ἀκόμη ὅτι οἶνον ἐπώλει καὶ εἰς τὴν κοιλίαν τῆς μητρός του. Διότι ἀδιαλείπτως ἔφερεν ἐπὶ τοῦ προσώπου του τὸ χρῶμα τοῦ οἴνου, ἐπὶ δὲ τῶν ἐνδυμάτων του, καὶ ὅταν ἀκόμη ἦτο ἀργός, τὴν βαρεῖαν ὀσμήν του. Ἦτο πολύλογος, ἀκούραστος εἰς τὴν ἐξάσκησιν τοῦ ἐπαγγέλματός του, βεβρεγμένος ἐντὸς καὶ ἐκτός, καθ' ὅλα τύπος Διονύσου τῶν νεωτέρων χρόνων. Ἤδη ἠσχολεῖτο εἰς τὴν ἐξόφλησιν παλαιῶν λογαριασμῶν τοὺς ὁποίους εἶχε μετὰ τοῦ Κουτσαναστάση ἀγαθοῦ κρασοπατέρα, σκεφθέντος τόρα κατὰ τὴν μέθην του νὰ πληρώσῃ τὰ χρέη του. Ἀλλ' ἐφαίνοντο εἰς αὐτὸν ἐξωγκωμένα ταῦτα, κ' ἐζήτει παρὰ τοῦ Ἀριστείδου νὰ ἐκπέσῃ τὰς ἀπαιτήσεις του. Ὁ οἰνοπώλης, ἀνυπομονῶν κ' ἐξωργισμένος προσεπάθει νὰ τὸν πείσῃ ὅτι ἦσαν ἀλάθητα τὰ κατάστιχά του καὶ τοῦ ἐπανέλεγε μὲ τὴν τραυλὴν φωνήν του :

— Τὸν καιρὸ ποῦ τὸ πίνεις!... τὸν καιρὸ ποῦ τὸ πίνεις!... τὸν καιρὸ ποῦ τὸ πίνεις!...

Μόλις ὅμως εἶδε τοὺς πανηγυριστὰς πλησιάζοντας ὁ Ἀριστείδης παρήτησε τὸν Κουτσαναστάσην νὰ λύῃ, ἐν τρόμῳ χειρῶν καὶ ψυθιρισμῷ ἀδιακόπῳ, τὴν χρηματοσακκούλαν του καὶ ἁρπάσας τὴν κρασοκανάταν καὶ ποτήρια ἦλθε πρὸς αὐτούς. Οἱ νέοι παρετήρησαν εὐθὺς μόλις πλησιάσαντες τὸ ὡραῖον καὶ πλούσιον σύμπλεγμα τῶν γυναικῶν ἐπὶ τοῦ ξυλίνου ἐξώστου καὶ ὁ ἐνθουσιασμός των ἐπετάθη.

— Χρόνια πολλά, θειά!.. χρόνια πολλά!. ἐφώναζον, χαιρετῶντες διὰ τοῦ ποτηρίου τὰς γραίας.

Ἀλλ' ἂν διὰ τῆς φωνῆς ἀπετείνοντο πρὸς τὰς μεμαραμμένας ἐκείνας μορφάς, ὁ λογισμὸς αὐτῶν καὶ τὸ βλέμμα ἐπέτα κ' ἔθιγε διψαλέον ἀνθηρὰ κάλλη, τῶν ὁποίων οἱ πονηροὶ ὀφθαλμοὶ διεφαίνοντο μεταξὺ τοῦ πρασίνου κισσοῦ, ὡς ἀδάμαντες ἐν σμαράγδῳ. Καὶ ἔκφρονες πλέον, παρεκίνουν τοὺς ἵππους των εἰς διάφορα γυμνάσματα, διεσκέλιζον μετ' αὐτῶν τὰ καθίσματα καὶ τοὺς πάγκους, ἔκοπτον διὰ μιᾶς φεύγοντες τοὺς κλάδους τῶν δένδρων ἢ περιστρεφόμενοι περὶ τὴν κοιλίαν τῶν ἵππων, ἥρπαζον τὰ χαμαὶ ζυγάρια κ' ἐπανήρχοντο ἐπὶ τοῦ ἐφιππίου ἀκλόνητοι. Καὶ αἱ τόσαι ἐκεῖ λυγεραὶ ᾐσθάνοντο τὴν καρδίαν τετρωμένην ὑπὸ τῆς λεβεντιᾶς ἐκείνης· συνελάμβανον ἰδέας παραδόξους, πόθους γλυκερούς, οἱ ὁποῖοι ἐν τῇ ἐξελίξει των ἦτο δυνατόν, ἦτο εὔκολον ναί, ν' ἀπολήξουν εἰς τὴν εὐτυχίαν τοῦ βίου των.

Ὑπάρχει ἐν τῷ βίῳ τῆς νεάνιδος στιγμή τις, καθ' ἣν αἴφνης καὶ ἀπροσδοκήτως, ἀπὸ τὸ παραμικρὸν γεγονὸς ἀφυπνίζεται τὸ ἐν αὐτῇ ἔμφυτον κ' ἐξετάζουσα εὑρίσκει ὅτι ἔχει καὶ αὐτὴ δικαιώματα ἐπὶ τῆς ἀνθρωπίνης εὐδαιμονίας. Ὁ πατρικὸς τότε οἶκος φαίνεται εἰς αὐτὴν στενός, φυλακὴ αὐτόχρημα· αἱ σοβαραὶ ὄψεις τῶν γερόντων ἀνυπόφοροι, ὁ οἰκογενειακὸς ἐκεῖνος βίος, ἀπὸ τοῦ ὁποίου ἔφυγον πλέον αἱ ὀνειροπολήσεις, αἱ πλάναι, αἱ ἀδιάκοποι περὶ μεταβολῆς ἐλπίδες, πολὺ μονότονος. Τὴν γαλήνην τοῦ πατρικοῦ ἀσύλου, ἣν ὁ νεανίας πάντοτε ἐπιζητεῖ, ἡ νεᾶνις ἀποστέργει μετὰ βαρυθυμίας, ὅπως ἀποστέργει τὸ πτηνὸν τὸν κλωβόν του. Βιάζεται ν' ἀπέλθῃ τὸ τρυφερὸν πτηνόν, νὰ καθίσῃ ἐπὶ ἄλλου κλαδίσκου, ὃν φαντάζεται χλοερώτερον, εὐσκιώτερον, εὐτυχέστερον τοῦ πατρικοῦ. Καὶ ὀνειροπολεῖ ἀδιακόπως τὸν ἄγνωστον σταυραετόν, ὅστις θ' ἀνοίξῃ μίαν ἡμέραν τὰς πτέρυγάς του καὶ θὰ τὴν ἀπαγάγῃ μακρὰν εἰς ἄλλον βίον, εἰς ἄλλην φωλεάν. Τοῦτο συνέβαινεν ἤδη εἰς τὰς ψυχὰς τῶν λυγερῶν. Εὕρισκον πολὺ ἁρμοδιωτέρους τοὺς οἰκίσκους τῶν νέων ἐκείνων διὰ νὰ διέλθουν τὴν ζωήν των, πολὺ εὐτυχεστέρας ἑαυτὰς νὰ τοὺς περιμένουν παρὰ τὴν θύραν ὥστε νὰ τοὺς δεχθοῦν μόλις πεζεύσαντας καὶ νὰ τεθοῦν ἀφρόντιδες ὑπὸ τὰς περιποιήσεις καὶ τὰς διαταγάς των.

Ἡ Ἀνθὴ δὲν ἐσκέπτετο τοῦτο ὀλιγώτερον τῶν λοιπῶν. Τοὐναντίον ἦτο ἐκεῖ ἔμπρός της ὁ ἀγαπημένος της καὶ ἦσαν ζωηρότεροι οἱ πόθοι καὶ αἱ ὀνειροπολήσεις της. Ἂν αἱ ἄλλαι λυγεραὶ ἠγνόουν τὸν σταυραετόν των, αὐτὴ τὸν ἐγνώριζε κ' εὕρισκε μάλιστα ὅτι ἐβράδυνε νὰ ἔλθῃ. Ἄχ κινήσου, καϋμένε σταυραετέ! ἄνοιξε τὰ πτερά σου κ' ἔλα πάρε την, φέρε την εἰς ἄλλους τόπους ὅπου ἀφθονεῖ ὁ κισσὸς καὶ ὁ μόσχος, καὶ μὴ τὴν ἀφίνῃς εἰς αὐτὸν τὸν μποῦφον Νικολόν, ὅστις θὰ τὴν μαράνῃ μὲ τὸ πρῶτον φίλημά του!... Καὶ ἡ λυγερὴ μὲ σπαργῶν ὄμμα ὡς νὰ προέβλεπε φωτοβόλον τι σημεῖον,

Digitized by Google

προέβλεπε τὸν Γεώργιον Βρανᾶν, ἐπεξειργάζετο μετ' αὐξούσης μερίμνης τὰ μεσσήνια, τὰς μεσσηνιακὰς ἐκείνας δερματίνας περικνημίδας, τὰς ὁποίας συνειθίζουν οἱ ἱππεύοντες φουστανελλοφόροι διὰ τὴν προφύλαξιν τῶν καλτσῶν, τὴν φουστανέλλαν χυνομένην ἐπὶ τοῦ ἐφιππίου, τὸν λυγηρὸν καὶ εὐρὺν κορμόν, ὃν περιέβαλλον ἐπιχαρίτως τὰ μεραντίτικα μεϊντανογέλεκα καὶ σχεδὸν ἐψηλάφει εὐφροσύνως τὴν χαριτωμένην τοῦ νέου κεφαλὴν μὲ τὸν ὑπόξανθον μύστακα καὶ τοὺς γαλανοὺς ὀφθαλμούς. Εἵλκυετο δὲ ὑπὸ τοῦ πόθου κ' ἐθεώρει μεγίστην εὐτυχίαν νὰ ἦτο εἰς αὐτὴν ἐπιτετραμμένον νὰ πλησιάσῃ ἐκεῖ, νὰ ἁρμόσῃ μίαν φεύγουσαν λωρίδα τοῦ μεσσηνίου, νὰ διευθετήσῃ τὰς ἀνεστραμμένας πτυχὰς τῆς φουστανέλλας, νὰ καλύψῃ ἐπιμελέστερον τὸ κεντητὸν μαντῆλι τοῦ σελαχίου, νὰ ῥίψῃ ἐπὶ τοῦ ὤμου τὴν διεσκορπισμένην φοῦνταν τοῦ φεσίου του. Ὄχι, δὲν ἤθελε νὰ τὸν βλέπουν ξένοι ὀφθαλμοὶ οὕτω ἀτάκτως τὸν καλόν της! Καὶ εἰς τὴν λέξιν αὐτήν, τὴν ἀνέκφραστον μαγείαν ἐξασκοῦσαν ἐφ' ὅλων τῶν λυγερῶν, φρικίασις κατελάμβανε τὸ σῶμα τῆς Ἀνθῆς, εὐδαιμονία ἐπλημμύρει τὴν καρδίαν της. Ἐφαντάζετο διὰ μίαν στιγμὴν ἑαυτὴν πλησίον ἐκείνου, ἀπτομένην αὐτοῦ ἡδέως, ἀκροωμένην τῶν λόγων του, κ' ἐθεώρει μάγον μόνον ὄνειρον τοιοῦτόν τι. Καὶ ἂν καὶ ἐγνώριζε τὸν πρὸς αὐτὴν ἔρωτα τοῦ Βρανᾶ, δισταγμός τις εἰσέδυεν εἰς τὴν ψυχήν της· ἐμεγάλυνε διὰ τῆς ἀγάπης τὸν νεανίαν, ἐταπείνου δι' αὐταπαρνήσεως ἑαυτήν, κ' εὕρισκεν ὅτι τοιοῦτος λεβέντης ὄχι, δὲν ἠδύνατο νὰ ζευγαρωθῇ μὲ αὐτήν, τὴν σταχτοποῦταν!.. Ἡ χαρὰ τῆς λυγερῆς μετετρέπετο εἰς μελαγχολικὴν χαράν, εὐδαιμονίαν τεθλιμμένην ἥτις ἐνάρκου τὸ σῶμα, παρέλυε τὸ πνεῦμα καὶ ἔφερε σχεδὸν δάκρυα εἰς τοὺς ὀφθαλμούς της..

Αἴφνης ἡ λυγερὴ ἐσκίρτησεν ὡς νὰ ἦλθεν εἰς τὴν πραγματικότητα. Ὁ Βρανᾶς τὴν βλέπει κατάματα, μ' ἔκφρασιν εὐδαιμονίας περισσῆς. Ἔπειτα σύρει ἀπὸ τοῦ σελαχίου ἀργυρόλαβον μαχαιρίδιον, κόπτει τεμάχιον τῆς κουλούρας καὶ φέρει τὸν ἵππον του κάτω τοῦ ἐξώστου.

— Χαιρέτα μαῦρε!

Ὁ ἵππος χαιρετᾷ τῷ ὄντι ἀνακινῶν ἐπάνω κάτω τὴν νοήμονα κεφαλήν του καὶ ὁ νεανίας ὄρθιος ἐπὶ τῶν ἀναβολέων, προσφέρει τὸ τεμάχιον πρὸς τὴν λυγερήν. Πρὸς αὐτὴν ναὶ τὴν Ἀνθὴν καὶ ὄχι ἄλλην, διότι τ' ἀποσύρει εὐθὺς μόλις τείνει τὴν χεῖρα νὰ τὸ λάβῃ αὐτὴ ἡ ξετσίπωτη Βασιλική. Πλὴν ἡ Ἀνθὴ μένει ἀκίνητος. Ὄχι, Γιῶργό μου ὄχι· δὲν εἶναι καλὸν αὐτὸ τὸ ὁποῖον κάμνεις δὲν εἶναι φρόνιμον ὅ,τι ζητεῖ νὰ κάμῃ ἡ ἀγάπη σου! Νὰ μὴν ἦτο κόσμος ναί, ἐλάμβανεν εὐχαρίστως ὄχι τὴν κουλούραν μόνον ἀλλὰ σὲ τὸν ἴδιον, ὅλον εἰς τὴν ἀγκάλην της· ἀλλὰ ἐκεῖ πρὸ τόσων βλεμμάτων, λαιμάργων βλεμμάτων, ὄχι! Τί θὰ εἴπουν ἔπειτα οἱ γονεῖς της, τί θὰ πλάσῃ ὁ κόσμος, τί θὰ γείνῃ τὸ ὄνομά της; Προσφιλὴς εἶνε ἡ ἀγάπη ἀλλὰ καὶ τὸ τιμημένον ὄνομα πολὺ προσφιλέστερον!... Καὶ ἡ λυγερὴ παραλελυμένη ηὔχετο νὰ ἐσχίζετο ἡ γῆ ὑπὸ τῆς πόδας της διὰ νὰ κρύψῃ ἑαυτὴν μετὰ τῆς ἐντροπῆς της, νὰ μετεβάλλοντο εἰς λίθους τὰ βλέμματα τῶν τόσων ἐκεῖ θεατῶν νὰ τὴν ἔθαπτον ὁλοζώντανην.

— Πάρ' το! πάρ' το! ἐφώναζον οἱ νέοι κάτωθεν.

— Πάρ' το! ἔλεγον κ' αἱ ἐπὶ τοῦ ἐξώστου γυναῖκες.

Ἀλλ' ἡ Ἀνθὴ ἕνα μόνον ἐνόει ὅτι ἔλεγεν εἰς αὐτὴν «πάρ' το!» τὸν Βρανᾶν, ὅστις ἐξηκουλούθει νὰ κρατῇ ὑψηλὰ τὸ τεμάχιον τῆς κουλούρας, μὲ τρέμουσαν ἐκ τῆς κοπώσεως χεῖρα καὶ νὰ τὴν ἀτενίζῃ ὑπομειδιῶν, μὲ ὀφθαλμοὺς κάπως παραπονουμένους, διότι ἠρνεῖτο νὰ λάβῃ τὸ τεμάχιον ἐκεῖνο, μέρος τοῦ θριάμβου τὸ ὁποῖον δι' αὐτὴν κατέβαλε. Κ' ἐλυπεῖτο νὰ λυπήσῃ ἀρνουμένη τὸν νεανίαν ἡ λυγερή, καὶ εἵλκυετο πρὸς τὸ βλέμμα του, ὡς εἰς μαγνήτην.

Ἀλλὰ τὰ πέριξ βλέμματα τὴν ἐπίεζον· ὑπέθετεν ὅτι αἱ μειδιῶσαι ἐκεῖναι μορφαὶ ἐσάρκαζον τὴν πρᾶξίν της, ὅτι τὰ μειδιῶντα χείλη ἐκινοῦντο, προηλείφοντο εἰς δυσφημίαν τοῦ ὀνόματός της. Κ' αἴφνης εἰς τὴν ἰδέαν αὐτὴν ἀνδρειευθεῖσα διὰ σπασμωδικῆς δυνάμεως ἐτινάχθη πρὸς τὰ ὀπίσω, διέσχισε τὸ στίφος τῶν γυναικῶν καὶ εἰσῆλθε κλαίουσα εἰς τὴν οἰκίαν.

Ἕπεται συνέχεια

ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΑΡΚΑΒΙΤΣΑΣ.

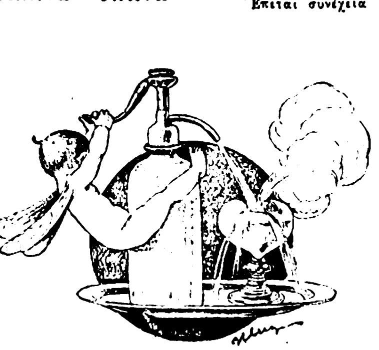

Digitized by Google

ΟΥΡΑΝΙΑ

ὑπὸ Καμίλλου Φλαμμαριὸν

Συνέχεια· ἴδε σελ. 328

Ἀφοῦ δὲ ἡ ὑδρόγειος σφαίρα ἀνεγνωρίσθη ὡς μετέωρος εἰς τὸ κενόν, δὲν ἦτο πλέον δύσκολον νὰ θεωρηθῇ ὅτι καὶ κινεῖται. Ἄλλοτε, ὅτε ὁ οὐρανὸς ἐθεωρεῖτο ὡς θόλος περιστέφων τὴν συμπαγῆ καὶ ἀτελεύτητον Γῆν, καὶ αὐτὴ ἡ ἰδέα τοῦ νὰ ὑποτεθῇ αὐτὴ κινουμένη θὰ ἦτο μωρὰ καὶ ἀνυποστήρικτος. Ἀφ' ἧς ὅμως ἡμέρας τὴν βλέπομεν νοερῶς τοποθετημένην ὡς σφαῖραν ἐν τῷ μέσῳ τῶν οὐρανίων κινήσεων, ἡ ἰδέα τοῦ νὰ φαντασθῶμεν ὅτι ἴσως ἡ σφαῖρα αὐτὴ ἠδύνατο νὰ περιστρέφηται περὶ ἑαυτήν, ἵν' ἀπαλλάξῃ τὸν οὐρανὸν ὁλόκληρον, τὸ ἀπέραντον σύμπαν ἀπὸ τὴν ὑποχρέωσιν τοῦ ἐκτελεῖν τὴν ἡμερησίαν ταύτην ἐργασίαν, ἠδύνατο νὰ ἐπέλθῃ φυσικώτατα εἰς τὸ πνεῦμα τοῦ σκεπτομένου. Τῷ ὄντι δὲ βλέπομεν τὴν ὑπόθεσιν περὶ τῆς καθημερινῆς περιστροφικῆς κινήσεως τῆς γηϊνῆς σφαίρας ὑποφώσκουσαν καὶ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις σοφοῖς, παρὰ τοῖς Ἕλλησι τοῖς Αἰγυπτίοις, τοῖς Ἰνδοῖς, κτλ Ἀρκεῖ νὰ ἀναγνώσῃ τις μερικὰ κεφάλαια τοῦ Πτολεμαίου, τοῦ Πλουτάρχου, τοῦ Σουρύα-Σιδάντα ὅπως ἴδῃ τὰς ἀποπείρας ταύτας. Ἀλλ' ἡ νέα αὐτὴ ὑπόθεσις, καίπερ παρασκευασθεῖσα ὑπὸ τῆς πρώτης, ἦτο ἐν τούτοις λίαν τολμηρὰ καὶ ἐναντία πρὸς τὸ αἴσθημα τὸ παραγόμενον ἐκ τῆς ἀμέσου θεωρίας τῆς φύσεως. Ἡ λογικὴ ἀνθρωπότης ἐδέησε ν' ἀναμείνῃ μέχρι τοῦ δεκάτου ἕκτου μετὰ Χριστὸν αἰῶνος ἢ κάλλιον μέχρι τοῦ δεκάτου ἑβδόμου ὅπως γνωρίσῃ τὴν ἀληθῆ θέσιν τοῦ ἡμετέρου πλανήτου εν τῷ σύμπαντι καὶ μάθῃ διὰ βασίμων ἀποδείξεων ὅτι ἔχει οὗτος διπλῆν κίνησιν, ἤτοι ἡμερησίαν περὶ ἑαυτὸν καὶ ἐνιαυσίαν περὶ τὸν Ἥλιον. Μόνον ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, δηλαδὴ ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ Κοπερνίκου, τοῦ Γαλιλαίου τοῦ Κεπλέρου καὶ τοῦ Νεύτωνος ἱδρύθη ἡ πραγματικὴ Ἀστρονομία.

Καὶ πάλιν αὐτὸ δὲν ἦτο ἄλλο τι εἰμὴ ἀρχή, διότι ὁ μέγας μεταρρυθμιστὴς τοῦ συστήματος τοῦ κόσμου, αὐτὸς ὁ Κοπέρνικος οὐδεμίαν εἶχεν ἰδέαν περὶ τῶν ἄλλων κινήσεων τῆς γῆς, οὐδὲ περὶ τῶν ἀποστάσεων τῶν ἀστέρων. Μόλις κατὰ τὸν παρόντα αἰῶνα ἐμετρήθησαν αἱ πρῶται τῶν ἀστέρων ἀποστάσεις, μόλις δὲ κατὰ τὰς ἡμέρας μας αἱ ἀστρονομικαὶ ἀνακαλύψεις μᾶς παρέσχον τὰ ἀναγκαῖα διδόμενα ὅπως ἐπιχειρήσωμεν νὰ γνωρίσωμεν τὰς δυνάμεις τὰς διατηρούσας τὴν ἰσορροπίαν ἐν τῇ Δημιουργίᾳ.

Ἡ ἀρχαία ἰδέα περὶ τῶν ἀτελευτήτων ριζῶν τῶν ἀποδιδομένων εἰς τὴν Γῆν ἥκιστα βεβαίως ἱκανοποίει τὰ ἀρεσκόμενα εἰς τὴν ἀκριβῆ ἔρευναν πνεύματα. Μᾶς εἶνε ἀπολύτως ἀδύνατον νὰ φαντασθῶμεν στῦλον ὑλικόν, ὅσον καὶ ἂν ὑποτεθῇ χονδρὸς καὶ εὐρὺς (ἔχοντα ἐπὶ παραδείγματι τὴν διάμετρον τῆς γῆς) ἐμπεπηγμένον μέχρι τοῦ ἀπείρου, ὅπως δὲν δυνάμεθα νὰ παραδεχθῶμεν τὴν πραγματικὴν ὕπαρξιν ῥάβδου ἐχούσης μίαν μόνην ἄκραν. Ὅσον βαθέως καὶ ἂν κατέλθῃ ὁ νοῦς μας πρὸς τὴν βάσιν τοῦ ὑλικοῦ αὐτοῦ στύλου, φθάνει εἰς ἓν σημεῖον ὅπου βλέπει τὸ τέλος. Ἀπέκρυψαν τὴν δυσκολίαν ὑλοποιοῦντες τὴν οὐράνιον σφαῖραν καὶ τοποθετοῦντες τὴν Γῆν ἐντός, ὥστε νὰ κατέχῃ πάντα τὸν κατώτερον χῶρον. Ἀλλ' ἀφ' ἑνὸς διὰ τοῦ τρόπου τούτου αἱ κινήσεις τῶν ἄστρων δυσκόλως πλέον ἐπεξηγοῦντο, ἀφ' ἑτέρου δὲ αὐτὸ τὸ ἴδιον ὑλικὸν σύμπαν ἐγκεκλεισμένον ἐντὸς ἀπεράντου κρυσταλλίνης σφαίρας ὑφ' οὐδενὸς συνείχετο ἀφοῦ τὸ ἄπειρον κατ' ἀνάγκην θὰ ἐξετείνετο πέριξ αὐτοῦ καὶ ἄνωθεν καὶ κάτωθεν καὶ πανταχόθεν. Τὰ ἐρευνητικὰ πνεύματα ἐδέησε κατὰ πρῶτον νὰ ἀπαλλαγῶσι τῆς χυδαίας περὶ τῆς βαρύτητος ἰδέας.

Μεμονωμένη εἰς τὸ διάστημα ὡς σφαῖρα παιδίου ἀεροποροῦσα, καὶ μάλιστα ἔτι περισσότερον καθότι ἡ σφαῖρα φέρεται ὑπὸ τῶν ἀερίων κυμάτων, ἐνῷ οἱ κόσμοι ἰσορροποῦσιν εἰς τὸ κενὸν ἡ Γῆ εἶνε παίγνιον τῶν ἀοράτων κοσμικῶν δυνάμεων εἰς ἃς ὑπείκει, ἀληθὴς πομφόλυξ εὐπειθὴς εἰς πᾶσαν πνοήν. Ἄλλως δὲ εὐκόλως δυνάμεθα νὰ κρίνωμεν ἐπισκοποῦντες διὰ τοῦ αὐτοῦ γενικοῦ βλέμματος τὰς *ἕνδεκα* κινήσεις ἃς ἐκτελεῖ. Ἴσως αὗται μᾶς βοηθήσωσι ν' ἀνεύρωμεν τὸ «σταθερὸν ἐκεῖνο σημεῖον» τὸ ὁποῖον ἡ φιλοσοφικὴ ἡμῶν φιλοδοξία ἀπαιτεῖ.

Ἡ Γῆ κινουμένη περὶ τὸν Ἥλιον εἰς ἀπόστασιν ἐκ τούτου 37 ἑκατομμυρίων λευγῶν καὶ διανύουσα εἰς τὴν ἀπόστασιν ταύτην τὴν ἐτήσιον αὐτῆς περὶ τὸν φωτεινὸν ἀστέρα περιφοράν, τρέχει κατὰ συνέπειαν μὲ ταχύτητα 643,000 λευγῶν καθ' ἑκάστην, ἤτοι 26,800 λευγῶν καθ' ὥραν, ἢ 29,450 μέτρων κατὰ λεπτόν. Ἡ ταχύτης αὐτὴ εἶνε χιλίας ἑκατὸν φορὰς μεγαλειτέρα τῆς ταχύτητος ἀστραπιαίας ἁμαξοστοιχίας, τῆς διανυούσης 100 χιλιόμετρα τὴν ὥραν.

Εἶνε σφαῖρα φερομένη μὲ ταχύτητα ἑβδομηκονταπεντάκις μεγαλειτέραν ἀπὸ τὴν ταχύτητα ὀβίδος, τρέχουσα ἀδιακόπως χωρίς ποτε

Digitized by Google

νὰ φθάσῃ εἰς τέρμα. Εἰς 365 ἡμέρας, 6 ὥρας, 9 λεπτὰ πρῶτα καὶ 10 δεύτερα ἡ γηΐνη σφαῖρα ἐπανέρχεται εἰς τὸ αὐτὸ σημεῖον τῆς τροχιᾶς της σχετικῶς ὡς πρὸς τὸν Ἥλιον καὶ ἐξακολουθεῖ νὰ τρέχῃ. Ὁ Ἥλιος ἀφ' ἑτέρου κινεῖται ἐν τῷ ἀχανεῖ κατὰ διεύθυνσιν πλαγίαν πρὸς τὸ ἐπίπεδον τῆς ἐτησίου κινήσεως τῆς Γῆς διευθυνόμενος δὲ πρὸς τὸν ἀστερισμὸν τοῦ Ἡρακλέους. Ἕπεται ἐκ τούτου ὅτι ἀντὶ νὰ διαγράφῃ καμπύλην κεκλεισμένην ἡ Γῆ διαγράφει γραμμὴν σπειροειδῆ καὶ οὐδέποτε διῆλθε δὶς ἐκ τοῦ αὐτοῦ μέρους ἀφότου ὑπάρχει. Ὥστε εἰς τὴν ἐτήσιον αὐτῆς περιστροφικὴν περὶ τὸν Ἥλιον κίνησιν προστίθεται διηνεκῶς ὡς δευτέρα κίνησις ἡ τοῦ Ἡλίου αὐτοῦ, ὅστις τὴν παρασύρει μεθ' ὅλου τοῦ ἡλιακοῦ συστήματος εἰς τὴν πλαγίαν αὐτοῦ κατάπτωσιν πρὸς τὸν ἀστερισμὸν τοῦ Ἡρακλέους.

ΕΝΦΙΑΔΕΡΟΥΣΑ
Εἰκὼν Γ. Ἰαι

Ἐν τῷ μεταξὺ ἡ μικρὰ ἡμῶν σφαῖρα περιστρέφεται περὶ ἑαυτὴν εἰς εἰκοσιτέσσαρας ὥρας καὶ παράγεται ἐκ τούτου δι' ἡμᾶς ἡ καθ' ἑκάστην ἐναλλαγὴ τῆς ἡμέρας καὶ τῆς νυκτός. Ὥστε ἡ καθημερινὴ περιστροφὴ εἶνε ἡ τρίτη κίνησις.

Δὲν περιστρέφεται περὶ ἑαυτὴν εὐθεῖα ὡς στρόβιλος, κάθετος ἐπὶ τραπέζης ἀλλ' ἐπικλινής, ὡς εἶνε γνωστόν, κατὰ 23° 27'. Ἀλλ' οὐδὲ ἡ κλίσις αὕτη εἶνε σταθερά· ποικίλλει ἀπὸ ἔτους εἰς ἔτος, ἀπὸ αἰῶνος εἰς αἰῶνα, κυμαινομένη βραδέως κατὰ περιόδους διαρκούσας ἐπὶ αἰῶνας· καὶ τοῦτο εἶνε τέταρτον εἶδος κινήσεως.

Ἡ τροχιὰ ἣν ὁ ἡμέτερος πλανήτης διατρέχει ἐτησίως περὶ τὸν Ἥλιον δὲν εἶνε κυκλική, ἀλλὰ ἐλλειπτική. Ἡ ἔλλειψις αὕτη ἐπίσης ποικίλλει ἀπὸ ἔτους εἰς ἔτος, ἀπὸ αἰῶνος εἰς αἰῶνα, ὁτὲ μὲν προσεγγίζει εἰς τὴν περιφέρειαν τοῦ κύκλου, ὁτὲ δὲ μηκύνεται μέχρι μεγάλης ἐκκεντρικότητος. Εἶνε οἱονεὶ ἐλαστικὴ στεφάνη κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον μετασχηματιζομένη. Καὶ αὕτη εἶνε ἡ πέμπτη περιπλοκὴ τῶν κινήσεων τῆς Γῆς.

Ἡ ἔλλειψις αὕτη καθ' ἑαυτὴ δὲν εἶναι σταθερὰ ἐν τῷ χώρῳ ἀλλὰ περιστρέφεται ἐν τῷ ἰδίῳ αὐτῆς ἐπιπέδῳ ἐκτελοῦσα πλήρη στροφήν, εἰς 21,000 ἔτη. Τὸ περιήλιον, ὅπερ κατὰ τὰ πρῶτα μετὰ Χριστὸν ἔτη ἀπεῖχεν 65 μοίρας πρὸς ἀνατολὰς τοῦ ἐαρινοῦ σημείου ἀπέχει νῦν 101 μοίρας. Ἡ αἰώνιος καὶ ἀδιάλειπτος αὕτη ἐκτόπισις τῆς γραμμῆς τῶν ἀψίδων (τῆς γραμμῆς δηλαδὴ τῆς ἑνούσης τὸ περιήλιον καὶ τὸ ἀφήλιον σημεῖον τῆς τροχιᾶς τῆς Γῆς) ἀποτελεῖ ἕκτην περιπλοκὴν εἰς τὴν κίνησιν τῆς ἡμετέρας κατοικίας.

Ἰδοὺ νῦν καὶ ἑβδόμη κίνησις. Εἴπομεν πρὸ ὀλίγου ὅτι ὁ ἄξων τῆς περιστροφικῆς κινήσεως τοῦ ἡμετέρου πλανήτου εἶνε ἐπικλινής, καθεὶς δὲ γινώσκει ὅτι ἡ ἰδανικὴ προέκτασις τοῦ ἄξονος αὐτοῦ ἀπολήγει

Digitized by Google

ΙΑ ΑΝΑΓΝΩΣΙΣ

κωβίδου.

εἰς τὸν πολικὸν ἀστέρα. Ἀλλ' οὐδ' ὁ ἄξων αὐτὸς εἶνε σταθερός. περιστρέφεται ἐντὸς 25765 ἐτῶν τηρῶν τὴν κλίσιν του τῶν 22 μέχρις 24 μοιρῶν. Ὥστε ἡ προέκτασις αὐτοῦ διαγράφει ἐπὶ τῆς οὐρανίου σφαίρας πέριξ τοῦ πόλου τῆς ἐλλειπτικῆς κύκλον ἐκ 44 μέχρις 48 μοιρῶν διαμέτρου ἀναλόγως πρὸς τὰς ἐποχάς. Συνεπείᾳ τῆς ἐκτοπίσεως ταύτης τοῦ πόλου, ἡ Λύρα θὰ καταστῇ ἀστὴρ πολικὸς μετὰ δωδεκακισχίλια ἔτη, ὅπως ὑπῆρξε τοιοῦτος πρὸ δεκατεσσάρων χιλιάδων ἐτῶν. Ἕβδομον τοῦτο εἶδος κινήσεως.

Ὀγδόη κίνησις ὀφειλομένη εἰς τὴν ἐπίδρασιν τῆς Σελήνης ἐπὶ τῆς περὶ τὸν Ἰσημερινὸν ἐξογκώσεως τῆς Γῆς, ἡ κίνησις δηλαδὴ ἡ ὀνομαζομένη ἐπάλλαξις τοῦ ἄξονος τῆς Γῆς, κάμνει ὥστε οἱ πόλοι τοῦ Ἰσημερινοῦ νὰ καταγράφωσι μικρὰν ἔλλειψιν εἰς 18 ἔτη καὶ 8 μῆνας.

Ἐνάτη κίνησις ὀφειλομένη ἐπίσης εἰς τὴν ἕλξιν τοῦ ἡμετέρου δορυφόρου μεταβάλλει ἀκαταπαύστως τὴν θέσιν τοῦ κέντρου τῆς βαρύτητος τῆς σφαίρας καὶ τὴν θέσιν τῆς Γῆς ἐν τῷ διαστήματι· ὅταν ἡ Σελήνη εἶνε ἔμπροσθέν μας ἐπιταχύνει τὴν πορείαν τῆς σφαίρας, ὅταν εἶνε ὄπισθεν ἐπιβραδύνει αὐτὴν ἀπεναντίας ὡς χαλινός. Ἡ μηνιαία αὕτη περιπλοκὴ πρέπει νὰ προστεθῇ εἰς πάσας τὰς προηγουμένας.

Ὅταν ἡ Γῆ διέρχηται μεταξὺ τοῦ Ἡλίου καὶ τοῦ Διός, ἡ ἕλξις τοῦ τελευταίου τούτου καίπερ ἀπέχοντος αὐτῆς 155 ἑκατομμύρια λευγῶν τὴν κάμνει νὰ παρεκκλίνῃ κατὰ 2' 10'' πέραν τῆς ἀπολύτου αὐτῆς τροχιᾶς. Ἡ ἕλξις τῆς Ἀφροδίτης τὴν κάμνει νὰ παρεκλίνῃ κατὰ 1'25'' ἐντεῦθεν τῆς τροχιᾶς της. Ὁ Κρόνος καὶ ὁ Ἄρης ἐπιδρῶσιν ὡσαύτως, ἀλλ' ἀσθενέστερον. Αἱ ἐξωτερικαὶ αὗται διαταράξεις ἀποτελοῦσι τὸ δέκατον εἶδος τῶν ἐπιδιορθώσεων τῶν προσθετέων εἰς τὰς κινήσεις τοῦ ἡμετέρου οὐρανίου σκάφους.

Ἐπειδὴ τὸ σύνολον τῶν πλανητῶν ἀποτελεῖ βάρος ἴσον πρὸς τὸ ἓν ἑπτακοσιοστὸν τοῦ βάρους τοῦ Ἡλίου, τὸ κέντρον τῆς βαρύτητος πέριξ τοῦ ὁποίου ἡ Γῆ περιστρέφεται ἐτησίως οὐδέποτε εὑρίσκεται εἰς τὸ κέντρον τοῦ Ἡλίου ἀλλὰ μακρὰν αὐτοῦ, ἐνίοτε δὲ καὶ πέραν τοῦ ἡλιακοῦ δίσκου. Ὥστε πράγματι ἡ Γῆ δὲν στρέφεται περὶ τὸν Ἥλιον, ἀλλ' οἱ δύο ἀστέρες, Ἥλιος καὶ Γῆ περιστρέφονται πέριξ τοῦ κοινοῦ αὐτῶν κέντρου τῆς βαρύτητος. Τὸ κέντρον λοιπὸν τῆς ἐνιαυσίου κινήσεως τοῦ πλανήτου μας μεταβάλλει διαρκῶς θέσιν, δυνάμεθα δὲ νὰ προσθέσωμεν καὶ τὴν ἑνδεκάτην ταύτην περιπλοκὴν εἰς τὰς προηγουμένας.

Ἠδυνάμεθα νὰ προσθέσωμεν καὶ πολλὰ ἄλλα ἀκόμη, ἀλλ' ὅσα προεξετέθησαν εἶνε ἱκανὰ πρὸς ἐκτίμησιν τοῦ βαθμοῦ τῆς ἐλαφρότητος, τῆς εὐτελείας τῆς μετεώρου ἡμῶν νήσου, τῆς ὑποκειμένης ὡς εἴδομεν, εἰς πάσας τὰς κυμάνσεις τῶν οὐρανίων ἐπιδράσεων.

Digitized by Google

Η μαθηματικὴ ἀνάλυσις εἰσχωρεῖ πολὺ περαιτέρω ἢ αἱ πρόχειροι αὗται παρατηρήσεις· εἰς μόνην τὴν Σελήνην, ἥτις φαίνεται περιστρεφομένη τόσον ἡσύχως πέριξ ἡμῶν ἀνεκάλυψε πλείονας τῶν ἑξήκοντα διακρινομένων αἰτιῶν διαφόρων κινήσεων!

Ἡ ἔκφρασις δὲν εἶνε λοιπὸν ὑπερβολική· ὁ πλανήτης ἡμῶν ἄλλο τι δὲν εἶνε εἰμὴ παίγνιον τῶν κοσμικῶν δυνάμεων τῶν ἀγουσῶν αὐτὸν εἰς τὰ πεδία τοῦ οὐρανοῦ, τὸ αὐτὸ δὲ ἐφαρμόζεται καὶ δι' ὅλους τοὺς κόσμους καὶ διὰ πᾶν ὅ,τι ὑπάρχει ἐν τῷ σύμπαντι. Ἡ ὕλη ὑπείκει εὐπειθῶς εἰς τὴν δύναμιν.

Ἕπεται συνέχεια [Μετάφρασις Χ.]

ΕΞ ΑΝΑΓΝΩΣΕΩΝ

ΤΟ ΠΛΑΣΜΑ ΤΗΣ ΦΑΝΤΑΣΙΑΣ

Ἐσὺ ποῦ πρώτη ἐπρόβαλες
Σὰν ὄνειρο ἐμπροστά μου,
Κι' ἄναψες πάθη ἀκοίμητα
'Σ τὴν ἄδολη καρδιά μου,
Ἄ! ποῦ 'σαι, πές μου, ἀγάπη μου;
Ποῦ 'σαι, γλυκειά μου ἐλπίδα;
Τὴν γῆν ἔχεις πατρίδα,
Ἢ τ' ἄστρα τ' οὐρανοῦ;

—

Ἐσὲ ζητῶ 'ς τὸ χάραμμα,
Σὰ γλυκοφέγγει ἡ 'μέρα,
Εἰς τὸν ἀφρὸ τῆς θάλασσας,
'Σ τὸν ἥσυχον αἰθέρα·
Ἐσὲ 'ς τὴν ἀνθοστόλιστη
Τοῦ κάμπου πρασινάδα,
'Σ τὴν μυστικὴν ἀχνάδα
Τοῦ ἔρμου φεγγαριοῦ.

—

Πόσαις φοραῖς μοῦ φαίνεται
Νὰ σὲ θωρῶ 'μπροστά μου,
Καὶ ἀπὸ τὰ στήθια στέκεται
Νὰ πεταχτῇ ἡ καρδιά μου·
Θωρῶ τὰ οὐράνια βλέμματα,
Τ' ἀγγελικό σου στόμα,
Τ' ἀέρινο τὸ σῶμα,
Τὰ ὁλόχρυσα μαλλιά.

—

Πόσαις φοραῖς, ἀγάπη μου,
Ζητῶντάς σε εἰς τὰ ξένα,
Μὲ πόθο γύρο ἀσήκωσα
Τὰ 'μάτια ἐρωτευμένα,
Ὅπου τὰ κάλλη ἐλάμπανε
Μέσ' 'ς τ'ἄνθη, τὰ λουλούδια,
Ὅπου χοροί, τραγούδια
Μαγεύουν τὴν καρδιά.

—

Κ' ἐλόγιασα νὰ σ' εὕρηκα,
Ὦ ποθητή μου, ἐσένα.
Κ' ηὗρα γλυκὰ χαμόγελα
Καὶ στήθια παγωμένα·
Μιὰ μόνη ἴδαν τὰ μάτια μου,
Καὶ τ' ἀνθηρά της κάλλη
Σὲ παγωμένη ἀγκάλη
Μαραίνονται κρυφά.

—

Ὅπου νὰ ἰδῶ μοῦ φαίνεται
Σὲ τρυφερὴ εὐμορφία,
Ἢ σὲ θλιμμένα βλέμματα
Νὰ λάμπῃ ἀκτῖνα θεία,
Ἐκεῖ ἡ ψυχή μου ρίχνεται
Ὁλόθερμη ἀναμμένη,
Καὶ στρέφει παγωμένη
'Σ τὸ στῆθος τὸ θερμό.

—

Ἀγάπησα, κι' ἀγάπησα
Καὶ σὲ ποτὲ δὲν ἴδα.
Ἄ! ποῦ 'σαι, πές μου, ἀγάπη μου,
Ποῦ 'σαι γλυκειά μου ἐλπίδα;
Πάθη βαθειὰ μ' ἐπλάκωσαν
Μὲ δύναμι μεγάλη,
Ἀλλ' ἔμεινε 'ς τὴν πάλη
Ἀμόλυντη ἡ καρδιά.

—

Εἶδα θολή, κατάμαυρη
Ἡ αὐγὴ γιὰ μὲ νὰ βγαίνῃ·
Κ' ἔρμη ἡ ψυχή μου ἀπόμεινε
'Σ ὅλον τὸν κόσμο ξένη·
Ἀλλὰ μὲ μιᾶς ἡ θάλασσα,
Τ' ἀστέρια, ἡ γῆ ἀναζῆσαν,
Καὶ λόγια μοῦ ἐμιλῆσαν
Ἐγκάρδια, μυστικά.

—

Συχνὰ ἡ ψυχή μου ὑψώνεται
'Σ τὸν ἄπλαστον αἰθέρα,
Κόσμους ξανοίγει ἀγνώριστους
Ὅπου ἀναβρύζει ἡ 'μέρα·
Γύρου ἀντηχάει ἀνέκφραστη
Οὐράνια μελῳδία,
Χύνουν κρυφὴ εὐωδία
Τὰ ρόδα τ' οὐρανοῦ.

—

Κι' ὅταν τῆς μοίρας τ' ἄσπλαχνο,
Τὸ παγωμένο χέρι,
Σκορπάει τὰ οὐράνια ὀνείρατα
Σὰ σύγνεφο τ' ἀέρι,
Μόλις 'ς τῆς γῆς τὴν ἄχαρη
Μαύρη ζωὴ ξυπνάω,
Ἐσένα ἀποζητάω
Θεῖο πλάσμα τ' οὐρανοῦ.

—

Εἶν' ἐδῶ κάτου ἀκόπιαστα
Φθόνος, δειλία καὶ πλάνη·
Στολίζει ἀνείδια πρόσωπα
Τῆς δόξης τὸ στεφάνι·
Σὰν τὴν ὀχειά, τὸ φίλημα
Τὰ χείλη φαρμακώνει,
Ἡ προδοσία πλακώνει
Τοὺς κτύπους τῆς καρδιᾶς.

—

Ἂν νιὸς ἀετὸς ἀπότομα
Τινάζει τὰ φτερά του,
Ἄγριο γεράκι ρίχνεται

Digitized by Google

'Σὰν ἀστραπὴ ἐμπροστά του.
Ἂν ἴσως ἄστρο ἀγνώριστο
'Σ τὸν οὐρανὸ προβάλλει,
Ἡ μαύρη ἀνεμοζάλη
Σηκώνεται μὲ μιᾶς.

—

Ἀγάπη μου, σπλαχνίσου με.
Καὶ πρόβαλε ἐμπροστά μου·
Μὲ 'σένα κ' ἡ παράδεισο
Θὰ καταιβῇ σιμά μου,
'Σ τ' ἀγγελικὸ τὸ στῆθός σου
Νὰ γύρω τὸ κεφάλι,
Εἰς τὴ γλυκειά σου ἀγκάλη
Νὰ 'βρῶ παρηγοριά.

—

Τοῦ κόσμου τὰ πλανέματα
Καὶ ταῖς χαραῖς ν' ἀφήσω,
Καὶ μὲ σὲ μόνη, ἀγάπη μου,
Σὲ μίαν ἐρμιὰ νὰ ζήσω·
Νὰ μᾶς λέῃ λόγια ἀνέκφραστα
Τὸ τρυφερὸ λουλοῦδι,
Καὶ μυστικὸ τραγοῦδι
Τὴ νύκτα ἡ ἀστροφεγγιά.

—

Δάση, βουνὰ ἀνθοστόλιστα
Καὶ κρυσταλλένια βρύσι!
Ἡ ἐρμιά σας, ναί, τὴν ἄχαρη
Ψυχή μου θ' ἀναζήσῃ·
Ὁ ὕμνος, ἄνθι οὐράνιο
Ὁποῦ ποτὲ δὲν σβυέται,
Θερμὸς θέλει πετιέται
'Απ' τὴ θερμὴ καρδιά.

—

Πλέρια νὰ ἀκούσω ἀτάραχη
Τὴν ὕπαρξι σιμά σου —
Καὶ κόσμο καὶ παράδεισο
Νὰ 'βρῶ 'ς τὴν ἀγκαλιά σου·
Νά 'ναι γιὰ μᾶς ἡ 'μέραις μας,
'Δική μας ἡ χαρά μας,
Τὰ δάκρυα μας 'δικά μας,
Δύω στήθια μιὰ καρδιά.

—

Κι' ὅταν ψηλάθε ἡ ὕστερη
Αὐγὴ γιὰ μὲ προβάλῃ,
Νὰ μὲ πλακώσῃ ὁ θάνατος
'Σ τὴ σπλαχνικὴ σου ἀγκάλῃ.
Τὰ μάτια μου θωρῶντά σε
Νὰ μείνουνε σβυμμένα,
Κ' ἡ πλᾶσι ὅλη γιὰ μένα
Θά 'ναι ἑνωμένη ἐκεῖ.

—

'Εσὺ τὸ ἔρμο μνῆμά μου
Μὲ ῥόδα θὰ στολίσῃς
Κι' αὐγὴ καὶ βράδυ θὰ ἔρχεσαι
Δάκρυα 'ς αὐτὸ νὰ χύσῃς·
Καὶ μέσα ἀπὸ τὸν τάφο μου
'Σὰν αὔρα δροσισμένη,
Νύκτα βαθειὰ θὰ βγαίνει
Μία μελωδία κρυφή.

Ιουλιος Τυπαλδος.

ΦΘΙΝΟΠΩΡΙΝΟΝ ΡΟΔΟΝ

Δραμάτιον μονόπρακτον.

Συνέχεια ἴδε σελ. 321.

ΠΡΟΣΩΠΑ

Ὁ κ. ΛΕΑΝΔΡΟΣ 32 ἐτῶν, ΠΑΥΛΟΣ ΠΑΡΩΔΗΣ 27 ἐτῶν, ΑΝΝΑ ΡΟΔΙΟΥ 28 ἐτῶν, ΓΙΑΝΝΗΣ γέρων ὑπηρέτης

ΣΚΗΝΗ Γ'.

Παῦλος, Λέανδρος.

Λέανδρος

Λοιπόν, φίλτατε Παρώδη, τί γίνονται αἱ ἐρωτικαὶ θλίψεις;

Παῦλος

Οὔτε τὰς συλλογίζομαι πλέον. Εἶνε τόσον μακρυά.

Λέανδρος

Πῶς εἶνε μακρυά! Μόλις πρὸ δύο μηνῶν τὰ ἐχάλασες μὲ τὴν Καίτην.

Παῦλος

Καὶ ὄχι μόνον δὲν λυποῦμαι διὰ τοῦτο, ἀλλὰ σκέπτομαι πῶς εἰμπόρεσα νὰ τὴν ἀγαπήσω.

Λέανδρος

Τότε μὲ ἐρωτοῦσες πῶς εἶνε δυνατὸν νὰ μὴν ἀγαπήσῃ κανεὶς ἀμέσως τέτοια γυναῖκα. Ἔσο μέτριος εἰς τὰς κατακρίσεις σου. Κατ' ἀνάγκην πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι αἱ γυναῖκες εἶνε καλαί, ἀφοῦ μᾶς ἐμπνέουν τόσον σφοδρὰ πάθη.

Παῦλος

Μᾶς τὰ ἐμπνέουν, διότι ἔχομεν ἀρκετὴν φαντασίαν, ὥστε νὰ χαρίζωμεν εἰς αὐτὰς τὰ θέλγητρα τὰ ὁποῖα δὲν ἔχουν.

Λέανδρος

Τοὺς γράφομεν μάλιστα καὶ στίχους...

Παῦλος

Τοὺς ὁποίους δὲν τοὺς ταῖς διαβάζομεν.

Λέανδρος

Εὑρίσκω ὅτι τόση ἀπογοήτευσις εἶνε ὑπερβολικὴ δι' ἄνθρωπον, ὅστις αὔριον θὰ ἐξαναρχίσῃ τὰ αὐτά.

Παῦλος

Ὄχι, δὲν θὰ πιασθῶ ἐκ νέου εἰς τὸ δόλωμα. Τοῦ λοιποῦ δὲν θὰ ἀγαπήσω παρὰ μίαν γυναῖκα· ἐκείνην ἡ ὁποία θὰ γείνῃ σύζυγός μου.

Λέανδρος

Πῶς; Καὶ σὺ θὰ ὑπανδρευθῇς; Μήπως ἐμάτιασες καμμίαν;

Παῦλος

Ὄχι ἀκόμη.

Λέανδρος

Τότε, φίλε μου, τὸ καλὸ ὅπου σοῦ θέλω εἶνε νὰ μὴ σπεύσῃς. Ἠμπορεῖς νὰ κάμῃς ἀτυχῆ ἐκλογήν.

Digitized by Google

Παῦλος

Ἔσο ἥσυχος. Θὰ νυμφευθῶ μὲ κόρην, τὴν ὁποίαν θὰ γνωρίζω πολὺ καὶ πρὸ πολλοῦ.

Λέανδρος

Τότε κινδυνεύεις νὰ μὴ νυμφευθῇς ποτὲ (μετὰ τόνου δηλοῦντος ἰδιάζουσαν πρόθεσιν), ἐκτὸς ἐάν...

Παῦλος

Ἐκτὸς ἐάν;

Λέανδρος

Ὄχι, τίποτε....—Γιὰ πές μου, ποῖος σὲ ἐθεράπευσε τόσον γρήγορα ἀπὸ τὸν ἔρωτά σου;

Παῦλος

Ἡ εὐτυχὴς καὶ ἤρεμος ζωή, τὴν ὁποίαν περνῶ ἐδῶ πρὸ ἑνὸς μηνός.

Λέανδρος

Ὑποθέτω ὅτι καὶ τὰ εὔμορφα μάτια τῆς δεσποινίδος Ῥοδίου συνετέλεσαν κάπως εἰς τοῦτο.

Παῦλος

Δὲν πιστεύω ὅτι μὲ θεωρεῖς ἐρωτευμένον;

Λέανδρος

Ἄπαγε τῆς βλασφημίας!

Παῦλος

Τότε ἠμπορῶ νὰ ὁμολογήσω ὅτι ἡ Ἄννα πράγματι συνέτεινεν εἰς τὴν θεραπείαν μου· ἀλλὰ πίστευσέ με ἡ φιλία τὴν ὁποίαν αἰσθάνομαι πρὸς αὐτήν, μ' ἐμποδίζει νὰ τὴν ἐρωτευθῶ. Ἡ συμπάθεια, τὴν ὁποίαν ἐμπνέει μία κόρη εἰμπορεῖ νὰ εἶνε πλέον τρυφερά, πλέον λεπτὴ ἀπὸ ἐκείνην τὴν ὁποίαν αἰσθανόμεθα πρὸς ἕνα ἄνδρα, χωρὶς διὰ τοῦτο νὰ εἶνε ἔρως.

Λέανδρος

Εἶνε τοὐλάχιστον ὅμως ἓν τῶν στοιχείων τοῦ ἔρωτος καὶ τὸ καλλίτερον (μελαγχολικῶς)—ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον δὲν εὑρίσκει τις πάντοτε—καὶ τὸ μόνον διαρκές!

Παῦλος

Τότε ἐγὼ δὲν ἔχω τὰ ἄλλα στοιχεῖα;

Λέανδρος

Ἐν τούτοις παρετήρησα μερικὰ συμπτώματα.

Παῦλος

Εἶμαι περίεργος νὰ τ' ἀκούσω.

Λέανδρος

Ἔστω! Ἰδοὺ μερικὰ παραδείγματα: ὁμιλεῖς εἰς τὴν δεσποινίδα Ἄνναν εἰς ἑνικὸν ἀριθμόν.

Παῦλος

Μπᾶ! Παιδικὴ συνήθεια! Ἐπαίζαμεν μαζὶ κούκλαις. Θὰ ἦτο γελοῖον νὰ τῆς ἀποτείνω τὸν λόγον μὲ ἐκεῖνο τὸ ἀφόρητον *σεῖς*, τὸ ὁποῖον ἄλλως ἡ γλῶσσά μας δὲν ἀνέχεται καὶ τὸ ὁποῖον καθιερώσαμεν ἐκ πιθηκισμοῦ.

Λέανδρος

Ἔστω· αὐτὴ εἶνε μία γλωσσικὴ παρατήρησις λογική. — Ἔπειτα ὅταν τῆς ὁμιλῇς εἰς κάθε φράσιν προσθέτεις καὶ τὸ κύριον ὄνομά της...

Παῦλος

Εἶνε τρυφερώτερον.

Λέανδρος

Σύμφωνοι. — Ὅπως σοῦ ἔλεγα ὅταν ἦλθα, σοῦ φαίνεται βαρετὸς ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος σοῦ ταράσσει τὰς κατὰ μόνας συνεντεύξεις. Τὸ μαντεύει κανεὶς ἀπὸ τὸ πρόσωπόν σου. Ἐὰν εἶνε ἄλλοι ἐμπρός, πάντοτε θὰ κάθεσαι εἰς μίαν γωνίαν ὅσον εἶνε δυνατὸν κοντά της καὶ θὰ τῆς ὁμιλῇς μὲ σιγαλὴν φωνήν, ἐναντίον τῶν παιδαριωδῶν, ἀλλὰ κυριαρχικῶν παραγγελμάτων τῆς ἐθιμοτυπίας. (Ὁ Παῦλος ὑψώνει τὴν κεφαλήν). Ὅταν μᾶς ἀποχαιρετᾷς αὐτὴν καὶ ἐμέ, σφίγγεις τὸ ἰδικόν μου χέρι γρήγορα-γρήγορα, ἐνῷ τρομάζῃς νὰ ἀφήσῃς τὸ ἰδικόν της κτλ. κτλ.

Παῦλος

Καὶ ἐπὶ τῶν σοβαρῶν αὐτῶν παρατηρήσεων στηρίζεις ὅλας τὰς εἰκασίας σου;

Λέανδρος

Σοῦ εἶπα τί βλέπω καὶ δὲν τὸ ἠρνήθης. Τώρα θὰ σοῦ εἰπῶ τί δὲν ἠμπορῶ νὰ ἴδω καὶ ἐλπίζω ὅτι δὲν θὰ μὲ διαψεύσῃς καὶ εἰς αὐτό... Ὅταν μένετε μόνοι, συχνὰ θὰ ὁμιλῆτε περὶ τοῦ παρελθόντος, περὶ τῶν κοινῶν ἀναμνήσεών σας....

Παῦλος

Καὶ τί φυσικώτερον αὐτοῦ;

Λέανδρος

... Αὐτὸ δὲ σὲ καθιστᾷ κάπως μελαγχολικόν, τὸ ὁποῖον εἶνε πολὺ χαρακτηριστικόν. — Δι' ὅ τι δήποτε καὶ ἂν ὁμιλῆτε εἶσθε πάντοτε σύμφωνοι....

Παῦλος

Τοῦτο σημαίνει ὅτι ἔχομεν τὰς αὐτὰς κλίσεις..

Λέανδρος

Ἢ ὅτι μαντεύει ὁ εἷς τὰς κλίσεις τοῦ ἄλλου. — Ὅταν περιπατῆτε εἰς τὸν κῆπον, ἰδίως τὸ βράδυ, δὲν σοῦ συμβαίνει νὰ μὴν εἰπῇς τίποτε καὶ νὰ μείνετε καὶ οἱ δύο σας σιωπηλοί;.. Εἶνε ἀληθὲς ὅτι εἰς ἀποζημίωσιν θὰ τῆς σφίγγῃς περισσότερον τὸ χέρι....

Παῦλος

Μὰ ἀπὸ ποῦ τὰ ξετρυπώνεις ὅλα αὐτά;

Λέανδρος

Ἀπὸ ὅσα βλέπω συμπεραίνω ὅσα ἠμποροῦσα νὰ ἴδω. Ὁ ἔρως ἀκολουθεῖ ὡρισμένους νόμους, ὅπως καὶ ἡ συγκριτικὴ ἀνατομία.

Παῦλος

Ἐν τούτοις τὸ συμπέρασμά σου εἶνε ψευδές. Ἡ καλλιτέρα ἀπόδειξις, ὅτι δὲν εἶμαι τόσον πολὺ ἐρωτευμένος, εἶνε ὅτι ποτὲ ἰδέα....

Λέανδρος

Διότι εἶσαι τίμιος καὶ εἶνε ἁγνή.

Παῦλος

Δὲν εἶμαι δὲ καὶ ἐρωτευμένος.

Λέανδρος

Δηλαδή διότι εἶσαι ἁπλῶς μισοερωτευμένος.

Digitized by Google

Παῦλος

Εἴθε νὰ ἤμην! ἀλλ' ἂς ἀφήσωμεν αὐτὰς τὰς θεωρίας.... Πρῶτον ἡ Ἄννα εἶνε μεγαλειτέρα ἀπὸ ἐμέ.

Λέανδρος

Ἴσα - ἴσα. Δὲν ἐνθυμεῖσαι τὸν στίχον τοῦ ποιητοῦ:

Ὤμορφη σὰν φθινοπώρου ρόδο!

Συνάδελφός σου τὸ εἶπε. Τί πταίω ἐγώ;

Παῦλος

Ἐπὶ τέλους, ἂς ὑποθέσωμεν πρὸς στιγμὴν ὅτι εἶμαι ἐρωτευμένος. Δὲν εἶνε φανερὸν ὅτι ἡ Ἄννα δὲν δίδει πεντάραν δι' ἐμέ;

Λέανδρος

Δὲν δίδει πεντάραν; Πολὺ ἀπίθανον μοῦ φαίνεται. Δὲν εἰξεύρεις λοιπὸν τὴν ἱστορίαν τῆς νέας, ἡ ὁποία δὲν ἔχει προῖκα καὶ πλησιάζει εἰς τὸ τριακοστὸν ἔτος τῆς ἡλικίας της;— Ἄκουσε νὰ σοῦ τὴν διηγηθῶ. Εἶνε εἴκοσι ἐτῶν· ὅλα τῆς μειδιοῦν, ὅλα τῆς ὁμιλοῦν τὴν γλῶσσαν τῆς ἐλπίδος. Μία φίλη της ὑπανδρεύθη· ἄρα πλησιάζει καὶ αὐτῆς ἡ σειρά. — Εἶνε εἴκοσι δύο ἐτῶν. Διατί δὲν τὴν ἐζήτησεν ἀκόμη κανείς; — Εἶνε εἴκοσι πέντε ἐτῶν· ἐννοεῖ· ἡ μητέρα της ἀνησυχεῖ. Πρέπει τὸν χειμῶνα νὰ συχνάζῃ εἰς τὸν κόσμον. — Συχνάζει. Εἶνε ἡ χαριεστέρα, διότι ἐνδύεται ἁπλούστερα, ἡ συμπαθεστέρα διότι εἶνε ἡ πτωχοτέρα.... Καὶ οἱ νέοι τὴν περιτριγυρίζουν. Ἂν αἰσθανθῇ τίποτε διὰ κανένα ἐξ αὐτῶν, τόσον τὸ χειρότερον. Οἱ εὔμορφοι αὐτοὶ κύριοι εἶνε πολὺ πρακτικοὶ καὶ χάρις εἰς τὰς συμβουλὰς τοῦ πατρός των εἶνε ἀδύνατον νὰ κάμουν καμμίαν ἀνοησίαν. Θὰ τὴν ἐρωτευθοῦν ὀλίγον — αὐτὸ εἶνε τὸ πρῶτον αἴσθημα — καὶ θὰ ὑπανδρευθοῦν μὲ τὰς φίλας της — αὐτὸ εἶνε τὸ δεύτερον. Αὐτὴν θὰ τὴν παρακαλέσουν νὰ τοὺς στεφανώσῃ! Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον θὰ ἔλθῃ τὸ φθινόπωρον. Εἶνε εἴκοσι ὀκτὼ ἐτῶν· ἐβγαίνει μόνη της ἔξω· ὅσοι δὲν τὴν γνωρίζουν τὴν νομίζουν ὑπανδρευμένην! Καὶ διὰ τοὺς γνωστούς της ἀκόμη δὲν εἶνε πλέον νέα· ἠμπορεῖ νὰ ἀκούῃ ὅλας τὰς ὁμιλίας, νὰ διαβάζῃ κάθε εἴδους βιβλίο. Τὰ ἐρωτικὰ ποιήματα, ἡ μεθυστικὴ μουσικὴ πρέπει νὰ περνοῦν ἀπὸ τὴν καρδιάν της χωρὶς ν' ἀφίνουν κανὲν ἴχνος. Εἰς κανενὸς τὴν ἰδέαν δὲν ἔρχεται ὅτι ἔχει κἂν καρδιάν, ἡ ὁποία ἠμπορεῖ νὰ συγκινηθῇ. Ἂν δὲν ἐμαράθη, τοὐλάχιστον πρέπει νὰ ἐπῆρε τὴν ἀπόφασίν της.... Ἐν τούτοις ἡ φυσικὰ εὐαίσθητος τὴν ψυχήν, τὴν ὁποίαν αἱ ἀπογοητεύσεις καὶ ἡ μοναξιὰ ἐλέπτυναν ἔτι μᾶλλον, γίνεται ἀκόμη εὐαισθητοτέρα. Ὅσον ὀλιγώτερον ἐλπίζει πλέον νὰ γνωρίσῃ τὸν ἐρωτικὸν παράδεισον, τόσον περισσότερον τὸν ἐπιθυμεῖ, τὸν λαχταρίζει. — Τότε παρουσιάζεται εἷς νέος, παιδικὸς φίλος, ὅστις ἔχει ὅλα τὰ προσόντα, εἶνε ἀγαθός, εὐφυής, γνωστός. Ἂν ἦτο δυνατὸν νὰ τὴν ἀγαπήσῃ! Τὸ ὀδυνηρὸν μαρτύριον θὰ ἔληγεν ἐπὶ τέλους· θὰ ἤρχιζε νὰ ζῇ, θὰ ἀνέθαλλε φαιδρῶς ὡς ἄνθος κλεισμένον τὸ ὁποῖον μεταφυτεύεται αἰφνιδίως εἰς τὸν ἥλιον... — Ἀλλ' ἂν παρέλθῃ καὶ αὐτός, χωρὶς νὰ σταθῇ πλησίον της, πᾶσα ἐλπὶς ἐκλείπει! Αὔριον θὰ ἔμβῃ εἰς τὰ τριάντα· ἀνάγκη νὰ γηράσῃ μόνη ἐν τῷ μέσῳ ἀδιαφόρων, χωρὶς θωπείας, χωρὶς ἕνα γλυκὺν λόγον, χωρὶς ἓν φίλημα!... Καὶ θέλεις νὰ μὴ δίδῃ λεπτὸν διὰ σέ! (Βραχεῖα σιγή). Ἆ! βέβαια, τώρα διαμένει ὅλη εἰς τὴν εὐτυχίαν της· δὲν τολμᾷ — δὲν θέλει — νὰ ἐξετάσῃ ἂν ἡ εὐτυχία αὐτὴ ἔχει προθεσμίαν· ἀλλ' ὡς τὸ παραμικρὸν τὴν ἐξαναγκάσῃ νὰ ἐξετάσῃ τὴν καρδίαν της, ν' ἀποτείνῃ εἰς ἑαυτὴν τὴν μεγάλην ἐρώτησιν καὶ θὰ ἰδῇς!... (Νέα σιγή. Εἶτα δὲ διὰ τόνου ἀδιαφόρου:) Ἀλλὰ πρὸς τι σοῦ τὰ λέγω ὅλα αὐτά, ἀφοῦ δὲν τὴν ἀγαπᾷς! — Ἀλήθεια! ἠξεύρεις ὅτι μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἐπιστρέφω εἰς τὰς Ἀθήνας. Θὰ φύγωμεν μαζὶ βέβαια;

Παῦλος

Δὲν βιάζομαι.

Λέανδρος

Ὦ ποιητά! ποιητά!

Παῦλος

Εὐχαριστοῦμαι νὰ μένω ἐδῶ. Ἠμπορῶ νὰ παρατείνω ἀκόμη τὴν διαμονήν μου ὀλίγας ἡμέρας, ἀλλὰ γρήγορα θὰ ἔλθω εἰς ἀντάμωσίν σου, διὰ νὰ σοῦ ἀποδείξω ὅτι μεταξὺ τῆς Ἄννας καὶ ἐμοῦ μόνον πιστὴ φιλία ὑπάρχει... Τὸ ἠξεύρω καλλίτερα ἀπὸ κάθε ἄλλον ἴσως!

Λέανδρος

Κάμνεις καλὰ ὅπου προσθέτεις: ἴσως.. (Κρούεται ἡ θύρα). Ἐμπρός... Ἆ! ὁ Γιάννης.

ΣΚΗΝΗ Δ'.

Παῦλος, Λέανδρος, Γιάννης.

Γιάννης

Ἡ ὑπηρέτρια τοῦ κ. Λεάνδρου ἦλθε νὰ εἰδοποιήσῃ τὸν κύριον ὅτι κάποιος τὸν περιμένει εἰς τὸ σπίτι.

Λέανδρος

Ποῖος εἶνε;

Γιάννης

Ἕνας κύριος· ἦλθε μὲ τὴν ἅμαξαν· δὲν εἶπε τὸ ὄνομά του.

Λέανδρος

Πηγαίνω—πρέπει νὰ ἔχῃ κανεὶς κάτι τι πολὺ σπουδαῖον νὰ μοῦ ἀναγγείλῃ διὰ νὰ μὲ ἐνοχλῇ εἰς τέτοιαν ὥραν.

Παῦλος

Σὲ συνοδεύω ἕως τὴν θύραν τοῦ κήπου.

Ἕπεται τὸ τέλος. **Κατὰ τὸ γαλλικὸν ὑπὸ Δ. Γ. Κ.**

Digitized by Google

ΜΙΚΡΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ

ΕΡΩΤΗΣΙΣ

Τί προτιμᾶτε: εὔμορφα μάτια ἢ εὔμορφον στόμα;

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

Ἀπεφάνθη καὶ περὶ τοῦ ζητήματος τούτου ἡ κοινὴ γνώμη τῶν ἀναγνωστῶν καὶ ἀναγνωστριῶν τῆς Ἑστίας, ὡμίλησεν ἡ πλειονοψηφία, ἡ ἀπόλυτος πλειονοψηφία, καὶ εἶπεν ἀνεπιφυλάκτως καὶ καθαρὰ ὅτι τοῦ ὡραίου στόματος ὡραιότεροι εἶνε οἱ ὡραῖοι ὀφθαλμοί· καὶ μόνον περὶ τοῦ χρώματος αὐτῶν δὲν ἐξέφερε σαφῆ γνώμην, ἂν δηλαδὴ τοὺς θέλη μαύρους ἢ κυανοῦς. Εἶνε ἀληθὲς ὅτι οἱ πλεῖστοι ἐξ ἐκείνων, οἵτινες ἔσπευσαν νὰ δώσουν ἀπόκρισιν εἰς τῆς Ἑστίας τὸ ἐρώτημα ἐθεώρησαν τὴν γνώμην των ὡς ἀξίωμα καὶ δὲν ἠξίωσαν νὰ τὴν δικαιολογήσουν, ἀλλὰ λακωνικώτατα ἀπεκρίθησαν· «τὰ μάτια». Ἄλλοι ὅμως ἠτιολόγησαν τὴν ἀπάντησίν των ἢ καὶ ὑπεδήλωσαν ὅτι ἐταλαντεύθησαν ὀλίγον πρὶν ἢ ὁριστικῶς ἀποφασίσωσι.

Μεταξὺ τούτων δύναται νὰ ταχθῇ ὁ ἐκ Σμύρνης Δ. Σ. ἀποστείλας τὴν γνώμην του εἰς μικρὸν χαριτωμένον ποιημάτιον, τὸ ἑξῆς:

Μάτια καὶ στόμα

Τρανταφυλλιὰ περήφανη μ' ἐρώτησε μὲ ζούλεια:
--Γιατὶ σ' ἀρέσουν κι' ἀγαπᾷς τὰ ταπεινὰ ζουμπούλια;
Τί εὐμορφιὰ καὶ μυρωδιὰ τοὺς βρίσκεις καὶ φροντίζεις
Πρὶν ἀπὸ τ' ἄλλα λούλουδα νὰ τὰ καλοποτίζῃς;

Κ'ἐγὼ τῆς εἶπα:—Τ' ἀγαπῶ πολὺ τὰ ζουμπουλάκια
Γιατ' ἔχει κ' ἡ ἀγάπη μου ματάκια ζουμπουλένια.
—Γιατὶ λοιπὸν δὲν ἀγαπᾷς καὶ τὰ τρανταφυλλάκια,
Ποῦ ἔχει κ' ἡ ἀγάπη σου χείλη τρανταφυλλένια;

—Τρανταφυλλιά μου ὤμορφη, δυὸ λόγια θὰ σοῦ 'πῶ:
Τὰ μυρωδᾶτά σου παιδιὰ κ' ἐκεῖνα τ' ἀγαπῶ.
Μὰ-μὴ θυμώνῃς καὶ σκορπᾷς τὰ φύλλα σου στὸ χῶμα,
Σ'ἐμέν' ἀρέσουν πλειότερο τὰ μάτια ἀπ'τὸ στόμα...

(Σμύρνη) Δ. Σ.

—Ἡ ἐκ Λευκάδος Κυρία Λ.Σ. εὑρίσκει ὅτι ὑπάρχει ὁμοιότης μεταξὺ τοῦ ἐρωτήματος τῆς Ἑστίας καὶ τῆς ἐρωτήσεως ἣν ἡ ἰδία εἶχε κάμῃ ποτὲ πρὸς Γάλλον ὁμοτράπεζόν της, ἐὰν προτιμᾷ τοῦτο τὸ ἔδεσμα ἢ ἐκεῖνο. Ὁ Γάλλος ἀπεκρίθη: «je prefère.. les deux.» Εἶχε λοιπὸν ὄρεξιν νὰ ἀποκριθῇ καὶ αὐτὴ ὅτι προτιμᾷ... καὶ ὡραῖοι ὀφθαλμοὶ καὶ ὡραῖον στόμα νὰ συνυπάρχωσιν εἰς τὸ αὐτὸ πρόσωπον, ἀλλ' ἐπὶ τέλους ἀφ'οὗ τὴν στενοχωροῦμεν δίδει τὴν προτίμησιν εἰς τοὺς ὡραίους ὀφθαλμοὺς «διότι οὗτοι διὰ τῆς ἄνευ λέξεως εὐγλωττίας των μᾶς λέγουν ἐνίοτε ὅσα καὶ τὸ ὡραιότερον στόμα ἀδυνατεῖ νὰ ἐκφράσῃ.»

-- Ὁ ἐπαρχιώτης Ο. Ω. ἔδωκε παράξενον διατύπωσιν εἰς τὴν ταλάντευσιν ἐκείνην, περὶ τῆς ὁποίας ἐλέγομεν. Αὐτὸς προτιμᾷ «νὰ βλέπῃ εὔμορφα ματια, ἀλλὰ νὰ ἀσπάζεται εὔμορφον στόμα.» Περίεργον! διατὶ τάχα νὰ μὴ ἀνατρέψῃ καὶ τοὺς ὅρους; ἢ μήπως θὰ ἀσπάζεται εἰς τὰ τυφλά;

— Εἶνε ἀποφασιστικώτερος ὁ Κεφαλλὴν Κοσμικός, δικαιολογῶν πληρέστατα τὸ ψευδώνυμόν του. Ἰδοὺ τί λέγει: «Ὁσάκις ἀντικρύζω εὔμορφα μάτια δὲν προσέχω εἰς τὸ ἄσχημον στόμα. Ὅταν τὸ βλέμμα μου συναντήσῃ ἄσχημα μάτια, ἀποστρέφομαι εὐθὺς καὶ δὲν προφθάνω νὰ ἐκτιμήσω τὸ εὔμορφον στόμα.»

— Καὶ ὁ ὑπὸ τὸ ψευδώνυμον τὸ Γελέκι, ἐξ Ἄνδρου «μάτια ὡραῖα προτιμᾷ» καὶ τὴν προτίμησίν του ἐκφράζει καὶ αἰτιολογεῖ ἐμμέτρως ἐπιμένων μάλιστα ὅτι «ἀπὸ τὸ στόμα τὤμορφο χίλιες φορὲς τὰ προτιμᾷ» καὶ ἀδιαφορεῖ «ἢ μαῦρα εἶν' ἢ γαλανά, ἢ βαθὺ χρῶμα καστανά.»

— Καὶ θέλει λόγον ὅτι εἰς τὰ ὡραῖα μάτια πρέπει νὰ δοθῇ ἡ προτίμησις; «Ἐκεῖ ἰνδαλματίζεται ἡ εἰκὼν τῆς ψυχῆς», ὅπως λέγει ἐκ Πειραιῶς ὁ Γ. Ν. Κφ.

— «Ὁ μὴ προτιμῶν τὰ ὄμματα παντὸς ἄλλου μέρους τοῦ σώματος, βοᾷ ἐκ Κυθήρων σεβαστὸς συνδρομητὴς τῆς Ἑστίας, στερεῖται ἀναμφισβητήτως ὀμμάτων.»

Μακρὰ σειρὰ λοιπὸν ἀξιοτίμων κυρίων ἀποφαίνεται ὑπὲρ τῶν ὀφθαλμῶν. Ἂς ἴδωμεν καὶ τὴν μειονοψηφίαν ἀποτελουμένην ὑπὸ δύο — πρᾶγμα παράδοξον! — ὑπὸ δύο γυναικῶν.

— Καὶ ἡ μὲν Σεμνὴ Χλόη, ἐξ Ἀθηνῶν, «προτιμᾷ κοράλλινα χείλη καὶ μαργαρίτας ὀδόντας, ὅταν ἐκφέρουν ὡραίους λόγους ἔχοντας τὸ ἄρωμα ῥόδου.»

— Ἡ δὲ Εὔα τῆς Κωνσταντινουπόλεως εἶνε μᾶλλον ἀμείλικτος.... Ἠξεύρετε τί γράφει; «Προτιμῶ εὔμορφον στόμα· καὶ τὰ ὡραιότερα μάτια ἐξουδετεροῦνται ὑπὸ μέχρις ὤτων φθάνοντος στόματος ἢ ὑπὸ χειλέων ἐξεχόντων ὡς δικόρυφον ὄρος. Καὶ οἱ μᾶλλον μικροὶ καὶ ἐσβεσμένοι ὀφθαλμοὶ ἐξωραΐζονται διὰ μικροῦ καὶ ῥοδίνου στόματος ἢ διὰ διπλῆς σειρᾶς μαργαριτῶν καὶ ἀργυροήχου γέλωτος. Εἰς τὴν καλλονὴν τοῦ στόματος ἀποδίδεται βεβαίως καὶ γλυκεῖα φωνή.»

Ἀλλ' αἱ γνῶμαι καὶ αἱ συμβουλαὶ τῆς Εὔας δὲν ὑπῆρξαν δυστυχῶς ποτέ, ἀπὸ κτίσεως κόσμου, ἐπιτυχεῖς καὶ εὐτυχεῖς. Ἂν ἠθέλομεν νὰ παρατάξωμεν ἐδῶ ὅσους ὕμνους ἡ ποίησις καὶ ἡ σοφία ἀρχῆθεν ἐτόνισαν ὑπὲρ τῶν ὡραίων ὀφθαλμῶν, τόμοι ὁλόκληροι τῆς Ἑστίας δὲν θὰ ἐξήρκουν· ἀλλὰ τίς ποιητής, παρακαλῶ, ὕμνησέ ποτε τὸ στόμα μόνον του καὶ καθ' ἑαυτό; Ὅτι τὰ μάτια εἶναι τὸ ἰδανικώτατον μέρος τῆς ἀνθρωπίνης ὕλης οὔτε ἡ Εὔα θὰ ἀρνηθῇ—ἂν καὶ εἴμεθα βέβαιοι πολὺ καλὰ τὸ γνωρίζει. Ἡ τέχνη, ἡ μίμησις δηλονότι τῆς ὑλικῆς φύσεως, ἀποδίδει ἄριστα καὶ ἀκριβέστατα καὶ τὸ κάλλιστον στόμα, ἀλλὰ οἱ ὀφθαλμοί,—περὶ τῶν ὡραίων πρόκειται— τῆς ψυχῆς οἱ λαμπτῆρες, ὑπὸ οὐδεμιᾶς τέχνης ἀκριβῶς ἀναπαριστῶνται, οὐδὲ ὑπὸ τῆς τυπικωτάτης φωτογραφίας ἐν τῇ ὁποίᾳ ὁ ἥλιος κάμνει τοῦ τεχνίτου τὸ ἔργον· ἀ ν α π ο λ ο ῦ ν τ α ι ο ἱ ὡ ρ α ῖ ο ι ὀ φ θ α λ μ ο ί, ἀ λ λ ὰ δ ὲ ν φ ω τ ο γ ρ α φ ο ῦ ν τ α ι.

Τίνα δύναμιν ἔχουν τὰ μάτια πόσοι καὶ πόσοι δὲν ἔψαλαν! Ἀλλὰ ἐξ ὅλων αὐτῶν ἓν ποιημάτιον, θαυμάσιον κατὰ τὴν γνώμην μου, τοῦ Βαλαωρίτου θὰ παραθέσω ἐδῶ -δὲν ἀντέχω εἰς τὸν πειρασμόν:

Digitized by Google

Εἰς τὸ λεύκωμα τῆς Κας...

Μ' ἀρέσει μεσ' 'στὴν ἄβυσσο τοῦ μαύρου τοῦ ματιοῦ σου
Νὰ βλέπω τὸ κυμάτισμα, Κυρά, τοῦ λογισμοῦ σου,
Καὶ νὰ 'ξανοίγω, Οὐράνω μου, μεσ' 'ς τὸ βαθὺ σκοτάδι
Ποῦ πλημμυρεῖ τὴν κόρη σου, τὸν φλογερὸν τὸν Ἄδη
Πὤκαψε ἀμέτρηταις καρδιαίς. Μ' ἀγάπη σὲ θωροῦσα
Κ' ἐκεῖ ποῦ παραμόνευα, κ' ἐκεῖ ποῦ καρτεροῦσα
Μὴν ἀπ' ἐκείνη τὴν νυχτιὰ προβάλῃ καμμιὰ ἀχτίδα,
Βαθειά, βαθειά, κατάβαθα μοῦ φάνηκε πῶς εἶδα
'Απελπισμένη μιὰ ψυχὴ 'ς τὸ μελανό σου κῦμα
Νὰ παραδέρνῃ ἀνήσυχη, σὰν ζωντανὸς 'ς τὸ μνῆμα.
Κι' ὅταν ἐζήτησα νὰ ἰδῶ ποιὸς πνίγεται, Κυρά μου,
'Σ τὸν κάτου κόσμο, ἐγνώρισα μὲ τρόμο τὴ θωριά μου.

«Οἱ ὀφθαλμοὶ εἶνε ὄργανα ὀπτικά, τὰ ὁποῖα μεταχειρίζεται ὁ Ἔρως διὰ νὰ μεγαλώνῃ τὰς ἀρετὰς καὶ νὰ σμικρύνῃ τὰς κακίας» κατὰ τὴν ὡραίαν εἰκόνα δὲν ἐνθυμοῦμαι τίνος συγγραφέως. Δι' αὐτῶν γίνεται ἡ πρώτη καὶ αὐτόματος συνεννόησις μεταξὺ δύο καρδιῶν, αἵτινες ἐπλάσθησαν διὰ νὰ ἀγαπηθῶσιν ἢ τοὐλάχιστον νὰ ἐκτιμηθῶσιν ἀμοιβαίως, διότι τὸ βλέμμα εἶνε ὁ αἰωνίως θελκτικὸς διερμηνεὺς τῆς γυναικός, ὁ ὁποῖος εὐμενῶς ἀλλὰ καὶ ἀσφαλῶς συγχρόνως καὶ ἀκινδύνως διαβιβάζει ὅ τι μυστηριωδῶς μὲν ἐγκλείει ἡ διάνοιά της, δὲν ἔχουν ὅμως τὴν τόλμην νὰ ἐκφράσωσι τὰ χείλη.

Ὁ Guy de Maupassant μὲ λυρισμὸν περιπαθέστατον — ἂν καὶ γράφῃ εἰς λόγον πεζὸν — ἐξαίρει καὶ ὑμνολογεῖ τὸν ὀφθαλμόν: «Μυστήριον εἶνε ὁ ὀφθαλμός. Ὁ κόσμος ὅλος συγκεντρώνεται εἰς αὐτόν, διότι αὐτὸς βλέπει τὸν κόσμον ὅλον καὶ τὸν ἀντανακλᾷ. Περιέχει τὸ σύμπαν, τὰ πράγματα καὶ τὰ ὄντα, τοὺς ὠκεανοὺς καὶ τὰ δάση, τὰς δύσεις τοῦ ἡλίου καὶ τοὺς ἀστέρας, τὴν τέχνην, τὰ πάντα, τὰ πάντα βλέπει, τὰ συλλέγει καὶ τὰ φέρει μαζί του. Περιλαμβάνει δὲ ἀκόμη καὶ κάτι περισσότερον, τὴν ψυχήν, τὸν ἄνθρωπον τὸν σκεπτόμενον, τὸν ἄνθρωπον τὸν ἀγαπῶντα, τὸν ἄνθρωπον τὸν γελῶντα, τὸν πάσχοντα! Παρατηρήσατε τὰ γαλανὰ μάτια τῶν γυναικῶν (ὁ συγγραφεὺς μεροληπτεῖ ὑπὲρ τῶν γαλανῶν, ἀλλ' ἀδιάφορον), ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα εἶνε βαθέα ὡς ἡ θάλασσα, μεταβλητὰ ὡς ὁ οὐρανός, τόσον γλυκά, τόσον γλυκὰ ὅσον αἱ αὖραι, τόσον γλυκὰ ὅσον ἡ μουσικὴ καὶ τὰ φιλήματα, τὰ ὁποῖα εἶνε καθαρὰ καὶ τόσον διαφανῆ, ὥστε βλέπεις τί εἶνε ὄπισθέν των, βλέπεις τὴν ψυχὴν (ὁ συγγραφεὺς παραφέρεται ὀλίγον, διότι ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον λέγει δὲν συμβαίνει πάντοτε), τὴν γαλανὴν ψυχήν, ἥτις τὰ χρωματίζει, τὰ ἐμψυχώνει καὶ τὰ ἀποθεώνει. Διότι, ναί, ἡ ψυχὴ ἔχει τὸ χρῶμα τοῦ βλέμματος, μόνη ἡ γαλανὴ ψυχὴ φέρει μεθ' ἑαυτῆς τὸ ὄνειρον ..... Ὁ ὀφθαλμὸς πίνει τὴν φαινομενικὴν ζωὴν καὶ μὲ αὐτὴν τρέφει τὴν διάνοιαν. Πίνει τὸν κόσμον, τὸ χρῶμα, τὴν κίνησιν, τὰ βιβλία, τὰς εἰκόνας, ὅ,τι εἶνε ὡραῖον καθὼς καὶ ὅ,τι εἶνε ἄσχημον καὶ ὅλα αὐτὰ τὰ μετασχηματίζει εἰς ἰδέας. Καὶ ὅταν μᾶς ἀτενίζῃ, μᾶς δίδει τὸ αἴσθημα μιᾶς χιμαιρικῆς εὐτυχίας ἡ ὁποία δὲν ὑπάρχει ἐπὶ τῆς γῆς ταύτης. Μᾶς κάμνει νὰ προαισθανώμεθα ὅ τι εἰς τὸν αἰῶνα θὰ ἀγνοοῦμεν» ....

Εἶνε, πιστεύω, καιρὸς νὰ παύσω, διότι ἤρχισα νὰ λησμονῶ τὸ καθῆκον...... τοῦ ἁπλοῦ εἰσηγητοῦ καὶ νὰ γίνωμαι ὑμνητὴς τῶν ὀφθαλμῶν καὶ νὰ ζητῶ νὰ ἐπιβάλω τὴν γνώμην μου μὲ κίνδυνον καὶ νὰ δαγκασθῶ ὑπὸ τόσων ἀδικουμένων ἴσως στομάτων. ***

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΑΝΑΛΕΚΤΑ

Σινικὴ εὐπροσηγορία. Ἀστειοτάτη βεβαίως εἰς πάντα Εὐρωπαῖον φαίνεται ἡ ἐθιμοταξία τῶν Σινῶν καὶ ἐν ἄλλοις πολλοῖς, μάλιστα δὲ ἐν ταῖς πρὸς ἀλλήλους ὁμιλίαις. Διότι γενικὸς κανὼν καλῆς συμπεριφορᾶς νομίζεται νὰ ὁμιλῇ ἕκαστος μεθ' ὑπερβολικῶν μὲν ἐπαίνων περὶ πάντων τῶν ἀναφερομένων εἰς ἐκεῖνον μεθ' οὗ συνδιαλέγεται, μετὰ μεγίστης δὲ καταφρονήσεως περὶ ἑαυτοῦ, ἐπειδὴ ἄλλως θεωρεῖται εἰς ἄκρον ἀγροῖκος. Οὕτω π. χ. ἂν συναντηθῶσι δύο ἄγνωστοι πρὸς ἀλλήλους Κινέζοι συνάπτουσι τὸν ἑπόμενον διάλογον. «Ποῖον εἶνε τὸ ἔντιμον ὄνομα, τὸ ὁποῖον ἔχει τὸ εὐτύχημα νὰ φανερώνῃ τὰς ἀρετὰς ἐξοχωτάτου ἀνδρὸς ὁποῖος σύ;—Ἡ ἀθλία καὶ ἐλεεινὴ ὀνομασία ἐμοῦ τοῦ ταπεινοτάτου δούλου σου εἶνε Βόγκ. Ἡ λέξις σημαίνει λαμπυρίδα, ὅμως τὸ ὄνομά μου δὲν ἔχει καμμίαν σχέσιν μὲ αὐτὴν τὴν σημασίαν τῆς λέξεως, ἀλλὰ μὲ τὴν δευτέραν, ἤτοι παλαιοτσούκαλον. — Πόσα εὐειδέστατα καὶ χαριέστατα καὶ εὐφυέστατα τέκνα ἔχεις; — Ἔχω πέντε ζωΰφια ἀσχημότερα ἀπὸ πιθήκους, τὰ ὁποῖα δὲν εἶνε ἄξια νὰ ξυλοφορτώνεται πολλάκις τῆς ἡμέρας ἡ ἐλεεινὴ καμπούρά των ἀπὸ τὸν οὐτιδανὸν δοῦλόν σου.

Ἀνταλλαγὴ ἰδεῶν. Ἀγαπητέ μου φίλε, ἔλεγέ ποτε ὁ Ἅϊνε πρὸς τὸν Θεόφιλον Γωτιέ, ἐπισκεφθέντα αὐτόν. νὰ μὴ ἀπορήσῃς ἂν ἀκούσῃς νὰ σοὶ εἴπω ἀνοησίας, Ἦτο πρὸ ὀλίγου ἐδῶ ὁ βουλευτὴς κ. Χ. καὶ ἀντηλλάξαμεν τὰς ἰδέας μας.

ΧΡΟΝΙΚΑ

Ἀρχαιολογικά. Ἐπὶ τοῦ ἐν Λονδίνῳ ἐστημένου αἰγυπτιακοῦ ὀβελίσκου, τοῦ ἐπικληθέντος «Βελόνης τῆς Κλεοπάτρας» ἤρχισεν ἤδη νὰ φαίνεται ἡ δυσμενὴς ἐπήρεια τοῦ ὑγροῦ καὶ ψυχροῦ κλίματος. Τὸ ἀρχαῖον μνημεῖον ὅπερ ἐπὶ χιλιετηρίδας διετηρήθη ἀνέπαφον βαίνει νῦν γοργῶς πρὸς φθοράν, δὲν εἶνε δὲ μακρὰν ἡ ἡμέρα καθ' ἣν θὰ ἐξαλειφθῶσιν ἐντελῶς αἱ ἐπὶ τοῦ ὀβελίσκου ἱερογλυφικαὶ ἐπιγραφαί.

Συγκοινωνία. Ἡ διεύθυνσις τῶν γερμανικῶν σιδηροδρόμων κατεσκεύασεν ἰδιαίτερα βαγόνια πρὸς μετα-

Digitized by Google

φορὰν ἀσθενῶν. Ταῦτα προστίθενται εἰς τὸν σιδηροδρομικὸν συρμὸν κατὰ παραγγελίαν γινομένην ἐγκαίρως, μισθοῦται δ' ἕκαστον ἀντὶ ποσοῦ ἴσου πρὸς τὴν τιμὴν 12 εἰσιτηρίων πρώτης θέσεως.

Φιλολογικά. Ἡ Γαλλικὴ Ἀκαδημία ἀπένειμε βραβεῖον δισχιλίων φράγκων εἰς τὸν καθηγητὴν Paul Girard διὰ τὸ σύγγραμμα αὐτοῦ περὶ ἀγωγῆς τῶν Ἀθηναίων κατὰ τὸν Ε' καὶ τὸν Δ' αἰῶνα π. Χ. Ἡ αὐτὴ δ' Ἀκαδημία ἐβράβευσε διὰ 1500 φρ. τὸ περὶ Ἀντωνίνου τοῦ Εὐσεβοῦς καὶ τῶν χρόνων αὐτοῦ σύγγραμμα τοῦ Lacour-Gayet,καὶ διὰ 1000 φρ.τὴν λυρικὴν συλλογὴν Dans ma nuit τῆς τυφλῆς ποιητρίας ΒέρθαςΓαλέρο.

Ἑταιρίαι καὶ σύλλογοι. Ἀπὸ τῆς 1 Ἰουνίου (ν.) συνεδριάζει ἐν Ἀννοβέρῳ τὸ ὄγδοον συνέδριον τῶν Γερμανῶν ἐλευθεροφρόνων, προεδρεύει δ' αὐτοῦ ὁ διάσημος καθηγητὴς Βύχνερ, ὁ συγγραφεὺς τοῦ δὶς εἰς τὴν Ἑλληνικὴν μεταφρασθέντος βιβλίου περὶ Δυνάμεως καὶ ὕλης.

— Εἰς Παρισίους συνῆλθε συνέδριον τῶν ἐν Γαλλίᾳ φιλολογικῶν καὶ ἐπιστημονικῶν συλλόγων καὶ ἑταιριῶν, ἐν ᾧ διαιρεθέντι εἰς τμήματα ἀνεγνώσθησαν πολλαὶ διατριβαὶ καὶ συνεζητήθησαν πολλὰ ἐπιστημονικὰ θέματα. Τὴν λῆξιν τῶν ἐργασιῶν τοῦ συνεδρίου ἐκήρυξεν ὁ ὑπουργὸς τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως δι' εὐγλώττου ἀγορεύσεως.

— Κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ προσεχοῦς Αὐγούστου θὰ συνέλθῃ εἰς Μόναχον τὸ διεθνὲς συνέδριον τῶν στενογράφων. Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ θὰ γείνῃ πανηγυρικῶς ἡ ἀποκάλυψις τοῦ μνημείου τοῦ Γάβελσβεργ, τοῦ εὑρετοῦ τοῦ συστήματος τῆς στενογραφίας, ὅπερ εἶνε νῦν ἐν χρήσει καθ' ἅπασαν τὴν Γερμανίαν, ἐν Ἑλλάδι καὶ πολλαχοῦ τῆς Ἀμερικῆς.

Δημόσια ἔργα. Τῇ $^{20}/_{1}$ Ἰουνίου ἐκηρύχθη ἐν Βρέμῃ ἡ ἔναρξις ἐμπορικῆς καὶ βιομηχανικῆς ἐκθέσεως τῆς Βορειοδυτικῆς Γερμανίας. Ἡ ἔκθεσις αὕτη εἶνε ἡ σπουδαιοτάτη τῶν ἐκθέσεων μέχρι τοῦδε ἐν Γερμανίᾳ γενομένων ἐμπορικῶν· ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐκθετῶν ἀνέρχεται εἰς 1500.

Θεατρικά. Ἐν τῷ λεγομένῳ Ἐλευθέρῳ θεάτρῳ τῶν Παρισίων παρεστάθη τὸ τρίπρακτον δρᾶμα τοῦ Νορβηγοῦ ποιητοῦ Ἴβσεν «οἱ Βρικόλακες», κατὰ μετάφρασιν ἐκ τῆς νορβηγικῆς τοῦ Ῥοδόλφου Δαρζάνς.

— Ἐν τῷ Παρισινῷ μεγάλῳ Θεάτρῳ τοῦ Μελοδράματος παρεστάθη μετὰ πολλῆς ἐπιτυχίας «ἡ Ζαΐρα» νέον δίπρακτον μελόδραμα, τοῦ νεαροῦ μελοποιοῦ Veronge de la Nux. Τὸ κείμενον τοῦ μελοδράματος, οὗ ἡ ὑπόθεσις ἐλήφθη ἐκ τῆς ὁμωνύμου τραγῳδίας τοῦ Βολταίρου, ἐποιήθη ὑπὸ Ἐδουάρδου Βλῶ καὶ Λουΐ Βεσσόν.

ΑΙ ΕΙΚΟΝΕΣ

Ἐρρῖκος Στάνλεϋ. Ὁ διάσημος ἐρευνητὴς τῆς Ἀφρικῆς Ἐρρῖκος Μόρτων Στάνλεϋ, οὗ τὸ ὄνομα περιλάλητον ἐγένετο ἐπ' ἐσχάτων ἰδίως μετὰ τὴν ἐπιτυχῆ ἐκπλήρωσιν τῆς ἀνατεθείσης αὐτῷ ἐντολῆς πρὸς σωτηρίαν τοῦ ἐν τῷ κέντρῳ τῆς Ἀφρικῆς κινδυνεύοντος Εὐρωπαίου Ἐμὶν πασσᾶ, ἐγεννήθη τῷ 1843 ἐκ πατρὸς Ἄγγλου τὴν ἐθνικότητα. Ὑπηρετήσας ἐν ἔτει 1861 ὡς ἐθελοντὴς κατὰ τὸν ἐμφύλιον Ἀμερικανικὸν πόλεμον εἰς τὸν στρατὸν τῶν Βορείων, ἐταξείδευσε μετὰ τὸ πέρας τοῦ πολέμου εἰς τὴν Τουρκίαν καὶ τὴν Μικρὰν Ἀσίαν ὡς ἀνταποκριτὴς ἀμερικανικῶν ἐφημερίδων, τῷ δὲ 1867 ἠκολούθησε τὸν Ἀγγλικὸν στρατὸν ἐν τῇ εἰς Ἀβησσυνίαν ἐκστρατείᾳ, ὡς ἀνταποκριτὴς τοῦ «Κήρυκος τῆς Νέας Ὑόρκης.» Ὁ μεγαλεπήβολος τῆς ἐφημερίδος ταύτης ἰδιοκτήτης ἀνέθεσεν εἰς αὐτὸν μετ' ὀλίγον νὰ εὕρῃ τὸν ἄλλον ὀνομαστὸν ἐρευνητὴν τῆς Ἀφρικῆς Λιβιγκστῶνα οὗ ἠγνοεῖτο ἡ τύχη. Φθὰς δὲ κατ' Ἰανουάριον τοῦ 1871 εἰς Ζανζιβάρην κατώρθωσε νὰ εὕρῃ τὸν Λιβιγκστῶνα κατὰ Νοέμβριον τοῦ αὐτοῦ ἔτους, καὶ κατὰ τὸν Μάϊον τοῦ 1872 ἐπανῆλθεν εἰς τὴν παραλίαν. Ἡ ἐπιτυχία τῆς ἀποστολῆς ταύτης, ἣν γραφικώτατα περιέγραψεν ἐν τῷ συγγράμματί του. «Πῶς εὗρον τὸν Λιβιγκστῶνα», παρώρμησε τὸν διευθυντὴν τοῦ «Κήρυκος τῆς Νέας Ὑόρκης» συνεταιρισθέντος μετὰ τοῦ «Ἡμερησίου Τηλεγράφου» τοῦ Λονδίνου, ν' ἀναθέσῃ εἰς τὸν Στάνλεϋ νέαν ἀποστολὴν πρὸς ἐξερεύνησιν τῆς ἐνδοτέρας Ἀφρικῆς. Ἀπὸ τοῦ Νοεμβρίου δὲ τοῦ 1874 μέχρις Αὐγούστου τοῦ 1887, ὅτε ἔφθασεν εἰς τὸ Κάτω Κόγκον, ὁ Στάνλεϋ ἡγούμενος πολυαρίθμου συνοδείας, ἐξηρεύνησε μέγα μέρος ἰδίᾳ τῆς κατὰ τὸν Ἰσημερινὸν Ἀφρικῆς, τὸ δ' οὐσιωδέστατον καὶ θετικώτατον πόρισμα τῆς ἐκστρατείας του ἐκείνης καὶ τῶν μετέπειτα ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν αὐτοῦ γενομένων συμπληρωτικῶν ἐρευνῶν, ὑπῆρξεν ἡ ἵδρυσις ἐν Ἀφρικῇ τοῦ μεγάλου Ἐλευθέρου Κράτους τοῦ Κόγκου, τοῦ ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ βασιλέως τοῦ Βελγίου τεθέντος. Καὶ ἡ νέα δ' αὐτοῦ ἐκστρατεία πρὸς διάσωσιν τοῦ Ἐμίν, διετίαν περίπου διαρκέσασα, ὑπῆρξε γονιμωτάτη εἰς γεωγραφικὰς ἀνακαλύψεις, τὰς ὁποίας λεπτομερῶς θὰ ἐκθέσῃ ὁ ἀκαταπόνητος περιηγητὴς ἐν τῇ περιγραφῇ τῆς ἐκστρατείας ταύτης, ἧς ἀνηγγέλθη ἡ προσεχὴς ἔκδοσις.

Ἐνδιαφέρουσα ἀνάγνωσις. Ἡ εἰκὼν αὕτη, ἥτις ἐκτεθεῖσα ἐν τῇ Ὀλυμπιακῇ ἐκθέσει τοῦ 1888 ἐθαυμάσθη ὑπὸ τῶν ἐπισκεπτῶν καὶ ἐβραβεύθη ὑπὸ τῶν ἑλλανοδικῶν, εἶνε ἔργον τοῦ διαπρεποῦς Ἕλληνος καλλιτέχνου κ. Γ. Ἰακωβίδου, ἀποκατεστημένου νῦν ἐν Μονάχῳ. Ἡ εἰκὼν παριστᾷ δύο νεάνιδας κρατούσας τεῦχος τῆς «Πασχαλινῆς Ἀκροπόλεως» καὶ ἀναγινωσκούσας μετὰ προφανοῦς ἐνδιαφέροντος καὶ εὐχαριστήσεως ἥτις ζωγραφεῖται ζωηρότατα ἐπὶ τῶν μορφῶν αὐτῶν.

ΕΔΩ Κ' ΕΚΕΙ

Στρατιωτικὴ θεωρία. Λογίας πρὸς νεοσυλλέκτους. Ὁ στρατιώτης πρέπει μὲ ἄλλους λόγους νὰ τσώχῃ τὸ τουφέκι σὰν γυναῖκά του! Ἀλλὰ δὲν θὰ πῇ τάχα γι' αὐτὸ πῶς 'μπορεῖ καὶ νὰ τὸ κακομεταχειρίζεται.

Μικρὰ διαφορά. — Καὶ πρέπει νὰ καμαρώνῃς, φίλε μου, ποῦ ἔχεις τέσσαρες κόραις τὴν μιὰ εὐμορφότερη ἀπ' τὴν ἄλλη. — Ναί, μ' ἂν ταῖς πάρῃς ἀλλοιῶς· τὴ μιὰ ἀσχημότερη ἀπ' τὴν ἄλλη.

ΤΡΕΙΣ ΓΝΩΜΑΙ ΚΑΘ' ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Ὅσαι γυναῖκες ἐπιθυμοῦσι μᾶλλον νὰ ἄρχωσιν ἀνδρῶν ἀνοήτων ἢ νὰ ὑπακούωσιν εἰς φρονίμους ἄνδρας, ὁμοιάζουσι διαβάτην, ὅστις θὰ ἐπροτίμα νὰ ὁδηγῇ τυφλοὺς ἢ νὰ ἀκολουθῇ βλέποντας.

*

Ἡ λήθη εἶνε ἀκουσία συγχώρησις.

*

Οἱ περισσότεροι ἄνθρωποι ἐπαινοῦν ἐνθουσιωδῶς τὰ σοβαρὰ βιβλία καὶ ἀποφεύγουν τὴν ἀνάγνωσιν αὐτῶν.

ΜΙΑ ΣΥΜΒΟΥΛΗ ΚΑΘ' ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Ζαχαρωμένα κεράσια ἠμπορεῖ νὰ κατασκευάσῃ ἕκαστος κατὰ τὸν ἑξῆς ἁπλούστατον τρόπον: Βράζει ἐντὸς λέβητος ζάχαριν ἐντὸς δὲ ταύτης βραζομένης βυθίζει τὰ κεράσια, τὰ ὁποῖα κρατεῖ προσδεδεμένα ἀπὸ τῶν μίσχων των καὶ τὰ ἀφίνει μόνον στιγμάς τινας κατόπιν τὰ ξηραίνει βραδέως χωρὶς νὰ ἐκβιάσῃ τὴν ἀποξήρανσιν καὶ τὰ φυλάττει ἐντὸς κουτίων ξυλίνων ἢ ἐκ λευκοσιδήρου, ὄχι ἑρμητικῶς ἀλλ' ὅπως δήποτε καλῶς κλεισμένων.

Σῦρος Πηνελόπη

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1890-2168

Digitized by Google

ΥΠΑΤΙΑ Η ΑΛΕΞΑΝΔΡΙΝΗ ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ

Συνέχεια καὶ τέλος· ἴδε σελ. 337.

Μεταβαίνοντες ἤδη ἀπὸ τοῦ ἰδιωτικοῦ εἰς τὸν δημόσιον, οὕτως εἰπεῖν, καὶ διδασκαλικὸν βίον τῆς Ὑπατίας, ἐν πρώτοις ἐπαναλαμβάνομεν ὅ,τι καὶ ἀνωτέρω εἴπομεν, ὅτι ἦτο νεοπλατωνική. Ὑπερβαίνει βεβαίως τὰ ὅρια τοῦ ἡμετέρου θέματος ἡ πλήρης ἔρευνα τοῦ νεοπλατωνικοῦ συστήματος καὶ διὰ τοῦτο ἀποφεύγομεν νὰ εἰσέλθωμεν εἰς τοιαύτην μελέτην. Οἱ μαθηταὶ τῆς Ὑπατίας ἦσαν ἀπειράριθμοι· «καθηγήσασθαι πολλῶν ἐν τοῖς μαθήμασι» βεβαιοῖ ὁ Φιλοστόργιος· — ἡ διδασκαλία αὐτῆς, τὸ διδασκαλικὸν κατὰ Συνέσιον, ἦν ἐπαγωγός· ἀσυνήθης ῥητορικὴ δύναμις καὶ ἀπαγγελία εὐάρεστος κατέθελγε τοὺς ἀκροωμένους· ἡ φωνή της ἦν θεία, ὁ αὐτὸς δὲ Συνέσιος ἐθεώρει «εὐδαίμονα τὸν χορόν, τὸν ἀπολαύοντα τῆς θεσπεσίας αὐτῆς αὐδῆς», διότι, κατὰ τὸν Σουΐδαν, «ἐν τοῖς λόγοις ἦν ἐντρεχὴς καὶ διαλεκτική». Κατὰ τὸν αὐτὸν δὲ «περιβαλλομένη τὸν φιλοσοφικὸν τρίβωνα ἡ γυνή, διὰ μέσου τοῦ ἄστεος ποιουμένη τὰς προόδους, ἐξηγεῖτο δημοσίᾳ τοῖς ἀκροᾶσθαι βουλομένοις ἢ τὸν Πλάτωνα ἢ τὸν Ἀριστοτέλην ἢ τὰ ἄλλου ὅτου δὴ τῶν φιλοσόφων». Φαντασθῶμεν τὴν φιλόσοφον ἐκείνην, περιβεβλημένην τὸν φιλοσοφικὸν τρίβωνα, διδάσκουσαν περὶ ὅμιλον νέων φιλοσοφούντων, ὡραίαν καὶ σεμνήν, ἀπαστράπτουσαν λαμπηδόνα ἐξωτερικοῦ καὶ ψυχικοῦ καλλους, ῥητορικωτάτην καὶ εὔλαλον!. Βεβαίως οὐδὲν ἀξιοθαυμαστότερον θέαμα τούτου καὶ μᾶλλον εὔηχον ἀκρόαμα — τοιοῦτον ὥστε εἶχον δίκαιον οἱ «πανταχόθεν φιλοσοφεῖν βουλόμενοι», νὰ σπεύδωσι πρὸς αὐτήν, ὡς ἱστορεῖ ὁ Φιλοστόργιος. Ἐν τῷ ἀμετρήτῳ ἀριθμῷ τῶν ἀκροατῶν τῆς Ὑπατίας ὁ πεφιλημένος αὐτῆς μαθητὴς Συνέσιος διέσωσεν ἐν ταῖς αὐτοῦ ἐπιστολαῖς τὰ ὀνόματα τινων μαθητῶν· τοιοῦτοί εἰσιν Εὐόπτιος, ὁ τοῦ Συνεσίου αὐτάδελφος καὶ αὐτὸν ἐν τῇ ἐπισκοπῇ διαδεξάμενος, Ἡσύχιος, Ὀλύμπιος καὶ Ἑρκουλιανός, οἷς ἐπιστέλλει ὁ Συνέσιος, Τρωΐλος ὁ σοφιστὴς καὶ διδάσκαλος τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἱστορικοῦ Σωκράτους, Ἱεροκλῆς ὁ αὐτὴν τὴν Ὑπατίαν ἐν τῇ νεοπλατωνικῇ σχολῇ διαδεξάμενος καὶ εἴτις ἄλλος. Διεκρίθη ὅμως πάντων ὁ Συνέσιος. Κατὰ εἴκοσι περίπου ἔτη νεώτερος τῆς Ὑπατίας, καὶ ἐθνικὸς ὢν τὸ πρίν, ἐδιδάχθη παρ' αὐτῆς τὴν φιλοσοφίαν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ· κατόπιν δὲ τὸν χριστιανισμὸν ἀσπασάμενος ἐγένετο Πτολεμαΐδος ἐπίσκοπος.

Η ΜΟΝΑΧΗ
Εἰκὼν Χόλμπεργ

Ἀλλὰ καίτοι ἀπέστη τῆς ἑλληνικῆς θρησκείας καὶ συνετάχθη θρησκεύματι πολεμίῳ τῇ θρησκείᾳ καὶ ταῖς φιλοσοφικαῖς τάσεσι τῆς διδασκάλου αὐτοῦ, οὐχ ἧττον οὐδέποτε ἐλύθη οὐδὲ κἂν ἐχαλαρώθη ὁ τῆς εἰλικρινοῦς φιλίας δεσμός, ὁ διδάσκαλον καὶ μαθητὴν συνδέων. Ἐκ τῶν ἑκατὸν πεντήκοντα πέντε ἐπιστολῶν τοῦ Συνεσίου ἑπτὰ ἐγράφησαν πρὸς αὐτήν· ἐκ τῆς ἀναγνώσεως δὲ αὐτῶν εἰκάζει τις τὸν ἀπεριόριστον σεβασμὸν καὶ τὴν μέχρι θανάτου τιμὴν τοῦ μαθητοῦ πρὸς τὴν φιλόσοφον. «Νῦν οὖν, γραφει περὶ αὐτῆς πρὸς τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ Εὐόπτιον, νῦν οὖν ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς χρόνοις Αἴγυπτος τρέφει τὰς Ὑπατίας δεξαμένη γονάς»· ἀποκαλεῖ αὐτὴν μητέρα, ἀδελφὴν καὶ διδάσκαλον σεβασμιοτάτην, εὐεργέτιδα, κυρίαν, πᾶν ὅ,τι τίμιον

Digitized by Google

πρᾶγμα καὶ ὄνομα, ψυχὴν ἔνθεον, θεοφιλεστάτην φιλόσοφον, καὶ εἴτι ἕτερον τίμιον ὄνομα προσάπτει αὐτῇ. Ἐν δεινοῖς ὁ Συνέσιος εὑρισκόμενος γράφει αὐτῇ, « τὸ μέγιστον τῶν καταλαβόντων με κακῶν ἐστιν ὅτι ἀπεστέρημαι τῆς θειοτάτης σου ψυχῆς » καὶ « κλινοπετὴς » καὶ ἀσθενῶν ὑπαγορεύει ἐπιστολὰς πρὸς αὐτήν. Ἄλλοτε εἶνε ἀπαραμύθητος, ὅτι ἁπάντων ἔρημος ὑπολείπεται, προστιθεὶς « πλὴν εἴτι σὺ δύνῃ· καὶ γὰρ δὴ καὶ σὲ μετὰ τῆς ἀρετῆς ἀγαθὸν ἄσυλον ἀριθμῶ », καὶ ἄλλοτε μετὰ ἐνθουσιασμοῦ γράφει πρὸς αὐτὴν « μάρτυρα ποιοῦμαι θεόν, τῆς ἱερᾶς σου καὶ γλυκείας ψυχῆς ἐπὶ μέσης καρδίας ἄγαλμα ἐπιφέρω, καὶ ἐμβομβεῖ μου ταῖς ἀκοαῖς ἡ θαυμαστὴ σου τῶν σοφῶν λόγων ἠχώ. Τῇ πατρίδι δὲ ἐπιδημήσας ἀπὸ τῆς Αἰγύπτου καὶ δυσὶν ἐνιαυτῶν ἐπιστολὰς ἅμα ἀνεγνωκώς, πλῆθος ὅσον δακρύων ἀνέσπεισα τῶν γραμμάτων· οὐ γὰρ οἷς ἀπέλαυόν σου διὰ τῶν γεγραμμένων ἡδόμην, ἀλλὰ ἠνιώμην ἀναφέρων ἀπὸ τῶν γεγραμμένων τὴν ἔμψυχόν σου συνουσίαν, οἵου φίλου τε ἅμα καὶ πατρὸς ὄντως ζῶντος στεροίμοιν . . . ἆρά σε ποτὲ ὄψομαι; ἆρά ποτέ σου τὴν ἱερὰν κεφαλὴν περιπτύξομαι; ἆρα μεθέξω τοῦ συνεδρίου τοῦ διὰ σὲ μακαρίου; » Ἔχων ἀνάγκην συμβουλῆς τινος ἢ παραμυθίας ἐν τοῖς δεινοῖς, ἃ ὑφίστατο, μετὰ πεποιθήσεως πρὸς τὴν Ὑπατίαν ἀπετείνετο. Ἐν δὲ τῷ ὑπὲρ αὐτῆς ἐνθουσιασμῷ ὁρκίζεται ὅτι οὐδ' ἐν τῷ Ἅδῃ θὰ λησμονήσῃ αὐτήν· «εἰ καὶ θανόντων περ καταλήθοντ' εἰν Ἀΐδαο —αὐτορ ἐγὼ κἀκεῖθι τῆς φίλης Ὑπατίας μεμνήσομαι — αὐτὰρ ἐγὼ κἀκεῖθι φίλης μεμνήσομ' ἑταίρης ».

Τοιαύτη ὑπῆρξεν ἡ Ὑπατία ἔν τε τῷ βίῳ καὶ κατὰ τὴν φιλοσοφικὴν ἀξίαν, καὶ ὡς διδάσκαλος τῆς φιλοσοφίας, ἀξία τῆς τιμῆς, ἣν ἀπέδωκαν αὐτῇ οὐ μόνον ἡ ἱστορία ἀλλὰ καὶ οἱ σύγχρονοι αὐτῆς. Καὶ ὅμως, ὡς καὶ ἐν ἀρχῇ εἴπομεν, καταπληκτικὴ εἶνε ἡ ἀντίθεσις τοῦ οἰκτροῦ τέλους αὐτῆς πρὸς τὸν ἔνδοξον βίον. Ἡ Ὑπατία σκληρῶς ἐθανατώθη ὑπὸ τῶν Ἀλεξανδρέων χριστιανῶν τῷ τετάρτῳ ἔτει τῆς τοῦ Κυρίλλου ἐπισκοπῆς, ἤτοι τῷ 416 μ. Χ. Ἐπειδὴ ὁ φόνος αὐτῆς στενῶς συνάπτεται πρὸς τὰ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ συμβάντα ἐπὶ τῆς πατριαρχείας τοῦ Κυρίλλου, ἀναγκαῖον θεωροῦμεν νὰ ἀναφέρωμεν ἐνταῦθα αὐτολεξεὶ ὅτι αὐτοὶ οἱ ἱστορικοὶ παρέδοσαν ἡμῖν περὶ τῶν γεγονότων, κατ' ἔκτασιν μὲν ὁ ἐκκλησιαστικὸς ἱστορικὸς Σωκράτης, ὁ τοῦτον ἐν πολλοῖς ἀντιγράφων Νικηφόρος ὁ Κάλλιστος καὶ ὁ Σουΐδας, συντόμως δὲ ὁ ἐκκλησιαστικὸς ἱστορικὸς Φιλοστόργιος, ὁ Ἡσύχιος, ὁ Θεοφάνης καὶ Ἰωάννης ὁ Μαλάλας.

Ἡ πατριαρχεία τοῦ Κυρίλλου Ἀλεξανδρείας ἐνεκαινίσθη ἐν στάσεσι καὶ ταραχαῖς, αἵτινες, ὡς μὴ ὤφελεν, ἐπὶ πολλὰ ἔτη ἐξηκολούθησαν τὴν ἀλεξανδρινὴν Ἐκκλησίαν συνταράσσουσαι· Ὁ Κύριλλος ἦν ἐξόχως χριστιανὸς φιλόσοφος· ἐνθουσιώδης ὑπέρμαχος τῶν χριστιανικῶν δογμάτων, ἀλλ' ἀκριβῶς ἕνεκα τοῦ ὑπερβάλλοντος αὐτοῦ χριστιανικοῦ ζήλου, ἦν καὶ ἥκιστα ἐπιεικὴς πρὸς τοὺς ἑτεροδόξους καὶ ἥκιστα ἀνεξίθρησκος. Ἐγένετο ἐπίσκοπος τῷ 412, πολλῶν ἀνθισταμένων εἰς τοῦτο. «Κύριλλος ἐνθρονισθείς, ἀφηγεῖται ὁ ἱστορικὸς Σωκράτης, ἀρχικώτερον Θεοφίλου παρῆλθε· καὶ γὰρ ἐξ ἐκείνου ἡ ἐπισκοπὴ Ἀλεξανδρείας πέραν τῆς ἱερατικῆς τάξεως καταδυναστεύειν τῶν πραγμάτων ἔλαβε τὴν ἀρχήν. Εὐθέως οὖν Κύριλλος τὰς ἐν Ἀλεξανδρείᾳ Ναυατιανῶν (— οἱ Ναυατιανοὶ ἦσαν χριστιανοὶ σχισματικοὶ —) ἐκκλησίας ἀποκλείσας, πάντα μὲν αὐτῶν τὰ ἱερὰ κειμήλια ἔλαβε, τὸν δὲ ἐπίσκοπον αὐτῶν Θεόπομπον πάντων ὧν εἶχεν ἀφείλετο». Αἱ πρῶται αὗται ἐπισκοπικαὶ πράξεις τοῦ Κυρίλλου ἐδείκνυον ἤδη ὅτι δὲν προὐτίθετο ν' ἀνεχθῇ τοὺς πολεμίους τῆς ὀρθοδόξου χριστιανικῆς πίστεως. Σημειωτέον ὅτι ὁ τῶν Ἀλεξανδρέων δῆμος, κατὰ τὸν αὐτὸν ἱστορικόν, πλέον τῶν ἄλλων δήμων χαίρει ταῖς στάσεσιν· » εἰ δέ ποτε καὶ προφάσεως ἐπιλάβηται εἰς ἀφόρητα καταστρέφει κακά. Δίχα γὰρ αἵματος οὐ παύεται τῆς ὁρμῆς ». Ἔπαρχος τῆς Ἀλεξανδρείας διετέλει κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους Ὀρέστης τις, ἐχθρικῶς μὲν πρὸς τὸν Κύριλλον διακείμενος, θαυμαστὴς δὲ τῆς ἀρετῆς καὶ σοφίας τῆς Ὑπατίας καὶ φίλος αὐτῆς.

Εὑρίσκεται ὁ ἱστορῶν τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἀπέναντι δύο ἀντιθέτων μερίδων, οὐδὲν μέτρον ἐν τῷ πρὸς ἀλλήλας ἀγῶνι ἐχουσῶν, τὴν τοῦ Κυρίλλου, ἀποτελουμένην ὑπὸ χριστιανῶν, κατὰ τὸ πλεῖστον μοναχῶν καὶ φανατικῶν χριστιανῶν καὶ τὴν ἀντίθετον, συγκειμένην ἐκ διαφόρων στοιχείων, ἐξ αἱρετικῶν χριστιανῶν καὶ ἐκ μὴ χριστιανῶν Ἰουδαίων καὶ ἐθνικῶν. Ἑκατέρα τῶν μερίδων τούτων ἐπεδίωκε παντὶ σθένει καὶ παντὶ θεμιτῷ καὶ ἀθεμίτῳ τρόπῳ τὴν τῆς ἑτέρας ἐξόντωσιν· εἰς τὰ ἔσχατα ἐχώρουν ἀμφότεραι· τὸ ἀμοιβαῖον μῖσος χριστιανῶν ὀρθοδόξων καὶ μὴ ὀρθοδόξων προὐχώρει μέχρις ὑπερβολῆς. Οἱ ἀμερολήπτως κρίνοντες καὶ τὰς παρεκτροπὰς ἀμφοτέρων τῶν μερίδων κατακρίνοντες ἦσαν, κατὰ τὸν Σωκράτη, ὀλίγιστοι. Ἡ ἔχθρα μεταξὺ Κυρίλλου καὶ Ὀρέστου καὶ αἱ βιαιότητες αἱ συχνάκις λαμβάνουσαι χώραν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ἑκατέρωθεν δὲν ἦτο δύσκολον νὰ συμπαρασύρωσι καὶ ἀθώους ἐν τῇ καταστροφῇ. Τὸ θῦμα ὑπῆρξεν ἡ Ὑπατία.

Ἡ Ὑπατία ἦτο ἀναφανδὸν φίλη τοῦ Ὀρέστου· ὡς νεοπλατωνικὴ δὲ φιλόσοφος τάσιν εἶχε τὴν ἀναγέννησιν τῆς παλαιᾶς λατρείας καὶ ἐθνικῆς θρησκείας διὰ τῆς καταλύσεως τοῦ χριστιανισμοῦ. Βεβαίως ἡ Ὑπατία ἦν γενναιοτέρα ἢ

Digitized by Google

ὥστε νὰ κατέλθῃ εἰς τοιαύτην σκευωρίαν, ἥτις ἀπεδίδετο αὐτῇ, νὰ παραπείσῃ δηλαδὴ καὶ κωλύσῃ τὸν Ὀρέστην τοῦ νὰ συνδιαλλαγῇ πρὸς τὸν Κυρίλλον· ἀλλ' ἐν τούτοις, σκοπίμως τοῦτο διαδοθέν, ἐπιστεύθη παρὰ τοῦ φανατικοῦ ὄχλου. Μὴ λησμονῶμεν προσέτι ὅτι ἡ Ὑπατία, ὡς μαθηματικὴ καὶ μουσική, καθὰ ἀνωτέρω ἐρρήθη, ἐνομίζετο, ἀδίκως, καταγινομένη περὶ τὰς μαγικὰς τέχνας καὶ τὴν μαντικήν, τοῦθ' ὅπερ ἦτο ψευδές. Οἱ μαθηματικοὶ κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους ἐθεωροῦντο ὑπὸ τῶν πολλῶν ὡς αἱ μάγισσαι κατὰ τὸν μεσαιῶνα. Καθὼς ταύτας οὕτω καὶ ἐκείνους ἤρκει μικρά τις ἀφορμή, παρεξήγησις πράξεώς τινος αὐτῶν, ὅπως τοὺς σύρωσιν οἱ ὄχλοι εἰς θάνατον. Τὴν δυσμένειαν δὲ ταύτην τοῦ ὄχλου κατὰ τῶν μαθηματικῶν, ἤτοι μάγων, (malefici, mathematici, haruspices) συνεμερίζετο καὶ ἡ πολιτεία· καὶ διὰ τοῦτο αὐτοκράτορές τινες, οἷοι Κωνσταντῖνος ὁ Μέγας καὶ Κωνστάντιος ὁ υἱὸς αὐτοῦ, Ἰουλιανὸς ὁ παραβάτης, Βαλεντιανός, Θεοδόσιος Α' ἰδιαιτέρας διατάξεις ἐξέδωκαν, δι' ὧν ἡ ἐσχάτη ποινὴ τοῦ θανάτου ἐπεβάλλετο τοῖς τοιούτοις, θανάτου ἢ ἐπὶ πυρᾶς ἢ διὰ βορᾶς τῶν θηρίων.

Πάντα τ' ἀνωτέρω αἴτια συνέτεινον εἰς τὴν μοιραίαν καταστροφήν. Ἡ Ὑπατία καὶ αὐτὴ δὲν διέφυγε τὸν οἰκτρὸν θάνατον· ἀφορμῆς δοθείσης, ἕλκεται ὑπὸ τοῦ φανατικοῦ ὄχλου, φονεύεται, διαμελίζεται καὶ κατακαίεται! Ἰδοὺ πῶς ἀφηγεῖται τὸ γεγονὸς ὁ Σωκράτης. «Κατὰ δὲ τῆς Ὑπατίας φθόνος ὡπλίσατο. Ἐπεὶ γὰρ συνετύγχανε συχνότερον τῷ Ὀρέστῃ, διαβολὴν τοῦτ' ἐκίνησε κατ' αὐτῆς παρὰ τῷ τῆς Ἐκκλησίας λαῷ, ὡς ἄρα εἴη αὐτὴ ἡ μὴ συγχωροῦσα τὸν Ὀρέστην εἰς φιλίαν τῷ ἐπισκόπῳ συμβῆναι. Καὶ δὴ συμφωνήσαντες ἄνδρες τὸ φρόνημα ἔνθερμοι, ὧν ἡγεῖτο Πέτρος τις ἀναγνώστης, ἐπιτηροῦσι τὴν ἄνθρωπον, ἐπανιοῦσαν τὴν οἰκίαν ποθέν· καὶ ἐκ τοῦ δίφρου ἐκβαλόντες, ἐπὶ τὴν Ἐκκλησίαν, ᾗ Καισάριον ἐπώνυμον, συνέλκουσιν· ἀποδύσαντές τε τὴν ἐσθῆτα ὀστράκοις ἀνεῖλον. Καὶ μεληδὸν διασπάσαντες, ἐπὶ τὸν καλούμενον Κιναρῶνα τὰ μέλη συνάραντες, πυρὶ κατηνάλωσαν. Τοῦτο οὐ μικρὸν μῶμον Κυρίλλῳ καὶ τῇ Ἀλεξανδρέων ἐκκλησίᾳ εἰργάσατο. Ἀλλότριον γὰρ παντελῶς τῶν φρονούντων τὰ Χριστοῦ φόνοι καὶ μάχαι καὶ τὰ τούτοις παραπλήσια». Τὰ αὐτὰ περίπου ἀφηγεῖται καὶ Νικηφόρος ὁ Κάλλιστος.

Κατὰ τὴν μεγάλην λοιπὸν τεσσαρακοστὴν τοῦ Πάσχα, ὡς βεβαιοῖ ὁ Κάλλιστος, οἱ καλοὶ ἐκεῖνοι χριστιανοί, ἐν ἡμέραις δηλαδὴ ἁγιασμοῦ τῆς ψυχῆς, ἐτέλεσαν φόνον. Ὁ δὲ Ἰωάννης Μαλάλας ἐν τῇ χρονογραφίᾳ του λέγει ὅτι «παρρησίαν λαβόντες ὑπὸ τοῦ Ἐπισκόπου οἱ Ἀλεξανδρεῖς ἔκαυσαν φρυγάνοις αὐθεντήσαντες Ὑπατίαν, τὴν περιβόητον φιλόσοφον, περὶ ἧς μεγάλα ἐφέρετο· ἦν δὲ παλαιὰ γυνή». Τὰ αὐτὰ βεβαιοῦσι καὶ ὁ ἱστορικὸς Φιλοστόργιος, καὶ ὁ Ἡσύχιος, λέγων· διεσπάσθη παρὰ τῶν Ἀλεξανδρέων, καὶ τὸ σῶμα αὐτῆς ἐνυβρισθὲν καθ' ὅλην τὴν πόλιν διεσπάρη. Τοῦτο πέπονθε διὰ τὴν ὑπερβάλλουσαν σοφίαν . . . ὡς μέν τινες ὑπὸ Κυρίλλου, ὡς δέ τινες διὰ τὸ ἔμφυτον τῶν Ἀλεξανδρέων θράσος». Καὶ ὁ Θεοφάνης μαρτυρεῖ ὅτι «βιαίῳ θανάτῳ τινὲς ἀνεῖλον τὴν φιλόσοφον Ὑπατίαν». Ὁ δὲ Σουίδας, ἐκτενέστερον ἀφηγούμενος τὴν μιαιφονίαν, λέγει. «Ἤδη γοῦν ποτε συνέβη τὸν ἐπισκοποῦντα τὴν ἀντικειμένην αἵρεσιν Κύριλλον, παριόντα διὰ τοῦ οἴκου τῆς Ὑπατίας, ἰδεῖν πολὺν ὠθισμὸν ὄντα πρὸ ταῖς θύραις ἐπιμὶξ ἀνδρῶν τε καὶ ἵππων· τῶν μέν, προσιόντων, τῶν δέ, ἀπιόντων. Ἐρωτήσαντα δέ, ὅ τι εἴη τὸ πλῆθος, καὶ περὶ οὗ κατὰ τὴν οἰκίαν ὁ θόρυβος, ἀκοῦσαι παρὰ τῶν ἑπομένων, ὅτι προσαγορεύοιτο νῦν ἡ φιλόσοσος Ὑπατία, καὶ ἐκείνης εἶναι τὴν οἰκίαν. Μαθόντα δὲ οὕτω δηχθῆναι τὴν ψυχήν, ὥστε φόνον αὐτῇ ταχέως ἐπιβουλεῦσαι, πάντων φόνων ἀνοσιώτατον. Προελθούσῃ γὰρ κατὰ τὸ εἰωθὸς ἐπιθέμενοι πολλοὶ ἀθρόοι θηριώδεις ἄνθρωποι, ὡς ἀληθῶς σχέτλιοι, οὔτε θεῶν ὄψιν εἰδότες, οὔτ' ἀνθρώπων νέμεσιν, ἀναιροῦσι τὴν φιλόσοφον, ἄγος τοῦτο μέγιστον καὶ ὄνειδος προστριψάμενοι τῇ πατρίδι».

Τοιοῦτον λοιπὸν οἰκτρὸν θάνατον, τόσῳ ἀνάξιον τοῦ βίου καὶ τῆς σοφίας αὐτῆς, καὶ τόσῳ ἀντίθετον πρὸς τὴν δόξαν, ἣς ζῶσα ἀπήλαυσεν, ἔσχεν ἡ φιλόσοφος γυνή. Οἱ φανατικοὶ δὲ ἐκεῖνοι ὄχλοι δὲν ἠρκέσθησαν νὰ φονεύσωσιν αὐτήν, ἀλλὰ καὶ τὴν κατέκοψαν μεληδὸν καὶ τὴν κατέκαυσαν· ἐπέβαλον δῆλον ὅτι αὐτῇ τὴν ποινήν, ἣν ἀνεγνώριζον καὶ οἱ νόμοι ὡς δικαίαν κατὰ τῶν κακοποιῶν (maleficis) μάντεων καὶ εἰς μαγικὰς τέχνας ἀσχολουμένων. Παρὰ τοῦ Σουίδα περαιτέρω μανθάνομεν ὅτι ὁ Αὐτοκράτωρ δὲν ἐτιμώρησε τοὺς φονεῖς τῆς Ὑπατίας («ὁ βασιλεὺς ἠγανάκτησεν ἐπὶ τούτῳ, εἰμὴ Αἰδέσιος ἐδωροδοκήθη, καὶ τῶν σφαγέων ἀφείλετο τὴν ποινήν»). Ἡ ἐπιείκια αὐτὴ τοῦ Θεοδοσίου πρὸς κακούργους ἀποδοτέα εἰς τὴν ἐκ φύσεως ἠπιότητα αὐτοῦ ἀφ' ἑνός· ἀφ' ἑτέρου ὅμως ἀναμνηστέον καὶ ὅτι ὁ αὐτοκράτωρ Θεοδόσιος ὁ Β' ἦτο θερμὸς ὑπέρμαχος τῆς ὀρθοδόξου χριστιανικῆς πίστεως, ἀποστρεφόμενος τοὺς ἐθνικούς, καὶ ὡς τοιοῦτος δὲν ἦτο εὐνοϊκῶς διατεθειμένος ὑπὲρ τῆς Ὑπατίας.

Ἀπομένει ἤδη ἡ ἔρευνα τοῦ ζητήματος, ἄν, καὶ κατὰ πόσον εὐθύνεται ἐπὶ τῷ φόνῳ τῆς Ὑπατίας ὁ Ἐπίσκοπος Κύριλλος. Ὁ Κύριλλος, κατὰ πᾶσαν πιθανότητα καὶ κατὰ τὰ φαινόμενα, δὲν εὐθύνεται μὲν ἀμέσως ἐπὶ τῷ κακουργήματι, ἀλλὰ δὲν δύναται ν' ἀπαλλαγῇ καὶ

Digitized by Google

ἐμμέσου εὐθύνης· ἄλλαις λέξεσιν ὁ Κύριλλος δὲν παρώρμησε μὲν ὡς φαίνεται τοὺς φανατικοὺς χριστιανοὺς εἰς τὸν φόνον τῆς Ὑπατίας, ἀλλ' οὐδὲ προὔλαβεν, οὐδὲ ἀνέστειλεν αὐτόν, καίτοι ἔχων ὅλην τὴν δύναμιν εἰς τοῦτο, οὐδὲ ἠγανάκτησεν ἐπ' αὐτῷ. Οἱ ἀρχαῖοι ἱστορικοὶ συγγραφεῖς δὲν ἀπαλλάσσουσιν, ὡς εἴδομεν, τὸν Κύριλλον καὶ τὴν Ἐκκλησίαν τῶν Ἀλεξανδρέων τῆς εὐθύνης. Ἐκ τῶν νεωτέρων τινὲς μέν, ὧν ἡγεῖται ὁ Ἄγγλος Toland (Hypatia London, 1720), ἐπιρρίπτουσι πάντες τὴν περὶ τοῦ φόνου εὐθύνην ἐπὶ τοῦ Κυρίλλου· ἄλλοι δέ, ἑπόμενοι τῇ γνώμῃ τοῦ Wernsdorf (Dirsertationes IV de Hypatia, philosopha Alexandrina Witemb. 1747) ἐπιζητοῦσι νὰ ἀπαλλάξωσιν αὐτὸν τῆς εὐθύνης. Κατὰ τοὺς δευτέρους τούτους αἴτιος τῶν κακῶν καὶ τῆς στάσεως καὶ τῆς πρὸς τὸν Κύριλλον ἔριδος ἦν μόνος ὁ Ὀρέστης. Ἀλλ' ἤδη εἴδομεν ὅτι ὁ Σωκράτης ἐπιρρίπτει κατὰ μέγα μέρος τὴν εὐθύνην τῶν γεγονότων τῶν πρώτων ἐτῶν τῆς πατριαρχείας τοῦ Κυρίλλου ἐπ' αὐτοῦ τούτου. Τὰ προηγηθέντα ἄλλως τοῦ φόνου τῆς Ὑπατίας γεγονότα, ἡ ἄσπονδος ἔρις τοῦ Ἐπάρχου Ὀρέστου πρὸς τὸν Κύριλλον, ἡ τοῦ μοναχοῦ Ἀμμωνίου κατὰ τοῦ Ὀρέστου ἐπίθεσις, ὃν ὁ Κύριλλος δὲν ἐδίστασε νὰ ἀναγορεύσῃ *θαυμάσιον*, ἡ φιλία ἡ συνδέουσα εἰλικρινῶς τὸν Ὀρέστην πρὸς τὴν Ὑπατίαν — ταῦτα πάντα, γενονότα συνεχῆ καὶ ἀλληλένδετα καὶ ἀλληλεξηγούμενα, ἂν καὶ δὲν βεβαιοῦσιν ὅτι ὁ Κύριλλος παρώρμησε ῥητῶς τοὺς φονεῖς τῆς φιλοσόφου καὶ ὥπλισε τὴν φονικὴν αὐτῶν χεῖρα, ἀρκοῦσιν ὅμως νὰ βεβαιώσωσιν ὅτι ὁ Κύριλλος δὲν ἠγανάκτησεν ἐπὶ τῷ φόνῳ αὐτῆς, καὶ ὅτι, καίτοι ἠδύνατο, δὲν ἀπέτρεψεν αὐτόν, ὡς ὤφειλεν.

Ἡ Ὑπατία ἐφονεύθη ὑπὸ τῶν χριστιανῶν, πεσοῦσα θῦμα τῶν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ψευδῶν καὶ φανατικῶν ὀπαδῶν τοῦ Εὐαγγελίου. Καὶ δὲν εἶνε δυστυχῶς τοῦτο τὸ μόνον παράδειγμα ἐν τῇ ἐκκλησιαστικῇ ἱστορίᾳ φονικῆς ἐπιθέσεως τῶν χριστιανῶν κατὰ τῶν ἀλλοδόξων. Ἐνῷ ἡ πρώτη περίοδος τῆς χριστιανικῆς Ἐκκλησίας εἶνε καὶ διὰ τοῦτο ἔνδοξος, διὰ τὴν ἀνοχὴν δηλαδή, καὶ ἀγάπην, καὶ ἀνεξιθρησκίαν τῶν πρώτων τοῦ Εὐαγγελίου ὀπαδῶν, κατὰ τὴν δευτέραν περίοδον τινὲς χριστιανοί, ἀφοῦ ἔτυχον τῆς προστασίας τῶν αὐτοκρατόρων, μετετράπησαν ἀπὸ διωκομένων εἰς διώκτας, καὶ τὴν ἄδικον ἐπίθεσιν, ἣν ἀπέδιδον εἰς τοὺς πρώτους διώκτας οἱ ἀπολογηταὶ διαμαρτυρόμενοι, νῦν, μεταστραφέντων τῶν ὅρων, ἀποδίδουσιν οἱ ἐθνικοὶ καὶ ἑτερόδοξοι τοῖς ὀρθοδόξοις χριστιανοῖς· ὁ φόνος τῆς φιλοσόφου Ὑπατίας εἶνε ὁμολογουμένως μία μεγάλη κηλὶς εἰς τὴν λαμπρὰν ἄλλως καὶ ἔνδοξον ἱστορίαν τῆς χριστιανικῆς Ἐκκλησίας.

Τοιαῦτα τὰ κατὰ τὸν βίον, τὰ ἔργα καὶ τὸν ἐπώδυνον θάνατον τῆς φιλοσόφου. Πιστὴ ἱέρεια τῆς Παλλάδος ἡ Ὑπατία, τέρμα τοῦ βίου αὐτῆς ἔθετο τὴν διδασκαλίαν τῆς Σοφίας καὶ Ἀρετῆς· ἥ, τε παιδεία καὶ τὸ ἠθικὸν ἀξίωμα αὐτῆς κατέκτησαν τὸν θαυμασμὸν τῶν αἰώνων. Τὴν Ὑπατίαν δυνάμεθα νὰ ὀνομάσωμεν τὸν κύκνον τῆς ἐθνικῆς θρησκείας, ἡ δὲ φιλοσοφία καὶ ἀπὸ τῆς νεοπλατωνικῆς ἕδρας διδασκαλία αὐτῆς ὑπῆρξε τὸ τελευταῖον κύκνειον ᾆσμα τῆς ἐθνικῆς φιλοσοφίας. Μετ' αὐτῆς παύει καὶ ἡ ἔνδοξος ἐκείνη σειρὰ τῶν Ἑλλήνων φιλοσόφων, ὧν τὰ φιλοσοφικὰ τεμένη ἔπαυσαν ἀντηχοῦντα τῆς ἐθνικῆς σοφίας τὰ διδάγματα· νέον δὲ φιλοσοφικὸν τέμενος ἀνυψοῦται ἐπὶ τῶν μεγαλοπρεπῶν ἐκείνων ἐρειπίων, τὸ χριστιανικόν, τὸ ὁποῖον οὐχ ἧττον δὲν ἀπηξίωσε νὰ δεχθῇ καὶ λίθους τινὰς ἀπ' αὐτῶν.

ΣΠΥΡ. Κ. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΣ.

ΣΕ ΜΙΑ ΟΡΦΑΝΗ

Στεφάνῳ Μαρτζώκῃ

Συχνὰ ὡς τὰ χείλη σου τὰ δυὸ ἀνεβαίνει
Σὰν κάτι ἀπόκρυφο, κι' ὅλη ἐντροπὴ
Στέκεσαι κόκκινη καὶ δειλιασμένη
Χωρὶς τὸ στόμα σου λόγο νὰ 'πῇ.

Εἶναι μυστήριο γλυκὸ κρυμμένο
Μέσα 'ς τὰ στήθια σου τὰ φλογερὰ
Καὶ θέλει ἐλεύθερο, τὸ σκλαβωμένο
Νὰ τρέξῃ τὸ ἄπειρο, μὲ δυὸ φτερά ;

Ἢ μὴ τὴ σκέψι σου τὴ φαρμακώνει
Φόβος παιδιάστικος, κ' ἔτσι δειλή,
Ὅταν μιὰ 'ρώτησι 'ς τὰ χείλια σώνῃ,
Γενεσαι κόκκινη και 'ντροπαλή ;

Τοῦ κάκου, κόρη μου, μιὰ τέτοια ἔννοια
Τὸ νοῦ σου ἀδιάκοπα νὰ τυραννῇ,
Κορῶνα ἀτίμητη μαλαμματένια,
Θὰ πλέξῃ ὁ ἔρωτας γιὰ σὲ ὀρφανή.

Μ' ἀρέσει κόκκινο νἄχῃς τὸ χρῶμα
Καὶ θάρρος ἄμετρο μέσ' 'ς τὴν ψυχή,
Νὰ λὲς περήφανη, μ' αὐτὸ τὸ στόμα
«Δὲν εἶμαι ἔρημη, καὶ μοναχή!»

Δ. Ι. ΜΑΡΓΑΡΗΣ

Digitized by Google

Η ΑΥΓΕΡΗ

Συνέχεια· ἴδε σ. 340

Δ':

Τὸ καλὸ πηγάδι.

Τώρα κεῖται παρημελημένον, μ' ἐξηρθρωμένα χείλη, κατεστραμμένας βαθμίδας, γέμον ξύλων καὶ πετρῶν ὡς πηγὴ ἀναθέματος. Αἱ βρύσεις χύνουσαι κατὰ συνοικίας ἄφθονον καὶ ὑγιεινὸν νερόν, ἀπεστέρησαν αὐτὸ καὶ τοῦ τίτλου ὃν εὐγνωμόνως τῷ ἀπένειμον οἱ κάτοικοι, ὁ δὲ ἐπαρχιακὸς δρόμος διελθὼν ἀπὸ πλησίον τὸ ἐξέθεσεν εἰς τὰς κακοβούλους διαθέσεις τῶν διαβατῶν. Τὰ παλληκάρια τοῦ τόπου δὲν συγκινοῦνται πλέον εἰς τὴν θέαν του κ' αἱ λυγεραὶ οὐδ' ἐνθυμοῦνται κἂν τὴν ὕπαρξίν του. Ἐρωτήσατε ὅμως τοὺς πρὸ εἴκοσι πρὸ εἰκοσιπέντε ἐτῶν νέους ὁποίας στιγμὰς τοῦ βίου των ὀφείλουσιν εἰς αὐτό, ἴδετε τὰς μεμαραμένας ὄψεις τῶν γραιῶν πῶς ζωηρεύονται προφέρουσαι τὸ ὄνομά του. Ὁ ἀπεψιλωμένος ἐκεῖνος χῶρος ἀνακαλεῖ εἰς αὐτοὺς ἐν λεπτομερεῖ παραστάσει ἐποχὴν ὁλόκληρον, ὅπως ἡ θέα τάφου ἐπαναφέρει εἰς τὴν μνήμην μας μ' ὅλας τὰς ἕξεις τοῦ βίου του προσφιλῆ νεκρόν. Ἐπανευρίσκουν μυστικὰς χαρὰς ἐκεῖ κατασπαρείσας, ἐκφραστικὰ βλέμματα ἐκεῖ ἀφεθέντα, λόγους ἀγάπης, κρύφια ἐναγκαλίσματα, διακοπέντα αἴφνης ἐν τρόμῳ ἀπὸ τὸ βῆμα διαβάτου καὶ μὴ ἐπαναληφθέντα ποτὲ πλέον, πόθους ἐκεῖ μείναντας ὡς φυτὸν μαρανθὲν ἐν τῇ γενέσει του. Ὅλος ἐκεῖνος ὁ βίος τῆς νεότητος ὁ μυστικός, ὁ ἀφανής, ὁ κρύφιος, ὁ διαρρέων λάθρα διὰ τῆς καρδίας καὶ τῆς ψυχῆς, περιπολεῖ ἀκόμη δι' αὐτοὺς ἐκεῖ, τοὺς θίγει ἡδέως, τοῖς προσμειδιᾷ κ' εὑρίσκουν, οἱ ἀπόμαχοι οὗτοι τῆς νεότητος, τὴν δρόσον, τὴν εὐεργετικὴν δύναμιν τοῦ ἀπομάχου πλέον ἐκείνου ποτισῶνος.

Διότι τὸ Καλὸ πηγάδι ἦτο ὁ μόνος ποτισὼν τῆς κωμοπόλεως τότε. Ἀκόμη ἀπὸ τῶν χρόνων τῆς τουρκοκρατίας τὸ νερὸν ἐσπάνιζεν ἐκεῖ. Καὶ ὄχι διότι ἐστερεῖτο ὁ τόπος πηγαδίων. Ἀλλ' ὅλα ἦσαν ἄτυχα, εἶχον γλυκὺ ἢ ὑφάλμυρον νερόν, ὅλως ἀκατάλληλον πρὸς πόσιν. Πρῶτος ὁ Χασὰν Ἀλῆς κ' ἔπειτα ὁ Σιμὰν ἀγᾶς, πλούσιοι καὶ φιλοπόλιδες τοῦρκοι, ἀνώρυξαν δύο μεγάλα πηγάδια, μετὰ τὸν Τζαφέρην τὸν γεφυρώσαντα τὸν Στρεμμένον, εὐεργετήσαντες κατὰ πολὺ τοὺς κατοίκους. Πλὴν ὁ Σιμὰν ἀγᾶς ὑπῆρξεν εὐτυχέστερος εἰς τὴν ἐκλογὴν τοῦ ἐδάφους Αἱ Νεράϊδες, αἱ ἔφοροι τῶν πηγῶν, ἐπλούτισαν τὸ πηγάδι μεθ' ὅλων τῶν χαρίτων· ἔκαμαν τὸ νερόν του διαυγές, ψυχρόν, εὔπεπτον καὶ νόστιμον, ὥστε ὅλοι οἱ κάτοικοι ἀπ' αὐτοῦ νὰ ὑδρεύωνται. Κ' ἐπορεύοντο καθ' ἡμέραν ἀπὸ τὰς πρώτας μεταμεσημβρινὰς ὥρας μέχρι βαθείας νυκτὸς αἱ γυναῖκες καὶ αἱ παρθένοι νὰ γεμίσουν τὰς ὑδρίας των· ἔφερον οἱ ἐνδιαφερόμενοι νέοι νὰ ποτίσουν τοὺς ἵππους των· ἤρχετο καὶ ὁ γέρων νεροκουβαλητὴς μὲ τὸ ὀνάριόν του νὰ γεμίσῃ τὰ μικρά του βυτία. Οὕτω συνηντᾶτο ἐκεῖ ποικιλία χαρακτήρων καὶ παρήγετο ποικιλία γεγονότων. Ἡ γυναικεία φλυαρία ἐπετείνετο εἰς τὸ ἀκρότατον σημεῖον· τὰ νέα τῆς ἡμέρας συνεζητοῦντο καὶ ἀνελύοντο μετ' ἀκριβολογίας περισσῆς· ἡ κακολογία, ἥτις εἰς τὰς μικρὰς κοινωνίας περιβάλλει, ὅπως ἡ ἀράχνη τὰ ζωΰφια δι' ἀσφυκτιώδους ἱστοῦ, ὀνόματα τινὰ ἐπίφθονα καὶ οἰκογενείας, εὕρισκεν ἐκεῖ ἐλεύθερον στάδιον ἐνεργείας. Ἀλλ' εὕρισκεν ἐλεύθερον στάδιον ἐνεργείας ἐκεῖ καὶ ὁ ἔρως ἀπὸ παρθένους ἁπλοϊκὰς καὶ ἀφελεῖς ὡς ἡ Ῥεβέκκα τὴν ὁποίαν συνήντησεν ὁ ταμίας τοῦ Ἀβραὰμ ἐπὶ τῆς πηγῆς τοῦ Ναχώρ· ἡ συζυγικὴ πίστις ἀπὸ γυναῖκας ὡς ἡ Πηνελόπη τοῦ δημοτικοῦ τραγουδιοῦ, ἡ ποτίζουσα τὸν μαῦρον τοῦ ξένου χωρὶς νὰ τὸν ἀτενίσῃ εἰς τοὺς ὀφθαλμούς· ἡ φιλία ἀπὸ νέους πλήρεις ῥωμαλέων καὶ ἀνδροπρεπῶν αἰσθημάτων. Κ' ἐν γένει τὸ Καλὸ πηγάδι ἐχρησίμευεν εἰς τοὺς κατοίκους τῆς κωμοπόλεως ὡς ἡ ἀγορὰ εἰς τοὺς ἀρχαίους.

Καὶ τὴν ἑσπέραν αὐτὴν ἡ ἰδία εἰκὼν παρετηρεῖτο εἰς τὸ Καλὸ πηγάδι. Ὅλος ὁ πέριξ χῶρος κατείχετο ὑπὸ συμμιγοῦς καὶ ἀδιακόπου θορύβου. Ὅμιλοι γυναικῶν ἤρχοντο καὶ ὅμιλοι ἀπήρχοντο μὲ τὰς ὑδρίας πλήρεις εἰς τὴν κεφαλήν, ἢ τὰς χεῖρας ἢ ἐπὶ τῶν ὤμων· χαιρετισμοὶ ἀντηλλάσσοντο κατὰ διαφόρους ἐκφράσεις· γέλωτες κ' ἐπικλήσεις καὶ φωναὶ συνεμίγνυντο καὶ συνήχουν μὲ τοὺς κωφοὺς κτύπους τῶν ὑδριῶν καὶ τοὺς ὀξεῖς τῶν μεταλλίνων ἀγγείων· βλέμματα πονηρὰ διεσταυροῦντο καὶ ἀνακραυγαὶ ἐκπλήξεως μετὰ μορφασμῶν καὶ μειδιαμάτων ὑπόπτων ἐκυκλοφόρουν.

Ἐπὶ τῶν ὑψηλῶν χειλέων τοῦ πηγαδίου καὶ κάτω ἐπὶ τοῦ πετρίνου ἀλωνός του σμῆνος ὁλόκληρον ἐχειρονόμει κ' ἐφλυάρει καὶ ὑδρεύετο ἐναλλάξ. Πέντε-δέκα σίκλοι, ἀνήρχοντο διὰ μίαν στιγμὴν τῶν ἐγκάτων του, δέκα-εἴκοσι χεῖρες ἥρπαζον αὐτοὺς εὐθὺς καὶ κατὰ διαφόρους διευθύνσεις τοὺς ἐκένουν ἐπὶ τῶν χασκόντων ἀγγείων. Ἐκ τῆς σπουδῆς τῆς ὑδρεύσεως κ' ἐκ τῆς ἁμίλλης ὅπως μὴ ὑστερήσῃ ἡ μία τῆς ἄλλης παρήγετο σύγχυσις περισσοτέρα· τὰ σχοινία τῶν σίκλων περιεπλέκοντο, αἱ πλήρεις ὑδρίαι ἐκενοῦντο κρυφίως εἰς ἄλλας ὑπὸ τινος πονηρᾶς βιαζομένης, εἴτ' ἐχύνοντο κατὰ γῆς ὑπὸ τινος εὐφυοῦς σκανδαλιάρας, εἴτ' ἐξηφανίζοντο καθόλου, εἴτ' ἐθραύοντο πολλάκις ἐξ ἀλληλοσυγκρούσεως. Τότε

Digitized by Google

ἤρχιζον οἱ διαπληκτισμοί, αἱ κατάραι, αἱ χονδραὶ βλασφημίαι, αἱ διαμαρτυρήσεις, εἰς τὰς ὁποίας ἐγέλων κ' ἐφώναζον ἐμπαικτικῶς αἱ κάτω ἀναμένουσαι τὴν σειράν των γυναῖκες.

— Νὰ τὶ σοῦ κάνει ἡ Κεβή· — τὴν βλέπεις!

— Καὶ δὲν ἀκοῦς γλῶσσα ποῦ σῶβγαλε!

— Σὰν δὲν παίρνεις νὰ τῆς σπάσῃς τὴ βίκα 'ς τὸ κεφάλι!..

Ἐκουράσθησαν αἱ καλότυχοι νὰ περιμένουν τόσην ὥραν μὲ τὰς ὑδρίας πρὸ τῶν ποδῶν καὶ τὰς χεῖρας σταυρωμένας καὶ προσεπάθουν νὰ διασκεδάσουν ὀλίγον ἐξανάπτουσαι τὴν ἔριν διὰ τῶν λόγων. Παρέκει δύο γραῖαι, ἀφοῦ διὰ συναξαρίου εὐχῶν ἔπεισαν μίαν παιδίσκην νὰ γεμίσῃ τὰς ὑδρίας των, προσεστραμμέναι πλησίον ἐβλέποντο καὶ ψί.... ψί..., συνωμίλουν στόμα μὲ στόμα περὶ σπουδαίας δῆθεν ὑποθέσεως Πλησίον δ' ἐκεῖ δύσμορφος καὶ ἀστεῖος νεανίας ἔφερεν ὑπερήφανον ἵππον νὰ ποτίσῃ κ' ἐζήτει ἕνα σίκλον. Ἀλλ' ὅλαι αἱ γυναῖκες ἠρνοῦντο νὰ τῷ δώσουν καὶ ὁ νέος ἠδημόνει καὶ παρεκάλει χαριτολογῶν.

— Μωρ' δόστε μου, νὰ μὲ ἰδῆτε καλὸ γαμπρό!....

Αἱ γυναῖκες ἐγέλων διὰ τοῦτο κ' αἱ παρθένοι ἐξεκαρδίζοντο. Μὰ τὶ νόστιμα ποῦ τὰ λέγει ὁ Φωτάκης!... Πλὴν ὁ νέος ἐβιάζετο, ἐβαρύνθη μόνον νὰ λέγῃ κ' αἴφνης ἥρπασεν ἕνα σίκλον ἀνασυρθέντα κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν τοῦ πηγαδίου καὶ παρὰ τὰς φωνὰς τῆς ἀντλούσης κοντούλας γεροντοκόρης ἔφερεν αὐτὸν εἰς τὸ στόμα τοῦ ἵππου του:

— Ἔτσι νὰ δροσίσω κ' ἐγὼ ἐσένα, κυρά μου! εἶπεν ἐν ἱλαρότητι ὁ νέος.

Γέλως θορυβώδης παρήχθη ἐκ τῶν λόγων τούτων. Πλὴν ἡ μία τῶν συνομιλουσῶν γραιῶν ἐμόρφασε δυσαρέστως.

— Τί ξετσιποσιὲς ἀδελφή! εἶπε.

— Ἀμ δὲν ἄκουσες τὰ χθεσινά; μπᾶ, ποῦ δὲν ξέρει πιὰ πῶς νὰ μᾶς βαστάξῃ ὁ Θεός!.. προσέθηκεν ἡ ἄλλη.

Καὶ ἤρχισαν ἤδη τὰ δύο λαδικὰ νὰ σχολιάζουν διὰ λόγων κλαυθμηρῶν, μετὰ ψευδευλαβείας περισσῆς, τὴν χθὲς πρὸ τῆς οἰκίας τοῦ Καινούριου συμβᾶσαν σκηνήν. Ἡ καθαρὰ ἀλήθεια εἶνε ὅτι οὔτε ἡ μία οὔτε ἡ ἄλλη τῶν γραιῶν ἦτο ἐκεῖ. Ἤκουσαν τὸ γεγονὸς λεγόμενον εἰς τὰς ἀπομεμακρυσμένας γειτονίας των καθεμία καὶ ἤδη ἀφοῦ συνηντήθησαν ἔκριναν ἀναγκαῖον νἀσχοληθοῦν ὀλίγον καὶ περὶ αὐτοῦ...Ἀκούεις, καλὲ νὰ μένῃ αὐτὴ καρφωμένη εἰς τὴν ταράτσα καὶ ἐκεῖνος ἀπὸ κάτω νὰ τῆς δίδῃ τὴν κουλούρα ἐμπρὸς τόσου κόσμου! ποῦ ἠκούσθη ἄλλοτε τοιοῦτόν τι... Ἔ, τί νὰ εἰπῇ· δὲν τὸ ἐπερίμενε ποτὲ αὐτὸ ἀπὸ τὴν Ἀνθὴν ἡ γραία Κωνσταντινιά· τὴν εἴξευρε τόσο φρόνιμη!... Ἀλλ' ἡ γραία Βαγγελιὼ ἐπεβεβαίου ὅτι δὲν εἶνε πλέον καιρὸς νὰ πιστεύῃ κανεὶς οὔτε τὰ ἴδια του τὰ μάτια. Ἀπ' τὸ σιγαλὸ ποτάμι νὰ φοβᾶσαι. Ἄ! αὐτὴ πάντα τὸ ἔλεγεν ὅτι χρήματα εἰμπορεῖ ν' ἀπόκτησεν ὁ Στριμμένος, μὰ φρόνιμο κορίτσι δὲν ἀπόκτησε! Μπᾶ, Παναγία μου δὲν πᾶνε νὰ κάμουν τοὐλάχιστον κρυφὰ ὅ,τι κάμνουν, παρὰ φανερὰ ἐβγῆκαν εἰς τοὺς δρόμους!....

Κ' ἐξήφθησαν μικρὸν κατὰ μικρὸν αἱ στρεβλαὶ ψυχαὶ τῶν λαδικῶν καὶ ἔγειναν οἱ λόγοι των ἀκουστοὶ πέριξ ὥστε νὰ προσελκύσουν καὶ ἄλλας γυναῖκας. Κύκλος εὐρὺς συνεκροτήθη πέριξ αὐτῶν ἀπὸ μεσοκόπους, ἀπὸ παρθένους καὶ παιδίσκας ἀκόμη. Καὶ ὅλαι ἦσαν κατὰ πάντα σύμφωνοι μὲ τὰς γραίας· οὔτε ἡ ἡλικία, οὔτε τὸ νεάζον πνεῦμα, οὐδ' ἡ ψυχὴ ἡ ἀκμάζουσα, οὔτε τὰ ἴδια τῶν ἀκροατῶν συναισθήματα ἤρχοντο νὰ ὑπερασπίσουν τοὺς δύο ἐραστάς. Τοὐναντίον καθεμία ἐκ τοῦ ὁμίλου ἐφρόντιζε πῶς νὰ ἐπισωρεύσῃ περισσοτέρας κατηγορίας ἐπ' αὐτῶν, πῶς νὰ φανῇ πρόθυμος ὅτι ἀποδοκιμάζει μετὰ μίσους τοιαῦτα διαβήματα. Ἐκοκκίνιζον τὰ πρόσωπα τῶν μεσοκόπων, σκανδαλιζομένων ὑπὸ τοῦ πειρασμοῦ· ἐφοβοῦντο αἱ καλαὶ μητέρες μήπως αἱ τοιαῦται σκηναὶ προσβάλουν τὴν ἠθικὴν τῶν θυγατέρων των, τοῦ χωρίου ὁλοκλήρου, κ' ἐκόπτοντο ἤδη καὶ ἀνεθεμάτιζον σχεδὸν τὴν Κυρὰ Παναγιώταινα,διότι δέχεται τὰς τοιαύτας παρεκτροπὰς τῆς θυγατρός της.

— Ἐγὼ ἂν μῶκανε τέτοια τὸ κορίτσι μου, τὸ ἔσφαζα 'μπρὸς 'ς τὸ κατῶφλι τῆς πόρτας μου· εἶπεν τραγικῶς χειρονομοῦσα εὔσωμος γυνή.

— Κακομοῖρα μάννα,θεὸς σχωρέσῃ την! τῶλεγε πάντα «ὁ κόσμος, μωρὲ παιδιά μου, ἐχάλασε· ἔτσι ποῦ πᾶμε θὰ μᾶς ἔρθῃ κι' ἄλλη νεροποντή!» προσέθηκεν ἡ γραῖα Βαγγελιὼ μὲ τόνον θρηνώδη, ἐνθυμουμένη τὰς περὶ νέου κατακλυσμοῦ προφητείας τῆς μητρός της.

— Ἀμ' σώπα, καλότυχη! 'ς τὸν καιρὸ τὸν δικό μας ποῦ νὰ γένουν τέτοια πράμματα!.. ἀντέκρουσε μωρόσοφον γραΐδιον.

— Ἐγὼ νά, ἐγὼ μωρές! μὲ βλέπετε ἐμένα; ἔκραξεν ἐπιδεικτικῶς ἡ γραῖα Κωνσταντινιά. Ὡς τὴν ἡμέρα ποῦ τὸν πῆρα τὸν συχωρεμένο Κωνσταντῆ δὲν τὸν εἶδα 'ς τὰ μάτια.... Ἄμα ἀπὸ μακρυὰ ἐκαταλάβαινα πῶς ἐρχόντουν νὰ μὲ ἰδῇ, φράστ! ἐγὼ κ' ἔφευγα 'ς τοὺς γειτόνους νὰ κρυφθῶ ὡς ποῦ νὰ φύγῃ...

— Ὄχι σὰν τώρα κάνε, ποῦ μ' ὅποιον 'βρεθοῦν στέκουν καὶ 'μιλοῦν 'ς τοὺς δρόμους!...

Οὕτω ἡ συνομιλία τῶν γυναικῶν ἐλάμβανε διαφόρους φάσεις καὶ ἐζωηρεύετο. Αἱ νέαι ἀπεκήρυσσον καὶ ἀνεθεμάτιζον τὴν ἐποχήν των, τὴν ἐλευθέραν καὶ προοδευτικὴν καὶ ἔλεγον ὅτι ἐπόθουν τοὺς περασμένους καιρούς· ἐνῷ αἱ γραῖαι ἐφιλοτιμοῦντο καὶ παρίστανον αὐτοὺς τόσον ἀ-

Digitized by Google

γνοὺς καὶ ἀμώμους. Ἐπὶ τοῦ πηγαδίου διεξήγετο ἀκόμη θορυβώδης ὁ περὶ τῆς ὑδρεύσεως ἀγὼν κ' ἐξηκολούθουν ἀκόμη νὰ πηγαινοέρχωνται αἱ χωρικαὶ ἀπὸ τὰ μονοπάτια.

— Γιὰ ἰδέστε, ἰδέστε πῶς ἔρχεται, ἡ σιγαλοπαπαδιά ! εἶπεν αἴφνης μία γυνὴ δεικνύουσα πρὸς τὴν εἴσοδον τοῦ χλοεροῦ δρομίσκου, τοῦ φέροντος ἀπὸ τῆς κωμοπόλεως εἰς τὸ πηγάδι.

Αἱ γυναῖκες διέκοψαν τὴν συνομιλίαν των καὶ προέβλεψαν ὅλαι μὲ μειδίαμα χλευαστικὸν τὴν Ἀνθήν. Ἤρχετο ἡ λυγερὴ κρατοῦσα τὴν ὑδρίαν ἐπὶ τοῦ ἀριστεροῦ ὤμου καὶ ἑτέραν διὰ τῆς χειρὸς καὶ ἀκολουθουμένη ὑπὸ μικρᾶς ἀνυποδήτου παιδίσκης, φερούσης τὸν σίκλον. Δὲν εἶχε τίποτε τὸ προσποιητὸν ἐπ' αὐτῆς ὅπως ἤθελον νὰ φανερώσουν διὰ τοῦ ἐπωνύμου σιγαλοπαπαδιᾶς αἱ κακολογοῦσαι γυναῖκες. Ἐπὶ τοῦ προσώπου, ἐπὶ τοῦ βαδίστατος καὶ ἐφ' ὅλου αὐτῆς τοῦ ἀτόμου ὑπῆρχεν θλῖψίς τις, ἡ ἰσχυρὰ ἐκείνη θλῖψις καὶ κόπωσις, ἡ συναντωμένη μόνον εἰς τοὺς γνωρίσαντας τὴν ἀληθινὴν δυστυχίαν. Οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς παρθένου διετήρουν βεβαίως τὴν γλαυκὴν αὐτῶν καὶ μαγικὴν διαύγειαν· ἀλλ' ὑπόμαυροι στεφάναι διαγραφόμεναι κύκλῳ καὶ τριανταφυλλένια τις ἐρυθρότης ἐπὶ τῶν ἀκροβλεφάρων, ἐδείκνυον ὅτι πολλὰ ἔχυσαν δάκρυα· σπασμώδης δέ τις τρόμος τοῦ κάτω χείλους, ὑπόχρως πελιδνοῦ καὶ ἡ νωθρότης τοῦ σώματος, ἐμαρτύρουν ἀρκούντως τὴν δοκιμασίαν τῆς ψυχῆς της.

Ἕπεται συνέχεια

ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΑΡΚΑΒΙΤΣΑΣ.

ΟΥΡΑΝΙΑ

ὑπὸ Καμίλλου Φλαμμαριὸν

Συνέχεια· ἴδε σελ. 343

Ποῦ εἶνε λοιπὸν τὸ σταθερὸν σημεῖον, ἐφ' οὗ φιλοδοξοῦμεν νὰ στηριχθῶμεν;

Ὁ ἡμέτερος πλανήτης ὅστις ἄλλοτε ὑπετίθετο ὅτι ἦτο ἡ βάσις τοῦ κόσμου πράγματι ὑποστηρίζεται μακρόθεν ὑπὸ τοῦ ἡλίου ὅστις τὸν κάμνει νὰ ἰσορροπῇ διὰ τῆς ἕλξεως πρὸς τὸ κέντρον τῆς βαρύτητος περιφερόμενος πέριξ αὐτοῦ μὲ ταχύτητα ἀνάλογον πρὸς τὴν ἐξ αὐτοῦ ἀπόστασιν. Ἡ ταχύτης αὕτη ἡ πρ[illegible]ερχομένη ἐξ αὐτοῦ τοῦ ἡλιακοῦ ὄγκου, διατηρεῖ τὸν ἡμέτερον πλανήτην εἰς τὴν αὐτὴν μεσαίαν ἀπόστασιν ἀπὸ τοῦ κεντρικοῦ ἀ[illegible]ρος· ἐὰν ἡ ταχύτης ἦτο μικροτέρα, ἡ βαρύτ[illegible] ὑπερεῖχε καὶ θὰ ἐπήρχετο ἡ πτῶσις τῆς [illegible] εἰς τὸν Ἥλιον· ἐὰν ἀπεναντίας ἡ ταχύτης ἦτο μεγαλειτέρα, θὰ ἀπεμακρύνετο ἀκαταπαύστως καὶ ἐπ' ἄπειρον ὁ ἡμέτερος πλανήτης ἀπὸ τῆς ζωογόνου δι' αὐτὸν ἑστίας. Ἀλλὰ διὰ τῆς ταχύτητος τῆς προερχομένης ἐκ τῆς βαρύτητος, ἡ πλανῆτις ἡμῶν πατρὶς διατελεῖ εἰς διαρκῆ στασιμότητα. Τοιουτοτρόπως καὶ ἡ Σελήνη ὑποστηρίζεται εἰς τὸ διάστημα διὰ τῆς δυνάμεως τῆς παγκοσμίου βαρύτητος ὑπὸ τῆς Γῆς, ἥτις τὴν κάμνει νὰ περιστρέφηται περὶ αὐτὴν μὲ κεκτημένην ταχύτητα διὰ νὰ τὴν συγκρατῇ διαρκῶς εἰς τὴν αὐτὴν μεσαίαν ἀπόστασιν. Ἡ Γῆ καὶ ἡ Σελήνη ἀποτελοῦσι τοιουτοτρόπως εἰς τὸ διάστημα πλανητικὸν ζεῦγος τὸ ὁποῖον διατηρεῖται ἐν διηνεκεῖ ἰσορροπίᾳ ὑπὸ τὴν ὑπερτάτην κυριαρχίαν τῆς ἡλιακῆς ἕλξεως. Ἂν ἡ Γῆ ὑπῆρχε μόνη εἰς τὸν κόσμον, θὰ ἔμενεν αἰωνίως ἀκίνητος εἰς τὸ σημεῖον τοῦ ἀπείρου κενοῦ ἔνθα ἤθελε τοποθετηθῆ, χωρὶς ποτε νὰ δύναται οὔτε νὰ κατέλθῃ οὔτε ν' ἀνέλθῃ οὔτε ν' ἀλλάξῃ θέσιν ὁπωσδήποτε, ἀφοῦ μάλιστα καὶ αὐταὶ αἱ ἐκφράσεις τότε «κατέρχεσθαι, ἀνέρχεσθαι, δεξιά, ἀριστερά,» οὐδεμίαν θὰ εἶχον ἀπόλυτον σημασίαν. Ἂν αὐτὴ ἡ ἰδία Γῆ πάλιν, ἐνῷ ὑπῆρχε μόνη εἶχε λάβει ὤθησίν τινα οἱανδήποτε καὶ ἐφέρετο μετὰ ταχύτητος οἱασδήποτε πρὸς οἱανδήποτε διεύθυνσιν, θὰ ἔβαινεν αἰωνίως κατ' εὐθεῖαν γραμμὴν πρὸς τὴν διεύθυνσιν ταύτην χωρίς ποτε νὰ δύναται νὰ σταματήσῃ, οὔτε νὰ βραδύνῃ ἢ νὰ μεταβάλῃ τὴν κίνησίν της. Τὸ αὐτὸ θὰ συνέβαινε καὶ ἂν ἡ Σελήνη συνυπῆρχε μόνη μετ' αὐτῆς. Θὰ περιεστρέφοντο ἀμφότεραι πέριξ τοῦ κοινοῦ αὐτῶν κέντρον τῆς βαρύτητος, ἐκπληροῦσαι τὸν προορισμὸν αὐτῶν εἰς τὸν αὐτὸν τοῦ διαστήματος τόπον τρέχουσαι ὁμοῦ πρὸς τὴν διεύθυνσιν πρὸς ἣν θὰ ἐφέροντο. Ἀλλ' ἐπειδὴ ὑπάρχει ὁ Ἥλιος καὶ εἶνε αὐτὸς τὸ κέντρον τοῦ ἑαυτοῦ συστήματος, ἡ Γῆ. πάντες οἱ πλανῆται καὶ πάντες οἱ δορυφόροι αὐτῶν ἐξαρτῶνται ἐξ αὐτοῦ καὶ ἡ ὕπαρξίς των ἀμεταβλήτως συνδέεται μετὰ τῆς ἰδικῆς του.

Τὸ σταθερὸν σημεῖον ὅπερ ἀναζητοῦμεν, ἡ στερεὰ βάσις ἣν φαινόμεθα ποθοῦντες ὅπως ἐξασφαλίσωμεν τὴν στασιμότητα τοῦ σύμπαντος, εἶνε λοιπὸν αὐτὴ ἡ τόσον κολοσσαία καὶ βαρεῖα σφαῖρα τοῦ Ἡλίου;

Οὐχὶ βεβαίως, ἀφοῦ ὁ Ἥλιος αὐτὸς δὲν εἶνε ἀκίνητος, διότι μᾶς παρασύρει μεθ' ὅλου τοῦ συστήματός του πρὸς τὸν ἀστερισμὸν τοῦ Ἡρακλέους.

Μήπως ἡ βαρύτης τοῦ Ἡλίου μας ἐξαρτᾶται ἐξ ἑτέρου ἀπειρομεγέθους ἡλίου, οὗ ἡ ἕλξις φθάνει μέχρις αὐτοῦ καὶ διέπει τὰς τύχας του ὅπως αὐτὸς διέπει τὰς τῶν πλανητῶν; Αἱ ἔρευναι τῆς Ἀστρονομίας ἐπιτρέπουσιν ἆρά γε νὰ εἰκάσωμεν ὅτι πρὸς τὸ δεξιὸν μέρος τῆς εἰς τὸν ἀστερισμὸν τοῦ Ἡρακλέους πορείας μας ὑπάρχει

Digitized by Google

ἀστὴρ τοιαύτης δυνάμεως; Ὄχι· ὁ ἥλιός μας ὑφίσταται τὰς ἕλξεις τῶν ἀστέρων· ἀλλὰ καμμία ἐξ αὐτῶν δὲν φαίνεται νὰ ὑπερέχῃ τῶν ἄλλων καὶ νὰ βασιλεύῃ ὡς κυρίαρχος ἐπὶ τοῦ κεντρικοῦ ἡμῶν ἀστέρος.

Καίτοι φαίνεται κατὰ πάντα παραδεκτόν, ἢ διὰ νὰ εἴπωμεν κάλλιον, βέβαιον ὅτι ὁ πλησιέστερος πρὸς τὸν ἰδικόν μας ἥλιον, ὁ ἀστὴρ Ἄλφα τοῦ Κενταύρου καὶ ὁ ἰδικός μας αἰσθάνονται ἀμοιβαίαν ἕλξιν ἐν τούτοις δὲν δυνάμεθα νὰ θεωρήσωμεν τοὺς δύο αὐτοὺς ἡλίους ὡς ἀποτελοῦντας ζεῦγος ἀνάλογον πρὸς τὸ τῶν διπλῶν ἀστέρων, ἐν πρώτοις διότι ὅλα τὰ γνωστὰ συστήματα τῶν διπλῶν ἀστέρων ἀποτελοῦνται ἐξ ἀστέρων κειμένων πολὺ πλησιέστερον ἀλλήλων, εἶτα δὲ διότι ἐν τῇ ἀπεράντῳ τροχιᾷ ἥτις θὰ διεγράφετο κατὰ τὴν εἰκασίαν ταύτην, αἱ ἕλξεις τῶν γειτόνων ἀστέρων δὲν θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ θεωρηθῶσιν ὡς μὴ ἔχουσαι οὐδεμίαν ἐπίδρασιν, τέλος δὲ διότι αἱ πραγματικαὶ ταχύτητες αἱ ζωογονοῦσαι τοὺς δύο αὐτοὺς ἡλίους εἶνε κατὰ πολὺ ἀνώτεραι ἐκείνων αἵτινες ἤθελον προκύψει ἐκ τῆς ἀμοιβαίας αὐτῶν ἕλξεως.

Ὁ μικρὸς ἀστερισμὸς τοῦ Περσέως ἰδίως ἠδύνατο νὰ ἐξασκῇ ἐνέργειαν ἰσχυροτέραν ἀπὸ τὴν τῶν Πλειάδων ἢ παντὸς ἄλλου συμπλέγματος ἀστέρων καὶ νὰ εἶνε τὸ σταθερὸν σημεῖον, τὸ κέντρον τῆς βαρύτητος τῶν κινήσεων τοῦ ἡμετέρου ἡλίου, τοῦ Ἄλφα τοῦ Κενταύρου καὶ τῶν πλησιοχώρων ἀστέρων, ἀφοῦ αἱ συσσωρεύσεις τῶν ἀστέρων ἐν τῷ ἀστερισμῷ τοῦ Περσέως εὑρίσκονται οὐ μόνον ἐπὶ εὐθείας καθέτου ἐπὶ τὴν διεύθυνσιν τῆς ἡμετέρας κινήσεως πρὸς τὸν Ἡρακλέα, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τοῦ μεγάλου κύκλου τῶν πρωτευόντων ἀστέρων, μάλιστα δ' ἀκριβῶς ἐπὶ τῆς τομῆς τοῦ κύκλου αὐτοῦ μετὰ τοῦ Γαλαξίου.

Πλὴν ἐνταῦθα ἐπεμβαίνει καὶ ἕτερος παράγων πολὺ σπουδαιότερος τῶν προηγουμένων, ὁ Γαλαξίας αὐτὸς μὲ τὰ δεκαοκτὼ ἑκατομμύρια τῶν ἡλίων του, τῶν ὁποίων θὰ ἦτο τολμηρὸν νὰ ζητήσῃ τις τὸ κέντρον τῆς βαρύτητος.

Ἀλλὰ τί εἶνε αὐτὸς ὁ Γαλαξίας ὁλόκληρος ἀπέναντι τῶν ἑκατομμυρίων τῶν ἀστέρων, ἅτινα ὁ λογισμός μας θεωρεῖ εἰς τὰ βάθη τοῦ ἀστρῴου σύμπαντος; Καὶ αὐτὸς ὁ Γαλαξίας δὲν ἐκτοπίζεται ἴσως ὡς πέλαγος πλωτῶν νήσων; Πᾶς νεφελοειδὴς ἀστήρ, πᾶν σύμπλεγμα ἀστέρων δὲν εἶνε καὶ αὐτὸ Γαλαξίας κινούμενος ὑπὸ τὴν ἐνέργειαν τῆς βαρύτητος τῶν ἄλλων κόσμων οἵτινες τὸν προσκαλοῦσι καὶ τὸν παρακινοῦσι διὰ μέσου τῆς αἰωνίου νυκτός;

Ἀπὸ ἀστέρων εἰς ἀστέρας, ἀπὸ συστημάτων εἰς συστήματα, ἀπὸ ζώνης εἰς ζώνην ὁ λογισμὸς ἡμῶν μεταφέρεται ἐνώπιον τῶν ἀκαταμετρήτων μεγαλείων, ὧν ἤρχισε νὰ ὑπολογίζῃ τὴν ταχύτητα, ἀλλὰ τὰ ὁποῖα ὑπερβαίνουσιν ἤδη πᾶσαν ἀντίληψιν. Ἡ ἰδία ἐτήσιος κίνησις τοῦ ἡλίου Ἄλφα τοῦ Κενταύρου ὑπερβαίνει τὰ 188 ἑκατομμύρια λευγῶν κατ' ἔτος. Ἡ ἰδία κίνησις τοῦ 61ου τοῦ Κύκνου (δευτέρου ἡλίου ὡς πρὸς τὴν ἀπόστασιν) ἰσοδυναμεῖ πρὸς 370 ἑκατομμύρια λευγῶν κατ' ἔτος, ἤτοι ἓν ἑκατομμύριον λευγῶν περίπου καθ' ἑκάστην. Ὁ ἀστὴρ Ἄλφα τοῦ Κύκνου ἔρχεται πρὸς ἡμᾶς κατ' εὐθεῖαν γραμμὴν μὲ ταχύτητα 500 ἑκατομμυρίων λευγῶν κατ' ἔτος. Ἡ ἰδία κίνησις τοῦ ὑπ' ἀριθ. **1830** ἐν τῷ καταλόγῳ τοῦ Γρούμπριδζ ἀστέρος ἀνέρχεται εἰς 2,590 ἑκατομμύρια λευγῶν κατ' ἔτος, τὸ ὁποῖον ἰσοδυναμεῖ μὲ 7 ἑκατομμύρια λευγῶν καθ' ἑκάστην, 115,000 χιλιόμετρα καθ' ὥραν, 320,000 μέτρα κατὰ δευτερόλεπτον!.. Καὶ αὐτοὶ εἶνε ὑπολογισμοὶ κατ' ἐλάχιστον ὅρον, διότι δὲν βλέπομεν βεβαίως κατὰ πρόσωπον, ἀλλ' ἐκ πλαγίου τὰς τοιουτοτρόπως καταμετρουμένας μετατοπίσεις τῶν ἀστέρων.

Ὁποῖαι σφαῖραι! Ἥλιοι μυριάδας, ἑκατομμύρια φορὰς ὀγκωδέστεροι τῆς Γῆς φερόμενοι διὰ τοῦ ἀνεξερευνήτου κενοῦ μὲ ταχεῖαν ὑπερσκοτοδινιώδη, περιφερόμενοι εἰς τὸ ἄπειρον ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῆς πρὸς τὸ κέντρον ῥοπῆς πάντων τῶν ἀστέρων τοῦ σύμπαντος. Καὶ αὐτὰ τὰ ἑκατομμύρια, τὰ δισεκατομμύρια τῶν ἡλίων, τῶν πλανητῶν, τῶν σωρῶν τῶν ἀστέρων, τῶν νεφελοειδῶν, τῶν κόσμων οἵτινες ἀρχίζουσι καὶ τῶν κόσμων οἵτινες τελευτῶσι, ὁρμῶσι μετὰ ταχύτητος ἀναλόγου πρὸς τὰ σημεῖα ἅτινα ἀγνοοῦσι, μετὰ ζωηρότητος, μετὰ τοιαύτης ἐντάσεως ἐνεργείας ὥστε ἀπέναντί των ἡ πυρῖτις καὶ ἡ δυναμῖτις εἶνε πνοὴ βρέφους.

Καὶ οὕτω πάντες τρέχουσι, καθ' ἅπασαν τὴν αἰωνιότητα ἴσως, χωρὶς ποτε νὰ δύνανται νὰ προσεγγίσωσι τὰ ἄνυρπακτα ὅρια τοῦ ἀπείρου. Πανταχοῦ ὑπάρχει ἡ κίνησις, ἡ ἐνέργεια, τὸ φῶς, ἡ ζωή, καὶ τοῦτο βεβαίως κατ' εὐτυχίαν. Ἂν οἱ ἀναρίθμητοι αὐτοὶ ἥλιοι, πλανῆται, γαῖαι, σελῆναι, κομῆται ἦσαν σταθεροί, προσηλωμένοι, ἀκίνητοι, βασιλεῖς ἀπολιθωμένοι εἰς τοὺς αἰωνίους τάφους των, πόσον φοβερωτέρα ἀλλὰ καὶ πόσον πενθιμωτέρα θὰ ἦτο ἡ ὄψις τοῦ σύμπαντος!. Φαντάσθητε πᾶσαν τὴν πλάσιν σταματῶσαν, ἀκίνητον, ὡσεὶ τεταριχευμένην! Τοιαύτη ἰδέα δὲν εἶνε ἀνυποστήρικτος; δὲν ἔχει τι τὸ πένθιμον;

Καὶ τίς προξενεῖ τὰς κινήσεις; τίς τὰς διατηρεῖ; τίς τὰς διέπει; Ἡ παγκόσμιος πρὸς τὸ κέντρον ῥοπή, ἡ ἀόρατος δύναμις εἰς ἣν τὸ ὁρατὸν σύμπαν (ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἀποκαλοῦμεν ὕλην) ὑπακούει. Σῶμα προσελκυόμενον ἐκ τοῦ ἀπείρου ὑπὸ τῆς Γῆς θὰ ἀπέκτα ταχύτητα **11.300** μέτρων κατὰ δευτερόλεπτον, ἐπίσης σῶμα ἐξακοντιζόμενον ἐκ τῆς Γῆς μετὰ τῆς αὐτῆς ταχύτητος δὲν θὰ ἐπανέπιπτε πλέον εἰς τὴν Γῆν.

Digitized by Google

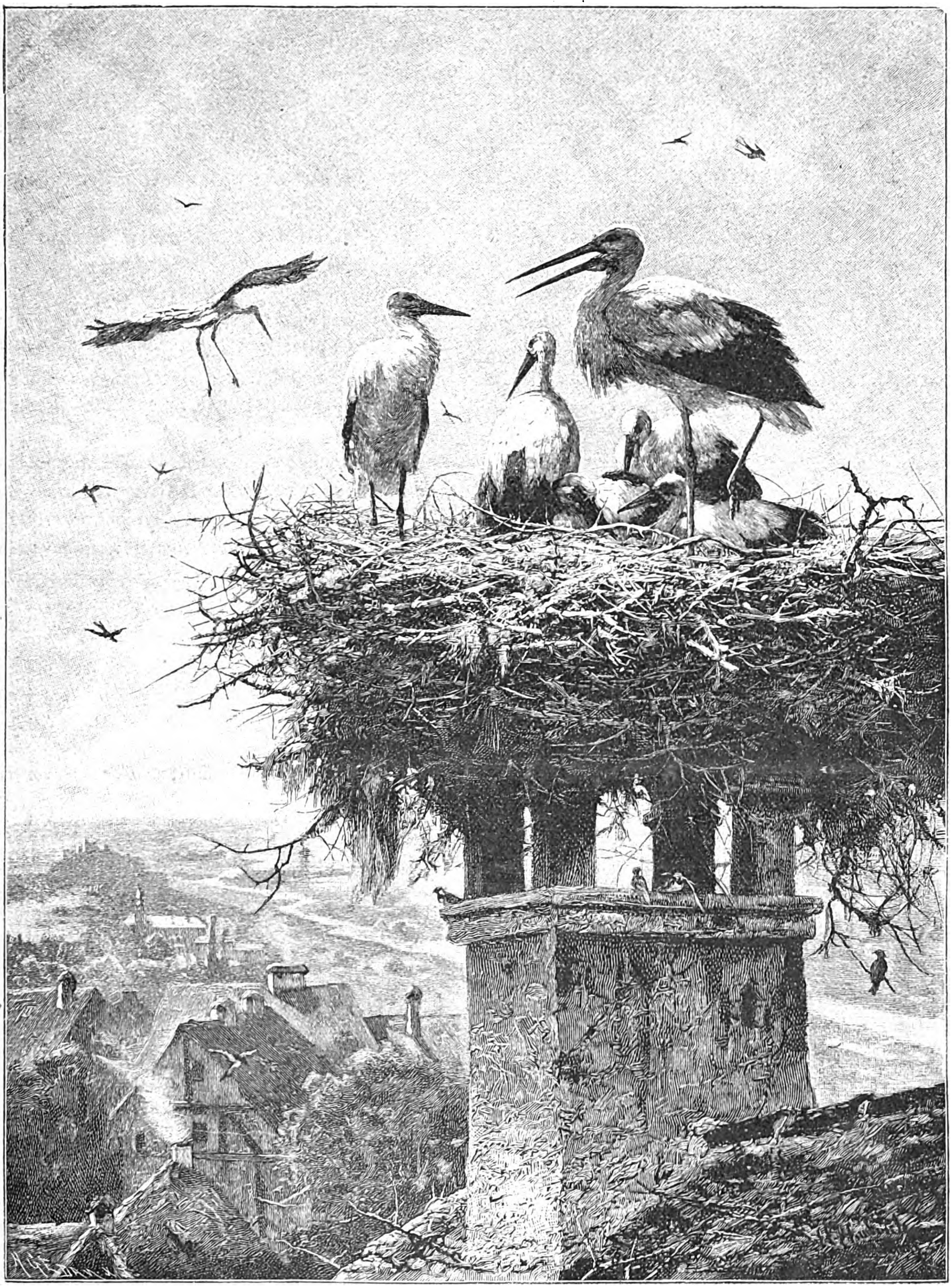

ΦΩΛΕΑ ΠΕΛΑΡΓΩΝ
Εἰκὼν Χάρτδιχ

Σῶμα προσελκυόμενον ἐκ τοῦ ἀπείρου ὑπὸ τοῦ Ἡλίου θ' ἀπέκτα ταχύτητα 608,000 μέτρων· ἐπίσης σῶμα ἐξακοντιζόμενον ἐκ τοῦ Ἡλίου μετὰ τῆς αὐτῆς ταχύτητος, δὲν θὰ ἐπανήρχετο πλέον εἰς τὸ σημεῖον τῆς ἀναχωρήσεώς του. Αἱ σωρεῖαι τῶν ἀστέρων δύνανται νὰ προκαλέσωσι ταχύτητα πολὺ ὑπερτέραν, ἥτις ἐξηγεῖται ἐκ τῆς περὶ τῆς ἕλξεως πρὸς τὸ κέντρον θεωρίας. Ἀρκεῖ νὰ ῥίψῃ τις τὸ βλέμμα ἐπὶ τοῦ χάρτου τῶν ἰδίων κινήσεων τῶν ἀστέρων ὅπως ἐννοήσῃ τὴν ποικιλίαν τῶν κινήσεων τούτων καὶ τὸ μεγαλεῖόν των.

Ἕπεται συνέχεια

[Μετάφρασις Χ.]

Digitized by Google

ΦΘΙΝΟΠΩΡΙΝΟΝ ΡΟΔΟΝ

Δραμάτιον μονόπρακτον.

Συνέχεια και τέλος· ἴδε σ. 347.

ΠΡΟΣΩΠΑ

Ὁ κ. ΛΕΑΝΔΡΟΣ 32 ἐτῶν, ΠΑΥΛΟΣ ΠΑΡΩΔΗΣ 27 ἐτῶν, ΑΝΝΑ ΡΟΔΙΟΥ 28 ἐτῶν, ΓΙΑΝΝΗΣ γέρων ὑπηρέτης

ΣΚΗΝΗ Ε'.

Γιάννης μόνος, κατόπιν δὲ ἡ Ἄννα

Γιάννης

Τί ὡραῖος ἄνδρας ποῦ ἔγεινε ὁ κύριος Παῦλος! Τί κρῖμα ποῦ δὲν εἶνε μεγαλείτερος ἀπὸ τὴν κυρίαν! Ὅταν ἤτανε μικροὶ ἔλεγαν ὅτι θὰ πανδρευτοῦν. Καὶ σάμπως νὰ μοῦ φαίνεται ὅτι νοστιμεύεται ὁ ἕνας τὸν ἄλλον. Ἡ κυρία ἀπὸ τὸν καιρὸν ποῦ ἦλθεν ὁ κύριος Παῦλος δὲν μαραζώνει πιά. (Σβύνει τὰ κηρία τοῦ κλειδοκυμβάλου. — Ἡ Ἄννα εἰσέρχεται εἰς ἄκρον τεταραγμένη.) Ἀ! Κυρία, ὁ κύριος Λέανδρος καὶ ὁ κύριος Παῦλος ἐβγῆκαν. Ἐζήτησαν τὸν κύριον Λέανδρον καὶ ὁ κύριος Παῦλος ἐπῆγε μαζί του ἕως τὴν πόρταν τοῦ περιβολιοῦ.

Ἄννα

Δὲν σὲ θέλω τίποτε, Γιαννη, εἶμπορεῖς νὰ φύγῃς.

Γιάννης (χαμηλοφώνως)

Τί νὰ τῆς εἶπε ἆρά γε ἡ κυρά; ἀλλοιώτικη φαίνεται (ἐξέρχεται. — Ἡ Ἄννα πίπτει ἐπὶ ἑνὸς ἑδωλίου.)

ΣΚΗΝΗ ΣΤ'.

Ἄννα (μόνη)

Νὰ ὑπανδρευθῶ τὸν κ. Χαριλάου... Καὶ ἡ γιαγιά μοῦ λέγει: «Θ' ἀποθάνω ἥσυχη πλέον. Δὲν θὰ σὲ ἀφήσω μόνην. Θὰ εἶσαι εὐτυχής...» Εὐτυχής!.... Ἐν τούτοις πρὸ ὀλίγων ἑβδομάδων ἤρχισα νὰ εἶμαι εὐτυχής. Δὲν ἐπεθύμουν πλέον τίποτε. Ἐσκεπτόμην ὅτι ἡ πτωχεία μου μ' ἐπροφύλαττεν ἀπὸ τὸ δυστύχημα νὰ ὑπανδρευθῶ ἄνθρωπον, ὁ ὁποῖος δὲν μὲ ἀγαπᾷ. Μοῦ ἐφαίνετο ὅτι μὲ τὴν μουσικήν, μὲ τὰ βιβλία μου.... μὲ τὴν φιλίαν τοῦ Παύλου θὰ ἐγήρασκα ἥσυχη. Νὰ ἔχῃ κανεὶς τέτοιον φίλον, νὰ τὸν ἔχῃ κάποτε πλησίον του, νὰ τὸν συλλογίζεται ὅταν δὲν εἶνε μαζί... δὲν ἤθελα τίποτε ἄλλο... Ἤμην λοιπὸν πολὺ φιλόδοξος καὶ πολὺ ρομαντική; — Νὰ ὑπανδρευθῶ τὸν κ. Χαριλάου! — Εἶνε ἀδύνατον. Θὰ ἀρνηθῶ... Ἀλλὰ πάλιν ἔχω τὸ δικαίωμα νὰ κάμω δυστυχῆ τὴν γιαγιά, ἡ ὁποῖα ἀρχίζει νὰ χαμογελᾷ ὀλίγον, διότι ἡ ἐγγονή της πρόκειται νὰ ὑπανδρευθῇ; — Ἔπειτα δὲν χρεωστοῦμεν τόσην εὐγνωμοσύνην εἰς τὸν κ. Χαριλάου; — Πρέπει νὰ τοῦ πληρώσωμεν μίαν ὀφειλὴν καὶ θὰ τὴν πληρώσωμεν μὲ τὴν ἀγάπην, μὲ τὴν νεότητά μου... Ὅλα αὐτὰ ἦσαν ὡραῖα, τρυφερά... Ἔστω! ἀφοῦ αὐτὸ μοῦ ἐπιβάλλει ἡ μοῖρά μου. (Κρότος βημάτων). Νὰ μὴν ἰδῇ ὁ Παῦλος ὅτι ἔκλαυσα. (Ἐλαττόνει τὸ φῶς τῆς λυχνίας, κάθηται πρὸ τοῦ κλειδοκυμβάλου καὶ ἀρχίζει τὸν *Ἀποχαιρετισμὸν* τοῦ Σοῦβερτ).

ΣΚΗΝΗ Ζ'.

Ἄννα, Παῦλος.

Παῦλος

Τί μελαγχολικὸ κομμάτι ποῦ παίζεις!

Ἄννα (μετὰ στενοχωρίας).

Ὁ κ. Λέανδρος ἔφυγεν;

Παῦλος

Θὰ ξαναγυρίσῃ βέβαια, ἀλλὰ κάποιος τὸν ἐζήτησεν. Εἴμεθα μόνοι. Καὶ νὰ σοῦ εἰπῶ νομίζω ὅτι δὲν ἔχομεν ἀνάγκην συντροφιᾶς, διὰ νὰ ὁμιλήσωμεν ὅπως συνήθως. Παρετήρησες ὅτι ὁμιλοῦμεν πάντοτε περὶ σοβαρῶν πραγμάτων εἰς αὐτὰς τὰς ὥρας;

Ἄννα

Ναί!

Παῦλος

Δὲν πηγαίνομεν εἰς τὸν κῆπον· Ἡ ὁμιλία εἶνε γλυκυτέρα ὅταν πατῇ κανεὶς εἰς τὴν χλόην καὶ τὸν σκεπάζει ὁ ἔναστρος οὐρανός.

Ἄννα

Εἶμαι ὀλίγον κουρασμένη ἀπόψε· ἂς μείνωμεν μᾶλλον ἐδῶ.

Παῦλος

Ὅπως θέλεις. Κάθησε εἰς τὸν καναπέ. Θ' ἀνοίξω τὸ παράθυρον. (Ἀνοίγει τὸ παράθυρον — Σεληνόφως. — Λαμβάνει ἀπό τινος καθίσματος ἐπώμιον ἐκ τριχάπτων καὶ ῥίπτει αὐτὸ προσεκτικῶς ἐπὶ τῆς Ἄννας).

Ἄννα

Εὐχαριστῶ. Μὲ περιποιεῖσαι πολύ.

Παῦλος (ὄρθιος ὄπισθεν τοῦ ἀνακλίντρου πλησίον τοῦ παραθύρου).

Ἡ βραδυαὶς εἶνε δροσεραίς. Ἐννοεῖ κανεὶς ὅτι πλησιάζει τὸ φθινόπωρον. Κοντὰ εἰς τὸν ποταμὸν βλέπεις ξηρὰ φύλλα ἀπὸ τοὺς πλατάνους.... Ἀλλὰ πόσον διαυγὴς εἶνε ὁ οὐρανός! Πῶς ἡ ἡσυχία τῆς νυκτὸς μᾶς περιβάλλει καὶ μᾶς θωπεύει! Εἶνε ἡ ὥρα κατὰ τὴν ὁποίαν οἱ εὐτυχεῖς ἄνθρωποι αἰσθάνονται ἐντελέστερον τὴν εὐτυχίαν των!

Ἄννα

Ἀλλὰ καὶ αἱ πληγωμέναι καρδίαι πῶς ἀγρυπνοῦν καὶ πάσχουν!

Παῦλος

Μπᾶ! σήμερον ἔχω τὸν ἐγωϊσμὸν τῶν εὐχαριστημένων· δὲν αἰσθάνομαι παρὰ τὴν καρδίαν μου, ἡ ὁποία ἐξογκώνεται ἀπὸ εὐτυχίαν καὶ

Digitized by Google

κτυπᾷ τρυφερά. Ἦλθα ἐδῶ ἀνήσυχος, λυπημένος ἴσως.... Ἀλλὰ ἐλησμόνησα ὅλας μου τὰς θλίψεις, καὶ ἂν κατὰ βάθος εἶμαι ὀλίγον μελαγχολικός, εἶμαι διότι φοβοῦμαι μὴν ἀφήσω τὴν εὐδαιμονίαν μου εἰς τὸ κατώφλιον τοῦ σπητιοῦ σας, ὅταν θὰ φύγω.

Ἄννα

Μεῖνε ἀκόμη, Παῦλε.

Παῦλος

Ἠμπορεῖ ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν ν' ἀναγκασθῶ νὰ φύγω. Ἄλλως, ἂν ἀργήσω περισσότερον, φοβοῦμαι ὅτι δὲν θὰ ἠμπορῶ πλέον νὰ ξεκολλήσω. Αἰσθάνομαι πολὺ καλὰ τὸν ἑαυτόν μου ἐδῶ, δὲν ἐργάζομαι.

Ἄννα

Δὲν ἐργάζεσαι διόλου;

Παῦλος

Σχεδὸν διόλου. Ἐν τούτοις χθὲς ἔγραψα μερικοὺς στίχους, τοὺς ὁποίους χρεωστῶ κάπως εἰς σέ.

Ἄννα

Πῶς τοὺς χρεωστεῖς εἰς ἐμένα;

Παῦλος

Ἦτο ἀργά· μόλις σὲ εἶχα καληνυκτίση καὶ πρὶν κοιμηθῶ ἐβγῆκα εἰς τὸ παράθυρόν μου. Ὁ οὐρανὸς ἦτο ὅσον καὶ ἀπόψε λαμπρός, κ' εὐωδία τριανταφύλλων ἤρχετο ἀπὸ τὸν κῆπον.. Αἴφνης ἤρχισες νὰ τραγουδῇς εἰς τὸ πιάνο τὸ θεσπέσιον ᾆσμα τοῦ Φάουστ:

Laisse-moi, laisse-moi contempler ton visage

Καὶ ὑπῆρχε τόση ἁρμονία μεταξὺ τοῦ φωτός, τῶν ἀρωμάτων καὶ τῆς μουσικῆς ἐκείνης, ὥστε μοῦ ἦλθαν εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς γλυκὰ δάκρυα. Ἠσθανόμην ὅτι ἀνεγεννώμην. Ἡ καρδία μου ἐγέμισεν ἀπὸ αἴσθημα εὐεξίας, εἰρήνης, εὐτυχίας. Ἐκάθησα τότε εἰς τὸ τραπέζι μου καὶ ἐστήριξα τὸ πρόσωπον εἰς τὰς χεῖράς μου. Ὄνειρον τρυφερὸν μὲ ἐπεσκέφθη καὶ τὸ προσήρμοσα εἰς τοὺς ῥυθμούς, τοὺς ὁποίους ἀφύπνισεν ἐντός μου ἡ μελῳδία.

Ἄννα

Θὰ μοῦ τοὺς ἀπαγγείλῃς τοὺς στίχους σου;

Παῦλος

Τοὺς ἀπήγγειλα εἰς τὸν Λέανδρον, ἀλλὰ εἰς ἐσὲ δὲν ἤξευρω ἂν πρέπῃ....

Ἄννα (μετὰ μελαγχολικοῦ μειδιάματος).

Μήπως δὲν εἶμαι ἀρκετὰ μεγάλη;

Παῦλος

Ἀφοῦ τὸ θέλεις, θὰ σοῦ τοὺς ἀπαγγείλω. (Κάθηται δεξιόθεν τῆς Ἄννας ἐπὶ τοῦ ἀνακλίντρου καὶ ἀναγινώσκει κατ' ἀρχὰς ἡσύχως, ἀλλὰ βαθμηδὸν ἡ φωνή του πάλλεται, καὶ ἀπαγγέλλει ὡς ἂν οἱ στίχοι ἀπηυθύνοντο πρὸς τὴν Ἄνναν).

Δὲν θέλω ἀπὸ τὰ χείλη μου γιὰ μιὰ στιγμὴ νὰ βγάλω
Τὸ λόγο τὸν ἀτίμητο, τὸ λόγο τὸ μεγάλο,
Ποῦ κρύβω χρόνια καὶ καιροὺς μέσ' 'ς τῆς καρδιᾶς τὰ [βάθη.
Δὲν θέλω ὁ ἕνας νὰ τὸν 'πῇ κι' ὁ ἄλλος νὰ τὸν μάθῃ,
Καὶ μ' ἄλλα λόγια ταπεινὰ κι' ὁ λόγος ὁ 'δικός μου
Νὰ σέρνεται, νὰ τρίβεται 'ς τὰ στόματα τοῦ κόσμου.
Θέλω καὶ δίχως νὰ τὸν 'πῶ, ἐσὺ νὰ τὸν μαντέψῃς,
Θέλω καὶ δίχως ν' ἀκουσθῇ, ἐσὺ νὰ τὸν πιστέψῃς,
Θέλω τὸ λόγο μου βαθειὰ μέσ' 'ς τὴν καρδιὰ νὰ κλείσῃς,
Καὶ θέλω νὰ μ' ἀποκριθῇς χωρὶς νὰ μοῦ 'μιλήσῃς.
Καὶ τότε νὰ διαλαληθῇ 'ς τὸν κόσμο ἀπ' ἄκρη 'ς ἄκρη,
Μὲ τὸ διπλὸ χαμόγελο, μὲ τὸ διπλό μας δάκρυ,
Μὲ τὴ διπλῆ μας τὴ χαρά, μὲ τὴ διπλῆ τὴ λύπη,
Μὲ τὴ διπλῆ λαχτάρα μας καὶ μὲ τὸ καρδιοχτύπι,
Καὶ τότε νὰ τὸ μάθουνε χωρὶς νὰ τοὺς τὸ 'ποῦμε,
Καὶ τότε νὰ μὴν τὤχωμε κρυφὸ πῶς ἀγαποῦμε. (*)

(Βαθμηδὸν ἡ Ἄννα ἔκλινε πρὸς τὸν Παῦλον. Τὸ πρόσωπόν της ἔλαβεν ἔκφρασιν εὐδαιμονίας, τὴν ὁποίαν διατηρεῖ ὀλίγον μετὰ τὴν ἀπαγγελίαν τῶν τελευταίων στίχων. Εἶτα αἰφνιδίως, ὡς ἀφυπνιζομένη, ἐγείρεται, κρύπτει τὸ πρόσωπον μεταξὺ τῶν χειρῶν καὶ κλαίει).

Παῦλος

Κλαίεις, Ἄννα;...

Ἄννα

Οἱ στίχοι.... ἡ συγκίνησις.... Δὲν ἔχω πλέον τίποτε.

Παῦλος

Διατὶ οἱ στίχοι μου σὲ ταράσσουν τόσον; Ἄννα, ὑποφέρεις. Ἴσως ἔψαυσα καμμίαν πληγήν...

Ἄννα

Ὄχι, δὲν εἶνε τίποτε.

Παῦλος

Σὲ πιστεύω. (Σιωπή. — Τὴν παρατηρεῖ εἰς τοὺς ὀφθαλμούς). Τί σκέπτεσαι Ἄννα;

Ἄννα

Σκέπτομαι ὅτι δὲν ἀπατᾶσαι, ὅταν λέγῃς ὅτι εἶσαι εὐτυχής. Σκέπτομαι δὲ ὅτι ἔχεις δίκαιον νὰ θέλῃς νὰ φύγῃς. Πρέπει νὰ σὲ ἀγαποῦν πολύ, διὰ ν' ἀγαπᾷς καὶ σὺ τόσον πολύ!

Παῦλος

Τί τὰ παίρνεις αὐτὰ εἰς τὸ σοβαρόν; Ἡ ἔμπνευσις εἶνε ἐντελῶς τῆς φαντασίας!

Ἄννα

Μὴ δικαιολογεῖσαι. Πρὸς τί; Ἀφοῦ ἐδιάβασα τὰ βιβλία σου, γνωρίζω κάπως τὰ μυστικά σου. (Μετὰ προσπαθείας). Ἄλλως, διατί νομίζεις ὅτι ἠμπορεῖ νὰ μὲ ταράξῃ αὐτό σου τὸ πάθος, τὸ ὁποῖον δὲν ἔβλαψε τὴν φιλίαν σου;

Παῦλος

Ἀγαπητὴ Ἄννα! Λοιπὸν ἔτρεφον ἄλλοτε— ἀλλὰ δὲν τρέφω πλέον — αὐτὸ ὅπου ὀνομάζεις πάθος. Τί θέλεις; Ἤμην εἴκοσιν ἐτῶν, ἤμην μόνος καὶ εἶχα ἀνάγκην ἀγάπης καὶ θωπειῶν. Προσεπάθησα νὰ καταπαύσω τὴν ἀνάγκην αὐτήν, ὅπως καταπαύει κανεὶς τὴν πεῖνάν του, τὴν δίψαν του—χωρὶς νὰ τὴν χορτάσω. Τὸ εἴξευρα ὅτι δὲν ἦτο αὐτὸς ὁ ἀληθινὸς ἔρως, ὁ ἔρως ὁ ὁποῖος καθησυχάζει καὶ ἐνισχύει καὶ πρέπει νὰ μὲ πιστεύσῃς σὺ ἀκριβῶς, ἡ ὁποία ἐδιάβασες

(*) Ἀνέκδοτοι στίχοι Γεωργίου Δροσίνη.

Digitized by Google

τοὺς στίχους μου. Τί ἄλλο εὗρες εἰς αὐτοὺς παρὰ τὴν μελαγχολίαν, ἡ ὁποία παρακολουθεῖ τὸ συναίσθημα τοῦ ἀτελοῦς καὶ τοῦ ἐφημέρου; Εἶνε ἀληθὲς ὅτι τοὺς στίχους τοὺς ὁποίους πρὸ ὀλίγου σοῦ ἀνέγνωσα διαπνέει ὁ φλογερὸς πόθος τῆς ἀπολύτου εὐδαιμονίας —ἀλλὰ τοῦτο συμβαίνει διότι εἶνε ὀλιγώτερον πραγματικοί, ἂν καὶ ἐξ ἴσου εἰλικρινεῖς. Μὲ ἐννοεῖς; Δὲν ἐγράφησαν καθ' ὑπαγόρευσιν τῆς διανοίας μου, διὰ τῆς ἐντάσεως τῆς θελήσεώς μου. Ἐβγῆκαν κατ' εὐθεῖαν ἀπὸ τὴν καρδιάν μου καὶ ᾐσθάνθην ὅ,τι ἐξέφρασα. Ἀλλ' ἀπευθυνόμην μᾶλλον πρὸς ἴνδαλμα τῆς φαντασίας, παρὰ πρὸς ὡρισμένην γυναῖκα. Χθές, δὲν ἠξεύρω εἰς ποίαν ἀόριστον προσδοκίαν εὐτυχίας εὑρισκόμενος, ἔπλασα ἰδεώδη ἐρωμένην . . . ἡ ὁποία δὲν ἔχει ἀκόμη οὔτε ὄνομα, οὔτε μορφὴν ... καὶ δὲν τολμῶ νὰ τῆς δώσω οὔτε τὸ ἕν, οὔτε τὸ ἄλλο.

Ἄννα (μετ' ἀρρήτου μελαγχολίας).

Θὰ ἠμπορέσῃς νὰ τὸ κάμῃς γρήγορα. Πρέπει νὰ νυμφευθῇς ὅσον τὸ δυνατὸν ταχύτερα Παῦλε. Ἄλλως θὰ εἶσαι δυστυχής. Θὰ εὕρῃς κάποιαν νέαν...

Παῦλος

Σὲ παρακαλῶ, μὴ μοῦ ὁμιλῇς περὶ αὐτοῦ τοῦ ζητήματος.

Ἄννα

Διατί;

Παῦλος

Διότι... διότι εἶνε πιθανὸν ὅτι δὲν θὰ νυμφευθῶ ποτέ. — Ναί, βέβαια, συνήντησα μέχρι τοῦδε πολλὰς γυναῖκας, ἀπὸ ἐκείνας τὰς ὁποίας ἐρωτεύονται συνήθως, ἀλλὰ δὲν ᾐσθάνθην ποτε τίποτε ἐδῶ. Ὅλαι — θὰ εὕρῃς ἴσως ὅτι ἔχω ἀλλοκότους διαθέσεις — μοῦ ἐφάνησαν πολὺ ἐπιπόλαιαι, πολὺ ἐλαφραὶ ὡς πρὸς τὴν γνῶσιν τοῦ βίου· εὑρίσκω δὲ ὅτι μὲ τὴν περιωρισμένην καὶ ψυχρὰν ἀνατροφήν, τὴν ὁποίαν ἔλαβον, ἠμπορεῖ νὰ ἔχουν τὸ θελκτικὸν ἔνστικτον, ἀλλὰ ὄχι καὶ τὸ βαθὺ αἴσθημα τοῦ ἔρωτος. Ὦ, ἐγώ, ἐπιθυμῶ ἡ σύζυγός μου ἀπὸ τὴν πρώτην ἡμέραν νὰ καταστῇ τὸ *ἥμισύ μου*. Θέλω νὰ εἶνε ἡ ἐμπιστευμένη ὄχι μόνον τῆς καρδιᾶς μου, ἀλλὰ καὶ τῆς διανοίας μου. Ἐρωμένη ἀπείρως τρυφερά, ἡ ὁποία νὰ συμμερίζεται τὴν λύπην καὶ τὴν χαράν μου, φίλη ἀπείρως ἁβρά, ἡ ὁποία νὰ υἱοθετῇ τὰ σχέδιά μου, τοὺς ἐνθουσιασμούς, τὰς ἀμφιβολίας μου. Διὰ τοῦτο πρέπει νὰ ἐσκέφθη πολλὰ πράγματα — καὶ νὰ ὑπέφερεν ὀλίγον.

Ἄννα

Δὲν ὑπάρχουν τέτοιες γυναῖκες.

Παῦλος

Μὲ συγχωρεῖς, ὑπάρχουν... εἶμαι βέβαιος

Ἄννα

Πολλὰ ζητεῖς.

Παῦλος

Πιθανόν. Εἰξεύρω ὅτι οἱ νέοι γενικῶς δὲν ζητοῦν τόσα. Καὶ διὰ τοῦτο ὑπάρχουν ἡμέραι, κατὰ τὰς ὁποίας φοβοῦμαι μήπως ἐγήρασα προώρως. Μήπως δὲν ζῇ κανεὶς ταχύτερα ἀπὸ τοὺς ἄλλους, ὅταν μελετᾷ τὸν ἑαυτόν του, ὅπως ἐγώ; — Ἀλλὰ ὄχι, αὐτὴν τὴν στιγμὴν ἰδίως φωνὴ διαμαρτυρήσεως ἐγείρεται καὶ μοῦ λέγει: «Εἶσαι νέος, πολυ νέος. Ποτὲ δὲν ἦσο νεώτερος. . . .» Καὶ πράγματι τί ἀλλόκοτα σκέπτομαι . . . Ἆ! νὰ σου εἰπῶ, Ἄννα, ἂν ἡ μνηστή, τὴν ὁποίαν ἐλπίζω — καὶ τὴν ὁποίαν διεῖδα ἴσως — ἦτο αὐτοῦ, ἐμπρός μου, ἐκεῖ ὅπου κάθεσαι, καὶ ἠμποροῦσα νὰ μαντεύσω ὅτι μὲ ἀγαπᾷ, μὲ τί ζέσιν θὰ ἔσπευδα νὰ τῆς εἰπῶ!...(Προσπεποιημένη ἀπάθεια τῆς Ἄννας. — Σιωπή! Μπα! εἶνε τρέλλα, τὸ ἐπαναλαμβάνω.. τὸ βλέπω!—Διὰ νὰ ἐπανέλθω εἰς πραγματικὰς καὶ πρακτικὰς ἰδέας — εἰξεύρεις, Ἄννα, ὅτι ἠθέλησαν νὰ μὲ ὑπανδρεύσουν;

Ἄννα (ζωηρῶς)

Ἐσένα; πότε;

Παῦλος

Τὴν περασμένην ἑβδομάδα (Εἰρωνικῶς). Μοῦ εἶχαν εὕρει καὶ τὴ *νύφη*· εἴκοσι χρόνων. ὄχι πολὺ ἄσχημη, μετρίως νοήμων, ἀλλὰ πλουσιωτάτη... Ὁ πατέρας, ὁ ὁποῖος ἐκ πνεύματος ἀντιλογίας πρὸς τὴν κοινωνίαν δὲν συχαίνεται, οὔτε περιφρονεῖ τοὺς ποιητάς, μὲ εὕρισκε λαμπρόν, χωρὶς νὰ μὲ ἴδῃ ποτέ. Ἡ δουλειὰ θὰ ἐτελείωνε γρήγορα . . . . Δὲν ἔμενεν ἄλλο παρὰ νὰ γνωρισθῶμεν. Ἀκούεις: μόνον νὰ γνωρισθῶμεν ἔμενε!

Ἄννα

Τί ἐντροπή! . . . . καὶ ὅμως ἔτσι γίνονται οἱ γάμοι!

Παῦλος

Ὁ μεσίτης ἐπέμενε — φαίνεται ὅτι τὸν ἐπεθύμει πολὺ αὐτὸν τὸν γάμον — ἀπορῶ ἀκόμη διατί— τοῦ εἶπα ὅ,τι ἔπρεπε νὰ τοῦ εἰπῶ, ὅσον ἠμποροῦσα εὐγενέστερα. «— Ποτὲ δὲν θὰ γείνῃς θετικὸς ἄνθρωπος, μοῦ ἀπήντησε θυμωμένος. Θὰ ἰδῇς ποῦ θὰ καταλήξῃς μὲ αὐτὰ τὰ ὡραῖα αἰσθήματα. Τὰ εἶχα καὶ ἐγὼ ἄλλοτε.»

Ἄννα

Τί ἐντροπή!

Παῦλος

Θέλεις νὰ μάθῃς ποῖος μοῦ ἔκαμε τῆς προξενειαῖς;

Ἄννα

Εὐχαρίστως διὰ νὰ τὸν περιφρονοῦμε μαζί.

Παῦλος

Ὁ κ. Χαριλάου.

Ἄννα (ἐγειρομένη καὶ φέρουσα τὴν χεῖρα ἐπὶ τοῦ μετώπου)

Ἆ!

Παῦλος

Ἄννα, τὸ ὄνομα αὐτὸ δὲν σὲ συγκινεῖ συνήθως τόσον πολύ. Εἶνε ἡ δευτέρα φορά, ὅπου σὲ

Digitized by Google

κάμνω νὰ ὑποφέρῃς, χωρὶς νὰ τὸ ἐννοήσω. Εἰπέ μου τί συμβαίνει. Δὲν ἔχεις ἐμπιστοσύνην εἰς ἐμέ;

Ἄννα

Λοιπόν... ἔμαθα... πρὸ ὀλίγου... ὅταν ἔφυγες... ὅτι ὁ κ. Χαριλάου μὲ ἐζήτησε εἰς γάμον...

Παῦλος

Σέ; Λοιπόν;...

Ἄννα

Χρεωστῶ νὰ δεχθῶ — τὸ χρεωστῶ.

Παῦλος

Τί λέγεις; θὰ ἠμπορέσῃς νὰ ἀγαπήσῃς αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον;

Ἄννα

Θὰ προσπαθήσω...

Παῦλος

Καὶ θὰ τὸν ὑπανδρευθῇς, πρὶν κατορθώσῃς νὰ τὸν ἀγαπήσῃς;.... ἄχ...

Ἄννα

Ἀμφιβάλλεις περὶ ἐμοῦ, Παῦλε; Μὲ ἀδικεῖς. —Θὰ ὑπανδρευθῶ τὸν κ. Χαριλάου ἀπὸ εὐγνωμοσύνην καὶ διὰ νὰ κάμω εὐτυχῆ τὴν γιαγιά.

Παῦλος

Συγχώρησέ με, Ἄννα, ἂν σὲ ἐπίκρανα. Ἔχασα τὴν ψυχραιμίαν μου... Ἠμποροῦσα νὰ τὰ περιμένω ὅλα αὐτά; — Ἀλλὰ πρέπει νὰ σοῦ ἀπαντήσω. Πρῶτον ἡ γιαγιά σου θέλει νὰ σὲ ὑπανδρεύσῃ πρὶν ἀποθάνῃ. Ἔστω. Ἔπειτα ὁμιλεῖς περὶ εὐγνωμοσύνης. Ἀλλὰ δὲν χρεωστεῖς καμμίαν εὐγνωμοσύνην. Εἰξεύρω ἐγὼ πράγματα, τὰ ὁποῖα σὺ ἀγνοεῖς, σὺ καὶ ἡ γιαγιά σου μόνον, ἀλλὰ τὰ ὁποῖα γνωρίζουν ὅλοι γύρω σας. Αὐτὸς ὁ Χαριλάου εἶνε ὁ κακὸς δαίμων τῆς οἰκογενείας σας. Αὐτὸς μὲ τὰς συμβουλάς του ἐξώθησε τὸν πατέρα σου εἰς τὴν κερδοσκοπίαν τοῦ χρηματιστηρίου καὶ τὴν καταστροφήν! Αὐτὸς ἀπέφυγε νὰ ἐκθέσῃ τὸ ὄνομά του καὶ ἔδειξε ἀρκετὴν δεξιότητα, ὥστε νὰ μὴν τὸν ὑποπτευθοῦν κἂν τὰ θύματά του. Κατόπιν σᾶς ἔκαμε μίαν ἐλεημοσύνην —ἐγὼ τὸ ὀνομάζω ἀνταπόδοσιν— ἀλλ' ἡ ἔντιμος αὐτὴ πρᾶξίς του μὲ ἐξέπληττεν. Δὲν ἠμποροῦσα νὰ τὴν πιστεύσω — καὶ πόσον δίκαιον εἶχα! . . . Ὁ ἐγωϊστὴς αὐτός, ὁ ὁποῖος ἐχόρτασε τὴν ζωήν, ὁ ὁποῖος κηρύττει ὑπερηφάνως ὅτι ποτὲ δὲν ἠγάπησεν, ἀκόμη καὶ ὅταν ἦτο εἴκοσι χρόνων, καὶ ὁ ὁποῖος ἐσπατάλησε μὲ τὰ γύναια τὴν νεότητά του, τὴν ἀνδρικὴν ἡλικίαν του καὶ αὐτὸ ἀκόμη τὸ πρόωρον καὶ διεφθαρμένον γῆράς του, ἔχει ἀνάγκην ἀπὸ νέαν γυναῖκα, ἀπὸ νέαν κόρην! — Ἄ! προτήτερα ἀπὸ ἐσένα ἐζήτησε πολλὰς ἄλλας. Ἀλλ' ὁ Χριστόπουλος, ὁ Ἀβραμίδης, ὁ Φιλίππου ἀπεποιήθησαν νὰ τὸν κάμουν γαμβρόν. —Τὸν εἰξεύραν! Ἐπειδὴ δὲ σὺ εἶσαι νέα, ἐπειδὴ εἶσαι ὡραία—καὶ αὐτὸς εἶνε πλούσιος—σὲ ἀγοράζει! —Ἄ! Ἄννα, πῶς καὶ τὸ σῶμα καὶ ἡ ψυχή σου θὰ ἐξηγείροντο ἂν ἐγνώριζες... (Ἥσυχος καὶ μετ' αὐθεντίας). Δὲν θὰ ὑπανδρευθῇς τὸν κ. Χαριλάου· ὁ φίλος σου σοῦ τὸ ἀπαγορεύει.

Ἄννα

Ὤ! δὲν θὰ τὸν ὑπανδρευθῶ. Δὲν ἠμπορῶ πλέον νὰ τὸν ὑπανδρευθῶ. Μοῦ ἀφαιρεῖς καὶ αὐτὴν τὴν θλιβερὰν εὐχαρίστησιν τῆς θυσίας!

Παῦλος

Ἄννα!

Ἄννα

Δὲν παραπονοῦμαι δι' αὐτό. Ἀπ' ἐναντίας εἶσαι ἀληθινὸς φίλος, ἀλλὰ δὲν ἠμπορῶ νὰ σοῦ εἰπῶ μέχρι ποίου σημείου ὑποφέρω. Δὲν σοῦ ὡμίλησα, Παῦλε, περὶ αὐτοῦ· ἐντρέπομαι ἀλλὰ τώρα πρέπει νὰ ἀνακουφίσω τὴν λύπην μου. Ναὶ πρὸ ὀλίγου καὶ ἐγὼ ἔτρεφα κενὰς ἐλπίδας. Δὲν εἶχα καὶ ἐγὼ τὸ δικαίωμα νὰ πιστεύω ὅτι θὰ εὕρω ἐπὶ τέλους σύζυγον, ὅστις νὰ μὲ ἀγαπᾷ;

Παῦλος

Καὶ ἐσκέφθης ὅτι αὐτὸς ὁ σύζυγος εἶνε ὁ κ. Χαριλάου.

Ἄννα (Βλέπουσα ὅτι παρ' ὀλίγον ἐπροδίδετο)

Ναί....

Παῦλος

Ἄννα, λέγεις ψεύματα! Πρὸ ὀλίγου ὡμίλησες περὶ θυσίας καὶ τώρα... Ναί, λέγεις ψεύματα, εἶμαι βέβαιος. Διατί νὰ λέγῃς ψεύματα; (Κύπτει τὴν κεφαλήν). Ἄννα, ἐννοῶ... (Μετὰ παραφορᾶς) Εἶμαι εὐτυχής!

Ἄννα

Τί εἶπα;

Παῦλος

Τίποτε—ἀλλ' ἐπροδόθης. Μὴ θέλῃς νὰ μοῦ εἰπῇς τὸ ἐναντίον, Ἄννα, διότι σὲ ἀγαπῶ.

Ἄννα (μετ' ὀδύνης)

Παῦλε, ἂς παύσωμεν νὰ ὀνειροπολοῦμεν. Ὅταν μοῦ λέγῃς ὅτι μὲ ἀγαπᾷς, εἶσαι εἰλικρινής, ἀλλὰ παρεξηγεῖς τὸ αἴσθημά σου.—Πρὶν μὲ ἰδῇς δυστυχῆ, δὲν μοῦ ὡμιλοῦσες κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον... Τὸ ἐννοῶ, ἐκλαμβάνεις τὸν φιλικόν σου οἶκτον ὡς ἔρωτα....

Παῦλος

Τὸν οἶκτον!..

Ἄννα

Εἶσαι γενναῖος, ἀλλὰ καὶ ἐγὼ εἶμαι ὑπερήφανη.

Παῦλος

Καὶ ἡ ὑπερηφάνειά σου σὲ παραφέρει.... Ἄ! Ἄννα, ἂν ὡμίλησα ἀργά, δὲν ἠγάπησα ὅμως καὶ ἀργά. Ἄκουσέ με . . . Πίστευσέ με. . . Ἐνθυμήσου. —Ὄχι, δὲν σοῦ ἀνήκω ἀπὸ τὴν ἑσπέραν αὐτήν. Κατ' ἀρχάς, χωρὶς νὰ τὸ ἐννοήσω, ὑπέστην τὸ θέλγητρον τῆς παρουσίας καὶ τῆς ὁμιλίας σου. — Ἔπειτα ὅταν ἐπρόκειτο νὰ φύγω, ἀνέβαλα τὴν ἀναχώρησίν μου διὰ μίαν

Digitized by Google

ἡμέραν, διὰ μίαν ἑβδομάδα! Ὁ καιρὸς ἐπέρασε. Δὲν ἠμπόρεσα ν' ἀποσπασθῶ ἀπ' ἐδῶ. Χθὲς ἐσκεπτόμην νὰ μένω εἰς τὴν ἐξοχὴν μέχρι τοῦ χειμῶνος, διὰ νὰ ἐργασθῶ πλησίον σου. Μοῦ ἐφαίνετο ὅτι ἂν ἐπέστρεφα εἰς τὰς Ἀθήνας, θ' ἀνεύρισκα τὰς ἀνησυχίας καὶ τὰς θλίψεις μου, ἐνῷ ἐδῶ θὰ ἔχω ὅλας τὰς ἐλπίδας καὶ θὰ εἶμαι εὐχαριστημένος ἀπὸ τὸν ἑαυτόν μου. Πρὸ ὀλίγου εἰς τους στίχους μου δὲν εἶχα τὴν προαίσθησιν τῆς εὐτυχίας; Ἓν μοῦ ἔλειπεν ἀκόμη· νὰ πεισθῶ ὅτι ἀγαπῶμαι. Εἰπέ μου ὅτι πράγματι μὲ ἀγαπᾷς καὶ ὅτι μὲ πιστεύεις!

Ἄννα (κατόπιν ψυχικῆς πάλης)

Ὅ,τι ἔπρεπε νὰ εἴπω . . . τὸ εἶπα.

Παῦλος (ἰδιαιτέρως)

Μήπως ἠπατήθην; ... (Κρότοι βημάτων —. Ἡ Ἄννα καὶ ὁ Παῦλος χωρίζονται ἀπ' ἀλλήλων ἐσπευσμένως. Ἡ Ἄννα πρὸς τὸ κλειδοκύμβαλον ἀριστερά. Ὁ Παῦλος δεξιὰ πρὸς τὸ παράθυρον.— Εἰσέρχεται ὁ Λέανδρος).

ΣΚΗΝΗ Η'.

Ἄννα, Παῦλος, Λέανδρος.

Λέανδρος

Ἐγύρισα! Ἡ ὥρα ἦτο προχωρημένη καὶ ἐδίσταζα, ἀλλ' ἤθελα νὰ σᾶς ἐπανίδω.

Παῦλος (ἀφηρημένος

Σ' εὐχαριστοῦμεν . . .

Λέανδρος

Διάβολε! Τωρρίζατε εἰς τὴν κουβένταν καὶ ἐλησμονήσατε νὰ σηκώσετε τὴν λάμπαν (ὑψώνει τὸ φῶς· ἡ σκηνὴ φωτίζεται — Παρατηρεῖ προσεκτικῶς τὴν Ἄνναν καὶ τὸν Παῦλον—Ἰδιαιτέρως). Τί συνέβη ἀρά γε; (Πρὸς τὴν Ἄνναν, ἥτις φυλλολογεῖ ἀπροσέκτως μουσικόν τι τεμάχιον). Ἐπαίξατε πολὺ κατὰ τὴν ἀπουσίαν μου;

Ἄννα (χωρὶς νὰ στρέψῃ τὴν κεφαλήν).

Ὄχι πολύ.

Λέανδρος (σείει τὸν Παῦλον, ὅστις εἶνε βυθισμένος εἰς ὀνειροπόλησιν — χαμηλοφώνως).

Παρώδη!

Παῦλος (ὡσεὶ ἐξεγειρόμενος).

Τί εἶνε;

Λέανδρος

Ἐσκέφθης τί σοῦ εἶπα προτήτερα;

Παῦλος (μελαγχολικῶς).

Ναὶ—καὶ εἶχες δίκαιον, τὴν ἀγαπῶ—ἀλλὰ εἶνε περιττόν.

Λέανδρος

Ἔλα δά! (Πλησιάζει τὴν Ἄνναν) Δεσποινίς, δὲν ἠμπορεῖτε νὰ μαντεύσετε ποτὲ ποῖος μ' ἐζήτησεν.

Ἄννα

Ποῖος;....

Λέανδρος (παρατηρῶν βαθμηδὸν τὴν αὐξάνουσαν συγκίνησιν τῶν δύο νέων)

Κάποιος πλούσιος γείτων σας, ὁ ὁποῖος θέλει νὰ νυμφευθῇ. Φαίνεται μάλιστα ὅτι ἔκαμε καὶ τὴν πρότασίν του. (Ἡ Ἄννα ταράσσεται) Ἀλλ' ἐπειδὴ ἐφοβεῖτο μήπως ἀποκρουσθῇ, ἦλθε νὰ μὲ παρακαλέσῃ νὰ συνηγορήσω ὑπὲρ αὐτοῦ. — Ἀλλ' ὅταν τὸν εἶδα τόσο γέρον, τόσον ἄσχημον, τόσο βαμμένον, εἰξεύρετε τί ἀπήντησα διὰ καλὸν καὶ διὰ κακόν; (ἐὰν δὲν ἔκαμα καλὰ θὰ σπεύσω νὰ τοῦ ζητήσω συγγνώμην). . . Τοῦ ἀπήντησα: «Φίλε μου λυποῦμαι πολύ, ἀλλὰ ἄργησες· πρὸ μιᾶς ὥρας ἡ ἐν λόγῳ κόρη ἠῤῥαβωνίσθη τὸν στενότερόν μου φίλον — τὸν κ. Παῦλον Παρώδην!...»

Ἄννα (ἀκτινοβολοῦσα, πρὸς τὸν Λέανδρον)

Τὸ εἴπατε αὐτό;... (Διασχίζει τὴν σκηνὴν καὶ τείνει ἀμφοτέρας τὰς χεῖρας της πρὸς τὸν Παῦλον). Ἆ! Παῦλε!

Παῦλος

Ἄννα, Ἄννα μου ἐπὶ τέλους! (Πρὸς τὸν Λέανδρον) Φίλτατε!

Ἄννα (πρὸς τὸν Παῦλον)

Ὅταν αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος ἤθελε νὰ μὲ ὑπανδρευθῇ λοιπὸν τὸ ἔκαμε διὰ νὰ μᾶς χωρίσῃ: Εἶχεν ἐννοήσει ὅτι ἀγαπώμεθα;

Λέανδρος

Οἱ τελευταῖοι, οἱ ὁποῖοι τὸ ἐννοήσατε, εἶσθε σεῖς (Πρὸς τὸν Παῦλον) Ἐγὼ θ' ἀναγκασθῶ νὰ ἐκμυστηρευθῶ τὰ μυστικά σας εἰς τὴν κυρίαν Ῥοδίου;

Παῦλος

Σὲ παρακαλῶ.

Λέανδρος

Αὔριον.—Καὶ τώρα, ἐρωτευμένοι μου, φιληθῆτε. Ἐγὼ ἀναλαμβάνω τὴν εὐθύνην.

Ἄννα (κλίνουσα πρὸς τὸν Παῦλον)

Ὅπως ἄλλοτε.

Λέανδρος

Ναί, ποιηταί μου, ν' ἀγαπᾶσθε καὶ νὰ μὴ σκοτίζεσθε διὰ τίποτε ἄλλο—Ν' ἀγαπᾶσθε τρυφερὰ—καὶ νὰ τραγουδῆτε!—Δὲν εὑρέθη ἀκόμη τίποτε ὡραιότερον εἰς τὸν κόσμον.

(Πίπτει ἡ αὐλαία) **Κατὰ τὸ γαλλικὸν ὑπὸ Δ.Γ.Κ.**

Digitized by Google

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΑΝΑΛΕΚΤΑ

Ὁ γυναικεῖος ἐγκέφαλος. Τὸ βάρος τοῦ γυναικείου ἐγκεφάλου εἶνε κατὰ μέσον ὅρον ἐλαφρότερον τοῦ ἀνδρικοῦ κατὰ 100 γράμμα, ἐξ οὗ συνεπέραινον ἄλλοτε, ὅτι ὁ ἀνὴρ ὑπερέχει διανοητικῶς τῆς γυναικός. Τοῦτο ὅμως ἀπεδείχθη ἀμφίβολον διὰ νεωτέρων ἐρευνῶν τῶν γάλλων μάλιστα ἐπιστημόνων· διότι ἐκ τούτων προκύπτει ὅτι τὸ μεῖζον βάρος δὲν συνεπάγεται πάντοτε καὶ μείζονα διανοητικὴν ἀνάπτυξιν. Ἡ διαφορὰ τοῦ βάρους τοῦ ἐγκεφάλου τῶν ἀρρένων καὶ τῶν θηλέων παρατηρεῖται ἀπ' αὐτῆς τῆς βρεφικῆς ἡλικίας. Οὕτως ὁ ἐγκέφαλος ἄρρενος νηπίου ζυγίζει κατὰ μέσον ὅρον 331 γράμμα, τοῦ δὲ θήλεος 283 περίπου. Ἀπὸ τοῦ τετάρτου μέχρι τοῦ ἑβδόμου ἔτους τῆς ἡλικίας ὁ ἐγκέφαλος τῶν τε ἀρρένων καὶ τῶν θηλέων παιδίων ἔχει τὸ αὐτὸ βάρος, ἀπὸ τοῦ ἑβδόμου ὅμως ἔτους καὶ ἐφεξῆς ὁ ἀνδρικὸς ἐγκέφαλος ἀναπτύσσεται ταχύτερον, ἑπομένως καὶ τὸ βάρος αὐτοῦ αὐξάνει. Τὸ βάρος τοῦ ἐγκεφάλου τῶν ἐνηλίκων ἀνέρχεται περίπου εἰς τὸ $1/_{30}$ τοῦ ὁλικοῦ βάρους τοῦ σώματος τοῦ ἀνδρός, καὶ εἰς τὸ $1/_{32}$ τοῦ τῆς γυναικός. Ἀλλὰ καὶ ἐκ τούτου δὲν ἐπιτρέπεται νὰ συναγάγωμεν τὸ πόρισμα ὅτι διανοητικῶς ὑστεροῦσιν αἱ γυναῖκες τῶν ἀνδρῶν, διότι εἰς τοιοῦτο πόρισμα ἀντίκεινται αἱ παρατηρήσεις περὶ τοῦ βάρους τοῦ γυναικείου ἐγκεφάλου ἐν διαφόροις χώραις. Ἐκ τῶν τοιούτων παρατηρήσεων ἀπεδείχθη ὅτι τὸ βάρος τοῦ ἐγκεφάλου εἶνε κατὰ μέσον ὅρον: τῶν μὲν Ἀγγλίδων 1260 γραμμῶν, τῶν δὲ Αἰθιοπίδων 1232 γραμμ., τῶν Γαλλίδων 1210 γραμμ., τῶν Γερμανίδων 1209 καὶ τῶν ἐν Αὐστρίᾳ γυναικῶν μόνον 1160. Ὡς δὲ οὐδεὶς δύναται νὰ ὑποθέσῃ ὅτι αἱ Αἰθιοπίδες εἶνε νοημονέστεραι τῶν Γαλλίδων, διότι ἔχουσι βαρύτερον ἐγκέφαλον, οὕτω διὰ τὸν αὐτὸν λόγον δὲν ἐπιτρέπεται καὶ ἡ ὑπόθεσις περὶ ἀνωτέρας νοημοσύνης τῶν ἀνδρῶν. Ὡς πρὸς δὲ τὸν ὄγκον τοῦ ἐγκεφάλου ὁ διάσημος ἀνθρωπολόγος Βροκὰ κατέληξεν ἐπὶ τῇ βάσει πολυαρίθμων καταμετρήσεων κρανίων εἰς τὰ ἑπόμενα ἱκανῶς παράδοξα πορίσματα: Ὅτι ὁ ὄγκος τοῦ ἐγκεφάλου τῆς Ὠβερναίας γυναικὸς (ἐκ τῆς γαλλικῆς ἐπαρχίας Ὠβέρνης) εἶνε 1445 κυβικῶν γραμμῶν, τῆς Ἐσκιμώας 1428, τῆς Κινέζας 1383, τῆς Κορσικανῆς 1367 καὶ τῆς Παρισινῆς μόνον 1337.

Βάπτισμα τῆς θυγατρὸς τοῦ Δουμᾶ. Αἱ γαλλικαὶ ἐφημερίδες ἀναγγέλλουσιν ὅτι ἡ θυγάτηρ τοῦ διασήμου δραματογράφου Ἀλεξάνδρου Δουμᾶ Ἰωανίνη, ἐνῆλιξ γενομένη, ἠσπάσθη τὴν χριστιανικὴν θρησκείαν καὶ ἐβαπτίσθη, ἀνάδοχον ἔχουσα τὴν πριγκήπισσαν Ματθίλδην. Διότι ὁ Ἀλέξανδρος Δουμᾶς δὲν ἐβάπτισε τὰ τέκνα του, ἀλλ' ἀφῆκεν αὐτὰ ἐλεύθερα κατὰ τὴν ἐνηλικίωσίν των ν' ἀσπασθῶσιν οἱανδήποτε θρησκείαν ἤθελον προκρίνῃ μετὰ ὥριμον μελέτην.

ΧΡΟΝΙΚΑ

Ἀρχαιολογικά. Παράδοξον πρότασιν ὑπέβαλεν εἰς τὴν ἐπιτροπὴν τῆς ἐν Σικάγῳ παγκοσμίου ἐκθέσεως κύριός τις ἐξ Ἀλεξανδρείας, ὀνόματι Ἀλέξανδρος Ταλιαφέρρος. Οὗτος προσέφερεν εἰς τὴν ἐπιτροπὴν τὸν τάφον καὶ τὰ λείψανα τῆς Κλεοπάτρας ἀντὶ τοῦ στρογγύλου ποσοῦ 60 χιλιάδων δολλαρίων, συνώδευσε δὲ τὴν πρότασίν του μὲ ὑδρίαν, ἐν τῇ ὁποίᾳ διισχυρίζετο ὅτι περιέχεται ἡ σποδὸς τῆς περικλεοῦς βασιλίσσης. Ὑποθέτομεν ὅτι πρόκειται περὶ τῆς ἐσχάτως ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ἀνακαλυφθείσης σαρκοφάγου, ἥτις, ὡς τινες οὐχὶ πολὺ πιθανῶς ὑποστηρίζουσιν, εἶνε τῆς Κλεοπάτρας· ἀγνοοῦμεν ὅμως ἂν ἡ σαρκοφάγος αὕτη περιῆλθεν εἰς τὴν κατοχὴν ἰδιώτου τινός.

Φιλολογικά. Ἀσθενεῖ σοβαρῶς ἐκ φλογώσεως τῶν ἐσωτερικῶν ὀργάνων, ἀπειλούσης δηλητηρίασιν τοῦ αἵματος, ὁ διάσημος ῥῶσσος συγγραφεὺς κόμης Λέων Τόλστοϊ.

—Κατά τινα γενομένην ἐσχάτως ἐν Λονδίνῳ ἐκποίησιν αὐτογράφων ἄγγλων ποιητῶν καὶ συγγραφέων ἐπωλήθησαν πλὴν ἄλλων: μία ἐπιστολὴ τοῦ Νεύτωνος 46 λίρας, μία ἐπιστολὴ τοῦ 1811 τοῦ Βύρωνος 15 λίρας, ἄλλη ἐπιστολὴ τοῦ ποιητοῦ Κὴτς ἐρωτικὴ 14½ λίρας, ἄλλη ἐπιστολὴ τοῦ σκώττου ποιητοῦ Βοῦρνς 20 λίρας.

— Ἡ εἰς τσεχικὴν γλῶσσαν μετάφρασις τοῦ διηγήματος τοῦ Λέοντος Τόλστοϊ, τοῦ ἐπιγραφομένου «ἡ Σονάτα τοῦ Κρόυτσερ», κατεσχέθη ὑπὸ τῶν αὐστριακῶν ἀρχῶν ἐν τῷ τυπογραφείῳ πρὸ τῆς δημοσιεύσεώς της.

— Μεγάλην αἴσθησιν παρήγαγεν ἐν Γαλλίᾳ ἡ ἀγγελία περὶ προσεχοῦς δημοσιεύσεως τῶν Ἀπομνημονευμάτων τοῦ Ταλλεϋράνδου, τοῦ πολυμηχάνου διπλωμάτου, ὅστις ἐπὶ μακρὰ ἔτη ὑπηρέτησε δεξιώτατα τρία ἀντίθετα πολιτικὰ συστήματα, τὰς ἐπαναστατικὰς κυβερνήσεις, τὴν αὐτοκρατορίαν τοῦ Ναπολέοντος καὶ τὴν δυναστείαν τῶν Βουρβώνων. Τὸ δικαίωμα τῆς ἐκδόσεως ἀδρῶς ἠγόρασεν ὁ οἶκος Calmann-Lévy, τὴν πρώτην δὲ προκαταβολὴν διὰ τὴν ἀγορὰν τοῦ δικαιώματος τούτου, συνισταμένην εἰς 40,000 φράγκων οἱ κάτοχοι τῶν χειρογράφων ἀφιέρωσαν ὑπὲρ φιλανθρωπικοῦ τινος ἱδρύματος. Ἀποσπάσματα τῶν ἀπομνημονευμάτων κατώρθωσεν ἄγνωστον τίνι τρόπῳ νὰ προμηθευθῇ ὁ ἐν Παρισίοις ἀνταποκριτὴς τῶν *Καιρῶν* τοῦ Λονδίνου Βλῶβιτς, ὅστις ἔσπευσε νὰ τηλεγραφήσῃ αὐτὰ εἰς τὴν ἐφημερίδα ἐκείνην, ὁπόθεν τὰ παρέλαβον καὶ αἱ γαλλικαί. Ἀλλὰ περὶ τῆς προώρου ταύτης δημοσιεύσεως πολλὴ ἠγέρθη συζήτησις ἐν τῷ γαλλικῷ τύπῳ· ὁ δὲ δοὺξ τοῦ Broglie ἰσχυριζόμενος ὅτι ἦτο ἀδύνατον εἰς τὸν Ἄγγλον δημοσιογράφον νὰ ἴδῃ τὰ χειρόγραφα τοῦ Ταλλεϋράνδου, ἐπιμελῶς ἀποκρυπτόμενα ὑπὸ τῶν κληρονόμων αὐτοῦ, ἐκφράζει τὴν ὑπόνοιαν ὅτι δὲν εἶνε γνήσια τἀποσπάσματα, ἀλλ' ἀνήκουσιν ἴσως τὰ πλεῖστα εἰς τὰ πλαστογραφηθέντα ὑπὸ τοῦ ἀποπεμφθέντος γραμματέως τοῦ γηραιοῦ διπλωμάτου. Ἀνταπαντῶν δ' ὁ Βλῶβιτς, ἀναιρεῖ τὸν ἰσχυρισμὸν τοῦτον, καὶ προσθέτει ὅτι διὰ τῆς ἐν τοῖς *Καιροῖς* δημοσιεύσεως τῶν ἀποσπασμάτων ἐξηναγκάσθησαν οἱ κληρονόμοι τοῦ Ταλλεϋράνδου νὰ ἐπισπεύσωσι τὴν δημοσίευσιν τῶν Ἀπομνημονευμάτων, ἣν ἕως τότε ἀνέβαλλον.

Καλλιτεχνικά. Εἰκὼν τις τοῦ συγχρόνου Γάλλου ζωγράφου Μεϊσσονιέ, ἔχουσα πλάτος μὲν 76 ἑκατοστῶν

Digitized by Google

τοῦ μέτρου, ὕψος δὲ 49, ἐπωλήθη ἐσχάτως ἀντὶ 850,000 φράγκων, ἤτοι εἰς τιμήν, εἰς ἣν οὐδεμία μέχρι τοῦδε εἰκὼν ζῶντος καλλιτέχνου ἔφθασεν. Ἡ εἰκὼν παριστᾷ τὸν Ναπολέοντα μετὰ τοῦ ἐπιτελείου καὶ τοῦ στρατοῦ αὐτοῦ ἐν ἔτει 1814, ἐγράφη δὲ τῷ 1864 καὶ ἐξετέθη τότε ἐν τῇ ἐτησίᾳ καλλιτεχνικῇ ἐκθέσει τῶν Παρισίων. Εἰκονοπώλης τις προσέφερε πρὸ μικροῦ εἰς τὸν κάτοχον τῆς εἰκόνος ταύτης 500,000 φράγκων, ἀποδεχθέντος δὲ τούτου τὴν συμφωνίαν, ὁ εἰκονοπώλης τὴν μετεπώλησε μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἀντὶ τῆς μυθώδους τιμῆς 850,000 φρ. εἰς τὸν ζάπλουτον πρώην διευθυντὴν τῶν ἐν Παρισίοις Καταστημάτων τοῦ Λούβρου, κερδήσας οὕτω 350,000 φράγκων.

— Κατ' ἀντίθεσιν τῆς ὑπερόγκου τιμῆς, εἰς ἣν πωλοῦνται τὰ ἔργα τοῦ Μεϊσσονιέ, ἐπωλήθησαν ἀντὶ εὐτελεστάτου ποσοῦ ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν πρώτην αὐτῶν ἀγορὰν πίνακες Ἄγγλων ζωγράφων ἔν τινι δημοπρασίᾳ εἰκόνων γενομένῃ ἐσχάτως ἐν Λονδίνῳ. Ὁ πίναξ ὁ παριστῶν τὸ συμπόσιον τοῦ Μάκβεθ τοῦ Μάκλιζ, ὅστις ἐπὶ πολλὰ ἔτη ἐθεωρεῖτο ὡς ὁ μέγιστος τῶν Ἄγγλων ζωγράφων, πωλῶν εἰς τεραστίας τιμὰς τὰ ἔργα του, κατεκυρώθη ἀντὶ 300 λιρῶν. Εἰς τὸ αὐτὸ ποσὸν κατεκυρώθη καὶ «ὁ Σταθμὸς τοῦ σιδηροδρόμου» εἰκὼν τοῦ Φρίθ, τὴν ὁποίαν οὗτος τῷ 1860 εἶχε πωλήσῃ 4,500 λίρας, λαβὼν προσέτι καὶ 750 λίρας διὰ τὸ δικαίωμα τῆς ἐκθέσεως τῆς εἰκόνος.

Θεατρικά. Ὑπὸ τῆς ἀρτίως συστάσης ἐν Παρισίοις Ἑταιρίας τῶν μουσικῶν ἀκροαμάτων, ἧς σκοπὸς εἶνε ἡ διάδοσις τῆς γνώσεως τῶν κλασσικῶν μουσικῶν ἔργων, διωργανίσθη παράστασις τῆς «Βεατρίκης καὶ τοῦ Βενεδίκτου», μελοδράματος τοῦ Βερλιόζ, οὗ ἡ ὑπόθεσις εἶνε εἰλημμένη ἐκ κωμῳδίας τινὸς τοῦ Σαίξπηρ. Ἡ παράστασις ἐγένετο πανηγυρικῶς ἐν τῷ θεάτρῳ Ὠδείῳ, ἐνθαρρυνθεῖσα δ' ἐκ τῆς ἐπιτυχίας ταύτης ἡ ἑταιρία παρασκευάζει παράστασιν τῆς «Ἁλώσεως τῆς Τροίας», μελοδράματος τοῦ αὐτοῦ μουσικοδιδασκάλου, οὗ τὰ ἔργα μετὰ τὸν θάνατόν του ἤρχισαν νὰ ἐκτιμῶνται προσηκόντως.

Νεκρολογία. Ἐν Λισαβῶνι ἀπέθανε τῇ 2 Ἰουνίου (ν.) ὁ Πορτογάλλος μυθιστοριογράφος Κάμιλλος Καστέλλο-Βράνκο. Γεννηθεὶς τῷ 1825, ἐδημοσίευσεν ἀπὸ εἰκοσαετίας πολλὰ μυθιστορήματα, ἅτινα ἀπλήστως ἀνεγινώσκοντο ἐν τῇ πατρίδι του. Τὰ ὀνομαστότερα τούτων εἶνε τὰ ἐπιγραφόμενα «Ἀρχαία ἀρετή», «Δύο ὧραι ἀναγνώσεως», «Τὰ ἀπόκρυφα τῆς Λισσαβῶνος.» Ἐποίησε δὲ καί τινα δραματικὰ ἔργα, ὧν δοκιμώτατα θεωροῦνται: «Τὸ καθαρτήριον καὶ ὁ παράδεισος» ἢ «Τελευταία πρᾶξις», τὰ «Εὐλογημένα δάκρυα» κλπ.

— Πεντηκοντούτης τὴν ἡλικίαν ἀπέθανε μετὰ βραχεῖαν νόσον ἐν Στρασβούργῳ ὁ Ἀλσατὸς μελοποιὸς Βίκτωρ Νέσσλερ, τοῦ ὁποίου πρὸ ὀλίγων μόλις ἡμερῶν παρεστάθη ἐν Μονάχῳ νέον μελόδραμα ἐπιγραφόμενον. «Τὸ ῥόδον τοῦ Στρασβούργου.» Ὁ Νέσσλερ εἶνε ὁ μελοποιὸς τῶν μελοδραμάτων «ὁ Σαλπιγκτὴς τοῦ Σαίκιγγεν», «ὁ Μυθήρας τοῦ Ἄμελν» καὶ ἄλλων τινῶν, ὧν αἱ εὔκολοι μελῳδίαι εἶνε δημοτικώταται ἐν Γερμανίᾳ.

— Ἐν Ὀβερμόδερν τῆς Ἀλσατίας ἀπέθανε γεωργός τις, ὀνόματι Ἔττλιγκ, ὅστις ἦτο καὶ ποιητὴς ἀξίων λόγου θρησκευτικῶν ᾀσμάτων. Ὁ χωρικὸς ποιητὴς διεκρίνετο καὶ διὰ τὴν τεραστίαν αὐτοῦ μνήμην, διότι ἦτο ἱκανὸς νὰ ἐπαναλάβῃ αὐτολεξεὶ λόγους ἱεροκηρύκων, τοὺς ὁποίους πρὸ ἐτῶν ἅπαξ μόνον εἶχεν ἀκούσῃ. Ἀπέθανε δ' ἐν ἡλικίᾳ 76 ἐτῶν.

ΠΑΝΤΟΙΑ

Ὅλαι αἱ γυναῖκες, ὅσαι εἶχον ἀνέλθῃ εἰς ἀξιώματα δημοτικὰ εἰς Ἔδγερτον (Κανσὰς) τῆς Ἀμερικῆς παρῃτήθησαν ἀφοῦ πολλάκις ἤρισαν καὶ διεκπληκτίσθησαν πρὸς τοὺς κυρίους ἐκλογεῖς των.

— Τὸ Βρετανικὸν μουσεῖον ἀπέκτησεν ἐσχάτως πολύτιμον ἱστορικὸν κειμήλιον εἶνε δὲ τοῦτο τραπεζικὸν γραμμάτιον κινεζικὸν ἐκδοθὲν κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τῆς δυναστείας τῶν Μίγγων, ἤτοι εἶνε κατὰ 300 ἔτη ἀρχαιότερον τοῦ πρώτου εὐρωπαϊκοῦ τραπεζικοῦ γραμματίου ὅπερ ἐξέδωκε κατὰ τὸ 1668 ἡ τράπεζα τῆς Στοκχόλμης.

— Τὰ εἰσοδήματα τοῦ παρισινοῦ «Φιγαρῶ» κατὰ τὸ ἔτος 1889 ἀνῆλθον εἰς 6 ἑκατομμύρια φράγκων, ἐξεκαθαρίσθησαν δὲ κέρδη τῶν μετόχων τῆς ἑταιρίας εἰς ἣν ἀνήκει 2 ½ ἑκατομμύρια φράγκων

ΑΙ ΕΙΚΟΝΕΣ

Ἡ Μοναχή. Ἡ εἰκὼν αὕτη εἶνε ἔργον τοῦ γνωστοῦ βαυαροῦ ζωγράφου Αὐγούστου Χόλμβεργ γεννηθέντος τῷ 1851 καὶ ἐκπαιδευθέντος ἐν Μονάχῳ. Δὲν ἦτο δυνατὸν ἁπλούστερον καὶ ἐκφραστικώτερον ἢ διὰ τῆς ἐν στενῷ καὶ λιτῷ κελλίῳ γραίας μοναχῆς νὰ προσωποποιηθῇ ἡ μόνωσις καὶ ἡ ἐρημία.

Φωλεαὶ πελαργῶν. Εἰκὼν Χάρτβιχ. Ἐπάνω εἰς τὴν καπνοδόχον οἱ πελαργοὶ ἔστησαν τὴν φωλεάν των σωρεύσαντες φρύγανα, καὶ ὁ ἄξιος καλλιτέχνης ἐκ τοῦ ἁπλουστάτου αὐτοῦ γεγονότος ἐμπνευσθεὶς ἐφιλοτέχνησε τὴν ποιητικωτάτην εἰκόνα του.

ΕΔΩ Κ' ΕΚΕΙ

Παιδικὸν ὑστερόγραφον. Ὁ μικρὸς Μιμῆς εἰς τὸ τέλος ἐπιστολῆς ἣν ἔγραψε πρὸς τὴν μητέρα του ἐκ τοῦ ἀτμοπλοίου: «Φοβοῦμαι, μαμά, ὅτι τὸ γράμμα μου θὰ ἔχῃ μερικὰς ἀνορθογραφίας, διότι τὸ ἀτμόπλοιον ἐσάλευε πολὺ ὅταν σοῦ ἔγραφα.»

Μακρινὴ συγγένεια. — Τὸν ἔμπορον τῆς ὁδοῦ Ἑρμοῦ, ποῦ ἔχει τὸ ἴδιο ὄνομα μ' ἐσένα τὸν ἔχῃς τίποτε; — Ναί, μακρινὸν συγγενῆ.— Καὶ τί συγγένειαν ἔχετε; — Εἶνε ἀδελφός μου. — Καὶ πῶς τὸν λὲς μ α κ ρ ι ν ὸ ν σ υ γ γ ε ν ῆ; — Γιατὶ μεταξὺ αὐτοῦ καὶ ἐμοῦ ἐγεννήθηκαν δέκα ἀδελφαίς.

Παιδικὴ ἀντίληψις. Ὁ πατὴρ ἐπανελθὼν ἐκ μακρᾶς ἐκδρομῆς ἐνίφθη· καὶ ἡ μικρὰ κόρη ἰδοῦσα τὴν λεκάνην πλήρη ῥυπαροῦ ὕδατος:—Πὼ πὼ τί νερό, καϋμένε μπαμπᾶ, σὰν νὰ πλύθηκε κανένας ἀράπης!

ΤΡΕΙΣ ΓΝΩΜΑΙ ΚΑΘ' ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Ἡ γυναικεία ἡλικία εἶνε κεφάλαιον, τὸ ὁποῖον ὅμως ὅσον μεγαλήτερον γίνεται τόσον μικρότερον τόκον δίδει.

*

Ὁ ἔρως φωλεύει εἰς τὰς ἁβροτέρας καρδίας, ὅπως ἡ κάμπη εἰς τὰ εὐωδέστερα ῥόδα.

*

Τὴν μητέρα καὶ τὸν Θεὸν ἐπικαλούμεθα ἐν τῇ ὀδύνῃ καὶ λησμονοῦμεν ἐν τῇ χαρᾷ.

ΜΙΑ ΣΥΜΒΟΥΛΗ ΚΑΘ' ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Ἐξολοθρεύονται αἱ κατσαρίδες, τὰ ἐνοχλητικὰ ἐκεῖνα μαῦρα ἔντομα, τὰ ὁποῖα φθείρουν καὶ ῥυπαίνουν τὰς οἰκίας, ὡς ἑξῆς: Βράζετε ὀλίγον μέλι ἐντὸς ἀρκετοῦ ὕδατος καὶ ὅταν κρυώσῃ τὸ κρᾶμα κενώνετε αὐτὸ ἐντὸς βαθέων πινακίων ῥίπτοντες καὶ τεμάχια ἄρτου. Τὰ πινάκια ἀφίνετε τὴν νύκτα εἰς μέρη συχναζόμενα ὑπὸ τῶν ἐντόμων, ἀφοῦ φροντίσετε διὰ ξυλαρίων ἢ τεμαχίων χάρτου συνεστριμμένου νὰ καταστήσετε εὔκολον τὴν ἐκ τοῦ ἐδάφους πρὸς τὰ χείλη τῶν πινακίων ἀνάβασιν αὐτῶν. Τὴν πρωΐαν θέαμα τραγικώτατον! τὰ πινάκια εἶνε πλήρη μελανῶν πτωμάτων.

Ἀθῆναι Χ.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1890-2169

Digitized by Google

ΜΑΡΙΑ Η ΠΕΝΤΑΓΙΩΤΙΣΣΑ(1)

ΑΝΔΡΕᾼ ΚΑΡΚΑΒΙΤΣᾼ

Ἐ τὰ Σάλωνα σφάζουν ἀρνιὰ καὶ 'ς τὸ Χρισὸ κριάρια
Καὶ 'ς τῆς Μαρίας τὴν ποδιὰ σφάζονται παλληκάρια.

Νύχτα κατάμαυρη, μάννα τοῦ τρόμου.
Ἔξυπνος βρίσκομαι 'ς τὸ φτωχικό μου,
Ἕνα μισόσβυστο δαυλὶ 'ς τὸ πλάϊ
Τὴν τελευταία του σπίθα πετάει.
Κρατάω τὸ μέτωπο σκυφτὸ 'ς τὸ χέρι·
Μέσα 'ς τὰ σύννεφα μόνο ἕν' ἀστέρι
Λάμπει... κι' ἀθέλητος ὁ στοχασμός μου
Πάει 'ς ταὶς Πεντάμορφαις, θεαὶς τοῦ κόσμου,
Ποῦ κόσμους ἔφαγαν καὶ παλληκάρια,
Σὰν ἄγρια πέλαγα καὶ 'σὰν λιοντάρια.
Κ' ἔξαφνα τ' ἄστρο μου 'ς τὰ οὐράνια βάθη
Μέσα σὲ σύννεφα πιὸ μαῦρα ἐχάθη,
Κ' ἕν ἀβασίλευτο κ' ἕν ἄλλο ἀστέρι
Ἀπ' ἄλλα ὑψώματα κι' ἀπ' ἄλλα μέρη
Κι' ἀπ' ἄλλα ὄνειρα σταλτὸ ἐδῶ χάμου
Ἐγλυκοχάραξε 'ς τὴν καμαρά μου.
Μ' ἕνα λαμπρόφωτο γύρω στεφάνι
Ἡ Πενταγιώτισσα 'μπροστά μου ἐφάνη.

Δὲν τὴν ἀλλάξανε τὰ καταχθόνια·
Πανώρηα, ἀγέραστη, ξάστερη, αἰώνια,
Ἐὰν νὰ τὴν ἔκαμε 'ς τὸν Ἄδη κάτου
Ὁ Χάρος δοῦλός της βασίλισσά του.
Ἴδια, παράδεισος, κόλασις, ἴδια!
Φλωριά, χωριάτικα πλούσια στολίδια,
Ἐ τ' ἀχνό της μέτωπο κρέμουντ' ἀράδα,
Καὶ τοῦ μετώπου της λάμπ' ἡ ἀχνάδα
Πιὸ φανταχτότερη κι' ἀπ' τὰ φλωριά της.
Ἡ Νύχτα χάνεται 'μπρὸς 'ς τὴ θωριά της·
Ἀλλὰ κι' ἂν ἤτανε κ' ἡ Νύχτα ἐκείνη
Ποῦ μόνο ὁ θάνατος κι' ὁ τάφος δίνει,
Κι' ἂν εἶχε ἀμέτρηταις φοραὶς ἀκόμα
Πιὸ ἄγριο πρόσωπο, πιὸ μαῦρο χρῶμα,
Πάλι θα χάνοταν 'σαν 'ντροπιασμενη
Ἀπ' τὴ νικήτρια λάμψι ποῦ βγαίνει
Μέσ' ἀπ' τὰ μάτια της· — εἶνε γυναίκεια ;
Καὶ μάτια λέγονται τ' ἀστροπελέκια ;

Ὦ Πενταγιώτισσα, τί θὲς ἀκόμα ;
Πές μου, δὲ σ' ἔλυωσε τὸ μαῦρο χῶμα
Καὶ μὲ τὰ ὄνειρα τοῦ κάτου κόσμου
Ξεφεύγεις ἄπιαστη κ' ἔρχεσ' ἐμπρός μου ;
Μόνη δὲν ἔρχεσαι· κι' ἀπὸ κοντά σου
Κύτταξε! σέρνονται τὰ θύματά σου,
Ἀγόρια ἀχνούδωτα, παλληκαράδες,
Ἀθῶα θύματα κι' ἀθῶοι φονιάδες,

Πίσω σου τρέχουνε, σ' ἀκολουθοῦνε,
Κι' ὅλοι ἀπὸ ἔρωτα γιὰ σὲ μεθοῦνε
Κι' αὐτοὶ ποῦ ἐμάγεψες κι' ὅπου 'ς τὰ χέρια
Τοὺς ἐπαράδωκες φόνου μαχαίρια
Κι' ἀδέρφια ἐσκότωσαν, φίλους γιὰ σένα,
Κ' ἐκεῖνοι πῶπεσαν ἀρνιὰ σφαγμένα,
Ὅλοι τους κρέμουνται, κι' αὐτοὶ κ' οἱ ἄλλοι,
Ἀπὸ τῆς νιότης σου τὰ δόλια κάλλη,
Καὶ σὺ 'ς τὴ μέση τους δὲν κλαίς, δὲ φρίττεις,
Γέννα μαρμάρινη τῆς Ἀφροδίτης!
Κι' ὅπως ἡ Ἄνοιξις ἀπ' τὸ παλάτι
Τ' Ἀπρίλη χύνεται ῥόδα γεμάτη,
Κ' ἐσὲ τὰ χέρια σου κ' ἐσὲ ἡ ποδιά σου
Γεμᾶτα εἶν' αἵματα, ῥόδα δικά σου !

Ἆ! Πενταγιώτισσα, τί θὲς ἀκόμα ;
Ὄχι, δὲ σ' ἔλυωσε τὸ μαῦρο χῶμα,
Καὶ μὲ τὰ ὄνειρα τοῦ κάτου κόσμου
Ξεφεύγεις ἄπιαστη κ' ἔρχεσαι ἐμπρός μου
Ὦ πλάσμ' ἀλύπητο, λαχταρισμένο,
Ἔλα! σ' ἀγάπησα, καὶ σὲ προσμένω·
Κι' ἂν εἶσαι φάντασμα, τέτοια ὁλοένα,
Τέτοια φαντάσματα ὡσὰν ἐσένα
Νὰ μοῦ χαρίζουνε τὴν εὐτυχία,
Ὄνειρο πύρινο σὲ ζωὴ κρύα.
Ἔλα καὶ σφίξε με 'ς τὴν ἀγκαλιά σου,
Σβύσε τὴ δίψα μου μὲ τὰ φιλιά σου,
Ὅπως κι' ἂν λέγεσαι κι' ὅ,τι κι' ἂν εἶσαι,
Κ' ὕστερα ὅλο μου τὸ αἷμα χύσε,
Ἐὰν τὸ νεράκι της ἡ γῆ 'ς τὸ δίνω·
Ρουμπίνια ἀτίμητα πλάσε μ' ἐκεῖνο.
Ὅλα εἶνε σύννεφα καὶ παραμύθια,
Μόν' ἡ ἐμμορφιὰ εἶνε τὸ φῶς, ἡ ἀλήθεια !
Τοῦ κάκου ἀχόρταγα 'ς τὸν κόσμο τοῦτο
Δόξα γυρεύουμε, δύναμι, πλοῦτο,
Κ' ἡ Πίστις, μάγισσα, φτερὰ μᾶς δίνει,
Κ' ἐμπρός σου τρέμουμε, Δικαιοσύνη,
Κι' ὅλο ἀπὸ μέσα μας μιὰν εὐχὴ βγαίνει :
Νὰ ζοῦμε ἀπείραχτοι κι' ἀναπαμμένοι.
Σὲ μιᾶς Πεντάμορφης τὰ στήθη ἐπάνω,
Μὲ δυὸ γλυκόλογα, μὲ γέλιο πλάνο,
Ὅλα ξεχάνονται... Χυμάει μιὰ Λάμια
Καὶ 'σὰν ἀδύνατα ξερὰ καλάμια
Τὰ σιδερένια μας νιᾶτα συντρίβει·
Κ' ἡ βοσκοπούλα εἶνε μέσ' 'ς τὸ καλύβι
Ἢ 'ς τἀρχοντόσπιτο κυρὰ μεγάλη,
Ὅμοια 'ς τἀρπάγια της μᾶς σφίγγει πάλι,
Καὶ μὲ τὸ στόμα της τἄπονο πιάνει
Ρουφάει τὸ αἷμά μας — καὶ δὲν τῆς φτάνει!

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ

(1) Ἐκ τῆς ἐν τῷ Φιλαδελφείῳ Ἀγῶνι βραβευθείσης συλλογῆς : «Τὰ Μάτια τῆς Ψυχῆς μου».

Digitized by Google

Η ΛΥΓΕΡΗ

Συνέχεια· ἴδε σ. 340

Τῷ ὄντι ἡ λυγερὴ ὑπέφερε πάρα πολύ. Ἐκτὸς τοῦ κλονισμοῦ ὃν ᾐσθάνθη ἐκ τῶν λόγων τῆς Κυρὰ Παγώνας καὶ τῶν φανερῶν πλέον διαθέσεων τῶν γονέων της, περὶ συνοικεσίου, ἡ χθὲς ἐνώπιον τῆς οἰκίας τοῦ Καινούριου διαδραματισθεῖσα σκηνή, πολὺ τὴν ἐλύπησε. Δύο κακὰ ἐπῆλθον διὰ τοῦ συμβάντος ἐκείνου εἰς τὴν παρθένον. Πρῶτον ὅτι κατεντροπιάσθη ἐνώπιον τόσου πλήθους, φανερωθέντος πλέον τοῦ πρὸς τὸν Γεώργιον ἔρωτός της καὶ δεύτερον δυσηρέστησεν αὐτὸν ἀρνηθεῖσα νὰ λάβῃ τὸ προσφερόμενον τεμάχιον τῆς κουλούρας. Κ' ἐνῷ ἀποσυρθεῖσα τοῦ ἐξώστου ἀνελύετο εἰς δάκρυα καὶ λυγμούς, δὲν ἠδύνατο κανεὶς νὰ εἴπῃ ἀσφαλῶς ἂν ἔκλαιεν ἐκ θυμοῦ, διότι ἐδόθη τὸ ὄνομά της ἕρμαιον τῆς κακολογίας τῶν χωρικῶν, ἢ ἐξ ἐλέγχου καθ'ἑαυτῆς, διότι δὲν ἔλαβε τοῦ νέου τὸ δῶρον. Ἀλλ' ἐκ τῆς συχνοτέρας προσηλώσεως τοῦ νοῦ τῆς λυγερῆς εἰς ἓν καὶ μόνον σημεῖον τῆς σκηνῆς ἐκείνης, εἰς τὴν πικραμένην ὄψιν καὶ τὸ ὀργίλον ὕφος, τὸ ὁποῖον ἔλαβεν αἴφνης ὁ Βρανᾶς, μόλις εἶδε τὴν ἐντελῆ ἄρνησίν της, ἔκαμνε καθένα νὰ πιστεύσῃ ὅτι μᾶλλον διὰ τὸ δεύτερον ἐστενοχωρεῖτο. Ναί, ἐκάκιζεν ἤδη ἑαυτὴν ἡ Ἀνθή, διότι ἐδείχθη τόσον ὑπερήφανος καὶ ἀσυγκίνητος εἰς τὸν ἔρωτά της. Τί ἠθέλησε τάχα νὰ κάμῃ μὲ αὐτό; Νὰ φράξῃ τὰ κακὰ στόματα; Ἀρκεῖ εἰς αὐτὰ ὅτι εἶδον κάτι τί· δὲν εἶχον ἀνάγκην νὰ ἰδοῦν περισσότερα. Αἱ κακαὶ γλῶσσαι ἔχουν τὴν καλοσύνην νὰ συμπληρώνουν μόναι των τὰ κενά. Ἂν εὐηρέστει τοὐλάχιστον τὸν Γεώργιον· ἂν ἐδέχετο τὴν προσφοράν του, θὰ εἶχε κἂν αὐτόν, δὲν θὰ τὸν ἠνάγκαζε νὰ φύγῃ εὐθὺς μακράν, μακρότερον ὅσον τὸ δυνατόν, καταπληγώνων διὰ τῶν πτερνιστήρων τὸν ἵππον του, μὴ θέλων ν' ἀκούσῃ οὐδὲ τοὺς συντρόφους του.

— Ἔπρεπε νὰ τὸ πάρω κι' ἂς χανότανε ὁ κόσμος· ἔλεγεν ἀποφασιστικῶς.

Ἀλλ' εὐθὺς ἤρχετο δριμὺς ἔλεγχος τῆς ἀποφάσεώς της αὐτῆς τὸ παρθενικὸν κοκκινάδι ἐπὶ τοῦ προσώπου καὶ σχεδὸν τὴν ἀπέπνιγε. Τί νὰ κάμῃ; Νὰ τὸ δεχθῇ ἐκεῖ, πρὸ τοσούτου κόσμου, νὰ προδώσῃ μόνη τὴν αἰσχύνην της, νὰ λησμονήσῃ τοὺς γονεῖς της, τὸ ὄνομά της! Ὄχι ποτέ! ἂς ἐχάνετο καλλίτερα ἡ ἀγάπη της...

Ἀλλὰ καὶ πάλιν δὲν τὸ εὕρισκε καλὸν τοῦτο ἡ λυγερή. Πῶς νὰ χάσῃ τὴν ἀγάπην της διὰ τὴν ὁποίαν ἔπαθε τόσα πολλά; Πῶς ν' ἀφήσῃ νὰ τῆς φύγῃ δυσηρεστημένος ὁ Γεώργιος διὰ τὸν ὁποῖον καθ' ἡμέραν τόσας ἐπιπλήξεις ἐλάμβανε παρὰ τῶν οἰκείων της; Πῶς νὰ τὸν ὑποφέρῃ ξένον καὶ ἀδιάφορον, ἀφοῦ συνείθισε νὰ τὸν θεωρῇ ἀφωσιωμένον πλέον σύντροφον; Ὤ, ὄχι! θὰ κάμῃ τὰ ἀδύνατα δυνατὰ νὰ τὸν συναντήσῃ, νὰ τῷ εἴπῃ τὴν αἰτίαν διὰ τὴν ὁποίαν δὲν ἔλαβε τὴν προσφοράν του «μὴ μοῦ χολιᾶς, Γιωργάκη μου, γι' αὐτό.... δὲν μὲ θὲς νὰ εἶμαι φρονιμη;» καὶ νὰ τῷ εἴπῃ τὴν νέαν μεγάλην συμφορὰν ἡ ὁποία τοὺς ἠπείλει. Οὕτω ἡ λυγερὴ σκεπτομένη ἔφθασεν εἰς τὴν οἰκίαν της.

— Ἀμ'ἔλα, περπέσα· συμμαζέψου πιά! εἶπεν ἡ Κυρὰ Παναγιώταινα μόλις εἶδε τὴν θυγατέρα της, μετὰ μαλακῆς, δῆθεν ἐπιπληττούσης φωνῆς.

— Δὲν ἤμουν πουθενά· 'ς τὴν Βασιλικὴ ἤμουν, εἶπε δειλῶς ἡ Ἀνθή, φοβουμένη μήπως ἔμαθέ τι ἡ μήτηρ της.

— Ἐσὺ γυρίζεις κ' ἡ μοῖρά σου δουλεύει, καλότυχη; Ἔλα, πιάσε μου γιατὶ θάχωμε τὸ γαμπρὸ ἀπόψε.

— Ποιὸ γαμπρό;

— Ἔλα δά, καλομοῖρα· καὶ τὸν ξέρεις καὶ τὸν ξέρω· σώπα!...

Ἡ Ἀνθὴ ἀνετριχίασεν ὅλη. Δὲν ἤξευρε διατί, δὲν ἐφαντάζετο πῶς ἡ λυγερή, ἀλλὰ πάντοτε ὁσάκις ἐπρόκειτο περὶ σπουδαίου τινὸς γεγονότος τοῦ βίου της, τὸν πρῶτον ὃν ἔβανεν εὐθὺς κατὰ νοῦν ἦτο ὁ Νικολὸς Πικόπουλος. Ἀπὸ τῆς ἡμέρας τοῦ ἁγίου Ἰωάννου, ὅτε μετὰ τὴν ἐξαγωγὴν τῶν ῥιζικαρίων ἐξήρχετο μὲ πλῆρες ἀμιλήτου νεροῦ τὸ στόμα εἰς τὰς ὁδοὺς ἵν' ἀκούσῃ τὸ ὄνομα ἐκείνου τὸν ὁποῖον ἔμελλε νὰ κάμῃ σύζυγον, μέχρι τῆς μεταμεσημβρινῆς ὥρας τοῦ Τριημέρου, ὅτε ὑπὸ τὴν ἐπήρειαν τῆς ἁλμυροκουλούρας ἔβλεπεν ἐνύπνια, ὁ Νικολὸς ἐπρωτοστάτει κ' ἐν τῷ ὕπνῳ κ' ἐν τῇ ἐγρηγόρσει τῆς παρθένου. Ὁ Γεώργιος Βρανᾶς δὲν ἐνεφανίζετο οὕτω πρὸ αὐτῆς, ὄχι. Ἔπρεπε ν' ἀγωνισθῇ ἡ ἰδία, νὰ τὸν κράζῃ σχεδὸν διὰ τοῦ νοῦ καὶ τότε νὰ προσέλθῃ. Ἐνῷ ὁ Νικολὸς ἤρχετο εὐθὺς καὶ αὐτόκλητος. Ἡ λυγερὴ ἐλυπεῖτο, κατεστενοχωρεῖτο διὰ τοῦτο καὶ τὸν ἀπέπεμπε πεισμόνως τῆς μνήμης της, τὸν παρείσακτον τοῦτον ἐπισκέπτην ὅπως ἀποδιώκει τις σκύλον ἐκ τῆς οἰκίας του. Ἀλλὰ καὶ αὐτὸς πεισμόνως ἐπανήρχετο. Οὕτω καὶ τόρα εἰς τοὺς πρώτους λόγους τῆς μητρός της ὁ Νικολὸς ἐφάνη ἐν ὅλῃ του τῇ ἀπεχθεῖ παραστάσει εἰς τὸν νοῦν τῆς λυγερῆς.

— Σὰν τὸ διάτανο φανερώνεται 'μπροστά μου! ἐσκέφθη.

Καὶ εἶχε τὴν ἔκφρασιν ἀδίκως ταλανιζομένης ὑπάρξεως ἐνῷ ἐσυλλογίζετο τοῦτο. Ὄχι, δὲν τὸν ἤθελε τὸν Νικολόν. Ἐκεῖνοι οἱ μικροὶ καὶ πονηροὶ ὀφθαλμοί του, οἱ προσηλούμενοι ἀπληστοι καὶ ἁρπακτικοὶ παντοῦ ὅπου ἠτένιζον, ἐκείνη ἡ βάναυσος συμπεριφορά του, ἡ σπουδή του εἰς ὁποῖον δήποτε μέρος καὶ ἂν ἦτο, καὶ

Digitized by Google

εἰς τὴν ἐκκλησίαν ἀκόμη, νὰ ὁμιλῇ περὶ χρημάτων καὶ συμφέροντος, ἡ ἀπάθειά του ἡ μαρμαρώδης εἰς ὅ,τι καλὸν καὶ ὡραῖον, δὲν ἦσαν ἱκανὰ προσόντα διὰ νὰ κινήσουν εἰς συμπάθειαν τὴν νεαρὰν ψυχὴν τῆς παρθένου.

— Γρήγορα, γρήγορα! τὸ φαγὶ 'ς τὸ τραπέζι! ἠκούσθη αἴφνης, καὶ ἐνεφανίσθη εἰς τὴν θύραν ὁ Κὺρ Παναγιώτης.

Ὄπισθεν δ' αὐτοῦ ἐνεφανίσθη ὁ ὄγκος τοῦ σώματος τοῦ Νικολοῦ Πικοπούλου Οἱ συνέταιροι ἐφαίνοντο εὔθυμοι πολύ, ὡς νὰ ἐτελείωσαν καμμίαν εὐχάριστον ἀπόφασιν. Τοῦτο ἐμάντευσεν ἐκ πρώτης ὄψεως ἡ Κυρὰ Παναγιώταινα καὶ πλήρης χαρᾶς ἦλθε κ' ἐφίλησε τὸν Νικολόν. Ἦτο τοῦτο ὁμολογία φανερά, ἀπόδειξις τοῦ τρυφεροῦ συνδέσμου, ὅστις ἥνου ἤδη καὶ τὰς τέσσαρας ἐκείνας ὑπάρξεις εἰς ἕν· ὅτι ὁ Νικολὸς Πικόπουλος, ὁ παμπόνηρος Διβριώτης, ἀπετέλει πλέον ἀδιάσπαστον μέλος τῆς οἰκογενείας τοῦ ἀφέντη του. Τὰ φιλήματα δὲν δίδονται δωρεὰν εἰς τὰ χωρία. Καθὲν ἔχει τὴν σοβαρὰν ἔννοιάν του, τὴν ἀληθινὴν ἔννοιάν του, ὡς πιστὴ ἔκφρασις τῶν αἰσθημάτων τῆς καρδίας. Ἡ Ἀνθὴ ἐγνώριζε τοῦτο, ἀπελπισία τὴν κατέλαβεν εὐθὺς καὶ ἦτο ἑτοίμη ν' ἀποσυρθῇ εἰς τὸ μαγειρεῖον διὰ νὰ κλαύσῃ. Ἀλλὰ πρὶν προφθάσῃ νὰ κάμῃ βῆμα δύο χεῖρες τὴν ἐνηγκαλίσθησαν καὶ φίλημα ἀπετέθη ἐπὶ τοῦ παρθενικοῦ μετώπου της.

— Νύφη ποῦ θὰ σοῦ γένῃ, ἔ!...

Ὁ γέρων ἔμπορος κρατῶν εἰς τὰς χεῖρας τὴν θυγατέρα του ἐπεδείκνυεν αὐτὴν πρὸς τὸν Νικολὸν μετὰ τινος ὑπερηφανείας κ' ἐγωϊσμοῦ, ὅπως ἔπραττεν ὅτε ἐδείκνυε τὸ ἐμπόρευμά του εἰς κανένα ἀγοραστήν Ὁ παλαιὸς ὑπηρέτης ἵστατο χάσκων, μὲ τοὺς μικροὺς ὀφθαλμοὺς προσηλωμένους μετ' ὀρέξεως ἐπὶ τῆς παρθένου ὡς ἐπὶ θηράματος. Δὲν ἤξευρε τί νὰ κάμῃ, πῶς νὰ φερθῇ εἰς τὴν περίστασιν ταύτην τῆς νέας θέσεώς του, ὡς γαμβρὸς κεκηρυγμένος τοῦ ἀφέντη του. Ἐσκέπτετο ἂν δὲν ἥρμοζε νὰ ὑπάγῃ καὶ αὐτὸς ν' ἀποθέσῃ φίλημα ἐπὶ τῆς μελλούσης γυναικός του. Βέβαια ἔπρεπε· πῶς τὴν φιλεῖ τάχα ὁ ἀφέντης του. Αὐτὸς ἦτο ὁ γαμβρὸς καὶ αὐτὴ ἦτο ἡ γυναῖκά του!... Καὶ ἀποφασίσας ἐβάδισε πρὸς τὴν παρθένον μὲ τὴν φρικίασιν ἐκείνην τῆς προσδοκίας τοῦ φιλήματος, μὲ τὴν ταραχὴν τῶν πρωτοπείρων ἐραστῶν. Πλὴν τὸ φίλημα ἔμεινεν εἰς τὰ χείλη τοῦ Νικολοῦ. Ἡ κόρη ἐλευθερωθεῖσα τῶν πατρικῶν χειρῶν, ἔρριψεν ὀργίλον βλέμμα εἰς τὸν ἀτυχῆ νυμφίον κ' ἔφυγε μακράν.

Τὴν ἐπομένην ἡμέραν ἡ κεντητὴ ἀνδρομίδα ἡπλοῦτο ἀμελῶς ἐπὶ τοῦ ἀνατολικοῦ παραθύρου τῆς οἰκίας Στριμμένου. Καὶ ἠδύνατο μὲν νὰ ἐκπληρώσῃ τὸν σκοπὸν διὰ τὸν ὁποῖον ἐτέθη ὑπὸ τῆς Ἀνθῆς καὶ πᾶν ἄλλο, μία σινδόνη λόγου χάρι μ' ἕνα κόμβον εἰς τὸ μέσον, ἓν χρωματιστὸν μαντῆλι δεδεμένον ἐπὶ τοῦ θριγκοῦ, ἀλλ' οἱ διαβάται κ' αἱ γειτόνισσαι ἐτίθεντο εἰς πειρασμὸν διὰ τοῦτο καὶ θὰ ἐβασανίζοντο μέχρις οὗ ἀνακαλύψουν τὴν αἰτίαν. Ἕνας κόμβος τόσος δὰ εἰς τὸ σινδόνι! ἄ, κάτι τρέχει ἀφεύκτως... Διὰ τὴν ἀνδρομίδα ὅμως ἐγνώριζον ὅλοι ὅτι ἦτο τὸ ἀγαπητὸν κατόρθωμα τῆς παρθένου· ὅτι ἐπὶ ἑξάμηνον εἰργάσθη ἐπ' αὐτῆς χωρὶς νὰ σηκώσῃ κεφάλι, μετὰ φιλοπονίας καὶ ζήλου, κ' ἐκέντησε διὰ πολυχρώμων νημάτων πτηνὰ καὶ ἰχθῦς ἐπὶ κατακοκκίνου οὐρανοῦ, μετὰ λεπτοτέχνου ἀβρότητος, ὥστε νὰ εἶνε αὐτὴ τὸ καλλίτερον τῶν προικώων της. Δὲν θὰ εἶχον λοιπὸν ἄλλο τι νὰ τὴν κατηγορήσουν εἰμὴ ὅτι εἶνε ἐπιδεικτική.

— Κάθε τρεῖς καὶ λίγο, μᾶς τὴν κρεμᾷ τάχα νὰ ἰδοῦμε τὴν προκοπή της!..

Ἀλλ' ἀπ' αὐτὰ ἂς λέγουν ὅσα θέλουν. Τὴν ἀλήθειαν νὰ μὴ λέγουν ἐνδιέφερε τὴν λυγερήν. Νὰ μὴν ἤξεύρουν δηλαδὴ ὅτι ἡ ἀνδρομίδα ἐκείνη, τῆς ὁποίας τὸ πολύχρωμον ζωηρὸν μαλλίον ἐσπινθηροβόλει μέχρις ἀποτυφλώσεως ὑπὸ τὸν ἥλιον, ἐμαρτύρει εἰς τὸν Γεώργιον Βρανᾶν τὴν ἀγωνίαν της, τὴν σπουδήν της ἵνα ἴδῃ αὐτὸν καὶ τῷ ὁμιλήσῃ.

Δὲν εἶχεν ἐκδοθῇ ἀκόμη «*Νέα ἀνθοδέσμη*» κ' αἱ λυγεραὶ τῶν χωρίων ἠγνόουν τὴν γλῶσσαν τῶν ἀνθέων. Δὲν μετεχειρίζοντο τὸ σκόροδον διὰ νὰ εἴπουν εἰς τὸν ἐραστήν των: *Ἔχεις ὀφθαλμοὺς βασκανίας*· οὔτε τὸν μενεξέν: *Αἰσχύνομαι νὰ σοὶ φανερώσω τὸν ἔρωτά μου*· οὔτε τὸ κρόμμυον: *Ὅταν σὲ ἐνθυμοῦμαι ἀναστενάζω, ἄ!..* οὔτε τὸν στάχυν ἵνα ὡς ἔμπορος τῶν αἰσθημάτων ἀποτείνουν πρῶτον εἰς αὐτὸν τὴν ἐρώτησιν: *Εἶσαι πλούσιος*; Αἱ συνεννοήσεις αὐτῶν, σπάνιαι ἄλλως τε, διότι ἡ αὐστηρὰ ἠθικὴ ἐθεώρει ὡς καταισχύνην τὸν ἔρωτα, διεξήγοντο εἰς τὰς κοινὰς συναθροίσεις διὰ τῶν βλεμμάτων, ἱκανῶν παρὰ πᾶν ἄλλο μέσον νὰ ἐκφράσουν τὰ ἁγνὰ αἰσθήματα τῆς ψυχῆς, τὰ ὁποῖα ἔτρεφον. Ἐκτὸς αὐτῶν ὅμως ἂν ὑπῆρχε ἄμεσος ἀνάγκη συνεννοήσεως, ἂν ἀπειλουμένη καταστροφὴ ἔρωτος πολυετοῦς ἠνάγκαζε τὰς παρθένους νὰ ἐξέλθουν τῆς αὐστηρᾶς ἐπιφυλακτικότητος, δὲν ἔλειπον καὶ αἱ μαντατοφόροι, αἱ γραῖαι αἱ παμπόνηροι ἢ τὰ μικρὰ παιδία, ἅτινα πολλάκις δι' ἀφελῶν ψελλισμάτων μετέφερον τὰ διάπυρα αἰσθήματά των εἰς τοὺς λεβέντας. Ἐννοεῖται δὲ ὅτι καὶ τὸ βεργολύγισμα, ὁ ἀκκισμός, ὁ ἡμίκλειστος ὀφθαλμὸς εἰς τὸν δρόμον, εἴτε ἡ τοιαύτη ἢ τοιαύτη διάταξις τῆς οἰκίας, ἦσαν ἀρκετὰ μέσα συνεννοήσεως διὰ τοὺς ἐνδιαφερομένους.

Ἡ κεντητὴ ἀνδρομίδα τῆς Ἀνθῆς ἀπὸ ἀρκετοῦ καιροῦ ἐχρησίμευεν ὡς εὔγλωττος διερμηνεὺς εἰς τὸν Γεώργιον Βρανᾶν. Αἱ θλίψεις εἴτε αἱ χαραὶ τῆς λυγερῆς, οἱ φόβοι εἴτε αἱ ἐπείγουσαι

Digitized by Google

ἀποφάσεις της, ἐσημειοῦντο εἰς τὰς πτυχὰς αὐτῆς κ' ἔφθανον μέχρι τοῦ νεανίου, ὅστις τὴν ἡμέραν δι' ἑνὸς βλέμματος, εἴτε τὴν νύκτα δι' ἑνὸς διστίχου, ἀφελῶς δῆθεν εἰς τραγοῦδι ψαλλομένου, καὶ κάποτε ναί, ὑπὸ τὸν ζόφον τῆς νυκτός, ὑπὸ τὴν βαρεῖαν τῆς κλίμακος σκιάν, ἐν ἀγγελικῇ ἐκστάσει καὶ ἀθώῳ ἐνθουσιασμῷ τὰ ἐδιόρθωνεν ὅλα . . . . . . Πλὴν αὐτὸ πῶς νὰ διορθωθῇ αὐτό, πῶς νὰ ἀποσοβηθῇ ὁ κίνδυνος ὁ μέγας, ὅστις ἠπείλει ἤδη τοὺς δύο ἐραστάς; Ἡ Ἀνθὴ καθ' ὅλην ἐκείνην τὴν ἡμέραν ἦτο εἰς ἀδιάκοπον ταραχήν. Οἱανδήποτε ἐργασίαν καὶ ἂν ἀνελάμβανε ἦτο ἀνίκανος νὰ τὴν φέρῃ εἰς πέρας. Δύο τρεῖς βελονιὲς εἰς τὸ κέντημά της, δύο τρεῖς σαρωματιὲς εἰς τὴν οἰκίαν καὶ πάλιν ἔτρεχεν εἰς τὸ παράθυρον κ' ἐπεσκόπει μή που φανῇ ὁ ἀγαπημένος της. Καὶ πάλιν ἡ ἀνησυχία καὶ πάλιν ὁ δισταγμὸς κατεβασάνιζε τὴν ψυχὴν τῆς λυγερῆς. Θὰ περάσῃ — δὲν θὰ περάσῃ. Ναί, δὲν θὰ περάσῃ νὰ τὴν ἴδῃ σήμερον ὁ Γεώργιος ἐκ πείσματος, διότι χθὲς δὲν ἐδέχθη τὴν προσφοράν του. Ὤ, τὸν εἶδεν αὐτὴ πῶς ὠργίσθη! ἐφαντάζετο ὁποίαν φοβερὰν ἔκφρασιν προσέλαβεν ἡ ὄψις του καὶ ὁποίαν ὀδύνην τὸ βλέμμα του ἐνῷ ἀπήρχετο. Σπανίως εἶδεν αὐτὸν κατὰ τὸ πολυχρόνιον διάστημα τοῦ ἔρωτός των ὠργισμένον, ἀλλ' ὁσάκις τὸν εἶδεν, ἐνεθυμεῖτο μετὰ ῥίγους ὅτι ἔχυσε πολλὰ δάκρυα, πάρα πολλὰ δάκρυα μετανοίας ἡ ἀτυχὴς λυγερή. Ὄχι δὲν θὰ περάσῃ! . .

Πλὴν ἐπέρασε ναί. Περὶ τὸ ἀπομεσήμερον ὁ Βρανὰς ἐπέρασε κάτω τῆς οἰκίας βραδέως βαίνων, κατηφής, μὲ κεφαλὴν κύπτουσαν ὡς νὰ ἐμέτρει τὰς διαστάσεις τῶν ὑποδημάτων του. Ἡ λυγερὴ περιχαρὴς ὥρμησεν εἰς τὸ παράθυρον, ἐκρεμάσθη σχεδὸν ὅλη ἔξω κ' ἐφώναζεν, ἀποτεινομένη δῆθεν εἰς τὴν ἀποῦσαν παιδίσκην:

— Μωρὴ Γκόλφω!... κάμε, μωρή, γλήγορα κ' ἔχουμε νὰ πᾶμε 'ς τὸ πηγάδι! . . .

Ὁ Βρανᾶς δὲν ἐκινήθη, δὲν ὕψωσε τοὺς ὀφθαλμοὺς νὰ ἀτενίσῃ τὸ ἀγγελικὸν πρόσωπον ὅπερ μετὰ φόβου καὶ ἀφοσιώσεως τὸν προέβλεπεν, δὲν ἔκαμε κανὲν κίνημα παραδοχῆς ἢ ἀποποιήσεως εἰς τοὺς λόγους τῆς λυγερῆς ἀλλὰ παρῆλθε, ἐξακολουθῶν νὰ μετρᾷ τὰς διαστάσεις τῶν ὑποδημάτων του.... Ὤ, ἦτο φοβερὰ ὠργισμένος!...

Καὶ ἤδη εἰς τὴν τοιαύτην τοῦ Βρανᾶ εἰκόνα ὠφείλετο κατὰ μέγα μέρος ἡ κατήφεια καὶ ἡ ταραχὴ τῆς λυγερῆς. Ηὔχετο ὅταν φθάσῃ εἰς τὸ Καλὸ πηγάδι νὰ εὕρῃ ὀλίγας γυναῖκας, νὰ μείνῃ τελευταία καὶ μόνη ἐκεῖ διὰ νὰ μὴν ἐνοχληθῇ, εἰς τὴν μετὰ τοῦ Γεωργίου συνάντησίν της. Ἀφοῦ ὅμως εἶδε τόσον πλῆθος συνηγμένον ἀκόμη, κατελήφθη ὑπὸ ἀθυμίας. Ὅλα στραβὰ λοιπὸν πηγαίνουν!.. Ἐπλησίασεν ἀργὰ εἰς τὸ πηγάδι, ἀπέθηκεν εἰς μίαν ἄκραν τὰς ὑδρίας καὶ ἀδιάφορον εἰς τὸν θόρυβον καὶ τὰς φωνὰς τῶν ὑδρευομένων, ἀνέμενε τὸ βλέμμα πλανῶσα ρεμβῶδες ἐν τῇ σκιαυγείᾳ τῆς ἀμπελοφύτου πεδιάδος. Ὁποία μελαγχολία εἰς τὴν φύσιν πέριξ. Ὑπέθετε κανεὶς ὅτι ἦτο πιστὴ εἰκὼν τῶν θλιβερῶν συναισθημάτων τῆς παρθένου. Κάτω, πρὸς τὴν θάλασσαν, ὕπωχρος οὐρανὸς μὲ ἀνταυγείας κοκκινωπὸς ἐδῶ κ' ἐκεῖ ὡς τζανφές· ἐπάνω πρὸς τὰ βουνὰ τῆς ἀνατολῆς οὐρανὸς βαθυγάλανος μὲ ὀλίγους ἀστέρας καὶ πρὸς τὴν δύσιν μίγμα λευκοπρασίνου καὶ ἀργυροῦ αἰθέρος φωτεινοῦ στίλβοντος, μέσῳ τοῦ ὁποίου ἐλούετο μέγας λαμποκοπῶν ἀποσπερίτης. Ἡ γαλήνη αὐτὴ τοῦ αἰθέρος ἐκούραζε τὴν λυγερήν· αἱ σκιαὶ τῶν πτηνῶν ἱπταμένων εἰς τὰς φωλεάς των ἐσημειοῦντο μαῦραι, ὡς πένθιμοι στοχασμοὶ εἰς τὸ βλέμμα της. Αἱ ἀγριάμπελοι κατερχόμεναι εἰς ξανθὰς περιπλοκάδας ἀπὸ τῶν ἀγριελαιῶν πρὸς τὰς βάτους· αἱ βάτοι αὐταὶ αἱ διανθεῖς καὶ μεγάλαι, αἵτινες περιέφρασσον δίκην χλοερᾶς φωλεᾶς τὸ Καλὸ πηγάδι, τὰ ἐπὶ τοῦ αὔλακος νανοφυῆ χόρτα· τὰ κάρδαμα καὶ οἱ ἐρυθροὶ κῶνοι τοῦ ἀραβοσίτου πλέοντες εἰς τὰ θολὰ νερά· τὸ χόρτον τὸ σμαραγδοῦν κατὰ δισκάρια περὶ τὸν ἅλωνα καὶ τὰ βελούδινα φύλλα τῆς κυκλαμιᾶς, μόλις προέχοντα εἰς τὰς σχισμάδας τῶν πετρῶν ναί, ὅλα δὲν ἔκλαιον εἰμὴ τὴν θλιβερὰν τύχην τοῦ ἔρωτός της, αὐτὴν τὴν μοῖράν της... Ἡ καϋμένη ἡ λυγερὴ ἄδικα ποῦ θὰ χαθῇ!... Καὶ εἰς τὴν ἰδέαν αὐτὴν τῆς συμπαθείας τῶν ἀψύχων καὶ εὐτελῶν πραγμάτων πρὸς αὐτὴν ἡ Ἀνθὴ ἔτι περισσότερον συνεκινεῖτο, ᾐσθάνετο τὴν καρδίαν της συντριβομένην, εἶχε διάθεσιν νὰ κλαύσῃ!

— Ἔλα· γιόμισε τόρα νὰ πᾶμε καὶ θὰ μᾶς μαλώσῃ ἡ κυρά!...

Ἡ Ἀνθὴ συνῆλθεν. Ἦτο μόνη, μετὰ τῆς παιδίσκης, ἥτις τὴν ἐβίαζε νὰ ὑδρευθῶσι καὶ νὰ ἀπέλθουν. Ἡ λυγερὴ ἔσπευσεν, ἀνέβη ἐπὶ τῶν χειλέων τοῦ πηγαδίου καὶ μετὰ ταχύτητος ἀνέλκουσα καὶ καθέλκουσα τὸν σίκλον ἐγέμισε τὰς ὑδρίας. Ἤρχισεν ἤδη ν' ἀδημονῇ διότι ὁ Γεώργιος δὲν ἐφαίνετο. Ἐσυλλογίζετο μετὰ φόβου μήπως ὁ Βρανᾶς κρατήσῃ τὴν ὀργήν του καὶ δὲν ἔλθῃ νὰ τὴν συναντήσῃ. Τόρα ὅτε εἶχον ὅλην τὴν ἀνάγκην τῆς συμπνοίας καὶ ἀγάπης των διὰ νὰ σκεφθοῦν ἐκ συμφώνου καὶ ἀπομακρύνουν τὴν συμφοράν, τόρα εὑρέθη καὶ αὐτὸς νὰ εἶνε χολιασμένος. Ἄχ, καλὰ τὴν λέγουν τὴν ἀγάπην ψυχοβγάλτραν!...

Ἡ λυγερὴ παρέβαλλε μετὰ θλίψεως τὴν γαλήνην τῆς ψυχῆς της τὴν ὁποίαν εἶχε πρὶν ἀγαπήσῃ μὲ τὸ καθημερινὸν ἤδη βάσανον. Τί καλὰ ἦτο τότε· ἀφελής, ἀπονήρευτος καὶ ἁγνὴ δίχως φόβους, δίχως σκέψεις, χωρὶς ὄνειρα τὴν νύκτα, χωρὶς μερίμνας τὴν ἡμέραν! Ἡ ἀγάπη της ἡ-

Digitized by Google

πλοῦτο τότε κ' ἐμερίζετο εἰς τοὺς γονεῖς καὶ τοὺς συγγενεῖς της, εἰς τὰ ἄνθη καὶ τὰς φίλας της, εἰς τοὺς χοροὺς καὶ τὰ τραγούδια· τώρα ὅλα αὐτὰ τὰ ἐλησμόνησεν, ἀπ' ὅλα αὐτὰ ἀπέσυρε τὴν ἀγάπην της καὶ τὴν συνεκέντρωσεν ὅλην εἰς ἕνα καὶ μόνον ἄνθρωπον. Τότε ἡ ἀγάπη της ἦτο ἐλαφρὰ καὶ εὔθυμος ὡς δρόσος μαργαριτώδης εἰς ὅλα τὰ φύλλα τῆς τριανταφυλλιᾶς, ἐνῷ τώρα ἐπεκάθητο βαρεία καὶ ὀγκώδης ἐπὶ τῆς καρδίας της ὡς μολύβι καὶ τὴν κατέθλιβε, καὶ τὴν ἐλυποψύχει... Καὶ μήπως τοὐλάχιστον εἶχε τὴν βεβαιότητα ὅτι θὰ ἐκέρδιζεν ἐπὶ τέλους τὴν ἀγάπην της. Ὅλα τὰ περὶ αὐτὴν ἀπὸ τινων ἡμερῶν ἐφαίνοντο ὅτι συνεμάχησαν ἐναντίον τοῦ πόθου της αὐτοῦ. Καὶ ὁ Βρανᾶς αὐτὸς ἀκόμη συνεμάχει ἐναντίον της. Ἰδοὺ ὅτι δὲν ἤρχετο παρὰ τὴν ἄφινε μόνην ν' ἀντιμετωπίσῃ τὸν κίνδυνον...

Ἕπεται συνέχεια

ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΑΡΚΑΒΙΤΣΑΣ.

ΟΥΡΑΝΙΑ

ὑπὸ Καμίλλου Φλαμμαριὸν

Συνέχεια· ἴδε σελ. 359

Οὕτως οἱ ἀστέρες, οἱ ἥλιοι, οἱ πλανῆται, οἱ κόσμοι, οἱ κομῆται, οἱ διάττοντες οἱ οὐρανόλιθοι καὶ ἐν γένει πάντα τ' ἀποτελοῦντα τὸ ἄπειρον σύμπαν σώματα στηρίζονται οὐχὶ ἐπὶ βάσεων στερεῶν, ὡς ἐφαίνετο ἀπαιτοῦσα ἡ πρώτη παιδαριώδης ἀντίληψις τῶν ἡμετέρων προγόνων, ἀλλ' *ἐπὶ τῶν ἀοράτων καὶ ἀΰλων δυνάμεων* τῶν διεπουσῶν τὰς κινήσεις των. Τὰ δισεκατομμύρια αὐτὰ τῶν οὐρανίων σωμάτων ἔχουσι τὰς οἰκείας ἕκαστον κινήσεις ἐξ αἰτίας τῆς στασιμότητος καὶ στηρίζονται τὰ μὲν ἐπὶ τῶν δὲ διὰ μέσου τοῦ ἀποχωρίζοντος αὐτὰ κενοῦ. Ὁ νοῦς ὅστις ἤθελε δυνηθῇ ν' ἀφαιρεθῇ ἀπὸ τῆς ἰδέας τοῦ χρόνου καὶ τοῦ διαστήματος, θὰ ἔβλεπε τὴν Γῆν, τοὺς πλανήτας, τὸν Ἥλιον, τοὺς ἀστέρας καταπίπτοντας βροχηδὸν ἐκ τοῦ ἀτέρμονος οὐρανοῦ κατὰ πᾶσαν διεύθυνσιν ὡς σταγόνας παρεφερομένας ὑπὸ τοῦ στροβίλου τεραστίου θυέλλης καὶ προσελκυομένους οὐχὶ ὑπό τινος βάσεως, ἀλλ' ὑπὸ τῆς ἕλξεως ἑκάστης καὶ ὅλων. Ἑκάστη τῶν κοσμικῶν αὐτῶν ῥανίδων, ἕκαστος τῶν κόσμων αὐτῶν, ἕκαστος αὐτῶν τῶν ἡλίων φέρεται μετὰ ταχύτητος τοιαύτης, ὥστε ἡ ταχύτης τῶν σφαιρῶν τῶν τηλεβόλων εἶνε ἀπέναντί της σχετικῶς ἀκινησία· διατρέχει ὄχι ἑκατόν, οὔτε πεντακόσια, οὔτε χίλια μέτρα κατὰ δευτερόλεπτον, ἀλλὰ δέκα χιλιάδας, εἴκοσι χιλιάδας, πεντήκοντα χιλιάδας, ἑκατὸν χιλιάδας καὶ προσέτι διακοσίας ἢ τριακοσίας χιλιάδας μέτρων *κατὰ δευτερόλεπτον!*

Πῶς δὲν συμβαίνουσι συγκρούσεις ἐν τῷ μέσῳ τοιούτων κινήσεων; Ἴσως συμβαίνουσιν· οἱ «πρόσκαιροι ἀστέρες» οἵτινες φαίνονται ἀναγεννώμενοι ἐκ τῆς τέφρας των αὐτὸ ὑποδηλοῦσιν. Ἀλλ' αἱ συγκρούσεις εἶνε ἀληθὲς ὅτι δυσκολώτατα δύνανται νὰ συμβῶσιν διότι ὁ κενὸς χῶρος εἶνε ἀπέραντος σχετικῶς πρὸς τὸ μέγεθος τῶν οὐρανίων σωμάτων καὶ διότι αὐτὴ ἀκριβῶς ἡ κίνησις ὑφ' ἧς ἕκαστον σῶμα ζωογονεῖται τὸ ἐμποδίζει νὰ ὑποστῇ παθητικῶς τὴν ἕλξιν ἑτέρου σώματος καὶ νὰ πέσῃ ἐπ' αὐτοῦ. Τηρεῖ τὴν ἰδίαν κίνησιν ἥτις δὲν δύναται νὰ καταστραφῇ καὶ περιφέρεται πέριξ τῆς ἑλκούσης αὐτὸ ἑστίας ὡς χρυσαλὶς προσελκυομένη ὑπὸ τῆς φλογός, ἀλλὰ μὴ καιομένη. Ἄλλως δὲ τὰ κινήματα ταῦτα δὲν εἶνε ἀπολύτως ταχέα.

Εἶνε ἀληθὲς ὅτι πάντα τὰ σώματα τρέχουσιν, ἵπτανται, πίπτουσι, κυλίονται διὰ τοῦ κενοῦ ἀλλ' εἰς τοιαύτας ἀπ' ἀλλήλων ἀποστάσεις, ὥστε τὰ πάντα φαίνονται ἡσυχάζοντα. Ἂν θελήσωμεν νὰ τοποθετήσωμεν ἐν χώρῳ ἔχοντι τὰς διαστάσεις τῆς πόλεως τῶν Παρισίων τοὺς ἀστέρας ὧν ἡ ἀπόστασις κατεμετρήθη μέχρι σήμερον, ὁ ἐγγύτατα κείμενος ἀστὴρ θὰ ἐτοποθετεῖτο εἰς ἀπόστασιν δύο χιλιομέτρων ἀπὸ τοῦ Ἡλίου, ἀφ' οὗ ἡ Γῆ θ' ἀπεῖχε μόλις ἓν ὑφεκατόμετρον, ὁ Ζεὺς πέντε ὑφεκατόμετρα καὶ ὁ Ποσειδῶν τριάκοντα. Ὁ 61ος ἀστὴρ τοῦ Κύκνου θ' ἀπεῖχε 4 χιλιόμετρα, ὁ Σείριος 10 χιλιόμετρα, ὁ πολικὸς ἀστὴρ 27 χιλιόμετρα καὶ οὕτω καθεξῆς, ἡ δὲ ἀπειροπληθὴς πλειονότης τῶν ἀστέρων θὰ εὑρίσκετο πέραν τοῦ νομοῦ τοῦ Σηκουάνα. Ἐὰν ζωογονήσωμεν ὅλα ταῦτα τὰ σώματα διὰ τῶν σχετικῶν εἰς ἕκαστον κινήσεων, ἡ Γῆ θὰ ἐδαπάνα ἓν ἔτος ὅπως διανύσῃ τὴν τροχιάν της, τὴν ἔχουσαν ἀκτῖνα ἑνὸς ὑφεκατομέτρου, ὁ Ζεὺς θὰ ἐχρειάζετο δώδεκα ἔτη ὅπως διατρέξῃ τὴν ἰδικήν του ἐκ πέντε ὑφεκατομέτρων καὶ ὁ Ποσειδῶν ἑκατὸν ἑξήκοντα πέντε ἔτη. Αἱ ἴδιαι κινήσεις τοῦ Ἡλίου καὶ τῶν ἀστέρων θὰ εἶχον τὴν αὐτὴν ἀναλογίαν. Δηλαδὴ τὰ πάντα, ἔστω καὶ διὰ τοῦ μικροσκοπίου παρατηρούμενα, θὰ ἐφαίνοντο ἡσυχάζοντα. Ἡ Οὐρανία βασιλεύει ἤρεμος καὶ γαληνιαία εἰς τὸ ἀπέραντον σύμπαν.

Ὁ ὀργανισμὸς τοῦ ἀστρῴου σύμπαντος εἶνε ἡ ἀπεικόνισις τοῦ ὀργανισμοῦ τῶν σωμάτων, ἅτινα καλοῦμεν ὑλικά. Πᾶν ὀργανικὸν ἢ ἀνόργανον σῶμα, ἄνθρωπος, ζῷον, φυτόν, λίθος, σίδηρος, ὀρείχαλκος σύγκειται ἐκ μορίων διαρκῶς κινουμένων καὶ μὴ ἐφαπτομένων. Ἕκαστον τῶν ἀτόμων αὐτῶν εἶνε ἀπείρως μικρὸν καὶ ἀόρατον οὐ μόνον εἰς τοὺς ὀφθαλμούς, οὐ μόνον εἰς τὸ μι-

Digitized by Google

κροσκόπιον, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸν λογισμὸν αὐτόν, διότι ἐνδέχεται αὐτὰ τὰ ἄτομα νὰ μὴ εἶνε ἄλλο τι εἰμὴ κέντρα δυνάμεως. Ὑπελογίσθη ὅτι εἰς μίαν κεφαλὴν καρφίδος ὑπάρχουσιν ὄχι ὀλιγώτεραι τῶν ὀκτὼ ἑξακισεκατομμυρίων ἀτόμων, ἤτοι ὀκτακισχίλια δισεκατομμύρια δισεκατομμυρίων, καὶ ὅτι ἐντὸς ἑνὸς κυβικοῦ ὑφεκατομέτρου ἀέρος δὲν ὑπάρχουσιν ὀλιγώτεραι τοῦ ἑνὸς ἑξακισεκατομμυρίου μορίων. Πᾶσαι αὗται αἱ ἄτομοι, πάντα ταῦτα τὰ μόρια κινοῦνται ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῶν διεπουσῶν αὐτὰ δυνάμεων, σχετικῶς δὲ πρὸς τὸν ἑαυτῶν ὄγκον ἀποχωρίζονται ὑπὸ μεγάλων ἀποστάσεων. Δυνάμεθα μάλιστα νὰ σκεφθῶμεν ὅτι κατ' ἀρχὴν δὲν ὑπάρχει εἰμὴ ἓν μόνον εἶδος ἀτόμων καὶ ὅτι ὁ ἀριθμὸς τῶν πρωτογόνων ἀτόμων φύσει ἁπλῶν καὶ ὁμογενῶν, ὁ τρόπος τῆς διατάξεως αὐτῶν καὶ αἱ κινήσεις των ἀποτελοῦσι τὴν διαφορὰν τῶν μορίων· ἓν μορίου χρυσοῦ ἢ σιδήρου, δὲν διαφέρει ἀπὸ ἓν μόριον θείου, ὀξυγόνου ἢ ὑδρογόνου κλπ. εἰμὴ κατὰ τὸν ἀριθμὸν τὴν διάταξιν καὶ τὴν κίνησιν τῶν πρωτογόνων ἀτόμων τῶν ἀποτελουσῶν αὐτό· πᾶν μόριον εἶνε ὁλόκληρον σύστημα, μικρόκοσμος.

Ἀλλ' οἱανδήποτε καὶ ἂν ἔχωμεν ἰδέαν περὶ τῆς κυρίας καὶ ἀποκρύφου κατασκευῆς τῶν σωμάτων, ἡ ἀνεγνωρισμένη σήμερον καὶ τοῦ λοιποῦ ἀδιαφιλονείκητος ἀλήθεια εἶνε ὅτι τὸ σταθερὸν σημεῖον τὸ ἀναζητούμενον ὑπὸ τῆς φαντασίας μας οὐδαμοῦ ὑπάρχει. Εἰς μάτην ὁ Ἀρχιμήδης ζητεῖ σημεῖόν τι ἵνα σταθῇ καὶ κινήσῃ τὴν Γῆν. *Οἱ κόσμοι ὅπως καὶ αἱ ἄτομοι στηρίζονται ἐπὶ τοῦ ἀοράτου*, ἐπὶ τῆς ἀΰλου δυνάμεως· τὸ πᾶν κινεῖται ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῆς ἕλξεως οἱονεὶ πρὸς ἀναζήτησιν τοῦ σταθεροῦ αὐτοῦ σημείου, τὸ ὁποῖον ἀπομακρύνεται ὅσῳ τις τὸ διώκει καὶ τὸ ὁποῖον δὲν ὑπάρχει, διότι ἐν τῷ ἀπείρῳ τὸ κέντρον εἶνε πανταχοῦ καὶ οὐδαμοῦ. Οἱ δῆθεν θετικοί, οἱ μὲ τόσην πίστιν διαβεβαιοῦντες ὅτι «ἡ ὕλη μόνη μετὰ τῶν ἰδιοτήτων αὐτῆς βασιλεύει», οἱ μειδιῶντες περιφρονητικῶς διὰ τὰς ἐρεύνας τῶν φιλοσόφων, ὀφείλουσι κατὰ πρῶτον νὰ μᾶς εἴπωσι τί ἐννοοῦσι μὲ τὴν περίφημον αὐτὴν λέξιν: ὕλη. Ἂν δὲν ἐσταμάτων εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τῶν πραγμάτων, ἂν ὑπώπτευον ὅτι αἱ ἐπιφάνειαι κρύπτουσιν ἀναφαιρέτους πραγματικότητας, βεβαίως θὰ ἦσαν πολὺ περισσότερον μέτριοι εἰς τὰς κρίσεις των.

Ἡμεῖς οἱ ἀναζητοῦντες τὴν ἀλήθειαν ἄνευ προεσχηματισμένων ἰδεῶν καὶ ἄνευ προκαταλήψεως ὑπέρ τινος συστήματος φρονοῦμεν ὅτι ἡ οὐσία τῆς ὕλης ἀπομένει μυστηριώδης ὅσον καὶ ἡ οὐσία τῆς δυνάμεως, διότι τὸ ὁρατὸν σύμπαν εἶνε ὅλως ἀλλοῖον ἀφ' ὅ,τι φαίνεται εἰς τὰς αἰσθήσεις μας. Πράγματι τὸ ὁρατὸν αὐτὸ σύμπαν σύγκειται ἐξ ἀτόμων ἀοράτων, στηρίζεται ἐπὶ τοῦ κενοῦ, αἱ δὲ διέπουσαι αὐτὸ δυνάμεις εἶνε ἐπίσης ἄϋλοι καὶ ἀόρατοι. Θὰ ἦτο ὀλιγώτερον τολμηρὰ ἡ δοξασία ὅτι ἡ ὕλη δὲν ὑπάρχει, ὅτι τὸ πᾶν εἶνε δυναμισμὸς ἢ ἡ διαβεβαίωσις ὅτι ὑπάρχει σύμπαν ἀποκλειστικῶς ὑλικόν. Ὡς πρὸς δὲ τὸ ὑλικὸν στήριγμα τοῦ κόσμου, ἐξηφανίσθη τοῦτο, καί, εἶνε περίεργος ἡ σύμπτωσις, ἀκριβῶς ὁπότε διὰ τῶν προόδων της ἡ Μηχανικὴ ἐκήρυξε τὸν θρίαμβον τοῦ ἀοράτου. Τὸ σταθερὸν σημεῖον ἐξαφανίζεται ἐν τῇ παγκοσμίῳ ἰσορροπίᾳ τῶν δυνάμεων, ἐν τῇ ἰδεώδει ἁρμονίᾳ τῶν κυμάνσεων τοῦ αἰθέρος· ὅσον περισσότερον τὸ ἀναζητοῦμεν, τόσον μᾶλλον εἶνε ἀνεύρετον, καὶ ἡ τελευταία τοῦ λογισμοῦ μας προσπάθεια εὑρίσκει ὡς ἔσχατον στήριγμα, ὡς ἐσχάτην πραγματικότητα τὸ Ἄπειρον.

Ε'.

Ψυχὴ ἐνδεδυμένη ἀέρα.

Ἵστατο ὀρθία ἐν τῇ ἁγνῇ αὐτῆς γυμνότητι, μὲ τοὺς βραχίονας ὑψωμένους πρὸς τὴν κόμην ἧς συνέστρεφε τοὺς μαλακοὺς καὶ πλουσίους βοστρύχους προσπαθοῦσα νὰ προσαρμόσῃ αὐτοὺς εἰς τὴν κορυφὴν τῆς κεφαλῆς. Ἦτο καλλονὴ νεανικὴ μὴ φθάσασα ἀκόμη εἰς τὴν τελειότητα καὶ τὴν συμπλήρωσιν τῶν ὁριστικῶν χαρακτήρων, ἀλλὰ προσεγγίζουσα εἰς αὐτήν, ἀπαστράπτουσα ἐν τῇ αἴγλῃ τῆς δεκαεπταετοῦς αὐτῆς ἡλικίας.

Κόρη τῆς Ἐνετίας εἶχε τὴν σάρκα λευκήν, ἐφ' ἧς ἦτο περικεχυμένη ἐλαφρὰ ἐρυθρότης καὶ τόσον διαφανῆ ὥστε σχεδὸν διεκρίνετο ὑπὸ τὴν ἐπιδερμίδα ἡ κυκλοφορία τοῦ φλογεροῦ καὶ ζωογόνου χυμοῦ· οἱ ὀφθαλμοί της ἤστραπτον ὑπὸ μυστηριώδους λάμψεως προκαλούσης τὴν συγκίνησιν, ἡ δὲ μαλακὴ ἐρυθρότης τῶν χειλέων της ὑπεμίμνησκεν ἤδη καὶ τὸν καρπὸν ὅσον καὶ τὸ ἄνθος.

Ἦτο θαυμασίως ὡραία ἐν τοιαύτῃ στάσει, ἂν δέ τις νέος Πάρις ἤθελε λάβῃ ἐντολὴν ν' ἀπονείμῃ αὐτῇ τὸ γέρας, ἀγνοῶ ἂν ἤθελε καταθέσῃ εἰς τοὺς πόδας της τὸ τῆς χάριτος, τὸ τῆς κομψότητος, ἢ τὸ τῆς καλλονῆς, τόσον ἐφαίνετο συνενοῦσα τὸ ζωηρὸν θέλγητρον τῶν νεωτέρων χαρίτων ὁμοῦ μὲ τὴν ἤρεμον τελειότητα τῆς ἀρχαίας καλλονῆς.

Εὐτυχεστάτη καὶ ὅλως ἀπροσδόκητος σύμπτωσις μᾶς ὡδήγησε πρὸ αὐτῆς, τὸν ζωγράφον Φαλέρον καὶ ἐμέ. Φωτεινήν τινα δείλην τοῦ παρελθόντος ἔαρος παρὰ τὴν θάλασσαν διήλθομεν δι' ἑνὸς τῶν ἐξ ἐλαιῶν μὲ πένθιμον φύλλωμα ἀλσῶν, τῶν εὑρισκομένων μεταξὺ Νικαίας καὶ Μονοίκου καὶ χωρὶς νὰ τὸ ἐννοήσωμεν εἰσήλθομεν εἰς ἰδιαίτερόν τι κτῆμα ἀτείχιστον πρὸς τὸ μέρος τῆς θαλάσσης. Γραφικὴ ἀτραπὸς ἀνήρχετο ἑλικοειδῶς πρὸς τὸν λόφον· εἴχομεν διέλθῃ ἄνωθεν μικροῦ ἄλσους πορτοκαλεῶν, ὧν οἱ χρυ-

Digitized by Google

σοειδεῖς καρποὶ ἀνεμίμνησκεν τὸν κῆπον τῶν Ἑσπερίδων· ὁ ἀὴρ ἦτο εὐώδης, ὁ οὐρανὸς εἶχε χρῶμα κυανοῦν βαθύ. συνδιελεγόμεθα δὲ παραλληλίζοντες τὴν τέχνην καὶ τὴν ἐπιστήμην, ὅτε ὁ σύντροφός μου ἐσταμάτησεν ἐξαίφνης ὡσεὶ καταληφθεὶς ὑπὸ ἀκατανικήτου γοητείας καὶ μοὶ ἔνευσε νὰ σιωπήσω καὶ νὰ παρατηρήσω.

Ὄπισθεν λόχμης τινος ἐκ κάκτων καὶ ἰνδοσυκῶν εἰς ἀπόστασιν ὀλίγων βημάτων ἔμπροσθέν μας, ἐντὸς πολυτελοῦς αἰθούσης λουτροῦ διὰ τοῦ ἀνοικτοῦ πρὸς τὸ μέρος τοῦ ἡλίου παραθύρου ἠδυνήθημεν νὰ ἴδωμεν οὐ μακρὰν μαρμαρίνης δεξαμενῆς, ἐν ᾗ πίδαξ ὕδατος ἐπανέπιπτε μετὰ ἡδέος ψιθυρισμοῦ τὴν ἄγνωστον νεανίδα ὀρθίαν ἔμπροσθεν κολοσσαίου κατόπτρου, ἔνθα ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν ἀντανεκλᾶτο ἡ εἰκών της. Ἀναμφιβόλως ὁ κρότος τοῦ πίδακος τὴν ἐμπόδισε ν' ἀκούσῃ τὰ βήματά μας. Ἡσύχως ἀλλὰ καὶ μετ' ἀδιακρισίας ἔστημεν ὄπισθεν τῶν κάκτων παρατηροῦντες ἄφωνοι, ἀκίνητοι.

Ἦτο ὡραία, καὶ ἐφαίνετο ὅτι τὸ ἠγνόει. Ἐπάτει ἐπὶ δέρματος τίγρεως καὶ δὲν ἔσπευδεν εἰς τὸ ἔργον της. Ἐπειδὴ ἡ μακρά της κόμη ἦτο εἰσέτι πολὺ ὑγρά, τὴν ἄφησε νὰ καταπέσῃ ἐπὶ τοῦ σώματός της, ἐστράφη πρὸς τὸ μέρος μας καὶ ἐπλησίασεν εἰς τράπεζαν κειμένην παρὰ τὸ παράθυρον διὰ νὰ δρέψῃ ἓν ῥόδον· εἶτα ἐπανελθοῦσα εἰς τὸ μέγα κάτοπτρον ἤρχισε πάλιν τὴν κόμμωσίν της, τὴν ἀπετελείωσεν ἡσύχως, ἐτοποθέτησε τὸ μικρὸν ῥόδον μεταξὺ δύο πλοκάμων, στρέφουσα δὲ τὰ νῶτα πρὸς τὸν ἥλιον ἔκυψεν ἀναμφιβόλως ὅπως λάβῃ τὸ ἔνδυμά της. Αἴφνης ὅμως ἀνηγέρθη, ἐξέφερε κραυγὴν ὀξεῖαν καὶ κρύπτουσα τὴν κεφαλὴν διὰ τῶν χειρῶν ἤρχισε νὰ τρέχῃ πρός τινα σκοτεινὴν γωνίαν.

Ἐσκέφθημεν κατόπιν ὅτι κίνησίς τις τῆς κεφαλῆς μας ἐπρόδοσε τὴν παρουσίαν μας ἢ ὅτι μᾶς διέκρινε διὰ μέσου τοῦ κατόπτρου. Ὅπως δήποτε ἐθεωρήσαμεν πρέπον νὰ ἐπιστρέψωμεν καὶ διὰ τῆς αὐτῆς ἀτραποῦ κατήλθομεν εἰς τὴν θάλασσαν.

— Ἆ! εἶπεν ὁ σύντροφός μου, ὁμολογῶ ὅτι ἐξ ὅλων τῶν προτύπων μου οὐδὲν εἶδα ἐντελέστερον αὐτοῦ, οὔτε τὸ τῆς εἰκόνος μου τῶν «Διπλῶν ἀστέρων» οὔτε τὸ τῆς «Καιλίας.» Τί λέγετε σεῖς; Ἡ ἐμφάνισις αὕτη παρουσιάσθη ἀκριβῶς κατὰ τὴν ἀπαιτουμένην στιγμὴν ὅπως μὲ δικαιώσῃ. Εἰς μάτην ἐξαίρετε εὐγλώττως τὰς τέρψεις τῆς ἐπιστήμης· θὰ ὁμολογήσητε ὅτι καὶ ἡ τέχνη ἔχει τὰ θέλγητρά της. Οἱ ἐπίγειοι ἀστέρες δὲν συναγωνίζονται ἆρά γε ἐπιτυχῶς μὲ τὰς καλλονὰς τοῦ οὐρανοῦ; Δὲν θαυμάζετε καὶ σεῖς ἐπίσης τὴν κομψότητα τῆς κατασκευῆς τοῦ σώματος αὐτοῦ; Ὁποία λαμπρὰ χροιά! Ὁποία σάρξ!

— Δεν εἶμαι τόσον ἄξεστος ὥστε νὰ μὴ θαυμάζω τὸ ἀληθῶς ὡραῖον, ἀπήντησα, παραδέχομαι ὅτι ἡ ἀνθρωπίνη καλλονή, (συμφωνῶ μὲ ὑμᾶς ἀδιστάκτως, πρὸ πάντων καθ' ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν γυναικείαν καλλονὴν) παριστᾷ ἀληθῶς ὅ,τι ἡ φύσις παρήγαγε τελειότερον ἐπὶ τοῦ πλανήτου μας. Γνωρίζετε ὅμως τί ἐγὼ θαυμάζω περισσότερον εἰς τὸ ὂν αὐτό; Ὄχι τὴν καλλιτεχνικὴν ὄψιν του, ἀλλὰ τὴν ἐπιστημονικὴν μαρτυρίαν ἣν μᾶς παρέχει περὶ ἀληθῶς θαυμασιωτάτου γεγονότος. Εἰς τὸ θελκτικὸν αὐτὸ σῶμα βλέπω ψυχὴν ἐνδεδυμένην ἀέρα.

— Ω! ἀγαπᾶτε τὴν παραδοξολογίαν. Ψυχὴ ἐνδεδυμένη ἀέρα! Εἶνε πολὺ ἰδανικὸν αὐτὸ διὰ σῶμα τόσον πραγματικόν. Ὅτι ἡ χαριεστάτη αὐτὴ γυνὴ ἔχει ψυχὴν δὲν ἀμφιβάλλω ποσῶς· ἀλλ' ἐπιτρέψατε εἰς τὸν καλλιτέχνην νὰ θαυμάσῃ τὸ σῶμά της, τὴν ζωήν της, τὴν ὑγείαν της, τὸ χρῶμά της... Θὰ ἔλεγα εὐχαρίστως μετὰ τοῦ ποιητοῦ τῶν *Ἀνατολικῶν ᾀσμάτων*:

Ὡς ἄστρον λάμπον εἶν' ὡραία
Κόρη ἀκμαία
Ἐκ τοῦ λουτροῦ ἐξερχομένη.
Τρέμει μὲ τὴν ἰδῇ σκιὰ
Καὶ φρικιᾷ
Ἀκόμη περιρρεομένη.

— Δὲν σᾶς τὸ ἀπαγορεύω. Ἀλλ' ἀκριβῶς αὐτὴ ἡ φυσικὴ καλλονὴ μὲ κάμνει νὰ θαυμάσω ἐν αὐτῇ τὴν ψυχήν, τὴν σχηματίσασαν αὐτὴν ἀόρατον δύναμιν.

— Πῶς τὸ ἐννοεῖτε αὐτό; Σῶμα ἔχει βεβαίως· ἀλλ' ἡ ὕπαρξις τῆς ψυχῆς εἶνε ἧττον ἀπτή.

— Διὰ τὰς αἰσθήσεις ναί· διὰ τὸ πνεῦμα ὅμως ὄχι. Ἀλλ' αἱ αἰσθήσεις μας μᾶς ἀπατῶσιν ὅλως διόλου περὶ τῆς κινήσεως τῆς Γῆς, περὶ τῆς φύσεως τοῦ οὐρανοῦ, περὶ τῆς φαινομένης στερεότητος τῶν σωμάτων, περὶ τῶν ὄντων καὶ τῶν πραγμάτων. Εὐαρεστεῖσθε νὰ παρακολουθήσητε πρὸς στιγμὴν τὸν συλλογισμόν μου;

« Ὅταν ὀσφραίνωμαι τὸ ἄρωμα ῥόδου, ὅταν θαυμάζω τὸ σχῆμα, τὴν γλυκύτητα τοῦ χρωματισμοῦ, τὴν κομψότητα τοῦ ἄνθους αὐτοῦ ὅτε τὸ πρῶτον ἀνοίγεται ἡ κάλυξ του, μὲ ἐκπλήττει ἰδίως τὸ ἔργον τῆς ἀποκρύφου δυνάμεως, τῆς ἀγνώστου, τῆς μυστηριώδους, τῆς ἐφορώσης τὴν ζωὴν τοῦ φυτοῦ, ἥτις διευθύνει αὐτό, εἰς τὴν συντήρησιν τῆς ὑπάρξεώς του, ἥτις ἐκλέγει τὰ κατάλληλα πρὸς θρέψιν αὐτοῦ μόρια τοῦ ἀέρος, τοῦ ὕδατος, τοῦ χώματος, ἥτις γινώσκει ν' ἀφομοιῇ τὰ μόρια ταῦτα καὶ νὰ τὰ ἀθροίζῃ μετὰ λεπτότητος ὥστε νὰ σχηματίζῃ τὸν κομψὸν αὐτὸν καυλόν, τὰ μικρὰ ταῦτα πράσινα φύλλα, τὰ τόσον ἁβρά, τὰ πέταλα αὐτὰ τὰ τόσον τρυφεροῦ ῥοδίνου χρώματος, τὰς ἐξαισίους αὐτοῦ ἀποχρώσεις, τὸ ἡδονικόν του ἄρωμα. Αὐτὴ ἡ μυστηριώδης δύναμις εἶνε ἡ ψυχικὴ ἀρχὴ τοῦ φυτοῦ. Θάψατε εἰς τὴν Γῆν ἐγγὺς ἀλλήλων σπόρον κρίνου, βάλανον δρυός, κόκκον σίτου καὶ

Digitized by Google

πυρῆνα ροδακίνου, καὶ θὰ ἴδητε ὅτι ἕκαστον τῶν σπερμάτων αὐτῶν θὰ κατασκευάσῃ τὸν ἴδιον αὐτοῦ ὀργανισμόν.

» Εἶδα ἄλλοτε σφένδαμνον θνήσκουσαν ἐπὶ τῶν ἐρειπίων παλαιοῦ τοίχου, εἰς ἀπόστασιν ὀλίγων μέτρων ἀπὸ τῆς εὐφόρου γῆς τῆς τάφρου. ἥτις ἀπελπισθεῖσα ἐξέτεινε μίαν ρίζαν της ρι-ἄνωθεν τῆς τάφρου τὰς μὴ κοπείσας ρίζας των. καὶ τὸ κατόρθωσαν καὶ ἐπέστρεψαν οὕτω πάλιν εἰς τὴν ζωογόνον δι' αὐτὰς γῆν πρὸς μεγίστην ἔκπληξιν τοῦ κηπουροῦ. Ἐγνώρισα ἕνα ἡρωϊκὸν ἴασμον διελθόντα ὀκτάκις διὰ τετρημένης σανίδος ἀποχωριζούσης αὐτὸν ἐκ τοῦ φωτός· πειρακτικός τις παρατηρητὴς ἀπώθει πάλιν αὐτὸν

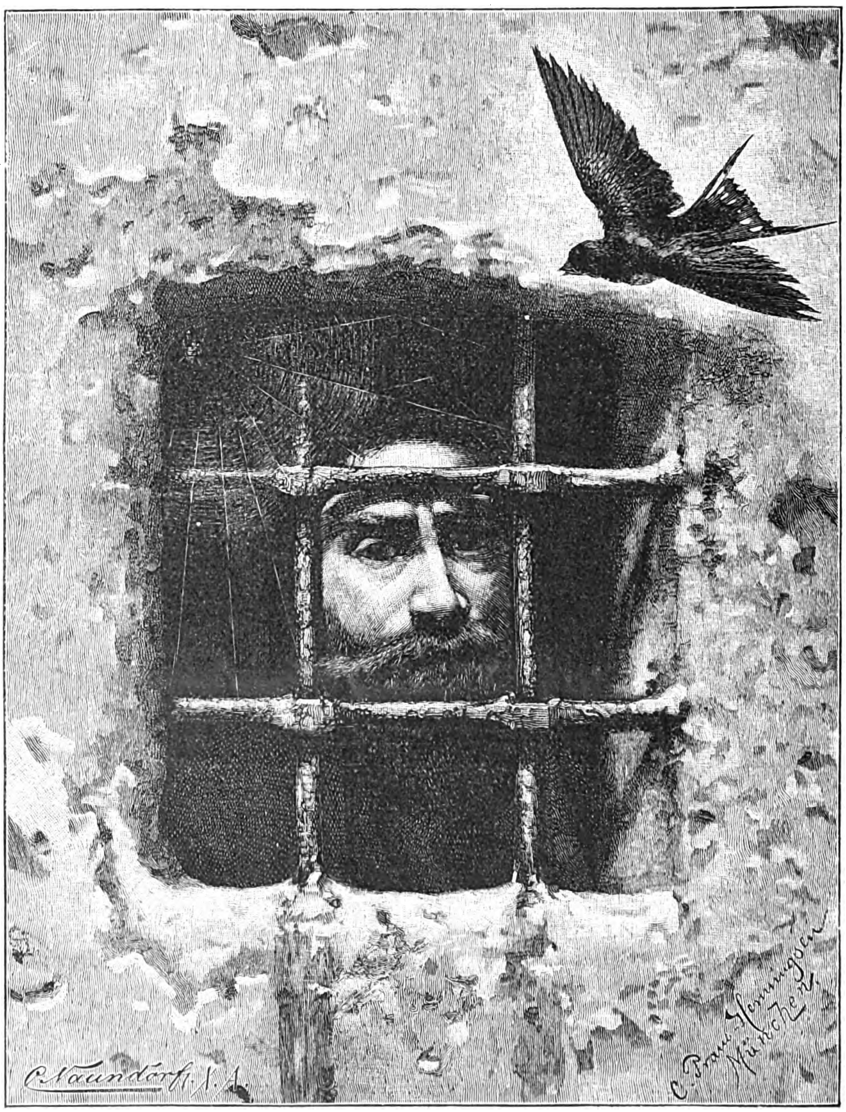

ΦΥΛΑΚΙΣΜΕΝΟΣ
Εἰκὼν Πράους Χένιγχζεν

ψοκινδύνως, ἔφθασε τὸ ἔδαφος ὅπερ ἐπωφθαλμία, ἐχώθη εἰς αὐτό, ἐστερεώθη ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε αὐτὴ ἡ ἀκίνητος μετετοπίσθη, ἄφησε τὰς πρώτας ρίζας της νὰ ἀποθάνωσιν, ἄφησε τοὺς λίθους καὶ ἔζησεν ἀναστᾶσα ἐκ νεκρῶν ἐπὶ τῆς ἐλευθερωσάσης αὐτὴν ρίζης. Εἶδα πτελέας αἵτινες κατεβίβρωσκον τὸ ἔδαφος εὐφόρων κτημάτων, διὸ ἀπεκόπη αὐταῖς ἡ τροφὴ δι' εὐρείας τάφρου καὶ αἵτινες ἀπεφάσισαν νὰ ἐπεκτείνωσιν εἰς τὴν σκιὰν ἐπὶ τῇ ἐλπίδι ὅτι ἤθελεν ἐπὶ τέλους δαμάσῃ τὴν ἐπιμονὴν τοῦ ἄνθους, ἀλλὰ δὲ τὸ κατώρθωσεν.

«Τὸ φυτὸν ἀναπνέει, πίνει, τρώγει, ἐκλέγει, ἀρνεῖται, ζητεῖ, ἐργάζεται, ζῇ, ἐνεργεῖ συμφώνως πρὸς τὰ ὁρμέμφυτα αὐτοῦ· τοῦτο μὲν ἔχει ἐξαίρετα, ἐκεῖνο πάσχει, τὸ ἄλλο εἶνε νευρικόν, τεταραγμένον. Ἡ αἰσθητικὴ ἀκακία φρικιᾷ καὶ πίπτει λιπόθυμος ἅμα τῇ ἐλαχίστῃ προσψαύσει.

Ἕπεται συνέχεια

[Μετάφρασις Χ.]

Digitized by Google

Η ΣΩΜΑΤΙΚΗ ΑΓΩΓΗ ΕΝ ΓΑΛΛΙΑ

Πρωτοτυποτάτη καὶ ὅλως ἐξαιρετικοῦ ἐνδιαφέροντος πανήγυρις ἐτελέσθη ἐσχάτως ἐν Παρισίοις, ἀνακαλοῦσα εἰς τὴν μνήμην τὰς ὡραιοτέρας ἐποχὰς τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος. Ἡ πανήγυρις αὕτη εἶνε ὁ μέγας ἀθλητικὸς ἀγών, ὁ ἱδρυθεὶς ἀπὸ πέρυσιν ὑπὸ τοῦ Συνδέσμου τῆς σωματικῆς ἀγωγῆς ἐν Γαλλίᾳ μεταξὺ τῶν σχολείων ταύτης, προσέλαβε δὲ ἰδίως ἐφέτος χαρακτῆρα ἀληθοῦς ἐθνικοῦ γεγονότος. Ὡς γνωστόν, ἀφ' ἱκανοῦ τὸ ζήτημα τῆς ὑπὲρ πᾶν ἄλλο ἔθνος ἐν Γαλλίᾳ παρημελημένης σωματικῆς ἀγωγῆς ἤρχισε συγκινοῦν τὰ πνεύματα καὶ ἐν ταύτῃ, ἡ δὲ μελέτη αὐτοῦ ἀπασχολεῖ σοβαρῶς τόν τε τύπον καὶ τὰ ὑψηλότερα στρώματα τῶν γραμμάτων, τῆς πολιτείας καὶ τῆς ἐπιστήμης. Ἀπὸ τῶν τελευταίων ἀτυχιῶν τῆς Γαλλίας, πάντες οἱ δυνάμενοι καὶ σκεπτόμενοι ἐν αὐτῇ ἐπεχείρησαν μετὰ ζήλου ἀκαταβλήτου ν' ἀναζητήσωσι παντοιοτρόπως τὰ ποικίλα αἴτια ἅτινα ἐπήνεγκον αὐτάς, ἐν τοῖς πρώτοις δὲ ἤχθη εἰς τὸ μέσον, ὡς τὸ κυριώτατον ἴσως, τὸ ἐλαττωματικὸν τοῦ συστήματος τῆς τέως κρατούσης ἐν αὐτῇ παιδεύσεως, βασιζομένης ἐπὶ μόνης τῆς κλασικῆς ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ μορφώσεως τοῦ πνεύματος, ἐν ἐκπαιδευτηρίοις, ἥκιστα συμφώνοις κατὰ τὸ πλεῖστον πρὸς οἱονδήποτε ὑγιεινὸν ὅρον, τῆς παραλλήλου ἀγωγῆς τοῦ σώματος ἢ ἄλλου τινὸς ἀναλόγου σκοποῦ τιθεμένων ἐν μοίρᾳ Καρός. Κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὴν τόσῳ σώφρονα, λογικὴν καὶ πεφωτισμένην ἀγγλικὴν παίδευσιν, ἀρχὴ καὶ τέλος πάσης ἀγωγῆς ἐθεωρεῖτο ἐν Γαλλίᾳ ἡ δημιουργία ὄντων, ἀδιάφορον ἂν καχεκτικῶν ἢ μή, δυναμένων νὰ ὑποστῶσι τοὺς ἀγῶνας τοῦ βίου ἢ ὄχι, ἱκανῶν ν' ἀντιμετωπίσωσιν ἐν ἀνάγκῃ κίνδυνόν τινα τῆς πατρίδος ἢ οὔ, ἐπιδεξίων ὅμως νὰ ἑρμηνεύσωσι καλῶς χωρίον τι τοῦ Βιργιλίου, ἢ νὰ συντάξωσιν ἑλληνικόν τι θέμα, ἢ ν' ἀπαγγείλωσιν ἀπόσπασμά τι τοῦ Μαλὲρβ ἢ τοῦ Ῥακίνα. Ἡ ἐν λυκείοις δὲ αὕτη ὑπὸ παντοίους περιορισμοὺς ἔγκλεισις καὶ ἡ τοιαύτη πρώϊμος ἐπιβάρυνσις καὶ μεμονωμένη καλλιέργεια τοῦ πνεύματος προτοῦ τὸ σῶμα λάβῃ τὴν πρώτην καὶ ἀπαραίτητον αὐτοῦ ἀνάπτυξιν εἶχε συντελέσῃ τὰ μέγιστα εἰς τὸ νὰ καταστήσῃ τὴν γαλλικὴν νεολαίαν τὴν μᾶλλον ἀσθενικὴν ὅλων τῶν χωρῶν, νὰ χαλαρώσῃ τὰ νεῦρα τῶν διαδεχομένων ἀλλήλας γενεῶν καὶ νὰ πτωχύνῃ τὸ αἷμα των μέχρι βαθμοῦ ἀνησυχαστικοῦ, νὰ παραγάγῃ δὲ τύπον σπουδαστοῦ μοναδικὸν ἴσως ἐν τῷ κόσμῳ διὰ τὴν τελείαν σωματικὴν οὐδαμινότητα

ΔΥΟ ΠΕΙΝΑΣΜΕΝΟΙ
Εἰκὼν Ἔισμοντ

καὶ τὴν πλήρη διαφθορὰν τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ χαρακτῆρος. Ἀποτελέσματα ἑπομένως ἄμεσα καὶ ἀδιαμφισβήτητα, εἰς τὴν ἐκπαίδευσιν ταύτην ὀφειλόμενα, ἐκρίθησαν αἵ τε πρόσφατοι ἧτται τοῦ γαλλικοῦ ἔθνους, ἡ κατάπτωσις τῶν πολιτικῶν καὶ φιλολογικῶν ἠθῶν, ἡ μείωσις τοῦ ἀναστήματος τῶν κατοίκων τῆς χώρας ἣν παρίστων αὔξουσαν οἱ στρατιωτικοὶ κατάλογοι ἐπὶ πολλὰ ἔτη, ἡ ἐλάττωσις τοῦ πληθυσμοῦ, κλπ. Κραυγὴ συνεπῶς ἀγανακτήσεως ἐξερράγη κατὰ τοῦ ἐθνοφθόρου καὶ δολοφονικοῦ αὐτοῦ συστήματος, καὶ προεκηρύχθη ὡς ἀπαραίτητος ἡ ἀνάγκη τῆς καταρρίψεως τοῦ σαθροῦ του οἰκοδομήματος καὶ τῆς ἀνεγέρσεως ἐπ' αὐτοῦ ἄλλου, βασιζομένου ἐπὶ τῆς ἰσχυρᾶς σωματικῆς καὶ ἠθικῆς διαπλάσεως τῶν παιδευομένων ἐν τοῖς σχολείοις ἐκ παραλλήλου πρὸς τὴν πνευματικὴν αὐτῶν μόρφωσιν. Ἵνα δὲ δώσῃ σάρκα εἰς τὴν παγκοίνως δεκτὴν γενομένην καὶ ὀρθὴν κριθεῖσαν ἰδέαν ταύτην ἱδρύθη ἰδιαίτερος Σύνδεσμος τῆς σωματικῆς ἀγωγῆς ἐπικληθείς, ὅστις ἀπὸ μικρῶν ἀρξάμενος περιέλαβε βαθμηδὸν πᾶν ὅ,τι ἡ Γαλλία ἔχει ἐκλεκτόν, σκοπὸν προτιθέμενος τὴν εἰσαγωγὴν αὐτῆς ἐν τῇ παιδεύσει. Πράγματι ὁ σκοπὸς οὗτος ἐντὸς διαστήματος ἀπιστεύτως βραχέος ἐπετεύχθη ἐντελῶς, ἡ δὲ εἰσαγωγὴ αὐτῆς δύναται νὰ θεωρηθῇ πραγματοποιηθεῖσα κατὰ πάντα. Ὅπως δὲ καταδείξῃ τοῦτο, καὶ τὴν ὠφελιμότητα τοῦ σχεδίου της, καὶ τοὺς καρποὺς τῶν ἔργων της, ἡ Ligue ὡς λέγεται αὕτη ἐκάλει πέρυσι τὰς σχολὰς τῆς Γαλλίας εἰς τὸν πρῶτον μέγαν ἀθλητικὸν ἀγῶνα, ἐν τῷ δάσει τῆς Βουλόνης. Ὁ ἀγὼν ἐγένετο, αἱ σχολαὶ παρέσχον 439 ἐφήβους ἀγωνιστάς, πλήρης δὲ καὶ θριαμβευτικὴ ἐπιτυχία ἔστεψεν αὐτόν. Ἀλλ' ἡ ἐπιτυχία τοῦ ἐφετεινοῦ ὑπερέβαλε πᾶσαν προσδοκίαν καὶ παρέσχε περὶ τοῦ μέλλοντος τὰς ἀρίστας τῶν ἐλπίδων.

* *
*

Ὁ ἀγὼν οὗτος ἐπεκλήθη Lendit de Paris, ὅπερ σημαίνει Μεγάλη Σχολικὴ Πανήγυρις τῶν Παρισίων, ἐξ ἀρχαίου γαλλικοῦ ὅρου ἀνάλογον σημασίαν ἔχοντος, περιπεσόντος ὅμως ἐπὶ πολὺ εἰς ἀχρηστίαν, κ' ἐκταφέντος ἤδη ἐπὶ τούτῳ. Περιλαμβάνει δὲ α'.) σειρὰν διαγωνισμάτων ῥώμης καὶ ἐπιδεξιότητος, διανεμημένων εἰς ἕνδεκα ἡμέρας, ἀπὸ τῆς 2ας Μαΐου μέχρι τῆς 9ης Ἰουνίου (ν. ἔ.) ὡς ἑξῆς: χαρτοκυνήγιον, πεζοπορία, ξιφασκία, ποδηλατοδρομία, κωπηλασία, ἱππασία, κολύμβημα, πήδημα, σκοποβολή, πυγμαχία, τρέξιμον, καὶ β') τρεῖς ἑορτὰς ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ προέδρου τῆς Δημοκρατίας, τοῦ ὑπουργοῦ τῆς Παιδείας καὶ τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου Παρισίων, ὑπὸ τὴν ἐπίτιμον δὲ προεδρείαν τοῦ ἀντιπρυτάνεως τῆς Ἀκαδημίας. Εἰς τοὺς ἀγῶνας τούτους εἶνε δεκτοὶ σπουδασταὶ πασῶν τῶν γαλλικῶν σχολῶν, ἀπὸ τοῦ 15ου ἔτους συμπεπληρωμένου καὶ ἄνω, ἡ δὲ συνήθης ἡλικία τῶν συμμετεχόντων κυμαίνεται μεταξὺ τοῦ 18ου καὶ τοῦ 19ου. Ἡ πομπὴ μεθ' ἧς τελεῖται καὶ ἡ σημασία ἥτις ἀποδίδεται εἰς τὴν πανήγυριν ταύτην εἶνε μεγίστη, ἐφέτος δ' ἐξήρθη εἰς σημεῖον ἀληθῶς ἐκπλῆττον. Τὰ δῶρα τὰ διδόμενα εἰς τοὺς ἐπιτυγχάνοντας εἶνε πλεῖστα καὶ κάλλιστα, τιμητικὰ ἰδίως μετάλλια, εἰς δὲ τὸν πρωταγωνιστὴν τῶν Σχολείων ἐπικαλούμενον, τὸν ἀναδεικνυόμενον τουτέστι ὑπέρτερον εἰς τὰ περισσότερα τῶν διαγωνισμάτων, δίδεται ἡ λεγομένη Ἀγωνιστικὴ Κύλιξ, ἔργον τέχνης πολύτιμον καὶ ἱστορικῆς ἀξίας, δωρηθεῖσα ὑπὸ τοῦ Καρνὸ τῷ 1889 εἰς τὸν Σύνδεσμον, ὅπως παρέχεται ὑπ' αὐτοῦ ὡς γέρας ἐξ ὑπαμοιβῆς εἰς τὸ σχολεῖον, εἰς ὃ ἀνήκει ὁ πρωταγωνιστῶν μαθητής, φυλάττεται ἐν αὐτῷ ἐπὶ ἓν ἔτος, μεθ' ὃ περιέρχεται εἰς τὴν ἐπὶ ἓν ἔτος ἐπίσης κυριότητα τοῦ σχολείου τοῦ κερδίζοντος εἰς τὸν ἑπόμενον ἀγῶνα, καὶ οὕτω καθεξῆς. Ἐπίσης ὁ πρωταγωνιστὴς λαμβάνει καὶ τὸ μέγα τιμητικὸν παράσημον τοῦ Συνδέσμου. Ἀπὸ τῆς προκηρύξεως τοῦ ἐφετεινοῦ ἀγῶνος πάντα τὰ γαλλικὰ λύκεια περὶ οὐδενὸς ἄλλου ὡμίλουν ἢ περὶ αὐτοῦ. Ἡ ἅμιλλα καὶ ὁ ζῆλος ὁ ἀναπτυχθεὶς ἦτό τι ἔκτακτον, ὁ δὲ Σύνδεσμος, ἀντὶ τῶν 439 περυσινῶν ἀγωνιστῶν, εἶχε λάβῃ αἰτήσεις πρὸς συμμετοχὴν εἰς τοὺς ἀγῶνας 3,726, ἠναγκάσθη δὲ νὰ προβῇ εἰς αὐστηρὰν ἐπιλογήν, ἵνα κατορθώσῃ νὰ ἀντιπροσωπευθῶσιν ὅλα τὰ λύκεια τῶν Παρισίων καὶ πολλὰ τῶν ἐπαρχιῶν. Ἡ πρώτη τῶν ἑορτῶν ἐδόθη ἐν τῇ ὡραιοτέρᾳ αἰθούσῃ τοῦ Δημαρχείου καὶ ἦν ἀφιερωμένη εἰς Μέγαν Ἀγῶνα τῶν Σχολικῶν Ὅπλων. Ἡ δευτέρα ἐν τῇ λίμνῃ τοῦ Δάσους τῆς Βουλόνης, ὅπου ἐτελέσθησαν αἱ Σχολικαὶ Λεμβοδρομίαι. Καὶ ἡ τρίτη, ἡ τῶν Σχολικῶν Παιγνίων, ἐν τῷ Πεδίῳ τῆς Μαδρίτης, παρὰ τὸ Λονσάν, ὅπου γίνονται συνήθως αἱ ἱπποδρομίαι. Κατὰ τὰς μεταξὺ δὲ ἡμέρας ἐγένοντο αἱ λοιπαὶ ἀσκήσεις. Ἡ συρροὴ τοῦ κόσμου, ἐν ᾧ ἐκτὸς τῶν ἀνωτάτων τῆς πολιτείας κορυφῶν διεκρίνοντο καὶ αἱ μέγισται ἐν πᾶσι τοῖς κλάδοις ἐπισημότητες, ἦτο ἀπίστευτος, αἱ δ' ἐφημερίδες, αἵτινες καὶ ἰδιαίτερα εἰκονογραφημένα παραρτήματα ἀφιερωμένα εἰς τοὺς ἀγῶνας τούτους ἐξέδωκαν, παρομοιάζουσι τὸ θέαμα πρὸς τὰ ἀρχαῖα Ὀλύμπια καὶ Ἴσθμια, ἐκ τῆς ἐπιτυχίας δ' αὐτῶν καὶ τῆς ἀναστηλώσεως τῆς σωματικῆς ἀγωγῆς εἰς τὴν προσήκουσαν αὐτῇ θέσιν προοιωνίζονται οὐδὲν πλέον, οὐδὲν ἔλαττον, ἢ τὴν ἀναγέννησιν τῆς Γαλλίας.

* *
*

Ἡ ἀναστήλωσις αὕτη καὶ ἡ ἐπίτευξις τῆς εἰσαγωγῆς της ἐν τῇ παιδεύσει ὀφείλεται ὡς εἴπομεν ἤδη καὶ ὡς πάντες ὁμολογοῦσι κυριώτατα εἰς τὸν Σύνδεσμον τὸν ὁμώνυμον, ὅστις σήμερον εἶνε σπουδαιοτάτη δύναμις ἐν τῷ τόπῳ. Οὐσιωδέστεροι ὅροι τοῦ προγράμματος τοῦ Συνδέσμου τούτου εἶνε ἐν περιλήψει οἱ ἑπόμενοι περίπου: 1ον. Ν' ἀναπτύξῃ ὅσῳ τὸ δυνατὸν διὰ παντὸς μέσου μεταξὺ τῆς παιδευομένης γαλλικῆς νεολαίας τὴν ἐπιδεξιότητα, τὴν ῥώμην καὶ τὴν ἐν γένει ὑγείαν τοῦ σώματος τῶν ἐφήβων, ἐξ ἧς κατὰ τὸ πλεῖστον ἤρτηται καὶ ἡ πνευματική. 2ον. Πρὸς τοῦτο νὰ φροντίσῃ παντοιοτρόπως ν' ἀνυψώσῃ εἰς τὴν πρέπουσαν περιωπὴν τὸ σέβας καὶ τὴν ἀγάπην πρὸς τὴν ἐν γένει θεραπείαν τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος. 3ον. Νὰ εἰσαγάγῃ πρὸς τοῦτο εἰς τὰ σχολεῖα, ἐκτὸς τῶν μεθοδικῶν γυμνασίων τῆς ἀρχαίας γυμναστικῆς, τὰ γυμναστικὰ λεγόμενα παίγνια, τὰ τόσον κρατύνοντα τὸ σῶμα καὶ φαιδρύνοντα τὴν ψυχήν, ἐκλέγουσα αὐτὰ ἰδίως μεταξὺ τῶν ἀκραιφνῶς γαλλικῶν. 4ον. Νὰ ἐπιτύχῃ τὸν ὁρισμὸν ὅσῳ τὸ δυνατὸν πλειοτέρων ὡρῶν δι' αὐτὰ παντα-

Digitized by Google

χοῦ. 5ον. Νὰ μελετήσῃ κατὰ πόσον πρέπει νὰ ἐφαρμοσθῶσι ταῦτα καὶ εἰς τὴν ἀγωγὴν τῶν κορασίων. 6ον. Νὰ ἱδρύσῃ τακτικοὺς ἀγῶνας μεταξὺ τῶν σχολῶν, πρὸς ἐπίδειξιν τῆς σωματικῆς καταστάσεως ἑκάστης γενεᾶς. Ἐμπνεόμενος ἐκ τῶν θαυμασίων παραδόσεων τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος, ἐκ τοῦ περιφήμου λατινικοῦ ῥητοῦ Menssana in corpore sano, καὶ ἐκ τοῦ ἐξόχου ἐκείνου περὶ ἐκπαιδεύσεως ἀποφθέγματος τοῦ Montaigne: «Δὲν πρόκειται νὰ παρασκευάσητε ψυχάς, δὲν πρόκειται νὰ παρασκευάσητε σώματα, πρόκειται νὰ παρασκευάσητε ἄνδρας», εἰργάσθη ἐπιμονώτατα πρὸς πραγμάτωσιν τοῦ προγράμματός του καὶ εὑρίσκεται ἐν τῇ ὁδῷ τῆς συντελέσεώς του. Ἐντὸς δύο ἢ τριῶν ἐτῶν καθ' ἃ εἶνε ἱδρυμένος σχεδὸν κατέρριψεν ἐκ βάθρων τὸ παλαιὸν σύστημα, ἔκαμε τοὺς μαθητὰς ν' ἀγαποῦν τὸ σχολεῖον, ἐξώντωσε τὸν τύπον τοῦ ἀναιμικοῦ καὶ ἀσθενικοῦ καὶ διεφθαρμένου σπουδαστοῦ, ἐπέφερε τὴν τόσον ἐπιθυμητὴν ἁρμονίαν τοῦ πνεύματος καὶ τοῦ σώματος, ἐδώρησεν ἐκ νέου εἰς τὴν γαλλικὴν νεότητα τὴν εὐθυμίαν, τὴν δύναμιν τοῦ χαρακτῆρος, τὴν ἐνεργητικότητα. Διέδωκε τὴν λατρείαν τοῦ ἐλευθέρου ἀέρος ἀντὶ τῆς ἀγάπης πρὸς τὸν ὑπόστεγον καὶ ἔγκλειστον βίον ἥτις ἐκυριάρχει τέως. Ἐπροίκισε πάντα σχεδὸν τὰ σχολεῖα, ἐντὸς τῶν ὑψηλῶν καὶ μελαγχολικῶν τοίχων τῶν ὁποίων ἔφθινον οἱ ἔφηβοι, δι' ἀναπεπταμένων πεδίων ἀσκήσεων, προσηρτημένων κατὰ νόμον εἰς αὐτά. Καὶ μὲ τὰ 3 μόνον ἀρχικὰ φράγκα τῆς πενιχροτάτης εἰς αὐτὸν παρ' ἑκάστου μέλους συνδρομῆς, ἀλλὰ καὶ τὰ πολ[illegible]λᾶ βοηθήματα, ἅτινα ἡ κοινὴ ἐκτίμησις τῷ παρ[illegible] καὶ τῷ παρέχει, κατώρθωσε νῦν νὰ ἔχῃ προϋπολ[illegible]γισμὸν τακτικόν, ἐφημερίδα ἰδικήν του, καὶ ὀργανισμὸν πλήρη νὰ ἐπιβάλλεται καὶ νὰ θριαμβεύῃ καὶ νὰ ἑλκύῃ τὴν εὐγνωμοσύνην τοῦ ἔθνους.

* * *

Τὸ γεγονὸς τοιαύτης καταπληκτικῆς ἐπιτυχίας, ἐκ τόσῳ μικρᾶς ἀρχῆς καὶ ἐν τόσῳ βραχεῖ χρόνῳ, εἶνε περίεργον. Ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον περιεργοτέρα εἶνε ἡ ἱστορία τῆς ἱδρύσεώς του καὶ ἡ τοῦ κυρίως ἱδρυτοῦ αὐτοῦ, ὅστις πρῶτος ἀνεκίνησε τὸ ζήτημα τοῦτο ἐν Γαλλίᾳ, ἐπεχείρησε δὲ καὶ τὴν θεωρητικὴν αὐτοῦ ἐξέτασιν καὶ τὴν πρακτικὴν [illegible]φαρμογήν του. Τῇ 9 Ἰουλίου 1880, διὰ τοῦ ἀπὸ Δοῦβρον εἰς Καλαὶ ἀτμοπλοίου, ἐπωφελούμενος τοῦ περὶ ἀμνηστείας τῶν πολιτικῶν ἐγκληματιῶν νόμου ὃν εἶχε ψηφίσῃ ἀρτίως ἡ Βουλή, εἰς προγεγραμμένος εἰσήρχετο εἰς Γαλλίαν. Ὁ ἀνὴρ οὗτος ἦτο ὁ Πασκὰλ Γκρουσσέ, ἐκ τῶν σφοδροτέρων καὶ διασημοτέρων κοινωνιστῶν τοῦ 1871, ὑπουργὸς τῶν ἐξωτερικῶν τῆς Κοινότητος τῶν Παρισίων κατὰ τὸ ὀλιγοχρόνιον διάστημα τῆς ὑπάρξεως αὐτῆς. Καταδικασθεὶς τότε εἰς θάνατον τὸ πρῶτον μετὰ τὸν θρίαμβον τῶν δημοκρατικῶν, καὶ μετριασθείσης κατόπιν τῆς ποινῆς του εἰς ἰσόβιον κάθειρξιν, ἐξωρίσθη μετὰ τοῦ Ροσεφὸρ καὶ τῶν λοιπῶν ὀπαδῶν του εἰς Νέαν Καληδονίαν. Δὲν ἐβράδυνεν ὅμως νὰ δραπετεύσῃ ὡς γνωστὸν ἐκεῖθεν μετὰ τοῦ περιφήμου συντάκτου τοῦ Φανοῦ, καὶ νὰ καταφύγῃ εἰς Ἀγγλίαν, ὅπου διέμεινεν ἐπὶ μακρόν. Ἀλλ' ἐκτὸς τῆς Ἀγγλίας, μὴ δυνάμενος νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν πατρίδα του, πλάνης, ἤρχισε περιερχόμενος τὸν κόσμον καὶ μελετῶν τὰ ἤθη τῶν διαφόρων χωρῶν εἰς ἃς περιοδικῶς ἔμενεν, ἕως οὗ ἡ ἀμνηστεία παρέσχεν αὐτῷ τὸ δικαίωμα τῆς ἐπανόδου. Ἀλλ' ὁ ἐπανερχόμενος εἰς Γαλλίαν τῷ 1880 ἦτον ὅλως διάφορος ἐκείνου ὅστις εἶχεν ἀπέλθῃ ἐξ αὐτῆς. Νέος εἶχεν ἀφίσῃ τὸν τόπον του καὶ ἐπανήρχετο σχεδὸν γέρων. Κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἐξορίας του ἐταξείδευσεν, ὑπέφερεν, ἐσκέφθη ὅσον ὀλίγοι. Ἔχασεν ἐν τῷ μεταξὺ τοὺς γονεῖς του, χωρὶς νὰ τοὺς ἴδῃ. Ἑστίαν δὲν εἶχεν ἥτις νὰ τὸν ἀναμένῃ. Καὶ ἐπέστρεφε μετὰ τόσα ἔτη εἰς τὸ Παρίσι, ὡς Ἐπιμενίδης θὰ ἔλεγες, εὑρίσκετο πάλιν μεταξὺ τῶν συμπατριωτῶν του, χωρὶς φίλους, χωρὶς οἰκείους, χωρὶς τίποτε, ὡς νὰ εἶχε ῥιφθῇ εἰς κρατῆρα ἡφαιστείου καὶ τὸ ἡφαίστειον νὰ τὸν ἐξήμεσε πάλιν ζῶντα μεταξὺ τῶν ζώντων. Ἀλλὰ μὴ αἰσθανόμενος ἑαυτὸν ἐν ἁρμονίᾳ πρὸς τὰς νέας γενεὰς κατὰ τὰ φρονήματα, ἀηδιάσας τὴν πολιτικὴν μὲ τὴν ὁποίαν εἶχεν ἀρχίσῃ τὸ στάδιόν του διότι εἶδε τὸ κενὸν αὐτῆς, δὲν ἐσκέφθη ν' ἀκολουθήσῃ τὸ παράδειγμα τῶν ἄλλων συντρόφων του, καὶ ν' ἀναμιχθῇ ἐκ νέου εἰς αὐτήν. ἀπετάχθη τῷ παρελθόντι καὶ δὲν ἠθέλησε νὰ ἴδῃ ἢ τὸ μέλλον. Υπερήφανος ὅμως καὶ μὴ θέλων ταὐτοχρόνως νὰ ἐγκαταλείψῃ τὰς ἀρχὰς τῆς νεότητός του ἃς εἰλικρινῶς ἐπρέσβευεν, ἐζήτησε νέαν ὁδὸν δι' ἧς νὰ εἰσέλθῃ πάλιν εἰς τὴν ζωὴν τοῦ ἔθνους του, νὰ γίνῃ χρήσιμος εἰς αὐτό. Ἐξ ὅσων εἶδεν, ἐξ ὅσων ἔπαθεν, ἐξ ὅσων ἐμελέτησεν, ἓν θετικὸν συμπέρασμα ἠδυνήθη νὰ ἐξαγάγῃ ὅτι ὅλων τῶν δεινῶν τῆς Γαλλίας κυριωτέρα αἰτία ἦτον ἡ μέση αὐτῆς ἐκπαίδευσις. Συγκρίνων αὐτὴν πρὸς τὴν μέσην ἐκπαίδευσιν ὅλων τῶν ἄλλων πεπολισμένων χωρῶν, ἣν εἶχε μελετήσῃ, εὗρεν ὅτι εἰς αὐτὴν κυρίως ἔπρεπε ν' ἀποδοθῇ ἡ ἐξασθένησις τῆς φυλῆς ἡ τόσα κακὰ ἐπενεγκοῦσα, καὶ τῆς ἐξασθενήσεως ταύτης ἡ ἀφορμὴ εἰς τὴν μεμονωμένην τοῦ πνεύματος καλλιέργειαν ἐν πλήρει παραμελήσει τῆς τοῦ σώματος καὶ τοῦ χαρακτῆρος. Ἐνόμισεν ὅτι εὗρε τὸ ἀντιφάρμακον ἐν τῇ ἀναγεννήσει τῇ ἠθικῇ καὶ τῇ σωματικῇ διὰ τῆς εἰσαγωγῆς συστήματος παιδεύσεως μορφοῦντος πρὸ παντὸς ἄ ν δ ρ α ς. Καὶ ἐπελήφθη τοῦ ἔργου. Διὰ νὰ ἀνοίξῃ δρόμον εἰς τὰς ἰδέας του ἔκρινε σκόπιμον νὰ δείξῃ κατὰ πρῶτον τί γίνεται ἀλλαχοῦ. Καὶ ἐτακτοποίησε τὰς σημειώσεις του, ἔγραψε τὸν πρῶτον τόμον τῶν μελετῶν του ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἡ ζωὴ τοῦ Σχολείου ἐν Ἀγγλίᾳ», καὶ τὸν ἐπήγεν εἰς τὸν διάσημον ἐκδότην Ἔτζελ, ὑποβαλὼν αὐτῷ ταὐτοχρόνως καὶ τὸ σχέδιον τοῦ ὅλου ἔργου. Ὁ πολύπειρος ἐκδότης ἀνεγνώρισε τὴν ὀρθότητα τῶν ἰδεῶν καὶ τοῦ βιβλίου τὴν ἀξίαν, ἀλλὰ διὰ νὰ φθάσῃ ταχύτερον εἰς τὴν ἐπιτυχίαν τὸν συνεβούλευσε νὰ ἀλλάξῃ τὸ τρομερὸν καὶ δυνάμενον νὰ ἐγείρῃ μίση καὶ ἀντιπαθείας ὄνομά του, νὰ μείνῃ ἀφανής, νὰ λάβῃ ψευδώνυμον, ἵνα μὴ θεωρηθῇ ἐπιδιώκων πολιτικοὺς σκοπούς. Ὁ Γκρουσσὲ τὸν ἤκουσε καὶ ἔκτοτε ὑπὸ τὸ ψευδώνυμον τοῦ Ἀνδρέου Λωρὶ καὶ τοῦ Φιλίππου Δαρὺλ γράφει τὰ γνωστὰ ἔργα του, σπουδαιοτάτας μελέτας ἐπὶ τοῦ βίου, ἰδίᾳ τοῦ σχολικοῦ, τῶν ξένων ἐθνῶν, καὶ ἐπιχειρεῖ ἀκαταπαύστους δημοσιογραφικὰς ἐκστρατείας ἐπὶ ἐννεαετίαν ἤδη ἵνα ἐπιτύχῃ τὸν σκοπόν του, τῆς ἀνορθώσεως τῆς σωματικῆς ἀγωγῆς εἰς τὴν πρέπουσαν θέσιν. Τόσῳ δὲ κρατερῶς διεξήγαγε τὸν μακρὸν καὶ δυσχερῆ ἀγῶνα,

Digitized by Google

ὥστε ἐντὸς τόσου μόνον χρόνου κατέληξεν εἰς τὴν γενικὴν παραδοχὴν τῶν ἰδεῶν του, ἵδρυσε τὸν ἰσχυρότατον αὐτὸν Σύνδεσμον, συνέστησε τοὺς σχολικοὺς αὐτοὺς ἀγῶνας περὶ ὧν διελάβομεν, καὶ παρίστατο εἰς αὐτούς, ὁ πρώην ὑπουργὸς τῆς Κοινότητος, ἐν θριάμβῳ, παρὰ τὸν Πρόεδρον τῆς Δημοκρατίας καὶ τὰς ἄλλας ἀρχάς, ὡς γενικὸς γραμματεὺς καὶ ἀπόλυτος πληρεξούσιος τοῦ Συνδέσμου. Σήμερον ὁ τρισυπόστατος Πασκὰλ Γκρουσσὲ δύναται ν' ἀναλάβῃ τελείως ὑπὸ τὸ ἀληθές του ὄνομα τὴν δόξαν τοῦ ἔργου τοῦ Φιλίππου Δαρὺλ καὶ τοῦ Ἀνδρέου Λωρί, καὶ ὁ ἀρχαῖος κοινωνιστὴς δύναται νὰ ἔχῃ εἰς τὸ ἑξῆς τὴν ὑπερήφανον καὶ σπανιωτάτην ἀνάμνησιν ὅτι ὑπῆρξεν ἥρως δύο ἐπαναστάσεων, μιᾶς αἱματηρᾶς καὶ τραγικῆς καὶ φρικώδους, τῆς Κοινότητος, καὶ ἄλλης εἰρηνικῆς καὶ ἀναιμάκτου καὶ σωτηρίας, τῆς σωματικῆς ἀναγεννήσεως τῆς Γαλλίας.

* * *

Τί φρονοῦν ἆρά γε περὶ τῆς ἁπλῆς αὐτῆς ἱστορίας μιᾶς ἐθνικῆς ἰδέας, ἑνὸς συνδέσμου καὶ ἑνὸς ἀνδρός, οἱ παρ' ἡμῖν ἰσχυριζόμενοι ὅτι καὶ αὐτοὶ ἀσχολοῦνται καὶ ἐνδιαφέρονται καὶ ἀγωνίζονται περὶ τῶν τοιούτων; Μ.

Πρὸ πολλῶν ἐτῶν ἐξεδόθη ἐν Γαλλίᾳ περίεργον καὶ λίαν ἐνδιαφέρον βιβλίον ἐπιγραφόμενον «*Ἀπομνημονεύματα τοῦ Βίκτωρος Οὐγκώ, συγγραφέντα παρ' ἑνὸς μάρτυρος τοῦ βίου του.*» Τὸ βιβλίον τοῦτο περιέχον πλείστας ὅσας ἀξιολόγους πληροφορίας περὶ τῶν παιδικῶν χρόνων καὶ τῆς πρώτης περιόδου τοῦ φιλολογικοῦ σταδίου τοῦ μεγάλου συγγραφέως καὶ ἀποδοθὲν διὰ τὴν μεγάλην αὐτοῦ ἀκρίβειαν εἰς τὴν σύζυγον αὐτοῦ, οὐδέποτε ἔσχε τὴν τύχην νὰ μεταφρασθῇ εἰς τὴν ἡμετέραν γλῶσσαν, καίτοι τῆς τιμῆς ταύτης ἠξιώθησαν πλεῖστα ἄλλα ἀσήμαντα καὶ ἄχρηστα ἔργα, ἔστιν ὅτε δὲ καὶ ἐξαμβλώματα ἀληθῆ τῆς νεωτέρας γαλλικῆς φιλολογίας, διὰ τοῦτο ἀπέμεινεν ἐντελῶς ἄγνωστον εἰς τὸ κοινὸν τῶν ἑλλήνων ἀναγνωστῶν. Ἡ *Ἑστία* ἀποφασίσασα νὰ δημοσιεύῃ ἑκάστοτε σελίδας καὶ περικοπὰς ἐκ τοιούτων συγγραμμάτων ἀρχαιοτέρων ἢ νεωτέρων, παραλαμβάνει ἐξ αὐτοῦ τὴν ἑπομένην τερπνὴν ἀφήγησιν τῆς πρώτης παραστάσεως τοῦ *Ἐρνάνη*, ἔνθα περιγράφεται ζωηρότατα καὶ πιστότατα ἡ συνταράττουσα τότε τὸ γαλλικὸν δημόσιον σφοδρὰ πάλη μεταξὺ τῶν ὀπαδῶν τῆς κλασικῆς καὶ τῆς ῥομαντικῆς σχολῆς.

Η ΠΡΩΤΗ ΠΑΡΑΣΤΑΣΙΣ ΤΟΥ ΕΡΝΑΝΗ

Τὴν 1ην Ὀκτωβρίου 1829 ὁ Οὐγκώ, γράψας ἤδη τὸ δρᾶμα *Μαριὼν Δελόρμ*, οὗτινος ἡ ἐν τῷ Ὠδείῳ παράστασις εἶχεν ἐμποδισθῇ πρό τινων μηνῶν ὑπὸ τῆς λογοκρισίας, ἀνέγνωσεν εἰς τὸ Γαλλικὸν Θέατρον τὸν *Ἐρνάνην*.

Τὸ δρᾶμα ἐγένετο ὁμοθύμως δεκτὸν καὶ πάραυτα διενεμήθησαν τὰ μέρη, τὸ τῆς δόνας Σόλας εἰς τὴν δεσποινίδα Μάρς, τὸ τοῦ Ἐρνάνη εἰς τὸν Φιρμέν, τὸ τοῦ δὸν Ῥουὺ Γομὲζ εἰς τὸν Ζοαννύ, τὸ τοῦ δὸν Κάρλου εἰς τὸν Μισελῶ. Μικρά τινα μέρη ἐδέχθησαν καὶ ἐζήτησαν μάλιστα ν' ἀναλάβωσιν ἠθοποιοὶ μεγάλης ἀξίας, οἷοι ὁ Ῥενιέ, ὁ Σανσὼν κτλ.

Τὰ πρῶτα γυμνάσια διεξήχθησαν μετὰ πολλῆς ζωηρότητος καὶ προθυμίας. Ὁ Μισελῶ καίτοι δὲν ἠγάπα πολὺ τὴν νέαν φιλολογίαν, ἦτο ὅμως ἀνεπτυγμένος καὶ εὐγενὴς τοὺς τρόπους. Ὁ Φιρμὲν ἔτρεφε συμπάθειαν πρὸς τὰ δράματα μᾶλλον ἢ πρὸς τὰς κωμῳδίας. Ὁ Ζοαννύ, ὅστις ἦτο λευκόθριξ ὡς ὁ δὸν Ῥουὺ Γομὲζ, ἦτο ἀρχαῖος στρατιωτικὸς ἀπολέσας δύο δάκτυλα ὅτε ἐμάχετο ὑπὸ τὸν στρατηγὸν Οὐγκώ, πατέρα τοῦ Βίκτωρος. Δεικνύων τὴν ἠκρωτηριασμένην χεῖρά του πρὸς τὸν συγγραφέα ἔλεγεν αὐτῷ μετά τινος ἐμφάσεως συνήθους εἰς αὐτόν: «Θὰ σεμνύνωμαι ὅτι ὑπηρέτησα νέος ὑπὸ τὸν πατέρα καὶ γέρων ὑπὸ τὸν υἱόν!»

Ἡ νέα τέχνη εἶχεν ἤδη ἀγωνισθῇ ἐπιτυχῶς εἰς τὸ Γαλλικὸν Θέατρον, ὅπου ὁ Ἀλέξανδρος Δουμᾶς ἐδίδαξε τὸν *Ἐρρῖκον Γ'*. Ἄγνωστος σχεδὸν τὴν προτεραίαν καὶ μὴ ἔχων προηγούμενα τοιαῦτα ὥστε νὰ ἐξεγείρῃ τὸ μῖσος κατέλαβεν ἐξαπίνης τοὺς θιασώτας τῆς κλασικῆς σχολῆς, ἥτις δὲν ἠδυνήθη οὕτω ν' ἀμυνθῇ. Τὸ κοινὸν ἄφεθεν ἐλεύθερον εἰς τὴν κρίσιν του καὶ κατὰ βάθος βαρυνθὲν ν' ἀκούῃ πάντοτε τὰς αὐτὰς τραγῳδίας καὶ κωμῳδίας κατεθέλχθη ἀπὸ τὸ πλῆρες δράσεως καὶ ζωηρότητος νεανικὸν ἐκεῖνο δρᾶμα καὶ κατεχειροκρότησεν αὐτό. Ἡ παράστασίς του ὑπῆρξε θρίαμβος ἄνευ μάχης, ἐπιτυχία πανηγυρική.

Ἡ δυσαρέσκεια ἤρχισεν ἀπὸ τῆς δεσποινίδος Μάρς. Ἦτο τότε πεντηκοντοῦτις, ἑπόμενον δὲ ἦτο ν' ἀγαπᾷ τὰ δραματικὰ ἔργα ἅτινα εἶχε παραστήσει κατὰ τὴν νεότητά της ἢ τὰ ὁμοιάζοντα πρὸς αὐτὰ καὶ νὰ ἀντιπαθῇ πρὸς τὰ προϊόντα τῆς νέας σχολῆς. Εἶχε δεχθῇ τὸ μέρος τῆς Δόνας Σόλας ἐκ φόβου μόνον μὴ τὸ ἀναλάβῃ ἄλλη καὶ τυχὸν θριαμβεύσῃ, ἀλλ' εἰς τὰ γυμνάσια ἐφέρετο μὲ ὀλίγην προθυμίαν καὶ ὑπεροπτικῶς. Οἱ θρίαμβοι οὓς ἤρατο κατὰ τὸ τριακονταπενταετὲς αὐτῆς στάδιον παρεῖχον αὐτῇ παντοδυναμίαν ἐν τῷ θεάτρῳ, ἣν ἐξήσκει καὶ ἐπ' αὐτῶν τῶν συγγραφέων. Ὁ Ἀλέξανδρος Δουμᾶς διηγεῖται ἐν ἐκτάσει εἰς τ' Ἀπομνημονεύματα αὐτοῦ τὰς δυσκολίας ἃς ἡ ἔξοχος ἠθοποιὸς παρενέβαλλε κατὰ τὰ γυμνάσια. Ἠσθάνετο πρὸ πάντων ἀποστροφὴν ν' ἀπαγγείλῃ τὸν στίχον: Vous êtes, mon lion, superbe et généreux· καθ' ἑκάστην δὲ ἀπηυθύνετο πρὸς τὸν συγγραφέα, ἀπαιτοῦσα παρὰ τὰς ἐξηγήσεις αὐτοῦ, νὰ ἐξαλείψῃ ἢ ν' ἀντικαταστήσῃ τὸ σκανδαλῶδες δι' αὐτὴν mon lion δι' ἄλλης ἐκφράσεως. Ὁ Οὐγκὼ δυσανασχετήσας ἐπὶ τέλους ἐζήτησε παρ' αὐτῆς νὰ τοῦ ἐπιστρέψῃ τὸ μέρος της. Ἡ δεσποινὶς Μάρς ὠχρίασεν· πρώτην φορὰν ἐζήτουν παρ' αὐτῆς νὰ ἐπιστρέψῃ τὸ μέρος της. Ἕως τότε οἱ συγγραφεῖς τὴν παρεκάλουν νὰ δεχθῇ αὐτὸ καὶ αὐτὴ ἠρνεῖτο. Ἠσθάνθη τὸ γόητρόν της ἐκλεῖπον. Διὸ ἀνεγνώρισε τὸ σφάλμα της καὶ ὑπε-

Digitized by Google

σχέθη νὰ μὴ παρεμβάλη ἄλλα προσκόμματα. Ἀλλ' ὅμως εἰς ἀντάλλαγμα ἐφαίνετο ψυχρὰ καὶ ἡ ψυχρότης της μετεδόθη εἰς πάντας τους ἄλλους ἠθοποιοὺς ἐκτὸς τοῦ Ζοαννύ.

Πλὴν ὅμως τῆς ἐσωτερικῆς ταύτης ἀντιδράσεως ὑπῆρχε καὶ ἄλλη ἐξωτερική. Οἱ συγγραφεῖς τῶν τραγῳδιῶν καὶ τῶν κωμῳδιῶν χαλεπῶς ἠνείχοντο τὸν νεήλυν, τὸν ἀπειλοῦντα τὰς φιλολογικὰς αὐτῶν ἀρχὰς καὶ τὰ συμφέροντά των. Ἠκροῶντο κρυφίως ὄπισθεν τῆς θύρας, ἐξηνάγκαζον τοὺς ἠθοποιοὺς νὰ λαλήσωσιν, ἐμάνθανον στίχους τινὰς τῇδε κἀκεῖσε, οὓς διέστρεφον, διηγοῦντο μερικὰς σκηνὰς διακωμῳδοῦντες αὐτὰς ἐπὶ τὸ ὑπερβολικώτερον, ἐφαντάζοντο ἄλλας καὶ προσεπάθουν παντὶ σθένει νὰ γελωτοποιήσωσι τὸ ἔργον. Εἷς συγγραφεύς, οὗ τὰ ἔργα ἐδιδάσκοντο εἰς τὸ Γαλλικὸν Θέατρον ἀνεκαλύφθη ἡμέραν τινὰ παριστάμενος κρυφίως εἰς τὰ γυμνάσια. Ἕτεροι μετέβαινον εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Βίκτωρος Οὐγκὼ προσποιούμενοι ὅτι ἦσαν ἔνθερμοι αὐτοῦ θαυμασταὶ καὶ μετὰ πολλὰς ἀδιακρίτους παρακλήσεις κατώρθουν νὰ λάβωσι παρ' αὐτοῦ μίαν ἢ δυὸ σκηνὰς ἐκ τοῦ δράματος, ἃς ἀνεκοίνουν κατόπιν ἠλλοιωμένας. Τραγικός τις συγγραφεὺς ἀκαδημαϊκὸς καὶ λογοκρίτης, ὅστις εἶχεν ἀναγνώσει τὸ δρᾶμα ἕνεκα τῆς θέσεώς του, διακρίνετο διὰ τὴν ἀθυρόστομον ταύτην καταφοράν· ἐπειδὴ δὲ εἷς τῶν ἀκροατῶν του ἀγανακτήσας ἐδημοσίευσε τὰ γενόμενα διὰ τοῦ τύπου, ὁ λογοκρίτης ἔγραψε πρὸς τὸν Οὐγκώ: ... «Τί λέγουν οἱ κατάσκοποί σας (ἀπεκάλει κατασκόπους τοὺς ἄλλους!) καὶ αἱ ὑποστηρίζουσαι ὑμᾶς ἐφημερίδες; ὅτι ἀπεκάλυψα τὸ μυστικὸν τοῦ ἔργου σας; ὅτι ἀνέφερα τοὺς στίχους σας ἐμπαίζων αὐτούς; Ἔστω· καὶ ἀληθὲς ἂν ἦτο, κατὰ τί ἔσφαλα; Σᾶς ἐπῄνεσα ὅτε ἦσθε ἄξιος ἐπαίνου· δὲν μοὶ ἐπιτρέπεται ἆρά γε νὰ σᾶς ψέξω ὅτε εἶσθε ἄξιος ψόγου; Μήπως εἶνε ἱερὰ τὰ ἔργα σας; Ὀφείλομεν νὰ τὰ θαυμάζωμαν καὶ νὰ σιωπῶμεν; Δὲν πιστεύω ὅτι σκέπτεσθε τοιουτοτρόπως· δὲν ἔχετε βεβαίως τοιαύτην γελοίαν φιλαυτίαν. Γινώσκετε ὅτι ὅστις ἐχειροκρότησεν εἰλικρινῶς τὰς πρώτας σας ᾠδὰς εἶνε ἐλεύθερος νὰ καταδικάσῃ μετὰ τῆς αὐτῆς εἰλικρινείας τὰ νέα σας δράματα ....»

Αἱ πλεῖσται τῶν ἐφημερίδων ἦσαν ἐχθρικῶς διατεθειμέναι πρὸς τὸ δρᾶμα. Αἱ ὑπουργικαὶ ἐφημερίδες ἐθεώρουν τὸν Βίκτωρα Οὐγκὼ ὡς λιποτάκτην καὶ δὲν τὸν ἐσυγχώρουν διότι εἶχεν ἀποποιηθῆ τὴν τελευταίως ἀπονεμηθεῖσαν αὐτῷ ὑπὸ τοῦ βασιλέως Καρόλου σύνταξιν, τὰ δὲ φιλελεύθερα ἐν τῇ πολιτικῇ φύλλα εἶχον συνεργάτας αὐτοὺς ἐκείνους τοὺς δραματικοὺς συγγραφεῖς, ὧν τὸ κράτος ἤρχετο νὰ καταλύσῃ. Ἡ *Συνταγματικὴ* ἰδίως, ἥτις πρὸ ὀλίγων μόλις ἑβδομάδων εἶχεν ἐπαινέσει τὸ ἀδιάφθορον τοῦ ἀνδρός, κατεφέρετο ἐμμανῶς κατὰ τοῦ ποιητοῦ. Ἔφθασε πρὸ τοῖς ἄλλοις ἓν θέατρον ν' ἀναβιβάσῃ ἐπὶ τῆς σκηνῆς του παρῳδίαν τοῦ μὴ εἰσέτι παρασταθέντος δράματος. Ἔν τινι ἐπιθεωρήσει τῶν κυριωτέρων συμβάντων τοῦ ἔτους παρασταθείσῃ εἰς τὸ θέατρον τοῦ Κωμειδυλλίου παρῳδεῖτο ἡ σκηνὴ τῶν εἰκόνων, ἔνθα ὁ δὸν Ρουὺ Γομὲζ παρίστατο ὡς δαμαστὴς ἐπιδεικνύων ἄρκτους.

Ἀλλ' ἐπεκράτει καὶ ἄλλη ἀνησυχία. Το ὑποβληθὲν εἰς τὴν λογοκρισίαν χειρόγραφον δὲν εἶχεν ἐπιστραφῆ. Ὁ Βίκτωρ Οὐγκὼ μεταβὰς εἰς τὸ γραφεῖον καὶ ἐξετάσας ἔμαθεν ὅτι ἡ ἐπιτροπὴ εἶχεν ἀναγνώσει καὶ ἐπιτρέψει τὴν παράστασιν τοῦ δράματος πρὸ δεκαπέντε ἤδη ἡμερῶν, ἀλλ' ὁ ὑπουργὸς ἀκόμη δὲν ἔδιδε τὴν ἄδειαν. Τέλος ὁ κ. Λαβουρδοννaὶ ἐπέστρεψε τὸ χειρόγραφον εἰς τὸ θέατρον ὑποδεικνύων «μικράς τινας μεταβολάς, αἵτινες ἐκρίθησαν ἀναγκαῖαι.» Αἱ μικραὶ αὗται μεταβολαὶ ἠλλοίωνον τὰς κυριωτάτας τῶν σκηνῶν, διὸ ὁ συγγραφεὺς ἀντέστη καὶ ἠμύνθη ὑπὲρ τῶν στίχων του ἕως ἐσχάτων. Ἐπειδὴ δὲ ἦτο πρόσφατον τὸ σκάνδαλον τῆς *Μαριὼν Δελὸρμ*, ἐνέδωκεν ἡ ἐξουσία. Ἕνα μόνον στίχον δὲν ἠνέχθη ὁ ὑπουργός, τὸν ἑπόμενον:

Crois-tu donc que les rois à moi me sont sacrés?

Καὶ ὁ Ἐρνάνης ἐδέησε νὰ εἴπῃ:

Crois-tu donc que pour nous il soit des noms sacrés?

Ὁ χειμὼν τοῦ 1829 πρὸς τὸ 1830 ὑπῆρξεν ἐκ τῶν παγερωτάτων, καὶ ὁ Σηκουάνας ἦτο πεπηγὼς ἀπὸ τὰ μέσα τοῦ δεκεμβρίου μέχρι τέλους φεβρουαρίου. Ὁ Βίκτωρ Οὐγκὼ μετέβαινεν εἰς τὸ θέατρον φέρων ἐλαφρὰ ὑποδήματα διὰ νὰ μὴ ὀλισθήσῃ καὶ συντριβῇ διερχόμενος τὰς γεφύρας. Ἐπὶ τῆς σκηνῆς τοῦ ἔφερον μικρὰν φορητὴν θερμάστραν. Συνεκρούοντο οἱ ὀδόντες τῶν ἠθοποιῶν κατὰ τὴν ἀπαγγελίαν καὶ οἱ στίχοι ἐπάγωνον εἰς τὰ χείλη των, διεξῆγον δὲ ἐν τάχει τὰς σκηνὰς ὅπως μεταβῶσι καὶ θερμανθῶσι παρὰ τὴν ἑστίαν. Διὸ τὸ ἔργον δὲν προὐχώρει καὶ οἱ ἐχθροὶ ἐλάμβανον καιρὸν νὰ διοργανίσωσι τὴν ἀντίστασιν.

Τέλος τὸ δρᾶμα ἦτο ἕτοιμον. Ἐπειδὴ προεβλέπετο δεινὴ ἡ ἀντίδρασις, ἦτο ἀνάγκη ὑποστηρικτῶν. Ὁ ἔμμισθος χειροκροτητὴς τοῦ Γαλλικοῦ Θεάτρου τοσάκις εἶχε χειροκροτήσῃ τὰ ἔργα τοῦ Κασιμίρου Δελαβίνιε ὥστε ἐπὶ τέλους εἶχε καταντήσῃ θαυμαστὴς αὐτοῦ καὶ δὲν ἦτο πιθανὸν ὅτι θὰ ἠγωνίζετο εἰλικρινῶς ὑπὲρ τῆς δραματικῆς ἐπαναστάσεως καὶ κατὰ τοῦ δραματολογίου ἐξ οὗ εἶχε πλουτήσῃ. Διὸ ὁ Ταϊϋλορ, ὅστις ἦτο βασιλικὸς ἐπίτροπος ἐν τῷ θεάτρῳ καὶ φίλος τοῦ Οὐγκὼ προέτεινε τὸν χειροκροτητὴν τοῦ θεάτρου τοῦ Γυμνασίου, ὅστις εἶχεν ὑποχρεώσεις τινὰς πρὸς αὐτὸν καὶ περὶ τοῦ ὁ-

Digitized by Google

ποίου ἠδύνατο νὰ ἐγγυηθῇ, καίτοι αὐτὸς ἀφ' ἑτέρου εἶχε συνειθίσῃ νὰ χειροκροτῇ τὰ ἔργα τοῦ Σκρίβ.

— Ἐκλέξατε, εἶπε πρὸς τὸν συγγραφέα ὁ βασιλικὸς ἐπίτροπος.

— Δὲν ἐκλέγω κανένα.

— Πῶς! δὲν θέλετε τὰ χειροκροτήματα;

— Δὲν θέλω τὰ χειροκροτήματα.

Ὅτε ἡ εἴδησις αὕτη διεσπάρη εἰς τὸ θέατρον, πάντες ἐξέλαβον τὸν Βίκτωρα Οὐγκὼ ὡς παραφρονήσαντα. Δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ παρασταθῇ δρᾶμα ἄνευ τῶν προητοιμασμένων χειροκροτημάτων, τὸ ἰδικόν του δὲ ἰδίως ἐκινδύνευεν, διότι ἂν δὲν ὑπεστηρίζετο ἐρρωμένως οἱ ἀντίπαλοι δὲν θὰ τὸ ἄφινον νὰ τελειώσῃ. Ὁ συγγραφεὺς ὅμως ἀπήντα ὅτι πρὸ πάντων μὲν αὐτὸς δὲν ἠδύνατο νὰ ὑποφέρῃ τὰ χειροκροτήματα τῶν μισθωτῶν, κατόπιν δὲ ὅτι οἱ ὑποστηρικταὶ τοῦ παλαιοῦ δραματικοῦ εἴδους δὲν θὰ ᾐσθάνοντο μεγάλην ζέσιν πρὸς ὑπεράσπισιν τοῦ νέου· ὅτι αὐτὸς δὲν ἤθελεν οὔτε τὸν χειροκροτητὴν τοῦ Δελαβίνιε, οὔτε τὸν χειροκροτητὴν τοῦ Σκρίβ, ὅτι εἰς ἔργον σχολῆς νέας ἥρμοζε κοινὸν θεάτρου νέον· ὅτι ἀφοῦ ἤθελε τέχνην ἐλευθέραν ἐπόθει καὶ πλατεῖαν θεάτρου ἐλευθέραν. Πάντες ὁμοθύμως τὸν ἀπεδοκίμασαν καὶ προσεπάθησαν νὰ τὸν πείσωσι νὰ μεταβάλῃ γνώμην· πλὴν αὐτὸς ἔμεινεν ἄκαμπτος, διὸ καὶ οἱ παραινοῦντες ἐγκατέλιπον εἰς αὐτὸν πᾶσαν τὴν εὐθύνην διὰ τὴν ἔκβασιν τοῦ δράματος.

Ἡ περιέργεια παρὰ τῷ κοινῷ ἦτο ζωηροτάτη. Κατὰ πᾶσαν στιγμὴν ὁ συγγραφεὺς ἐλάμβανεν ἐπιστολὰς παρὰ διαφόρων παρακλητικὰς ὅπως προμηθεύσῃ αὐτοῖς θέσιν εἰς τὸ θέατρον διὰ τὴν πρώτην παραστασιν. Μεταξὺ τῶν γραφόντων ἦσαν ὁ Βενιαμὶν Κωνστάν, ὁ Θιέρσος, ὁ Μεριμὲ καὶ ἄλλοι.

Τὴν κοινὴν περιέργειαν ἐξῆπτον ἔτι μᾶλλον αἱ ἐφημερίδες. Τὸ ζήτημα εἶχε καταντήσῃ σχεδὸν πολιτικὸν καὶ ἀνεμιγνύοντο ἐν τῇ συζητήσει τὰ ὀνόματα τῶν ὑπουργῶν.

Ἕπεται συνέχεια Χ*

ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΑ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΙΤΣΟΣ

—Βασιλικὸς μοῦ 'μύρισε, γιὰ ἰδέστε ποιὸς διαβαίνει;
Ὁ Γιῶργο Κίτσος διάβαινε 'ς τὰ Γιάννενα πηγαίνει,
'Σ τὰ Γιάννενα καὶ 'στὰ 'ψηλὰ τ' Ἀλῆ-πασᾶ σαράγια
—Πασιᾶ μ', πολλὰ 'ν τὰ ἔτη σου.— Καλὸ 'ς τὸ Γιῶργο Κίτσο.
—Γιῶργο, πῶς τἄχεις τὰ παιδιά, πῶς τἄχ' 'ς τὰ παλληκάρια;
—Σὲ προσκυνᾶν', ἀφέντη μου, καὶ σοῦ φιλοῦν τὸ χέρι.
—Γιῶργο, πῶς τἄχ' 'ς τὰ πρόβατα, Γιῶργο πῶς τἄχ' 'ς τὰ γίδια.
—Μὲ τοῦ Θεοῦ τὴ δύναμι, ἀφέντη μου, χιλιάζουν.
—Φέρτε τοῦ Γιώργου μας καφέ, ἀνάψτε καὶ τσιμπούκι.
Καὶ τὸν Ἀράπη 'φώναξε κρυφὰ τοῦ κουβεντιάζει·
Ὁ Γιῶργος τὸ κατάλαβε καὶ σκώνεται καὶ φεύγει.

Τὸ ἀνέκδοτον τοῦτο Ἠπειρωτικὸν ᾆσμα, τὸ εἰσέτι ᾀδόμενον ἐκεῖ ὑπὸ τοῦ λαοῦ ἤκουσα παρὰ ποιμένος τοῦ Πίνδου, ὅστις μὲ διαβεβαίωσιν ὅτι ἀναφέρεται εἰς τὸν Γεώργιον Κίτσον, τὸν ἀδελφὸν τῆς περιφήμου Βασιλικῆς τῶν Ἰωαννίνων, τῆς ὡραίας Κυρ-Βασιλικῆς, τὸν μεγαλοπρεπῆ καὶ ὡραιότατον ὡς ἡ ἀδελφή του ὁπλαρχηγὸν τοῦ Δελβίνου ἐπὶ τῆς Ἀλῆπασσαδικῆς ἐποχῆς, τὸν μετὰ ταῦτα διὰ τῆς ἀνδρείας αὐτοῦ ἀπαθανατίσαντα τὴν αἱματόφυρτον τοῦ Μεσολογγίου Λουνέταν, τὸν υἱὸν τοῦ περιβοήτου ἐπὶ ἀνδρείᾳ καὶ πλούτῳ προὔχοντος τῆς Πλεσσοβίτσης τῆς Ἠπείρου Κίτσου Κονταξῆ. Τὸν ὁπλαρχηγὸν τοῦτον Γεώργιον Κίτσον, καθ' ἃ μοὶ ἔλεγεν ὁ ποιμήν, ὁ Ἀλῆς ἐμίσει τόσον, ὅσον ἀπεναντίας ἠγάπα τὴν ἀδελφήν του Βασιλικήν, τὴν ἐκ μικρᾶς ἡλικίας, ὡς γνωστόν, ὑπ' αὐτοῦ ἁρπαγεῖσαν ἀπὸ τῶν ἀγκαλῶν τῶν γονέων αὐτῆς διὰ τὴν ὡραιότητά της. Ἤθελε δὲ τὸν ἐξοντώσῃ ἔκτοτε, ἐὰν δὲν ἐμεσολάβει ὁ πρὸς τὴν Βασιλικὴν ἔρως αὐτοῦ, τὴν μόνην, πρὸς ἧς τὰς ἱκεσίας εἰ καὶ ἐναντίας τοῦ σκοποῦ καὶ τῆς θελήσεώς του, ἔκυπτε συγκατατεθειμένος ὁ ἀνήμερος ἐκεῖνος γηραιὸς λύκος τῶν Ἰωαννίνων. Ἐν τούτοις ἐν τῇ ἐξάψει τῆς ὠμότητός του δὶς ἀπεπειράθη νὰ δολοφονήσῃ αὐτόν, ἀλλ' αἱ προσπάθειαί του κατ' ἀμφοτέρας τὰς περιστάσεις ἀπέβησαν μάταιαι. Καὶ πρῶτον μὲν παρεσκεύασε δι' αὐτὸν φύλλα νικοτιανῆς διὰ κωνείου, ἀλλ' ἐνοήθη ὑπὸ τοῦ εὐφυοῦς ὁπλαρχηγοῦ, τοῦ οὐδέποτε πιστῶς ἐρειδομένου εἰς τὰς πράξεις καὶ τοὺς λόγους τοῦ δολίου Βεζύρη, ὃν πάντες τότε ἐγίνωσκον· ἄλλοι λέγουσιν ὅτι ὁ Ἰωάννης Κωλέττης ἰατρὸς τότε ἐν τῇ αὐλῇ τοῦ Ἀλῆ πασσᾶ εἰδοποίησε τὸν Γεώργιον περὶ τοῦ δόλου. Ὕστερον δὲ προσεκάλεσεν αὐτὸν εἰς μέγα κυνηγέσιον, καθ' ὃ παρήγγειλε δύο ἐκ τῶν πιστῶν δημίων του νὰ πυροβολήσωσι κατ' αὐτοῦ. Τότε ἐπληγώθη βαρέως ὁ Γεώργιος καὶ ἤθελεν ἴσως ἀποθάνῃ νοσηλευόμενος ὑπὸ τῶν ἰατρῶν τοῦ πασσᾶ, ἂν ἡ Βασιλικὴ ἐπὶ τῷ ἀπαισίῳ ἀκούσματι δὲν ἀπῄτει ἐπιμόνως παρὰ τοῦ Ἀλῆ τὴν ἴασίν του καὶ ἂν δὲν κατετρόμαζεν αὐτὸν φοβερίζουσα ὅτι αὐτοχειριαζομένη ἤθελε συναποθάνῃ μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ της. Ἔντρομος ὁ Ἀλῆς οὐ μόνον ἀνέθεσε τὴν θεραπείαν τοῦ ὁπλαρχηγοῦ εἰς τὸν ἱκανώτερον τῶν χειρουργῶν του, ἀλλὰ καὶ αὐτοπροσώπως ἐπετήρει τὴν ἴασίν του. Καὶ οὕτως ἐσώθη καὶ τότε ὁ ἀνδρεῖος Γεώργιος, ἵνα ὕστερον πέσῃ ἐνδόξως ὑπὲρ Πατρίδος παρὰ τὸ Μεσολόγγιον, παρ' ὃ κατὰ μοιραίαν σύμπτωσιν ἐπέπρωτο ν' ἀποθάνῃ μετά τινα ἔτη καὶ ἡ περιβόητος ἀδελφή του, μακρὰν τῶν μεγάρων καὶ τῶν θησαυρῶν τοῦ Φαλάριδος τῆς Ἠπείρου. Εἰς τὴν πρώτην δολοφονικὴν ἀπόπειραν τοῦ Ἀλῆ ἀναφέρεται τὸ ἀνωτέρω ᾆσμα.

Κ. Δ. Κρυσταλλης.

Digitized by Google

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΑΝΑΛΕΚΤΑ

Δίαιτα μακροβίου. Ἔν τινι χωρίῳ τοῦ ῥωσσικοῦ κυβερνείου Πὲρμ ἀπέθανε κατ' αὐτὰς χωρικός τις καλούμενος Στέφαν Ἀλέξιεφ ἐν ἡλικίᾳ ἑκατὸν πέντε ἐτῶν. Οὗτος ἐξωμολογήθη εἰς τὸν πνευματικόν, ὅτι ἀπὸ ἡλικίας δεκαοκτὼ ἐτῶν δὲν παρῆλθεν ἡμέρα κατὰ τὴν ὁποίαν νὰ μὴ μεθύσῃ καὶ νὰ μὴ κοιμηθῇ μεθυσμένος. Περὶ τὰ τέλη τοῦ βίου του ἔπινε καθ' ἑκάστην μίαν ἕως μίαν καὶ ἡμίσειαν ὀκᾶν οἰνοπνεύματος. Ἅπαξ δὲ μόνον εἰς τὴν ζωήν του ἠσθένησε, διότι ἀναίσθητος ἐκ τῆς μέθης κατεκλίθη εἰς τὸν δρόμον ἐν δριμυτάτῳ χειμῶνι, ὅτε τὸ ψῦχος εἶχε φθάσει εἰς 20 βαθμοὺς κάτω τοῦ μηδενικοῦ· τότε δὲ ἐπάγωσαν ἡ μύτη καὶ τὰ ὦτα αὐτοῦ.

Ὁ χονδρότερος Ἄγγλος εἶνε ὁ κύριος Θωμᾶς Λούμλεϋ. Ζυγίζει οὔτε περισσότερον οὔτε ὀλιγώτερον ἀπὸ 201 χιλιόγραμμα, ἔχει ὕψος 2 μέτρων καὶ 7 δακτύλων, καὶ ἡ περιφέρεια τῆς μέσης του φθάνει τὸ 1 μέτρον καὶ 30 δακτύλων. Ὁ Χονδροθωμᾶς αὐτὸς εἶναι πλούσιος ἄνθρωπος καὶ ἀγαπᾷ τὰς διασκεδάσεις ἰδίως δὲ τὰ ταξείδια. Δυστυχῶς δὲν ἠμπορεῖ νὰ χωρέσῃ εἰς κοινὴν σιδηροδρομικὴν ἅμαξαν καὶ διὰ τοῦτο, ὁσάκις ταξειδεύει, παραγγέλλει καὶ τοῦ ἑτοιμάζουν ἴδιον διαχώρισμα ἐντὸς φορτηγοῦ ἁμάξης, ἐντὸς τῆς ὁποίας μόνος καθήμενος ἐπὶ στερεοῦ σκαμνίου ταξειδεύει ἀναπαυτικώτατα.

Φωνογραφικὰ φιλοφρονήματα. Ἐντελῶς πρωτότυπον δῶρον παρασκευάζουσιν οἱ Ἀμερικανοὶ νὰ δώσωσιν εἰς τὸν Γλάδστωνα. Εἶνε δὲ τοῦτο φωνογράφος, ἐν ᾧ πάντες οἱ ὑπουργοὶ τῆς Ἀμερικανικῆς Συμπολιτείας θὰ εἴπωσι φιλοφρονήματα πρὸς τὸν Ἄγγλον πολιτευτήν, ὅστις οὕτω θὰ δύναται ν' ἀκούῃ ὁσάκις θέλῃ φωνάς, δηλούσας τὴν συμπάθειαν, ἧς ἀπολαύει παρὰ τοῖς κυβερνήταις τῆς Ἀμερικῆς. Παραπλήσιον δὲ δῶρημα θὰ προσενεχθῇ καὶ εἰς τὸ δημαρχεῖον τοῦ Λονδίνου, ἐπὶ εὐκαιρίᾳ τῆς πρὸ μικροῦ πανηγυρισθείσης ἐπετείου τῆς εἰσαγωγῆς τῶν γραμματοσήμων. Ὁ ἐν Λονδίνῳ ἀντιπρόσωπος τοῦ Ἔδισων συνταγματάρχης Γουρὼ συνέλεξε λόγους πάντων τῶν διευθυντῶν τῶν ταχυδρομείων τοῦ κόσμου ἐν φωνογράφῳ, τὸν ὁποῖον θὰ προσφέρῃ εἰς τὸν λόρδον δήμαρχον.

Τὰ ἀλληλοτρωγόμενα μικρόβια. Ἐὰν εἶνε ἀκριβὴς ἡ ἀνακοίνωσις τοῦ ἰατροῦ Βαβτσίνσκυ καὶ ἐὰν ἀποδειχθῇ οὐχὶ ὡς μοναδικόν τι τὸ συμβαῖνον, ἀλλ' ὡς ἄρθρον ἐκ τοῦ αἰωνίου νόμου τῆς φύσεως, τοῦ νόμου τῆς ἀλληλοφθορᾶς, νέον στάδιον ἀνοίγεται εἰς τὴν ἰατρικὴν ἐπιστήμην. Δὲν θὰ ἔχῃ πλέον νὰ θεραπεύσῃ διὰ καταποτίων καὶ καταπλασμάτων καὶ δυσαρέστων τὴν γεῦσιν ποτῶν τὰς ἀσθενείας, ἀλλὰ θὰ καταπολεμῇ ταύτας δι' ἄλλων ἀσθενειῶν, δηλαδὴ τὰ μικρόβια τῆς μιᾶς θὰ τρώγουν τὰ μικρόβια τῆς ἄλλης καὶ ὁ ἄνθρωπος θ' ἀπαλλάσσεται εὐκολώτατα, ὅπως ἀπαλλάσσεται ἀπὸ τόσα θηρία καὶ ἄλλα ὀχληρὰ ζῶα τὰ ὁποῖα τρώγονται ἀναμεταξύ των. Πρὸς τὸ παρὸν ὁ ἰατρὸς Βαβτσίνσκυ περιωρίσθη εἰς τὴν καταστροφὴν τῶν μικροβίων τῆς διφθερίτιδο; διὰ τῶν τοῦ ἐρυσιπέλατος καὶ ἐκ 14 ἀσθενῶν ἐθεράπευσε τοὺς 12. Ἡ ἀνακάλυψις τῆς μεταξὺ τῶν μικροβίων τῆς διφθερίτιδος καὶ τῶν τοῦ ἐρυσιπέλατος ἐπικρατούσης ἔχθρας ἐγένετο κατὰ τύχην. Ὁ υἱὸς τοῦ ῥηθέντος ἰατροῦ προσεβλήθη ὑπὸ διφθερίτιδος ὀξυτάτης καὶ ὁ θάνατος ἐφαίνετο προσεχής. Αἴφνης, ἄγνωστον πῶς, ἀναφαίνεται καὶ ἐρυσίπελας. Ἡ ἐπιπλοκὴ τῆς ἀσθενείας ἐν ἀρχῇ ἠπείλησε βιαιοτέραν τὴν καταστροφήν, ὁ ἀσθενὴς ἐχειροτέρευσεν ἡ δ' ἐξάντλησις αὐτοῦ ἔφθασεν εἰς τὸ μὴ περαιτέρω. Ἀλλὰ μετὰ μίαν ἡμέραν ἐπέρχεται αἰφνιδία καὶ γοργὴ βελτίωσις καὶ τὸ παιδίον σώζεται. Μετά τινα καιρὸν ὁ ἰατρὸς Βαβτσίνσκυ ἔτυχε νὰ ἔχῃ μεταξὺ τῶν πελατῶν του ἕνα πάσχοντα σοβαρῶς ἐκ διφθερίτιδος καὶ ἕτερον ἐξ ἐρυσιπέλατος. Ἐσκέφθη τότε νὰ μεταδώσῃ τὸ ἐρυσίπελας εἰς τὸν διφθεριτικὸν ἐμβολιάζων κατὰ τὴν ὑποσιαγονικὴν χώραν διὰ τοῦ ἐρυσιπελατικοῦ ἰοῦ. Καὶ ἡ θεραπεία ἐπέτυχεν ἐξαίρετα. Καὶ ἕτερα πειράματα ἐπεκύρωσαν τὰ δύο πρῶτα συμβάντα, ἅτινα ἄλλως ἠδύναντο νὰ θεωρηθῶσι καὶ ὡς τυχαῖα. Συνέβη μάλιστα μεταξὺ ἀδελφῶν παθόντων ἐκ διφθερίτιδος ν' ἀποθάνῃ εἷς μόνος, ἀκριβῶς ὁ μὴ ἐμβολιασθείς, μεταξὺ δὲ ἄλλων ἀσθενῶν δύο, ἐκεῖνοι εἰς οὓς δὲν κατωρθώθη νὰ μεταδοθῇ τὸ ἐρυσίπελας διὰ τοῦ ἐμβολιασμοῦ. Ἄξιον σημειώσεως καὶ τοῦτο, ὅτι τὸ ἐρυσίπελας μεταδιδόμενον εἰς διφθεριτικοὺς ἔχει ἐλαφρὸν καὶ ὅλως ἀκίνδυνον χαρακτῆρα.

ΧΡΟΝΙΚΑ

Φιλολογικά. Ἐξεδόθη ἐν Παρισίοις ἀνέκδοτον ἔργον τοῦ Βίκτωρος Οὐγκώ, ἐπιγραφόμενον. « Ἐν ταξειδίῳ » (En voyage). Ἐν αὐτῷ ὁ μέγας ποιητὴς περιγράφει τὸ εἰς τὰς Ἄλπεις ταξείδιόν του κατὰ τὸ 1839 καὶ τὸ εἰς τὰ Πυρηναῖα κατὰ τὸ 1843. διακόπτεται δ' ἀποτόμως ἡ περιγραφὴ τοῦ τελευταίου τούτου ταξειδίου, διότι ἐπανερχόμενος ἐξ αὐτοῦ ἔμαθε τυχαίως, ἀναγνοὺς εἰς ἐφημερίδα τινὰ ἐν καφενείῳ, τὸν τραγικὸν θάνατον τῆς θυγατρός του Λεοπολδίνης καὶ τοῦ συζύγου της Καρόλου Βακερί, πνιγέντων ἀμφοτέρων. Τὸ νέον ἔργον τοῦ Οὐγκὼ ἔχει τὰ αὐτὰ πλεονεκτήματα καὶ τὰ αὐτὰ ἐλαττώματα τῶν ἄλλων ἔργων του, ὅσα ἐν τῇ ἀκμῇ τῆς φιλολογικῆς δράσεώς του ἔγραψε. Διακρίνεται δὲ πρὸ πάντων διὰ τὴν περιγραφικὴν δεινότητα, τὴν λυρικὴν ἔξαρσιν, τὸν πλοῦτον τῶν ἀντιθέσεων καὶ τὴν ἀδρότητα καθόλου τῆς λέξεως.

Καλλιτεχνικά. Ἐν Παρισίοις ἐπωλήθη ἐπὶ δημοπρασίας ἡ συλλογὴ εἰκόνων τοῦ Crabbe, ἀποτελουμένη ἐκ 55 πινάκων, οἵτινες πάντες κατεκυρώθησαν ἀντὶ 1,589,900 φρ. Χάριν περιεργείας ἀναγράφομεν τὰς τιμὰς εἰς ἃς ἐπωλήθησάν τινες τῶν πινάκων. Ὁ «ὁδηγὸς» πίναξ τοῦ Μαϊσσονιέ, ἀγορασθεὶς τῷ 1883, ἀντὶ 225,000 φρ. κατεκυρώθη ἀντὶ 177,000 ἡ « Αὐγὴ » τοῦ Corot πωληθεῖσα τῷ 1880 ἀντὶ 7,000 φρ. κατεκυρώθη 62,000 φρ. ἡ δ' «Ἑσπέρα» ἄλλος πίναξ τοῦ αὐτοῦ ζωγράφου ἀντὶ 60.000 φρ. Εὐθηνότερα σχετικῶς κατεκυρώθησαν πίνακες παλαιῶν ζωγράφων, ἐξ ὧν μόνος ὁ παριστῶν τὴν « Ἁγίαν οἰκογένειαν », πίναξ τοῦ Ῥούβενς ἐπωλήθη εἰς ὑψηλὴν ὁπωσοῦν τιμὴν 112 χιλ. φρ. ἄλλοι δὲ πίνακες τοῦ αὐτοῦ ζωγράφου μόλις ἐτυ-

Digitized by Google

χον τιμῶν κυμαινομένων μεταξὺ 16,000 καὶ 27,000 φράγκων.

Ἐκπαιδευτικά. Ἐν τῇ νομικῇ σχολῇ τῶν Παρισίων πολλαὶ σπουδάζουσι γυναῖκες, ἀλλὰ πρό τινων ἡμερῶν μόλις ὑπέστη πρώτη διδακτορικὴν ἐξέτασιν ἐν αὐτῇ ἡ ἐκ Βουκουρεστίου δεσποινὶς Σαρμίτσα Βιλτσέσκου. Εἰκοσιτριετὴς τὴν ἡλικίαν, εὐειδής, καὶ πρᾶγμα ἱκανῶς σπάνιον εἰς φοιτήτριαν, αἰδήμων καὶ ἄτολμος, ηὐδοκίμησε μεγάλως εἰς τὰς ἐξετάσεις της, παμψηφεὶ ἐγκριθεῖσα καὶ θερμοτάτων ἀξιωθεῖσα ἐπαίνων παρὰ τῶν καθηγητῶν. Ἡ διδακτορικὴ διατριβὴ αὐτῆς, ἀποτελοῦσα τόμον ὀγκώδη 506 σελίδων, ἐπραγματεύετο «περὶ τῆς νομικῆς καταστάσεως τῆς μητρὸς κατὰ τὸ ῥωμαϊκὸν καὶ τὸ γαλλικὸν δίκαιον». Πρὸ τῆς προσελεύσεως αὐτῆς ἐνώπιον τῶν ἐξεταστῶν ἠγέρθη περίεργον ζήτημα, ἂν πρέπει νὰ ὑποχρεωθῇ νὰ περιβληθῇ καὶ αὐτὴ τὴν κεκανονισμένην στολὴν τῶν ἐξεταζομένων. Ἔλυσαν δ' οἱ καθηγηταὶ εὐφυῶς τὸ ζήτημα καὶ ἀπήλλαξαν τὴν ὑποψήφιον τῆς δυσαρέστου ἀνάγκης νὰ παρουσιασθῇ ἐνώπιόν των ἐν ἀκόμψῳ καὶ κωμικῇ ἐνδυμασίᾳ, στηριχθέντες εἰς τὴν χρῆσιν τῆς αὐτῆς λέξεως robe δηλούσης τὴν στολὴν τῶν ἐξεταζομένων καὶ τὴν γυναικείαν ἐσθῆτα καὶ ἀποφανθέντες ὅτι δὲν εἶνε χρεία διπλῆς στολῆς.

—Ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τῆς Κανταβριγίας γίνεται κατ' ἔτος διαγωνισμὸς εἰς τὰ ἀνώτερα μαθηματικὰ τῶν διακριθέντων σπουδαστῶν· ὁ δὲ πρωτεύσας ἐν τῷ ἀγῶνι ἀξιοῦται μεγίστων τιμῶν. Τοῦ ἀγῶνος ἐπιτρέπεται νὰ μετάσχωσι καὶ αἱ εἰς τὸ Πανεπιστήμιον φοιτῶσαι γυναῖκες, ἀλλ' ἡ συμμετοχή των εἶνε ὅλως πλατωνική, διότι δὲν βαθμολογοῦνται, τῶν ἀκαδημαϊκῶν τιμῶν καὶ ἀξιωμάτων ὄντων ὡρισμένων ἀποκλειστικῶς δι' ἄνδρας. Κατὰ τὸν φετεινὸν ἀγῶνα ἀξιοσημείωτον εἶνε ὅτι ἠξιώθη μὲν τῶν πρωτείων ἀνήρ, ἀλλὰ κατὰ τύπους μόνον· ἡ πραγματικῶς δὲ πρωτεύσασα ἦτο νεᾶνις, ἡ μὶς Φιλίππη Γάρρετ Φάουτσετ, θυγάτηρ τοῦ ἀποθανόντος καθηγητοῦ τῆς πολιτικῆς οἰκονομίας Ἐρρίκου Φάουτσετ, ὅστις καίπερ τυφλὸς κατέλαβε τὴν θέσιν γενικοῦ διευθυντοῦ τῶν ταχυδρομείων ἐν τῷ ὑπουργείῳ Γλάδστωνος τοῦ 1880 καὶ τῆς Κυρίας Φάουτσετ, τῆς συγγραφέως Ἐγχειριδίου πολιτικῆς οἰκονομίας μεταφρασθέντος καὶ ἑλληνιστί. Ἡ ἐπιτυχία αὕτη τῆς εὐπαιδεύτου νεάνιδος εἰς τ' ἀνώτερα μαθηματικά, ἤτοι εἰς κλάδον ἐπιστήμης θεωρούμενον μέχρι τοῦδε ἀπρόσιτον εἰς τὴν γυναικείαν διάνοιαν, ἀναγκάζει τοὺς διέποντας τὰ τῆς παιδείας νὰ σκέπτωνται περὶ καταργήσεως τῶν προνομίων τῶν ἀνδρῶν ἐν τῇ ἐκπαιδεύσει καὶ ἀποκαταστάσεως τῆς ἰσότητος τῶν δικαιωμάτων τῶν ἀρρένων καὶ τῶν θηλέων σπουδαστῶν.

Νεκρολογία. Ἐν Μυλχάουζεν τῆς Ἀλσατίας ἀπέθανεν ἐν ἡλικίᾳ 80 ἐτῶν ὁ γνωστὸς χημικὸς Κάμιλλος Καῖχλιν (Cöchlin), ὅστις ἐξ ὀνομαστῆς οἰκογενείας βιομηχάνων καταγόμενος διηύθυνεν ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν τὸ χημικὸν ἐργαστήριον τοῦ οἴκου Ἀδελφῶν Καῖχλιν.

ΑΙ ΕΙΚΟΝΕΣ

Φυλακισμένος. εἰκὼν Πράουε-Χένιγκζεν παριστῶσα σιδηρόφρακτον φεγγίτην φυλακῆς ἀπὸ τοῦ ὁποίου προβάλλει κεφαλὴ καταδίκου, ἐνῷ ἔξωθεν πτερυγίζουσα χελιδὼν φαίνεται φέρουσα πρὸς αὐτὸν τὸν μάταιον χαιρετισμὸν τῆς ἐλευθερίας.

Δύο πεινασμένοι. Ὁ ζωγράφος Ἔϊσμονδ ἀπεικόνισε χαριεστάτην οἰκογενειακὴν σκηνήν. Ἐνῷ τὸ παιδίον μετὰ πολλῆς ὀρέξεως τρώγει κατὰ γῆς ἐκ πινακίου, ἡ γάτα αὐτοβούλως λαμβάνει μέρος εἰς τὸ παιδικὸν γεῦμα προκαλοῦσα τὴν ὀργὴν τοῦ παιδίου καὶ τῆς μητρὸς τὸ μειδίαμα.

Φραγκίσκος Κρίσπης. Ὁ νῦν παντοδύναμος πρωθυπουργὸς τῆς Ἰταλίας ἐγεννήθη τῇ 4 Ὀκτωβρίου (ν.) 1819 ἐν Ῥιβέρα δι' Γιργέντο τῆς Σικελίας. Ἐξασκήσας ἐπί τινα χρόνον τὸ δικηγορικὸν ἐπάγγελμα ἐν Νεαπόλει, μετέσχε τῆς Σικελικῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1848, μετὰ δὲ τὴν κατίσχυσιν τῶν ἀντιδραστικῶν κατέφυγεν εἰς Πεδεμόντιον, ὁπόθεν ἐξώσθη τῷ 1853 ὡς Ματσινιστής. Τῷ 1859 συνηγωνίσθη ἐν τοῖς ὑπὲρ τῆς ἑνώσεως πολέμοις, ἐπολέμησε δ' ὑπὸ τὸν Γαριβάλδην, εἷς ὢν τῶν εἰς Σικελίαν ἀποβάντων Χιλίων. Ἐν Νεαπόλει ἐχρημάτισε γραμματεὺς τοῦ Γαριβάλδη καὶ ἐπὶ βραχὺν χρόνον ὑπουργὸς τῶν ἐξωτερικῶν. Ἀπὸ τοῦ 1861 εἶνε βουλευτής, τῷ δὲ 1865 ὡς ἀρχηγὸς τοῦ κόμματος τῶν ῥιζοσπαστικῶν συνταγματικῶν ἐξελέχθη ἀντιπρόεδρος τῆς βουλῆς. Κατισχύσαντος τοῦ κόμματος εἰς ὃ ἀνήκει ἐξελέχθη πρόεδρος τῆς Βουλῆς, τῷ δὲ 1877 ἐγένετο ἐπὶ δύο μῆνας ὑπουργὸς τῶν ἐσωτερικῶν ὑπὸ τὸν Δεπρέτην, καὶ εἰς τὴν αὐτὴν θέσιν ἐπανῆλθε κατ' Ἀπρίλιον τοῦ 1887. Πρωθυπουργὸς δ' ἔγεινε μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Δεπρέτη.

ΦΡΑΓΚΙΣΚΟΣ ΚΡΙΣΠΗΣ

ΕΔΩ Κ' ΕΚΕΙ

Ἰατρικὴ συμβουλή. Ὁ ἰατρός: — Ὅλαι αὐταὶ αἱ στομαχικαὶ ἐνοχλήσεις θὰ λείψουν ἂν πίνετε γάλα πολύ. Ὁ πελάτης: — Πίνω μίαν ὀκὰν τὴν ἡμέραν. Ὁ ἰατρὸς (μετ' ὀργῆς:) — Μὰ τότε νὰ τὸ παύσετε, νὰ τὸ παύσετε ἀμέσως!

Μεταξὺ νεανίδων. Ἡ μία: Εἶδες αὐθάδεια νὰ μᾶς παίρνῃ πάντοτε ἀπὸ πίσω αὐτὸς ὁ ἀξιωματικός; Ἡ ἄλλη: — Καὶ νὰ μὴν ξέρωμε τοὐλάχιστον γιὰ ποιὰ ἀπὸ ταῖς δυό μας ἔρχεται...

ΤΡΕΙΣ ΓΝΩΜΑΙ ΚΑΘ' ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Αἱ γυναῖκες μᾶς κυβερνοῦν· ἂς προσπαθῶμεν λοιπὸν νὰ τὰς καθιστῶμεν τελειοτέρας· ὅσον περισσότερα φῶτα ἔχουν τόσον περισσότερον θὰ φωτιζώμεθα καὶ ἡμεῖς.

*

Ἡ πλάνη εἶνε ἐκ τῶν ὀλίγων ἀνθρωπίνων πραγμάτων, ἅτινα ἔρχονται ταχέως καὶ βραδέως φεύγουν.

*

Τὰ κοινωνικὰ ζητήματα ὁμοιάζουν μεγάλα τύμπανα καὶ ὁ λαὸς εἶνε τὸ κρουόμενον δέρμα

ΜΙΑ ΣΥΜΒΟΥΛΗ ΚΑΘ' ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Τὸ κρέας διατηρεῖται κατὰ τὸ θέρος ἂν σκεπασθῇ διὰ λεπτοῦ βαμβακεροῦ πανίου καὶ κρεμασθῇ ἐντὸς τῆς καπνοδόχου ἐκείνης ἥτις ἦτο μᾶλλον ἐν χρήσει κατὰ τὸν χειμῶνα.

Ἰθάκη Πρακτικός

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1890 - 2187

Digitized by Google

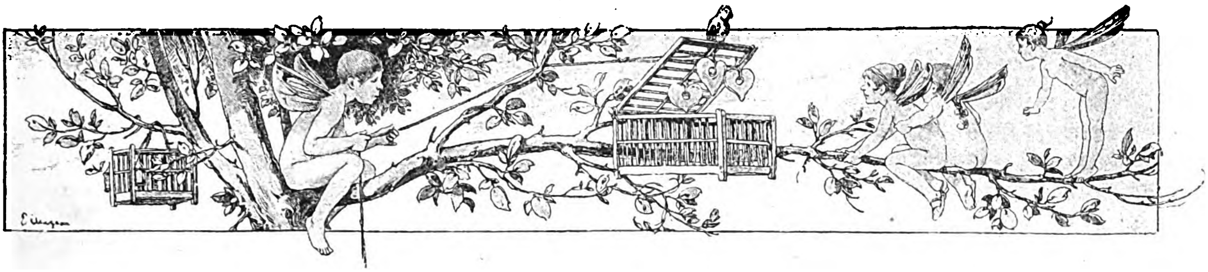

Η ΑΥΓΕΡΗ

Συνέχεια· ἴδε σ. 370

Οὕτω, μεμψιμοιροῦσα καὶ ὑποκλαίουσα ἔλαβε τὰς ὑδρίας καὶ ἐπανήρχετο εἰς τὴν οἰκίαν ἄπελπις. Αἴφνης εἰς τὴν καμπὴν τῶν βάτων διέκρινε μακρόθεν τὸν Βρανᾶν ἐρχόμενον μετὰ τοῦ ἵππου του ἐκ τῆς ἐξοχῆς. Δόξα σοι ὁ θεός!

— Τράβα 'μπροστὰ κ' ἔφθασα· εἶπε πρὸς τὴν παιδίσκην.

Καὶ στρέψασα γύρω ἐταστικὸν βλέμμα ἐκρύβη σπεύδουσα ὑπὸ τὴν συκῆν τοῦ Πλεύρου. Ἡ συκῆ αὕτη ἐφυτεύθη πρὸ ἀμνημονεύτων ἐτῶν· εἶνε γιγαντιαία μὲ κλάδους πίπτοντας κάτω μέχρι τοῦ ἐδάφους καὶ σχηματίζοντας πυκνὸν θόλον ὑπὸ τὸν ὁποῖον δύναται ἀσφαλῶς νὰ κρυβῇ δεκὰς ἀνδρῶν. 'Αντιθέτως ὅμως πρὸς τὸν ὄγκον αὐτῆς κάμνει καρποὺς μικροτάτους, σχεδὸν ὡς λεπτοκάρυα, μετατρέποντας τὸ βαθυπράσινον χρῶμα των εἰς κεχριμπαρένιον καὶ ζηλευτὸν χρῶμα κατὰ τὸν νοέμβριον καὶ δεκέμβριον. 'Αλλ' οὔτε ὁ σπάνιος καρπὸς οὔτε ἡ βαθεῖα σκιά της εἶνε ἱκανὰ νὰ φυγαδεύσουν τὸν δεισιδαίμονα φόβον τῶν χωρικῶν. Διότι ἡ συκῆ αὕτη εἶνε στοιχειωμένη. Πρὸ ἀμνημονεύτων ἐτῶν, ἐπὶ τουρκοκρατίας ἀκόμη, γραῖα τις ἔρριψεν εἰς τὴν ῥίζαν της μικρὸν ἀβάπτιστον παιδίον, καρπὸν ἀθεμίτου ἔρωτος. Τὸ παιδίον ἀπέθανε μετ' ὀλίγον ἐκεῖ ἐκ τοῦ ψύχους καὶ τῆς πείνης, οἱ σκύλοι δὲ καὶ οἱ χοῖροι τῆς γειτονιᾶς ἐξετέλεσαν καταλλήλως τὴν ταφήν του. Ἔκτοτε ὅμως μέχρι σήμερον ἀκούονται ἐκεῖ κατὰ τὰς νύκτας καὶ τὰς μεταμεσημβρινὰς ὥρας τῶν καλοκαιρίων, κλαυθμυρισμοὶ ἀδιάκοποι. Οἱ ἐλαφροΐσκιωτοι, οἱ ἔχοντες τὸ προνόμιον νὰ βλέπουν τὰ φαντάσματα, λέγουν ὅτι συναντῶσι συχνάκις ἐκεῖ τὸ στοιχειὸ τοῦ παιδίου, μικρὸν βρέφος ἐν σπαργάνοις, εἴτε μικρὸν τουρκόπουλον γυμνὸν μ' ἕνα φεσάκι μόνον ἐπὶ κεφαλῆς ἢ σπιθαμιαῖον ἀράπην μὲ φωσφορίζοντας ὀφθαλμοὺς καὶ λευκάζοντας ὀδόντας μεταξὺ ἐβενόχρου μορφῆς. Διὰ τοῦτο οἱ χωρικοὶ ἀποφεύγουν τὴν σκιὰν καὶ παραιτοῦσι τοὺς καρπούς της, ὡς φθοροποιούς.

Καὶ ἡ 'Ανθὴ δὲν θὰ ἐπήγαινε ποτὲ ἐκεῖ δι' ὅλον τὸν κόσμον. Ἡ ἀνάγκη ὅμως ἵνα ἴδῃ καὶ ὁμιλήσῃ εἰς τὸν Γεώργιον καὶ ὁ φόβος μήπως φωραθῇ εἰς τοῦτο ὑπό τινος ὤθησαν αὐτὴν ἐκεῖ, ὑπὸ τοὺς σκοτεινοὺς κλάδους, ὅπου ἀνέμενε τρέμουσα μέχρι τῆς ἐλεύσεως τοῦ ἐραστοῦ της.

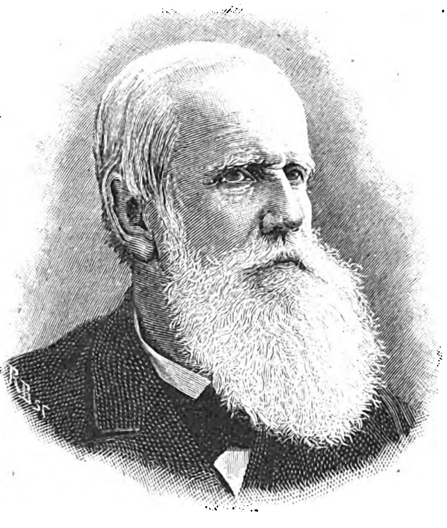

ΔΟΝ ΠΕΤΡΟΣ ΤΗΣ ΒΡΑΣΙΛΙΑΣ

— Νὰ μὴ σ' εἶδε κανείς, ἠρώτησεν εὐθὺς τοῦτον ἐπτοημένη.

— Ὄχι· ποιὸς θὲς νὰ μὲ ἰδῇ;

Ὁ Βρανᾶς ἀπήντησε συνωφρυωμένος, μὴ θέλων νὰ τὴν ἀτενίσῃ εἰς τοὺς ὀφθαλμούς. Τῷ ὄντι ἔφερε βαρεῖαν τὴν ὕβριν τῆς προτεραίας ὁ νέος. Ἡ εὐγενὴς ψυχή του, ὅπως ἐν τῷ κοινωνικῷ βίῳ, ἦτο κ' ἐν τῷ ἔρωτι ἀπροσποίητος, ἄκαμπτος, εὐθὺ βαίνουσα εἰς τὸν σκοπόν. Εἰς ἐλεύθερον ὁρίζοντα ζήσας καὶ ἀνατραφείς, μὴ κυκλωθεὶς ἀπὸ μεμψιμοιρίας γραϊδίων καὶ κουτοπονηρίας γερόντων, μόνος μετὰ τῆς μητρός του, τῆς ὁποίας οὐδέποτ' ἤκουε τὰς φλυαρίας, ἤξευρεν ἐλεύθερα καὶ τὰ αἰσθήματα. Ἡ ἀλήθεια εἶνε ὅτι ἐγνώριζε τὸν ἔλεγχον εἰς τὸν ὁποῖον ὑπόκεινται ὅλοι εἰς τὰς μικρὰς κοινωνίας, γυναῖκες καὶ ἄνδρες, ἀλλ' ἐθεώρει ὅτι διὰ πάντα ἄλλον ἦτο οὗτος παρὰ δι' αὐτόν. Τὸ ἀλογάκι καὶ τὸ κάρρον του τὰ εἶχε· τὴν μαννοῦλα του τὴν εἶχεν· εἶχεν ἕνα σπιτάκι πατρικὸν διὰ νὰ μένῃ, στιβαροὺς βραχίονας νὰ δουλεύῃ καὶ δὲν εἶχε χρέος οὐδὲ πεντάραν. Τίμιος ἦτο, εἰλικρινὴς ἦτο, ὥστε νὰ βασίζωνται ὅλοι εἰς τὸν λόγον του καὶ ὄχι εἰς τὰς κακολογίας τῶν ἄλλων. Εἶχε καὶ τὴν ἀγάπην του, ἁγνήν, ἀληθῆ ἀγάπην, περὶ τῆς εἰλικρινείας τῆς ὁποίας δὲν ἀμφέβαλλεν αὐτὸς καὶ δὲν ἔδιδε τὸ δικαίωμα ν' ἀμφιβάλλῃ καὶ κανεὶς ἄλλος. Εἶχε τὴν πεποίθησιν ὅτι μίαν

Digitized by Google

ἡμέραν μὲ τὸν κατάλληλον καιρόν, ὁ Κὺρ Παναγιώτης Στριμμένος θὰ τὸν ἐκάλει νὰ τὸν κάμῃ γαμβρόν του. Ναί, διατί τάχα; Ποῖος θὰ ἐτόλμα νὰ εἴπῃ ὅτι δὲν ἦτο κατάλληλος διὰ τοῦτο; ποῖος θὰ ἦτο τόσον ἀναιδὴς ψεύστης; Ὅτι τάχα δὲν ἦτο πλούσιος; μπα, ἡ Ἀνθὴ τὸν ἠγάπα τόσον καὶ αὐτὸς ἠγάπα τόσον τὴν Ἀνθήν!...

Ὁ Βρανᾶς οὕτω ἔμενεν ἀδιάφορος εἰς τὸν κόσμον· ἥσυχος εἰς τὸν ἔρωτά του καὶ τίποτε ἄλλο. Οἱ καραγωγεῖς δὲν ζητοῦν καὶ πολλὰ πράγματα. Ἀρκετὴν ἐργασίαν, ὀλίγον κρασί, κάμποσα τραγούδια καὶ πολὺν ἔρωτα. Θελκτικὰ στοιχεῖα τοῦ βίου ἀπαρτίζοντα τὴν ἀνάπαυσιν τῆς ψυχῆς.

Ὁ Βρανᾶς δὲν ἀνεπαύετο μόνον ὁσάκις ἤκουε κακολογίαν τινὰ περὶ τῆς Ἀνθῆς. Τότε ἐξηγείρετο ὠργισμένος καὶ ἀπεστόμωνεν ὅλους. Ἆ! ἡ Ἀνθὴ ἦτο γυνή, ἀδύνατον πλάσμα καὶ εἶχε καθῆκον αὐτὸς νὰ προφυλάσσῃ τὸ ὄνομα της. Καὶ τὸ ἔκαμνε πάντοτε. Ἂν ὅμως καμμίαν φορὰν παρέβλεπε τὸν ἔλεγχον τοῦ κόσμου, ἂν περιεφρόνει τὰ κακὰ στόματα, εἶχε τὴν ἀπαίτησιν ἡ ἀπόφασις του νὰ μὴ ἀντικρούεται ὑπὸ τῆς παρθένου. Τότε ἐνόμιζεν ὅτι εὕρισκεν εἰς αὐτὴν ἔρωτα ἁγνὸν καὶ ἀφωσιωμένον, μὴ ὀπισθοδρομοῦντα πρὸ τῶν κοινωνικῶν ἐμποδίων. Πολλάκις ἐδοκίμασε τοῦτο καὶ πολλάκις ἡ λυγερὴ ἠκολούθησεν αὐτὸν τυφλή, ἀμέριμνος διὰ τὸν κόσμον τὸν ὁποῖον ἐγνώριζεν ἕτοιμον νὰ τὴν λιθοβολήσῃ, ἀγομένη ἐκ τῆς αἰτίας ὅτι δὲν ἠδύνατο νὰ κάμῃ ἄνευ ἐκείνου. Ὁ νέος τότε βλέπων τὴν ἄμετρον αὐτῆς ἀγάπην μετενόει διότι ἀπῄτει τόσας θυσίας, κ' ἔκλαιε διὰ τὴν τόσην ἀφοσίωσιν.

— Εἶνε ἀγγελοῦδι ... ἀγγελουδάκι!... ἔλεγεν ἔνθους.

Ἤρκει ὅμως εἰς τὴν εὐσάλευτον καρδίαν τοῦ Βρανᾶ μία καὶ μόνη ἄρνησις τῆς παρθένου νὰ μετατρέψῃ ὅλας τὰς ἑδραίας πεποιθήσεις του. «Δὲν μ' ἀγαπᾷ, ὄχι δὲν μ' ἀγαπᾷ!... Γιατὶ τάχα δὲν κάνει αὐτὸ ποῦ τῆς εἶπα!...» Κ' εὐθὺς ὁ ἔρως του μετέπιπτεν εἰς μανίαν· ἡ Ἀνθὴ ἦτο προδότις καὶ αὐτὸς ἦτο ἐπὶ καιρὸν τὸ παίγνιον!... Εἰς τοιαύτην σύγχυσιν σκέψεων καὶ αἰσθημάτων διετέλει ὁ νέος ἀπὸ χθές, ἀφ' ἧς ὥρας ἡ νεᾶνις ἠρνήθη νὰ δεχθῇ τὴν προσφοράν του. Κάποτε εἶχε διαλείψεις σωφροσύνης τὸ πνεῦμά του καὶ τότε μόνος του ἐνόει ὅτι ἡ ἀπαίτησίς του ἐκείνη ἦτο παράλογος καὶ ὅτι ἡ Ἀνθὴ καλῶς ἔπραξε διὰ μίαν στιγμὴν νὰ παραβλέψῃ τὸν ἔρωτα χάριν τοῦ ὀνόματός της. Ἀλλ' αἱ διαλείψεις αὗται ἦσαν βραχεῖαι. Ὁ πυρετὸς πάλιν ἐπανήρχετο, τὰ νεῦρά του ἐταράσσοντο κ' ἐσκέπτετο ἄρρητ' ἀθέμιτα περὶ ἔρωτος καὶ ἀφοσιώσεως. Ναί, δι' αὐτόν, τὸν Γεώργιον Βρανᾶν, ὅλα ἔπρεπε νὰ τὰ παραβλέψῃ ἡ λυγερή. Εἶχε τάχα ἄλλον ἀπ' αὐτόν;... Καὶ ὡρκίζετο νὰ μὴν τὴν ἴδῃ πλεον, νὰ μὴν τῆς ὁμιλήσῃ.

Κ' ἐπέμεινεν εἰς τὸν ὅρκον του ὁ Βρανᾶς μέχρι τῆς μεσημβρίας τῆς ἐπομένης. Αἴφνης ὅμως θαυμάσας καὶ αὐτὸς διὰ τὴν σταθερότητά του μεταμελόμενος διὰ τὴν τόσην σκληρότητα, ἡ ὁποία ἐφαντάζετο ῥιγῶν ὅτι ἦτο ἱκανὴ καὶ νὰ θανατώσῃ τὴν Ἀνθήν, ἀπεφάσισε νὰ διέλθῃ τῆς οἰκίας της. Ἤκουσε τότε τὴν πρόσκλησιν τῆς παρθένου, ἀντελήφθη τοῦ παλμώδους καὶ παρακλητικοῦ τόνου τῆς φωνῆς της καὶ ἀπεφάσισε νὰ ὑπάγῃ πρὸς συνάντησίν της. Ἀλλὰ νὰ ὑπάγῃ σοβαρός, συνωφρυωμένος, ὡς δικαστὴς ἵνα ζητήσῃ λόγον τῶν πράξεών της. Καὶ ἔμενεν ἤδη ὄρθιος, ἄκαμπτος, τὸ σῶμα στηρίζων ἐπὶ τοῦ κορμοῦ τῆς συκῆς, ὀλίγον προσεστραμμένην κρατῶν τὴν κεφαλὴν ἀπὸ τῆς λυγερῆς καὶ διὰ τοῦ βλέμματος ἀκολουθῶν τὴν φορὰν ἑνὸς φυλλαρίου, τὸ ὁποῖον παρέφερεν ὁ ἄνεμος.

Ἡ Ἀνθὴ ἔμενε καὶ αὐτὴ σιωπηλή, μὲ ἀμφίβολον ἔκφρασιν ἐπὶ τῆς μορφῆς καὶ παρηκολούθει τὴν φορὰν τοῦ φυλλαρίου, ματαίως προσπαθοῦσα νὰ συναντήσῃ τὸ βλέμμα τοῦ φίλου της,

— Γιατὶ μὲ κάνεις ἔτσι; εἶπεν, γιατὶ μὲ κάνεις ἔτσι; τί σῶκαμα;..

Καὶ ἐξερράγη αἴφνης εἰς λυγμοὺς καὶ δάκρυα. Ὁ Γεώργιος τὴν προσέβλεψε μικρόν· συνεκινήθη, ἐμαλάχθη... Ἆ! τὸν ἀγαπᾷ, ναί, τὸν ἀγαπᾷ ἀκόμη! Ἠμπορεῖ νὰ πιστεύσῃ ὅτι δὲν τὸν ἀγαπᾷ, ἡ μαυρομμάτα του;

— Σώπα καϊμένη καὶ ἐσύ... μὴν κάνῃς ἔτσι!

Τὴν ἐνηγκαλίσθη καὶ τὴν ἐφίλησε εἰς τοὺς ὀφθαλμούς. Ἡ λυγερὴ ἐγέλα μέσῳ τῶν δακρύων της, τῶν μομφῶν της: Ἀστεῖα τάχα εἶνε αὐτά, νὰ φορτώνῃς τὴν καρδίαν κανενὸς χολή! Κ' ἐκεῖνος ἐγέλα, εὐτυχὴς διότι ἐχαροποιήθη ἐκείνη, διότι ἠθρίασε πάλιν ὁ λαμπρὸς οὐρανός, ὅστις ἔχυνε πρὶν ὄμβρους: Οὔ, κλαψιάρα!.. Ἡ λυγερὴ ἐν τῇ εὐδαιμονίᾳ της ἐλησμόνει πλέον τὴν αἰτίαν τῆς συναντήσεώς των, τὸν ἐπαπειλοῦντα αὐτοὺς κίνδυνον. Ποῖος συλλογίζεται τοιαύτην ὥραν Νικολὸν καὶ γονεῖς!...

Ἐπὶ τέλους ἡ λυγερὴ ἐξεστόμισε τὸ φοβερὸν μυστικόν. Εἰς τὰς ἀρχὰς περιεφρόνει τοὺς λόγους τῆς Κυρᾶς Παγώνας. Ἀλλὰ χθὲς οἱ γονεῖς της ὥρισαν ὀρθὰ κοφτὰ ὅτι θὰ τὴν ἔδιδον τοῦ Νικολοῦ. Μάλιστα κάπως ἤρχισαν καὶ ἔξω νὰ τὸ διαδίδουν...

Ἐφ' ὅσον ἡ λυγερὴ ὡμίλει ὁ Γεώργιος ἤκουε καὶ μικρὸν κατὰ μικρὸν ἐχαλάρου τοὺς βραχίονάς του ἀπ' ἐπάνω της καὶ αἴφνης τοὺς ἀφῆκε νὰ πέσουν ἀδρανεῖς. Ὅτε ἤκουσε τὸ ὄνομα τοῦ γαμβροῦ μειδίαμα χλεύης διεγράφη ἐπὶ τῶν χειλέων του. Ἐπέμενεν ὅμως νὰ τὴν βλέπῃ κατὰ πρόσωπον, μὲ ὕπωχρα τὰ χείλη, μὲ τὴν ὀδύ-

Digitized by Google

νην αὔξουσαν ἐν τῇ καρδίᾳ, ξηροκαταπίνων ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ὡς νὰ ἐπνίγετο.

— Καὶ σὺ τί λές; ἠρώτησεν αἴφνης αὐτήν.

Ἡ λυγερὴ τὸν ἠτένισεν καλὰ καλὰ εἰς τοὺς ὀφθαλμούς· εἶτα δ' ἔκλινε τὴν κεφαλὴν πρὸς τὰ κάτω.

— Τί νὰ εἰπῶ, ἐγώ; ἐψιθύρισε πτύσσουσα τὰ ἄκρα τῆς ποδιᾶς της ἐξ ἀδημονίας.

— Θὰ τὸν πάρῃς αὐτὸν ποῦ σοῦ δίνουν;

Ἡ λυγερὴ ἔκρυψε τὸ πρόσωπον εἰς τὴν ποδιάν της καὶ ἤρχισε νὰ κλαίῃ ἡσύχως. Ὁ Βρανᾶς ἤρχισε νὰ καταλαμβάνεται ὑπὸ τοῦ συνήθους πυρετοῦ του. Αἱ πεποιθήσεις του ἐκλονίζοντο. Ἡ δυσπιστία ἤρχισε πάλιν ν' ἀναφαίνεται καὶ νὰ τὸν δάκνῃ, ἀκροθιγῶς εἶνε ἀληθὲς ἀκόμη, ὀδυνηρῶς ὅμως...

— Ἔ, θὰ τὸν πάρῃς; ἐπανέλαβεν ἐν αὐστηρῷ τόνῳ· 'πές, ναὶ ἢ ὄχι;

— Τί θὲς νὰ κάμω; ἠρώτησεν ἄπελπις ἡ κόρη.

— Τί νὰ κάμῃς; νὰ μὴν ἀφήσῃς νὰ σὲ δώσουν 'ς ὅποιον θέλουν! ... δὲν εἶσαι μαρτίνι — εἶσαι ἄνθρωπος.

Ἡ Ἀνθὴ ἐπανέλαβε τοὺς κλαυθμούς της ἐντονώτερον. Ἄνθρωπος ναί, ἦτο ἄνθρωπος, ἀλλὰ παρθένος· εἶχε γονεῖς καὶ οἱ γονεῖς δίδουν εἰς ὅποιον θέλουν τὴν θυγατέρα των· δὲν ἐρωτοῦν αὐτὴν ποῖον θέλει καὶ ποῖον δὲν θέλει. Εἶνε ἱκανοὶ νὰ κρίνουν καλλίτερον αὐτῆς ποῖον εἶνε τὸ ἀληθινὸν καλόν της καὶ μίαν ἡμέραν τῆς παρουσιάζουν ἕνα ἄνδρα καὶ τῆς λέγουν: — Νά, αὐτὸν θὰ πάρῃς. Καὶ ἡ κόρη τὸν παίρνει χωρὶς ἀντιλογίαν· πείθεται εἰς τὴν προσταγήν των, ἀκολουθεῖ τὴν νέαν της τύχην καὶ ὅπου τὴν φέρει ὅπως τὸ ἀπωλωλὸς βασιλόπουλον τοῦ μύθου ἀκολουθεῖ ἕνα δρόμον, ὁποῖον δήποτε. Πῶς θὰ ἀντέλεγε λοιπὸν τόρα ἡ Ἀνθή;

— Τί 'μπορῶ νὰ 'πῶ εἰς τοὺς γονέους μου; ὠλόλυξεν.

Ὁ νέος ἐστράφη ἀποτόμως καὶ παρετήρησεν αὐτὴν κατάμματα. Ὁ πυρετός του ηὔξανε· σπασμωδικοὶ τόνοι ἐφαίνοντο ἐπὶ τοῦ προσώπου του, τὸ αἷμά του ἀνέβραζεν ἐντὸς ὡς ὑπὸ ἀνώτατον βαθμὸν θερμαντικοῦ. Ὁ δαίμων τῆς δυσπιστίας ἀνέθορε πάνοπλος ἐν τῇ καρδίᾳ του μὲ τὸ εἰρωνικὸν μειδίαμα, μὲ τὸ χλευαστικόν του βλέμμα· μὲ τὴν ἀπαισίαν ἔκφρασιν τοῦ προσώπου ἐκείνην, ἥτις παραφέρει μέχρις αὐτοθυσίας τὸν ἄνθρωπον· μὲ τὸ ποικιλόχρουν ἱμάτιόν του, τὸ θαμβοῦν τοὺς ὀφθαλμοὺς ὥστε νὰ μὴ βλέπῃ καὶ αὐτὰ τὰ ἀπτὰ ἀκόμη γεγονότα· μὲ τὴν ἐξ ἐρυθροκόκκων ζώνην, εἰς τῆς ὁποίας τοὺς θορυβώδεις ἤχους κωφαίνονται αἱ λέξεις εἰλικρινοῦς ἐξομολογήσεως, ἐγκαρδίων ὅρκων, βασίμων πληροφοριῶν· μὲ τὴν θροοῦσαν λοφιὰν τῆς φοβερᾶς περικεφαλαίας του, τὴν ἐξεγείρουσαν τὸ μένος καὶ τὴν ἀπόγνωσιν. Ὠγκοῦτο, ὠγκοῦτο ἐν αὐτῷ καὶ διεκλαδίζετο ὡς ῥευστὸν καθ' ὅλον του τὸ σῶμα. Ὁρίστε! τὸ ἔρριψεν εἰς τὰ δάκρυα ἡ ψευτοπαναγιά! . . Καὶ νομίζει ὅτι μ' αὐτὰ θὰ ἀπατήσῃ τὸν Βρανᾶν, ἀμ' τὰ ξεύρει δὰ αὐτὰ σου τὰ δάκρυα τῶν γυναικῶν. Τίς οἶδε τόρα μέσα εἰς τοὺς ἀναστεναγμούς της τί νὰ συλλογίζεται ἡ Ἀνθή; Ἴσως τὸν γάμον της, τὸν Νικολὸν ἴσως! . . Ὢ βέβαια, αὐτὸν πρῶτ' ἀπ' ὅλα! . . Κ' ἔπρεπε αὐτός, ἂν εἶχε νοῦν νὰ τὸ σκεφθῇ πρότερον τοῦτο. Ὑπηρέτης τοῦ πατρός της, ἀδελφέ! Ἔζησαν μαζί· ἀνετράφησαν· ἔφαγαν ψωμὶ κι' ἁλάτι μαζί. Ἠμποροῦν νὰ μὴν ἔχουν μίαν συμπάθειαν μεταξύ των; Τ' ἄχυρα καὶ ἡ φωτιὰ μαζὶ ἠμποροῦν νὰ μὴν ἀνάψουν; Καλὰ τὸ ἔλεγεν εἰς αὐτὸν πρὸ καιροῦ ὁ Δημήτρης ὁ φίλος του:— Αὐτὰ τὰ συχνομπάσματα τοῦ Νικολοῦ δὲ μ' ἀρέσουν, Γιωργάκη. Καὶ οὗτος ἀπήντα: — Σώπα, καϋμένε· μὴν ἦσαι κουτός! Ποῖος τόρα ἦτο κουτός, ἔ;

Αἴφνης παράδοξος ἰδέα ἐγεννήθη εἰς τὸ πνεῦμά του.

— Ὀρέ, μ' ἀγαπᾷς; ἠρώτησε τὴν νέαν ἀποτόμως.

Αὐτὴ ἐχύθη καὶ τὸν περιέβαλεν εἰς τὰς ἀγκάλας της ἐν ἀφοσιώσει ἐξάλλῳ.

— Μώρ' τὰ ξέρω 'γὼ αὐτά, τὰ γυναικοκαμώματα. Μ' ἀγαπᾷς;—πές μου.

— Ἂν σ' ἀγαπῶ τὸ ξέρεις . . .

— Καὶ δὲν τὸν θὲς τὸν Νικολό;

— Ὄχι! . . . ὄχι! . . .

— Τὸ λοιπὸν πᾶμε νὰ φύγουμε. Σὲ κρατῶ δυό, τρεῖς ἡμέρας 'ς τὸ σπίτι κ' ἔπειτα: γιά σας κ' ἤρθαμε!—Τί θὰ κάμουν τότε οἱ γερόντοι;

Ὁ Βρανᾶς ὡμίλει ἀποφασιστικῶς. Ὡμίλει περὶ ἀπαγωγῆς εἰς τὴν νεάνιδα, ὡς νὰ ὡμίλει περὶ τοῦ ἁπλουστέρου πράγματος. Καὶ τῷ ὄντι εἰς αὐτὸν ἐφαίνετο ἁπλούστατον τοῦτο. Εἰς τὰ χωρία ὁ Πάρις καὶ ἡ Ἑλένη ἔχουν ἀρκετοὺς μιμητάς. Οὐχὶ σπανίως οἱ ἀτυχεῖς γονεῖς ἐξυπνοῦν καὶ δὲν εὑρίσκουν τὴν θυγατέρα των ἐν τῇ οἰκίᾳ. Τρομάζουν, τὴν ἀναζητοῦν παντοῦ, ἐρευνοῦν τὰ πηγάδια μήπως ἔπεσε τὴν νύκτα καὶ ἐπνίγη, ἐρωτοῦν τὰς συγγενικὰς οἰκογενείας μήπως τὴν εἶδόν που, ὑποπτεύονται πολλά, μέχρις οὗ μάθουν ὅτι τὸ μόνον ὅπερ ἔπρεπε νὰ ὑποπτευθοῦν ἐξ ἀρχῆς ἦτο ὅτι ἡ κόρη των ἐκλάπη, ὅπως μία κάλεσσα τοῦ ποιμνίου των ἀπὸ τὸν δεῖνα λεβέντην τοῦ χωρίου. Εἶνε ἀληθὲς ὅτι γίνονται καὶ βίαιαι κλοπαί, ἀπαγωγαὶ ἐναντίον τῆς θελήσεως τῶν παρθένων καὶ ἀκολουθοῦν ἀντεκδικήσεις καὶ διωγμοὶ καὶ φόνοι μεταξὺ τῶν ἐνδιαφερομένων συγγενῶν. Συχνότερον ὅμως αἱ ἀπαγωγαὶ εἶνε ἑκούσιοι· τρυφερὸν ὅσον καὶ συγκινητικὸν εἰδύλλιον συνδέει τοὺς ἀλληλοκλαπέντας καὶ τότε μετὰ δύο τρεῖς ἡμέρας οὗτοι ἐμφανίζονται μόνοι των εἰς τὴν οἰκίαν τῶν γονέων. Οἱ

Digitized by Google

συγγενεῖς πλέον φροντίζουν πῶς νὰ συμβιβασθῇ τὸ γεγονός· ὁ πατὴρ ἀφοῦ χειροτονήσῃ πρῶτον τὴν κόρην του σκέπτεται πρακτικώτερον εἶτα καὶ τὴν ἐρωτᾷ ἂν δέχεται νὰ λάβῃ ἄνδρα της τὸν ἀπαγωγέα. Κ' ἐκείνη μὴ τολμῶσα ν' ἀτενίσῃ τὸν γεννήτορα ἐκ τῆς ἐντροπῆς, χαμηλώνει τὴν κεφαλὴν καὶ μὲ δάκρυα εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑποψιθυρίζει,] δῆθεν ἐνδοιαζουσα:—«Ξέρω κ' ἐγώ. . . τόρα . . . καθὼς μ' ἔκαμε . . . » Καὶ τελειώνουν ὅλα μ' ἕνα «Ἡσαΐα χόρευε . . . » Οὕτως ἐσκέπτετο ἤδη ὁ Βρανᾶς ὅτι ἔπρεπε νὰ τελειώσουν καὶ τὰ ἰδικά των βάσανα.

— Ἔλα, σὲ κλέφτω! εἶπεν ἀποφασιστικῶς, δραττόμενος τῆς χειρὸς τῆς Ἀνθῆς.

Ἀλλ' ἡ λυγερὴ ἀπέσυρε βιαίως τὴν χεῖρα της καὶ ὠπισθοδρόμησεν ὀλίγα βήματα, ἀτενίζουσα αὐτὸν κατάμματα, μετά τινος πικροῦ ἐλέγχου. Μέχρις αὐτοῦ λοιπὸν τοῦ σημείου ἐπέμενε νὰ τὴν παρασύρῃ ὁ νέος; Δὲν ἤξευρε λοιπὸν ὅτι ὑπῆρχον καὶ ἄλλα ἱερώτερα τοῦ ἔρωτος καθήκοντα εἰς αὐτήν; Τὴν ἐνόμισε τάχα διὰ καμμίαν τοῦ δρόμου, κ'ἤθελε ν' ἀκολουθήσῃ ἕνα ἄνδρα εἰς τοὺς ἀγρούς, χωρὶς νὰ συλλογισθῇ τοὺς γονεῖς της, τὸ ὄνομά της!'Εζήτει νὰ προκαλέσῃ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς της τὰς φοβερὰς κατάρας τῶν λευκομάλλων γερόντων, τῶν ὁποίων ἦτο ἡ μόνη χαρὰ καὶ τοὺς ἐμπαιγμοὺς τῶν χωρικῶν. Δὲν ἐσυλλογίζετο ὅτι αὔριον πρωῒ πρωῒ θὰ ἐγίνετο τὸ παίγνιον τῆς ἀγορᾶς καὶ μετ' ὀλίγον τὸ ὄνομά της θὰ ἐφέρετο ἀνὰ τὰ χωρία καὶ τὰς πόλεις εἰς δηκτικοὺς καὶ τραχεῖς στίχους, σατυρίζοντας τὴν πρᾶξιν της ὅπως τῆς διασήμου Ἑλένης:

Μᾶς τὴν 'πῆραν τὴν Ἑλένη,
τὴ ζαχαροζυμωμένη! . . .

Ὤ, ὄχι! φρικιᾷ καὶ τόρα ὅτε τὸ συλλογίζεται μόνον ἡ Ἀνθή. Εἶνε ἡ Στριμμενοποῦλα μὲ τ' ὄνομα αὐτὸ καὶ δὲν ἐννοεῖ νὰ ἐντροπιασθῇ ἡ γενεά της ἔστω καὶ χάριν αὐτοῦ τοῦ Γεωργίου. Ἂν εἶνε μὲ τὴν θέλησιν τῶν γονέων της, μ' ἔντιμον γάμον, μὲ τὰς εὐχὰς καὶ τὰς εὐλογίας τῶν συγγενῶν της ναί, μακάρι. . . Ἐπιμένουν οἱ γονεῖς της νὰ τὸν πάρῃ τὸν Νικολόν; δὲν τὸν παίρνει—φαρμακίζεται, νά! Δὲν ἀρκεῖ αὐτὴ ἡ θυσία εἰς τὸν Βρανᾶν, εἰς τὸν ἔρωτά της; Ἀλλὰ τὴν ἀτιμίαν, τὸ ὄνειδος τοῦ κόσμου ἄ, ὄχι, δὲν τὰ ὑποφέρει! . . .

— Ὄχι . . . εἶπε· μή, Γιωργάκη μου! . . .

Καὶ ἀνελύθη εἰς λυγμοὺς καὶ δάκρυα.

Ἕπεται συνέχεια ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΑΡΚΑΒΙΤΣΑΣ.

ΟΥΡΑΝΙΑ

ὑπὸ Καμίλλου Φλαμμαριὸν

Συνέχεια· ἴδε σελ. 373

Κατά τινας στιγμὰς εὐεξίας τὸ ἄρον εἶνε θερμόν, τὸ καρυόφυλλον φωσφορίζει ἡ δὲ βαλισνερία γονιμοποιηθεῖσα κατέρχεται εἰς τὸ βάθος τοῦ ὕδατος διὰ νὰ ὡριμάσῃ τὸν καρπὸν τῶν ἐρώτων της. Μετὰ τὰς τοιαύτας ζωῆς ἀγνώστου ἐκδηλώσεις ὁ φιλόσοφος ἀδυνατεῖ νὰ μὴ ἀναγνωρίσῃ ὅτι καὶ ὁ ἐρωτικὸς κόσμος εἶνε ἓν τῶν ᾀσμάτων τοῦ παγκοσμίου χοροῦ.

«Δὲν προχωρῶ ἐπὶ πλέον κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην προκειμένου περὶ τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς, καίτοι ἀσυγκρίτῳ τῷ λόγῳ εἶνε ὑπερτέρα αὕτη τῆς ψυχῆς τῶν φυτῶν, δημιουργήσασα πνευματικὸν κόσμον τόσον ἀνώτερον τοῦ λοιποῦ ἐπιγείου βίου,ὅσον οἱ ἀστέρες εὑρίσκονται ὑψηλότερον τῆς Γῆς. Δὲν ἐξετάζω ἐνταῦθα ὑπὸ τὴν ἔποψιν τῶν πνευματικῶν της δυνάμεων, ἀλλ' ἁπλῶς ὡς δύναμιν ζωογονοῦσαν τὸ ἀνθρώπινον ὄν.

«Λοιπὸν θαυμάζω ὅτι ἡ δύναμις αὕτη συναρμόζει τοιουτοτρόπως τὰ ἄτομα ἅτινα ἀναπνέομεν ἢ ἅτινα ἀφομοιοῦμεν διὰ τῆς θρέψεως, ὥστε νὰ σχηματίσῃ τὸ θελκτικὸν αὐτὸ πλάσμα. Φαντασθῆτε τὴν νεάνιδα ἐκείνην οἵαν ἦτο κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς γεννήσεώς της καὶ παρακολουθήσατε νοερῶς τὴν βαθμιαίαν ἀνάπτυξιν τοῦ μικροῦ σώματος διὰ μέσου τῶν ἐτῶν τῆς ἀχαρίστου ἡλικίας μέχρι τῶν πρώτων θελγήτρων τῆς ἥβης καὶ μέχρι τοῦ τύπου ὃν προσέλαβε κατὰ τὴν τελείαν νεανικὴν ἡλικίαν. Πῶς συντηρεῖται ὁ ἀνθρώπινος ὀργανισμός, πῶς ἀναπτύσσεται, πῶς συγκροτεῖται; Τὸ γνωρίζετε· διὰ τῆς ἀναπνοῆς καὶ διὰ τῆς θρέψεως.

«Ἤδη διὰ τῆς ἀναπνοῆς ὁ ἀὴρ μὲ τρέφει κατὰ τὰ τρία τέταρτα. Τὸ ὀξυγόνον τοῦ ἀέρος διατηρεῖ τὸ πῦρ τῆς ζωῆς καὶ τὸ σῶμα εἶνε ὅμοιον πρὸς φλόγα ἀκαπαύστως ἀνανεουμένην ὑπὸ τῶν στοιχείων τῆς καύσεως. Διὰ τῆς ἐλλείψεως τοῦ ὀξυγόνου σβέννυται ἡ ζωὴ ὅπως σβέννυται καὶ ἡ λυχνία. Διὰ τῆς ἀναπνοῆς τὸ μαῦρον αἷμα τῶν φλεβῶν μεταβάλλεται εἰς ἐρυθρὸν ἀρτηριακὸν αἷμα καὶ ἀνανεοῦται. Οἱ πνεύμονες εἶνε λεπτὸς ἱστὸς διατετρημένος ὑπὸ τεσσαράκοντα ἕως πεντήκοντα ἑκατομμυρίων μικρῶν ὀπῶν, ἀκριβῶς τόσον μικρῶν ὥστε νὰ διηθῆται τὸ αἷμα καὶ τόσον μεγάλων ὥστε νὰ εἰσχωρῇ ὁ ἀήρ. Διαρκὴς ἀνταλλαγὴ ἀερίου τελεῖται μεταξὺ τοῦ ἀέρος καὶ τοῦ αἵματος, τοῦ πρώτου παρέχοντος εἰς τὸ δεύτερον τὸ ὀξυγόνον, τοῦ δὲ δευτέρου ἀποβάλλοντος τὸ ἀνθρακικὸν ὀξύ. Ἀφ' ἑνὸς τὸ ἀτμοσφαιρικὸν ὀξυγόνον καίει ἐντὸς τοῦ πνεύμονος ἄνθρακα, ἀφ' ἑτέρου ὁ πνεύμων ἀποπνέει

Digitized by Google

ἀνθρακικὸν ὀξύ, ἄζωτον καὶ ἀτμὸν ὕδατος. Τὰ φυτὰ ἀναπνέουσι τὴν ἡμέραν δι' ἀντιθέτου μεθόδου· εἰσπνέουσιν ἄνθρακα καὶ ἀποπνέουσιν ἀνθρακικὸν ὀξύ, διατηροῦντα διὰ τῆς τοιαύτης ἀντιθέσεως μέρος τῆς γενικῆς ἰσορροπίας τῆς ἐπιγείου ζωῆς.

«Ἀπὸ τί σύγκειται τὸ ἀνθρώπινον σῶμα; Ἀνὴρ ἀκμαίας ἡλικίας ζυγίζει κατὰ μέσον ὅρον 70 χιλιόμετρα. Ἐπὶ τοῦ ποσοῦ τούτου τὰ 52 τοὐλάχιστον χιλιόγραμμα εἶνε ὕδωρ εὑρισκόμενον εἰς τὸ αἷμα καὶ τὰς σάρκας. Ἀναλύσατε τὴν οὐσίαν τοῦ ἡμετέρου σώματος καὶ θὰ εὕρητε τὴν λευκωματίνην, τὴν ἰνικήν, τὴν τυρίνην, τὴν ζωϊκὴν κόλλαν, τουτέστι ὀργανικὰς οὐσίας συγκειμένας ἀρχικῶς ἐκ τῶν τεσσάρων κυριωτέρων ἀερίων, τοῦ ὀξυγόνου, τοῦ ἀζώτου, τοῦ ὑδρογόνου καὶ τοῦ ἀνθρακικοῦ ὀξέος. Θὰ εὕρητε ἐπίσης οὐσίας στερουμένας ἀζώτου, οἷον κόμμι, ζάκχαριν, ἄμυλον, σώματα λιπαρά· πᾶσαι αὗται αἱ οὐσίαι διέρχονται ἐπίσης διὰ τοῦ ἡμετέρου ὀργανισμοῦ, ὁ ἄνθραξ αὐτῶν καὶ τὸ ὑδρογόνον καταναλίσκεται ὑπὸ τοῦ ὀξυγόνου τοῦ εἰσπνεομένου διὰ τῆς ἀναπνοῆς καὶ κατόπιν ἐξέρχονται ἐν καταστάσει ἀνθρακικοῦ ὀξέος καὶ ὕδατος.

» Τὸ ὕδωρ, ὡς δὲν ἀγνοεῖτε, εἶνε σύνθεσις δύο ἀερίων, τοῦ ὀξυγόνου δηλαδὴ καὶ τοῦ ὑδρογόνου· ὁ ἀὴρ εἶνε μίγμα δύο ἀερίων, ὀξυγόνου καὶ ἀζώτου, εἰς ἃ προστίθενται ἐν μικροτέρᾳ ἀναλογίᾳ τὸ ὕδωρ ἐν καταστάσει ἀτμοῦ, τὸ ἀνθρακικὸν ὀξύ, τὸ ἀμμώνιον, τὸ ὀζόνιον, ὅπερ δὲν εἶνε ἄλλο εἰμὴ ὀξυγόνον συμπεπυκνωμένον, κτλ.

» Τοιουτοτρόπως λοιπὸν τὸ ἡμέτερον σῶμα συνίσταται ἐξ ἀερίων μεταμορφωμένων.

— Ἀλλά, εἶπε διακόπτων με ὁ σύντροφός μου, δὲν ζῶμεν μόνον δι' ἀέρος. Πρέπει εἰς μερικὰς ὥρας ὑποδεικνυομένας ὑπὸ τοῦ ἡμετέρου στομάχου νὰ προσθέσωμεν καὶ μερικὰ συμπληρώματα, ἅτινα εἶνε ἐπίσης ἀξιόλογα, οἷον μίαν πτέρυγα φασιανοῦ, ὀλίγον ψάρι, ἓν ποτήριον καλοῦ οἴνου, καμπανίτου ἢ ἄλλου, ἢ ἀναλόγως πρὸς τὰς ὀρέξεις σας, σπαράγγια, σταφυλάς, ῥοδάκινα....

— Ναί· ὅλα ταῦτα διέρχονται διὰ τοῦ ἡμετέρου ὀργανισμοῦ καὶ ἀνανεοῦσι τοὺς ἱστούς, λίαν ταχέως μάλιστα, διότι ἐντὸς ὀλίγων μηνῶν, ὄχι ἐντὸς ἑπταετίας ὅπως ἐφρόνουν ἄλλοτε, τὸ σῶμά μας ἐξ ὁλοκλήρου ἀνανεοῦται. Ἐπανέρχομαι αὖθις εἰς τὸ θελκτικὸν ἐκεῖνο ὂν τὸ ὁποῖον ἐφάνη πρὸ μικροῦ γυμνὸν ἐνώπιόν μας. Αἴ, λοιπόν! ὅλη ἐκείνη ἡ σὰρξ τὴν ὁποίαν ἐθαυμάζομεν δὲν ὑπῆρχε πρὸ τριῶν ἢ τεσσάρων μηνῶν. Οἱ ὦμοι, τὸ πρόσωπον, οἱ ὀφθαλμοί, τὸ στόμα, οἱ βραχίονες, ἡ κόμη καὶ αὐτοὶ ἀκόμη οἱ ὄνυχες, ὅλος ὁ ὀργανισμὸς ἐκεῖνος ἄλλο τι δὲν εἶνε εἰμὴ ῥεῦμα μορίων, φλὸξ ἀκαπαύστως ἀνανεουμένη, ποταμὸς ὃν βλέπει τις καθ' ὅλην του τὴν ζωήν, ἀλλ' οὗτινος οὐδέποτε βλέπει ῥέον τὸ αὐτὸ ὕδωρ. Ὅλα αὐτὰ εἶνε ἀέριον ἀφωμοιωμένον, συμπεπυκνωμένον, τροποποιημένον, εἶνε ἀὴρ πρὸ πάντων. Αὐτὰ προσέτι τὰ ὀστᾶ, τὰ σήμερον στερεά, ἐσχηματίσθησαν καὶ ἐστεροποιήθησαν ἀνεπαισθήτως. Μὴ λησμονεῖτε ὅτι τὸ σῶμά μας ὁλόκληρον σύγκειται ἐκ μορίων ἀοράτων ἅτινα δὲν ἐφάπτονται ἀλλήλων καὶ ἀνανεοῦνται ἀκαταπαύστως.

»Πράγματι, ἔστω καὶ ἂν ἐπὶ τῆς ἡμετέρας τραπέζης παρατίθενται μόνον ὄσπρια ἢ καρποί, ἔστω καὶ ἂν εἴμεθα φυτοφάγοι, τρώγομεν οὐσίας προερχομένας σχεδὸν ἐξ ὁλοκλήρου ἐκ τοῦ ἀέρος. Τὸ ῥοδάκινον αὐτὸ εἶνε ὕδωρ καὶ ἀήρ· αὐτὸ τὸ ἄπιον, αὐτὴ ἡ σταφυλή, αὐτὸ τὸ ἀμύγδαλον εἶνε ἐπίσης ἀὴρ καὶ ὕδωρ, στοιχεῖά τινα ἐν καταστάσει ἀερίου ἢ ῥευστά, συναχθέντα ἐκεῖ ὑπὸ τοῦ χυμοῦ, ὑπὸ τῆς ἡλικιακῆς θερμότητος, ὑπὸ τῆς βροχῆς. Καὶ ὁ ἀσπάραγος καὶ ἡ σαλάτα καὶ τὰ πῖσα καὶ αἱ κινάραι καὶ τὰ μαρούλια καὶ τὰ ῥαδίκια καὶ τὰ κεράσια καὶ τὰ χαμαικέρασα καὶ τὰ φραγκοστάφυλα πάντα ζῶσιν εἰς τὸν ἀέρα καὶ διὰ τοῦ ἀέρος. Ὅ,τι παρέχει ἡ γῆ, ὅ,τι ἀναζητεῖ ὁ χυμὸς εἶνε καὶ πάλιν τὰ ἀέρια, τὰ αὐτὰ ἀέρια, τὸ ἄζωτον, τὸ ὀξυγόνον, τὸ ὑδρογόνον, ὁ ἄνθραξ κλπ.

»Καὶ ἂν ἀκόμη ἐπρόκειτο περὶ βοείου πλευρᾶς, περὶ ὀρνιθίου ἢ ἄλλου φαγητοῦ ἐκ κρέατος ἡ διαφορὰ καὶ πάλιν δὲν θὰ ἦτο σημαντική. Τὸ πρόβατον, ὁ βοῦς τρέφονται διὰ χόρτου. Εἴτε τρώγομεν πέρδικα μὲ κραμβολάχανα, εἴτε ὄρτυγα ὀπτόν, εἴτε ἰνδικὴν ὄρνιθα μὲ ὕδνα, εἴτε λαγωὸν μαγειρευμένον, πᾶσαι αὗται αἱ οὐσίαι αἱ κατὰ τὸ φαινόμενον διάφοροι εἶνε φυτικαὶ οὐσίαι μεταμορφωμέναι, αἵτινες πάλιν ἄλλο τι δὲν εἶνε εἰμὴ ἄθροισμα μορίων καὶ ἀτόμων ἀσταθμήτων καθ' ἑαυτὰ καὶ παντελῶς ἀοράτων εἰς γυμνὸν ὀφθαλμόν.

»Οὕτως οἱαδήποτε καὶ ἂν εἶνε ἡ ἡμετέρα τροφή, τὸ σῶμα ἡμῶν σχηματιζόμενον, συντηρούμενον, ἀναπτυσσόμενον διὰ τῆς ἀπορροφήσεως τῶν μορίων τῶν ἀποκτωμένων διὰ τῆς ἀναπνοῆς καὶ τῆς τροφῆς, ἄλλο τι δὲν εἶνε ἐπὶ τέλους εἰμὴ ῥεῦμα ἀκαταπαύστως ἀνανεούμενον, διὰ τῆς ἀφομοιώσεως ἣν διευθύνει, κανονίζει, διοργανοῖ ἡ ἐμψυχοῦσα ἡμᾶς ἄϋλος δύναμις. Τὴν δύναμιν αὐτὴν δυνάμεθα βεβαίως ν' ἀποκαλέσωμεν ψυχήν. Αὐτὴ συναθροίζει τὰ ἄτομα ὅσα ἀναγκαιοῦσιν αὐτῇ καὶ ἀπορρίπτει ὅσα τῇ εἶνε ἄχρηστα, ἐκκινοῦσα δὲ ἐκ σημείου ἀδιοράτου, ἐκ σπέρματος ἀκαταλήπτου φθάνει μέχρι τοῦ νὰ δημιουργῇ ἐνταῦθα μὲν τὸν Ἀπόλλωνα τοῦ Μπελβεδέρε, ἐκεῖ δὲ τὴν Ἀφροδίτην τοῦ Καπιτωλίου. Ὁ Πυγμαλίων ἐγένετο ἐρωτόληπτος πρὸς τὸ ἄγαλμα οὗτινος αὐτὸς ἦτο ὁ δημιουργός, λέγει ἡ Μυθολογία. Εἶνε πλάνη!

Digitized by Google

Ὁ Πυγμαλίων, ὁ Πραξιτέλης, ὁ Μιχαὴλ Ἄγγελος, ὁ Μπεβενοῦτος, ὁ Κανόβας, μόνον ἀγάλματα ἐδημιούργησαν. Πολὺ ὑπερτέρα εἶνε ἡ δύναμις ἡ δημιουργοῦσα τὸ σῶμα τοῦ ἀνδρὸς καὶ τῆς γυναικός.

»Ἀλλ' ἡ δύναμις αὕτη εἶνε ἄϋλος, ἀόρατος, ἄψαυστος, ἀστάθμητος ὡς ἡ ἕλξις ἡ λικνίζουσα τοὺς κόσμους ἐν παγκοσμίῳ μελῳδίᾳ, τὸ δὲ σῶμα ὅσον ὑλικὸν καὶ ἂν μᾶς φαίνεται, ἄλλο τι δὲν εἶνε αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ εἰμὴ ἐναρμόνιον ἄθροισμα ἀποτελούμενον διὰ τῆς ἕλξεως τῆς ἐνδομύχου ταύτης δυνάμεως. Βλέπετε λοιπὸν ὅτι μένω αὐστηρῶς ἐντὸς τῶν ὁρίων τῆς θετικῆς ἐπιστήμης χαρακτηρίζων τὴν ἐν λόγῳ νεάνιδα ὡς ψυχὴν ἐνδεδυμένην ἀέρα,οἷοι ἄλλως τε εἴμεθα καὶ ἡμεῖς ἀπαράλλακτα.

«Ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῆς ἀνθρωπότητος μέχρι τῶν τελευταίων αἰώνων ἐπιστεύετο ὅτι τὴν αἴσθησιν ἀντιλαμβανόμεθα μόνον εἰς τὸ μέρος τοῦ σώματος ὅπου τὴν δοκιμάζομεν. Τὸ ἄλγος ὅπερ ᾐσθάνετό τις εἰς τὸν δάκτυλον ἐθεωρεῖτο ὡς ἑδρεῦον εἰς τὸν δάκτυλον αὐτόν. Τὰ παιδία καὶ πολλοὶ ἄλλοι ἀκόμη ἕως σήμερον τὸ πιστεύουσιν. Ἡ φυσιολογία κατέδειξεν ὅτι ἡ ἐντύπωσις μεταβιβάζεται ἀπὸ τῆς ἄκρας τοῦ δακτύλου μέχρι τοῦ ἐγκεφάλου διὰ τοῦ νευρικοῦ συστήματος Ἐὰν κοπῇ τὸ νεῦρον, δύναται νὰ καῇ ὁ δάκτυλος ἄνευ πόνου, καθότι ἡ παράλυσις εἶνε ἐντελής.Ἠδυνήθησαν μάλιστα νὰ προσδιορίσωσι καὶ τὸ χρονικὸν διάστημα τὸ ἀπαιτούμενον ὅπως ἡ ἐντύπωσις μεταβιβασθῇ ἐξ ἑνὸς οἱουδήποτε σημείου τοῦ σώματος εἰς τὸν ἐγκέφαλον, γνωστὸν δὲ εἶνε ὅτι ἡ ταχύτης τῆς μεταβιβάσεως ταύτης εἶνε περίπου εἰκοσιοκτὼ μέτρα κατὰ δευτερόλεπτον. Ἔκτοτε μετέφεραν τὴν αἴσθησιν εἰς τὸν ἐγκέφαλον· ἀλλὰ καθ' ὁδὸν ἐσταμάτησαν.

«Ὁ ἐγκέφαλος εἶνε ὕλη ὅπως ὁ δάκτυλος, οὐδόλως δὲ ὕλη σταθερὰ καὶ ἀναλλοίωτος. Εἶνε ὕλη κατ' ἐξοχὴν ἀλλάσσουσα, τάχιστα μεταβλητή, μὴ ἀποτελοῦσα ταυτότητα.

«Δὲν ὑπάρχει καὶ δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ ὑπάρχῃ εἰς ὅλην τὴν μᾶζαν τοῦ ἐγκεφάλου εἷς μόνος λοβός, ἓν μόνον κύτταρον, ἓν μόνον μόριον μὴ μεταβαλλόμενον. Πᾶσα στάσις κινήσεως, κυκλοφορίας, μεταβολῆς θὰ ἦτο θάνατος. Ὁ ἐγκέφαλος ὑπάρχει καὶ αἰσθάνεται ὑπὸ μόνον τὸν ὅρον τοῦ νὰ ὑφίσταται ὅπως καὶ τὸ λοιπὸν σῶμα τὰς ἀκαταπαύστους μεταβολὰς τῆς ὀργανικῆς ὕλης, τὰς ἀποτελούσας τὸν ζωϊκὸν κύκλον.

«Ὥστε δὲν ἑδράζεται καὶ δὲν δύναται νὰ ἑδράζηται εἰς ποιάν τινα ἐγκεφαλικὴν ὕλην, εἰς ποιόν τι ἄθροισμα μορίων ἡ ἡμετέρα προσωπικότης, ἡ ἡμετέρα ταυτότης, τὸ ἀτομικὸν ἡμῶν ἐγώ, τὸ ἀποκτῶν καὶ διατηροῦν προσωπικὴν ἐπιστημονικὴν καὶ ἠθικὴν ἀξίαν αὔξουσαν σὺν τῇ μελέτῃ, τὸ ἐγὼ ἡμῶν ὅπερ αἰσθάνεται ἑαυτὸ ὑπεύθυνον διὰ τὰς πράξεις τὰς τελεσθείσας πρὸ ἑνὸς μηνός, πρὸ ἑνὸς ἔτους, πρὸ δέκα, πρὸ εἴκοσι, πρὸ πεντήκοντα ἐτῶν, κατὰ τὸ διάστημα τῶν ὁποίων καὶ τὸ ἐνδότατον τῶν μορίων τοῦ ὑμετέρου σώματος σύμπλεγμα μετεβλήθη πολλάκις.

«Οἱ φυσιολόγοι οἱ διατεινόμενοι ὅτι ἡ ψυχὴ δὲν ὑφίσταται ὁμοιάζουσι πρὸς τοὺς προγόνους των οἵτινες ἐβεβαίουν ὅτι ᾐσθάνοντο τὸ ἄλγος εἰς τὸν δάκτυλον ἢ εἰς τὸν πόδα. Ἀπέχουσιν ὀλιγώτερον τῆς ἀληθείας· ἀλλὰ σταματῶντες εἰς τὸν ἐγκέφαλον καὶ δοξάζοντες ὅτι τὸ ἀνθρώπινον ὂν ἔγκειται εἰς τὰς ἐντυπώσεις τοῦ ἐγκεφάλου σταματῶσιν εἰς τὸ μέσον τῆς ὁδοῦ. Ἡ τοιαύτη ὑπόθεσις εἶνε τόσον ὀλιγώτερον συγγνωστὴ ὅσον αὐτοὶ οἱ ἴδιοι φυσιολόγοι γινώσκουσι κάλλιστα ὅτι ἡ ἀτομικὴ αἴσθησις συνοδεύεται πάντοτε ὑπὸ τροποποιήσεως τῆς οὐσίας. Ἐν ἄλλοις λόγοις τὸ ἐγὼ τοῦ ἀτόμου διαρκεῖ μόνον ἂν ἡ ταυτότης τῆς ὕλης δὲν διαρκῇ.

«Ἄρα ἡ ἡμετέρα ἀρχὴ τῆς αἰσθήσεως δὲν δύναται νὰ εἶνε ἀντικείμενον ὑλικόν· συγκοινωνεῖ μετὰ τοῦ σύμπαντος διὰ τῶν ἐντυπώσεων, διὰ τῶν χημικῶν δυνάμεων τῶν ἀποκρινομένων εἰς τὸν ἐγκέφαλον διὰ τῶν ὑλικῶν συνθέσεων. Ἀλλ' εἶνε ἄλλο.

«Διηνεκῶς δὲ μεταβάλλεται ἡ ὀργανικὴ ἡμῶν κατασκευὴ ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν ψυχικῆς τινος ἀρχῆς.

«Τὸ δεῖνα μόριον τὸ ὁποῖον ἀνήκει νῦν εἰς τὸν ἡμέτερον ὀργανισμὸν ἐκφεύγει ἐξ αὐτοῦ διὰ τῆς ἀναπνοῆς, διὰ τῆς διαπνοῆς κλπ., ἀνήκει εἰς τὴν ἀτμοσφαῖραν ἐπί τινα χρόνον, κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον μακρόν, εἶτα δὲ ἐνσαρκοῦνται εἰς ἄλλον ὀργανισμόν, φυτοῦ, ζώου ἢ ἀνθρώπου. Τὰ μόρια τ' ἀποτελοῦντα νῦν τὸ ὑμέτερον σῶμα δὲν ἀνῆκον εἰς αὐτὸ καθ' ὁλοκληρίαν χθές, οὐδὲν δ' ἐξ αὐτῶν ὑπῆρχεν εἰς τὸ σῶμά σας πρὸ ἑνὸς μηνός. Ποῦ ἦσαν; Εἴτε εἰς τὸν ἀέρα εἴτε εἰς ἄλλο σῶμα. Πάντα τὰ μόρια τ' ἀποτελοῦντα νῦν τοὺς ὀργανικοὺς ἱστούς σας, τοὺς πνεύμονάς σας, τοὺς ὀφθαλμούς σας, τὸν ἐγκέφαλόν σας, ἐχρησίμευσαν ἤδη πρὸς σχηματισμὸν ἄλλων ὀργανικῶν ἱστῶν. Εἴμεθα ὅλοι νεκροὶ ἀναστάντες, κατεσκευασμένοι ἐκ τῆς κόνεως τῶν ἡμετέρων προγόνων. Ἂν ὅλοι οἱ ἄνθρωποι ὅσοι ἔζησαν μέχρι τῆς ἐποχῆς ταύτης ἤθελον ἀναστηθῇ, θὰ ἵσταντο πέντε ἐξ αὐτῶν ἐφ' ἑκάστου τετραγωνικοῦ ποδὸς πάσης τῆς ἐπιφανείας τῶν ἠπείρων καὶ ὑποχρεωμένοι ὅπως σταθῶσιν ν' ἀνέρχωνται εἰς τοὺς ὤμους οἱ μὲν τῶν δέ, δὲν θὰ ἠδύναντο ὅμως ν' ἀναστηθῶσιν ὅλοι ἀκέραιοι διότι πολλὰ τῶν μορίων ἐχρησίμευσαν ἀλληλοδιαδόχως εἰς πλεῖστα σώματα. Τοιοτοτρόπως καὶ τὰ ὄργανα ἡμῶν, ὅσα ἔχομεν

Digitized by Google

σήμερον, διηρημένα ἡμέραν τινα εἰς τὰ ἔσχατα μόρια ἐξ ὧν συντίθενται θὰ ἐνσωματωθῶσιν εἰς τοὺς ἀπογόνους μας.

«Πᾶν μόριον ἀέρος λοιπὸν μεταβαίνει αἰωνίως ἀπὸ ζωῆς εἰς ζωὴν καὶ ἐκφεύγει ἀπὸ θανάτου εἰς θάνατον. Ἐκ περιτροπῆς γενόμενον ἄνεμος, κῦμα, χοῦς, ζῶον ἢ φυτὸν ἀλλεπαλλήλως ἐμπεριλαμβάεεται εἰς τὴν οὐσίαν ἀναριθμήτων ὀργανισμῶν. Πηγὴ ἀνεξάντλητος ἐξ ἧς πᾶν ὅτι ζῇ λαμβάνει τὴν πνοὴν ὁ ἀὴρ εἶνε ἐπίσης ἡ μεγάλη ἀποθήκη εἰς ἣν πᾶν ὅ,τι θνήσκει ἐκχέει τὴν τελευταίαν του πνοήν· διὰ τῆς ἀπορροφήσεως αὐτοῦ, τὰ φυτὰ καὶ τὰ ζῶα, οἱ διάφοροι ὀργανισμοὶ γεννῶνται, εἶτα δὲ φθείρονται. Ἡ ζωὴ καὶ ὁ θάνατος εὑρίσκονται ἐξίσου εἰς τὸν ἀέρα τὸν ὁποῖον ἀναπνέομεν καὶ διαδέχονται ἄλληλα διὰ τῆς ἀνταλλαγῆς τῶν ἀεριωδῶν μορίων. Τὸ μόριον τοῦ ὀξυγόνου ὅπερ ἀποπνέει ἡ γηραιὰ αὕτη δρῦς θὰ πετάξῃ εἰς τοὺς πνεύμονας τοῦ ἐν τῷ λίκνῳ βρέφους. Οἱ τελευταῖοι στεναγμοὶ τοῦ ψυχορραγοῦντος θὰ ἐξυφάνωσι τὴν λαμπρὰν κάλυκα τοῦ ἄνθους ἢ θὰ διαχυθῶσιν ὡς μειδίαμα εἰς τὸν χλοερὸν λειμῶνα. Τοιουτοτρόπως δὲ δι'ἀτελευτήτου ἀλληλουχίας μερικῶν θανάτων, ἡ ἀτμοσφαῖρα τρέφει ἀκαταπαύστως τὴν παγκόσμιον ζωὴν τὴν διακεχυμένην εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ κόσμου.

«Ἂν δὲ σκοπεύητε νὰ μοῦ προβάλητε καί τινα ἀντίρρησιν, θὰ προβῶ περαιτέρω καὶ θὰ προσθέσω ὅτι τὰ ἐνδύματά μας αὐτὰ ὅπως καὶ τὰ ἡμέτερα σώματα συνίστανται ἐξ οὐσιῶν αἵτινες κατ' ἀρχὰς ἦσαν ὅλαι ἀέρια. Λάβετε τὴν κλωστὴν ταύτην, σύρατέ την· βλέπετε ὅτι ἀντέχει πολύ. Πόσα ὑφάσματα ἐκ βατίστης, ἐκ μετάξης, ἐκ πανίου, ἐκ βάμβακος, ἐξ ἐρίου, ἡ βιομηχανία κατεσκεύασε διὰ τῶν στημόνων αὐτῶν καὶ τῶν ὑφαδίων! Καὶ ὅμως τί εἶνε ἡ λινὴ ἐκείνη, ἡ καννάβινη, ἢ βαμβακηρὰ κλωστή; εἶνε σφαιρίδια ἀέρος ἐπάλληλα συγκρατούμενα μόνον διὰ τῆς μοριακῆς αὐτῶν δυνάμεως. Τί εἶνε αὐτὴ ἡ μεταξίνη ἢ μαλλίνη κλωστή; ἐπίσης μόρια ἐπάλληλα. Βλέπετε λοιπὸν ὅτι καὶ τὰ ἐνδύματά μας αὐτὰ εἶνε ἀήρ, ἀέρια, οὐσίαι ἀντληθεῖσαι κατ'ἀρχὰς ἐκ τῆς ἀτμοσφαίρας, ὀξυγόνον, ἄζωτον, ἄνθραξ, ἀτμοὶ ὕδατος κτλ.»

—Βλέπω μετὰ χαρᾶς, ὑπέλαβεν ὁ ζωγράφος ὅτι ἡ τέχνη δὲν ἀπέχει πολὺ τῆς ἐπιστήμης, καθὼς πολλοὶ φρονοῦσιν. Ἂν ἡ θεωρία σας δι' ὑμᾶς εἶνε καθαρῶς ἐπιστημονική, δι' ἐμὲ εἶνε καλλλιτεχνικὴ καὶ ἐξαιρέτου μάλιστα καλλιτεχνίας. Ἄλλως τε μήπως ἐν τῇ φύσει ὑφίστανται πᾶσαι αὗται αἱ διακρίσεις; Ὄχι· ἐν τῇ φύσει δὲν ὑπάρχει οὔτε τέχνη, οὔτε ἐπιστήμη, οὔτε γλυπτική, οὔτε ζωγραφική, οὔτε μουσική, οὔτε φυσική, οὔτε χημεία, οὔτε μετεωρολογία, οὔτε ἀστρονομία, οὔτε μηχανική. Βλέπετε τὸν οὐρανὸν αὐτόν, τὴν θάλασσαν, τοὺς πρόποδας τῶν Ἄλπεων, τὰ ῥόδινα νέφη τῆς ἑσπέρας, τὰς φωτεινὰς αὐτὰς ἀπόψεις πρὸς τὸ μέρος τῆς Ἰταλίας; πάντα ταῦτα εἶνε ἕν. Τὸ πᾶν εἶνε ἕν. Ἀφοῦ δὲ ἡ φυσικὴ τῶν μορίων μᾶς ἀποδεικνύει ὅτι δὲν ὑπάρχουσι πλέον σώματα καὶ ὅτι καὶ εἰς ῥάβδον ἐκ χάλυβος ἢ ἐκ πλατίνης τὰ ἄτομα δὲν ἐφάπτονται ἀλλήλων, τουλάχιστον ἄς μᾶς μείνουν αἱ ψυχαί· οὐδεὶς θὰ ζημιωθῇ.

— Ναί, εἶνε γεγονός, καθ' οὗ οὐδεμία πρόληψις δύναται νὰ ὑπερισχύσῃ, τὰ ζῶντα ὄντα εἶνε ψυχαὶ περιβεβλημέναι ἀέρα ... Οἰκτίρω τοὺς κόσμους τοὺς στερουμένους ἀτμοσφαίρας.»

Ἐπανήλθομεν μετὰ μακρὸν παρὰ τὴν παραλίαν περίπατον οὐ μακρὰν τοῦ σημείου ὁπόθεν ἐξεκινήσαμεν, διηρχόμεθα δὲ πρὸ τοῦ ὀδοντωτοῦ τείχους ἐπαύλεώς τινος διευθυνόμενοι ἐκ Βωλιὲ πρὸς τὸ ἀκρωτήριον Φερρά, ὅτε συνηντήθημεν μὲ δύο κομψοτάτας κυρίας. Ἦσαν ἡ δούκισσα Β. . . καὶ ἡ θυγάτηρ της μεθ' ὧν εἴχομεν συναντηθῇ εἰς τὸν χορὸν τῆς Νομαρχίας κατὰ τὴν παρελθοῦσαν Πέμπτην. Τὰς ἐχαιρετίσαμεν καὶ ἀπεμακρύνθημεν βαδίζοντες ἐντὸς τοῦ ἐλαιῶνος. Ὡς κόρη τῆς Εὔας ἀκουσίως ἡ νεᾶνις ἐστράφη πρὸς ἡμᾶς, μοὶ ἐφάνη δὲ ὅτι αἰφνίδιον ἐρύθημα ἐπορφύρωσε τὰ παρειάς της. Ἦτο ἀναμφιβόλως ἡ ἀντανάκλασις τῶν ἀκτίνων τοῦ δύοντος ἡλίου.

— Νομίζετε ἴσως, εἶπεν ὁ καλλιτέχνης στρεφόμενος ἐπίσης, ὅτι ἠλαττώθη ὁ πρὸς τὴν καλλονὴν θαυμασμός μου; Ἀπατᾶσθε. Τὴν ἐκτιμῶ ἔτι μᾶλλον, χαιρετίζων εἰς αὐτὴν τὴν ἁρμονίαν. Θέλετε δὲ νὰ σᾶς τὸ ὁμολογήσω; τὸ ἀνθρώπινον σῶμα θεωρούμενον οὕτως ὡς αἰσθητὴ ἐκδήλωσις τῆς διευθυνούσης αὐτὸ ψυχῆς μοὶ φαίνεται ἀποκτῶν ἐκ τούτου πλείονα εὐγένειαν, περισσοτέραν καλλονήν, περισσότερον φῶς!

Ἕπεται τὸ τέλος

[Μετάφρασις Χ.]

Digitized by Google

Τὸ κατωτέρω δημοσιευόμενον ποίημα «Ὁ Κορυδαλὸς» εἶνε ἐκ τῶν τοῦ μεγάλου Ἄγγλου ποιητοῦ Σέλλεϋ (Shelley) συγχρόνου καὶ φίλου τοῦ Βύρωνος. Ὁ Σέλλεϋ ἐπισκιασθεὶς ἐπὶ ἔτη πολλὰ ὑπὸ τῆς θαμβούσης λάμψεως τῆς Βυρωνείου ποιήσεως ἤρχισεν ἐπ' ἐσχάτων ν' ἀνυψοῦται εἰς τὴν προσήκουσαν αὐτῷ περιωπὴν ἀποδίδων τὰ ἀντίποινα εἰς τὸν ποιητὴν τοῦ Δὸν Ζουὰν ἐπαισθητῶς νῦν ἐκπίπτοντα ἡμέρᾳ ἡμέρᾳ. Ἐν Ἀγγλίᾳ ὁ Σέλλεϋ ἀριθμεῖ πολυαρίθμους θαυμαστὰς ἀνακηρύσσοντας αὐτὸν «ποιητὴν τῶν ποιητῶν» καὶ ἐργαζομένους διὰ συλλόγων εἰδικῶν καὶ πλήθους δημοσιευμάτων πρὸς διάδοσιν τῶν ἔργων του. Ἀλλὰ καὶ ἡ παγκόσμιος κριτικὴ ὁμοφώνως ἀναγνωρίζει πλέον τὸν Σέλλεϋ ὡς ἕνα τῶν μεγαλειτέρων ποιητῶν τοῦ κόσμου. Τὸ ὄνομά του δὲν εἶνε γνωστὸν ἐν Ἑλλάδι, οἱ πλεῖστοι δ' ἀγνοοῦσιν ὅτι καὶ αὐτὸς ὡς τόσοι ἄλλοι ξένοι ποιηταὶ ἐξύμνησε τὴν ὑπὲρ ἐλευθερίας ἀγωνιζομένην Ἑλλάδα τοῦ 1821. «Ὁ Κορυδαλός,» ὃν μετὰ τόσης ἀκριβείας καὶ χάριτος μετέφρασεν ὁ κ. Ἐφταλιώτης, θεωρεῖται ὑπό τινων θαυμαστῶν τοῦ Σέλλεϋ ὡς τὸ ἀριστούργημά του, συμβολοποιοῦν αὐτὴν τὴν αἰθεροβάμονα ποίησιν τοῦ ποιητοῦ τοῦ «Προμηθέως» τοῦ «Ἐπιψυχιδίου» τῆς «Ἑλλάδος» καὶ τοῦ «Ἀλάστορος».

Σ.τ.Ε.

Ο ΚΟΡΥΔΑΛΟΣ

(SHELLEY)

Γειά σου, χαρούμενη ψυχή,-πουλὶ δὲν εἶσαι,-γειά σου!
Σὲ ποιὸν οὐράνιο τόπο
Γεννήθηκες καὶ μᾶς σκορπᾷς ἀπ' τὴ χρυσῆ καρδιά σου
Ἕνα τραγούδι ἀτέλειωτο, μὲ τέχνη χωρὶς κόπο!

Κάθε στιγμὴ καὶ πειὸ ψηλὰ σὰν φλόγα ἀπὸ 'δῶ πέρα
Ἐλεύθερη ἀνεβαίνεις.
Ἁπλόνεις τὰ φτερούγια σου στὰ βάθη τοῦ αἰθέρα,
Κι' ὅσο πηγαίνεις μᾶς λαλεῖς, ὅσο λαλεῖς πηγαίνεις.

Ἐκεῖ ποῦ ἡ Δύσι οὐρανὸ καὶ σύννεφα χρυσόνει
Μὲ τὴν ἀναλαμπή της,
Ἐκεῖ πετᾷς, σὰν μιὰ ψυχὴ ποῦ ἀγγέλους ἀνταμόνει,
Σὰν μιὰν ἀσώματη χαρὰ ποῦ ἀρχινᾷ ἡ ζωή της.

Ἡ χλωμοκόκκινη θωριὰ ποῦ καίει τὸν αἰθέρα
Ξεχνιέται ὁλόγυρά σου.
Κι' ἂν ἦσαι καὶ ἀθώρητο, σὰν ἄστρο τὴν ἡμέρα,
Τὸ λυγερὸ τραγούδι σου διηγᾶται τὴ χαρά σου.

Χαρὰ ψιλὴ καὶ φωτεινὴ σὰν τἄστρο 'ναι κ' ἐκείνη,
Ποῦ σὰν γλυκοχαράζη,
Μαζόνει ταὶς ἀχτίδες του· ποῦ ἀκόμα κι'ὅταν σβύνη,
Θαρροῦμε πῶς κυττάζουμε τὴ γλύκα του νὰ στάζη.

Ἡ μαγεμμένη σου φωνὴ γῆ κι' οὐρανὸ χορταίνει,
Σὰν τὸ λαμπρὸ φεγγάρι
Ποῦ ἔξαφν' ἀπὸ σύννεφο μοναχικὸ σὰν βγαίνη
Λούζει τὴ γῆς, καὶ πλημμυρᾷ τὸν οὐρανὸ μὲ χάρι.

Τί εἶσαι, δὲν τὸ ξέρουμε. Ταῖρι στὴν γῆ δὲν ἔχεις.
Τὰ σύννεφα δὲν ραίνουν
Σταλαγματιές, σὰν τὸ λαμπρὸ κελαΐδημα ποῦ βρέχεις,
Σὰν ψιχαλίζουν ἀντικρὺ στὸν ἥλιο καὶ διαβαίνουν.

Σὰν ποιητὴς ποῦ κρύβεται στὸ φῶς τῶν λογισμῶν του,
Καὶ μοναχός του ψάλλει,
Ὡς ποῦ νὰ μάθη νὰ πονῇ ὁ κόσμος τὤνειρόν του,
Καὶ νὰ γροικάῃ ἀγνώριστα αἰσθήματα καὶ κάλλη,

Σὰν κόρη ὁλομόναχη σὲ πύργο σφαλισμένη,
Ποῦ θέλει νὰ ξεσκάσῃ,
Κ' ἕνα τραγούδι φλογερὸ ἀπ' τὴν καρδιά της βγαίνει,
Κι' ἀντιλαλεῖ ὁ πύργος της, κι' ἀντιλαλοῦν τὰ δάση,

Ὡσὰν δροσάτου λειβαδιοῦ χρυσῆ πυγολαμπίδα,
Ποῦ ἐδῶ κ' ἐκεῖ σκορπάει
Τὴ νύχτα μιὰ γλυκόφωτη καὶ μαλακὴν ἀχτίδα,
Ἀνάμεσα 'ς τὰ λούλουδα καθὼς κρυφοπετάει,

Σὰν ῥόδο μέσ' 'ς τὰ φύλλα του τὰ πράσινα κρυμμένο,
Ποῦ μὲ τὸ φύσημά του
Ζεστὸ ἀγεράκι τ'ἄνοιξε, τὸ ῥίχτει μαδημένο,
Ὡς ποῦ κ' αὐτὴ τὴ μέλισσα μεθάει ἡ μυρωδιά του,

Σὰν μπόρα καλοκαιρινὴ 'ς τὰ χόρτα, σὰν λουλούδι
ἀπ' τὴ βροχὴ λουσμένο,
—Καὶ πάλι, πάλι ξεπερνᾷ τὸ θεϊό σου τραγούδι
Ὅ,τι γνωρίζω δροσερό, λαμπρό, χαριτωμένο.

Ἢ τ' οὐρανοῦ εἶσαι ξωτικό, ἢ γῆς πουλί, ὁ νοῦς σου
Τί συλλογέται, πές μου.
Μηδὲ 'ς ἀγάπης βάσανα τὴ χάρι τοῦ σκοποῦ σου,
Μηδὲ σὲ ξεφαντώματα δὲν ἄκουσα ποτές μου.

Κανένας ὕμνος 'λευθεριᾶς, πανηγυριοῦ ἢ γάμου,
Μπρὸς 'ς τὸ κελαΐδημά σου
Δὲν παραβγαίνει. Γλύκαναν κ' ἐκεῖνοι τὴν καρδιά μου,
Μὰ δὲν τὴν πλημμυρίσανε καθὼς τὸ λάλημά σου.

Πές μου, ποῦ βρῆκες κ' ἔμαθες τὴ χάρι σου τὴν τόση;
Ποιὸ δάσος ἢ λαγκάδι,
Ἢ οὐρανὸς ἢ θάλασσα τὴν τέχνη σῶχει δώση;
Ποιὰ ἀγάπη χωρὶς στεναγμό, ποιὸ φῶς χωρὶς σκοτάδι;

Μέσ' 'στὴν καθάρια σου χαρὰ δὲν βρίσκει τόπο ἡ πλῆξι.
Κοντά σου ἴσκιος πόνου
Δὲν ἦλθε. Τὴν ἀγάπη σου δὲν 'μπόρεσε νὰ πνίξῃ
Μέσ' 'ς τὴ μικρὴ καρδοῦλά σου ἡ δύναμις τοῦ χρόνου.

Στὸν ὕπνο καὶ 'ς τὸ ξύπνο σου γνωρίζεις τ'εἶν ὁ Χάρος,
Καὶ δὲν τὸν ἔχεις ἔννοια·
Ὁ κρύος φόβος ἀπὸ μᾶς ἂν ἔκλεψε τὸ θάρρος,
Ἐσὺ μὲ κελαϊδήματα τὸ δίνεις κρυσταλλένια.

Πίσω κ' ἐμπρὸς θωροῦμ' ἐμεῖς καὶ λαχταροῦμε μόνο
Ὀνείρατα χαμένα.
Τὸ γέλοιο μας τὸ πειὸ γλυκὸ ἔχει ἕνα κρύφιο πόνο,
Τὰ πειὸ γλυκὰ τραγούδια μας εἶνε τὰ πειὸ θλιμμένα.

Μὰ κι' ἂν δὲν μᾶς ἐτρώγανε τὰ πάθη καὶ τὰ μίση,
Δὲν θάμαστε κοντά σου.
Καὶ δάκρυ ἂν δὲν ἤξερε τὸ μάτι μας νὰ χύσῃ,
Δὲν θὰ γνωρίζαμε ποτὲ τὴν ἄδολη χαρά σου.

Κι' ἀπὸ τὴν τέχνη τὴν κρυφὴ ποῦ χάρι κι' ἁρμονία
Σὲ λόγια καὶ ἤχους δίνει,
Κι' ἀπ' ὅλα τὰ μυστήρια ποῦ κλείνουν τὰ βιβλία,
Τὸ χάρισμά σου ὁ ποιητὴς ἀνώτερο τὸ κρίνει.

Δός μου, πουλάκι, τὴ μισὴ χαρὰ ποῦ σὲ τρελλαίνει,
Καὶ τὰ μισά σου δῶρα,
Καὶ τέτοια τρέλλ' ἁρμονικὴ τὸ στόμα μου θὰ ῥαίνῃ,
Ποῦ ὁ κόσμος θὰ μ' ἀκούῃ καθὼς ἐγὼ σ' ἀκούω τώρα.

Αργυρης Εφταλιωτης.

Digitized by Google

Digitized by Google

Η ΠΡΩΤΗ ΠΑΡΑΣΤΑΣΙΣ ΤΟΥ ΕΡΝΑΝΗ

Συνέχεια· ἴδε σ. 380.

Ὁ ἀγὼν διεξήγετο κυρίως μεταξὺ τῆς *Ἐφημερίδος τῶν Συζητήσεων* καὶ τῆς *Καθημερινῆς*, ἥτις ἐν ἐπιλόγῳ ἄρθρου τινὸς αὐτῆς ἔγραφεν εἰρωνευομένη: «Ὁποιαδήποτε καὶ ἂν εἶνε ἡ σημασία τῆς παραστάσεως τοῦ *Ἐρνάνη* διὰ τὸ βασίλειον τῶν γραμμάτων, ἡ γαλλικὴ μοναρχία οὐδένα ἔχει λόγον νὰ φοβῆται ἐξ αὐτῆς.»

Πάντες οἱ φίλοι τοῦ συγγραφέως καὶ ὅσοι ἐπεθύμουν τὸν θρίαμβον τῆς νέας τέχνης μετέβησαν καὶ προσέφεραν τὰς ἐκδουλεύσεις των πρὸς τὸν Οὐγκώ. Οἱ κυριώτεροι ἦσαν ὁ Λουδοβῖκος Βουλανζέ, ὁ Θεόφιλος Γωτιέ, παιδίον εἰσέτι τὴν ἡλικίαν, ἀλλ' ἀνὴρ τὴν διάνοιαν, ὁ Γεράρδος Νερβάλ, ὁ Βιβιέ, ὁ Ἐρνέστος τῆς Σαξονίας-Κοβούργου, νόθος υἱὸς τοῦ ἡγεμονεύοντος δουκός, οἱ Ἀχιλλεὺς καὶ Εὐγένιος Δεβεριά, ὁ Φρανσοά, ὁ Ἐδουάρδος Θιερρύ, ὁ Πέτρος Βορέλ, ὁ Ἀχιλλεὺς Ρός, ὅστις θὰ καθίστατο διάσημος ζωγράφος ἂν δὲν ἤθελε πνιγῆ κατόπιν εἰς τὸν Τίβεριν. Αὐτοὶ ἐστρατολόγησαν διαφόρους νέους εἰς τὰ πεδία τῆς φιλολογίας, τῆς μουσικῆς, τῆς ζωγραφικῆς, τῆς γλυπτικῆς, τῆς ἀρχιτεκτονικῆς καὶ καθεὶς ἐπαρουσίασε κατάλογον τῶν στρατολογηθέντων ὀπαδῶν, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἀναφέρονται τὰ ὀνόματα τοῦ Βαλζάκ, τοῦ Αὐγούστου Μακέ, (ὅστις τότε ἐγράφετο Mac-Keat) τοῦ Βουσαρδύ, καὶ πολλῶν ἄλλων. Ἡ διεύθυνσις τοῦ θεάτρου παρεχώρει εἰς τὸν συγγραφέα τὴν ὀρχήστραν, τὴν δευτέραν σειρὰν τοῦ ἀμφιθεάτρου καὶ τὴν πλατεῖαν, ἐκτὸς πεντήκοντα περίπου θέσεων. Ὁ Οὐγκὼ ἔκοψε μικρὰ τεμάχια χάρτου ἐρυθροῦ ἐφ' ὧν ἀπετύπωσε τὴν ἱσπανικὴν λέξιν Hierro (σίδηρος) ἅτινα διένειμεν εἰς τοὺς φίλους ἀντὶ εἰσιτηρίων

Ὅπως προετοιμάσωσι καλῶς τὸ στρατηγικόν των σχέδιον καὶ λάβωσιν ἐγκαίρως τάξιν μάχης οἱ νέοι ἀπῄτησαν νὰ εἰσελθωσιν εἰς τὸ θέατρον πρὸ τοῦ κοινοῦ, ἐπετράπη δὲ αὐτοῖς νὰ εἰσέλθωσι τῷ ὄντι πολὺ πρὸ τῆς παραστάσεως. Δὲν εἰσῆλθον ὅμως διὰ τῆς μικρᾶς θύρας τοῦ σκοτεινοῦ διαδρόμου δι' ἧς εἰσήρχοντο οἱ ἔμμισθοι χειροκροτηταί· οἱ διευθύνοντες τὰ τοῦ θεάτρου μὴ θέλοντες, φαίνεται, νὰ τοὺς ἀποκρύψωσιν, ὥρισαν ὅπως εἰσέλθωσι διὰ τῆς ἐν τῇ ὁδῷ Βαλοὰ θύρας, ἥτις ἦτο ἡ βασιλικὴ εἴσοδος. Ἐκ φόβου μήπως μεταβῶσι πολὺ ἀργὰ οἱ νέοι μετέβησαν πολὺ ἐνωρίς. Ἡ θύρα δὲν εἶχεν ἀνοιχθῆ ἀκόμη καὶ ἐπὶ μίαν ὥραν οἱ πολυάριθμοι διαβάται τῆς ὁδοῦ Ῥισελιὲ εἶδον συνωστιζόμενον ἔξωθεν τοῦ θεάτρου στῖφος ἀγρίων καὶ ἀλλοκότων ὄντων, γενειοφόρων, καρηκομοώντων, περιβεβλημένων παντοίας παραδόξους ἐνδυμασίας πλὴν τῆς τοῦ συρμοῦ. Οἱ ἀστοὶ ἐσταμάτων ἀποροῦντες καὶ ἀγανακτοῦντες. Ὁ Θεόφιλος Γωτιὲ ἐξήγειρεν ἰδίως τὴν προσοχὴν φέρων ὑπενδύτην πορφυροῦ χρώματος καὶ κόμην πυκνὴν κατερχομένην κατὰ τῆς ὠμοπλάτης.

Ἡ θύρα τοῦ θεάτρου ἐν τούτοις δὲν ἤνοιγεν, ἡ δὲ στρατιὰ τῶν ζωηρῶν νέων ἠμπόδιζε τὴν ἐν τῇ ὁδῷ κυκλοφορίαν. Τοῦτο δι' αὐτοὺς ἦτο ἀδιάφορον, πλὴν ἄλλο τι ὀλίγον ἔλειψε νὰ τοὺς κάμῃ νὰ χάσωσι τὴν ὑπομονήν. Ἡ κλασσικὴ τέχνη δὲν ἠδύνατο νὰ βλέπῃ ἀταράχως τὰς ὀρδὰς ἐκείνας τῶν βαρβάρων, αἵτινες ἔμελλον νὰ ἐπιδράμωσιν εἰς τὸ ἄσυλόν της· οἱ ἐν τῷ θεάτρῳ συνάξαντες πάσας τὰς ἀκαθαρσίας τὰς ἔρριψαν ἀπὸ τῆς στέγης ἐπὶ τῶν πολιορκητῶν. Ὁ Βαλζὰκ ἐδέχθη ἐπὶ κεφαλῆς τὸν καυλὸν κράμβης. Οἱ νέοι κατ' ἀρχὰς ἠγανάκτησαν, αὐτὸ δέ, φαίνεται, ἀνέμενον οἱ ὑπέρμαχοι τῆς κλασσικῆς σχολῆς· ὁ θόρυβος θὰ προυκάλει τὴν ἐπέμβασιν τῆς ἀστυνομίας καὶ οἱ ταραξίαι θὰ συνελαμβάνοντο. Οἱ νέοι ἐννοήσαντες ὅτι ἡ παραμικρὰ πρόφασις θὰ παρεῖχεν ἀφορμὴν πρὸς τοῦτο, ὑπέμειναν ἀνεκτικῶς τὴν προσβολήν.

Ἡ θύρα ἠνοίχθη μόλις τὴν τρίτην ὥραν καὶ ἐκλείσθη ἐν τῷ ἅμα. Εὐθὺς ὡς ἔμειναν μόνοι ἐν τῷ θεάτρῳ διωργάνωσαν τὴν τοποθέτησίν των ἀλλὰ καὶ μετὰ τοῦτο ἡ ὥρα ἦτο μόλις τρίτη καὶ ἡμίσεια· τί νὰ κάμωσι μέχρι τῆς ἑβδόμης; Συνωμίλησαν, ἔψαλαν, ἀλλ' αἱ συνομιλίαι καὶ τὰ ᾄσματα ἐξηντλήθησαν. Δυστυχῶς εἶχον ἔλθῃ πολὺ ἐνωρὶς καὶ δὲν εἶχον δειπνήσῃ διὸ εἶχον κομίσῃ ἄρτον, χοιρομήριον καὶ ἄλλα διάφορα ἐδώδιμα. Ἐδείπνησαν λοιπὸν χρησιμοποιοῦντες ὡς τραπέζας τὰ θρανία καὶ ὡς μάκτρα τὰ μανδήλιά των. Ἀλλ' ἐπειδὴ δὲν εἶχον ἄλλο τι νὰ κάμωσιν, ἡ εὐωχία παρετάθη ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε διήρκει ἀκόμη ὅτε ἤρχισε νὰ εἰσέρχηται εἰς τὸ θέατρον τὸ κοινόν. Ἰδόντες τὸ αὐτοσχέδιον αὐτὸ ἑστιατόριον οἱ ἐν τοῖς θεωρείοις θεαταὶ ἔμειναν ἐνεοί. Ἡ ὀσμὴ τοῦ σκορόδου τῶν ἀλλάντων ἀνήρχετο μέχρι τῆς ἀριστοκρατικῆς των ὀσφρήσεως. Καὶ τοῦτο πάλιν δὲν ἦτο τὸ χειρότερον· μεταξὺ τόσων ἀνδρῶν ἦσαν φυσικώτατα καί τινες οἱ ὁποῖοι ᾐσθάνθησαν καὶ ἄλλας ἀναγκας παρεκτὸς τῆς τοῦ στομάχου· οὗτοι εἶχον ἀναζητήσει μέρος τι πρὸς ἐκπλήρωσιν αὐτοῦ ἐντὸς τοῦ οἴκου τοῦ Μολιέρου· αἱ ἐν τοῖς θεωρείοις ὑπηρετοῦσαι γυναῖκες δὲν εἶχον ἔλθῃ ἀκόμη διὰ ν' ἀνοίξωσι καὶ παράσχωσιν αὐτοῖς διέξοδον· ἡ θύρα τῆς συγκοινωνίας ἦτο κεκλεισμένη, ἡ αὐλαία καταβιβασμένη, αὐστηρῶς δὲ ἀπηγορεύετο αὐτοῖς νὰ διέλθωσι διὰ τῆς σκηνῆς. Πολλοὶ ἐξ αὐτῶν, ἔγκλειστοι ἐπὶ ἀρκετὰς ὥρας δὲν ἠδυνήθησαν ν' ἀνθέξωσι καὶ κατέφυγον ἐπάνω εἰς τὴν σκοτεινοτέραν τοῦ θεάτρου γωνίαν. Ἀλλ' ἡ γωνία αὐτὴ κατὰ τὴν ὥραν τῆς εἰσόδου τοῦ

Digitized by Google

δημοσίου ἐφωτίσθη· ἐπειδὴ ἡ ζήτησις τῶν θέσεων ἦτο μεγάλη, αἱ κυρίαι ἀνήρχοντο καὶ μέχρι τῶν ἀνωτάτων διαμερισμάτων τοῦ θεάτρου. Ἂς φαντασθῇ ἕκαστος οἵαν ἔκπληξιν καὶ οἷον σκάνδαλον παρήγαγεν ἡ ὑγρασία ἐκείνη, ἐφ' ἧς ἐδέησε νὰ διέλθωσιν αἱ σηρικαὶ ἐσθῆτες καὶ τὰ κομψὰ ὑποδήματα.

Ὅτε ὁ Βίκτωρ Οὐγκὼ ἔφθασεν εἰς τὸ θέατρον, εὗρε τοὺς ὑπαλλήλους μειδιῶντας καὶ τὸν βασιλικὸν ἐπίτροπον ἐκτὸς ἑαυτοῦ.

— Τί τρέχει ; ἠρώτησεν.

— Τί τρέχει ; ἀπήντησεν ἔξαλλος ὁ ἐπίτροπος· τὸ δρᾶμά σου ἔπεσε. τὸ ἐχανδάκωσαν οἱ φίλοι σου.

Ὁ Βίκτωρ Οὐγκὼ πληροφορηθεὶς τὰ διατρέξαντα εἶπεν ὅτι τὸ σφάλμα δὲν ἦτο τῶν φίλων του, ἀλλὰ ἐκείνων οἵτινες τοὺς εἶχον κλείση ἐπὶ τέσσαρας ὥρας. Ἡ δεσποινὶς Μὰρς οὐδὲν ἐγίνωσκεν ἐκ τῶν συμβάντων τούτων, ὁ δὲ βαρῶνος Ταϊϋλορ ἐφρόντισε νὰ παραγγείλῃ ὅπως μὴ περιέλθωσιν εἰς γνῶσίν της. Ὁ συγγραφεὺς ἐπορεύθη εἰς τὸ ἰδιαίτερον αὐτῆς δωμάτιον.

— Λαμπροὺς φίλους ἔχετε! εἶπεν αὐτῷ ἅμα ὡς τὸν εἶδεν εἰσερχόμενον· εἰξεύρετε τί ἔκαμαν;

Μεθ' ὅλην τὴν σύστασιν τοῦ Ταϊϋλορ, οἱ ἐχθροὶ τοῦ δράματος ἐφρόντισαν ν' ἀνακοινώσωσιν αὐτῇ τὰ πάντα. Ἡ ἠθοποιὸς ἦτο ἐμμανής.

— Παρέστησα ἐνώπιον πολλῶν κοινῶν θεάτρου· εἰς σᾶς θὰ τὸ χρεωστῶ ὅτι παρέστησα καὶ πρὸ αὐτοῦ, εἶπεν.

Ὁ Βίκτωρ Οὐγκὼ ἐπανέλαβεν ὅ,τι εἶχεν εἴπῃ καὶ πρὸς τὸν ἐπίτροπον, μετέβη δὲ μετὰ τοῦτο εἰς τὰ παρασκήνια. Οἱ ἠθοποιοί, τ' ἄφωνα πρόσωπα, οἱ μηχανικοί, οἱ διευθυνταὶ τῆς σκηνῆς ἀπὸ ψυχρῶν εἶχον καταστῇ δυσμενεῖς. Μόνος ὁ Ζοανὺ προϋπήντησεν αὐτὸν ἐνδεδυμένος τὴν λαμπρὰν περιβολὴν τοῦ δὸν Ῥουὺ Γομὲζ καὶ εἶπεν :

— Ἔχετε πεποίθησιν! τὸ ἐπ' ἐμοὶ οὐδέποτε ᾐσθάνθην μεγαλειτέραν διάθεσιν.

Ὁ Βίκτωρ Οὐγκὼ παρετήρησεν ἀπὸ τῆς ὀπῆς τῆς αὐλαίας. Ἀπὸ ἄνωθεν ἕως κάτω τὸ θέατρον ἦτο πλῆρες σηρικῶν ὑφασμάτων, τιμαλφῶν λίθων, ἀνθέων, ὤμων γυμνῶν. Ἐν τῷ μέσῳ τῆς ἀκτινοβολίας ταύτης μόνον δυὸ ζοφεραὶ ὁμάδες ἐν τῇ πλατείᾳ καὶ ἐν τῷ δευτέρῳ ἀμφιθεάτρῳ ἔσειον τὰς πυκνὰς αὐτῶν χαίτας.

Τὰ τρία κτυπήματα, σύνθημα τῆς ἀνυψώσεως τῆς αὐλαίας, ἤκουσεν ὁ συγγραφεὺς μετ' εὐνοήτου συγκινήσεως. Ἡ μικρὰ σκηνὴ μεταξὺ τοῦ Δὸν Κάρλου καὶ τῆς Ἰωσήφας παρῆλθεν ἀκωλύτως. Ἀκολούθως ἐνεφανίσθη ἡ δόνα Σόλα. Οἱ νέοι μὴ ἔχοντες πεῖραν τῶν θεατρικῶν ἐθίμων, καὶ μὴ τρέφοντες ἄλλως τε ἀπεριόριστον ἐνθουσιασμὸν ὑπὲρ τῆς δεσποινίδος Μάρς, παρέλειψαν νὰ τὴν ὑποδεχθῶσιν κατὰ τὸ σύνηθες διὰ χειροκροτημάτων. Τὸ τοιοῦτον ὁπωσοῦν τὴν ἐτάραξεν. Τὰ χειροκροτήματα ὑπῆρξαν ἀραιά· ἐν τούτοις μετὰ πᾶσαν σκηνὴν ἥτις παρήρχετο μὴ ἀποδοκιμαζομένη, οἱ ἠθοποιοὶ καὶ οἱ ἐν τῷ θεάτρῳ ὑπηρετοῦντες ἐδεικνύοντο εὐμενέστεροι πρὸς τὸν συγγραφέα, τινὲς δὲ καὶ ἤρχιζον νὰ θαυμάζωσι τὸ δρᾶμα καλῇ τῇ πίστει.

Ἀλλ' ὁ σκόπελος εὑρίσκετο ἀπωτέρω· ἦτο δὲ οὗτος ἡ σκηνὴ τῶν εἰκόνων, ἡ ἐκ τῶν προτέρων παρῳδηθεῖσα. Ἡ τρίτη πρᾶξις ἤρξατο καλῶς. Οἱ στίχοι τοῦ δὸν Ρουὺ Γομὲζ πρὸς τὴν δόναν Σόλαν ἀπαγγελθέντες ὑπὸ τοῦ Ζοανὺ μετὰ μελαγχολικῆς ὑψηλοφροσύνης συνεκίνησαν τὰς γυναῖκας καί τινες ἐξ αὐτῶν ἐχειροκρότησαν. Ὁ Ἐρνέστος τῆς Σαξονίας Κοβούργου ἀνέκραξε τότε : « Ζήτωσαν αἱ γυναῖκες ! » Τὴν σκηνὴν τῶν εἰκόνων ὁ Ζοανὺ διεξήγαγε μετ' ἀρκετῆς ἱκανότητος καὶ τὸ κοινὸν παρηκολούθησεν αὐτὸν μέχρι τῆς ἕκτης· ἀλλ' ἀπὸ τοῦ σημείου τούτου ἤρχισεν ἡ ἀντίδρασις καὶ ἠκούοντο ἤδη ψιθυρισμοί. Δύο εἰκόνες ἂν ἦσαν ἐπὶ πλέον, θὰ ἐξερρήγνυντο αἱ ἀποδοκιμασίαι· ἀλλ' ὁ στίχος : J' en passe et des meilleurs ! ἔσωσε τὰ πάντα. Ἡ τελευταία εἰκὼν ἐχαιρετίσθη ὑπὸ ἐπευφημιῶν, αἵτινες ἐδιπλασιάσθησαν ὅτε ὁ δὸν Ρουὺ προτιμᾷ ν' ἀπολέσῃ τὴν ζωὴν καὶ τὴν μνηστὴν παρὰ νὰ παραδώσῃ τὸν παρ' αὐτοῦ φιλοξενούμενον, καίτοι γινώσκει ὅτι εἶνε ἀντεραστής του. Οὐδεὶς πλέον εἰς τὰ παρασκήνια ἀμφέβαλλε περὶ τῆς ἐκβάσεως τοῦ δράματος. Ἡ ἐπιτυχία ἐπεσφραγίσθη διὰ τοῦ μονολόγου τοῦ Καρόλου Ε' ὅστις διακοπτόμενος σχεδὸν καθ' ἕκαστον στίχον ὑπὸ τῶν « Εὖγε ! » ἔληξεν ἐν τῷ μέσῳ ἀτελευτήτων ἐπευφημιῶν.

Αἱ ἐπευφημίαι διήρκουν ἀκόμη ὅτε ἀνήγγειλαν εἰς τὸν συγγραφέα ὅτι κάποιος τὸν ἐζήτει. Ἐπορεύθη καὶ εἶδεν ἄνδρα τινὰ βραχύσωμον, προγάστορα μὲ τὸ βλέμμα εἰλικρινές.

— Ὀνομάζομαι Μάμ, εἶπεν ὁ ἀνθρωπίσκος καὶ εἶμαι συνέταιρος τοῦ ἐκδότου Βωδοέν. Ἀλλ' ἐδῶ δὲν ἠμποροῦμεν νὰ συνομιλήσωμεν ἐλευθέρως. Δὲν ἐξέρχεσθε μίαν στιγμήν ;

Ἀφοῦ ἐξῆλθον εἰς τὴν ὁδόν :

— Ἰδού, εἶπεν, τί σᾶς θέλω εἴμεθα εἰς τὸ θέατρον ὁ κύριος Βωδοὲν καὶ ἐγώ. Θέλομεν νὰ δημοσιεύσωμεν τὸν *Ἐρνάνην* μᾶς τὸν πωλεῖτε;

— Πόσον μοῦ δίδετε ;

— Ἓξ χιλιάδες φράγκα.

— Θὰ ὁμιλήσωμεν μετὰ τὴν παράστασιν.

— Μὲ συγχωρῆτε, ἐπέμεινε λέγων ὁ βιβλιοπώλης· ἐπείγομαι νὰ συμφωνήσωμεν τώρα ἀμέσως.

— Διατί ; ἀφοῦ δὲν γνωρίζετε ἀκόμη τί θ' ἀγοράσητε ! Ἡ ἐπιτυχία ἐνδέχεται νὰ ἐλαττωθῇ.

— Ναί, ἀλλὰ ἐνδέχεται καὶ ν' αὐξήσῃ.

Digitized by Google

Κατὰ τὴν δευτέραν πρᾶξιν ἐσκεπτόμην νὰ σᾶς προσφέρω δύο χιλιάδες φράγκα, κατὰ τὴν τρίτην τρεῖς χιλιάδας· σᾶς προσφέρω ἓξ χιλιάδας κατὰ τὴν τετάρτην· μετὰ τὴν πέμπτην φοβοῦμαι μὴ σᾶς προσφέρω δέκα χιλιάδας.

— Ἔστω, εἶπεν ὁ Βίκτωρ Οὐγκὼ γελῶν· ἀφοῦ φοβεῖσθε τόσον τὸ δρᾶμά μου, σᾶς τὸ δίδω. Ἔλθετε εἰς τὴν οἰκίαν μου αὔριον τὸ πρωῒ καὶ ὑπογράφομεν τὸ συμβόλαιον.

— Ἀφοῦ εἶνε τὸ ἴδιον διὰ σᾶς, ἐγὼ θὰ ἐπεθύμουν νὰ ὑπογραφῇ ἀμέσως. Ἔχω ἐδῶ ἐπάνω μου τὰς ἓξ χιλιάδας φράγκων.

— Δὲν ἔχω δυσκολίαν, ἀλλὰ πῶς νὰ κάμωμεν; Εἴμεθα εἰς τὸν δρόμον.

— Ἰδοὺ ἓν καπνοπωλεῖον.

Ἕπεται τὸ τέλος X*

ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ ΚΑΙ ΒΙΒΛΙΑ

ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ Ο ΦΩΚΑΣ ΚΑΙ Ο ΝΕΩΤΑΤΟΣ ΙΣΤΟΡΙΚΟΣ ΑΥΤΟΥ (¹)

Νικηφόρος ὁ Φωκᾶς εἶνε ἀναντιρρήτως εἷς τῶν ἐνδοξοτέρων Αὐτοκρατόρων οἵτινες ἐκάθησαν ἐπὶ τοῦ Βυζαντινοῦ θρόνου καὶ εἰς οὓς τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος ὀφείλει μέχρι τῆς σήμερον μεγάλην εὐγνωμοσύνην. Καθ' ἣν ἐποχὴν ἐβασίλευσε, τὸ Βυζαντινὸν κράτος ἐπάλαιεν ἐνταυτῷ κατὰ τῶν Ἀράβων τῆς Μικρᾶς Ἀσίας καὶ τῆς Συρίας, τῶν Σαρακηνῶν τῶν νήσων καὶ τῆς Σικελίας, κατὰ τοῦ ἐν παρακμῇ ἤδη διατελοῦντος βασιλείου τῶν Βουλγάρων, κατὰ τῶν τὸ μεταγενέστερον αὐτῶν μεγαλεῖον ἐγκαινιζόντων Ῥώσων καὶ τῆς τὴν προσάρτησιν τῆς Ἰταλίας καὶ τὴν ἀναγέννησιν τῆς Δυτικῆς Αὐτοκρατορίας ὀνειροπολούσης Αὐτοκρατορίας τῶν Γερμανῶν. Ὁ ἱστορικὸς αὐτοῦ Λέων ὁ Διάκονος, ἀφοῦ ἀποθαυμάζει τὴν περὶ τὰ πολέμια ἐμπειρίαν καὶ δραστηριότητα τοῦ βασιλέως, τὴν περὶ τὰ πολιτικὰ μεγαλοφροσύνην καὶ μεγαλοφυίαν, τὴν πρὸς τὸ θεῖον εὐλάβειαν, τὴν τοῦ σώματος ῥώμην καὶ σωφροσύνην, ἐπιφέρει ὅτι τοῦτο μόνον προσῆπτον οἱ πολλοὶ εἰς τὸν Νικηφόρον τὸ ἐλάττωμα, ἐξηγοῦν ἐν μέρει τὴν οἰκτρὰν πτῶσιν, ἀλλὰ βεβαίως τὸ λαμπρότατον τῶν ἐγκωμίων διὰ τὴν μνήμην αὐτοῦ, ὅτι ἤθελεν ἄμεμπτον τὴν τῆς ἀρετῆς ἐν παντὶ συντήρησιν καὶ ἀπαραχάρακτον τὴν τοῦ δικαίου ἀκρίβειαν, ἀπαραίτητος ὢν εἰς τὴν τούτων ἐκδίκησιν καὶ ἀδυσώπητος πρὸς τοὺς ὀλισθαίνοντας.

Ἡ φήμη τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ ἦτο τοιαύτη, ὥστε ὁ Ἄραψ ἱστορικὸς Aboul Mahâcen ὄχι μόνον τὸν παραβάλλει πρὸς Ἀλέξανδρον τὸν Μέγαν, ἀλλ' ἐπιπροσθέτων ὅτι δὲν ἀνῆκεν εἰς τὴν βασιλικὴν Ἑλληνικὴν γενεάν, διατείνεται ὅτι κατὰ τὰ τότε θρυλλούμενα, ἦτο υἱὸς Μουσουλμάνου τῆς Ταρσοῦ, γνωστοῦ ὑπὸ τὸ ὄνομα Ibn-el-Qassâs. Καὶ οὗτος μὲν ὁ μῦθος μόνον τὸν θαυμασμὸν τῶν Σαρακηνῶν δεικνύει διὰ τὸν τρομερὸν καὶ ἔνδοξον αὐτῶν ἀντίπαλον. Ὡς γνωστόν, ὅ,τε Φωκᾶς καὶ ὁ φονεύς, καὶ οὐχ ἧττον ἔνδοξος διάδοχος αὐτοῦ Τσιμισκῆς, ἦσαν ἀμφότεροι Ἀρμενικῆς καταγωγῆς. Εἰς αὐτὸ ὅμως πρὸ πάντων ἔγκειται ἡ θαυμασία τῳόντι ἐπίδρασις τοῦ Βυζαντινοῦ κράτους, ὅτι Ἀρμένιοι, Ἄραβες, Βούλγαροι καὶ Ἑσπέριοι Εὐρωπαῖοι οἱ ἐν αὐτῷ βιοῦντες καὶ τὴν τύχην αὐτῶν μετ' αὐτοῦ συνενοῦντες, ἅπαντες οὐχὶ μόνον τὴν ἑλληνίδα φωνὴν ἠσπάζοντο, ἀλλ' ἑκόντες ἄκοντες καὶ τὴν χροιὰν ἀγωγῆς, παιδείας καὶ αἰσθημάτων ἑλληνικῶν προσελάμβανον, εἰς γνησίους Ἕλληνας ἀνεπαισθήτως μετατρεπόμενοι.

Ἴδωμεν ἤδη ἐν ὀλίγοις τὰς ῥωμαντικὰς τοῦ βίου τοῦ Νικηφόρου περιπετείας καὶ τὰ μεγαλα αὐτοῦ κατορθώματα.

Μόλις εἰκοσαετής, Ῥωμανὸς ὁ Β' εἶχε διαδεχθῆ τὸν πατέρα αὐτοῦ Κωνσταντῖνον τὸν Πορφυρογέννητον, κατὰ Νοέμβριον τοῦ ἔτους 909 τελευτήσαντα. Ἀπὸ τῆς ἀναρρήσεως αὐτοῦ ὁ Ῥωμανὸς εἶχε διακρίνῃ τὴν τῶν Φωκᾶ οἰκογένειαν, τὸν μὲν Λέοντα διορίσας Δομέστικον τῶν σχολῶν τῆς Δύσεως, τὸν δὲ Νικηφόρον τῶν σχολῶν τῆς Ἀνατολῆς, δι' αὐτοῦ δὲ τοῦ τελευταίου πρὸ πάντων ἐλάμπρυνε τὴν Βυζαντινὴν βασιλείαν ὅσον πρὸ καιροῦ δὲν εἶχε λαμπρυνθῆ.

Διορισθεὶς ἀρχιστράτηγος κατὰ τῶν Μωαμεθανῶν τῆς Κρήτης, ὁ Νικηφόρος ἀνεχώρησεν ἐκ Κωνσταντινουπόλεως, προσωρμίσθη κατὰ Ἰούλιον τοῦ 960 οὐ μακρὰν τῆς πρωτευούσης τῆς Νήσου, τὴν δ' ἑβδόμην Μαρτίου 961, μετὰ πολιορκίαν ὀκτὼ μηνῶν, ὁ Χάνδαξ ἐκυριεύετο ἐξ ἐφόδου αἱματηρᾶς, τὸ δ' ἔνδοξον αὐτὸ κατόρθωμα εἶνε ἀναντιρρήτως ἓν τῶν σπουδαιοτέρων γεγονότων τῆς μεσαιωνικῆς ἡμῶν ἱστορίας.

Ἀναπλεύσας εἰς Βυζάντιον, εἰσῆλθε θριαμβευτικῶς διὰ μέσου τῆς Βασιλευούσης μέχρι τοῦ Ἱπποδρόμου, ὑπὸ παντὸς τοῦ δήμου ἀνευφημούμενος, ἀμέσως δ' ἀπεστάλη εἰς Ἀσίαν κατὰ τοῦ Ἐμίρου τοῦ Χαλεπίου Seif Eddauleh. Οὗτος ἦτο ὁ ἕτερος τῶν Χαμδανιδῶν ἀδελφῶν, τοῦ ἄλλου ὄντος ἡγεμόνος τοῦ Μοσούλ, ἀμφοτέρων τοῦ Βυζαντίου ἀσπόνδων ἐχθρῶν, ἐνδοξότερος τοῦ πρεσβυτέρου ἀδελφοῦ, ἱπποτικὸς καὶ παιδείας κάτοχος, φίλος τῶν γραμμάτων καὶ τῆς ποιήσεως, ἡρωϊκὸς καὶ κατὰ πάντα ἄξιος τοῦ Νικηφόρου ἀντίπαλος.

Ἀείποτε προκινδυνεύων, κυριεύσας κατὰ τὴν ἐκστρατείαν ταύτην ὑπὲρ τὰ ἑξήκοντα μωαμεθανικὰ φρούρια, εὑρίσκετο ἐν τούτοις ὁ Νικηφόρος, καθ' ὁδόν, κατὰ Μάρτιον τοῦ 963 ἐπανερχόμενος εἰς Κωνσταντινούπολιν, ὅτε ἔμαθεν ἀπροσδοκήτως τὴν ἀποβίωσιν Ῥωμανοῦ τοῦ Β' καὶ τὴν ἀναγόρευσιν τῶν ἀνηλίκων αὐτοῦ υἱῶν Βασιλείου καὶ Κωνσταντίνου, ὑπὸ τὴν κηδεμονίαν τῆς περιφήμου διὰ τὴν καλλονὴν μητρὸς αὐτῶν Θεοφανοῦς. Πάντων τὰ βλέμματα, καὶ τῆς Βασιλίσσης μὴ ἐξαιρουμένης, ἦσαν ἐστραμμένα ἐν τῇ πρωτευούσῃ πρὸς τὸν τροπαιοῦχον στρατηγόν, πάντες συνῃσθάνοντο τὴν ἀνάγκην ὅπως οὗτος λάβῃ μέρος ἐνεργὸν εἰς τὴν τοῦ κράτους κυβέρνησιν.

Πρὸ παντὸς εἰς τὰς προτροπὰς τοῦ στρατηγοῦ καὶ ἀνεψιοῦ αὐτοῦ Ἰωάννου καὶ Τσιμισκῆ ἑπόμενος,

(¹) *Gustave Schlumberger* membre de l'Institut. Un Empereur Byzantin au dixième siècle, Nicéphore Phocas. Ouvrage illustré de 4 chromolithographies, 3 cartes et 240 gravures d'après les originaux ou d'après les documens les plus authentiques. Ἐν Παρισίοις, Firmin Didot. 1890. Εἰς μέγα 4ον, σελίδες IV-782.

Digitized by Google

ὅπερ ἀργότερον δὲν ἀπέτρεψεν αὐτὸν ἀπὸ τῆς ἐσχάτης ἐπιβουλῆς, ἐπείσθη τελευταῖον ὁ Νικηφόρος, τὴν δὲ 16ην Αὐγούστου προσπελάσας εἰς τὴν Χρυσῆν πύλην, ἀνευφημήθη ὡς Βασιλεὺς ὑπὸ τοῦ κλήρου καὶ τοῦ λαοῦ τῆς Βασιλευούσης, ἀναγορευθεὶς ἤδη ὡς τοιοῦτος ὑπὸ τοῦ στρατοῦ. Μετ' ὀλίγον περὶ τὰ τέλη Σεπτεμβρίου, ἐνυμφεύθη τὴν Θεοφανώ, οὕτω δ' ἐλύετο καὶ τὸ ζήτημα τοῦ συμβιβασμοῦ τῆς νέας βασιλείας, μετὰ τῆς ἐπὶ τοῦ θρόνου διατηρήσεως τῆς Μακεδονικῆς δυναστείας.

Ἡ ἄφιξις εἰς τὸ ὕπατον τῆς δόξης, κατ' οὐδὲν ἠμπόδισε τὸν Νικηφόρον ὅπως ἐξακολουθήσῃ τὰ τρόπαια αὐτοῦ.

Ἀναλαμβάνει αὖθις ἐκστρατείαν εἰς τὴν Μικρὰν Ἀσίαν, ὑποτάσσει τελείως τὴν Κιλικίαν, κυριεύει τὸ Χαλέπιον, εἰς ταύτην δὲ τὴν ἐκστρατείαν ἀνάγεται καὶ ἡ περιεργοτάτη ἀνταλλαγὴ Ἀραβικῶν ποιητικῶν ἥκιστα εὐγενῶν ἐπιστολῶν, κατὰ πρώτην φορὰν παρὰ τοῦ κ. Schlumberger γνωστὴ γενομένη, πρὸς τὸν Ἀλ Μοθί, Χαλίφην τῆς Βαγδάτης. Ἐπειδὴ δ' ἐν τῷ μεταξὺ οἱ Σαρακηνοὶ εἶχον γίνῃ κύριοι τῆς Σικελίας, στέλλει κατ αὐτῶν κατὰ τὸ 966 τὸν πατρίκιον Μανουήλ. Οὗτος ὅμως δυστυχῶς δι' ἀσυνέτου διαγωγῆς ματαιοῖ τὰς προσδοκίας τοῦ Νικηφόρου καὶ καταστρέφεται. Κατορθώματα ἐν τούτοις λαμπρότατα ἀποζημιοῦσι τὸν Βασιλέα. Κατὰ τὸ 968 καὶ 969 πλεῖστα κυριεύει τῆς Συρίας φρούρια, παραλαμβάνει ἐξ αὐτῶν πλοῦτον ἀμύθητον, καὶ τελεῖ τὴν περιβόητον πολιορκίαν καὶ ἀνάκτησιν τῆς Ἀντιοχείας.

Δὲν εἶχεν ὅμως ὁ Νικηφόρος μόνον αὐτοὺς τοὺς πολεμίους. Καὶ κατὰ μὲν τῶν Βουλγάρων, ὧν τὰ στίφη ἐλεηλάτουν τὴν Μακεδονίαν, ἀλλαχοῦ ἐνησχολημένος ὁ ἴδιος, ἐκπέμπει τὸν ἀρχηγὸν τοῦ νέου Ῥωσσικοῦ κράτους Σβιατοσλάβον, οὗτος δέ, περιφρονῶν τὸ ἐντελῶς παρακμάζον Βουλγαρικὸν βασίλειον, ἐπαπειλεῖ αὐτὴν τὴν Βυζαντινὴν Αὐτοκρατορίαν, διορῶν ἤδη ὡς κύριον σκοπὸν τῆς ἐπιθέσεως τὴν τῆς Κωνσταντινουπόλεως κατάκτησιν.

Μόλις ὁ κίνδυνος οὗτος παρέρχεται, καὶ ἄλλος κατὰ πολὺ ἰσχυρότερος ἐχθρὸς ἀναφαίνεται εἰς τὸν ὁρίζοντα. Ὁ Αὐτοκράτωρ Ὄθων ὁ Α' νικητὴς ἐν Γερμανίᾳ, ὀνειρεύεται τὴν ἐπανόρθωσιν τῆς Δυτικῆς Αὐτοκρατορίας μετὰ τῆς Ῥώμης ὡς πρωτευούσης. Κατακτήσας τινὰς τῶν ἐπαρχιῶν, ἐγκαθίσταται εἰς Ῥώμην, ἀλλ' ἡ μεσημβρινὴ Ἰταλία ὑπόκειται εἰσέτι εἰς τὴν Ἀνατολικὴν Αὐτοκρατορίαν, ἡ εἰς αὐτὴν ὁμιλουμένη γλῶσσα εἶνε ἡ ἑλληνική. Ἡ κατοχὴ τῶν ἐπαρχιῶν αὐτῶν θεωρεῖται ὑπὸ τοῦ Ὄθωνος ἀπαραίτητος, ἀλλὰ πῶς ἦτο δυνατή, κατάκτησις αὐτοῦ ἐν εἰρήνῃ διακειμένου πρὸς τὸ Βυζαντινὸν Κράτος; ὅμως ἀποφασίζει ἐν πλήρει εἰρήνῃ τὴν πολιορκίαν τοῦ Bari, ἀλλ' ἀποτυγχάνει, τότε δὲ ἐπινοεῖ ἀποστολὴν πρεσβείας εἰς τὸν Νικηφόρον, ὅπως ζητήσῃ εἰς γάμον νέαν Αὐτοκρατορικὴν ἡγεμονίδα ἐλπίζων ὅτι αὐτὴ θέλει τῷ φέρει ὡς προῖκα καὶ τὰς ὑπ' αὐτοῦ ὀρεγομένας ἐπαρχίας.

Συνέβη ὅμως ὅτι καὶ ὁ Νικηφόρος εἶχε τὴν αὐτὴν ἰδέαν. Ἦτο διατεθειμένος ὅπως συζεύξῃ μετὰ τοῦ Ὄθωνος Αὐτοκρατορικὴν ἡγεμονίδα, ἐπὶ τῷ ὅρῳ ὅτι ἤθελε παύσῃ πᾶσα διένεξις περὶ τῆς νομίμου κτήσεως τῆς τε μεσημβρινῆς Ἰταλίας καὶ τῆς Ῥώμης αὐτῆς, ἂν δ' αὐτὸ τὸ τελευταῖον ἀκατόρθωτον, καὶ ἡ παράδοσις τῆς Ῥώμης εἰς τοὺς Βυζαντινοὺς ἀνέφικτος, ὁ Νικηφόρος ἀπῄτει ὅπως τοὐλάχιστον ἡ πόλις μένει ἀνεξάρτητος. Ὁ Λουϊτπράνδος, ἐπίσκοπος τῆς Κρεμῶνος στέλλεται παρὰ τοῦ Ὄθωνος εἰς Κωνσταντινούπολιν ὅπως διαπραγματευθῇ τὸν συμβιβασμὸν διὰ τοῦ συνοικεσίου, ἀλλὰ πρὸς μεγάλην του ἔκπληξιν παρατηρεῖ, ἐν ᾧ ὑπέθετε ὅτι προσφέρει τι ἐξαιρετικῶς γενναῖον, ὅτι ἡ Βυζαντινὴ Αὐλὴ τῷ φέρεται ὡς εἰς δεόμενον χάριν τινά. Αὐτὸ παροργίζει δριμύτατα αὐτόν, γνωστὸν δὲ πῶς ἐξεδικήθη, μεμφόμενος τοῦ Νικηφόρου καὶ τῆς Βυζαντινῆς Αὐλῆς ἐν τῇ ἀφηγήσει ἀμφοτέρων τῶν πρεσβειῶν αὐτοῦ. Ἡ ἀφήγησις αὕτη τῶν συμφορῶν τοῦ Ἰταλοῦ ἐπισκόπου ἔχει τι τὸ ἀστεῖον. Ἀλλὰ καὶ ὁ ἡμέτερος ἐθνικὸς ἱστορικός, ἄριστα περιέγραψε τὰς διαφόρους φάσεις τῶν διπλωματικῶν αὐτῶν περιπετειῶν καὶ τῶν τοῦ βυζαντινοῦ συνοικεσίου διαπραγματεύσεων ὡς δὲ εὐστοχώτατα παρατηρεῖ, οὐδεμία τῶν ἀπειλῶν τοῦ πολυθρυλήτου πρεσβευτοῦ τοῦ Ὄθωνος παρέπεισε τὸν Νικηφόρον εἰς παραχώρησιν καὶ τῆς ἐλαχίστης ἀκόμη τῶν ἀξιώσεων τῆς Ἀνατολικῆς Βασιλείας. (¹)

Ὡς ὅμως τοῦτο συμβαίνει πάντοτε, πολεμικὰ κατορθώματα, ὅσον ἔνδοξα καὶ ἂν ὦσιν, εἶνε ἀνεπαρκῆ πρὸς διατήρησιν δημοτικότητος, ἀφ' ἑνὸς μὲν διὰ τῆς ἀναποφεύκτου παρεισφρήσεως καὶ ἀποτυχιῶν τινῶν, ἀφ' ἑτέρου δ' ἕνεκα προσωπικῶν ἀντεγκλήσεων καὶ παθῶν.

Αἱ πολυδάπανοι ἐκστρατεῖαι ἐπέφερον ἀναγκαστικῶς νέα βάρη, φόρους ὀχληρούς. Ἐντεῦθεν δυσαρέσκειαι τοῦ λαοῦ. Ἀλλὰ καὶ ὁ κλῆρος ἀπὸ τοῦ πρώτου ἔτους τῆς βασιλείας τοῦ Νικηφόρου εἶχε δυσαρεστηθῇ ἕνεκα Νεαρᾶς αὐτοῦ, ἐμποδιζούσης τὴν ἀφιέρωσιν ἀγρῶν, τόπων ἢ οἰκιῶν εἰς μονάς, ἢ μητροπόλεις, ἢ ἐπισκοπάς, ὡς καὶ τὴν ἵδρυσιν νέων μονῶν, ξενώνων ἢ γηροκομείων.

Ὁ βασιλεὺς ἀπεξενοῦτο μικρὸν κατὰ μικρὸν καὶ τῆς ἀγάπης τῶν φίλων καὶ οἰκείων αὐτοῦ, πρὸς οὓς ἐδεικνύετο ἐπίσης αὐστηρός. Ὁ τοσοῦτον ὑπὲρ τῆς ἀναρρήσεως αὐτοῦ συμπράξας στενὸς αὐτοῦ συγγενὴς Τσιμισκῆς, ἡ Θεοφανώ, ἥτις μόλις εἰκοσαετὴς εἶχε συζευχθῇ τὸν ὑπερπεντηκονταετῆ Νικηφόρον κατὰ πᾶσαν πιθανότητα μόνον ἵνα ἀσφαλίσῃ τὸ καθ' ἑαυτήν, καὶ αὐτοὶ ἀκόμη διέκειντο ἐχθρικῶς τῷ βασιλεῖ. Τὸ δαιμόνιον κάλλος τῆς Αὐτοκρατείρας, οὗτινος καὶ ἡ μνήμη ἀκόμη φαίνεται καταθέλξασα μέχρι καὶ τοῦ ἡμετέρου Γάλλου ἱστορικοῦ, καὶ ὅπερ εἶχε καταγοητεύσῃ ἤδη τὸν Ῥωμανὸν καὶ τὸν Νικηφόρον, συνηνοῦντο δυστυχῶς μετ' ἀδυσωπήτου σκληρότητος καὶ φιλαρχίας. Οὐδὲν παράδοξον ὅτι καὶ ὁ Τσιμισκῆς, ὅστις ἤδη ἔχθιστα διέκειτο πρὸς τὸν βασιλέα, εὐκόλως ἐνέπεσεν εἰς τὰς πλεκτάνας τῆς Σειρῆνος, οὕτω δὲ καὶ τὸ ὀχυρὸν τεῖχος δι' οὗ ὁ Νικηφόρος ἐπόμενος

(¹) Κ. Παπαρρηγοπούλου, Ἱστορία τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους. Τόμος Δ' Κεφάλ. Γ'. σελ. 113 - 179. Τὴν περίεργον ἔκθεσιν τῆς β' πρεσβείας τοῦ Λουϊτπράνδου, ἐξελληνισθεῖσαν ἐκ τοῦ λατινικοῦ, ἐξέδωκε παρ' ἡμῖν μετὰ σχολίων, ὁ πολὺς Σ. Ζαμπέλιος εἰς τὰς *Βυζαντινὰς Μελέτας* αὐτοῦ (ἐν Ἀθήναις, 1858, σελ. 515-574).

Digitized by Google

εἰς εἰδοποιήσεις περὶ ἐπιβουλῶν κατὰ τῆς ζωῆς αὐτοῦ, εἶχε περικλείσῃ τὰ Βυζαντινὰ Ἀνάκτορα, κατ' οὐδὲν ὠφέλησεν ἀπέναντι σατανικῆς συζύγου καὶ ἐπιστηθίου συγγενοῦς.

Ἐπῆλθεν ἡ φρικώδης νὺξ τῆς 10ης Δεκεμβρίου τοῦ 969. Δριμὺς ἔπνεεν ὁ βορρᾶς, καὶ χιὼν κατέπιπτε πολλή. Περὶ μέσας νύκτας, στῖφος δολοφόνων ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν τοῦ Ἰωάννου λάθρα εἰσελθόντες εἰς τὰ Ἀνάκτορα, ὥρμησαν πρὸς τὸν βασιλικὸν θάλαμον καὶ ἐλεεινῶς κατεχρεούργησαν τὸν δυστυχῆ βασιλέα. (¹)

Ταῦτα ἐν συνόψει τὰ κατὰ τὸν Νικηφόρον Φωκᾶν.

Βεβαίως ὁ δέκατος αἰὼν εἶνε ὁ χρυσοῦς τῆς μακρᾶς ὑπάρξεως τοῦ Βυζαντινοῦ Κράτους. Ἤδη ὁ κ. Ἀλφρέδος Rambaud εἰς τὸ ὑπὸ τῆς Γαλλικῆς Ἀκαδημίας βραβευθὲν σοφὸν αὐτοῦ σύγγραμμα περὶ τοῦ Πορφυρογεννήτου(²), εἶχε μελετήσῃ μετ' ἄκρας ἐπιμελείας τὸ πρῶτον ἥμισυ τῆς ἑκατονταετηρίδος ταύτης. Ἀλλ' ἐνῷ αὐτὸ εἶνε γεγραμμένον ἐν εἴδει κεχωρισμένων μελετῶν καὶ σκιαγραφημάτων, ἡ πολύτιμος συγγραφὴ τοῦ Κ. Γουσταύου Schlumberger, οὐχὶ μόνον συμπληροῖ καθ' ὁλοκληρίαν τὸ κενὸν ὡς πρὸς τὸ δεύτερον ἥμισυ τῆς δεκάτης ἑκατονταετηρίδος, ἀλλὰ καὶ ἐκτὸς πιστῆς καὶ λεπτομεροῦς ἀφηγήσεως τῆς μεγάλης τοῦ Νικηφόρου βασιλείας, παρίστησιν ἡμῖν εἰκόνα λεπτομερεστάτην καὶ μελέτην ἐμβριθῆ ἁπάντων τῶν εἰς τὸ Βυζαντινὸν Κράτος ἀφορώντων, κατά τε τὴν διανοητικὴν καὶ ὑλικὴν ἔποψιν.

Οὐδεμίαν ἱστορικὴν συγγραφὴν ἐν τοῖς νεωτέροις χρόνοις, γνωρίζομεν ὑπερτέραν ταύτης. Μέγιστα τὰ προτερήματα τὰ διακρίνοντα τὸ πολυμαθὲς καὶ σοφὸν ἔργον τοῦ Γάλλου Ἀκαδημαϊκοῦ, καὶ ἀπαραίτητον καθιστῶσαν τὴν ἀπόκτησιν αὐτοῦ, οὐχὶ μόνον εἰς τὴν βιβλιοθήκην παντὸς φιλαρχαίου Ἕλληνος ἀλλὰ καὶ εἰς τὰς τῶν ἐν γένει περὶ μεσαιωνικῆς Ἱστορίας ἀσχολουμένων. Ἐκτὸς δ' ἡμῶν, ἰδίως καὶ διὰ τὴν πολιτικὴν καὶ θρησκευτικὴν ἱστορίαν τῶν Ἀράβων, τῶν Ἀρμενίων καὶ τῶν Ῥώσσων, οἵτινες παρέλαβον παρὰ τῶν Βυζαντινῶν τήν τε Ἐκκλησίαν καὶ τὴν τέχνην αὐτῶν, τὸ ἔργον κέκτηται οὐ τὴν τυχοῦσαν σπουδαιότητα.

Δι' ἀτρύτων καὶ πολυχρονίων κόπων ὁ Κος Schlumberger ἀνεδίφησεν οὐχὶ μόνον Βυζαντινάς, ἀλλὰ καὶ πλείστας ὅσας μέχρι τοῦδε ἀπροσίτους ἢ ἀγνώστους πηγάς, ἀραβικάς, ἀρμενικάς, ῥωσσικάς, ὡς καὶ τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης, συμπληρώσας οὕτως ἐποχὴν εἰσέτι λίαν σκοτεινήν. Ὁ εἰς τὸ τέλος τοῦ βιβλίου κατάλογος τῶν συγγραφέων καὶ τῶν διαφόρων πραγματειῶν τῶν παρὰ τοῦ σοφοῦ συγγραφέως μελετηθέντων, πληροῖ πέντε μεγάλας σελίδας.

Τὸ σύγγραμμα κέκτηται πρὸ πάντων δι' ἡμᾶς μεγίστην ἀξίαν, διά τε τὴν στοργὴν μεθ' ἧς ὁ συγγραφεὺς πραγματεύεται τὴν πάτριον ἡμῶν ἱστορίαν, καὶ τὴν ἀξιέπαινον ἀμεροληψίαν αὐτοῦ ὡς πρὸς τὰ θρησκευτικὰ ζητήματα καὶ τὰς μετὰ τοῦ Ἀρχιερέως τῆς Ῥώμης σχέσεις τῆς Ἀνατολικῆς Αὐτοκρατορίας, ἀρετήν, ἣν δυστυχῶς σπανίως εὑρίσκομεν, ἐκτὸς ὀλιγίστων ἐξαιρέσεων, εἰς πονήματα συγγραφέων δυτικῶν, τὴν αὐτὴν ὕλην πραγματευομένων.

Τὰ τὴν ἀπὸ τῆς τελευταίας ἀσθενείας καὶ τοῦ θανάτου Κωνσταντίνου τοῦ Πορφυρογεννήτου μέχρι τῆς δολοφονίας τοῦ Νικηφόρου ἐποχὴν πραγματευόμενα 15 κεφάλαια εἰσὶ πρότυπα καλλιεπείας καὶ ἱστορικῆς κρίσεως. Οὐδὲν διαφεύγει τὸν συγγραφέα ἀφορῶν εἰς τὸν ἐσωτερικὸν διοργανισμόν, τὴν κατὰ ξηρὰν καὶ κατὰ θάλασσαν δύναμιν, τὴν τῶν γραμμάτων καὶ τῆς Βυζαντινῆς τέχνης κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν ἀκμήν, εἰς αὐτὰς δὲ τὰς λεπτομερείας ἔγκειται ἴσως τὸ κυριώτατον ἐνδιαφέρον τοῦ συγγράμματος. (¹)

Ὅτι δ' ἐκτὸς τῶν προτερημάτων αὐτῶν ἀπαραμίλλως αὐξάνει τὴν ἀξίαν αὐτοῦ εἶνε ὅτι τὸ κείμενον πράγματι ζωογονεῖται ἐκ τῶν λαμπρῶν εἰκόνων, αἵτινες παριστῶσι νομίσματα, θέας, σχέδια διάφορα, γεωγραφικοὺς πίνακας καὶ ποικίλα πολύτιμα καλλιτεχνικὰ κοσμήματα ὧν πολλὰ μέχρι τοῦ νῦν ἄγνωστα ἢ κεκρυμμένα εἰς ἀπροσίτους ἰδιωτικὰς βιβλιοθήκας. Ἡ συλλογὴ τοῦ μοναδικοῦ αὐτοῦ εἰς τὸ εἶδος του θησαυροῦ μετὰ μεγίστων ἐπετεύχθη κόπων, ἡ δὲ δημοσίευσις τοῦ λαμπροῦ αὐτοῦ τόμου ἀποτελεῖ ἐποχὴν εἰς τὰς περὶ τῆς Βυζαντινῆς Αὐτοκρατορίας συγγραφάς (²)

Μία μόνη εὐχὴ ὑπολείπεται ἡμῖν ὅπως ἐκφράσωμεν τῷ σοφῷ συγγραφεῖ μετὰ τῶν συγχαρητηρίων ἡμῶν ὅπως ὁ Κος Schlumberger ἀναλάβῃ ὅσονούπω τὴν ἐξακολούθησιν τοῦ ἔργου, ὅπως καὶ ὁ ἴδιος, πρὸς χαρὰν τοῦ Πανελληνίου, ὑπόσχεται ἐν τῷ ἐπιλόγῳ αὐτοῦ, διὰ τῆς ἀφηγήσεως τῶν οὐχ ἧττον μεγάλων βασιλειῶν τῶν δύο διαδόχων τοῦ Νικηφόρου, τοῦ τε Ἰωάννου τοῦ Τσιμισκῆ καὶ Βασιλείου τοῦ Βουλγαροκτόνου. Ω *

(¹) Ἐν τῇ δραματικωτάτῃ ἀφηγήσει τῆς δολοφονίας ὁ Κος Schlumbeger μετεχειρίσθη καὶ ἀφήγησιν Σλαβικὴν λίαν ἐνδιαφέρουσαν, σελ. 751-756.

(²) *Alfred Rambaud* L' Empire Grec au dixième siècle. Constantin Porphyrogénètes. Paris. A. Franck. Μέγα ὄγδοον. 1870.

(¹) Ἀναφέρομεν εἰς ὀλίγα ἐκ τῶν πολλῶν, τὰς γλαφυρωτάτας καὶ λίαν ἐνδιαφερούσας ἀφηγήσεις, τῆς κηδείας τοῦ Πορφυρογεννήτου (Κεφ. Αον σ. 8-11) τῆς θριαμβευτικῆς εἰσόδου εἰς Κωνσταντινούπολιν Βυζαντινοῦ στρατηγοῦ κατὰ τὸν 10ον αἰῶνα (Κεφ. Βον σ. 99-104), τὴν περὶ ὑγροῦ πυρὸς καὶ στόλου μελέτην (Κεφ. Βον σ. 52-67), τὴν κατὰ τὴν ἀνάρρησιν τοῦ Νικηφόρου περιγραφὴν τῆς Αὐτοκρατορίας (Κεφ. 5ον σελ. 325-339), τὴν δραματικὴν ἀφήγησιν τῆς δολοφονίας (Κεφ. ΙΕον. σελ. 751-756), εἰς ἣν ὁ Κος Schlumberger προσέθεσε καὶ λίαν περίεργον Βουλγαρικὴν παράδοσιν, κατὰ τὸ σύγγραμμα τοῦ Πολυχρονίου Syrkow: Le récit Byzantin de l'assassinat de l'Empereur Nicéphore Phocas d'après une ancienne version bulgare. (αὐτ. σ. 760-762) κτλ.

(²) Ὁ Κ. Rambaud εἶχεν ἤδη μεταγράψῃ εἰς τὴν γαλλικὴν λέξεις τινὰς κατὰ τὸν ἑλληνικὸν σχηματισμὸν αὐτῶν. Ὁ Κ. Sclumberger εὐθύνει ἐπαισθητῶς τὸν κύκλον καὶ μεταγράφει κατὰ σύστημα autocrator, autocratorissa, Basileus, basilissa, basileis, stratigos, Scholes, Kastra, calogère καὶ ἄλλα παρόμοια. Ὁμολογοῦμεν ὅτι ὁ νεωτερισμὸς αὐτὸς ἥκιστα ἀπαρέσκει ἡμῖν, εἰς τοιούτου εἴδους σύγγραμμα.

Digitized by Google

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΑΝΑΛΕΚΤΑ

Αἱ φάλαιναι καὶ τὰ καλώδια. Τὸ ἑνοῦν τὴν Βραζελίαν μετὰ τῆς Εὐρώπης ὑπερατλάντειον καλώδιον τῆς Βραζιλιανῆς τηλεγραφικῆς ἑταιρίας ἐβλάβη πρό τινος καὶ ἠδυνάτει νὰ μεταδώσῃ ἀνελλιπῆ τὰ διαμειβόμενα τηλεγραφήματα, πρὸς τοῦτο δὲ ἔλαβεν ἐντολὴν τὸ ἐπὶ τῶν ἐπισκευῶν εἰδικὸν ἀτμόπλοιον νὰ ἀνεύρῃ τὸ βλαβὲν μέρος καὶ νὰ φροντίσῃ περὶ ἐπισκευῆς αὐτοῦ. Τὸ ἀτμόπλοιον μετὰ ἐπίμονον καὶ ἀνωφελῆ ἔρευναν, εὗρε τέλος μέρος τοῦ καλῳδίου, τὸ ὁποῖον ἔφερεν ἀντίστασιν ὡς νὰ ἦτο ποῦ ἐμπλεγμένον, ὅταν δὲ ἰσχυρότερον ἀνεσύρθη, ἀνῆλθεν εἰς τὴν ἐπιφάνειαν κομμένον καὶ φέρον περιτυλιγμένον πτῶμα σεσηπὸς μεγάλης φαλαίνης. Τὸ κῆτος εἶχεν ὅλως ἐκδαρῆ ἀλλὰ τὸ σῶμα εἶχε μείνῃ ἀδιάτρητον καὶ πρὸς στιγμὴν ἐπέπλευσεν ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ ὕδατος πλῆρες ἀτμοσφαιρικοῦ ἀέρος ὡς σφαῖρα ἀεροστάτου. Ἀλλ' ἔξαφνα διερράγη σφενδονῆσαν ῥεῦμα ἀέρος καὶ συνετάραξεν τόσον πολὺ τὰ ὕδατα, ὥστε οἱ ἀπὸ λέμβου κρατοῦντες τὸ καλῴδιον κατέλιπον αὐτὸ ἐκ φόβου μὴ ἀνατραπῶσιν. Ὡς φαίνεται ἡ φάλαινα προσκρούσασα εἰς τὸ καλῴδιον καὶ μὴ δυνηθεῖσα νὰ διέλθῃ ὑπ' αὐτὸ ἐσφηνώθη ἐκεῖ καὶ ἀποπειραθεῖσα ν' ἀπαλλαγῇ περιεδέθη ἰσχυρότερον. Ἀπέμεινε δὲ ἐκεῖ αἰχμάλωτος καὶ ἐξέπνευσεν ἐξ ἀσφυξίας μὴ δυναμένη νὰ προβάλῃ ὑπὲρ τὴν ἐπιφάνειαν τῶν ὑδάτων ὅπως ἀναπνεύσῃ. Εἰς τὸ πτῶμα τῆς φαλαίνης εὑρέθησαν προσκεκολλημένα πλήθη ὀστρέων. Τὸ συμβὰν τοῦτο δὲν εἶνε τὸ πρῶτον ἀναφερόμενον εἰς τὰ χρονικὰ τῆς ὑποθαλασσίου τηλεγραφικῆς.

Τὸ σύγγραμμα τοῦ Στάνλεϋ, ἐν ᾧ περιγράφει τὰ κατὰ τὴν εκστρατείαν αὐτοῦ πρὸς διάσωσιν τοῦ Ἐμὶν πασσᾶ, ἐπιγραφόμενον: «Ἀνὰ τὴν μαύρην Ἀφρικήν», ἐξεδόθη τὴν 12]24 Ἰουνίου ταὐτοχρόνως ἐν Λονδίνῳ καὶ ἐν Νέᾳ Ὑόρκῃ, ὁμοίως δ' ἐν γαλλικῇ μὲν μεταφράσει ἐν Παρισίοις, ἐν γερμανικῇ εν Λειψίᾳ καὶ ἐν ἰταλικῇ ἐν Μεδιολάνοις. Αἱ δημοσιευθεῖσαι πρὸ τῆς ἐκδόσεως αὐτοῦ ἐπιστολαὶ τοῦ διασήμου περιηγητοῦ, αἱ ἀφηγήσεις περὶ τῶν συμβάντων αὐτῷ, τὰς ὁποίας κατεχώρισαν ἐφημερίδες τινές, ἀντὶ νὰ μειώσωσι τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ συγγράμματός του, ἐπηύξησαν μᾶλλον αὐτό, κινήσασαι τὴν γενικὴν περιέργειαν. Ἀξιοσημείωτον οὐδὲν ἧττον εἶνε ὅτι καὶ ἡ συγγραφὴ καὶ ἡ ἔκδοσις συνετελέσθησαν ἐν βραχυτάτῳ χρόνῳ. Ὡς γράφουσιν ἐν τῷ προλόγῳ οἱ Ἄγγλοι ἐκδόται, οὐδέποτε ὁδοιπορικὸν τοσοῦτον περιεκτικόν, ὅσον τὸ τοῦ Στάνλεϋ, ἐγράφη καὶ ἐτυπώθη ἐν τόσον ὀλίγῳ χρονικῷ διαστήματι. Τοῦ ἔργου ἐπελήφθη ὁ Στάνλεϋ τῇ 13)25 Ἰανουαρίου τοῦ παρόντος ἔτους ἐν Καΐρῳ, ἐν τῷ ξενοδοχείῳ τῆς Βικτωρίας· εἰργάσθη δ' ἀδιαλείπτως ἐπὶ πεντήκοντα συνεχεῖς ἡμέρας, γράφων κατὰ μέσον ὅρον εἴκοσι σελίδας τυπογραφικὰς καθ' ἑκάστην· τὸ πρῶτον μέρος τοῦ χειρογράφου παρεδόθη εἰς χεῖρας τοῦ ἄγγλου τυπογράφου τὴν 28/12 Μαρτίου τὸ δὲ τελευταῖον τυπογραφικὸν δοκίμιον ἐστάλη εἰς τὸν συγγραφέα τὴν 22)3 Ἰουνίου, συντελεσθείσης τῆς μὲν συγγραφικῆς ἐργασίας εἰς 50 ἡμέρας, τῆς δὲ τυπογραφικῆς εἰς 83. Ἕτεραι 20 ἡμέραι ἐδαπανήθησαν εἰς τὴν τύπωσιν, τὸ δέσιμον καὶ τὴν διεκπεραίωσιν, διότι ἡ δημοσίευσις ἐγένετο, ὡς εἴπομεν, τὴν 12)24 Ἰουνίου· ἤτοι ἐν ὅλῳ ἐχρειάσθησαν 100 ἡμέραι. Μείζονος ὅμως θαυμασμοῦ ἀξία εἶνε ἡ ταχύτης τῆς ἐκδόσεως τῶν μεταφράσεων. Οἱ γάλλοι, γερμανοὶ καὶ ἰταλοὶ ἐκδόται ἔλαβον τὰ πρῶτα τυπογραφικὰ δοκίμια τὴν 8)20 Μαρτίου καὶ παρέδωκαν αὐτὰ εἰς τοὺς μεταφραστάς· ἀλλ' ἐπειδὴ ταῦτα ἦσαν ἀδιόρθωτα, τὰ δὲ πρῶτα διωρθωμένα φύλλα ἔλαβον τὴν 1)13 Μαΐου ἦτο χρεία νέας μεταφραστικῆς καὶ τυπογραφικῆς ἐργασίας πρὸς ἀντιβολὴν τῶν διορθώσεων. Ἡ στοιχειοθεσία τῶν μεταφράσεων ἤρχισε κατὰ τὰς ἀρχὰς Ἀπριλίου, κατὰ τὰ μέσα δὲ τοῦ Ἰουνίου εἶχε περατωθῇ ὁ πρῶτος τόμος, ὁ δὲ δεύτερος ἐξεδόθη μετὰ μιαν ἑβδομάδα. Ἤτοι δύο ὀγκώδεις τόμοι, ἐκ 1100 σελίδων ὀγδόου σχήματος, μετὰ πολλῶν εἰκόνων καὶ 38 πινάκων μετεφράσθησαν, ἐστοιχειοθετήθησαν, διωρθώθησαν, ἐσελιδοποιήθησαν, ἐτυπώθησαν καὶ ἐδέθησαν εἰς 93 ἡμέρας μόνον!

Δίαιτα τοῦ Ἀρχιγραμματέως τῆς Γερμανίας. Μία ἐφημερὶς τοῦ Βερολίνου ἀναγράφει τὰ ἑπομένας λεπτομερείας περὶ τῆς διαίτης καὶ τοῦ τρόπου τῆς ἐργασίας τοῦ ἀρχιγραμματέως Καπρίβι. «Μέχρι τοῦ ἀντιθαλάμου εἰσέρχονται οἱ βουλόμενοι ἀκωλύτως, μὴ ἐνοχλούμενοι, ὡς συνέβαινεν ἐπὶ τοῦ πρίγκηπος Βίσμαρκ, ὑπὸ ὑπαλλήλων τῆς μυστικῆς ἀστυνομίας, κατασκοπευόντων τοὺς λόγους καὶ τὰ κινήματα παντὸς ἐπισκέπτου. Ὁ κύριος Καπρίβι ἐξυπνᾷ ἐνωρὶς καὶ ἐργάζεται πολὺ τὴν πρωΐαν· διακόπτει δὲ τὴν ἐργασίαν του κατὰ τὴν ὥραν τοῦ προγεύματος, ὅπερ εἶνε λιτώτατον. Κατὰ τὴν δεκάτην ὥραν ὁ ἀρχιγραμματεὺς δέχεται τοὺς συμβούλους του. Μετὰ τὸ γεῦμα, ἁπλοῦν ὡς τὸ πρόγευμα, ἐξέρχεται ἔφιππος ἐπί τινας ὥρας. Μετὰ τὴν ἐπάνοδόν του εἰς τὸ μέγαρον, γίνονται ἐπίσημοι ἀκροάσεις, πλὴν τῶν ἡμερῶν καθ' ἃς μεταβαίνει εἰς τἀνάκτορα, ὅπως ὑποβάλῃ τὴν ἔκθεσίν του εἰς τὸν αὐτοκράτορα. Ἅμα δὲ περατωθῶσιν αἱ ἀκροάσεις δέχεται πάλιν τοὺς συμβούλους του. Τὴν ἑσπέραν παραμένει εἰς τὸ σπουδαστήριόν του, ὅπου τὸν συντροφεύουσι στενοί τινες φίλοι, οἱ πλεῖστοι στρατιωτικοί, μεθ' ὧν διέρχεται τὰς ὥρας καπνίζων. Ἐκ τῶν ἐν τῷ μεγάρῳ τῆς ἀρχιγραμματείας δωματίων καὶ αἰθουσῶν, ἅτινα κατεῖχεν ὁ Βίσμαρκ ἀπὸ τοῦ 1862, ὀλίγα μόνον χρησιμοποιεῖ εἰς κατοικίαν του ὁ Καπρίβι, τὰ δ' ἄλλα μένουσι κενά. Σπανιώτατα δὲ κατέρχεται εἰς τὸν κῆπον τοῦ μεγάρου, ὅπου ὁ προκάτοχός του συνείθιζε νὰ περιπατῇ οὐ μόνον τὴν ἡμέραν ἀλλὰ καὶ τὴν νύκτα, ἀκολουθούμενος ἀπὸ τὸν σκύλον του καὶ ἕνα ἀστυνομικὸν ὑπάλληλον.

ΧΡΟΝΙΚΑ

Φιλολογικά. Τῇ 10)22 Ἰουνίου ἐτελέσθησαν ἐν Μαγεντίᾳ λαμπραὶ ἑορταὶ εἰς τιμὴν τοῦ εὑρετοῦ τῆς τυπογραφίας Γουτεμβέργου. Ταὐτοχρόνως δ' ὠργανώθη τυπογραφικὴ ἔκθεσις, καθιστᾶσα καταφανεῖς τὰς προό-

Digitized by Google

δους αἵτινες ἐν τῇ τυπογραφίᾳ συνετελέσθησαν ἀπὸ τῆς ἀρχῆς αὐτῆς μέχρι τοῦ καθ' ἡμᾶς χρόνων. Ἡ ἔκθεσις αὕτη, περιλαμβάνουσα καὶ ξυλογραφικὸν τμῆμα, θὰ μείνῃ ἀνοικτὴ μέχρι τέλους Ἰουνίου· ἔπειτα δὲ τὰ πλεῖστα τῶν ἐκθεμάτων θὰ κατατεθῶσιν εἰς τὴν βιβλιοθήκην τῆς Μαγεντίας. Καὶ ἐν Φραγκοφόρτῃ ἑωρτάσθη ἡ 450 ἐπέτειος τῆς εὑρέσεως τῆς τυπογραφίας, διὰ τελετῆς, γενομένης περὶ τὸ μνημεῖον τοῦ Γουτεμβέργου, ὅπερ ἐγείρεται ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ.

Ἐκπαιδευτικά. Ἀνακινηθέντων ἐν τῷ Κοινοβουλίῳ τῆς Γαλλίας τῶν ἐκπαιδευτικῶν ζητημάτων ὁ γαλλικὸς τύπος ἐπελήφθη εὐρυτάτης συζητήσεως αὐτῶν, ἰδίως δὲ τοῦ ζητήματος τῆς καταργήσεως τῆς κλασσικῆς ἐκπαιδεύσεως. Οἱ πλεῖστοι δὲ παραδέχονται ὅτι ἂν μὴ εἶνε εὔκολον ὅλη ἡ γαλλικὴ νεολαία νὰ διδάσκηται τὰ ἑλληνικὰ καὶ τὰ λατινικὰ γράμματα, ἐπάναγκες ὅμως εἶνε μέρος τοὐλάχιστον αὐτῆς, τὸ ἐκλεκτότατον νὰ μὴ μένῃ ἄμοιρον τῆς κλασσικῆς παιδεύσεως, καὶ ὅτι ἐπιζημιωτάτη εἶνε ἡ παντελὴς κατάργησις τῆς διδασκαλίας τῆς ἑλληνικῆς καὶ τῆς λατινικῆς γλώσσης. Καὶ αὐταὶ αἱ ῥιζοσπαστικαὶ ἐφημερίδες ἐξαίρουσι τὴν μορφωτικὴν δύναμιν τῆς κλασσικῆς παιδεύσεως «Δὲν λέγομεν, γράφει ὁ *Ῥιζοσπάτης* ὅτι δὲν πρέπει νὰ διδάσκωνται ἡ ἑλληνικὴ καὶ ἡ λατινική· τοὐναντίον μάλιστα. Ἀλλ' ἡ διδασκαλία τῶν γλωσσῶν τούτων ἐκ τῆς φορᾶς τῶν πραγμάτων κατέστη σήμερον εἰς μόνους τοὺς εὐπόρους προσιτή.» Ἑτέρα δ' ἐφημερίς, ἡ *Δικαιοσύνη* γράφει: «Πρὸς μόρφωσιν ἀνθρώπων εἶνε χρεία γενικωτέρων ἰδεῶν, αὐται δὲ μόνον διὰ τῆς κλασσικῆς ἐκπαιδεύσεως προσκτῶνται. Αἱ πρακτικαὶ ἐπιστῆμαι μόνον μηχανικοὺς δημιουργοῦσι. Ὁ δὲ συνομιλήσας καὶ ἐπὶ πέντε λεπτὰ μόνον μετὰ μηχανικοῦ μὴ εὐμοιρήσαντος κλασσικῆς μορφώσεως, δὲν βραδύνει νὰ κατανοήσῃ ὅτι ὁ μηχανικὸς οὗτος καὶ ἂν ἀκόμη ἤγειρε πύργους τριακοσίων μέτρων ἢ κατεσκεύασε σιδηροτεύκτους στοὰς μηχανῶν, ὅμως στερεῖται ἀνθρωπισμοῦ. Λαὸς ἐκ μηχανικῶν ἀποτελούμενος ἠμπορεῖ νὰ ἐπιτελέσῃ θαύματα ἐν τῇ βιομηχανίᾳ· ἀλλ' οὐδὲν ἧττον θὰ εἶνε λαὸς οἰκτρὸς καὶ ἀξιοθρήνητος.»

Θεατρικά. Ἡ Σάρρα Βερνὰρ ἀναρρώσασα, ἤρχισε τὰς παραστάσεις αὐτῆς ἐν Λονδίνῳ διὰ τῆς «Ἰωάννας Δ' Ἄρκ»

ΠΑΝΤΟΙΑ

Οἱ μωαμεθανοὶ Ἰνδοὶ παρασκευάζουσιν ἀποστολὴν πολυαρίθμων κηρύκων τοῦ Μωαμεθανισμοῦ εἰς Ἀμερικὴν ὅπως κατηχήσωσι τοὺς χριστιανοὺς καὶ προσελκύσωσιν αὐτοὺς εἰς τὸ θρήσκευμα τοῦ Μωάμεθ.

ΑΙ ΕΙΚΟΝΕΣ

Δὸν Πέτρος τῆς Βρασιλίας. Ὁ πρώην αὐτοκράτωρ τῆς Βρασιλίας ἐγεννήθη τῷ 1825. Παρέλαβε τὸν θρόνον παρὰ τοῦ παραιτηθέντος πατρός του πενταετὴς μόλις καὶ ἀνεκηρύχθη ἐνήλικος τῷ 1841 ἤτοι ἐν ἡλικίᾳ 16 ἐτῶν. Πῶς ἐκυβέρνησε κατὰ τὰ 48 ἔτη τῆς ἀρχῆς του διεφημίσθη εἰς τὸν ἁπανταχοῦ κόσμον, καὶ κατέστησε τὸ ὄνομα αὐτοῦ σεβαστὸν καὶ ἀγαπητὸν ὡς ἡγεμόνος φιλελευθέρου καὶ σοφοῦ. Ἡ Βρασιλία ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ Δὸν Πέτρου ἐτέλεσε γιγαντιαίας προόδους καὶ κατέλαβε τὴν μεταξὺ τῶν πεπολιτισμένων ἐθνῶν θέσιν αὐτῆς. Ἀπὸ τῆς ἐκθρονίσεώς του ὁ Δὸν Πέτρος ἀποκατέστη ἐν Εὐρώπῃ, ἣν καὶ πρὸ 14 ἐτῶν, τῷ 1876, ἐπεσκέφθη ἐλθὼν τότε καὶ εἰς Ἀθήνας. Βαρέως φέρων τὴν ἐκ τῆς ἐξορίας ὀδύνην, ἣν καὶ διὰ στίχων ἐξεδήλωσε, κατεβλήθη μεγάλως, ἀφ' ὅτου μάλιστα ἀπώλεσε καὶ τὴν σύζυγον αὐτοῦ ἀποθανοῦσαν ὀλίγον μετὰ τὴν ἐκθρόνισιν.

Πομφόλυγες. Ὁ ζωγράφος τῆς εἰκόνος ταυτης Γαβριὴλ Μὰξ εἶνε ἐκ τῶν διασημοτέρων συγχρόνων ζωγράφων τῆς Γερμανίας. Ἐγεννήθη ἐν Πράγᾳ τῷ 1840 καὶ ἐξεπαιδεύθη ἐν Βιέννῃ καὶ ἐν Μονάχῳ παρὰ τῷ Πιλότυ. Τὰ πλεῖστα τῶν ἔργων του ἔχουσι τοῦτο τὸ ἰδιάζον, ὅτι δὲν περιλαμβάνουσι περισσοτέρας τῶν δύο μορφῶν, ὅπως καὶ ἡ παροῦσα εἰκών. Ἂν δὲ ὑπολείπονται τῶν ἔργων ἄλλων καλλιτεχνῶν ὡς πρὸς τὸ ὕψος τῆς συλλήψεως καὶ τὴν δύναμιν τῆς ἐκτελέσεως, ἀλλὰ πάντα ἀποπνέουσι γλυκὺ ἄρωμα ἁβρᾶς ποιήσεως, ἐνίοτε δὲ φέρουσιν εἰς τὸ πνεῦμα τοῦ θεατοῦ βαθεῖς καὶ θλιβεροὺς στοχασμούς, ἀντανακλῶντα αὐτοὺς τοὺς στοχασμοὺς τοῦ ἐμπνευσμένου τεχνίτου, οὓς ἐκ τοῦ ἰδίου πνεύματος ἐπὶ τῆς ὀθόνης ἀπετύπωσεν. Καὶ ἡ εἰκὼν αὕτη παριστῶσα νεάνιδα ἐν ἀρχαϊκῇ περιβολῇ φιλαρέσκως κατοπτριζομένην καὶ ἐναβρυνομένην διὰ τὸ κάλλος αὐτῆς, ἐν ᾧ μικρὸς ἐρωτιδεὺς ὄπισθεν καθήμενος φυσᾷ καὶ ῥίπτει πομφόλυγας εἰς τὸν ἀέρα, τί ἄλλο εἰκονίζει ἢ ζωγραφιστὴν τὴν ἰδέαν ὅτι ἡ νεότης καὶ ἡ καλλονὴ ὡς αἱ πομφόλυγες εἶνε στιγμιαῖαι, κεναὶ καὶ μάταιαι εἰς τὸν γήϊνον κόσμον τῆς συνεχοῦς καὶ ἀπηνοῦς φθορᾶς!

ΕΔΩ Κ' ΕΚΕΙ

Καλὴ διεύθυνσις. — Χθὲς ἐπιάσθηκα 'ς τὰ γερὰ μὲ τὴν γυναῖκά μου. Μ' ἔφερε σὲ τέτοιαν θέσιν ποῦ γυρνῶ καὶ τῆς λέω: πήγαινε 'ς τὸν διάβολο! Κ' ἐκείνη τί κάνει, μάτια μου; βάζει τὸ καπέλλο της καὶ τὸ σάλι της καὶ πάει ἴσια. . . 'ς τὴν πεθερά μου!

Ἐκλογὴ ἐπαγγέλματος.-Γιατὶ δὲν ἀκολουθεῖς κανὲν ἐπάγγελμα;—Γιατὶ ἓν μόνον ἐπάγγελμα μ' ἀρέσει καὶ γι' αὐτὸ χρειάζονται πάρα πολλὰ χρήματα.—Ποιὸ ἐπάγγελμα; — Ἑκατομμυριοῦχος.

Εἰς ἀνταλλαγήν. Ξένος ἐν Ἀθήναις διατρίβων ἔχασε τὴν σκύλαν του, τὴν ὁποίαν εἶχε πρὸ πολλοῦ ὡς ἀνήκουσαν εἰς εὐγενὲς γένος. Μετὰ πολλοὺς μῆνας ἀνακαλύπτει ὅτι κάτοχος αὐτῆς ἦτο Ἀθηναῖός τις. Διὰ παντοίων μέσων ζητεῖ τὴν ἀπόδοσιν τοῦ ζώου ἀπειλῶν ὅτι θὰ καταφύγῃ εἰς τὴν πρεσβείαν καὶ εἰς τὰ δικαστήρια. Ὁ Ἀθηναῖος εἶνε ἀνένδοτος, παρακινούμενος δὲ ὑπὸ βουλευτοῦ Ἀττικῆς νὰ συμβιβασθῇ ἐπὶ τέλους μὲ τὸν ξένον διὰ νὰ μὴν ἐμπλέξῃ εἰς δικαστήρια, προτείνει ὡς μόνον συμβιβασμὸν νὰ τοῦ δώσῃ τὸ πρῶτον σκυλάκι τὸ ὁποῖον θὰ γεννήσῃ ἡ σκύλα. Καὶ ὁ ξένος μαθὼν τὴν πρότασιν: —Ὡραῖος συμβιβασμός, κράζει ἐν ὀργῇ, φαντάσου νὰ σοῦ πάρῃ ἕνας τὴν γυναῖκά σου καὶ νὰ σοῦ δίδῃ εἰς ἀνταλλαγὴν τὸ πρῶτο παιδὶ ποῦ θὰ κάμῃ μαζί της! . .

ΤΡΕΙΣ ΓΝΩΜΑΙ ΚΑΘ' ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Ἡ αὐστηρότης εἶνε ἀπόδειξις ἐκτιμήσεως, ἐνῷ εἰς τὴν ἐπιείκειαν ὑπάρχει πολλάκις δόσις περιφρονήσεως.

*

Τὰ χρέη ὁμοιάζουν τὰ παιδία· ὅσον μικρότερα εἶνε τόσον περισσότερον φωνάζουν.

*

Ὅπως τὰ ἐνδύματα δὲν παράγουσι θερμότητα ἀλλὰ περικλείουσι μόνον καὶ διατηροῦσι τὴν ἐν τῷ σώματι ἐνυπάρχουσαν, ὁμοίως τὰ πλοῦτη καὶ αἱ ἐξωτερικαὶ ἀπολαύσεις δὲν καθιστῶσι τινα εὐτυχῆ ἂν ἐκ τοῦ ἰδίου αὐτοῦ ἤθους δὲν πηγάζει ἡ εὐτυχία.

ΜΙΑ ΣΥΜΒΟΥΛΗ ΚΑΘ' ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Κηλῖδες παρκέτου προελθοῦσαι ἐκ λίπους ἢ ἐλαίου ἀφαιροῦνται ἂν σταλάξετε ὀλίγον πετρέλαιον εἰς αὐτὰς καὶ τὰς τρίψετε διὰ πανίου βραχέντος εἰς πετρέλαιον. Τὸ πετρέλαιον δὲν ἀργεῖ νὰ ἐξατμισθῇ· κατόπιν δὲ πλύνετε μὲ σαπωνάδα τὰ βραχέντα μέρη καὶ ἅμα στεγνώσουν τὰ κηρώνετε καὶ τὰ στιλβώνετε.

Κωνσταντινούπολις Δ.Ν.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1890 - 2202

Digitized by Google

ΕΣΤΙΑ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΗ

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ — ΙΟΥΝΙΟΣ

1890

BODL. LIBR.

Digitized by Google

Digitized by Google

ΕΣΤΙΑ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΗ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΙΔΡΥΘΕΝ ΤΩι 1876

Βραβευθὲν ὑπὸ τοῦ ἐν Παρισίοις Συλλόγου πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν ἑλλ. σπουδῶν, ἀξιωθὲν ἀργυροῦ μεταλλίου ἐν τῇ Ἐκθέσει τῆς Δ΄. Ὀλυμπιάδος καὶ χαλκοῦ ἐν τῇ Παγκοσμίῳ Ἐκθέσει τοῦ 1889.

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ - ΙΟΥΝΙΟΣ

1890

ΑΘΗΝΗΣΙ

ΕΚΔΟΤΑΙ

Ν. Γ. ΠΟΛΙΤΗΣ ΚΑΙ Γ. ΔΡΟΣΙΝΗΣ

ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ ΕΝ ΤΗι ΟΔΩι ΠΑΡΘΕΝΑΓΩΓΕΙΟΥ ΑΡΙΘ. 12 ΠΑΡΑ ΤΗΝ ΟΔΟΝ ΣΤΑΔΙΟΥ

Digitized by Google

Digitized by Google

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ

Κεχαγιᾶ Ν. Ι. Βυζαντινὴ ἐπιγραφὴ Θεσσαλονίκης σ. 232.

Ὑπὸ τὸ δόρυ. Πώλησις δούλων ἐν Ῥώμῃ 120.

ΙΣΤΟΡΙΚΑ

Νικηφόρος ὁ Φωκᾶς καὶ ὁ νεώτατος ἱστορικὸς αὐτοῦ σ. 396

Δημητριάδου Γ. Ὁ τάφος τοῦ Νικοτσάρα 332.

Θουβενέλ. Ἡ ἐπὶ Ὄθωνος Ἑλλάς, μετάφρασις Κ. 314.

Καρέτ. Χρονικὰ τῆς δευτέρας γαλλικῆς αὐτοκρατορίας. Μετάφρασις Χ 122.

Λάμπρου Σ. Π. Ἡ συμβασιλεία Λέοντος καὶ Ἀλεξάνδρου 305.

Νερούτσου Τάσου Δ. Ὁ λέων τοῦ Πειραιῶς 65.

Ῥενὰν Ἐρν. Ὁ θάνατος τοῦ Ἰησοῦ. Μετάφρ. Σ. 65.

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΑ

Βασιάδης (Κωνσταντῖνος Ἡρακλῆς) σελ 141. — Ὁ Ἔδισον ὡς οἰκογενειάρχης 128. — Ἀδαμάντιος Κοραῆς (ἐκ τῆς συγγραφῆς τοῦ κ. Δ. Θερειανοῦ) 149.

Βικέλα Δ. Ὁ Μαρκήσιος τοῦ Σαὶντ Ἱλαίρ σελ. 257, 277, 289.

Κακλαμάνου Δ. Ἡ πτῶσις μιᾶς δυναστείας 184.

Μελετοπούλου Χαρ. Ἰωάννης Σοῦτσος 197, 213.

Παπαγεωργίου Σ. Ὑπατία 337, 353.

Χατζηκώνστα Λυσάνδρου. Ῥοβέρτος Χαμερλίγγιος 225, 241.

ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΑ

Γῦρος (ὁ) τοῦ κόσμου εἰς 72 ἡμέρας σ. 296,

Δύο ἡμέραι ἐπὶ τοῦ Πίνδου, ὑπὸ Κ. Γ. Κ. 161, 180, 204.

Ἐφταλιώτη Ἀργύρη. Ἡ Κεϋλάνη σ. 273.

Μηλιαράκη Ἀντ. Γεωγραφικὰ περίεργα: Πόθεν ἡ λέξις Δασκαλειὸ σ. 43. Ἀνάβησος ὄχι Ἀνάβυσσος 75.

Στάνλεϋ. Ἐπιστολαί, μετάφρασις σ. 59.

ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΑ

Ἀνέκδοτοι δημώδεις παροιμίαι. Ἠλείας. Ἐκ συλλογῆς Π. Λιναρδάκη 171, 190. — Ναυτικαὶ παροιμίαι Καστελλορριζίων, ἐκ συλλογῆς Ἀχ. Σ. Διαμαντάρα 231.

Ἀπόκρεω (αἱ) ἀνὰ τὴν Ἑλλάδα: Τὸ πρωτοπαλλήκαρον καὶ ὁ ἀγᾶς ὑπὸ Κ. Ν. Κανελάκη σ. 91. Ὀρχήσεις καὶ στιχουργικοὶ ἀγῶνες ἐν Σίφνῳ, ὑπὸ Ἰαχ. Χ. Δραγάτση 92. — Τὸ τελευταῖον ᾆσμα τῶν Ἀπόκρεων ὑπὸ ΧΧΧ. 93. — Αἱ εὐωχίαι τῶν Ἀπόκρεων ὑπὸ Χρ. Γ. Βλάχου 93. — Αἱ Ἀπόκρεω καὶ αἱ προσωπιδοφορίαι ἐν Πάτμῳ ὑπὸ Ἐπ. Ἀλεξάκη 109.

Ἡ πρώτη Μαΐου ἀνὰ τὴν Ἑλλάδα: Τὰ Κλήδονα ὑπὸ Χ. Χριστοβασίλη σ. 268. — Ἡ πρώτη Μαΐου ἐν Κερκύρᾳ ὑπὸ Σ. Παπαγεωργίου 269. — Ἐν Κοζάνῃ ὑπὸ Ἀστερίου Ζήκου 286. — Ἐν Καλύμνῳ 324.

Ἀννίνου Χ. Παράστασις τοῦ Ἐρωτοκρίτου (Ἔθιμον τῶν Ἀπόκρεων) 119.

Ἐνυάλη Λ. Ἔθιμον τῆς πρωτοχρονιᾶς σ. 62.

Ἐφταλιώτη Ἀργύρη. Τὰ ὀνόματά μας 42. — Τὰ τραγούδια μας 156.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ

Βαρεῖς χειμῶνες, ἐκ τοῦ γαλλικοῦ σ. 44.

Φλωρᾶ Θ. Χ. Αἱ ἀσθένειαι τοῦ συρμοῦ 138.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΕΙΟΛΟΓΙΚΑ

Δεκαπενθήμεροι ἐπιστολαὶ ὑπὸ Κ. σ. 14, 46, 108.

Ἐγκόσμιοι σκέψεις σ. 126.

Ἐπιστολαὶ πρὸς βαπτιστικὸν 316.

Μικρὰ ζητήματα σ. 78, 221, 253, 317, 350.

Ἀννίνου Χ. Τὰ ὡρολόγια 97.

Κακλαμάνου Δ. Ἡ ἀληθινὴ εὐγένεια σ. 21. — Ἐγκλήματα καὶ ἐγκληματίαι 125.

Μητσάκη Μ. Εἷς τοῖχος 81. — Ὁ καλλωπισμὸς τῶν Ἀθηνῶν 157. — Ἀρχαῖα μνημεῖα 25?. — Γυμναστικὴ ἀγωγὴ (ἡ) ἐν Γαλλίᾳ 377.

Παλαμᾶ Κ. Δοῦναι καὶ λαβεῖν 10.

Σίγγερ Γουλιέλμου. Ἐκ τοῦ κόσμου τῶν ἐγκλημάτων. Μετάφρασις Λ. σ. 168, 186.

Σούτσου Ἰω. Ἡ τροφὴ καὶ ὁ πλοῦτος 219.

Digitized by Google

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ

Ἡ πρώτη παράστασις τοῦ Ἐρνάνη. Μετάφρασις Χ· 380, 394, 407.
Ἐφταλιώτη Ἀργύρη. Τὰ τραγούδια μας 156.
Θεοκρίτου. Βουκολιασταί, μετάφρ. Γ. Καλοσγούρου 333.
Μηλιαράκη Ἀντ. Ἰωάννης καὶ Θεοδόσιος Ζυγομαλᾶ 298.
Παλαμᾶ Κ. Συγγραφεῖς καὶ βιβλία: Κ. Μάνου, Λόγια τῆς καρδιᾶς. Δ.Π. Ταγκοπούλου, Πρῶτοι στίχοι 172. — Βιργινίας Εὐαγγελίδου, Ἔπεα πτερόεντα 236.
Παπαγεωργίου Σ. Κ. Ὑπατία ἡ Ἀλεξανδρινὴ φιλόσοφος 337, 353.

ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑΤΑ

ΠΡΩΤΟΤΥΠΑ

Ἀννίνου Χ. Ἡ βασιλόπηττα τοῦ Παραδαρμένου 1.
Δροσινη Γ. Παραμυθια τῆς ἀγάπης: Ὁ ξυλινος βιολιστης 13. Ἡ ἄσχημη κόρη 76.
Ἐφταλιώτη Ἀργύρη. Νησιωτικὰ διηγήματα: Ὁ παπᾶ Σωφρόνιος 193.
Καρκαβίτσα Ἀνδρ. Ἡ μάννα 22.— Ἡ λυγερὴ 209, 229, 244, 262, 282, 292, 308, 325, 340, 357, 370, 385, 404.
Ξενοπούλου Γρηγορίου. Ἑκατὸν φράγκα 5. — Μητρυιά 49, 71, 83, 100, 116, 134, 145, 164, 177. — Σ' τὸ περιβόλι τῆς καρδιᾶς 261.

ΜΕΤΑΠΕΦΡΑΣΜΕΝΑ

Ἡ ξανθὴ πλεξίδα σ. 300.
Δουμᾶ Ἀλεξάνδρου υἱοῦ. Κορῶνα ἢ γράμματα 17, 33.
Φλαμμαριὸν Καμίλλου. Οὐρανία 6, 26, 37, 54, 69, 86, 104, 113, 131, 152, 166, 182, 202, 215, 234, 247, 265, 284, 294, 311, 328, 343, 359, 373, 388, 401.

ΔΡΑΜΑΤΙΑ, ΚΩΜΕΙΔΥΛΛΙΑ, ΜΙΜΟΙ

Ἀπαραίτητα δῶρα, μίμησις ὑπὸ Δς. 12.
Ὁσία Μαρία, μίμησις ὑπὸ Δς. 60.
Φθινοπωρινὸν ροδον. Κατὰ τὸ γαλλικὸν ὑπὸ Δ. Γ. Κ. 321, 347, 362.

ΠΟΙΗΜΑΤΑ

Ἀνέκδοτα δημοτικὰ ᾄσματα. Ἠπειρωτικὰ τραγούδια ἐκ συλλογῆς Α. Ι. Ἐξάρχου 199. — Γεώργιος Κίτσος ὑπὸ Κ. Δ. Κρυστάλλη 382.
Βιζυηνοῦ Γ. Μ. Ὁ βύας 24. — Ὁ βασιλικὸς 199. — Εἰς τῆς μελαχρινῆς τὰ μάτια 238.
Βικέλα Δ. Ἡ ζωὴ 5. — Τὸ ρόδο 68.
Δροσίνη Γ. Τὰ λόγια τοῦ κόσμου, κατὰ τὸν Campoamor 36. — Ὁ Ὅρκος σου 140. — Εὔα 251. — Ὁ κρυφὸς λόγος 365.
Ἐφταλιώτη Ἀργύρη. Τραγοῦδι τῆς ταβέρνας 14. — Μαννα καὶ κόρη 94. — Πατινάδα πασχαλιάτικη 220. — Ὁ θεριστὴς καὶ τὰ λουλούδια (ἐκ τῶν τοῦ Longfellow) 310. — Ὁ Κορυδαλὸς (ἐκ τῶν τοῦ Shelley) 361.
Θεοκρίτου. Βουκολιασταὶ 333.
Μάνου Κ. Ξαστεριὰ 302.—Τραγοῦδι τοῦ Ἥλιου 410.
Μάργαρη Δ. Ι. Φῶς 61. —Ἐρωτικὰ δίστιχα 174. — Σὲ μιὰ ὀρφανὴ 356.
Μαρτζώκη Στεφ. Εἰς κόρην 40. — Φεύγει 124. — Τὸ μῖσος 333.
Παλαμᾶ Κ. Τὸ σύννεφο 110. — Τὸ τραγοῦδι τῶν βουνῶν 179. — Τὸ δαχτυλίδι τοῦ ἀρραβῶνος 270. — Ἡ νίκη 281. — Μαρία ἡ Πενταγιώτισσα 369.
Προβελεγίου Ἀρ. Εἰς ἀερόλιθον 58.
Τυπάλδου Ἰουλίου Τὸ πλάσμα τῆς φαντασίας 346.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΑΝΑΛΕΚΤΑ

Ὁ βασιλεὺς Γελελὲ 15. — Ὁδοιπορικὴ βιβλιοθήκη αὐτοκράτορος 15. — Ὁ φόβος καὶ αἱ ἀσθένειαι 15. — Βουλευτὴς ἄχειρ καὶ ἄπους 30. — Τὸ βάρος καὶ ἡ φωνὴ 30. — Τὸ ἀντίτιμον δείπνου 30. — Πολεμικαὶ δαπάναι 30. — Κοσμογυρισμένη ἐπιστολὴ 30. — Ὁ ὀξύφωνος Γκαγιάρε 30. — Βραζιλιανὸν ἡμερολόγιον 31. — Εὐτυχὴς πάππος 31. — Τί νὰ κάμω τὰ ἑκατομμύριά μου; 47. — Ἄνθρωποι κερασφόροι 47. — Ὑπνωτισμοῦ περίεργα 62. — Διατήρησις τῆς καλλονῆς 62. — Ἔθιμον τῆς πρωτοχρονιᾶς 62. — Ἀνέκδοτον τοῦ Ἀλεξάνδρου Δουμᾶ 63. — Ὁ ἀρχηγὸς τῶν ἐγκαθέτων τοῦ θεάτρου 63. — Προνομιοῦχος ἐπαίτης 63. — Ὁ δι' ἀφαιρέσεως τοῦ πίλου χαιρετισμὸς 63. — Τὸ ὄπιον ἐν Λονδίνῳ 63. — Αἱ ὄρνιθες καὶ τὸ ἠλεκτρικὸν φῶς 63. — Κωφάλαλοι ἠθοποιοὶ 78. — Καφενεῖον ἐκ ναστοχάρτου 78. Ἡ ὑψηλοτάτη καπνοδόχος 79. — Τὰ ἐπισκεπτήρια 79. — Τὰ χρήματα καὶ ἡ δόξα 79. — Ναπολέων καὶ Γκαῖτε 95. — Ἐξευγμέναι χελῶναι 96. — Ἀρχαῖοι θεοὶ ὡς λίπασμα 96. — Ἡ ἀοιδὸς καὶ ὁ ἱεροκῆρυξ 111. — Τὸ πρακτορεῖον Κοὺκ 111. — Ὁ Τσάρος καὶ ἡ εἰρήνη 111.— Τὰ σκιαγραφήματα τοῦ Στάνλεϋ 111. — Ἡ Σάρρα Βερνὰρ ὡς Παναγία 127. — Ὁ παράδεισος τῶν σκύλων 127. — Ὁ πύργος Αἴφελ ἐκ πάγου 127. — Ἔξοχος πεζοδρομία 127. — Παραδοξότατον ξενοδοχεῖον 127. — Τὰ ὕδατα τοῦ Νιαγάρα 127. — Τὸ δυσκολώτερον πρόσωπον 143. — Ἰατρικὸν ἀνέκδοτον 143. — Γάμος διὰ λαχείου 143. — Αἱ πρόοδοι τῆς ἱπποφαγίας 159. — Χάρτινα πέταλα 159. — Θύματα τῆς ἐπιστήμης 175. — Γυναικοκρατουμένη πολιτεία 175 — Ἐπιτάφιος διὰ φωνογράφου 175. — Ἐκδίκησις ποιητοῦ 175 — Ὀδόντα ἀντὶ ὀδόντος 175. — Τὸ εὐμορφότερον φόρεμα 191. — Νύμφαι πριγγίπισσαι 191. — Τί τρώγει ὁ αὐτοκράτωρ τῆς Γερμανίας 191 — Δίκη περὶ ψυχολογικοῦ πειράματος 207. — Φιλολογικὸν στοίχημα 207. — Οἱ δύο πῖλοι 207. — Ἡ προνομιοῦχος γάτα 207. — Δύο ἀνέκδοτα τοῦ Βίσμαρκ 223. — Ὁ ἐγκληματικὸς ἀπολογισμὸς τοῦ μυθιστορήματος τοῦ Ζολᾶ 223. — Τὰ δάκρυα τῆς χήρας 223.— Ἡ σφαῖρα τοῦ Βλύχερ 223. — Χαρτοπαιξία καὶ ποίησις 223. — Ὁ πρῶτος ἔρως τοῦ Βίσμαρκ 239. — Θαυμάσιον μνημονικὸν 239. — Οἱ ἀστέρες τῶν παρασήμων 255. — Ὁ Βάλτερ Σκὼτ καὶ ὁ ἐπαίτης 255. — Ἀνάμνησις τοῦ Βάγνερ 255. — Ἔθνος Πυγμαίων 271.— Παράδοξος διαθήκη 271. — Ὁ Διογένης τοῦ χρηματιστηρίου 287. — Τὰ δῶρα τοῦ Πάπα 287. — Ὁ πρῶτος ἔρως τοῦ Ἀϊνε 287 — Τρεῖς Μαθουσάλαι 303. — Ἄνθρωποι καὶ φυτὰ 303.— Ἡ Βεατρίκη τοῦ Δάντου 303. — Πληθυσμὸς κτηνῶν 304. — Πλατωνικαὶ Ἀμερικανίδες 304. — Τὰ πτωχὰ παιδία 319. — Ὁ Πάλμερστρον καὶ αἱ πενθεραὶ 319. — Αὐτογραφισμὸς 334. — Παράδοξος φιλάνθρωπος 334. — Τὸ ἀληθὲς ὄνομα τοῦ Στάνλεϋ 334. — Εὐώδεις ἄνθρωποι 334.— Τὰ σιγάρα τοῦ πρίγκηπος Βοναπάρτου 334. — Σινικὴ εὐπροσηγορία 351. — Ἀνταλλαγὴ ἰδεῶν 351. — Ὁ γυναικεῖος ἐγκέφαλος 367. — Βάπτισμα τῆς θυγατρὸς τοῦ Δουμᾶ 367. — Δίαιτα μακροβίου 383.— Ὁ χονδρότερος Ἄγγλος 383. — Φωτογραφικὰ φιλοφρονήματα 383. — Τὰ ἀλλητρωγόμενα μικρόβια 383. — Αἱ φύλαιναι καὶ τὰ καλώδια 399. — Τὸ σύγγραμμα τοῦ Στάνλεϋ 399. — Δίαιτα τοῦ ἀρχιγραμματέως τῆς Γερμανίας 399. — Ἑλληνομάθεια παρὰ πότον 411 — Δῶρα τοῦ Πάπα 411.
ΧΡΟΝΙΚΑ: 16, 31, 47, 63, 79, 96, 111, 127, 143, 159, 175, 191, 207, 224, 239, 256, 272, 288, 304, 320, 335, 351, 367, 383, 399, 411.
ΠΑΝΤΟΙΑ: 80, 96, 128, 144, 160, 176, 192, 208, 224, 240, 256, 272, 288, 320, 336, 368, 400.

Digitized by Google

ΟΥΡΑΝΙΑ

ὑπὸ Καμίλλου Φλαμμαριὸν

Συνέχεια καὶ τέλος· ἴδε σελ. 388

Ϛ'.

Πρὸς τὴν ἀλήθειαν διὰ τῆς ἐπιστήμης.

Εἰργαζόμην εἰς τὴν βιβλιοθήκην μου ἀσχολούμενος εἰς μελέτην περὶ τῶν συνθηκῶν τῆς ζωῆς ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας κόσμων κυβερνωμένων καὶ φωτιζομένων ὑπὸ πολλῶν ἡλίων διαφόρου μεγέθους, ὅτε ἐγείρας τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς τὴν ἑστίαν ἐξεπλάγην ἐκ τῆς ἐκφράσεως, ἐκ τῆς ἐμψυχώσεως δύναμαι νὰ εἴπω τοῦ προσώπου τῆς προσφιλοῦς μοι Οὐρανίας. Ἦτο ἡ αὐτὴ ἐπίχαρις καὶ ζωηρὰ ἔκφρασις, ἥτις ἄλλοτε — ὢ πόσον ἡ Γῆ στρέφεται ταχέως καὶ πόσον ὀλίγον διαρκεῖ ἓν τέταρτον τοῦ αἰῶνος! — ἥτις ἄλλοτε — καὶ μοὶ φαίνεται ὅτι ἦτο χθές! - ἥτις ἄλλοτε, κατὰ τὰς ἡμέρας τῆς νεανικῆς ἡλικίας, τὰς τόσον ταχέως ἀποπτάσας κατέθελξε τὸ πνεῦμά μου καὶ ἐφλόγισε τὴν καρδίαν μου. Δὲν ἠδυνήθην ν' ἀντιστῶ εἰς τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ νὰ τὴν παρατηρήσω ἀκόμη καὶ νὰ στηρίξω ἐπ' αὐτῆς τὰ βλέμματά μου. Ἀληθῶς ἦτο ἀκόμη ὡραιοτάτη καὶ αἱ ἐντυπώσεις μου δὲν εἶχον ἀκόμη μεταβληθῆ. Μὲ προσείλκυσεν ὅπως τὸ φῶς προσελκύει τὸ ἔντομον. Ἠγέρθην ἐκ τῆς τραπέζης καὶ ἐπλησίασα εἰς αὐτὴν ὅπως παρατηρήσω τὸ περίεργον ἐκεῖνο ἀποτέλεσμα τοῦ φωτὸς ἐπὶ τῆς μεταβλητῆς φυσιογνωμίας της, ἔμεινα δὲ ὄρθιος πρὸ αὐτῆς λησμονῶν τὴν ἐργασίαν μου.

Τὸ βλέμμα της ἐφαίνετο μακρὰν πλανώμενον, ἐν τούτοις ἐνεψυχοῦτο, ἐγίνετο ἀτενές. Τί παρετήρει; Ποῖον; Ἔσχον τὴν ἐντύπωσιν ὅτι κάποιον πράγματι ἔβλεπεν, ἀκολουθοῦντες δὲ τὴν διεύθυνσιν τοῦ βλέμματος ἐκείνου τοῦ ἀτενοῦς, τοῦ ἐκφραστικοῦ ἀλλ' οὐχὶ αὐστηροῦ, οἱ ὀφθαλμοί μου συνήντησαν τὴν εἰκόνα τοῦ Ἐλπίστου κρεμαμένην μεταξὺ δύο βιβλιοθηκῶν.

Ο ΖΩΓΡΑΦΟΣ ΜΕΣΣΟΝΙΕ

Αὐτὸν τῷ ὄντι ἡ Οὐρανία παρετήρει ἀτενῶς.

Αἴφνης ἡ εἰκὼν ἀπεσπάσθη ἐκ τοῦ τοίχου, καὶ κατέπεσε, θραυσθέντος τοῦ πλαισίου.

Ὥρμησα πρὸς αὐτήν· ἡ εἰκὼν κατέκειτο ἐπὶ τοῦ τάπητος, ἡ δὲ γλυκεῖα φυσιογνωμία τοῦ Ἐλπίστου ἦτο ἐστραμμένη πρὸς ἐμέ. Ἀνεγείρας αὐτὴν εὗρον μέγα φύλλον λον χάρτου κιτρινίσαντος ἤδη, κατέχον ὅλην τὴν ἔκτασιν τῆς εἰκόνος, γεγραμμένον δ' εἰς ἀμφοτέρας τὰς ἐπιφανείας διὰ τῆς γραφῆς τοῦ Ἐλπίστου. Πῶς ἐγὼ δὲν εἶχόν ποτε παρατηρήσῃ τὸν χάρτην αὐτόν; Πιθανώτατα εἶχε μείνῃ κεκρυμμένος ὑπὸ τὰ κοσμήματα τοῦ πλαισίου καλυπτόμενος ὑπὸ τοῦ χαρτονίου, πραγματικῶς δὲ ὅτε ἐκόμισα τὴν εἰκόνα ταύτην ἐκ Χριστιανίας οὐδόλως ἐσυλλογίσθην νὰ ἐξετάσω τὴν συναρμογήν της. Τίς ὅμως ἔσχε τὴν παράδοξον ἰδέαν νὰ τοποθετήσῃ ἐκεῖ τὸ φύλλον αὐτὸ τοῦ χάρτου; Μετὰ ζωηρᾶς ἐκπλήξεως ἀνεγνώρισα τὴν γραφὴν τοῦ φίλου μου καὶ διέτρεξα τὰς δύο σελίδας. Κατὰ πάντα τὰ φαινόμενα εἶχον γραφῆ αὗται κατὰ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τῆς ἐπιγείου ζωῆς τοῦ νεαροῦ φιλοσόφου, τὴν ἡμέραν τῆς ἀναβάσεώς του μέχρι τοῦ βορείου σέλαος, ἀναμφιβόλως δὲ ὁ πατὴρ τῆς Ἰκλέας ἠθέλησε νὰ διατηρήσῃ ἀσφαλέστερον τὰς τελευταίας αὐτὰς καὶ ὑψίστας σκέψεις περικλείων αὐτὰς ἐντὸς τοῦ αὐτοῦ πλαισίου ὁμοῦ μὲ τὴν εἰκόνα τοῦ Ἐλπίστου. Ἐλησμόνησε νὰ μοὶ τὸ ἀναφέρῃ ὅτε κατόπιν μοὶ ἐδώρησε τὴν προσφιλῆ εἰκόνα ὡς ἐνθύμιον, κατὰ τὴν ἐποχὴν καθ' ἣν ἐπορεύθην ἐπίτηδες ὅπως ἐπισκεφθῶ τὸν τάφον τῶν ἐραστῶν.

Ὅπως δήποτε τοποθετῶν μετὰ προσοχῆς τὴν εἰκόνα ἐπὶ τῆς τραπέζης μου ζωηρὰν ᾐσθανό-

Digitized by Google

μην συγκίνησιν ἀναγνωρίζων ἓν ἕκαστον τῶν χαρακτηριστικῶν τῆς προσφιλοῦς ἐκείνης μορφῆς· ἀνεγνώριζον τοὺς ὀφθαλμούς του, τοὺς τόσον γλυκεῖς καὶ συνάμα σκεπτικούς, πάντοτε αἰνιγματώδεις, τὸ εὐρὺ μέτωπον, τὸ τόσον γαλήνιον κατὰ τὸ φαινόμενον, τὸ στόμα, τὸ λεπτὸν στόμα, τὸ ἔχον ἔκφρασιν ἐπιφυλακτικῆς φιληδονίας, τὴν διαφανῆ χροιὰν τοῦ προσώπου, τοῦ τραχήλου, τῶν χειρῶν· τὰ βλέμματά του μὲ παρηκολούθουν εἰς ὁποιονδήποτε μέρος καὶ ἂν ἦτο ἐστραμμένη ἡ εἰκών, ἐνῷ ταὐτοχρόνως ἔβλεπον τὴν Οὐρανίαν καὶ διηυθύνοντο εἰς πάντα τὰ σημεῖα. Παράδοξος φαντασιοκοπία! ἀκουσίως ἀνελογίσθην τότε τὰ βλέμματα τῆς θεᾶς, ἅτινα μοὶ ἐφαίνοντο ὅτι ἠτένιζον μετὰ μελαγχολικῆς θωπείας τὴν εἰκόνα τοῦ νεαροῦ της λατρίδος. Ὅπως τὸ λυκόφως ἐπισκιάζει εὔδιον ἡμέραν, τοιουτοτρόπως ἔνθεός τις λύπη ἐπεχύνετο ἐπὶ τῆς εὐγενοῦς της μορφῆς.

Ἀλλ' εὐθὺς ἐμνήσθην τοῦ μυστηριώδους φύλλου. Ἦτο γεγραμμένον διὰ χαρακτῆρος εὐαναγνώστου, ἀκριβοῦς, ἄνευ τινὸς διαγραφῆς. Ἀντιγράφω ἐνταῦθα ἀπαράλλακτον τὸ περιεχόμενον, χωρὶς νὰ μεταβάλω οὔτε λέξιν, οὔτε κόμμα, διότι μοὶ φαίνεται ὅτι εἶνε τὸ φυσικώτατον συμπέρασμα, πασῶν τῶν διηγήσεων τῶν ἀποτελουσῶν τὸ παρὸν βιβλίον.

Ἰδοὺ αὐτὸ κατὰ γράμμα:

«Αὕτη εἶνε ἡ ἐπιστημονικὴ διαθήκη τοῦ πνεύματος ὅπερ καὶ ἐπὶ τῆς Γῆς ἀκόμη πᾶσαν κατέβαλε προσπάθειαν ὅπως μένῃ ἀπηλλαγμένον τοῦ βάρους τῆς ὕλης, καὶ ὅπερ ἐλπίζει ν'ἀπαλλαγῇ αὐτοῦ.

Ἠθέλησα νὰ καταλίπω ὑπὸ τύπον ἀποφθεγμάτων τὸ ἀποτέλεσμα τῶν ἐρευνῶν μου. Νομίζω ὅτι δὲν δυνάμεθα νὰ φθάσωμεν εἰς τὴν Ἀλήθειαν εἰμὴ διὰ τῆς μελέτης τῆς φύσεως, τουτέστι διὰ τῆς Ἐπιστήμης. Ἰδοὺ οἱ συλλογισμοὶ οἵτινες μοὶ φαίνονται στηριζόμενοι ἐπὶ τῆς μεθόδου ταύτης τῆς παρατηρήσεως.

Α'.

Τὸ ὁρατόν, ἁπτόν, σταθμητὸν καὶ ἐν ἀπαύστῳ κινήσει διατελοῦν σύμπαν σύγκειται ἐξ ἀτόμων ἀοράτων, ἀθίκτων, ἀσταθμήτων καὶ ἀδρανῶν.

Β'.

Ὅπως ἀποτελέσωσι τὰ σώματα καὶ ὀργανώσωσι τὰ ὄντα αἱ ἄτομοι αὗται διέπονται ὑπὸ δυνάμεων.

Γ',

Ἡ δύναμις εἶνε ἡ κυριωδεστάτη αἰτία.

Δ'.

Τὸ ὁρατόν, τὸ ἁπτόν, τὸ στερεόν, τὸ διαρκές, τὸ βάρος εἰσὶν ἰδιότητες σχετικαὶ καὶ οὐχὶ πραγματικότητες ἀπόλυτοι.

Ε

Τὸ ἀπείρως μικρόν:

Τὰ γενόμενα πειράματα τῆς ἐλασματοποιήσεως τῶν φύλλων τοῦ χρυσοῦ ἀποδεικνύουσιν ὅτι δεκακισχίλια τοιαῦτα φύλλα σχηματίζουσι πάχος μόλις ἑνὸς χιλιοστομέτρου. — Ἠδυνήθησαν νὰ ὑποδιαιρέσωσι τὸ χιλιοστόμετρον ἐπὶ πλακὸς ὑελίνης εἰς χίλια ἴσα μέρη· καὶ ὅμως ὑπάρχουσι παρεγχυματογενῆ ζωΰφια τόσον μικρά, ὥστε τὸ σῶμά των ὁλόκληρον τοποθετεῖται μεταξὺ δύο ἐκ τῶν ὑποδιαιρέσεων αὐτῶν χωρὶς νὰ τὰς θίξῃ. Τὰ μέλη, τὰ ὄργανα τῶν ὄντων τούτων συνίστανται ἐκ κυττάρων, ταῦτα δὲ ἐκ μορίων καὶ ταῦτα ἐξ ἀτόμων.— Εἴκοσι κυβικὰ ὑφεκατόμετρα ἐλαίου κεχυμένα ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας λίμνης καλύπτουσι 4,000 τετραγωνικὰ μέτρα, εἰς τρόπον ὥστε τὸ ἐπικεχυμένον στρῶμα τοῦ ἐλαίου ἔχει πάχος ἑνὸς διακοσιάκις χιλιοστοῦ τοῦ χιλιοστομέτρου.—Ἡ διὰ τοῦ φασματοσκοπίου ἀνάλυσις τοῦ φωτὸς ἀνακαλύπτει τὴν παρουσίαν ἑνὸς ἑκατομμυριοστοῦ τοῦ χιλιοστογράμμου σοδίου ἐντός τινος φλογός. — Τὰ κύματα τοῦ φωτὸς περιλαμβάνονται μεταξὺ 4 καὶ 8 δεκακισχιλιοστῶν τοῦ χιλιοστομέτρου ἐκ τοῦ ἰώδους εἰς τὸ ἐρυθρόν. Ἀπαιτοῦνται 2,300 κύματα φωτὸς ὅπως πληρώσωσιν ἓν χιλιοστόμετρον. Κατὰ τὴν διάρκειαν ἑνὸς δευτερολέπτου ὁ αἰθὴρ ὅστις μεταβιβάζει τὸ φῶς ἐκτελεῖ ἑπτακοσίας χιλιάδας δισεκατομμυρίων κυμάνσεις, ὧν ἑκάστη εἶνε μαθηματικῶς ὡρισμένη. — Ἡ ὄσφρησις ἀντιλαμβάνεται $\frac{1}{000000000}$ τοῦ χιλιοστογράμμου ὀξέος εὑρισκομένου εἰς τὸν ἀέρα τὸν ὁποῖον ὀσφραίνεται. — Ὁ ὄγκος τῶν ἀτόμων πρέπει νὰ εἶνε μικρότερος τὴν διάμετρον ἑνὸς ἑκατομμυριοστοῦ τοῦ χιλιοστομέτρου.

Ϛ'.

Ἡ ἄτομος ἡ ἄψαυστος, ἡ ἀόρατος, ἡ μόλις καταληπτὴ εἰς τὸ πνεῦμά μας συνειθισμένον εἰς τὰς ἐπιπολαίους κρίσεις, ἀποτελεῖ τὴν μόνην ἀληθῆ ὕλην, ἐκεῖνο δὲ τὸ ὁποῖον ἀποκαλοῦμεν ὕλην ἄλλο τι δὲν εἶνε εἰμὴ ἀποτέλεσμα παραγόμενον ἐπὶ τῶν αἰσθήσεών μας, δηλαδὴ τὸ ἀπαύστως δυνατὸν τῶν ἐντυπώσεων.

Προκύπτει ἐκ τούτου ὅτι ἡ ὕλη ὅπως αἱ ἐκδηλώσεις τῆς ἐνεργείας δὲν εἶνε ἄλλο τι εἰμὴ τρόπος κινήσεως. Ἂν ἡ κίνησις ἤθελε σταματήσῃ, ἂν ἡ δύναμις ἤθελεν εἶσθαι δυνατὸν νὰ ἐκμηδενισθῇ, ἂν ἡ θερμοκρασία τῶν σωμάτων ἤθελε περιορισθῇ εἰς τὸ ἀπόλυτον μηδέν, ἡ ὕλη οἵαν ἡμεῖς τὴν γινώσκομεν θὰ ἔπαυε νὰ ὑπάρχῃ.

Ζ'.

Τὸ ὁρατὸν σύμπαν συνίσταται ἐκ σωμάτων ἀοράτων. Ὅ,τι φαίνεται ἀποτελεῖται ἐκ πραγμάτων ἅτινα δὲν φαίνονται.

Ἓν μόνον εἶδος πρωτογόνων ἀτόμων ὑπάρχει. Τὰ συστατικὰ μόρια διαφόρων σωμάτων τοῦ σι-

Digitized by Google

δήρου, τοῦ χρυσοῦ, τοῦ ὀξυγόνου, τοῦ ὑδρογόνου, κτλ. δὲν διαφέρουσιν εἰμὴ ὡς ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ, τῆς συσσωρεύσεως καὶ τῶν κινήσεων τῶν ἀτόμων ἐξ ὧν σύγκεινται.

Η'.

Ὅ,τι καλοῦμεν ὕλην ἐξαφανίζεται καθ' ἣν στιγμὴν ἡ ἐπιστημονικὴ ἀνάλυσις νομίζει ὅτι κατέχει αὐτήν. Ἀλλ' εὑρίσκομεν ὡς στήριγμα τοῦ σύμπαντος καὶ ἀρχὴν πάσης μορφῆς τὴν δύναμιν, τὸ δυναμικὸν στοιχεῖον. Διὰ τῆς θελήσεώς μου δύναμαι νὰ μεταβάλω τὴν πορείαν τῆς Σελήνης.

Αἱ κινήσεις πάσης ἀτόμου ἐπὶ τῆς Γῆς ἡμῶν εἶνε τὸ μαθηματικὸν γινόμενον πασῶν τῶν αἰθερίων κυμάνσεων, αἵτινες φθάνουσι μέχρις αὐτοῦ σὺν τῷ χρόνῳ ἐκ τῶν ἀβύσσων τοῦ ἀπεράντου διαστήματος.

Θ'.

Τὸ ἀνθρώπινον ὂν ἔχει ὡς οὐσιώδη ἀρχὴν τὴν ψυχήν. Τὸ σῶμα εἶνε φαινομενικὸν καὶ πρόσκαιρον.

Ι'.

Αἱ ἄτομοι εἶνε ἄφθαρτοι.

Ἡ ἐνέργεια ἥτις κινεῖ τὰς ἀτόμους καὶ διέπει τὸ σύμπαν εἶνε ἄφθαρτος.

Ἡ ἀνθρώπινος ψυχὴ εἶνε ἄφθαρτος

ΙΑ'.

Ἡ ἀτομικότης τῆς ψυχῆς εἶνε πρόσφατος ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς Γῆς. Ὁ ἡμέτερος πλανήτης ὑπῆρξε νεφελοειδής, εἶτα ἥλιος, εἶτα χάος· τότε οὐδὲν ὂν ἐπίγειον ὑπῆρχεν. Ἡ ζωὴ ἤρχισεν ἐκ τῶν ἀτελεστάτων ὀργανισμῶν· προώδευσεν ἀπὸ αἰῶνος εἰς αἰῶνα μέχρις ὅτου φθάσῃ εἰς τὴν παροῦσαν κατάστασιν, ἥτις δὲν εἶνε ἡ τελευταία. Ἡ διάνοια, τὸ λογικόν, ἡ συνείδησις ὅ,τι καλοῦμεν ἡμεῖς ψυχικὰς δυνάμεις εἶνε νεώτερα. Τὸ πνεῦμα βαθμηδὸν ἐκφεύγει ἐκ τῆς ὕλης, ὅπως — ἂν ἐπιτρέπεται ἡ χυδαία αὐτὴ σύγκρισις— τὸ ἀέριον ἐκ τοῦ ἄνθρακος, τὸ ἄρωμα ἐκ τοῦ ἄνθους, ἡ φλὸξ ἐκ τῆς ἑστίας.

ΙΒ'.

Ἡ ψυχικὴ δύναμις ἀρχίζει νὰ ἐξακριβῶται πρὸ τριάκοντα ἢ τεσσαράκοντα αἰώνων εἰς τὰς ἀνωτέρας σφαίρας τῆς ἐπιγείου ἀνθρωπότητος· ἡ ἐνέργειά της εὑρίσκεται ἀκόμη εἰς τὸ λυκαυγὲς αὐτῆς.

Αἱ ψυχαὶ αἱ ἔχουσαι συνείδησιν τῆς ἀτομικότητός των ἢ αἱ εἰσέτι ἀσυνείδητοι εὑρίσκονται ὡς ἐξ αὐτῆς τῆς φύσεώς των ἐκτὸς τῶν ὅρων τοῦ χώρου καὶ τοῦ χρόνου. Μετὰ τὸν θάνατον τῶν σωμάτων καθὼς καὶ κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ζωῆς οὐδεμίαν κατέχουσι θέσιν. Τινὲς μεταβαίνουσιν ἴσως ὅπως κατοικήσωσιν ἄλλους κόσμους.

Συνείδησιν τῆς ἑαυτῶν ὑπερσωματικῆς ὑπάρξεως καὶ τῆς ἑαυτῶν ἀθανασίας ἔχουσι μόνον αἱ ψυχαὶ ὅσαι ἀπηλλάγησαν τῶν ὑλικῶν δεσμῶν.

ΙΓ'.

Ἡ Γῆ ἄλλο τι δὲν εἶνε εἰμὴ μία ἐπαρχία τῆς αἰωνίου πατρίδος. Ἀποτελεῖ μέρος τοῦ οὐρανοῦ. *Ὁ Οὐρανὸς εἶνε ἄπειρος*· ὅλοι οἱ κόσμοι ἀποτελοῦσι μέρος τοῦ Οὐρανοῦ.

ΙΔ'.

Τὰ πλανητικὰ καὶ ἀστρικὰ συστήματα τ' ἀποτελοῦντα τὸ σύμπαν εὑρίσκονται εἰς διαφόρους βαθμοὺς ὀργανισμοῦ καὶ προόδου. Ἡ ἔκτασις τῆς ποικιλίας αὐτῶν εἶνε ἀπέραντος· τὰ ὄντα πανταχοῦ εἰσιν ἀνάλογα πρὸς τοὺς κόσμους.

ΙΕ'.

Πάντες οἱ κόσμοι δὲν εἶνε ἐπὶ τοῦ παρόντος κατῳκημένοι. Ἡ σημερινὴ ἐποχὴ δὲν ἔχει σπουδαιότητα μείζονα ἐκείνων αἵτινες προηγήθησαν. Κόσμοι τινὲς ὑπῆρξαν κατῳκημένοι κατὰ τὸ παρελθόν, πρὸ δισεκατομμυρίων αἰώνων· ἕτεροι θὰ κατοικηθῶσιν εἰς τὸ μέλλον μετὰ δισεκατομμύρια αἰώνων. Μίαν ἡμέραν οὐδὲν θ' ἀπομένῃ ἐκ τῆς Γῆς· καὶ αὐτὰ τὰ ἐρείπιά της θὰ καταστραφῶσιν.

ΙϚ'.

Ἡ ἐπίγειος ζωὴ δὲν εἶνε ὁ τύπος τῶν ἄλλων ζωῶν. Ἀπέραντος ποικιλία ἐπικρατεῖ εἰς τὸ σύμπαν. Ὑπάρχουσι κόσμοι ἔνθα ἡ βαρύτης εἶνε μεγίστη, ἔνθα τὸ φῶς εἶνε ἄγνωστον, ἔνθα ἡ ἁφή, ἡ ὄσφρησις καὶ ἡ ἀκοὴ εἰσὶν αἱ μόναι αἰσθήσεις, ἔνθα ἐπειδὴ τὸ ὀπτικὸν νεῦρον δὲν εἶνε ἐσχηματισμένον πάντα τὰ ὄντα εἶνε τυφλά. Ὑπάρχουσιν ἄλλοι κόσμοι ἔνθα ἡ βαρύτης εἶνε μόλις αἰσθητή, ἔνθα τὰ ὄντα εἶνε τόσον ἐλαφρὰ καὶ τόσον λεπτὰ ὥστε θὰ ἦσαν ἀόρατα εἰς τοὺς ἐπιγείους ὀφθαλμούς, ἔνθα αἰσθήσεις ἐξαισίου ἁβρότητος παρέχουσιν εἰς τὰ προνομιοῦχα πνεύματα ἐντυπώσεις ἀπηγορευμένας εἰς τὴν ἐπίγειον ἀνθρωπότητα.

ΙΖ'.

Ὁ ὑπάρχων χῶρος μεταξὺ τῶν διεσπαρμένων εἰς τὸ ἄπειρον σύμπαν κόσμων δὲν ἀπομονώνει αὐτούς. Διατελοῦσι πάντες ἐν συγκοινωνίᾳ διηνεκῶς πρὸς ἀλλήλους διὰ τῆς ἕλξεως ἥτις ἐξασκεῖται στιγμιαίως διὰ μέσου πάσης ἀποστάσεως καὶ ἥτις ἀποτελεῖ δεσμὸν ἀδιάλυτον μεταξὺ τῶν κόσμων.

ΙΗ'.

Τὸ Σύμπαν ἀποτελεῖ μίαν μόνην ἑνότητα.

ΙΘ'.

Τὸ σύστημα τοῦ φυσικοῦ κόσμου εἶνε ἡ ὑλικὴ βάσις, τὸ ἐνδιαίτημα τοῦ συστήματος τοῦ ἠθικοῦ ἢ πνευματικοῦ κόσμου. Ἡ ἀστρονομία ἄρα πρέπει νὰ εἶνε ἡ βάσις πάσης φιλοσοφικῆς ἢ θρησκευτικῆς δοξασίας.

Πᾶν ὂν λογικὸν φέρει ἐν ἑαυτῷ τὸ αἴσθημα ἀλλὰ καὶ τὴν ἀμφιβολίαν τῆς ἀθανασίας. Διότι

Digitized by Google

ἴμεθα οἱ μικροσκοπικοὶ τροχοὶ ἀγνώστου μηχανισμοῦ.

Κ'.

Ὁ ἄνθρωπος δημιουργεῖ ἀφ' ἑαυτοῦ τὸ πεπρωμένον του. Κύπτει ἢ ἐγείρεται ἀναλόγως τῶν ἔργων του. Τὰ ὄντα τὰ προσκεκολλημένα εἰς τὰ ὑλικὰ συμφέροντα, οἱ φιλάργυροι, οἱ φιλόδοξοι, οἱ ὑποκριταί, οἱ ψεῦσται, τὰ τέκνα τοῦ Ταρτούφου κατοικοῦσιν, ὅπως οἱ φαῦλοι, εἰς κατωτέρας ζώνας.

Ἀλλ' εἷς νόμος κυριώδης καὶ ἀπόλυτος διέπει τὴν Πλάσιν, ὁ νόμος τῆς Προόδου. Τὰ πάντα ἀνυψοῦνται πρὸς τὸ ἄπειρον. Τὰ σφάλματα εἶνε πτώσεις.

ΚΑ'.

Ἐν τῇ ἀνυψώσει τῶν ψυχῶν αἱ ἠθικαὶ ἀρεταὶ ἔχουσιν ἴσην ἀξίαν πρὸς τὰ διανοητικὰ πλεονεκτήματα. Ἡ ἀγαθότης καὶ ἀφοσίωσις, ἡ αὐταπαρνησία καθαρίζουσι τὴν ψυχὴν καὶ τὴν ἀνυψοῦσιν ὅπως ἡ μελέτη καὶ ἡ ἐπιστήμη.

ΚΒ'.

Ἡ παγκόσμιος δημιουργία εἶνε ἀπέραντος ἁρμονία, ἧς ἡ Γῆ δὲν εἶνε εἰμὴ ἀσήμαντον τεμάχιον ἀρκετὰ βαρὺ καὶ ἀκατανόητον.

ΚΓ'.

Ἡ φύσις εἶνε διαρκὴς κατάστασις. *Ἡ Πρόοδος εἶνε ὁ νόμος*. Ἡ πρόοδος εἶνε αἰωνία.

ΚΔ'.

Ἡ αἰωνιότης τῆς ψυχῆς δὲν θὰ ἦτο ἐπαρκὴς ὅπως ἐπισκεφθῇ τὸ ἄπειρον καὶ γνωρίσῃ τὰ πάντα.

ΚΕ'.

Ὁ προορισμὸς τῆς ψυχῆς εἶνε ν' ἀπαλλάσσηται ὁσημέραι περισσότερον τοῦ ὑλικοῦ κόσμου καὶ ν' ἀνήκῃ ὁριστικῶς εἰς τὴν ἀνωτέραν οὐράνιον ζωήν, ὅπου εἶνε ἀνωτέρα τῆς ὕλης καὶ δὲν πάσχει πλέον. Ὁ ὕπατος σκοπὸς τῶν ὄντων εἶνε ἡ διαρκὴς προσέγγισις εἰς τὴν ἀπόλυτον τελειότητα καὶ τὴν θείαν εὐδαιμονίαν.

Τοιαύτη ἦτο ἡ ἐπιστημονικὴ καὶ φιλοσοφικὴ διαθήκη τοῦ Ἐλπίστου. Δὲν φαίνεται οἱονεὶ ὑπαγορευθεῖσα ὑπὸ τῆς Οὐρανίας αὐτῆς;

Αἱ ἐννέα Μοῦσαι τῆς ἀρχαίας μυθολογίας ἦσαν ἀδελφαί. Αἱ νεώτεραι ἐπιστημονικαὶ ἰδέαι τείνουσι καὶ αὐταὶ εἰς τὴν ἑνότητα. Ἡ ἀστρονομία, ἤτοι ἡ γνῶσις τοῦ κόσμου, καὶ ἡ ψυχολογία, ἤτοι ἡ γνῶσις τοῦ ὄντος, συνενοῦνται σήμερον ὅπως ἀποκαταστήσωσι τὴν μόνην βάσιν, ἐφ' ἧς δύναται νὰ θεμελιωθῇ ἡ ὁριστικὴ φιλοσοφία.

* * *

Υ.Γ. Τὰ ἐπεισόδια ἅτινα προηγουμένως ἀφηγήθημεν, καὶ αἱ παρεπόμεναι σκέψεις καὶ μελέται εὑρίσκονται συνηνωμέναι ἐνταῦθα εἰς εἶδός τι δοκιμίου, οὗ ὁ σκοπὸς εἶνε ἡ ἔκθεσις στοιχειωδῶν τινων ἰδεῶν περὶ τῆς λύσεως τοῦ μεγίστου τῶν προβλημάτων ἅτινα δύνανται νὰ ἐνδιαφέρωσι τὸ ἀνθρώπινον πνεῦμα. Ὑπὸ τὴν τοιαύτην ἰδιότητα τὸ παρὸν ἔργον ἐπικαλεῖται τὴν προσοχὴν ἐκείνων, ὅσοι ἐνίοτε τοὐλάχιστον «ἐν τῷ μέσῳ τῆς τρίβου τῆς ζωῆς», ὡς λέγει ὁ Δάντης, σταματῶσι καὶ συλλογίζονται ποῦ εὑρίσκονται, ὁποῖοί τινες εἶνε, καὶ μελετῶσι καὶ σκέπτονται καὶ ὀνειροπολοῦσιν.

[Μετάφρασις Χ.)

Η ΛΥΓΕΡΗ

Συνέχεια· ἴδε σ. 385

Ὁ Βρανᾶς ἐφρύαττεν· οὐδέποτ' ἐπερίμενε τοιαύτην ἀντίστασιν. Τὸ αἷμα συνέρρευσεν ὅλον εἰς τὴν καρδίαν του ἥτις ἠπείλει νὰ διαρραγῇ, ὡς πρόχωμα ποταμοῦ πλημμυρήσαντος αἴφνης· περὶ τὴν στεφάνην τῆς κόμης λευκή, λευκοτάτη γραμμὴ ἐχαράχθη, καθ' ὅλον τὸ πρόσωπόν του ἐπεχύθη νευρικὴ πελιδνότης. Οἱ ὀφθαλμοί, κατακίτρινοι ὡς νὰ ἦτο ἰκτερικός ἔρριψαν αἴφνης κατ' αὐτῆς βλέμμα ἄχθους καὶ βλασφημίας. Τὰ χείλη του κατάλευκα, ἀνεπάλλοντο σπασμωδικῶς. Ἡ δεξιὰ χεὶρ του συνεσφίγχθη εἰς πυγμὴν καὶ ἀνῆλθεν ἀπειλητικὴ μέχρι τοῦ προσώπου τῆς λυγερῆς. Διὰ μίαν στιγμὴν ὁ Βρανᾶς ἐσκέφθη νὰ καταστρέψῃ διὰ τῆς πυγμῆς τὸ εἴδωλον, τὸ ὁποῖον ἐπίστευεν ὅτι ἐπὶ τόσα ἔτη ἀδίκως προσεκύνει καὶ ἐδοξολόγει. Ἀλλὰ πρὸ τοῦ σπαργῶντος ἐκείνου καὶ ἐπτοημένου πλάσματος ἡ χεὶρ τοῦ νέου κατέπεσεν ἀδρανής. Ἐπειδὴ ὅμως ἔπρεπε κάπου νὰ ἐκσπάσῃ ὁ τόσος του θυμός, περιέστρεψε κύκλῳ τὸ βλέμμα καὶ ἰδὼν χαμαὶ τὰς ὑδρίας, κατέφερεν ἐπ' αὐτῶν βαρὺ λάκτισμα καὶ τὰς συνέτριψεν.

Ἡ λυγερὴ συνῆλθεν ἐκ τοῦ κρότου.

— Ὤ, κακὸ ποῦ μοὔκαμες! ὠλόλυξε, συμπλέκουσα τὰς χεῖρας ἀπελπιστικῶς· τόρα τί θὰ εἰπῶ τῆς μάννας μου;

— Νὰ χαθῇς ἐσὺ κ' ἐκείνη!

Καὶ διανοίξας τοὺς κλάδους τῆς συκῆς ἔφυγεν.

Ἡ λυγερὴ ἐλησμονήθη ἐκεῖ, μὲ τοὺς βραχίονας συμπεπλεγμένους ἀκόμη, τὴν κεφαλὴν θλιβερῶς κεκλιμένην, προσβλέπουσα περιλύπως πότε τὰ θραύσματα τῶν ὑδριῶν καὶ πότε τὸ μέρος ὁπόθεν ἐξηφανίσθη ὁ καλός της.

Κρωγμὸς γλαυκός, ἠχήσας αἴφνης ἄνω τῆς συκῆς συνέφερε τὴν λυγερήν. Ῥίγος διέδραμε τὸ σῶμά της εἰς τὴν φωνὴν τὴν ἀπαισίαν καὶ τὴν θέαν τοῦ τόπου ἔνθα εὑρίσκετο κ' ἐχύθη πρὸς τὰ ἔξω, μέσῳ τῆς ἐπελθούσης νυκτός.

Digitized by Google

— Ἔλα, καλονοικοκυρά, ἐφώναξεν ἡ Κυρὰ Παναγιώταινα ἀπὸ τοῦ ἐξώστου μόλις εἶδε τὴν θυγατέρα της· ἀγκαλὰ ποῦ σ' ἀφίνουν ἡ κουβέντες....

Ἡ Ἀνθὴ παρετήρησε τὴν ἐξημμένην ὄψιν τῆς μητρᾶς της καὶ μὲ τὴν διορατικότητα ἐκείνην τοῦ ἐνόχου,κατενόησεν ὅτι ἐπέκειτο θύελλα. Συνεσταλη λοιπὸν καὶ προσεπάθησε νὰ ὑπεκφύγη αὐτὴν ἵνα μὴ προδοθῇ ὅτι δὲν εἶχε τὰς ὑδρίας. Ἀλλ' ἡ κυρὰ Παναγιώταινα παρετήρησε τοῦτο.

— Ποῦ εἶνε ἡ στάμνες, μωρή ;

— Μῶσπασαν ἡ ἔρμες.

Καὶ ἤρχισε νὰ δικαιολογῆται μετὰ προφανοῦς ταραχῆς, ὑποψιθυρίζουσα ὅτι τὰ μανδρόσκυλα τοῦ Στραβολαίμη εἶχον κόψῃ τὴν ἅλυσίν των καὶ ὥρμησαν ἐπ' αὐτῆς καθὼς διήρχετο, τὴν ἀνέτρεψαν καὶ ἔθραυσαν τὰς ὑδρίας της ἐπὶ τοῦ καλδηριμίου. Ἡ κυρὰ Παναγιώταινα γυμνὰς τὰς ὠλένας ἐπὶ τῶν ἰσχίων στηρίζουσα, ἐν ἀπειλητικῇ στάσει, ἠκροᾶτο τὴν θυγατέρα της κινοῦσα δυσπίστως ἄνω καὶ κάτω τὴν κεφαλήν.

— Νὰ ἐρμαξῃ τὸ κεφάλι σου! διέκοψεν αἴφνης· τὰ σκυλιὰ τάχα ἢ ὁ Γιώργης τοῦ Βρανᾶ ;

— Δὲν ξέρω κανένα Γιώργη....

— Δὲν ξέρεις ; νὰ μωρὴ ὁ μάρτυρας !

Ἡ ἀτυχὴς λυγερὴ ἔμεινεν ἀναπολόγητος. Ἐνώπιόν της ἦτο ἡ Γκόλφω, ἡ παιδίσκη τὴν ὁποίαν ἔφερε μεθ' ἑαυτῆς εἰς τὸ Καλὸ πηγάδι καὶ εἰς τὴν ὁποίαν παρήγγειλε νὰ βαδίσῃ ἐμπρός, ὅτε εἶδε τὸν Γεώργιον. Ἡ παιδίσκη ὅσον βραδέως καὶ ἂν ἐβάδιζεν ἔφθασε τέλος εἰς τὴν οἰκίαν κ' ἐρωτηθεῖσα παρὰ τῆς κυρίας της, απονήρευτος εἶπε τὴν καθαρὰν ἀλήθειαν. Καὶ ἤδη παρίστατο ἐκεῖ ἀψευδὴς μάρτυς τῶν κατηγοριῶν τῆς Κυρᾶς Παναγιώταινας, εἰς τὰς ὁποίας ἡ Ἀνθὴ μὴ ἔχουσα ν' ἀντιτάξῃ τι εἰσῆλθεν ὠργισμένη καὶ ἡμικλαίουσα εἰς τὸ μαγειρεῖον. Ἀλλ' ἡ γραῖα σφόδρα τεταραγμένη, ἐξηκολούθει διὰ χειρονομιῶν ἐκπληκτικῶν ἄλλοτε καὶ ἄλλοτε ἀπειλητικῶν νὰ ἐκτοξεύῃ ὕβρεις ὄπισθεν τοῦ τοίχου πρὸς τὴν θυγατέρα της :

— Κουβέντες, ἔ, ἄ, μωρή ! θὰ σὲ ψήσω κακομοῖρα !....Ἔννοιά σου καὶ τὴν κυριακὴ σὲ στεφανώνω !.....

Ἐκείνην τὴν ὥραν ἐφάνη ἀνερχόμενος τὴν κλίμακα τῆς οἰκίας ὁ Κὺρ Παναγιώτης Στριμμένος ἐπιστρέφων ἐκ τοῦ καταστήματός του. Ὁ γέρων ἔμπορος ἐξηκολούθει τὸν αὐτὸν ἥσυχον βίον μὲ ἀμεριμνομέριμνον μάλιστα ἔκφρασιν ἤδη ἐπὶ τῆς μορφῆς, ἐγωϊστικῶς ἀναπαυόμενος ὡς ἔμπορος καὶ ὡς πατήρ. Ὁ γάμος τοῦ Νικολοῦ καὶ τῆς Ἀνθῆς ἦτο τετελεσμένον πλέον γεγονὸς δι' αὐτόν. Ἐπορεύετο ἀπὸ τῆς αὐγῆς εἰς τὸ κατάστημα ἵνα παρακολουθῇ μετὰ τῆς ἡδύτητος ἐκείνης τῶν ἀπολαμβανόντων ἐκ τῆς εὐτυχίας τῶν ἄλλων, τὴν συρροὴν τῶν δεκαρῶν εἰς τὰ χρηματοκιβώτια τοῦ παιδίου του κ' ἐπέστρεφε περὶ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου εἰς τὴν οἰκίαν γαλήνιος, κατηυχαριστημένος κ' ἕτοιμος νὰ διαχύσῃ τὴν εὐθυμίαν του εἰς λαμπροὺς διθυράμβους περὶ τῆς ἐμπορικῆς ἐπιχειρηματικότητος τοῦ γαμβροῦ του.

Σήμερον μάλιστα ἦτο καταμαγευμένος ὁ γέρων. Πρὸ πολλοῦ καιροῦ ὁ καρραγωγεὺς Στάμος ἔλαβεν ἐπὶ πιστώσει ἀπὸ τὸ κατάστημα Στριμμένου καὶ Πικοπούλου ἕνα πιτοῦρι, ἡμίχρηστον ἐκ τοῦ σκώρου καὶ τῆς πολυκαιρίας, κτῆμα ἄλλοτε ἑνὸς χωρικοῦ, ὅστις ἐνεχυρίασεν αὐτὸ ἐκεῖ καὶ τὸ ἀφῆκε μὴ ἔχων ν' ἀποτίσῃ τὴν ὀφειλήν. Ἀλλὰ καὶ ὁ καρραγωγεὺς τώρα δὲν εἶχε νὰ πληρώσῃ τὸ ἀντίτιμον, εἰς δεκαπέντε δραχμὰς ἀνερχόμενον ἀρχικῶς καὶ περιωρίζετο νὰ μεταφέρῃ ἐκ Πατρῶν τὰς πραγματείας τοῦ καταστήματος ἵνα ἐξοφλήσῃ οὕτω τὸ χρέος του. Μίαν ὅμως ἡμέραν ὁ Νικολὸς ἐκάλεσεν αὐτὸν διὰ νὰ ἐκκαθαρίσουν τοὺς λογαριασμούς των καὶ παρουσίασεν στήλην ὅλην δοσοληψιῶν. Οἱ τόκοι εἶχον παχύνῃ ἀρκούντως τὸ κεφάλαιον καὶ ἡ ἐργασία τοῦ καρραγωγέως ἐξηφανίζετο ἐν αὐτῷ ὅπως τὸ νερὸν εἰς πίθον τῶν Δαναΐδων. Ὁ καρραγωγεὺς διεμαρτυρήθη, ἐφώναζε καὶ ἠρνήθη νὰ πληρώσῃ μὲ τὴν συνήθη ἀφροντισίαν τῶν χωρικῶν. Ὁ Νικολὸς εἰργάσθη ἡσύχως, παρέταξε τὰς προσθαφαιρέσεις του πρὸ τοῦ εἰρηνοδίκου καὶ σήμερον ἡ δημοπρασία τοῦ κάρρου καὶ τοῦ ἵππου τοῦ Στάμου ἀπέφερον ἀρκετὸν κέρδος εἰς τὸ κατάστημα. Ὁ γέρων κατενόει ὅτι καὶ τοῦτο τὸ κατόρθωμα ὀφείλετο εἰς τὸ πανοῦργον πνεῦμα τοῦ Νικολοῦ, εἰς τὴν ἀμίμητον δεξιότητα ἣν εἶχεν ὁ Διβριώτης ν' ἀντιστρέφῃ ἀπὸ τὸ *Δοῦναι* εἰς τὸ *Λαβεῖν* τοὺς ἀριθμοὺς χωρὶς ν' ἀνακαλύπτεται. Καὶ ἦτο ἤδη ἀνίκανος νὰ συγκρατήσῃ τὴν χαρὰν καὶ ἡτοιμάζετο ἀπὸ τῆς κλίμακος νὰ ἐπαναλάβῃ, τρίβων τὰς χεῖρας τὴν συνήθη φράσιν του.

— Τί παιδί ! . . . τί ἔξυπνο παιδί! . . .

Κατεταράχθη ὅμως ἀκούσας τὰς φωνὰς κ' ἐζήτει νὰ μάθῃ τὴν αἰτίαν τοῦ ἀσυνήθους αὐτοῦ θορύβου. Ἀλλὰ πρὶν ἀκόμη διατυπώσῃ τὴν ἀπορίαν του ἡ Κυρὰ Παναγιώταινα ἔλαβεν αὐτὸν κ' ἔφερεν οὕτω χειραγωγούμενον ἐντὸς τῆς οἰκίας. Ἐκεῖ δὲ τῷ διηγήθη διὰ χειρονομιῶν καὶ ἀσθματικῶν περιόδων τὴν πρᾶξιν τῆς Ἀνθῆς.

Ὁ ἀγαθὸς γέρων εἰς τοὺς λόγους τῆς γυναικός του ἐλησμόνησεν εὐθὺς τὰ τερτίπια τοῦ ἐμπορίου καὶ τὴν πονηρὰν εὐφυΐαν τοῦ Νικολοῦ ἀναλογισθεὶς μόνον ὅτι ἦτο πατήρ, πατὴρ προσβαλλόμενος εἰς τὰ καίρια ὑπὸ τῆς θυγατρός του. Κ' εὐθὺς ἡ λευκοπώγων μορφή του ἐπορφυρώθη ὑπὸ τοῦ αἴσχους καὶ τῆς ὀργῆς, ἐφρύμαξεν ὡς γέρων λύκος· οἱ καθεύδοντες ὑπὸ τοῦ γήρατος

Digitized by Google

ὀφθαλμοί του ἔρριψαν ἀστραπὰς καὶ ἤθελε νὰ ὁρμήσῃ κατὰ τῆς λυγερῆς.

Ἀλλ' ἡ Κυρὰ Παναγιώταινα κατεσίγασεν εὐθὺς τὰς φωνάς του.

— Σώπα γέροντα, σώπα, εἶπε· φρόνιμος ἦσαι καὶ φρόνιμα δὲν κάνεις. Θέλεις, μαθές, νὰ μάθῃ κι' ὁ κόσμος τῆς πομπές μας; . . .

— Τί νὰ κάνουμε τώρα, ἔ! τί νὰ κάνουμε; ἔλεγεν ἐν ἐξάψει ὁ γέρων, βλέπων ἐδῶ κ' ἐκεῖ ὡς νὰ ἐζήτει διέξοδον.

— Τὴν Κυριακὴ τὴν δίνουμε καὶ τελειώνει... λέμε 'ς τὸ παιδὶ πῶς ἔρχεται Μάϊς.

Τῷ ὄντι δὲν ἦτο ἄστοχος ἡ δικαιολογία τῆς Κυρὰ Παναγιώταινας. Ἡ ἐρχομένη κυριακὴ ἦτο καὶ ἡ τελευταία ἡμέρα τοῦ Ἀπριλίου. Μετ' αὐτὴν ἤρχιζεν ὁ Μάϊος κατὰ τὸ διάστημα τοῦ ὁποίου οἱ γάμοι αὐστηρῶς ἀπαγορεύονται εἰς τὰ χωρία. Ἂν θ' ἀνέβαλλον τὴν τέλεσιν αὐτοῦ ἔπρεπε νὰ περιμείνουν μέχρι τοῦ Ἰουνίου. Ἀλλὰ τότε ἤρχιζε τὸ καλοκαῖρι καὶ αἱ ἐργασίαι, ὥστε κατ' ἀνάγκην ἡ ἀναβολὴ θὰ διεδέχετο τὴν ἀναβολὴν μέχρι τοῦ Ὀκτωβρίου. Τίς ὅμως ἠγγυᾶτο εἰς τοὺς ἀτυχεῖς γονεῖς ὅτι καθ' ὅλον αὐτὸ τὸ διάστημα τὰ πράγματα θὰ ἔμενον ἕως ἐκεῖ; Ἂν δὲν θὰ ἐκοινολογοῦντο εἰς τὴν κωμόπολιν οἱ ἔρωτες τῆς Ἀνθῆς καὶ τοῦ Γεωργίου ἢ ἂν οὗτοι δὲν θὰ προέβαινον εἰς κανὲν ἀπονενοημένον κίνημα; Ἔπειτα ἦτο ἐνδεχόμενον ἡ κακολογία νὰ ἤνοιγε τοὺς τυφλώττοντας μέχρι τοῦδε ὀφθαλμοὺς τοῦ Νικολοῦ εἰς τὰς ἀφροσύνας τῆς Ἀνθῆς.

Οἱ γέροντες καθ' ὅλην τὴν νύκτα δὲν ἠδυνήθησαν νὰ κοιμηθοῦν ὑπὸ τὰς σκέψεις αὐτάς. Ἃ! ὁ γέρων Στριμμένος εὕρισκεν ἤδη πολὺ ἐπικινδυνότερον νὰ ἔχῃ κανεὶς ἐπάνω του ἕνα ἐλαφρόμυαλον κορίτσι παρὰ τοὺς συναγωνισμοὺς ὅλων ὁμοῦ τῶν ἐμπόρων τῆς κωμοπόλεως! . . . Τέλος συνεφώνησε μετὰ τῆς γυναικός του νὰ προτείνουν εἰς τὸν Νικολὸν τὴν ἐπίσπευσιν τοῦ γάμου. Τῷ ὄντι δὲ πρωῒ πρωῒ ἔστειλαν καὶ ἦλθεν οὗτος εἰς τὴν οἰκίαν,

Ἕπεται συνέχεια ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΑΡΚΑΒΙΤΣΑΣ.

Η ΠΡΩΤΗ ΠΑΡΑΣΤΑΣΙΣ ΤΟΥ ΕΡΝΑΝΗ

Συνέχεια καὶ τέλος· ἴδε σελ. 394.

Ὁ βιβλιοπώλης εἰσῆλθε μετὰ τοῦ συγγραφέως, ἠγόρασεν ἓν φύλλον χαρτοσήμου, ἐζήτησε γραφίδα καὶ μελανοδοχεῖον καὶ τὸ συμβόλαιον ὑπεγράφη ἐκεῖ, ὁ δὲ Βίκτωρ Οὐγκὼ ἔλαβε τὰ χρήματα τὰ ὁποῖα ἦσαν δι' αὐτὸν ἀναγκαιώτατα, διότι πᾶσα ἡ ἐν τῇ οἰκίᾳ του χρηματικὴ περιουσία συνίστατο εἰς πεντήκοντα φράγκα.

Ἐπέστρεψεν ἀμέσως εἰς τὸ θέατρον καὶ ἐκ τοῦ κοινοῦ σεβασμοῦ ἐννόησεν ὅτι ἡ ἐπιτυχία δὲν εἶχε παρεκλίνει. Ἔληγεν ἤδη ἡ τετάρτη πρᾶξις. Ὁ Μισελώ, ὁ Ζοανὺ καὶ ὁ Φιρμὲν ἦσαν περιχαρεῖς, καθ' ὅτι αὐτοὶ οἱ τρεῖς εἶχον μερισθῆ τὴν ἔννοιαν τοῦ κοινοῦ. Εἰς τὰς τέσσαρας πρώτας πράξεις ἡ δόνα Σόλα καθυστέρει. Ὁ Οὐγκὼ ἔκρινεν ἐπάναγκες νὰ ἐπισκεφθῇ τὴν δέσποινίδα Μάρς.

Τὴν εὗρε σκαιὰν καὶ ἀπότομον· προσεποιήθη κατ' ἀρχὰς ὅτι δὲν τὸν εἶδε. Ἐξηκολούθησε νὰ δυσανασχετῇ ἐπιπλήττουσα τὴν θαλαμηπόλον της διὰ τὴν ἀργοπορίαν της δῆθεν καὶ παραπονουμένη διὰ τὰς ἀκαταπαύστους εἰς τὸ ἰδιαίτερον δωμάτιόν της ὀχληρὰς ἐπισκέψεις. Ἐπὶ τέλους ἐφάνη παρατηρήσασα τὸν συγγραφέα καὶ ἀπευθυνομένη πρὸς αὐτόν:

— Εἰξεύρετε, τῷ εἶπεν, ὅτι τὸ δρᾶμά σας πηγαίνει πολὺ καλά, τοὐλάχιστον διὰ σᾶς καὶ διὰ τοὺς ἄλλους ἐκείνους κυρίους;

— Ἰδοὺ ἐφθάσατε τώρα εἰς τὴν ἰδικήν σας πρᾶξιν, κυρία.

— Ναί, ἀρχίζω ἐγὼ ὅτε τὸ δρᾶμα τελειώνει! Καὶ δὲν μοῦ λέγετε σᾶς παρακαλῶ, δὲν θὰ ηὐχαρίστησα βέβαια τοὺς λαμπροὺς φίλους σας. Εἰξεύρετε ὅτι εἶνε ἡ πρώτη φορὰ ὁποῦ δὲν μ' ἐχειροκρότησαν κατὰ τὴν ἐμφάνισίν μου ἐπὶ τῆς σκηνῆς;

— Ναί, ἀλλὰ πόσα χειροκροτήματα σᾶς ἐπιφυλάσσονται μετὰ τὸ τέλος τοῦ δράματος!

— Τέλος πάντων, εἶπε μὲ ἦθος θύματος ὑπείκοντος εἰς τὴν τύχην του, ἀφοῦ ἐδέχθην νὰ ὑποκριθῶ αὐτὸ τὸ μέρος, τοιαύτην ἐπιτυχίαν ἔπρεπε νὰ περιμένω.

Ὅτε ἐφάνη ἐπὶ τῆς σκηνῆς μὲ τὸ λευκὸν ἐκ λειοσηρικοῦ φόρεμά της, μὲ στέφανον ἐκ λευκῶν ῥόδων ἐπὶ τοῦ μετώπου, μὲ τοὺς ἐξαισίους ὀδόντας της, μὲ τὸ ὡραῖον ἐκεῖνο σῶμα ὅπερ διετήρει πάντοτε ἡλικίαν δεκαοκτὼ ἐτῶν, κατέπληξε διὰ τῆς νεότητος καὶ τῆς καλλονῆς της. Ἡ διασκευὴ τῆς σκηνῆς ἦτο χαριεστάτη· τὸ ἄνδηρον ἐφ' οὗ συνωμίλουν οἱ προσωπιδοφόροι, τὸ φωταγωγημένον μέγαρον, ὁ κῆπος ἔνθα ἀπήστραπτον ὑπὸ ἀμφίβολον λάμψιν φωτὸς οἱ πίδακες τοῦ ὕδατος, ἡ κίνησις τῆς ἑορτῆς, ἡ μουσικὴ τῆς ὀρχήστρας καὶ κατόπιν ἡ σιγὴ ἡ περιβάλλουσα τοὺς δύο ἐραστὰς ἀπομείναντας μόνους, τὰ πάντα εἶχαν προδιαθέσῃ τὸ κοινόν, ὅτε δὲ ἡ δεσποινὶς Μὰρς ἀπήγγειλε μὲ τὴν μελῳδικήν φωνήν της τοὺς ὡραίους στίχους: «Ἡ σελήνη πρὸ ὀλίγου ἀνήρχετο εἰς τὸν ὁρίζοντα κλπ.» ἐχειροκροτήθη ἐνθέρμως καὶ δὲν ἐδικαιοῦτο

ΘΥΜΑΤΑ ΧΑΡΤΟΠΑΙΓΝΙΟΥ

Εἰκὼν Μεσσονιέ

πλέον νὰ φθονῇ «τοὺς ἄλλους ἐκείνους κυρίους.»

Ὁλόκληρος ἡ πέμπτη πρᾶξις ἐδικαίωσε τὴν ἀνυπομονησίαν τοῦ βιβλιοπώλου Μάμ. Ὅτε ὁ Ζοανὺ ἀνύψωσε τὸ προσωπεῖον, ὑφ' ὃ ὁ δὸν Ρουὺ Γομὲζ παρευρέθη ἄγνωστος εἰς τὴν τελετὴν τῶν γάμων, ἡ φασματώδης ὄψις του ἐνεποίησε τρόμον εἰς τὸ κοινόν· σιγὴ βαθεῖα καὶ πένθιμος ἐπεκράτησε εἰς τὸ ἀκροατήριον. Ἡ δεσποινὶς Μὰρς διεφιλονείκησε τὴν ζωὴν τοῦ Ἐρνάνη μετ' ἀπαραμίλλου ζέσεως καὶ αἱ ἀπειλαί της κατὰ τοῦ γέροντος ἀντεραστοῦ ἀπηγγέλθησαν μετὰ θαυμαστῆς σφοδρότητος. Τὸ τέλος τοῦ δράματος ὑπῆρξεν ἀληθὴς μέθη. Βροχὴ ἀνθέων ἔπεσε παρὰ τοὺς πόδας τῆς δεσποινίδος Μάρς. Τὸ ὄνομα τοῦ συγγραφέως ἐπευφημήθη καὶ ὑπὸ τῶν ἐν τοῖς θεωρείοις θεατῶν· μόνον πέντε ἢ ἓξ αὐτῶν δὲν μετέσχον τῶν χειροκροτημάτων. Οὐδεμία δὲ ἠκούσθη διαμαρτυρία.

Ὁ Βίκτωρ Οὐγκὼ ἐπορεύθη νὰ συγχαρῇ ὡς ἤξιζε τὴν ἔξοχον ἠθοποιόν. Τὸ δωμάτιόν της ἦτο πλῆρες κόσμου, ἀλλὰ τώρα δὲν παρεπονεῖτο πλέον διὰ τὴν συρροήν. Ἦτο φαιδροτάτη καὶ ὑπερήφανος διὰ τὸ μέρος της, ἐθεώρει δὲ τὸ δρᾶμα ἀριστούργημα.

— Αἴ, εἶπεν αὐτῷ δὲν θέλεις ν' ἀσπασθῇς τὴν δόναν Σόλαν σου;

Digitized by Google

Καὶ ἔτεινεν αὐτῷ πρὸς ἀσπασμὸν τὴν παρειάν.

Ὁ συγγραφεὺς ἀνεμένετο εἰς τὴν πύλην τοῦ θεάτρου ὑπὸ πλήθους νέων, οἵτινες ἤθελον νὰ τὸν συνοδεύσωσιν. Φθάσας εἰς τὴν οἰκίαν του εὗρε τὴν αἴθουσαν πλήρη κόσμου. Ἡ εἰρηνικὴ ὁδὸς τῆς Παναγίας ἔνθα κατῴκει ἐξενίζετο διὰ τὸν ἀσυνήθη ἐκεῖνον θόρυβον ἐν ὥρᾳ μεσονυκτίου. Ὁ Ἀχιλλεὺς Δεβεριὰ εἶπεν ὅτι δὲν ἤθελε νὰ κοιμηθῇ κατὰ τοιαύτην νύκτα καὶ μετέβη εἰς τὸ ἐργαστήριόν του ὅπως σχεδιάσῃ τὴν εἰκόνα τῆς τελευταίας σκηνῆς τοῦ δράματος.

Τὴν ἐπομένην ἡμέραν ὅτε ἀφυπνίσθη ὁ Βίκτωρ Οὐγκὼ εὗρε τὴν ἑπομένην ἐπιστολήν :

« Παρευρέθην, κύριε, εἰς τὴν πρώτην παράστασιν τοῦ *Ἐρνάνη*. Γινώσκετε τὸν ὑπὲρ ἡμῶν θαυμασμόν μου. Ἡ ματαιοδοξία μου ἀφοσιοῦται μετὰ στοργῆς εἰς τὴν λύραν σας καὶ γινώσκετε τὸ διατί. Ἐγὼ μὲν ἀπέρχομαι, σεῖς δὲ ἔρχεσθε. Συνιστῶ ἐμαυτὸν εἰς τὴν μνήμην τῆς ὑμετέρας μούσης. Εὐσεβὴς δόξα πρέπει νὰ δέεται ὑπὲρ τῶν τεθνεώτων.

29 Φεβρουαρίου 1830. «Σατωβριάν»

Ἡ πρώτη παράστασις ἐγένετο τὸ Σάββατον, τὴν Δευτέραν δὲ ἐξεδόθησαν αἱ ἐφημερίδες μὲ τὰς κρίσεις των. Παρεκτὸς τῆς *Ἐφημερίδος τῶν Συζητήσεων* πᾶσαι περίπου αἱ λοιπαὶ ἐφημερίδες ἦσαν δυσμενεῖς. Κατεφέροντο καὶ κατὰ τοῦ δράματος καὶ κατὰ τοῦ δημοσίου τὸ ὁποῖον εἶχε στρατολογήσει ὁ συγγραφεύς. Τοὺς ζωηροὺς ὀπαδούς του ἀπεκάλουν λῃστὰς ῥυπαροὺς καὶ ῥακενδύτας συλλεγέντας ἐξ ἀγνώστων καταγωγίων, οἵτινες μετέβαλον τὸ θέατρον εἰς σπήλαιον, οἵτινες ἀφέθησαν εἰς ὄργια βδελυρὰ καὶ ἔψαλαν ᾄσματα ἐπαναστατικὰ κατὰ τοὺς μέν, ἀσεβῆ κατὰ τοὺς δὲ ἐντὸς τοῦ σεπτοῦ τεμένους τῆς Μελπομένης.

Πτοηθεὶς ἐκ τῶν κρίσεων τούτων καὶ προβλέπων νέαν μάχην ὁ βασιλικὸς ἐπίτροπος ἔδραμε πρὸς τὸν συγγραφέα ἀπαιτῶν ὅπως, ἀφοῦ δὲν ἤθελε τοὺς ἐμμίσθους χειροκροτητάς, μεριμνήσῃ τοὐλάχιστον νὰ συναθροίσῃ τοὺς φίλους του διὰ τὴν δευτέραν παράστασιν. Ἀλλ' οἱ ἀρχηγοὶ αὐτῶν εἶχον ἤδη σπεύσει αὐθορμήτως. Ἡ ὁδὸς Βαλοὰ ἔβριθεν ἀπὸ τῆς μεσημβρίας πλήθους περιέργων ἀναμενόντων νὰ ἴδωσι τὴν εἴσοδον τῶν ἐπιδρομέων. Ἀλλ' εἰς τοὺς νέους δὲν ἐπετράπη πλέον νὰ εἰσέλθωσι διὰ τῆς βασιλικῆς θύρας οὐδὲ νὰ μείνωσιν ἔγκλειστοι ἐπὶ τέσσαρας ὥρας. Εἰσῆλθον ὀλίγον τι πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς παραστάσεως διὰ τῆς ἀποκρύφου διόδου· ἐπομένως ἔλειψαν τὰ ᾄσματα καὶ οἱ ἀλλάντες καὶ τὰ ἐπίλοιπα. Ἐξηκολούθει ὅμως πάντοτε νὰ ἐκπλήττῃ καὶ νὰ σκανδαλίζῃ τοὺς θεατὰς ἡ ἀλλόκοτος ἐνδυμασία των. Τὴν προσοχὴν ὡς πάντοτε ἐφείλκυε πρὸ πάντων ὁ Θεόφιλος Γωτιέ, φέρων παρεκτὸς τοῦ ἀπαστράπτοντος πορφυροῦ ἐπενδύτου ἀναξυρίδας φαιοῦ ἀνοικτοῦ χρώματος μὲ σειρὰς ἑκατέρωθεν ἐκ μέλανος ὁλοσηρικοῦ καὶ πῖλον πλατύγυρον εἰς τὴν κεφαλὴν ὑφ' ὃν κατέπιπτε μέχρι τῶν ὤμων ἡ πλουσία κόμη.

Ὀλίγας στιγμὰς πρὶν ἢ ἀρθῇ ἡ αὐλαία συνέβη γεγονὸς ἐπαναληφθὲν κατὰ τὴν παράστασιν πάντων τῶν δραμάτων τοῦ Οὐγκώ· ἐρρίφθη ἐκ τῶν ἄνωθεν εἰς τὰ θεωρεῖα τῆς πρώτης σειρᾶς καὶ εἰς τὰς ἰδιαιτέρας θέσεις μεγάλη ποσότης τεμαχίων χάρτου λεπτότατα κεκομμένων, ἅτινα στροβιλιζόμενα ἐπεκάθηντο ἐπὶ τοῦ προσώπου, ἐπὶ τῶν ἐνδυμάτων, ἐπὶ τῆς κόμης ἢ ἐπὶ τῶν κόλπων τῶν γυναικῶν, ὅλοι δὲ οἱ θεαταὶ ἠγείροντο, ἐσείοντο, ἐθορυβοῦντο, ἐκαθαρίζοντο. Ἦτο καὶ τοῦτο νέα ἀφορμὴ δυσαρεσκείας κατὰ τοῦ *Ἐρνάνη*. Οὐδέν ποτε ἐγνώσθη περὶ τοῦ δράστου τῆς τοιαύτης πράξεως οὐδὲ περὶ τοῦ σκοποῦ αὐτῆς.

Εὐθὺς ἡ τρικυμία ἤρξατο βρέμουσα ἀπὸ τῶν πρώτων σκηνῶν. Τοὺς καλλιτέρους στίχους ὑπεδέχοντο μετ' εἰρωνικοῦ γέλωτος. Ἡ φράσις de ta suite j'en suis ἕνεκα τῆς ἀτυχοῦς παρηχήσεως ἐγένετο ἀφορμὴ γέλωτος παρατεταμένου καὶ πολὺ μετὰ τὴν παράστασιν οἱ ὀπαδοὶ τῆς κλασικῆς σχολῆς ἐπανελάμβανον πρὸς ἀλλήλους τὴν φράσιν γελῶντες. Ἡ σκηνὴ τῶν εἰκόνων παρῆλθεν ἀκινδύνως, ἀλλ' ἀπεναντίας ὁ χειροκροτηθεὶς κατὰ τὴν πρώτην παράστασιν μονόλογος ἐγένετο δεκτὸς μετ' εἰρωνικῶν ἐπιφωνήσεων. Ἡ ἀρχὴ τῆς πράξεως ἤρεσεν ὁπωσοῦν, ἀλλ' ὅτε ὁ Ἐρνάνης ἀποκαλεῖ τὴν δόναν Σόλαν «ἰδιότροπον» διότι θέλει ν' ἀκούσῃ ἓν ᾆσμα ἐν τῇ σιγῇ τῆς νυκτός, οἱ γέλωτες ἐπανελήφθησαν καὶ ἐξηκολούθησαν μέχρι τέλους τοῦ δράματος. Τὴν ἐπομένην αἱ ἐφημερίδες χαιρεκακοῦσαι, διότι πράγματι ἡ συρροὴ τοῦ πλήθους ἦτο ὀλιγωτέρα ἢ κατὰ τὴν πρώτην παράστασιν, ἐχαρακτήριζον τὴν δευτέραν ἐκείνην παράστασιν ὡς ἀποτυχίαν, καίτοι τὰ χειροκροτήματα τῶν φίλων τοῦ ποιητοῦ ἦσαν πάντοτε ζωηρά.

Ἡ τρίτη παράστασις ἦτο ἐπίσης θυελλώδης. Ἀλλὰ μετ' αὐτὴν ὁ συγγραφεὺς δὲν ἐδικαιοῦτο πλέον κατὰ εἰθισμένα νὰ διαθέτῃ μέρος τῶν θέσεων τοῦ θεάτρου. Οἱ ἠθοποιοὶ ἐπέμενον νὰ προσκληθῶσιν οἱ μισθωτοὶ χειροκροτηταί· ἀλλ' ὁ βασιλικὸς ἐπίτροπος πάντοτε γενναιόφρων παρεχώρησεν εἰς τὸν συγγραφέα ἑκατὸν θέσεις δι' ἑκάστην παράστασιν.

Ἑκατὸν ὑπέρμαχοι ἀπέναντι χιλίων πεντακοσίων ἦσαν ὀλίγοι· ἀλλ' ὑπὸ τοὺς ὅρους τούτους ἔμελλε πλέον νὰ διεξαχθῇ ὁ ἀγὼν καὶ αἱ ἐχθρικαὶ ἐφημερίδες ἐκήρυσσον ὅτι τὸ *ἀληθὲς δημόσιον* ἔμελλε νῦν νὰ κρίνῃ.

Ὁ ἀγὼν ἐξηκολούθησε σφοδρός. Ἑκάστη παράστασις ἦτο μάχη. Οἱ ἐν τοῖς θεωρείοις ἐγέλων μυκτηριστικῶς, οἱ ἐν ταῖς ἰδιαιτέραις θέσεσιν ἐ-

Digitized by Google

σύριζον καὶ ἦτο τοῦ συρμοῦ τότε ἡ φράσις «ὑπάγωμεν νὰ γελάσωμεν εἰς τὸν *Ἐρνάνην*.» Οἱ ἐναντίοι ἐδείκνυον τὴν ἐχθροπάθειάν των ἀναλόγως τῆς ἑαυτῶν ἰδιοσυγκρασίας· τινὲς μὲν ἔστρεφον τὰ νῶτα πρὸς τὴν σκηνήν, ἄλλοι ἔφευγον ἐν τῷ μέσῳ τῆς παραστάσεως κλείοντες μετὰ πατάγου τὴν θύραν τοῦ θεωρείου· ἕτερος ἀνεγίνωσκεν τὰς ἐπικρίσεις ἐφημερίδος. Ἀλλ' οἱ πλεῖστοι παρηκολούθουν τὸ δρᾶμα ἐπικρίνοντες ἑκάστην λέξιν, ὠρυόμενοι, συρίζοντες, ἐμποδίζοντες τοὺς ἄλλους ν' ἀκούσωσι, ταράσσοντες τοὺς ἠθοποιούς. Οἱ ἑκατὸν ὑπέρμαχοι ἠμύνοντο ἡρωϊκῶς· ἐχειροκρότουν ἐμμανῶς, ἐξύβριζον τοὺς συρίζοντας. Ὁ Ἐρνέστος τῆς Σαξονίας Κοβούργου ἕνεκα τῆς πολλῆς του ζέσεως δὲν ἀπέβλεπεν οὔτε εἰς τὸ φῦλον οὔτε εἰς τὴν ἡλικίαν τῶν ἐναντίων. Ἰδὼν κυρίαν τινα γελῶσαν κατὰ τὴν σκηνὴν τῶν εἰκόνων ἀνέκραξε:

— Κυρία, κακὰ κάμνετε νὰ γελᾶτε· φαίνονται τὰ δόντια σας.

Ἄλλοτε πάλιν ἀκούων πρεσβύτας τινας συρίζοντας ἀνεβόησεν:

— Εἰς τὴν λαιμητόμον οἱ ξεκουτιασμένοι!

Ἐπειδὴ τοῦ δράματος ἡ ἐπιτυχία ἠμφισβητεῖτο νῦν ὁ πρώην θριαμβεύων συγγραφεὺς δὲν ἀπήντα εἰς τὰ παρασκήνια τὴν αὐτὴν εὐμένειαν. Τινὲς τῶν ἠθοποιῶν συνετάσσοντο ἤδη μὲ τοὺς ἀντιπάλους καὶ εἷς ἐκ τῶν κυριωτέρων ἔνευε κρυφίως πρὸς τοὺς συρίζοντας ὡς νὰ ἤθελε νὰ παραστήσῃ αὐτοῖς ὅτι συνετάσσετο μὲ τὴν γνώμην των. Καὶ αὐτὸς ὁ Ζοανὺ ἐκλονίσθη. Μόνη ἡ δεσποινὶς Μὰρς ἀπέμεινε γενναία μέχρις ἐσχάτων. Τὸ κοινὸν δὲν τὴν ἐσέβετο πλέον καὶ διὰ πρώτην φορὰν ἤκουσε νὰ τὴν συρίζωσι· καὶ παρεπονεῖτο μὲν πικρῶς διὰ τοῦτο πρὸς τὸν συγγραφέα, ὅστις ἦτο ἡ ἀφορμή, δὲν ἐπῄνει δὲ πλέον τὸ δρᾶμα· ἀλλ' ἐπὶ σκηνῆς ἦτο τόσον πρόθυμος ὅσον ἦτο δύστροπος εἰς τὸ ἰδιαίτερον δωμάτιον.

Μεθ' ὅλην τὴν ἀντίδρασιν ἐν τούτοις τὰ ἀποτελέσματα τῶν καθ' ἑσπέραν εἰσπράξεων ἦσαν εὐχάριστα. Οἱ ἀντίπαλοι μετέβαινον εἰς τὸ θέατρον διὰ νὰ συρίξωσι τὸ δρᾶμα, ἀλλὰ μετέβαινον. Εἶχον δὲ παραδόξους ἰδιοτροπίας· νῦν μὲ ἐπετίθεντο κατὰ μιᾶς σκηνῆς τοῦ δράματος, εἶτα δὲ καθ' ἑτέρας. Ἡ τὴν προτεραίαν πολλὰ ὑποστᾶσα σκηνὴ παρήρχετο ἀπαρατήρητος τὴν ἐπομένην, ἀπεναντίας δὲ ἐξήγειρον τὸν θόρυβον καὶ τοὺς συριγμοὺς μέρη ἄλλοτε χειροκροτούμενα. Κατά τι διάλειμμα τῆς τριακοστῆς παραστάσεως ὁ συγγραφεὺς μετὰ τῆς δεσποινίδος Μὰρς μετὰ περιεργείας ἠρίθμουν τίνες τῶν στίχων τοῦ δράματος δὲν εἶχον συριχθῆ, ἀλλὰ δὲν ἀνεύρισκον τοιούτους.

— Καὶ ὅμως ὁλόκληρον τὸ ἰδικόν μου μέρος εἶνε σῶον, εἶπεν ἡ κυρία Θενὰρ παροῦσα εἰς τὴν συνδιάλεξιν.

Εἶνε ἀληθὲς ὁλόκληρον τὸ «μέρος» τῆς ἠθοποιοῦ αὐτῆς συνίστατο εἰς ἕνα καὶ ἥμισυν στίχον, ὃν ἀπήγγελλε κατὰ τὴν τετάρτην πρᾶξιν.

— Τὸ ἰδικόν σας μέρος δὲν ἐσυρίχθη; εἶπεν ὁ συγγραφεύς· νὰ ἴδητε ὅτι θὰ συριχθῇ.

Καὶ τῷ ὄντι ἐσυρίχθη κατὰ τὴν ἰδίαν ἐκείνην ἑσπέραν.

Οἱ ἠθοποιοὶ ἐπὶ τέλους ἔφθασαν μέχρι τοῦ σημείου νὰ εὔχωνται ὅπως ἐλαττωθῶσιν αἱ εἰσπράξεις διὰ νὰ ἔχωσι τὸ δικαίωμα νὰ διακόψωσι τὰς παραστάσεις. Τινὲς ἤλπιζον ὅτι δὲν ἦτο ἀνάγκη νὰ περιμένωσιν αὐτὴν τὴν περίστασιν καὶ ὅτι οἱ νέοι βαρυνθέντες τὸν ἀγῶνα θὰ παρῃτοῦντο αὐτοῦ, ἡ δὲ ἀντίδρασις μένουσα κυρία τοῦ πεδίου θὰ ἐθορύβει ἐπὶ τοσοῦτον ὥστε νὰ καταβιβασθῇ ἡ αὐλαία πρὸ τοῦ τέλους. Τὸ τοιοῦτο ἀνεμένετο καὶ εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ποιητοῦ· ἡ πρώτη ἐρώτησις τῆς κυρίας Οὐγκὼ πρὸς τὸν σύζυγόν της ἐπιστρέφοντα ἐκ τοῦ θεάτρου καθ' ἑσπέραν ἦτο: «Ἄφησαν νὰ τελειώσῃ ἡ παράστασις;» Ὁ δὲ βίος αὐτῆς ὁ ἔμπλεως ἀνησυχιῶν καὶ συγκινήσεων σφοδρῶν καθίστατο τόσον ἐπώδυνος, ὥστε καὶ αὐτὴ ἡ ἰδία ἐπὶ τέλους ἐπεθύμει ν' ἀκούσῃ εἰς ἀπάντησιν: «Ὄχι!»

Ἀλλ' οἱ νέοι δὲν ἤθελον τοιαύτην λύσιν. Ἡ ἀφοσίωσίς των ἦτο ἀμείωτος· διημφισβήτουν μετὰ πεισμονῆς τὰ διανεμόμενα αὐτοῖς ἑκατὸν εἰσιτήρια. Ἡ ἑπομένη ἐπιστολὴ πρὸς τὸν συγγραφέα παρέχει ἰδέαν τινὰ περὶ τῆς ζωηρότητος καὶ τῆς εὐθυμίας τῶν ὑπερασπιστῶν του.

«Τέσσαρες τῶν γιανιτσάρων μου μοὶ προσφέρουσι τὸν βραχίονά των. ἐγὼ δὲ τοὺς καταθέτω εἰς τοὺς πόδας σου καὶ ζητῶ δι' αὐτοὺς τέσσαρας θεατὰς διὰ τὴν παράστασιν τῆς ἑσπέρας ταύτης, ἂν εἴμεθα ἐν καιρῷ, ἢ διὰ τῶν τῆς τετάρτης, ἂν δὲν ὑπάρχωσι πλέον εἰσιτήρια διαθέσιμα.

«Σοῦ ἐγγυῶμαι περὶ τῶν ἀνδρῶν μου. Εἶνε *τοῦ σχοινιοῦ καὶ τοῦ παλουκιοῦ*. Τὸ ἐπ' ἐμοὶ ἐνθαρρύνω αὐτοὺς νὰ ἐμμένωσιν εἰς τὰ τοιαῦτα εὐγενῆ αἰσθήματα καὶ δὲν τοὺς ἀφίνω ν' ἀπέλθωσι πρὶν δώσω εἰς αὐτοὺς τὴν πατρικήν μου εὐλογίαν.

«Γονυπετοῦσιν αὐτοί, ἐγὼ δὲ ἐκτείνω τὰς χεῖρας καὶ λέγω: «Ἔλθετε περὶ ἐμέ, ἄνδρες ἀγαθοὶ καὶ ὁ Θεὸς ἔστω ὑμῖν βοηθός! Ἡ ἰδέα ὑπὲρ ἧς ἀμύνεσθε εἶνε καλή· πράξετε τὸ καθῆκόν σας». Ἀφοῦ δ' ἐγερθῶσι, προσθέτω: «Ἐμπρός, τέκνα μου, ἂς φροντίσωμεν περὶ τοῦ Βίκτωρος Οὐγκώ, διότι ὁ θεὸς εἶνε μὲν ἀγαθός, ἀλλ' ἔχει τόσας ἀσχολίας μας, ὥστε ὁ φίλος μας μόνον ἐφ' ἡμῶν πρέπει νὰ βασίζεται. Ὑπάγετε καὶ ἔστε ἄξιοι ἐκείνου ὃν ὑπηρετεῖτε. Ἀμήν!»

«Ὁ ψυχῇ καὶ καρδίᾳ ἀφωσιωμένος σου

Σαρλέ».

Ἀλλ' ὁ Βίκτωρ Οὐγκὼ ἐλάμβανε καὶ ἄλλου

Digitized by Google

εἴδους ἐπιστολάς· μία ἐξ αὐτῶν ἐτελεύτα διὰ τῆς ἑξῆς φράσεως: «Ἂν δὲν ἀποσύρῃς τὸ ῥυπαρὸν δρᾶμά σου ἐντὸς εἰκοσιτεσσάρων ὡρῶν, θὰ σὲ κάμωμεν νὰ σοῦ περάσῃ διὰ παντὸς ἡ ὄρεξις νὰ φᾷς ψωμί.» Δύο νέοι οἵτινες ἔτυχον παρόντες ὅτε ἔλαβε τὴν ἐπιστολὴν ταύτην ἐξέλαβον αὐτὴν ὑπὸ σοβαρὰν ἔποψιν καὶ ἀμεταπείστως ἠθέλησαν νὰ περιμένωσι τὸν Οὐγκὼ καθ' ἑσπέραν μετὰ τὴν παράστασιν παρὰ τὴν πύλην τοῦ θεάτρου καὶ νὰ συνοδεύωσιν αὐτὸν μέχρι τῆς κατοικίας του, μολονότι αὐτοὶ κατῴκουν εἰς ἄλλην ἀπομεμακρυσμένην συνοικίαν. Ἔπραττον δὲ τὸ τοιοῦτο τακτικῶς μέχρι τῆς τελευταίας παραστάσεως.

Ἐνῷ ἡ φιλολογία διέκειτο εἰς τοιοῦτον αναβρασμὸν καὶ ἡ πολιτικὴ ἀφ' ἑτέρου συνεταράσσετο. Τὸ κοινὸν ἐνδιαφέρον ἀπησχόλει ὁ *Ἐρνάνης* μετὰ τοῦ ἀγγέλματος τῶν 221. Εἷς τῶν συντακτῶν τοῦ *Γαλλικοῦ Ταχυδρόμου* φίλος τοῦ συγγραφέως, μολονότι ἡ ἐφημερίς του διέκειτο ἐχθρικὰς πρὸς αὐτόν, ἔλεγε πρὸς τὸν Οὐγκώ:

— Δύο ἄνδρες εἶνε σήμερον λίαν μισητοὶ ἐν Γαλλίᾳ, ὁ Πολινιὰκ καὶ σεῖς.

Ὁ ἀγὼν ἐπεξετάθη καὶ εἰς τὰς ἐπαρχίας. Ἐν Τολώσῃ νέος τις καλούμενος Βάτλαμ ἐμονομάχησε ἕνεκεν τοῦ *Ἐρνάνη* καὶ ἐφονεύθη. Ἐν Κάνναις εἷς λοχίας τῶν δραγόνων ἀποθανὼν κατέλιπε τὴν ἑξῆς διαθήκην: «Ἐπιθυμῶ νὰ γραφῇ τὸ ἑξῆς ἐπὶ τοῦ τάφου μου: *Ἐνταῦθα κεῖται εἷς πιστεύσας εἰς τὸν Βίκτωρα Οὐγκώ.*»

Ἡ διακοπὴ τῶν παραστάσεων ἐπῆλθε μετὰ τὴν τεσσαρακοστὴν πέμπτην, συνεπείᾳ ἀδείας ἀπουσίας, ἣν ἔλαβεν ἡ δεσποινὶς Μάρς.

Ὅτε μετὰ ὀκτὼ ἔτη ἐπανελήφθησαν αἱ παραστάσεις τοῦ δράματος καὶ δὲν ἠκούοντο πλέον ἀποδοκιμασίαι ἀλλὰ συνεχεῖς ἐπευφημίαι, δύο θεαταὶ ἐξερχόμενοι τοῦ θεάτρου συνωμίλουν.

— Οὐδόλως ἄπορον ἐὰν δὲν συρίζουν πλέον, ἔλεγεν ὁ εἷς ὅστις εἶχε βεβαίως χρηματίσει ἀντίπαλος τοῦ δράματος· ὁ συγγραφεὺς μετέβαλεν ὅλους τοὺς στίχους.

— Ἀπατᾶσαι, ἀπήντησεν ὁ ἕτερος· δὲν μετεβλήθη τὸ δρᾶμα, ἀλλὰ τὸ κοινόν. Χ*

ΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΤΟΥ ΗΛΙΟΥ

Κωστῇ Παλαμᾷ

Ἥλιε θεέ, πατέρα, βασιλιᾶ,
Ποῦ μεσ' ἀπ' τὸν ἀπέραντον αἰθέρα
Στέλνεις 'ς τη γῆ χρυσόφτερα φιλιά,
Ποῦ δίνεις τὴ ζωὴ καὶ τὴν ἡμέρα·
Μεγάλε, ἀστραφτερὲ καὶ δυνατέ,
Καλούς, κακοὺς ἡ λαῦρά σου θερμαίνει,
Καὶ ζοῦν ἀπὸ τὸ φῶς σου νικηταὶ
Καὶ νικημένοι.

Κανένα δὲν ἀδίκησες ποτὲ
Μέσα 'ς τὴν ἄπειρή σου καλωσύνη.
Καλὲ κ' ἐλεητὴ καὶ δοξαστέ,
Κάνεις καὶ 'ς τὸν κακὸν ἐλεημοσύνη.
Γιατὶ κ' ἐκεῖνος κἄποτε 'μπορεῖ
Μὲ δάκρυα τὸ κρῖμά του νὰ πλύνῃ,
Καὶ τότε τὴν παρηγοριὰ νὰ 'βρῇ
Καὶ τὴ γαλήνη.

Μὰ 'ς τὸν ἀδικημένο, 'ς τὸ φτωχό,
'Σ τὸν ἄρρωστο, 'ς τὸ δοῦλο καὶ 'ς τὸν ξένο
Γιὰ δῶρο ἀτίμητο καὶ μοναχὸ
Δίνεις τὸ φῶς τὸ τρισευλογημένο.
Κι' ὅταν βαθειὰ μέσα 'ς τὴ φυλακὴ
Καμμιὰ ψυχὴ διψᾷ φωτὸς ἀχτίδα,
'Μπαίνεις κρυφὰ καὶ φέρνεις μυστικὴ
Καλὴν ἐλπίδα.

Ὅταν ἡ ῥοδοδάχτυλη Αὐγὴ
Πάρῃ καὶ ζέψῃ τ' ἄτια τὰ χιονᾶτα
'Σ τὸ πορφυρένιο ἁμάξι της, καὶ 'βγῇ
Γιὰ νὰ σ' ἀνοίξῃ τὴν οὐράνια στράτα,
Μαζεύει τ' ἄστρα ἡ Νύχτα βιαστική,
Ἡ μάννα τοῦ Κακοῦ καὶ τοῦ Θανάτου,
Καὶ ῥίχνεται μὲ φόβο, ὁρμητικὴ
'Σ τὸν Ἅδη κάτου!

Τότε προβάλλεις, Ἥλιε βασιλιᾶ·
Γεμίζει ἡ δόξα σου τὸν κόσμο πέρα,
Καὶ φαίνεται πῶς βάζεις πυρκαϊὰ
'Σ τὸν οὐρανό, τὸ γέρο σου πατέρα.
Τότε κι' ὁ κόσμος σὲ δοξολογεῖ,
Λαχταριστὴ σὲ χαιρετᾷ ἡ πλάσι,
Πουλιά, λουλούδια, θάλασσα καὶ γῆ,
Λίμναις καὶ δάση!

Κι' ὅταν 'ψηλὰ τ' ἁμάξι σου ἀνεβῇ,
'Σ τὰ μεσουράνια, 'ς τ' ἄπαρτα παλάτια,
Χτυπᾷς καὶ τιμωρεῖς τὸν ἀσεβῆ
Ὅπου τολμήσῃ νὰ σὲ ἰδῇ 'ς τὰ μάτια.
Τότε κ' ἐσὺ θεὸς τρισφωτεινός,
Ὁλόλαμπρος ἀστράφτεις ὠργισμένος,
Καὶ μένει εὐθὺς ὁ δόλιος ταπεινὸς
Καὶ τυφλωμένος!

Μὰ 'ς τὸ βασίλεμμα κ' ἐσὺ θαρθῇς·
Κανεὶς δὲν ἠμπορεῖ νὰ σὲ βαστήξῃ.
Μέσα 'ς τὴ θάλασσα θ' ἀφανισθῇς·
Ὁ Ὠκεανὸς τὰ κάλλη σου θὰ πνίξῃ.
Καὶ κάνει ὁ νοῦς μιὰ σκέψι ἀληθινή,
Πῶς ἔχει τέλος κάθε βασιλεία,
Καὶ πῶς παιρνοῦν καὶ δόξα φωτεινὴ
Καὶ μεγαλεῖα!

Μὰ δὲν ἀπέθανες· γιατὶ οἱ θεοὶ
Δὲ σβυοῦν, δὲ χάνονται σὰν τοὺς ἀνθρώπους.
Αὔριο θὰ φέρῃς πάλι τὴ ζωὴ
'Σ τὴ γῆ, 'ς τὴ θάλασσα, 'ς τοὺς ἴδιους τόπους
Κι' ὅσο τὰ χείλη μου ἔχουν τὴ 'μιλιὰ
Θὰ τραγουδῇ ἡ καρδιά μου κάθε 'μέρα:
Χαῖρε θεέ, ἀφέντη, βασιλιᾶ,
Χαῖρε πατέρα!

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΜΑΝΟΣ.

Digitized by Google

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΑΝΑΛΕΚΤΑ

Ἡ ἑλληνομάθεια παρὰ πότον. Τὴν 9 τοῦ παρελθόντος μηνὸς Ἀπριλίου ἐγένετο ἐν Βυρτσβούργῳ ἡ δεκάτη ἕκτη ἐτησία σύνοδος τῶν καθηγητῶν τῶν Βαυαρικῶν γυμνασίων. Μετὰ τὴν συζήτησιν περὶ πολλῶν καὶ σπουδαίων παιδαγωγικῶν ζητημάτων καὶ τὴν ἀνακοίνωσιν ποικίλων προτάσεων καὶ παρατηρήσεων περὶ τῆς μέσης, ἐκπαιδεύσεως, παρεκάθησαν οἱ συνελθόντες εἰς τὴν σύνοδον καθηγηταὶ εἰς συμπόσιον παραταθὲν μέχρι βαθείας νυκτὸς ἐν ἀδιαπτώτῳ εὐθυμίᾳ, περιγραφόμενον δ' ἐν τοῖς ἄρτι δημοσιευθεῖσι πρακτικοῖς τῆς συνόδου. Ἄξια ἀναγραφῆς ἐκ τοῦ συμποσίου τούτου εἶνε τὸ ἑλληνιστὶ συντεταγμένον πρόγραμμα αὐτοῦ καὶ αἱ εἰς ἀρχαίαν ἑλληνικὴν γενόμεναι προπόσεις καὶ ὕμνοι. Τὸ πρόγραμμα τοῦ συμποσίου ἦτο τυπωμενον κομψότατα εἰς τέσσαρας σελίδας· ἐν τῇ πρώτῃ ἀνεγινώσκετο ἡ ἑπομένη ἐπιγραφή: «ΣΥΜΠΟΣΙΟΝ *τῆς ἑταιρίας τῆς τῶν ἐκ τῆς Βαιουαρίας γυμνασίων* ἐπὶ τῆς ἑκκαιδεκάτης συνόδου Μουνυχιῶνος ἐνάτῃ ἱσταμένου τῷ χιλιοστῷ ὀκτακοσιοστῷ ἐνενηκοστῷ ἔτει ἀπὸ Χριστοῦ ἐν τῷ ἀξιολογωτάτῳ ξενοδοχείῳ ὃ καλεῖται *Κύκνος* τῆς τῶν Φράγκων πόλεως ΑΡΩΜΑΤΟΠΥΡΓΟΥ γιγνόμενον.» Εἰς μάτην θὰ ἐκοπίαζε βεβαίως ὁ ζητῶν νὰ εὕρῃ τὴν πρωτάκουστον ταύτην πόλιν Ἀρωματόπυργον εἰς οἱονδήποτε γεωγραφικὸν πίνακα· διότι δὲν εἶνε ἄλλη τις, ἀλλὰ τὸ Βυρτσβοῦργον τῆς Φραγγονίας, τὸ ὁποῖον ἐν τῷ ζήλῳ τῆς ἑλληνομαθείας των κατέστησαν ἀγνώριστον οἱ ἀγαθοὶ καθηγηταί, μεταφράσαντες πιστότατα τὸ γερμανικὸν ὄνομα αὐτοῦ. Ἐν δὲ τῇ δευτέρᾳ σελίδι τοῦ προγράμματος ἀνεγράφετο ὁ κατάλογος τῶν φαγητῶν («ἡ τῶν ἐδεσμάτων τάξις») ὡς ἀκολούθως· «Ζωμὸς ἐκ βοείου οὐρᾶς. — Σαλμὼν τοῦ Ῥήνου σὺν Βατάβῳ ἐμβάμματι καὶ ἅλιμα γεώμηλα. — Μηρία ὀπτὰ σὺν Βουρδιγαλίῳ ἐμβάμματι καὶ *ὀφίδια* καὶ Ῥωσσικὸν ὀξέλαιον. — Κεφαλὴ μόσχειος ὥσπερ χελώνη. — Ἀλεκτρυὼν ἰνδικὸς καὶ θριδάκινον ὀξέλαιον σὺν ᾠοῖς καὶ ἠρτυμένη ὀπώρα. — Τυρὸς καὶ βούτυρον. — Ἀντὶ τούτων ὁ ἑταῖρος καταβαλεῖ τρεῖς δραχμὰς ὅπερ λέγει μάρκας.» Καὶ τὰ μὲν ἄλλα φαγητὰ δὲν εἶνε ἀδύνατον νὰ ἐννοήσωμεν τί ἦσαν, ἂν καὶ ἐπιτρέπεται νὰ διστάζωμεν περὶ τῆς ἀκριβείας τῆς ἑρμηνείας ἡμῶν· ὁ σαλμὼν εἶνε βεβαίως ὁ ἰχθὺς ὁ λεγόμενος ἑλληνιστὶ ἀτταχεύς, τὸ Βάταβον ἢ μᾶλλον τὸ Βαταβικὸν ἔμβαμμα εἶνε ὁλλανδικὴ σάλτσα, τὰ δ' ἅλιμα γεώμηλα σαλάτα πιθανῶς γεωμήλων· τὸ ῥωσσικὸν ὀξέλαιον εἶνε ῥωσσικὴ σαλάτα, καὶ τὸ θριδάκινον ὀξέλαιον σαλάτα μαρουλίων, καὶ ἡ ἠρτυμένη ὀπώρα κομπόστα, καὶ ἡ ὥσπερ χελώνη μόσχειος κεφαλὴ θὰ ἦτο μαγειρευμένη à la tortue· ἀλλ' ἐκεῖνα τὰ ὀφίδια τί νὰ ἦσαν ἆρά γε; διότι δυσκολευόμεθα νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι οἱ κύριοι καθηγηταὶ τῶν βαυαρικῶν γυμνασίων εἶνε ὀφιοφάγοι. Ἐν τῇ τῇ τρίτῃ σελίδι τοῦ προγράμματος ἀνεγράφετο «οἴνων κατάλογος», ἐν δὲ τῇ τετάρτῃ «ἡ τῶν μουσικῶν τάξις». Ἐκ τῶν γενομένων προπόσεων ἀξία μνείας εἶνε ἡ ἑλληνικὴ τοῦ γυμνασιάρχου κ. Μίλλερ, ὑπὲρ τοῦ βασιλεύοντος τῆς Βαυαρίας Λουϊτπόλδου: «Ὦ ἄνδρες μετέχοντες τούτου τοῦ ἐράνου,» εἶπεν οὗτος· «οἱ παλαιοὶ ὁπότε συνεῖεν ἀλλήλοις ἢ συνδειπνοῦντες ἢ συμπίνοντες, ἢ ἄλλως ἑορτάζοντες, τὰ τῶν προγόνων ἔργα ᾠδαῖς ἐπῄνουν, καὶ ἄνδρας ἀρεταῖς διενεγκόντας ἢ καλοῖς πράγμασιν εὐδοκιμήσαντας·» καὶ μετὰ βραχεῖαν ἱστορικὴν παρέκβασιν περὶ προπόσεων, ἔπλεξε τὸ ἐγκώμιον τοῦ ἀντιβασιλέως Λουιτπόλδου καὶ κατέληξεν ὡς ἑξῆς: «Διὸ δὴ καὶ τοῦτον τὸν ἄνδρα, ᾧ συσσιτοῦντες ἐμοί, ἐν τῇδε τῇ νυκτὶ ἀσπασώμεθα καὶ χαίρειν κελεύσωμεν τρὶς καλοῦντες μεγάλῃ τῇ φωνῇ, ὡς ἔθος ἡμῖν· Λουίτπολδος, ὁ ἡμέτερος ἡγεμὼν καὶ ἄρχων τῆς πατρίδος, χαιρέτω.» Τὴν πρόποσιν ἐπηκολούθησεν ὕμνος εἰς ἑλληνικὴν γλῶσσαν, ὃν πάντες ἔψαλαν ἐπὶ τοῦ ἤχου τοῦ ἐθνικοῦ βαυαρικοῦ ὕμνου:

Χαῖρε σὺ ἡγεμών,
πατρίδος κηδεμών,
Χαῖρε νυνί.
Πανηγυρίζοντες
καὶ παννυχίζοντες
εὖ σε γεραίρομεν,
Χαῖρε νυνί.
Χρήσιμον ἔρυμα
καὶ μέγα στράτευμα
ἡγεμόνι·
κρείττων δέ, ἀνέρων
εὔνοι' ἐλευθέρων
τῷ βασιλεύουντι, Χαῖρε νυνί·

Δῶρα τοῦ πάπα. Ἐν ταῖς πρὸ μικροῦ δημοσιευθείσαις ἐπιστολαῖς τοῦ δουκὸς τοῦ Νιβερναὶ ἀναγινώσκομεν ἀρκούντως περίεργον κατάλογον τῶν δώρων ἅτινα ἔστειλε πρὸς αὐτὸν ὁ Πάπας, διορισθέντα πρεσβευτὴν τῆς Γαλλίας παρὰ τῇ παπικῇ αὐλῇ κατὰ τὸ 1748. Μετὰ τὴν παρουσίασιν εἰς τὸν Πάπαν ἐπιστρέψας εἰς τὸ μέγαρον τῆς πρεσβείας εὗρε τὰ ἑπόμενα δῶρα τοῦ Πάπα: Καλάθιον λεμονίων.— Ἓν κιβώτιον ῥοσολίων.— Δύο κιβώτια σοκολάτας. — Δύο κιβώτια κηρίων. — Δύο κιβώτια σακχάρεως. — Δύο κιβώτια γλυκυσμάτων. — Τέσσαρα κιβώτια κονδίτων. — Δύο κιβώτια χοιρομηρίου. — Τέσσαρα κιβώτια μορταδέλλας. — Δύο κεφάλια τυρίου τῆς Πάρμας. — Δύο καλάθια φλωρεντινοῦ τυρίου.— Ἕνα ἀσκὸν βουτύρου. — Δύο κιβώτια οἴνου. — Δύο σπυρίδας ἄρτων.— Τρία κλωβία τρυγόνων.— Ἓν κλωβίον καπωνίων καὶ μίαν ζωντανὴν δάμαλιν.

ΧΡΟΝΙΚΑ

Ἀρχαιολογικά. Κατὰ τὸ 1871, μετὰ τὴν καταστολὴν τῆς Ἐπαναστάσεως τῆς Κοινότητος, ἡ Ἀφροδίτη τῆς Μήλου ἀνευρέθη ἐν τοῖς ὑπογείοις τῆς διοικήσεως τῆς Ἀστυνομίας, ὅπου εἶχον ἀποκρύψῃ αὐτὴν πρὸς ἀσφάλειαν μετ' ἄλλων κειμηλίων. Ἐπειδὴ δὲ ἦτο πλήρης ῥύπων καὶ βορβόρου, προερχομένων ἐκ τῆς διαρρήξεως ἑνὸς παρακειμένου σωλῆνος ὑδραγωγείου καὶ ἐκ

Digitized by Google

τοῦ στομίου ὀχετοῦ τινος, ἐκαθαρίσθη μετ' ἐπιμελείας καὶ ἀπεδόθη εἰς τὸ Μουσεῖον τοῦ Λούβρου. Ὁ κ. Φῆλιξ Ῥαβαισσών, ἀρχαιοφύλαξ ὢν ἐν αὐτῷ, παρετήρησε τοτε, ὅτι τὸ θαυμάσιον ἄγαλμα ἀπετελεῖτο ἐκ τεμαχίων ἅτινα κακῶς εἶχον συγκολληθῆ κατὰ τοὺς χρόνους τῆς μετακομισεως αὐτοῦ εἰς Γαλλιαν ἐκ Μήλου· ἀφαιρέσας δὲ τοὺς ξυλινους σφῆνας, δι' ὧν προσηρμόζετο ὁ κορμὸς ἐπὶ τοῦ κατωτέρου μέρους τοῦ ἀγάλματος, ἐπανώρθωσε τὴν στάσιν αὐτοῦ, διότι ἕνεκα τῆς προτέρας κακῆς συγκολλήσεως τὸ ἄνω τοῦ κορμοῦ καὶ ἡ κεφαλὴ ἀπέκλινον μικρὸν πρὸς τὰ ὀπίσω, οὕτω δε καὶ ἡ ἐκ τῆς προτέρας στάσεως ἀλαζονικὴ καὶ δυσάρεστος ἔκφρασις τοῦ ἤθους τοῦ ἀγάλματος μετεβλήθη εἰς χαρίεσσαν καὶ μειλιχίαν. Ἐκ τούτου λαβὼν ἀφορμὴν εἴκασεν ὁ Ῥαβαισσὼν ὅτι τὸ ἄγαλμα τῆς Ἀφροδίτης ἀνῆκεν εἰς σύμπλεγμα, εἰς ὃ ἀνῆκε καὶ τὸ ἐν Λούβρῳ ἄγαλμα τὸ λεγόμενον τοῦ Ἄρεως ἢ τοῦ Ἀχιλλέως. Τὴν δ' εἰκασίαν του ταύτην ἀνέπτυξεν ἐν ἰδίᾳ μελέτῃ, ἧς τὰ πορίσματα ἠσπάσθησαν πολλοὶ τῶν ἀρχαιολόγων. Ἐσχάτως δὲ πρὸς μείζονα ἐπίρρωσιν τῆς εἰκασίας αὐτοῦ, ὁ Ῥαβαισσὼν συνέλεξε παντα τὰ ἐκ Μήλου μετὰ τοῦ ἀγάλματος τῆς Ἀφροδίτης κομισθέντα τεμάχια, ἅτινα ὑποθέτει ὅτι ἀνήκουσιν εἰς τὸ ἄγαλμα καὶ δι' ἐκμαγείων αὐτῶν, τοῦ ἀγάλματος τῆς Ἀφροδίτης καὶ τοῦ Ἄρεως, κατεσκεύασε συμπλεγμα καὶ ἐν ὑπομνήματι ἀναγνωσθέντι ἐν δυσὶ συνεδριάσεσι τῆς Ἀκαδημίας τῶν ἐπιγραφῶν καὶ τῶν γραμμάτων ὑπεστήριξε τας γνώμας αὐτοῦ. Κατὰ τὸν Γάλλον ἀρχαιολόγον ἡ σύνθεσις αὕτη εἶνε ἔργον Ἕλληνος γλύπτου τῶν καλῶν χρόνων, τοῦ ὁποιου πολλὰ ἐγένοντο ἀπεικάσματα ἐν τοῖς μετέπειτα χρόνοις. Τὰ δυο ἀγάλματα, δι' ὧν ἀπήρτισε τὸ σύμπλεγμα ἐποιήθησαν εἰς ἀφεστῶτας ἀλλήλων χρόνοις. Ἀλλ' ἡ διαφορὰ τῆς ἐργασίας δὲν εἶνε πολὺ μεγαλη, ἡ δ' ἕνωσις τῶν ἀγαλμάτων παρέχει ἔννοιαν σαφῆ τῆς πρώτης συνθέσεως, ἥτις παριστᾷ τὴν θεὰν ἀπευθύνουσαν πρὸς τὸν φιλον θεὸν τῶν πολέμων, πάνοπλον ὄντα, λόγους εἰρήνης καὶ ἀγάπης.

Φιλολογικά. Ἐγένετο ἡ μετακομιδὴ ἐκ τοῦ ἐν Παρισίοις κοιμητηρίου Μοντμορανσὺ τῶν ὀστῶν τοῦ μεγάλου Πολωνοῦ ποιητοῦ Ἀδὰμ Μικκιεβιτς, ὅστις ἐξόριστος ὢν ἐν Γαλλίᾳ διέπρεψεν καὶ ὡς καθηγητὴς τῆς σλαβικῆς φιλολογίας ἐν τῷ Κολλεγίῳ τῆς Γαλλίας. Κατὰ τὴν τελετὴν τῆς παραδόσεως τῶν λειψάνων τοῦ ποιητοῦ εἰς τὸν ἀντιπρόσωπον τῆς Διαίτης τῆς Γαλικίας ἐξεφωνήθησαν πολλοὶ λόγοι εἰς πολωνικὴν καὶ γαλλικὴν γλῶσσαν, ὧν ἀξιοσημείωτος εἶνε ὁ τοῦ Ἐρνέστου Ῥενάν.

Θεατρικά. Ἐκ τῶν εἴκοσι πρώτων παραστάσεων τοῦ νέου μελοδράματος τοῦ Saint Saëns *Ἀσκανίου* τὸ Παρισινὸν θέατρον τοῦ μελοδράματος εἰσέπραξεν ἐν ὅλῳ 347,818 φρ. ἤτοι κατὰ μέσον ὅρον 17,440 καθ' ἑκάστην παράστασιν. Ἐκ τῶν ἀκαθαρίστων εἰσπράξεων τὸ δέκατον λαμβάνει ὁ μελοποιός, κατὰ τὸν νόμον περὶ ἰδιοκτησίας τῶν ἔργων τῆς διανοίας.

Μουσική. Ἀγγέλλεται ἡ εἰς Εὐρώπην ἔλευσις ἀμερικανοῦ τινος μουσικοῦ ὀνομαζομένου Γκάγερ κρουοντος μετ' ἀπαραμίλλου τέχνης «κόντρα μπάσσο», ὄχι δὲ τὸ κοινῶς ἐν χρήσει βαρύφωνον ὄργανον, ἀλλ' ἕτερον τῆς ἐφευρέσεώς του ἐπηυξημένον, ἔχων 14 ½ ποδῶν καὶ πλάτος 5 ½. Ὁ τεχνίτης λοιπὸν εἶνε ἠναγκασμένος νὰ ἵσταται ἐπὶ κινητῆς χιαστῆς κλίμακος καὶ νὰ κινῇ ἀδιακόπως χεῖρας καὶ πόδας ὅπως ἐκτελῇ ἐπὶ τῶν χορδῶν διὰ τοῦ τόξου καὶ τῶν δακτύλων διαφόρους μουσικὰς συνθέσεις ὧν τινες πολυπλοκώταται.

ΑΙ ΕΙΚΟΝΕΣ

Ὁ ζωγράφος Μεσσονιὲ (Ernest Meissonier) ἐγεννήθη ἐν Λυὼν τῷ 1815. Μεταβὰς εἰς Παρισίους ἐμαθήτευσεν ἐπί τινα χρόνον παρὰ τῷ Κονιέ, κυρίως ὅμως διδασκάλους εἶχε τοὺς παλαιοὺς Ὀλλανδοὺς ζωγράφους τῶν ὁποίων τὰ ἐν τῷ Λούβρῳ ἔργα ἐπὶ πολὺ ἐμελέτησεν ἀντιγράφων. Ἐν ἀρχῇ τοῦ σταδίου ὅπως πορίζεται τὸν ἐπιούσιον ἠναγκάσθη νὰ σχεδιάζῃ εἰκόνας διὰ βιβλία. Πρῶτον ἔργον ὅπερ κατέστησε τὸ ὄνομα του εὐθὺς διάσημον ἐν τῷ καλλιτεχνικῷ κόσμῳ εἶνε «ἐν παιγνίδι σκακιοῦ» (1841). Ἔκτοτε τὰ ἔργα αὐτοῦ ὑπῆρξαν ἀλλεπάλληλοι ἐπιτυχίαι καὶ θρίαμβοι καὶ ἀνύψωσαν τὴν φήμην αὐτοῦ εἰς τὸ σημεῖον εἰς τὸ ὁποῖον εὑρίσκεται νῦν. Ὁ Μεσσονιὲ κατέχει τώρα ἂν ὄχι τὴν πρώτην θέσιν, ἀλλὰ μίαν τῶν πρωτίστων μεταξὺ τῶν συγχρόνων γάλλων ζωγράφων, οἱ δὲ πίνακες αὐτοῦ πληρόνωνται διὰ χρυσοῦ πολλαπλασίου τοῦ βάρους του, καθ' ὅσον μάλιστα ὁ Μεσσονιέ, ὅπως οἱ ὀλλανδοὶ διδάσκαλοί του, ζωγραφίζει ἔργα μικρῶν διαστάσεων, αὐτὸ δὲ εἶνε ἐκ τῶν κυρίως χαρακτηριστικῶν τῆς καλλιτεχνικῆς ἰδιοφυΐας του διὸ καὶ «μικρογράφος» καλεῖται. Ἐν γένει δὲ οὐδεὶς ποτὲ ζωγράφος ζῶν ἐπώλησεν ἔργα του εἰς τιμὰς τόσον ὑψηλάς· πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν ἀκόμη μία μικρὰ εἰκών του παριστῶσα τὸν Ναπολέοντα μετὰ τοῦ ἐπιτελείου του κατὰ τὸ 1814, ἐπωλήθη ἀντὶ 850,000 φράγκων! Πολλαὶ τῶν εἰκόνων αὐτοῦ κοσμοῦσι μουσεῖα ἢ ἰδιωτικὰς πινακοθήκας· ἐξέχουσι δὲ μεταξὺ τούτων αἱ παριστῶσαι σκηνὰς στρατιωτικάς. Ἀλλ' ὁ Μεσσονιὲ ἠσχολήθη καὶ περὶ ἄλλα ποικίλα θέματα ὡς μαρτυρεῖ καὶ ἡ ἐν σελίδι 407 εἰκὼν «Θύματα χαρτοπαιγνίου» παριστῶσα αἱματηρὰν σκηνὴν μεταξὺ δύο εὐγενῶν προελθοῦσαν ἐξ ἔριδος κατὰ τὸ χαρτοπαίγνιον.

ΕΔΩ Κ' ΕΚΕΙ

Φιλοφρόνημα μοναχοῦ. Εὐμορφοτάτη δεσποινὶς ἐξ Ἀθηνῶν μεταβᾶσα εἰς Πόρον καὶ ἐπισκεφθεῖσα τὴν ἐκεῖ μονὴν μετ' ἀφελείας ἐρωτᾷ μοναχὸν ἀκμαίας ἡλικίας :- Καὶ δὲν μετανοήσατε ποῦ ἐγείνατε καλόγηρος; Καὶ ἐκεῖνος μειδιῶν : - Ὡς τώρα δὲν εἶχα μετανοήσῃ ἀπ' ἐδῶ κ' ἐμπρὸς 'μπορεῖ...

Ἀνεξήγητον. Ὁ Ἀγαθόπουλος λαμβάνει ἐν Ξηροχωρίῳ κατὰ τὴν ἑορτὴν τοῦ ὀνόματος του δύο τηλεγραφήματα ἐκ δύο φίλων του τοῦ ἑνὸς ἐξ Ἀθηνῶν καὶ τοῦ ἄλλου ἐκ Χαλκίδος, τὰ ὁποῖα χάριν εὐκολίας ὁ τηλεγραφητὴς Ξηροχωρίου ἔκλεισεν ἐκεῖ ἐντὸς ἑνὸς φακέλλου. Καὶ ὁ Ἀγαθόπουλος ἔκπληκτος :—Ἄλλο πάλι καὶ τοῦτο! Τὸ ἕνα ἀπ' τὴν Χαλκίδα, τὸ ἄλλο ἀπ' τὰς Ἀθήνας πῶς νάρθοῦν 'ς ἕνα φάκελλο μαζί!...

ΤΡΕΙΣ ΓΝΩΜΑΙ ΚΑΘ' ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Ἡ ἀμφιβολία ὅλα τὰ φαρμακώνει καὶ τίποτε δὲν θανατώνει.

*

Ψεύδεται ὁ ἰσχυριζόμενος ὅτι δὲν ἐψεύσθη ποτέ.

*

Τὸ «κάλλιον ἀργὰ παρὰ ποτὲ» μόνον εἰς τὸν ἔρωτα ἀληθεύει ἀνεστραμμένον.

ΜΙΑ ΣΥΜΒΟΥΛΗ ΚΑΘ' ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Λευκαίνεται ὁ κηρὸς ὁ κίτρινος κατὰ τὸν ἑξῆς τρόπον: Ἀφοῦ τὸν θερμάνετε ἐντὸς δοχείου τόσον ὥστε νὰ γείνῃ ῥευστός, τὸν κενώνετε ὀλίγον κατ' ὀλίγον εἰς ἄλλο δοχεῖον πλῆρες ψυχροῦ ὕδατος. Ἐκεῖθεν τὸν περισυλλέγετε καὶ τὸν ἀφίνετε ἐκτεθειμένον ἐπί τινας ἡμέρας καὶ νύκτας εἰς τὸν ἥλιον καὶ τὸν ἀέρα, ἀνακινεῖτε δὲ συχνὰ τὰ τεμάχια διὰ νὰ φωτίζωνται ὅλα των τὰ μέρη. Μετά τινα ἡμερονύκτια ὁ κηρὸς καθίσταται λευκότατος.

Λάρισσα — Μελισσοτρόφος

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1890 - 2208

Digitized by Google

ΑΙ ΕΙΚΟΝΕΣ: 16, 32, 48, 64, 79, 96, 112. 128, 144, 160, 176, 192, 208, 224, 240, 256, 272, 304, 320. 336, 352, 368, 384, 400, 412.
ΕΔΩ Κ' ΕΚΕΙ: 16, 32, 48, 64, 80, 96, 112, 128, 144, 160, 176, 192, 208, 224, 240, 256, 272, 288, 304. 320, 336, 352. 368, 384, 400, 412.
ΤΡΕΙΣ ΓΝΩΜΑΙ ΚΑΘ' ΕΒΔΟΜΑΔΑ: 16, 32, 48, 64, 80, 96. 112, 128, 144, 160, 176, 192, 208, 224. 240, 256, 272, 288, 304, 320, 336, 352, 368, 384, 400, 412.
ΜΙΑ ΣΥΜΒΟΥΛΗ ΚΑΘ' ΕΒΔΟΜΑΔΑ: Ἀφαίρεσις στιγμάτων χηρίου 16. - Κηλῖδες καφὲ 32. - Ῥαχὴ εἰς τὸ κρέας 48. - Ὁ κισσὸς καὶ αἱ χιονίστραι 64. - Αἱ ἐφημερίδες καὶ αἱ χιονίστραι 80. - Ὁ λεπτὸς σπάγος 96. - Ὁ σωλὴν τῆς λάμπας 113. - Καθαρισμὸς καθρεπτῶν 128. - Καθαρὰ μαντήλια 144. - Αἱμορραγία τῆς ῥινὸς 160. - Διατήρησις ᾠῶν 176. - Καυσίματα 192. - Τετριμμένα ὑφάσματα 208. - Δάλιαι 224. - Τὰ κόκκινα ψάρια 240. - Φύλλα τείου 256. - Καθαρισμὸς χειροκτίων 272. - Σκῶρος 288. - Ἄνθη 304 - Προφύλαξις ταπήτων 320 - Κωνωποκτόνος φανὸς 336 - Ζαχαρωμένα κεράσια 352. - Ὄλεθρος κατσαρίδων 368. - Διατήρησις κρέατος 384. - Κηλῖδες πυρκέτου 400. - Λεύκανσις κηροῦ 412.

ΕΙΚΟΝΕΣ

Ἀνατολῖτις, εἰκὼν Σίχελ 41.
Ἄνθος τῆς Ἰαπωνίας (τὸ) εἰκὼν Λ. Ἔρδου 329.
Ἄνοιξις (ἡ) εἰκὼν Σ. Βάγνερ 153.
Ἀντίζηλοι (οἱ) εἰκὼν Ε. Βίλλα 17.
Ἀπόκρεως (ἡ) 81.
Ἀτημέλητος, εἰκὼν Λ. Πασσίνη 169.
Βοημὴ κόρη, εἰκὼν Φὸν Βλάας 57.
Βουδικὸς ναὸς 277.
Βουλγάρα (ἡ) εἰκὼν Δεΐλιτζ 73.
Βυζαντινὴ ἐπιγραφὴ 232.
Δὲν ἔρχεται ὁ πατέρας!... εἰκὼν Λ. Δὰ Ῥίος 89.
Δύο πεινασμένοι, εἰκὼν Ἔϊσμοντ 377.
Εἰκοσιοκτώροφος οἰκία 80.
Ἐμπρησμὸς (ὁ) τῆς Ῥώμης 248—249.
Ἐνδιαφέρουσα ἀνάγνωσις, εἰκὼν Γ. Ἰακωβίδου 344—345.
Ἑορτὴ (ἡ) τοῦ Σωτῆρος ἐν Βενετίᾳ. Εἰκὼν Φ. Ζονάρου 9.
Ἔρως καὶ Ψυχὴ 243.
Εὔα 251.
Θύματα χαρτοπαιγνίου 407.
Ἰχθυόπωλις, εἰκὼν Καρλίνη 313.
Λευκὴ περιστερὰ (ἡ) εἰκὼν Α. Σάϊφερτ 137.
Λέων (ὁ) τοῦ Πειραιῶς 65. — Ἡ ἐπὶ τοῦ λέοντος ἐπιγραφὴ 67.
Μαρία, εἰκὼν Τόμβα 1.
Μελαγχρινή, εἰκὼν Ο. Λίγγνερ σ. 200—201.
Μεφιστοφιλὴς σ. 16.
Μήτηρ (ἡ) τῶν τεθλιμμένων, εἰκὼν Βουγερὼ 105.
Μοναχὴ (ἡ) εἰκὼν Χόλμπεργ 353.
Μόσχιοι πολεμισταὶ 64.
«Ὁ Κύριός μου καὶ ὁ Θεός μου» εἰκὼν Φέλδμανν 216—217.
Παρὰ τὴν λίμνην, εἰκὼν Κ. Ῥάουπ 25.
Πομφόλυγες, εἰκὼν Γαβριὴλ Μὰξ 396.
Ρωμαία κόρη, εἰκὼν Τόμβα 209.
Ῥώμη (ἡ) 233.
Σιγκαλῆδες (οἱ) 273.
Σκουπιδᾶς (ὁ) ὑπὸ Γάουζε 33.
Ὑπὸ τὸ δόρυ, εἰκὼν Κόγγε 120—121.
Φαιδρὸν ᾆσμα, εἰκὼν Βόλπε 265
Φθινοπωρινὸν ῥόδον 321.
Φυλακισμένος, εἰκὼν Πράουε Χένιγκζεν 376.
Φωλεὰ (ἡ) εἰκὼν Κ. Φόϋδελ 177.
Φωλεὰ πελαργῶν, εἰκὼν Χάρτδιχ 361.
1600 στύλοι ἐκ γρανίτου 275.
Χωρικὴ τῶν Ἄλπεων, εἰκὼν Κένιχ 301.

ΠΡΟΣΩΠΟΓΡΑΦΙΑΙ

Ἡ Αὐτοκράτειρα τῆς Γερμανίας σ. 113. — Ὁ κόμης Βάλδερσεε 161. — Βαρδιὲ Ἰούλιος 104. — Βασιάδης Κ. Ἡρ. 141. — Ἡ βασίλισσα Βικτωρία 305. — Ἡ βασίλισσα Ναταλία 145. — Ἡ βασίλισσα τῆς Ῥωμουνίας 49. — Βίκτωρ Ἐμμανουήλ, διάδοχος τοῦ Ἰταλικοῦ θρόνου 88. — Ὁ πρίγκηψ Βίσμαρκ 181. — Ὁ κόμης Ἔρβερτ Βίσμαρκ 185. — Γουνὼ Κάρολος 104. — Δὸν Πέτρος τῆς Βρασιλίας 385. — Ὁ Δοὺξ ἰατρὸς Κάρολος Θεόδωρος 32. — Ἔδισον Θωμᾶς 129. — Κρίσπης Φραγκίσκος 384. — Ὁ ζωγράφος Μεσσονιὲ 401. - Μὶς Μπίσλανδ 297. — Μὶς Μπλάϋ 296. — Ὁ στρατάρχης Μόλτκε 193. — Ὁ μαρκήσιος τοῦ Σαὶντ-Ἰλαὶρ 257. — Σάρρα Βερνὰρ ὡς Ἰωάννα δ' Ἄρκ 97. — Ἰωάννης Σοῦτσος 197. — Στάνλεϋ Ἐρρῖκος 337. — Ῥοβ. Χαμερλίγγιος 225. — Ὁ αὐτὸς ἐν ἐφηβικῇ ἡλικίᾳ 228.

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑ ΚΟΣΜΗΜΑΤΑ

Σελ. 1, 8, 12, 15, 17, 22, 26, 33, 40, 49, 65, 68, 81, 94, 97, 99, 113, 129, 145, 161, 163, 174, 177, 178, 193, 196, 209, 222, 225, 241, 257, 264, 273, 280, 281, 289, 305, 321, 324, 337, 342, 353, 369. 385, 401.

Digitized by Google

ΣΥΝΤΑΚΤΑΙ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΡΩΤΗΝ ΕΞΑΜΗΝΙΑΝ ΤΟΥ 1890.

Ἄννινος Χαρ. — Βιζυηνὸς Γ. Μ. — Βικέλας Δ —Δροσίνης Γ. — Ἐφταλιώτης Ἀργύρης.— Κακλαμᾶνος Δ. — Καρκαβίτσας Ἀνδρ. — Λάμπρος Σ. Π. — Μηλιαράκης Ἀντ. — Μητσάκης Μιχ — Ξενόπουλος Γρηγ. — Παλαμᾶς Κωστής. — Πολίτης Ν. Γ. — Προβελέγιος Ἀρ. — Σακελλαρόπουλος Σ. — Φλωρᾶς Θ. Χ.

ΣΥΝΕΡΓΑΤΑΙ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

Ἀλεξάκης Ἐπ. — Βλάχος Χρ. Γ. — Δημητριάδης Γ. — Διαμαντάρας Ἀχ. Σ. — Δραγάτσης Ἰακ. Χ. — Ἐνυάλης Λάμπρος. — Ἔξαρχος Α. Ι. — Ζῆκος Ἀστέριος. — Καλάρης Κ. Γ. — Καλοσγοῦρος Γ. - Κανελλάκης Κ. Ν. — † Κεχαγιᾶς Ν. Ι. — Κρυστάλλης Κ.Δ. — Λάμπρος Ἰω.Π. —Λιναρδάκης Π. Ι. — Μαλανδράκης Μ. Η. — Μάνος Κ. — Μάργαρης Δ. Ι. — Μαρτζώκης Στεφ. — Μελετόπουλος Χ. — Νερούτσος Τάσσος Δ. — Παπαγεώργιος Σπ. — Χατζηκώνστας Λύσανδρος. — Χατζηχρῆστος Χ. — Χρσιτοβασίλης Χ.

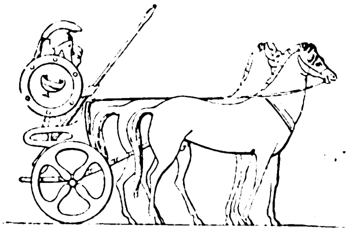

Digitized by Google

ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΙΟΣ ΠΟΙΗΤΙΚΟΣ ΑΓΩΝ

ΚΡΙΣΙΣ ΤΩΝ ΑΓΩΝΟΔΙΚΩΝ [1]

Φιλόμουσος ὁμήγυρις,

Εἰς χώραν ὅπου ἡ μὲν ἐπιστήμη τοῦ καλοῦ δὲν διδάσκεται ἀκόμη, ὅπως ἀλλαχοῦ, ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ, ἡ δὲ κριτικὴ ἐπιστήμη δὲν κατέλαβεν ἀκόμη ἐν τῷ τύπῳ τὴν ἐπίσημον καὶ μόνιμον αὐτῆς θέσιν, μεγίστης ὠφελείας πρόξενοι γίνονται οἱ ἀγῶνες οἱ ποιητικοί, ὡς ἀναπληροῦντές πως τὴν ἔλλειψιν ταύτην, ὅταν οἱ ἑκάστοτε κριταὶ ἐπιτελῶσιν εὐσυνειδήτως τὸ ἑαυτῶν καθῆκον. Διότι αἱ παρ' αὐτῶν ἐκφερόμεναι καλλιτεχνικαὶ παρατηρήσεις καὶ εἰλικρινεῖς συμβουλαὶ καὶ ὁδηγίαι δύνανται κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον νὰ χειραγωγήσωσι τοὺς νεαροὺς καὶ πρωτοπείρους ποιητὰς εἰς τὴν ὁδὸν τῆς ἀληθείας. Διὰ τοῦτο μέγας ἔπαινος καὶ τιμὴ ὀφείλονται εἰς τὸν φιλόπατριν καὶ φιλόμουσον ἄνδρα τὸν καθιερώσαντα τὸν ἀγῶνα τοῦτον, ἐκ

ΠΑΤΙΝΑΔΑ
Εἰκὼν Χάϋδεν

(¹) Ἀνεγνώσθη ἐν τῷ Ζαππείῳ μεγάρῳ τῇ 10ῃ Ἰουνίου ἐ.ἔ. ὑπὸ τ ῦ εἰσηγητοῦ κ. Ἀρισ. Προβελεγίου.

Digitized by Google

τῆς εὐγενοῦς ἁμίλλης τοῦ ὁποίου εὐχόμεθα, οὐ μὴν ἀλλὰ κ' ἐλπίζομεν, ὅτι θέλουσιν ἀνατείλει ἔργα ἄξια καὶ τὴν ἡμετέραν ποίησιν νὰ ζωογονήσωσι καὶ κοσμήσωσι καὶ εἰς τὸν φιλόκαλον ἀγωνοθέτην νὰ παράσχωσι ἀφορμὴν χαρᾶς καὶ ὑπερηφανείας.

Ἀξιοσημείωτον εἶνε τὸ ἐφετεινὸν ποιητικὸν διαγώνισμα διὰ τὴν ἐπικράτησιν τῆς δημώδους γλώσσης. Διότι ἐκ τῶν προκειμένων τριάκοντα καὶ ὀκτὼ συλλογῶν ὀλίγαι μὲν εἶνε γεγραμμέναι εἰς πτωχὴν καὶ μετρίαν καθαρεύουσαν, αἱ πλεῖσται δέ, καὶ δὴ αἱ κράτισται, εἰς δημώδη. Ὥστε καὶ ἡ περίστασις αὕτη εἶνε τεκμήριον, ὅτι ὁ πρὸ πολλοῦ μεταξὺ τῶν δύο ἰδιωμάτων ὑφιστάμενος ἀγών, ἤρξατο ἐπ' ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν σιωπηλῶς λυόμενος ὑπὲρ τοῦ δημώδους. Ἡ καθαρεύουσα, ἥν, ὡς ἄνθος θερμοκηπίου, ἐκαλλιέργησαν ἐν τοῖς σπουδαστηρίοις αὐτῶν οἱ λόγιοι, ἐκλείπει βαθμηδόν, καὶ ἡ λύρα στέφεται μὲ τὸ ἀκμαῖον καὶ εὐῶδες ἄνθος τῆς δημώδους. Ἡ δὲ ἀνακαίνισις τῆς νεοελληνικῆς ποιήσεως, ὑπὲρ ἧς πολλοὶ καὶ καλοὶ ποιηταὶ εἰς μάτην ἐμόχθησαν, ταφέντες ὑπὸ τὰ ψυχρὰ σαβανα τῆς καθαρευούσης, βεβαίως θέλει ἐπιτευχθῇ ἐν μέλλοντι χρόνῳ διὰ τῆς δημώδους. Διὰ ταύτης θέλει ἐγκεντρισθῇ εἰς τὸ ἀσθενικὸν καὶ ἐσκιατραφημένον δένδρον τῆς ποιήσεώς μας νέος καὶ εὔρωστος χυμός, ὁ χυμὸς τῆς ἀληθοῦς ποιήσεως, τῆς ὁποίας τὸ ἰδεῶδες κυοφορεῖται εἰς τὰ σφριγῶντα σπλάγχνα τῆς δημώδους γλώσσης. Τὸ ἐρατεινὸν τοῦτο ἰδεῶδες ὑπνώττει ἐκεῖ, ὡς ἡ μαγευμένη βασιλοπούλα τῶν παραμυθίων, αναμένουσα τὸν τολμηρὸν ἐραστήν, ὅστις μ' ἓν διάπυρον φίλημα θέλει ἀφυπνίσῃ αὐτὴν εἰς τὸν ἄφατον κόσμον ἑλληνικοῦ φωτὸς καὶ ἁρμονίας.

Ἀλλ' ἔλθωμεν νῦν ἐπὶ τὰ παρόντα. Τριάκοντα καὶ ὀκτὼ συλλογαί! ὁποῖος ποιητικὸς ὀργασμός, ἀλλὰ καὶ ὁποία ποιητικὴ πτωχεία! Διότι ἐκ τῶν εἴκοσι περίπου χιλιάδων στίχων οὓς διεξήλθομεν, πεντακόσιοι καὶ χίλιοι μόλις εἶνε προϊὸν γνησίας ποιητικῆς ἐμπνεύσεως. Πλὴν τοῦτο δὲν πρέπει νὰ μᾶς ξενίζῃ· οἱ καλοὶ ποιηταὶ ἦσαν καὶ ἔσονται ἐν παντὶ καιρῷ σπάνιον χρῆμα. Ἓν βλέμμα εἰς τὸν φορυτὸν τῶν στίχων τούτων θὰ ἤρκει πρὸς βεβαίωσιν τῆς ῥήσεως, ὅτι οἱ ποιηταὶ εἶνε αὐτάρεσκοι καὶ μάταιοι, τυφλούμενοι τοσοῦτον ἐκ τῆς στοργῆς πρὸς τὰ ἴδια τέκνα, ὥστε ὄχι μόνον νὰ μὴ ἀντιλαμβάνωνται τῆς δυσμορφίας αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ νὰ τολμῶσι νὰ πέμπωσιν αὐτὰ εἰς ἀγῶνα κάλλους.

Τοιαῦτα ἀνάπηρα τέκνα ματαίων πατέρων εἶνε καὶ αἱ ἑξῆς συλλογαὶ τοῦ παρόντος ἀγῶνος:

Θύελλαι, *Πόθοι*, *Νεφέλαι*, *Ἐθνικὰ ᾄσματα*, *Ψυχικοὶ παροξυσμοί*, *Φύρδην μίγδην*, *Βιωτικά*, *Στίχοι τῆς καρδιᾶς*, *Διάφορα ποιήματα*, *Τὰ πάρεργα*, *Τὸ χάος*, *Μολπαὶ μειρακος*, ὁ *Γιάννης* καὶ ἡ *Δέσπω*, ἡ *Ἑσπερίς*, *Πεντηκονταετηρίς*, *Ἡ καρδιά μου*, *Γέλοια γιὰ γέλοια*, *Ἄνθη καὶ χρυσαλλίδες*, *Νέφη καὶ αἰθρία*, *Στόνοι καὶ δάκρυα*, *Μελῃδόνες*, *Ὕμνος εἰς τὴν Δῆλον*, *Ἀπάντησις εἰς τὸ φιλαδέλφειον ποιητικὸν διαγώνισμα*, *Ἡ ὤμορφη*, *Σπινθῆρες*.

Νομίζομεν, ὅτι ἡ ἐπιεικεστέρα περὶ αὐτῶν κρίσις λαμβανομένης ὑπ' ὄψιν καὶ τῆς ὑπομονῆς τῶν φιλομούσων ἀκροατῶν, εἶνε ἡ σιωπή. Ἓν δὲ ποίημα, τὰ *Γρατζουνίσματα* ἀποκλείεται τοῦ ἀγῶνος, ὡς συγκείμενον ἐκ στίχων ὀλιγωτέρων τοῦ ἀριθμοῦ, ὃν ὁρίζει ὁ ἀγωνοθέτης.

Μετὰ τὰ ἀδόκιμα ταῦτα ἔργα, ἀνερχόμεθα εἰς τὴν βαθμίδα τῆς μετριότητος. Ἐνόσῳ τὸ «Γνῶθι σαυτὸν» εἶνε τόσον δύσκολον παρ' ἀνθρώποις, θὰ ὑπάρχωσι καὶ ποιηταὶ καταναλίσκοντες πολύτιμον χρόνον εἰς συγγραφὴν μετρίων ποιημάτων. Ἀλλ' οὐδὲν ἀπρεπέστερον, ἀχρηστότερον μετρίου ποιήματος. Μία μετρία εἰκών, ἓν μέτριον ἄγαλμα δύνανται τουλάχιστον νὰ χρησιμεύσωσι πρὸς στολισμὸν καὶ ἐξωραϊσμὸν αἰθουσῶν καὶ διαδρόμων καὶ εἰσόδων φιλοκάλου οἰκίας, ἀλλ' ἓν ποίημα μέτριον δὲν ἔχει οὐδένα λόγον. Εἰς τὴν κατηγορίαν ταύτην ἀνάγονται αἱ ἑξῆς συλλογαί.

Ἀγροδίαιτα, συλλογὴ λυρικῶν ποιημάτων, ὧν τὰ μὲν εἶνε γεγραμμένα εἰς δημώδη, τὰ δὲ εἰς καθαρεύουσαν· ἀλλ' οὐδετέραν ἐπίσταται καλῶς ὁ γράψας. Ἡ ποίησίς του εἴτε ὑπὸ τοῦ τοῦ ἔρωτος εἴτε ὑπὸ ἄλλων αἰσθημάτων ὑπαγορεύεται, σπανιώτατα ἐξέρχεται τῆς ἅλωνος ἐκείνης, ἔνθα ἡ μετριότης περιστρέφεται κατατρίβουσα τὸ ἤδη τετριμμένον ἄχυρον. Ἓν μόνον κομψὸν ποιημάτιον, Villanelle, ὡς ἐκ τοῦ ῥυθμικοῦ αὐτοῦ εἴδους, καλούμενον, ἠλιεύσαμεν ἐκ τῆς ὅλης συλλογῆς:

Villanelle

Μέσ' 'ς τὸ νησὶ τ' ἀντικρυνὸ
ἄχ, ἀγαποῦσα, τ' ὀρφανό,
μιὰ λυγερή, μιὰ κόρη.

Χρόνια πολλὰ 'ς τὴν ξενητειὰ
περνοῦσα θάλασσα πλατειά,
ξένα χωριὰ καὶ ὄρη.

Κι' ὅταν ξανάλθα 'ς τὸ νησί,
ἄχ, ἡ καρδιά μου τὸ μισεῖ,
δὲν εὕρηκα τὴν κόρη.

Σταυρὸ μοῦ δεῖξαν 'ς τὸ βουνό,
μόλις ἐβγῆκα τ' ὀρφανό,
'ς τοῦ καραβιοῦ τὴν πλώρη.

Νησί μου, τώρα ἔχε 'γειά,
δέξε με πάλι ξενητειά,
καὶ κτύπα θάλασσα πλατειὰ
τοῦ καραβιοῦ τὴν πλώρη.

Ἄνθη καὶ φύλλα ἐπιγράφεται ἑτέρα συλλογή, ἐν ᾗ εὑρίσκομεν ὀλίγους σπινθῆρας ὑπὸ πολλὴν αἰθάλην. Καὶ ἐν τούτοις ἓν μόνον ποίημα φαίνεται ἡμῖν ἄξιον λόγου, τὸ ἐπιγραφόμενον ;

Digitized by Google

Ὁ παλαιός μου σύντροφος

Μικρὸς μικρὸ σ' ἀπήντησα, πλατάνι φουντωμένο,
'ς τοῦ ποταμοῦ τὴν ἄκρη ψηλὸ καὶ κυρτωμένο.
Καὶ τώρα ξαναπέρασα ἀπὸ τὸ ἴδιο μέρος,
νὰ ἰδῶ καὶ σὺ ἂν ἔγινες ὡσὰν ἐμένα γέρος,
νὰ ἰδῶ ἂν σοῦ μαδήσανε τὰ φύλλα σου οἱ χρόνοι,
νὰ ἰδῶ ἂν ἔφυγεν ἀλλοῦ τῆς νιότης σου τ' ἀηδόνι,
καὶ καθὼς πρὶν ἂν τραγουδᾷ καὶ τὰ φτερ'ἂν ἁπλόνει,
ἀπὸ τὸ τὸ ἕνα σου κλωνὶ χαρούμενο εἰς τἄλλο.
Καὶ σ' εὗρα, σύντροφε παληέ, ὡραῖο καὶ μεγάλο,
σ'εὗρα μὲ φουντωτὰ κλωνιὰ καὶ μὲ καινούργια χάρι·
σ' ἄφηκα σὰν κ' ἐμὲ παιδὶ καὶ σ' ηὗρα παλληκάρι.
Ἄχ, δός μου τώρα, σύντροφε, ὀλίγον ἴσκιο, δός μου,
τώρα ποῦ ξερριζώθηκα 'ς τὴν ἔρημο τοῦ κόσμου,
καὶ μὲ χυλᾶ ἀκούραστο τοῦ βίου μας τὸ ῥέμμα,
ἀφοῦ μοῦ ῥούφησε τὸ πᾶν, τῆς νιότης μου τὸ αἷμα!
Ἀκόμη θέλω μιὰ κ' ἐγὼ φορὰ νὰ τραγουδήσω,
τὴν πολυστέναχτη ζωὴ πριχοῦ νὰ παραστήσω,
νὰ 'πῶ δυὸ λόγια: «Τὰ βουνά, τὰ δένδρα ἀπομένουν
καὶ κάτ' ἀπὸ τὸ ἴσκιο των οἱ ἄνθρωποι διαβαίνουν».

Αἱ τέσσαρες στιγμαί. Οὕτω μεταβαπτίζει ἕτερος ποιητὴς τὰς τέσσαρας ὥρας τοῦ ἔτους, ἃς περιγράφει διὰ στίχων μετρίων, πλημμελῶν κάποτε καὶ ἐν γλώσσῃ δημώδει, ἣν ἀτελῶς γνωρίζει, διότι ἄλλως δὲν θὰ ἔγραφεν, «ἡ φωτιὰ ξανθίζει τὸ χρῶμά των,» «τὰ πουλιὰ ξεκινοῦν τὸν ἥλιο,» «ἡ ἀνεμοζάλη μπουμπουνίζει τὸ πλοῖο». Ἐκτὸς τούτου μεταχειρίζεται καὶ λέξεις τῆς καθαρευούσης οἷον· «δέ, πλήν, ἐν μάτι, τὸν στέφανον τοῦ κάλλους, στόνους, κλάδους, γλαύξ.» Καὶ ὅμως διὰ μέσου τῶν ἀκανθῶν τούτων προκύπτει ὡς ἀνθύλλιον ποιητική τις ἀφέλεια καὶ λιτότης καὶ ἀγάπη πρὸς τὴν φύσιν καὶ τὸν ἀγροτικὸν κόσμων. Διὸ ἐπιτραπήτω ἡμῖν νὰ παραθέσωμεν ἐκ τοῦ ὅλου μίαν μόνην εἰκόνα:

Περίλυπα συνάζονται τὰ μαῦρα χελιδόνια
κ' εἰς τὸν ἀέρα ἀφίνουνε τὴ θλιβερὴ λαλιά των.
Θὰ ταξιδεύσουν τὰ φτωχὰ μακρυὰ μακρυὰ 'ς τὰ ξένα,
μόναις θ' ἀφήσουν τῆς φωλιαῖς γιὰ τὴν ἐνθύμησί των.
Χελιδονάκι, ὥρα καλή, ὁ ἥλιος τὰ φτερά σου
πάντοτε 'ς τὸ ταξεῖδι σου γλυκὰ νὰ σοῦ ζεσταίνῃ.
Μακρυὰ ἀπὸ σὲ ἡ χειμωνιά, μακρυὰ τ' ἀστροπελέκι,
ἀλύπητο εἰς τὴν φωλιὰ ὁ πλάστης νὰ σὲ φέρῃ.
Ὁ πελαργὸς ὁ σοβαρὸς τὸν σύντροφο θὰ κάμῃ,
εἰς τὸ μακρὺ ταξεῖδι των, 'ς τῆς θάλασσας τὸ κῦμα.
Ἐμπρὸς με ταῖς φτεροῦγές του τὰ σύννεφα ξεσχίζει
καὶ δρόμον ὁλογάλανο 'ς τὰ χελιδόνια ἀνοίγει.
Σὰν καπετάνιος ποῦ καρδιὰ δίδει 'ς τοὺς ἐπιβάτας,
ὅταν 'ς τὸ μαῦρο πέλαγος τὸ κῦμα σκάπτει λάκκους,
κι' ἀνεμοζάλη φοβερὴ τὸ πλοῖο μπουμπουνίζει,
κι' ὁ πελαργὸς ἀτάραχος 'ς τοῦ ταξειδιοῦ τὰ νέφη,
ζωὴ κ' ἐλπίδες ἄπειραις 'ς τὰ χελιδόνια δίδει.

Ἐμπνεύσεις. Ἡ συλλογὴ αὕτη εἶνε γεγραμμένη εἰς καθαρεύουσαν. Τὸ πρῶτον ποίημα «εἰς τοὺς γάμους τοῦ διαδόχου» εἶνε μεστὸν ἐφημεριδογραφικῆς πεζολογίας καὶ ἀφορήτου κόμπου λέξεων. Καθόλου δὲ ὁ ποιητὴς καὶ ἐν τῷ ποιήματι τούτῳ καὶ ἐν τοῖς λοιποῖς δεικνύει μὲν στιχουργικήν τινα ἐμπειρίαν, οὐδέποτε ὅμως αἴρεται ὑπεράνω τοῦ μετρίου. Ἓν ᾆσμα μόνον «Πρόσκλησις» εἶνε καλόν, ἀλλ' εἶνε ἀπήχησις τῶν Ἰρλανδικῶν μελῳδιῶν τοῦ Moore.

Πρόσκλησις

Ἐλθέ, νεᾶνις, φύγωμεν τῶν πόλεων τὸν κρότον,
μακρὰν των ἀναπνεύσωμεν ἀέρα καθαρόν,
ἐκ τῆς πνοῆς ἀμόλυντον ἀρχόντων καὶ εἱλώτων,
ἐκ τοῦ θορύβου ἄσπιλον παθῶν αἱματηρῶν.

Τὸ κῦμα λάμπει ἤρεμον, πνοὴ ζεφύρ' οὐρία,
θωπεύει τοῦ δελφῖνός μας τ' ἀνήσυχα πλευρά.
Πρωρεὺς ὁ ἔρως, θὰ πληροῖ ἡ τέρψις τὰ ἱστία,
καὶ ἡ ἐλπὶς τὸν οἴακα θὰ στρέφει ἐν χαρᾷ.

Ὤ, μόνον εἰς τὸ πέλαγος, ἐπάνω τῶν κυμάτων,
τὸ ἄωτον γενόμεθα ζωῆς ἀληθινῆς.
Ἐκεῖ ὁ νοῦς ἐλεύθερος ματαίων φαντασμάτων
εἰς σκέψεις μόνον αἴρεται μεγάλας, εὐγενεῖς.

Ὑπάγωμεν, τὸ ἄστατον ὅπου μᾶς φέρῃ κῦμα.
ἀστάτου τύχης παίγνια· ἀρκεῖ ν' ἀκολουθῇ,
ὁ ἔρως τὸ πλανώμενον ψυχῶν ὀλβίων βῆμα,
καὶ ὅλ' ἡ φύσις καθ' ἡμῶν ἂς ἀναστατωθῇ.

Ἀρκεῖ εἰς τῶν βλεμμάτων σου τὸ κάτοπτρον τ'ὡραῖον,
ν' ἀντανακλᾶται πάντοτε γαλήνη καὶ χαρά,
ἀρκεῖ ἐκ τῶν πυρίνων σου καὶ μαγικῶν χειλέων,
αἰσθήματα νὰ ῥέωσιν ἀγάπης τρυφερά.

Μακράν, μακρὰν εἰς ἔρημον παράλιον, φιλτάτη,
ὅπου δὲν φθάν' ὑπάγωμεν τοῦ κόσμου ἡ βοή,
ὅπου τὸ τέρας τὸ στυγνὸν τοῦ φθόνου δὲν φρυάττει,
καὶ ῥέει ὡς ῥυάκιον ἀνθῶνος ἡ ζωή.

Ὑπὸ καλύβην ταπεινήν, ἀνάκτορα ἐγγύς σου,
τοῦ ἀμοιβαίου ἄρτου μας τὸν ἄρτον τὸν ξηρὸν
θὰ τρώγωμεν, γλυκύτερον ποικίλων ὄψων Κροίσου,
θὰ πίνωμεν ἀμβρόσιον ἐκ τῆς πηγῆς νερόν.

Τραχείας δὲν θὰ κρούωμεν σκληρῶν ἀρχόντων θύρας,
οὐδὲ θὰ ταπεινούμεθα πρὸ σοβαρῶν βλακῶν,
οὓς παίζουσα ἀνύψωσεν ἡ εὔνοια τῆς Μοίρας,
κ' ἐπλήρωσε τὸ πνεῦμά των καπνῶν τυραννικῶν.

Ἐλθὲ νεᾶνις· διατί τὸ ὄμμα σου δακρύει,
καὶ ἄνευ ἀποφάσεως ὁ πούς σου προχωρεῖ;
τί πρὸ τοιούτου ἔρωτος νὰ σὲ κλονῆσ' ἰσχύει;
δὲν μεταβάλλουν εὐγενῆ καρδίαν οἱ καιροί.

Ἐν τῇ ψυχῇ μου πέλαγος θὰ εὕρῃς αἰσθημάτων,
θ' ἀντλῇς εἰς ἀνεξάντλητον ἀγάπης ποταμόν,
θὰ ἦσαι σὺ ἡ σκέψις μου μέχρι στιγμῶν ἐσχάτων,
ὁ μόνος μέχρ' ὑστάτων μου πόθος γλυκὺς στιγμῶν.

Μετὰ τῶν ἄλλων. Ὁ ποιητὴς τῆς συλλογῆς ταύτης ἐπεχείρησεν ἔργον δυσχερές, ὕμνον εἰς τὴν ἑλληνικὴν παλιγγενεσίαν. Ὁ Πήγασός του ἐκάμφθη ὑπὸ τὸ βρῖθος τοῦ θέματος οὕτως ὥστε ὁ ποιητὴς δὲν κατώρθωσεν ἢ ἁπλῆν τινα ἐπιτομὴν ἔμμετρον τῆς ἱστορίας τοῦ εἰκοσιένα. Καὶ εἶνε ἀληθεῖς οἱ τελευταῖοι τοῦ Ὕμνου στίχοι, οὓς ἀποτείνει πρὸ τὰς σκιὰς τῶν προγόνων:

Ἀποδεχθῆτε δ' εὐμενῶς τοῦ Ὕμνου μου τοὺς φθόγγους,
ἀνεπαρκεῖς μὲν πιθανὸν πρὸς τοῦ σκοποῦ τὸ μέγα,
ἀλλ' ἐκ θερμῆς καὶ εὐγνώμονος καρδίους πεμπομένους.

Διότι ἡ ἔμπνευσίς του, ἐστερημένη λυρικοῦ οἴστρου καὶ ἐξάρματος δὲν ἴσχυσε νὰ ἐκδηλώσῃ εἰς ᾆσμα τοὺς παλμοὺς τῆς πατριωτικῆς του καρδίας· ἀλλὰ καὶ ἡ γλῶσσά του εἶνε ἄτονος καὶ ἥκιστα λυρική.

Ὁ Ἀγὼν

Σιγή, σιγᾶτε· στῆτε τὰ πλήθη,
ἀγὼν ἀρχίζει πνευματικός,

Digitized by Google

κατὰ τὰ πάλαι τοῦ ἔθνους ἤθη·
ἀγὼν ἐξόχως Ἑλληνικός.
Ὡραῖον εἶνε νὰ ὑπερέχῃς,
εἴς τὰς δυνάμεις τὰς ἀνδρικάς,
εἴς τε τὸν δρόμον σὺ νὰ προτρέχῃς,
εἴς τε τὴν πάλην σὺ νὰ νικᾷς.
Ἀλλ' εἶνε μάγος, θεία τις χάρις
κατὰ ἀγῶνα ποιητικὸν
σὺ πρὸ τῶν ἄλλων τὴν δάφνην ν' ἄρῃς
νὰ στεφανοῦσαι σὺ ὡς νικῶν.
Φθείρετ' ἡ ὕλη, θνήσκει ὁ βίος,
φεύγει ὁ πλοῦτος ὁ παγκρατής,
ἀλλὰ τὸ πνεῦμα ζῇ αἰωνίως.
δὲν ἀποθνήσκει ὁ ποιητής.
. . . .
Σεμνοὶ προβαίνουν Ἑλλανοδίκαι,
τὸ βῆμ' ἀνέβη Εἰσηγητής·
πῶς συγκινοῦσι τοιαῦται δίκαι,
ἄχ, τίς νὰ εἶνε ὁ νικητής;
Τρέμουν καρδίαι πάλλουν τὰ στήθη
τῶν φιλοτίμων ἀγωνιστῶν.
Οὕτως ὁ ἄνθρωπος ἐποιήθη,
αἴσθημα τοῦτο εἶν' ἀγαστόν.
Ἔληξ' ἡ κρίσις καὶ καταπαύει
ἤδη τὸν λόγον του ὁ κριτής.
καλεῖται τἆθλον νῦν ν' ἀναλάβῃ
—ὁποία δόξα!—ὁ νικητής.
Τὸν ὀνομάζουν... ἀκροασθῆτε.
ἰδοὺ ἐκεῖνος, οἵα χαρά!
εὐδαίμων βαίνει, χειροκροτεῖται,
δάφνη τὸν στέφει, δάφν' ἱερά.

Ἰωνικὰ ᾄσματα. Τὸ ποιητικώτερον τῆς συλλογῆς ταύτης εἶνε ὁ τίτλος αὐτῆς. Πόσην ποίησιν ἐμπερικλείει τὸ ὄνομα Ἰωνία, ἡ μήτηρ τοῦ μεγίστου ἐποποιοῦ καὶ ἡ τροφὸς τῆς φοιβολήπτου λυρικῆς ποιήσεως! Ἀλλὰ δυστυχῶς ὁ ἡμέτερος ποιητὴς δὲν φαίνεται κληρονομήσας τὰς μεγάλας ποιητικὰς ἀρετὰς τῶν προγόνων του. Θλίβεται διὰ τὴν δουλοσύνην τῆς πατρίδος του, καυτηριάζει τοὺς βαρβάρους αὐτῆς λυμεῶνας, ἐλπίζει εἰς ἐπιτολὴν καλλιτέρων χρόνων, ἀλλὰ ταῦτα πάντα εἰς τὸν γνωστὸν ἐκεῖνον συνθηματικὸν πατριωτικὸν τόνον, ὅστις κατέκλυσεν ἄλλοτε καὶ κατακλύζει ἔτι τὴν ἡμετέραν ποίησιν.

Ἰωνικὸς Μάϊος.

Ἰωνία, βαρὺν ὕπνον ἐκοιμᾶσο πρὸ αἰώνων
εἰς τὰ μάρμαρα τὰ χρύα τῶν ἀρχαίων σου προγόνων,
ἐφ' ὧν ἔκειτο εἰς λήθην τόσου παρελθόντος μνήμη
καὶ μὲ πτέρυγας κομμένας ἔμενεν ὠχρὰ ἡ μνήμη
τῶν θανόντων ἀθανάτων· τὸ ψυχρὸν ἀλλ' ὅμως χῶμα
γόνιμον ἐλπίδων ἦτο, γόνιμον δαφνῶν ἀκόμα,
καὶ φωνὴ Ἰερεμίου μετὰ στεναγμῶν πενθίμων
συνεθρήνει μὲ τὰς πίτυς τῶν μεγάλων σου ἐρήμων.
Φεῦ, ὁ χρόνος πῶς καλύπτει ὑπὸ πέτρας ἐρειπίων
τὸ ἀγέρωχον τῆς δόξης καὶ τῆς φήμης μεγαλεῖον.
Ἀλλὰ πῶς ἀπὸ τὴν κόνιν, τὴν σποδὸν ἐκείνην πάλιν
νικητὴν εἰς τὴν ἀγρίαν κατὰ τῶν στοιχείων πάλην
τὸν ἀγωνιστὴν ἐκ νέου ἀνασταίνει τῆς ἡμέρας
κ' ἵπταται ἡ φήμη πάλιν ὑψηλὰ εἰς τοὺς αἰθέρας.
Ἦλθε χελιδὼν τὸ ἔαρ σήμερον νὰ σοὶ ἀγγείλῃ
μὲ ὠχρά, ὦ Ἰωνία, ἀλλ' ἐνθουσιῶντα χείλη.
Ἀπεκδύθητι τῆς λήθης τὸν βαρὺν αὐτὸν χιτῶνα
καὶ τὸ ἔαρ ἀναλύει τοῦ Σιπύλου τὴν χιόνα.
Τὴν χλαμύδα τὴν ἀρχαίαν περιδύθητι ἐκ νέου
ὑπὸ τὰς πυκνὰς πλατάνους τοῦ βασιλικοῦ Νυμφαίου.
Χαίρετε χοροὶ παρθένων, ζωηρῶν Ἀμαρυλλίδων
ἐν τῷ μέσῳ τῶν λειμώνων τῆς χαρᾶς καὶ τῶν ἐλπίδων.
Τοὺς χορούς σας συνοδεύω μὲ τοὺς πρωϊνούς μου στίχους,
μὲ παλμοὺς σᾶς συνοδεύω τῆς καρδίας ἐνδομύχους.

Εἰς τὸ μεταξὺ τῶν μετρίων καὶ καλῶν ποιημάτων μεταίχμιον τάσσονται αἱ ἑξῆς συλλογαί:

Ὁ ἔρωτας τοῦ κλέφτη, ποίημα ἐπικολυρικόν· ἡ σκηνὴ ὑπόκειται εἰς Ἰωάννινα ἐπὶ Ἀλῆ πασᾶ.

Τὴν νεαρὰν Χρυσῆν, τὸ ἀγλάϊσμα τῶν Ἰωαννίνων, ἀγαπᾷ ὁ παρῆλιξ κλέφτης Λιάκος. Διότι:

Δὲν μαραίνουνε τὰ χρόνια
τῆς ἀγάπης τὸ χορτάρι·
σκεπασμένο μέσ' 'ς τὰ χιόνια
σὰν τὸ ἀδάμαστο θυμάρι,
δὲν παγόνει, δὲν πεθαίνει
ἕνα ἥλιο περιμένει,
γιὰ νὰ σχίσῃ τὸ σεντόνι
ποῦ σκεπάζει τὰ κλαδιά του,
καὶ σκορπίσῃ μέσ 'ς τὸ χιόνι
τὴ μοσχάτη μυρωδιά του.

Ἀλλὰ τῆς κόρης ἐρᾶται ἐπίσης περιπαθῶς ὁ πλούσιος Ἰωαννίτης Δῆμος, φίλος τοῦ Ἀλῆ πασᾶ, εἰς ὃν ἀφρόνως ἀναθέτει νὰ μεσιτεύσῃ εἰς τὸν πατέρα της ὅπως ἐκδώσῃ αὐτῷ τὴν θυγατέρα του εἰς γάμον. Ἐννοεῖται οἴκοθεν ὅτι ὁ ἀσελγὴς τύραννος ἐξεμεταλλεύθη τὴν περίστασιν ὑπὲρ ἑαυτοῦ, καὶ μὲ τοὺς συνήθεις αὐτῷ δόλους εἵλκυσε τὴν ἀπόνηρον παρθένον εἰς τὸ χαρέμιόν του. Πρὸ τούτου ὅμως ὁ νεαρὸς βοσκὸς Νῖκος, διαβαίνων τυχαίως ποταμόν, σώζει ἀπὸ βεβαίου πνιγμοῦ τὴν Χρυσῆν, ἥτις πλύνουσα ὠλίσθησε καὶ παρεσύρθη ὑπὸ τοῦ ῥαγδαίου ῥεύματος. Καὶ ἦτο εὐτυχέστερος τῶν δύο ἀντεραστῶν του, διότι αὐτὸν ἠγάπησεν ἡ κόρη. Ἐν τῷ μεταξὺ τούτῳ συλλαμβάνεται καὶ ὁ φοβερὸς Λιάκος καὶ ῥίπτεται εἰς τὴν εἱρκτὴν τοῦ σεραγίου. Ἀλλ' ὁ τύραννος φροντίζει μᾶλλον περὶ τῆς ἀθώας περιστερᾶς, ἣν ἔχει κεκλεισμένην εἰς τὴν κλωβόν του, ἢ περὶ τοῦ ἀετοῦ τῶν ὀρέων Λιάκου. Ἀλλ' οὔτε εἰς θωπείας, οὔτε εἰς ἀπειλὰς ἐνδίδει ἡ κόρη· καὶ νύκτα τινά, καθ' ἣν ὁ ἐρωτομανὴς πασᾶς ἥπλωσεν ἐπ' αὐτὴν τὰς χεῖρας, ἥρπασεν ἡ Χρυσὴ τὴν κάμαν ἣν ἔφερεν εἰς τὴν ζώνην του, ἠπείλησεν αὐτὸν καὶ ὁρμήσασα ἐρρίφθη ἀπὸ τοῦ παραθύρου κάτω εἰς τὴν λίμνην.

Τῆς κόρης ἡ παλληκαριὰ
εἶχε παγώσῃ τὸν βεζύρη·
ἄλαλος, θειάφι 'ς τὴ θωριά,
τρέχει νὰ 'δῇ 'ς τὸ παραθύρι.
Διπλόνει τ' ἄπονο νερὸ
τὰ ἀφρισμένια τοῦ στεφάνια,
σὰν νάπεσεν ἐκεῖ λαμπρὸ
ἀστέρι ἀπὸ τὰ ούράνια.

Κατὰ τὴν αὐτὴν ὥραν κατορθόνει ὁ Λιάκος μετ' ἄλλων δέκα νὰ δραπετεύσῃ ἐπὶ καϊκίου διὰ τῆς λίμνης. Ὁ τύραννος λυσσῶν κατηρᾶτο ἀπὸ τοῦ παραθύρου, ἀλλ' αἴφνης ἔμεινεν ἀπολιθωμένος.

Ἕπεται τὸ τέλος.

Digitized by Google

Ο ΣΠΑΓΓΟΣ

Διήγημα

Καθ' ὅλας τὰς λεωφόρους τὰς περὶ τὴν Γοδερβίλλην οἱ χωρικοὶ καὶ αἱ γυναῖκες αὐτῶν ἐπέστρεφον πρὸς τὴν κωμόπολιν, διότι ἦτο ἡμέρα ἀγορᾶς. Οἱ ἄρρενες προεχώρουν ἡσύχῳ τῷ βήματι, φέροντες ἐμπρὸς ὅλον τὸ σῶμα καθ' ἑκάστην κίνησιν τῶν μακρῶν αὐτῶν ῥαιβῶν κνημῶν τῶν παραμεμορφωμένων ὑπὸ τῶν βαρέων ἔργων, ὑπὸ τῆς ἐπικλίσεως αὐτῶν ἐπὶ τοῦ ἀρότρου, ἐξ ἧς ἐπέρχεται συγχρόνως ἀνάβασις τοῦ ἀριστεροῦ ὤμου, διαστροφὴ τῆς μέσης, ὑπὸ τῆς δρέψεως τοῦ σίτου, ἥτις ἀναγκάζει εἰς ἀπομάκρυνσιν τῶν γονάτων πρὸς εὕρεσιν ἀσφαλοῦς βάσεως, ὑπὸ πάντων τέλος τῶν βραδέων καὶ ἐπιμόχθων ἀγροτικῶν ἔργων. Ἡ κυανῆ αὐτῶν βλοῦζα, ἐσκληρυμμένη δι' ἀμύλου, λαμποκοποῦσα, οἱονεὶ διὰ βερενικίου ἐστιλβωμένη καὶ κοσμουμένη κατὰ τὸ περιλαίμιον καὶ τὰς χειρίδας διὰ μικροῦ περιγράμματος ἐκ κλωστῆς λευκῆς, ἐγκειμένη δὲ περὶ τὸν ὀστεώδη αὐτῶν κορμόν, ἐφαίνετο ἀερόστατον, ἕτοιμον πρὸς πτῆσιν, ἐξ οὗ ἐξήρχοντο μία κεφαλή, δύο χεῖρες καὶ δύο πόδες.

Τινὲς αὐτῶν ἔσυρον ἀπὸ σχοινίου ἀγελάδα ἢ μόσχον. Αἱ δὲ γυναῖκες αὐτῶν, ἀκολουθοῦσαι ὄπισθεν τοῦ κτήνους, ἐμαστίγονον τὰς πλευρὰς αὐτοῦ διὰ κλάδου φέροντος ἀκόμη φύλλα, ὅπως ἐπισπεύσωσι τὴν πορείαν αὐτοῦ. Ἔφερον δὲ ἀνὰ χεῖρας μεγάλα κάνιστρα, ἐξ ὧν ἐξήρχοντο ἐδῶ μὲν κεφαλαὶ ὀρνιθίων, ἐκεῖ δὲ νησσῶν κεφαλαί. Καὶ ἔβαινον διὰ βήματος βραχυτέρου καὶ μικροτέρου τοῦ τῶν συζύγων αὐτῶν, ἔχουσαι τὸν μὲν κορμὸν λιπόσαρκον, εὐθυτενῆ καὶ κεκαλυμμένον διὰ χλαινιδίου συνεσφιγμένου, ἐμπεπερονημένου κατὰ τὸ ὁμαλὸν αὐτῶν στῆθος, τὴν δὲ κεφαλὴν ἐγκεκορδυλημένην δι' ὀθόνης λευκῆς ἐπικεκολημμένης ἐπὶ τῆς κόμης καὶ ἐπισκεπαζομένης ὑπὸ κεκρυφάλου.

Ἔπειτα διήρχετο ἁμάξιον φέρον θρανία, συρόμενον ὑπὸ ἱππαρίου τριποδίζοντος καὶ ἀνατινασσομένου, ἀλλοκότως ἀναπάλλον δύο ἄνδρας καθημένους ἐγγύτατα ἀλλήλων καὶ μίαν γυναῖκα κατακειμένην ἐν τῷ βάθει τοῦ ὀχήματος, οὗ ἐκράτει τὸ χεῖλος, ὅπως προφυλάσσηται ἀπὸ τῶν τραχυτέρων τιναγμάτων.

Ἐπὶ δὲ τῆς πλατείας τῆς Γοδερβίλλης ἦτο συνηθροισμένον πλῆθος πολύ, ὅμιλος ἀνθρώπων καὶ κτηνῶν ἀναμίξ. Τὰ κέρατα τῶν βοῶν, οἱ ὑψηλοὶ μακρόχνοες πῖλοι τῶν πλουσίων χωρικῶν καὶ αἱ καλύπτραι τῶν γυναικῶν ἐξεῖχον τῆς ἐπιφανείας τῶν συνηθροισμένων. Αἱ δὲ κραυγαστικαὶ ὀξεῖαι διαπεραστικαὶ φωναὶ συναπετέλουν βοὴν συνεχῆ καὶ ἀγρίαν, ἧς ὑπερίσχυεν ἀπὸ καιρὸν εἰς καιρὸν μεγάλη κραυγὴ ἀναπεμπομένη ἐκ τοῦ ῥωμαλέου στήθους ἀγρότου ἐν διαχύσει εὑρισκομένου ἢ ὁ μακρὸς μυκηθμὸς ἀγελάδος προςδεδεμένης εἰς τὸν τοῖχον οἰκίας τινός.

Τὰ πάντα ἐκεῖ ἀπέπνεον ὀσμὴν σταύλου, γάλακτος καὶ κοπρίας, ἀχύρου καὶ ἱδρῶτος ἐξέκρινον τὸν ὀξυνον ἐκεῖνον, φοβερὸν ἀνθρώπινον καὶ κτηνώδη χυμὸν τὸν ἰδιάζοντα εἰς τοὺς ἀγρότας.

Ὁ κὺρ Ὠσκόρν εἶχε φθάσει πρὸ ὀλίγου εἰς τὴν Γοδερβίλλην, καὶ διηυθύνετο πρὸς τὴν πλατεῖαν, ὅτε εἶδε κατὰ γῆς μικρὸν τεμάχιον σπάγγου. Ὁ κὺρ Ὠσκόρν, οἰκονόμος ὡς γνήσιος Νορμανδός, ἐσκέφθη ὅτι πᾶν τι εἶνε καλὸν νὰ τὸ περισυλλέγῃ τις, ἀρκεῖ νὰ δύναται νὰ χρησιμεύσῃ· καὶ ἔκυψε μετ' ἀγωνίας, διότι ἔπασχεν ἐκ ῥευματισμῶν. Ἐσήκωσεν ἐκ τῆς γῆς τὸ τεμάχιον τῆς μηρίνθου, καὶ ἡτοιμάζετο νὰ τὸ περιτυλίξῃ μετὰ προσοχῆς, ὅτε εἶδε παρατηροῦντα αὐτὸν τὸν κὺρ Μαλανδὲν ἀπὸ τῆς φλιᾶς τῆς θύρας του. Εἶχον περιέλθει πρὸς ἀλλήλους εἰς ἔριδας ἕνεκα μιᾶς φορβειᾶς ἄλλοτε καὶ ἡ διαφορὰ αὐτῶν ἐξηκολούθει ἐπειδὴ ἀμφότεροι ἦσαν μνησίκακοι. Ὁ κὺρ Ὠσκόρν ᾐσθάνθη ἑαυτὸν καταλαμβανόμενον ὑπὸ ἐντροπῆς ὅτι ἐφωράθη κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ὑπὸ τοῦ ἐχθροῦ του ἀνασύρων ἐκ τοῦ βορβόρου τεμάχιον σπάγγου. Ἔκρυψε λοιπὸν μετὰ σπουδῆς τὸ εὕρημα ὑπὸ τὴν βλοῦζαν αὐτοῦ, καὶ ἔπειτα εἰς τὸ θυλάκιον τῆς ἀναξυρίδός του· ἔπειτα δὲ προσεποιήθη, ὅτι ζητεῖ ἀκόμη κατὰ γῆς κάτι τι ὅπερ δὲν εὕρισκε πλέον, καὶ ἐπορεύθη πρὸς τὴν ἀγοράν, τὴν μὲν κεφαλὴν ὑψῶν πρὸς τὰ πρόσω, ἀλλὰ κυρτούμενος τὸ σῶμα ὑπὸ τῶν ἀλγηδόνων του. Μετ' οὐ πολὺ δ' ἐχάθη ἀναμιγνυόμενος εἰς τὸ κραυγάζον καὶ σχολαῖον πλῆθος, τὸ ὑπὸ τῶν ἀτελευτήτων ἀγοραπωλησιῶν συγκυκώμενον.

Οἱ χωρικοὶ ἐψηλάφων τὰς ἀγελάδας, ἔφευγον, ἐπανήρχοντο, ἀμηχανοῦντες, πάντοτε φοβούμενοι μὴ ἀπατηθῶσιν, οὐδέποτε τολμῶντες ν' ἀποφασίσωσι, παραμονεύοντες τὸν ὀφθαλμὸν τοῦ πωλητοῦ, ζητοῦντες ἀτελευτήτως ν' ἀποκαλύψωσι τὸν δόλον τοῦ ἀνθρώπου καὶ τὸ ἐλάττωμα τοῦ ζῴου.

Αἱ δὲ γυναῖκες, ἔχουσαι κατατεθειμένα πρὸ τῶν ποδῶν τὰ κάνιστρά των, εἶχον ἐξαγάγει ἐξ αὐτῶν τὰ ὀρνίθιά των, ἅτινα ἔκειντο κατὰ γῆς, δεδεμένα ἐκ τῶν ποδῶν, περιπλανῶντα ἐξεστηκὸς τὸ ὄμμα, τινάσσοντα τὸν ἁλουργὸν λόφον.

Ἤκουον δ' αἱ ἀγρότιδες τὰς γινομένας προςφοράς, καὶ ἐπέμενον εἰς τὰς τιμάς των μὲ ὕφος

Digitized by Google

ψυχρὸν καὶ πρόσωπον ἀπαθές, ἢ αἴφνης, συγκατατιθέμεναι εἰς τὸν προτεινόμενον ἐκπεσμόν, ἐφώνουν εἰς τὸν βραδέως ἀπομακρυνόμενον πελάτην.

— Ἂς εἶνε, κῦρ Ἄνθιμε. Πάρε το.

Ἔπειτα ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἡ πλατεῖα ἐκενώθη, καὶ ἐπειδὴ τὸ ὡρολόγιον τοῦ χωρίου ἐσήμανε μεσημβρίαν οἱ κατοικοῦντες πολὺ μακρὰν διεσπάρησαν εἰς τὰ πανδοχεῖα.

Εἰς τοῦ Ζουρδαὶν ἡ μεγάλη αἴθουσα ἐμεστώθη πελατῶν ἑστιωμένων, ἐπειδὴ ἡ εὐρεῖα αὐλὴ ἦτο πλήρης ὀχημάτων παντοειδῶν, δικύκλων ἁμαξῶν, δίφρων, μακρῶν ἁμαξίων μὲ θρανία, ἐλαφρῶν διτρόχων, φορείων ἀκατονομάστων, κιτρίνων ἐκ τοῦ βορβόρου, παραμεμορφωμένων, παλιρραφῶν, ὑψούντων πρὸς τὸν οὐρανὸν τὰ ἕδρανά των δίκην δύο βραχιόνων ἢ ἐχόντων πρόσγειον μὲν τὸ ἔμπροσθεν, ἐναέριον δὲ τὸ ὄπισθεν.

Κατενώπιον δὲ τῶν παρὰ τὴν τράπεζαν ἀριστούντων ἡ ὑπερμεγέθης ἑστία, πλήρης φλογὸς ἀκτινοβολούσης ἐξέπεμπε θερμότητα ζωηρὰν ἐπὶ τὴν ῥάχιν τῶν ἐκ δεξιῶν καθημένων. Τρεῖς δὲ ὀβελοὶ ἐστρέφοντο, κατάφορτοι ἐξ ὀρνίθων, περιστερῶν καὶ μηρῶν προβατείων· ἀπὸ δὲ τῆς ἐσχάρας ἐξήρχετο ἡδεῖα ὀσμὴ κρέατος ὀπτοῦ καὶ ὀποῦ περιρρέοντος τὸ περιφρυγόμενον δέρμα, καὶ ἐξῆπτε τὴν εὐθυμίαν, ὕγραινε τὰ χείλη.

Ὅλη ἡ ἀριστοκρατία τοῦ ἀρότρου ἔτρωγεν ἐκεῖ εἰς τοῦ κῦρ Ζουρδαίν, πανδοχέως καὶ ἱπποπώλου, διαβόλου, ὅστις εἶχε τάλληρα περισσά.

Τὰ τρυβλία διήρχοντο καὶ ἐκενοῦντο εἰς τὰ μεστὰ κιτρίνου μελίτου κύπελλα. Ἕκαστος διηγεῖτο τὰς ὑποθέσεις του, καὶ ἀγορὰς καὶ πωλήσεις του. Ἀντηλλάσσοντο εἰδήσεις περὶ τῶν συγκομιδῶν. Ὁ καιρὸς ἦτο καλὸς διὰ τὰ λαχανικά, ἀλλ' ὀλίγον ἀνάποδος διὰ τὰ σιτηρά.

Αἴφνης ἤχησε τὸ τύμπανον ἐν τῇ αὐλῇ, πρὸ τοῦ οἴκου. Ὅλοι ἠγέρθησαν πάραυτα πλὴν τινων ἀδιαφόρων, καὶ ἔσπευσαν εἰς τὴν θύραν, εἰς τὰ παράθυρα, ἔχοντες τὸ στόμα ἀκόμη πλῆρες καὶ τὸ προσόψιον εἰς τὴν χεῖρα.,

Μετὰ δὲ τὸ πέρας τῆς τυμπανοκρουσίας ὁ δημόσιος κῆρυξ ἐξεφώνησε τὰ ἑξῆς διὰ φωνῆς διακεκομμένης, διχιρῶν τὰς φράσεις του ἀκαίρως.

— Γνωστοποιεῖται εἰς τοὺς κατοίκους τῆς Γοδερβίλλης καὶ ἐν γένει εἰς ὅλα τὰ πρόσωπα τὰ παρευρισκόμενα εἰς τὴν ἀγοράν, ὅτι ἐχάθη σήμερον τὸ πρωΐ, εἰς τὸν δρόμον τῆς Βεζεβίλλης, μεταξὺ τῶν ἐννέα καὶ τῶν δέκα ἓν χαρτοφυλάκιον ἀπὸ μαῦρον δέρμα, περιέχον πεντακόσια φράγκα καὶ μερικὰ ἔγγραφα. Ὅποιος τὸ εὕρῃ παρακαλεῖται νὰ τὸ φέρῃ—εἰς τὴν δημαρχίαν ἀμέσως, ἢ εἰς τὸν κῦρ Φορτούνιον Ὀλμπρὲκ ἀπὸ τὴν Μαννεβίλλην. Θὰ λάβῃ εἴκοσι φράγκα δῶρον.

Ἔπειτα ὁ κῆρυξ ἀπῆλθεν.

Ἠκούσθη ἅπαξ ἀκόμη μακρὰν ὁ ὑπόκωφος κτύπος τοῦ τυμπάνου καὶ ἀσθενῶς ἡ φωνὴ τοῦ κήρυκος.

Τότε ἤρχισε νὰ γίνηται λόγος περὶ τοῦ συμβάντος τούτου καὶ ὑπελογίζοντο αἱ ὑπάρχουσαι πιθανότητες περὶ εὑρέσεως ἢ μὴ τοῦ χαρτοφυλακίου τοῦ κῦρ Ὀλμπρέκ.

Καὶ τὸ γεῦμα ἐτελείωσε.

Ἐτελείονε δὲ καὶ ὁ καφές, ὅτε ὁ ἐνωματάρχης ἐπεφάνη εἰς τὴν θύραν.

Ἠρώτησεν.

— Ἐδῶ εἶνε ὁ κῦρ Ὠσκόρν;

Ὁ κῦρ Ὠσκόρν, ὅςτις ἐκάθητο εἰς τὸ ἄλλο ἄκρον τῆς τραπέζης, ἀπήντησεν.

— Ἐδῶ εἶμαι.

— Κῦρ Ὠσκόρν, λάβε τὴν καλωσύνην νὰ με ἀκολουθήσῃς εἰς τὴν δημαρχίαν. Ὁ κ. δήμαρχος θέλει νά σου ὁμιλήσῃ.

Ὁ χωρικὸς ἔκπληκτος, ἀνήσυχος, κατέπιε διὰ μιᾶς τὸ ῥοσόλιον ὅπερ εἶχεν ἐνώπιόν του, ἠγέρθη, καὶ ἐξεκίνησεν, ἐπαναλαμβάνων «ἐδῶ εἶμαι, ἐδῶ εἶμαι», κυρτούμενος δὲ πολὺ περισσότερον ἢ τὴν πρωΐαν, ἐπειδὴ τὰ πρῶτα βήματα μεθ' ἑκάστην ἀνάπαυσιν ἦσαν δι' αὐτὸν ἐξαιρέτως δύσκολα.

Ἠκολούθησε τὸν ἐνωμοτάρχην.

Ὁ δήμαρχος τὸν ἀνέμενε, καθήμενος ἐπὶ καθέδρας. Ἦτο ὁ συμβολαιογράφος τῆς κωμοπόλεως, ἀνὴρ παχύς, σοβαρός, ἔχων πομπώδη τὴν φράσιν.

— Κῦρ Ὠσκόρν, εἶπε, σᾶς εἶδαν τὴν πρωΐαν σήμερον νὰ σηκώσητε ἀπὸ τῆς γῆς εἰς τὸν δρόμον τῆς Βεζεβίλλης τὸ χαρτοφυλάκιον τὸ ὁποῖον ἔχασεν ὁ κῦρ Ὀλμπρὲκ ἀπὸ τὴν Μαννεβίλλην.

Ὁ ἀγρότης καταπεπληγμένος προσέβλεπε τὸν δήμαρχον, πεφοβημένος ἤδη ὑπὸ τῆς ὑποψίας ἐκείνης ἥτις κατεβάρυνεν αὐτὸν χωρὶς νὰ γνωρίζῃ τὸν λόγον.

— Ἐγώ, ἐγὼ ἐσήκωσα τὸ χαρτοφυλάκιον αὐτό;

— Ναί, σεῖς ὁ ἴδιος.

— Εἰς τὴν τιμήν μου οὔτε τὸ εἶδα οὔτε τὸ εἰξεύρω.

— Σᾶς εἶδαν

— Μὲ εἶδαν, ἐμέ; Καὶ ποῖος μὲ εἶδε;

— Ὁ κ. Μαλανδέν, ὁ σαμαροποιός.

Τότε ὁ γέρων ἐνθυμήθη, ἐνόησε καὶ γενόμενος κατέρυθρος ἐξ ὀργῆς.

— Ἆ! αὐτὸς μὲ εἶδε! Μὲ εἶδε νὰ σηκώσω αὐτὸν τὸν σπάγγον, κύριε δήμαρχε.

Καί, ἐρευνῶν ἐν τῷ βάθει τοῦ θυλακίου του, ἀνέσυρε τὸ μικρὸν τεμάχιον τοῦ σπάγγου.

Ἀλλ' ὁ δήμαρχος δυσπιστῶν ἐκίνει τὴν κεφαλήν.

— Δὲν θὰ μὲ κάμετε νὰ πιστεύσω, κῦρ Ὠσκόρν, ὅτι ὁ κῦρ Μαλανδέν, ὁ ὁποῖος εἶνε

Digitized by Google

ἄνθρωπος ἀξιόπιστος, ἐξέλαβεν αὐτὸν τὸν σπάγγον ἀντὶ χαρτοφυλακίου.

Ὁ χωρικὸς μανιώδης ὕψωσε τὴν χεῖρα, ἔπτυσε πλαγίως διὰ νὰ ἐπιβεβαιώσῃ τὴν τιμήν του, καὶ ἐπανέλαβε.

— Καὶ ὅμως εἶνε ἡ ἀλήθεια τοῦ θεοῦ. ἡ ἀλήθεια, κύριε δήμαρχε. Νά, εἰς τὴν ζωήν μου καὶ ἔτσι ποῦ νὰ ἔχω καλὴν ψυχήν, σᾶς τὸ λέγω πάλιν.

Ὁ δήμαρχος ἀπεκρίθη.

— Μάλιστα ἀφ' οὗ ἐσηκώσατε τὸ χαρτοφυλάκιον, ἐρευνήσατε πολλὴν ὥραν ἀκόμη εἰς τὴν λάσπην μὴ σᾶς ἐξέφυγε κανὲν νόμισμα.

Ὁ ἀγαθὸς ἄνθρωπος κατεπνίγετο ὑπὸ ἀγανακτήσεως καὶ φόβου.

— Ἀκοῦς ἐκεῖ, ἀκοῦς ἐκεῖ νὰ λέγῃ κανεὶς τέτοια ψεύματα διὰ νὰ καταστρέψῃ ἕνα τίμιον ἄνθρωπον. Ἀκοῦς ἐκεῖ;

Ἀλλ' εἰς μάτην διεμαρτυρήθη. Δὲν ἔγεινε πιστευτός.

Ἤγαγον αὐτὸν εἰς ἀντιπαράστασιν πρὸς τὸν Μαλανδέν, ὅςτις ἐπανέλαβε τὴν διαβεβαίωσίν του καὶ ἐπέμεινεν εἰς αὐτήν. Ἀπηύθυναν πρὸς ἀλλήλους ἀμοιβαίας ὕβρεις ἐπὶ ὅλην ὥραν. Ἐπὶ τῇ αἰτήσει δὲ αὐτοῦ ἔγεινε σωματικὴ ἔρευνα ἐπὶ τοῦ Ὠσκόρν. Οὐδὲν εὑρέθη ἐπ' αὐτοῦ.

Τέλος δὲ ὁ Δήμαρχος, περιελθὼν εἰς ἀμηχανίαν, ἀπέπεμψεν αὐτὸν εἰδοποιήσας, ὅτι ἔμελλε νὰ κοινοποιήσῃ τὸ πρᾶγμα εἰς τὴν εἰσαγγελίαν καὶ νὰ ζητήσῃ ὁδηγίας.

Ἡ εἴδησις εὐθέως διεδόθη. Ἐξερχόμενος ἐκ τοῦ δημαρχείου ὁ γέρων περιεστοιχίσθη ὑπὸ πολλῶν, ἐρωτώντων αὐτὸν μετὰ περιεργείας σοβαρᾶς ἢ σκωπτικῆς, ἀλλ' ἀπηλλαγμένης πάσης ἀγανακτήσεως περὶ τῆς κατ' αὐτοῦ καταγγελίας. Καὶ ἤρχισε νὰ διηγῆται τὴν ἱστορίαν τοῦ σπάγγου. Ἀλλὰ δὲν ἔγεινε πιστευτός. Ὅλοι ἐγέλων.

Καὶ ἐβάδιζε, σταματώμενος ὑπὸ πάντων, σταματῶν τοὺς γνωρίμους του καὶ ἤρχισε πάλιν ἀδιακόπως ἐξ ἀρχῆς τὴν διήγησίν του καὶ τὰς διαμαρτυρίας του, δεικνύων ἀνεστραμμένα τὰ θυλάκιά του ὅπως βεβαιώσῃ ὅτι οὐδὲν εἶχεν ἐφ' ἑαυτοῦ.

Τῷ ἔλεγον. Αἴ γέρω κατεργάρη, ποιανοῦ θὰ τὰ 'πῆς αὐτά!

Καὶ ὠργίζετο ἐξερεθιζόμενος, ἐξαπτόμενος, ἀπελπιζόμενος, ὅτι δὲν ἐγίνετο πιστευτός, μὴ ἐξεύρων τί νὰ πράξῃ καὶ διηγούμενος πάντοτε τὴν ἱστορίαν του.

Ἐπῆλθεν ἡ νύξ. Ἔπρεπε ν' ἀναχωρήσῃ εἰς τὸ χωρίον ἐξ οὗ κατήγετο. Ἐξεκίνησε μετὰ τριῶν γειτόνων εἰς οὓς ἔδειξε τὴν θέσιν ὅπου εἶχεν ἀνασηκώσει τὸ τεμάχιον τοῦ σπάγγου, καὶ καθ' ὅλην τὴν ὁδὸν ἐλάλει περὶ τοῦ ἐπεισοδίου του.

Τὴν δ' ἑσπέραν ἔκαμεν ἕνα γῦρον ἐν τῷ χωρίῳ του, ἵνα διηγηθῇ τὸ ἐπεισόδιον εἰς ὅλον τὸν κόσμον.

Πανταχοῦ συνήντησε δυσπιστίαν, ἥτις ἐπέφερεν εἰς αὐτὸν ἀσθένειαν καθ' ὅλην τὴν νύκτα.

Τὴν δ' ἐπαύριον, κατὰ τὴν μίαν μετὰ μεσημβρίαν ὁ Μάριος Πωμέλλ, ὑπηρέτης τοῦ ὑποστατικοῦ τοῦ κὺρ Βρετοῦ, καλλιεργητοῦ ἐν Ὑμωβίλλῃ, ἐπέστρεφε τὸ χαρτοφυλάκιον μετὰ τοῦ περιεχομένου αὐτοῦ εἰς τὸν κὺρ Ὀλμπρὲκ τὸν ἐκ Μαννεβίλλης.

Ὁ ἄνθρωπος οὗτος διισχυρίζετο ἀληθῶς ὅτι εἶχεν εὕρει τὸ ἕρμαιον κατὰ τὴν ὁδόν, ἀλλ' ὅτι μὴ γνωρίζων γράμματα τὸ εἶχε φέρει εἰς τὴν οἰκίαν καὶ τὸ ἔδωκεν εἰς τὸν αὐθέντην του.

Ἡ εἴδησις αὕτη διεδόθη εἰς τὰ περίχωρα. Ἔμαθε δὲ αὐτὴν καὶ ὁ κὺρ Ὠσκόρν. Ἤρχισε λοιπὸν εὐθὺς καὶ πάλιν τὸν γῦρόν του καὶ ἤρχισε νὰ διηγῆται τὴν ἱστορίαν του, συμπεπληρωμένην διὰ τῆς ἐπελθούσης λύσεως. Ἐπανηγύριζε τὸν θρίαμβόν του.

— Αὐτὸ ὁποῦ μὲ κατελύπει, ἔλεγε, δὲν ἦτο τόσον αὐτὴ ἡ ὑπόθεσις, καταλαμβάνετε, ἀλλὰ τὸ ψεῦδος. Δὲν ὑπάρχει πρᾶγμα ὁποῦ νὰ βλάπτῃ περισσότερον παρὰ νὰ κατακρίνεται κανεὶς ἐξ αἰτίας ἑνὸς ψεύδους.

Καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν ἐλάλει, περὶ τοῦ ἐπεισοδίου του, διηγεῖτο αὐτὸ ἀνὰ τὰς λεωφόρους εἰς τοὺς διαβαίνοντας, ἐν τῷ καπηλείῳ εἰς τοὺς πίνοντας, κατὰ τὴν ἐκ τῆς ἐκκλησίας ἔξοδον τὴν προσεχῆ Κυριακήν. Καὶ αὐτοὺς τοὺς ἀγνώστους ἐσταμάτα διὰ νὰ διηγηθῇ τὰ καθ' ἕκαστα. Τώρα πλέον ἦτο ἥσυχος, καὶ ὅμως ὑπῆρχέ τι τὸ στενοχωροῦν αὐτὸν χωρὶς νὰ ἠξεύρῃ ἀκριβῶς τί ἦτο. Οἱ ἄνθρωποι ἐφαίνοντο ἀστειευόμενοι κατὰ τὴν ἀκρόασιν αὐτοῦ. Δὲν ἐφαίνοντο πεπεισμένοι. Ἐνόμιζεν, ὅτι ἤκουε νὰ γίνωνται συνομιλίαι ὄπισθέν του.

Τὴν τρίτην τῆς ἐπομένης ἑβδομάδος μετέβη εἰς τὴν ἀγορὰν τῆς Γοδερβίλλης, ὠθούμενος ὑπὸ μόνης τῆς ἀνάγκης νὰ διηγηθῇ τὸ περιστατικόν του.

Ὁ Μαλανδέν, ὄρθιος πρὸ τῆς θύρας του, ἤρχισε νὰ γελᾷ βλέπων αὐτὸν διαβαίνοντα. Διὰ τί;

Ἐπλησίασε κτηματίαν τινὰ ἐκ τοῦ Κρικετό, ὅςτις δὲν ἀφῆκεν αὐτὸν νὰ τελειώσῃ τὴν ὁμιλίαν, ἀλλὰ ἐκτύπησε τὴν κοιλίαν αὐτοῦ καὶ ἐφώνησεν εἰς αὐτὸν κατὰ πρόσωπον· «Ἔλα δά, κατεργάρη.» Ἔπειτα δὲ ἔστρεψε εἰς αὐτὸν τὴν ῥάχιν.

Ὁ κὺρ Ὠσκόρν ἔμεινεν ἄναυδος, καὶ ἡ ἀνησυχία αὐτοῦ προέβαινεν αὐξάνουσα. Διὰ τί τὸν εἶπε «κατεργάρην»;

Ὅτε δ' ἐκάθησεν εἰς τὴν τράπεζαν, ἐν τῷ πανδοχείῳ τοῦ Ζουρδαίν, ἤρχισε πάλιν ν' ανακινῇ τὴν ὑπόθεσιν.

Ἱπποκάπηλός τις ἐκ τοῦ Μομβιλλιὲ ἐφώναξεν εἰς αὐτόν.

Digitized by Google

— Ἔλα, ἔλα, παληόγερε, τὸν γνωρίζω δὰ ἐγὼ αὐτὸν τὸν σπάγγον σου!

Ὁ Ὠσκὸρν ἐψέλλισε.

—Μὰ ἀφ' οὗ τὸ εὕρηκαν αὐτὸ τὸ πορτοφόλι!

Ἀλλ' ὁ ἄλλος ὑπέλαβεν:

— Τώρα, γέρο μου, ἄλλος εἶνε ποῦ βρίσκει καὶ ἄλλος εἶνε ποῦ φέρνει 'πίσω. Οὔτε εἶδα, οὔτε ξεύρω, καὶ σὺ τὰ χάνεις.

Ὁ χωρικὸς ἔστη ὡσεὶ ἀποπνιγείς. Ἐνόει τέλος. Κατηγόρουν αὐτόν, ὅτι ἔβαλεν ἄλλον νὰ ἐπιστρέψῃ τὸ χαρτοφυλάκιον, ὅςτις οὐδὲν ἄλλο ἦτο ἢ συνεργός, συνένοχος.

Ἠθέλησε νὰ διαμαρτυρηθῇ. Ὅλοι οἱ παρὰ τὴν τράπεζαν καθήμενοι ἤρχισαν νὰ γελῶσιν.

Δὲν ἠδυνήθη νὰ τελειώσῃ τὸ γεῦμά του καὶ ἀπῆλθεν ἐν μέσῳ τῶν σκωμμάτων.

Ἐπέστρεψεν εἰς τὸ χωρίον του, κατησχυμμένος καὶ ἐν παροξύνσει, ἀποπνιγόμενος ὑπὸ τῆς συγχύσεως, ἐπὶ τοσοῦτον μᾶλλον καταβαλλόμενος καθ' ὅσον ἦτο ἱκανὸς διὰ τῆς νορμανδικῆς του πανουργίας νὰ πράξῃ ἐκεῖνο ἐφ' ᾧ κατηγορεῖτο καὶ μάλιστα νὰ καυχηθῇ ἐπὶ τούτῳ ὡς ἐπ' εὐφυεῖ διαβήματι. Ἡ ἀθωότης αὐτοῦ τῷ ἐφαίνετο συγκεχυμένως ὅτι ἦτο ἀδύνατον ν' ἀποδειχθῇ, γνωστῆς οὔσης τῆς πονηρίας του. Καὶ ᾐσθάνετο ἑαυτὸν πεπληγμένον κατάκαρδα ὑπὸ τῆς ἀδίκου ὑποψίας.

Τότε ἤρχισε καὶ πάλιν νὰ διηγῆται τὸ ἐπεισόδιον, ἐπιμηκύνων καθ' ἑκάστην τὴν διήγησίν του, προςθέτων ἑκάστοτε νέους ἰσχυρισμούς, δραστηριωτέρας διαμαρτυρίας, ἐπισημοτέρους ὅρκους. Καὶ ταῦτα πάντα ἐφαντάζετο, ταῦτα πάντα παρεσκεύαζε κατὰ τὰς ὥρας καθ' ἃς ἔμενε μόνος, περὶ οὐδὲν ἄλλο ἀσχολούμενος ἢ τὴν ἱστορίαν τοῦ σπάγγου. Ἀλλ' ὅσον συνθετωτέρα ἦτο ἡ ὑπεράσπισίς του, ὅσον λεπτολογώτερα τὰ ἐπιχειρήματά του, τόσον ὀλιγώτερον ἐγένετο πιστευτός.

—Αὐτὰ εἶνε δικαιολογίαι τῶν ψευστῶν, ἔλεγον ὄπισθέν του οἱ ἀκούοντες.

Τὸ ᾐσθάνετο, τὸ αἷμά του ἔβραζεν, ἐξηντλεῖτο εἰς προσπαθείας ἀνωφελεῖς.

Ἔφθινε προφανῶς ὁσημέραι.

Οἱ ἀστεῖοι τώρα πλέον τὸν ἔβαζον νὰ διηγῆται «τὸν Σπάγγον» χάριν διασκεδάσεως, ὡς ζητεῖται ἡ διήγησις μάχης παρὰ στρατιώτου ἐκστρατεύσαντος. Τὸ δὲ πνεῦμα αὐτοῦ, βεβλημένον εἰς τὰ καίρια ἐξησθένει.

Περὶ τὰ τέλη τοῦ Δεκεμβρίου κατέπεσε κλινήρης. Ἀπέθανε δὲ τὰς πρώτας ἡμέρας τοῦ Ἰανουαρίου, καὶ ἐν τῇ παραληρήσει τῆς ἀγωνίας ἐπεμαρτύρετο τὴν ἀθωότητά του, ἐπαναλαμβάνων· «ἕνα μικρὸ σπαγγάκι..ἕνα μικρὸ σπαγγάκι... νά, νά το, κύριε Δήμαρχε.»

[**Guy de Maupassant**.]

ΠΟΙΟΝ ΕΙΝΕ ΤΟ ΕΠΑΓΩΓΟΤΑΤΟΝ ΚΑΙ ΕΝ ΤΑΥΤΩι ΧΡΗΣΤΟΤΑΤΟΝ ΤΩΝ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑΤΩΝ

Τὸ ζήτημα τοῦτο ἐτέθη πολλάκις πολλαχοῦ· ἐπ' ἐσχάτων δὲ καὶ παρ' ἡμῖν. Ἐν τούτοις οὐ μόνον ἐτέθη, ἀλλὰ καὶ ἐλύθη πρὸ ἐτῶν πεντήκοντα ὑπὸ τοῦ Μακώλαιϋ. Ὁ ἱστορικὸς οὗτος, λαβὼν ἐν μιᾷ τῶν μικρῶν αὐτοῦ συγγραφῶν, ἀφορμὴν νὰ ὁμιλήσῃ περί τινος πραγματείας τοῦ Sir Jacob Mackintosh, ἐν ᾗ οὗτος ἀφηγήθη τὰ κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη τῆς βασιλείας τοῦ Ἰακώβου Β'. καὶ ἰδίως τὰ κατὰ τὴν δίκην καὶ τὴν ἀθώωσιν τῶν ἑπτὰ Ἐπισκόπων (¹), ἰδοὺ τίνα ἐπιφέρει περὶ τῆς πραγματείας ἐκείνης κρίσιν. « Ἐν τῷ ἔργῳ τούτῳ τοῦ Sir Jacob Mackintosh εὑρίσκομεν ἅμα μὲν τὴν ἐπιστήμην καὶ τὴν ἀκρίβειαν τοῦ ἐν τοῖς μέσοις τοῦ καθ' ἡμᾶς αἰῶνος χρόνοις φιλοσοφήσαντος περὶ τὴν ἱστορίαν Hallam, ἅμα δὲ τὴν γραφικὴν τέχνην τοῦ ἐν ἀρχῇ τοῦ αἰῶνος τούτου ἀκμάσαντος Southey. Ἡ ἱστορία τῆς Ἀγγλίας, ἐὰν ἐγράφετό ποτε τοιουτοτρόπως, ἤθελεν ἀποβῆ τὸ γοητευτικώτερον τῆς γλώσσης ἡμῶν βιβλίον καὶ ἤθελε προτιμᾶται πάσης μυθιστορίας. »

(¹) Τὰ κατὰ τὴν δίκην ταύτην μετέφρασα ἐκ τῆς ἱστορίας τοῦ Μακώλαιϋ πρὸ ἐτῶν τεσσαράκοντα καὶ ἐδημοσίευσα διὰ τοῦ τότε ἐν Ἀθήναις ἐκδιδομένου περιοδικοῦ «Πανδώρα.»

Οἱ λόγοι οὗτοι ὑπῆρξαν τὸ πρόγραμμα οὕτως εἰπεῖν τῆς ὑπ' αὐτοῦ κατόπιν συγγραφείσης « Ἱστορίας τῆς Ἀγγλίας ἀπὸ τῆς εἰς τὸν θρόνον ἀναβάσεως τοῦ Ἰακώβου Β'. » Ἡ ἱστορία αὕτη μετεφράσθη καὶ εἰς τὴν Γερμανικὴν καὶ εἰς τὴν Γαλλικὴν γλῶσσαν,ὥςτε πᾶς Ἕλλην οὐχὶ ὅλως ἀλλότριος τῆς νεωτέρας γλωσσομαθείας, δύναται νὰ διεξέλθῃ τὸ δαιμόνιον τοῦτο ἔργον. Μίαν δὲ καὶ μόνην μικρὰν μὲν ἀλλὰ δραματικωτάτην περικοπὴν αὐτοῦ θέλω παραθέσει ἐνταῦθα ὡς ὠχρὸν ἀπαύγασμα τῆς ἀμιμήτου ἐκείνης τέχνης.

Κατὰ τὰς τελευταίας ἡμέρας τοῦ 1694 ἡ σύζυγος τοῦ βασιλέως τῆς Ἀγγλίας Γουλιέλμου Μαρία ἐνόσησε· καὶ μετ' ὀλίγον ἡ νόσος αὐτῆς ἔλαβε χαρακτῆρα ἐπίφοβον. Ὁ περίπυστος ἐπὶ τῇ διαγνώσει τῶν ἀσθενειῶν ἰατρὸς Radcliffe ἀπεφήνατο ἀδιστάκτως ὅτι ἡ βασίλισσα προςεβλήθη ὑπὸ τῆς παρ' ἡμῖν κατ' εὐφημισμὸν καλουμένης εὐλογίας.Ἡ νόσος αὕτη ἧς βραδύτερον εὑρέθη τὸ ἀντιφάρμακον, ἦτο τότε ἀδυσώπητος. Διαδοθεῖσα δὲ κατὰ τὸ ἔτος ἐκεῖνο εἰς Λονδῖνον δὲν ἐφείσθη οὐδὲ τῆς νέας καὶ ἀκμαζούσης ἐκείνης γυναικός,τῆς ὁποίας αἱ ἀρεταὶ ἐκόσμησαν τὴν ἱστορίαν τῆς πατρίδος της. Ἡ Μαρία ἔμαθε

Digitized by Google

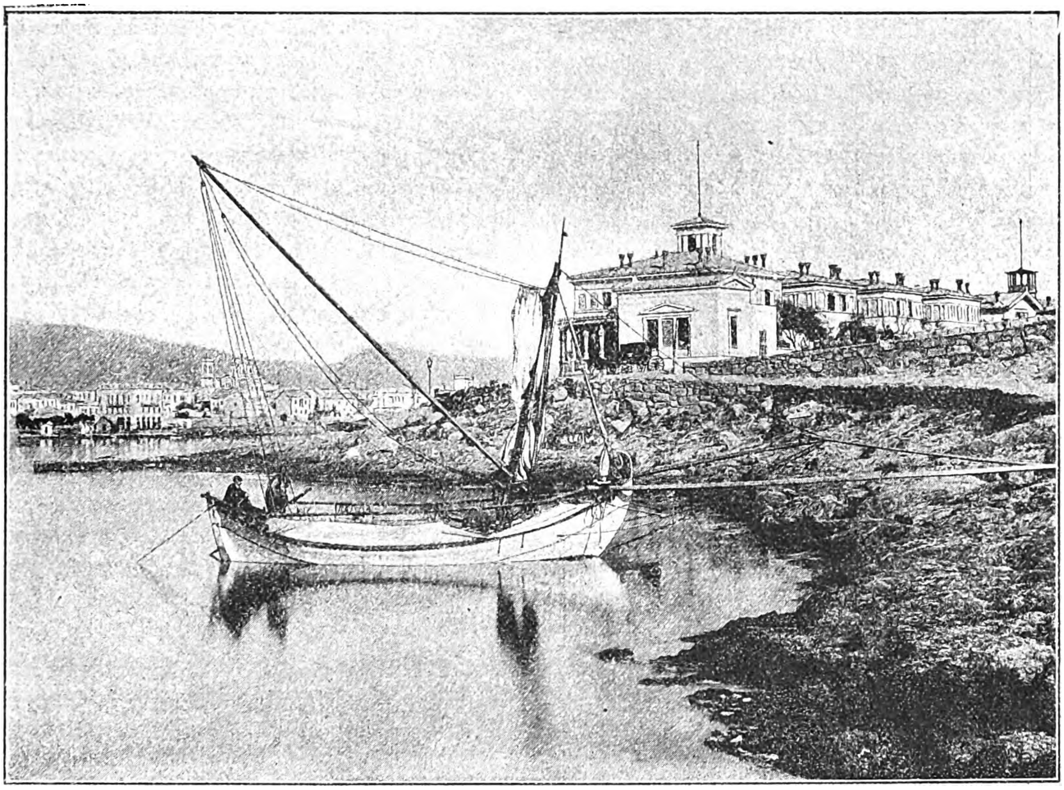

Ο ΛΙΜΗΝ ΤΗΣ ΖΕΑΣ ΕΝ ΠΕΙΡΑΙΕΙ

[Ἐκ φωτογραφίας τῶν Ἀδελφῶν Ρωμαΐδων]

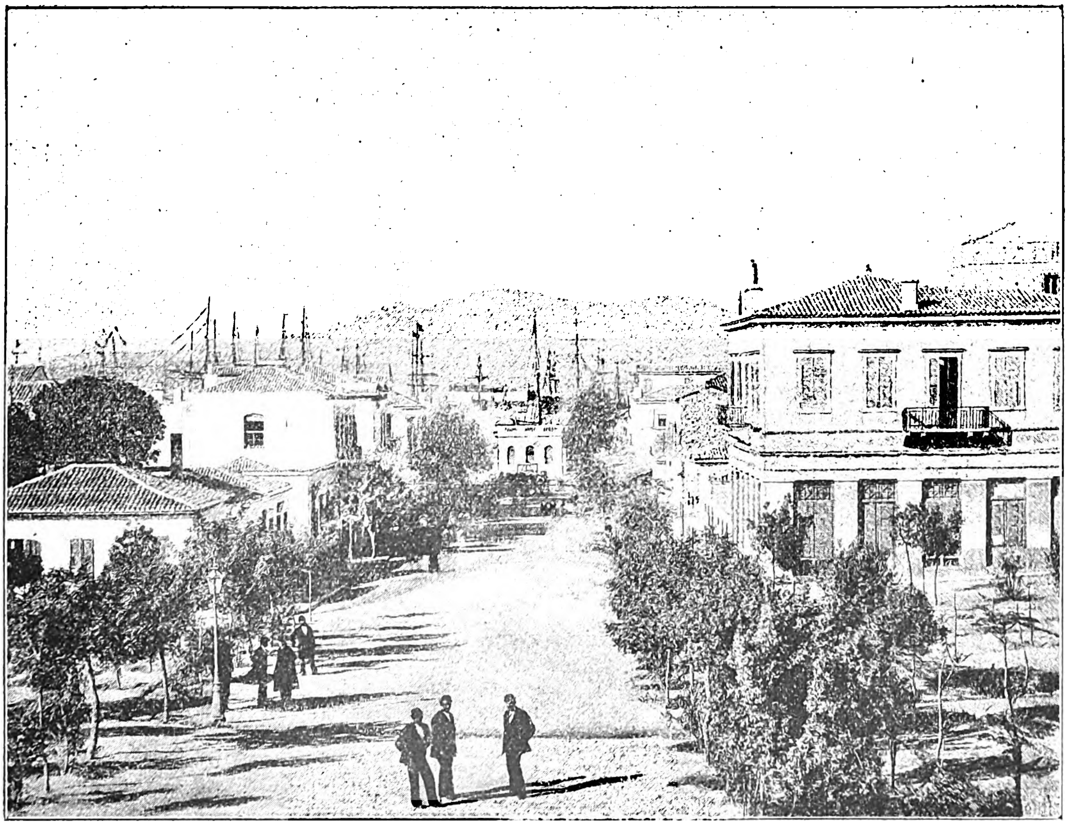

Η ΛΕΩΦΟΡΟΣ ΑΙΓΕΩΣ ΕΝ ΠΕΙΡΑΙΕΙ

[Ἐκ φωτογραφίας τῶν Ἀδελφῶν Ρωμαΐδων]

Digitized by Google

τὸν κίνδυνον ὃν διέτρεχε μετὰ θαυμαστῆς μεγαλοψυχίας. Διέταξεν ἀμέσως νὰ ἐξέλθωσι τῶν ἀνακτόρων πάντες οἱ αὐλικοὶ καὶ κλεισθεῖσα εἰς τὸ γραφεῖόν της, ἄλλα μὲν τῶν ἐγγράφων αὐτῆς ἔκαυσεν, ἄλλα δὲ ἐτακτοποίησε, καὶ τοῦτο πράξασα περιέμεινεν ἀταράχως τὸ πεπρωμένον.

Καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς ἀσθενείας της, ὁ Γουλιέλμος δὲν ἐμακρύνθη οὐδὲ στιγμὴν ἀπὸ τῆς κλίνης αὐτῆς. Ἡ ἀλλοίωσις τῆς ὄψεώς του, ἔγραφεν ὁ πρέσβυς τῆς Ὁλλανδίας, δὲν ἠδύνατο εἰμὴ νὰ συγκινήσῃ καὶ αὐτὴν τὴν ψυχροτέραν καρδίαν. Δὲν ἀνεγνώριζέ τις τὸν ἄνδρα ἐκεῖνον τοῦ ὁποίου τὸ ἀκατάβλητον θάρρος εἶχε τοσάκις καταπλήξει τοὺς παλαιμάχους τῆς ξηρᾶς καὶ τῆς θαλάσσης, ἐν μέσῳ κινδύνων φοβερωτάτων. Οἱ ὑπηρέται ἔβλεπον τὰ δάκρυα καταλείβοντα ἐκ τῶν παρειῶν τοῦ κυρίου αὐτῶν, τοῦ ὁποίου οὔτε θρίαμβοι οὔτε ἧτται εἶχον διασείσει ποτὲ τὸ ἄτρεπτον παράστημα. Ὁ βασιλεὺς λαβὼν κατὰ μέρος ἕνα τῶν πολλῶν παρόντων ἀρχιερέων, τὸν Burnet. «Οὐδεμία ἐλπίς, ἀνεφώνησεν ἐναγωνίως· ἤμην ὁ εὐτυχέστατος τῶν ἐπὶ γῆς ἀνθρώπων καὶ νῦν ἰδοὺ ἐγὼ δυστυχέστατος. Οὐδεμίαν εἶχεν ἀνθρωπίνην ἀδυναμίαν, οὐδεμίαν. Τὴν ἐγνωρίσατε πολύ, ἀλλὰ δὲν ἠδύνασθε νὰ γνωρίσετε ὅλας αὐτῆς τὰς ἀρετάς· ἐγὼ μόνος ἠδυνάμην νὰ τὰς γνωρίσω.» Ὁ ἀρχιεπίσκοπος Κανταβριγίας Τένισον, ὁ ἄκρος τῆς Ἀγγλίας ἀρχιερεύς, ἀνέλαβε νὰ εἴπῃ εἰς τὴν ψυχορραγοῦσαν ὅτι ἐπέστη ἡ κρίσιμος τοῦ θανάτου στιγμὴ καὶ ἤρχισε διὰ μακροῦ προοιμίου νὰ τὴν παρασκευάζῃ εἰς τὸ ν' ἀκούσῃ τὸ ἄγγελμα τοῦτο. Ἀλλ' αὐτὴ ἐνόησεν ἀμέσως τί ἤθελε νὰ εἴπῃ καὶ ὑπέκυψεν εἰς τὴν βουλὴν τοῦ Κυρίου μετὰ τοῦ ἡμέρου ἐκείνου γυναικείου θάρρους τὸ ὁποῖον τοσάκις καταισχύνει τὴν τῶν ἀνδρῶν γενναιότητα. Λαβοῦσα ἀνὰ χεῖρας τὰ σπουδαιότατα αὐτῆς ἔγγραφα παρήγγειλεν, ἅμα ἀποθάνῃ, νὰ παραδοθῶσι τῷ βασιλεῖ· μεθ' ὃ ἀπέτρεψε τὸν νοῦν ἀπὸ πάσης ἐγκοσμίου φροντίδος. Ἐκοινώνησε τῶν ἀχράντων μυστηρίων καὶ ἀπήγγειλε τὰς προσευχὰς αὐτῆς μετὰ πάσης ἀκριβείας, εἰ καὶ διὰ φωνῆς ἀσθενοῦς. Παρατηρήσασα ὅτι ὁ Τένισον ἵστατο ἐπὶ μακρὸν παρὰ τὴν κλίνην της, ἐψιθύρισε μετὰ τῆς ἰδιαζούσης αὐτῇ χάριτος τὴν διαταγὴν νὰ καθήσῃ καὶ ἐπέμεινεν εἰς τοῦτο μέχρις οὗ ἐξετελέσθη ἡ ἐπιθυμία της. Ἀλλ' ἔκτοτε ἡ κατάπτωσις αὐτῆς ἀπέβη τοσαύτη ὥστε μόλις ἠδύνατο νὰ ὑποτραυλίσῃ ὀλίγας τινὰς λέξεις. Δὶς ἠγωνίσθη νὰ διαβιβάσῃ τὰς εὐχὰς αὐτῆς εἰς τὸν ἄνθρωπον ὃν ἠγάπα ἐξ ὅλης ψυχῆς, ἀλλὰ δὲν ἠδυνήθη νὰ ἀρθρώσῃ λέξιν. Καὶ ἐκείνου δὲ ἡ κατάστασις ἦτο ὀλεθρία, ἐπὶ τοσοῦτον ὀλεθρία ὥστε οἱ σύνεδροι τοῦ ἀνωτάτου Συμβουλίου τοῦ Κράτους οἵτινες ἦσαν συνηγμένοι εἰς παρακείμενόν τι δωμάτιον, ἤρχισαν νὰ φοβῶνται μήπως ἀλλοφρονήσῃ, μήπως ἐκψυχήσῃ. Ὁ δοὺξ τοῦ Leeds ἐτόλμησεν, ἐπὶ τῇ ἐπιθυμίᾳ τῶν συναδέλφων του, ν' ἀπευθύνῃ αὐτῷ τοὺς συνήθεις ἐν τοιαύταις θλίψεσι παραμυθητικοὺς λόγους. Ὀλίγας δὲ στιγμὰς πρὶν ἀποθάνῃ ἡ βασίλισσα, ὁ Γουλιέλμος ἀπῆλθε σχεδὸν ἀναίσθητος ἐκ τοῦ κοιτῶνος αὐτῆς.

Κ. ΠΑΠΑΡΡΗΓΟΠΟΥΛΟΣ.

Η ΛΥΓΕΡΗ

Συνέχεια· ἴδε σ. 385 Α' τόμου 1890.

— Ἔ, ἔ, ξέρεις παιδί μου· ἤρχισεν ὁ Κὺρ Παναγιώτης ξηροβήχων, ἡμιτρώγων τοὺς λόγους του· ξέρεις τί λέει ἐδῶ ἡ γερόντισσά μου· πῶς ἔρχεται μαΐς . . . ξέρω κ' ἐγὼ . . . καὶ μπὰς καὶ 'ντρέπεσαι νὰ τὸ εἰπῇς . . .

— Ναί, παιδί μου· νὰ τὸν κάμουμε ἐτούτη τὴν Κυριακὴ τὸ γάμο! ἐπέρανεν ἀποτόμως τὴν πρότασιν ἡ γραῖα.

Ὁ Νικολὸς ἐταράχθη· δὲν ἐπερίμενε τόσον πλησίον του αὐτὴν τὴν εὐτυχίαν. Ὁ Διβριώτης μὲ τὸ μισὸ τσαροῦχι ἂν καὶ τῷ εἶχον ὑποσχεθῇ τὸ συνοικέσιον ἔβλεπεν εἰς ἀπώτατον σημεῖον, ὡς μετέωρον εἰς τὴν λάμψιν τοῦ ὁποίου δὲν εἶχον συνειθίσῃ ἀκόμη οἱ ὀφθαλμοί του, τὴν κόρην τοῦ ἀφέντη του. Εἶνε ἀληθὲς ὅτι οἱ ἄνθρωποι τοῦ εἴδους του πιστεύουν ὅτι διὰ τοῦ χρήματός των τὰ πάντα δύνανται νὰ καθυποτάξουν καὶ νὰ κατορθώσουν· καὶ πραγματοποιοῦν τῷ ὄντι τὴν πίστιν των αὐτὴν πολλάκις. Ἀλλ' ὁ Νικολὸς δὲν ἔφθασεν ἀκόμη εἰς τὸν κολοφῶνα αὐτόν· ἔτεινε μόνον . . . Καὶ ὁσάκις δὲν παρεφέρετο ὑπὸ τοῦ ἐγωϊσμοῦ ἀνωμολόγει καθ' ἑαυτὸν ὅτι δὲν κατέστη ἀκόμη ὁ ἐπίζηλος γαμβρὸς τῆς κωμοπόλεως καὶ ὅτι τὰ προταθέντα εἰς αὐτὸν μέχρι τοῦδε συνοικέσια δὲν ἦσαν ἐκ τῶν καλλιτέρων, ἀλλ' ἐκ τῶν μᾶλλον εὐτελῶν οἰκογενειῶν. Ἠτένιζε λοιπὸν μόνον εἰς τὸν ἀφέντη του κ' ἐσκέπτετο δουλεύων μετ' αὐταπαρνήσεως τὴν οἰκίαν ἥτις πρώτη τὸν ἐφιλοξένησε ν' ἀναμένῃ μέχρις οὗ εὐδοκήσουν νὰ τῷ προσφέρουν τὴν ἀμοιβήν. Καὶ μόλις ἤδη ἤκουσεν αὐτὴν προσφερομένην, ἐδέχθη εὐχαρίστως, εὐγνωμόνως καὶ ὡμολόγει διὰ ἡμικεκομμένων φράσεων, ὅτι ὄχι τὴν Κυριακὴν ἀλλὰ τώρα ἀμέσως ἂν ἤθελον ἐδέχετο νὰ τελεσθῇ ὁ γάμος.

— Ξέρω κ' ἐγὼ . . . σὰν ἔχετε τὴν καλωσύνην . . . ὅπως θέλετε! . . .

Ἡ Κυρὰ Παναγιώταινα ἐπεδόθη πλέον εἰς τὰς ἑτοιμασίας τοῦ γάμου. Εἶνε ἀληθὲς ὅτι ἡ ἀγαθὴ γραῖα ἀφ' ἧς ἡμέρας ἐγέννησε τὴν Ἀν-

Digitized by Google

θήν, ἐσκέπτετο νὰ τελέσῃ πομπώδη τὸν γάμον της. Τὸν ἰδικόν της γάμον ἐτέλεσε κατὰ τὰ ἔτη τῆς ἐπαναστάσεως νύκτα καὶ ἐντὸς ὀρεινοῦ ἐρημοκκλησίου, ὅπου ἔτυχε νὰ εὑρεθῇ ἡ οἰκογένειά της μετ' ἄλλων φευγόντων τοὺς διώκτας. Ἐπειδὴ δὲ εἰς τὸ ἀφελὲς πνεῦμα της οἱ πομπώδεις γάμοι ἐξήσκουν ἐπέραστον γόητρον κ'ἐπειδὴ εἶνε σύνηθες εἰς τὸν ἄνθρωπον νὰ ἱκανοποιῇ τὴν ἰδικήν του ἀτυχίαν διὰ τῆς εὐτυχίας τοῦ τέκνου του, ἀνέμενε νὰ παρηγορηθῇ διὰ τοῦ γάμου τῆς κόρης του... Ἄ! θὰ τὸν κάμῃ ποῦ νάφίσῃ ἐποχήν· νὰ λέγουν σὰν τῆς Στριμμενοπούλας τὸν γάμον... Ὅθεν ἤδη ἐλυπεῖτο ἡ γραῖα διότι ἠναγκάζετο νὰ τὸν ἐπισπεύσῃ νὰ τὸν τελέσῃ νύκτα, ἄνευ προσκλήσεων, ἄνευ πομπῆς, ὡς νὰ ὑπανδρεύεται καμμία χήρα. Ἀλλὰ τί νὰ γείνῃ· ἠδύνατο νὰ κάμῃ καὶ ἄλλέως; Μάννα καὶ θυγάτηρ εἶχον τὴν αὐτὴν τύχην!.... Κ' ἐδάκρυον οἱ γεροντικοὶ ὀφθαλμοὶ τῆς γραίας διὰ τοῦτο ἐνῷ ἡτοίμαζε τὰ τοῦ γάμου.

Ὁ Κὺρ Παναγιώτης ὅμως δὲν ἐσκοτίζετο ἀπὸ τοιαύτας ἰδέας. Χθὲς ἀνακύψας αἴφνης ἀπὸ τῶν ἐμπορικῶν του καταστίχων ἔβλεπεν ὅτι ἔφερεν ἐπὶ τῶν νώτων βαρὺ φορτίον ὅπερ ἐνδιεφέρετο νὰ φορτώσῃ ἐπὶ τῶν ὤμων ἄλλων ὅσον ἦτο δυνατὸν ταχύτερον. Δὲν ἐνδιεφέρετο ἂν θ' ἀπηλλάσσετο αὐτοῦ μετ' ἐπιδείξεως ἢ μή, ἤρκει ὅτι θ' ἀπηλλάσσετο. Κ' ἐγέλα μακαρίως διὰ τὴν τοιαύτην ἀδυναμίαν τῆς γυναικός του κ' ἔλεγε ἵνα τὴν παρηγορήσῃ:

— Ἔ, σώπα, καϋμένη γρηά! νὰ ζήσουν τὰ παιδιά μας καὶ κάνουμε καθὼς θέλεις τοὺς ἀγγόνας σου!...

— Ἂν ζήσουμε· ἔλεγεν ἡ γραῖα μελαγχολικῶς.

Φεῦ! ἔβλεπε τόσον μακροχρόνιον αὐτὴν τὴν προσδοκίαν!...

Τὴν Κυριακὴν τὸ ἑσπέρας ὁ γάμος τῆς Ἀνθῆς καὶ τοῦ Νικολοῦ ἐτελέσθη ἐν τῇ οἰκίᾳ Στριμμένου. Ἀλλ' ἦτο τελετὴ ἀπ' ἐκείνας τὰς πενθίμους καὶ ὀχληράς, ὅπου ἡ χαρὰ διστάζει νὰ φανῇ διὰ νὰ μὴ κινήσῃ τὴν χλεύην, ὅπου αἱ εὐχαὶ ἐκφράζονται δειλῶς ἐκ φόβου μὴ συναντήσουν ψυχρότητα, ὅπου πᾶς λόγος καὶ πᾶν βλέμμα παρεξηγεῖται. Ἦτο τελετὴ ἀπ' ἐκείνας αἵτινες βραδέως, ἀπροθύμως ἀρχίζουν, καὶ ἐν σπουδῇ τελειώνουν· εἰς τὰς ὁποίας οἱ προσκεκλημένοι κουράζονται καὶ βλέπουν πρὸς τὴν θύραν, πρὸς τὴν ὁδόν, ἕτοιμοι νὰ πεταχθοῦν ἔξω ν' ἀποτινάξουν τὴν πνιγμονήν. Τελετὴ τέλος ἡ ὁποία γίνεται διὰ νὰ κρύψῃ ἀθορύβως ἓν αἶσχος, νὰ τὸ περικαλύψῃ διὰ τῆς αἴγλης της, νὰ το ἐξαγνίσῃ διὰ τοῦ κῦρους της!.... Βραδέως ἀνῆλθον τὴν κλίμακα οἱ συγγενεῖς βραδύτερον ἀκόμη, ἀσθμαίνων καὶ ὑπογογγύζων ὁ γέρων ἐφημέριος μετὰ μικροῦ παιδίου, φέροντος ὑπὸ μάλης τὸ πετραχήλιον καὶ τὸν Ἀπόστολον. Ψιθυρισμοὶ ἠκούσθησαν, σάλος τις ἐλαφρὸς καὶ μετ' ὀλίγον βαρὺς πυροβολισμός, ῥιφθεὶς ἐξ ἑνὸς παραθύρου, ἀνήγγειλεν εἰς τοὺς κατοίκους τῆς κωμοπόλεως τὴν τέλεσιν τοῦ μυστηρίου.

Ε'.

Οἱ καρραγωγεῖς.

Ὁ ταξις τῶν καρραγωγέων ἦτο τότε πυκνή, πυκνοτάτη ὡς φάλαγξ πολεμική. Σχεδὸν δὲν εὑρίσκετο ἄνθρωπος καθ' ὅλην τὴν κωμόπολιν, ὅστις τοὐλάχιστον μίαν φορὰν εἰς τὴν ζωήν του δὲν μετῆλθε τὸ βαρὺ τοῦτο ἐπάγγελμα. δὲν ἔζευξε κάρρον ἢ δὲν ὡδήγησεν ἵππον. Εἰς τὰ μέρη αὐτὰ ὅπου ἡ συγκοινωνία δὲν εἶνε πολὺ ἀνεπτυγμένη, ὅπου δὲν συνέρχεται σωρεία ἀτόμων καὶ συνεπῶς δὲν παράγεται ποικιλία ἀναγκῶν, οἱ ἄνθρωποι περιορίζονται ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ εἰς ἓν ἐπάγγελμα τὸ ὁποῖον εὑρίσκουν πατροπαράδοτον. Εἰς αὐτὸν δὲ τὸν κανόνα ἐμμένουν πιστοὶ ὡς εἰς θρήσκευμα. Τὸ πατροπαράδοτον εἶνε δι'αὐτοὺς ἱερὰ παρακαταθήκη, ἣν δὲν ἐπιτρέπεται νὰ μετακινήσουν ἢ νὰ μεταβάλουν τὸ παράπαν. Κ' ἐπειδὴ εἰς κάθε αὐλὴν τῆς κωμοπόλεως ὑπῆρχε κ' ἓν κάρρον, εἰς κάθε ἀχυρῶνα εἷς ἵππος καὶ εἰς κάθε οἰκίαν ἀνηρτημένον ἀπὸ τοῦ τοίχου τὸ μαστίγιον τοῦ πατρός, ὁ υἱὸς μόλις ἡλικιούμενος, ὤφειλε ν' ἀναλάβῃ τὸ μαστίγιον, νὰ ζεύξῃ τὸ κάρρον καὶ νὰ τρέξῃ εἰς ζήτησιν ἐργασίας· ὁπόσην δὲ ἐπιρροὴν ἐξήσκει τὸ ἐπάγγελμα τοῦτο εἰς τὸν τόπον δύναταί τις νὰ φαντασθῇ μανθάνων ὅτι καὶ σήμερον ὅλα τὰ παιδία, ἀνεξαιρέτως πάσης κοινωνικῆς τάξεως, εὑρίσκουν μεγίστην εὐτυχίαν ἂν ἔχουν ἓν καλὸν μαστίγιον, τὸ ὁποῖον νὰ κροταλίζουν ἀπειλητικῶς, ὁδηγοῦντα τοὺς συνομήλικούς των ὡς δῆθεν ἀπὸ τοῦ χαλινοῦ καὶ νὰ φωνάζουν μεταβάλλοντα ἐπὶ τὸ σοβαρώτερον τὴν φωνήν:

— Βάρδα 'μπρός!... ἔ, 'μπρὸς μὴ σὲ κόψ' ἡ ρόδα!....

Ἄ! ἔχει τῷ ὄντι γόητρον τὸ ἀναθεματισμένον αὐτὸ ἐπάγγελμα! Ὅσον βαρὺ καὶ ἐπίπονον εἶνε, τόσον διασκεδαστικὸν καὶ ἀμέριμνον καθιστᾷ τὸν βίον. Ὁ καρραγωγεὺς ἔχει τὴν λεβεντιάν του, τὴν ῥώμην τοῦ σώματος καὶ τὴν ἔπαρσιν τῆς ψυχῆς, τὰ ὁποῖα προσλαμβάνει ἐξ αὐτῆς τῆς βαρείας ἐργασίας του. Ἔπειτα ἔχει τὸν βίον ἐλεύθερον· δὲν κλείεται ἐντὸς πνιγηρῶν τοίχων, οὔτε κάθηται ὡς πεδικλωμένος ἵππος ἐπὶ ὥρας ἀκίνητος, ἀλλὰ κινεῖται, κοπιάζει καὶ ἀναπνέει ἐλεύθερον ἀέρα· ζῇ μέσῳ τῆς φύσεως· δέχεται τὰς διαφόρους ἐπηρείας της καὶ τραγῳδεῖ πάντοτε ὅπως τὸ πτηνόν. Κ' ἐνῷ κάμνει ὅλα αὐτά, συγχρόνως γεμίζει καὶ τὸ κεμέρι του, οἰκονομεῖ τὴν οἰκογένειάν του, συλλέγει τὴν προῖκα τῆς ἀδελφῆς του καὶ φροντίζει διὰ τὰς διασκεδάσεις του.

Πρὸ μικροῦ μόλις ὁ καρραγωγεὺς ἦτο ἡ με-

Digitized by Google

τοχευτικὴ μηχανή, ἡ μεταφέρουσα ἐκ Πατρῶν καθ' ὅλην τὴν ἐπαρχίαν, τῆς προμηθείας τῆς ἐμπορικῆς μεγαλοπόλεως. Ἀπὸ τοῦ λινοσπόρου καὶ τῆς ὀρύζης μέχρι τοῦ καταρὲ καὶ τῶν χρυσῶν καρφίδων· ἀπὸ τῶν σάκκων τῆς ἄχνης μέχρι τῶν χαρτοδεμάτων τῆς πούδρας· ἀπὸ τοῦ ἐρυθροδάνου μέχρι τοῦ ὑδραργύρου παρελάμβανεν ὅλα ἀναμὶξ ἐν χονδροειδεῖ καὶ ἀλληλενδέτῳ ὄγκῳ ἐντὸς τῆς βαρείας μηχανῆς του, τῆς κοιλιομένης ἐπὶ δύο ὀγκωδῶν τροχῶν καὶ συρομένης ὑπὸ ῥωμαλέου ἵππου καὶ ἀπέθετεν αὐτὰ ἀνὰ τὰς κωμοπόλεις καὶ τὰ χωρία, μέχρι τῆς στάνης τῶν ἀγροτῶν καὶ τῆς καλύβης τῶν ποιμένων. Ἀπ' ἐκεῖ πάλιν διὰ τοῦ ἰδίου μέσου μετέφερεν εἰς τὴν μεγαλόπολιν τὰ προϊόντα τοῦ ἀγροῦ καὶ τῆς κτηνοτροφίας, πᾶν τὸ περιττὸν εἰς τὸν χωρικὸν καὶ ποιμενικὸν βίον. Οὕτως ὁ καρραγωγεὺς ἐν ἀγνοίᾳ του ἐγίνετο ὁ ἐκπολιτιστὴς τῶν μεσογείων μερῶν, τὸ μέσον δι' οὗ ἔφθανεν ἐν πολυποικίλῳ καὶ θαμβωτικῇ παρατάσει, ἡ πρόοδος καὶ ἡ εὐμάρεια μέχρις αὐτῶν.

Καὶ δὲν ἔκαμνε μόνον τοῦτο. Ἦτο συγχρόνως ὁ ἐπιτήδειος σκαπανεύς, ὁ διανοίγων δρόμους μεταξὺ τῶν τελμάτων καὶ τῶν στενωπῶν καὶ διευκολύνων τὴν συγκοινωνίαν. Ἔπρεπε νὰ προηγηθῇ αὐτὸς μὲ τὸ κάρρον του διὰ νὰ ἀκολουθήσῃ ὁ ἁμαξηλάτης μὲ τὴν εὔθραστον ἅμαξάν του. Κατέβαλεν ὅλην του τὴν ὀξυδέρκειαν εἰς τὴν ἐξακρίβωσιν στερεοῦ ἐδάφους· καθίστα τὰ τέλματα βατὰ διὰ τῆς συσσωρεύσεως κλημάτων, ἀνεύρισκε τοὺς καταλλήλους πόρους τῶν ποταμῶν καὶ ῥευμάτων καὶ ηὔρυνε τὰ στενὰ μεταχειριζόμενος ὡς ἀξίνην τοὺς τροχοὺς τῆς μηχανῆς του καὶ ὡς πρωρέα τὴν θυμοσοφίαν τοῦ ἵππου του. Οὕτω ἂν ὑπάρχουν δρόμοι ἐν Ἠλείᾳ σήμερον ὀφείλονται εἰς τοὺς καρραγωγεῖς.

Εἶνε ἀληθὲς ὅτι διὰ νὰ κατορθωθῇ τοῦτο ἐχρειάζοντο κόποι καὶ ὑπομονὴ μεγάλη καὶ δυνάμεις πολλαί. Τούτων ὅμως οὐδόλως ἐστεροῦντο οἱ καρραγωγεῖς. Καθ' ὁμίλους ἐκτελοῦντες τὰ ταξείδια των, ἐλάμβανεν ἕκαστος τὰς προφυλάξεις καὶ τ' ἀναγκαῖα βοηθήματα ὥστε εἰς πᾶν ἐμπόδιον ὅλοι ἔσπευδον καὶ συνειργάζοντο προθύμως διὰ τὴν κοινὴν εὐκολίαν. Διότι τὰ ἐμπόδια ὅλους τοὺς καρραγωγεῖς ἐνδιέφερον. Ἂν ἐκοπίαζον σήμερον ἐδῶ οἱ μέν, ἐκοπίαζον αὔριον παρέκει οἱ ἄλλοι, ὥστε ὑπῆρχε μεταξύ των σιωπηλῶς ὡμολογημένος ποιός τις συνασπισμὸς καὶ ἀλληλεγγύη καθηκόντων.

Εἰς τὴν τάξιν αὐτὴν τὴν ἐργατικὴν κ' ἐπωφελῆ ἀνῆκε καὶ ὁ Γεώργιος Βρανᾶς. Καὶ οὗτος διεδέχθη εἰς τὸ στάδιον τοῦ καρραγωγέως τὸν πατέρα του, ὅστις πρὸ δεκαετίας μετὰ τοῦ Σαμπίκη ἔφερε τὸ πρῶτον κάρρον εἰς τὴν κωμόπολιν κ' ἐχάραξε τὴν πρώτην ἁμαξιτὴν ὁδόν. Ὁ νεανίας κατεῖχε πᾶν ὅ τι θεωρεῖται μεταξὺ τῶν καρραγωγέων ὡς ἰδανικὴ τελειότης· ἦτο ῥωμαλέος κ' ἐργατικός, εἶχεν ἐλαφρὸν κάρρον καὶ εὔψυχον ἵππον. Καὶ τὸ κάλλιστον, δὲν ἐπαίρετο καθόλου δι' αὐτά του τὰ προσόντα. Κατὰ τὰ ταξείδιά του, εἰς τὴν Μακρόλασπην λόγου χάριν ἢ εἰς τοῦ Μάνου, μέρη ἐπικίνδυνα καὶ φοβερὰ εἰς τοὺς καρραγωγεῖς ὅσον ὁ Μαλέας καὶ ὁ Καφηρεὺς εἰς τοὺς ναυτιλλομένους, διότι τὸ χῶμα μὲ τὴν πρώτην βροχὴν λαμβάνει φοβερὰν ἀπορροφητικὴν δύναμιν, συνέβαινε συχνὰ νὰ κολλοῦν τὰ κάρρα καὶ τ' ἀδύνατα ἱππάρια τῶν συντρόφων του. Ὁ Βρανᾶς δὲν ἔτυπτε τὸν ἵππον του νὰ φύγῃ καὶ ν' ἀφήσῃ τοὺς ἄλλους νὰ παιδεύωνται μέχρις οὗ ξεκολλήσουν, ἀλλ' ἔμενε καὶ ἐζεύγνυε προθύμως τὸν ἰδικόν του ἵππον εἰς τὰ κάρρα ἐκεῖνα κ' ἐχώνετο μέχρι τῆς κοιλίας εἰς τὰ τέλματα διὰ νὰ ὠθήσῃ τοὺς τροχοὺς ἢ νὰ μεταφέρῃ ἐπὶ τῶν ὤμων τὸ φορτίον. Αὐτή του ἡ κατασκευή, συνοδευομένη καὶ ὑπὸ εὐψυχίας, διὰ τῆς ὁποίας πολλάκις καθίστατο σεβαστὸς εἰς τοὺς κατηγόρους του, ἔκαμνον τὸν νέον ἀγαπητὸν πολὺ καὶ ζηλευτὸν μεταξὺ τῶν καρραγωγέων. Ὥστε τὸ ἀτύχημά του τὸ ᾐσθάνθησαν ὅλοι ἤδη ὡς νὰ ἐνδιέφερεν αὐτοὺς ἀτομικῶς. Ἠγανάκτησαν, διότι περιεφρονήθη ὁ σύντροφός των καὶ ἤρχισαν τὴν λεπτομερῆ ἀνατομὴν τῆς οἰκογενείας Στριμμένου καθ' ὅλου καὶ κατὰ μέρος. Κόκκος σίτου μεταξὺ τῶν ὀδόντων τοῦ μύλου δὲν συνεκυλίσθη, δὲν συνεθλίβη, οὔτε συνετρίβη τόσον ποτὲ ὅσον ἡ ἀτυχὴς αὕτη οἰκογένεια μεταξὺ τῶν ἀγροίκων ἐκείνων γλωσσῶν. Κ' ἔχουσι φοβερὰν γλῶσσαν οἱ καρραγωγεῖς, διαβολικὸν νοῦν εἰς τὸ νὰ ἐφευρίσκουν κακολογίας! Παντοῦ εἰς τὰ οἰνοπωλεῖα, εἰς τὰ καφενεῖα, εἰς τὰ ταξείδιά των ἄφινον ἐδῶ κ' ἐκεῖ διαπύρους περιόδους καταγγελιῶν. Ἡ μοχθηρία ἔφθασε μέχρι τῆς κλίνης τῶν δύο γερόντων. Ἡ ἀσέλγεια εἵρπυσεν ἐπὶ τοῦ παρθενικοῦ καὶ ἁγνοῦ ἀτόμου τῆς Ἀνθῆς· σφραγὶς αἰσχρᾶς ἀχαριστίας ἐπετέθη ἐπὶ τοῦ εὐήθους μετώπου τοῦ Νικολοῦ. Εἰς τοῦτο δὲ συνειργάζετο προθύμως καὶ ἡ σατανικὴ γλῶσσα τῶν γυναικῶν, περιβάλλουσα ἐπινοήματα καὶ συνδυασμοὺς ἐποχῶν μετ' ἐκτάκτου πειστικότητος, οἵαν θὰ εἶχεν ἡ Εὔα ἐνῷ παρέσυρεν τὸν Ἀδὰμ εἰς τὸ ἁμάρτημα.

Οὕτω τὸ πλεῖστον μέρος τῆς κωμοπόλεως ἐξηγέρθη σύσσωμον ἐναντίον τοῦ γάμου τῆς Ἀνθῆς καὶ τοῦ Νικολοῦ. Καὶ δὲν συνέβη τοῦτο ἁπλῶς καὶ μόνον χάριν τοῦ Βρανᾶ. Ἂν ἡ Ἀνθὴ ὑπανδρεύετο ἕνα ἄλλον πάντοτε θὰ κατεδικάζετο, ὡς ἀρνηθεῖσα τὸν ἔρωτά της, θὰ ἐκρίνετο ὡς ἐλαφρόμυαλος γυνή, ἀλλὰ δὲν θὰ κατηγορεῖτο τόσον. Θὰ ὑπῆρχον καὶ πρακτικοὶ ἄνθρωποι νὰ τὸν δικαιώσουν. Ἀλλὰ τώρα δὲν ἠδύναντο νὰ δικαιώσουν τὸν κὺρ Παναγιώτην Στριμμένον, ἕνα ἐκ τῶν πλουσιωτέρων ἐμπόρων τῆς

Digitized by Google

κωμοπόλεως, ὅστις ἐθυσίασε τὴν θυγατέρα του εἰς τὸν Νικολόν. Εἰς τὰς μικρὰς κοινωνίας δὲν ἀρκεῖ ὁ πατὴρ νὰ ἐκτιμήσῃ τὰ προσόντα ἑνὸς νέου διὰ νὰ τὸν κάμῃ γαμβρόν του, χρειάζεται νὰ ἴδουν κ' ἐκτιμήσουν τὰ προσόντα αὐτὰ καὶ οἱ ἄλλοι συντοπῖται, νὰ δώσουν σιωπηλῶς καὶ αὐτοὶ τὴν συγκατάθεσίν των. Ἐδῶ ὅμως οἱ χωρικοὶ δὲν ἔδοσαν τὴν συγκατάθεσίν των. Ἡ ἐμπορικὴ δεινότης τοῦ Διβριώτου, ἥτις ἐμάγευε τόσον τὸν Στριμμένον ἐξήγειρε τὰς σφοδροτέρας ἀντιπαθείας αὐτῶν. Ὁ καρραγωγεὺς Στάμος δὲν ἦτο τὸ πρῶτον οὔτε τὸ τελευταῖον θῦμα, τὸ ὁποῖον κατεβόα ἐναντίον τῶν ἁρπακτικῶν διαθέσεων τοῦ γαμβροῦ. Οὕτω δὲ ὁ Νικολὸς παρέσυρε μεθ' ἑαυτοῦ εἰς τὸ βάραθρον τοῦ ἀναθέματος καὶ τὸν Στριμμένον καὶ τὴν γυναῖκά του καὶ τὴν Ἀνθήν. Καὶ ὁ Βρανᾶς ὑψοῦτο ἀντιμέτωπος αὐτῶν, ἀναξιοπαθοῦσα θεότης, χαρακτὴρ ἐξιδανικευμένος ὑπὸ τὰ βλέμματα τῶν συμπατριωτῶν του.

Ἕπεται συνέχεια ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΑΡΚΑΒΙΤΣΑΣ.

ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ

ΕΛΛΗΝΕΣ ΚΑΙ ΒΑΡΒΑΡΟΙ

Ἡ ἰδέα ἴσως θὰ φανῇ παράδοξος, ἀλλὰ νομίζω ὅτι μελαγχολικώτερον ἀνάγνωσμα δὲν ἠδύνατο νὰ παράσχῃ ἡ Ἑστία εἰς τοὺς ἀναγνώστας της ἀπὸ τὸ ἕν τινι τῶν παρελθόντων αὐτῆς φύλλων σύντομον ἀρθρίδιον περὶ τῶν ἐν Παρισίοις τελεσθέντων ἐσχάτως ἀθλητικῶν ἀγώνων τῶν γάλλων ἐφήβων. Πολὺ ὅμως μελαγχολικωτέρα θὰ ἦτο ἡ ἐκ τῶν ἀγώνων τούτων ἐντύπωσις εἰς ἕλληνας ἀναγνώστας, ἔχοντας κάποιαν συνείδησιν τοῦ ἐθνικοῦ των ὀνόματος, ἂν τὴν περιγραφὴν αὐτῶν καὶ τὴν ἀπεικόνισιν δὲν ἔβλεπαν μόνον εἰς τὴν περιληπτικὴν καὶ βραχεῖαν σημείωσιν τῆς Ἑστίας, ἀλλ' εἰς τὰ ὁλόκληρα ἰδιαίτερα φύλλα, ἅτινα αἱ γαλλικαὶ ἐφημερίδες ἀφιέρωσαν πρὸς τοῦτο. Πράγματι, ὁ ἀναγινώσκων ταῦτα τὰ φύλλα, θὰ ἐνόμιζε σχεδὸν ὅτι παραισθήσεως θῦμα ἔγινε καὶ ὅ,τι πιστεύει ὅτι ἀναγινώσκει ὡς περιγραφὴν τῆς γαλλικῆς αὐτῆς πανηγύρεως δὲν εἶνε ἢ αὐτὴ ἡ εἰκὼν ἀρχαίας τινὸς ἑλληνικῆς ἑορτῆς, τελουμένης ὄχι παρὰ τοῦ θολοῦ Σηκουάνα, ἀλλὰ παρὰ τοῦ διαυγοῦς Ἀλφειοῦ ἢ τοῦ συσκίου Εὐρώτα τὰς δροσερὰς ὄχθας. Τὸν χαρακτῆρα δὲ τοῦτον τῆς πανηγύρεως ἀκριβῶς ὑπὲρ πᾶν ἄλλο ἐξαίρουσι καὶ οἱ γάλλοι, καὶ τοὺς ἀγῶνας των αὐταρέσκως ἐνασμενίζουσι παραβάλλοντες πρὸς τὰ Ὀλύμπια ἢ τὰ Ἴσθμια, καὶ πάντα τὰ κατὰ τὴν περὶ μεταβολῆς τοῦ συστήματος τῆς ἀγωγῆς ἐν Γαλλίᾳ κίνησιν πρὸς τὰς θεμελιώδεις ἀρχὰς καὶ τὰ δόγματα τοῦ ἀρχαίου ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ συνδέουσι καὶ ἀνάγουσι. Τὰς ἀρχὰς αὐτὰς καὶ τὰ δόγματα, ἐξ ὅλων τῶν συγχρόνων ἐθνῶν, κυρίως ἡ Ἀγγλία ἐφαίνετο νὰ ἐκληρονόμησεν· ἀλλὰ μετ' αὐτὴν ἡ Γερμανία, συμφωνότερον κάπως πρὸς τὸ ἴδιον ἑαυτῆς πνεῦμα, καὶ σήμερον ἡ Γαλλία θορυβωδέστερον, λαμπρότερον καὶ πιστότερον, τὴν ἀποδοχὴν αὐτῶν ὡς ὅρον ὑπάρξεως ἔκριναν καὶ τὴν ἀπομίμησιν αὐτῶν ὡς ἐθνικὴν ἀνάγκην ἀπαραίτητον καὶ ἀναπόφευκτον ἐκήρυξαν. Περίεργον δὲ ὄντως εἶνε τὸ φαινόμενον αὐτὸ λαῶν, οἵτινες ὅσον προάγονται εἰς ὕψος πολιτισμοῦ καὶ βαίνουν πρὸς δυσπροσίτου προόδου τρίβους, ἐπὶ τοσοῦτον στρέφουν τὸν νοῦν καὶ τὰ βλέμματα πρὸς τὰ ὀπίσω, πρὸς τὴν παλαιὰν τοῦ πολιτισμοῦ κοιτίδα, τὴν πρώτην αὐτοῦ τροφόν, καὶ ἀπ' αὐτῆς πάλιν μετὰ τόσους αἰῶνας ζητοῦν τὸ μυστήριον τῆς παρατάσεως τῆς ζωῆς αὐτῶν καὶ τῆς διατηρήσεως τοῦ πολιτισμοῦ των.

Μετὰ πάροδον ἀπείρου χρόνου, μόλις σήμερον κατενόησαν, καὶ τ' ὁμολογοῦν ἄνευ αἰδοῦς ψευδοῦς καὶ προσπεποιημένης, ὅ,τι οἱ ἀρχαῖοι ἕλληνες ἀρχῆθεν εἶχαν ἐννοήσῃ, ὅτι ἀληθὴς πολιτισμὸς δὲν δύναται νὰ ὀνομασθῇ παρὰ ἐκεῖνος, ὅστις στηρίζει τὰ θεμέλια αὐτοῦ ἐπὶ δύο βάσεων ἰσοδυνάμων, τῆς ἀναπτύξεως ὅσον τὸ ἐφικτὸν τοῦ τε πνεύματος καὶ τοῦ χαρακτῆρος καὶ τῆς ταυτοχρόνου θεραπείας τοῦ σώματος ὅσον οἷόν τε, ἐν παραλλήλῳ μοίρᾳ. «Ἡ γαλλικὴ δημοκρατία, δὲν διστάζουν νὰ διαλαλοῦν μεγαλοφώνως οἱ ἐν Γαλλίᾳ πρωτουργοὶ τοῦ κινήματος, δὲν εἶνε προωρισμένη νὰ ζήσῃ παρὰ τὴν ἡμέραν καθ' ἣν, κατὰ τὸ παράδειγμα τῆς ἀθηναϊκῆς, ἀποδώσῃ, ὡς εἰς τὸ πνεῦμα, καὶ εἰς τὸ σῶμα τὰς ὑψίστας τῶν τιμῶν καὶ τὴν περὶ αὐτοῦ μέριμναν ἀναδείξῃ ὡς τὴν κυριωτάτην καὶ πρωτίστην τῶν ἀναγκῶν καὶ τῶν ὑποχρεώσεων. Οἱ ἕλληνες, οἵτινες τὰ ἤξευραν ὅλα, καὶ ὅσα ἀκόμη δὲν ἤξευραν τὰ ἐμάντευαν, εἶχαν ἀναγάγῃ τὴν σωματικὴν παίδευσιν εἰς περιωπήν, εἰς ἣν κανὲν νεώτερον ἔθνος δὲν ἀνήγαγεν αὐτήν. Διατί οἱ διδάσκαλοί μας, οἱ ἐγκύπτοντες νυχθημερὸν εἰς τὴν μελέτην τῶν ἀρχαίων, δὲν ἐνόησαν ἀκόμη πῶς ἐσκέπτοντο οὗτοι; Εἶνε ἀνάγκη ν' ἀποκτήσωμεν καὶ ἡμεῖς τοὺς ὀλυμπιακούς μας ἀγῶνας. Διὰ τῆς κώπης ἐκέρδιζον οἱ παλαιοὶ λαμπροτάτας ναυμαχίας καὶ διὰ δρακὸς ἀνδρῶν ἀνεχαίτιζον ἑκατομμύρια. Ἐξιφομάχουν, ἐδισκοβόλουν, ἐπήδων, ἐτόξευον, ἐπάλαιον. Οἱ δρομεῖς των ἀνήγγελλον τὰς νίκας, μεθ' ἧς σχεδὸν ταχύτητος καὶ ὁ τηλέγραφος ἡμῶν. Οἱ πυγμάχοι των θὰ ἠδύναντο νὰ διδάξουν ὅλους τοὺς ἄγγλους γρονθοκόπους. Ἐδημιούργουν ζῶντα σώματα κατὰ πάντα ἀντάξια τῶν μαρμάρων τοῦ Φειδίου. Καὶ τοῦτο δὲν ἐμπόδιζεν αὐτοὺς ποσῶς νὰ καταλίπουν εἰς τὸν κόσμον τὰ ὡραιότερα ποιήματα, τὰ ἐξοχώτερα ἔργα, ἅτινα παρήγαγε μέχρι τοῦδε ἡ ἀνθρωπότης. Ὁ τέλειος ἄνθρωπος εἶνε ἐκεῖνος ὅστις, ὅπως ὁ Εὐριπίδης, ἠμπορεῖ νὰ γράψῃ τὴν Ἰφιγένειαν, διὰ τῆς ἰδίας χειρός, δι' ἧς πρὸ ὀλίγου ἐκέρδισε τὸν στέφανον τοῦ Ὀλυμπιονίκου. Καὶ τὸ γαλλικὸν ἔθνος τείνει πρόθυμον οὖς εἰς τὸ κήρυγμα, καὶ ἐξανίσταται κατὰ τῆς πλάνης εἰς ἣν ἦτον ἕως τώρα βυθισμένον καὶ τοῦ ληθάργου εἰς ὃν ἐκυλίετο, καὶ ἀσχολεῖται πυρετωδῶς ν' ἀποκτήσῃ τὰς πανομοιοτύπους ταῖς ἀρχαίαις πανηγύρεις του καὶ αὐτό, καὶ τὴν λατρείαν τοῦ Σώματος ἀναστηλόνει ὑψηλά, ἐν τῇ αὐτῇ γραμμῇ ἐφ' ἧς ἵσταται τῆς λατρείας τοῦ Νοῦ τὸ εἴδωλον.

Ἀλλὰ κατὰ τὸν αὐτὸν καιρόν, τί κάμνουν ἆρά γε ἐκεῖνοι οὓς θὰ ἐνόμιζέ τις ἀκριβῶς τοὺς φυσικωτέρους κληρονόμους τοῦ πνεύματος τοῦ ἀρχαίου πολιτισμοῦ, ἐκεῖνοι εἰς οὓς λογικῶς θὰ ἐπίστευέ τις ὅτι μετεδόθη μετὰ τοῦ αἵματος ἀκραιφνεστέρα καὶ ἐναργεστέρα καὶ ἡ ἀντίληψις τῆς ζωῆς, ὁποίαν ἐννόουν

Digitized by Google

αὐτὴν οἱ πρῶτοι τῆς γῆς ταύτης κάτοικοι; Ἡ ἐρώτησις εἶνε ὅσον λογική, ἄλλο τόσον καὶ ἀνόητος. Τί κάμνουν δύναται ν' ἀπαντήσῃ ὅλον τὸ σύστημα τῆς παιδεύσεως ὅπερ παρεδέχθησαν, δύναται ν' ἀπαντήσῃ ὅλη ἡ μέχρι τῆς σήμερον ἐθνικὴ ἡμῶν κατάστασις, δύναται ν' ἀπαντήσῃ ὅλη ἡ εἰκὼν τῆς συγχρόνου παρ' ἡμῖν ζωῆς. Ἐπιχειρήσας δῆθεν ἀμέσως μόλις ἀπηλλάγη τῶν δεσμῶν νὰ φροντίσῃ περὶ τῆς πνευματικῆς αὐτοῦ ἀποκαταστάσεως καὶ μορφώσεως, καὶ τοῦ ἤθους τοῦ λαοῦ τὴν διάπλασιν καὶ τὴν σωματικὴν ἀγωγὴν ἔκρινεν ὡς μικρολογήματα ἀνάξια καὶ τῆς ἐλαχίστης κἂν προσοχῆς ὁ νεώτερος ἑλληνισμός. Πρὸς τὴν τελευταίαν δὲ ταύτην ἰδίως ἐπέδειξε μέχρι τοῦδε ὀλιγωρίαν, ἧς ὁ ἐπιεικέστερος ἴσως χαρακτηρισμὸς θὰ ἦτον ὁ τῆς παραλόγου. Τῆς παρατεταμένης πνευματικῆς ὑπὸ τὸν Χριστὸν δουλείας, τῆς μακρᾶς ὑπὸ τὸν Τοῦρκον παντοίας ἐξουδενώσεως τὰ στίγματα καταφαίνονται πασιφανῆ ἐπὶ παντὸς τοῦ βίου ἡμῶν. Ἀλλ' ὅπου τὸ μέγεθος αὐτῶν καταφαίνεται ἐν ὅλῃ του τῇ εἰδεχθείᾳ, εἶνε βεβαίως ἐν τῇ πρὸς τὸ σῶμα προπάντων τελείᾳ περιφρονήσει, ἥτις κυριαρχεῖ ἐν αὐτῷ. Ἀποτέλεσμα τούτου ἄμεσον καὶ ἀναπόφευκτον δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ ἐπέλθῃ ἄλλο καὶ παρ' ἡμῖν, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ, παρὰ ἡ ἐπὶ ἑξήκοντα συνεχῆ ἔτη ἀλληλοδιάδοχος ἕως τώρα δημιουργία γενεῶν, διανοητικῶς μὲν καὶ ψυχικῶς ἐστρεβλωμένων ὡς μέλη κραββαρίτου, ἐχθρικῶς δὲ σχεδὸν διακειμένων καὶ πρὸς πᾶσαν τὴν περὶ τὸ ἐξωτερικὸν τῆς ψυχῆς καὶ τῆς διανοίας περίβλημα θεραπείαν, ὡς βυζαντινοὶ ἀσκηταὶ ἢ ἰνδοὶ φακῖραι. Καὶ τῆς μὲν διανοητικῆς καὶ ἠθικῆς διαστρεβλώσεως οἱ καρποὶ εἶνε αὐτόφωροι καὶ τυφλῷ, καὶ ἐν τῇ πολιτικῇ καὶ ἐν τῇ φιλολογικῇ καὶ ἐν τῇ οἱουδήποτε ἄλλου εἴδους παρ' ἡμῖν κινήσει. Ἀλλ' ὁ θέλων νὰ κρίνῃ ἀναλόγως καὶ περὶ τῆς σωματικῆς ἀθλιότητος, δὲν θὰ εὕρισκεν αὐτὴν ἧττον καταφανῆ καὶ ἁπλῶς ἂν περιήρχετο τοὺς δρόμους καὶ τὰς πλατείας μας, καὶ ἀπεθαύμαζε τοὺς βραχεῖς κορμούς, τὰ ῥαιβὰ σκέλη ἢ τοὺς ἀσάρκους βραχίονας τῶν ἡμετέρων νεανιῶν, τὴν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἔλλειψιν πάσης πλαστικότητος καὶ εὐρυθμίας, τὸ ὡς ἀνατολιτῶν, συρομένων ἐν τῇ ὁδῷ τῆς ζωῆς, βάδισμα τῶν περιπατητῶν, τὴν σκυθρωπὴν νωχέλειαν μεθ' ἧς πάντες συμπεριφερόμεθα, ἂν ἔβλεπεν ὅτι ἐν πόλει, πρωτευούσῃ κράτους, ἀριθμούσῃ πλείονας τῶν ἑκατὸν χιλιάδων κατοίκων, καὶ ἥτις εἰς τοὺς καλούς της καιροὺς διεκρίνετο ἀκριβῶς διὰ τὴν ἀπίστευτον τῶν βαλανείων της βριθύν, μόλις καὶ μετὰ βίας ἓν μόνον ἄξιον κἄπως τοῦ ὀνόματος κατάστημα λουτρῶν ἄδηλον πῶς καὶ αὐτὸ ὑφίσταται, ἂν ἐμάνθανεν ὅτι ἡ κατ' οἶκον καθαριότης τῶν ἀτόμων εἶνε χρῆμα σχεδὸν ἄγνωστον, ἂν παρετήρει ὅτι κατὰ τὸ θέρος περὶ τὰς ἀκτάς της οἱ ὑπερβαίνοντες τὴν ἄκραν τῶν ξυλίνων λουτήρων κολυμβηταὶ μόλις ἀριθμοῦνται ἐπὶ τῶν δακτύλων καὶ θεωροῦνται σχεδὸν ὡς ὑπερφυσικὰ ὄντα, ἂν ἐκύτταζεν ὅτι μεταξὺ τῶν σηπομένων ἐπὶ τῶν καθισμάτων τοῦ καφενείου τοῦ Φαλήρου ἢ κυλιομένων ἐπὶ τῆς πλατείας του μυριάδων οὔτε εἷς αἰσθάνεται τὴν ὄρεξιν ἢ τὴν δύναμιν νὰ κρατήσῃ ἀνὰ χεῖρας ζεῦγος κωπῶν διὰ νὰ διασχίσῃ τῆς ἁπλουμένης πρὸ αὐτοῦ θεσπεσίας θαλάσσης τὰ γλαυκὰ κύματα. Ἀδίκως δὲ ὅλως θὰ ἠπόρει βεβαίως διὰ τοῦτο, ἀφοῦ δὲν ἦτο δυνατὸν ἄλλως νὰ συμβῇ παρ' ἔθνει, ὅπερ ἀπὸ τῆς ἀνεξαρτησίας αὐτοῦ μόνον σκοπὸν δι' ὃν ὁ Θεὸς ἠξίωσε ν' ἀναστήσῃ αὐτὸ πάλιν ἐπὶ τῆς γῆς ἐνόμισεν ὅτι ἦτο νὰ μορφωθῇ ὅσον τάχιστα εἰς λαὸν ὑπαλλήλων καὶ δικηγόρων.

Τῆς καταστάσεως ταύτης ἡ παράτασις πρόδηλον εἶνε ποῦ ἄγει ἡμᾶς ἐν λίαν προσεχεῖ μέλλοντι· φαίνεται δὲ ἐπ' ἐσχάτων κἄπως νὰ κατενοήθη καὶ παρ' ἡμῖν τοῦτο· ἀλλὰ δι' αὐτὸ ἀκριβῶς μελαγχολικωτάτην ἐχαρακτήρισα τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ ἐν παρελθόντι φύλλῳ τῆς Ἑστίας ἀρθριδίου, ὡς καταδεικνύουσαν τὴν κολοσσιαίαν ἀντίθεσιν ὑπὸ ἔποψιν ζήλου καὶ ταχύτητος καὶ ἀποτελεσματικότητος καὶ ἐργασίας μεταξὺ τῶν ἀλλαχοῦ καὶ τῶν παρ' ἡμῖν πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπὸν ἐπιχειρουμένων. Ὁ γνωρίζων πῶς γίνονται ἐκεῖ τὰ πράγματα ταῦτα καὶ πῶς ἐπιδιώκεται ἡ ἐπίτευξίς των, καὶ βλέπων συγχρόνως πῶς γίνονται καὶ πῶς ἐπιδιώκονται καὶ ἐδῶ, θὰ ἐδικαιοῦτο τῇ ἀληθείᾳ νὰ πιστεύσῃ ὅτι τίποτε ὀλιγώτερον δὲν ζητοῦν ἴσως καὶ δὲν προτίθενται ἐνδομύχως οἱ ἐπιχειροῦντες παρ' ἡμῖν ταῦτα ἢ τὸν ἐμπαιγμὸν καὶ τὴν ἐξευτέλισιν τῶν πρὸς αὐτὰ συνδεομένων ἰδεῶν. Ὁ ἀμφιβάλλων τυχὸν περὶ τούτου δὲν θὰ εἶχεν ἢ νὰ παρασταθῇ εἰς τοὺς ἱδρυθέντας καὶ παρ' ἡμῖν ἀπό τινος γυμναστικοὺς ἀγῶνας τῶν ἐφήβων, ἐὰν δὲν ἐφοβεῖτο νὰ κρυολογήσῃ ἐκ τῆς ψυχρότητος καὶ τῆς παγερότητος μεθ' ἧς τελοῦνται, χωρὶς κανεὶς ἐν τῶν ἀνωτάτων ἀρχόντων, τῶν τιμώντων διὰ τῆς παρουσίας των συχνότατα παιδαριωδῶν συλλόγων ἑορτὰς ἢ ἐπιβλαβῶν σωματείων συνεδριάσεις, ν' ἀξιώσῃ ποτὲ νὰ παρασταθῇ, ὅπου οἱ παρευρισκόμενοι ὑπουργοὶ ἀνιῶσι καὶ οἱ τασσόμενοι ἑλλανοδῖκαι χασμῶνται, ὅπου οἱ αὐτοὶ συνήθως ἀγωνισταὶ παρουσιάζονται κατ' ἔτος, καὶ ὅπου ὡς εἰς κοινότατον θέαμα προσέρχεται τὸ πλῆθος. Ἀλλ' ἐκτὸς αὐτῶν δὲν θὰ εἶχεν ἢ ν' ἀναγινώσκῃ μόνον ἐπί τινα καιρὸν τὰς ἐφημερίδας διὰ νὰ βλέπῃ συστάσεις ποικίλων γυμναστικῶν συλλόγων οὐδὲν κοινὸν πρὸς τὰ ἤθη τοῦ τόπου ἐχόντων καὶ διαγωνιζομένων ἄλλως τε πρὸς τὰ ῥόδα κατὰ τὴν μακροβιότητα, οὐδὲ τὴν παραμικρὰν δὲ σημασίαν φιλοτιμουμένων ἐν τῷ ἔθνει νὰ ἀποκτήσωσι, καὶ μὴ ἐχόντων φαίνεται καμμίαν πρὸς πραγματικὴν ἐργασίαν ἀληθῆ ὄρεξιν καὶ ἔφεσιν, μόνον δὲ λόγον δημιουργίας τὴν ἀνόητον καὶ ἐφήμερον ἀντιγραφὴν κατὰ γράμμα τῶν παρὰ τοῖς ξένοις γινομένων. Διότι καὶ αὕτη ἔμελλεν ἡμῖν ἡ ἐσχάτη κατάπτωσις, καὶ εἰς αὐτὰ ἀκόμη εἰς ἃ οἱ ἄλλοι λαοί, βαρβάρους εἰσέτι θεωροῦντες ἑαυτούς, πρὸς τὸν ἀρχαῖον πολιτισμὸν ἐπανέρχονται ῥαγδαίως καὶ αὐτὸν προσπαθοῦν νὰ μιμηθῶσι, κατὰ τὴν αὐτὴν ἐποχήν, ἡμεῖς, νομίζοντες φαίνεται ὄχι μόνον ἡμᾶς αὐτοὺς ἀλλὰ καὶ τοὺς προγόνους ἡμῶν ἀπολιτίστους, ἀντὶ νὰ στρέφωμεν πρὸς ἐκείνων τὴν ζωὴν καὶ τὸ πνεῦμα τὰ βλέμματα ἀπαύστως, ἀγωνιῶμεν πάσῃ δυνάμει πῶς νὰ πιθηκίσωμεν ἀτέχνως, ἀμαθῶς καὶ γελοίως τῶν βαρβάρων τοὺς υἱούς. Τί κρῖμα νὰ μὴ ζῇ σήμερον ὁ περίεργος ἐκεῖνος ἀρχαῖος φιλόσοφος, ὅστις εὐχαρίστει ἀνὰ πᾶσαν πρωίαν τοὺς θεοὺς διότι ἐγεννήθη μεταξὺ τῶν Ἑλλήνων καὶ ὄχι μεταξὺ τῶν βαρβάρων, διὰ νὰ τὸν ἀκούωμεν σήμερον βλασφημοῦντα ἀνὰ πᾶσαν πρωίαν τὸν Κύριον, διότι κατέταξεν αὐτὸν μεταξὺ τῶν συγχρόνων Ἑλλήνων καὶ ὄχι μεταξὺ τῶν συγχρόνων βαρβάρων!... ΜΙΧΑΗΛ ΜΗΤΣΑΚΗΣ

Digitized by Google

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΑΝΑΛΕΚΤΑ

Ποῦ κεῖνται οἱ Παρίσιοι; Ἐν τῇ διοικητικῇ περιοχῇ τῆς ῥωσσικῆς Σαμάρας ἡ πριγκίπισσα Ο. ἔχει πλουσιωτάτην ἔπαυλιν. Ἡ πριγκίπισσα διατρίβει μῆνάς τινας τοῦ ἔτους εἰς τὴν ἔπαυλίν της, τοὺς δὲ λοιποὺς εἰς Παρισίους. Κατὰ τὸ διάστημα λοιπὸν τῆς ἀπουσίας της τὸ ἐγχώριον ταχυδρομεῖον λαμβάνει ἐπίσημον φάκελλον ἀπευθυνόμενον ὑπό τινος ἀρχῆς πρὸς αὐτήν. Καὶ ὁ ταχυδρομικὸς ὑπάλληλος ἐπιστρέφει τὸν φάκελλον αὐτὸν μὲ τὴν ἑξῆς ἐπισημείωσιν: «Τὸ παρὸν ἔγγραφον ἐπιστρέφεται εὐσεβάστως πρὸς τὴν ἀποστέλλουσαν ἀρχήν, καθόσον ἡ πρὸς ἣν ἀπευθύνεται διαμένει νῦν ἐν πόλει Παρισίοις καλουμένῃ, ἄγνωστον δὲ τυγχάνει τῷ καθ'ἡμᾶς ταχυδρομικῷ γραφείῳ ἐν τίνι διοικητικῇ περιοχῇ ἡ πόλις αὕτη κεῖται, τοῦτο δὲ μόνον ἐξωδίκως ἐγνώσθη ὅτι ἡ ῥηθεῖσα πριγκίπισσα εἰς Παρισίους ἀπερχομένη διῆλθε διὰ τοῦ χωρίου Βόλσγια Τσουβασύ.»

Στοργὴ πελαργοῦ. Πολλὰ περὶ τῆς στοργῆς τοῦ πελαργοῦ ἔχουσι λεχθῇ, ἡ δὲ «Ἐφημερὶς τοῦ Πότσδαμ» ἀναφέρει τὸ ἑξῆς συμβὰν ἐπικυροῦν πληρέστατα τὰ θρυλλούμενα: Κατά τινα καταιγίδα ἐσχάτως ἐνσκήψασαν εἰς τὸ χωρίον Νοϋενδόρφ κεραυνὸς πεσὼν ἐνέπρησε σιτοβολῶνα ὅπου ἐφώλευε καὶ ζεῦγος πελαργῶν. Ἡ μήτηρ ἠδύνατο βεβαίως νὰ διαφύγῃ τὸν κίνδυνον, καὶ ὅμως ἔμεινεν ἐκεῖ κραυγάζουσα μετὰ τρόμου καὶ κτυπῶσα τὰς πτέρυγας, προσπαθοῦσα παντὶ σθένει νὰ σώσῃ τοὺς νεοσσούς. Καὶ ὅταν πλέον αἱ φλόγες περιεστοίχισαν τὴν φωλεάν, ὑπέμεινεν ἐν μαρτυρικῇ καρτερίᾳ καὶ συνεκάη μετὰ τῶν τέκνων της.

Ἀντικαταστάτης ποινῆς. Πρό τινος καιροῦ ἐνεφανίσθη ἐνώπιον τοῦ εἰσαγγελέως ἐπαρχιακῆς πόλεως τῆς Γαλλίας ἄνθρωπος ἰσχνός, ὠχρότατος, ῥακένδυτος, σχεδὸν ἀνυπόδητος, περιστρέφων μεταξὺ τῶν χειρῶν αὐτοῦ λείψανον πίλου. Ἐδήλωσε τὸ ὄνομά του καὶ τὸν σκοπὸν τῆς ἐμφανίσεώς του· εἶχε καταδικασθῇ ἐρήμην εἰς τρίμηνον φυλάκισιν καὶ ἦλθε νὰ ὑποστῇ τὴν ποινήν του. Ὁ εἰσαγγελεὺς ἀνεζήτησε τὰ σχετικὰ ἔγγραφα καὶ καθόσον διεξήρχετο ταῦτα, ἔρριπτε συγχρόνως πλάγια βλέμματα πρὸς τὸν ἄνθρωπον αὐτὸν καὶ ἡ ἔκπληξις κορυφουμένη ἐζωγραφεῖτο ἐπὶ τῆς μορφῆς του. Ὁ ἐπὶ ἐξυβρίσει καταδικασθεὶς ἀνεγράφετο ὡς ἐπαγγελλόμενος τὴν κτηματίαν, τὸ δὲ ἐξωτερικὸν τοῦ προσελθόντος δὲν ἐσυμβιβάζετο ποσῶς πρὸς τὸ ἐπάγγελμα τοῦτο. Καὶ αὐτὸς ὅμως ἐμάντευσε τὰς σκέψεις τοῦ εἰσαγγελέως καὶ ἐψέλλισε δειλῶς: — Ἀπορεῖτε ποῦ μὲ βλέπετε εἰς αὐτὴν τὴν κατάστασιν; — Καὶ βέβαια ἀπορῶ. — Ἐπίτηδες ἐνδύθηκα ἔτσι γιὰ νὰ μὴ μὲ περιπαίζουν οἱ ἄλλοι εἰς τὴν φυλακήν. Ἀλλ' ὁ εἰσαγγελεὺς δὲν ἐπείσθη· ἄλλως δὲ διέκρινεν εἰς τοὺς τρόπους, εἰς τὰ κινήματα τοῦ ἀνθρώπου δισταγμόν τινα καὶ φόβον. Μετὰ ἐπιμόνους ἐρωτήσεις καὶ ἐντέχνους στροφὰς τῆς συνδιαλέξεως ἀπέσπασεν ἐπὶ τέλους ἀπὸ τῶν χειλέων τοῦ ἀτυχοῦς τὸ μυστικόν. Ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς δὲν ἦτο ὁ καταδικασθεὶς κτηματίας, ἀλλ' ἀθῷός τις πτωχός, πτωχότατος πρώην ἐργάτης, ὅστις ἀσθενήσας καὶ μὴ δυνάμενος νὰ ἐπαναλάβῃ τὴν ἐργασίαν του, ἐμισθώθη ὑπὸ τοῦ εὐπόρου ἐκείνου ἀντὶ 30 μόνον φράγκων ὅπως προσέλθῃ καὶ φυλακισθῇ ὡς ἀντικαταστάτης.

ΧΡΟΝΙΚΑ

Φιλολογικά. Ἡ γαλλικὴ Ἀκαδημία τῶν ἠθικῶν καὶ πολιτικῶν ἐπιστημῶν εἶχε προκηρύξῃ πρό τινος ὡς θέμα φιλολογικοῦ ἀγῶνος τὴν ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἔργων τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου ἔκθεσιν τῆς καταστάσεως τῶν ἠθῶν κατὰ τοὺς χρόνους αὐτοῦ καὶ τὸν ἔλεγχον, ὑπὸ ἠθικὴν ἔποψιν, τοῦ τρόπου, καθ' ὃν ἔκρινε ταῦτα. Ἐν τῇ τελευταίᾳ δὲ συνεδριάσει αὐτῆς ἀπένειμε τὸ δισχιλιόφραγκον γέρας εἰς συγγραφὴν τοῦ ἐν Ῥένναις καθηγητοῦ Aimé Puech, καὶ χρηματικὰς ἀμοιβὰς χιλίων καὶ πεντακοσίων φράγκων εἰς ἕτερα δύο ἔργα.

— Ἡ ὑγεία τοῦ λόρδου Τέννυσον ἐβελτιώθη ἐπαισθητῶς, πᾶς δὲ κίνδυνος ἐξέλιπε καὶ ὁ ἄγγλος ποιητὴς ἀπῆλθεν ἐκ τῆς νήσου Wight ὅπου διέμεινε κατὰ τὸν παρελθόντα χειμῶνα.

— Ἡ πρόοδος τοῦ περιοδικοῦ τύπου ἐν Γερμανίᾳ εἶνε καταφανὴς ἐκ τῆς ἁπλῆς ταύτης ἀπογραφικῆς σημειώσεως: Τῷ 1888 ἐξεδίδοντο ἐν ὅλῳ ἐφημερίδες καὶ περιοδικὰ παντὸς εἴδους 2729· τῷ 1889, 2982· κατὰ δὲ τὸ τρέχον ἔτος ἀνῆλθον εἰς 3203, ἤτοι ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν ηὔξησεν ἐντὸς ἑνὸς ἔτους κατὰ 221 καὶ ἐντὸς διετίας κατὰ 474 φύλλα.

Καλλιτεχνικά. Ὁ διάσημος ζωγράφος Σειμεράδσκης διὰ τὴν θαυμασίαν εἰκόνα τῆς Φρύνης ἐτιμήθη ὑπὸ τῆς Καλλιτεχνικῆς Ἀκαδημίας τῆς Κρακοβίας διὰ χρηματικοῦ ἄθλου. Ἀλλ' ὁ καλλιτέχνης εὐχαριστῶν διὰ τὴν τιμὴν ἀπέδωκε τὸ βραβεῖον δηλώσας δι' ἐπιστολῆς του πρὸς τὴν ἀκαδημίαν ὅτι σκοπὸς τῶν τοιούτων βραβεύσεων εἶνε ἡ ἐνθάρρυνσις τῆς τέχνης, τοῦτο δ' ἐπιτυγχάνεται, ὅταν βραβεύωνται νέοι καλλιτέχναι εὐδοκιμοῦντες καὶ ὄχι οἱ κεκτημένην ἔχοντες φήμην. Ἡ δήλωσις τοῦ Σειμεράδσκη ἔκαμε μεγάλην αἴσθησιν εἰς τὸν καλλιτεχνικὸν κόσμον καὶ πολυτρόπως ἐκρίθη.

— Ἐν Νανσῦ ἐγένετο πανηγυρικώτατα ἡ ἀποκάλυψις τοῦ ἀνδριάντος τῆς Ἰωάννας Δάρκ, ἔργου τοῦ γλύπτου Φρεμιέ, δωρηθέντος εἰς τὴν πόλιν ὑπὸ πλουσίου τινὸς δημότου. Ὁ πρύτανις τῶν ἀκαδημαϊκῶν σχολῶν τοῦ Νανσῦ ἐξεφώνησε τὸν πανηγυρικὸν τῆς ἡρωΐδος, μεταξὺ δ' ἄλλων ὡμίλησε καὶ ὁ ὑπουργὸς τῆς Γεωργίας, ὅστις βεβαιῶν τὸν καθ' ἅπασαν τὴν Γαλλίαν ἀναπτυχθέντα κατὰ τοὺς τελευταίους μάλιστα χρόνους ἐνθουσιασμὸν ὑπὲρ τῆς ἀπελευθερωσάσης ἄλλοτε τὴν πατρίδα ἀπὸ τῶν ξένων, ἠτιολόγησεν αὐτὸν εἰπὼν ὅτι ἡ Ἰωάννα Δάρκ εἶνε τὸ σύμβολον τῆς πατρίδος, ἐν ὑπερηφανείᾳ ἀνεγειρομένης.

— Μεγαλοπρεπῶς ἐπανηγυρίσθη ἡ ἀποπεράτωσις τῆς ἐν Οὔλμ Μητροπόλεως. Ὁ θεμέλιος λίθος τοῦ ναοῦ τούτου ἐτέθη τῇ 30 Ἰουνίου 1377, αἱ οἰκοδομικαὶ δ' ἐργασίαι ἐξηκολούθησαν ἐπὶ ἑκατὸν τριάκοντα συνεχῆ ἔτη. Ἀλλ' ἐπελθούσης τῆς μεταρρυθμίσεως τοῦ Λουθήρου ἐγκατελείφθη ἀτελής, μόλις δ' ἐν ἔτει 1844 κατηρτίσθησαν ἐπιτροπαί, αἵτινες διὰ συλλογῆς ἐράνων καὶ ἐκδόσεως λαχείων κατώρθωσαν ν' ἀποπερατώσωσιν αὐτόν. Ἡ ὀξεῖα κορωνὶς τοῦ ναοῦ τούτου εἶνε ἡ ὑψίστη πασῶν, κατὰ 5 μέτρα ὑψηλοτέρα τῆ κορωνίδος τῆς ἐν Κολωνίᾳ μητροπόλεως, ἐχούσης ὕψο

Digitized by Google

156 μέτρων. Τὸ δ' ἐμβαδὸν αὐτοῦ εἶνε 5100 τετραγωνικῶν μέτρων, χωρεῖ δὲ 30,000 ἀνθρώπους.

Ἐκπαιδευτικά. Ἀντιπρόσωποι πασῶν τῶν αὐστριακῶν πόλεων, ἐν αἷς λαλεῖται ἡ Ἰταλική, συνελθόντες εἰς Τεργέστην κατὰ τὰ τέλη τοῦ παρελθόντος μηνὸς ὑπέβαλαν εἰς τὴν αὐστριακὴν κυβέρνησιν αἴτησιν περὶ συστάσεως ἐν Τεργέστῃ Πανεπιστημίου, ἐν ᾧ ἡ διδασκαλία νὰ γίνεται ἰταλιστί.

Θεατρικά. Ὁ Κάρολος Γουνώ, ὁ διάσημος μελοποιὸς τοῦ «Φάουστ,» ἐξέδωκε μελέτην πολλοῦ λόγου ἀξίαν περὶ τοῦ μελοδράματος «Δὸν Ζουὰν» τοῦ Μόζαρτ.

— Ὁ Ἀλέξανδρος Δουμᾶς συγγράφει νέον δραματικὸν ἔργον, ὅπερ φέρει ἐπιγραφὴν «Ἡ ὁδὸς Θηβῶν».

Συγκοινωνία. Μετ' οὐ πολὺ τὸ Λονδῖνον θὰ συνδεθῇ διὰ τηλεφώνου μετὰ τῶν Παρισίων.

Νεκρολογία. Ἐν Γρὰτς τῆς Στυρίας ἀπέθανεν ὁ πρεσβύτατος τῶν Γερμανῶν ποιητῶν, ὁ Κάρολος Λάιτνερ, ἐνενηκοντούτης τὴν ἡλικίαν. Τὰ λυρικὰ ποιήματα αὐτοῦ, ὧν ἡ μὲν πρώτη συλλογὴ ἐξεδόθη ἐν ἔτει 1825 ἡ δὲ τελευταία ἐν ἔτει 1880, διακρίνονται διὰ τὴν ἐπανθοῦσαν ἐν αὐτοῖς χάριν καὶ ἁβρότητα τοῦ αἰσθήματος.

ΠΑΝΤΟΙΑ

Ὡς δεῖγμα τῆς προσηνείας τῆς πριγκιπίσσης Σοφίας τὰ γερμανικὰ φύλλα ἀναγράφουσιν ὅτι κατὰ τὴν ἑορτὴν τῶν γενεθλίων της εἷς παλαιὸς διδάσκαλός της ἀπέστειλεν ἐκ Βερολίνου εἰς Ἀθήνας συγχαρητήριον τηλεγράφημα, ἔλαβε δὲ τὴν ἐπιοῦσαν τὴν ἑξῆς ἀπάντησιν: «Τὸν ἀγαπητόν της διδάσκαλον ἐγκαρδιώτατα εὐχαριστεῖ ἡ παλαιὰ μαθήτριά του Σοφία».

— Ἐν Σαξονικῇ πολίχνῃ λειτουργεῖ τυπογραφικὸν πιεστήριον τὸ ὁποῖον κινοῦσι δύο μεγάλοι κύνες ζευγνυόμενοι καταλλήλως.

ΑΙ ΕΙΚΟΝΕΣ

Πατινάδα. Ἡ χαριεστάτη εἰκὼν τοῦ ζωγράφου Χάϋδεν παριστᾷ συνήθη σκηνὴν ἐκ τοῦ εὐθύμου γερμανικοῦ βίου. Δύο νεανίαι ὑπὸ τὰ παράθυρα συγχρόνου τινὸς Κλαίρχεν ἢ Γκρέτχεν προσπαθοῦσι διὰ τῶν ἁρμονικῶν φθόγγων κιθάρας καὶ πλαγιαύλου νὰ μαλάξωσι τὴν καρδίαν ταύτης. Τίς εἶνε ὁ ἀμέσως ἐνδιαφερόμενος καὶ τίς ὁ ἐκ φιλικοῦ καθήκοντος συμπράττων; Τοῦτο ἀφίνεται εἰς τὴν ὀξυδέρκειαν τοῦ παρατηρητοῦ. Ἀλλ' εἶνε τάχα ἀδύνατον νὰ ἐνδιαφέρωνται καὶ οἱ δύο ἐξ ἴσου!

Ἀνὰ τὴν Ἑλλάδα. Αἱ δύο παρατιθέμεναι εἰκόνες ἀντιγραφεῖσαι ἐκ καλλιτεχνικωτάτων φωτογραφιῶν τῶν Ἀδελφῶν Ρωμαϊδῶν παριστῶσιν ἡ μὲν τὴν Λεωφόρον Αἰγέως συνδέουσαν τὴν Τερψιθέαν πρὸς τὴν παράλιον ὁδόν, ἡ δὲ μέρος τοῦ λιμένος τῆς Ζέας (κοινῶς Μουννυχίας) κατὰ τὸ ἀνατολικὸν αὐτοῦ μέρος, ὅπου ὁ συνήθης περίπατος καὶ οἱ ὑπὸ τοῦ ἀρχιτέκτονος κ. Τσίλλερ οἰκοδομηθέντες κομψότατοι οἶκοι, κατοικηθέντες ἄλλοτε ὑπὸ τοῦ Βασιλέως κατὰ τὸ θέρος.

ΕΔΩ Κ' ΕΚΕΙ

Ἀμφιβολία. Ὁ Γιάννης εἶνε ὑπηρέτης πολὺ καλός· μόνον ἐλάττωμα ἔχει ὅτι πίνει· καὶ τότε καταβάλλει πᾶσαν προσπάθειαν ὅπως μὴ ἐννοηθῇ ὑπὸ τοῦ αὐθέντου του πρὸς τὸν ὁποῖον εἶνε ἄλλως ψυχῇ καὶ σώματι ἀφωσιωμένος. Προχθὲς ἦτο πάλιν ὀλίγον ζαλισμένος καὶ ἐκρύπτετο εἰς τὸ μαγειρεῖον. Ἔξαφνα κτυπᾷ ἡ θύρα καὶ ὁ αὐθέντης του φωνάζει: — Γιάννη, ἰδὲς ἀπὸ τὸ παράθυρον ποῖος εἶνε; Ὁ Γιάννης σπεύδει παραπατῶν, βλέπει μὲ προσοχὴν καὶ λέγει: — Ἕνας ἀξιωματικός! — Πήγαινε ν' ἀνοίξῃς λοιπόν. Ἀνοίγεται ἡ θύρα καὶ εἰσέρχονται δύο γνώριμοι ἀξιωματικοί. Καὶ ὁ κύριος ἀπορεῖ: — Γιάννη, δέν μοῦ εἶπες πῶς εἶνε ἕνας; Ἐκεῖνος δὲ μετὰ δισταγμοῦ: — Δυὸ ἔβλεπα κ' ἐγώ, μὰ εἶπα καλὰ κακὰ ἕνας!

Ἐν Ἑστιατορίῳ: Πελάτης: — Ἔχετε κοτόπουλο; Ὑπηρέτης: — Μάλιστα! Πελάτης: — Δός μου ἕνα φτερὸ νὰ καθαρίσω τὴν πίπα μου.

ΤΡΕΙΣ ΓΝΩΜΑΙ ΚΑΘ' ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Μᾶλλον δύσπιστοι εἶνε οἱ ἀπατήσαντες ἢ οἱ ἀπατηθέντες.

*

Ἡ εὐγένεια τῆς ψυχῆς κρίνεται οὐχὶ ἐκ τοῦ συνόλου τῶν αἰσθημάτων της, ἀλλ' ἐκ τῆς σχέσεως αὐτῶν πρὸς ἄλληλα καὶ ἐκ τῆς ὑπεροχῆς τοῦ ἑνὸς ἢ τοῦ ἄλλου κατὰ τὴν ἀμοιβαίαν πάλην.

*

Διὰ τὸν ἔχοντα καλὰς προθέσεις ἡ καλλιτέρα διπλωματία εἶνε ἡ εἰλικρίνεια.

ΕΝ ΠΑΙΓΝΙΔΙΟΝ ΚΑΤΑ ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ

Τὸ ἀχλάδι εἰς τέσσαρα. Πῶς ἠμπορεῖ ἓν ἀχλάδι κρεμασμένον ἀπὸ κλωστὴν ὑψηλὰ ὑψηλά, ἅμα καῇ ἡ κλωστὴ μ' ἓν σπίρτον, νὰ πέσῃ ἐπάνω εἰς δύο μαχαίρια καὶ νὰ κοπῇ σταυρωτὰ εἰς τέσσαρα τεμάχια ἴσα; Τοῦτο φαίνεται κάλλιστα εἰς τὴν παρατεθειμένην εἰκόνα καὶ δὲν ἔχει ἀνάγκην ἄλλης ἐξηγήσεως. Ἀλλ' ὅ,τι δὲν φαίνεται καὶ πρέπει νὰ ἐξηγηθῇ εἶνε τὸ πῶς θὰ κατορθωθῇ νὰ πέσῃ τὸ ἀχλάδι ἀκριβῶς ἐπάνω εἰς τὰς διασταυρωμένας λεπίδας. Πῶς θὰ εὑρεθῇ λοιπὸν τὸ μαθηματικὸν αὐτὸ σημεῖον;

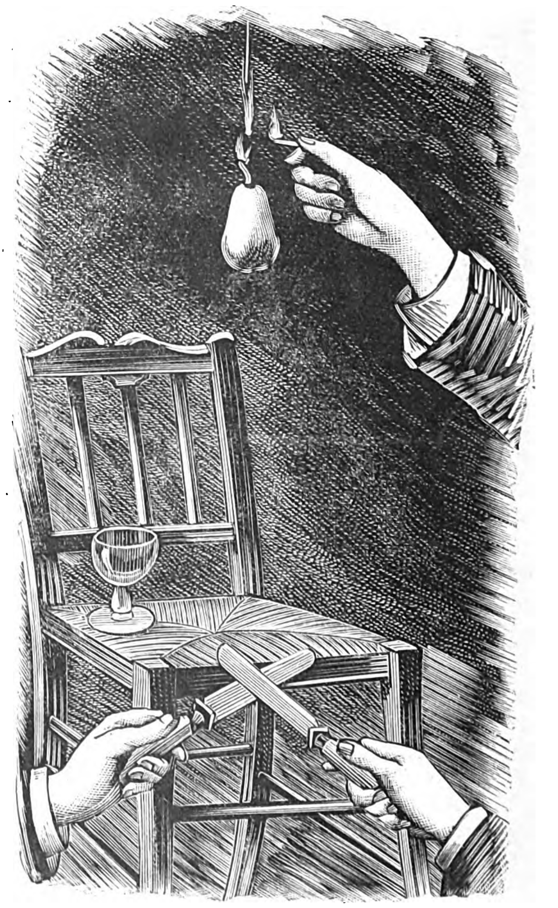

Κατὰ τὸν ἑξῆς ἁπλούστατον τρόπον: Ἀφοῦ κρεμάσωμεν τὸ ἀχλάδι, βρέχομεν αὐτὸ μὲ ὀλίγον ὕδωρ· ὅπου δὲ σταλάξῃ τὸ ὕδωρ ἐπὶ τοῦ πατώματος κάμνομεν σημεῖον ἀδιόρατον εἰς τοὺς ἄλλους καὶ ἐκεῖ ἀκριβῶς τοποθετοῦμεν τὰ μαχαίρια κατὰ τὴν ὥραν τοῦ παιγνιδίου.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1890 — 2216

Digitized by Google

ΑΓΓΕΛΙΑ

Ο ΥΠΟ ΤΗΝ ΥΨΗΛΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΝ ΤΗΣ Α. Μ.
ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΙΣΣΗΣ
ΥΠΕΡ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΕΙΑΣ ΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΚΥΡΙΩΝ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΠΑΡΘΕΝΑΓΩΓΕΙΟΝ

Τὸ Προεδρεῖον τοῦ Συλλόγου τῶν Κυριῶν ἀγγέλλει εἰς τὸ δημόσιον καὶ τοὺς ἐνδιαφερομένους γονεῖς καὶ κηδεμόνας τῶν σπουδαζόντων κορασίων τὴν σύστασιν τοῦ Ἑλληνικοῦ Παρθεναγωγείου τοῦ Συλλόγου αὐτοῦ. Μετὰ θάρρους δὲ καὶ ἐλπίδος βαῖνον πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτοῦ πέποιθεν, ὅτι θέλει τύχει τῆς προθύμου συνδρομῆς καὶ συναντιλήψεως τῶν ἐνδιαφερομένων γονέων καὶ κηδεμόνων.

Τὸ πρόγραμμα τοῦ Παρθεναγωγείου συνταχθὲν καὶ βασανισθὲν δεόντως ὑπὸ εἰδότων, βάσιν ἔχει τὴν θρησκευτικὴν ὀρθόδοξον ἀγωγήν, καὶ τὴν ἐθνικὴν παίδευσιν τοῦ γυναικείου φύλου. Τοῦτο θέλει δημοσιεύσει μετὰ τοῦ ὀργανισμοῦ τοῦ Παρθεναγωγείου ἐγκαίρως, πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῶν μαθημάτων. Αἱ θύραι τοῦ Παρθεναγωγείου ἔσονται φιλοστόργως ἀνοικταὶ ἀπὸ τῆς 10 τοῦ προσεχοῦς Σεπτεμβρίου ε. ε. πρὸς πᾶσαν βουλομένην νὰ μαθητεύσῃ ἐν αὐτῷ, ὡς ἐσωτερικὴ τρόφιμος, ἡμιτρόφιμος ἢ ἐξωτερικὴ μαθήτρια.

Αἱ ἐγγραφαὶ ἄρχονται ἀπὸ τῆς 15ης Αὐγούστου ε. ε. Πᾶσα δὲ αἴτησις περὶ ἐγγραφῆς καὶ εἰσαγωγῆς μαθητρίας δέον νὰ ἀπευθύνηται πρὸς τὴν Κυρίαν Ναυσικάαν Ζωχιοῦ γραμματέα τῆς Κοσμητείας τοῦ Παρθεναγωγείου, ὁδὸς Πανεπιστημίου ἀριθ. 30.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 12ῃ Ἰουνίου 1890

Ἡ Πρόεδρος τοῦ Συλλόγου τῶν Κυριῶν.
ΕΛΕΝΗ Γ. ΣΚΟΥΖΕ.

Ἡ Γραμματεὺς
Κυρία ΕΛΕΝΗ ΠΑΛΛΗ

Digitized by Google

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ

ΤΟΥ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

ΤΟΥ ΕΛΛ. ΠΑΡΘΕΝΑΓΩΓΕΙΟΥ

1) Τὸ Παρθεναγωγεῖον περιέχει.

α) Νηπιαγωγεῖον.

β) Προκαταρκτικὴν τάξιν.

γ) Δημοτικὸν Σχολεῖον μετὰ τριῶν τάξεων.

δ) Ἑλληνικὸν Σχολεῖον μετὰ τριῶν τάξεων.

ε) Γυμνάσιον μετὰ δύο τάξεων.

2) Αἱ μαθήτριαι διαιροῦνται εἰς τρεῖς κατηγορίας:

α) Ἐσωτερικὰς τροφίμους διαιτωμένας, διδασκομένας καὶ τρεφομένας ἐν τῇ Σχολῇ.

β) Ἐξωτερικὰς ἡμιτροφίμους ἐχούσας κοινὸν τὸ γεῦμα τῆς μεσημβρίας μετὰ τῶν ἐσωτερικῶν ὡς καὶ τὴν μελέτην ἐν τοῖς σπουδαστηρίοις.

γ) Ἐξωτερικὰς ἑστιώσας ἐξ ἰδίων των ἐν ἰδιαιτέρῳ ἑστιατορίῳ.

3) Αἱ ἐσωτερικαὶ μαθήτριαι προπληρόνουσαι κατὰ τριμηνίαν, ὑποχρεοῦνται ν' ἀποτίωσι τὰ δίδακτρα καὶ τροφεῖα τοῦ ὅλου ἔτους ἐπὶ 12 μῆνας εἴτε ἐμμείνωσι μέχρι τέλους τοῦ Σχολικοῦ ἔτους εἴτε μὴ (πλὴν δεδικαιολογημένης αἰτίας).

4) Αἱ ἐξωτερικαὶ καὶ ἡμιτρόφιμοι προπληρόνουσαι ἐπίσης κατὰ διμηνίαν καὶ ἐπὶ 10 μῆνας, ὀφείλουσι νὰ ἀποτίωσι τὰ δίδακτρα τοῦ ὅλου ἔτους εἴτε φοιτῶσι τακτικῶς εἴτε μή.

5) Οἱ γονεῖς καὶ κηδεμόνες ὀφείλουσι νὰ γνωρίσωσι τῇ Κοσμητείᾳ τρεῖς μῆνας πρὸ τῆς λήξεως τοῦ ἔτους περὶ ἀποχωρήσεως ἢ μὴ τῶν θυγατέρων αὐτῶν κατὰ τὸ ἐπιὸν ἔτος

6) Οἱ μακρὰν τῶν Ἀθηνῶν γονεῖς ὀφείλουσι νὰ παρουσιάζωσιν ἀξιοχρέους κηδεμόνας μεθ' ὧν νὰ συναλλάσσηται ἡ διοίκησις τῆς Σχολῆς.

7) Τὰ δίδακτρα καὶ τροφεῖα ὁρίζονται ὡς ἑξῆς: Τῶν μὲν ἐσωτερικῶν τροφίμων εἰς δραχ. 150 τὸν μῆνα (προπληρωτέας κατὰ τριμηνίαν) συμπεριλαμβανομένης τῆς ἰατρικῆς περιθάλψεως, τῶν φαρμάκων, τοῦ χοροῦ, τῆς ᾠδικῆς καὶ τῆς γυμναστικῆς.

8) Διὰ τὴν ὀργανικὴν μουσικὴν πληρόνουσιν εἴκοσι δραχμὰς κατὰ μῆνα.

9) Οἱ γονεῖς καὶ κηδεμόνες ὀφείλουσι νὰ προμηθεύωσι τακτικῶς καὶ ἐγκαίρως τὰ τῆς ἐνδυμασίας, τὰ βιβλία, καὶ τὰ τῶν ἐργοχείρων.

10) Αἱ ἡμιτρόφιμοι ἐξωτερικαὶ πλὴν τῶν κατὰ τάξιν διδάκτρων πληρόνουσι 30 δραχ. διὰ τὸ γεῦμα τῆς μεσημβρίας καὶ τὴν συμμελέτην ἐν τοῖς σπουδαστηρίοις τῆς σχολῆς μετὰ τῶν ἐσωτερικῶν.

11) Τὰ δὲ τῶν ἐξωτερικῶν δίδακτρα προπληρονόμενα κατὰ διμηνίαν ὁρίζονται ὡς ἑξῆς:

α) Ἐν τῷ Νηπιαγωγείῳ	δραχ.	8—10
β) Ἐν τῇ προκαταρκτικῇ τάξει	»	15
γ) Ἐν ταῖς τάξεσι τῆς δημοτικῆς Σχολῆς	»	20—25
δ) Ἐν ταῖς τρισὶ τάξεσι τοῦ Ἑλλ. Σχολ	»	28—35
ε) Καὶ ἐν ταῖς δυσὶ Γυμνασιακαῖς	»	35—40

ΣΗΜ. Ἐν περιπτώσει ἐλλείψεως χώρου αἱ ἐσωτερικαὶ μαθήτριαι λαμβάνονται κατὰ χρονολογικὴν τάξιν τῆς ἐγγραφῆς.

Digitized by Google

12) Αἱ ἐσωτερικαὶ τρόφιμαι ὀφείλουσι νὰ φέρωσι μεθ' ἑαυτῶν

α) κλίνην κατὰ τὸ ἐν τῇ Σχολῇ ὑπόδειγμα μετὰ τῶν ἀναγκαιούντων.

β) ἓξ σινδόνας καὶ ἓξ περικαλύμματα προσκεφαλαίων·

γ) ἓξ προσόψια καὶ ἓξ χειρόμακτρα·

δ) δύο θερινὰ καὶ δύο χειμερινὰ κλινοσκεπάσματα

ε) τὰ τῶν ἀσπρορρούχων ἀνὰ ἓξ καὶ περιπόδια 12 ζεύγη χρωματισμένα.

ϛ) τέσσαρας χιτωνίσκους ἐκ φλανέλλας·

ζ) δύο ποδιαίας κατὰ τὸ ὑπόδειγμα τῆς Σχολῆς·

η) εἰκοσιτέσσαρα ῥινόμακτρα·

θ) ἓν ζεῦγος ἐμβάδων καὶ δύο ζεύγη ὑποδημάτων·

ι) ἕνα σάκκον διὰ τὰ ἐνδύματα·

ια) δύο κτένια, πυκνὸν καὶ διαλυστήριον·

ιβ) μίαν ψήκτραν, δύο ὀδόντων καὶ μίαν ἐνδυμάτων.

ιγ) κοιτωνίτην ἐκ φλανέλλας κατὰ τὸ δεῖγμα τῆς Σχολῆς

ιδ) κάνιστρον ῥαπτικῆς μετὰ τῶν ἀναγκαιούντων·

ιε) τὰ τῆς γραφῆς καὶ ἰχνογραφίας·

ιϛ) δύο καπέλλα, χειμεριὸν καὶ ἓν θερινὸν κατὰ τὸ ὑπόδειγμα τῆς Σχολῆς.

ιζ) δύο στολὰς καθ' ὡρισμένον ὑπόδειγμα, θέρους καὶ χειμῶνος.

ιη) Τὰ τοῦ ἱματισμοῦ πρὸς χρῆσιν καθημερινήν.

Πάντα δὲ ταῦτα σεσημασμένα καὶ ἠριθμημένα.

13) Ἡ παροῦσα ἀγγελία ὑπογραφομένη ὑπὸ τῶν γονέων καὶ κηδεμόνων κατέχει θέσιν συμβολαίου.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 2 Ἰουνίου 1890.

Ἐκ τοῦ Γραφείου.

Digitized by Google

ΣΑΝ ΟΝΕΙΡΟ

Αὐτὸς ὁ τίτλος μοῦ ἔρχεται πρῶτος διὰ τὸ διήγημα, τὸ ὁποῖον σκοπεύω νὰ γράψω· οἱ λόγοι δὲ διὰ τοὺς ὁποίους τὸν προτιμῶ παντὸς ἄλλου, τὸν ὁποῖον θὰ εὕρισκα κατόπιν, εἶνε δύο: Πρῶτον ὅτι τὴν ἔκφρασιν αὐτὴν μετεχειρίσθη ἡ δυστυχὴς ἡρωΐς μου θέλουσά ποτε νὰ χαρακτηρίσῃ τὴν βραχεῖάν της εὐτυχίαν· καὶ δεύτερον ὅτι καὶ εἰς ἐμὲ διήγειρε τῷ ὄντι τὴν ἰδέαν ὀνείρου εὐαρέστου τὸ γλυκὺ μελιχρὸν φῶς, τὸ ὁποῖον διέχυνεν εἰς τὴν εἴσοδον τῆς οἰκίας της κρεμαστὸς λαμπτήρ, ἀναφθεὶς τὴν πρώτην ἑσπέραν τῆς εὐτυχοῦς περιόδου τῆς ζωῆς της καὶ σβεσθεὶς ἀποτόμως τὴν τελευταίαν.

Ἐκ τούτου βλέπετε ὅτι ἡ ἱστορία, τὴν ὁποίαν θὰ διηγηθῶ, εἶνε ἀληθής, ὅπως ὅλαι μου αἱ ἱστορίαι· διότι δὲν ἔγραψα ποτὲ σχεδόν, ἄνευ ἐνδοσίμου ἐκ τοῦ πραγματικοῦ βίου. Τὸ ἔργον μου εἶνε ἁπλῶς ἀντιγραφή, ἀλλ' ὑπό τινας ὅρους. Ἀποκρύπτω ἐν πρώτοις τὰ ὀνόματα, συγχύζων τὰ γεγονότα καὶ τοὺς χαρακτῆρας τόσον, ὥστε εἰς τὸν ἀδιάκριτον ἐξεταστὴν νὰ φαίνωνται ταῦτα καθαρῶς φανταστικά, ὅσον παρίστανται πραγματικὰ εἰς τὸν ἀληθῆ ἀναγνώστην. Συμπτύσσω ἐξ ἄλλου ἢ ἐπεκτείνω τὴν ὑπόθεσιν, ὥστε ν' ἀποτελῆται ἐξ αὐτῆς ὅσον τὸ δυνατὸν καλλιτεχνικώτερον σύνολον. Τελευταῖον, ἐκλέγω καὶ ἀναδεικνύω ἐκ τῶν μερῶν αὐτῆς ὅσα εἰς ἐμὲ ἀρέσουσι περισσότερον καὶ τὰ χρωματίζω ἀναλόγως τῆς ἰδιοσυγκρασίας μου, ὥστε ἐπὶ τοῦ ὅλου νἀποτυπωθῇ ἡ σφραγὶς τῆς ἰδίας μου ἀντιλήψεως· τοῦτο δ' ἀποτελεῖ ὅλην τὴν πρωτοτυπίαν εἰς τὰ ἔργα ἡμῶν τῶν ἀντιγραφέων, τὰ ὁποῖα δὲν εἶνε ἢ la nature vue à travers un temperament, κατὰ τὸν ὁρισμὸν τοῦ Ζολᾶ. Δὲν εἶνε βέβαια ἀνάγκη νὰ προσθέσω ὅτι, πρὸ πάντων τὸ τελευταῖον τοῦτο, γίνεται χωρὶς ἐγὼ νὰ ἔχω οὐδὲ τὴν παραμικρὰν συνείδησιν τῆς ἐργασίας μου.

Κατὰ ταῦτα, θὰ ὀνομάσω τὴν ἡρωΐδα μου Μαρίαν, θὰ ὑποθέσω δὲ ὅτι ἡ οἰκία μὲ τὸν μελιχρὸν λαμπτῆρα κεῖται ἐν Ζακύνθῳ. Οὕτω δύναμαι νὰ προχωρήσω ἢ μᾶλλον νἀρχίσω τὴν διήγησίν μου, φροντίζων νὰ ἐξαίρω τὰ χαρακτηριστικώτερα αὐτῆς σημεῖα: Τὸν ἔρωτα τουτέστι τοῦ Πέτρου Ἡρακλειώτη, νέου εὐγενοῦς καὶ πλουσίου, πρὸς τὴν Μαρίαν Δόξα, πτωχὴν κόρην τοῦ λαοῦ, καταλήξαντα εἰς κοινωνικῶς ἀνάρμοστον καὶ σκανδαλώδη γάμον. Διὰ νὰ ἔλθῃ φυσικὸν τὸ γεγονός, πρέπει νὰ λάμψῃ πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ ἀναγνώστου ἡ ὡραιότης τῆς Μαρίας, ξανθῆς, γαλανῆς, λεπτῆς, μὲ ᾠοειδὲς πρόσωπον, μ' ἐπίχαρι ἀνάστημα, μὲ λεπτὴν ἐπιδερμίδα, ὑπενθυμιζούσης μοι, ἐν ᾧ τὴν περιγράφω, μίαν παλαιὰν ἐρωμένην, διὰ τὴν ὁποίαν ἀφῆκα ὀλίγους, ἀλλ' ἐπωδύνους στεναγμούς... Ἐντὸς τοῦ φωτὸς τῆς καλλονῆς ταύτης θὰ ἐξωραϊσθῶσιν ὅλα τὰ λοιπὰ αἰσθήματα καὶ πράγματα: ἡ σεμνότης καὶ ἡ καλὴ τῆς κόρης ἀνατροφή· ὁ θερμὸς ἔρως τὸν ὁποῖον ἀνταπέδωκεν εἰς τὰς ἐκδηλώσεις τοῦ Πέτρου· ἡ περιφρόνησις τούτου ἐναντίον τῶν προλήψεων τῆς κοινωνίας, καὶ ἰδίως τῆς ἀριστοκρατικῆς, τὴν ὁποίαν ἐμίσει· ἡ παντελὴς ἐν τῷ οἴκῳ, ἐκ τοῦ θανάτου τῶν στενῶν συγγενῶν, ἀπομόνωσίς του· ἡ νεότης του καὶ ἡ ἀπόλυτος περὶ τὸ ἐνεργεῖν ἐλευθερία του. Ὅλα ταῦτα πρέπει νὰ παρασταθῶσιν ἐναργῶς, ἄνευ φλυαρίας, καὶ νὰ δικαιολογηθῶσι, διὰ νὰ μὴ ξενισθῇ ὁ ἀναγνώστης πρὸ τοῦ γάμου. Ἡ ἐκ πλημμελοῦς ἐκτελέσεως παρεκτροπὴ ἀπὸ τοῦ φυσικοῦ, ἀποτελεῖ ἀσύγγνωστον λάθος εἰς τὸ πραγματικὸν διήγημα.

Ο ΠΑΠΑΣ ΛΕΩΝ ΙΓ΄.

Μετὰ τὸν γάμον, εὐθὺς θἀναφθῇ ὁ μελιχρὸς λαμπτὴρ εἰς τὴν εἴσοδον τῆς ἀπεράντου οἰκίας, κλειστῆς τέως καὶ σκοτεινῆς, ὡσεὶ πενθούσης. Εἶνε τὸ σύμβολον τοῦ ὡραίου φωτός, ὅπερ ἔλαμψεν ἐν αὐτῇ, τῆς καλλονῆς, τοῦ ἔρωτος, τῆς εὐτυχίας . . . Πρέπει νὰ εἰσέλθωμεν καὶ νὰ περιγράψωμεν τὸν σεμνὸν κόσμον τῶν αἰθουσῶν, τὴν ὡραίαν θέαν τοῦ ἐξώστου, τὰ εὐθαλῆ ἄνθη τοῦ ἀνδήρου. Θὰ θαυμάσωμεν τὴν γλυκεῖαν καὶ

Digitized by Google

ήρεμον ζωήν τῶν ἠγαπημένων συζύγων, ἐν τῷ μέσῳ ὀλίγων ἀφωσιωμένων φίλων, ἄνευ οὐδεμιᾶς πεισματικῆς ἐπιδείξεως. Ἐδῶ θὰ ἐνθυμηθῶμεν — ἐκ νόμου ψυχολογικοῦ καὶ χάριν καλλιτεχνικῆς ἀντιθέσεως — τὴν πρώτην ἐποχὴν τοῦ ἔρωτός των, ἀγωνιώδη, ἀβεβαίαν· τὸν πτωχικὸν οἰκίσκον τῆς Μαρίας· τὸ ἰσόγειον παράθυρόν της μὲ τὰς γάστρας τοῦ βασιλικοῦ· ἕνα πατέρα δύστροπον καὶ κακόν, ὁ ὁποῖος τὴν ὕβριζεν αἰωνίως· μίαν μητέρα ἀγαθήν, ἐλαφράν, ὑποθάλπουσαν ἐκ στοργῆς εὐέλπιδος τὸν ἔρωτα τῆς θυγατρός της· κάτι ἐπιστόλια ἐπὶ κοινοῦ χάρτου, ἀλλὰ λεπτὰ καὶ ὠρθογραφημένα . . . μίαν συνέντευξιν παλμώδη εἰς τὸ νύκτιον σκότος ἀδιεξόδου τινὸς δρομίσκου, ὅταν ἤρχισεν ἀσπλάγχνως νὰ βρέχῃ ἐπὶ τοῦ πηλώδους ἐδάφους . . . μίαν ἔκπληξιν γενικὴν εἰς τὰς περὶ γάμου προτάσεις καὶ μίαν χαρὰν ἄμετρον τὴν ἑσπέραν τῆς τελετῆς, ὅταν ὑπεράνω ὅλου τοῦ θορύβου ὑψώθη ἡ στριγγμώδης φωνὴ τῆς κυρᾶ - Στάθαινας, τῆς καλῆς γειτόνισσας, ἡ ὁποία ἐσταυροκοπήθη καὶ ἀνέκραξε :

«Δόξα σοι ὁ Θεός, Θεέ μου! Τὸ εἶδα καὶ ἐτοῦτο!»

Οὕτω θὰ ὑποτυπωθῇ ἡ μεταβολὴ ἐν γένει τοῦ βίου. Ἡ κυρὰ Στάθαινα προσελήφθη ὑπηρέτρια. Ἐπὶ τῆς προσόψεως τοῦ πατρικοῦ οἰκίσκου, χάρις εἰς τὴν εὐτυχῆ θυγατέρα, διεχύθη ἓν ῥόδινον ἐπίχρισμα καὶ ἐντὸς αὐτοῦ ἡ μᾶλλον ἄνετος εὐζωΐα· ἀντὶ τῶν ὕβρεων τοῦ πατρός, αἱ θωπεῖαι τρυφεροῦ συζύγου· ἀντὶ τῆς πρώτης ἀθλιότητος, σκηναὶ ἀντάξιαι εἰδυλλίου. Ἀλλὰ μακρόθεν . . . Δὲν πρέπει νὰ εἰσέλθω ἀδιακρίτως εἰς τὸν κοιτῶνα τῶν συζύγων· ἡδυπαθῆ κοιτῶνα μὲ κυανῆν τοιχοστρωσίαν, βλέποντα πρὸς τὴν θάλασσαν.

Ὅπως δήποτε τὸ πρῶτον κεφάλαιον πρέπει νὰ τελειώσῃ μὲ καμμίαν σκηνήν, μὲ κανένα διάλογον. Ὁ διάλογος τοῦ διηγήματος, φυσικός, σπάνιος καὶ σύντομος, δὲν ἀρκεῖ νὰ συντελῇ μόνον εἰς τὴν ἐξέλιξιν τῆς ὑποθέσεως, ἀλλὰ πρέπει νὰ ἦνε καὶ χαρακτηριστικός, νὰ ζωγραφίζῃ ἀμέσως τὰ συνομιλοῦντα πρόσωπα, τοὺς τρόπους των, τὰς σχέσεις των, τὰς συνηθείας των. Οὕτω δύναται νὰ φανῇ ἡ ἀρρενωπὴ περιπάθεια τοῦ Πέτρου, ἡ τρυφερότης τῆς Μαρίας, καὶ τῶν δύο ὁ ἀμοιβαῖος ἔρως, ὁ ἐξευρίσκων νέας πάντοτε ἐκφράσεις, νέας ἀσχολίας, νέας τέρψεις. Ἐν τῇ τελευταίᾳ ταύτῃ σκηνῇ πρέπει νὰ ἐντυπωθῇ καλῶς εἰς τὸν ἀναγνώστην, ἡ ἀνέφελος εὐτυχία, ἡ βασιλεύουσα ἐν τῇ ἀπεράντῳ οἰκίᾳ, μὲ τὸν μελιχρὸν λαμπτῆρα τῆς εἰσόδου.

* *
*

Ἀσθενής . . . ὁ Πέτρος εἶνε ἀσθενής. Πρέπει νὰ λεχθῇ εὐθὺς καὶ ἄνευ περιφράσεων. Ὁ ἀναγνώστης διὰ τούτου μόνου θὰ αἰσθανθῇ, ἔστω καὶ ἀμυδρῶς, τὸ ἀπρόοπτον τὸ θλιβερόν, ὡς τὸ ᾐσθάνθη ἡ Μαρία ἐν μέσῳ τῆς εὐτυχίας της, τὴν δείλην ἐκείνην ὅταν δύο φίλοι του ἔφερον ἐφ' ἁμάξης τὸν Πέτρον, λιποθυμήσαντα αἰφνιδίως ἐν τῇ λέσχῃ.

Θὰ ἐξαπλωθῇ ἐπὶ μιᾶς κλίνης, στερεᾶς χρυσοειδοῦς, μὲ διαφανῆ παραπετάσματα, καὶ ἐντὸς τοῦ κοιτῶνος, σιγηλοῦ καὶ ἡμιφωτίστου, θὰ ἐξακολουθήσῃ βαίνουσα ἡ δρᾶσις. Δὲν πρέπει νὰ λησμονηθῇ ἡ προτεταμένη κοιλία τοῦ ἰατροῦ, τὰ μέλανα τόξα τῶν ὀφθαλμῶν τῆς Μαρίας καὶ ἓν δοχεῖον τεφρὸν ἐπὶ τῆς τραπέζης, μὲ δεσμίδα ῥόδων, καθημέραν ἀνανεουμένην. Θὰ ζωγραφηθῶσιν ἡμέραι καὶ νύκτες πλήρεις ἀγωνίας, θλίψεων, ἀγρυπνιῶν. Καὶ ἡ ἀσθένεια βαίνει ὁλοὲν ἐπὶ τὰ χείρω. Συγκροτεῖται ἓν ἰατρικὸν συμβούλιον, κατόπιν ἄλλο, καὶ τρίτον... ἀλλ' εἶνε ἀνωφελῆ. Ὁ Πέτρος θἀποθάνῃ. Αὐτὸ λέγουσιν ὅλοι οἱ ἰατροὶ πρὸς τοὺς φίλους τοῦ ἀσθενοῦς, ἀνυψοῦντες τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς τὴν ὀροφήν. Ἀλλ' ἡ Μαρία ἀγνοεῖ τὰ πάντα καὶ ἐξακολουθεῖ πιστεύουσα εἰς τὰ ἐλπίδας, τὰς ὁποίας εὐσπλάγχνως τῇ ἐμπνέουσιν. . .

Λέξεις τρυφεραὶ ἀγάπης αἰωνίου, αἱ τελευταῖαι τοῦ Πέτρου πρὸς τὴν σύζυγόν του, θἀποπερατώσωσι τὴν πένθιμον σκηνήν. Ἡ τελευταία πνοὴ θἀποδοθῇ τὸ πρωΐ ἐνωρίς, μόλις ἡ ἠὼς χύσῃ γαλακτόχρουν τι φῶς ἐν τῇ σκοτίᾳ τοῦ κοιτῶνος . . . Τὸ κεφάλαιον πρέπει νὰ ἦνε σύντομον ὡς ἡ ἀσθένεια, καὶ νὰ διακόπτεται ἀποτόμως ὡς ὑπὸ τοῦ θανάτου. Προσοχὴ εἰς τὸ ὕφος· ἡ φράσις τόρα νὰ ἦνε μακρὰ καὶ ἀγωνιώδης, ὡς ἡ θλίψις καὶ ἡ ἀγρυπνία. Λέξεις τινὲς μόνον διακεκομμέναι θὰ φέρωνται ἐδῶ καὶ ἐκεῖ ἐν μέσῳ ἀποσιωπητικῶν, ὡς οἱ στεναγμοί, τὰ δάκρυα καὶ τὸ ψυχορράγημα . . .

* *
*

Ἀποθνήσκει ἄνευ τέκνου, ἄνευ διαθήκης. Ἡ Μαρία ἀπομένει ἔρημος καὶ ἀπροστάτευτος. Ἐπέρχεται τότε τὸ σμῆνος τῶν μακρινῶν συγγενῶν, ἐχθρικῶς ἀπ' ἀρχῆς διακειμένων καὶ πρὸς αὐτὴν καὶ πρὸς τὸν Πέτρον, ἓν σμῆνος ἁρπακτικόν, κατακτητικόν, ἄσπλαγχνον. Ἐρίζουσι, διαρπάζουσιν, ὑβρίζουσι, λῃστεύουσι. Μεταξὺ αὐτῶν δὲν θὰ λησμονηθῇ γηραιὰ κυρία ἀριστοκράτις, ἰσχνή, ὑψηλὴ μὲ χρυσᾶς διόπτρας, ἀλλ' ἀπεχθεστάτη τὴν ὄψιν, ἡ βιαιοτέρα καὶ ἀπληστοτέρα ὅλων, ἡ ὁποία περιφρονεῖ καὶ ἀποφεύγει ὡς ὂν μολυσμένον τὴν Μαρίαν, ὡραίαν καὶ σεμνὴν ὑπὸ τὰ ἐνδύματα τῆς χηρείας καὶ τοὺς δακρυβρέκτους ὀφθαλμούς. Ἡ κόρη τοῦ λαοῦ, ἂν καὶ μελανείμων, διεγείρει τὴν ἰδέαν προβάτου ἀφώνου, ἐμπεσόντος εἰς λύκους.

Ἐπὶ τέλους τὸ σπαράττουσι. Οἱ δικηγόροι στρεψοδικοῦσι. Στηριχθέντες ἐφ' ἑνὸς ἄρθρου τοῦ Νόμου, ψυχροῦ καὶ σκληροτραχήλου ὡς αὐτοί,

Digitized by Google

καταλαμβάνουσι τὴν οἰκίαν καὶ ἀποδιώκουσι τὴν χήραν κακὴν κακῶς. Ἐκείνη ἐγκαταλείπει ἑαυτήν. Οὔτε ἔχει κανένα ὑπερασπιστήν, οὔτε θέλει, οὔτε δύναται νὰ ἔχῃ, ἄνευ ὑβριστικῆς ὑπονοίας. Πτωχὴ νεᾶνις τί ἰσχύει ἀπέναντι πλουσίων καὶ εὐγενῶν; Μίαν ἑσπέραν, προηγουμένου ἑνὸς κιβωτίου εἰς τοὺς ὤμους ἀχθοφόρου, ἐγκαταλείπει ἄδακρυς τὰ δώματα ἔνθα διῆλθε *σὰν ὄνειρο* ἡ εὐτυχία της, διαβαίνει τὴν εἴσοδον, ἐν ᾗ δὲν λάμπει πλέον ὁ μελιχρὸς λαμπτὴρ ὡς ἄστρον δύσαν μετὰ τῆς εὐτυχίας, — καὶ ἀπέρχεται . . . Πενθοῦσαν τὴν ὑποδέχεται ὁ πατρικὸς οἰκίσκος μὲ τὸ ἀνάρμοστόν του ἔνδυμα, τὸ σχεδὸν εἰρωνικόν· φορεῖ ῥόδινα, ὡς ἐβάφη ὀλίγας ἡμέρας μετὰ τὸν γάμον της . . .

Τὴν ἀδικίαν ταύτην δὲν εἶνε ἀνάγκη νὰ πατάξῃ οὔτε δριμὺς χαρακτηρισμός, οὔτε πικρὰ εἰρωνεία ἐν τῇ γλώσσῃ. Ἡ ξηρὰ ἀφήγησις τῶν γεγονότων ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει εἶνε ἡ καλλιτέρα μέθοδος. Κινεῖται οὕτως ἡ αὐτενέργεια τοῦ ἀναγνώστου, ὁ ὁποῖος δύναται νἀναγνώσῃ πολλὰ μεταξὺ τῶν γραμμῶν.

Ἐδῶ χρειάζεται μικρὰ διακοπὴ καὶ ἀνάπαυσις. Τὸ τέλος πρέπει νὰ γράφεται μὲ πολλὴν ἡσυχίαν, διὰ νὰ μὴ φανῇ ὁ συγγραφεὺς βιαζόμενος νὰ τελειώσῃ. Ἐν ᾧ τὸ πρᾶγμα εἶνε πολὺ φυσικόν, κάμνει πολὺ κακὴν ἐντύπωσιν καὶ εἰς τοὺς ἀναγνώστας καὶ εἰς τοὺς κριτικούς.

* *
*

Πάλιν πτωχὴ . . . καὶ ἐπὶ πλέον δυστυχής. Τῇ ἀπομένει μόνον ἡ ἀνάμνησις ὡς ὀνείρου, ἀντανακλωμένη ἐντὸς τῶν γαλανῶν της ὀφθαλμῶν . . . Τὴν βλέπω τώρα ἐμπρός μου μὲ τὰ μαῦρα, ἀντιτιθέμενα πρὸς τὴν ῥοδίνην ὄψιν τοῦ οἰκίσκου, τίς οἶδε τί ὀνειροπολοῦσαν παρὰ τὸ παράθυρον, τὸ ὁποῖον ἔξωθεν περιθέει ἀνέρπων κισσός . . . Ἡ καρδία μου αἱμάσσει πρὸ τῆς εἰκόνος καὶ μὲ καταλαμβάνει ἀγανάκτησις ἐναντίον τῆς τύχης καὶ τῶν ἀνθρώπων. Ἡ ἐνάρετος αὕτη καὶ ὡραία, ἡ ἀγαπήσασα τόσον, δὲν ἐδικαιοῦτο νἀπαιτῇ παρὰ τῆς μοίρας ζῶντα παρ' αὐτῇ τὸν σύζυγόν της; ἀλλὰ καὶ ὅταν αὐτὸς ἀπέθανε — διότι δὲν ὑπάρχει πλέον Μοῖρα, — οἱ ἄνθρωποι δὲν ἔπρεπε νὰ τὴν ἀφήσωσιν ὅπως τὴν εἶχεν ἐκεῖνος, εἰς ἀμοιβὴν τοῦ ἔρωτος καὶ τῆς αὐταπαρνησίας της; Φεῦ! ἡ κακία εὗρε σύμμαχον τὸν . . . δικηγόρον.

Ἡ σκέψις αὕτη, ἡ τόσον ἀπαισιόδοξος, δὲν πρέπει νὰ ἐκφρασθῇ ποτὲ ἐν τῇ συνεχείᾳ τοῦ διηγήματος. Ἀντὶ διηγηματογράφου, δηλ. ζωγράφου ἐκ τοῦ ἀληθοῦς, θὰ ἐφαινόμην τότε νεφελώδης ἱεροκῆρυξ. Τοὐναντίον ἡ ἀρχικὴ σκέψις πρέπει νὰ ὑπολανθάνῃ, νὰ διαπνέῃ ἑκάστην γραμμήν, ἑκάστην λέξιν τῆς διηγήσεως, καὶ νὰ παρίσταται ἀμέσως εἰς τὴν πρώτην φιλοσοφικὴν βλέψιν τοῦ ἀναγνώστου. Οὕτως ὑπὸ τὰ χαρακτηριστικὰ μιᾶς εἰκόνος κρύπτεται ἡ ἀφῃρημένη ἰδέα τοῦ ζωγράφου.

Καὶ ἀποτελεῖται ἕως ἐδῶ τὸ διήγημα, ἀλλὰ δὲν τελειόνει· διότι τὰ διηγήματα δὲν πρέπει νὰ ἔχουν τέλος πλῆρες—ἂν ἐπιτρέπεται ἡ φράσις. Πρὶν ἢ τὸ ἀντιγράψω—ἐπὶ τῆς μιᾶς ὄψεως ταινιῶν χάρτου καὶ καθαρά, πρὸς εὐκολίαν τοῦ τυπογράφου — πρέπει νὰ ἐπιθεωρήσω τὸ ὕφος. Μὲ τινας μεταθέσεις ἢ μεταβολάς, καθίσταται μουσικωτέρα, ἁρμονικωτέρα ἡ φράσις. Ἐν τῇ ἐπιθεωρήσει ἀντικαθιστῶ διαφυγοῦσαν ἀκυρολεξίαν, ἢ καλλύνω τὴν ἔκφρασιν, διορθόνω ἀπροσεξίας ἢ ἀπαλείφω ἀσπλάγχνως ὅσους εὕρω πλατειασμούς. Ἔπειτα βασανίζων τὴν λέξιν, βασανίζω τὴν ἰδέαν. Ἄνθρωπος ἐπιμελούμενος τοῦ ὕφους του, ἐπιμελεῖται ἐπίσης καὶ τῶν ἐννοιῶν του. Ἐν τῇ δημιουργικῇ φιλολογίᾳ τὸ ὕφος εἶνε τὸ πρῶτον χαρακτηριστικὸν δοκιμότητος καὶ ἐπιτυχίας. Πιστεύσατέ μοι· εἶνε πρόληψις, ἐλεγχομένη ὑπὸ φιλοσοφικῶν λόγων, τὸ ὅτι ὑπάρχουν συγγραφεῖς καλλιτέχναι γράφοντες ὡραίαν γλῶσσαν καὶ ἄσχημα πράγματα. Ὡραία γλῶσσα τοὐναντίον εἶνε ἐκείνη, ἡ ὁποία ἀποδίδει ὡραίας ἐννοίας. Σχολαστικὸν δὲ ἀκαλλὲς καὶ βαρὺ ὕφος δὲν εἱμπορεῖ ποτὲ νὰ χαρακτηρίζῃ ἀξιανάγνωστον βιβλίον.

Γρηγοριος Ξενοπουλος.

Digitized by Google

ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΙΟΣ ΠΟΙΗΤΙΚΟΣ ΑΓΩΝ

ΚΡΙΣΙΣ ΤΩΝ ΑΓΩΝΟΔΙΚΩΝ

Συνέχεια καὶ τέλος· ἴδε σελ. 1

Δέκα ὀργυιαῖς ἀπ' τὸ σεράγι μακρυὰ
εἶδε πῶς τὸ καΐκι ἐσταμάτησε
γιὰ νὰ γλυτώσῃ τὴν ταλαίπωρη Χρυσῆ.

Οὕτω λοιπὸν ὁ Λιάκος, ἄγων τὴν πολύτιμον λείαν, καταφεύγει εἰς Ὄλυμπον, εἰς τὰ ἀπρόσβατα λημέρια του. Ἀλλ' ὁ πανοῦργος πασᾶς διασπείρει εἰς Ἰωάννινα, ὅτι ὁ Λιάκος ἀπήγαγε τὴν κόρην εἰς τὰ βουνὰ ἵνα τὴν ἀτιμάσῃ.

Πιστεύουν οἱ ἀρματωλοὶ τὸ ψεῖδι καὶ πηδοῦνε
πάνω 'ς τὸ γέρο Ὄλυμπο μ' ἀδέρφια νὰ πιασθοῦνε.
Ἐμπρός των τρέχει ἕνας νηός, ποῦ τὰ βουνὰ γνωρίζει,
σὰν ἔξυπνο λαγωνικὸ κάθε σπηλιὰ σκαλίζει.
Εἶνε ὁ Νῖκος· τὴ Χρυσῆ ὡρκίσθηκε νὰ σώσῃ.

Κατόπιν ἐπάγεται ὁ ποιητὴς τὸ ἑξῆς καλὸν λυρικὸν ᾆσμα ὅπερ ὅμως συνδέεται χαλαρῶς πρὸς τὴν διήγησιν:

Τί εἶν' ὁ κόσμος; πὲς χωράφι
ὅπου ὁ Χάρος ἀλετρίζει,
τὴν τύχη μας 'ς τὸ χῶμα γράφει
καὶ ἄπονα μᾶς ἀλωνίζει.

Κεντᾷ τὸ μαῦρο τὸ ζευγάρι
καὶ τὸ ἀλέτρι ξερριζόνει,
μαζὶ μὲ τ' ἄγριο χορτάρι
ὅ,τι καλὸ ἐκεῖ φυτρόνει.

Ποιὸς θὰ νὰ 'πῇ τοῦ νοικοκύρῃ
ἕνα χωράφι νὰ μὴ σκάψῃ,
καινούργιο σπόρο νὰ μὴ σπείρῃ
γιατὶ δυὸ λούλουδα θὰ βλάψῃ;

Ἄδικος, δίκαιος εἶνε νόμος
ὁ θάνατος ἀδέλφια. Θάρρος·
ὀλίγος τῆς ζωῆς ὁ δρόμος
καὶ βιαστικὸς ὁ μαῦρος Χάρος.

Ἀρματωλοὶ καὶ κλέφται συγκρούονται· ἡ Χρυσῆ σπεύδει εἰς τὴν συμπλοκήν, ἀλλ' εἶνε ἀργά.

Πρὶν ἀκουσθῇ ἡ φωνή της, μιὰ φαρμακερὴ
εἶχε σφυρίξει σφαῖρα, καὶ 'ς τὸ πλάγι της
ἔπεσ' ὁ Λιάκος, καθὼς πέφτει πλάτανος,
ὁποῦ τὸν κόφτει τὸ πελέκι σύρριζα.

Ἀλλ' ὁ δόλος τοῦ πασᾶ ἀπεκαλύφθη ταχέως, οἱ ἀρματωλοὶ ἐθρήνησαν τὸν τίμιον Λιάκον, καὶ ὁ Νῖκος ἐνυμφεύθη τὴν Χρυσῆν.

Τοιαύτη εἶνε ἡ ὑπόθεσις, τῆς ὁποίας ἡ διήγησις, κατατεινομένη εἰς μῆκος, στερεῖται γοργότητος καὶ ἐκπίπτει ἐν πολλοῖς εἰς πεζολογίαν, ἡ δὲ πλοκὴ εἶνέ πως βεβιασμένη καὶ μυθιστορική. Ἐν τούτοις τὸ ποίημα εἶνε ἄξιον λόγου διά τινα καλὰ λυρικὰ χωρία καὶ τὴν ποικιλίαν τοῦ μέτρου.

Ἕνα τραγοῦδι ἀπελπισμένο. Τὸ ποίημα τοῦτο διακρίνεται διὰ τοὺς ῥέοντας στίχους, τὸν πλοῦτον τῆς ὁμοιοκαταληξίας καὶ τὴν περὶ τὴν μορφὴν ἐπιμέλειαν. Ἡ ποίησίς του ὅμως, ἂν καὶ δὲν στερεῖται ἀληθῶν τινων εἰκόνων καὶ ὀρθῶν ἐννοιῶν, καταλήγει εἰς μονοτονίαν, εἰς κοινοὺς τόπους, καὶ εἰς ἀνιαρὰν ταυτολογίαν. Σπανίως ἡ ἀπελπισία τοῦ ποιητοῦ ἐκδηλοῦται εἰς τόνους ἀληθοῦς καὶ ἑπομένως συγκινοῦντος πάθους· ἐκτὸς δὲ τούτου, ἡ αἰτία τῆς ἀπαισιοδοξίας του δὲν εἶνε ἐπαρκὴς καὶ ἀποχρῶσα· ἐφαντάσθη τὸν κόσμον ὡραιότερον ἢ ὅ,τι εὗρεν αὐτόν, τὸν ἔρωτα διαρκέστερον, καὶ ταῦτα ἐκφράζει διὰ πολλῶν στίχων, ἄνευ πυκνότητος ἐννοιῶν, ἄνευ πρωτοτυπίας, καὶ δὴ ἐπὶ θέματος, ὅπερ πολλοὶ καὶ περιφανεῖς ποιηταὶ τοῦ παρόντος αἰῶνος ἐξήντλησαν. Ἐν τούτοις δὲν δυνάμεθα ν' ἀρνηθῶμεν εἰς τὸν συγγραφέα ποιητικὰ προσόντα ἀναμφισβήτητα, διαφαινόμενα πολλαχοῦ τοῦ ἔργου του, ὡς μαρτυροῦσιν αἱ ἑπόμεναι στροφαί:

Τ' ἀηδόνι μ' ἀποξύπνησε τὸ πλάνο
μὲ τὰ χαριτωμένα του λαλήματα,
κ' ἡ μάννα μου μὲ τὰ γλυκὰ φιλήματα,
ποῦ ἄφινε 'ς τὸ μέτωπό μου ἐπάνω.

Ἐξύπνησα, δὲν εἶχε ξημερώσῃ·
καλλίτερα ποτὲ νὰ μὴ ξημέρονε,
κ' ἡ δροσερὴ αὐγὴ νὰ μὴ φανέρονε
'ς τὰ μάτια μου τὴν εὐμορφιά της τόση.

'Σ τὴ δύσι τὸ φεγγάρι τραβηγμένο
κοκκινωπὴ τὴ φύσι ἐχρωμάτιζε,
καὶ κάτω του 'ς τὸ πέλαγος σχημάτιζε
ποτάμι, σὰν κ' ἐκεῖνο φλογισμένο.

Ἡ νύκτα μὲ τὴν ὕστερη πνοή της
μὲ ἁρμονία τὰ κλαδιὰ ἐτάραζε
καὶ μόλις 'ς τὸ βουνὸ ἐγλυκοχάραζε
σιγὰ σιγὰ τὴ 'μέρα ὁ πλανήτης.

Ὁ ἥλιος βγῆκε· τ' οὐρανοῦ ἡ ἄκρη
καὶ τοῦ βουνοῦ ἡ κορυφὴ χρυσώθηκε,
καὶ σὰν διαμάντι ἔλαμψε καὶ ἁπλώθηκε
'ς τὰ χόρτα τῆς δροσιᾶς τὸ κάθε δάκρυ.

'Σ τὸν οὐρανό, 'ς τὴ θάλασσα, 'ς τὰ δάση
μὲ χρώματα γλυκὰ τὸ φῶς ἐχύθηκε·
τί μαγευμένος κόσμος ἀναστήθηκε!
πρώτη φορὰ ποῦ ἐγνώριζα τὴν πλάσι.

Καὶ περαιτέρω:

Ὁ παγωμένος ἄνεμος μὲ δέρνει
'ς αὐτὸν τὸν κόσμο, ποῦ γυρίζω μόνος μου,
κι' αὐτὸς ὁ ἀτελείωτος ὁ πόνος μου
μιὰ ἡδονὴ εἰς τὴν ψυχήν μου φέρνει.

Ναί, ὅσο τὸ ἀστέρι μου θολόνει,
ἡ ἐρημιὰ γλυκύτερη μοῦ φαίνεται
καὶ ἡ καρδιά μου κάποτε εὐφραίνεται
μέσ' 'ς τὸ σκοτάδι ποῦ τὴν σαβανόνει.

Μᾶς φέρνει ἡδονὴ καὶ μᾶς μεθάει
κ' ἡ δυστυχία, σὰν τὴν εὐτυχία μας,
καὶ πλανεμένη τότε ἡ φαντασία μας
σὲ νέους κόσμους πάλι μᾶς πετάει.

Digitized by Google

Ὦ! πόσο, πόσ' ὡραῖα μὲ τὴν πλάνη
ξεχάνουμε τὰ βάσανα ποῦ ἔχουμε,
καὶ πόσο 'μπρὸς εὐτυχισμένοι τρέχουμε
ἐκεῖ, ποῦ κ' εὐτυχὴς ποτὲ δὲ φθάνει.

Αἱ στροφαὶ αὗται εἶνε καλαί, ἀλλ' ἀνεπαρκεῖς πρὸς διαφώτισιν τῆς βαθείας ἀληθείας, ὅτι ὁ δυστυχὴς εὑρίσκει τὴν χαρὰν εἰς τὴν ἰδίαν δυστυχίαν. Μαργαρίτας ποιήσεως θὰ ἐξῆγεν ὁ ποιητὴς ἂν ἤθελεν, ἢ ἂν ἠδύνατο νὰ ἐμβαθύνῃ εἰς τὰ ἄδυτα τῆς ἰδέας ταύτης. Ἀλλὰ τὸν θησαυρόν, ὃν ἀνεῦρεν, ἠρκέσθη νὰ ψαύσῃ μόνον ἄκροις δακτύλοις.

Πλουσιωτέραν ἔχει τὴν ποιητικὴν φλέβα ὁ ποιητὴς τῶν *Ἀγροτικῶν*. Στίχοι δημώδεις κατὰ τὸ πλεῖστον ἄπταιστοι, φαντασία καὶ χάρις καὶ ἄρωμα δημώδους ποιήσεως, εἶνε πανταχοῦ τοῦ ἔργου ἐπικεχυμένα. Ἀναστρέφεται εἰς τὸν εὐδαίμονα, μαγικὸν κόσμον τῶν παραδόσεων καὶ γράφει τὸν «Ἥλιο καὶ τὴν Νύχτα,» «τὴν Νησιωτοπούλα»,ἥτις μᾶς ἐνθυμίζει τὰ καθ' Ἡρὼ καὶ Λέανδρον τοῦ Μουσαίου, «τὸ Νεραϊδόπαιδο», « τὴν Τραγουδίστραν καὶ τὸν Βασιλῆᾶ», καὶ «τὴν Ποδιὰ τῆς Μαριῶς», ἥτις ἔχει ὁμοιότητα πρὸς τὴν Σταχτοπούταν.Ἀλλ'ἡ πολλὴ προσήλωσις εἰς τὰ δημώδη πρότυπα ζημιοῖ τὸν ποιητήν, ὅστις φαίνεται δὲν ἐχειραφετήθη ἀκόμη, ὥστε νὰ τανύσῃ τὰ πτερά του ἐλευθέρως πρὸς τὸν εὐρὺν καὶ ποικίλον κόσμον τῆς ποιήσεως. Ὁμοιάζει τὸ πτηνόν, ὅπερ γεννηθὲν ἐντὸς εὐθαλοῦς ἀγροῦ, δὲν ὑποπτεύει ἔτι ὅτι πέραν τῶν φραγμῶν αὐτοῦ διανοίγεται ἡ μεγάλη, ἐλευθέρα, περικαλλὴς φύσις. Ἴσως ἄλλοι ἀσμενίζουσιν εἰς τὴν μέχρις ἐλαχίστων λεπτομερειῶν ἀπομίμησιν τῆς δημώδους γλώσσης καὶ τοῦ δημώδους ὕφους· ἡμεῖς ὅμως φρονοῦμεν ὅτι ἡ τοιαύτη ἀκρίβεια, ὁ τοιοῦτος ζῆλος καὶ μικρολόγος εἶνε καὶ ἀλυσιτελής. Πρῶτον μὲν διότι τὰ οὕτω γραφόμενα ποιήματα θὰ ἔχωσι πάντοτε τοιαύτην τινὰ σχέσιν πρὸς τὰ γνήσια δημοτικα, οἵαν τὰ τεχνητὰ ἄνθη πρὸς τὰ φυσικά. Δεύτερον δὲ διότι ἡ καλλιέργεια τῆς δημώδους γλώσσης, ὅπως καταστῇ ὄργανον τῆς καθόλου ποιήσεως, οὐδαμῶς προάγεται κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον. Ὁ Ἕλλην ποιητὴς σήμερον δὲν πρέπει νὰ εἶνε μόνον δημιουργὸς ποιημάτων, ἀλλὰ καὶ δημιουργὸς γλώσσης, ἧς κυρίως ἔχομεν ἀνάγκην. Διότι ἡ μὲν καθαρεύουσα εἶνε ἀκατάλληλος, ἡ δὲ δημώδης ἀνεπαρκής· καὶ εἶνε μὲν αὕτη ἁρμοδιωτέρα πρὸς ποίησιν, ἀλλὰ τίνι τρόπῳ θὰ πλουτισθῇ, ὥστε νὰ ἐκφράζῃ τὰ ὑψηλότερα διανοήματα καὶ τὰ βαθύτερα συναισθήματα τοῦ σημερινοῦ ἀνθρώπου; Τοῦτο θὰ διδάξῃ εἰς τὸν ποιητὴν τὸ ἴδιον ἑαυτοῦ δαιμόνιον καὶ θὰ συντελέσῃ ἡ πάροδος τῶν χρόνων. Ἐν τέλει προτρέποντες τὸν χαρίεντα ποιητὴν τῶν Ἀγροτικῶν νὰ δοκιμάσῃ εἰς τὸ στάδιον τῆς γλώσσης τὴν ἔμπνευσιν τοῦ δαιμονίου του, ἀναγινώσκομεν ἐκ τῶν ποιημάτων αὐτοῦ «τὴν Ποδιὰ τῆς Μαριῶς:»

Ἡ ποδιὰ τῆς Μαριῶς.

Πλένει ἡ Μαριὼ 'ς τὸν ποταμό, πλένει ταὶς φορεσιαίς της.
Κ' ἡ ὠμορφιαίς της λάμπουνε, κι' ἀστράφτουν 'ς τὸ κορμί της
Ἀράδες τ' ἀσημόκουμπα κι' ἀράδες τὰ γιουρντάνια,
Καὶ 'ς τὰ καθάρια τὰ νερὰ τὰ πόδια της ἀσπρίζουν
Σὰν νᾶταν μὲ τριαντάφυλλα καὶ γάλα ζυμωμένα.
Περνοῦν ἐκεῖθε πιστικοὶ καὶ κυνηγοὶ διαβαίνουν,
Κι' ἄλλοι τὴν λὲν 'Διογέννητη, ἄλλοι τὴν λὲν Νεράϊδα.
Πέρασε κ' ἕνας σταυραετός, πέρασε ἀπάνω ἀπάνω,
Καὶ σὰν νὰ 'νοιάστηκε κι' αὐτὸς τὴν ὠμορφιὰ τῆς κόρης,
Χαμήλωσε ὡς 'ς τὸν ποταμὸ κι' ἁρπάζει τὴν ποδιά της,
Τὴ λαχουριά της τὴν ποδιά, τὴ χρυσοκεντημένη,
Ποὔχε ξομπλιάσει ἀπάνω της τὸν οὐρανὸ μὲ τἄστρα.
Καὶ σκούζει ἡ ἄμοιρη Μαριὼ καὶ κλαίει τὴν ποδιά της.
Ὁ σταυραετὸς μεσουρανὶς χάθηκε μέσ' 'ς τὰ ἀστέρια.
Σὲ 'λίγαις 'μέραις ὕστερα ταράχθηκεν ἡ χώρα.
Παγάνα πῆραν τὰ χωριὰ τοῦ βασιλιᾶ οἱ ἄνθρωποι
Καὶ δείχνουνε 'ς ταὶς λυγεραὶς ποδιὰ γεμάτη ἀστέρια·
Καὶ 'σὅποιας πιάσῃ τὸ κορμί, καὶ ὅποια τὴν 'πῇ δική της,
Ἐκείνη θὰ τὴν πάρουνε μαζί τους 'ς τὸ παλάτι.
Πέρασαν, πέρασαν χωριὰ τοῦ βασιλιᾶ οἱ ἄνθρωποι,
Δείχνοντας τὴ χρυσῆ ποδιά, κι' οὔτε κ' εὑρέθη κόρη
Νὰ τῆς ταιριάζῃ 'ς τὸ κορμὶ καὶ νὰ τὴν 'πῇ 'δική της.
Καὶ 'στῆς Μαριῶς πᾶν' τὸ χωριὸ καὶ δείχνουνε 'σταὶς κόραις
Ἀράδα ἀράδα τὴν ποδιά, καὶ τὴν γνωρίζουν ὅλαις.
Μέσα 'ς ταὶς ἄλλαις ἔρχεται καὶ τῆς Μαριῶς ἡ ἀράδα,
Καὶ κοκκινίζει ἀπὸ χαρὰ καὶ παίρνει καὶ τὴν ζώνει,
Τήνε γνωρίζουνε μὲ μιᾶς τοῦ βασιλιᾶ οἱ ἄνθρωποι,
Καὶ τήνε παίρνουνε μαζί, τὴν φέρνουν 'ς τὸ παλάτι.
Παίρνουν αὐτοὶ τὸ τάμμα τους, κι' ὁ βασιλιᾶς τὴν κόρη.

Καὶ ἤδη εἰσερχόμεθα εἰς χώραν ὅπου ἡ βλάστησις εἶνε ἀκμαιοτέρα καὶ τὰ ἄνθη πλουσιώτερα. Ζωογόνος αὔρα ἀναψύχει τὰ στήθη μας, καὶ ἠδύνουσι τὰς ἀκοάς μας ἀληθεῖς ποιητικοὶ φθόγγοι, οὓς ἀναδίδει ἡ δημώδης λύρα ποιητῶν ἐμπνευσμένων. Μεταξὺ τῶν λοιπῶν συναγωνιστῶν—ἐξαιρουμένου τοῦ ποιητοῦ τῶν «Ἀγροτικῶν»—καὶ τῶν τελευταίων τούτων νομίζει τις ὅτι μεσολαβεῖ μέγα χρονικὸν διάστημα. Ἐκεῖνοι μὲν εἶνε ἡ ἀσθενὴς ἀπήχησις τοῦ παρελθόντος, οὗτοι δὲ τὸ παρὸν καὶ τὸ εὔελπι προανάκρουσμα τῆς μελλούσης ἑλληνικῆς ποιήσεως, ἥτις ἀνατέλλει ἀληθὴς καὶ τολμηρά, ἀναβαπτιζομένη εἰς τὰ νεοποιὰ νάματα τῆς δημώδους γλώσσης. Ἡ γλῶσσα αὕτη ἡ σφριγῶσα ἐν τῇ ἁγνότητι, περικαλλὴς ἐν τῇ ταπεινοφροσύνῃ αὐτῆς ὀρεσίβιος παρθένος, ἡ γεννηθεῖσα μετὰ τῶν παλμῶν καὶ ὀνείρων τῶν πατέρων μας εἰς τὰς σκιὰς τῶν δασῶν καὶ εἰς τὰς κορυφὰς τῶν ὀρέων, ἡ βαυκαληθεῖσα ὑπὸ τοῦ ψιθυρίσματος τῆς ἐλάτης καὶ τῶν ῥυάκων καὶ τοῦ φλοίσβου τῶν κυμάτων, ἡ γλῶσσα ἐν ᾗ συνελήφθημεν καὶ προσεβλέψαμεν τὴν φωτοβόλον πλάσιν καὶ τὸν γαλανὸν οὐρανὸν τῆς πατρίδος μας, ἡ γλῶσσα ἐν ᾗ ἐδόσαμεν καὶ ἐλάβομεν τὸ πρῶτον μητρικὸν φίλημα, ἡ γλῶσσα ἐν ᾗ ᾐσθάνθημεν καὶ ἠγαπήσαμεν.

Ποίας μορφώσεως εἶνε δεκτικὴ ἡ γλῶσσα αὕτη, καταφαίνεται ἐκ τῶν δύο ἑπομένων ποιημάτων, τῆς καλλίστης ξυνωρίδος τοῦ ἐφετεινοῦ

Digitized by Google

ἀγῶνος, εἰς τὴν ἀνάλυσιν τῶν ὁποίων εἰσερχόμεθα.

Τὰ Μάτια τῆς Ψυχῆς μου ἐπιγράφεται ἡ μία συλλογή, φέρουσα τὸν τίτλον ἐκ τοῦ πρώτου αὐτῆς ποιήματος, ὅπερ εἰς δίστιχα βαθείας ἐμπνεύσεως ἐξεικονίζει τὴν εἰς τὰ βάθη τῆς ψυχῆς τοῦ ποιητοῦ ἑδρεύουσαν φωτεινήν, δημιουργικὴν καὶ προφητικὴν δύναμιν:

'Σ τὰ βάθη τῆς ψυχῆς μου, ποῦ πάθη ταπεινὰ
δὲν ἔχουν τόπο, νοιώθω δυὸ μάτια φωτεινά.

Καὶ βλέπω τὰ κρυμμένα, τ' ἀθώρητα θωρῶ,
τὸν ἄνθρωπο, τὴν πλάσι, τ' ἀστέρια τὸν καιρό.

Χειροπιαστὰ ξανοίγω τὰ πλάσματα τοῦ νοῦ
κ' ἐπάνω μου σκυμμένους ἀγγέλους τοὐρανοῦ.

'Σ τὰ βάθη τῆς ψυχῆς μου, τὰ πλέον μυστικὰ
ὁλανοιγμένα νοιώθω δυὸ μάτια ἁρμονικά.

Κι' ὅλο μ' ἐκεῖνα βλέπω μιὰ λύρα μαγική...
'Ωϊμέ, τὰ δάχτυλά μου δὲν φθάνουν ὡς ἐκεῖ.

Διαβάζω 'ς τὸ βιβλίο τῆς φύσεως τὸ τρανὸ
κάθε σβυστὸ ψηφίο καὶ νόημα σκοτεινό.

Ἓν μόνον παρατηροῦμεν ἐνταῦθα· ὅτι τὸ ἐν εἴδει ἐπῳδοῦ ἐπανερχόμενον δίστιχον:

'Σ τὰ βάθη τῆς ψυχῆς μου κτλ.

ἐπαναμβάνεται ὑπὲρ τὸ δέον συχνά, ἑξάκις δὲ τὸ ἡμιστίχιον:

νοιώθω δυὸ μάτια μυστικά.

Τὸ ποίημα «ἡ Ἀλήθεια» εἶνε μὲν ἐπίσης ἄξιον λόγου, ἀλλὰ καθόλου ἐξεταζόμενον εἶνε κατώτερον τοῦ ὕψους τοῦ θέματος, ἀνταξία τοῦ ὁποίου εἶνε μόνον ἡ ἑξῆς ὡραία στροφή:

Ὁ Ἀρχιμήδης σὲ ζητᾷ 'στοὺς κύκλους του, ὁ Σωκράτης
σ' ἀκούει σὲ μιὰ κρυφὴ φωνή, σὲ βρίσκει ὁ Σπαρτιάτης
ὅταν χυμάῃ 'ς τὸν πόλεμο καὶ στέκει καὶ πεθαίνῃ.
Σὲ βλέπει ὁ γέρος θλιβερὰ 'ς τοῦ μνήματος τὰ σκότη,
καὶ 'ς τὴν ἀφρόντιστη ζωὴ καὶ 'ς τὴν ἀγάπη ἡ νιότη
κι' ὁ δίκαιος 'ς τὴν ἀρετὴ ποῦ ζῇ συχνὰ κρυμμένη.

Τρίτον ποίημα τῆς συλλογῆς εἶνε «ἡ Ξενιτεμμένη,» ποίημα περιέχον ποιητικὰς καλλονάς, ἀλλ' ἀτημέλητον καὶ μακρὸν καὶ χαλαρόν. Ξενιτεμμένην ὀνομάζει ὁ ποιητὴς τὴν ἐν τῷ μουσείῳ τοῦ Λούβρου κατατεθειμένην Ἀφροδίτην τῆς Μήλου.

Σ' ἕνα παλάτι ἀρχοντικό, 'ς τὸ ξακουστὸ Παρίσι
ξενιτεμμένη βρίσκεται κι' ἄφθαρτη βασιλεύει
μαρμαροκάμωτη θεά, τῆς Μήλου ἡ Ἀφροδίτη.
Ἀπὸ 'μπροστά της ὁ καιρὸς περνάει, δὲν τὴν ἐγγίζει,
τὰ μάτια της δὲν δέχονται τὸ φῶς ἀπὸ τὸν ἥλιο,
καὶ λάμπουν ὅλα γύρω τους ἀπ' τὴ δική τους λάμψι·
τὰ μάτια της τ' ἀδάκρυτα 'ς ἄλλους τὰ δάκρυα φέρνουν,
τὰ στήθη της τ' ἀμάραντα καρδιόχτυπο δὲν ἔχουν,
ὅμως ραγίζουνε καρδιαῖς καὶ γόνατα λυγίζουν·
τὰ χείλη της τ' ἀγέλαστα τοὺς πονηροὺς φοβίζουν,
καὶ τὰ κομμένα χέρια της βαθειὰ ἡ καρδιαῖς τὰ νοιώθουν
νὰ ξερριζόνουν στοχασμοὺς ἀνάξιους, φαῦλα πάθη.
Καὶ τὸ παλάτι εἶν' ἐκκλησιὰ ποῦ ἀντὶ βωμοὺς κ' εἰκόνες
κρατεῖ τὸν ἴδιο τὸ θεὸ μέσα φανερωμένο,
κι' ὅλο ἀπὸ Νότο καὶ Βοριᾶ κ' Ἀνατολὴ καὶ Δύσι
μπροστά της κόσμος σέρνεται γιὰ νὰ τὴν προσκυνήσῃ.

Ἔρχεται καὶ ὁ ποιητὴς καὶ πίπτει πρὸ τῶν ποδῶν της, παρακαλῶν αὐτὴν νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν Ἑλλάδα, καὶ νὰ μὴ καταφρονήσῃ τὴν γλῶσσάν του· διότι

οἱ ποιηταὶ ποῦ τώρα
μὲ τὰ τὰ συντρίμμια ἀπόμειναν 'ς τὴν ἔρημη Ἑλλάδα,
λαλοῦν μὲ γλῶσσα ἐλεύθερη κι' ἄπλαστη καὶ βουνήσια,
ἀλλὰ γλυκειὰ καὶ γνώριμη 'ς τὰ θεϊκὰ τ' αὐτιά σου,
γιατὶ 'ναι γλῶσσα τῆς ζωῆς καὶ γλῶσσα τῆς ἀλήθειας.

Μέχρι τινὸς τὸ ποίημα βαίνει καλῶς, ἀποπνέον ἀληθὲς αἴσθημα· ἀλλὰ παρ' ἐλπίδα χαλαροῦται καὶ πίπτει. Ἡ παρομοίωσις τῆς Ἑλλάδος πρὸς τὸν Ἄδωνιν δὲν ἁρμόζει· ἡ Ἑλλὰς δὲν ἀναμένει τὴν Ἀφροδίτην ὅπως ἀναστήσῃ αὐτὴν ἐκ νεκρῶν, ἀλλὰ τὴν ἐπιστήμην καὶ τὰς τέχνας. Οὐδὲ εἶνε δυνατὸν ἡ θεὰ τοῦ ἔρωτος, κατὰ τὴν ἔκφρασιν τοῦ ποιητοῦ.

νὰ πλάσῃ ταῖς καρδιαῖς μας
ἁγναῖς, διπλοθεμέλιωταις, ἄφθαρταις ἐκκλησίαις,

καὶ νὰ ἐμπνεύσῃ ἡμῖν δύναμιν

γιὰ τὰ μεγάλα ἔργα.

Πολὺ ὡραιοτέρα, κατὰ τὴν ἡμετέραν γνώμην, θὰ ἦτο «ἡ Ξενιτεμμένη,» ἂν ὁ ποιητὴς καθικέτευε τὴν θεὰν νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν ἐγκαταλελειμμένην πατρίδα της οὐχὶ ὡς Ἀφροδίτην, ἔστω καὶ τὴν Οὐρανίαν, ἀλλ' ὡς θεὰν τοῦ καλοῦ ἐν τῇ τέχνῃ, ὡς τὸ ἰδεῶδες τῆς καλλιτεχνίας, ἥτις θὰ ἠδύνατο νὰ ἐπαναφέρῃ εἰς τὴν Ἑλλάδα τὸν χρυσοῦν αἰῶνα, τοῦ ὁποίου τὴν παρέλευσιν εἰλικρινῶς θρηνεῖ ὁ ποιητής. Ὡς ἔχει νῦν τὸ ποίημα φαίνεται ἡμῖν ἄγαλμα τοῦ ὁποίου ἡ μὲν κεφαλὴ εἶνε ὡραία, τὸ δὲ λοιπὸν σῶμα ἀμελῶς καὶ ἀσυμμέτρως ἐξειργασμένον.

Ἕτερον καλὸν ποίημα τῆς συλλογῆς ταύτης εἶνε «οἱ Θεοί». Καὶ ἐν τούτῳ ὡς καὶ ἐν τοῖς προμνημονευθεῖσι ποιήμασι, καταφαίνεται ἡ βαθεῖα φιλοσοφικὴ ἀντίληψις τοῦ ποιητοῦ. Ἀλλ' ἡ φιλοσοφία του ὅμως ἐνταῦθα δὲ πηγάζει ἐξ ἐλευθέρας ποιητικῆς ἐμπνεύσεως, ἀλλὰ τοὐναντίον ἡ ποίησίς του ἀντλεῖται ἐκ τῆς γνωστῆς καὶ πολλαχῶς ἐκφρασθείσης ἰδέας, ὅτι ὁ ἀρχαῖος κόσμος εἶνε ἡ ἐνσάρκωσις τῆς λατρείας τοῦ καλοῦ καὶ ὡραίου, ὁ δὲ χριστιανικὸς ἡ ἀποθέωσις τοῦ ἠθικοῦ ἀνθρώπου, τοῦ ἀγαθοῦ. Οἱ θεοί, ὡς ἐπιγράφεται τὸ ποίημα, εἶνε ἡ Ἀφροδίτη καὶ ὁ Ἰησοῦς, τὸ ὡραῖον καὶ τὸ ἀγαθόν.

Ἡ πρώτη ἀπὸ τῆς θάλασσας τὴν τρίσβαθη ἀγκάλη,
τῶν ἀστεριῶν ἀστέρι,
ἀφρόπλαστη, ἡλιοστάλαχτη γεννιέται καὶ προβάλλει·
ρόδα καὶ χάϊδια κλεῖ 'ς τὸ κάθε χέρι.
Κ' ἡ δεύτερη.... Σ' ἑνὸς βουνοῦ ραχοῦλα ἀνταριασμένη,
μαρτυρικός, ὡραῖος,
φορεῖ στεφάνι ἀκάνθινο, σκύβει, βογγάει, πεθαίνει,
εἰς τὸν σταυρὸν ἐπάνω ὁ Ναζωραῖος.

Πρὸ τῶν περιλαμπῶν αὐτῶν εἰκόνων, αἵτινες ἐξαστράπτουσιν ἐνώπιόν του εἰς τὰ βάθη τῶν αἰώνων, ἐπισκιάζουσαι πάντα τὰ ἀνθρώπινα

Digitized by Google

μεγαλεῖα, αἰσθάνεται ὁ ποιητὴς ἀναβαίνουσαν ἐκ τῶν μυχῶν τῆς καρδίας προσευχήν,

Ἔτσι μὲ πόνο χριστιανοῦ κ' εἰδωλολάτρου πόθο
μαζὶ παράξενα ζευγαρωμένη.
Ὦ! χαῖρε, ποῦ τ' ἀνθρώπινο κορμὶ ἀποθεόνεις,
οὐρανογεννημένη!
Καὶ σύ, Χριστέ, ποῦ τῆς ψυχῆς πατρίδα φανερόνεις,
καινούργια, ὀνειρεμμένη!
Ὦ! χαῖρε, ποῦ γεννήθηκες γιὰ μᾶς μὲ γέλοιο πλάνο
'ς τὸ μαγικό σου στόμα,
καὶ σὺ ποῦ πέθανες γιὰ μᾶς καὶ 'ς τὸν Σταυρὸν ἐπάνω
μ' ἀγάπης λόγια ἀκόμα!

Οὕτω προβαίνει τὸ ποίημα εἰς στίχους μὴ ἐκφράζοντας μὲν πρωτοτύπους ἰδέας, ἀλλὰ σεμνοὺς καὶ περιπαθεῖς καὶ συγκεντροῦντας, ὡς ἐν φωτεινῇ ἑστίᾳ, μετὰ δυνάμεως καὶ βραχύτητος τοὺς ἐξέχοντας χαρακτῆρας ἀμφοτέρων τῶν θεῶν, καὶ καταλήγει εἰς τὰς ἑξῆς ἀληθεῖς στροφάς:

Κι' ἂν καμμιὰ 'μέρα ὁ ἄνθρωπος σηκώσῃ τὸ κεφάλι
ὡς τὰ οὐράνια ὕψη,
καὶ κάθε δύναμι ἀρνηθῇ καὶ τοὺς θεοὺς προσβάλῃ
καὶ τοὺς βωμοὺς συντρίψῃ,
καὶ κρεμνισμένοι ἀπὸ 'ψηλὰ οἱ θεοὶ 'ς τὰ καταχθόνια
λησμονηθοῦν κ' ἐκεῖνοι,
πάντα θεοὶ θὰ εἶνε τῆς γῆς ἡ ἐμμορφιὰ ἡ αἰώνια
κ' ἡ αἰώνια Καλοσύνη!

Ἀλλ' ὁ ἀδάμας τῆς συλλογῆς εἶνε «Μαρία ἡ Πενταγιώτισσα.» (¹)

Ὀλίγοι βεβαίως ἀγνοοῦν τὸ ἑξῆς τραγοῦδι τοῦ λαοῦ τοῦ ὁποίου τὴν ἱστορίαν ἐδημοσίευσεν ὁ κ. Καρκαβίτσας ἐν τῇ Ἑστίᾳ τοῦ 1889.

'Σ τὰ Σάλωνα σφάζουν ἀρνιὰ
— Μαρία ἡ Πενταγιώτισσα! —
καὶ 'ς τὸ Χρισσὸ κριάρια,
καὶ 'ς τῆς Μαρίας τὴν ποδιὰ
— Μαρία ἡ Πενταγιώτισσα! —
σφάζονται παλληκάρια.

Ἐκ τούτου ἐμπνευσθεὶς ὁ ποιητής, ἐδημιούργησε ποίημα ἀκραιφνῶς ἑλληνικόν. Τὴν φρίκην ἣν αἰσθανόμεθα ἐκ τοῦ λαϊκοῦ ᾄσματος κατώρθωσεν ὁ ποιητὴς νὰ ἐμφυσήσῃ εἰς τὸ καλλιτέχνημά του, καὶ νὰ χαρακτηρίσῃ εἰς στίχους πάλλοντας καὶ φρικιῶντας τὴν μυστηριώδη ἐκείνην μορφήν, Μαρίαν τὴν Πενταγιώτισσαν, τὴν νέαν ταύτην Λιλὶθ τῆς Ἑβραϊκῆς μυθολογίας, τῆς ὁποίας οἱ ἀμβρόσιοι πλόκαμοι ἐνεψυχοῦντο εἰς ὄφεις ἀποπνίγοντας τοὺς ταλαιπώρους νέους, οἵτινες ἤθελον ἀναφλεχθῇ ὑπὸ τοῦ δαιμονίου αὐτῆς κάλλους. Ὡς ὁ Χάρος τοῦ δημοτικοῦ ᾄσματος διερχόμενος:

σέρνει τοὺς νιοὺς ἀπὸ 'μπροστά, τοὺς γέροντας κατόπι,
τὰ τρυφερὰ παιδόπουλα 'ς τὴ σέλλα ἀραδιασμένα,

οὕτω καὶ ἡ Πενταγιώτισσα, ἐν ἀφθάρτῳ καλλονῇ, ἣν οὐδ' αὐτὸς ὁ θάνατος ἴσχυσε νὰ ἀλλοιώσῃ, ἀνέρχεται ἀπὸ τοῦ μνήματος πρὸ τοῦ ποιητοῦ, περιεστοιχισμένη ὑπὸ τῶν θυμάτων της:

Ἀγόρια ἀχνούδωτα, παλληκαράδες,
ἀθῶα θύματα, κι' ἀθῶοι φονιάδες,
πίσω σου τρέχουνε, σ' ἀκολουθοῦνε
κι' ὅλοι ἀπὸ ἔρωτα γιὰ σὲ μεθοῦνε.

Καὶ αὐτὸς δὲ ὁ ποιητής, καίπερ φρίττων πρὸ τῆς ἐμφανίσεως ταύτης, αἰσθάνεται τὴν μεθυστικήν, ὀλεθρίαν ἐπιρροὴν τοῦ κάλλους καὶ φλέγεται νὰ περισφίγξῃ τὴν Πεντάμορφην εἰς τὰς ἀγκάλας του, πρὸς οὐδὲν λογιζόμενος ὅτι τὸ φίλημά της εἶνε φονικὸν καὶ τὸ περίπτυγμά της συντρίβει ὡς ξηρὰν κάλαμον τὴν σιδηρᾶν νεότητα.

Οὕτω εἰς γραμμὰς ἐναργεῖς καὶ δραστικὰς ἐξεικονίζετο ἡ καταστρεπτικὴ ὁρμὴ τῆς σαγηνευτικῆς καὶ ἀπροσμάχου, ἀλλ' ἀναισθήτου καὶ σκληρᾶς ὡραιότητος.

Τοιαύτη εἶνε ἡ ἀξιόλογος αὕτη συλλογή, ἐμφαίνουσα ποιητὴν δόκιμον καὶ βαθύν, ὅστις τανύει τὰς πτέρυγας πρὸς ὑψηλὰ ἰδεώδη, ἀλλὰ δὲν ἐξικνεῖται πάντοτε μέχρις αὐτῶν· καὶ ὅστις, ἀμελῶς ἔχων ἐνίοτε περὶ τὴν ἐξωτερικὴν μορφήν, δὲν περιβάλλει τὰ πλάσματά του τὸν τύπον, τοῦ ὁποίου ταῦτα εἶνε δεκτικά. Τὸ ῥεῦμα τῆς ποιήσεώς του ῥέει πλατύ, ἀλλ' ἐνιαχοῦ, ὡς εἰς τὴν Ξενιτεμμένην, ἀκανόνιστον καὶ ὑπερπηδῶν τὰ ὅρια τὰ ὁποῖα ἡ φύσις ἀπαιτεῖ καὶ τάσσει ἡ τέχνη, ἥτις διὰ τοῦ περιορισμοῦ δίδει μείζονα ἐλευθερίαν καὶ δύναμιν καὶ ἐνάργειαν εἰς τὴν ἰδέαν, ἥτις, κατὰ τὸν γερμανὸν ποιητὴν Γαῖβελ, εἶνε ῥέον ὕδωρ, ἀλλὰ περιοριζομένη ὑπὸ τῆς τέχνης, γίνεται ἀδάμας ἐξαστράπτων.

Τελευταῖον ἐξετάζομεν *Τὰ Ἐρείπια*. Γλῶσσα κομψὴ καὶ γλαφυρά, ἄμεμπτος στιχουργία, πλουσία ὁμοιοκαταληξία, ῥυθμοὶ εὐπετεῖς, συμμετρία καὶ χάρις καὶ ἐν γένει ἐντέλεια μορφῆς ἐν ἁρμονίᾳ πρὸς τὴν ποιητικὴν σύλληψιν διακρίνουσιν ὑπὲρ πάσας τὰς λοιπὰς τὴν συλλογὴν ταύτην. Καὶ εἶνε σπουδαιότατον ἐν τῇ ποιήσει, ὡς προλαβόντες εἴπομεν, ἡ ἐξωτερικὴ μορφή, ἐσφαλμένως δὲ ὀνομάζεται αὕτη τὸ ἔνδυμα τῆς ἰδέας· εἶνε τὸ σῶμά της, εἶνε αὐτὴ αὕτη ἡ ἰδέα. Διὰ τοῦτο πᾶν ποίημα καλὸν δὲν ἀρκεῖ νὰ ἔχῃ τὴν σύλληψιν μόνον γενναίαν, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐκτέλεσιν τελείαν. Οὐδὲν τῶν ποιητικῶν ἀριστουργημάτων διακρίνεται κατὰ τὴν ἰδέαν ἢ κατὰ τὴν μορφὴν μόνον, ἀλλὰ κατ' ἀμφότερα. Διότι μορφὴ καὶ ἰδέα εἶνε συμφυῆ, ὡς ψυχὴ καὶ σῶμα.

Τὰς ἀρετὰς ταύτας, ὧν εὐμοιροῦσι τὰ πλεῖστα ποιήματα τῶν «Ἐρειπίων», ἀνευρίσκομεν εὐθὺς ἐν τῷ προοιμίῳ:

Ἐκεῖ ποῦ ἦταν ἄλλοτε μαρμάρινο παλάτι,
ἢ πύργος σιδερόφρακτος ἢ ἐκκλησιὰ ἁγιασμένη,
διάβηκε ὁ Χρόνος κ' ἔρριξε τὸ βάσκανό του μάτι·
καὶ τώρ' ἄλλο δὲν μένει
παρὰ νεκρὰ χαλάσματα, οἱ γκρεμνισμένοι τοῖχοι

(¹) Ἐδημοσιεύθη ἐν σελ. 369 τοῦ Α' τόμου 1890 τῆς «Ἑστίας».

Digitized by Google

Μέσ' 'ς τὴν καρδιά μου, ποῦ ἡ χαρὰ τὴν εἶχε σὰν
παλάτι
καὶ λειτουργοῦσε ὁ ἔρωτας σὰ σ' ἐκκλησι' ἁγιασμένη,
διάβηκε ἡ Λύπη κ' ἔρριξε τὸ βάσκανό της μάτι·
καὶ τώρ' ἄλλο δὲν μένει
παρὰ νεκρὰ χαλάσματα, οἱ θλιβεροί μου στίχοι.

Καλὸν εἶνε καὶ τὸ ποίημα «αἱ γυναῖκες τοῦ Ὁμήρου».

Αἱ γυναῖκες τοῦ Ὁμήρου.

Ἀπ' ταὶς γυναῖκές σου, Ὅμηρε, δὲν λησμονῶ καμμιά,
ἀπὸ τὴ θεογέννητη τοῦ Μενελάου Ἑλένη
ὡς τὴν καλὴ νοικοκυρὰ τὴ Ναυσικάα, ποῦ πλένει
τὰ κεντημένα της προικιὰ 'ς τὴν ἀκροποταμιά.

Μέσ' 'ς τοὺς καιροὺς ἀπέμεινεν ἡ μνήμη των πιστή,
γιατὶ ὅλαις ταῖς ἐγέννησεν ἡ δύναμίς σου ἡ ἴδια·
καὶ σκλάβαις καὶ βασίλισσαις, ὅλαις φοροῦν στολίδια
τοὺς διαμαντένιους στίχους σου, τυφλὲ τραγουδιστή.

Μ' ἂν ὅλαις εἶνε 'ξακουσταῖς, κ' ἡ κάθε μιὰ τρανή,
ἡ Πηνελόπη μοναχά, 'ς τὸν ἀργαλειὸ σκυμμένη
ἄγρυπνη ὑφαίνει ὁλημερίς, κι' ὁλονυκτὶς ξεφαίνει
τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς τιμῆς 'ς τὸ ἀτέλειωτο πανί.

Γι' αὐτὸ κ' ἐγὼ 'ς τὴ δόξα τους ταὶς ἄλλαις παραιτῶ
κι' ἀπ' ὅλαις ποῦ ἐτραγούδησε ἡ ἀθάνατή σου λύρα
τὴν Πηνελόπη μοναχὴ μέσ' 'ς τὴν καρδιά μου ἐπῆρα
καὶ πάντοτε μιὰν ὅμοια της γιὰ ταῖρι μου ζητῶ.

Τὸ τελευταῖον τοῦτο τετράστιχον φαίνεται ἡμῖν κάπως πεζότερον καὶ ἐξασθενοῦν τὴν ἐκ τοῦ ὅλου καλὴν ἐντύπωσιν.

Τοιαύτην ἀδυναμίαν δεικνύει ὁ ποιητὴς καὶ ἀλλαχοῦ, οὐ μόνον εἰς στίχους, ἀλλὰ καὶ εἰς ποίημα ὁλόκληρον, ὁποῖον εἶνε τὸ ἐπιγραφόμενον «οἱ ντροπαλοί,» ὅπερ κατέρχεται εἰς πεζὰς καὶ ἐπουσιώδεις λεπτομερείας, ἀντιβαινούσας πρὸς τὸ καλλιτεχνικὸν αἴσθημα, ὅπερ ἄλλως διακρίνει τὸν φιλόκαλον ποιητήν. Ὁμοίως ἀποδοκιμάζομεν καὶ τοὺς ἑξῆς στίχους:

Καὶ τὸ λουλοῦδι ἀρχινᾷ κι' αὐτὸ νὰ μαραθῇ.
Τὰ πουλιὰ κελαϊδοῦν μὲ νάζι.
Ἡ νύχτα ἡ μελαχρινὴ
σκλάβα τοῦ χρόνου τοῦ Σουλτάνου.

Ὅσον μικρὰ καὶ ἂν φαίνωνται ταῦτα, εἶνε ὅμως κηλῖδες, αἵτινες τόσον καταφανέστεραι καὶ ὀχληρότεραι ἀποβαίνουσιν, ὅσον στιλπνότερον καὶ ὁμαλώτερον εἶνε τὸ κάτοπτρον τῆς ποιήσεως, ὅπερ ἐπισκιάζουσιν αὗται.

Ὡραῖον ἐν τῇ βραχύτητι αὐτοῦ εἶνε «ἡ Ἀλκυὼν» ποίημα χρυσῆς συμμετρίας καὶ πλαστικοῦ κάλλους:

Ἡ Ἀλκυών.

Ἡ Ἀλκυών, τὸ σπαθωτὸ καὶ γρήγορο πουλί,
περνᾷ κοντὰ ἀπ' τὴ θάλασσα καὶ μόλις τὴν ἐγγίζει·
πάλι σηκόνεται 'ψηλὰ καὶ πάλι φτερουγίζει,
καὶ δὲν ἀκούει τὴ θάλασσα ὁποῦ τὴν προσκαλεῖ
ἡ Ἀλκυὼν τὸ σπαθωτὸ καὶ γρήγορο πουλί,
ὁποῦ περνᾷ ἀπ' τὴ θάλασσα καὶ μόλις τὴν ἐγγίζει.

Ἡ Εὐτυχία, σπαθωτὸ καὶ γρήγορο πουλί,
μέσ' 'ς τὴν καρδιά μου ἔρχεται καὶ μόλις τὴν ἐγγίζει·
πάλι πετᾷ καὶ χάνεται καὶ πάλι φτερουγίζει,
καὶ δὲν ἀκούει καὶ τὴν καρδιά, ὁποῦ τὴν προσκαλεῖ
ἡ Εὐτυχία, σπαθωτὸ καὶ γρήγορο πουλί,
ὁποῦ περνᾷ ἀπὸ τὴν καρδιὰ καὶ μόλις τὴν ἐγγίζει.

Ἐπίσης ἀξιοσημείωτον διὰ τὸ ῥυθμικὸν αὐτοῦ κάλλος καὶ τὴν ἁρμονίαν τῶν στίχων πρὸς τὴν οὐσίαν εἶνε τὸ ποίημα «Ἡ ξενιτεμένη μου χαρά»:

Ἡ ξενιτεμένη μου χαρά.

Μολυβένιος βράχος σὰν βουνὸ
εἶνε 'ς τὴν καρδιά μου καὶ βαραίνει·
τ' ἄνθος τῆς ζωῆς τὸ πρωϊνὸ
μιὰ φωτιὰ θεόρατη μαραίνει.
Θέλω μὲ τὰ δάκρυα νὰ τὴν σβύσω,
μὰ κι' αὐτὰ κυλοῦν φαρμακερά...
Ἄχ, ἂς ἠμποροῦσε νἄλθῃ 'πίσω
ἡ ξενιτεμένη μου χαρά!

Τ' ἄστρα νυσταγμένα μὲ θωροῦν
καὶ θολαὶς ἀκτῖνες μοῦ χαρίζουν.
Τὰ λουλούδια σάβανα φοροῦν
κι' ὅλα νεκρολίβανο μυρίζουν.
Θέλω τὰ πουλάκια νὰ ῥωτήσω,
μὰ πετοῦν μ' ὁλόμαυρα φτερά.
Ἄχ, ποτὲ ποτὲ δὲν θἄλθῃ 'πίσω
ἡ ξενιτεμένη μου χαρά;

Θέλω μέσ' 'ς τοὺς στίχους μου νὰ 'βρῶ
τ' ὄνειρο τῆς δόξης ποῦ ἐζητοῦσα·
κάρβουνα θωρῶ τὸ θησαυρό,
Στρίγγλα τὴν παρθένα μου τὴ Μοῦσα
Πιάνω 'ς τὸ χαρτὶ νὰ τραγουδήσω,
πέφτουνε τὰ λόγια μου ξερά....
Ἄχ, ποτέ, ποτὲ δὲν θἄλθῃ 'πίσω
ἡ ξενιτεμένη μου χαρά;

Ἔρημος, μονάχος περπατῶ
μὲ τ' ἀπελπισμένα ὄνειρά μου.
Ἔξαφν' ἀντικρύζω σκελετό,
ποῦ ἀκολουθεῖ τὰ βήματά μου.
—Τί ζητᾷς; τολμῶ νὰ τὸν 'ρωτήσω.
—Εἰμ' ἐγώ, ἡ Ἐνθύμησι ἡ σκληρά!
Ἄχ, ποτέ, ποτὲ δὲν θἄλθῃ 'πίσω
ἡ ξενιτεμένη μου χαρά;

Βλέπω ταὶς ἡμέραις ποῦ κυλοῦν
καὶ θλιμμέναις φεύγουν μακρυά μου·
κάποτε τὰ χείλη μου γελοῦν
γέλοια πειὸ πικρὰ ἀπ' τὰ δάκρυά μου.
Ὁ καιρὸς μοῦ λέει νὰ σιωπήσω,
κ' ἡ ζωὴ μοῦ λέει: συμφορά!...
Ἄχ, ποτέ, ποτὲ δὲν θἄλθῃ 'πίσω
ἡ ξενιτεμένη μου χαρά;

Βλέπω τοὺς ἀνθρώπους π' ἀγαποῦν,
κ' ἡ καρδιά μου γίνεται κομμάτια.
Τὴ χαρὰ ἀπ' τὰ χείλη των σκορποῦν
καὶ τὴν εὐτυχία ἀπὸ τὰ μάτια.
Ἄχ! ἂς εἰμποροῦσα ν' ἀγαπήσω,
ὅπως ἀγαποῦσα μιὰ φορά!
Ἴσως τότε μόνον ἔλθῃ 'πίσω
ἡ ξενιτεμένη μου χαρά.

Ἐν γένει δὲ ἁμιλλῶνται πρὸς ἄλληλα κατὰ τὴν λεπτότητα τῆς αἰσθήσεως καὶ τὴν ἀνθηρότητα τῆς φαντασίας, «ἡ Προσευχή», «ἡ Μαρία», «τὸ Χιόνι», « τὸ λουλοῦδι τῆς Τύχης », «ἡ Δαναΐς» καὶ «ἡ Βάρκα», ἡ ἄλλοτε καινουργὴς καὶ γοργὴ θαλασσοπόρος, ἀλλ' ἤδη σηπωμένη εἰς τὴν παραλίαν, ὅπου συνέτριψεν αὐτὴν ἡ θύελλα, ἡ βάρκα εἰς τὴν τύχην τῆς ὁποίας

Digitized by Google

ΕΙΣ ΤΟ ΑΛΩΝΙΟΝ

Εἰκὼν Βάδιτζ

Digitized by Google

ἀνευρίσκει ὁ ποιητὴς τὴν εἰκόνα τῆς ἰδίας του καρδίας.

Μετὰ τὰ λυρικὰ ταῦτα ᾄσματα μεταβαίνομεν εἰς «Τὸ φυλακτό», ἔμμετρον διηγημάτιον.

Γέρων ἀγωνιστὴς διηγεῖται ἐν φιλικῷ ὁμίλῳ ἓν ἐπεισόδιον τῆς νεότητός του, μεταφέρων εἰς ἡμᾶς τὰς ἐνθουσιώδεις καὶ φλογεράς, ἀλλὰ πλήρεις δοκιμασιῶν ἡμέρας τῆς Ἐπαναστάσεως:

Καθίσετε, εἶπ' ὁ γέροντας, γύρω μικροὶ μεγάλοι,
ἀπόψε ὁπού θυμήθηκα τὰ νειάτα μου καὶ πάλι,
θὰ 'πῶ τὸ παραμύθι μου. — Μιὰ 'μέρα σὰν πεθάνω
θέλω νὰ μοῦ τὸ γράψετε στὴν πλᾶκά μου ἀπὸ πάνω·
κανεὶς δὲν ξέρει, βρὲ παιδιά, τὴν ὥρα τοῦ θανάτου...
Μ' ἂν δὲ μπορέσω νὰ τὸ 'πῶ περὶ διαγραμμάτου,
νὰ μὴ μὲ περιπαίξετε πῶς χάνετε στοὺς ἄλλους·
ἐμεῖς ἐκεῖνο τὸν καιρὸ δὲν εἴχαμε δασκάλους
μηδὲ ψωρογραμματικαῖς καὶ χίλια κολοκύθια·
τὸ ψέμμα ψέμμα ἐλέγαμε καὶ τὴν ἀλήθεια ἀλήθεια.

Ἀναχωρῶν διὰ τὸν πόλεμον.

Γιατὶ στὴ Λαύρα ὁ Γερμανός, ἐσήκωσε παντιέρα
κ' ἐκήρυξε τὴ λευτεριὰ στὴ γῆ τὴ σκλαβωμένη,

ἔλαβε δῶρον παρὰ τῆς ἀγαπητῆς του ἓν φυλακτόν, καθ' ἣν ὥραν ἐξήρχετο τῆς ἐκκλησίας, ὅπου μετέλαβε τῶν ἀχράντων μυστηρίων καὶ ἔδωκε τὸν ὑπέρτατον ὑπὲρ πίστεως καὶ πατρίδος ὅρκον:

Σὰν βγῆκ' ἀπὸ τὴν ἐκκλησιά, ἀπάντησα τὴ Βάσω
πικρή, θλιμμένη σὰν ἰτιά, σὰν δυὸ μερῶνε χήρα·
—Βάσω, τῆς εἶπα, ἂν μ' ἀγαπᾷς, κι' ἂν τώγραψεν ἡ μοῖρα
νὰ σκοτωθῶ.....
μὴν παντρευτῇς, ἀγάπη μου, μὴν κάνῃς ἄλλο ταῖρι.
Τῆς εἶπα καὶ τὴ φίλησα στὴ δακρυσμένη ὄψι,
καὶ τὰ πιστόλια τ' ἀργυρᾶ καὶ τοῦ σπαθιοῦ μου ἡ κόψι
θαρρῶ πῶς ἀνετρίγιασαν ἀπ' τὸ φιλὶ ἐκεῖνο...
—Βάσω, τῆς εἶπα, ἔχε γειά! τὴν ἔσυρα κοντά μου
καὶ πάλι τὴν ἐφίλησα. Μὲ δάκρυα ἐκείνη
ἔβγαλε ἀπ' τὸν κόρφο της κ' ἐνθύμησι μοῦ δίνει
μαλαματένιο φυλακτὸ ποὖχε τὸν ἅι Γιάννη
Νὰ σ' ἔχει ἡ χάρι του γερό, βόλι νὰ μὴ σὲ πιάνῃ!
εἶπε κ' ἐχωριστήκαμε.....

Παρῆλθον ἔκτοτε ἑπτὰ ἔτη ἀγώνων, κινδύνων καὶ κακουχιῶν.

Κ' ἐμεῖς στὰ χιόνια τοῦ βοριᾶ, στὸν ἥλιο τοῦ ἁλωνάρη
ἄλλοι μ' ἀγιάτρευταις πληγαῖς ἢ μὲ μισὸ ποδάρι
κι' ἄλλοι γυμνοὶ καὶ νηστικοὶ καὶ ξετραχηλισμένοι
βαστούσαμε μερόνυχτα τὴ μάχη—τί νὰ γένῃ!
Δὲν ἦταν τότε ἡ λευτεριὰ κοπέλα καθὼς τώρα,
ἦταν μωρὸ ποῦ ἐβύζανε αἷμ' ἀπὸ κάθε χώρα,
μωρὸ ποὖχε γιὰ κούνια του κορμιὰ σκελετωμένα,
κ' ἐμεῖς τὸ μεγαλώσαμε

Μετ' ὀλίγον ἐξεχύθησαν ἀνὰ τὴν Ἑλλάδα αἱ βαρβαρικαὶ ὀρδαί. Οἱ Ἕλληνες ἠγωνίζοντο ἡρωϊκῶς. Ἀλλὰ εἰς τὸν βρασμὸν τῆς μάχης:

ἐξαφνα ἐκεῖ σὰν νἄνοιωσα κἄτι βαρὺ στὰ στήθη,
καὶ μέσ' 'ς τὴ ζάλη τοῦ καπνοῦ καὶ στὸ μεθύσι ἀπάνω
μηδὲ τὸ συλλογίστηκα τὸ χέρι μου νὰ βάνω
μηδὲ νὰ ψάξω νὰ ἰδῶ τί ἦταν ἐκεῖνο τάχα.
Ἡ νύχτα μᾶς βοήθησε καὶ τὸ βαθὺ σκοτάδι
καὶ σὲ μιὰν ὥρα ἐφθάσαμε 'ς τ' ἀντικρυνὸ λαγκάδι
κ' ἐστρώσαμε τὴν κάππα μας ἀριστερὰ στὸ ρέμμα
κι' ἀποσταμένοι ἐγύραμε.—Γιὰ νὰ μὴν 'πῶ τὸ ψέμμα
δὲν ξέρω ἂν ἐκοιμήθηκα μὰ ὅταν μ' ἀφῆκε ἡ ζάλη
τότε κ' ἐγὼ σὰν ὄνειρο θυμήθηκα καὶ πάλι
αὐτὸ τὸ βάρος ποῦ ἔννοιωσα ἐχθὲς μέσα 'σ τὴ μάχη
ποῦ κύλαγε ἀπ' τὰ στήθη μου νὰ πέσῃ 'ς τὸ σελάχι
βαρὺ βαρὺ καὶ καυτερό Τὸ χρυσοφύλλι ἀφίνω
καὶ ψάχνω 'ς τὸ ποκάμισο νὰ ἰδῶ τί ἦταν ἐκεῖνο.
Αἴ, μὴ θαρρῆτε, βρὲ παιδιά, πῶς εἶνε παραμύθι,
ἤτανε βόλι τούρκικο, ποῦ μ' εὕρηκε 'ς τὰ στήθη
κ' ἐκτύπησε 'ς τὸ φυλακτὸ καὶ τὴν ὁρμή του χάνει..
Μ' ἐγλύτωσες καὶ προσκυνῶ τὴ χάρι σου ἅϊ Γιάννη.

Τὸ ποίημα εἶνε γεγραμμένον μετ' ἐπικῆς ἀφελείας καὶ χάριτος· διὰ ζωηρῶν χρωμάτων ἀναπαρίστανται πρὸ ἡμῶν αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι, ὁ δὲ ἁπλοϊκὸς χαρακτὴρ τοῦ γέροντος ἀγωνιστοῦ, ὅστις ὡς γέρων ἀγαπᾷ τὰς ἐπαναλήψεις καὶ περιβάλλει τὰς ἀναμνήσεις του μὲ τὴν γλυκεῖαν ἐκείνην αἴγλην τοῦ παρελθόντος, εἶνε φυσικώτατα ἐξεικονισμένος

Τὴν συλλογήν του ἐπισφραγίζει ὁ ποιητὴς διὰ ποιήματος ὡραιοτάτου, « Ἡ Φαντασία ». Εἰς στίχους ῥέοντας καὶ κατακηλοῦντας τὴν ἀκοὴν διὰ τοῦ μουσικοῦ αὐτῶν ῥυθμοῦ καὶ δι' εἰκόνων συνειρομένων πρὸς ἀλλήλας ὡς οἱ δακτύλιοι χρυσῆς ἁλύσεως, περιγράφεται λαμπρῶς ἡ μαγικὴ τῆς φαντασίας δύναμις, ἥτις μεταφέρει διὰ νυκτὸς τὸν ποιητὴν εἰς τὸν μυστηριώδη πύργον, εἰς τὰ περικαλλῆ βάθη τοῦ ὁποίου ἐδρεύει τὸ εἴδωλόν του, ἡ περιπαθῶς ἀγαπωμένη Μοῦσα. Καὶ γονατίζει πρὸ αὐτῆς, καὶ πνεῦμα λατρείας ἐξέρχεται τῶν χειλέων του, ὅπερ ἐνσαρκοῦται εἰς στροφὰς μεστὰς πόθου καὶ ἀληθείας. Ἡ Μοῦσα κύπτει καὶ τὸν φιλεῖ, ἀλλ' ἡ αὐγὴ ἀνατέλλει, τὸ θεῖον ὄνειρον διαλύεται καὶ ὁ μαγικὸς πύργος μεταβάλλεται εἰς τὸ ἄχαρι δωμάτιον τοῦ ποιητοῦ, ἐπὶ τῆς τραπέζης τοῦ ὁποίου κεῖνται οἱ στίχοι, οὓς ἐχάραξε.

Ἀλλ' ἐπιτραπήτω ἡμῖν ν' ἀναγνώσωμεν ἐκ τοῦ μακροῦ ποιήματος μόνην τὴν πρὸς τὴν Μοῦσαν ἀποστροφὴν τοῦ ποιητοῦ, καὶ αἴροντες τοὺς ἀκροατὰς ἡμῶν εἰς τὰς μαγικὰς πτέρυγας τῆς Φαντασίας, νὰ τοὺς ἀνακουφίσωμεν ἐκ τοῦ κόπου εἰς ὃν ὑπεβλήθησαν, ἀκροώμενοι τῆς μακρᾶς ταύτης Ἐκθέσεως :

Ἐκ τῆς φαντασίας.

«Σ' ἀγάπησα παντοτεινα· ὁ κόσμος ὁλοένα
»θὰ στρέφῃ 'ς τὸ θεόρατο ῥαβδὶ ποῦ τὸν βαστᾷ,
»θὰ πέφτῃ ἢ θὰ σηκόνεται κάθε τρανὸς πλανήτης,
»τοῦ ἀρχαγγέλου ἡ σάλπιγγα θὰ σέρνῃ τὴ φωνή της
»κ' ἐγὼ θὰ ζῶ γονατιστὸς 'ς τὰ πόδια σου μπροστά.

»Ἀνάθεμά με ἂν δὲν πονῶ!.... Μέσ' σὲ σκοτάδι μαῦρο
»ἄγριαις θάλασσαις περνῶ,
»διαβαίνω κάμπους καὶ βουνὰ τὸ γιατρικό μου ναὕρω
»γιατὶ πονῶ, πονῶ, πονῶ — ἀνάθεμά με ἂν δὲν πονῶ!

»Γιατὶ ἡ ἀγάπη ἔχει καϋμούς· ὁποιος μισεῖ, ἡσυχάζει»
»ὅμως ἐκεῖνος π' ἀγαπᾷ, ἀνάπαυσι δὲν ἔχει·
»τὰ μάτια του αὐλακόνουνε, ἡ ὄψι του χλωμιάζει,
»γελᾷ 'ς τὴ λύπη, τὴ χαρὰ μὲ δάκρυα τὴ βρέχει·
»ξεχνᾷ τὰ χρόνια ποῦ κυλοῦν καὶ ξεχωρίζει μόνο

Digitized by Google

»τὴ μέρα ἀπὸ τὸν ἥλιο της, τὴ νύκτα ἀπ' τὴ σελήνη·
»ποτίζει μὲ τὸ αἷμά του τὸν διψασμένο πόνο
»κι' ὅσο ἀνάβ' ἡ ἀγάπη του, τόσο ἡ ζωή του σβύνει.
«Μὰ ἐγὼ ἐτέν' ἀγάπησα, προφητική μου Μοῦσα·
»σ' ἀγάπησα ὅσο μιὰ φορὰ 'ς τὰ σπάργαν' ἀγαποῦσα
»στὰ στήθη τῆς μητέρας μου ποῦ μοὔδιναν τὸ γάλα·
»ἐσένα ποῦ ἐνανούρισες μ' ὀνείρατα μεγάλα
»τὴν κουρασμένη νειότη μου· ἐσὲ χαμαροφρεῖδα,
»ποῦ 'ς τὸ μυαλό μου ἐφύτεψες τῆς δόξης τὴν ἐλπίδα
»ὡσὰν λουλοῦδι ἀτίμητο σὲ χωματένια γλάστρα.

«Σ' ἀγάπησα καὶ σ' ἀγαπῶ.—'Σ τοῦ Γαλαξία τ' ἄστρα
»ποῦ χύνονται λευκόφωτα καὶ 'σὰν ποτάμι σμίγουν,
»ἐκεῖ εἶνε κ' ἡ ἀγάπη μου κρυμμένη. Ὅταν ἀνοίγουν
»τὴ νύκτα ἡ θύραις τ' οὐρανοῦ γιὰ νὰ διαβοῦν οἱ ἀγγέλοι
»νὰ φέρουν τὰ μηνύματα ὅσα ὁ Θεὸς ὁρίζει,
»τὴν χαμαρόνουν, κι' ὁ καθεὶς γιὰ ταῖρί του τὴν θέλει,
»μὰ ἐκείνη χαμηλοθωρεῖ καὶ σεμνοκοκκινίζει.

»Κι' ὅμως αὐτὴ ἡ ἀγάπη μου—ποῦ κρυφανατριχιάζει
»μονάχα ἀπὸ τὸ φύσημα ποῦ 'ς τὸν ἀγέρα δίνει
»'ς τῆς πεταλούδας τὸ φτερὸ – σὲ μιὰ στιγμοὺλ' ἀλλάζει,
»γίνεται λάμια ἀχόρταγη καὶ φλογερὸ καμίνι
»καὶ κατατρώει τὰ σπλάχνα μου καὶ καίει τὰ σωθικά
μου».

Τέτοια τῆς λέω γονατιστός· τὸ νοῦ ἡ χαρὰ σκοτίζει
κ' ἡ ἀγάπη ἡ ἀνυπόταχτη μέσ' τὴν καρδιά μου ἀχνίζει
κι' ὁ ἀχνός της δάκρυ γίνεται
κι' ὅλα τὰ μέλη μου περνᾷ κι' ἀπὸ τὰ μάτια χύνεται.

Καὶ τότε γέρν' ἡ Μοῦσά μου τὸ εὔμορφο κεφάλι
καὶ μὲ φιλεῖ 'ς τὸ μέτωπο παὶ μὲ φιλεῖ καὶ πάλι
καὶ μ' ἀπαντᾷ χαρούμενη μὲ δυὸ λογάκια, ὅπου
ποτὲ δὲν θὰ χωρέσουνε σὲ στόμ' ἄλλου ἀνθρώπου.

Μὰ μέσ' 'ς τὰ τόσα της φιλιὰ 'ς τὰ βελουδένια χάδια της,
τραβιέται ἀπ' τὸν οὐρανὸ ἡ νύκτα ἡ μελαχροινή
στέλν' ἡ ἀπάρθενη αὐγὴ τὰ ρόδινα σημάδια της
κι' ὁ πετεινὸς τὴν χαιρετᾷ μὲ μιὰ βραχνή, βραχνὴ φωνή.

Ξυπνοῦν μὲ χάδια τὰ πουλιά· 'ς τοῦ πεύκου τ' ἄφυλλο
κλαδὶ
ὁ φλύαρος κορυδαλὸς τινάζει τὰ φτερά του—
Ἐγγίζ' ἡ Φαντασία μου τὸ μαγικό της τὸ ραβδί,
καὶ 'σὰν καπνὸς σκορπίζονται κι' ὁ πύργος κ' ἡ κυρά του.

Καὶ πάλι ἐγγίζει τὸ ραβδὶ κι' ἀμέσως ὅλ' ἀλλάζουν·
τριγύρω ἁπλόνονται βουβοὶ τῆς κάμαράς μου οἱ τοῖχοι
κι' ἀπάνω 'ς τὸ τραπέζι μου θλιμμένοι μὲ κυττάζουν
οἱ στίχοι ὅπου ἐχάραξα, οἱ ταπεινοί μου στίχοι.

Ὦ Φαντασία μάγισσα, σ' εὐχαριστῶ, σ' εὐχαριστῶ
γιατὶ τὴν εὐτυχία μου μόνο σὲ σένα χρεωστῶ
κι' ἂν ἦνε ψεύτικη ἡ χαρὰ καὶ τ' ὄνειρό μου πλάνη,
ὅμως μὲ κάνει νὰ ξεχνῶ ταὶς πίκραις καὶ μὲ φθάνει.

Μήπως δὲν εἶνε ψεύτικη κάθε χαρὰ ψηλαφητὴ
καὶ ὅλαις ἡ λύπαις καὶ οἱ καϋμοὶ δὲν εἶνε ψεύτικοι κι'
αὐτοί;
ποιὸς ξέρει μήπως 'μοιάζομε παντοτεινὸ ὑπνοβάτη
καὶ ὅ,τι τριγύρω βλέπομε εἶν' ὄνειρο καὶ ἀπατη!

Ὅ,τι κι' ἂν εἶνε, ἐγὼ πετῶ μὲ τὰ γοργὰ φτερά σου,
ὦ φαντασία μάγισσα, τὸν κόσμο λησμονῶ,
οἱ πόθοι σου εἶνε πόθοι μου, χαρά μου εἶν' χαρά σου
ὅταν γελᾷς χαμογελῶ κι' ὅταν πονῇς πονῶ.

Τώρα μιὰ χάρι σοῦ ζητῶ, ὦ Φαντασία ἀκοίμητη:
νἀγγίσῃς λίγο τὸ ραβδί, ποῦ σοὔδωκεν ἡ τύχη,
'ς τὰ λόγια ποῦ ἐχάραξα, γιὰ νὰ γενοῦν ἀτίμητοι
οἱ ταπεινοί μου στίχοι.

Οἱ κριταὶ τοῦ παρόντος ἀγῶνος, συγκρίναντες καὶ σταθμίσαντες τὰς ἀρετὰς καὶ τὰ ἐλατώμματα τῶν δύο καλλίστων συλλογῶν τούτων, ἀπεφάσισαν ἐν ὁμοψηφίᾳ νὰ βραβεύσωσι μὲν «Τὰ μάτια τῆς ψυχῆς μου» καὶ τὰ «Ἐρίπεια», νὰ ἐπαινέσωσι δὲ τὰ «Ἀγροτικά».

Ε. Δ. Ροιδης, Α. Προβελεγιος
Ν. Γ. Πολιτης. εἰσηγητής.

Η ΛΥΓΕΡΗ

Συνέχεια· ἴδε σ. 10.

Ὁ Βρανᾶς δώσας τοιοῦτον οἰκτρὸν τέλος εἰς τὴν συνάντησίν του μετὰ τῆς Ἀνθῆς ὑπὸ τὴν συκῆν τοῦ Πλεύρου, ἔφυγε μὲ τὴν πεποίθησιν ὅτι ἡ λυγερὴ οὐδέποτε ἠσθάνθη ἔρωτα πρὸς αὐτόν Μετὰ μικρὸν ὅμως ὅτε ἡ ἔξαψίς του κατηυνάσθη ἤρχισε νὰ κρίνῃ λογικώτερον τὴν διαγωγὴν τῆς Ἀνθῆς. Βέβαια, ἡ λυγερὴ δὲν ἦτο δυνατὸν ἐπὶ τόσα ἔτη νὰ τὸν ἀπατᾷ. Ἔκαμε τόσας θυσίας, ἤκουσε τόσας κατηγορίας πρὸς χάριν του. Τόρα εὕρισκεν ἀληθῆ τὰ δάκρυά της, φυσικὴν τὴν ἀπελπισίαν της. Διατὶ τάχα δὲν προσεποιεῖτο οὕτω καὶ ἄλλοτε; Ἐνθυμεῖτο ὅτι πολλάκις τὴν ἔβλεπε λυπημένην, δακρυσμένην καὶ ὠχρὰν ἀπὸ τὰς κακολογίας τοῦ κόσμου καὶ ὅτε τὴν ἠρώτα διὰ τὴν κατάστασίν της, ἐκείνη ἤλλαζεν εὐθὺς ὄψιν, ἐπροσποιεῖτο τὴν γελαστήν, τὴν χαρούμενην:

—Τίποτα, καϋμένε· τὸ κεφάλι μου μὲ πονεῖ—τὸ ἔρμο!

Καὶ ἔλεγε τοῦτο διὰ νὰ μὴ μεταδώσῃ τὴν λύπην της καὶ εἰς ἐκεῖνον. Τόσον τὸν ἠγάπα ὥστε οὔτε δάκρυ ἤθελε νὰ χύσῃ πρὸς χάριν της!...

Καὶ ὁ νέος ἤρχισεν ἐν εὐσυνειδησίᾳ νὰ ἐξετάζῃ καὶ τὴν ἰδικήν του πρὸς τὴν παρθένον διαγωγήν. Πῶς ἐφέρθη πάντοτε εἰμὴ ἐγωϊστὴς καὶ ἀπότομος καὶ ἀπαιτητικός. Νὰ πρὸ μικροῦ ἀκόμη ἦτο διαγωγὴ ἀγαπῶντος αὐτή του ἡ διαγωγὴ ὑπὸ τὴν συκῆν; Τὸ κακόμοιρο τὸ κορίτσι ἔκλαιε τὴν τύχην, ἥτις τὸ ἀνέμενε καὶ εἶχε καὶ αὐτὸν ἀπ' ἐπάνω νὰ τὸ ὑβρίζῃ, ἀντὶ νὰ τὸ παρηγορῇ. Κ' ἐπὶ τέλους ἔθραυσε τὰς ὑδρίας διὰ τὰς ὁποίας ὁ θεὸς ἠξεύρει πόσα ἤκουσεν ἀπὸ τὴν μητέρα της ἡ λυγερή.

Ὁ Βρανᾶς ἤδη ἀνελύθη εἰς δάκρυα, ἀληθῆ δάκρυα ψυχῆς εὐγενοῦς, αἰσθανομένης ὅλους τοὺς πόνους καὶ τὰς συγκινήσεις τοῦ ἔρωτος. Κατηγόρει ἑαυτόν, ἤλεγχε τὸν βίαιον χαρακτῆρα του, ἔδακνε τὰς σάρκας του, καὶ ἤθελεν ἂν ἦτο δυνατὸν νὰ ἐπιβάλλῃ εἰς ἑαυτὸν αὐστηρὰν τιμωρίαν. Ἀλλ' ἦτο ἀρκετὴ τιμωρία δι' αὐτὸν ἡ ἀγρυπνία τῆς νυκτὸς ἐκείνης καὶ ἡ ἀνησυχία του. Ἐπεθύμει μεγάλως νὰ ἠδύνατο τόρα ἀμέσως νὰ πετάξῃ πλησίον τῆς Ἀνθῆς διὰ νὰ τὴν παρηγορήσῃ καὶ κατενόει ὅτι τοῦτο ἦτο ἀδύ-

Digitized by Google

νατον. Ἀνέμενε ἐν ἀγωνίᾳ τὴν ὥραν τῆς ὑδρεύσεως κ' ἐνωρὶς τὴν ἐπαύριον ἐπορεύθη εἰς τὸ Καλὸ πηγάδι κ' ἐκρύβη εἰς τὰς πλησίον τάφρους μέχρις οὗ ἴδῃ τὴν λυγερήν. Ἀλλ' ἂν καὶ ἐκαρτέρησε μέχρι βαθείας νυκτός, ἡ Ἀνθὴ δὲν ἐφάνη. Ὁ νεανίας μὴ γνωρίζων τὰ ἐν τῇ οἰκίᾳ Στριμμένου συμβαίνοντα ὑπέθετεν ὅτι ἡ λυγερὴ δὲν ἐπορεύθη εἰς τὸ πηγάδι ἐπίτηδες διὰ νὰ μὴν τὸν συναντήσῃ, καὶ κατελήφθη ὑπὸ ἀπελπισίας. Καὶ εἰς τὴν ὑποψίαν του αὐτὴν προσετέθη καὶ ἄλλη αἴφνης, ὅτι ἡ Ἀνθὴ ἦτο ἀσθενής, ὅτι ἴσως ἐδάρη παρὰ τῶν γονέων της, ἴσως τὴν εἶχον δεσμίαν εἰς κανὲν σκοτεινὸν δωμάτιον, διψῶσαν καὶ νηστεύουσαν διὰ νὰ τὴν ἐμποδίσωσι νὰ βλέπῃ αὐτόν.... Ὁ Βρανᾶς ἔγεινεν ἐκτὸς ἑαυτοῦ. Ὁ εὐερέθιστος χαρακτήρ του τὸν παρέφερεν εἰς τὰ ἔσχατα. Καθ' ὅλην τὴν νύκτα περιήρχετο μόνος ὡς φάντασμα τὴν οἰκίαν Στριμμένου, ἔρριψε χάλικας εἰς τὰ παράθυρα καὶ τὴν στέγην ἐλπίζων ν' ἀκουσθῇ παρὰ τῆς νεάνιδος καὶ τὴν πείσῃ νὰ ἐξέλθῃ διὰ νὰ τὴν ἴδῃ καὶ μόνον νὰ τὴν ἴδῃ! Ἀλλ' οὐδεὶς ἐφαίνετο. Τὰ παράθυρα ἔμενον κατάκλειστα, σιωπηλά· ὁλόκληρος ἡ οἰκία εἶχε τὴν ἀδρανῆ ὄψιν νεκροῦ, μὴ συγκινουμένου εἰς τὰς φωνὰς τῶν θρηνούντων. Κ' ἐν στιγμῇ ὑψίστης παραφορᾶς ἐσκέφθη νὰ ἀνέλθῃ τὴν οἰκίαν, νὰ κτυπήσῃ τὴν θύραν διὰ νὰ τῷ ἀνοίξωσι. Τί θὰ ἔκαμνε τότε, τί θὰ ἔλεγε δὲν ἤξευρε καὶ αὐτός· ὥρμησεν ὅμως καὶ ἀνῆλθε τὴν κλίμακα. Ἀλλ' ὁ Μοῦργος, ὁ σκύλος τοῦ Νικολοῦ, κοιμώμενος πρὸ τῆς θύρας ὥρμησεν ἐπ' αὐτοῦ ὠρυόμενος. Διὰ μίαν στιγμὴν ὁ Βρανᾶς ἐπίστευσεν ὅτι ὁ σκύλος ἐτέθη ἐκεῖ ἐπίτηδες παρὰ τοῦ Διβριώτου, ἄγρυπνος φύλαξ τῆς Ἀνθῆς, ἐμπόδιον μέγα τοῦ ἔρωτός του. Λύσσα τὸν κατέλαβε κατὰ τοῦ ἐμπόρου τοῦ ἅρπαγος καὶ σύρας τὴν πιστόλαν ἐπυροβόλησε κατὰ τοῦ σκύλου μετὰ μίσους. Κ' ἐνῷ τὸ ζῶον θανατηφόρως πληγέν, ἀνετάρασσε τὴν γειτονίαν μὲ τὰς παραπονετικὰς κραυγάς του ὁ Βρανᾶς ἔφευγε μακρὰν εἰς τὰ σκότη τῆς νυκτός, δακρύων καὶ κατησχυμένος.

Ὁ Βρανᾶς ἔμαθεν ἐκ τῶν πρώτων τὸν γάμον τῆς Ἀνθῆς καὶ τοῦ Νικολοῦ. Μέχρι τῆς ὥρας ἐκείνης ὁ νεανίας δὲν ἤθελε νὰ παραδεχθῇ ὅτι θὰ ἐγίνετο ποτὲ τοιοῦτόν τι. Ἐσυνείθισεν ἐπὶ τόσον καιρὸν νὰ θεωρῇ ἰδικήν του τὴν λυγερήν, κτῆμα του ἀναφαίρετον, καὶ μὲ τὴν ἐλαφρότητα ἐκείνην τῆς νεότητος, τῆς πιστευούσης καὶ εἰς τοὺς παραβολωτέρους πόθους, ἤλπιζεν ὅτι αὕτη δὲν ἠδύνατο νὰ γίνῃ κτῆμα ἄλλου. Τώρα ὅμως ὅτε ἐπείσθη περὶ τούτου λύπη τὸν κατέλαβε. Λύπη ὄχι ἀπ' ἐκείνας τὰς ὁποίας ᾐσθάνετο ἄλλοτε, σφοδρὰς καὶ μεγάλας κινούσας εἰς ἐξέγερσιν τὸ σῶμα καὶ τὴν ψυχήν. Ἀλλ' ἀποκαρωτικὴ λύπη, χαλαρώσασα αἴφνης ὅλας τὰς λειτουργίας τοῦ νοῦ καὶ τῆς σαρκός. Ἡ γῆ, ὁ οὐρανός, ὁ κόσμος ὅλος πέριξ, τὰ πουλάκια καὶ τὰ ἄνθη, τὰ χρώματα καὶ τὸ φῶς δὲν ἐκίνουν καθόλου τὸ ἐνδιαφέρον του· οἱ ἄνθρωποι δὲν τῷ ἐφαίνοντο ὡς ὄντα συνδεδεμένα μετ' αὐτοῦ ἐν κοινῇ ἀνάγκῃ· ἄλλοτε ἐνόμιζεν ἑαυτὸν ὡς ἰδιαίτερόν τι, αἰθέριον, ἐλαφρόν, ζῶν ὑπὸ ἄλλας συνθήκας ἐν τῇ κονίστρᾳ τοῦ κόσμου καὶ ἄλλοτε οὐδ' ἐνόμιζεν οὐδ' ἐσκέπτετο τίποτε.

Ἐκινεῖτο μόνον, ἔζη, ἀνεστρέφετο ἐν τῇ κοινωνίᾳ κ' ἐν τῷ οἴκῳ του, ἀλλ' ὅλως μηχανικῶς, ἀπροθύμως καὶ ἀδιαφόρως.

Αἴφνης ὅμως ἐλπὶς διέλαμψεν ἐν τῇ συνειδήσει του. Ἰδέα ἀνέθορεν εἰς τὸ πνεῦμά του κολακεύσασα τοῦ λεβέντη τὸ φιλότιμον καὶ προσεκολλήθη εἰς αὐτὴν ὁ νέος, ἀσυνειδήτως ζητῶν νὰ ἐπανέλθῃ ἐν τῇ δράσει, ὅπως ἑτοιμοθάνατος ναυαγὸς ἁρπάζει τὸ σωσίβιον ὅπερ τῷ ῥίπτει ἡ τύχη. Ναί, ἡ ἀγάπη του ὑπανδρεύθη ἀλλὰ πῶς ὑπανδρεύθη; μετὰ πόσας βέβαια βασάνους καὶ τυραννίας ἐπείσθη νὰ ὀνομάσῃ ἄνδρα της τὸν Νικολόν; Εἰς ποῖα τεχνάσματα καὶ εἰς πόσας σκληρὰς ἐφευρέσεις κατέφυγον οἱ γονεῖς καὶ οἱ συγγενεῖς της διὰ νὰ τὴν φέρουν εἰς τὸν βωμόν! . . . Τὰ ἐφαντάζετο ὁ νέος καὶ ἀνετριχία καὶ συνεκινεῖτο εἰς τὰ παθήματα τῆς μάρτυρος καὶ ἤθελε νὰ τὰ μάθῃ ἐν λεπτομερείᾳ. Καὶ ὁ νέος κατέφυγεν εἰς τὰς γυναῖκας ὅσαι ἐπλησίαζον τὴν Ἀνθήν.

— Μπὰ χαρούμενη καὶ καλόκαρδη σὰν ὅλαις ἡ νυφάδες· τῷ ἀπήντησαν αἱ γυναῖκες ἀδιαφόρως.

Καὶ τῷ ὄντι ἐφαίνετο χαρούμενη κατὰ τὰς ἡμέρας ἐκείνας ἡ Ἀνθή. Ἡ λυγερὴ ἐδείκνυεν εἰς τὸν κόσμον τὸ εὔχαρι πρόσωπον νύμφης, ἠναγκασμένης νὰ δέχεται εὐχὰς καὶ συγχαρητήρια. Δὲν ἐδείκνυε τὸ καταπληγωμένον ὂν τὸ διαψευσθὲν εἰς ὅλας του τὰς ἐλπίδας καὶ τοὺς πόθους.

Ἡ λυγερὴ ἀφ' ἧς ὥρας ἐπέστρεψεν εἰς τὴν οἰκίαν ἀπὸ τὸ Καλὸ πηγάδι ἔμεινε κατάκλειστος, μόνη μὲ τὰς μαύρας σκέψεις της. Ἀπελπισία ἀπὸ παντοῦ. Ὁ Βρανᾶς τὴν ἀπηρνήθη· οἱ γονεῖς της τὴν ἐγκατέλειπον. Ὁ ἕνας δὲν τὴν ἤθελε πλέον κυρίαρχον ἐπὶ τῆς καρδίας του· οἱ ἄλλοι δὲν τὴν ἤθελον σύντροφον τοῦ βίου των καὶ τὴν ἔδιδον εἰς τὸν τυχόντα. Ἀλλ' ἡ λυγερὴ ἔκλαιε περισσότερον διὰ τὴν ἐγκατάλειψιν τοῦ ἐραστοῦ παρὰ διὰ τὴν ἐγκατάλειψιν τῶν γονέων. Ἀπὸ τριῶν ἤδη ἐτῶν ἐσυνείθισε νὰ θεωρῇ τὸν Βρανᾶν ὡς τὸ μόνον ἀγαπητὸν ὄν, εἰς τὸ ὁποῖον εἶχεν ἀποθέσῃ ὅλην τὴν καρδίαν καὶ τὰς ἐλπίδας της. Ἠγάπα βεβαίως καὶ τοὺς γονεῖς της. Τοὺς ἠγάπα ὅμως μὲ τὴν ἀνάμιξιν ἐκείνην τοῦ σεβασμοῦ, τοῦ φόβου, τῆς ὑπακοῆς, τὰ ὁποῖα αἰσθάνεται ἐκ συνηθείας καθήκοντος

Digitized by Google

πᾶσα χωρικὴ γυνή, ἥτις δὲν εἶνε εἰς θέσιν ἕνεκεν ἀτελοῦς ἀναπτύξεως τοῦ νοῦ νὰ σκεφθῇ τὰ ἅγια μυστήρια, ἅτινα συνδέουσι τοὺς γονεῖς πρὸς τὸ τέκνον. Ἐνῷ ἡ πρὸς τὸν Γεώργιον ἀγάπη της ἦτο ἡ ἐλευθέρα ἔκφρασις τῆς καρδίας της, ἡ ῥοπὴ ὅλων της τῶν αἰσθήσεων. Καὶ ἡ τοιαύτη ἔκφρασις εἶνε μᾶλλον ἀπτὴ εἰς τὴν νεότητα, μᾶλλον φανερὰ εἰς τὴν ψυχήν της καὶ προσκολλᾶται πρὸς αὐτὴν ἐλπίζουσα ὡς εἰς τὴν μόνην κατάλληλον νὰ τὴν φέρῃ εἰς τοὺς λαμπροὺς κόσμους τῆς φαντασίας της. Κ' εὕρισκε λοιπὸν ἐν τῇ φαντασίᾳ της ἡ λυγερὴ ὅτι οἱ γονεῖς της ἐδικαιοῦντο νὰ κάμουν εἰς αὐτὴν τὸ τοιοῦτον ἀδίκημα. Γονεῖς ἦσαν, σκληροὶ καὶ ἄσπλαγχνοι γονεῖς, μὴ πονοῦντες τὴν θυγατέρα των! Ἀλλ' εἰς τὸν Βρανᾶν ὄχι, δὲν ἐπετρέπετο.

— Ἄχ, Γιωργάκη! ὠλόλυζε συχνά.

Καὶ ὅτε ἦλθεν ἡ Κυριακή, ἦλθεν ἡ ἑσπέρα καὶ ὡδήγησαν αὐτὴν πρὸ τοῦ βωμοῦ καὶ ὁ ἱερεὺς ἤγειρε διὰ τῶν εὐχῶν του τὸ Σινικὸν τεῖχος μεταξὺ αὐτῆς καὶ τοῦ ἔρωτός της, ἔκλινε τὴν κεφαλὴν καὶ παρεδέχθη τὰ πάντα. Ἀλλ' ἔκλινε τὴν κεφαλὴν μὲ τὴν συντετριμμένην ἐκείνην ἔκφρασιν τῆς παραδοχῆς τῶν τετελεσμένων, ἣν εἶχεν ὁ Χριστὸς ἐπὶ τοῦ σταυροῦ του.

— Θέλεις, Ἀνθή, τὸν Νικολόν; ἠρώτησεν ὁ ἱερεὺς κατὰ τύπους.

— Ναί!...

Ἠλί, Ἠλί, λαμὰ σαβαχθανί!...

Ὁ Βρανᾶς ὅμως δὲν ἐγνώριζεν αὐτὰ τὰ παθήματα τῆς Ἀνθῆς. Καὶ ἂν τὰ ἐγνώριζεν, ἂν εὑρίσκετο κανεὶς φίλος του νὰ τῷ τὰ εἴπῃ δὲν θὰ τὰ ἐπίστευε. Δὲν εἶχε πλέον τὴν ψυχρότητα οὔτε τὴν ὀξυδέρκειαν νὰ κρίνῃ τοὺς λόγους τῶν γυναικῶν καὶ ν' ἀνεύρῃ τὴν ἀλήθειαν. Τὸ ἄτομον ὅλον ἦτο προδιατεθειμένον ἵνα δεχθῇ κ' ἐνστερνισθῇ πᾶσαν καταγγελίαν, ὅπως καλλιεργημένος ἀγρὸς τὸν σῖτον τοῦ ζευγηλάτου.

— Τὴν ἄτιμη! ἔλεγε μετὰ λύσσης· τὴν ἄτιμη!...

Ὁ Βρανᾶς ἀπηλπισμένος, τετρωμένος ἐκ τοῦ ἔρωτός του κατέφυγεν ἤδη εἰς τὴν φιλίαν. Κατενόει ἴσως ἐν ἀγνοίᾳ του ὁ νέος ὅτι τὰ δύο αὐτὰ αἰσθήματα εἶνε ἐπίσης μεγάλα καὶ ἱερὰ καὶ ὅτι διὰ τοῦ ἑνὸς ἐπιτυγχάνει κανεὶς ἐνίοτε νὰ ἐπουλώσῃ τὸ ἕτερον. Κ' ἐθλίβετο ἤδη πρὸς τὸν Δημήτρην, τῷ ἔλεγε τὰ παράπονά του, τὸν διαπαιδαγωγηθέντα ἔρωτά του, καὶ ἐτόξευεν ὕβρεις καὶ ἀναθέματα κατὰ τῆς προδότιδος.

Ὁ ἀδελφὸς τῆς Βασιλικῆς ἦτο συνομήλικος τοῦ Γεωργίου, βραχὺς κατά τι τὸ ἀνάστημα ἀλλὰ μὲ πλατεῖς ὤμους, στιβαρὸς καθ' ὅλα καὶ χειροδύναμος, μὲ πυκνὴν οὔλην κόμην πρὸς τ' ἄνω ἐστραμμένην, κατὰ τὸν νεωτερίζοντα συρμὸν τῆς ἐποχῆς. Εἶχεν ἀθώαν ψυχήν, τίμιον χαρακτῆρα καὶ εἰλικρινῆ αἰσθήματα. Μόνον θυμώδης ἦτο καὶ ὀλίγον ἐλευθερόστομος, καθὸ γνήσιος υἱὸς τοῦ Παντελῆ Καινουρίου. Ἀλλὰ τοῦτο δὲν ἠμπόδιζε νὰ ἦνε λαμπρὸς καρραγωγεὺς καὶ ἀφωσιωμένος φίλος. Ἠγάπα τὸν Βρανᾶν ὡς ἀδελφόν· ἦτο πάντοτε μαζί του εἰς τὰς πανηγύρεις καὶ τοὺς πότους, εἰς τὴν ἐργασίαν καὶ τὸν ἔρωτα. Ἔμενε πάντοτε εἰς τὰς προκεχωρημένας ὥρας τῆς νυκτὸς κάτω τοῦ παραθύρου τῆς Ἀνθῆς, συνοδεύων διὰ τῆς λυγηρᾶς φωνῆς του τὰ περιπαθῆ δίστιχα, ὅσα ἀπέτεινεν ὁ Βρανᾶς εἰς τὴν ἀγάπην του, κ' ἐδέχετο εἶτα μέχρι τῆς αὐγῆς ἀγογγύστως τὰς σφοδρὰς ἐξομολογήσεις, ὅσας οὗτος μὴ δυνάμενος νὰ κάμῃ εἰς ἐκείνην, ἔκαμνεν εἰς αὐτόν. Ἔκαμνεν ὅμως τοῦτο μᾶλλον χάριν τοῦ φίλου του παρὰ διότι ᾐσθάνετο εὐχαρίστησιν εἰς τὰς διαφόρους ἐκείνας ἀποστροφάς. Ἡ καρδία τοῦ Δημήτρη δὲν ἦτο τόσον ἁπαλή. Ὁ νέος ἔκλινεν εἰς τὸν θετικισμόν· συνεβιβάζετο μᾶλλον πρὸς τὰς σκέψεις τῆς ἐποχῆς του. Ὅταν ὁ Βρανᾶς ὡμίλει εἰς αὐτὸν περὶ τοῦ ἔρωτός του, ὁ Δημήτρης, τὸν ἤκουε μεθ' ὑπομονῆς καὶ τῷ ἔδιδε τὰς δεούσας συμβουλὰς ἀλλ' ἄνευ συγκινήσεως καὶ ἐξάρσεως. Καὶ τόρα δὲ δὲν ἦτο εἰς θέσιν ὁ Δημήτρης νὰ ἐννοήσῃ καλῶς τὰς ψυχικὰς ἐκείνας ἐκφάσεις εἰς τὰς ὁποίας εὑρίσκετο ὁ Βρανᾶς. Ἓν μόνον κατενόει ὅτι ἔπασχεν οὗτος καὶ ἦτο ἀνάγκη διὰ παντὸς μέσου νὰ τὸν θεραπεύσῃ Εἰς τὰς τόσας ἀπελπιστικὰς ἐκδηλώσεις τοῦ φίλου του ὁ Δημήτρης ἔλεγε συχνάκις:

— Ρέ, τί κλαῖς σὰν γυναῖκα· θὲς νὰ πᾶμε νὰ τὴν κλέψουμε!...

Ἕπεται συνέχεια ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΑΡΚΑΒΙΤΣΑΣ.

Ἐκ τοῦ ἄρτι ἐκδοθέντος ἐν τῇ Βιβλιοθήκῃ τῆς Ἑστίας ἐγχειριδίου πρακτικῆς ὑγιεινῆς τοῦ ἡμετέρου συνεργάτου κ. Θ.Χ. Φλωρᾶ ἰατροῦ ἀποσπῶμεν τὰς περὶ λουτρῶν σελίδας, περιεχούσας πλείστας χρησίμους εἰδήσεις καὶ ὠφελίμους ὁδηγίας κατὰ τὴν παροῦσαν μάλιστα ὥραν τοῦ ἔτους, τὴν ὥραν τῶν λουτρῶν. Σ. τ. Δ.

ΕΚ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ ΤΗΣ ΥΓΕΙΑΣ

ΤΑ ΛΟΥΤΡΑ

....Ὡς ἀναπνευστικὸν ὄργανον τὸ δέρμα συμπληροῖ τὴν ἐργασίαν τῶν πνευμόνων, ἐκκρίνον διαρκῶς ἄφθονον ποσότητα ὕδατος καὶ ὀλίγον ἀνθρακικὸν ὀξύ.

Καὶ τὸ μὲν ὕδωρ ἐκκρίνουσιν οἱ ἱδρωτοποιοὶ ἀδένες, οἱ ὁποῖοι ὑπὸ τὴν ἐπιρροὴν τοῦ νευρικοῦ συστήματος ὁτὲ μὲν ἀφίνουν νὰ ἐξατμίζεται περισσότερον, ὁτὲ δὲ ὀλιγώτερον ὕδωρ.

Τὴν παρουσίαν τοῦ ὕδατος τούτου δὲν τὴν παρατηροῦμεν συνήθως, διότι ἀμέσως μετὰ τὴν ἔκκρισίν του ἐξατμίζεται ἐκ τῆς ἐπιδερμίδος μας (ἄδηλος διαπνοή). Ἀλλὰ κατὰ τὸν ἀνεπαίσθητον τοῦτον τρόπον ὁ ἄνθρωπος ἐντὸς 24 ὡρῶν χάνει 700 περίπου γραμμάρια ὕδατος.

Ἐὰν ἡ ἔκκρισις τοῦ ὕδατος εἶνε τόσον ἄφθονος, ὥστε νὰ μὴ προφθάνῃ νὰ ἐξατμισθῇ ὅλον τὸ ὕδωρ, τότε

Digitized by Google

ῥέει τοῦτο ἐκ τῆς ἐπιδερμίδος μας κατὰ σταγόνας ὁρατάς, ἃς ἀποκαλοῦμεν ἱ δ ρ ῶ τ α.

Ὁ ἱδρὼς ἐξατμιζόμενος ἀφίνει ἐπὶ τῆς ἐπιδερμίδος τὰ στερεά του στοιχεῖα, τὰ ἅλατα, τὸ λῖπος καὶ τὰς ἀζωτούχους οὐσίας. Τοῦτο ἀρκεῖ νὰ μᾶς δώσῃ νὰ ἐννοήσωμεν ὅτι ἡ περιποίησις τοῦ δέρματος εἶνε ἓν τῶν σπουδαιοτέρων θεμάτων τῆς Ὑγιεινῆς.

Ἀπαιτεῖ δὲ ἡ Ὑγιεινὴ τοῦ δέρματος, ὡς ὀργάνου τῆς ἐκκρίσεως, τρία τινά:

α'.) καθαριότητα,

β'.) πόσιν ὕδατος,

γ'.) κίνησιν τοῦ σώματος.

Ἡ πόσις τοῦ ὕδατος καὶ ἡ κίνησις τοῦ σώματος ὑποβοηθοῦν τὴν ἐργασίαν τῶν ἱδρωτοποιῶν ἀδένων. Διότι καίτοι τὸ μεγαλείτερον ποσὸν τῶν πινομένων ὑγρῶν ἐξέρχεται πάλιν τοῦ σώματος διὰ τῶν πνευμόνων καὶ τῶν νεφρῶν, μένει ὅμως μέγα ποσὸν αὐτῶν τὸ ὁποῖον εἶνε ἀνάγκη νὰ ἐξέλθῃ διὰ τοῦ δέρματος. Τοιαῦτα ὑγρὰ ἀφιδρωτικὰ εἶνε τὸ ὕδωρ, ὁ καφές, τὸ τέϊον, ὁ ζωμός, ὁ οἶνος, ὁ ζῦθος κτλ., τὸ ποσὸν δ' αὐτῶν ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ εἴδους τῆς ἐργασίας, τῆς ἀγωγῆς καὶ τῶν ἕξεων ἑνὸς οἱουδήποτε ὑποκειμένου.

Τὸ κυριώτερον ὅμως μέσον δι' οὗ ἀπαλλασσόμεθα τῶν ἐν ἡμῖν περιττῶν ὑγρῶν εἶνε ἡ καθαριότης. Πολλοὶ ἀγαπῶσι τὴν καθαριότητα θεωρητικῶς ὡς ἀρετήν, ἀλλ' ὀλίγιστοι ἐφαρμόζουν τὴν ἀρετὴν ταύτην πρακτικῶς καὶ εἰς τὸν βίον των.

Τὸ δέρμα μας εἰμπορεῖ νὰ ῥυπανθῇ κατὰ δύο τρόπους, πρῶτον διὰ τῆς ἐπαφῆς ἀκαθάρτων ἀντικειμένων, διὰ τοῦ κονιορτοῦ τῆς ἀτμοσφαίρας, καὶ δεύτερον διὰ τῶν στερεῶν οὐσιῶν, αἱ ὁποῖαι, καθὼς εἴδομεν ἀνωτέρω, μένουσιν ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας αὐτοῦ μετὰ τὴν ἐξάτμισιν τῶν ὑλῶν, τὰς ὁποίας παρήγαγον οἱ ἱδρωτοποιοὶ καὶ οἱ στεατογόνοι ἀδένες τοῦ δέρματός μας.

Ἡ ἅπαξ τῆς ἡμέρας γινομένη πλύσις τῶν χειρῶν, τοῦ προσώπου, τοῦ τραχήλου καὶ τοῦ λαιμοῦ απομακρύνει, οὐχὶ πάντοτε μάλιστα, μόνον τὴν ἔξωθεν ἀκαθαρσίαν, ἐν ᾧ ἡ ἔσωθεν προερχομένη καθαρίζεται μόνον διὰ λουτρῶν, εἰ δυνατὸν καθημερινῶν καὶ ὄχι πολὺ θερμῶν.

Καὶ ἐπὶ τῆς εὐεξίας ἡμῶν ἐπενεργοῦν τὰ χλιαρὰ λουτρὰ εὐεργετικῶς. Τὸ αἷμα ῥέει πρὸς τὸ δέρμα, τἀγγεῖα εὐρύνονται, ἡ θερμοκρασία τοῦ σώματος ἀναβαίνει, ἐπιταχύνεται ὁ σφυγμὸς καὶ ὁ ὀργανισμὸς ἀναπαύεται.

Μετὰ κοπιώδεις ἐργασίας καὶ μακρὰς πεζοπορίας τὸ χλιαρὸν λουτρὸν εἶνε τὸ κάλλιστον μέσον ἀναψυχῆς, ὑπὸ τὴν μορφὴν δὲ τοιούτου παρείχετο ἡ φιλοξενία κατὰ τοὺς πατριαρχικοὺς χρόνους τῆς γηραιᾶς Ἀνατολῆς.

Ἡ συχνὴ ἀλλαγὴ τῶν ἀσπρορρούχων, ἡ καθημερινὴ ἀλλαγὴ τῶν ὑποκαμίσων τῆς ἡμέρας καὶ τῆς νυκτὸς εἶνε ὅρος ἀπαραίτητος τῆς καθαριότητος. Ἐπειδὴ δὲ ὁ καθεὶς δὲν εἰμπορεῖ νὰ ἔχῃ ἐν τῇ οἰκίᾳ του καὶ λουτρόν, ἡ Ὑγιεινὴ ἀπαιτεῖ νὰ ὑπάρχωσι πολλὰ δημόσια λουτρὰ καὶ νὰ ἦνε εὐθηνά, οὕτως, ὥστε νὰ συχνάζωσιν εἰς αὐτὰ καὶ ἐργάται καὶ αἱ τάξεις τοῦ λαοῦ.

Ὅλα τὰ εἰς τὴν σκληραγωγίαν τοῦ σώματος συντελοῦντα μέσα εἶνε κατάλληλα νὰ ἐνισχύσουν τὸ δέρμα μας ὡς αἰσθητήριον ὄργανον.

Τὴν πρώτην μεταξὺ τῶν μέσων τούτων θέσιν καταλαμβάνουν τὰ ψυχρὰ λουτρά, αἱ ψυχρολουσίαι, τὰ ῥωμαϊκὰ λουτρὰ καὶ τὰ ἀτμόλουτρα.

Τὸ ψυχρὸν ὕδωρ δὲν ἐρεθίζει μόνον τὰ περιφερικὰ ἄκρα τοῦ νευρικοῦ συστήματος, ἀλλὰ συγχρόνως ἀφαιρεῖ καὶ θερμότητα ἀπὸ τὸ ἡμέτερον σῶμα. Κατ' ἀρχὰς τὰ ὑπὸ τὸ δέρμα ἀγγεῖα συστέλλονται καὶ τὸ αἷμα παλινδρομεῖ πρὸς τὰ ἐσωτερικὰ ὄργανα, ὕστερον ὅμως διαστέλλονται καὶ τὸ αἷμα ῥέει πρὸς αὐτὰ τώρα μὲ περισσοτέραν, ἢ τὸ πρότερον δύναμιν καὶ τοιουτοτρόπως ἐξοδεύεται ταχύτερον θερμότης. Δι' αὐτὸ μετὰ τὰς ψυχρολουσίας αἰσθανόμεθα ἡμᾶς αὐτοὺς δροσεροὺς καὶ ἐνδυναμωμένους.

Τὴν ἰδίαν ἐπιρροὴν ἐξασκοῦν καὶ τὰ λουτρὰ τῆς θαλάσσης, περισσοτέραν μάλιστα, διότι ὁ ἐρεθισμὸς τῶν νεύρων μας διὰ τῶν θαλασσίων κυμάτων εἶνε μεγαλείτερος.

Ἀλλὰ καὶ τῶν λουτρῶν τούτων δὲν πρέπει νὰ κάμνωμεν κατάχρησιν. Δὲν πρέπει νὰ μένωμεν πολλὴν ὥραν εἰς τὸ ὕδωρ, πρέπει νὰ ἐξερχώμεθα αὐτοῦ ἅμα ὡς αἰσθανθῶμεν δευτέραν φορὰν ῥῖγος, ἐν ᾧ ἡ θερμοκρασία τοῦ ὕδατος δὲν πρέπει νὰ εἶνε κατωτέρα τῶν 14⁰ Ῥεωμύρου, οὐδὲ πρέπει νὰ κάμνωμεν ψυχρὰ λουτρά, ὅταν ἔχωμεν παλμούς, ὅταν αἰσθανώμεθα ζάλην, κεφαλαλγίαν καὶ τὰ παρόμοια.

Περὶ τῶν ἀρωματικῶν λουτρῶν ὑπάρχει διαδεδομένη ἡ ἰδέα, ὅτι αἱ ἐν αὐτοῖς διαλελυμέναι ὀρυκταὶ οὐσίαι ἀπορροφῶνται ὑπὸ τοῦ δέρματος. Αὐτὴ ἡ ἰδέα εἶνε πεπλανημένη. Τὸ δέρμα αὐτὸ καθίσταται ὑπὸ τῆς ἐπιδερμίδος ἀδιαπέραστον εἰς ῥευστὰς ὕλας, ἀφίνει δὲ νὰ διέλθουν δι' αὐτοῦ μόνον ἀέρια καὶ ἀτμοί. Ἡ εὐεργετικὴ λοιπὸν ἐπίδρασις τῶν ὀρυκτῶν καὶ θερμῶν λουτρῶν προέρχεται ἀποκλειστικῶς ἐκ τῆς θερμοκρασίας των καὶ ἐκ τοῦ ὑπ' αὐτῆς διενεργουμένου ἐρεθισμοῦ τοῦ δέρματος.

Ἕτερον εἶδος λουτρῶν εἶνε τὰ τουρκικά, καθ' ἃ ὁ λουόμενος ἐκτίθεται γυμνὸς εἰς θερμὸν ἀέρα, καὶ τὰ ῥωσσικά, καθ' ἃ ἐμβαίνει τις εἰς δωμάτιον πλῆρες ἀτμῶν ὕδατος. Ἐντὸς τοιούτων χώρων τὸ σῶμα δὲν ἠμπορεῖ νὰ χάσῃ θερμότητα, διότι παύει μὲν σχεδὸν ἡ ἐξάτμισις τοῦ ὕδατος, ἐλαττόνεται δὲ σημαντικῶς ἡ ἀπώλεια τῆς θερμότητος τοῦ σώματος διὰ τῆς ἀκτινοβολίας καὶ τῆς ἀγωγῆς· τῶν χώρων τούτων ἡ θερμοκρασία δὲν πρέπει νὰ ὑπερβαίνῃ τοὺς 50⁰ Κελσίου. Μετὰ μακρὰν ἐν αὐτοῖς διαμονὴν ἡ θερμοκρασία τοῦ σώματος ἀνέρχεται κατὰ 2—3⁰ ἡ καρδιακὴ ἐνέργεια ἐντείνεται, ὅσοι δὲ εἶνε εὐαίσθητοι εὐκόλως ἠμποροῦν νὰ λιποθυμήσουν, ὑποφέρουν δὲ μετὰ τὸ λουτρὸν ἀπὸ ἀϋπνίαν καὶ ζάλην.

Ἐν τοῖς τουρκικοῖς λουτροῖς δὲν ἐμποδίζεται τόσον ἡ ἐκ τοῦ σώματος ἀπαγωγὴ τῆς θερμότητος, διότι ὁ ἀὴρ εἶνε ξηρὸς καὶ διὰ τοῦτο ἐν αὐτοῖς ἡ θερμοκρασία, ἄνευ βλάβης, ἠμπορεῖ ν' ἀνέλθῃ βαθμούς τινας ἀκόμη. Μετὰ τὴν ἔξοδον ὅμως ἐκ τῶν τοιούτων λουτρῶν πάντοτε πρέπει ν' ἀποψυχραίνωμεν μετὰ προσοχῆς τὸ σῶμα. Αἱ ψυχρολουσίαι μετὰ τὸ λουτρὸν εἶνε καλαί, διότι ἐρεθίζουν τὸ δέρμα, ἀλλ' ἡ ἄμεσος ἐκ τῶν λουτρῶν τούτων μετάβασις εἰς τὸν ψυχρὸν ἀέρα εἶνε λίαν ἐπιβλαβὴς καὶ ἐπικίνδυνος.

Θ. Χ. ΦΛΩΡΑΣ

Digitized by Google

ΑΝΑΛΕΚΤΑ

Θῦμα τῆς φαντασίας. Τὸ ἑξῆς παραδοξότατον συμβὰν ἀφηγεῖται ἡ «Γερμανικὴ Ἰατρικὴ Ἐφημερὶς» δεικνῦον μέχρι τίνος βαθμοῦ δύναται νὰ φθάσῃ ἡ δύναμις τῆς φαντασίας: Ἰατρός τις ἐκλήθη τὴν νύκτα ἐσπευσμένως ἀπὸ πεντηκοντούτη πελάτην, ὅστις καθ' ὕπνον κατέπιε τὴν τεχνητὴν ὀδοντοστοιχίαν του καὶ ἔπασχε δεινῶς ἐκ τούτου. Ὁ ἰατρὸς εὗρεν αὐτὸν εἰς οἰκτρὰν κατάστασιν· τὸ πρόσωπον εἶχε καταστῇ κυανοῦν, οἱ ὀφθαλμοὶ ἐρυθροὶ καὶ προέχοντες, ὁ σφυγμὸς ταχὺς καὶ ἄτακτος καὶ ἡ ἀναπνοὴ δύσκολος. Ἐπειδὴ δὲ τὰ ἐμετικὰ οὐδὲν ἔφερον ἀποτέλεσμα, ὁ δὲ πάσχων διϊσχυρίζετο ὅτι αἰσθάνεται ἐν τῷ οἰσοφάγῳ πόνους φρικτοὺς καὶ ἐδείκνυεν ὅλα τὰ συμπτώματα ἀποπνιγομένου ἀνθρώπου, ὁ ἰατρὸς ἔσπευσεν εἰς ἐγχείρησιν διὰ χλωροφορμιάσεως καὶ ἔταμε τὸν οἰσοφάγον. Ἀλλ' οὐδὲν εὗρεν ἐν αὐτῷ. Ὁ πάσχων μόλις ἤκουσε τοῦτο συνελθών, ἤρχισε νὰ πονῇ εἰς τὸν στόμαχον, καὶ ὁ ἰατρὸς πλήρης ἀνησυχίας δὲν ἤξευρε πλέον τί νὰ κάμῃ. Ἔξαφνα τὴν πρωΐαν εὑρέθη ὑπὸ τὴν κλίνην ἡ ὀδοντοστοιχία, ἡ ὁποία εἶχον ἐκφύγῃ τοῦ στόματος καὶ ἐκυλίσθη ἐκεῖ. Καὶ ὁ ἀσθενὴς ἅμα τὴν εἶδε, ἔπαυσε πλέον νὰ πονῇ, ἀλλ' ἔμεινεν ἐπὶ τρεῖς ἑβδομάδας ὑπὸ θεραπείαν ἐκ τῆς ματαίας ἐγχειρήσεως εἰς ἣν ὑπεβλήθη!

Βασιλικὴ μεταμέλεια. Ὁ Κάρολος ΙΒ' τῆς Σουηδίας κατὰ τὴν νεανικὴν αὐτοῦ ἡλικίαν ἠγάπα καθ' ὑπερβολὴν τὸν οἶνον, πολλάκις δ' ὑπὸ τὴν ἐπήρειαν τῆς μέθης ἐγίνετο ὀξύθυμος καὶ ἡμέραν τινὰ ὡμίλησε τραχέως πρὸς τὴν χήραν μητέρα του. Τὴν ἐπιοῦσαν αὐτὸς μὲν οὐδὲν ἐνεθυμεῖτο πλέον, ἀλλ' εἷς ἐκ τῶν αὐλικῶν ἔμπιστος αὐτοῦ φίλος εἶπε τὸ συμβὰν καὶ παρέστησε πόσον ἡ βασιλομήτωρ ἐθλίβη ἐκ τούτου. Ὁ νεαρὸς ἡγεμὼν ὠχρίασε καὶ ἐδάκρυσε μαθὼν τὸ πταῖσμά του, ἀφοῦ δ' ἔμεινεν ἄφωνος καὶ συλλογισμένος ἐπί τινας στιγμάς, ἐφώναξε: — «Φέρετέ μου μίαν φιάλην οἴνου καὶ ἓν ποτήριον!» Λαβὼν δὲ ταῦτα καὶ ἐλθὼν πρὸς τὴν μητέρα του εἶπε μετ' ἀποφάσεως: « — Μητέρα μου, χθὲς σ' ἐπρόσβαλα καὶ τόρα ἔρχομαι νὰ σοῦ δώσω ἱκανοποίησιν διὰ τὴν προσβολήν.» Καὶ ταῦτα λέγων ἐπλήρωσε τὸ ποτήριον οἴνου καὶ κενώσας αὐτὸ προσέθηκε: «Αὐτὸ εἶνε τὸ τελευταῖον κρασὶ τὸ ὁποῖον ἔπια εἰς τὴν ζωήν μου· εἰς τὸ ἑξῆς, ὅσον καιρὸν καὶ ἂν ζήσω, οὔτε μίαν σταγόνα δὲν θὰ ἐγγίσουν τὰ χείλη μου.» Καὶ τὴν ὑπόσχεσιν ταύτην ἐκράτησεν ἀληθῶς μέχρι θανάτου.

ΧΡΟΝΙΚΑ

Φιλολογικά. Τὸ Δημοσιογραφικὸν Μουσεῖον Ἀκυισγράνου προτίθεται νὰ ἐκδώσῃ εἰς ἴδιον πανηγυρικὸν τεῦχος πάντα τὰ γραφέντα ἐν τῷ παγκοσμίῳ τύπῳ ἐπὶ τῇ 450 ἐπετείῳ τῆς ἐφευρέσεως τῆς τυπογραφίας.

— «Ἡ Καρδιά μας» εἶνε ὁ τίτλος τοῦ νέου μυθιστορήματος τοῦ Guy de Maupassent, ὅπερ ἐδημοσιεύθη τὸ πρῶτον ἐν τῇ «Ἐπιθεωρήσει τῶν δύο Κόσμων» ἐξεδόθη δὲ νῦν εἰς ἴδιον τόμον. Τὸ ἔργον τοῦτο τοῦ ἐπιφανοῦς συγγραφέως, ὃν ἐκ μικρῶν τινων διηγημάτων μόνον γνωρίζουσιν οἱ ἀναγνῶσται τῆς «Ἑστίας», θεωρεῖται ὡς ἐξαίρετον, τινὲς δὲ τῶν κριτικῶν ἔταξαν αὐτὸ πρῶτον καὶ ἄριστον τῶν μέχρι τοῦδε προϊόντων τῆς γραφίδος του. Ἡ ὑπόθεσίς του εἶνε τοιαύτη: Γυνὴ τοῦ κόσμου ἔχουσα οἶκον ἀνοικτὸν καὶ ζῶσα ἐν κύκλῳ λόγῳ καταγωγῆς καὶ πνεύματος ἐκλεκτῷ, καταλαμβάνεται ὑπὸ ἔρωτος ἰσχυροῦ ἀλλὰ παροδικοῦ πρὸς ἄνδρα ἀληθῶς καὶ διαρκῶς ἀγαπῶντα αὐτήν. Καὶ ἐκείνη μὲν ἐπανέρχεται πάλιν μετὰ τὴν αἰσθηματικὴν περίοδον εἰς τὴν θορυβώδη ἐγκόσμιον ζωήν, ἄφροντις καὶ ζωηρὰ ὡς πρότερον, αὐτὸς δὲ φέρει τὴν ἐρωτικὴν ὀδύνην του μακρὰν εἰς τὴν ἐρημίαν τῶν ἀγρῶν. Ἐκεῖ γνωρίζεται μετὰ νεαρᾶς καὶ ἀφελοῦς κόρης, μετὰ τῆς ὁποίας ἐρωτοτροπεῖ χάριν παιδιᾶς σχεδόν, ἐνῷ ἐκείνη ἀγαπᾷ αὐτὸν ἐμμανῶς, ὅπως αὐτὸς εἶχεν ἀγαπήσῃ τὴν φιλάρεσκον χήραν. Καὶ οὕτω καθιστᾷ δυστυχῆ τὴν κόρην, καθ' ὃν τρόπον αὐτὸς κατέστη δυστυχής. Τοιαύτη ἡ λιτὴ ὑπόθεσις περὶ τὴν ὁποίαν, ὡς κισσὸς περὶ τὸν κορμὸν πλατάνου, πλέκεται τὸ θαλερὸν τοῦτο ἔργον ἑνὸς τῶν πρωτευόντων συγχρόνων γάλλων συγγραφέων.

— Ἐν τῷ τεύχει τῆς 1 Ἰουλίου τῆς Nouvelle Revue ὁ κ. Ι. Ψυχάρης δημοσιεύει ἄρθρον ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν «La prononciation du grec», ἐν ᾧ ἀντικρούων τὸν κ. Burnouf διὰ τὸ ἐν τῇ Revue des Deux Mondes δημοσιευθὲν ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ζητήματος ἄρθρον του, ὑποστηρίζει ὅτι κατὰ τοὺς γλωσσολογικοὺς κανόνας εἶνε ἀδύνατον νὰ μὴ ἠλλοιώθη μέσῳ τόσων αἰώνων ἡ προφορὰ τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης καὶ ὅτι ἐπομένως ὁμιλοῦσι οἱ σύγχρονοι ἕλληνες γλῶσσαν φθογγολογικῶς ἔχουσαν σχέσιν πρὸς τὴν ἀρχαίαν τόσην ὅσην ἡ γαλλικὴ πρὸς τὴν λατινικήν.

Ἐπιστημονικά. Ἐν τῷ γαλλικῷ βουλευτηρίῳ ἐγένοντο πρό τινων ἡμερῶν πειράματα τῆς λειτουργίας τηλεγραφικῶν συσκευῶν, νέου συστήματος ἐπινοηθέντος ὑπὸ τοῦ μηχανικοῦ Gassagnes. Διὰ τοῦ συστήματος τούτου κληθέντος στενοτηλεγραφικοῦ, εἶνε δυνατὴ ἡ μεταβίβασις στενογραφικῶν τηλεγραφημάτων, ἐξ ἧς μεγάλη προκύπτει οἰκονομία χρόνου· διότι ἂν οὐδὲν ὑπάρχει ἐμπόδιον, δύνανται νὰ μεταβιβάζωνται π. χ. ἀπὸ Παρισίων εἰς Βρυξέλλας 25,000 λέξεις καθ' ὥραν, οὕτω δὲ ἐν μιᾷ ὥρᾳ δύνανται αἱ ἐφημερίδες νὰ λαμβάνωσιν ἀναλόγως τῶν ἀποστάσεων τηλεγραφήματα ἑξάκις ἢ δεκάκις ἐκτενέστερα τῶν νῦν διαβιβαζομένων κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον.

— Ὁ ἐν Βιέννῃ καθηγητὴς κ. Νοθνάγελ ἀνέφερεν ἐσχάτως ἔν τινι ἀναγνώσματί του, ὅτι εἰς τὴν κλινικὴν αὐτοῦ ἐπαρουσιάσθη ἀσθενικὸν παιδίον, δεκαετὲς τὴν ἡλικίαν, ὅπερ διέγνω ὅτι ἔπασχεν κίρρωσιν τοῦ ἥπατος, δηλονότι ἀσθένειαν σπανιωτάτην εἰς τοιαύτην ἡλικίαν, ὡς προερχομένην ἐκ καταχρήσεως οἰνοπνευμάτων. Γενομένης δ' ἐξετάσεως ἀνεκαλύφθη ὅτι τὸ παιδίον ἐκεῖνο μετὰ τοῦ πρεσβυτέρου ἀδελφοῦ του ἔπινον κρυφὰ κονιὰκ καὶ ἄλλα οἰνοπνευματώδη ποτά, ἀπὸ τοῦ τετάρτου τῆς ἡλικίας ἔτους. Ἐκ τούτου δὲ λαμβάνων ἀφορμὴν ὁ Νοθνάγελ παρετήρησεν ὅτι πλημμελὴς εἶνε ἡ συνήθεια τοῦ νὰ δίδωνται ὡς τονωτικὰ εἰς μικρὰ παιδία οἰνοπνεύματα, καὶ ἀπεφάνθη ὅτι μέχρις ἡλικίας δεκατεσσάρων ἐτῶν δὲν πρέπει νὰ δίδωνται εἰς τὰ παιδία οἰνοπνεύματα, οὐδ' ἄλλα ἐρεθιστικὰ ποτά, οἷον καφές, τέϊον, σοκολάτα, ἀλλὰ μόνον τροφαὶ δυναμωτικαί, γάλα, ὕδωρ καὶ πρὸ πάντων καθαρὸς ἀήρ.

Digitized by Google

Μουσική. Ὁ θρίαμβος τοῦ Στράους καὶ τῆς ὑπ' αὐτὸν ὀρχήστρας ἐν Ἀμερικῇ ἐξήγειρε τὸν φθόνον πολλῶν ὁμοτέχνων. Εἷς τούτων, Φράγκο καλούμενος, παρωξύνθη ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε ἐπροσκάλεσε τὸν Στράους εἰς μονομαχίαν .... μουσικήν. Θὰ ἐκτελέσουν λοιπὸν ἀμφότεροι τὸ αὐτὸ μουσικὸν τεμάχιον διευθύνοντες ὀρχήστρας ἴσης δυνάμεως ὀργάνων καὶ διεθνὴς ἐπιτροπὴ τεχνοκριτῶν θὰ ἐκφέρῃ τὴν περὶ ὑπεροχῆς κρίσιν.

Θεατρικά. Ὁ διάσημος σύγχρος συγγραφεὺς Γιόκαϊ ἐπεράτωσεν ἄρτι δύο ἔργα του προωρισμένα διὰ τὸ ἐθνικὸν θέατρον τῆς Βουδαπέστης. Τὸ μὲν ἐκ τούτων εἶναι δρᾶμα ἱστορικὸν τῶν ἀρχῶν τοῦ παρελθόντος αἰῶνος, «Ἡ Ἡρωῒς τοῦ Ἀράδ»· τὸ δὲ μονόπρακτον δραμάτιον γραφὲν ἐπὶ τῇ ἑκατονταετηρίδι τοῦ οὐγγρικοῦ θεάτρου ὅπως παρασταθῇ κατὰ τὴν ἑσπέραν τῆς $^{8}/_{20}$ προσεχοῦς Ὀκτωβρίου.

— Ἡ οἰκογένεια τοῦ ποιητοῦ Ἀλφρέδου Μυσσέ, μετ' ἐπίμονον μέχρι τοῦδε ἄρνησιν, ἐδέχθη τὴν αἴτησιν τοῦ ποιητοῦ Ἰουλίου Βαρβιὲ καὶ τοῦ μελοποιοῦ Καρόλου Γουνώ, ὅπως διασκευασθῇ εἰς μελόδραμα ἡ κωμῳδία τοῦ Μυσσὲ «Δὲν χωρατεύουν μὲ τὸν ἔρωτα».

Συγκοινωνία. Ἐν Ῥώμῃ ἐγένοντο τὰ ἐγκαίνια τοῦ πρώτου ἠλεκτρικοῦ ἐν Ἰταλίᾳ σιδηροδρόμου ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ βασιλέως Οὐμβέρτου. Ὁ σιδηρόδρομος οὗτος εἶνε ἀπὸ Ῥώμης εἰς Ποντεμόλλε,

Νεκρολογία. Ἐν Γενεύῃ ἀπέθανεν ὁ ἐπιφανὴς γεωλόγος Ἀλφόνσος Φάβρ, γεννηθεὶς τῷ 1813 ὅστις σχεδὸν ἀποκλειστικῶς ἀφιέρωσε τὸν βίον εἰς τὴν μελέτην τῆς γεωλογικῆς συστάσεως τῶν Ἄλπεων.

— Ἀπέθανεν ἐν Ἀϊδελβέργῃ ὁ ὀνομαστὸς ἄλλοτε καθηγητὴς τῆς ἀνατομίας καὶ τῆς φυσιολογίας Ἄρνολδ, ὅστις ἀπὸ τοῦ 1873 εἶχε παύσῃ νὰ διδάσκῃ. Ὁ Ἄρνολδ ἐγεννήθη τῷ 1802.

ΠΑΝΤΟΙΑ

Ὁ αὐτοκράτωρ τῆς Γερμανίας προσήνεγκεν εἰς τὸ ἐν Νυρεμβέργῃ Γερμανικὸν μουσεῖον δεκακισχιλίας μάρκας πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ ποσοῦ, τοῦ ἀπαιτουμένου πρὸς ἀγορὰν τῆς συλλογῆς ὅπλων τοῦ Σουλκόβσκη. Ἡ συλλογὴ αὕτη, καταρτισθεῖσα ὑπὸ τοῦ πατρὸς τοῦ νῦν πρίγκιπος Σουλκόβσκη περιέχει μὲν πολλὰ περιεργότατα καὶ πολύτιμα ἀντικείμενα, ὡς λόγου χάριν τὸ φρικτὸν βασανιστήριον τὸ καλούμενον «Σιδηρᾶ παρθένος τῆς Νυρεμβέργης», ἀλλὰ καὶ οὐκ ὀλίγα μυθώδη. Τοιοῦτον δ' εἶνε τὸ τόξον τοῦ Γουλιέλμου Τέλλου, ὅστις ὡς γνωστὸν εἶνε μυθικὸν πρόσωπον, πυροβόλον ὅπλον ἀνῆκον εἰς Κάρολον τὸν Μέγαν κλπ. Ὁ πρίγκιψ Σουλκόβσκη, ὅστις δραπετεύσας ἐξ αὐστριακοῦ φρενοκομείου, ἐν ᾧ ἦτο ἐπὶ πολλὰ ἔτη ἐγκεκλεισμένος ὡς παράφρων, ἀνεγνωρίσθη ἔχέφρων ὑπὸ τῶν γερμανικῶν δικαστηρίων, διαμαρτύρεται κατὰ τῆς πωλήσεως τῆς συλλογῆς, συνομολογηθείσης ὑπὸ τῆς συζύγου του καὶ τοῦ κηδεμόνος τοῦ διαχειριζομένου τὴν περιουσίαν του.

— Νεανίας τις ἐν Βερολίνῳ παρενοχλῶν τοὺς διαβάτας διὰ τοῦ νεωτάτου παρισινοῦ παιγνιδίου τὸ ὁποῖον κράζει «Ψὶτ! Ψίτ!» καὶ οὕτω καλεῖται, ἐτιμωρήθη ὑπὸ τῆς ἀστυνομίας διὰ προστίμου, τὸ δὲ παιγνίδιον κατεσχέθη.

— Λέγεται ὅτι ὁ στρατηγὸς Βουλανζὲ προτίθεται νὰ ἀπέλθῃ εἰς τὰ ἐνδότερα τῆς Ἀφρικῆς ὡς ἀρχηγὸς γαλλικῆς ἀποστολῆς.

— Ἡ αὐτοκράτειρα Φρειδερίκου ἐπρόσφερε 500 χιλιάδας μαρκῶν εἰς τὸ Παιδικὸν Νοσοκομεῖον τοῦ Βερολίνου, τοῦ ὁποίου ὁ θεμέλιος λίθος ἐτέθη ἐσχάτως ἐπὶ παρουσίᾳ αὐτῆς.

ΑΙ ΕΙΚΟΝΕΣ

Ὁ πάπας Λέων ιγ' ἐγεννήθη ἐν Καρπινέτῳ τῇ 2 μαρτίου (ν.) 1810 ἐξ εὐγενοῦς οἰκογενείας τῆς τῶν κομήτων Πέτση. Ἐδιδάχθη τὰ πρῶτα μαθήματα ἐν τῷ κολλεγίῳ τῶν Ἰησουιτῶν ὡς οἰκότροφος, μετὰ δὲ τὸν θάνατον τῆς μητρός του (1824) μετέβη εἰς τὸ ἐν Ῥώμῃ κολλέγιον τῶν Ἰησουιτῶν. Ἀπὸ τοῦ 1828 ἤρχισε τὰς θεολογικὰς αὐτοῦ σπουδὰς καὶ ἐγένετο διδάκτωρ τὸ 1831, μεθ' ὃ ἀκολουθήσας νομικὰ μαθήματα ἐγένετο καὶ τῆς νομικῆς διδάκτωρ. Ἐχειροτονήθη ἱερεὺς τὴν 23 δεκεμβρίου (ν.) 1837, ἐγένετο ἀρχιεπίσκοπος τὴν 27 ἰανουαρίου (ν.) 1843 καὶ ἀπεστάλη ὡς «νούντσιος» εἰς Βρυξέλλας ὅπου διέμεινεν ἐπὶ τρία ἔτη. Κατὰ τὴν ἐπάνοδόν του διορισθεὶς ἀρχιεπίσκοπος Περουγίας, τὴν 19 ἰανουαρίου (ν.) 1846, ἔμεινε ἐν τῇ ἕδρᾳ ταύτῃ μέχρι τῆς ἡμέρας καθ' ἣν ἀνῆλθεν εἰς τὸν παπικὸν θρόνον, ἤτοι ἐπὶ 32 ὅλα ἔτη. Τὸν τίτλον τοῦ καρδιναλίου ἔλαβε τὸ 1850, πάπας δ' ἐξελέγη μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Πίου Θ' τὴν 20 φεβρουαρίου (ν). 1878.

ΚΕΦΑΛΗ ΑΣΚΛΗΠΙΟΥ

Εἰς τὸ ἀλώνιον, εἰκὼν Ὄθωνος φὸν Βάδιτζ. Ὁ ζωγράφος τῆς εἰκόνος ταύτης ἀνήκει εἰς τὴν νέαν σχολὴν τὴν λεγομένην ὑπαίθριον (Plein-air). Οἱ ὀπαδοὶ τῆς σχολῆς ταύτης φρονοῦσιν ὅτι ἔργα ἀπεικονίζοντα σκηνὰς ἐκ τῆς φύσεως ὑπὸ τὸ μέγα φῶς δὲν πρέπει νὰ ἐκτελῶνται ἐν καλλιτεχνικῷ ἐργαστηρίῳ, ἀλλ' ἐν ὑπαίθρῳ ἀμέσως ἀπὸ τῆς φύσεως ὑπὸ τὴν ἄμεσον ἐπίδρασιν αὐτοῦ τοῦ ἐλευθέρου φωτὸς τῆς ἡμέρας. Καὶ ἡ εἰκὼν αὕτη, οὕτως ἐκτελεσθεῖσα, παριστᾷ μετὰ θαυμαστῆς ἀκριβείας γραφικωτάτην σκηνὴν ἐκ τοῦ ἀγροτικοῦ βίου· Νέα χωρικὴ ἐν τῷ ἀλωνίῳ ἀσχολεῖται εἰς τὸν διὰ κοσκίνου καθαρισμὸν τοῦ σίτου ἀπὸ τοῦ ἀχύρου.

Κεφαλὴ Ἀσκληπιοῦ. Ἡ μαρμαρίνη αὕτη κεφαλή, ἄγνωστον ποῦ εὑρεθεῖσα καὶ ἐξ Ἑλλάδος ὑπὸ ἀρχαιοκαπήλων ἐξαχθεῖσα, ἐπωλήθη ἐν Παρισίοις ἀντὶ μεγάλου χρηματικοῦ ποσοῦ. Τὸ δὲ δημοσιευόμενον ἀπεικόνισμα ἀπέστειλεν εὐμενῶς πρὸς ἡμᾶς ἐκ Παρισίων ὁ ἀρχιτέκτων κ. Ἀδ. Γέλβερτ.

ΕΔΩ Κ' ΕΚΕΙ

Εὐτυχὴς σύζυγος: — Λαμπρὰ τοποθεσία! Τί ὡραῖα νὰ εἶνε κανεὶς ἐδῶ χωρὶς τὴ γυναῖκά του!

ΤΡΕΙΣ ΓΝΩΜΑΙ ΚΑΘ' ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Τὸ φῶς, τὸ ὁποῖον ἀνάπτεις διὰ σέ, φωτίζει καὶ τοὺς ἄλλους.

*

Ὁ φιλόδοξος θέλει νὰ εἶνε κάτι. Ὁ μάταιος θέλει νὰ φαίνεται κάτι.

*

Ὁ φθονερὸς εὐχαριστεῖται ὅταν ἐμπνέῃ φθόνον.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1890 — 2252

Digitized by Google

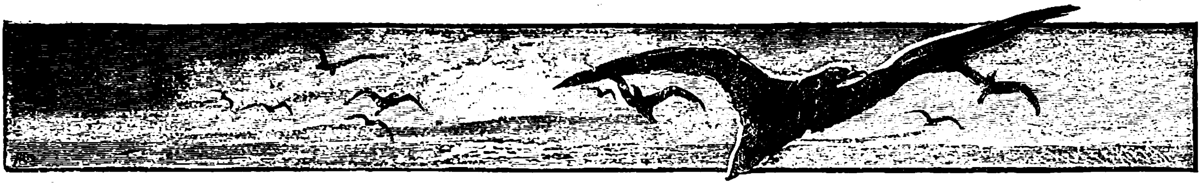

ΝΗΣΙΩΤΙΚΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

Η ΣΤΡΑΒΟΚΩΣΤΑΙΝΑ

Ποιὸς περίμενε πῶς ὕστερ' ἀπὸ μιὰ μπόρα, θὰ φύτρωνε μιὰ ἱστορία! Νὰ ὅμως ποῦ γίνουνται καὶ τέτοια θάμματα! ἂν δὲν μ' ἔπιανε μιὰ μπόρα 'ς τὸ βουνὸ τ' Ἁγιοῦ Ἠλία, (καὶ σὲ ποιὸ βουνὸ δὲν ἔστησε τὴ φωληά του ὁ εὐλογημένος αὐτὸς ἅγιος! ἂς ποῦμε λοιπὸν πῶς αὐτὸς ὁ 'δικός μας εἶνε ἕνας νησιώτης ἅγιος Ἠλίας),— ἂν δὲν ἀνοίγανε οἱ καταρράχτες τοῦ οὐρανοῦ ἐκεῖ ἀπάνω, κι' ἂν δὲν μ' ἐστέλνανε 'ς ἕνα χωριὸ νὰ κονέψω, δὲν θὰ σᾶς ἔλεγα τώρα τὴν ἱστορία τῆς Στραβοκώσταινας!

Ἐγύριζα ἀπ' τὴ *Χώρα* μιᾶς μέρας ταξεῖδι, βουνὰ καὶ πέτρες ὅσες θέτε, μὰ μ' ἕνα καλὸν ἀγωγιάτη, ποῦξερε νὰ μιλῇ τοῦ ἀλόγου του, καὶ ἤξερε καὶ τἄλογό του νὰ τὸν ἀκούγῃ. Τὸ καϊμένο τὸ ζῶο ἐσκάλωνε τὰ μονοπάτια ἀνάμεσα 'ς τ' ἀγκάθια καὶ τὲς στειβιὲς σὰν γίδι, καὶ τόσο ἥσυχα, ποῦ δὲν σ' ἐκούραζε. Ἐκεῖνο ποῦ αἰσθανούμουνα κομμάτι ἤτανε τὸ σαμάρι, καὶ κἄτι σκοινιὰ 'ς τὸ πλάγι μου, ποῦ κρατούσανε τὸ σεντοῦκι.

ΨΑΡΟΠΟΥΛΑ

Εἰκὼν Αὐγούστου Κάουλβαχ

Ὁ ἥλιος εἶχε βασιλέψει πρὸ μισῆς ὥρας, κ' εἴχαμε ἀκόμη τρεῖς ὧρες νὰ φθάσουμε 'ς τὸ δικό μας χωριό. Μὰ ἤτανε μισοφέγγαρο, καὶ λέγαμε πῶς θὰ προφθάσουμε ν' ἀνέβουμε τὰ βουνὰ καὶ νὰ κατεβοῦμε 'ς τὸν κάμπο μας μὲ τὸ φῶς του. Τὸ εἴπαμε δὲν τὸ εἴπαμε, καὶ τὰ σύννεφα ἀρχινίσανε νὰ μαζεύουνται. Βρισκούμαστε τώρα μέσα 'ς ἕνα δάσος. Μιὰν ἔξαφνη ἀστραπή, κι' ἄρχισε τὸ πανηγύρι. Ἡ βροντὴ μᾶς ξεκούφανε. Εἴπαμε πῶς πολὺ κοντὰ πρέπει νὰ ἔπεσε τ' ἀστροπελέκι. Ἀκόμα δὲν τὤπαμε, κι' ἄλλη μιὰ κανονιὰ μᾶς χαιρετᾷ μέσ' 'στὴν ἄγρια ἐκείνη φύσι. Πάλι δυὸ τρεῖς στιγμὲς σιωπή, κι' ἀρχινᾷ ἕνα βαρὺ καὶ ἀδιάκοπο βοητό, ἤτανε ἡ χονδρὲς σταλαγματιὲς ποῦ πέφτανε πάνω 'ς τὰ φύλλα. Τὸ βοητὸ αὔξανε ἀπὸ στιγμὴ σὲ στιγμή, ὡσοῦ ποῦ κατάντησε χαλασμὸς κόσμου. Ποῦ καὶ ποῦ ἄστραφτε καὶ βρόντα, κι' ἀπ' τὴν ἀστραπὴ ὡς τὴ βροντὴ δὲν περνοῦσε οὐδὲ ὅση ὥρα τὸ λέγω. Ἤτανε σωστὴ βροχὴ τοῦ βουνοῦ.

Ὡσοῦ νὰ βγοῦμ' ἀπ' τὸ δάσος, τὰ ῥοῦχά μας κολνοῦσαν ἀπάνω μας. Ἡ βροχὴ ἄρχισε νὰ λιγοστεύῃ, ἕνα δυὸ στιγμὲς ἀκόμη, καὶ σταμάτησε ὁλότελα. Τὸ μαῦρο σύννεφο πέρασε, καὶ τὸ φεγγάρι γελοῦσε πάλι. Μὰ ἐγὼ τότες δὲν ἐγελοῦσα, γιατὶ κρύονα. Καὶ ἤτανε καὶ φθινόπωρο. Λέγω λοιπὸν τοῦ ἀγωγιάτη:

— Πᾶμε 'ς τὸ χωριὸ ἐκεῖνο κατὰ τὴ ῥαχοῦλα.

Σὲ μισὴν ὥρα μέσα τὰ πέταλα τοῦ ἀλόγου μου χτυποῦσανε καὶ τινάζανε σπίθες ἀπάνω 'ς ταὶς πέτρες τοῦ στενοῦ δρόμου ποῦ χώριζε τὸ χωριὸ σὲ δυὸ μαχαλάδες. Ἕνας καφενές, δυὸ τρία ἐργαστηράκια, μὲ πέντ' ἔξη λιοκαμμένους χωριανοὺς ποῦ καθούντανε ἀπ' ἔξω 'ς τὰ σκαμνιά τους καὶ πίνανε ναρκιλέ, κ' ἐκατάλαβα πῶς βρισκούμαστε 'ς τὴν ἀγορά.

Ῥωτοῦμε 'ς τὸν καφενὲ ποῦ μποροῦμε νὰ περάσουμε τὴ νύχτα.

— Καλῶς ὁρίστε, ἀπαντᾷ ἕνας τους.

Ἐγώ, θαρρῶντας πῶς ἐννοοῦσε νὰ μᾶς φιλέψῃ αὐτός πηδῶ ἀπ' τἄλογο, τὸν εὐχαριστῶ, καὶ ῥωτῶ ποῦ εἶνε τὸ σπίτι του. Γλήγορα ὅμως κατάλαβα πῶς τὸ καλῶς ὁρίστε ἤτανε ἁπλὸ χαιρέτισμα, καθὼς ποῦ συνειθίζουνε 'ς τὰ χωριὰ νὰ καλωσορίζουν καὶ νὰ καλημερίζουν καθε ξένο, κι' ἂς μὴν τὸν εἴδανε ποτές τους. Ἀληθινὴ εὐγένεια καὶ χάρι, ποῦ φυτρόνει κι' αὐτὴ καὶ μοσχοβολᾷ 'ς τὰ βουνὰ ἐκεῖνα ἐπάνω.

Ξαναρωτῶ λοιπὸν ποῦ μποροῦμε νὰ περάσουμε τὴ νύχτα.

Digitized by Google

— Καὶ ποῦ ἄλλου παρὰ 'ς τῆς Στραβοκώστοινας; μοῦ κάνει ὁ χωρικός.

Ἐγὼ πού, ἐρχάμενος πρὸς τὸ χωριό, ἂν καὶ τουρτούριζα, συλλογιούμουνα πῶς θαὖρω ἴσως ἐκεῖ μέσα κανένα ἀγριολούλουδο ν' ἀνθοβολῇ μονάχό του, εἶπ' ἀμέσως μέσα μου: — Νὰ τὸ ἀγριολούλουδο! Ἡ Στραβοκώσταινα!

Ἔρχεται λοιπὸν μαζί μας ἕνα παιδὶ μὲ τὸ φανάρι, καὶ πᾶμε 'ς τῆς Στραβοκώσταινας.

Φαίνεται πῶς τὤχαν πάρει εἴδησι πῶς ἔρχουνται μουσαφιραῖοι, γιατὶ 'ς τὴν αὐλόθυρα μᾶς περίμεν' ἕνα ἀγόρι 17-18 χρονῶν μ' ἕνα λυχνάρι 'ς τὸ χέρι, κ' ἕνας νέος ἄνθρωπος καλοφορεμένος, φέσι ὅ,τι βγῆκε ἀπ' τὸ καλοῦπι, τσόχινο λεμπαντὲ καὶ γιαντερί, βρακὶ κι' αὐτὸ τσόχινο, καλὰ στρωμένο, κι' ὄχι μὲ πολλὲς κόφες, ζωνάρι πλατὺ καὶ καλὰ διπλωμένο, ἄσπρες κάλτσες, πατημένες γόβες, κι' ἕνα μικρὸ κομπολόγι 'ς τὸ χέρι. Αὐτὸς ἦταν ὁ δάσκαλος τοῦ χωριοῦ, καὶ τὸν εἴχανε προσκαλέσει ὡς φαίνεται γιὰ νὰ μοῦ κάμῃ τὰ «ἰκράμια».

Ἡ αὐλὴ ἤτανε σκεπασμένη μὲ μιὰ κληματαριά, καὶ τὰ πεσμένα κίτρινα φύλλα δείχτανε πῶς πρέπει νὰ πέρασε δυνατὴ βροχὴ κι' ἀπ' ἐδῶ. Ὁ μικρὸς πῆρε τὸν ἀγωγιάτη γιὰ νὰ τοῦ δείξῃ τὸν ἀχυριῶνα καὶ τὸ μαγειριό, κι' ὁ δάσκαλος πῆρ' ἐμένα 'ς τὸ σπίτι. Τὸ σπίτι ἤτανε, μιὰ «μέσα αὐλή» ποῦ ἔφεγγε ἀπ' τὴν πάστρα, μιὰ σκάλα μὲ σανίδια κίτρινα σὰν τὸ κεχλιμπάρι, ὕστερα ἕνα χαγιάτι ἀπάνω, ἕνα μιντέρι 'ς τὴ μιὰ πλευρά, κατάντικρυ ἡ θύρα τῆς καλῆς κάμαρας, κι' ἀπ' τὸν ἄλλον τοῖχο ἡ θύρα ποῦ ἔμπαινες 'ς τὸ «μέσα σπίτι,» τὸ καθαυτὸ σπίτι, τὸ ἅγιο τῶν ἁγίων, ποῦ πρέπει νὰ τὸ ἱστορήσουμε δῶ πέρα λιγάκι, γιατὶ πᾶνε νὰ χαθοῦν πλειὸ κι' αὐτὰ τὰ μέσα σπίτια. Πενῆντα χρόνια καὶ δῶθε δὲν τὰ χτίζουνε πλειό, καὶ τὰ παληὰ τὰ χαλνοῦν ἕνα ἕνα γιὰ νὰ κάνουν τόπο 'ς τὰ *σαλόνια*, ποῦ βάζουνε μέσα τὰ ψεύτικα στολίδια τῆς Γερμανίας.

Τὰ «μέσα σπίτια» εἶνε ὅλα 'ς ἕνα σχέδιο καμωμένα. Οἱ τοῖχοί τους χονδροὶ σὰν κάστρα, καὶ μὲ μεγάλες πέτρες χτισμένοι. Τὸ μάκρος τους, ἴσα μὲ τὸ μάκρος ὅλου τοῦ σπιτιοῦ, τὸ φάρδος, τοῦ μισοῦ σπιτιοῦ. Εἶνε χωρισμένα σὲ δυὸ μέρη· τὸ ἕνα, τὸ κάτω, ποῦ πιάνει τὰ δυὸ τρίτα τῆς κάμαρας, καὶ τὸ ἄλλο, ὁ σοφᾶς, κάνα δυὸ πῆχες ἀψηλότερα, μ' ἕνα σκαλὶ 'ς τὴ μέση γιὰ ν' ἀνεβαίνῃς. Κάτω ἀπ' τὸ σοφᾶ εἶνε ὁ ἀποκρέβατος, ποῦ κατεβαίνεις καὶ τὸν βρίσκεις γεμάτο *σφίδες*, κ' ἡ σφίδες πάλι γεμάτες ξηρὰ σῦκα, ἀμύγδαλα, καρύδια, ρετζέλια, ἐληὲς μαῦρες, ἐληὲς ἄσπρες, ἐληὲς θλάκερες, ἐληὲς *κλαστάδες* (σπασμένες). Ὁ σοφᾶς εἶνε τριγυρισμένος ἀπὸ μιντέρια· ἐκεῖ εἶνε καὶ τὰ παραθύρια μὲ τὲς γλάστρες μέσα, καὶ βλέπουνε 'ς τὸ περιβόλι. Καμμιὰ φορὰ ἔρχεται καὶ τὸ γιασουμὶ καὶ τυλίγεται 'ς τὰ κάγκελα τῶν παραθυριῶν.

'Σ τὸ κάτω μέρος τοῦ μέσα σπιτιοῦ, ὕστερα ἀπ' τὸ εἰκονοστάσι, ποῦ πρέπει νὰ ἔχῃ ὅλους τοὺς ἁγίους καὶ τοῦ χωριοῦ καὶ τοῦ σπιτιοῦ, στολίζουνε τοὺς τοίχους ὁλοτρόγυρα καὶ τὰ ράφια, μὲ ὅλη τὴ σερμαγιὰ τοῦ σπιτικοῦ ἀπάνω: σινιά, ταψιά, λεγκέρια, χαρανιά, καπάκια, ὅλα γανωμένα καὶ γυαλιστερά· ὕστερα τὰ πιατικὰ καὶ τὰ γυαλικά, καὶ ὕστερα ὕστερα, ἂν δὲν ἔχῃ τίποτες ἄλλο, τὰ γεμίζουνε κυδώνια ἕνα κατόπι τοῦ ἄλλου, ρόδια, χειμωνικά, πεπόνια καὶ ἄλλα 'πωρικά. Τὰ καλλίτερα πωρικὰ ὅμως κρέμουνται 'ς τὸ δίχτυ ἀπ' τὴ στέγη, ποῦ εἶνε μαύρη, καὶ καμμιὰ φορὰ στολισμένη μὲ κόκκινα ξόμπλια, καθὼς καὶ τὸ *σιμιδόκι* (*μέση δοκός*, μᾶς ἔλεγε ὁ δάσκαλος). Ἀπ' ἔξω ἡ στέγη εἶνε δῶμα, μὲ τὴ στρογγυλὴ πέτρα ἀπάνω, γιὰ νὰ τὸ κατρακυλοῦνε ὕστερ' ἀπ' τὴ βροχή.

Τὸ κάτω αὐτὸ μέρος τοῦ μέσα σπιτιοῦ εἶνε φυσικὰ στρωμένο μὲ χαλιὰ τὸν χειμῶνα. Ἀντὶς μιντέρια ἐδῶ ἔχουμε τσελτέδες, κι' ἀντὶς καθέκλες σεντούκια ἀραδιασμένα 'ς τὴ μιὰ πλευρά, κ' ἐκεῖ μέσα εἶνε κρυμμένα ὅλα τὰ προικιὰ κι' ὅλα τὰ νυφικὰ δυὸ καὶ τριῶν γενιῶν. Τὴ «γωνιὰ» δὲν τὴν ἀνάβουνε ποτὲς τώρα. Τώρα ἔχουμε τὸ μαγκάλι μονάχα. Τὴ γωνιὰ τὴν ἀνάβανε 'ς τοὺς παληοὺς καιρούς, καὶ ξαπλουνούντανε ἀντίκρυ 'ς τὰ ξύλα καὶ κοιμούντανε. Τώρα τὴν ἔχουνε γιὰ στολίδι, κ' εἶνε ἄσπρη σὰν τὸ χιόνι ἀπ' τὸ ἄλειψε ἄλειψε ἀσβέστη. Ἀπάνω ἀπ' τὴ γωνιά, ράφια τὸ ἕνα πάνω 'ς τ' ἄλλο μὲ τὰ καλλίτερα πιατικά. Καὶ 'ς τὴ μιὰν ἄκρη τοῦ κάτω κάτω ραφιοῦ τὸ θυμιατὸ γιὰ τὸ εἰκονοστάσι. Φῶς ἄλλο δὲν ἔχει παρὰ τὸ λυχνάρι ποῦ κρέμεται μέσ' 'ς τὴν κάτασπρη γωνιά, καὶ τὸ καντῆλι τῶν εἰκόνων.

Θαρρῶ πῶς τὰ εἴπαμε τὰ πλειὸ σπουδαῖα, ἂν καὶ ὄχι ὅλα. Καὶ τώρα ἂς σᾶς ρωτήσω ἐσᾶς, ἀρχοντόπουλα τῆς ρωμηοσύνης, ποῦ πᾶτε καὶ ξοδεύετε τὰ μαλλοκεφαλά σας 'ς τὰ ταξείδια τῆς Εὐρώπης, πῶς δὲν κάνετε κάθε χρόνο κι' ἀπὸ ἕνα ταξειδάκι 'ς τὰ νησιά μας, νὰ πᾶτε νὰ τὰ δῆτε ὅλα αὐτὰ καὶ ἄλλα πλειὸ περίεργα κι' ὤμορφα, καὶ νὰ τὰ ξέρετε, καὶ νὰ τ' ἀγαπᾶτε, σὰν *δικά σας* ὁποὺ εἶνε, καὶ νὰ μὴν ὑποφέρῃ καὶ τὸ πουγγί σας, μόνο πᾶτε 'ς τὰ ξένα, καὶ δὲν βλέπετε πῶς τὰ μεγαλήτερα ἔθνη μέσα 'ς αὐτὴν τὴν Εὐρώπη σας εἶν' ἐκεῖνα ποῦ θαμμάζουνε *τοὺς δικούς των* θησαυρούς, αὐτὰ τὰ χωριάτικα ποῦ τὰ θαρρεῖτε ἀσήμαντα καὶ ποῦ θ' ἀρχίσουν νἄρχωνται καμμιὰ μέρα οἱ Ἐγγλέζοι κοπαδιαστὰ νὰ τὰ βλέπουνε καὶ νὰ λένε πῶς *ζοῦνε* ἀκόμα ἡ χάρες καὶ ἡ μορφιὲς τῆς Ὀδύσσειας, καὶ τότες θὰ τ' ἀγαπήσουμε κ' ἐμεῖς ἀπὸ μίμησι, κι' ὄχι ἀπὸ γοῦστο!

Digitized by Google

Ἀμέτε, ἀμέτε ἀμέσως, κάθε χρόνο κι' ἀπὸ ἕνα νησί μας· θὰ βρῆτε φιλοξενία, θὰ βρῆτε φίλους, θὰ βρῆτε ἀπόλαψες ποῦ δὲν μπορεῖτε νὰ τὲς ἀγοράσετε μὲ μιλλιούνια 'ς τὴν Εὐρώπη, καὶ θὰ γυρίζετε μ' ἀνοικτὴ καρδιὰ καὶ μὲ καινούργια πλεμμόνια 'ς τὴ σκονισμένη Ἀθήνα σας.

—

Σὰν ἐπῆγα κι' ἄλλαξα 'ς τὴν καλὴ κάμαρα, καὶ ἦλθε ἡ παρακόρη καὶ μοῦ ἔχυσε νερὸ κ' ἐνίφτηκα, καὶ μοῦ ἔδοσε τὸ προσόψι καὶ σκουπίσθηκα, πέρασα 'ς τὸ μέσα σπίτι, καὶ βλέπω ἀντίκρυ μου μιὰ ἀρχόντισσα, ποῦ μὲ καλωσορίζει μὲ μιὰ σιγανὴ καὶ γλυκειὰ φωνή, καὶ μ' ἕνα χαριτωμένο χαμόγελο. Ἐγὼ περίμενα νὰ δῶ καμμιὰ γρηὰ γυναῖκα τὸ πολὺ μ' *ἕνα* μάτι, καὶ τώρα βλέπω τὴ μεγαλοπρεπέστατη τούτη Ἀθηνᾶ, μὲ δυὸ μαῦρα, μεγάλα μάτια, ποῦχανε ἀκόμα μέσα τους ὅλη τὴ φωτιὰ κι' ὅλη τὴ λάμψι τῆς νιότης. Φοροῦσε φεσάκι μὲ τὸ τσεμπέρι τυλιγμένο τριγύρω καὶ φορτωμένο φλωριά, μὲ τὴ μαβιὰ μεταξωτὴ φούντα ἁπλωμένη ὁλοτρόγυρα 'ς τὴν κορφή, φοροῦσε κ' ἕνα γερτάνι μαργαριταρένιο μ' ἕνα μεγάλο φλωρὶ 'ς τὰ στήθια της. Τὸ σαλβάρι της δὲν φαινούτανε τώρα καθὼς ἄλλοτες, ποῦ φοροῦσαν ἡ γυναῖκες καβάδια. Ἡ κυρὰ Δέσποινα (καὶ τῆς ταίριαζε τοῦτο τὸ ὄνομα καλλίτερ' ἀπ' τἄλλο), φοροῦσε σκοῦρο φουστάνι, κ' ἕνα ψιλοκαμωμένο κι' ἀνοιχτὸ λεμπαντεδάκι, μὲ ὀλίγη γοῦνα 'ς τὲς ἄκρες.

Παραμέσα, ἀπάνω 'ς ἕνα τσελτέ, μισοσηκώθηκε ἕνας καλοκἄγαθος ἄνθρωπος, ὥμορφος καὶ αὐτός. Μᾶς καλωσόρισε χαμογελῶντας λιγάκι παράξενα. Ἦτανε ὁ Στραβοκώστας, ὁ ἄντρας τῆς ἀγγελοκάμωτης Δέσποινας. Καὶ τὸν λέγανε Στραβοκώστα, γιατὶ δὲν εἶχε μάτια ὁ ταλαίπωρος.

Ἡ ὁμιλία μας ἤτανε ἁπλῆ καὶ καρδιακὴ σὰν καθήσαμε. Τοὺς εἶπα ποιὸς ἤμουν, καὶ μὲ ξέρανε. Ἐγὼ ντράπηκα ποῦ δὲν τοὺς ἤξερα, γιατὶ κατάλαβα πῶς εἶχα νὰ κάνω μὲ τὴν πλειὸ ἀρχοντικὴ φαμίλια τοῦ χωριοῦ, φαμίλια μὲ ἱστορία, ποῦ πρὸ 15—20 χρόνια ἤτανε ἄγνωστη καὶ βυθισμένη 'ς τὴ φτώχια, καὶ τώρα ἡ πρώτη 'ς τὴν καλοτυχιὰ καὶ 'ς τὸ καλὸ ὄνομα. Σὲ λιγάκι μπῆκε μέσα κι' ὁ γυιός τους, ξυπνὸ παλληκάρι, ποῦ ἀστράφτανε τὰ μάτια του.

—Ἀγάπης παιδί, εἶπα μὲ τὸ νοῦ μου σὰν τὸν ξαναεῖδα τώρα· αὐτὸς ἤτανε ποῦ μᾶς κρατοῦσε τὸ λυχνάρι 'ς τὴν αὐλόθυρα.

Ὕστερα ἀπὸ μισῆς ὥρας κουβέντα, ἐστρώθηκε τὸ τραπέζι. Ἦρθε ἡ παρακόρη, κατέβασε τὸ μεγαλήτερο σινί, τὤβαλε ἀπάνω 'ς τὸ σιντεφένιο σκαμνί, τὰ μαξιλλάρια τριγύρω, κι' ἀπάνω τους τὸ μακρὺ καὶ κεντημένο *μεσσάλι*, ποῦ τὸ παίρνουν ὅλοι 'στὰ γόνατά τους σὰν καθίσουνε, καὶ σὰν τὰ συγύρισε ὅλα, ἔφερε τὸ φαγί.

Ἡ κυρὰ Δέσποινα, ποῦ ἔλειψε λίγες στιγμές, καὶ πάῃ νὰ δῇ τί γίνεται 'ς τὸ μαγειριό, ξαναμπῆκε καὶ μᾶς εἶπε νὰ κοπιάσουμε· ἔπειτα πῆρε ἀπὸ τὸ χέρι τὸν Κώστα της, καὶ τὸν ἐκάθισε κοντά της.

Ἐκάναμε τὸν σταυρό μας, εἴπαμε τὸ «καλῶς σᾶς ηὕραμε», κι' ἀρχίσαμε. Ὁ Κὺρ Κώστας,—τώρα εἴχαμε καὶ μιὰ λουσέρνα 'ς τὸ τραπέζι, καὶ τὸν ἔβλεπα καλλίτερα,—ἤτανε ζωηρότατος ἄνθρωπος. Μιλούσανε ὅλα του· τὸ γλυκὸ στόμα, τὸ μεγάλο μέτωπο, ἡ λαφρὲς χειρονομίες του, μόνο τὰ μάτια του δὲν μιλούσανε! Ἤθελε νὰ μάθῃ τὸ τί εἶδα καὶ τί ἔμαθα 'ς τὴν Εὐρώπη κι' ὅπου ἀλλοῦ 'πῆγα. Καὶ σὰν τοῦ διηγούμουνα τὰ ταξείδια μου, ξεχνοῦσε τὸ φαγί του, καὶ καθὼς ποῦ γύρευε νὰ μὲ κυττάξῃ μὲ τὸ χουλιάρι 'ς τὸ χέρι, παίζανε καὶ τρέμανε τὰ χείλη ἀπ' τὴν εὐχαρίστησι κι' ἀπ' τὴν περιέργεια.

Ἡ Κυρὰ Δέσποινα εἶχε λίγα λόγια καὶ ἐκείνη, μὰ διαλεχτὰ καὶ μετρημένα. Μιά της ματιά, μιά της λέξι, σ' ἔκανε καὶ τὴν σεβούσουνα. Τὸ μέτωπο, τὸ σιαγόνι, τὸ σύστομό της, ὁ λαιμός της, τὰ μικρὰ χέρια, ὅλα της ἤτανε μορφιὰ καὶ χάρι, καὶ πάνω 'ς τὴ χάρι ἐκείνη ἤτανε θρονιασμένη μιὰ δύναμι, ἕνας χαρακτῆρας, ποῦ ἔλεγες κι' ὁ Θεὸς τὴν ἔκαμε γιὰ νὰ δείξῃ πόση εὐτυχία μπορεῖ νὰ κατεβάσῃ 'ς τὸν κόσμο.

Ὁ μικρὸς δὲν μιλοῦσε παρὰ σὰν τὸν ἐρωτούσαμε τίποτε. Ἔτρωγε μὲ πολὺ ὄρεξι, καὶ χαμογελοῦσε σὰν τὸν ἐπειράζανε. Τὸ χρέος του ἔκανε κι' ὁ Δάσκαλος, καὶ 'ς τὸ φαγὶ καὶ 'ς τὸ κρασάκι. Μᾶς ἄκουγε κι' αὐτὸς μὲ πολλὴ περιέργεια, καὶ σὰν τοὺς ἔλεγα γιὰ κανένα τόπο ποῦ δὲν γνωρίζανε, αὐτὸς τοὺς δίδασκε τὴ Γεωγραφία, ἴσως λιγάκι σὰν νὰ κρατοῦσε τὸ δείχτη 'ς τὸ χέρι, μὰ ὄχι καὶ σχολαστικά. Ἦτανε τοῦ κόσμου κι' αὐτός· εἶχε ταξειδέψει ὡς τὴν Ἀθήνα.

Τὸ δεῖπνο τέλειωσε, ἡ παρακόρη μᾶς ἔφερε τὸ λεγένι καὶ νιφτήκαμε, τὸ τραπέζι σηκώθηκε, ἡ κυρὰ Δέσποινα ἐπῆρε τ' ἀδράχτι κ' ἔκλωθε, κ' ἐμεῖς ἀκόμα τὰ λέγαμε. Τοῦ μικροῦ Πέτρου τὰ μάτια ἤτανε στηλωμένα ἀπάνω μου. Ἡ μάννα του μοῦ ἔλεγε πῶς πρώτη φορὰ τὸν ἔβλεπε νὰ μὴν τὸν παίρνῃ ὁ ὕπνος ὕστερ' ἀπὸ τὸ φαγί. Ἔτσι ἐπέρασε ἄλλη μιὰν ὥρα. Ἐγὼ τότες εἶπα νὰ μὲ συμπαθήσουνε γιατὶ ἤμουνα κουρασμένος, καὶ τοὺς καλονύχτισα. Μαζί μου ἔφυγε κι' ὁ δάσκαλος σπίτι του.

Σὰν ξαπλώθηκα καὶ ραχάτευα 'ς τὸ μαλακὸ καὶ καταδεχάμενο ἐκεῖνο στρῶμα, ἄρχισα νὰ συλλογοῦμαι μὲ τί τροπο νὰ μάθω τὴν ἱστορία τῆς Στραβοκώσταινας. Δὲν μπορεῖ νὰ μὴν ἔχῃ τὴν ἱστορία της μιὰ τέτοια γυναῖκα, μ' ἕνα τέτοιον ἄντρα, εἶπα. Ἀπὸ δῶ εἶχα ἀπὸ κεῖ εἶχα,

Digitized by Google

βρῆκα τὸν τρόπο. Εἶνε σάββατο βράδυ ἐσκέφθηκα κ' εἶπα· αὔριο δὲν ἔχει σχολειό· θὰ πάρω λοιπὸν τὸ δάσκαλο μαζί μου καὶ θὰ μοῦ τὰ πῇ 'ς τὸ δρόμο.

Κ' ἔτζι ἔγεινε. Τὸ πρωΐ, σὰν σηκώθηκα, καὶ πῆρα τὸ βύσσινο γλυκὸ καὶ τὸν καφέ, καὶ τοὺς ἄφηκα γειά, καὶ τοὺς παρακάλεσα νὰ καταδεχτοῦνε κ' ἐκεῖνοι καμμιὰ φορὰ 'ς τὸ δικό μας, παίρνω τὸ ἄλογο καὶ πηγαίνω ἴσια κατὰ τὴν ἀγορά. Εἶχα σκοπὸ νὰ γυρέψω τὸ σχολειὸ καὶ νἄβρω τὸ Δάσκαλο. Μὰ ὁ φίλος ἦτανε 'ς τὸν καφενέ, ὅτι γύρισε ἀπ' τὴ λειτουργία, κ' ἔπινε τὸν καφέ του. Τοῦ ξήγησα πῶς τὸν ἤθελα νὰ μὲ συντροφέψῃ ὡς τὸ χωριό μας, καὶ νὰ γυρίσῃ πίσω δευτέρα ξημέρωμα. Ἂν καὶ κοσμογυρισμένος τοῦ φάνηκε μακρινὸ τὸ ταξεῖδι. Μὲ τὰ πολλὰ τὸν ἐκατάπεισα νἄλθῃ μαζί μου ὡς τὸ μισὸ δρόμο, γιὰ νἆνε πίσω τὸ μεσημέρι. Πῆρε λοιπὸν ἕνα καλὸ γαϊδουράκι, καὶ ξεκινήσαμε.

Ἦτανε μιὰ χαρὰ ὁ δρόμος ἐκεῖνος ἀνάμεσα 'ς τὲς ἐληές, μεγαλήτερη ὅμως εὐχαρίστησι μοῦ δίνανε τὰ παλληκάρια ποῦ ῥαβδίζανε κ' ἡ κοπέλλες ποῦ μαζεύανε ἀπὸ κάτω ἀπ' τὰ δένδρα, γιατὶ ἂν καὶ Κυριακή, δὲν εἴχανε καιρὸ νὰ χάνουνε τώρα, ποῦ πλάκωνε ὁ χειμῶνας.

Ἔτσι πηγαίνοντας, καὶ ῥωτῶντας τίνος εἶνε τὸ ἕνα χτῆμα καὶ τίνος τὸ ἄλλο, βρεθήκαμε καὶ 'μπροστὰ 'ς τὰ «ὑποστατικὰ» τῆς Στραβοκώσταινας.»

— Μεγάλα χτήματα, λέγω τοῦ Δασκάλου. Πρέπει νἆνε πλούσιοι.

— Καὶ ἦσαν πτωχοὶ ἄλλοτε, μοῦ κάνει ὁ Δάσκαλος.

— Νὰ λοιπὸν ποῦ γίνουνται κατάστασες καὶ δῶ πέρα. Γιά πές μου, νὰ σὲ χαρῶ, πῶς τ' ἀποχτήσανε; καὶ πῶς τυφλώθηκε ὁ ἀγαθώτατος ἐκεῖνος ἄνθρωπος; καὶ ποιὰ εἶνε ἡ χρυσῆ ἐκείνη γυναῖκα; πές μου τὴν ἱστορία της. Ἔχουμε ἀκόμα μιὰν ὥρα δρόμο νὰ κάνουμε μαζί.

—Ὁ Θεὸς εὐλόγησε τὰ ἔργα αὐτῶν καὶ....

— Νὰ σοῦ πῶ, Δάσκαλέ μου, τοῦ λέγω. Ἂν καὶ Κυριακὴ σήμερα, θὰ σὲ παρακαλέσω νὰ μοῦ κάνῃς μιὰ μεγάλη χάρι: ν' ἀφήσῃς τὴν κυριακάτικη γλῶσσά σου πίσω 'ς τὸ χωριό, καὶ νὰ κρατήσῃς τὴν καθημερινή σου μονάχα. Βλέπεις κ' ἐγὼ μ' αὐτὴ ταξειδεύω. Ποῦ νὰ τὴν σηκώνῃ τὸ γαϊδουράκι σου τὴν ἄλλη μ' ὅλα της τὰ στολίδια! Ξέχασέ την, γειά σου, καὶ θυμήσου καὶ σὺ τὰ νειᾶτά σου, καὶ πές μου τα καθὼς ποῦ θὰ τἄλεγε ἡ μαννοῦλά σου, ὥρα της καλή.

Ἦτανε φρόνιμος ἄνθρωπος ὁ καϊμένος, καὶ μπῆκε ἀμέσως 'ς τὸ νόημα. Ἐγέλασε λοιπὸν μὲ τὴν καρδιά του, ἔπειτα συλλογίσθηκε λιγάκι, καὶ ἄρχισε:

«Θὰ σᾶς πάρω τώρα δεκαννιὰ χρόνια πίσω, τότες ποῦ ἡ κυρὰ Δέσποινα ἦτανε εἴκοσι χρονῶν κοπέλλα, καὶ μὲ μιὰ μορφιά, ποῦ τὸ τραγοῦδί της περνοῦσε ἀπὸ κάθε παλληκαριοῦ στόμα. Ἦτανε ὀρφανή, καὶ κατοικοῦσε 'ς αὐτὸ τὸ τωρινὸ σπίτι της. Εἶχε κ' ἕνα χτηματάκι, αὐτὴ ἐδῶ τὴ μικρὴ γωνιὰ πίσ' ἀπ' τὸν πλάτανο. Ἄλλο συγγενῆ δὲν εἶχε μαζί της, παρὰ μιὰ θειά της, τὴ θειὰ Περμαθοῦλα, τὴ μοιρολογίστρα, ποῦ ῥαγίζαν ἡ πέτρες σὰν ἔβγαινε μὲ τὰ λείψανα, καὶ μοιρολογοῦσε, καὶ δερνούτανε κ' ἔλεγε:

«Ὠχοῦ, κλωστροποδιά μου,
Ὠχοῦ, τσῆντα νὰ ποίσου!»— τί νὰ ποιήσω.

—Γειά σου, νὰ μοῦ ζήσῃς, Δάσκαλε. Βλέπεις ποῦ εἶνε τὰ καθαυτὸ Ἑλληνικά; ἐμπρὸς τώρα· λέγε.

Ὁ Δάσκαλος ἐχαμογέλασε. καὶ ξακολούθησε:

«Ἡ Δέσποινα ἦτανε φτωχή, μὰ εἶχε δυὸ μεγάλα στολίδια 'ς τὸ πρόσωπό της· μορφιὰ καὶ τιμή. Σπάνια στολίδια 'ς τὸ δικό σας, τὸ μεγάλο κόσμο ποῦ γυρίζετε, νὰ τὰ βρῆτε καὶ τὰ δυὸ μαζί. Ἐδῶ μέσα 'ς τὰ βουνὰ τὰ βλέπουμε πολὺ συχνὰ αὐτὰ τὰ δυὸ λουλούδια ν' ἀνθοῦνε κοντὰ κοντά.»

Δὲν θέλησα νὰ τοῦ ἐναντιωθῶ γιὰ νὰ μὴ χαλάσω τὴν ἱστορία του τὸν ἄφησα λοιπὸν νὰ λέγῃ.

«Ἡ Δέσποινα καθούτανε μιὰ βραδυά, σαββάτο βράδυ, πάνω 'ς τὸ σοφᾶ τοῦ μέσα σπιτιοῦ, μὲ τὸ μάγκανο μπροστά της, καὶ κεντοῦσε τὰ προικιά της. Ἦταν ἀρραβωνιασμένη μὲ τὸν Κωστάκη τοῦ Λάμπρου, κι' ὅλος ὁ κόσμος εἶχε νὰ κάνῃ μὲ τὴν ἀγάπη τους. Ἡ Δέσποινα τραγουδοῦσε ὁλομερῆς μπροστὰ 'ς τὸ μάγκανο, κι' ὁ Κώστας μέσ' 'ς τὰ χωράφια ποῦ δούλευε, κ' ἦτανε κι' αὐτὸς ὥμορφο παλληκάρι, καὶ μιὰ φωνή, σὰν τὸ μέλι. Σὰν ἔγυρε ὁ ἥλιος ἐκεῖνο τὸ Σάββατο, σηκώνεται ἡ Δέσποινα, ἀνάβγει τὸ καντῆλι, θυμιάζει, συγυρίζεται, καὶ πάει 'ς τὸ παράθυρο νὰ ποτίσῃ τὰ λουλούδια της, μπήγει μιὰ φωνὴ ἡ μοιρολογίστρα ἡ θειά της μέσ τὴν αὐλή: «Βουρῆ σεῖς, βουρῆ σεῖς! Ὁ τὰ ὄρ', 'ς τὰ βνά, τσῆ 'ς τὰ κλαδιά, τσῆ 'ς τὰ ξηρὰ τὰ δέντρα! Τί 'νη τούτου τοῦ κακὸ ποῦ μᾶς ηὕρη!» Ὁ τὴ θειὰ Κανταξινὴ τἄλεγε αὐτά, ποῦ ἦλθε καὶ τῆς ἔφερε τὰ μαῦρα μαντᾶτα. Καὶ τί μαντᾶτα! Ὁ δόλιος ὁ Κώστας εἶχε βάλει φωτιὰ 'ς ἕνα φουρνέλλο, μέσα 'ς ἕνα χωράφι π' ἀνοίγανε, καὶ πρὶν νὰ προφθάσῃ νὰ φύγῃ, πῆρε φωτιὰ τὸ μπαροῦτι, τοὔκαψε τὰ μαλλιά του, τοὔβγαλε καὶ τὰ μάτια! Τὸν ἀνεβάζανε 'ς τὸ σπίτι του μισοζώντανο. Σὰν τόνε στρώσανε 'ς τὸ μιντέρι, καὶ προσμένανε τὸ γιατρὸ ἀπ' ἕνα ἄλλο χωριό, καὶ μαζευτήκανε ὅλες ἡ κλαψάρες γρηὲς τῆς γειτονιᾶς, καὶ βλέπανε τὴ μάννα νὰ μαλλοσέρνεται, καὶ τὸν Κώστα νὰ μουγκρίζῃ ἀπὸ τὸν πόνο, ἀρχίσανε κι' αὐτὲς τὰ μοιρολόγια, κι' ἤ-

Digitized by Google

τανε χειρότερο ἀπὸ λείψανο! Ἤμουν κ' ἐγὼ ἐκεῖ, δώδεκα χρονῶν παιδί, κ'ἔβλεπα. Κι' αὐτὸ δὲν ἤτανε τίποτε. Τὸ μεγάλο κακὸ γένηκε σὰν πρόβαλε ἡ χαριτωμένη ἐκείνη κοπέλλα μὲ τὴ θειά της, χλωμὴ σὰν τὸ θειαφοκέρι, τὰ δυό της μεγάλα μάτια ὀρθάνοιχτα ἀπ' τὴν τρομάρα, τὸ στόμα της ἄλαλο, καὶ μήτε σταλαγματιὰ δάκρυο! Ποῦ δάκρυα τέτοιες ὧρες! αὐτὰ ἔρχονται ὕστερα, σὰν περάσ' ἡ φορτοῦνα καὶ μαλακώσ' ἡ καρδιά μας.

Θυμοῦμαι σὰν τὴν ἔννοιωσε ὁ καϋμένος ὁ Κώστας σιμά του, καὶ γύρεψε νὰ τῆς πῆ πῶς δὲν ἔχει τίποτε, καὶ πῶς γλήγορα θὰ γιάνῃ. Ἡ φωνή του δὲν ἀκούστηκε πολλὴ ὥρα, γιατὶ ἄξαφνα ἡ μοιρολογίστρα ἡ θειὰ Περμαθοῦλα ξέσπασε 'ς ἕνα μοιρολόγι ποῦ τρόμαξε ὅλη τὴ γειτονιά! κ' ἡ ἄλλες ἡ γρηές, δός του καὶ νὰ ἀναρροφοῦνε, μὲ τὴν ποδιὰ 'ς τὰ μάτια!

Μέσα 'ς ὅλη ἐκείνη τὴν παραζαλη, μόνο τὸ κορίτσι βαστάχτηκε. Σηκώθηκε σὰν βασίλισσα ἀνάμεσά τους, καὶ τὲς πρόσταξε νὰ σωπάσουνε! Καὶ τότες ἐφάνηκε ὁ ἀληθινὸς χαρακτῆρας τῆς σπάνιας αὐτῆς γυναίκας. Καὶ σώπασε ὁ κόσμος, καὶ στρώσανε τὸ στρῶμα, καὶ βάλανε τὸ παιδὶ μέσα. Κι' ἀπὸ μοιρολογίστρες, γενήκανε ὅλες γιάτραινες τώρα! Ἄλλη ἔφερνε τρανταφυλλόπηττες, ἄλλη μολόχες, κι' ἄλλη θαμματουργὲς εἰκόνες γιὰ νὰ γλυτώσουνε τὸ παιδί. Κατὰ τὰ μεσάνυχτα, σὰν βασανίστηκε ἀρκετὰ ὁ καϋμένος ἀπ' τὲς πολλὲς περιποίησες, ἔφθασε κι' ὁ γιατρός. Καὶ ἅμα τὸν εἶδε, μᾶς εἶπε πῶς δὲν ἔχουνε γιατρειὰ τὰ μάτια του!

Σαράντα μέρες καὶ σαράντες νύχτες καθούτανε ἡ δόλια Δέσποινα πλάγι του! Τῆς λέγανε πῶς ἤτανε καὶ ντροπῆς νὰ ξημερώνεται ἔτσι μιὰν ἀρραβωνιασμένη κοπέλλα 'ς τὸ πλάγι ἑνὸς παλληκαριοῦ. «Αὐτὸς εἶνε ὁ ἄντρας μου, γύριζε κ' ἔλεγε. Δὲν ἔχω νὰ δώσω σὲ κανένα λόγο· θὰ τὸν γιατρέψω κι' ἀπὲ θὰ τὸν πάρω.» καὶ πνιγούτανε ἡ φωνή της 'ς τὰ δάκρυα.

Ὁ κόσμος τἄπαιρνε γιὰ λόγια τῆς λύπης καὶ τῆς στενοχώριας τοῦτα. Σὰν σηκώθηκε ὅμως ὁ Κώστας, καὶ τὸν πῆρ' ἕνα πρωὶ ἀπὸ τὸ χέρι καὶ πῆγε 'ς τὸ σπίτι της, κ' ὕστερα στολίστηκε, καὶ μαζὶ μὲ τὴ θειά της, (ποῦ δὲν τῆς ἔπεφτε λόγος 'ς τὴν ὑπόθεσι, ἂν καὶ δὲν τὤθελε), πηγαίνανε οἱ τρεῖς τους 'ς τὴν ἐκκλησιά, τότες τρίψανε τὰ μάτια τους ὅλοι, καὶ φωνάξανε, — κρῖμα 'ς τὸ κορίτσι!

—Κρῖμα 'ς ἐσᾶς ποῦ τὸ θαρρεῖτε, φώναξε κ' ἡ Δέσπω, ἁπλώνοντας τὤμορφο χέρι της μὲ τὸ μπιμπιλωτὸ τὸ μανίκι.

Γιὰ καλή τους τύχη ὁ παπᾶς, συγγενὴς ὄντας τοῦ Κώστα, καὶ ξέροντας πῶς ἡ Δέσποινα εἶχε καλὰ προικιά, ἀπ' τὴ μάννα της, δὲν ἔβγαλε δυσκολίαις 'ς τὸ μέση. Καὶ σὲ μιὰν ὥρα μέσα ὁ Κώστας δὲν εἶχε παρὰ ἕνα πρᾶμμα νὰ λυπᾶται, ποῦ δὲν μποροῦσε νὰ δῆ τί θησαυρὸ τοῦ χάρισε ὁ Θεός. Καὶ 'ς αὐτὸ τὸ δυστύχημά του ἀπάνω χο ράτευε ὁ κακομοίρης, κ' ἔλεγε πῶς τοὔφερε κ' ἕνα καλὸ ἡ στραβομάδα, ποῦ τὸν πάντρεψε πλειὸ γλήγορα!

Ἡ ἀγάπη, ἡ ἀληθινὴ ἀγάπη ποῦ τὰ κάνει ὅλα μέλι καὶ γάλα, ἄρχισε ἀμέσως νὰ βασιλεύῃ 'ς τὸ σπιτικό τους. Ἤτανε Αὔγουστος, κ' εὐθὺς ἀνασκουμπώθηκε 'ς τὴ δουλειὰ ἡ Δέσποινα. Εἶχε μεγάλα σχέδια 'ς τὸ νοῦ της. Ἤτανε περήφανη καὶ φιλόδοξη, καὶ τὤβαλε 'ς τὸ νοῦ της νὰ δείξῃ 'ς τὸν κόσμο ποῦ τὴν λυπούτανε, τί μπορεῖ νὰ κάμῃ μιὰ Στραβοκώσταινα.

Ὁλομερῆς ἡ Δέσποινα δούλευε 'ς τὸ χωράφι, κι' ὁ Κώστας πότε νερὸ κουβαλοῦσε τὸν τοῖχο τοῖχο, πότε ἐληές, πότε σῦκα. Καμμιὰ φορὰ ἔπαιρνε καὶ τὸ νταμπουρᾶ του καὶ τραγουδοῦσε τῆς λυγερῆς του ἐκεῖ ποῦ δούλευε.

Ἔτσι πέρασαν κἄνα δυὸ χρόνια. Γεννήθηκε καὶ τὸ μωρό τους, κι' ὁ κόσμος τώρα εἶχε νὰ κάμῃ μὲ τὴ μεγάλη καλοτυχιὰ ποῦ ἔπεσε 'ς τὸ σπίτι τῆς Στραβοκώσταινας. Τόσο, ποῦ πολλὲς κοπέλλες χωρατεύοντας λέγανε πῶς θὰ γυρέψουνε κι' αὐτὲς στραβὸν ἄντρα! Ὅ,τι ἔπιανε ἡ κυρὰ Δέσποινα, γινούτανε μάλαμμα Τὰ μαξούλια της ἤτανε τὰ καλλίτερα, κι' ὁ κόσμος ἐπλέρωνε καὶ κἄτι τις παραπάνω γιὰ ν' ἀγοράσῃ ἀπ' τὰ χωράφια της. Χωράφια λέγω, γιατὶ ἤτανε τρία χωράφια τώρα κ' ὕστερα γενήκανε ὅλα ἐκεῖνα ποῦ εἴδετε.

Σὰν πέρασαν ἄλλα δυὸ τρία χρόνια, ἡ κυρὰ Δέσποινα δὲν δούλευε πλειὸ ἀπατή της. Εἶχε πλῆθος δουλευτάδες καὶ παραγυιούς. Ἤτανε ἀρχόντισσα τώρα, καὶ τῆς ἔπρεπε. Κανένας δὲν τὴν ζήλευε, γιατ' ἡ καρδιά της ἔμενε ἡ ἴδια πάντοτε. Ὅλοι τὴν ἐσεβούντανε, καὶ τὴν ἐφοβούντανε κιόλας, γιατὶ ὁ λόγος της εἶχε βάρος καὶ δύναμι. Κατάντησε νὰ πηγαίνῃ ὁ κόσμος νὰ τὴ συβουλεύεται 'ς τὲς διαφορές του. Τέτοιο κεφάλι ἀντρίκιο ἔχει μέσ' 'ς τὰ γυναίκεια της κάλλη.

Ὁ Κώστας, δὲν τοῦ ἐρχούτανε νὰ μὴν ἔχῃ κι' αὐτὸς μιὰ δουλειὰ ὁ καϋμένος, κ' ἔγεινε ψάλτης. Μὰ τώρα τὴν παράτησε τὴν ψαλτική. Ἡ διασκέδασίς του τώρα εἶνε νὰ βάζῃ τὸν Πέτρο του νὰ τοῦ διαβάζῃ ἱστορίες τὸ βράδυ. Τὴ μέρα, πότε μὲ τοὺς γειτόνους, πότε μὲ τὲς μικροδουλειές του, περνᾷ τὸν καιρό του. Ἡ Κυρὰ Δέσποινα, ἂν καὶ τὰ χτήματα τώρα τὰ κυττάζει ὁ Πέτρος, δὲν βρίσκει καιρὸ νὰ καθήσῃ καὶ νὰ συχάσῃ. Πότε μὲ τὸ σπίτι της, πότε μὲ τὰ πάθηα τῶν γειτόνων της, ὅλο σὲ δουλειὰ βρίσκεται. Ποῦ πηγαίνει καὶ ξετρυπώνει ἕνα σωρὸ φτώχιες καὶ συφορές, κ' ἐγὼ δὲν ξέρω. Ἀλλοῦ δίνει δουλειὰ γιὰ βοήθεια, ἀλλοῦ παράδες, ἀλλοῦ ροῦχα, ἀλλοῦ καρπό. Ἡ χαρά της εἶνε νὰ κάνῃ

Digitized by Google

καλό. Ὅποιος ξένος ἔλθῃ 'ς τὸ χωριό μας, θὰ πάγῃ 'ς τῆς Στραβοκώσταινας. Αὐτὸ ἔγεινε καὶ μὲ λόγου σας.

— Μεγάλη μου εὐτυχία, καθὼς ποῦ ἔγεινε, εἶπα τοῦ Δασκάλου, καὶ δυστυχία μου ποῦ δὲν εἴξερα σὲ ποιᾶς ἀληθινῆς βασίλισσας παλάτι κοιμήθηκα χθὲς τὸ βράδυ. Ἄχ, καὶ νὰ τὤξερα! Κύριος οἶδε πότε θὰ ξαναπεράσω ἀπ' τὸ χωριό σας.

Ἐδῶ χωριστήκαμε, ὁ δάσκαλος γύρισε πίσω, κ'ἐγὼ τράβηξα μπρός, κατὰ τὸν κάμπο μας, ποῦ ἄρχισε νὰ μισοφαίνεται τώρα.

ΑΡΓΥΡΗΣ ΕΦΤΑΛΙΩΤΗΣ

Ἡ κατωτέρω δημοσιευομένη πολλοῦ λόγου ἀξία ἐπιστολὴ τοῦ Λευκαδίου ποιητοῦ κατ'ἐπίμονον παράκλησιν παρεχωρήθη ἡμῖν πρὸς δημοσίευσιν ὑπὸ τοῦ συνταγματάρχου κ. Ἀν. Στράτου πρὸς ὃν ἀπευθύνεται. Εἶνε δὲ ἀπάντησις πρὸς ἐπιστολὴν αὐτοῦ ἐν τῇ ὁποίᾳ ἀπελογεῖτο ὑπὲρ τοῦ Γώγου Μπακόλα, ὃν ὁ μὲν Βαλαωρίτης θεωρεῖ προδότην, ἄλλοι δὲ τοὐναντίον ἄνδρα φιλόπατριν καὶ ἐντιμότατον ἀγωνιστήν.

Σ. τ. Δ.

ΑΝΕΚΔΟΤΟΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΟΥ ΒΑΛΑΩΡΙΤΟΥ

Ἐν Λευκάδι τῇ 22 Αὐγούστου 1868.

Φίλτατε Ἀνδρέα,

Μεταξὺ τῶν εὐγενεστέρων ἠθικῶν εὐχαριστήσεων ἃς δύναται ν' ἀπολαύσῃ ἡ ἀνθρώπινος καρδία ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ, ἀναμφιβόλως πρέπει ν' ἀριθμήσῃ τις καὶ τὴν στιγμὴν καθ' ἣν δύο ψυχαί, δύο διάνοιαι, μυστικῶς ἐμφορούμεναι ὑπὸ τῶν αὐτῶν ἰδεῶν ἢ ἐμπνεόμεναι ὑπὸ τῶν αὐτῶν αἰσθημάτων νοερῶς συναντῶνται, συσκέπτονται, συναποφασίζουσι εἰς τὸ πεῖσμα τῶν περιστάσεων καὶ τῆς διαχωριζούσης αὐτὰς διαστάσεως. Τοιούτου ἀνεκτιμήτου πλεονεκτήματος πρόξενος ὑπῆρξε δι' ἐμὲ ἡ ἀδελφικὴ ἐπιστολή σου, ἣν καὶ ἀνέγνωσα ἐπανειλημμένως, συναισθανόμενος ἀνέκφραστόν τινα τέρψιν ἐπὶ τῇ ἀναμνήσει τῶν τεθνεώτων ἡρώων καὶ τῇ περιγραφῇ τῶν στρατηγικῶν θέσεων ἃς περιῆλθον ἀκαριαίως διὰ τῆς φαντασίας καὶ ἐφ' ὧν ἀρέσκομαι νὰ καταφεύγω ὁσάκις αἰσθάνομαι ὅτι ἔχω ἀνάγκην νὰ ἀναρρώσω ἐκ τῆς χαυνώσεως, ἐκ τῆς νάρκης ἥτις μὲ καταλαμβάνει πολλάκις ἐξερχόμενον τῆς παλαίστρας τοῦ Ἑλληνικοῦ πολιτικοῦ βίου.

Φίλτατε Ἀνδρέα! Σὺ γνωρίζεις, ὅτι ἀπὸ δεκαοκταετίας ἤδη μόλις ἡλικιωθεὶς εἰς ἐποχὴν καθ' ἣν τὸ πλεῖστον μέρος τῶν συγγενῶν καὶ τῶν φίλων μου κατεῖχον μερίδα οὐχὶ εὐκαταφρόνητον τῆς ἐν Ἑπτανήσῳ ἐξουσίας — ὅτε πᾶσα ἐκ μέρους μου προκαλουμένη ἀντίδρασις κατὰ τῆς καθεστώσης Κυβερνήσεως ἐδύνατο νὰ συνεπιφέρῃ δεινὰ ἀκαταλόγιστα — ὅτε ἡ ὑψηλὴ ἀστυνομία (ἥτις ἂς τὸ εἴπωμεν ἐν παρόδῳ ἦτο ἠπιωτέρα τῆς ἐν Ἑλλάδι σήμερον καθιερωθείσης τρομοκρατίας) ὅτε ἡ ὑψηλὴ ἀστυνομία ἐξεσφενδόνιζεν ἐπὶ τῶν ξηροσκοπέλων ὅσους ἀπετόλμων ν' ἀντιμετωπίζωσι τὴν αὐθαιρεσίαν τῶν Μεγάλων ἁρμοστῶν — ὅτε ἐκ τῆς ἐλευθέρας Ἑλλάδος οὐδεμία ἤρχετο πρὸς ἡμᾶς ἐμψύχωσις καὶ ὅτε ὁ κόσμος ὅλος ἐκήρυττεν ἡμᾶς παράφρονας — ἐγὼ ἀδιστάκτως συνετάχθην τῇ ἐθνικῇ μερίδι καὶ μόλις εἰσελθὼν ἐν τῷ βουλευτηρίῳ ὤμοσα καὶ μέχρι τέλους ἐτήρησα ἀπαραβίαστον τὸν ῥιζοσπαστικὸν ὅρκον. Ἐπολέμησα κατὰ τῶν συγγενῶν μου, ἐπολέμησα καθ' ὁλοκλήρου τῆς κοινωνικῆς τάξεως, εἰς ἣν ἀνῆκον, ἐπολέμησα κατὰ τῶν ἰδίων συμφερόντων μου καὶ ἐπολέμησα ὑπὲρ μιᾶς ἰδέας, ἥτις τῷ καιρῷ ἐκείνῳ παρίστατο τοῖς πᾶσιν ὡς ὄνειρον νοσούσης φαντασίας.

Συγχρόνως τότε ᾐσθάνθην ἐν ἐμοὶ ἀναπτυσσόμενον τὸ αἴσθημα τῆς ἡρωϊκῆς ποιήσεως καί, συνδυάζων τὴν πολιτικὴν ἰδέαν ἣν ἐπεδίωκα μετὰ τῶν ἐθνικῶν παραδόσεων αἵτινες ἐπλήρουν τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν μου, ἔκτοτε συνεταύτισα τὸ πολιτικόν μου στάδιον μετὰ τοῦ ποιητικοῦ πεποιθὼς ὅτι τὸ μέλλον καὶ ἡ ζωὴ τῆς Ἑλλάδος δὲν ἠδύναντο νὰ πηγάσωσι παρὰ ἐκ τῆς συγχωνεύσεως, παρὰ ἐκ τῆς ἀφομοιώσεως τῆς πολιτικῆς ἰδέας μετὰ τοῦ ποιητικοῦ αἰσθήματος.

Ἡ ἕνωσις τῆς Ἑπτανήσου ἦτο πολιτικὸν πρόγραμμα, ἀλλ' ἦτο συγχρόνως καὶ θέμα ἐθνικῆς ποιήσεως· τὴν ἠσπάσθην λοιπὸν ἀπὸ καρδίας καὶ εὐχαριστῶ τὸν θεὸν ὅτι μὲ ἠξίωσε νὰ ἰδῶ αὐτὴν πεπληρωμένην καθὼς θὰ ἴδωμεν ἢ θὰ ἴδωσιν αἱ ἐπερχόμεναι γενεαὶ πληρουμένην πᾶσαν ἄλλην ἰδέαν τοῦ αὐτοῦ ὕψους καὶ τῆς αὐτῆς φύσεως.

Τελεσθείσης τῆς ἑνώσεως, συνηντήθημεν, φίλτατε Ἀνδρέα, ἐπὶ τῆς αὐτῆς πολιτικῆς παλαίστρας, οὐχὶ ὡς ἀντίπαλοι ἀλλ' ὡς ἀδελφοί, ὡς ὑπηρέται τῆς αὐτῆς ἰδέας. Ὑπεστηρίξαμεν καὶ ἐκραταιώσαμεν μίαν Βασιλείαν σαλευομένην ὑπὸ τῶν κομμάτων τῆς ἐν κρυφῷ εἰσέτι βρυχωμένης ἐπαναστάσεως καὶ ἐν μέσῳ μυρίων ἠθικῶν καὶ ὑλικῶν βασάνων κατωρθώσαμεν νὰ συντάξωμεν καὶ νὰ ὑπογράψωμεν τὸ μέγα συμβόλαιον, δι' οὗ ἔπρεπε νὰ συζήσῃ ἐν ἁρμονίᾳ καὶ ἐν ἀγάπῃ ὁ θρόνος μετὰ τοῦ πολυτλήμονος λαοῦ τῆς Ἑλλάδος.

Ἀλλὰ καταρτισθέντος τοῦ πολιτεύματος συνῃσθάνθημεν ἅπαντες ὅτι ἡ ἐσωτερικὴ τοῦ κράτους διοργάνωσις, ἡ ζωὴ τῆς Ἑλλάδος, ἡ ἠθικὴ ἀνύψωσις τοῦ Ἕλληνος δὲν ἐδύναντο νὰ ἐπιτευχθῶσι διὰ μόνης τῆς αὐστηρᾶς ἐφαρμογῆς τοῦ πρὸ μικροῦ καθιερωθέντος πολιτεύματος καὶ ὅτι ὑψηλότεραι ἀνάγκαι καὶ ἱεραὶ πρὸς τοὺς δούλους ὁμοφύλους ὑποχρεώσεις μᾶς ἐβίαζον νὰ δώσωμεν ἔναρξιν, νὰ χαράξωμεν ἓν πολιτικὸν σύστημα τεῖνον εἰς τὴν ὁριστικὴν τοῦ ἔθνους ἀποκατάστασιν, τουτέστι μᾶς ἐβίαζον νὰ παραδεχθῶμεν ὡς πολιτικὴν ὁμολογίαν τὴν ἀέναον ἐκ μέρους ἡμῶν προσπάθειαν πρὸς ἀπελευθέρωσιν τοῦ γένους. Τὸ πανάρχαιον λοιπὸν θέμα τῆς ἐθνικῆς ποιήσεως, ἡ οὐσία αὐτή, ἡ ψυχή, τὸ ὄνειρον τοῦ μεσαιωνικοῦ Ἑλληνισμοῦ μετεβάλλετο πάλιν εἰς πολιτικὸν πρόγραμμα καὶ ἑκατὸν περίπου βουλευταὶ εὑρέθησαν ἕτοιμοι νὰ ὁμολογήσωσι τὸ σύμβολον τῆς Ἑλληνικῆς πίστεως.

Μὲ ἤκουσες τότε ἀγορεύοντα ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου καὶ πρὶν ἢ λήξῃ ἡ βουλευτικὴ ἐκείνη σύνοδος, εἶδες ἐμφανιζόμενον καὶ τὸν Διάκον μου, καθὼς ὅτε ὑπεστήριζα ἐν Ἑπτανήσῳ τὴν Ἕνωσιν συγχρόνως ἐξέδιδα τὰ Μνημόσυνα καὶ τὴν Εὐφροσύνην μου πρὸς ἀπόδειξιν καὶ ὑποστήριξιν τῆς ἀμετατρέπτου δοξασίας μου ὅτι πᾶν ἐθνικὸν πολιτικὸν πρόγραμμα πρέπει νὰ συζεύγνυται παρ' ἡμῖν μετὰ μιᾶς μεγάλης ποιητικῆς παραστάσεως ἐνδεικνυούσης τὸ ἀδιαίρετον, τὸ ἑνιαῖον τῶν προσπαθειῶν, τῶν ἀγώνων τοῦ ἔθνους

Digitized by Google

πρὸς ἐπίτευξιν ἑνὸς πάντοτε καὶ τοῦ αὐτοῦ σκοποῦ.

Ἂν εἰργάσθην μετὰ στοργῆς, μετ' αὐταπαρνήσεως, μετ' ἀφοσιώσεως ἐπὶ τῆς ἰδέας ταύτης, μόνος ὁ θεὸς τὸ γινώσκει. Ἐν ᾧ δὲ ἤρχιζε ν' ἀναζωογονῆται ὀλίγον κατ' ὀλίγον ὁ δοῦλος Ἑλληνισμός, ἐν ᾧ ἀνεφύοντο καὶ ἀνεβλάστανον ἐκ τοῦ γηραιοῦ κορμοῦ τῆς Ἑλληνικῆς ἐθνότητος χλοεραὶ παραφυάδες προαγγέλλουσαι προσεχῆ καὶ πλήρη ἀνάστασιν, αἴφνης τὸ οἰκοδόμημα ὅλον τῶν ἐλπίδων καὶ τῶν ὀνείρων μου καταπίπτει, αἱ προσδοκίαι μου μεταβάλλονται εἰς ἐρείπια καὶ ἐπ' αὐτῶν ἐκάθησαν γλαῦκες νυκτερόβιοι καὶ ἔψαλλον καὶ ψάλλουσι τὰς νυκτερινὰς ὑμνῳδίας των. Ἡμεῖς δὲ τὰς ἀκούομεν καὶ τὰς ἀκούει ἡ Κρήτη καὶ τὰς ἀκούει ἡ δεδουλωμένη Ἑλλὰς καὶ κανεὶς δὲν ἐγείρεται καὶ κανεὶς δὲν τολμᾷ νὰ τὰς ἀποδιώξῃ ἐκεῖθεν. Ἐκάθησαν ἐπὶ του τραχήλου μας καὶ ὁ κόσμος ὅλος μὲ βλέμμα ἀπαθὲς παρίσταται μάρτυς τῆς ἐνεργουμένης ἐξοντώσεως, οὐδ' ἐπιχειρεῖ τις νὰ διασκορπίσῃ τὰ ἀποτρόπαια ὄρνεα δι' ἑνὸς σφυρίγματος ἢ δι' ἑνὸς ποδοκροτήματος.

Δὲν μὲ φοβίζει, φίλτατε Ἀνδρέα, τὸ σύστημα, δι' οὗ κυβερνᾶται σήμερον ἡ Ἑλλάς. Ὄχι· ἀλλὰ μὲ ἀπελπίζει ἡ ἀδράνεια, ἡ ἀπάθεια ἑνὸς λαοῦ μὴ δυναμένου νὰ καταμετρήσῃ τὸ βάθος τοῦ χάσματος, ὅπερ σκάπτεται πρὸ τῶν ποδῶν του, καὶ μὴ ἔχοντος τὴν δύναμιν νὰ ἐπιμείνῃ ὑποβαλλόμενος εἰς θυσίας καὶ εἰς στερήσεις χάριν μιᾶς μεγάλης ἐθνικῆς ἰδέας. Πέρυσι σφριγῶν ἠπείλει τὸν κόσμον ὅλον, σήμερον ταπεινὸς καὶ πειθήνιος λακτίζεται ἀνηλεῶς καὶ οὔτε τὰ ἱερά του δικαιώματα ἐγείρεται νὰ ὑπερασπίσῃ. Τοιαύτην ἠθικὴν κατάπτωσιν δὲν ἐπίστευα νὰ τὴν ἴδω, φίλτατε Ἀνδρέα, καὶ ὅμως αὐτὴ ὑπάρχει, τὸ δὲ νόσημα εἶνε σπουδαῖον, ἔχει ῥίζας βαθείας καὶ μόνον διὰ μιᾶς σκληρᾶς ἐγχειρήσεως δύναται νὰ θεραπευθῇ.

Ἐν τούτοις πίστευσον ὅτι ἡ γενικὴ παραλυσία κατέλαβε καὶ τὴν φαντασίαν μου. Τὸ εἶδος τῆς ποιήσεώς μου δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ ὅταν τὸ ἔθνος κοιμᾶται· ὁ οἶστρος, ἡ ἔμπνευσις δὲν διεγείρεται ἐν ἐμοὶ ἐκ τοῦ θεάματος τῶν διαυγῶν ναμάτων ἑνὸς ῥύακος ἢ ἐκ τῆς μελῳδικῆς ἁρμονίας τῶν φθόγγων τῆς ἀηδόνος ἢ ἐκ τῆς γαληνιαίας πλημμύρας τῶν σεληνιακῶν ἀκτίνων. Ὄχι. Ἐγὼ δὲν δύναμαι νὰ ψάλλω παρ' ὅταν τὸ ἔθνος μου βρυχᾶται, δὲν οἰστρηλατοῦμαι παρ' ὅταν ἡ Ἑλλὰς οἰστρηλατεῖται. Τότε τὰ ὀστᾶ τῶν τεθνεώτων ἐγείρονται ἐνώπιόν μου, περιβάλλονται αὐτομάτως τὴν ἀρχαίαν σάρκα των, βλέπω τὸ αἷμα ῥέον ἐκ τῶν πληγῶν των, ἀκούω τοὺς παλμοὺς τῶν καρδιῶν των κρούοντας θορυβωδῶς τὰ ἡράκλεια στέρνα των, ἀτενίζω τοὺς κεραυνοὺς τῶν βλεμμάτων των καὶ θερμαινόμενος ἐκ τῆς φλογός, ἥτις ἀστράπτει ἀπὸ τῶν χειλέων των στιχουργῶ τότε, ἀγορεύω, ζῶ, δαιμονίζομαι.

Πρὸς ποίους τώρα ν' ἀπευθυνθῇ τις καὶ πόθεν νὰ ἐλπίσῃ; Προσμένεις ἆρά γε νὰ μάθῃς παρ' ἐμοῦ ὅτι καταβορβορωθεῖσα ἤδη ἡ Ἑλλὰς δὲν γνωρίζω πλέον εἰς τίνος ποταμοῦ τὰ ῥεύματα δύναται νὰ βαπτισθῇ ὅπως καθαρίσῃ τὴν ψυχὴν καὶ τὸ σῶμα ; Ἡ Κρήτη ἀγωνιᾷ, λειποθυμεῖ, ἀποθνήσκει. Καὶ νομίζεις ἆρά γε φίλτατε Ἀνδρέα, ὅτι μετὰ τὸ φοβερὸν τοῦτο δυστύχημα θὰ δυνηθῶμεν νὰ προφέρωμεν λόγον περὶ ἐθνικῆς ἀποκαταστάσεως χωρὶς νὰ μᾶς χλευάσωσι, χωρὶς νὰ μᾶς ὑβρίσωσι, χωρὶς νὰ μᾶς στρέψωσι τὰ νῶτα μετὰ περιφρονήσεως πάντες ὅσοι ἐχλευάσθησαν, ἐνεπαίχθησαν ἐπροδόθησαν ὑφ' ἡμῶν ;

Ἐκ πάντων τούτων, ἀκριβέ μου φίλε, δύνασαι νὰ ἐννοήσῃς ἀκριβῶς ὑπὸ ποίων αἰσθημάτων κατακυριεύεται ἡ καρδία μου· ἂν αἱ πολλαί μου οἰκογενειακαὶ ἀσχολήσεις δὲν μὲ ἠνάγκαζον νὰ μένω ἐνταῦθα, ἔσο βέβαιος, θὰ ἠρχόμην νὰ σὲ ἀσπασθῶ ἐκ τοῦ πλησίον. Ἠθέλαμεν ἐπισκεφθῇ τοῦ Γώγου τὴν Λαγκάδα καὶ τότε ἤθελον σοὶ εἴπῃ διὰ ποίους λόγους ὁ πελώριος ἐκεῖνος γίγας ἔπρεπε νὰ τιμωρηθῇ ἀσπλάγχνως παρὰ τῆς ἐθνικῆς ποιήσεως. Δὲν ἀρκεῖ ἡ ἀνδρεία. Ὁ ἥρως ποιητικῆς τινος παραστάσεως πρέπει νὰ φέρῃ τὸ μέτωπον καθαρὸν καὶ πρέπει ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ νὰ μὴ ἐγεννήθῃ ἄλλη ἰδέα παρὰ τὸ αἴσθημα τῆς πρὸς τὴν πατρίδα ἀπολύτου ἀφοσιώσεως.

Πολιτικὰς εἰδήσεις δὲν ἔχω νὰ σοὶ κοινοποιήσω. Ὁ Κουμουνδοῦρος παρητήθη τῆς ὑποψηφιότητός του καὶ ἡ ἀρειμάνιος Μάνη ἔκυψε τὸν αὐχένα ἐνώπιον τῆς θελήσεως ἑνὸς Σατράπου. Ὁ κόσμος φωνάζει, καταγγέλλει τεκταινομένην τινὰ συνωμοσίαν κατὰ τοῦ πολιτεύματος, ὁ τύπος ὅλος κραυγάζει «γρηγορεῖτε» καὶ ἐν τοσούτῳ τὸ πολίτευμα πράγματι ὑπάρχει ἤδη κατηργημένον καὶ μόνον ἔμεινεν ἡ σκιὰ καὶ τὸ λείψανόν του ἰχνογραφημένον ἐπὶ τοῦ χάρτου.

Σὲ ἀσπάζομαι, φίλτατε Ἀνδρέα, καὶ σὲ παρακαλῶ νὰ μοῦ ἀσπασθῇς γλυκὰ γλυκὰ τὸν γηραιὸν πατέρα σου.

Ὡς ἀδελφὸς

Αριστοτελης Βαλαωριτη

Digitized by Google

Η ΛΥΓΕΡΗ

Συνέχεια· ἴδε σ. 27.

Ὁ Γεώργιος ἔπαυε τότε τὴν ἀγανάκτησίν του, ἐστήλωνεν εἰς τὸ κενὸν τοὺς ὀφθαλμούς, ὡς νὰ συνέλεγεν ἰδέας, κ' αἴφνης ἀπήντα μὲ τὸ ἀφῃρημένον ὕφος ἰδανιστοῦ:

— Τί κι' ἂν τὴν κλέψω !— μήπως θὰ κλέψω καὶ τὴν καρδιά της . . .

Ὁ Βρανᾶς ἤδη ἀνεκουφίζετο μεγάλως, ἀκούων τὰς κατηγορίας τῶν συναδέλφων του ἐναντίον τῆς οἰκογενείας Στριμμένου. Πολλὰς ἐκ τούτων εὕρισκεν ἀνυποστάτους, τινὰς ἀδίκους, ἄλλας μωράς. Δὲν εἶχεν ὅμως ποτὲ τὴν ὑπερηφάνειαν νὰ ἐλέγξῃ τοὺς συκοφάντας, νὰ ὑπερασπισθῇ τοὺς ἀδικουμένους. Ὄχι· ἄφινε τοὐναντίον νὰ λέγουν ὅ τι θέλουν. Ηὔχετο ἐνδομύχως νὰ γίνωνται πιστευτὰ καὶ κάποτε συνέτεινε πρὸς τοῦτο, περιβάλλων διὰ μειδιάματος ἐλαφροῦ ἢ καγχασμοῦ παραδόξου τὰς καταγγελίας, οἱονεὶ ἐπισημοποιῶν κ' ἐπικυρώνων αὐτάς. Ἄ ! ἡ δυσφημία τοῦ ὀνόματος τῆς Ἀνθῆς ἦτο ἀπόλαυσις γλυκεῖα εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ νεανίου. Τὴν ἐπεζήτει πανταχοῦ εἰς τὰ οἰνοπωλεῖα καὶ τὰ μαγειρεῖα, εἰς τὰς αὐλείους συναθροίσεις τῶν γυναικῶν καὶ εἰς τῶν γραϊδίων τοὺς φλυάρους ὁμίλους . . .

Διὰ τὸν αὐτὸν σκοπὸν ἐσύχναζε περισσότερον ἤδη καὶ εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Παντελῆ Καινουρίου. Ὁ Δημήτρης καὶ πρὶν ἀκόμη, ἐκάλει συχνὰ τὸν φίλον του εἰς τὴν πατρικὴν οἰκίαν εἰς γεῦμα ἢ δεῖπνον ἀλλὰ σπανίως ὁ Γεώργιος ὑπεχώρει εἰς τὰς προσκλήσεις αὐτὰς τοῦ φίλου του. Ἀφ' ὅτου μάλιστα παρεπονέθη εἰς αὐτὸν ἡ Ἀνθὴ καὶ ἐννόησεν ὁ νεανίας ὅτι ἡ λυγερὴ ἐζηλοτύπει καὶ ὑπωπτεύετο τὴν Βασιλικήν, ἔπαυσεν ἐντελῶς νὰ συχνάζῃ εἰς τὴν οἰκίαν. Δὲν ἤθελεν αὐτὸς νὰ λυπήσῃ τὴν ἀγάπην του . . . Ἔπειτα, νὰ εἰπῇ κανεὶς τὴν ἀλήθειαν, δὲν εἶχε καὶ ἄδικον ἡ Ἀνθή. Ἐκείνη ἡ Βασιλικὴ μόλις φανῇ εἰς τὴν θύραν τὸν κυττάζῃ κατάμματα μ' ἐκεῖνα τὰ παιγνιδιάρικα καὶ καστανὰ 'μάτια της ὡς νὰ τοῦ λέγῃ : «Ἀγάπα με ! ἀγάπα με ! . . .» Ἀλλὰ δὲν ἠξεύρει λοιπὸν αὐτὴ ὅτι ὁ νέος ἀγαπᾷ ἄλλην ; Καὶ τάχα σοῦ κάνει καὶ τὴν εὔμορφην·— τ' ἄχυρα !

Τώρα ὅμως ὅτε τὰ ἐμπόδια αὐτὰ ἔλειψαν, ὁ Βρανᾶς ἐσκέπτετο ὅτι δὲν εἶχε λόγον νὰ δυσαρεστῇ τὸν φίλον του. Ἔπειτα, ἀδελφέ, ποῦ νὰ ὑπάγῃ νὰ σκοτώσῃ τὸν καιρόν του κανείς ; Νὰ καθήσῃ εἰς τὸν οἰκίσκον του· ἔ, αὐτὴ ἡ ἀναθεματισμένη τὸν ἔκαμε νὰ εὑρίσκῃ ἀνυπόφορον τὴν πτωχήν του μητέρα, ἄνοστον τὴν οἰκιακὴν ἑστίαν. Νὰ ὑπάγῃ εἰς τῆς ἀδελφῆς του — μικρομάννα ἡ δόλια, τὸ ἕνα παιδὶ κλαίει ἐδῶ, τ' ἄλλο φωνάζει ἐκεῖ, ὥστε φεύγει εὐθὺς μόλις φθάσῃ. Ἡ δουλειὰ εἶνε καλή, τὸ κρασὶ καλλίτερον καὶ ἡ συντροφιὰ τοῦ Καινούριου ἀκόμη καλλιτέρα. Βλέπει τριγύρω του μορφὰς γελαστάς, ἀφελεῖς αἱ ὁποῖαι τὸν ἀτενίζουν ὡς ἀδελφόν. Εὑρίσκει μητρικὰς φροντίδας ἐκ μέρους τῆς οἰκοδεσποίνης, πατρικὴν στοργὴν παρὰ τοῦ Παντελῆ, ὥστε νομίζει ὅτι εἶνε μέσῳ ἰδικῆς του οἰκογενείας . . .

Καὶ ἦτο τῷ ὄντι ὁ Βρανᾶς, ἦτο ἐκεῖ μέσῳ ἰδικῆς του οἰκογενείας. Δὲν τὸ κατενόει ἀκόμη εὐκρινῶς· ἀλλ' ἡ καρδία του τῷ ὑπεδείκνυεν ὅτι ἐκεῖ ἦτο ἡ ἀληθὴς θέσις του καὶ ὅτι πρὶν εἶχε παρεκτραπῇ τῆς ὁδοῦ, ὡς ὁδοιπόρος βαίνων εἰς ξένον καὶ ἄγνωστον τόπον. Μόλις εἰσήρχετο εἰς τὴν οἰκίαν αὐτὴν ἐλησμόνει τὸ πάθημά του. Ὡμίλει ἐλευθέρως, ἐγέλα, ἠστεΐζετο καὶ μόλις ποιά τις ἀπόχρωσις μελαγχολίας ἐβάρυνεν ἀκόμη τὴν ψυχήν του. Ἀλλὰ δὲν ἦτο πραγματικὴ μελαγχολία τοῦτο· ἦτο ἡ ἐντύπωσις αὐτῆς παρελθούσης. Ὁ ἀχθοφόρος καὶ μετὰ τὴν ἀπόθεσιν τοῦ φορτίου φέρει ἀκόμη ἐπὶ τῶν ὤμων τὴν ἰδέαν τοῦ βάρους αὐτοῦ. Ἀλλὰ δὲν εἶνε πλέον αὐτὸ τὸ βάρος. Ἀρκεῖ νὰ τινάξῃ δύο τρεῖς φορὰς τοὺς ὤμους, ν' ἀνακλαδισθῇ ὀλίγον καὶ ἡ κούρασις εὐθὺς λησμονεῖται. Τοιαύτη ἦτο καὶ ἡ ἐπιμένουσα ἀκόμη κατάθλιψις τοῦ Βρανᾶ. Ἀλλὰ καὶ αὐτὴν τὴν παρέβλεπε μέσῳ τῆς οἰκογενειακῆς ἐκείνης ἁπλότητος τῆς οἰκίας Καινουρίου. Καὶ ὅταν ἀπεμακρύνετο αὐτῆς ἤρχιζε δειλὰ δειλὰ νὰ συλλογίζεται μετά τινος ἡδείας φρικιάσεως, ὅτι ἡ Βασιλικὴ ἦτο πολὺ εὔμορφη κόρη, καὶ ὅτι τὸν ἔβλεπε συμπαθῶς μὲ τὰ καστανά, τὰ παιγνιδιάρικα μάτια της . . .

Ἡ τοιαύτη τοῦ Βρανᾶ μεταβολὴ δὲν διέλαθε κανένα τῶν ἐν τῇ οἰκίᾳ Καινουρίου. Οὔτε τοὺς γείτονας ὅμως, οὔτε τοὺς λοιποὺς χωρικοὺς διέλαθε, κατὰ τὰς ἰδέας τῶν ὁποίων δύο πράγματα δὲν κρύπτονται ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους— ὁ βὴξ καὶ ὁ ἔρως. Ἤρχισε νὰ διαδίδεται εἰς τὴν κωμόπολιν, — ψιθυριστὰ ψιθυριστὰ πάντοτε, διότι ἐδῶ ὑπῆρχέ τις, ὅστις ἠδύνατο εὐθὺς νὰ ἐπιβάλῃ σιωπὴν διὰ τοῦ γρόνθου του — ὅτι ἦτο τετελεσμένον γεγονός, τὸ συνοικέσιον τοῦ νέου καὶ τῆς Βασιλικῆς. Δὲν ἠκούσθη τίποτε ἀκόμη ἐπισήμως εἶνε ἀληθές· ἀλλὰ . . . Καὶ αὐτὸ τὸ «ἀλλὰ» ἐνέκλειεν ὅλας τὰς εἰκασίας καὶ ὅλα τὰ ἅλματα τῆς διαβολεμμένης φαντασίας τῶν γυναικῶν τῆς κωμοπόλεως.

Τοῦτο ὅμως οὐδένα τῶν ἐνδιαφερομένων ἐστενοχώρει. Ὁ Γεώργιος ἦτο ἀπερροφημένος ὅλως ὑπὸ τῆς νέας φάσεως τῶν ἰδεῶν καὶ αἰσθημάτων του ὡς ταξειδιώτης ὑπὸ τὰς θελκτικὰς ἐναλλαγὰς νέου ὁρίζοντος. Ὁ Δημήτρης

Digitized by Google

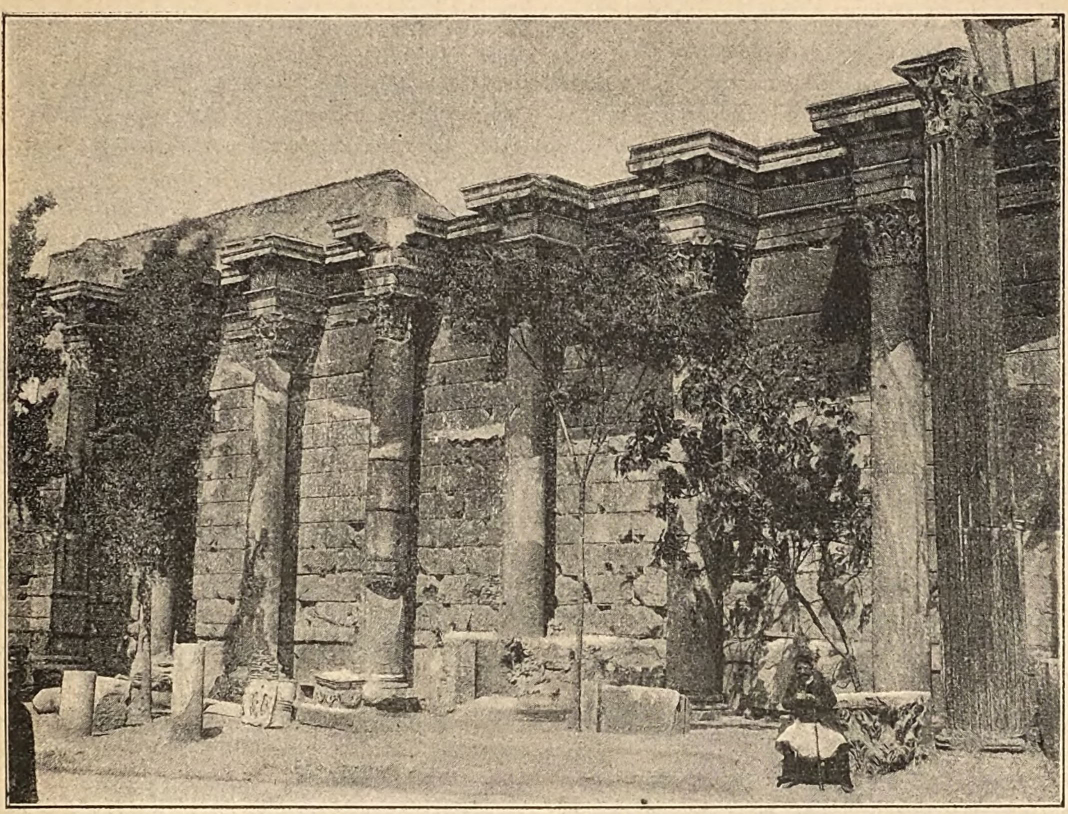

ΣΤΟΑ ΑΔΡΙΑΝΟΥ

[Ἐκ φωτογραφίας τῶν Ἀδελφῶν Ρωμαΐδῶν]

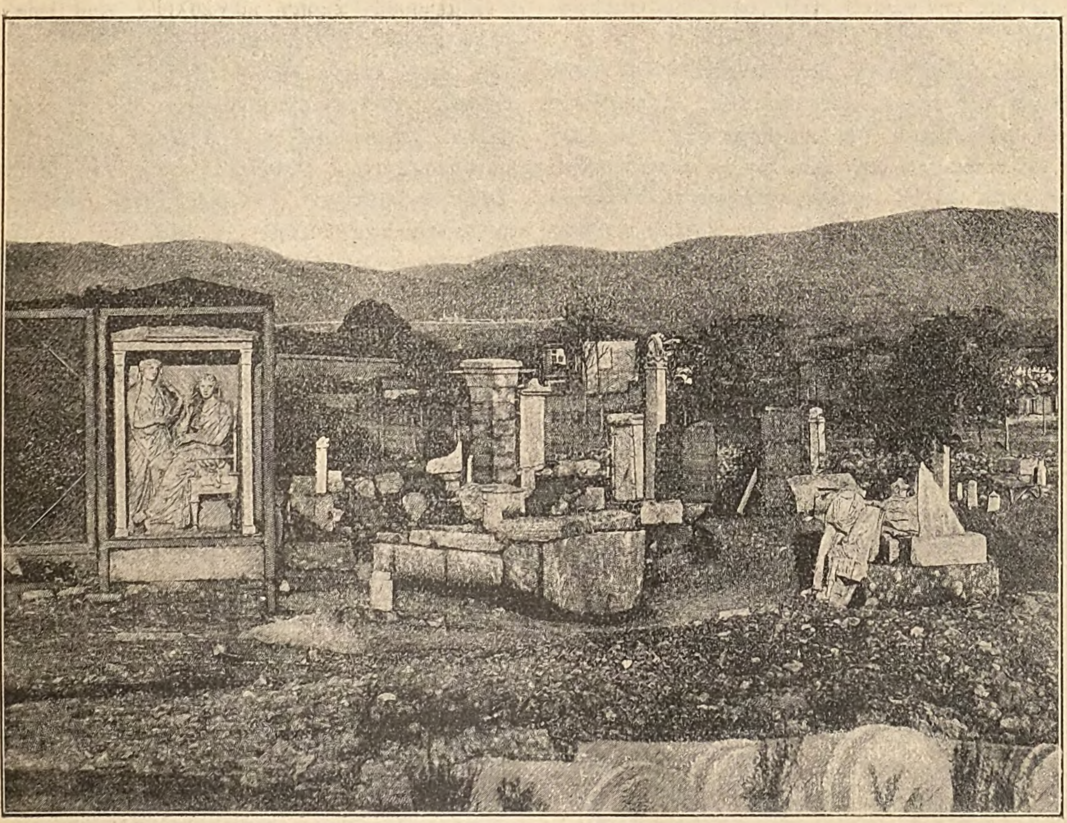

Ο ΚΕΡΑΜΕΙΚΟΣ

[Ἐκ φωτογραφίας Π. Μωραΐτου]

Digitized by Google

έσκέπτετο έν άγνότητι αίσθημάτων ότι εύχαρίστως θά έκάλει ένα τοιούτον φίλον μέ τ' όνομα τού άδελφού. Αί δύο γυναίκες, μήτηρ καί θυγάτηρ, κατ' ίδίαν έκάστη έφρόντιζον πώς νά ρίπτουν λάδι είς τήν φωτιάν, ό δέ Καινούριος αύτόχρημα έθριάμβευεν.

Ά ! ό λαμπρός πατήρ άνέμενε πρό τόσου χρόνου αύτήν τήν στιγμήν ! Ό έλαφρός, ό εύτράπελος χαρακτήρ του έσταμάτα κάποτε σκεπτικός πρό τού μέλλοντος τής Βασιλικής του,ώς χρεωφειλέτης πρό βαρέος συναλλάγματος. Καί είχε καί άλλα συναλλάγματα ό Παντελής, τάς πέντε άλλας θυγατέρας του· άλλ' ή Βασιλική ήτο τό μόνον ληξιπρόθεσμον έπί τού παρόντος. Δεκαεννέα έτών κορίτσι, άδελφέ ! . . Καί συνεφώνει μετά τής συμβίας του ότι ό Βρανάς ήτο καταλληλότατος γαμβρός καί ήτο πρόθυμος ό Παντελής νά κάμη δι' αύτόν καί τινα θυσίαν.

Ό Παντελής Καινούριος δέν ήτο πλούσιος βεβαίως,ήτο όμως εύκατάστατος. Πρώτος αύτός συνέλαβε τήν ίδέαν νά συστήση μέγαν φούρνον έν τή κωμοπόλει, νά έξάγη άρτον διά τούς έργάτας καί νά ψήνη τούς άρτους τών κατοίκων· ένώ πρίν έκάστη οίκογένεια είχε καί ίδιον φούρνον διά τάς άνάγκας της. Τούτο έθεώρει ώς κατόρθωμα ήρωϊκόν ό χονδροκέφαλος χωρικός, έξανάπτον τόν έγωϊσμόν του ώστε νά λέγη πολλάκις είς τούς συντοπίτας του:

— Μωρέ, ήσαστε ζωντόβολα κ' έγώ σάς έπολίτεψα ! . .

Δι' αύτού όμως τού έκπολιτιστικού του μέσου ό Παντελής Καινούριος συνέπηξε παγίαν καί καλήν περιουσίαν. Ήδη άφίσας είς τό πόδι του τόν δευτερότοκον υίόν του, τόν δέ Δημήτρην άπασχολών μέ τό κάρρον, περιήρχετο αύτός τά οίνοπωλεία όπου έτρόχιζε μετ' άλλων συνομιλίκων τήν γλώσσαν καί τόν νούν είς διαφόρους διηγήσεις. «Άλφα-μαγκό βήτα-ξερό, καρακαξέλια, ντουλαμάδες . . . . γιόμισ' τά ποτήρια νά τ' άδειάσω έγώ !» Έν τή οίνοβρέκτω όμως αύτή του χαριτολογία δέν έλησμόνει ό Καινούριος νά παρεμβάλλη έπαίνους καί έγκώμια διά τόν Βρανάν: «Δουλευτής μιά φορά ! . . άγαθή ψυχή ! » Καί άν συνέπιπτε νά διέρχηται τού οίνοπωλείου ούτος μέ άλλους καρραγωγείς έκόπτετο διά νά τούς φέρη καί τούς κεραση :

— Γιωργάκη, έλα . . . . άπόλιγο ! . . .

Καί έκάμμυε τόν ένα όφθαλμόν μυστικώς, ύποψιθυρίζων καθ' έαυτόν «ξέρ' ή άλπού . . . . »

Ό,τι έσκότιζε τάς έλπίδας αύτάς τής πολύξερης άλωπούς ήτο ή σχέσις τού Βρανά μετά τής Άνθής. Τόρα όμως μετά τήν άπότομον λύσιν τού έρωτος έκείνου καί τής νέας στάσεως τών διαθέσεων τού Γεωργίου, ό όρίζων πάλιν ήθρίασε πρό τών σκέψεων τού φούρναρη κ' αί έλπίδες του άνέτειλαν ύπέρ ποτε λαμπρότεραι. Δέν παρέλειπεν ήδη στιγμήν νά μή κολακεύη τόν έγωϊσμόν τού νεαρού καρραγωγέως κατακρίνων τόν Στριμμένον διά βαναύσων φράσεων ότι παρεγνώρισε τοιούτον γαμβρόν, τόν όποίον τόσοι καί τόσοι άλλοι πατέρες τόν έπερίμενον παρακλητικοί.

Ούτως ήλθεν ό αύγουστος. Ό μήν αύτός καθ' όλα έκείνα τά μέρη θεωρείται ό καθ' αύτό μήν τής έργασίας, ό τροφοδοτών τούς άλλους ένδεκα μήνας τού έτους. Τόν αύγουστον γίνεται, ή έφαρμογή τής άλληγορικής παραστάσεως τού Άνταίου, άπτομένου τής πλουτοδοτείρας μητρός καί άντλούντος νέας έξ αύτής δυνάμεις. Οί χωρικοί τώ όντι άντλούν νέας δυνάμεις διά νά συνεχίσουν καί κατά τήν χειμερινήν περίοδον τόν άγώνα τού βίου τόν πολύμοχθον. Άλλος έδώ θημωνιάζει τόν σίτον καί τήν κριθήν του, άλλος έκεί συλλέγει τούς καρπούς τών δένδρων του, άλλος παρέκει άπλώνει τήν σταφίδα του. Ό έμπορος δέν κύπτει πλέον είς τά κατάστιχά του, ούτε ό τοκιστής είς τάς προσθαφαιρέσεις του. Όλοι μικροί καί μεγάλοι πάσης τάξεως καί παντός φύλου, σπεύδουν είς τήν έξοχήν ν' άπολαύσουν τήν άμοιβήν τών κόπων των καί ν' άρυσθώσιν έλπίδας.

Καί οί καρραγωγείς; Ά ! δι' αύτούς πρό πάντων έσήμανεν ή ώρα τής ένεργείας. Είς τάς τάξεις των έπέρχεται κατά τόν αύγουστον ή αύτή άταξία καί σύγχυσις, ήτις παρατηρείται είς τούς μύρμηκας κατά τά πρωτοβρόχια. Όλα τά κάρρα καί αύτά τά σεσαθρωμένα καί άπερριμμένα ώς άχρηστα πισσαλείφονται καί τίθενται είς ένέργειαν. Όλοι οί ίπποι καί αύτοί οί γεγηρακότες, οί άδύνατοι, οί ήμίτυφλοι, οί διερχόμενοι έν άσθματι έπωδύνω τάς τελευταίας ήμέρας τού βίου των, ζευγνύονται καί φορτώνονται καί κινούνται κατά διαφόρους διευθύνσεις· όλοι οί καρραγωγείς καί αύτοί άκόμη οί πρό τριακονταετίας όδηγήσαντες κάρρον, έπανέρχονται είς τάς τάξεις των καί άλλοι νέοι χειροτονούνται έκ τού προχείρου καί πυκνώνουν τήν φαλαγγα. Καί τότε δύναται κανείς νά άναμετρήση τήν δύναμιν αύτών, νά καταλάβη τήν παντοκρατορίαν των . . .

— Παιδιά, τά σακκιά σας καί 'ς τού Καζνέσι ! . .

— Παιδιά 'ς τήν Μανωλάδα ! . .

— Έσείς 'ς τά Λαστέϊκα ! . .

— Έσείς 'ς τού Μπουχιώτη ! . .

Οί άτυχείς σταφιδέμποροι τά έχουν χαμένα. Τά τηλεγραφήματα έρχονται σωρηδόν: «Στείλατε σταφίδα!. . . Φορτώσατε ! . . Άγοράσατε. . . » βραχέα κ' έπιτακτικά ώς στρατιωτικά παραγγέλματα. Καί αύτοί σπεύδουν, ζυγίζουν, έκδίδουν σημειώσεις, κόπτουν τιμάς, ίππεύουν καί τρέχουν, τρέχοντες έπιθεωρούν, έπιθεωρούντες

Digitized by Google

ἀγοράζουν καὶ χαράσσουν διὰ μολυβδίδος εἰς τὰ φύλλα τῶν σημειωματαρίων των γιγαντιαίας στίβας ἀριθμῶν. Καὶ οἱ καρραγωγεῖς φωνάζουν, ἱδρώνουν, φορτώνονται, τύπτουν τοὺς ἵππους των κ'ἐκσφενδονίζονται εἰς τὰ ὀρεινότερα χωρία τῆς ἐπαρχίας μέχρι τῶν ἐπινείων αὐτῆς. Μόνη τροφή των καθ' ὅλον τοῦτο τὸ διάστημα εἶνε ὁ ξηρὸς ἄρτος καὶ ὁ θρυμματώδης τυρὸς ἢ αἱ ἰσχναὶ ἐλαῖαι τοῦ ταγαρίου των. Μόνος των ὕπνος ὁ διακεκομμένος καὶ ἀνήσυχος, ὃν ὑποκλέπτουν ἐπὶ τῶν σακκίων, ἐνῷ τὸ κάρρον φέρεται διὰ τῶν πετρῶν καὶ τῶν τριβόλων καὶ μόνη των ἀπόλαυσις ὅταν κόπτουν διὰ τοῦ μαχαιρίου γραμμὰς ἐπὶ τοῦ κοντοῦ τοῦ μαστιγίου των.

Καὶ ὁ Βρανᾶς καὶ ὁ Δημήτρης συμμετέσχον τοῦ ἐργώδους ἐκείνου πυρετοῦ. Ἡνωμένοι μὲ πέντε ἄλλους συναδέλφους των εἰργάζοντο ἀκούραστοι ἡμέραν καὶ νύκτα, σπανίως ἐρχόμενοι εἰς τὴν κωμόπολιν. Ἠδύνατό τις νὰ πιστεύσῃ ἐκ τούτου ὅτι ἐν τῇ ζάλῃ καὶ τῷ θορύβῳ τῆς ἐργασίας ὁ Βρανᾶς ἐλησμόνει τὸ νέον του πάθος· ἐν τῇ δίψῃ τοῦ κέρδους ἀπεκοίμιζε τῆς καρδίας του τὰ αἰσθήματα, ὅπως ὁ Γαλαξειδιώτης ἐκεῖνος τοῦ ἀνεκδότου, ὅστις ἐπὶ τῇ εἰδήσει ὅτι ὁ λησταντάρτης Παπα-Κώστας ἤρχετο νὰ πατήσῃ τὴν πόλιν, ἔφευγεν ἐν τρόμῳ, φωνῶν πρὸς τὴν μνηστήν του :—"Εχε 'γειά, Χρυσούλα . . . . δὲν εἶν' καιρὸς γι' ἀγάπαις ! . .» Δὲν ἦτο ὅμως τοῦτο ἀληθές. Διὰ τὸν Βρανᾶν παντοῦ καὶ πάντοτε ἦτο καιρὸς δι' ἀγάπαις. Ὁσάκις ἐπρόκειτο νὰ φράξῃ ὀπήν τινα τοῦ σακκίου, ἢ τυχὸν κατὰ τὴν φόρτωσιν ἐσχίζετό που τὸ ἔνδυμά του καὶ ἦτο ἀνάγκη νὰ ῥαφθῇ, ἐνεθυμεῖτο εὐθὺς τὴν πρόθυμον ἐργατικότητα τῆς Βασιλικῆς. "Ε, πῶς θὰ τὸ ἔρραπτεν αὐτή χαρούμενη, μὲ τὰ μασουρωτὰ δάκτυλά της ! . . Συνέκρινε πολλάκις εἰς τοὺς δρόμους τὰς ἀπαντωμένας νεάνιδας πρὸς αὐτὴν καὶ τὴν εὕρισκε πάντοτε ὑπερέχουσαν. Κ' ἐνίοτε μέσῳ τοῦ σωροῦ τῶν σάκκων καὶ τοῦ πυκνοῦ συμπλέγματος τῶν ἀκτίνων τῶν τροχῶν, ἐνόμιζεν ὅτι διέκρινε μίαν γελαστὴν ξανθόμαλλον μορφὴν ἥτις τὸν ἔβλεπε πονηρῶς ὡς νὰ τῷ ἔλεγε : «Ἀγάπα με !.. ἀγάπα με !» Καὶ δὲν ὠργίζετο διὰ τοῦτο καθόλου ὅπως ἄλλοτε ὁ καρραγωγεύς.

Εἶνε ἀληθὲς ὅτι πολλάκις ἐν τῇ ἐξελίξει αὐτῇ τῶν νέων του σκέψεων προέβαλεν αἴφνης ἄλλη σκέψις, ἡ τοῦ παλαιοῦ ἔρωτός του, ἄλλη μορφή, ἡ μορφὴ τῆς Ἀνθῆς, κ' ἐβάρυνε τὴν καρδίαν του ὅπως ἡ σκιὰ δράκου σκοτίζει αἴφνης τὴν ὄψιν λίμνης ὅπου ἔπαιξε πρὶν χρυσὸς ἥλιος. Ἀλλ' ὁ νέος ἤθελε νὰ λησμονήσῃ πλέον. Μετὰ ἕνα βαθὺν στεναγμὸν ἐφώνει πρὸς ἑαυτὸν ἀμερίμνως δῆθεν :

— Μπά, κουταμάρες ! . .

Ἕπεται συνέχεια ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΑΡΚΑΒΙΤΣΑΣ.

ΕΞ ΑΝΑΓΝΩΣΕΩΝ

ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΑ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑ

Ἡ Γαλλικὴ κυβέρνησις, σκοπεύουσα νὰ προβῇ εἰς ἀναδιοργάνωσιν τῆς ἀνωτέρας ἐκπαιδεύσεως καὶ σύστασιν Πανεπιστημίων ἐν Γαλλίᾳ, πλὴν τῶν ἄλλων ἐνεργειῶν αὐτῆς ἀνέθηκεν εἴς τινας τὴν μελέτην τῆς λειτουργίας τῶν Πανεπιστημίων διαφόρων κρατῶν. Ἐκ τούτων ὁ Pierre de Coubertin, ὅστις εἶχε λάβῃ τὴν ἐντολὴν νὰ ἐξετάσῃ τὰ ἐν Ἀμερικῇ Πανεπιστήμια, ἐδημοσίευσεν ἐσχάτως τὴν ἔκθεσίν του ἐν ἰδίῳ βιβλίῳ, φέροντι τὴν ἐπιγραφήν «Τὰ πέραν τοῦ Ἀτλαντικοῦ Πανεπιστήμια» (Les Universités transatlantiques).

Ὁ συγγραφεὺς δὲν ἐξήτασε οὐδ' ἐπεσκέφθη πάντα τὰ ἐν Ἀμερικῇ Πανεπιστήμια· ἀπὸ τῆς Νέας Ὑόρκης, ὅπου ἀπεβιβάσθη, ἀνῆλθεν εἰς τὴν πρωτεύουσαν τοῦ ἀγγλικοῦ Καναδᾶ, τὴν Κουεβέκην, ἐκεῖθεν δὲ μετέβη εἰς Σικάγον καὶ κατελθὼν μέχρι τῶν ἐκβολῶν τοῦ Μισσισσίπη ἐπεσκέφθη τὰ τῶν Νοτίων Πολιτειῶν καὶ διὰ τῆς Κολομβίας καὶ τῆς Οὐασιγκτῶνος ἐπανῆλθεν εἰς Νέαν Ὑόρκην. Ἐν πάσαις δὲ ταῖς χώραις ταύταις τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν καὶ ἐν τῷ Καναδᾷ παρετήρησεν ὅτι καὶ ἡ ὀργάνωσις τῆς ἀνωτέρας ἐκπαιδεύσεως καὶ ὁ βίος τῶν σπουδαστῶν εἶνε παντελῶς διάφορα τῶν ἐν Εὐρώπῃ, πλὴν τῆς Ἀγγλίας. Αἱ δύο κυριώταται βάσεις τῆς ὀργανώσεως τῆς ἀνωτέρας ἐκπαιδεύσεως ἐν Ἀμερικῇ εἶνε ἡ πλήρης ἐλευθερία, ἥτις διαφαίνεται ἐν πᾶσι τοῖς ἀκαδημαϊκοῖς θεσμοῖς καὶ ἡ πρακτικὴ χρησιμότης τῆς διδασκαλίας. Μεγίστη δὲ καταβάλλεται ἐπιμέλεια καὶ περὶ τὴν σωματικὴν ἀγωγὴν τῶν φοιτώντων. Τὰ πανεπιστήμια τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς κεῖνται τὰ πλεῖστα ἐν τῇ ἐξοχῇ, παρὰ τὰς ὄχθας ποταμοῦ, ἐν τόποις χλοεροῖς καὶ συσκίοις. Αἱ δὲ γυμναστικαὶ ἀσκήσεις ἀξιοῦνται ἐν αὐτοῖς ἴσης, ἂν μὴ μείζονος τιμῆς, καὶ τὰ γράμματα καὶ αἱ ἐπιστῆμαι, πλειότερον δὲ χῶρον κατέχουσι αἱ διὰ τὸ Tennis καὶ τὸ Foot-ball καὶ τἄλλα γυμναστικὰ παίγνια ὡρισμέναι πλατεῖαι ἢ τὰ ἐργαστήρια τῆς φυσικῆς καὶ τῆς χημείας. Πλὴν δὲ τῶν γυμναστικῶν παιγνίων καὶ τῶν γυμναστικῶν ἀσκήσεων, εἴς τινα Πανεπιστήμια, ὡς εἰς τὸ παρὰ τὴν Βοστώνην, εἰσήχθησαν ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ τῆς ἀνθρωπομετρίας Sargent καὶ αἱ θεραπευτικαὶ ἀσκήσεις· ὁ καθηγητὴς οὗτος μετ' ἀκριβεστάτην καταμέτρησιν τοῦ σώματος ἑκάστου τῶν φοιτητῶν ἐπιβάλλει εἰς τοὺς ἔχοντας σωματικὰ ἐλαττώματα συνεχεῖς καὶ μεθοδικὰς ἀσκήσεις τῶν μυῶν πρὸς ἐπανόρθωσιν τῶν σωματικῶν αὐτῶν ἐλαττωμάτων καὶ προσέγγισιν εἰς τὸν κανονικὸν τύπον τοῦ ἀνθρώπου. Εἰσελθὼν εἰς τὸ γυμναστήριον, ἐν ᾧ ὁ καθηγητὴς τῆς ἀνθρωπομετρίας ἀσκεῖ τοὺς φοιτητὰς πρὸς τελειοποίησιν καὶ ἐξωραΐσιν τῶν σωμάτων των, ὁ κ. Κουβερτὲν ἐνόμισε πρὸς στιγμὴν ὅτι εὑρίσκετο ἐν στάβλῳ ἱπποδρόμου.

Οἱ φοιτηταὶ τῶν Ἀμερικανικῶν πανεπιστημίων, κοινὴν ἔχοντες τὴν δίαιταν, ἀπολαύουσι πληρεστάτης ἐλευθερίας. Ἐν Κανταβριγίᾳ παρὰ τὴν Βοστώνην εἰς αὐτοὺς εἶνε ἀνατεθειμένη ἡ διοίκησις τῶν

Digitized by Google

εἰς τὴν δίαιταν αὐτῶν ἀφορώντων, ἐκλέγουσι δ' οἱ φοιτηταὶ τοὺς μαγείρους καὶ τοὺς θεράποντας, καὶ ἀπὸ κοινοῦ καταβάλλουσι τὰς δαπάνας. Ἐν τῷ πανεπιστημίῳ τοῦ Ἄμχερστ, εἰς ὃ εἶνε εἰσηγμένη ἐπίσης καὶ ἡ ἀνθρωπομετρικὴ γυμναστική, οἱ φοιτηταὶ μετέχουσι καὶ τῆς διοικήσεως τοῦ πανεπιστημίου. Πλὴν τῆς ἀκαδημαϊκῆς συγκλήτου ὑπάρχει καὶ σύγκλητος ἀποτελουμένη ἐκ δέκα φοιτητῶν, ἐκλεγομένων ὑπὸ τῶν συμφοιτητῶν αὐτῶν. «Ἐνώπιον τῶν νεαρῶν τούτων συγκλητικῶν, λέγει ὁ Κουβερτέν, φέρονται πάντα τὰ ζητήματα, τὰναγόμενα εἰς τὴν τάξιν καὶ τὴν εὐπρέπειαν· λύουσι δ' ἐκεῖνοι πάντα κατὰ βούλησιν, ἡ δ' ὑπογραφὴ τοῦ προέδρου καθίστησι τὰς ἀποφάσεις αὐτῶν ἐκτελεστὰς καὶ ἀμετακλήτους.»

Ἀναμφισβήτητος καὶ καταφανὴς εἶνε ἡ ῥοπή, ἣν τὰ ἀγγλικὰ πανεπιστήμια ἔσχον εἰς τὴν ῥύθμισιν τῶν ἀμερικανικῶν. Ὡς ἐν τοῖς ἀγγλικοῖς κύριος σκοπὸς τῶν σπουδῶν θεωρεῖται ἡ γνῶσις τῆς κοινωνίας, καὶ πληρεστάτη παρέχεται εἰς τοὺς σπουδαστὰς ἐλευθερία, καθόλου δ' ἐπιδιώκεται ἡ σωματικὴ καὶ διανοητικὴ μόρφωσις αὐτῶν, οὕτω καὶ ἐν τοῖς ἀμερικανικοῖς. Προστεθείσθω δ' ὅτι καθὼς τὰ ἀγγλικὰ οὕτω καὶ τἀμερικανικὰ πανεπιστήμια διαθέτουσιν ἀφθόνους πόρους, πλουτισθέντα ἐκ δωρεῶν καὶ κληροδοτημάτων γενναίων εὐεργετῶν. Πάντα σχεδὸν ἱδρύθησαν ὑπὸ πλουσίων ἰδιωτῶν, ὧν φέρουσι τὸ ὄνομα. Εἶνε δ' ἀξία σημειώσεως ἡ τάσις πολλῶν πλουσίων Ἀμερικανῶν, μάλιστα δὲ τῶν ἐκ μικρῶν ἀναδειχθέντων μεγάλων, εἰς τὸ νὰ προστατεύωσι τὰ γράμματα καὶ τὰς ἐπιστήμας. Ἄνδρες πολλάκις ἄμοιροι παιδείας, δι' ἐργασίας ἀκαταπονήτου πλουτήσαντες, κάμνουσιν ἀρίστην καὶ ὠφελιμωτάτην χρῆσιν τοῦ πλούτου των. Συνειδότες οὗτοι ὅτι εὐεργετοῦσι μὲν τὴν κοινωνίαν καὶ οἱ ζητοῦντες νὰ ἐπουλώσωσι τὰς πληγὰς αὐτῆς διὰ τῆς πρὸς τοὺς πάσχοντας φιλανθρωπίας, ἀλλὰ πολλῷ μείζονος τιμῆς εἶνε ἄξιοι οἱ συντελοῦντες εἰς τὴν πρόληψιν τῶν κακῶν διὰ τῆς διαδόσεως τῶν φώτων, προτιμῶσι τῆς συστάσεως ἀγαθοεργῶν καταστημάτων τὸν πολλαπλασιασμὸν καὶ τὴν προαγωγὴν ἐκπαιδευτικῶν καὶ ἐπιστημονικῶν ἱδρυμάτων. Εἷς τούτων, ὁ Λύκ, συνέστησεν ἐπὶ τῶν Βραχωδῶν Ὀρέων τὸ τελειότατον τοῦ κόσμου ἀστεροσκοπεῖον· ἄλλος δέ τις ὀνόματι Κόρνελλ, παντελῶς ἀγράμματος, ὅστις ἀπὸ ἁπλοῦ χειρώνακτος ἐγένετο πάμπλουτος, συνέστησε κατὰ τὸ γῆράς του χάριν τῶν ἀπόρων σπουδαστῶν τὸ ἐν Ἰθάκῃ πανεπιστήμιον, ἐν ᾧ χίλιοι τετρακόσιοι περίπου νέοι ἐκπαιδεύονται σχεδὸν δωρεάν, ὡς οἰκότροφοι. Πλεῖστα δ' ἄλλα πανεπιστήμια ἱδρύθησαν διὰ τῆς γενναιοδωρίας τοιούτων ἰδιωτῶν, ὡς τὸ πανεπιστήμιον Χόπκινς ἐν Βαλτιμόρῃ, τὸ πανεπιστήμιον Τούλαν ἐν Νέᾳ Αὐρηλίᾳ κλπ.

Ἐννοεῖται ὅτι τὰ πλεῖστα τῶν πανεπιστημίων τοῦ νέου κόσμου δὲν ἀποτελοῦνται ἐκ τῶν κεκανονισμένων ἐν τοῖς Εὐρωπαϊκοῖς ἀπὸ τῶν μεσαιωνικῶν χρόνων τεσσάρων ἢ πέντε σχολῶν, ἀλλ' ἄλλαι μὲν τῶν σχολῶν τούτων ἐλλείπουσιν ἐν τοῖς ἀμερικανικοῖς, ἄλλαι δὲ παντελῶς ἀνήκουστοι ἐν Εὐρώπῃ λειτουργοῦσι καὶ ἀκμάζουσιν. Ἐν Ἀμερικῇ φιλοσοφικὴν σχολὴν λ. χ. δὲν ἔχουσι πολλὰ ἀμερικανικὰ πανεπιστήμια. Τοὐναντίον δὲ ὁ πρακτικὸς νοῦς τῶν Ἀμερικανῶν ἐπολλαπλασίασε τὸν ἀριθμὸν τῶν σχολῶν, ἀναλόγως τῶν ὁσημέραι αὐξανουσῶν ἀναγκῶν τοῦ ἐμπορίου καὶ τῆς βιομηχανίας. Κατὰ τὸν παρελθόντα αἰῶνα ὁ Βάσιγκτων συνέλαβε τὴν ἰδέαν τῆς ἱδρύσεως ἀμερικανικοῦ πανεπιστημίου ἐν τῇ φερωνύμῳ αὐτοῦ πρωτευούσῃ τῶν Ἡνωμένων πολιτειῶν, ἥτις τότε ἐκαλεῖτο Ὁμόσπονδος πόλις. Κατὰ τὸ σχέδιον τοῦ Βασιγκτῶνος συνιστᾶτο ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ «Σχολεῖον τῶν πολιτικῶν καὶ διοικητικῶν ἐπιστημῶν,» περιλαμβάνον τέσσαρας σχολάς· τὴν τῆς ἰατρικῆς, τὴν τῆς μεταλλευτικῆς, τὴν τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν καὶ τὴν τῆς νομικῆς καὶ τῶν πολιτικῶν ἐπιστημῶν. Ἐν τῷ πανεπιστημίῳ τοῦ Μίτσιγκαν, ὅπερ ἔχει πεντακισχιλίους φοιτητάς, ὑπάρχει καὶ κλινικὴ ὀδοντοϊατρικῆς, ἣν ἐπισκεφθεὶς ὁ κ. Κουβερτὲν περιγράφει ὡς ἑξῆς:

«Ἐν εὐρυτάτῃ αἰθούσῃ, λέγει, ἐν ᾗ ὑπάρχουσι πεντήκοντα περίπου κινηταὶ καὶ διηρθρωμέναι ἕδραι, οἱ μαθητευόμενοι ὀδοντοϊατροὶ ἀσκοῦνται εἰς τὸ ἔργον, ἀποσπῶντες ἀμισθὶ τοὺς ὀδόντας παντὸς βουλομένου· ὁ δὲ καθηγητὴς ἐπιβλέπει ὁτὲ μὲν τοῦτον, ὁτὲ δ' ἐκεῖνον, ἄλλους ὁδηγεῖ, ἄλλους συμβουλεύει, ἄλλων λύει τὰς ἀπορίας. Πληροῖ δὲ τὴν αἴθουσαν ὀσμή τις ἰδιάζουσα, ἀποτελουμένη ἐκ τῶν ὀσμῶν παντοδαπῶν φαρμάκων· πάντες οἱ σπουδασταὶ φαίνονται ἀπησχολημένοι, ἐτάζοντες μετὰ σπουδῆς ἀγρίας τὰς σιαγόνας τῶν πελατῶν, ξέοντες, λειαίνοντες, πληροῦντες, ἐξορύσσοντες ὀδόντας. Ἐργάζονται δὲ καὶ γυναῖκες ἐν τῇ αἰθούσῃ· διότι δὲν θεωρεῖται βεβαίως ἐπουσιῶδες πρὸς ὂν τὸ ὅτι θὰ δύνανται ἐν ταῖς οἰκογενείαις, παρ' αἷς θὰ ζητήσωσιν ἐν τῷ μέλλοντι νὰ προσληφθῶσιν ὡς παιδαγωγοί, νὰ παρέχωσι τὴν συνδρομήν των εἰς τοὺς ὀδονταλγοῦντας.»

Ὁμολογουμένως δὲν εἶνε πρᾶγμα σύνηθες ὀδοντοϊατρικὴ κλινική· ἀλλὰ πολλῷ παραδοξότερα εἶνε ὅσα ἀναγινώσκομεν περὶ ἀκαδημαϊκῆς ἐμπορικῆς σχολῆς· τοιαύτη σχολὴ λειτουργεῖ ἐν τῷ ἐν Ὀττάβᾳ τοῦ Καναδᾶ πανεπιστημίῳ, ὅπερ ἀποτελεῖται ἐκ τεσσάρων σχολῶν· τῆς φιλοσοφικῆς, τῆς τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν, τῆς μηχανικῆς καὶ τῆς ἐμπορικῆς. Τὸν τρόπον τῆς διδασκαλίας ἐν τῇ σχολῇ ταύτῃ, ἀρκούντως πρωτοτύπον, περιγράφει ὁ κ. Κουβερτὲν ἐν τοῖς ἑπομένοις, ἅτινα μεταφράζομεν ἐπὶ λέξει:

«Ἐν τῷ κέντρῳ τῆς αἰθούσης τῆς διδασκαλίας ὑπάρχουσι τὰ θρανία τῶν φοιτητῶν καὶ τοῦ καθηγητοῦ ἡ ἕδρα· περιφράσσεται δ' ἡ αἴθουσα κατὰ τὰς τρεῖς πλευρὰς αὐτῆς ὑπὸ δρυφάκτων, ἐφ' ὧν ἐπίκειται δικτυωτὸν ἐκ σιδηροῦ σύρματος ἔχον κατὰ διαστήματα ἴσα θυρίδας· ὄπισθεν δὲ τοῦ δρυφάκτου εἶνε εὐρὺς διάδρομος, ὅπως δι' αὐτοῦ προσέρχωνται εἰς τὰς θυρίδας οἱ ὑποκρινόμενοι τοὺς συναλλασσομένους. Ὑπεράνω ἑκάστης τῶν θυρίδων εἶνε ἀναγεγραμμένη ἀνὰ μία ἐπιγραφή· ἀ σ φ ά λ ε ι α ι, π ρ ο ε ξ ο φ λ ή σ ε ι ς, τ α μ ε ῖ ο ν, τ α χ υ δ ρ ο μ ε ῖ ο ν καὶ τ η λ έ γ ρ α φ ο ς κλπ. κλπ. Ἐκεῖ δ' οἱ μαθηταὶ προσποιοῦνται ὅτι ἐκτελοῦσι παντοίας ἐμπορικὰς ἐργασίας μεγάλας καὶ μικράς, ἀπαραλλάκτως ὡς θὰ ἔκαμνον ἂν πράγματι ἦσαν οἷοι ὑποκρίνονται πρὸς ὥραν ὅτι εἶνε, ἤτοι μεσῖται, λογισταί, διευθυνταὶ

Digitized by Google

ἐμπορικῶν οἴκων, τραπεζῖται κλπ. Πρὸς εὐκολίαν τῶν ἰδανικῶν συναλλαγῶν των ἔχουσιν ἴδια χαρτονομίσματα 5, 20, 50, καὶ 100 δολλαρίων, φέροντα τὰ σήματα τῆς σχολῆς μετὰ τῆς ἐπιγραφῆς Τράπεζα τοῦ ἐν Ὀττάβᾳ πανεπιστημίου. Δυσκολωτέρα κάπως εἶνε ἡ παράστασις τῶν ἐμπορευμάτων· ἀλλ' ἐπειδὴ ὁπωσδήποτε ἐν τοῖς γραφείοις τὰ πάντα εἶνε δυνατὸν νὰ παρασταθῶσι διὰ χάρτου, τὰ ἐμπορεύματα ἀντικαθιστῶνται διὰ φύλλων χρωματιστῶν χάρτου, ἐφ' ὧν γράφεται ὁ ἀριθμὸς τῶν τόννων πρὸς παράστασιν τῆς ποσότητος ἑκάστου ἐμπορεύματος. Ἀρκετὴ δὲ προμήθεια χάρτου ὑπάρχει ἐν ἑρμαρίοις τῆς αἰθούσης μετ' ἐπιγραφῶν δι' ἐπιστολάς, λογαριασμούς, ἀποδείξεις κλπ. Ἰδοὺ λοιπόν, αὔριον εἶνε ἡ τελευταία τοῦ μηνός· τρεῖς τῶν φοιτητῶν καθήμενοι ἐπὶ ἑνὸς θρανίου ἐργάζονται συντόνως ὅπως παρασκευάσωσιν ὅλην τὴν ἐργασίαν, τὴν ἀπαιτουμένην κατὰ τὴν λῆξιν τοῦ μηνός, προσέχοντες μὴ παραλίπωσιν ἢ λησμονήσωσι τίποτε. Καθήμενοι ἐγγύτατα ἀλλήλων τὴν μὲν κεφαλὴν κλίνουσιν ἐπὶ τῶν φύλλων μεγάλου καταστίχου, στηρίζοντες δὲ τοὺς ἀγκῶνας ἐπὶ τοῦ θρανίου ἀναδιφῶσι διὰ τῶν δακτύλων τὴν κόμην κατὰ τὴν συνήθειαν τῶν μαθητῶν ὅλου τοῦ κόσμου, ἥτις ἐμφαίνει μεγίστην ἔντασιν προσοχῆς καὶ σκέψεως. Ἐν τῷ μεταξὺ τούτῳ ἄλλοι προσέρχονται εἰς τὰς θυρίδας, ἀγοράζουσι, πωλοῦσι ζητοῦσι πληροφορίας· ὁ δ' αἰδεσιμώτατος καθηγητὴς (διότι τὸ ἐν Ὀττάβᾳ πανεπιστήμιον εἶνε καθολικόν), ἔχων ἐφημερίδα ἀνὰ χεῖρας, δεικνύει τὰς τιμὰς τοῦ χρηματιστηρίου· κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν τοιχοκολλᾶται τηλεγράφημα ἀγγέλλον τὸ ναυάγιον πλοίου, ὅπερ ἀληθῶς ἀποπλεῦσαν τοῦ λιμένος τοῦ Μοντρεὰς καὶ ἀληθῶς ναυαγῆσαν, εἶχε κατὰ φαντασίαν φορτωθῇ ὑφ' ἑνὸς τῶν μαθητῶν, ὅστις ἕνεκα τῆς ἀπωλείας τοῦ φορτίου κατεστράφη δῆθεν. Ὁ ἄθλιος δὲν εἶχε συλλογισθῇ ν' ἀσφαλίσῃ τὸ φορτίον. «Ἂς σοῦ γείνῃ λοιπὸν αὐτὸ μάθημα διὰ νὰ προσέχῃς ἄλλοτε!» στραφεὶς πρὸς αὐτὸν εἶπεν ὁ καθηγητής, ἐν εἴδει παραμυθητικοῦ λόγου.»

Ταῦτα ἀναμφισβητήτως καὶ εὐφυέστατα εἶνε καὶ μεθοδικώτατα, ἀλλ' ὑπὲρ τὸ δέον πρακτικά. Κατὰ τοῦτο δὲ τἀμερικανικὰ πανεπιστήμια δὲν εἶνε βεβαίως ἄξια μιμήσεως. Ὑπάρχουσιν ὅριά τινα, τὰ ὁποῖα δὲν ἐπιτρέπεται νὰ ὑπερβῇ ἡ ἀκαδημαϊκὴ διδασκαλία, ἡ πρωτίστως εἰς τὴν καλλιέργειαν τῶν ἐπιστημῶν ὀφείλουσα ν' ἀποβλέπῃ, διότι ἄλλως κινδυνεύει ἀποβαναυσουμένη νὰ μεταβληθῇ εἰς θεραπαινίδα κερδοσκοπικῶν ἐπιχειρήσεων. * Π.

Ἐκ τῶν κατὰ τὴν ἑβδομάδα ταύτην ἐκδοθέντων εἰς ὀγκώδη τόμον « Ποιητικῶν ἔργων » τοῦ Κερκυραίου ποιητοῦ κ. Γ. Μαρκορᾶ, ἀποσπῶμεν προχείρως τὰ ἑξῆς τρία χαριέστατα ποιημάτια, ἐπιφυλασσόμενοι ἐν προσεχεῖ φύλλῳ τῆς «Ἑστίας» νὰ δημοσιεύσωμεν μακρὰν βιβλιογραφίαν περὶ τοῦ βιβλίου τούτου τοῦ περιποιοῦντος ἀληθῶς τιμὴν εἰς τὴν νεοελληνικὴν ποίησιν. Σ. τ. Δ.

ΤΑ ΠΡΩΤΑ ΜΟΥ ΛΙΑΝΟΤΡΑΓΟΥΔΑ

Βραδυνὸ τραγοῦδι

Εἶνε κρῖμα ν' ἀντηχήσῃ
Τ' ὄνομά σου 'ς τὸν ἀέρα
Μ' ὅσα ὁ κόσμος ὅλη μέρα
Τοὺς ἀντίλαλους ξυπνᾷ.

Τώρα ἐβράδυασε κ' ἡ φύσι,
Ἀπὸ ἀγάπη μαγεμένη,
Τοῦτο τὄνομα προσμένει
Μὲ μίαν ἄκρα σιγαλιά.

Ἀπ' τὰ χείλη μου τὸ κλέφτει
Κάθε ζέφυρος μὲ βία,
Καὶ Μαρία, παντοῦ, Μαρία
Ν' ἀντηχάῃ τριγύρω ἀκοῦς.

Νά! — τ' ἀγροίκησε καὶ πέφτει
Ὁλογλήγορα ἕν ἀστέρι,
Δίχως ἄλλο νὰ τὸ φέρῃ
Πάει σὲ κόσμους μακρυνούς.

Θυμητικὸ

Τὰ λίγα μαλλιά σου
Ποῦ κλειῶ μὲς τὸ χέρι
Ν' ἁρπάξῃ τ' ἀέρι
Τοῦ κάκου ζητᾷ.

Στ' ὡραῖό σου κεφάλι
Τῆς αὔρας τὰ χνότα
Ἂς παίξουν ὡς πρῶτα
Μὲ τἄλλα μαλλιά.

Ἐτοῦτα θὲ νἆναι
Κρυφή μου λατρεία,
Κλεισμένα σὲ μία
Καρδοῦλα χρυσῆ.

Αὐτὴν ὁ πιστός σου
Γιὰ πάντα θὰ βάλῃ
Ἀπάνου 'ς τὴν ἄλλη
Ποῦ ἀκέρηα σὲ κλεῖ.

Φωτογραφία

Ὄχι· ἀνθρώπινο κοντύλι
Δὲ σὲ ἱστόρησε, Θεά!
Πνέουν, ταράζονται τὰ χείλη,
Κυματίζουν τὰ μαλλιά.

Λέει καθένας ὅπου βλέπει
Τέτοιο πλάσμα τοῦ φωτός:
Γιὰ ζωγράφος δὲν τῆς πρέπει
Παρ' ὁ Ἥλιος μοναχός.

Τὸν ἐμάγεψες καὶ τόση
Φλόγα αἰσθάνθη ἐρωτική
Ὁποῦ ἐδῶ νὰ σὲ τυπώσῃ
Μιὰ δὲν ἔκαμε στιγμή.

Τὰ ματάκια σου, Θεά μου,
Σὰν τὸν ἥλιο θαυμαστά,
Ὅμοια εἰκόνα 'ς τὴν καρδιά μου
Ξάφνου ἐχάραξαν καὶ αὐτά.

ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΜΑΡΚΟΡΑΣ

Digitized by Google

ΠΕΡΙ ΤΗΝ ΓΗΝ

ΤΟ ΕΜΠΟΡΙΟΝ ΤΟΥ ΕΛΕΦΑΝΤΟΔΟΝΤΟΣ

Πολλὰ πολλάκις ἐγράφησαν ἐπὶ τῷ σκοπῷ ν' ἀποδείξωσι κατὰ συμπερασματικὸν τρόπον, ὅτι εἰς οὐχὶ μεμακρυσμένον μέλλον ἡ προμήθεια τοῦ ἐλεφαντόδοντος θὰ παύσῃ καθ' ὁλοκληρίαν· συγγραφεῖς δέ τινες ἐμπνεόμενοι καὶ ὑπὸ τῆς φαντασίας ἀπετόλμησαν νὰ προείπωσιν, ὅτι ἐντὸς ὀλίγων μόνον ἐτῶν τὰ ἐξ ἐλεφαντόδοντος κοσμήματα θ' ἀποθησαυρίζωνται ὡς σπανιώτατα κειμήλια.

Αἱ ἀνάγκαι τὰς ὁποίας ὁ κόσμος ἔχει τοῦ πολυτίμου τούτου εἴδους ἐξηρτῶντο κυρίως πάντοτε ἀπὸ τῶν ἐξ Ἀφρικῆς προμηθειῶν. Πολλοὶ ἐκ τῶν περιηγητῶν δύνανται ἔτι νὰ ἐνθυμῶνται τὸν καιρὸν ἐκεῖνον κατὰ τὸν ὁποῖον οἱ ἐλέφαντες ἦσαν ὁρατοὶ εἰς μικράν τινα πρὸς βορρᾶν τοῦ Ἀκρωτηρίου τῆς Καλῆς Ἐλπίδος ἀπόστασιν, ἀλλ' εἶνε γεγονὸς ἀξιοπαρατήρητον ὅτι τὰ ζῷα ταῦτα ἅμα τῇ ἐμφανίσει τῶν λευκῶν ἀποσύρονται καὶ μετὰ τῆς ἐπὶ τὰ πρόσω πορείας τοῦ πολιτισμοῦ ἐξεδιώχθησαν καταφυγόντα μακρὰν εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς Ἀφρικῆς· τόρα δὲ σπανίως βλέπει τις ἐλέφαντας εἰς μέρη τινὰ πρὸς μεσημβρίαν τοῦ ποταμοῦ Ζαμβέζη.

Τὸ γεγονὸς τοῦτο ἀναμφιβόλως συνετέλεσε σημαντικῶς εἰς τὴν ἐλάττωσιν τῶν προμηθειῶν τοῦ ἐλεφαντοδόντος· κατὰ τὰ πέντε παρελθόντα ἔτη, καθότι τὰ μέρη εἰς τὰ ὁποῖα διατρίβουσι νῦν οἱ ἐλέφαντες τοσοῦτον εἶνε ἀπομεμακρυσμένα τῶν λιμένων τῆς φορτώσεως, ὥστε καθιστῶσι δύσκολον τὸ ζήτημα τῆς μεταφορᾶς. Ἡ γνῶσις τοῦ γεγονότος ἔκαμνε πάντα μετερχόμενον τὸ ἐμπόριον τοῦτο ν' ἀμφιβάλλῃ περὶ τῆς πιθανότητος ὅτι ὁ Ἐμὶν Πασσᾶς ἠδύνατο νὰ φέρῃ μεθ' ἑαυτοῦ ἐκ τοῦ ἐσωτερικοῦ τῆς Ἀφρικῆς ποσότητά τινα ἐλεφαντόδοντος, μολονότι πολλαὶ ἐκθέσεις ἐγράφησαν ἐν τῷ τύπῳ ὅτι ὁ περιηγητὴς οὗτος εἶχε μεθ' ἑαυτοῦ 60 τόνους ἐλεφαντόδοντος· καὶ αἱ διαδοθεῖσαι περὶ τούτου εἰδήσεις προέβησαν πολὺ πορρωτέρω τῶν ἐκθέσεων, καθότι ἀνεφέρετο, ὅτι Γερμανοὶ τραπεζῖται ἠρωτήθησαν, ἂν ἐσκόπευον νὰ προκαταβάλωσι τὸ ποσὸν ἑξήκοντα χιλιάδων λιρῶν ἀπέναντι τοῦ ἐλεφαντόδοντος, ὅτε οὗτος θὰ ἔφθανεν εἰς τὴν παραλίαν.

* *
*

Οἱ ὀδόντες τοῦ ἐλέφαντος φέρονται ὡς κοσμήματα ὑπὸ τῶν ἰθαγενῶν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, ἢ τῶν ὤμων αὐτῶν· καὶ ἵνα μὴ διολισθήσωσι πολλάκις προσκολλῶνται εἰς εἶδός τι κλωβίου συγκειμένου ἐκ τεσσάρων κοντῶν τεμαχίων ξύλου. Οἱ μεγάλοι καὶ βαρεῖς ὀδόντες ἐξαρτῶνται εἰς χάμακα καὶ φέρονται ὑπὸ δύο ἰθαγενῶν. Τινὲς τῶν μεγίστων γνωστῶν ὀδόντων ἐζύγισαν ἀπὸ 170 μέχρις 180 λιτρῶν ἕκαστος· ἀλλ' οὗτοι εἶνε σπάνιοι, ἐν ᾧ ὀδόντες ἔχοντες ἀπὸ 80—100 λιτρῶν βάρος ἕκαστος συχνάκις πωλοῦνται εἰς τὰ δημοπρατήρια τοῦ Λονδίνου.

Δυσάρεστον εἶνε ὅτι ὀλίγον γινώσκομεν τ' ἀφορῶντα τὴν ἡλικίαν εἰς ἣν δύνανται νὰ φθάσωσιν ἐν τῇ ἀγρίᾳ των καταστάσει οἱ ἐλέφαντες. Πολὺ δὲ θὰ παρεῖχε τὸ διάφορον, νὰ γνωρίζῃ τις τὴν ἡλικίαν ἑνὸς τῶν λαμπρῶν ἐκείνων ζῴων τὰ ὁποῖα ἔχουν χαυλιόδοντας ζυγίζοντας καὶ τοὺς δύο ὁμοῦ, ὡς λέγεται, τριακοσίας λίτρας. Καὶ ἕτερον ζήτημα οὐδέποτε ἐπαρκῶς ἐξερευνηθὲν εἶνε τοῦτο: ἐὰν οἱ μικροὶ ὀδόντες οἱ πρὸς κατασκευὴν σφαιρῶν χρήσιμοι, οἱ πλεῖστοι τῶν ὁποίων κατὰ μέσον ὅρον ζυγίζουσιν ἀπὸ 5 ἕως 10 λιτρῶν ἕκαστος εἶνε οἱ μεγάλοι ὀδόντες κατὰ τὴν πρώτην αὐτῶν ὀδοντοφυΐαν, ἢ τὸ προϊὸν διαφόρου εἴδους ἐλεφάντων. Τῶν πλείστων αἱ γνῶμαι ἀποκλίνουσι πρὸς τὸ τελευταῖον τοῦτο.

Ὁ μαλακὸς ἐλεφαντόδους πάντοτε ἔχει μεγαλειτέραν τοῦ σκληροῦ τιμὴν ἐν τῇ ἀγορᾷ καὶ φυσικῷ τῷ λόγῳ οἱ ὑγιεῖς ὀδόντες ἔχουν περισσοτέραν ἀξίαν τῶν ἐχόντων ῥήγματα, ἢ ἄλλας ἐλλείψεις. Οἱ μεγάλοι ὀδόντες εἶνε κοῖλοι πρὸς τὰς ῥίζας των καὶ τὸ κοίλωμα τοῦτο προερχόμενον ἐκ παθήσεως κατέρχεται ἐπί τι διάστημα, ὑποτίθεται δὲ ὅτι προξενεῖ εἰς τὸ ζῷον ὑπερβολικὸν πόνον καὶ δύναται ἴσως νὰ ἐξηγήσῃ τὴν φοβερὰν βοὴν ἥτις, καθ' ἃ ἐν τοῖς συγγράμμασι τῶν περιηγητῶν ἀναφέρεται, συχνάκις ἀκούεται εἰς τὰ μέρη, ὅπου διατρίβουσιν οἱ ἐλέφαντες.

* *
*

Ἡ ζήτησις τῶν σφαιρῶν τῶν σφαιριστηρίων ἐπηύξησε σημαντικῶς κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη. Ὑπάρχει μεγάλη κατ' ἔτος ἐξόδευσις τῶν τεμαχίων ἐκείνων τοῦ ἐλεφαντόδοντος, ἐξ οὗ κατασκευάζονται αἱ σφαῖραι αὗται. Πράγματι αἱ ὑψηλόταται τιμαί, τὰς ὁποίας πληρώνουν διὰ πᾶν εἶδος ἐλεφαντόδοντος δίδεται δι' ὅσα εἰς τὸ ἐμπόριον εἶνε γνωστὰ ὡς τεμάχια κεκομμένα ἐπίτηδες διὰ σφαίρας σφαιριστηρίων, καὶ τῶν ὁποίων ἕκαστον γενικῶς ζυγίζει ἀπὸ ὀκτὼ ἕως δέκα τρεῖς λίτρας. Ταῦτα τὰ τεμάχια ἀναμφιβόλως ἐλήφθησαν ὡς βάσις ὑπό τινος δημοσιογράφου ἀναγγείλαντος, ὅτι ἡ τιμὴ τοῦ ἐλεφαντόδοντος ἀνῆλθε εἰς δύο χιλιάδας λίρας στερλίνας τὸν τόνον καὶ ἔτι πλέον. Τοιαύτη περίπου κατὰ μέσον ὅρον τιμὴ θὰ ἐπληρώνετο μόνον διὰ τὸν καλλίστης ποιότητος ἐλεφαντόδοντα τὸν πρὸς κατασκευὴν σφαιρῶν σφαιριστηρίων καταλληλότατον· ἐνῷ εἰς ἕκαστον σχεδὸν τμῆμα ὑπάρχει ποσότης τις κατωτέρου καὶ ἐλαττωματικοῦ ἐλεφαντοδόντος, ὅστις ἀξίζει μόνον τεσσαράκοντα μέχρι πεντήκοντα λίρας τὸν στατῆρα. Ἐκτιμῶν δέ τις κατὰ μέσον ὅρον τὴν σήμερον ἀξίαν τοῦ ἐλεφαντόδοντος περὶ τὰς 1300 λίρας τὸν τόνον εἶνε ἐγγύτατα τῆς πραγματικῆς ἀξίας του, ἥτις πρὸ 25 ἐτῶν δὲν ὑπερέβαινε τὰς 600 μέχρις 650 λίρας τὸν τόνον.

Κατὰ τὰ εἴκοσι παρελθόντα ἔτη 9,144 τόνοι ἐλεφαντόδοντος προσηνέχθησαν εἰς τὰ δημοπρατήρια τοῦ Λονδίνου ὅπου εἶνε τὸ κέντρον τοῦ ἐμπορίου αὐτοῦ. Τὸ ποσὸν τοῦτο ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὴν καταστροφὴν 450,000 περίπου ἐλεφάντων. Ἀλλ' ἵνα λάβωμεν πληρεστέραν ἰδέαν περὶ τοῦ πλήθους τῶν ἐν Ἀφρικῇ εὐγενῶν τούτων ζῴων ἀνάγκη νὰ ἐνθυμηθῶμεν, ὅτι ὁ ἀνωτέρω πίναξ περιλαμβάνει μόνον τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐλεφάντων, οἵτινες ἐφονεύθησαν χάριν τῶν ὀδόντων αὐτῶν καὶ νὰ γνωρίζωμεν ὅτι μόνον οἱ ἄρρενες ἔχουσι τοὺς χαυλιόδοντας, ἐξ ὧν λαμβάνεται ἡ πολύτιμος τοῦ ἐμπορίου ὕλη.

Ἂν δέ τινες ἐξέφρασαν τὴν γνώμην, ὅτι μέγα ποσὸν ἐλεφαντοδόντος μετακομισθέντος ἐκ τοῦ ἐσωτερικοῦ τῆς Ἀφρικῆς ἐλήφθη ἐκ τῶν λειψάνων νεκρῶν ἐλεφάντων, αἱ κάλλισται εἰδήσεις μαρτυροῦσιν ὅτι σχεδὸν ἅπαν τὸ ὑλικὸν ἐλήφθη ἀπὸ ἐλεφάντων φονευθέντων ἐπὶ τῷ σκοπῷ τούτῳ.

Καὶ ὅμως οἱ ἰθαγενεῖς οἱ μετακομίζοντες τὸν ἐλεφαντόδοντα ἐκ τοῦ ἐσωτερικοῦ εἰς τὰ παράλια δὲν θεωροῦσιν ὡς σπουδαῖόν τι τὸν μέγαν ἀριθμὸν τῶν κατ' ἔτος φονευομένων ἐλεφάντων ἵνα προμηθεύσωσι τὸ ζητούμενον ὑπὸ τοῦ ἐμπορίου ποσὸν ἐν συγκρίσει πρὸς τὰς ἀγέλας τὰς διαιτωμένας ἀνὰ τὰς εὐρείας πεδιάδας τοῦ ἐσωτερικοῦ, ὥστε εἶνε πιθανώτατον, ὅτι ποσὰ μεγαλήτερα ἐλεφαντόδοντος δύνανται νὰ ἐξαχθῶσι, ὅταν ἀνοιχθῇ ἡ εὐρεῖα ἤπειρος τῆς Ἀφρικῆς.

Κατὰ τὸ Ἀγγλικὸν — Ε. Αλ.

Digitized by Google

ΑΝΑΛΕΚΤΑ

Πνευματικὴ ἰδιοκτησία. Καὶ παρ' ἡμῖν ὑπάρχει ἀνέκαθεν ἡ συνήθεια εἰς τὰ ἐντὸς χρυσοχάρτου ζαχαρωτὰ νὰ προστίθεται καὶ ἔντυπόν τι δίστιχον, συστηματικώτερον ὅμως ἐγένετο τοῦτο ἐπ' ἐσχάτων ἐν Βιέννῃ, ὥστε καὶ δίκη προέκυψεν ἐκ τούτου. Οἱ ἰδιοκτῆται αὐτοματικῶν μηχανημάτων, εἰς τὰ ὁποῖα ῥίπτων τις μικρὸν νόμισμα λαμβάνει ζαχαρωτὸν ἢ τεμάχιον σοκολάτας, ὅπως καταστήσωσι μᾶλλον περιζήτητα τὰ ἐμπορεύματά των περιετύλισσον ταῦτα εἰς τεμάχιον χάρτου ἐντύπου περιέχοντος στίχους, γνώμας καὶ ἀνέκδοτα γνωστῶν συγγραφέων. Ἀλλ' εἷς ἐκδότης κατήγγειλε τὴν τοιαύτην κλοπὴν τῆς πνευματικῆς ἰδιοκτησίας καὶ ὁ κάτοχος τῶν αὐτοματικῶν μηχανημάτων καὶ τῶν «φιλολογικῶν ζαχαρωτῶν» κατεδικάσθη εἰς χρηματικὸν πρόστιμον ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου.

Γυνὴ σώτειρα. Αἱ ἀγγλικαὶ ἐφημερίδες ἀναγράφουσι τὸ ἑξῆς γεγονός: Ἡ μὶς Ἄστιγξ συγγενὴς τοῦ λόρδου Ἄστιγκτον περιδιαβάζουσα παρὰ τὴν ἀκτὴν ἐν Atlantic-City εἶδεν αἴφνης κορασίδο πίπτουσαν ἐκ τῆς προκυμαίας εἰς τὰ κύματα καὶ παρασυρομένην ὑπ' αὐτῶν. Χωρὶς νὰ χάσῃ καιρὸν ῥίπτεται ὡς ἦτο ἐνδεδυμένη καὶ δεξιῶς κολυμβῶσα κατορθώνει ν' ἀνασύρῃ καὶ σώσῃ τὸ πνιγόμενον κοράσιον, ἀφοῦ ἐπὶ στιγμὴν ἐκινδύνευσε νὰ πνιγῇ καὶ αὐτὴ ἡ ἰδία κατακλυσθεῖσα ὑπὸ ὁρμητικοῦ κύματος. Ὅταν ἐπάτησε τὴν ξηρὰν φέρουσα πρὸς τὴν ὀδυρομένην μητέρα τὸ τέκνον της, ἐκείνη ἔξαλλος ἐκ χαρᾶς ἐκραύγασεν: «— Ὦ Κυρία, καλή μου Κυρία, τί ἠμπορῶ νὰ σας κάμω διὰ τὴν τόσην χάριν ποῦ σᾶς χρεωστῶ;» Καὶ ἡ μὶς Ἄστιγξ ἀπήντησε μειδιῶσα: «— Νὰ μὲ φιλήσῃ τὸ παιδί σου καὶ θὰ εἶμαι ἀρκετὰ πληρωμένη.» Κατὰ τὴν συγκινητικὴν ταύτην σκηνὴν πλῆθος πολὺ συνήχθη περὶ τὰς δύο γυναῖκας καὶ ἀνευφήμησε τὴν σώτειραν ἐνθουσιωδῶς.

Μέθη ἐκ νάφθας. Ἔν τινι ἐργοστασίῳ κατασκευῆς καουτσοὺκ ἐν Βοστῶνι τῆς Ἀμερικῆς, ἐν ᾧ ἐργάζονται πρὸ πάντων γυναῖκες καὶ κοράσια, παρετηρήθη ὅτι πᾶσαι αἱ ἐργάτιδες ἦσαν κατὰ τὸ πλεῖστον τοῦ χρόνου ἐν καταστάσει μέθης. Γενομένης ἐρεύνης κατεδείχθη ὅτι ἡ μέθη προήρχετο ἐκ τῆς νάφθας, ἧς γίνεται χρῆσις πρὸς καθαρισμὸν τοῦ καουτσούκ. Ὡμολόγησαν δὲ καὶ αἱ ἐργάτιδες ὅτι ἡ εἰσπνοὴ τῶν ἀτμῶν τῆς νάφθας ἦτο λίαν εὐχάριστος αὐταῖς· καὶ φαίνεται ὅτι ἡ νάφθα πλειότερον καὶ αὐτοῦ τοῦ ὀπίου καὶ τοῦ χασίς, ἔχει τὴν ἰδιότητα νὰ προκαλῇ ὄνειρα καὶ νὰ ἐξεγείρῃ εὐάρεστα συναισθήματα.

ΧΡΟΝΙΚΑ

Ἀρχαιολογικά. Ὁ κ. Babin, μηχανικός, ὃν προσκλήσει τοῦ κ. Σλείμαν ἔπεμψεν ἡ Γαλλικὴ ἀκαδημία τῶν ἐπιγραφῶν εἰς Τροίαν, ἵνα ἐξετάσῃ τὰς ἐκεῖ ἀνασκαφὰς καὶ μετάσχῃ τῆς συζητήσεως περὶ διαφόρων ἀμφισβητουμένων ζητημάτων, ἐπανελθὼν ὑπέβαλεν εἰς τὴν Ἀκαδημίαν τὰ πορίσματα τῶν παρατηρήσεων αὐτοῦ. Κατὰ τὸν κ. Babin, ἐν τῷ χώρῳ ἐν ᾧ εὗρεν ὁ Σλείμαν τέσσαρας ἐπαλλήλους πόλεις, ἐν αἷς καὶ τὸ Ἴλιον τοῦ Πριάμου, δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ ὑπῆρχε πόλις, ἀλλὰ μόνον ἀκρόπολις, διότι ὁ χῶρος οὗτος εἶνε στενότατος, δέκα στρεμμάτων μόλις, ἡ δὲ πόλις, τοὐλάχιστον κατὰ τὴν ἑλληνορωμαϊκὴν περίοδον ἐξετείνετο πρὸς νότον καὶ πρὸς ἀνατολὰς τοῦ λοφίσκου, ὅπου εὑρέθησαν αἱ ἀρχαιότητες, ἐν τοῖς ὑποκάτω δὲ τοῦ Ἰλίου τοῦ Πριάμου στρώμασιν, ἐν οἷς ὁ Σλείμαν εὗρε τὰ ἴχνη δύο ἐπαλλήλων οἰκήσεων, δὲν παρετηρήθησαν ἀκόμη ἴχνη πόλεως. Περαίνων τὴν ἔκθεσίν του ὁ κ. Babin, ἐξῇρε τὸν ζῆλον καὶ τὴν γενναιοδωρίαν τοῦ κ. Σλείμαν ἀδρῶς δαπανῶντος ὑπὲρ ἔργου τὰ μέγιστα χρησίμου εἰς τὴν ἀρχαιολογίαν.

Ἐπιστημονικά. Ἡ γαλλικὴ Ἀκαδημία τῶν ἐπιγραφῶν καὶ τῶν γραμμάτων ἀπένειμεν εἰς τὸν καθηγητὴν Μάρκελον Δυβοᾶ τὸ γέρας τοῦ Βορδινείου ἀγῶνος, τοῦ ὁποίου θέμα ἦτο ἡ ἐξέτασις τῶν γεωγραφικῶν τοῦ Στράβωνος.

— Ῥῶσσός τις ἰατρὸς μετὰ πολυετεῖς ἐρεύνας καὶ πειράματα ἀνεκάλυψεν, ὅτι τὸ χαλασμένον χαβιάριον διορθώνεται ἀναζυμούμενον μετὰ ψυχροῦ ἀφεψήματος τείου καὶ νωποῦ ἐλαίου τῆς Προβηγκίας. Αἱ ἀναγράφουσαι τὴν εἴδησιν ταύτην ἐφημερίδες δὲν σημειοῦσιν ὁποία τις θὰ εἶνε ἡ ποιότης τοῦ τοιούτου χαβιαρίου, καὶ ἂν σκοποῦσιν οἱ κατασκευασταὶ νὰ κάμνωσι καὶ ἐξαγωγὴν τοῦ τοιούτου φυράματος εἰς τὴν Ἀνατολὴν καὶ τὴν Δύσιν.

Θεατρικά: Ἐν τῷ Γαλλικῷ Θεάτρῳ τῶν Παρισίων παρεστάθησαν τὰ Π ο υ λ ά κ ι α κωμῳδία τοῦ Λαβίς, ἧς μετάφρασιν ἐδημοσίευσεν ἡ «Ἑστία» ἔν τινι τῶν προηγουμένων τόμων αὐτῆς.

Νεκρολογία. Ἐν Στουτγάρτῃ ἀπέθανεν ὁ Γουστάβος Πφίτσερ, ὁ τελευταῖος ἐπιζῶν ποιητὴς τῆς περὶ τὸν Οὐλανδ πλειάδος τῶν Σουηβῶν ποιητῶν. Γεννηθεὶς τῷ 1807, ἐδίδαξεν ὡς καθηγητὴς ἐν γυμνασίῳ τινὶ τῆς γενεθλίου πόλεως αὐτοῦ Στουτγάρτης ἀπὸ τοῦ 1846 μέχρι τοῦ 1872. Ἐγένετο δ' ὀνομαστὸς δημοσιεύσας δύο τόμους λυρικῶν καὶ ἕνα τόμον ἐπικῶν ποιημάτων· πλὴν τούτου ἔγραψεν εἰς τὸ πεζὸν Βίον Λουθήρου, Ἱστορίαν Ἀλεξάνδρου τοῦ Μεγάλου καὶ Ἱστορίαν τῶν Ἑλλήνων.

ΠΑΝΤΟΙΑ

Κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας τοῦ ἰουλίου αἰφνίδιος χιονώδης καιρὸς ἐνέσκηψεν εἰς Σκωτίαν· τὰ ὄρη ἐλευκάνθησαν ὡς ἐν χειμῶνι καὶ οἱ ποταμοὶ ἐξεχείλισαν ἀπειλοῦντες πλημμύρας.

ΑΙ ΕΙΚΟΝΕΣ

Ψαροπούλα, εἰκὼν Αὐγούστου Καούλβαχ. Τρεῖς σύγχρονοι σχεδὸν ἐξ ἴσου δὲ διάσημοι καὶ δημοφιλεῖς γερμανοὶ ζωγράφοι φέρουσι τὸ ἐπώνυμον τοῦτο, ὧν εἷς ὁ † Φρειδερῖκος Κάουλβαχ εἶνε πατὴρ τοῦ προμνησθέντος, ὁ δ' ἕτερος Ἕρμανν Καούλβαχ στενὴν ἔχει πρὸς τούτους συγγένειαν. Ὁ ζωγράφος τῆς δημοσιευομένης εἰκόνος ἐγεννήθη ἐν Ἀννοβέρῳ τῷ 1850 ἐξεπαιδεύθη δ' ἐν Μονάχῳ. Ἐκ τῶν ἔργων του, ὧν τὰ πλεῖστα καὶ κάλλιστα εἶνε γυναικεῖαι προσωπογραφίαι ἐν «ἡ

Digitized by Google

Κιθαρίστρια» ἐδημοσιεύθη καὶ ἐν τῇ Καλλιτεχνικῇ Πιναχοθήκῃ τῆς «Ἑστίας». Ἐκ τῶν σκηνογραφιῶν του ἀρίστη θεωρεῖται ἡ ποιητικωτάτη «Μαγιάτικη αὐγή» ἥτις κοσμεῖ τὸ ἐν Δρέσδῃ μουσεῖον.

Στοὰ Ἀδριανοῦ. Ἡ Στοὰ τοῦ Ἀδριανοῦ εἶνε ἓν τῶν μεγίστων ἐν Ἀθήναις ἀρχαίων οἰκοδομημάτων. Κειμένη μεταξὺ τῶν ὁδῶν Αἰόλου, Ἡφαίστου, Ἄρεως καὶ τῆς Πύλης τῆς Ἀγορᾶς, περιλαμβάνει ὅλον τὸν χῶρον τῆς καείσης παλαιᾶς ἀγορᾶς, τὸν στρατῶνα τῆς χωροφυλακῆς, τὸν εἰς πολιτικὰς φυλακὰς μεταποιηθέντα στρατῶνα τοῦ πεζικοῦ καὶ πολλὰ ἐργαστήρια. Εἶνε δὲ σχήματος τετραγώνου ἐπιμήκους, ἔχοντος διεύθυνσιν ἀπὸ δυσμῶν πρὸς ἀνατολάς, ἔχει δὲ μῆκος ἀπὸ δυσμῶν μὲν πρὸς ἀνατολὰς 122 μέτρων, ἀπὸ ἄρκτου δὲ πρὸς νότον 82 μέτρων. Τὸ δὲ σχετικῶς ἄριστα σωζόμενον μέρος τοῦ μνημείου τούτου εἶνε τὸ ἀπεικονιζόμενον ἐν τῇ παρούσῃ εἰκόνι, ἤτοι ὁ μετώπιος δυτικὸς τοῖχος, ὁ ἀπολήγων εἰς τὴν κυρίαν πύλην τοῦ οἰκοδομήματος, τοῦ ἀντιστοίχου ἀνατολικοῦ τοίχου ὄντος κατεστραμμένου. Εἶνε δ' ἐκτισμένος ὁ τοῖχος οὗτος ἰσοδομικῶς διὰ μεγάλων κανονικῶν πεντελησίων λίθων, καὶ πρὸ αὐτοῦ, δύο μόνον πόδας ἀφεστῶτες, ἵστανται ἑπτὰ μονόλιθοι κίονες ἀρράβδωτοι, λίθου φρυγίου, τοῦ προσομοιάζοντος μὲ ἀλάβαστρον, ἔχοντες ὕψος 8 μέτρων καὶ 60 δακτύλων καὶ διάμετρον 90 δακτύλων. Τὰ ἐπιστύλια αὐτῶν σῴζονται. Κατὰ τὸ πέρας τοῦ τοίχου ἵσταται προέχων ῥαβδωτὸς κορινθιακὸς κίων καὶ ἡ ἀντίστοιχος αὐτῷ παραστάς, ἀποτελοῦντά μέρος τῆς προπύλου στοᾶς, διότι ἐκεῖ ἦτο ἡ κυρία τοῦ οἰκοδομήματος πύλη. Εἰς τὸ νότιον πέρας τοῦ τοίχου σῴζονται βυζαντιακαί τινες ἁγιογραφίαι, μαρτυροῦσαι ὅτι ἐπ' αὐτοῦ ἐστηρίζετο χριστιανικὸν ἐκκλησίδιον κατεδαφισθέν. Πλὴν τοῦ προμετωπίου τοίχου σώζεται καὶ μέγα μέρος τοῦ ἀνατολικοῦ, κατὰ τὴν ὁδὸν Αἰόλου, καὶ τοῦ βορείου ἐπὶ τοῦ ὁποίου στηρίζονται πολλὰ *ἀμπαζίδικα* ἐργαστήρια τῆς ὁδοῦ Ἡφαίστου. Ἐν δὲ τῷ ἐσωτερικῷ τοῦ οἰκοδομήματος αἱ μετὰ τὴν πυρπόλησιν τῆς παλαιᾶς ἀγορᾶς γενόμεναι ὑπὸ τῆς Ἀρχαιολογικῆς ἑταιρίας ἀνασκαφαὶ ἀπεκάλυψαν ἐν μὲν τῷ μυχῷ τοῦ τετραγώνου καθ' ὅλην τὴν ἀνατολικὴν πλευρὰν πολλὰ οἰκήματα, πολλαχοῦ δὲ ἴχνη κιόνων, πλάκας, τεμάχια ἀλαβάστρου, ἀμμοκονίας κλπ., δι' ὧν κατωρθώθη ν' ἀναπαρασταθῇ πλῆρες σχεδὸν τὸ διάγραμμα τοῦ οἰκοδομήματος. Ἐκ τούτου δὲ κατεφάνη ὅτι τὸ οἰκοδόμημα τοῦτο, ὅπερ κοινῶς μὲν ὑπὸ τοῦ λαοῦ ἀπεκαλεῖτο ἀτοπώτατα *Ποικίλη στοά*, ὑπὸ δὲ τῶν ἀρχαιολόγων *Γυμνάσιον* Ἀδριανοῦ εἶνε κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ἡ ἐξ ἑκατὸν καὶ εἴκοσι κιόνων φρυγίου λίθου στοά, ἣν ἔκτισεν ὁ αὐτοκράτωρ Ἀδριανός, περιλαβὼν ἐν αὐτῇ καὶ βιβλιοθήκην. Ὁ Παυσανίας, τάσσων τὴν στοὰν ταύτην ἐν τοῖς ἐπιφανεστάτοις τῶν ὑπὸ τοῦ Ἀδριανοῦ ἐν Ἀθήναις κατασκευασθέντων κτιρίων περιγράφει ὡς ἑξῆς: «Ἀδριανὸς δὲ κατεσκευάσατο μὲν »καὶ ἄλλα Ἀθηναίοις....τὰ δὲ ἐπιφανέστατα ἑκατὸν »εἴκοσι κίονες φρυγίου λίθου· πεποίηνται δὲ καὶ ταῖς »στοαῖς κατὰ τὰ αὐτὰ οἱ τοῖχοι· καὶ οἰκήματα ἐνταῦθά »ἐστιν ὀρόφῳ τε ἐπιχρύσῳ καὶ ἀλαβάστρῳ λίθῳ, πρὸς »δὲ ἀγάλμασι κεκοσμημένα καὶ γραφαῖς· κατάκειται δὲ ἐς αὐτὸ βιβλία.»

Οἱ τάφοι τοῦ Κεραμεικοῦ. Ἀπὸ τοῦ 1862 ὅτε ἐκ τυχαίας ἀρχαιολογικῆς ἀνακαλύψεως ἤρχισαν αἱ παρὰ τὸ ἐκκλησίδιον τῆς Ἁγίας Τριάδος ἀνασκαφαί, αἱ μετὰ μακρὰ διαλείμματα μέχρι τῆς σήμερον ἐξακολουθοῦσαι, ἀναθρώσκει βαθμηδὸν εἰς φῶς ὁλόκληρος ἀρχαία νεκρόπολις, ἡ πέραν τοῦ Διπύλου, ἐν τῷ ἔξω Κεραμεικῷ, παρὰ τὴν εἰς Ἐλευσῖνα ἄγουσαν Ἱερὰν ὁδόν. Ἡ νεκρόπολις αὕτη, πλὴν ὀλίγων δημοσίων, περιλαμβάνει μόνον ἰδιωτικὰ μνήματα, ὧν τινα ἄριστα τὴν τέχνην, ὡς τὸ τῆς Ἡγησοῦς καὶ τὸ τοῦ Δεξίλεω. Μέρος τοῦ μοναδικοῦ ἐν Ἑλλάδι νεκροταφείου τούτου παριστάνει ἡ ἐν τῷ ἀνὰ χεῖρας φύλλῳ εἰκών, ἐν ᾧ ἐξέχει, διὰ νεωτέρου δικτυωτοῦ περιφράγματος ἠσφαλισμένον, τὸ μνῆμα τῆς Δημητρίας καὶ Παμφίλης.

ΕΔΩ Κ' ΕΚΕΙ

Κακὴ διάγνωσις. Ἐντὸς ἁμάξης τοῦ τροχιοδρόμου Ἀθηνῶν—Φαλήρου κάθηνται δύο νεάνιδες φιλικῶς συνομιλοῦσαι, ὧν ἡ μία ἰσχνὴ καὶ ὠχροτάτη· ἀπέναντι δὲ αὐτῶν κύριος κομψῶς ἐνδεδυμένος περιεργάζεται ταύτην. Εἰς τὴν Καλλιθέαν, ἡ ὠχρὰ νεᾶνις κατέρχεται καὶ μένει μόνη ἡ φίλη της. Τότε δὲ ὁ κύριος χαιρετίζων εὐγενῶς ἐρωτᾷ: — Μὲ συγχωρεῖτε· εἶμαι ἰατρὸς καὶ ἤθελα νὰ μάθω ἂν ἡ διάγνωσίς μου εἶνε καλή. Ἡ φίλη σας καθ' ὅλα τὰ φαινόμενα ἔχει καρδιακὸν πάθημα.— Δυστυχῶς ναί. — Μήπως εἶνε ταχυκαρδία; — Ὄχι· εἶνε .... ὑπολοχαγὸς τοῦ μηχανικοῦ.

ΤΡΕΙΣ ΓΝΩΜΑΙ ΚΑΘ' ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Ὁ σπόρος τῆς θυσίας παράγει τὸν εὔχυμον καρπὸν τῆς ἀγάπης, καὶ ἐντὸς τῆς ἀγάπης ὑπάρχει πάντοτε ὁ σπόρος νέας θυσίας.

*

Τὸν πέπλον ὅστις καλύπτει τὸ μέλλον ὕφανεν ἡ χεὶρ τῆς εὐσπλαγχνίας.

*

Εὔκολον εἶνε νὰ χλευασθῇ ἀγαθὴ πρᾶξις· δύσκολον εἶνε νὰ εὕρῃ μιμητάς.

ΕΝ ΠΑΙΓΝΙΔΙΟΝ ΚΑΤΑ ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ

Ἡ ἰσορροπία τοῦ μολυβδοκονδύλου. Πῶς ἓν μολυβδοκόνδυλον μυτερὸν ἠμπορεῖ νὰ σταθῇ εἰς τὸ ἄκρον τοῦ δακτύλου, δεικνύει καλλίτερον ἀπὸ πᾶσαν διὰ λόγων ἐξήγησιν ἡ κατωτέρω εἰκών.

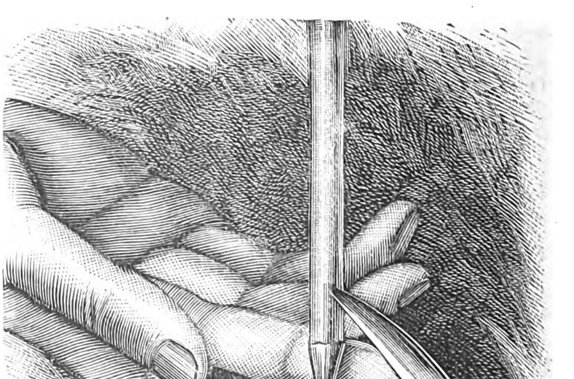

Ἀρκεῖ νὰ ἐμπηχθῇ ἡ λεπὶς μαχαιριδίου εἰς τὸ ξύλον του, τὸ δὲ μαχαιρίδιον νὰ κλεισθῇ τόσον ὥστε νὰ κρατῆται ἰσορροπία σταθερὰ διὰ τοῦ βάρους τῆς λαβῆς αὐτοῦ ἥτις φέρεται κρεμασμένη ὑπὸ τὸν δάκτυλον.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1890 — 2253

Digitized by Google

ΜΕΤΑΞΥ ΟΛΥΜΠΟΥ ΚΑΙ ΟΣΣΗΣ

[Σημειώσεις ἀξιωματικοῦ]

Α'

Ἀναχώρησις. — Καρὰ-Τσαΐρ. — Λάσπη καὶ Βάτραχοι. Τὰ δύο Κισηρλῆ καὶ αἱ ἀξιώσεις τῆς λυγαριᾶς.

Θερμήν τινα ἡμέραν τοῦ Μαΐου τοῦ παρελθόντος ἔτους μετὰ μεσημβρίαν ἀνεχωρήσαμεν ἐκ Λαρίσης μεταβαίνοντες εἰς Τρία Πλατάνια, τὸν ἀνατολικώτερον σταθμὸν τῆς ὁροθετικῆς μας γραμμῆς. Ἡ ἀπὸ μηνὸς διαρκοῦσα θερινὴ καλοκαιρία, ἡ ἀποτόμως διαδεχθεῖσα, ὡς συνήθως συμβαίνει ἐν Θεσσαλίᾳ, τὸν προπαρελθόντα βαρύτατον χειμῶνα, εἶχε σχεδὸν ἀποξηράνη τὰ ἕλη τοῦ Καρᾶ-Τσαΐρ, ὡς τουρκιστὶ καὶ κοινῶς καλοῦνται τὰ ἕλη τῆς Νεσσωνίδος, καὶ ἐπομένως ἠδυνήθημεν ν' ἀκολουθήσωμεν τὴν δι' αὐτῶν διερχομένην ἐαρινὴν ὁδὸν τὴν ἄγουσαν πρὸς τὰ Τέμπη. Τὰ ἕλη τῆς Νεσσωνίδος, σχηματιζόμενα κυρίως ἐκ τῆς ὑπερχειλίσεως τοῦ Πηνειοῦ, ἀποτελοῦσιν ἐν χειμῶνι λίμνην ἀδιάβατον, ἕνεκα τῆς ὁποίας ἡ ὁδὸς παρεκτρεπομένη πρὸς δεξιὰ ἀκολουθεῖ τοὺς πρόποδας τῶν πρὸ τῆς Ὄσσης χθαμαλῶν καὶ ἀποτόμων λόφων. Ἡ Νεσσωνὶς μετὰ τῆς πολὺ μεγαλειτέρας λίμνης Βοιβηΐδος, μεθ' ἧς συνενοῦται διὰ τοῦ αὔλακος τοῦ Ἀσμακίου, καταλαμβάνει κατ' ἔτος τὸ ἓν τέταρτον τῆς πεδιάδος τῆς Λαρίσης, ζημιοῦσα σπουδαίως τὴν καλλιέργειαν αὐτῆς, ἀποζημιοῦσα ὅμως τοὺς κατοίκους τῶν παραλιμνίων χωρίων δι' ἀφθόνων, μεγάλων, παχυτάτων καὶ δυσπέπτων ἰχθύων, οἵτινες, κατὰ τὴν κοινὴν γνώμην, εἶνε καὶ αὐτοὶ μία τῶν αἰτιῶν τῶν μαστιζόντων τοὺς χωρικοὺς πυρετῶν.

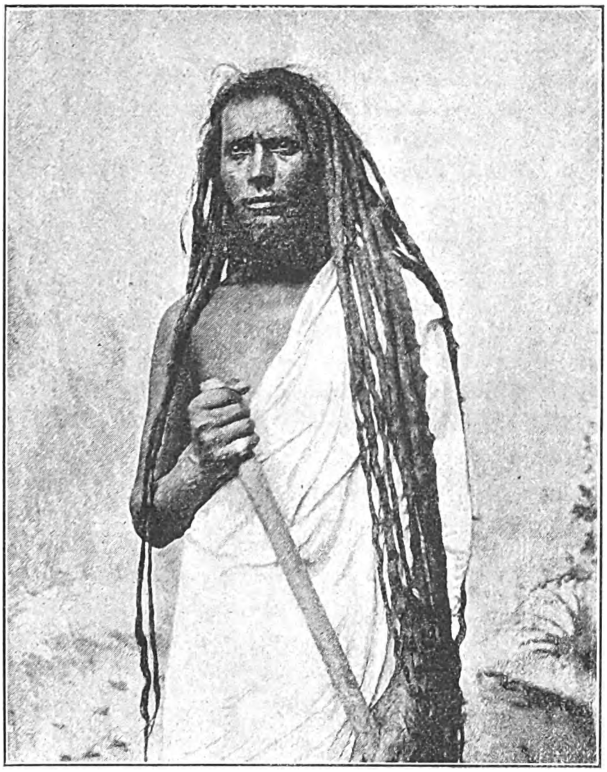

ΙΝΔΟΣ ΑΣΚΗΤΗΣ

('Ἐκ φωτογραφίας)

Ἡ ὁδὸς τῶν ἑλῶν, ἣν διατρέχομεν, εἶνε φυσική, ἄνευ τεχνικῆς τινος ἐπεξεργασίας, πλὴν κατεστραμμένου τινος τμήματος λιθοστρώτου καὶ γεφυριδίων τινων καμαρωτῶν, περὶ τὸ μέσον τοῦ ἄλσους. Τὰ γεφυρίδια ταῦτα πολλῶν δεκάδων ἢ καὶ ἑκατοντάδων ἐτῶν βίον μετροῦντα, φαίνεται ὅτι οὐδέποτε ἐπεσκευάσθησαν, ἀφ' ἧς ἐποχῆς πλούσιός τις ὀθωμανὸς βέης ἤγειρεν αὐτά, ὡς ἔργα φιλανθρωπίας καὶ ἀγαθῆς μνήμης, κατὰ τὰς μεταξὺ τῶν ὀθωμανῶν ἐπικρατούσας ἀξιεπαίνους ἰδέας.

Ἐπὶ τῆς ὁδοῦ ταύτης, ἥτις οὐδὲν ἐνδιαφέρον διὰ τὸν ὁδοιπόρον παρουσιάζει, ἐβαδίζομεν ἐπιπόνως, τῶν ἵππων βυθιζομένων μέχρι γόνατος εἰς τὸν μήκέτι ἐντελῶς ἀποξηρανθέντα πηλόν, μόνην διασκέδασιν ἔχοντες τὴν ἀπέραντον συναυλίαν τῶν βατράχων. Οὐδὲ συνηντήσαμεν δὲ ἄλλα ἔμψυχα ὄντα, πλὴν ἀγέλης ἀγριογάλων, εἴδους μεγάλων πτηνῶν ἐκ τοῦ γένους τῶν φασιανῶν, διὰ νὰ μὴ ἀναφέρω τοὺς πελαργούς, οἵτινες κατὰ τὴν ἄνοιξιν καὶ τὸ θέρος εἶνε συνηθέστατοι ἐν Θεσσαλίᾳ ἀπὸ τῆς ἀρχαιότητος.

Ἐν τέλει ἐξήλθομεν τοῦ ἕλους ἀφοῦ παρήλθομεν τὰ χωρία Κουλοῦρι καὶ Μπάκραινα, ὧν τὸ δεύτερον εἶνε ὀνομαστὸν διὰ τοὺς ἐξαιρέτους πέπονας αὐτοῦ. Ἐντεῦθεν ἡ ὁδὸς καθίσταται ἧττον μονότονος, ἀνερχομένη καὶ κατερχομένη ὁμαλὰς κλίσεις μέχρι τῆς κοιλάδος τῶν Κισηρλῆ. Ἡ κοιλὰς αὕτη περιλαμβανομένη μεταξὺ τοῦ κατὰ τοὺς πρόποδας τῆς Ὄσσης βου-

Digitized by Google

νοῦ Γεδικκποῦ καὶ τῶν κατὰ τὴν δεξιὰν ὄχθην τοῦ Πηνειοῦ λόφων, εἶνε μία τῶν εὐφορωτέρων τῆς Θεσσαλίας. Περιλαμβάνουσα τὸ Κουτσουκ-Κισηρλῆ καὶ Μπουγιοὺκ Κισηρλῆ, δύο χωρία ὑπ' ὀθωμανῶν ἀποκλειστικῶς σχεδὸν οἰκούμενα ὡς καὶ τὸ ἀριστερὰ τῆς ὁδοῦ Μακρυχῶρι, χωρίον συνοικισθὲν ὑπὸ τῶν Κονιάρων κατὰ τὰς ἀρχὰς τῆς εἰσβολῆς αὐτῶν εἰς τὴν Θεσσαλίαν, εἶνε ἡ πρώτη ὄασις, οὕτως εἰπεῖν, ἡ ἀπαντῶσα πρὸς ἀνατολὰς τῆς ἀδένδρου πεδιάδος. Ὡραῖον ἰδίως εἶνε πλὴν τῶν ἀγρῶν καὶ ὀπωροφόρων κήπων, τὸ ἐν μέρει καλύπτον αὐτὴν πυκνὸν δάσος ἐκ πτελεῶν καὶ πλατάνων.

Τὰ χωρία ταῦτα φαίνονται ἀπὸ τῆς ὁδοῦ, ἥτις κατερχομένη μέχρι τοῦ χαμηλοτέρου σημείου τῆς κοιλάδος, ὅπου εὑρίσκεται κρήνη, ἔργον καὶ αὐτὴ φιλανθρώπου τινος ὀθωμανοῦ, ἄρχεται κατόπιν ὁμαλῶς ἀνερχομένη πρὸς τοὺς πρόποδας τῶν βουνῶν, ἅτινα ὁ Πηνειὸς διαχωρίζει σχηματίζων τὰ περιλάλητα Τέμπη· ἂν καὶ κάλλιον θέλω ἐκφρασθῇ ἐὰν εἴπω ὅτι ἡ διαχώρισις αὕτη τοῦ ὄρους ἔδωκεν ἔξοδον εἰς τὰ κατὰ τὴν προϊστορικὴν ἐποχὴν κατακλύζοντα τὴν Θεσσαλικὴν πεδιάδα ὕδατα· διότι ὁ φυσικὸς καὶ γεωλογικὸς σχηματισμὸς τῆς πεδιάδος ταύτης, ἀποδεικνύουσιν ἐναργῶς τὴν ὕπαρξιν μεγάλης λίμνης ἐν Θεσσαλίᾳ. Τοιαύτη δὲ ἦτο καὶ ἡ γνώμη τῶν ἀρχαίων ἐκ παραδόσεως πηγάζουσα, διότι καθ' Ἡρόδοτον «τὴν Θεσσαλίαν *λόγος ἐστὶ* τὸ παλαιὸν εἶναι λίμνην, ὥστε συγκεκληϊσμένην πάντοθεν ὑπερμήκησιν οὔρησι.»

Οἱ ὀθωμανοὶ κάτοικοι τῆς κοιλάδος τῶν Κισηρλῆ ἀποτελοῦσιν ἕνα τῶν ἐργατικωτέρων πληθυσμῶν τῆς Θεσσαλίας. Κατὰ μῆκος τῆς ὁδοῦ ἄνδρες καὶ γυναῖκες, φέρουσαι τους *φερετζέδες* αὐτῶν, οὓς κατεβίβαζον ἐπὶ τοῦ προσώπου ἅμα ὡς διέκρινον ἡμᾶς, κατεγίνοντο ἄλλοι μὲν εἰς τὴν καλλιέργειαν τῶν ἀγρῶν τοῦ ἀραβοσίτου καὶ τοῦ σησαμίου, ἄλλοι δὲ εἰς τὴν βόσκησιν πολυαρίθμων ἀγελῶν βοῶν καὶ βουβάλων.

Παρελθόντες καὶ τὸ εἰς τὸ ἄκρον τῆς κοιλάδος ἔρημον ἀπὸ τοῦ καιροῦ τῆς πανώλους χωρία Ραχμανὶ, ἐπλησιάσαμεν εἰς τὴν δεξιὰν ὄχθην τοῦ Πηνειοῦ, ὃν ἀπὸ τῆς Λαρίσσης δὲν εἴχομεν ἰδῇ. Βαδίζοντες δὲ ἐπὶ τῆς ὄχθης ταύτης διὰ μέσου εὐόσμων λύγων καὶ ὁμιλοῦντες περὶ αὐτῶν, προσεκλήθημεν ὑπὸ παρατυχόντος χωρικοῦ νὰ δρέψωμεν ἕκαστος κλωνίον· διότι κατ' αὐτὸν ἡ λυγαριὰ ἔχει τὴν ἀξίωσιν :

ὅποιος περάσῃ καὶ δὲν τὴν πιάσῃ
ἂν ἔχῃ ἀγάπη νὰ τὴνε χάσῃ.

Ὁ ἥλιος ἐπλησίαζεν ἤδη εἰς τὴν δύσιν του, ὅτε ἐφθάσαμεν εἰς τὸ χωρίον Μπαμπᾶ, ὅπου ἐμέλλομεν νὰ διανυκτερεύσωμεν.

Β'.

Τὸ χωρίον Μπαμπᾶ καὶ ὁ προστάτης του ἅγιος.—Δεῖπνον ἀπὸ λόγια.

Τὸ χωρίον Μπαμπᾶ, κείμενον ἂν δὲν σφάλλω παρὰ τὴν θέσιν τῆς ἀρχαίας θεσσαλικῆς Ἐλατείας, ἀποτελεῖται ἐκ τριακοντάδος οἰκιῶν, τῶν πλείστων ἐρήμων σήμερον, καὶ θὰ ἦτο ἐντελῶς ἀνάξιον μνείας, ἂν δὲν εἶχε δύο τινὰ περίεργα. Πρῶτον ὅτι ἐν αὐτῷ ὑπάρχει ξενών, ὅστις ναὶ μὲν εἶνε ἀνάξιος τοῦ πομπώδους ὀνόματος τοῦ ξενοδοχείου ὅπερ φέρει, ἀλλ' ὁπωσδήποτε εἶνε κάπως καλλίτερος ἑνὸς κοινοῦ *χανίου*, εἰς ἐπίμετρον δὲ διευθύνεται καὶ ὑπὸ ξενοδόχου κάπως καλλιτέρου ἑνὸς κοινοῦ *χαντζῆ*. Δεύτερον, παρὰ τῷ χωρίῳ εὕρηται τὸ τέμενος καὶ ὁ τάφος τοῦ φοβεροῦ Χασὰν μπαμπᾶ, ἐξ οὗ καὶ τὸ ὄνομα τοῦ χωρίου.

Ἀφιππεύσαντες πρὸ τῆς μικρᾶς ἐξωτερικῆς κλίμακος, ἥτις ἦγε εἰς τὸ πρῶτον καὶ μόνον πάτωμα τοῦ ξενοδοχείου, ἐγενόμεθα δεκτοὶ ὑφ' ὅλου τοῦ προσωπικοῦ αὐτοῦ, ἀποτελουμένου ἐκ τοῦ διευθυντοῦ καὶ τοῦ μοναδικοῦ ὑπηρέτου αὐτοῦ, ὅστις, ὡς ἐμάθομεν κατόπιν, συχνὰ ἀντήλλασσε τὸ ἀξίωμα τοῦ θαλαμηπόλου πρὸς τὸ τοῦ χοιροβοσκοῦ. Ἐννοεῖται ὅτι πρώτη σκέψις μας ὑπῆρξεν ἡ περὶ τοῦ δείπνου. Δυστυχῶς ὅμως ἡ προμήθεια τῶν τροφίμων παραδόξως εἶχεν ἐξαντληθῇ αὐτὴν ταύτην τὴν ἡμέραν καὶ ἐδέησε νὰ εὐχαριστηθῶμεν μὲ δυσανάρμοστον διὰ τὴν ὄρεξίν μας δεῖπνον ἐξ ὠῶν καὶ τοῦ κλασσικοῦ ἀσκίου τυροῦ. Ἐπειδὴ ὅμως οὔτε ταῦτα ἦσαν πρόχειρα, ἀλλ' ἔπρεπε ν' ἀναμείνωμεν νὰ τὰ προμηθευθῶσιν οὐκ οἶδα πόθεν, ἐπωφελήθημεν τῆς εὐκαιρίας καὶ τοῦ ὑπολειπομένου φωτὸς τῆς ἡμέρας, ὅπως ἐπισκεφθῶμεν τὸ ῥηθὲν ὀθωμανικὸν τέμενος, ἓν καὶ τοῦτο τῶν περιέργων τοῦ χωρίου.

Τὸ τέμενος τοῦτο ἀποτελοῦν μέρος *τεκὲ* εἶνε κτίριον ὡραίας ἀσιατικῆς ἀρχιτεκτονικῆς, κείμενον δὲ ἐπὶ τῆς κλιτύος τοῦ βουνοῦ κατὰ τὴν εἴσοδον τῶν Τεμπῶν καὶ περικοσμούμενον διὰ παλαιοτάτων κυπαρίσσων, ἐμπνέει εἰς τὸν ξένον πρὸς τὰς παραδόσεις του ἰδέας συμπαθείας καὶ σεβασμοῦ διὰ τὴν ἤρεμον καὶ ποιητικὴν εὐδαιμονίαν τοῦ σεβασμίου ἀναχωρητοῦ, ὅστις ἔπηξε πρῶτος ἐκεῖ τὴν καλιάν του. Δυστυχῶς ὅμως τὸ γραφικὸν τοῦτο ἐνδιαίτημα ἐπὶ ἔτη μακρὰ ὑπῆρξε τὸ ὁρμητήριον ἑνὸς ἐκ τῶν ἀπηνεστάτων ἐχθρῶν τῆς χριστιανωσύνης καὶ τῆς ἀνθρωπότητος. Σήμερον ἔτι, μολονότι οἱ καιροὶ καὶ τὰ ἤθη ἐντελῶς ἤλλαξαν, μολονότι ἡ ἐλευθερία ἁπλώνει τὰς πτέρυγάς της καὶ ἐπὶ τῆς ἱερᾶς κοιλάδος, οἱ ἐν τῇ δουλείᾳ γεννηθέντες χριστιανοὶ κάτοικοι τοῦ τόπου, διερχόμενοι πρὸ τοῦ ἀπαισίας φήμης Τεκέ, μετὰ μυστικῆς φρίκης προσβλέπουσι τὰ χλοηφόρα τείχη του, ἀναπολοῦν-

Digitized by Google

τες τὰς αἱματηρὰς ἱστορίας, ὅσας ἐκ παραδόσεως ἡ μάμμη των τοῖς διηγεῖτο, ὅταν παιδία ἔτι συνεσπειροῦντο περὶ αὐτήν, τρέμοντα ὑπὸ τὴν μάστιγα θρασέος καὶ ἀνηλεοῦς ἀγᾶ.

Ὁ προστάτης τοῦ Τεκὲ Χασὰν μπαμπᾶς, ἦτο δερβίσης, ὅστις κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς καταλήψεως τῆς Θεσσαλίας ὑπὸ τῶν ἀγρίων ὀρδῶν τοῦ Ὀρχάν, ἐγκατασταθεὶς εἰς τὸ στόμιον τῆς κοιλάδος, ὡς εἰς ἐνέδραν, ἠσκήτευεν ἐκεῖ ἐκπληρῶν τὸ θεάρεστον ἔργον τῆς ἀποστολῆς του, ἤτοι ἐξολοθρεύων ὅσους ἂν ἠδύνατο πλείονας ἀπίστους. Σώζεται, εὐλαβῶς διατηρηθὲν ὑπὸ τῶν ἀπογόνων του δερβισῶν, καὶ φαίνεται ἀνηρτημένον ἐν τῷ τρουλωτῷ θαλάμῳ τῆς λειψανοθήκης του, τὸ φοβερὸν τοπούζιον, δι' οὗ κατὰ τὴν παράδοσιν ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ ἐφόνευσεν ἑκατὸν χριστιανούς, τῶν ὁποίων τὰ καθῃμαγμένα πτώματα ἔρριψε κατόπιν εἰς τὸν παραρρέοντα Πηνειόν.

Πλὴν τοῦ ἀπαισίου τούτου κειμηλίου εὕρηνται ἐκτεθειμένα ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ καὶ ἄλλα ἐνθύμιά του, ὡς ἡ ἀραβικὴ του σπάθη, τὸ σαρίκιόν του καὶ δύο πράσιναι σημαῖαι ἐρρακωμέναι, ἐπὶ τῶν λογχῶν τῶν ὁποίων εἶνε καλλιτεχνικῶς γεγραμμένη τουρκιστὶ ἡ ῥῆσις. «Θάνατος εἰς τοὺς ἀπίστους!». Ὁ Χασὰν μπαμπᾶς ἀναπαύεται ἤδη ἀπὸ τῶν μόχθων τῆς ἐπιγείου ζωῆς του, ἐντὸς κτιστοῦ τύμβου, ὑψουμένου ὑπὲρ τὸν ἕνα πόδα ἀπὸ τῆς ἐπιφανείας τοῦ δαπέδου τοῦ θαλάμου καὶ καλυπτομένου διὰ λευκοῦ ὀθονίου, ἐν συντροφίᾳ δύο διαδόχων του δερβισῶν παρ' αὐτῷ κειμένων. Ἐσχάτως δ' ἔμαθον ὅτι ἀπεβίωσε καὶ ὁ τελευταῖος τῶν ἀπογόνων του ὑπέργηρως.

Εἰς τὸν τάφον τοῦ Χασάν, χαίροντος παρ' ὀθωμανοῖς φήμην θαυματουργοῦ ἁγίου, προστρέχουσι πολλοὶ πάσχοντες σωματικῶς καὶ ψυχικῶς. Εἰς αὐτὸν δὲ ἀποδίδεται παρὰ τούτων καὶ ὁ διαχωρισμὸς τῆς Ὄσσης ἀπὸ τοῦ Ὀλύμπου, τελεσθεὶς διὰ τῆς ῥάβδου του. Εἴτε τὴν ῥάβδον τοῦ Χασὰν εἴτε τὴν τρίαιναν τοῦ ἐννοσιγαίου Ποσειδῶνος πιστεύσωμεν ὡς αἰτίαν τοῦ σχηματισμοῦ τοῦ σεισμογενοῦς αὐλῶνος τῶν Τεμπῶν, αἱ μυθοπλαστικαὶ αὗται εἶνε τεκμήρια τῆς καταπληκτικῆς ἐντυπώσεως ἣν ἐνεποίει εἰς τὸν λαὸν καθ' ὅλας τὰς ἐποχὰς ἡ τεραστία αὕτη ἐδαφικὴ σχάσις, δι' ἣν ἐφεύρισκεν ὑπερφυσικῶν δυνάμεων ἐνεργείας.

Ἐν τούτοις τὰ ᾠὰ παρασκευασθέντα καθ' ὅλους τοὺς κανόνας τῆς ἐπιτοπίου μαγειρικῆς τέχνης ἐκινδύνευον νὰ κρυώσωσιν, ἐνῷ ἡμεῖς ἐθεωροῦμεν τὰ ἐκθέματα τοῦ Τεκὲ καὶ ὁ ἄξιος θαλαμηπόλος ἢ ὑπομάγειρος, διότι ἡ διεύθυνσις τοῦ μαγειρείου ἀνῆκεν εἰς τὸν διευθυντὴν τοῦ ξενοδοχείου,ἐνετάλη νὰ περισυνάξῃ τοὺς ξένους, καθ' ὃν καιρὸν περιεσύναζε καὶ τὰ ὑπὸ τὴν κηδεμονίαν του τετράποδα, περὶ ὧν ἐγένετο λόγος κατὰ τὴν ἀπαρίθμησιν τῶν ὑπουργημάτων αὐτοῦ. Δὲν θὰ σᾶς περιγράψω τὸν δεῖπνόν μας, ἀρκεῖ νὰ σᾶς ὁμολογήσω ὅτι περὶ τὴν 10ην ἠγέρθημεν τῆς τραπέζης τὸ μὲν στόμαχον ἔχοντες κενόν, τὰ δὲ ὦτα πλήρη ἱστοριῶν καὶ συμβάντων δι' ὧν ὁ καλὸς ξενοδόχος ἐγνώριζε ν' ἀρτύῃ ἄριστα τὰ πενιχρὰ δεῖπνά του.

Μετὰ ὕπνον εὐχάριστον ὅσον ἐπέτρεπεν ἡ κενότης τοῦ στομάχου μας καὶ ἡ ἀφθονία τῶν ψύλλων, ἠγέρθημεν ἅμα τῇ αὐγῇ καὶ ῥοφήσαντες ἐπὶ ποδὸς ποτόν τι παρεμφερὲς πρὸς καφὲν ἀνεχωρήσαμεν.

Ἕπεται συνέχεια — Κ. Γ. Κ.

ΠΙΚΡΗ ΑΛΗΘΕΙΑ

Γλυκύτατ' ὄνειρο μὲ εἶχε φέρει
Εἰς τὴν Ἀκρόπολι — ἦταν μι' αὐγή,
Ποῦ ἐγλυκοφύσαε δροσᾶτο ἀγέρι
Καὶ γύρω ἁπλώνετο ἄκρα σιγή.

Εἰς τὴν ἀρχαία της δόξα μοῦ ἐφάνη
Σὰ νύφη ὁλόχαρη μ' ἄσπρη στολή,
Ποῦ εἰς τὸ κεφάλι της ἔχει στεφάνι,
Φλόγα 'ς τὰ μάτια της, καὶ δὲν μιλεῖ.

Μάρμαρα ἀστράφτανε πελεκημένα,
Πώτρεχε μέσα τους κρυφὴ ζωή,
Τὰ τόσα χτίρια τὰ φημισμένα·
Θεία τὰ ἐμύρωνε, γλυκειὰ πνοή.

Νὰ ἡ χώρα, ἐσκέφτηκα, ἡ τιμημένη
Ποῦ ἐγὼ ὀνειρεύομαι γιὰ σὲ συχνά,
Ἐκεῖ ποῦ ἐπόθησα στεφανωμένη
Νὰ εἶσαι βασίλισσα παντοτεινά.

Τὸ βλέμμα ἐγύριζα γλυκειά μου φίλη,
Θολὸ ἀπὸ δάκρυα ἐδῶ κι' ἐκεῖ.
Κ' ἐσένα ἐκράζανε τὰ δυό μου χείλη,
'Σ τὴν τόση ἀπόλαυσι τὴ μυστική.

Ἄχ νὰ ἦταν ἔλεγα ἐδῶ σιμά μου,
Πῶς θὰ ἐγονάτιζα 'ς τὴ γῆ μὲ μιά,
Καὶ θὰ τῆς ἔλεγα πῶς τὰ ὄνειρά μου,
Ζωὴ λαβαίνουνε, κόρη γλυκειά.

Κ' ἔκλεισα τ' ἄμοιρο μαῦρο κεφάλι
Μέσα 'ς τὰ χέρια μου ὅλος χαρά,
Κι' ἦταν ἡ ἐντύπωσι τόσο μεγάλη,
Ποῦ λὲς κ' ἐπέταγα μὲ δυὸ φτερὰ

Ἀλλ' ὅταν ἔννοιωσε δειλὸ τὸ μάτι
Τὸν Παρθενῶνά της, μὲ μιὰ φωνή!
—Τέτοιο φαντάστηκα γιὰ σὲ παλάτι,
Ἀγάπη μου, ἔκραξα, παντοτεινή !

Καὶ μέσα ἐχύθηκα μὲ ὁρμὴ μεγάλη ....
Ἀλλ' εἶδα ἀλήθεια πικρή, πικρή,
Στ' ἄφωνου χτίριου τὴν ἔρμη ἀγκάλη,
Ἐσένα ἐξάνοιξα χάμου νεκρή.

Δ. Ι. ΜΑΡΓΑΡΗΣ

Digitized by Google

Η ΑΥΓΕΡΗ

Συνέχεια· ἴδε σ. 40.

Καὶ ὁσάκις οἱ καρραγωγεῖς ἤρχοντο εἰς τὴν κωμόπολιν εἴτε μεταιβαίνοντες εἰς ἄλλα χωρία εἴτε καὶ ὅπως ἀναπαύσουν ἐπὶ μικρὸν τοὺς ἵππους των, ὁ Βρανᾶς πλέον δὲν ἐπήγαινεν εἰς τὴν οἰκίαν του νὰ πεζεύσῃ . . . Τί νὰ κάμῃ τάχα, ἀφοῦ αὔριον πρωῒ πρωῒ πάλιν θ' ἀνεχώρει μὲ τὸν Δημήτρη . . . Ἠκολούθει τὸν φίλον του εἰς τὸν πατρικὸν οἰκον. Ἠρέσκετο πολὺ ὁ νέος ν' ἀκούῃ τὴν ἀγαθὴν Παντελῆ, ἀνακράζουσαν μὲ γελαστὸν πρόσωπον μόλις ἔβλεπε τοὺς νέους ἐρχομένους: «Καλῶς τὰ παιδιά μου . . . καλῶς τα ! . . ἔχω κ' ἕνα καλὸ φαγί ! . . » νὰ βλέπῃ τὰς θυγατέρας της νὰ τρέχουν γελασταὶ καὶ χαρούμεναι ὅπως βοηθήσουν αὐτοὺς εἰς τὴν ἀπόζευξιν τῶν ἵππων· τὴν Βασιλικὴν σπεύδουσαν πρόθυμον πρόθυμον εἰς τὸν ἵππον τοῦ Βρανᾶ καὶ ψιθυρίζουσαν ἐνῷ λύει τὰ ζεύγματα — Τί σφίξιμο ποὺ ἔχεις τῆς ἴγγλας . . . Καλὰ ἐσπαρναε τὸ 'μάτι μου σήμερα ὅλη 'μέρα ! . . .» κ' ἐπὶ τέλους αὐτὸν τὸν φούρναρην προβαλλοντα τοῦ κατωγίου τῆς οἰκίας ἐρυθρόν, εὔθυμον, μὲ τὴν κανάτα πλήρη οἴνου διὰ νὰ κεράσῃ τὰ παιδιά ! . . .

Ἄ ! ἡ καρδία τοῦ καρραγωγέως δὲν ἠδύνατο πλέον νὰ εἶνε ἥσυχος μακρὰν τοῦ Καινούριου. Ὡμοίαζε πρὸς τὰ μικρὰ ἐκεῖνα εἰκονίσματα τὰ ὁποῖα εὑρίσκουν οἱ χωρικοὶ ἐντὸς σπηλαίων καὶ μεταφέρουν εἰς ἐκκλησίας, ἀλλ' αὐτὰ δραπετεύουν ζητοῦντα πάλιν μετὰ πόθου τὸ σπήλαιόν των. Καὶ ἐπὶ τέλους οἱ χωρικοὶ τί κάμνουν ; κτίζουν ἐκεῖ τὸν ναόν των. Τοῦτο ἔπραξε σιγὰ σιγά, ἐν ἀγνοίᾳ του ἤδη καὶ ὁ Βρανᾶς· μετέβαλλε τὴν οἰκίαν Καινούριου εἰς ναὸν τῆς καρδίας του . . . Καὶ τὸ ἐρευνητικὸν βλέμμα τῶν γειτόνων διέκρινεν εἰς τὸ ἑξῆς ἐντὸς τῆς αὐλῆς τοῦ Καινούριου δύο κάρρα ἀντὶ ἑνός, δύο σκευὰς ἵππων ἀπὸ τοίχου κρεμασμένας καὶ δύο ἵππους φριμάζοντας εἰς τὸν στάβλον. Ἔ, μὰ αὐτὰ πλέον δὲν ἦσαν μυστικὰ πράγματα ! ὁ Βρανᾶς ἐκρέμασε διὰ καλὰ τὴν κάππαν του ἐκεῖ ! . . Μόνον ἀνυπομόνουν οἱ ἀγαθοί, μέχρις οὗ ἀκούσουν ἐπισήμως ἐξαγγελλόμενον τὸ συνοικέσιον τοῦ Γεωργίου καὶ τῆς Βασιλικῆς.

Ἀλλὰ διὰ τοῦτο δὲν ἀνυπομόνουν μόνον οἱ γείτονες. Ἀνυπομόνει καὶ ὁ Παντελῆς καὶ ἡ ἀγαθὴ συμβία του. Ἕως πότε πλέον αὐτὴ ἡ κατάστασις. Τὸ χαριτωμένον ἀνδρόγυνον ἐσκέπτετο ἤδη ὅτι εἶχεν καὶ ἄλλας θυγατέρας ἐκτὸς τῆς Βασιλικῆς καὶ δὲν εὕρισκε καθόλου ἀβλαβὲς αὐτὸ τὸ 'μπαίνω-βγαίνω τοῦ Γεωργίου εἰς τὴν οἰκίαν του. Ὄχι διότι ὁ νέος ἦτο κακὸς καὶ ἠδύνατο νὰ ἐπιβουλευθῇ τὴν φιλίαν. Ἄ μπά· θεὸς φυλάξοι ! . . ὁ Παντελῆς εἶχε τόσην ἐμπιστοσύνην εἰς αὐτὸν ὥστε ἠδύνατο ἀφόβως νὰ τὸν κλείσῃ ἐπὶ ἡμέραν ὅλην εἰς ἓν δωμάτιον μόνον μὲ τὰς θυγατέρας του. Ἀλλὰ ὁ κόσμος εἶνε πονηρὸς καὶ πρόθυμος εἰς τὴν κακολογίαν..... Τὸ ἀνδρόγυνον συνεφώνησεν ὅτι ἔπρεπε νὰ δοθῇ ἓν τέλος εἰς αὐτὴν τὴν τὴν ὑπόθεσιν, ὅτι ὁ Βρανᾶς ἔπρεπε νὰ δηλώσῃ ἐπὶ τέλους ἂν εἰσήρχετο εἰς τὴν οἰκίαν των ἁπλῶς καὶ μόνον ὑπὸ τὴν ἰδιότητα τοῦ φίλου ἢ καὶ τοῦ μέλλοντος γαμβροῦ. Ὁ Παντελῆς ἀπετάθη διὰ τοῦτο εἰς τὸν Δημήτρην.

— Γιὰ ῥώτα τον τί σκοπὸ ἔχει, εἶπεν.

Ἀλλ' ὁ νέος ἀπέκρουσεν ἐντόνως τὴν πατρικὴν ἐντολήν. Ναὶ μὲν εὕρισκεν ὀρθὸν τοῦτο, καὶ ηὔχετο δικαίως τὴν ἕνωσιν τοῦ Γεωργίου μετὰ τῆς ἀδελφῆς του ἀλλὰ δὲν ἤθελε ν' ἀναμιχθῇ καθόλου αὐτός. Καὶ τοῦτο ὄχι διότι δὲν ἐνδιεφέρετο διὰ τὸ μέλλον τῆς Βασιλικῆς. Τοὐναντίον πολὺ ἐνδιεφέρετο. Ἦτο μετὰ τὸν πατέρα ὁ *πρῶτος* ἐν τῇ οἰκογενείᾳ κ' ἐγνώριζε τὰς βαρείας εὐθύνας τὰς ὁποίας ἔφερεν ἐπάνω του. Ἀλλ' ὁ εὐθὺς χαρακτήρ του δὲν ἠνείχετο νὰ φανῇ ὡς προαγωγὸς τῆς ἀδελφῆς του. Δὲν ἤθελεν οὔτε εἰς τὸν κόσμον, οὔτε εἰς τὸν Γεώργιον, οὔτε εἰς αὐτὸν τὸν ἴδιον νὰ δειχθῇ ὅτι διεπραγματεύετο τὴν φιλίαν, ὅτι ἔφερεν τὸν Βρανᾶν εἰς τὴν οἰκίαν του διὰ νὰ τῷ φορτώσῃ μὲ τρόπον τὴν ἀδελφήν του.

—Κάμετ' ὅ,τι θέλτε δὲν ἀνακατώνομαι· εἶπεν εἰς τὸν πατέρα του· ἐγὼ θὰ τὸν ἔχω πάντα φίλο!

Τότε ἀπεφάσισαν καὶ διετύπωσαν ἐπισήμως τὴν πρότασίν των εἰς τὴν μητέρα τοῦ Βρανᾶ. Ἡ γραῖα Ἀγαθὴ—ὄνομα καὶ πρᾶγμα ἀγαθὴ γυνή — ἐχάρη ἀκούσασα τὴν πρότασιν, ὡς νὰ προσέφεραν ὁλόκληρον βασίλειον ὡς τὸν υἱόν της. Ναί, δέχεται καὶ παραδέχεται νὰ κάμῃ νύμφην τὴν Βασιλικήν· ὄχι τῆς ἔλεγαν δι' ἐκείνην τὴν ὑπερήφανον, τὴν Ἀνθήν!... Δὲν τὴν ἤθελεν αὐτὴν ἡ γραῖα ὡς σύζυγον τοῦ υἱοῦ της. Καὶ ὄχι διότι ἦτο κακὴ ἡ κόρη. Ἦτο καλὴ καὶ προκομμένη· ἡ Κυρὰ Παναγιώταινα τὴν ἔκαμεν ἐργατικὴν καὶ καλὴν οἰκοδέσποιναν· χαρὰ εἰς τὸ σπίτι ὁποῦ θὰ ἔμπῃ ! Ἀλλὰ τί τὰ θέλετε δὲν ἦτο διὰ τὸ ἰδικόν της σπίτι.... Ἡ γραῖα Ἀγαθὴ ἦτο γυνὴ τῆς παλαιᾶς ἐποχῆς καὶ ἠκολούθει τὰς ἰδέας ἐκείνας. Ἐσκέπτετο ὅτι ἡ οἰκογένειά της ἦτο πολὺ πτωχὴ παραβαλλομένη πρὸς τὴν οἰκογένειαν τοῦ Στριμμένου καὶ ὅτι ἡ Ἀνθὴ ἀργὰ ἢ γρήγορα θὰ ἐννοήσῃ τὴν διαφορὰν τοῦ συζυγικοῦ ἀπὸ τοῦ πατρικοῦ οἴκου. Καὶ τότε ὅλα αὐτὰ θ' ἀπέβαινον πρὸς δυστυχίαν τοῦ υἱοῦ της. Ἐνῷ διὰ τὴν Βασιλικὴν συνεφώνει. Ἦτο τόσον καλὴ κόρη· ἔκαμνε τόσας εὐκολίας εἰς τὴν γραῖαν . Ἅμα τὴν ἔβλεπε εἰς τὸ Καλὸ πηγάδι, ἀγωνι-

Digitized by Google

ζομένην ἐν ἄσθματι νὰ γεμίσῃ τὴν ὑδρίαν της ἔσπευδεν εὐθὺς ἄφινεν τὴν ἰδικήν της κατὰ μέρος καὶ χόπ!... χόπ!... μ' ἐπιδεξιότητα καὶ ταχύτητα μεγάλην ἤντλει καὶ ἐγέμιζεν τὴν ὑδρίαν καὶ ἀπέπεμπεν πρώτην αὐτήν. Καὶ ὄχι μόνον τοῦτο ἀλλὰ πολλάκις, ὅταν τῆς ἦτο εὔκολον μετέφερεν ἡ ἰδία μέχρι τῆς οἰκίας τὴν ὑδρίαν τῆς γραίας. Καὶ μήπως τόσας φορὰς δὲν ἔπλυνε αὐτὴν τὴν φουστανέλλαν τοῦ Γεωργίου· δὲν ἐσιδέρωσεν ἐπιτηδείως τὰ ἑορτινὰ ὑποκάμισά του. δὲν ἐστρίφωσε τὰ μαντήλιά του, ζητοῦσα μάλιστα ἐπιμόνως παρ' αὐτῆς νὰ τῆς στέλλῃ ὅταν ἔχῃ ἐργασίαν διὰ νὰ τὴν κάμνῃ ἐκείνη καὶ νὰ μὴ παιδεύεται αὐτὴ τώρα, εἰς τὰ γηρατεῖά της.

—Δὲν εἶσαι γιὰ ξέδγαλμα, θειακούλα μου... νὰ ζήσῃς νὰ 'βρῇς πρῶτα μιὰ καλὴ νύφη τοῦ Γιωργάκη!..

Καὶ τὸ ἔλεγε μὲ τόσον τρυφεράν, συμπαθῆ φωνὴν ἡ Βασιλικὴ τοῦτο, ὥστε ἡ ἀφελὴς Ἀγαθὴ ἔδιδε χιλίας εὐχὰς κ' ἔλεγε καθ' ἑαυτὴν ὅτι καλλιτέραν νύμφην δὲν ἠδύνατο νὰ εὕρῃ ἀπὸ τὴν νεάνιδα διὰ τὸν υἱόν της. Τώρα ἐκ τοῦ ἐνθουσιασμοῦ της ἐσταυροκοπήθη ἡ γραῖα καὶ ἔταξεν εἰς τὴν Παναγίαν μίαν λαμπάδα μεγάλην διὰ νὰ δώσῃ φώτισιν εἰς τὸν υἱόν της καὶ δεχθῇ τὸ προτεινόμενον συνοικέσιον.

Ἀλλὰ διὰ τὸν Βρανᾶν δὲν ἐχρειάζετο ἡ μεσιτεία τῆς Παναγίας. Ὁ μαγνήτης ὁ ἐκτοξευόμενος ἀπὸ τὰ καστανὰ ἐκεῖνα, τὰ παιχνιδιάρικα μάτια τῆς Βασιλικῆς ἐμεσίτευσαν ἀρκούντως ἐπὶ τῆς καρδίας τοῦ ἀγαθοῦ καρραγωγέως. Ἄ! τί ἀξίζουν αὐτὰ τὰ μάτια ὅταν εἶνε εὔμορφα, ὅταν ἔχουν μακρὰς βλεφαρίδας, πιπτούσας ἐν ἀπολαυστικῇ ἐκλύσει ὡσεὶ διὰ νὰ ὀνειροπολήσουν παραδεισίους σκηνάς, ὅταν περιβάλλωνται ὑπὸ λεπτοῦ, μόλις διαφαινομένου, λευκομαύρου κύκλου, οὕτω δῆθεν ἀφελῶς ῥιφθέντος ἐκεῖ ὑπὸ τῆς φύσεως, ὡς πινελιὰ ἀπαρατήρητος τοῦ ζωγράφου ἥτις μόνη συμπληροῖ τὴν ἐντέλειαν τῆς εἰκόνος, καὶ ὅταν ἔχουν τὸ μαῦρον, κατάμαυρον χρῶμα, τὸ μυστηριῶδες καὶ βαθύ, ἢ τὸ καστανὸν ἐκεῖνο, τὸ παιγνιῶδες καὶ εὔθυμον μὲ τὸ μακαρίως ἑλκυστικὸν σπιθοβόλημα!...Δὲν θέλεις νὰ ἴδῃς τίποτε ἄλλο, δὲν παρατηρεῖς ἐλλείψεις πλέον καὶ ἂν τὰς παρατηρῇς δὲν θέλεις νὰ τὰς ἀναγνωρίσῃς. Μόνον εἰς ἐκεῖνα προσέχεις τὰ μάτια τὰ ὁποῖα ἵστανται ἐνώπιόν σου ὡς προστάται θεοὶ τοῦ λοιποῦ σώματος καὶ σὲ βλέπουν προκλητικά, ὡς νὰ σοῦ λέγουν:—Τί κυττάζεις ἐκεῖ· ἐμένα ἰδές!...

Τοῦτο ἐφώνουν ἀπὸ τοσούτου καιροῦ οἱ καστανοὶ ὀφθαλμοὶ τῆς Βασιλικῆς εἰς τὸν Γεώργιον Βρανᾶν. Καὶ ἠνάγκαζον αὐτὸν μικρὸν κατὰ μικρὸν εἰς λήθην τοῦ πρώτου του ἔρωτος, εἰς λήθην τῆς λυγερῆς καὶ τῆς καλλονῆς της. Καὶ μετ' ὀλίγον ἀκόμη τὸν ἔπειθον ὅτι δὲν ὑπῆρχεν ἄλλη ἐρασμιωτέρα ἐκείνης καὶ ὅτι ὅλα τὰ εἶχεν εἰς τὴν ἐντέλειαν. Ἡ Ἀφροδίτη ἔρριψε τὸν κεστὸν της ἐπὶ τῆς παρθένου καὶ ἡ πρὶν διαπομπευομένη ἔγεινεν ἡ ἐπιθυμητὴ σύζυγος τοῦ Διός! Καὶ ὅτε ἡ γραῖα Ἀγαθὴ εὗρεν εὐκαιρίαν νὰ ἀναγγείλῃ εἰς τὸν υἱόν της τὴν πρότασιν τοῦ συνοικεσίου μετ' ἐξάλλου χαρᾶς ἤκουσε παρ' αὐτοῦ:

— Τώρα!... τελειωμένα πράγματα 'μολογᾶς!

Ἐν τῷ μεταξὺ ὁ πυρετὸς τῆς ἐργασίας μεγάλως ἠλαττώθη. Τὰ γεννήματα ἐναποθηκεύθησαν καταλλήλως· ἡ σταφὶς ἐπωλήθη εἰς καλὰς τιμὰς καὶ παρεδόθη ὅλη εἰς τοὺς ἀγοραστάς. Αἱ πρῶται πνοαὶ τοῦ χειμῶνος ἠνάγκασαν καὶ τὰς τελευταίας οἰκογενείας τῶν ἐξωμάχων ν' ἀφίσουν τὰς καλαμοπλέκτους καλύβας των καὶ εἰσέλθουν εἰς τὴν κωμόπολιν. Οἱ ἔμποροι καὶ τοκισταὶ ἀνέλαβον τὰ κατάστιχά των, ἐξωφλοῦντες τὰς παλαιὰς καὶ ἀνοίγοντες νέας περιόδους. Οἱ φιλοχρήματοι νέοι, συλλέξαντες τοὺς μισθούς των καὶ βοηθηθέντες ὑπὸ τῶν συγγενῶν ἤνοιξαν τὸ μικρὸν παντοπωλεῖον των, ὀνειρευόμενοι τὰς προσόδους τῶν παλαιῶν οἰκοκυραίων. Οἱ καρραγωγεῖς ἔθεσαν εἰς ἀνάπαυσιν τοὺς ἵππους των καὶ ἤρχισαν νὰ μεταβάλλωσιν εἰς χρῆμα τὰς ἐπὶ τοῦ μαστιγίου γραμμάς. Οἱ οἰνοπῶλαι δὲν ἵσταντο πλέον μὲ τὰς χεῖρας σταυρωμένας ἐν νυσταλέᾳ προσδοκίᾳ πρὸ τῶν πάγκων των, ἀλλ' ἀπὸ τῆς αὐγῆς μέχρι προκεχωρημένης ὥρας τῆς νυκτὸς ἔσπευδον ἐδῶ κ' ἐκεῖ μὲ στίβας ποτηρίων εἰς χεῖρας διὰ νὰ προφθάσουν τοὺς οἰνοπότας. Εἰς τὰ οἰνοπωλεῖα ἔβραζον οἱ θαμῶνες θορυβωδέστερα τοῦ ἐν τοῖς βυτίοις οἴνου. Τὰ καφενεῖα ἐβόγκων ἐκ τοῦ ἀλληλοδιαδόχου κτύπου τῶν χαρτοπαικτούντων· ἐπὶ τῶν τραπεζῶν καὶ ὄπισθεν τῶν ῥυπαρῶν ὑέλων καὶ τῶν ἐξ ἐρυθροῦ πανίου αὐλαιῶν, διεκρίνετο πνιγηρά, καπνοβριθὴς ἡ ἀτμοσφαῖρα. Τὰ καταστήματα ἀντήχουν ἐκ τοῦ ζυγίσματος τῶν ἐδωδίμων κ' ἐν γένει ἀπ' ὅλα τὰ μέρη ἡ ἀγορὰ ἐβόμβει ὑπὸ συμμιγοῦς θορύβου.

Ἔχει πάντοτε τοιαύτας παρακρουστικὰς διαθέσεις ἡ ἀγορὰ τῆς κωμοπόλεως ὁσάκις πωλεῖται μὲ καλὰς τιμὰς ἡ σταφίς. Μετὰ τὴν θανάσιμον σιωπήν, ἣν κρατεῖ κατὰ τοὺς ἐργασίμους μῆνας μεταπίπτει αἴφνης εἰς θορυβώδη πανηγυρισμὸν ὡς εἷς καὶ μόνος ἀνήρ, ἐννοῶν νὰ ἑορτάσῃ τὴν ἀμοιβὴν τῶν κόπων του. Κατὰ τὰς κυριακὰς δὲ αὐτόχρημα ἑορτάζει καὶ λαμπροφορεῖ. Λαμπροφορεῖ μὲ τοὺς λεβέντας, οἵτινες φιλοτιμοῦνται νὰ ἐπιδείξουν τὰς νέας πολυποικίλτους ἐνδυμασίας των καὶ ἑορτάζει μὲ τὰς διασταυρουμένας ἐπ' αὐτῆς γαμηλίους πομπάς.

Ἡ νεότης δὲν κατελήφθη ἀκόμη ἐκεῖ ὑπὸ τοῦ σκεπτικισμοῦ καὶ τῆς ἀποθαρρύνσεως περὶ τ' ἀναγκαῖα τοῦ βίου. Ὁ ἀστὴρ τῆς ἐλπίδος φεγ-

Digitized by Google

γοβολεῖ ἀκόμη ἐνώπιόν της δεδοξασμένος, ὡς ἡ φωτεινὴ στήλη πρὸ τῆς πορείας τῶν Ἰσραηλιτῶν. Τὸ λαϊκὸν ἀπόφθεγμα: «ἢ μικρὸς μικρὸς παντρέψου ἢ τρανὸς καλογηρέψου», διατηρεῖ ἀκόμη τὴν φιλοσοφικήν του ὑπόστασιν. Ἀλλὰ ποῖος πηγαίνει τόρα νὰ καλογηρευθῇ, νὰ κρύψῃ τὸ λυγηρόν του κορμὶ ὑπὸ καλογηρικὸν ῥάσον καὶ μὲ τὴν ἀργυρᾶν φωνήν του νὰ ψάλλῃ αἴνους εἰς ἄσαρκον παρθένον; Προτιμοῦν μᾶλλον μικροὶ μικροὶ νὰ συνδεθοῦν μὲ τὸ συμπλήρωμά των, νὰ ῥιφθοῦν ἀμέριμνοι εἰς τὸ παρὸν ἀφίνοντες εἰς τοὺς γέροντας τὴν ἔρευναν τῆς αὔριον. Καὶ ἡ κωμόπολις οὕτω ἀπὸ τοῦ Ὀκτωβρίου μέχρι τοῦ Μαΐου δέχεται μετὰ διαχυτικῆς εὐθυμίας τὰ νέα ζεύγη, τὰ πηγνύοντα ἐν αὐτῇ τὴν φωλεάν των.

Κ' ἐφέτος πολλοὶ γάμοι ἐτελέσθησαν ἐν τῇ κωμοπόλει. Ἀλλ' ὁ λαμπρότερος ἔμελλε νὰ τελεσθῇ τὴν ἐρχομένην κυριακήν. Τὸ συνοικέσιον τοῦ Βρανᾶ καὶ τῆς Βασιλικῆς ἐκηρύχθη πρὸ πολλοῦ. Τὸν Ὀκτώβριον ἐτελέσθησαν ἐπισήμως οἱ ἀρραβῶνες καὶ ἤδη ὁ γάμος θὰ συνέδεε τὸ ταιριασμένον ἀνδρόγυνον. Ναί, ἦτο καθόλου ταιριασμένον ἀνδρόγυνον. Οἱ χωρικοὶ τὸ ἐπεκρότησαν· φίλοι καὶ ἐχθροὶ συνεφώνουν ὅτι ὁ Βρανᾶς ἦτο ἄξιος σύζυγος τῆς Βασιλικῆς καὶ ἡ Βασιλικὴ ἀξία καὶ ἄμεμπτος γυνὴ τοῦ Βρανᾶ. Κανεὶς δὲν εἶχε ἀντίρρησιν· ὅλοι ἦσαν σύμφωνοι καὶ πρόθυμοι νὰ συνεορτάσουν μετὰ τοῦ λαμπροῦ νεανίου καὶ τῆς ἀγαθῆς παρθένου. Ἀπὸ τῆς δευτέρας ἤδη ἡμέρας τῆς ἑβδομάδος τὰ τύμπανα ἤχουν ἀδιακόπως ἐκ τῆς οἰκίας τοῦ γαμβροῦ, ὁ δὲ σῖτος, ὁ προωρισμένος διὰ τὸ Κεσκέκι, τὸ γλύκισμα αὐτὸ τὸ παρατιθέμενον ἐπὶ τῶν γάμων, μετεφέρθη ἵνα ἀλεσθῇ εἰς τὸν χειρόμυλον μετὰ μεγαλοπρεποῦς συνοδείας. Καὶ τὸ σάββατον ὅτε ἔγεινε τὸ ἐπίσημον ξύρισμα τοῦ γαμβροῦ εἰς τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας ἐπὶ νεροβαρέλας, τῶν λυγερῶν χορευουσῶν κύκλῳ καὶ τῶν τυμπάνων ἠχούντων χαρμοσύνως, ἐκ τοῦ πλούτου τῶν ῥιφθέντων νομισμάτων ἐφάνη ἡ μεγάλη ἀγάπη ἧς ἀπήλαυεν ἐν τῇ κωμοπόλει ὁ Βρανᾶς.

—Ῥίχνετε... ῥίχνετε..... νὰ ζήσῃ νὰ σᾶς πληρώσῃ ὁ Γιωργάκης μου!... ἔλεγεν ἡ γραῖα Ἀγαθή, ἔξαλλος ἐκ τῆς χαρᾶς.

Ἆ ! ἔλα μωρὲ Στριμμένε νὰ ἰδῇς ! ἔλα, ἀπὸ τὸν τάφο σου κυράτσα Παναγιώταινα νὰ μάθῃς ποῖον γαμβρὸν περιεφρόνησες !... Ἡ μητρικὴ καρδία τῆς Ἀγαθῆς ἐκόμπαζε καὶ ἐξηγείρετο φιλέκδικος ἡ προσβληθεῖσα φιλοτιμία της. Ηὔχετο ἀκόμη μεγαλοπρεπέστερα νὰ ἦσαν τὰ δῶρα, ἀκόμη ἐπισημοτέρα νὰ γείνῃ ἡ πομπὴ ἵνα οὕτω κεντήσῃ τὸν φθόνον καὶ τὴν μετάνοιαν τῆς οἰκογενείας Στριμμένου.

Καὶ δὲν κατείχετο μόνη ἡ γραῖα ἐξ αὐτῆς τῆς σκέψεως, ἀλλ' ὅλοι οἱ συγγενεῖς καὶ φίλοι τοῦ Βρανᾶ. Αἱ γυναῖκες ἔλυσαν τὴν γλῶσσάν των εἰς ὑβριστικὰς παραγγελίας πρὸς τὴν Ἀνθήν : — Ἔ, τὴν τέτοια, ποῦ ἀλλάζει τοὺς ἄνδρας ὡς τὸ φίδι τὰ ὑποκάμισά του !... Καὶ εἰς ἐκπληκτικὰς φράσεις περὶ πλουσίας προικὸς τῆς νύμφης καὶ τῆς ἀγάπης, τὴν ὁποίαν τρέφει ὁ Γεώργιος πρὸς αὐτήν: — Δὲν κάνει ὥρα χωρὶς νὰ τὴν ἰδῇ· θαρρεῖς καὶ τοῦ ἔκαμε μάγια, ἀδελφοῦλά μου !.... Καὶ εἰς τὰ θαυμαστικὰ ἐπιφωνήματα διὰ τὰ πλούσια δῶρα τὰ ὁποῖα θὰ ἔκαμνεν ἡ οἰκογένεια Παντελῆ εἰς τὸν γαμβρὸν καὶ τοὺς συγγενεῖς του :—Τὰ ἔφερεν ὅλα τόπια ἀπὸ τὰς Πάτρας ὁ Δημήτρης !..... Χαιρέκακος διάθεσις ἀνεπτύχθη εἰς ὅλους καὶ ηὐφραίνοντο ἀπὸ τοῦδε διὰ τὴν λύπην καὶ τὴν ἐντροπήν, τὴν ὁποίαν ἐφαντάζοντο ὅτι θὰ ἐλάμβανεν ἐκ τούτου ἡ λυγερὴ καὶ ἡ οἰκογένειά της...

Οἱ καρραγωγεῖς δὲν ὑστεροῦν καὶ εἰς τοῦτο. Ἐσκέπτοντο ὅτι καταλληλότερος τρόπος διὰ νὰ ἐκδικηθοῦν τοὺς δύο συνεταίρους ἦτο νὰ φροντίσουν ὅπως γίνῃ λαμπρότερος ὁ γάμος τοῦ συναδέλφου των. Οὕτω ἐδείκνυον τὴν ἀγάπην, ἣν ἔτρεφον πρὸς τὸν Βρανᾶν, κ' ἐκαυτηρίαζον τὸν ἐγωϊσμὸν τῶν ἐμπόρων. Συνεσπειρώθησαν ὅλοι περὶ αὐτὸν ὡς στρατιῶται ἀληθεῖς περὶ τὴν ἀπειλουμένην σημαίαν των. Κ' ἔστελλον ἐπιδεικτικῶς διὰ τῆς ἀγορᾶς εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ γαμβροῦ παχυτάτους καὶ βαρεῖς ἀμνούς, στολίζοντες τὰ κέρατά των μὲ κοκκίνας ταινίας καὶ ἀργυρᾶ νομίσματα· ἐφρόντιζον περὶ τοῦ καταλλήλου οἴνου, περὶ τῆς καλῆς ἑψήσεως τῶν ἄρτων τοῦ γάμου, περὶ τῆς ἐπιτυχίας τοῦ Κεσκεκίου καὶ παρεκίνουν τὰς γυναῖκας των νὰ συνεισφέρουν ὅλας των τὰς γνώσεις διὰ τὴν λαμπρότητα τῆς πομπῆς.

Ἀλλὰ τὴν κυριακήν, καθ' ἣν ὥραν ἐτελεῖτο ἡ στέψις ἐντὸς τῆς οἰκίας Καινούριου καὶ εἰς τὴν αὐλὴν οἱ συμπεθέροι, ἄνδρες καὶ γυναῖκες, εἰς δύο κύκλους, ἐχόρευον ὑπὸ τοὺς ἤχους δύο τυμπάνων καὶ τεσσάρων αὐλῶν κ' ἐθεᾶτο ἔνθους καὶ ἔκπληκτος ὁ πέριξ κόσμος, σφοδρὰ συζήτησις ἐγείρετο ἐν τῷ μαγειρείῳ τῆς οἰκίας. Ἡ μήτηρ τῆς νύμφης ἠγωνίζετο ἐν συμφωνίᾳ μὲ τὰς ἄλλας συγγενεῖς γυναῖκας νὰ πείσῃ τὸν υἱὸν καὶ τοὺς φίλους τοῦ Βρανᾶ, ὅπως μὴ διέλθῃ ἡ πομπὴ ἀπὸ τὴν ἀγοράν. Εἰς τὴν ἀγορὰν ἔκειτο καὶ ἡ οἰκία Στριμμένου καὶ κατ' ἀνάγκην κάτω ἀπὸ τὰ παράθυρά της θὰ διήρχετο ἡ γαμήλιος πομπή. Ἀλλὰ θὰ ἐκρατεῖτο ἡ ἀγανάκτησις καὶ ὁ φθόνος τῆς Ἀνθῆς εἰς τὴν ὄψιν τοιαύτης συνοδείας ; Δὲν θὰ τὴν ἐκέντα ἆρά γε ὁ διάβολος νὰ ῥίψῃ μάγια διὰ νὰ καταστρέψῃ τὴν εὐτυχίαν τῶν νυμφίων ; Τὸ ἐφοβεῖτο πολὺ ἡ γραῖα Παντελῆ. Καὶ τρέμουσα παρεκάλει τοὺς καρραγωγεῖς ν' ἀποφύγουν τὴν ὀλεθρίαν οἰκίαν.

—Γιὰ ὄνομα θεοῦ, παιδιά μου· φευγᾶτε ἀπὸ τὸ Σατανᾶ ! . . .

Digitized by Google

Ἀλλ' οἱ καρραγωγεῖς ἐπέμενον. Ἴσα ἴσα δι' αὐτὸ ἔπρεπεν ἀπ' ἐκεῖ νὰ διέλθουν. Νὰ δείξουν πῶς κάμνουν ταῖς χαραῖς των αὐτοί· νὰ ἰδῇ ἡ Ἀνθὴ πῶς εἶνε οἱ γαμβροί, νὰ καταλάβουν οἱ ἔμποροι τί θὰ εἰπῇ γάμος. Ὄχι ὅπως τοὺς κάμνουν οἱ ἄρχοντες, μὲ κλεισμένα παράθυρα καὶ σιγανὰ ὡς νὰ ἐντρέπωνται!.. Ὑπέσχοντο δὲ εἰς τὰς γυναῖκας ὅτι θὰ ἔχουν τέσσαρα τὰ μάτια των εἰς τὰ παράθυρα τῆς Ἀνθῆς.

—Μὴ φοβᾶσαι, μάννα, κ' ἐγὼ εἶμαι 'δῶ! εἶπεν ἐν πεποιθήσει ὁ Δημήτρης.

Ὁ πυροβολισμὸς ἀνήγγελλεν ἤδη τὸ τέλος τῆς στέψεως. Οἱ χοροὶ διελύθησαν εὐθὺς καὶ ὁ λαμπρὸς καὶ ὑπερήφανος ἵππος τοῦ Χατζηγιάννη, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐφιλοδόξουν νὰ ἱππεύσωσι ὅλαι αἱ νεάνιδες κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, πλουσίως διεσκευασμένος ἐκομίσθη παρὰ τὴν κλίμακα τῆς οἰκίας.

Ἔχετε 'γειὰ μαννοῦλα μου καὶ σεῖς καλοὶ γειτόνοι!..

Τὰ τύμπανα ἐκρότησαν τὸ συγκινητικὸν τραγοῦδι τοῦ ἀποχαιρετισμοῦ τῆς νύμφης καὶ ἡ γαμήλιος πομπὴ ἐξεκίνησεν.

Ἕπεται συνέχεια ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΑΡΚΑΒΙΤΣΑΣ.

ΑΜΕΡΙΚΗ ΚΑΙ ΑΜΕΡΙΚΑΝΟΙ

[Εὐφυέστατος Γάλλος συγγραφεύς, καθηγητὴς ἐν Λονδίνῳ, κρυπτόμενος δὲ ὑπὸ τὸ ψευδώνυμον Max O' Rell, ὅστις ἔγραψεν ἤδη τερπνότατα ἀνέκδοτικὰ βιβλία περὶ τῶν Ἄγγλων, τῶν Ἀγγλίδων καὶ τῶν Σκώτων, ἐδημοσίευσεν ἐσχάτως τόμον ἀμερικανικῶν ἐντυπώσεων. Τὸ ἔργον ἔχει, ὡς καὶ τὰ προηγουμένως ἐκδοθέντα, ἀνεκδοτικὸν χαρακτῆρα, δὲν εἶνε δὲ σοβαρὰ καὶ ἐμβριθὴς μελέτη περὶ τῆς Ἀμερικῆς — ἀλλὰ μᾶλλον συλλογὴ στιγμιαίων φωτογραφιῶν, ληφθεισῶν κατὰ τὴν διάρκειαν ὀλιγομήνου ταξειδίου ἐν τῷ νέῳ κόσμῳ, αἱ ὁποῖαι ὅμως μᾶς ἀποκαλύπτουν πολλάκις λίαν ἐνδιαφερούσας ἀπόψεις ἐπὶ τῆς χώρας, τῶν ἠθῶν αὐτῆς καὶ τοῦ χαρακτῆρος τῶν κατοίκων αὐτῆς. Διασκεδάζων ἠμπορεῖ τις πολλὰ νὰ μάθῃ ἀπὸ τὰς μεθυγραφικὰς καὶ εὐφυεῖς αὐτὰς σελίδας].

Ἡ Ἀμερική. — Οἱ κάτοικοί της. — Πῶς ἀνεκαλύφθη ἡ Ἀμερική — Ἀνέκδοτον περὶ Ἡλίου. — Ἡ Ἀμερικὴ εἶνε ἀληθινὴ φαντασμαγορία. — Μία ἀμερικανικὴ ἐπιστολὴ μὲ πείθει νὰ ταξειδεύσω εἰς Ἀμερικήν. — Ἤθη καὶ ἔθιμα. — Πῶς κρίνονται οἱ ἱεροκήρυκες ἐν Ἀμερικῇ. — Αἱ τρεῖς ἐρωτήσεις τῶν Ἀμερικανῶν πρὸς τοὺς ξένους. — Τί φρονῶ περὶ τῆς Ἀμερικῆς πρὶν . . . τὴν ἰδῶ.

Ἡ Ἀμερικὴ ἀριθμεῖ σήμερον ἑξήκοντα ἑκατομμύρια κατοίκων... ἐξ ὧν οἱ πλεῖστοι συνταγματάρχαι.

Ἡ γιγαντιαία αὕτη χώρα ἀνεκαλύφθη κατὰ τὸν ΙΕ' αἰῶνα ὑπὸ τοῦ Χριστοφόρου Κολόμβου, ὅστις εἶχεν ἤδη ἀποδείξει τὸ δαιμόνιον ἐφευρετικόν του, στήνων αὐγὰ ἐπὶ τῶν τραπεζῶν.

Κατά τινα περίφημον Ἀμερικανὸν μεθυγράφον, ἡ Ἀμερικὴ ἀνεκαλύφθη κατὰ τὸν ἑξῆς τρόπον:

Ὁ βασιλεὺς τῆς Ἰσπανίας συνωμίλει ἓν βράδυ μετὰ τοῦ Κολόμβου. Αἴφνης ἐπῆλθεν εἰς τὴν Μεγαλειότητά του φωτεινὴ ἰδέα. Ἐστράφη πρὸς τὸν Κολόμβον καὶ τοῦ εἶπε:

— Κολόμβε, διατί δὲν πηγαίνεις ν' ἀνακαλύψῃς τὴν Ἀμερικήν;

— Πηγαίνω, Μεγαλειότατε, ἂν εὐαρεστηθῆτε νὰ μοῦ παραχωρήσετε ἓν πλοῖον.

Ὁ Χριστόφορος Κολόμβος ἔλαβεν ἓν πλοῖον καὶ διευθύνθη πρὸς τὸ μέρος, ὅπου ὑπέθετεν ὅτι εὑρίσκετο ἡ Ἀμερική. Μετὰ πολυήμερον πλοῦν, οἱ ναῦται ἤρχισαν νὰ παραπονοῦνται καὶ ἐκήρυξαν ὅτι δὲν ἐπίστευαν εἰς τὴν ὕπαρξιν τῆς Ἀμερικῆς.

Ὁ Κολόμβος ἐπέμενεν.

Ἀφοῦ παρῆλθον ἀρκεταὶ ἡμέραι, ὁ πλοηγὸς ἔκραξε πρὸς τὸν μέγαν ναυσιπόρον:

— Κολόμβε, γῆν ὁρῶ!

— Εἶν' ἡ Ἀμερική, ἀνέκραξεν ὁ Κολόμβος.

— Εἶσαι βέβαιος;

— Εὔκολα ἠμποροῦμεν νὰ βεβαιωθῶμεν, ἀπήντησεν ἡσύχως ὁ Κολόμβος. Βλέπω εἰς τὴν παραλίαν πλῆθος ἰθαγενῶν, νὰ τοὺς ἐρωτήσωμεν.

Ὁ Κολόμβος ἀμέσως, συνοδευόμενος ἀπὸ ὀλίγους ναύτας, ἀπεβιβάσθη διὰ λέμβου εἰς τὴν ξηρὰν καὶ διηυθύνθη πρὸς τοὺς ἀγρίους.

— Ἔ! ἐσεῖς αὐτοῦ ἐπάνω, ἐφώναξεν ὁ Κολόμβος, ἐδῶ εἶνε ἡ Ἀμερική;

— Ἐδῶ, ἀπήντησαν οἱ ἄγριοι.

— Καὶ ἐσεῖς εἶσθε οἱ Ἀμερικανοὶ ὑποθέτω;

— Ναῖσκε.

Τότε ὁ ἀρχηγὸς τῶν ἀγρίων ἠρώτησε τὸν Κολόμβον:

— Καὶ ἐσὺ μὴν εἶσαι ὁ Χριστοφόρος Κολόμβος;

— Ὁλόκληρος!

Ὁ ἀρχηγὸς στρεφόμενος περὶ τοὺς ὀπαδούς του, εἶπε:

— Παιδιά, τὴν ἐπάθαμε, μᾶς ἀνεκάλυψαν!

Ὁ Κολόμβος ἐπιχαίρων διὰ τὴν ἐπιτυχίαν του, ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Ἰσπανίαν διὰ ν' ἀνακοινώσῃ τὴν ἀνακάλυψίν του εἰς τὸν βασιλέα.

Κάποιος Ἄγγλος ἐκαυχᾶτο κάποτε ἐνώπιον Γάλλου διὰ τὴν ἀπέραντον ἔκτασιν τοῦ βρεττανικοῦ κράτους.

— Μάλιστα, κύριε, ἀνέκραξεν ἐν εἴδει ἐπιλόγου, ὁ ἥλιος δὲν δύει ποτὲ εἰς τὰς βρεττανικὰς κτήσεις.

— Δὲν μοῦ φαίνεται παράξενον, ἀπήντησεν ἀταράχως ὁ Γάλλος, ὁ ἥλιος πρέπει νὰ ἔχῃ πάντοτε τέσσαρα τὰ μάτια του σὲ τέτοιους μπερμπάντιδες!

Ἀλλ' ὁ ἥλιος σήμερον ταξειδεύει ἀπὸ τὴν Νέαν Ὑόρκην εἰς τὸν Ἅγιον Φραγκῖσκον φωτίζων ἐλεύθερον ἔθνος, τὸ ὁποῖον ἐν ἔτει 1776 παρεκάλεσε τοὺς Ἄγγλους νὰ τοῦ κάμουν τὴν χάριν νὰ τοῦ ἀδειάσουν τὴν γωνιάν.

Πληθυσμός, πρόοδος, πολιτισμός, ὅλα ἐν Ἀμερικῇ βαίνουν γιγαντιαίοις βήμασιν. Νομίζει κανεὶς

Digitized by Google

ὅτι αἱ πόλεις βγαίνουν ἀπὸ κάτω ἀπὸ τὴν γῆν. Ἡ δεῖνα πόλις μὲ εἴκοσι χιλιάδας ψυχῶν, μὲ τοὺς ναούς, τὰς βιβλιοθήκας, τὰ σχολεῖα, τὰ ξενοδοχεῖα, τὰς τραπέζας της πρὸ δύο ἐτῶν ἦτο ἁπλοῦν τέλμα ἢ μέρος δάσους, καὶ σήμερον οἱ κάτοικοι αὐτῆς ἀκολουθοῦν τοὺς παρισινοὺς συρμούς, ὅπως οἱ κάτοικοι τῆς Νέας Ὑόρκης ἢ τοῦ Λονδίνου.

Τὰ πάντα εἶνε μεγάλα, κολοσσιαῖα ἐν Ἀμερικῇ, τὴν δικαίαν δὲ ὑπερηφάνειαν τοῦ πολίτου τῆς νεαρᾶς Δημοκρατίας ὑποθάλπει τὸ μεγαλεῖον τῶν βουνῶν, τῶν ἐρήμων, τῶν καταρρακτῶν, τῶν γεφυρῶν, τῶν βαβυλωνείων πόλεων αὐτῆς.

Τίποτε δὲν εἶνε ἀδύνατον ἐν Ἀμερικῇ καὶ τὰ παραμύθια τῆς Χαλιμᾶς εἶνε παιγνίδια ἐν σχέσει πρὸς ὅ,τι εἶδα. Ὅλα εἶνε μεγάλα, κολοσσιαῖα, ὅλα βαδίζουν μὲ ἀτμόν, μὲ ἠλεκτρισμόν, ὅλα σοῦ φέρουν ζάλην — δὲν παραξενεύομαι διότι οἱ Ἀμερικανοὶ μεταχειρίζονται τὰ ἐπίθετα πάντοτε εἰς ὑπερθετικὸν βαθμόν.

Εἰς ἀπόδειξιν τῶν λεγομένων μου παραθέτω ἐνταῦθα ἐπιστολὴν Ἀμερικανοῦ, τὴν ὁποίαν ἔλαβα τὸν Μάϊον τοῦ 1877 καὶ ἡ ὁποία μὲ παρεκίνησε νὰ μεταβῶ εἰς τὴν Ἀμερικήν. Χρονολογεῖται ἐκ Βοστώνης:

«Φίλε κύριε,

«Ἐπρόκειτο νὰ ἔλθω μὲ τὸ ἀτμόπλοιον τῆς Λιβερπούλης διὰ νὰ ὁμιλήσω μαζί σας περὶ μιᾶς ἰδέας, ἡ ὁποία μοῦ ἐπῆλθε χθές. Ἀλλὰ αὐτὸ τὸ ἔτος ἔκαμα ἓξ φορὰς τὸ ταξείδιον ἀπὸ Βοστώνης εἰς Λιβερπούλην καὶ ἐντὸς ἑνὸς μηνὸς ἀνάγκη νὰ μεταβῶ εἰς τὴν Ῥωσσίαν καὶ τὴν Ἰαπωνίαν καὶ νὰ ἐπιστρέψω εἰς Βοστώνην διὰ Καλιφορνίας καὶ Μεξικοῦ. Αὐτὰ ὅλα διὰ νὰ σᾶς εἴπω, ὅτι ἂν εἶνε δυνατὸν νὰ πραγματοποιηθῇ τὸ σχέδιον, τὸ ὁποῖον θέλω νὰ συζητήσω μαζί σας, ἠμποροῦμεν νὰ συνεννοηθῶμεν ταχυδρομικῶς».

Ἀνάγκη νὰ ἰδοῦμεν τὴν Ἀμερικήν, εἶπα μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῆς ἐπιστολῆς αὐτῆς καὶ ἡτοίμασα τὰς ἀποσκευάς μου.

Λαὸς ἔχων μόλις ἑκατονταετῆ ὕπαρξιν καὶ ἀποτελούμενος ἐκ ποικιλωτάτων στοιχείων δὲν ἠμπορεῖ νὰ ἔχῃ ἰδιάζοντα χαρακτηριστικὰ ἐναργῆ.

Ὑπάρχουν Ἀμερικανοί, ἀλλ' ὁ Ἀμερικανὸς ἀκόμη δὲν ὑπάρχει.

Ὁ κάτοικος τῶν βορειανατολικῶν χωρῶν τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν, ὁ Γιάγκεε, διαφέρει ἀπὸ τὸν δυτικὸν ἀμερικανόν, ὅσον ὁ Ἄγγλος διαφέρει ἀπὸ τὸν Γερμανόν, ἢ τὸν Ἰσπανόν.

Ὀνόμασε ἕνα Γιάγκεε «ψεύτην», θὰ ἐξέλθῃ ἀπὸ τὸ δωμάτιον λέγων ἁπλούστατα:

— Τὸ λὲς ἐσύ, ἀλλὰ τί σημαίνει αὐτό;

Πήγαινε πρὸς Δυσμὰς καὶ εἰπὲ ἕνα Ἀμερικανὸν «ψεύτην». Θὰ θυμώσῃ καὶ θὰ σοῦ σκάσῃ ἕνα φοῦσκον. Πήγαινε εἰς τὴν Μεσημβρίαν ἢ εἰς τὸ Φαρ-Οὐέστ, εἰπὲ ἕνα κάτοικον «ψεύτην», θὰ βγάλῃ τὸ ρεβόλβερ καὶ θὰ σοῦ πετάξῃ τὰ μυαλὰ εἰς τὸν ἀέρα.

Ἂν ἱεροκῆρυξ τις ἐξαγγείλῃ ἀπὸ τοῦ βήματος παρατηρήσεις κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον ἑτεροδόξους, ὁ Ἀμερικανὸς τῆς Ἀνατολῆς θὰ ὑψώσῃ ἁπλῶς τοὺς ὤμους καὶ τὴν ἐπομένην Κυριακὴν θὰ ὑπάγῃ εἰς ἄλλην ἐκκλησίαν· ὅταν κανεὶς δὲν εἶνε εὐχαριστημένος ἀπὸ τὸν προμηθευτήν του παίρνει ἄλλον. Ὁ Ἀμερικανὸς τῆς Πενσυλβανίας θ' ἀνοίξῃ σφοδρὸν πῦρ κατὰ τοῦ ἱεροκήρυκος εἰς τὸν ἐπιτόπιον τύπον. Ὁ Ἀμερικανὸς τοῦ Κανσὰς ([1]) θὰ περιμείνῃ τὸν ἱερέα εἰς τὴν θύραν τοῦ ναοῦ καὶ «θά του πατήσῃ ἕνα γερὸ ξύλο».

Οἱ Ἀμερικανοὶ ἀγαποῦν τὰ φιλοφρονήματα καὶ εἶνε πολὺ εὐαίσθητοι εἰς τὰς ἐπικρίσεις. Μόλις ξένος τις ἀποβιβασθῇ εἰς τὸν τόπον των, τὸν ἐρωτοῦν «πῶς του φαίνεται». Ἐπὶ δέκα προσώπων, τὰ ὁποῖα θὰ συναντήσητε ἐννέα θὰ σᾶς ἀπευθύνουν τὰς ἑξῆς ἐρωτήσεις:

1) Εἶνε ἡ πρώτη φορὰ ὁποῦ ἔρχεσθε εἰς τὴν Ἀμερικήν;

2) Ἀπὸ πότε εἶσθε εἰς τὴν Ἀμερικήν;

3) Πῶς σᾶς φαίνεται ἡ Ἀμερική; ([2])

Πολλοὶ εἶνε ἀκόμη περιεργότεροι καὶ δὲν περιμένουν νὰ ἔλθετε κἂν εἰς τὴν Ἀμερικήν, διὰ νὰ σᾶς ἐρωτήσουν ποία εἶνε ἡ περὶ αὐτῆς γνώμη σας.

Μόλις εἶχα ἀποβιβασθῇ ἐπὶ τοῦ Γερμανικοῦ, διὰ τοῦ ὁποίου ἔμελλα νὰ μεταβῶ ἐκ Λιβερπούλης εἰς Νέαν Ὑόρκην, ὅτε ὁ ταχυδρομικὸς διανομεύς, ἀνελθὼν εἰς τὸ πλοῖον, μοῦ ἐνεχείρισεν ἐπιστολήν. Τὴν ἀπεσφράγισα καὶ ἀνέγνωσα:

«Κύριε, — Ἠμπορεῖτε κατὰ τὸ διάστημα τοῦ πλοῦ σας νὰ μοῦ γράψετε ἐν ἄρθρον περὶ τῆς Ἀμερικῆς καὶ τῶν Ἀμερικανῶν; Εὐτυχὴς θὰ ἐλογιζόμην ἂν ἠδυνάμην νὰ μάθω ποίαν γνώμην ἔχετε ἐκ τῶν προτέρων περὶ τῆς Ἀμερικῆς καὶ τῶν Ἀμερικανῶν, διὰ νὰ τὴν δημοσιεύσω εἰς τὴν ἐφημερίδα μου μόλις φθάσετε»

Ἡ ἐπιστολὴ ἦτο ὑπογεγραμμένη ἀπὸ τὸν ἀξιαγάπητον καὶ διαπρεπῆ ἀρχισυντάκτην τοῦ Κριτικοῦ, τοῦ σπουδαιοτέρου φιλολογικοῦ φύλλου τῆς Νέας Ὑόρκης.

Γελῶ ἀκόμη.

Εἶχα ἀκούσει, κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, ὅτι ὁ ἀμαξηλάτης ὁ ὁποῖος ἔρχεται ἐν Νέᾳ Ὑόρκῃ ἐπάνω εἰς τὸ ἀτμόπλοιον διὰ νὰ σᾶς μεταφέρῃ εἰς τὸ ξενοδοχεῖον σᾶς ἐρωτᾷ: «Πῶς σοῦ φαίνεται ἡ Ἀμερική, ἀφέντη;» ἀλλὰ δὲν ἐφανταζόμην ποτέ, ὅτι ἦτο δυνατὸν νὰ μοῦ ζητοῦν εἰς τὴν Λιβερπούλην ἐκ τῶν προτέρων ἄρθρα περὶ τῆς Ἀμερικῆς καὶ τῶν Ἀμερικανῶν.

([1]) Ἀναγινώσκω εἰς μίαν ἐφημερίδα τῆς Νέας Ὑόρκης: «Ἐν Κανσὰς εἷς τῶν ἀκροατῶν τοῦ ἱερέως ἀπέκοψε τὴν μύτην του διὰ τῶν ὀδόντων, ἕνεκα παρατηρήσεως τὴν ὁποίαν οὗτος ἐξέφερεν ἀπὸ τοῦ ἄμβωνος».

([2]) Θεωρῶ περιττὸν νὰ ἐξάρω καταφανεῖς τινας ἀναλογίας μεταξὺ τοῦ ἀμερικανικοῦ καὶ τοῦ ἑλληνικοῦ χαρακτῆρος. Τὰς ἀφίνω εἰς τὸν νοήμονα ἀναγνώστην. — Σημ. Μ.

[Κατὰ τὸν Max O'Rell] Κ.

Digitized by Google

ΘΕΡΙΝΗ ΗΜΕΡΑ

[Ἰχνογράφημα]

Digitized by Google

ΜΙΑ ΧΗΡΑ

Διήγημα

Εὑρισκόμεθα ἐν τῷ πύργῳ τοῦ Βανεβὶλ κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ κυνηγίου. Τὸ φθινόπωρον διήρχετο ὑετῶδες καὶ μελαγχολικόν. Τὰ πίπτοντα φύλλα, ἀντὶ νὰ τρίζουν ὑπὸ τοὺς πόδας τῶν περιπατητῶν, ἐσήποντο ἐρυθρὰ ἐν ταῖς ὁδοῖς, ὑπὸ τὰς πυκνὰς βροχάς. Τὸ ἐγγὺς δάσος σχεδὸν ἐντελῶς γυμνόν, ἦτο ὑγρὸν ὡς αἴθουσα λουτροῦ. Ὅταν εἰσήρχεσο εἰς αὐτό, κάτωθεν τῶν μαστιζομένων ὑπὸ τῶν θυελλῶν μεγάλων δένδρων, ὀσμὴ εὐρῶτος, ὁμιχλώδεις ὑδρατμοὶ προσφάτως καταπεσόντος ὄμβρου, ἀπόπνοια χλόης βρεγμένης καὶ χώματος ποτισμένου, σὲ περιέβαλλον πανταχόθεν. Καὶ οἱ κυνηγοί, κύπτοντες ὑπὸ τὴν ἀέναον ταύτην πλημμύραν, καὶ οἱ σκύλοι σκυθρωποί, μὲ καταιβασμένην τὴν οὐρὰν καὶ τὸ τρίχωμά των κολλημένον ἐπὶ τῶν πλευρῶν, καὶ αἱ νεαραὶ Ἀρτέμιδες μὲ τὰς καταμουσκευμένας ἀμαζόνας των, ἐπανήρχοντο καθ' ἑσπέραν ἐκ τῆς θήρας κατάκοποι τό τε πνεῦμα καὶ τὸ σῶμα.

Ἐν τῇ μεγάλῃ αἰθούσῃ τοῦ πύργου, μετὰ τὸ δεῖπνον, ἡ ὁμήγυρις ἔπαιζε τόμπολαν, ἀλλ' ἄνευ ὀρέξεως, ἐνῷ ὁ ἄνεμος ἐφύσα μανιωδῶς κατὰ τῶν παραθυροφύλλων καὶ ἐστριφογύριζε τοὺς γηραιοὺς ἀνεμοδείκτας ἐν θορύβῳ. Καὶ θὰ ἐπεθύμει τότε κανείς, διὰ νὰ περάσουν αἱ μακραὶ αὗται ὧραι τῶν χειμερινῶν νυκτῶν, νὰ ἤκουεν εἰ δυνατὸν διηγήσεις εὐαρέστους ἱστοριῶν, μύθους ἢ ἀνέκδοτα, ὡς ἐκεῖνα ἅτινα ἀναγινώσκει τις εἰς τὰ βιβλία. Ἀλλ' οὐδεὶς ἐκ τῆς συντροφιᾶς εἶξευρέ τι ἐνδιαφέρον. Οἱ κυνηγοὶ διηγοῦντο κοινότατα θηρευτικὰ ἐπεισόδια καὶ αἱ γυναῖκες μάτην κατετυράννουν τὴν φαντασίαν των, χωρὶς νὰ κατορθώνουν οὐδ' ἐπ' ἐλάχιστον νὰ τὴν ἐξομοιώσουν πρὸς τὴν τῆς Χαλιμᾶς. Καὶ θὰ παρῃτοῦντο βέβαια τοῦ εἴδους αὐτοῦ τῆς διασκεδάσεως, ἂν μὴ νεᾶνις τις, κρατοῦσα ἀπὸ στιγμῶν τινων τὴν χεῖρα μιᾶς γραίας θείας της, ἥτις εἶχεν ἀπομείνῃ γεροντοκόρη, παρετήρει αἴφνης ἓν μικρὸν δακτυλίδι καμωμένον ἀπὸ λεπτὰς ξανθὰς τρίχας ὅπερ αὕτη ἔφερε καὶ ὅπερ πολλάκις τέως εἶχεν ἴδῃ χωρὶς νὰ προσέξῃ ἡ νέα. Καὶ περιστρέφουσα αὐτὸ ἠρέμα διὰ τῶν δακτύλων της:

— Δὲν μοῦ λὲς σὲ παρακαλῶ, θεία, ἠρώτησε, τί δακτυλίδι εἶν' αὐτό; Θὰ ἔλεγε κανεὶς πῶς εἶνε ἀπὸ μαλλιὰ παιδιοῦ!....

Ἡ γεροντοκόρη ἐκοκκίνισεν, ἐκιτρίνισε, καὶ καὶ μὲ φωνὴν τρέμουσαν:

—Εἶνε τόσον λυπηρὰ ἱστορία, κόρη μου, εἶπε, τόσον λυπηρά, ποῦ δὲν ἐπιθυμῶ ποτὲ νὰ ὁμιλῶ περὶ αὐτῆς. Ὅλη ἡ δυστυχία τῆς ζωῆς μου περιλαμβάνεται εἰς τὴν ἱστορίαν αὐτοῦ τοῦ δακτυλιδιοῦ. Ἤμουν τότε νεωτάτη, ἀλλ' ἡ ἀνάμνησις μοῦ ἔμεινε τόσον ζωηρά, ὥστε κλαίω καὶ τώρα ἀκόμη, ὅταν τὸ ἐνθυμηθῶ...

Αὐτοστιγμεὶ ὅλοι ἠθέλησαν νὰ μάθουν τὴν ἱστορίαν· ἀλλ' ἡ θεία ἠρνεῖτο νὰ τὴν διηγηθῇ· τέλος ὅμως τὴν παρεκάλεσαν τόσον πολὺ ὥστε συγκατετέθη νὰ ἀρχίσῃ:

— «Μὲ ἠκούσατε βέβαια νὰ ὁμιλῶ συχνὰ περὶ τῆς οἰκογενείας Σαντέζ, ἥτις ἐξέλιπε σήμερον. Ἐγνώρισα τοὺς τρεῖς τελευταίους ἀπογόνους αὐτῆς τῆς οἰκογενείας, οἱ ὁποῖοι ἀπέθαναν καὶ οἱ τρεῖς κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον. Αἱ τρίχες διὰ τῶν ὁποίων εἶνε καμωμένον αὐτὸ τὸ δακτυλίδι εἶνε ἀπὸ τὰ μαλλιὰ τοῦ τελευταίου. Ἦτον δεκατριῶν ἐτῶν ὅταν αὐτοκτόνησε δι' ἐμέ. Σᾶς φαίνεται παράξενον, αἵ;...

Ἀ! ἦτον περίεργος οἰκογένεια ἡ οἰκογένεια αὐτὴ τῶν Σαντέζ! Τρελλοὶ ἂν θέλετε ὅλοι των, ἀλλὰ τρελλοὶ εὐχάριστοι, τρελλοὶ ἐξ ἔρωτος. Ὅλοι ἀπὸ πατρὸς εἰς υἱὸν ἦσαν ἄνθρωποι βιαιοπαθεῖς, εἶχαν ὁρμὰς ἰσχυρὰς καὶ ἀκαθέκτους αἵτινες τοὺς ἐξώθουν εἰς τὰς μᾶλλον ἐξάλλους ἐπιθυμίας, εἰς τὰς μᾶλλον φανατικὰς ἀφοσιώσεις, εἰς τοὺς μᾶλλον παραφόρους ἔρωτας. Ἡ ἀγάπη ἦτον ἔμφυτος εἰς τὴν ψυχὴν αὐτῶν, ἀπαράλλακτα ὅπως ἡ φλογερὰ πρὸς τὰ θεῖα εὐλάβεια εἰς ἄλλους. Ὅσοι πηγαίνουν καὶ γίνονται καλόγηροι δὲν ἔχουν τὴν αὐτὴν ψυχὴν καὶ ἰδιοσυγκρασίαν βέβαια μ' ἐκείνους ποῦ γίνονται ἔμποροι. Εἰς τοὺς συγγενικοὺς μας κύκλους θὰ ἠκούσατε νὰ λέγουν πάντοτε παροιμιωδῶς, ἐν σχέσει πρὸς αὐτούς, ὁσάκις ἐπρόκειτο περὶ κανενὸς πολὺ ἐρωτευμένου: «Εἶνε ἐρωτευμένος σὰν Σαντέζ». Καὶ μόνον δὲ νὰ τοὺς ἔβλεπε κανεὶς θὰ ἠμποροῦσε νὰ τὸ ἐννοήσῃ. Εἶχαν ὅλοι τὴν κόμην βοστρυχωτήν, καταπίπτουσαν ἐπὶ τοῦ μετώπου, γένεια σγουρὰ καὶ μάτια μεγάλα, τῶν ὁποίων τὸ βλέμμα εἰσέδυε μέσα σου καὶ σὲ ἐτάραττε χωρὶς νὰ ἠξεύρῃς διατί. Ὁ ἔρως μετεδίδετο κληρονομικῶς, κατὰ παράδοσιν, ἐν τῇ οἰκογενείᾳ των καὶ ὅλοι τὸν αὐτὸν σεβασμὸν καὶ τὴν αὐτὴν λατρείαν ἔτρεφον πρὸς αὐτόν. Ἄρρενες καὶ θήλεις, τὸν ἐθεώρουν ὡς τὸ φυσικώτερον πρᾶγμα τοῦ κόσμου, καὶ ὅταν ἐπρόκειτο περὶ ἔρωτος τίποτε δὲν ἠμποροῦσε νὰ τοὺς ἐκπλήξῃ. Αἱ κόραι αὐτῶν, ὁσάκις ἐτύχαινε νὰ ὁμιλοῦν ἐμπρὸς των περὶ κλίσεων ἐμποδιζομένων, περὶ χωρισμοῦ ἐραστῶν ἢ καὶ ἐκδικήσεων μετὰ προδοσίας ἀκόμη, δὲν ἔλεγαν πάντοτε τίποτε ἄλλο παρὰ μόνον: «Πόσον (αὐτὸς ἢ αὐτὴ) θὰ ὑπέφερε γιὰ νὰ φθάσῃ ἕως ἐκεῖ!». Καὶ ἐλυποῦντο δι' ὅλα τὰ

Digitized by Google

δράματα τῆς καρδίας, καὶ ἐγκληματικὰ ἀκόμη ἐὰν ἦσαν, πάντοτε ἐλυποῦντο, — δὲν ἠγανάκτουν ποτέ.

Ὁ πάππος ἐκείνου διὰ τὸν ὁποῖον σᾶς ὁμιλῶ, μετὰ σειρὰν ὅλην ἐρωτικῶν περιπετειῶν καὶ θορυβωδῶν ἐπεισοδίων καὶ μονομαχιῶν, ἑξηκοντούτης καὶ πλέον ἠγάπησε μανιωδῶς τὴν κόρην τοῦ ἐπιστάτου του. Ἐπρόφθασα καὶ τοὺς ἐγνώρισα καὶ τοὺς δύο. Ἐκείνη ἦτον ξανθή, ὠχρά, λεπτοτάτη ὡμιλοῦσε σιγὰ—σιγὰ καὶ ἡ φωνή της ἦτον τόσῳ γλυκειὰ καὶ τόσον τρυφερὸν τὸ βλέμμα της ὅπου ἐνόμιζες ὅτι ἦτον ἡ Παναγία. Ὁ γέρων εὐπατρίδης τὴν ἐπῆρεν εἰς τὸν πύργον του καὶ τὴν ἐγκατέστησεν ἐκεῖ καὶ ἔπειτα ἀπὸ ὀλίγον καιρὸν εἶχε τόσον κυριευθῇ ἀπὸ τὴν ἀγάπην του πρὸς αὐτὴν ὥστε δὲν εἰμποροῦσε νὰ ξεκολλήσῃ ἀπὸ κοντά της. Ἀλλὰ ἕνα φθινόπωρον, κάποιος ἀπὸ τοὺς προσκεκλημένους εἰς τὸν πύργον διὰ τὸ κυνῆγι, ὁ κ. δὲ Γραδέλ, ἕνας ὡραῖος κομψευόμενος, ἐρωτεύθη φαίνεται τὴν κόρην καὶ μίαν ἡμέραν τὴν κατώρθωσε νὰ τὸν ἀκολουθήσῃ. Ὁ δὲ Σαντὲζ δὲν εἶπε λέξιν, ἔμεινεν ἀπαθέστατος, ὡς νὰ μὴ συνέβη τίποτε. Ἀλλὰ μετ' ὀλίγας ἡμέρας, ἕνα πρωΐ, τὸν εὗρηκαν ἀπηγχονισμένον κάτω εἰς τὰ ὑπόγεια τοῦ πύργου ἐν τῷ μέσῳ τῶν σκύλων του.

Ὁ υἱός του ἀπέθανε κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον, εἰς ἓν ξενοδοχεῖον τῶν Παρισίων, κατὰ τὸ 1841 ἀπατηθεὶς ἀπὸ μίαν ἀοιδὸν τῆς Ὄπερας, τὴν ὁποίαν ἠγάπησε θερμότατα. Ἀφῆκε δὲ ἕνα υἱὸν δωδεκαετῆ καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ, τὴν ἀδελφὴν τῆς μητρός μου, χήραν ἥτις μετὰ τὸ δυστύχημα τὸ ὁποῖον τῆς συνέβη ἦλθε καὶ κατῴκησε μαζί μας εἰς τὸ ἐν Βεντιλιὸν κτῆμά μας.

Ἤμουν τότε ἕως δεκαεπτὰ ἐτῶν περίπου. Καὶ ἐνθυμοῦμαι ἀκόμη αὐτὸν τὸν μικρὸν σὰν νὰ τὸν ἔχω ἐμπροστά μου.

Δὲν ἠμπορεῖτε νὰ φαντασθῆτε τί ἀλλόκοτον καὶ ἐκπληκτικῶς πρωΐμου ἀναπτύξεως παιδὶ ἦτον αὐτὸς ὁ μικρὸς Σαντέζ. Θὰ ἔλεγε κανεὶς ὅτι ὅλα τὰ ἔμφυτα τῆς ἀγάπης, τῆς τρυφερότητος, τοῦ ἔρωτος, ὅλαι αἱ ἐξάψεις καὶ ὅλαι αἱ ὁρμαὶ τῆς οἰκογενείας του εἶχαν συγκεντρωθῇ εἰς αὐτὸν τὸν τελευταῖον βλαστόν της.

Ἐπεριπάτει συνήθως, ὥρας ὁλοκλήρους, ἀποκάτω ἀπὸ τὴν μεγάλην δενδροστοιχίαν τῶν πτελεῶν ἡ ὁποία φθάνει ἀπὸ τὸν πύργον μας ἕως εἰς τὸ δάσος, πάντοτε μόνος του καὶ σκεπτικός, ὡς νὰ ὠνειροπόλει, ἐν σοβαρότητι, τὰς χεῖρας του συμπεπλεγμένας ἔχων ὄπισθεν καὶ τὸ μέτωπόν του σκυμμένον. Ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ἐσήκωσε τὴν κεφαλὴν καὶ ἐκύτταζε τὰ παράθυρά μου. Καὶ ἐγώ, ἤνοιγα κάποτε τὸ παράθυρον, καὶ τὸν ἐκύτταζα καὶ ἐγώ, τὸν αἰσθηματικὸν αὐτὸν μικρόν, τότε δὲ αὐτὸς ἐστέκετο καὶ μὲ ἔβλεπεν ὡς νὰ ᾐσθάνετο πράγματα τὰ ὁποῖα δὲν ἦσαν βέβαια διὰ τὴν ἡλικίαν του.

Κάποτε, τὸ βράδυ, μετὰ τὸ δεῖπνον, ὅταν ἡ νύκτα ἦτον γλυκειὰ μοῦ ἔλεγε:

—Πᾶμε νὰ κάμωμε λίγα βήματα, ἐξαδέλφη.

Καὶ κατεβαίναμεν μαζὶ εἰς τὸν κῆπον. Καὶ ἐνῷ ἐπεριπατούσαμεν, ἐστέκετο ἔξαφνα καὶ μοῦ ἔδειχνεν εἰς τὰ βάθη τοῦ δάσους ἢ τῆς δενδροστοιχίας τὰς φευγούσας σκιάς, ἢ τὴν λευκὴν ὁμίχλην, τὴν διαφανῆ γάζαν, διὰ τῆς ὁποίας τῆς σελήνης τὸ φῶς περιβάλλει τὰ πράσινα φυλλώματα καὶ μοῦ ἔλεγε:

— Κύτταξε, κύτταξε, ἐξαδέλφη!... Ἆ! δὲν μ' ἐννοεῖς, τὸ αἰσθάνομαι... Ἂν μ' ἐννοοῦσες θὰ ἤμεθα εὐτυχεῖς... Πρέπει νὰ ἀγαπᾷ κανεὶς διὰ νὰ εἰμπορῇ νὰ ἐννοήσῃ...

Διότι εἶχεν ἀρχίσῃ νὰ μὲ ἀγαπᾷ τὸ παλιόπαιδο, νὰ μὲ ἀγαπᾷ μέχρι τρέλλας. Ἐγώ, δὲν ἠμποροῦσα νὰ κρατηθῶ, καὶ τὸ ἐφιλοῦσα σκασμένη ἀπὸ τὰ γέλοια.

Ἄλλοτε, μετὰ τὸ δεῖπνον ἐπίσης, ἐπήγαινε καὶ ἐκάθητο εἰς τὰ γόνατα τῆς μητρός μου καὶ τῆς ἔλεγεν.

— Ἔλα, θεία, πές μας σὲ παρακαλῶ καμμιὰ ἐρωτικὴ ἱστορία.

Καὶ ἡ μητέρα μου, διὰ νὰ τὸν διασκεδάσῃ, τοῦ διηγεῖτο ὅλα τὰ ἐπεισόδια τῆς οἰκογενείας του, ὅλα τὰ ἐρωτικὰ συμβάντα τῶν προγόνων του, ὅλας τὰς ἱστορίας τῆς ἀγάπης αἱ ὁποῖαι ἐκυκλοφόρουν περὶ τῶν πατέρων του, ἀληθεῖς ἢ ψευδεῖς, διότι μυρίαι τοιαῦται ἀνεφέροντο. Καὶ αἱ ἱστορίαι των αὐταὶ ἔκαμαν ἴσως περισσότερον ἀπὸ κάθε ἄλλο ὅλους αὐτοὺς τοὺς ἀνθρώπους νὰ χαθοῦν. Τοὺς ἐγύριζε τὸ κεφάλι μὲ τὰς ἱστορίας αὐτὰς τῆς οἰκογενείας των καὶ τὸ ἔπαιρναν ἔπειτα ἐπάνω των νὰ μὴ διαψεύσουν τὴν φήμην τοῦ ὀνόματός των.

Καὶ ὁ μικρὸς ἐνθουσιάζετο καὶ ἐρεθίζετο ἀπὸ τὰς ἄλλοτε τρυφερὰς καὶ ἄλλοτε τρομερὰς αὐτὰς διηγήσεις, καὶ πολλάκις ἐκτύπα τὰ χέρια του μὲ ὁρμὴν καὶ ἔλεγε:

— Κ' ἐγώ, κ' ἐγὼ ξεύρω ν' ἀγαπῶ καλλίτερα ἀπ' ὅλους τους!....

Καὶ ἤρχισε νὰ μοῦ κάμνῃ πλέον ἔρωτα συστηματικόν, δειλά, δειλὰ καὶ μὲ τόσον βαθεῖαν καὶ προφυλακτικὴν τρυφερότητα, ὥστε ὅλοι εἰς τὸ σπίτι ἐλιγώνοντο ἀπὸ τὰ γέλοια—τόσον ἦτον ἀστεῖον.

Κάθε πρωῒ ἔπρεπε νὰ ἔχω μίαν ὡραίαν ἀνθοδέσμην κομμένην ἀπὸ αὐτὸν εἰς τὴν κάμαράν μου καὶ κάθε βράδυ πρὶν ν' ἀναβῶ εἰς αὐτὴν διὰ νὰ κοιμηθῶ μοῦ ἐφιλοῦσε τὸ χέρι καὶ μοῦ ἔλεγε:

— Σ' ἀγαπῶ!

Ἆ, ὑπῆρξα ἔνοχος, πολὺ ἔνοχος καὶ κλαίω ἀκόμη ἀδιακόπως, καὶ ἐπλήρωσα τὸ σφάλμα

Digitized by Google

μου δι' ὅλης τῆς ζωῆς μου, καὶ ἔμεινα γεροντοκόρη ἢ μᾶλλον ἔμεινα χήρα μνηστή, — μνηστὴ χήρα αὐτοῦ τοῦ παιδιοῦ.

Εἶχα τὴν ἐλαφρότητα ν' ἀφήσω νὰ μὲ διασκεδάζῃ ἡ ἀγάπη τοῦ μικροῦ αὐτοῦ. Σχεδὸν τὸν ἐνεθάρρυνα εἰς τοῦτο. Ἤρχισα νὰ γίνωμαι μαζί του φιλάρεσκος, ἑλκυστική, πονηρὰ καὶ θωπευτική, ὡς πρὸς ἄνδρα τέλειον. Ἐξετρέλλανα ἐντελῶς τὸ παιδὶ εἰς τὰ καλὰ καθούμενο. Τὸ εἶχα πάρῃ παιγνίδι καὶ ἔτσι τὸ εἶχαν πάρῃ καὶ ἡ μητέρα του καὶ ἡ ἰδική μου! Ἦτον μόλις δώδεκα ἐτῶν τὸ παληόπαιδο! Φαντασθῆτε! Ποῖος θὰ ἠμποροῦσε νὰ πάρῃ 'ς τὰ σοβαρὰ τὴν ἀγάπην αὐτοῦ τοῦ ζωϋφίου! Τὸ ἐφιλοῦσα ὅσον καὶ ἂν ἤθελε· τοῦ ἔγραφα ἀκόμη καὶ γραμματάκια, τὰ ὁποῖα ἐδιαβαζαν προτήτερα αἱ μητέρες μας· καὶ μοῦ ἀπαντοῦσε αὐτὸς δι' ἐπιστολῶν, ἐπιστολῶν φλογερῶν τὰς ὁποίας ἐφύλαξα. Ἐνόμιζεν ὅτι ἡ ἐρωτικὴ δῆθεν αὐτὴ σχέσις μας ἀπέμενε μυστική, κρίνων ἑαυτὸν ἄνδρα τέλειον. Εἴχαμεν λησμονήσῃ ὅτι ἦτο Σαντέζ!

Τοῦτο διήρκεσε πλέον τοῦ ἔτους σχεδόν. Ἕνα βράδυ, μέσα εἰς τὸν κῆπον ἐρρίφθη εἰς τὰ γόνατά μου ἔξαφνα καὶ φιλῶν τὸ φόρεμά μου μὲ ἀκράτητον ὁρμὴν ἤρχισε νὰ μοῦ λέγῃ:

— Σ' ἀγαπῶ, σ' ἀγαπῶ, σ' ἀγαπῶ μέχρι θανάτου. Ἂν μὲ γελάσῃς ποτέ, πρόσεξε! ἂν μὲ ἀφήσῃς διὰ κανένα ἄλλον... θὰ κάμω ὅτι ἔκαμεν ὁ πατέρας μου.

Καὶ διὰ φωνῆς βαθείας, προκαλούσης φρίκην:

— Ξέρεις τί ἔκαμεν!.... ἐπρόσθεσε.

Ἐγὼ ἀπέμενα συγκεχυμένη καὶ ἄναυδος, καὶ αὐτὸς ἐσηκώθη καὶ ὑψούμενος ἐπὶ τῆς ἄκρας τῶν ποδῶν του διὰ νὰ φθάσῃ ἕως τὸ αὐτί μου, διότι ἤμουν μεγαλητέρα του, ἐσυλλάβισε τὸ ὄνομά μου:

— « Γενεβιέβη! » — τόσον σιγαλὰ καὶ μὲ τόσον γλυκύν, τόσον εὔμορφον καὶ τόσον τρυφερὸν τόνον, ὥστε ἀνετριχίασα ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν.

— Πᾶμε, πᾶμε!... ἐψιθύρισα.

Δὲν εἶπε πλέον λέξιν καὶ μὲ ἠκολούθησεν. Ἀλλὰ μόλις ἐφθάσαμεν εἰς τὴν σκάλαν τῆς οἰκίας μὲ ἐσταμάτησε πάλιν.

— Ξεύρεις, μοῦ εἶπεν· ἂν μὲ ἀφήσῃς ποτέ, θὰ σκοτωθῶ!...

Αὐτὴν τὴν φορὰν ἐννόησα ὅτι εἶχα σπρώξῃ πολὺ τὸν ἀστεϊσμὸν καὶ ὅτι τὰ πράγματα ἐλάμβανον τροπὴν ὄχι εὐχάριστον. Δι' αὐτὸ ἤρχισα νὰ γίνωμαι ἐπιφυλακτική. Ἐπειδὴ ὅμως μοῦ παρεπονεῖτο συχνὰ ἠναγκάσθην νὰ τοῦ εἰπῶ μίαν ἡμέραν:

— Αἴ, μὰ τώρα πλέον εἶσαι πολὺ μεγάλος διὰ νὰ παίζωμε καὶ πολὺ μικρὸς διὰ σωστὴν ἀγάπην. Θὰ περιμείνω.

Ἐνόμισα ὅτι ἔτσι θὰ ἐξεμπέρδευα.

Τὸ φθινόπωρον τὸν ἔστειλαν εἰς τὸ λύκειον. Ὅταν δὲ ἐπανῆλθε τὴν ἀκόλουθον ἄνοιξιν, ἤμουν ἀρραβωνισμένη. Ἀμέσως τὸ ἐννόησε χωρὶς νὰ τοῦ εἰποῦμεν τίποτε καὶ ἐπὶ ὀκτὼ ἡμέρας ἐτήρησεν ὕφος τόσον σκυθρωπὸν καὶ συλλογισμένον, ὥστε ἀληθινὰ ἤρχισα νὰ ἀνησυχῶ πολύ.

Τὴν ἐνάτην ἡμέραν, τὸ πρωΐ, ἅμα ἐξύπνησα, εἶδα ἐνῷ ἐσηκωνόμουν ἕνα χαρτάκι χωμένο ἀπὸ κάτω ἀπὸ τὴν πόρταν μου. Τὸ ἥρπασα εὐθύς, τὸ ἄνοιξα καὶ ἐδιάβασα τὰ ἑξῆς:

« Μὲ ἐγκατέλειψες καὶ γνωρίζεις τί σοῦ εἶχα εἰπῆ. Μόνη σου διέταξες τὸν θάνατόν μου. Ἐπειδὴ δὲν θέλω νὰ μ' εὕρῃ ἄλλος κανεὶς παρὰ σύ, ἔλα εἰς τὸν κῆπον, ἀκριβῶς ἐκεῖ ποῦ σοῦ εἶπα πέρυσι πῶς σ' ἀγαποῦσα, καὶ κύτταξε ὑψηλά.»

Ἠσθάνθην ὅτι ἐσάλευεν ὁ νοῦς μου. Ἐνδύθηκα ἀστραπηδὸν καὶ ἀστραπηδὸν ἔτρεξα· ἔτρεξα μὲ τόσην ὁρμὴν ὥστε ἔπεσα σχεδὸν λιποψυχισμένη μέχρι τοῦ μέρους ποῦ μοῦ ἔγραφε. Τὸ μαθητικὸν κασκέττον του ἦτον καταγῆς, μέσα εἰς τὴν λάσπην. Εἶχε βρέξῃ ὅλην τὴν νύκτα. Ἐσήκωσα τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ εἶδα κἄτι τι τὸ ὁποῖον ἐσαλεύετο μεταξὺ τῶν φύλλων, διότι ἐφύσα ἄνεμος τὴν ἡμέραν ἐκείνην, ἄνεμος σφοδρός.

Μετὰ ταῦτα δὲν εἰξεύρω τί ἔκαμα. Πρέπει νὰ ἐφώναξα κατ' ἀρχάς, ἐλιποθύμησα πιθανῶς καὶ ἔπεσα, καὶ ἔπειτα ἐσηκώθην καὶ ἔτρεξα πρὸς τὸν πύργον. Δὲν ἐπανεῦρον τὰς αἰσθήσεις μου παρὰ εἰς τὸ κρεβάτι μου, μὲ τὴν μητέρα μου καθισμένην εἰς τὸ προσκέφαλόν μου.

Ἐνόμιζα ὅτι τὸ εἶχα ὀνειρευθῇ ὅ,τι συνέβη ἐν φρικαλέᾳ ὀπτασίᾳ.

— Καὶ αὐτός, αὐτός, ὁ Γοντράν;.. ἐψιθύρισα.

Δὲν μοῦ ἀπήντησαν τίποτε. Ἦτον ἀληθές!.

Δὲν ἐτόλμησα νὰ τὸν ἐπανίδω νεκρόν.

Μόνον... ἐζήτησα ἕνα μικρὸν βόστρυχον... ἀπὸ τὰ ξανθά του μαλλιά... Νά... νά... νά τον...».

Καὶ ἡ γεροντοκόρη ἐξέτεινε τὴν τρέμουσαν χεῖρα της, ἐν κινήματι ἀπελπισίας.

Ἔπειτα ἀπεμύχθη δὶς ἢ τρίς, ἐσφόγγισε τοὺς ὀφθαλμούς της, καὶ ἐπανέλαβε:

« Διέλυσα τὸν ἀρραβῶνά μου... χωρὶς νὰ εἰπῶ διατί... Καὶ... καὶ.. ἔμεινα.. ἡ.. ἡ χήρα αὐτοῦ τοῦ παιδιοῦ...»

Καὶ ἡ κεφαλή της κατέπεσεν ἐπὶ τοῦ στήθους της καὶ ἔχυσεν ἐπὶ μακρὸν σιωπηλὰ δάκρυα.

Ἀλλ' ἐνῷ ὅλοι ἐσηκώθησαν καὶ ἡτοιμάζοντο νὰ διευθυνθοῦν πρὸς τὰ δωμάτιά των διὰ νὰ κοιμηθοῦν, ἕνας χονδρὸς κυνηγός, οὗτινος ἡ διήγησις τῆς γεροντοκόρης εἶχε ταράξῃ φαίνεται τὴν ἤρεμον χώνευσιν, ἐψιθύρισεν εἰς τὸ αὐτί τοῦ γείτονός του:

— Ὢχ ἀδελφέ, τί τὰ θέλεις, δὲν ἀξίζει πάλι να εἶνε κανεὶς καὶ τόσο πολὺ αἰσθηματικός!..

(Guy de Maupassant) Μ'

Digitized by Google

ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΑ

Η ΕΟΡΤΗ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ ΕΝ ΒΛΑΤΣΗ ΤΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

Πρωΐ πρωΐ μιὰ 'μέρα 'μπροστὰ ἀπ' τὴν ἑορτὴ εἰς τὰς 23 τοῦ Ἰουνίου, πλῆθος παιδιὰ καὶ κορίτσια τρέχουν 'ς ταῖς ῥαχούλαις καὶ μαζεύουν λουλούδια, τραγουδῶντας καὶ χορεύοντας· περισσότερα ὅμως μαζεύουν ἀπὸ ἕνα λουλοῦδι ἄσπρο, ποῦ το λένε «Ἁγιαννη». Ἅμα φθάσῃ τὸ μεσημέρι, γυρίζουν 'πίσω τρέχοντας καὶ πηδῶντας μὲ τὰ παρδαλὰ λουλούδια 'ς τὰ χέρια. Καὶ κάθε παιδί, ἢ κορίτσι (ἕως δέκα χρόνων) τὰ πηγαίνει τὰ λουλούδια 'ς τὸν ἀρχηγὸ ποῦ εἶνε 'ς τὸ μαχαλᾶ τους, δηλαδὴ καθὼς λέγουν, 'ς τὴν Νεράϊδα τοῦ μαχαλᾶ. Αὐτὴν τὴν Νεράϊδα, ἡ ὁποία εἶνε τὸ εὐμορφότερο κορίτσι τοῦ μαχαλᾶ, τῆς περισσότεραις ὅμως φοραῖς τὸ πλουσιώτερο, μαζεύονται καὶ τὴν ἐκλέγουν σὰν ἀρχηγὸ καὶ πρόεδρο τὰ μεγαλείτερα κορίτσια προτοῦ νὰ φθάσουν ἡ 'μέραις τῆς ἑορτῆς· καὶ αὐτὸ τὸ κάμνουν εἰς ὅλους τοὺς μαχαλάδες.

Ἡ Νεράϊδα τοῦ μαχαλᾶ πρέπει νὰ εἶνε πάντοτε 15 ὡς 20 χρόνων· αὐτὴ εἶνε ποῦ θὰ κάμῃ καὶ τὸν λεγόμενο Ἁγιάννη. Δηλαδὴ παίρνει μιὰ καλὴ γλάστρα, καὶ μέσα 'ς αὐτὴν βάζει εὔμορφα εὔμορφα τὰ λουλούδια. Ἀφ' οὗ δὲ τελειώσουν αὐτὴν τὴν τελετὴ μὲ τὰ τραγούδια, ἡ ὁποία βαστᾷ πάνω κάτω δυὸ ὥρας, κάθε κορίτσι πηγαίνει 'ς τὸ σπίτι καὶ στολίζεται· καὶ τὰ παιδιὰ μασκαρώνονται ὅσο πλέον παράξενα μπορεῖ καθένα. Τὸ βράδυ, ἅμα βασιλεύσῃ ὁ ἥλιος, ἀρχίζουν παιδιὰ καὶ κορίτσια νὰ μαζεύωνται μὲ ταῖς μητέραις των 'ς τὸν Ἁγιάννη, δηλαδὴ 'ς τὸ σπίτι τοῦ ἀρχηγοῦ. Ἅμα μαζευθοῦν ὅλοι, κινοῦν μὲ μεγάλη πομπὴ καὶ παράταξι· μπροστὰ κρατεῖ τὸν Ἁγιάννη ἕνα παιδί, ἢ καμμιὰ περασμένη γυναῖκα, ἔπειτα πηγαίνει 'μπροστὰ ἀπὸ ὅλα τὰ κορίτσια ἡ Νεράϊδα, ὕστερα ἡ νύφαις, κατόπι ἡ ἄλλαις ἡ γυναῖκες καὶ ὀλίγον μακρύτερα ἀκολουθοῦν τὰ παιδιὰ μασκαρωμένα. Ἅμα βγαίνῃ ἡ συνοδεία αὐτὴ ἀπ' τὸ σπίτι, ἀρχίζει νὰ τραγουδῇ τὸ τραγοῦδι τοῦ Ἁγιάννη· καὶ αὐτὸ γίνεται εἰς κάθε μαχαλᾶ· Πολὺ λυποῦμαι ποῦ ἐλησμόνησα τὸ τραγοῦδι τοῦ Ἁγιάννη καὶ δὲν θυμοῦμαι παρὰ μόνον τὴν πρώτη στροφή, ἡ ὁποία λέγει:

> Ἅγιε Γιάννη μου, σταυροβότανε,
> ποιός σ' ἐφίλησε κ' ἐμαράγκιασες....

Ἔτσι λοιπὸν τραγουδῶντας πηγαίνουν 'ς τὴ βρύσι τοῦ μαχαλᾶ, ὅπου βρέχουν τὸν Ἁγιάννη, χωρὶς νὰ παύσουν τὸ «Ἅγιε Γιάννη μου». Ἀφ' οὗ τὸν βρέξουν, κινοῦν πάλι μὲ τὴν ἴδια παράταξι καὶ πηγαίνουν πρὸς τὸ σπίτι τῆς Νεράϊδας, κι' ἀπὸ 'κεῖ ἀφ' οὗ καληνυκτισθοῦν πηγαίνουν τὸ καθένα 'ς 'σπίτια των· ἔχουν ὅμως κατὰ νοῦν πρωΐ πρωΐ τὴν ἄλλην ἡμέραν νὰ σηκωθοῦν γιὰ νὰ βρέξουν πάλι τὸν Ἁγιάννη.

Γεωργιος Βασδραβελης

ΠΕΡΙ ΤΗΝ ΓΗΝ

ΤΟ ΔΗΛΗΤΗΡΙΩΔΕΣ ΔΕΝΔΡΟΝ ΟΥΠΑΣ

Τὸ φοβερὸν τοῦτο δένδρον τῆς Μαλαισίας τὸ ἀποστάζον θανάσιμον δηλητήριον περιγράφεται ὑπὸ δανοῦ φυσιοδίφου, ὡς ἑξῆς:

«Ὁμολογῶ ὅτι ἐπὶ πολὺ ἀμφέβαλλον περὶ τῆς ὑπάρξεως τοῦ δένδρου τούτου, περὶ οὗ τοσαῦτα διηγοῦντο παράδοξα, καὶ ἐπεθύμουν ὅπως ἰδίοις ὄμμασι ἴδω αὐτό.

«Ὅτε διέμενον ἐν Βαταβίᾳ τῆς Ἰάβας ὡς χειρουργὸς ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ τῆς Ἑταιρίας τῶν Ἰνδιῶν, ἔτυχον τῆς εὐκαιρίας νὰ εὐχαριστήσω τὴν περιέργειάν μου, καὶ ἀπῆλθον φέρων διαβατήριον τοῦ γενικοῦ διοικητοῦ. Ὡσαύτως μοὶ ἐδόθη συστατικὴ ἐπιστολὴ ἱερέως τινος μαλαισίου πρός τινα συνάδελφον αὐτοῦ διαμένοντα τέσσαρας λεύγας μακρὰν τῆς κοιλάδος ἐν ᾗ ἐγείρεται τὸ Βοὲμ Οὐπάς. Δὲν δύναταί τις νὰ κατοικήσῃ ἐγγύτερον τῆς δηλητηριώδους ταύτης περιοχῆς.

«Ἀπέχει 27 λεύγας τῆς Βαταβίας, κεῖται δ' ἐν μέσῳ λόφων καὶ ὀρέων. Πᾶν τὸ περὶ τὸ δηλητηριῶδες τοῦτο φυτόν, μέχρις ἀποστάσεως 10 ἕως 12 μιλίων, κατεστράφη. Δὲν βλέπει τις οὔτε δένδρον, οὔτε δενδρίον, οὔτε βλαστὸν χόρτου. Ἐπί τινος λόφου ἔκειτο ὁ οἶκος τοῦ ἱερέως πρὸς ὃν ἤμην συστημένος, καὶ ὅστις εἶνε ὁ ἀντιπρόσωπος τοῦ αὐτοκράτορος. Πρὸς αὐτὸν φέρονται οἱ κατάδικοι οἱ μέλλοντες νὰ ὑποστῶσι ἐπικίνδυνον τινὰ δοκιμασίαν. Ὁ ἱερεὺς οὗτος δίδει αὐτοῖς τὰς τελευταίας ὁδηγίας.

«Ὁ εἰς θάνατον καταδικαζόμενος, δύναται νὰ διαφύγῃ τὴν μάχαιραν τοῦ δημίου, καὶ νὰ τύχῃ χάριτος, ἐὰν κατέλθῃ εἰς τὴν κοιλάδα τοῦ Οὐπάς, καὶ φέρῃ δόσιν τινα τοῦ δηλητηρίου.

«Πάντες σχεδὸν οἱ καταδεδικασμένοι πειρῶνται τὴν ἐπικίνδυνον ταύτην δοκιμασίαν. Ἀφικνοῦνται παρὰ τῷ ἱερεῖ, ὅστις ὑποδεικνύει αὐτοῖς τὴν ὁδὸν ἣν ὀφείλουσι ν' ἀκολουθήσωσι, καὶ τὰς προφυλάξεις ἃς δέον νὰ λάβωσι. Ταὐτοχρόνως ὅμως ὑποχρεοῖ αὐτοὺς νὰ τακτοποιήσωσι τὰς ὑποθέσεις των καὶ προσευχηθῶσι ὡς εἰ ἔμελλον ν' ἀποθάνωσι.

«Καὶ τοιοῦτον εἶνε, πράγματι, τὸ πιθανώτερον τῆς ἐπιχειρήσεώς των ταύτης ἀποτέλεσμα, διότι ὡς μοὶ εἶπε, ἐκ τῶν 700 κατοίκων τῶν ἐντὸς τριακονταετίας πρὸς αὐτὸν προσελθόντων, 20 μόνον ἐπανῆλθον.

«Παρευρέθην εἰς τὴν ἀναχώρησίν τινων ἐξ αὐτῶν, εἶδον δ' ἕνα ἐκ τῶν ἐπανελθόντων ἐκ τῆς φοβερᾶς ταύτης ἐκδρομῆς, ὅστις μοὶ εἶπε ὅτι τὸ Οὐπάς ὑψοῦτο παρὰ τὰς ὄχθας ῥύακός τινος, ἐπὶ ἐδάφους ἀγόνου, ἀμμώδους, χρώματος φαιοῦ πλήρους ἐκ πτωμάτων.

«Τὸ δηλητήριον εἶνε εἶδος κόμμιος εὑρισκομένου μεταξὺ τοῦ φλοιοῦ καὶ τοῦ στελέχους τοῦ δένδρου.

«Ἠρώτησα τὸν μαλέσιον ἱερέα ὅστις μ' ἐφιλοξένει περὶ τῆς καταγωγῆς καὶ τῆς φύσεως τοῦ δένδρου τούτου. Κατά τινα τῶν ἀρχαίων μουσουλμανικῶν μας παραδόσεων, εἶπεν, ἔζων ἄλλοτε ἐν τῇ κοιλάδι

Digitized by Google

ταύτῃ ἄνθρωποι παραδιδόμενοι εἰς ἀτίμους πράξεις. Ὁ Μωάμεθ, ὁ μέγας ἡμῶν προφήτης, ἐζήτησε παρὰ τοῦ θεοῦ τὴν τιμωρίαν αὐτῶν, ὁ δὲ θεὸς ἔφερε μέσω αὐτῶν τὸ οὐπάς, οὗ αἱ ἀναθυμιάσεις φονεύουσι πᾶν τὸ περὶ αὐτό. Τὸ βέβαιον εἶνε ὅτι οὐδὲν ζῶον, οὔτε μῦς οὔτε ἔντομον, δύναται νὰ ζήσῃ ἐγγὺς τοῦ κατηραμένου τούτου δένδρου. Καὶ αὐτὸ ἔτι τὸ πτηνὸν δὲν δύναται νὰ διέλθῃ ἄνωθεν αὐτοῦ ἀτιμωρητί.

Κατὰ τὴν ἐν Ἰάβᾳ διαμονήν μου, προσθέτει ὁ ἐπιστήμων, ἐγενόμην μάρτυς τῆς φοβερᾶς ἐπενεργείας τοῦ οὐπάς. Τετρακόσιαι οἰκογένειαι κατηγορηθεῖσαι ἐν ἔτει 1775 ὡς μέλλουσαι νὰ στασιάσωσι, κατεδικάσθησαν εἰς ἐξορίαν ὑπὸ τοῦ μαλεσίου ἄρχοντος.

« Ἄνευ στηρίγματος, ἄνευ ἀσύλου, ἄνευ μέσων, οἱ δυστυχεῖς οὗτοι ἔτυχον τῆς ἀδείας παρὰ τοῦ σουλτάνου τῆς Ἰάβας ν' ἀποκατασταθῶσι εἰς τὰς ἀγόνους ἐρήμους τὰς πέριξ τῆς κοιλάδος τῶν οὐπάς. Εἰ καὶ ἡ ἀπόστασις ἡ χωρίζουσα τοὺς δυστυχεῖς ἀποίκους ἀπὸ τοῦ δένδρου ἦτο μεγάλη, ἔλαβον δὲ καὶ πάσας τὰς προφυλάξεις ὅπως ἐλαττώσωσι τὰ ἀποτελέσματα αὐτοῦ, τὸ ἥμισυ τούτων ἀπώλετο ἐντὸς ἑβδομάδων. Οἱ ἐπιζήσαντες ἐζήτησαν χάριν παρὰ τοῦ ἄνακτος αὐτῶν. Εἶδον τινας τῶν προγεγραμμένων τούτων, ὠχρός, ἀδυνάτου καὶ ἐφ' ὧν ἐπεφαίνοντο εὐκόλως, τὰ ἴχνη τοῦ δηλητηριασμοῦ.

« Εἶδον ἐν Ἰάβᾳ τὴν ἄμεσον ἐπενέργειαν τοῦ οὐπάς. Δεκατρεῖς γυναῖκες καταδικασθεῖσαι εἰς θάνατον προσεδέθησαν εἰς δεκατρεῖς πασσάλους. Ἱερεῖς μουσουλμάνοι προσελθόντες ἀπηύθυναν θρησκευτικούς τινας λόγους, εἶτα, εἰς σημεῖον δοθὲν ὑπὸ τοῦ δικαστοῦ, προέβη ὁ δήμιος κρατῶν ἀνὰ χεῖρας εἶδός τι νυστερίου, δι' οὗ ἔπληξε τὸ στῆθος ἑκάστης τῶν καταδεδικασμένων γυναικῶν. Εἰς δύο λεπτὰ ἐπεράτωσε τὸ ἔργον αὐτοῦ· μετὰ πέντε λεπτά, αἱ ἀτυχεῖς ἔτρεμον, μετὰ τέταρτον δὲ ἦσαν νεκραί.

Μετὰ κόπου κατώρθωσα νὰ προμηθευθῶ σταγόνας τινὰς τοῦ κόμμιος τοῦ οὐπάς, ὅπως ἴδω τὴν ἐπενέργειαν αὐτοῦ ἐπί τινων ζώων. Διὰ νυστερίου ἐμβαπτισθέντος εἰς τὸ κόμμι τοῦτο, ἔπληξα τρεῖς κύνας, μίαν γαλῆν καὶ ἓν ὀρνίθιον. Μετὰ τρία λεπτά, τὰ ζῶα περιήρχοντο τὸ δωμάτιον τρέχοντα καὶ φωνάζοντα, εἶτα δὲ καταπεσόντα ἐξέπνευσαν.

« Ἐπείσθην ὅτι τὸ οὐπὰς εἶνε ἐκ τῶν ἰσχυροτέρων δηλητηρίων τοῦ φυτικοῦ βασιλείου, τὴν δύναμιν δ' αὐτοῦ ἐγνώρισαν οἱ Ὀλλανδοὶ ὅτε συνεπλάκησαν μετὰ τῶν αὐτοχθόνων τῆς Ἰάβας. Πάντες οἱ εὔποροι Μαλέσιοι προμηθεύονται κόμμι τοῦ οὐπὰς ὅπως καταστήσωσι δηλητηριώδη τὰ ἐγχειρίδια καὶ τὰ ξίφη των· ἐν καιρῷ δὲ πολέμου, οἱ Μαλέσιοι δηλητηριάζουσι διὰ τοῦ οὐπὰς τὰς κρήνας καὶ τοὺς ῥύακας.

(**Xavier Marmier.**) ΔΡΥΩΨ

ΧΡΗΣΙΜΟΙ ΓΝΩΣΕΙΣ

Ἁπλουστάτη κρυπτογραφικὴ μέθοδος.

Ἐν Ἀγγλίᾳ ἐπενόησαν ἐσχάτως ἁπλούστατον καὶ πρόχειρον κρυπτογραφικὸν τρόπον.

Δὲν εἶνε χρεία κρυπτογραφικοῦ λεξικοῦ οὐδὲ συνθηματικοῦ ἀλφαβήτου οἱουδήποτε μεταξὺ τῶν ἀνταποκρινομένων· ὁ προσδιορισμὸς καὶ ἡ ἀπομνημόνευσις ἑνὸς ἀριθμοῦ ἀρκεῖ. Θὰ γείνωμεν καταληπτότεροι διὰ παραδείγματος :

Ὑποθέσατε ὅτι ὁ προσδιορισθεὶς ἀριθμὸς εἶνε 253, καὶ ὅτι πρόκειται νὰ ἐπιστείλωμεν κρυπτογραφικῶς τὰ ἑξῆς :

«Τῶν καρπῶν ἡ συγκομιδὴ προμηνύεται ἄφθονος».

Ὁ ἀριθμὸς 253 νὰ γραφῇ ἐπανειλημμένος καὶ κατὰ σειρὰν ὑπὸ τ' ἀνωτέρω :

τῶν καρπῶν ἡ συγκομιδὴ προμηνύετα ι ἄφθονος
253 253253 2 532532532 53253253253 2532532

Ἕκαστον τῶν γραμμάτων τούτων ν' ἀντικατασταθῇ διὰ τοῦ εὑρισκομένου κατ' ἀλφαβητικὴν τάξιν τόσα γράμματα κατόπιν ὅσα δεικνύει ὁ ὑπὸ ἕκαστον γράμμα ἀριθμός. Ἑπομένως τρέπεται τῆς πρώτης λέξεως **τῶν**

τὸ **τ** εἰς **φ** εὑρισκόμενον 2 γράμματα κατόπιν τοῦ **τ**
» **ω** » **ε** » 5 » ἀρχόμενα ἀπὸ τοῦ **α**
» **ν** » **π** » 3 » κατόπιν τοῦ **ν**

Τρεπομένων κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ὅλων τῶν γραμμάτων τῆς φράσεως ἔχομεν:

φεπ μζυσεπ ι ψψεοσξξηι φυρρηοαθφζμ γδλρσσυ.

Εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ ἐπιστέλλοντος εἶνε νὰ γράφῃ τὰς τρεπομένας λέξεις, ὡς ἔχουσιν ἐν τῇ ἀρχικῇ προτάσει χωριστὰ ἢ κατὰ συνέχειαν τὰ γράμματα.

Ὁ λαμβάνων τὸ κρυπτογράφημα γράφει τοὺς αὐτοὺς ἀριθμοὺς ὑπὸ τὰ γράμματα, καὶ πράττων τὸ ἀντίθετον, ὡς πρὸς τὴν τάξιν αὐτῶν, ἤτοι ἀντικαθιστῶν ἕκαστον γράμμα διὰ τοῦ προηγουμένου ἐν τῇ ἀλφαβητικῇ σειρᾷ κατὰ τόσα γράμματα, ὅσα δεικνύει ὁ ὑπ' αὐτὸ ἀριθμός, ἐπαναφέρει τὸ κρυπτογράφημα εἰς τὴν ἀρχικήν του κατάστασιν. Ἤτοι

φεπ μζυσεπ ι ψψευσξξηι φυρρηοαθφζμ γδλρσσυ
253 253253 2 532532532 53253253253 2532532

Ὅθεν τρέπονται :

τὸ **φ** εἰς **τ** εὑρισκόμενον 2 γράμματα πρὸ τοῦ **φ**
» **ε** » **ω** » 5 » » **ε**
» **π** » **ν** » 3 » » **π**

Ἄξιον προσοχῆς εἶνε ὅτι τὰ δύο **ψ** τῆς τετάρτης λέξεως ἀντικαθιστῶσιν ὄχι τὸ αὐτὸ γράμμα ἀλλὰ τὰ **σ** καὶ **υ**, καὶ τὰ δύο ξ τῆς αὐτῆς λέξεως τὰ γράμματα **μ** καὶ **ι**. Τὸ αὐτὸ παρατηροῦμεν καὶ εἰς τὰς λοιπὰς λέξεις.

Δι' ἕκαστον ἀνταποκριτὴν ἔχομεν καὶ ἰδιαίτερον ἀριθμόν, καὶ τοῦτον πάλιν μεταβάλλομεν κατὰ καιρούς, ἐὰν θέλωμεν.

Πρὸς ἐντελῆ καθησύχασιν ἡμῶν ὑπάρχει καὶ ἄλλος τρόπος παρέχων ὅμως ὀλιγωτέραν κατά τι εὐκολίαν. Ἐκτὸς τοῦ πρώτου ἀριθμοῦ προσδιορίζομεν καὶ δεύτερον, τὸν ὁποῖον μεταλλάσσομεν κατὰ πᾶσαν τρίτην λέξιν ἢ ὅπως ἄλλως συμφωνήσωμεν.

Καὶ ὁ ὑπομονητικώτατος λογιστὴς θὰ παραδεχθῇ ὅτι εἶνε ματαιοπονία νὰ παρατάξῃ ὅλους τοὺς συνδυασμοὺς τῶν ἀριθμητικῶν χαρακτήρων διὰ νὰ εὕρῃ τὸν συνθηματικὸν ἀριθμόν, κατὰ μείζονα δὲ λόγον ἐὰν ὑπάρχῃ καὶ δεύτερος.

Ἐν Ἀγγλίᾳ ἡ χρῆσις τῆς μεθόδου ταύτης εἶνε κοινοτάτη, καθὼς καὶ πανταχοῦ ὅπου ἔγεινε γνωστή. Εἰς τὰ ἐπιστολικὰ δελτάρια δυνάμεθα νὰ ἐμπιστευώμεθα τοῦ λοιποῦ τὸ μυστικόν μας ὡς μᾶλλον ἐχέμυθα πολλῶν ἐπιστολῶν ἐπὶ συστάσει.

Ἀργοστόλιον. **Χ**

Digitized by Google

ΑΝΑΛΕΚΤΑ

Ἡρωὶς μοναχή. Ἐνώπιον τῆς γαλλικῆς φρουρᾶς τῆς πρωτευούσης τοῦ Τογκίνου ἀπενεμήθη κατὰ τὴν ἐκεῖσε γαλλικὴν ἐκστρατείαν ὁ σταυρὸς τῆς λεγεῶνος τῆς τιμῆς εἰς τὴν ἡγουμένην τῶν Ἀδελφῶν τοῦ Ἐλέους Μ α ρ ί α ν Θ η ρ ε σ ί α ν.

Ἐν ᾧ ἐνοσήλευε στρατιώτην, τοῦ ὁποίου εἶχον ἀποκόψῃ πρὸ ὀλίγου τὴν κνήμην, προσεκλήθη νὰ προσέλθῃ παρὰ τῷ διοικοῦντι στρατηγῷ, ἀφοῦ ἀναθέσῃ εἰς ἄλλην ἀδελφὴν τὴν νοσηλείαν.

Μετὰ τὴν προσέλευσιν, μαθοῦσα τὸν λόγον τῆς προσκλήσεως ἡ ταπεινόφρων μοναχή, ἀπέμεινεν ἄφωνος καὶ ἐν ἀμηχανίᾳ πρὸ τῆς ἀναμενούσης αὐτὴν μεγαλοπρεποῦς στρατιωτικῆς παρατάξεως.

Ὁ στρατηγὸς ἔπλεξε τὸ ἐγκώμιον αὐτῆς διὰ τῶν ὁπομένων λέξεων·

«Σεβαστὴ μοναχή,

»Εἶχες μόλις συμπληρώσῃ τὸ εἰκοστὸν ἔτος ὅταν σὲ ἐπλήγωσε σφαῖρα κανονίου, ἐν ᾧ κατεγίνεσο εἰς τὴν περίθαλψιν τραυματίου εἰς Μπαλακλάβα, κατὰ τὸν Κριμαϊκὸν πόλεμον.

«Τὸ 1859 κατὰ τὴν μάχην τῆς Μαγέντας, εἰς Ἰταλίαν, ἔπεσες βληθεῖσα ἀπὸ μύδρον πλησίον τῶν προμαχουσῶν τάξεων.

»Ἔκτοτε ἠκολούθησας τὰς γαλλικὰς στρατιὰς εἰς τὴν Συρίαν, εἰς τὴν Κίναν, εἰς τὸ Μεξικόν. Παρευρέθης καθ' ὅλας τὰς γενομένας ἐκεῖ μάχας ἀλλὰ δὲν ἐπληγώθης· ὄχι βέβαια διότι ἐξέθεσας ὀλιγώτερον τὸ σῶμά σου εἰς τὸ πῦρ καὶ εἰς τὴν μάχαιραν τῶν πολεμίων.

»Κατὰ τὸ 1870 εἰς Φαϊσχόφεν ἀπεκομίσθης φέρουσα πολλὰς πληγὰς σπάθης.

»Ἀλλὰ πάντα τὰ κατορθώματα ταῦτα ἐστεφάνωσας πρὸ ὀλίγων ἑβδομάδων ἐνταῦθα διὰ ἡρωϊκωτάτης πράξεως, ἐκ τῶν ὀλίγων ὅσας μνημονεύει ἡ ἱστορία. Μία γ ρ ε ν ά δ α ἐξεσφενδονήθη πλησιέστατα τῶν τραυματιῶν. Ἡ σφαῖρα δὲν εἶχεν ἀκόμη ἐκραγῇ, ἀλλὰ ἡ ἀναμενομένη ἔκρηξις ἔμελλε νὰ δεινώσῃ τὴν κατάστασιν αὐτῶν διὰ νέων πληγῶν. Κατ' εὐτυχίαν των ἦσο σὺ παροῦσα. Διὰ μιᾶς σηκώνεις τὴν σφαῖραν μειδιῶσα πρὸς τοὺς τραυματίας καὶ τὴν μεταφέρεις μακρὰν εἰς 80 μέτρων ἀπόστασιν. Αὐτοὶ οἱ ταλαίπωροι σὲ παρηκολούθουν διὰ τοῦ βλέμματος, τὰ χείλη των ἔτρεμαν, ὄχι διὰ τὴν ζωήν των, διότι τὸν κίνδυνον ἀπεμάκρυνας ἀπ' αὐτούς, ἀλλὰ διὰ τὴν κινδυνεύουσαν ζωήν σου, τὴν ἀνεκτίμητον.

»Ἀποθέτουσα χαμαὶ τὴν σφαῖραν ἐννόησας ὅτι ἡ στιγμὴ τῆς ἐκρήξεως εἶχε πλησιάσῃ καὶ ἔπεσες πρηνής· καὶ ὅταν μετὰ τὴν ἔκρηξιν οἱ προσδραμόντες σὲ εὗρον αἱματόφυρτον, σὺ ἐσηκώθης μειδιῶσα, κατὰ τὴν συνήθειάν σου, καὶ εἶπες: «Δὲν εἶνε τίποτε.»

»Αἱ πληγαί σου εἶχαν μόλις ἐπουλωθῆ κ' ἔσπευσας νὰ ἐπανέλθῃς εἰς τὸ νοσοκομεῖον, ὁπόθεν ἦλθες κατὰ πρόσκλησίν μου πρὸ ὀλίγου ἐδῶ.»

Καὶ ταῦτα εἰπὼν ὁ στρατηγὸς ἐξιφούλκησεν, ἔνευσεν εἰς τὴν ἡγουμένην νὰ γονυπετήσῃ, καὶ ἀφ' οὗ τρὶς ἤγγισεν ἐλαφρῶς διὰ τοῦ ξίφους τὸν ὦμόν της ἐξήρτησεν ἐπὶ τοῦ ράσου αὐτῆς τὸν σταυρὸν τῆς Λεγεῶνος τῆς Τιμῆς καὶ ἐξηκολούθησε τὸν λόγον μετὰ προφανοῦς συγκινήσεως·

«Ἐν ὀνόματι τοῦ γαλλικοῦ ἔθνους, ἐν ὀνόματι τοῦ γαλλικοῦ στρατοῦ σοῦ προσφέρω τὸν Σταυρὸν τοῦτον. Οὐδεὶς ἐδείχθη ἕως τώρα ἄξιος αὐτοῦ διὰ σειρᾶς μακροτέρας ἡρωϊκῶν πράξεων καὶ διὰ βίου ἀφοσιωθέντος ἐξ ὁλοκλήρου ὑπὲρ τῶν πασχόντων. Σ τ ρ α τ ι ῶ τ α ι π α ρ ο υ σ ι ά σ α τ ε ὅ π λ α.»

Τυμπανοκρουσίαι, σαλπίσματα, ἐπευφημίαι ἐπλήρουν ἀναμὶξ τὸν ἀέρα μετὰ τὸ προσφώνημα τοῦ στρατηγοῦ. Πολλῶν ἀνδρείων τὰ ὄμματα εἶχον ὑγρανθῆ ἀπὸ συγκίνησιν. Τόση ἀνδρεία καὶ τόση ταπεινοφροσύνη καὶ μεταξὺ αὐτῶν ἦτο πρωτοφανὲς θέαμα.

Ἡ ἡγουμένη εἶχεν ἀνεγερθῆ. Τὸ ἐρύθημα τῆς αἰδημοσύνης ηὔξανε τὸ ἄρρητον κάλλος τῆς μορφῆς ἐπὶ τῆς ὁποίας ἀντανεκλῶντο τόσα ἄλλα ψυχικὰ χαρίσματα. Καὶ στραφεῖσα πρὸς τὸν στρατηγὸν ἠρώτησε δειλῶς·

— Ἐτελειώσατε στρατηγέ;

— Μάλιστα.

— Νὰ μοῦ ἐπιτρέψετε τώρα νὰ ὑπάγω εἰς τοῦ ἀρρώστου μου.

Γατοκομεῖον. Κυρία τις ἐν Σαρλοτεμβούργῳ παρὰ τὸ Βερολῖνον μετέβαλε τὴν ἔπαυλίν της εἰς Γατοκομεῖον ἐξ ὑπερβολικῆς στοργῆς πρὸς τὰ ζῷα ταῦτα. Αἱ τρόφιμοί της πρὸς τὸ παρὸν ἀνέρχονται εἰς 30, εἶνε δὲ σχεδὸν πᾶσαι σταχτεροῦ χρώματος. Ἡ αὐλὴ τῆς ἐπαύλεως ἐστεγάσθη δι' ὑάλων, ὥστε αἱ γάται νὰ διαμένωσιν ἐκεῖ κατὰ τὰς αἰθρίας ἡμέρας ἀπολαύουσαι ἐν μακαριότητι τῆς θερμότητος τῶν ἡλιακῶν ἀκτίνων, χωρὶς νὰ ἐκτίθενται εἰς τὸ ψῦχος τοῦ ἀνοικτοῦ ἀέρος· ἀλλ' ἔχουσι καὶ κῆπον εὐρύχωρον διὰ τοὺς περιπάτους των. Τὸ δὲ ἐσωτερικὸν τοῦ οἴκου ηὐτρεπίσθη σύμφωνα πρὸς τὰς ὀρέξεις αὐτῶν καθαρὸν καὶ ἀναπαυτικόν. Τέλος ὅπως παρασκευάζῃ φαγητὰ ἐξαισίας τέχνης προσελήφθη εἰδικὴ μαγείρισσα εἰς τὸ Γατοκομεῖον ἐπὶ ἁδρῷ μισθῷ.

ΧΡΟΝΙΚΑ

Φιλολογικά. Κατὰ τὸ ἔτος 1865 ἀπέθανεν ἐν τῷ νοσοκομείῳ τοῦ Γκέρλιτζ προβεβηκυῖα τὴν ἡλικίαν ἐκείνη ἣν ἠγάπησεν ὁ Γκαῖτε κατὰ τὴν ἐν Ἰένᾳ διαμονήν του, ἡ Μίνναχεν Ἑρτζλίμπ Βάλχ. Ἐπὶ τῇ 25 ετηρίδι τοῦ θανάτου της τὴν 10 Ἰουλίου (ν)ἐ.ἔ. ὁ τάφος αὐτῆς ἐκοσμήθη ὑπὸ σωροῦ ἀνθέων καὶ στεφάνων, οὓς προσεκόμισαν καὶ ἀπέστειλαν θαυμασταὶ τοῦ μεγάλου ποιητοῦ. Κατὰ τὸ παρελθὸν δ' ἔτος ἐπὶ τῇ συμπληρώσει 100 ἐτῶν ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς γεννήσεώς της, ἐτέθη σιδηρᾶ πλὰξ ἐπὶ τοῦ τάφου της φέρουσα τὴν ἑξῆς ἐπιγραφήν: «Τοῦ Γκαῖτε ὁ ἔρως ἐλάμπρυνέ ποτε τὴν εὐτυχῆ νεότητά σου· τοῦ Γκαῖτε ὁ ἔρως στολίζει καὶ νῦν τὸ μνῆμά σου.»

Ἐπιστημονικά. Τὸ ὄνομα «Ἀκρομεγαλία» ἐδόθη εἰς νόσημα χρόνιον, τὸ ὁποῖον ἀπὸ τετραετίας μόλις ἐμελετήθη καλλίτερον ἐν τῇ κλινικῇ τοῦ Βερολιναίου ἰατροῦ Γεράρδου. Ἡ ἀσθένεια αὐτὴ συνίσταται εἰς ὑ-

Digitized by Google

περτροφίαν τῶν ἄκρων, καταλήγει δὲ εἰς θάνατον διὰ βαθμιαίας ἐξαντλήσεως τῶν δυνάμεων, ἥτις δύναται νὰ παραταθῇ καὶ ἐπὶ 20ετίαν ὅλην. Τὸ πάθημα ἐν τῇ πρώτῃ ἀρχῇ φέρει εἰς ἀπορίαν τὸν πάσχοντα, ὁ ὁποῖος ἀναγκάζεται ἡμέρᾳ τῇ ἡμέρᾳ νὰ φορῇ μεγαλήτερα ὑποδήματα καὶ μεγαλήτερα χειρόκτια χωρὶς νὰ ἐννοῇ τὸν λόγον. Ἀλλ' ἡ ὑπερτροφία γίνεται ἐπὶ τέλους καταφανὴς καὶ ὀδυνηρά, τὰ ἄκρα καθίστανται βαρύτερα καὶ δυσκινητότερα καὶ τότε ὁ ἀσθενὴς ἀναγκάζεται νὰ προσφύγῃ εἰς ἰατρόν, ὅστις ἄλλως ἀδυνατεῖ νὰ παράσχῃ εἰς αὐτὸν βοήθειαν λυσιτελῆ κατὰ τῆς νόσου. Τὸ νόσημα τοῦτο ἀναπτύσσεται συνήθως μεταξὺ τοῦ 20 καὶ 40 ἔτους τῆς ἡλικίας καὶ ἐπικρατεῖ εἰς τὰς βαρέως ἐργαζομένας λαϊκὰς τάξεις.

— Πολλοὶ ἰατροὶ ἐξανέστησαν κατὰ τῆς δι' ἀρωματωδῶν ἐγχύσεως εὐωδιάσεως τοῦ σώματος, ἥτις ἤρχισε νὰ ἐγκαθιδρύεται ὡς συρμὸς παρὰ τῇ παρισινῇ κοινωνίᾳ καὶ μάλιστα παρὰ ταῖς κυρίαις ὅλων τῶν τάξεων καὶ αὐτῶν τῶν ἀνωτάτων. Οἱ ἰατροὶ λέγουσιν ὅτι κατὰ τὴν κατασκευὴν τῶν μύρων γίνεται χρῆσις οὐσιῶν παντοειδῶν, αἵτινες δύνανται διὰ τῶν ὑποδορείων ἐνέσεων νὰ δηλητηριάσωσι τὸ αἷμα. Ἀληθῶς δὲ κυρίαι τινὲς ὑποβληθεῖσαι εἰς συχνὰς ἐγχύσεις ἠσθένησαν ἤδη σοβαρῶς.

— Ἐπὶ τῇ προσαρτήσει τῆς νησῖδος Ἑλγολάνδης εἰς τὴν Γερμανίαν ἐγένετο ἐσχάτως λόγος, κατὰ τὴν ἐν Ἄλβερστατ γενικὴν συνέλευσιν τοῦ γερμανικοῦ συλλόγου τῶν πτηνοφίλων, περὶ τῶν πτηνῶν αὐτῆς. Ἡ νησὶς αὕτη ὡς ἐκ τῆς θέσεώς της, οὐχὶ μακρὰν τῆς εὐρωπαϊκῆς ἠπείρου κατὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Ἔλβα, ἔχει μεγάλην σημασίαν ἐν τῇ ὀρνιθολογίᾳ, διότι χρησιμεύει ὡς σταθμὸς τῶν ἀποδημούντων πτηνῶν. Κατὰ τὰς γενομένας ὑπὸ τοῦ φυσιοδίφου Γκαῖτκε ἐπιτοπίους παρατηρήσεις, 396 εἴδη πτηνῶν ἐπισκέπτονται κατ' ἔτος τὴν Ἑλγολάνδην, ἐξ ὧν μόνον 5 φωλεύουσιν ἐν αὐτῇ· τὰ λοιπὰ εἶνε πτηνὰ ἀποδημικα, ἅτινα ἔρχονται πολλάκις ἐκ λίαν μεμακρυσμένων χωρῶν, καὶ ἐξ αὐτῶν τῶν τροπικῶν ἀκόμη. Ἡ τοιαύτη τῶν πτηνῶν στάθμευσις ἔχει ἐπίδρασιν καὶ ἐπὶ τῆς χλωρίδος τῆς νήσου. Μεταξὺ τῶν φυομένων ἐπ' αὐτῆς φυτῶν μετροῦνται 100 ὅλα εἴδη, τῶν ὁποίων πατρὶς εἶνε αἱ παρὰ τὴν Μεσόγειον χῶραι, ἐκεῖθεν δὲ σπέρματα αὐτῶν μετηνέχθησαν ὑπὸ πτηνῶν καὶ ἐγονιμοποιήθησαν πεσόντα ἐπὶ τοῦ ξηροῦ ἐδάφους τῆς Ἑλγολάνδης.

Νεκρολογία. Ἀπέθανεν ἐν Παρισίοις εἰς ἡλικίαν 72 ἐτῶν ὁ μέγας φιλάνθρωπος Ῥιχάρδος Wallace, ἄγγλος μὲν τὴν καταγωγὴν ἀλλ' ἀπὸ χρόνων πολλῶν ἐγκατεστημένος ἐν Γαλλίᾳ καὶ γάλλος τὰ αἰσθήματα. Κατὰ τὴν πολιορκίαν τῶν Παρισίων ὑπὸ τῶν Γερμανῶν ἐν ἔτει 1870, ἐνῷ παρείχετο πᾶσα εὐκολία ὅπως ἀπέλθῃ ἐγκαίρως, ἐπροτίμησε νὰ ὑπομείνῃ πάσας τὰς ταλαιπωρίας τοῦ ἀποκλεισμοῦ μετὰ τῶν λοιπῶν κατοίκων. Τότε δὲ ἐξεδήλωσε τὰ φιλάνθρωπα αὐτοῦ αἰσθήματα· συνέστησε φορητὰ νοσοκομεια καὶ ἀποθήκας τροφίμων, δαπανῶν ἐκ τοῦ ἰδίου ταμείου μέγιστα ποσὰ καὶ μετέσχε τῶν ἐράνων εἰσφέρων αὐτὸς πρῶτος μετ' ἀπαραμίλλου ἐλευθεριότητος. Καὶ μετὰ τὴν λύσιν τῆς πολιορκίας αὐτὸς ἐνήργησεν ὅπως ἀποσταλῶσιν ἐξ Ἀγγλίας αἱ πρῶται προμήθειαι τροφῶν εἰς τὴν πεινῶσαν πόλιν καὶ ἐπεστάτησεν εἰς τὴν διανομὴν αὐτῶν. Κατὰ δὲ τὴν ἐπανάστασιν τοῦ παρισινοῦ Δήμου δὲν ἀπῆλθε πάλιν ἐκ Παρισίων· ἔμεινεν ἐκεῖ ἀσφαλής, καθὸ σεβαστὸς εἰς τὰς ἐργατικὰς τάξεις αἵτινες ηὐγνωμόνουν πρὸς τὸν εὐεργέτην αὐτῶν. Ἔκτοτε αἱ δωρεαὶ αὐτοῦ ὑπῆρξαν ἀλλεπάλληλοι· ἵδρυσε νοσοκομεῖα, διωργάνωσε πολλοὺς ἐράνους καταβάλλων τὸ μεγαλείτερον ποσὸν αὐτός, ἠγόρασε πλείστας εἰκόνας, ἃς ἐδώρησεν εἰς μουσεῖα· αἱ δὲ μικραὶ αὐτοῦ ἐλεημοσύναι εἶνε ἀναρίθμητοι. Ἀποθανὼν καταλείπει 70 ἑκατομμυρίων περιουσίαν, πιθανώτατα δ' ἐν τῇ διαθήκῃ του μέρος ταύτης ἀφιεροῖ ὑπὲρ ἀγαθοεργῶν σκοπῶν. Ὁ Wallace ἦτο νόθος υἱὸς τοῦ μαρκησίου Ἑρτφὸρδ καὶ ἔγγονος τοῦ λόρδου. Σεϋμούρ. Διὰ τὰ φιλάνθρωπα δ' αὐτοῦ αἰσθήματα ἡ βασίλισσα Βικτωρία εἶχεν ἀπονείμῃ εἰς αὐτὸν τὸν τίτλον τοῦ βαρονέτου.

ΠΑΝΤΟΙΑ

Ὁ νεώτερος υἱὸς τοῦ Γαριβάλδου Μάνλιος, ἀξιωματικὸς τοῦ ἰταλικοῦ ναυτικοῦ ἐμνηστεύθη τὴν δεσποινίδα Μαντεγάτζα θυγατέρα τοῦ διασήμου ἰταλοῦ φιλοσόφου καὶ συγγραφέως.

—Οἱ ἔρανοι πρὸς ἵδρυσιν ἀνδριάντος τοῦ Βίσμαρκ ἐν Βερολίνῳ ἀνῆλθον μέχρι τοῦδε εἰς 500 χιλ. μαρκῶν

— Ἡ ἰνφλουέντζα ἐξακολουθοῦσα τὴν περιοδείαν αὐτῆς ἐνέσκηψεν νῦν εἰς Αὐστραλίαν τόσον δριμεῖα ὥστε ἠναγκάσθησαν νὰ κλείσωσι τὰ σχολεῖα.

ΑΙ ΕΙΚΟΝΕΣ

Ἰνδὸς Ἀσκητής. Τὴν φωτογραφίαν ταύτην ἐξ ἧς ἐλήφθη ἡ δημοσιευομένη εἰκὼν ἀπέστειλεν ἐξ Ἰνδιῶν φίλος τῆς Ἑστίας. Μεταξὺ τῶν βραχμανιστῶν καὶ βουδδιστῶν Ἰνδῶν ὁ ἀσκητικὸς βίος καθιερώθη ὡς μέσον σωτηρίας ἀπὸ τῶν ἐπιγείων πειρασμῶν πολὺ πρὸ τῆς ἐμφανίσεως τοῦ χριστιανισμοῦ, αὐτὸς δ' ὁ Βούδδας 500 π.Χ. ἔτη ἵδρυσε πρῶτος καὶ γυναικῶν ἀκόμη μοναστήρια. Οἱ Ἰνδοὶ ἀσκηταὶ ἀφιεροῦσι τὴν ζωὴν αὐτῶν ὅλην εἰς τὴν μελέτην τῶν ἱερῶν βιβλίων καὶ τὴν σπουδὴν τῶν παντοειδῶν φανομένων τῆς φύσεως. Ὀλιγαρκέστατοι, πλήρεις αὐταπαρνήσεως, ἐλεήμονες, εὔσπλαχνικοὶ καὶ πρὸς αὐτὰ τὰ ἐλάχιστα πλάσματα τῆς δημιουργίας, ζῶσι καὶ τελευτῶσιν εἰς τὰ ἐρημικὰ δάση τῶν Τροπικῶν, καθήμενοι ἐκεῖ ἀκίνητοι ὡς ὀρειχάλκινα ἀγάλματα ὑπὸ τὰς ἱερὰς συκᾶς καὶ ἀναζητοῦντες μέχρι τελευταίας πνοῆς ἐν τῷ βάθει τῶν ἐκστάσεων καὶ τῶν ὀνείρων των τὴν ἐπίλυσιν τοῦ μεγάλου καὶ αἰωνίου αἰνίγματος, τοῦ σκοποῦ τῆς Δημιουργίας.

Θερινὴ ἡμέρα. Τὸ χαριέστατον τοῦτο ἰχνογράφημα παριστῶν κορασίδα ἐν ἀνθισμένῳ ἀγρῷ εὐθύμως παίζουσαν, ἐνῷ παρέκει φαίνεται καθημένη ἡσύχως καὶ πλέκουσα ἡ μήτηρ αὐτῆς, εἶνε ὡς ἀντίθεσις τῆς εἰκόνος τοῦ Ἰνδοῦ ἀσκητοῦ καὶ διαμαρτυρία εὔγλωττος καὶ πειστικὴ κατὰ τῆς μονήρους καὶ σκυθρωπῆς ζωῆς ἐκείνου.

ΕΔΩ Κ' ΕΚΕΙ

Εὐθυβολία. Διηγεῖτό τις εἰς τὸν Ἀγαθόπουλον ὅτι ὁ ἀδελφός του εἶνε τόσον καλὸς σκοπευτής, ὥστε εἰς πεντήκοντα βημάτων ἀπόστασιν ἐτόνευσε σπουργίτην διὰ σφαίρας. Καὶ ἐκεῖνος ζωηρῶς: — Ὤχ! ἀδελφέ, γιὰ μεγάλο πρᾶμμα τὸ περνᾷς αὐτό; ἕνα παλιοσπουργίτη! Ἐγὼ σὲ πενῆντα βημάτων ἀπόστασιν ἐσκότωσα κάποτε ἕνα γάϊδαρο ἴσα μ' ἐκεῖ πάνω.

Ἀμερικανικὸν πνεῦμα: «Ὅταν πηδήσῃ κανεὶς ἀπὸ τὸν σιδηρόδρομον, ἐν' ᾧ τρέχει ἀκόμη, πίπτει κατακέφαλα καὶ χαλᾷ τὸ καπέλλο του. Μερικοὶ λέγουν ὅτι χαλᾷ καὶ τὸ κεφάλι του, ἀλλ' ἀφοῦ ἐπήδησεν, αὐτὸ σημαίνει ὅτι ἦτον καὶ ἀπὸ πρὶν χαλασμένον.»

ΤΡΕΙΣ ΓΝΩΜΑΙ ΚΑΘ' ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Ὁ σταθερὸς ἄνθρωπος ὁμοιάζει μὲ λαμπάδα ἀναμμένην. Γύρισε αὐτὴν πρὸς τὰ κάτω· ἡ φλὸξ πρὸς τὰ ἄνω θὰ στραφῇ.

*

Ὁ ἄνθρωπος ἐπιθυμεῖ ὅσα δὲν ἔχει καὶ δὲν ἠξεύρει νὰ μεταχειρισθῇ ὅσα ἔχει.

*

Εἰς τὴν χώραν τῶν ὑποσχέσεων ἠμπορεῖς ν' ἀποθάνῃς εὐκολώτατα ἀπὸ τὴν πεῖναν.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1890 — 2280

Digitized by Google

ΜΕΤΑΞΥ ΟΛΥΜΠΟΥ ΚΑΙ ΟΣΣΗΣ

[Σημειώσεις ἀξιωματικοῦ]

Συνέχεια· ἴδε σελ. 49

Γ'.

Ἀμπελάκια.— Τὰ Τέμπη. — Τὸ Κάστρο τῆς Ὡριᾶς.

Ἡ ὁδὸς ἀναχωροῦσα ἐκ Μπαμπᾶ εἰσέρχεται εἰς τὴν κοιλάδα τῶν Τεμπῶν, ἥτις ἐν τέταρτον ἀπὸ τοῦ χωρίου πλατύνεται αἴφνης παρὰ τὸ ἔρημον χάνι τῆς Κοκόνας. Ἀκολουθοῦντες πάντοτε τὴν δεξιὰν ὄχθην τοῦ Πηνειοῦ παρὰ τοὺς πρόποδας τοῦ ἁρματωλικοῦ Κισσάβου καὶ βαδίζοντες ὑπὸ δάσος πλατάνων εἰσήλθομεν εἰς τὴν κοιλάδα ταύτην εἰς τὸ ὕψος τῆς δεξιᾶς πλευρᾶς τῆς ὁποίας διεκρίνομεν λευκάζουσαν ἐπὶ μικροῦ ὀροπεδίου τὴν ὀνομαστὴν κωμόπολιν τῶν Ἀμπελακίων. Ἰδίως διεκρίνετο ἡ ἐκκλησία καὶ τὸ μέγα σχολεῖον αὐτῆς ἱδρυθὲν καὶ συντηρούμενον διὰ κληροδοτημάτων. Ἡ κωμόπολις αὕτη διαπρέψασα μεταξὺ τῶν θεσσαλικῶν πόλεων κατὰ τὰ τέλη τοῦ παρελθόντος καὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ παρόντος αἰῶνος, διὰ τὸ σημαντικὸν ἐμπόριον τῶν ἐρυθρῶν νημάτων, τὸν πλοῦτον τῶν κατοίκων καὶ τὰ ἀξιόλογα σχολεῖά της, εἶνε καὶ σήμερον ἔτι ἀξία λόγου, καίτοι τὸ μετὰ τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐμπόριον αὐτῆς ἐξέλιπεν, ἡ πλουσία αὐτῆς βιβλιοθήκη διηρπάγη κατὰ καιρούς, καὶ τὰ σχολεῖά της δὲν ἀντηχοῦσι πλέον τὴν φωνὴν τοῦ Ἀνθίμου Γαζῆ καὶ τοῦ Κωνσταντίνου Κούμα.

Ἀπὸ τῆς θέσεως ταύτης ἀρχίζει ἡ ὡραιότης τῶν Τεμπῶν. Μέγιστοι καὶ βαθύσκιοι πλάτανοι συμπλέκουν τοὺς κλάδους των ἄνωθεν τοῦ ποταμοῦ, ὅστις ὁμαλώτατος καὶ σιγηλὸς ῥέει διὰ μέσου τῶν κορμῶν των. Ζωηροτάτη βλάστησις ἐκ μύρτων, δάφνης, ἀγραμπέλης καὶ κισσοῦ κατακαλύπτει τὰς ὄχθας τοῦ ἀργυροδίνου Πηνειοῦ, ὧν τὸ αἰώνιον κάλλος ἀφίνω τὸν Αἰλιανὸν νὰ περιγράψῃ. «Κισσὸς μὲν γὰρ πολὺς καὶ εὖ μάλα λάσιος ἐνακμάζει καὶ τέθηλε, καὶ δίκην εὐγενῶν ἀμπέλων κατὰ τῶν ὑψηλῶν δένδρων ἀνέρπει καὶ συμπέφυκεν αὐτοῖς. Πολλὴ δὲ μῖλαξ, ἡ μὲν πρὸς αὐτὸν τὸν πάγον ἀνατρέχει καὶ ἐπισκιάζει τὴν πέτραν, καὶ ἐκείνη μὲν ὑπολανθάνει, ὁρᾶται δὲ χλοάζον τὸ πᾶν καὶ ἔστιν ὀφθαλμῶν πανήγυρις».

Τὸ πεπλατυσμένον μέρος τῆς κοιλάδος εἶνε μικρόν· ὅθεν μετὰ ἡμίσειαν ὥραν εὑρέθημεν εἰς τὸ Λυκόστομα, τὴν κυρίαν εἴσοδον τῶν Τεμπῶν ὅπου ἡ κοιλὰς στενοῦται ἀποτόμως μέχρι 200 ἢ 300 μέτρων. Ὁ κατὰ πρῶτον εἰσερχόμενος εἰς τὰ Τέμπη, ἐμπνεόμενος καὶ ὑπὸ τῆς ἀρχαίας φήμης αὐτῶν, καταλαμβάνεται ὑπ' αἰσθήματος ὁμοίου ἐκείνῳ ὃ αἰσθάνεταί τις πατῶν ἔδαφος ἱερόν. Συμβάλλει δ' ἐξαιρέτως εἰς τοῦτο ἡ ἔξαλλος φύσις τοῦ τόπου. Αἱ καθέτως κατερχόμεναι πλευραὶ τῶν βράχων ἀπὸ ὕψους ἰλιγγιώδους νομίζετε ὅτι καθιστῶσιν ὑμᾶς μικροτέρους παρ' ὅ τι πραγματικῶς εἰσθε, καὶ ἄκοντες δ' αἰσθάνεσθε σεβασμὸν πρὸς τὸ μεγαλεῖον τῆς φύσεως, τὸ ὁποῖον οὐδαμοῦ τῆς Ἑλλάδος παρουσιάζεται ἐπιβλητικώτερον. Ἡ ὁδὸς ἕρπουσα ἐπὶ στενῆς λωρίδος γῆς κατὰ τὴν πλευρὰν τοῦ βράχου, ἄλλοτε μὲν ὑψοῦται ὑπὲρ τὰς κορυφὰς τῶν κάτωθεν αὐτῆς φυομένων γιγαντείων πλατάνων, ἄλλοτε δὲ ταπεινοῦται μέχρι σχεδὸν τῆς ἐπιφανείας τοῦ ποταμοῦ, ὅστις πρασινίζων ἐκ τοῦ κατοπτρισμοῦ τῶν φύλλων, ῥέει ἠρέμα καὶ ἀθορύβως, «ἔρχεται σχολῇ καὶ πρᾶος ἐλαίου δίκην προϊών», μὴ προδίδων τὴν παρουσίαν του ὁσάκις δὲν φαίνεται, εἰμὴ διὰ τοῦ ἀδιαγνώστου καὶ μυστηριώδους ἐκείνου θροῦ ὃν προξενεῖ τὸ ὁμαλῶς ῥέον ὕδωρ προσκόπτον εἰς τοὺς ἀπείρους κορμοὺς καὶ κλῶνας, οἵτινες λούονται εἰς τὸ ῥεῖθρόν του. Ὅλως ἀλλοία ὅμως καθίσταται ἡ εἰκὼν κατὰ τὸν χειμῶνα καὶ μάλιστα κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ ἔαρος, ὁπότε τηκομένων τῶν χιόνων τῶν θεσσαλικῶν ὀρέων, κατόπιν ἀφθόνων βροχῶν, ὁ Πηνειὸς συνάζει πάντα τὰ ὕδατα τῶν ἀνατολικῶν πλευρῶν τοῦ Πίνδου, τῶν νοτίων τῶν Χασίων ὀρέων, τῶν βορείων τῆς Ὄθρυος, τῶν δυτικῶν τῆς Ὄσσης καὶ τοῦ Πηλίου καὶ μέρος τῶν τοῦ κάτω Ὀλύμπου καὶ συνεπιφέρων πάντα ταῦτα διὰ τῶν Τεμπῶν πληροῖ βοῆς καὶ ῥόχθου τὴν ἱερὰν κοιλάδα.

Κατὰ τὸ μέσον τῆς ὁδοῦ ὑπάρχει λαμπρὰ πηγὴ ὕδατος ἐπὶ τῆς Ὄσσης σχηματιζομένη καὶ ὑπὸ τὴν ὁδὸν ἀναβρύουσα, ἡ Πεντάκρουνος, ἥτις καὶ Πενταδακτώρα καὶ μάλιστα Πεντάδακτυλος κοινῶς καλεῖται, ἐκ τῶν πέντε δακτύλων τοῦ δερβίση Χασάν, εἰς ὃν οἱ ὀθωμανοὶ ἀποδίδουσι τὴν ὕπαρξίν της. Μικρὸν προσωτέρω ἡ ὁδὸς ἀνερχομένη ἀποτόμως διακόπτεται ὑπὸ βαθυτάτης χαράδρας, ἐπὶ τῆς μιᾶς πλευρᾶς τῆς

Digitized by Google

ὁποίας φαίνονται ἀνὰ μέσον ἀποτομωτάτων βράχων τὰ ἐρείπια τοῦ *Κάστρου τῆς Ὡριᾶς*, ἤτοι τῆς Ὡραίας. Δὲν γνωρίζω ἂν εἰς αὐτὸ ἀποδίδεται τὸ δημοτικὸν ἄσμα. «Σὰν τῆς Ὡριᾶς τὸ κάστρο», οὐδὲ ἄν ποτε ἀνῆκεν ὄντως εἰς ὡραίαν τινά, ἐκεῖνο ὅμως τὸ ὁποῖον φαίνεται σήμερον εἶνε ὁ ἠρειπωμένος περίβολος ῥωμαϊκοῦ καὶ εἶτα μεσαιωνικοῦ φρουρίου. Ὀλίγα βήματα ἀπὸ τῶν ἐρειπίων τούτων ἀναγινώσκεται εὐχερῶς ἡ ἑξῆς λατινικὴ ἐπιγραφὴ κεχαραγμένη ἐπὶ τοῦ βράχου· L. Cassius Longinus, Pro. Cos. Tempe munivit, ἀναφερομένη εἰς τὸν Ῥωμαῖον ἀξιωματικὸν Κάσσιον τὸν ἐνισχύσαντα τὰς ὀχυρώσεις, περὶ ὧν ὁμιλεῖ ὁ Τίτος Λίβιος.

Εἰς τὴν κορυφὴν τῶν βράχων ἐπὶ τοῦ χείλους τῆς ἀποτομωτάτης ταύτης χαράδρας φαίνονται τὰ ἴχνη ἑτέρου φρουρίου, τὸ ὁποῖον κοινῶς θεωρεῖται ὡς συνέχεια τοῦ ἀνωτέρω μνησθέντος, ἀλλὰ μᾶλλον εἶνε ἡ ἀκρόπολις τῆς ὀχυρώσεως. Τμῆμα τείχους φραγκικοῦ διάτρητον ἐκ καταπτώσεως μέρους αὐτοῦ, παριστᾷ εἶδος πύλης, διὸ καὶ κοινῶς θεωρεῖται ὡς *ἡ πόρτα τοῦ Κάστρου*, πόρτα ὅμως ἀνείσοδος διότι πρὸ αὐτῆς χαίνει ἄβατος κρημνός.

Εἰς τὴν ἀκρόπολιν ταύτην ἀνέρχεταί τις διὰ δυσβάτου καὶ ἀνάντους ἀτραποῦ μήκους μιᾶς ὥρας, ἥτις ὁδηγεῖ εἰς τὸ ἄνωθεν τῶν Τεμπῶν ὀροπέδιον. Ἀπὸ τοῦ μέρους τούτου θαυμάσιον πανόραμα ἐκτυλίσσεται ὑπὸ τὰς ὄψεις τοῦ θεατοῦ. Ἀπέναντι ἀκριβῶς ἔχει τις τὸν χιονοσκεπῆ τὸ πλεῖστον τοῦ ἔτους θεῖον Ὄλυμπον, ἐπικρατοῦντα διὰ τοῦ ὄγκου του καὶ ὑπερβαίνοντα διὰ τοῦ ὕψους ὅλα τὰ πέριξ βουνά. Δεξιὰ ἐκτείνεται ὡς ἀπέραντον κάτοπτρον, ἀποτυφλοῦν διὰ τῆς ἀντανακλάσεως τῶν ἡλιακῶν ἀκτίνων, ὁ Θερμαϊκὸς κόλπος μὲ τὰ ὄρη τῆς Χαλκιδικῆς εἰς τὸ βάθος τοῦ ὁρίζοντος. Ἀριστερὰ ἐκτείνεται ἐπίσης ἀπέραντος ἡ πεδιὰς τῆς Λαρίσης καὶ ἀπωτέρω ἡ τῶν Τρικάλων, ἀπωτάτω δὲ συγχέονται πρὸς τὸ ὑπόλευκον χρῶμα τοῦ οὐρανοῦ αἱ ὀδοντοειδεῖς κορυφαὶ τῶν χιονοσκεπῶν βουνῶν τῶν Ἀγράφων. Πρὸς νότον τέλος ὑψοῦται ἡ κωνοειδὴς ὑψίστη κορυφὴ τῆς Ὄσσης καὶ πέριξ ἐκτείνονται ὀλιγόδενδρα καὶ ποηφόρα πεδία μικρας ἐκτάσεως, διακοπτόμενα ὑπὸ τῶν κλιτύων τῶν βουνῶν, ἐφ᾽ ὧν σήμερον οὔτε οἱ Γίγαντες καὶ οἱ Κένταυροι ἀλλ᾽ οὔτε καὶ οἱ Ἀρματωλοὶ συνάπτουσι πλέον μάχας, ἀλλὰ μόνος ὁ Πάν, ὡς τὸ πάλαι καὶ νῦν, ἐκτείνει τὸ εἰρηνικόν του κράτος ἐπὶ τῶν κορυφῶν τῆς Ὁμόλης.

Ἐπὶ τοῦ ὀροπεδίου ἐκείνου συνηντήσαμεν λάτριν τοῦ αἰγόποδος τούτου θεοῦ, ὃν δὲν ἠρωτήσαμεν βεβαίως, οὔτε ποῦ ἔκειτο τὸ ἱερὸν τοῦ Πανός, οὔτε πῶς οἱ Γίγαντες ἀνεβίβασαν τὴν Ὄσσαν ἐπὶ τοῦ Πηλίου, ἀλλὰ μόνον παρεκαλέσαμεν νὰ μᾶς ἐπαναλάβῃ τὸ «πῶς ὁ Γέρο-Ὄλυμπος ἐμάλλωσε μὲ τὸν κονιαροπατημένον Κίσσαβον». Ἀλλ᾽ ὁ ποιμὴν ἐγνώρισε μὲν καὶ ᾐσθάνθη καλῶς τὰ πατήματα τῶν Κονιάρων, ἀλλ᾽ οὐδέποτε εἶχεν ἀκούσῃ νὰ γίνεται λόγος περὶ τοιούτου *καυγᾶ*. Φαίνεται ὅτι μαζὶ μὲ τοὺς Ἀρματωλοὺς καὶ Κλέφτας ἐξέλιπον καὶ αἱ ποιητικαὶ παραδόσεις αὐτῶν.

Ἡ ἀπὸ τοῦ ὀροπεδίου τούτου κατερχομένη χωνοειδὴς χαράδρα συνάζει τόσα ὑέτια ὕδατα, ὥστε ἡ κάτωθεν αὐτῆς ὁδὸς τῶν Τεμπῶν συχνὰ πυκνὰ ἀνασκάπτεται ἐκ θεμελίων. Καθ᾽ ἣν ἐποχὴν διηρχόμεθα ἐκεῖθεν, αἱ τελευταῖαι βροχαὶ τῆς ἀνοίξεως εἶχον ἀναστατώσῃ αὐτὴν οὕτως, ὥστε καθίστατο ἀδιάβατος, κατεγίνοντο δὲ τότε νὰ ἐπισκευάσωσιν ἢ μᾶλλον νὰ κατασκευάσωσιν αὐτὴν ὅλως λιθόστρωτον μὲ διάφορα ἑκατέρωθεν τεχνικὰ ἔργα ὅπως ἀνθίσταται εἰς τὴν ὁρμὴν τῶν ἀκατασχέτων χειμάρων.

Ἀφοῦ περιειργάσθημεν τὰ ἐρείπια τῶν φρουρίων ἐξηκολουθήσαμεν τὴν ὁδὸν ἀνερχόμενοι ἀδιακόπως μέχρι σημείου τινός, ἐξ οὗ ἐφάνη ἡ ἔξοδος τῶν Τεμπῶν καὶ μέρος τῆς πεδιάδος τῶν ἐκβολῶν τοῦ Πηνειοῦ. Ἐκεῖθεν δὲ κατερχόμενοι ἐφθάσαμεν μετ᾽ ὀλίγον εἰς τὴν ἔξοδον ὅπου καὶ ἐσταματήσαμεν διὰ νὰ προγευθῶμεν παρὰ τὴν πηγὴν τῆς Ἀφροδίτης.

Δ᾽.

Τὸ ἀθάνατο νερό. — Ἡ ἀμβροσία ἐξευτελίζεται.

Οὐδέποτε θέλω λησμονήσῃ τὴν καλλονὴν τοῦ τοπίου τούτου. Καθεσθέντες ὑπὸ βαθύσκιον πλάτανον παρὰ τὰς ῥίζας τοῦ ὁποίου ἀνέβλυζεν ἀπὸ τοῦ βράχου τὸ ἐξαίσιον καὶ ἐξακουστὸν ὕδωρ τῆς Ἀφροδίτης, ἠρωτήσαμεν ἀλλήλους ἀποροῦντες ἂν ὄντως εὑρισκόμεθα ἐν Θεσσαλίᾳ. Ἀμίμητον ἦν ἰδίως τὸ μέρος τῆς πηγῆς, ἥτις ἐκχύνουσα μεθ᾽ ὁρμῆς ὄγκον ὕδατος συμπαγῆ τριπλάσιον ἴσως τοῦ διαρρέοντος διὰ τοῦ Ἰλισσοῦ, ἐσχημάτιζε κρυσταλλώδους διαυγείας δεξαμενὴν παρὰ τοὺς πόδας καθέτου βράχου, κεκαλυμμένου ἀδιαχωρήτως ἀπὸ παχὺ καὶ θαλερώτατον φύλλωμα γιγαντώδους κισσοῦ, ὅστις ἔχων τὰς ῥίζας αὐτοῦ παρὰ τὴν πηγήν, ἐν μέσῳ ἀγρίων κρίνων, ἀνήρχετο εἰς μέγα ὕψος. Δενδρία φυόμενα εἰς τὰς σχισμὰς τοῦ βράχου ἦσαν ἐξ ὁλοκλήρου σχεδὸν κεκαλυμμένα ὑπὸ λευκῶν ἀνθέων, φαινόμενα ὡς παμμεγέθεις ἀνθοδέσμαι λευκῶν ῥόδων.

Ἡ θάλλουσα ἐν ὅλῃ αὐτῆς τῇ ἀκμῇ φύσις, ἡ πυκνοτάτη καὶ δροσερὰ σκιὰ τῶν πλατάνων, καθισταμένη δροσερωτέρα καὶ ἐκ τοῦ ἀπὸ τῆς θαλάσσης ἐρχομένου καὶ ἐντὸς τῶν Τεμπῶν εἰσδύοντος ῥεύματος τοῦ ἀέρος, ἐπὶ πᾶσι δὲ τὸ γευστικώτατον καὶ ἐλαφρότατον ὕδωρ τῆς Ἀφροδίτης, καθιστῶσι τὸ τοπίον τοῦτο ἓν τῶν περικαλλεστάτων καὶ μαγευτικωτάτων θερινῶν καταφυγίων, διὰ τὸν ἀπεψιλωμένον καὶ πυρι-

Digitized by Google

φλεγῆ τόπον μας. Ἀλλ' ἡ παντελὴς ἔλλειψις ἐπιχειρηματικότητος καὶ ἡ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἀρχέγονος κατάστασις τῶν μέσων τῆς συγκοινωνίας, καθιστῶσι καὶ αὐτὰ τὰ ὡραιότερα καὶ πολυφημότερα μέρη τῆς Ἑλλάδος ἀπρόσιτα εἰς τε τοὺς ξένους καὶ ἡμᾶς. ὅσον καὶ τὰ παρθένα δάση τοῦ μεσημβρινοῦ Σουδάν.

Εἰς τὴν αἰσθητικὴν ἀπόλαυσιν τῆς θεωρίας τῆς φύσεως τοῦ τόπου προσετέθη μετ' ὀλίγον καὶ ἡ ὑλικὴ ἀπόλαυσις γαλαθηνοῦ ἀμνοῦ, ἐγκαίρως προετοιμασθέντος κατὰ προηγηθεῖσαν εἰδοποίησιν ὑπὸ τῶν εὐζώνων τοῦ φυλακείου τῶν Τεμπῶν, μετὰ τῆς μοναδικῆς τέχνης ἧς τὰ μυστήρια μόνα τὰ τέκνα τῶν εὐάνδρων ὀρέων μας γνωρίζουν. Τὸν ἀμνὸν τοῦτον καταμελισθέντα καὶ παρατεθέντα ἐπὶ φύλλων, συνοδευόμενον δὲ καὶ ὑπὸ παχυτάτου καὶ ἡδυγεύστου ἐγχέλεως τὴν ὥραν ἐκείνην ἀγρευθέντος ἐκ τοῦ ποταμοῦ, καὶ ῥαινόμενον διὰ γενναίου οἴνου τῆς Ῥαψάνης, κατεβροχθίσαμεν μέχρις ὀστέων μετ' ὀρέξεως ἡδονικῆς, τὴν ὁποίαν βεβαίως ἤθελον φθονήση οἱ ἐκεῖ που περιπλανώμενοι γείτονές μας Ὀλύμπιοι θεοί, διότι ἀμφιβάλλω ἂν ἡ στερεότυπος αὐτῶν ἀμβροσία ἠδύνατο νὰ συναγωνισθῇ τὴν στιγμὴν ἐκείνην πρὸς ὀρεκτικὸν τεμάχιον πλάτης καλυπτόμενον μὲ τὴν τραγανὴν καὶ ῥοδόχρουν ἐπιδερμίδα της.

Ἀλλ' ἀνάγκα καὶ θεοὶ πείθονται, πολλῷ δὲ μᾶλλον ἡμεῖς οἵτινες ταχέως ἐμνήσθημεν ὅτι εἴμεθα ταπεινοὶ βροτοί, δοῦλοι τῶν ὑποχρεώσεών μας. Ἡ ἡμέρα ἐπροχώρει καὶ ὁ καύσων ηὔξανεν, εἴχομεν δὲ νὰ διατρέξωμεν ἀκόμη ὡρῶν ὀκτὼ δρόμον μετὰ τῆς ἐπιστροφῆς, ἥτις ἔπρεπε νὰ γίνῃ αὐθημερόν. Μετ' εὐνοήτου θλίψεως ἠγέρθημεν καὶ διελθόντες μετ' ὀλίγον τὸν Πηνειὸν ἐπὶ τῆς κατὰ τὴν θέσιν « Περαταριὰ » ξυλίνης γεφύρας, εὑρέθημεν ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὄχθης αὐτοῦ.

Ἕπεται τὸ τέλος

Κ. Γ. Κ.

Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΟΥ ΤΡΟΠΜΑΝ

Ἡ καρατόμησις τοῦ περιβοήτου κακούργου ἐγένετο ἐν Παρισίοις κατὰ ἰανουάριον τοῦ 1870. Ὁ Τουργένιεφ κληθεὶς μετ' ἄλλων δημοσιογράφων ἀφ' ἑσπέρας διῆλθε τὴν νύκτα ἐν τῇ φυλακῇ τοῦ καταδίκου παρακολουθήσας καὶ μελετήσας μετ' ἀπαραμίλλου παρατηρητικότητος τὰς τελευταίας ὥρας τῆς ζωῆς αὐτοῦ, ἃς ἀφηγεῖται εἰς τὰς κατωτέρω δραματικωτάτας σελίδας τῶν ἀπομνημονευμάτων του.

...Παρὰ τὸ συνήθως διαβεβαιούμενον, ἡ τελευταία ὥρα παρῆλθε ταχύτερον ἀπὸ τὰς πρώτας καὶ ἰδίως ἀπὸ τὴν δευτέραν καὶ τὴν τρίτην. Ἐξεπλάγημεν μαθόντες ὅτι ἡ τρίτη ὥρα εἶχεν ἤδη σημάνει καὶ ὅτι μία ὥρα μόνον ὑπελείπετο μέχρι τῆς ἐκτελέσεως. Ἐμέλλομεν νὰ εἰσέλθωμεν εἰς τὸ κελλίον τοῦ Τρόπμαν μετὰ ἡμίσειαν ὥραν, ἀκριβῶς τὴν ἕκτην καὶ ἡμίσειαν.

Ὁ νυσταγμὸς ἐξηφανίσθη ἐν τῷ ἅμα ἀπὸ πάντα τὰ πρόσωπα.

Ἀγνοῶ τί ᾐσθάνησαν οἱ ἄλλοι· ἀλλ' ἐγὼ ᾐσθάνθην εἰς τὴν καρδίαν ἀλγεινὴν πίεσιν.

Νέαι μορφαὶ ἐνεφανίσθησαν.

Ὁ ἱερεύς, βραχὺς τὸ ἀνάστημα καὶ ἰσχνός, διῆλθεν ὡς ἀστραπὴ μὲ τὸν μακρὸν αὐτοῦ ἱερατικὸν χιτῶνα, ἐφ' οὗ διεκρίνετο ἡ ἐρυθρὰ ταινία τῆς Λεγεῶνος τῆς Τιμῆς, φέρων ἐπὶ κεφαλῆς χαμηλὸν πλατύγυρον πῖλον.

Ὁ διευθυντὴς μᾶς παρέθηκε τὸ πρόγευμα. Ἐν τῇ αἰθούσῃ, ἐπὶ τῆς στρογγύλης τραπέζης ἐκομίσθησαν μεγάλοι κύαθοι σοκολάτας. Οὔτε κἂν ἐπλησίασα, καί τοι ὁ φιλόξενος οἰκοδεσπότης μὲ συνεβούλευσε νὰ προγευματίσω, « διότι ὁ πρωϊνὸς ἀὴρ ἠδύνατο νὰ μὲ βλάψῃ.» Νὰ λάβω τροφὴν κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν μοὶ ἐφαίνετο ἀηδές. Πᾶν ἄλλο ἢ κατάλληλος ἦτο ἡ ὥρα διὰ συμπόσια !

—Δὲν ἔχω τὸ δικαίωμα! ἔλεγον κατ' ἐμαυτὸν δι' ἑκατοστὴν φοράν.

— Καὶ ἐκεῖνος κοιμᾶται ἀκόμη; ἠρώτησεν εἷς ἐξ ἡμῶν ῥοφῶν βραδέως τὴν σοκολάταν του.

Πάντες ἐλάλουν περὶ τοῦ Τρόπμαν χωρὶς νὰ τὸν ὀνομάσωσιν. Περὶ ἄλλου *ἐκείνου* δὲν ἠδύνατο νὰ γίνῃ λόγος.

—Κοιμᾶται, ἀπήντησεν ὁ διευθυντής.

—Μὲ ὅλον αὐτὸν τὸν φοβερὸν θόρυβον;

Καὶ πράγματι ὁ θόρυβος εἶχεν ἤδη ἐπαισθητῶς αὐξήσῃ καὶ ἐμυκᾶτο βραγχνῶς. Ὁ δαιμόνιος χορὸς δὲν ἐθορύβει πλέον κατ' ἀνιοῦσαν κλίμακα, ἀλλ' ὠρύετο νικηφόρως, φαιδρῶς.

— Τὸ κελλίον του κεῖται ὄπισθεν τριπλῆς ζώνης τοίχων, ἀπήντησεν ὁ διοικητής.

Ὁ κ. Κλὼδ παρετήρησε τὸ ὡρολόγιον του.

— Ἓξ καὶ εἴκοσι, εἶπεν.

Εἶμαι βέβαιος ὅτι πάντες ἀνεσκιρτήσαμεν ἐνδομύχως. Ἐν τούτοις ἐλάβομεν ἡσύχως τοὺς πίλους μας καὶ ἠκολουθήσαμεν θορυβωδῶς τὸν ὁδηγόν μας.

— Ποῦ θὰ δειπνήσετε ἀπόψε; ἠρώτησε δημοσιογράφος τις μεγαλοφώνως.

Ἀλλ' ἡ ἐρώτησις αὕτη ἐφάνη πολὺ βεβιασμένη.

∴

Ἀνήλθομεν μετὰ σπουδῆς διὰ κλιμάκων εἰς ἕτερον διάδρομον, ὃν ἐπίσης διετρέξαμεν· ἀκολούθως κατήλθομεν στενὴν ἑλικοειδῆ κλίμακα καὶ εὑρέθημεν ἀπέναντι σιδηρᾶς θύρας.

— Ἐδῶ εἶνε.

Ὁ φύλαξ ἤνοιξε αὐτὴν μετὰ προφυλάξεως.

Digitized by Google

Ἡ θύρα ἐστράφη ἀθορύβως περὶ τοὺς στρόφιγγάς της, εἰσήλθομεν ἠρέμα καὶ ἄφωνοι καὶ εὑρέθημεν ἐντὸς θαλάμου ἀρκετὰ εὐρυχώρου, ἔχοντος τοὺς τοίχους κιτρίνους καὶ ἓν παράθυρον φρασσόμενον ὑπὸ σιδηρῶν κιγκλίδων. Ἐπὶ τῆς κλίνης, ἧς ἡ στρωμνὴ ἦτο ἐν ἀταξίᾳ, οὐδεὶς ἐφαίνετο κοιμώμενος.

Τὸ ἴσον φῶς κρεμαστῆς λυχνίας ἐφώτιζεν ἀρκετὰ εὐκρινῶς πάντα τὰ ἀντικείμενα. Ἐνθυμοῦμαι ὅτι ἱστάμην ὀλίγον τι ὄπισθεν τῶν ἄλλων καὶ ὅτι ἐσκαρδάμυσσον. Οὐχ' ἧττον εἶδα ἀμέσως ὀλίγον τι λοξῶς ἀπέναντί μου ἄνδρα τινὰ μελανόκομον καὶ μελανόφθαλμον κινούμενον βραδέως ἐξ ἀριστερῶν πρὸς τὰ δεξιά. Μᾶς ἐκύτταζεν ὅλους μὲ στρογγύλους ὀφθαλμούς.

Ἦτο ὁ Τρόπμαν.

Εἶχεν ἀφυπνισθῆ πρὸ τῆς ἀφίξεώς μας. Ἵστατο πρὸ τῆς τραπέζης, ἐφ' ἧς πρὸ μικροῦ εἶχε γράψει πρὸς τὴν μητέρα του ἐπιστολὴν ἀποχαιρετισμοῦ, ἀρκετὰ ἄλλως χυδαίαν.

Ὁ κ. Κλὼδ ἀφεῖλε τὸν πῖλόν του καὶ ἐπλησίασε πρὸς αὐτόν.

— Τρόπμαν, εἶπεν αὐτῷ μὲ τὴν ξηρὰν φωνήν του οὔτε δυνατὰ οὔτε σιγά, ἀλλὰ μὲ τόνον μὴ ἐπιδεχόμενον ἀντίρρησιν, ἤλθομεν νὰ σὲ πληροφορήσωμεν ὅτι ἡ περὶ χάριτος αἴτησίς σου ἀπερρίφθη καὶ ὅτι ἡ στιγμὴ τῆς ἀποτίσεως ἔφθασεν.

Ὁ Τρόπμαν ἤγειρε πρὸς αὐτὸν τοὺς ὀφθαλμούς, ἀλλὰ μὲ βλέμμα ὅλως ἀλλοῖον τοῦ προηγουμένου. Ἔβλεπεν ἀτάραχος, ὑπνηλὸς σχεδὸν καὶ δὲν εἶπε λέξιν.

— Τέκνον μου ! ἀνέκραξεν ὁ ἱερεὺς μετὰ φωνῆς ὑποκώφου καὶ ἐπλησίασε πρὸς αὐτὸν ἐκ τοῦ ἑτέρου μέρους, ἔχε θάρρος!

Ὁ Τρόπμαν τὸν προσέβλεψε μὲ τὸν αὐτὸν τρόπον ὅπως εἶχε κυττάξει καὶ τὸν κ. Κλὼδ.

— Τὸ εἶξευρα ὅτι δὲν θὰ δειλιάσῃ, εἶπεν ὁ κ. Κλὼδ μετὰ τόνον πεποιθήσεως στρεφόμενος πρὸς ἡμᾶς. Καὶ τώρα, ἀφοῦ ἔλαβε τὴν πρώτην ἐντύπωσιν, σᾶς ἐγγυῶμαι.

Τοιουτοτρόπως καὶ ὁ καθηγητὴς ὅταν θέλῃ νὰ ἐνθαρρύνῃ μαθητήν του τινὰ τὸν ἀποκαλεῖ ἐκ τῶν προτέρων καλὸ παιδί.

— Ὤ, δὲν φοβοῦμαι ! εἶπεν ὁ Τρόμπαν στρεφόμενος καὶ πάλιν πρὸς τὸν κ. Κλὼδ, δὲν φοβοῦμαι.

Ἡ βαρεῖα καὶ εὐάρεστος τὸν ἦχον κανονικὴ φωνή του ἦτο ὅλως ἀτάραχος.

Δὲν ὠχρίασε κἂν ἅμα τῇ εἰσόδῳ μας. Δὲν ὑπῆρχεν ἀμφιβολία ὅτι εἶχε πραγματικῶς κοιμηθῆ δι' ὅλης τῆς νυκτός.

Δὲν ἤγειρε τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ ἡ ἀναπνοή του ἦτο βαθεῖα καὶ κανονικὴ ὡς ἀνθρώπου ἀνερχομένου μετὰ προφυλάξεως ἐφ' ὑψηλοῦ ὄρους. Δὶς ἔσεισε τὴν κόμην του, ὡς νὰ ἤθελε ν' ἀποδιώξῃ ἰδέαν τινὰ δυσάρεστον. Ἀνύψωσε τὴν κεφαλήν, ἔρριψε ἓν βλέμμα εἰς τὴν ὀροφὴν καὶ ἐξήνεγκε στεναγμὸν μόλις ἀκουσθέντα.

Παρεκτὸς τοῦ σχεδὸν στιγμιαίου τούτου κινήματος, οὐδὲν ἔδειξε σημεῖον ὄχι φόβου, ἀλλ' οὔτε συγκινήσεως ἢ ἀνησυχίας. Ἡμεῖς οἱ ἄλλοι ἤμεθα ἀναντιρρήτως ὠχρότεροι καὶ μᾶλλον συγκεκινημένοι.

Ὅτε τοῦ ἀπήλλαξαν τὰς χεῖρας ἀπὸ τὰς ἀδιεξιτήτους ἐν εἴδει σάκκου χειρίδας τοῦ *τρελλομανδύου*, ὑπεστήριξεν ἐπὶ τοῦ στήθους τὸν μανδύαν αὐτὸν μετὰ μειδιάματος εὐχαριστήσεως, ἐνῷ τὸν ἔλυον ἐκ τῶν ὄπισθεν.

Οὕτω πράττουσι καὶ τὰ μικρὰ παιδία ὅταν τὰ ἐκδύωσιν.

Ἔπειτα ἀφήρεσε τὸ ὑποκάμισόν του καὶ ἐφόρεσε ἄλλο καθαρόν, τὸ ὁποῖον ἐκόμβωσεν ἐπιμελῶς. Ἦτο ἐκπληκτικὸν τὸ θέαμα τῶν κινημάτων αὐτῶν τῶν ἀνέτων καὶ ἐλευθέρων τοῦ γυμνοῦ ἐκείνου σώματος, τῶν γυμνῶν ἐκείνων μελῶν, οἱονεὶ ἀποτυπουμένων ἐπὶ τοῦ βάθους τῶν κιτρίνων τοίχων τῆς εἱρκτῆς. Κατόπιν ἔκυψεν, ἐφόρεσε τὰ ὑποδήματά του κτυπῶν ἰσχυρῶς τὰς πτέρνας καὶ τὰ πέλματα ἐπὶ τοῦ πατώματος καὶ εἰς τὸν τοῖχον διὰ νὰ εἰσέλθωσιν οἱ πόδες του κάλλιον καὶ ἀνετώτερον. Ἔπραττε πάντα ταῦτα μὲ ἦθος ἀπροσποίητον, ταχέως, φαιδρῶ σχεδὸν ὡς νὰ εἶχον ἔλθει νὰ τὸν προσκαλέσωσιν εἰς περίπατον.

Ἐσίγα καὶ ἐσιγῶμεν καὶ ἡμεῖς ἐπίσης, αὐτὸς δὲ μᾶς παρετήρει ὑψῶν ἀκουσίως τοὺς ὤμους μετ' ἐκπλήξεως. Ἐξεπληττόμεθα διὰ τὴν ἁπλότητα τῶν κινημάτων του, ἁπλότητα ἥτις ὅπως ὅλαι αἱ φυσικαὶ πράξεις τῆς ζωῆς του ἐκέκτητο χάριν.

Ἀλλ' ἰδοὺ τέλος ἐφόρεσε τὰ ὑποδήματα, ὠρθώθη καὶ προσέκλινεν ὡς νὰ ἔλεγεν : «Εἶμαι ἕτοιμος».

Τοῦ ἐφόρεσαν ἐκ νέου τὸν μανδύαν.

Ὁ κ. Κλὼδ μᾶς προσεκάλεσεν ὅλους νὰ ἐξέλθωμεν καὶ ν' ἀφήσωμεν μόνον τὸν Τρόπμαν μετὰ τοῦ ἱερέως.

Δὲν ἀνεμείναμεν περισσότερον τῶν δύο λεπτῶν εἰς τὸν διάδρομον. Τὸ μικρόν του ἀνάστημα μὲ τὴν κεφαλὴν εὐθυτενῆ καὶ ἀγερώχως ὀλίγον τι ἀνεστραμμένην πρὸς τὰ ὀπίσω ἐνεφανίσθη ἐν τῷ μέσῳ ἡμῶν. Τὸ θρησκευτικὸν αἴσθημα ἦτο ἐν τῇ ψυχῇ του ἀσθενές, πιθανῶς δὲ ἐξεπλήρωσεν ὡς ἁπλῆν διατύπωσιν τὴν ὁμολογίαν τῆς μετανοίας του πρὸ τοῦ ἱερέως, ὅστις ἔδιδεν αὐτῷ τὴν ἄφεσιν τῶν ἁμαρτημάτων του.

Ἡ συνοδεία ἡμῶν, τοῦ Τρόπμαν ἐν τῷ μέσῳ βαδίζοντος, ἀνῆλθε παραυτα τὴν στενὴν καὶ ἑλικοειδῆ κλίμακα ἣν εἴχομεν κατέλθη πρὸ ἑνὸς τετάρτου βεβυθισμένην εἰς βαθὺ σκότος. Ἡ λυχνία εἶχε σβεσθῆ.

Ἡ στιγμὴ ὑπῆρξε φοβερά.

Digitized by Google

Ἐσπεύδομεν ὅλοι νὰ φθάσωμεν εἰς τὴν κορυφήν. Ἠκούετο ὁ κατεσπευσμένος καὶ σκαιὸς ποδοβολητὸς ἡμῶν ἐπὶ τῶν πλακῶν τῶν βαθμίδων. Συνεκρουόμεθα, ὠθοῦμεν ἀλλήλους διὰ τῶν ὤμων. Εἷς ἐξ ἡμῶν ἔχασε τὸν πῖλόν του. Κάποιος ὄπισθεν ἐκραύγαζε μετὰ θυμοῦ.

— Μὰ διὰ τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ, ἀνάψατε λοιπὸν ἕνα κερί!... φέρετε φῶς!...

Καὶ ἐν τῇ σκοτίᾳ ἐκείνῃ τῇ πληρεστάτῃ, ὁ συνοδός μας, ὁ ἀτυχὴς περὶ τὸν ὁποῖον συνεθλιβόμεθα, τί ἔπραττεν ἀρά γε;

Δὲν τοῦ ἐπῆλθεν ἡ ἰδέα ἐπωφελούμενος ἐκ τοῦ σκότους νὰ ὁρμήσῃ, ἀδιάφορον ποῦ, εἰς γωνίαν τινὰ ἀπομεμακρυσμένην τῆς φυλακῆς καὶ ἐκεῖ νὰ συντρίψῃ τὴν κεφαλήν του κατὰ τῶν τοίχων; Τοὐλάχιστον θὰ τὴν συνέτριβεν αὐτὸς ἀφ' ἑαυτοῦ.

Ἀγνοῶ ἂν ὁ λογισμὸς οὗτος ἐπῆλθε καὶ εἰς τοὺς ἄλλους, ἦτο ὅμως ἀνυπόστατος. Πᾶσα ἡμῶν ἡ ὁμὰς μετὰ τοῦ μικροσώμου καταδίκου εἰς τὸ μέσον προέκυψεν ἐκ τοῦ ζόφου τῆς κλίμακος εἰς τὸν διάδρομον. Προφανῶς ὁ Τρόπμαν ἀνῆκεν εἰς τὴν λαιμητόμον καὶ ἡ πρὸς αὐτὴν πορεία ἤρχισεν.

*

Ἡ πορεία αὕτη πολὺ ὡμοίαζε πρὸς φυγήν. Ὁ Τρόπμαν ἔβαινεν ἔμπροσθέν μας μὲ βήματα ἐσπευσμένα, ἐλαστικά, σχεδὸν μὲ πηδήματα. Ἦτο φανερὸν ὅτι ἔσπευδεν καὶ ἡμεῖς ἐσπεύδομεν κατόπιν του. Τινὲς μάλιστα καὶ προέβαινον αὐτοῦ δεξιόθεν καὶ ἀριστερόθεν ὅπως τὸν ἴδωσι διὰ τελευταίαν φορὰν κατὰ πρόσωπον. Τοιουτοτρόπως διήλθομεν ἐν τάχει τὸν διάδρομον καὶ κατήλθομεν μίαν ἄλλην κλίμακα. Ὁ Τρόπμαν κατῆλθε τὰς βαθμίδας ἀνὰ τέσσαρας. Διετρέξαμεν καὶ ἕτερον διάδρομον, κατήλθομεν καὶ ἄλλας βαθμίδας καὶ εὑρέθημεν εἰς θάλαμον περιέχοντα ἕνα μόνον σκίμποδα, ἐφ' οὗ συνήθως ἐκτελεῖται ἡ κόμμωσις τοῦ καταδίκου.

Εἰσήλθομεν διὰ τῆς μιᾶς θύρας, ἐνῷ διὰ τῆς ἀντιθέτου μὲ βήματα σοβαρὰ φέρων λευκὸν λαιμοδέτην καὶ μέλαν ἱμάτιον, ἔχων τὸ ἦθος διπλωμάτου ἢ ἱερέως διαμαρτυρομένου, εἰσῆλθεν ὁ δήμιος.

Ὄπισθέν του εἰσῆλθε πρεσβύτης μικρόσωμος, μᾶλλον εὔσαρκος, φέρων λαιμοδέτην μέλανα, ὁ πρῶτος αὐτοῦ βοηθός, ὁ δήμιος τῆς πόλεως Μπωβαί.

Ὁ πρεσβύτης ἐκράτει εἰς τὴν χεῖρα μικρὸν δερμάτινον σάκκον.

Ὁ Τρόπμαν ἐσταμάτησε πρὸ τοῦ σκίμποδος. Πάντες ἐτάχθησαν πέριξ αὐτοῦ. Ὁ δήμιος καὶ ὁ βοηθός του ἐτοποθετήθησαν πρὸς τὰ δεξιὰ αὐτοῦ. Ὁ ἱερεὺς ἐτοποθετήθη πρὸς τα ἀριστερά, ὀλίγον τι ἔμπροσθεν.

Ὁ πρεσβύτης ἤνοιξε τότε διὰ κλειδὸς τὸ κλεῖθρον τοῦ σάκκου. Ἐξέβαλεν ἐξ αὐτοῦ ἱμάντας, τινὰς δερματίνους φέροντας πόρπας πρὸς μήκυνσιν ἢ περιστολὴν αὐτῶν καὶ γονυπετήσας μετὰ κόπου πρὸ τοῦ Τρόμπαν ἤρχισε νὰ τοῦ λύῃ τοὺς πόδας. Ὁ Τρόπμαν ἀκουσίως ἀπέθηκε τὸν πόδα ἐφ' ἑνὸς τῶν ἱμάντων. Ὁ μικρόσωμος πρεσβύτης προσεπάθησε νὰ τὸν ἀποσύρῃ καὶ εἶπε δίς: συγγνώμην, κύριε!

Εἶτα ἤγγισε τὸν Τρόπμαν εἰς τὴν κνήμην. Ὁ Τρόπμαν ἐστράφη μὲ τὸ σύνηθες αὐτοῦ ὡσεὶ εὐγενῆ χαιρετισμὸν ἦθος, ἀνήγειρε τὸν πόδα καὶ ἀπήλλαξε τὸν ἱμάντα.

Ὁ ἱερεὺς ἐν τῷ μεταξὺ ἀνεγίνωσκε τὰς εὐχὰς γαλλιστὶ ἐντὸς βιβλιαρίου.

Δύο ἕτεροι βοηθοὶ ἐπλησίασαν, ἀφεῖλον ἐν σπουδῇ τὸν μανδύαν τοῦ Τρόπμαν, τοῦ ἐτοποθέτησαν τὰς χεῖρας εἰς τὰ νῶτα, τὰς ἔδεσαν σταυροειδῶς καὶ κατεκάλυψαν ὅλον τὸ σῶμά του. Ὁ ἀρχιδήμιος ἔδιδε διαταγὰς δεικνύων διὰ τοῦ δακτύλου του ὁτὲ μὲν τοῦτο ὁτὲ δὲ ἐκεῖνο τὸ μέρος.

Τέλος ἡ ἐργασία, καθ' ἣν τ' ὁμολογῶ, ψυχρὸς ἱδρὼς μὲ περιέλουεν, ἔληξεν. Οἱ ἱμάντες εἶχον συσφιχθῇ ὅπως ἔπρεπεν.

Ταύτην διεδέχθη ἑτέρα διατύπωσις.

Παρεκάλεσαν τὸν Τρόπμαν νὰ καθήσῃ ἐπὶ τοῦ σκίμποδος πρὸ τοῦ ὁποίου ἵστατο. Ὁ αὐτὸς ποδαλγὸς πρεσβύτης ἔμελλε νὰ προβῇ εἰς τὴν κουρὰν τῆς κόμης. Ἐξήγαγε μικρὸν ψαλίδιον καὶ συστρέφων τὰ χείλη ἔκοψε πρῶτον μετὰ προφυλάξεως τὸν λαιμὸν τοῦ ὑποκαμίσου τοῦ Τρόπμαν, αὐτοῦ ἐκείνου τοῦ ὑποκαμίσου ὅπερ μόλις πρὸ ὀλίγων στιγμῶν εἶχε φορέσει καὶ τοῦ ὁποίου ἠδύνατο νὰ κοπῇ ὁ λαιμὸς ἐκ τῶν προτέρων. Τὸ πανίον ἦτο πολὺ συνεπτυγμένον καὶ ἀνθίστατο εἰς τὴν ὀλίγον κοπτερὰν λεπίδα τοῦ ψαλιδίου.

Ὁ ἀρχιδήμιος ἔρριψε βλέμμα ἐπὶ τῆς ἐργασίας καὶ ἐφάνη μὴ εὐχαριστηθείς· ἡ τομὴ δὲν ἦτο ἀρκετὰ μεγάλη· ἔδειξε διὰ τῆς χειρός, ὁ δὲ μικρόσωμος ποδαλγὸς πρεσβύτης ἤρχισεν ἐκ νέου τὸ ἔργον του καὶ ἔκοψεν ἓν μεγαλείτερον τεμάχιον πανίου. Τὸ ἄνω μέρος τῆς ῥάχεως ἀπεγυμνώθη καὶ ἐφαίνοντο αἱ ὠμοπλάται.

Ὁ Τρόπμαν ἐποίησε κίνημά τι· ἦτο ψῦχος ἐντὸς τοῦ θαλάμου.

Τότε ὁ γέρων ἐπελήφθη τῆς κόμης. Ἀπέθηκε τὴν παχουλὴν ἀριστερὰν χεῖρα του ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ Τρόπμαν, ὅστις ἔκυψεν ἀμέσως εὐπειθῶς καὶ διὰ τῆς δεξιᾶς ἤρχισε νὰ τοῦ κείρῃ τὴν κόμην.

Βόστρυχοι πυκνοὶ μέλανες, διολισθαίνοντες ἐπὶ τῶν ὤμων του κατέπιπτον χαμαὶ ἐπὶ τοῦ πατώματος. Εἷς ἐξ αὐτῶν ἔπεσε πλησίον τοῦ ἑνὸς τῶν ὑποδημάτων μου.

Ὁ Τρόπμαν ἐξηκολούθει πάντοτε νὰ κλίνῃ

Digitized by Google

πειθηνίως τὴν, κεφαλὴν 'Ο ἱερεὺς ἐξηκολούθει μετὰ περισσοτέρας βραδύτητος τὴν ἀνάγνωσιν τῶν προσευχῶν.

Δὲν ἠδυνάμην ν' ἀποσπάσω τὸ βλέμμα ἀπὸ τῶν δύο ἐκείνων χειρῶν τῶν κηλιδωθεισῶν ἄλλοτε ὑπὸ αἵματος ἀθώου καὶ ἀποτεθειμένων ἤδη ἐπ' ἀλλήλων ἀνυπερασπίστων. Δὲν ἠδυνάμην ἰδίως ν' ἀποσπάσω τὸ βλέμμα ἀπὸ τοῦ λεπτοφυοῦς ἐκείνου νεανικοῦ τραχήλου. 'Ακουσίως ἡ φαντασία μου ἐχάρασσεν ἐπ' αὐτοῦ ἐγκάρσιον τομήν.

—'Απ' ἐκεῖ, διελογιζόμην, συντρίβουσα τοὺς σπονδύλους καὶ κατακόπτουσα τοὺς μῦς καὶ τὰ νεῦρα θὰ διέλθῃ ἡ μεγάλη μάχαιρα, ἡ ἔχουσα βάρος διακοσίων χιλιογράμμων.

Τὸ δὲ σῶμα ἐφαίνετο οἱονεὶ οὐδόλως ἀναμένον τὸ τοιοῦτο, τόσον ἦτο λεῖον, λευκόν, ὑγιές.

'Ακουσίως μοὶ ἐπῆλθεν ἡ ἐξῆς σκέψις :

—Τί νὰ σκέπτεται τώρα ἡ κεφαλὴ αὔτη, ἡ τόσον ἠρέμα κεκλιμένη; Εἶνε ἆρά γε προσκεκολλημένη ἰσχυρογνωμόνως εἰς τὴν ἰδέαν τοῦ νὰ μὴ ὀλιγοψυχήσῃ; Ἢ μήπως ἀναμνήσεις τοῦ παρελθόντος διέρχονται δι' αὐτῆς κατὰ στίφη ποικίλα; Μήπως βλέπει τὸν ἐναγώνιον μορφασμὸν τῶν θυμάτων της ἢ προσπαθεῖ ἁπλῶς νὰ μὴ σκέπτηται τίποτε ἡ κεφαλὴ αὔτη καὶ δὲν καμνει ἄλλο παρὰ νὰ ἐπαναλαμβάνῃ καθ' ἑαυτήν: ***Δὲν εἶνε τίποτε...ὀλιγώτερον παρὰ τίποτε... θὰ ἴδωμεν!...***

Καὶ θὰ τὸ ἐπαναλαμβάνῃ ἕως ὅτου ὁ θάνατος ἐπιπέσῃ ἐπ' αὐτῆς, ὁπότε πλέον δὲν θὰ ἔχῃ καιρὸν νὰ λυπηθῇ...

Καὶ ὁ βραχύσωμος πρεσβύτης ἐξηκολούθει ἐν τοσούτῳ νὰ κόπτῃ διαρκῶς. Ἔτριζον τὰ μαλλία ὑπὸ τὴν σύσφιγξιν τῶν δύο σκελῶν τῆς ψαλίδος.

Τέλος καὶ ἡ ἐργασία αὕτη ἐπερατώθη.

'Ο Τρόπμαν ἠγέρθη διὰ μιᾶς καὶ ἔσεισε τὴν κεφαλήν.

Συνήθως κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην ὅσοι τῶν καταδίκων δύνανται νὰ λαλήσωσιν ἀπευθύνουσι τὰς ἱκεσίας των πρὸς τὸν διευθυντὴν τῆς εἱρκτῆς, ὑπενθυμίζουσι τὰ ὑπολειφθέντα χρέη ἢ τὰ περὶ της διαθέσεως τῶν χρημάτων των, εὐχαριστοῦσι τοὺς φύλακας, παρακαλοῦσι νὰ ἐγχειρίσωσι πρὸς τοὺς συγγενεῖς των τὴν τελευταίαν ἐπιστολὴν ἢ πλόκαμόν τινα ἐκ τῆς κόμης των μετὰ τοῦ ὑστάτου ἀποχαιρετισμοῦ.

'Αλλ' ὁ Τρόπμαν προδήλως δὲν ἦτο ἐκ τῶν συνήθων καταδίκων. 'Απεστρέφετο τὰς τοιαύτας ***ἀδυναμίας*** καὶ δὲν ἀπήγγειλεν οὔτε λέξιν. 'Ανέμενε σιωπηλός.

Ἔρριψαν ἐπὶ τῶν ὤμων του βραχύ τι ἔνδυμα. 'Ο δήμιος τὸν ἔλαβεν ἐκ τοῦ ἀγκῶνος.

—Ἔλα, Τρόπμαν, ἔκραξεν ἐν τῷ μέσῳ τῆς νεκρικῆς ἐκείνης σιγῆς ἡ φωνὴ τοῦ κ. Κλώδ, τώρα μετὰ μίαν στιγμὴν τὸ πᾶν ἐτελείωσεν. 'Επιμένεις ὅτι δὲν ἔχεις συνενόχους:

— Μάλιστα, κύριε, ἐπιμένω, ἀπήντησεν ὁ Τρόπμαν μετὰ τῆς αὐτῆς βαρείας, εὐχαρίστου τὸν ἦχον καὶ εὐσταθοῦς φωνῆς. Καὶ προσέκλινεν ὁπωσοῦν ὡς νὰ ἐζήτει εὐγενῶς συγγνώμην λυπούμενος διότι δὲν ἠδύνατο ν' ἀπαντήσῃ ἄλλως.

— Καλά, ἄγωμεν! εἶπεν ὁ κ. Κλώδ. Καὶ πάντες ἐξεκινήσαμεν.

'Εξήλθομεν εἰς τὴν μεγάλην αὐλὴν τῆς εἱρκτῆς.

*

Ἦτο ἡ ἑβδόμη ὥρα παρὰ ἓν λεπτόν· ἀλλ' ὁ οὐρανὸς μόλις ἐφωτίζετο, ἡ δὲ ἀμαυρὰ ὁμίχλη περιεκάλυπτεν ἐξ ἴσου τὰ πάντα καὶ ἐντὸς αὐτῆς συνεχέετο τὸ σχῆμα τῶν διαφόρων ἀντικειμένων.

'Ο μυκηθμὸς τοῦ πλήθους ἔφθασεν εἰς τὴν ἀκοήν μας ὡς κῦμα ἀκατάπαυστον θαλάσσης φοβερῶς κλυδωνιζομένης, εὐθὺς ὡς διήλθομεν τὸν οὐδόν.

'Επὶ τοῦ λιθοστρώτου τῆς αὐλῆς ἡ μικρὰ ἡμῶν ὁμάς, ἥτις εἶχεν ἤδη γείνει ἧττον συμπαγής, διηυθύνετο τάχιστα πρὸς τὰς θύρας. Τινὲς ἐξ ἡμῶν εἶχον μείνει ὀπίσω, καὶ ἐγὼ δὲ καίτοι συνεβάδιζον μετὰ τῶν ἄλλων, εὑρισκόμην ὁπωσοῦν παράμερα.

'Ο Τρόπμαν ἐβάδιζε διὰ μικροῦ καὶ ἐσπευσμένου βήματος. Τὰ δεσμὰ τὸν παρεκώλυον.. Πόσον μικρὸς μοῦ ἐφαίνετο νῦν, σχεδὸν παιδίον!

Αἴφνης βραδέως ὡς φάρυγξ ἠνοίχθησαν τὰ δύο φύλλα τῶν θυρῶν, ἐνῷ ταυτοχρόνως ἀντήχει ὁ βρυχηθμὸς τοῦ πλήθους χαίροντος καὶ ἱκανοποιημένου. Διὰ μιᾶς τὸ τέρας τῆς λαιμητόμου μᾶς ἀντίκρυσε μὲ τοὺς δύο μαύρους πασσάλους της καὶ τὴν κρεμαμένην μάχαιραν.

Ἠσθάνθην φρικίασιν παγερὰν μέχρι τῆς καρδίας. Μοὶ ἐφάνη ὅτι τὸ ψῦχος εἰσέδυεν εἰς τὴν αὐλὴν διὰ τῶν θυρῶν. 'Εν τούτοις παρετήρησα καὶ πάλιν τὸν Τρόπμαν. Αὐτὸς ἀνεστράφη πρὸς τὰ ὀπίσω, μὲ τὴν κεφαλὴν ὑψηλά, κάμπτων τὰ γόνατα, ὡς νὰ τοῦ κατέφερέ τις βαρὺ κτύπημα εἰς τὸ στῆθος.

— Θὰ λιποθυμήσῃ, ἐψιθύρισε κάποιος πλησίον μου.

'Αλλ' ἐκεῖνος ἀνωρθώθη παραυτα καὶ μὲ βῆμα εὐσταθὲς ἔβη ἐπὶ τὰ πρόσω.

Ὄπισθέν του ὅσοι ἤθελον νὰ ἴδωσι πῶς θὰ ἔπιπτεν ἡ κεφαλή του ὥρμησαν εἰς τὴν ὁδόν... 'Αλλ' ἐγὼ δὲν ἔχω ἀρκετὴν ψυχραιμίαν καὶ μὲ τὴν καρδίαν ἀλγεινῶς συγκεκινημένην ἐσταμάτησα πρὸ τῆς θύρας.

Εἶδα τὸν δήμιον ὀρθούμενον διὰ μιᾶς ὡς μέλανα πύργον ἐπὶ τοῦ ἀριστεροῦ μέρους τοῦ ἰκριώματος. Εἶδα τὸν Τρόπμαν ἀποχωρισθέντα

Digitized by Google

χωρισθέντα ἐκ τοῦ ἀπομείναντος κάτω ὁμίλου καὶ ἀνερχόμενον ἤδη τὰς βαθμίδας. Ἦσαν δέκα βαθμίδες, δέκα ὄχι ὀλιγώτεραι!.. Τὸν εἶδα σταματήσαντα καὶ στραφέντα πρὸς τὰ ὀπίσω. Τὸν ἤκουσα λέγοντα:

—Νὰ εἰπῆτε εἰς τὸν κ. Κλὼδ . . .

Εἶτα ὅτε ἐνεφανίσθη ἐπὶ τοῦ ἐπιπέδου, ἄνδρες τινὲς δεξιόθεν καὶ ἀριστερόθεν ἐφώρμησαν ἐπ' αὐτοῦ ὡς ἀράχναι ἐπὶ μυίας.

Τὸν εἶδα κατόπιν νὰ πέσῃ πρὸς τὰ ἐμπρός, ἀκολούθως δὲ εἶδα τὰ πέλματα τῶν ὑποδημάτων του εἰς τὸν ἀέρα.

Τότε ὅμως ἀπέστρεψα τὴν κεφαλὴν καὶ ἀνέμεινα . . . Τὸ ἔδαφος μοὶ ἐφαίνετο ἐκλεῖπον ὑπὸ τοὺς πόδας μου . .

Μοὶ ἐφάνη ὅτι ἀνέμενα ἐπὶ πολὺ μακρὸν χρόνον . . .

Δὲν ἔλειψα ἐν τούτοις νὰ παρατηρήσω ὅτι ἅμα τῇ ἐμφανίσει τοῦ Τρόπμαν ὁ θόρυβος τοῦ πλήθους κατέπαυσεν, ὡς τέρας ἀποκοιμηθέν.

Ἦτο σιγὴ ἄνευ ἀναπνοῆς.

Ἔμπροσθέν μου ἵστατο εἰς σκοπός, νεαρὸς στρατιώτης μὲ τὰς παρειὰς ῥοδοχρόους. Ἠδυνήθην νὰ παρατηρήσω ὅτι μ' ἔβλεπε μετὰ βλακώδους ἐκπλήξεως, μετὰ τρόμου. Ἐπρόφθασα νὰ σκεφθῶ ὅτι ὁ στρατιώτης αὐτὸς πιθανὸν νὰ ἐγεννήθη ἐν ἀποκέντρῳ τινὶ χωρίῳ, ἐν τῷ μέσῳ ἀγαθῆς οἰκογενείας καὶ τί θέαμα ἔβλεπε τώρα! .

Τέλος ἀντήχησε κρότος ἐλαφρὸς ξύλων συγκρουομένων. Προήρχετο ἐκ τῆς πτώσεως τῆς ἡμικυκλιοειδοῦς ἄνω σανίδος δι' ἧς προσαρμόζεται ἐπὶ τῆς ὁμοίας κατωτέρας ὁ τράχηλος τοῦ καταδίκου καὶ κρατεῖται ἡ κεφαλὴ ἀκίνητος. Ἔπειτα κἄτι ἠκούσθη βρέμον ὑποκώφως, ἐκυλίσθη καὶ ἤχησεν ὠρυγμὸς ὡς νὰ ἔπτυσε μέγα τι ζῶον. Δὲν δύναμαι νὰ εὕρω παρομοίωσιν ἀκριβεστέραν.

Τὸ πᾶν ἐκαλύφθη ὑφ' ὁμίχλης.

Κάποιος μὲ ὑπεβάστασεν ἐκ τοῦ βραχίονος. τὸν προσέβλεψα· ἦτο ὁ βοηθὸς τοῦ κ. Κλὼδ, ὁ κ. Ι . . ὅν, ὡς ἔμαθα κατόπιν, ὁ φίλος μου Μάξιμος Δυκὰν εἶχεν ἐπιφορτίσῃ νὰ μ' ἐπιτηρῇ.

—Εἶσθε πολὺ ὠχρός, θέλετε ὀλίγον νερόν; μοὶ εἶπε μειδιῶν.

(Ivan Tourguéneff) Χ'

Ὁ Wordsworth εἶνε διάσημος ἄγγλος ποιητὴς γεννηθεὶς τῷ 1770 καὶ ἀποθανὼν τῷ 1850. Τῷ 1842 διεδέχθη τὸν Southey ὡς ἐστεμμένος ποιητὴς τῆς Αὐλῆς, μετὰ τὸν θάνατον δ' αὐτοῦ ἐδόθη ὁ τίτλος οὗτος εἰς τὸν Tennyson. Τὴν ποίησιν τοῦ Wordsworth χαρακτηρίζει ὑπερτάτη τις ἠρεμία ἐμπνεύσεως καὶ ἁγνότης ἤθους καὶ ἁπλότης ἐκφράσεως. Ἐκ τῶν ποιημάτων αὐτοῦ, καθόσον γνωρίζομεν, ἓν μόνον μικρὸν ἔχει μεταφρασθῆ ὑπὸ τοῦ κ. Δ. Βικέλα. Τὸ κάτωθι δημοσιευόμενον θεωρεῖται ὡς ἓν ἐκ τῶν ἀρίστων ἔργων τοῦ ποιητοῦ.

ΕΠΙΓΡΑΦΗ ΤΑΦΟΥ

Wordsworth

Μήπως εἶσαι διπλωμάτης, κ' ὑποθέσεις, ὅπου πᾷς,
Μέρα νύχτα συλλογιέσαι;
Ἕνα ζωντανὸ στὸν κόσμο μάθε πρῶτα ν' ἀγαπᾷς,
Κ' ὕστερα καὶ πεθαμένους καταδέξου, ἂν δὲν βαριέσαι.

Δικηγόρος τάχα νᾆσαι; σύρε ἀλλοῦ νὰ σὲ χαρῶ,
Σύρε, κ' ἔπαρε μαζί σου
τὸ κατάψυχρό σου μάτι μὲ τὸ βλέμμα τὸ σκληρό,
τὴν ψευτιὰ ποῦ ζωγραφιέται 'ς τὸ χλωμὸ αὐτὸ πετζί σου.

Νᾆσαι κἄποιος μὲ τὴν ὄψι ῥοδοκόκκινη, καλή,
Στρογγυλὴ σὰν πορτοκάλι;
Κόπιασε, καλὲ δοττόρε, ὅμως μὴ κοντὰ πολύ,
Δὲν ταιριάζει αὐτὸς ὁ τάφος γιὰ 'δικό σου προςκεφάλι.

Νᾆσαι τάχα τοῦ πολέμου ὑπερήφανο παιδί,
Κι' ὄχι χωρατά; καλῶς το!
Τώρα ὅμως κάλλιο νἄλθῃς μ' ἓν ἀγροτικὸ ῥαβδί·
Τὸ σπαθί, σὲ συμβουλεύω, 'ς ἄλλο παλληκάρι δός το.

Χημικὸς μὴν εἶσαι; κἄποιος ὅλος μάτια καὶ γυαλιά,
Ποῦ σκαλίζει, ἀραδιάζει,
Ξεχωρίζει, ἀνακατώνει, σοβαρά, χωρὶς μιλιά,
Καὶ στῆς μάννας του τὸ μνῆμα τὴ βοτανικὴ σπουδάζει;

Εἶδα τὴν παχειά σου γοῦνα, καὶ τὴ ῥάχι σου νὰ ἰδῶ,
Καὶ παρακαλῶ, μαζί σου
Ἂν θὲς ἥσυχο ν' ἀφήσῃς τὸ φτωχὸ ποῦ κεῖτ' ἐδῶ,
Ἔπαρε τὸ τιποτένιο αὐτὸ πρᾶμμα—τὴν ψυχή σου.

Ἴσως ὅμως βλέπω κἄποιον Κόσμου ἀναμορφωτή,
—Ποιὸς νὰ ξέρῃ τὸ σκοπό του!
Ποῦ χωρὶς αὐτιὰ καὶ μάτια 'ς τὰ χαμένα περπατεῖ,
Καὶ Θεὸ καὶ Κόσμο ἔχει μοναχὰ τὸν ἑαυτό του.

Καὶ φυλάγει τὴν ψυχή του μιὰ χαρὰ γυαλιστερή,
Κι' οὔτε πόνος, οὔτε πάθος,
Οὔτε κ' αἴσθημα τὴν πιάνει· ποῦ διδάσκει, καὶ θαρρεῖ.
Πῶς ὁ φουσκωμένος νοῦς του δὲν μπορεῖ νὰ κάμῃ λάθος

Σφάλνα τὴν βαρειά σου πόρτα, μανταλώσου δυνατά,
Καὶ κοιμήσου μέσ' 'ς τὸ νοῦ σου.
Στὸ ξερὸ κ' ἐρημωμένο αὐτὸ ἔδαφος κοντὰ
Πρόσεξε νὰ μὴ σοῦ φύγουν δέκα τίκ τοῦ ῥολογιοῦ σου.

Μὰ ποιὸς εἶνε ὁ μονωμένος, ὁ σεμνὸς ποῦ βλέπω ἐκεῖ,
Μὲ τ' ἁπλᾶ φορέματά του;
Ποῦ κοντὰ 'ς τὸ ῥέμμα ψάλλει σιγανὰ μιὰ μουσική,
Καὶ γλυκύτερα ἀπ' τὸ ῥέμμα εἶνε τὸ μουρμούρισμά του;

Κάθεται συμμαζεμμένος σὰν μεσημεριοῦ δροσιά,
Σὰν πηγὴ μέσα 'ς τὰ δάση·
Ὅποιος τὸν γλυκανταμώνει, τὸν θωρεῖ μὲ πονεσιά,
Κι' ἀπορεῖ μαζί του ἀγάπη τί τὸν ἔκαμα νὰ πιάσῃ!

Κάθε λειβαδιοῦ ἢ λόγγου, κάθε ἄστρου τ'οὐρανοῦ,
Αὐτὸς ἔννοιωσε τὰ κάλλη,
Καὶ γεννήθηκε μιὰ φλόγα μέσα 'ς τὸ βαθύ του νοῦ,
Ποῦ ἡ μοναξιὰ τὴν τρέφει καὶ τὴν κάνει πειὸ μεγάλη.

Γιὰ πολλά, ποῦ ἐμεῖς θωροῦμε κι' ἀψηφοῦμε, αὐτὸς νὰ 'πῇ
Ἔχει μιὰ μικρὴν ἀλήθεια.
Ἥσυχες ματιὲς γυρίζει, καὶ τῆς Μούσας του οἱ καρποὶ
Ὡριμάζουνε καὶ βγαίνουν ἀπ' τὰ τρυφερά του στήθια.

Ἄχ, τί κρῖμα! δὲν εἶν' ἄνδρας· εἶνε σὰν μωρὸ παιδί,
Τραγουδᾷ καὶ δὲν δουλεύει.
Γλύκα μοναχὰ ἡ ψυχή του κ' ὠμορφιὰ ζητάει νὰ 'δῇ,
Ὅπου ὁ κόσμος ναὕρῃ κι' ἄλλη κἄποιαν ἔννοια γυρεύει.

Ἔλα τώρα, ποιητή μου, τώρα ποῦ καλὰ κρατεῖς,
Γείνου ἀδύνατος σὰν κῦμα,
Κῦμα τοῦ γιαλοῦ ποῦ σπάνει, καὶ ξαπλώσου ἐδῶ πλατύς,
Ἢ τὸ ἔρημό σου σπίτι χτίσε πά' 'ς αὐτὸ τὸ μνῆμα.

ΑΡΓΥΡΗΣ ΕΦΤΑΛΙΩΤΗΣ.

Digitized by Google

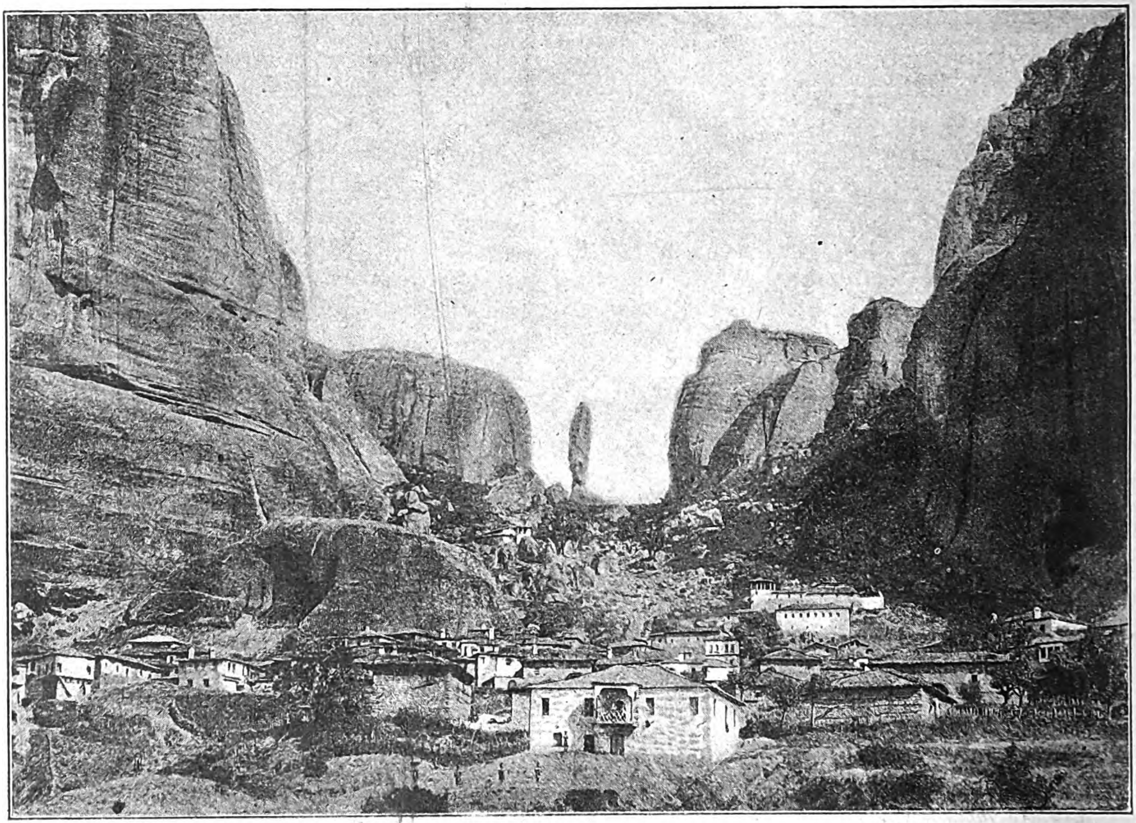

Η ΚΑΛΑΜΠΑΚΑ
(Ἐκ φωτογραφίας)

Η ΛΥΓΕΡΗ

Συνέχεια· ἴδε σ. 52.

ϛʹ.

Ἀφομοίωσις.

— Τί ἄνοστο φαγί!...

— Ναί.... ἄνοστο!

Σιωπηλὸν διεξήγετο τὸ δεῖπνον τῆς ἑσπέρας ἐκείνης ἐν τῇ οἰκίᾳ Στριμμένου. Τὸ ὑψηλὸν κανδηλιέρι μὲ τοὺς δύο λύχνους ἀνημμένους, ἐφώτιζε διὰ κοκκινωποῦ καὶ παλμώδους φωτὸς τὸ δῶμα, ἐπιρρίπτον πένθιμόν τινα κατήφειαν ὡς νὰ ἐφώτιζε δῶμα νεκροῦ. Ψυχροὶ καὶ γεγηρακότες οἱ τοῖχοι τοῦ κτιρίου ἐφαίνοντο ἀλγεινῶς μορφάζοντες ὑπὸ τὰ τετριμμένα κ' ἐφθαρμένα κονιάματά των· τὰ στέφανα μὲ τὸ εἰκονοστάσιον καὶ τὸ πενιχρὸν κανδήλιον εἶχον τεθλιμμένην ἔκφρασιν ὡς ν' ἀπεσύρθησαν ἐκεῖ διὰ νὰ κλαύσουν τὴν μοῖραν τῶν κυρίων των· ἡ ἐρυθρωπὴ ψίαθος ἡ ἀντικαθιστῶσα τὴν ὀροφήν, μὲ τοὺς ὄγκους καὶ τὰ κοιλώματά της, ἀδιακόπως τριζοβολοῦσα ἐκ τοῦ εἰσδύοντος ἀνέμου, ἐδείκνυε διαθέσεις πτώσεως, συναφῆς εἰ δυνατόν. μετὰ τοῦ σεσαθρωμένου ἐδάφους διὰ νὰ κρύψῃ τὴν καταθλιπτικὴν ἐκείνην σκηνήν.

Ἀλλὰ δὲν παρίστατο μόνον ἀπόψε ἡ τοιαύτη καταθλιπτικὴ σκηνή. Ἀπὸ πολλοῦ ἤδη χρόνου οὕτω ἐδείπνει τὸ νεαρὸν ἀνδρόγυνον Πικοπούλου, Ὁ Νικολὸς κατελάμβανε τὸ ἓν ἄκρον τῆς τραπέζης, ἡ Ἀνθὴ τὸ ἄλλο καὶ κύπτων ἕκαστος πρὸ τοῦ πινακίου του ἔτρωγεν ἐν σπουδῇ, ὡσεὶ βιαζόμενος νὰ τελειώσῃ ὀχληρὰν ἐνασχόλησιν. Κάποτε βραχεῖαι λέξεις, αἱ μᾶλλον πεζαὶ τοῦ λεξιλογίου ἑνὸς ἀνδρογύνου, αἱ ἀπαραίτητοι διὰ τὴν οἰκιακὴν συνεννόησιν, ἐτάρασσον διὰ μίαν στιγμὴν τὴν πένθιμον ἐκείνην σιγήν, ἥτις ἐπέστρεφεν ἀμέσως μᾶλλον ἀγρία καὶ καταθλιπτική. Λόγος εὔχαρις δὲν ἠκούετο ποτέ, οὔτε ἐγκάρδιος δεξίωσις, ἀστεϊσμὸς ἢ χαριτολόγημα. Σπανίως γέλως τις μόνον ἀντήχει, ἀλλ' ἐκ τοῦ νευρικοῦ τόνου του ἐφανερώνετο ὅτι καὶ οὗτος ἦτο βεβιασμένος.

Ἐφ' ὅσον οἱ γέροντες γονεῖς μετεῖχον τῆς ζωῆς τῶν δύο νεονύμφων ἐγίνοντο καὶ οὗτοι ὑποφερτοὶ κάπως μεταξύ των. Ὑπὸ τὰς γηραλέας αὐτῶν ὄψεις, τὰς ὁποίας ὁ χρόνος, αἱ μέριμναι τοῦ βίου καὶ ἡ πεῖρα τῶν ἐγκοσμίων περιέλουον μὲ τοῦ σεβασμοῦ καὶ τῆς ἀγάπης τὸ ἀκτινοβόλημα, ὑπὸ τὴν γαλήνιον ζωὴν τοῦ ἀνδρογύνου ἐκείνου εὕρισκον οὗτοι μαθήματα ἀληθοῦς οἰκογενειακοῦ βίου καὶ ἐπορίζοντο τὴν ἰδικήν των ἑνότητα. Ἡ Κυρὰ Παναγιώταινα δὲν ἤργησε νὰ διαγνώσῃ τὸ ὅλως ἀνόμοιον τῶν νεαρῶν συζύγων

Digitized by Google

ΠΑΡΗΓΟΡΙΑ
Εἰκὼν Καρόλου Μπέβυ

καὶ θέλουσα νὰ ἐξαγνισθῇ ἐνώπιόν των προσεπάθει διὰ μαλακῶν λόγων καὶ συμβουλῶν νὰ ὑποδεικνύῃ εἰς τὴν θυγατέρα της τὴν ἀνεκτικότητα καὶ τὰς ἄλλας χριστιανικὰς ἀρετάς, αἵτινες ἀποτελοῦν τὸ εὐαγγέλιον τοῦ συζυγικοῦ βίου μιᾶς χωρικῆς. Μόλις ὁ Νικολὸς ἐφαίνετο εἰς τὴν οἰκίαν εὐθὺς ἡ γραῖα ἀπεσύρετο ἵν' ἀφήσῃ μόνους τοὺς δύο συζύγους καὶ πολλάκις παρεκίνει τὴν Ἀνθὴν νὰ σπεύσῃ εἰς συνάντησιν τοῦ ἀνδρός της.

— Πήγαινε, μὴ σὲ θέλῃ τίποτα, θυγατέρα.

— Τί νὰ κάμω... τί θὰ μὲ θέλῃ; ἔλεγεν ἡ λυγερὴ βαρύθυμος.

— Πήγαινε καὶ μὴν κάνῃς ἔτσι, κόρη μου, 'ς τὸν ἄνδρα σου... Μ' ἐκεῖνον θὰ ζήσῃς — δὲν θὰ ζήσῃς μ' ἐμᾶς!.

Digitized by Google

Ὁ γέρων ἔμπορος δὲν εἶχεν αὐτὴν τὴν διορατικότητα οὔτε αὐτὴν τὴν φροντίδα. Τὸ μεγάλον ἐμπορικόν του τερτίπι ἐπέτυχε· δὲν εἶχέ τι ἄλλο νὰ φροντίσῃ πλέον. Ἐνδῶν ὅμως εἰς τὰς συχνὰς παρακινήσεις τῆς συζύγου του, ἠναγκάζετο πολλάκις μεταξὺ τῶν ἐμπορικῶν κατηχήσεων, τὰς ὁποίας ἔκαμνεν εἰς τὸν γαμβρόν του, νὰ παρεμβάλλῃ καὶ μερικὰς περὶ τῆς κόρης του συστάσεις :

— Ἔτσι, γαμπρέ μου!... Τὸ καϋμένο τὸ κορίτσι εἶνε καλομαθημένο... δίνε του κάποτε καὶ καμμιὰ σβερκιά!...

Ὁ Κὺρ Πανταγιώτης οὕτω συνείθιζε νὰ διατυπώνῃ τὰς συζυγικάς του τρυφερότητας... Ἐπειδὴ ὅμως ἐγνώριζεν ὅτι τοῦ Διβριώτου ἡ εὐαισθησία δι' ἄλλων μέσων παρὰ διὰ ξηρῶν συμβουλῶν διηγείρετο, εἰς στιγμὴν ἐξάψεως τῶν πατρικῶν του φίλτρων ἐκάλεσε τὸν συμβολαιογράφον καὶ μετεβίβασε «θεληματικῶς καὶ ἀβιάστως» ὁλόκληρον τὴν περιουσίαν του, εἰς τὸν Νικολόν. Καὶ δὲν ἠπατήθη εἰς τοῦτο ὁ εὐφυὴς ἔμπορος. Ἡ χονδρὰ παλάμη τοῦ Διβριώτου ἔλαβεν ἤδη μεγαλειτέραν γνωριμίαν μετὰ τοῦ εὐτόρνου αὐχένος τῆς Ἀνθῆς.

Ἤδη ὅμως οἱ γέροντες ἔπαυσαν νὰ δίδουν τὰς συμβουλάς των. Ἡ Κυρὰ Παναγιώταινα ἐπλήρωσε τὸ κοινὸν χρέος, προσβληθεῖσα σφοδρότερον ὑπὸ τοῦ καρδιακοῦ νοσήματος. Ὁ δὲ τερτιπιλῆς ἔμπορος, ἕνεκεν τοῦ ψύχους καὶ τῶν γηρατείων, διήρχετο τὰς ἡμέρας του κατάκοιτος ὑπὸ τῶν ρευματισμῶν. Οὕτω τὸ νεαρὸν ἀνδρόγυνον ἔμεινε μόνον, ἐλεύθερον εἰς τὰς διαθέσεις του.

Ὁ Νικολὸς μέσῳ τοῦ ἐμπορίου ἀνατραφεὶς ἔχασε μικρὸν κατὰ μικρὸν ὅλην τὴν αἰσθηματικότητα τῆς ψυχῆς του. Τὸ ἐμπόριον εἶνε πάντοτε ἐπιβλαβὲς διὰ τὰς νεαρὰς ὑπάρξεις. Μεταξὺ τῶν ἐμπορικῶν δεμάτων, τοῦ θορύβου τῆς συναλλαγῆς, τῶν καταπολεμουμένων κεφαλαίων, τῆς συνηχήσεως τοῦ χρήματος καὶ τῆς λυσσώδους ἐπιδιώξεως τοῦ κέρδους, ἡ παιδικὴ ψυχὴ ἀφίνει μικρὸν κατὰ μικρὸν τὰς ἀγαθὰς διαθέσεις της, ἀπεκδύεται τὰς ὑψηλὰς της τάσεις καὶ προσκολλᾶται εἰς μίαν μόνην ἰδέαν, τὴν ἰδέαν τοῦ κέρδους. Αὐτὴν ἔχει πλέον ὡς σκοπὸν τοῦ βίου της· αὐξάνει μετ' αὐτῆς, ἀνδρίζεται ἀλλὰ δὲν τὴν ἐγκαταλείπει. Ἢ μᾶλλον ἡ ἰδέα δὲν ἐγκαταλείπει αὐτήν, φωλεύει ἀκοίμητος, κ' ἐνῷ καταφθείρει τὸ σῶμα συγκεντροῦται ὡς φλὸξ εἰς τοὺς ὀφθαλμούς. Καὶ ὁ μικρὸς ἐμπορίσκος προσκολλᾶται πλέον εἰς αὐτὴν ἀναπόσπαστος ὡς ὁ Ἀριστομένης εἰς τὴν οὐρὰν τῆς ἀλώπεκος ἥτις θὰ τὸν ἔφερεν ἔξω τοῦ Καιάδα.

Ὁ Νικολὸς ἐξῆλθεν ἤδη τοῦ Καιάδου τῆς πενίας διὰ τοῦ γάμου του μὲ τὴν Ἀνθήν. Ἀλλ' ἡ διαβολευμένη αὐτὴ ἀλώπηξ τοῦ κέρδους εἶνε τόσον ἑλκυστικὴ ὥστε δὲν τὴν παραιτεῖ κανεὶς μόλις ἐξέλθῃ τοῦ βαράθρου του. Ἐξακολουθεῖ νὰ τὴν κρατῇ σφιγκτά, καὶ φέρεται κατόπιν της ὁλοταχῶς, περιφρονῶν τοὺς κόπους καὶ τὰς κακουχίας, ἀδιαφορῶν διὰ τὴν ἀνάπαυσιν τοῦ σώματος καὶ τὴν γαλήνην τῆς ψυχῆς. Ἕνα μόνον πόθον ἔχει νὰ φθάσῃ εἰς τὸν τόπον ὅπου τὸ χρυσίον συλλέγεται διὰ τῆς παλάμης· καὶ αὐτὸν τὸν πόθον εἶχεν ἤδη ὁ Νικολός. Ὁ Διβριώτης τὸν γάμον του μετὰ τῆς λυγερῆς δὲν ἔλαβεν ὡς σταθμόν, ἀλλ' ὡς ἀφετηρίαν τοῦ σκοποῦ του. Ἦτο καθ' ὅλα σύμφωνος εἰς τοῦτο μὲ τὸν πενθερόν του, ὅτι ὁ γάμος δὲν ἦτο παρὰ ἓν ἐπικερδέστατον ἐμπορικὸν τερτίπι διὰ τοῦ ὁποίου θὰ ἐπεραιοῦντο καὶ τόσα ἄλλα. Ἐφ' ὅσον ὁ Στριμμένος ἠδύνατο νὰ συχνάζῃ εἰς τὸ κατάστημα, ὁ Πικόπουλος δὲν ἠμέλει εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν εὐεργετικῶν συμβουλῶν τοῦ πενθεροῦ ἐπὶ τοῦ αὐχένος τῆς γυναικός του. Ἀφ' ἧς ὅμως ἡμέρας ὁ γέρων κατέστη ἀνίκανος εἰς τοῦτο ἔπαυσε καὶ ὁ Διβριώτης αὐτάς του τὰς συζυγικὰς τρυφερότητας. Τακτικὰ μὲ τὸ γλυκοχάραγμα ἀφινε τὴν νεοπαγῆ κλίνην τῆς λυγερῆς σπεύδων ν' ἀνοίξῃ τὸ κατάστημά του καὶ νὰ ἐπιδοθῇ εἰς τὰς ἐμπορικάς του ἐπιχειρήσεις. Μόνον εἰς τὴν θέαν τῶν ἐμπορευμάτων, εἰς τὴν ὀσμὴν τῶν μπακαλικῶν εἰδῶν, εὕρισκε τὴν ζωὴν καὶ τὴν ἀνάπαυσιν· εἰς τὴν ἀφὴν τῶν γλοιωδῶν καὶ εὐρωτιώντων χαλκονομισμάτων, τὰ ὁποῖα συνέλεγεν ἀπὸ τοὺς πελάτας του, ἀνεκάλυπτε θελκτικάς, μέχρις ἰδανικῆς τρυφερότητος προσψαύσεις καὶ εἰς τὴν ὀνειροπόλησιν ἀμυθήτου πλούτου ἡ καρδία του συνεκινεῖτο μακαρίως, μέχρις ἐκλύσεως. Καὶ ὅτε ἤρχετο ἡ ὥρα τοῦ γεύματος, δὲν ἤθελε καθόλου νὰ πορευθῇ εἰς τὸν οἶκον του ὁ Διβριώτης. Τί νὰ κάμῃ τάχα; Καλλίτερα ἐκεῖ πρὸ τοῦ πάγκου του· θὰ δύναται ἀκόπως ἐνῷ τρώγει νὰ ρίπτῃ καὶ ἀπὸ ἓν βλέμμα εἰς τὰ κατάστιχά του, ὅπου ἀναγράφονται οἱ τόσοι ὀφειλέται καὶ οἱ τόσοι συνδεδεμένοι ἀριθμοί. Τοῦ ἀνοίγουν πολὺ τὴν ὄρεξιν αὐτὰ τὰ ἀντικείμενα!... Οὕτω ἔστελλε τὸν ὑπηρέτην κ' ἔφερεν ἐκεῖ τὴν τροφήν του. Μόλις ἀργὰ τὴν νύκτα κλείων τὸ κατάστημά του ἐνεθυμεῖτο τὸν οἶκον καὶ τὴν γυναῖκα του.

Ἀλλὰ κ' ἐκεῖ ἀκόμη δὲν ἐλησμόνει τὰ ἐμπορικά του εἴδη ὁ Νικολός. Ἐκείνη ἡ ἁβρὰ ἐπιμέλεια, ἡ καλλιτεχνικὴ διασκευή, ἡ λεπτὴ καθαριότης τῆς οἰκίας, ἡ ἐκφράζουσα πιστῶς τὴν ἐργατικότητα καὶ προκοπὴν πάσης χωρικῆς οἰκοδεσποίνης καὶ σαγηνεύουσα τὴν ψυχὴν τοῦ συζύγου, ἔμενεν ἄγονος διὰ τὸν Νικολόν. Τι τὰ ἤθελεν ὁ ἔμπορος αὐτά· δὲν ἔφερον τὸν πλοῦτον, τοὐναντίον μάλιστα τὸν ἐδίωκον, τὸν ἐσπατάλουν. Ὁ Διβριώτης κατεστενοχωρεῖτο μέσῳ αὐτοῦ ὡς ὀρεσίβιος· δυσηρεστεῖτο διότι δὲν εὕρι-

Digitized by Google

σκεν ἐν τῇ οἰκίᾳ του οὔτε τὴν ἄτακτον διακόσμησιν, οὔτε τὴν ὀσμὴν τοῦ καταστήματός του καὶ μόνον παρηγορεῖτο ὅταν ἐλάμβανεν ἀφορμὴν νὰ εἴπῃ εἰς τὴν γυναῖκα του ὅτι οἱ μαῦροι ὀφθαλμοί της ὡμοίαζον καθόλου μὲ τὰς ἐλαίας τῶν Σαλώνων τὰς ὁποίας ἐπώλει.

— Καὶ ξέρεις, δὲν ἔχει κανένας ἄλλος ἐληές· θὰ βγάλουμε τὸ ἕνα ἄλλο ἕνα, προσέθετε ἐμπιστευτικῶς.

Ἐπειδὴ ὅμως ἔβλεπεν ὅτι ἡ γυναῖκά του δὲν ἐκολακεύετο καὶ πολὺ διὰ τὴν παρομοίωσιν ἐκείνην, οὔτε ἦτο πρόθυμος νὰ θαυμάσῃ τὸ ἐμπορικόν του πνεῦμα, ἀπεσύρετο δύσθυμος εἰς τὸν κοιτῶνά του καὶ ἔρρεγχε μέχρι τῆς αὐγῆς.

Ἡ Ἀνθὴ ἐδέχετο αὐτὸν τὸν βίον μετὰ χριστιανικῆς πραότητος. Καὶ τοῦτο ὄχι διότι ἤθελε νὰ κολακεύσῃ τὸν Νικολόν. Ὦ! δὲν ἐφρόντιζε καθόλου. Ἀλλ' ἤξευρεν ὅτι δὲν ἦτο παρθένος πλέον καὶ δὲν εἶχε δικαίωμα νὰ φέρεται ὅπως θέλει. Ἦτο γυναῖκα, ἀνῆκεν εἰς ἄνδρα καὶ διὰ πᾶσαν πρᾶξιν, διὰ κάθε διανόημά της εἶχε νὰ δώσῃ λόγον εἰς αὐτὸν καὶ εἰς τὸν Θεὸν μίαν ἡμέραν. Οὕτω μικρὸν κατὰ μικρὸν ἡ λυγερὴ μετέπεσεν εἰς τὴν πολύτροπον ζωὴν τῆς χωρικῆς.

Ὤ, εἶνε τὸ ὄντι πολύτροπος ἡ ζωὴ τῆς χωρικῆς. Διότι ἐκεῖ πρὸ πάντων ὁ πατρικὸς ἐγωϊσμὸς δεσπόζει παντοδύναμος ἀκόμη ἐπὶ τῶν ἀξέστων πλασμάτων καὶ ἡ υἱικὴ ὑπακοὴ φέρει μέχρις αὐτοθυσίας τὰς τρυφερὰς παρθένους. Πολλάκις ἡ καρδία μιᾶς χωρικῆς φέρει τὰ ἴχνη τόσων κλονισμῶν, ἡ ψυχὴ τὰ λείψανα τόσων ἐλπίδων, τὸ πρόσωπον φαίνεται ἐκτραχυνθὲν ὑπὸ τόσων φροντίδων, τὰς ὁποίας οὐδὲ νὰ φαντασθῇ δύναται μία σεισοπυγὶς τῶν πόλεων. Διότι αὕτη ὅπως ἔλαβε λείαν τὴν κατασκευήν, μαλακὴν τὴν ἐπιδερμίδα ὑπὸ τὴν εὐμάρειαν τοῦ βίου, οὕτω δέχεται μαλακὰ καὶ τὰ αἰσθήματα τῆς καρδίας, ἀτόνους τὰς ἐντυπώσεις τοῦ νοῦ. Ἀλλ' ἐκείνη ἡ ἀγροδίαιτος, ἐν τῷ βαρεῖ καὶ ἐκτραχυνθέντι ὄγκῳ της, ἔχει μεγάλας καὶ ῥωμαλέας τὰς ἐντυπώσεις καὶ τὰς περιπετείας, ὅπως ἡ ἐλάτη τοῦ βουνοῦ δέχεται τοὺς κεραυνοὺς καὶ τὰς καταιγίδας, ἐνῷ τὸ χαμοκέρασον μόνον τὴν δροσερὰν πνοὴν τῆς κοιλάδος ἀπολαμβάνει. Διὸ μόνον ἡ παρθενικὴ ζωή της, ἡ διαρρέουσα ἐν ἀφροντισίᾳ καὶ ἀγνότητι, δύναται νὰ ἐκληφθῇ ὡς ἀληθινὴ ζωή. Ἅμα ὅμως ὑπανδρευθῇ, δὲν εἶνε πλέον ἡ πέρδικα ἡ πλουμιστή, ἡ ἀπὸ τῆς αὐγῆς μέχρι τῆς ἑσπέρας ἐπιμελουμένη πρὸ τοῦ ἡλίου τὸ πτίλωμά της, ἀλλὰ κουροῦνα κλαίουσα τὸν περασμένον βίον της. Ἀλλοίμονον λοιπὸν ἂν ἀναγκασθῇ νὰ κλαύσῃ καὶ τὴν παρθενίαν της. Ἂν ὑπὸ τὴν θέλησιν τραχέων γονέων ἀναγκασθῇ νὰ συνδέσῃ τὸν βίον της μεθ' ἑνὸς βερεμιάρη. Ἡ γυνὴ ἔχασε πλέον ὅλον αὐτῆς τὸ μεγαλεῖον. Βλέπουσα τὰς νεανικάς της ἐλπίδας διαψευδομένας, τὸ μέλλον της μαρανθέν, τὴν καλλονήν της, διὰ τὴν ὁποίαν ὑπερηφανεύετο, δεδομένην εἰς ἀδιάφορον ἐξουσιαστήν, ὅλον της τὸν βίον διερχόμενον ἄνευ στοργῆς, ἄνευ χαρᾶς καὶ ἀπολαύσεως, μικρὸν κατὰ μικρὸν χάνει πᾶσαν ἰδέαν ἀνθρωπισμοῦ, ἀποσκληρύνεται καὶ καταλήγει εἰς χονδροειδῆ ἀναισθησίαν...

Εἰς τοιαύτην χονδροειδῆ ἀναισθησίαν κατήντησεν ἤδη ἡ Ἀνθή. Τὸ πολύτιμον δοχεῖον συνετρίβη κ' ἐχύθη τὸ πεντοβολοῦν ῥοδόσταγμα· αἱ ἄφθονοι πηγαὶ τῆς αἰσθητικότητος τῆς λυγερῆς ἐξηράνθησαν ὅλαι ὑπὸ τὴν φάσιν τῆς γυναικός. Δὲν ἔμεινε πλέον εἰς αὐτὴν παρὰ ἡ ἰδέα τοῦ καθήκοντος, ξηρὰ καὶ κατὰ συνθήκην ἐννοουμένη, καὶ ἀδρανὴς ἡ φυσιογνωμία τῆς γυναικός.

— Τί ἄνοστο φαγί!...

— Ναί... ἄνοστο!...

Ἔπρεπε ν' ἀπαντήσῃ καὶ ἀπήντα, εἶχε καθῆκον νὰ παραδεχθῇ καὶ παρεδέχετο τοὺς λόγους τοῦ ἀνδρός της.

Φαίνεται ὅμως ὅτι ὁ Νικολὸς Πικόπουλος δὲν ἦτο εἰς καλὴν ψυχολογικὴν κατάστασιν. Ἀ ναί! πῶς ἦτο δυνατὸν νὰ εἶνε ἥσυχος ἡ ἐμπορικὴ ἐξοχότης, ἀφοῦ κατώρθωσαν ἄλλοι νὰ τὴν ὑποσκελίσουν! Πρὸ πολλοῦ κατενόησε τὴν ἐπικειμένην ἔλλειψιν τῆς σαρδέλλας ἐν τῇ ἀγορᾷ κ' ἔγραψε ῥητῶς εἰς Πάτρας νὰ τοῦ στείλουν ὅσον τάχιστα δέκα βαρέλια. Ἀκόμη ὅμως τὰ ἀνέμενεν. Ἐνῷ ὁ Θωμόπουλος, αὐτὸς ὁ χθεσινὸς μπακαλόπαις, διὰ νὰ ἔχῃ συγγενῆ ἐκεῖ ἔγραψε καὶ τοῦ ἦλθαν καὶ τὰς ἐπώλει ἤδη πρὸς ἓξ καὶ ἐξήμισυ ἀκόμη λεπτὰ τὴν μίαν. Ἀκούεις ἐξήμισυ λεπτὰ ἡ σαρδέλλα!... αὐτὸ εἶνε φανερὴ κλεψιά!....

Καὶ ὁ καλὸς Πικόπουλος δὲν ἠδύνατο ν' ἀνεχθῇ αὐτὴν τὴν ἀσυνειδησίαν. Εἶνε ἀληθὲς ὅτι αὐτὸς ἄλλοτε εἰς ἔλλειψιν ἐλαίου, ἐπώλησε τὸ ἰδικόν του πρὸς ἑξήκοντα λεπτὰ τὰ ἑκατόν. Ἀλλ' αὐτὸ διαφέρει· ἦτο λάδι καὶ τὸ λάδι καίεται εἰς τὸ κανδῆλι, πρὸ τῶν ἁγίων εἰκόνων... Ὄχι μίαν σαρδέλλαν ἐκεῖ, τόσην δά, ἀπὸ τὴν ὁποίαν θὰ πετάξῃ κανεὶς τὴν μισὴν εἰς οὐρὰν καὶ κεφάλι. Καὶ ὅλα τοῦ ἔπταιαν γύρω, ἡ γάτα ἥτις ἔπαιζεν εἰς τοὺς πόδας του, τὸ κάθισμά του ὅπερ ἐταλαντεύετο κάποτε, τὸ κανδηλιέρι ὅπερ δὲν ἐφώτιζε καλῶς, καὶ αὐτὸ τὸ φαγητὸν τὸ ὁποῖον ἦτο τόσον ἄνοστον!...

Ἀλλ' ὅτε διετύπωσεν τὴν τελευταίαν του μομφὴν καὶ εὗρε τὴν γυναῖκα του πρόθυμον νὰ τὴν παραδεχθῇ ἐθύμωσεν ὁ Νικολός. Τί τάχα ὅλο ναὶ θὰ λέγῃ αὐτή; Τώρα δὲν τῆς ἀρέσει καὶ τὸ φαγί!...

— Σὰν δὲν σ' ἀρέσει μὴν τὸ τρῶς εἶπεν αἴφνης πρὸς αὐτὴν τραχέως.

Digitized by Google

— Δὲν εἶπα ἐγὼ πῶς δὲ μ' ἀρέσει ἐγὼ τὸ τρώγω.

—Τό 'τρωγες καὶ 'ς τοῦ πατέρα σου βλέπεις.

—Ἂν δὲν τό 'τρωγα 'ς τοῦ πατέρα μου τὸ τρώγω 'ς τ' ἀνδρός μου.

Ἐφρίμαξεν ὁ Νικολός. Τί ἀντιλογία ὁ διάβολος!.. Κατέφερε βαρὺ λάκτισμα ἐπὶ τῆς γάτας, ἐτόξευσε φοβερὸν βλέμμα εἰς τὴν γυναῖκά του καὶ ἁπλώσας τὴν χεῖρα ἐσάρωσεν ὅλα ἀπὸ τῆς τραπέζης πινάκια καὶ κανδηλιέρι καὶ μαχαιροπήρουνα καὶ τὰ ἐποδοπάτει ὡς μαινόμενος.

Ἡ Ἀνθὴ ἔντρομος κατέφυγεν εἰς τὸ δωμάτιον τοῦ πατρός της. Ἦτο σκότος ἐκεῖ καὶ μόνον ἀπὸ τὰς ῥαγάδας τῶν γηραιῶν παραθυροφύλλων εἰσώρμα ὁ ἄνεμος καὶ ἡ νύξ. Διότι ὁ Νικολὸς μεταξὺ τῶν ἐμπορικῶν συλλογισμῶν του, ἀνεῦρεν αἴφνης τὴν ἡμέραν ἀκριβῶς καθ' ἣν ἔγεινε κύριος ὅλης τῆς περιουσίας τοῦ πενθεροῦ του ὅτι τὸ καιόμενον ἔλαιον κάτα πᾶσαν νύκτα ἐν τῷ δωματίῳ τοῦ γέροντος, εἰς χρόνου διάστημα ἀνεβίβαζεν εἰς ἀρκετὸν ποσὸν τὰ ἔξοδα τῆς οἰκογενείας. Ἀλλὰ τοῦτο ἦτο ὅλως περιττόν· οὔτε θὰ ἔρραπτεν οὔτε θὰ ἐκέντα ὁ Κὺρ Παναγιώτης, Διάβολε! δὲν χρειάζεται δὰ καὶ φῶς διὰ νὰ ἐκφέρῃ τις κατὰ λεπτὸν τὰ ὤχ! ὤχ! καὶ τὰ ἄχ! ἄχ!.. αὐτοῦ.

Ὁ γέρων ἔμπορος κατ' ἀρχὰς δὲν ἐδέχθη μὲ προθυμίαν τοὺς νεωτερισμοὺς αὐτοὺς τοῦ γαμβροῦ του. Τῷ ὄντι δὲν ἀπεδοκίμαζε καὶ αὐτὸς τὴν σπατάλην· ἀλλ' ὡς γνήσιον τέκνον τῆς κωμοπόλεως, δὲν ἠννόει τὴν κατάργησιν καὶ τῶν ἁπλουστέρων ὅρων τῆς εὐζωΐας. Διεμαρτυρήθη ἐνώπιον τῆς θυγατρός του ἐβλασφήμησεν, ὕβρισε τὸν Νικολὸν τὸν ὠνόμασε τσιφούτην καὶ ἀγνώμονα. Ἀλλὰ τάχιστα κατέπεσεν ὁ θυμός του. Ἡ λυπηρὰ σκέψις ὅτι οἱ ὅροι δὲν ἦσαν πλέον οἱ αὐτοὶ ἐν τῇ οἰκογενείᾳ του, ὅτι ὁ Νικολὸς ἐκράτει τὸ σκῆπτρον ἤδη καὶ αὐτὸς ἦτο μόνον ὑπήκοος τὸν ἔκαμε νὰ καταπίῃ τὴν πικρίαν του καὶ νὰ δεχθῇ τὴν νέαν του τύχην.

Καὶ δὲν ἐδέχθη μόνον τοῦτο ὁ Κὺρ Παναγιώτης, ἀλλὰ ἠναγκάσθη μικρὸν κατὰ μικρὸν νὰ παρίσταται συχνὰ βωβὸν πρόσωπον εἰς τὰς θλιβερὰς σκηνὰς τοῦ νεαροῦ ἀνδρογύνου. Κατ' ἀρχὰς καὶ αὐτὸ δὲν ἠθέλησε νὰ τὸ δεχθῇ ὁ γέρων καὶ ἐπηράθη νὰ κάμῃ παρατηρήσεις εἰς τὸν γαμβρόν του ἀλλ' ὁ Νικολὸς τὸν ἠτένισεν ἀγριωπός.

— Κάτσε γέροντα 'ς τὸ στρῶμά σου, εἶπε, γυναῖκά μου εἶνε θὰ τὴν κάμω ὅπως θέλω!

Ὁ γέρων ἤδη ἀκοίμητος ἐγνώρισεν ἐκ τοῦ ἐλαφροῦ βαδίσματος τὴν Ἀνθὴν καὶ τὴν ἐκάλεσεν πλησίον του.

— Τί εἶνε· τί πάθατε πάλι; ἠρώτησεν αὐτὴν ἀνήσυχος.

— Τίποτα, πατέρα· ἀπήντησεν ἡ λυγερὴ μετατρέπουσα ἐπὶ τὸ εὐθυμότερον τὴν φωνήν της· ἡ γάτα ἔρριξε τὸ τραπέζι.—Θέλεις τίποτε;

— Ὄχι, δὲν θέλω..., Ὤχ, γεράματα! γεράματα!...

Ἡ Ἀνθὴ μέσῳ τῶν λυγμῶν της δὲν ἠδύνατο νὰ ἐξακριβώσῃ ἂν ἐκ τῶν πόνων τοὺς ὁποίους ἔφερεν εἰς τὰς ἀρθρώσεις ἢ ἐκ τῶν πόνων τῆς καρδίας ἀνεθεμάτιζε τὰ γηράματα ὁ Κὺρ Παναγιώτης.

Ἡ γεροντικὴ κάρωσις κατέλαβεν αὐτόν· ἐρρόγχασε μικρόν. Αἴφνης ἠρώτησε χωρὶς ν' ἀνοίξῃ τοὺς ὀφθαλμούς.

— Νὰ σοῦ εἰπῶ ποῦ βαροῦν τὰ ταβούλια;

— Ἐκεῖ ποῦ χαίρονται.... 'ς τοῦ Βρανᾶ!...

Ἡ φωνὴ τῆς λυγερῆς ἤλλαξε τόνον εὐθύς· ἔτρεμε κ' ἐφαίνετο κατηγανακτημένη ὡς νὰ ἔλεγεν: «Ἐδῶ θέλεις νὰ βαροῦν;...» Ναί, ἐκεῖ ὅπου χαίρονται, εἰς τοῦ Βρανᾶ ἤχουν τὰ τύμπανα. Καὶ ἤρχοντο οἱ ἦχοί των διάτοροι καὶ παλμώδεις, ὡς εὔχαρι πτερύγισμα περιστερᾶς ἐν τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ τῆς θλίψεως. Καὶ ἠνάγκαζον τὴν λυγερὴν ν' ἀναπαριστᾷ πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν της τὴν χαροποιὰν εἰκόνα, ἥτις ἐξετυλίσσετο ἤδη εἰς τὴν οἰκίαν ἐκείνην τῆς χαρᾶς καὶ τῆς εὐθυμίας. Ὁλόκληρος ἡ οἰκία ἀντηχεῖ ἀπὸ φωνὰς καὶ γέλωτας· αἱ γυναῖκες πηγαινοέρχονται περιποιούμεναι τοὺς κεκλημένους· φῶτα ἐδῶ, φῶτα ἐκεῖ, παντοῦ φῶτα! Εἰς τὴν μίαν αἴθουσαν καθισμένοι γύρω ἐπὶ παχέων προσκεφάλων οἱ ἄνδρες, οἱ φίλοι καὶ συγγενεῖς τοῦ Βρανᾶ, καὶ αὐτὸς εἰς τὴν ἀνωτάτην θέσιν τρώγουν καὶ πίνουν εἰς ὑγείαν τῶν νεονύμφων. Καὶ εἰς τὴν ἀπέναντι αἴθουσαν αἱ γυναῖκες μὲ τὴν νύμφην κάμνουν τὸ αὐτὸ καὶ διασταυροῦνται αἱ εὐχαὶ καὶ αἱ προπόσεις:

Ὁ γάμος καλορρίζικος κ' ἡ νύφη καλομοίρα,
νὰ κάμουν 'σερνικὰ παιδιὰ σὰν τῆς μηλιᾶς τὰ μῆλα!...

Πόσας φορὰς τὸ ἤκουσε ψαλλόμενον ἡ Ἀνθὴ καὶ πόσας φορὰς ἐπίστευσεν ὅτι μίαν ἡμέραν θὰ τὸ ἤκουε ψαλλόμενον δι' αὐτὴν καὶ τὸν Γεώργιον!... Ὅμως τώρα δὲν ἐψάλλετο δι' αὐτήν. Ἐψάλλετο δι' ἄλλην νύμφην, τῷ ὄντι καλομοίραν νύμφην, ἀφοῦ κατώρθωσεν ἐπὶ τέλους νὰ γίνῃ σύζυγος τοῦ ἰδικοῦ της σταυραετοῦ!... Καὶ τὰ δάκρυα τῆς Ἀνθῆς ἔρρεον περισσότερον καὶ διηυλάκουν δίκην καυτηρίου τὰς παρειάς της.

Πρίν, μέσῳ τῶν βασάνων καὶ τῶν ἀτυχιῶν της, ἔχασε μικρὸν κατὰ μικρὸν τὰς γλυκύτητας τοῦ παλαιοῦ ἔρωτός της. Μόνον ὡς φωτεινὸν μετέωρον λαμπρύνον αἴφνης τὸν βίον της καὶ σβεσθὲν ἐνεθυμεῖτο τὸν Γεώργιον. Ἤκουσεν ὅτι οὗτος ἐσύχναζεν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Καινούριου, μετ' ὀλίγον ἔμαθε τοὺς ἀρραβῶνας αὐτοῦ καὶ τῆς Βασιλικῆς, ἀλλ' ὀλίγον πολὺ ὀλίγον ἐταράχθη ἡ αἰσθητικότης της. Σήμερον ὅμως ὅτε ἐ-

Digitized by Google

πείσθη ὅτι τὸ ἀγαπητότερόν της ὄν, ἐκεῖνος τὸν ὁποῖον αὐτὴ ἐπὶ ἔτη ὀνειροπόλησεν ὡς ἄνδρα της, ἐγίνετο ἀνὴρ ἄλλης γυναικός, ἡ καρδία τῆς λυγερῆς ἀνένηψεν αἴφνης. Τὰ κοιμώμενα ὑπὸ βαρύν, καταναγκαστικὸν λήθαργον αἰσθήματά της ἠγέρθησαν αἴφνης καὶ τὴν κατέθλιβον. Ἡ Ἀνθὴ ᾐσθάνετο ἤδη διὰ τὸν Βρανᾶν ὅλην τὴν ἀγάπην τῶν παλαιῶν ἡμερῶν της, ὅλον τὸν φθόνον της πρὸς τὴν Βασιλικήν. Ἐλησμόνησεν ὅτι ἀνῆκεν εἰς ἄλλον καὶ ὅτι πᾶσα γυνὴ ἐδικαιοῦτο νὰ διαμφισβητήσῃ τὸν Γεώργιον ἐκτὸς αὐτῆς καὶ μόνης αὐτῆς! Δὲν ἐσκέπτετο τίποτε ἄλλο εἰμὴ ὅτι ὁ νεανίας πρὸ πολλοῦ ἦτο ἰδικός της καὶ ὅτι ἡ Βασιλικὴ τὸν ἥρπαζε βιαίως ἀπὸ τὰς ἀγκάλας της. Καὶ τόσον παρεφέρθη ὑπὸ τοῦ πάθους, τόσον ἐλησμόνησε τὰ καθήκοντά της, ὥστε ἔκλεισεν αἴφνης τὰ παραθυρόφυλλα τῆς οἰκίας της καὶ λύσασα τὰς πλεξίδας, ἐκάθησε ἐν τῷ μέσῳ τῆς αἰθούσης καὶ ἤρχισε νὰ μοιρολογῇ:

Εὐτοῦ ποῦ πᾶς, μαννούλα μου, καιρὸ νὰ μὴν ἀργήσῃς!

Δι' ἀποτόμου συνδυασμοῦ συλλογισμῶν ἀπετείνετο πρὸς τὴν μητέρα της ἡ λυγερή· ἀνέφερε τὴν ἔλλειψίν της ὡς μέγα δεινόν, τὴν μόνωσίν της ἐν τῷ τάφῳ, τὴν καταστροφήν της, ἐνῷ ἐσυλλογίζετο καὶ ἔκλαιε μόνον τὸν ἀπολεσθέντα ἔρωτά της.

Τατατάμ!.. τατατάμ!.. τατατάμ!.. Αἴφνης ἤχησαν δοῦποι βαρεῖς καὶ μετ' ὀλίγον διεκρίθη ἔντονον καὶ χαρωπὸν τυμπάνισμα, τὸ σύνηθες, εἰς τὰς γαμηλίους πομπάς. Ἡ Ἀνθὴ συνῆλθεν, ἔστρεψε θολὸν περιξ τὸ βλέμμα καὶ διὰ μιᾶς, ὡσεὶ ἐνθυμηθεῖσα, ἐπήδησεν ὀρθία καὶ ἔτρεξεν εἰς τὸ παράθυρον, διανοίξασα τὰ φύλλα. Ἐκ τοῦ ἀντιθέτου μέρους τῆς ἀγορᾶς μεταξὺ τῶν ἀμαυρῶν στεγῶν τῶν καταστημάτων καὶ τῆς βαναύσου εἰκόνος τῆς ἀποτελουμένης ἐκ ξυλίνων στύλων, ἐφθαρμένων σκιάδων, ῥυπαρῶν τοίχων, ἀγροίκων προμετωπίδων καὶ τῆς ποικιλομόρφου σωρείας τῶν ἀγοραίων εἰδῶν, εἶδε διαχυνομένην τὴν πομπὴν μεγαλοπρεπῆ καὶ πλουσίαν. Τὰ ἐρυθρὰ φέσια, αἱ λευκαὶ φουστανέλλαι, τὰ πολύχρωμα σειρίτια ἐπὶ τῶν κυανῶν καὶ βυσσίνων βελούδων, συνεμίγνυντο ἐν θαυμαστῇ ἁρμονίᾳ πρὸς τ' ἀργυρᾶ σελάχια, τὰ μεταξωτὰ φορέματα, καὶ τὰ ἐκφραστικὰ πρόσωπα· κ' ἔπαιζον ἐδῶ κ' ἐκεῖ ἴριδος αὐγαί, γοητεύουσαι τὴν ψυχὴν καὶ θαμβοῦσαι τὸ βλέμμα ὡς εἰς τὰ νερὰ ῥυακίου, τὰ ὁποῖα ἐπιψαύει λευκαυγὴς ἥλιος. Μία συζυγία γύφτων προεπορεύετο τύπτουσα τὸ τύμπανον καὶ φυσῶσα τοὺς αὐλοὺς ἐν σπασμωδικῇ βίᾳ, προθυμουμένη νὰ σκορπίσῃ τὴν χαράν. Εἵπετο μέσῳ σμήνους παιδίων θορυβούντων εἷς ἔφηβος φέρων ἐπὶ κεφαλῆς τὰ στέφανα, ὧν αἱ κυαναῖ ταινίαι ἐκυμάτουν ὑπὸ τοῦ ἀνέμου πρὸς τ' ἄνω, ὡς χαρωπαὶ καὶ ἁγναὶ ἐλπίδες τείνουσαι εἰς τὸν οὐρανόν. Αἱ προσκεκλημέναι διὰ τὴν πομπὴν γυναῖκες, δροσεραὶ ὅλαι, νεαραὶ σύζυγοι φίλων τοῦ Βρανᾶ, ἠκολούθουν κατόπιν ἐν πεπυκνωμένῳ ὁμίλῳ μὲ καινουργεῖς καὶ πολυχρώμους στολάς, μεμετρημένως καὶ μὲ αἰδῆμον ὕφος βαδίζουσαι διὰ τὴν ἀνάμιξίν των ἐκεῖ μέσῳ τόσων ἀνδρῶν, τόσων βλεμμάτων, τὰ ὁποῖα προσεκολλῶντο εἰς τὰ κάλλη των.

Ἀλλὰ δὲν ἐνδιέφερον αὐτὰ τὴν λυγερήν, τὸ βλέμμα της ἐφέρετο συνεσταλμένον καὶ ἀδιάφορον ἐπὶ τῆς σωρείας τοῦ πλήθους ἄλλα ἀναζητοῦν.

Αἴφνης ὅμως ὑπεγόγγυσεν ἄκουσα ἡ λυγερὴ κ' ἐλύγισεν εἰς τὰ ἐμπρὸς τὸ σῶμά της. Τὸ αἷμα ἔφυγεν ἀπὸ τοῦ προσώπου της καὶ συνεσωρεύθη εἰς τὴν καρδίαν καὶ τοὺς ὀφθαλμούς. Εἰς τὴν καρδίαν διὰ νὰ ἔχῃ δυνάμεις νὰ πάλλῃ φρικωδῶς ὑπὸ τρομώδους θλίψεως καὶ εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς διὰ νὰ βλέπουν ἐναγωνίως τὴν χρυσοστόλιστον νύμφην καὶ τὸν εὐτυχῆ γαμβρόν. Ἆ! ἦτο φρικτὸν αὐτὸ τὸ ὁποῖον ἔβλεπεν, ἦτο ἀνυπόφορον! Μιὰ φουρναροπούλα νὰ κάμῃ τοιοῦτον γάμον!

Ἕπεται συνέχεια ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΑΡΚΑΒΙΤΣΑΣ.

ΠΕΡΙ ΤΗΝ ΓΗΝ

Η ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΤΟΥ ΚΟΡΑΛΛΙΟΥ ΕΝ ΙΤΑΛΙΑ

Ἡ παρὰ τὴν Νεάπολιν περιώνυμος ἁλιεία τοῦ κοραλλίου βαίνει γοργῶς πρὸς τὴν παρακμήν· αἱ ὕφαλοι ὁσημέραι ἐξαντλοῦνται καὶ τὸ ἁλιευόμενον ποσὸν εἶνε πολὺ κατωτέρας ποιότητος, ὥστε ἀντὶ μεγάλης δαπάνης μικρὸν κέρδος προέρχεται ἐκ τῆς κατεργασίας αὐτοῦ. Ὅτε τὸ ἐμπόριον τοῦ προϊόντος τούτου ἤκμαζεν, οὐχὶ ὀλιγώτεραι τῶν πεντακοσίων λέμβων, ἑκάστης τῶν ὁποίων ἐπέβαινον δέκα ἢ δώδεκα ἄνδρες, ἐφωπλίζοντο κατ' ἔτος. Ἀλλὰ κατὰ τὸ ἔτος 1887, μόλις ἑκατὸν λέμβους ἐπησχόλησεν ἡ ἁλιεία τοῦ κοραλλίου· ἐνῷ δὲ τὰ ἔξοδα ηὔξησαν, τὸ κέρδος ἠλαττώθη ἐπαισθητῶς. Πολλοὶ τῶν ἄλλοτε ἀσχολουμένων εἰς τὴν ἁλιείαν ταύτην μετηνάστευσαν εἰς τὴν Βόρειον καὶ Νότιον Ἀμερικήν, ἐνῷ ἕτεροι ἐζήτησαν πόρον ζωῆς εἰς ἄλλα ἐπαγγέλματα. Αἱ τετρακόσιαι ἀργοῦσαι λέμβοι κατὰ μέγιστον μέρος ἀφωπλίσθησαν καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐν τῇ ξηρᾷ ἐνασχολουμένων εἰς τὴν βιομηχανίαν ταύτην ἠλαττώθη ἀπὸ τεσσάρων χιλιάδων εἰς μόνους χιλίους.

Τὸ Λιβόρνον εἶνε ἕτερον κέντρον τοῦ ἐμπορίου τούτου, ἀλλὰ καὶ ἐκεῖ ἡ βιομηχανία τοῦ κοραλλίου διατελεῖ ἀπό τινος εἰς κακὴν κατάστασιν· πολλὰ καταστήματα ἐκλείσθησαν αἱ δ' ἐργαζόμεναι ἐν αὐτοῖς ἠλαττώθησαν ἀπὸ δέκα χιλιάδων εἰς ἓξ μόνας καὶ ἡ ἐξαγωγὴ περιωρίσθη εἰς τὸ τέταρτον τῆς παλαιᾶς.

Τὸ ἐν τῇ Μεσογείῳ εὑρισκόμενον ἐρυθρὸν κοράλλιον θεωρεῖται ὡς τὸ μεγάλην ἔχον ἀξίαν ἐν τῷ ἐμπορίῳ καὶ ἁλιεύεται εἰς τὰς ἀκτὰς τῆς Τύνιδος, τῆς Ἀλγερίας, τοῦ Μαρόκκου καὶ εἰς τὰς Γαλλικὰς καὶ

Digitized by Google

Ἰταλικάς. Τὸ κοράλλιον προσφύεται εἰς τὰς ὑφάλους διὰ τῶν ῥιζῶν του, ἀλλ' οἱ κλάδοι αὐτοῦ ἐκφύονται πρὸς τὰ κάτω, τοῦθ' ὅπερ εὐκολύνει τὴν ἀπὸ τῶν ἄνωθεν ἀποκοπὴν καὶ ἀνέλκυσιν. Παλαιότερον ἡ ἁλιεία τοῦ κοραλλίου ἐγίνετο διὰ μεγάλου ξυλίνου σταυροῦ, στερεῶς κατεσκευασμένου, καὶ φέροντος προσδεδεμένον στερεὸν δικτυωτὸν σάκκον. Ἐν τῷ μέσῳ τοῦ σταυροῦ τούτου ἐδένετο δυνατὸν σχοινίον καὶ κατεβυθίζετο εἰς τὴν θάλασσαν, ἀφοῦ εἰς τὸ κέντρον αὐτοῦ ἐτίθετο βάρος ἀρκετὰ μέγα ὥστε νὰ βυθίζεται εὐκόλως. Ἔπειτα εἷς ἐκ τῶν δυτῶν ἐβυθίζετο κατόπιν αὐτοῦ καὶ ὤθει τὸν ἕνα τῶν βραχιόνων τοῦ σταυροῦ ἀλληλοδιαδόχως ἐντὸς τῶν κοιλωμάτων τῶν βράχων ὥστε νὰ ἐμπλέκῃ τὸ κοράλλιον εἰς τὸ δίκτυον. Τούτου δὲ ἐπιτυχῶς γενομένου ὅ,τε σταυρὸς καὶ ὁ δύτης ἀνειλκύοντο πάλιν εἰς τὴν ἐπιφάνειαν καὶ ἐξεκενοῦντο τὰ δίκτυα.

Ἡ ἁλιευτικὴ αὕτη μέθοδος καὶ ἀνεπαρκὴς ἦτο καὶ λίαν ἐπικίνδυνος εἰς τοὺς δύτας, ἀντικατεστάθη δὲ νῦν διὰ τοῦ καταδυτικοῦ κώδωνος καὶ ἑτέρων μηχανημάτων διὰ τῶν ὁποίων ὁλοσχερῶς δύνανται οἱ βράχοι ν' ἀπογυμνοῦνται ἐκ τοῦ κοραλλίου. Ἡ χρῆσις τῶν ὀργάνων τούτων ἀναμφιβόλως ἐπέσπευσε τὴν ἐλάττωσιν τοῦ εἴδους. Λέγεται ὅτι εἰς τὸ Κάλιαρι τῆς Σαρδηνίας ἑπτακόσιοι ἐννενήκοντα τέσσαρες τόνοι ἡλιεύθησάν ποτε ἐν μιᾷ καὶ μόνῃ ἡμέρᾳ. Ἡ Μεσόγειος ἐξηρευνήθη ἤδη ἐπισταμένως καὶ εὑρήματα μεγάλων ποσοτήτων εἶνε σπανιώτατα. Ἀλλ' ἐν τούτοις τὸ 1880 νέα τις ὕφαλος ἀνεκαλύφθη εἰς τὴν κατὰ τὴν Σικελίαν Σιάκκαν ἐξ ἧς ἀνέσυραν μεγάλας ποσότητας. Κατὰ τὰς ὑπὸ τῶν γεωλόγων δοθείσας ἐξηγήσεις ἡ ἐμφάνισίς της ὠφείλετο εἰς ὑποβρύχιόν τινα ἔκρηξιν ἀνυψώσασαν μεγάλους κοραλλίου ὄγκους εἰς ὕψος, ἐξ οὗ ἡ ἁλιεία ἦτον ἐφικτή. Δυστυχῶς οἱ ἐγγύτατα τοῦ μέρους τούτου διαμένοντες ἠγνόουν τὴν ἁλιείαν τοῦ κοραλλίου καὶ προσεκάλεσαν τοὺς Νεαπολίτας ἁλιεῖς ἵνα τοὺς διδάξωσιν ἀνταμείβοντες αὐτοὺς μὲ μέρισμα ἐκ τοῦ κέρδους. Ἡ περίστασις ἦτο πολὺ καλὴ καὶ οἱ προσκληθέντες ἦλθον τόσον πολυάριθμοι ὥστε παρέστη ἡ ἀνάγκη τῆς παρουσίας πολεμικοῦ τινος πλοίου, ἵνα τηρῇ τὴν τάξιν μεταξὺ τῶν συσσωρευθέντων πληρωμάτων. Ἐπὶ ἑβδομάδας τινὰς ἕκαστον πλοιάριον ἐκέρδιζε περὶ τὰς 500 δραχμὰς τὴν ἡμέραν. Ἡ ὕφαλος ἐξηντλήθη μετὰ τρίμηνον ἁλιείαν καὶ ἡ ἀξία τοῦ κοραλλίου ἐξετιμήθη εἰς δύο ἑκατομμύρια δραχμῶν. Ἐκ τοῦ μεγάλου τούτου ποσοῦ τὸ πλεῖστον μέρος ἔλαβον οἱ προσκληθέντες ἁλιεῖς, τὸ δὲ μερίδιον τῶν ἐγχωρίων ὑπῆρξεν ἀσήμαντον.

* * *

Ἐπὶ πολλὰ ἔτη ἡ ἐν Ἰταλίᾳ βιομηχανία τοῦ κοραλλίου ἤκμαζεν. Ἀνατρέχοντες δὲ μέχρι τῶν ἀρχῶν τῆς χριστιανικῆς χρονολογίας βλέπομεν ὅτι μέγα ἐμπόριον τοῦ εἴδους τούτου ἐγίνετο μετὰ τῶν Ἰνδιῶν, ὅπου τὸ κοράλλιον ἐκτιμᾶται μεγάλως ὡς ἔχον ἱερὰς καὶ ἀποκρύφους ἰδιότητας. Ὁ Πλίνιος ἀφηγεῖται ὅτι πάλαι ποτὲ ἦτο ἐν μεγάλῃ χρήσει παρὰ τοῖς Γαλάταις πρὸς στολισμὸν τῶν ὅπλων καὶ τῶν κρανῶν των, ἀλλ' ὅτι εἰς τὰς ἡμέρας του σπανίως ἐφαίνετο κοράλλιον ἐν Εὐρώπῃ ἕνεκα τῆς μεγάλης εἰς τὴν Ἀνατολὴν ζητήσεώς του. Ἔκτοτε δὲ παρὰ τοῖς Εὐρωπαίοις ἡ κατανάλωσίς του οὐδέποτε ὑπῆρξε σημαντική. Ἐθεωρήθη ἀνέκαθεν ὡς στόλισμα ἁρμόζον εἰς βαρβάρους καὶ ἡμιπεπολιτισμένους λαούς. Ἀλλ' ὅμως καὶ τὴν σήμερον ἔτι τὰ κοράλλινα κοσμήματα δὲν ἐξέλιπον ἐντελῶς, εἰς μέρη δέ τινα τῆς Ῥωσσίας καὶ Τουρκίας μεγάλη αὐτῶν ποσότης εἰσάγεται.

Τὴν σήμερον τὸ κοράλλιον εἰσάγεται κατὰ μεγάλας ποσότητας εἰς Ἀβησσινίαν, Κόγκον, Ἀκρωτήριον τῆς Καλῆς Ἐλπίδος, εἰς Ἰνδίας καὶ Κεϋλάνην, Σιβηρίαν, Κίναν καὶ Ἰαπωνίαν. Τὰ ἐκλεκτότερα τεμάχια χρησιμεύουσι διὰ κομβία τῶν Σινῶν Μανδαρίνων, ἢ πρὸς στολισμὸν τῶν κιδάρεων τῶν πλουσίων Μουσουλμάνων ἐνῷ τὰ κατωτέρας ποιότητος στέλλονται εἰς ἧττον πεπολιτισμένας χώρας καὶ χρησιμεύουσι πρὸς διαφόρους σκοπούς.

Τὸ κοράλλιον ἐχρησίμευσε πολλάκις εἰς χώρας τινὰς καὶ ὡς νόμισμα, ἀλλ' ἡ τοιαύτη χρῆσις αὐτοῦ σχεδὸν ἐξέλιπεν ἐντελῶς τὴν σήμερον. Οἱ βάρβαροι καὶ ἡμιπεπολιτισμένοι λαοὶ μεταχειρίζονται αὐτὸ ἰδίως πρὸς στολισμὸν τῶν τόξων, λογχῶν καὶ δοράτων των, ὡς καὶ πρὸς διακόσμησιν τῶν ἐνταφιαζομένων νεκρῶν.

* * *

Αἱ τιμαὶ αὐτοῦ μετεβλήθησαν κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη, ταχεῖα δὲ ἔκπτωσις τῆς ἀξίας του ἐγένετο ἕνεκα τῆς σπανιότητος ἐκλεκτοῦ εἴδους καὶ τῆς ἐν συγκρίσει ἀφθονίας τῶν κατωτέρων ποιοτήτων.

Ἐκτὸς δὲ τῆς ζημίας, ἥτις ἐπιβαρύνει τοὺς ἁλιεύοντας αὐτό, ἡ παροῦσα τῶν πραγμάτων κατάστασις βλάπτει τοὺς πολυαρίθμους ἐργάτας, οἵτινες ἐνησχολοῦντο ἵνα παρασκευάζωσι τὸ κοράλλιον πρὸς χρῆσιν. Ὡς ἤδη ἀναφέραμεν μεγάλως ἠλαττώθη ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐν Λιβόρνῳ καὶ ἀλλαχοῦ ἐνασχολουμένων γυναικῶν. Οὐδὲν μηχάνημα ἢ μηχανικός τις τρόπος εἶνε ἐν χρήσει πρὸς κατεργασίαν τῶν κοραλλίων. Ἡ ἐργάτις λαμβάνει εἰς χεῖρας τὸ ἓν τεμάχιον κατόπιν τοῦ ἄλλου καὶ κατὰ τὸν ὄγκον, τὴν ποιότητα καὶ τὰ ἐλαττώματά του, κόπτει, τρυπᾷ καὶ λειαίνει αὐτό.

Ἡ Κοιλὰς τοῦ Βισάγνου ἐπὶ πολὺν καιρὸν ἦτο περιώνυμος διὰ τὰς πεπειραμένας ἐργάτιδας της, τῶν ὁποίων ἡ κληρονομικὴ δεξιότης κατέστη τόσον εἰδική, ὥστε αἱ τρεῖς ἐργασίαι, τῆς κοπῆς, διατρυπήσεως καὶ λειάνσεως τοῦ κοραλλίου, διενεμήθησαν μεταξὺ τῶν γυναικῶν τῶν διαφόρων κοινοτήτων, αἵτινες ἐθεωροῦντο ὅτι εἶχον τὴν ἰδιάζουσαν δεξιότητα μιᾶς ἐκ τῶν τριῶν τούτων ἐργασιῶν. Οὕτω τὸ χωρίον Ἄσσιον εἶχεν ἰδίως τὴν τῆς κοπῆς, ἐνῷ ἡ τῆς λειάνσεως καὶ διατρυπήσεως ἐγίνοντο ὑπὸ τῶν ἀπωτέρω πρὸς τἄνω τῆς κοιλάδος χωρίων.

Ἐκ τῆς κατεργασίας τῶν κοραλλίων ὑπολείπονται λεπτότατα θρύμματα ἄχρηστα, καὶ ταῦτα ὅμως ἔχουσιν ἀξίαν τινά, διότι τρίβονται, ἀρωματίζονται καὶ πωλοῦνται ὡς κόνις διὰ τοὺς ὀδόντας. Πάντα τὰ εἴδη τῆς βιομηχανίας ταύτης πάσχουσι νῦν ἄνευ ἐλπίδος ἀμέσου θεραπείας, διότι ὑπάρχουσι μὲν πιθανότητες ὅτι νέαι σωροὶ κοραλλίου σχηματίζονται εἰς τοὺς βυθοὺς τῆς θαλάσσης πλὴν καὶ αὐτοὶ μετὰ τοσαύτης βραδύτητος ὥστε θὰ παρέλθωσι πολλαὶ γενεαὶ ἕως οὗ ἔλθῃ ἡ ὥρα τῆς ἁλιείας των.

(Κατὰ τὸ Ἀγγλικόν) Επ. Αλ.

Digitized by Google

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΑΝΑΛΕΚΤΑ

Ἀποτέφρωσις τῶν νεκρῶν. Τὴν 13/25 Ἰουλίου συνῆλθεν εἰς Λονδῖνον ἡ δωδεκάτη ἐτησία συνέλευσις τῶν μελῶν τῆς «Ἑταιρίας τῆς ἀγγλικῆς ἐκκλησίας πρὸς μεταρρύθμισιν τῶν κατὰ τὴν ταφήν, τὴν κηδείαν καὶ τὸ πένθος». Τῆς συνελεύσεως ταύτης προήδρευσεν ὁ ἐπίσκοπος Βάρρυ, ὅστις ἐν πρώτοις ἀνέγνω κατάλογον τῶν κατὰ τὸ ἐνεστὸς ἔτος δηλωσάντων ὅτι ἀσπάζονται τὰς ἀρχὰς τῆς ἑταιρίας. Ἂν κρίνῃ δέ τις ἐκ τῶν ὀνομάτων τῶν νέων ἑταίρων, θὰ πεισθῇ ὅτι δὲν θὰ βραδύνῃ νὰ εἰσαχθῇ εἰς τὴν Ἀγγλίαν διὰ νόμου τὸ σύστημα τῆς ἀποτεφρώσεως τῶν νεκρῶν. Ὁ προεδρεύων ἐπίσκοπος ἀνήγγειλεν ὅτι ὁ πρίγκηψ τῆς Οὐαλλίας, ὁ δοὺξ τοῦ Οὐεστμίνστερ, δεκαπέντε ἐπίσκοποι καὶ πολλοὶ ἄλλοι τῶν τὰ πρῶτα φερόντων ἐν τῇ ἀγγλικῇ κοινωνίᾳ ὑποστηρίζουσι τὰς ἐνεργείας τῆς ἑταιρίας. Ποιούμενος δὲ λόγον ὁ πρόεδρος περὶ τῶν προσκομμάτων, ἅτινα παρεμβάλλονται εἰς τὴν παραδοχὴν τῆς μεταρρυθμίσεως τῶν τῆς ταφῆς, παρετήρησεν ὅτι τὸ σπουδαιότατον εἶναι αἱ προλήψεις τοῦ πολλοῦ πλήθους, αἵτινες καίτοι παραλογώταται, δυσκόλως ὅμως ἐκριζοῦνται. Τὴν ταφὴν ἐν ὑπογείοις κτιστοῖς τάφοις, ἢ ἐν φερέτροις στεγανῶς κεκλεισμένοις ἐκήρυξεν ὁ προεδρεύων ἐπίσκοπος ἐπιβλαβεστάτην εἰς τὴν ὑγείαν τῶν ἐπιζώντων. Τὰς δὲ κατὰ τὴν ταφὴν τελετὰς καὶ ἀποδιδομένας εἰς τοὺς νεκροὺς τιμὰς δὲν ἐδίστασε νὰ κατακρίνῃ ὡς ἀτοπωτάτας.

Νέα ἀμερικανικὴ πολιτεία. Ὁ πρόεδρος τῶν Ἡνωμένων πολιτειῶν τῆς Βορείου Ἀμερικῆς ἐξέδωκε πρὸ ὀλίγου τὸ διάταγμα δι' οὗ συναριθμεῖται εἰς τὰς Ἡνωμένας πολιτείας καὶ ἡ Ἀμερικανικὴ χώρα Βυόμιγκ. Διὰ τῆς προσθήκης ταύτης, ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀπαρτιζουσῶν τὴν Ἀμερικανικὴν συμπολιτείαν πολιτειῶν ἀνέρχεται εἰς 44. Πρὸ ἑνὸς αἰῶνος κατὰ τὴν ἀνακήρυξιν τῆς ἀνεξαρτησίας αἱ πολιτεῖαι ἦσαν δεκατρεῖς, ἡ τελευταία δὲ πρὸ τοῦ Βυόμιγκ προστεθεῖσα πολιτεία εἶναι ἡ τοῦ Ἰδάχου· ὅθεν ηὐξήθησαν εἰς 44 καὶ οἱ ἐν τῇ ἀμερικανικῇ σημαίᾳ ἀστέρες, οἵτινες ὡς γνωστὸν παριστῶσι τὸν ἀριθμὸν τῶν πολιτειῶν τῆς Συμπολιτείας. Νῦν δ' ὑπολείπονται αἱ ἑπόμεναι ἀμερικανικαὶ χῶραι, αἵτινες δὲν ἔχουσι τὸν ἀπαιτούμενον πληθυσμόν, ὅπως ἀναγνωρισθῶσιν ὡς πολιτεῖαι: τὸ Νέον Μεξικόν, τὸ Οὐτάχ, ἡ Ἀριζώνα, ἡ Ἰνδικὴ χώρα καὶ ἡ Ἀλάσκα.

Ἐκμετάλλευσις τῆς ἀνθρωπίνης ματαιότητος. Ἀμερικανικὴ ἐφημερὶς ἀφηγεῖται τὸ ἑπόμενον ἀνέκδοτον, ἱκανῶς ἐνδεικτικὸν τοῦ χαρακτῆρος τοῦ ἐκθρονισθέντος αὐτοκράτορος τῆς Βρασιλίας Δὸν Πέτρου. Σκοπῶν οὗτος νὰ ἱδρύσῃ πρότυπον νοσοκομεῖον ἐν τῇ πρωτευούσῃ ἐκωλύετο ἐκ τῆς ἐλλείψεως πόρων. Ἐκ τοῦ δημοσίου καὶ τοῦ δημοτικοῦ προϋπολογισμοῦ οὐδεμία πίστωσις ὑπῆρχε διαθέσιμος, τὸ δὲ βασιλικὸν ταμεῖον ἕνεκα συχνῶν πρὸς φιλανθρωπικοὺς σκοποὺς ἀφαιμάξεων ἦτο ἰσχνότατον. Ἐζήτησε νὰ συλλέξῃ ἐράνους, ἀλλ' οὐδεὶς τῶν πλουσίων Βρασιλιανῶν προσέφερεν οὐδ' ὀβολόν. Εἰς τοιαύτην δ' ἀμηχανίαν περιπεσών, ἐμηχανεύθη νὰ ἐξεύρῃ πόρους διὰ τρόπων κάπως ἀσυνήθων. Ἤρχισε λοιπὸν νὰ ἀπονέμῃ παράσημα ἐπὶ πληρωμῇ, ἐντὸς δ' ὀλίγου χρόνου τόσον μεγάλη ζήτησις ἐγένετο, ὥστε ἀληθὴς κατακλυσμὸς σταυρῶν ἔπεσεν εἰς ὅλας τὰς χώρας τῆς βρασιλιανῆς αὐτοκρατορίας. Δι' ὀλίγων μέτρων πολυχρώμων ταινιῶν κατώρθωσεν οὕτως ὁ φιλάνθρωπος αὐτοκράτωρ νὰ συλλέξῃ ὅλον τὸ ἀπαιτούμενον ποσὸν πρὸς οἰκοδομὴν μεγαλοπρεπεστάτου κτιρίου τοῦ νοσοκομείου. Προνοῶν ὅμως καὶ περὶ συντηρήσεως τοῦ ἱδρύματος αὐτοῦ ἐν τῷ μέλλοντι, ὁ αὐτοκράτωρ μὴ περιορισθεὶς εἰς τὴν δημοπρασίαν τῶν παρασήμων, ἐπεξέτεινε τὴν ἐμπορικήν του ἐπιχείρησιν, θέσας εἰς πλειοδοσίαν καὶ τοὺς τίτλους τῆς εὐγενείας. Πᾶς πλούσιος Βρασιλιανὸς ἠδύνατο καταβάλλων ἀνάλογον ποσὸν νὰ γείνῃ κατὰ βούλησιν κόμης, ἢ ὑποκόμης ἢ βαρῶνος· κατὰ τοῦτο δὲ μόνον διέφερον οἱ νεότευκτοι εὐγενεῖς τῶν παλαιοτέρων, ὅτι ἡ εὐγένεια αὐτῶν δὲν ἦτο κληρονομική, ἀλλ' ὁ κληρονόμος τοῦ ὀνόματος ὅπως διατηρήσῃ καὶ τὸν τίτλον ὤφειλε νὰ καταβάλῃ τὸ αὐτὸ ποσόν, ὅπερ καὶ ὁ πρῶτος λαβὼν τὸ τίτλον, ὑπὲρ τοῦ νοσοκομείου. Ἀφ' οὗ δὲ διὰ τῆς τοιαύτης περιποιήσεως τῆς ἀνθρωπίνης ματαιότητος συνήχθη ποσὸν ἐπαρκέστατον πρὸς συντήρησιν τοῦ νοσοκομείου, παρήγγειλεν ὁ αὐτοκράτωρ νὰ ἐγχαραχθῇ ἐπὶ τοῦ ἐπιστυλίου αὐτοῦ λατινιστὶ ἡ ἑπομένη δηκτικωτάτη ἐπιγραφή: «Ἡ ἀνθρωπίνη ματαιότης τῇ ἀνθρωπίνῃ δυστυχίᾳ.»

ΧΡΟΝΙΚΑ

Φιλολογικά. Τὸ Σαργέντειον γέρας τοῦ ἐν Κανταβριγίᾳ (παρὰ τὴν Βοστώνην) τῆς Ἀμερικῆς Πανεπιστημίου δι' ἔμμετρον μετάφρασιν ᾠδῆς τινὸς τοῦ Ὁρατίου ἀπενεμήθη κατὰ τὸ ἐνεστὸς ἔτος εἰς κυρίαν.

— Ἐξεδόθη τὸ πρῶτον τεῦχος τοῦ Β' τόμου (18ου τοῦ ὅλου συγγράμματος) τοῦ ἐκτενοῦς λεξικοῦ τῆς ἑλληνικῆς καὶ ῥωμαϊκῆς μυθολογίας τοῦ ἐπιφανοῦς μυθολόγου κ. W. H. Roscher. Τὸ τεῦχος τοῦτο περιέχει ἄρθρα ἀπὸ τοῦ Jache (Ἰάχη) μέχρι τοῦ Jndigitamenta.

— Προαγγέλλεται παρὰ Teubner νέα κριτικὴ ἔκδοσις τῶν ἐν τοῖς κεκαυμένοις παπύροις τοῦ Ἡρακλείου περισωθέντων ἀποσπασμάτων τῶν ῥητορικῶν βιβλίων τοῦ Φιλοδήμου, ἐπιμελείᾳ τοῦ Siegfried Sudhaus.

— Ἐν τοῖς «Συλλόγοις» τοῦ Βουκουρεστίου ἤρχισεν ἡ δημοσίευσις ἑλληνικῆς μεταφράσεως τοῦ νεωτάτου πολυκρότου μυθιστορήματος τοῦ Παύλου Βουρζέ, τοῦ ἐπιγραφομένου «Καρδία γυναικός.»

— Ἐν ἔτει 1886 τὸ ἰταλικὸν ὑπουργεῖον τῶν ναυτικῶν προεκήρυξεν ἀγῶνα πρὸς συγγραφὴν ἱστορίας τοῦ ἀρχαίου καὶ τοῦ νεωτέρου ναυτικοῦ, ὅπως χρησιμεύσῃ αὐτὴ ὡς διδακτικὸν βιβλίον διὰ τοὺς μαθητὰς τῆς ἐν Λιβόρνῳ ναυτικῆς σχολῆς. Τὸ πρῶτον γέρας τοῦ ἀγῶνος ἦτο 15000 φράγκα, τὸ δεύτερον 2000 καὶ τὸ τρίτον 1000. Ἡ ἐπιτροπὴ τῶν κριτῶν τοῦ ἀγῶνος οὐδὲν τῶν ὑποβληθέντων βιβλίων ἔκρινεν ἄξιον τοῦ πρώτου βραβείου.

— Ἡ αὐτοκράτειρα Φρειδερίκου, ἥτις ὡς γνωστὸν ἀσχολεῖται εἰς τὴν σύνταξιν βιογραφίας τοῦ ἀοιδίμου συζύγου της, ἐζήτησε τὴν συνεργασίαν τοῦ υἱοῦ της αὐτοκράτορος Γουλιέλμου Β' καὶ τῆς μεγάλης δουκίσσης τοῦ Βάδεν, οἵτινες προθύμως ἀπεδέχθησαν τὴν

Digitized by Google

αἴτησιν. Πλὴν δὲ τούτων καί τινες τῶν ἐπιφανῶν Γερμανῶν συγγραφέων θὰ παράσχωσι τὴν συνδρομήν των, οἱ δὲ στρατάρχαι Μόλτκε καὶ Βλούμενθαλ θὰ συντάξωσιν ἐξηγητικὰ ὑπομνήματα εἰς τὸ στρατιωτικὸν ἡμερολόγιον τοῦ αὐτοκράτορος.

Ἀρχαιολογικά. Ἐν Παρισίοις ἐπωλήθη ἐν δημοπρασίᾳ ἡ νομισματικὴ συλλογὴ τοῦ πρώην ἐν Ἀθήναις πρεσβευτοῦ τῆς Τουρκίας Φωτιάδου πασᾶ. Τὸ ὅλον τοῦ ἐκ τῆς πωλήσεως συναθροισθέντος ποσοῦ ἀνῆλθεν εἰς 124,359 φράγκα.

Ἐπιστημονικά. Τῇ 23)4 Αὐγούστου ἐκηρύχθη ἡ ἔναρξις τοῦ ἐν Βερολίνῳ διεθνοῦς ἰατρικοῦ συνεδρίου. Τὸν εἰσαρκτήριον λόγον ἐξηρεύνησεν ὁ πρόεδρος καθηγητὴς Βίρχωβ, προσηγόρευσαν δὲ τοὺς συνελθόντας ἐπιστήμονας διὰ θερμῶν λόγων πλὴν ἄλλων καὶ ὁ ὑπουργὸς τῶν ἐκκλησιαστικῶν τῆς Πρωσσίας καὶ ὁ δήμαρχος Βερολίνου. Πάντες δ' ὡμίλησαν γερμανιστὶ πλὴν τοῦ ἰατροῦ Βουσάρ, ὁμιλήσαντες γαλλιστὶ καὶ τοῦ Ἰταλοῦ γερουσιαστοῦ Βατσέλλι, ὁμιλήσαντος λατινιστί.

Θεατρικά. Ἡ ἐν Παρισίοις «Ἑταιρία τῶν μεγάλων μουσικῶν ἀκροαμάτων» παρασκευάζει νὰ ἐκτελέσῃ κατὰ τὸν προσεχῆ Ὀκτώβριον ἐν συναυλίᾳ μέρος τῆς «Ἁλώσεως τῆς Τροίας» τοῦ Βερλιόζ. Αἱ μελέται τῆς μουσικῆς θ' ἀρχίσωσιν ἀπὸ τοῦ προσεχοῦς Σεπτεμβρίου.

Δημόσια ἔργα. Τὸ δημοτικὸν συμβούλιον τοῦ Σικάγου καθώρισε τὸν χῶρον, ἐν ᾧ θὰ γείνῃ ἡ διεθνὴς ἔκθεσις ἐψήφισε δὲ πίστωσιν δύο ἑκατομμυρίων δολλαρίων δι' ἀποζημιώσεις τῶν κατόχων τῶν γηπέδων.

— Ἤρχισαν αἱ ἐργασίαι πρὸς τηλεφωνικὴν σύνδεσιν τοῦ Λονδίνου μετὰ τῶν Παρισίων· τὰ σύρματα τοῦ τηλεφώνου ὑπὸ τὴν Μάγχην θὰ τεθῶσιν ἐν τῷ νέῳ τηλεγραφικῷ καλωδίῳ, τὸ ὁποῖον θὰ καταδυθῇ ἀπὸ τῆς ἀγγλικῆς ἀκτῆς μέχρι τοῦ Καλαί.

Νεκρολογία. Ἀπέθανεν ἐν ἡλικίᾳ 49 ἐτῶν ὁ ἐπιφανὴς Γάλλος γλύπτης Jean Gautherin.

—Ἐν τῷ ἐν Μαδρίτῃ ἐργαστηρίῳ του ηὐτοκτόνησεν ὁ Ἱσπανὸς ζωγράφος Ὁράτιος Λέγγος, ἐξέχων ἰδίως ἐν τῇ ἀπεικονίσει ἀνθέων καὶ πτηνῶν. Ἡ αὐτοκτονία του πολλὴν παρήγαγεν ἔκπληξιν, διότι ὁ καλλιτέχνης οὗτος δημοφιλέστατος ὢν καὶ ἱκανῶς εὔπορος οὐδεμίαν εὔλογον ἀφορμὴν ἐφαίνετο ἔχων, ὅπως προβῇ εἰς τοιαύτην τραγικὴν ἀπόφασιν.

—Ἐν προβεβηκυίᾳ ἡλικίᾳ ἀπέθανεν ἐν Ζυρίχῃ ὁ ὀνομαστὸς ἑλβετὸς μυθιστοριογράφος καὶ ποιητὴς Γοδοφρέδος Κέλλερ.

ΠΑΝΤΟΙΑ

Κατὰ τὸ τέλος τοῦ μηνὸς τούτου θὰ μετενεχθῶσι τὰ ὀστᾶ τοῦ Γλὺκ ἀπὸ τοῦ παλαιοῦ εἰς τὸ νέον κοιμητήριον τῆς Βιέννης. Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ ἡ δημοτικὴ ἀρχὴ τῆς Βιέννης διοργανίζει τελετήν, ἧς θὰ μετάσχωσι καὶ οἱ 1200 Γερμανοὶ ἀοιδοί, οἵτινες κατ' ἐκείνας τὰς ἡμέρας θὰ παρευρίσκωνται ἐν τῇ αὐστριακῇ πρωτευούσῃ διὰ τὰς ἐπικειμένας μεγάλας μουσικὰς ἑορτάς. Οὕτω δὲ κατὰ τὴν μετακομιδὴν τῶν ὀστῶν τοῦ διασήμου μουσικοῦ θὰ παρίστανται ὅλοι σχεδὸν οἱ μουσικοὶ τῆς Γερμανίας καὶ τῆς Αὐστρίας.

ΑΙ ΕΙΚΟΝΕΣ

Ἡ Καλαμπάκα. Θεσσαλικὴ πολίχνη τοῦτο ἔχουσα τὸ ἰδιάζον ὅτι κεῖται ἐγγύτατα τῶν Μετεώρων, ὧν οἱ ὀγκώδεις βράχοι φαίνονται προσβάλλοντες ἐν τῇ εἰκόνι. Πλειότερα περὶ Καλαμπάκας ἐν τῇ Ἑστίᾳ σ. 161, Α' τόμ. 1890.

Παρηγορία, εἰκὼν Καρόλου Μπέβυ. Παρὰ τὸ πλευρὸν ἀσθενοῦς κόρης κάθηται νεαρὰ μοναχὴ προσβλέπουσα μετὰ συμπαθείας ταύτην. Τὸ ἄνθος ὅπερ κρατεῖ ἡ πάσχουσα, τὰ ἄλλα ἄνθη καὶ τὰ μικρὰ ἀντικείμενα τὰ ὁποῖα ἔχει πλησίον της ἐπὶ τραπεζίου, ἡ ἔκφρασις ἔτι τῆς μορφῆς της καὶ τὸ πρὸς αὐτὴν ἐστραμμένον βλέμμα τῆς μοναχῆς, μαρτυροῦσιν ὅτι οὐχὶ κοινή τις νόσος καταφθείρει τὴν νεότητά της. Ἀγάπη προσκόπτουσα εἰς ἀνυπέρβλητα κωλύματα, ἀπώλεια ἴσως ἀνεπανόρθωτος ὀνειροποληθείσης εὐτυχίας, τοιοῦτοι εἶνε οἱ σκώληκες οἱ κατατρώγοντες τὸ ἁβρὸν ἐαρινὸν ἄνθος. Καὶ ἡ νεαρὰ μοναχὴ ἡ τόσον προώρως θάψασα εἰς τὸ πένθιμον ῥάσον τὸ σφρίγος τῆς νεότητός της, ἥρως ἴσως ἄλλου ἐρωτικοῦ δράματος, φέρει παρηγορίαν εἰς τὴν ἀτυχῆ τοὺς πλήρεις συμπαθείας λόγους καὶ πειστικώτερον τὸ ἴδιον παράδειγμα.

ΕΔΩ Κ' ΕΚΕΙ

Τράβα κορδέλλα! Τὸν χρόνον κατὰ τὸν ὁποῖον ἐπρόκειτο νὰ κτισθῇ τὸ ἐν Δαφνείῳ Δρομοκαΐτειον Φρενοκομεῖον, δύο μηχανικοὶ ἔκαμνον ἐπιτοπίως καταμετρήσεις πρὸς ἐφαρμογὴν τοῦ σχεδίου. Χωρικὸς ἐρχόμενος ἐκ τοῦ χωρίου του εἰς Ἀθήνας σταματᾷ καὶ ἐρωτᾷ τὸν ἕνα περιέργως:— Τί σπίτι θὰ γίνῃ, κὺρ μηχανικέ, ποῦ μετρᾷς;—Σπίτι γιὰ τοὺς τρελλούς, ἀποκρίνεται ἐκεῖνος. —Ἂμ σὰν εἶν' ἔτσι, τράβα κορδέλλα...

Φιλοφρόνημα. Εἰς ᾠδικὸν καφενεῖον δυσειδεστάτη Βοημὴ ἀρχίζει νὰ ψάλλῃ ἑλληνιστί:«Ἂν ἤμουν πουλάκι—κι' ἂν εἶχα φτερά...» Μία βραγχνὴ φωνὴ ἐκ τοῦ ἀκροατηρίου ὑπολαμβάνει:— Θὰ ἦσουν χαρακάξα!

ΤΡΕΙΣ ΓΝΩΜΑΙ ΚΑΘ' ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Ἐὰν ἦτο ἀπηγορευμένον νὰ κολακεύωμεν ἡμᾶς αὐτοὺς καὶ νὰ κακολογῶμεν τοὺς ἄλλους, πολὺ περισσότεροι βωδοὶ θὰ ἦσαν εἰς τὸν κόσμον.

*

Ἐνίοτε ἡ Θεία Πρόνοια ἐμφανίζεται ὑπὸ τὴν μορφὴν δυσειδοῦς καὶ παρήλικος κόρης φερούσης βαλάντιον πλῆρες.

*

Ἐμπιστεύου τὸ μυστικόν σου μόνον εἰς ἐκεῖνον ὁ ὁποῖος δὲν ἐζήτησε νὰ τὸ μαντεύσῃ.

ΕΝ ΠΑΙΓΝΙΔΙΟΝ ΚΑΤΑ ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ

Τὸ αὐγὸν ποῦ χορεύει. Ἂς εἶνε καλὰ βρασμένον πρὸς ἀποφυγὴν ἀπευκταίου. Θέσατε αὐτὸ εἰς τὸ μέσον ἀνεστραμμένου δίσκου στρογγύλου καλῶς ἐστιλβωμένου, καί, ὅπως φαίνεται εἰς τὴν εἰκόνα, ἀρχίσατε νὰ κινῆτε αὐτὸν περιστροφικῶς ἐν ὁριζοντίᾳ πάντοτε θέσει ταχύνοντες βαθμηδὸν τὴν περιστροφήν. Τὸ αὐγὸν ἐν ᾧ κατ' ἀρχὰς ἦτο πλαγιασμένον εἰς τὸ μέσον τοῦ δίσκου, ὀλίγον κατ' ὀλίγον διὰ τῆς κινήσεως λαμβάνει ζωήν, ἀνασηκόνεται ὀρθὸν καὶ πραγματικῶς χορεύει, ὅπως αἱ σβοῦραι τῶν παιδίων.

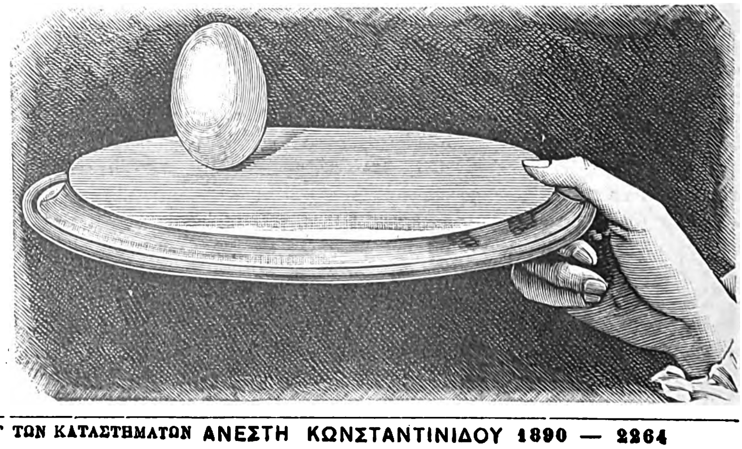

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1890 — 2264

Digitized by Google

Η ΛΥΓΕΡΗ

Συνέχεια· ἴδε σ. 72.

Νὰ τὴν συνοδεύουν τόσοι καὶ νὰ τὴν θαυμάζουν, νὰ τὴν ῥαίνουν ὅλοι μ. ῥύζι καὶ μ' εὐχάς, μὲ κουφέτα καὶ βλέμματα, ὡς καμμίαν βασίλισσαν! Νὰ τῆς σύρουν τὸν ἵππον ἀπὸ τοῦ χαλινοῦ οἱ καρραγωγεῖς κατενθουσιασμένοι, περιχαρεῖς, ποδοπατοῦντες τὴν λάσπην τοῦ δρόμου ἀδιαφόρως, ὡς νὰ τὸν περιφρονοῦν αὐτὸν καὶ τὴν καθαριότητα χάριν τῆς νύμφης, ἀπὸ τῆς ὁποίας τὴν πολυάσχολον μέριμναν δὲν εὗρον καιρὸν οὔτε νὰ στολισθοῦν. Καὶ αὐτὴ ἡ Βασιλική, τὴν ὁποίαν χθὲς ἀκόμη δὲν θὰ ἤθελεν ἐκείνη οὔτε διὰ δούλαν της νὰ κάθηται ἐπάνω.μὲ τὸ λαμπρὸν κυανομέταξον φουστάνι της, τὸ χρυσοστόλιστον κοντογοῦνι της μὲ τὰς πλατείας καὶ βαρυτίμους χειρίδας του, τὸ ἀραχνοϋφὲς περιστήθιον μὲ τὰς χρυσᾶς περιστεράς, ἀνταλλασσούσας φιλήματα ἐν συμβολικῇ παραστάσει, τὸ μέγα γκόλφι λαμποκοποῦν ἐκεῖ. ἐπὶ γαλακτώδους τραχήλου ὡς αὐγερινὸς ἀπὸ λευκοῦ συννέφου, τὸ καινουργὲς φέσι μὲ τὸν περίχρυσον θυσανόν του περιθεόμενον ὑπὸ ἀφθόνων πλεξίδων καστανῆς κόμης!... Τί εἶνε αὐτή; ἡ κόρη τοῦ Καινούριου εἶνε ἢ καμμιὰ Νεράϊδα τῶν μύθων ἀπ' ἐκείνας ὁπ' ἔχουν τὰ παγώνια καὶ τῆς πάπιαις καὶ φροντίζουν διὰ τὰ δροσερά των κάλλη κ' ἔχουν τῆς Λάμιαις ῥαπτρίας τῶν φορεμάτων των κ' ἔχουν τοὺς Δράκους ἀκοιμήτους προστάτας τῆς εὐμορφιᾶς καὶ τῆς τύχης των!. Καὶ τί τάχα καμώνεται 'σὰν νὰ μὴν τὴν μέλῃ, κ' ἔχει τόσην σεμνότητα ἐπὶ τοῦ προσώπου κ' ἔχει τὰ βλέφαρα χαμηλωμένα, ὡς νὰ ἐντρέπεται καὶ κινεῖ ἐδῶ κ' ἐκεῖ τὴν κεφαλὴν εἰς προσκυνισμὸν τοῦ πλήθους, τὸ ὁποῖον τῆς εὔχεται; Μὴ θαρρῇ πῶς γίνονται αὐτὰ πρὸς χάριν της, διὰ τὴν εὐμορφιάν της, 'μάτια μου!... Ἂς ἦτο αὐτὴ ἡ 'Ανθὴ νύμφη κ' ἔβλεπε πόσον λαμπροτέρα θὰ ἦτο ἡ πομπή, πόσον περισσοτέρους θὰ εἶχε θαυμαστάς!...

'Αλλ' εἰς τὴν σκέψιν αὐτὴν βαρὺς νυγμὸς διεπέρασε τὴν καρδίαν της. 'Απετυπώθη εὐθὺς εἰς τὸν νοῦν της ἡ πένθιμος ἑσπέρα τοῦ ἰδικοῦ της γάμου, ἡ καταθλιπτικὴ βαρύτης τῆς ἰδικῆς της *χαρᾶς!...* Καὶ ἡ 'Ανθὴ ἀπέσπασε βιαίως τὸ βλέμμα ἀπὸ τῆς Βασιλικῆς διὰ νὰ ἐξαλείψῃ καὶ τὴν εἰκόνα τὴν ἀφόρητον ἀπὸ τὸν νοῦν της. Κ' αἴφνης ἀντίκρυσε τὸν Γεώργιον μέσῳ τῶν φίλων του βαδίζοντα, ἔκλαμπρον ὑπὸ τὴν χρυσοστόλιστον ἐνδυμασίαν καὶ τὴν ἀνθηρὰν φυσιογνωμίαν του. Ἡ λυγερὴ ἐπερίμενε ἵνα ὁ Βρανᾶς ἔλθῃ ὑπερόπτης, ἀντικρύζων τὴν οἰκίαν καὶ τὰ παράθυρά της, αὐτὴν τὴν ἰδίαν περιφρονητικῶς, διὰ νὰ δείξῃ τὴν ἀγανάκτησίν του. Τὸν ἔβλεπεν ὅμως γαλήνιον, συνομιλοῦντα μετὰ τῶν φίλων του, εὔθυμον ἀδιαφοροῦντα ἂν διήρχετο κάτω τῆς παλαιᾶς ἐρωμένης του καὶ προσηλοῦντα μετὰ γλυκύτητος τὸ βλέμμα ἐπὶ τῆς νύμφης, ὡς ἄνθρωπος λησμονήσας πλέον τὸ παρελθὸν καὶ τείνων πρὸς τὸ μέλλον, ἀπὸ τὸ ὁποῖον περιμένει εὐτυχίαν καὶ ἀφοσίωσιν. Ἡ λυγερὴ ἐξουδενώθη. Τὸν ἤθελεν ὠργισμένον τὸν Βρανᾶν, ἀλλὰ δὲν τὸν ὑπέφερεν ἀδιάφορον. Μία ἐλαφρότης κατέλαβε τὸ σῶμά της, μαλακὴ θερμότης ἐπέψαυσε τὴν καρδίαν της, ὡς νὰ ὀλιγόστευον αἱ δυνάμεις, ὡς νὰ τὴν παρήτει ἡ ζωή, οἱ ὀφθαλμοί της ἔκαιον κ' ἐσπαρτάριζον ἕτοιμοι νὰ χύσουν πύρινα δάκρυα. 'Αλλ' ἡ λυγερὴ ἐπέμενε καθηλωμένη ἐκεῖ, νὰ βλέπῃ τὴν πομπήν, ἥτις ἔλαμπε κ' ἐθορύβει ὑπὸ τοὺς πόδας της, πρὸς πεῖσμα αὐτῆς καὶ μόνης. Καὶ εἶδεν αἴφνης τὸν Δημήτρην Καινούριον ὅστις ἔκλειε τὴν πομπὴν μὲ τὴν ἄλλην συζυγίαν τῶν τυμπάνων νὰ προσηλώσῃ ἐπὶ τῶν παραθύρων της σαρκαστικὸν τὸ βλέμμα. Κ' ἤκουσεν εὐθὺς τὸ τυμπάνισμα ν' ἀλλάξῃ τόνον. Δὲν ἦτο γοργὸν κ' εὔχαρι πλέον. Ἦτο τραχὺ καὶ σαρκαστικόν· ἐνεῖχε φιλέκδικον διάθεσιν καὶ ἀνακραυγὴν θριάμβου, κατάραν καὶ γέλωτα, φοβερὸν μῖσος καὶ ζήτησιν ἀπολαυστικῆς γαλήνης. Ὅλα ἐκεῖνα τὰ ὀργίλα αἰσθήματα ὅσα γεννῶνται καὶ συγκρούονται εἰς τὰ στήθη περιφρονηθέντος ἐραστοῦ, ζητοῦντος διὰ τῆς χαρᾶς νὰ λυπήσῃ, διὰ τῆς ἀβρότητος νὰ καυτηριάσῃ τὴν ἐρωμένην, διετυποῦντο ἐναργῶς ἐν αὐτῷ. Ἡ λυγερὴ τὸ ἐνόησε, τὸ ἀντελήφθη ὅλον, παρετήρησε τὰ βλέμματα τοῦ πλήθους,ἅτινα προσεκολλήθησαν μετὰ καταθλιπτικῆς περιεργείας εἰς τὰ παράθυρά της. τὰ τόσα πρόσωπα ἅτινα ἐξέφραζον τὴν χλεύην καὶ τὴν χαιρεκακίαν. Μαργαρῖται ἱδρῶτος ἀνέβλυσαν ἐπὶ τοῦ ὠχροῦ μετώπου της καὶ παράφορος ἥρπασε διὰ τῶν ὀδόντων τὸν βραχίονά της, δάκνουσα μέχρις ἀφαμάξεως τὰς σάρκας διὰ νὰ μὴ ἐκφράσῃ διατόρως τὸ λυσσαλέον ἄλγος τῆς ψυχῆς της. Ὤ, ὄχι· δὲν ἦτο ἀνάγκη νὰ στολισθῇ μὲ τῆς τριανταφυλλιᾶς τὰ φύλλα

Digitized by Google

ὁ Βρανᾶς διὰ νὰ καύσῃ τὴν καρδίαν τῆς ἀτυχοῦς γυναικός· ἀρκετὰ τὴν ἐμάρανεν ἤδη!...

Ἡ Ἀνθὴ ἤκουεν ἀκόμη τόρα, μεταξὺ τῶν λυγμῶν της τοὺς ἤχους τῶν τυμπάνων, ἀναπαρίστα ζωηρὰν πρὸ αὐτῆς τὴν γαμήλιον ἐκείνην πομπήν. Κ' αἴφνης ἡ ψυχή της προδιατεθειμένη εἰς τὴν αὐταπάτην ἐνόμιζεν ὅτι αὐτὴ κατεῖχε τὴν θέσιν τῆς Βασιλικῆς ἐπὶ τοῦ ἵππου καὶ ἤγετο νύμφη εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Βρανᾶ. Ἔκλαιε ναί, ἀλλ' ἔκλαιεν ἐκ τῆς χαρᾶς τῆς μεγάλης, ὅτι κατωρθώθη τέλος ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἐπὶ τόσα ἔτη ὠνειρεύετο ἡ ψυχή της· ἐφαντάζετο τὴν γραῖαν Ἀγαθὴν δεξιουμένην αὐτὴν πρὸ τῆς θύρας τῆς οἰκίας της, μετὰ χαρᾶς δίδουσαν εἰς αὐτὴν καρπὸν ῥοιᾶς νὰ τὸν θραύσῃ εἰς τὸν τοῖχον καὶ σκορπίσῃ ἐκεῖ τὴν εὐτυχίαν ὅπως θὰ ἐσκορπίζοντο οἱ κόκκοι, ἀναγκάζουσαν αὐτὴν νὰ διέλθῃ ὑπὸ τὸ μαυρομάνικον διὰ νὰ καθαρισθῇ ἀπὸ τὴν βασκανίαν τοῦ πλήθους, νὰ πατήσῃ σίδηρον διὰ νὰ εἰσέλθῃ ἰσχυρὰ καὶ ἄκαμπτος ἀπὸ τὰς ἐπιβουλὰς τῆς τύχης εἰς τὴν νέαν της οἰκογένειαν... Ἔβλεπεν ἑαυτὴν ὀρθίαν παραπλεύρως τοῦ Βρανᾶ, μὲ τὰ στέφανα ἀκόμη ἐπὶ κεφαλῆς, δεχομένην τὰς εὐχὰς τῶν φίλων· ἐπανεύρισκεν ἑαυτὴν εἰς τοὺς φωτοβολοῦντας θαλάμους μεταξὺ ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν εὐθύμων κ' ἤκουε ἐπαναλαμβανόμενον τὸ δίστιχον:

Ὁ γάμος καλορροΐζικος κ' ἡ νύφη καλομοίρα,
νὰ κάμουν σερνικὰ παιδιὰ σὰν τῆς μηλιᾶς τὰ μῆλα.

Καὶ δὲν ἦτο πλέον ψεῦμα, δὲν ἦτο ὀνειροπόλημα! Ἡ εὐχὴ ἐψάλλετο δι' αὐτὴν — αὐτὴν καὶ τὸν Βρανᾶν... Κ' αἴφνης οἱ δακρύβρεκτοι ὀφθαλμοί της ἐθαμβώθησαν ὑπό τινος ἐρχομένου φωτός. Βέβαια, ἦτο ὥρα· ἡ γραία Ἀγαθὴ κρατοῦσα λύχνον, ἤρχετο πονηρῶς γελῶσα νὰ τὴν ὁδηγήσῃ εἰς τὸν νυμφικὸν θάλαμον...Ἔρχεται, ἔφθασε, γραῖα Ἀγαθή!...

—Ποῦ ἦσαι, μωρή; ἔλα μέσα νὰ κοιμηθῇς!..

Ὤ, ὁποία τρομερὰ ἐξέγερσις!.. Ὁ Νικολός, ὁ χονδρὸς καὶ βάναυσος Νικολός, κρατῶν λύχνον, ἀπαίσιος ὑπὸ τὸν κεφαλόδεσμον καὶ τὴν νυκτικὴν ἐνδυμασίαν του, ἦτο εἰς τὴν θύραν κ' ἐκάλει διὰ τῆς τραχείας φωνῆς του εἰς ὕπνον τὴν λυγερήν. Καὶ πῶς ὡμοίαζεν ἡ φωνή του πρὸς τὸ χλιμίντρισμα ἵππου θηλυμανοῦς!.. Δὲν εἶχε τὸν τρυφερὸν τόνον καὶ τὴν γλυκύτητα ἐκείνην, ἥτις μεταφέρει τὰς γυναικείας ψυχὰς εἰς ὀνειροπόλησιν τοῦ ἀγνώστου συζυγικοῦ κόσμου, τοῦ περικαλύπτοντος τὸ πραγματικώτερον τῶν ἐπιγείων μὲ τὸν πέπλον σαπφειρίζοντος ἰδανικοῦ. Ἡ Ἀνθὴ ἤκουεν αὐτὸν ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῆς παρθενίας της ἀκόμη μὲ μίαν βάναυσον διέγερσιν ὅλου της τοῦ νευρικοῦ συστήματος...

Οὕτω διέρρεεν ὁ βίος τοῦ Νικολοῦ καὶ τῆς Ἀνθῆς· ἄχαρις, ἀτερπὴς καὶ ἀπρόθυμος, ὡς ῥεῦμα λαγκαδίου, δυσκολευόμενον ἀπὸ σεσηπότα βρύα καὶ φθισιῶντα λάχανα. Ἡ οἰκία των δὲν εἶχε τὴν εὐέλπιδα ὄψιν φωλεᾶς πτηνῶν, μέσῳ πρασίνου κισσοῦ καὶ ξανθοῦ αἰγοκλήματος, τελούντων τοὺς ἔρωτας καὶ τὰς ἀγάπας των. Ἀλλὰ τὴν βαρεῖαν κ' ἐρημικὴν ὄψιν τρώγλης, ἔνθα ἀγριωπὸς πετρίτης κρατεῖ ἀναγκαστικῶς εἰς τὰς ὀρέξεις του, ἀθώαν καὶ ἄχολον περιστεράν. Καὶ ὁ τοιοῦτος συζυγικὸς βίος δὲν ἐπέδρασε μόνον ἐπὶ τῶν αἰσθημάτων, ἀλλὰ κ' ἐπὶ τοῦ ὅλου ἀτόμου τῆς Ἀνθῆς. Δὲν ἐστείρευσε μόνον ἡ καρδία, ἀλλὰ καὶ ὁ νοῦς ἐπαχύνθη καὶ τὸ σῶμα ἐξετραχύνθη. Ὁ νοῦς ἔχασε τὴν γοργότητα, τὴν ὑψιπετῆ τάσιν του, παθὼν ὅλως ἀντίθετον ἐξέλιξιν τῆς πεταλούδας· νωθρὸς καὶ βαρὺς ἀνεκινεῖτο μόλις εἰς τὸν περιωρισμένον κύκλον τοῦ καθημέραν βίου, ὅπως ὁ σκώληξ τοῦ πηλοῦ ὁ μόνον διὰ τὴν τροφήν του φροντίζων. Τὸ δὲ σῶμα ἀπέβαλε τὴν ζωηρὰν καὶ ἀγαλματώδη αὐτοῦ πλαστικότητα· αἱ παρειαὶ ἔγειναν πλαδαραί, τὰ χείλη παχέα καὶ πλήρη ῥαγάδων ἔχασαν τὴν ἀγνήν των φρικίασιν· αἱ σάρκες ὠγκώθησαν κ' ἐξηλείφθη ἡ λυγηρὰ ὀσφύς· τὸ κατά τι ἀνδρικὸν παράστημα ὅπερ ἔδιδε χάριν εἰς τὴν παρθενίαν της κ' ἔδιδεν ἰδέαν τῆς δρυάδος νύμφης τῶν δασῶν, ἤδη μετέβαλεν αὐτὴν εἰς ὠργισμένην δράκαιναν φοβεροῦ παραμυθίου. Μόνον οἱ ὀφθαλμοί της, οἱ μεγάλοι ἐκεῖνοι καὶ κατάμαυροι ὀφθαλμοί, διετήρουν ἀκόμη τὴν μαγικὴν καὶ μυστηριώδη ἕλξιν των, δίχως ὅμως τῆς πρὶν παρθενικῆς ἁγνότητος.

Τὴν τοιαύτην ἐξέλιξιν τοῦ σώματος καὶ τῆς διανοίας τῆς Ἀνθῆς ἔβλεπε πρὸ πάντων εὐχαρίστως ἡ Φρόσω. Ἡ ἀγαθὴ χωρικὴ μεταξὺ τῆς ἀκμαζούσης ἀναπτύξεως τοῦ παιδίου της, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐπίστευεν ἀκραδάντως ὅτι ὁ ἅγιος Γεώργιος ἐπέρριπτε τὴν προστασίαν του καὶ τοῦ νωθροῦ καὶ ἀπράγμονος βίου τοῦ ἀνδρός της εἶχε μίαν μέριμναν, τὴν μέριμναν τῆς Ἀνθῆς. Ἦτο θεία αὐτὴ καὶ ἀναγκαίως ὤφειλε νὰ λάβῃ τὴν θέσιν τῆς ἀποχωρησάσης μητρὸς εἰς τὰ δεινοπαθήματα τῆς ἀνεψιᾶς της. Ἤκουε τὰς θλίψεις της κ' ἔδιδε τὰς συμβουλάς της, φέρουσα πάντοτε ὡς παράδειγμα ἑαυτήν... Ναὶ ἑαυτήν! θαρρεῖς ὅτι τὸν ὑπανδρεύθη θεληματικῶς τὸν Σπυροκόκια, ἕνα βρωμερὸν ντεμπελχανᾶν; Καθόλου· ἔφαγε ξύλον, ἔχυσε δάκρυα, τῆς ἔσυρε τὰ χίλια δυὸ ὁ κόσμος διὰ νὰ μὴν τὸν ὑπανδρευθῇ. Τὸν ὑπανδρεύθη ὅμως, ὑπέκυψεν εἰς τὴν μοῖράν της καὶ τώρα νὰ — εἶνε ἕνα χαριτωμένον ἀνδρόγυνον μ' αὐτὸν ποῦ μακάρι καὶ ἄλλοι!....

Οὕτω ἡ Φρόσω συχνὰ ἐπετύγχανε νὰ συγκρατῇ τὰς μεμψιμοιρίας καὶ τὰ δάκρυα τῆς ἀνεψιᾶς της. Ἀλλὰ δὲν εἶχε μόνον αὐτὴν τὴν φροντίδα ἡ χονδρὰ χωρική. Ἡ κηδεμονία μιᾶς

Digitized by Google

ὑπάνδρου δὲν εἶνε ἀναπαυτικὸν πρᾶγμα εἰς τὰ χωρία. Ἦτο ἀνάγκη νὰ στομώσῃ καὶ τ' ἀπύλωτα στόματα τοῦ κόσμου, νὰ διαψεύσῃ τὴν χαρὰν τινων, θριαμβευόντων ἐκ τοῦ ἀσυμφώνου βίου τοῦ Νικολοῦ καὶ τῆς Ἀνθῆς κ' ἐν γένει νὰ καλύψῃ διὰ ῥόδων τὰς συριζούσας ἀπὸ παντοῦ ἐχίδνας. Τοῦτο ὅμως δὲν εἶνε εὔκολον εἰς τὰ χωρία καὶ ἡ Φρόσω ματαίως ἐξήντλει τὴν θορυβώδη εὐγλωττίαν της καὶ συνῆπτε μάχας κρατερὰς διὰ τῆς γλώσσης της εἰς τὸ Καλὸ πηγάδι καὶ τὰ ἄλλα κέντρα τῶν γυναικείων συναθροίσεων. Αἱ ἀντίπαλοι πάντοτε ἀπεδείκνυον ἀβάσιμα τὰ ἐπιχειρήματά της.

Τώρα ὅμως εἶχε βάσιμα ἐπιχειρήματα ἡ χωρική. Ἡ πάχυνσις τοῦ σώματος καὶ ἡ νωθρότης τοῦ νοῦ τῆς Ἀνθῆς ἦτο λαμπρὰ ἐπικουρία. Δια τὴν στείρωσιν τῆς καρδίας δὲν ἐφρόντιζεν· ἐκ τῆς πείρας τοῦ βίου ἐγνώριζεν ἡ χωρικὴ ὅτι τοῦτο εἶνε ἀπαραίτητος ἀνάγκη διὰ τὸν γαλήνιον βίον μιᾶς ὑπάνδρου· ἡ πάχυνσις τοῦ σώματος μόνον ἀποδεικνύει εἰς τοὺς ξένους τὴν ἤρεμον ζωὴν τὴν ὁποίαν ἀπολαμβάνει ἡ γυνὴ παρὰ τοῦ ἀνδρός της καὶ ὁ νωθρὸς νοῦς περιορίζει αὐτὴν εἰς τὴν εὔτακτον ἐπίδειξιν τῆς οἰκίας της. Καὶ ἀντεπεξήρχετο λοιπὸν κρατερῶς εἰς τὰς δυσφημίας τῶν γυναικῶν.

— Μώρ' ἐκείνη δὲν περνάει καλά; κι' ὅπου καλό μοῦ θέλει· μακάρι κ' ἄλλαις νὰ εἶχαν τέτοια τύχη!..... δὲν βλέπουν πῶς ἐπάχυνε σὰν θρεφτάρι.... ἄφσε δὰ ποῦ εἶνε καὶ 'ς τὸ μῆνά της!...

Ἀνέφερε δὲ τοῦτο πομπωδῶς κ' ἐφίστη τὴν προσοχὴν τῶν ἀντιπάλων ἐπὶ τῆς ἐγκυμονούσης κοιλίας τῆς Ἀνθῆς..... Βέβαια, μία γυνὴ ἥτις μετ' ὀλίγον θὰ γείνῃ μήτηρ δὲν ἠμπορεῖ νὰ τρώγεται μὲ τὸν ἄνδρα της!....

Ἀλλ' ἂν ὁ συλλογισμὸς οὗτος δὲν ἦτο ἱκανὸς νὰ πείσῃ τὰς χωρικὰς περὶ τῆς εἰρηνικῆς συμβιώσεως τοῦ ἀνδρογύνου Πικοπούλου ἦτο ὅμως σημεῖον ὅτι ἡ φύσις, ἡ παντοδύναμος εἰργάζετο νὰ κατορθώσῃ αὐτὴν εἰς τὸ μέλλον.

Ἀνέτειλεν ἤδη ἡ παραμονὴ τοῦ νέου ἔτους. Ἀπὸ τοῦ γάμου της ἡ Ἀνθὴ ἠρίθμει τὸν ὄγδοον μῆνα καὶ πολλαὶ συμπτώσεις ἔπειθον τὴν πολύπειρον Φρόσω, ὅτι ἡ ἀνεψιά της ἔμελλεν τάχιστα νὰ γείνῃ μήτηρ. Ὅθεν δὲν παρέλειπεν καμμίαν εὐκαιρίαν ἵνα προεισαγάγῃ, οὕτως εἰπεῖν, αὐτὴν διὰ λόγων κ' ἐπιχειρημάτων εἰς τὸν μέλλοντα βίον της, νὰ τῇ ὑποδεικνύῃ τὰ νέα της καθήκοντα. Ἡ Ἀνθὴ ἤκουε τοὺς λόγους τῆς θείας της μετά τινος γλυκείας χαρᾶς, ἀλλὰ καὶ περισσοῦ τρομου. Ὁποῖον ἆρά γε θὰ ἦτο τὸ ἄγνωστον, ὅπερ μετ' ὀλίγον θ' ἀπεκαλύπτετο ἐνώπιόν της; θὰ ἦτο μέγας ὁ ἀγὼν καὶ θὰ ἦτο εὐτυχὲς τὸ ἀποτέλεσμά του; θ' ἀπελάμβανε θλίψεις ἢ χαρὰς ἐξ αὐτοῦ;..... Μόναι αἱ ἰδέαι αὗται κατεῖχον ἤδη τὸν νοῦν της κ' ἐβασάνιζε δι' ἐρωτήσεων τὴν Φρόσω.

— Ἄ! μπά· δὲν εἶνε τίποτε, καλότυχη· σὰν νὰ εἰπῇς ἕνα λόγον, ἔλεγεν ἡ χωρική.

Ἀλλ' αὐτὸν τὸν λόγον πῶς θὰ τὸν εἴπῃ· αὐτὸ ἤθελε νὰ μάθῃ ἡ Ἀνθή. Ἡ Φρόσω ἦτο στρατιώτης βαπτισθεὶς μυριάκις εἰς τὸ πῦρ τῆς μάχης καὶ εἰθισμένος τόσον ὥστε ν' ἀποτολμᾷ παιγνίδι μὲ τὰς σφαίρας. Ἐνῷ ἡ Ἀνθὴ ἦτο νεοσύλλεκτος ἐν σπουδῇ, μεταξὺ βαναύσων ὕβρεων γυμνασθεὶς διὰ τὸν πόλεμον, τρέμων τοὺς ἀνωτέρους του περισσότερον τῶν σφαιρῶν καὶ εἰς τὸν πρῶτον πυροβολισμὸν ἀνατινασσόμενος εἰς φυγήν. Διὸ μόλις ᾐσθάνθη τὰς πρώτας ὠδῖνας ἔντρομος καὶ ἄπελπις ἔστρεψε τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς τὸν ἄνδρα, τὸν ὁποῖον ἐγνώριζε ἀδιαφοροῦντα ἐπίσης. Διὰ πρώτην φορὰν σήμερον κατενόει ὅτι ἐκεῖνος ὁ Νικολὸς ἦτο ὁ καλλίτερος φίλος ἀπὸ τοῦ ἠδύνατο ν' ἀναμένῃ τὴν μεγίστην συνδρομήν. Ἐκάλεσεν εὐθὺς τὴν Γκόλλε, τὴν μικρὰν παιδίσκην, ἣν ἐκληρονόμησε παρὰ τῆς μητρός της σχεδὸν ὅπως καὶ τὴν κοφίναν τοῦ πλυταρίου καὶ τὴν ἔστειλεν ἐν σπουδῇ πρὸς τὸν Νικολὸν νὰ τῷ εἴπῃ τὴν κατάστασιν τῆς γυναικός του.

— Τί μὲ θέλει;... ἂς κάμῃ ὅπως κάμῃ... ἔχω δουλειά!...

Ὁ Νικολὸς ἔμεινεν ἀπαθὴς εἰς τὴν εἴδησιν τῆς κορασίδος. Ἄ! εἶχε δουλειὰν ἡ ἐμπορικὴ ἐξοχότης τῆς κωμοπόλεως· ἦσαν ἐκεῖ τόσοι ἀγορασταί· ἔμενον ἀνεκτέλεστοι τόσαι παραγγελίαι! Ἰδοὺ μία τοῦ Στρατσίνου τοῦ ἐμπορίσκου Τραγανᾶ, ἀποτελουμένη ἀπὸ ἑκατοντάδα δραμίων πεπέρεως, ὀκάδας σακχάρεως καὶ ὀρύζης, μέτρων τινων σησάμου κ' ἑνὸς δέματος στρατσοχάρτου. Πῶς νὰ τὴν ἀφήσῃ ἀνεκτέλεστον ἐνῷ ὁ πελάτης ἐβιάζετο νὰ φθάσῃ ἐνωρὶς εἰς τὸ χωρίον του καὶ μεταπωλήσῃ τὰς προμηθείας του εἰς τοὺς χωρικούς, οἵτινες εἶχον ἀνάγκην αὐτῶν διὰ τὰς ἑορτάς; Ζημιοῦται ὁ ἄνθρωπος ἐκ τούτου, ζημιοῦται καὶ ὁ Νικολός, διότι πλέον δὲν ἀγοράζει ὁ ἐμπορίσκος τὰ εἴδη του ἐκ τοῦ καταστήματός του. Κοιλοπονᾷ ἡ γυναῖκα του· ἂς κάμῃ ὅπως κάμῃ!...

Ἡ Ἀνθὴ ἀκούσασα τὴν ἀπάντησιν τοῦ ἀνδρός της ἐξετραχύνθη εἰς φοβερὰν ἀγανάκτησιν.

— Νὰ 'ς τὰ μάτια μου!.. ἐφώναξεν ἀγριωπὴ καὶ βάναυσοι βλασφημίαι ἐξέρρευσαν τοῦ στόματός της ἀκράτητοι κατὰ τοῦ Νικολοῦ ὡς ἀπὸ καμμίαν τελματώδη πηγὴν βρωμερὰ νάματα... Ὢ ἦτο πλέον γυνὴ ἡ λυγερή!

Αἴφνης θόρυβος καὶ φωναὶ ἠκούσθησαν εἰς τὴν κλίμακα τῆς οἰκίας. Ἡ Ἀνθὴ ὡς νὰ προεμάντευσε κακόν τι ἔσπευσεν εὐθὺς ἔξω. Ἀλλ' εἰς τὸ ἀλγεινὸν θέαμα, ὅπερ παρέστη πρὸ τῶν ὀφθαλ-

Digitized by Google

μῶν της ἡ γυνὴ ἐξηπλώθη ἐπὶ τοῦ δαπέδου, ῥήξασα φοβερὰν κραυγήν.

— Τὸν ἄνδρα μου!....

Ναὶ ὁ ἄνδρας της, ὁ Νικολὸς Πικόπουλος μετεφέρετο ἐπὶ ἑδράνου, ἡμιθανὴς καὶ αἱμόφυρτος εἰς τὴν οἰκίαν του. Ἐνῷ ἠσχολεῖτο νὰ συμπληρώσῃ τὰς παραγγελίας τοῦ ἐμπορίσκου καὶ ἐπὶ τοῦ πάγκου του ὄρθιος προσεπάθει νὰ καταβιβάσῃ βαρὺ δέμα στουποχάρτου ἀπὸ ὑψηλοῦ ῥαφίου, παρεπάτησε κ' ἔπεσε χαμαί. Ἀλλὰ κατὰ τὴν πτῶσιν τοῦ βαρέος σώματός του ἐθραύσθη ἡ κνήμη τοῦ δεξιοῦ ποδός, τὸ δὲ δέμα πεσὸν κατεπλήγωσε τὴν κεφαλήν του. Ἤδη ἀνεβίβασαν αὐτὸν εἰς τὴν οἰκίαν, τὸν ἐξήπλωσαν γογγύζοντα ἐπὶ τῆς κλίνης καὶ ὁ ἰατρὸς προσεπάθει νὰ τῷ παράσχῃ τὰς πρώτας βοηθείας. Ὁ Νικολὸς συνελθὼν καὶ κατανοήσας τὴν κατάστασίν του ἤρχισε ν' ἀπελπίζεται.

— Ὤχ, ὁ μαῦρος!.. θὰ πεθάνω, θὰ πεθάνω!..

Ἔστρεψε τὸ βλέμμα ἀλλὰ μὴ ἰδὼν πλησίον τὴν γυναῖκα του κατελήφθη ὑπὸ παραπόνου καὶ ἤρχισε νὰ κλαίῃ. Τόρα κατενόει καὶ οὗτος ὅτι μόνη ἡ Ἀνθὴ ἦτο εἰς θέσιν νὰ τῷ δώσῃ τὸ θάρρος καὶ τὴν ἐλπίδα τῆς ζωῆς. Οὔτε ὁ ἰατρός, οὔτε τὰ ἄλλα πέριξ του παριστάμενα φιλικὰ πρόσωπα ἦσαν ἱκανὰ ν' ἀπαλύνουν τοὺς πόνους του, νὰ φυγαδεύσουν τὰς μαύρας σκέψεις του, νὰ ἀνδρίσουν τὴν ψυχήν του εἰς τὰς περιπετείας, παρὰ μόνη ἡ γυναῖκά του μὲ μίαν ἐπίθλιψιν τῆς χειρός, μ' ἕνα της χαμόγελο, μ' ἕνα βλέμμα. Κ' αἴφνης συλλογισθεὶς τὴν σκηνὴν τοῦ καταστήματος, ὅτε ἀπέπεμψεν ἀπόνως τὴν παιδίσκην, καὶ ἤκουσεν ἀδιαφόρως τῆς γυναικός του τὰς ὠδῖνας· ἐπίστευσεν ὅτι πρὸς τιμωρίαν ἡ Ἀνθὴ δὲν ἤρχετο ἤδη πλησίον του, ὅτι χαιρεκακοῦσα διὰ τὸ πάθημά του τὸν ἄφινε μόνον κ' ἔρημον, πρὸς ἐκδίκησιν.

— Ἀνθή, γυναικοῦλά μου, ποῦ ἦσαι.... μὴ μ' ἀφίνῃς ἔρμον τὸν κακομοίρη!.... ὠλόλυζε.

Κ' ἐξελάμβανε τῷ ὄντι ὅτι ἦτο ἔρημος, ἀπερριμμένος εἰς μίαν τάφρον ὡς σκύλος ἀγωνιῶν, κ' ἐμεταμελεῖτο οἰκτρῶς διὰ τὴν πρᾶξίν του καὶ δὲν ἤθελε κανένα νὰ γνωρίσῃ τῶν τόσων ἐν τῷ δωματίῳ, ἀλλὰ μόνον ἔκλαιε τὴν ἐγκατάλειψιν τῆς γυναικός του...

Αἴφνης φωναὶ θορυβώδεις ἠκούσθησαν ἐκ τοῦ παρακειμένου δωματίου. Ἀλεπάλληλα καὶ θυμώδη οὐὰ ἐμαρτύρουν ὅτι ἡ οἰκογένεια Πικοπούλου ηὔξησε κατὰ ἓν ἄτομον, μικρὸν καὶ ἀδύνατον πλάσμα, τὸ ὁποῖον ὅμως ἀπὸ τοῦδε εἶχεν ἀπαιτήσεις· τοῦ πατρὸς ἡ ὀδυνηρὰ μορφὴ ἐξιλαρύνθη εὐθύς· μειδίαμα ἀνεφάνη ἐπὶ τῶν ὠχρῶν χειλέων του καὶ λησμονῶν τοὺς πόνους ἀνέκραξε μὲ συντετριμμένην ἀλλὰ περιπαθῆ φωνήν·

— Ἀνθή... παιδί μου!...

Τῷ ὄντι ἡ Ἀνθὴ ἐγέννησε παιδίον εἰς τὸν Νικολόν. Ἡ λιποθυμία ἐκείνη ἐπὶ τῇ θέᾳ τοῦ συζύγου της ἐν τοιαύτῃ καταστάσει μετέφερεν αὐτὴν ἀκόπως καὶ ἀβλαβῶς εἰς τὴν θέσιν τῆς μητρός.

Ἕπεται συνέχεια Α. ΚΑΡΚΑΒΙΤΣΑΣ.

ΜΕΤΑΞΥ ΟΛΥΜΠΟΥ ΚΑΙ ΟΣΣΗΣ

[Σημειώσεις ἀξιωματικοῦ]

Συνέχεια καὶ τέλος· ἴδε σελ. 65

Ε'.

Λάσπη καὶ πάλιν λάσπη.—Τὸ βορειότερον ἄκρον τοῦ Ἑλληνικοῦ βασιλείου.—Ἐπάνοδος.—Τὰ Τέμπη σεληνοφώτιστα.

Ὁ Πηνειὸς ἐξερχόμενος τῶν Τεμπῶν πλατύνεται βαθμηδὸν πρὸς τὰς ἐκβολάς του διατρέχων πεδιάδα, ἥτις ἀπὸ αἰώνων ἐσχηματίσθη καὶ σχηματίζεται διὰ προσχώσεων. Τὸ ἑλῶδες καὶ ἀμμόχωστον ἔδαφος αὐτῆς χρησιμεύει ἐν μέρει μὲν διὰ τὴν καλλιέργειαν ἀρκετοῦ ἀραβοσίτου, ὀλιγωτέρου σίτου καὶ τινων ὑδροχαρῶν φυτῶν, ἐν μέρει δὲ διὰ τὴν βοσκὴν τῶν βοῶν τῶν πέριξ χωρίων, ἐξ ὧν διεκρίνομεν ἀμέσως πρὸς δεξιὰ τὸ Λασποχῶρι. Βαδίζων ἐπὶ τοῦ ἀληθῶς λασποτόπου τούτου, ἀνὰ μέσον θάμνων καὶ ἀγρῶν καὶ ἀνηλεῶς δερόμενος ὑπὸ τῶν φλογερῶν ἀκτίνων τοῦ θεσσαλικοῦ ἡλίου, παρέβαλλον μελαγχολικῶς τὴν πρῴην καὶ νῦν θέσιν μας καὶ δὲν εἶχα διάθεσιν νὰ θαυμάσω τὴν μονότονον θέαν τῆς πεδιάδος, ἥτις οὐδὲν τὸ ἐνδιαφέρον παρουσιάζει διὰ τὸν ὁδοιπόρον, ὅστις δὲν ἔχει ἀγροὺς νὰ θερίσῃ ἢ βόας νὰ θρέψῃ. Μόνη προσείλκυσε τὴν προσοχήν μας δεκάτοξος βυζαντινὴ γέφυρα, ἧς τὸ πλεῖστον μέρος κεῖται ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὄχθης τοῦ ποταμοῦ ἐν τῇ ξηρᾷ· διότι ὁ Πηνειὸς μεταβαλὼν κοίτην ἐγκατέλιπεν αὐτὴν ἄχρηστον παρασύρας μάλιστα καὶ τὸ ὑποσκαφὲν δεξιὸν ἀκρόβαθρόν της.

Βραδέως συρόμενοι ἐπὶ τοῦ λασπώδους ἐδάφους καὶ πολλάκις εἰσερχόμενοι εἰς τὸ ὕδωρ τῶν ἀπαντώντων ῥυάκων, μετὰ δίωρον καὶ πλέον πορείαν εἰσήλθομεν εἰς πυκνότατον δάσος ἐκ παλιουριῶν, τουτέστι ἀκανθωδῶν δενδροειδῶν θάμνων, εἰς τοὺς κλῶνους τῶν ὁποίων πολλὰ ἐνθύμια ἐκ τῶν ἐνδυμάτων μας ἀφήσαμεν, ἐνῷ τὰ ἴχνη τῶν θωπειῶν των ἔμειναν ἐπὶ τοῦ προσώπου καὶ τῶν χειρῶν μας ἐπὶ πολλὰς κατόπιν ἡμέρας. Εὑρισκόμεθα ἤδη ἐπὶ τῆς θέσεως τοῦ Καραλῆ ἢ Καραλὶκ— Δερβέν, ἥτις γνωρίζεται ἐκ τῶν ὀρθῶν ἔτι ἐρειπίων τοῦ κατὰ τὰ συμβάντα τοῦ 1882 πυρποληθέντος Τουρκικοῦ στρατιωτικοῦ σταθμοῦ.

Ἀπὸ τῶν προπόδων τοῦ καταφύτου λόφου,

Digitized by Google

ὑφ' ὃν κεῖται τὸ ἐρείπιον τοῦτο, καὶ μέχρι τῆς θαλάσσης ἐκτείνεται ἑλῶδες δάσος ἐκ δρυῶν, πτελεῶν καὶ πλατάνων, ἀδιάβατον ἐντελῶς ἕνεκα τῶν τελμάτων καὶ τῶν μεταξὺ τῶν δένδρων ἀδιαχωρίστως συμπεπλεγμένων βάτων καὶ παλιουριῶν. Ἡ ὁδὸς ἀκολουθεῖ τοὺς πρόποδας τῶν λόφων, ἀφίνουσα δεξιὰ τὸ ἕλος, ἐν ᾧ πολλάκις ἐν τούτοις ἐμπλέκεται. Μετὰ ἐπίπονον δρόμον ἡμισείας ὥρας ἀπὸ τοῦ Καραλῆ — Δερβὲν ἐφθάσαμεν τέλος εἰς Τρία Πλατάνια τὸν τελευταῖον πρὸς ἀνατολὰς σταθμὸν τῆς ὁροθετικῆς γραμμῆς, ἢ ἐν ἄλλαις λέξεσι τὴν βορειανατολικωτέραν γωνίαν τοῦ Ἑλληνικοῦ βασιλείου. Ἐκεῖθεν ἡ ὁδὸς διερχομένη τὸ σύνορον διευθύνεται εἰς Κατερίνην, συνδέουσα οὕτω τὴν Ἑλλάδα πρὸς τὴν ἀνατολικὴν παραλίαν τῆς Μακεδονίας.

Ἡ θέσις Τρία Πλατάνια—ἂν καὶ ἐγὼ παρετήρησα περὶ αὐτὴν ὄχι τρεῖς ἀλλ' ἑκατοντάδας πλατάνων—ἀπέχει μόνον πέντε λεπτὰ ἀπὸ τῆς παραλίας τοῦ Θερμαϊκοῦ κόλπου, ἀλλ' ἕνεκα τοῦ ἑλώδους δάσους, τὸ ὁποῖον τὴν χωρίζει ἀπ' αὐτῆς, ἡ θάλασσα εἶνε σχεδὸν ἀπροσπέλαστος. Λέγεται ὅτι ἀπὸ τῶν ὑπὲρ τὴν θέσιν ταύτην βουνῶν φαίνεται ὁ Ἄθως, τινὲς μάλιστα προσθέτουσι καὶ ἡ θέσις τῆς Θεσσαλονίκης, ἐγὼ ὅμως ἀνελθὼν μέχρις ὕψους τινος δὲν ἠδυνήθην νὰ ἴδω εἰμὴ τὴν Κασσάνδραν καὶ τὰ ὄρη τῆς βορείου Χαλκιδικῆς, ἐπίσης δὲ καθαρώτατα καὶ τὸ φρούριον Πλαταμῶνος, ὅπερ ἄλλως δὲν ἀπέχει ὑπὲρ τὴν ὥραν.

Ἐν τούτοις μὲ τὰς περιπλανήσεις μας ἐπὶ τῶν θέσεων τούτων ἡ ἡμέρα ἐπλησίαζεν εἰς τὸ τέρμα της, καὶ ἐπειδὴ δὲν εἴχαμεν διάθεσιν νὰ δοκιμάσωμεν τὰς τέρψεις νυκτερινῆς πορείας διὰ τῆς ἑλώδους πεδιάδος, ἀπεχαιρετήσαμεν τοὺς καλοὺς εὐζώνους καὶ ῥίψαντες ὕστατον βλέμμα ἐπὶ τῶν λόφων ἐκείνων, ὧν αἱ ἀνατολικαὶ πλευραὶ ἤρχιζαν νὰ σκιάζωνται ἐπαισθητῶς, ἀνεχωρήσαμεν.

Ὁ ἥλιος εἶχε πρὸ πολλοῦ ἐγκαταλείψῃ τὸ στερέωμα ὅτε διήλθομεν αὖθις διὰ τῆς πηγῆς τῆς Ἀφροδίτης, ἥτις καλυπτομένη ἤδη ὑπὸ τοῦ πέπλου τῆς νυκτός, προσεκτήσατο κάλλος μυστηριωδέστερον καὶ μᾶλλον ἐπαγωγόν. Διηρχόμεθα δὲ πρὸ τοῦ Κάστρου τῆς Ὡριᾶς, ὅτε ἡ σελήνη ἀνατείλασα ὑπὲρ τὴν Ὄσσαν κατεφώτισε βαθμηδὸν τὴν μίαν πλευρὰν τῶν Τεμπῶν, τῶν ὁποίων ἡ θέα τὴν σεληνοφεγγῆ καὶ χλιαρὰν ἐκείνην ἑσπέραν ἦτο ἐξαισία. Δὲν θὰ πειραθῶ νὰ περιγράψω τὴν ἀπερίγραπτον μαγείαν τῶν ἀντιθέσεων τοῦ φωτὸς καὶ τῆς σκιᾶς ἐπὶ τῶν ἀπορρώγων ἐκείνων βράχων, συνδυαζομένων πρὸς τὸν σκοτεινὸν ὄγκον τῶν πετρῶν καὶ τῶν ὑπερυψήλων δένδρων τῆς ἀφωτίστου πλευρᾶς, ἀναμέσῳ τῶν ὁποίων ὁ Πηνειὸς ἐκύλιε τὸν χυτὸν ἄργυρόν του μυριοτρόπως ἀντανακλῶντα τὰς ἀκτῖνας τῆς σελήνης. Ἐβαδίζομεν σιωπηλοί, ὡς ἂν ἐφοβούμεθα μὴ ταράξωμεν τὴν ἁρμονίαν τῶν ἤχων τῆς νυκτός, ἐν τῇ ὁποίᾳ ὁ ῥόχθος τοῦ ῥεύματος τοῦ ποταμοῦ ἐπεκράτει, διακοπτομένην ἐνίοτε ἀποτόμως ὑπὸ τῶν ὀξέων κρωγμῶν τῶν νυκτοβίων πτηνῶν ἅτινα ἀνίπταντο βαρέως πρὸ τῶν ποδῶν μας. Πολλάκις ἐσταματήσαμεν διὰ νὰ ἀκροασθῶμεν τὸ μεμακρυσμένον ᾆσμα βοσκοῦ, τὸ ὁποῖον ἐφαίνετο κατερχόμενον ἀπὸ ἀδιαγνώστου ὕψους, διότι αἱ ὑψηλαὶ πλευραὶ τῆς κοιλάδος, ἐφ' ὧν οἱ βοσκοὶ εἶχον τὰ ποιμνιοστάσιά των, ἐν τῷ ἡμίφωτι τῆς νυκτὸς ἐφαίνοντο ἀνερχόμεναι εἰς καταπληκτικὰ ὕψη.

Ὑπὸ τὰς ἐντυπώσεις τῶν φανταστικῶν εἰκόνων τοῦ δρόμου ἐκείνου διατελοῦντες ἐφθάσαμεν εἰς Μπαμπᾶ. Ἡ ἀπογοήτευσις ὑπῆρξε πλήρης. Ἀλλὰ δὲν ἐπιθυμῶ νὰ καταστρέψω τὰς τελευταίας ταύτας ἐντυπώσεις καὶ παραιτοῦμαι τῆς περιγραφῆς τῆς ἐν τῷ ξενῶνι διανυκτερεύσεως. Ἀπεκοιμήθημεν μὲ τὰ ὡραιότερα ὄνειρα καὶ ἐξυπνήσαμεν μὲ τὰς διαθέσεις Χασάν, ὥστε καὶ ἄκοντες ἐσκεπτόμεθα τὸ τοπούζιον τοῦ μακαρίᾳ τῇ λήξει δερβίσῃ.

Ἐὰν ποτε, ἀναγνῶστα, εὐκαιρήσῃς μὴ λησμόνει ὅτι ἀπὸ Πειραιῶς εἰς Βῶλον ταξείδιον εἶνε κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ θέρους ἓν τῶν ὡραιοτάτων τῆς Ἑλλάδος. Ἐκ Βώλου ὁ σιδηρόδρομος ἐντὸς τριῶν σχεδὸν ὡρῶν σὲ φέρει εἰς Λάρισαν, ἐκεῖθεν δὲ — πάντοτε τὸ θέρος—δύνασαι νὰ μεταβῇς εἰς Μπαμπᾶ δι' ἁμάξης ἐντὸς τριῶν ἢ τεσσάρων ὡρῶν.

Ἐπισκέφθητι τὰ Τέμπη καὶ εἶμαι βέβαιος ὅτι θὰ οἰκτίρῃς τὴν ἀνωτέρω ὠχροτάτην σκιαγραφίαν των.

Κ. Γ. Κ.

Η ΑΓΑΠΗ ΜΟΥ

Ἴσως μιὰ 'μέρα, κόρη μου,
Κ' ἐσὺ μὲ λησμονήσῃς,
Μὰ ἐγὼ τ' ἀχνό σου πρόσωπο
Ποτὲ δὲ λησμονῶ.
Ἴσως μιὰ 'μέρα, κόρη μου,
Κ' ἐσὺ θὰ μὲ μισήσῃς,
Καὶ μ' ὅλο αὐτὸ τὸ μῖσός σου
Ἐγὼ θὰ σ' ἀγαπῶ.

Σ' ἀγάπησα, σ' ἀγάπησα,
Σκληρότατο κοράσι·
Σοῦ ἐχάρισα τὴ νιότη μου,
Σοῦ ἐχάρισα τὸ νοῦ.
Κ' ἐγὼ μὲ τὴν ἀγάπη μου
Τί ἐ·έρδησα 'ς τὴν πλάσι;
Τὸ μῖσος μόνο ἀπόκτησα
Ἀκόμη ἑνὸς θνητοῦ.

Στεφανος Μαρζωκης.

Digitized by Google

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΤΑΡΑΧΗ ΕΝ ΝΑΞΩ

[1653]

Ἀπὸ τῆς καταλύσεως τῆς βυζαντινῆς ἐν Νάξῳ κυριαρχίας (1207), καὶ τῆς ἱδρύσεως τοῦ Φραγκικοῦ δουκάτου, ἡ τῶν δουκῶν δυναστεία ἤρξατο ἐπιδρῶσα καὶ ἐπὶ τῆς Ἐκκλησίας, διὰ τῆς ἀποστολῆς Λατίνου ἱεράρχου ἐν τῇ νήσῳ ταύτῃ· παρέμεινε δὲ ἡ Ἀνατολικὴ Ἐκκλησία τῆς Νάξου ἐπὶ μακρὰν σειρὰν ἐτῶν ἀκέφαλος, ἄναρχος, ἐστερημένη ἐκκλησιαστικῆς προστασίας, καὶ συνεπῶς κύπτουσα ὑπὸ τὸ κράτος καὶ τὴν ἀρχὴν τῆς Δυτικῆς.

Μετὰ τὴν ὑποταγὴν ὅμως τῶν δουκῶν εἰς τοὺς Ὀθωμανοὺς (1537), ὅτε καὶ τὸ γόητρον τοῦ Φραγκισμοῦ εἶχε καταπέσῃ, οἱ ὑποτελεῖς οὗτοι τῆς νήσου δυνάσται ἀναγκαζόμενοι νὰ φέρωνται ἠπιώτερον πρὸς τὴν Ἀνατολικὴν Ἐκκλησίαν ἐδέχοντο καὶ Ἕλληνας ἱεράρχας, καὶ οὕτως ἡ Ἐκκλησία αὕτη ἀνέκτησεν ἐν μέρει τὴν προτέραν αὐτῆς ἰσχύν

Αἱ δύο Ἐκκλησίαι κατὰ τὸ μακρὸν τοῦ τουρκικοῦ ζυγοῦ χρονικὸν διάστημα διακοσίων ὀγδοήκοντα τεσσάρων ἐτῶν (1532—1821) κατὰ τὸ φαινόμενον μόνον ἔζησαν ἐν εἰρήνῃ καὶ ἁρμονίᾳ, διότι ἀφ' ἑνὸς μὲν ὑπερεῖχεν εἰσέτι ἡ Δυτικὴ Ἐκκλησία τῆς Ἀνατολικῆς κατά τι, ἕνεκα λόγων οὓς παραλείπω τανῦν νὰ ἐκθέσω ὡς ἀλλοτρίων τῆς παρούσης ὑποθέσεως, ἀφ' ἑτέρου δὲ ὁ τουρκικὸς ζυγὸς ὅστις ἐπὶ τοσαῦτα ἔτη ἀδιακρίτως ἐπίεζε τὸν τράχηλον Ἀνατολικῶν τε καὶ Δυτικῶν, ἠνάγκαζεν ἀμφοτέρους νὰ καταπνίγωσι πᾶν αἴσθημα θρησκευτικοῦ φανατισμοῦ, καὶ νὰ θηρεύωσιν ἐκ παντὸς τρόπου τὴν διατήρησιν ἀμοιβαίας ἀγάπης, διότι δι' αὐτῆς καὶ μόνης ἤλπιζον ὅτι θ' ἀπεσόβουν πάντα κίνδυνον, ὅστις ἠδύνατο τυχὸν νὰ ἐπέλθῃ κατ' αὐτῶν ἐκ μέρους φιλυπόπτων δεσποτῶν. Ἐντεῦθεν δὲ ἡ ἐπικρατήσασα τότε μεταξὺ τῶν χριστιανῶν ἀμφοτέρων τῶν δογμάτων ἀμοιβαία ὑποστήριξις καὶ ἁρμονία.

Ἡ ἁρμονία ὅμως αὕτη, ἅτε ὑπὸ τῆς ἀνάγκης ὑπαγορευομένη, διεσπᾶτο ἐνίοτε καὶ τότε συνέβαινον ταραχαί, αἵτινες ἀναλόγως τῶν προκαλούντων αὐτὰς αἰτίων διήρκουν ἐπ' ὀλίγον ἢ ἐπὶ πολύ. Ἔρχομαι δὲ νῦν νὰ ἐκθέσω τί συνέβη μεταξὺ τῶν δύο Ἐκκλησιῶν ἐν Νάξῳ τῷ 1653 ἀφορμῆς δοθείσης ἔκ τινος βιβλίου συγγραφέντος κατὰ Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ.

Ὁ Γρηγόριος Παλαμᾶς, ὡς γνωστόν, ἐγεννήθη ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐν ἔτει 1296 ἐκ πατρὸς συγκλητικοῦ Κωνσταντίνου ὀνομαζομένου καὶ ἐκ τῆς Ἀσίας ἕλκοντος τὸ γένος· ἑπταετὴς ἀπορφανωθεὶς τοῦ πατρὸς ἀνετράφη καὶ ἐξεπαιδεύθη ἐν ταῖς βασιλείοις αὐλαῖς Ἀνδρονίκου Παλαιολόγου τοῦ πρεσβυτέρου, ἃς μετὰ ταῦτα καταλιπὼν μετέβη εἰς Ἄθω τὸν ἀσκητικὸν βίον ἐπὶ πολλὰ ἔτη ἐκεῖ ὑπερχόμενος. Παρέστη εἰς τὰς ἐν Κωνσταντινουπόλει συγκροτηθείσας συνόδους κατὰ Βαρλαὰμ τοῦ Καλαβροῦ (1341) καὶ Πέτρου Ἀκινδύνου (1347), ἐν ἔτει δὲ 1349 προεχειρίσθη εἰς ἀρχιεπίσκοπον Θεσσαλονίκης ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου τῆς Κωνσταντινουπόλεως Ἰσιδώρου καὶ πολλὰ συγγράψας ἀπέθανεν ἐν ἔτει 1360.

Ἐκ τῶν συγγραμμάτων αὐτοῦ σημειοῦμεν ἐνταῦθα μόνον τὰ ἑξῆς: 1) *Λόγος ἀποδεικτικὸς πρῶτος, ὅτι οὐχὶ καὶ ἐκ τοῦ υἱοῦ, ἀλλ' ἐκ μόνου τοῦ πατρὸς ἐκπορεύεται τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον.* 2) *Λόγος δεύτερος, περὶ τῆς ἐκπορεύσεως τοῦ ἁγίου πνεύματος ὅτι οὐχὶ καὶ ἐκ τοῦ υἱοῦ καὶ πρὸς τὰ παρὰ τῶν Λατίνων ἐκ τῆς θείας Γραφῆς εἰς συνηγορίαν αὐτῶν δῆθεν προτεινόμενα.* Οἱ λόγοι οὗτοι συνετάχθησαν ἐν Κωνσταντινουπόλει τῷ 1355, ἐδημοσιεύθησαν δ' ἐν ἔτει 1624 ἐν Λονδίνῳ καὶ τὸ 1623 ἐν Κωνσταντινουπόλει. 3) *Ὅτι οἱ Λατῖνοι λέγοντες καὶ ἐξ υἱοῦ τὸ Πνεῦμα οὐκ ἔχουσι διαφυγεῖν τοὺς ἐγκαλοῦντας αὐτοῖς, ὅτι τοῦ ἑνὸς Πνεύματος δύο λέγουσιν ἀρχὰς καὶ ὅτι τοὺς Θεολογικοὺς συλλογισμοὺς ἀποδεικτικοὺς μᾶλλον δεῖ καλεῖν ἢ διαλεκτικούς.* 4) *Ἐπὶ Λατίνων συντομία.* Ἀπόκειται ἐν χειρογράφῳ ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τοῦ Ταυρίνου δημοσιευθεῖσα ἐν τῇ ἀναγραφῇ τῶν χειρογράφων τῆς βιβλιοθήκης (Codices manuscr. Regii Taurini μέρ. I. p. 281-282). 5) *Εἰς τὴν σεπτὴν Μεταμόρφωσιν τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐν ᾗ παράστασις ὅτι τὸ κατ' αὐτὴν φῶς ἄκτιστόν ἐστι· Λόγος α'.* καὶ 6) *Ὁμιλία εἰς τὴν αὐτὴν τοῦ Κυρίου σεπτὴν μεταμόρφωσιν ἐν ᾗ παράστασις ὡς εἰ καὶ ἄκτιστόν ἐστι τὸ κατ' αὐτὴν θειότατον φῶς, ἀλλ' οὐκ ἔστιν οὐσία Θεοῦ· Λόγος β'.* Τὰ δύο ταῦτα ἐδημοσιεύθησαν ὑπὸ Combefis ἐν τοῖς Auctorium Novissimum ἐν Παρισίοις τῷ 1672 (Μέρος 6' σελ. 106 καὶ ἑξῆς), Λατινικὴ δὲ μετάφρασις ἐδημοσιεύθη εἰς Λυὼν τῆς Γαλλίας ἐν τῇ Bibliotheca Patrum τῷ 1677.

Ἐν συντόμῳ ἐξέθηκα ἀνωτέρω τὰ κατὰ Γρηγόριον Παλαμᾶν, ἐκτενέστερόν πως ἀναγράψας τὰ περὶ τῶν συγγραμμάτων του, διότι ταῦτα ἐγένοντο ἀφορμὴ καὶ εἰς τοὺς μετέπειτα χρόνους τοῦ νὰ συγγράψωσι διάφοροι περὶ τῶν δοξασιῶν αὐτοῦ.

Περὶ τὰ μέσα λοιπὸν τῆς δεκάτης ἑβδόμης ἑκατονταετηρίδος Ἰησουΐτης τις Φραγκίσκος Ρο-

Digitized by Google

σιέρος καλούμενος καὶ εἰς τὴν ἐν Θήρᾳ Μονὴν τῶν Ἰησουιτῶν ἀνήκων, συνέγραψε καὶ οὗτος κατὰ Παλαμᾶ βιβλίον τι καὶ ἀφοῦ ἔθεσεν αὐτὸ εἰς κυκλοφορίαν ἐν Θήρᾳ καὶ προὐκάλεσε πολλὰ δυσάρεστα ἐπεισόδια ἐν τῇ νήσῳ ἐκείνῃ, μετέβη εἰς Νάξον καὶ διὰ τῆς διαδόσεως τῆς συγγραφῆς του ἐγέννησε ταραχήν, ἥτις ἔλαβε μείζονας διαστάσεις τῆς ἐν Θήρᾳ. Ἀτυχῶς ἐλλείψει εἰδήσεων δὲν δυνάμεθα νὰ γνωρίσωμεν ἀκριβῶς τὰ κατὰ τὴν ὑπόθεσιν ταύτην ἀγνοοῦντες τὸ βιβλίον τοῦ Ῥοσιέρου καὶ σχετικόν τι περὶ τοῦ Ἰησουίτου αὐτοῦ. Ἐξ ἑτέρας συγγραφῆς «*Τάργα τῆς πίστεως τῆς ρωμαϊκῆς Ἐκκλησίας*» ἐπιγραφομένης καὶ ἐκδοθείσης ἐν Παρισίοις τῷ 1658 ὑπὸ τοῦ Ἰησουίτου Φραγκίσκου Ῥιχάρδου τεκμαίρεταί τις ὅτι ἡ τοῦ εἰρημένου Ῥοσιέρου συγγραφὴ ἐπραγματεύετο περὶ τῆς τοῦ ἀκτίστου φωτὸς δοξασίας τοῦ Παλαμᾶ. Τὸ βιβλίον τοῦτο, ἡ «Τάργα» δηλονότι, περιγράφον τὰ κατὰ τὸ ἔτος 1649 ἐν Θήρᾳ συμβάντα, λέγει ἐπὶ λέξει τάδε· «Ετει κυρίου αχμθ' εἰς τὸ νησὶ τῆς Σαντειρήνης, ὁποῦ ὀνομάζετο ἔμπροσθεν Θήρα, κάποιοι ἀπὸ τοὺς ἄρχοντας Ρωμαίους ἐρώτησαν ἕνα ἀπὸ τοὺς πατέρες τῆς ἑταιρίας τοῦ Ἰησοῦ τί ἔπρεπε νὰ πιστέψουν διὰ τὸ δόγμα τοῦ Γρηγορίου Παλαμᾶ περὶ τοῦ ἐνδόξου φωτὸς τῆς μεταμορφώσεως τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ ἂν ἦτον ὁ Παλαμᾶς ἅγιος· ὁ πατέρας ὡμολόγησε καὶ οὐκ ἠρνήσατο καὶ ὡμολόγησεν, ὅτι οὐκ ἔστιν ἅγιος ὁ Παλαμᾶς καὶ ὅτι τὸ δόγμα του περὶ τοῦ ἀκτίστου φωτὸς, ἦτον αἱρετικόν· καὶ τὸ ἀπόδειξε λόγῳ καὶ γράμματι· οἱ φρονιμώτεροι ἐπίστεψαν εἰς τὰ λόγια του· ἀμὴ οἱ περισσότεροι ἐθύμωσαν καὶ θυμωμένοι ἐξέβρισαν τὸν πατέρα καὶ εἶχαν ὄρεξιε νὰ τὸν σκοτώσουν κτλ.» [1])

Τὰ μόνα ὅσα γνωρίζομεν περὶ τῶν ἐν Νάξῳ συμβάντων εἰσὶ σημειώματά τινα ἐν παλαιῷ κώδικι τῆς Μονῆς τῶν ἐν Νάξῳ Πατέρων Καπουτσίνων ἐν Γαλλικῇ γλώσσῃ γεγραμμένα, καὶ ἐπιστολιμαῖον ἔγγραφον τοῦ 1653 ἐν Ἰταλικῇ γλώσσῃ, ἐν τῷ αὐτῷ δὲ κώδικι κατεχωρισμένον, καὶ ἐπιστελλομένον τῷ Μάρκῳ Ἀντωνίῳ da Carbenedulo, Γενικῷ ἐν Ῥώμῃ Commessario e Procuratore τοῦ Τάγματος τῶν Πατέρων Καπουτσίνων.

Τὸ ἔγγραφον τοῦτο, εἰ καὶ δὲν φέρει ὄνομα συντάκτου, φαίνεται ὅμως γραφὲν ὑπὸ τοῦ τότε προϊσταμένου τῶν ἐν Νάξῳ Καπουτσίνων Πατρὸς Μαρτίνου de Compiegne.

Μετάφρασιν τῶν τε σημειώσεων καὶ τοῦ ἐν λόγῳ ἐγγράφου παρατίθημι ὧδε: « 1653. Τὴν 19 [Φεβρουαρίου] ἐγένετο ὁ μέγας πάταγος τῶν Ἀνατολικῶν κατὰ τῶν πατέρων Ἰησουιτῶν ἕνεκα βιβλίου τινὸς τὸ ὁποῖον συνέγραψεν ὁ ἐκ τοῦ Τάγματος τούτου πατὴρ Φραγκίσκος Ῥοσιέρος κατὰ Παλαμᾶ, καὶ τὸ ὁποῖον ἔδοσε ν' ἀντιγράψωσιν Ἀνατολικοί τινες παῖδες. Καὶ σημειώσατε ὅτι ἐγνωστοποίει τὸ βιβλίον τοῦτο εἰς τοὺς λαϊκούς, τουτέστιν εἰς τὸν *Σταμάτην*, ὅστις τὸ ἐπεδείκνυεν εἰς τοὺς Ἀνατολικοὺς χωρὶς νὰ εἶνε ἐγκεκριμένον. Σημειωτέον ἐπίσης ὅτι παρ' Ἕλλησι λογίζεται ὁ Παλαμᾶς οὗτος ἅγιος ὅθεν καὶ μνημονεύουσιν οὗτοι αὐτοῦ ἐν τῇ λειτουργίᾳ των. » [κώδικος σελὶς 34]

« Τὴν 9 Μαρτίου δευτέραν Κυριακὴν τῆς Τεσσαρακοστῆς τῶν Ἀνατολικῶν ἅπαντες συναθροισθέντες ἐν τῇ ἑαυτῶν Μητροπόλει, ἀνεθεμάτισαν τὸν Πατέρα Φραγκίσκον Ῥοσιέρον Ἰησουίτην καὶ προσέτι ἅπαντας τοὺς Φράγκους, οἵτινες θεωροῦσι τὸν Παλαμᾶν ὡς αἱρετικόν. Κατόπιν τούτων ἅπαντες οἱ παῖδες ἔκαμον τὴν *ἀναθεματήστραν*, ἔρριψαν λίθους ἐν τῷ μέσῳ καὶ ἔκαμαν ἕναν σωρὸν λέγοντες *ἀνάθεμα*. Μετὰ ταῦτα ἐξελθόντες εἰς λιτανείαν, ἐνῷ διήρχοντο πρὸ τῆς οἰκίας τῶν πατέρων Ἰησουϊτῶν, οἱ παῖδες ἔπραξαν τὸ αὐτὸ κραυγάζοντες: *ἀνάθεμα εἰς τὸν πατέρα*! καὶ ἔπειτα ἔρριψαν τοὺς λίθους κατὰ τῆς οἰκίας αὐτῶν. Σημειωτέον ὅτι μοὶ εἶπον κατόπιν ὅτι ἅπαντες οἱ ἱερεῖς ἔφερον λίθους ὑπὸ τὰ ἐνδύματά των. Ταῦτα πάντα ἐγένοντο ἕνεκα βιβλίου τινὸς τὸ ὁποῖον συνέγραψεν ὁ πατὴρ Φραγκσίκος κατὰ Παλαμᾶ καὶ τούτου ἕνεκεν ἔγραψαν οἱ ῥηθέντες Ἀνατολικοὶ κατὰ τῶν Ἰησουϊτῶν εἰς Ῥώμην.» (κώδικος σελ. 35).

Ἕπεται τὸ τέλος

Ἐν Νάξῳ. Μιχ. Ιακ. Μαρκοπολις

1) «Τάργα τῆς πίστεως τῆς Ρωμαϊκῆς Ἐκκλησίας» Μέρος Β' σελ. 277—278.

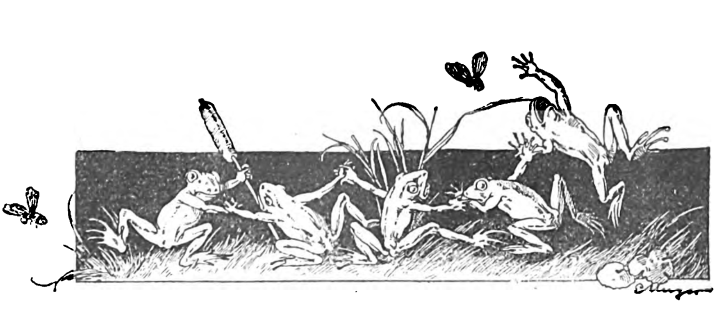

ΕΛΕΟΝΩΡΑ

Φανταστικὸν διήγημα

Ἀνήκω εἰς γενεὰν περιώνυμον καταστᾶσαν διὰ τὴν ζωηράν της φαντασίαν καὶ τὰ διάπυρά της πάθη. Οἱ ἄνθρωποι μὲ ἀπεκάλεσαν φρενοπαθῆ· ἀλλ' ἡ Ἐπιστήμη δὲν μᾶς ἐπληροφόρησεν ἀκόμη ἂν ἡ φρενοπάθεια εἶνε ἢ μὴ τὸ ὕψιστον τῆς εὐφυΐας, ἂν πᾶν ὅτι καλεῖται δόξα, πᾶν ὅτι λέγεται ἐμβρίθεια, δὲν εἶνε προϊὸν τὸν πνευματικόν μου βίον: λογικὸν ἀναμφισβητήτως διαυγές, δι' οὗ θὰ μὲ ἴδητε πεπροικισμένον κατὰ τὰ συμβάντα τῆς πρώτης τοῦ βίου μου περιόδου, καὶ κατάστασίς τις ἀμφίβολος καὶ σκοτεινὴ ἀναφερομένη εἰς τὸ παρὸν καὶ εἰς τὴν ἀνάμνησιν παντὸς τοῦ ἀποτελοῦντος τὴν δευτέραν καὶ μεγάλην περίοδον τῆς ὑπάρξεώς μου.

Ο ΜΙΚΡΟΣ ΤΡΟΦΟΔΟΤΗΣ

Εἰκὼν Φρ. Δφύραχ

νόσου τῆς σκέψεως, νοσηρᾶς τινος διαθέσεως πνεύματος ὑπερτέρου τῶν κοινῶν. Οἱ ὀνειροπόλοι λαμβάνουσι γνῶσιν περὶ μυρίων πραγμάτων ὅλως ἀγνώστων εἰς τοὺς καθ' ὕπνον μόνον βλέποντες ὄνειρα. Εἰς τὰς ὁμιχλώδεις αὐτῶν ὀπτασίας, δίοδοι στεναὶ διανοιγόμεναι ἀφίνουσι τὸ βλέμμα νὰ εἰσδύῃ εἰς τὴν αἰωνιότητα καὶ ἅμα συνερχόμενοι εἰς ἑαυτούς, φρικιῶσι βλέποντες ὅτι πρὸς στιγμὴν εὑρέθησαν παρὰ τὸ χεῖλος τοῦ μεγάλου μυστηρίου. Συλλέγουσι κόκκους οὕτως εἰπεῖν τῆς γνώσεως τοῦ Καλοῦ, ἔτι δὲ μᾶλλον τῆς ἐπιστήμης τοῦ Κακοῦ . . .

Ὑποθέσατέ με λοιπὸν φρενοπαθῆ. Τὸ κατ' ἐμὲ τοὐλάχιστον, ἀναγνωρίζω ὅτι δύο διακεκριμέναι ἀπ' ἀλλήλων καταστάσεις ἀποτελοῦσι

Ὅτι λοιπὸν θ' ἀφηγηθῶ περὶ τῆς πρώτης περιόδου δύνασθε νὰ τὸ πιστεύσητε· εἰς ὅσα δὲ περὶ τοῦ μετέπειτα χρόνου ἀναφέρω, δότε πίστιν ἐφ' ὅσον μόνον κρίνετε ὀρθόν, ἢ καὶ ποσῶς μὴ τὰ πιστεύσητε· ἤ, ἐὰν ἀδυνατῆτε ν' ἀμφιβάλλητε, γενῆτε σεῖς ὁ Οἰδίπους τοῦ αἰνίγματος.

Ἡ φίλη τῆς νεότητός μου, εἰς ἀνάμνησιν τῆς ὁποίας χαράττω σήμερον τὰς γραμμὰς ταύτας, ἦτο ἡ μονογενὴς θυγάτηρ τῆς μόνης ἀδελφῆς τῆς ἀπὸ πολλοῦ θανούσης μητρός μου. Ἡ ἐξαδέλφη μου ἐκαλεῖτο Ἐλεονώρα καὶ κατῳκοῦμεν πάντοτε ὁμοῦ, ὑπὸ τὸν ἥλιον τῶν Τροπικῶν, ἐν τῇ Ποικιλοφύτῳ Κοιλάδι. Οὐδέποτε βῆμα ἄνευ ὁδηγοῦ εἰσέδυσε μέχρις αὐτῆς τῆς κοιλάδος, διότι ἡπλοῦτο ἐν μέσῳ ἀλύσεως γι-

Digitized by Google

ΤΑ ΔΑΣΗ ΤΩΝ ΤΡΟΠΙΚΩΝ
(Ἐκ φωτογραφίας)

γαντείων ὀρέων ἀνυψουμένων ἐξ ὅλων τῶν πέριξ καὶ διαγραφόντων ὑπὸ τὴν λάμψιν τοῦ ἡλίου πτυχὰς μαγευτικωτάτας. Ἐκ τῶν πέριξ οὐδεμία ἐχαράσσετο ὁδός, καὶ ἵνα φθάσῃ τις μέχρι τῆς εὐδαίμονος ἡμῶν κατοικίας, ὤφειλε ν' ἀπωθήσῃ τοὺς πολυφύλλους κλάδους μυρίων ἀγρίων δένδρων καὶ μυρία εὔοσμα ἄνθη νὰ καταστρέψῃ ὑπὸ τὰ βήματά του. Οὕτω διήγομεν ἐκεῖ ὅλως μονήρη βίον ἐγὼ καὶ ἡ ἐξαδέλφη μου μετὰ τῆς μητρὸς αὐτῆς, μὴ γνωρίζοντες ἄλλο τι μέρος ἐν τῷ κόσμῳ πλὴν τῆς κοιλάδος.

Ἄνωθεν ὑψηλῶν καὶ σκιερῶν ἐκτάσεων κειμένων πέραν τῶν ὀρέων εἰς τὴν ὑψηλοτέραν ἐσχατιὰν τοῦ ὀχυροῦ ἡμῶν διαιτήματος, ἐκυλίετο

Digitized by Google

στενὸς καὶ βαθὺς ῥύαξ λαμπρότερος παντὸς ὅ,τι ἐν τῷ κόσμῳ ὑπάρχει λαμπρόν, πλὴν τῶν ὀφθαλμῶν τῆς 'Ελεονόρας, καὶ συστρεφόμενος ὀφιοειδῶς κατὰ μυρίους ἑλιγμούς, ἐξωλίσθαινεν ἐπὶ τέλους διὰ σκιερᾶς διεξόδου πρὸς ἄλλα ὄρη πολὺ σκιερώτερα τῶν προτέρων. Τὸν ἀπεκαλοῦμεν ῥύακα τῆς Σιγῆς, διότι ἐτέλει τὴν πορείαν του ἐν γλυκείᾳ ἠρεμίᾳ, οὐδένα ἐκπέμπων ἀπὸ τῆς κοίτης του ψίθυρον· συνάμα δὲ ἔρρεε τόσον ἁπαλῶς, ὥστε οἱ πρὸς μαργαρίτας ὅμοιοι κόκκοι τῆς ἄμμου, οὓς εὐφροσύνως ἐθαυμάζομεν ἐν τῷ βυθῷ τοῦ κόλπου του, ἀνεπαύοντο ἕκαστος ἐν ἀπολύτῳ καὶ μακαρίᾳ ἀκινησίᾳ ἐπὶ τῆς παλαιόθεν ἀρχικῆς των θέσεως, ἐκπέμποντες ἐκεῖθεν λάμψιν αἰωνίαν.

Αἱ ὄχθαι τοῦ ῥύακος καὶ τῶν πολλῶν του μικρῶν διακλαδώσεων, αἵτινες μετὰ διαφόρους ἑλιγμοὺς συνέρρεον εἰς τὴν κοίτην του ἡ μεταξὺ τῆς ὄχθης καὶ τοῦ διαφανοῦς βυθοῦ ἔκτασις, ἐφ' ὅσον δὲν ἐκαλύπτετο ὑπὸ χαλίκων, ὅλα αὐτὰ τὰ μέρη, ὡς καὶ ὁλόκληρος τῆς κοιλάδος ἡ ἐπιφάνεια, ἀπὸ τοῦ ῥύακος μέχρι τῶν περιβαλλόντων αὐτὴν ὀρέων, ἦσαν ἐπεστρωμένα διὰ μαλακῆς πρασίνης χλόης, πυκνῆς, βραχείας, θαυμασίως ἰσομήκους καὶ ἀρωματιζομένης ὑπὸ βανίλλης, τόσον δὲ κανονικῶς ποικιλλομένης καθ' ὅλην αὐτῆς τὴν ἔκτασιν ὑπὸ κιτρίνων βατραχίων, λευκανθέμων, πορφυρῶν ἴων καὶ ἀσφοδέλων ἐχόντων χρῶμα ῥουβινίου, ὥστε ἐδίδασκεν ἡμᾶς, διὰ τοῦ θαυμαστοῦ κάλλους, τὴν ἀγάπην καὶ τὴν δόξαν τοῦ Πλάστου.

Καὶ ἔπειτα, ἐδῶ καὶ ἐκεῖ ἐπὶ τῆς χλοερᾶς κοιλάδος, ὑψοῦντο κατὰ συμπλέγματα, δίκην μαγευτικῶν ὀπτασιῶν, δένδρα φανταστικὰ ὧν τὰ ὑψηλὰ καὶ λεπτοφυῆ στελέχη δὲν ἵσταντο εὐθέα, ἀλλ' ἔκλινον ἐπιχαρίτως πρὸς τὸ ἐν ὥρᾳ μεσημβρίας λαμπρύνον τὸ κέντρον τῆς κοιλάδος φῶς. Οἱ κορμοί των ἦσαν κατάστικτοι ἐξ ἀποστίλβοντος ἐβένου καὶ ἀργύρου, καὶ λειότεροι παντός, πλὴν τῶν παρειῶν τῆς 'Ελεονόρας· καὶ τόσον λεῖοι μάλιστα, ὥστε ἂν ἔλειπε τὸ λαμπρὸν πράσινον χρῶμα τῶν πλουσίων φυλλωμάτων, ἅτινα ἐκρέμαντο ἀπὸ τῶν κορυφῶν αὐτῶν καὶ ἔπαιζον πρὸς τοὺς Ζεφύρους, θὰ τὰ ἐξελάμβανέ τις ὡς τεραστείους ὄφεις τῆς Συρίας ἀποδίδοντας λατρείαν πρὸς τὸν Ἥλιον, τὸν κυρίαρχον αὐτῶν.

'Επὶ δεκαπέντε ἔτη, ἡ 'Ελεονώρα καὶ ἐγώ, κρατούμενοι ἀπὸ τῶν χειρῶν, ἐπλανώμεθα ἐν μέσῳ τῆς κοιλάδος ταύτης πρὶν ἔτι εἰς τὰς καρδίαις ἡμῶν εἰσχωρήσῃ ὁ ἔρως. Τοῦτο πρῶτον συνέβη κατά τινα ἑσπέραν, ἐν ᾧ χρόνῳ συνεπλήρου ἐκείνη τὸ δέκατον πέμπτον τῆς ἡλικίας της ἔτος, ἐγὼ δὲ τὸ εἰκοστόν, ἐνῷ ἐκαθήμεθα, συνδεδεμένοι ἐν ἀφώνῳ ἐναγκαλισμῷ ὑπὸ τὰ ὀφιοειδῆ δένδρα, καὶ ἐθεωροῦμεν τὴν εἰκόνα ἡμῶν ἐν τῷ ὕδατι τοῦ ῥύακος τῆς Σιγῆς. Οὐδεμίαν ἐπροφέρομεν λέξιν καθ' ὅλον τὸ τέρμα τῆς γοητευτικῆς ἐκείνης ἡμέρας, καί, τὴν πρωΐαν ἔτι, οἱ λόγοι ἡμῶν ἦσαν διακεκομμένοι καὶ ὀλίγιστοι. Εἴχομεν ἀνασύρῃ ἀπὸ τοῦ ῥεύματος τὸν θεὸν Ἔρωτα, καὶ ᾐσθανόμεθα ὅτι εἶχεν ἤδη ἀναφλέξῃ ἐντὸς ἡμῶν τὰς διαπύρους ψυχὰς τῶν προγόνων μας. Τὰ πάθη τὰ ἐπὶ αἰῶνας ὅλους λαμπρύναντα τὴν ἡμετέραν γενεὰν ἐξώρμησαν σωρηδὸν μετὰ τῶν φαντασιοκοπιῶν, αἵτινες εἶχον καταστήσῃ ἐπίσης αὐτὴν περιώνυμον, καὶ ὅλα ὁμοῦ ἐπέχυσαν ὀλβίαν μακαριότητα ἐπὶ τῆς Ποικιλοφύτου Κοιλάδος. Τὰ πάντα ὑπέστησαν ἀλλοίωσιν. Ἄνθη παράδοξα, λαμπρά, κατάστικτα, ἐπρόβαλον ἀπὸ δένδρων ἐφ' ὧν οὐδὲν μέχρι τοῦδε ἄνθος εἴχομεν διακρίνῃ. Αἱ ἀποχρώσεις τῆς πρασίνης χλόης κατέστησαν ἐντονώτεραι· τὸ ἓν δὲ μετὰ τὸ ἄλλο τὰ λευκάνθεμα ἠφανίσθησαν, καὶ εἰς ἑκάστου αὐτῶν τὴν θέσιν ἀνεφύησαν ἀνὰ δέκα ἀσφόδελοι ἐρυθροὶ ὡς ῥουβίνια. Καὶ ἡ ζωὴ ἐξέλαμψε πανταχοῦ περὶ ἡμᾶς· διότι ὁ μέγας φοινικόπτερος, ὃν ἔτι ἠγνοοῦμεν, μεθ' ὅλων τῶν φαιδρῶν καὶ πυροχρόων πτηνῶν, ἐξήπλωσε πρὸ ἡμῶν τὸ πορφυροῦν πτέρωμά του· ἰχθῦς χρυσοῖ καὶ ἀργυροῖ ἐπλήρωσαν τὸν ῥύακα, ἀπὸ τοῦ κόλπου τοῦ ὁποίου ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἐξεπέμπετο ὁ ψίθυρος μεταβληθεὶς ἐν τέλει εἰς βαυκαλητικὴν μελῳδίαν μᾶλλον οὐρανίαν καὶ αὐτῆς τῆς ἐκπεμπομένης ἀπὸ τοῦ Αἰολοχόρδου, γλυκυτέραν παντός, πλὴν τῆς φωνῆς τῆς Ελεονώρας. 'Επίσης τότε ὀγκῶδές τι νέφος, ὅπερ ἐθαυμάζομεν παρὰ τὸν Ἕσπερον, ἀπεσπάσθη ἐκεῖθεν, πλημμυροῦν ἐκ πορφύρας καὶ χρυσοῦ, καὶ καθιδρυθὲν ἠρέμα ἄνωθεν ἡμῶν, κατήρχετο, ὁσημέραι ταπεινότερον, ἕως οὗ τὰ ἄκρα του ἤγγισαν τὰς κορυφὰς τῶν ὀρέων, μεταβαλόντα τὸ σκιερὸν αὐτῶν εἰς μεγαλοπρεπῆ λαμπρότητα, καὶ περικλείσαντα ἡμᾶς, ὡσεὶ διὰ παντός, εἰς μαγικὴν εἱρκτὴν λαμπρότητος καὶ δόξης.

Τὸ κάλλος τῆς 'Ελεονώρας ἦτο ὅμοιον πρὸς τὸ κάλλος τῶν Σεραφείμ· ἦτο ἄλλως κόρη ἀνεπιτήδευτος καὶ ἁγνὴ ὡς ἡ βραχεῖα ζωὴ ἣν εἶχε διέλθῃ ἐν μέσῳ τῶν ἀνθέων. Οὐδεὶς δόλος ἠμαύρου τὸν διάπυρον ἔρωτα τὸν ζωογονοῦντα τὴν καρδίαν της, καὶ διηρεύνα μετ' ἐμοῦ τὰ μυχιαίτατα τῆς κοιλάδος βάθη, ἐν ᾧ ἐπλανώμεθα ἐν αὐτῇ, καὶ συνδιελεγόμεθα περὶ τῶν ἐσχάτως συντελεσθεισῶν μεγάλων μεταβολῶν.

Τέλος ἡμέραν τινὰ ἀφοῦ ὡμίλησε μὲ ὀφθαλμοὺς δακρυβρέκτους περὶ τῆς μοιραίας τελικῆς μεταμορφώσεως εἰς ἣν ἡ τάλαινα 'Ανθρωπότης εἶνε προωρισμένη, δὲν ἐσκέπτετο ἔκτοτε εἰμὴ ἐπὶ τοῦ θλιβεροῦ τούτου ἀντικειμένου, καὶ τὸ ἀνεμίγνυεν ἐν πάσῃ ἡμῶν συνδιαλέξει . . .

Εἶχεν ἐννοήσῃ ὅτι τὸν κόλπον αὐτῆς ἤγγιζεν ὁ δάκτυλος τοῦ θανάτου, καὶ ὅτι, ὡς τὸ ἐφήμερον, εἶχεν ὡριμάσῃ τελείως εἰς καλλονὴν

Digitized by Google

μόνον ἵνα ἀποθάνῃ. Ἀλλὰ δι' αὐτὴν οἱ περὶ θανάτου φόβοι εἰς μίαν καὶ μόνην συνεκεντροῦντο σκέψιν, ἣν μοὶ ἀπεκάλυψεν ἑσπέραν τινά, περὶ τὸ λυκόφως, παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ Ῥύακος τῆς Σιγῆς. Ἐθλίβετο σκεπτομένη ὅτι μετὰ τὴν ἐνταφίασίν της ἐν τῇ Ποικιλοφύτῳ Κοιλάδι, θὰ ἐγκατέλιπον ἐγὼ διὰ παντὸς τὸ εὐτυχὲς ἐκεῖνον ἐρημητήριον, καὶ θὰ μετεβίβαζον τὸν ἔρωτά μου, ὃν τώρα δι' ἐκείνην ἔτρεφον τόσον περιπαθῆ, πρός τινα κόρην τοῦ ἐξωτερικοῦ καὶ κοινοῦ κόσμου. Καὶ ἐγὼ ἑκάστοτε ἐρριπτόμην πρὸ τῶν ποδῶν τῆς Ἐλεονώρας καὶ προσεφερόμην νὰ ὁρκισθῶ εἰς τὸ ὄνομα αὐτῆς καὶ τοῦ Οὐρανοῦ, ὅτι οὐδέποτε θὰ συνῆπτον γάμον μετ' ἄλλης κόρης, ὅτι οὐδέποτε, ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ, θὰ ἐδεικνυόμην ἄπιστος πρὸς τὴν προσφιλῆ της ἀνάμνησιν καὶ τὴν ἐνθύμησιν τῆς πρὸς ἐμὲ θερμῆς ἀφοσιώσεώς της. Ἐπεκαλέσθην δὲ τὸν Παντοδύναμον Δημιουργὸν τοῦ Σύμπαντος μάρτυρα τῆς εὐλαβοῦς καὶ ἐπισήμου εὐχῆς μου. Καὶ ἡ κατάρα, ἣν ἱκέτευσα νὰ ἐπιρρίψωσι κατ' ἐμοῦ, Ἐκεῖνος καὶ ἐκείνη, — ἐκείνη ὡς ἁγία ἐν τῷ Παραδείσῳ, — ἂν καθιστάμην ποτὲ ἐπίορκος, τόσον φρικώδη τιμωρίαν περιεῖχε, ὥστε ἀδυνατῶ νὰ χαράξω αὐτὴν ἐπὶ τοῦ χάρτου Ἐπὶ τοῖς λόγοις μου, οἱ ἀκτινοβόλοι ὀφθαλμοὶ τῆς Ἐλεονώρας ἀνέδωκαν λάμψιν ζωηροτέραν· καὶ ἐστέναξεν ὡς ἐὰν τὸ στῆθος αὐτῆς ἀνεκουφίσθη ἐκ θανασίμου βάρους· καὶ ἐρρίγησε καὶ ἔκλαυσε πικρῶς· ἀλλ' ἔδωκεν εἰς τὸν ὅρκον μου πίστιν (διότι ἦτο πράγματι παιδίον), καὶ ὁ ὅρκος μου κατέστησε γλυκυτέραν τὴν ἐπιθανάτιόν της κλίνην. Μετά τινας ἡμέρας, ἡσύχως ἀποθνήσκουσα, μοὶ ἔλεγεν ὅτι χάριν τῶν ὅσων ἔπραξα πρὸς ἀνάπαυσιν τοῦ πνεύματός της, διὰ τοῦ αὐτοῦ ἐκείνου πνεύματος θὰ ἐπαγρυπνῇ ἐπ' ἐμοῦ καὶ μετὰ θάνατον, καὶ ὅτι, ἐὰν τῇ ἦτο ἐπιτετραμμένον, θὰ ἔρχεται καὶ θὰ καθίσταται δι' ἐμὲ ὁρατὴ κατὰ τὰς νυκτερινὰς ὥρας· ἀλλ' ὅτι, ἂν τοῦτο ὑπερέβαινε τὰ δικαιώματα τῶν ἐν τῷ Παραδείσῳ ψυχῶν, θὰ κατώρθου τοὐλάχιστον νὰ μοὶ παρέχῃ τεκμήρια τῆς παρουσίας της, στενάζουσα ἄνωθέν μου ἐν ταῖς αὔραις τῆς ἑσπέρας, ἢ πληροῦσα τὸν ἀέρα ὃν ἀνέπνεον διὰ μύρου εἰλημμένου ἐκ τοῦ θυμιατηρίου τῶν ἀγγέλων. Καί, τοιαῦτα λέγουσα παρέδωκε τὴν ἁγνὴν ψυχήν, θέτουσα οὕτω τέρμα καὶ εἰς τὴν πρώτην τοῦ ἰδικοῦ μου βίου περίοδον.

Ἕως ἐδῶ ὡμίλησα ἐν πάσῃ ἀκριβείᾳ. Ἀλλ' ὅτε, ἐν τῇ ὁδῷ τοῦ χρόνου, ὑπερβαίνω τὸν φραγμὸν τοῦτον, τὸν ἐκ τοῦ θανάτου τῆς ἐρωμένης μου, καὶ προχωρῶ πρὸς τὴν δευτέραν περίοδον τῆς ὑπάρξεώς μου, αἰσθάνομαι ὅτι νέφος πυκνοῦται ἐντὸς τοῦ ἐγκεφάλου μου, καὶ ἀμφιβάλλω ἐγὼ αὐτὸς περὶ τῆς τελείας ὑγείας τοῦ μνημονικοῦ μου. Ἀλλ' ἄφετέ με νὰ ἐξακολουθήσω. — Οἱ χρόνοι βραδέως παρῆλθον ὁ εἷς μετὰ τὸν ἄλλον καὶ ἐγὼ ἐξηκολούθουν διαμένων ἐν τῇ Ποικιλοφύτῳ Κοιλάδι. Τότε δευτέρα ἀλλοίωσις ἐπῆλθεν ἐκεῖ ἐφ' ὅλων τῶν ἀντικειμένων. Τὰ ποικιλόχροα ἄνθη ἐβυθίσθησαν ἐντὸς τῶν κορμῶν τῶν δένδρων καὶ δὲν ἀνεφάνησαν πλέον. Αἱ ἀποχρώσεις τῆς πρασίνης χλόης ἐξησθένησαν καὶ ὁ εἷς μετὰ τὸν ἄλλον ἐξέλιπον οἱ πορφυροῖ ἀσφόδελοι, καὶ ἐπὶ τῶν θέσεων των ἀνεφύησαν κατὰ δέσμας σκυθρωπὰ ἴα, ὅμοια πρὸς ὀφθαλμοὺς τεθλιμμένους καὶ πλήρεις δακρύων δρόσου. Καὶ ἡ Ζωὴ ἀπεμακρύνθη τῶν μερῶν ἐκείνων· διότι ὁ μεγας φοινικόπτερος δὲν ἐξήπλου πλέον πρὸ ἐμοῦ τὸ ποικίλον πτέρωμά του, ἀλλ' ἀπέπτη θλιβερῶς ἀπὸ τῆς κοιλάδος πρὸς τὰ ὄρη μεθ' ὅλων τῶν φαιδρῶν καὶ πυροχρόων πτηνῶν, ἅτινα εἶχον συνοδεύσῃ αὐτὸν κατὰ τὴν ἄφιξίν του. Καὶ οἱ χρυσοῖ καὶ ἀργυροῖ ἰχθῦς ἔφυγον κολυμβῶντες διὰ τοῦ ῥύακος εἰς τὸ ἔσχατον ἄκρον τοῦ διαιτήματος ἡμῶν καὶ οὐδέποτε πλέον ἐκαλλυναν τὸ θελκτικὸν ἐκεῖνο ποτάμιον. Καὶ ἡ θωπευτικὴ μουσική, ἡ γλυκυτέρα τοῦ Αἰολοχόρδου καὶ παντός, πλὴν τῆς φωνῆς τῆς Ἐλεονώρας, ἐξασθενοῦσα ὁλονέν, ἐξέλιπε κατὰ μικρόν, ἕως οὗ τέλος ὁ ῥύαξ ἀνέλαβεν ἐξ ὁλοκλήρου τὴν ἀρχικήν του ἐπίσημον σιγήν. Καὶ ἔπειτα, ἐν τέλει, τὸ ὀγκῶδες νέφος ἀνυψώθη καὶ ἐγκαταλιπὸν τὰς κορυφὰς τῶν ὀρέων εἰς τὴν ἀρχικὴν σκιερότητα ἐπανῆλθε πρὸς τὰς χώρας τοῦ Ἑσπέρου, ἀποκομίζον μεθ' ἑαυτοῦ μακρὰν τῆς Ποικιλοφύτου Κοιλάδος τὸ θέαμα τῆς πορφυρότητος καὶ μεγαλοπρεπείας του.

Ἡ Ἐλεονώρα ἐν τούτοις δὲν εἶχε λησμονήσῃ τὰς ὑποσχέσεις της· διότι ἤκουον πλησίον μου αἰωρούμενα τὰ ἀγγελικὰ θυμιατήρια καὶ ῥεύματα οὐρανίου μύρου ἔπνεον πάντοτε, πάντοτε, διὰ μέσου τῆς κοιλάδος. Κατὰ δὲ τὰς ὥρας τῆς μονώσεως, ὅτε ἡ καρδία μου ἔπαλλε βαρέως, αἱ λούουσαι τὸ μέτωπόν μου αὖραι ἐπήρχοντο πλήρεις γλυκυτάτων στεναγμῶν καὶ ψίθυροι συγκεχυμένοι ἐπλήρουν πολλάκις τὸν νυκτερινὸν ἀέρα· καὶ μίαν φοράν, — ὦ! μίαν μόνην — ἐξηγέρθην τοῦ ὕπνου μου, ὁμοίου πρὸς τὸν ὕπνον τοῦ θανάτου, αἰσθανθεὶς ἐπὶ τῶν χειλέων μου τὴν ἐπαφὴν ἀΰλων χειλέων.

Μεθ' ὅλα ὅμως ταῦτα, τὸ ἐν τῇ καρδίᾳ μου κενὸν δὲν ἐπληροῦτο. Ἐπόθουν διακαῶς τὸν ἔρωτα, τὸν πληρώσαντα ἤδη αὐτὴν ὁλόκληρον. Τέλος, ἡ κοιλάς, ἡ πλήρης τῶν ἐκ τῆς Ἐλεονώρας ἀναμνήσεων, κατέστη δι' ἐμὲ κοιτὶς θλίψεως, καὶ τὴν ἐγκατέλιπον διὰ παντὸς χάριν τῶν ματαιοτήτων καὶ τῶν θορυβωδῶν θριάμβων τοῦ κόσμου.

. . . .

Εὑρισκόμην ἐν χώρᾳ ξένῃ ἔνθα τὰ πάντα ἦσαν ἐπιτήδεια ὅπως ἐξαλείψωσι τῆς μνήμης μου τὰ

Digitized by Google

ἡδέα ὄνειρα. ἅτινα ἐπὶ τοσοῦτον χρόνον εἶχον ὀνειρευθῇ ἐν τῇ Ποικιλοφύτῳ Κοιλάδι. Αἱ αὐλι- καὶ ἑορταί, ἡ κλαγγὴ τῶν ὅπλων, ἡ ἀκτινοβόλος καλλονὴ τῶν γυναικῶν, τὰ πάντα ἔθελγον καὶ ἐμέθυσκον τὸν νοῦν μου. Καὶ ὅμως μέχρι τοῦδε ἡ ψυχή μου εἶχε μείνῃ πιστὴ εἰς τοὺς ὅρκους της, καί, κατὰ τὰς σιωπηλὰς ὥρας τῆς νυκτός, ἡ Ἐλεονώρα πάντοτε μοὶ παρεῖχε τεκμήρια τῆς παρουσίας της. Αἴφνης ταῦτα ἔπαυσαν καὶ ὁ κόσμος ἐγένετο μαῦρος πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν μου καὶ ἔμεινα κατάπληκτος πρὸ τῶν διαπύρων σκέψεων αἵτινες μὲ κατεκυρίευσαν, πρὸ τῶν φοβερῶν πειρασμῶν οἵτινες μὲ καθυπέταξαν. Μακρόθεν, μακρόθεν ἀπὸ μερῶν ἀγνώστων, εἶχεν ἔλθῃ εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ βασιλέως, ὃν ὑπηρέτουν, νεᾶνις ἧς ἡ καλλονὴ κατέκτησε πάραυτα τὴν ἀποστάτιδα καρδίαν μου, πρὸ τοῦ βωμοῦ τῆς ὁποίας προσέπεσα, ἄνευ τοῦ ἐλαχίστου ἐνδοιασμοῦ, μετὰ τῆς πλέον ἐνθέρμου καὶ ταπεινῆς εἰδωλολατρείας τοῦ ἔρωτος. Τί ἦτο τῷ ὄντι, τὸ πρὸς τὴν κορασίδα τῆς κοιλάδος πάθος μου παραβαλλόμενον πρὸς τὴν ζέσιν, τὴν παραφορὰν καὶ τὴν πλήρη ἐκστάσεως λατρείαν, αἵτινες ἀνέλυον ὅλην μου τὴν ψυχὴν εἰς δάκρυα πρὸ τῶν ποδῶν τῆς αἰθερείου Ἑρμενγάρδης ; — Ὢ ! ἦτο περικαλλὴς ὡς τὰ Σεραφείμ. ἡ Ἑρμενγάρδη ! Καὶ ἡ ἰδέα αὕτη ἐπλήρου τὸ λογικόν μου ! — Ὢ ! ἦτο θεία καὶ ἀγγελικὴ ἡ Ἑρμενγάρδη ! Καὶ ὅτε ἐνεβάθυνον εἰς τοὺς ὀφθαλμούς της τοὺς πλήρεις ῥέμβης, ὠνειροπόλουν μόνον αὐτοὺς—καὶ *ἐκείνην*.

Τὴν ἐνυμφεύθην·—καὶ δὲν ἐφοβήθην τὴν κατάραν ἣν εἶχον ἐπικαλεσθῇ, καὶ δὲν ὑπέστην τὴν πικρὰν πραγματοποίησίν της. Καὶ μίαν φοράν, μίαν μόνην, ἐν τῇ σιγῇ τῆς νυκτός, οἱ ἡδεῖς ἐκεῖνοι στεναγμοί, οἵτινες δὲν μ' ἠκούοντο πλέον, διεπέρασαν καὶ πάλιν τὰ δικτυωτὰ τοῦ παραθύρου μου καὶ μετεβλήθησαν εἰς φωνὴν γλυκεῖαν καὶ θωπευτικὴν ἥτις μοὶ εἶπεν :

« Ἀναπαύου ἀμέριμνος· διότι τὸ πνεῦμα τοῦ ἔρωτος εἶνε ὁ κυρίαρχος ὁ κυβερνῶν καὶ κρίνων. Περικλείσας ἐν τῇ περιπαθῇ σου καρδίᾳ ἐκείνην ἥτις καλεῖται Ἑρμενγάρδη, ἀπηλλάγης, διὰ λόγους μέλλοντας νὰ σοὶ ἀποκαλυφθῶσιν ἐν τῷ οὐρανῷ, τῶν πρὸς τὴν Ἐλεονώραν ὑποσχέσεών σου.»

[Edgard Poe] Κ. Ι. Πρ.

ΜΙΚΡΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ

ΕΡΩΤΗΣΙΣ

Δύναται νὰ ὑπάρξῃ φιλία μεταξὺ ἀνδρὸς καὶ γυναικός, οἵτινες ἔχουσιν ὅλα τὰ προσόντα ὅπως ἐμπνεύσωσιν ἀμοιβαῖον ἔρωτα;

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

Ἐνθυμοῦμαι ὅτι πρό τινων ἐτῶν ἀκριβῶς τὸ αὐτὸ ζήτημα, ἐπὶ τοῦ ὁποίου διατυποῦται ἡ ἀνωτέρω ἐρώτησις, συνεζήτουν μετὰ γνωστῆς μου κυρίας. Ἤμην ἀνέκαθεν τῆς γνώμης ὅτι ἡ φιλία εἶνε αἴσθημα συνδέον μόνον ὄντα ἀνήκοντα εἰς τὸ αὐτὸ γένος, ὁ δὲ ἔρως ὄντα ἀνήκοντα εἰς διάφορα γένη. Ἀνεγνώριζον δυνατὰς ἐξαιρέσεις τοῦ κανόνος, ἀλλὰ τὸν κανόνα αὐτὸν τὸν ἐθεώρουν ἀνάλογον πρὸς τοὺς φυσικοὺς νόμους τῆς συνοχῆς καὶ τῆς συγγενείας. Ἑνὸς σώματος, τὰ ἄπειρα στοιχεῖα συγκρατοῦνται μεταξύ των ὅπως ἀποτελέσωσιν ὄγκον, ἄλλως θὰ ἐσκορπίζοντο ὡς ἄμμος καὶ κόνις, καὶ ἡ δύναμις ἥτις τὰ συνδέει καὶ τὰ κρατεῖ ἡνωμένα εἶνε ἡ συνοχή—εἶνε ἡ φιλία. Δύο διαφόρων σωμάτων τὰ στοιχεῖα ἕλκονται μεταξύ των καὶ τείνουσι νὰ ἑνωθῶσιν ὅπως ἀποτελέσωσιν ἓν σύνολον, διὰ τῆς δυνάμεως τῆς συγγενείας—διὰ τοῦ ἔρωτος.

Κατὰ τὴν συζήτησιν ἐκείνην πρὸς τὴν γνωστήν μου κυρίαν διετύπουν τὴν γνώμην μου, ὅσον ἠδυνάμην πειστικώτερον, ἐπιχειρῶν ἐφόδους καθ' ὅλων τῶν ἀντιρρήσεών της. Ὁμολογῶ ὅμως ὅτι συνεζήτει μετὰ πολλῆς στρατηγικότητος ἀμυνομένη καλῇ τῇ πίστει δι' ὀλίγων καὶ ἀβασίμων ἴσως ἐπιχειρημάτων πρὸς τὰς ἀναμφισβητήτου ὀρθότητος σκέψεις μου, καὶ τόσον μάλιστα ὥστε μὲ ἠνάγκασε νὰ ζητήσω πρόσκαιρον ἀνακωχὴν ὅπως λάβω ἐπικουρίας. Ἡ ἀνακωχὴ ἐδόθη ὑποχωρήσαντος τοῦ γυναικείου πείσματος εἰς τὴν γυναικείαν προσήνειαν καὶ αἱ ἐπικουρίαι μου ἔφθασαν μετά τινας ἑβδομάδας.

Ἦσαν αὐταὶ αἱ γνῶμαι ξένων τινῶν συγγραφέων, ὧν ἐπεκαλέσθην τὰ φῶτα ἐπὶ τοῦ λεπτοῦ ψυχολογικοῦ ζητήματος. Τί κρῖμα ὅτι τριῶν ἢ τεσσάρων ἐχάθησαν ἢ κάπου ἐκρύβησαν αἱ ἐπιστολαί, ἃς δὲν ἠδυνήθην νὰ εὕρω· νῦν ἀναφέρω μόνον ἐκ μνήμης ὅτι πᾶσαι ἦσαν σύμφωνοι πρὸς τὴν γνώμην μου. Μάλιστα ὁ γνωστὸς γερμανὸς μυθιστοριογράφος καὶ ποιητὴς Ἐρνέστος Ἐκστάϊν μετὰ πολλῆς χάριτος διατρίβων περὶ τὸ θέμα ἐξωμολογεῖτο ἐμπιστευτικῶς ὅτι καὶ αὐτὸς ἄλλως ἐφρόνει ἐν παλαιοτέρᾳ ἐποχῇ καὶ ἐπλήρωσε ἁδρὰ δίδακτρα εἰς τὸ σχολεῖον τῆς πείρας, διότι εὑρέθη ἀγαπῶν γυναῖκα πρὸς τὴν ὁποίαν ἐνόμιζεν ἐπὶ καιρὸν πολὺν ὅτι ἁπλῆ φιλία τὸν συνέδεεν. Καὶ ὁ Φραγκίσκος Κοππὲ δὲ λακωνικώτερον ἀλλ' ἐπίσης κατηγορηματικῶς ἀπήντα : «Ἐν τῷ κόσμῳ τῶν αἰσθημάτων ὅλα εἶνε δυνατά, ἀλλ' ἡ περίστασις καθ' ἣν συνδέονται διὰ φιλίας ἀνὴρ καὶ γυνή, οἵτινες ἔχουσι τὰ προσόντα ὅπως ἐμπνεύσωσιν ἀμοιβαῖον ἔρωτα, ἡ περίστασις αὐτή, λέγω, εἶνε βεβαίως πολὺ ἐξαιρετικὴ καὶ σπανιωτάτη.»

Digitized by Google

Κατὰ τὰς ἡμέρας ἐκείνας ἀναζητῶν καὶ ἀλλαχοῦ γνώμας ἐπικουρικὰς εὗρον μίαν τοῦ Βαλζὰκ συνοψίζουσαν ἄριστα τὸ ζήτημα: «Δὲν γίνεται φίλος γυναικὸς ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος ἠδύνατο νὰ εἶνε ἐραστής της.»

Ἀλλὰ δὲν εἶνε τόσον ἀπόλυτος καὶ κατηγορηματικὴ ἡ γνώμη αὕτη, ὅσον ἐκ πρώτης ἀναγνώσεως φαίνεται. Ἔχει διάφορον ἑρμηνείαν ἀνάλογον πρὸς τὴν δύναμιν ἣν ἕκαστος ἀναγνωρίζει εἰς τὸ αἴσθημα τοῦ ἔρωτος, ἀνάλογον ἔτι πρὸς τὰς ἠθικὰς ἀρχὰς ἑκάστου. Ἐξηγοῦμαι: Δὲν δύναταί τις νὰ εἶνε ἐραστὴς οἵας δήποτε γυναικός. Ὑπάρχουν κωλύματα, ὄχι ἐπιβεβλημένα, ὄχι ἐξωτερικοὶ φραγμοί, ἀλλὰ προερχόμενα ἐξ αὐτῆς τῆς ἠθικῆς καταστάσεως οἵου δήποτε ἀνδρός, κωλύματα ἀφοπλίζοντα ἐσαεὶ τὸν ἔρωτα, ἀντικαθιστῶντα δὲ τὴν ἀγάπην διὰ σεβασμοῦ, ἐκτιμήσεως, συμπαθείας.

Νομίζω δὲ ὅτι καὶ ἐν τῷ πνεύματι τῆς ἐρωτήσεως ἥτις διατυποῦται ἀνωτέρω ὑπάρχει ἡ διαίρεσις αὕτη, ἀλλ' ἴσως ὄχι πολὺ καλῶς διετυπώθη. «Οἵτινες ἔχουσιν ὅλα *τὰ προσόντα* ὅπως ἐμπνεύσωσιν ἀμοιβαῖον ἔρωτα.» Προσόντα δὲν εἶνε μόνον ἡ νεότης, ἡ καλλονή, ἡ εὐφυΐα, ἡ ἀγαθότης, εἶνε καὶ ἡ ἔλλειψις τῶν ἠθικῶν τῶν ἐνδομύχων καὶ μὴ ἐπιβεβλημένων ἐκείνων κωλυμάτων περὶ τῶν ὁποίων εἶπον ἀνωτέρω. Αὐτὰ τὰ κωλύματα μόνα εἶνε σεβαστά· τὰ ἄλλα δὲ τὰ ἐξωτερικὰ ὄχι. Τοὐναντίον μάλιστα εἶνε ἀπαγορεύσεις ὑπεκκαίουσαι τὴν ἐπιθυμίαν τῆς παρακοῆς, φραγμοὶ προκαλοῦντες εἰς πήδημα τὸν διαβάτην.

Ἐπανέρχομαι εἰς τὴν γνώμην τοῦ Βαλζάκ. Ὅπως διατυποῦται, φαίνεται ἀναμφισβήτητος. Ἂς λάβωμεν δὲ ταύτην ὡς μέτρον καὶ ἂς στρέψωμεν κύκλῳ τὸ βλέμμα μετροῦντες τὰς φιλίας μεταξὺ ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς ὅσας συναντῶμεν. Μεταξὺ δέκα αἱ ἐννέα συνδέουσι πρὸς γυναῖκα ἄνδρα, ὅστις ἠδύνατο κάλλιστα νὰ εἶνε ἐραστὴς αὐτῆς. Ἂν παραδεχθῆτε τὴν γνώμην τοῦ μεγάλου Βαλζάκ, τότε λοιπὸν θὰ ὁμολογήσετε ὅτι ὄχι φιλία, ἀλλ' ἔρως συνδέει τὰ δύο ταῦτα ὄντα, ἔρως φέρων τὸ προσωπεῖον τῆς φιλίας, ὅπως ἀπατήσῃ τὸν ἄλλον κόσμον, κάποτε ὅμως καὶ αὐτοὺς τοὺς ἰδίους, οἵτινες δὲν ἐννόησαν ἀκόμη τὸ μοιραῖον αἴσθημα, δι' οὗ συνδέονται καὶ ἡσυχάζουσι νομίζοντες τοῦτο φιλίαν ἁπλῆν.

Φιλίαν ἀκόμη δύναταί τις ν' ἀνεύρῃ μεταξὺ ἀνδρὸς καὶ γυναικός, οἵτινες ἠγαπήθησαν ἄλλοτε. Ἡ τοιαύτη φιλία ἀπομένει μετὰ τὸν ἔρωτα ἐν προβεβηκυίᾳ ἡλικίᾳ, μετὰ τὴν κατάσβεσιν τῶν ἐπιθυμιῶν καὶ τῶν παθῶν τῆς νεότητος, δὲν εἶνε δὲ τίποτε ἄλλο παρὰ ἡ στακτὴ τοῦ ἔρωτος.

Ἀλλὰ φιλίαν, ὅπως τὴν φαντάζονται οἱ ἀεροποροῦντες ἄνευ πηδαλίου λογικῆς εἰς κόσμους ἰδανικούς, δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ μεταξὺ ἀνδρὸς καὶ γυναικός. Ἄλλως δὲ ἡ ὕπαρξις αὐτῆς θὰ ἦτο ὕβρις κατὰ τοῦ σκοποῦ τῆς δημιουργίας, θὰ ἦτο παραχάραξις τῆς ἀποστολῆς τῆς ἀνθρωπότητος, καὶ ἐνῷ φαίνεται εἰς τὰ θαμβωμένα τῶν φαντασιοκόπων ὄμματα ὡς ἄκρον ἄωτον ἠθικῆς τελειότητος θὰ ἦτο δι' αὐτὸ τοῦτο ἐναντία ὅλων τῶν κανόνων τῆς πραγματικῆς ἠθικῆς, ἥτις ἑδραιοῦται ἐπὶ τοῦ σκοποῦ τῆς δημιουργίας τῆς ἀποστολῆς τῆς ἀνθρωπότητος.

Ναί, διὰ τοῦ ἔρωτος μόνου δύναται νὰ μηδενισθῇ ἡ χωρίζουσα τὸν ἄνδρα ἀπὸ τῆς γυναικὸς ἀπόστασις, διὰ τοῦ ἔρωτος μόνον δύνανται νὰ ἐννοήσωσιν ἀλλήλους καὶ νὰ ἐμπνεύσωσιν ἀμοιβαίως εὐγενῆ αἰσθήματα καὶ ὑψηλὰς σκέψεις καὶ μεγάλας πράξεις. Ἡ ἱστορία ἔχει ν' ἀναφέρῃ μυρία τοιαῦτα παραδείγματα, καὶ δὲν ἔχει ἓν μόνον ἐκ φιλίας ἀνδρὸς καὶ γυναικός.

Ἀλλὰ πῶς προδικάζω τὸ ζήτημα πρὶν λάβω ὑπ' ὄψιν μου τὰς μαρτυρίας; Ἔχω τὸ δικαίωμα τοῦτο διότι ὅλαι ἀνεξαιρέτως αἱ μαρτυρίαι εἶνε σύμφωνοι πρὸς τὴν γνώμην μου. Ἐνῷ πολλάκις ἐν κύκλῳ συνδιαλέξεως εὑρέθησαν, ἐκ πνεύματος ἁπλῆς ἀντιλογίας, ἐξ ἰδιαιτέρου συμφέροντος ἴσως, ἢ ἐκ σφαλερᾶς πεποιθήσεως, τινὲς (ἰδίως γυναῖκες) ὑποστηρικταὶ ἐναντίας γνώμης, οὐδεὶς καὶ οὐδεμία ἐτόλμησαν νὰ ἐκφέρωσι γραπτὴν τὴν γνώμην των νῦν, ἴσως διότι δὲν εἶνε τόσον εὔκολον νὰ γράφῃ τις ἀνυποστήρικτα ὅσα ἀνυποστήρικτα λέγει.

Ἀκούσωμεν λοιπὸν τοὺς μάρτυρας τῆς κατηγορίας:

— Ἡ τοιαύτη φιλία εἶνε στενωπὸς πολύστροφος, ἥτις φέρει ἐπὶ τέλους πρὸς τὸν ἔρωτα.

Ἀθῆναι Ἀληθινός.

— Ναί, ὅταν ἀμφοτέρων ἡ καρδία ἔχει ἤδη δεσμευθῇ δι' ἄλλου ἀληθοῦς ἔρωτος.

Πύργος Ἐπαρχιώτης

Δηλαδὴ ὄχι, κύριε ἐπαρχιῶτα. Τὰ ἁγνά σας καὶ ἄπειρα ἐπαρχιωτικὰ ἤθη δὲν ἐννοοῦν ὅτι ἀνὴρ καὶ γυνὴ δεσμευθέντες ἤδη δι' ἄλλου ἀληθοῦς ἔρωτος δὲν δύνανται νὰ συνδεθῶσι διὰ φιλίας; Ὁ ἔρως δὲν ἀφίνει τόπον εἰς τὴν καρδίαν δι' ἄλλα αἰσθήματα ἁπλούστερα καὶ φυσικώτερα καὶ θὰ ἐπιτρέψῃ τὴν εἴσοδον τοιούτου ἀμφιβόλου καὶ ἐπικινδύνου συνοίκου;

— Τὸν ἄνδρα καὶ τὴν γυναῖκα, ὅταν ἔχωσιν ὅλα τὰ πλεονεκτήματα ὅπως ἐμπνεύσωσιν ἀμοιβαῖον ἔρωτα, δυνατὸν νὰ συνδέσῃ κατ' ἀρχὰς ὑπολανθάνον τι αἴσθημα, ὅπερ ἀμφότεροι ἐν πεποιθήσει ἐκλαμβάνουσιν ὡς αἴσθημα φιλίας. Εἶνε ἀδύνατον ὅμως διὰ τῆς παρελεύσεως πολλοῦ ἢ ὀλίγου χρόνου τὸ αἴσθημα αὐτὸ νὰ μὴ κυριεύσῃ τὰς καρδίας ἀμφοτέρων ἐμφανιζόμενον οὐχὶ πλέον ὑπὸ τὴν ἀπατηλὴν μορφὴν τῆς φιλίας, ἀλλ' ὑπὸ τὴν ἀληθῆ τοῦ ἔρωτος.

Λευκὰς Κυρία Λ. Σ.

Digitized by Google

— Καὶ ἂν ἐκ τοῦ ἑνὸς μέρους ὑπάρχῃ ἀληθὴς φιλία, ἀλλ' ἐκ τοῦ ἑτέρου ὑπολανθάνει ἔρως.

Λάρισα Εἷς Ἀναγνώστης.

— Ἡ φιλία αὐτὴ εἶνε μία ἀπὸ τὰς παιδιὰς τοῦ τρελλοῦ Ἔρωτος. Ὦ φίλαι καὶ φίλοι, προσέχετε καλά.

Πειραιεὺς Προσεκτικός.

— Οἱ διὰ τοιαύτης φιλίας συνδεόμενοι ἠμποροῦν νὰ εἴπουν: «Θεέ μου, φύλαττέ με ἀπὸ τοὺς φ ί λ ο υ ς μου· ἀπὸ τοὺς ἐχθρούς μου φυλάττομαι μόνος μου».

Ἀθῆναι Χ. Ν.

— Αὐτὴ ἡ φιλία εἶνε... χλιαροθέρμη τοῦ ἔρωτος.

Ὀδησσὸς Ὑγιής

Φίλοι ποτὲ δὲν γίνονται φουστάνι μὲ σουρτοῦκο,
Κι' ὅσοι μοῦ λὲν πῶς γίνονται μὴ μὲ θαρροῦνε κοῦκο.

Ἀθῆναι Ῥωμηός

— Ὑπὸ τὴν μορφὴν τῆς φιλίας, ἤρεμον, ὅπως τὰ ὕδατα ποταμίου ἐν πεδιάδι, διέρχεται τὸ ἁβρὸν αὐτὸ αἴσθημα τὸ συνδέον δύο καρδίας εὐπαθεῖς, μέχρι τῆς στιγμῆς καθ' ἣν ἡ παραμικρὰ ἀνωμαλία, τὸ τυχὸν ἐμπόδιον, θὰ μεταβάλῃ αὐτὸ εἰς ἐκχειλίζοντα καὶ ὁρμητικὸν ἐρωτικὸν χείμαρρον.

Ναύπλιον Πέλοψ.

— «Τὸ περισσεῦον ἐκ τοῦ ἔρωτος δίδεται εἰς τὴν φιλίαν.» «Ὑβρίζομεν τὴν γυναῖκα ἐάν, ἀντὶ τοῦ ἔρωτος τὸν ὁποῖον ζητεῖ, προσφέρωμεν εἰς αὐτὴν φιλίαν». Ἡ πεῖρα μὲ ἔπεισε περὶ τῶν ἀνωτέρω τὰ ὁποῖα δὲν ἐνθυμοῦμαι ποῦ ἔτυχε ν' ἀναγνώσω. Ὡς ἐννοοῦμεν τὴν μεταξὺ ἀνδρῶν φιλίαν, ἐγὼ τοὐλάχιστον, δὲν ἠμπορῶ νὰ ἐννοήσω τὴν μεταξὺ ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς ὅταν ὑπάρχωσι τὰ προσόντα πρὸς ἔμπνευσιν ἀμοιβαίου ἔρωτος καὶ διὰ τοῦτο, ὁμολογῶ ἐν κατανύξει τὴν ἁμαρτίαν μου, πολὺ δυσπιστῶ — καὶ ἐπεθύμουν νὰ ἐδυσπίστουν, ἔστω καὶ ὀλίγον, οἱ γονεῖς καὶ ἐν γένει οἱ ἐνδιαφερόμενοι — ὁσάκις συναντήσω παρομοίας π α ρ α π ο λ ὺ σ τ ε ν ὰ ς φ ι λ ί α ς, οἷοι δήποτε καὶ ἂν εἶνε οἱ συγγενικοὶ δεσμοί, οἷα δήποτε καὶ ἂν εἶνε τὰ ἐξωτερικὰ μειονεκτήματα, καὶ ὅσον δήποτε γνωστὴ καὶ ἂν εἶνε ἡ ἠθικότης ἀμφοτέρων. Ὡς προσόντα πρὸς ἔμπνευσιν ἔρωτος, δὲν ἐννοῶ μόνον τὸ ἐξωτερικὸν κάλλος ὑπὸ τὰς διαφόρους αὐτοῦ μορφάς, ἀλλὰ προσόντα πρὸ πάντων καρδίας καὶ νοῦ ἐξ ἴσου ἀνεπτυγμένα ἑκατέρωθεν τὰ ὁποῖα γεννῶσι τὴν σιωπηλὴν συμφωνίαν καὶ συμπάθειαν, δι' ὧν μεταβάλλεται ἀνεπαισθήτως καὶ ἡ μᾶλλον ἀνύποπτος φιλία εἰς ἰσχυρότερον αἴσθημα. Τοῦτο δὲ δὲν εἶνε ἄλλο, εἰμὴ ὁ ἔρως ὁ ἐξ ἐκτιμήσεως, ὁ διαρκέστερος τῶν ἐρώτων, τὸν ὁποῖον συνήθως ἀπαντῶμεν θάλλοντα μετὰ τὸν γάμον, ὅτε, ὡς καὶ τὸ πλεῖστον, πρὸ πολλοῦ ἔχει μαρανθῆ ὁ πρὸ τοῦ γάμου ἔρως.

Ἀργοστόλιον Κοσμικός

— Ἡ λέξις φιλία εἶνε ἐλαστική. Σήμερον μάλιστα ἐξέπεσε πολὺ ἀπὸ τὴν σημασίαν της. Λέγομεν ὅτι ἔχομεν φιλίαν μὲ τὸν ἕνα καὶ μὲ τὸν ἄλλον, ἐνῷ ἔχομεν ἁπλῶς σχέσεις κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον στενάς. Τοιούτου εἴδους φιλία δύναται νὰ ὑπάρξῃ βέβαια καὶ μεταξὺ οἱουδήποτε ἀνδρὸς καὶ οἱασδήποτε γυναικός. Ἀλλὰ φιλία ἀληθινή, ἥτις αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν ἔχει συμπτώματα κοινὰ μὲ τὸν ἔρωτα, τὴν διαρκῆ ἀναζήτησιν τοῦ ἀγαπωμένου ὄντος, τὴν ἀκόρεστον εὐαρέσκειαν τῆς παρ' αὐτῷ διαμονῆς, τὴν ζηλοτυπίαν κλπ. — πῶς εἶνε δυνατὸν νὰ ὑπάρξῃ μεταξὺ ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς χωρὶς νὰ μεταπέσῃ εἰς ἔρωτα ἀμοιβαῖον ἢ μονομερῆ;

Κ/πολις Ἀριθμὸς 5

— Εἰς τὰς τοιαύτας φαινομενικὰς φιλίας συμβαίνει τὸ ἑξῆς: ὁ ἀνὴρ εἶνε ἐρωτευμένος μετὰ τῆς δῆθεν φίλης. Ὑπάρχουν διάφοροι λόγοι ἐξωτερικοὶ ἢ ἐσωτερικοί, δειλία, ἐμπόδια, οἵτινες ἐμποδίζουν τὴν ἐκδήλωσιν τοῦ ἔρωτος. Ἡ γυνὴ ἀφ' ἑτέρου ἐννοεῖ τὸ αἴσθημα, τὸ ὁποῖον ἐμπνέει καὶ ἀρέσκεται εἰς τοῦτο καὶ τὸ ἀποδέχεται χωρὶς νὰ τὸ συμμερίζεται. Καὶ ὅλα αὐτὰ τελοῦνται ὑπὸ τὴν καλύπτραν τῆς φιλίας.

Ἀθῆναι Ἄφιλος

— Τὸ προαιώνιον ζήτημα τοῦ πλατωνικοῦ καλουμένου ἔρωτος διαιρεῖ πάντοτε τὸν ἐρωτικὸν κόσμον εἰς δύο στρατόπεδα οὐδαμῶς δυνάμενα νὰ συμβιβασθῶσιν ἀλλήλοις. Βέβαια δὲ πρέπει νὰ ᾖ τις λίαν κακότροπος, ἵνα δεχθῇ, φέρ' εἰπεῖν, ὅτι ὁ μέγας τῆς Γαλλίας Ποιμενάρχης Feuélon ἤρα τῆς περιφήμου Mme Guyon ἄλλως ἢ ἐν ἁπλῷ χριστιανικῷ πνεύματι, ὡς ἐπὶ τέλους ἐπείσθη καὶ αὐτὸς ὁ Ἅγιος Πατὴρ τῆς δυτικῆς Ἐκκλησίας λίαν αὐστηρῶς ἐξετάσας τὴν περὶ τούτου κατηγορίαν — ἀλλ' ὅπως δήποτε, ἐφαρμοστέον καθ' ἡμᾶς καὶ τὸ περὶ οὗ λόγος ζεύγει (ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς ἐχόντων ἅπαντα τὰ προσόντα κτλ.) τὸ ἀνυπερβλήτως σχολιασθὲν ὑπὸ τοῦ Χρυσοστόμου σωτήριον λόγιον τῆς κυριακῆς προσευχῆς «καὶ μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμόν, ἀλλὰ ῥῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ.» — διὸ μᾶλλον τείνομεν πρὸς ἀρνητικὴν ἢ καταφατικὴν λύσιν τοῦ ζητουμένου.

Κύθηρα Ν Σ

— Αἱ τοιαῦται φιλίαι συνάπτονται μόνον μεταξὺ ἀνδρὸς δειλοῦ καὶ ὀνειροπόλου, γυναικὸς φιλαρέσκου καὶ εὐαισθήτου. Διατὶ τάχα;

Σμύρνη Κακὴ Γλῶσσα

Ἡ Κακὴ Γλῶσσα αὐτὴ εἶνε βεβαίως γυνή. Καθ' ὅλα δὲ τὰ πορίσματα τῆς χαρτογνωσίας καὶ τῆς γραφογνωσίας, ὁ χάρτης ἐφ' οὗ γράφει καὶ ὁ χαρακτὴρ τῆς γραφῆς προδίδουσι γυναῖκα φιλάρεσκον καὶ εὐαίσθητον. Τίς εἶνε ὁ δειλὸς καὶ ὀνειροπόλος φίλος; Ἂν ἀναγνώσῃ τὰς γραμμὰς ταύτας ἂς φυλαχθῇ ἀπὸ τὴν Κίρκην.

Δσ.

Υ. Γ. Αἱ ἐπὶ τοῦ ἐρωτήματος: «Ποία ἡ σκληροτέρα δοκιμασία εἰς ἣν δύναται νὰ ὑποβληθῇ τίμιος ἄνθρωπος» ἀπαντήσεις ὑπῆρξαν ὀλίγισται καὶ ἀνάξιαι λόγου. Πάσας δὲ συνοψίζει ἡ ἑξῆς:

Ἡ συναίσθησις τοῦ καθήκοντος καὶ ἡ πρὸς ἐκπλήρωσιν αὐτοῦ ἀδυναμία.

Πάτραι Ἐρημίτης

Δσ.

Digitized by Google

ΠΕΡΙ ΤΗΝ ΓΗΝ

Η ΠΟΛΙΣ ΤΟΥ ΠΕΤΡΕΛΑΙΟΥ

Ἐν τῷ ἀμερικανικῷ περιοδικῷ Harper 's Magazine ὁ γνωστὸς γάλλος συγγραφεὺς Βογκὲ ἐδημοσίευσεν ἐσχάτως γλαφυρὰν περιγραφὴν περιηγήσεως εἰς τὴν Καυκασίαν Ῥωσσίαν. Ἐκ ταύτης μεταφράζομεν ἀποσπάσματά τινα ἀναφερόμενα εἰς τὴν πόλιν Βακοῦ, τὴν ὁποίαν « πρωτεύουσαν τοῦ πετρελαίου » ἐπονομάζει ὁ συγγραφεὺς διὰ τὰς ἀφθόνους ἐν αὐτῇ πηγὰς τοῦ πετρελαίου καὶ τὰ πρὸς συλλογὴν αὐτοῦ βιομηχανικὰ καταστήματα.

Ἡ ξηρὰ καὶ ἄδενδρος περὶ τὴν Βακοῦ γῆ ὁμοιάζει τὴν τῆς Πετραίας Ἀραβείας· ὀξεῖα δὲ καὶ δυσάρεστος ὀσμὴ προμηνύει μακρόθεν εἰς τὸν ὁδοιπόρον, ὅτι πλησιάζει εἰς τὴν πόλιν τοῦ πυρὸς καὶ τοῦ καπνοῦ. Ἡ ἐμπορικὴ τοῦ Καυκάσου μητρόπολις παρέχει ἰδέαν τῶν πόλεων τοῦ μέλλοντος· οὐδὲν ἄλλο βλέπει τις ἐν αὐτῇ, πλὴν γαζομέτρων, ὑψηλῶν μηχανῶν, σιδηρῶν κυλίνδρων καὶ σωλήνων· ταῦτα δὲ πάντα ἀποκρύπτουσι τὰς οἰκίας.

Ἀντάξια τῆς παραδόξου ταύτης πρωτευούσης εἶνε τὰ πρὸ τοῦ περιβόλου αὐτῆς ἐκτεινόμενα πεδία· ἐπὶ τῆς καταράτου καὶ λεπρώδους γῆς οὐδὲν χόρτον φύεται, ἀνὰ πᾶν δὲ βῆμα βλέπεις τενάγη ῥυπαροῦ πρασινωποῦ ὑγροῦ, διὰ τῶν ὁποίων βαίνουσι γυμνόποδες ἐργάται. Παρὰ τὰς ὄχθας αὐτῆς αἱ κάμηλοι ὀλισθαίνουσαι βαδίζουσι μετὰ κόπου. Τῇδε κἀκεῖσε σωλῆνες καὶ δεξαμεναί, ἐν αἷς περισυλλέγεται τὸ πετρέλαιον· ἑκατοντάδες δὲ πυραμιδοειδῶν κιβωτῶν, κατεσκευασμένων ἐκ ξύλου μαυρισμένου ὑπὸ τοῦ καπνοῦ, σκέπουσι καὶ προφυλάττουσι τὰς ἀντλίας, δι' ὧν ἐξάγεται τὸ ὀρυκτὸν ἔλαιον τῶν φρεάτων.

Διὰ τοῦ τηλεφώνου ἠγγέλθη εἰς τὸν διευθυντὴν τῆς ἐκμεταλλεύσεως ὅτι νέα πηγὴ πετρελαίου ἀνέβλυσεν ἐν Βόλα Χάνι. Ἡ ὑγρὰ στήλη ἀνέθορεν εἰς ὕψος εἴκοσι μέτρων μετὰ δυνάμεως φοβερᾶς, συμπαρασύρασα τὰ προστυχόντα, ἄμμον καὶ λίθους. Τοσοῦτο δὲ μεγάλη ἦτο ἡ δύναμίς της, ὥστε ἐντὸς ὀλίγων ὡρῶν ἐξηκόντισε μακρὰν τὰς σιδηρᾶς ῥάβδους καὶ τοὺς θώρακας, δι' ὧν ἀπεπειράθησαν νὰ περιορίσωσιν αὐτήν. Τὸ ὑγρὸν ἐπαναπῖπτον ἐσχημάτιζε καταράκτας, χρυσιζομένους ὑπὸ τῶν ἀκτίνων τοῦ ἡλίου. Ἐν καὶ μόνον πυρεῖον ἀνημμένον ἂν ἐρρίπτετο εἰς αὐτὴν θὰ μετεβάλλετο εἰς στήλην πυρός, φωτίζουσαν τὰ πέριξ διὰ πορφυροῦ καὶ ἀπαισίου φωτός.

Καὶ παραπλήσια θεάματα δὲν εἶνε σπάνια ἐν τῇ χώρᾳ ἐκείνῃ τοῦ πετρελαίου, ἐνίοτε δ' οἱ κάτοικοι διασκεδάζουσι παίζοντες μὲ τὸ πῦρ. Ὁσάκις ἐπικρατεῖ νηνεμία, ἀφηγεῖται ὁ Βογκέ, ἀνέρχονται ἐκ τοῦ πυθμένος τῆς Κασπίας θαλάσσης εἰς τὴν ἐπιφάνειαν αὐτῆς παμμέγισται φυσαλίδες πετρελαίου, αἵτινες ἐπιπολάζουσαι τῶν κυμάτων φαίνονται ἐνίοτε ὡς σχηματίζουσαι ἀπέραντον καὶ συνεχὲς δίκτυον. Ἂν δὲ ῥιφθῇ εἰς τὰ κύματα ἀνημμένη λαμπάς, τὸ πῦρ μεταδίδεται ἀστραπηδόν, καὶ ἀναφλέγεται ὅλη ἡ θάλασσα, περιλείχουσα διὰ φλογῶν τὸ πλοῖον, ἐξ οὗ ἐρρίφθη ἡ λαμπάς. Ἡ σατανικὴ αὕτη διασκέδασις εὐχαριστεῖ τὰ μέγιστα τοὺς παρὰ τὸ στόμιον ἐκεῖνον τοῦ ᾅδου οἰκοῦντας, οἵτινες συχνάκις ἐπαναλαμβάνουσι τὸ πείραμα.

Ἡ χερσόνησος τοῦ Ἀσπερὼν ὁμοιάζει πρὸς σπόγγον ἐμβεβαπτισμένον εἰς πετρέλαιον. Ἐν αὐτῇ ἠγείρετο ἄλλοτε ὁ ναὸς τοῦ Πυρός, ἐν ᾧ οἱ πυρολάτραι Γέβραι ἐτίμων τὸν θεὸν αὐτῶν. Τὰ λείψανα τοῦ ἀρχαίου ἱεροῦ περικλείονται νῦν ἐν τῷ χώρῳ, ὃν κατέχει ἓν τῶν ἐργοστασίων. Ὁ δὲ τελευταῖος τῶν πυρολατρῶν ἱερεὺς ἀπέθανε πρὸ ὀλίγων ἐτῶν, ἀφ' οὗ ἐν ὀδύνῃ εἶδε τὸν θεόν του καθαριζόμενον καὶ ἐγκλειόμενον εἰς κιβώτια.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΑΝΑΛΕΚΤΑ

Ζωνταναὶ λυχνίαι. Ἓν τῶν περιεργοτάτων πτηνῶν εἶνε ὁ λοξίας, ἐπιχωριάζων ἐν τῇ Ἰνδικῇ. Ὁ λοξίας τιθασεύεται εὐκόλως, καλούμενος δ' ὑπὸ τοῦ κυρίου του προσέρχεται, ἐπικάθηται ἐπὶ τοῦ δακτύλου αὐτοῦ καὶ κομίζει ῥιπτόμενα δακτυλίδια καὶ ἄλλα τοιαῦτα μικρὰ πράγματα· ἐνίοτε δὲ τὸν μεταχειρίζονται καὶ ὡς γραμματοκομιστήν. Θαυμασία εἶνε ἡ θυμοσοφία τοῦ πτηνοῦ τούτου, καταδεικνυομένη ἰδίως ἐν τῇ κατασκευῇ τῆς φωλεᾶς, τὴν ὁποίαν κατασκευάζει ἐκ χόρτου ἐν σχήματι βαυκάλεως καὶ ἀναρτᾷ στερεώτατα ἀπὸ τοῦ ὑψηλοτάτου κλάδου συκῆς ἢ φοίνικος. Τὸ ἐσωτερικὸν τῆς φωλεᾶς τοῦ λοξίου ἀποτελεῖται ἔκ τινων χωρισμένων ἀπ' ἀλλήλων θαλαμίσκων, φωτίζεται δὲ τὴν νύκτα ὑπὸ πυγολαμπίδος, τὴν ὁποίαν ἀγρεύει πρὸς τοῦτο τὸ πτηνὸν καὶ προσκολλᾷ ζωντανὴν εἰς τὴν φωλεὰν διὰ πηλοῦ. Ἀξιόπιστος Ἄγγλος, παρατηρήσας ἐσχάτως τὰ ἰδιώματα τοῦ λοξίου, γράφει περὶ αὐτοῦ τἀκόλουθα. « Ἤνοιξα τὴν εἴσοδον τῆς φωλεᾶς καὶ εὗρον πραγματικῶς κολλημένην εἰς τὸν τοῖχον αὐτῆς μὲ πηλὸν μίαν πυγολαμπίδα. Ἀφ' οὗ ἐπανέκλεισα τὴν φωλεὰν καὶ ἐπανέφερα αὐτὴν εἰς τὸν τόπον της, τὴν ἐξήτασα καὶ πάλιν τὴν ἐπομένην ἑσπέραν καὶ εὗρον ἄλλην πυγολαμπίδα κολλημένην μὲ νωπὸν πηλὸν πλησίον τοῦ ἀνοίγματος τῆς φωλεᾶς· τὰ αὐτὰ παρετήρησα καὶ εἰς ἄλλας τρεῖς φωλεάς, τὰς ὁποίας ἐξήτασα· εἰς ὅλας μὲν εὗρον τὴν νυκτερινὴν λυχνίαν, εἰς τετάρτην δὲ φωλεὰν μόνον τὸν βῶλον τοῦ πηλοῦ, ἐφ' οὗ ἔμελλε νὰ προσκολληθῇ ἡ πυγολαμπίς. »

ΧΡΟΝΙΚΑ

Ἀρχαιολογικά. Μετενεχθεῖσαι παρεδόθησαν εἰς τὸ ἐν Κωνσταντινουπόλει αὐτοκρατορικὸν μουσεῖον αἱ ἐν Σελευκείᾳ ἀνακαλυφθεῖσαι ἀρχαιότητες.

— Ἡ πρωσσικὴ ἀκαδημία ἐχορήγησεν ἔν τινι τῶν τελευταίων συνεδριάσεων αὐτῆς πίστωσιν 3,000 μαρκῶν διὰ τὴν ἐξακολούθησιν κατὰ τὸ ἐνεστὸς ἔτος τῆς Συλλογῆς τῶν Ἑλληνικῶν ἐπιγραφῶν, 5,000 μαρκῶν πρὸς ἐξακολούθησιν τῆς ἐκδόσεως τῶν ἀρχαίων ὑπομνηματιστῶν τοῦ Ἀριστοτέλους καὶ 3,000 μαρκῶν πρὸς ἐργασίας προκαταρκτικὰς διὰ τὴν ἔκδοσιν τῶν ἀρχαίων νομισμάτων τῆς Μοισίας καὶ τῆς Θράκης.

Φιλολογικά. Κατά τινας ἀγγλικὰς ἐφημερίδας, ἡ

Digitized by Google

βασίλισσα Βικτωρία προτίθεται νὰ δημοσιεύσῃ τὰς ἐπιστολὰς ἃς ὁ σύζυγός της πρίγκηψ Ἀλβέρτος ἔγραψε πρὸς τὸν αὐτοκράτορα Γουλιέλμον τὸν Α', προτοῦ ἀκόμη γείνῃ οὗτος βασιλεὺς τῆς Πρωσσίας, καὶ πρὸς τὸν δοῦκα τοῦ Σὰξ Κοβούργου Γόθα. Ἐπειδὴ δ' αἱ ἐπιστολαὶ αὗται, ἐμπιστευτικώταται οὖσαι, περιέχουσι κρίσεις ἀνεπιφυλάκτους περὶ πολλῶν συγχρόνων, θὰ ἐπιθεωρηθῶσι μετὰ προσοχῆς πρὸ τῆς δημοσιεύσεως, ὅπως ἀφαιρεθῶσι αἱ τοιαῦται περικοπαί.

Ἐπιστημονικά. Τὸ ἐν Βερολίνῳ διεθνὲς ἰατρικὸν συνέδριον ἀπεφάσισεν ὅπως ἡ προσεχὴς αὐτοῦ σύνοδος συγκροτηθῇ μετὰ τριετίαν ἐν Ῥώμῃ. Ἐν τῷ παρόντι συνεδρίῳ πλὴν τῶν Γερμανῶν πολυαριθμότατοι ἦσαν οἱ ἐξ Ἀμερικῆς ἰατροί, ἐν ὅλῳ 623· μετ' αὐτοὺς εἵποντο κατὰ τὸν ἀριθμὸν οἱ ἐκ Ῥωσσίας (421), οἱ ἐξ Ἀγγλίας (353) καὶ οἱ ἐκ Γαλλίας (173). Τὸ Ἐθνικὸν Πανεπιστήμιον ἀντεπροσώπευσεν ἐν τῷ συνεδρίῳ ὁ καθηγητὴς τῆς χειρουργικῆς κ. Ἀρεταῖος.

— Εἰς τὴν γαλλικὴν Ἀκαδημίαν τῶν ἐπιστημῶν ἐγένετο περίεργος καὶ ἐνδιαφέρουσα ἀνακοίνωσις περὶ τῶν σαρκοβόρων φυτῶν. Εἶνε γνωστὴ ἡ ἰδιότης φυτῶν τινῶν, δρώντων ἐπὶ τῶν ἀζωτούχων οὐσιῶν κατὰ τὸν τρόπον τοῦ γαστρικοῦ χυμοῦ. Ἕνεκα τῆς ἰδιότητος ταύτης ἐπιστεύετο μέχρι τοῦδε ὅτι τὰ φυτὰ ἐκεῖνα ἀφομοιοῦσι τὰς οὐσίας τὰς ὁποίας ἀποσυνθέτουσι, τρεφόμενα ἐξ αὐτῶν. Ἀλλ' ἐκ πειραμάτων ἅτινα ἔκαμεν ἐσχάτως ἐν Λυῶν ὁ κ. Ῥαφαὴλ Δυβοὰ συνήγαγε τὸ πόρισμα ὅτι αἰτία τῆς ζυμώσεως καὶ μετουσιώσεως τῶν ὀργανικῶν οὐσιῶν δὲν εἶνε τὸ ἐξ αὐτοῦ τοῦ φυτοῦ ἐκκρινόμενον ὑγρόν, ἀλλὰ βακτήρια εἰσχωροῦντα εἰς τὸ ἐκκριτικὸν ὄργανον ὅταν ἀνοίγῃ ἡ κάλυξ τοῦ φυτοῦ. Ἐκ τούτου δ' ἕπεται ὅτι τὸ γεγονὸς τῆς ζυμώσεως τῶν ξένων οὐσιῶν ὑπὸ τῶν σαρκοβόρων φυτῶν δὲν πρέπει νὰ θεωρηθῇ ὡς ἐθεωρεῖτο μέχρι τοῦδε φαινόμενον φυτικῆς πέψεως.

Θεατρικά. Ἐν Βουδαπέστῃ συνέστη ἑταιρία, σκοπὸν ἔχουσα τὴν ἵδρυσιν νέου οὐγκρικοῦ θεάτρου, διεθνοῦς χαρακτῆρος. Ἐν αὐτῷ ἐπὶ ἑκατὸν πεντήκοντα ἑσπέρας θὰ παριστάνωνται ἐκλεκτὰ δράματα ξένων φιλολογιῶν μεταφρασμένα εἰς τὴν οὐγκρικήν, καὶ ἄλλας ἑκατὸν πεντήκοντα δράματα εἰς τὴν πρωτότυπον αὐτῶν γλῶσσαν, ἤτοι γαλλιστί, γερμανιστὶ κλπ. Ἡ ἑταιρία αὕτη ἔχουσα κεφάλαιον 800,000 φλωρινίων ἐζήτησε παρὰ τοῦ δήμου ἐτησίαν ἐπιχορήγησιν 30,000 φλωρινίων περίπου.

— Συντόνως γίνονται ἐν Βαϋρούθ αἱ προπαρασκευαὶ διὰ τὴν προσεχῆ πανηγυρικὴν παράστασιν μελοδραμάτων τοῦ Βάγνερ. Θὰ παρασταθῇ δ' ἑνάκις ὁ «Πάρσιφαλ» καὶ δὶς ὁ «Ταγχόϋζερ.» Αἱ σκηνογραφίαι τοῦ τελευταίου μελοδράματος παρηγγέλθησαν εἰς Κοβοῦργον· μετὰ πολλῆς δὲ λαμπρότητος θὰ ἐκτελεσθῇ ὁ ἐν τῷ μελοδράματι τούτῳ ὀρχηστικὸς μῖμος «τῆς Ἀφροδίτης τὸ ὄρος», προσληφθεισῶν τῶν πλείστων ὀρχηστρίδων τοῦ ἐν Βερολίνῳ θεάτρου τοῦ μελοδράματος. Τινὲς τῶν ἀοιδῶν θὰ προσληφθῶσιν ἐκ τῆς εἰδικῆς σχολῆς, ἥτις ἔχει συσταθῇ οὐχὶ πρὸ πολλοῦ χρόνου ἐν Βαϋρούθ πρὸς μόρφωσιν ἀοιδῶν τῶν βαγνερικῶν μελοδραμάτων.

Νεκρολογία. Ἐνενηκοντούτης τὴν ἡλικίαν ἀπέθανε παρὰ τὴν Βιρμιγγάμην εἷς τῶν ἐπιφανεστάτων Ἄγγλων θεολόγων ὁ Jan Henry Newman, καρδινάλιος τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας. Ὁ Newman διεκρίθη ὡς ἐκκλησιαστικὸς συγγραφεύς, ἰδίως δ' ὀνομαστὸς ἐγένετο διὰ τὴν μετάστασιν αὐτοῦ εἰς τὸν καθολικισμόν, οὗ ἀνεδείχθη σθεναρὸς ὑπέρμαχος, καὶ αὐτὸ τὸ δόγμα τοῦ ἀλαθήτου ὑποστηρίξας διὰ καινοφανῶν καὶ πρωτοτύπων ἐπιχειρημάτων.

— Ἀπέθανε κατ' αὐτὰς ἐν Νικαίᾳ ἡ γαλλὶς ποιήτρια Λουίζα Βικτωρία Ἄκκερμανν τὸ γένος Σοχέ, ἄγουσα τὸ 77 ἔτος τῆς ἡλικίας. Γεννηθεῖσα ἐν Παρισίοις τὴν 18/30 μαρτίου 1813 ἐπεδόθη ἐκ μικρᾶς ἡλικίας εἰς τὴν εκμάθησιν ξένων γλωσσῶν καὶ τὴν μελέτην ξένων φιλολογιῶν, μετέβη δ' εἶτα καὶ εἰς Βερολῖνον πρὸς συμπλήρωσιν καὶ πλουτισμὸν τῶν γνώσεών της. Ἐκεῖ ἐγνώρισε καὶ ὑπανδρεύθη τὸν Παῦλον Ἄκκερμανν, ἄνδρα λόγιον καὶ σύζυγον συμπαθέστατον, μεθ' οὗ συνέζησεν ἐπὶ ὀκτὼ μόνα ἔτη. Ἀπομείνασα χήρα ἐν ἡλικίᾳ μόλις 33 ἐτῶν ἀπεχώρησεν ὅλως τοῦ κόσμου καὶ ἐγκατεστάθη ἐν Νικαίᾳ, ἐκλέξασα ὡς κατοικίαν τὰ κελλία παλαιοῦ τινος μοναστηρίου Δομινικανῶν. Ἔζησε δ' ἐκεῖ ἐν αὐστηρᾷ, σχεδὸν ἀγρίᾳ σωφροσύνῃ καὶ ἀρετῇ ἐπὶ 44 ὅλα ἔτη. Κατὰ τὸ μακρὸν τοῦτο διάστημα τῆς μονήρους ζωῆς συνέθεσε καὶ ἐξέδωκε σειρὰς ποιημάτων φιλοσοφικῶν, μετὰ πολλῆς δυνάμεως διατυπώσασα ἐμμέτρως τὰς περὶ τοῦ κόσμου καὶ τῆς ζωῆς ἀπαισιοδόξους ἰδέας της. Τὰ ποιήματα τῆς Ἄκκερμανν ὡς ἐκ τοῦ εἴδους αὐτῶν δὲν εἶνε προσιτὰ καὶ ἀρεστὰ εἰς πολὺ πλῆθος, ἀλλ' ὑπὸ τῶν ὀλίγων καὶ ἐκλεκτῶν ἐξετιμήθησαν μεγάλως καὶ θὰ ἐπιζήσωσι τῆς ἀποθανούσης ποιητρίας, συγκινοῦντα πάντοτε τὰς εὐαισθήτους καρδίας καὶ ἀνάγοντα πρὸς ὑψηλοτέρας σκέψεις τὰ εὐπετῆ πνεύματα. Μεταξὺ τῶν ποιητριῶν τοῦ ιθ' αἰῶνος ἡ ἀπαισιόδοξος καὶ θρηνώδης Ἄκκερμαν κατέχει δικαίως ἣν θέσιν ὁ Λεοπάρδης μεταξὺ τῶν ποιητῶν.

ΑΙ ΕΙΚΟΝΕΣ

Ὁ μικρὸς τροφοδότης, εἰκὼν Φρ. Δφόραχ παριστῶσα παῖδα παρέχοντα τροφὴν εἰς τὸν κύνα τῆς οἰκίας.

Τὰ δάση τῶν Τροπικῶν. Τὴν φωτογραφίαν ἐξ ἧς ἐλήφθη καὶ ἡ εἰκὼν αὕτη ἀπέστειλε πρὸς ἡμᾶς ἐξ Ἰνδιῶν φίλος τῆς Ἑστίας. Δίδει δὲ ἡ ἐκ τῆς φύσεως ἀπ' εὐθείας ληφθεῖσα τοπιογραγραφία ἰδέαν τινὰ περὶ τῆς πλουσίας βλαστήσεως τῶν περὶ τοὺς Τροπικοὺς χωρῶν, αἵτινες δικαίως δύνανται νὰ ὀνομασθῶσιν ἐπίγειοι παράδεισοι καὶ διὰ τὴν ἠπιότητα τοῦ κλίματος καὶ διὰ τὴν εὐχέρειαν καὶ μακαριότητα τῆς ζωῆς, καὶ διότι ἀκόμη ὑπάρχουσιν ἐν αὐταῖς τὴν σήμερον ἄνθρωποι ζῶντες καὶ διαιτώμενοι ἀπαράλλακτα ὅπως ὁ Ἀδὰμ καὶ ἡ Εὔα ἐν τῇ Ἐδὲμ τῆς Γραφῆς.

ΕΔΩ Κ' ΕΚΕΙ

Τὰ ἀνδρόγυνα. Ἓν τρυφερὸν ἀνδρόγυνον ὁδηγεῖται εἰς τὴν ἀστυνομίαν ὑπὸ τῶν κλητήρων. Ὁ λόγος εἶνε ὅτι ἐν μέσῃ Πλατείᾳ Συντάγματος ἤρχισαν τὰς ἀμοιβαίας ἔριδας καὶ ὕβρεις, αἱ ὁποῖαι κατέληξαν εἰς ξυλοκοπήματα καὶ λιθοβολισμούς. Ὁ ἀστυνόμος μετ' ἄλλας νουθεσίας προσθέτει: — Καὶ δὲν ἐντρέπεσθε ἐπὶ τέλους νὰ χάνετε μέσ' 'ς τοὺς δρόμους, ὅ,τι οἱ καθὼς πρέπει ἄνθρωποι χάνουν 'ς τὸ σπίτι τους!

Τί κρῖμα! Ὁ Ἀγαθόπουλος ἐπισκέπτεται πλούσιον Ἀθηναῖον. Μεταξὺ ἄλλων ἀντικειμένων τὴν προσοχήν του προσελκύει μεγάλη ἀνθοδοχη: — Τί ὡραῖο βάζο αὐτό, θὰ εἶνε βέβαια ἀρχαῖο. — Ὄχι, τὸ ἐπῆρα 'ς τὴν Ἰταλία. — Τί κρῖμα νὰ μὴν εἶνε ἀρχαῖο! τόσο ὡραῖο ποῦ εἶνε! ....

ΤΡΕΙΣ ΓΝΩΜΑΙ ΚΑΘ' ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Κρίνομεν τοὺς ἄλλους ἐκ τῶν λόγων καὶ τῶν πράξεών των — κρίνομεν τὸν ἑαυτόν μας ἐκ τῶν σκέψεων καὶ τῶν σκοπῶν μας.

*

Ἡ φιλία μισεῖ τὸν ἔρωτα ὅπως ὁ πτωχὸς τὸν πλούσιον.

*

Εὐτυχοῦμεν πάντοτε διὰ τῶν ἐλπίδων ἢ τῶν ἀναμνήσεων· πρὸς τὰ ἐμπρὸς ἢ πρὸς τὰ ὀπίσω ἡ εὐτυχία εἶνε πάντοτε μακρὰν ἡμῶν.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1890 — 2268

Digitized by Google

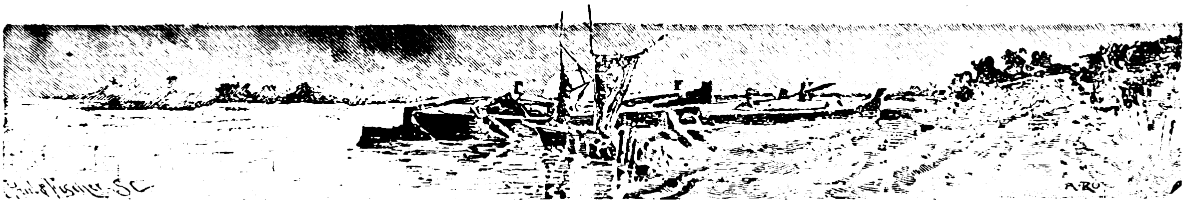

ΝΗΣΙΩΤΙΚΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΜΑΡΙΝΟΣ ΚΟΝΤΑΡΑΣ

Μ' ἀρέσανε τὰ ταξειδάκια ἀπὸ τὰ νιάτα μου. Ἔμπαινα 'ς τὴ βάρκα, ἔβαζα τὸ παραγάδι μὲ μερικὲς ἀποτονιὲς μέσα, κι' ἂν ἤθελα νὰ ψαρέψω, ψάρευα· ἂν δὲν εἶχα ὄρεξι γιὰ ψάρεμμα, καὶ φυσοῦσε καὶ βολικὸ ἀεράκι, ἔστηνα τὴν ἀντένα, ἄνοιγα τὸ πανί, τραβοῦσα πρὸς τὸ πέλαγο, ἄραζα ὅπου μ' ἔρριχτε ἡ τύχη 'ς τὴν ἀντικρινὴ ἀκρογιαλιά, κ' ἔβγαινα ἔξω νὰ δῶ τίποτες καινούργιο. Μιὰ μέρα ὁ ἐμπάτης μ' ἔβγαλε 'ς τὸ Νεροχῶρι. Ποῦ εἶνε αὐτὸ τὸ Νεροχῶρι θὰ τὸ μάθετε σὰν πᾶτε νὰ δῆτε τὸ *Χλωρονῆσι*.

Σὰν ἐβγῆκα 'ς τὴ σκάλα, εἶπα, ἂς πάγω ν' ἀνάψω κ' ἕνα κερὶ 'ς τὸν ἅγιο Νικόλα, τὸν ἅγιο τοῦ χωριοῦ. Ἀνεβαίνοντας τὸν ἀνήφορο ποῦ χώριζε τὸ χωριὸ ἀπ' τὴ σκάλα, τί βλέπω! Ἕνα λείψανο! Τὸ βγάζανε ἀπ' ἕνα σπιτάκι 'ς τὴν ἄκρα τοῦ χωριοῦ, καὶ τὸ πηγαίνανε πρὸς τὴν ἐκκλησιά. Κακὸ σημάδι, εἶπα μέσα μου. Δόξα νάχῃ ὁ Θεός, ἤτανε γρηᾶς λείψανο. Πολὺ γρηᾶς. Τόσο, ποῦ τὸν κακομοίρη τὸ γέρο της τὸν μισοσηκώνανε ἀπὸ πίσω, γιατὶ δὲν μποροῦσε πιὰ νὰ περπατήσῃ. Ἀκολουθοῦσανε καὶ μερικὲς ἄλλες γρηές, καὶ δυὸ τρεῖς ἄντρες. Σιγὰ σιγὰ ἔσμιξα κ' ἐγώ.

Μπήκαμε 'ς τὴν ἐκκλησιά. Ὡραία διασκέδασι, εἶπα μέσα μου. Νάβγῃς γιὰ σεργιάνι καὶ νὰ καταντήσῃς σὲ λείψανο! Μὲ τραβοῦσε ὅμως ἕνας παράξενος μαγνήτης σὲ τέτοιες δουλειὲς πάντοτε. Ἐγὼ τὸ ξέρω πόσο μετάνοιωνα ὕστερα, σὰν ἔβλεπα ὅλους ἐκείνους τοὺς νεκροὺς 'ς τὰ μάτια μου, καὶ ἐρχόντανε οἱ εὐλογημένοι νὰ μοῦ κάμουν συντροφιὰ ἴσια ἴσια τὴν ὥρα ποῦ πλάγιαζα γιὰ νὰ κοιμηθῶ! Ἔκανα πάντοτε ὅρκο νὰ μὴ ξαναπάγω σὲ λείψανο, μὰ κάθε φορὰ ποῦ μύριζα θυμίαμα,—ἔτρεχα πάλι!

Ὁ Ἅγιος Νικόλας ἤτανε ἡ μόνη ἐκκλησιὰ τοῦ χωριοῦ. Ἤτανε μικρὴ μικρή, χαμηλή, καὶ θεοσκότεινη. Πρέπει νἄτανε ἑκατὸ χρονῶ χτίριο. Μήτε κολόννες μέσα, μήτε τροῦλλος ἀπὸ πάνω. Ἤτανε σκεπασμένη μὲ δῶμα, σὰν τἆλλα σπίτια. Παραθύρια λίγα καὶ μικρά, καὶ κάτω στρωμένη μὲ χῶμα μονάχα. Τὰ καφάσια τοῦ γυναικωνίτη πυκνά, γιατὶ ἤτανε χαμηλὰ κι' αὐτά. Τὸ τέμπλο ὅμως, ὅλο καρυδόξυλο καλοδουλεμμένο, ἀνέβαινε σχεδὸν ὡς 'ςτὴ στέγη. Ἐκεῖ ἔβλεπες τὸ βιός. Ἡ εἰκόνα τοῦ ἁγίου Νικόλα εἶχε μεγαλήτερο μερίδιο κ' ἀπ' τὴν Παναγιὰ ἀκόμα. Ἡ καντήλα του ἤτανε ἕνας θεώρατος βῶλος ἀσῆμι. Τὰ στεφάνια καὶ τἆλλα στολίδια του ἀμέτρητα. Τί καίκια μαλαμματοκαπνισμένα, τί χρυσὲς ἄγκουρες! Εἰκόνα δὲν ἔβλεπες, παρὰ τὸ πρόσωπο· ὅλα τὰ ἄλλα τὰ σκέπαζε τὸ ἀσῆμι καὶ τὸ μάλαμμα.

Ὡσοῦ νὰ ρίξω δυὸ τρεῖς ματιὲς γύρω μου, ἐθέσανε 'ς τὴ μέση τὸ λείψανο. Γιὰ μιὰ στιγμὴ παύσανε ἡ ψαλμῳδίες, καὶ δὲν ἄκουγες παρὰ τὸ τρίξιμο ἐκεῖνο ποῦ κάνουνε τὰ κεριὰ κ' ἡ λαμπάδες σὰν καῖνε. Κρύα στιγμὴ ἐκείνη! Σὰν ἄρχισε ὁ παπᾶς τὴ θλιβερὴ ἀκολουθία του, γύρισα νὰ κυττάξω καὶ τὸ γέρο. Παράξενος γέρος! Ἔτρεμε χειροπόδαρος, καὶ τὸν βαστοῦσανε σὰν νὰ τὸν σηκώσανε ἀπ' τὸ κρεβάτι, ἀπὸ βαρειὰ ἀρρώστια. Κ' ἔτσι ἤτανε, καθὼς ἔμαθα ὕστερα. Κίτρινος σὰν τὸ θειάφι, ἀψηλός, μὰ λυγισμένος ἀπ' τὴ μέση κι' ἀπάνω, φρύδια μεγάλα ποῦ πέφτανε πάνω ἀπ' τὰ μάτια του, χείλη ποῦ τρέμανε ἀκατάπαυστα, κάτασπρα μακριὰ μουστάκια,— ὥμορφος γέρος, μὰ σὲ τρομερὸ χάλι ὁ καϋμένος.

Σὲ μισὴν ὥρα βγήκαμε 'ς τὸ κοιμητήριο, 'ς τὸ πλάγι τῆς ἐκκλησιᾶς. Ἀκόμα μερικὲς στιγμὲς κ' ἔπεφτε ἡ πρώτη φτυαριὰ μέσ' 'ς τὸ λάκκο. Ἐδῶ ὁ γέρος τἄχασε ὁλότελα. Τὸν ἀφήκανε νὰ πλησιάσῃ 'ς τὰ χόρτα, μὲ τὸ ραβδὶ 'ς τὸ πλάγι του. « Ἄχ, τί 'ν' αὐτὸ τὸ φαρμάκι ποῦ μοῦ πότισες! » ἐμουρμούρισε, καὶ δὲν ξαναμίλησε. Λιγοθύμησε, τοῦ χύνουν νερά. Τοῦ κάκου, ὁ γέρος δὲν ξυπνᾶ. Τὸν σηκώνουνε, καὶ τὸν βάζουνε 'ς τὸ κελλὶ τοῦ παπᾶ. Ἐκεῖ μισοανοίγει τὰ μάτια του, βλέπει πρὸς τὴν εἰκόνα τοῦ ἁγίου Νικόλα, μουρμουρίζει δυὸ τρία λόγια, καὶ μένει ὁλόξερος. Ὁ γέρος ἀπέθανε!

Ἐβγῆκα ἔξω, τί νὰ κάμω! Ἐκίνησα πρὸς τὴ σκάλα. Πρὶν κατεβῶ, τὸ ξέρανε ὅλοι, πῶς ἀπέθανε ὁ Γερο-Μαρῖνος Κοντάρας, ἀπ' τὸ κακό του, ποῦ ἔχασε τὴν ἀγαπημένη του Λεμονή.

Παίρνω ἕνα σκαμνὶ καὶ καθίζω ἔξω ἀπ' τὸ καφενεῖο, μπροστὰ 'ς τὸ γιαλό. Ἐκεῖ ποῦ ἔπινα τὸν ναργιλέ μου, ἔρχεται ὁ Καπετὰν Θανάσης καὶ μὲ καλωσορίζει. Συχνὰ ἐρχόταν ἀντίκρυ καὶ μᾶς ἔφερνε ψάρια, καὶ τὸν ἐγνώριζα. Τὸν

Digitized by Google

κερνῶ μιὰ μαστίχα, γλυκάθηκε, καὶ κάθησε κοντά μου. Τῶξερα πῶς ἕνα ποτῆρι γι' αὐτὸν δὲν ἤτανε τίποτες, τοῦ παράγγειλα κι' ἄλλο, καὶ τότες ἀρχίσανε νὰ μοῦ κάνουνε κουβέντα ἡ πιωμένες μαστίχες, γιὰ νἄλθουνε κι' ἄλλες σιγὰ σιγά.

Δὲν δυσκολευότανε ποτές του ὁ Καπετὰν Θανάσης νὰ βρίσκῃ ἀφορμὴ γιὰ μακρινὲς ὁμιλίες. Τώρα τὴν εἶχε ἀκόμα πιὸ πρόχειρη,—τὸ γέρο Μαρῖνο Κοντάρα, τὸ Μοσκοννησιώτικο θαλασσοποῦλι, ποῦ μιὰ φορὰ τὸν ἐτρόμαζε ὅλ' ἡ Ἀνατολὴ κι' ὅλ' ἡ Ἄσπρη θάλασσα:—«Ἂς τὰ ποῦμε ἀπ' τὴν ἀρχή,» μοῦ κάνει ὁ Καπετάνιος μου, κι' ἀρχινᾶ:

«Ἤμουνα μικρὸ παιδί, μοῦτσος 'ς τὴν μπομπάρδα τοῦ Καπετὰν Μανώλη, (Θεὸς συχωρέστονε), σὰν ἦρτε μιὰ μέρα τοῦ Μαρίνου Κοντάρα τὸ πέραμα. Θεὸς τὸ ξέρει ἀπὸ ποῦ τὸν κυνηγούσανε, κ' ἐτρύπωσε δῶ μέσα γιὰ νὰ κρυφτῇ. Ὅλο μπλεγμένος βρισκότανε. Ἂν δὲν ἤτανε γιὰ φονικό, ἤτανε γιὰ κλεψιά. Ἦρτε μὲ πέντ' ἔξη χταπόδια ἁπλωμένα 'ς τὴ βάρκα του, καὶ μὲ μερικὰ στρείδια καὶ ἀχινούς. Τάχατες γιὰ δουλειὰ ἦρτε! Ἀνοικονόμητος ἄνθρωπος! Ὁ λάζος του ἤτανε πάντοτε ματωμένος, κάποτες καὶ μὲ τὸ δικό του αἷμα, σὰν ἐμεθοῦσε κ' ἔκοβγε τὰ παγίδια του, νὰ δείξῃ παλληκαριά! Ἤτανε ὅμως ἀληθινὸ κι' ὥμορφο παλληκάρι ὁ δαίμονας! Ἐγὼ τὸν ἤξερα, γιατὶ τὸν εἶδα μιὰ φορὰ 'ς τὴ Φώκα νὰ δέρνῃ ἕνα Τοῦρκο ἀπάνω 'ς τὸ μεθύσι του. Ἔφυγε τότες ἄρον μάρον ἀπὸ κεῖ, ἀλληῶς θὰ τὸν ἐσκοτώνανε.

Σὰν ἄραξε ἡ βάρκα του, ἐκεῖ πρὸς τοῦ Χατζῆ Μπέη τὴν κούλα, βγαίνει ὄξω καὶ τραβάει ἴσια πρὸς τὸ ἀμπέλι τοῦ Γληγόρη τοῦ Φυσέκη, πηδᾷ μέσα ἀπ' τὸν τοῖχο, γεμίζει τὴν ποδιά του σταφύλια, καὶ γυρίζει πίσω, σὰν νὰ μὴν ἦταν ἐκεῖνος. Βγαίνοντας, τὸν τσακώνει ὁ νοικοκύρης. Αὐτὸς ἤτονε τότες ὁ παλληκαρᾶς τοῦ χωριοῦ μας, ἕνας τρομερὸς φωνακλᾶς. Πατᾷ λοιπὸν τὲς φωνὲς ἅμα εἶδε τὸν κλέφτη. Ὁ Κοντάρας γελᾷ, καὶ τραβᾷ πρὸς τὴ βάρκα του. Ὁ Φυσέκης τρέχει κατόπι του, ἀκοῦνε κ' οἱ γειτόνοι τὲς φωνὲς καὶ μαζεύουνται ἕνας ἕνας τους. Ὁ Μαρῖνος τώρα καθότανε ἀξέννοιαστος μέσ' 'ς τὴ βάρκα κ' ἔτρωγε τὰ σταφύλια μὲ τοὺς συντρόφους του. Οἱ δικοί μας ἀνάψανε. Πετιοῦνται μέσ' 'ς τὴ βάρκα καὶ τὸν πιάνουνε. Αὐτὸς σηκώνεται, σαλτέρνει ὄξω 'ς τὸν ἄμμο ἀπάνω, σέρνει τὸ λάζο ἀπ' τὴ ζώνη του, καὶ τοὺς λέει:

— Μωρὲ διαόλοι, δὲν ξέρετε πῶς ἐγὼ εἶμαι ὁ Μαρῖνος ὁ Κοντάρας;

Τότες ἐμουδιάσανε ὅλοι τους! Ὁ Φυσέκης ὅμως, δὲν τοῦ ἐρχότανε νὰ τραβηχτῇ κι' αὐτὸς ἔτσι, καὶ νὰ τὸν πειράζουνε ὕστερα οἱ δικοί του. Τοῦ λέει λοιπόν:

— Κ' ἐμένα μὲ λένε Γληγόρη Φυσέκη. κι' ἂν θὲς νὰ μετρηθοῦμε, ῥίξ' τὸ λάζο κάτω, κ' ἔβγα νὰ παλαίψουμε δῶ 'ς τὸν ἄμμο.

Ὁ Μαρῖνος, ἂν καὶ πάντοτε διψασμένος ἀπὸ αἷμα, κύτταξε καλὰ 'ς τὰ μάτια τὸ Γληγόρη μας, καὶ χαμογέλασε. Βγάζει τὸ γελέκι του, τὸ πετᾷ χάμω μὲ τὸ μαχαῖρι, κι' ἀρχίζει νὰ περιπατάῃ γύρω καὶ νὰ κουνάῃ τὲς χέρες του σὰν νἄμπαινε 'ς τὸ χορό. Τὸ ἴδιο ἔκαμε κι' ὁ Γληγόρης.

— Αἵ, κι' ὅποιος πέσῃ, κερνᾷ ἀπόψε ὅλη τὴν παρέαν.

— Ὡς τὸ πρωΐ, λέγει ὁ Μαρῖνος.

— Καὶ τὰ παιγνίδια;

— Καὶ τὰ παιγνίδια.

Ἀγριοκυττάζουνται μὲ μιὰ λοξὴ ματιά, καὶ χύνουνται ὁ ἕνας καταπάνω 'ς τὸν ἄλλον. Ἡ δουλειὰ γείνηκε ὡσοῦ νὰ πῇς ἀμήν. Ὁ Κοντάρας πιάνει τὸ Φυσέκη ἀπὸ τὴ μέση, καὶ τὸν στρώνει κάτω ἀνάσκελα.

— Φθάνει σου, Γληγόρη, κ' ἔφαγ' ἡ ῥάχη σου χῶμα, τοῦ φωνάζουνε οἱ δικοί μας.

Ὁ Γληγόρης σηκώνεται, τινάζεται, βάζει τὸ γελέκι του, καὶ συλλογιέται πῶς θἄτανε καλλίτερα νὰ ἔχανε τὰ σταφύλια μονάχα.

Τὸ βραδυ, τὸ καπελειὸ τοῦ Θεοχάρη γέμισε χουβαρτάδες. Μαζεύτηκε ὅλο τὸ χωριὸ ἀπ' ἔξω νὰ δῇ τὸν ξακουσμένο τὸν Κοντάρα. Αὐτὸς ποῦ σὰν βρισκότανε σὲ «δουλειὰ» γινότανε θεριό, τώρα φαινότανε σὰν ἄγγελος. Μόνον τὰ Μοσκοννήσια βγάζουνε τέτοια χαριτωμένα παλληκάρια. Ἀνάστημα κυπαρίσσι, μέση δαχτυλίδι· μάτια μεγαλα κι' ὥμορφα, σὰν κοπέλλας· μαῦρο μουστάκι, αγκίστρι. Τὸν θαμμάζανε ὅλοι καθὼς καθούτανε 'ς τὸ σκαμνὶ κ' ἔπινε 'ς τὴν ὑγειὰ τοῦ Γληγόρη. Τὸν φώναζε ἀδελφοποιτὸ τώρα, καὶ παινοῦσε τὰ γλυκά του σταφύλια. Ὁ Γληγόρης περηφανευότανε ποῦ τὸν εἶχε φίλο, κι' ἂς τὸν ἔρριξε καὶ κάτω.

Αἵ, ἀφεντικό, ἐστέγνωσε ὁ λαιμός μου· κι' ἔχω νὰ σοῦ πῶ κι' ἄλλα, γιατὶ βλέπω πῶς θὲς νὰ τὰ μάθῃς, μοῦ κάνει τώρα ὁ Καπετὰν Θανάσης.

Ἔρχεται τρίτο ποτῆρι, τὸ πίνει μονορροῦφι, καὶ ξαναρχινᾶ:

Στείλανε νὰ φέρουν τὰ βιολιὰ ἀπ' τὸ Μεγαλοχῶρι. Ὡσοῦ νἄρτουνε τὰ βιολιὰ αὐτοὶ σκαρώνανε κέφι. Ἤρθανε τὰ παιγνίδια, ἄρχισε τὸ τραγοῦδι, βγήκανε τὰ μαντήλια, ὁ χορὸς πήγαινε γαϊτάνι. Ὁ Μαρῖνος τοὺς σήκωσε 'ς τὸ ποδάρι ὅλους μὲ τὴ σειρά. Δὲν ἄφηκε μηδὲ λιάπικο, μηδὲ ῥουμελιώτικο, μηδὲ καλαματιανό, μηδὲ ζεϊμπέκικο. Σὰν περάσανε μεσάνυχτα, βγαίνουνε καὶ 'ς τὴν πατινάδα. Ἀντὶς τραγούδια τώρα δὲν ἄκουγες παρὰ τὸ «ὠχοῦ» ἐκεῖνο ποῦ βαστάει μιὰ μεγάλη ἀναπνοή, καὶ

Digitized by Google

τὰ παιγνίδια. Πήγανε ἴσια 'ς τοῦ Φυσέκη τὸ σπίτι. Αὐτὸς τότε κατοικοῦσε 'ς τῆς μητρυιᾶς του, μὲ μιὰν ἀδελφή. Ὁ Γληγόρης μας καὶ καλὰ νἄβγῃ νὰ κεράσῃ ἡ Λεμονῆ. Σηκώνεται τὸ κορίτσι ἀπὸ τὸν πρῶτο ὕπνο του, καὶ στολίζεται. Ὁ λόγος τοῦ ἀδελφοῦ της ἤτανε νόμος. Ἔφερνε μὲ τὴν παρέα κ' ἕνα παλληκάρι, ποῦ τὦχε 'ς τὸ μάτι ὡς φαίνεται γιὰ γαμπρό. Βγαίνει τὸ λοιπὸν ἡ Λεμονῆ στολισμένη, κ' ἔρχεται μὲ τὸ δίσκο. Δεκανιὰ χρονῶ κοπέλλα, μαῦρα μάτια μισοχαμηλωμένα, ξανθὰ μαλλιά, κι' ἄσπρη σὰν τὸ χιόνι. Ὅλοι τους ξεχάσανε τὸ ζέφκι ἅμα τὴν εἴδανε! Ἐκεῖνος ὅπως ποῦ πῆγε νὰ τὰ χάσῃ, ἤτανε ὁ Μαρῖνος Κοντάρας. Τὸν ἔπιασε ἀμέσως μιὰ σιωπὴ καὶ μιὰ στενοχώρια, ποῦ ὅλο ἔστριβε τὸ μουστάκι του. Ἔκανε πῶς δὲν ἔβλεπε, καὶ τὸ μάτι του ὅλο ἀπάνω 'ς τὴν κοπέλλα ἔπεφτε. Ὁ Γληγόρης, ἀνύποπτος ἄνθρωπος, δὲν παρετήρησε τίποτες ἄτοπο, εἶχε καὶ μιὰ 'μπιστοσύνη 'ς τὴν ἀδελφή του ποῦ μηδὲ τὸ Σατανᾶ δὲν φοβότανε. Κι' ἂν ἀγαπᾷς, τὸ καμάρωνε ποῦ τὴν κυττάζανε ἔτσι. Φεύγει τὸ κορίτσι, ξανάρχεται, ξαναφεύγει, — ὡς τὸ πρωΐ τὴν εἴχανε 'ς τὸ ποδάρι, ἔμπα, ἔβγα, καὶ κέρνα.

Τὰ τραγούδια κ' οἱ χοροὶ ξαναρχίσανε, μὰ ὁ Μαρῖνος δὲν εἶχε πιὰ ὄρεξι γιὰ τρέλλες. Ἔκανε πῶς ταχατες παράπιε, κάθησε σὲ μιὰ κώχη, καὶ δός του τὤστριβε! Θαρροῦσες πῶς ἀνέβηκε ἀπ' τὴν Κόλασι ὁ Διάβολος καὶ τοῦ κρυφομιλοῦσε, τόσο ἀνήσυχος ἐφαινότανε.

Πρὸς τὰ ξημερώματα τὸν παίρνει ὁ Φυσέκης ἀπὸ τὸ χέρι καὶ τὸν τραβᾶ 'ς τὸ χορὸ πάλι.

— Γλήγορα σας ἀποκοιμίζει τὸ κρασὶ ἐσᾶς τοὺς θαλασσινούς, τοῦ λέγει.

Ὁ Μαρῖνος ἤθελε νὰ ξεσκάσῃ, καὶ δὲν ἀντισταθηκε. Βγάζει λοιπὸν τὸ μαντῆλι κι' ἀρχινᾷ πάλι τὸ χορὸ σὰν δαιμονισμένος. Ἔπειτα τὸ ρίχτει 'ς τὸ τραγοῦδι. Πετάει ἕνα φλωρὶ τοῦ βιολιτζῆ καὶ τοῦ λέει ποιὸ σκοπὸ θέλει. Τότες τραγουδήθηκαν γιὰ πρώτη φορὰ τὰ λόγια κεῖνα ποῦ τἀκοῦμε ὡς ἐσήμερα 'ς τὲς χαρές:

Ἔχεις μαῦρα μάτια, καὶ ξανθὰ μαλλιά,
Καὶ 'ς τὸ μάγουλό σου μιὰ χρυσῆν ἐληά.

Ξέρεις τὸ γύρισμα τοῦ σκοποῦ, σὲ λωλαίνει νὰ τὸ συλλογιέσαι μονάχα. Σὰν ἔπαψε τὸ τραγοῦδι, πέφτει πάλι 'ς τὴ συλλογή, κ' ἐκεῖ ποῦ συλλογιόντανε γυρίζει ἄξαφνα καὶ λέει τοῦ Φυσέκη:

— Ἄχ, δὲν βαστῶ, Γληγόρη μου, ἂς ἔρτῃ νὰ μας κεράσῃ ἄλλη μιά, καὶ φεύγω.

Ὁ Γληγόρης, μεθυσμένος στουπί, λέει τῆς Λεμονῆς κι' ἔρχεται. Ἐδῶ γένηκε τὸ κακό! Ὁ Μαρῖνος σηκώνεται, παίρνει τὸ ποτῆρι, καὶ βλέποντας τὴν κοπέλλα, τῆς μιλάει καὶ λέγει, σὰν νἄτανε μοναχός του μπροστά της:

«Ἐμπῆκα μέσ' 'ς τ' ἀμπέλι σου νὰ βρῶ γλυκὸ σταφύλι,
Δὲν εὔρηκα γλυκότερο σὰν τὸ δικό σου χεῖλι.»

Καὶ καθὼς ποῦ τὤλεγε, ἔσκυψε νὰ τὴν φιλήσῃ κιόλας!

Μιὰ τέτοια προσβολὴ ἤτανε πρωτάκουστο πρᾶμμα 'ς τὸ τιμημένο χωριό μας. Τὸ κορίτσι κοκκίνισε καὶ χάθηκε ἀπὸ μπροστά μας. Ἐβγῆκε ὄξω κ' ἔκλαιγε σὰν μωρὸ παιδί. Ἡ μητρυιὰ βγαίνει 'ς τὴ μέση γιὰ πρώτη φορὰ καὶ πατᾷ τὲς φωναῖς τοῦ Γληγόρη. Ἡ συντροφιὰ ὅλη σώπασε. Τὰ παιγνίδια φύγανε, ἀκολουθούσανε κ' οἱ ἄλλοι ἕνας ἕνας. Ὁ Γληγόρης, σὰν νὰ ξύπνησε ἀπὸ κανένα ὄνειρο, βλέπει γύρω του, γιὰ μιὰ στιγμή. ἔπειτα συνέρχεται, καὶ τραβᾷ καταπάνω τοῦ Μαρίνου. Ὁ ἄγγελος τώρα γένηκε θεριὸ πάλι. Βγάζει τὸ λάζο, καὶ ρίχνει μιὰ ματιὰ τοῦ Γληγόρη σὰν δαίμονας. Χύνονται ὅσοι μείνανε ἀπάνω του, ἀρποῦν τὸ μαχαῖρι ἀπὸ τὸ χέρι του, τὸν παίρνουν ὄξω μαζί τους, καὶ φεύγουνε. Τὸν σηκώσανε καὶ τὸν πήγανε ὡς τὴ βάρκα του. Ὅσοι κατεβαίνοντας περάσανε ἀπ' τὰ σπίτια τους μπήκανε καὶ πήρανε μαζί τους ἄλλος πιστόλι, ἄλλος μαχαῖρι, ἄλλος ἀξίνι. Σταθήκανε ὅλοι σὰν ταχτικοὶ μιὰν ἀράδα στὴ σκάλα καὶ τοῦ φωνάξανε νὰ φύγῃ ἀμέσως μὲ τοὺς ναῦτές του, ἀλληῶς θὰ πᾶνε ὅλοι ἀφόντο. Ὁ Μαρῖνος εἶχε λίγους μαζί του, κι' αὐτοὶ μεθυσμένοι. Παίρνει τὸ κοντάρι καὶ κάμνοντας ἀβάρα τοὺς λέει πικρογελῶντας· «Καλὴ ἀνταμωσι,» καὶ σέρνει κατὰ τὸ πέλαγο.

Σὲ λιγάκι φθανει κι' ὁ Γληγόρης Φυσέκης μ' ἕνα τρομπόνι. Σὰν εἶδε πῶς ἡ βάρκα ἤτανε φευγάτη ἐσκύλιασε. Πήδηξε 'ς τὸ νερὸ γιὰ νὰ τρέξῃ κατόπι του! Μεθυσμένα πράμματα! τὸν βγάλανε ὄξω καὶ τὸν πήγανε σπίτι του.

Ὁ Γέρο-Θανάσης ἐδῶ μοῦ γνέφει πάλι. Σὰν ξαναδρόσισε τὸ λαιμό του, ἐξακολούθησε:

«Ἀφεντικό, ὡς τώρα ἤτανε ξεφάντωμα, ἀπὸ τώρα γίνεται ρωμάντζο. Δὲν τἆδα τοῦτα, μὰ τἄκουσα πολλὲς φορὲς ἀπ' τὸν ἴδιο τὸ μακαρίτη. Ὁ Μαρῖνος σὰν ἐτραβοῦσε γιὰ τὸ πέλαγος ἤτανε ἀγριωμένος σὰν τὸ λιοντάρι. Σὰν ἔμεινε σιωπηλὸς γιὰ μερικὴ ὥρα, γυρίζει καὶ λέει τοὺς ναῦτές του.

— Βρὲ παιδιά, ἐγὼ σᾶς ἐγλύτωσα ὡς τώρα ἀπὸ πολλὲς δυσκολίες, θὰ μὲ γλυτώσετε καὶ σεῖς ἀπὸ μιὰ τώρα. Αὐτὴ τὴν κοπέλλα ἐγὼ θὰ τὴν κλέψω, καὶ θὰ τὴν πάρω γυναῖκά μου. Ἐγὼ γύρισα, βρὲ σεῖς, ὅλη τὴν Ἀνατολὴ καὶ ὅλα τὰ νησιά, καὶ γύρευα γυναῖκα ποῦ νὰ μοῦ καίγει τὴν καρδιά, καὶ δὲν τὴν εὕρισκα. Καὶ τώρα ποῦ τὴν εὔρηκα θὰ τὴν ἀφίσω; Ἢ θὰ τὴν πάρω ἤ, μὰ τὸν Ἅϊ Νικόλα, θὰ σκοτωθοῦμε κ' οἱ δυό μας!

Τὰ παιδιὰ ξέρανε πῶς ὁ Μαρῖνος Κοντάρας δὲν ἐχωράτευε.

— Μ' ἂν δὲν σὲ θέλῃ τὸ κορίτσι; ρωτάει ἕνας τους.

Digitized by Google

— Ἄν δὲν μὲ θέλῃ, λέει; Μωρὲ πήττα καὶ δὲν ἔβλεπες πῶς κοκκίνιζε σὰν τὴν ἔβλεπα; Αἴ, κολοκύθα, μιλᾶς καὶ σὺ σὰν νὰ μὴν εἶδες ποτέ σου γυναῖκα! Τώρα ἄς τραβήξουμε 'ς τὸν Κάβο ἀντίκρυ. Τὸ βράδυ κατεβαίνουμε πίσω 'ς τὰ Θέρμα κι' ἀράζουμε. Ἐγὼ θἄβγω ντυμένος σὰν ζητιάνος μονάχος μου. Ἐσεῖς θὰ μὲ περιμένετε 'ς τὸ γιαλό.

Κ' ἔτσι ἔγεινε. Τὸ βράδυ βράδυ, σὰν ἄρχισε νὰ σκοτεινιάζῃ, χτυποῦσε τὴν πόρτα τοῦ Φυσέκη ἕνας ζητιάνος. Ὁ Γληγόρης ἐγλέντιζε 'ς τὸ καπηλειό· τὰ παιγνίδια δὲν φύγαν ἀκόμα. Ἡ γρηὰ μωρολογοῦσε 'ς τὴ γειτονιά, τὸ κορίτσι καθότανε μονάχο 'ς τὸ σπίτι καὶ τοίμαζε τὸ φαγεῖ. Ἡ Λεμονῆ ἤτανε χλωμὴ καὶ ντροπιασμένη ὅλην ἐκείνη τὴ μέρα, τὰ μάτια της κόκκινα ἀπ' τὸ κλάμμα. Ἄς εἶνε καλὰ τὰ κορίτσια τῆς γειτονιᾶς ποῦ τὴν ἀγαποῦσανε καὶ πήγανε μιὰ μιὰ καὶ τῆς ὑποσχεθήκανε πῶς ποτὲς δὲν θὰ ξεστομίσουν τραγοῦδι γιὰ μιὰν ἀτιμία ποῦ δὲν ἤτανε δική της. Τὸ καϊμένο τὸ κορίτσι παρηγορήθηκε, κ' ἦρτε κομμάτι 'ς τὸ νοῦ του πρὸς τὸ βράδυ. Ὕστερα ἄρχισε νὰ συλλογιέται, πόσο καλλίτερα θἄτανε μαθὲ νἄδειχνε τὴν ἀγάπη του σὰν ἄνθρωπος, ὁ εὐλογημένος! Μὲ δυὸ τρία λόγια θὰ γύριζε τὰ μυαλὰ τοῦ Γληγόρη. Τώρα πιὸ πάει. Μήτε θὰ τὸν ξαναδῇ, μήτε θὰ τὸν ξανακούσῃ. Τότες ἤτανε ποῦ χτύπησ' ἡ πόρτα.

— Ποιὸς εἶνε; ρωτάει ἀπὸ μέσα ἡ κοπέλλα.

— Ὁ ἅγιος Θεὸς νὰ συχωρέσῃ τὰ πεθαμένα σου, κόρη μου. κόσμο ἀκούγω καὶ κόσμο δὲ βλέπω, λυπήσου με καὶ δός μου τὸ ψυχικό σου.

Ἡ πόρτα ἀνοίγει, κι' ἁπλώνει ἕνα κάτασπρο χέρι μ' ἕνα κομμάτι ψωμί.

— Ὁ Θεὸς νὰ συχωρέσῃ τὰ πεθαμένα σου, μουρμουρίζει πάλι ὁ Μαρῖνος, καὶ χύνεται μέσα. Ἡ Λεμονῆ τὸν κατάλαβ' ἀμέσως καὶ λιγοθύμησε. Ὁ Μαρῖνος δὲν εἶχε καιρὸ νὰ χάνῃ. Ῥίχτει μιὰ ματιὰ γύρω, βγάζει τὸ μαντήλι, τῆς δένει τὸ στόμα, τὴν παίρνει 'ς τὸν ὦμο, περνᾷ τὴν αὐλή, πηδάει ἀπ' τὸν πίσω τοῖχο μέσ' 'ς τὰ χαλάσματα, ἀπὸ κεῖ 'ς ἕνα χωράφι, ἀπ' αὐτὸ τὸ χωράφι 'ς ἓν ἄλλο, ἔπειτα καθίζει μιὰ στιγμὴ κάτω πὸ μιὰ συκαμινιά, τὴν περεχᾷ λίγο ἀνθόνερο ποὔχε μαζί του, αὐτὴ μισοανοίγει τὰ μάτια της, βλέπει ὁ Μαρῖνος πῶς δὲν ἔχει φόβο, τῆς ξαναδένει τὸ στόμα, κ' ἴσιά 'ς τὴ βάρκα μέσ' ἀπ' τὰ χωράφια.

Τὰ παιδιὰ περιμένανε μὲ τὸ κουπὶ 'ς τὸ χέρι. Σὲ μιὰν ὥρα μέσα βρεθήκανε 'ς τὸ Καλοχῶρι. 'Σ τὸ δρόμο, τὸ κορίτσι συνέφερε, μὰ Θεὸς τὸ ξέρει τί χάλι θὰ εἶχε τὸ καϊμένο. Ὁ Μαρῖνος τῆς ἐφερνότανε σὰν μάννα μὲ τὸ πρωτογέννητό της. Τῆς εἶπε, τῆς ἔταξε, τῆς ποσχέθηκε, τὴν προσκύνησε, ἕνα σκληρὸ λόγο δὲν τῆς εἶπε, ἕνα σκληρὸ κάμωμα δὲν τῆς ἔκαμε. Ἡ κοπέλλα ἄρχισε σιγὰ σιγὰ ν' ἀνασαίνῃ πιὸ ἥσυχα. Ἡ καρδιά της σὰν νὰ τῆς ἔλεγε κάτι τις ποῦ ἡσύχαζε λιγάκι τὸ νοῦ της. Ἄξαφνα συλλογιέται τὸ σπίτι της, τὸν ἀδελφό της, τὸ χωριό της τὴ ντροπή, ἄχ, τὴ ντροπὴ ἐκείνη τοῦ τραγουδιοῦ ποῦ θὰ τῆς βγάλουνε. Λιγοθυμᾷ πάλι· πάλι ἀνθόνερο καὶ βάσανα. Σὰν ἦλθε κομμάτι 'ς τὸ νοῦ της, ὁ Μαρῖνος, ποῦ μάντεψε τί τὴν ἔτρωγε, ἀρχίζει πάλι καὶ τῆς μιλᾷ καὶ τῆς λέει πῶς μήτε θὰ τὴν ἀγγίξῃ ὡσοῦ νὰ βλογηθοῦνε, μήτε θὰ βλογηθοῦνε ὡσοῦ νὰ πῇ ἐκείνη τὸ ναί, καὶ μάρτυροι τὰ παλληκάρια του. Ἐφθάνανε 'ς τὸ Καλοχῶρι, κι' ἀκόμα δὲν ἄνοιξε τὸ στόμα της ἡ Λεμονῆ νὰ πῇ λέξι. Τὸ κεφάλι της γύριζε, ἡ καρδιά της ἔλειωνε. Ὁ Μαρῖνος τῆς θυμίζει πῶς δὲν ἔμεινε ἄλλη ὥρα γιὰ συλλογή, γιατὶ φθάσανε. Τότες ἀρχίζ' ἡ κοπέλλα τὰ κλάμματα, καὶ καθὼς ποῦ ἁπλώνανε τὸν γατζο νὰ πιαστοῦνε καὶ νὰ ξεμπαρκαριστοῦνε 'ς τὴν ἀκρογιαλιὰ παραπίσω ἀπ' τὸ λιμάνι, ἔκαμε τότες κουράγιο ἡ κοπέλλα καὶ τοῦ λέει:

— Ἄν μοῦ κάνῃς ὅρκο 'ς τὴν Παναγιὰ καὶ 'ς τὸν ἅγιον Νικόλα, καὶ μπροστὰ 'ς τὸν παπᾶ, πῶς ὅλη σου ἡ ζωὴ ἀπὸ τώρα καὶ 'μπρὸς θἆνε ἥμερη καὶ γλυκειὰ σὰν τὰ λόγια ποῦ μοὖπες, πῶς θὰ ἀφήσῃς τὴ θάλασσα καὶ τὸ μαχαῖρι, καὶ θὰ γυρίσῃς 'ς τὸ χωριό μας μαζὶ μὲ τὸν παπᾶ γιὰ νὰ μαρτυρήσῃ πῶς μὲ πῆρε 'ς τὰ χέρια του τιμημένη, καὶ θὰ μείνῃς μαζί μου γιὰ πάντα, — σοῦ λέγω τὸ ναί.

Ὁ Μαρῖνος δὲν ἤθελε τίποτε ἄλλο. Ἦταν ἀποφασισμένος νὰ ὑποσχεθῇ καθε τι γιὰ τὴν ἀγάπη της.

Βγαίνουν ὄξω, περνοῦν ἀπ' τοὺς σκοτεινοὺς δρόμους, καὶ πᾶνε 'ς τὴν ἐκκλησιά. Βρίσκουνε τὸ κελλί, κράζουνε τὸν ἐφημέριο, τοῦ ξηγοῦνε τί τρέχει· ὁ παπᾶς λέγει 'ς τὴν ἀρχὴ ὄχι· μὰ σὰν εἶδε πῶς ἐδῶ ἔχει καὶ λάζους, τί νὰ κάνῃ! Βάζει τὸ πετραχήλι του, καὶ τοὺς παντρεύει. Πρὶν τοὺς βλογήσῃ ἔγεινε κι' ὁ ὅρκος δυὸ φορές, μιὰ πάνω 'ς τὸ Βαγγέλιο καὶ μιὰ 'μπρὸς 'ς τὸν ἅγιο Νικόλα, ποῦ τὸν φοβότανε ὁ Μαρῖνος κι' ἀπ' τὸ Βαγγέλιο πιότερο.

— Τώρα πίσω ὅλοι μας, κι' ὁ παπᾶς μαζί, λέγει ὁ Μαρῖνος. Μιὰν ὥρα πρὶν τὰ ξημερώματα ἄραξε ἡ βάρκα 'ς τὸ λιμάνι μας μέσα. Οἱ ναῦται ἤτανε ὅλοι ἀρματωμένοι γιὰ νὰ προλάβουνε καὶ καμμιὰ ἀναποδιά, ἂν τοὺς μυριζόντανε οἱ δικοί μας. Βγαίνει πρῶτα μονάχος ὁ παπᾶς, καὶ πηγαίνει 'ς τοῦ Γληγόρη τὸ σπίτι. Τί γινότανε! ὁλονυχτῆς 'ς τὸ ποδάρι, ὁλονυχτῆς ἡ γειτονιὰ ὄξω μὲ τὰ φανάρια, κι' ὅτι ἑτοιμαζόντανε νὰ βγάλουν τελάλιδες 'ς τὰ χωριά, καὶ νὰ στείλουν ἀνθρώπους ναὔρουν τὴ χαμένη τους Λεμονῆ.

Digitized by Google

Ὁ παπᾶς τοὺς τάσιαξε ὅλα· ἅμα μπῆκε σπίτι, χωρὶς νὰ προσέξῃ κανένανε, πάει καὶ λέει τοῦ ἀδελφοῦ τῆς κοπέλλας, ποῦ καθότανε κι' ἀκουμποῦσε τὰ μάγουλά του 'ς τὰ δύο του χέρια μὲ τοὺς ἀγκῶνας 'ς τὰ γόνατα, κυττάζοντας ἄγρια, σὰν τρελλός :

— Παιδί μου, ἡ εὐχὴ τοῦ Θεοῦ νἆνε μαζί σου, μὴν φοβᾶσαι τίποτε. Ἡ ἀδελφή του αὐτὴ τὴν ὥρα εἶνε ἁγνὴ καὶ τιμημένη σὰν ποὔτανε τὴν ὥρα ποῦ γεννήθηκε. Ἐκεῖνος ποῦ τὴν ἐπῆρε εἶνε ἄλλος ἄνθρωπος τώρα. Νὰ ὁ ὅρκος του· ἂν δὲν ξέρῃς γράμματα, νὰ σοῦ τὸν διαβάσω. «Ὁρκίζομαι 'ς τὸ ἱερὸ Εὐαγγέλιον καὶ 'ς τὸν ἅγιο Νικόλαο,—μεγάλη ἡ χάρι του,—πῶς αὐτὴ τὴν ὥρα ποῦ παίρνω τὴ Λεμονὴ τοῦ Μαστρο—Βασίλη, ἀπ' τὸ Νεροχῶρι, γιὰ γυναῖκά μου, ὡς τὸ τέλος τῆς ζωῆς μου, θ' ἀφήσω τὴ θάλασσα, δὲν θ' ἀγγίξω μαχαῖρι, θὰ ζήσω κοντά της 'ς τὸ Νεροχῶρι, δὲν θὰ τῆς ξεστομίσω ποτὲς πικρὸ λόγο, μόνο θὰ ζήσω καὶ θὰ πεθάνω μαζί της εἰρηνικὰ καὶ ἀγαπημένα. Μαρῖνος Κοντάρας.»

Ὁ Φυσέκης ἄφρισε. Ὁ παπᾶς, μεγαλάνθρωπος, ποὖδε κι' αὐτὸς κόσμο 'ς τὸν καιρό του, τοὺς προστάζει ὅλους νὰ φύγουν ἀπὸ κοντά τους. Μιὰν ὥρα μείνανε μονάχοι· ὁ Γληγόρης νὰ μουγκρίζῃ καὶ νὰ δέρνεται, κι' ὁ παπᾶς νὰ τοῦ τὰ ψάλλῃ. Σὰν ἄρχισε νὰ γλυκοχαράζῃ, ἀκούγαμε ἀπ' ὄξω λιγώτερες φωνές, καὶ πιότερες ὁμιλίες. Καὶ σὰν χτυποῦσε ὁ ἥλιος τὸ κορφοβοῦνι ἐκειδά, ὁ παπᾶς, ὁ Γληγόρης, κι' ὅλο τὸ συγγενολόγι μὲ μερικοὺς γειτόνους καὶ μὲ τὰ παιγνίδια 'μπροστά, κατεβαίνανε 'ς τὸ γιαλὸ ν' ἀνεβάσουνε τὸ γαμπρὸ καὶ τὴ νύφη.

Σὰν εἴδανε βιολιὰ καὶ χαρὲς ὁ Μαρῖνος κ' οἱ δικοί του, ἀρχίσανε νὰ κλαῖνε σὰν μωρὰ παιδιὰ ἀπ' τὴ χαρά τους. Ἡ Λεμονὴ δὲν βάσταξε πάλι, καὶ λιγοθύμησε. Τώρα τῆς ἔχυσε τὸ ἀνθόνερο ὁ Γληγόρης. Τὴν συνέφερε, τὴν φίλησε 'ς τὸ μέτωπο καὶ τὴν ἔβγαλε ὄξω.

Ὅλο τὸ χωριὸ μαζεύτηκε κάτω. Ἀνεβήκαμε ὅλοι μὲ τὸ «τραγοῦδι τῆς νύφης.» Δὲν θὰ ξεχάσω ποτὲ τὸ ἀνέβασμα κεῖνο. Πήγαμε πρῶτα 'ς τὸ ἅγιο Νικόλα. Ἐκεῖ ἔταξε ὁ Μαρῖνος νὰ κάμῃ τὴ βάρκα του ἀσημένιο καντήλι. Αὐτὸ τὸ καντήλι θὰ τὸ εἶδες σήμερα.

Σὰν προσκυνήσανε, πήγανε σπίτι. Μαζεύουνται ἡ γυναῖκες, στολίζουνε τὴ νύφη, ἀρχινάει ὁ γάμος. Ἀνάποδος γάμος, πρῶτα τὸ στεφάνωμα κ' ὕστερα ἡ χαρές. Μερόνυχτα βάσταξε τὸ ξεφάντωμα. Μπῆκα κ' ἐγὼ 'ς τὸ χορὸ τότες, παιδὶ ἀμούστακο, γιὰ πρώτη φορά. Γι' αὐτὸ τὰ θυμοῦμαι τόσο καλά. Μὰ ποῦ νὰ σοῦ τὰ δηγοῦμαι ὅλα, ἀφεντικό!

Ἐδῶ παρακαλεσα τὸν γέρο Θανάσῃ νὰ μὴ μοῦ πῇ ἄλλα σήμερα, γιατὶ πέρασ' ἡ ὥρα, καὶ πρέπει νὰ κινήσω. Τὸν κέρασα λοιπὸν ἕνα ποτῆρι, καὶ τὸν καλοβράδυασα.

— Μὰ δὲν τἄκουσες ὅλα, ἀφεντικό! Δὲν ἄκουσες τί ἄνθρωπος ἔγεινε ὕστερα τὸ ἀγγελοκάμωτο ἐκεῖνο θεριό! τί καλοτυχία ποῦ τὴν εἶχε μὲ τὴ Λεμονῆ του καὶ μὲ τὸ ἀμπελάκι ποῦ τοὺς ἔδοσε ὁ Γληγόρης! Δὲν σοῦ 'πα πῶς γιὰ χρόνια μηδὲ νὰ ψαρέψῃ δὲν ἤθελε, ὡσοῦ ποῦ ἦλθε ὁ παπᾶς τοῦ Καλοχωριοῦ, ποῦ τοὺς στεφάνωσε, καὶ εἶπε πῶς ἦρτε 'ς τὸν ὕπνο του ὁ ἅγιος Νικόλας θυμωμένος ποῦ δὲν ψάρευε ὁ Μαρῖνος! Καὶ τότες ἄρχισε νὰ παίρνῃ καμμιὰ φορὰ τὸν πεζόβολον καὶ νὰ βγάζῃ ψάρια τῆς γυναικούλας του.

Τί τὰ θὲς ἀφεντικό, πενῆντα χρόνια ζήσανε ἔτσι ἀγαπημένα, κ' ἔτσι πεθάνανε σήμερα· ἕνα καϋμὸ εἴχανε μονάχα, ποῦ δὲν κάνανε παιδιά. Μὰ κάθε ἄλλο καλὸ τοῦ κόσμου τὤχανε. Ἦτανε Θεοῦ θέλημα νὰ σώσῃ τὴ ψυχή του ἀπ' τὴν κόλασι ἕνα κορίτσι, μιὰ γυναῖκα! Κ' ἔπειτα λένε πῶς ἡ γυναῖκες μᾶς κολάζουνε! Μὰ εἶνε, βλέπεις, γυναῖκες καὶ γυναῖκες, ἀφεντικό! Τώρα δὲς τὴ δική μου τὴ στρίγλα, καὶ πές μου ἂν δὲν κάνω καλὰ νὰ κάθουμαι 'δῶ καὶ νὰ σφίγγω!

— Αἴ, καλὸ βράδυ, καπετάνιο μου, πρέπει νὰ πάγω ν' ἀνάψω ἕνα κερὶ καὶ νὰ φύγω, γιατὶ θὰ θυμώσῃ κ' ἐμένα ἡ γυναῖκά μου ἂν πολυαργήσω!

Κ' ἔτσι σηκώθηκα κ' ἔφυγα.

Ξαναπηγαίνω 'ς τὴν ἐκκλησιά. Ἤθελε ἀκόμα καμμιὰν ὥρα νὰ βασιλέψῃ ὁ ἥλιος. Ὅλα ἡσυχία 'ς τὸ κοιμητήριο. Ἡ θύρα κλεισμένη, μήτε παπᾶς, μήτε νεκροθάπτης· ἀνοίγω μπαίνω μέσα, πηγαίνω πρὸς τὸ μνῆμα τῆς θειά-Λεμονῆς. Βρίσκω δυὸ μνήματα τώρα, πλάγι πλάγι, κι' ἀπάνω τους ἕνα σταυρὸ καμωμένο μὲ τὸν κασμᾶ καὶ μὲ τὸ φτυάρι. Κυττάζω τριγύρω· ἤμουνε ὁλομόναχος. Ἔσκυψα 'μπρὸς 'ς τοὺς τάφους, καὶ παρακάλεσα τὸ Θεὸ νὰ γεμίσῃ τὰ νησιά μας ἀπὸ τέτοια ταίρια, ποῦ ἀρχινοῦνε τὴ ζωή τους ἀγκαλιασμένα, καὶ κατεβαίνουνε μέσ' 'ς τὸ χῶμα χέρι μὲ χέρι.

Αργυρης Εφταλιωτης

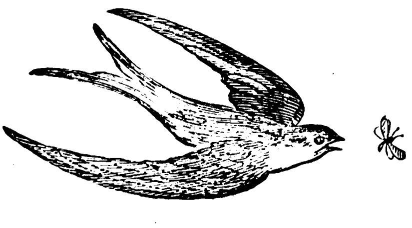

Digitized by Google

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΤΑΡΑΧΗ ΕΝ ΝΑΞΩι

[1 6 8 3]

Συνέχεια καὶ τέλος· ἴδε σελ. 86

Τῷ Αἰδεσιμωτάτῳ Πατρὶ Marc. Antonio da Carpenedulo Commessario e procuratore Generale.

Αἰδεσιμώτατε Πάτερ,

Ὢν τέκνον τοῦ ἁγίου Φραγκίσκου καὶ φέρων τὸ ἱερὸν αὐτοῦ ἔνδυμα ἀπὸ τεσσάρων καὶ τριάκοντα ἐτῶν, ὡς εἶμαι ὑπόχρεως νὰ μεριμνῶ πρὸς τιμὴν τοῦ Ἱεροῦ αὐτοῦ τάγματος, οὕτω θὰ ἤμην ἔνοχος ἂν δὲν κατεγινόμην κατὰ τὸ δυνατὸν νὰ ἐμποδίσω πᾶν τὸ προσβάλλον αὐτό. Ἡ Ὑμετέρα Σεβασμιωτάτη πατρότης γινώσκει πιστεύω πῶς τὸ Ἱερὸν ἡμῶν Τάγμα πολὺ τιμᾶται καὶ ἀγαπᾶται ἐν τούτοις τοῖς τόποις οὐ μόνον ὑπὸ τῶν ἡμετέρων Φράγκων, ἀλλὰ καὶ ὑπ' αὐτῶν τῶν Ἑλλήνων ὧν μέγα μέρος ἔρχονται καὶ ἐξομολογοῦνται παρ' ἡμῖν, καὶ διὰ τοῦτο μέχρι τοῦδε ἔσχομεν πάντοτε τὴν συνήθειαν νὰ ἐπισκεπτώμεθα αὐτοὺς ἐν τῷ δέοντι καὶ ἰδίως τοὺς ἱερεῖς αὐτῶν ὅπως καὶ τοὺς ἀρχιεπισκόπους καὶ ἐπισκόπους· ἀλλ' ὡς ἀγαπώμεθα ὑπὸ πάντων, οὕτω πολὺ φθονούμεθα ὑπὸ τῶν σεβασμιωτάτων πατέρων Ἰησουιτῶν καὶ ἰδίᾳ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ: 1ον διότι εἰσήλθομεν καὶ ἐγκατεστάθημεν ἐν αὐτῇ ἀπὸ ἓξ μηνῶν ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ οἰκίας τινὸς δωρηθείσης ἡμῖν ὑπὸ εὐγενοῦς τινὸς Ἀνατολικοῦ καθὰ ἐποιησάμην ἤδη τὴν περὶ περὶ τούτου ἔκθεσιν εἰς τὴν ὑμετέραν Σεβασμιωτάτην πατρότητα δι' ἐπιστολῆς γραφείσης αὐτῇ τῇ 28 παρελθόντος Ἰανουαρίου (διότι πρότερον εἴμεθα ἐκτὸς τῆς πόλεως ἓν μίλλιον μακρὰν ἐν τόπῳ λίαν νοσηρῷ). 2ον Ἕνεκα τῆς Ἀποστολικῆς ἐπισκέψεως τῆς ἀνατεθείσης ὑπὸ τοῦ Ἱεροῦ Συνεδρίου εἰς τὸν αἰδεσιμώτατον ἡμῶν πατέρα ἡγούμενον, ὃν δὲν ἠθέλησαν ν' ἀναγνωρίσωσιν οὐδὲ νὰ δεχθῶσιν ἐν ταῖς ἑαυτῶν οἰκίαις ὁπότε οὗτος ἠθέλησε νὰ ἐπισκεφθῇ αὐτοὺς συμφώνως πρὸς τὰς ἑαυτοῦ ὁδηγίας.

Ἀπὸ ἑνὸς ἔτους καὶ ἐπέκεινα μένει ἐδῶ πατήρ τις Φραγκίσκος Ῥοσιέρης Ἰησουίτης, ὅστις ἀναστατώσας τὴν νῆσον Θήραν διὰ βιβλίου τινὸς ὅπερ συνέγραψε κατὰ Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ—ὅστις ἔζη πρὸ τριακοσίων περίπου ἐτῶν καὶ ἦτο ἀρχιεπίσκοπος Θεσσαλονίκης, ἐνταῦθα δὲ μέχρι τοῦδε ἐντελῶς ἄγνωστος — ἤρξατο διαδίδων καὶ ἐν ταύτῃ τῇ πόλει τὸ αὐτὸ βιβλίον καίπερ μὴ ἐγκεκριμένον καὶ ἐπεδείκνυεν αὐτὸ διὰ μέσου φίλου τοῦ τινος εἰς τοὺς Ἕλληνας, οἱ ὁποῖοι ἐξοργισθέντες διὰ τοῦτο κατὰ τοῦ εἰρημένου πατρός, ἐξηγέρθησαν καὶ ἔκαμαν μέγιστον πάταγον, τόσον, ὥστε,ἀπεφάσισαν καὶ νὰ φονεύσωσιν αὐτόν. Τὴν δευτέραν δὲ Κυριακὴν τῆς ἑαυτῶν τεσσαρακοστῆς καθ' ἣν ποιοῦνται ἔνδοξον μνείαν τοῦ εἰρημένου Παλαμᾶ ἀφώρισαν τὸν Πατέρα Ἰησουίτην ἐν μέσῳ τῆς ἑαυτῶν Μητροπόλεως, οἱ δὲ παῖδες ἔκαμαν τὴν *αναθεματήστραν* ὅπερ δὲν εἶνε ἄλλο ἢ λοφίσκος ἐκ λίθων οὓς ῥίπτουσιν ἐπαλλήλους κράζοντες ἀ ν ά θ ε μ α. Κατόπιν δ' ἐξελθόντες εἰς λιτανείαν πέριξ τοῦ φρουρίου, καὶ διερχόμενοι πρὸ τῆς Μονῆς τῶν Πατέρων Ἰησουιτῶν, ἐκραύγασαν κατ'αὐτῶν ἀ ν ά θ ε μ α καὶ ἔκαμαν προσέτι ἑτέραν ἀ ν α θ ε μ α τ ή σ τ ρ α ν ὡς ἀνωτέρω· καὶ αὐτοὶ δὲ οἱ Ἀνατολικοὶ ἱερεῖς ἐκράτουν (ὡς ἀνηγγέλθη ἡμῖν) λίθους ὑπὸ τοὺς μανδύας,ὅπως ῥίψωσι κατὰ τῆς Μονῆς αὐτῶν, οὕτως ὥστε τὸ εἰρημένον βιβλίον πολὺ παρώργισε καὶ ἐθορύβησε πάντας τοὺς Ἀνατολικούς, οἵτινες γογγύζουσι καθ' ἑκάστην κατὰ τῶν Ἰησουιτῶν, καὶ ἐξ ἐπιμέτρου, κατὰ τοῦ ἡμετέρου δόγματος καὶ εἶνε τοῦτο μέγα ἐμπόδιον εἰς τὸ νὰ προσοικειωθῶμεν αὐτοὺς καὶ νὰ ἑλκύσωμεν εἰς τὴν ἕνωσιν μετὰ τῆς Ῥωμαϊκῆς Ἐκκκησίας διότι ἐποιήσαντο συνελεύσεις καὶ ἀποφάσεις νὰ ἐκδικηθῶσι τούτους τοὺς Ἰησουίτας παντὶ σθένει (1) περιμένουσιν ὅμως τὸν Γενικὸν Ναύαρχον τοῦ Ἐνετικοῦ στόλου ὅπως κάμωσι πρότερον τὰ ἑαυτῶν παράπονα.

Ὁ Ἕλλην Μητροπολίτης ἠμπόδισε τοὺς ἑαυτοῦ ὑπηκόους νὰ ἐξομολογῶνται παρὰ τοῖς Φράγκοις(2), οὐχ ἧττον κατόπιν παρέδωκεν ἡμῖν τοῖς Καπουτσίνοις ὅπως ἐξομολογῶμεν αὐτοὺς καὶ κηρύττομεν ἐν πάσαις ταῖς αὐτῶν Ἐκκλησίαις(3). Μετὰ ταῦτα ὅτε ἔφθασε τὸ Πάσχα τῶν

(1) Φαίνεται ὅτι οἱ Ἰησουῖται ἐπεζήτησαν τότε συμφιλιωσίν τινα ὡς δύναταί τις εἰκάσαι ἐκ τῆς ἑπομένης σημειώσεως,κατακεχωρισμένης ἐν τῷ προμνησθέντι παλαιῷ κώδικι καὶ ἐχούσης ὧδε: ''Τὴν 11 [Μαρτίου] ὁ πατὴρ Ἐμμανουὴλ [ἡγούμενος τῶν Ἰησουιτῶν] ἐλθὼν νὰ ἴδῃ τὸν πατέρα Μαρτῖνον [ἡγούμενον τῶν Καπουτσίνων] τῷ εἶπεν ὅτι ἔγραψεν 4 ἐπιστολὰς πρὸς τοὺς ἄνω εἰρημένους Ἀνατολικούς, μίαν πρὸς τὸν Οἰκονόμον [τῆς Ἀνατολικῆς Μητροπόλεως Νάξου], τὴν 2αν πρὸς τὸν παπᾶ Δαμασκηνὸν ὅστις ἔκαμε τὸ ἀνάθεμα, καὶ τὰς ἄλλας, πρὸς δύο ἐπιτρόπους [τῆς κοινότητος],,. — [κώδικος σελὶς 35].

(2) ''Τὴν 9ην Ἀπριλίου ὁ ἕλλην Μητροπολίτης [Νικόδηδος] ἐκήρυξεν ἐν ἁπάσαις ταῖς ἐνορίαις ὅτι οἱ Ἀνατολικοὶ νὰ μὴν ἐξομολογοῦνται τοῦ λοιποῦ παρὰ τοῖς Φράγκοις,,. [σημείωσις ἐν σελίδι 35 τοῦ κώδικος].

(3) Σχετικὴν σημείωσιν εὑρίσκομεν ἐν τῷ κώδικι τὴν ἑξῆς: ''Τὴν 29 [Ἀπριλίου] ἦλθεν ἐν τῇ ἡμετέρᾳ Μονῇ τῆς ἐξοχῆς ὁ Ἀνατολικὸς Μητροπολίτης καὶ συνδιελέχθη ἰδιαιτέρως ἐπὶ δύο ὥρας μετὰ τοῦ Πατρὸς ἡγουμένου καὶ ἔδωκεν αὐτῷ καὶ εἰς πάντας τοὺς ἡμετέρους πατέρας τὴν ἄδειαν τοῦ ἐξομολογεῖν ὅλον τὸ ποίμνιον πρὸς ὃ εἶχεν ἀπαγορεύσει νὰ ἐξομολογῆται παρὰ τοῖς Φράγκοις ἕνεκα τῶν Ἰησουιτῶν,,. [σελ. κώδ. 36]. Ἔγγραφον δὲ τοιαύτης ἀδείας πρὸς τοὺς Καπουτσίνους, τοῦ ''Μητροπολίτου Σεβαστείας καὶ Προέδρου Παροναξίας Ἰωσὴφ Δόξα,, μεταγενέστερον

Digitized by Google

Ἀνατολικῶν μετέβην ἐν ἀθωότητι κατὰ τὰ εἰθισμένα νὰ συγχαρῶ τῷ Μητροπολίτῃ αὐτῶν ἐπὶ ταῖς ἑορταῖς, ἐφ' ᾧ σκανδαλισθέντες οἱ Ἰησουῖται παρεπονέθησαν ἀρκούντως ἐνώπιον πάντων τῶν ἡμετέρων Λατίνων ὡς νὰ ἠθέλομεν ἡμεῖς νὰ συμμορφωθῶμεν πρὸς τὰς αἱρέσεις τῶν Γραικῶν, ἐνῷ δεκαπέντε ἡμέρας πρὶν ἢ ὑποστῶσι τὴν προσβολὴν ἐποιήσαντο αὐτοὶ οὗτοι μυρίας θωπείας καὶ περιπτύξεις πρὸς αὐτοὺς ἐνώπιόν μου, καθ' ἣν περίπτωσιν συνηντήθημεν ἐν τῇ γειτονικῇ νήσῳ Πάρῳ,— καὶ τόσον διέβαλεν ἡμᾶς πρὸς τὸν ἡμέτερον Λατῖνον ἀρχιεπίσκοπον, ὥστε οὗτος μετεπέμψατο ἐρωτῶν ἡμᾶς ἂν θέλωμεν νὰ ὑπογράψωμεν τὰ ἑπόμενα ζητήματα γεγραμμένα ἐν φύλλῳ χάρτου ὁμοῦ μετὰ τῶν σχετικῶν ἀπαντήσεων ὡς ἀκολούθως : (1)

Ἐρ. Α'. Ἔστιν ἡ τοῦ Παλαμᾶ διδασκαλία αἱρετική ;

Ἀπ. Αἱρετική ἐστιν.

Ἐρ. Β'. Ἔστιν ὁ Παλαμᾶς ἅγιος ;

Ἀπ. Οὐχί.

Ἐρ. Γ'. Εἰ κάλλιον ἦν ἀποκρύπτειν τὰς τοῦ Παλαμᾶ αἱρέσεις ἢ ταύτας παρρησίᾳ καὶ εὐθέως καταπολεμεῖν ;

Ἀπ. Οὐχί.

Ἐρ. Δ'. Εἰ κάλλιον ἀνέχεσθαι τὸ τῶν ἑλλήνων πλῆθος τὸν Παλαμᾶν ὡς ἅγιον ἢ τοῦτο νουθετεῖν, μεταδιδάσκειν, ἐπιτιμᾶν, ἐλέγχειν, μεταπείθειν.

Ἀπ. Οὐχί.

Ἐρ. Ε'. Ἔξεστι καθολικῷ διδασκάλῳ πρὸς τὴν θρησκείαν ἀποβλέποντι τιμῇ καὶ φιλίᾳ τοὺς Ἕλληνας θεραπεύειν ἐχομένως ἀσπαζομένους αἱ ὑπερασπίζοντας τὴν αἱρετικὴν τοῦ Παλαμᾶ διδασκαλίαν καὶ ἀδόκιμον αὐτοῦ ἁγιότητα, ὁπόθεν οὗτοι δικαίως ἂν προαχθεῖεν πιστεύειν τὸν τοιοῦτον διδάσκαλον αὐτοῖς ἐν τούτῳ χαρίζεσθε ;

Ἀπ. Οὐκ ἔξεστιν ἐπὶ ποινῇ ἀναθέματος.

Ἀκούσαντες ἡμεῖς ταῦτα ἐξεπλάγημεν διὰ τρόπον τόσον ἔκτακτον· οὐχ ἧττον παρεκαλέσαμεν αὐτὸν νὰ ἐπιτρέψῃ ἡμῖν νὰ ἐπιθεωρήσωμεν αὐτὰ καὶ κατόπιν νὰ ἀποκριθῶμεν. Εὐθὺς λοιπὸν ὡς ἐπανήλθομεν εἰς τὴν ἡμετέραν Μονὴν καὶ παρετηρήσαμεν αὐτά, μετέβημεν παρὰ τῷ ἀρχιεπισκόπῳ ἐρωτῶντες αὐτὸν ἂν προέβαλεν ἡμῖν ταῦτα τὰ ζητήματα φιλικῶς ἢ δικαιωματικῶς· οὗτος δ' ἀπεκρίνατο ὅτι προέβαλεν αὐτὰ δικαιωματικῶς ὡς Ἀποστολικὸς ἔξαρχος ὥστε ἐφαίνετο θεωρῶν ἡμᾶς ὑπόπτους ἐπὶ αἱρέσει. Τότε εἴπομεν αὐτῷ : « Παρακαλοῦμεν λοιπόν, Σεβασμιώτατε, νὰ ὑπογράψητε πρῶτος ταῦτα». Τοῦτο δὲ ἔπραξεν ὑπογράφων πάντα τὰ ἄρθρα καὶ σφραγίζων τὸ ἓν μετὰ τὸ ἄλλο ὡς ἄνω φαίνονται. Μετὰ δὲ τοῦτο ἐπανελθόντες εἰς τὴν Μονὴν ἐκάμαμεν τὰς ἀπαντήσεις ὡς ἀκολούθως :

Ἡμεῖς οἱ κάτωθι σεσημειωμένοι *Καπουτσῖνοι* ἱεροδιδάσκαλοι Θεολόγοι τοῖς ἄνωθι γεγραμμένοις ζητήμασιν ὧδε ἀποκρινόμεθα.

Πρὸς μὲν τὸ πρῶτον ζήτημα. Βέβαιόν ἐστι τὴν τοῦ Παλαμᾶ διδασκαλίαν αἱρετικὴν εἶναι καὶ ὡς τοιαύτην βδελυράν.

Πρὸς δὲ τὸ Β'. Ἀποφαινόμεθα τὸν Παλαμᾶν εἴπερ ἐν τῇ ἑαυτοῦ αἱρετικῇ διδασκαλίᾳ ἐτελεύτησεν οὐχ ὅπως ἅγιον εἶναι, ἀλλὰ ἐν ᾅδου κεκολασμένον.

Πρὸς τὸ Γ'. Τοῦ προγράμματος μὴ ὄντος ἄρθρου πίστεως καὶ προβληματικοῦ δοκοῦντος ἀσφαλέστερον ἔσται ἀπεκδέχεσθαι καθορισμὸν παρὰ τοῦ Ἱεροῦ Συνεδρίου οὗ ἕνα ἕκαστον ἀντέχεσθαι δεῖ.

Πρὸς τὸ Δ'. Πολλῶν ἁπλοϊκῶν ψυχῶν ἀπολεμήτῳ ἀμαθείᾳ συνεχομένων καὶ δυναμένων οὕτω ἀπὸ χρηστοῦ τοῦ συνειδότος σωθῆναι, νῦν δ' ἂν τοὔμπαλιν διὰ ταύτην τὴν ἀπόφανσιν κολασθησομένων, δοκεῖ ἡμῖν προσφορώτερον ἂν εἶνε τοῦτον τὸν λίθον μὴ μετακινεῖν.

Πρὸς τὸ Ε'. Οὐκ ἔστιν ἀπρεπὲς δύνασθαι τοὺς καθολικοὺς τιμῇ καὶ φιλίᾳ τοὺς αἱρετικοὺς ἔστιν ὅτε περιέπειν οὐκ εἰς τὴν αἵρεσιν ἀποβλέποντας ἀλλὰ χάριν ἀστικῆς φιλίας καὶ πολιτικῆς συναλλαγῆς εἴτε ἐπὶ τῷ ἐπαναγαγεῖν αὐτοὺς εἰς τὴν πίστιν καθὰ πάντες οἱ ἱεροὶ διδάσκαλοι βεβαιοῦσιν καὶ εἰς τὴν κοινὴν εἰρήνην συμβάλλει.

F. Martinus Combendiensis Capucinus residentiae Naxiensis Superior.

F. Leo Courtavillensis Praedicator Capucinus.

Ἐὰν τὸ Ἱερὸν Συνέδριον δυσκολεύηται νὰ πιστεύσῃ ταῦτα δύναται νὰ βεβαιωθῇ διατάσσον τοῦτον τὸν ἡμέτερον Ἀρχιεπίσκοπον ὅπως στείλῃ ἐκεῖ τὰ ὑπ' αὐτοῦ γενόμενα καὶ ἰδίᾳ χειρὶ ὑπογεγραμμένα ζητήματα ὁμοῦ μετὰ τῶν συναφῶν ἀπαντήσεων ἡμῶν.

Δὲν ἦτο δὲ χρεία νὰ κάμωμεν ταύτας τὰς ἀπαντήσεις λεπτομερῶς ἀλλ' ἤρκει ἡμῖν νὰ γράψωμεν ὅτι ἐξηρτώμεθα καὶ ἐπιστεύομεν πάντα τὰ πράγματα τὰ ἤδη καθορισθέντα ὑπὸ τοῦ Ἱεροῦ Συνεδρίου περί τε τοῦ Παλαμᾶ καὶ περὶ παντὸς ἄλλου καὶ ὅτι θὰ ἠσπαζόμεθα προσέτι πᾶν ὅ τι τοῦτο ἤθελε καθορίσει καὶ ἐν τῷ μέλλοντι· οὐδ' ἐδικαιοῦτο ὁ ἡμέτερος Ἀρχιεπίσκοπος νὰ καθορίσῃ οὕτω αὐτοβούλως τὰ τῆς πίστεως, διότι τοῦτο ἀνήκει μόνον τῇ Αὐτοῦ Ἁγιότητι καὶ τῷ Ἱερῷ Συνεδρίῳ, ὡς οὐδ' ἡμεῖς εἴμεθα ὑπόχρεοι νὰ δώσωμεν λεπτομερῶς τὰς ἡμετέρας ἀπαντή-

δμως, ἤτοι τοῦ 1661, ἐδημοσιεύθη ἐν τῇ ἐν Σύρῳ ἐκδιδομένῃ "Ἀνατολῇ„ (ἀριθ. φύλ. 467).

(1) Ἀρχιεπίσκοπος τῶν ἐν Νάξῳ Δυτικῶν ἦν τότε ὁ ἐκ Χίου Ῥαφαὴλ Σκιατίνης (1622—1657). Τὰ ὑπ' αὐτοῦ δὲ τεθέντα ζητήματα εὕρηνται κατακεχωρισμένα Λατινιστὶ ἐν τῷ κώδικι.

Digitized by Google

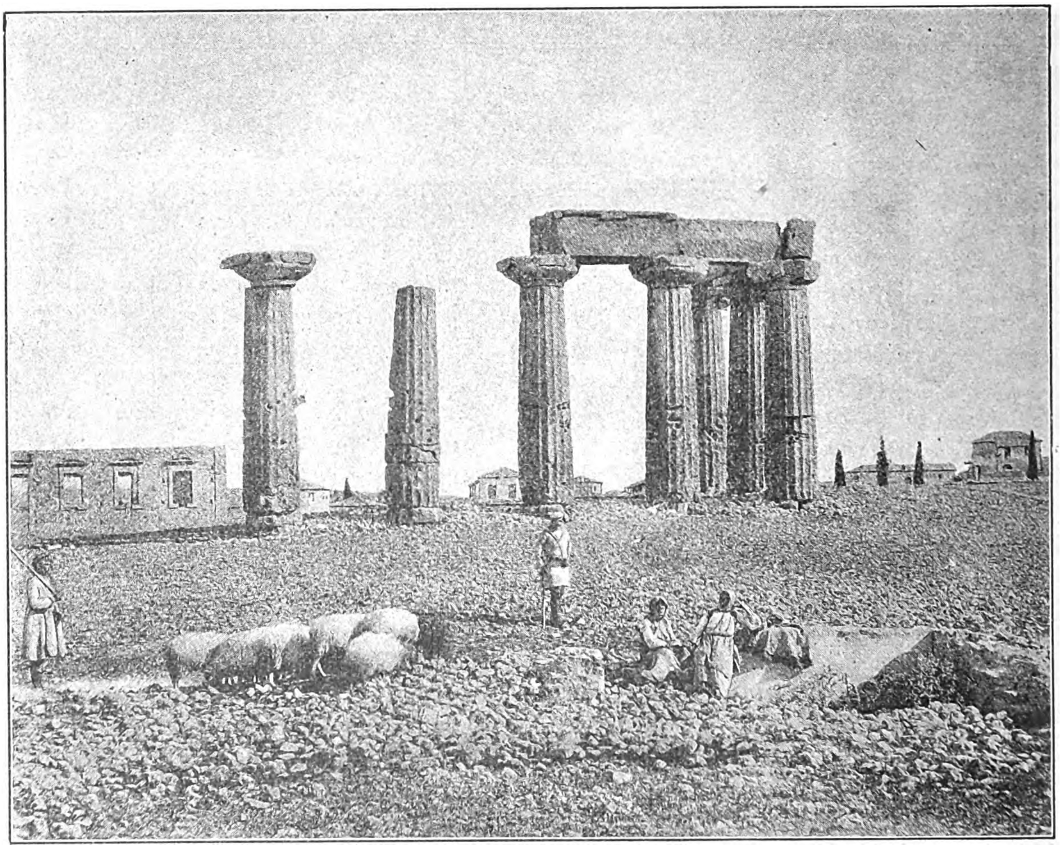

ΔΩΡΙΚΟΣ ΝΑΟΣ ΕΝ ΚΟΡΙΝΘΩ
('Εκ φωτογραφίας Π. Μωραΐτου)

σεις, ἀλλ' ἤρκει ἡμῖν νὰ ἀπαντήσωμεν γενικῶς ὅτι ἐμμένομεν εἰς πάντα τὰ καθορισθέντα ὑπὸ τοῦ Ἱεροῦ Συνεδρίου κατὰ τὸ παρελθὸν καὶ εἰς ὅ τι ἤθελε τοῦτο καθορίσει καὶ ἐν τῷ μέλλοντι ἔν τε τῷ προκειμένῳ θέματι καὶ ἐν πᾶσι τοῖς ἄλλοις· ἀλλ' ἐξεβιάσθημεν ν' ἀπαντήσωμεν ἐν ἐκτάσει διότι ἄλλως σύμπας ὁ κόσμος θὰ ἔψεγεν ἡμᾶς ὅτι συμφωνοῦμεν μετὰ τῶν Γραικῶν, ὁ δὲ ἡμέτερος Ἀρχιεπίσκοπος θὰ ἔκαμνεν ἴσως προσβολήν τινα. Ταῦτα, ἱκετεύω τὴν Ὑμετέραν Αἰδεσιμωτάτην Πατρότητα νὰ παραστήσῃ ζωηρῶς εἰς τὸ Ἱερὸν Συνέδριον καὶ νὰ ζητήσῃ ἱκανοποίησιν διὰ τὰς τόσον ἀδίκως γενομένας καθ' ἡμῶν παρεκτροπάς.

Αὗται αἱ ῥαδιουργίαι τῶν Ἰησουϊτῶν ἔσχον πολλὰ χείριστα ἀποτελέσματα. 1ον. Οἱ Ἀνατολικοὶ ἔψεξαν δημοσίᾳ τὸ ἡμέτερον ῥητὸν καὶ τὴν Ἁγίαν ἡμῶν Ῥωμαϊκὴν Ἐκκλησίαν. 2ον. Εἰς τὸ πεῖσμα ἡμῶν ἀνεγείρουσιν Ἐκκλησίαν πρὸς τιμὴν τοῦ ἑαυτῶν Παλαμᾶ. 3ον. Δὲν δυνάμεθα πλέον ὡς πρότερον νὰ ἐξομολογῶμεν αὐτούς, οὔτε νὰ διδάσκωμεν αὐτοὺς τὰ μυστήρια τῆς πίστεως ἐν τῷ ἀπορρήτῳ τῆς ἐξομολογήσεως, ἐν ᾗ παρεμβάλλεται μεγίστη δυσχέρεια ὡς πρὸς τοὺς Γραικοὺς ἱερεῖς, διότι κατὰ τὴν ἀκολουθίαν τῆς 2ας Κυριακῆς τῆς ἑαυτῶν Τεσσαρακοστῆς ἀναφέρονται πολλοὶ αἶνοι ὑπὲρ τοῦ Παλαμᾶ αὐτῶν καὶ λέγουσιν ὅτι δὲν δύνανται νὰ παραλείπωσι τούτους, διότι τοῦτο θὰ προὐξένει μέγα σκάνδαλον παρ' ὅλῳ τῷ λαῷ εἰς οὗ τὴν δυσμένειαν δὲν θέλουσι νὰ περιπέσωσιν. Διὰ ταῦτα ἱκετεύω τὴν Ὑμετέραν Αἰδεσιμωτάτην Πατρότητα νὰ ἐρωτήσῃ τὸ Ἱερὸν Συνέδριον πῶς πρέπει νὰ φερώμεθα πρὸς τούτους τοὺς ἱερεῖς, ὧν τινές εἰσιν Ὀρθόδοξοι καὶ ἐξομολογοῦνται παρ' ἡμῖν, ἀλλ' ἐν τούτοις, μεγάλως δυσκολεύονται νὰ συμμορφωθῶσι πρὸς τοῦτον τὸν ὅρον, ὅστις εἶνε κατ' αὐτοὺς σπουδαιότατος, διότι τὸ ἀνασκευάζειν αὐτοὺς ἐν τῇ ἐξομολογήσει εἶνε ταυτὸ ὡς ν' ἀπολέσῃ τις αὐτοὺς ἐντελῶς. Ἀφ' ἑτέρου, φαίνονται ἀνεπίδεκτοι συγχωρήσεως, ὑμνοῦντες ἕνα αἱρετικὸν ἐν τῇ ἑαυτῶν λειτουργίᾳ. Τὸ δὲ 4ον ἀποτέλεσμα, τὸ βιβλίον τοῦ Πατρός, εἶνε διάστασις καθολικὴ μεταξὺ Λατίνων καὶ Γραικῶν, οἵτινες πρὸ τούτου ἦσαν ἐντελῶς ἡνωμένοι.

Ἰδού, Αἰδεσιμώτατέ μοι Πάτερ, ὅ τι ἔκρινα δέον νὰ γράψω τῇ Ὑμετέρᾳ Αἰδ. Πατρότητι, ὅπως βεβαιωθεῖσα δυνηθῇ νὰ μεταδώσῃ πληροφορίας τῷ Ἱερῷ Συνεδρίῳ, καθότι οὗτοι οἱ πατέρες Ἰησουῖται δὲν παύονται γράφοντες πρὸς τοῦτο καθ' ἡμῶν, θὰ πείσωσι δὲ καὶ τὸν Ἡμέτερον Ἀρχιεπίσκοπον νὰ πράξῃ τὸ αὐτό, προσεταιρισθέντες

Digitized by Google

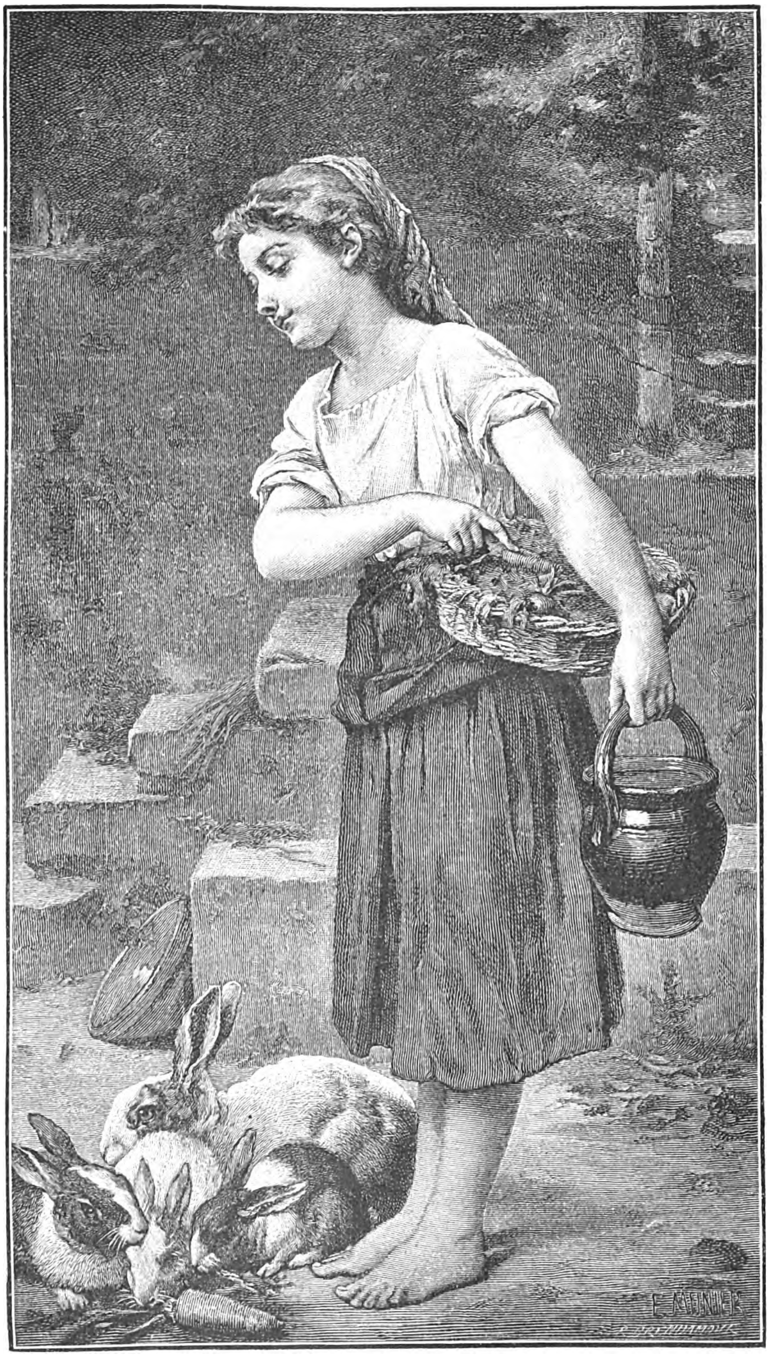

ΤΑ ΚΟΥΝΕΛΙΑ

Εἰκὼν Μυνιέρου

Digitized by Google

αὐτόν, καθ᾽ὅτι οὗτοι, ὡς ἤκουσα, κατέστησεν ἐπιμελητὴν αὐτοῦ τὸν Προηγούμενον τοῦ Τάγματος αὐτῶν ὅπως φροντίζῃ περὶ τῶν ἐν Ῥώμῃ ὑποθέσεών του. Ἡ Ὑμετέρα Αἰδ. Πατρότης θὰ χρησιμοποιήσῃ ταύτας τὰς πληροφορίας ὅπως καὶ ὅταν κρίνῃ κατάλληλον. Μὴ ἔχων ἄλλο ν᾽ ἀναγγείλω ἀσπάζομαι ἐν τέλει τὰς χεῖρας ὑμῶν εὐλαβῶς.

Ἐκ Νάξου τῇ 10 Ἰουλίου 1653.

[κώδικος σελ. 42—44]

Φαίνεται ὅτι τ᾽ ἀνωτέρω πάντα ἱκανοποίησαν τὰ διαφερόμενα μέρη, διότι οὐδεμίαν εἴδησιν γνωρίζομεν περὶ τῆς ὑποθέσεως ταύτης εἰς τοὺς μετέπειτα χρόνους, καὶ ὅτι ἀποκατέστη ἡ φαινομένη αὕτη τῶν δύο Ἐκκλησιῶν ἁρμονία ἐν τῇ νήσῳ.

Ἐν Νάξῳ. Μιχ. Ιακ. Μαρκοπολις

Η ΑΥΓΕΡΗ

Συνέχεια ἴδε σελ. 81

Ὅτε συνῆλθε παρετήρησεν ὅτι ἔκειτο ἐπὶ τῆς κλίνης της, ἐντὸς θερμοῦ δωματίου, ὅτι τρεῖς γυναῖκες τὴν ἐπεριποιοῦντο καὶ ὅτι εἶχεν εἰς τὸ πλευρόν της μικρὸν κλαυθμυρίζον βρέφος. Διὰ τῆς φυσικῆς ἐκείνης ῥοπῆς, τῆς ἐνυπαρχούσης εἰς τὴν γυναῖκα, κατενόησεν ὅτι τὸ μικκύλον τοῦτο ἀπείκασμα τοῦ ἀνθρωπίνου ὄντος, τὸ ἀνοιγοκλεῖον εἰς τὸ φῶς τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ διὰ λεπτῶν φωνῶν πληροῦν τὸ δωμάτιον ἦτο σὰρξ ἐκ τῆς σαρκός της· ὅτι ἦτο παιδί της κ᾽ ἐχύθη νὰ τὸ περιπτυχθῇ ὡς νὰ τὸ ἐγνώριζεν ἀπὸ μακροῦ χρόνου.

— Παιδί μου, γκόλφι μου!..

— Ἄς το, μωρή... θὰ τὸ σκάσῃς, ἔλεγεν εἰς αὐτὴν ἡ Φρόσω θριαμβεύουσα... Ἔ, δὲ σοῦ λέγω πῶς εἶνε ἕνας λόγος!..

Ναί, ἕνας λόγος· ἀλλὰ πότε καὶ πῶς τὸν εἶπεν αὐτὸν τὸν λόγον ἡ Ἀνθή! Τώρα μόλις ἐσκέφθη πῶς καὶ πότε τὸ ἐγέννησεν αὐτὸ τὸ παιδί. Κ᾽ αἴφνης ἐσυλλογίσθη τὸ πάθημά της, τὴν οἰκτρὰν πτῶσίν της, κ᾽ ἠθέλησε νὰ ἐγερθῇ τῆς κλίνης, νὰ σπεύσῃ ἔξω, ἐπαναλαμβάνουσα τὴν τρομερὰν κραυγήν.

— Τὸν ἄνδρα μου!... ποῦ εἶνε ὁ ἄνδρας μου!..

Ἔτρεμεν ὅλη ὡς τὸ φυλλοκάλαμον· ἐλησμόνει τὸ παιδίον της, τὴν χαράν της· μόνον τὸν ἄνδρα καὶ τὴν συμφοράν της ἐνεθυμεῖτο. Ἐπὶ τοῦ ὠχροῦ προσώπου της ἐζωγραφήθη ἤδη ἔκφρασις περιαλγής, ὡσεὶ ἡ πρὸς τὸν Νικολὸν ἀγάπη της ἦτο ἐρριζωμένη ἀπὸ τὴν πρώτην ἡμέραν τοῦ γάμου της, καὶ πρὶν ἀκόμη εἰς τὴν ψυχήν της, καὶ τόρα ἀνέδιδε τοὺς ὑψιπετεῖς κ᾽ εὐρώστους κλῶνάς της. Δὲν ἦτο ὅμως ἡ ἀγάπη· ἦτο τὸ μύχιον ἐκεῖνο αἴσθημα τοῦ καθήκοντος, τὸ ὁποῖον ἐνυπάρχει ἀπὸ παιδικῆς ἡλικίας εἰς τὴν γυναῖκα τοῦ ἀγροῦ καὶ ἀναπτύσσεται ἀπὸ τῆς ὥρας τοῦ γάμου, καταλῆγον εἰς τυφλὴν πρὸς τὸν ἄνδρα ἀφοσίωσιν. Ἡ Ἀνθὴ δὲν ἔβλεπε πάσχοντα τὸν Νικολόν, ἀλλὰ τὸν ἄνδρα· δὲν ἐτρόμαζε διὰ τὸ ἄτομον, ἀλλὰ διὰ τὴν ἰδέαν. Ἐπειδὴ δ᾽ ἐν τῇ ψυχῇ της συνείθισεν ἀπὸ καιροῦ ἤδη νὰ βλέπῃ αὐτὸν συνδεδεμένον ἀναποσπάστως, νὰ μανθάνῃ ὅτι ἡ εὐπειθὴς ὑπακοὴ πρὸς τὸ ἓν ἦτο καὶ ὑπακοὴ πρὸς τὸ ἄλλο, δὲν ἐμέριζε πλέον τὰς ἀγάπας καὶ τοὺς φόβους της. Ματαίως ἤδη ἡ Φρόσω ἐξώρκιζεν αὐτὴν νὰ μὴ κινηθῇ ἀπὸ τῆς κλίνης της, διότι θὰ βλαφθῇ, νὰ μὴ τρομάζῃ οὕτω καὶ θὰ φαρμακεύσῃ τὸ γάλα τοῦ βρέφους καὶ ὅτι ὁ σύζυγός της εἶχε μόνον στραγγαλίσῃ τὸν πόδα κ᾽ ἐκοίτετο ἀκίνητος εἰς τὸ πλησίον δωμάτιον.

— Ὄχι, θέλω νὰ τὸν ἰδῶ!... ἐπέμενεν ἡ Ἀνθή.

Μόλις καὶ μετὰ βίας κατεπείσθη νὰ μὴ ἐξέλθῃ τοῦ δωματίου, ὁπόταν ἤκουσε τὴν φωνὴν τοῦ Νικολοῦ, παρακαλοῦσαν αὐτὴν νὰ μείνῃ καθησυχάζουσα διὰ τὸ πάθημά του. Καὶ πόσον ἦτο τρυφερὰ καὶ περιπαθὴς ἐν τῇ παρακλήσει της ἡ φωνὴ ἐκείνη τοῦ Διβριώτη, Ἀληθῶς ἐκίνει τὴν Ἀνθὴν εἰς δάκρυα. Ὁ καϋμένος κι᾽ αὐτὸς νὰ βγάλῃ τὸ πόδι του!..

Ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἤρχισε νέος βίος ἐν τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ. Ὁ Νικολός, περιορισθεὶς ὑπὸ τοῦ ἰατροῦ εἰς ἐντελῆ ἀκινησίαν διὰ τὴν πρόσφυσιν τοῦ ὀστοῦ, ἐμεμψιμοίρει, διότι δὲν ἠδύνατο νὰ εἶνε πλησίον τῆς γυναικὸς καὶ τοῦ τέκνου του Δὲν παρήρχετο ὥρα χωρὶς νὰ ἐρωτήσῃ τοὺς εἰσερχομένους εἰς τὸν θάλαμον τῆς λεχοῦς περὶ τῆς καταστάσεως αὐτῆς καὶ τοῦ παιδίου, ζητῶν καὶ τὰς ἐλαχίστας λεπτομερείας τῆς ζωῆς των, ἂν κοιμᾶται ἥσυχος ἡ Ἀνθή, ἂν κατεβλήθη πολὺ ἢ ἂν ἦτο εὔρωστον τὸ παιδίον καὶ ἔτρωγε τὸ γάλα του. Ὁσάκις δὲ ἤκουεν αὐτὸ κλαῖον ἀνεστάτου διὰ φωνῶν τὴν οἰκίαν, προσκαλῶν τὰς γυναῖκας νὰ σπεύσουν καὶ τὸ καθησυχάσουν.

— Μὰ τί κάνεις ἔτσι, χριστιανέ, ἔλεγε ἐπιπλήττουσα αὐτὸν ἡ Φρόσω· σώπα καὶ κοιμᾶται ἡ Ἀνθὴ ποῦ παράδειρ᾽ ἀπόψε!..

— Καλά... σωπαίνω... ἔλεγεν ὁ Νικολὸς ἡσύχως καὶ περιδεῶς· μὰ ἐκεῖνο τὸ παιδὶ κἄτι θὰ ᾽παθε...

— Δὲν ἔπαθε τίποτα... παιδὶ εἶνε θὰ κλαψῃ· μόν᾽ σώπα!

— Σωπαίνω...

Κ᾽ ἐσιώπα, πολλάκις καλυπτόμενος ὅλος διὰ

Digitized by Google

τοῦ ἐφαπλώματος, κλείων τους ὀφθαλμοὺς ἵνα κοιμηθῇ, εὐχόμενος νὰ βωβαθῇ διὰ νὰ μὴν ἀνησυχήσῃ τὴν γυναῖκά του. Ἡ καϊμένη ἡ Ἀνθὴ τί ὑποφέρει!.. Κ' ἐκεῖνο τὸ μικρὸ τί κλαψιάρικο ποῦ εἶνε!

Κάποτε μεταξὺ τῶν τοιούτων σκέψεών του ἀνέκυπτεν αἴφνης ἄλλη τις σκέψις, ὀδυνηρὰ αὕτη, ἡ σκέψις τοῦ καταστήματός του, τῶν ἐμπορικῶν του ἐπιχειρήσεων, αἵτινες ὅλαι ἐσταμάτησαν ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς πτώσεώς του. Ὁ Κῦρ Παναγιώτης μόνον δύο τρεῖς ἡμέρας, καὶ τότε μὲ ἀνυποφόρους ἀλγηδόνας, ἠδυνήθη νὰ ὑπάγῃ αὐτοπροσώπως εἰς τὸ κατάστημα· ἀλλὰ πάλιν ἐπανέπεσεν ἐπὶ τῶν στρωμνῶν, μετρῶν πρὸς τοὺς κρότους τοῦ ἐκκοκκιζομένου κομβολογίου του τὰ ὤχ ὤχ καὶ τὰ ἄχ ἄχ του. Εἶνε ἀληθὲς ὅτι τὸ καταστημα δὲν ἔκλεισεν ἐντελῶς. Ὁ μικρὸς ὑπηρέτης, Διβριώτης καὶ αὐτός, ἔξυπνος καὶ μὲ ἐμπορικὸν πνεῦμα ὑπέρτερον τῆς ἡλικίας του, ἐξηκολούθει νὰ πωλῇ εἴδη καὶ νὰ συλλέγῃ χρῆμα. Ὁ Σπυροκόκιας δέ, ὡς στενώτερος συγγενής, ἐνεθρονίζετο καθ' ἑκάστην ἑσπέραν καὶ Κυριακήν, ὅτε αὐξάνει ἡ πελατεία, πρὸ τοῦ πάγκου, βοηθῶν τὸν μικρὸν καὶ ἐπιβλέπων τὰς δοσοληψίας. Ἀλλὰ ὁ ξένος πάντα ξένος εἶνε· ἀναπεύει ἀλλὰ δὲν θεραπεύει. Ἔπρεπεν ὁ Νικολὸς νὰ ἦτο ἐκεῖ, νὰ ἐποπτεύῃ μὲ τὸ ἐμπορικόν του βλέμμα τὴν συναλλαγήν, νὰ καταλάβῃ ἐκ πρώτης ὄψεως τὰ ἐλλείποντα εἴδη, νὰ ἀνακαλύψῃ καὶ διαλύσῃ εὐθὺς μ' ἕνα λόγον τοὺς ἐμπορικοὺς συνεταιρισμοὺς τῶν ἀντιπάλων του... Καὶ ἐξανάπτων αἴφνης ὑπὸ ἐμπορικοῦ οἴστρου, ἐλησμόνει τὴν κατάστασίν του καὶ ἀνεκινεῖτο νὰ ἐγερθῇ ἵνα σπεύσῃ πρὸς τἀπειλούμενα συμφέροντά του. Ἀλλ' ἄλγος δριμὺ τῆς κνήμης ἠνάγκαζεν αὐτὸν νὰ μένῃ εἰς τὴν θέσιν του, ὀδυνηρῶς οἰμώζων.

— Ἄχ ἀνάθεμά σε! ἀνάθεμά σε! ἀνάθεμά σε!...

Ἂν ὅμως ἡ κυρὰ Κανέλλα ἡ μαῖα τῆς κωμοπόλεως, εἴτε ἡ Φρόσω ἀνεφαίνετο αἴφνης εἰς τὴν θύραν τοῦ δωματίου κομίζουσα τὸ βρέφος, ἡ πατρικὴ καρδία τοῦ Νικολοῦ εὐθὺς ἐφαιδρύνετο, τὸ πρόσωπόν του ἐξιλαρύνετο κ' ἔτεινε τὰς χεῖρας κ' ἐλάμβανε τὸ ἐν σπαργάνοις ἐκεῖνο μικρὸν καὶ τὸ ἐχόρευε καὶ τὸ κατεφίλει. Καὶ ἂν τὸ μικρὸν ἀνεκραύγαζεν ἔκπληκτον κ' ἐμειδία, ἐλησμόνει ὁ Δεβριώτης ὅτι ἦτο ἔμπορος κ' ἐνεθυμεῖτο μόνον μετὰ γλυκείας ἀπολαύσεως ὅτι ἦτο πατὴρ εὐτυχισμένος...

Ἀλλὰ δὲν συνέβαινε τοῦτο μόνον εἰς τὸν Νικολόν. Καὶ ἡ Ἀνθὴ εἰς τὴν θέαν τοῦ μικροῦ αὐτοῦ ὄντος, τοῦ μειδιῶντος καὶ πεταλουδίζοντος, ἐλησμόνει ὅτι ἦτο ἀτυχὴς ὕπανδρος κ' ἐνεθυμεῖτο ὅτι ἦτο εὐτυχὴς μήτηρ. Παραδόξως ἐπὶ τοῦ μικροῦ ἐκείνου καὶ ἀπαγοῦς ἔτι ἀτόμου, εὕρισκον οἱ δύο σύζυγοι ὡς εἰς καθρέπτην ἑαυτούς, τὴν ἀνθρωπίνην καὶ πραγματικήν των ὑπόστασιν, Ἡ Ἀνθὴ μάλιστα ἐκ τῆς λεπτῆς γυναικείας φύσεώς της ἀνεύρισκε καὶ κάτι ἄλλο, τὸ ὁποῖον οὐδὲ κἂν ἐφαντάζετο ἡ παχύδερμος ἀτομικότης τοῦ ἐμπόρου· ἀνεύρισκε τὸν ἄνδρα. Ναί, τόρα τὸν ἀνεγνώριζε καὶ τὸν παρεδέχετο ὡς ἄνδρα της τὸν Νικολόν. Δὲν ἐσκέπτετο πλέον ἂν ἦτο οὗτος ὁ κατάλληλος νὰ καθέξῃ αὐτὴν τὴν θέσιν ἐν τῷ βίῳ της· δὲν ἤθελεν ὁ νοῦς της ν' ἀπασχοληθῇ εἰς τὰ παρελθόντα. Ἐσκέπτετο μόνον ὅτι αὐτὸς τὴν κατεῖχεν ἤδη, ὅτι ἦτο πατὴρ τοῦ τέκνου της, ἡ δύναμις καὶ ἡ ψυχὴ τῆς νέας της οἰκογενείας.

Ἡ Ἀνθὴ δὲν ἠδυνήθη νὰ κρατηθῇ πλέον ἐπὶ τῆς κλίνης της. Ἡ ἀνησυχία ἡ ἀβεβαιότης περὶ τῆς καταστάσεως τοῦ Νικολοῦ τὴν κατέθλιβεν. Ἀδιαλείπτως ἔστρεφε τὸ βλέμμα πρὸς τὸν τοῖχον, τὸν χωρίζοντα αὐτὴν ἀπ' ἐκείνου ὡσεὶ θέλουσα νὰ διεισδύσῃ δι' αὐτοῦ καὶ ἴδῃ τὴν ἀληθῆ θέσιν του. Διὰ τῆς φαντασίας παρίστα εἰς ἑαυτὴν τὸ δωμάτιον ἐκεῖνο, τὴν κλίνην, τὸν Νικολὸν μὲ τετυλιγμένον πόδα, οἰκτρῶς οἰμώζοντα. Ἡ ἀνυπομονησία της ἐκορυφώθη μικρὸν κατὰ μικρὸν καὶ τὴν τρίτην ἡμέραν, παρὰ τὰς συμβουλὰς τῆς μαίας ἠγέρθη κ' ἐπορεύθη πρὸς τὸν ἄνδρα της.

— Τί κάνεις; καλὰ εἶσαι;

Ἦτο ἡ πρώτη φορὰ ἀπὸ τοῦ γάμου των, καθ' ἣν ὡμίλει μετὰ τόσης γλυκύτητος καὶ τόσης μερίμνης εἰς τὸν Νικολόν, ὥστε ἡ φωνή της ἔτρεμεν ὑπὸ δειλίας καὶ ἐντροπῆς, ὡς νὰ ὡμίλει πρὸς ξένον.

— Δὲν ἔχω τίποτα..... θὰ περάσῃ... Καὶ σὺ πῶς εἶσαι;

Καὶ τοῦ Νικολοῦ ἡ φωνὴ εἶχε τὸν αὐτὸν τόνον· ἦτο παλμώδης κ' ἔτρεμεν εἰς τὰ χείλη του, ὡς πρωτοπείρου νεανίσκου ἐρωτικὴ ἐξομολόγησις. Ἡ Ἀνθὴ ἦτο ἰσχυρᾶς κράσεως καὶ ταχέως ἀνέλαβεν ἐκ τοῦ τοκετοῦ. Ἤρχισε τὴν παντοκρατορίαν της ἐν τῇ οἰκίᾳ, μετὰ φιλεργίας καὶ ὑπομονῆς καὶ αὐταπαρνήσεως. Ἀπὸ τῆς αὐγῆς μέχρι τῆς ἑσπέρας δὲν ἀνεπαύετο καθόλου· ἀπησχολεῖτο ὁλονὲν εἰς τὸ πολυμέριμνον καθῆκον τῆς οἰκοδεσποίνης. Ἀλλὰ δὲν ἐστενοχωρεῖτο ἐκ τούτου οὔτε ἐκουράζετο· τοὐναντίον ηὐχαριστεῖτο καὶ ηὐθύμει. Ἦτο ὑπερήφανος διότι τρεῖς ψυχαὶ εἶχον ἀνάγκην τῶν φροντίδων της κ' ἔσπευδεν ἐναλλὰξ νὰ γλυκάνῃ διὰ τῶν περιποιήσεών της τὰ γηρατεῖα τοῦ πατρός, νὰ παύσῃ τοὺς κλαυθμυρισμοὺς τοῦ παιδίου, νὰ διώξῃ διὰ τῆς εὐθυμίας καὶ τῆς ἀβρότητος τὴν ἀπελπιτίαν καὶ στενοχωρίαν τοῦ ἀνδρός της.

— Μὴν κουνιέσαι καὶ θὰ γειάνῃ!...

Ἐγνώριζε πλέον ὅτι δὲν ἦτο ἐξάρθρωμα, ἀλλὰ

Digitized by Google

κάταγμα τὸ πάθημα τοῦ Νικολοῦ κ' ἐφρόντιζε κατὰ τὰς συμβουλὰς τοῦ ἰατροῦ νὰ κρατῇ αὐτὸν ἐν ὑπομονητικῇ ἀνοχῇ ἐπὶ τῆς κλίνης. Ἐπειδὴ δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ μετακινηθῇ ὁ τραυματίας κ' ἐστενοχωρεῖτο νὰ μένῃ μόνος τὰς ἡμέρας, ὅτε ἡ Ἀνθὴ εἰργάζετο εἴτε τὰς νύκτας ἡ γυναῖκα ἐσκέφθη νὰ συμβιβάσῃ αὐτὰ πρὸς ἀγαλλίασιν τοῦ ἀνδρός της. Ἀφοῦ δὲν ἠδύνατο ὁ Νικολὸς νὰ ὑπάγῃ πρὸς αὐτὴν ἐπορεύθη αὐτὴ πρὸς ἐκεῖνον. Μετέφερεν τὴν κλίνην της εἰς τὸ δωμάτιον τοῦ πάσχοντος ἀπέναντι τὴν μίαν τῆς ἄλλης. Μετέβαινε συχνὰ κ' ἐχαροποίει διὰ τῆς παρουσίας της τὸ δωμάτιον τοῦ πατρός· ἀλλὰ μετέβαινε συχνότερον κ' ἐπέχυνε τὸ ἀκτινοβόλημά της εἰς τὸ δωμάτιον τοῦ ἀνδρὸς καὶ τοῦ τέκνου.

— Ἔτσι δὲν χάνει κανείς, ἐσυλλογίσθη.

Κ' ἐκ τοῦ συλλογισμοῦ της αὐτοῦ οὐδ' ἑαυτὴν ἐξήρει ἡ γυνή. Αἱ πηγαὶ τῆς αἰσθητικότητος τῆς Ἀνθῆς πάλιν ἤνοιξαν. Εἶνε ἀληθὲς ὅτι τώρα δὲν ἦσαν ὅπως κατὰ τὴν παρθενίαν της διαυγεῖς καὶ ἤρεμοι· ἦσαν ὅμως καὶ αὐταὶ πηγαὶ ζωῆς, πηγαὶ ἀνθρωπισμοῦ καὶ ἀναπλάσεως, σύμφωνοι πρὸς τὸν νέον της βίον.

Ἐπλησίαζεν ἤδη νὰ παρέλθῃ τεσσαρακονθήμερον ἀπὸ τῆς πτώσεως τοῦ Νικολοῦ καὶ τοῦ τοκετοῦ τῆς Ἀνθῆς. Ὁ ἰατρὸς ἔδιδεν ἐλπίδας εἰς τὸν Διβριώτην περὶ ταχείας ἀναστάσεως· ἡ κυρὰ Κανέλλα ἔλεγεν εἰς τὴν Ἀνθὴν νὰ ἑτοιμασθῇ διὰ νὰ *σαραντίσῃ*. Καὶ ἡ νεαρὰ γυνὴ ἡτοιμάζετο προθύμως. Ἐντὸς τοῦ θαλάμου τοῦ πάσχοντος, πλησίον τοῦ παραθύρου καθημένη ἔκοπτε ἢ ἔρραπτε νέον φόρεμα δι' ἑαυτὴν καὶ κυανόχρυσον μποξᾶν διὰ τὸ τέκνον της. Σήμερον ἔρραπτε μικρὸν ἐκ μουσελίνης σκουφάκι καὶ ἡ συγκίνησις, ἡ χαρά, ὁ θρίαμβός της ἐζωγραφίζοντο λαμπροὶ ἐπὶ τοῦ προσώπου της· οἱ τρομώδεις παλμοὶ τῆς καρδίας της ἀνεφαίνοντο εἰς τοὺς φρίσσοντας δακτύλους της, τοὺς κρατοῦντας τὴν βελόνην. Ἡ Ἀνθὴ ἔρραπτε τὸ πρῶτον σκουφάκι τοῦ τέκνου της· δὲν εἶνε μικρὸν πρᾶγμα! μεθαύριον θὰ τὸ ἔπερνεν εἰς τὴν ἀγκάλην καὶ θὰ ἐπήγαινεν εἰς τὴν ἐκκλησίαν! . . . Κ' ἐκάρφωνεν ἡ μήτηρ χρυσοῦν κόσυμβον εἰς τὸ κέντρον, χρυσᾶ σειρίτια κύκλῳ καὶ πούλιες ἀστραπηβόλους ἐδῶ κ' ἐκεῖ, πλησίον τῶν πρασίνων ἀνθέων τῆς μουσελίνης. Βέβαια, τὸ χρυσοῦν πλησίον τοῦ πρασίνου συνδυάζεται πολὺ ὡραῖα . . . Ἡ Ἀνθὴ ἔκυπτε κάποτε ἔξω τοῦ παραθύρου, βλέπουσα τοὺς διαβάτας καὶ τοὺς πηγαινερχομένους εἰς τὸ ἀπέναντι οἰνοπωλεῖον οἰνοπότας· ἀλλ' ἔστρεφε συχνότερον ἐντὸς τοῦ θαλάμου, κινοῦσα διὰ τοῦ ποδὸς τὸ λίκνον τοῦ τέκνου της κ' ἐπιδεικνύουσα μετὰ μειδιάματος τὸ σκουφάκι εἰς τὸν ἄνδρα της.

— Σ' ἀρέσει;

— Ναί, ὡραῖο· ἔλεγεν ὁ Νικολὸς ἀπὸ τῆς κλίνης του. Ξέρεις, νὰ πέσῃ σπειρὶ μέλι 'ς τὴ μούργα τέτοια δεῖξι κάνει· προσέθετε μετὰ μικρὸν ὁ Διβριώτης ἐπιμένων εἰς τοὺς μπακαλικοὺς του συνδυασμούς.

Ἀλλὰ δὲν ἐξηγείρετο πλέον διὰ τοῦτο ἡ ἀγανάκτησις τῆς Ἀνθῆς.

Αἴφνης ἀπὸ τοῦ οἰνοπωλείου ἠκούσθη σιγαλὸν τραγοῦδι, συνοδευόμενον ἀπὸ λεπτοὺς μεταλλικοὺς ἤχους ταμπουρᾶ. Ἡ νεαρὰ γυνὴ ἀνέκυψε τοῦ παραθύρου διὰ νὰ ἴδῃ. Πρὸ τῆς θύρας τοῦ οἰνοπωλείου ὅμιλος καρραγωγέων ἐκράτει νὰ ποτήρια κ' ἔπινε· μεταξὺ αὐτῶν ὁ Γεώργιος Βρανᾶς, στηριζόμενος ἐπὶ μιᾶς στήλης, ἔκρουε τὸν ταμπουρᾶν κ' ἐτραγῴδει εὐθύμως:

Ἡ καρδιά μου σὰν σφαλίσῃ δὲν ἀνοίγει μὲ κλειδιὰ
Παρ' ἀνοίγει μὲ κρασάκι, μὲ κορίτσα καὶ βιολιά!

Ὁ Βρανᾶς ἐπανηγύριζεν ἀκόμη τοὺς ἔρωτάς του, τὴν εὐτυχίαν του· ἦτο ῥαδινὸς ὅπως πάντοτε καὶ εὔχαρις, ὡσεὶ ὁ πλοῦτος τῷ προσεμειδία ἀπὸ παντοῦ πέριξ, ὡσεὶ συλλογισμὸς λύπης δὲν ηὐλάκωσε ποτὲ τὸ μέτωπόν του. Καὶ ἡ φωνή του ἡ λιγηρά, καὶ αὐτοὶ οἱ στίχοι τοῦ τραγουδίου του, ἦσαν πιστοὶ διερμηνεῖς τῆς ἐλαφρᾶς κ' εὐθύμου κατασκευῆς αὐτοῦ καὶ τῶν καρραγωγέων.

Ἀλλ' ἡ Ἀνθὴ ἀπεσύρθη εὐθὺς κ' ἔκλεισε τὸ παράθυρον. Δὲν τῆς ἤρεσεν αὐτὴ ἡ ζωὴ τῶν καρραγωγέων! Παραλυμένη ζωή· ὅλο τραγούδια καὶ ταμπουράδες καὶ κρασί! . . τί γοῦστο εὑρίσκουν αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι εἰς τοιαύτην ζωήν! ..... Δὲν πηγαίνουν νὰ δουλεύσουν, νὰ πάρουν καμμίαν πεντάρα νὰ οἰκονομήσουν τὸ σπίτι των παρὰ τρέχουν ἀπὸ κρασοπουλειὸ εἰς κρασοπουλειό! . .

— Ταμπουρᾶ βαρεῖς — τί καλὸ θὰ ἰδῇς! . .

Ἡ γυνὴ διέκοψε τοὺς συλλογισμούς της ἀκούσασα τὸν Νικολόν, ἐν κουραστικῇ χλεύῃ προφέροντα τὸ ῥητὸν καὶ οἰκτείροντα δι' αὐτοῦ τοὺς εὐθυμοῦντας. Οἱ σύζυγοι συνηντήθησαν εἰς τὰς σκέψεις των, ὡς δύο σώματα ἀντιθέτως ἐρχόμενα, ἀλλὰ προωρισμένα ὑπὸ τῆς φύσεως νὰ συναντηθοῦν εἰς ἓν σημεῖον. Ἡ γυναῖκα ἔστρεψε καὶ ἠτένισε τὸν ἄνδρα κατάμματα κ' αἴφνης θορυβώδης καὶ σπασμωδικὸς καγχασμὸς ἐξέφρασε τὴν χαράν της.

— Δός μου τὸ παιδί, μωρή· εἶπεν ὁ Νικολὸς εἰς τὴν γυναῖκά του.

Ἡ Ἀνθὴ ἔλαβε τὸ μικρὸν ἀπὸ τοῦ λίκνου καὶ τὸ ἔδωκεν εἰς τὸν Νικολόν.

— Σὰν φᾶμε τὴν προῖκα, τότες λογαριαζόμαστε!... ἐξηκολούθησε μετ' ὀλίγον ὁ Διβριώτης, ἐνῷ ἐχόρευε τὸ μικρόν.

Ἕπεται συνέχεια

Α. ΚΑΡΚΑΒΙΤΣΑΣ.

Digitized by Google

ΠΕΡΙ ΤΗΝ ΓΗΝ

Ο ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ ΛΥΝΤΣ

Οἱ πλεῖστοι βεβαίως γνωρίζουσιν ὁποῖος εἶνε ὁ νόμος τοῦ Λύντς. Ἐν Ἀμερικῇ πολλάκις ὁ ὄχλος ἐξοργιζόμενος ἐκ τῆς θέας μεγάλου τινὸς κακουργήματος ἀναλαμβάνει αὐτὸς τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ νόμου καὶ ἐκφράζει οὕτω ἀμέσως τὴν φυσικὴν καὶ δικαίαν αὐτοῦ ἀγανάκτησιν. Ὅπως ἀποτρέψωμεν ἀπὸ οἱασδήποτε ἐξωδίκου τιμωρίας, ἧς ἡ ἐκτέλεσις ἀπόκειται εἰς τὰς καθεστηκυίας ἀρχάς, ἐκθέτομεν τὰ κατωτέρω πρὸ τριετίας περίπου συμβάντα εἰς τὸ φρούριον Κόλλινς ἐν τῇ Πολιτείᾳ τοῦ Κολοράδου.

Ὅσον ὀλιγώτερος λόγος γείνῃ περὶ τοῦ ἐν τῷ φρουρίῳ Κόλλινς φόνου τόσον τὸ καλλίτερον. Ἦτο γεγονὸς ἀνεκφράστου θηριωδίας. Ἡ ἐνοχὴ τοῦ φονέως ἐφαίνετο κατάδηλος. Κατασκευαστής τις χειρομύλων, Ἰωάννης Χάου καλούμενος, ἐφόνευσε τὴν σύζυγον αὐτοῦ ἐν μέσῃ ὁδῷ καὶ ἐπὶ παρουσίᾳ ἁμαξηλάτου τινός. Τὸ κακούργημα τόσον ταχέως διεπράχθη, ὥστε δὲν ἠδυνήθη νὰ παρέμβῃ ὁ κατατρομάξας οὗτος μάρτυς, ὅστις ὅσον τῷ ἦτο δυνατὸν ταχύτερον ὥρμησε, ἵνα ὑποστηρίξῃ τὸ θῦμα καὶ εἰς μάτην ἠγωνίσθη νὰ σταματήσῃ τὸ ἐκρέον αἷμα. Ὁ Χάου διετέλει κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἐν καταστάσει μέθης. Αἰτία τοῦ κακουργήματος ἦτο ἡ ζηλοτυπία τοῦ Χάου, ὅστις κατηγόρει τὴν σύζυγόν του ἐπὶ διαγωγῇ ἐπιλήψιμῳ, τοῦθ' ὅπερ πάντες ὅσοι ἐγνώριζον αὐτὴν ἦσαν πεπεισμένοι ὅτι ἦτο ψεῦδος. Ὁ Χάου ἐτέθη ὑπὸ κράτησιν ἐντὸς τῆς ἰδίας αὐτοῦ κατοικίας καὶ ἄνευ κόπου μετήγαγον αὐτὸν εἰς τὸ δεσμωτήριον. Ταῦτα συνέβησαν περὶ τὴν μεσημβρίαν.

Τὸ φρούριον Κόλλινς, καίπερ ἔχον τ' ὄνομα πόλεως εἶνε πολίχνη περιέχουσα ὀλίγον τι πλείονας τῶν χιλίων κατοίκων. Προσεγγιζούσης τῆς τρίτης ὥρας μεγάλη ταραχὴ ἐπεκράτει μεταξὺ αὐτῶν. Ἡ εἴδησις τοῦ τραγικοῦ συμβάντος διεδόθη ἐν ἀκαρεῖ. Οἱ κάτοικοι ἤρχισαν νὰ περιφέρωνται καθ' ὁμίλους καὶ νὰ συνδιαλέγωνται ζωηρῶς. Οἱ δ' ὅμιλοι οὗτοι συνεπυκνώθησαν καὶ εἶτα συνενωθέντες ἀπετέλεσαν μέγα συμπαγὲς πλῆθος. Καὶ ὁ ἐρεθισμὸς ὀλονὲν ηὔξανε καὶ ἡ μετ' ἀγανακτήσεως ἐκφερομένη ἀπαίτησις τῆς ταχίστης τιμωρίας τοῦ ἐνόχου δὲν ἠδύνατο νὰ περιορισθῇ πλέον. Ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ νόμου τοῦ Λύντς μεγαλοφώνως ἐφέρετο εἰς τὰ στόματα ὅλων, τὸ δὲ πλῆθος μόνον ἀρχηγοῦ τινος εἶχεν ἀνάγκην ἵνα ὁρμήσῃ καὶ ἁρπάσῃ τὸν ὑπόδικον ἀπὸ τὰς χεῖρας τῶν φυλάκων. Ἀλλὰ δὲν εὑρίσκετο ἀμέσως ὁ ἀρχηγὸς καὶ τὸ πλῆθος διελύθη, ὡς πάντοτε διαλύονται τὰ πλήθη, ὅταν δὲν δίδωνται ἀδιαλείπτως ἀφορμαὶ ἵνα ἐξερεθίζωνται.

Ἀλλὰ τὸ ἅπαξ ἀναφθὲν πῦρ ἐξηκολούθει ὑπολανθάνον, δὲν εἶχε σβεσθῇ. Κατὰ τὴν ἐνάτην ὥραν τῆς ἑσπέρας ἐκείνης ἄνδρες περὶ τοὺς τριακοσίους ἐπαρουσιάσθησαν πρὸ τοῦ δεσμωτηρίου καὶ ἐζήτησαν νὰ εἰσέλθωσι. Ὁ τρόπος αὐτῶν προήγγελλε, ὅτι σκοπὸν εἶχον νὰ προβῶσιν εἰς ἔργα. Ἅπαντες ἦσαν ἔφιπποι καὶ οἱ ἀρχηγοὶ αὐτῶν ἔφερον προσωπίδας. Ἡ φρουρὰ ἠρνήθη νὰ ἐπιτρέψῃ τὴν εἴσοδον, ἀλλὰ δὲν ἦσαν οὗτοι ἐξ ἐκείνων, οἵτινες ἀποτυγχάνουσι τοῦ σκοποῦ των. Ὁ δεσμοφύλαξ καὶ ἡ ἔνοπλος φρουρὰ συγκειμένη ἐξ εἴκοσι ὡς ἔγγιστα ἀνδρῶν ἀντιστάντες ὑπέκυψαν μετ' ὀλίγον εἰς τὴν ἀνωτέραν δύναμιν.

Αἱ θύραι τῆς φυλακῆς συνετρίβησαν καὶ ἐσύρθη ἐξ αὐτῆς ὁ ἐκ τοῦ φόβου παραλύσας ἔνοχος. Φθάσασα παρὰ τὴν βάσιν ἱστοῦ τινος χρησιμεύοντος εἰς τὴν οἰκοδομὴν οἰκίας κατὰ τὴν ἄκραν τῆς πόλεως, ἡ ἔφιππος συνοδεία ἐσταμάτησε. Οἱ πλεῖστοι τῶν ἀποτελούντων αὐτὴν ἀφίππευσαν καὶ ὁ ἀρχηγὸς αὐτῶν ἔκαμε βραχὺν λόγον περὶ τῆς προκειμένης ὑποθέσεως ἡ δὲ συναίσθησις τῆς δικαιοσύνης, ἥτις ἐνεφώλευεν εἰς τὰ στέρνα τῶν αὐτεπαγγέλτων δικαστῶν ἠνάγκασεν αὐτοὺς νὰ ἐρωτήσωσι μόνον, ἂν ὁ Χάου εἶχέ τι νὰ εἴπῃ καὶ νὰ ἀφίσωσιν ὀλίγας στιγμάς, ἵνα προσευχηθῇ καὶ συνδιαλλαγῇ μετὰ τοῦ Θεοῦ. Ἐκεῖνος ὅμως οὐδεμίαν ἔκκλησιν εἶχε νὰ κάμῃ πρὸς τὸν Οὐρανόν. Ἀλλὰ λαβὼν κατὰ μέρος τὸν ἄνθρωπον τὸν ὁποῖον ἅπαντες ἀνεγνώριζον ὡς ἀρχηγὸν ὁ φονεὺς ἐρρίφθη εἰς τοὺς πόδας του καὶ προσεκολλήθη καθικετεύων αὐτόν. Οὗτος δὲ ἀποτινάξας τὸν ἱκέτην ἐστράφη πάλιν πρὸς τοὺς ὀπαδούς του. Εἰς τὰς ἀνάνδρους περὶ χάριτος ἐπικλήσεις ἀπήντησαν πάντες ἐμπαικτικῶς ἀλαλάζοντες. Μετ' οὐ πολὺ ἰσχυρὸν σχοινίον διολισθῆσαν περιέβαλε τὸν λαιμὸν τοῦ ἐνόχου καὶ ἐσύρθη πρὸς τὴν κορυφὴν τοῦ ἱστοῦ ὑπὸ πολλῶν χειρῶν. Πόσον ἀγαπῶσιν εἰς πάσας τὰς ἀμφιβόλου χαρακτῆρος πράξεις οἱ ἄνθρωποι νὰ διαμοιράζωνται τὴν εὐθύνην! Ὁ ἀρχηγὸς τῶν προσωπιδοφόρων ἔδωκε τὸ πρόσταγμα· «ἕν, δύο, τρία,» ἀνεφώνησαν οἱ κρατοῦντες τὸ σχοινίον καὶ ὁ Χάου ἀνετινάχθη εἰς τὸν ἀέρα, ὡς ἐὰν μέγιστον βάρος εἶχε προσδεθῇ διὰ μιᾶς εἰς τὸ ἕτερον ἄκρον τοῦ σχοινίου. Ἄνευ χρονοτριβῆς προσεδέθη τὸ σχοινίον εἰς τὴν βάσιν τοῦ ἱστοῦ καὶ ἡ ἔφιππος συνοδεία ἀπῆλθεν ἐν σιγῇ ἀφίσασα τὸν νεκρὸν ταλαντευόμενον ὑπὸ τοῦ ἀνέμου.

Δὲν πρέπει νὰ ὑποθέσωμεν, ὅτι ἐν γένει εἰς τὰ πλεῖστα τῆς Ἀμερικῆς μέρη τὸ πρὸς τὸν νόμον καὶ τὴν τάξιν σέβας εἶνε πολὺ ὀλιγώτερον ἢ ὅσον ἐν τῇ πεπολιτισμένῃ Εὐρώπῃ. Ἀλλ' ἵνα μὴ ὑποθέσῃ τις πάλιν ὅτι παραβιάσεις τῆς συνήθους τῆς πορείας δικαιοσύνης τοιαῦται οἵα ἐκείνη ἣν περιεγράψαμεν ἀνωτέρω εἰσὶ σπανιώταται, ἂς εἴπωμεν ὅτι ἐντὸς τῶν τελευταίων ἓξ μηνῶν, δώδεκα τουλάχιστον περιστάσεις καθ' ἃς ἐφηρμόσθη ὁ νόμος τοῦ Λύντς περιῆλθον εἰς γνῶσίν μας. Εἰς πᾶσαν εὐαίσθητον καρδίαν βεβαίως ὑπάρχει τι τὸ ἰδιαζόντως διεγεῖρον τὴν ἀγανάκτησιν κατὰ τῆς ἐπιδείξεως τῆς αὐτοπροαιρέτου ἀνθρωπίνης αἱματοχυσίας, κατὰ τῶν ἀταράχως ἐργαζομένων πῶς ν' ἀφαιρέσωσι τὴν ζωὴν τοῦ πλησίον. Ἀλλ' ἐὰν καθίσταται ἀναγκαία ἡ ἐπιβολὴ τῆς θανατικῆς ποινῆς, δὲν δύναται νὰ ὑπάρχῃ διχογνωμία, ὡς πρὸς τὴν εὐχήν, ὅπως αὕτη ἀποστερῆται πάσης σκιᾶς πόθου ἐκδικήσεως. Ἐὰν τὰ σεβαστότερα τῶν δικαστηρίων ὑπόκεινται εἰς σφάλματα καὶ πᾶσαι αἱ ἀνθρώπιναι θεσμοθεσίαι σφάλλουσι, τόσον πιθανώτερον εἶνε, ὅτι τὸ ἐκμανὲν πλῆθος θὰ ὑποπέσῃ εἰς πλάνας καὶ αἱ πλάναι εἰς ὑποθέσεις τοιαύτας, οἷαι αἱ περὶ ὧν ὁ λόγος, εἶνε ἀνεπανόρθω-

Digitized by Google

τοι. Ἀνομολογοῦσι οἱ ἐν Ἀμερικῇ, ὅτι ἡ τιμωρία πάντων τῶν ἐγκλημάτων εἶνε ἔργον τοῦ νόμου, καὶ ποινὴ ἐπιβάλλεται εἰς τοὺς ἐπεμβαίνοντας κατὰ τὴν ἐξάσκησιν τῆς δικαιοσύνης· ἀλλ'οὐχὶ ἐν τῇ περιστάσει ταύτῃ. Ὅθεν εἰ καὶ βλέπομεν εἰς τὰς Ἀμερικανικὰς ἐφημερίδας πολλὰς εἰδήσεις περὶ περιστατικῶν, καθ' ἃ ἐφηρμόσθη ὁ νόμος τοῦ Λύντς, εἰς οὐδὲν ἢ εἰς ὀλίγα — καὶ εἶνε ἄξιον παρατηρήσεως τοῦτο — θεωρεῖ ὡς χρέος αὐτῆς ἡ κυβέρνησις νὰ ἀνιχνεύσῃ καὶ νὰ εὕρῃ τοὺς ἐκτελεστὰς τοῦ νόμου τούτου καὶ προσηκόντως νὰ τιμωρήσῃ αὐτούς.

Ἡ ἀνάγκη, ὅπως ἡ δικαιοσύνη βαίνῃ βραδέως καὶ εἶνε ἐμπεπιστευμένη εἰς χεῖρας ἁρμοδίων ἀρχῶν ἵν' ἀπονέμηται ἐν εὐθύτητι, οὐδέποτε ἄλλοτε καταφανέστερον ἀπεδείχθη, ἢ ὁπότε συνέβη περιστατικόν τι λίαν ἐκτενῶς ἐκτεθειμένον εἰς τὰς δικαστικὰς ἐφημερίδας. Δύο ταξειδιῶται ἐν Γαλλίᾳ κατέλυσαν εἰς ἓν καὶ τὸ αὐτὸ ξενοδοχεῖον· ἐν δὲ τῇ σιγῇ τῆς νυκτὸς ἐκείνης οἱ ἐν αὐτῷ οἰκοῦντες ἀφυπνίσθησαν ὑπὸ φοβερῶν κραυγῶν. Οἱ ὑπηρέται ὥρμησαν εἰς τὸ δωμάτιον ἐξ οὗ αἱ φωναὶ προήρχοντο καὶ ἐκεῖ εὗρον τὸν ἕνα τῶν ξένων ἱστάμενον ἄνωθεν τοῦ ἑτέρου μὲ κηρίον ἀνημμένον εἰς τὴν μίαν χεῖρα καὶ μάχαιραν αἱμοσταγῆ εἰς τὴν ἄλλην. Ἡ μάχαιρα προδήλως εἶχεν ἐξελκυσθῆ ἐκ τῆς πληγῆς ἥτις ἔχαινεν εἰς τὸ στέρνον τοῦ φονευθέντος. Τα νυκτικὰ τοῦ ἱσταμένου ἀνδρὸς ἦσαν πλήρη αἵματος, τὸ ὁποῖον προδήλως ἀνεπήδησεν ἐκ τῶν πληγῶν τοῦ ἄλλου μετὰ τὴν ἐξέλκυσιν τῆς μαχαίρας. Πάραυτα οἱ ὑπηρέται τοῦ ξενοδοχείου κατήγγειλαν αὐτὸν ἐπὶ φόνῳ· ἐτέθη ὑπὸ κράτησιν καὶ τὴν ἐπιοῦσαν προσήχθη εἰς τὴν ἀνάκρισιν. Τότε αὐτὸς διεμαρτυρήθη ὑπὲρ τῆς ἀθωότητός του καὶ ἔδωσεν εὐλογοφανεστάτην ἐξήγησιν περὶ τῆς παρουσίας αὐτοῦ ἐν τῷ δωματίῳ τοῦ φονευθέντος καὶ τῆς θέσεως ἐν ᾗ εὑρέθη, εἰπών, ὅτι ἀκριβῶς, καθ' ἣν στιγμὴν ἔμελλε νὰ σβύσῃ τὸ φῶς του, ἀκούσας κραυγὰς πρὸς βοήθειαν, ἥρπασε τὸ κηροπήγιον καὶ προχωρῶν πρὸς τὸν πρόδομον ὡδηγήθη ὑπὸ τῶν γόων τοῦ θνήσκοντος εἰς τὸ δωμάτιον ὅπου τὸν εὗρον. Τότε εἶδεν ἄνθρωπον ἐξηπλωμένον ἐπὶ τοῦ δαπέδου μὲ μάχαιραν βυθισμένην εἰς τὸ στῆθος αὐτοῦ, ἐξ ὁρμεμφύτου δὲ κινήσεως ἐξείλκυσεν αὐτήν. Μόλις ἔπραξε τοῦτο καὶ εἰσελθόντες οἱ ὑπηρέται εὗρον αὐτὸν εἰς ἣν θέσιν περιεγράψαμεν. Φυσικῷ τῷ λόγῳ πρὸς τὸ θέαμα ἐκεῖνο κατελήφθη ὑπὸ τρόμου καὶ τὸ φρίκην ἐκφράζον βλέμμα του κακῶς ἐξελήφθη ὑπὸ τῶν ὑπηρετῶν τοῦ ξενοδοχείου, ὡς βλέμμα ἀποδεικνύον τὴν ἐνοχὴν αὐτοῦ.

Ἀλλ' εὐτυχῶς ἡ ἐκ τῶν περιστάσεων προερχομένη ἀπόδειξις, ἥτις καταδικάζει ἄνθρωπόν τινα εἰς θάνατον δὲν ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς ἰσχύος οἱασδήποτε περιστάσεως ἢ σειρᾶς περιστάσεων, ἀλλ' ἐκ τῆς δυνάμεως τοῦ συνόλου αὐτῶν.

Εἷς καὶ μόνος κρίκος ἔλειπεν ἐκ τῆς ἁλύσεως ταύτης τῶν περιστάσεων — ἡ ὕπαρξις σαφοῦς αἰτίου πρὸς διάπραξιν τοῦ ἐγκλήματος. Ὑπὸ τὰς προεκτεθείσας περιστάσεις μόλις ὁ κατηγορούμενος θὰ ἠδύνατο νὰ ὑπεξαιρέσῃ τι ἀπὸ τοῦ τεθνεῶτος, καθόσον λεπτομεροῦς ἐρεύνης γενομένης ἐν τῷ δωματίῳ δὲν ἀνεκαλύφθη ἴχνος ἀποκρυβέντος τινος πράγματος. Ἡ ὑπόθεσις, ὅτι τὸ ἔγκλημα ἦτο τὸ ἀποτέλεσμα μακροχρονίου ἔχθρας θὰ ἦτο ὅλως ἀβάσιμος. Οὐδεμίαν σχέσιν ἠδυνήθησαν νὰ ἀνιχνεύσωσιν, ὑπάρχουσαν μεταξὺ τῶν δύο τούτων ἀνθρώπων· ἀπεναντίας δὲ ὑπῆρχον μαρτυρίαι, ὅτι οὐδὲν βλέμμα ἀναγνωρίσεως ἀντηλλάχθη μεταξὺ αὐτῶν. Καὶ ὅμως ἐφ' ὅσον ἐπ' οὐδενὸς ἄλλου ἠδύνατο καὶ πόρρωθεν νὰ προσπέσῃ ἡ ἐνοχὴ τοῦ φόνου, ὁ συλληφθεὶς ἐφέρετο μοιραίως πρὸς τὴν καταδίκην.

Ἀλλ' ὄχι. Τὸ συμβὰν τοῦτο ἔλαβεν ἀπροσδόκητον τροπήν. Ἄνθρωπός τις, ὅστις εἶχεν ἀποδειχθῆ ὅτι ἦτο ζωοκλέπτης καὶ κατεδικάσθη εἰς δεσμὰ διὰ βίου, ὡμολόγησεν ὅτι αὐτὸς ἦτο ὁ φονεὺς καὶ ἐπεβεβαίωσε τὰ λεγόμενά του δι' ἀναμφισβητήτων ἀποδείξεων. Διέμενεν εἰς τὸ ξενοδοχεῖον κατὰ τὴν περὶ ἧς ὁ λόγος νύκτα. Ὡς σκοπὸν δὲ τοῦ κακουργήματος ἔλαβε τὸ ὅτι ἠθέλησε νὰ γείνῃ κάτοχος χαρτοφυλακίου τινὸς περιέχοντος γραμμάτια καὶ νομίσματα, τὰ ὁποῖα ὁ ἀποθανὼν ἐπὶ παρουσίᾳ αὐτοῦ εἶχε δείξῃ. Ἔδωσε δὲ καὶ πληροφορίας περὶ τοῦ ποῦ ἠδύνατο νὰ εὑρεθῇ τὸ χαρτοφυλάκιον, τὸ ὁποῖον περιεῖχε μέρος τῶν κλαπέντων γραμματίων καὶ νομισμάτων ὡς καὶ τὸ ὄνομα τοῦ φονευθέντος. Ἀνεγνωρίσθη δὲ ὅτι οὗτος ἦτο εἷς τῶν συντροφευσάντων τὸν ἀποθανόντα τὴν νύκτα καθ' ἣν ἐγένετο ὁ φόνος· ἡ μάχαιρα, διὰ τῆς ὁποίας διεπράχθη τὸ ἔγκλημα ἀπεδείχθη ὅτι ἦτο ἰδική του καὶ αὐτὸς ὑπέστη δικαίως τὴν θανατικὴν ποινήν. Ἄλλως ἡ μάχαιρα τοῦ δημίου θὰ ἐθανάτωνε ἕνα ἀθῷον.

Τὸ προεκτεθὲν εἶνε παράδειγμα εἰς ὃ ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ νόμου τοῦ Λύντς θὰ ἦτο τοσοῦτον ἐν τῇ πράξει ὀλεθρία ὅσον καὶ ἐν τῇ φιλοσοφικῇ θεωρίᾳ: ὅτι εἶνε κακὸν κατ' ἀρχήν, δὲν δύναται νὰ εἶνε κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν καλόν. Φρίττομεν ἀναλογιζόμενοι ὁποία σκληρὰ ἀδικία δύναται νὰ προέλθῃ ἐξ ὁμάδος ἀνθρώπων εἰς οὓς ἐπιτρέπεται ἄνευ αὐστηροτάτης τιμωρίας νὰ σφετερίζωνται τὰ τοῦ νομοθέτου καθήκοντα καὶ εἰς τὰς πλάστιγγας τῆς Θέμιδος νὰ ῥίπτωσιν ἀντὶ σταθμῶν τὸ μῖσος καὶ τὴν ἐκδίκησιν. Εἰς ἐνενήκοντα ἐννέα περιστάσεις ἐξ ἑκατὸν δὲν δύναται ν' ἀντιτάξῃ τις, ὅτι ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ νόμου τοῦ Λύντς εἶνε ἀναγκαία πρὸς ἐξασφάλισιν τῆς κοινωνίας, καὶ ὅτι εἶνε ὀρθὸν ν' ἀφαρπάζηται βιαίως ὁ καθ' ὑποψίαν ἔνοχος ἀπὸ τῶν ἀσφαλῶν χειρῶν ἐκείνων, οἵτινες μόνοι ἔχουσι τὸ δικαίωμα τοῦ ἐπιβάλλειν τὴν ποινὴν τοῦ θανάτου.

Ἡ ἀμέλεια ἐν τῇ ἐξασκήσει τῆς δικαιοσύνης ἐν Ἀμερικῇ, ὁ τρόπος καθ' ὃν ἡ πολιτικὴ ἐπίδρασις δύναται νὰ ἐπενεργήσῃ ὑπὲρ ἐγκληματίου τινος καὶ ἡ ἰσχὺς τοῦ παντοδυνάμου δολλαρίου, παρεμβάλλοντος πέδας εἰς τοὺς τροχοὺς τοῦ ἅρματος τῆς δικαιοσύνης, πάντα ταῦτα εἶνε ἀξιοθρήνητα καὶ ταῦτα ἐν μέρει χρησιμεύουσιν ὡς δικαιολογία τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ νόμου τοῦ Λύντς. Πάντες οὐχ ἧττον ἐπιθυμοῦσι τὴν κατάργησιν αὐτοῦ διὰ νομοθετικῆς ἀποφάσεως καὶ ὑπάρχει ἐλπὶς ὅτι οἱ ἀντιπρόσωποι τοῦ ἀμερικανικοῦ λαοῦ θὰ συνηγορήσωσιν ὑπὲρ τῆς καταλύσεως αὐτοῦ ἐν προσεχεῖ μέλλοντι ὅπως ἐκλίπωσιν ὁριστικῶς αἱ ἀποτρόπαιαι αὗται αἱματηραὶ κηλῖδες ἀπὸ χώρας πεπολιτισμένης.

(Κατὰ τὸ Ἀγγλικὸν) Επ. Αλ.

Digitized by Google

ΑΝΑΛΕΚΤΑ

Αἱ ξανθαί. Κατά τινα ἄγγλον φυσιολόγον τὸ ξανθὸν χρῶμα ἡμέρᾳ τῇ ἡμέρᾳ καθίσταται σπανιώτερον, ἴσως δὲ καὶ θὰ ἐξαλειφθῇ ἐντελῶς ἀπὸ τῆς γῆς, μετὰ παρέλευσιν βέβαια πολλῶν αἰώνων. Μία τῶν κυριωτέρων αἰτιῶν εἶνε ὅτι αἱ ξανθαὶ... δὲν ὑπανδρεύονται. Πράγματι κατά τινα ἀπογραφικὴν σημείωσιν, ἣν παραθέτει ὁ ῥηθεὶς ἐπιστήμων εἰς τὰς ἀγγλικὰς πόλεις ἡ ἀναλογία τῶν ὑπανδρευομένων μελαγχρινῶν πρὸς τὰς ξανθὰς εἶνε 3 πρὸς 2. Τίς ἡ αἰτία τῆς τοσαύτης προτιμήσεως; Προέρχεται ἆράγε ἐκ στοργῆς τῶν ἀνδρῶν πρὸς τό μελαγχρινὸν χρῶμα ἢ ἐξ ἀποστροφῆς τῶν ξανθῶν γυναικῶν πρὸς τὸν γάμον; Ὁ ἄγγλος ἐξετάζει μόνον φυσιολογικῶς τὸ ζήτημα, οὐχὶ δὲ καὶ ψυχολογικῶς. Ἀλλ' ὅ,τι καὶ ἂν λέγῃ καὶ ὅσας ἀπογραφικὰς σημειώσεις ἂν φέρῃ, αἱ ξανθα: βεβαίως μένουν καὶ θὰ μένουν ἀκόμη ἐπὶ πολὺ οἱ λατρευτοὶ τύποι τῶν ποιητῶν καὶ τῶν ζωγράφων. Ἂν τὸ πολὺ κοινὸν δὲν τὰς ἐκτιμᾷ καὶ προτιμᾷ τὰς μελαγχρινάς, τόσον χειρότερα δι' αὐτό, σημαίνει ὅτι δὲν ἔχει καλαισθησίαν. Ἂν δ' ἐλαττοῦται ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν, γίνονται ἐκ τούτου σπανιώτεραι καὶ πολυτιμότεραι εἰς τὸν κόσμον αἱ γαλαναί, χρυσόκομοι καὶ κρινόσαρκοι κόραι τῆς Εὔας.

Ἀμερικανοὶ ἑκατομμυριοῦχοι. Μέχρι τέλους τοῦ ἐμφυλίου πολέμου (1865) ὑπῆρχον ἐν Νέᾳ Ὑόρκῃ ἕνδεκα πλούσιοι, ὧν ἡ περιουσία ὑπερέβαινε τὸ ἓν ἑκατομμύριον δολλαρίων, ἤτοι 5 ἑκατομμύρια φράγκα, ἐν δὲ ταῖς λοιπαῖς χώραις τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς ἐν ὅλῳ 20. Ἐκ τῶν ἕνδεκα ἐκείνων ἐν Νέᾳ Ὑόρκῃ ἑκατομμυριούχων δύο μόνον ἦσαν γνήσιοι Ἀμερικανοί, τέσσαρες δὲ Γερμανοί, δύο Σκῶττοι, δύο Γάλλοι καὶ εἷς Ἑβραῖος. Σήμερον ὁ ἀριθμὸς τῶν ζαπλούτων ἐκείνων ηὔξησε τεραστίως ἐν μόνῃ τῇ Νέᾳ Ὑόρκῃ ἀριθμοῦνται ὑπὲρ τοὺς χιλίους ἐν δὲ ταῖς λοιπαῖς πολιτείαις τῆς Βορείου Ἀμερικῆς ὑπὲρ τοὺς πενταχισχιλίους.

Πόσας τρίχας ἔχομεν εἰς τὴν κεφαλήν. Πρὸς λύσιν τοῦ προβλήματος τούτου Ἄγγλοι καὶ Γερμανοὶ ἠσχολήθησαν μετὰ πολλῆς ὑπομονῆς· τινὲς ἐμέτρησαν ἐπὶ διαφόρων κεφαλῶν τὰς τρίχας, αἵτινες καλύπτουσι τὴν ἐπιφάνειαν ἑνὸς τετραγωνικοῦ δακτύλου καὶ εὗρον ὅτι κατὰ μέσον ὅρον ὑπάρχουσιν 1076 τρίχες· ἐπειδὴ δὲ τὸ τριχωτὸν μέρος τοῦ ἀνθρωπίνου κρανίου ἔχει κατὰ μέσον ὅρον ἐπιφάνειαν 120 τετραγωνικῶν δακτύλων, ὑπελόγισαν ὅτι ὁ ὁλικὸς ἀριθμὸς τῶν τριχῶν τῆς κόμης εἶνε 127,920. Ἄλλοι δὲ ἀκριβέστεροι εἰς τὰς ἐρεύνας των καὶ ὑπομονητικώτεροι ὑπελόγισαν τὰς τρίχας καὶ κατὰ τὸ χρῶμα τῆς κόμης καὶ εὗρον ὅτι ἐρυθρὰ μὲν κόμη ἔχει ἐν ὅλῳ μόνον 9,200 τρίχας, μαύρη δὲ 105 050 καὶ ξανθὴ 14300· διότι αἱ μὲν ξανθαὶ τρίχες εἶνε αἱ λεπτόταται πασῶν, αἱ δὲ ἐρυθραὶ αἱ χονδρόταται.

ΧΡΟΝΙΚΑ

Ἀρχαιολογικά. Ἐν προηγουμένῳ φύλλῳ ἀνηγγείλαμεν ὅτι ὁ Γάλλος ἀρχαιολόγος Φῆλιξ Ῥαβαιστὼν ἀνέγνω ἐν τῇ γαλλικῇ ἀκαδημίᾳ τῶν ἐπιγραφῶν καὶ τῶν γραμμάτων ὑπόμνημα περὶ τῆς Ἀφροδίτης τῆς Μήλου. Ἡ ἀνάγνωσις τοῦ ὑπομνήματος τούτου, μακροτάτου ὄντος, ἐξηκολούθησεν ἐπὶ πολλὰς συνεδριάσεις, τὸ δὲ τελευταῖον μέρος αὐτοῦ, ἐν ᾧ ἐξετίθεντο τὰ πορίσματα τῶν ἐρευνῶν τοῦ Ῥαβαισσὼν ἔχει ἐν περιλήψει ὡς ἑξῆς. Ἐκ τῆς μελέτης τοῦ ἀγάλματος, τῶν ἀνηκόντων εἰς αὐτὸ τεμαχίων καὶ ἐκ τοῦ σχηματισμοῦ τοῦ βάθρου προκύπτει ὅτι ἀπετέλει σύμπλεγμα μετ' ἄλλου, εἰς τοῦ ὁποίου τὸν ὦμον ἐστήριζε τὴν ἀριστερὰν χεῖρα καὶ πρὸς ὃν ὕψου τὴν δεξιάν. Ἐκ τῆς συγκριτικῆς δ' ἐξετάσεως πολλῶν ἀρχαίων μνημείων ὑπεμφαίνεται ὅτι τὸ ἄγαλμα ἐφ' οὗ ἐστήριζεν ἡ Ἀφροδίτη τὴν χεῖρα ἦτο ὅμοιον πρὸς τὸ ἐν τῷ μουσείῳ τοῦ Λούβρου ἄγαλμα τοῦ Ἄρεως, ὅπερ ἐπὶ πολὺν χρόνον ὑπελαμβάνετο ὡς ἄγαλμα τοῦ Ἀχιλλέως. Οὕτω δ' ἀπετελεῖτο παραστασις τῆς Ἀφροδίτης καταπραϋνούσης καὶ ἴσως ἀφοπλιζούσης τὸν θεὸν τοῦ πολέμου. Τὸ πρωτοτυπον τοῦ συμπλέγματος ἦτο ἔργον τοῦ Ἀλκαμένους καὶ τοῦ Φειδίου, ἡ ἐν Κήποις Ἀφροδίτη, οὕτω κληθεῖσα ἀπὸ τοῦ τόπου, ἐν ᾧ ἦτο ἱδρυμένον, τῶν Κήπων ἤτοι τοῦ τμήματος ἐκείνου τῶν Ἀθηνῶν τοῦ περιλαμβάνοντος τὸν Κεραμεικὸν καὶ τὴν Ἀκαδημίαν (!!), ὅπου ἦσαν οἱ τάφοι τῶν ἐνδόξων ἀνδρῶν καὶ αἱ σχολαὶ τῶν φιλοσόφων. Ὁ Βοργέζειος Ἄρης τοῦ Λούβρου φέρει ἐν τῇ δεξιᾷ κνήμῃ κλοιόν, σύμβολον δουλείας, ἐξ οὗ ἐμφαίνεται ὅτι ἀπεικονίζετο ὑπὸ τὴν μορφὴν τοῦ Ἄρεως (!) ὁ Θησεὺς ὁ συνοικιστὴς τῶν Ἀθηνῶν, ὅστις ἑκουσίως ἐδούλευσεν ὑπὲρ σωτηρίας τῶν συμπολιτῶν αὐτοῦ. Ὅθεν τὸ σύμπλεγμα τοῦτο, οὗ ἡ σύνθεσις ἦτο σύμφωνος καὶ πρὸς τὰς περὶ ἀποθεώσεως δοξασιας, εἰς ἃς ἀναφέρονται πάντα σχεδὸν τἀρχαῖα ἐπιτύμβια μνημεῖα καὶ πρὸς τὰς ἰδέας τῶν ἀρχαίων περὶ ἡρωϊσμοῦ, παρίστανε διὰ τῆς ἑνώσεως τῆς Ἀφροδίτης, ταυτιζομένης πολλάκις τῇ Περσεφόνῃ καὶ τοῦ Θησέως ὑπὸ τὸν τύπον τοῦ Ἄρεως, τὴν τελικὴν ἀποθέωσιν, οἱονεὶ ἐπίστεψιν τοῦ ἡρωϊκοῦ βίου. Τούτων ἕνεκα ἐπὶ πολλοὺς αἰώνας ἐποίουν ἀπεικάσματα τοῦ συμπλέγματος ἐκείνου πρὸς κόσμησιν τάφων. — Τὰ πορίσματα εἰς ἃ κατέληξεν ὁ ἐπιφανὴς Γάλλος ἀρχαιολόγος εἶνε δυστυχῶς ἀκροσφαλέστατα καὶ ἥκιστα πειστικά. Ὅτι ἡ Ἀφροδίτη τῆς Μήλου ἀνήκει εἰς σύμπλεγμα Ἀφροδίτης καὶ Ἄρεως εἶνε γνώμη ἀπὸ πολλοῦ ὑποστηριχθεῖσα μετὰ λόγου, ἐξενεχθεῖσα δὲ τὸ πρῶτον ὑπὸ τοῦ Quatremère de Quincy. Ἀλλ' αἱ ἄλλαι τοῦ κ. Ῥαβαισσὼν εἰκασίαι στηρίζονται εἰς διδόμενα ἀνακριβῆ καὶ ἀβάσιμα. Ἀρκούμεθα νὰ σημειώσωμεν ὅτι οἱ μὲν Κῆποι ἔκειντο εἰς τὸ ἀντίθετον ἄκρον τῶν Ἀθηνῶν, ἤτοι παρὰ τὸν Ἰλισσόν, καὶ οὐχὶ ὅπου θέτει αὐτοὺς ὁ κ. Ῥαβαισσὼν πρὸς ὑποστήριξιν τῆς ἰδέας του περὶ τοῦ ἐπιτυμβίου χαρακτῆρος τοῦ ἀγάλματος, ὅτι ἀνήκουστος εἶνε κατὰ τοὺς χρόνους τῆς ἀκμῆς τῆς τέχνης ἢ κατὰ τοὺς ῥωμαϊκοὺς μόλις χρόνους εἰσαχθεῖσα συνήθεια τῆς παραστάσεωςθνη τῶν κατὰ τὸν τύπον θεῶν, ὅτι ἐπίσης ἄγνωστοι ἦσαν κατὰ τοὺς παλαιοτέρους χρόνους αἱ μεταγενέστεραι δοξασίαι περὶ ἀφηρωΐσεως καὶ ἀποθεώσεως καὶ ὅτι τέλος τολμηροτάτη φαίνεται ἡ ἐν τῷ ἡμιγύμνῳ τῆς Ἀφροδίτης ἀγάλματι ἀναγνώρισις τῶν χαρακτήρων τοῦ φειδιακοῦ ἐργαστηρίου.

Φιλολογικά. Τὸ φιλοσοφικὸν καὶ ἱστορικὸν τμῆμα τῆς ἐν Βερολίνῳ Ἀκαδημίας τῶν ἐπιστημῶν προεκήρυξεν ἀγῶνα πρὸς συγγραφὴν μελέτης περὶ τῶν ἐν τῷ

Digitized by Google

Λεξικῷ τοῦ Σουίδα βιογραφικῶν ἄρθρων καὶ τῶν πηγῶν, ἐξ ὧν ἠρανίσθη ταῦτα ὁ λεξικογράφος. Τὰ χειρόγραφα εἶνε δεκτὰ μέχρι τῆς 31 Δεκεμβρίου 1893, τὸ δὲ γέρας ὡρίσθη 6000 μάρκαι.

Νεκρολογία. Ἐν Λιέγῃ τῆς Βελγικῆς ἀπέθανεν ὁ Φῆλιξ Λίεβρεχτ, γνωστότατος λαογράφος, γεννηθεὶς τῷ 1802 ἐν Σιλεσίᾳ, καὶ χρηματίσας καθηγητὴς τῆς γερμανικῆς φιλολογίας ἐν Λιέγῃ ἀπὸ τοῦ 1849 μέχρι τοῦ 1867. Αἱ κυριώταται αὐτοῦ λαογραφικαὶ διατριβαί, ἐν αἷς περιλαμβάνονται καί τινες περὶ νεοελληνικῶν θεμάτων, ἐδημοσιεύθησαν τῷ 1879 εἰς ἕνα τόμον ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν Zur Volkskunde.

ΑΙ ΕΙΚΟΝΕΣ

Δωρικὸς ναὸς ἐν Κορίνθῳ. Οἱ ἐν τῇ εἰκόνι ταύτῃ ἀπεικονιζόμενοι ἑπτὰ κίονες μετὰ μέρους τοῦ ἐπιστυλίου εἶνε τὰ μόνα ἐναπομείναντα νῦν λείψανα τοῦ ἐν Κορίνθῳ ναοῦ, τοῦ ὁποίου κατὰ τὰ μέσα τῆς παρελθούσης ἑκατονταετηρίδος ἐσῴζοντο ἐν ὅλῳ δώδεκα κίονες. Εἶνε δ' ὁ ναὸς οὗτος μετὰ τὸ ἐν Ὀλυμπίᾳ Ἡραῖον, ὁ παλαιότατος τῶν ἐν Ἑλλάδι δωρικῶν ναῶν, οἰκοδομηθεὶς κατὰ τὴν πιθανωτάτην γνώμην τῶν νεωτέρων ἀρχαιολόγων κατὰ τὴν περίοδον τοῦ αὐστηροῦ ἀρχαϊκοῦ τρόπου, ἤτοι περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ ϛ' αἰῶνος π.Χ. Ἦτο πιθανῶς περίπτερος ἑξάστυλος, ἀγνώστου μήκους· οἱ σῳζόμενοι κίονες εἶνε οἱ πέντε ἐκ τῶν ἓξ τῆς δυτικῆς πλευρᾶς καὶ οἱ συνεχόμενοι αὐτοῖς δύο τῆς μεσημβρινῆς· μονόλιθοι πάντες, ἐκ τιτανώδους πωρίνου λίθου ἔχουσιν ὕψος 7,25 μ. καὶ διάμετρον κάτω μὲν 1,75 μ. ἄνω δὲ 1, 26 μ. εἶνε δὲ ῥαβδωτοὶ καὶ ἐπικεχρισμένοι διὰ στερεοῦ ἐρυθροξάνθου κονιάματος· αἱ ῥαβδώσεις ἑκάστου κίονος εἶνε 16. Ἡ ἔντασις καὶ ἡ μείωσις αὐτῶν εἶνε ἰσχυρά, τὰ μεσόστυλα, ἤτοι τὰ μεταξὺ τῶν στύλων διάστημα μικρά, τὸ δὲ ἐπιστύλιον ὑψηλότατον. Ἕνεκα δὲ τῶν ἀναλογιῶν τούτων ὁ ναὸς ἀκέραιος ὢν θὰ ἐφαίνετο βαρὺς καὶ ἄχαρις ὡς ἦσαν ἐν γένει οἱ παλαιότατοι δωρικοί. Κοινῶς καλεῖται Ναὸς τῆς Χαλινίτιδος Ἀθηνᾶς, ἀλλ' οὐδόλως εἶνε ἐξηκριβωμένον εἰς τίνα θεὸν ἦτο ἀφιερωμένος.

Τὰ κουνελάκια, εἰκὼν Μυνιέρου, Χαριεστάτη παράστασις παιδίσκης τροφοδοτούσης τὰ ἀγαπητὰ αὐτῆς ζῷα, ἅτινα λαιμάργως καταβροχθίζουσι παρὰ τοὺς γυμνοὺς αὐτῆς πόδας προστριβόμενα τὴν ἐν μέτρῳ διδομένην τροφήν.

ΠΑΝΤΟΙΑ

Κατὰ την τελευταίαν ἀπογραφὴν οἱ κάτοικοι τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς ἀνέρχονται εἰς 64 ἑκατομμύρια· ἤτοι ἐντὸς δεκαετίας μετὰ τὴν ἀπογραφὴν τοῦ 1880, ὅτε ἀνήρχοντο εἰς 49 ἑκατομμύρια, ὁ πληθυσμὸς ηὔξησε κατὰ 30 0)0.

— Ἡ κυβέρνησις τῆς ἐν Αὐστραλίᾳ Βικτωρίας ἔχει ἀπὸ πολλοῦ προκηρύξῃ ἀμοιβὴν 500,000 φραγκων εἰς τὸν ἐφευρετὴν μεθόδου πρὸς ἐξολόθρευσιν τῶν κονίκλων, οἵτινες μεγάλην φέρουσι καταστροφὴν εἰς τὴν Αὐστραλίαν. Ἐπειδὴ δὲ οὐδὲν προετάθη τελεσφόρον μέσον, πρὸς προφύλαξιν τῶν γαιῶν κατὰ τὰ ἐνόντα αἱ κυβερνήσεις τῆς Νοτίου Νέας Οὐαλίας καὶ τῆς Κηνσλανδίας ἀπεφάσισαν νὰ κατασκευάσωσι τεράστιον κιγκλίδωμα, ἔχον ἔκτασιν 1427 χιλιομέτρων, τὸ ὁποῖον θὰ παρακωλύῃ τὴν εἰσβολὴν τοῦ πολυγονωτάτου τρωκτικοῦ ζῴου εἰς τὸ ἀνατολικὸν τμῆμα τῆς αὐστραλικῆς ἠπείρου.

ΕΔΩ Κ'ΕΚΕΙ

Κωμῳδία δίπρακτος. Πρᾶξις α' ἐν τῷ ἑστιατορίῳ. Εἷς κύριος : — Παιδί, τί εἶνε αὐτὸ ποῦ μοὔδωκες, ὄρνιθα ἢ κόρακας! Πρέπει νὰ ἔχῃ κανεὶς σκεπάρνια γιὰ νὰ τὴν μασήσῃ, ὄχι δόντια. Φέρε ἕνα κομμάτι χαρτὶ νὰ τὴν πάρω γιὰ τὸ σκύλο μου.— Πρᾶξις β' ἐν τῷ οἴκῳ. Ὁ αὐτὸς κύριος : — Κύτταξε, γυναικοῦλα μου, πῶς σ' ἐνθυμήθηκα. Ξέρω πῶς σ' ἀρέσει ἡ ψητὴ ὄρνιθα καὶ σοῦφερα ἀπ' τὸ ξενοδοχεῖο 'ς τὸ χαρτί.

Διδασκαλικόν. Διδάσκαλος πρὸς τοὺς μαθητάς:— Οἱ Κύκλωπες ἦσαν ἄνθρωποι, οἱ ὁποῖοι ἐδῶ (δεικνύει τὸ μέτωπον διὰ τοῦ δακτύλου) ὅπου ἡμεῖς δὲν ἔχομεν τ ί π ο τ ε εἶχον ἕνα ὀφθαλμόν.

ΤΡΕΙΣ ΓΝΩΜΑΙ ΚΑΘ' ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Ἡ μετριοφροσύνη παρέχει εἰς τὴν ἀληθῆ ἀξίαν ὅ,τι ὁ πέπλος εἰς τὴν καλλονήν. Ἀλλὰ μήπως ἡ ἀσχημία δὲν φέρει πολλάκις πέπλον;

*

Ὁ ἔρως θνήσκει ἐκ τοῦ χωρισμοῦ ἂν ἦτο ἀσθενὴς κατὰ τὴν ἀναχώρησιν.

*

Τὰ χρέη τῆς καρδίας πληρώνονται μόνον ὅταν ἔχουν ἐγγυητὴν τὴν τιμήν.

ΕΝ ΠΑΙΓΝΙΔΙΟΝ ΚΑΤΑ ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ

Ὁ Τάνταλος. Τοποθετήσατε κατὰ γῆς μίαν καρέκλαν, οὕτως ὥστε οἱ δύο ἐμπρόσθιοι πόδες νὰ ἀκουμβῶσιν εἰς τὴν γῆν οἱ δ' ὀπίσθιοι μετὰ τοῦ νώτου νὰ εὑρίσκωνται εἰς τὸ αὐτὸ παράλληλον ὁριζόντιον ἐπίπεδον, ὡς δεικνύει τὸ πρῶτον σχῆμα. Ἔπειτα προσκαλέσατε

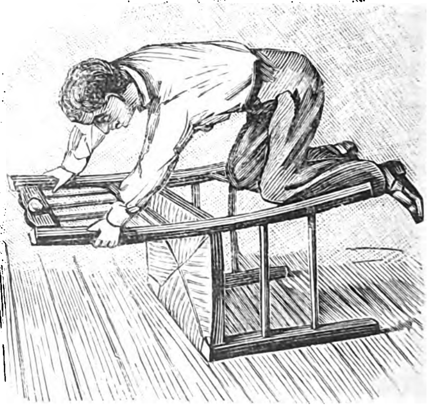

ὅποιον θέλῃ γονατίζων ἐπὶ τῶν ὀπισθίων ποδῶν τῆς καρέκλας νὰ λάβῃ διὰ τοῦ στόματος τεμάχιον σακχάρεως τοποθετημένον ἐπὶ τῶν ἄκρων τοῦ νώτου. Τὸ πρᾶγμα ἐκ πρώτης ὄψεως φαίνεται εὐκολώτατον· ἀλλ' ὁ ἐπιχειρῶν νὰ λάβῃ τὸ τεμάχιον τῆς σακχάρεως, ἂν

δὲν γονατίσῃ οὕτως ὥστε τὸ κέντρον τῆς βαρύτητος τοῦ σώματός του νὰ πίπτῃ πρὸς τὰ ὀπίσω τοῦ καθίσματος, θὰ ἴδῃ αὐτὸ ἀνατρεπόμενον καὶ ὡς ἄλλος Τάνταλος θὰ ἴδῃ τὴν σάκχαριν νὰ διαφύγῃ τοῦ στόματός του τὴν στιγμὴν ἀκριβῶς καθ' ἣν ἐνόμιζεν ὅτι ἔμελλε νὰ τὴν συλλάβῃ!

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1890 — 2288

Digitized by Google

ΟΙ ΠΟΙΗΤΑΙ ΤΗΣ ΕΠΤΑΝΗΣΟΥ

ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΜΑΡΚΟΡΑΣ

Οἱ ποιηταὶ δὲν γηράσκουν. «Παντοτεινὰ νεάζοντες καὶ αἰώνια παρθενικοί», ὅπως τοὺς θέλει ὁ φιλόσοφος, (1) βλέπουν τὸν κόσμον ἐμπρός των ἀείποτε παρθένον καὶ νέον, ὡς ἦτο κατὰ τὴν πρώτην ἡμέραν τῆς δημιουργίας, τὴν ὁποίαν οἱ ποιηταὶ πάλιν ἐφαντάσθησαν.... Ἡ ποίησις εἶνε κατ' ἐξοχὴν ἡ ἔκφρασις τῆς νεότητος, ὅπως αὐτὴ φανερώνεται ποικιλοτρόπως εἰς τὴν φύσιν καὶ εἰς τὸν ἄνθρωπον. Ὁ Γεράσιμος Μαρκορᾶς ἀπεχαιρέτισε πρὸ πολλοῦ τὴν χρυσῆν ἡλικίαν τῆς νεότητος (2)· τί πρὸς τοῦτο; Οἱ στίχοι του γραμμένοι κατὰ διάφορα χρονικὰ διαστήματα καὶ πρῶτον ἤδη μαζευμένοι εἰς βιβλίον, (3) μοῦ παρέχουν ἐντύπωσιν εἰκόνος τῆς Ἥβης ζωγραφισμένης ἀπὸ καλλιτέχνην ἐκ τῶν νεωτέρων, ὄχι τόσον ἐντυπουμένης διὰ τῆς καθαρότητος καὶ τῆς ἐντελείας τοῦ σχεδίου, ὅσον γοητευούσης μὲ τὴν γλυκεῖαν μουσικὴν καὶ τὴν κίνησιν τοῦ χρωματισμοῦ. Αὐτὴ ἡ φιλολογικὴ *ἀφάνεια* τοῦ κ. Μαρκορᾶ, ὅστις ἂν τυχὸν γνωρίζεται καὶ ἐκτιμᾶται ὡς ποιητὴς ὑπὸ τῶν συμπολιτῶν του, εἶνε τελείως ἄγνωστος ἔξω τῆς Κερκύρας, εἰς τὰς Ἀθήνας δέ, ὅπου ὑπάρχουν φιλαναγνῶσται καταβροχθίζοντες ἀπλήστως τὰ γλυκανάλατα μυθιστορήματα τοῦ Ὠνὲ καὶ τὰς φυλλάδας τοῦ τυχόντος λογοκόπου, ἐπάνω εἰς τὰ δάκτυλα μετροῦνται οἱ ἀναγινώσκοντες καὶ ἀγαπῶντες τοὺς στίχους του,—αὐτὴ ἡ φιλολογικὴ ἀφάνεια τοῦ Μαρκορᾶ, κάθε ἄλλο παρὰ τιμητικὴ διὰ τὸ ἑλληνικόν, ὅμως συντρέχει πρὸς δημιουργίαν τῆς σπανίας ἐκείνης ἀπολαύσεως, τὴν ὁποίαν προκαλεῖ ἡ ἀνακάλυψις ἀγνώστου ποιητοῦ. Καὶ τὴν ἀπόλαυσιν ταύτην δοκιμάζουν οἱ τώρα πρῶτον ἀναγινώσκοντες τὰ «Ποιητικὰ Ἔργα», τὸ μέγα νέον τῆς φιλολογικῆς παραγωγῆς τοῦ ἔτους. Ἐνῷ διέτρεχα τὰς σελίδας—καὶ ὁμολογῶ ὅτι πρώτην φορὰν ἀνεγίνωσκα τὰ περισσότερα ἐξ αὐτῶν — καὶ συγκινημένος ἐλησμόνουν τὴν ἄχαριν πραγματικότητα ἡ ὁποία μᾶς περικυκλώνει καὶ ἐδυθιζόμην εἰς τὴν ὀνειροπόλησιν τὴν ὁποίαν μόνον οἱ ἐμπνευσμένοι ποιηταὶ γεννοῦν, ἐσκεπτόμην συγχρόνως: Τριάντα ἔτη μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Σολωμοῦ, τὸ πνεῦμα τοῦ διδασκάλου τὸ πρῶτον ἤδη ἀναφαίνεται λαμπρύνον ἑλληνικοὺς στίχους μὲ τὰ μυστήρια τῆς τέχνης του. Ἓν ἀπὸ τὰ πλέον λαχταριστὰ ποιήματα τοῦ Μαρκορᾶ εἶνε «Τὸ πρῶτο Ψυχοσάββατο», θρῆνος ἢ μᾶλλον ὕμνος εἰς τὸν θάνατον τοῦ Σολωμοῦ. «Πέστε, Οὐρανογέννηταις», λέγει πρὸς τὰς Πιερίδας ὁ ποιητής,

> Ποῦ δὲ θὰ πάῃ κ' ἡ Τέχνη του
> Στὸ μνῆμα ὡς πεθαμένη.
> Ὄχι· τὰ νέα της πλάσματα
> Σὰ θεῖα πουλιά, μιὰ μέρα
> Θὰ χύσουν 'ς τὸν ἀέρα
> Πρωτάκουστη φωνή!

Ἀπὸ τὴν «πρωτάκουστη φωνὴν» αὐτὴν εἶνε γεμᾶτοι οἱ στίχοι τοῦ Κερκυραίου ποιητοῦ.

Α'

Ὁ κ. Μαρκορᾶς ἀνῆκε εἰς τὴν τάξιν ἐκείνων (ἂν δὲν ἀπατῶμαι, εἰς τὴν Κέρκυραν ἑδρεύει μικρὸν κόμμα, πρεσβεῦον περὶ γλώσσης συμβιβαστικὰς καὶ πλήρεις ὀρθοφροσύνης ἀρχάς· ὁ κύριος Πολυλᾶς, ὁ κύριος Καλοσγοῦρος εἶνε οἱ εὐφραδέστεροι διερμηνεῖς τῶν ἰδεῶν τοῦ κόμματος·) οἱ ὁποῖοι μὲ φρίκην βλέπουν τὸ ἀφύσικον περιτύλιγμα τῆς γλώσσης ἐντὸς τῶν νεκρῶν τύπων τῆς ἀρχαίας. Γνήσιος καὶ εἰς τοῦτο κληρονόμος τοῦ Σολωμοῦ, συγκαταλέγεται μὲ τοὺς ποιητὰς ἐκείνους, τῶν ὁποίων ὁ πεζὸς λόγος πολὺ ὀλίγον διαφέρει κατὰ τοὺς τύπους, ἢ καὶ καμμίαν διαφορὰν δὲν ἔχει, ἀπὸ τὸν ποιητικόν. Ἀπὸ τὰς δύο τρεῖς συντόμους σημειώσεις τὰς ὁποίας θέτει κάτω τῶν στίχων του δύσκολον νὰ συμπεράνῃ κανεὶς τὴν ἀξίαν του ὡς πεζογράφου. Ἀλλ' ἐνταῦθα μᾶς ἐνδιαφέρει μόνον ὁ ποιητής· καὶ ὁ ποιητὴς εἰσορμᾷ εἰς τὰ βαθύτατα τῶν καρδιῶν ἡμῶν θριαμβευτικῶς μὲ ὅλην τὴν δύναμιν τῶν χρωμάτων καὶ τὴν καθαρότητα τῶν πλασμάτων τῆς τέχνης του, ἐλεύθερος ἀπὸ τοὺς στηθοδέσμους καὶ τὰ ψιμμύθια, τὰς συνταγὰς καὶ τὰς ἁλυσίδας τῆς καθαρευούσης. Καὶ τί ἄλλο σημαίνουν ἀφ' ἑνὸς ἡ ἀπαράμιλλος χάρις τῶν δημοτικῶν μας ᾀσμάτων καὶ ἀφ' ἑτέρου τὸ

(1) Taine, Histoire de la littérature anglaise. Tom. V. Tennyson.

(2) Γεράσιμος Μαρκορᾶς. Μελέτη ἀναγνωσθεῖσα ἐν τῷ «Παρνασσῷ» ὑπὸ Θ. Βελλιανίτου.

(3) Γερασίμου Μαρκορᾶ Ποιητικὰ Ἔργα 1890. Ἐν Κερκύρᾳ βιβλιοπωλεῖον Γούλη. Ἐν Ἀθήναις βιβλιοπωλεῖον Κασδόνη.

Digitized by Google

γεγονός ὅτι οἱ ἀληθινώτεροι ποιηταὶ τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος εἶνε οἱ γράψαντες εἰς γλῶσσαν δημοτικήν, εἰμὴ ὅτι ἡ δημοτικὴ αὐτὴ δὲν εἶνε ἁπλῶς ἔνδυμα τὸ ὁποῖον ἐκλέγει ἡ ποίησις διὰ τοῦτον ἢ δι' ἐκεῖνον τὸν λόγον, ἀλλὰ στοιχεῖον ἀπαραίτητον τῆς ἐμπνεύσεως, μορφὴ ἀχώριστος τῆς ποιητικῆς ψυχῆς ;

«Εἰς ὅλας τὰς γλώσσας ἡ ποίησις χαίρει τὸ προνόμιον ἰδιαιτέρας διαλέκτου συνδυαζομένης οὕτως ὥστε νὰ καθιστᾷ τὴν ἔκφρασιν ἐν γένει μουσικωτέραν καὶ ἰδιαιτέρως νὰ παρέχῃ εἰς αὐτὴν περισσοτέραν ζωηρότητα καὶ περισσότερον τόνον. Τὸ εἶδος τῆς διαλέκτου ταύτης καὶ οἱ κανόνες τῆς χρήσεως αὐτῆς μεγάλως διαφέρουν, ἀλλὰ καθολικὸς εἶνε ὁ χαρακτὴρ αὐτῆς, ἐξαρτώμενος ἐξ αὐτῶν τῶν ἠθικῶν ὅρων τῆς ποιήσεως καὶ ἐπιβάλλων ἀνεξαιρέτως παρ' ἅπασι τοῖς λαοῖς, τρόπους, ἀναστροφάς, συντομίας καὶ σχήματα, ἄγνωστα εἰς τὸν πεζὸν λόγον καὶ ἀνεκτὰ μόνον καθ' ὃ ἐκδηλοῦντα ἰδιαιτέραν ψυχολογικὴν κατάστασιν."Οπως ἠμποροῦμεν νὰ ὁρίσωμεν τὴν μουσικὴν ὡς τὴν φυσικὴν διάλεκτον τῶν ἤχων ἐξηρμένων εἰς τὸ μὴ περαιτέρω τῆς ἐντάσεως, οὕτω καὶ περὶ τῆς ποιήσεως δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν ὅτι εἶνε ἡ ἔξαρσις τῆς γλώσσης διὰ τῆς ἐξογκώσεως ὅλων τῶν μέσων τῆς ἐκφράσεως τῶν ὁποίων εἶνε δεκτική.(¹) Μὲ ἄλλους λόγους μᾶς διδάσκει ἡ Αἰσθητικὴ ὅτι ἡ ποιητικὴ γλῶσσα τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος δὲν δύναται νὰ εἶνε ἄλλη τις πλὴν τῆς δημοτικῆς. Διότι ποῖος ποτὲ ἐσκέφθη νὰ διαμφισβητήσῃ τὴν ὑπέροχον ζωὴν καὶ τὸ περισσῶς ἔντονον καὶ τὴν δύναμιν τῆς ἐκφράσεως τῆς δημοτικῆς γλώσσης; Καὶ αὐτοὶ ἀκόμη οἱ ἐξελέγχοντες αὐτὴν ὡς ἀνεπαρκῆ, καὶ βαρβαρικὴν καὶ ὡς ὄργανον ἀμαθῶν καὶ ἀμελῶν, οἱ ὁποῖοι δὲν ἐπιμελοῦνται ἢ δὲν φροντίζουν νὰ ὑψωθοῦν μέχρι τῆς δυπροσίτου κορυφῆς ἐφ' ἧς ἑδρεύει λευκὴ καὶ ἄσπιλος ἡ καθαρεύουσα (²) (ὡς νὰ μὴ ἀπαιτῇ ἡ χρῆσις καὶ ἡ καλλιέργεια τῆς δημοτικῆς ἴσον βαθμὸν ἐπιμελείας καὶ φιλοκαλίας ἐκ μέρους τῶν εὐσυνειδήτων χειριστῶν αὐτῆς ἐν τῇ φιλολογίᾳ ἢ ὡς νὰ συμβιβάζωνται αἱ ἔννοιαι τῆς ἀνεπαρκείας καὶ βαρβαρότητος πρὸς τὸν πλοῦτον καὶ τὴν εὐγένειαν τῆς νεοελληνικῆς ποιήσεως ἥτις διὰ τῆς γλώσσης αὐτῆς θαυματουργεῖ ἀπὸ τῶν ἡμερῶν τοῦ Ἐρωτοκρίτου μέχρι τῶν ἡμερῶν ἡμῶν)· καὶ αὐτοὶ οἱ κοπτόμενοι ὑπὲρ τῆς καθαρευούσης ποσάκις τῆς ἡμέρας, χωρὶς νὰ τὸ θέλουν χωρὶς καλὰ νὰ τὸ ἐννοοῦν, δὲν καταφεύγουν εἰς τὰ ζωοποιὰ της νάματα, ὁσάκις ὁμιλοῦντες, καὶ γράφοντες ἔτι, αἰσθάνονται ἀναπόδραστον τὴν ἀνάγκην νὰ δώσουν εἰς τοὺς λόγους των τόνον καὶ ἔκφρασιν καὶ ζωήν; Μὲ τὴν γλῶσσαν αὐτήν, παρὰ τὴν σχολαστικὴν ἐπίδρασιν τῆς ψευτοεκπαιδεύσεως, γραμματισμένοι καὶ ἀγράμματοι σκέπτονται καὶ αἰσθάνονται· τῆς γλώσσης αὐτῆς «τὴν εὐτραπελίαν, τὸ βαθὺ αἴσθημα τὴν μείζονα ἰσχὺν καὶ ζωτικότητα καὶ ἐντεῦθεν τὴν μεγάλην χρησιμότητα αὐτῆς εἰς ἐκεῖνα τὰ εἴδη τοῦ λόγου, ἅτινα πρὸ πάντων χρῄζουσι τῶν ἀρετῶν αὐτῶν τ. ε. εἰς τὴν λυρικήν, κωμικήν, ἐπικὴν ποίησιν καὶ εἰς τὰ διηγήματα(¹) », ἀνεκήρυξαν ἐν εἰλικρινείᾳ καὶ οἱ ἐπιστημονικῶς πιστοποιοῦντες τὸ ἀδιασάλευτον παρ' ἡμῖν κράτος τῆς καθαρευούσης καὶ στενῶς συνδεόμενοι πρὸς τοὺς προμάχους τοῦ «ἀκραιφνοῦς ἀττικισμοῦ.» Τὴν γλῶσσαν αὐτὴν ἀπέδειξαν μοναδικὸν ὄργανον φιλολογικῆς παραγωγῆς οἱ ποιηταὶ τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος. Μὲ τὴν βοήθειαν τῆς γλώσσης αὐτῆς ὁ Μαρκορᾶς ἐνέκλεισεν εἰς ἀψόγους στίχους νόημα καὶ αἴσθημα τὰ ὁποῖα μᾶς συγκινοῦν καὶ μᾶς ἐκπλήττουν.

Μᾶς συγκινοῦν διότι ἀπευθύνονται κατ' εὐθεῖαν εἰς τὰς καρδίας μας. Ἀλλὰ καὶ μᾶς ἐκπλήττουν, διότι λέξεις τοῦ λαοῦ, τόσον συνειθισμένας, τόσον ἁπλᾶς καὶ ταπεινὰς κυκλοφορούσας καὶ εἰς τῶν χυδαιοτέρων τὰ στόματα, ἔξαφνα ὡς διὰ μαγικῆς τινος ἐπιρροῆς τὰς βλέπομεν νὰ ἐκφράζουν κάτι τι ἀνώτερον τοῦ κοινῶς σημαινομένου ὑπ' αὐτῶν, νὰ πλέκωνται εἰς φράσεις αἰθερίας, καὶ νὰ σχηματίζουν στίχους ἀποδίδοντας καὶ τὰ λεπτότατα νοήματα. Ὅσον καὶ ἂν πιστεύωμεν εἰς τὴν δύναμιν τῆς δημοτικῆς, ἡ μεταμόρφωσις αὐτῆς, ὡς ἡ τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τοῦ ὄρους, δὲν εἶνε πρᾶγμα τὸ ὁποῖον συνήθως ἀντιλαμβανόμεθα· μόνη ἡ ποίησις ἐνῷ πάντα τὰ ἄλλα εἴδη του λόγου κατακλύζει ἡ καθαρεύουσα, ἐκληρονόμησε τὴν ἱερὰν παράδοσιν τῆς δημοτικῆς· ἀλλ' ἡ ποίησις τόσον σπανίως λαλεῖ εἰς τὴν χώραν μας, τόσον μετρημένα καὶ ἀκριβὰ εἶνε τὰ λόγιά της, ὥστε πῶς νὰ μὴ ἐκπληττώμεθα, ὅταν τὰ ἀκούωμεν ; Ἀλλὰ δὲν πρέπει καὶ νὰ συμπεράνῃ τις ὅτι ἡ γλῶσσα τοῦ ποιητοῦ συλλέγει ἀνεξετάστως ἐκ τοῦ στόματος τοῦ λαοῦ καὶ υἱοθετεῖ πᾶσαν λέξιν· ἡ γλῶσσά του, ὅσον καὶ ἂν εἶνε δημοτική, ἐξευγενίζεται ὑπ' αὐτοῦ· ἐκλέγεται καὶ ξεχωρίζεται μὲ πᾶσαν φροντίδα ἀπὸ ἐκείνας τὰς λέξεις αἱ ὁποῖαι ἔχουν σχέσιν πρὸς αὐτὴν ὡς ἡ ἦρα πρὸς τὸν σῖτον. Ὑπάρχουν λέξεις ἄμουσοι, ἀνεξαρτήτως τοῦ δημώδους ἢ τοῦ καθαρεύοντος αὐτῶν, ὑπάρχουν λέξεις αἱ ὁποῖαι μᾶς ἀναγκάζουν νὰ προσέχωμεν παρὰ πολὺ εἰς αὐτάς, καὶ λέξεις αἱ ὁποῖαι εἶνε τόσον ἀναιμικαί, ὥστε μεταδίδονται ὡς μόλυσμα εἰς ὁλόκληρον τὴν περίοδον

(¹) L'Esthétique par Eugène Veron.

(²) Κλέωνος Ῥαγκαβῆ Σκέψεις περὶ γλώσσης ἐν «Ἑλλάδι» Ἀμστελοδάμου.

(¹). Γ. Χατζηδάκι, Περὶ τοῦ γλωσσικοῦ ζητήματος ἐν Ἑλλάδι.

Digitized by Google

εἰς τὸ ποίημα πολλάκις ὁλόκληρον καὶ ἂν ἀληθεύῃ πῶς εἰν' ἑκάστη λέξις «un être vivant,» καθὼς εἶπεν ὁ μέγας ποιητής, (1) ὑπάρχουν λέξεις αἱ ὁποῖαι ὅσον καὶ ἂν εἶνε ζωνταναί, μᾶς εἶνε, ἄγνωστον διατί, ἀντιπαθητικαὶ καὶ ἀπεχθεῖς. Καὶ τέλος ὑπάρχουν λέξεις αἱ ὁποῖαι ὅσον καὶ ἂν μοσχοβολοῦν ἁγνὸν καὶ ἰσχυρὸν τὸ λαϊκὸν ἄρωμα, δὲν ἐννοοῦνται ἀπὸ τοὺς κατοίκους τῶν πόλεων, οἱ ὁποῖοι ποτὲ εἰς τὸ σχολεῖον δὲν τὰς ἤκουσαν οὐδὲ τὰς ἀνέγνωσαν εἰς τὰς ἐφημερίδας, οὐδὲ τὰς ἀντελήφθησαν εἰς τὰς πολιτικὰς συζητήσεις τῶν καφενείων, καὶ εἰς τὴν κουβέντα τῶν οἰκογενειακῶν συναναστροφῶν, τῶν μαγειρευομένων μὲ τὸ λεπτὸν ἅλας τῆς καθαρευούσης. Κατὰ τῶν λέξεων τοῦ τελευταίου τούτου εἴδους συχνὰ προσκρούουν οἱ ἀναγνῶσται τῶν ποιημάτων ἐκείνων τῆς δημώδους, τῶν ὁποίων οἱ συγγραφεῖς φιλοδοξοῦν νὰ διαμορφώσουν τὴν γλῶσσαν ὄχι τόσον ἐξ ὑποκειμένου καὶ συμφώνως πρὸς τὰς ἑκάστοτε ὑπαγορεύσεις τῆς ἰδίας αὐτῶν φιλοκαλίας, ἀλλ' ἐπὶ τὸ ἀντικειμενικώτερον εἰς ἐναρμόνιον σύνολον δι' αὐστηρῶς ὁμοιογενῶν τύπων καὶ λέξεων. Οὕτω ἡ γλῶσσα τοῦ Μαρκορᾶ πλουσία καὶ ἁρμονική, ἐκ τοῦ λεξικοῦ τῆς καθαρευούσης σχεδὸν καμμίαν λέξιν δὲν δανείζεται καὶ πάντοτε σχηματίζεται ἐπὶ τῇ βάσει τῶν τύπων τῆς δημώδους. Δύο μεγάλα ποιήματα δύνανται νὰ συγκριθῶσι πρὸς τὸν «Ὅρκον,» τὸ μέγιστον καὶ βαρύτατον τῶν «Ποιητικῶν ἔργων», ὡς πρὸς τὴν γλωσσικὴν ἐντέλειαν· ὁ «Ἐρωτόκριτος» καὶ ὁ «Θανάσης Διάκος» τοῦ Βαλαωρίτου. Ὁ «Ἐρωτόκριτος» εἶνε γεμάτος ἀπὸ γλωσσήματα τοῦ κρητικοῦ ἰδιώματος, τὰ ὁποῖα κάμνουν πολὺ δυσχερῆ τὴν ἀνάγνωσίν του· ὁ ποιητὴς τοῦ «Διάκου» ἠναγκάσθη νὰ ἑρμηνεύσῃ εἰς τὸ τέλος τῶν στίχων του λέξεις τινὰς καὶ φράσεις τῶν Ἠπειρωτικῶν βουνῶν, ὡραίας ὡς μερικὰ ὀρεσίβια φυτά, τῶν ὁποίων τὴν θεραπευτικὴν δύναμιν καὶ τὴν ἀρωματικὴν χάριν δὲν ὑποπτεύομεν κἂν οἱ δοκησίσοφοι κάτοικοι τῶν βορβορωδῶν πόλεων. Καὶ ἐν τῷ «Ὅρκῳ», σπανίως ὅμως, προσκρούομεν ἐναντίον λέξεών τινων πρωτακούστων εἰς τὰ ὦτα τοὐλάχιστον τῶν μὴ προσοικειωμένων τελείως τὸ Ἑπτανησιακὸν ἰδίωμα.

Κατὰ μέρος ἀφίνοντες τὸν Ἐρωτόκριτον, ὅστις ἀνήκει εἰς τὸ ἀπώτερον παρελθόν, βλέπομεν ὅτι καὶ ὁ «Διάκος» καὶ ὁ «Ὅρκος» εἶνε γραμμένα κατὰ ζῆλον ἀντικειμενικῆς μᾶλλον διαμορφώσεως τῆς ποιητικῆς γλώσσης, ὅπερ ἔχει ὡς ἀποτέλεσμα νὰ καθιστᾷ εἰς τοὺς ἀναγνώστας αὐτῶν, κατὰ γενικὸν κανόνα, δυσνοήτους λέξεις τινὰς καὶ φράσεις· ὁ ἀριθμὸς τῶν λέξεων τούτων, ὅσον καὶ ἂν εἶνε σχετικῶς ἐλάχιστος καὶ ἀσήμαντος, ἀρκεῖ—ὢ εἰρωνεία τῶν ἀντιθέσεων!—ὅπως ἐπιδράσῃ ἐπιζημίως ἐπὶ τῆς δημοτικότητος τῶν ἔργων ἐκείνων ἴσα ἴσα, τῶν ὁποίων ἡ γλῶσσα εἶνε ἡ μᾶλλον ἀνόθευτος δημοτική. Ἐνόσῳ διαρκεῖ ἡ πολυκύμαντος αὕτη κατάστασις τῆς γλώσσης, καὶ πρὶν ἡ δημοτικὴ μετὰ μακρὰν ἐν τῇ φιλολογίᾳ ἐξέλιξιν διὰ μέσου τῶν αἰώνων ἐπιβληθῇ εἰς τὴν ἐθνικὴν συνείδησιν ὑπὸ σειρᾶς δυνατῶν ποιητῶν μὲ ὅλον τὸν ἀνεξάντλητον πλοῦτον τῶν λέξεων καὶ τῶν τύπων της, οἱ ποιηταί μας θὰ προσκρούωσι κατὰ τῶν σκοπέλων τούτων, καὶ ποτὲ θὰ ὑπερισχύῃ παρ' αὐτοῖς τὸ αἴσθημα τῆς ἐμπειρικῆς φιλοκαλίας περὶ τὴν γλῶσσαν, ποτὲ δὲ ἡ τάσις τῆς χρήσεως τῆς γλώσσης ἐπὶ τὸ θεωρητικώτερον κατ' ἀρχὴν προδιαγραφεῖσαν. Ὅπως λέγομεν συνήθως, τὸ ζήτημα εἶνε ἁπλῶς ζήτημα χρόνου.

Ἡ γλῶσσα τῶν «Ποιητικῶν Ἔργων» σύγκειται ἀπὸ λέξεις πανελληνίως δημοτικὰς καὶ ἀπὸ λέξεις ὅλως ἰδιωματικὰς (αἱ δεύτεραι ἀποτελοῦν ἀσθενεστάτην μειοψηφίαν)· ἀπὸ λέξεις ἁπλᾶς καὶ εὐκρινεῖς, καὶ ἀπὸ λέξεις κεκαλυμμένας ὡς ὑπὸ διαφανοῦς τινος πέπλου, παρέχοντος εἰς αὐτὰς τὴν χάριν τοῦ μυστηρίου· ἀπὸ λέξεις νομοθετημένας εἰς τὸ λεξιλόγιον τοῦ λαοῦ καὶ ἀπὸ λέξεις πλασμένας ἐξ ἀναλογίας· ἀπὸ λέξεις, τὰς ὁποίας καθ' ἑκάστην μεταχειριζόμεθα, μὲ τὰς ὁποίας γελῶμεν καὶ θρηνοῦμεν, ἀγαπῶμεν, πονοῦμεν, αἰσθανόμεθα καὶ παθαινόμεθα· καὶ ἀπὸ λέξεις τὰς ὁποίας δὲν ἔχομεν μὲν εἰς κοινὴν χρῆσιν, ἀλλὰ καὶ δὲν καταφεύγομεν εἰς τὸ λεξικὸν διὰ νὰ τὰς ἐννοήσωμεν· αὗται ἀπομένουν εἰς ἀποκλειστικὴν χρῆσιν τῶν ποιητῶν, καὶ ἀποτελοῦν τὸ μέγα θέλγητρον τῆς δημοτικῆς ἐν τῇ ποιήσει. Μὲ τί ἁπαλὴν μελῳδίαν θωπεύουν τ' αὐτιά μας ἐκεῖνα τὰ ἀσυναίρετα, καὶ τί γραφικὴν δύναμιν ἐγκλείουν ἐκεῖνα τὰ σύνθετα, θρίαμβος τῆς γλώσσης, εἰς μίαν λέξιν περικλείοντα ὁλόκληρον εἰκόνα. Τὴν σημασίαν τοῦ ἐπιθέτου κατενόησεν, ὡς ἀληθὴς καλλιτέχνης, ὁ Μαρκορᾶς· φροντίζει νὰ ἐκλέγῃ τὸ ἐπίθετον ἔντονον καὶ πλαστικόν, ἢ σπάνιον αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ ἢ ἐν τῇ συναρμογῇ μετὰ τῶν οὐσιαστικῶν. (Ὑπνόγυρτο κεφάλι, καλοθύμητη παραμονή, θεοστήριχτη ἐλπίδα, θεόργιστο μίσος, χαμηλόφωνη χαρά, ἄσπαρτος βυθός, τετραπάνωτα κουφάρια, ἀσυντρόφιαστη ψυχή, ἀκριβοπότιστα δῶρα, ἀνοιχτόκαρδο θάρρος κτλ.) Σπανίως ἀπαντᾶτε εἰς τοὺς στίχους του ἐπίθετον τετριμμένον καὶ ἄχρουν, ἁπλῶς διὰ παραγέμισμα. Ἀλλ' ὅ,τι καλοῦμεν παραγέμισμα εἶνε ὅλως ἄγνωστον εἰς τὴν στιχουργίαν τῶν «Ποιητικῶν ἔργων.» Καὶ αἱ λέξεις αὗται συντίθενται ὄχι κατὰ τὸν ἁπλοῦν καὶ στοιχειώδη τρόπον τῶν δημοτικῶν ᾀσμάτων, ἀλλὰ κατὰ τρόπον περίπλοκον, τεχνικώτερον, καὶ

(1) V. Hugo Les Contemplations.

Digitized by Google

σχηματίζουν συνεπτυγμένας καὶ μελῳδικὰς φράσεις, καὶ αἱ φράσεις πλέκονται εἰς στίχους ἀμέμπτου κατασκευῆς, καὶ οἱ στίχοι πλάσσονται εἰς στροφὰς ἢ ἐκτείνονται εἰς περιόδους μακρὰς καὶ ἁδράς, τὰς ὁποίας μία πνοὴ ἐμψυχώνει· στροφαὶ καὶ περίοδοι αἱ ὁποῖαι πότε μὲν ἠρέμα καὶ μαλακῶς, πότε δὲ γοργότερον καὶ ἐντονώτερον, ἀλλ' ἀσφαλῶς πάντοτε χωροῦσαι, εἰς τὸ τέλος συνήθως περιέχουν τὴν κεντρικὴν ἰδέαν, τὸ νόημα, τὴν μεταφοράν, τὴν παρομοίωσιν, τὴν εἰκόνα, ἥτις ἐκρήγνυται φωσφορίζουσα, λαμπρά· οὕτω τὰ κύματα συνωθούμενα ὑπὸ τοῦ ἀνέμου διαδέχονται κολπούμενα τὸ ἓν τὸ ἄλλο μέχρις οὗ παταγωδῶς ἐκρήγνυνται κατὰ τῆς ἀκτῆς ἀφροστέφανα. Καὶ οἱ στίχοι ἀμέμπτου κατασκευῆς, ἐπαναλαμβάνω, τεχνουργημένοι σύμφωνα πρὸς ἀπαραβάτους κανόνας καὶ ἀπορρέοντες ἐκ βαθείας γνώσεως τοῦ καλλιτεχνικοῦ ῥυθμοῦ. Οἱ στίχοι τοῦ Μαρκορᾶ δὲν εἶνε στίχοι «ῥέοντες,» ὅπως καλοῦμεν τοὺς νερουλοὺς καὶ χαύνους δεκαπεντασυλλάβους καὶ τοῦ μετριωτάτου στιχοπλόκου, ὅταν θέλωμεν νὰ ἀπαλλαχθῶμεν αὐτοῦ μὲ ἕνα εὔκολον ἔπαινον. Τὸ εὔρουν τῶν στίχων ἠμπορεῖ νὰ καταλογισθῇ ὡς προτέρημα ὁσάκις συνοδεύεται ὑπὸ λεκτικῶν χαρισμάτων οὐσιωδεστέρων, ἀλλὰ δὲν ἀποτελεῖ τὸ α καὶ τὸ ω τοῦ στιχουργικοῦ κάλλους, ὅπως μερικοὶ νομίζουν· τοὐναντίον ἡ ῥευστότης αὕτη παντοῦ καὶ πάντοτε ὁμοιομόρφως καὶ μονοτόνως χυμένη καθιστᾷ τὸν στίχον πεζόν, ἄχαριν, δυσκόλως ἀνεκτὸν εἰς τῶν φιλοκάλων τὴν αἴσθησιν. (Μήπως *ῥέουν* οἱ στίχοι τοῦ «Λάμπρου», τῶν «Ἐλευθέρων Πολιορκημένων», καὶ οἱ μᾶλλον συγκινοῦντες ἡμᾶς καὶ οἱ κοινῶς ἀποθαυμαζόμενοι ἐξ αὐτῶν); Ἀλλ' ἂν δὲν εἶνε *ῥέοντες* οἱ στίχοι τῶν «Ποιητικῶν Ἔργων» εἶνε κατ' ἐξοχὴν εὔρυθμοι, ὅπερ πολὺ διαφέρει. Δὲν ῥυθμίζονται ὅπως κρούεται τὸ τύμπανον ἢ ὅπως ἡ σφῦρα καταφέρεται ἐπὶ τοῦ ἄκμονος μὲ διηνεκῆ μονοτονίαν κινήσεως, ἡ ὁποία δὲν ἔχει τι τὸ καλλιτεχνικὸν καὶ λυπεῖ τὴν αἴσθησιν· ἀλλὰ ῥυθμίζονται ὀργανικώτερον, ποικίλως συμπλεκόμενοι καὶ μὲ ἁρμονικὰς ἀντιθέσεις, διὰ τῆς ἀπταίστου διαδοχῆς τῶν τόνων, τῆς εὐρείας χρήσεως τῶν συνιζήσεων καὶ τῆς παντελοῦς ἐλλείψεως τῶν χασμῳδιῶν. Δὲν εἶνε ἀμφιβολία ὅτι οἱ στίχοι οὗτοι εἶνε οἱ εὐφωνότατοι πάντων ὅσους μᾶς ἔδωκεν ἡ νεωτέρα ἑλληνικὴ ποίησις. Πρὸ τῆς μετρικῆς τοῦ Μαρκορᾶ ἡ μετρικὴ τῶν ποιητῶν τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ τῶν Ἀθηνῶν (ἐκείνων οἱ ὁποῖοι συμπεριλαμβάνονται εἰς τὴν μελέτην τῆς κυρίας Ἀδὰμ «Περὶ συγχρόνων Ἑλλήνων ποιητῶν») φαίνεται παιδαριώδης καὶ ἀκαλαίσθητος· παιδαριώδης, διότι φροντίζει μόνον περὶ τοῦ τονισμοῦ, τοῦ προχειροτάτου καὶ μηχανικωτάτου· ἀκαλαίσθητος διότι εἶνε γεμάτη ἀπὸ χασμῳδίας παντὸς εἴδους· καὶ ἡ χασμῳδία εἶνε ἡ φυλλοξήρα τοῦ στίχου, ὅπως εἶνε ἡ συνίζησις ἰσχυρὸν στοιχεῖον κάλλους, παρέχουσα εἰς τὸν στίχον κυματρηόν τι καὶ τρομῶδες· καὶ τῆς συνιζήσεως οὐδέποτε, ἢ σπανιώτατα καὶ τυχαίως ὅλως, γίνεται χρῆσις εἰς τοὺς στίχους ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι ὅταν δὲν εἶνε κακόφωνοι εἶνε ἀποκλειστικῶς μονόχορδοι. Εἰς τὰς 400 σελίδας τῶν «Ποιητικῶν Ἔργων» δὲν ἀπαντᾶτε συμπλοκὰς ἀμελεῖς καὶ κακοζήλους συγκρούσεις φωνηέντων καὶ συμφώνων· τὰ φωνήεντα, τὰ ὁποῖα χρωματίζουν τὸν στίχον, καὶ τὰ σύμφωνα τὰ ὁποῖα τοῦ δίδουν νεῦρα, ἐναλλάσσονται ἑκάστοτε καλλιφθόγγως, καὶ διττῶς οἱ στίχοι τοῦ Μαρκορᾶ κατασκευάζονται: μὲ συνίζησιν, καὶ χωρὶς συνίζησιν. Οἱ πρῶτοι ἀφθονοῦσιν εἰς φωνήεντα, τὰ ὁποῖα κατ' ἀπαράβατον κανόνα, δὲν συναντῶνται εἰς τὴν ἀρχὴν καὶ τὸ τέλος παρὰ διὰ νὰ συνεκφωνηθῶσι, διὰ νὰ συζευχθῶσι τὰ δύο εἰς σάρκα μίαν· οἱ δεύτεροι ὑπερέχουσιν εἰς σύμφωνα· κανὼν καὶ ἐνταῦθα σχεδὸν ἀπαράβατος· ἂν ἡ ἡγουμένη λέξις τελειώνῃ εἰς φωνῆεν, ἡ ἑπομένη ἀρχίζει ἀπὸ σύμφωνον· καὶ οὐδέποτε παύει ἢ χαλαροῦται ἡ φροντὶς περὶ τῆς ἁρμονικῆς ἐναλλαγῆς τῶν συλλαβῶν. Οἱ στίχοι τοῦ πρώτου εἴδους, μουσικώτεροι, ἔχουν τι τὸ θηλυκὸν καὶ τὸ ἥμερον καὶ βελουδένια εἶνε ἡ ἀπαλότης των, τοῦ δευτέρου εἴδους, ἀρρενωποί, ἔντονοι, ἔχουν τὴν λειότητα, ἀλλὰ καὶ τὴν στερεότητα τοῦ μαρμάρου. Θέλετε καὶ ὑποδείγματα; Ἰδοὺ στίχοι μὲ συνίζησιν· τοὺς παραθέτω, παραλαμβάνων τυχαίως καὶ ἀσυνδέτως.

Καὶ νέα σὲ κάθε φλέβα της γλυκάδα οὐράνια τρέχει...
Σβυσμένα, εὐθὺς ὀπώφεξε τοῦ λογισμοῦ κ' ἡ ἀχτῖνα,
Τὰ ὀνείρατά της ἔμειναν: ἄστρα οὐρανοῦ κ' ἐκεῖνα...
Ἂν καὶ τὰ πάντα ὀλόγυρα 'ς τὰ μαῦρα ἡ νύχτα βάφει,
Μὲ ὁρμὴ πετιῶνται σὰν πουλιὰ σὲ ἀθέριστο χωράφι...
.... Μέσ' 'ς τὴν ψυχή μου ἀπόμεινε, προικιό τ' ἀνθρώ-[που, ὁ πόνος....

Πνεῦμα ὁλόχαρο δὲν σ' εἶδα
Μὲ ἀναγάλλιασι ποτέ.
Κλαίω τὴ μαύρη μου πατρίδα·
Εἶμαι ἀναίσθητος γιὰ σέ.

Καὶ ἓν συνεχὲς ἀπόσπασμα ἀπὸ τὸν *Ἀρίονα*:

Τὰ θεῖα τραπέζια τ' οὐρανοῦ γιὰ 'λίγο παραιτῶντας
Ἐκεῖ κατέβηκε ἡ Χαρά, καὶ ἀνάλαφρα πετοῦσε,
'Σ τὰ μαῦρα, 'ς τὰ κατάλευκα, 'ς τὰ ὁλόξανθα κεφά-[λια,
Ἐγέλαε 'ς ὅλους· τὸ χρυσὸ καὶ ξέχειλο ποτῆρι
Τριγύρω γύρω φέρνοντας, ἀγάπαε νὰ σκορπίσῃ
Ῥόδα σὲ κάθε πρόσωπο, σὲ κάθε μάτι ἀχτῖνες.

Καὶ στίχοι χωρὶς συνίζησιν:

Τὸ πνεῦμα ποῦ κατάκαρδα προφητικὰ μοῦ κρένει
Μοῦ τάζει πῶς θὰ μείνωμε γιὰ 'λίγο χωρισμένοι...
Σὰν τὸ πουλάκι ποῦ μὲ μιᾶς θανατερὸ μολύβι
Τὴν ἁπλωτὴ φτερουγά του σκληρὰ κατασυντρίβει...
Ἔκαμε πλάτανον ἐσὲ τὸ λυγερὸ καλάμι....

Digitized by Google

'Σ τὸ σπίτι ξανάγυρε
Προτοῦ ν' ἀνασάνῃ.
Τὸν Πλάστη δοξάσατε!
—'Σ τὰ τέκνα της κάνει·
Τὰ μαῦρα! πεινᾶτε;
Χλωρὰ βλασταρόπουλα
Σὲ 'λίγο θὰ φᾶτε.
Μὴ φοβηθῇς χαμάρι μου, μὴ φοβηθῇς, κοιμήσου!
Εἶχε σύναυγα προστάξει
Πριν κανεὶς τὸ δρόμο πάρῃ
Νὰ τῆς φέρουν γιὰ τ' ἀμάξι
Ἕνα κάτασπρο ζευγάρι.

Στίχους κατ' ἄλλον τρόπον σχηματισμένους ἢ ὡς οἱ ἀνωτέρω μνημονευθέντες, ματαίως θὰ ἀναζητήσετε εἰς τὰς 400 σελίδας τῶν «Ποιητικῶν Ἔργων.» Αἱ ὁμοιοκαταληξίαι των εἶνε ἐπαρκεῖς, ἀλλ' ὄχι πλούσιαι, ὅπως τὰς θέλουν οἱ ποιηταὶ τῆς νεωτέρας γενεᾶς· ὁ ποιητὴς ἀφιερώνει ὅλην τὴν φροντίδα του εἰς τὸν ῥυθμὸν καὶ τὴν συνίζησιν καὶ εἶνε ὀλιγαρκέστερος εἰς ὅ τι ἀποβλέπει τὴν κατάληξιν· αἱ ὀξύτονοι ὁμοιοκαταληξίαι του εἶνε κατὰ τὸν ἰταλικὸν τρόπον, ὅπως τὰς μεταχειρίζονται οἱ ποιηταὶ τῆς Ἑπτανήσου· πλὴν τοῦ «Νανουρίσματος», ὅπου ἠθέλησε νὰ μᾶς δείξῃ ὅτι δὲν ἀγνοεῖ τὴν χάριν καὶ τῆς πλουσίας καὶ ἀψόγου ὁμοιοκαταληξίας.

Αὐτὰ διὰ τὴν μορφήν· ὑπολείπεται νὰ ῥίψωμεν ἓν ἢ δύο ἐρευνητικὰ βλέμματα καὶ εἰς τὴν ψυχὴν τῆς ποιήσεως αὐτῆς.

Ἕπεται τὸ τέλος

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ

Η ΛΥΓΕΡΗ

Συνέχεια καὶ τέλος· ἴδε σελ. 86

Ἡ Ἀνθὴ ἀνεκίνει τὴν κεφαλὴν προθύμως παραδεχομένη τοὺς συλλογισμοὺς τοῦ ἀνδρός της. Κ' αἴφνης ᾐσθάνθη ἕλξιν ἀκράτητον πρὸς αὐτὸν καὶ τοὺς λόγους του. Ἀπεμακρύνθη τοῦ παραθύρου κ' ἐκάθισεν ἐπὶ τῆς κλίνης τοῦ ἀνδρός της. Ἐβαρύνθη πλέον ν' ἀκούῃ αὐτοὺς τοὺς μεθύσους· ἐκεῖνοι οἱ ἦχοι τοῦ ταμπουρᾶ εἰσέδυον εἰς τὰ νεῦρά της καὶ τὰ κατέσχιζον· ἐκεῖνα τὰ τραγούδια, τὴν ἐτάρασσον! . . . Καλλίτερον ἐκεῖ, πλησίον τοῦ ἀνδρὸς καὶ τοῦ τέκνου της. Τῇ προσμειδιᾷ ὁ εἷς· τῇ κάμνει λαμπροὺς οἰκονομικοὺς συλλογισμοὺς ὁ ἄλλος.

— Καὶ ἀργότερα, ποῦ λές, ἔρχονται 'ς τὸν κὺρ Νικολό σου καὶ βάνουν ἀμανάτι τὸ κοντογοῦνι τοῦ γάμου! . . προσέθηκεν ὁ Διβριώτης ὑπερηφάνως.

Ἡ Ἀνθὴ ἠτένισε μεγάλως τὸν ἄνδρα της· ἡ δίψα τοῦ χρυσίου καὶ ἡ ὑπερηφάνεια τῆς ἐξουθενώσεως τῶν ἄλλων, ἔπαιζον ἐναλλὰξ εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ τῶν δύο. Ἡ ἰδέα ὅτι ὁ Βρανᾶς μίαν ἡμέραν πενόμενος καὶ λιμώττων θὰ προσέφευγεν εἰς τὸν ἄνδρα της· ὅτι ἡ Βασιλικὴ θὰ ἐνεχυρίαζεν εἰς αὐτὸν τὸ πλούσιον κοντογοῦνί της, ἐκεῖνο ὅπερ μετὰ τόσου κόμπου ἔφερεν ὅτε ἦτο νύμφη, ἐχαροποίουν τὴν νεαρὰν γυναῖκα. Ἐνόμιζεν ὅτι τὸ ἔβλεπε τώρα τὸ ἀνδρόγυνον ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἐναλλὰξ διήγειρε τὴν ἀγάπην καὶ τὸν φθόνον της, ἡμίγυμνον καὶ τεῖνον ἐπαίτιδα χεῖρα πρὸς αὐτήν, τὴν ἀρχόντισσαν! . . Καὶ αἴφνης ἡ ὑπερηφάνειά της ὑπερήρθη εἰς χονδρὸν ἐγωϊσμὸν καὶ κόμπον, διότι ἦτο γυναῖκα τοῦ Νικολοῦ, ἑνὸς πλουσίου ἐμπόρου, εἰς τοῦ ὁποίου τὴν οἰκίαν κατέφευγον οἱ πτωχοὶ καὶ οἱ πεινασμένοι! . . Καὶ τὸ βλέμμα τῆς γυναικὸς προσεκολλήθη διψαλέον καὶ περιέλουσε μὲ θαυμασμὸν καὶ ἀφοσίωσιν καὶ στοργὴν τὸν Νικολόν. Κ' αἴφνης ὑπὸ ἀκρατήτου ὁρμῆς καὶ πόθου καταληφθεῖσα, περιέβαλεν εἰς τὰς ἀγκάλας της τὸ παιδίον καὶ τὸν πατέρα καὶ προσεκόλλησε παρατεταμένον καὶ διάπυρον φίλημα ἐπὶ τῆς παρειᾶς τοῦ Διβριώτου . . .

Ἡ ἀφομοίωσις ἐπῆλθε πλήρης. Ὅ τι δὲν κατώρθωσαν αἱ θερμαὶ συμβουλαὶ τῆς Κυρᾶς Παναγιώταινας καὶ αἱ ἀδιάκοποι προσπάθειαι τῆς Φρόσως, κατώρθωσε μόνη της ἡ φύσις. Ἡ φύσις, ἡ παντοδύναμος θεά, ἥτις μικρὸν κατὰ μικρὸν παρήλλαξε τὸ σῶμα καὶ προδιέθεσε τὴν ψυχὴν τῆς Ἀνθῆς εἰς πλήρη συνεννόησιν μετὰ τῆς ψυχῆς τοῦ Διβριώτου. Οὕτω καὶ εἰς τὰ φυτὰ τῶν τροπικῶν, τὰ ὁποῖα μεταφυτεύουν εἰς τὰ ψύχη τοῦ Βορρᾶ, χαρίζει νέας δυνάμεις, στερεοποιεῖ τὰς ῥίζας των, ἀνδρίζει τοὺς χυμούς των καὶ μικρὸν κατὰ μικρὸν μεταβάλλει καὶ αὐτὸ τὸ εἶδός των διὰ νὰ δυνηθοῦν καὶ ζήσουν εἰς τὴν νέαν πατρίδα των. Καὶ ὅπως ὁ περιηγητὴς ὑπὸ τὸ ῥοδόδενδρον τῆς Λαπωνίας μόλις ἀναγνωρίζει τὸ ῥοδόδενδρον τῶν Ἄλπεων οὕτω καὶ ἤδη ὑπὸ τὴν σημερινὴν γυναῖκα μόλις ἀναγνωρίζει τις τὴν ἄλλοτε λυγερήν. Ἡ Ἀνθὴ δὲν εἶνε πλέον ἡ ὀνειροπόλος ἐρωμένη τοῦ Γεωργίου Βρανᾶ· εἶνε ἡ θετικὴ σύζυγος, ἡ γυναῖκα τοῦ Νικολοῦ Πικοπούλου.

Α. ΚΑΡΚΑΒΙΤΣΑΣ·

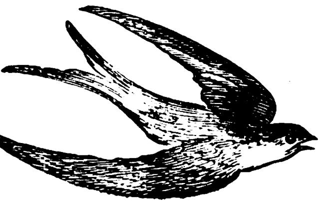

Digitized by Google

ΤΑ ΠΡΩΤΑ ΔΑΚΡΥΑ

Ἀνάμνησις

Μεταξὺ τῶν ὀλίγων φίλων μου, τὸν Νῖκον ἀγαπῶ περισσότερον ἀπὸ ὅλους. Ἔχει ἀγαθὴν καρδίαν, τὴν ἀγαθότητα τῆς ὁποίας πλειστάκις ἐδοκίμασα. Δὲν ἔχω νὰ τὸν κρύψω ποτὲ τίποτε, καθὼς καὶ αὐτός. Ἀλλὰ προχθὲς πρὸς μεγίστην μου ἔκπληξιν πρώτην φορὰν μοὶ ἐδιηγήθη μίαν μικρὰν ἐρωτικὴν ἱστορίαν τῶν πρώτων χρόνων τῆς νεότητός του, ἐνῷ ἐγὼ ἐνόμιζον ὅτι ἤμην ἐντελῶς μεμυημένος εἰς τὰ τῆς καρδίας του. Ἂν μοῦ ἐπιτρέπετε, θὰ διηγηθῶ ἁπλῶς καὶ ἀπερίττως τὴν πικρὰν ταύτην ἀνάμνησίν του, ὡς μοὶ τὴν διηγήθη ὁ ἴδιος.

Τοὺς τελευταίους μῆνας ἑκάστου θέρους πάντοτε, καθόσον ἐνθυμοῦμαι, ἡ οἰκογένειά μου διήρχετο χάριν ἀναψυχῆς, εἰς μικράν τινα ἀκροθαλάσσιον κωμόπολιν.

Ἐγὼ μόλις ἐτελείωνα τὰς ἐξετάσεις μου εἰς τὸ μακρὰν τῆς πατρίδος λύκειον, ἔτρεχα μὲ μεγάλην μου χαρὰν νὰ ῥιφθῶ εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς οἰκογενείας μου, καὶ νὰ ἀπολαύσω μὲ πλήρη ἐλευθερίαν, τὴν διασκέδασιν, τὴν ὁποίαν εὕρισκον εἰς τὴν ἐξοχήν, ὕστερα ἀπὸ τὸ μακρὸν ἐκεῖνο κλείσιμον εἰς τὸ λύκειον, ὑπὸ τὴν αὐστηρὰν ἐπιτήρησιν σοβαρῶν καὶ ἀπομωραμένων ἐπιμελητῶν.

Ἐνθυμοῦμαι ἀκόμη τὴν συγκίνησιν καὶ τὴν ἀνυπομονησίαν τὴν ὁποίαν μοὶ ἐπροξένει τὸ γραμματάκι ἐκεῖνο τῆς ἀδελφῆς μου, χρονολογούμενον ἐκ τῆς κωμοπόλεως. Μὲ πόσην χαρὰν καὶ εὐχαρίστησιν ἐμάνθανα ἀπὸ τὰς λεπτὰς ἐκείνας γραμμὰς τὴν ἄφιξίν των εἰς τὴν ἐξοχήν. Ἔτρεχα τότε ὁλόχαρος κατ' εὐθεῖαν εἰς τὸν διευθυντήν μας, καὶ ἐπεδείκνυον μὲ σέβας καὶ μὲ χαμηλωμένους ὀφθαλμοὺς τὸ γραμματάκι ἐκεῖνο, ἐνῷ ἡ καρδία μου ἐκτύπα τὸ στῆθός μου μὲ πολλὴν δύναμιν, ἕως ὅτου ἀκούσω ἀπὸ τὰ χείλη του τὴν ἄδειαν τῆς ἀναχωρήσεώς μου.

Κατόπιν ἤρχοντο αἱ εὐχάριστοι συγκινήσεις καὶ ἐντρυφήσεις τοῦ ταξειδίου μου ἐπὶ αὐστριακοῦ ἀτμοπλοίου μέχρι Πρεβέζης, ἡ ἐπίπονος ὕστερα διὰ τὴν μικράν μου ἡλικίαν μεταβίβασις ἐπὶ ἑτέρου ἑλληνικοῦ ἀτμοπλοίου περιπλέοντος τὸν Ἀμβρακικόν, καὶ τέλος ἡ εὐφρόσυνος ἐκείνη πρωία, καθ' ἣν ἐρριπτόμην ἔξαλλος εἰς τὴν ἐλθοῦσαν πρὸς συνάντησίν μου μικρὰν βάρκαν μας, ἐντὸς τῆς ὁποίας ἐκόντευα νὰ πνιγῶ ἀπὸ ἀλλεπάλληλα θερμὰ φιλήματα. Καὶ ὅλα αὐτὰ ἀπὸ τὴν ἀποστολὴν ἐν τῷ τηλεγραφείῳ τοῦ τηλεγραφήματος τῆς ἀναχωρήσεώς μου, μέχρι τῆς στιγμῆς καθ' ἣν ἐπάτουν τὸ κατώφλιον τῆς οἰκίας μας, τὰ ἔκαμνον ὅλα μ' ἕνα ὕφος ἐπιμεμελημένον καὶ σοβαρόν, μὲ μίαν ἐπίδειξιν καὶ ὑπερηφάνειαν μεγάλου δῆθεν ἀνθρώπου, ὑψούμενος πάντοτε ἐπὶ τῶν ἄκρων τῶν ὑποδημάτων μου, ὡσὰν νὰ ἤθελα νὰ δείξω εἰς τοὺς περὶ ἐμὲ δυνάμεις ἀνωτέρας τῆς δεκαεξαετοῦς ἡλικίας μου

* * *

Ἡ μικρά μας οἰκία ἦτο εἰς τὸ ἄκρον τῆς κωμοπόλεως, κτισμένη σιμὰ εἰς τὴν θάλασσαν, τόσον σιμὰ ποῦ τὰ κύματα ἔγλυφον μὲ τοὺς ἀφροὺς των τοὺς τοίχους της. Πρὸς τὸ ὄπισθεν μέρος τὴν περιέκλειε μικρὸς κῆπος μὲ ὀλίγα δενδράκια, καὶ περισσότερα ἄνθη ὀφείλοντα τὴν ὕπαρξίν των εἰς τὰς μικρὰς χεῖρας τῆς ἀδελφῆς μου. Εἰς τὸ μέσον τοῦ κήπου γηραιὸν ἀγιόκλημα ἀναρριχώμενον εἰς τὸ μικρόν μας κιόσκι παρεῖχεν ὑπὸ τὴν σκιάν του εἰς ἐμὲ εὐχαρίστους στιγμὰς κατὰ τὰς θερμὰς ἡμέρας, ἐνῷ οἱ μικρότεροι ἀδελφοί μου ἔτρεχον ἀπάνω κάτω ἀνὰ μέσῳ τῶν δένδρων ἐκτελοῦντες διάφορα στρατιωτικὰ γυμνάσια, καὶ ξεκωφαίνοντες τὸν κόσμον μὲ τὰς φωνάς των, πρὸς μεγίστην εὐχαρίστησιν μᾶλλον ἢ θλῖψιν τῆς κυρᾶς Γιαννούλας— γηραιᾶς τροφοῦ τοῦ σπητιοῦ μας, εἰς τὴν ἀγκάλην τῆς ὁποίας ὀφείλω τὰ εἴκοσι δύο μου χρόνια — ἐκβαλλούσης μυρίας θωπευτικὰς ἐπιπλήξεις εἰς ἑκάστην ἔκρηξιν αὐτοσχεδίου μάχης.

— Χριστὲ καὶ Παναγία μου! Πάνε τ' αὐτάκια μου . . . Τί παιδιά! τί κακό!

Ἕνα πρωῒ ἠπορήσαμεν ὅλοι ἰδόντες ἀνοικτὰ τὰ παράθυρα τῆς ἀπέναντι οἰκίας τῆς θειᾶς Μαρούλας. Ἡ οἰκία αὕτη καθ' ὅσον ἐνθυμοῦντο οἱ κάτοικοι τῆς κωμοπόλεως δὲν εἶχεν ἐνοικιασθῇ ἀκόμη, ἀφ' ὅτου ηὐτοκτόνησεν ἐν αὐτῇ πρὸ πολλῶν χρόνων φθισικός τις ἐνοικήτωρ, ἂν καὶ ἡ σπητονοικοκυρά, ἡ θειὰ Μαρούλα, καθὼς τὴν ἐλέγαμεν κατέφυγεν εἰς μυρίους ἐξορκισμούς. καὶ εἰς συνεχεῖς ἀποκρύφους μαγείας. ἵνα ἐξαγνίσῃ τὴν οἰκίαν ἐκ τοῦ μιάσματος. Ἐθεωρεῖτο πάντοτε ἀπὸ ὅλην σχεδὸν τὴν πολίχνην ὡς ἐντευκτήριον τοῦ ὅ ξ ω ἀ π' ἐ δ ῶ κατὰ τὰς ἀγρίας καὶ σκοτεινὰς νύκτας. Ἡμεῖς τὴν εἴχομεν συνειθίσῃ· διότι τὴν εἴχομεν πάντοτε πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν μας, ἀλλὰ αἱ περὶ αὐτῆς διηγήσεις τῆς κυρᾶς Γιαννούλας εὕρισκον πάντοτε ἠχὼ εἰς τὰς καρδίας μας, καὶ ἐνθυμοῦμαι πόσον συνεσπειρώμεθα ἄλλοτε πέριξ της ἐν τῷ μικρῷ ἐξώστῃ, τὰς ἑσπέρας, ὅτε τὸ φῶς τῆς σελήνης ἀντανακλώμενον ἐπὶ τῶν ὑέλων τῶν παραθύρων της, ἔδιδεν εἰς ὅλην τὴν οἰκίαν ἰδιαιτέραν φανταστικὴν ὄψιν.

Δι' αὐτὸ λοιπὸν ἠπορήσαμεν ὅταν εἴδομεν ἀ-

Digitized by Google

νοικτὰ τὰ παράθυρα της, καὶ ἐτρέξαμεν πρὸς συνάντησιν τῆς κυρας Γιαννούλας, ἥτις ἀκριβῶς ἐκείνην τὴν στιγμὴν ἤρχετο σταυροκοπουμένη, καὶ ψιθυρίζουσα :

— Χριστὲ καὶ Παναγιά μου! Τί κακό! τί κακό! ποιὸς ξέρει ποῦ θὰ ξεσπάση.... καὶ τὴν ἔπιασε ἕνας μεγάλος καπετᾶνος, μ' ἕνα καλοκαμωμένο κοριτσάκι.... Ὁ ἀφέντης ὁ ἅϊ Νικόλας νὰ βάλη τὸ χέρι του. Καὶ ἐστράφη πρὸς τὸ μέρος τῆς ἐκκλησίας τοῦ μνησθέντος ἁγίου ἡ ἀγαθὴ τροφός, διπλασιάσασα τὰς σταυροκοπήσεις, καὶ ἐπικαλουμένη τὴν θείαν ἀντίληψιν.

Οἱ μικροὶ ἀδελφοί μου τὴν ἤκουον μὲ μεγάλην προσοχήν, ἐνῷ ἐγὼ καὶ ἡ ἀδελφή μου μόλις ἐκρατούσαμεν τὰ γέλοια, καυχώμενοι δῆθεν διὰ τὰς πεποιθήσεις μας.

Μετ' ὀλίγον ἦλθεν ὁ πατέρας, καὶ ἤρχισε νὰ συμβουλεύῃ τοὺς μικρούς, καὶ νὰ τοὺς συνιστᾷ περισσοτέραν ἡσυχίαν καὶ κοσμιότητα εἰς τὸ ἑξῆς, ἵνα μὴ φανῶμεν ἀγροῖκοι πρὸς τοὺς νέους γείτονάς μας.

Ἔπειτα ἐστράφη πρὸς ἐμὲ καὶ τὴν ἀδελφήν μου, καὶ εἶπε σοβαρῶς :

— Ὁ συνταγματάρχης, ὁ κ. Χ. ὁ νέος γείτων μας, εἶνε φίλος μου ἀπὸ τὰ μικρά μου χρόνια, καὶ ὀφείλετε νὰ τὸν σέβεσθε. Ἡ ἀδελφή σου πρέπει νὰ δείξῃ φιλίαν καὶ συμπάθειαν εἰς τὴν Ἀννίτσαν τὴν ἀνεψιάν του. Τὸ κακόμοιρο τὸ κορίτσι ἔμεινε ὀρφανὸ ἀπὸ μικρό, καὶ πρέπει νὰ ξεσκάση λιγάκι ἐδῶ 'ς τὴν ἐξοχή, ποῦ ἦλθανε. Ἐλᾶτε τώρα νὰ σᾶς γνωρίσω...

* * *

Ἀναπολῶ τώρα τὴν στιγμὴν ἐκείνην τῆς γνωριμίας μας, καὶ ἡ αὐτὴ ζωηρὰ συγκίνησις, ἥτις μὲ κατέλαβε τότε, ἀναγεννᾶται τώρα εἰς τὴν καρδίαν μου μὲ ὅλην αὐτῆς τὴν δύναμιν.

Διαγράφεται πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν μου ἀναλλοίωτος ἡ ὠχρὰ μορφὴ τῆς ξανθῆς ἐκείνης κόρης, ἰδιαιτέραν προσκτῶσα χάριν ἐν μέσῳ τῆς πενθίμου ἁπλουστάτης περιβολῆς της. Ἐκάθητο παρὰ τὸ πλευρὸν τοῦ θείου της. Τὰ σγουρόξανθα μαλλιά της ἐξέφευγον γλαφυρώτατα ἐπὶ τῶν ὠμοπλατῶν της. Ἐγύριζε συχνὰ πρὸς ἐμὲ δύο γαλανὰ ματάκια, δύο φλογεροὺς μύδρους οἵτινες κατεφλόγιζον τὰ στήθη μου.

Ἡ ἐπίσκεψίς μας ἦτο σύντομος. Τοὺς ἀπεχαιρετίσαμεν, καὶ ὅταν μοὶ ἔτεινε μειδιῶσα τὸ μικρό της χέρι, ᾐσθάνθην τὸ ἔδαφος ὑπεκφεῦγον τοὺς πόδας μου...

Ἡ φιλία ὡς συνήθως εἰς τοιαύτας περιστάσεις δὲν ἤργησε νὰ ἀναφανῇ μεταξὺ τῆς Ἀννίτσας καὶ τῆς ἀδελφῆς μου.

Ἐπερνοῦσαν σχεδὸν ὅλας τὰς ἡμέρας μαζί. Μαζὶ ἐκέντων, μαζὶ ἔψαλλον, μαζὶ συνωμίλουν. Ἐγὼ μόνον εἰς τὰς ἐκδρομάς, εἰς τὴν ἐξοχήν, καὶ τὸ βράδυ εἰς τὴν βάρκαν τὰς συνώδευον.

Κατ' ἀρχὰς δὲν ἤξευρα καλὰ καλὰ τί μου συνέβαινε μὲ αὐτὴν τὴν κόρην, ἥτις ἦλθε νὰ διαταράξῃ τὴν ἠρεμίαν τῆς καρδίας μου, εἰς τὴν εὐχάριστον ἐκείνην ἐρημίαν. Δὲν ἤξευρα ποῦ νὰ ἀποδώσω τὴν αἰφνίδιον ταραχὴν τῆς καρδίας μου ὅτε τὴν ἔβλεπον.

Μὲ ἔβλεπον ἐνώπιόν της ἄλλοτε μὲν κατειλημμένον ἀπὸ ζωηρὰν μελαγχολίαν, καὶ ἄλλοτε ταρασσόμενον εἰς τὴν ἁπλῆν προσαφὴν τῶν χειρῶν μας. Καὶ ἡ ὄψις μου θὰ ἐπρόδιδε κάτι, διότι ἐνθυμοῦμαι ὅτι ὅλοι μὲ παρετήρουν μὲ κάποιαν ἔκπληξιν.

Ἐφλεγόμην καὶ ἔγινα πλέον ἢ παρὰ ποτε σύννους πρὸς ὅλους, καὶ νὰ εἰπῶ τὴν ἀλήθειαν θὰ ἤμην ὀλίγον γελοῖος ὑπὸ τὴν ἔποψιν ταύτην.

Ὕστερα δὲν ἤργησα νὰ ἐννοήσω τὴν καρδίαν μου. Τὸ πρῶτον φλογερὸν βλέμμα τῆς Ἀννίτσας ἤρκεσε νὰ βλαστήσῃ ἐπὶ τῆς καρδίας μου φλογερὸν τὸ ἄνθος τοῦ ἔρωτος.

Τὴν ἠγάπησα, χωρὶς νὰ τὸ ἐννοήσω, μὲ ὅλην τὴν δύναμιν, καὶ τὴν συναίσθησιν τῆς ἀγάπης, τὴν ὁποίαν ἠμπορεῖ νὰ ἔχῃ μία δεκαεξαετὴς καρδία. Καὶ ἡ μετ' αὐτῆς ζωηρὰ πλησίασίς μου, ἡ καθ' ἑκάστην οὕτως εἰπεῖν συναναστροφή μας ἐν ᾧ ἐνεδυνάμωνε καὶ ηὔξανε τὸ πάθος μου, μὲ καθίστα ἀτολμότερον.

Καὶ ποτὲ δὲν ἐτόλμησα, ποτὲ δὲν ἔλαβα τὸ θάρρος νὰ τῆς ὁμιλήσω διὰ τὴν θλῖψίν μου, καὶ νὰ ῥιφθῶ πρὸ τῶν ποδῶν της καὶ νὰ ἐκφρασθῶ, ἂν καὶ μοὶ ἐδόθη πολλάκις ἡ εὐκαιρία.

Ἔ! τί τὰ θέλεις, ἕνα παιδὶ τόσο ἐκεῖ....

Ἐκείνη δὲν ἐνόησε πάλιν τίποτε· διότι ἤμην πολὺ ἐπιφυλακτικός. Μόνον μίαν φοράν, δὲν ἐνθυμοῦμαι καλά, ὅταν ἐπηγαίναμεν εἰς ἕνα ὑψηλὸν βράχον νὰ θαυμάσωμεν τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου, ἢ τὸ βράδυ ποῦ ἐγυρίζαμεν μὲ τὴν βάρκαν εἰς τὴν θάλασσαν, φαίνεται ὅτι θὰ τῆς ἔκαμεν ἐντύπωσιν ἡ ἐπὶ τοῦ προσώπου μου διαγραφομένη θλῖψίς μου, καὶ μὲ ἠρώτησε τρυφερὰ τρυφερὰ μὲ ἐνδιαφέρον :

— Γιατὶ εἶσαι τόσον λυπημένος; Μήπως εἶσαι ἄρρωστος;

— Ὄχι! δὲν ἔχω τίποτε.... ἀπήντησα βεβιασμένως, μὲ τρέμοντα χείλη, καὶ μὲ καρδίαν αἱμάσσουσαν.

Δὲν εἶχον παρέλθει δέκα πέντε ἡμέραι ἀπὸ τὴν ἄφιξίν των εἰς τὴν κωμόπολιν, καὶ ὁ συνταγματάρχης — ἀγαθὸς φιλοφρονητικὸς γέρος πρὸς ὅλους ἐν γένει — δὲν εἶχε λόγια νὰ ἐκφράσῃ τὴν χαράν του διὰ τὴν ὑγείαν τῆς ἀνεψιᾶς του.

— Τὸ καϊμένο τὸ κορίτσι, αὐτὴ ἦτο ἡ συνήθης ἔκφρασίς του, μοναχό του πάντα ἐκεῖ εἰς τὴν Ἀθήνα, δίχως μάννα, δίχως καμμιὰ ἀγάπη, εὑρῆκε τὴ χαρά του 'ς αὐτὰ τὰ μέρη σας. Καὶ εὐχαριστεῖ τὸν πατέρα, τὴν ἀδελφήν μου, ἐμὲ

Digitized by Google

ὅλους, ὅλους καὶ δὲν ἐτελείωνεν εἰμὴ διὰ νὰ ἐπαναλάβῃ ἐκ νέου. Τὸ καϊμένο τὸ κοριτσάκι...

Καὶ ἀλήθεια ἡ Ἀννίτσα ἤλλαξε πολύ, τόσον ὀγλήγορα. Τὴν προτερινὴν χλωμάδα της ἀντικατέστησε τώρα τὸ φλογερὸν χρῶμα τῆς νεότητος καὶ τῆς εὐρωστίας. Μοὶ ἐφαίνετο ὅτι ἐν διαστήματι ὀλίγων ἡμερῶν ἀπὸ μικρὰ χλωμὴ κόρη ποῦ ἦλθεν, ἔγινεν αἴφνης μεγάλη καὶ εὔρωστος. Τὸ γέλοιο δὲν ἔλειπε τώρα ἀπὸ τὰ χείλη της, ἡ χαρὰ ἀπὸ τὰ στήθη της, καὶ ἡ ζωηρότης ἀπὸ ὅλον της τὸ σῶμα.

Ἐνόμιζες ὅτι μαζὶ μὲ τὴν καρδίαν μου μοῦ ἔκλεψε καὶ τὴν ἀνθηρότητά μου. Μέρα μὲ τὴν ἡμέρα ὅσον ὁ ἔρως μου ηὔξανε, τόσον καὶ ἡ ὠχρότης ἐζωγραφεῖτο ἐπὶ τοῦ προσώπου μου.

— Γελᾶς; ἔ, κ' ἐγὼ τώρα ποῦ πέρασαν τόσα χρόνια, καὶ σκέπτομαι ὡριμώτερον εὑρίσκω ἀλλοιῶς τὰ πράγματα· ἀλλὰ τί τὰ θέλεις ἤμην, μικρὸς τότε, πολὺ μικρός. Τὸ μόνον παράπονον ὅπου ἔχω τώρα, εἶνε διατί νὰ μὴ εἶχεν ἐννοήσῃ ἐκείνη τὸν πόνον μου. Ἀλλὰ πάλιν σοῦ λέγω, τί ἐπερίμενες ἀπὸ ἕνα κοριτσάκι ἀνήξερο ἀκόμη καὶ ἀπὸ ἕνα ἀνόητον σὰν ἐμένα..

Μιὰ μέρα δὲν ἐβάσταξα. Τὴν ὥρα ποῦ μ' ἐρωτοῦσε ἡ καϊμένη ἡ κυρὰ Γιαννοῦλα — θεὸς σχωρέστην, ἀπέθανε ὕστερα ἀπὸ κάνα μῆνα — τί ἔχω καὶ ἔγινα ἔτσι, ἐρρίφθην ὅλος εἰς τὴν ἀγκαλιά της πρὸς μεγίστην της ἔκπληξιν καὶ τῆς τὰ εἶπα ὅλα, ὅλα. Ἡ καϊμένη ἡ γρηά, ἀφοῦ ἐξερράγη πρῶτα κατὰ τὴν συνήθειάν της μεγαλοφώνως εἰς ἐπικλήσεις καὶ ἀράς:

— Χριστὲ καὶ Παναγιά μου! Χριστὲ καὶ Παναγιά μου! Δὲν τῶπα 'γὼ κάπου θὰ ξεσπάσῃ.... Κι' αὐτοῦ ἔχει τὰ δίκτυα του ὁ καταραμένος, μάτια μου . . . μὲ ἐπαρηγόρησε κατόπιν ὅσον ἠμποροῦσε, καὶ μοῦ ὡρκίσθη εἰς τὰ κόκκαλα τῆς μακαρίτισσας τῆς μάννας μου, νὰ μὴ εἰπῇ τίποτε εἰς κανένα.

Ἡ ἐξομολόγησις αὕτη μὲ ἀνεκούφισεν ὀλίγον. Ἤρχισα νὰ ἀναλαμβάνω ἐκ τῆς πρώτης μου καταστάσεως καὶ τῆς ἀπελπισίας, ὀνειροπολῶν ἀγάπην ἐκ μέρους τῆς Ἀννίτσας καὶ καταστρώνων διάφορα ἀλληλοδιαδόχως σχέδια. Ἀλλ' οἴμοι! αἱ ἀναφυεῖσαι αὗται ἐλπίδες μου, ἔμελλον μετ' οὐ πολὺ νὰ συντριβῶσι καὶ νὰ διαψευθῶσιν οἰκτρότατα.

Ἦτο μία τῶν τελευταίων ἑσπερῶν τοῦ Αὐγούστου. Ἐκαθήμεθα εἰς τὸν ἐξώστην ἐγώ, ἡ Ἀννίτσα καὶ ἡ ἀδελφή μου. Ἡ ἑσπέρα ἦτο μαγευτικωτάτη. Ἡ σελήνη ἐκυλίετο σιγαλὰ ἐκεῖ ψηλὰ εἰς τὴν ἀγκαλιὰ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ αἱ ἀκτῖνές της ἔπαιζον εἰς τὴν θάλασσαν μὲ τοὺς λεπτοὺς ἀφροὺς τῶν κυμάτων, τὰ ὁποῖα ἡπλώνοντο ἀγάλια ἀγάλια κάτω ἀπὸ τὸν ἐξώστην. Ἐκαθήμην πλησίον της, συλλογιζόμενος τὴν προσεχῆ ἀναχώρησίν μου διὰ τὸ λύκειον, καὶ ἐθλιβόμην πολύ, βλέπων ἔμπροσθέν μου τὸ εἴδωλον τῆς καρδίας μου, ἀπὸ τοῦ ὁποίου ἔμελλον νὰ ἀποχωρισθῶ ἄνευ οὐδεμιᾶς ἐλπίδος, διὰ νὰ ὑπάγω νὰ κλεισθῶ μὲ ἀλγοῦσαν καρδίαν μέσα εἰς τὸ λύκειον, εἰς τὴν μονότονον καὶ ξηρὰν ἐκείνην ζωὴν τοῦ σχολείου.

ΧΑΡΜΟΣΥΝ...

Digitized by Google

Ι ΑΓΓΕΛΜΑ

ργαν

Ἀπὸ τὰς πικράς μου ταύτας σκέψεις μὲ ἀφύπνισαν αἴφνης ζωηραὶ φωναὶ καὶ βραδέα βήματα ἀνερχομένων τὴν κλίμακα. Μετ' ὀλίγον ἐφάνη εἰς τὴν θύραν, ὁ συνταγματάρχης, ἐρειδόμενος ἐπὶ τοῦ βραχίονος τοῦ πατέρα. Ἐκράτει εἰς τὴν σκελετώδη γεροντικήν του χεῖρα κιτρινόχρουν τεμάχιον χαρτίου, ἀναζητῶν διὰ ζωηροῦ βλέμματος τὴν Ἀννίτσαν. Ἀνεσηκώθημεν ὅλοι πρὸς ὑποδοχήν του. Ὁ συνταγματάρχης μόλις τὴν εἶδεν, ἐρρίφθη ἐπ' αὐτῆς καὶ τὴν ἐφίλει, καὶ τὴν ἐφίλει, δακρύων δὲ ἐκ χαρᾶς καὶ μὴ δυνάμενος ν' ἀρθρώσῃ λέξιν, τῆς ἐπεδείκνυε μόνον τὸ κιτρινόχρουν ἐκεῖνο χαρτίον.

Ἐκείνη τὸ ἥρπασεν ἀμέσως, καὶ πλησιάσασα εἰς τὴν ἐπὶ τῆς τραπέζης λυχνίαν ἤρχισε νὰ ἀναγινώσκῃ. Μόλις ἔρριψεν ἓν βλέμμα ἐπ' αὐτοῦ ἐστράφη παραυτα, καὶ ἐρυθριῶσα ἐρρίφθη εἰς τὴν ἀγκάλην τοῦ θείου της.

Μετ' ὀλίγον ὁ πατέρας μᾶς ἐπληροφόρει τὸ περιεχόμενον τοῦ χαρτίου ἐκείνου. Ἦτο τηλεγράφημα ἐξ Ἀθηνῶν ἀγγέλλον τοὺς ἐκ μέρους τῶν συγγενῶν τῆς Ἀννίτσας συνομολογηθέντας ἀρραβῶνάς της μετά τινος ὑπολοχαγοῦ τοῦ μηχανικοῦ. Εἰς τὸ ἄκουσμα τῶν λέξεων ἐκείνων ᾐσθάνθην ὀξὺν νυγμὸν εἰς τὴν καρδίαν, οἱ ὀφθαλμοί μου ἐσκοτίσθησαν, ἐκλονήθην καὶ θὰ ἔπιπτον, ἂν δὲν ἐστηριζόμην ἐπί τινος ἕδρας...

Ἄχ! ἡ ζωή μου ὑπῆρξε μαρτύριον, μαρτύριον φοβερόν, τὸ ὁποῖον ὑπέμεινα καρτερικῶς, καὶ γενναίως διὰ τὴν ἡλικίαν μου. Πρωΐ, πρωΐ ἔφευγα ἀπὸ τὸ σπίτι, καὶ ἐγύριζα σὰν τρελλὸς ὅλην τὴν ἡμέρα, πότε 'ς τὴ θάλασσα, καὶ πότε ἔξω 'ς τὰ χωριά.

Ὁ νεαρὸς ὑπολοχαγὸς ἦλθε μετά τινας ἡμέρας, καὶ ὑπῆρξα πτωχὸς μάρτυς τῶν πρώτων ἐρωτικῶν των διαχύσεων. Ἦτο ὑψηλὸς νέος μὲ ξανθὴν κόμην μὲ ξανθοὺς μύστακας, καὶ μὲ συμπαθητικὰ χαρακτηριστικά. Ἡ Ἀννίτσα δὲν ἤργησε νὰ συμπαθήσῃ πρὸς αὐτόν, ἐκεῖνος ὅμως φαίνεται ὅτι θὰ τὴν ἠγάπα ἀπὸ προτήτερα, ἀλλ' ὄχι περισσότερον ἀπὸ ἐμέ.

Πολλάκις ὅταν τοὺς ἔβλεπα καὶ τοὺς δύο χειροπιαστὰ νὰ τρέχουν πέρα 'ς τοὺς βράχους, ἐκεῖνος νὰ μαζεύῃ κυκλαμιὲς γιὰ τὰ μαλλιά της, καὶ ἐκείνη νὰ στολίζεται ὁλόχαρη μ' αὐτάς, ὕστερα νὰ φανερώνουν τὸν ἔρωτά τους καὶ νὰ κάμνουν χίλια τόσα, μοῦ ἤρχετο ἡ ἰδέα νὰ ῥιφθῶ κατ' αὐτοῦ τοῦ κομψοῦ ὑπολοχαγοῦ, μὲ τὰ χρυσᾶ σειρήτια, καὶ μὲ τοὺς ἁβροὺς ἐκείνους τρόπους, καὶ νὰ τὸν πνίξω μὲ τὰ ἴδια μου τὰ χέρια.

Ἄχ! τί μοὔκανε αὐτὸ τὸ σπίτι τῆς θειᾶς Μαρούλας· καλλίτερα νὰ μὴν εἶχεν ἀνοίξῃ ποτὲ τὰ παράθυρά του· τὸ καταραμένον ἐκεῖνο πνεῦμα τὸ ὁποῖον ἄλλοτε παράδερνε μέσα 'ς τὰ δωμάτια κατὰ τὰς ἀγρίας νύκτας, ἦλθε καὶ ἐφώλευσε τώρα μέσα εἰς τὰ στήθη μου!

Ἔπρεπε νὰ μὲ ἔβλεπες πῶς εἶχα λυώσει.... καὶ ὅταν μὲ ἠρώτα καὶ ἐκείνη, εὔθυμος καὶ χαρούμενη πάντα, δια τὴν κατάστασίν μου ταύτην ἀπεκρινόμην, προφασιζόμενος ὅτι λυποῦμαι τάχα διὰ τὴν προσεχῆ ἀναχώρησίν μου.

Digitized by Google

Νὰ λυπηθῶ διὰ τὴν ἀναχώρησίν μου τόρα! Ἄχ δὲν ἔβλεπον τὴν ὥρα πότε νὰ φύγω, νὰ φύγω μακρυὰ ἀπὸ αὐτὸν τὸν τόπο, ποὺ μ' ἐφαρμάκευσε 'ς τὰ ὕστερα τόση πικρα.

'Αλλ' ἔπρεπε νὰ ῥοφήσω μέχρι πυθμένος τὸ πικρὸν ἐκεῖνο ποτήριον, καὶ οὕτω εἶδον μὲ τὰ ἴδια μου μάτια τὴν φαιδρὰν καὶ εὐτυχῆ ἀναχώρησιν τοῦ ἐρατεινοῦ ἐκείνου ζεύγους, σπεύδοντος εἰς 'Αθήνας, ἵνα τελέσῃ τοὺς γάμους του. 'Ενθυμοῦμαι κι' αὐτὸ καλά· ἦτο δειλινόν. Μᾶς ἀπεχαιρέτησαν καὶ οἱ τρεῖς εὔθυμοι, εὔθυμοι, καὶ εἰμπορῶ νὰ εἰπῶ ὅτι ὁ συνταγματάρχης ἦτο ὁ εὐθυμότερος, αὐτὸς ποῦ ἦλθεν εἰς τὸν τόπον μας διὰ νὰ μὲ κάμῃ δυστυχῆ.

Ὅτε ἐκείνη μοῦ ἔδοσε τὸ χέρι της διὰ τελευταίαν φοράν, καὶ ἐγύρισε καὶ μ' ἐκύτταξε μὲ τὰ γαλανὰ ἐκεῖνα μάτια, δὲν εἰξεύρω κ' ἐγὼ πῶς ἐκρατήθην, ποῦ εὗρον τὴν μεγαλοψυχίαν ἐκείνην, καὶ ἄφησα νὰ φύγῃ οὕτω ἥσυχα καὶ ἄφωνα ἡ μικρὰ ἐκείνη κόρη, ἡ σγουρόξανθη 'Αννίτσα, ἡ πρώτη φλόγα τῆς καρδιᾶς μου, χωρὶς νὰ ριφθῶ εἰς τοὺς πόδας ὅλων ἐκεῖ, καὶ νὰ ἱκετεύσω, νὰ κλαύσω....

Οἱ ἄλλοι τοὺς συνώδευσαν μέχρι τοῦ ἀτμοπλοίου. 'Εγὼ ἐπῆγα καὶ ἐκάθησα μονάχος εἰς ἐκεῖνον τὸν βράχον, ὅπου μ' ἐρώτησε κάποτε, γιατ' εἶμαι τόσον λυπημένος.

Ὁ ἥλιος κατέβαινεν εἰς τὴν δύσιν του, ἡ θάλασσα ἦτο ὀλίγον ταραγμένη, καὶ τὰ κύματα της ἐκτύπων ὠργισμένα ἐπάνω 'ς τὸν βράχον. Τὸ ἀτμόπλοιον ἔκαμπτεν ἤδη τὸ ἀκρωτήριον, ἐξαφανιζόμενον ὄπισθεν αὐτοῦ. Ἔστρεψα ἀλλοῦ τὸ βλέμμα, μὴ δυνάμενος πλέον νὰ ὑπομείνω βλέπων ἀφισταμένην σκληρῶς τὴν μόνην εὐτυχίαν τῆς ζωῆς μου.

Ὅταν ἐγύρισα πάλιν τὸ βλέμμα πρὸς τὸ ἀκρωτήριον, τὸ ἀτμόπλοιον εἶχεν ἐξαφανισθῇ, μόνον ὀλίγος καπνὸς ἔμεινεν ἐκεῖ εἰς τὸν οὐρανόν, ὡσὰν νὰ ἐγέλα διὰ τὴν δυστυχίαν μου.

Ἔγειρα τότε ἐπὶ τῆς χειρός μου τὴν κεφαλὴν καὶ ἔκλαυσα καὶ ἔκλαυσα πικρά, πικρὰ εἰς ἐκείνην τὴν ἐρημιὰ πρώτην φορὰ 'ς τὸν κόσμον.

ΜΗΤΣΟΣ ΧΑΤΖΟΠΟΥΛΟΣ

ΑΜΕΡΙΚΗ ΚΑΙ ΑΜΕΡΙΚΑΝΟΙ(1)

Ὅ,τι λάμπει δὲν εἶνε χρυσός, ἰδίως ἐν 'Αμερικῇ.— Τὸ δολλάριον μονὰς τοῦ μετρικοῦ συστήματος.— Ἡ θετικότης τοῦ 'Αμερικανοῦ. — Πῶς κρίνει τοὺς ἀνθρώπους.— Οἱ ἀδάμαντες.—Διατί οἱ 'Αμερικανοὶ ρίπτουν τὸν παρᾶν ἀπὸ τὰ παράθυρα. —Ἡ φιλαργυρία ἄγνωστος ἐν 'Αμερικῇ.— Ὁ 'Αμερικανὸς δὲν λατρεύει ὅσον ὑποτίθεται τὸ χρῆμα.

Ὁ 'Αμερικανὸς θαυμάζει ὅ,τι λάμπει, ἔστω καὶ ἂν δὲν εἶνε χρυσός.

Ἡ ἐπιτυχία ἐγγυᾶται περὶ τῆς ἀξίας. Τὴν ἀγυρτείαν δὲ θριαμβεύουσαν θεωρεῖ ἀνωτέραν τῆς φυτοζωούσης ἱκανότητος.

Τὸ δολλάριον δὲν εἶνε μόνον μονὰς τοῦ νομισματικοῦ, ἀλλὰ καὶ τοῦ μετρικοῦ συστήματος.

Πρὶν ἀποφανθῇ περὶ τῆς ἀξίας σου ὁ Ἄγγλος ἐρωτᾷ: «Τί εἶνε ὁ πατέρας σου»; ὁ Γάλλος «Τί εἶσαι;» ὁ 'Αμερικανὸς «Πόσα ἔχεις;»

Ὁ 'Αμερικανὸς κρίνει τοὺς ἀνθρώπους μὲ θελκτικὴν ἀμεροληψίαν καὶ ἀφέλειαν. Θαυμάζει τὴν φιλολογικὴν ἀξίαν, διότι ἀποφέρει χρήματα. Φιλολογικὴ ἢ καλλιτεχνικὴ ἐπιτυχία δὲν εἶνε ἐπιτυχία δι' αὐτὸν παρὰ ἐὰν συνδυάζεται μὲ ἀνάλογον χρηματικὸν κέρδος. Ὁ ἄνθρωπος εἶνε κυρίως ἐμπορικὴ ἀξία διὰ τὸν 'Αμερικανόν· ἀξίζει *τόσον* καὶ τὸν ταξινομεῖ. Αὐτὴ ἢ ἐκείνη ἡ ἐπισημότης τοῦ ἐμπνέει τὸν σεβασμὸν καὶ τὸν θαυμασμόν, ὄχι διότι παρήγαγε δαιμόνιόν τι ἔργον, ἀλλὰ διότι τὸ δαιμόνιον ἔργον τὸν ἐπλούτισεν. Εἰς τὴν 'Αμερικὴν δὲν λέγουν ὅτι ἡ Πάττη ἔχει φωνὴν ἀμίμητον, λέγουν ὅτι ὅταν τραγῳδῇ γεμίζει τὸ θέατρον.

Ὡμίλουν κάποτε μετά τινος 'Αμερικανοῦ περὶ τοῦ διασήμου συνταγματάρχου Ροβέρτου Ἴγκερσολλ.

— Νομίζω ὅτι εἶνε ὁ μεγαλείτερος ῥήτωρ σας; τοῦ εἶπα.

— Μάλιστα, κύριε, μοῦ ἀπήντησε. Ὁποιαν ἡμέραν καὶ ἂν θελήσῃ ὁ Ἴγκερσολλ νὰ ὁμιλήσῃ δημοσίως θὰ εἰσπράξῃ 5000 δολλάρια.

Τῇ ἀληθείᾳ εἶνε περίεργος αὐτὸς ὁ τρόπος τῆς ἐκτιμήσεως ἑνὸς μεγάλου ῥήτορος, ἑνὸς μεγάλου συγγραφέως ἢ φιλοσόφου.

Ἡ δεῖνα ἠθοποιὸς θὰ «κάμῃ φουρόρε» εἰς τὴν Νέαν Ὑόρκην ἢ τὸν Ἅγιον Φραγκῖσκον, ὄχι διότι εἶνε πεπροικισμένη δι' ἀναμφισβητήτου ἀξίας, ἀλλὰ διότι διέρχεται τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας ταξειδεύουσα ἐντὸς ἰδιαιτέρου πολυτελοῦς βαγονίου, τὸ ὁποῖον διὰ λογαριασμόν της κατεσκεύασε τὸ ἐργοστάσιον Πούλλιαν καὶ Σα.

Εἶδα ἀμερικανικὰς ἐφημερίδας ν' ἀναγγέλλουν τὴν ἐπὶ σκηνῆς ἐμφάνισιν τῆς δεσποινίδος Μίννι Πάλμερ — καλλιτέχνιδος μὲ πολλὴν ἀξίαν— ὡς ἑξῆς:

«Κατὰ τὴν τριτην πρᾶξιν ἡ δεσποινὶς Μίννι Πάλμερ θὰ φέρῃ ὅλους της τοὺς ἀδάμαντας.»

Τὸ ἀπόγευμα τὸ γραφεῖον τῆς πωλήσεως τῶν εἰσιτηρίων ἐπολιορκεῖτο καὶ τὸ βράδυ δὲν

1) Ἴδε Ἑστίας ἀριθμὸν 30.

Digitized by Google

ὑπῆρχε θέσις δι' ὅλον τὸ συρρεῦσαν πλῆθος. Ἀστεία λεπτομέρεια: Τὸ ἓν τέταρτον τῶν θεατῶν προσῆλθε μόλις εἰς τὰς δέκα, διὰ νὰ ἴδῃ τοὺς ἀδάμαντας τῆς τρίτης πράξεως.

Ἡ ἀνάγκη αὐτὴ τοῦ πλούτου ἀποτελεῖ τὴν ἀντίστροφον ὄψιν τοῦ μεταλλίου ἐν Ἀμερικῇ, ὅπου περισσότερον ἢ παντοῦ ἀλλοῦ «ἀξία χωρὶς χρήματα εἶνε ἄχρηστον ἔπιπλον.»

Ἡ Ἀμερικὴ ὑφίσταται τὰς συνεπείας τοῦ τρόπου αὐτοῦ τοῦ σκέπτεσθαι. Αἱ μεγαλοφυΐαι τῆς χώρας, ἀντὶ ν' ἀφιερώνουν τὸν καιρόν των εἰς παραγωγὴν ἔργων, τεινόντων εἰς ἐξύψωσιν τῶν ἰδεῶν καὶ τῶν ἰδεωδῶν τοῦ λαοῦ, εἶνε ἠναγκασμέναι νὰ ἐργάζωνται πρὸς χρηματισμόν.

— Ἆ! φίλε μου, μοῦ ἔλεγε κάποτε εἷς τῶν χαριεστέρων ποιητῶν τῆς Ἀμερικῆς, ψαύων τὸ μέτωπόν του· μοῦ φαίνεται ὅτι κάτι ἔχω ἐδῶ μέσα, ὅτι φλέγομαι ἀπὸ τὸ ἱερὸν πῦρ καὶ ὅτι ἠμποροῦσα νὰ κάμω κάποιον καλὸν εἰς τὴν ἀνθρωπότητα, γράφων. Ἀλλὰ πῶς νὰ ἐργασθῶ, ὅταν τὸ Χρηματιστήριον συγκινῆται ἀπὸ φήμας καταστροφῶν... Συγγνώμην, δὲν ἔχω καιρόν· πρέπει νὰ τρέξω εἰς τὸ Χρηματιστήριον!

Οἱ Ἀμερικανοὶ συγγραφεῖς δὲν ἠμποροῦν συνήθως νὰ γράφουν κατὰ τὰς ὥρας τῆς σχολῆς των. Πρὸ παντὸς τὸ χρῆμα! Ὁ Μάρκος Τουαὶν εἶνε ἐκδότης, ὁ Ὄλιβερ Οὐένδελ Χόλμες εἶνε ἰατρός, ὁ Ἔδμονδ Κλάρανς Στέδμαν εἶνε μεσίτης, ὁ Ροβέρτος Ἴγκερσολλ εἶνε δικηγόρος, ὁ Τζαὶμς Ρῶσσελ Λαβελλ εἶνε διπλωμάτης. Οἱ λοιποὶ εἶνε δημοσιογράφοι. Ὀλίγοι ἀποζοῦν ἐκ τοῦ καλάμου των, διότι ἡ δημοσιογραφία ἐν Ἀμερικῇ δὲν ἠμπορεῖ νὰ θεωρηθῇ ὡς φιλολογία.

Ὁ ἄνθρωπος διαιωνίσθη ἵνα ἐξαγοράσῃ τὸ προπατορικὸν ἁμάρτημα διὰ πολυμόχθου ἐργασίας. Ὁ Ἀμερικανὸς εἶνε ἡ ζῶσα ἀπόδειξις τούτου.

Ἐργάζεται, ἐργάζεται, καὶ ὁ περιρρέων τὸ μέτωπόν του ἱδρὼς πίπτει ἐπὶ τῶν ὤτων τῆς γυναικός του καὶ ἀποκρυσταλλοῦται ὑπὸ μορφὴν ἀδαμάντων.

Διὰ τὴν Ἀμερικανίδα ὁ ἀδάμας δὲν εἶνε ἀντικείμενον πολυτελείας, εἶνε ἀντικείμενον τῆς πρώτης ἀνάγκης. Ἠμπορεῖ εὐκολώτερον Ἀγγλὶς γεροντοκόρη νὰ μὴ πιῇ *τσάϊ*, ἀλλ' ὄχι Ἀμερικανὶς νὰ μὴ φορέσῃ ἀδάμαντας.

Ὢ! οἱ ἀδάμαντες ἐν Ἀμερικῇ! Τί ἐφιάλτης! Οὔτε μία γυνὴ ἐπὶ ἑκατόν, ἡ ὁποία νὰ μὴ φορῇ ἀδάμαντας. Λείψανον τῆς βαρβαρότητος.

Ἀδάμαντας μὲ ἐνδυμασίαν χοροῦ, τὴν νύκτα, ὑπὸ τὸ φῶς, καλά· ἀλλ' ἀδάμαντας εἰς τὸν περίπατον, εἰς τὰς καθημερινὰς ἐπισκέψεις, ἀδάμαντας μὲ τὸν κοιτωνίτην, ἀδάμαντας εἰς τὰ αὐτιά, εἰς τὸν λαιμόν, εἰς τὰ δέματα τοῦ πίλου, εἰς τοὺς βραχίονας, εἰς τὰ δάκτυλα, ἀδάμαντας παντοῦ καὶ πάντοτε! Τί λέγω! εἶδα ἀδάμαντας καὶ εἰς τὰς πόρπας τῶν ὑποδημάτων, ἐν πλήρει μεσημβρίᾳ, ἐντὸς ἐμπορικοῦ.

Ἐὰν ἡ ὑπεροχὴ συνίσταται εἰς τὸ νὰ μὴ κάμνῃ τις ὅ,τι κάμνει τὸ χυδὴν πλῆθος, ἡ ὑπεροχὴ ἐν Ἀμερικῇ ἔπρεπε νὰ συνίσταται εἰς τὸ νὰ μὴ φέρῃ κανεὶς ἀδάμαντας.

Φυσικά, ὅ,τι λάμπει ἐν Ἀμερικῇ, ὅπως πανταχοῦ, δὲν εἶνε ἀδάμας. Ὅταν βλέπετε ἀδάμαντας εἰς τὰ ὦτα γυναικῶν τῆς ἐργατικῆς τάξεως εἶνε ἢ ψευδεῖς ἀδάμαντες, ἀγορασθέντες μὲ χρήματα καλῶς κερδηθέντα, ἢ ἀληθινοὶ ἀγορασθέντες μὲ χρήματα κακῶς κερδηθέντα.

Εἶδα εὐμόρφους γυναῖκας νὰ παραμορφώνωνται ἐντελῶς, φορτωνόμεναι μὲ ἀδαμάντινα ἐνώτια ἀτελευτήτων διαστάσεων. Οἱ ἀδάμαντες οὗτοι ἔχουν μεγάλην ἐμπορικὴν ἀξίαν, ἀλλὰ καλλιτεχνικὴν ἀξίαν καμμίαν. Κοινὸν ἐλάττωμα τῶν Ἀμερικανῶν εἶνε νὰ ἐκτιμῶσι τὴν ἀξίαν τῶν πραγμάτων ἀναλόγως τοῦ ποσοῦ αὐτῶν.

Εἶδον Ἀμερικανίδας, εἰς χορούς, νὰ φέρουν ἀδάμαντας δύο ἑκατομμυρίων εἰς τὴν κόμην, ἐπὶ τῶν ὤμων, εἰς τοὺς βραχίονας, εἰς τὰ χέρια, εἰς τὰ αὐτιὰ καὶ ἐπὶ τοῦ στήθους.

Ἡ φιλογυνία, ἔμφυτος εἰς τοὺς Ἀμερικανούς, δὲν δύναται νὰ ἐξηγήσῃ μόνην τὴν χλιδήν, τὴν ὁποίαν οἱ ἄνδρες παρέχουν εἰς τὰς γυναῖκας ἐν Ἀμερικῇ Ἡ Ἀμερικὴ δὲν εἶνε ὁ μόνος τόπος, ὅπου ὁ ἀνὴρ εἶνε ἀφωσιωμένος εἰς τὴν γυναῖκα καὶ ἕτοιμος νὰ ἐκπληρώσῃ ὅλας της τὰς ἰδιοτροπίας.

Ἡ πολυτέλεια τῶν Ἀμερικανῶν ἐξηγεῖται ἄλλως.

Τὰ χρήματα κερδίζονται εὔκολα ἐν ταῖς Ἡνωμέναις Πολιτείαις, ἐξοδεύονται δὲ κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον. Αἱ ἐπιχειρήσεις ἐδῶ συγγενεύουν μᾶλλον πρὸς τὰ τυχηρὰ παιγνίδια παρὰ πρὸς τὸ καθαυτὸ λεγόμενον ἐμπόριον.

Πρὸς τούτοις ἐὰν ὁ Ἀμερικανὸς κατέχεται ὑπὸ τῆς δίψης τοῦ χρυσοῦ, δὲν τὸ κάμνει χάριν τῶν ἀπολαύσεων, τὰς ὁποίας τὸ χρῆμα παρέχει. Ἐν ἄλλαις λέξεσιν, ἡ φιλαργυρία εἶνε κακία σχεδὸν ἄγνωστος ἐν Ἀμερικῇ. Ὁ Ἀμερικανὸς δὲν συνάζει τὸν χρυσὸν διὰ νὰ τὸν σωρεύῃ ἁπλῶς, διὰ τὸν βλέπῃ καὶ νὰ τὸν μετρᾷ. Τὸν συνάζει διὰ νὰ βελτιώσῃ τὴν θέσιν του καὶ συντελέσῃ εἰς τὴν εὐδαιμονίαν τῶν οἰκείων του. Ἐξοδεύει μετὰ τῆς αὐτῆς φαιδρότητος μετὰ τῆς ὁποίας ἐσοδεύει, κυρίως ὅταν πρόκειται νὰ εὐχαριστήσῃ τὴν γυναῖκά του ἢ τὰ κορίτσια του. πρὸς τὰς ὁποίας ἐπιδαψιλεύει διαρκεῖς περιποιήσεις. Πρῶτος αὐτὸς ἀναγνωρίζει ὅτι τρέφουν πρὸς τοὺς ἀδάμαντας ἔρωτα τόσον μωρόν, ὅσον καὶ δαπανηρόν, ἀλλὰ ἔχει καλὴν καρδίαν καὶ λέγει: «Ἀφοῦ τοὺς ἀρέσουν, διατί νὰ μὴν ἔχουν;»

Digitized by Google

'Αδίκως πιστεύεται ἐν Εὐρώπῃ ὅτι μόνη φροντὶς τοῦ 'Αμερικανοῦ εἶνε τὸ χρῆμα, καὶ ὅτι ζῇ γονυπετὴς πρὸ τοῦ «παντοδυνάμου δολλαρίου.» Πλάνη! Φρονῶ ὅτι κατὰ βάθος πολὺ ὀλίγον ὑπολήπτεται τὸ χρῆμα. Εἷς ἑκατομμυριοῦχος δὲν ἐμπνέει σεβασμὸν διὰ τὰ ἑκατομμύριά του, ἀλλὰ διὰ τὴν δραστηριότητα καὶ τὴν ἱκανότητα, τὴν ὁποίαν προϋποθέτει ἡ ἀπόκτησις αὐτῶν. Εἷς 'Αμερικανός, ὅστις δὲν ἔχει νὰ ἐπιδείξῃ τι ἄλλο ἐκτὸς τῶν ἑκατομμυρίων του, θὰ ἴδῃ εὐκόλως ἀνοιγομένας αὐτῷ τὰς θύρας τῶν ἀγγλικῶν οἰκιῶν, ἀλλ' αὐτὰ καὶ μόνα δὲν δύνανται νὰ τὸν εἰσαγάγουν εἰς τὴν ἀνωτέραν κοινωνίαν τῆς Βοστώνης ἢ τῆς Νέας 'Υόρκης. 'Εκεῖ θὰ τὸν παρακαλέσουν νὰ ὑποδείξῃ κανὲν ἄλλο συστατικόν. 'Αμερικανὶς πλουσία, ἀλλ' ἄσχημος καὶ ἀνόητος, θὰ εὕρῃ πάντοτε ἕνα Ἄγγλον δοῦκα, Γάλλον μαρκήσιον ἢ 'Ιταλὸν κόντε νὰ τὴν νυμφευθῇ, ἀλλὰ δυσκόλως θὰ εὕρῃ 'Αμερικανὸν gentleman, θεωροῦντα τὴν περιουσίαν της ἢ τὴν προῖκά της ὡς ἐπαρκῆ ἀποζημίωσιν. Εἰς δημόσιον γεῦμα ὁ ἑκατομμυριοῦχος δὲν ἔχει ὅπως ἐν 'Αγγλίᾳ τὴν τιμητικὴν θέσιν εἰς τὸ τραπέζι. Αἱ τιμητικαὶ θέσεις εἶνε προωρισμέναι διὰ τοὺς διακρινομένους ἄνδρας. Καὶ ἐν τῇ πολιτείᾳ δέ, τὸ χρῆμα δὲν φέρει εἰς τὰ ἀξιώματα.

Ὄχι, οἱ 'Αμερικανοὶ δὲν λατρεύουν τὸν χρυσοῦν μόσχον, ὅπως λέγουν ἐν Εὐρώπῃ, λατρεύουν μόνον τὴν σπατάλην.

'Ως πρὸς τὰς 'Αμερικανίδας διαφέρει τὸ πρᾶγμα. 'Αλλὰ περὶ αὐτῶν εἰς ἄλλο κεφάλαιον.

*
* *

Αἱ ἀμερικανικαὶ πόλεις.—Τὸ Χικάγον.—Πῶς ἀνεγεννήθη ἐκ τῆς τέφρας του. — Μία ὁδὸς ἀπὸ τὰς 'Αθήνας εἰς τὸν Πειραιᾶ.— 'Αρχιτεκτονικὴ σαλάτα.—Διλλιούνια! διλλιούνια!—Ἕν, δύο τρία . . . 'Ο χοῖρος γίνεται χοιρομῆρι!— 'Η γυναικεία φλυαρία καὶ αἱ ῥαπτομηχαναί,

Αἱ μεγάλαι πόλεις δὲν ἀποτελοῦν τὴν ἀληθῆ 'Αμερικήν. Διὰ νὰ λάβῃ κανεὶς ἰδέαν τοῦ τόπου πρέπει νὰ ὑπάγῃ νὰ ἐπισκεφθῇ τὰς ἑκατοστύας, τὰς χιλιάδας τῶν μικρῶν ἀνθηρῶν πόλεων, αἵτινες γεννῶνται ἀπὸ τῆς μιᾶς εἰς τὴν ἄλλην ἡμέραν ἐπὶ τῆς ἀπεράντου ταύτης ἠπείρου.

'Επὶ τῆς ὄχθης τῆς λίμνης Μίσιγγαν εὑρίσκετο ἄλλοτε ἄσημος πόλις, ξυλίνη καὶ ἔχουσα χιλιάδας τινὰς κατοίκων. 'Η πόλις αὕτη ἐκαλεῖτο Χικάγον.

Τὴν νύκτα τῆς 8—9 'Οκτωβρίου 1871 μία ἀγελάς, τὴν ὁποίαν κάποια γυνὴ ἤμελγεν ἐντὸς σταύλου, ἀνέτρεψε δι' ἑνὸς λακτίσματος τὴν λυχνίαν τοῦ πετρελαίου καὶ τὸ παράπηγμα ἐπῆρε φωτιά. 'Η πυρκαϊὰ ἐπεξετάθη καὶ τὴν ἐπομένην ὁλόκληρος ἡ πόλις εἶχε γείνει παρανάλωμα τοῦ πυρός. 'Εν Χικάγῳ δεικνύουν ἀκόμη τὴν μόνην οἰκίαν, ἥτις ἐσώθη ἐκ τῆς καταστροφῆς.

Σήμερον ἡ πόλις αὕτη, παρομοία πρὸς τὸν φοίνικα, τοῦ ὁποίου εἶνε τὸ ζῶν καὶ γιγαντιαῖον ἔμβλημα, ἀνέζησεν ἐκ τῆς τέφρας της, ἐλιθοκτίσθη καὶ ἀριθμεῖ 800,000 κατοίκων.

Αὐτὴ εἶνε ἡ 'Αμερική!

Μετὰ εἰκοσαετίαν, ἡ 'Ομάχα, τὸ Κανσάς, ἡ Δέμβερ, ἡ Μιννεάπολις θὰ εἶνε τόσα Χικάγα. Τὸ Κιγκιννάτι, ὁ Ἅγιος Λουδοβῖκος, ἡ Λουισβίλλη θὰ εἶνε μετὰ τέσσαρα ἢ πέντε ἔτη.

Κατ' ἐμὲ τὸ Χικάγον εἶνε ὁ ἀληθὴς τύπος τῆς ἀμερικανικῆς πόλεως.

Αἱ ὁδοὶ εἶνε δὶς εὐρύτεραι ἢ τὰ μεγάλα βουλεβάρτα τῶν Παρισίων, οἱ ἐμπορικοὶ οἶκοι δ' ἔχουν ὀκτώ, δέκα, δώδεκα πατώματα. 'Η λεωφόρος Μίσιγγαν ἔχει μῆκος δέκα χιλιομέτρων. 'Υπάρχουν ἐπ' αὐτῆς οἰκίαι, φέρουσαι τὸν ἀριθμὸν τρεῖς χιλιάδες καὶ τόσον.

'Η πόλις ἔχει παραδείσους, περιπάτους, ἀγάλματα, δημόσια κτίρια ἐπιβάλλοντα διὰ τὸ σεμνὸν καὶ στερεὸν αὐτῶν, θαυμάσια θέατρα, λαμπρὰς ἐκκλησίας, πολυτελεῖς λέσχας, ξενοδοχεῖα, ὅπου τὰ τέσσαρα μεγαλείτερα ξενοδοχεῖα τῶν Παρισίων ἠμποροῦν νὰ χορεύσουν τετράχορον, κλπ. κλπ.

'Η λεωφόρος Μίσιγγαν καὶ ἡ λεωφόρος τοῦ Λειμῶνος εἶνε ἐξόχως καλλιπρεπεῖς. Τὴν ἑσπέραν, ἡ θέα αὐτῶν εἶνε μαγευτική. Αἱ οἰκίαι εἶνε ᾠκοδομημέναι κατὰ παντὸς εἴδους ῥυθμούς. 'Απαντᾶτε τὸν φλωρεντινόν, τὸν ἀγγλικόν, τὸν μαυριτανικὸν ῥυθμόν. Τινὲς ὁμοιάζουν πρὸς ἑλληνικοὺς ναούς, ἄλλαι πρὸς γοτθικὰ ἐκκλησίδια· ἄλλαι πρὸς πύργους ἐν μικρογραφίᾳ, ἄλλαι δὲ πρὸς τζαμία· ἄλλαι εἶνε κτισμέναι κατὰ τὸ πρότυπον τῶν ἐπαύλεων τοῦ 'Αγκιένῃ τοῦ Μομμορανσῦ, τῶν ἑλβετικῶν περιπτέρων ἢ τῶν ἐπὶ τοῦ Βοσπόρου οἰκημάτων τῶν πασσάδων. 'Ο 'Αμερικανὸς εἶνε ἐκκεντρικός, εἶνε ὅ,τι ἄλλο θέλετε! 'Αλλὰ μονότονος δὲν εἶνε!

Εἰσέλθετε εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῶν οἰκιῶν αὐτῶν καὶ θὰ ἴδετε ὄχι μόνον ὡραῖα καὶ πλούσια ἔπιπλα, ἀλλὰ καὶ καλαισθησίαν. 'Ο πλοῦτος γεννᾷ τὴν ἀγάπην τῶν τεχνῶν καὶ τῶν γραμμάτων— ἴσως ἀργότερα θὰ γεννᾷ καὶ τὴν ἀγάπην τῆς λιτότητος — δὲν ἐξεπλάγην δὲ εὑρὼν ἐν Χικάγῳ κοινωνίαν ἁβράν, φιλόφρονα καὶ εὐπαίδευτον. 'Εδῶ θὰ εὕρετε περισσοτέραν θερμότητα καὶ ὀλιγωτέραν ἐπιφύλαξιν ἀπὸ τὴν ἀνατολικὴν 'Αμερικήν. 'Εννοεῖτε ὅτι ἐπεράσατε τὰ σύνορα τῆς Πουριτανερίας. Πᾶσα ψυχρότης ἐκλείπει καὶ οἱ ἄνθρωποι ἀφίνουν ἐλευθέραν διέξοδον εἰς τὰ αἰσθήματά των.

Τὴν ἑβδόμην τῆς πρωΐας ὅλος ὁ κόσμος εἶνε εἰς τὴν δουλειάν του, ἀπὸ τοῦ ἑκατομμυριοῦ-

Digitized by Google

χου μέχρι τοῦ ἐργάτου. Εἰς τὸ Χικάγον μόνον οἱ ἄεργοι δὲν εἶνε σεβαστοί.

Ὁ ἀριθμός, εἰς τὸν ὁποῖον συνοψίζεται ἡ ἐμπορικὴ κίνησις τοῦ Χικάγου, εἶνε μυθώδης. Κατὰ τῷ 1887 ἀνῆλθεν εἰς 5,675,000,000. Αἱ ἑταιρικαὶ καταθέσεις ἀνῆλθον εἰς 15 χιλιεκατομμύρια, 240 ἑκατομμύρια φράγκων. Ἐσφάγησαν καθ' ὅλον τὸ ἔτος 2,382,000 σφάγια καὶ εἰσήχθησαν 180 ἑκατομμύρια ἑκατολλίτρων σίτου. Τὸ Χικάγον εἶνε ἴσως ἡ μᾶλλον ἀνθηρὰ πόλις τῆς ὑφηλίου.

Εἴκοσι σιδηροδρομικαὶ γραμμαὶ — ἐξαιρέσει τῶν γραμμῶν τῶν περιχώρων — ἔχουν σταθμοὺς ἐν Χικάγῳ. Εἰσερχόμενος κανεὶς εἰς τραῖνον ἐν αὐτῇ, εἰμπορεῖ νὰ διατρέξῃ 40,000 χιλιόμετρα περίπου καθ' ὅλην τὴν Ἀμερικήν.

Δὲν εἰμπορεῖ νομίζω νὰ σχηματίσῃ τις ἐν Εὐρώπῃ ἰδέαν περὶ τῆς πυρετώδους δραστηριότητος, ἥτις ἐπικρατεῖ ἐν Χικάγῳ.

— Γρήγορα θὰ ἐφεύρετε, ἔλεγα μίαν ἡμέραν εἰς ἕνα κάτοικον τοῦ Χικάγου, μηχανήν, εἰς τὴν ὁποίαν ἀπὸ τὸ ἓν ἄκρον θὰ βάζῃ κανεὶς ἓν ζωντανὸν κουνέλι καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο θὰ βγαίνῃ ψηλὸ καπέλο.

— Τὴν ἐφεύραμεν . . . σχεδόν, μοῦ ἀπήντησεν.

Καὶ τὴν ἐπομένην μ' ἐπῆγε νὰ ἴδω τὸ περίφημον ἐργοστάσιον χοιρίνου κρέατος τῶν κ. κ. Ἄρμορ καὶ Σας.

Φαντασθῆτε σειρὰν μεγάλων αἰθουσῶν. Εἰς τὴν πρώτην σφάζονται 5000 χοῖροι καθ' ἑκάστην· εἰς τὴν ἄλλην τοὺς μαδοῦν, ἅμα ὡς ἐξαχθοῦν ἀπὸ λέβητας ζέοντος ὕδατος· εἰς τὴν τρίτην τοὺς ἀποκεφαλίζουν· εἰς ἄλλην συνάζουν τὸ αἷμά των· εἰς ἄλλην μαζεύουν τὰ ἔντερα καὶ οὕτω καθεξῆς. Εἰς τὸ ἄκρον τοῦ καταστήματος παρασκευάζουν τοὺς χοίρους ὑπὸ μορφὴν χοιρομηρίου, σαλαμίου, γελατίνης. Αἱ μεταμορφώσεις δ' αὗται γίνονται μὲ ταχυδακτυλουργικὴν ταχύτητα.

Καὶ τί δὲν θὰ ἐφεύρουν εἰς τὸ Χικάγον; Κατὰ τὴν διαμονήν μου ἐσκέπτοντο νὰ χρησιμοποιήσουν ὡς κινητήριον δύναμιν διὰ τὰς ῥαπτομηχανὰς τὴν ὁμιλίαν . . . τῶν γυναικῶν. Καὶ πράγματι ἂν τεθῇ εἰς συγκοινωνίαν ἡ σιαγὼν μετὰ τοῦ τροχοῦ τῆς μηχανῆς, τί πρακτικώτερον!

(Κατὰ τὸν Max O' Rell). Δ. Γ. Κ.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑΙ ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ

ΝΕΩΤΑΤΑΙ ΕΡΕΥΝΑΙ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΓΑΛΑΚΤΟΣ

Τὰ μαστοφόρα παρέχουσιν εἰς συντήρησιν τοῦ ἀνθρώπου πλὴν τῆς σαρκός των καὶ ὑγρὸν πολύτιμον, τὸ γάλα.

Ἐρρέθη πλειστάκις, ὅτι τὸ γάλα εἶνε ὁ τύπος τελείας τροφῆς καὶ ὅτι ἀπόδειξις τούτου εἶνε τὰ νεογνὰ τῶν μαστοφόρων ἅτινα τρέφονται καὶ ἀναπτύσσονται διὰ τοῦ γάλακτος καὶ μόνου. Δευτέρα τούτου ἀπόδειξις εἶνε, ὅτι τὸ γάλα ἐνέχει ἀκριβῶς καὶ ἐν τῇ πρεπούσῃ ἀναλογίᾳ τὸ ὕδωρ, τὰς λευκωματοειδεῖς οὐσίας, τοὺς ὑδατάνθρακας, τὸ λίπος καὶ τὰ ἅλατα, ὧν ἔχει ἀνάγκην ὁ ὀργανισμὸς εἰς ἀνάπτυξιν καὶ συντήρησιν.

Τῷ ὄντι, πᾶσαι ἐκεῖναι αἱ οὐσίαι, ἁπλαῖ ἢ σύνθετοι, αἱ χρήσιμοι εἰς παρασκευὴν τῶν ὀστῶν, εἰς πλάσιν τῶν μυῶν, τοῦ αἵματος καὶ τῶν ἄλλων χυμῶν, εὑρίσκονται ἐν τῷ γάλακτι ἐν τόσῳ τελείᾳ ἀναλογίᾳ ὅσῳ ἐν οὐδεμιᾷ ἄλλῃ τροφῇ, ὅπερ δικαιοῖ πληρέστατα τὴν ἀποδοθεῖσαν αὐτῷ προσωνυμίαν ὅτι εἶνε τύπος τελείας τροφῆς. Τὸ γάλα εἶνε βεβαίως ἐπιτήδειον εἰς τὴν ἐπὶ μακρὸν χρόνον διατήρησιν τῆς ζωῆς ἀτόμου ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν διὰ γάλακτος δίαιταν ὑποβληθέντος, ἐν τούτοις δὲν ἐγένετο ὅπως χρησιμεύσῃ εἰς ἀποκλειστικὴν δίαιταν τοῦ ἀνθρώπου, οὗτινος ὁ στόμαχος καὶ ἄλλα συνείθισε νὰ πέπτῃ σιτία. Ἡ ἐλαχίστη δρᾶσις, εἴτε ἐγκεφαλική, εἴτε πρὸ πάντων φυσική, εἶνε ἀπολύτως ἀσύμβατος μὲ τὴν διὰ γάλακτος ἀποκλειστικὴν δίαιταν. Τὸ γάλα εἶνε ἐξαίρετος τροφὴ πρὸ πάντων διὰ τοὺς ἀσθενικούς, διότι τὰ ὄργανα αὐτῶν ἕνεκα τῆς νόσου καὶ τῆς διαίτης ὁμοιάζουσι τοῖς τῶν νεογνῶν, ὧν τὸ γάλα πρέπει νὰ εἶνε ἡ μόνη τροφή. Εἶνε ἐξαίρετον ἑνὶ λόγῳ διὰ τοὺς γέροντας, τοὺς ἀναρρωνύοντας καὶ πάντας ἐκείνους τέλος, οἵτινες δὲν δύνανται νὰ λάβωσιν ἄλλην τροφήν, ὧν τὰ πεπτικὰ ὄργανα εἶνε ἐξησθενημένα ἢ κεκοπιακότα καὶ ἔχουσι τὴν χώνευσιν ἐπίπονον.

Μεθ' ὅλας τὰς ἐπιτευχθείσας μεγάλας προόδους ἐν τῇ ἐπιστήμῃ κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη, αἱ μέθοδοι τῆς βιολογικῆς ἐρεύνης δὲν παρέσχον ἡμῖν μέχρι τοῦδε ἐπαρκῆ ἐξήγησιν, διατὶ τὸ γάλα εἴδους τινὸς ζῴου εἶνε ὁ τελειότερος τύπος τροφῆς διὰ τὰ νεογνὰ τοῦ εἴδους του.

Οἱ χημικοὶ ἐπέστησαν μέχρι σήμερον τὴν προσοχήν των εἰς τὴν ἔρευναν κυρίως τοῦ βοείου γάλακτος, ὅπερ θεωρήσαντες ὡς πρότυπον ἰσχυρίσθησαν ὅτι τὸ γάλα ἄλλου εἴδους ζῴων δὲν διαφέρει ἐκείνου εἰμὴ κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον. Ἐζήτουν ἀναμφιβόλως χαρακτῆρας διαφορικούς. Ὅλα τὰ εἴδη τοῦ γάλακτος, ἔλεγον, διακρίνονται μεταξύ των διὰ τῆς ὀσμῆς καὶ τῆς γεύσεως, τῶν παρουσιαζομένων διαφορῶν ὡς πρὸς τὴν σύστασιν καὶ τὸ χρῶμα οὐσῶν ἧττον χαρακτηριστικῶν. Ἐβεβαίουν κατ' ἀκολουθίαν ὅτι τὰ στοιχεῖα τοῦ γάλακτος εἶνε ἀμετάβολα ἐν τῇ φύσει των, ἀλλ' ἡ σχετικὴ αὐτῶν ἀναλογία ποικίλλει δι' ἕκαστον εἶδος ζῴου καὶ μάλιστα δι' ἕκαστον ἄτομον καὶ ὅτι ἡ ποικιλία αὕτη ἐξήρτηται ἐκ πληθύος περιστάσεων δυναμένων νὰ ἐπιδράσωσιν ἐπὶ τὴν φυσικὴν καὶ ἠθικὴν τοῦ ζῴου κατάστασιν. Ἐν ἄλλαις λέξεσιν, ὅτι εὐνοϊκή τις περίστασις δρῶσα ἠδύνατο νὰ καταστήσῃ τὸ βόειον γάλα προσόμοιον τῷ τῆς ὄνου

Digitized by Google

ἢ τῷ τῆς γυναικός. Ὅτι δηλ. τοῦ βοείου γάλακτος ἐνέχοντος τυρίνην, τὸ γυναικεῖον γάλα εἶνε φυσικῶς ὅμοιον ἐκείνῳ, ἐνέχον ἐπίσης τυρίνην, καὶ δὲν διαφέρει τοῦ πρώτου εἰμὴ κατὰ τὴν σχετικὴν ἀναλογίαν τῶν συνιστώντων αὐτὸ στοιχείων. Κατὰ τὴν κρατοῦσαν ἔτι καὶ νῦν γνώμην τὸ γάλα εἶνε διάλυσις αλατων, γαλακτικοῦ σακχάρου καὶ τυρίνης, ἐν ᾗ αἰωροῦνται τὰ σφαιρίδια τοῦ βουτύρου. Εἶνε ἀληθὲς γαλάκτωμα. Συλλήβδην, εἶνε μίγμα φυσικοχημικόν. Τοῦ Duclaux μάλιστα παραδεχθέντος ἢ εὑρόντος ὅτι τὸ γάλα μίαν καὶ μόνην περιέχει λευκωματοειδῆ οὐσίαν, τὴν τυρίνην, ὁ Α. Béchamp συνέταξε ἐπὶ τῇ βάσει τῶν δεδομένων τῶν συγγραφέων πίνακα δηλωτικὸν τῆς μέσης συνθέσεως τῶν τεσσάρων εἰδῶν τοῦ γάλακτος περὶ ὧν ἐνταῦθα ὁ λόγος:

Γάλα

	Αγελάδος	Αἰγὸς	Ὄνου	Γυναικὸς
Βούτυρον.	43,0	43,6	12,6	35,7
Τυρίνη(α)	54,0	46,6	20,2	35,1
Σάκχαρον γάλακτος.	40,4	40,0	52,0	40,5
Ἅλατα..	5,5	6,2	5,0	1,9
Ὕδωρ...	857,1	863,6	910,2	886,8
	1000,0	1000,0	1000,0	1000,0

Οὕτως εἶχον τὰ πράγματα μέχρι πρὸ μικροῦ. Ἐπιστεύετο δηλαδὴ κοινῶς ὅτι τὸ γάλα εἴδους τινος ζῴου εἶνε σχεδὸν ὅμοιον κατὰ χημικὴν σύνθεσιν τῷ γάλακτι ἄλλου εἴδους ζῴου καὶ ὅτι δὲν διαφέρει ἐκείνου εἰμὴ κατὰ τὴν σχετικὴν ἀναλογίαν τῶν συστατικῶν στοιχείων. Οἱ χημικοὶ ἐπλανῶντο πλάνην δεινήν. Πρὸ μακροῦ χρόνου ἡ κλινικὴ παρατήρησις διεμαρτυρήθη κατὰ τῆς ὑποτιθεμένης ταὐτότητος τῆς συνθέσεως τοῦ βοείου, ὀνείου καὶ γυναικείου γάλακτος, ὁ δὲ Α. Béchamp ἐν τῇ συνεδρίᾳ τῆς 22 Μαΐου 1883 εἶχεν ἀνακοινώσει τῇ ἐν Παρισίοις Ἀκαδημίᾳ τῆς Ἰατρικῆς, ὅτι τὸ γυναικεῖον γάλα δὲν περιέχει οἵας καὶ τὸ βόειον λευκωματοειδεῖς οὐσίας, ἐν δευτέρᾳ δ' ἀνακοινώσει ἀπέδειξε σὺν ἄλλοις ὅτι τὰ σφαιρίδια τοῦ γάλακτος εἶνε ἀληθῆ κυστίδια λιπώδη ἐγκλείοντα τὸ βούτυρον ἔν τινι οὐσίᾳ μὴ συνεστηκυίᾳ ἐκ τυρίνης. Ἡ τελευταία ὅμως ὑπὸ τοῦ Béchamp γενομένη ἀνακοίνωσις ἐν τῇ συνεδρίᾳ τῆς 5 Αὐγούστου ἐνεστῶτος ἔτους εἰς τὴν αὐτὴν Ἀκαδημίαν «περὶ τῆς ἱστολογικῆς ὑφῆς καὶ τῆς χημικῆς συνθέσεως τοῦ βοείου, αἰγείου, ὀνείου καὶ γυναικείου γάλακτος καὶ τῶν ἐξ αὐτῶν ἀπορρεόντων πρακτικῶν πορισμάτων διὰ τὴν φυσιολογίαν καὶ τὴν ὑγιεινην» ἀνέτρεψεν ἄρδην τὰς γενικῶς μέχρι σήμερον παραδεδεγμένας ἰδέας περί τε τῆς κατασκευῆς καὶ τῆς χημικῆς συνθέσεως τοῦ γάλακτος. Ὁ Béchamp ἀπέδειξε πειραματικῶς ὅτι τὸ γάλα δὲν εἶνε γαλάκτωμα, μίγμα καθαρῶς φυσικοχημικόν, ἀλλὰ χυμὸς ἐνέχων ἀνατομικὰ στοιχεῖα τοῦ ἐξ οὗ ἐκκρίνεται ἀδένος, ὅστις μόνον ἐν καταστάσει λοχείας παράγει τὴν ἔκκρισιν ταύτην. Τὰ στοιχεῖα ταῦτα εἶνε δύο εἰδῶν: τὰ σφαιρίδια τοῦ γάλακτος (globules laiteux) καὶ τὰ μικρόζυμα τοῦ γάλακτος (microzymas laiteux).

(α) Μετὰ τῆς τυρίνης λογίζονται αἱ καλούμεναι ἐκχυλισματικαὶ οὐσίαι.

Τὰ πρῶτα δὲν εἶνε σφαιρίδα βουτύρου ἄνευ περιβλήματος, ἀλλ' ἀληθῆ κιστίδια, ὧν ἡ μὲν μεμβράνα εἶνε ἐξ εἰδικῆς λευκωματοειδοῦς οὐσίας, τὸ δὲ περιεχόμενον ἐκ λιπαρῶν καὶ ἄλλων οὐσιῶν. Ὁ Β. ἀπέδειξε τῇ Ἀκαδημίᾳ διὰ πειραμάτων ἐξαιρέτως ἀποδεικτικῶν, ὅτι τὰ κυστίδια ταῦτα δὲν ἔχουσι τὰς αὐτὰς φυσικὰς ἰδιότητας εἰς τὰ τέσσαρα εἴδη τοῦ γάλακτος, περὶ ὧν ἐνταῦθα ὁ λόγος, καὶ ὅτι διὰ τῶν ἰδιοτήτων τούτων εἶνε εὐχερὴς ἡ ἐξ ἁπλῆς ὄψεως διάκρισις τοῦ γυναικείου ἀπὸ τοῦ ὀνείου, βοείου καὶ αἰγείου γάλακτος.

Τὰ δὲ μικρόζυμα μορφολογικῶς τὰ αὐτὰ εἰς τὰ τέσσαρα εἴδη τοῦ γάλακτος ὡς καὶ τὰ σφαιρίδια, εἶνε οἱ ἀψευδεῖς μάρτυρες τῆς συντελουμένης κυτταρικῆς καταστροφῆς κατὰ τὴν παραγωγὴν τοῦ γάλακτος καὶ ἡ αἰτία τῆς αὐτομάτου ὀξινίσεως τῶν τεσσάρων εἰδῶν τοῦ γάλακτος.

Ἐκ τῆς μακρᾶς τοῦ Β. εἰς την Ἀκαδημίαν ἀνακοινώσεως δι' ἧς ὁ σοφὸς ἀνὴρ διὰ τοῦ πειράματος καὶ διὰ λογικῆς συζητήσεως ἐπὶ ἀνατομικῶν καὶ φυσιολογικῶν δεδομένων στηριζομένης, κατώρθωσε νὰ ἀνατρέψῃ τέλεον τὰς μέχρι τοῦ νῦν κοινῶς διαδεδομένας καὶ παραδεδεγμένας περί τε τῆς ἀνατομικῆς κατασκευῆς καὶ τῆς χημικῆς συνθέσεως εἰδῶν τινων τοῦ γάλακτος ἰδέας, πολλὰ ἐξάγονται πρακτικὰ συμπεράσματα ὧν τὰ κυριώτερα εἶνε τὰ ἑξῆς.

1.) Ὅτι τὸ γυναικεῖον, βόειον, αἴγειον καὶ ὄνειον γάλα δὲν εἶνε γαλάκτωμα.

2) Ὅτι τὰ σφαιρίδια τῶν προμνημονευθέντων εἰδῶν τοῦ γάλακτος εἶνε κυστίδια, ὧν τὸ μεμβρανῶδες περίβλημα δὲν εἶνε κατεσκευασμένον ἐκ τυρίνης. Τὰ σφαιρίδια τοῦ γυναικείου γάλακτος ἔχουσι τὸ περίβλημα λεπτότερον καὶ πλέον ἐκτατὸν διὸ καὶ ἐξογκοῦνται ὑπερμέτρως προστιθεμένου αἰθέρος εἰς τὸ γάλα, ἐνῷ τὰ σφαιρίδια τοῦ ὀνείου γάλακτος εἶνε τὰ ἧττον διὰ τοῦ αἰθέρος ἐξογκούμενα

3.) Ὅτι τὰ σφαιρίδια τοῦ γυναικείου καὶ βοείου γάλακτος ἐνέχουσι πλὴν τοῦ βουτύρου λευκωματοειδῆ τινα διαλυτὴν οὐσίαν.

4.) Ὅτι τὸ γαλακτικὸν σάκχαρον κοινὸν συστατικὸν εἰς τὰ τέσσαρα τοῦ γάλακτος εἴδη, παρουσιάζει ἴδιόν τι ἐν τῷ γυναικείῳ γάλακτι.

5.) Ὅτι τὸ γυναικεῖον καὶ ὄνειον γάλα δὲν περιέχουσι παντάπασι τυρίνην, ἐνῷ τὸ βόειον καὶ αἴγειον περιέχουσι τοιαύτην εἰς ποσόν.

6.) Ὅτι ἡ ἐν τῷ γυναικείῳ καὶ ὀνείῳ γάλακτι ὑπάρχουσα γαλακτολευκωματίνη καὶ τὸ γαλακτοζύμωμα (galactozymase) εἶνε διάφορα τῶν περιεχομένων ἐν τῷ βοείῳ καὶ αἰγείῳ γάλακτι.

7.) Ὅτι τὸ βόειον καὶ αἴγειον γάλα ἐνέχουσιν εἰς μικρὸν ποσὸν δύο λευκωματοειδεῖς οὐσίας, τὴν γαλακτολευκωματίνην (lactalbumine) καὶ τὸ γαλακτοζύμωμα (galactozymase), λίαν διαφερούσας ἀλλήλων καὶ ἐξίσου ὡρισμένας.

8.) Ὅτι τὸ γυναικεῖον γάλα περιέχει γαλακτολευκωματίνην καὶ γαλακτοζύμωμα ἰδιάζοντα καὶ ἐν οὐδενὶ τῶν ἄλλων τριῶν εἰδῶν τοῦ γάλακτος ἀπαντῶντα.

9.) Ὅτι τὸ γαλακτοζύμωμα τοῦ γυναικείου γάλακτος ῥευστοποιεῖ ταχέως τὴν ἀμυλόκολλαν καὶ μετατρέπει ἐπίσης ταχέως εἰς σάκχαρον τὸ ἄμυλον,

Digitized by Google

ἐνῷ τὸ εἰς τὰ τρία ἄλλα εἴδη τοῦ γάλακτος ὑπάρχον γαλακτοζύμωμα ῥευστοποιεῖ βραδέως τὴν ἀμυλόκολλαν χωρὶς νὰ μετατρέπῃ εἰς σάκχαρον τὸ ἄμυλον.

10.) Ὅτι τὸ γυναικεῖον καὶ ὄνειον γάλα ὀξινίζουσιν αὐτομάτως χωρὶς νὰ πήξωσιν, ἐνῷ τὸ βόειον καὶ αἴγειον γάλα πήγνυνται μετὰ τὴν αὐτόματον ὀξίνισιν. Αἰτία τῆς ὀξινίσεως εἶνε τὰ ἐν ἑκάστῳ εἴδη τοῦ γάλακτος ἀπαντῶντα ἴδια μικρόζυμα.

11) Ὅτι ὁ βρασμὸς ἀλλοιοῖ τὴν γαλακτολευκωματίνην καὶ καταστρέφει τὰς ἰδιότητας τοῦ γαλακτοζυμώματος ἔν τε τῷ γυναικείῳ ὡς καὶ εἰς τὰ ἄλλα τρία εἴδη τοῦ γάλακτος.

12) Ὅτι ἡ ἐπὶ δύο ἢ τρία λεπτὰ τῆς ὥρας ζέσις δὲν παρακωλύει τὴν πῆξιν τοῦ βοείου γάλακτος, ὅπερ πήγνυται χωρὶς νὰ ὀξινίσῃ. Τοῦτ' αὐτὸ συμβαίνει καὶ εἰς τὸ αἴγειον γάλα, ἀλλὰ μετὰ ζέσιν πλέον παρατεταμένην. Ἡ ζέσις παρακωλύει τὴν ὀξίνισιν καὶ τὴν πῆξιν τοῦ γυναικείου καὶ ὀνείου γάλακτος, ἀλλ' οὐχὶ καὶ τὴν ἀλλοίωσιν αὐτῶν. Ἡ ζέσις λοιπόν, ἀναλόγως τῆς διαρκείας αὐτῆς καὶ τῶν περιστάσεων, τροποποιεῖ τὰς ἰδιότητας τῶν μικροζύμων χωρὶς να ἀποκτείνῃ αὐτά.

13) Ὅτι ἡ ζέσις δὲν αἴρει πάντοτε τὸ βλαβερὸν τῆς ἐνεργείας γάλακτος ζῴου πάσχοντος.

14) Ὅτι τούτων οὕτως ἐχόντων καὶ ἐπειδὴ ἡ ζέσις ἀλλοιοῖ τὸ γάλα καὶ καταστρέφει τὰς ἰδιότητας τοῦ γαλακτοζυμώματος, πρέπει νὰ μὴ μεταχειριζώμεθα εἰς τεχνητὴν γαλούχησιν τῶν νεογνῶν εἰμὴ γάλα πρόσφατον ζῴων ὑγιῶν

Λήγων τὴν ἀνακοίνωσίν του ὁ Béchamp ποιεῖται σκέψεις ἀφορώσας εἰς τὴν φυσιολογίαν καὶ εἰς τὴν ὑγιεινήν. Ἡ κλινικὴ παρατήρησις προέβη τῆς χημείας καὶ ἀνεγνώρισε πρὸ πολλοῦ, ἀπὸ τοῦ 1881, ὅτι τὸ ὄνειον γάλα δὲν δύναται νὰ ἔχῃ τὴν αὐτὴν χημικὴν σύνθεσιν μὲ τὸ βόειον. Σήμερον, μετὰ τὴν ἀνακοίνωσιν τοῦ Β., ἐξηγεῖται πληρέστατα πόσον εἶχε δίκαιον ὁ Tarnier, διακεκριμένος καθηγητὴς ἐν τῇ ἰατρικῇ σχολῇ τῶν Παρισίων, παραγγέλλων ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν (1881) τὸ ὄνειον γάλα ἐν ἐλλείψει γυναικείου πρὸς γαλούχησιν τῶν νεογνῶν καὶ τῶν ἀγόντων τὴν πρώτην ἡλικίαν παιδίων, διότι τὸ ὄνειον γάλα ὡς καὶ τὸ γυναικεῖον δὲν περιέχει τυρίνην.

Συλλήβδην, ἐκ τῆς ἀνακοινώσεως ταύτης συνάγεται τοῦτο τὸ πρακτικὸν καὶ πολλοῦ λόγου ἄξιον πόρισμα, ὅτι ἐν ᾗ περιπτώσει ἡ γαλούχησις τοῦ νεογνοῦ διὰ τοῦ μητρικοῦ μαστοῦ εἶνε ἀδύνατος, ἡ διατροφὴ αὐτοῦ διὰ τοῦ γάλακτος τῆς ὄνου εἶνε ἡ ἐκ πείρας καὶ ἐπιστημονικῶς λογικωτέρα. Β.Π.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΑΝΑΛΕΚΤΑ

Τὸ δηλητήριον τοῦ ἀνθρωπίνου σιέλου. Γάλλος τις ἐπιστήμων, ὁ καθηγητὴς Γωτιέ, παρετήρησεν ὅτι ὁ ἀνθρώπινος σίελος περιέχει δηλητήριον ὅμοιον πρὸς τὸ δηλητήριον τοῦ φοβεροῦ ὄφεως νάγιας, τοῦ κοινῶς καλουμένου διοπτροφόρου. Καὶ εἶναι μὲν βεβαίως ἐλαχίστη ἡ ποσότης τοῦ ἐν τῷ σιέλῳ δηλητηρίου, ἀλλ' ὁπωσδήποτε οὐχὶ ἀναξία λόγου. Ὁ Γωτιὲ εὗρεν ἐντὸς 20 γραμμαρίων σιέλου ποσότητα δηλητηρίου ἥτις δι' ὑποδορείου ἐνέσεως ἐγχυθεῖσα εἰς μικρὸν πτηνὸν ἐπήνεγκεν εἰς αὐτὸ κατ' ἀρχὰς μὲν σπασμούς, εἶτα δὲ νάρκην καὶ μετὰ μίαν ὥραν τὸν θάνατον. Περίεργον δ' εἶνε ὅτι τὸ τοιοῦτο δηλητήριον διατηρεῖ τὴν θανατηφόρον δύναμίν του καὶ μετὰ τὴν θέρμανσιν αὐτοῦ μέχρις 100 βαθμῶν Ῥεωμύρου.

Ὁ σύλλογος τῶν δεκατριῶν. Ἐσχάτως ἐπανηγύρισεν ἐν Λονδίνῳ τὴν ἐπετηρίδα τῆς συστάσεώς του ὁ Σύλλογος τῶν δεκατριῶν, τοῦ ὁποίου σκοπὸς εἶνε ἡ ἐπιδεικτικὴ παράβασις πασῶν τῶν ἐπιτραπεζίων δεισιδαιμονιῶν. Τὰ μέλη τοῦ συλλόγου τούτου παρακάθηνται ἅπαξ τοῦ μηνὸς εἰς συμπόσιον, 13 εἰς ἑκάστην τράπεζαν, ἀνατρέπουσι τὰ ἁλατοδοχεῖα, διασταυροῦσι τὰ μαχαίρια, ἀφίνουσιν ἄθικτα τὰ κελύφη τῶν αὐγῶν, καὶ ἐν γένει πράττουσιν ὅλα ὅσα αὐστηρῶς ἀποφεύγουσιν οἱ δεισιδαίμονες. Ἂν καὶ παρῆλθεν ὁλόκληρον ἔτος ἀπὸ τοῦ πρώτου συμποσίου των (καὶ γνωστὸν ὅτι κατὰ τὴν πρόληψιν ἐκ δεκατριῶν συμποτῶν ὁ εἷς θ' ἀποθάνῃ ἀφεύκτως ἐντὸς τοῦ ἔτους), ἔχουσιν ἄριστα πάντες εἰς τὴν ὑγείαν των. Τοῦτο ὅμως δὲν θὰ ἐμποδίσῃ βεβαίως νὰ τηρῶνται εὐλαβῶς καὶ ἐν τῷ μέλλοντι ὑπὸ τῶν δεισιδαιμονίων αἱ συνήθειαι, τὰς ὁποίας μακροὶ αἰῶνες δὲν κατώρθωσαν νὰ ἐκριζώσωσιν.

Ὁ βασιλικὸς οἶκος τῆς Δανίας. Ἐντὸς ὀλίγου χρόνου, ἂν ἡ πολιτικὴ κατάστασις τῶν διαφόρων κρατῶν τῆς γῆς δὲν μεταβληθῇ δι' ἀπροόπτων συμβεβηκότων, οἱ υἱοὶ καὶ ἔγγονοι τοῦ βασιλέως τῆς Δανίας θὰ βασιλεύωσι χωρῶν, τῶν ὁποίων ἡ ἔκτασις προσεγγίζει εἰς τὸ ἥμισυ τῆς ὁλικῆς ἐκτάσεως τῆς γῆς, καὶ αἵτινες κατοικοῦνται ὑπὸ τοῦ ἑνὸς τρίτου σχεδὸν τοῦ ὅλου πληθυσμοῦ τῶν ἀνθρώπων. Κατὰ τὰς τελευταίας ἀπογραφὰς τὸ ἐμβαδὸν τῆς ὅλης ἐπιφανείας τῆς γῆς ἀνέρχεται εἰς 136 ἑκατομμύρια τετραγωνικῶν χιλιομέτρων οἱ δὲ κάτοικοι αὐτῆς εἰς 1430 ἑκατομμύρια. Καὶ ἡ μὲν Δανία, ἧς βασιλεύει ὁ Χριστιανός, ἔχει ἐμβαδὸν 142,000 τετραγωνικῶν χιλιομέτρων καὶ 2 ἑκατομμύρια κατοίκων· ἡ δ' Ἑλλάς, βασιλευομένη ὑπὸ τοῦ υἱοῦ του Γεωργίου, ἔχει ἐμβαδὸν 66,000 τετραγωνικῶν χιλιομέτρων καὶ πληθυσμὸν ἄνω τῶν δύο ἑκατομμυρίων. Ταῦτα βεβαίως εἶνε μικρὰ καὶ ἀνάξια λόγου ἀπέναντι τῶν ἀπεράντων χωρῶν καὶ τοῦ ἀναρίθμου πλήθους τῶν ὑπηκόων, ὧν θὰ βασιλεύσωσί ποτε δύο ἔγγονοι τοῦ βασιλέως τῆς Δανίας, ὁ υἱὸς τοῦ πρίγγιπος τῆς Οὐαλλίας καὶ ὁ Τσάρεβιτς. Καὶ ἐκεῖνος μὲν θὰ βασιλεύσῃ τῆς Μεγάλης Βρεττανίας, ἥτις μετὰ τῶν ἀποικιῶν καὶ τῶν κτίσεων αὐτῆς ἔχει ἐμβαδὸν 35 ἑκατομμυρίων τετραγωνικῶν χιλιομέτρων καὶ 312 ἑκατομμύρια κατοίκων ὁ δὲ Τσάρεβιτς τῆς Ῥωσσίας, ἐχούσης ἐμβαδὸν 23 ἑκατομ. τετραγ. χιλιομ. καὶ 110 ἑκατομμύρια κατοίκων.

Ἐμπόριον θηρίων. Ἐν τῷ εὐρωπαϊκῷ ἐμπορίῳ καὶ αὐτὰ τὰ ἄγρια θηρία ἔχουσιν ἀγοραίαν ἀξίαν· ἕδρα κυριωτάτη τοῦ ἐμπορίου τῶν θηρίων εἶναι τὸ Ἀμβοῦργον, ἡ δὲ διατίμησίς των εἶναι ἡ ἑξῆς: Λέοντες καὶ τίγρεις τιμῶνται κατὰ μέσον ὅρον 1000 φράγκων ἕκαστον· λεοπαρδάλεις τιμῶνται 450 φράγκα, στικτοὶ δὲ πάνθηρες 600 φρ. Τῶν μαύρων ὅμως πανθήρων ἡ τιμὴ ἀνέρχεται ἀπὸ 3500 μέχρι 3750 φράγκων, τῶν δὲ στικτῶν τίγρεων μέχρις 6000 φρ. Οἱ ῥινόκεροι τιμῶνται ἀπὸ 8750 μέχρις 23000 φράγκων. Οἱ ἐλέφαντες τῆς Ἀφρικῆς τιμῶνται κατὰ μέσον ὅρον 1250 φρ. τῆς δὲ Ἰνδικῆς μέχρις 6000. Ἡ τιμὴ τῶν πιθήκων ποικίλλει ἀπὸ 20 φράγκων, ὅσον πωλοῦνται οἱ μικροὶ πίθηκοι μέχρι 2500 ὅσον οἱ χιμπανζῆδες καὶ οἱ ουραγκουτάγκοι

Γνῶμαι περὶ τοῦ καμπανίτου. Ὁ πρόεδρος συλ-

Digitized by Google

λόγου τινὸς ἐν Καμπανίᾳ προεκάλεσε τὰς γνώμας διαφόρων συγγραφέων περὶ τοῦ καμπανίτου· ἐκ τούτων σταχυολογοῦμεν τινάς. «Δὲν ἐσχημάτισα ποτὲ σαφῆ γνώμην περὶ καμπανίτου, διότι οὐδέποτε ἔπιον ἀνόθευτον, κατεσκευασμένον ἐκ καθαροῦ χυμοῦ σταφυλῶν ἄνευ ἄλλου οἱουδήποτε μίγματος. Ἆρά γε ὑπάρχει τοιοῦτος; Τὸν δὲ κοινῶς λεγόμενον καμπανίτην εὑρίσκω καλὸν ἢ κακόν, κατὰ τοὺς ἀνθρώπους μετὰ τῶν ὁποίων συμπίνω» γράφει ὁ Ῥισεπέν. «Ἓν μόνον ἐλάττωμα παρατηρῶ εἰς τὸν καμπανίτην, ἀλλὰ μέγιστον· ὅτι αὐτὸς εἶνε ὁ αὐτουργός, ἢ τοὐλάχιστον ὁ ὑπεύθυνος συνεργὸς πολλῶν ἑκατομμυρίων προπόσεων κατ' ἔτος, ὧν ὑπὲρ τὰς ἡμισείας εἶνε ἀφόρητοι», ἐπιλέγει ὁ Ἰούλιος Σιμών.— «Πινόμενος κατ' ἀραιὰ χρονικὰ διαστήματα καὶ εἰς μικρὰς δόσεις δύναται: προσωρινῶς νὰ μεταδώσῃ πνεῦμα εἰς ἠλιθίους, ἀλλὰ συχνὰ καὶ εἰς μεγάλας δόσεις πινόμενος καθιστᾷ ἀναποδράστως ἠλιθίους τοὺς πνευματώδεις» λέγει ἕτερος. Ἀντιφρονῶν ὅμως πρὸς τοῦτο ἄλλος τις γράφει. «Ἡ γνώμη μου εἶνε ὅτι δὲν πίνω ὅσον ἐπιθυμῶ συχνά » Τέλος μὲ πολλὴν ἀφέλειαν ἐκφράζει τὴν γνώμην του ὁ Ζολά. «Οὐδὲν σθεναρόν, καὶ εἰκονικὸν καὶ ἐκφραστικὸν ἔχω νὰ εἴπω περὶ τοῦ καμπανίτου. Ἡ πεζοτάτη γνώμη μου εἶνε ὅτι εἶνε οἶνος εὐαρεστότατος τὴν γεῦσιν, τὸν ὁποῖον φοβοῦμαι ὀλίγον.»

ΧΡΟΝΙΚΑ

Φιλολογικά. Ἐν τῇ «Νέα ἐπιθεωρήσει», (Nouvelle Revue) τῶν Παρισίων ὁ κ. Δ. Βικέλας, ἀφορμὴν λαμβάνων ἐκ τοῦ νεωτάτου συγγράμματος τοῦ Gustave Schlumberger δημοσιεύει γλαφυρὰν πραγματείαν περὶ τοῦ βασιλέως Νικηφόρου τοῦ Φωκᾶ.

—Ἐν ταῖς μεσημβριναῖς πόλεσι τῆς Γαλλίας λαμπραὶ ἐγένοντο φιλολογικαὶ ἑορταὶ ὑπὸ τῶν ποιητικῶν συλλόγων τῶν Τεττιγικῶν (Cigaliers) καὶ τῶν Φελιβρῶν. Ἐν Μοντωβὰν μὲν ἐπανηγύρισαν τὴν μνήμην τοῦ Λεφράγη δὲ Πομπινιὰν καὶ ἄλλων λαγκουεδοχικῶν ποιητῶν, μετέσχον δ' ἅμα τῶν εἰς μνήμην τοῦ ζωγράφου Ingres γενομένων ἑορτῶν· ἐν Τάρβαις δ' ἔστησαν πανηγυρικῶς τὴν προτομὴν τοῦ ποιητοῦ καὶ μυθιστοριογράφου Θεοφίλου Γωτιέ, ποιηθεῖσαν ὑπὸ τῆς θυγατρὸς αὐτοῦ Ἰουδεὶθ Γωτιὲ καὶ τοῦ γλύπτου Ἐρρίκου Βουιλλών.

Ἐπιστημονικά. Γερμανός τις μηχανικὸς εὗρε νέον εἶδος ὁδοστρωσίας διὰ καουτσούκ· ἐπειδὴ αἱ γενόμεναι δοκιμαὶ διὰ τῆς στρώσεως μιᾶς γεφύρας ἐπέτυχον πληρέστατα, ἐστρώθη διὰ τοῦ αὐτοῦ μίγματος καὶ μακρά τις ὁδὸς μήκους 1600 μέτρων. Ἡ ὁδοστρωσία αὕτη λέγεται ὅτι ἔχει τὴν στερεότητα τοῦ λίθου, δὲν ἐπηρεάζεται ὑπὸ τοῦ καύσωνος ἢ τοῦ ψύχους, δὲν εἶναι ὀλισθηρὰ καὶ τὸ σπουδαιότερον δὲν παράγει θόρυβον.

— Εἰς τὸν ὑπουργὸν τῶν στρατιωτικῶν τῆς Γαλλίας ὑπεβλήθη πρότασις περὶ ἀντικαταστάσεως τῶν ἀγγελιαφόρων περιστερῶν διὰ χελιδόνων. Ὁ προτείνας, ὀνόματι Jean Desbouvrie ἀπὸ πολλοῦ ἀσχολεῖται εἰς πειράματα τιθασεύσεως χελιδόνων, στεφθέντα ὑπὸ ἐπιτυχίας. Αἱ χελιδόνες ταχέως τιθασεύονται, ἵπτανται ὑψηλότερον καὶ γοργότερον τῶν περιστερῶν, καὶ δὲν ἀνακόπτουσι τὸν δρόμον ὅπως εὕρωσι τροφήν, διότι ἱπτάμεναι προμηθεύονται αὐτήν. Δυσκολίαν μόνον παρέχει ἡ διατήρησις αὐτῶν τὸν χειμῶνα ἀλλ' ὁ προτείνας βεβαιοῖ ὅτι αἱ τιθασαὶ χελιδόνες δύνανται νὰ παραμένωσι καὶ τὸν χειμῶνα εἰς τὰ εὔκρατα κλίματα.

Καλλιτεχνικά. Ἐν τῷ Ζαππείῳ Παρθεναγωγείῳ τῆς Κωσταντινουπόλεως ἐστήθη ὁ ἀνδριὰς τοῦ ἱδρυτοῦ αὐτοῦ Κωνσταντίνου Ζάππα, ἔργον τοῦ Ἀθηναίου καλλιτέχνου κ. Γ. Βρούτου.

Μουσική. Οἱ κκ. Αἰμίλιος Βλαβὲ καὶ Παῦλος Μιλλιὲ ἔγραψαν τὸ κείμενον μελοδράματος, οὗ ἡ ὑπόθεσις ἐλήφθη ἐκ τοῦ «Ἱππότου τοῦ Ἐρυθροῦ οἴκου», τοῦ γνωστοῦ μυθιστορήματος τοῦ Ἀλεξάνδρου Δουμᾶ. Τὴν μουσικὴν τοῦ μελοδράματος τούτου θὰ συνθέσῃ ὁ Ἕλλην μελοποιὸς κ. Σπυρ. Σαμάρας.

— Ἐν Λιέγῃ τῆς Βελγικῆς γίνονται προπαρασκευαὶ πρὸς πανηγυρισμὸν τῆς 150ῆς ἐπετείου τῆς γεννήσεως τοῦ διασήμου μελοποιοῦ Γρετρῦ, γεννηθέντος ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ τὴν $^{31}/_{11}$ Φεβρουαρίου 1741.

— Τὴν 15 λήγοντος μηνὸς ἐγένετο ἐν Πετρουπόλει ὁ πρῶτος τῶν ὑπὸ τοῦ Ἀντωνίου Ῥουβινστάϊν ἱδρυθέντων μεγάλων μουσικῶν ἀγώνων μελοποιῶν καὶ κλειδοκυμβαλιστῶν ὅλων τῶν ἐθνῶν.

Νεκρολογία. Ἑξηκοντούτης τὴν ἡλικίαν ἀπέθανεν ἐν Καστὲλ Γανδόλφο τῆς Ἰταλίας ὁ Μαρκήσιος Φραγκίσκος δ' Ἀρκαί, ὀνομαστὸς κριτικὸς καὶ συγγραφεὺς πολλῶν ἔργων, ἰδίως περὶ μουσικῆς. Ἦτο συνεργάτης τῆς «Νέας Ἀνθολογίας» καὶ ἐπὶ τριακονταετίαν τῆς ἐφημερίδος «Γνώμης» (Opinione.)

— Ἐξ Ἀϊδελβέργης ἀγγέλλεται ὁ θάνατος τοῦ καθηγητοῦ Bulmerincq, τοῦ καταλαβόντος ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τὴν ἕδραν τοῦ διασήμου πολιτειολόγου Bluntschli μετὰ τὸν θάνατον τούτου. Ὁ Bulmerincq ἐγεννήθη ἐν Ῥίγᾳ τῷ 1822, ἐσπούδασε δ' ἐν τῷ ῥωσσικῷ πανεπιστημίῳ, τῆς Δορπάτης· ἀναγορευθεὶς διδάκτωρ τῷ 1856, διωρίσθη κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος ἔκτακτος καθηγητὴς ἐν τῷ πανεπιστημίῳ ἐκείνῳ καὶ μετὰ δύο ἔτη τακτικός. Ἐδίδαξε δ' ἐν Δορπάτῃ μέχρι τοῦ 1875, καὶ τῷ 1882 διωρίσθη καθηγητὴς ἐν Ἀϊδελβέργῃ. Συνέγραψε πολλὰ ἔργα περὶ τοῦ διεθνοῦς δικαίου, καὶ τῷ 1873 ἐγένετο εἷς τῶν ἱδρυτῶν τοῦ ἐν Γενεύῃ Ἰνστιτούτου τοῦ διεθνοῦς δικαίου.

ΑΙ ΕΙΚΟΝΕΣ

Χαρμόσυνον ἄγγελμα. Ὁ ζωγράφος Μόργαν μετὰ πολλῆς χάριτος ἐν τῇ συλλήψει καὶ λεπτότητος ἐν τῇ ἐπεξεργασίᾳ, ἀπεικόνισε σκηνὴν ἐκ τοῦ καθ' ἡμέραν οἰκογενειακοῦ βίου. Νεαρὰ καὶ περικαλλὴς μήτηρ ἐντὸς χλοεροῦ κήπου καθημένη κρατεῖ ἐπὶ τῶν γονάτων βρέφος πρὸς τὸ ὁποῖον ἀτενίζει ἐν ἀρρήτῳ στοργῇ καὶ ὁ ἀγαπητὸς τοῦ συζύγου σκύλος ἔρχεται περιχαρὴς ἐκεῖ καὶ λείχει, ὡς νὰ φιλῇ μετ' εὐλαβείας, τὴν εὐλογημένην ἐκείνην χεῖρα μητρὸς ἐναγκαλιζομένης τὸ τέκνον της. Καὶ τὸ φίλημά του εἶνε χαρμόσυνον ἄγγελμα ὅτι ὁ κύριός του δὲν εἶνε μακράν.

ΕΔΩ Κ' ΕΚΕΙ

Προικοθηρία. — Κυρία Κουκουναράκη, μοῦ δίδετε τὴν κόρην σας; — Μὰ τὴν γνωρίζετε τὴν κόρην μου; — Κόρην ποῦ ἔχει ἑκατὸν χιλιάδας προῖκα δὲν εἶνε ἀνάγκη νὰ τὴν γνωρίζω,

Λεπτότης τρόπων. Ἐν σιδηροδρομικῇ ἁμάξῃ κύριος πρὸς δεσποινίδα· — Δεσποινὶς ἔχετε γονεῖς; — Δυστυχῶς ὄχι. — Ὁ μακαρίτης πατήρ σας ἐκάπνιζε; — Ὤ, ναί, καὶ πολὺ μάλιστα. — Δεσποινὶς ἔχετε ἀδελφούς; — Μάλιστα, κύριε, δύο. — Δὲν καπνίζουν αὐτοί; — Βέβαια, μάλιστα ὁ μεγάλος. — Χαίρω πολὺ — τότε ἔχετε συνειθίσῃ τὸν καπνὸν καὶ ἠμπορῶ νὰ καπνίσω.

ΤΡΕΙΣ ΓΝΩΜΑΙ ΚΑΘ' ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Ἡ ἀγαθότης παρέχει εἰς ἄλλους τὴν εὐτυχίαν, ἧς αὐτὴ στερεῖται.

*

Πλήρη ἐπιείκειαν ἔχομεν μόνον πρὸς ἐκεῖνον, ὃν ἀγαπῶμεν τόσον, ὅσον αὐτὸς ἑαυτὸν ἀγαπᾷ· τότε δὲν βλέπομεν τὸν ἐγωισμόν του, διότι τὸν συμμεριζόμεθα.

*

Διὰ νὰ συγκρατῇς ἀσφαλῶς τὸν ἄλλον, κάμε τον νὰ πιστεύῃ ὅτι εἶν' ἐλεύθερος.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1890 — 2289

Digitized by Google

ΟΙ ΠΟΙΗΤΑΙ ΤΗΣ ΕΠΤΑΝΗΣΟΥ

ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΜΑΡΚΟΡΑΣ

Συνέχεια καὶ τέλος· ἴδε σελ. 113

Β'

Ἀκριβῶς εἰπεῖν, ὅταν δὲν πρόκηται περὶ ποιητοῦ, ὅστις φέρει νέαν ἀντίληψιν τοῦ βίου καὶ τοῦ κόσμου ἢ καθιστᾷ πρῶτος αὐτὸς ἀντικείμενον τῶν στίχων του μεγάλην τινὰ φιλοσοφικὴν ἰδέαν, παλαιοτέραν ἢ πρόσφατον, ἀποβαίνει μάταιος ὁ χωρισμὸς τῆς μορφῆς ἀπὸ τῆς ψυχῆς τῆς ποιήσεως αὐτοῦ. Εἰς πᾶσαν ἄλλην περίστασιν δύσκολον εἶνε νὰ ὁρίσωμεν ποῦ ἔχει τὴν πηγήν του τὸ θέλγητρον τὸ ὁποῖον προχέει ὁ ποιητής, ἂν ἔγκηται τοῦτο εἰς τὰ πράγματα τὰ ὁποῖα οὗτος παραθέτει ἢ εἰς τὰ «ὀνόματα» διὰ τῶν ὁποίων ἐκθέτει ταῦτα. Τῶν στίχων τούτων τὴν χάριν καὶ τὴν δύναμιν ποῦ νὰ τὴν ἀποδώσω; Εἰς τὴν μορφήν; εἰς τῆς γλώσσης τὸ ἔμψυχον καὶ τῆς στιχουργίας τὸ δεξιόν; ἀλλ' ἐνθυμοῦμαι ποιήματα καὶ δεξιῶς στιχουργημένα καὶ γλωσσικῶς ἐπιμελῆ, τὰ ὁποῖα δὲν μὲ συγκινοῦν, δὲν μοῦ λέγουν τίποτε. Μήπως εἰς τὴν οὐσίαν; εἰς τῶν ἰδεῶν τὸ καινότροπον καὶ τῶν θεμάτων τὸ ἐκλεκτόν; Ἀλλ' αἱ ἰδέαι τὰς ὁποίας ἀπαντῶμεν εἰς τοὺς στίχους τούτους, ἂν θέλωμεν νὰ τὰς ἐξετάσωμεν αὐτὰς καθ' ἑαυτάς, ἰδέαι περὶ ἀθανασίας ψυχῆς, περὶ ὑπάρξεως καλλιτέρου κόσμου, περὶ τῆς ἰσαγγέλου φύσεως τῶν ὡραίων γυναικῶν καὶ τῆς ἀντικειμενικῆς ὑποστάσεως τοῦ ὡραίου, περὶ τοῦ μεγαλείου καὶ τῆς δόξης τῆς πατρίδος, ἰδέαι πλατωνικαί, χριστιανικαί, σωβινιστικαί, δὲν εἶνε τόσον νέαι καὶ τόσον ἔκτακτοι σήμερον, ὥστε νὰ μὴ τὰς εὑρίσκετε συχνὰ ἀποτελούσας τὸ πνευματικὸν κεφάλαιον καὶ στενοκεφάλων ἀνθρώπων καὶ διατελούντων ἔξω πάσης ἐπιστημονικῆς καὶ καλλιτεχνικῆς κινήσεως καὶ προόδου. Τὰ δὲ θέματα τῶν στίχων τούτων, ἐρωτικῶν ᾀσματίων, θρηνητικῶν ἐλλεγείων, πατριωτικῶν ᾠδῶν, καὶ ποῖος ποιητίσκος, ἐκ τῶν οἰκτροτέρων, καὶ ποῖον μαθητάριον δὲν τὰ ἐξεμεταλλεύθη καὶ δὲν παρεγέμισε μὲ αὐτὰ τὰς στήλας τῶν ἐπαρχιακῶν ἐφημερίδων καὶ τὰ καλάθια τῶν Ἀθηναϊκῶν περιοδικῶν; Ἀλλ' ἐδῶ ἴσα ἴσα κεῖται τὸ μυστήριον τῆς Τέχνης, καὶ τὸ μεγαλεῖον τοῦ ποιητοῦ. Τὴν χάριν καὶ τὴν δύναμιν τῶν «Ποιητικῶν Ἔργων» δὲν πρέπει νὰ τὴν ζητήσωμεν χωριστά, οὔτε εἰς τὸ εἶδος οὔτε εἰς τὴν ὕλην των, ἀλλ' ὁμοῦ εἰς τὴν ἀριστοτεχνικὴν συγχώνευσιν ἀμφοτέρων τῶν στοιχείων, τὰ ὁποῖα μόνον ἡνωμένα ἔχουν ὑπόστασιν, πρωτοτυπίαν, ζωήν, κάλλος, νεότητα, μόνον ἡνωμένα ἐκχύνουν ἐκείνην τὴν «πρωτάκουστην φωνὴν» καὶ εἶνε γεμάτ' ἀπὸ «κιλαϊδισμὸν ἀτελείωτον.» Ἡ Μοῦσα τοῦ ποιητοῦ ὡς τὸ Πνεῦμα τῆς ἀνοίξεως *(Ἡ Ἄνοιξις καὶ τὸ Παλληκάρι τῆς Ἠπείρου)* «περιχύνει φύσημα ζωῆς» εἰς τ' ἄψυχα καὶ ἐπὶ παλαιῶν θεμάτων θεμελιώνει νέους στίχους.

Ὁ Ἔρως, ὁ Θάνατος, ἡ Πατρίς. Οἱ τρεῖς κοινοί, ἀλλὰ καὶ μεγάλοι τύποι τῆς ποιήσεως· ἐπὶ τούτων πλανᾶται καὶ δι' αὐτῶν ῥυθμίζεται τὸ ᾆσμα τοῦ ἡμετέρου ποιητοῦ. Πρὸ αὐτοῦ τὰ πάντα ἐμφανίζονται ὡραῖα, αἴσια, περιβεβλημένα τὸν στέφανον τῆς αἰωνίας νεότητος· καὶ ἐνθυμεῖσθε πάλιν τοὺς λόγους τοῦ Ταῖν περὶ τοῦ ποιητοῦ τοῦ πάντοτε παρθενικοῦ καὶ νεάζοντος. Ὁ ἔρως δὲν εἶνε ἡ παγὶς τοῦ Σοπενχάουερ, τὴν ὁποίαν ἡ φύσις στήνει εἰς τὸ ἄτομον πρὸς ὄφελος τοῦ εἴδους· δὲν εἶνε ὁ ἀδελφὸς τοῦ θανάτου τὸν ὁποῖον μετὰ φρενητιώδους ἀπαισιοδοξίας ἐξυμνοῦν ὁ Λεοπάρδης καὶ ἡ Ἄκκερμαν. Δὲν εἶνε οὐδ' ὁ ὕπουλος Θεός, ὅστις μᾶς ῥίπτει εἰς τὰς ἀγκάλας προδοτικῆς καὶ ἀναξίας γυναικός, οὐδὲ τὸ ἄκρατον πάθος τὸ πυρπολοῦν τὴν καρδίαν, σαλεῦον τὸ λογικὸν καὶ εἶτα ἀπογοητεῦον καὶ βυθίζον εἰς ἀπόγνωσιν. Ὁ ποιητὴς ἂν πάσχῃ, ἀπὸ τὴν νοσταλγίαν τῶν ἄστρων πάσχει. Ὁ ἔρως τὸν ὁποῖον ψάλλει εἶνε ἡ οὐρανία μέθη ὑπὸ τὸ κράτος τῆς ὁποίας ἀνυψούμεθα ὑπεράνω τῶν γηΐνων, διακρίνομεν καθαρότερα τοὺς τύπους τοῦ Πλάτωνος καὶ τοὺς παραδείσους τοῦ Δάντου, καὶ αἰσθανόμεθα νὰ θίγωσιν ἡμᾶς αἱ πτέρυγες τῶν ἀγγέλων. Ὁ ἔρως τὸν ὁποῖον ψάλλει ὁ ποιητὴς εἶνε τὸ μυστήριον ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τοῦ ὁποίου τὸ γυναικεῖον κάλλος δὲν εἶνε ἁπλῶς ἁρμονία τις χρωμάτων καὶ σχημάτων φαινομενική, ἀλλ' ἀπόρροια τοῦ θείου καλοῦ τοῦ πηγάζοντος ἐκ τοῦ Ἀθανάτου. «Τὰ πρῶτα Λιανοτράγουδα» εἶνε γραμμένα συμφώνως πρὸς τὴν ἀντίληψιν ταύτην. Εἶνε αὐτὰ τὰ πρῶτα κατὰ χρονολογικὴν τάξιν στιχουργή-

ματά του. Ὁ ποιητὴς αἰσθηματολογεῖ μὲ φθονητὴν ὀλιγότητα στίχων καὶ στροφῶν μικρότητα, εἰς μελῳδικοὺς ὀκτασυλλάβους, ἐσπαρμένους ἀπὸ «ροδοστόλιστους Ἀπρίληδες, οὐρανίους θόλους, ἀστροφεγγιαίς, ἀκρογιάλια, παρθενικὰ λουλούδια, κόσμους μακρυνούς, ἀγγέλους, ἀνθόνερα, καὶ ἄστρα.» Ὁ ποιητὴς δὲν ἀφίνεται οὐδ' εἰς ἐκτενεῖς περιγραφὰς φυσικῶν ἀπόψεων, οὐδ' εἰς ἐξηκριβωμένας ἀπεικονίσεις τοῦ ἀντικειμένου τῆς λατρείας του, οὐδ' εἰς μεγάλας κραυγὰς δυσκόλως συνεχομένου πάθους. Ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ κόσμου δανείζεται τὰ μᾶλλον ἁγνὰ καὶ αἰθέρια στοιχεῖα, ὅσα τοῦ ἀναγκαιοῦν ἀπολύτως πρὸς ἔκφρασιν ὅσον τὸ δυνατὸν μουσικωτέραν τῆς γλυκείας ἐκστάσεως εἰς τὴν ὁποίαν εἶνε βυθισμένος. Διὰ τοῦτο δύο ἢ τρία ποιήματα τῆς συλλογῆς, λ. χ. ἡ «Ἐπιθυμία» καὶ ὁ «Μαγνητισμός», φαίνονται ὡς νὰ ἀποτελοῦν παραφωνίαν ἐν μέσῳ τῆς λευκῆς ἐξ ἀκτίνων καὶ ὀνείρων ἁρμονίας τῶν ἄλλων, διὰ μόνον τὸν λόγον ὅτι καταβιβάζουν τὸ πνεῦμά μας εἰς εὐτελέστερα. Ἡ ποίησις τοῦ Μαρκορᾶ, ἂν καὶ πλουτῇ εἰς στίχους, οἱ ὁποῖοι ἀποδίδουν ὅλην τὴν εὔγραμμον καθαρότητα καὶ τὸ πλαστικὸν κάλλος τῆς ἑλληνικῆς φύσεως, σχετίζεται στενότερον πρὸς τὴν μουσικὴν ἢ πρὸς τὴν πλαστικήν. Θέλω νὰ εἴπω ὅτι τὸ ὕφος αὐτοῦ διακρίνει ὄχι τόσον ἡ ἀκρίβεια τῶν εἰκόνων ὅσον ἡ ἐκ τῶν εἰκόνων τούτων, ἀνεξαρτήτως τοῦ ἀκριβοῦς αὐτῶν, καταλειπομένη εἰς τὸ πνεῦμα γλυκεῖα καὶ ἀόριστος ἐντύπωσις. Ἐπιτείνει δὲ τὸν μουσικὸν χαρακτῆρα τῆς ποιήσεως αὐτῆς τὸ κεκαλυμμένον τῆς ἐκφράσεως, ἡ ἔλλειψις τῶν περισσῶν ῥητορικῶν ἀναπτύξεων καὶ τῶν πολυτρόπων ἐπαναλήψεων τῆς αὐτῆς ἰδέας, καὶ ἡ φροντὶς τοῦ νὰ μὴ ἐκτίθεται πλήρης αὕτη, ἀλλὰ ν' ἀφίνεται ἡ συμπλήρωσίς της εἰς τὸ πνεῦμα τοῦ ἀναγνώστου, καθ' ὅσον οὕτω γεννᾶται μόνον ἡ καλλιτεχνικὴ ἀπόλαυσις.

Τὸ ποιητικὸν τοῦτο ἡμίφως αἰσθανόμεθα βαθύτερον ἔτι εἰς τοὺς στίχους τοὺς ὁποίους ἐμπνέει ὁ θάνατος. Ὁ θάνατος διὰ τὸν ποιητήν μας δὲν εἶνε φρικώδης τις κάθοδος «κάτω 'ςτὰ Τάρταρα τῆς γῆς τὰ κρυοπαγωμένα», οὐδ' ἁπλῆ μεταβολὴ καταστάσεως, οὐδὲ συγχώνευσις μετὰ τοῦ σύμπαντος, οὐδ' ἐπιστροφὴ εἰς τὴν ἀνυπαρξίαν· ὁ θάνατος εἶνε ἀναγέννησις εἰς ὀλβιωτέρους κόσμους, νέα ζωὴ εἰς παραδείσους ἀσυλλήπτου φωτὸς καὶ κάλλους. *(Τὸ πρῶτο Ψυχοσάββατο, Παρηγοριαίς, Τὸ Κανάρι μου, Στὸ θάνατο Ἰουλίου Τυπάλδου, Ἡ Ἁγία Αἰκατερίνη, Κλάψε* κτλ.) Ἓν ἐξ αὐτῶν, τὸ κάλλιστον, «Ῥεγγίνα Σκάρπα» ἐπιγραφόμενον, ἐν τῷ ὁποίῳ θρηνεῖται ὁ θάνατος νέας κόρης, χαρακτηρίζει ζωηρῶς τὴν δύναμιν τοῦ ποιητοῦ εἰς τὸ νὰ ἀνακαινίζῃ παλαιὰ θέματα καὶ τὴν φροντίδα του εἰς τὸ ν' ἀποσταλάζῃ τὴν οὐσίαν τῶν πραγμάτων, παραλαμβάνων ἐξ αὐτῶν τὸν αἰθέρα καὶ καταρρίπτων τὸ ὑπόλοιπον ὡς περιττόν. Δὲν βλέπετε εἰς αὐτὸ νεκροκρέβατα, καὶ λαμπάδες, καὶ παππάδες, δὲν ὀσφραίνεσθε λιβανωτόν, δὲν παρίστασθε εἰς στηθοκοπήματα, καὶ δὲν ἀκούετε μυρολόγια· τίποτε ὑλικόν, δηλονότι πεζόν, ὅλα πνευματικά, καὶ ἐκλεκτὰ καὶ ἄϋλα, καὶ μουσικά. Ἀλλὰ τὸ ἀκρότατον ὑπόδειγμα τῆς τέχνης ταύτης μᾶς παρέχει εἰς τὸ «Παράπονο τῆς πεθαμμένης», μικρὸν ἀριστούργημα. Δεκατεσσάρων ἐτῶν παιδίσκη ἐγκατέλιπε τὴν ζωὴν ἴσα ἴσα καθ' ἣν στιγμὴν ἤρχιζε νὰ γλυκοχαράζῃ μέσα της ἡ ζωή, ὑπὸ τὴν γλυκυτάτην ἐκδήλωσιν αὐτῆς, ὄχι μὲ τὸ αἴσθημα, ἀλλὰ μὲ τὸ προαίσθημα τοῦ ἔρωτος. Τὸ Πνεῦμα τῆς Ἀνοίξεως, τὸ ζωογονοῦν «καὶ τὴν ὄψι καὶ τ' ἀπόκρυφα τῆς γῆς ἐξανάπτει καὶ μέσα εἰς αὐτὸ τὸ μνῆμα τὴν λαχτάραν τῆς ζωῆς». Καὶ ὁ Μαρκορᾶς μᾶς ψιθυρίζει, μᾶς ἐκμυστηρεύεται τὸ «Παράπονο τῆς Πεθαμμένης», τὸ ὁποῖον μᾶς ἔρχεται ἀπὸ τὰ ἔγκατα τῆς γῆς διὰ νὰ εἰσδύσῃ εἰς τὰ ἔγκατα τῆς καρδίας.

Κόσμε ὡραῖε, μὲ πόση λάβρα
Σ' ἔχω τώρα 'ς τὴν καρδιά!
Τ' Ἀπριλιοῦ σου ἀκούω τὴν αὔρα
Καὶ 'ς τὸ λάκκο μου βαθειά.

Μ' ὅσα ὁλοῦθε ἡ γῆ φυτρώνει
Νἄταν, Θέ μου, βολετὸ
Ἀπ' τὸ χῶμα ποῦ μὲ ζώνει
Σὰν τραντάφυλλο νὰ βγῶ.

Πρὶν ὁ θάνατος μὲ σύρει
Σὲ ἀλουλούδιασταις ἐρμιαίς,
Εἶδα τέτοιο πανηγύρι
Δεκατέσσεραις φοραίς.

Μόλις εἶχα ἡ μαύρη ἀρχίσει
Ἀνταπόκρισι γλυκειά
Μὲ τ' ἀέρι, μὲ τὴ βρύσι,
Μὲ τὰ πράσινα κλαριά.

Τὰ λουλούδια, ἡ χλόη, τὸ πλῆθος,
Ἀπὸ τ' ἄστρα τ' οὐρανοῦ
Κάτι μῶλεγαν 'ς τὸ στῆθος,
Ποῦ δὲν ἔφτανε 'ς τὸ νοῦ.

Νέα 'ς τὰ μάτια μου εἶχαν πάρε
Τὰ χαράματα ὀμορφιά,
Καὶ μοῦ ξύπναε τὸ φεγγάρι
Χίλια αἰσθήματα κρυφά.

'Σ ἀνθισμένα ἢ 'ς ἄγρια μέρη
Περπατῶντας μοναχή,
Ποιός, ἐρώτουνα, ποιός ξέρει
Τὸ τί αἰσθάνομαι νὰ πῇ;

Σὲ θωριὰ χαριτωμένη,
'Σ ἕνα μάτι ἀγγελικὸ
Τὴν ἀπόκρισι γραμμένη
Κάπως ἔφτασα νὰ ἰδῶ.

Digitized by Google

Προτοῦ ξάστερα μὲ θάρρος
Μοῦ τὴ δώσῃ κ' ἡ φωνή,
Σὰ γεράκι ἐχύθη ὁ Χάρος,
Κ' ἐδῶ μ' ἔρριξε νεκρή.

Μνήμη τέτοια μὲ πλακώνει
Σὰν τὸ χῶμα μου βαρειά.
Τ' ἄλλου κόσμου χελιδόνι
Θὲ νὰ πάω κ' ἐγὼ ψηλά!

Ὦ Χριστέ μου, ἂς ξαναζήσω
Μόνον ὅσο εἶν' ἀρκετὸ
Τῆς καρδιᾶς μου νὰ γνωρίσω
Τὸ μεγάλο μυστικό!

Ὁ πατριωτισμὸς εἶνε τὸ εὐγενέστερον τῶν αἰσθημάτων, ἀλλὰ καὶ τὸ προχειρότερον εἰς ἐκμετάλλευσιν ὑπὸ τῶν φωνασκῶν, τῶν ἀγυρτῶν καὶ τῶν ἐπιτηδείων παντὸς εἴδους. Ἐν τῷ καθ' ἡμέραν βίῳ ὁ πατριωτισμὸς δύναται νὰ χρησιμεύσῃ ὡς πρόσχημα πρὸς θεραπείαν καὶ τῶν ἰδιοτελεστέρων συμφερόντων· ἐν τῇ φιλολογίᾳ ὑπὸ τὴν αἰγίδα του συχνότατα κρύπτεται ἡ στειρότης τοῦ πνεύματος καὶ πάσης φιλολογικῆς ἰδιοφυΐας ἡ ἔλλειψις. Ἰδιαιτέρως παρ' ἡμῶν ἀμέσως ἀπὸ τῆς συστάσεως τοῦ ἑλληνικοῦ βασιλείου ἐδημιουργήθη παραλλήλως πρὸς τοὺς κλεινοὺς *πετσωματάδες* τῶν ἐπαναστατικῶν κινημάτων σχολὴ πετσωματάδων τῆς ποιήσεως ὑπὸ χείμαρρον μεγαλοκόμπου φιλοπατρίας καλυπτόντων τὴν ἰσχνότητα τῶν ἐννοιῶν καὶ τὸ χονδροειδὲς τῶν αἰσθημάτων. Ἡ φιλοπατρία ὄχι μόνον δὲν προσθέτει τι, ἀλλὰ καὶ ἀσχημίζει τοὺς στίχους ὁσάκις λείπει ἐξ αὐτῶν ἡ τέχνη καὶ ἡ ποίησις, ὅπως καὶ τὰ λόγια, χωρὶς τὰ ἔργα, καθιστῶσιν ἀφορήτους τοὺς τιτλοφορουμένους πατριώτας. Ἀλλ' ὑπάρχουν περιπτώσεις καθ' ἃς ἡ πατρὶς εἶνε ἡ ἀνεξάντλητος πηγὴ τῆς ἐμπνεύσεως καὶ σχεδὸν πληροῖ τὸ ἰδεῶδες τῆς ποιήσεως· τοῦτο συμβαίνει εἰς τὰ ἔθνη τὰ ὁποῖα δὲν ἐξεπλήρωσαν ἀκόμη τὸν προορισμόν των ἢ εὑρίσκονται εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ σταδίου των. Οἱ πρῶτοι ποιηταὶ τῆς ἀναγεννηθείσης Ἑλλάδος, ὁ Σολωμός, ὁ Κάλβος, οἱ δύο Σοῦτσοι, ἀφιέρωσαν εἰς τὴν πατρίδα πάσας σχεδὸν τὰς χορδὰς τῆς λύρας των, μὲ τὴν διαφορὰν ὅτι οἱ δύο πρῶτοι ψάλλοντες τὴν πατρίδα δὲν ἐλησμόνουν ὅτι εἶνε ποιηταί, ἐνῷ οἱ δύο τελευταῖοι ἠρκέσθησαν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰς συγγραφὰς ἐμμέτρων χρονικῶν, καὶ στιχουργίαν ἐπιδεικτικῶν λόγων καὶ δημοσιογραφικῶν ἄρθρων. Εἶνε περιττὸν νὰ σημειώσω ὅτι ὁ Μαρκορᾶς εἰς τὰ πατριωτικά του ποιήματα, ἐνῷ ἐμπνέεται ἀπὸ τὰ σύγχρονα γεγονότα, ἀπὸ τὴν ἔλευσιν τοῦ βασιλέως, τὴν κατεδάφισιν τῶν κερκυραϊκῶν φρουρίων, τὴν κρητικὴν ἐπανάστασιν τοῦ 1867, τὸν ἀποκλεισμὸν τοῦ 1886, καὶ τότε ἀκόμη, ἀντὶ νὰ μᾶς ἀφίσῃ «'ς τοῦ καμπου τὴ βοή», ἐξ ἧς καὶ ἀρύεται τῶν ποιημάτων του τὴν ὕλην, «μᾶς πάει 'ς ἀτάραχη κορφή» ἐκεῖ ὅπου ἑδρεύει ἡ ἁρμονία. (Ἴδε τοὺς στίχους τῆς *Ἀμουσίας*, θριαμβευτικὴν ἀπολογίαν τῆς ποιήσεως) Ὁ χρόνος περικόπτει τὰ πτερὰ τῶν ἐλπίδων καὶ διαλύει τῶν ὀνείρων τὰ ῥοδόχρυσα νέφη. Σήμερον οὐδὲν σχεδὸν ἴχνος ἀπομένει τῆς ἀκτινοβολίας τὴν ὁποίαν τότε ἐξέπεμπον καὶ τῶν συγκινήσεων τὰς ὁποίας ἐξήγειρον τὰ γεγονότα ἐκεῖνα. Ἀλλ' ἀνατρέξατε εἰς τὸ παρελθόν, φαντασθῆτε π. χ. δεκαοκταετῆ βασιλέα πατοῦντα τὸ πρῶτον ἑλληνικὸν ἔδαφος, καὶ τὴν Ἑπτάνησον ὑποδεχομένην αὐτὸν ὡς τὸν ἄγγελον τῆς ἐλευθερίας της, ἀναγνώσατε τότε «τὸν Ἐρχομὸν τοῦ Γεωργίου Α'», εὐρὺ καὶ πλούσιον ᾆσμα, μέσα εἰς τὸ ὁποῖον οἱ ἑλληνικοὶ πόθοι, τὰ ὄνειρα καὶ τὰ φρονήματα καὶ τῆς ἱστορίας ἀναμνήσεις καὶ τῆς φύσεως εἰκόνες καὶ κάλλη τῆς ζωῆς καὶ ἁρμονίαι τῆς τέχνης ἀποτυποῦνται ἀλησμονήτως σεμναὶ καὶ γλυκεῖαι, ἀναγνώσατε τὸν «Βασιλικὸν Ὕμνον», βροντόφωνον σάλπισμα, καὶ τόσον πλαστικὸν καὶ τόσον κατανυκτικόν, ἀναγνώσατε τὴν «Ἄνοιξιν τοῦ 1867», τὰ «Κάστρα μας», τὸ ἔξοχον «Ἄγαλμα τοῦ Καποδίστρια», καὶ πρὸς τούτοις ἀναγνώσατε «Τοὺς θησαυροὺς τ' Ἀλήπασα», ὅπου τοῦ πατριωτισμοῦ ἡ ἰδέα προσλαμβάνει διὰ τοῦ γοήτρου τοῦ παρελθόντος καὶ τοῦ μυστηρίου τῆς παραδόσεως κάλλιστον τύπον καὶ ἀναλλοίωτον, καὶ θὰ ὁμολογήσητε ὅτι σπανίως ὁ ἐθνικὸς ἐνθουσιασμὸς ἐφιλοτέχνησεν ἁγνότερα ἔργα. Καὶ ἂν θέλετε νὰ λάβετε γνῶσιν τοῦ κατ' ἐξοχὴν ποιήματος, ὅπου ὁ πατριωτισμός, καθαριζόμενος παντὸς στοιχείου συμφύτου πρὸς αὐτὸν καὶ ξένου πρὸς τὴν Τέχνην, καὶ παρακάμπτων τοὺς σκοπέλους τῆς δημοσιογραφικῆς εὐφραδείας, τῆς πτωχαλαζονικῆς ἐπιδείξεως, τῆς ἀμετροεπείας, καὶ τοῦ ψυχροῦ καὶ τοῦ γελοίου, ἀνέρχεται εἰς δυσέφικτα ὕψη, ἰδοὺ ἔχετε πρὸ ὑμῶν τὸν *Ὅρκον*.

Γ'.

Ὁ *Ὅρκος* τιτλοφορεῖται λίαν ἀπροσφόρως *διήγημα*· αὐστηρῶς εἰπεῖν, ὡς διήγημα, εἶνε τοῦ χειροτέρου εἴδους· ἐπάνοδος εἰς τὴν Κρήτην νεαρᾶς γυναικὸς μετὰ τῶν κρητικῶν γυναικοπαίδων, ἐπίσκεψις ὑπ' αὐτῆς τῶν ἐρειπίων τοῦ Ἀρκαδίου· ἐμφάνισις τοῦ φάσματος τοῦ μνηστῆρος της· τὸ φάσμα ἀφηγεῖται διὰ μακρῶν τὴν μάχην καὶ τὴν ἀνατίναξιν τοῦ μοναστηρίου· ἐν τέλει ἡ Εὐδοκία ἀποθνήσκει ἐκεῖ ἐπὶ τόπου καὶ ἀνέρχεται μετὰ τοῦ Μάνθου της εἰς τοὺς οὐρανούς· αὐτὸς εἶνε ὁ σκελετὸς τοῦ ἔργου· δώσατέ τον εἰς ποιητήν, τὸν ὁποῖον ἡ φύσις δὲν ἐπροίκισε διὰ χαρισμάτων πρώτης τάξεως, καὶ θὰ κατασκευάσῃ τερατούργημα ἐπ' αὐτοῦ. Ἀλλ' ὁ «Ὅρκος» εἶνε τὸ γέννημα, ὄχι διηγηματογράφου, ἀλλὰ ποιητοῦ καθ' ὅλην τὴν σημασίαν τῆς λέξεως, δημιουργοῦ, ὅστις ἐκλέγει μὲν τὰ πλάσματα αὐτοῦ ἐκ τοῦ συγχρόνου βίου καὶ τὰ

Digitized by Google

σφραγίζει διὰ τοῦ ἐπικαίρου, ἀλλὰ συγχρόνως παρέχει εἰς ταῦτα γενικὸν τύπον, ἀνυψώνων ὑπεράνω τοῦ στενοῦ κύκλου ἐν τῷ ὁποίῳ κινοῦνται, τοῦ τυχαίου καὶ προσωρινοῦ· καὶ γέννημα ὀνειροπόλου, ὅστις τὰ ἄϋλα ὁράματα ἐνδύει μὲ τὴν μορφὴν καὶ τὴν λάμψιν τοῦ ὡραίου. Ὁ «Ὅρκος» μᾶς φέρει ἐπὶ τῆς κορυφῆς ὑψηλοῦ ὄρους, ἀπὸ τῆς ὁποίας περιλαμβάνομεν δι' ἑνὸς βλέμματος τὸν πολύμορφον κόσμον χωρὶς οὐδεμία κραυγὴ τοῦ κόσμου τούτου νὰ φθάνῃ μέχρις ἡμῶν. Ἐν αὐτῷ τὰ γήϊνα μετὰ τῶν αἰθερίων συνενοῦνται καθ' ὃν τρόπον «τὸ ἐπὶ τῆς ὄχθης γαληνίου ῥύακος δενδρύλλιον καὶ ἡ ἀντανάκλασις αὐτοῦ ἐντὸς τῶν ὑδάτων τοῦ ῥύακος· ἀμφότερα, καὶ τὸ πρᾶγμα καὶ ἡ εἰκών, νομίζεις ὅτι προέρχονται ἐκ τῆς αὐτῆς ῥίζης πρὸς διπλοῦν οὐρανὸν ἀνυψούμενα. (¹) Ὁ «Ὅρκος», ὡς μία θαυμαστὴ συγχώνευσις καὶ συμπλήρωσις τοῦ *Κρητικοῦ* καὶ τῶν *Ἐλευθέρων Πολιορκημένων* τοῦ Σολωμοῦ, εἶνε τὸ Ἄσμα Ἀσμάτων τοῦ συγχρόνου ἡρωϊσμοῦ. Συγχρόνου ἀλλὰ μεταρσιοῦντος εἰς ἄλλον κόσμον. Ὁ Μάνθος καὶ ἡ Εὐδοκιά, ὁ ἥρως καὶ ἡ ἡρωῒς τοῦ ποιήματος, δὲν εἶνε ἄνθρωποι, δὲν εἶνε Κρῆτες, δὲν εἶνε χαρακτῆρες ὡρισμένου χρόνου καὶ τόπου· εἶν' ἐνσαρκωμέναι ἰδέαι, ἐκφράζουσαι, ὁ μὲν ἀνὴρ τὸν ἐνεργητικὸν ἡρωϊσμὸν τοῦ ἰσχυροῦ, ἡ δὲ γυνὴ τὸν παθητικὸν ἡρωϊσμὸν τοῦ ἀδυνάτου φύλου· σύμβολα ἐθνικά, ἀλλὰ συγχρόνως καὶ παντὸς χρόνου καὶ τόπου τύποι. Ἀλλ' αἱ ἀφῃρημέναι αὗται ἰδέαι πόσον ὡραῖα ἐνδύονται διὰ νὰ παραστῶσιν ἐνώπιον ἡμῶν ὡς πλάσματα καὶ ὄχι ὡς φάσματα! Πῶς φροντίζει νὰ δώσῃ εἰς τοὺς λόγους των τοὺς λαχταριστοὺς τόνους τῆς ἀνθρωπίνης φωνῆς καὶ νὰ ὑγράνῃ τοὺς ὀφθαλμούς των διὰ τῶν ἀνθρωπίνων δακρύων! Πῶς τοὺς ἀφίνει νὰ ὁμιλοῦν μὲ σχήματα καὶ μὲ εἰκόνας δανεισμένας ἀπὸ τὰ βάθη καὶ ἀπὸ τὰ κάλλη τῆς φύσεως. Μὲ ποῖον πλαίσιον τοὺς στεφανώνει ἐκ δρόσου καὶ χλόης καὶ φωτός, καὶ πῶς ἡ φύσις τριγύρω των καὶ πάσχοντας αὐτοὺς καὶ ὁραματιζομένους καὶ ἀγαπῶντας καὶ πολεμοῦντας καὶ ἀποθνήσκοντας συνοδεύει μὲ ὅλα τὰ θέλγητρα καὶ μὲ ὅλας τὰς ἁρμονίας καὶ τὰς πλεκτάνας της! Καὶ ἂν πουθενὰ ἔτυχε νὰ ἀναγνώσετε τί ἔγραψε περὶ Κερκύρας ὁ Γρηγορόβιος, (²) καὶ πῶς λέγει περὶ αὐτῆς ὅτι «εἶνε ἁρμοδιωτέρα εἰς τὴν φαντασίαν τοῦ ποιητοῦ παρὰ εἰς τὴν τοῦ ζωγράφου», καὶ πῶς ἐξαίρει τὴν ἐντύπωσιν τὴν ἐκ τῶν θαλασσῶν καὶ τῶν κόλπων, τῶν ζωηρῶν ἀκτῶν καὶ τῶν ἀκρωτηρίων, τῶν λόφων καὶ τῶν εἰδυλλιακῶν πεδιάδων τῆς νήσου, καὶ τὴν ἐκ τῆς ἀπέναντι παραλίας τῆς Ἠπείρου, τῆς μόνης μεγάλης ἡρωϊκῆς σκηνῆς, καὶ τὸν ἁπανταχοῦ ἀποπνέοντα ἀμβρόσιον αἰθέρα καὶ τῶν χρωμάτων τὴν ἁρμονίαν, καὶ τὸ φῶς, τὸ θεῖον δῶρον τῆς μακαρίας ταύτης φύσεως, δὲν εὑρίσκετε ἀνεξήγητον ὅτι μόνον κερκυραῖος ποιητὴς ἠδυνήθη νὰ δώσῃ ψυχὴν τοιαύτην καὶ μορφὴν εἰς τοὺς στίχους του.

Οὐδὲ τὰ ὅρια τῆς «Ἑστίας», ἀλλ' οὐδ' ἡ φύσις αὐτὴ τοῦ ποιήματος, μοῦ ἐπιτρέπουν νὰ ἀποπειραθῶ ἀνάλυσιν αὐτοῦ. Ἤθελα μόνον νὰ παραθέσω ἐνταῦθα στίχους τινάς, διὰ νὰ καταστήσω μᾶλλον εὐδιάκριτον τὴν ἰδέαν τοῦ ὡραίου καὶ τοῦ ὑψηλοῦ ἡ ὁποία διαπνέει τὸ ποίημα καὶ ἐκδηλοῦται παντοιομόρφως, π. χ. στίχους, ἐκφράζοντας τὸ τόσον χαρμόσυνον, ἀλλὰ καὶ τόσον πένθιμον συναίσθημα τῆς ἐπανόδου εἰς τὴν δούλην πατρίδα: Τὰ γυναικόπαιδα ἀπὸ τοῦ πλοίου διακρίνουν τὸ πρῶτον τὰ Κρητικὰ βουνά:

Ἡ Κρήτη! δὲν ἐχύθηκε τέτοια φωνὴ τριγύρου;
Δὲν εἶν' ἀπάτη λογισμοῦ, δὲν εἶνε πλάσμα ὀνείρου.....
Ὦ! πῶς χουμᾶνε γιὰ νὰ ἰδοῦν τ' ἀγαπημένα μέρη
Ποῦ σημαδεύει ἀκίνητο τῆς κορασιᾶς τὸ χέρι!
Μὲ τί φωνή, ξανοίγοντας μακρυὰ τὸν Ψηλορίτη,
Χίλιαις φοραὶς νὰ ξαναειποῦν ἡ Κρήτη! ἀκοῦς, ἡ Κρήτη!
Λὲς ὅτ' ἡ φλόγα τῆς αὐγῆς ποῦ φέγγει ἀπὸ τὴν Ἴδα,
Τὰ στήθη αὐτὰ ξεπάγωσε μὲ μία της μόνη ἀχτίδα,
Καὶ τόσα κλάϋματα χαρᾶς ἐκεῖθε μέσα βγαίνουν,
Ὁποῦ τὰ πρῶτα αἰσθήματα σὰ χόρτο ἀναχλωραίνουν.
Χαίρονται ἡ δύστυχαις! Καὶ τί 'ς τὸν κόσμο θὲ νὰ ἐλπίσουν;
Ἄχ! γιὰ τὴν ἔρμη τους χαρὰ κ' οἱ ἄγγελοι θὰ δακρύσουν!

Ὅλος ὁ σπαραγμὸς τῆς ἐπανόδου, συγκεντρούμενος εἰς τὸν τελευταῖον ὑψηλὸν στίχον! Στίχους πάλιν περιγραφικούς, ἐπὶ τῶν ὁποίων ὁ τελευταῖος διαχέει τὸ μεγαλεῖον τοῦ Ἀπείρου:

Εἶχε νυχτώσει· τ' οὐρανοῦ βαθύτατη μαυρίλα
Τὴ χλόη τοῦ κόσμου ἐσκέπαζε καὶ τοῦ βουνοῦ τὰ φύλλα.
Μαυρολογοῦσαν τὰ νερὰ καὶ οἱ βράχοι τῆς θαλάσσης.
Ἄστρο χλωμὸ δὲν ἔφεγγε 'ς τὴν ἐρημιὰ τῆς πλάσης,
Καὶ μόνον ἔκανε, κρυφὰ περνῶντας τὸ φεγγάρι
Μίαν ἄκρη ἀπὸ τὰ σύννεφα λάμψι ἀργυρὴ νὰ πάρῃ·
Φωνὴ δὲν ἄκουες· πούπετα δὲν ἔβλεπες διαβάτη.
Εἶχε τὸν Ὕπνο ἀποδεχτῇ καλύβι καὶ παλάτι·
Δὲν ἐσπαρνοῦσαν τὰ πουλιὰ ποῦ σύσκοτα εἶχαν βάλει,
Σκέπη θερμή, τὴν ἴδια τους φτεροῦγα 'ς τὸ κεφάλι.
Ἦταν τὸ χόρτο, τὸ κλαρὶ κι' ὁ ἄνθος τὴν ὥρα ἐκείνη
Τοῦ μαμμουδιοῦ προσκέφαλο, τῆς πεταλούδας κλίνη.
Τ' ἀρνὶ 'ς τὴ μάντρα ἐπλάγιαζε, τ' ἀγρίμι 'ς τὴ μονιά του!
Ὅλα τὰ πλάσματα, Θεέ, 'ς τὸν ἴσκιο σου ἀποκάτου!

Κατὰ τὴν ὥραν ταύτην ἡ Εὐδοκιὰ διευθύνεται εἰς τὰ ἐρείπια τοῦ Ἀρκαδίου ἐκεῖ ὅπου ἔπεσεν ὁ Μάνθος. «Ἐκεῖ τὴ σέρνει ὁ πόθος της». Καὶ

Κάθε ποῦ τ' ἄχαρο κορμὶ τὴν πρώτη βία του παύει
Καὶ ἀργοκινάει γυρεύοντας ἤπατα νέα νὰ λάβῃ,
Μέσα ἡ ψυχή της φαίνεται πῶς ξάφνου λέει 'ς ἐκεῖνο:
Δειλὸ κουφάρι, ἀκλούθα με, τί φεύγω καὶ σ' ἀφίνω!

Ἀνεγνώσατε στίχους εἰς τοὺς ὁποίους νὰ δια-

(¹) La Poétique Hegel. γαλλικὴ μετάφρασις Benard τομ. II.

(²) Κέρκυρα, Ἰόνιον εἰδύλλιον ὑπὸ Γρηγοροβίου μεταφρασθὲν ὑπὸ *** καὶ Σπ. Παπαγεωργίου.

Digitized by Google

κρίνεται ὡραιότερον ἡ ὑπέροχος ὑποστασις τοῦ πνεύματος; Ἢ στίχους εἰς τοὺς ὁποίους τὰ λευκὰ καὶ ἁβρὰ θέλγητρα καὶ ὁ κάματος καὶ ἡ λιποψυχία τῆς ἡρωΐδος ἐπὶ τῶν ἐρειπίων νὰ συνδέωνται εἰς εἰκόνα ἀρρήτου πλαστικότητος;

Μὲ τὴ στερνή της δύναμι χουμῶντας ἀνεβαίνει
Στὰ ρεπεθέμελα ψηλὰ καὶ πέφτει λιγωμένη.
Λὲς καὶ ς' αὐτὸ τὸ χάλασμα ποῦ ἡ πέτρα καὶ τὸ χῶμα
Σὰ ροῦχο ξυλοκρέββατου μαυρολογοῦσε ἀκόμα,
Νὰ ρίξῃ λούλουδο λευκὸ μὴν ἔχοντας κανένα,
Τὸ δειλιασμένο ἐπρόσφερε κορμί της ἡ παρθένα.

Καὶ τί σᾶς λέγουν οἱ στίχοι οὗτοι τοὺς ὁποίους ἀπευθύνει ὁ Μάνθος πρὸς τὴν Εὐδοκιά:

Ἐσὺ ποῦ δὲν ἐγνώριζες πίκρα τῆς γῆς καμμία,
Ὁποὖχες ἥλιο τὴ χαρά, πνοὴ τὴν εὐτυχία,
Κ' ἔδειχνες ὅτι εἰς τῆς ζωῆς τὴν πρώτη ἀνεμοζάλη
Νεκρὸ σὰν ἄνθος ἔμελλε νὰ γύρῃς τὸ κεφάλι,
Δύστυχη ξάφνου καὶ ὀρφανὴ σὲ μέρη μακρυσμένα
Ἔκλαιες θερμὰ τοῦ τόπου σου τὸν οὐρανὸ κ' ἐμένα,
Καὶ ἀντὶς ἡ μαύρη συφορὰ νὰ σὲ νικήσῃ, φῶς μου,
Τὰ πλούτη, ὁποὖχες μέσα σου, φανέρωσε τοῦ κόσμου.
Στὸν ἴδιον τρόπο καὶ μία γῆ ποῦ λέει κανεὶς πλασμένη
Γιὰ νἆναι ἀπ' ἄνθια μοναχὰ καὶ χόρτα στολισμένη,
Δείχτει 'ς τὸν ἥλιο, ἂν ὁ σεισμὸς βαθειὰ βαθειὰ τὴ [σχίσῃ,
Ἐδῶ χρυσάφι ἀπάρθενο κ' ἐκεῖ καθάρια βρύση.

Καὶ οἱ στίχοι οἱ μεταδίδοντες τὴν φρικίασιν τοῦ ὑπεργηΐνου, αἰθέριοι, ὑπεράνω χρόνου καὶ τόπου:

Ὡς ἀπὸ μία 'ς ἄλλη μεριὰ καὶ πάλε ξάφνου ς' ἄλλη
Περνάει κανεὶς ὀλόγυρα 'ς τὴν ὑπνοφαντασιά του,
Μὲ μιᾶς εὑρέθηκα κ' ἐγὼ τὰ ψήλου ἐδῶθε κάτου.
Καὶ μοῦ φαινότουν ποῦ τῆς γῆς εἶχα διαβῆ τ' ἀέρι,
Ποῦ βυθιζόμουν κ' ἔπλεα ς' ἕνα καὶ 'ς ἄλλο ἀστέρι.
Ἐκεῖθε ἀπάνου σὰν ἀϊτὸς ὁποῦ τὸν ἥλιο σμίγει
Καὶ τὴ φωλιά του ξάστερα μὲ μία ματιὰ ξανοίγει,
Μόλις θυμήθηκα τοῦ Ἀδὰμ τὸν ἄτυχο πλανήτη,
Ἀγάπης βλέμμα ἐγύρισα νὰ ξαναϊδῶ τὴν Κρήτη.
Μὲ δίχως φόβο ἀπὸ μακρυὰ βλάβη ς' ἐμὲ νὰ κάμῃ
Ἐθώρεια κι' ἄκουα τοῦ Καιροῦ τὸ ἀκάθαρτο ποτάμι,
Ὁποῦ βροντάει πηγάζοντας ὅθε γεννιέται ἡ μέρα,
Καὶ σβυεῖ τ' ἀφράτο κῦμα του μακρυὰ 'ς τὴ Δύσι πέρα.
Τρανὸ ποτάμι ὁποῦ στιγμὴ ξανάρεμα δὲν ἔχει,
Ποῦ ὄμπρὸς ὀμπρὸς ἀδιάκοπα κατὰ τὸ σκότος τρέχει,
Ποῦ σέρνει χώραις καὶ βουνὰ 'ς ἄγριου βυθοῦ μαυρίλα
Ποῦ ἀνθρώπους κ' ἔθνη ὁλόκληρα μὲ ὁρμὴ τραβάει σὰ [φύλλα.

Καὶ μετὰ τοὺς μεγάλους τούτους στίχους ἰδοὺ καὶ στίχοι σφοδροί, βαρύβρομοι, ὁμηρικοί, πολέμου στίχοι, οἱ ὁποῖοι μᾶς ἐπαναφέρουν εἰς τὴν γῆν:

Ξαναπηδοῦν· ζυγώνουνε· τὰ βόλια μας σφυρίζουν.
Στὴν ἀνεπέντεχη φωτιὰ χλωμοὶ και κρύοι ποδίζουν,
Ἐνῶ 'ς τὰ ρέπια ἐκεῖ τῆς γῆς τ' ἀποσυρτό τους ρέμα
Ἀφίνει τετραπάνωτα νεκρὰ κουφάρια κ' αἷμα.
Ὡς ἄγριο κῦμα φουσκωτὸ ποῦ σκάει 'ς τὸ περιγιάλι,
Μ' ἕνα γοργὸ ξανάρεμα τραβιέται πίσω πάλι,
Στὸν ἄμμο ἀπάνω τοῦ γιαλοῦ, 'ς τὴν ξέρα, 'ς τὰ χα-[λίκια
Πολὺν ἀφρὸ ἀπαρηάζοντας καὶ σωριασμένα φύκια.

Ὁ χῶρος τῆς « Ἑστίας » μὲ ὑποχρεώνει νὰ σταματήσω, δίχως νὰ ἐπιμείνω εἰς παραθέσεις καὶ ἄλλων στίχων, ὡς οἱ ἀνωτέρω· (καὶ τοιούτους στίχους, προτυπα ποιήσεως ἁγνῆς, ἀπαντᾶτε σχεδὸν εἰς κάθε σελίδα τοῦ « Ὅρκου »), οὐδὲ νὰ εἴπω τι περὶ τῶν ἔργων τοῦ ποιητοῦ τὰ ὁποῖα ἐνέπνευσεν ἡ ἀρχαία ἑλληνικὴ καὶ ἡ νεωτέρα δημοτικὴ παράδοσις, καὶ πάντα φέρουν κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον τὴν σφραγῖδα τῆς ἰδιοφυΐας του, ὡς καὶ περὶ τῶν σατυρικῶν καὶ εὐτραπέλων στιχουργημάτων του, τῶν ὁποίων τὰ κράτιστα εἶνε, κατὰ τὴν γνώμην μου τὰ ἐπιγραφόμενα « Ἕνας ἥρωας » καὶ « Ἁπλῆ καὶ καθαρεύουσα. »

Παρετηρήθη ὅτι εἰς τὰ ἔργα ἐξόχων ποιητῶν ἡ λέξις ἡ κάλλιον χαρακτηρίζουσα τὴν τέχνην των ἀπαντᾶται συχνότερον πάσης ἄλλης. Εἰς τοὺς στίχους τοῦ Μαρκορᾶ μίαν λέξιν συναντᾶτε πολὺ συχνά· εἶνε ἡ λέξις *ὡραῖος*, *ὡραῖα*, *ὡραῖο*! Καὶ πιστεύω εἰς τὴν ὀρθότητα τῆς παρατηρήσεως. Ὁ γράψας τὰ «Ποιητικὰ Ἔργα», τελειότερον ἄλλων,

Ὡραῖο νὰ δώκῃ εὐτύχησε 'ς τὰ ὀνείρατά του σῶμα.

Καὶ εἰς τὸ εὐτύχημα τοῦτο ἔγκειται ἡ ὑπερτάτη ἀμοιβὴ ποιητοῦ καὶ καλλιτέχνου ὡς ὁ Μαρκορᾶς. (1)

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ.

ΣΕ ΜΙΑ ΝΕΚΡΗ

Γρηγορίῳ Ξενοπούλῳ.

Λίγος καιρὸς ἐπέρασε
Ποῦ εἶδα νὰ προβάλλῃ,
Σὰν ἄστρο διαβατάρικο
Σὲ σκοτεινὴ βραδυά,
Κι' ἀγροίκησα 'ς τὰ στήθια μου
Βαρειὰ βαρειὰ νὰ πάλλῃ,
Ἀπὸ ἕνα πόθο ἀγνώριστο
Τὴ δόλια μου καρδιά.

Εἶχε σὰν κάτι ἀλλοιώτικο
Στὰ μάτια, 'ς τὴ φωνή της·
Πολλοὶ ἐλέγαν, ἄγγελος
Πῶς ἦτον τ' οὐρανοῦ.
Μὰ ἐγὼ δὲν εὕρισκα ὄνομα
Νὰ δώσω 'ςτὴ μορφή της,
Κ' ἔλεγα "θἆναι χάραμμα
Πλανήτου μακρυνοῦ,,.

Καὶ τώρα ποῦ τὴν ἔχασα
Ἀστέρι ἐγὼ τὴν κράζω,
Ἀφοῦ ἄλλο δὲν ἀπόμεινε
Ἀπὸ μιὰ τέτοια αὐγή,
Παρὰ μι' ἀχτίδα φωτερὴ
Ἐμπρός μου νὰ κυττάζω,
Γιὰ μονοπάτι ἀλάθευτο
Ἀπὸ οὐρανὸ σὲ γῆ.

Δ. Ι. ΜΑΡΓΑΡΗΣ.

---

(1) Εἰς τὸ πρῶτον μέρος τοῦ ἄρθρου διορθωτέα πλὴν ἄλλων ἀσημάντων τὰ ἑξῆς δύο παροράματα· σελ. 113, β', στ. 21. ἀντὶ ἀνῆκε ἀ ν ή κ ε ι · σελ. 116, β', στ. 4 ἀντὶ κυματρηὸν κ υ μ α τ η ρ ό ν.

Digitized by Google

Ο ΓΑΜΟΣ ΤΗΣ ΑΓΓΕΛΙΚΗΣ

Ἐντὸς πολυτελοῦς αἰθούσης τέσσαρες νεάνιδες φλυαροῦσιν εὐθύμως. Καὶ αἱ τέσσαρες εἶνε χαριέσταται, ἀλλ' ἡ μία ὑπερέχει τὰς ἄλλας, ἀποπνέουσα ἀκαταμάχητόν τι γόητρον, δι' οὗ προσελκύει καὶ αὐτοὺς τοὺς μᾶλλον ἀδιαφόρους.

Εἶνε αὐτὴ ἡ δεσποινὶς Ἀγγελική· κόρη εἰκοσιπενταετής, ὑψηλή, λυγηρά, μελαγχρινὴ καὶ καστανόφθαλμος. Σῶμα ἀγάλματος, στάσις θεᾶς καὶ ἀφέλεια μαθητρίας τοῦ Ἀρσακείου.

Καὶ αἱ τέσσαρες περιεργάζονται τὰ παντοειδῆ ἐνδύματα, ἅτινα ἀποτελοῦσι τὴν πλουσίαν προῖκα τῆς μιᾶς ἐξ αὐτῶν τῆς δεσποινίδος Ἑλένης ὑπανδρευομένης μετ' ὀλίγας ἡμέρας. Αἱ δύο ἄλλαι φίλαι της, ἡ Λουκία καὶ ἡ Καλλιόπη ἐκφράζουσι τὸν θαυμασμόν των διὰ ζωηρῶν ἐπιφωνήσεων· ἡ Ἀγγελικὴ βλέπει τὰ πάντα μετ' ἀδιαφορίας καὶ δὲν λέγει τίποτε.

Ἐπὶ τέλους ἡ Λουκία δὲν κρατεῖται:

— Αὐτὰ ὅλα ποῦ βλέπεις δὲν σὲ σκανδαλίζουν καθόλου; δὲν σοῦ κινοῦν τὴν ὄρεξιν νὰ ὑπανδρευθῇς καὶ σύ;

— Ἂν ἀπεφάσιζα ἐγὼ νὰ ὑπανδρευθῶ — ἀποκρίνεται μειδιῶσα ἡ Ἀγγελικὴ — δὲν θὰ τὸ ἔκαμνα βέβαια διὰ ν' ἀποκτήσω ἕνα σωρὸν κουρέλια....

— Δὲν σοῦ λέγω κ' ἐγὼ πῶς θὰ ὑπανδρευθῇ κανεὶς μόνον δι' αὐτά. Ἀλλὰ τέλος πάντων καὶ αὐτὰ συντελοῦν.

— Ἐγὼ δὲν δίδω καμμίαν σημασίαν.

— Ἄ, ἐσὺ βέβαια!... Ἐλησμόνησα πῶς εἶσαι Ἀγγελικὴ ὄνομα καὶ πρᾶγμα.

— Δὲν ἔχω αὐτὴν τὴν ἀξίωσιν.

— Τὴν ἔχει ὅμως ἡ οἰκογένειά σου...

— Καὶ ὅσοι σὲ γνωρίζουν τὸ ἐπιβεβαιώνουν...

— Ἀγγελικὴ κατὰ τὸ σῶμα, Ἀγγελικὴ κατὰ τὴν ψυχήν.

— Μὲ περιπαίζετε;

— Σὲ περιπαίζομεν; Ὁ θεὸς φυλάξοι! Μήπως ἡ μητέρα σου δὲν διακηρύττει εἰς ὅλον τὸν κόσμον ὅτι χωρὶς ἐσένα θὰ εἶχεν ἀποθάνῃ; Δὲν εἶσαι σὺ ἡ πραγματικὴ μητέρα τῶν μικρῶν σου ἀδελφῶν; Δὲν εἶσαι ἡ καλλιτέρα οἰκοδέσποινα τῶν Ἀθηνῶν, ἀπαράμιλλος εἰς τὴν μαγειρικὴν καὶ μοναδικὴ εἰς τὴν πλύσιν; Ποῖος σὲ φθάνει εἰς τὴν λογιστικήν; Τὰ κατάστιχά σου ἠμποροῦν νὰ χρησιμεύσουν ὡς ὑποδείγματα εἰς τὴν Τράπεζαν καὶ αἱ οἰκονομικαί σου γνώσεις θὰ ἐφώτιζαν καὶ αὐτὸ τὸ Γενικὸν Λογιστήριον!... Καὶ ὅμως, ἐνῷ προφθάνεις ὅλα αὐτά, ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος δὲν ἔχεις πρώτην εἰς τὸν χορόν, εἰς τὴν ἱππασίαν, εἰς τὸ τραγοῦδι, εἰς τὴν ζωγραφικήν. Καλότυχος ποῦ θὰ σὲ πάρῃ!....

Ἡ Ἀγγελικὴ μειδιᾷ μειδίαμα ἀγγελικώτατον καὶ ἀπαντᾷ διὰ γλυκείας φωνῆς:

— Ἴσως, ἀλλὰ δὲν βιάζεται καθόλου νὰ ἔλθῃ.

— Μὰ εἶσαι δὰ καὶ δύσκολη... Σοῦ ἔτυχαν τόσοι καὶ τόσοι.

— Ἀπὸ τὸν σωρόν!

— Ἀπὸ τὸν σωρόν; Προχθὲς ἀκόμη δὲν σὲ ἐζήτησεν ὁ πρόξενος...μὲ τόσον καλὸν μισθὸν καὶ λαμπρὸν στάδιον;

— Δὲν ἔχω ὄρεξιν νὰ γυρίζω τὴν Ἀνατολὴν μαζί του. Ἔπειτα δὲν μ' ἀρέσει.

— Καὶ ὁ ἄλλος ὁ βουλευτής;

— Καϋμένη! ἄνθρωπος μεσόκοπος!....

— Μεσόκοπος ναί, ἀλλὰ ἔχει ἀπὸ τὴν σταφίδα του εἴκοσι χιλιάδας εἰσόδημα.

— Μὴ μοῦ ὁμιλῇς διὰ χρήματα! Ἐγὼ ἐννοῶ πρὸ πάντων ν' ἀγαπῶ ἐκεῖνον ποῦ θὰ πάρω. Συνοικέσια χωρὶς αἴσθημα, χωρὶς ἀμοιβαίαν συμπάθειαν δὲν τὰ καταλαμβάνω.

Καὶ ἡ Ἑλένη παρεμβαίνουσα:

— Εἰς αὐτὸ ἔχει δίκαιον ἡ Ἀγγελική· δὲν θὰ ἔπαιρνα τὸν Ἀλέξανδρον ἂν δὲν τὸν ἀγαποῦσα. Εἶνε νέος καὶ κάπως καλοκαμωμένος. Δὲν εἶνε ὡραῖος — οἱ πολὺ ὡραῖοι εἶνε συνήθως καὶ πολὺ ἀνόητοι — ἀλλὰ δὲν εἶνε καὶ ἄσχημος. Βέβαια ἂν εἶχε τὰ μοῦτρα τοῦ Μάρκου τοῦ ἀνεψιοῦ τῆς θείας μου τῆς Οὐρανίας δὲν θὰ εἶχα τὸν ἡρωϊσμὸν νὰ τὸν πάρω....

Ἅμα ἤκουσε τὸ ὄνομα τοῦ Μάρκου ἡ ὡραία Ἀγγελικὴ ἐχαμήλωσεν ἔξαφνα τοὺς ὀφθαλμούς.

— Εἶνε τόσον ἄσχημος ὁ Μάρκος;

— Τέρας!... καὶ πρόστυχος, καὶ πληκτικὸς καὶ ἄγριος.

— Σωστὴ ἀρκούδα λοιπόν!

— Ἀρκούδα μὲ χρυσὸ μαλλί. Αὐτὸς θὰ κληρονομήσῃ τὸν θεῖόν μου τὸν Παντελῆ οὔτε περισσότερα οὔτε ὀλιγώτερα ἀπὸ δύο ἑκατομμύρια.

— Νὰ σοῦ εἰπῶ, ἐγὼ τὴν ἔπαιρνα αὐτὴν τὴν ἀρκούδα, λέγει γελῶσα ἡ Καλλιόπη.

— Δὲν τὸν εἶδες! Θ' ἀλλάξῃς γνώμην ἅμα τὸν ἰδῇς. Ἂν καὶ δὲν θὰ τὸν ἰδῇς ποτέ. Περνᾷ ὅλην του τὴν ζωὴν ὡσὰν ἀγριάνθρωπος εἰς τὴν Θεσσαλίαν εἰς τὰ κτήματα τοῦ θείου μου, κ' ἔρχεται μόνον μίαν ἢ δύο ἑβδομάδας κατ' ἔτος καὶ τὸν βλέπει. Καὶ ὅταν ἔρχεται μένει κλεισμένος μαζί του εἰς τὸ σπίτι.

— Καὶ μ' ὅλα αὐτά.... δὲν μ' ἔπεισες. Τὸν ἔπερνα, κυρία μου, καὶ τὸν ἐκαλόπαιρνα. Ἤξευρα νὰ σοῦ τὸν ἡμερώσω ἐγώ.

Ἡ Ἀγγελικὴ φαίνεται ὅτι οὔτε προσέχει κἂν εἰς ὅλας αὐτὰς τὰς φλυαρίας των.

Digitized by Google

Ἡ Ἑλένη σύρει αὐτὴν ἀπὸ τῆς χειρίδος:

— Αἴ, ποῦ ταξειδεύεις :....

Ἡ Ἀγγελικὴ ἀνασκιρτᾷ ὡς νὰ συνῆλθεν ἐκ λιποθυμίας καὶ ἀπαντᾷ :

— Τί νὰ κάμω ;... ἀναπληρῶ τὴν πραγματικότητα διὰ τοῦ ὀνείρου.

— Ἕως τὴν ὥραν ποῦ θ' ἀναπληρώσῃς τὸ ὄνειρον διὰ τῆς πραγματικότητος. Καὶ ἐγὼ τὸ αὐτὸ ἔκαμνα ἕως τώρα.

— Ἐσύ... μὰ ἐσὺ ἔχεις προῖκα μεγάλην. Ἐνῷ ἐγὼ δὲν ἔχω τίποτε....

— Παρὰ τὸν ἑαυτόν σου... πρᾶγμα ἀνεκτίμητον.... Ἀλλὰ μὲ τὰς ἰδέας ποῦ ἔχεις· νὰ ἀγαπᾷς ἐκεῖνον ποῦ θὰ πάρῃς, νὰ τὸν εὕρῃς ὅπως εἰς τὰ ὄνειρά σου τὸν φαντάζεσαι, δὲν ἠξεύρω κ' ἐγὼ πῶς θὰ τὰ καταφέρῃς.

— Κ' ἐγὼ τὸ προαισθάνομαι πῶς εἶμαι μέλλουσα γεροντοκόρη λέγει θλιβερῶς ἡ Ἀγγελική.

— Ἐκτὸς ἂν συνθηκολογήσῃς μὲ τὴν ἀνάγκην. Ἐπὶ τέλους δὲν εἶνε ἀπαραίτητον ν' ἀγαπᾷς τὸν ἄνδρα σου· ἀρκεῖ νὰ τὸν ἐκτιμᾷς. Ἂν εἶνε πλούσιος, ἂν ἔχῃ καλὴν κοινωνικὴν θέσιν, ἠμπορεῖς να ἔχῃς πολλὰ ἄλλα καλὰ τὰ ὁποῖα ν' ἀντικαταστήσουν τὴν ἀγάπην.

— Ἐγὼ χωρὶς ἀγάπην δὲν ἐννοῶ τὴν συζυγικὴν ζωήν· ἡ ἀγάπη ἢ τίποτε. Τὰ ἄλλα εἶνε συμπληρώματα. Τὰ χρήματα μάλιστα εἶνε τὸ τελευταῖον ἀπ' ὅλα. Ἂν καὶ τὰ ἔχω τώρα ὅλα ἄφθονα εἰς τὸ σπίτι μας· εἶμαι πολὺ ὀλιγαρκής. Εἴμεθα τόσαι ἀδελφαὶ ὥστε ἡ περιουσία μας θὰ γείνῃ κομμάτια. Ἐσυνείθισα εἰς τὴν ἰδέαν ὅτι θὰ ζήσω εἰς τὸ μέλλον πτωχικὰ καὶ δὲν μοῦ κάμνει ἐντύπωσιν. Ἀλλὰ χωρὶς ἀγάπην ὄχι, ποτέ! Τὴν ἀγάπην τὴν θέλω ἀκεραίαν, ὄχι κομματιασμένην!

— Καϋμένη Ἀγγελική!

— Ἔπειτα εἶμαι εὐχαριστημένη ἀπὸ τὴν ζωήν μου... δὲν ἔχω καθόλου ἐπιθυμίαν νὰ ὑπανδρευθῶ.... μὲ χρειάζονται εἰς τὸ σπίτι.

— Καὶ ὅμως ἂν ἀγαπήσῃς κανένα ;...

— Ἂν ἀγαπήσω κανένα... καὶ ἂν ὁ κανένας αὐτὸς μὲ θέλῃ, τότε ἀλλάζει. Αὐτὰ ὅμως δὲν γίνονται εὔκολα τώρα. Ἀδιάφορον· εὐτυχεῖτε σεῖς καὶ μοῦ φθάνει ἡ εὐτυχία σας. Ἐγὼ θὰ ἦμαι ἡ Σταχτοπούτα τοῦ παραμυθιοῦ . . .

— Καὶ θὰ προσμένῃς τὸ βασιλόπουλό σου.

Β'

Ἀπό τινος καιροῦ ἡ δεσποινὶς Ἀγγελικὴ φαίνεται ὅτι πράγματι παρῄτησε πᾶσαν ἰδέαν περὶ γάμου· ἀλληλοδιαδόχως ἀπέρριψε προτάσεις ζηλευτάς, ηὔξησε δ' ἔτι μᾶλλον ἡ πρὸς τὴν οἰκογένειάν της ἀφοσίωσις. Ἐξακολουθεῖ μὲν νὰ ἐνδύεται μετὰ κομψότητος ἀλλ' ἐπιτηδεύεται ἀσκητικὴν λιτότητα καὶ ἀφέλειαν ὡς πρὸς τὸ χρῶμα καὶ τὸ κόψιμον τῶν ἐνδυμάτων. Ἡ δεσποινὶς Ἀγγελικὴ ἐκ μητρὸς μὲν συνδέεται πρὸς τὸν κόσμον τῶν πλουσίων τραπεζιτῶν, ἐκ πατρὸς δ' ἕνεκα τῆς κοινωνικῆς θέσεως καὶ τοῦ ἱστορικοῦ αὐτοῦ ὀνόματος πρὸς τὴν αὐλὴν καὶ τὸν διπλωματικὸν κόσμον. Καὶ εἰς τοὺς δύο αὐτοὺς κόσμους λάμπει ὡς ἀστὴρ πρώτου μεγέθους.

« Γνωρίζετε τὴν δεσποινίδα Ἀγγελικήν ;» Τὴν ἐρώτησιν αὐτὴν ἀποτείνουσι πρὸς ἀλλήλους αἱ πατέρες, οἱ μητέρες, οἱ γαμβροὶ καὶ αἱ νύμφαι. Οἱ πατέρες εὔχονται τοιαύτην νύμφην εἰς τοὺς υἱούς των καὶ αἱ μητέρες τοιαύτην φίλην εἰς τὰς θυγατέρας των, καί, πρᾶγμα παράδοξον, εἶνε ἐξ ἴσου ἀγαπητὴ καὶ εἰς τὰ δύο φῦλα. Ἡ Ἀγγελικὴ εἶνε ὁ ἄγγελος τῆς ἀφοσιώσεως, τὸ ὑπόδειγμα κόρης καὶ ἀδελφῆς, ὁ ἀπαράμιλλος τύπος οἰκοδεσποίνης. Σηκώνεται εἰς τὰς ἓξ τὸ πρωί, καὶ ἂν ἀκόμη ἐχόρευεν ἕως τὰς τέσσαρας· ἐπιτηρεῖ τοὺς ὑπηρέτας εἰς τὸν εὐτρεπισμὸν τῆς οἰκίας· ἐξυπνᾷ καὶ ἐνδύει τὰ ἀδέλφιά της καὶ τὰ προετοιμάζει διὰ τὸ σχολεῖον. Φροντίζει διὰ τὸ γεῦμα καὶ τὸ δεῖπνον· ἀνεβοκαταβαίνει ἀκούραστος καί, ὅταν ἐξυπνᾷ ἡ μήτηρ της ἡ ὁποία εἶνε γυνὴ φιλάσθενος, τὰ εὑρίσκει ὅλα εἰς τάξιν καὶ δὲν ἔχει νὰ φροντίσῃ διὰ τίποτε. Ὁ δὲ πατήρ της ἐπησχολημένος εἰς τὰς ἐργασίας του μόλις εὐκαιρεῖ νὰ συνοδεύῃ αὐτὴν εἰς τὸ θέατρον καὶ εἰς τοὺς χορούς, ὅπου μεταβαίνει μόλις πειθομένη εἰς τὰς ἐπιμόνους παροτρύνσεις τῶν γονέων της. Πηγαίνει πάντοτε χωρὶς ὄρεξιν, κατηφής, ἀλλ' ἅμα φθάσῃ ἀλλάσσει ὄψιν καὶ ἡ πρώην οἰκοδέσποινα καθίσταται ἡ χαριεστέρα καὶ ἐντελεστέρα γυνὴ τοῦ κόσμου.

Ἡ Ἀγγελικὴ λαμβάνει ἐνεργότατον μέρος, προκειμένου περὶ ἀγαθοεργιῶν. Ἡ μήτηρ της εἶνε σύμβουλος τοῦ Ὀρφανοτροφείου καὶ τῆς Φιλοπτώχου Ἑταιρίας, ἀλλ' αὐτὴ εἶνε ἡ ψυχὴ καὶ τῶν δύο φιλανθρωπικῶν ἱδρυμάτων. Καὶ αἱ ἄλλαι σύμβουλοι ἀποδέχονται τὰς γνώμας της ὡς χρησιμοὺς εἰς ὅλα· μία μάλιστα ἡ κυρία Οὐρανία, ἡ θεία τῆς Ἑλένης, ἡ ὁποία εἶνε καὶ πρόεδρος τοῦ Ὀρφανοτροφείου, δὲν ἠμπορεῖ νὰ κάμῃ τίποτε χωρὶς τὴν Ἀγγελικήν. Πῶς κατώρθωσε νὰ ἀποκτήσῃ τὴν συμπάθειαν καὶ τὴν ἐμπιστοσύνην τῆς ἰδιοτρόπου αὐτῆς γραίας, εἶνε θαῦμα! Πῶς κατώρθωσεν ἀκόμη νὰ γείνῃ ἡ προσφιλὴς σύντροφος τοῦ κυρίου Παντελῆ τοῦ συζύγου τῆς κυρίας Οὐρανίας, ὁ ὁποῖος πάσχει ἀπὸ ῥευματισμοὺς καὶ μένει κλειστὸς κοντὰ εἰς τὴν θερμάστραν του ἀπὸ τὸν Σεπτέμβριον ἕως τὸν Μάϊον, δεύτερον θαῦμα!

Ἡ ἀλήθεια εἶνε ὅτι αἱ κατηφεῖς ὄψεις τοῦ ἀκλήρου ἀνδρογύνου ἱλαρύνονται εὐθὺς ὡς ὁ ὑπηρέτης ἀναγγείλῃ τὴν ἐπίσκεψιν τῆς δεσποινίδος Ἀγγελικῆς, καὶ ὅτι καὶ οἱ δύο περιβάλλουσιν αὐτὴν μεθ' ὅσης στοργῆς θὰ περιέβαλλον μονογενῆ κόρην. Καὶ ὁσάκις ἔλθῃ δὲν ἐν-

Digitized by Google

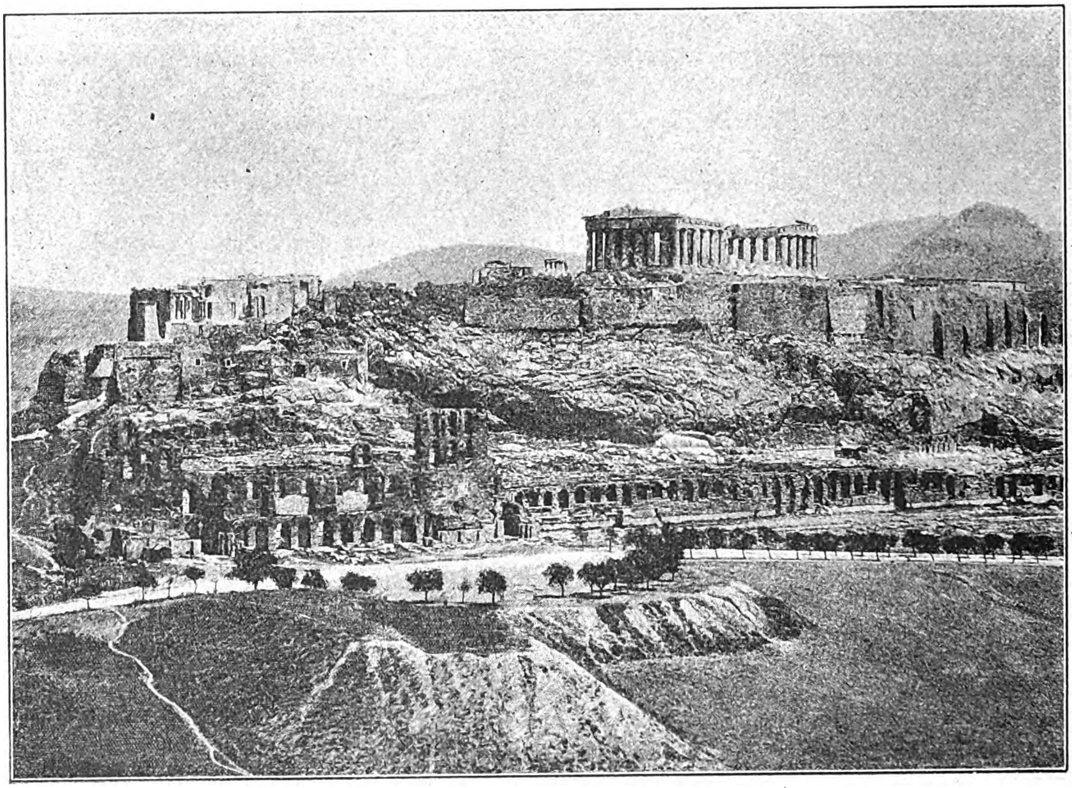

Η ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

['Εκ φωτογραφίας 'Αδ. Ρωμαΐδων]

νοοῦν νὰ τὴν ἀφίσουν νὰ φύγῃ ταχέως, συχνὰ δὲ συγγευματίζει μετ' αὐτῶν, ἀφίνουσα μάλιστα καὶ εὐθυμοτέρους κύκλους διὰ νὰ συντροφεύσῃ τὴν γεροντικὴν μοναξίαν των. Τί ἄγγελος αὐτὴ ἡ Ἀγγελική!.. ὄνομα καὶ πρᾶγμα ὅπως ἔλεγε καὶ ἡ φίλη της Ἑλένη.

Ἔφθασαν τὰ Χριστούγεννα ἔφθασε καὶ ὁ ἀνεψιὸς τοῦ κυρίου Παντελῆ ἀπὸ τὴν Θεσσαλίαν, ὁ Μάρκος — ἡ ἀρκούδα! Τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἦτο καὶ ἡ Ἀγγελικὴ προσκεκλημένη εἰς τὸ γεῦμα. Ἀλλὰ πρὸ τούτου ὁ κύριος Παντελῆς τὴν προδιέθεσε. Τὴν παρεκάλεσε νὰ εἶνε ἐπιεικὴς πρὸς τὸν ἀνεψιόν του, ὁ ὁποῖος δὲν ἠξεύρει ἀπὸ κόσμον, εἶνε ἰδιότροπος, ἡμιάγριος, συνειθισμένος νὰ ζῇ πάντοτε εἰς τὰ δάση καὶ εἰς τὰ βουνὰ καὶ νὰ συναναστρέφεται μὲ χωρικούς. Καὶ ὅμως εἶνε κατὰ βάθος πολὺ καλὰ μορφωμένος καὶ εἰς τὸ ἐρημητήριόν του ἔχει πλουσιωτάτην βιβλιοθήκην. Ἀλλ' εἶνε θησαυροφυλάκιον κλειδωμένον — δὲν ἀνοίγει τὸ στόμα του νὰ ὁμιλήσῃ. Ἰδίως δὲ ἀποστρέφεται τὰς γυναῖκας· δὲν θέλει νὰ ἰδῇ ποδόγυρον ἐμπρός του!

Ἡ Ἀγγελικὴ μειδιῶσα ἀγγελικώτατα λέγει ὅτι τὸ καλλίτερον εἶνε νὰ φύγῃ· ἔρχεται ἄλλοτε· δὲν θέλει νὰ φανῇ ἐνοχλητικὴ εἰς τὸν ἀγριάνθρωπον αὐτόν...

Ὁ κύριος Παντελῆς ἀνθίσταται, θυμώνει καὶ στέλλει τὸν ὑπηρέτην νὰ εἰπῇ εἰς τὸν κύριον Μάρκον ὅτι τὸν θέλει ὁ θεῖός του.

Ἡ ἀρκούδα προβάλλει ἀπὸ τὴν θύραν. Βλέπει τὴν Ἀγγελικὴν καὶ κάμνει νὰ φύγῃ, κοντοστέκει καὶ μένει ἄφωνος. Ὁ θεῖος κάμνει τὰς συστάσεις. Ἡ Ἀγγελικὴ χαιρετίζει μειδιῶσα. Ὁ Μάρκος ἀντιχαιρετίζει ἀδεξιώτατα λυγίζων τὸ ὑψηλὸν καὶ ἀσύμμετρον σῶμά του. Εἶνε ἀληθινὰ ἀσχημάνθρωπος, χονδρὸς καὶ ὀστεώδης, μὲ βραχίονας μακροὺς καὶ κοντὸν θώρακα. Ἔχει χεῖρας λεμβούχου καὶ ἐν ἀντιθέσει πόδας Μανδαρίνου.

Ἡ φυσιογνωμία του ἐκφραστική, ἀλλὰ δασύτριχος καὶ ἡλιοκαυμένη, ἔχει κάτι πρόστυχον— φαίνεται ὡς ἐπιστάτης κτήματος. Ὅταν γελᾷ ἀνοίγει ὀρθάνοικτον τὸ στόμα καὶ τρώγει ὡς νὰ ἦλθε πεζὸς ἀπὸ τὴν Θεσσαλίαν. Τὰ ἐνδύματά του εἶνε εὐρύχωρα καὶ συμπτύσσονται περὶ τὸ εὔρωστον σῶμά του. Δὲν ἠξεύρει οὔτε νὰ σταθῇ, οὔτε νὰ περιπατήσῃ, οὔτε νὰ καθίσῃ. Ἐντὸς δάσους ἢ εἰς τὰ ἁλώνια χωρίου θὰ ἔκαμνεν ἴσως καλὴν ἐντύπωσιν, ἀλλ' ἐντὸς τῆς πολυτελοῦς αἰθούσης τοῦ κυρίου Παντελῆ ἦτο ὅ,τι θὰ ἦτο πλάτανος ἐντὸς θερμοκηπίου.

Τὸ γεῦμα εἶνε ἕτοιμον· ἔρχεται καὶ ἡ θεία. Κάθηνται οἱ τέσσαρες· ἡ Ἀγγελικὴ ἔχει ἀπέναντι αὐτῆς τὸν Μάρκον. Αὐτὴ προσπαθεῖ παν

Digitized by Google

Digitized by Google

τοιοτρόπως νὰ τὸν ἐνθαρρύνει καὶ διὰ νὰ τὸν κάμῃ νὰ ὁμιλήσῃ ἐγγίζει τὸ ἓν μετὰ τὸ ἄλλο διάφορα κυνηγετικὰ καὶ ἀγροτικὰ θέματα μετὰ πολλῆς χάριτος καὶ διαλεκτικῆς δεξιότητος. Ἐκεῖνος τὰ ἔχει κατ' ἀρχὰς χαμένα· ἀποκρίνεται δειλὰ καὶ βλέπει διαρκῶς τὸ πινάκιόν του.

Ὁ θεῖος καὶ ἡ θεία θαυμάζουν τὴν ἀγαθότητα τῆς κόρης ἡ ὁποία δὲν βαρύνεται νὰ ὁμιλῇ μὲ αὐτὸν τὸν ἀγριάνθρωπον διὰ πράγματα τὰ ὁποῖα βέβαια δὲν τὴν ἐνδιαφέρουν.

Ἡ κυρία Οὐρανία φέρει τὴν ὁμιλίαν εἰς κοσμικώτερα, εἰς ἓν νέον συνοικέσιον τὸ ὁποῖον ἔγεινεν ἐκείνην τὴν ἡμέραν. Ἡ Ἀγγελικὴ λέγει ὅτι δὲν τῆς ἀρέσκει ὁ γαμβρός, καὶ διότι εἶνε μικρόσωμος, ἀλλὰ πρὸ πάντων, διότι δὲν εἶνε ἄνθρωπος σοβαρός· εἶνε ἐπιπόλαιος, ἐλαφρὸς καὶ χάνεται διὰ χοροὺς καὶ διασκεδάσεις. Τί θὰ ὑποφέρῃ καὶ ἡ γυναῖκά του καταδικασμένη νὰ τὸν ἀκολουθῇ εἰς τὸν κόσμον!....

— Πῶς, ἀγάπη μου! ἀναφωνεῖ ἡ κυρία Οὐρανία ἔκπληκτος, δὲν θὰ ἤθελες ἐσὺ ἄνδρα ν' ἀγαπᾷ τὰς διασκεδάσεις, ἐσὺ ποῦ δὲν λείπεις ἀπὸ πουθενά;

—Πηγαίνω πολὺ εἰς τὸν κόσμον, ἀπαντᾷ ἡ Ἀγγελικὴ μὲ τὴν ἀγγελικήν φωνήν της, ἀλλὰ δὲν τὸν ἀγαπῶ καθόλου. Πηγαίνω ἐπειδὴ τὸ θέλει ὁ πατέρας μου καὶ ἡ μητέρα μου, ἐγὼ δὲν διασκεδάζω, δὲν εὐχαριστοῦμαι, καὶ ἂν γείνω ποτὲ κυρία νὰ κάμνω ὅ τι θέλω, βέβαια δὲν θὰ ζητήσω εὐτυχισμένην ζωὴν εἰς τα σαλόνια.

Καὶ οἱ τρεῖς τὴν βλέπουν μὲ ἔκπληξιν καὶ θαυμασμόν. Καὶ αὐτὸς ὁ Μάρκος ἐξεκάρφωσε τὰ βλέμματα ἀπὸ τὸ πινάκιόν του καὶ τὰ προσήλωσεν εἰς τὴν χαριτωμένην ἐκείνην νέαν, ἡ ὁποία τόσον διαφέρει ἀπὸ τὰς ἄλλας!..

Καὶ ἡ Ἀγγελικὴ ἐξακολουθεῖ:

— Μόνη μου χαρά, μόνη μου εὐτυχία εἶνε ἡ φύσις, ἡ ἐξοχικὴ ζωή, ὁ καθαρὸς ἀήρ, τὰ δάση, τὰ πουλιά, ἡ ἐρημία. Ὁ πατέρας μοῦ ὑπεσχέθη τὸ καλοκαίρι νὰ κάμωμεν ἓν ταξειδάκι εἰς Εὔβοιαν. Πότε νὰ ἔλθῃ τὸ καλοκαίρι, θεέ μου!

Ὁ Μάρκος τὰ ἀκούει ὅλα αὐτὰ καὶ ἀνακινεῖται εἰς τὸ κάθισμά του, ὡς νὰ τὸν τρώγουν ψύλλοι, καὶ ἡ μορφή του ἱλαρύνεται, καὶ ἀναλαμβάνει θάρρος, καὶ ἀρχίζει νὰ ὁμιλῇ καὶ αὐτὸς μετ' ἐνθουσιασμοῦ περὶ τῆς ἀγροτικῆς ζωῆς.

Ὁ θεῖος καὶ ἡ θεία βλέπουν μὲ ἀπορίαν τὸ νέον αὐτὸ θαῦμα, τὴν ἐξημέρωσιν τῆς ἀρκούδας. Μὰ τί ἄγγελος αὐτὴ ἡ Ἀγγελική,—ὄνομα καὶ πρᾶγμα!...

Γ'

Ἕνεκα ἐκτάκτου ἐργασίας ὁ Μάρκος ἦλθε τὴν τελευταίαν ἑβδομάδα τῆς ἀπόκρεω, ἦλθε καὶ τὸ πάσχα καὶ συνεγευμάτισεν ἀκόμη δύο τρεῖς φορὰς μετὰ τῆς Ἀγγελικῆς! Τὰ ἐπανειλημμένα αὐτὰ ταξείδια, καίτοι εἶχον αἰτίαν πραγματικήν, ἐνέβαλον εἰς ὑπόνοιαν τὸν θεῖον καὶ τὴν θείαν μήπως ὁ ἀνεψιός των εἶνε ἐρωτοκτυπημένος. Καὶ ἄλλοτε εἶχεν ἀφορμὰς νὰ ἔλθῃ εἰς Ἀθήνας καὶ τὸ ἀπέφευγε, πῶς τώρα ἦτο πρόθυμος εἰς πᾶσαν εὐκαιρίαν νὰ ἀφίνῃ τὰ προσφιλῆ του θεσσαλικὰ βουνὰ ὁ μισάνθρωπος αὐτός; Βέβαια ἡ Ἀγγελικὴ χωρὶς νὰ τὸ θέλῃ εἶχε τὸν δάκτυλόν της εἰς αὐτό. Ἀλλὰ πάλιν πῶς δὲν φανερώνει τίποτε, πῶς δὲν κάμνει ποτὲ λόγον περὶ αὐτῆς ὁ Μάρκος; Τί λαμπρὰ ἂν ἐγίνετο τὸ συνοικέσιον αὐτό, ἂν ἦτο δυνατὸν νὰ θελήσῃ ἡ Ἀγγελική, τί τύχη διὰ τὸν ἀνεψιόν των! Ποῦ θὰ εὕρῃ ἄλλην γυναῖκα ἐφάμιλλόν της!

— Εἶνε ἀδύνατον νὰ συγκατατεθῇ ἐκείνη, ἔλεγεν ὁ κύριος Παντελῆς ὁ ὁποῖος δὲν εἶχε μεγάλην ἰδέαν περὶ τοῦ ἀνεψιοῦ του.

— Ποτέ! ἔλεγε καὶ ἡ κυρία Οὐρανία.

— Καὶ ὅμως ἤθελα νὰ τὸν ἀποκαταστήσω· ὁ γάμος θὰ τὸν ἡμερώσῃ.

— Πρέπει νὰ εὑρεθῇ γυναῖκα νὰ τὸν πάρῃ διὰ τὰ χρήματα — καὶ ἡ Ἀγγελικὴ δὲν ἔχει σκοπὸν νὰ πωληθῇ.

— Τί χαριτωμένην ἀνεψιὰν θὰ ἐκάμναμεν...

— Τί ἄγγελον! προσθέτει ἡ κυρία Οὐρανία μετὰ θαυμασμοῦ.

Ὁ ταλαίπωρος Μάρκος ἦτο πράγματι ἐρωτευμένος, ἀλλὰ δὲν ἐτόλμα νὰ τὸ φανερώσῃ ἐκ φόβου μήπως γείνῃ καταγέλαστος διὰ τὴν τόλμην καὶ τὴν αὐθάδειάν του. Οἱ δύο γέροντες πάλιν δὲν ἤθελον νὰ τὸν ἐρωτήσωσι διὰ νὰ μὴν ἀγριεύσῃ καὶ φύγῃ εἰς Θεσσαλίαν.

Ἀλλὰ καὶ ἡ Ἀγγελικὴ ἤλλαξεν ἐσχάτως. Τὸ μειδίαμα—τὸ ἀγγελικὸν ἐκεῖνο μειδίαμα—ἐξέλιπεν ἀπὸ τῶν χειλέων της. Ἡ ζωηρότης ἐξηφανίσθη ἀπὸ τῆς μορφῆς της. Ἐφαίνετο πάντοτε συλλογισμένη, ἀλλ' εἰς τὰς ἐπιμόνους ἐρωτήσεις τῆς κυρίας Οὐρανίας ἀπεκρίνετο ὅτι δὲν ἔχει τίποτε.

Κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας τοῦ ὀκτωβρίου ὁ Μάρκος ἦλθε πάλιν εἰς Ἀθήνας διὰ νὰ συνεννοηθῇ μετὰ τοῦ θείου του περὶ πωλήσεως τῶν γεννημάτων τῆς νέας ἐσοδείας.

Ἡ Ἀγγελικὴ ἔπαυσε τότε τὰς συχνὰς ἐπισκέψεις της καὶ δὲν ἤρχετο πλέον νὰ γευματίζῃ εἰς τῆς κυρίας Οὐρανίας ὅπως πρὶν προφασιζομένη ἀδιαθεσίας ἢ οἰκιακὰς ἐνασχολήσεις. Οὔτε εἰς τὸν κόσμον ἐφαίνετο πλέον· καὶ ἔξαφνα μίαν ἡμέραν ἡ μήτηρ της ἦλθε κλαίουσα εἰς τὴν κυρίαν Οὐρανίαν νὰ τῆς εἴπῃ ὅτι ἡ κόρη της θέλει νὰ γείνῃ καλογραῖα.

— Καὶ διατί;

—Δὲν θέλει νὰ εἴπῃ τὴν αἰτίαν...ἀλλὰ πολὺ φοβοῦμαι πῶς θὰ ἔχῃ κανένα ἔρωτα κρυφόν.

— Καὶ ἔρωτα χωρὶς ἐλπίδα... μήπως ἀγαπᾷ κανένα ὑπανδρευμένον;

Digitized by Google

— Δὲν ἠξεύρομεν τίποτε· μόνον ὑποθέσεις κάμνομεν καὶ ἡμεῖς.

— Στείλετέ μού την νὰ τὴν ἐξομολογήσω ἐγώ, λέγει ἡ κυρία Οὐρανία.

Ἡ Ἀγγελικὴ ἔρχεται ἤρεμος, ὠχρά, μελαγχολική.

Ἡ κυρία Οὐρανία τὴν ἐρωτᾷ μετ' ἐνδιαφέροντος:

— Τί ἔχεις;... ὑποφέρει; ... ἀγαπᾶ κανένα;

Ἡ Ἀγγελικὴ μετά τινα δισταγμόν, συγκινηθεῖσα ἐκ τῆς τόσης φιλοστοργίας κινεῖ τὴν κεφαλὴν κατανεύουσα.

— Καὶ πῶς δὲν τὸν παίρνεις; Δὲν εἶνε ἄξιος σου;

— Εἶνε πολὺ ἄξιος, ἀποκρίνεται ἡ νεᾶνις.

—Εἶνε ὑπανδρευμένος λοιπὸν :

Ἡ Ἀγγελικὴ μορφάζει μετ' ἀποστροφῆς:

— Ἂν δὲν ἦτον ἐλεύθερος, κυρία, δὲν θὰ εἶχα τὸ δικαίωμα νὰ τὸν ἀγαπήσω, καὶ δεν θὰ τὸν ἀγαποῦσα.

Ἡ κυρία Οὐρανία τὴν ἀτενίζει μετὰ θαυμασμοῦ. Αὐτὴ ἡ κόρη ἐλάμβανε κάποτε στάσεις Ῥωμαίας πατρικίας !...

Καὶ ἡ Ἀγγελικὴ προσθέτει:

— Δὲν ἠμπορῶ νὰ πάρω ἐκεῖνον ποῦ ἀγαπῶ, ἀφοῦ δὲν μ' ἀγαπᾷ...

—Αὐτὸ εἶνε ἀδύνατον !

—Καὶ ὅμως ψιθυρίζει στενάζουσα, σεῖς τὸ ἠξεύρετε πολὺ καλὰ ὅτι δὲν μ' ἀγαπᾷ.

Ἡ κυρία Οὐρανία ἀνασκιρτᾷ.

— Μήπως εἶνε ὁ ....:

Ἡ Ἀγγελικὴ δὲν ἀπαντᾷ· κοκκινίζει καὶ κρύπτει τὸ πρόσωπόν της εἰς τὰ γόνατα τῆς γραίας.

Ὅταν ὁ Μάρκος ἔλαβε τὸ χαρμόσυνον ἄγγελμα ὀλίγον ἔλειψε νὰ πέσῃ ἀπόπληκτος. Ἀλλὰ πρὶν τελειώσῃ τὸ συνοικέσιον ἠθέλησε νὰ ἔλθῃ εἰς μερικὰς ἐξηγήσεις. Ἡ Ἀγγελικὴ ἔπρεπε νὰ ἔχῃ ὑπ' ὄψιν ὅτι μέρος τοῦ ἔτους θὰ διέρχεται εἰς τὸ κτῆμα καὶ μέρος εἰς τὰς Ἀθήνας, ἢ εἰς Εὐρώπην. Ὅτι κατὰ τὴν εἰς Ἀθήνας διαμονὴν οἱ χοροὶ καὶ αἱ διασκεδάσεις θὰ λείπουν. Ὁ Μάρκος δὲν τὰ ἀγαπᾷ αὐτά, εἶνε δὲ καὶ ζηλότυπος· τὴν γυναῖκά του τὴν θέλει διὰ τὸν ἑαυτόν του, ὄχι διὰ νὰ τὴν χαίρεται ὁ κόσμος.... Καθαρὰ πράγματα !

Ἡ Ἀγγελικὴ παραδέχεται τὰ πάντα μειδιῶσα πάντοτε τὸ ἀγγελικόν της μειδίαμα. Καὶ μετὰ τρεῖς ἡμέρας ὁ κύριος Παντελῆς πετῶν ἐκ χαρᾶς—μεθ' ὅλους τοὺς ῥευματισμούς του—ἔθετε τὴν μικρὰν χεῖρα τῆς νύμφης ἐντὸς τῆς πελωρίας χειρὸς τοῦ γαμβροῦ.

Ὁ γάμος ἐπρόκειτο νὰ γείνῃ τὰ Χριστούγεννα, ἀλλ' ἐν τῷ μεταξὺ ἀπέθανεν ὁ θεῖος Παντελῆς, καὶ ἠναγκάσθησαν νὰ τὸν ἀναβάλουν ἐπὶ τρεῖς μῆνας.

Ὁ Μάρκος ἔγεινε γενικὸς κληρονόμος καὶ κύριος περιουσίας δύο ἑκατομμυρίων. Ἐκ τούτων τριακοσίας χιλιάδας ἔγραψεν ὡς προγαμιαίαν δωρεὰν εἰς τὴν γυναῖκα του.

Ἡ ἐπιθυμία τῆς Ἀγγελικῆς ἐξεπληρώθη. Δὲν εἶχεν εἰπῆ ὅτι θὰ ὑπανδρευθῇ μόνον ἀπὸ ἔρωτα;

Ὁ Θεὸς εἰσακούει τὰς προσευχὰς τῶν ἀγγέλων του !

[Μίμησις] Δς.

ΑΜΕΡΙΚΗ ΚΑΙ ΑΜΕΡΙΚΑΝΟΙ(1)

Αἱ ἀμερικανικαὶ οἰκίαι. — Ἡ ἐπίπλωσίς των. — Ἡ πολυτέλεια συνδυασμένη μετὰ τῆς ἄκρας φιλοκαλίας. — Ἐκεῖ ὅπου κάμνουν μουσικὴν τοῖχοι καὶ πατώματα εἶναι γυμνά — Τοῖχοι σκεπασμένοι μὲ τριαντάφυλλα — Ἓν ἄστρον ἀξίας 40.000 φράγκων. — Μαργαρῖται καὶ ἀδάμαντες. — Αἱ λέσχαι. — Τὸ κοινότερον ἔπιπλον ἐν Ἀμερικῇ.

Αἱ ἀμερικανικαὶ οἰκίαι εἶνε ἐπιπλωμέναι μετ' ἐξεζητημένης πολυτελείας καὶ λεπτοτάτης φιλοκαλίας. Ἐδῶ γίνεται καταφανὴς ἡ ἐπιρροὴ τῆς γυναικὸς καὶ εἰς τὰς ἐλαχίστας λεπτομερείας τοῦ καθημέραν βίου. Εἰς κάθε βῆμα ὅπου κάμνετε, βλέπετε γραμμένον: Ἀπ' ἐδῶ ἐπέρασεν ἡ γυναῖκα.

Τὰ ἔπιπλα, ἐν Νέᾳ Ὑόρκῃ ἰδίως, εἶνε σκοτεινῶν χρωμάτων, ἀλλὰ στερεὰ καὶ καλλιτεχνικά. Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον πολὺ προσθέτει εἰς τὸν πλοῦτον τῶν κατοικιῶν εἶνε ἡ χρῆσις παραπετασμάτων (portières.) Ἀκόμη καὶ εἰς τοὺς διαδρόμους, τὰ θυρόφυλλα ἀντικαθιστῶνται μὲ παραπετάσματα. Ἡ ἐντύπωσις δὲ εἶνε λαμπρά. Ὁ ὀφθαλμὸς ἀναπαύεται εὐαρέστως εἴτε ἐξετάζει τὰ ἔπιπλα, εἴτε προσβλέπει πρὸς τοὺς τοίχους καὶ τὴν ὀροφήν. Τὰ δάπεδα εἶνε ἐπεστρωμένα μὲ πλουσιωτάτους τάπητας καὶ αἱ ὀροφαὶ εἶνε ἀνάγλυπτοι ἢ ζωγραφημέναι ἐν ἁρμονίᾳ πρὸς τὰ ἐπιστρώματα (tapisseries).

Τὰ σαλόνια εὑρίσκονται εἰς τὰ ἰσόγεια, ἰσόγεια τὰ ὁποῖα ὑψοῦνται δύο ἢ τρία μέτρα ὑπεράνω τοῦ ἐδάφους. Ἡ σειρὰ τῶν αἰθουσῶν ἀποτελεῖται ἀπὸ τρία, τέσσαρα, πέντε καὶ ἓξ δωμάτια συγκοινωνοῦντα πρὸς ἄλληλα διὰ παραπετασμάτων Ἕκαστον δωμάτιον ἔχει τὴν ἰδιαιτέραν του σφραγῖδα. Τὸ ἓν περιέχει ἔπιπλα καὶ βαφὰς σκοτεινάς, ἐλαιογραφίας, καλλιτεχνήματα μεγάλης ἀξίας, μεγαλοπρεπῆ φυτὰ τῶν τροπικῶν· τὸ ἄλλο, διασκευασμένον κατὰ τὸν ἀνατολικὸν ῥυθμόν, καλεῖ τὸν ἐπισκέπτην εἰς οἰκείαν συνομιλίαν μὲ τοὺς σκίμποδας, τὰ συνεστραμμένα καθίσματά του, τὰ προσκέφαλα καὶ τὰ π α ρ α β ά ν του· ἕτερον περιλαμβάνει βιβλία, χαλκογραφίας, ἀρχαιότητας παντὸς εἴδους· ἄλλο, κατὰ ῥυθμὸν boudoir διεσκευασμένον, εἶνε πλῆρες ἀπὸ κομψοτεχνήματα, ἀπὸ ἐλαφρὰ μικροτεχνήματα, ὑδατογραφίας, ἀγαλ-

(1) Ἴδε σελ. 55, 123.

Digitized by Google

μάτια, τὰ πάντα διεσκορπισμένα τεχνικὰ καὶ μετά τινος ἀταξίας· ἄλλο δωμάτιον χρησιμεύει ὡς αἴθουσα μουσικῆς· εἰς αὐτὸ ἐλλείπουν παντελῶς οἱ τάπητες· τὸ πάτωμα εἶνε ὑαλιστερόν, οἱ τοῖχοι σχεδὸν γυμνοί· ὅλα εἶνε νοημονέστατα διευθετημένα· ἐπὶ τῶν ἑστιῶν, ἐπὶ τῶν ἐπίπλων, παντοῦ ἄνθη διαχύνουν γλυκεῖαν εὐωδίαν. Ὅταν ὅλα αὐτὰ τὰ δωμάτια εἶνε φωτισμένα καὶ τὰ παραπετάσματα εἶνε σηκωμένα, ἡ ἐντύπωσις εἶνε θαυμασία, ὅταν δὲ εἰκοσὰς κομψῶν, εὐμόρφων καὶ εὐφυῶν 'Αμερικανίδων εὑρίσκωνται ἐντὸς αὐτῶν συνομιλοῦσαι, σᾶς βεβαιῶ ὅτι δὲν σπεύδετε ποτὲ νὰ κυττάξετε τὸ ὡρολόγι σας, διὰ νὰ ἰδῆτε τί ὥρα εἶνε.

Ἡ πολυτέλεια, ἡ ἀναπτυσσομένη εἰς τὰς ἑσπερίδας, τὰ γεύματα καὶ τοὺς χορούς, ὑπερβαίνει τὴν φαντασίαν. Εἰς χορὸν δοθέντα κατὰ Φεβρουάριον τοῦ 1888 ἐν Νέᾳ Ὑόρκῃ οἱ τοῖχοι τῶν σαλονίων ἦσαν ἐπεστρωμένοι μὲ τριαντάφυλλα, διὰ τὰ ὁποῖα εἶχον ἐξοδευθῇ ὄχι ὀλιγώτερα τῶν 50,000 φράγκων. Ὅταν δὲ συλλογισθῆτε ὅτι δεῖπνον καὶ ἀναψυκτικὰ ἦσαν ὅλα διαρκῶς ἀφθονώτατα εἰς τὴν διάθεσιν τῶν κεκλημένων, σκέπτεσθε ἂν πράγματι πρέπει κανεὶς νὰ θαυμάζῃ ἢ νὰ καταδικάζῃ τοιαύτην πολυτέλειαν. Παρευρέθην ἐν βράδυ εἰς γεῦμα ἐν τῇ μεγάλῃ αἰθούσῃ τοῦ ἑστιατορίου Δελμόνικο, ἐν Νέᾳ Ὑόρκῃ. Παρεκαθήμεθα ὀγδοήκοντα ἑπτὰ συνδαιτυμόνες πέριξ παμμεγίστης στρογγύλης τραπέζης. Εἰς τὸ κέντρον τῆς τραπέζης εὑρίσκετο κολοσσιαῖον ἀνθόπλεκτον ἄστρον, ἐκ ῥόδων, κρίνων καὶ ἡλιοτροπίων ἀποτελούμενον. Ὑπὸ τῶν 'Αμερικανῶν ἡ ἀξία τοῦ ἄστρου τούτου ὑπελογίσθη εἰς 40,000 φράγκα. Καὶ τὸ πρᾶγμα δὲν μοῦ φαίνεται παράδοξον, ὅταν εἰξεύρω ὅτι ἐν 'Αμερικῇ τὸν χειμῶνα ἓν ῥόδον τιμᾶται ἓν δολλάριον, δηλαδὴ ὑπὲρ τὰ πέντε φράγκα, καὶ ὅτι ἓν ὀρχεοειδὲς ἄνθος πωλεῖται εἴκοσι καὶ εἴκοσι πέντε φράγκα.

Εἰς ἄλλο γεῦμα εἶδον τὰ menus κρεμασμένα ἀπὸ ἁλύσσους ἐκ μαργαριτῶν καὶ ἀδαμάντων. Καθὲ menu εἶχε στοιχίσει 1000 δολλάρια (δηλ. 5400 φράγκα) καὶ οἱ συνδαιτυμόνες ἀνήρχοντο εἰς 37.

Αἱ κυριώτεραι λέσχαι τῶν μεγάλων ἀμερικανικῶν πόλεων εἶνε ἡγεμονικαὶ κατοικίαι, παρέχουσαι ὅ,τι ἡ πολυτέλεια ἠμπορεῖ νὰ παράσχῃ εἰς τὴν εὐμάρειαν τοῦ ἀνθρώπου. Αἱ ἀμερικανικαὶ λέσχαι εἶνε ὅσον καὶ αἱ τοῦ Λονδίνου πολυτελεῖς, ἀλλ' αὐτὴ εἶνε ἡ μόνη μεταξύ των ὁμοιότης. Αἱ λέσχαι τῶν μεγάλων ἀγγλικῶν πόλεων εἶνε πένθιμοι καὶ αὐστηραί, ἐνῷ αἱ ἀμερικανικαὶ εἶνε ζωηραὶ καὶ εὔθυμοι. Ἡ λέσχη εἰς τὴν Νέαν Ὑόρκην, τὴν Βοστώνην καὶ τὸ Χικάγον δὲν εἶνε μέρος εἰς τὸ ὁποῖον οἱ ἄνδρες μεταβαίνουν ν' ἀναγνώσουν ἐφημερίδας καὶ νὰ γευματίσουν κατὰ τὴν ἀπουσίαν τῆς οἰκογενείας των, ἀλλ' ἐντευκτήριον, ὅπου συνομιλεῖ τις καὶ διασκεδάζει. Ὅλα τὰ μέλη πάσης λέσχης διατελοῦν σχεδὸν εἰς σχέσεις οἰκειότητος μεταξύ των.

Οἱ 'Αμερικανοὶ συχνὰ ἀνοίγουν εἰς τὰς 'Αμερικανίδας τὰς φιλοξένους θύρας τῶν λεσχῶν των, ἐξαιρουμένης τῆς Βοστώνης, καθὼς μοῦ λέγουν, ὅπου εἰς πᾶσαν εὐκαιρίαν κάμνουν ἐπίδειξιν ἀγγλομανίας. Παρευρέθην εἰς θαυμάσιον χορὸν δοθέντα ὑπὸ τῆς Union Leag Club ἐν Νέᾳ Ὑόρκῃ. Προσκληθεὶς δὲ ὑπὸ τῆς Union Leag Club εἰς Χικάγον νὰ κάμω μίαν φιλολογικὴν ὁμιλίαν, εἶδα εἰς τὸ ἀκροατήριον ἑκατοντάδας κυριῶν, ἀνηκουσῶν εἰς τὴν ἀρίστην τῆς πόλεως κοινωνίαν.

Οἱ 'Αμερικανοὶ διασκεδάζουν εὐθύμως, συμμετέχουν δὲ τῶν ἑορτῶν των πάντοτε αἱ γυναῖκες. Οἱ Ἄγγλοι τὰς διασκεδάσεις των μεταβάλλουν εἰς κηδείας.

Εἶνε ἀδύνατον ὁμιλῶν τις περὶ τῶν ἀμερικανικῶν οἰκιῶν νὰ μὴ εἴπῃ τίποτε περὶ ἀπεχθοῦς τινος ἀντικειμένου, τὸ ὁποῖον καθ' ἑκάστην στιγμὴν προσπίπτει εἰς τὰ ὄμματά σας.

Τὸ μᾶλλον ἀπαραίτητον, τὸ μᾶλλον καταφανὲς ἐν 'Αμερικῇ ἔπιπλον εἶνε τὸ σιελοδοχεῖον. Ἕκαστον δωμάτιον ἔχει καὶ τὸ ἀντικείμενον τοῦτο τῆς πρώτης ἀνάγκης· σιελοδοχεῖον θὰ εὕρετε πλησίον τοῦ καθίσματός σας εἰς τὸν σιδηρόδρομον, κάτωθεν τῆς τραπέζης εἰς τὸ ξενοδοχεῖον. 'Αδύνατον νὰ κάμετε βῆμα χωρὶς τὸ ἐργαλεῖον τοῦτο. Εἰς τοὺς διαδρόμους τῶν ξενοδοχείων ὑπάρχει ἀνὰ ἓν σιελοδοχεῖον, πρὸ ἑκάστης θύρας, ὡς φρουρός. Εἰς τὰ δημόσια κτίρια, τὰ πατώματα εἶνε πλήρη, καὶ εἰς τὰς κλίμακας παρατάσσονται κατὰ στοίχους. Οἱ 'Αμερικανοὶ ἐκ τρυφερᾶς ἡλικίας συνειθισμένοι εἰς τὴν διὰ σιέλου σκοποβολήν, δὲν ἀστοχοῦν ποτὲ τοῦ σκοποῦ των. 'Αληθινὰ θαύματα εἶδον ὑπὸ τὴν ἔποψιν ταύτην, μεταξὺ ἄλλων, εἰς τὸ Καπιτώλιον τῆς Οὐασιγκτῶνος.

Συνεδρίαζε τὸ ἀνώτατον δικαστήριον. Εἷς δικηγόρος, καθ' ἣν στιγμὴν εἰσηρχόμην εἰς τὴν αἴθουσαν, ἐξεσφενδόνιζε κεραυνοὺς εὐγλωττίας. Αἴφνης, σταματᾷ, προβλέπει ἓν σιελοδοχεῖον εἰς ἀπόστασιν δύο μέτρων τοποθετημένον, τὸ σκοπεύει καὶ μ ρ ρ ρ ό ν, κ ρ ρ ρ ρ ά κ . . . π τ ο ῦ ! μέσα εἰς τὴν τρύπαν, μεθ' ὃ ἀναλαμβάνει τὸ νῆμα τῆς διηγήσεώς του. 'Επερίμενα ν' ἀκούσω τοὺς ἑπτὰ δικαστὰς καὶ τὸ κοινὸν νὰ χειροκροτήσουν καὶ νὰ φωνάξουν Ε ὖ γ ε ! Διόλου. Τὸ ἐπεισόδιον παρῆλθεν ἀπαρατήρητον. Προφανῶς ὅλοι οἱ ἐν τῇ αἰθούσῃ ᾐσθάνοντο ὅτι ἦσαν ἱκανοὶ νὰ κάμουν τὸ αὐτό.

[Κατὰ τὸν Max O'Rell] Κ.

Digitized by Google

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑΙ ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ

ΤΑ ΤΕΚΝΑ ΤΟΥ ΗΛΙΟΥ

Ἡ διαφορὰ μεταξὺ τῆς ζωῆς τῶν ζώων καὶ τῶν φυτῶν συνίσταται γενικῶς εἰπεῖν εἰς τοῦτο, ὅτι τὸ μὲν ζῷον τρέφεται ἐξ ὠργανωμένων ἑνώσεων, παραλαμβάνον ὀξυγόνον καὶ ἀποδίδον ἀνθρακοδιοξείδιον, (ἀνθρακικὸν ὀξὺ) καὶ ἄλλα ὀξειδιώσεως προϊόντα, τὸ δὲ φυτὸν ζῇ ἐκ μὴ ὠργανωμένων οὐσιῶν (κυρίως ἀνθρακοδιοξειδίου, ὕδατος καὶ ἀμμωνίας), ἃς μεταβάλλει εἰς ὠργανωμένας ἀποδίδον ὀξυγόνον.

Αἱ χημικαὶ λειτουργίαι τοῦ ζώου βασίζονται ἐπὶ ὀξειδιώσεων αἱ δὲ τοῦ φυτοῦ ἐπὶ ἀναγωγῆς (ἀποξειδιώσεως). Ἡ τροφὴ τοῦ φυτοῦ σκοπεῖ κυρίως τὴν αὔξησιν τῆς μάζης αὐτοῦ, ἐνῷ ἡ τοῦ ζώου κατὰ τὴν ἀνάπτυξιν αὐτοῦ χρησιμοποιεῖται εἰς ἀντικατάστασιν τῶν διὰ τῆς ζωϊκῆς ἐνεργείας καταναλωθέντων ἱστῶν. Αἱ ἐν τῷ ζωϊκῷ σώματι ἐνεργητικαὶ ἐκδηλώσεις δυνάμεων προέρχονται ἐκ βραδείας τῶν ἱστῶν καύσεως, ἐνῷ τὸ φυτὸν παραλαμβάνει ἀμέσως ἐκ τοῦ ἡλίου τὴν πρὸς ὀργάνωσιν τῆς τροφῆς αὐτοῦ ἀναγκαιοῦσαν δύναμιν.

Τὰ ζῷα παραλαμβάνουσι τὸ ὀξυγόνον ἐκ τοῦ ἀέρος διὰ μέσου πνευμόνων ἢ βραγχίων, δι' ὧν ῥέει διαρκῶς αἷμα, ὅπερ ἀπορροφᾷ τὸ ὀξυγόνον. Τὸ αἷμα δὲν ἔρχεται εἰς ἄμεσον ἐπαφὴν μετὰ τοῦ ἀέρος, ἀλλά, χωρίζεται ἀπ' αὐτοῦ διὰ λεπτῆς ἐπιδερμίδος παρουσιαζούσης τούτῳ μεγάλην ἐπιφάνειαν. Τὰ ἀέρια διατηροῦσι τὸ δέρμα τοῦτο διὰ διαπιδύσεως καὶ διαλυόμενα. Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον, καθ' ὃν τὸ αἷμα παραλαμβάνει τὸ ὀξυγόνον ἐκ τῶν πνευμόνων, ἀποδίδει εἰς αὐτοὺς τὰ προϊόντα τῆς ὀξειδιώσεως καὶ οὕτω καθίσταται ἱκανὸν νὰ παραλάβῃ νέον ὀξυγόνον καὶ νὰ ἀπομακρύνῃ τὸ περιττὸν ὑλικόν.

Εἰς ἑκάστην ἐκπνοὴν ἀποδίδουσιν οἱ πνεύμονες ὄγκον ἀέρος 350 ἕως 700 κυβικῶν ἑκατοστομέτρων· οἱ πνεύμονες ὅμως οὕτω δὲν κενοῦνται, διότι ἡ χωρητικότης αὐτῶν εἶνε πολλῷ μεγαλειτέρα. Ὁ ἀριθμὸς τῶν εἰσπνοῶν καὶ ἐκπνοῶν ἀνὰ πᾶν λεπτὸν εἶνε σχεδὸν δέκα πέντε. Ὁ ἐκπνεόμενος ἀὴρ περιέχει 3 — 62 ἐπὶ τοῖς ἑκατὸν ἀνθρακοδιοξείδιον καὶ εἶνε ἀνίκανος νὰ διατηρήσῃ τὴν καῦσιν λαμπάδος. Ὁ ἄνθρωπος ἐν ἐγρηγορυίᾳ καταστάσει ἀποβάλλει περισσότερον ἀνθρακοδιοξείδιον ἢ κοιμώμενος, ὡσαύτως δὲ ἐν ἰσχυρᾷ ἐργασίᾳ καὶ κινήσει πλειότερον ἢ ἡσυχάζων.

Ὁ ἀνεπτυγμένος ἄνθρωπος ἀποβάλλει κατὰ μέσον ὅρον καθ' ὥραν 20 λίτρας ἀνθρακοδιοξειδίου, ἢ 10 1]2 γρ. ἄνθρακος· διὰ τῆς βραδείας ταύτης καύσεως διατηρεῖται ἡ θερμότης τοῦ σώματος· ἂν κατ' αὐτὴν συνεργῶσι καὶ ἄλλαι χημικαὶ δράσεις εἶνε δύσκολον νὰ εἴπῃ τις, διότι αἱ ἐν τοῖς σώμασι λαμβάνουσαι χώραν χημικαὶ μεταβολαὶ εἶνε λίαν πολυπλόκου φύσεως καὶ ἀνεπαρκῶς μέχρι τοῦδε ἐξητάσθησαν. Κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ὅμως τὸ μεγαλήτερον μέρος τῆς ζωϊκῆς θερμότητος παράγεται δι' ὀξειδιώσεως τοῦ ἄνθρακος, διότι τὰ πτηνὰ ὧν ἡ θερμοκρασία εἶνε ἀνωτέρα τῶν θηλαστικῶν ζώων, ἀποβάλλουσι σχετικῶς 1 1]2 φορὰς περισσότερον ἐκείνων ἀνθρακοδιοξείδιον. Οἱ κάτοικοι τῶν πόλεων καταναλίσκουσιν ὡς γνωστὸν μεγάλα ποσὰ λίπους. Τοῦτο χρησιμεύει ἵνα διατηρῇ διὰ τῆς καύσεως αὐτοῦ τὴν κατὰ τὸ μέγα ψῦχος ταχέως καταδαπανωμένην σωματικὴν θερμότητα.

Ἐν καταστάσει πείνης ἐλαττοῦται ταχέως τὸ ποσὸν τοῦ ἀνθρακοδιοξειδίου καὶ τῆς οὐρίας. Ἄνθρωπος νηστεύσας ἐφ' ἱκανὸν χρόνον ἀπέβαλλε μόνον τὸ 1]3 τοῦ ἀνθρακοδιοξειδίου, ὅπερ ἀπέβαλλεν ἐν καιρῷ κανονικῆς τροφῆς, εἰς κύνα δὲ οὐδεμιᾶς τροφῆς τυχόντα ἐπὶ 10 ἡμέρας, ἠλαττώθη ὡσαύτως τὸ ποσὸν τοῦ ἀποχωριζομένου ἀνθρακοδιοξειδίου εἰς ἓν τρίτον, ἀπέβαλλε δὲ ὁ κύων μόνον $^{1}/_{22}$ τοῦ βάρους τῆς οὐρίας ἣν παρῆγε κανονικῶς τρεφόμενος.

Τὸ ἀνθρακοδιοξείδιον καὶ ὁ ὑδρατμὸς δὲν εἶνε τὰ μόνα ἀεριώδη τελικὰ προϊόντα τῆς ἐναλλαγῆς τῆς ὕλης· ὑφ' ὡρισμένας περιστάσεις παράγονται καὶ μικρὰ ποσὰ ὑδρογόνου, ἑλειογενοῦς ἀερίου.

Ἡ γνῶσις τῶν γεγονότων, ὧν ἠψάμεθα ἐν τοῖς ἀνωτέρω εὑρίσκεται εἰσέτι εἰς τὰ σπάργανα· περαιτέρω ἀκριβεῖς ἔρευναι ἀπαιτοῦνται, ἵνα διευκολυνθῶμεν εἰς τὴν παρακολούθησιν τῆς ἐν τῷ ὀργανισμῷ λαμβανούσης χώραν ἐναλλαγῆς τῆς ὕλης καὶ δυνηθῶμεν νὰ λάβωμεν καθαρὰν παράστασιν τῶν εἰσαγομένων καὶ ἐξαγομένων ἐκ τοῦ σώματος.

Τὰ δὲ φυτὰ ἔχουσι τὴν δύναμιν, νὰ παραλαμβάνωσιν ἐν ἑαυτοῖς μὴ ὠργανωμένην ὕλην, νὰ μεταβάλλωσι ταύτην εἰς ὠργανωμένας οὐσίας ὡς ἄμυλον κυτταρίνης καὶ λευκωματοειδῆ σώματα καὶ νὰ οἰκοδομῶσι ἐκ τούτων τὰ διάφορα αὐτῶν ὄργανα. Τὸ φυτὸν δύναται μόνον εἰς τὸ φῶς ν' ἀναπτυχθῇ· ἄνευ τῶν ἀκτίνων τοῦ ἡλίου δὲν δύνανται τὰ φύλλα νὰ ἀποσυνθέσωσι τὸ ἀνθρακοδιοξείδιον τῆς ἀτμοσφαίρας. Ἵνα χωρίσωμεν τὰ ἄτομα τοῦ ἄνθρακος καὶ τοῦ ὀξυγόνου ἀπαιτεῖται μεγάλη δύναμις· τὴν δύναμιν δὲ ταύτην παρέχουσι αἱ ταχύτατα παλλόμεναι ἡλιακαὶ ἀκτῖνες· αὗται ἀποχωρίζουσι τὰ ἄτομα τοῦ ἀνθρακοδιοξειδίου ἀπ' ἀλλήλων καὶ καθιστῶσιν οὕτω τὰ φύλλα ἱκανὰ νὰ κρατήσωσι τὸν ἄνθρακα καὶ νὰ ἀποδώσωσι τὸ ὀξυγόνον εἰς τὸν ἀέρα πρὸς χρῆσιν τῶν ζώων. Ἐὰν θερμάνωμεν φυτόν τι τῇ παρουσίᾳ ἀέρος, καίεται ὡς ἀνθρακοδιοξείδιον, τότε δὲ ἐλευθεροῦται ἀκριβῶς τὸ αὐτὸ ποσὸν δυνάμεως καὶ θερμότητος, ὅπερ πρὶν κατηναλώθη, ἵνα ὑπὸ μορφὴν δονήσεων φωτὸς ἀποσυνθέσῃ τὸ ἀνθρακοδιοξείδιον τοῦτο καὶ ἀνοικοδομήσῃ τὸ φυτόν. Τὸ φῶς καὶ ἡ θερμότης ἅτινα ἀποδίδει ὁ καιόμενος λιθάνθραξ εἶνε ἑπομένως μόνον τὸ φῶς καὶ ἡ θερμότης τοῦ ἡλίου, ἅτινα ἐπὶ χιλιετηρίδας ἦσαν ἐντὸς τῆς γῆς ἐναποθηκευμένα. Ἐπειδὴ δὲ ἡ ὕπαρξις τοῦ ζωϊκοῦ βασιλείου ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ φυτικοῦ, δικαίως δυνάμεθα ν' ἀποκαλέσωμεν τὰ ζῷα καὶ τὰ φυτὰ τέκνα τοῦ ἡλίου. Μετὰ τῶν ὀργανικῶν ἑνώσεων περιέχει τὸ φυτικὸν σῶμα πάντοτε ὡρισμένον ποσὸν ἀνοργάνων οὐσιῶν αἵτινες κατὰ τὴν καῦσιν ὑπολείπονται ὡς τέφρα.

Τὸν ἄνθρακα ὅστις ἐμπεριέχεται εἰς τὰ ὀργανικὰ μέρει παραλαμβάνει τὸ φυτὸν κυρίως ἐκ τοῦ ἀέρος τὸ δὲ ἄζωτον ὑδρογόνον καὶ ὀξυγόνον παρα-

Digitized by Google

λαμβάνει ἐν μέρει μὲν ἐκ τῆς ἀτμοσφαίρας ἐν μέρει δὲ ἐκ τοῦ ἐδάφους· τὰ ἅλατα δὲ λαμβάνει τὸ φυτὸν ἐκ τοῦ ἐδάφους διὰ τῶν ῥιζῶν· αὗται δύνανται νὰ θεωρηθῶσι ὡς τὸ στόμα τῶν φυτῶν, τὰ δὲ φύλλα δύνανται νὰ παραβληθῶσι πρὸς τοὺς πνεύμονας τῶν ζώων. Τὸ φυτὸν εὑρίσκει ἐν τῇ ἀτμοσφαίρᾳ ἀνεξάντλητον προμήθειαν ἀνθρακοδιοξειδίου καὶ ὕδατος. Φυτικὸς σπόρος ὅμως δύναται μόνον ἐν τῷ ἐδάφει ν' ἀναπτυχθῇ τῷ ἐνέχοντι τὰς ἀνοργάνους οὐσίας ὧν δεῖται πρὸς ἀνάπτυξιν αὐτοῦ τὸ φυτόν· ἀναζητεῖ δὲ τοῦτο καὶ παραλαμβάνει διὰ τῶν ῥιζῶν αὐτοῦ μόνον ὅσας δύναται νὰ χρησιμοποιήσῃ καὶ ἐγκαταλείπει τὰς παρακειμένας μὴ ἀναγκαιούσας αὐτῷ. Ποῖαι χημικαὶ μεταβολαὶ συμβαίνουσιν ἐν τῷ φυτῷ, κατὰ ποῖον τρόπον τοῦτο μεταβάλλει τὸ ἀνθρακοδιοξείδιον, τὸ ὕδωρ καὶ τὴν ἀμμωνίαν εἰς σάκχαρον, κυτταρίνην καὶ λεύκωμα εἶνε παντελῶς ἄγνωστον ἡμῖν, ὡς καὶ διὰ ποῖον λόγον τὸ κώνειον παρέχει τὴν δηλητηριώδη κωνειόνην, ἐν ᾧ ὁ ἐν τῷ αὐτῷ ἐδάφει φυόμενος σῖτος παρέχει τὸ θρεπτικὸν ἀμυλάλευρον καὶ τὸν γλοιόν.

Φυτά τινα ἀγρίως φυόμενα εἶνε γενικῶς λίαν διαδεδόμενα καὶ αὐξάνονται εἰς πᾶν ἔδαφος· ἐνῷ ἄλλα περιορίζονται εἰς ὡρισμένα μέρη. Αἰτία τούτου εἶνε ὅτι τὰ μὲν ἔχουσιν ἀνάγκην πρὸς ἀνάπτυξιν αὐτῶν μόνον τοιούτων ἀνοργάνων οὐσιῶν ὁποῖαι πανταχοῦ γῆς εὑρίσκονται ἐν τῷ ἐδάφει, τὰ δὲ ἀπαιτοῦσι πρὸς αὔξησιν αὐτῶν τὴν παρουσίαν ἑνώσεών τινων εἰς μεγαλητέρας ποσότητας. Ἡ χλωρὶς τῆς κρητιδικῆς διαπλάσεως ἔχει ὡς ἐκ τούτου διάφορον χαρακτῆρα τῆς ἀμμολιθικῆς.

Εἰς τὰ καλλιεργημένα φυτὰ πρέπει νὰ προσφέρωνται τεχνητῶς διὰ λιπάνσεως ἀνόργανοι θρεπτικαὶ οὐσίαι ἰδίως δὲ τὰ ἅλατα τοῦ καλίου καὶ φωσφορικοῦ ὀξέος (τέφρα ξύλων καὶ ὀστῶν). Το λίπασμα ὑποβοηθεῖ προσέτι τὴν πλουσίαν ἀνάπτυξιν τῶν φυτῶν διὰ τῶν ἐν αὐτῷ περιεχομένων ἑνώσεων ἀζώτου, αἵτινες κατὰ τὴν ἀποσύνθεσιν αὐτῶν παράγουσιν ἀμμωνίαν. Ὁ γεωπόνος ἔχει ἑπομένως ἀνάγκην τοῦ χημικοῦ ἵνα μάθῃ τίνα συστατικὰ περιέχει τὸ ἔδαφος αὐτοῦ καὶ ποῖα ἅλατα ἀπαντῶσιν ἐν τοῖς φυτοῖς, ἅτινα θὰ καλλιεργήσῃ οὕτως ὥστε νὰ γνωρίζῃ ποῖα λιπαντικὰ μέσα πρέπει νὰ χρησιμοποιήσῃ ὅπως ἀπολαύσῃ πλουσίαν συγκομιδήν.

Τὸ μέρος τῆς ἐφηρμοσμένης χημείας ὅπερ πραγματεύεται περὶ τούτων καλεῖται γεωργικὴ χημεία· ἔρευναι ἐπὶ τοῦ κλάδου τούτου, ὅστις μετὰ μεγάλης θέρμης καλλιεργεῖται νῦν πανταχοῦ γῆς (πλὴν τῆς Ἑλλάδος ὅπου τὰ τῆς γεωργίας ἐλλειπῶς ἔχουσι) ἐγνώρισαν ἡμῖν σειρὰν σημαντικωτάτων γεγονότων, περὶ ὧν πραγματεύονται εἰδικώτερον τὰ περὶ γεωργικῆς χημείας συγγράματα.

[Ἐκ τοῦ Γερμανικοῦ] Ο. Α. Ρ.

ΔΑΦΝΟΣΤΕΦΑΝΩΜΑ ΤΗΣ ΠΡΟΤΟΜΗΣ

ΝΙΚΟΛΑΟΥ Χ. ΜΑΝΤΣΑΡΟΥ

'Σ τὴν πεντηκονταετηρίδα τῆς Φιλαρμονικῆς Ἑταιρίας Κερκύρας

Ποιὸς ἱλαρὰ σὲ τέτοιο πανηγύρι
Ζητάει νὰ τραγουδήσω,
Καὶ τὸ νοῦ μου ἀναγκάζει, ὠιμέ, νὰ γύρῃ
Πενῆντα χρόνια ὀπίσω;
Μὴν ἕνας ποῦ βυθάει,
Μὲ γυρμένο κεφάλι,
Χαρούμενος θωράει
Πέρα τῆς γῆς του τ' ἀνθηρὸ ἀκρογιάλι;

Ὦ πόσοι, ὢ πόσοι ἀγαπημένοι φίλοι,
Σὰν ξένα χελιδόνια,
Ἐπῆαν νὰ βροῦνε ἀτέλειωτον Ἀπρίλη
Ἀπὸ τῆς γῆς τὰ χιόνια!
Στὴ νιότη τους μία μέρα,
Θεῖο τῆς Εὐτέρπης δῶρο,
Ἀπὸ ψηλὸν ἀέρα
Ἐδῶ μεγάλου δένδρου ἔρριξαν σπόρο

Σὲ λίγο τοὺς καρποὺς του εἶδε τὸ μάτι,
Γιατ' ηὗρε, ὡς εἶχε πέσῃ,
Καὶ πλούσια γῆ καὶ ἀκούραστον ἐργάτη.
Νάτος! — ἐκεῖ 'ς τὴ μέση
Μᾶς παραστέκει ἀκόμα,
Καί, μὲ οὐράνια γαλήνη,
Θαρρεῖς ποῦ ἀπὸ τὸ στόμα
Βρύση ἁρμονίας ὁ εὐλογημένος χύνει.

Μὲ σέβας, ἀδελφοί, τὸ θεῖο κεφάλι,
Ποῦχε ἡ Τέχνη προσφέρῃ,
Γύρω τῆς Δόξας τὸ σημάδι ἂς βάλῃ
Εὐγνωμοσύνης χέρι.
Μὴ σᾶς ξιππάζῃ ἂν σειέται
Τῆς δάφνης τὸ κλωνάρι:
Βουβὰ παραπονιέται
Πῶς κρύο θὰ ζώσῃ ἀναίσθητο λιθάρι.

Στὸν κόσμο οἱ πεθαμένοι ἄχ! δὲ γυρνοῦνε·
Ἀλλὰ μήπως οἱ ὡραῖοι
Μελῳδικοί του στοχασμοὶ δὲ ζοῦνε
Πάντα θερμοὶ καὶ νέοι;
"Ὕμνε, ψηλὰ σηκώσου!*
Τριγύρω ἂς ἀντηχάῃ
Ὁ ἀθάνατος σκοπός σου,
Ἐνῷ 'ς τὸ μέτωπό του ἡ δάφνη πάει.

Γεράσιμος Μαρκοράς

(*) Ὁ ἐθνικὸς ὕμνος τοῦ Μαντσάρου

Digitized by Google

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΑΝΑΛΕΚΤΑ

Νέα θεωρία περὶ τῆς ναυτίας.— Γάλλος ἰατρός, ὁ Ῥοσσέ, διατυπώνει νέαν θεωρίαν περὶ τῆς ναυτίας, ἥτις φαίνεται λίαν πειστική. Παραδεχόμενος τὴν γνώμην ὅλων τῶν συγγραφέων ὅτι τὰ συμπτώματα τῆς «ναυπαθείας» εἶνε αὐτὰ πάντα τὰ συμπτώματα τῆς ἐγκεφαλικῆς ἀναιμίας φρονεῖ,ὅτι ἡ ἁπλῆ ἀνωμαλία, ἣν ἐπιφέρει εἰς τὰς μυϊκὰς συστολὰς τὸ ἀσυνείθιστον τοῦ ὀργανισμοῦ εἰς τὰς κινήσεις, τὰς προερχομένας ἐκ τῆς κυλινδήσεως τοῦ πλοίου,γίνεται πρόξενος διαφόρων διαταράξεων τῆς κυκλοφορίας τοῦ αἵματος, αὗται δ' εἶνε αἱ προκαλοῦσαι ἀκριβῶς τὴν ἐν τῷ ἐγκεφάλῳ ἀναιμίαν. Διὰ τῆς θεωρίας ταύτης ἐξηγεῖται πῶς αἱ διάφοροι στάσεις τοῦ σώματος ἐλαττώνουν ἢ αὐξάνουν τὴν ναυτίαν καὶ πῶς ἄνθρωπος, μὴ ναυτιῶν ἐντὸς λέμβου π.χ., καταλαμβάνεται ὑπὸ τῆς νόσου ἅμα εἰσέλθῃ ἐπὶ μεγαλειτέρου πλοίου, μὲ τὰς κινήσεις τοῦ ὁποίου δὲν εἶνε ἐξῳκειωμένος ὁ ὀργανισμός του. Πρὸς κατάπαυσιν ἢ μετριασμὸν τῆς ναυτίας ὁ Ῥοσσὲ συνιστᾷ εἰς τοὺς πάσχοντας νὰ κινῶνται ἐπὶ τοῦ πλοίου ἑ κ ο υ σ ί ω ς ἀντιδρῶντες οὕτως εἰς τὰς ἐκ τῆς κυλινδήσεως προερχομένας ἀ κ ο υ σ ί α ς κινήσεις καὶ ἐπαναφέροντες τὴν ἰσορροπίαν ἐν τῷ ὀργανισμῷ. Πρὸς τοῦτο ὑπομιμνήσκει καὶ τὰ παραγγέλματα παλαιῶν ἰατρῶν, οἵτινες ἔγραψαν περὶ ναυτίας. «Πηγαινοέρχεσθε, μὴ μένετε ἀκίνητοι» λέγει εἷς.—«Διὰ ν' ἀποφύγετε τὴν ναυτίαν (λέγει δεύτερος) πρέπει π ρ ὸ π α ν τ ὸ ς ν ὰ π ρ ο σ π α θ ῆ τ ε νὰ δ ι α τ η ρ ῆ τ ε τ ὴ ν ἰ σ ο ρ ρ ο π ί α ν σ α ς, δηλονότι νὰ προσπαθῆτε νὰ κάμετε ὅ,τι ὁρμεμφύτως κάμνουν οἱ παλαιοὶ ναυτικοί.»-«Κινεῖσθε καὶ τρώγετε κατὰ τὰ διαλείμματα τῶν ἐμέτων», συμβουλεύει τρίτος.— Ὁ Ῥοσσὲ συνιστᾷ ὡς κατευναστικὸν τῆς ναυτίας τὴν στρυχνίνην, (ἥτις ἄλλως εἶνε γνωστὸν ὅτι εἶνε δραστικώτατον δηλητήριον καὶ πρέπει νὰ λαμβάνεται κατὰ ἰατρικὴν συνταγὴν) τὴν βερατρίνην καὶ τὰ περιέχοντα ἀνθρακικὸν ὀξὺ ποτά. Λαμβάνων τις, κατ' αὐτόν, 3 ἢ 4 χιλιοστόγραμμα στρυχνίνης μίαν ἢ δύο ἡμέρας πρὸ τῆς ἐπιβιβάσεως, ἀποφεύγει τὴν ναυτίαν. Κατὰ τῆς ναυτίας ἔγεινεν ἐπιτυχὴς χρῆσις καὶ τῆς κινίνης εἰς ποσὸν 6 —8 κόκκων ὀλίγον πρὸ τῆς ἐπιβιβάσεως.

Οἱ παγκόσμιοι σιδηρόδρομοι. — Τὸ μῆκος ὅλων τῶν σιδηροδρομικῶν γραμμῶν τοῦ κόσμου μέχρι τῆς 1 Ἰανουαρίου 1889 ἀνήρχοντο εἰς 571,681 χιλιόμετρα. Αἱ Ἡνωμέναι Πολιτεῖαι τῆς Ἀμερικῆς ἀντιπροσωπεύουσι τὸ ἥμισυ σχεδὸν τοῦ ἀριθμοῦ τούτου ἔχουσαι σιδηροδρόμους ὧν ἡ ἔκτασις ἀνέρχεται εἰς 251 292 χιλιόμετρα. Μετὰ τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας αἱ ἀριθμοῦσαι τοὺς περισσοτέρους σιδηροδρόμους χῶραι εἶνε ἡ Γερμανία, (40.826 χιλιόμ.) ἡ Γαλλία (35.264 χιλιόμ.) ἡ Ἀγγλία (31. 897 χιλ.), ἡ Ῥωσσία (29. 410) καὶ ἡ Αὐστροουγγαρία (25. 031). Ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐπὶ τῶν σιδηροδρομικῶν τούτων γραμμῶν ἐργαζομένων ἁτμαμαξῶν ἀνέρχεται εἰς 105.000,εἰς ΕΚΑΤΟΝ ΠΕΝΤΗΚΟΝΤΑ ΔΥΟ ΧΙΛΙΕΚΑΤΟΜΜΥΡΙΑ δὲ τὸ ὁλικὸν ποσὸν τῶν κεφαλαίων,ἅτινα ἐχρησίμευσαν πρὸς στρῶσιν αὐτῶν.

Ἡ μακροτάτη τῶν ἐπιστολῶν. Ὅταν Κινέζος γράφῃ ἐπιστολὴν πρὸς ἀνώτερόν του προσπαθεῖ νὰ εἶναι ὅσον τὸ δυνατὸν συντομώτατος, διότι ἡ βραχυλογία θεωρεῖται παρ' αὐτοῖς ἔνδειξις σεβασμοῦ. Παρ' ἄλλοις ὅμως ἀσιατικοῖς λαοῖς ἐπικρατοῦσιν ὅλως ἀντίθετοι ἰδέαι. Ἡ μακροτάτη δὲ τῶν ἐπιστολῶν ὅσαι ποτὲ ἐγράφησαν, εἶναι βεβαίως ἡ ἀποσταλεῖσα ὑπὸ τοῦ Τιμοὺρ πρὸς τὸν Σουλτᾶνον τῆς Αἰγύπτου. Ἡ ἐπιστολὴ αὕτη εἶχε μῆκος 70 πήχεων καὶ πλάτος τριῶν, ἦτο γεγραμμένη μὲ χρυσᾶ γράμματα, ὡς ὑπογραφὴν δ' ἔφερε τὸ ἀποτύπωμα τῆς χειρὸς τοῦ Ταμερλάνου, ἐμβαπτισθείσης εἰς ἐρυθρὸν χρῶμα. Ὁ Σουλτᾶνος τῆς Αἰγύπτου λαβὼν αὐτὴν ὑπερεχάρη διὰ τὴν τοιαύτην ἔνδειξιν τῆς τιμῆς πρὸς αὐτὸν τοῦ κραταιοῦ ἀσιανοῦ μονάρχου.

Ὁ πλουσιώτατος λαὸς τοῦ κόσμου εἶναι οἱ Ὀσάγοι, ἰθαγενὴς φυλὴ τῆς Βορείου Ἀμερικῆς. Οὗτοι εἶναι ἐν ὅλῳ 1500 περίπου καὶ ἔχουσι κτηματικὴν μὲν περιουσίαν ἐκτάσεως 147000 στρεμμάτων, ὥστε ἀναλογοῦσιν 100 στρέμματα εἰς ἕκαστον κάτοικον,χρηματικὴν δὲ 7758694 δολλάρια, κατατεθειμένα ἐπὶ τόκῳ εἰς τὸ κεντρικὸν ταμεῖον τῶν Ἡνωμένων πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς. Ἕκαστος τῶν εἰς τὴν φυλὴν ταύτην ἀνηκόντων λαμβάνει παρὰ τῆς Ἀμερικανικῆς κυβερνήσεως τὴν ἀνάλογον μερίδα τοῦ τόκου, 1500 φράγκα περίπου, εἰς ἣν πρέπει νὰ προστεθῇ καὶ τὸ ἐκ τῆς κτηματικῆς περιουσίας εἰσόδημα. Ἐπειδὴ ὅμως ἀπὸ ἔτους εἰς ἔτος ἡ φυλὴ τῶν Ὀσάγων ἐκλείπει, ὅλη αὐτῶν ἡ περιουσία θὰ περιέλθῃ ἐπὶ τέλους εἰς τὴν ἀμερικανικὴν κυβέρνησιν.

ΧΡΟΝΙΚΑ

Ἀρχαιολογικά. Κατὰ τὰς ἐφημερίδας τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἐν τοῖς πέριξ τῆς Πριστρένης ἐν Ἀλβανίᾳ ἀνεκαλύφθη ὑπόγειός τις οἰκοδομὴ ἀρχαίων χρόνων.

Ἐπιστημονικά. Ἡ γεωργικὴ ἑταιρία τῆς Μόσχας ἐπροκήρυξε βραβεῖον 500 ρουβλίων ὑπὲρ τοῦ ἀρίστου ἔργου περὶ τῆς ἀνατομίας καὶ τῆς ἐμβρυολογίας τοῦ μεταξοσκώληκος. Τὰ χειρόγραφα εἶνε δεκτὰ μέχρι τῆς 1 Ἰανουαρίου 1892.

—Ὁ γραμματεὺς τοῦ μέχρι τοῦδε Ἄγγλου διοικητοῦ καὶ νήσου Ἑλγολάνδης Gätke κατήρτισε κατὰ τὴν τεσσαρακονταετῆ ἐν τῇ νήσῳ διαμονήν του μοναδικὴν καὶ πλουσιωτάτην συλλογὴν ἀποδημητικῶν πτηνῶν, τὴν ὁποίαν ἠγόρασεν ἀντὶ ἁδρᾶς τιμῆς τὸ Βρεττανικὸν Μουσεῖον. Ἡ συλλογὴ αὕτη περιλαμβάνει μεταξὺ ἄλλων καὶ γλάρον ἰδιαιτέρου ὅλως εἴδους,μὴ ἀπαντωμένου ἐν Εὐρώπῃ καὶ ὁμοίου πρὸς τοὺς δύο ἄλλους γλάρους, τοὺς ὁποίους εἰς ναύτης τοῦ εἰς τὸν Βόρειον Πόλον μεταβάντος ἀμερικανικοῦ ἀτμοπλοίου Jeannette συνέλαβεν. Ἐκ τῶν πτηνῶν τούτων,προερχομένων κατὰ βεβαίαν σχεδὸν πιθανότητα ἐκ τῶν ἐπὶ τοῦ πόλου χωρῶν εἰς τὰς ὁποίας δὲν ἐπάτησεν ἀκόμη πους πεπολιτισμένου ἀνθρώπου, ἐπικυροῦται ἡ γνώμη τῶν ἰσχυριζομένων ὅτι αἱ χῶραι αὗται δὲν εἶνε ἀπέραντοι καὶ ἔρημοι παγετῶνες,ἀλλὰ μέρη κατοικούμενα ἢ ἐφ' ὧν δύνανται τοὐλάχιστον νὰ εὕρωσι τὰ πρὸς τὸ ζῆν ἀπαιτούμενα ἔμψυχα ὄντα.

Καλλιτεχνικά. Ἐν τῇ Βαλάλᾳ, τῷ γερμανικῷ Πανθέῳ ὅπερ ὁ βασιλεὺς τῆς Βαυαρίας Λουδοβῖκος Α' ἀνήγειρεν ἐν Ῥεγενσβούργῳ, ἔστησαν κατ' αὐτὰς καὶ τοῦ βασιλέως τούτου τὸν ἀνδριάντα. Ἡ ἐγκαθίδρυσις

Digitized by Google

ἐτελέσθη πανηγυρικώτατα, ὡμίλησαν δὲ πλὴν ἄλλων κατ' αὐτὴν ὁ βασιλεὺς τῆς Βαυαρίας καὶ ὁ ἐπίσκοπος Βυρτσβούργου.

Νεκρολογία. Ἀπέθανεν ὁ Χριστιανὸς Ἐρρῖκος Πέτερς, διάσημος ἀστρονόμος, διευθυντὴς τοῦ ἐν Κλίντων τῆς Νέας Ὑόρκης ἀστεροσκοπείου. Πλὴν ἄλλων ἀστρονομικῶν παρατηρήσεων αὐτοῦ, εἰς τὸν Πέτερς ὀφείλεται καὶ ἡ ἀνακάλυψις 44 νέων πλανητῶν.

— Τὴν 5/17 Αὐγούστου ἀπέθανεν ὁ Ὁράτιος Σιλβέστρη, καθηγητὴς τοῦ ἐν Κατάνῃ πανεπιστημίου, γνωστὸς γενόμενος διὰ τὰς ἐμβριθεῖς γεωλογικὰς αὐτοῦ μελέτας περὶ τῆς Αἴτνης.

ΑΙ ΕΙΚΟΝΕΣ

Ὁ πτωχὸς ποιητής. Ἡ εἰκὼν αὕτη τοῦ βιενναίου ζωγράφου Τζέδυ δὲν ἔχει ἀνάγκην ἑρμηνείας ὅπως ἐννοηθῇ· παριστᾷ ἐντὸς πτωχικοῦ δωματίου καθήμενον πρὸ τῆς ξυλίνης γυμνῆς τραπέζης καὶ γράφοντα στίχους τὸν ποιητὴν καὶ παρ' αὐτῷ τὴν νεαρὰν γυναῖκα ράπτουσαν καὶ προσατενίζουσαν μετ' ἀνησύχου συμπαθείας τὴν ἐμπνευσμένην τοῦ συζύγου μορφήν.

Ἡ Ἀκρόπολις τῶν Ἀθηνῶν. Μετὰ τὰς ἐπ' ἐσχάτων γενομένας ἐν τῇ Ἀκροπόλει ἀνασκαφὰς κατὰ τὰ Προπύλαια καὶ μετὰ τὴν κατεδάφισιν τῶν μεταγενεστέρων ἐξωτερικῶν τειχῶν ἡ ὄψις αὐτῆς παρήλλαξεν ἐπαισθητῶς, ἰδίᾳ ἀπὸ τῆς ΝΔ πλευρᾶς, ἣν δεικνύει ἡ ἐκ νεωτάτης φωτογραφίας ληφθεῖσα εἰκών.

ΕΔΩ Κ' ΕΚΕΙ

Τὸ τηλέφωνον. Ἀνθρακοπώλης ἐρωτᾷ τὸν θυρωρὸν ξενοδοχείου ἂν ἔχουν ἀνάγκην ἀνθράκων. Ὁ θυρωρὸς δὲν εἰξεύρει καὶ ἐρωτᾷ διὰ τοῦ τηλεφώνου τὸν κύριόν του· λαμβάνει δὲ ἀρνητικὴν ἀπάντησιν. Στρεφόμενος τότε πρὸς τὸν ἀνθρακοπώλην: — Τί νὰ σοῦ κάνω, γέρο μου, ὁ ἀφέντης δὲν θέλει. Καὶ ὁ ἀνθρακοπώλης μορφάζων πονηρῶς: — Βρὲ 'μπορεῖ νὰ μὴν εἶμαι σὰν τοῦ λόγου σου ξυπνός, μὰ δὲν εἶμαι δὰ καὶ τόσο κοθόνι νὰ πιστέψω πῶς ὁ ἀφέντης σου εἶνε σφαλισμένος 'δῶ μέσα σὲ δαῦτο τὸ κουτί!....

Ἀποτέλεσμα γρόνθου. Χωρικὸς διηγεῖτο: — Εἰς τὸν προχθεσινὸν καυγᾶν ὁ Χοντρογιάννης ὁ ψωμᾶς μὲ μιὰ γροθιὰ 'ς τὰ μοῦτρα τὸν ἔκαμε τὸν Μιχάλη τὸν καντηλανάφτη ποῦ δὲν τὸν ἐγνώριζαν οὔτε οἱ στενότεροι συγγενεῖς του.

Τέχνασμα λωποδύτου. Διαβάτης ἐπανέρχεται μετὰ τὸ μεσονύκτιον εἰς τὴν οἰκίαν του. Κατὰ τὴν ὁδὸν Προαστείου συναντᾷ ἄνθρωπον τρέχοντα πρὸς αὐτὸν μετὰ προφανοῦς ἀνησυχίας: — Μὴν εἶδες κανένα κλητῆρα ἀπ' αὐτοῦ ποὔρχεσαι; — Ὄχι, ἀπαντᾷ ὁ διαβάτης. — Οὔτ' ἐγὼ δὲν εἶδα... δός μου λοιπὸν τὸ ρολόϊ σου, χωρὶς χασομερήματα!

Μέγιστος ζωγράφος. Ἐπῄνουν ποτὲ εἴς τινα τὴν δεξιότητα τοῦ μεγάλου Ὁλλανδοῦ ζωγράφου Ρούβενς, ὁ ὁποῖος κατώρθωσε μίαν φορὰν νὰ μεταβάλῃ μὲ μίαν μόνον πινελιὰν τὴν εἰκόνα γελῶντος παιδίου εἰς εἰκόνα κλαίοντος. — Μεγάλη δουλειὰ κι' αὐτό, παρετήρησε. Κ' ἐγὼ ἠμπορῶ νὰ κάμω τὸ ἴδιον μὲ μίαν μόνον ξυλιά.

ΤΡΕΙΣ ΓΝΩΜΑΙ ΚΑΘ' ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Ὁ ὕπνος εἶνε ὁ μόνος φίλος ὁ ὁποῖος δὲν ἔρχεται ὅταν τὸν προσκαλοῦμεν.

*

Ὁ εὔθυμος ἄνθρωπος μετέχει πολὺ τοῦ ἀγαθοῦ καὶ εἶνε μικραὶ ἀγαθοεργίαι τὰ μειδιάματα καὶ οἱ γέλωτες, τῶν ὁποίων γίνεται πρόξενος.

*

Δὲν ἐκφράζει τις μεγαλοφώνως τὸν θαυμασμόν του περὶ πραγμάτων, τὰ ὁποῖα κινοῦσι τὸν φθόνον του.

ΕΝ ΠΑΙΓΝΙΔΙΟΝ ΚΑΤΑ ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ

Ὁ κρυστάλλινος πύργος γίνεται ὅπως φαίνεται εἰς τὴν εἰκόνα καὶ ἀποτελεῖται ἀπὸ ἓν πινάκιον, μίαν καράφαν, τρία ὑψηλὰ ποτήρια καὶ μίαν φιάλην οἴνου.

Βεβαίως τὸ παιγνίδιον δύναται ν' ἀποβῇ ἐπιζήμιον ἂν δὲν καταβληθῇ προσοχὴ κατὰ τὴν ἐκτέλεσίν του καὶ δὲν δοθῶσιν ἀπαραίτητοι ὁδηγίαι πρὸς παρασκευήν.

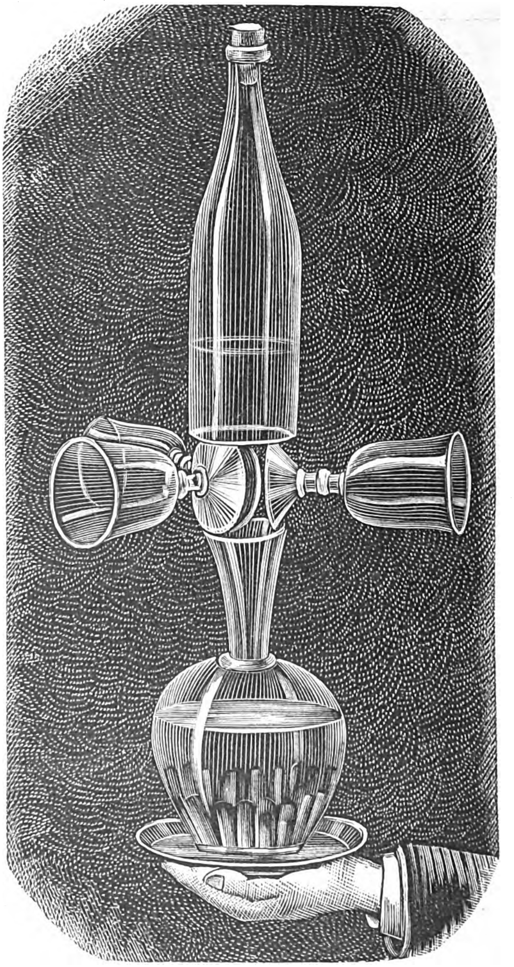

Καὶ πρῶτον ἐν ἀρχῇ δύναται νὰ στηθῇ ὁ πύργος ὄχι ἐπὶ τῆς παλάμης ἀλλ' ἐπὶ στερεωτέρου ἐδάφους, ἐπὶ τραπέζης. Δὲν ἀρκεῖ ὅμως εἷς μόνος, χρειάζονται καὶ τέσσαρες βοηθοὶ κάπως ἐπιτήδειοι. Οἱ τρεῖς ἐξ αὐτῶν τοποθετοῦσιν ἐλαφρῶς τὰ ποτήρια περὶ τὸ στόμιον τῆς καράφας, προσέχοντες ὅπως τεθῶσιν εἰς θέσιν ὁριζόντιον συμμετρικῶς περὶ τὸ στόμιον, ὁ δὲ τέταρτος κρατεῖ φιάλην περιέχουσα μικρὰν ποσότητα οἴνου καὶ ἐπιθέτει αὐτὴν ἐλαφρότατα ἐπὶ τῶν τριῶν βάσεων τῶν ποτηρίων καὶ πείθεται διὰ δοκιμῆς ὅτι δὲν εἶνε πολὺ βαρεῖα ἡ φιάλη, ὥστε νὰ παραβλάπτῃ τὴν ἰσορροπίαν τοῦ ὅλου. Ἂν ἴδῃ ὅτι τοῦτο συμβαίνει, κενώνει μέρος τοῦ περιεχομένου οἴνου. Ὅταν δὲ εὐχαριστηθῇ ἐκ τῆς δοκιμῆς ἀφίνει ἐκεῖ τὴν φιάλην, ἐνῷ οἱ τρεῖς ἄλλοι κρατοῦν πάντοτε τὰ ποτήρια εἰς τὰς θέσεις των, καὶ διὰ χωνίου γεμίζει τόσον τὴν φιάλην, ὥστε οἱ κρατοῦντες τὰ ποτήρια νὰ μὴν αἰσθάνωνται πλέον κανὲν βάρος. Τότε ἀφίνουν αὐτὰ καὶ ὁ τελευταῖος θέτει τὸν φελλὸν εἰς τὴν φιάλην. Ἀφοῦ δὲ τελειώσῃ κατ' ἰδίαν ἡ ἐκτέλεσις, ἄνευ ἀπευκταίου, καλεῖτε καὶ ἄλλους ὅπως θαυμάσωσι τὸν κρυστάλλινον πύργον σας. Προσέχετε εἰς τοῦτο πολύ: τὰ ποτήρια νὰ εἶνε ἀκριβῶς ὅμοια καὶ ἴσων διαστάσεων.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1890 — 2309

Digitized by Google

ΑΝΩ ΚΑΤΩ

Α'.

Όπου η «Εκμεταλλευτική του Βορείου Πόλου Εταιρία» απολύει κεραυνοβόλον έγγραφον ανά την Οικουμένην.

— Ούτω λοιπόν, κύριε Μάστων, ισχυρίζεσθε ότι ουδεμία ποτέ γυνή εφάνη ικανή να συντελέση εις την πρόοδον των μαθηματικών ή πειραματικών επιστημών;

Ὦ ! κύριε Μάστων, επιτρέψατέ μοι να διαμαρτυρηθῶ.

— Προς μεγάλην μου θλίψιν, οφείλω να το υποστηρίξω μίστρες Σκόρβιτ, απεκρίθη ο Ι. Τ. Μάστων. Προθύμως παραδέχομαι ότι υπήρξαν ή υπάρχουσί τινες γυναίκες μαθηματικαί άξιαι λόγου μάλιστα εν Ρωσσία, αλλά κρίνοντες εκ του σχηματισμού του εγκεφάλου αυτής, συνάγομεν ότι δεν υπάρχει γυνή δυναμένη να γείνη Αρχιμήδης και ακόμη ολιγώτερον Νεύτων.

— Ὦ ! κύριε Μάστων, επιτρέψατέ μοι να διαμαρτυρηθῶ εν ονόματι του φύλου μας...

— Φύλου τοσούτον μάλλον θελκτικού, μίστρες Σκόρβιτ, καθ' όσον δεν είνε προσφυές να επιδίδη εις υψηλάς μελέτας.

— Όθεν κατά την γνώμην σας, κύριε Μάστων, εκ της πτώσεως ενός μήλου, ουδεμία γυνή θα ηδύνατο ν' ανακαλύψη τους νόμους της παγκοσμίου βαρύτητος, ως ο διάσημος Άγγλος σοφός, κατά το τέλος του ΙΖ'. αιώνος.

Digitized by Google

—Ἐκ τῆς πτώσεως μήλου, μίστρες Σκόρβιττ, μία μόνη ἰδέα θὰ ἐγεννᾶτο εἰς τὴν κεφαλὴν γυναικός... νὰ τὸ φάγῃ... κατὰ τὸ παράδειγμα τῆς προμήτορος Εὔας!

—Ἄς εἶνε! Βλέπω φανερὰ ὅτι μᾶς ἀπαρνεῖσθε πᾶσαν ἰδιοφυΐαν διὰ τὰ ὑψηλὰ μαθηματικά.

— Πᾶσαν ἰδιοφυΐαν;.... ὄχι βεβαίως, μίστρες Σκόρβιττ! Καὶ ὅμως ὀφείλω νὰ σᾶς φέρω τὴν ἔνστασιν ὅτι ἀφ' ὅτου ὑπάρχουσι κάτοικοι ἐπὶ τῆς Γῆς, ἐπομένως καὶ γυναῖκες, δὲν εὑρέθη ἀκόμη γυναικεῖος ἐγκέφαλος εἰς ὃν νὰ ὀφείλωμεν ἀνακάλυψίν τινα ἐπιστημονικήν, ἀνάλογον πρὸς τὰς τοῦ Ἀριστοτέλους, τοῦ Εὐκλείδου, τοῦ Κέπλερ, τοῦ Λαπλάς.

— Τοῦτο δὲν εἶνε λόγος ἀποχρῶν· μήπως τὸ παρελθὸν προδικάζει ἀμετακλήτως τὸ μέλλον;

— Χμ! ὅ τι δὲν ἔγεινε ἐπὶ χιλιετηρίδας οὐδέποτε θὰ γείνῃ... ἀναμφιβόλως!

— Ὥστε βλέπω ὅτι πρέπει νὰ τὸ πάρωμεν ἀπόφασιν, κύριε Μάστων, καὶ ὅτι ἀληθῶς δὲν εἴμεθα καλαί!..

— Παρὰ μόνον εἰς τὸ νὰ εἶσθε καλαί!» ἀπεκρίθη ὁ Ι. Τ. Μάστων.

Εἶπε δὲ τοῦτο μεθ' ὅλης τῆς ἀξιεράστου φιλοφροσύνης, τὴν ὁποίαν δύναται νὰ διαθέσῃ σοφὸς χωμένος ὅλος εἰς τὰ χ καὶ τὰ ψ τῆς ἀλγέβρας.

Ἡ κ. Εὐαγγελία Σκόρβιττ ἦτο ἄλλως τόσον εὐμενῶς προδιατεθειμένη, ὥστε ἠρκέσθη εἰς τὸ φιλοφρόνημα τοῦτο.

« Ἔστω, κύριε Μάστων, ὑπολαβοῦσα εἶπεν, ἄς μένῃ ἕκαστος ὅπου ἔλαχεν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ. Καὶ σεῖς μείνετε, ὡς εἶσθε, λογιστικὸς ἀπαράμιλλος! Ἐπιδοθῆτε δι' ὅλων τῶν δυνάμεών σας εἰς τὰ προβλήματα τοῦ κολοσσιαίου ἐκείνου ἔργου, εἰς τὸ ὁποῖον οἱ φίλοι σας καὶ σεῖς μέλλετε νὰ ἀφιερώσετε τὸν βίον σας ὅλον! Ἐγὼ δέ, καθῆκον ἔχω νὰ μένω «ἡ καλὴ γυνή», παρέχουσα εἰς τὸ ἔργον σας τὴν χρηματικήν μου ὑποστήριξιν...

— Διὰ τὴν ὁποίαν θὰ σᾶς εἴμεθα αἰωνίως εὐγνώμονες», ἀπήντησεν ὁ Ι. Τ. Μάστων.

Ἡ μίστρες Εὐαγγελία Σκόρβιττ ἠρυθρίασεν καταγοητευμένη, διότι ᾐσθάνετο ἂν μὴ πρὸς ὅλους τοὺς σοφοὺς ἐν γένει, τοὐλάχιστον ὅμως πρὸς τὸν Ι. Τ. Μάστωνα, παράδοξον ἀληθῶς συμπάθειαν. Μήπως ἡ καρδία τῆς γυναικὸς δὲν εἶνε ἄβυσσος ἀνεξιχνίαστος;

Κολοσσιαία πράγματι ἦτον ἡ ἐπιχείρησις, διὰ τὴν ὁποίαν ἡ πλουσία αὕτη Ἀμερικανὶς χήρα εἶχεν ἀποφασίσῃ νὰ θυσιάσῃ σπουδαῖα κεφάλαια. Ἰδοὺ δὲ τίς ἦτο αὕτη καὶ ὁποῖος ἦτο ὁ σκοπὸς ὃν οἱ εἰσηγηταὶ αὐτῆς ἰσχυρίζοντο ὅτι θὰ ἐπετύγχανον.

Αἱ κυρίως λεγόμεναι ἀρκτικαὶ χῶραι περιλαμβάνουσι, κατὰ τὸν Μαλτεβρύν, τὸν Ῥεκλὺ, τὸν Σαὶντ Μαρτὲν καὶ ἄλλους δοκιμωτάτους γεωγράφους:

Α'. Τὸ βόρειον Δέβων, δηλαδὴ τὰς ὑπὸ πάγου κεκαλυμμένας νήσους τῆς Βαφινείου θαλάσσης καὶ τοῦ Λαγκαστρείου πορθμοῦ.

Β'. Τὴν Βόρειον Γεωργίαν, ἣν σχηματίζουσιν ἡ χώρα τοῦ Βάγκς καὶ πολυάριθμοι νῆσοι ὡς ἡ Σαβίνη, ἡ Βυὰμ Μαρτίνη, ἡ Γρίφιθ, ἡ Κορνουάλλη καὶ ἡ Βαρθούστη.

Γ'. Τὸ πολύνησον τοῦ Βάφιν Πάρρυ, περιλαμβάνον διαφόρους χώρας τῆς περὶ τὸν πόλον ἠπείρου, καλουμένας Κούμβερλανδ, Σούθαμπτων, Τζὰμς Σόμμερσετ, Βουθία Φῆλιξ, Μελβίλλη, καὶ ἄλλας τινὰς σχεδὸν ἀγνώστους.

Εἰς τὸ σύνολον τοῦτο, ὁριζόμενον ὑπὸ τοῦ ἑβδομηκοστοῦ ὀγδόου παραλλήλου, ἡ μὲν στερεὰ ἔχει ἐμβαδὸν ἑνὸς ἑκατομμυρίου τετρακοσίων χιλιάδων, ἡ δὲ θάλασσα ἑπτακοσίων χιλιάδων τετραγωνικῶν μιλλίων. Ἐνδότερον τοῦ παραλλήλου τούτου, τολμηροὶ θαλασσοπόροι ἐκ τῶν νεωτέρων κατώρθωσαν νὰ εἰσχωρήσωσι μέχρι τῆς ὀγδοηκοστῆς τετάρτης μοίρας Βορείου πλάτους, ἀνακαλύπτοντες παραλίας τινὰς ἀποκρυπτομένας ὄπισθεν τῆς ὑψηλῆς σειρᾶς, τῶν παγοβούνων, ὀνοματίζοντες ἄκρας, ἀκρωρείας, κόλπους καὶ ὅρμους τῶν ἀπεράντων ἐκείνων χωρῶν, αἵτινες δύνανται νὰ κληθῶσιν αἱ ὀρειναὶ τοῦ πόλου χῶραι. Ἀλλὰ πέραν τῆς ὀγδοηκοστῆς τετάρτης εἶνε τὰ ἀπόρρητα, τὰ ἀσυμπλήρωτα τῶν γεωγραφικῶν πινάκων χάσματα, οὐδεὶς δὲ γινώσκει ἀκόμη ἂν ἡ ἀπροσπέλαστος τῶν πάγων τοῦ Βορείου πόλου σωρεία ἀποκρύπτει ἐπὶ ἐκτάσεως ἓξ μοιρῶν στερεὰν ἢ θαλάσσας..

Ἀλλὰ κατὰ τὸ ἔτος 189.. ἡ Κυβέρνησις τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς συνέλαβεν ὅλως ἀπροσδοκήτως τὴν ἰδέαν τοῦ νὰ προτείνῃ τὴν διὰ δημοπρασίας ἐκποίησιν τῶν περὶ τὸν πόλον μήπω ἀνακαλυφθεισῶν χωρῶν, τῶν ὁποίων τὴν παραχώρησιν ἐζήτει ἀρτισύστατός τις Ἀμερικανικὴ ἑταιρία, σκοποῦσα τὴν πρόσκτησιν τοῦ σκουφοειδοῦς ἄκρου τμήματος τοῦ Βορείου πόλου. Καὶ εἶχε μὲν κανονισθῇ πρό τινων ἐτῶν ὑπὸ τῆς ἐν Βερολίνῳ συνδιασκέψεως δι' εἰδικοῦ κώδικος ὁ τρόπος, καθ' ὃν αἱ μεγάλαι δυνάμεις νὰ σφετερίζωνται ξένας χώρας ὑπὸ τὸ πρόσχημα ἀποικισμοῦ ἢ δημιουργίας ἀγορῶν καὶ καταναλώσεως τῶν ἐμπορευμάτων αὐτῶν. Ἀλλ' ἐν τῇ προσκειμένῃ περιπτώσει αἱ διατάξεις τοῦ κώδικος ἐκείνου ἐφαίνοντο ἀνεφάρμοστοι, διότι αἱ πολικαὶ χῶραι εἶνε ἔρημοι. Ἐπειδὴ ὅμως τὸ εἰς οὐδένα ἀνῆκον ἀνήκει ἐξ ἴσου εἰς πάντας, ἡ νέα ἑταιρία δὲν ἠξίου νὰ «καταλάβῃ» ἀλλὰ νὰ «ἀγοράσῃ νομίμως» πρὸς ἀποφυγὴν πάσης παρὰ τρίτων διεκδικήσεως ἐν τῷ μέλλοντι.

Ἐν ταῖς Ἡνωμέναις Πολιτείαις δι' οἱονδήπο-

Digitized by Google

τε σχέδιον καὶ δι' αὐτὰ τὰ παρατολμότατα καὶ σχεδὸν ἀπραγματοποίητα εὑρίσκονται ἄνθρωποι ἐξιχνιάζοντες τὴν πρακτικὴν χρησιμότητα αὐτοῦ, εὑρίσκονται δὲ καὶ κεφάλαια πρὸς πραγμάτωσίν του. Κατεδείχθη τοῦτο πρό τινων ἐτῶν, ὅτε ὁ Τηλεβολικὸς Σύλλογος (Gun Club) τῆς Βαλτιμόρης συνέλαβε τὴν ἰδέαν νὰ ἐξακοντίσῃ ἓν βλῆμα εἰς τὴν Σελήνην ἐπὶ τῷ σκοπῷ τοῦ νὰ συστήσῃ ἄμεσον συγκοινωνίαν μετὰ τοῦ ἡμετέρου δορυφόρου. Ἀμερικανοὶ ἐπιχειρηματίαι δὲν ἦσαν οἱ καταβαλόντες τὰ ὑπέρογκα ποσά, τὰ ὁποῖα ἐχρειάζοντο διὰ τὸ ἀξιομνημόνευτον ἐκεῖνο ἐπιχείρημα; Ἡ δὲ ἐπιτυχία τοῦ ἐπιχειρήματος δὲν ὀφείλεται εἰς τὰ δύο μέλη τοῦ ἐν λόγῳ Συλλόγου, τὰ τολμήσαντα ν' ἀψηφήσωσι τοὺς κινδύνους τοῦ ὑπερανθρώπου ἐκείνου πειράματος; (¹)

Ἂν ἄλλος τις Λεσὲψ προτείνῃ ποτὲ νὰ ὀρύξῃ διώρυγα διασχίζουσαν τὴν Εὐρώπην καὶ τὴν Ἀσίαν, ἀπὸ τοῦ Ἀτλαντικοῦ ὠκεανοῦ μέχρι τῶν Σινικῶν θαλασσῶν·—ἂν μεγαλοφυής τις φρεατωρύχος ζητήσῃ νὰ διατρήσῃ τὴν γῆν μέχρι τῶν ἐγκάτων αὐτῆς, ὅπως ἀντλήσῃ πῦρ ἐξ αὐτῆς τῆς κεντρικῆς του ἑστίας·— ἂν μεγαλεπίβολός τις ἠλεκτρικὸς διανοηθῇ νὰ συγκεντρώσῃ ὅλα τὰ ἐπὶ τῆς γηΐνης σφαίρας διεσκορπισμένα ἠλεκτρικὰ ῥεύματα, ὅπως ἐξ αὐτῶν παραγάγῃ ἀνεξάντλητον πηγὴν φωτὸς καὶ θερμότητος — ἂν τολμηρός τις μηχανικὸς συλλάβῃ τὴν ἰδέαν ν' ἀποθηκεύσῃ ἐν εὐρυτάταις δεξαμεναῖς τὸ πλεόνασμα τῆς θερινῆς θερμοκρασίας, ὅπως τὸ ἀποδίδῃ κατὰ τὸν χειμῶνα εἰς τὰς ὑπὸ τοῦ ψύχους μαστιζομένας ζώνας·—ἂν ἔξοχός τις ὑδραυλικὸς δοκιμάσῃ νὰ χρησιμοποιήσῃ τὴν δύναμιν τῶν πλημμυρίδων πρὸς παραγωγὴν κατὰ βούλησιν θερμότητος τῆς ἐργασίας·—ἂν ἀνώνυμοι ἢ ἑτερόρρυθμοι ἑταιρίαι συσταθῶσι πρὸς ἐκτέλεσιν ὁσωνδήποτε τοιούτων σχεδίων,—οἱ Ἀμερικανοὶ πρῶτοι θὰ σπεύσωσι νὰ ἐγγραφῶσι μέτοχοι, καὶ δολλαρίων χείμαρροι θὰ χυθῶσιν εἰς τὰ ταμεῖα τῶν ἑταιριῶν, καθὼς τὰ ῥεύματα τῶν μεγάλων ποταμῶν τῆς Βορείου Ἀμερικῆς χύνονται καὶ χάνονται εἰς τοὺς ὠκεανούς.

Ὅθεν εὐνόητον εἶνε ὅτι ἡ κοινὴ γνώμη εἶχεν ἐκτάκτως ἐξαφθῇ ἐπὶ τῇ ἀλλοκότῳ ἂν μή τι πλέον ἀγγελίᾳ, ὅτι αἱ ἀρκτικαὶ χῶραι ἔμελλον νὰ κατακυρωθῶσιν ἐπὶ δημοπρασίας εἰς τὸν τελευταῖον ὑπερθεματιστήν. Ἄλλως δέ, οὐδεμία δημοσία ἐγγραφὴ εἶχε προκηρυχθῇ ὑπὸ τῆς συσταθείσης ἑταιρίας, διότι φαίνεται ὅτι ἐκέκτητο ἤδη αὕτη τ' ἀναγκαιοῦντα κεφάλαια πρὸς ἀγορὰν τῶν χωρῶν ἐκείνων. Ἐνδεχόμενον νὰ ἐζητοῦντο ἀργότερα, προκειμένου περὶ χρησιμοποιήσεως τῶν χωρῶν, αἵτινες διὰ τῆς δημοπρασίας ἔμελλον νὰ περιέλθωσιν εἰς τὴν κατοχὴν καὶ κυριότητα τῆς ἑταιρίας.

Ἡ χρησιμοποίησις ὅμως κτημάτων ἐν τῷ Βορείῳ πόλῳ φαίνεται τῇ ἀληθείᾳ ὡς ἰδέα, ἡ ὁποία μόνον εἰς ἐγκεφάλους φρενοβλαβῶν ἦτο δυνατὸν νὰ φυτρώσῃ.

Καὶ ὅμως τὸ σχέδιον τοῦτο ἦτο σοβαρώτατον! Πρὸς πάσας τὰς ἐφημερίδας τῶν δύο ἡμισφαιρίων, πρὸς ἐφημερίδας εὐρωπαϊκάς, ἀφρικανικάς, ὠκεανικάς, ἀσιατικὰς συγχρόνως πρὸς τὰς ἀμερικανικάς, ἀπεστάλη δήλωσις, τὴν ὁποίαν πρῶτος κατώρθωσε νὰ δημοσιεύσῃ ὁ *Κῆρυξ τῆς Νέας Ὑόρκης*· οἱ δὲ ἀπειράριθμοι συνδρομηταὶ τῆς ἐφημερίδος ταύτης τοῦ Γόρδων Βένετт ἀνέγνωσαν ἐν τῷ φύλλῳ τῆς 7 Νοεμβρίου 189.. τὴν ἀκόλουθον διακήρυξιν, ἥτις τάχιστα διαδοθεῖσα, ποικιλοτρόπως ἐσχολιάσθη ὑπὸ τῶν ἐπιστημόνων καὶ τῶν βιομηχάνων.

Διακήρυξις πρὸς τοὺς κατοίκους τῆς Γῆς.

«Αἱ χῶραι τοῦ Βορείου Πόλου αἱ κείμεναι ἐκεῖθεν τῆς 84ης μοίρας Β. πλάτους μένουσιν εἰσέτι ἀνεκμετάλλευτοι, διὰ τὸν ἁπλούστατον λόγον ὅτι δὲν ἀνεκαλύφθησαν ἀκόμη.

» Διότι πράγματι τὰ ἀκρότατα ὅρια μέχρι τῶν ὁποίων ἠδυνήθησαν νὰ προσεγγίσωσι μέχρι τοῦδε θαλασσοπόροι διαφόρων ἐθνικοτήτων, εἶνε τὰ ἑπόμενα:

»82⁰ 45', ὅπου ἔφθασεν ὁ Ἄγγλος Πάρρυ κατ' Ἰούλιον τοῦ 1847, ἐπὶ τοῦ 28ου δυτικοῦ μεσημβρινοῦ, πρὸς Β. τῆς Σπιτζβέργης.

» 83⁰. 20'. 28" ὅπου ἔφθασεν ὁ Ἀμερικανὸς Μάρκχαμ, παρακολουθῶν τὸν ἄγγλον σὲρ Τζῶν Γεώργιον Νάρες, κατὰ Μάϊον τοῦ 1876, ἐπὶ τοῦ 5ου δυτικοῦ μεσημβρινοῦ, πρὸς Β. τῆς χώρας Γρίννελ.

»83⁰. 35' ὅπου ἔφθασαν οἱ Ἀμερικανοὶ Λοκγοὺδ καὶ Βραίναρ, παρακολουθοῦντες τὴν ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν τοῦ Γρήλυ ἀμερικανικὴν ἀποστολήν, κατὰ Μάϊον τοῦ 1882, ἐπὶ τοῦ 45ου Δ. μεσημβρινοῦ, πρὸς Β. τῆς χώρας τοῦ Νάρες.

»Ὅθεν ἡ χώρα ἡ περιλαμβανομένη ἀπὸ τῆς 84ης μοίρας μέχρι τοῦ πόλου, ἔχουσα δηλονότι ἔκτασιν ἓξ μοιρῶν, δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ἀνήκουσα ἐξ ἀδιαιρέτου εἰς τὰ διάφορα κράτη τῆς Γῆς καὶ ὡς φύσει ἐπιδεκτικὴ νὰ καταστῇ ἀντικείμενον ἰδιωτικῆς κτήσεως διὰ δημοσίου πλειστηριασμοῦ.

»Ἐπειδὴ δὲ κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ δικαίου, πᾶς ἐξ ἀδιαιρέτου συγκύριος κτήματός τινος δικαιοῦται νὰ προκαλέσῃ τὴν διανομὴν αὐτοῦ, αἱ Ἡνωμέναι Πολιτεῖαι τῆς Ἀμερικῆς, συμφώνως πρὸς τὴν ἀρχὴν ταύτην, ἔσχον τὴν πρωτοβουλίαν νὰ προκαλέσωσι τὴν ἀπαλλοτρίωσιν τῆς ἐν λόγῳ ἰδιοκτησίας.

(¹) Ὁ συγγραφεὺς ὑπαινίσσεται τὴν ὑπόθεσιν ἄλλου αὐτοῦ μυθιστορήματος, τοῦ ἐπιγραφομένου «Ἀπὸ τῆς γῆς εἰς τὴν σελήνην», ἐν ᾧ ἑταῖροι τοῦ Τηλεβολικοῦ συλλόγου ἐγκεκλεισμένοι ἐν τεραστίῳ βλήματι ἐξακοντισθέντι ἀπὸ τῆς γῆς φθάνουσι μέχρι τῆς σελήνης καὶ περιεργάζονται αὐτήν. Σ. τ. Μ.

Digitized by Google

»Συνέστη δ' ἐν Βαλτιμόρῃ Ἑταιρία ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν «Ἐκμεταλλευτικὴ Ἑταιρία τοῦ Βορείου Πόλου» (North Polar Practical Assosiation), ἥτις ἀντιπροσωπεύουσα ἐπισήμως τὴν ἀμερικανικὴν ὁμοσπονδίαν, προτίθεται ν' ἀποκτήσῃ τὴν ἐν λόγῳ χώραν, δυνάμει πράξεως νομίμως καταρτισθησομένης καὶ παρεχούσης αὐτῇ ἀποκλειστικὸν δικαίωμα κυριότητος ἐπὶ τῶν ἠπείρων, νήσων, νησίδων, βράχων, θαλασσῶν, λιμνῶν, ποταμῶν καὶ ῥυακίων, ἐξ ὧν ἀποτελεῖται τὴν σήμερον τὸ κατὰ τὸν Βόρειον πόλον ἀκίνητον κτῆμα, καὶ ἐν ὅσῳ τοῦτο εἶνε κεκαλυμμένον ὑπὸ τῶν πάγων, καὶ μετὰ τὴν τῆξιν αὐτῶν.

» Εἰδικῶς γνωστοποιεῖται ὅτι τὸ δικαίωμα τοῦτο τῆς κυριότητος δὲν δύναται νὰ προσβληθῇ ποτε ἐπὶ ἀκυρότητι, καὶ καθ' ἣν ἀκόμη περίπτωσιν μεταβολαὶ οἱασδήποτε φύσεως, ἤθελον τροποποιήσῃ τὴν γεωγραφικὴν ἢ μετεωρολογικὴν κατάστασιν τῆς γηΐνης σφαίρας.

»Φέρεται δὲ τοῦτο εἰς γνῶσιν τῶν κατοίκων ἀμφοτέρων τῶν ἡμισφαιρίων, εἰδοποιουμένων συνάμα ὅτι πάντα τὰ κράτη εἰσὶ δεκτὰ νὰ συμμετάσχωσι τοῦ πλειστηριασμοῦ, ὅστις θέλει κατακυρωθῇ ὑπὲρ τοῦ τελευταίου ὑπερθεματιστοῦ.

»Ἡμέρα τοῦ πλειστηριασμοῦ προσδιωρίσθη ἡ 3 Δεκεμβρίου ἐνεστῶτος ἔτους, τόπος δὲ ἡ αἴθουσα τῆς τῶν πλειστηριασμῶν ἐν Βαλτιμόρῃ τῆς πολιτείας Μαρυλάνδης ἐν ταῖς Ἡνωμέναις Πολιτείαις τῆς Ἀμερικῆς.

» Δι' ἐκτενεστέρας πληροφορίας ἀπευθυντέον πρὸς τὸν Οὐίλλιαμ Σ. Φόρστερ, προσωρινὸν πράκτορα τῆς Ἑταιρίας ἐν Βαλτιμόρῃ, Ἄνω ὁδός, ἀρ. 93.»

Ἡ διακήρυξις αὕτη ἠδύνατο μὲν νὰ ἐκληφθῇ ὡς παράλογος, ἀλλ' ἀναντιρρήτως ἦτο σαφεστάτη ἅμα καὶ εἰλικρινεστάτη. Ἡ δὲ ὑπὸ τῆς ὁμοσπονδιακῆς κυβερνήσεως γενομένη ἐκ τῶν προτέρων ἐκχώρησις τῶν δικαιωμάτων τῆς ἐπὶ τῶν ἀρκτικῶν χωρῶν εἰς τὴν ἑταιρίαν, ἐν περιπτώσει κατακυρώσεως εἰς αὐτήν, προσέδιδεν εἰς τὸ πρᾶγμα πολλὴν σπουδαιότητα. Καθόλου ὅμως ἀντίθετοι ἐπεκράτουν γνῶμαι περὶ αὐτοῦ. Ἄλλοι μὲν ἐπέμενον ὅτι ἡ ὑπόθεσις αὕτη ἦτο ἐκ τῶν τερατωδῶν ἐκείνων ἀμερικανικῶν ἀγυρτειῶν, αἵτινες δὲν θὰ ἔφθανον εἰς τοσοῦτον βαθμὸν τελειοποιήσεως, ἐν τῷ Ἀμερικανικῷ τύπῳ, ἰδίως ἂν ἡ ἀνθρωπίνη εὐπιστία δὲν ἦτο ἀνεξάντλητος. Ἄλλοι ὅμως ἐφρόνουν ὅτι ἡ πρότασις αὕτη ἤξιζε τὸν κόπον νὰ μελετηθῇ σοβαρῶς, προβάλλοντες πρωτίστως τοῦτο τὸ ἐπιχείρημα, ὅτι ἡ νέα Ἑταιρία δὲν ἀπεπειράθη ποσῶς ν' ἀμέλξῃ τὰ βαλάντια τοῦ κοινοῦ, διὰ τῶν ἰδίων της κεφαλαίων καὶ μόνων ἀξιοῦσα ν' ἀποκτήσῃ τὰς πολικὰς ταύτας χώρας. Ὄντως δὲ οὐδ' ἡ ἐλαχίστη ἐγένετο ἐνέργεια πρὸς διοχέτευσιν εἰς τὰ ταμεῖά της τῶν δολλαρίων, τῶν τραπεζικῶν γραμματίων, τοῦ χρυσοῦ ἢ τοῦ ἀργύρου, εὐαπατήτων κεφαλαιούχων.

Οἱ δὲ πλειότερον ἐμβαθύνοντες εἰς τὰ πράγματα ἀπεφαίνοντο ὅτι συμφερώτερον καὶ ἁπλούστερον ἦτο διὰ τὴν ἑταιρίαν νὰ δημιουργήσῃ ὑπὲρ ἑαυτῆς τὸ δικαίωμα τοῦ πρώτου καταλαβόντος, λαμβάνουσα κατοχὴν τῆς χώρας ταύτης, ἀντὶ νὰ προκαλῇ τὴν διὰ δημοπρασίας πώλησιν. Ἀλλὰ ἀκριβῶς εἰς τοῦτο ἐνέκειτο ἡ δυσκολία, ὅτι μέχρι τοῦδε ὁ Πόλος ἐθεωρεῖτο ἀπρόσιτος εἰς τὸν ἄνθρωπον. Ὅθεν τούτου ἕνεκα οἱ ἐκδοχεῖς τῶν δικαιωμάτων τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν ἠξίουν, ἂν εἰς τὴν κυβέρνησιν ταύτην περιήρχετο ἡ κυριότης τῶν Πολικῶν χωρῶν, νὰ ἔχωσιν ὑπὲρ ἑαυτῶν συμβόλαια ἐν τάξει συντεταγμένα διὰ νὰ μὴ ἀμφισβητηθῇ βραδύτερον παρ' οὐδενὸς τὸ δικαίωμά των. Ἄδικον θὰ ἦτο νὰ κατακριθῶσι διὰ τοῦτο. Ἐνήργουν μετὰ περισκέψεως, εἰς τὴν συνομολόγησιν δὲ τοιούτου εἴδους ὑποχρεώσεων ἕκαστος δικαιοῦται ν' ἀπαιτῇ πᾶσαν νόμιμον ἀσφάλειαν.

Ἔπειτα ἡ διακήρυξις περιεῖχε καὶ ὅρον τινὰ ἐξασφαλίζοντα τὴν ἐπιχείρησιν ἀπὸ τοὺς ἐν μέλλοντι κινδύνους. Ὁ ὅρος οὗτος, ἐπιδεκτικὸς πολλῶν καὶ ἀντιφατικῶν ἑρμηνειῶν, διότι καὶ οἱ ὀξυδερκέστατοι ἠδυνάτουν νὰ διαγνώσωσι τὴν ἀκριβῆ αὐτοῦ ἔννοιαν, ἦτο ὁ ὁρίζων «ὅτι τὸ δικαίωμα τῆς κυριότητος δὲν ἠδύνατο νὰ προσβληθῇ ποτε ἐπὶ ἀκυρότητι καὶ καθ' ἣν ἀκόμη περίπτωσιν μεταβολαὶ οἱασδήποτε φύσεως ἤθελον τροποποιήσῃ τὴν γεωλογικὴν ἢ μετεωρολογικὴν κατάστασιν τῆς γηΐνης σφαίρας.»

Τί ἐσήμαινεν ἆρά γε ἡ φράσις αὕτη; Τίς ἦτο ἡ περίπτωσις, τὴν ὁποίαν προέβλεπε; Πῶς ἦτο δυνατὸν ποτε ἡ Γῆ νὰ ὑποστῇ μεταβολὴν ἐπηρεάζουσαν τὴν γεωγραφικὴν καὶ τὴν μετεωρολογικὴν αὐτῆς κατάστασιν, καὶ πρὸ πάντων εἰς τὰς ἐκπλειστηριαζομένας χώρας;

«Προφανῶς, ἔλεγον οἱ ἐξυπνότεροι κάτι τι θὰ ὑποκρύπτεται εἰς ταῦτα.»

Αἱ ἑρμηνεῖαι λοιπὸν ἔδιδαν καὶ ἔπαιρναν, παρέχουσαι εὐρὺ στάδιον εἰκασιῶν εἰς τοὺς ἐπιστήμονας καὶ τοὺς περιέργους.

(**Jules Verne**) Ἕπεται συνέχεια

Digitized by Google

ΕΝΑΣ ΠΑΤΡΙΩΤΗΣ ΤΗΣ ΠΕΡΑΣΜΕΝΗΣ ΓΕΝΕΑΣ

Ὕστερ' ἀπ' τὴ μαύρη καὶ σκοτεινὴ νύχτα της, ἡ Ῥωμηοσύνη μας εἶδε μιᾶς γενεᾶς γλυκοχαράμματα, κ' ὕστερ' ἀπ' τὴ χρυσὴ ἐκείνη χαραυγή, ἦλθε σιγὰ σιγὰ καὶ ἡ μέρα της. Μέρα ὅμως συννεφιασμένη, ψυχρὴ καὶ συλλογισμένη. Καὶ ἄλλος προβλέπει τώρα ἄνεμο, ἄλλος βροντὲς κι' ἀστροπελέκια, ἄλλος ἀντάρα ποῦ θὰ μᾶς κρύψῃ γιὰ πάντα τὸν ἥλιο καὶ θὰ μᾶς ἔχῃ νὰ τουρτουρίζουμε χωρὶς χαρὰ καὶ χωρὶς ἐλπίδα. Πῶς κάτι θὰ μᾶς ἔλθῃ δὲν χρειάζεται σοφία νὰ τὸ μαντέψουμε. Ὁ ἀέρας μυρίζει ἄσχημα, μυρίζει μὲ συμπάθειο *ψευτιά*, ἂς τὸ ποῦμε καθαρὰ καὶ ῥωμαίικα· ψευτιὰ μέσα σὲ κάθε στοιχεῖο τῆς ἐθνικῆς ἀτμοσφαίρας μας. Δὲν πιστεύουμε μήτε Θεὸ μήτε Διάβολο. Τὸν ἕνα γυρεύουμε νὰ τὸν ξεπεράσουμε 'ς τὴ σοφία, τὸν ἄλλον νὰ τὸν γελάσουμε. Ἔχουμε τὸ προπατορικὸ δυστύχημα νὰ ἤμαστε παραπολὺ ξυπνοί. Ὁ καθένας μας μεταχειρίζεται τὴ ξυπνάδα του γιὰ τὸν ἑαυτό του, κι' ἂς γείνῃ τὸ ἔθνος γῆς Μαδιάμ. Ἀπ' τὸ ἄλλο μέρος μᾶς στενοχωρεῖ καὶ ἡ συνείδησι ποῦ δὲν πᾶμε καλὸ δρόμο, καὶ πασχίζουμε νὰ σκεπάζουμε τὰ χάλια μας μὲ λογῆς λογῆς πασσαλείμματα· μὲ ἄλλους λόγους ὑποκρισίες. Ὅλα μας εἶνε ἀσημωμένα καὶ χρυσωμένα· μὰ ἀπὸ μέσα, τενεκέδες μονάχοι.

Ἂς μὴ τὰ πολυσκαλίζουμε τώρα. Πρέπει ὅλ' αὐτὰ νὰ γραφοῦν ξεχωριστὰ καὶ ὕστερα ἀπὸ πολλὴ μελέτη. Πρέπει νὰ παρατηρηθοῦν καλὰ αὐτὰ τὰ σύννεφα ποῦ μαζεύουνται, αὐτὲς ἡ στάλες ποῦ πέφτουνε κάθε λίγο, αὐτὲς ἡ βροντὲς ποῦ βούζουν ἀπὸ μακρυά. Ἴσως εἶνε γραμμένο νὰ κατέβῃ ἡ ὀργὴ τοῦ Θεοῦ 'ς τὸ κεφάλι μας. Τὸ κακὸ ὅμως εἶνε ποῦ σὰν κατέβῃ θὰ εὕρῃ τὰ παραθύρια μας ὀρθάνοιχτα, τὰ δώματά μας ἀκατρακύλιστα, καὶ τὸν καρπό μας ἀμάζευτο! Πρέπει νὰ βγῇ κανένας μεγαλόφωνος διαλαλητὴς 'ς τοὺς δρόμους μας, νὰ φωνάζῃ μὲ ὅλη του τὴ δύναμι πῶς ἔρχεται μεγάλος κατακλυσμὸς καὶ νὰ προφυλαχτοῦμε, εἰδεμὴ θὰ μᾶς πλακώσῃ τὸ τρομερὸ ῥέμμα του καὶ θὰ χάσουμε ὅλο μας τὸ ἔχει, ὅλα τὰ καλὰ ποῦ μᾶς ἀγοράσανε μὲ τὸ αἷμά τους οἱ πατέρες μας. Ὡς τὴν ὥρα δὲν ἀκούστηκε ἀκόμα κανένας τέτοιος στεντόρειος Νέστορας. Ἴσως 'ς τὸ νῦν καὶ ἀεὶ πεταχτῇ 'ς τὴ μέση καὶ μᾶς γλυτώσῃ. Ἔχουμε πολλοὺς ποῦ τὰ βλέπουνε, μὰ θέλουμε ἕναν *νὰ μᾶς τὰ φωνάξῃ*, ἐπειδὴ ὁ λαὸς θέλει *φωνὴ* ν' ἀκούσῃ καὶ νὰ καταλάβῃ τί τρέχει.

Ἂς τ' ἀφήσουμε λοιπὸν γιὰ μιὰ στιγμή, κι' ἂς πᾶμε πίσω μὲ τὸ νοῦ μας 'ς τὲς πρῶτες ὧρες ποῦ ἐγλυκόφεγγε ἡ παράξενη τούτη μέρα τῆς Ῥωμηοσύνης. Δὲν εἶνε ἀνάγκη νὰ γράψουμε ὁλάκαιρη ἱστορία γιὰ νὰ παραστήσουμε τὴν εὐλογημένη ἐκείνη ἐποχή. Ἂν ἔχετε διάθεσι, ἠμποροῦμε νὰ πάρουμε *ἕνα* ἀπὸ τοὺς χίλιους κρυφοὺς καὶ ἀδόξους ἥρωάς της, —ὄχι ἐκείνους ποῦ πολεμήσανε μὲ τ' ἅρματά τους, ἐκείνους ξέρουμε, τοὺς ἐδοξάσαμε μ' ἕνα δυὸ στίχους, κι' ἂς τοὺς ἀφήσαμε ν' ἀποθάνουν τῆς πείνας οἱ πλειότεροι! Θέλω νὰ πῶ τοὺς ἥρωας ἐκείνους, ποῦ μὲ τὴν φυλλάδα 'ς τὸ χέρι, καὶ μὲ τὸν πατριωτισμὸ 'ς τὴν καρδιά, πλημμυρούσανε ἀνατολὴ καὶ δύσι, καὶ διδάσκανε μικροὺς καὶ μεγάλους, τί εἶδος ἀναγέννησι εἶνε τούτη ποῦ μᾶς ἐφέρανε οἱ ἄλλοι παλληκαράδες τῆς φωτιᾶς καὶ τοῦ σπαθιοῦ. Αὐτοὶ εἶχαν προετοιμάσῃ τὰ χωράφια, ἐκεῖνοι ἦλθανε κ' ἐσπείρανε τὸ σπόρο. Ὁ σπόρος αὐτὸς ἐφύτρωσε, ἐκαρποφόρησε, καὶ μᾶς διατήρησε ὡς τὴν ὥρα. Μαζὶ μὲ τὸν ἀληθινὸ καρπὸ ἐβγῆκαν καὶ πολλὰ ἀγριόχορτα καὶ ζιζάνια. Γι' αὐτὰ δὲν φταίει ὁ σπόρος τῶν εὐλογημένων ἐκείνων ἀνθρώπων· ἄλλα εἶνε τὰ αἴτια, καὶ θ' ἀραδιασθοῦνε κι' αὐτὰ μέσα 'ς τὸ κήρυγμα ποῦ θὰ μᾶς κάμῃ ὁ ἐθνικὸς ἐκεῖνος Μεσσίας, σὰν ἔλθῃ νὰ μᾶς τὰ ψάλῃ καὶ νὰ μᾶς φέρῃ 'ς τὰ συλλογικά μας· ἂν μᾶς λυπηθῇ ὁ Θεὸς καὶ μᾶς τὸν στείλῃ πρὶν τὰ χάσουμε ὁλότελα.

Ἂς διαλέξουμε λοιπὸν ἕναν ἀπ' τοὺς ἀμέτρητους ἐκείνους ἐθνικοὺς ὁδηγοὺς καὶ συμβούλους ποῦ μᾶς παίρνανε μωρὰ παιδιὰ ἀπ' τὰ χέρια τῶν τουρκομαθημένων γονιῶν μας καὶ μᾶς ξαναγεννούσανε. Ἂς πάρουμε ἕναν ποῦ ἐβλάστησε, ἄνθησε, καὶ ἐμοσχομύρισε τὸν ἀέρα τριγύρω σὰν ἀφανέρωτη βιολέττα τοῦ βουνοῦ, καὶ ὄχι 'ς τὴν καθαυτὸ Ἑλλάδα, μόνο 'ς τὴν πειὸ μεγάλη, καὶ τὴν πειὸ κακοπαθιασμένη. Αὐτὸς θὰ μᾶς πῇ τὴν ἱστορία ὅλων τῶν ἄλλων, καὶ ὅλης τῆς γενεᾶς ἐκείνης. Ὅσοι ἔχουν περασμένη τὴν πενηντάρα θὰ θυμοῦνται τ' ὀλιγώτερο *ἕνα* τέτοιο πατριώτη, καὶ θὰ κρίνουν ἂν δὲν ἤτανε ὅλοι τους τῆς ἴδιας θρησκείας ἱεραπόστολοι.

Δὲν ἔχει ἀνάγκη ἀπὸ ὄνομα ὁ πατριώτης μας. Καὶ δὲν εἶνε ἀνάγκη νὰ ποῦμε καὶ τὴν πατρίδα του. Φτάνει νὰ μάθουμε πῶς σὰν τὸν ἐκρατοῦσε 'ς τὴν ἀγκαλιά της ἡ μάννα του, κρυμμένη μέσ' 'ς τὸ κατῶγι, μιὰ νύχτα τοῦ 21, πέρασε ἕνα βόλι κοντὰ ἀπ' τ' αὐτί του καὶ τὸν ἐτρόμαξε, ἑνὸς χρόνου μωρό. Ἡ μάννα του δὲν ἔζησε νὰ τοῦ τὸ διηγηθῇ. Τοῦ τὸ διηγήθηκε ἡ ἀδελφή του, ποῦ τὸν ἀνάθρεψε.

Digitized by Google

Ἀναθράφηκε λοιπὸν 'ς τὸν τρόμο καὶ 'ς τὴ φρίκη τῶν «σεφεριῶν·» καὶ ὄχι σὲ μέρος ποῦ «σηκωθήκανε» οἱ δικοί μας. Μηδὲ κἂν τοὺς ἐπέρασε ἀπ' τὸ νοῦ τέτοιο πρᾶμμα! Σὰν ἥσυχοι καὶ ἄκακοι ἄνθρωποι ὁποῦ ἤτανε, ἐπλερώνανε μὲ τὸν τόκο γιὰ τὲς ἁμαρτίες τῶν ἄλλων. Ἂν «ἁμαρτάνανε» κι' αὐτοί, δὲν θενὰ πλερώνανε ἴσως περισσότερα!

Ὡραία ἐποχὴ μὰ τὴν ἀλήθεια γιὰ νὰ μεγαλώση ἄνθρωπος καὶ νὰ σχηματίση χαρακτῆρα καὶ φρόνημα! ὡραῖες κυριακὲς καὶ σκόλες, νὰ βγαίνη, λέει, καὶ νὰ πηγαίνη 'ς τὴν ἐκκλησιά, ἔξη χρονῶ παιδί, μὲ ξουρισμένο κεφάλι καὶ μὲ μαβὶ σκοῦφο! Καὶ ὅμως σὰν τὤχη ὁ ἄνθρωπος μέσα του, φαίνεται πῶς τίποτε δὲν τὸν σταματᾷ. Τὦχε λοιπὸν μέσα του ὁ μικρός, σὰν πολλοὺς ἄλλους ποῦ γεννηθήκανε, μεγαλώσανε καὶ προκόψανε μέσα 'ς τὰ ἴδια βάσανα. Κ' ἔτσι, σὰν ἄλλαξε τὰ δόντια του, ἐμάθαινε τὸ ἀλφάβητο 'ς τὸ κελλὶ τοῦ παπᾶ Γεράσιμου, καὶ δὲν ἤτανε μικροδουλειὰ καθὼς ποῦ τὸ μαθαίνανε τότες: πρῶτα ἀπ' τὸ Α 'ς τὸ Ω, ἔπειτα ἀνάποδα, καὶ ὕστερα α ω — β ψ — γ χ — καὶ πάει λέοντας! Ἂς ἔχει χάρι ὅμως καὶ 'ς τὸ ξύλο ποῦ τὸν ἐφίλευε ὁ καλὸς ἐφημέριος σὰν δὲν ἤξερε τὸ μάθημά του.

Ἕνα χρόνο ἀκόμα, κ' ἐδιάβαζε τὸν «Ἀπόστολο.» Σὰν νὰ λέμε, ἔμαθε τὰ μισὰ γράμματα· τὰ ἄλλα μισὰ ἤτανε τὸ ψαλτῆρι καὶ τ' ὀκτωῆχι. Καὶ σὰν τὰ καλοχώνεψε κι' αὐτά, γένηκε τὸ δεξὶ χέρι τοῦ παπᾶ Γεράσιμου 'ς τοὺς ὄρθρους, γιατὶ καὶ τὸ ξάψαλμο καὶ τὸ συναξάρι αὐτὸς τὰ διάβαζε.

Ἤτανε ὅμως καὶ λιγάκι τυχερὸς ὁ ἥρωάς μας, ἐπειδὴ ἔτυχε νὰ ξεπέση 'ς τὰ νερὰ ἐκεῖνα ἕνας γραμματισμένος μαθητὴς τοῦ «ἀγραμμάτου φιλοσόφου» Βενιαμίν. Ὁ καλὸς αὐτὸς νησιώτης ἔκανε καὶ τὸ γιατρό, καὶ πρέπει νὰ ἤξερε ἀπὸ ὑγιεινή, ἐπειδὴ κάθε ἀρρώστια τὴν ἀπέδινε 'ς *τὸ στομάχι*, φυσικὰ πλειὸ χρήσιμο ἀπ' τὰ «φαρμάκια» ποῦ πουλούσανε 'ς τὸ δρόμο οἱ «Κομπογιαννίτες» τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, κ' ἐφωνάζανε: «— Γιατρὸς καλός, γιατρικὰ καλά, γιὰ πᾶσα ντέρτι!»

Δὲν περιωρίσθηκε ὅμως 'ς τὴν ἰατρικὴ ὁ φίλος, μόν' ἄνοιξε καὶ σκολειό. Ὁ Λάσκαρις ὁ Χρυσολωρᾶς, ὁ Δάρβαρις, καὶ οἱ ἄλλοι πατριάρχαι τῆς φιλολογίας τῶν σκοτεινῶν χρόνων μας ἐπαίρνανε κ' ἐδίνανε ἐκεῖ μέσα. Ἐκεῖ λοιπὸν ἔμαθε κι' ὁ ἥρωάς μας ψάλλοντας νὰ διαβάζη τὸ περίφημο τοῦ Χρυσολωρᾶ «ἄκουσον, ὦ παῖ, τῆς ἐμῆς συμβουλῆς» κτλ. Ἐκεῖ ἔμαθε καὶ νὰ ὀρθογράφη κάπως· λέγω κάπως, ἐπειδὴ μιὰ φορὰ ἔγραψε τὸ νομίζω μὲ *η* κι' ὁ καλός μας γιατροφιλόσοφος ἅμα τὸ εἶδε, τοῦ ἔκαθισε ἕνα χαστοῦκι λέγοντας «πανζήμιον, τὰ εἰς *ίζω*, διὰ τοῦ ἰῶτα γράφονται». Αὐτὸ μᾶς τὸ διηγούτανε ὕστερα μὲ πολὺ γοῦστο.

Ὡς τὰ 1832 ἐροδάνιζε κανόνες κ' ἐκοπάνιζε ῥήματα ὁ μικρός μας. Τὸ ἀγαπημένο τους κείμενο ἤτανε ὁ χαριτωμένος Λουκιανός, καὶ ἐπειδὴ τὰ μαθαίνανε ὅλα τότε ἀπ' ἔξω, ἐκατάντησε νὰ γείνη ὁ μαθητής μας ἕνα εἶδος φωνογράφου, ποῦ μποροῦσε νὰ σοῦ ξαναπῆ ὅλο τὸ «Ἐνύπνιο» ἅμα τὸν ἐκούρτιζες! φυσικὰ αὐτὴ ἡ δουλειὰ δὲν μποροῦσε νὰ πάγη σὲ μάκρος. Ἡ μάθησις τοῦ γιατροφιλοσόφου δὲν ἦταν ἀπεριόστη, καὶ δώδεκα χρόνων ἐπαράδωσε τὸ μικρὸ 'ς τὴν ἀδελφή του τελειόφοιτο.

Τότε ἄλλο ἐπάγγελμα ἀπὸ πραμματευτάδικο δὲν συλλογιούντανε κανείς. Ἔπειτα ὁ μικρός μας εἶχε ὡς φαίνεται καὶ κάποια κλίσι πρὸς τὸ ἐμπόριο, γιατὶ 'ς τὸ μακελειό, ἐκεῖ ποῦ κάθε ἀγοραστὴς ἔχωνε τὸ δάχτυλό του 'ς τὸ μέρος τοῦ κρεμαμένου ζώου ποῦ ἤθελε ν' ἀγοράση, καὶ περίμενε τὴ σειρά του, αὐτὸς κατάφερνε πάντοτε νὰ βάζη 'ς τὸ χέρι τὸ κομμάτι ποῦ τοῦ παράγγελνε ἡ περίφημη μαγείρισσα ἀδελφή του. Θὰ ἔμπαινε λοιπὸν σὲ κανένα ἐργαστῆρι τοῦ χωριοῦ, κ' ἐκεῖ μέσα θἄρχιζε καὶ θὰ τέλειονε ἡ ἱστορία του! Ἕνας του συγγενὴς ὅμως 'ς τὴ Σύρα, ποῦ ἐπλούτησε ἐκεῖ καθὼς ὅλοι ποῦ πήγανε 'ς τὸ περίφημο ξερονῆσι, ἔμαθε πῶς ὁ μικρὸς ἐξάδελφός του δὲν ἐκοιμότανε, καὶ πῶς θἄπιανε τόπο 'ς τὸ μαγαζί του· γράφει καὶ τὸν προσκαλεῖ νἄλθη 'ςτὴ Σύρα. Αὐτὴ ἡ πρόσκλησι, Θεοῦ θέλημα καὶ κάμωμα, ἀποφάσισε τὴν τύχη του, καὶ καθὼς θὰ δοῦμε ἀργότερα, καὶ τὴν τύχη τῆς πατρίδας του.

Πῆρε λοιπὸν τὸ σεντοῦκί του, τὴν εὐχὴ τῆς ἀδελφῆς του, καὶ τὸ συντακτικὸ τοῦ — θαρρῶ πῶς ἤτανε τοῦ Βαρδαλάχου, — κ' ἔσυρε πρὸς τὸ πέλαγο μ' ἕνα καΐκι. Τί εἶδος ταξεῖδι ἔκαμε δὲν μᾶς διηγήθηκε, μᾶς εἶπε ὅμως πῶς ὡσοῦ νὰ φθάση 'ς τὴ Σύρα ἔμαθε ἀπ' ὄξω τὸ Συντακτικό του! Θεὸς ξέρει τί καλὸ τοῦ κάμανε οἱ κανόνες ἐκεῖνοι! Ὅλα τὰ ἐκπαιδευτικὰ βιβλία τοῦ καιροῦ του ἤτανε, καθὼς γνωρίζουμε, 'ς τὴν ἀρχαία γραμμένα. Ἂν ὄχι ἄλλο ὅμως, συνειθίζανε τοὺς νέους 'ς τὸ λεκτικὸ τῆς ἀρχαίας, καὶ ἴσως γι' αὐτὸ τὰ δασκαλόπαιδα τῆς γενεᾶς ἐκείνης ἐγνωρίζανε τὴν ἀρχαία, ἂν ὄχι ὡς *ἐπιστήμη*, τὴν ἐγνωρίζανε ὅμως ὡς *γλῶσσα*, καὶ τὴν *ἐγράφανε* μάλιστα. Θὰ πῆτε καλλὶ' ἂς ἔλειπε τόση σοφία· αὐτὸ ἄλλο ζήτημα.

Ἕξη μῆνες ἔμεινε ὁ ξενιτεμμένος νησιώτης μέσα 'ς τὰ βαρέλια καὶ τὰ σακούλια τοῦ συγγενῆ του. Αὐτὸς ἤτανε φυσικὰ εὐχαριστημένος ὄχι ὅμως καὶ ὁ μικρός. Ὁ μικρὸς ὠνειρευότανε ἄλλα πράμματα· τὲς νύχτες του τὲς περνοῦσε διαβάζοντας, τὲς μέρες ἀναστενάζοντας μέσα 'ς τὲς ἀποθῆκες! Αὐτὸς ἤθελε νὰ μάθη *γράμματα*.

Digitized by Google

Κάτι άκουσε γιὰ τὸ γυμνάσιο καὶ γιὰ τὸ Γυμνασιάρχη τῆς Σύρας, κάτι ποῦ τοῦ ἐσάλεψε ὅλη τὴν πίστι καὶ εὐλάβεια ποῦ ἔτρεφε πρὸς τὸν γιατροφιλόσοφο τῆς πατρίδας του. Συλλογιζότανε λοιπὸν πῶς νὰ μπῆ κι' αὐτὸς 'ς τὸ Γυμνάσιο. 'Από δῶ εἶχε ἀπὸ κεῖ εἶχε, εὐρῆκε τὸν τρόπο. Μιὰ πρωϊνὴ ἀφίνει ἕνα γραμματάκι ἀπάνω 'ς τὸ γραφεῖο τοῦ προστάτη καὶ συγγενῆ του. Ἦτανε μιὰ ἀναφορὰ ποῦ τὸν παρακαλοῦσε νὰ τὸν βοηθήσῃ νὰ πάγῃ 'ς τὸ Γυμνάσιο, κ' ἔπειτα αὐτὸς νὰ τὸν ξεπληρώσῃ σὰν προκόψῃ. Ὁ προστάτης του, καλὸς ἄνθρωπος, ἐδιάβασε τὸ γράμμα, ἐσυγκινήθηκε, τὸν ἐφώναξε, κι' ἐσυμφώνησε νὰ τὸν βοηθήσῃ. Κ' ἔτσι γλύτωσε ὁ καλός μας μιὰ καὶ καλὴ ἀπ' τὸν «Κερδῶο», καὶ κολλήθηκε 'ς τὸ «Λόγιον Ἑρμῆ»,—νὰ ποῦμε κ' ἐμεῖς τὸ αἰώνιο καὶ ἀτελεύτητο αὐτὸ ῥητό. —

Ἂς σταθοῦμε ὅμως ἐδῶ λιγάκι νὰ δοῦμε τί εἶδος ἀέρας φυσοῦσε τὴν ἐποχὴ ἐκείνη 'ς τὴ Σύρα.

Τὸ Γυμνάσιο τῆς Σύρας 'ς τὸν καιρὸ τοῦ Σερουΐου ἤτανε κέντρο ἑλληνικοῦ ἐνθουσιασμοῦ. Ὢς τόσο ὁ ἐνθουσιασμὸς τί δὲν κάνει! Αὐτὸς ἤτανε ὁ ἀληθινὸς βασιλιᾶς τοῦ ἔθνους σὰν ἐπρωτοβγῆκε ἐλεύθερο 'ς τὸν κόσμο. Αὐτὸς ἐκυβερνοῦσε τὴν Ἑλλάδα, τὴ Σύρα, τὸ Γυμνάσιό της καὶ τὸν ἔξοχον ἐκεῖνον Γυμνασιάρχη της. Σήμερα ἴσως δὲν θὰ μᾶς ἔκανε ἕνας τέτοιος ἄνθρωπος. Τότες ὅμως ἤτανε ἴσα ἴσα ὅ τι ἤθελε ἡ ῥωμηοσύνη· ἄνθρωπος τῆς καρδιᾶς καὶ τοῦ ἐνθουσιασμοῦ, ῥήτορας καὶ ποιητής, τὸν κατακρίνανε μερικοὶ γιατί ἀγαποῦσε παραπολὺ τὴ ῥητορική, καὶ μετέδοσε τὴν ἀγάπη αὐτὴ καὶ 'ς τὴ νεολαία. Ἐκεῖνοι ὅμως ποῦ ἐκάμανε αὐτὴ τὴν ὄχι ἄτοπη κρίσι ἐλησμονήσανε πῶς αὐτὴ ἡ ῥητορικὴ ἐθαμματούργησε μέσα 'ς τὰ μακρινὰ καὶ ἀγνώριστα τουρκοχώρια ποῦ σκορπισθήκανε κατόπι οἱ μαθηταί του. Σήμερα ὅλοι ξέρουνε πῶς μᾶς χρειάζεται *παιδεία* γιὰ νὰ πᾶμε ἐμπρὸς 'ς τὸν κόσμο. Κι' ὅσοι δὲν τὸ ξέρουνε, δὲν ἔχουν παρὰ νὰ κυττάξουν πῶς μᾶς ξεσλαβίζουν τὴ Ῥούμελη οἱ καλοὶ γειτόνοι μας, καὶ θὰ τὸ μάθουν. Τότε ὅμως ἐχρειαζούτανε ὁ κόσμος «κήρυγμα» γιὰ νὰ τὸ χωρέσῃ ὁ νοῦς του, καὶ ν' ἀνοίγῃ τὰ πουγγιά του γιὰ σκολειὰ καὶ γιὰ δασκάλους, μάλιστα ἐκεῖ ποῦ δὲν εἶχε Κυβέρνησι νὰ φροντίζῃ γιὰ τέτοια. Νὰ γιατί ἐχρησίμεψε ἡ ῥητορικὴ ἐκείνη, νὰ γιατί ἐστάθηκε ἐθνικὸς εὐεργέτης ὁ Σερούιος.

Τὸν καιρὸ ἐκεῖνο φαίνεται πῶς σὲ κάθε ψύλλου πήδημα ἐβγάζανε κ' ἕνα λόγο οἱ δασκάλοι. Τέτοιους λόγους πρέπει νὰ ἔβγαλε ὁ Σερούιος ἀμέτρητους. Τὰ «Σκαλαθύρματά» του δὲν τοὺς ἔχουν ὅλους. Μέσα 'ς αὐτοὺς τοὺς λόγους ὁ διθύραμβος ἐπαράβγαινε μὲ τὰ ῥητορικὰ σχήματα,—ὁ Πίνδαρος μὲ τὸ Δημοσθένη. Τὸ ὕφος του ἤτανε ὑψηλό, δεσποτάδικο, ὅτι τέτοιο θέλετε. Ὁ ἦχος, ἡ μουσικὴ σειρὰ τῶν λόγων, ἔδιναν κ' ἔπαιρναν 'ς τὴ ῥητορική του. Καὶ ἂν δὲν ἤτανε κάθε λέξι του βαμμένη μέσα 'ς τὸ αἷμα τῆς πατριωτικῆς καρδιᾶς του, θὰ καταντοῦσε ἴσως βαρετὸς μὲ τὰ μεγάλα του λόγια. Ἀλλὰ τὸ ἱερὸ ἐκεῖνο αἴσθημα τ' ἅγιαζε ὅλα, ἐνθουσίαζε καὶ τοὺς γέρους ποῦ μόλις καταθέσανε τὰ ὅπλα, καὶ τοὺς νέους ποῦ βλέπανε ἀκόμα ν' ἀχνίζῃ τὸ αἷμα τῶν πατέρων τους.

Ἡ μεγάλη του μάθησι καὶ τὸ ἔκτακτό του μνημονικὸ φαινότανε ἀπ' τ' ἀμέτρητα ῥητὰ ποῦ στολίζανε τοὺς λογους ἐκείνους. Ἐδιάλεγε τοὺς πειὸ βροντεροὺς στίχους τοῦ Ὁμήρου καὶ τοῦ Πινδάρου, καὶ μ' αὐτοὺς ἄρχιζε, ἐξακολουθοῦσε, κ' ἐτελείωνε τοὺς ἀτέλειωτους λόγους του. Ἐδῶ κ' ἐκεῖ ἄκουες καὶ δικούς του στίχους, ἐπειδὴ καὶ 'ς τὴ στιχουργία δὲν πήγαινε πίσω, στιχουργία φυσικὰ φορτωμένη μὲ ὅλα τὰ κουδούνια τῆς σχολῆς τῶν Σούτζων. Εἶχε δὲ καὶ δικές του φιλοσοφικὲς γνῶμες ὁ Σερούιος, καὶ δὲν τὲς ἔκρυβε μηδ' αὐτές. Παράδειγμα: δὲν παραδεχότανε τὴ θλάσι τοῦ φωτός. Ἐπροτιμοῦσε τὲς ποιητικὲς θεωρίες τοῦ Σαιμπιέρου, καὶ τὲς ἐδίδασκε καὶ 'ς τὴ ψυχολογία του μ' ἕνα ἀκατανόητο πεῖσμα. Ἡ ψυχολογία του εἶνε ἀπ' ἀρχῆς ἕως τέλος ἕνα ἐγκώμιο τοῦ ἀγαπημένου του Πλάτωνος.

Ἕπεται τὸ τέλος — ΑΡΓΥΡΗΣ ΕΦΤΑΛΙΩΤΗΣ

ΘΑΝΑΤΟΣ ΦΙΛΟΥ

Αἱ κατωτέρω συγκινητικαὶ σελίδες ἀπεσπάσθησαν ἐκ τοῦ Ἡμερολογίου τοῦ Μισελέ, δημοσιευθέντος πρό τινος ὑπὸ τῆς χήρας του. Ὁ περιώνυμος συγγραφεὺς συνεδέετο κατὰ τὴν νεότητά του δι' ἀδελφικῆς φιλίας μετά τινος συναδέλφου του ὀνόματι Ποανσώ, ὅστις ἐνωρὶς ἀνηρπάγη ὑπὸ φθίσεως. Τὸν θάνατον αὐτοῦ καὶ τὴν σπαρακτικὴν ὀδύνην ἣν ᾐσθάνθη ἐπὶ τῇ ἀπωλείᾳ του περιγράφει ἀπαραμίλλως εἰς τὰς σελίδας ταύτας τοῦ Ἡμερολογίου του.

Τετάρτη. 21. — Τὰ πάντα ἐτελείωσαν! Ὁ Ποανσὼν ἀπέθανε τὴν 14. Τὸν εἶδα τὴν Δευτέραν ἐνῷ μετέβαινα εἰς τὰς παραδόσεις μου καὶ ἐτρόμαξα διὰ τὴν ἐπελθοῦσαν κατὰ τὴν νύκτα μεταβολὴν καὶ ἀλλοίωσιν τοῦ προσώπου καὶ τῆς χροιᾶς του. Ἠναγκάσθην νὰ πλησιάσω εἰς τὴν ἑστίαν διὰ ν' ἀποκρύψω τὰ δάκρυά μου. Ἡ δεσποινὶς Ῥουσσῶ, ἥτις ἦλθε μετ' ὀλίγον, κατελήφθη ὑπὸ τῆς αὐτῆς συγκινήσεως. Ἔτρεμον μήπως τὴν ἴδῃ κλαίουσαν καὶ προσεπάθουν, καταστείλας τὴν ταραχήν μου, νὰ διατηρῶ ξηρὰ τὰ ὄμματα καὶ γαλήνιον τὸ πρόσωπον. Καθήμενος παρὰ τὴν κλίνην του ἐκράτουν εἰς χεῖρας βιβλίον μὲ τὸ πρόσχημα ὅτι ἀνεγίνωσκον, πράγματι ὅμως ἡ προσοχή μου δὲν ἀπεσπᾶτο ἀπ' αὐτοῦ. Καὶ αὐτὸς δὲ ὁσάκις ἤ-

Digitized by Google

νοιγε τοὺς ὀφθαλμούς του, τοὺς ἔστρεφε πρὸς ἐμέ. Ἡ στενοχωρία του ἦτο μεγίστη· ἀνέπνεε μετὰ μεγάλης δυσκολίας.

Καθ' ἣν στιγμὴν ἀπηρχόμην, ἡ μήτηρ του τοῦ ἔδωκεν ἓν βαλάντιον. Τὴν ηὐχαρίστησε λέγων ὅτι θὰ τὸ ἔφερεν ἐπ' αὐτοῦ εὐθὺς ὡς ἤθελε δυνηθῇ νὰ ἐξέλθῃ. Ἤθελεν ἆρά γε νὰ τὴν καθησυχάσῃ ἢ μήπως ἐτήρει μέχρι τῆς τελευταίας στιγμῆς, ὡς ὅλοι οἱ φθισικοί, ἀκατανίκητον ἐλπίδα;... Μόνος ὁ Θεὸς τὸ γινώσκει.

Ἐπανερχόμενος ἐκ τῶν παραδόσεών μου περὶ τὴν πέμπτην ὥραν τὸν ἐπανεῖδον ἐπί τινας στιγμάς. Ὅτε τὸν ἀπεχαιρέτισα, μοὶ ἔτεινε τὴν χεῖρα μετὰ πολλῆς ζωηρότητος, παρὰ τὴν συνήθειαν του καὶ ἔθλιψε τὴν ἰδικήν μου τρυφερῶς. ...Ἦτο ὁ τελευταῖός του ἀποχαιρετισμός. Ἐξερχόμενος ἠρώτησα τὴν ἀδελφήν του. «Πιστεύετε ὅτι ἠμπορεῖ νὰ συμβῇ τίποτε ἕως αὔριον;» Μοὶ ἀπήντησεν: «Ὄχι.» Δὲν ἠδυνήθην νὰ προσθέσω λέξιν· ἡ καρδία μου ὑπερεξεχείλιζεν....

Πρέπει ἆρα νὰ γράψω ὅ,τι ἐπηκολούθησεν; πάλιν τὴν πληγήν Λοιπόν, σήμερον, Τετάρτην, οἱ μαθηταὶ ἐσχόλαζον ἕνεκα τῆς ἐπετείου ἑορτῆς τοῦ δουκὸς τοῦ Βερρύ. Δυστυχῶς ὅμως παρὰ τὸ σύνηθες, εἶχα νὰ παραδώσω μάθημα πρὸς τὸν νέον Ῥουσσὲλ μεταξὺ τῆς ὀγδόης καὶ τῆς ἐνάτης. Κατὰ τὸ διάστημα αὐτὸ μὲ ἀνεζήτουν πανταχοῦ ὅπου δὲν εὑρισκόμην. Μόνον καθ' ἣν στιγμὴν ἐξηρχόμην ἐκ τῆς κατοικίας τοῦ Βριανλίαν ἀφηρημένος ὁ θυρωρὸς μοὶ εἶπεν: «Ἕνας φίλος σας εἶνε εἰς τὰ ὕστερα!»

Ἡ ὁμίχλη μοὶ ἐφάνη ἔτι μᾶλλον πυκνουμένη, τὸ πᾶν μετεβλήθη. Ἔτρεξα χωρὶς νὰ σταματήσω ποσῶς. Ἔφθασα... Ἦτο ἀργά!

Πᾶσαι αἱ λεπτομέρειαι τῆς πενθίμου ταύτης ἑβδομάδος ἐχαράχθησαν τόσον βαθέως εἰς τὴν δυστυχῆ καρδίαν μου, ὥστε θὰ μείνωσιν ἐν αὐτῇ διὰ παντός,

Quamquam animus meminisse horret......

εἰ καὶ τὸ πνεῦμά μου μετὰ τρόμου τὸ ἐνθυμεῖται, ὡς λέγει ὁ Βιργίλιος. Θὰ ἦτο ὅμως ἀνανδρία, οὕτως εἰπεῖν, ἂν ἀπέφευγα ν' ἀνοίξω

Ὁ Πόλος ἐθεωρεῖτο ἀπρόσιτος εἰς τὸν ἄνθρωπον. (σελ. 148)

Digitized by Google

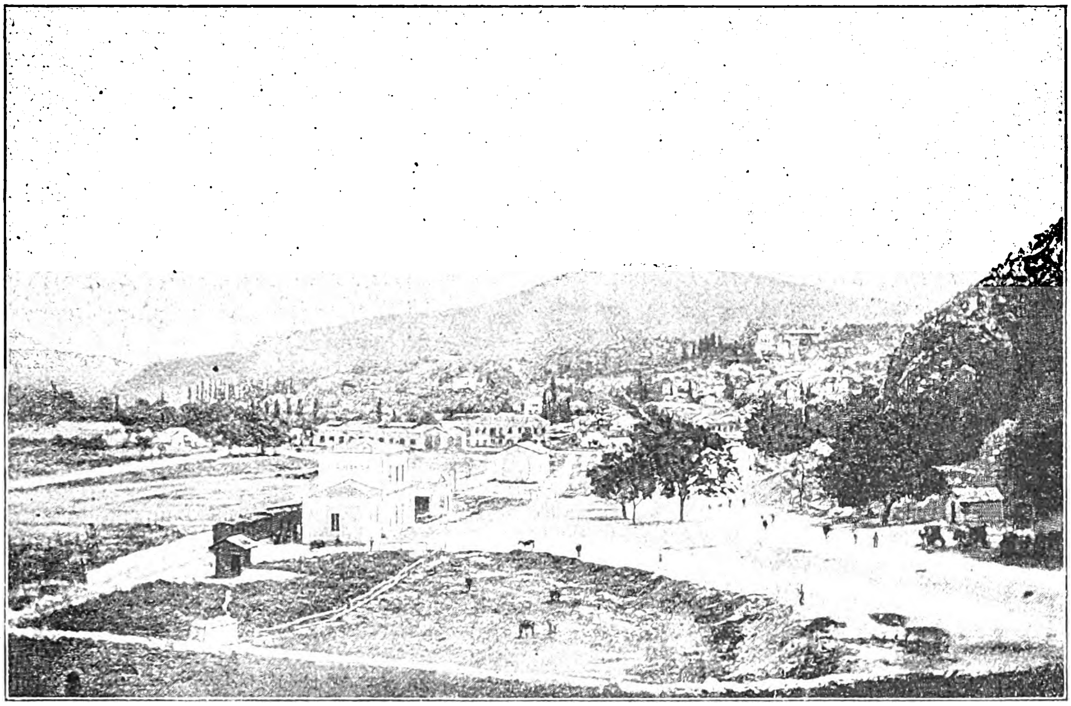

Η ΠΡΟΝΟΙΑ ΚΑΙ Ο ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΙΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ ΝΑΥΠΛΙΟΥ

('Εκ φωτογραφίας τοῦ κ. Ι. Γεωργαντοπούλου)

Εὗρον τὴν Βιργινίαν θρηνοῦσαν. «Ἆ, Θεέ μου!...» Ὥρμησα πρὸς τὸν θάλαμον.... δὲν ὑπῆρχε πλέον ὁ φίλος μου.... Ἔβλεπα μόνον ἓν σῶμα τὸ ὁποῖον ἐφαίνετο κοιμώμενον. «Ἆ, κύριε! ἀπέθανε προφέρων τὸ ὄνομά σας.» Δὲν ἀντεῖχον πλέον. Ἔλαβα τὴν χεῖρά του· ἦτο ἀκόμη εὔκαμπτος καὶ ὑπόθερμος. Ἀλλὰ ποῦ ἦτο ἡ ψυχὴ ἐκείνη ἡ τόσον ἁγνὴ καὶ τόσον τρυφερά; «Καϋμένο παιδί, καϋμένο παιδί!....» μὲ αὐτὸ μόνον τὸ ὄνομα ἠδυνήθην νὰ τὸν ἀποκαλέσω. Καὶ τῷ ὄντι κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη εἶχον ἀποκτήσῃ πρὸς αὐτὸν αἰσθήματα πατρός.

Ἔπρεπε τώρα νὰ φροντίσωμεν περὶ τῆς μητρός. Εὑρίσκετο εἰς τὸ προάστειον τοῦ Τάμπλ, παρὰ τῇ ἀδελφῇ της. Τὴν εὕρομεν πνιγμένην εἰς τὰ δάκρυα. Ἡ λύπη της ἔκαμε καὶ τὰ ἰδικά μας νὰ ῥεύσωσι μὲ νέαν ἀφθονίαν. Ὅτε εἰσῆλθον μὲ περιεπτύχθη καὶ μὲ ἠσπάσθη παραφόρως.

«Ὦ ἀγαπητὲ φίλε τοῦ υἱοῦ μου, θὰ εἶσαι τώρα ὁ ἰδικός μου φίλος.» Τρία παιδιά, ἐξ ὧν μία κόρη, δὲν ἔκλαιον ὀλιγώτερον ἀπὸ ἡμᾶς. Πολλάκις μοῦ ἦλθεν ἡ διάθεσις νὰ ὁρμήσω καὶ νὰ σφίγξω εἰς τὰς ἀγκάλας μου τὰ ἀτυχῆ ἐκεῖνα μικρά. Πόσον χάριν τῆς μνήμης ἐκείνου, ἔμελλε νὰ μοῦ καταστῇ προσφιλὴς ὁλόκληρος αὐτὴ ἡ οἰκογένεια!

Κατὰ τὴν ἐπάνοδόν μου ἐπροφασίσθην ὅτι εἶχα νὰ δώσω εἰς τὴν Βιργινίαν τὰς διευθύνσεις μερικῶν ἀτόμων διὰ νὰ τὸν ἐπανίδω πάλιν, πρὶν ἐπαναλάβω τὰς ἰδιαιτέρας μου παραδόσεις. Ὑπεσχέθην εἰς τὴν ἀδελφήν του νὰ ἐπανέλθω διὰ ν' ἀγρυπνήσω τὴν νύκτα. Τὴν ἑσπέραν περὶ τὴν ἑβδόμην ὥραν, ἐνῷ ἡτοιμαζόμην ν' ἀναχωρήσω, ἐπειδὴ ἤμην σχεδὸν νῆστις, κατελήφθην ὑπὸ σκοτοδίνης καὶ ὑπὸ τοιαύτης ἀδιαθεσίας, ὥστε παρακάλεσα τὸν πατέρα μου νὰ μοῦ προσφέρῃ τὸν βραχίονά του ὅπως στηριχθῶ. Ἤθελε νὰ ἔλθῃ καὶ αὐτὸς διὰ νὰ τὸν ἴδῃ διὰ τελευταίαν φοράν· ἀκολούθως ἠθέλησε καὶ αὐτὸς νὰ μείνῃ. Κατὰ τὸ πρῶτον ἥμισυ τῆς πενθίμου ταύτης νυκτὸς αἱ ἰδέαι μου διεδέχοντο ἀλλήλας μετ' ἄκρας βραδύτητος. Τόσον ἤμην σωματικῶς καταβεβλημένος καὶ τόσον τὸ ἠθικόν μου ἦτο συντετριμμένον, ὥστε παρὰ τὴν προσδοκίαν μου ἔπασχον ὀλιγώτερον ἐκ τῆς θλίψεώς μου. Περὶ τὸ μεσονύκτιον ὁ πατήρ του εἰσῆλθεν ὅπως μᾶς ἀντικαταστήσῃ· ἀλλ' ἐγὼ ἠρνήθην, ὅπως ἦτο εὔλογον. Πρὶν ἀποσυρθῇ, ἀνήγειρε τὸ σκέπασμα τὸ καλύπτον τὴν μορφήν του καὶ οἱ τρεῖς δὲ ἔστημεν παρατηροῦντες. Τὸ πρόσωπον εἶχεν ἐν τῷ θανάτῳ καλλονὴν ἐξαίσιον. Τὸ δέρμα ὠχρότερον ἀφ' ὅσον ποτὲ ὑπῆρξεν, πλησίον εἰς τὴν μαύρην κόμην του, ἀπετέλει τόσον ζωηρὰν ἀντίθεσιν, ὥστε ἂν δὲν ὑπῆρχεν ἡ γαλήνιος καὶ ἀγγελικὴ πραότης τῶν χαρακτηριστικῶν του, ἡ καλλονὴ αὐτὴ θὰ εἶχέ τι τὸ τρομακτικόν.

Ὅτε εὑρέθην μόνος μετὰ τοῦ πατρός μου, προσεπάθησα ν' ἀποσείσω τὴν νάρκην μου. Εἷς ἐσταυρωμένος καὶ ἓν ἀγγεῖον πλῆρες ὕδατος

Digitized by Google

ἡγιασμένου εἶχον ἀποτεθῇ ἐπὶ τοῦ στήθους του ἔμπροσθεν δὲ τῶν παραπετασμάτων τῆς κλίνης, ἅτινα ὁ πατήρ του ἐπανέκλεισεν, ἔκαιε λαμπάς. Ἡ πένθιμος αὕτη διασκευὴ προσέθετεν ἀνέκφραστόν τινα φρίκην εἰς τὴν θλίψιν μου. Μοῦ ἐνεποίει ἰδίως φοβερὰν ἐντύπωσιν ἡ ἰδέα ὅτι τὸ ταλαίπωρον ἐκεῖνο σῶμα, τὸ πρὸ ὀλίγου ἀκόμη τόσων ἀπολαῦον περιποιήσεων, κατέκειτο νῦν ἐπὶ ἀχυρίνης στρωμνῆς, ἐν νυκτὶ τόσον παγερᾷ! Ὅπως ἀπαλλάξω τὸ πνεῦμά μου ἀπὸ τόσον ζοφερῶν εἰκόνων, εἰσῆλθον εἰς τὸ παρακείμενον δωμάτιον καὶ ἐκεῖ, περισσότερον ὢν κύριος ἐμαυτοῦ ἔλαβα τὸν κάλαμον καὶ ἔγραψα πρὸς τὸν φίλον μου....

Δευτέρα ὥρα τῆς πρωΐας.—Καϋμένο παιδί! ἐξακολουθῶ τὸ ἡμερολόγιον τοῦτο τὸ ὁποῖον ἤρχισα χάριν σοῦ. Μοὶ εἶνε ἀδύνατον μεθ' ὅλην αὐτὴν τὴν νεκρώσιμον διασκευήν, νὰ πιστεύσω εἰς τὸν θάνατόν σου, ν'ἀπαρνηθῶ πᾶσαν ἐλπίδα. Ὁ δίκαιος δὲν εἶνε δυνατὸν ν' ἀπολεσθῇ ἐξ ὁλοκλήρου. Βεβαίως θὰ ἐπανίδωμεν ἀλλήλους. Ἀλλὰ πῶς γίνεται δύο ψυχαὶ αἵτινες ἀείποτε ἦσαν ἐν πεύματι συνηνωμέναι, ν' ἀποχωρίζωνται τόσον σκληρῶς; Διὰ τίνος μέσου τώρα δύναμαι νὰ συνενοηθῶ μετὰ τῆς ἰδικῆς σου; Καὶ ὅμως ὑπάρχει. Ἄκουσέ με λοιπόν, ὅπου καὶ ἂν εὑρίσκεσαι.

Ἆ! διατὶ νὰ μὴ ἐπωφεληθῶ περισσότερον σοῦ, τῆς φιλίας σου, τοῦ παρελθόντος αὐτοῦ, τοῦ ἀνεπιστρεπτεὶ ἀποπτάντος; Χθὲς ἀκόμη ἦσο ἰδικός μου. Ὤφειλον να σὲ διαφιλονικήσω πρὸς τὸν θάνατον, νὰ σὲ σφίγξω καὶ νὰ μὴ σὲ ἀφήσω εἰμὴ ἀφοῦ ἤθελεν αὐτὸς σὲ παγώσῃ εἰς τὰς ἀγκάλας μου. Τὸ βλέμμα σου μὲ ἀνεζήτησε κατὰ τὰς τελευταίας σου στιγμάς. Μὴ βλέπων με, ἀπῆλθες ἴσως μὲ τὴν πικρὰν σκέψιν ὅτι σὲ παρημέλουν. Ὦ, καϋμένο μου παιδί!..... Ναί, ὅσον δύσκολον καὶ ἂν μοῦ ἦτο νὰ θραύσω τὴν ἅλυσίν μου, τὰ πάντα θὰ ἐγκατέλειπον διὰ νὰ παρευρεθῶ καὶ νὰ κλείσω τοὺς ὀφθαλμούς σου..... Ἆ! δὲν εἶμαι ἄξιος νὰ εὑρεθῇ ἄλλος τις ὅπως κλείσῃ τοὺς ἰδικούς μου.

Καὶ διὰ τοὺς λόγους ἐκείνους, οὓς μοὶ ἀπέσπασεν ἡ ἀνυπομονησία ὀλίγας ἡμέρας πρὸ τοῦ θανάτου σου, πῶς θὰ δυνηθῶ ποτὲ νὰ ἐξαγνισθῶ; Τοὺς γνωρίζεις τώρα καὶ ἡ ἐπιείκειά σου ἴσως μοῦ τοὺς συγχωρεῖ. Ἀλλ' ἐγὼ ὄχι. Βαρύνουσι πάντοτε τὴν συνείδησίν μου. Καὶ ὅμως σὲ ἠγάπων πολύ, ὅσον σκαιός, ὅσον εὐερέθιστος καὶ ἂν ἐφάνην. Γινώσκεις τὸ κακόν, γινώσκεις ἐπίσης τὸ ἀγαθόν. Αὐτὸ ἂς συνηγορήσῃ ὑπὲρ ἐμοῦ. Ἐνθυμήσου τὴν ἡμέραν καθ' ἣν εἰς παρομοίαν ἐποχήν, σὲ συνώδευον ἀπὸ τῆς ὁδοῦ τῶν Ἄγγλων, ἔνθα κατῴκεις τότε, μέχρι τῆς γεφύρας τῆς Μαρίας. Οἱ ὀφθαλμοί μου, ὅτε ἀπεχωρίσθημεν, ἐπλήσθησαν δακρύων. Ἡ κακὴ δίαιτα ὑπέσκαπτεν ἔκτοτε τὴν ὑγείαν σου καὶ ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης ἔσχον τὸ προαίσθημα ἀγνώστου τινὸς συμφορᾶς. Ἀλλὰ πῶς ὁ θάνατος ἠδυνήθη νὰ σὲ παραλάβῃ πρὸ ἐμοῦ! Πῶς τοιοῦτοι δεσμοὶ ἠδυνήθησαν νὰ συντριβῶσιν!»

Κατὰ τὴν ἕκτην ὥραν ἐπέστρεψα εἰς τὸν θάλαμον ὅπως τὸν ἐπανίδω διὰ τελευταίαν φοράν. Ἡ χείρ του εἶχε καταστῇ σκληρὰ κατὰ τὴν ἐπαφήν, ψυχρὰ καὶ ἄκαμπτος. Ἐφρικίασα. Ἀλλ' εἰς τὸ πρόσωπον διετηρεῖτο ὁ αὐτός, ἐκεῖνος ὃν ἠγάπων. Τὸν ἀπεχαιρέτισα ὑψηλοφώνως. Ἦτο αὕτη ἡ ἀλγεινοτέρα στιγμὴ τῆς λύπης... Ὁ πατήρ μου μὲ παρέσυρεν. Ἐξῆλθον εἰς τὰς ἀγκάλας του. Τῆς σκοτεινῆς εἰσέτι νυκτὸς ὁ ζόφος ἐπετείνετο ὑπὸ παγερᾶς ὁμίχλης. Τὰ δάκρυα, ἅτινα δὲν ἠδυνάμην νὰ καταστείλω, ἐπάγωνον ἐπὶ τοῦ προσώπου μου.

Ἐπιστρέψας εἰς τὴν οἰκίαν μου ἐρρίφθην ἐπὶ τῆς κλίνης μου μὲ τὴν ἐλπίδα νὰ εὕρω εἰς τὸν ὕπνον μίαν ὥραν λήθης. Ἀλλ' ὑπῆρξεν ἀδύνατον. Ἦτο πάντοτε πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν μου, οἷος τὸν ἀφῆκα πρὸ ὀλίγου. Μύριοι συγκεχυμένοι λογισμοὶ μ' ἐτάρασσον. Κατὰ τὴν δεκάτην ὥραν εἶδον προσελθόντα τὸν Πορέ, ὅστις ἔμαθε τὸν θάνατον μόνον ἐκ τῆς νεκρωσίμου ἀγγελίας. διὰ τοῦτο ἔτι μᾶλλον ἡ προθυμία του μὲ συνεκίνησεν.

Ἀνεχωρήσαμεν ὁμοῦ διὰ τὴν ὁδὸν Ἀγκουλέμης. Τὸ φέρετρον ἦτο ἤδη ὑπὸ τὸν πυλῶνα, καὶ πολὺς κόσμος εἰς τὴν ὁδόν, ἄνθρωποι πολυάσχολοι, οἵτινες ἐλάλουν ἀκόσμως περὶ τῶν συμφερόντων των. Ἡ γενικὴ αὕτη ἀδιαφορία μὲ κατελύπησεν,ὡς ἐπίσης καὶ ἡ ἰδέα ὅτι ἀφήσαμεν εἰς ἄλλας χεῖρας τὴν φροντίδα ὅπως τὸν θάψωσιν.

Εἰς τὸν ναόν, ἀλλοία ἦτο ἡ ἀφορμὴ τῆς ταραχῆς μου. Οἱ νεκρώσιμοι ψαλμοί, ψαλμοὶ ἐναλλὰξ ἀγανακτήσεως καὶ ἱκεσίας μ' ἐβύθιζον ἔτι μᾶλλον εἰς τὸ πένθος μου. Ἀλλ' ὅτε περὶ τὸ τέλος τῆς τελετῆς,ἐν τῇ ἐπακολουθησάσῃ βαθείᾳ σιγῇ αἴφνης ὁ ἱερεὺς ὕψωσε τὸν σταυρόν, τὰ δάκρυά μου ἐξηράνθησαν, ἀνεῦρον σκέψεις παρηγορητικάς: τὸν Θεὸν καὶ τὴν ἀθανασίαν.

Ἀλλὰ τοῦτο διήρκεσεν ἐπὶ βραχύ. Κατὰ τὴν εἴσοδόν μας εἰς τὸ νεκροταφεῖον, ἡ θεὰ τῶν δένδρων βριθόντων κρυστάλλων μοὶ προὐξένησεν ἐκ νέου ἀλγεινὴν ἐντύπωσιν.

Εἰς ταύτην λοιπὸν τὴν ἐχθρικὴν φύσιν ἐμέλλομεν νὰ τὸν παραδώσωμεν, νὰ τὸν ἐγκαταλείψωμεν διὰ παντός; Πῶς νὰ περιγράψω τὴν ὀδύνην,ἣν ᾐσθανόμην ἐνῷ ἀνηρχόμεθα βραδέως τὴν πένθιμον ἐκείνην δενδροστοιχίαν; Ἀλλ' ἡ σκληροτάτη πασῶν στιγμή, ὅτε ᾐσθάνθην ἑαυτὸν ἀποπνιγόμενον, κατασυντριβέντα ὑπὸ ἀφάτου θλίψεως,ἦτο ἡ τῆς καταβιβάσεως τοῦ φερέτρου εἰς τὸν τάφον. Κακῶς διευθυνόμενον τὸ φέρε-

Digitized by Google

τρον, κατέπεσε κλονούμενον, προσκροῦον εἰς τοὺς τοίχους τοῦ λάκκου, καὶ τὰ κτυπήματα αὐτὰ μοὶ ἐφαίνοντο τόσοι μωλωπισμοὶ διὰ τὸ ταλαίπωρον ἐκεῖνο σῶμα ὅπερ παρεδίδετο ἀνυπεράσπιστον. . .Ἔπειτα ἤκουσα τὸ ἀπεσκληρυμένον ἐκ τοῦ παγετοῦ χῶμα καταπῖπτον ταχέως ἐπὶ τοῦ φερέτρου μὲ τὸν κρότον ἐκεῖνον τὸν ὑπόκωφον, ὅστις ὡμοίαζε πρὸς ἱκεσίαν, πρὸς θλιβερὸν παράπονον. Ὁλόκληρον τὸ ἐδάφιον τοῦ ψαλμοῦ ἐπανῆλθεν εἰς τὴν μνήμην μου: « *'Εκ βαθέων ἐκέκραξά σοι* !..»

Ὦ, οἱ ἄσπλαγχνοι φιλόσοφοι, ἂς μὴ μᾶς λέγωσι πρὸς παρηγορίαν μας ὅτι καὶ ὁ θάνατος ἐπίσης προέρχεται ἐκ τοῦ Θεοῦ! Τὸ συναίσθημα αὐτὸ τῶν δικαιωμάτων τῆς φύσεως, μήπως τάχα ἐμποδίζει τὴν φρίκην τοῦ τάφου, ὅστις μᾶς παραλαμβάνει διὰ νὰ μὴ μᾶς ἀποδώσῃ πλέον ἐκείνους οὓς ἠγαπήσαμεν; . . .

Ὅτε ἐπέστρεψα, δὲν ἠδυνήθην νὰ εὕρω εἰμὴ λόγους σκληροὺς δι' ἐμαυτὸν καὶ διὰ τοὺς ἄλλους! «Ὁ φίλος σου, εἶπα πρὸς τὴν Παυλίναν, ἔχει τώρα δύο μέτρα χῶμα ἐπάνω ἀπὸ τὸ στῆθός του.» Ἀ! καὶ ἐγὼ ἐπίσης ᾐσθανόμην νὰ μοῦ βαρύνῃ τὸ στῆθός καὶ νὰ μὲ συντρίβῃ ὁ ὄγκος αὐτὸς τῶν δύο μέτρων τοῦ χώματος! Εἶνε εὐτύχημα ὅτι κατώρθωσα νὰ θέσω τέρμα εἰς τὸν πόνον μου, διότι ἄλλως νομίζω ὅτι θ' ἀπέθνησκα. Τὸ αἷμά μου καὶ ἡ χολή μου συνταραχθέντα μὲ κατέβαλον βαρέως καὶ κατήργησαν πᾶσάν μου σκέψιν. Ἐπὶ ὀκτὼ ἡμέρας ἤμην ὡς νὰ μὴ ἔζων, ἢ μᾶλλον δὲν ἔζων εἰμὴ ὅπως αἰσθάνωμαι τὴν σωματικήν μου ἀσθένειαν καὶ οὐδὲν ἄλλο.

Κυριακὴ 25. Μὲ ὅλον τὸ δριμὺ ψῦχος ἐπέστρεψα μετὰ μεσημβρίαν εἰς τὸ νεκροταφεῖον. Ἀπέσπασα ἐκ τῆς παγωμένης γῆς πολλοὺς λίθους ἐπαρκεῖς ὅπως ἀνεγείρω μικρὰν πυραμίδα. Εἰς τὴν κορυφὴν ἀπέθηκα τοὺς δύο στεφάνους μου, τὸν ἕνα λευκὸν καὶ τὸν ἄλλον ἐρυθρόν. Τοιουτοτρόπως τὸ πρῶτον μνημεῖον τὸ ἀνεγερθὲν ἐπὶ τοῦ τάφου του ἐγένετο διὰ χειρός μου.

Ἠθέλησα ἐπίσης νὰ ἐπανίδω τὸν θάλαμόν του ἐν τῇ ὁδῷ Ἀγκουλέμης. Εὗρον τὴν μητέρα του ἤδη συνελθοῦσαν.

Ἡ τόσον ταχεῖα παρηγορία μ' ἐλύπησε περισσότερον ἀφ' ὅ,τι θὰ μὲ ἐλύπουν τὰ δάκρυα. Μὲ παρεκάλεσε νὰ μεταβῶ ὅπως παραλάβω τὰ ἐνδύματα καὶ τὰ βιβλία τὰ ὁποῖα εἶχεν ἀφήσῃ εἰς τὸ λύκειον τοῦ Ἁγίου Λουδοβίκου ἐπὶ τῇ ἐλπίδι ταχείας ἐπανόδου. Ἐφρικίων ἐκ τῶν προτέρων ἐπὶ τῇ ἰδέᾳ ὅτι ἔμελλον νὰ ἐγγίσω τὰ θλιβερὰ ἐκεῖνα λείψανα, τὰ ὁποῖα ἦσαν ἀκόμη θερμὰ ἐκ τῆς ἀτυχοῦς ζωῆς του. Καὶ ὅμως τὸ ἔπραξα. Οὐδὲν σκληρότερον ἐν τούτοις. Μετεκόμισα τὰ πάντα εἰς τὸ δωμάτιόν μου, ἀναμένων ὅπως ἡ οἰκογένειά του τὰ ἀπαιτήσῃ καθὰ εἶχε δικαίωμα. Ἀλλὰ θὰ κρατήσω δι' ἐμὲ τὸ προσφιλέστερον ἐνθύμιον, τὸ μικρὸν σημειωματάριον, ἐνῷ ἔγραψε τοὺς μυχιαιτάτους αὐτοῦ λογισμούς, τὸ ὁποῖον ἐπανεπαύθη τόσον καιρὸν ἐπὶ τῆς καρδίας του! Μετάφρασις Χ.

ΑΜΕΡΙΚΗ ΚΑΙ ΑΜΕΡΙΚΑΝΟΙ(1)

Οἱ «δισεκατομμυριοῦχοι». — Μερικαὶ ἀμερικανικαὶ περιουσίαι. — Ἡ ἀτέλεια τῶν λεξικῶν. — Οἱ βασιλεῖς τῆς Ἀμερικανικῆς Δημοκρατίας. —Εὐτυχία καὶ πλοῦτος.— Ποντικοπαγίδες ἑκατομμυρίων.—Ἡ οἰκογένεια καὶ τὸ Χρηματιστήριον. — Πῶς κτίζονται τὰ παλάτια τῶν ἑκατομμυριούχων. — Οἱ κίνδυνοι τοῦ μέλλοντος.

Τόσον τὸ χειρότερον ἂν πάθετε τίποτε, φίλοι ἀναγνῶσται.

Ἰδοὺ ὁ κατάλογος μερικῶν ἀμερικανικῶν περιουσιῶν:

Ὀνόματα	Κεφάλαιον φράγκα	Ἐτήσιον εἰσόδημα 5 ἐπὶ τοῖς % φράγκα
Γκοῦλδ	1,375,000,000	70,000,000
Μάκκαϋ	1,250,000,000	62,500,000
Βάνδερμπιλτ	625,000,000	31,250,000
Τζόνες	500,000,000	25,000,000
Ἄστορ	450,000,000	20,500,000
Στιούαρτ	200,000,000	10,000,000
Μπέννετ	150,000,000	7,500,000

Αὐτοὶ εἶνε οἱ ἡγεμόνες τῆς χώρας τῶν δολλαρίων, αἱ μεγαλείτεραι ἀγγλικαὶ περιουσίαι ὑπολείπονται πολὺ αὐτῶν. Ἡ περιουσία τοῦ δουκὸς τοῦ Οὐένστμίνστερ, τοῦ πλουσιωτέρου Ἄγγλου, ἀνέρχεται μόλις (τὸ μόλις εἶνε ὡραῖον) εἰς 400 ἑκατομμύρια φράγκων· ἡ τοῦ δουκὸς τῆς Σουθερλάνδης εἰς 150 ἑκατομμύρια· ἡ τοῦ δουκὸς τῆς Νορθουμβερλάνδης εἰς 125 ἑκατομμύρια, καὶ ἡ τοῦ μαρκησίου Μπιοὺτ εἰς 100 ἑκατομμύρια.

Αἱ κολοσσιαῖαι αὗται περιουσίαι ἔγειναν ἀπὸ τὰ μεταλλεῖα καὶ κυρίως ἀπὸ σιδηροδρόμους.

Ἡ λέξις «ἑκατομμυριοῦχος» ἑπομένως δὲν δίδει ἀκριβῆ ἰδέαν τοῦ ἀμερικανικοῦ πλούτου. Πρέπει νὰ λέγωμεν «δισεκατομμυριοῦχος». Τὰ λεξικά, ἐπειδὴ ἴσως μέχρι τοῦδε ἡ ὕπαρξις ἀνθρώπων ἐχόντων περιουσίαν ὑπερβαίνουσαν τὸ δισεκατομμύριον ἐθεωρεῖτο ἀδύνατος, δὲν περιέλαβον τὴν λέξιν εἰς τὰς στήλας των. Πρέπει ὅμως νὰ σπεύσουν εἰς ἐπανόρθωσιν τῆς παραλείψεως.

Τὸ προσθετέον ἄρθρον δέον νὰ ἔχῃ ὡς ἑξῆς:

Δισεκατομμυριοῦχος. — Ὅστις ἢ ἥτις ἔχει περιουσίαν ἑνὸς δισεκατομμυρίου τοὐλάχιστον. Τὸ φαινόμενον τοῦτο ἀπαντᾶται ἐν Ἀμερικῇ.

Περιττὸν νὰ εἴπωμεν ὅτι μὲ τὰ ἑκατομμύρια αὐτὰ τῶν ἑκατομμυρίων ὁ Γκοῦλδ εἶνε μεγάλη δύναμις.

---
(1) Ἴδε σελ. 55, 123, 139.

Digitized by Google

Κρατεῖ εἰς τὴν παλάμην του τὰ βαλάντια τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν. Διευθύνει τὸ ἀνεβοκαταίβασμα τῶν χρεωγράφων. Κάμνει ὅ,τι θέλει καὶ οἱ κερδοσκόποι θεωροῦν ἑαυτοὺς ἀρκετὰ εὐτυχεῖς, ὅταν τοὺς ἐπιτρέπῃ νὰ παίρνουν τὰ ψιχία, τὰ ὁποῖα πίπτουν ἀπὸ τὰ θυλάκιά του. Ὡς πρὸς τὸν μετ' αὐτοῦ ἀνταγωνισμὸν εἶνε ὡς νὰ θέλῃ κανεὶς νὰ πάρῃ τὸν πάγκον τοῦ Μόντε Κάρλο μὲ πενῆντα λεπτά.

Οἱ δύο βασιλεῖς τῆς ἀμερικανικῆς τραπεζιτικῆς εἶνε ὁ Βάνδερμπιλτ καὶ ὁ Ἄστορ (ἀποθανὼν μετὰ τὴν ἔκδοσιν τοῦ βιβλίου). Εἶνε δὲ ἄξιοι νὰ ὀνομάζωνται «βασιλεῖς»,ὄχι τόσον διὰ τὴν μεγάλην αὐτὴν περιουσίαν, ὅσον διὰ τὴν γενναίαν αὐτῆς χρῆσιν. Πρόκειται νὰ ἱδρυθῇ νοσοκομεῖον, μουσεῖον, βιβλιοθήκη; εἰς αὐτοὺς ἀπευθύνονται καὶ δὲν ἀρνοῦνται ποτε τὴν συνδρομήν των. Ὀλίγον μετὰ τὴν ἐν Ἀμερικῇ ἄφιξίν μου, ὁ Βανδερμπιλτ ἔδωσε 500,000 δολλάρια (δηλαδὴ 2,700,000 φράγκα) πρὸς ἵδρυσιν νοσοκομείου ἐν Νέᾳ Ὑόρκῃ. Ἡ κυρία Ἄστορ προσέφερε 225,000 δολλάρια (δηλονότι 1,215,500 φράγκα) εἰς τὸ νοσοκομεῖον τῶν καρκινωδῶν νοσημάτων.

Τὸ μέγαρον τοῦ Βάνδερμπιλτ, κείμενον ἐπὶ τῆς, 5ης Λεωφόρου τῆς Νέας Ὑόρκης, εἶνε αὐτόχρημα βασιλικὸν ἐνδιαίτημα,ἀνάγκη δὲ νὰ καταναλώσῃ τις ὁλόκληρον τόμον πρὸς περιγραφὴν τῶν ἐν αὐτῷ σεσωρευμένων θησαυρῶν. Ἑκατομμύρια ὁλόκληρα εἶνε συνηθροισμένα ἐν αὐτῷ, μόνον ἐν τῇ πινακοθήκῃ καὶ ἐν τοῖς ἑρμαρίοις τῆς τραπεζοσκευῆς. Ἡ πινακοθήκη ἀποτελεῖται ἐκ δύο εὐρυχώρων καὶ καλῶς φωτιζομένων δωματίων, ἐν οἷς περιλαμβάνονται ἑβδομήκοντα τέσσαρες πίνακες ἀριστοτεχνῶν· ὀκτὼ εἰκόνες τοῦ Μιλλιέ, περιλαμβανομένου καὶ τοῦ περιφήμου Σπορέως, τρεῖς τῆς Ῥόζας Μπονέρ, ἑπτὰ τοῦ Μεσσονιὲ καὶ κατὰ σειρὰν εἰκόνες τοῦ Τουρνέρ, τοῦ Ζερώμ, ἡ Μάχη τοῦ Ρεζονβὶλ τοῦ Δεταΐλ, ἑπτὰ εἰκόνες τοῦ Θεοδώρου Ρουσσὼ κτλ. Ἡ συλλογὴ αὕτη, ἑνουμένη μετὰ τῆς συλλογῆς τῆς κυρίας Ρ. Λ. Στούαρτ, θ' ἀπετέλει θαυμάσιον πυρῆνα δημοσίου μουσείου. Εἰς τὸν ἀντιθάλαμον τοῦ μεγάρου εὑρίσκεται μεγάλη προσωπογραφία τοῦ Βάνδερμπιλτ τοῦ Α', τοῦ θεμελιωτοῦ τῆς δυναστείας ταύτης τῶν δισεκατομμυριούχων.

Δὲν ἐπεσκέφθην οὔτε τὴν ἐν τῇ πόλει οἰκίαν,οὔτε τὴν ἔπαυλιν τοῦ Γκοῦλδ, ἀλλ' ἐν τῇ τελευταίᾳ ταύτῃ ἡ ἀξία τῶν θερμοκηπίων μόνον ἀνέρχεται εἰς 1, 250,000 φράγκων. Αὐτό, ἐλπίζω, σᾶς δίδει κάποιαν ἰδέαν τί εἶνε τὰ λοιπά.

Ἐν τούτοις δὲν ἐγγυῶμαι ὅτι ὁ Γκοῦλδ εἶνε εὐτυχής. Περὶ τῶν ἐν Ἀμερικῇ γιγαντιαίων περιουσιῶν, εὐφυὴς Ἀμερικανὸς μοῦ ἔλεγε κάποτε :

— Κανεὶς δὲν ἠμπορεῖ ἥσυχα νὰ ἔχῃ περιουσίαν ὑπερβαίνουσαν τὰ πέντε ἑκατομμυρίων φράγκων. Μέχρις αὐτοῦ τοῦ ποσοῦ ὁ ἄνθρωπος εἶνε κύριος τῆς περιουσίας του, ἀπ' ἐκεῖ καὶ ἐπάνω εἶνε αὐτὴ κυρία του.

Περίεργος λεπτομέρεια. Πρὸ τριακονταετίας, ὁ Γκοῦλδ ἀφίχθη εἰς Νέαν Ὑόρκην μὲ εἴκοσι πέντε δολλάρια. Ἐπὶ πολὺ δὲ καιρὸν ἔζησε πωλῶν ποντικοπαγίδας. Τώρα ἀφίνει πλέον τοὺς ποντικοὺς ἡσύχους· πιάνει παχύτερον κυνῆγι.

Δὲν πρέπει ὅμως νὰ ἐξετάζῃ τις μὲ πολλὴν ἐπιμονὴν τον τρόπον, κατὰ τὸν ὁποῖον Ἀμερικανοί τινες ἑκατομμυριοῦχοι ἐπλούτισαν. Διηγοῦνται ἐν Ἀμερικῇ περιεργοτάτας ἱστορίας περὶ τῶν μεγάλων αὐτῶν περιουσιῶν. Μεταξὺ ἄλλων ἐνθυμοῦμαι χαριτωμένην κωμῳδίαν τοῦ Βρόνσων Χόγουαρτ, ἐπιγραφομένην Ἡ Ἐρριέτα. Εἰς τὴν κωμῳδίαν αὐτὴν εἰς νεαρὸς χρηματιστὴς ζητεῖ νὰ καταστρέψῃ τὸν πατέρα του ἐν τῷ Χρηματιστηρίῳ.

— Δὲν εἶνε ὀλίγον ὑπερβολικὸς ὁ χαρακτήρ; ἠρώτησα φίλον μου τινα.

— Διόλου· εἶνε πραγματικός· μόνον οἱ ὅροι ἀνεστράφησαν, τὸ ὁποῖον καθιστᾷ τὴν πραγματικότητα ἀπεχθεστέραν τῆς φιλολογικῆς ὑποθέσεως.

Ὡς πρὸς τὰς περιουσίας τοῦ βασιλείου τῶν σιδηροδρόμων — οὕτως ὀνομάζονται ἐν Ἀμερικῇ — ἔγειναν μὲ τὰ χρήματα χιλιάδων δυστυχῶν, οἱ ὁποῖοι πένονται οἰκτρῶς σήμερον. Τὸ ἀνάκτορον τοῦ Ἀμερικανοῦ ἑκατομμυριούχου, ὅπως τὰ ἀνάκτορα πλείστων αἰφνιδίων ἑκατομμυριούχων, ἐκτίσθη μὲ λίθους παρμένους ἀπὸ ἐρείπια.

Ὅταν ὁμιλοῦν περὶ τῶν ἡγεμόνων τῆς ἀμερικανικῆς τραπεζικῆς, δὲν μεταχειρίζονται παρὰ τὴν λέξιν «βασιλεῖς», ἰδίως ὅταν πρόκειται περὶ τῶν μεγάλων μετόχων τῶν σιδηροδρομικῶν ἑταιριῶν. Ἡ λέξις « βασιλεὺς » χρησιμεύει καὶ εἰς τὸν ὀνοματισμὸν τῶν ἐπὶ κεφαλῆς τῆς ἐκμεταλλεύσεως τῶν μεταλλείων μεγαλειοτήτων, ἃς ἀπαντῶμεν ἀνὰ πᾶν βῆμα ἐν ταῖς Ἡνωμέναις Πολιτείαις. Οἱ βασιλεῖς αὐτοὶ τοῦ κεφαλαίου εἶνε ἀληθεῖς δυνάμεις καὶ δυνάμεις, τῶν ὁποίων ἡ τυραννία καθίσταται αἰσθητή, ὄχι μόνον εἰς τὰς ἀμερικανικὰς ἀγοράς, ἀλλ' ἐφ' ὅλων τῶν κοινωνικῶν τάξεων. Αἱ τυραννίαι αὗται ἐξεγείρουν ἀγανακτήσεις καὶ σπείρουν μίση ἀμείλικτα,φοβοῦμαι δ'ὅτι οἱ σαρκάζοντες τὰς ἐπαναστάσεις μας Ἀμερικανοὶ θὰ ἔχουν καμμίαν ἐπανάστασιν, πρὸς τὴν ὁποίαν, διὰ νὰ ἐπαναλάβουν τὸ λόγιον τοῦ Χάϊνε, παραβαλλόμενον τὸ 1793, « θὰ εἶνε ἁπλοῦν εἰδύλλιον».

[Κατὰ τὸν Max O'Rell] Κ.

Digitized by Google

ΣΤΙΓΜΑΙ ΠΟΙΗΤΙΚΗΣ ΑΔΥΝΑΜΙΑΣ

Ξεύρω ποτάμια ποῦ κυλοῦν περήφανα κι' ἀφρίζουν
Καὶ μέσ' 'ς τὰ διάφανα νερά των
Τὰ γαλανὰ οὐράνια, τὴν πλάση καθρεφτίζουν
Κι' ὅθε περνοῦν μαγεύουνε μὲ τὸ μουρμούρισμά των.

Μὰ ἔξαφνα τὸ ῥεῦμά των γκρεμίζεται καὶ πάει
Κάτω σὲ χάλαρα βαθιὰ καὶ πιὰ 'ς τὸ φῶς δὲν βγαίνει.
'Σ τὰ τάρταρα ἠχολογᾷ, βογκᾷ καὶ τραγουδάει,
Σὰν ἄλλου κόσμου μουσική. Ποῦ τάχα νὰ πηγαίνει;

Ἔτσι καὶ τὸ τραγοῦδι μου ποῦ εἶχεν ἀναβρύσει
'Απ' τὴν καρδιά μου ὡσὰν βρύση,
Ξάφνω καταχωνιάστηκε, ἀνέλπιστα ἐχάθη
'Σ τοῦ στήθους μου τὰ τρίσβαθα, σκοτεινιασμένα βάθη.

Ἐκεῖ ἀκούω μουσική, ἐκεῖ τραγούδια νοιώθω
Γλυκά, οὐράνια, μαγεμμένα,
Καὶ μ' ὅλο τὸν ἐγκάρδιο, τὸν φλογερό μου πόθο,
Ἄχ, νὰ ξεθάψω δὲν μπορῶ τραγοῦδι μου κανένα.

Ποιὰ δύναμις, ποιᾶς μάγισσας θὰ τὰ λυτρώσῃ χέρι
'Απ' τῆς καρδιᾶς μου τὰ σκοτάδια.
Νά γλυκομουρμουρίσουνε μὲ τ' οὐρανοῦ τ' ἀγέρι
Καὶ 'ς τῆς ζωῆς τὰ φωτερὰ νὰ τρέξουνε λαγκάδια;

'Αγάπη, ποῦ σὰν Μωϋσῆς ἀνοίγεις βρύση κρύα
Καὶ 'ς τ' ἄκαρπο λιθάρι ἀκόμα,
Ποῦ καὶ τὸ πιὸ κακόφωνο ἐσὺ μανθάνεις στόμα,
Ἤχους νὰ βρίσκῃ τρυφερούς, νὰ πνέῃ ἁρμονία!

'Αγάπη παντοδύναμη, σὺ τὴν καρδιά μου σεῖσε,
Τὰ πέτρινα πλευρά της σχίσε,
Ν' ἀνοίξουν ἄμετραις πηγαῖς κ' ἐκεῖθε νὰ πηδήσῃ
Τοῦ τραγουδιοῦ μου ὁ ποταμὸς τὴν πλάση νὰ φιλήσῃ!

ΑΡΙΣΤΟΜΕΝΗΣ ΠΡΟΒΕΛΕΓΙΟΣ

Digitized by Google

ΠΕΡΙ ΤΗΝ ΓΗΝ

—

ΑΙ ΚΑΠΝΟΦΥΤΕΙΑΙ ΤΗΣ ΚΟΥΒΑΣ

Κατὰ τὸν πρῶτον εἰς τὴν νῆσον Κούβαν πλοῦν τοῦ Χριστοφόρου Κολόμβου, οἱ Ἱσπανοὶ παρετήρησαν ὅτι οἱ ἐγχώριοι κατεσκεύαζον διά τινος ξηροῦ χόρτου κύλινδρόν τινα, τοῦ ὁποίου τὴν μὲν μίαν τῶν ἄκρων ἔθετον εἰς τὰ χείλη αὐτῶν, τὴν δ' ἑτέραν ἥναπτον δι' ἄνθρακος καὶ ἐρρόφων καπνὸν ὅστις ὁτὲ μὲν ἐνάρκου ὁτὲ δὲ ἐμέθυσκεν αὐτούς. Τὸ χόρτον τοῦτο, τὸ ὁποῖον συνέλεγον εἰς τοὺς ἀγροὺς αὐτῶν, ὠνόμαζον tobacco οἱ δὲ κύλινδροι ἐκεῖνοι ἦσαν τὰ πρῶτα σιγάρα.

Ἡ ἀξιόλογος αὕτη ἀνακάλυψις ἐγένετο ἐν ἔτει 1498. Πόσαι περιουσίαι κατεστράφησαν καὶ πόσαι δόξαι ἐξηφανίσθησαν κατὰ τοὺς διαρρεύσαντας ἔκτοτε τέσσαρας αἰῶνας! Καὶ ὅμως ἐντὸς τῶν τεσσάρων αὐτῶν αἰώνων, ἡ νῆσος Κούβα ἐπλουτίσθη διὰ τοῦ καπνοῦ αὐτῆς καὶ διετήρησε τὴν δόξαν τῶν σιγάρων της.

Ἡ νῆσος Κούβα διαιρεῖται εἰς δύο μεγάλας κοιλάδας, τὴν ἄνω, vuelta arriva, καὶ τὴν κάτω, vuelta abajo, τὴν καὶ γονιμωτέραν. Ἐν αὐτῇ ὑπάρχουσιν οἱ εὐφορώτατοι σακχαροκαλαμῶνες, οἱ γονιμώτατοι καφεῶνες καὶ τὰ κάλλιστα vegas, ὡς καλοῦσι τὰς καπνοφυτείας. Αἱ καπνοφυτεῖαι ἱδρύονται ἐν ὑγροῖς τόποις, κατὰ μῆκος τῶν ποταμῶν, καὶ κατέχουσι ἔδαφος μεγάλης ἐκτάσεως, οὗ τὸ μὲν ἥμισυ καλύπτεται ὑπὸ διαφόρων θαμνοφυῶν φυτῶν καὶ βανανεῶν, ἐξ ὧν τρέφονται αἱ κατώτεραι τάξεις, τὸ δ' ἕτερον ἥμισυ ὑπὸ στελεχῶν τοῦ καπνοῦ. Τὰ τῆς ἰδιοκτησίας ταύτης διαιτήματα ἀποτελοῦνται ἐξ ἀγροτικοῦ οἰκίσκου, κατεχομένου συνήθως ὑπό τινος ἐκμισθωτοῦ, ἀποξηραντηρίου, παραπήγματος διὰ στάβλον καὶ δύο ἢ τριῶν καλυβῶν διὰ τοὺς ἐργάτας. Ὁ ἐπιστάτης ἢ ὁ ἐκμισθωτὴς τῶν κτημάτων τούτων πρέπει καὶ μεγάλην πεῖραν νὰ ἔχῃ καὶ εἰς ἄκρον δραστήριος νὰ εἶνε· πρὸς τούτοις νὰ εἰξεύρῃ τὴν τέχνην τοῦ κλαδεύματος τοῦ καπνοῦ καὶ νὰ κανονίζῃ τὴν ἀνάπτυξιν αὐτοῦ· νὰ φροντίζῃ ἀδιαλείπτως ἵνα ἀποκαθαίρῃ τὸν καπνὸν ἀπὸ τῶν διαφόρων ἐντόμων τῶν προσκολλωμένων ἐπὶ τῶν φύλλων καὶ φθειρόντων αὐτόν, νὰ μεταβαίνῃ συχνάκις τὴν νύκτα μετὰ λυχνίας ὅπως ἐξετάζῃ τοὺς φυομένους βλαστοὺς καὶ ἀφαιρῇ τὰ ἐπ' αὐτῶν ἐπικαθήμενα νυκτόβια ἔντομα. Πλὴν δὲ τούτων πρέπει νὰ καταπολεμῇ καὶ τοὺς μύρμηκας οἵτινες φέρουσιν τόσην βλάβην εἰς τὸν καπνὸν ὅσην αἱ ἀκρίδες εἰς τὸν σῖτον.

Τὸ προσφιλὲς τῶν καπνιστῶν φυτὸν φθάνει εἰς ὕψος μέχρι 2,50 ἢ 3 μέτρων. Τὰ φύλλα αὐτοῦ εἰσὶ κατ' ἀρχὰς βαθέος κυανοῦ χρώματος, ὀλίγον δὲ κατ' ὀλίγον κιτρινίζουν. Διαιροῦνται εἰς τέσσαρας κατηγορίας: Ἐν τῇ πρώτῃ τάσσονται τὰ συλλεγόμενα ἐν τῇ κορυφῇ τοῦ φυτοῦ, εἶτα τὰ φυόμενα ὀλίγον κατωτέρω, εἶτα τὰ ἔτι κατωτέρω, καὶ τέλος τὰ παρὰ τὴν ῥίζαν. Τὰ φύλλα οὕτω διαιρούμενα δένονται εἰς ὁμοιόμορφα δέματα, περιτυλίσσονται διὰ φύλλων φοινίκων καὶ ἀποστέλλονται εἰς Ἁβάναν ὅπως μεταποιηθῶσιν εἰς σιγάρα.

Ἐν Ἁβάνᾳ, ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐργοστασίων τῶν σιγάρων ηὔξησεν ἀπό τινος. Νῦν ἀριθμοῦνται κατὰ ἑκατοντάδας, τινὰ δὲ τούτων εἰσὶ γνωστὰ ἀνὰ τὴν υφήλιον. Τοιοῦτον εἶνε τὸ τοῦ Cabanas, ἱδρυθὲν πρὸ αἰῶνος περίπου, καὶ κατασκευάζον ἐτησίως περὶ τὰ 20 ἑκατομ. σιγάρων. Ὑπάρχουσι ἁπλοῖ ἐργάται ὧν τὸ ἡμερομίσθιον ἀνέρχεται εἰς 10 ἢ 12 μύρια φράγκα. Οἱ ἐργάται οἱ καλούμενοι escogedores, ἤτοι οἱ ἐπιφορτισμένοι τὴν ἐκλογὴν καὶ κλάδευσιν τῶν φύλλων διὰ τὰ πρώτης ποιότητος σιγάρα, ἀπολαμβάνουσι 30 ἕως 35 φράγκα καθ' ἑκάστην. Ἐκ τῶν φύλλων τούτων κατασκευάζονται τὰ Regalia imperial, πωλούμενα ἐν Ἁβάνῃ 1500 φράγκα κατὰ χιλιάδα.

(Xavier Marmier) ΔΡΥΟΨ.

ΑΝΑΛΕΚΤΑ

Αἱ ζημίαι τοῦ πολέμου. Ὁ διακεκριμένος Γερμανὸς στατιστικὸς Ἔγγελ ἐδημοσίευσεν ἐσχάτως τὰ πορίσματα μακρῶν ἐρευνῶν αὐτοῦ περὶ τῶν ζημιῶν αἵτινες προέκυψαν ἐκ τῶν σπουδαιοτέρων τῶν πολέμων, οἱ ὁποῖοι ἔγειναν ἀπὸ τοῦ Κριμαϊκοῦ καὶ ἐντεῦθεν. Οἱ ἀριθμοὶ οὓς ἀναγράφει εἶναι ὡς εἰκός, κατὰ προσέγγισιν, οὐδόλως ὅμως διὰ τοῦτο ἀμοιροῦσιν ἐνδιαφέροντος. Ἐν συνόλῳ λοιπὸν ὑπολογίζει ὅτι οἱ σημαντικώτεροι τῶν νεωτέρων πολέμων ἐπέφερον απωλείας ἀνθρώπων 2,250,000 καὶ ὑλικὰς ζημίας συμποσουμένας εἰς 62 δισεκατομμύρια καὶ 500 ἑκατομμύρια φράγκων. Εἰδικῶς δ' ὑπολογίζει ὅτι κατὰ μὲν τὸν Κριμαϊκὸν αἱ ἀπώλειαι τῶν ἀνθρώπων ἀνῆλθον εἰς 750,000 αἱ δὲ ζημίαι εἰς 9,950,000,000 φρ.—Κατὰ τὸν Ἰταλικὸν τοῦ 1859 ἀπωλέσθησαν 45,000 ἄνδρες, ζημίαι 1 δισεκατομμύριον 500 ἑκατομμ. φρ.—Κατὰ τὸν Δανικὸν τοῦ 1864 ἄνδρες 3,000, ζημίαι 175 ἑκατ. φρ.—Κατὰ τὸν ἐμφύλιον Ἀμερικανικὸν (1861-64) αἱ μὲν βόρειαι πολιτεῖαι ἀπώλεσαν 280,000 ἄνδρας, 29 1/2 δισεκατομμύρια φρ. αἱ δὲ νότιαι 520,000 ἄνδρας, 11,650,000 φρ.—Κατὰ τὸν Αὐστροπρωσσικὸν τοῦ 1866, ἄνδρες 45,000, ζημίαι 1 δισεκατομ. καὶ 650 ἑκατ.—Κατὰ τὰς γαλλικὰς ἐκστρατείας τοῦ Μεξικοῦ, τῆς Σινικῆς, τῆς Κογχικίνας 65,000 ἄνδρες, ζημίαι φρ. 1 δισεκατομμ.—Κατὰ τὸν Γαλλογερμανικὸν τοῦ 1870-71 οἱ μὲν Γάλλοι ἀπώλεσαν 155,000 ἀνδρῶν καὶ ὑπέστησαν ζημίας 15 δισεκατομμυρίων φράγκων· οἱ δὲ Γερμανοὶ ἀπώλεσαν μόνον 60,000 ἀνδρῶν.—Κατὰ τὴν Σερβοβουλγαρικὴν ἐπανάστασιν ἀπωλέσθησαν 22,000 ἀνδρῶν, αἱ δὲ ζημίαι ἀνῆλθον εἰς 880,000 φρ. — Κατὰ τὸν Ῥωσσοτουρκικὸν πόλεμον 250,000 ἀνδρῶν,ζημίαι 5 δισεκατομμυρίων 625 ἑκατομμ. φρ. — Κατὰ τοὺς πολέμους τῆς Νοτίου Ἀφρικῆς 30,000 ἀνδρῶν, ζημίαι 13,750,000 φράγκα.— Κατὰ τὸν Ἀφγανικὸν πόλεμον 25,000 ἀνδρῶν, ζημίαι 66 ἑκατομμ. 250 χιλ. φρ.

Ἡμερολόγιον τοῦ Βεετόβεν. Οἱ μεγάλοι ἄνδρες ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ εἶνε καὶ ἰδιότροποι, χωρὶς τοῦτο νὰ σημαίνῃ ὅτι ὅλοι οἱ ἰδιότροποι εἶνε μεγάλοι ἄνδρες. Καὶ τὸν Βεετόβεν δὲν διέκρινεν οὔτε ὑποταγὴ εἰς τὰς περιστάσεις, οὔτε ὑπομονή, οὔτε μειλιχιότης ἤθους. Δὲν ἐνυμφεύθη καὶ ἔκαμε πολὺ καλά· ἡ σύζυγός του θὰ ἐπλήρωνε ἀκριβὰ τὴν δόξαν ἧς θὰ ἐγίνετο μέτοχος ὡς ἀποδεικνύουν αἱ κατωτέρω λακωνικώταται σημειώσεις ἐκ τοῦ ἡμερολογίου του, τὸ ὁποῖον πρό τινος περιῆλθεν ἐξ ἀγορᾶς εἰς τὸ Βρεττανικὸν Μουσεῖον: 31 Ἰανουαρίου. Ἔφυγεν ὁ ὑπηρέτης — 15 Φεβρουαρίου. Ἦλθε νέα μαγείρισσα — 8 Μαρτίου. Ἔφυγεν ἡ μαγείρισσα — 22 Μαρτίου. Ἦλθε νέος ὑπηρέτης — 1 Ἀπριλίου. Ἔφυγεν ὁ ὑπηρέτης — 16 Μαΐου. Ἔφυγεν ἡ μαγείρισσα — 30 Μαΐου. Ἦλθεν ἡ οἰκονόμος — 1 Ἰουλίου. Ἦλθεν ἡ μαγείρισσα — 28 Ἰουλίου. Ἔφυγεν ἡ μαγείρισσα.—Τέσσαρες ἡμέραι κακοφαγίας εἰς τὸ ξενοδοχεῖον — 29 Αὐγούστου, ἐξεφορτώθηκα τὴν οἰκονόμον.

Ὁ ἀμερικανὸς κολυμβητὴς Δαλτὸν διῆλθεν ἐσχάτως κολυμβῶν ὕπτιος τὸν πορθμὸν τῆς Μάγχης μεταξὺ Βουλόννης καὶ Φάλκενστον. Ὁ καιρὸς ἦτο αἴθριος, ἡ θάλασσα γαληνιαία ἀλλὰ ψυχρά. Ὁ Δαλτὸν ἔμεινεν ἐντὸς τοῦ ὕδατος 23 1/2 ὅλας ὥρας. Ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν διέκοπτεν ἐπὶ στιγμὴν τὸ κολύμβημα καὶ ἐλάμβανεν ἀπὸ τῆς παρακολουθούσης αὐτὸν λέμβου πρόχειρον ἐνδυναμωτικὴν τροφὴν καὶ ποτά. Ὅταν δ' ἔφθασεν εἰς τὸ τέρμα τοῦ ταξειδίου του ἔπεσεν ἄπνους σχεδὸν ἐκ τοῦ κόπου καὶ ὑπεβλήθη τὴν θεραπείαν δύο ἰατρῶν.

Ζήτησις ὑπηρετριῶν ὑπάρχει ἐν Νατάλῃ τῆς Ἀφρικῆς παρὰ τῇ ἐκεῖ ἐγκαθιδρυμένῃ ἀγγλικῇ ἀποικίᾳ. Ἐπειδὴ δὲ ἡ ἔλλειψις γυναικῶν ἐν γένει εἶνε μεγάλη ἐκεῖ αἱ πλεῖσται τῶν ὑπηρετριῶν μεταβάλλονται ταχέως εἰς οἰκοδεσποίνας, εὑρίσκουσαι καλλίστην ἀποκατάστασιν. Μισθώνονται πρὸς 18-30 λίρας κατ' ἔτος, μετὰ τὴν συμπλήρωσιν δ' ἐτησίας ὑπηρεσίας λαμβάνουσι καὶ 5 λίρας ἐπὶ πλέον διὰ τὰ ἔξοδα τῆς ἐξ Ἀγγλίας μεταβάσεως. Καὶ ὅμως τὸ ἐν Λονδίνῳ εἰδικὸν πρακτορεῖον δὲν δύναται ν' ἀποστείλῃ περισσοτέρας τῶν 10 δι' ἑκάστου ἀτμοπλοίου.

Εἰκονογραφημένοι λόγοι. Μεταξὺ τῶν νεωτερισμῶν τοῦ ἀμερικανικοῦ τύπου ἀξία ἰδιαιτέρας μνείας εἶνε ἡ χρησιμοποίησις τῆς ἀκαριαίας φωτογραφίας. Ὡς γνωστὸν ὑπάρχουσι φωτογραφικαὶ μηχαναὶ δυνάμεναι στιγμιαίως ν' ἀπεικονίσωσι τὰ ἀντικείμενα, διὰ τούτων δὲ κατορθοῦται νῦν ἡ φωτογράφησις πετώντων πτηνῶν καὶ ἵππων καλπαζόντων. Ὅπως λοιπὸν ἀπεστέλλοντο μέχρι τοῦδε ὑπὸ τῶν ἐφημερίδων εἰς βουλάς, συλλόγους καὶ συλλαλητήρια στενογράφοι παρακολουθοῦντες πιστῶς τοὺς ἐκφωνουμένους λόγους, οἵτινες ἐδημοσιεύοντο ἀπαράλλακτοι ὅπως ἐλέγοντο, ἀποστέλλονται νῦν καὶ φωτογράφοι φέροντες τοιαῦτα ἀκαριαῖα μηχανήματα, δι' ὧν φωτογραφοῦσι τὸν ῥήτορα κατὰ τὰ καλλίτερα μέρη τοῦ λόγου του. Αἱ φωτογραφίαι εὐθὺς τζιγκογραφοῦνται καὶ τὴν ἐπομένην μικραὶ εἰκόνες παρατίθενται εἰς τὸν δημοσιευόμενον στενογραφημένον λόγον, δι' ὧν ἡ ἐξ αὐτοῦ ἐντύπωσις εἶνε βεβαίως πολὺ ἰσχυροτέρα.

ΧΡΟΝΙΚΑ

Καλλιτεχνικά. Ἡ Ἐθνικὴ Πινακοθήκη τοῦ Λονδίνου ἠγόρασεν ἀντὶ 30,000 λιρῶν στερλινῶν ἤτοι 750,000 δρ. τὸν πίνακα τοῦ παλαιοῦ γερμανοῦ ζωγράφου Χόλβαϊν, τὸν ἀπεικονίζοντα «τοὺς δύο πρέσβεις.» Ὁ πίναξ οὗτος ἀνῆκε πρότερον εἰς τὴν πινακοθήκην Λόγκφορδ.

Συγκοινωνία. Ἡ ἑταιρία τῶν βορείων γαλλικῶν σιδηροδρόμων ἥτις εἶχεν ἀποστείλῃ εἰς τὴν παγκόσμιον ἔκθεσιν τοῦ παρελθόντος ἔτους ἀτμαμάξας μεγάλης ταχύτητος, ἔκαμεν ἐσχάτως διὰ μιᾶς τούτων δοκιμάς, αἵτινες ἀπέβησαν λίαν ἐπιτυχεῖς. Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον κατηρτίσθη ἰδιαίτερος συρμὸς ἐκ 16 ἁμαξῶν βάρους 203 τόννων, ὅσον περίπου βαρύνει συνήθως εἰς ταχὺς συρμός, μὲ τὴν διαφορὰν ὅτι, ἀντὶ ἐπιβατῶν καὶ ἀποσκευῶν, εἰς τὰς ἁμάξας ἐτέθησαν ἀναλόγου βάρους ὄγκοι μολύβδου. Τὸ βάρος τῆς ἀτμαμάξης ἦτο 77 τόννων μὴ περιλαμβανομένων εἰς τοὺς 203 τόννους. Ὁ συρμὸς οὗτος διέτρεξε τὸ ἀπὸ Παρισίων εἰς Καλαὶ διάστημα ἐντὸς 3 ὡρῶν καὶ

Digitized by Google

53′ μετὰ δύο στάσεων 5′ καὶ 2′, ἡ ταχύτης δ' αὐτοῦ κατά τινα σημεῖα ἔφθασε καὶ μέχρις 115 χιλιομέτρων καθ' ὥραν.

Νεκρολογία. Ὁ Σάτριαν, ὁ ἕτερος τῶν συγγραφέων τῶν δημοτικωτάτων ἐν Γαλλίᾳ ἐθνικῶν μυθιστορημάτων, ἅτινα ὑπὸ τὸ κοινὸν ὄνομα Ἔρκμανν- Σάτριαν ἐξεδίδοντο, ἀπέθανε κατ' αὐτάς. Ἡ μετὰ τοῦ Ἔρκμανν συνεργασία του ἤρχισεν ἀπὸ τοῦ 1848, πλὴν δὲ τῶν μυθιστορημάτων καὶ δράματα μετὰ πολλῆς ἐπιτυχίας διδαχθέντα ἐποίησαν ἀπὸ κοινοῦ, ὧν κάλλιστα εἶναι ὁ Φίλος Φρίτς, οἱ Ῥαντσάου καὶ ὁ Πολωνὸς Ἑβραῖος. Ἀμφότεροι μετριόφρονες εἰς ἄκρον ὄντες ἀπέφευγον πάντα θόρυβον καὶ ἐπίδειξιν, τούτου δ' ἕνεκα καὶ παντελῶς ἄγνωστος ἦτο ἡ συνεργασία των εἰς τὸ γαλλικὸν δημόσιον, ὅπερ μέχρις ἐσχάτων ἐπίστευεν ὅτι τὰ ἔργα των ἦσαν ἑνὸς καὶ μόνου συγγραφέως ἔργα, τοῦτο δ' ἄλλως πιθανώτατον καθίστα ἡ ἑνότης τοῦ συγγραφικοῦ χαρακτῆρος καὶ τοῦ ὕφους. Δυστυχῶς τὴν μακρὰν αὐτῶν ἀδελφικὴν ἕνωσιν καὶ συνεργασίαν διέσπασαν πρὸ διετίας περίπου ἔριδες καταλήξασαι καὶ εἰς δικαστικοὺς ἀγῶνας. Ὁ Σάτριαν διετέλει μέχρι τέλους τοῦ βίου του ὑπάλληλος σιδηροδρομικῆς τινος εταιρίας, ἐν Γαλλίᾳ ζῶν, ἐν ᾧ ὁ συνεργάτης του Ἔρκμανν παρέμεινεν ἐν Ἀλσατίᾳ μετὰ τὴν προσάρτησιν αὐτῆς εἰς τὴν Γερμανίαν. Διηγήματά τινα αὐτῶν μετεφράσθησαν ἑλληνιστὶ ἐν τῇ Ἑστίᾳ.

— Ἀπέθανεν ὁ Γάλλος ἰατρὸς Gavarrett, καθηγητὴς τῆς ἰατρικῆς ἐν Παρισίοις καὶ ἐπίτιμος ἐπιθεωρητὴς τῶν ἰατρικῶν σχολῶν τῆς Γαλλίας. Γεννηθεὶς τῷ 1809, διωρίσθη καθηγητὴς τῷ 1843, ἔγραψε δὲ πολλὰ ἰατρικὰ καὶ φυσικὰ συγγράμματα.

— Τὴν νύκτα τῆς 22 Αὐγούστου ἀπέθανεν ἐν ἡλικίᾳ 70 ἐτῶν ἐν τῷ ἐν Μολδαυίᾳ κτήματι αὐτοῦ Μιρτσέστη ὁ ῥωμοῦνος ποιητὴς Βασίλειος Ἀλεξάνδρη.

ΠΑΝΤΟΙΑ

Ὁ Βεσούβιος πάλιν ἐμπνέει ἀνησυχίας ἐπιδεικνύων ἀπό τινος τάσεις πρὸς ἔκρηξιν. Νέος κρατὴρ ἀνεφάνη πρὸς τὸ μέρος τῆς Πομπηΐας, ἀπὸ τοῦ ὁποίου χείμαρρος ὅλος λάβας ἐκχύνεται.

— Ὁ Σουλτάνος τοῦ Ζανζιβὰρ κατήργησεν ἐν τῷ κράτει αὐτοῦ τὴν δουλείαν διὰ διατάγματος ἐπιβάλλοντος βαρείας ποινὰς εἰς πάντα παραβάτην τῆς σουλτανικῆς θελήσεως.

— Ἐν τῷ δημοτικῷ νοσοκομείῳ τοῦ Βερολίνῳ ἐσημειώθη ἐσχάτως ἡ εἴσοδος τοῦ ἑκατονταχισχιλιοστοῦ ἀσθενοῦς.

— Ἐκ τῶν ἁπανταχοῦ στενογράφων ὁ πλειότερα ἀπολαμβάνων εἶνε ὁ διευθυντὴς τοῦ στενογραφικοῦ γραφείου τῆς βουλῆς τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν, τοῦ ὁποίου ὁ ἐτήσιος μισθὸς διὰ τετράωρον οὐχὶ καθημερινὴν ἐργασίαν ἀνέρχεται εἰς 30,000 δραχμῶν.

— Ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς βασιλίσσης Βικτωρίας θὰ γείνῃ κατὰ τὸ προσεχὲς ἔτος Ναυτικὴ Ἔκθεσις ἐν Λονδίνῳ.

— Τοῦ ἐν Ἀμβούργῳ ἄρτι συνελθόντος συνεδρίου τῶν γερμανῶν μηχανικῶν καὶ ἀρχιτεκτόνων μετέσχον 1200 ἄνδρες καὶ 400 γυναῖκες.

—Φραγκίσκα Γαριβάλδη ἡ χήρα τοῦ στρατηγοῦ συνεζεύχθη ἐσχάτως ἐν Λιβόρνῳ μετά τινος ὑφηγητοῦ τῆς Ναυτικῆς Σχολῆς Γαβριὴλ Ταουφέρνα.

ΑΙ ΕΙΚΟΝΕΣ

Ἡ Πρόνοια. Ἐν τῇ εἰκόνι ταύτῃ, ληφθείσῃ ἐκ φωτογραφίας χάριν τῆς Ἑστίας παρασκευασθείσης ὑπὸ τοῦ κ. Ι. Γεωργαντοπούλου, ἀπεικονίζεται ὁ σιδηροδρομικὸς σταθμὸς τοῦ Ναυπλίου καὶ τὸ προάστειον τῆς πόλεως ταύτης, ἡ Πρόνοια. Ἐν τῇ πρώτῃ γραμμῇ φαίνεται μέρος τῶν χερσαίων τειχῶν τοῦ Ναυπλίου καὶ ἡ δημοσία ὁδός, ἥτις ἀπὸ τῆς πύλης τῆς ξηρᾶς ἀρχομένη φέρει εἰς Ἄργος καὶ δι' ἄλλων διακλαδώσεων εἰς Τίρυνθα καὶ εἰς Ἐπίδαυρον. Δεξιὰ φαίνεται ἡ ῥίζα τοῦ Παλαμηδίου καὶ ἀριστερὰ ὁ σταθμὸς τοῦ σιδηροδρόμου. Εἰς τὸ βάθος δὲ μέγα μέρος τοῦ προαστείου Προνοίας ἥτις συνῳκίσθη μετὰ τὴν ἀναγνώρισιν τοῦ Ναυπλίου ὡς πρωτευούσης τοῦ ἑλληνικοῦ κράτους.

ΕΔΩ Κ'ΕΚΕΙ

Τυχηρὸς ἀριθμός. Ἄνθρωπος μέσης ἡλικίας εἰσέρχεται εἰς χαρτοπωλεῖον ὅπου πωλοῦνται καὶ γραμμάτια τοῦ λαχείου τῶν Ἀρχαιοτήτων καὶ ζητεῖ τὸν ἀριθμὸν 55. Ὁ χαρτοπώλης δὲν ἔχει τὸν ἀριθμὸν αὐτὸν καὶ δίδει ἄλλους. —Ὄχι, ὄχι! λέγει ἐπιμόνως ὁ ἀγοραστής, θέλω τὸν 55—Μὰ γιατὶ τάχα; ἐρωτᾷ περιέργως ὁ ἄλλος.— Γιατὶ αὐτὸς εἶνε τῆς τύχης μου· τὴν νύκτα εἶδα τὴν μακαρίτισσα τὴν γυναῖκά μου 'ς τὤνειρό μου καὶ εἶχε 'ς τὰ δυό της μάγουλα γραμμένο ἀπὸ ἕνα πεντάρι μεγάλο· λοιπὸν τὸ πέντε κοντὰ 'ς τὸ πέντε πενῆντα πέντε! Ὁ ἔμπορος μετ' ἐνδιαφέροντος ἐρωτᾷ: —Καὶ τὸ στόμα της ἀνοικτὸ ἦτον ἢ κλειστό.—Ἀνοικτό.— Τότε ἕνα πέντε 'ς τὸ κάθε μάγουλο, κ' ἕνα μηδενικὸ 'ς τὴ μέση... πάρε τὸν ἀριθμὸν 505, αὐτὸς εἶνε τῆς τύχης σου. Καὶ ὁ ἀγοραστὴς πεισθεὶς τὸν ἀγοράζει.

Τὰ δύο ἄκρα ἐναντία. Ὁ ὁμογενὴς κύριος Ω. εἶνε γνωστὸς διὰ τὴν μανίαν τῶν ἐπιδείξεων· ἰδίως δ' ἐγκαυχᾶται διὰ τὴν ἐν τῷ οἴκῳ του περίσσειαν καὶ ἀφθονίαν ὅλων τῶν πραγμάτων. Εἶχε λοιπὸν γεῦμα καὶ κατὰ τὰ ἐπιδόρπια διέταξε τὸν ὑπηρέτην του νὰ φέρῃ φιάλην ἐκλεκτοῦ οἴνου Μαρσάλας ἀπὸ τὴν οἰναποθήκην. Ἐνῷ δ' ὁ ὑπηρέτης ἐξεπομάτιζε τὴν φιάλην, ὁ κύριος τὸν ἐρωτᾷ:—Καὶ πόσαις μποτίλιαις ἔχει ἀκόμη ἀπὸ τὸ ἴδιο κρασὶ κάτω, Γιάννη; Καὶ ἐκεῖνος:—Δύο μόνον. Ἡ φιλοτιμία τοῦ ὁμογενοῦς ἐπλήγη καιρίως. Ἀφοῦ ἔφυγαν οἱ προσκεκλημένοι φωνάζει τὸν Γιάννην, τὸν ἐπιπλήττει διὰ τὴν ὑπερβολικὴν φιλαλήθειάν του καὶ τὸν διατάσσει νὰ εἶνε ἄλλοτε προσεκτικώτερος. Μετ' ὀλίγας ἡμέρας εἶχε πάλιν γεῦμα καὶ ὁ Γιάννης ἔφερε φιάλην Βουργουνδείου οἴνου. Ὁ κύριος ἐρωτᾷ μετ' ἀφελείας:—Ἔχει πολλαῖς μποτίλιαις ἀπ' αὐτὸ κάτω; Καὶ ὁ Γιάννης μετ' ἐμφάσεως:—Παραπάνω ἀπὸ πέντε χιλιάδες!...

Πῶς ἀνοίγουν τὰ στρείδια. Τρεῖς ἀμερικανοὶ συνεζήτουν διὰ τίνος μέσου ἀνοίγουν καλλίτερα τὰ στρείδια. Ὁ πρῶτος λέγει:—Τὰ στρείδια ἀνοίγουν μὲ ταμπάκο. Παίρνεις μία πρέζα, τὸν βάζεις εἰς τὴ μύτη τους κ' εὐθὺς ἀνασηκώνεται τὸ καπάκι. Ὁ δεύτερος λέγει:—Ἐγὼ ξεύρω ἄλλον τρόπον· βάζεις γύρω γύρω τὰ στρείδια, κάθεσαι 'ς τὴ μέση, καὶ ἀρχίζεις νὰ διηγεῖσαι ἱστορίαις ψεύτικαις καὶ παραμύθια. Ὅσο προχωρεῖς, τόσο τὰ στρείδια ἀποροῦν γιὰ τὰ τόσα ψέμματα καὶ ἕνα ἕνα ἀνοίγουν τὸ στόμα καὶ χάσκουν. Ἐσὺ χωρὶς νὰ σωπάσῃς τ' ἁρπάζεις καὶ τὰ χωρίζεις εἰς δύο. Ὁ τρίτος λέγει:—Ὅ,τι κι' ἂν μοῦ πῆτε ἐγὼ προτιμῶ ἕνα μαχαῖρι!..

ΤΡΕΙΣ ΓΝΩΜΑΙ ΚΑΘ' ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Ὅταν κατηγορῆτε γενικῶς τὰς γυναῖκας, ὅλαι ἐξεγείρονται ἐναντίον σας. Ὅταν τὰς κακολογῆτε ἀπὸ μίαν μίαν, ὅλαι συμφωνοῦν μαζί σας.

*

Οἱ πτωχοὶ γνωρίζουν τοὺς φίλους των καλλίτερα τῶν πλουσίων.

*

Σκοπὸς τοῦ φιλαργύρου δὲν εἶνε ἡ συγκόμισις χρημάτων, ἀλλ' ἡ ἀποταμίευσις δυνάμεως. Αἰσθάνεται εἶδος ὑπερτάτης αὐταρεσκείας ν' ἀντιμετωπίζῃ γενναίως ὅλους τοὺς πειρασμοὺς καὶ νὰ λέγῃ καθ' ἑαυτόν:—Ἂν ἤθελα τί δὲν ἔκαμνα!

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1890 — 2316

Digitized by Google

ΑΝΩ ΚΑΤΩ

Συνέχεια· ἴδε σελ. 145

Ἐφημερίς τις τῆς Φιλαδελφείας, ὁ Ledger, ἐδημοσίευσε κατὰ πρῶτον τὴν ἑπομένην εὐτράπελον σημείωσιν :

«Ἀναμφιβόλως οἱ μέλλοντες ἀγο ασταὶ τῶν

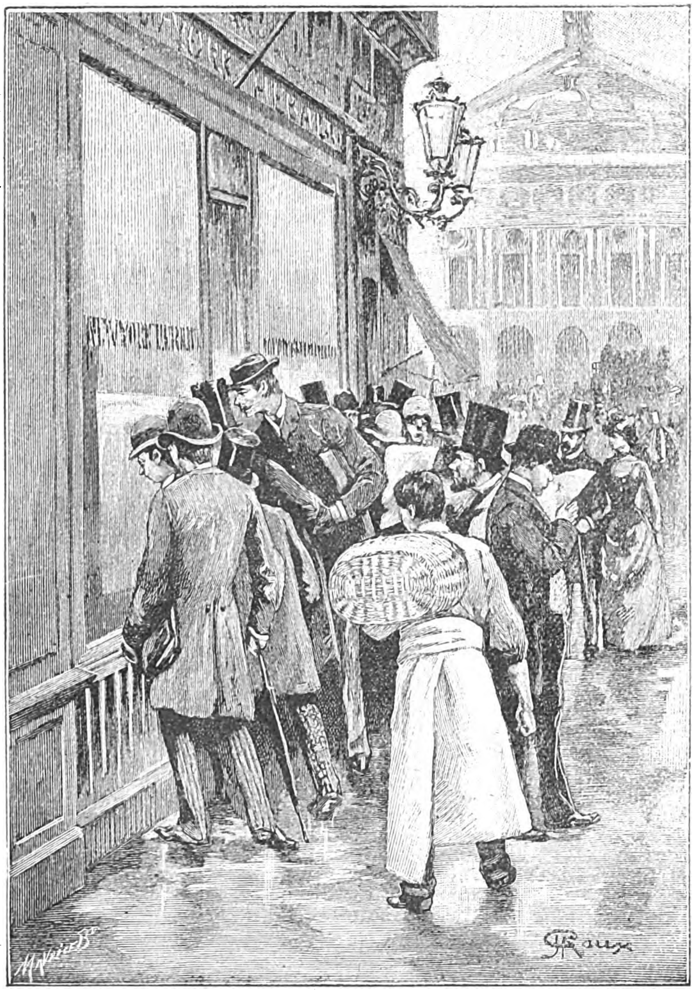

Εἰς τὰ γραφεῖα τοῦ Κήρυκος τῆς Νέας Ὑόρκης (σελ. 162).

ἀρκτικῶν χωρῶν ἐξ ὑπολογισμῶν προεῖδον ὅτι κάποιος κομήτης μὲ στερεὸν πυρῆνα μέλλει προσεχῶς νὰ συγκρουσθῇ πρὸς τὴν γῆν κατὰ τοιοῦτον τρόπον, ὥστε ἐκ τῆς συγκρούσεως νὰ προέλθωσιν αἱ γεωγραφικαὶ καὶ μετεωρολογικαὶ ἀλλοιώσεις, περὶ ὧν προνοεῖ ὁ ὅρος ἐκεῖνος τῆς διακηρύξεως.»

Ἡ φράσις ἦτο ὁμολογουμένως σχοινοτενής, ὡς ἐμπρέπει εἰς φρασιολογίαν ἔχουσαν ἐπιστημονικὰς ἀξιώσεις ἀλλ'οὐδὲν ἐξήγει. Πλὴν δὲ τούτου σοβαροὶ ἄνδρες δὲν ἦτο βεβαίως δυνατὸν νὰ θεωρήσωσι πιθανὴν τὴν σύγκρουσιν πρὸς κομήτην τοιοῦτον. Ἐν πάσῃ δὲ περιπτώσει παράλογον ἐφαίνετο ὅτι ἡ ἑταιρία θὰ ἐστηρίζετο ποτὲ εἰς ὑπόθεσιν ἁπλῆν ἐνδεχομένης συγκρούσεως.

«Μήπως τυχὸν ἔγραφε τὸ Δέλτα τῆς Ν. Αὐρηλίας, ἡ νέα ἑταιρία ὑποθέτῃ ὅτι ἡ μετακίνησις τῶν ἰσημεριῶν θὰ δυνηθῇ ποτε νὰ ἐπιφέρῃ μεταβολὰς εὐνοϊκὰς εἰς τὴν ἐκμετάλλευσιν κτήσεων της ;

—Καὶ διατὶ ὄχι, ἀφοῦ ἡ κίνησις αὕτη μετα-

Digitized by Google

βάλλει τὸν παραλληλισμὸν τοῦ ἄξονος τοῦ ἡμετέρου πλανήτου; παρετήρησεν ἡ γερμανικὴ ἐφημερὶς «Ἀνταποκριτὴς τοῦ Ἀμβούργου».

— Καὶ τῷ ὄντι, ἀπήντησεν ἡ «Ἐπιστημονικὴ Ἐπιθεώρησις» τῶν Παρισίων, μήπως ὁ Ἀδεμὰρ ἐν τῷ συγγράμματί του *Περὶ τῶν ἀναστατώσεων τῆς θαλάσσης* δὲν ἐγνωμάτευσεν ὅτι, ἡ μετακίνησις τῶν ἰσημεριῶν, συνδυαζομένη μετὰ τῆς πολυχρονίου κινήσεως τοῦ μεγάλου ἄξονος τῆς τροχιᾶς τῆς Γῆς εἶνε ἱκανὴ νὰ ἐπιφέρῃ σὺν τῷ χρόνῳ ἀλλοιώσεις εἰς τὴν μέσην θερμοκρασίαν τῶν διαφόρων σημείων τῆς γηΐνης ἐπιφανείας καὶ εἰς τὰς συσσωρεύσεις τοῦ πάγου εἰς τοὺς δύο πόλους αὐτῆς;

— Τοῦτο ὅμως δὲν εἶνε βέβαιον. ἀντέλεξεν ἡ «Ἐπιθεώρησις τοῦ Ἐδιμβούργου». Ἀλλὰ καὶ τούτου τεθέντος, δὲν ἀπαιτεῖται χρονικὸν διάστημα δώδεκα χιλιάδων ἐτῶν μέχρις ὅτου ὁ Βέγας ἕνεκα τοῦ φαινομένου τούτου κατασταθῇ ὁ πολικὸς ἡμῶν ἀστὴρ καὶ ἐπομένως μεταβληθῇ τὸ κλίμα τῶν ἀρκτικῶν χωρῶν;

— Τότε λοιπόν, ἀνταπήντησε τὸ Dagblad τῆς Κοπενάγης, ἂς περιμένῃ ἡ ἑταιρία μετὰ δώδεκα χιλιάδας ἐτῶν τὴν καταβολὴν τῶν δόσεων. Ἀλλὰ πρὸ τῆς παρελεύσεως τῆς προθεσμίας ταύτης οὐδὲ λεπτὸν ἂς μὴ ῥιψοκινδυνεύσωμεν!»

Ὅμως καὶ ὀρθὴ ἂν ἦτο ἡ γνώμη τοῦ Ἀδεμάρ, ἣν ἡ *Ἐπιστημονικὴ Ἐπιθεώρησις* υἱοθέτησεν, ἡ *Ἐκμεταλλευτικὴ ἑταιρία τοῦ Βορείου πόλου* δὲν ἐστήριξε πιθανώτατα τοὺς ὑπολογισμούς της ἐπ' αὐτῆς.

Τὸ βέβαιον δ' εἶνε, ὅτι οὐδεὶς κατώρθωσε νὰ μάθῃ τί ἐσήμαινεν ὁ ὅρος ἐκεῖνος τῆς περιλαλήτου διακηρύξεως, οὐδ' ὁποία τις ἦτο ἡ μέλλουσα κοσμικὴ μεταβολὴ τὴν ὁποίαν ὑπηνίσσετο.

Πληροφορίας περὶ τούτων ἠδύνατο βεβαίως νὰ παράσχῃ τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον τῆς νέας ἑταιρίας καὶ ειδικώτερον ὁ Πρόεδρος αὐτῆς.

Ἀλλ' ὁ Πρόεδρος ἦτο ἄγνωστος! Ἄγνωστοι δ' ἐπίσης καὶ ὁ γραμματεὺς καὶ τὰ μέλη τοῦ συμβουλίου ἐκείνου. Ἄγνωστος δ' ἦτο προσέτι καὶ ἡ προέλευσις τῆς διακηρύξεως, ἥτις εἶχε προσαχθῇ εἰς τὰ γραφεῖα τοῦ Κήρυκος τῆς Ν. Ὑόρκης, ὑπό τινος Οὐίλλιαμ Σ. Φόρστερ, ἐκ Βαλτιμόρης τιμίου ἐμπόρου ὀνίσκων, πράκτορος τοῦ ἐν Νέᾳ Γῇ ἐμπορικοῦ οἴκου Ἄρδρινελλ καὶ Σας.

Προφανῶς ὄπισθεν αὐτοῦ ἄλλοι ἐκρύπτοντο. Παρ' αὐτοῦ, ἀφωνοτέρου ὄντος, ὡς πρὸς τὸ κεφάλαιον τῆς ἑταιρίας, τῶν ἐν ταῖς ἀποθήκαις του παστῶν ἰχθύων, οὐδεμίαν πληροφορίαν κατώρθωσαν ν' ἀποσπάσωσι καὶ οἱ ἐπιδεξιώτατοι καινοθῆραι, ἑνὶ λόγῳ ἡ ἐκμεταλλευτικὴ τοῦ Βορείου Πόλου ἑταιρία ἦτο τόσον ἀνώνυμος, ὥστε οὐδὲν ὄνομα προσώπου ἠδύναντο νὰ συνδέσωσι πρὸς αὐτήν· δηλονότι τὸ ἄκρον ἄωτον τῆς ἀνωνυμίας.

Καίτοι ὅμως οἱ λαβόντες τὴν πρωτοβουλίαν τῆς ἐπιχειρήσεως ἐπέμενον νὰ κρύπτωνται ἐπιμελῶς ὁ σκοπὸς αὐτῶν ἐδηλοῦτο εὐκρινῶς καὶ σαφέστατα ἐν τῇ διακηρύξει τὴν ὁποίαν ἐξέπεμψαν ἀνὰ τὸν κόσμον.

Σκοπὸν δ' εἶχον νὰ λάβωσι πλήρη κυριότητα τοῦ μέρους ἐκείνου τῶν ἀρκτικῶν χωρῶν, ὅπερ περιφερικῶς ὁρίζεται ἐκ τῆς 84ης μοίρας Β. πλάτους καὶ τοῦ ὁποίου τὸ κέντρον κατέχει ὁ Βόρειος Πόλος.

Ἄλλως δ' ἀκριβέστατον ἦτο ὅτι οἱ μάλιστα προσεγγίσαντες τὸ ἀπρόσιτον τοῦτο σημεῖον ἐκ τῶν νεωτέρων ἐρευνητῶν, ὁ Πάρρυ, ὁ Μάρκχαμ ὁ Λόκγουδ καὶ ὁ Βραίναρ, δὲν ἠδυνήθησαν νὰ ὑπερβῶσι τὴν 84ην μοίραν. Περὶ τῶν λοιπῶν ἐν ταῖς ἀρκτικαῖς θαλάσσαις ναυσιπόρων οὐδὲ λόγος πρέπει νὰ γείνῃ, διότι οὗτοι μόλις ἔφθασαν εἰς πλάτος κατὰ πολὺ κατώτερον, ἀπὸ τῆς 76 μοίρας μέχρι τῆς $82^0,15'$. Ὅθεν μὴ ὑπολογιζομένου τόξου $25'$ μεταξὺ τοῦ σημείου ($83^0, 35'$) ἔνθα ὁ Λόκγουδ καὶ ὁ Βραίναρ ἔθεσαν πρῶτοι τὸν πόδα καὶ τῆς 84ης μοίρας, ὡς διελάμβανεν ἡ διακήρυξις, ἡ Ἐκμεταλλευτικὴ τοῦ Β. Πόλου Ἑταιρία δὲν ἐσφετερίζετο τὰς ὠφελείας προγενεστέρων ἀνακαλύψεων. Ἡ ἐπιχείρησις αὐτῆς περιελάμβανεν ἔδαφος ἀπολύτως παρθένον, ἐφ' οὗ ποὺς ἀνθρώπου οὐδέποτε ἐπάτησεν.

Περὶ δὲ τῆς ἐκτάσεως τοῦ τμήματος τούτου τῆς γηΐνης σφαίρας, τοῦ ὁριζομένου ἐκ τοῦ 84ου παραλλήλου, σημειωτέα ταῦτα:

Αἱ ἀπὸ τῆς 84^0 μέχρι τῆς 90^0 ἓξ μοῖραι δίδουσι πρὸς 60 μίλλια ἑκάστη ἀκτῖνα τριακοσίων ἑξήκοντα καὶ διάμετρον ἑπτακοσίων εἴκοσι μιλλίων. Ἡ περιφέρεια ἐπομένως αὐτῶν εἶνε δύο χιλιάδων διακοσίων ἑξήκοντα μιλλίων, τὸ δ' ἐμβαδὸν τετρακοσίων ἑπτὰ χιλιάδων τετραγωνικῶν μιλλίων εἰς στρογγύλον ἀριθμόν.

Δηλαδὴ περίπου τὸ $^1/_{10}$ ὁλοκλήρου τῆς Εὐρώπης· κτῆμα σεβαστῆς ἀληθῶς ἐκτάσεως.

Τὸ ἔγγραφον τῆς Ἑταιρίας, ὡς εἴδομεν, ἔθετεν ἐπίσης τὴν ἀρχὴν ὅτι αἱ χῶραι αὗται ἄγνωστοι ἔτι γεωγραφικῶς καὶ μὴ ἀνήκουσαι εἰς οὐδένα, ἀνῆκον εἰς πάντας. Πιθανὸν αἱ πλεῖσται τῶν Δυνάμεων νὰ μὴ ἐσκέφθησαν ποτὲ νὰ διεκδικήσωσι δικαιώματα ἐπ' αὐτῶν· ἐνδεχόμενον ὅμως ἦτο τὰ ὅμορα κράτη νὰ θεωρήσωσι τὰς χώρας ταύτας ὡς τὴν φυσικὴν προέκτασιν τῶν κτήσεών των πρὸς βορρᾶν καὶ ἐπομένως ν' ἀσκήσωσιν ἐπ' αὐτῶν δικαιώματα κυριότητος. Αἱ ἀξιώσεις δ' αὗται θὰ ἦσαν τόσον μᾶλλον βάσιμοι, ὅσον αἱ εἰς τὸ σύνολον τῶν ἀρκτικῶν χωρῶν γενόμεναι ἀνακαλύψεις ὠφείλοντο κυ-

Digitized by Google

ρίως εἰς τολμηροὺς ἐρευνητάς, πολίτας τῶν κρατῶν ἐκείνων. Ἕνεκα τούτου ἡ Ὁμοσπονδιακὴ κυβέρνησις, ἀντιπροσωπευομένη ὑπὸ τῆς νέας Ἑταιρίας προσεκάλει τὰς Δυνάμεις νὰ προσαγάγωσι τοὺς τίτλους των καὶ νὰ λάβωσι τὴν ἀνάλογον ἀποζημίωσιν ἐκ τοῦ ἐκπλειστηριάσματος. Ὅπως ἂν ᾖ, οἱ ὑποστηρίζοντες τὴν Ἑταιρίαν ἐπανειλημμένως ἐδήλουν ὅτι ἀφ' οὗ πᾶς ἐξ ἀδιαιρέτου συγκύριος κτήματός τινος δικαιοῦται νὰ προκαλέσῃ τὴν διανομήν, εἰς οὐδένα ἐπιτρέπεται ν' ἀντιτείνῃ κατὰ τῆς ἐπὶ δημοπρασίας ἐκποιήσεως τοῦ ἀπεράντου ἐκείνου κτήματος.

Τὰ Κράτη τῶν ὁποίων τὰ δικαιώματα, ὡς ὁμόρων, εἰς οὐδεμίαν ὑπέκειντο ἀμφισβήτησιν, ἦσαν ἕξ: ἡ Ἀμερική, ἡ Ἀγγλία, ἡ Δανιμαρκία, ἡ Σουηδία καὶ Νορβηγία, ἡ Ὀλλανδία καὶ ἡ Ῥωσσία. Ἀλλὰ καὶ ἄλλα Κράτη ἠδύναντο νὰ προβάλωσιν ἀπαιτήσεις ὑπὲρ ἑαυτῶν, στηριζόμενα εἰς ἀνακαλύψεις γενομένας ὑπὸ θαλασσοπόρων καὶ ἐρευνητῶν, οἵτινες ἦσαν πολῖται τῶν κρατῶν ἐκείνων. Οὕτως, ἡ Γαλλία ἠδύνατο νὰ παρεμβῇ, διότι τινὰ τῶν τέκνων της μετέσχον πλόων, σκοπούντων τὴν κατάκτησιν χωρῶν περὶ τὸν Πόλον· εἰς τούτους συγκαταλέγεται ὁ γενναῖος ἐκεῖνος Βελλό, ὅστις, ἐν ἔτει 1853, ἀπέθανεν εἰς τὰς ἀκτὰς τῆς νήσου Βήτσυ, κατὰ τὸν πλοῦν τοῦ *Φοίνικος* ἀποσταλέντος πρὸς ἀνεύρεσιν τοῦ Ἰωάννου Φραγκλίνου. Ὁμοίως ὁ ἰατρὸς Ὀκτάβιος Παβό, ἀποθανὼν τῷ 1884, παρὰ τὸ ἀκρωτήριον Σαβίνην. Πῶς δὲ νὰ λησμονήσωμεν τὸν Μαρτῖνον, τὸν Μαρμιὲ καὶ τὸν Βραβαί, μετὰ τῶν λοιπῶν τολμηρῶν συντρόφων των, οἵτινες τῷ 1838—1839 προεχώρησαν μέχρι τῶν θαλασσῶν τῆς Σπιτζβέργης; Μεθ' ὅλα ταῦτα ἡ Γαλλία δὲν ἔκρινε ποσῶς ἐπίκαιρον ν' ἀναμιχθῇ εἰς τὴν ἐπιχείρησιν ἐκείνην, βιομηχανικὴν μᾶλλον οὖσαν ἢ ἐπιστημονικήν, καὶ ἐγκατέλιπε τὸ μερίδιόν της ἐκ τοῦ πολικοῦ πλακοῦντος, εἰς ὃν αἱ ἄλλαι δυνάμεις ἐκινδύνευον νὰ θραύσωσι τοὺς ὀδόντας των. Ἴσως εἶχε δίκαιον οὕτω κρίνουσα.

Τὸ αὐτὸ ἔπραξε καὶ ἡ Γερμανία ἥτις καίτοι ἔχουσα εἰς τὸ ἐνεργητικόν της, ἀπὸ τοῦ 1671, τὸν πλοῦν εἰς Σπιτζβέργην τοῦ ἐξ Ἀμβούργου Φρειδερίκου Μάρτενς καὶ κατὰ τὸ 1869—1870 τὰς ἀποστολὰς τῆς *Γερμανίας* καὶ τῆς *Ἄνσης* κυβερνωμένων ὑπὸ τοῦ Κόλδερβεϋ Ἔγεμαν, οἵτινες παραπλεύσαντες τὰς Γροιλλανδικὰς ἀκτάς, ἀνῆλθον μέχρι τοῦ ἀκρωτηρίου Βίσμαρκ, δὲν ἐνόμισεν ὅμως λυσιτελές, μεθ' ὅλας τὰς λαμπρὰς ταύτας ἀνακαλύψεις, νὰ ζητήσῃ τὴν αὔξησιν τῆς Γερμανικῆς Αὐτοκρατορίας δι' ἑνὸς τεμαχίου τοῦ Πόλου.

Ἐπίσης καὶ ἡ Αὐστρία καίτοι ἦτο κυρία τῆς γῆς τοῦ Φραγκίσκου Ἰωσὴφ κειμένης πρὸς βορρὰν τῶν Σιβηρικῶν παραλίων.

Ἡ δ' Ἰταλία, οὐδὲν ἔχουσα δικαίωμα παρεμβάσεως, δὲν παρενέβη καὶ ἂς μὴ φανῇ τοῦτο ἀπίθανον.

Συγκύριοι ἠδύναντο νὰ θεωρηθῶσιν καὶ οἱ Σαμογέται τῆς Ἀσιατικῆς Σιβηρίας, καὶ οἱ Ἐσκιμῶοι, οἵτινες οἰκοῦσι τὰς βορειοτάτας χώρας τῆς Βορείου Ἀμερικῆς, οἱ ἰθαγενεῖς τῆς Γροιλανδίας, τοῦ Λαβραδώρ, τοῦ πολυνήσου Βάφιν Πάρρυ, τῶν Ἀλεούτων νήσων καὶ τέλος οἱ ὑπὸ τὸ ὄνομα Τσουχτσῆς κατοικοῦντες τὴν πρώην Ῥωσσικὴν Ἀλάσκαν, ἥτις ἀπὸ τοῦ 1867 συγκαταριθμεῖται μεταξὺ τῶν κτήσεων τῆς Ἀμερικανικῆς Ὁμοσπονδίας. Οἱ λαοὶ ὅμως οὗτοι ἀληθῶς καὶ ἀναμφισβητήτως αὐτόχθονες τῶν βορείων χωρῶν, δὲν ἔμελλον νὰ ἔχωσι ψῆφον εἰς τὸ ζήτημα. Ἔπειτα τίνι τρόπῳ οἱ δυστυχεῖς οὗτοι θὰ ἠδύναντο νὰ λάβωσι μέρος εἰς τὸν προκηρυχθέντα πλειστηριασμὸν καὶ διὰ τίνος νομίσματος θὰ κατώρθουν νὰ πληρώσωσι τὸ ἐκπλειστηρίασμα; διὰ κογχυλῶν, δι' ὀδόντων θαλασσίων ἐλεφάντων, ἢ δι' ἐλαίου φωκῶν; Καὶ ὅμως ἀνῆκε κάπως καὶ εἰς αὐτούς, ὡς πρώτους καταλαβόντας, ἡ χώρα ἡ μέλλουσα νὰ ἐκπλειστηριασθῇ. Ἀλλά.... Ἐσκιμῶοι! Τσουχτσῆ! Σαμογέται!.... Οὔτε κἂν τοὺς ἠρώτησαν.

Τοιοῦτος εἶνε ὁ κόσμος!

Β'.

Ὅπου οἱ πληρεξούσιοι τῆς Ἀγγλίας, Ὀλλανδίας, Σουηδίας, Δανίας καὶ Ῥωσσίας παρουσιάζονται εἰς τὸν ἀναγνώστην.

Τὸ ἔγγραφον ἦτο ἄξιον ἀπαντήσεως. Πράγματι δὲ ἂν ἡ νέα ἑταιρία ἀπέκτα τὰς ἀρκτικὰς χώρας, αὗται θὰ ἀπέβαινον ἰδιοκτησία τῆς Ἀμερικῆς ἢ ἀκριβέστερον τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς τῶν ὁποίων ἡ πλήρης ζωτικότητος ὁμοσπονδία ἀπαύστως τείνει πρὸς αὔξησιν. Ἤδη πρό τινων ἐτῶν ἀξιόλογον τμῆμα τοῦ Νέου Κόσμου εἶχε προστεθῇ εἰς τὰς κτήσεις της, διὰ τῆς γενομένης ὑπὸ τῆς Ῥωσσίας παραχωρήσεως τῶν βορειοδυτικῶν χωρῶν ἀπὸ τῶν βορείων Κορδιλιέρρων μέχρι τοῦ Βεριγκείου πορθμοῦ. Δὲν ἦτο λοιπὸν πιθανὸν ὅτι αἱ ἄλλαι δυνάμεις θὰ ἔβλεπον εὐχαρίστως τὴν νέαν ταύτην προσάρτησιν τῶν ἀρκτικῶν χωρῶν εἰς τὴν ὁμοσπονδιακὴν δημοκρατίαν.

Ἐν τούτοις ὡς ἐλέχθη, διάφορα κράτη τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀσίας — τὰ μὴ ὅμορα πρὸς τὰς χώρας ἐκείνας—ἀπεποιήθησαν νὰ συμμετάσχωσιν εἰς τὴν παράδοξον ταύτην δημοπρασίαν τῆς ὁποίας ὁ σκοπὸς καὶ τὰ ἀποτελέσματα εἰς ἄκρον ἀβέβαια καὶ ἀόριστα ἐφαίνοντο εἰς αὐτά. Μόναι δ' αἱ δυνάμεις, τῶν ὁποίων αἱ κτήσεις προσεγγίζουσι κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον πρὸς τὴν ὀγδοηκοστὴν τετάρτην μοῖραν, ἀπεφάσισαν νὰ ἐνασκήσωσι τὰ δικαιώματά των.

Digitized by Google

διὰ τῆς ἀποστολῆς εἰδικῶν πληρεξουσίων· ἀλλ' ὡς θὰ ἴδωμεν, δὲν ἐνόουν νὰ γείνωσιν ἀγορασταὶ τῶν ἐκπλειστηριαζομένων χωρῶν ὑπεράνω ποσοῦ σχετικῶς μετρίου, καθόσον ἐπρόκειτο περὶ ἐδάφους τοῦ ὁποίου ἡ κατοχὴ θὰ ἦτο ἴσως ἀδύνατος. Ἡ ἄπληστος ὅμως Ἀγγλία ἐθεώρησε καθῆκόν της νὰ παράσχῃ εἰς τὸν πράκτορά της πίστωσιν ὁπωσοῦν σπουδαίαν. Σημειωτέον δ' ὅτι ἡ παραχώρησις τῶν περὶ τὸν Πόλον χωρῶν οὐδαμῶς ἠπείλει τὴν εὐρωπαϊκὴν ἰσορροπίαν καὶ οὐδεμία ἔμελλε νὰ προκύψῃ ἐξ αὐτῆς διεθνὴς περιπλοκή. Ὁ ἀρχικαγγελλάριος τῆς Γερμανίας οὐδὲ κἂν συνέσπασε τὰς δασείας ὀφρῦς του εἰς τὸ ἄκουσμα τοῦτο.

Ὅθεν ἔμενον ἐν τῷ πεδίῳ τοῦ συναγωνισμοῦ ἡ Ἀγγλία, ἡ Δανία, ἡ Ὀλλανδία, ἡ Σουηδία καὶ Νορβηγία καὶ ἡ Ῥωσσία, αἵτινες ἔμελλον νὰ ὑπερθεματίσωσιν ἐνώπιον τοῦ ἐπὶ τῶν πλειστηριασμῶν ὑπαλλήλου τῆς Βαλτιμόρης, εἰς τὸν πλειοδοτοῦντα δὲ ἔμελλε νὰ κατακυρωθῇ τὸ σκουφοειδὲς τοῦ παγωμένου πόλου ἄκρον, τοῦ ὁποίου ἡ ἐμπορικὴ ἀξία ἦτο λίαν ἀμφισβητήσιμος. Τὰ ἰδιαίτερα δὲ δικαιώματα, τὰ ὁποῖα ἕκαστον τῶν πέντε εὐρωπαϊκῶν κρατῶν προέβαλλε, δικαιολογοῦν τὴν ἀξίωσίν του, ὅπως ἐν ὀνόματι αὐτοῦ γείνῃ ἡ κατακύρωσις δύνανται νὰ διατυπωθῶσιν ἐν τοῖς ἑξῆς.

Ἡ Σουηδία καὶ Νορβηγία, κυρία τοῦ Βορείου ἀκρωτηρίου, κειμένου πέραν τῆς 70ῆς μοίρας, δὲν ἀπέκρυψε ποσῶς ὅτι ἐθεώρει ἑαυτὴν ὡς ἔχουσαν τὰ ἐπικρατέστερα δικαιώματα ἐπὶ τῶν ἀπεράντων χωρῶν, αἵτινες ἐκτείνονται μέχρι τῆς Σπιτζβέργης, καὶ ἐκεῖθεν μέχρις αὐτοῦ τοῦ Πόλου. Καὶ τῷ ὄντι ὁ Νορβηγὸς Χεϊλάου καὶ ὁ διάσημος Σουηδὸς Νόρδενσκιολδ μὴ δὲν εἶχον συντελέσῃ εἰς τὰς γεωγραφικὰς προόδους κατὰ τὰ μέρη ἐκεῖνα; Ἀναμφισβήτητον τοῦτο.

Ἡ δὲ Δανία ἰσχυρίζετο, ὅτι ἦτο ἤδη κυρία τῆς Ἰσλανδίας καὶ τῶν Φερόων νήσων, κειμένων ἐπὶ τῆς γραμμῆς σχεδὸν τοῦ πολικοῦ κύκλου, ὅτι εἰς αὐτὴν ἀνῆκον αἱ κατὰ τὰ βορειότατα μέρη τῶν ἀρκτικῶν χωρῶν ἱδρυμέναι ἀποικίαι ὡς ἡ νῆσος Δίσκο εἰς τὸν πορθμὸν τοῦ Δάβις, καὶ οἱ σταθμοὶ τοῦ Ὅλσταίνβοργ, τοῦ Πρόβεν, τοῦ Γοδάβν, τοῦ Οὐππερνάβικ ἐν τῇ Βαφινείῳ θαλάσσῃ καὶ ἐπὶ τῆς δυτικῆς παραλίας τῆς Γροιλλανδίας. Πλὴν δὲ τούτου μὴ ὁ διάσημος θαλασσοπόρος Βέριγκ, δανὸς τὸ γένος ὤν, καίπερ διατελῶν τότε εἰς Ῥωσσικὴν ὑπηρεσίαν, δὲν εἶχε διέλθῃ πρῶτος, ἐν ἔτει 1728, τὸν πορθμὸν εἰς ὃν ἐδόθη τὸ ὄνομά του πρὶν ἢ μετὰ δέκα τρία ἔτη μεταβῇ καὶ οἰκτρῶς ἀποθάνῃ μετὰ τριάκοντα τῶν ἀνδρῶν τοῦ πληρώματός του, ἐπὶ τῆς παραλίας νήσου τινός, ἥτις φέρει καὶ αὕτη τὸ ὄνομά του; Καὶ ἐν προγενεστέροις χρόνοις, ἐν ἔτει 1619, μήπως ὁ θαλασσοπόρος Ἰωάννης Μοὺγκ δὲν εἶχεν ἐξερευνήσῃ τὴν ἀνατολικὴν παραλίαν τῆς Γροιλανδίας καὶ ἀνακαλύψῃ πλεῖστα μέρη παντελῶς πρὸ αὐτοῦ ἄγνωστα; Τὰ προβαλλόμενα ἄρα ὑπὸ τῆς Δανίας δικαιώματα πρὸς ἀπόκτησιν τῶν ἀρκτικῶν χωρῶν ἦσαν ἀρκούντως σπουδαῖα.

Ὑπὲρ τῆς Ὀλλανδίας συνηγόρουν οἱ ναυτικοί της, ὁ Βάρεντζ καὶ ὁ Χέεμσκερκ, οἵτινες ἀπὸ τοῦ τέλους τοῦ ΙϚ' αἰῶνος εἶχον φθάσῃ μέχρι τῆς Σπιτζβέργης καὶ τῆς Νέας Ζέμβλας, καὶ ὁ Ἰωάννης Μάγεν, ὅστις διὰ τοῦ τολμηροῦ αὐτοῦ πλοῦ πρὸς βορρᾶν ἐν ἔτει **1611**, συνετέλεσεν ἵνα ἡ πατρίς του καταλάβῃ τὴν φερώνυμον αὐτῷ νῆσον, κειμένην πέραν τῆς ἑβδομηκοστῆς πρώτης μοίρας Β. πλάτους. Ὅθεν τὸ παρελθὸν της ἐπέβαλεν εἰς αὐτὴν τὸ καθῆκον νὰ μετάσχῃ τοῦ συναγωνισμοῦ.

Οἱ δὲ Ῥῶσσοι προέβαλλον τὸν Ἀλέξιον Τσίρικωφ, ὑφ' ὃν ὑπηρέτει ὁ Βέριγκ· τὸν Παυλούτσκη, ὅστις κατὰ τὸν ἐν ἔτει 1751 πλοῦν αὐτοῦ προεχώρησε πέραν τῶν ὁρίων τῆς Παγωμένης θαλάσσης· τὸν πλοίαρχον Μαρῖνον Σπάμβεργ, τὸν ἀντιπλοίαρχον Οὐίλλιαμ Οὐάλτων, οἵτινες παραπλεύσαντες κατὰ τὸ 1739 εἰς τὰς ἀγνώστους ταύτας ἀκτάς, συνετέλεσαν τὰ μέγιστα εἰς ἐξερεύνησιν τῶν κατὰ τὸν πορθμόν, τὸν χωρίζοντα τὴν Ἀσίαν ἀπὸ τῆς Ἀμερικῆς. Πρὸς τούτοις ἕνεκα τῆς θέσεως τῶν Σιβηρικῶν χωρῶν, ἐκτεινομένων ἐπὶ ἑκατὸν εἴκοσι μοιρῶν μέχρι τῶν ἄκρων ὁρίων τῆς Καμτσάτκας, καθ' ὅλον τὸ μῆκος τῆς ἀπεράντου ταύτης ἀσιατικῆς ἀκτῆς, ἔνθα οἰκοῦσι Σαμογέται, Ἰακοῦται, Τσούκτσοι καὶ ἄλλα ἔθνη ὑπήκοα τοῦ κράτους αὐτῶν, δὲν δεσπόζουσιν οἱ Ῥῶσσοι τοῦ ἡμίσεως τοῦ Βορείου παγωμένου ὠκεανοῦ; Ἔπειτα ἐπὶ τοῦ ἑβδομηκοστοῦ πέμπτου παραλλήλου καὶ εἰς ἀπόστασιν ἐλάσσονα τῶν ἐνεακοσίων μιλλίων ἀπὸ τοῦ Πόλου, δὲν κατέχουσι τὰς νήσους καὶ τὰς νησίδας τῆς Νέας Σιβηρίας, τὸ πολύνησον τοῦ Λιάτκωβ, ἀνακαλυφθὲν κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ ΙΗ' αἰῶνος; Τέλος, ἀπὸ τοῦ **1764**, πρὸ τῶν Ἄγγλων, πρὸ τῶν Ἀμερικανῶν, πρὸ τῶν Σουηδῶν, ὁ θαλασσοπόρος Τσιχατσὼφ δὲν εἶχεν ἀναζητήσῃ πρὸς βορρᾶν δίοδον, συντέμνουσαν τὸν πλοῦν ἀπὸ τῆς μιᾶς εἰς τὴν ἑτέραν ἤπειρον;

Μετ' ἀκριβῆ δὲ στάθμισιν πάντων τῶν ὑπὲρ ἑκάστου κράτους συνηγορούντων λόγων, προέκυπτεν ὅτι οἱ Ἀμερικανοὶ εἶχον τὸ μέγιστον συμφέρον νὰ προσαρτήσωσιν εἰς τὴν ἐπικράτειαν αὐτῶν τὸ ἀπρόσιτον ἐκεῖνο τμῆμα τῆς ὑδρογείου σφαίρας. Καὶ ἐκεῖνοι ὁμοίως εἶχον πολλάκις ἐπιχειρήσῃ νὰ προσπελάσωσιν εἰς αὐτό, ἰδίως διὰ τῶν πρὸς ἀναζήτησιν τοῦ σὲρ Τζὼν Φραγκλίνου ἐκπεμφθεισῶν ἀποστολῶν ὑπὸ τὸν Γρίννελ, ὑπὸ τὸν Καίν, ὑπὸ τὸν Χάγες, ὑπὸ τὸν Γρῆλλυ καὶ ὑπὸ ἄλλους τολμηροὺς θαλασσοπόρους. Καὶ

Digitized by Google

ἐκεῖνοι ὁμοίως ἐδικαιοῦντο νὰ προβάλωσιν ὑπὲρ ἑαυτῶν τὴν γεωγραφικὴν θέσιν τῆς ἐπικρατείας των, διοικούσης πέραν τοῦ πολικοῦ κύκλου, ἀπὸ τοῦΒεριγκείου πορθμοῦ μέχρι τοῦ Οὐδσωνίου κόλπου. Πᾶσαι ἐκεῖναι αἱ χῶραι, πᾶσαι αἱ νῆσοι, ἡ Βολλαστών, ἡ Κόκβουρν, ἡ Βάγκς, ἡ Βάφιν, μὴ συνυπολογιζομένων τῶν πολυπληθῶν νησίδων τοῦ πολυνήσου ἐκείνου, δὲν εἶναι τρόπον τινὰ ἡ συνδέουσα αὐτοὺς προέκτασις μετὰ τῆς ὀγδοηκοστῆς τετάρτης μοίρας; Καὶ ἔπειτα, ἂν ὁ Βόρειος πόλος συνέχεται διὰ γραμμῆς στερεᾶς σχεδὸν ἀδιασπάστου μετά τινος τῶν μεγάλων ἠπείρων τῆς Γῆς. μᾶλλον μετὰ τῆς Ἀμερικῆς συνέχεται ἢ μετὰ τῶν προεκτάσεων τῆς Ἀσίας ἢ τῆς Εὐρώπης. Ὅθεν εὐλογώτατον ἦτο ἡ Ὁμόσπονδος κυβέρνησις ν' ἀναλάβῃ τὴν πρωτοβουλίαν προτάσεως περὶ προσκτήσεως τῆς ἐν λόγῳ χώρας πρὸς ὄφελος Ἀμερικανικῆς ἑταιρίας, ὁμολογουμένως δὲ τὰ δικαιώματα τῶν Ἡνωμένων πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς ἐπὶ τοῦ Βορείου Πόλου δὲν ἦσαν ὅσον τὰ τῶν ἄλλων κρατῶν ἀμφισβητήσιμα.

Ἀναντίρρητον ὅμως ἦτο ὅτι καὶ τὸ Ἡνωμένον βασίλειον τῆς Μ. Βρεττανίας κατέχει ἤδη τὸν Καναδᾶν καὶ τὴν Ἀγγλικὴν Κολομβίαν, καὶ ὅτι πολυάριθμοι ναυτικοὶ αὐτοῦ εἶχον διακριθῇ εἰς τοὺς ἀρκτικοὺς πλοῦς. Ὅθεν προέβαλλε δικαίως καὶ τοῦτο ἰσχυρὰ ἐπιχειρήματα, ἀξιοῦν νὰ προσαρτήσῃ τὸ μέρος ἐκεῖνο τῆς γῆς εἰς τὸ εὐρὺ ἀποικιακὸν αὐτοῦ κράτος. Ὅθεν αἱ ἀγγλικαὶ ἐφημερίδες διὰ μακρῶν καὶ μετὰ πάθους ἐπελήφθησαν τῆς συζητήσεως τοῦ ζητήματος.

«Οὐδαμῶς ἀρνούμεθα, ἔγραψεν ὁ ἐπιφανὴς Ἄγγλος γεωγράφος Κλίπτριγκαν ἐν ἄρθρῳ δημοσιευθέντι εἰς τοὺς **Καιροὺς** καὶ μεγίστην παραγαγόντι αἴσθησιν, οὐδαμῶς ἀρνούμεθα ὅτι οἱ Σουηδοί, οἱ Δανοί, οἱ Ὀλλανδοί, οἱ Ρῶσσοι, οἱ Ἀμερικανοί, δύνανται νὰ προβάλλωσι τὰ δικαιώματά των! Ἀλλὰ δὲν εἶνε καὶ εἰς τὴν Ἀγγλίαν ἐπιτετραμμένον, ἂν μὴ θέλῃ νὰ ἴδῃ ταπεινούμενον τὸ κράτος αὐτῆς, νὰ συναινέσῃ ὅπως περιέλθωσιν εἰς ἄλλους αἱ πολικαὶ χῶραι. Μήπως δὲν ἀνήκῃ ἤδη εἰς αὐτὴν τὸ βόρειον τμῆμα τοῦ Νέου κόσμου; Αἱ δ' ἀποτελοῦσαι καὶ τοῦτο νῆσοι μήπως δὲν ἀνεκαλύφθησαν καὶ δὲν κατεκτήθησαν ὑπ' Ἄγγλων ἀπὸ τοῦ Οὐιλλούγι, τοῦ ἐν ἔτει 1739 ἐξερευνήσαντος τὴν Σπιτζβέργην καὶ τὴν Νέαν Ζέμβλαν, μέχρι τοῦ Μακ-Κλύρ, τοῦ ὁποίου τὸ πλοῖον διῆλθε τῷ 1853 διὰ τῆς βορειοδυτικῆς διόδου;»

«Ἔπειτα, διεκήρυξεν ἡ *Σημαία* τοῦ Λονδίνου διὰ τοῦ καλάμου τοῦ ναυάρχου Φαΐζ, ἂς μὴ λησμονῶμεν ὅτι ὁ Φρόβισερ, ὁ Δάβις, ὁ Χάλλ, ὁ Βέϋμουθ, ὁ Οὔδσων, ὁ Βάφιν, ὁ Κούκ, ὁ Ρός, ὁ Πάρρυ, ὁ Βήτσυ, ὁ Βέλχερ, ὁ Φραγκλῖνος, ὁ Μύλγραβ, ὁ Σκόρεσβυ, ὁ Μὰκ-Κλίντοκ, ὁ Κέννεδυ, ὁ Νάρες, ὁ Κόλλινσων, ὁ Ἄρσερ ἦσαν πάντες ἀγγλοσαξονικῆς καταγωγῆς. Ποῖον δ' ἔθνος δύναται εὐλογώτερον ἡμῶν νὰ ἔχῃ ἀξιώσεις ἐπὶ τῶν μερῶν ἐκείνων τοῦ πόλου, μέχρι τῶν ὁποίων δὲν κατώρθωσαν νὰ φθάσωσιν οἱ θαλασσοπόροι ἐκεῖνοι;»

«Ἔστω! ἀπήντησεν ὁ *Ταχυδρόμος τοῦ Σὰν Διέγο* τῆς Καλλιφορνίας, ἂς θέσωμεν τὰ πράγματα εἰς τὴν ἀληθῆ αὐτῶν θέσιν καὶ ἀφοῦ ἅπαξ ἐγεννήθη ζήτημα φιλοτιμίας μεταξὺ τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν καὶ τῆς Ἀγγλίας, λέγομεν καὶ ἡμεῖς: Ἂν ὁ Ἄγγλος Μάρκχμαν, ἐκ τοῦ ὑπὸ τὸν Νάρες πλοῦ, ἐπροχώρησε μέχρι τῆς 83°20' Β. πλάτος, οἱ Ἀμερικανοὶ Λόκγουδ καὶ Βραίναρ ὑπερέβησαν αὐτὸν κατὰ 15' τῆς μοίρας καὶ ἀνύψωσαν τὴν ἀστερόεσσαν σημαίαν τῶν Ἡνωμένων πολιτειῶν εἰς πλάτος 83° 35'. Εἰς αὐτοὺς λοιπὸν ἀνήκει ἡ τιμὴ ὅτι πλειότερον παντὸς ἄλλου προσήγγισαν εἰς τὸν βόρειον Πόλον!»

Τοιαῦται ἦσαν αἱ διαμειφθεῖσαι ἑκατέρωθεν ἀντεγκλήσεις. Καίτοι δὲ πρῶτοι πάντων ἔτεμον τὴν πρὸς τὸν πόλον ὁδὸν ὁ Βενετὸς Καβὼτ τῷ 1496 καὶ ὁ Πορτογάλος Κορτερεὰλ τῷ 1500, ἀνακαλύψαντες τὴν Γροιλανδίαν καὶ τὸ Λαβραδώρ, οὔτε ἡ Ἰταλία οὔτε ἡ Πορτογαλία ἠθέλησαν νὰ μετάσχωσι τοῦ συναγωνισμοῦ, παντελῶς ἀδιαφοροῦσαι εἰς τίνα θὰ περιήρχετο ἡ κυριότης τοῦ Πόλου.

Ὅθεν προεβλέπετο ὅτι ἡ πάλη θὰ συνήπτετο ζωηροτάτη διὰ δολλαρίων καὶ λιρῶν στερλινῶν μεταξὺ Ἀγγλίας καὶ Ἀμερικῆς. Τούτων οὕτως ἐχόντων ἐπὶ τῆς διατυπωθείσης προτάσεως ὑπὸ τῆς ***Ἐκμεταλλευτικῆς τοῦ Β. Πόλου Ἑταιρίας***, τὰ πρὸς τὰς πολικὰς χώρας συνορεύοντα κράτη συνεννοήθησαν πρὸς ἄλληλα, συζητήσαντα τὸ ζήτημα ἐν ἐπιστημονικοῖς καὶ ἐμπορικοῖς συνεδρίοις. Τὸ πόρισμα δὲ τῶν συζητήσεων ἦτο, ὅτι ἐκρίθη συμφέρον νὰ παρουσιασθῶσιν ὡς πλειοδόται τὰ κράτη ταῦτα εἰς τὴν δημοπρασίαν, ἥτις προεκηρύχθη ὅτι θὰ γείνῃ ἐν Βαλτιμόρῃ τὴν 3 Δεκεμβρίου, παρέχοντα ἕκαστον εἰς τὸν ἴδιον αὐτοῦ πληρεξούσιον πίστωσιν μέχρις ὡρισμένου ποσοῦ. Τὸ δ' ἐκπλειστηρίασμα ἐκανονίσθη νὰ διανεμηθῇ μεταξὺ τῶν πέντε λοιπῶν, ἐξαιρέσει δηλαδὴ τοῦ τελευταίου πλειοδότου, θεωρούμενον ὡς ἀποζημίωσις ἐπάγουσα τὴν παραίτησιν παντὸς δικαιώματος αὐτῶν ἐν τῷ μέλλοντι ἐπὶ τῶν κατακυρωθησομένων χωρῶν.

Ἡ ὑπόθεσις, καίτοι προκαλέσασα ἐν ἀρχῇ συζητήσεις τινάς, συνεβιβάσθη ἐπὶ τέλους, τὰ δ' ἐνδιαφερόμενα κράτη ἐδέχθησαν νὰ γείνῃ ἡ δημοπρασία ἐν Βαλτιμόρῃ, ὡς εἶχεν ὁρισθῇ ὑπὸ τῆς Ἀμερικανικῆς ὁμοσπονδίας, ὅθεν οἱ τῶν Εὐρωπαϊκῶν κρατῶν πληρεξούσιοι, φέροντες τὰ πληρεξούσια καὶ τὰς πιστωτικὰς ἐπιστολὰς ἀνε-

Digitized by Google

χώρησαν ἐκ Λονδίνου, Χάγης, Στοκχόλμης, Πετρουπόλεως καὶ Κοπενάγης καὶ ἔφθασαν εἰς τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας τρεῖς ἑβδομάδας πρὸ τῆς ὡρισμένης διὰ τὴν δημοπρασίαν ἡμέρας.

Κατ' ἐκεῖνον δὲ τὸν χρόνον εἷς μόνος πληρεξούσιος τῆς Ἀμερικῆς ἐπαρουσιάζετο ἀκόμη, ὁ τῆς *Ἐκμεταλλευτικῆς τοῦ Β. Πόλου Ἑταιρίας* ἀντιπρόσωπος, ὁ Οὐίλλιαμ Κ. Φόρστερ, ἐκεῖνος τοῦ ὁποίου τὸ ὄνομα ἐμνημονεύτο μόνον εἰς τὸ ὑπὸ τοῦ « *Κήρυκος τῆς Ν. Ὑόρκης* » δημοσιευθὲν τὴν 7 Νοεμβρίου ἔγγραφον.

Τῶν δ' Εὐρωπαϊκῶν κρατῶν πληρεξούσιοι εἶχον ἐκλεχθῆ οἱ ἑπόμενοι, τῶν ὁποίων τὸν χαρακτῆρα, ἰδίᾳ ἑκάστου, ἀναγκαῖον κρίνομεν νὰ διαγράψωμεν ἐν συντόμῳ ἐνταῦθα.

Τῆς Ὁλλανδίας μὲν ὁ Ἰάκωβος Ἰάνσεν ἀρχαῖος σύμβουλος εἰς τὰς Ὁλλανδικὰς Ἰνδίας πεντήκοντα τριῶν ἐτῶν, παχύς, βραχύσωμος, εὐρύτατον ἔχων στῆθος, μικροὺς βραχίονας κοντὰ καὶ ῥαιβὰ σκέλη, ἐξόφθαλμος, στρογγυλοπρόσωπος, ῥοδοκόκκινος, ἔχων ψαρὰς παραγναθίδας καὶ κόμην δισκοειδῆ — καλὸς ἄνθρωπος, δυσπιστῶν δὲ κάπως πρὸς ἐπιχείρησιν, τῆς ὁποίας ἠδυνάτει νὰ διαγνώσῃ σαφῶς τὴν πρακτικὴν ὠφέλειαν.

Τῆς δὲ Δανίας ὁ Ἔρικ Βάλδεναχ, πρώην ὑποδιοικητὴς τῶν Γροιλανδικῶν κτήσεων μετρίου ἀναστήματος, μὲ ὤμους στραβούς, ὀλίγον προγάστωρ, μὲ ὑπερμεγέθη στρογγύλην κεφαλήν, μύωψ εἰς βαθμὸν ὥστε νὰ φθείρεται τὸ ἄκρον τῆς ῥινός του, προστριβόμενον ἀδιαλείπτως εἰς τὰ χειρόγραφα καὶ τὰ βιβλία του, ἄκαμπτος καὶ ἀσυμβίβαστος εἰς τ' ἀφορῶντα τὰ δικαιώματα τῆς πατρίδος του, τὴν ὁποίαν ἐθεώρει ὡς τὴν νόμιμον κυρίαρχον τῶν ἀρκτικῶν χωρῶν.

Τῆς Σουηδίας καὶ Νορβηγίας ὁ Γιὰν Χάραλδ, καθηγητὴς τῆς κοσμογραφίας ἐν Χριστιανίᾳ καὶ εἷς τῶν ἐνθερμοτάτων ὑποστηρικτῶν τῆς ἀποστολῆς τοῦ Νορδενσκιόλδ, γνήσιος τύπος τῶν ἀνδρῶν τοῦ Βορρᾶ, κοκκινωπὸς τὴν ὄψιν, ἔχων κόμην καὶ πώγωνα ξανθοῦ χρώματος, προσομοιάζοντος πρὸς τὸ τῶν ὑπερωρίμων στάχεων, θεωρῶν ὡς βέβαιον ὅτι ἡ περιφέρεια τοῦ πόλου, κατεχομένη ἐξ ὁλοκλήρου ὑπὸ τῆς Παλαιοκρυσταλλικῆς θαλάσσης, οὐδεμίαν εἶχεν ἀξίαν, τούτου δ' ἕνεκα παντελῶς ἠδιαφόρει διὰ τὴν ἔκβασιν τῆς ὑποθέσεως, εἰς ἣν ἔλαβεν ἐνεργὸν μέρος μόνον ὅπως καταδειχθῆ ὅτι καὶ ἡ πατρίς του εἶχε συμφέροντα εἰς τὰς Πολικὰς χώρας.

Τῆς Ῥωσσίας ὁ συνταγματάρχης Βόρις Καρκώφ στρατιωτικὸς ἅμα καὶ διπλωμάτης, ὑψηλός, εὐλύγιστος, μὲ πυκνὴν κόμην, δασὺν πώγωνα καὶ μακροὺς μύστακας, μονοκόμματος, μετὰ στενοχωρίας φέρων τὰ πολιτικὰ ἐνδύματα καὶ ἀσυνειδήτως φέρων ἑκάστοτε τὴν χεῖρα εἰς τὸ πλευρὸν ὡς διὰ νὰ δράξῃ τὴν λαβὴν τοῦ ξίφους, ὅπερ ἔφερεν ἄλλοτε, — λίαν περίεργος πρὸ πάντων νὰ μάθῃ τί ἐνέκρυπτεν ἡ πρότασις τῆς Ἀμερικανικῆς Ἑταιρίας, διότι ἐφοβεῖτο πρὸ πάντων μήπως ἐπιφέρῃ ἐν τῷ μέλλοντι διεθνεῖς περιπλοκάς.

Τῆς Ἀγγλίας τέλος, ὁ ταγματάρχης Δόνελαν καὶ ὁ γραμματεύς του Δὴν Τούδριγκ· ἀμφότεροι οὗτοι ἀντεπροσώπευον πάντας συλλήβδην τοὺς πόθους καὶ τὰς ὀρέξεις τοῦ Ἡνωμένου Βασιλείου, τὰ ἐμπορικὰ καὶ βιομηχανικὰ αὐτοῦ ὁρμέμφυτα, καὶ τὰς τάσεις του τοῦ νὰ θεωρῇ ὡς ἰδίας, κατὰ φυσικὸν νόμον, πάσας τὰς ἀδεσπότους χώρας τοῦ Βορρᾶ, τοῦ Νότου καὶ τοῦ Ἰσημερινοῦ. Εἴπερ τις καὶ ἄλλος, γνήσιος τύπος Ἄγγλου, ὁ ταγματάρχης οὗτος Δόνελαν, ὑψηλός, ἰσχνός, ὀστεώδης, νευρικός, γωνιώδης, μὲ τράχηλον σκολόπακος, φέρων κεφαλὴν Παλμερστώνειον ἐπὶ ὤμων ὀλίγον κυρτῶν μὲ κνήμας στρουθοκαμήλου, ἀνθηρότατος καίτοι ἑξηκοντούτης ἀκατάβλητος — καὶ εἶχεν ἀπόδειξῃ τοῦτο κατὰ τὴν διαχάραξιν τῶν πρὸς τὴν Βιρμανίαν συνόρων τῶν Ἰνδιῶν— οὐδέποτε ἐγέλα καὶ ἴσως μάλιστα οὐδέποτε ἐγέλασεν ἐπὶ ζωῆς του. Ἀλλὰ τί μὲ τοῦτο ;... Μήπως γελῶσί ποτε αἱ ἀτμομηχαναί;

Κατὰ τοῦτο ὁ ταγματάρχης διέφερεν οὐσιωδῶς τοῦ γραμματέως του Δὴν Τούδριγκ, νεανίου λάλου, φαιδροῦ, φιλοπαίγμονος, μὲ μεγάλην κεφαλήν, οὔλην κόμην, καὶ μικροὺς ἐρρυτιδωμένους ὀφθαλμούς. Σκῶτος τὴν καταγωγήν, ἦτο γνωστότατος εἰς τὴν πατρίδα του διὰ τὰ σκώμματά του καὶ τὴν στωμυλίαν του. Ἀλλά, μεθ' ὅλην τὴν ζωηρότητα τοῦ χαρακτῆρός του δὲν ἐφαίνετο ὀλιγώτερον τοῦ ταγματάρχου Δόνελαν ἀποκλειστικὸς καὶ ἀσυμβίβαστος, προκειμένου περὶ τῶν συμφερόντων τῆς Μεγάλης Βρεττανίας καὶ αὐτῶν ἀκόμη τῶν μάλιστα ἀδικαιολογήτων.

Οἱ δύο οὗτοι πληρεξούσιοι ἔμελλον προφανῶς νὰ εἶνε οἱ λυσσωδέστατοι ἀντίπαλοι τῆς Ἀμερικανικῆς Ἑταιρίας. Ὁ Βόρειος πόλος ἀνῆκεν εἰς αὐτοὺς ἀπὸ τῶν προϊστορικῶν χρόνων, ὡσανεὶ ὁ δημιουργὸς εἶχεν ἀναθέσῃ εἰς αὐτοὺς τὴν φροντίδα νὰ ἐπιβλέπωσι τὴν περὶ τὸν ἄξονά της περιστροφὴν τῆς Γῆς· ἦσαν δ' ἱκανοὶ τὰ πάντα νὰ μετέλθωσιν ἵνα μὴ περιέλθῃ ὁ Βόρειος πόλος εἰς ξένας χεῖρας. Ἀναγκαῖον κρίνομεν νὰ προσθέσωμεν ἐν τέλει ὅτι καίτοι ἡ Γαλλία δὲν ἐθεώρησε σκόπιμον ν' ἀποστείλῃ οὔτε ἐπίσημον οὔτε ἡμιεπίσημον ἀντιπρόσωπον, Γάλλος τις μηχανικὸς ὅμως, ὃν ἐν καιρῷ θέλομεν γνωρίσῃ ἦλθεν ἐξ ἁπλῆς «ἐπιστημονικῆς περιεργείας», νὰ παρακολουθήσῃ ἐκ τοῦ σύνεγγυς τὰ κατὰ τὴν ἀλλόκοτον ταύτην ὑπόθεσιν.

(**Jules Verne**) Ἕπεται συνέχεια

Digitized by Google

ΕΝΑΣ ΠΑΤΡΙΩΤΗΣ ΤΗΣ ΠΕΡΑΣΜΕΝΗΣ ΓΕΝΕΑΣ

Συνέχεια καὶ τέλος· ἴδε σελ. 149

Σὲ τέτοιου δασκάλου χέρια ἔπεσε ὁ μικρὸς μαθητής μας, κι' ἀπὸ τέτοιο στόμα ἄκουγε τ' ἀθάνατα λόγια τῆς Ἑλληνικῆς Σοφίας ἑπτὰ ὁλόκληρα χρόνια. Περιττὸ νὰ ποῦμε πῶς γλήγορα γένηκε τὸ δεξὶ χέρι τοῦ Σερουΐου, καθὼς ἄλλοτε τοῦ Παπᾶ Γεράσιμου. Τοὔγραφε τοὺς λόγους του, τοῦ διώρθωνε τὰ τυπογραφικὰ φύλλα του, εἶχε καιρὸ καὶ γιὰ τὲς σπουδές του. Τὲς νύχτες φύλαγε ἕνα κλωνὶ βασιλικὸ ἢ ἄλλο μοσκοβότανο μέσα 'ς ἕνα ποτῆρι νερὸ νὰ δροσίζῃ τὰ μάτια του σὰν ἐνύσταζε πρὶν τῆς ὥρας του. Κι' ὄχι πῶς δὲν διεσκέδαζε κιόλας. Δὲν ἤτανε ἀπ' τοὺς χλωμοὺς ἐκείνους καλαμαράδες, ποῦ φεύγουν τὴ διασκέδασι σὰν νὰ τοὺς ἐζήτησε δανεικά, μόν' ἔβγαινε καὶ 'ς τὰ παιγνίδια καὶ 'ς τὸ κυνήγι (καὶ τί κυνήγι!) καὶ 'ς τὸ κολύμπι. Κ' ἔτσι βάσταξε τὸ σκαρί του γερὸ καὶ φρέσκο, σὰν σωστὸς ἕλληνας ποὔτανε.

Δύο χρόνια πρὶν φύγῃ ἀπ' τὴ Σύρα ἔκαμε τὴν πρώτη του παρουσίασι 'ς τὸ Δημόσιο. Ἤτανε τοῦ Εὐαγγελισμοῦ, ὁ κόσμος ὅλος 'ς τὴν ἐκκλησιά, νὰ ἑορτάσῃ τὸ διπλὸ πανηγύρι. Ὕστερ' ἀπ' τὴ λειτουργία ἀνέβηκε 'ς τὸ πρῶτο σκαλοπάτι τοῦ δεσποτικοῦ θρόνου καὶ στάθηκε νέος ὑψηλός, μαυριδερός, μὲ σγουρὰ μαλλιά, καὶ νησιώτικα ντυμένος πάντοτε. Ἡ πρῶτες λέξεις του κινήσανε τὴν προσοχὴ τοῦ κόσμου. Ἤτανε πανηγυρικὸς λόγος, γεμᾶτος κι' αὐτὸς μεγάλα καὶ ῥητορικὰ λόγια σὰν τοῦ δασκάλου του, καὶ μὲ μιὰ φωνὴ ἀκόμα πειὸ βροντερὴ καὶ καθάρια. Σὰν ἐτέλειωσε τὸν τριγυρίζανε ὅλοι νὰ τὸν ῥωτήσουνε ποιὸς ἤτανε, ποῦθε ἤρχετο καὶ νὰ τὸν συχαροῦνε. Μὲ μεγάλη εὐχαρίστησι διηγούτανε πάντοτε καὶ τοῦτον, καὶ ἄλλους τέτοιους θριάμβους τῆς νιότης του

Φαίνεται πῶς σὰν ἐγνωρίσθηκε τὸν ἀγαπήσανε ὅλοι, ἐπειδὴ σὰν ἐδημοσίευσε σὲ μιὰν ἐφημερίδα ἕνα ποίημα—τὸν «ἀποχαιρετισμό του», λυπηθήκανε ὅλοι ποῦ ἔφευγεν. Ἔχοντας ὅμως τὸ ἀπολυτήριο τοῦ Γυμνασίου 'ς τὰ χέρια του, δὲν μποροῦσε πειὸ νὰ μένῃ 'ς τὴ Σύρα. Ἡ ἐπιθυμία του ἤτανε νὰ πάγῃ 'ς τὴν «Ἑσπερία», καθὼς τὴν λέγανε τότες. Καὶ μὴ βρίσκοντας ἀκόμα τὸν τρόπο ἀποφάσισε νὰ περάσῃ ἀπ' τὸ νησί του νὰ δῇ τοὺς δικούς του, κ' ὕστερα βλέποντας καὶ κάνοντας.

Γύρισε λοιπὸν 'ς τὴν πατρίδα του 20 χρονῶν προκομμένο παλληκάρι. Ὅσο κακὰ κι' ἂν εἶχε ἡ ἐκπαίδευσις τότες ἀμφιβολία δὲν εἶνε πῶς μαθαίνανε *ἑλληνικὰ* οἱ νέοι. Τἄξερε λοιπὸν κι' ὁ δικός μας μὲ τὸ χουλιάρι. Ἡ ἴδια εὐκολία, τὸ ἴδιο μνημονικὸ τοῦ δασκάλου, σὰν νὰ ἤτανε μὰ τὴν ἀλήθεια πατέρας του. Σὰν ἔμεινε μερικὲς μέρες 'ς τὸ χωριό του, γιὰ νὰ τὸν καμαρώσῃ ἡ ἀδελφή του, τράβηξε γιὰ τὴ χώρα, δώδεκα ὧρες μακρυά. Τότες ἴσα ἴσα ἔφευγε ὁ Σχολάρχης τῆς χώρας, νὰ πάῃ θαρρῶ 'ς τὴν Εὐρώπη, κ' ἔμενε ἄδειος ὁ τόπος του. Τὸν παρακαλέσανε λοιπὸν οἱ ἔφοροι νὰ μείνῃ προσωρινὰ 'ς τὴ χώρα καὶ νὰ διδάξῃ μαζὶ μ' ἕνα συνάδελφο ὡς ποῦ νὰ τὰ βολέψουνε, καὶ δέχτηκε. Μὲ τὸ σήμερα μὲ τὸ αὔριο ἔμεινε ἐκεῖ ὀκτὼ χρόνια, καὶ αὐτὴ τὴν ἐποχὴ θὰ περιγράψουμε τώρα σὲ λίγα λόγια.

Μέσα 'ς τὰ ὀκτὼ αὐτὰ χρόνια ἡ νεολαία τῆς χώρας ἐκείνης ἐχάρηκε τὰ ἴδια καλὰ ποῦ εἶχε εὔρῃ ὁ πατριώτης μας 'ς τὸ Γυμνάσιο τῆς Σύρας. Ὁ ἐνθουσιασμὸς πέρασε ἀπ' τὸ ἕνα νησὶ 'ς τὸ ἄλλο σὰν ἠλεκτρισμός. Τὰ γλυκὰ ἐκεῖνα καὶ θεόπνευστα λόγια τρέχανε σὰν ποτάμι. Γλήγορα μαθεύτηκε πῶς εἶχε τὸ μεγάλο χάρισμα τοῦ *μεταδοτικοῦ*, καὶ πῶς *ἀγαποῦσε τὴν τέχνη του*. Κ' ἔτρεχαν τὰ παιδιὰ κι' ἀπ' τὰ χωριὰ ἀκόμα· ὡς καὶ τὴ Γεωμετρία μ' ἐνθουσιασμὸ τὴν παράδινε. Ἤτανε καλὸς νὰ ξοδέψῃ ὧρες ἀπάνω σὲ μιὰ φράσι τοῦ ἑλληνικοῦ κειμένου του. Κατέβαζε ἱστορίες, φιλοσοφίες, ὅ,τι μποροῦσε νὰ συνδέσῃ μὲ τὴ φράσι ἐκείνη, καὶ ἔλεγε, ἔλεγε. Τὴν ἑλληνικὴ ἱστορία μ' αὐτὸ τὸν τρόπο τὴν ἐδίδασκε. Καταντοῦσε νὰ φοβοῦνται τὰ παιδιὰ νὰ μὴν παύσῃ, μὲ τόση εὐχαρίστησι τὸν ἀκούανε. Ἤξερε νὰ τοὺς γλυκαίνῃ καὶ μὲ κάποιες ἀττικὲς νοστιμάδες, ἄλλος Κυπριανὸς καὶ τοῦτος. Ὅπως εἰς τὴ Σύρα, ἔτσι κ' ἐδῶ ὁ ἐνθουσιασμὸς δὲν περιοριζότανε 'ς τὴν παράδοσι. Κάθε ἐπίσημη ἑορτή, κάθε πανηγύρι, ἢ ἄλλη δημόσια τελετὴ σηκωνότανε ὁ βροντόφωνος ῥητοράς μας καὶ κρατοῦσε τὸν κόσμο μὲ στηλωμένα αὐτιὰ καὶ μάτια γιὰ μιὰν ὥρα. Θέμα τῶν λόγων ἐκείνων ἤτανε τὰ παληά, καὶ πάντοτε τὰ παληά, καὶ συμπέρασμα ἡ παιδεία, καὶ πάντοτε ἡ παιδεία.

Τώρα πῆτέ μου, τί διαφέρει τὸ κήρυγμα τοῦτο ἀπ' τὸ κήρυγμα τῶν ἀποστόλων; Πῆτέ μου ἂν ὕστερα ἀπ' τὴ θρησκεία, ἠμποροῦσαν νὰ φέρουν τίποτε πειὸ πολύτιμο ς' τὲς παρθένες ἐκεῖνες καρδιὲς οἱ δασκάλοι τοῦ Γένους μας. Πῆτέ μου ἂν δὲν πρέπῃ νὰ τοὺς θεωροῦμε ὡς εἶδος ἁγίους, ποῦ πήρανε τὰ βιβλία τους καὶ τραβήξανε κατὰ τὰ σκοτεινὰ ἐκεῖνα μέρη, ἀντὶς νὰ μείνουν κι' αὐτοὶ μέσα 'ς τὲς πολιτεῖες καὶ νὰ γνωρισθοῦνε 'ς τὸν κόσμο. Πόσοι τὸν παρακινήσανε καὶ τότες, καὶ χρόνια ὕστερα, νὰ τὰ

Digitized by Google

χτυπήσῃ κάτω καὶ νὰ πάγῃ 'ς τὴ Σύρα καὶ 'ς τὴν Ἀθήνα, ποῦ εἶχε καὶ τὴ δύναμι καὶ τὸν τρόπο νὰ πάρῃ σπουδαία ἕδρα, καὶ νὰ διδάσκῃ δυὸ τρεῖς ὥρες τὴν ἡμέρα ἀντὶς ὀχτώ, καὶ ἕνα μάθημα ἀντὶς ὅλα, καὶ νὰ ἀπολαβαίνῃ καὶ περισσότερα. Μὰ αὐτὸς μιὰ ποῦ κατατάχθηκε 'ς τὴν ἱερὰ ἐκείνη φάλαγγα τῆς πατρίδας του δὲν ἐννοοῦσε πειὰ νὰ λιποταχτήσῃ, κ' ἔμεινε ἐκεῖ ὡς τὸ τέλος τῆς ζωῆς του. Ὡς καὶ νοστιμιές,—καὶ ὅμως τὸ πρωὶ τὸν ἔβλεπες πάντοτε φρέσκο 'ς τὴν ἕδρα του! ἕνα εἶδος Ἀνακρέων τὴ νύχτα, καὶ Ἰσοκράτης τὴ μέρα !

Μέσα 'ς αὐτὰ τὰ ὀχτὼ χρόνια ἔγραψε καὶ τὰ ποιήματά του. Τὰ πλειότερα βγήκανε τότε 'ς τὲς ἐφημερίδες· σὲ ξεχωριστὸ τόμο δὲν ἐδημοσιευθήκανε ποτές. Πολλοὶ ἀπ' τοὺς στίχους ἐκείνους ἔχουνε τὴν «ἅγια φωτιὰ» μέσα τους, μὲ ὅλη τὴ Σούτσικη ῥητορεία τους.

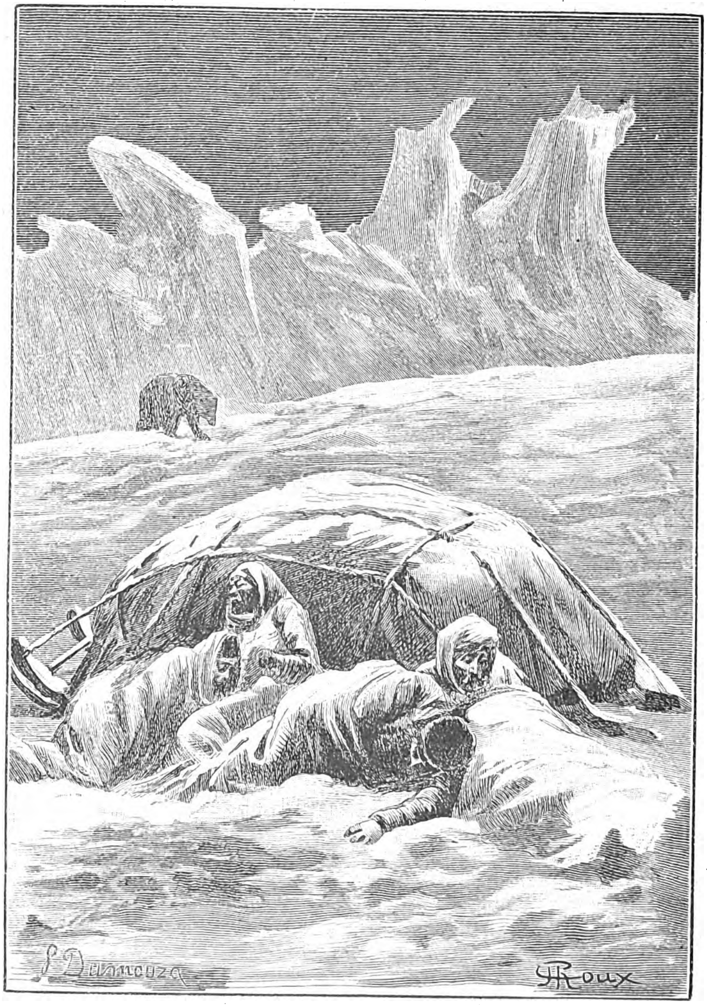

Ὁ γενναῖος Βελλό, ἀποθανὼν ἐν ἔτει 1853 (σελ. 163).

τὰ νησιώτικά του δὲν ἤθελε νὰ τ' ἀλλάξῃ, καὶ μόλις ὕστερα ἀπὸ χρόνια κατάφερε ἕνας φίλος του νὰ τὸν φορέσῃ στενά.

Μαζὶ μὲ τὰ νησιώτικα φύλαγε καὶ τὸ «χουβαρταλίκι» 'ς τὴν καρδιά του. Πρέπει νἄτανε σιδερένια κράσι, γιατὶ νύχτα πάνω τὴ νύχτα τὸ διασκέδαζε μὲ τὰ παιγνίδια καὶ μὲ τὲς πατινάδες. Φυσικὰ ἡ συντροφιά του ἦτανε διαλεχτή, καὶ τοὔτανε ἀνοιχτὰ καὶ τὰ καλλίτερα σπίτια. Ἡ διασκέδασίς του δὲν ἦτανε τῆς ταβέρνας, ἦτανε νὰ ποῦμε τοῦ σαλονιοῦ. Ὡς τὸ πρωὶ λοιπὸν χορό, τραγοῦδι, καὶ χίλιων λογιῶν

Ἂν εἰς τὴ Σύρα μαθητής, πολὺ περισσότερο ἐδῶ καθηγητὴς καὶ συμπατριώτης, ἀγαπήθηκε ἀπὸ ὅλους. Οἱ μικροὶ τὸν ἐλατρεύανε μὲ ὅλο του τὸ αὐστηρό,—καὶ ἦτανε αὐστηρότατος 'ς τὴν παράδοσι— οἱ μεγάλοι πάλι τὸν ἀγαπούσανε ἐπειδὴ ἅμα ἔβγαινε ἀπ' τὸ Σχολειὸ ἐγινότανε ἕνα μαζί τους, 'ς τὰ παιγνίδια, 'ς τὲς πατινάδες, 'ς τὰ τραγούδια.

Τὰ τραγούδια τους ἦτανε τότε δυὸ λογιῶν: τοῦ τόπου, καὶ φερμένα ἀπ' ἔξω· ἀπὸ τότε, ὡς φαίνεται, εἶχε ἀρχίσῃ αὐτὴ ἡ ἀνωκατωσοῦρα τῶν τραγουδιῶν μας! ἀπ' τὴ μιὰ ἄκουες τό:

Digitized by Google

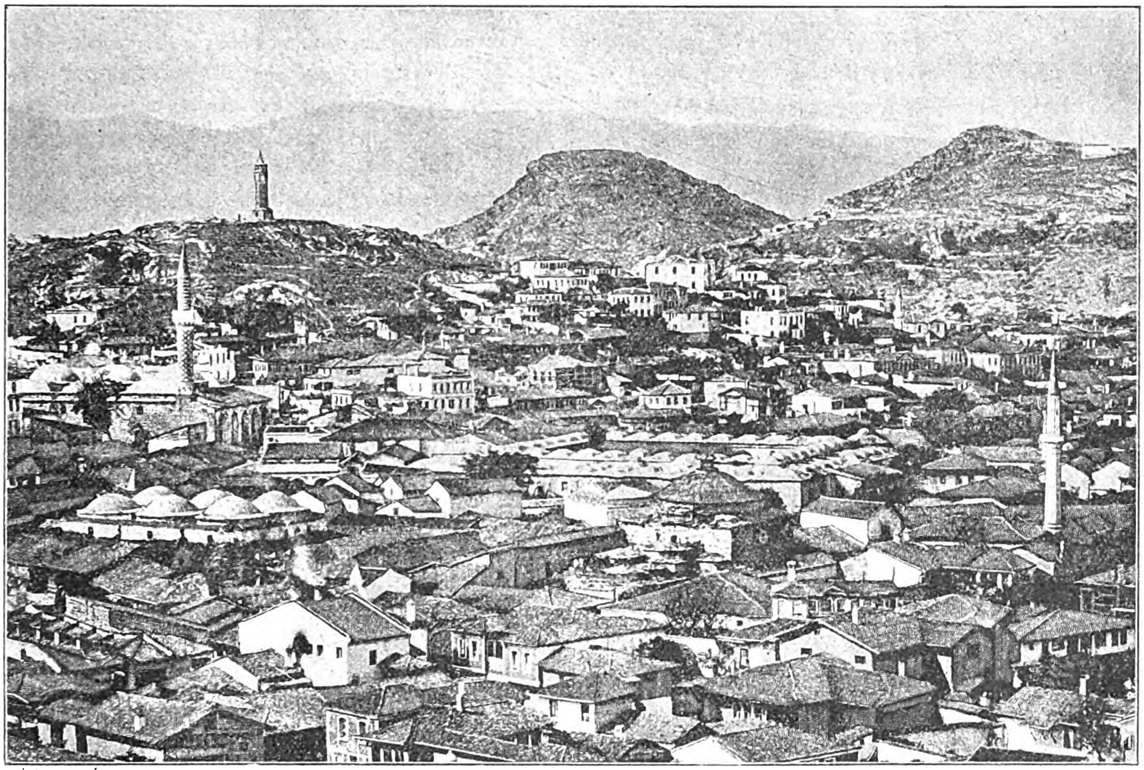

Η ΦΙΛΙΠΠΟΥΠΟΛΙΣ ΚΑΙ ΟΙ ΤΡΕΙΣ ΛΟΦΟΙ ΤΗΣ

['Εκ φωτογραφίας]

ΤΟ ΚΕΝΤΡΟΝ ΤΗΣ ΦΙΛΙΠΠΟΥΠΟΛΕΩΣ

['Εκ φωτογραφίας]

Digitized by Google

«Πρωΐ βράδυ σ' ἐνθυμοῦμαι, σ' ἔχω εἰς τὴν προσευχή μου»

ἀπάνω 'ς ἕνα σκοπὸ τῆς Νόρμας! Κι' ἀπ' τὴν ἄλλη, 'ς ἕνα γοργὸ νησιώτικο σκοπό, τό :

«Δὲν ἤμταν ἐγὼ ποῦ σ' ἔφερνα ἐκεῖνα,
τὰ διαμαντικὰ καὶ τὰ φλωριὰ 'ς τὴν κρίνα!
Δὲν ἤσταν ἐσὺ μὲ τ' ἄσπρο φουστανάκι,
καὶ τώρα μαυροφόρεσες σὰν τὸ χελιδονάκι!
Μιὰ φορὰ περνῶ μέσ' ἀπ' τὴ γειτονιά σου,
χάρια καὶ καμάρια ποῦ τἄχ' ἡ εὐμορφιά σου!
Ἄλλη μιὰ περνῶ μέσ' ἀπὸ τὴν αὐλή σου,
χάρια καὶ καμάρια ποῦ τἄχει τὸ κορμί σου!
Ἄσπρο γιασουμὶ καὶ κόκκινή μου βιόλα,
δὲν ἤμταν ἐγὼ ποῦ σ' εἶχα 'ς τὴν καριόλα!»

Τέτοια τραγούδια διαλαλούσανε μέσα 'ς τὲς ὤμορφες ἐκεῖνες ἐξοχές, σὰν ἐβγαίνανε 'ς τὸ ξεφάντωμα. Τὰ ξεφαντώματα ἐκεῖνα ἤτανε τὰ πρῶτα λαλήματα τοῦ πουλιοῦ. Γλήγορα ἤλθανε κ' ἡ ἀληθινὲς ἀγάπες. Εἴπαμε πῶς ἡ ἀδελφή του κατοικοῦσε 'ς τὸ χωριό. Αὐτὴ ἦτον ἀποφασισμένη νὰ φέρῃ τὸν ἀδελφό της ἐκεῖ καὶ εἶχε δὲν εἶχε τὸ κατάφερε. Ἕνα ἀπ' τὰ καλήτερα σπίτια τοὔστειλε τοὺς προξενητάδες. Τί χρυσοκεντημένα μαντήλια, τί ζαχαρωτά, τί γλυκίσματα! Ἔκαμε λοιπὸν κ' ἡ ἀδελφή του ἐκδούλεψί της 'ς τὴν πατρίδα, καὶ ἂς μὴ τὤξερε κιόλας! Γιατί ὅσο κι' ἂν ἤτανε χρήσιμος 'ς τὴ χώρα, ἐκεῖ μπορούσανε νὰ βρουνε κι' ἄλλους, 'ς τὸ χωριό ὅμως ἤτανε ὁ πρῶτος ποῦ ἐπῆγε, σὰν ἐπανδρεύθηκε, καὶ ἐσύστησε ἀνθρωπινὸ σχολεῖο, κ' ἐδίδασκε, κ' ἔβγαζε *ἀνθρώπους* μὲ τὲς δωδεκάδες ἀπ' τ' ἀργαστήρι του.

Πρώτη φορὰ μέσα 'ς τὸ σπιτάκι του ἐκεῖνο ἀκουσθήκανε 'ς τὰ μέρη ἐκεῖνα ἡ λέξεις: «Ἔθνος, Μέλλον, Καθῆκον». Πρώτη φορὰ ἐχαμογελάσανε ὑψηλὲς ἰδέες 'ς τὰ μέτωπα τῶν ἀνθρώπων ἐκείνων, ὕστερα ἀπὸ χιλιάδες χρόνια! Ἦτανε τὸ ἴδιο «κήρυγμα» τῆς χώρας ἀπὸ ξαναρχῆς. Τὸ ἴδιο κῦμα ποῦ ἔφθανε ὡς τὴν ἄκρη ἐκείνη τοῦ ἔθνους. Κήρυγμα σὲ κάθε ἑορτή, σὲ κάθε ἐγκαίνιο ἐκκλησιᾶς ἢ σχολείου, σὲ κάθε περίστασι ποῦ μαζευότανε οἱ ἐνθουσιασμένοι συμπατριῶτές του, κήρυγμα καὶ μέσα 'ς τὴν παράδοσι. Κάθε μέρα 'ς τὰ μικρά τους, τ' ἀγόρια ἀπ' τὴ μιὰ μεριὰ καὶ τὰ κορίτσια ἀπὸ τὴν ἄλλη, γιατί κι' αὐτὰ πηγαίνανε 'ς τὸ ἑλληνικὸ καὶ ξεσκολούσανε τὸ Παρθεναγωγεῖο. Κ' ἔτσι σὲ λίγα χρόνια μέσα ἔγεινε 'ς τὰ βουνὰ ἐκεῖνα ἀπάνω μιὰ ἐπανάστασι! Γέμισε ὁ τόπος προκομμένα παιδιὰ καὶ κοπέλλες, ποῦ ξέρανε τὴ γλῶσσά τους καλλίτερα ἀπὸ πολλοὺς πτυχιούχους τοῦ Πανεπιστημίου.

Ὁ τρόπος τῆς διδασκαλίας του φυσικὰ δὲν ἄλλαξε. Ἐπειδὴ ὅμως ἤτανε τοῦ κόσμου ἄνθρωπος, ἀκολουθοῦσε τὸν αἰῶνά του, κι' ἀπὸ χρόνο σὲ χρόνο ἔβλεπες πλειότερη θετικότητα 'ς τὸ ὕφος του. Οἱ λόγοι του ἤτανε τώρα πλειὸ πρακτικοί, μὲ ὀλιγώτερα ξένα ῥητά, καὶ περισσότερες δικές του ἰδέες. Σὲ τούτη τὴ ἐποχὴ τῆς ζωῆς του, ἂν καὶ σὲ πλειὸ περιωρισμένο μέρος, ἔδειξε τὸν ἀληθινὸ χαρακτῆρά του, γιατί ἄρχιζε νὰ περνάῃ καὶ ὁ πρῶτος ἐκεῖνος ἐνθουσιασμὸς ποῦ τοὺς ἔδινε ὅλους ἕνα χ ρ ῶ μ α. Μόνο τὴ διασκέδασι καὶ τὰ τραγούδια δὲν μπορούσε νὰ λησμονήσῃ. Καὶ εἶχε δὰ στάδιο ἐδῶ πέρα ὅσο ἤθελε!

Ἡ παντρειὰ τὸν ἔκαμε καὶ σωστὸ νοικοκύρη. Ἀπόκτησε μερικὰ κτήματα, ὥστε μπῆκε καὶ 'ς τὴ Δημογεροντία. Καὶ μαζὶ μὲ δύο τρεῖς ἄλλους φίλους του κατόρθωσε νὰ συστήσῃ μίαν ἀληθινὴ Δημοκρατία μέσα 'ς τὸ μικρὸ ἐκεῖνο χωριό. Ὡς καὶ διαφορὲς χριστιανῶν ἐδικάζανε ἀνάμεσά τους, καὶ χωρὶς νὰ παίρνῃ ὁ καδῆς εἴδησι! Τὸ μεγαλήτερο ὅμως καλὸ ποῦ ἔκανε ἡ «Σύγκλητος» ἐκείνη ἤτανε οἱ φόροι ποῦ μαζεύανε γιὰ τὰ Σχολεῖα, καὶ διατηρούσανε *τρία*, 'ς ἕνα πληθυσμὸ ἀπὸ δύο χιλιάδες ῥωμαίϊκες ψυχὲς τὸ πολύ!

Τὲς διακοπές του τὲς ἐπερνοῦσε τακτικὰ 'ς τὴν ἐξοχή του κυνηγῶντας καὶ ψαρεύοντας. Κάθε ἀπομεσήμερο τὸν ἔβλεπες νὰ πηγαίνῃ, μ' ἕνα Πλούταρχο 'ς τὸ χέρι, καὶ νὰ ξαπλώνεται κάτω ἀπὸ ἕνα βράχο 'ς τὸ περιγιάλι. Τί νὰ ὠνειρευότανε ἐκεῖ ἄρα γε!

Ἀφοῦ ὑπηρέτησε τὸν τόπο του εἴκοσι ὁλόκληρα χρόνια, καὶ εἶδε ὅλους τοὺς μαθητάδες του ἀποκαταστημένους τριγύρω του, ἔπεσε θῦμα τῆς δασκαλικῆς του. Οἱ γιατροὶ τοὔπανε νὰ παύσῃ. Αὐτὸς δὲν 'μποροῦσε· ἂν δὲν ἐδίδασκε ἔσκανε. Κ' ἔτσι ἀπόθανε παράκαιρα, κ' ἔφυγε μαζὶ μὲ τὴ γενεὰ ποῦ ἀντιπροσώπευε. Δὲν θὰ ξανάλθῃ πλειὸ ἡ γενεὰ ἐκείνη. Ἦτανε ἡ ὁμηρικὴ ἐποχή μας. Ἦτανε ἡ νειότη τῆς Ῥωμηοσύνης. Τώρα μᾶς πλάκωσαν ἄλλες ἀνάγκες, ἄλλα πάθη. Δὲν προφθάσαμε νὰ *μεστώσουμε* καλὰ τότες, καὶ τώρα πᾶνε νὰ μᾶς σπάσουνε τὰ κόκκαλα οἱ δαιμόνοι ποῦ μᾶς τριγυρνοῦνε. Κι' ἂν δὲν ἔλθῃ ὁ Μεσσίας ἐκεῖνος, θὰ σπάσουνε.

ΑΡΓΥΡΗΣ ΕΦΤΑΛΙΩΤΗΣ.

Digitized by Google

Ο ΓΡΥΛΛΟΣ

Ἦτον ἑσπέρα ἡμέρας θερμῆς καὶ μὲ λαμπρὸν ἥλιον, διαδεχομένης σειρὰν ἡμερῶν βροχερῶν. Τὸ τοσοῦτον περιμενόμενον θέρος ἤρχιζε τέλος πάντων· αἱ ἀκανθυλλίδες, αἱ ὑπολαΐδες, οἱ σπῖνοι, οἱ κόσσυφοι ἐκελάδουν ἀκόμη, ἂν καὶ ὁ ἥλιος εἶχε δύσει, ἀκούραστοι εἰς τὴν χαράν των καὶ εἰς τὸ ᾆσμά των· αἱ φωλεαὶ ἔβριθον εἰς τὰ πυκνώματα τοῦ δάσους· εἰς τὰς κορυφὰς τῶν δένδρων αἱ φάσσαι ὑπετονθόρυζον τὸν γλυκεῖαν καὶ μελαγχολικὴν ἐπῳδόν των· πέραν τοῦ δάσους, μακρὰν εἰς τὸν ὁρίζοντα ἀνατέλλεν ἡ σελήνη ἐντὸς ἀτμοσφαίρας κυματώδους καὶ διαφανοῦς, καὶ ἐγγύτατα τῆς πόλεως εἰς τὰ πλησιέστατα ἄλση ἡ ἀμίμητος φωνὴ τῆς ἀηδόνος ἐρρύθμιζε εἰς ἀπείρους ἁρμονικὰς στροφὰς τὸ πρῶτον τῆς νυκτὸς ᾆσμα.

Ἐνίοτε ἐπεκράτει ἄκρα σιγή, καὶ μόλις τὸ προσεκτικὸν οὖς ἀντελαμβάνετο θροῦν τινα φυλλώματος ἢ τὸν ψόφον τινὸς ἐντόμου, τὸ ὁποῖον ἱπτάμενον προσέκρουεν εἰς κλάδον· ἐν τούτοις ἠδύνατό τις τότε νὰ ἀκούσῃ μακρινὸν βόμβον πτερύγων ἀποτελούμενον ἀπὸ σμήνη μηλολονθῶν, αἵτινες διήλαυνον τὸν φωτιζόμενον ἔτι ἀπὸ τὰς τελευταίας ἀκτῖνας τοῦ ἡλίου ἀέρα. Ἔπειτα, τὰ πάντα ἐπανέπιπτον εἰς τὴν σιγήν, οἱ τελευταῖοι ἦχοι τῶν πτηνῶν ἐφαίνοντο ἀποκοιμώμενοι μετ' αὐτῶν καὶ ἡ ἀηδὼν ἐπανελάμβανε τὸν ὕμνον της πρὸς τὸν ἔρωτα.

Ἐν τοσούτῳ μεταξὺ τοῦ κεκομμένου χόρτου, ἐν τῇ χλόῃ, ἐντὸς τῶν ἀδένδρων μερῶν τοῦ δάσους, τὸ βάθος τῆς γενικῆς μελῳδίας τὸ ἀληθὲς διαρκὲς ᾆσμα τῆς ἑσπέρας ἦτο ὁ ψίθυρος τοῦ γρύλλου. Αἱ τελευταῖοι στροφαὶ τῆς ὑπολαΐδος, αἱ ἐπαναλήψεις τῆς ἀηδόνος, τῆς τρύγονος οἱ τρυσμοί, τῶν ἐντόμων οἱ βόμβοι, αἱ μονοσύλλαβοι ἐπικλήσεις τοῦ φρύνου αἱ ῥιπτόμεναι ἐν τῷ σκότει ὡς μικροῦ κώδωνος ἦχος, οἱ κοασμοὶ ἀκόμη τῶν βατράχων ἐν τῇ κοιλάδι, ὅλα αὐτὰ ἐνίοτε κατέπαυον, ἅπαντα ἐπανελαμβάνοντο ὡς εἶδος ἀγροτικοῦ χοροῦ, ὡς συνῳδία ἄτακτος καὶ ἀλλόκοτος τοῦ διαρκοῦς ᾄσματος τοῦ γρύλλου. Ἡ ταπεινὴ δέ, ἥσυχος καὶ μετριόφρων φωνή αὐτῶν ἐφαίνετο φωνὴ τῆς σκιᾶς καὶ τοῦ σκότους, ἀλλ' ἐν αὐτῷ τῷ περιέχοντι ἐβασίλευεν ὡς κυρίαρχος, καὶ ἔδιδε τὸν ἀκριβῆ ἦχον τῆς ὥρας ἐκείνης, καὶ ὅταν ἀκόμη ὅλαι αἱ ἄλλαι φωναὶ ἔμενον σιωπηλαί.

Ἤκουσα τὸν γρύλλον καὶ ἐνθυμήθην ὅτι τὸν ἤκουσα ἐντὸς ἀεροπόρου εἰς ὕψος πλέον ἢ ὀκτακοσίων μέτρων· ἐνθυμήθην ὡσαύτως ὅτι ὁμιλεῖ ἄνευ φωνῆς, ὅτι τὸ στόμα του εἶνε βωβόν, καὶ ὅτι εἶνε ἀρχαιότερος κατὰ πολλὰς χιλιάδας ἐτῶν τῶν ὄντων, τὰ ὁποῖα πρῶτα ἔψαλον ἐπὶ τῆς γῆς (ἡ ἐμφάνισίς του χρονολογεῖται ἐκ τῆς προτογόνου ἐποχῆς τῶν γεωλογικῶν χρόνων, ἐν ᾧ ἡ τῶν πρώτων πτηνῶν χρονολογεῖται μόνον ἀπὸ τῆς δευτέρας ἐποχῆς)· ἐνθυμήθην ὡσαύτως τὰς γλυκείας ὥρας τῆς παιδικῆς μου ἡλικίας, τοὺς μύθους τῆς ἑσπέρας μὲ τοὺς ὁποίους αἱ μάμμαι μὲ τόσην ἀγάπην μὲ τόσην περιπάθειαν μᾶς ἐβαυκάλων βρέφη παρὰ τὴν ἑστίαν, ὄπισθεν τῆς ὁποίας ὁ γρύλλος ἔψαλλε πάντοτε. Συνήνουν τὸ παρελθὸν μὲ τὸ παρόν· ὁ μικρὸς μονήρης γρύλλος δὲν μοὶ ἦτο πλέον ἀδιάφορος, καὶ ἤκουον τὴν φωνήν του συλλογιζόμενος ἐκείνους, οἵτινες δὲν ὑπάρχουσι πλέον, ἐκείνους οἵτινες κοιμῶνται ὑπὸ τὴν χλόην τοῦ κοιμητηρίου καὶ πλησίον τῶν ὁποίων ὁ γρύλλος ψάλλει πάντοτε.

Τότε αἱ φωναὶ τῆς φύσεως ἠκούσθησαν ὑπ' ἐμοῦ μὲ ἔννοιαν, ἥτις πάντοτε μοὶ εἶχε μείνει κεκρυμμένη. Μοὶ ὡμίλησαν καὶ τὰς ἐνόησα. Ὁ γρύλλος ὅστις ζητεῖ τὴν θερμότητα ἐντὸς τοῦ κλιβάνου τοῦ ἀρτοποιοῦ καὶ προτιμᾷ τοῦ ἡλίου τὸ σκότος τῆς νυκτός, τὸ φῶς τοῦ λυκαυγοῦς ἢ τὸ σκιόφως τῶν πυκνῶν θάμνων, νομίζει ἑαυτὸν πάντοτε ὑπὸ τὴν θερμὴν καὶ σκυθρωπὴν ἀτμόσφαιραν τοῦ δάσους τὸ ὁποῖον ἐκάλυπτε τὴν κοιτίδα του. Καθ' ἣν ἐποχὴν ὁ πρόγονος οὗτος τῶν ἐντόμων ἔτριψε τὸ πρῶτον τὰ ἠχηρά του ἔλυτρα ἐν τῇ σιγῇ τῶν λευκωτάτων τοπίων, ὁ ἥλιος ἦτο τεράστιος, ἀλλὰ συννεφώδης, καὶ ἡ γῆ θερμοτέρα ἢ σήμερον. Δὲν ὑπῆρχον ἀκόμη οὔτε ὧραι τοῦ ἔτους οὔτε κλίματα. Ἡ θερμοκρασία ἦτο χλιαρὰ καὶ μόνιμος διότι ἡ ἀτμόσφαιρα τῶν πρώτων ἡμερῶν ἦτο θερμοκήπιον. Μέχρι τοῦ γρύλλου ἡ φύσις εἶχε μείνει ἄφωνος· αὐτὸς καὶ ὁ τέττιξ εἶνε οἱ πατριάρχαι τοῦ ᾄσματος. Ἡ γηΐνη ζωὴ δὲν εἶχεν ἀκόμη παραγάγει ἢ εἴδη κατωτέρα, ζωόφυτα, μαλάκια, τινὰ ἑλικοειδῆ, ἀραχνίδας, μυριόποδας, καὶ μίαν μόνην τάξιν σπονδυλωτῶν, τὴν τῶν ἰχθύων, (καὶ ἰχθύων ἀκόμη χονδροειδῶν, μὲ ἀτελῆ τὸν σκελετὸν) κόσμον κωφάλαλον τελείως ἢ ὡς ἔγγιστα.

* * *

Ὁ γρύλλος, ὁ τέττιξ, ἡ σίλφη, εἶνε τὰ ἀρχαιότερα ἔντομα τῶν ὁποίων ἀνευρέθησαν λείψανα ὀρυκτά, ἐντὸς τῶν ἀρχαίων στρωμάτων τῶν σχηματισθέντων κατὰ τὴν Δεβονιανὴν περίοδον, τῶν προγενεστέρων καὶ αὐτῆς τῆς ἐποχῆς τῶν ἀπεράντων ἀνθρακούχων δασῶν. Ἡ ἐποχὴ αὐτὴ φαίνεται προτέρα κατὰ δέκα ἑκατομμύρια ἐτῶν τῆς γενέσεως τοῦ ἀνθρώπου. Τὰ ὑπέρτερα ἔντομα, αἱ κομψαὶ ψυχαί, αἱ φιλόπονοι μέλισσαι, οἱ νοήμο

Digitized by Google

τὰ δίπτερα καὶ τὰ λεπιδόπτερα, ἦλθον πολλοὺς αἰῶνας βραδύτερον σὺν τῇ βαθμιαίᾳ ἀναπτύξει τῶν εἰδῶν. Ὁ γρύλλος φαίνεται ὅτι ὑπῆρξε τὸ πρῶτον ζῶον τοῦ ὁποίου ἡ φωνὴ ἠκούσθη ἐν τῇ φύσει· ἐλλείψει τῆς ζωῆς, ἥτις δὲν ὑπῆρχεν ἀκόμη, ἔτριψε τὰ ἔλυτρά του, καὶ τὸ πρῶτον τότε εἶπεν εἰς τὰ ὄντα τὰ ὁποῖα ἠδύναντο νὰ τὸν ἀκούσωσιν: «Ἐδῶ εἶμαι!»

Αἱ φωναὶ ἔχουσι τόνον ὡς τὰ χρώματα· αἱ μὲν εἶνε διαυγεῖς, αἱ δὲ ἀμαυραί· ἄλλαι ἄχροοι καὶ ὡσανεὶ φαιαί· ἡ φωνὴ ἡ μονότονος καὶ ἁπλῆ τοῦ ἀγροτικοῦ γρύλλου εἶνε φωνὴ φαιά. Τοῦ αὐτοῦ τόνου εἶνε τὸ πνεῦμα του. Stultior grillo! μωρότερος γρύλλου, ἔλεγον πρὸ δισχιλίων ἐτῶν οἱ Ῥωμαῖοι· ὅλως ἀρχαϊκός, ἄμοιρος πανουργίας, συλλαμβάνεται ὑπὸ τῆς μᾶλλον παιδικῆς παγίδος. Ἡ φωνή του μόνη φαίνεται ἡ ἐπίκλησις καὶ ἡ ἄμυνά του· εἰς τὸν πρῶτον θόρυβον σιωπᾷ, ἀκροᾶται ἐπὶ μίαν στιγμήν, ἔπειτα ἐξακολουθεῖ τὸν ψίθυρόν του.

Εἶνε ὡς ἠχώ τις τῶν ἐκλιπόντων χρόνων, ἀνάμνησις τοῦ παρελθόντος. Τὸ πρωτόγονον ἔντομον τοῦτο μᾶς διηγεῖται ὅλην τὴν ἱστορίαν τῆς φύσεως. Παρέστη διαδοχικῶς εἰς ὅλας τὰς ἐποχὰς τῆς βαθμιαίας ἀνελίξεως τοῦ κόσμου· ὑπῆρξε μάρτυς τοῦ σχηματισμοῦ τῶν ἠπείρων· εἶδε πολλάκις τὴν χώραν ὅπου ζῶμεν ἀναδύουσαν ἐκ τῶν ὑδάτων, καταδύουσαν καὶ ἀναδύουσαν πάλιν· εἶδεν ἀπὸ αἰῶνος εἰς αἰῶνα τὴν ὄψιν τοῦ κόσμου μεταμορφουμένην παραδόξως· τὰ βατράχια τὰ σύγχρονά του, τοὺς βατράχους, τοὺς φρύνους, τὰς σαλαμάνδρας, τοὺς λαβυρινθόδοντας (βατράχους, μεγαλειτέρους καὶ τῶν βοῶν αὐτῶν) βασιλεύοντας ἐπὶ τῶν παραλίων, ἐπὶ τῶν ἐξωργισμένων κυμάτων, ἐν τῷ μέσῳ τῶν καταιγίδων, ἐν τῷ μέσῳ τῶν γεννωμένων δασῶν, ζητοῦντας νὰ ὑπερισχύσωσι τοῦ θορύβου τοῦ ἀνέμου καὶ τῶν θυελλῶν διὰ τῶν πρώτων ἀνάρθρων κραυγῶν των—καὶ ὁποίων κραυγῶν! φαντασθῆτε βόας κοάζοντας ὡς βατράχους!

Δάση ἀπέραντα προπαρεσκεύαζον τὰ σημερινὰ ἀνθρακωρυχεῖα, γιγάντεια δενδρώματα ηὔξανον ἐν τῷ μέσῳ τῶν ἀνεξιτήτων δασῶν, πτέριδες θαυμάσιαι ἐνεκαίνιζον τὴν ἐποχὴν τοῦ φυτικοῦ κόσμου, ἐν ᾧ ἀνεπτύσσοντο καὶ ἐπληθύνοντο τὰ πρῶτα ἔντομα. Ἀλλὰ τότε οὔτε τὰ ἄνθη οὔτε τὰ ἔντομα δὲν εἶχον ἀκόμη ἐκκολαφθῇ. Ἄγριος καὶ φοβερὸς κόσμος, ὃν διεδέχθη κόσμος φοβερώτερος, ὁ τῆς δευτέρας ἐποχῆς, ὁ τῶν ἰχθυοσαύρων, τῶν πλησιοσαύρων, τῶν μεγαλοσαύρων, τῶν ἀτλαντοσαύρων, γιγάντων τριάκοντα μέτρων τὸ μῆκος, κολοσσῶν ἐχόντων βάρος τριακοντάκις χιλίων χιλιογράμμων, ἔβοσκον εἰς τὰ σκοτεινὰ δάση, παρὰ τοὺς ποταμούς, συντρίβοντες ὑπὸ τοὺς παμμεγέθεις ὀδόντας των τοὺς θάμνους, ἐνῷ ὑπεράνω αὐτῶν τὰ ἱπτάμενα ἑρπετά, οἱ πτεροδάκτυλοι, γιγαντώδεις νυκτερίδες, ἤρχιζον τὴν πτῆσίν των πηδῶσαι ἀδεξίως ἀπὸ κλάδου εἰς κλάδον, ἢ προσκολλώμεναι εἰς τὰ τραχέα τῶν βράχων τοιχώματα.

Γνωρίζει ὅτι ὑπάρχομεν ὁ γρύλλος; ὄχι, βεβαίως. Αὐτὸς καὶ οἱ ὁμογενεῖς του ζῶσιν ὡς ἄλλοτε. Διατηρεῖ ἐν τῇ σιγῇ τῆς ἑσπέρας ἦχον πρωτόγονον, ἐστερημένον ῥυθμῶν καθὼς εἰς τοὺς χρόνους ὅτε ἐβόμβει μόνον εἰς τὸν κόσμον μὲ τὸν ἄνεμον τῆς ἐρημίας. Ἡ συγγενής του σίλφη καταβιβρώσκει τὸ ἄλευρον τοῦ ἀρτοποιοῦ ὡς κατεβίβρωσκε τὰ φυτὰ τῆς πρωτογόνου ἐποχῆς, ἡ λαμπυρὶς δὲν ἔσβεσε τὸν μικρὸν λύχνον, τὸν ὁποῖον ἔφερε μεθ' ἑαυτῆς εἰς τὰ δευτερογόνα δάση, ὁ βάτραχος κοάζει ἀκόμη ὡς εἰς χρόνον τῶν λαβυρινθοδόντων· εἰς τοὺς βόμβους τῶν ἐντόμων τῆς ἑσπέρας ἀναγνωρίζομεν τὴν φυσικὴν χαράν των ὅτι ἀνευρίσκουσι τὸ σκιόφως τῶν παναρχαίων χρόνων, καὶ ἐν τῇ συγχύσει ταύτῃ τῶν θορύβων καὶ τῶν ἁρμονιῶν δυνάμεθα νὰ ἀντιληφθῶμεν τὸν ἦχον ἑκάστης γενεᾶς, τὴν ἠχὼ ἑκάστου σταθμοῦ τῆς προόδου τῆς ζωῆς ἐπὶ τῆς γῆς.

Καὶ πῶς δὲν θὰ τὰς ἀνεγνωρίζομεν; Πῶς δὲν θὰ τὰς ᾐσθανόμεθα; Δὲν εἶνε ὁ ἄνθρωπος τὸ τελευταῖον δημιούργημα καὶ ἡ ὑψίστη συγκεφαλαίωσις τῆς δημιουργίας; Δὲν συνδεόμεθα μὲ τὴν φύσιν διὰ μυρίων δεσμῶν τοὺς ὁποίους οὐδὲν δύναται νὰ διαρρήξῃ; Ἡ ἐρημία τῶν δασῶν, ἡ δροσερότης τῶν κοιλάδων, τὰ ἀρώματα τοῦ λειμῶνος, ὁ φλοῖσβος τῶν ῥυάκων, αἱ σκηνογραφίαι τῆς θαλάσσης, ἡ ὄψις τῶν βουνῶν δὲν μᾶς ὁμιλοῦν μυστηριώδη γλῶσσαν, ἐν τῇ ὁποίᾳ ἀνευρίσκομεν οἱονεὶ κατοπτρίζεσθαι τῶν στοχασμῶν, οἱονεὶ ἠχὼ τῶν ῥεμβασμῶν ἡμῶν;

* * *

Μοὶ ἐφάνη λοιπόν, ὅτε ἤκουον τὴν γλυκεῖαν ἁρμονίαν τῆς ἑσπέρας, ὅτι μετεφερόμην εἰς ἐποχὴν κατὰ πολλὰ ἑκατομμύρια ἔτη ἀρχαιοτέραν τῆς δημιουργίας τοῦ ἀνθρώπου, εἰς τὴν πρωτόγονον ἐκείνην μεμακρυσμένην περίοδον, καθ' ἣν ἡ ζωϊκὴ δύναμις τοῦ πλανήτου ἡμῶν ἀντεπροσωπεύετο ἰδίως ὑπὸ δύο μεγάλων συστημάτων ὀργανισμῶν: ἐν τῇ θαλάσσῃ τῶν πρώτων σπονδυλωτῶν τῶν ἰχθύων· ἐπὶ τῆς γῆς τῶν πρώτων φυτῶν, τῶν κρυπτογάμων φυτῶν, ἄνευ ἀνθέων, ἄνευ ἀρωμάτων, ἄνευ καρπῶν.

Εἴμεθα ἐν τῷ μέσῳ τοῦ δάσους τοῦ γρύλλου· ὡς τὰ ζῶα τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, τὰ πρωτόγονα ἄνθη εἶναι ταπεινά, ἐστερημένα ἀνθέων,—τῶν κοιτίδων αὐτῶν τῶν νυμφικῶν— καὶ τὸ ὄνομα αὐτὸ κρυπτόγαμα ἐκφράζει ἀκριβῶς τὴν κατάστασιν ταύτην· οὐδεὶς χωρισμὸς τῶν φύλων· ὄργανα τοσοῦτον ἀπόκρυφα, τοσοῦτον μικρά, τοσοῦτον ἐπιφυλακτικά, τοσοῦτον οἱονεὶ δειλά,

Digitized by Google

ὥστε ὄχι πρὸ πολλοῦ ἀκόμη ἔξοχος βοτανικὸς ἀμφέβαλλεν περὶ τῆς ὑπάρξεώς των.

Τότε δὲν ὑπῆρχον ἄνθη, δὲν ὑπῆρχον φιλαρέσκειαι, δὲν ὑπῆρχον ἀρώματα, οὔτε μέθη, οὔτε ἕλξις, οὔτε προσαφή! ἔρως τῶν μαλακίων, τῶν ὀστρακοδέρμων, τῶν ἰχθύων! Ἀλλ' ἡ ἀνήσυχος φύσις ὑψοῦται μετ' ὀλίγον πρός τι ἰδανικὸν ποιητικώτερον ἅμα καὶ αἰσθητότερον· ἐκ τῶν κρυπτογάμων θὰ ἐξέλθωσι τὰ φανερόγαμα, ὡς ἐκ τῶν ἀσπονδυλώτων θὰ ἐξέλθωσι τὰ σπονδυλωτά. Ὁ ὕπερος θὰ γεννηθῇ, οἱ στήμονες θὰ τὸν ζητήσωσι, ἡ γονιμοποιὸς κόνις διὰ μυστηριώδους συναφῆς θὰ ζωογονήσῃ τὸ παρθενικὸν ὠάριον καὶ θὰ μεταμορφώσῃ τὸ φυτόν. Ἀπὸ τοῦ μύκητος ἡ ζωὴ ὑψοῦται πρὸς τὸ ῥόδον· ἡ ἄργιλος τείνει πρὸς τὸν ἄγγελον.

Ἡ ὕπαρξις καὶ ὁ χωρισμὸς τῶν φύλων θὰ ἦτο ἄλλως παράτολμον πρᾶγμα ἂν ὑπῆρχον εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς τῆς δημιουργίας, διότι τὰ ὄντα ἐστεροῦντο λογισμοῦ. Ἐὰν δὲ τὰ ἀντίθετα φῦλα δὲν συνηντῶντό ποτε πρὸς ἄλληλα καὶ καὶ δὲν ἡνοῦντο, ἡ ζωὴ θὰ ἐξέλιπε ταχέως. Καὶ δὲν εἶναι μεγάλη τόλμη ὅτι ἐδόθησαν εἰς τὰ ἀνώτερα φυτά, —ἀλλ' ἐν τούτοις πάντοτε προσκεκολλημένα εἰς τὸ ἔδαφος διὰ τῶν ῥιζῶν, —φῦλα κεχωρισμένα; Γνωστὴ ἡ ἱστορία τοῦ θήλεος ἐκείνου φοίνικος τοῦ φυτευθέντος εἰς Ὑδροῦντα, ὅστις ἔμεινεν ἄγονος μέχρι τῆς ἐποχῆς καθ' ἣν εἷς φοῖνιξ ἄρρην εὑρισκόμενος εἰς Βρενδήσιον ἠδυνήθη νὰ ὑψώσῃ τὴν κορυφήν του ὑπεράνω τῶν γειτόνων δένδρων καὶ νὰ ἐμπιστευθῇ εἰς τὸν ἀέρα τὴν πολύτιμον γονιμοποιὸν κόνιν· ἄνευ τοῦ ἀέρος καὶ τῶν ἐντόμων, πολλὰ τῶν ἀνθέων θὰ ἔμενον ἐγκαταλελειμένα καὶ ἄγονα.

* * *

Οὕτως ὁ βόμβος τοῦ γρύλλου, ὁ περὶ τὸ λυκόφως ψιθυρισμὸς τοῦ ἀρχαίου τούτου μάρτυρος τῶν παρελθόντων χρόνων, παρέστησαν ἐνώπιον ὅλων τὴν ἱστορίαν τῆς φύσεως. Τὸ ἔντομον, τὸ μαστοφόρον μοὶ ἐνεφανίσθησαν ἕκαστον μὲ τὰ ἀρχικὰ αὐτοῦ ὁρμέμφυτα, ἐξηγούμενα δι' αὐτῆς ταύτης τῆς ἀρχῆς του.

Οἱ λευκοὶ μύρμηκες πριονίζουσι τὸ ξύλον ἀπὸ ἑκατομμυρίων ἐτῶν ἵνα φάγωσι τὴν κόνιν αὐτοῦ, μηδαμῶς φροντίζοντες περὶ τῶν σημερινῶν τροφῶν, διότι ἐγεννήθησαν εἰς τὰ παλαιὰ ξύλα τὰ συσσωρευμένα εἰς τὰ παρθενικὰ δάση τῆς πρωτογόνου ἐποχῆς· καὶ ὅταν ἔλειψαν τὰ δάση ἐπετέθησαν κατὰ τῶν ἀνθρωπίνων βιομηχανημάτων, ἀλλ' εἶνε πάντοτε ξυλοφάγοι. Αἱ νύμφαι ζητοῦσι πάντοτε λείαν ζωντανὴν ἐν τῷ κόσμῳ τῶν ὑδροχαρῶν ἐντόμων, διότι κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς δημιουργίας δὲν ὑπῆρχον ἀκόμη ἄνθη. Ἡ ψυχή, τοὐναντίον γεννηθεῖσα μετὰ τὸ ἄνθος, πηγαίνει νὰ βυθισθῇ εἰς τὰς στεφάνας αὐτῶν καὶ νὰ καλυφθῇ μὲ τὰ ἀρώματα τῆς γύρεως. Αἱ μεταμορφώσεις τοῦ ἐντόμου περιέχουσιν ἐν ἑαυταῖς ὅλην τὴν ἱστορίαν τῆς ζώσης φύσεως· ἡ χονδροειδὴς ἕρπουσα καὶ διαβιβρώσκουσα κάμπη ἀντιπροσωπεύει τὴν πρωτογόνον ἐποχήν· ἡ κομψή, ἀερώδης ψυχή, τὸ ζῶν αὐτὸ ἄνθος εἶνε τῆς τριτογόνου ἐποχῆς. Ἡ χελιδών, ἥτις κατεσκεύασε τὴν πρώτην φωλεὰν της ἐπὶ νήσου γηΐνης, ἐξακολουθεῖ νὰ τὰς κατασκευάζῃ ἀπὸ γῆν ὡς ἄλλοτε· αἱ ἀποδημίαι τῶν πτηνῶν ἐξηγοῦνται διὰ τῆς ἑνώσεως Εὐρώπης καὶ Ἀφρικῆς. Ἡ Μεσόγειος ἐσχηματίσθη ἀκολούθως, ἀλλὰ τὰ πτηνὰ γνωρίζουσιν ὅτι θὰ εὕρωσι πέραν αὐτῆς φιλόξενον γῆν· Τὸ ἔριον τοῦ προβάτου ἐδόθη εἰς αὐτὸ συγχρόνως καὶ εἰς τὸ μαμούθ, κατὰ τὴν παγετώδη περίοδον· τότε ὁ ἐλέφας καὶ ὁ ῥινόκερως ἔζων ὁμοῦ, καὶ συχνάκις ἀνευρίσκονται τὰ ὀστᾶ των ἡνωμένα ἐντὸς σπηλαίων τῆς τεταρτογενοῦς ἐποχῆς.

Σήμερον ἀκόμη εἰς τὰ δάση τῆς Ἀφρικῆς καὶ τῆς Ἀσίας μένουσιν ἡνωμένοι ἐκ τοῦ ἐμφύτου ἀρχαίας φιλίας· ἂν τοὐναντίον ὁ κύων καὶ ἡ γαλῆ ἐκδηλοῦσι πρὸς ἀλλήλους ἀποστροφὴν καταστᾶσαν παροιμιώδη, τοῦτο προέρχεται ἐκ τοῦ ὅτι οἱ προϊστορικοὶ πρόγονοί των κατέτρωγον ἀλλήλους. Ὁ μακρόχειρ πίθηκος εἶνε προσφυὴς πρὸς τὸν κόσμον τῶν ἀδιεξιτήτων δασῶν τῶν κλάδων καὶ τῶν κληματίδων, κατὰ μῆκος τῶν ὁποίων κατωλίσθαινε κρεμώμενος καὶ αἰωρούμενος. Οὕτω πᾶν ζῶον φαίνεται φέρον ἐν ἑαυτῷ, εἰς τὰ ὁρμέμφυτά του, εἰς τὴν γλῶσσαν του, τὸν τύπον τῆς ἐποχῆς καθ' ἣν ἐγεννήθη.

* * *

Ἐν ᾧ διήρχοντο τὸν νοῦν μου αἱ σκέψεις αὗται, ἡ σελήνη εἶχε βραδέως ἀνυψωθῆ ἐν τῷ οὐρανῷ, οἱονεὶ δεσπόζουσα ὑπνώττοντος κόσμου καὶ εὐλογοῦσα αὐτόν. Αἱ ἀκτῖνές της ἔρριπτον σιωπηρῶς εἰς τὸν ἀέρα φρίσσουσαν δρόσον φωτός, τὰ χωρία ἐγίνοντο ἀφανῆ ἐν τῷ σκότει τῆς ἑσπέρας καὶ ὁ ἀκάματος γρύλλος ἔψαλλε πάντοτε τὸ ᾆσμα τῶν πρώτων τοῦ κόσμου χρόνων. Τὰ πάντα ἐσιώπων ὡς εἰς κοιμητήριον· καὶ μόνος αὐτὸς διηγεῖτο κατὰ τὸν ἰδιάζοντα τρόπον του τῆς ζωῆς τὴν ἀρχαιότητα.

Ἀλλ' αἴφνης, βληθεῖσα βεβαίως διὰ μέσου τοῦ φυλλώματος ὑπὸ λαμπρᾶς ἀκτῖνος ἡλίου, ἡ ἀηδὼν ἐπανέλαβε διὰ τῆς διαυγοῦς φωνῆς της τὸ ἐπὶ στιγμὴν διακοπὲν ᾆσμά της, ὁτὲ μὲν ἀποτείνουσα φανταστικοὺς ἤχους πρὸς τοὺς ἀστέρας ὁτὲ δὲ ὑποτρύζουσα ῥυθμοὺς μελαγχολικούς, ἐπ' ἄπειρον ποικιλλομένους.

« Ὦ! ἔλεγεν αὐτή, ὅλαι αἱ φωναὶ τῆς φύσεως ἐξαφανίζονται ἐνώπιον τῆς ἰδικῆς μου· λησμονήσατε τὸ παρελθόν. εἶμαι ἡ ζωή, εἶμαι ὁ ἔρως, ψάλλω τὴν θείαν πρόοδον καὶ εἶμαι ὁ πρόδρομός σου, ὦ θαυμασία φωνὴ τοῦ ἀνθρώ-

Digitized by Google

που! Ἡ φύσις εἶνε ὡραία διότι τὴν ἐννοεῖ ἡ ἀνθρωπότης. Ὅλα ἡμεῖς, πτηνά, ἔντομα, ζῷα τῶν δασῶν καὶ τῶν ἐρήμων, ἤλθομεν εἰς τὴν γῆν πρὸ ὑμῶν διὰ νὰ προπαρασκευάσωμεν τὸ βασίλειόν σας, καὶ ἡμεῖς, τὰ ὑπέρτερα πτηνά, τὸ ἐννοοῦμεν τόσον καλά, ὥστε προτιμῶμεν τοὺς δενδρῶνάς σας ἀπὸ τὰς ἐρημίας, καὶ πολλάκις— εἰς τὰς ὥρας τῆς ἀναπαύσεώς μας — διὰ σᾶς ψάλλομεν. Ἐνίοτε μάλιστα τὰ ᾄσματά σας μᾶς κινοῦν νὰ ψάλλωμεν. Ἀλλὰ μὴ ἦσθε ἀχάριστοι! μὴ λησμονῆτε ἐντελῶς τὴν καλλιτέραν σας φίλην, τὴν φύσιν, τὴν μητέρα ταύτην τὴν πάντοτε νέαν καὶ ὡραίαν· μὴ διέρχεσθε τὴν ζωήν σας μεταξὺ λιθίνων τοίχων· μὴ ἀναπνέετε πάντοτε τὴν κόνιν τῶν ἐργοστασίων, μὴ ἀτροφῆτε ἐντὸς τοῦ ἀηδοῦς θορύβου τῶν πόλεων, ἔρχεσθε κάποτε καὶ πρὸς ἡμᾶς καὶ διαμένετε μεθ' ἡμῶν ἐν τῇ ἀτμοσφαίρᾳ τῇ καθαρᾷ καὶ τῇ εὐώδει τῶν ἀγρῶν καὶ τῶν δασῶν. Ὅλαι αἱ φωναὶ τῆς φύσεως σᾶς καλοῦσι νὰ ἐκτιμήσετε τὴν καλλονὴν τοῦ πέριξ ὑμῶν σύμπαντος· εἶνε ἱστορία ἐπαγωγός· ἐννοήσατέ την καὶ ζῆτε ἀκόμη ὀλίγον ὡς ἡμεῖς ἐν τῇ γαληνιαίᾳ εὐτυχίᾳ τῆς ἁπλότητος.

Οὕτως ἔψαλλεν ἡ ἀηδών. Μοὶ φαίνεται ὅτι ἡ γλῶσσά της συνεπλήρου τὴν τοῦ γρύλλου, καὶ ἔμεινα ἐπὶ πολὺ ἀκούων αὐτοὺς ἀλληλοδιαδόχως, οὐδόλως φθονῶν τὴν φιλοδοξίαν τῶν ἀνθρώπων, ἥτις περιβάλλει αὐτοὺς ἐν τῇ ἀνησύχῳ δόξῃ τῶν ἀγορῶν καὶ τῶν θρόνων.

(Camille Flammarion) Μετάφρασις Ψ'

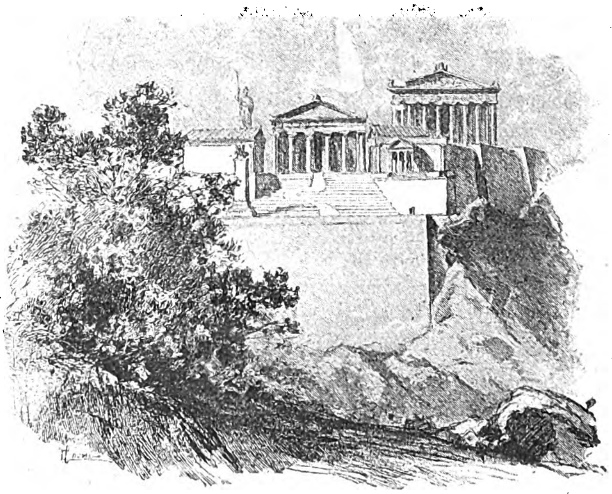

ΑΘΗΝΑΙ

Τὴν ὥρα ὅπου χρυσόφωτος ὁ ἥλιος βασιλεύει
Καὶ χύνεται περήφανος 'ς τὴ δύσι,
'Η Δόξα ἀπ' τὸν παράδεισο ἄνθη χλωρὰ μαζεύει
Τὸ μέτωπό σου, 'Αθήνα, νὰ στολίσῃ.

Καὶ τὰ σκορπίζει ὁλόγυρα 'ς τὸ οὐράνιο σου κεφάλι
Καὶ πρὸς τὸν Παρθενῶνα καταιβαίνει
Καὶ βλέπει τὰ συντρίμμια σου κι' ἀναγαλιάζει πάλι,
Πατρίδα μου, 'Αθήνα δοξασμένη!

Κι' ὁ κόσμος βλέπει τ' ἄνθη σου, μὰ ὁ νοῦς του δὲν τὰ φθάνει
Καὶ σύννεφα πῶς εἶνε τὰ νομίζει,
Καὶ δὲν πιστεύει πῶς θωρεῖ τ' ἀνθόπλεκτο στεφάνι
Ποῦ ἡ Δόξα κάθε βράδυ σοῦ χαρίζει.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΟΛΕΜΗΣ

Digitized by Google

ΑΝΑΛΕΚΤΑ

Πίθηκοι δαδοφοροῦντες. Μεταξὺ τῶν πολλῶν παραδόξων ὁ Στάνλεϋ ἀναφέρει ἐν τῷ τελευταίῳ αὐτοῦ συγγράμματι καὶ τὸ ἑξῆς: «Οἱ χιμπατζῆδες τοῦ δάσους Μσόνγβα λεηλατοῦσι κατὰ τὸ θέρος τὰς φυτείας τοῦ Μσβὰ δαδοφοροῦντες. Ὁ Ἐμὶν τοὺς εἶδεν, ὑπῆρξε μάρτυς αὐτόπτης τοῦ πράγματος, ἄλλως δὲν θὰ ἐπίστευέ ποτε ὅτι ὑπῆρχον πίθηκοι δυνάμενοι ν' ἀνάψωσι πῦρ». Καὶ ὁ μὲν περίδοξος ἐξερευνητὴς τῆς Ἀφρικῆς δὲν ἐπικυρώνει ἄλλως οὐδὲ ἀμφισβητεῖ τὴν ἀλήθειαν τοῦ πράγματος, ἀλλ' ἡ ἀνάγνωσις αὐτοῦ ἐσκανδάλισε τοὺς φυσιοδίφας. ὧν τινες μετ' εἰρωνίας ἀνασκευάζουσι τὰ περὶ τῶν δαδοφορούντων πιθήκων, ἀποδίδοντες ταῦτα εἰς τὴν ὑπερβολικὴν μυωπίαν τοῦ Ἐμὶν πασᾶ ὅστις θὰ ἐξέλαβεν ἴσω; ἀντὶ πιθήκων ὅμιλον ἰθαγενῶν παίδων.

Πόλεμος κατὰ τῶν ἐξώμων ἐσθήτων. Δὲν εἶνε ἡ πρώτη φορὰ καθ' ἣν καταπολεμεῖται ὁ συρμὸς τῶν ἐξώμων ἐσθήτων, ἤτοι ἐκείνων αἵτινες ἀποκαλύπτουσι τοὺς ὤμους καὶ τοὺς βραχίονας, ἀλλ' ὁ πόλεμος αὐτὸς κηρύττεται νῦν μετὰ πλείονος ὀργῆς καὶ δὴ ὑπὸ τῶν ἀμερικανίδων τῆς Νέας Ὑόρκης, αἵτινες προβαίνουσι καὶ εἰς τὴν σύστασιν συλλόγου πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς καταργήσεως καὶ ἄρθρα δριμύτατα δημοσιεύουσιν εἰς τὰς ἐφημερίδας. Ἐκ τῶν ἄρθρων δὲ τούτων τινὰ ἀφετηρίαν ἔχοντα τὰς ἐξώμους ἐσθῆτας προβαίνουσιν εἰς ἔλεγχον καὶ τῶν συγχρόνων χορῶν τοῦ πολιτισμένου κόσμου, οὓς θεωροῦσι ὡς τὸ ἄκρον ἄωτον τῆς ἀκοσμίας καὶ ἀνηθικότητος, καθὸ ἐπιτρέποντας εἰς τὸν πρῶτον τυχόντα νεανίαν νὰ περιβάλῃ διὰ τοῦ βραχίονος καὶ νὰ παρασύρῃ εἰς τὴν δίνην τοῦ στροβίλου γυναῖκα, τῆς ὁποίας ἄλλως δὲν θὰ ἐτόλμα οὐδὲ τὸ ἄκρον τοῦ δακτύλου νὰ ἐγγίσῃ. Μία ἐκ τῶν θανασίμων ἐχθρῶν τῶν ἐξώμων ἐσθήτων ἀρθρογραφοῦσα ἐν παραφορᾷ ὀργῆς ἀναφωνεῖ: «Αἱ ὑπηρέτριαί σας, κυρίαι μου, εἶναι ἠθικῶς πολὺ ὑπέρτεραι. Πολλάκις πλύνουσαι ἀναγκάζονται ν' ἀνασύρωσι τὰς χειρίδας ἢ ν' ἀποκαλύψωσι τὸν τράχηλον· ἀλλ' ὅταν τὰς κράξῃ τις ἐκ τῆς ἀσχολίας των, πρώτη των μέριμνα εἶνε νὰ καλύψωσι τὰ γυμνὰ μέλη. Σεῖς δὲ εἶσθε σεμνῶς ἐνδεδυμέναι ἐν τῷ οἴκῳ σας καὶ ἐκδύεσθε ἀσυστόλως ὅταν παρουσιάζεσθε εἰς τὸν κόσμον!»

ΧΡΟΝΙΚΑ

Φιλολογικά. Κατὰ τὸν «Πεσταῖον Λόϋδ», ἀποστέλλονται εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν ὑπὸ τῆς οὐγγρικῆς Ἀκαδημίας ὁ καθηγητὴς Βαμπερὴ καὶ ὁ διδάκτωρ Ἰγνάτιος Κοῦνος, ἰδίαις δὲ δαπάναις ὁ κ. Ι. Βέλιτς, ὅστις βαθὺς τυγχάνει γνώστης τῶν τουρκικῶν χειρογράφων. Ὁ Βαμπερῆς θὰ ξενισθῇ ὑπὸ τοῦ Σουλτάνου. Σκοπὸς τῆς ἀποστολῆς αὐτῶν εἶναι νὰ προβῶσιν εἰς ἐρεύνας ἐν ταῖς αὐτοκρατορικαῖς βιβλιοθήκαις. Ἐν τῷ παλαιῷ ἀνακτόρῳ εὕρηται πλῆθος ὅλον κιβωτίων καὶ σάκκων περιλαμβανόντων ἀρχαῖα χειρόγραφα, οἱ δὲ φιλόλογοι οὗτοι ἐλπίζουσιν τὴν ἀνεύρεσιν αὐτόθι λειψάνων τῶν ἀρχαίων βασιλικῶν οὐγγρικῶν ἀρχείων λίαν πολυτίμων τῇ οὐγγρικῇ ἱστορίᾳ. Ἐκ διαφόρων δὲ δεδομένων προκύπτει ὅτι ἐν τοῖς ἀνωτέρω κιβωτίοις εὕρηνται τὰ ὑπὸ τοῦ τουρκικοῦ στρατοῦ ἐκ Σερβίας, Βελιγραδίου καὶ Τεμεσβάρης ὡς λάφυρα ληφθέντα χειρόγραφα, πιθανῶς δὲ τὰ ἐξ Ὄφεν τοιαῦτα. Πρὸς τὸ παρὸν τὰς ἐρεύνας θὰ διευθύνῃ ὁ διδάκτωρ Κοῦνος, ἅτε γινώσκων καλῶς τὴν δημώδη τουρκικήν, ὁ δὲ Βέλιτς θὰ ἐνασχοληθῇ εἰς τὴν διερεύνησιν τῶν δεφτερίων, ἂν δ' ἐπιτύχωσιν αἱ ἔρευναι θ' ἀποσταλῶσι καὶ τρεῖς ἄλλοι οὖγγροι.

— Εἰς τὴν «Ἀκαδημίαν» περιοδικὸν σύγγραμμα τοῦ Λονδίνου, οἱ καθηγηταὶ Α. Σαΐυς καὶ Π. Μαχάφυ ἐπιστέλλουσι τὰ ἑπόμενα: «Χαροποιὸν ἄγγελμα διαβιβάζομεν εἰς τοὺς ὑμετέρους ἀναγνώστας. Μεταξὺ τῶν πολλῶν περιέργων ἀντικειμένων, ἅτινα ἐκόμισεν ἐσχάτως ἐξ Αἰγύπτου ὁ ἀκάματος ἐρευνητὴς κ. Φλίνδερς Πέτριε, συναριθμοῦνται καί τινες ἑλληνικοὶ πάπυροι, οὓς εὐμενῶς ὑπέβαλεν ἡμῖν πρὸς ἐξέτασιν. Μελετήσαντες δ' αὐτοὺς ἐπὶ μίαν ἑβδομάδα, ἠδυνήθημεν νὰ κατατάξωμεν αὐτοὺς ὡς ἀκολούθως: Α'. Ἀποσπάσματα τοῦ Φαίδωνος τοῦ Πλάτωνος, μετὰ πολλῆς ἐπιμελείας καὶ ἀκριβείας γεγραμμένα κατὰ τοὺς παλαιοτέρους πτολεμαϊκοὺς χρόνους. Οἱ πάπυροι περιλαμβάνουσι τὰ μέρη τοῦ κειμένου ἀπὸ τῶν σελ. 67e μέχρις 69 καὶ ἀπὸ 79 μέχρις 83 τῆς ἐκδόσεως τοῦ Στεφάνου. Τὸ κείμενον δ' αὐτῶν ἔχει σπουδαίας διαφορὰς γραφῶν καὶ ἀπὸ τὸ τῶν ἀρίστων κωδίκων. — Β'. Ἀποσπάσματα τῆς Ἀντιόπης τοῦ Εὐριπίδου, ἐκ τοῦ τέλους τῆς ἀπολεσθείσης ταύτης τραγῳδίας, ἄγνωστα τέως. — Γ'. Μία διαθήκη καί τινα ἐπίσημα ἀντίγραφα διαθηκῶν, συντεταγμένων ἐπὶ τῆς βασιλείας Πτολεμαίου τοῦ Φιλαδέλφου, ἐν αἷς ἀναγραφαὶ καὶ περιγραφαὶ δούλων. — Δ'. Πολυάριθμοι ἰδιωτικαὶ ἐπιστολαὶ περὶ παντοίων ὑποθέσεων· τούτων τινὲς μὲν εἶναι πλήρεις, ἄλλαι δ' ἐλλιπεῖς, πᾶσαι δὲ παρέχουσιν ἀξιολόγους εἰδήσεις περὶ τοῦ βίου καὶ τῶν ἠθῶν τῶν τότε χρόνων. — Ε'. Ἀπόσπασμα λόγου περὶ τῶν πρὸς τοὺς φίλους χρεῶν, ἐν ᾧ ὡς πρότυπον τίθεται ἡ τοῦ Ἀχιλλέως πρὸς τὸν Πάτροκλον φιλία. Τίς ὁ τοῦ λόγου συγγραφεὺς δὲν ἠδυνήθημεν νὰ ἐξακριβώσωμεν· ἐπειδὴ ὅμως πάντες οἱ πάπυροι εἶναι γεγραμμένοι πρὸ τοῦ 240 π. Χ. καὶ ὁ λόγος οὗτος εἶναι προδήλως τῶν κλασσικῶν χρόνων. Ἐλπίζομεν ὅτι θὰ δυνηθῶμεν νὰ δημοσιεύσωμεν τὰ μὲν δύο πρῶτα ἐντὸς τοῦ φθινοπώρου, τὰ δὲ λοιπὰ εὐθὺς ὡς καταταχθῶσι καὶ μελετηθῶσι προσηκόντως. Ἡ σπουδαιότης τῶν μνημείων τούτων, ἐνδιαφερόντων ἐξ ἴσου καὶ τοὺς φιλολόγους καὶ τοὺς περὶ τὴν παλαιογραφίαν εἰδικῶς ἀσχολουμένους, εἶναι τοσοῦτον μεγάλη, ὥστε ἐκρίναμεν ἀναγκαῖον νὰ σπεύσωμεν ὅπως ἀναγγείλωμεν διὰ τῆς παρούσης τὴν εὕρεσιν καὶ τὴν προσεχῆ ἔκδοσιν αὐτῶν.»

Ἐπιστημονικά. Τὸ διεθνὲς γεωγραφικὸν συνέδριον θὰ συνέλθῃ κατὰ τὸ προσεχὲς ἔτος ἐν Βέρνῃ τῆς Ἑλβετίας κατὰ μῆνα αὔγουστον, μικρὸν πρὸ τῶν ἑορτῶν τῶν ἐπὶ τῇ ἑπταχοσιετηρίδι τῆς κτίσεως τῆς Βέρνης.

Θεατρικά. Ἐν τῷ θεάτρῳ τοῦ Μελοδράματος τῆς Βιέννης ἐγένετο ἐσχάτως ἡ 200 παράστασις τοῦ μελοδράματος Λόεγκριν τοῦ Βάγνερ. Ἐκ τῆς περιστάσεως δὲ ταύτης λαβοῦσαι ἀφορμὴν ἀφηγοῦνται αἱ ἐφημερίδες κατὰ πόσων δυσχερειῶν ἐπάλαισεν ὁ Βάγνερ ἐν ἀρχῇ τοῦ σταδίου του. Τὸν Ταγχόϋζερ καὶ τὸν Λόεγκριν ἐπώλησε εἰς τὸ βιενναῖον Θέατρον

Digitized by Google

του μελοδράματος «οι' ένα κομμάτι ψωμί,» ώς κοινώς λέγουσι, διά χίλια μόνον φλωρίνια. Ἐκέρδησε δὲ τὸ θέατρον κολοσσιαῖα ποσὰ ἐκ τῆς παραστάσεως αὐτῶν. Ὁ Βάγνερ προσεπάθησε πολλάκις κατόπιν νὰ διαρρήξῃ τὸ λεόντειον ἐκεῖνο συμβόλαιον, ἀλλὰ δὲν τὸ κατώρθωσε. Ὅτε ὅμως ἐζήτησαν τὸ νέον αὐτοῦ μελόδραμα Τρίσταν καὶ Ἰσόλδην, προέβαλε πρωτίστως τὸν ὅρον τῆς ἀκυρώσεως τοῦ συμβολαίου τῆς παραχωρήσεως τῶν δύο ἄλλων μελοδραμάτων, ἠναγκάσθησαν δὲ νὰ παραδεχθῶσιν αὐτόν, καὶ ὁ μουσικὸς ἀπεζημιώθη γενναίως. Μετέπειτα προσκληθεὶς εἰς Βιέννην ὅπως διευθύνῃ τὴν ὀρχήστραν κατὰ τὴν παράστασιν τοῦ Ταγχόϋζερ καὶ ἄλλων τριῶν μελοδραμάτων του, διὰ τέσσαρας μόνον ἑσπέρας ἔλαβε ὡς ἀμοιβὴν 20,000 φλωρινίων (45 χιλ. φράγκων περίπου), καὶ ἐπὶ πλέον πάντα τὰ ὁδοιπορικὰ καὶ τἆλλα ἔξοδά του. Μεταξὺ δὲ τῶν ἄλλων ἐξόδων συγκαταλέγονται καὶ αἱ ζημίαι ἃς ἐπήνεγκεν εἰς τὰ ἔπιπλα τοῦ ξενοδοχείου ὁ μικρὸς υἱὸς τοῦ Βάγνερ Σίγφρειδ, ὁ ὁποῖος εἶχε τὴν κακὴν συνήθειαν νὰ βουτᾷ τὰ δάκτυλά του εἰς μελάνην καὶ νὰ γράφῃ δι' αὐτῶν τὸ ὄνομά του εἰς τὰ ἔπιπλα. Ὁ ταμίας τοῦ θεάτρου ἐπλήρωσεν ἄνευ ἀντιρρήσεως τὸν λογαριασμὸν τοῦ ξενοδόχου.

ΠΑΝΤΟΙΑ

Ἐν Νέᾳ Ὑόρκῃ ἤρξατο ἰσχύουσα διάταξις καθ' ἣν ἀπαγορεύεται ἐν δημοσίοις τόποις τὸ κάπνισμα εἰς παῖδας μὴ ὑπερβάντας τὸ 16ον ἔτος ἐπὶ ποινῇ 10—20 δολλαρίων.

ΑΙ ΕΙΚΟΝΕΣ

Ἡ Φιλιππούπολις. Αἱ δημοσιευόμεναι εἰκόνες, ληφθεῖσαι ἐκ φωτογραφιῶν τοῦ ἐν Φιλιππουπόλει φωτογράφου Δ. Καβρᾶ, ἀπεικονίζουσι τὸ κέντρον τῆς Φιλιππουπόλεως καὶ τὸ πρὸς τοὺς λόφους τμῆμα. Οἱ τρεῖς τῆς Φιλιππουπόλεως γραφικώτατοι λόφοι, ἐξ ὧν ἡ ὑπὸ Φιλίππου τοῦ Μακεδόνος κτισθεῖσα ἑλληνικὴ αὕτη τῆς Θράκης πόλις ἐκλήθη ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων Trimontium, φέρουσι νῦν τὰ τουρκικὰ ὀνόματα Σαὰτ τεπέ, Νεμπὲτ τεπὲ καὶ Τζεδὲμ τεπέ. Ἐν τῷ πρὸς δεξιὰν τῷ ὁρῶντι λόφῳ εἶνε ἡ δεξαμενὴ τοῦ ὕδατος, ἐν δὲ τῷ πρὸς ἀριστερὰν τὸ ὡρολόγιον τῆς πόλεως, ἐξ οὗ καὶ ὁ λόφος ὠνομάσθη τοῦ Ῥολογιοῦ ἑλληνιστί, τουρκιστὶ δὲ Σαὰτ τεπέ.— Ἐν δὲ τῇ ἀπεικονιζούσῃ τὸ κέντρον τῆς Φιλιππουπόλεως εἰκόνι φαίνεται δεξιὰ μὲν τῷ ὁρῶντι ἔμπροσθεν ἡ ὀθωμανικὴ τράπεζα (οἰκία τοῦ Ἕλληνος Μάρδα) καὶ παρ' αὐτὴν ἡ βουλγαρικὴ τράπεζα (οἰκία Κάλτσεφ). Εἰς τὸ βάθος δεξιὰ ὁ λόφος, ἐν ᾧ ἡ ἑλληνικὴ συνοικία ἐκτεινομένη καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους λόφους. Ἐν τῷ κέντρῳ φαίνεται τὸ ἐν τῇ πλατείᾳ Τσουμαγιὰ μουσουλμανικὸν τέμενος (τὰ ἐν Φιλιππουπόλει ἐπὶ τουρκοκρατίας τζαμία ἠριθμοῦντο εἰς 26), παρ' αὐτὸ δὲ ἀριστερόθεν τὸ Κουρσοὺμ Χὰν (μολύβδινος ξενών,) ἔνθα τὰ πλεῖστα τῶν ἐμπορικῶν καταστημάτων εἰς τὸ ἄκρον δὲ τὸ ἀρτισύστατον βουλγαρικὸν γυμνάσιον καὶ πλησίον αὐτοῦ βουλγαρικὴ ἐκκλησία τῶν ἁγίων Κυρίλλου καὶ Μεθοδίου. Παρὰ τὸ γυμνάσιον ῥέει ὁ τὴν πόλιν διασχίζων ποταμὸς Ἕβρος καὶ εἰς τὸ βάθος φαίνεται ἡ μεγάλη πεδιὰς τῆς Φιλιππουπόλεως ἡ ἐκτεινομένη ἀπὸ τοῦ Τατὰρ Παζαρτζὶκ μέχρι τοῦ Παπασλῆ.

ΕΔΩ Κ' ΕΚΕΙ

Ναυαγίου συνέπειαι — Εἶδες εἰς τὴν ἐφημερίδα τὰ τοῦ ναυαγίου; — Τὰ εἶδα· εὐτυχῶς δὲν ἔπαθε κανείς. — Μόνον ἐγώ. — Ἐσύ;... — Ναί, ἀδελφέ, τὰ διάβασε ἡ πεθερά μου κ' ἐνῷ εἶχε σκοπὸν νὰ φύγῃ αὔριον διὰ τὴν Χαλκίδα, τὴν ἔπιασε τώρα τέτοιος φόβος ποῦ θὰ τὴν ἔχω ἀκόμη κανένα μῆνα σπίτι μου.

Οἰκονομίαι.—Νὰ σοῦ πῶ γυναῖκα τὸ παράκανες μὲ τὰ λοῦσα. Τὸν περασμένον μῆνα ἐπλήρωσα διακόσιαις δραχμαῖς, τώρα πάλι ἄλλος λογαριασμὸς ἐδῶ γιὰ ἑκατό. — Δὲν βλέπεις λοιπὸν ἀπ αὐτὸ πῶς ἄρχισα νὰ γίνωμαι οἰκονόμος;

Καλὴ ὑπόσχεσις. Τηλεγράφημα εὐτυχοῦς πατρὸς πρὸς τὸν πενθερόν του: «Χαρμόσυνος εἴδησις· Μαρία μου ἐγέννησε σήμερον δίδυμα — προσεχῶς πλειότερα.»

ΤΡΕΙΣ ΓΝΩΜΑΙ ΚΑΘ' ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Ὁ πρῶτος ὅρος τῆς εὐτυχίας εἶνε νὰ νομίζῃ τις ἑαυτὸν ἀπαραίτητον εἰς τὴν εὐτυχίαν ἄλλου.

*

Ἡ ἐμπιστοσύνη ἔρχεται βραδέως καὶ φεύγει διὰ μιᾶς.

*

Ἡ ζηλοτυπία πληγώνει τὸν ἔρωτα καὶ κάποτε τὸν φονεύει

ΕΝ ΠΑΙΓΝΙΔΙΟΝ ΚΑΤΑ ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ

Ἡ βελόνη ἠμπορεῖ νὰ τρυπήσῃ τὴν πεντάραν; Εἰς τὸ ἐρώτημα τοῦτο θ' ἀποκριθῆτε ἀρνητικῶς ἢ καὶ θὰ μειδιάσετε πονηρῶς νομίζοντες ὅτι θέλει νὰ δοκιμάσῃ τὸ πνεῦμά σας ὁ ἐρωτῶν. Καὶ ὅμως ἡ πεντάρα ἠμπορεῖ εὐκολώτατα νὰ τρυπηθῇ ἀπὸ βελόνην ὅπως δεικνύει ἡ κάτωθι εἰκών.

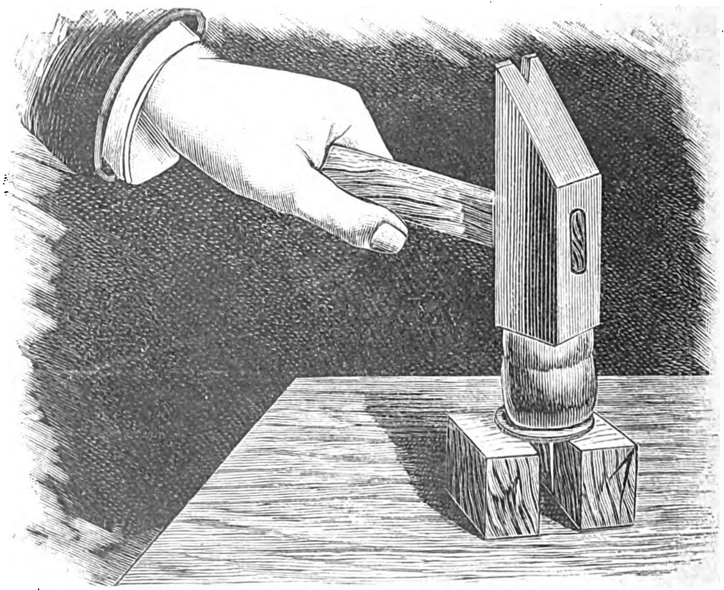

Πρὸς τοῦτο λαμβάνετε φελλὸν φιάλης εἰς τὸν ὁποῖον καρφώνετε καθέτως τὴν βελόνην χωρὶς ἡ μύτη νὰ ἐξέχῃ τοῦ φελλοῦ, τὸ δὲ περισσεῦον ἐκ τῶν ἄνω ἄκρον τῆς βελόνης ἀποκόπτετε διὰ τῆς κοινῆς λαβίδος τῶν καρφίων. Στηρίζετε τὴν πεντάραν ἐπὶ δύο τεμαχίων ξύλου ἢ δύο λιθαρίων ἔνθεν καὶ ἔνθεν, θέτετε ἐπ' αὐτῆς τὸν φελλὸν καὶ κτυπᾶτε αὐτὸν διὰ σφυρίου ἰσχυρῶς. Ὁ φελλὸς συμπιέζεται καὶ ἡ βελόνη θέλουσα καὶ μὴ διατρυπᾷ τὴν πεντάραν ἵνα εὕρῃ διέξοδον. Ἀντὶ τῆς πεντάρας δύναται νὰ τεθῇ καὶ νόμισμα ἀργυροῦν ἴσου πάχους.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1890 — 2322

Digitized by Google

ΜΙΘΡΙΔΑΤΗΣ ΕΥΠΑΤΩΡ

Περὶ τοῦ Μιθριδάτου πολλὰ ἐγράφησαν καὶ κατὰ τοὺς ἀρχαίους χρόνους καὶ κατὰ τοὺς νεωτέρους· ἡ κατὰ τῆς πανισχύρου Ῥώμης μακρὰ πάλη του διῃώνισε τὸ ὄνομά του, αἱ τραγικαὶ περιπέτειαι τοῦ βίου του ἐνέπνευσαν καὶ ποιητὰς καὶ καλλιτέχνας, καὶ ὅμως πρῶτον ἤδη ἀφιεροῦται εἰς αὐτὸν εἰδικὴ μονογραφία, ἐκτενὴς καὶ σπουδαία. Τὸ ἔργον ἐπεχείρησεν ὁ γνωστὸς καὶ παρ' ἡμῖν γάλλος λόγιος κ. Θεόδωρος Ῥέϊναχ, τὸ ἐξετέλεσε δὲ μετὰ πλήρους ἐπιτυχίας(1). Ἀνεξαρτήτως τῆς ἀξίας του, τὸ βιβλίον τοῦ κ. Ῥεϊνὰχ ἐνδιαφέρει ἡμᾶς, καθόσον ἡ ἱστορία τοῦ Μιθριδάτου συνέχεται ἀναποσπάστως μὲ τὴν ἱστορίαν τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους. Ὁ μεγαλεπήβολος βασιλεὺς τοῦ Πόντου, ἀναλαβὼν τὴν συμπλήρωσιν τοῦ διακοπέντος ἔργου τοῦ μεγάλου Ἀλεξάνδρου, ἠθέλησε νὰ συγκροτήσῃ κράτος Ἀσιατικοευρωπαϊκόν, ἐκπροσωποῦν τὸν Ἑλληνικὸν πολιτισμόν. Ὅτι ἀπέβλεπεν εἰς τοῦτο μαρτυρεῖται ὄχι μόνον ἐκ τῶν χωρῶν, εἰς τὰς ὁποίας διὰ τῶν πολέμων του κατώρθωσεν ἢ ἐπροσπάθησε νὰ ἐκτείνῃ τὰς κατακτήσεις του, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν διπλωματικῶν συνδυασμῶν τῆς προβλεπτικῆς πολιτικῆς του. «Ἐπερειδόμενος ἐξ ἑνὸς εἰς τὴν Ἰρανικὴν καταγωγήν του »παρουσιάζεται ὡς διάδοχος τοῦ τε Δαρείου καὶ »τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου, ἐν ᾧ ἀφ' ἑτέρου »προσελκύει τοὺς Ἕλληνας, κεντῶν τὴν ἐθνικὴν φιλοτιμίαν των. Ὁτὲ μὲν περιθάλπει »εἰς τὴν αὐλήν του Αἰγύπτιον ἡγεμονόπαιδα, »εἴτε ὡς ὅμηρον εἴτε ὡς ὑποτελῆ του ἐπίδοξον »διάδοχον τῶν Πτολεμαίων, ὁτὲ δὲ ἐνεργεῖ »κρυφίως εἰς Συρίαν ὅπως ἐξασφαλίσῃ δι' ἑαυτὸν τὸ διαμφισβητούμενον διάδημα τῶν Σελευκιδῶν. Ἀλλ' ἐνώπιον αὐτοῦ ὑψοῦται πρόσκομμα, ὅμοιον τοῦ ὁποίου δὲν ἀντιμετώπισεν »ὁ μέγας Μακεδὼν κατακτητής. Τὸ πρόσκομμα τοῦτο ἦτο ἡ ἀκάθεκτος ἰσχὺς τῆς Ῥώμης, »ἥτις, κυρία ἤδη τοῦ ἑνὸς ἡμίσεος τοῦ Ἑλληνικοῦ κόσμου, ὠθεῖτο μοιραίως καὶ εἰς τοῦ ἄλλου ἡμίσεος τὴν κατάκτησιν. Τὴν Ῥώμην ὁ »Μιθριδάτης δὲν ἐπολέμησεν ἐμφορούμενος μίσους κληρονομικοῦ καὶ ἐμφύτου ὡς ὁ Ἀννίβας. »Τὴν ἐπολέμησεν ἐξ ἀνάγκης, οὐδαμῶς ὀνειροπολῶν τὴν καταστροφήν της. Ἀπ' ἐναντίας »ἐκθύμως ἤθελεν ἐπιδιώξει τὴν μετ' αὐτῆς συνεννόησιν πρὸς διανομὴν τῆς κοσμοκρατορίας. Τί »δ' ἐπεζήτει ἄλλο ἢ ὅ,τι εἰρηνικῶς ἐπῆλθεν ὡς »ἐκ τῆς φορᾶς αὐτῆς τῶν πραγμάτων μετὰ »παρέλευσιν πέντε ἑκατονταετηρίδων, ὁπότε, »μετὰ τὴν ἀποβίωσιν τοῦ Θεοδοσίου, ἡ Ῥωμαϊκὴ αὐτοκρατορία, ὑπὸ τὸ ἴδιον αὐτῆς βάρος καταπίπτουσα, ἐδιχάσθη εἰς δύο μερίδας, »μελλούσας ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ν' ἀπομακρυνθῶσιν ἀλλήλων : τὸ λατινικὸν κράτος ἐν »Ῥώμῃ, καὶ τὸ Ἑλληνικὸν κράτος ἐν Κωνσταντινουπόλει ,» (1)

Πρὸς πραγματοποίησιν τοιαύτης *μεγάλης ἰδέας* ἀπῃτεῖτο μακρὰ προπαρασκευαστικὴ ἐργασία. Δωδεκαετὴς μόλις ὁ Μιθριδάτης εἶδε τὸν πατέρα του δολοφονούμενον. Τὸ σαλευόμενον ἐπὶ τῆς παιδικῆς κεφαλῆς του στέμμα ἐπεβουλεύετο καὶ ὑπὸ τῆς μητρός του αὐτῆς καὶ ὑπὸ τῶν θριαμβευσάντων ἐχθρῶν τῶν προκατόχων του. Μετὰ δύο ἐτῶν πεῖραν τῶν κινδύνων, ὑπὸ τῶν ὁποίων καὶ ἡ ζωή του αὐτὴ περιεστοιχίζετο, ὁ νεαρὸς βασιλεὺς τοῦ Πόντου ἐδραπέτευσεν ἐκ τοῦ ἀνακτόρου του. « Κρυπτόμενος »ἐντὸς τῶν δασῶν εἰς τὰ ἄγρια παρὰ τὰ σύνορα τοῦ κράτους του ὄρη, διῆλθεν ἐπὶ ἑπτὰ »ἔτη βίον φυγάδος, τὴν μὲν ἡμέραν διώκων τὰ »θηρία, τὰ ὁποῖα ἐφόνευε διὰ τῶν βελῶν του »ἢ ἔπνιγε μὲ τοὺς στιβαροὺς του βραχίονας,— »τὴν δὲ νύκτα κοιμώμενος ὑπὸ τὸν ἀστερόεντα »οὐρανόν, μακρὰν τοῦ ὑπόπτου ἀσύλου τῶν κατοικουμένων χωρίων. Οὕτω ἐσκληρύνθη τὸ σιδηροῦν ἐκεῖνο σῶμα, οὕτω ἔλαβεν ἀνεξιτήλως »τὸν ἀδάμαστον τύπον της ἡ ἀτίθασος ἐκείνη »καρτερικὴ ψυχή.»

Ἐκ τοῦ κρυψῶνός του ἐπανῆλθεν εἰς Σινώπην εἰκοσαετής· περιστοιχισθεὶς ὑπὸ τῶν ἀρχαίων τοῦ πατρός του φίλων, Ἑλλήνων τῶν πλείστων, ἀνέλαβε τὴν βασιλείαν, συνδέσας δ' ἐκ νέου τὰς χαλαρωθείσας ἐν τῷ μεταξὺ σχέσεις μετὰ τῆς Ἑλλάδος, διῆλθεν ἔτη ἱκανὰ ἀναδιοργανίζων τὰς στρατιωτικάς του δυνάμεις καί, εἴτε διὰ προσαρτήσεων, εἴτε διὰ συμμαχιῶν καὶ ἐπιγαμιῶν, ἐπεκτείνων τὴν ἐξουσίαν ἢ τὴν ἐπιρροήν του εἰς τὰ ἀρκτικὰ παράλια τοῦ Εὐξείνου πόντου καὶ εἰς τὰς περὶ αὐτὸν χώρας τῆς Μι-

(1) **Mitridate Eupator, Roi de Pont, par Théodore Reinach. Paris, Firmin Ditot et Cie εἰς μέγα 8ον σ. XVI καὶ 494.**

(1) Ὅρα ἐν προλόγῳ, σελ. VIII—IX.

Digitized by Google

κρᾶς Ἀσίας, τὴν Καππαδοκίαν, τὴν Παφλαγονίαν, τὴν Βιθυνίαν καὶ τὴν Ἀρμενίαν· ἡ πρὸς μεσημβρίαν διέλιξις τῶν σχεδίων του δὲν ἠδύνατο ἢ νὰ ἐπιφέρῃ τὴν πρὸς τὴν Ῥώμην σύγκρουσιν. Αὕτη ἐπῆλθε κατὰ τὸ 89 π.Χ., εὐθὺς δ' ἀπ' ἀρχῆς προσέλαβε τὸν χαρακτῆρα πάλης μεταξὺ τοῦ Ἑλληνισμοῦ καὶ τῆς Ῥωμαϊκῆς κυριαρχίας. Οἱ ἐν Ἀσίᾳ καὶ οἱ ἐν Εὐρώπῃ Ἕλληνες, καίτοι ὑπὸ διαφόρους ὅρους ὑφιστάμενοι τὴν ἀπώλειαν τῆς ἀνεξαρτησίας, ἐτάχθησαν ἀπὸ κοινοῦ ὑπὸ τὴν ἡγεμονίαν τοῦ βασιλέως τοῦ Πόντου, ὑποσχομένου εἰς αὐτοὺς νέαν περίοδον ἐθνικῆς αὐθυπαρξίας καὶ τὴν ἀπαλλαγὴν ὅσων δεινῶν συνεπέφερεν ἡ ξένη κατάκτησις.

»Τὰ ἐκ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας ὑπὸ τῆς Ῥωμαϊ»κῆς ἀρχῆς εἰσπραττόμενα ἔσοδα ἦσαν μεγαλα »καθ' ἑαυτά, ἀλλὰ πολὺ μεγαλείτερα ἦσαν τὰ »ἐμμέσως παρὰ τῶν κατοίκων ἐκμυζώμενα πο»σά. Τὸ διπλάσιον τοὐλάχιστον τῶν εἰς τὸ δη»μόσιον ταμεῖον εἰσερχομένων κατέβαλλον οἱ φο»ρολογούμενοι ὅπως κορέσωσι τοὺς εἰσπράκτορας »τοὺς εἰς ἁπάσας τὰς βαθμίδας τῆς κυβερνη»τικῆς κλίμακος ἀντιπροσώπους τῆς ἐξουσίας, »καὶ τοὺς ἐκ παντοίων καταχρήσεων ποριζο»μένους ἄνομα κέρδη. Οἱ δὲ οὕτω καταπιεζό»μενοι οὐδεμίαν εἶχον καταφυγήν. Ἐν Ῥώμῃ, »ἰδίως ἀπὸ τῆς μεταρρυθμίσεως τῶν Γράκχων, »οἱ δικασταὶ ἐξελέγοντο ἐκ τῆς αὐτῆς τάξεως, »εἰς τὴν ὁποίαν ἀνῆκον οἱ ἐν Ἀσίᾳ ἀδικοῦντες· »ὥστε οὐδὲν ἠδύνατο νὰ ἐλπίσῃ ἐκ τῶν δικα»στηρίων ὁ ἀδικούμενος Ἕλλην, καὶ μάλιστα »ὁ Ἀσιάτης Ἕλλην. Οἱ εὐφυέστεροι τῶν συνη»γόρων σκώμματα μόνον καὶ ὕβρεις ἐξεσφενδό»νιζον κατὰ τοῦ σκυλολογίου ἐκείνου. Ὡς μάρ»τυς, ὁ Ἕλλην ἦτο ὕποπτος,—ὡς ἐνάγων, οὐ»δεμιᾶς ἀπήλαυε συμπαθείας,—ὡς ἐναγόμενος »δὲ ἐθεωρεῖτο ἐκ προοιμίων ἄξιος καταδίκης. »Ὁ ἁρμοστὴς τῆς ἐπαρχίας ἦτο συνήθως εὐ»πατρίδης σπάταλος καὶ κατάχρεως, κύριον »ἔχων μέλημα τὸ πῶς νὰ θησαυρίσῃ πλειότερα »χρήματα κατὰ τὴν βραχεῖαν τῆς ἀρχῆς του »διάρκειαν, κατὰ συνέπειαν δὲ ἔκλειε τοὺς ὀ»φθαλμούς, ἀφίνων τοὺς τελώνας καὶ εἰσπρά»κτορας ἡσύχους, καὶ οὗτοι ἀφ' ἑτέρου ὑπεβοή»θουν τὰς καταχρήσεις ἐκείνου ἢ καὶ διενέμοντο »μετ' αὐτοῦ τὴν λείαν των.... Χάρις εἰς τὴν »τοιαύτην καταθλιπτικὴν διοίκησιν, ἡ Μικρὰ »Ἀσία ἔβαινε ταχέως πρὸς τελείαν καταστρο»φήν.... Οἱ ἀπηλπισμένοι κάτοικοί της δὲν »ἐτόλμων νὰ σκεφθῶσι περὶ ἐπαναστάσεως, τῆς »ὁποίας τὸ πιθανώτερον ἀποτέλεσμα θὰ ἦτο τὸ »νὰ γείνῃ βαρύτερος ἔτι ὁ ζυγός, ἀλλ' ἐπερί»μενον ἐν σιωπῇ τὴν ὥραν τῆς ἐκδικήσεως, ἐλ»πίζοντες καὶ κρυφίως ὑποκινοῦντες τὴν ἔλευσιν »ξένου ἔξωθεν ἐλευθερωτοῦ. Ἂν αἴφνης ὑπέ»φωσκεν ἀκτὶς ἐλπίδος, ἂν ἅπαξ ἡ ἀήττητος »Ῥώμη ἐφαίνετο ὑποχωροῦσα, τότε ἡ ἔκρηξις »ἤθελεν ἐπέλθει τόσον μᾶλλον βιαιοτέρα καθό»σον ἐβράδυνε νὰ ἐπέλθῃ.»

Ἐνῷ τοιαῦτα ἔπασχον ὑπὸ τοὺς Ῥωμαίους οἱ Ἕλληνες τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, καὶ ἐνῷ αἱ Μακεδονικαὶ δυναστεῖαι τῶν Λαγιδῶν καὶ τῶν Σελευκιδῶν ἔπνεον τὰ λοίσθια, ἡ Ῥώμη αὐτὴ ἐσπαράσσετο ὑπὸ ἐμφυλίων διχονοιῶν, αἱ ὁποῖαι, ἀν·ανακλώμεναι καὶ ἐκτὸς τῆς Ἰταλίας, ἐφαίνοντο παραλύουσαι ἢ ἐξουδετεροῦσαι τὴν στρατιωτικὴν δύναμίν της. Ἡ πολιτικὴ ἀκαταστασία ἐντὸς τῆς Ῥώμης ἐπέφερε τὴν χαλάρωσιν τῆς πειθαρχίας ἐκτὸς αὐτῆς. Οἱ ἐπ' ὀνόματι τῆς Ῥώμης πολεμοῦντες στρατοί, μὴ ὑπείκοντες εἰς ἑνιαίαν ὡς ἄλλοτε διεύθυνσιν ἐξεπροσώπουν ἐν τῇ ξένῃ τὰς ἀλληλομαχούσας ἐν τῇ πατρίδι φατρίας. Ὁ Μιθριδάτης ἐπωφελήθη τῆς περιστάσεως πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν σκοπῶν του. Αἱ πρῶται ἐν τῇ Μικρᾷ Ἀσίᾳ ἐπιτυχίαι του ἐνέπλησαν θάρρους καὶ ἐλπίδων τοὺς ὑπὸ τὸν ζυγὸν τῆς Ῥώμης Ἀσιάτας Ἕλληνας, αἱ δ' ἐλπίδες ἐκείνων μετεδόθησαν καὶ εἰς τοὺς πέραν τοῦ Αἰγαίου ἀδελφούς των.

«Οἱ ἐν Εὐρώπῃ Ἕλληνες δὲν εἶχον τοὺς αὐ»τοὺς λόγους, καθὼς οἱ ἐν Ἀσίᾳ, ὅπως ἐξεγερ»θῶσι κατὰ τῆς Ῥώμης. Ἐκ πρώτης ἀρχῆς ἡ »ξένη κατάκτησις προσέλαβεν ἐκεῖ χαρακτῆρα »ἤπιον καὶ εὐμενῆ, οὐδ' ἐπεφάνη ἀπροκάλυπτος »μετὰ τῆς συνήθους συνοδείας ἀνθυπάτων καὶ »τελωνοφυλάκων καὶ βασανιστηρίων. Ὁ κατὰ »τῆς Μακεδονίας ἀγὼν παρέσχεν εἰς τὴν Ῥώ»μην ἀφορμὴν προς ἀνάμιξιν εἰς τὰ τῆς Ἑλ»λάδος, ἀλλ' ἀνεμίχθη ὑπὸ τὸ πρόσχημα οὐχὶ »κατακτήσεως, ἀλλὰ τῆς ἀπελευθερώσεως αὐ»τῆς. Βραδύτερον, ὅτε μετὰ τὴν καταστροφὴν »τῆς Μακεδονίας ἐπῆλθεν ἡ ἀλόγιστος Ἀχαϊκὴ »ἐξέγερσις, οἱ Ῥωμαῖοι ἐπωφελούμενοι τῆς εὐ»καιρίας ἠδύναντο νὰ παύσωσι σεβόμενοι, ἔστω »καὶ κατ' ἐπιφάνειαν, τὰς πρώτας πρὸς τοὺς »Ἕλληνας ἐπαγγελίας των, ἀλλ' ἀντὶ τούτου »ἐξηκολούθησαν χρώμενοι τῆς νίκης μετριοπα»παθῶς. Δὲν μετέτρεψαν καὶ τὴν Ἑλλάδα εἰς »ἐπαρχίαν, ὡς τὴν Μακεδονίαν. Ἔλαβον μόνον »τὰ ἀναπόφευκτα μέτρα ὅπως ἡ ἐπιρροή των »ἐξασκῆται ἀνεμπόδιστος (σ. 133). Καὶ ὅμως »κατὰ τὰς ἀρχὰς τῆς πρώτης π. Χ. ἑκατον»ταετηρίδος, ὑπὸ τὴν θορυβώδη ἐκδήλωσιν τῆς »πρὸς τὴν Ῥώμην ἀφοσιώσεως, ὀξυδερκὴς πα»ρατηρητὴς ἠδύνατο νὰ διίδῃ ὅτι ἡ Ἑλλὰς »ἔφερε βαρέως τὸν ξένον ζυγόν». (σ. 136)

Οἱ ἀπόστολοι τοῦ βασιλέως τοῦ Πόντου εὗρον ἐκεῖ τὸ ἔδαφος ἕτοιμον πρὸς ἔκρηξιν. Αἱ Ἀθῆναι ἐτάχθησαν ἀναφανδὸν ὑπὲρ αὐτοῦ, ὀνειροπολοῦσαι τῆς ἀρχαίας ἐλευθερίας τὴν ἀνάστασιν. Ἀλλ' ἡ ἀφύπνισις ἐπῆλθε ταχεῖα καὶ σκληρά. Τῆς Ῥώμης οἱ ἐμφύλιοι σπαραγμοὶ

Digitized by Google

ῆσαν παροδικὴ ἀσθένεια, ἡ δὲ δύναμίς της ἔμενε στερεὰ καὶ ἀκαταμάχητος. Αἱ Ἀθῆναι ἠρημώθησαν ὑπὸ τοῦ Σύλλα, ὁ Πειραιεὺς κατεστράφη, οἱ στρατοὶ τοῦ Μιθριδάτου κατετροπώθησαν, καὶ ἀδυνατῶν οὗτος νὰ ἐξακολουθήσῃ τὸν πόλεμον, κατέθεσε τὰ ὅπλα. Ἐπὶ τέσσαρα ἔτη ἀγωνιζόμενος ἀπώλεσεν εἰς τὰ πεδία τῆς μάχης 160 χιλιάδας μαχητῶν· εἰς ἥμισυ ἑκατομμύριον ψυχῶν ἀνῆλθον τὰ θύματα τοῦ πολέμου, χάρις εἰς τὴν ὠμότητα τοῦ Σύλλα καὶ εἰς τὰς ἐν Ἐφέσῳ καὶ Δήλῳ σφαγάς. Ἡ χεὶρ τοῦ νικητοῦ ἐπέπεσεν ἔκτοτε βαρυτέρα ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα καὶ πᾶσα ἐλπὶς χειραφετήσεως ἐξέλιπεν ἐφεξῆς. Ἀλλ' ὁ Μιθριδάτης καίτοι νικηθεὶς δὲν ἀπελπίζεται. Προαλείφεται εἰς νέαν πάλην, καὶ μετ' οὐ πολὺ παρουσιάζεται ὡς ἀντίπαλος ἐκ νέου ἐπίφοβος τῆς Ῥώμης. Νικᾶται καὶ πάλιν, ἀλλὰ δὲν παύει ἀγωνιζόμενος καὶ ἐλπίζων τροπὴν εὐμενῆ τῆς τύχης, μέχρις οὗ ἐξαντληθείς, ἐγκαταλειφθεὶς καὶ ὑπὸ τῶν ἰδίων τέκνων του, μὴ βλέπων διέξοδον εἰς τὴν ἐσχατιὰν τοῦ βασιλείου του ἔνθα διωκόμενος εἶχε καταφύγει, προετίμησε τὸν θάνατον τῆς αἰχμαλωσίας. Ὁ ἀδάμαστος γέρων ἐφονεύθη διὰ τῆς ἰδίας χειρὸς ἐν τῷ μέσῳ τῶν δύο πτωμάτων τῶν μετ' αὐτοῦ δηλητηριασθεισῶν θυγατέρων του. Ὁ σκοπός του δὲν ἐξεπληρώθη, τὰ σχέδιά του ἐματαιώθησαν, ἀλλ' ἔμεινε ὅμως διὰ παντὸς προσκεκολλημένον εἰς τὸ ὄνομά του τὸ ἐπίθετον *Μέγας*, διὰ τοῦ ὁποίου οἱ ἐχθροί του αὐτοὶ καὶ ἡττηθέντα τὸν ἐτίμησαν.

«Δὶς ὁ Μιθριδάτης προσήγγισεν εἰς τὴν ἐπιτυχίαν, ἀλλ' ἀπέτυχε δίς. Ἀπέτυχε δέ, καθὼς μετὰ ταῦτα ἀπέτυχεν ὁ Πομπήϊος καὶ ὁ Μάρκος Ἀντώνιος, διότι ἡ Δύσις ἦτο ὑπερτέρα τῆς Ἀνατολῆς ὡς πρὸς τὸ ποιὸν τῶν στρατηγῶν, τῶν ἀξιωματικῶν καὶ τῶν ὁπλιτῶν της. Ἰδοὺ διατί ἐθριάμβευσεν ἐπὶ τέλους ἡ Ῥώμη. Δὲν ἐπρόκειτο περὶ τῆς ἐπικρατήσεως τοῦ πολιτισμοῦ ἢ τῆς ἐλευθερίας κατὰ τοὺς διαπληκτισμοὺς ἐκείνους δύο δεσποτισμῶν, τοῦ μὲν ὀλιγαρχικοῦ, τοῦ δὲ δημοκρατικοῦ. Τὰ μεγάλα σχέδια καὶ οἱ ἄπαυστοι ἀγῶνες τοῦ Μιθριδάτου ἀπέληξαν εἰς τραγικὴν ἀποτυχίαν καὶ εἰς τὴν αὐτοχειρίαν τοῦ ἡττηθέντος ἐκείνου τιτᾶνος ἀλλ' οὐχ ἧττον ἡ ἧττά του ἐπέφερεν ἀποτελέσματα οὐχὶ μικρότερα — δυνατὸν μάλιστα εἰπεῖν, ἀποτελέσματα ὅμοια ὅσων ἤθελεν ἐπιφέρει ἡ ἐπιτυχία του.

»Ἐν πρώτοις, ἡ ἐμφάνισις τοῦ Μιθριδάτου, αἱ κατ' ἀρχὰς νῖκαι του, ὁ ἐνθουσιασμὸς τὸν ὁποῖον ἐξήγειρε πανταχοῦ ἔνθα ὑπῆρχον Ἕλληνες, αἱ ἀναμνήσεις καὶ αἱ ἐλπίδες, αἵτινες καὶ μετὰ τὴν καταστροφήν του διέμειναν, πάντα ταῦτα ὁμοῦ διετράνωσαν τὴν ἀδιάσπαστον ἠθικὴν ἑνότητα τῶν διαφόρων χωρῶν ὅσαι εἶχον κοινὰ τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν καὶ τὸν Ἑλληνικὸν πολιτισμόν. Ἐγένετο οὕτω καταφανὲς ὅτι, ὅπως μὴ ἐκτεθῇ εἰς ἀνανέωσιν τῆς πάλης, ἐκ τῆς ὁποίας ἐξῆλθεν ἐξηντλημένη καίτοι νικήσασα, ἡ Ῥώμη ὤφειλεν ἢ νὰ ἐπεκτείνῃ τὴν ἐξουσίαν της μέχρι τῶν ἀκροτάτων σημείων εἰς τὰ ὁποῖα εἶχε φθάσει τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἡ ἐπίδρασις, ἢ νὰ παραιτηθῇ πάσης κυριαρχικῆς ἀναμίξεως ἐν τῇ Ἀνατολῇ. Ἐκ τῶν δύο τούτων ἐξέλεξε τὸ πρῶτον. Οὕτω δὲ ἡ ὁριστικὴ προσάρτησις ὁλοκλήρου τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, ἡ μετατροπὴ τῆς μὲν Θράκης, τῆς Κρήτης, τῆς Συρίας εἰς ἐπαρχίας, τῶν δὲ βασιλείων τοῦ Κιμμερικοῦ Βοσπόρου, τῆς Κολχίδος, τῆς Ἀρμενίας εἰς κράτη ὑποτελῆ τῆς Ῥώμης, ἦσαν συνέπειαι κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον ἄμεσοι, ἀλλ' ὁπωσδήποτε ἀναπόφευκτοι, τῶν Μιθριδατικῶν πολέμων. Καὶ ἡ Αἴγυπτος δὲ ἦτο ὡς καρπὸς ὥριμος, ἕτοιμος εἰς πτῶσιν ἅμα τὸ δένδρον σεισθῇ. Ὅτε καὶ ὁ καρπὸς ἐκεῖνος ἔπεσεν, ὁλόκληρος ὁ Ἑλληνισμὸς (ἐξαιρέσει τῶν ἐν Μεσοποταμίᾳ καὶ Βαβυλωνίᾳ μεμονωμένων ἀποικιῶν,) εὗρε τὴν πολιτικὴν αὐτοῦ ἑνότητα ὑπὸ τοὺς αὐτοὺς ὅρους, ὑπὸ τοὺς ὁποίους καὶ ὁ Μιθριδάτης τὴν ἐπεζήτησε, ὑπὸ τὴν κραταιὰν δηλονότι χεῖρα κυριάρχου ξένου, ἀλλὰ φιλέλληνος.

»Δεύτερον, διὰ τῆς τοιαύτης ἀπορροφήσεως τῆς ἐξελληνισθείσης Ἀνατολῆς, ἡ Ῥώμη καθ' ἅπασαν τὴν γραμμὴν τῶν Ἀσιατικῶν συνόρων της εὑρέθη εἰς ἐπαφὴν μετ' ἐθνῶν ἐχόντων διάφορον ὅλως τὴν μόρφωσιν καὶ τὴν καταγωγήν, ἡνωμένων δὲ διὰ τῶν κοινῶν Ἰρανικῶν παραδόσεων των, καὶ μὴ ἀλλοιωθέντων ἐκ τῆς ἐπιδράσεως τοῦ Ἑλληνισμοῦ μεθ' ὅλας τὰς πρὸς τοῦτο ἐνεργείας τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου καὶ τῶν διαδόχων του. Τὰ ἔθνη ταῦτα,—Ἴβηρες, Ἀρμένιοι, Μῆδοι, Ἀσσύριοι, Ἄραβες,—συσπειρωθέντα ὑπὸ τὴν ἡγεμονείαν τῆς Παρθικῆς δυναστείας παρέστησαν μετέπειτα ἐνώπιον καὶ ἐναντίον τῆς Ῥώμης τὴν ἀληθῆ Ἀνατολήν. Ὁ ἀρχαῖος ἀνταγωνισμὸς μεταξὺ Εὐρώπης καὶ Ἀσίας, ὁ ἐξυμνηθεὶς ὑπὸ τοῦ Ὁμήρου καὶ τοῦ Ἡροδότου, ὁ ἡμισβεσθεὶς διὰ τῆς πολιτικῆς τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου καὶ τῶν διαδόχων του, ἀνεφάνη καὶ πάλιν ὅτε συνεκρούσθησαν οἱ δύο ἀντίπαλοι κατακτηταί, ἐξ ὧν ὁ μὲν κατήρχετο ἐκ τῶν παραλίων τῆς Ἰταλίας, ὁ δὲ ἐκ τῶν ἐρήμων τοῦ Κορασάν. Τὴν ἐπαφὴν μεταξὺ τῆς Ῥώμης καὶ τοῦ Ἰρανικοῦ στοιχείου ἐπέφερον οἱ Μιθριδατικοὶ πόλεμοι, ἡ δὲ σύγκρουσις ἐξ ἀνάγκης ἐπηκολούθησε τὴν ἐπαφήν. . . Τὴν νέαν ταύτην περίοδον τοῦ ἀρχαίου ἀνταγωνισμοῦ ἐγκαινίζει ὁ Μιθριδάτης. Αὐτὸς οὗτος, ὁ κατὰ πρῶτον ἐμφανισθεὶς ὡς ὑπέρμαχος τοῦ Ἑλλη-

Digitized by Google

»νισμοῦ, μετατρέπεται περὶ τὰ τέλη τοῦ βίου »του εἰς ὄντως Ἀσιανὸν μονάρχην. Περικυκλού»μενος ὑπὸ εὐνούχων, ὑπὸ πτωμάτων ἀποκεφα»λισθέντων, ἐκστρατεύων ἐπὶ κεφαλῆς οὐχὶ πυ»κνῶν φαλάγγων, ἀλλὰ στιφῶν συγκειμένων »ἐκ τοξοτῶν καὶ ἱππέων ἀτάκτων ἐπικαλεῖται »εἰς ἀρωγήν του, πρὸς ἀντίκρουσιν τοῦ ἐξ Ἰτα»λίας ἐχθροῦ, τὸν θρησκευτικὸν φανατισμόν, ὥστε »ἐξ ἑνὸς μὲν ὁ Μιθριδάτης παρίσταται ὡς ὁ ἔ»σχατος διάδοχος τοῦ Ἀλεξάνδρου, τοῦ Πύρρου »καὶ τοῦ Περσέως, ἐξ ἄλλου δὲ φαίνεται ὡς ὁ »πρόδρομος τοῦ Ὀρώδου, τοῦ Χοσρόου καί, βρα»δύτερον ἔτι, αὐτοῦ τοῦ Μωάμεθ.

»Τελευταία συνέπεια τῶν Μιθριδατικῶν πο»λέμων ἦτο ἡ ἐπελθοῦσα μεταβολὴ εἰς τοὺς θε»σμοὺς τῆς Ῥώμης. Ἡ τεσσαρακονταετὴς ἐκείνη »πάλη ἀπέδειξεν ἐναργῶς τὴν ἀνάγκην τοιαύ»της μεταβολῆς, ὑπὸ πολιτικήν τε καὶ στρα»τιωτικὴν ἔποψιν. Οἱ κατ' ἔτος ἀνανεούμενοι »διορισμοὶ τῶν στρατηγῶν καὶ τῶν διοικητῶν, »ὁ περιορισμὸς τῆς δικαιοδοσίας των ἐντὸς τῶν »ὁρίων κεχωρισμένων ἐπαρχιῶν, ἡ ἔλλειψις στρα»τῶν μονίμως ὠργανωμένων, ἡ ἀνάθεσις τῆς »ἀρχηγίας εἰς δικολόγους ἀμοίρους πολεμικῆς »πείρας, ἡ διεύθυνσις τῆς ἐξωτερικῆς πολιτικῆς »ὑπὸ τῆς κυμαινομένης πλειοψηφίας συνελεύσεως »πολυπληθοῦς καὶ ἀσταθοῦς, ταῦτα πάντα τὰ »κληροδοτήματα τοῦ παρελθόντος δὲν ἠδύναν»το ἢ νὰ καταπέσωσιν ἀπέναντι τῶν ἀενάως »ἀνανεουμένων κινδύνων. Τρὶς ἠναγκάσθη ἡ »Ῥώμη νὰ ἐμπιστευθῇ ἐξουσίαν ἐξαιρετικὴν »καὶ ἀπόλυτον εἰς στρατηγοὺς ἐντεταλμένους »τὴν ὑπεράσπισιν ἢ τὴν ἀνάκτησιν τῶν ἐν »τῇ Ἀνατολῇ κτήσεών της. Ἐξ αὐτῶν οἱ »δύο, ἐπανελθόντες νικηταί, δὲν εἶχον ἢ νὰ »ἐκτείνωσι τὴν χεῖρα ὅπως καταλάβωσι πλήρη »τὴν ἐπὶ τῆς πατρίδος των ἀρχήν. Οἱ τρεῖς ἀλ»λεπάλληλοι τοῦ Μιθριδάτου ἀντίπαλοι, ὁ Σύλ»λας, ὁ Λούκουλος καὶ ὁ Πομπήϊος ἐκπροσω»ποῦσι τὴν βαθμιαίαν τῆς Ῥώμης πορείαν πρὸς »τὴν στρατιωτικὴν μοναρχίαν, ἥτις ἀπέληξεν »ὁριστικῶς εἰς τὸν Ἰούλιον Καίσαρα καὶ τὸν Αὔ»γουστον. Ἡ αὐτοκρατορία ἦτο ἡ συνέπεια τῆς »ἐπεκτάσεως τῶν Ῥωμαϊκῶν κατακτήσεων ὅσον »καὶ τῆς ἐσωτερικῆς ἀναρχίας». (1)

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω περικοπῶν ἀρκούντως, νομίζω, καταφαίνεται ἡ σπουδαιότης τοῦ συγγράμματος. Μεθ' ὅσης ἐμβριθείας ὁ κ. Ῥεϊνὰχ ἐκθέτει τὰ γενικὰ καὶ φιλοσοφικὰ τοῦ θέματός του συμπεράσματα, μετὰ τοσαύτης γλαφυρότητος ἀφηγεῖται τὰς λεπτομερείας τοῦ δραματικοῦ βίου τοῦ Μιθριδάτου, καὶ μετὰ τοσαύτης ἐπιστημονικῆς ἀκριβείας περιγράφει τὰς χώρας ἔνθα διεξήχθησαν οἵ τε πολεμικοὶ ἀγῶνες καὶ αἱ διπλωματικαὶ διαπραγματεύσεις του, ἢ τὰ διάφορα κράτη, τοὺς βασιλεῖς καὶ τοὺς λαοὺς τοὺς περιπλεχθέντας εἰς τὸν ὑπὸ τῆς φιλοδοξίας του ἐξεγερθέντα ἀνεμοστρόβιλον. Τὴν σπουδαιότητα τοῦ βιβλίου συγκιρνᾷ χάρις ἔντεχνος ἐξάπτουσα τὴν περιέργειαν καὶ τέρπουσα τὸν ἀναγνώστην. Εὔχομαι νὰ ἑλκυσθῇ τις ἐκ τῶν ἡμετέρων νέων λογίων εἰς μετάφρασίν του. Ἡ σύγχρονος Γαλλικὴ φιλολογία παρέχει, εὐτυχῶς, ὕλην πρὸς μεταγλώττισιν, ἢ καὶ ἀνάγνωσιν, σπουδαιοτέραν, εὐγενεστέραν καὶ ὠφελιμωτέραν τῆς συνήθους χρησιμοποιουμένης παρ' ἡμῶν πρὸς τὸν διπλοῦν τοῦτον σκοπόν. Τὸ σύγγραμμα τοῦ κ. Ῥεϊνάχ, ἡ λαμπρὰ ἱστορία τῆς ἑλληνικῆς φιλολογίας ὑπὸ τῶν δύο ἀδελφῶν Croiset, ἰδοὺ βιβλία τὰ ὁποῖα ἔπρεπε νὰ διαδίδωνται εἰς τοὺς ἕλληνας ἀναγνώστας μεταφερόμενα εἰς τὴν γλῶσσαν των. Ἀληθῶς τὸ ἔργον δύσκολον. Ἀνάγκη ὁ μεταφραστὴς ὄχι μόνον νὰ γνωρίζῃ καλῶς τὸ θέμα, ἔχων τὴν τέχνην καὶ τὴν ὑπομονὴν τοῦ νὰ παρακολουθῇ τὸν συγγραφέα ἀνατρέχων εἰς τὰς πηγάς, — ἀλλὰ προσέτι καὶ νὰ εἶνε κάτοχος τῆς δεούσης περὶ τὴν γλῶσσαν εὐκαμψίας ὅπως ἀποδώσῃ, ἔστω καὶ ἐν μέρει, τὴν ζωὴν καὶ τὴν δύναμιν τοῦ κειμένου. Εἰς τὸν μέλλοντα τυχὸν μεταφραστὴν τοῦ κ. Ῥεϊνὰχ μίαν μόνην σύστασιν τολμῶ ν' ἀπευθύνω· τὸ ν' ἀποφύγῃ τοὺς περὶ τὸ ὕφος ἀναχρονισμοὺς εἰς τοὺς ὁποίους ὁ συγγραφεὺς περιέπεσεν, ἴσως λεληθότως, ἴσως ἐπὶ τῷ σκοπῷ τοῦ ν' ἀποτελέσῃ ἑλκυστικωτέραν τὴν ἀφήγησίν του δίδων δῆθεν χροιὰν νέαν εἰς τὰ παλαιὰ γεγονότα τὰ ὁποῖα ἐπαναφέρει εἰς φῶς. Ἀλλ' ὅμως ἀποκαλῶν Βαλκάνια ὄρη τὸν Αἷμον, ἢ Κριμαίαν τὴν Ταυρικὴν χερσόνησον, ἐπιφέρει σύγχυσιν μᾶλλον ἰδεῶν ἢ τὴν διαφώτισιν τοῦ πράγματος· τὸ αὐτὸ καὶ περὶ τῶν λέξεων *σουλτάνος*, ἢ *πασᾶς*, ἢ *χαρέμιον*, ἐφαρμοζομένων εἰς τὸν Μιθριδάτην, τοὺς σατράπας καὶ τὸν γυναικωνίτην του, πρὸς ὑπόδειξιν δῆθεν τοῦ Ἀσιατικοῦ χαρακτῆρός των. Δεν ἤθελα τολμήσει νὰ παρατηρήσω ταῦτα καὶ τὰ παρόμοια ἐὰν ἐπρόκειτο περὶ μόνου τοῦ γαλλικοῦ κειμένου, ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ λόγος περὶ ἐνδεχομένης μεταφράσεως, καὶ ἐπειδὴ συνήθως θεωρεῖται παρ' ἡμῖν ὡς καλὸν πᾶν τὸ ἔξωθεν, ἰδίως δὲ ἐκ Παρισίων ἐρχόμενον, ἐνόμισα ὅτι μοὶ ἐπετρέπετο νὰ διαμαρτυρηθῶ ἐκ τῶν προτέρων κατὰ τοιούτου εἴδους ἀπομιμήσεως. Ἄξια μιμήσεως παρέχει ἀλλὰ πολλὰ ὁ Γάλλος ἱστοριογράφος τοῦ Μιθριδάτου: τὴν ἄκραν φιλοπονίαν του, τὴν ἔκτασιν καὶ τὴν ἀκρίβειαν τῶν γνώσεών του, τὴν προσοχὴν μεθ' ἧς προβαίνει εἰς τὴν διατύπωσιν τῶν ὄντως φιλοσοφικῶν του σκέψεων τὸ εὐμέθοδον τῆς ἀφηγήσεως, ἐν τέλει δὲ καὶ τὴν γλαφυρότητα τοῦ ὕφους του αὐτοῦ, μεθ' ὅλας τὰς μικρὰς οὐχὶ δὲ καὶ ἀδίκους, ἐλπίζω, ἐπιφυλάξεις μου.

Δ. ΒΙΚΕΛΑΣ

(1) Προοίμιον σελ. VII—XII.

Digitized by Google

ΑΝΩ ΚΑΤΩ

Συνέχεια· ἴδε σελ. 161

Οἱ ἀντιπρόσωποι λοιπὸν τῶν Βορείων Εὐρωπαϊκῶν δυνάμεων ἔφθασαν εἰς Βαλτιμόρην ἕκαστος δι' ἄλλου ἀτμοπλοίου, ὡσεὶ προσπαθοῦντες νὰ ἀποφύγωσι τὴν πρὸς ἀλλήλους συνάφειαν, διότι ἐφοβοῦντο μὴ ἐπηρεάσῃ αὕτη κατά τι τὰς γνώμας των. Ἦσαν ἀντίπαλοι πρὸς ἀλλήλους. Ἕκαστος αὐτῶν εἶχεν ὡς ὅπλον εἰς τὸ θυλάκιόν του, τὴν ἀναγκαίαν πίστωσιν, ἀλλὰ τὰ ὅπλα δι' ὧν ἔμελλον νὰ ἀγωνισθῶσιν, ἦσαν κατὰ πολὺ ἄνισα. Ἄλλος μὲν αὐτῶν διέθετε ποσὸν κατώτερον τοῦ ἑκατομμυρίου, ἄλλος δ' ἀνώτερον. Καὶ τῇ ἀληθείᾳ πρὸς ἀγορὰν τμήματος τοῦ ἡμετέρου πλανήτου, τοῦ ὁποίου ἡ κατοχὴ ὑπετίθετο ἀδύνατος οἱονδήποτε ποσὸν ἔπρεπε νὰ φαίνεται ὑπερβολικόν. Ὁ ἰσχυρότερος εἰς τὴν ἔποψιν ταύτην ἦτο ὁ ἄγγλος πληρεξούσιος, εἰς ὃν τὸ Ἡνωμένον Βασίλειον εἶχε παραχωρήσῃ ἀρκετὰ σημαντικὴν πίστωσιν. Διὰ τῆς πιστώσεως δὲ ταύτης ὁ ταγματάρχης Δόνελαν δὲν θὰ ἐδυσκολεύετο πολὺ νὰ καταβάλῃ τοὺς λοιποὺς ἐξ Εὐρώπης συναδέλφους του. Διέφερεν ὅμως τὸ πρᾶγμα προκειμένου περὶ τῆς Ἀμερικῆς, ἡ ὁποία δὲν ἦτο εὔκολον νὰ ἡττηθῇ ἐν τῷ πεδίῳ τῶν δολλαρίων· καὶ τῇ ἀληθείᾳ πιθανώτατον ἦτο, ὅτι ἡ μυστηριώδης ἑταιρία θὰ διέθετε σπουδαῖα κεφάλαια. Προδήλως δέ, ἡ δι' ἑκατομμυρίων πάλη ἔμελλε νὰ περιορισθῇ μεταξὺ τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν καὶ τῆς Μεγάλης Βρεττανίας.

Ἅμα τῇ ἐλεύσει τῶν Εὐρωπαίων πληρεξουσίων, ἡ κοινὴ γνώμη ἤρχισεν ἔτι μᾶλλον νὰ διεγείρεται, αἱ δὲ ἐφημερίδες ἔσπευδον νὰ δημοσιεύωσι παντοίας πληροφορίας καὶ διαδόσεις. Παραδοξόταται δ' εἰκασίαι ἐκυκλοφόρουν περὶ τῆς ἀγορᾶς τοῦ Βορείου πόλου. Τίνα σκοπὸν εἶχεν ἡ ἀγορά; Τίς ἡ χρησιμότης αὐτοῦ; Οὐδεμία—ἐκτὸς ἂν ἐσκόπουν νὰ προθυμεύωνται ἐκεῖθεν τὸν ἐν τῷ Παλαιῷ καὶ τῷ Νέῳ κόσμῳ ἐξοδευόμενον πάγον. Μία μάλιστα Ἐφημερὶς τῶν Παρισίων, ὁ Φιγαρώ, παίζουσα ὑπεστήριξε τὴν γνώμην ταύτην. Ἀλλὰ καὶ πρὸς τοῦτο θὰ ἦτο ἀνάγκη νὰ ὑπερβῶσι τὴν ὀγδοηκοστὴν τετάρτην μοῖραν.

Ἐν τούτοις οἱ πληρεξούσιοι, οἱ ὁποῖοι κατὰ τὸ ὑπερωκεάνειον ταξείδιον αὐτῶν εἶχεν ἀποφύγῃ ἀλλήλους, φθάσαντες εἰς Βαλτιμόρην, μετέβαλον τακτικήν. Καὶ τοῦτο διὰ τὸν ἑξῆς λόγον.

Ἕκαστος αὐτῶν ἅμα τῇ ἀποβάσει του εἰς Βαλτιμόρην, εἶχε προσπαθήσῃ νὰ ἔλθῃ εἰς συνεννόησιν μετὰ τῆς Ἐκμεταλλευτικῆς τοῦ Β. Πόλου ἑταιρίας, κατ' ἰδίαν ἕκαστος καὶ ἐν ἀγνοίᾳ τῶν λοιπῶν· ἐζήτουν δὲ νὰ μάθωσιν, ὅπως δοθείσης περιστάσεως ἐπωφεληθῶσιν ἐκ τῆς πληροφορίας, τίς ἦτο ὁ ὑποκρυπτόμενος σκοπὸς τῆς Ἑταιρίας, καὶ ὁποῖον τὸ ἐξ αὐτοῦ προσδοκώμενον κέρδος. Ἀλλὰ μέχρις ἐκείνης τῆς στιγμῆς οὐδεμία ὑπῆρχεν ἔνδειξις ὅτι ἡ ἐν λόγῳ Ἑταιρία εἶχεν ἐγκαθιδρυθῇ ἐν Βαλτιμόρῃ· οὔτε γραφεῖα, οὔτε ὑπάλληλοι αὐτῆς ἐφαίνοντο πουθενά. Διὰ πᾶσαν πληροφορίαν ἀπευθυντέον πρὸς τὸν κ. Οὐίλιαμ Σ. Φόρστερ ἐν τῇ Ἄνω ὁδῷ, ἔγραφεν ἡ διακήρυξις. Ἀλλ' ὁ ἔντιμος οὗτος προμηθευτὴς ὀνίσκων ἐφαίνετο, ὅτι δὲν εἴξευρε, ὡς πρὸς τὸ κεφάλαιον τοῦτο, πλειότερα ἀπὸ τὸν τελευταῖον ἀχθοφόρον τῆς πόλεως.

Μὴ δυνηθέντες δὲ νὰ μάθωσιν θετικόν τι οἱ πληρεξούσιοι ἤκουον καὶ ἐσχολίαζον τὰ κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον παράλογα θρυλήματα, ὅσα ἡ κοινὴ φήμη διέδιδεν. Ὥστε τὸ μυστικὸν τῆς Ἑταιρίας θὰ ἔμενεν ἀνεξιχνίαστον μέχρις ὅτου αὐτὴ ἡ ἰδία ἤθελεν ἀποφασίσῃ νὰ τὸ καταστήσῃ γνωστόν; Τοῦτο ἐσυλλογίζοντο, καὶ κατέληγον εἰς τὸ συμπέρασμα, ὅτι ἀναμφιβόλως αὐτὴ μόνον μετὰ τὴν ἀγορὰν ἤθελε λύσῃ τὴν σιωπήν.

Ἀποτέλεσμα τῆς ἀμηχανίας των ἦτο ὅτι ἐπὶ τέλους συνηντήθησαν, ἀντήλλαξαν ἐπισκέψεις, ἐβολιδοσκόπησαν ἀλλήλους, καὶ ἦλθον εἰς ἄμεσον συνεννόησιν, — μὲ τὴν πρόθεσιν ἴσως νὰ σχηματίσωσι σύνδεσμον κατὰ τοῦ κοινοῦ ἐχθροῦ, ἤτοι τῆς Ἀμερικανικῆς Ἑταιρίας.

Τὴν ἑσπέραν λοιπὸν τῆς 22 Νοεμβρίου εὑρίσκοντο πάντες ἐν συνδιασκέψει εἰς τὸ ὑπὸ τοῦ ταγματάρχου Δόνελαν καὶ τοῦ γραμματέως του κατεχόμενον διαμέρισμα τοῦ ξενοδοχείου Οὐόλεσλυ. Ἡ ἀπόπειρα δ' αὕτη κοινῆς συνεννοήσεως πρὸς σύμπραξιν ἦτο κυρίως ἔργον τοῦ συνταγματάρχου Βόρις Καρκώφ, τοῦ Ῥώσσου διπλωμάτου, τὸν ὁποῖον ἀνεφέραμεν, λίαν ἐπιτηδείως ἐνεργήσαντος.

Κατ' ἀρχὰς ἡ συνδιάλεξις περιεστράφη περὶ τὰ ἐμπορικὰ ἢ βιομηχανικὰ κέρδη, τὰ ὁποῖα ἡ ἑταιρία προσεδόκα ἐκ τῆς ἀγορᾶς τῶν ἀρκτικῶν χωρῶν. Ὁ καθηγητὴς Γιὰν Χάραλδ ἠρώτησεν ἄν τις τῶν συναδέλφων του ἠδυνήθη νὰ λάβῃ πληροφορίας τινὰς περὶ τοῦ θέματος τούτου καὶ πάντες, ὀλίγον κατ' ὀλίγον, ὡμολόγησαν ὅτι εἶχον ἀποταθῇ ἐπὶ τῷ σκοπῷ τούτῳ πρὸς τὸν Οὐίλλιαμ Σ. Φόρστερ, παρ' οὗ κατὰ τὴν διακήρυξιν ἠδύναντο νὰ λάβωσι πληροφορίας.

« Ἀλλ' ἀπέτυχον, εἶπεν ὁ Ἔρικ Βάλδεναχ.

— Καὶ ἐγὼ τίποτε δὲν κατώρθωσα, προσέθηκεν ὁ Ἰάκωβος Γιάνσεν.

Digitized by Google

— Ἐγὼ δέ, ὑπολαβὼν εἶπεν ὁ Δὴν Τούδριγκ ὅταν ἐξ ὀνόματος τοῦ ταγματάρχου Δονελὰν παρουσιάσθην εἰς τὰς ἀποθήκας τῆς Ἄνω Ὁδοῦ, εὗρον ἕνα χονδράνθρωπον μὲ μαῦρον ἔνδυμα καὶ ὑψηλὸν πῖλον φέροντα λευκὴν ποδιὰν ἀπὸ τοῦ πώγωνος μέχρι τῶν ὑποδημάτων. Καὶ ὅταν τοῦ ἐζήτησα πληροφορίας περὶ τῆς ὑποθέσεως, μοῦ ἀπήντησεν ὅτι τὸ ἀτμόπλοιον *Νότιος Ἀστὴρ* ἔφθασε πρὸ ὀλίγου ἐκ Νέας Γῆς μὲ πλῆρες φορτίον καὶ ὅτι ἦτο εἰς θέσιν νὰ μοῦ παραδώσῃ, ἐὰν θέλω, μεγάλην ποσότητα νωπῶν ὀνίσκων διὰ λογαριασμὸν τοῦ ἐμπορικοῦ οἴκου Ἄνδρινελ καὶ Σας.

— Αἴ! Αἴ! παρετήρησεν ὁ πρώην σύμβουλος τῶν Ἀνατολικῶν Ἰνδιῶν, ἐφεκτικὸς πάντοτε προτιμότερον θὰ ἦτο νὰ ἀγοράσῃ τις τοιοῦτον φορτίον, παρὰ νὰ ῥίψῃ τὰ χρήματά του εἰς τὰ βάθη τοῦ Παγωμένου Ὠκεανοῦ!

— Δὲν εἶναι αὐτὸ τὸ ζήτημα, εἶπε τότε ὀρθὰ κοφτὰ ὁ ταγματάρχης Δόνελαν. Δὲν πρόκειται περὶ ἀγορᾶς ὀνίσκου ἀλλὰ περὶ τοῦ πολικοῦ σκούφου....

— Τὸν ὁποῖον καὶ καλὰ ἡ Ἀμερικὴ θέλει νὰ φορέσῃ εἰς τὴν κεφαλήν της, προσέθηκεν ὁ Δὴν Τούδριγκ, γελῶν διὰ τὴν εὐφυολογίαν του ταύτην.

— Θὰ συναχωθῇ ὅμως, παρετήρησε μετὰ λεπτότητος ὁ συνταγματάρχης Καρκώφ.

— Δὲν εἶναι αὐτὸ τὸ ζήτημα, ἐπανέλαβεν ὁ ταγματάρχης Δόνελαν καὶ δὲν εἰξεύρω τί κοινὸν ἔχει ἡ συνάχχη μὲ τὴν συνδιάσκεψίν μας. Τὸ βέβαιον εἶνε ὅτι διὰ τοῦτον ἢ δι' ἐκεῖνον τὸν λόγον ἡ Ἀμερική, ἀντιπροσωπευομένη ὑπὸ τῆς *Ἐκμεταλλευτικῆς τοῦ Β. Πόλου Ἑταιρίας* — προσέξατε, κύριοι εἰς τὴν λέξιν «*Ἐκμεταλλευτική*» —, θέλει νὰ ἀγοράσῃ περὶ τὸν ἀρκτικὸν πόλον ἐπιφάνειαν τετρακοσίων ἑπτὰ χιλιάδων τετραγωνικῶν μιλλίων, ἐπιφάνειαν ὁριζομένην σήμερον, — προσέξατε κύριοι, εἰς τὴν λέξιν «*σήμερον*», — ὑπὸ τῆς ὀγδοηκοστῆς τετάρτης μοίρας βορείου πλάτους.....

— Ὅλα αὐτὰ τὰ εἰξεύρομεν, κύριε ταγματάρχα, καὶ μὲ τὸ παραπάνω, παρετήρησεν ὁ Γιὰν Χάραλδ. Ἐκεῖνο ὁποῦ δὲν ἠξεύρομεν εἶναι πῶς ἡ Ἑταιρία αὐτὴ ἐννοεῖ νὰ ἐκμεταλλευθῇ βιομηχανικῶς τὰς γαίας ἐκείνας, ἂν εἶναι γαῖαι ἢ τὰς θαλάσσας, ἂν εἶναι θάλασσαι . . .

— Δὲν εἶναι αὐτὸ τὸ ζήτημα, ὑπολαβὼν ἐκ τρίτου εἶπεν ὁ ταγματάρχης Δόνελαν. Ἓν κράτος ζητεῖ, ἀντὶ πληρωμῆς, νὰ ἀποκτήσῃ τμῆμα τῆς ὑδρογείου σφαίρας, ὅπερ, ὡς ἐκ τῆς γεωγραφικῆς του θέσεως, εἶναι ἐνδεδειγμένον ὅτι ἀνήκει μᾶλλον εἰς τὴν Ἀγγλίαν . . .

— Εἰς τὴν Ῥωσσίαν, εἶπεν ὁ συνταγματάρχης Καρκώφ.

— Εἰς τὴν Ὀλλανδίαν, εἶπεν ὁ Ἰάκωβος Γιάνσεν.

— Εἰς τὴν Σουηδίαν καὶ Νορβηγίαν, εἶπεν ὁ Γιὰν Χάραλδ.

— Εἰς τὴν Δανίαν», εἶπεν ὁ Ἔρικ Βάρδενακ.

Οἱ πέντε πληρεξούσιοι ὡμίλουν μετ' ἀπροκαλύπτου ὀργῆς, ἡ δὲ συνδιάλεξις ἐκινδύνευε νὰ φθάσῃ μέχρις ἀπρεπῶν λόγων, ὅτε ὁ Δὴν Τούδριγκ ἀπεπειράθη νὰ ἐπέμβῃ.

«Κύριοι, εἶπε μὲ συμβιβαστικὸν τόνον, δὲν εἶναι αὐτὸ τὸ ζήτημα, ὡς συνειθίζει νὰ λέγῃ ὁ προϊστάμενός μου ταγματάρχης Δόνελαν. Ἀφοῦ κατ' ἀρχὴν ἀπεφασίσθη αἱ πολικαὶ χῶραι νὰ πωληθῶσι διὰ δημοπρασίας, θὰ περιέλθωσιν κατ' ἀνάγκην εἰς ἐκεῖνο τῶν ὑφ' ὑμῶν ἀντιπροσωπευομένων Κρατῶν, ὅπερ ἤθελε κάμῃ τὴν ἀνωτέραν προσφοράν. Ὅθεν δὲν θὰ ἦτο προτιμότερον, ἑνοῦντες τὰς πιστώσεις τὰς ὁποίας ἕκαστος ἐξ ὑμῶν ἔχει εἰς τὴν διάθεσίν του ἐκ τοῦ ἰδίου κράτους, νὰ σχηματίσετε ἓν συνδικᾶτον, τὸ ὁποῖον θὰ ἔχῃ τοσαῦτα κεφάλαια, ὥστε ἡ Ἀμερικανικὴ Ἑταιρία ἀδύνατον θὰ εἶναι νὰ συναγωνισθῇ πρὸς αὐτό;»

Οἱ ἀντιπρόσωποι ἐκύτταξαν ἀλλήλους. Ὁ Δὴν Τούδριγκ εὗρεν ἴσως τὸ μέσον τῆς συνεννοήσεως. Συνδικᾶτον . . . Εἰς τὴν σημερινὴν ἐποχήν, τὰ συνδικᾶτα εἶναι συνηθέστατα καὶ μετὰ πολλῆς εὐκολίας σχηματίζονται. Εἶναι δ' ἐκ τῶν νεωτάτων ἐπινοήσεων, ἐφαρμοζομένη ἐξ ἴσου εἰς τὴν πολιτικήν, καθὼς καὶ εἰς πᾶσαν ἐπιχείρησιν.

Ὅμως μία παρατήρησις ἢ μᾶλλον μία ἐξήγησις ἦτο ἀναγκαία καὶ ὁ Ἰάκωβος Γιάνσεν διηρμήνευσε τὰ αἰσθήματα τῶν συναδέλφων του, εἰπών,

«Καὶ ἔπειτα;»

Βέβαια! . . . Καὶ μετὰ τὴν ὑπὸ τοῦ συνδικάτου ἀγοράν, τί ἔμελλε νὰ γείνῃ;

«Ἀλλὰ νομίζω ὅτι ἡ Ἀγγλία! . . εἶπεν ὁ Ταγματάρχης ἀποτόμως.

— Καὶ ἡ Ῥωσσία! . . εἶπεν ὁ συνταγματάρχης συσπῶν τρομερῶς τὰς ὀφρῦς.

— Καὶ ἡ Ὀλλανδία! . . . εἶπεν ὁ σύμβουλος.

— Ὅταν ὁ θεὸς ἔδωκεν εἰς τοὺς Δανοὺς τὴν Δανίαν . . . παρετήρησεν ὁ Ἔρικ Βάλδεναχ.

— Μὲ συγχωρεῖτε, ὑπολαβὼν εἶπεν ὁ Δὴν Τούδριγκ, μία μόνη εἶνε ἡ χώρα, τὴν ὁποίαν ἔδωκεν ὁ θεός, ἡ Σκωτία.

— Καὶ διατί; ἠρώτησεν ὁ Σουηδὸς ἀντιπρόσωπος.

— Διότι τὸ εἶπεν ὁ ποιητής.

«Deus nobis *haec otia* fecit»

παρετήρησεν ὁ εὐφυολόγος γραμματεύς, μεταφράζων κατ' ἴδιον τρόπον τὸ τέλος τοῦ ἕκτου στίχου τῆς πρώτης Ἐκλογῆς τοῦ Βιργιλίου.

Πάντες ἐγέλασαν — ἐκτὸς ἐννοεῖται τοῦ τα-

Digitized by Google

γματάρχου Δόνελαν· τοῦτο δὲ κατηύνασεν ἐκ δευτέρου τὴν ἔριδα, ἥτις παρ' ὀλίγον νὰ λάβῃ ἀπειλητικὰς διαστάσεις.

Τότε ὁ Δὴν Τούδριγκ ἠδυνήθη νὰ προσθέσῃ.

«Πρὸς τί, κύριοι, νὰ ἐρίζωμεν; ἃς σχηματίσωμεν κάλλιον τὸ συνδικᾶτον. . .

— Καὶ ἔπειτα; ἐπανέλαβεν ὁ Γιὰν Χάραλδ.

— Ἔπειτα; ἀπήντησεν ὁ Δὴν Τούδριγκ. Τὸ πρᾶγμα, μοὶ φαίνεται, εἶναι ἁπλούστατον, κύριοι. ἢ ἡ κυριότης τοῦ βορείου πόλου, ἐὰν κατακυρωθῇ εἰς ὑμᾶς, θὰ μείνῃ ἀδιαίρετος μεταξύ σας, ἤ, διὰ δικαίας τινος ἀποζημιώσεως θὰ τὴν μεταβιβάσητε εἰς ἓν ἐκ τῶν συνιδιοκτημόνων Κρατῶν. Ἀλλὰ ὁ ἀρχικὸς σκοπὸς ἐκ τῶν προτέρων θὰ ἐπιτευχθῇ, νὰ ἀπομακρύνωμεν δηλονότι τοὺς ἀντιπροσώπους τῆς Ἀμερικῆς».

Ἡ πρότασις αὕτη εἶχε καὶ τὴν καλήν της ὄψιν, τοὐλάχιστον προσωρινῶς· διότι ἀμέσως κατόπιν οἱ ἀντιπρόσωποι ἀφεύκτως θὰ ἐπιάνοντο μαλλιὰ μὲ μαλλιὰ — καὶ ἦσαν ὅλοι δυστυχῶς δασύτριχες— ὅταν θὰ ἐτίθετο τὸ ζήτημα τῆς ἐκλογῆς τοῦ ὁριστικοῦ ἀγοραστοῦ τοῦ παντελῶς ἀχρήστου ἐκείνου μήλου τῆς ἔριδος. Ἀλλ' ἐν πάσῃ περιπτώσει, κατὰ τὴν εὐφυᾶ παρατήρησιν τοῦ Δὴν Τούδριγκ, αἱ Ἡνωμέναι Πολιτεῖαι θὰ ἡττῶντο κατὰ κράτος ἐν τῷ συναγωνισμῷ.

«Μοὶ φαίνεται πολὺ λογικὸν τοῦτο, εἶπεν ὁ Ἔρικ Βάλδεναχ.

— Ἐπιδέξιον, εἶπεν ὁ συνταγματάρχης Καρκώφ.

— Ἐπιτυχές, εἶπεν ὁ Γιὰν Χάραλδ.

— Ἔξυπνον, εἶπεν ὁ Ἰάκωβος Γιάνσεν.

— Καθαυτὸ Ἀγγλικόν!» εἶπεν ὁ ταγματάρχης Δόνελλαν.

Ἕκαστος ἔσπευσε νὰ ἐπιδοκιμάσῃ τὴν ἐξενεχθεῖσαν γνώμην, τρέφων ὅμως ἐνδομύχως τὴν ἐλπίδα νὰ ἐξαπατήσῃ βραδύτερον τοὺς ἐντίμους συναδέλφους του.

«Λοιπόν, κύριοι, προσέθηκεν ὁ συνταγματάρχης Καρκώφ, εἴμεθα πληρέστατα σύμφωνοι, ὅτι ἂν καταρτίσωμεν συνδικᾶτα, τὰ δικαιώματα ἑκάστου κράτους θὰ διατηρηθῶσιν ἀκέραια καὶ ἀπαραμείωτα ἐν τῷ μέλλοντι....»

Ἦσαν βεβαίως σύμφωνοι.

Ὑπελείπετο μόνον νὰ γνωσθῇ ὁποίας πιστώσεις διέθετον οἱ πληρεξούσιοι τῶν διαφόρων κρατῶν. Ἐκ τοῦ ἀθροίσματος τῶν πιστώσεων τούτων δὲν ὑπῆρχεν ἀμφιβολία ὅτι θ' ἀπετελεῖτο ποσότης μεγίστη, κατὰ πολὺ ὑπερβαίνουσα τοὺς πόρους τῆς Ἐκμεταλλευτικῆς τοῦ Β. Πόλου Ἑταιρίας. Ὅθεν τὸ ζήτημα κάλλιστα ἐτέθη ὑπὸ τοῦ Δὴν Τούδριγκ. Ἀλλὰ τότε παρουσιάσθη ἄλλη δυσχέρεια. Νευρικὴ σιγὴ ἐπηκολούθησε. Οὐδεὶς ἐλάμβανε τὸν λόγον. Νὰ δείξῃ ἕκαστος τὸ χρηματοφυλάκιόν του; Νὰ κενώσῃ τὰ θυλάκιά του εἰς τὸ ταμεῖον τοῦ συνδικάτου; Ἐκ τῶν προτέρων νὰ γνωστοποιήσῃ μέχρι τίνος ποσοῦ ἔμελλε νὰ ὑπερθεματίσῃ;... Δὲν ἦτο καμμία βία εἰς τοῦτο! Καὶ ἂν βραδύτερον ἐπήρχετο ἀσυμφωνία τις μεταξὺ τῶν μελῶν τοῦ ἀρτιπαγοῦς συνδικάτου; Καὶ ἂν αἱ περιστάσεις ὑπεχρέουν αὐτοὺς νὰ λάβωσι μέρος εἰς τὸν ἀγῶνα ἕκαστος δι' ἴδιον λογαριασμόν;.. Καὶ ἂν ὁ διπλωμάτης Καρκὼφ προσεβάλλετο τυχὸν ἀπὸ τὰς μικροπονηρίας τοῦ Γιάνσεν, οὗτος δὲ ἀπὸ τὰς μηχανορραφίας τοῦ Ἔρικ Βάλδεναχ, οὗτος δὲ πάλιν ἠρεθίζετο ἐκ τῆς κομπορρημοσύνης τοῦ Γιὰν Χάραλδ, καὶ ὁ Χάραλδ δὲν ὑπέμενε τὰς ἀλαζονικὰς ἀξιώσεις τοῦ ταγματάρχου Δόνελλαν, ὅστις τὸ καθ' ἑαυτὸν δὲν θὰ ἐδυσκολεύετο διόλου νὰ ῥαδιουργήσῃ ἐναντίον τῶν ἄλλων συναδέλφων του; Τέλος ἂν ἐφανέρωνεν ἕκαστος τὰς πιστώσεις του ἦτο τὸ αὐτὸ ὡς νὰ ἔπαιζε μὲ φανερὰ χαρτιά, ἐνῷ συμφέρον εἶχε ἐπιμελέστατα νὰ τὰ ἀποκρύπτῃ.

Ἀληθῶς δὲ μόνον κατὰ δύο τρόπους ἠδύνατο ἕκαστος ν' ἀπαντήσῃ εἰς τὴν εὔλογον μέν, ἀλλ' ὀλίγον ἀδιάκριτον ἐρώτησιν τοῦ Δὴν Τούδριγκ. Ἢ νὰ εἴπῃ ὅτι διέθετε ποσὸν πολὺ ἀνώτερον τοῦ πραγματικοῦ —τοῦθ' ὅπερ μεγάλως θὰ τὸν ἐστενοχώρει ὅταν θὰ ὑπεχρεοῦτο νὰ καταβάλῃ αὐτὸ εἰς τὸ ταμεῖον — ἢ νὰ ὁμολογήσῃ ποσὸν μηδαμινόν, ὥστε νὰ φανῇ ἀστεῖον τὸ πρᾶγμα καὶ νὰ ἐγκαταλειφθῇ ἡ πρότασις· ἡ τελευταία δ' αὕτη ἰδέα ἦλθε τὸ πρῶτον εἰς τὸν νοῦν τοῦ πρώην συμβούλου τῶν Ὀλλανδικῶν Ἰνδιῶν, καίτοι δ' ἥκιστα σοβαρὰ ἦτο, ὁμολογουμένως ὅμως οἱ συνάδελφοί του ἔσπευσαν οὐ μόνον νὰ τὸν μιμηθῶσιν, ἀλλὰ καὶ νὰ τὸν ὑπερακοντίσωσι.

«Κύριοι, εἶπεν οὗτος ἐν ὀνόματι τῆς Ὀλλανδίας, λυποῦμαι πολύ, ἀλλὰ διὰ τὴν ἀγορὰν τῶν ἀρκτικῶν χωρῶν δὲν δύναμαι νὰ διαθέσω πλειότερα τῶν πεντήκοντα ῥιξδάλερ.

— Καὶ ἐγὼ μόνον τριάκοντα πέντε ῥούβλια, εἶπεν ὁ Ῥῶσσος.

— Καὶ ἐγὼ μόνον εἴκοσι *κρόνορ*, εἶπεν ὁ Σουηδονορβηγός.

— Καὶ ἐγὼ ὄχι πλειότερα τῶν δέκα πέντε *κρόνε*, εἶπεν ὁ Δανός.

— Τότε λοιπόν, κύριοι ἀπήντησεν ὁ ταγματάρχης Δόνελλαν, διὰ τόνου ἐκφράζοντος ὅλην τὴν φυσικὴν ὑπεροψίαν τῆς Μεγάλης Βρεττανίας, ἡ κατακύρωσις θὰ γείνῃ ἐπ' ὀνόματί σας, διότι ἡ Ἀγγλία πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον δὲν διαθέτει πλειότερα τοῦ ἑνὸς σελλινίου καὶ ἓξ πεννῶν.» [1])

Καὶ ἡ εἰρωνικὴ αὕτη δήλωσις ἔθεσε τέρμα

(1) Τὸ μὲν ῥιξδάλερ ἀντιστοιχεῖ πρὸς 5 φρ. 21. τὸ ῥούβλιον πρὸς 3,92. τὸ κρόνορ πρὸς 1,32. τὸ κρόνε πρὸς 1,32 καὶ τὸ σελίνιον πρὸς 1, 25.

Digitized by Google

εἰς τὴν συνδιάσκεψιν τῶν ἀντιπροσώπων τῆς γηραιᾶς Εὐρώπης.

Γ'.

Ὅπου γίνεται ὁ πλειστηριασμὸς τῶν χωρῶν τοῦ ἀρκτικοῦ πόλου

Διατί ἡ πώλησις αὕτη ἔμελλε νὰ ἐνεργηθῇ τὴν 3 Δεκεμβρίου εἰς τὴν ὡρισμένην αἴθουσαν τῶν πλειστηριασμῶν, ὅπου συνήθως ἐπωλοῦντο μόνον κινητὰ πράγματα· οἷον ἔπιπλα, μηχανκί, τοιούτους ὅρους ἔμελλε νὰ πωληθῇ, τὸ δὲ συμβόλαιον δὲν θὰ ἦτο ὡς ἐκ τούτου ὀλιγώτερον ἔγκυρον. Ὑπεδεικνύετο τάχα, ὅτι κατὰ τὴν κρίσιν τῶν ἀπαρτιζόντων τὴν Ἑταιρίαν, τὸ περὶ οὗ πρόκειται ἀκίνητον μετεῖχεν ἐπίσης καὶ τῆς ἰδιότητος τοῦ κινητοῦ, ὡς ἂν ἦτό ποτε δυνατὸν νὰ μετατοπισθῇ; Ἡ παράδοξος αὕτη ἐξαίρεσις εἰς πολλὴν ἐνέβαλλεν ἀπορίαν ἀγχινουστάτους τινὰς ἄνδρας, λίαν εὐαρίθμους ὅμως.

Ἀνύψωσαν τὴν ἀστερόεσσαν σημαίαν (σελ. 165).

ἐργαλεῖα, ἢ καλλιτεχνήματα, οἷον πίνακες ἀγάλματα, μετάλλια, ἀρχαιότητες; Διατί, ἀφοῦ ἐπρόκειτο περὶ διανομῆς ἀκινήτου δὲν ἐγίνετο αὕτη ἐνώπιον συμβολαιογράφου ἢ διὰ τοῦ ἁρμοδίου δικαστηρίου, ἀλλ' ὡρίσθη νὰ γείνῃ διὰ τοῦ ἐπὶ τῶν πλειστηριασμῶν ὑπαλλήλου, εἰς ὃν εἶνε ἀνατεθειμένη ἡ πώλησις κινητῶν; Μήπως τὸ τμῆμα τοῦτο τῆς γηΐνης σφαίρας ἦτο δυνατὸν νὰ ἐξομοιωθῇ πρὸς τὰ κινητά, ἀφοῦ ἦτο φύσει κατ' ἐξοχὴν ἀκίνητον;

Τὸ τοιοῦτο καίτοι ἐφαίνετο παράλογον ἦτο ἀληθές. Τὸ σύνολον τῶν ἀρκτικῶν χωρῶν ὑπὸ διότι οἱ τοιοῦτοι καὶ ἐν αὐταῖς ταῖς Ἡνωμέναις Πολιτείαις δὲν εἶναι πολλοί.

Ὑπῆρχεν ὅμως ἐν προηγούμενον. Τμῆμα τοῦ ἡμετέρου πλανήτου εἶχε πωληθῇ εἰς τὴν αἴθουσαν τῶν πλειστηριασμῶν διὰ δημοσίου κήρυκος ἐν Ἀμερικῇ.

Πράγματι πρό τινων ἐτῶν, ἐν Ἁγίῳ Φραγκίσκῳ τῆς Καλλιφορνίας, νῆσός τις τοῦ Εἰρηνικοῦ ὠκεανοῦ, ἡ νῆσος Σπένσερ, (1) ἐπωλήθη ἀντὶ τεσσάρων ἑκατομμυρίων δολλαρίων εἰς τὸν

(1) Εἰς τὸ «Σχολεῖον τῶν Ῥοβινσώνων», ἕτερον μυθιστόρημα τοῦ αὐτοῦ συγγραφέως.

Digitized by Google

Οὐίλλιαν Β. Κόλδερουπ, ὑπερθεματίσαντα κατὰ 500 χιλ. δολλαρίων τὸν ἀνταγωνιστήν του Ι.Ρ. Τάσκιναρ, ἐκ Στόκτον. Τὸ ἀληθὲς ὅμως εἶνε ὅτι ἡ νῆσος αὕτη ἦτο κατοικήσιμος, κειμένη μοίρας τινὰς μόνον μακρὰν τῶν Καλλιφορνικῶν ἀκτῶν, ἔχουσα δὲ δάση, ῥύακας, γῆν γόνιμον, καὶ πεδιάδας καλλιεργησίμους καὶ οὐχὶ χώρα ἄγνωστος, ἴσως θάλασσα καλυπτομένη ὑπὸ αἰωνίων πάγων, προφυλαττομένη ὑπὸ ἀνυπερβάτων παγοβούνων καὶ τὴν ὁποίαν πιθανώτατα θὰ ἦτο ἀδύνατον νὰ καταλάβῃ τίς ποτε. Ὅθεν ὑπετίθετο ὅτι ἡ ἀβεβαία ἰδιοκτησία τοῦ Πόλου δὲν θὰ ἠγοράζετο ἐπὶ δημοπρασίας εἰς τόσον ὑπέρογκον τιμήν.

Οὐχ ἧττον, κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην, τὸ παράδοξον τοῦ πράγματος εἶχε προσελκύσῃ, ἂν οὐχὶ σπουδαίους ἄνδρας, τοὐλάχιστον μέγαν ἀριθμὸν περιέργων ἀνυπομονούντων νὰ ἴδωσι τὴν ἔκβασιν τῆς ὑποθέσεως. Διότι ὁπωσδήποτε ὁ ἀγὼν ἐπρομηνύετο ἀρκετὰ περίεργος.

Προστεθείσθω δ' ὅτι ἅμα τῇ ἐλεύσει τῶν Εὐρωπαίων πληρεξουσίων εἰς Βαλτιμόρην, πλεῖστοι περιεστοίχισαν αὐτοὺς καὶ ἐπεζήτουν νὰ συνάψωσι γνωριμίαν μετ' αὐτῶν· οἴκοθεν δ' ἐννοεῖται ὅτι καὶ οἱ δημοσιογράφοι δὲν καθυστέρησαν, ἀλλ' ἀδιαλείπτως ἠνώχλουν αὐτοὺς διὰ συνεντεύξεων. Ἐπειδὴ δὲ πάντα ταῦτα συνέβαινον ἐν Ἀμερικῇ, οὐδὲν παράδοξον ὅτι ἡ κοινὴ περιέργεια εἶχε διεγερθῇ εἰς τὸν ὕπατον βαθμόν. Ἀποτελέσματα δὲ τούτου ἦσαν παραβολώτατα στοιχήματα, διότι τὸ στοίχημα εἶνε ὁ συνηθέστατος τρόπος τῆς ἐκδηλώσεως τοῦ τοιούτου ἐρεθισμοῦ τῆς κοινῆς γνώμης ἐν ταῖς Ἡνωμέναις Πολιτείαις, ὧν τὸ κολλητικὸν παράδειγμα προθύμως ἤρχισε νὰ μιμῆται καὶ ἡ Εὐρώπη. Καίτοι δ' ἕνεκα διαφορᾶς γνωμῶν ἐπὶ τοῦ ζητήματος διῃροῦντο ὅπως δήποτε οἱ πολῖται τῆς Ἀμερικανικῆς Ὁμοσπονδίας εἰς διαφόρους ὁμάδας, πάντες ὅμως προφανῶς ἐπόθουν ἐγκαρδίως νὰ νικήσῃ ἡ πατρίς των, πάντες ἤλπιζον ὅτι ὁ Βόρειος Πόλος θὰ τεθῇ ὑπὸ τὴν σκέπην τῆς πολυαστέρου σημαίας. Οὔτε τῆς

Εὗρον ἕνα χονδράνθρωπον (σέλ. 182)

Digitized by Google

Ῥωσσίας, οὔτε τῆς Σουηδίας καὶ Νορβηγίας, οὔτε τῆς Δανίας, οὔτε τῆς Ὁλλανδίας ὁ ἥκιστα σπουδαῖος ἀνταγωνισμὸς τοὺς ἐνέβαλλενεἰς ἀνησυχίαν· ἦτο ὅμως παροῦσα ἐκεῖ καὶ ἡ Ἀγγλία, τῆς ὁποίας γνωστὴ εἶνε ἡ ἀπληστία προκειμένου περὶ ἐδαφικῶν προσαρτήσεων, γνωσταὶ δὲ αἱ ἀπορροφητικαὶ τάσεις, ἡ ἄκαμπτος ἐπιμονὴ καὶ αἱ παντοδύναμοι λῖραι της. Ὅθεν μεγάλα ποσὰ διετέθησαν εἰς στοιχήματα καὶ ἐστοιχημάτιζον ὑπὲρ τῆς Ἀμερικῆς καὶ ὑπὲρ τῆς Μεγάλης Βρεττανίας, ἀπαραλλάκτως ὡς γίνεται εἰς τὰ ἱπποδρόμια προκειμένου περὶ ἵππων. Καὶ τὰ μὲν δύο κράτη ταῦτα ἐλογίζοντο ἰσότιμα, ὑπὲρ δὲ τῶν λοιπῶν,ἂν καὶ ἐξετιμῶντο εἰς τὰ 12 μέχρι $13\frac{1}{2}$ μόνον ἐπὶ τοῖς ἑκατόν, οὐδεὶς ἐστοιχημάτιζεν. Ὥρα τῆς δημοπρασίας εἶχεν ὁρισθῇ ἡ μεσημβρία. Ἀπὸ πρωίας ὅμως ἡ συγκέντρωσις τῶν περιέργων ἐμπόδιζε τὴν συγκοινωνίαν κατὰ τὴν ὁδὸν Βόλτων,ὅπου ἦτο ἡ αἴθουσα τῶν πλειστηριασμῶν. Ἀπὸ τῆς προτεραίας ἤδη ἡ συγκίνησις εἶχε κορυφωθῆ. Διὰ τοῦ ὑπερωκεανείου καλωδίου αἱ ἐφημερίδες ἐπληροφορήθησαν ὅτι τὰ πλεῖστα τῶν στοιχημάτων ἅτινα εἶχον προταθῆ, ὑπὸ τῶν Ἀμερικανῶν, ἐκρατήθησαν ὑπὸ τῶν Ἄγγλων, τὰς διαπραγματευθείσας δὲ τιμὰς αὐτῶν ὁ Δὴν Τούδριγκ ἐτοιχοκόλλησεν ἀμέσως εἰς τὴν αἴθουσαν τῶν πλειστηριασμῶν. Ἐθρυλεῖτο δ' ὅτι ἡ κυβέρνησις τῆς Μεγάλης Βρεττανίας εἶχε θέσῃ ὑπερόγκους πιστώσεις εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ ταγματάρχου Δόνελλαν... Ὡς δ' ἀνήγγειλεν ὁ *Κῆρυξ τῆς Νέας Ὑόρκης*, ἐν τῷ Ὑπουργείῳ τῶν Ναυτικῶν οἱ λόρδοι τοῦ ναυαρχείου παρώρμων πρὸς ἀπόκτησιν διὰ πάσης θυσίας τῶν ἀρκτικῶν χωρῶν, προωρισμένων ἐκ τῶν προτέρων νὰ συγκαταριθμηθῶσιν εἰς τὰς ἀγγλικὰς ἀποικίας.

Οὐδεὶς εἶξευρε κατὰ πόσον ἦσαν ἀληθεῖς ἢ πιθαναὶ αἱ διαδόσεις καὶ τὰ θρυλήματα ταῦτα. Ἀλλά, κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην, οἱ φρόνιμοι ἄνθρωποι ἐν Βαλτιμόρῃ ἐσκέπτοντο ὅτι, ἂν ἡ *Ἐκμεταλλευτικὴ τοῦ Β. Πόλου Ἑταιρία* ἦτο ἀφειμένη εἰς μόνους τοὺς ἰδίους της πόρους, ἐνδεχόμενον ἦτο νὰ ὑπερτερήσῃ ἐν τῷ συναγωνισμῷ ἡ Ἀγγλία· τούτου ἕνεκα θερμότατας κατέβαλλον οἱ Γιάγκηδες προσπαθείας ν' ἀσκήσωσι πίεσίν τινα ἐπὶ τῆς ἐν Βασιγκτῶνι κυβερνήσεως ὑπὲρ τῆς Ἑταιρίας. Ἀλλ' ἐν μέσῳ τοῦ γενικοῦ ἐρεθισμοῦ, ἡ νέα ἑταιρία, ἐνσαρκουμένη ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ ταπεινοῦ πράκτορος αὐτῆς κ. Οὐίλλιαμ Σ. Φόρστερ, οὐδόλως ἐφαίνετο ἀνησυχοῦσα ἐκ τῆς κοινῆς παραζάλης ὡσεὶ εἶχεν ἀναμφισβητήτως ἐξησφαλισμένην τὴν ἐπιτυχίαν.

Καθ' ὅσον ἡ ὥρα προσήγγιζε, τὸ πλῆθος συνεπυκνοῦτο καθ' ὅλην τὴν ἔκτασιν τῆς ὁδοῦ Βόλτων. Τρεῖς ὥρας πρὸ τῆς ἐνάρξεως, δὲν ἦτο πλέον δυνατὴ ἡ εἴσοδος εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ πλειστηριασμοῦ, τῆς ὁποίας τὸ διὰ τὸ δημόσιον ὡρισμένον μέρος εἶχεν ἤδη πληρωθῆ μέχρι διαρρήξεως τῶν τοίχων. Μόνον εὐάριθμοί τινες θέσεις, περιφρασσόμεναι διὰ δρυφράκτων εἶχε φυλαχθῇ διὰ τοὺς εὐρωπαίους πληρεξουσίους, ὅπως δυνηθῶσι τοὐλάχιστον νὰ παρακολουθῶσι τὰς διαφόρους φάσεις τοῦ πλειστηριασμοῦ καὶ ὑπερθεματίζωσιν ἐν καιρῷ. Ἦσαν δὲ συνηγμένοι ἐκεῖ ὁ Ἔρικ Βάλδεναχ, ὁ Βόρις Καρκώφ, ὁ Ἰάκωβος Γιάνσεν, καὶ ὁ ταγματάρχης Δόνελλαν μετὰ τοῦ γραμματέως του Δὴν Τούδριγκ. Ἀπετέλουν δὲ συμπαγῆ ὅμιλον, συμπεπυκνωμένον, ὡς στρατιῶται σχηματίζοντες φάλαγγα ἐφόδου. Καὶ πραγματικῶς ἐφαίνοντο ὡς παρασκευαζόμενοι εἰς ἔφοδον κατὰ τοῦ Βορείου Πόλου!

Οὐδεὶς ὅμως εἶχεν ἐμφανισθῆ ἐκ μέρους τῆς Ἀμερικῆς πλὴν τοῦ γνωστοῦ ἐμπόρου τῶν οἰνίσκων, τοῦ ὁποίου τὸ χυδαῖον πρόσωπον ἐξέφραζε παντελῆ ἀδιαφορίαν. Ἐφαίνετο ὁ ἥκιστα πάντων συγκεκινημένος καὶ ἀναμφιβόλως ἐσκέπτετο μόνον περὶ τῆς ἐκποιήσεως τῶν φορτίων ὅσα ἐπερίμενε νὰ παραλάβῃ ἐκ τῆς Νέας Γῆς. Τίνες ἦσαν ἄρα γε, οἱ ἐκ τοῦ ἀσήμου τούτου ἐμπόρου ἀντιπροσωπευόμενοι κεφαλαιοῦχοι οἵτινες ἔμελλον ἴσως νὰ θέσωσιν εἰς τὴν πλάστιγγα ἑκατομμύρια δολλαρίων; ἡ ἀπορία αὕτη ἐξῆπτεν εὐλόγως τὴν κοινὴν περιέργειαν.

Οὐδείς, τωόντι, ἠδύνατο νὰ ὑποπτευθῇ ὅτι ὁ Ι. Τ. Μάστων καὶ ἡ κ. Εὐαγγελινὶς Σκόρβιτ εἶχον σχέσιν τινὰ μὲ τὴν ὑπόθεσιν ταύτην. Καὶ πῶς νὰ ὑποθέσωσι τοιοῦτό τι; Ὅμως ἀμφότεροι παρευρίσκοντο ἐκεῖ, ἀλλ' ἀναμεμιγμένοι μετὰ τοῦ πλήθους, μὴ κατέχοντες ἰδιαιτέραν τινὰ θέσιν καὶ περιστοιχούμενοι ὑπό τινων τῶν κυριωτέρων μελῶν τοῦ «Τηλεβολικοῦ Συλλόγου» συναδέλφων τοῦ Ι. Τ. Μάστωνος ὡς ἁπλοῖ θεαταί, κατὰ τὸ φαινόμενον, καὶ παντελῶς ἀδιάφοροι. Οὐδ' αὐτὸς ὁ Οὐίλλιαμ Σ. Φόρστερ ἐδείκνυεν ὅτι γνωρίζει αὐτούς.

Ἐννοοῦνται οἴκοθεν ὅτι παρὰ τὰ παραδεδεγμένα ἔθιμα ἐν ταῖς αἰθούσαις τῶν πληστηριασμῶν, τὸ δημοπρατούμενον κινητὸν κτῆμα δὲν ἦτο ἐκτεθειμένον ὑπὸ τὰς ὄψεις τοῦ κοινοῦ. Δὲν ἦτο βεβαίως δυνατὸν οὕτω νὰ μεταβιβάζωσι τὸν Βόρειον Πόλον ἀπὸ χειρὸς εἰς χεῖρα, οὔτε νὰ τὸν ἐξετάζωσι καθ' ὅλα αὐτοῦ τὰ μέρη, οὔτε νὰ τὸν παρατηροῦσι διὰ τοῦ μικροσκοπίου, οὔτε νὰ τὸν δοκιμάζωσι διὰ τοῦ δακτύλου ὅπως βεβαιωθῶσιν ἐὰν τὸ χρῶμά του εἶναι πραγματικὸν ἢ τεχνητόν, ὡς κάμνουσιν ἐπὶ τῶν δημοπρατουμένων ἀρχαίων καλλιτεχνημάτων. Καὶ ὅμως ἀρχαῖος ἦτο βεβαίως καὶ ἐκεῖνος, ἀρχαιότερος μάλιστα καὶ τῆς σιδηρᾶς καὶ τῆς χαλκῆς καὶ τῆς λιθίνης περιόδου δηλαδὴ πασῶν τῶν προϊστορικῶν περιόδων, ἀφοῦ ὑφίστατο ἀπὸ καταβολῆς κόσμου!

Digitized by Google

Ἀλλ' ἂν ὁ Πόλος δὲν ἦτο ἐκτεθειμένος ἐκεῖ ἐπὶ τοῦ γραφείου τοῦ δημοσίου κήρυκος, ἀνεπλήρου ὅμως αὐτὸν μέγας γεωγραφικὸς πίναξ ἀνηρτημένος εἰς τόπον καταφανῆ· ἐν τῷ πίνακι δὲ τούτῳ ἐδηλοῦτο σαφῶς διὰ χρωμάτων ὁ σχηματισμὸς τῶν ἀρκτικῶν χωρῶν. Δεκαεπτὰ μοίρας πέραν τοῦ ἀρκτικοῦ κύκλου ἐρυθρὰ γραμμὴ λίαν καταφανής, διερχομένη ἀκριβῶς ἐκ τοῦ ὀγδοηκοστοῦ τετάρτου παραλλήλου, διέγραφε τὸ τμῆμα τῆς γηΐνης σφαίρας, τοῦ ὁποίου ἡ *Ἐκμεταλλευτικὴ τοῦ Β. Πόλου Ἑταιρία* εἶχε προκαλέσῃ τὴν πώλησιν. Ἡ χώρα αὕτη ἐφαίνετο κατεχομένη ὑπὸ θαλάσσης καλυπτομένης ὑπὸ παχυτάτου στρώματος πάγου. Ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἂς ἔκαμνον καλὰ οἱ ἀγορασταὶ οἵτινες ἐν πάσῃ περιπτώσει δὲν εἶχον δικαίωμα νὰ παραπονηθῶσιν, ὅτι ἐπετέθησαν ὡς πρὸς τὴν φύσιν τοῦ ἐμπορεύματος.

Τὴν μεσημβρίαν ἀκριβῶς, ὁ ἐπὶ τοῦ πλειστηριασμοῦ ὑπάλληλος, Ἀνδρέας Ρ. Γίλμουκ εἰσῆλθεν ἀπὸ μικρὰν τινα θύραν ἀνοιγομένην ἐκ τοῦ ξυλίνου διαφράγματος τοῦ βάθους καὶ κατέλαβε θέσιν πρὸ τοῦ γραφείου του. Ἤδη δ' ὁ δημόσιος κῆρυξ, Φλὶντ ὁ μεγαλόφωνος, ἐβάδιζε μὲ τὸ βαρὺ βῆμά του κατὰ μῆκος τοῦ συνέχοντος τὸ πλῆθος δρυφράκτου, κλονούμενος ὡς ἄρκτος ἐν κλωβῷ. Ἀμφότεροι οὗτοι ἠγάλλοντο ἐνδομύχως, ἀναλογιζόμενοι ὅτι ἐν τῇ προκειμένῃ δημοπρασίᾳ ἔμμελον νὰ λάβωσι μεγίστην ἀνταμοιβὴν ἐκ τῶν ποσοστῶν τοῦ ἐκπλειστηριάσματος. Ἐννοεῖται ὅτι ἡ πώλησις ἔμελλε νὰ γείνῃ τοῖς μετρητοῖς, cash ὡς λέγουσιν οἱ Ἀμερικανοί, τὸ δὲ ποσὸν τοῦ ἐκπλειστηριάσματος ὅσον δήποτε σπουδαῖον καὶ ἂν ἦτο, ἔμελλε νὰ καταβληθῇ ἀκέραιον εἰς χεῖρας τῶν πληρεξουσίων καὶ διὰ λογαριασμὸν τῶν μετασχόντων τοῦ πλειστηριασμοῦ κρατῶν, πλὴν ἐκείνου εἰς ὃν ἤθελε κατακυρωθῇ τὸ κτῆμα.

Κατ' ἐκείνην δὲ τὴν στιγμὴν ὁ κώδων τῆς αἰθούσης ἐσήμανε διατόρων ἀγγέλων εἰς τοὺς εἰς τὰς ἀκτὰς εὑρισκομένους—τῇ πόλει καὶ τῇ οἰκουμένῃ, urbi, et orbi, ἠδύνατο προσφυέστατα νὰ λεχθῇ ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ— ὅτι ἡ δημοπρασία ἤρχιζεν.

Ὁποία ἐπίσημος στιγμή! Ὅλων αἱ καρδίαι ἔπαλλον, παρατεταμένη δὲ βοὴ ἐκ τῆς ὁδοῦ Βόλτων καὶ τῶν παρακειμένων ὁδῶν ἐξαπλωθεῖσα ἀνὰ τὰς διακυμάνσεις τοῦ πλήθους, εἰσεχώρησε μέχρι τῆς αἰθούσης.

(**Jules Verne**) Ἕπεται συνέχεια

ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΑ

Η ΠΕΤΡΑ ΤΟΥ ΚΑΛΟΓΗΡΟΥ

[Ζακυνθία παράδοσις]

Ὄχι μακρὰν ἀπὸ τὴν πόλιν τῆς Ζακύνθου, σχεδὸν ἓν τέταρτον τῆς ὥρας ὑπάρχει ναὸς ὁ ὁποῖος τιμᾶται μὲ τὸ ὄνομα τοῦ Ἁγίου Σπυρίδωνος. Ἡ θέσις εἰς τὴν ὁποίαν κεῖται ὁ ναὸς εἶνε ἀπὸ τὰς πλέον γραφικὰς καθ' ὅσον ἔχει ἀπέναντι αὐτῆς καὶ ὑποκάτω τὴν πότε ἐξαγριωμένην καὶ πότε ἡσυχάζουσαν θάλασσαν, μακρὰν δὲ φαίνονται τὰ ὄρη τῆς Πελοποννήσου. Ὁ δρόμος διὰ τοῦ ὁποίου μεταβαίνει τις εἰς τὸ ναὸν εἶνε ἀπὸ τοὺς συχναζομένους, καὶ μάλιστα κατὰ τὸ θέρος διὰ τὴν ὡραιότητά του, καθ' ὅσον ἐκ δεξιῶν μὲν ἔχει καταφύτους κήπους καὶ συνδένδρους λόφους ποτιζομένους ἀπὸ πηγαῖα ὕδατα, ἐξ ἀριστερῶν δὲ τὴν θάλασσαν. Ὁ καταβαίνων ἀπὸ τὸν ναὸν πρὸς τὴν ἀμμώδη ἀκτὴν εἰς ὀλίγην ἀπὸ ταύτης ἀπόστασιν καὶ ἐντὸς ὑδάτων διακρίνει πέτραν ὑψωμένην ἄνω τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης σχεδὸν 2 1)2 πήχεις. Κατὰ περίεργον σύμπτωσιν ἡ πέτρα αὕτη ὁμοιάζει μὲ πελώριον ἀνθρωπίνην κεφαλήν, κτυπωμένην ἀδιακόπως ἀπὸ τὰ εἰς αὐτὴν θραυόμενα κύματα. Βεβαίως ἡ πέτρα αὕτη κατὰ τύχην ἔχει τοιαύτην ὁμοιότητα, ἀλλ' ὁ λαός, ὅστις τὴν ἐξέλεξεν ὡς παράδειγμα διὰ τοὺς ἔχοντας τὸ ἐλάττωμα τῆς βλασφημίας ἔχει περὶ αὐτῆς τὴν ἑξῆς παράδοσιν:

«Μοναχὸς ἐψάρευεν ἐκεῖ μίαν μεγάλην ἑορτήν· ἔξαφνα εἶδε νὰ κινῆται ἡ τριχίνη κλωστὴ εἰς τὴν ἄκραν τῆς ὁποίας εἶχε δέσῃ τὸ ἄγκιστρον, συγχρόνως δὲ ᾐσθάνετο βάρος καὶ δυνατὰς ταλαντεύσεις ὡς ἐκ τῶν ὁποίων ἐνόησεν ὅτι συνέλαβε μεγάλον ἰχθύν. Σύρει μὲ ταχύτητα τὸ ἄγκιστρον καὶ ἐνῷ σχεδὸν εἶχεν εἰς χεῖρας του τὸν ἰχθὺν καὶ προσεπάθει νὰ τὸν ἀπαγκιστρώσῃ, ἐκεῖνος ἐγλίστρησε καὶ ἔπεσεν εἰς τὴν θάλασσαν. Ὁ μοναχὸς τότε ἀπὸ τὴν ὀργήν του ἤρχισε νὰ βλασφημῇ τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ πλησίον ἁγίου, ἀλλὰ διὰ μιᾶς ἡ θάλασσα ἀγριεύει καὶ βυθίζεται ἡ μικρὰ λέμβος τοῦ μοναχοῦ. Κατὰ τὸ ναυάγιον ἡ κεφαλὴ μόνη τοῦ μοναχοῦ ὑψώθη ὑπεράνω τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης, ἀλλὰ διὰ μιᾶς ὁ Θεὸς τὴν ἐπέτρωσε, καὶ τὰ κύματα μέχρι σήμερον τὴν κτυποῦν.»

Αὕτη εἶνε ἡ παράδοσις τοῦ λαοῦ. Ἀτελὴς δὲ θὰ ἦτο ἡ ἀποστολὴ ταύτης, ἂν δὲν ἐσημειοῦμεν συγχρόνως καὶ τὴν ἔμμετρον ἀφήγησιν τῆς παραδόσεως τὴν ὁποίαν ἐποίησαν ὁ ζακύνθιος ποιητὴς κ. Διονύσιος Ἡλιακόπουλος ὅστις εὐγενῶς ἐπέτρεψεν εἰς ἡμᾶς τὴν δημοσίευσίν της.

Μισόστρατα μέσ' 'ς τ' Ἀργασιοῦ τὸ δρόμο, 'ς τ' ἀκρογιάλι,
Καλόγερος ἐψάρευε μία γιορτὴ μεγάλη.
Ἡ μοῖρά του ἐβουλήθηκε ν' ἀράξῃ τὴ βαρκοῦλα
'Σ τ' ἁγίου Σπυρίδωνος ὀμπρὸς τὴν ἔρημη ἐκκλησοῦλα.
Τὴν πετονιά του ἀκούει βαρειὰ καὶ γέρνει καὶ κυττάζει
Βλέπει 'ς τὰ βάθη τοῦ γιαλοῦ, ψάρι χοντρὸ ἀνεβάζει,
Ἀλαίμαργος καὶ μὲ τὰ δυὸ τὰ χέρια τὸ τραβάει
Μὰ 'ς τὸν ἀφρὸ σὰν τὤφερε, τὸ ψάρι τοῦ γλυστράει
Ἀνάθεμα! κι' ἀπὸ θυμὸ τὸν Ἅγιο φασκελώνει
Καὶ τοῦ Θεοῦ του τ' ὄνομα μὲ λύσσα βλασφημάει...
Ἀλλὰ μὲ μιᾶς ἡ θάλασσα σὰν σίφουνας φουσκώνει
Καὶ σύψυχη 'ς τὰ κύματα τὴ βάρκα του βουλιάει.
Εἰς τὸν ἀφρὸ ὁ Καλόγερος τὴν κεφαλὴ σηκώνει,
Ἀλλ' ἡ κατάρα τοῦ Θεοῦ μὲ μιᾶς τήνε πετρώνει.-.
Τὰ κύματα ὡς τὰ σήμερα τὴ δέρνουν, τὴ χτυποῦνε
Κ' οἱ βλάσφημοι τὴν τρέμουνε, ἐκεῖθε ὅταν διαβοῦνε.

Ἐν Ζακύνθῳ Γ. Δ. ΜΑΝΕΣΗΣ

Digitized by Google

ΠΟΙΚΙΛΑΙ ΓΝΩΣΕΙΣ

ΟΙ ΘΑΛΑΣΣΙΟΙ ΔΥΤΑΙ

Ἀπὸ παλαιοτάτων χρόνων καὶ ἕνεκα πλείστων αἰτιῶν, ἰδίᾳ τῆς ἁλιείας κοραλλίων, μαργαριτῶν καὶ σπόγγων, παρέστη ἡ ἀνάγκη τῆς εἰς τὰ βάθη τῆς θαλάσσης καταδύσεως. Ἡ κατάδυσις αὕτη μέχρι πρὸ ὀλίγων ἔτι ἐτῶν ἐξετελεῖτο ὑπὸ δυτῶν εἰδικῶς ἐξησκημένων εἰς τοῦτο κυρίως: νὰ κρατῶσι τὴν ἀναπνοήν των ἐφ' ὅσον διέμενον εἰς τὸν βυθὸν τῆς θαλάσσης, ὅπερ καθίστα καὶ ἐπικίνδυνον καὶ δυσχερεστάτην τὴν ὑπὸ τὸ ὕδωρ ἐργασίαν.

Ἀλλ' ὅπως εἰς τοὺς ἄλλους κλάδους τῆς βιομηχανίας οὕτω καὶ εἰς ταύτην ἡ ἀνθρωπίνη ἐφευρετικότης προσῆλθεν ἀρωγὸς διὰ τῆς κατασκευῆς καταλλήλων ὀργάνων καὶ μηχανημάτων. Ταῦτα δὲ εἶναι κυρίως ὁ καταδυτικὸς κώδων καὶ ἡ καταδυτικὴ συσκευή, ἅτινα μεγάλως συνετέλεσαν εἰς τὸ νὰ καταστήσωσιν τὴν ἐργασίαν ταύτην καὶ ἧττον ἐπικίνδυνον καὶ πολὺ ἐπιτυχεστέραν. Ὅτε κτίζονται τὰ θεμέλια γεφύρας ἢ ἐπιδιορθοῦται μέρος διαρρέον ἐν τῷ βεβυθισμένῳ ὑπὸ τὴν θάλασσαν σκάφει πλοίου τινὸς εἶνε πολλάκις τότε ἀναπόφευκτος ἀνάγκη οἱ ἄνθρωποι ἐργαζόμενοι νὰ μένωσιν ὑπὸ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης. Εἶνε ἀληθὲς ὅτι δύνανται νὰ ἐπιθέσωσιν ἐπὶ τοῦ μέρους ἐκείνου παραπλεύρως σανίδα τινά, ἀλλὰ τοῦτο καὶ δαπανηρότερον θὰ ἦτο καὶ τὸ ἔργον θὰ ἐπεβράδυνε. Ὁ καταδυτικὸς κώδων — μέγα κοῖλον σιδηροῦν δοχεῖον — ἀναπληροῖ ὁπωσδήποτε τὴν κατεπείγουσαν ταύτην ἀνάγκην. Ἔχει, ὡς καὶ τ' ὄνομα αὐτοῦ δίδει νὰ ἐννοήσωμεν, στόμιον εἰς τὴν βάσιν του, ἐφοδιάζεται ἐσωτερικῶς διὰ τῶν ἀναγκαίων εἰς τοὺς ἐργάτας ἀνέσεων καὶ εἶνε ἀρκούντως ἰσχυρός, ὥστε ν' ἀντέχῃ εἰς τὴν πίεσιν τοῦ περὶ αὐτὸν ὄγκου ὕδατος. Ἀφοῦ δὲ τὰ πάντα ἑτοιμασθῶσι καὶ ὁ δύτης εὑρίσκεται εἰς τὴν θέσιν του, διὰ καταλλήλου συσκευῆς καταβιβάζεται βαθμηδὸν ὁ κώδων ὑπὸ τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ὕδατος. Ὁ ἐν αὐτῷ περιεχόμενος ἀὴρ συνθλίβεται καὶ τὸ ὕδωρ ὑψοῦται ἔσωθεν ὀλίγον, ἀλλὰ πάντα τὰ ἀνώτερα μέρη μένουσι στεγνὰ καὶ ἄνετα. Ἰσχυραὶ καταθλιπτικαὶ ἀντλίαι συγκοινωνοῦσαι μὲ τὴν κορυφὴν τοῦ κώδωνος συντηροῦσι τὴν προμήθειαν τοῦ καθαροῦ ἀέρος ἐμποδίζουσαι τὸ ὕδωρ νὰ προβῇ περαιτέρω καὶ νὰ καταλάβῃ τὸν ἄνω χῶρον. Ἡ ὑποβρύχιος ἐργασία ἐκτελεῖται οὕτω ἐν πάσῃ ἀνέσει, ἀλλ' ἐξ ἀνάγκης περιορίζεται εἰς τὴν ὑπὸ τὸν κώδωνα ἔκτασιν.

Ἡ ἀρχαιότης δύναται πως νὰ ἰδιοποιηθῇ τὸν καταδυτικὸν κώδωνα, ἐὰν παραδεχθῶμεν τὰ ὑπὸ τοῦ Ἀριστοτέλους καὶ τοῦ Ἱερωνύμου μνημονευόμενα. Καὶ ὁ μοναχὸς Βάκων λέγεται ὅτι κατεσκεύασεν ἕνα περὶ τὰ 1250· ἀλλ' ἡ ἀρχαιοτάτη βάσιμος μνεία περὶ τῆς ἐν Εὐρώπῃ χρήσεώς του φαίνεται ὅτι εἶνε ἡ ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ Αὐτοκράτορος Καρόλου τοῦ Ε'. τῷ 1538 καταβύθισις δύο ἑλλήνων ἐν Τολέδῳ τῆς Ἱσπανίας. Οὗτοι κατέδυσαν ὑπὸ τὸ ὕδωρ «ἐντὸς μεγίστου λέβητος ἐξαρτωμένου ἀπὸ σχοινίου τινὸς καὶ ἔχοντες τὸ στόμιον ἀνετετραμμένον».

Ἡ ἀνακάλυψις τῶν ἰδιοτήτων τοῦ ἐλαστικοῦ κόμμεος μεγάλως ἐσχετίσθη μετὰ τῆς ἐπιτυχίας τῶν ὑποθαλασσίων ἀναζητήσεων. Ἀποβάλλων τὸν κώδωνα καὶ παραδεχόμενος τὴν ἀδιάβροχον ἐνδυμασίαν καὶ τὸ κράνος ὁ δύτης ἐλευθέρως δύναται νὰ εἰσχωρήσῃ ἐντὸς τῶν μυχῶν βυθισμένων πλοίων, οἵτινες ἄλλως θὰ ἦσαν ἀπρόσιτοι. Τὴν πανοπλίαν τῶν δυτῶν ἀποτελοῦσιν ἡ ἀδιάβροχος περιβολή, τὸ ὀγκῶδες ἐκ μετάλλου κράνος, τὸ ὁποῖον κατέρχεται μέχρι τῶν ὤμων καὶ καλύπτει τήν τε κεφαλὴν καὶ τὸν τράχηλον καὶ πέδιλα μὲ πέλματα μολύβδινα. Τὸ κράνος καὶ ἡ ἐνδυμασία στερεῶς συνενοῦνται, ὥστε τὸ ὕδωρ δὲν δύναται νὰ διεισδύσῃ μεταξὺ αὐτῶν. Τὸ κράνος ἔχει ὑελίνους φεγγίτας διὰ τῶν ὁποίων ὁ δύτης δύναται νὰ βλέπῃ· εἰς δὲ τὸ ὑψηλότερον αὐτοῦ μέρος εἶνε προσκεκολλημένος εὔκαμπτος σωλὴν δι' οὗ εἰσέρχεται νωπὸς ἀτμοσφαιρικὸς ἀὴρ τῇ βοηθείᾳ συνθλιπτικῆς ἀντλίας. Ὁ δὲ πλεονάζων καὶ διεφθαρμένος ἀὴρ διεκφεύγει διὰ καταλλήλου ἐπιγλωσσίδος. Εἰς τὸ σῶμα τοῦ δύτου προσδένεται σχοινίον δι' οὗ ἐν ἀνάγκῃ ἀνυψοῦται εἰς τὴν ἐπιφάνειαν καὶ δι' οὗ δύναται νὰ κάμνῃ σημεῖα προσυμφωνηθέντα εἰς τοὺς ἄνωθεν βοηθούς του. Καὶ τὸ σχοινίον ὡς καὶ ὁ προμηθεύων τὸν ἀέρα σωλὴν ἀφίνονται χαλαρὰ ἢ ἐντείνονται κατὰ τὰς κινήσεις τοῦ ὑποθαλασσίως ἐργαζομένου. Ἂν εἰς τὸ ἄνω μέρος τοῦ σωλῆνος φανῇ ἡ παραμικρὰ ἀκαθαρσία ἢ ἀνασυρθῇ κομμένος ὁ σωλήν, ταῦτα σημαίνουσιν ὅτι ὁ δύτης ἀπέθανεν.

Τὸ ὕδωρ ἐξασκεῖ μεγάλην πίεσιν καὶ εἰς μέτρια ἔτι βάθη ἐπὶ τοῦ δύτου· ἡ κατάδυσις κατὰ πᾶσαν τριακοντάδα ποδῶν ἰσοδυναμεῖ πρὸς πρόσθετον βάρος μιᾶς ἔτι ἀτμοσφαίρας, ἢ ἐπὶ τὸ ἁπλούστερον ἔχει πίεσιν ἐπὶ πλέον 15 περίπου λιτρῶν ἐφ' ἑκάστου τετραγωνικοῦ δακτύλου. Ἡ πεῖρα ἐν τούτοις ἀπέδειξεν ὅτι ὁ ὑποβρυχίως ἐργαζόμενος ἀναπνέει ἄνευ πολλοῦ κόπου, ἔχει ἐλεύθερα πάντα τὰ ὄργανά του καὶ διατηρεῖ τὴν παρουσίαν τοῦ πνεύματος μέχρι τῆς εἰς 120 ποδῶν βάθος καταδυθίσεως· ἀλλὰ κάτωθεν τῶν 150 ποδῶν ἡ ἐξωτερικὴ πίεσις ἐπιδρᾷ ἀνανταγώνιστος ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν τοῦ ἀνθρώπου ὀργάνων καὶ ἡ ζωὴ αὐτοῦ κινδυνεύει. Ὁ ἄνθρωπος συνειθίζει εἰς τὴν διαφορὰν τῆς πιέσεως διὰ τῆς βαθμιαίας καταδύσεως. Ἡ ἀπὸ τῆς ἐπιφανείας τοῦ ὕδατος πρὸς τὰ κάτω καὶ τἀνάπαλιν μετάβασις αὐτοῦ πρέπει νὰ γίνεται βραδέως ὥστε ν' ἀποφεύγῃ ὁ δύτης τὸν βόμβον τῶν ὤτων καὶ τοὺς κατὰ τὴν κεφαλὴν πόνους, ἀπαραίτητα ἐπακόλουθα τῆς ἀποτόμου μεταβάσεως. Ὁ ἠλεκτρισμὸς μεταδίδων τὸ ἄσβεστον φῶς αὐτοῦ καὶ εἰς τὰ θαλάσσια βάθη παρέχει εἰς τὸν δύτην τὸ μέσον ν' ἀπαλλάττεται ἐν μέρει ἐκ τῆς ζοφερότητος τοῦ ἐπικινδύνου τόπου ἐν ᾧ ἐργάζεται· ἀλλὰ καὶ εἰς τὰς εὐνοϊκωτάτας περιστάσεις, ἡ ὅρασίς του ἐν τῷ πυκνοτάτῳ ἐκείνῳ περιβάλλοντι δὲν ἔχει βεβαίως μικροσκοπικὴν τελειότητα.

Αλ *

Digitized by Google

ΦΩΣ 'ΣΤΟ ΒΟΥΝΟ

Φῶς μακρυνό, φῶς μυστικό, ποῦ φαίνεσ' ἐκεῖ πέρα,
'Εκεῖ ποῦ μέσα 'ς τῆς νυκτὸς τὸν ἄπλαστον ἀγέρα
Χωνεύουνε καὶ σϐύνουνται καὶ ὅλα γίνουντ' ἕνα,
Λόφοι, λαγκάδια, οὐρανός, βουνὰ σκοτεινιασμένα !

Φῶς, ποῦ ὀνείρατα γλυκὰ 'ς τὸν νοῦ μου νανουρίζεις
Καὶ 'ς τὴν καρδιά μου ἵμερα αἰσθήματα ξυπνίζεις
Γιὰ μιὰ ζωὴ ὀνειρευτή, γαλήνη, εὐτυχία,
Μέσ' 'ς τῆς μεγάλης φύσεως τὴ θεία ἡσυχία!

Τί νᾆσαι; Ποιὸς σὲ ἄναψε; εἶσαι κανὲν ἀστέρι
Καὶ ἀνατέλλεις χαμηλὰ ἐμπρὸς 'ς τῆς γῆς τὴν πλώρη,
Ποῦ σὰν καράϐι, τοὐρανοῦ περνᾷ τ' ἀπόσκια μέρη;
Εἶσαι φωτιὰ ποῦ ἄναψαν χέρια θνητοῦ 'ς τὰ ὄρη;

'Ω, ὄχι ἄστρο! κάλλιο νᾆσαι φῶς 'ς τὴ γῆ μας γεννημένο,
Τὰ μυροϐόλα τοῦ βουνοῦ νὰ καίῃς λιανοκλάδια,
Νὰ πέφτ' ἡ λάμψι σου γλυκειὰ σὲ ράχαις, σὲ λαγκάδια,
Κ' ἕνας βοσκὸς καλόκαρδος νὰ σ' ἔχῃ ἀνναμμένο.

Καὶ ὁ διαϐάτης τῆς νυκτὸς ποῦ σὰν στοιχειὸ περνάει
Καὶ πέφτει καὶ σηκώνεται, φυσομανᾷ κ' ἱδρώνει
Στῆς ἄγριαις κακοτοπιαῖς, ἐγκάρδια νὰ βλογάῃ
Τὸ φῶς ποῦ χάρι ἀνέλπιστη τριγύρω του ἁπλώνει.

Ἢ νᾆσαι λάμψις ἐκκλησιᾶς, ἐρημικὸ καντήλι
'Εμπρὸς σὲ εἰκονίσματα. Ἢ νᾆσαι ἁγιοκέρι
Ποῦ σ' ἄναψε γιὰ τάξιμο ἁγνῆς παρθένας χέρι
Κι' ἀνάδευε κρυφὴ εὐχὴ μὲ τὰ δροσᾶτα χείλη

Ἢ νᾆσαι φῶς ποῦ ἄναψε τὸ χέρι ἐρημίτου
Στὰ κορφοϐούνια τὰ ψηλά, ὅπου μὲ περηφάνεια
Ἡ φλόγα σου ἐλεύθερη ὁρμᾷ 'ς τὰ ἐπουράνια
Καθὼς ζητᾷ τὸν οὐρανὸ ἡ εὐσεϐὴς ψυχή του.

Ναὶ τέτοιο φῶς σὲ ἤθελα νὰ ἦσαι, ποῦ σιμά σου
'Ανθρώπινη κτυπᾷ καρδιά, καὶ τὴ γλυκειὰ φωτιά σου,
Ποῦ βυθισμένο 'ς ὄνειρα τὸ μάτι καμαρώνει,
'Ανθρώπου χέρι συντηρεῖ, τρέφει καὶ δυναμώνει.

Ναί, τέτοιο φῶς ποῦ τὸ πρωΐ ὁ ἥλιος θὰ φωτίσῃ
Τὰ μαῦρ' ἀποκαΐδια του ζεστὰ ζεστὰ ἀκόμα,
Καὶ μέσ' ἀπὸ τὴ στάκτη του, ποῦ σμίγει μὲ τὸ χῶμα,
Τὴν ἐρχομένη ἄνοιξη λουλούδι θέν' ἀνθήσῃ.

Digitized by Google

Ναί, τέτοιο φῶς, ποῦ εἰς τὴ γῆ μὲ τὴ ζωή μας μοιάζει,
Ποῦ καίεται, σπιθοβολᾷ, φωτίζει καὶ ζεσταίνει,
Καὶ ὅταν σβύσῃ ὁλότελα, μέσ' ἀπ' τὴ στάκτη βγαίνει,
Σὰν ἄνθος, ἡ ἐνθύμησις, ποῦ μένει κ' εὐωδιάζει.

'Αλλ' εἶσαι ἄστρο! σιγανὰ σὲ βλέπω νὰ ψηλώνῃς·
Παίζει σὰν διαμαντόπετρα τὸ ἄϋλό σου μάτι
Καὶ ῥοβολᾷς 'ς τὸ σκοτεινὸ τοῦ χάους μονοπάτι
Καὶ μὲ ἀγάπη πρὸς τὴ γῆ τὸ φῶς σου χαμηλώνεις.

Ἄχ, δὲν σὲ φθάνουνε θνητοῦ λαχτάρα, πόνος, ζάλη!
Κι' ἂν ἤθελα τὴν ὥρ' αὐτὴ γιὰ σὲ νὰ ξεκινήσω,
Μπορούσα μέσ' ς' τὰ σύμπαντα αἰῶνας νὰ βαδίσω,
Χωρὶς τὸ ἁγιασμένο σου νὰ φθάσω περιγιάλι.

'Απ' τ' ἄστρα προτιμῶ τῆς γῆς τὴ χωματένια σφαῖρα,
Ποῦ μὲ ἀγάπη καὶ καϋμὸ κρατῶ ἀγκαλιασμένη,
Αὐτὴν ποῦ τῶν ὀνείρων μου εἶνε γλυκειὰ μητέρα
Καὶ τρέφει ὅ,τι ἀγαπῶ καὶ ὅ,τι μὲ πικραίνει.

'Εδῶ τοὺς παραδείσους μου, ἐδῶ τοὺς ἔχω πλάσει,
Ποῦ δὲν ὑπάρχουν πι'ὥμορφοι μέσ''ς τὰ οὐράνια πλάτη!
Καὶ μὲ τῆς γῆς αὐτῆς τὸ νοῦ, τῆς γῆς αὐτῆς τὸ μάτι
Τ' ἀστέρια πι'ὤμορφα θωρῶ, πιὸ μαγικὴ τὴν πλάση.

Καὶ ἡ πνοή μου σὰν σβυστῇ, ψηλὰ δὲν θὰ πετάσῃ,
'Αλλὰ σὰν πόθου στεναγμὸς τὴν σφαῖρα θ' ἀγκαλιάσῃ,
Καὶ 'ς τὸν αἰώνιο δρόμο της ἀπ' ἄστρο σὲ ἀστέρι
Μαζὶ μ' αὐτὴν θενὰ γυρνᾷ ἀθάνατο ἀγέρι!

ΑΡΙΣΤΟΜΕΝΗΣ ΠΡΟΒΕΛΕΓΙΟΣ

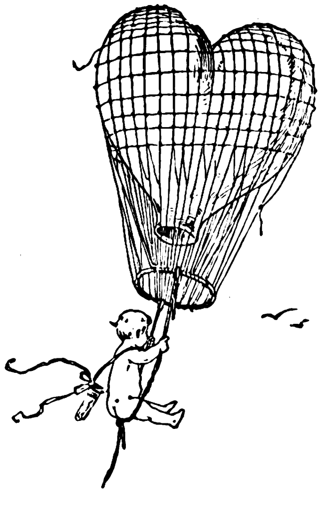

Digitized by Google

ΑΝΑΛΕΚΤΑ

Ὁ κεραυνὸς καὶ ὁ σιδηρόδρομος. Εἶνε κοινῶς παραδεδεγμένον ὅτι ὁ κεραυνὸς δὲν πλήττει τοὺς σιδηροδρομικοὺς συρμούς. Πολλάκις συνέβη συρμοὶ νὰ διέρχωνται μέσῳ καταιγίδος, ν' ἀναδίδεται πλῆθος σπινθήρων ἐκ τῶν τροχῶν καὶ τῶν σιδηρῶν ῥάβδων, χωρὶς νὰ γείνῃ ἐπ' αὐτῶν ἐκκένωσις μεγάλου ἠλεκτρικοῦ ῥεύματος. Τοῦτο δέ, διότι ἐν γένει ἅμαξαι συγκοινωνοῦσαι διὰ σιδηρῶν τροχῶν μετὰ τοῦ ἐδάφους μεταδίδουσιν εὐκόλως εἰς τὴν γῆν τὸν ἐπ' αὐτῶν ἠλεκτρισμόν. Ἀλλ' ὑπάρχουσι καὶ ἐξαιρέσεις, ὡς συνέβη ἐσχάτως εἰς ταχὺν συρμὸν ἐν Δισσάου τῆς Πρωσσίας. Οὗτος ἀφίκετο εἰς τὸν σταθμὸν μεθ' ὅλης τῆς ταχύτητος καὶ ὑπερβὰς τὸ εὑρισκόμενον σημεῖον, μικροῦ δεῖν προσέκρουσε καὶ συνετρίβη ἐπί τινος τοίχου. Αἴτιος τούτου ἦτο κεραυνός, ὅστις πεσὼν ἐπὶ τῆς ἀτμομηχανῆς καθ' ἑδὸν ἐφόνευσε τὸν μηχανικὸν καὶ ἀνέτρεψε τὸν θερμαστήν. Καὶ ἐν Γαλλίᾳ δὲ ἐπί τινος σιδηροδρομικῆς γραμμῆς ἐγένετο ὄχι πρὸ πολλοῦ μεγάλη κυκλοφορία κεραυνῶν, οἵτινες διέτρεχον κατὰ μῆκος τὰς σιδηρᾶς ῥάβδους φωτοβολοῦντες τόσον ὥστε οἱ συρμοὶ ἐκυλίοντο κυριολεκτικῶς ἐπὶ πυρίνης ὁδοῦ, και οἱ ἐπιβάται ἐγένοντο μάρτυρες θαυμασίου καὶ τρομακτικοῦ φαινομένου.

Ἡ Κλεοπάτρα. Μετά τινας ἑβδομάδας θὰ παρασταθῇ ἐν Παρισίοις τὸ δρᾶμα τοῦτο τοῦ Σαρδοὺ πρωταγωνιστούσης τῆς Σάρρας Βερνὰρ ἥτις θὰ ὑποδυθῇ τὸ πρόσωπον τῆς Αἰγυπτίας βασιλίσσης. Πρὸς τοῦτο παρασκευάζεται καὶ γυμνάζεται αὐτὴ ἀπὸ πολλοῦ, ἔξοχος δὲ προμηνύεται ἡ ἐπιτυχία. Ἡ ἐντέλεια τῆς σκηνικῆς διασκευῆς θὰ εἶνε τοσαύτη ὥστε καὶ ὁ ὄφις ὅστις θὰ δώσῃ τὸν θάνατον εἰς τὴν Κλεοπάτραν διὰ τοῦ δηλητηριώδους σιέλου του δὲν θὰ εἶνε ἐκ κόμμεος ἐλαστικοῦ, ἀλλ' ὄφις ἀληθινὸς καὶ ζωντανός, χωρὶς νὰ εἶνε φαρμακερός. Τὸν ὄφιν αὐτὸν θὰ προμηθευθῇ ἡ διάσημος ἠθοποιὸς ἐκ τοῦ δάσους τοῦ Φονταινεβλὼ ὅπου πολλὰ ἀβλαβῆ ἑρπετὰ φωλεύουσι. Κατά τινα συνέντευξιν μετὰ δημοσιογράφου ἡ Σάρρα Βερνὰρ ἐβεβαίωσεν ὅτι ἀπὸ τοῦδε συνειθίζει καὶ τὴν πρὸς τοὺς ὄφεις ἐπαφὴν καὶ τὸν τρόπον καθ' ὃν πρέπει νὰ κρατῇ αὐτοὺς ὅπως μὴ ὀλισθαίνωσι, διότι ἐνδεχομένη ἐκ τούτου ἀποτυχία κατὰ τὴν ὑπερτάτην ἐκείνην στιγμὴν τοῦ θανάτου θὰ κατέστρεφε τὴν ἐντύπωσιν, ἥτις ἄλλως θὰ εἶνε μεγίστη ὡς ἐξ αὐτῆς τῆς παρουσίας τοῦ ἑρπετοῦ.

Μεγαλοφροσύνη σκύλου. Ἐν τῷ ἀγγλικῷ περιοδικῷ «Longman 's Magazin» ἐδημοσιεύθη ἐσχάτως περιεργότατον ἄρθρον περὶ μονομαχιῶν τῶν ζώων, ἐν τῷ ὁποίῳ καὶ πλεῖστα συμβάντα ἀναφέρονται καταδεικνύοντα μέχρι τίνος σημείου δύνανται νὰ ἐξεγερθῶσιν ἐνίοτε τὰ ἀγαθὰ ἢ πονηρὰ ὁρμέμφυτα αὐτῶν: Εἷς σκύλος ἐκ τῶν μεγάλων τῆς Νέας Γῆς καθήμενος ἐπὶ ξυλίνης γεφύρας ὑπερκειμένης ὁρμητικοῦ χειμάρρου ἔλειχε κόκκαλον. Ἄλλος σκύλος, «μπουλ ντόκ» αὐτός, τὸν βλέπει καὶ ἔρχεται νὰ τοῦ τὸ πάρῃ. Μεταξὺ τῶν δύο ἐξ ἴσου ἰσχυρῶν ζώων ἀγὼν συνάπτεται, ὅστις ἀπολήγει εἰς κοινὴν πτῶσιν ἐντὸς τοῦ χειμάρρου. Καὶ ὁ μὲν σκύλος τῆς Νέας Γῆς κατορθώνει ἀμέσως νὰ φθάσῃ εἰς τὴν ὄχθην, ἀλλ' ὁ «μπουλ-ντὸκ» μάτην ἀγωνίζεται· μὲ τὸ δυσκίνητον καὶ χονδρὸν σῶμά του παρασύρεται ὑπὸ τοῦ ῥεύματος καὶ φέρεται πρὸς βέβαιον θάνατον. Ὁ πρώην ἀντίπαλος γυρίζει, τὸν βλέπει καὶ χωρὶς νὰ χάσῃ καιρὸν ῥίπτεται πάλιν εἰς τὸ ὕδωρ, ἁρπάζει αὐτὸν ἀπὸ τὸ δερμάτινον περιδέραιον καὶ τὸν σύρει πρὸς τὴν ὄχθην. Ἐκεῖ οἱ δύο σκύλοι κυττάζονται μὲ τρόπον ἐκφραστικώτατον, σείουσι τὰς οὐρὰς εἰς ἔνδειξιν φιλικῆς διαλλαγῆς καὶ ἀποχωρίζονται.

Ὁ ἠλεκτρισμὸς τοῦ στόματος. Τὸ ἑξῆς πείραμα ἀναγράφει τὸ ἀγγλικὸν περιοδικὸν «Electrical Ingineer» τοῦ ὁποίου ἡ ἐκτέλεσις εἶνε εὐκολωτάτη. Βάλετε ἔλασμα ζίγκου ὑπὸ τὴν γλῶσσαν καὶ ἐν τάληρον μεταξὺ τοῦ ἄνω χείλους καὶ τῶν ὀδόντων. Καθ' ἣν στιγμὴν κλείετε τὸ στόμα καὶ τὰ δύο μέταλλα ἔρχονται εἰς ἐπαφὴν παράγεται ἠλεκτρικὸν ῥεῦμα καὶ πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν σας διέρχεται σπινθήρ. Ἂν κλείσετε τοὺς ὀφθαλμοὺς δὲν αἰσθάνεσθε τίποτε, διότι φυσικὰ τὸ ῥεῦμα εἶνε ἀσθενές, ἀλλ' ἅμα τοὺς ἀνοίξετε, ἀναφαίνεται πάλιν ὁ σπινθήρ. Εἰς τὴν παραγωγὴν τοῦ ἠλεκτρισμοῦ συντείνει πλὴν τῶν δύο μετάλλων ἡ ὀξύτης τοῦ σιέλου.

ΧΡΟΝΙΚΑ

Ἐπιστημονικά. Δύο γάλλοι μηχανικοὶ τοῦ ναυτικοῦ ἀσχολοῦνται εἰς τὴν ἐξερεύνησιν τοῦ βυθοῦ τοῦ πορθμοῦ τοῦ Καλαί, ὅπως βεβαιωθῶσιν ἂν θὰ ἦτο δυνατὴ ἡ θεμελίωσις γεφύρας συνδεούσης τὴν Ἀγγλίαν μετὰ τῆς ἠπειρωτικῆς Εὐρώπης. Αἱ πρὸς τὰς γαλλικὰς ἀκτὰς γενόμεναι ἔρευναι ἀπέδειξαν ὅτι ὁ πυθμὴν εἶνε καὶ στερεὸς καὶ ὁμαλὸς καθ' ὅλα τὰ μέρη αὐτοῦ ἐξαιρουμένων τῶν σύρτεων.

— Ἐν τῷ πανεπιστημίῳ τῆς Ὀδησσοῦ ὑπέστη εὐδοκίμως τὰς ἐπὶ διπλώματι ἐξετάσεις καὶ ἀνεκηρύχθη τὸ πρῶτον διδάκτωρ τῆς ἰατρικῆς γυνὴ μωαμεθανὴ τὸ θρήσκευμα καλουμένη Κουλογιαρὼφ-Χανούμ.

Καλλιτεχνικά. Ἡ βασίλισσα τῆς Ῥωμουνίας ἀπέστειλεν εἰς τὸν Σουλτάνον κατὰ τὸ ἰωβιλαῖον αὐτοῦ λαμπρὸν λεύκωμα φωτογραφιῶν γραφικωτάτων ἀπόψεων ἐκ τῶν Καρπαθίων. Εἰς ἑκάστην τούτων παρατίθενται ποιημάτια τῆς βασιλίσσης σχέσιν ἔχοντα πρὸς τὰς παραδόσεις τὰς ἀναφερομένας εἰς τὰς διαφόρους τοποθεσίας.

Θεατρικά. Ὁ Λεκόκ, ὁ διάσημος συνθέτης τῆς «Κόρης τῆς Κυρᾶς Ἀγγὼ» καὶ τοῦ «Μικροῦ δουκὸς» συνέθεσε νέον μελόδραμα, τὴν «Αἰγυπτίαν», τὸ ὁποῖον προσεχῶς θὰ παρασταθῇ ἐν τῷ παρισινῷ Θεάτρῳ Folies Dramatiques.

— Ἐν Βερολίνῳ θὰ συσταθῇ λίαν προσεχῶς σοσιαλιστικὸν θέατρον. Τὴν ἐπιχείρησιν ἀνέλαβε γνωστὸς σοσιαλιστής, ὁ ἰατρὸς Βρούνο Βίλλε ὅστις συνέταξε τὸν κανονισμὸν καὶ κατήρτισε τὰ συμβόλαια. Αἱ παραστάσεις θὰ γίνωνται ἔν τινι τῶν βερολιναίων θεάτρων, τῷ Ostend Theatre, τὴν δείλην τῆς Κυριακῆς. Ἡ τιμὴ τοῦ εἰσιτηρίου, εὐτελεστάτη ἄλλως, θὰ εἶνε ἡ αὐτὴ δι' ὅλας τὰς θέσεις, διὰ κλήρου δὲ θὰ ὁρίζεται ἡ θέσις ἑκάστου τῶν θεατῶν ἐν τῷ θεάτρῳ.

— Κατὰ τὸ ἐσχάτως δημοσιευθὲν γαλλιστὶ «Θεατρικὸν ἡμερολόγιον» ὁ ὁλικὸς ἀριθμὸς τῶν παραστάσεων τῶν κυριωτέρων μελοδραμάτων ἐν τῷ παρισινῷ θεάτρῳ τοῦ Μελοδράματος ἔχει ὡς ἑξῆς: Οἱ Οὐγενότοι

Digitized by Google

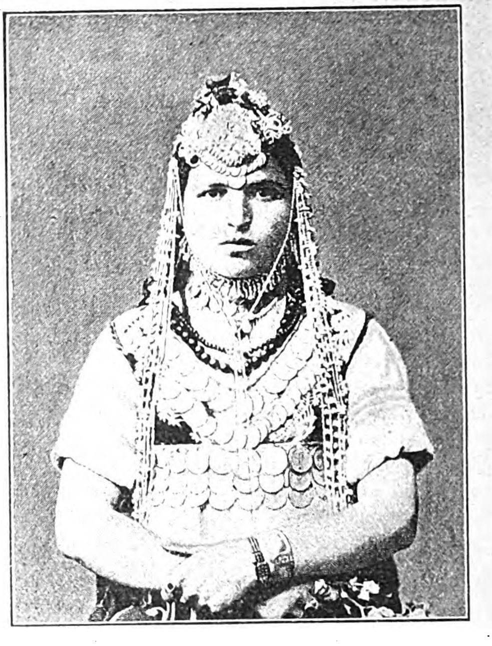

ΒΟΥΛΓΑΡΟΙ ΧΩΡΙΚΟΙ

('Εκ φωτογραφιῶν)

παρεστάθησαν 861 φοράς· ὁ Γουλιέλμος Τέλλος 767. Ῥοβέρτος ὁ Διάβολος 763· ἡ Εὐνοουμένη 609· ὁ Φάουστ 559· ἡ Ἰουδαία 525· ὁ Προφήτης 464· ἡ Ἀφρικανὴ 436· ὁ Ἅμλετ 250· καὶ ἡ Ἀΐδα, τὸ νεώτατον πάντων τούτων τῶν μελοδραμάτων 152.

ΠΑΝΤΟΙΑ

Ἐν τῷ δημαρχείῳ τῆς ἐν Ἀμερικῇ Φιλαδελφείας ἐστήθη τὸ μέγιστον ὡρολόγιον τοῦ κόσμου. Ἡ πλὰξ αὐτοῦ ἔχει διάμετρον δέκα μέτρων, ὁ ὡροδείκτης 2 ½ μέτρων καὶ ὁ λεπτοδείκτης τεσσάρων, ὁ δὲ κώδων, ὁ σημαίνων τὰς ὥρας, ἔχει βάρος 25000 χιλιογράμμων. Τὸ ὡρολόγιον θὰ χορδίζεται ἑκάστην πρωΐαν δι' ἠλεκτρικῆς μηχανῆς, ἐστημένης ἐν τοῖς ὑπογείοις τοῦ δημαρχείου.

— Δεξιώτατος ἀκροβάτης καλούμενος Δίξων διῆλθεν ἐσχάτως ὑπὲρ τὸν καταρράκτην τοῦ Νιαγάρα ἐπὶ τεταμένου σχοινίου. Χιλιάδες θεατῶν παρίσταντο κατὰ τὸ ἐπικίνδυνον τοῦτο γύμνασμα, οἵτινες ἐνθουσιωδῶς ἀνευφήμησαν τὸν Δίξωνα μετὰ τὴν ἐπιτυχῆ ἐκτέλεσιν.

— Κατά τινα ἔκθεσιν τοῦ ἐν Καντον τῆς Κίνας ἄγγλου προξένου, ἐξήχθησαν ἐκ τῆς πόλεως ταύτης κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος 40,000 λίτραι ἀνθρωπίνων τριχῶν, ἀξίας ἐν ὅλῳ 8,000 φράγκων. Ἐκ τοῦ ποσοῦ τούτου μέγα μέρος ἀπεστάλη εἰς Εὐρώπην καὶ ἐκόσμησε βεβαίως τὰς κεφαλὰς πολλῶν κομψῶν κυριῶν.

— Ἀγγλαμερικανικὴ ἑταιρία ἵδρυσεν ἐν Ταγγέρῃ τοῦ Μαρόκκου χαρτοπαικτικὴν λέσχην. Ὁ Σουλτᾶνος τοῦ Μαρόκκου, εἶνε μέτοχος τῶν κερδῶν. Ἐν ἀρχῇ ἀπηγορεύθη αὐστηρῶς ὑπ' αὐτοῦ ἡ εἰς ταύτην φοίτησις γυναικῶν, ἀλλ' ἐπειδὴ ἐκρίθη τοῦτο ἀσύμφορον, ἡ ἀπαγόρευσις περιωρίσθη μόνον εἰς τὰς μωαμεθανάς.

— Ἐν διασήμῳ ἐργοστασίῳ τοῦ Βερολίνου κατασκευάζονται κατὰ παραγγελίαν τοῦ Αὐτοκράτορος τῆς Κίνας δύο ἔλκυθρα, τὸ ἓν πρὸς χρῆσιν αὐτοῦ καὶ τὸ ἄλλο πρὸς χρῆσιν τῆς μεγαλειοτάτης συζύγου του. Ἡ ἀξία ἀμφοτέρων ἀνέρχεται εἰς 25 χιλιάδας δραχμῶν. Ἐξετελέσθησαν δὲ κατὰ τὰ ἐκ Πεκίνου σταλέντα ὑποδείγματα. Ἔχουσι χρῶμα βαθὺ ἐρυθρὸν καὶ χρυσᾶ ποικίλματα ἐν ἀφθονίᾳ καὶ καλλιτεχνικοῖς συνδυασμοῖς.

ΑΙ ΕΙΚΟΝΕΣ

Βούλγαροι χωρικοί. Αἱ δύο μικραὶ εἰκόνες ληφθεῖσαι ἐκ φωτογραφιῶν παριστῶσι χωρικὸν καὶ χωρικὴν ἐκ τῶν περιχώρων τῆς Σόφιας, φέροντας τὰς ἰδιορρυθμοτάτας ἐγχωρίους αὐτῶν στολάς. Προσεχῶς δὲ θὰ δημοσιευθῶσιν ἐν τῇ Ἑστίᾳ καὶ ἄλλαι εἰκόνες ἐνδυμάτων καὶ τύπων τῶν διαφόρων λαῶν τῆς Ἀνατολῆς, αἵτινες θ' ἀποτελέσωσι πλουσίαν καὶ ποικιλωτάτην σειράν.

ΕΔΩ Κ' ΕΚΕΙ

Πάππος καὶ ἔγγονος. Πάππος χορεύει τὸν μικρὸν ἔγγονόν του καθισμένον εἰς τὸ γόνυ του καὶ τὸν ἐρωτᾷ: — Νῖκο, σ' ἀρέσει νὰ πηγαίνῃς ἔτσι καβάλλα 'ς τὸ πόδι μου; Καὶ ὁ μικρὸς ἀφελέστατα; — Μ' ἀρέσει, παπποῦ, μὰ καλλίτερα θὰ μ' ἄρεσε ἂν ἦσουν ἀληθινὸς γάϊδαρος.

Ῥητὴ συμφωνία. Χωρικὸς προσκαλεῖ ἰατρὸν νὰ ἰδῇ τὴν πάσχουσαν σύζυγόν του καὶ κωδωνίζων τάλληρά τινα ἐν τῇ παλάμῃ του λέγει: — Γιατρέ μου, ἂν μου τὴ γλυτώσῃς κι' ἂν μου τὴν πεθάνῃς θὰ πάρῃς δέκα τάλαρα. Ἡ ἀσθενὴς μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀπέθανεν. Μετὰ τὴν κηδείαν στέλλει ὁ ἰατρὸς καὶ ζητεῖ χρήματα ἀπὸ τὸν χωρικόν. Ἐκεῖνος μεταβαίνει αὐτοπροσώπως καὶ τὸν ἐρωτᾷ:— Τί χρήματα ζητᾷς, γιατρέ μου; — Ἐκεῖνα ποῦ μοῦ ὑποσχέθηκες. — Αἴ, καλά· εἶπα ἂν μοῦ γλυτώσῃς τὴ γυναῖκα· μοῦ τὴ γλύτωσες; — Ὄχι! — Μοῦ τὴν πέθανες λοιπόν; — Ὄχι, ὄχι! — Τότε τί ζητᾷς;

ΤΡΕΙΣ ΓΝΩΜΑΙ ΚΑΘ' ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Εἶσαι εὐτυχὴς ὅταν ἠμπορῇς νὰ πράξῃς ὅ,τι θέλῃς καὶ ἔχεις πράξῃ ὅ,τι πρέπῃ.

*

Τὸ πνεῦμα δύναται νὰ μιμηθῇ τὴν καρδίαν· ἡ καρδία δὲν δύναται νὰ μιμηθῇ τὸ πνεῦμα.

*

Ἀξιολύπητος ἄνθρωπος δὲν εἶνε ὅστις ἐλπίζει τὸ ἀδύνατον, ἀλλ' ὅστις οὐδὲν ἐλπίζει.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1890 — 2526

Digitized by Google

Η ΝΕΑ ΦΑΣΙΣ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΘΕΑΤΡΟΥ

Α΄.

Τὸ τέλος τοῦ θέρους ἤγγικεν ἤδη — ὄχι τοῦ θέρους τοῦ ἀστρονομικοῦ, διότι αὐτὸ μὲ ὅλην τὴν εὐσυνείδητον ἐργασίαν τῶν ἐπιστημόνων, οἵτινες σημειοῦσι καὶ αὐτὰ τὰ δευτερόλεπτα τοῦ καιροῦ τῆς ἐνάρξεως καὶ τῆς λήξεως αὐτοῦ, εἶνε ἀόριστον καὶ κανεὶς δὲν γνωρίζει πότε ἀρχίζει καὶ πότε τελειώνει, ἀλλὰ τοῦ θέρους τοῦ αἰσθητοῦ, τῆς Saison — ὁμοῦ δὲ μὲ τὸ θέρος πρόκειται νὰ λήξῃ καὶ ἡ περίοδος τῶν θερινῶν διασκεδάσεων. Τὸ ὑπενθυμίζει ἤδη καθ' ἑσπέραν ἡ παγερὰ δρόσος ἡ ἀποναρκοῦσα τὰ μέλη τῶν θαμώνων τῶν ὑπαιθρίων θεάτρων καὶ τὸ διελάλησαν μὲ ἐρίγδουπον βρόμον οἱ κεραυνοὶ οἱ κατ' αὐτὰς ἀθρόοι κατασκήψαντες ἐπὶ τῆς πόλεως. Μία λοιπὸν θεατρικὴ ἐπιθεώρησις εἶνε τῆς ἐποχῆς.

Μερικὰ πράγματα τὰ ἐπιβάλλει ἡ συνήθεια σχεδὸν ἐπιτακτικῶς. Δὲν δύναται νὰ παρέλθῃ ἡ θεατρικὴ περίοδος, χωρὶς μίαν ἐπιθεώρησιν στερεότυπον περιλαμβάνουσαν τὰς ἀναλλοιώτους σκέψεις καὶ τὰς γεγηρακυίας εὐχὰς περὶ ἱδρύσεως ἐθνικοῦ θεάτρου, ὅπως δὲν δύναται νὰ παρέλθῃ τὸ Πάσχα χωρὶς νὰ ῥιφθῶσι πυροκρόταλα καὶ πυροβολισμοί. Εἶνε ἀληθὲς ὅτι αἱ ἀναστάσιμοι αὐταὶ ἐκδηλώσεις εἶνε ἀμφίβολον ἂν συντελῶσιν εἰς ἐποικοδόμησιν τῆς πίστεως τῶν εὐσεβῶν, ὅπως εἶνε προβληματικὸν ἂν αἱ παρατηρήσεις τῶν ἐτησίων θεατρικῶν ἐπιθεωρήσεων συντείνωσι κατά τι εἰς τὴν βελτίωσιν καὶ τὴν πρόοδον τῆς ἑλληνικῆς σκηνῆς. Ἀλλ' ἀδιάφορον, μερικὰ πράγματα πρέπει νὰ λέγωνται, δηλαδὴ νὰ γράφωνται καὶ νὰ μένωσιν. Ἂν διὰ τὸ παρὸν δὲν εἶνε χρήσιμα, πιθανόν, ὅπως τὰ δι' ὄξους παρασκευαζόμενα ἐδώδιμα, τὰ ὁποῖα δὲν τρώγονται εἰμὴ μετὰ παρέλευσιν πολλοῦ χρόνου, νὰ ἔχωσιν ὠφέλιμον ἐπίδρασιν εἰς τὸ μέλλον.

Καὶ ἀκριβῶς περὶ τοῦ μέλλοντος πρόκειται. Εἰς τὸ ἑλληνικὸν θέατρον ἐφαρμόζεται τὸ εὐφυὲς ἐπίγραμμα τὸ δημοσιευθὲν εἰς τὰς ἐφημερίδας πρὸς ἀπάντησιν τῆς πρὸς τὴν Ἑλλάδα γνωστῆς κακεντρεχοῦς παραινέσεως τοῦ λόρδου Βηκονσφήλδ. Τὸ ἑλληνικὸν θέατρον ἔχει παρελθὸν καὶ μάλιστα ἔνδοξον," ἂν θεωρήσωμεν αὐτὸ ὡς καταγόμενον κατ' εὐθεῖαν γραμμὴν ἀπὸ τοῦ Θέσπιδος· τὸ ἑλληνικὸν θέατρον ἔχει μέλλον, ὡς κολακευόμεθα ὅλοι νὰ πιστεύωμεν καὶ πρῶτος αὐτὸς ὁ ἡγεμών, ὅστις, καθὰ τοὐλάχιστον κοινῶς λέγεται, κατέχει ἀπὸ ἐτῶν εἰς χεῖράς του ὡς παρακαταθήκην γενναίαν προῖκα πρὸς εὐπρεπῆ ἀποκατάστασιν τῆς ἀνηλίκου ἑλληνικῆς σκηνῆς καὶ πρὸς ἄνετον ἂν μὴ πλουσιοπάροχον αὐτῆς συντήρησιν. Ἀλλὰ παρὸν τὸ ἑλληνικὸν θέατρον δὲν ἔχει, ἢ κἂν ἔχει τοιοῦτο τόσον ἀσαφές, τόσον θολόν, τόσον ἀλλόκοτον, ὥστε ἀγνοεῖ τις πῶς νὰ τὸ καθορίσῃ καὶ τίνα χαρακτῆρα νὰ τοῦ ἀποδώσῃ.

Ἄλλοτε, πρὸ ὀλίγων ἐτῶν μόλις, ἦτο μᾶλλον καθωρισμένη, μᾶλλον σύμφωνος πρὸς τὴν φύσιν του καὶ τὸν προορισμόν του ἡ κατάστασις τοῦ ἑλληνικοῦ θεάτρου. Ἔβαινε τοῦτο ἐπὶ τῆς κανονικῆς τροχιᾶς του, κάπως κοπιωδῶς, ἀσθματικῶς, ἀτόνως, ἀλλὰ τέλος πάντων χωρὶς νὰ παρεκκλίνῃ πολὺ ἀπὸ τὰ ὅρια, ἅτινα ἀνέκαθεν ἔταξεν αὐτῷ ἡ τέχνη καὶ ὁ προορισμός του. Τὰ ἐφόδιά του ἦσαν πενιχρά· τὸ κεφάλαιον τῶν πρωτοτύπων ἔργων τοῦ δραματολογίου του ἀπετελεῖτο ἀπὸ τὰ ὀλίγιστα ἔργα τῶν νεωτέρων δραματικῶν ἡμῶν συγγραφέων, ἐν οἷς ὑπὸ τὴν ἀτέλειαν τῆς κατασκευῆς ὑπολανθάνει ἡ ζωοποιὸς πνοὴ τῆς ἀληθοῦς τέχνης καὶ ἀπὸ τὰ ἄλλα ἐκεῖνα ἀτυχῆ γεννήματα, ἅτινα ἡ ἔνδεια τοῦ θεάτρου παρεδέχετο καὶ ἡ ἐπιεικὴς ἀμουσία τοῦ κοινοῦ ἀνείχετο, δράματα πλήρη ἀσφυκτικῆς κενολογίας ἢ παιδαριώδους πατριωτικῆς ἐμφάσεως ἢ κωμῳδίαι ἀρχέτυποι, ἐξηρθρωμέναι μεταπίπτουσαι ἀπὸ τῆς παγερᾶς ἀνουσιότητος εἰς ἀγροῖκον χυδαιολογίαν, ἔργα μόλις δυνάμενα νὰ θέλξωσι τὴν αὐτάρκη καλαισθησίαν τῶν ἄλλοτε κριτῶν τῶν ποιητικῶν διαγωνισμάτων. Τὸ δὲ κεφάλαιον τῶν μεταφράσεων ἦτο πλουσιώτερον, ἀλλ' οὐχὶ δυστυχῶς καὶ κατὰ πολὺ ἐκλεκτότερον, διότι παρεκτὸς τινων κωμῳδιῶν τοῦ Μολιέρου καὶ τοῦ Γολδόνη ἀρκετὰ πεπαλαιωμένων, τινῶν δραμάτων τοῦ Σαίξπηρ πλημμελῶς ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ καὶ στρεβλῶς μεταπεφρασμένων, πρὸς δὲ καὶ ὀλιγίστων καλῶν ἔργων τῶν νεωτέρων ἐπιφανῶν δραματουργῶν, τὰ ἄλλα ἦσαν φορυτὸς τερατωδῶν ἐξαμβλωμάτων, ἐκτρώματα καπηλικῆς βαναυσοτεχνίας.

Βεβαίως ὑπὸ τοιαύτας συνθήκας τὸ ἑλληνι-

Digitized by Google

κὸν θέατρον δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ μεγαλουργήσῃ, οὔτε νὰ ἐκπληρώσῃ ἀμέσως καὶ περιφανῶς τὴν ἠθικὴν καὶ ἐκπολιτιστικὴν ἀποστολήν του. Ἀσύντακτον, ἀνερμάτιστον, ἀνεφοδίαστον, στερούμενον ἠθικῆς καὶ ὑλικῆς προστασίας, στερούμενον συστηματικῆς ἐπαγρυπνήσεως καὶ ποδηγετήσεως εἶχεν ἀφεθῆ εἰς μόνας τὰς ἑαυτοῦ δυνάμεις· μολονότι εἶχον παρέλθει ἔτη πολλὰ ἀφότου ἐτέχθη καὶ αὐτὸ ἐν τῇ φάτνῃ . . . τοῦ Παλαιοῦ Θεάτρου, ἔμεινεν ἐν καταστάσει νηπίου καὶ ὅλα τὰ νήπια δὲν εἶνε Ἡρακλεῖς διὰ νὰ πνίγωσιν ἀπὸ τῆς κοιτίδος των τοὺς δράκοντας. Ἀλλ' ἡ πρόοδος, ἧς ἡ φορὰ ἐγένετο κατὰ τὰς ἡμέρας μας γοργή, ὁρμητική, σκοτοδινιώδης, ἡ πρόοδος ἡ ῥαγδαίως εἰσελάσασα εἰς πολλὰ στάδια τοῦ κοινωνικοῦ ἢ πνευματικοῦ ἡμῶν βίου καὶ ἄρδην ἀνατρέψασα τὸ ἐν αὐτοῖς γεγηρακὸς καθεστός, ἠδύνατο νὰ εἰσδύσῃ καὶ μέχρι τῆς ἑλληνικῆς σκηνῆς χωρὶς ν' ἀναχαιτισθῇ ἀπὸ τὸν περίβολον τῆς μάνδρας τοῦ θεάτρου τῆς Ὁμονοίας ἢ ἀπὸ τὸ ξύλινον δρύφακτον τοῦ θεάτρου τοῦ Παραδείσου, καὶ θαυματουργοῦσα νὰ ἀποδώσῃ εἰς τὸ νηπιάζον θέατρον ζέσιν καὶ εὐρωστίαν ἐφήβου. Σημεῖά τινα μάλιστα τῆς εὐεργετικῆς αὐτῆς ἐπιδράσεως εἶχον ἤδη ἀρχίσει νὰ γίνωνται καταφανῆ πρὸ δύο ἢ τριῶν ἐτῶν καὶ ἡ παρατηρουμένη βαθμιαία βελτίωσις καθίστα μᾶλλον βασίμους τὰς περὶ τοῦ μέλλοντος τῆς ἑλληνικῆς σκηνῆς ἐλπίδας.

Καὶ ἡ βελτίωσις εἶχε τοῦτο τὸ καλόν, ὅτι ἤρχιζεν ἀπὸ τῆς ὑλικῆς εὐημερίας καὶ καθίστατο οὕτω μᾶλλον αἰσθητὴ καὶ μᾶλλον ἐνθαρρυντική. Τὸ ἑλληνικὸν κοινὸν κατανικῶν τὰς ἕως τότε ὑπαρχούσας προλήψεις, ἐδείκνυε πρὸς τὸ ἑλληνικὸν θέατρον ἀξιέπαινον προτίμησιν καὶ στοργήν· εἰς τὴν πρωτεύουσαν αἱ παραστάσεις τῶν ὑπαιθρίων θεατρων, ἐν οἷς δρῶσιν ἑλληνικοὶ δραματικοὶ θίασοι, ἀρχίζουσαι ἀπὸ τὰ μέσα τοῦ ἔαρος παρετείνοντο μέχρι τῶν τελευταίων ἡμερῶν τοῦ φθινοπώρου, θὰ διήρκουν δὲ ὁλόκληρον τὸ ἔτος ἀδιακόπως, ἐὰν ἤθελεν εὑρεθῇ νοήμων τις κεφαλαιοῦχος νὰ οἰκοδομήσῃ θέατρον εὐρύχωρον καὶ ἀπέρριτον χάριν τοῦ πολλοῦ κόσμου, θέατρον ἀληθῶς ἐξυπηρετοῦν τὴν πόλιν, λειτουργοῦν ἐπὶ ἐννέα τοὐλάχιστον μῆνας κατ' ἔτος καὶ ἀποφέρον πρόσοδον οὐχὶ ἀσήμαντον εἰς τὸν ἰδιοκτήτην του· οἱ θεαταὶ ἀνήκοντες εἰς πάσας τὰς τάξεις τῆς κοινωνίας, ὅπερ δὲ τὸ εὐχάριστον καὶ εἰς ταύτας τὰς μᾶλλον ἀνεπτυγμένας, συνέρρεον ἀθρόοι καὶ παρέμενον μετ' αὐταπαρνησίας ἀνωτέρας παντὸς ἐπαίνου μέχρι νυκτὸς βαθείας ἐκτεθειμένοι εἰς τὴν νοσηρὰν ὑγρασίαν τῶν φθινοπωρινῶν νυκτῶν, ἐνίοτε δὲ καὶ εἰς τὴν ἀγρίαν τοῦ βορρᾶ πνοὴν διὰ ν' ἀκούσωσι διὰ τριακοσιοστὴν ἴσως φορὰν τοὺς σπαρακτικοὺς ἄθλους τῶν *Πειρατῶν* ἢ τοῦ *Βελλεὴλ τοῦ υἱοῦ τῆς νυκτὸς* ἢ τὴν ὁμιχλώδη εὐφυΐαν μονοπράκτου τινὸς κωμῳδίας τοῦ Πίστη. Αἱ μεγαλοπόλεις τῆς Ἀνατολῆς, ἔνθα ὑπάρχουσι σπουδαῖα καὶ πολυπληθῆ κέντρα ἑλληνισμοῦ ἡ Κωνσταντινούπολις, ἡ Σμύρνη, ἡ Ἀλεξάνδρεια ἀπομιμούμενα τὴν πρωτεύουσαν παρεῖχον γενναιόδωρον ὑποστήριξιν εἰς τοὺς περιπλανωμένους ἑλληνικοὺς θιάσους, ἐν ταῖς ἐπαρχίαις δὲ τοῦ βασιλείου δὲν ὑπάρχει δευτερεύουσα πόλις περιλαμβάνουσα διακοσίους τοὐλάχιστον κατοίκους ἱκανοὺς νὰ ἐννοήσωσι τὸν *Διαβολογιατρὸν* τῆς *Ἀκροπόλεως* ὅπου νὰ μὴ ἐπήχθη σαθρόν τι παράπηγμα, ἔνθα ὁμὰς ἀλῆτις ἠθοποιῶν, λείψανον περιπλανώμενον ἀγνώστου θεατρικῆς κοσμογονίας νὰ μὴ ἐκακοποίησε τὴν πολυπαθῆ *Γαλάτειαν* τοῦ Βασιλειάδου καὶ νὰ μὴ διέσυρε τὴν ἐρρυτιδωμένην *Μαρίαν Δοξαπατρῆ* τοῦ Βερναρδάκη κερδίζουσα τὸν ἄρτον τῆς ἡμέρας. Δὲν λέγω ὅτι οἱ ἠθοποιοί μας ἐγένοντο ἑκατομμυριοῦχοι, καὶ ἡ ὑλικὴ εὐημερία, ἣν προανέφερα, ὑπονοεῖται πάντοτε σχετική, εἰ καὶ οἱ νοημονέστεροι καὶ ἐπιχειρηματικώτεροι ἐξ αὐτῶν ἀπέκτησαν οἰκίας ἐν Ἀθήναις δι' ἑαυτοὺς καὶ τοὺς ἀπογόνους των, πρὶν ἢ ἡ ταλαίπωρος καὶ πλανῆτις ἑλληνικὴ σκηνὴ ἀποκτήσῃ μίαν κἂν στέγην· πλὴν ὅπως δήποτε ἡ κατάστασις τῶν ἠθοποιῶν ἐβελτιώθη κατὰ πολὺ ἐντὸς μικροῦ χρονικοῦ διαστήματος καὶ ἡ γενεὰ αὐτῶν δὲν ὑφίσταται πλέον τὰς κακουχίας, αἵτινες ὑπενεθύμιζον τὰ μαρτύρια τῶν ἠθοποιῶν τῶν παρελθόντων αἰώνων, οὓς τόσον γλαφυρῶς περιέγραψεν ὁ Θεόφιλος Γωτιὲ εἰς τὸν *Καπετὰν Φρακάσσαν* του. Ἀπόδειξις δὲ τῆς τοιαύτης βελτιώσεως ὑπῆρξεν ἡ ἀθρόα στρατολογία πολλῶν νέων στοιχείων εἰς τὴν φάλαγγα τῶν ἡμετέρων ἠθοποιῶν—καὶ ἀρκοῦμαι ἐκ τῶν πολλῶν ν' ἀναφέρω τὸν κ. Παντόπουλον καὶ τὴν κυρίαν Ἀθανασοπούλου—ἅτινα ὁμοῦ μὲ τοὺς γνωστοὺς παλαιμάχους τῶν θιάσων περιποιοῦσιν ἀληθῶς τιμὴν εἰς τὴν ἑλληνικὴν σκηνήν.

Ἡ ἀρξαμένη αὕτη ὑλικὴ εὐημερία, ὅσον σχετικὴ καὶ ἂν εἶνε, ἠδύνατο προϊοῦσα ν' ἀποβῇ πρόξενος καὶ μειζόνων ἀγαθῶν. Θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ χορηγῆται ποιά τις ἀμοιβὴ εἰς τοὺς πνευματικῶς ἐργαζομένους ὑπὲρ τοῦ θεάτρου, καὶ ἀφοῦ μάλιστα κατὰ τὰ τελευταῖα ταῦτα ἔτη ἀνεγνωρίσθη ὅτι καὶ τὰ ἔργα τῆς διανοίας, ἤτοι ἡ φιλολογικὴ ἰδιοκτησία δὲν εἶνε res nullius κατὰ τὴν νομικὴν ἔκφρασιν, ἀλλ' ἰδιοκτησία σεβαστὴ ὡς πᾶσα ἄλλη, οἱ νεώτεροι δραματικοὶ ἡμῶν συγγραφεῖς, σπάνιοι μὲν σήμερον, ἀλλὰ πολυπληθεῖς ἴσως αὔριον, συμμορφούμενοι μὲ τὰς ἀπαιτήσεις τῆς ὀρθοτέρας καὶ μᾶλλον ἐξηυγενισμένης καλαισθησίας, αἵτινες ὁμολογουμένως ἀπό τινος ἰσχύουσι περὶ τὴν πνευματικὴν ἡμῶν παραγωγήν, καὶ δελεαζόμενοι ἀπὸ τὴν ἰδέαν τοῦ ὑλικοῦ ὀφέλους ἠδύναντο νὰ παραγάγωσι βα-

Digitized by Google

θμηδὸν ἔργα πολὺ τελειότερα καὶ ἐρρωμενέστερα καὶ τὸ πενιχρὸν πρωτότυπον δραματολόγιον τῶν θιάσων μας νὰ πλουτισθῇ δαψιλῶς διὰ τοῦ χρόνου. Πρὶν ἢ δὲ συντελεσθῇ τὸ τοιοῦτο, θὰ ἦτο δυνατὸν μὲ περισσοτέραν ἔτι εὐκολίαν νὰ πολλαπλασιασθῇ τὸ κεφάλαιον τῶν μεταφράσεων, ἐπαισθητῶς δὲ νὰ βελτιωθῇ τὸ ποιὸν αὐτῶν. Ἡ γνώμη μου εἶνε μάλιστα ὅτι ἀπὸ τούτου κυρίως ἔπρεπε ν' ἀρχίσῃ ἡ ἐργασία τῆς βελτιώσεως καὶ περὶ αὐτὸ νὰ περιστραφῇ κατὰ πρῶτον ἡ μέριμνα περὶ τῆς ἐξευγενίσεως καὶ τῆς ἀνυψώσεως τῆς ἑλληνικῆς σκηνῆς. Ἕως ὅτου καταστῇ γοργοτέρα παρ' ἡμῖν ἡ πνευματικὴ κίνησις καὶ ἐνδυναμουμένη παραγάγῃ ἔργα ἀφθονώτερα καὶ ἀρτιώτερα, τοῦθ' ὅπερ ὁπωσδήποτε ἤθελεν ἀπαιτήσει χρόνον, θὰ ἦτο ἀνάγκη νὰ παιδαγωγηθῇ βαθμηδὸν τὸ δημόσιον, νὰ μορφωθῇ καὶ ἐπιρρωσθῇ ἡ καλαισθησία αὐτοῦ διὰ τῆς συχνῆς ἀκροάσεως ἔργων ἀξιολόγων τῶν ξένων δραματικῶν φιλολογιῶν, δραμάτων τοῦ Ὠζιέ, τοῦ Δουμᾶ υἱοῦ, τοῦ Σαρδοῦ, τοῦ Κοππέ, κωμῳδιῶν τοῦ Λαμπίς, τοῦ Ἀλεβύ, τοῦ Παγιερῶν καὶ ἄλλων ἐπιφανῶν συγγραφέων τοῦ τε γαλλικοῦ καὶ λοιπῶν ξένων θεάτρων, ἔνθα ἡ δραματικὴ τέχνη ἀκμάζει. Ἐννοεῖται ὅτι ταυτοχρόνως θὰ ἦτο ἐπάναγκες νὰ καθαρισθῇ ἐπιμελῶς τὸ δραματολόγιον ἀπὸ τοῦ ὑπάρχοντος μεταφραστικοῦ ῥύπου καὶ ν' ἀποσκυβαλισθῶσι πάντα τὰ βάναυσα ἐκεῖνα ἐξαμβλώματα, τὰ εἰς τὴν διαστροφὴν τῆς ἰδέας τοῦ καλοῦ συντελοῦντα, νὰ καταλυθῇ ὁριστικῶς ἡ δυναστεία τῶν Βουρζοὰ καὶ Ἐννερὺ καὶ Πονσὼν δὲ Τερραῖλ, μὲ ὅλα τὰ ὑπὲρ αὐτῶν διθυραμβώδη καὶ ἐγκωμιαστικὰ προγράμματα τοῦ κ. Ταβουλάρη καὶ νὰ καταδικασθῶσιν εἰς ἀνηλεῆ ὑπερορίαν καὶ οἱ *Φάνται τῆς Κούπας* καὶ οἱ *Ἱππόται τῆς Ὀμίχλης* καὶ οἱ *Πειραταὶ* καὶ οἱ *Ῥακοσυλλέκται* καὶ οἱ *Ἀκτοφύλακες* καὶ ὅλαι αἱ ἀχρεῖαι αὗται συμμορίαι αἱ λυμαινόμεναι τὴν ἑλληνικὴν σκηνήν, καὶ αὐτοὶ ἀκόμη οἱ ὡς ἀνωτέρας δῆθεν τεχνικῆς ἀξίας θεωρούμενοι *Κοζάκοι* καὶ *Ζουάβοι*, οἵτινες μετὰ τριακονταπενταετῆ ἐκεχειρίαν ἀνεφάνησαν ἐφέτος ἀντιμέτωποι, οἱ μὲν ἀπὸ τῆς σκηνῆς τοῦ *Παραδείσου* οἱ δὲ ἐπὶ τῆς τοῦ θεάτρου τῆς *Ὁμονοίας*.

Γινώσκω ὅτι περὶ τούτου οἱ ἡμέτεροι ἠθοποιοὶ ἔχουσιν ἐναντίαν γνώμην ῥητῶς ἐκδεδηλωμένην. Διατείνονται ὅτι τὸ δραματολόγιόν των περιλαμβάνει καὶ ἔργα ἐκλεκτὰ διακεκριμένων συγγραφέων — καὶ τοῦτο ἀληθεύει — ἀλλὰ τὰ ἔργα ταῦτα δὲν κατορθοῦσι νὰ προσελκύσωσι τὸ κοινόν, τὸ ὁποῖον ἀπεναντίας συνειθισμένον καὶ εὐφραινόμενον ἐκ τῶν χονδροειδῶν θεαματικῶν παραστάσεων, συρρέει ἀθρόον εἰς αὐτά. Ὁ ἰσχυρισμὸς οὗτος ἰσχύει μέχρι τινός, ἢ μᾶλλον ἴσχυεν ἄλλοτε περιοδικῶς, ἐνόσῳ ὅλως ἀλλοῖαι ἦσαν αἱ συνθῆκαι τῆς ὑπάρξεως τοῦ ἑλληνικοῦ θεάτρου, ἐνόσῳ δηλαδὴ τοῦτο ἦτο περιφρονημένον καὶ τὸ κοινὸν προυτίμα αὐτοῦ τὰ ἄλλα θεάματα ἔστω καὶ αὐτὰ τὰ χυδαῖα ἢ ἄσεμνα, θὰ ἦτο κάπως δικαιολογημένη ἡ μέθοδος τῆς προσελκύσεως θεατῶν διὰ παραστάσεων θελγουσῶν τὴν ἀπειροκαλίαν τῶν ἁπλουστέρων· πλὴν ἀφότου ἤρχισε νὰ ἐπιβάλληται καὶ νὰ χαίρῃ τὴν εὔνοιαν οὐ μόνον τῶν κατωτέρων ἀλλὰ καὶ τῶν νοημονεστέρων τάξεων τῆς κοινωνίας μας, ἡ ἐμμονὴ αὐτοῦ εἰς τὸ τοιοῦτο σύστημα καὶ ἡ προσήλωσις αὐτοῦ εἰς τὴν δραματικὴν ταύτην ὑποστάθμην θὰ ἤλεγχε τοὐλάχιστον ἐντελῆ πήρωσιν τοῦ καλλιτεχνικοῦ αἰσθήματος, ἂν μὴ τελείαν καὶ ἀξιοκατάκριτον παραγνώρισιν τοῦ σκοποῦ τοῦ θεάτρου καὶ τῆς εὐθύνης τῶν λειτουργῶν αὐτοῦ. Διότι ἐπὶ τέλους εὐθύνη τις σιωπηρὰ ὑφίσταται πάντοτε εἰς πάσας τὰς μετὰ τοῦ δημοσίου σχέσεις, ὅπως δὲ ὁ ξενοδόχος ὁ βλέπων συρρέουσαν εἰς τὸ ἑστιατόριόν του πολυπληθῆ πελατείαν ἔχει συμφέρον καὶ καθῆκον νὰ χορηγῇ εἰς αὐτὴν τροφὴν καθαρὰν καὶ ὑγιεινήν, τοιουτοτρόπως καὶ οἱ παρέχοντες εἰς τὸ κοινὸν πνευματικὴν τροφὴν ὀφείλουσι νὰ μὴ κερδοσκοπῶσιν ἐπὶ τῆς εὐνοίας καὶ τῆς προτιμήσεως τοῦ πλήθους, ἀλλὰ νὰ ἐργάζωνται εὐσυνειδήτως ὑπὲρ τῆς μορφώσεως αὐτοῦ. Τὸ τοιοῦτο θὰ ἦτο τοσούτῳ μᾶλλον εὐκολώτερον ὅσῳ ἠδύνατο νὰ γείνῃ οὐχὶ διὰ μιᾶς καὶ ῥαγδαίως ἀλλὰ βαθμηδὸν καὶ κατ' ὀλίγον. Εἶνε γνωστὴ ἡ εὐφυὴς παρατήρησις τοῦ Γέρω Κωλοκοτρώνη πρὸς τὸν Καποδίστριαν περὶ τῆς ἐκπολιτίσεως τῆς χώρας μας: «Ἔπρεπε νὰ τὸ κάμῃς 5 φράγκικο καὶ 15 νὰ τὸ ἀφίσῃς τούρκικο, εἶπεν ὁ ὀξυνούστατος ἀνήρ, μετὰ 20 χρόνους νὰ τὸ κάμῃς 10 φράγκικο καὶ νὰ τὸ ἀφίσῃς 10 τούρκικο καὶ οὕτω καθεξῆς ἕως νὰ γείνῃ τὸ ὅλον φράγκικον.» Ἡ αὐτὴ μέθοδος, συντεμνομένων ὅμως κατὰ πολὺ τῶν ἀνωτέρω προθεσμιῶν, ἠδύνατο νὰ ἐφαρμοσθῇ τελεσφόρως καὶ εἰς τὴν παροῦσαν περίστασιν, ἕως νὰ συντελεσθῇ πλήρης τοῦ ἀπείρου δημοσίου ἡ ἀγωγή.

Τὸ πᾶν εἶνε ζήτημα ἕξεως· τὸ ἡμέτερον κοινὸν εἶνε κατ' ἐξοχὴν χειροήθες καὶ εὐάγωγον, συνειθίζει δὲ λίαν εὐκόλως ὅταν δεξιῶς ποδηγετῆται. Τὸ αὐτὸ συνέβαινεν ἄλλοτε καὶ μὲ τὰ μυθιστορήματα καὶ ἴσως ἐξακολουθεῖ νὰ συμβαίνῃ ἀκόμη, διατηρῶ δὲ ἐκ τοῦ δημοσιογραφικοῦ μου σταδίου περίεργον ἀνάμνησιν, ἣν ἐπιτραπήτω μοι ν' ἀναφέρω παρεκβατικῶς ἐνταῦθα. Ὅτε ὁ τύπος παρ' ἡμῖν ἤρχισε νὰ μορφώνηται καὶ νὰ βελτιῶται ἐπαισθητῶς, πρὸ μιᾶς περίπου δεκαετίας, ἡ δημοσίευσις μυθιστορήματος ἐν τῇ ἐπιφυλλίδι κατέστη ἀπαραίτητος καὶ ἐπειδὴ τὰ πρωτότυπα ἔργα ἐσπάνιζον καθ' ὑπερβολήν, μετεφράζοντο κατ' ἀνάγκην ξένα μυθιστορήματα.

Digitized by Google

Ἀλλὰ περὶ τὴν ἐκλογὴν τούτων εἶχε γείνει τοιαύτη κατάχρησις καὶ τόσον εἶχε κακοσυνειθίσῃ τὸ κοινὸν εἰς τὴν ἀνάγνωσιν τῶν ἀποφωλίων καὶ νοσηρῶν δημιουργημάτων τῆς ἀχαλινώτου φαντασίας τοῦ Πονσὼν δὲ Τερραῒλ καὶ τοῦ Μοντεπὲν καὶ τοῦ Καπανδύ, ὥστε ἡ ἐφημερίς, εἰς ἣς τὴν σύνταξιν ἀνῆκον καὶ ἥτις τότε παρουσιάζετο εἰς τὸ δημόσιον ὑπὸ ὅρους ῥιζικῆς καὶ πρωτοφανοῦς μεταρρυθμίσεως, ἔχουσα ἀνάγκην νὰ προσελκύσῃ ἀμέσως ἀναγνώστας ἠναγκάσθη νὰ παραδεχθῇ ὡς ἓν τῶν μέσων τῆς διαδόσεώς της καὶ τὴν δημοσίευσιν ἑνὸς ἐκ τῶν τοιούτων τερατουργημάτων. Ἡ ἐκλογὴ καὶ ἡ μετάφρασις τοῦ ἔργου ἀνετέθη εἰς ἐμέ, ἀφοῦ δὲ ἐκοπίασα ἐρευνῶν καὶ ὑπέστην μεθ' ἡρωϊκῆς ἐγκαρτερήσεως τὴν ἀνάγνωσιν πολλῶν ἐξ αὐτῶν, ἐξέλεξα τὸ φρικτότερον καὶ τερατωδέστερον ὅλων, ὅπερ ἐδημοσιεύετο τότε κατὰ συγκυρίαν εἰς τὴν ἐπιφυλλίδα ξένης ἐφημερίδος. Φαίνεται ὅτι ἡ ἐκλογή μου ὑπῆρξεν ἐπιτυχής, διότι ἡ ἐξόδευσις τοῦ φύλλου ὑψώθη μετ' ὀλίγον εἰς ἀπροσδόκητον βαθμόν· ἀλλ' ἦτο τόσον ἀποτρόπαιον αὐτὸ τὸ ἔργον, τόσας τερατώδεις ἀπιθανότητας περιεῖχε κατὰ πᾶσαν σελίδα, ὥστε ἐν τῇ καταναγκαστικῇ ἐκείνῃ μεταφράσει ἐξηγείρετο ἡ ἀγανάκτησίς μου. Μίαν φορὰν μάλιστα — ἐνθυμοῦμαι πάντοτε γελῶν αὐτὸ τὸ ἀστεῖον ἐπισόδειον — τόσον πολὺ ἠγανάκτησα, ὥστε προέβην καὶ εἰς πραξικόπημα.

Εἰς μίαν τῶν ἀναριθμήτων πιριπετειῶν τοῦ μυθιστορήματος παρίστατο εἷς τῶν ἡρώων αὐτοῦ δεσμεύων τρεῖς ἄλλους ἄνδρας ἐπὶ σιδηροῦ ἑδωλίου καὶ ἔπειτα ἀνεγείρων αὐτοὺς διὰ τῶν χειρῶν καὶ ῥίπτων ὁμοῦ τὸ σύμπλεγμα τῶν δεσμοτῶν μετὰ τοῦ ἑδωλίου εἰς ἓν βάραθρον, κατόρθωμα τοῦ ὁποίου ἡ ἐκτέλεσις θ' ἀπῄτει τὴν ὑπερφυᾶ μυϊκὴν ῥώμην εἴκοσι τοὐλάχιστον Ἡρακλέων ὁμοῦ καὶ Κουταλιανῶν. Ὁμολογῶ ὅτι τὸ ἐλάχιστον μόριον τοῦ ὀρθοῦ λόγου τὸ ἑδρεῦον ὑπὸ τὸ κρανίον μου ἐσκανδαλίσθη ἀρκετά, ἡ συνείδησίς μου κατεξανέστη καὶ ἐπειδὴ δὲν ἠνείχετο αὕτη νὰ γράψω τοιαύτην τερατώδη ψευδολογίαν, μετέτρεψα αὐθαιρέτως τὸ κείμενον καὶ ἔγραψα ἐν τῇ μεταφράσει ὅτι τὸ σιδηροῦν θρανίον ἔκειτο παρὰ τὸ χεῖλος τοῦ βαράθρου καὶ ὅτι ὁ κακοῦργος ἀφοῦ προσέδεσε τὰ θύματα εἰς αὐτό, τὸ ὤθησε κατόπιν ἰσχυρῶς καὶ τὸ ἔρριψεν εἰς τὴν ἄβυσσον. Ἦτο μὲν καὶ ἡ παραλλαγὴ αὕτη παρακεκινδυνευμένη, πλὴν δὲν ἀπεῖχε τῆς ἀληθείας τόσον πολὺ ὅσον ἡ πρώτη.

Καὶ ἐν τούτοις μὲ ὅλας αὐτὰς τὰς τερατολογίας, ἢ μᾶλλον ἀκριβῶς ἕνεκα αὐτῶν τὸ μυθιστόρημα κατέστη πολύκροτον. Περὶ τούτου ἔτυχε νὰ πεισθῶ καὶ ἐγὼ ὁ ἴδιος ἐκ τοῦ ἑξῆς κωμικοῦ συμβάντος. Ἀρκετοὺς μῆνας μετὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τῆς δημοσιεύσεως τοῦ ἔργου, ἐνῷ εὑρισκόμην ἐντὸς κουρείου παραδεδομένην ἔχων ἡδυπαθῶς τὴν κεφαλήν μου εἰς τὴν ἐλαφρὰν ἐπαφὴν τοῦ ξυραφίου, ὁ ξυρίζων με νεανίας διέκοψεν αἴφνης τὸ ἔργον του καὶ μὲ ἦθος συνεσταλμένον μοὶ εἶπεν:

— Ἤθελα νὰ σᾶς παρακαλέσω, κύριε, νὰ μὲ πληροφορήσητε κἄτι...

— Τί θέλεις; τὸν ἠρώτησα.

— Ἤθελα νὰ σᾶς ἐρωτήσω τί ἀπέγεινεν ἡ Ἑλένη....

— Ποία Ἑλένη;... ἀπήντησα ἐγὼ ἀπορῶν.

— Ἡ Ἑλένη, καλέ, ἡ σύζυγος τοῦ Φραγκίσκου, ὁποῦ τὴν ἐδολοφόνησεν....

Ἤρχισα νὰ ὑπανεγείρωμαι ἀκουσίως ἀπὸ τῆς ἕδρας μου καὶ νὰ τὸν προσβλέπω περιδεῶς. Ἡ Ἑλένη;... ὁ Φραγκίσκος ὁποῦ τὴν ἐδολοφόνησε;.. δὲν ἐνόουν τίποτε ἐξ ὅλων αὐτῶν. Μήπως εἶχε παραφρονήσει ὁ νεαρὸς κουρεύς; καὶ ἐκράτει τὸ ξυράφιον εἰς ὀλίγων δακτύλων ἀπόστασιν ἀπὸ τῆς καρωτίδος μου!.... Ἡ θέσις μου ἦτο φρικτή.

Ἀλλ' εὐτυχῶς ἡ ἀνησυχία μου διήρκεσεν ὀλίγον· ὁ νέος, ἐκ τῶν ἐμμανῶν ὡς φαίνεται ἀναγνωστῶν τῶν ἐπιφυλλίδων, γινώσκων δὲ ὅτι ἐγὼ ἤμην ὁ μεταφραστής, ἔσπευσε νὰ μὲ καθησυχάσῃ ἐξηγούμενος ὅτι μὲ ἠρώτα περὶ τοῦ τέλους τοῦ μυθιστορήματος, τὸ ὁποῖον ἦτο φαίνεται ἀσαφές, καὶ τὸ ὁποῖον ἐγὼ εἶχα ἐντελῶς λησμονήσει.

Τοιαῦτα ἦσαν τὰ μυθιστορήματα ἅτινα ἠναγκάζετο νὰ δημοσιεύῃ ἡ ἐν λόγῳ ἐφημερὶς καὶ τοιαύτη ἡ ἐξ αὐτῶν ἐντύπωσις. Ἀλλ' ὅμως ἡ ἐφημερὶς αὐτή, ἥτις ἐξακολουθεῖ καὶ σήμερον ἐκδιδομένη καὶ κατέστη ἓν τῶν μᾶλλον ἀξιολόγων ὀργάνων τοῦ ἑλληνικοῦ τύπου, ἀφοῦ ἐξησφάλισε τὴν διάδοσίν της καὶ ἐπεβλήθη εἰς τοὺς ἀναγνώστας καὶ ἐγένετο περιζήτητος καὶ ἀπαραίτητος δὲν ἐλησμόνησε τὸν προορισμὸν αὐτῆς καὶ τὸ καθῆκον, ἀλλ' εὐσυνειδήτως φερομένη προσεπάθησε πάντοτε νὰ συντελέσῃ μικρὸν κατὰ μικρὸν εἰς τὴν καλαισθητικὴν μόρφωσιν τῶν ἀναγνωστῶν της καὶ ὁριστικῶς παραιτηθεῖσα τῶν ἀνουσίων καὶ χυδαίων μυθιστορημάτων ἐδημοσίευσε προϊόντα τέχνης ἐξηυγενισμένης, ἔργα σεμνότερα καὶ οὐσιαστικώτερα, τοῦ Ὀνέ, τοῦ Βουρζέ, τοῦ Λινδάου, τοῦ Δοστογιέφσκη, τὰ ὁποῖα τὸ κοινὸν συνειθίσαν ἀναγινώσκει μετὰ ἐντρυφήσεως καὶ χωρὶς ν' ἀποσύρῃ τὴν πρὸς τὸ φύλλον αὐτὸ ὑποστήριξίν του.

Ἕπεται τὸ τέλος — ΧΑΡΑΛΑΜΠΗΣ ΑΝΝΙΝΟΣ

Digitized by Google

ΑΝΩ ΚΑΤΩ

Συνέχεια· ἴδε σελ. 181

Ὁ Ἀνδρέας Ρ. Γίλμουρ ἠναγκάσθη νὰ περιμείνῃ ὀλίγον μέχρις ὅτου κατασιγάσῃ ὁπωσοῦν ἡ ταραχὴ καὶ ἡ ὀχλοβοὴ αὕτη. Τούτου δὲ γενομένου ἠγέρθη καὶ περιέφερε ἐταστικὸν βλέμμα κύκλῳ, εἶτα δ' ἀπορρίψας τὰ διόπτρα ἐπὶ τοῦ στήθους, εἶπε διὰ φωνῆς, μαρτυρούσης κἄπως ἐνδόμυχον συγκίνησιν.

«Κύριοι, κατὰ πρότασιν τῆς Ὁμοσπονδιακῆς Κυβερνήσεως τυχοῦσαν τῆς ἐγκρίσεως τῶν διαφόρων Κρατῶν τοῦ Νέου Κόσμου καὶ αὐτοῦ τοῦ Παλαιοῦ, ἐκτίθενται εἰς δημοπρασίαν ἀκίνητα κτήματα, κείμενα περὶ τὸν Β. Πόλον, ὡς εἰσὶ καὶ εὑρίσκονται ἐντὸς τοῦ ὀγδοηκοστοῦ τετάρτου παραλλήλου καὶ συνιστάμενα ἐξ ἠπείρων, θαλασσῶν, πορθμῶν, νήσων, νησίδων, παγοβούνων καὶ ἐν γένει οἱωνδήποτε στερεῶν ἢ μὴ μερῶν.»

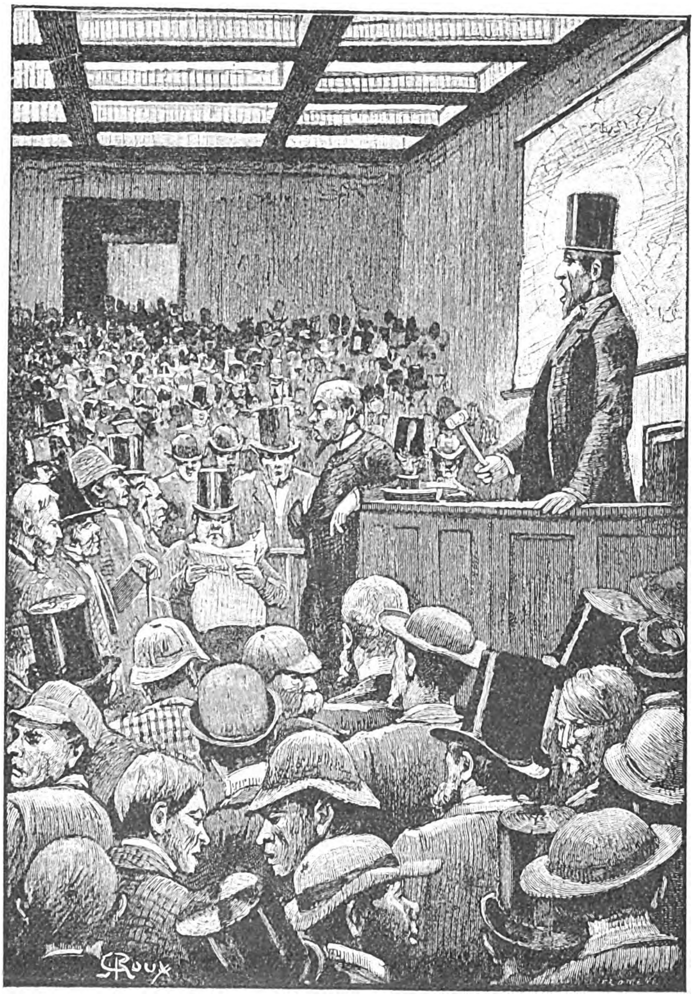

Ἄρχεται ἡ δημοπρασία (σελ. 198).

Εἶτα στρέφων τὸν δάκτυλον πρὸς τὸν ὄπισθεν αὐτοῦ τοῖχον.

« Ἂν εὐαρεστηθῆτε νὰ ρίψετε βλέμμα ἐπὶ τοῦ γεωγραφικοῦ τούτου πίνακος, ὅστις ἐχαράχθη κατὰ τὰς τελευταίας ἀνακαλύψεις, θὰ ἴδητε ὅτι τὸ ἐκπλειστηριαζόμενον ἀκίνητον περιλαμβάνει κατὰ προσέγγισιν ἐμβαδὸν τετρακοσίων ἑπτὰ χιλιάδων μιλλίων τετραγωνικῶν ἀποτελοῦν συναφὲς καὶ ἀδιαίρετον κτῆμα. Πρὸς εὐκολίαν δὲ τῆς δημοπρασίας ὡρίσθη αἱ προσφοραὶ νὰ γίνωνται δι' ἕκαστον τετραγωνικὸν μίλλιον. Ὅθεν ἓν ἑκατοστὸν τοῦ δολλαρίου (1) θὰ ἰσοδυναμῇ εἰς στρογγύλους ἀριθμούς, πρὸς τετρακοσίας ἑπτὰ χιλιάδας ἑκατοστά, ἢ ἓν δολ-

(1) Ἓν ἑκατοστὸν τοῦ δολλαρίου ἰσοδυναμεῖ πρὸς 5 λεπτὰ περίπου.

Digitized by Google

λάριον πρὸς τετρακοσίας ἑπτὰ χιλιάδας δολλαρίων.—Ἡσυχία παρακαλῶ, κύριοι!»

Ἡ τελευταία παρακέλευσις δὲν ἦτο περιττή, διότι ἡ ἀνυπομονησία τοῦ πλήθους ἐξεδηλοῦτο διὰ βοῆς, ἥτις θὰ κατέπνιγε τὰς φωνὰς τῶν ὑπερθεματιζόντων.

Ὅταν ἀποκατέστη κάπως ἡ ἡσυχία, χάρις ἰδίως εἰς τὴν παρέμβασιν τοῦ κήρυκος Φλίντ, βρυχηθέντος, ὡς σάλπιγξ κινδύνου ἐν καιρῷ ὁμίχλης, ὁ Ἀνδρέας Ρ. Γίλμουρ ἐξηκολούθησεν ὡς ἑπομένως:

«Πρὸ πάσης ἐνάρξεως ὀφείλω, κύριοι, νὰ σᾶς ὑπομνήσω ἕνα τῶν ὅρων τῆς δημοπρασίας, δηλονότι ὅτι τὸ περὶ τὸν Πόλον ἀκίνητον κτῆμα θὰ κατακυρωθῇ ὁριστικῶς, ἡ δὲ κυριότης αὐτοῦ ὅπως ὁρίζεται σήμερον διὰ τοῦ ὀγδοηκοστοῦ τετάρτου παραλλήλου Βορείου Πλάτους, ἔσται ἐκτὸς πάσης ἀμφισβητήσεως τῶν πωλητῶν,οἷαι δήποτε μεταβολαὶ γεωγραφικαὶ ἢ μετεωρολογικαὶ καὶ ἂν ἤθελον ἐπέλθῃ εἰς αὐτὸ ἐν τῷ μέλλοντι.»

Δηλονότι ἐπανελαμβάνετο ἡ παράδοξος ἐκείνη διάταξις τοῦ ἐγγράφου, ἥτις προεκάλει μὲν τὰ σκώμματά τινων, ἀλλὰ διήγειρεν ἅμα καὶ τὴν προσοχὴν τῶν πλείστων.

«Ἄρχεται ἡ δημοπρασία!» εἶπεν ὁ ἐπὶ τοῦ πλειστηριασμοῦ ὑπάλληλος διὰ φωνῆς ἠχηρᾶς. Παρασυρόμενος δὲ ἀπὸ τὴν συνήθη περὶ τῆς δημοπρασίας φρασιολογίαν του, ἐν ᾧ ἐκίνει ἐντὸς τῆς χειρός του τὸ ἐξ ἐλεφαντόδοντος σφυρίον του, προσέθηκε δι' ἐρρίνου φωνῆς:

«Ὑπάρχει πρώτη προσφορὰ δέκα *ἑκατοστῶν* κατὰ τετραγωνικὸν μίλλιον!»

Δέκα ἑκατοστά, ἤτοι ἓν δέκατον τοῦ δολλαρίου (1), ἀπετέλουν εἰς τὸ σύνολον τοῦ ἀρκτικοῦ ἀκινήτου, τεσσαράκοντα χιλιάδας καὶ ἑπτακόσια δολλάρια (2).

Εἴτε ὑπῆρχε πράγματι τοιαύτη προσφορά, εἴτε μή, ἐπαρουσιάσθη ἀμέσως πλειοδότης ὁ Ἔρικ Βάλδενακ, διὰ λογαριασμὸν τῆς Δανικῆς κυβερνήσεως.

«Εἴκοσιν ἑκατοστά! εἶπεν.

— Τριάκοντα ἑκατοστά! εἶπεν ὁ Ἰάκωβος, Γιάνσεν, διὰ λογαρισμὸν τῆς Ὀλλανδίας.

— Τριάκοντα πέντε! εἶπεν Χάραλδ, διὰ λογαριασμὸν τῆς Σουηδίας καὶ Νορβηγίας.

—Τεσσαράκοντα!» εἶπεν ὁ συνταγματάρχης Καρκὼφ διὰ λογαριασμὸν πασῶν τῶν Ῥωσσιῶν.

Ἡ προσφορὰ αὐτὴ ἀντεστοίχει πρὸς ποσὸν ἑκατὸν ἐξήκοντα δύο χιλιάδων δολλαρίων (3) καὶ ὅμως εὑρισκόμεθα ἀκόμη εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς δημοπρασίας.

Ἀνάγκη δὲ νὰ παρατηρήσωμεν ὅτι ὁ πληρεξούσιος τῆς Μεγάλης Βρεττανίας δὲν εἶχεν ἀκόμη ἀνοίξῃ τὸ στόμα, ἀλλ' οὐδὲ κἂν τὰ χείλη τὰ ὁποῖα ἐκράτει ἰσχυρῶς συνεσφιγμένα.

Ἐπίσης δὲ καὶ ὁ πράκτωρ τῶν ὀνίσκων Οὐίλλιαμ Σ. Φόρστερ ἔμενε βωβὸς καὶ ἀπαθής· μάλιστα δὲ κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἐφαίνετο βεβυθισμένος εἰς τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ «Ἐμπορικοῦ ἀγγελιαφόρου τῆς Νέας Φουλανδίας», ἐν τῷ ὁποίῳ ἐσημειοῦντο οἱ κατάπλοι φορτίων καὶ αἱ τρέχουσαι τιμαὶ ἐν ταῖς ἀμερικανικαῖς ἀγοραῖς.

«Τεσσαράκοντα ἑκατοστὰ τὸ τετραγωνικὸν μίλλιον! ἐπανέλαβεν ὁ κήρυξ Φλίντ, διὰ φωνῆς ἀπολῆγούσης εἰς εἶδος λαρυγγισμοῦ, τεσσαράκοντα ἑκατοστά!»

Οἱ τέσσαρες συνάδελφοι τοῦ ταγματάρχου Δόνελλαν ἐκύτταξαν ἀλλήλους. Εἶχον λοιπὸν εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ἐξαντλήσῃ τὰς πιστώσεις των καὶ ἦσαν ἀπὸ τοῦδε ἠναγκασμένοι νὰ κλείσωσι τὸ στόμα;

«Ἐμπρός! κύριοι, εἶπεν ὁ Ἀνδρέας Γίλμουρ, τεσσαράκοντα ἑκατοστά!.... Δὲν ἔχει ἄλλος;... τεσσαράκοντα μόνον ἑκατοστά!... Ἡ ἀξία τοῦ Πόλου εἶνε βέβαια πολὺ μεγαλειτέρα...»

Ἐνόμιζέ τις ὅτι ἔμελλε νὰ προσθέσῃ· «ἀφ' οὗ εἶνε ὅλος καθαρώτατος πάγος, μὲ ἐγγύησιν.»

Ἀλλ' ὁ Δανὸς πληρεξούσιος ὑπολαβὼν εἶπεν.

«Πεντήκοντα ἑκατοστά!»

Εἰς τὰ ὁποῖα ὁ Ὀλλανδὸς ἐπλειοδότησεν ἀκόμη κατὰ δέκα.

«Ἑξῆντα ἑκατοστὰ τὸ τετραγωνικὸν μίλλιον! ἐφώνησεν ὁ Φλίντ. Ἑξῆντα ἑκατοστά! Κανεὶς δὲν προσθέτει; »

Τὰ ἑξήκοντα ἑκατοστὰ ταῦτα ἀπετέλουν ἤδη τὸ σεβαστὸν ποσὸν τῶν διακοσίων τεσσαράκοντα χιλιάδων καὶ διακοσίων δολλαρίων!(1)

Τὴν προσφορὰν δε ταύτην τῆς Ὀλλανδίας τὸ πλῆθος ἐδέχθη διὰ ψιθύρου ἐπιδοκιμασίας. Πρᾶγμα παράδοξον καὶ ἀκραιφνῶς ἀνθρώπινον, οἱ παρευρισκόμενοι ἐκεῖ ἀλῆται, οἱ οὐδ' ὀβολὸν εἰς τὰ κενὰ θυλάκιά των ἔχοντες, ἦσαν οἱ τὰ μάλιστα ἐνδιαφερόμενοι εἰς τὸν ἀγῶνα ἐκεῖνον τῶν δολλαρίων. Μετὰ τὴν τελευταίαν ὅμως προσφορὰν τοῦ Ἰακώβου Γιάνσεν, ὁ ταγματάρχης Δόνελλαν, στρέψας τὴν κεφαλὴν ἐκύτταξε τὸν γραμματέα του Δὴν Τούδριγκ. Ἀλλ' οὗτος ἐποίησεν ἀδιόρατον σχεδὸν ἀρνητικὸν νεῦμα καὶ ὁ ταγματάρχης ἔμεινε μὲ κλειστὸν τὸ στόμα.

Ὁ δ' Οὐίλλιαμ Σ. Φόρστερ ἐξηκολούθει νὰ εἶναι βεβυθισμένος εἰς τὴν ἀνάγνωσιν τῶν ἐμπορικῶν ἐφημερίδων του, γράφων ἐνίοτε ἐπὶ τοῦ περιθωρίου αὐτῶν σημειώσεις τινὰς διὰ μολυβδοκονδύλου.

Ὁ δὲ Ι. Τ. Μάστων ἀπήντα δι' ἐλαφρᾶς κι-

(1) 50 λεπτά.
(2) 203,500 δραχμαί.
(3) 811,000 δραχμῶν,

(1) 1,221.000 δραχμῶν.

Digitized by Google

νήσεως τῆς κεφαλῆς εἰς τὰ μειδιάματα τῆς μίστρες Εὐαγγελίας Σκόρβιτ.

«Ἐμπρός, κύριοι! ὀλίγη ζωηρότης! . . . . θὰ νυστάξωμεν!... Πολλὴ χαλαρότης βλέπω ὑπάρχει, ἐπανέλαβεν ὁ Ἀνδρέας Γίλμουρ. Λοιπόν! Δὲν ἔχει τίποτε πλέον;... θὰ κατακυρωθῇ;...»

Καὶ τὸ σφυρίον του ἀνήρχετο καὶ κατήρχετο ὡς ῥάντιστρον εἰς χεῖρας ἁγιάζοντος ἱερέως.

« Ἑβδομῆντα ἑκατοστά! εἶπεν ὁ Γιὰν Χάραλδ διὰ φωνῆς ὑποτρεμούσης.

— Ὀγδοῆντα προσέθηκε σχεδὸν ἀμέσως ὁ συνταγματάρχης Καρκώφ.

— Ἐμπρός! ὀγδοῆντα ἑκατοστά!» ἔκραξεν ὁ Φλὶντ οὗτινος οἱ μεγάλοι στρογγύλοι ὀφθαλμοὶ ἀπήστραπτον καθ' ὅσον καθίστατο θερμοτέρα ἡ δημοπρασία.

Εἰς νεῦμα τότε τοῦ Δὴν Τούδριγκ, ὁ ταγματάρχης Δόνελλαν ἠγέρθη ὡς δι' ἐλατηρίου.

« Ἑκατὸν ἑκατοστά! » εἶπεν ἀποτόμως ὁ ἀντιπρόσωπος τῆς Μεγάλης Βρεττανίας.

Μόναι αἱ λέξεις αὗται ἐπέβαλλον εἰς τὴν Ἀγγλίαν βάρος τετρακοσίων ἑπτὰ χιλιάδων δολλαρίων (1)

Οἱ ὑπὲρ τοῦ Ἡνωμένου Βασιλείου στοιχηματίσαντες ἐζήτωκραύγασαν, τὰς δ' ἐπευφημίας αὐτῶν ἐπανέλαβεν, ὡς ἠχώ, μέρος τοῦ πλήθους.

Οἱ δὲ ὑπὲρ τῆς Ἀμερικῆς στοιχηματίσαντες ἐκύτταξαν ἀλλήλους ἐν ἀπογνώσει. Τετρακόσιαι ἑπτὰ χιλιάδες δολλαρίων! Τὸ ποσὸν ἦτο ἀρκετὰ ὑπέρογκον, δαπανώμενον εἰς ἀκατανοήτους ἰδιοτροπίας, πρὸς ἀγορὰν παγοβούνων καὶ παγετώνων ἐν τῷ βορείῳ Πόλῳ!

Ἐκεῖνος δὲ πάλιν ὁ πληρεξούσιος τῆς *Ἐκμεταλλευτικῆς τοῦ Β. Πόλου Ἑταιρίας*, οὔτε λέξιν νὰ μὴ εἴπῃ, οὔτε κἂν νὰ σηκώσῃ τὴν κεφαλήν! Μήπως δὲν ἐννοῇ νὰ ὑπερθεματίσῃ καὶ αὐτός! Ἂν σκοπός του ἦτο νὰ ἀφίσῃ προηγουμένως τοὺς πληρεξουσίους τῆς Δανίας, τῆς Σουηδίας, τῆς Ὀλλανδίας καὶ τῆς Ῥωσσίας νὰ ἐξαντλήσωσι τὰς πιστώσεις των, ἡ στάσις των ἐδείκνυεν ὅτι ἀκούσαντες τὰ «ἑκατὸν ἑκατοστά» τοῦ ταγματάρχου Δόνελλαν ἀπεφάσισαν νὰ ἀποσυρθῶσι τοῦ ἀγῶνος.

«Ἑκατὸν ἑκατοστὰ τὸ τετραγωνικὸν μίλλιον' ἐπανέλαβε δὶς ὁ ἐπὶ τοῦ πλειστηριασμοῦ ὑπάλληλος.

— Ἑκατὸν ἑκατοστά!... ἑκατὸν ἑκατοστά!.. ἑκατὸν ἑκατοστά! ἐξηκολούθησεν ὁ κήρυξ Φλὶντ δίδων ἔντασιν εἰς τὴν φωνὴν διὰ τῆς ἡμικλείστου χειρός του.

— Κανεὶς δὲν προσφέρει ἐπὶ πλέον; εἶπεν ὁ Ἀνδρέας Γίλμουρ. Εἶνε ἡ τελευταία προσφορά;. Δὲν ἔχει ἄλλος;.... κανείς;.... θὰ πάρῃ τέλος.»

Καὶ κινῶν τὸ σφυρίον ἐστρογγύλου τὸν βραχίονα, ἐνῷ περιέφερε βλέμμα προκλητικὸν ἐπὶ τῶν παρισταμένων, τῶν ὁποίων οἱ ψιθυρισμοὶ κατέληξαν εἰς ἐναγώνιον σιγήν.

«Μία!....... Δύο!..... ἐπανέλαβεν.

— Ἑκατὸν εἴκοσιν ἑκατοστά! εἶπεν ἡσύχως ὁ Οὐίλλιαμ Σ. Φόρστερ, χωρὶς κἂν νὰ ὑψώσῃ τοὺς ὀφθαλμούς, ἐν ᾧ ἔστρεφε τὸ φύλλον τῆς ἐφημερίδος του.

— Ζήτω !.... ζήτω !.... ζήτω !» ἀνέκραξαν ὅσοι εἶχον στοιχηματίσῃ ὑπὲρ τῆς Ἀμερικῆς.

Ὁ ταγματάρχης Δόνελλαν ἀνώρθωσε τὸ σῶμα, περιστρέφων μηχανικῶς τὸν μακρὸν τράχηλόν του περὶ τὴν γωνίαν τὴν ὑπὸ τῶν ὤμων του σχηματιζομένην καὶ ἐκτείνων τὰ χείλη ὡς ῥάμφος. Ἐζήτει νὰ κεραυνοβολήσῃ διὰ τοῦ βλέμματος τὸν ἀπαθῆ ἀντιπρόσωπον τῆς Ἀμερικανικῆς Ἑταιρίας, ὅστις ὅμως οὐδεμιᾶς προσοχῆς ἀξιῶν αὐτόν, οὔτε κἂν ἐκινεῖτο.

«Ἑκατὸν σαράντα! εἶπεν ὁ ταγματάρχης Δόνελλαν.

— Ἑκατὸν ἑξῆντα! εἶπεν ὁ Φόρστερ.

—Ἑκατὸν ὀγδοῆντα! ἐκραύγασεν ὁ ταγματάρχης.

— Ἑκατὸν ἐνενῆντα! ὑπετονθόρυσεν ὁ Φόρστερ.

—Ἑκατὸν ἐνενῆντα πέντε !» ἐκραύγασεν ὥσπερ ὠρυόμενος ὁ πληρεξούσιος τῆς Μεγάλης Βρεττανίας.

Καὶ σταυρώσας ἐπὶ τοῦ στήθους τοὺς βραχίονας ἐφαίνετο προκαλῶν ἀγέρωχος καὶ τὰς τεσσαράκοντα τέσσαρας Πολιτείας τῆς Ἀμερικανικῆς Ὁμοσπονδίας.

Κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην θὰ ἦτο δυνατὸν ν' ἀκουσθῶσι καὶ τοῦ μύρμηκος τὸ βάδισμα, καὶ τὸ ἅλμα φύλλου, καὶ τὸ κολύμβημα ἀφύης, καὶ ἡ πτῆσις χρυσαλίδος, καὶ τὸ ἕρπυσμα σκώληκος, καὶ ἡ κίνησις μικροβίου. Ὅλων αἱ καρδίαι ἐπάλλοντο. Ὅλοι καταστέλλοντες καὶ τὴν ἀναπνοήν των προσήλουν ἐναγωνίως τὰ βλέμματα εἰς τὰ χείλη τοῦ ταγματάρχου Δόνελλαν, τοῦ ὁποίου ἡ ἀεικίνητος κεφαλὴ ἔπαυσε κινουμένη. Ὁ δὲ γραμματεὺς αὐτοῦ Δὴν Τούδριγκ ἔξεε μέχρις ἐκδορᾶς τοῦ δέρματος τὸ ἰνίον τοῦ κρανίου του.

Ὁ Ἀνδρέας Ρ. Γίλμουρ ἀνέμεινε νὰ παρέλθωσιν ὀλίγαι στιγμαί, αἵτινες ἐφάνησαν «μακραὶ ὡς αἰῶνες.» Ὁ πράκτωρ τῶν ὀνίσκων ἐξηκολούθει ν' ἀναγινώσκῃ τὴν ἐφημερίδα του καὶ νὰ σημειώνῃ εἰς τὸ περιθώριον ἀριθμούς, οἱ ὁποῖοι προφανῶς δὲν εἶχον καμμίαν σχέσιν μὲ τὴν προκειμένην ὑπόθεσιν. Ἐξήντλησεν ἄρά γε καὶ οὗτος τὴν πίστωσίν του; Παρῃτεῖτο πλέον πάσης προσφορᾶς; ἢ μήπως ἡ ποσότης αὕτη τῶν ἑκατὸν ἐνενήκοντα πέντε ἑκατοστῶν κατὰ τετραγωνικὸν μίλλιον, ἤτοι τῶν ἑπτακοσίων ἐνενήκοντα τριῶν χιλιάδων καὶ πεντακοσίων δολλαρίων διὰ

(1) 2,035,000 δραχμῶν.

τὸ σύνολον τοῦ κτήματος τῷ ἐφαίνετο ὡς τὸ ἀνώτατον ὅριον τοῦ παραλογισμοῦ;

«Ἑκατὸν ἐνενῆντα πέντε ἑκατοστά! ἐπανέλαβεν ὁ ἐπὶ τοῦ πλειστηριασμοῦ ὑπάλληλος. Θὰ πάρῃ τέλος!.....»

Τὸ δὲ σφυρίον του ἦτο ἕτοιμον νὰ πλήξῃ τὴν τράπεζαν.

—«Ἑκατὸν ἐνενῆντα πέντε ἑκατοστά! ἐξηκολούθησεν ὁ κήρυξ.

Τὰ βλέμματα ἐν τούτοις τοῦ Ι. Τ. Μάστωνης ἦσαν καθηλωμένα ἐπ' αὐτοῦ, οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ τῆς μίστρες Εὐαγγελίας Σκόρμπιτ ἠκολούθουν τὴν αὐτὴν διεύθυνσιν. Τὸ χρῶμα τοῦ προσώπου των ἠλλοιωμένον, ἔλεγχον ὁπόσον βιαία ἦτο ἡ συγκίνησις ἣν ἀμφότεροι προσεπάθουν ν' ἀποκρύψωσι. Διατί ἆρά γε ὁ Οὐίλλιαμ Σ. Φόρστερ ἐδίσταζε νὰ ὑπερθεματίσῃ;

Ὁ Οὐίλλιαμ Σ. Φόρστερ ἀπεμύχθη καὶ δευ-

Εὐαγγελία Σκόρβιτ.

—Νὰ κατακυρωθῇ!... Νὰ κατακυρωθῇ!..»

Ἡ ἀναφώνησις αὕτη ἐρρίφθη ὑπὸ πολλῶν ἀνυπομόνων θεατῶν, ὡς μομφὴ κατὰ τῶν δισταγμῶν τοῦ Ἀνδρέου Ρ. Γίλμουρ.

«Μία!.... Δύο!....» ἔκραξεν οὗτος.

Ὅλων δὲ τὰ βλέμματα ἦσαν ἐστραμμένα πρὸς τὸν ἀντιπρόσωπον τῆς *Ἐκμεταλλευτικῆς τοῦ Β. Πόλου Ἑταιρίας*.

Καὶ ὅμως ὁ παράδοξος ἐκεῖνος ἄνθρωπος κατὰ τὴν ἐπίσημον ταύτην στιγμὴν ἀπεμύσσετο ἐπὶ μακρὸν διὰ πλατέος μανδηλίου μὲ τετράγωνα χρωματιστὰ ποικίλματα, διὰ τοῦ ὁποίου συνέθλιβεν ἰσχυρῶς τοὺς ῥώθωνας.

τέραν καὶ τρίτην φορὰν μετὰ κρότου ὁμοίου πρὸς ἔκρηξιν πυροκροτάλων, ἀλλὰ μεταξὺ τῶν δύο τελευταίων ἀπομύξεων, ὑπετονθόρυσεν ἠρέμα καὶ ταπεινῶς.

«Διακόσια ἑκατοστά!»

Ῥῖγος διεχύθη ἀνὰ τὴν αἴθουσαν, ἀμέσως δὲ ἔπειτα ἀντήχησαν βροντώδεις ἀμερικανικαὶ ἐπευφημίαι, ἐξ ὧν ἐκινδύνευον νὰ θραυσθῶσιν οἱ ὑαλοπίνακες τῆς αἰθούσης.

Ὁ ταγματάρχης Δόνελλαν βαρὺς καὶ συντετριμμένος κατέπεσεν ἐν προφανεῖ συγχύσει πλησίον τοῦ γραμματέως του, ὄχι ὀλιγώτερον αὐτοῦ καταβεβλημένου. Ἐκ τῆς προσφορᾶς διακοσίων

Digitized by Google

Ο ΑΝΔΡΙΑΣ ΤΟΥ ΛΟΥΔΟΒΙΚΟΥ Α' ΤΗΣ ΒΑΥΑΡΙΑΣ

Ἔργον Φερδινάνδου Μίλλερ

Digitized by Google

ἑκατοστῶν κατὰ τετραγωνικὸν μίλλιον, ἀπετελεῖτο τὸ ὑπέρογκον ποσὸν τῶν ὀκτακοσίων δέκα τεσσάρων χιλιάδων δολλαρίων (1) καὶ ἦτο φανερὸν ὅτι ἡ βρεττανικὴ πίστωσις δὲν ἐπέτρεπε νὰ τὸ ὑπερβῇ.

«Διακόσια ἑκατοστά! ἐπανέλαβεν ὁ Ἀνδρέας Ρ. Γίλμουρ.

—Διακόσια ἑκατοστά! ἐκραύγασεν ὁ Φλίντ.

— Μία!..... Δύο!..... ἐξηκολούθησεν ὁ ἐπὶ τοῦ πλειστηριασμοῦ. Δὲν ἔχει ἄλλος;»

Ὁ ταγματάρχης Δόνελλαν δι' ἀκουσίου κινήματος ἠγέρθη ἐκ νέου καὶ προσέβλεψε τοὺς λοιποὺς πληρεξουσίους. Ἀλλ' οὗτοι ἐπ' αὐτὸν μόνον ἤλπιζον, ὅπως μὴ ἀπολέσωσιν αἱ Εὐρωπαϊκαὶ Δυνάμεις τὴν ἰδιοκτησίαν τοῦ Βορείου Πόλου. Ἡ προσπάθεια ὅμως αὕτη ἦτο ἡ τελευταία. Ὁ ταγματάρχης Δόνελλαν ἤνοιξε τὸ στόμα, ὡς μέλλων νὰ εἴπῃ τι, τὸ ἔκλεισε πάλιν καὶ ἐν τῷ προσώπῳ αὐτοῦ ἡ Ἀγγλία κατέπεσεν ἐπὶ τῆς ἕδρας της.

«Κατεκυρώθη! ἐφώνησεν ὁ Ἀνδρέας Ρ. Γίλμουρ πλήττων τὴν τράπεζαν διὰ τοῦ ἄκρου τοῦ σφυρίου του.

—Ζήτω!.... Ζήτω!.... Ζήτω ἡ Ἀμερική!» ἐκραύγασαν οἱ κερδίζοντες ἐκ τῆς ἀμερικανικῆς νίκης.

Καὶ αὐτοστιγμεὶ ἡ εἴδησις τῆς κατακυρώσεως διεδόθη ἀνὰ τὴν πόλιν τῆς Βαλτιμόρης καὶ εἶτα διὰ τῶν ἐναερίων τηλεγραφικῶν συρμάτων καθ' ἅπασαν τὴν Ὁμοσπονδίαν, διὰ δὲ τῶν ὑποβρυχίων καλωδίων κατέπληξε τὸν Παλαιὸν Κόσμον.

Οὕτω λοιπὸν ἡ *Ἐκμεταλλευτικὴ τοῦ βορείου Πόλου Ἑταιρία* διὰ τοῦ Οὐίλλιαμ Σ. Φόρστερ, τοῦ ἀνδρὸς οὗ ὄπισθεν ἐκρύπτετο, κατέστη κυρία τῶν ἀρκτικῶν χωρῶν, τῶν περιλαμβανομένων ἐντὸς τοῦ ὀγδοηκοστοῦ τετάρτου παραλλήλου.

Τὴν ἐπιοῦσαν, ὅτε ὁ Οὐίλλιαμ Σ. Φόρστερ ὑπέβαλε τὴν δήλωσίν του περὶ συστάσεως τῆς ἑταιρίας, τὸ ὄνομα ὅπερ ἐπαρουσίασεν ἦτο τὸ τοῦ Ἴμπεϋ Βαρβικάν, διὰ τοῦ ὁποίου ἐξεπροσωπεῖτο τέλος ἡ εἰρημένη ἑταιρία ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν *Βαρβικὰν καὶ Σα*.

Δ'.

Ὅπου ἀναφαίνονται παλαιαὶ γνωριμίαι τῶν ἡμετέρων ἀναγνωστῶν.

Βαρβικὰν καὶ Σα!.... Ὁ Πρόεδρος Συλλόγου πυροβολητῶν! Παράξενον! Τί ἐζήτουν πυροβοληταὶ εἰς ἐπιχείρισιν τοιούτου εἴδους;... Θὰ τὸ μάθωμεν μετ' ὀλίγον.

Εἶναι ἀνάγκη νὰ παρουσιάσωμεν ἐπισήμως τὸν Ἴμπεϋ Βαρβικάν, πρόεδρον τοῦ *Τηλεβολικοῦ Συλλόγου* τῆς Βαλτιμόρης, τὸν λοχαγὸν Νίκολ, τὸν Ι. Τ. Μάστωνα, τὸν ξυλόποδα Τὸμ Χούντερ, τὸν ζωηρότατον Βίλσβυ, τὸν συνταγματάρχην Βλούμσβερυ καὶ τοὺς λοιποὺς συνεταίρους των; Ὄχι βέβαια! Τὰ παράδοξα ταῦτα πρόσωπα ἦσαν νῦν κατὰ εἴκοσιν ἔτη πρεσβύτερα, ἀπὸ τοῦ χρόνου, καθ' ὃν εἶχον προσελκύσῃ τὴν προσοχὴν ὅλου τοῦ κόσμου, διέμειναν ὅμως οἱ αὐτοί, ἀνάπηροι μὲν τὸ σῶμα ὡς καὶ πρίν, ἀλλὰ ζωηροὶ πάντοτε καὶ παράβολοι, καὶ μετ' ἐνθουσιασμοῦ ἀποτολμῶντες πᾶν ῥιψοκίνδυνον ἐπιχείρημα. Ὁ χρόνος δὲν ἐπηρέασε ποσῶς τὴν λεγεῶνα ἐκείνην τῶν ἀποστράτων πυροβολητῶν, σεβασθεὶς αὐτοὺς ὡς σέβεται τὰ ἄχρηστα τηλεβόλα, ἅτινα κοσμοῦσι τὰ μουσεῖα τῶν παλαιῶν ὁπλοστασίων.

Ὁ Τηλεβολικὸς Σύλλογος ἠρίθμει κατὰ τὴν ἵδρυσίν του χίλια ὀκτακόσια τριάκοντα τρία μέλη— πρόκειται περὶ προσώπων καὶ οὐχὶ περὶ ἀνθρωπίνων μελῶν, οἷον βραχιόνων, κνημῶν, τῶν ὁποίων οἱ πλεῖστοι τῶν ἑταίρων ἐστεροῦντο ἀπὸ πολλοῦ— τριάκοντα δὲ χιλιάδες καὶ πεντακόσιοι ἑβδομήκοντα πέντε ἀντεπιστέλλοντες ἑταῖροι ἐσεμνύνοντο διὰ τὸν δεσμόν, ὅστις τοὺς συνέδεε μετὰ τοῦ εἰρημένου Συλλόγου. Οἱ ἀριθμοὶ δ' οὗτοι δὲν εἶχον ἐλαττωθῇ ἔκτοτε. Ἀπεναντίας μάλιστα, χάρις εἰς τὴν ἀπίστευτον ἀπόπειραν τοῦ Συλλόγου ν' ἀποκαταστήσῃ ἄμεσον συγκοινωνίαν μεταξὺ τῆς Γῆς καὶ τῆς Σελήνης, ἡ φήμη αὐτοῦ εἶχεν ὑπερμέτρως αὐξήσῃ.

Ἀκμαία διατηρεῖται βεβαίως ἡ μνήμη τῆς καταπληκτικῆς αἰσθήσεως, ἣν παρήγαγεν ἡ τολμηροτάτη ἐκείνη ἀπόπειρα.

Πάντες ἐνθυμοῦνται, ὅτι ὀλίγα ἔτη μετὰ τὸν ἐμφύλιον πόλεμον, ἑταῖροί τινες τοῦ *Τηλεβολικοῦ Συλλόγου*, στενοχωρούμενοι ἐκ τῆς ἀπραξίας, ἐβουλήθησαν νὰ ἐξακοντίσωσιν ἓν βλῆμα εἰς τὴν Σελήνην διὰ τεραστίου τηλεβόλου ἐνεακοσίων ποδῶν μήκους καὶ ἐννέα πλάτους, χυθέντος ἐπισήμως ἐν Σεληνοπόλει ἐπὶ τῆς χερσονήσου Φλωρίδος καὶ πληρωθέντος διὰ τετρακοσίων χιλιάδων λιτρῶν βαμβακοπυρίτιδος. Ὀβὶς λοιπὸν ἐξ ἀργιλίου, σχήματος κυλινδροκωνικοῦ, ἐξηκοντίσθη διὰ τοῦ τηλεβόλου τούτου ὑπὸ ὤθησιν ἐξ δισεκατομμυρίων λιτρῶν ἀερίου πρὸς τὸ ἄστρον τῶν νυκτῶν, ἀλλ' ἕνεκα παρεκκλίσεως τοῦ ῥίμματος, ἀφοῦ διέγραψε κύκλον περὶ τὴν σελήνην, ἐπανέπεσεν εἰς τὴν Γῆν, βυθισθεῖσα εἰς τὸν Εἰρηνικὸν Ὠκεανὸν κατὰ τὴν 27^{0} 7' βορείου πλάτους ἢ $41^{0}37'$ δυτικοῦ μήκους. Ἐπιπλεύσασα δ' εἶτα, ἀνειλκύσθη ἐκεῖθεν βραδύτερον ὑπὸ τῆς Ἀμερικανικῆς φρεγάτας Σουσκουεχάννας, πρὸς μεγάλην εὐχαρίστησιν τῶν ἐν αὐτῇ διαιτωμένων.

Διότι ἀληθῶς διῃτῶντο ἐν τῇ ὀβίδι ἐκείνῃ ἄνθρωποι! Δύο μέλη τοῦ τηλεβολικοῦ Συλλόγου, ὁ πρόεδρος αὐτοῦ Βαρβικὰν καὶ ὁ λοχα-

(1) 4,700,000 δραχμῶν.

Digitized by Google

γὸς Νίκολ μεθ' ἑνὸς Γάλλου γνωστοτάτου διὰ τὸ ῥιψοκίνδυνόν του, εἶχον ἐγκαθιδρυθῆ ἐν τῷ ἐναερίῳ ἐκείνῳ ὀχήματι καὶ οἱ τρεῖς δὲ ἐπανῆλθον σῶοι καὶ ἀβλαβεῖς ἐκ τοῦ εἰς τὰς οὐρανίας ἐκτάσεις ταξειδίου των 'Αλλ' οἱ μὲν δύο 'Αμερικανοὶ ἦσαν παρόντες ἐκεῖ, πρόθυμοι πάντοτε νὰ ἐκτεθῶσιν εἰς τοὺς κινδύνους νέων ἐπιχειρημάτων, ὁ Γάλλος ὅμως Μιχαὴλ 'Αρδὰν ἔλειπεν. 'Επανῆλθεν εἰς Εὐρώπην, ἀπέκτησεν ὡς φαίνεται μεγάλην περιουσίαν — ὅπερ εἰς πολλοὺς ἐφάνη παράδοξον, — καὶ νῦν ἔζη βίον ἥσυχον καὶ γαλήνιον, καλλιεργῶν τὰ λάχανά του, τὰ ὁποῖα ἔτρωγε καὶ ἐχώνευε μάλιστα, κατὰ τὴν ἀξιόπιστον μαρτυρίαν ἀμερικανῶν δημοσιογράφων.

Μετὰ τὸ κεραυνοβόλον ἐκεῖνο ἐγχείρημα, ὁ Βαρβικὰν καὶ ὁ λοχαγὸς Νίκολ, βιοῦντες ἐν σχετικῇ ἠρεμίᾳ ἐπανεπαύοντο εἰς τὰς δάφνας των, πάντοτε ὅμως ἀνυπόμονοι νὰ ἐπιχειρήσωσι μεγάλας πράξεις, καὶ ὀνειροπολοῦντες μεγαλεπίβολα σχέδια. Χρημάτων δὲν ἐστεροῦντο, διότι ἐκ τῶν πέντε καὶ ἡμίσεος δισεκατομμυρίων δολλαρίων ὅσα τοὺς εἶχε προσκομίση ἡ ἐν τῷ Παλαιῷ καὶ Νέῳ κόσμῳ γενομένη δημοσία ἐγγραφὴ ὑπὲρ τῆς ἐπιχειρήσεώς των ἐκείνης, ἔμενε περίσσευμα διακοσίων χιλιάδων δολλαρίων περίπου. Πλὴν δὲ τούτου, ἐκθέσαντες εἰς διαφόρους πόλεις τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν τὴν μέχρι τῆς σελήνης ἐξακοντισθεῖσαν ὀβίδα, ἐν τῇ ὁποίᾳ ἐνεκλείοντο καὶ οἱ ἐναέριοι ταξειδιῶται, ὡς ἀξιοπερίεργα τέρατα ἐν κλωβῷ, εἶχον εἰσπράξη ἀρκετὸν ποσὸν καὶ δρέψη τιμάς, ἱκανοποιούσας καὶ τὰς μάλιστα ἀπλήστους φιλοδοξίας.

Ὅθεν ὁ Ἴμπεϋ Βαρβικὰν καὶ ὁ λοχαγὸς Νίκολ ἠδύναντο κάλλιστα νὰ ζήσωσιν ἥσυχοι, ἂν μὴ κατεβίβρωσκεν αὐτοὺς ἡ ἀνία. 'Αναμφιβόλως δὲ προέβησαν εἰς τὴν ἀγορὰν τῶν ἀρκτικῶν χωρῶν, ὅπως ἀποσείσωσι τὴν κατέχουσαν αὐτοὺς νάρκην.

Μὴ λησμονῶμεν ὅμως ὅτι τὴν ἀγορὰν ταύτην, γενομένην ἀντὶ ὀκτακοσίων δέκα τεσσάρων χιλιάδων δολλαρίων, κατέστησε δυνατὴν ἡ προσφορὰ τῆς μίστρες Εὐαγγελίας Σκόρβιτ, συμπληρωσάσης ἐξ ἰδίων τὸ ἐλλεῖπον ποσὸν ἐκ τοῦ ταμείου τοῦ Τηλεβολικοῦ Συλλόγου. Εἰς τὴν γενναιόδωρον ταύτην γυναῖκα ὠφείλετο ἡ ἧττα τῆς Εὐρώπης ὑπὸ τῆς 'Αμερικῆς.

Τὸ δ' αἴτιον τῆς γενναιοδωρίας ταύτης;

Μεγίστη ἦτο ἀναμφιβόλως ἡ δόξα τοῦ προέδρου Βαρβικὰν καὶ τοῦ λοχαγοῦ Νίκολ μετὰ τὴν ἐπάνοδόν των, ἀλλὰ καὶ τρίτος τις ἐμερίζετο ταύτην καὶ πολὺ δικαίως. Ἦτο δ' οὗτος, ὡς εὐκόλως μαντεύετε, ὁ Ι. Τ. Μάστων, ὁ δραστήριος γραμματεὺς τοῦ Τηλεβολικοῦ Συλλόγου. Διότι εἰς τὴν δεξιότητα τοῦ ἀγχινουστάτου τούτου λογιστοῦ ὠφείλοντο οἱ μαθηματικοὶ τύποι δι' ὧν κατέστη δυνατὴ ἡ ἐπιτυχία τῆς μνημονευθείσης μεγαλεπιβόλου ἐπιχειρήσεως. Ναὶ μὲν δὲν εἶχε συνοδεύση τοὺς συναδέλφους του εἰς τὸ πέραν τῆς γῆς ταξείδιον ἐκεῖνο, τοῦτο ὅμως δὲν προῆλθεν ἐκ φόβου, μὰ τὰ ὀβούζια! 'Αλλ' ὁ ἄξιος οὗτος πυροβολητής, ἀνάπηρος ὤν, ἐστερημένος τοῦ δεξιοῦ βραχίονος, ἔφερε καὶ πρόσθετον κρανίου ἐκ γουταπέρκας, διότι τὸ ἰδικόν του εἶχε γείνη ἔν τινι μάχῃ ἀνάρπαστον ὑπὸ σφαίρας. Κατενόει δ' ἄριστα ὅτι ἡ πρὸς τοὺς Σεληνίτας ἐμφάνισίς του θὰ παρεῖχεν εἰς αὐτοὺς οἰκτρὰν ἰδέαν περὶ τῶν κατοίκων τῆς Γῆς, τῆς ὁποίας ταπεινὸς δορυφόρος εἶναι ἡ Σελήνη.

(**Jules Verne**) *Ἕπεται συνέχεια*

Ο ΠΑΤΡΟΚΤΟΝΟΣ

Ἡ ἐπιτροπὴ τῆς Ἑταιρίας τῶν Λογίων κατὰ τὸ ἔτος 1864 ὑπῆρξεν ἐκ τῶν ζωηροτάτων. Ἐν αὐτῇ εὑρίσκοντο ἀναμεμιγμένοι οἱ ἐπιφανεῖς συγγραφεῖς οἱ ἀνήκοντες εἰς τὴν μεγάλην σχολὴν τοῦ 1830 μετὰ νέων οἵτινες ἔμελλον βραδύτερον ν' ἀποκτήσωσιν ἐπισημότητα. Διὰ ν' ἀναφέρω μόνον τοὺς τεθνεῶτας συνηθροίζοντο αὐτόθι κατὰ πᾶσαν Δευτέραν ὁ Σαιντίν, ὁ συγγραφεὺς τῆς Picciola, ὁ Μερύ, ὁ Λέων Γοζλάν, ὁ 'Αμεδαῖος 'Ασὰρ καὶ ὁ ἀγαθὸς Πονσὼν δὲ Τερράϊλ. Μετὰ τὸ πέρας τῶν ἑβδομαδιαίων συνεδριάσεων ἀπέμενον ἐπί τινας στιγμὰς συνομιλοῦντες καὶ τότε καθεὶς ἄφινεν ἐλευθέραν διέξοδον εἰς τὴν στωμυλίαν του καὶ τὰς ἐπιτυχεῖς εὐφυολογίας του.

Εἰς τὰς συνδιαλέξεις ταύτας διέπρεπεν ἰδίως ὁ Μερύ, ὁ ἀπαράμιλλος ὁμιλητής. Ὅστις ἐγνώρισε τὸν Μερὺ μόνον ἐκ τῶν ἔργων του δὲν δύναται νὰ φαντασθῇ τὴν γοργότητα, τὴν ἐπίχαριν οἰκειότητα, τὴν μετὰ καλοκαγαθίας ἀναμεμιγμένην εὐφυᾶ χακεντρέχειαν τῶν λόγων του. Εἴτε ὁσάκις ὑπεστήριζε φαιδράν τινα παραδοξολογίαν ἐξ ἐκείνων εἰς ἃς ἐνησμένιζεν, εἴτε ὁσάκις διηγεῖτο ἀνέκδοτόν τι ἀστεῖον, τὸ θέλγητρον τῆς ὁμιλίας του ἦτο ἀκατανίκητον.

Διὸ τὰ μέλη τῆς ἐπιτροπῆς εὐχαρίστως παρέμενον διὰ ν' ἀκροῶνται τὸν εὐχάριστον ὁμιλητήν· ἐσχημάτιζετο κύκλος πέριξ αὐτοῦ καὶ ἡ ὥρα παρήρχετο χωρὶς νὰ τὸ ἐννοήσωσιν.

'Αλλ' ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἔπρεπε κανεὶς νὰ μὴ τὸν διακόψῃ, ἀλλὰ νὰ τὸν ἀφίνωσιν ἐλεύθερον εἰς τὴν φαντασίαν του. Ἡ ἐλαχίστη ἀντίρρησις, ὁ ἐλάχιστος λόγος ἤρκει νὰ τὸν σταματήσῃ. 'Ελάμβανε τότε τὸν πῖλόν του καὶ ἀπήρχετο ἐν σιγῇ.

Ὁ φίλος τοῦ ἀλήτου βίου Ἐρρῖκος Μυρζὲ ἐγίνω-

'Εν ταῖς τελευταίαις παραγράφοις τοῦ εἰς τὸ προηγούμενον φύλλον δημοσιευθέντος μέρους τοῦ μυθιστορήματος παρεισέφρησαν τυπογραφικά τινα ἁμαρτήματα, ἐξ ὧν σημειοῦμεν ἐνταῦθα τ' ἀλλοιοῦντα τὴν ἔννοιαν:

Σελ. 186 στ. β' στίχ. 4 ἀνάγνωθι: δρυφάκτων εἶχον.— στίχ. 29 Εὐαγγελία.—στίχ. 40 'Εννοεῖται.— στίχ 44 οὔτε νὰ μεταβιβάζωσιν.

Σελ. 187 στ. α' στίχ. 17 νὰ παραπονεθῶσιν, ὅτι ἠπατήθησαν. στίχ. 20 Γίλμουρ.

Στ. β' στίχ. 15 καὶ 16 ἐσήμανε διατόρως, ἀγγέλλων εἰς τοὺς ἐκτὸς εὑρισκομένους.

Digitized by Google

σκε καλῶς τὴν ἰδιοτροπίαν ταύτην τοῦ χαρακτῆρος καὶ τῶν ἕξεων τοῦ Μερύ, ὁσάκις δὲ τὸν ἔβλεπε περιστοιχιζόμενον ὑπὸ προσεκτικῶν ἀκροατῶν ἔλεγεν αὐτοῖς κρυφίως: «Νὰ ἰδῆτε! τώρα θὰ τοῦ βρέξω τὸ πυροτέχνημά του.» Καὶ ἐπωφελούμενος τῆς πρώτης εὐκαιρίας ἔρριπτεν εἰς τὸ μέσον τῆς διηγήσεως ἀστείαν τινὰ ἀνοησίαν. Τότε ὁ Μερὺ παρευθὺς ἐσιώπα.

Ἰδίως τὴν συνδιάλεξίν του καθίστα θελκτικὴν ἡ ἁπλότης του καὶ ἡ φαινομενικὴ αὐτοῦ ἀφέλεια. Ηὐτοσχεδίαζεν· ἦτο οἱονεὶ πηγὴ διαυγὴς ἀναπηδῶσα στιγμιαίως καὶ ἀκόπως. Ποθῶ νὰ ἀναφέρω ἐνταῦθα ἕνα ἐκ τῶν μύθων οὓς ἀπήγγελλεν οὓς ἐφεύρισκεν ἐν τῷ ἅμα πρὸς ὑποστήριξιν, ἴσως θέλων νὰ ἀνακουφίσῃ τὴν προσοχὴν τῶν ἀκροατῶν του. Ἀλλὰ πῶς νὰ συλλάβω πετῶσαν μίαν τῶν ἀστάτων αὐτῶν ὡραίων ψυχῶν; πῶς νὰ τὴν προσηλώσω χωρὶς νὰ βλάψω τὴν ἁβράν της κατασκευήν, τὰ λαμπρά της χρώματα, τὴν χνοώδη ποικιλόχροιαν τῶν πτερύγων της. Καὶ πῶς νὰ ἀναπαραστήσω τὸν τόνον τοῦ διηγουμένου, τὴν ἔκφρασιν τοῦ προσώπου του, τὴν λεπτὴν ὑπολανθάνουσαν πρόθεσιν, δι' ἧς ὑπεβοηθεῖτο ἡ ἔννοια τῆς λέξεως καὶ ἡ γλαφυρότης τῆς ἰδέας;

Οὐχ ἧττον ἐπικαλούμενος ὅσον τὸ δυνατὸν πιστότερον τὰς ἀναμνήσεις μου θὰ προσπαθήσω νὰ ἐπαναλάβω ἕνα τῶν τερπνῶν αὐτοῦ μύθων, τοὺς ὁποίους ἠκούσαμεν ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ τοῦ Μερύ. Ἂν ὑπὸ τὴν γραφίδα μας ἀπολέσῃ μέγα μέρος τοῦ θελγήτρου του, ἀποδοτέον εἰς τὴν ἀνικανότητα τοῦ στενογράφου.

Ὁ μῦθος οὗτος ἐπιγράφεται ὁ Πατροκτόνος.

Ὁ Μερὺ ἐπρόκειτο νὰ γευματίσῃ εἰς οἶκόν τινα διακεκριμένον τοῦ προαστείου τοῦ Ἁγίου Γερμανοῦ. Ὡς γνωστὸν ἦτο περιζήτητος καὶ αἱ ἀριστοκρατικώταται τῶν αἰθουσῶν ἦσαν προσιταὶ δι' αὐτόν. Ἔφθασεν ἐπακριβῶς κατὰ τὴν προσδιωρισμένην ὥραν ὅπως καὶ οἱ πλεῖστοι τῶν προσκεκλημένων. Εἷς ὅμως ἐξ αὐτῶν καθυστέρει. Παρῆλθεν ἓν τέταρτον, ἡμίσεια ὥρα καὶ ὁ καθυστερῶν δὲν ἐφαίνετο.

Εἶνε πάντοτε ἀφροσύνη τὸ ν' ἀφίνῃ τις τοὺς ἄλλους νὰ τὸν περιμένωσι διὰ τὸ γεῦμα, διότι οἱ ἀνυπόμονοι καὶ οἱ πεινῶντες οὐδέποτε συνομιλοῦσι περὶ τῶν ἀγαθῶν ἰδιοτήτων τοῦ ἀπόντος. Ἦσαν πάντες συνηθροισμένοι εἰς τὴν αἴθουσαν παρὰ τὴν ἑστίαν καὶ ἡ συνδιάλεξις ἔβαινε χαλαρῶς, τινὲς δὲ τῶν παρεστώτων ἤρχιζον ἤδη νὰ καταστέλλωσιν ἐλαφρὰ χασμήματα, τὰ χασμήματα τῆς πείνης. Ἄλλοι τινὲς κατὰ τὴν συνήθειαν, ἤρχιζον ἤδη νὰ κατατρώγωσι διὰ τῶν λόγων τὸν ἀναμενόμενον δαιτυμόνα ἕως ὅτου νὰ φάγωσιν ἄλλο τι καλλίτερον. Μεταξὺ τούτων ὁ κόμης Χ. ὁ οἰκοδεσπότης ἐφαίνετο ὁ μᾶλλον ἐξηρεθισμένος καὶ ἐξηκόντιζεν ἤδη ἐπίθετα πολὺ δυσάρεστα κατὰ τοῦ καθυστεροῦντος. Ἀλλ' ὁ καθυστερῶν ἦτο ἐπίσημον ὑποκείμενον, τὰ μάλιστα ἰσχῦον, πρὸς ὃν ἐνδεχόμενον ἦτο ν' ἀνακοινωθῶσιν ἐκ φήμης θᾶττον ἢ βράδιον αἱ πολὺ ζωηραὶ ἐκεῖναι ἐκφράσεις. Διὸ ἡ κόμησσα ἐφαίνετο λίαν δυσχεραίνουσα· ἠγνόει πῶς νὰ ἐπιβάλῃ σιγὴν εἰς τὸν σύζυγον της καὶ πῶς νὰ κάμῃ τοὺς παρ' αὐτῇ φιλοξενουμένους νὰ ἔχωσιν ὑπομονήν. Ἐν τῇ ἀμηχανίᾳ της ἐστράφη πρὸς τὸν Μερὺ καὶ ἀπηύθυνεν αὐτῷ βλέμμα σημαῖνον: «Ἔλθετε εἰς βοήθειάν μου!»

Ὁ Μερὺ ἐνόησεν, ἐγερθεὶς δὲ καὶ στηρίξας τὰ νῶτα ἐπὶ τῆς ἑστίας εἶπε πρὸς τὸν οἰκοδεσπότην μετὰ τῆς συνήθους αὐτῷ ἀφελείας.

— Ἔχετε πολὺ δίκαιον, φίλτατε κόμη, νὰ ἀπεχθάνεσθε τοὺς μὴ ἀκριβεῖς εἰς τὴν ὑπόσχεσίν των, συμμερίζομαι δὲ καθ' ὁλοκληρίαν τὴν πρὸς αὐτοὺς ἀπέχθειάν σας· καὶ θὰ σᾶς παράσχω τώρα τὴν ἀπόδειξιν.

«Πρό τινος καιροῦ βαρυνθεὶς τὴν μόνωσιν ἐν ᾗ ἔζων ᾐσθάνθην τὴν ἀνάγκην νὰ ἀποκτήσω ἕνα φίλον ἐπιστήθιον. Ἀνήγγειλα τὴν πρόθεσίν μου εἰς τὸν κύκλον τῶν γνωρίμων μου· αὐτοὶ δὲ εἶπον καθ' ἑαυτούς: «Ὁ Μερὺ εἶνε καλὸς ἄνθρωπος, διδει κάποτε εἰς τοὺς φίλους του δωρεὰν εἰσιτήρια διὰ τὸ θέατρον καὶ προσφέρει ἐξαίρετα σιγάρα· διὸ παρουσιάσθησαν πολλοὶ ὑποψήφιοι.

«Μεταξὺ τῶν ἐπιζητούντων τὴν φιλίαν μου παρετήρησα ἰδίως δύο, οἵτινες ἐφαίνοντο καλλίτεροι ἐκ τῆς ὁμάδος τῶν γνωρίμων μου, ἕνα μελαχρινὸν καὶ ἕνα ξανθόν. Τοὺς προσεκάλεσα νὰ εὑρεθῶσιν ὁμοῦ εἰς τὴν κατοικίαν μου μίαν ἡμέραν καὶ ἀφοῦ τοὺς παρεκάλεσα νὰ καθίσουν εἰς τὰς ἀναπαυτικωτέρας ἕδρας μου καὶ τοὺς προσέφερα τὰ καλλίτερα σιγάρα μου, εἶπα πρὸς αὐτούς.

« — Κύριοι ἡ φιλία εἶνε ἱερὸν πρᾶγμα καὶ δὲν πρέπει νὰ τὴν ἐξασθενίζωμεν διασκορπίζοντες αὐτήν. Ἐξέφρασα τὴν ἐπιθυμίαν ν' ἀποκτήσω ἕνα φίλον ἀλλὰ δὲν ἐπιθυμῶ νὰ ἔχω δύο καὶ πρέπει νὰ ἐκλέξω μεταξύ σας. Ἀλλὰ πρὶν προβῶ εἰς τὴν ἐκλογήν, πρέπει νὰ σᾶς γνωρίσω κατὰ βάθος ἀμφοτέρους. Ἑκάτερος ὑμῶν πρέπει νὰ ἔχῃ ἐν τοὐλάχιστον ἐλάττωμα, τὸ ὁποῖον ἐνδέχεται νὰ καταστήσῃ ἀδύνατον τὴν μεταξὺ ἡμῶν φιλίαν. Δὲν εἶνε κανεὶς τέλειος, τὸ γνωρίζω καὶ τὸ ἐλάττωμα τὸ ὁποῖον θὰ ὁμολογήσετε δὲν θὰ εἶνε ἴσως τοιοῦτο ὥστε νὰ ἐγείρῃ λίαν σοβαρὸν ἐμπόδιον ἀνάμεσόν μας. Σᾶς παρακαλῶ λοιπὸν νὰ ἐξετάσετε τὴν συνείδησίν σας καὶ νὰ μοὶ εἴπητε ἐν εἰλικρινείᾳ ποῖον εἶνε τὸ πρωτεῦον ἐν ὑμῖν ἐλάττωμα. Ἐὰν μοῦ τὸ ὑποκρύψετε, πάντοτε ἐγὼ θὰ τὸ ἀνακαλύψω μίαν ἡμέραν καὶ τότε θὰ ἦτο ἐνδεχόμενον νὰ προκύψῃ δυσαρέσκεια ἀνάμεσόν μας.. Φίλοι δέ, οἱ ὁποῖοι δυσαρεστοῦνται ἀναμεταξύ των, πολὺ συχνὰ συμβαίνει νὰ καταντήσωσιν ἄσπονδοι ἐχθροί!... Ὥστε ἃς ἀποσοβήσωμεν αὐτὰς τὰς μελλούσας δυσαρεσκείας καὶ ὁμιλήσετε ἐν πάσῃ εἰλικρινείᾳ. Σεῖς κύριε μελαχρινὲ ἀρχίσετε· σᾶς ἀκούω.

« Ἀφοῦ ἐτελείωσεν ἡ προσλαλιά μου ἐκάθισα εἰς τὴν ἐν τῷ μέσῳ ἕδραν καὶ ἥναψα τὸ σιγάρον μου.

«Ὁ μελαχρινὸς ἐφάνη βαθέος σκεπτόμενος.

« — Τί νὰ σᾶς εἰπῶ, κύριε Μερύ;... εἶπεν ἐπὶ τέλους· εἰς μάτην σκέπτομαι· δὲν εὑρίσκω τὸ ἐλάχιστον ἐλάττωμα εἰς τὸν ἑαυτόν μου. Μὰ τὸν Θεὸν ἤθελα νὰ κατηγορήσω τὸν ἑαυτόν μου διὰ κἄτι τι ἀλλὰ δὲν εὑρίσκω τίποτε.

« — Ἐλᾶτε δά! Ἂν δὲν ἔχῃ τις κανὲν ἐλάττωμα, πάντοτε ὅμως θὰ ἔχῃ καμμίαν ἔλλειψιν, καμμίαν παραξενιάν, ἡ ὁποία ὅμως πολλάκις εἶνε μᾶλλον ἀνυπόφορος ἀπὸ τὸ ἐλάττωμα.

« — Δὲν λέγω τὸ ἐναντίον... ἀλλὰ δὲν εὑρίσκω καμμίαν ἔλλειψιν οὔτε παραξενιάν.. Σταθῆτε ὅμως· ἀφοῦ πρέπει κατ' ἀνάγκην ν' ἀναγνωρίσω ὅτι ἔχω κάποιαν ἀτέλειαν..ἀλλ' εἶνε τόσον μικρὸν πρᾶγμα!.

Digitized by Google

« — Ἀδιάφορον· εἰπέτε την.

« — Αἴ λοιπόν, κύριε Μερύ, μολονότι εἶμαι ἥμερος ὡσὰν ἀρνάκι, εἶμαι οὐχ ἧττον κομμάτι παράφορος... καὶ μάλιστα βίαιος, ἂν θέλετε. Δὲν προέρχεται ἀπὸ κακίαν, ἀλλὰ ὅταν θυμώσω ἐβγαίνω ἀπὸ τὰ ὅρια. Εἰς τὴν ἐλαχίστην ἀντίρρησιν ὀργίζομαι, ἀνάπτω καὶ δὲν ἠξεύρω πλέον τί κάμνω. Διὰ νὰ σᾶς ἀναφέρω ἓν παράδειγμα, σᾶς λέγω τὸ ἑξῆς· μία ἀσήμαντος συζήτησις ἠγέρθη ἡμέραν τινὰ μεταξὺ τοῦ πατρός μου καὶ ἐμοῦ, δὲν ἐνθυμοῦμαι πλέον ἐπὶ τίνος θέματος. Ἐπειδὴ ὁ πατήρ μου μοὶ ἀντέλεγεν, ἥρπασα ἕνα μαχαῖρι τὸ ὁποῖον εὑρίσκετο ἐμπρός μου καὶ τοῦ κατέφερα ἓν τραῦμα, διὰ τοῦ ὁποίου τὸν ἐφόνευσα ἐν ἀκαρεῖ... Ἐλυπήθην πολύ, διότι δὲν εἶχα διόλου κακὴν πρόθεσιν... Σᾶς ἐπαναλαμβάνω ὅτι εἶμαι ἥμερος ὡσὰν ἀρνάκι, καὶ ἂν ἐξαιρέσωμεν αὐτὰς τὰς μικρὰς παραφορὰς δὲν εὑρίσκεται χαρακτὴρ πλέον εὐθύς, πλέον καλοκάγαθος ἀπὸ τὸν ἰδικόν μου...

« Τὸν ἠκροάσθην ἀπαθῶς καὶ ἐν σιγῇ.

« — Πολὺ καλά, κύριε, εἶπον, ἔχετε τίποτε ἄλλο;

« — Αὐτὸ εἶναι ὅλον· βλέπετε ὅτι δὲν ἤξιζε τὸν κόπον νὰ γίνῃ λόγος..

« Ἐστράφην τότε πρὸς τὸν ξανθόν.

« — Τώρα εἶνε ἡ σειρά σας, κύριε, τοῦ εἶπον.

« — Τὸ κατ' ἐμέ, κύριε Μερύ, ἀπήντησεν ὁ ξανθός, εἶνε ἀπολύτως βέβαιον ὅτι δὲν γνωρίζω νὰ ἔχω κανὲν ἐλάττωμα, καμμίαν ἔλλειψιν ἢ ἰδιοτροπίαν.. Ἐγὼ δὲν ἐφόνευσα τὸν πατέρα μου! προσέθηκε ῥίπτων πλάγιον βλέμμα ἐπὶ τοῦ μελαχρινοῦ, δὲν εἶμαι οὔτε παράφορος οὔτε φίλερις καὶ τίποτε δὲν μου λείπει διὰ νὰ εἶμαι τὸ τέλειον πρότυπον τοῦ φίλου·

« — Πιθανόν· ἀλλ' ἂν ἐξετάσετε καλλίτερα τὸν ἑαυτόν σας, ἐνδεχόμενον εἶνε ν' ἀνακαλύψητε καὶ σεῖς καμμίαν ἐλαφρὰν ἔλλειψιν... Ἰσχυρίζεσθε ὅτι εἶσθε τέλειος; τί διάβολον!...

« — Αἴ, αἴ!.. καὶ διατὶ ὄχι;. Ἐν τούτοις, τώρα τὸ συλλογίζομαι, πιθανὸν νὰ μοῦ καταλογισθῇ ὡς ἐλάττωμα ἡ συνήθεια τὴν ὁποίαν ἔχω νὰ λησμονῶ διαρκῶς τὰς προσκλήσεις ἢ τὰς συνεντεύξεις μου ἢ νὰ πηγαίνω εἰς αὐτὰς πολὺ ἀργά. Ἂν ὑποσχεθῶ νὰ ὑπάγω κἄπου τὸ μεσημέρι, εἶνε σπάνιον, σπανιώτατον νὰ ὑπάγω πρὸ τῆς τετάρτης ὥρας....ἂν ὑπάγω. Ἡ τοιαύτη ἀνακρίβεια μου μοὶ προυξένησεν ἤδη μερικὰς δυσαρεσκείας· ἀλλ' ἐπειδὴ δὲν ἔχει λυπηρὰς συνεπείας εἰμὴ μόνον δι' ἐμέ, καὶ ἐπειδὴ ἄλλως τε εἶμαι ὑποχρεωτικός, εὐγενής, πρόθυμος...

« Ἠγέρθην.

« — Ἔχετε τίποτε ἄλλο νὰ εἴπῆτε, κύριε ξανθέ; ἠρώτησα.

« — Ὄχι καὶ καθὼς βλέπετε δὲν ἤξιζε τὸν κόπον νὰ...

Τότε ἐγὼ ἀνέκραξα διὰ φωνῆς ἰσχυρᾶς.

« — Ἐκλέγω τὸν πατροκτόνον!

Θορυβώδης καὶ γενικὸς γέλως ὑπεδέχθη ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ κ. Χ* τὸ τελικὸν αὐτὸ λόγιον. Ταυτοχρόνως εἰσῆλθε καὶ ὁ καθυστερῶν συνδαιτυμών, ὅστις ἐδικαιολογήθη ὅπως ἠδύνατο, μετ' ὀλίγον δὲ ὁ οἰκονόμος ἀνοίγων καὶ τὰ δύο φύλλα τῆς θύρας τοῦ ἑστιατορίου ἀνήγγειλεν ὅτι τὸ γεῦμα ἦτο ἕτοιμον.

Ἡ κόμησσα ἔσπευσε νὰ λάβῃ τὸν βραχίονα τοῦ Μερύ.

— Εὐχαριστῶ, εἶπεν αὐτῷ κρυφίως.

(Elie Berthet) Χ·

ΤΑ ΠΡΩΤΑ ΧΡΟΝΙΑ ΤΗΣ

Ἀλφρέδῳ Ι. Στίβενς

Γλυκὰ τὸ χάραμμα τὴν ἐξυπνοῦσαν
Πουλιῶν λαλήματα μέσ' 'ς τὰ κλαριά,
Τὰ δυὸ τὰ μάτια της φεγγοβολοῦσαν
Ὡσὰν τὰ νιόκοπα χρυσᾶ φλουριά.

Ἦταν ἀμέριμνη κορασιδοῦλα
Τὰ πρῶτα χρόνια της τὰ τρυφερά,
Τὰ κρίνα ἐξάνοιγε τὴν κάθε αὐγοῦλα
Πίσω ἀπ' τὰ τζάμια της ὅλο χαρά.

Ὡσὰν τὸ μάρμαρο λευκὴ — καὶ κρύα
Ὡσὰν τὸ κρύσταλλο γλυκὸ νερό,
Ἔχυνε ἀσύγκριτη γλυκειὰ μαγεία
Τ' ὅμορφο σῶμά της τὸ λυγερό.

Μὲ τ' ἄσπρα χέρια της ἔκοφτε ῥόδα,
Μὲ χάρι τἄκρυβε μέσ' 'ς τὴν ποδιά,
Ἡ πλᾶσι γύρω της ἐγλυκοευώδα,
Κ' ἐδροσοστάλαζαν μύρια κλαδιά.

Θυμοῦμαι ποῦ ἔτρεμαν τὰ δυό μου χείλια
Ὅταν μονάχη της ἤθε τὴν βρῶ
Σὲ μιὰ ὁλοφούντωτη ψηλὴ βανίλια
Ποῦ ἐκαθρεφτίζετο μέσ' 'ς τὸ νερό.

Σιμά της μ' ἔσερνε· κ' ἐγὼ δὲν ξέρω,
Σὰν κἄτι ἀπόκρυφο γλυκὸ γλυκό
Κρυφὰ αἰσθανόμουνα πῶς ὑποφέρω,
Μὰ ἐκείνη ἐξάνοιγε τὸ μυστικό.

Μι' αὐγὴ τῆς ἔπλεξα μικρὸ στεφάνι
Ὅλο ἀπ' ἀγιόκλημα κι' ἀπὸ μερτιά·
Στὰ δυὸ τὰ χέρια της μὲ μιὰ τὸ πιάνει
Μοῦ ῥίχνει ἀνέκφραστη γλυκειὰ ματιά...

Ἔζησα κ' ἔζησα χρόνια καὶ χρόνια
Μ' ἀγάπη ὁλόθερμη καὶ μὲ φιλί...
Τώρα τὴν ἄνοιξι σκεπάσαν χιόνια
Κ' ἡ ἀγάπη ἐπέταξε σὰν τὸ πουλί.

Τὸ γλυκοχάραμμα τώρα 'ς τὴ δύσι
Τὸ ψάλλω ὁ δύστυχος πονετικά...
Κι' ὁ κύκνος ἔρημος πρὶν ξεψυχήσῃ
Λέει τὰ τραγούδια του τὰ πλειὸ γλυκά.

Δ. Ι. Μαργαρης

Digitized by Google

ΠΕΡΙ ΤΗΝ ΓΗΝ

ΓΕΥΜΑ ΟΦΕΩΣ

Οἱ ὄφεις καταπίνουσιν ἀκεραίαν τὴν λείαν ἣν συλλαμβάνουσιν, καίτοι αὐτὴ πολλάκις εἶνε δυσαναλόγως ὀγκώδης σχετικῶς μὲ τὸν ὄγκον τῆς κεφαλῆς τοῦ ἑρπετοῦ. Ὄφις μικρὸς δύναται νὰ καταβροχθίσῃ βάτραχον, οὗ τὸ πάχος εἶνε πολλαπλασίως μεγαλείτερον τῆς κεφαλῆς του.

Τὰ ὀστᾶ τῶν σιαγόνων καὶ ἐν γένει τὰ πλεῖστα τῶν ὀστῶν τῆς κεφαλῆς συνδέονται τοσοῦτον χαλαρῶς πρὸς ἄλληλα, ὥστε εὐκολώτατα παραμερίζονται. Διὰ τοῦτο ἡ ὀγκώδης βορὰ δύναται νὰ διέλθῃ διὰ τοῦ φάρυγγος τοῦ ὄφεως, ὅστις ἀφοῦ τὴν εἰσαγάγῃ εἰς τὸ στόμα, ἀναγκάζεται νὰ τὴν καταπίῃ παντὶ σθένει, ἔστω καὶ βραδύτατα καὶ μετὰ πολλῶν προσπαθειῶν. Οἱ ὀδόντες τοῦ ὄφεως δὲν εἶνε κατεσκευασμένοι ὅπως μασῶσιν, ἀλλ' εἶνε ὁπωσοῦν ἀγκύλοι καὶ ἐστραμμένοι πρὸς τὸ μέρος τοῦ φάρυγγος.

Πολλὴν ἐμποιεῖ αἴσθησιν ἐπὶ τοῦ κοινοῦ τὸ θέαμα τοῦ γεύματος βόα. Συγγραφεύς τις περιγράφει ὡς ἑξῆς ἓν τοιοῦτο γεῦμα ὄφεως, ἔχοντος μῆκος πέντε μέτρων καὶ πλέον.

« Ὅπως τὸ θέαμα καταστῇ καταφανέστερον εἰς τοὺς θεατάς, ὁ βόας ἐτοποθετήθη ἐπὶ ἐξέδρας ὑψηλῆς, ἐφ' ἧς διὰ νὰ καταστῇ τὸ ἔδαφος ὁμαλώτερον εἶχε στρωθῆ ὕφασμα. Ὁ ὄφις ζωηρότατος καὶ πρὸ μικροῦ ἀλλάξας δέρμα, ἔβλεπε πέριξ, ἀνύψου τὴν κεφαλὴν καὶ ἐξηκόντιζε ζωηρῶς τὴν γλῶσσαν. Τότε παρουσιάσθη πρὸς αὐτὸν ἐρίφιον, οὐχὶ πολὺ μικρόν, τὸ ὁποῖον ἐβέλαζεν. Ὁ ὄφις ἀποσύρων ὅλως διόλου τὴν κεφαλὴν πρὸς τὰ ὀπίσω, ἔκυψε τὸν τράχηλον καὶ ἐξακοντίζων σφοδρῶς τὴν γλῶσσαν ἔμεινεν ἐντελῶς ἥσυχος, κατασκοπεύων μὲ φωσφορίζοντας ὀφθαλμοὺς πᾶσαν κίνησιν τοῦ ζώου. Αἴφνης ἀνεπήδησεν ὡς βέλος καὶ ἐρρίφθη μὲ τὸν τράχηλον προτεταμένον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ ἐριφίου, ἥρπασε τὸ ῥύγχος του μὲ τὸ ἀνοικτόν του στόμα, ἐνῷ αὐτὸ ἀκόμη ἐβέλαζεν, ἀφοῦ δὲ ὁ φύλαξ ὅστις ἐκράτει τὸ ἐρίφιον, τοῦ τὸ ἐγκατέλειψεν ὁλοτελῶς εἰς τὴν διάθεσίν του, ὁ ὄφις μετ' ἀπεριγράπτου ταχύτητος, ὡς ἐλατήριον ὡρολογίου, ὅπερ ἐνῷ εἶνε τεταμένον συστρέφεται διὰ μιᾶς περὶ αὐτό, περιειλίχθη εἰς δύο σπείρας περὶ τὸ σῶμα τοῦ ταλαιπώρου ζώου καὶ κατασυνέτριψε τὸ στῆθος του εἰς τρόπον ὥστε δὲν ἠδύνατο πλέον ν' ἀναπνεύσῃ, ἐνῷ τὰ ὀπίσθια ἄκρα του ἐξετείνοντο στηριζόμενα ἐπὶ τοῦ κατωτέρου μέρους τοῦ ὄφεως. Ἀφοῦ ἔμεινεν ἐν τοιαύτῃ θέσει ἐντελῶς ἀκίνητος ἐπὶ ὀκτὼ ὅλα λεπτά, δηλαδὴ ἕως ὅτου παύσῃ πᾶσα κίνησις τοῦ θύματος, τὸ ὁποῖον πρότερον βιαίως συνεταράσσετο, ὁ ὄφις ἐξετύλιξε τὰς σπείρας του, ἀφῆκεν ἐλευθέραν τὴν κεφαλὴν τοῦ ζώου καὶ ἔμεινε πάλιν ἀκίνητος ἐπί τινα χρόνον, περιοριζόμενος νὰ ὀσφραίνηται μόνον καὶ νὰ ψαύῃ διὰ τῆς γλώσσης τὸ θῦμα. Εἶτα διὰ ταχέος κινήματος συνέλαβεν αὖθις τὴν κεφαλὴν καὶ ἤρχισε τὴν ἐπίπονον καὶ ἀλγεινὴν ἴσως ἐργασίαν τῆς καταπόσεως. Ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἡ κεφαλὴ εἰσήχθη ἐντὸς τοῦ στόματος τοῦ ὄφεως, ἀπομενούσης, ὡς ἐφαίνετο ἐξηρθρωμένης τῆς κάτω σιαγόνος καὶ διαστελλομένου βραδύτερον τοῦ τόξου της πρὸς τὰ ἔμπροσθεν, οὕτως ὥστε ἡ πρὶν ὡραία κεφαλὴ τοῦ ἑρπετοῦ ἀπέκτησε ὄψιν φρικώδη καὶ εἰδεχθῆ. Ἔπειτα ἦλθεν ἡ σειρὰ τῆς ῥάχεως καὶ τότε μόνον ἐφάνη προβαίνουσα κανονικῶς ἡ κοπιώδης κατάποσις. Ἀπὸ τῶν συνθλιβομένων ἀδένων τῆς γλώσσης ἐξεκρίνετο ἄφθονος ὁ σίελος, δι' οὗ καθίστατο ὀλισθηροτέρα ἡ βορὰ καὶ ἐν τούτοις ἡ τραχεῖα προετείνετο ἐξωγκωμένη κατά τινα ὑφεκατόμετρα καὶ ἔμεινεν ἐν τοιαύτῃ στάσει ἕως ὅτου ἡ ῥάχις καὶ τὸ στῆθος εἰσήχθησαν, διαστελλομένου τοῦ παρὰ τὴν κεφαλὴν σώματος τοῦ ὄφεως ὡσεὶ περιποδίου. Τότε ἡ κατάποσις ἐγένετο ταχυτέρα, ὥστε ἀπὸ τοῦ στόματος δὲν ἐφαίνοντο ἐξέχοντα εἰμὴ τὰ ὀπίσθια ἄκρα τοῦ ζώου. Ἡ κατάποσις διήρκεσεν ἐπὶ ἓν τέταρτον τῆς ὥρας περίπου, καθ' ὃ ἡ περιφέρεια τοῦ σώματος τοῦ ὄφεως παρὰ τὸν λαιμὸν καὶ τὸ στῆθος ηὔξησε τεραστίως, ἐφαίνετο δὲ ἔξωθεν ὁ ὄγκος τοῦ ἐριφίου κατερχόμενος βραδέως πρὸς τὴν γαστέρα· ἡ προτεταμένη τραχεῖα τότε ἀπεσύρθη, ἡ δὲ κάτω σιαγὼν ἀνέλαβεν ἐκ νέου τὸ πρῶτον σχῆμα καὶ τὴν πρώτην θέσιν της. Τοιαύτη ὑπῆρξεν ἡ προσπάθεια καὶ διάτασις τῶν ἱστῶν ὡς ἐκ τῆς καταπόσεως, ὥστε τὸ στόμα τοῦ ὄφεως ἦτο ὅλον καθημαγμένον· ἀλλ' αὐτὸς δὲν ἐφαίνετο διόλου πάσχων καὶ ἐξηκολούθει νὰ ἐξακοντίζῃ τὴν γλῶσσάν του καὶ νὰ περιλείχῃ τὰ ἑαυτοῦ χείλη. Καὶ τὴν ἀκόλουθον ἡμέραν ἐφαίνετο ἀκέραιος ὁ ὄγκος τοῦ ἐριφίου ἐντὸς τοῦ σώματος τοῦ ὄφεως· ἀλλὰ μετὰ τρεῖς ἡμέρας τὸ σῶμα αὐτοῦ ἀπέκτησε πάλιν τὸ πρότερον μέγεθος καὶ μετὰ ὀκτὼ ἡμέρας κατεβρόχθισεν ἄλλο ἓν ἐρίφιον. Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον καταβροχθίζονται νῆσσαι, ὄρνιθες καὶ κόνικλοι, μὲ τὴν διαφορὰν ὅτι τὰ ζῶα ταῦτα περιφέρονται ἐλευθέρως ἐντὸς τοῦ κλωβοῦ τοῦ ὄφεως, ὅστις τὰ συλλαμβάνει. Ἡ κατάποσις καθίσταται δυσχερεστέρα καὶ διαρκεῖ περισσότερον ὅταν ὁ ὄφις συλλαμβάνῃ τὰ ζῶα ταῦτα ἐκ τῶν ὀπισθίων ἄκρων· ἀλλ' ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ὁ ὄφις ἀφίνει ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τὴν λείαν του καὶ προσπαθεῖ νὰ τὴν συλλάβῃ ἐκ τῆς κεφαλῆς.»

Εἶνε ἀληθὲς ἆρά γε τὸ λεγόμενον ὅτι οἱ μεγαλείτεροι τὴν ἡλικίαν καὶ τὸ μέγεθος ὄφεις τῆς Ἀφρικῆς καὶ τῆς Ἀσίας δύνανται νὰ καταβροχθίσωσιν ἄνθρωπον; Οἱ ἰθαγενεῖς τῶν εἰρημένων χωρῶν τὸ βεβαιοῦσι ὅπως καὶ οἱ ἀρχαῖοι συγγραφεῖς καί τινες νεώτεροι περιηγηταί, ἀλλ' οἱ φυσιοδίφαι τὸ ἀρνοῦνται. Γερμανὸς φυσιοδίφης διακεκριμένος, ὁ κ. Λέντζ διηγεῖται τὸ ἑξῆς γεγονός. Νεᾶνις τις ἐνεφανίσθη ποτὲ ἐνώπιον τοῦ κοινοῦ φέρουσα περιειλιγμένον περὶ τὸ σῶμά της ὄφιν βόαν. Ὁ ὄφις ἰδὼν ἐκεῖ πουπλησίον πιθήκους τινὰς ζωηρῶς κινουμένους, ἔσφιγξεν ἰσχυρῶς διὰ τῶν σπειρῶν του τὴν νεάνιδα, ἥτις ἀπέθανεν ἐν τῷ ἅμα ἐκ τῆς φοβερᾶς συνθλίψεως. Ἡ θέα τῆς λείας εἶχεν ἐξεγείρει τὴν ἔνστικτον θηριωδίαν τοῦ τέρατος.

X*

ΑΝΑΛΕΚΤΑ

Ἡ γουτταπέρκα. Εἶνε γνωστὸν ὅτι ἡ γουτταπέρκα εἶνε ἐν χρήσει μεγάλη ἐν ταῖς τέχναις, καὶ ὅτι δι' αὐτῆς κατασκευάζονται τὰ ὑποβρύχια τηλεγραφικὰ καλώδια ἐπειδὴ οὐδὲν ἄλλο ὑλικὸν εὑρέθη μέχρι τοῦδε ὡς αὐτὴ κατάλληλον ἵνα χρησιμεύῃ ὡς περίβλημα τῶν συρμάτων. Ἔχει μὲν καὶ τὸ καουτσοὺκ ἰδιότητάς τινας αὐτῆς, εἶνε δηλαδὴ καὶ ἐκεῖνο ἀδιάβροχον καὶ κακὸς ἀγωγὸς τοῦ ἠλεκτρισμοῦ καὶ δὲν φθείρεται ὑπὸ ἀλκαλικῶν διαλύσεων· ἀλλ' ἡ γουτταπέρκα ἔχει πρὸς τούτοις τὴν ἰδιότητα τοῦ ν' ἀποσκληρύνηται ἐν τῷ ψυχρῷ ὕδατι, καίτοι δ' εὐμάλακτος ὡς τὸ καουτσούκ, δὲν εἶνε ὡς ἐκεῖνο ἐλαστική. Τῶν πλεονεκτημάτων δὲ τούτων ἐπωφελήθη ἡ τηλεγραφική, ὅπως συνδέσῃ διὰ τοῦ ὑποβρυχίου τηλεγραφικοῦ σύρματος τοὺς διὰ θαλασσῶν χωριζομένους ἀπ' ἀλλήλων τόπους. Κατ' ἀρχὰς οὐδεὶς ὑπῆρχε φόβος περὶ ἐξαντλήσεως τῆς γουτταπέρκας, διότι ἀφθονωτάτη συνάγεται ἐκ τῶν ἀπεράντων δασῶν τοῦ Βορνέου. Ἀλλὰ λαμβανομένου πρὸ ὀφθαλμῶν τοῦ βαρβάρου τρόπου τῆς συλλογῆς τοῦ χρησιμωτάτου ὑλικοῦ, πρόδηλον εἶναι ὅτι ταχέως θὰ ἐπέλθῃ ἡ σπάνις. Διότι οἱ ἰθαγενεῖς μαλαῖοι ὅπως περισυλλέξωσι τὴν γουτταπέρκαν, ἥτις εἶναι χυμὸς τοῦ δένδρου τοῦ ἐπιστημονικῶς καλουμένου Ἰσονάνδρα γοῦττα, κόπτουσι τὸ δένδρον σύρριζα· ἕνεκα τούτου ἐπίκειται παντελὴς ἀποψίλωσις τῶν δασῶν, καὶ ὑπερτίμησις τῆς γουτταπέρκας. Ἕνεκα τοῦ προφανοῦς τούτου κινδύνου ἡ Γαλλικὴ κυβέρνησις ἔκρινεν ἀναγκαῖον ν' ἀναθέσῃ εἰς ἐπιστήμονά τινα, ὀνόματι Σέρουλλος, τὴν ἐντολὴν νὰ ἐξερευνήσῃ τὴν Μαλαισίαν πρὸς μελέτην τοῦ δένδρου, τῆς καλλιεργείας αὐτοῦ καὶ τοῦ καταλληλοτάτου τρόπου τῆς συλλογῆς τῆς γουτταπέρκας. Ἡ περὶ τούτων ἔκθεσις τοῦ Σέρρουλος ἀνεγνώσθη ἐν μιᾷ τῶν τελευταίων συνεδριάσεων τῆς ἐν Παρισίοις Ἀκαδημίας τῶν ἐπιστημῶν. Ἀνευρὼν τὸ δένδρον, παρετήρησεν ὅτι δύναται νὰ εὐδοκιμήσῃ φυτευόμενον καὶ ἐν ἄλλοις τόποις, ἐφαρμοζομένου δὲ μεθοδικοῦ τρόπου ἐξαγωγῆς τοῦ χυμοῦ ἐκλείπει πᾶς φόβος περὶ ἐξαντλήσεως τῆς πολυτίμου ὕλης.

Νέος συρμός. Ἀφοῦ ἀπὸ ἐτῶν ἤδη καθιερώθη ἡ θυσία τῶν ταλαιπώρων πτηνῶν πρὸς διακόσμησιν τῶν γυναικείων πίλων, ἔρχεται τώρα καὶ ἡ σειρὰ τῶν ποικιλοχρώμων ψυχῶν πρὸς στολισμὸν τῶν ῥιπιδίων. Ὁ συρμὸς αὐτὸς ἤρχισεν ἐν Παρισίοις καὶ εἶνε βέβαιον ὅτι θὰ ἐξαπλώσῃ τοὺς πλοκάμους του εἰς ὅλον τὸν κόσμον. Ἡ δεσποινὶς Κανροβὲρ κατὰ τοὺς πρό τινων ἡμερῶν τελεσθέντας γάμους της ἐκράτει τοιοῦτο ψυχοκόσμητον ῥιπίδιον, ἔχον πλὴν τῆς λαμπρότητος καὶ μεγάλην ἐντομολογικὴν ἀξίαν ὡς περιλαμβάνον ψυχὰς πάσης χώρας, παντὸς σχήματος καὶ χρώματος, ἐν ἀπαραμίλλῳ καλλιτεχνικῷ συνδυασμῷ. Θάνατος εἰς τὰ πτηνά! Θάνατος εἰς τὰς ψυχάς! Ὅταν πρόκηται περὶ συρμοῦ ὅλη ἡ γυναικεία εὐσπλαγχνία χλωροφορμίζεται καὶ ἀναισθητεῖ.

Ἄλλος συρμός, αὐτὸς ἐν Βιέννῃ, πρόκειται νὰ ἐγκαθιδρυθῇ ἐπισήμως κατὰ τὴν προσεχῆ χειμερινὴν περίοδον, κοινῇ ψήφῳ τῶν Βιενναίων ῥαπτριῶν. Ὁ συρμὸς αὐτὸς εἶνε: αἱ κυρίαι νὰ φέρωσι πιλίδια κατὰ τοὺς χοροὺς ἁρμοζόμενα πρὸς τὴν λοιπὴν αὐτῶν περιβολήν. Ἐκ μακρῶν φυσιογνωμικῶν μελετῶν ἀπεδείχθη, λέγουσιν αἱ ῥάπτριαι, ὅτι πᾶσα γυνὴ κερδίζει περισσότερον φέρουσα πιλίδιον ἄνευ γύρου ἢ ἔχουσα ὅλως ἀσκεπῆ τὴν κεφαλήν· αὐτὸς εἶνε ὁ λόγος δι' ὃν αἱ κυρίαι πρέπει καὶ εἰς τὰς ἑσπερινὰς συναθροίσεις ἀκόμη νὰ ἔχωσι τὴν κεφαλὴν κεκαλυμμένην. Αὐτὰ λέγουσιν αἱ ῥάπτριαι, οἱ δὲ ταλαίπωροι πατέρες καὶ σύζυγοι ἂς ἑτοιμασθῶσι νὰ πληρώσωσι τὸν νέον αὐτὸν φόρον τῆς γυναικείας φιλαρεσκείας.

ΧΡΟΝΙΚΑ

Φιλολογικά. Κατ' αὐτὰς συνῆλθεν εἰς Λονδῖνον τὸ δωδέκατον διεθνὲς φιλολογικὸν συνέδριον. Αἱ συνεδριάσεις αὐτοῦ θὰ διαρκέσωσιν ἐπὶ μίαν ἑβδομάδα. Θέματα πρὸς συζήτησιν εἶνε κυρίως τὰ ἑξῆς: αἱ μεταξὺ τῶν συγγραφέων καὶ τῶν ἐκδοτῶν σχέσεις, καὶ ἡ διεθνὴς ἐξασφάλισις τῆς πνευματικῆς ἰδιοκτησίας.

— Κατὰ τὸ ἐπιὸν ἔτος 1891 ἡ ῥουμανικὴ Ἀκαδημία συμπληροῖ τὴν 25ετηρίδα τῆς ἱδρύσεώς της, ὅτε θέλει ἑορτάσει προσηκόντως τὸ ἰωβιλαῖον αὐτῆς.

Ἐπιστημονικά. Ὁ ἄγγλος ἀστρονόμος Δέννιγγ ἐκ Βριστόλης ἀγγέλει ὅτι ἐπὶ τοῦ ἡλίου παρατηρεῖται ἀπό τινος μεγάλη σειρὰ κηλίδων μὴ ὑπάρχουσα πρότερον, καὶ τῆς ὁποίας τὸ μῆκος ὑπολογίζει εἰς 113,000 ἀγγλικὰ μίλλια. Αἱ κηλῖδες αὗται, λέγει, εἶνε τόσον καταφανεῖς ὥστε νῦν καὶ διὰ μόνου τεμαχίου καπνισμένης ὑέλου δύναταί τις νὰ τὰς διακρίνῃ.

— Νέου φαρμάκου ἡ ἐφεύρεσις ἀγγέλλεται ἐκ Γερμανίας τῆς «Σαλιπυρίνης», τῆς ὁποίας ἡ ἐνέργεια εἶνε ἀνάλογος πρὸς τὴν τῆς ἀντιπυρίνης.

Καλλιτεχνικά. Ἐν τῇ γενεθλίῳ πολίχνῃ Côte-Saint-André τοῦ διασήμου Γάλλου μουσικοῦ Βερλιὸζ ἐστήθη ὁ ἀνδριὰς αὐτοῦ, ἀπείκασμα ὢν τοῦ ἐν Παρισίοις ἱδρυμένου τοιούτου.

— Ὑπὸ τῆς συζύγου τοῦ Στάνλεϋ ἐξεδόθη βιβλίον φέρον τὸν τίτλον «Τυχοδιῶκται τοῦ Λονδίνου» κοσμούμενον δὲ διὰ πλείστων εἰκόνων καὶ σχεδιαγραφημάτων τῆς συγγραφέως, δεξιωτάτης ζωγράφου, ἥτις καὶ πρὸ τοῦ γάμου της πολλὰς εἰκόνας ἐφιλοτέχνησε λαμβάνουσα τὰ πρότυπα ἐκ τῶν ἀνὰ τὰς ὁδοὺς ἀγυιοπαίδων, ἀέργων καὶ ἄλλων τυχοδιωκτῶν.

— Ἐν Παρισίοις ἱδρύεται προσεχῶς νέον θέατρον μοναδικὸν εἰς τὸ εἶδός του, προωρισμένον διὰ κωφαλάλους. Φωνὴ δὲν θὰ ἀκούεται κατὰ τὰς παραστάσεις αἵτινες θὰ διεξάγωνται διὰ μιμικῆς. Ὡς πρῶτον ἔργον θ' ἀναβιβασθῇ ἐπὶ τῆς σκηνῆς τὸ δρᾶμα «Ἔρως καὶ Θάνατος» ποιηθὲν ὑπὸ κωφαλάλου.

Ἐκπαιδευτικά. Ἐν ταῖς τελευταίαις ἐξετάσεσι τοῦ ἐν Καλκούτᾳ Πανεπιστημίου ἠρίστευσεν ἡ νεαρὰ μὶς Φλωρεντία Χόλανδ, ἀξιωθεῖσα διπλοῦ ἄριστα ἐν τῇ λατινικῇ καὶ τῇ ἀγγλικῇ καὶ ἀναδειχθεῖσα τρίτη τὴν τάξιν μεταξὺ 435 συναγωνισθέντων. Ἡ ἀριστεύσασα κόρη ἐδικαιοῦτο διὰ τὴν ἐπιτυχίαν της νὰ λάβῃ τριετῆ ὑποτροφίαν πρὸς συμπλήρωσιν τῶν σπουδῶν της ἐν Ἀγγλίᾳ ἐκ 200 λιρῶν στερλινῶν ἐτησίως, ἀλλὰ μὴ ἔχουσα τὴν κεκανονισμένην ἡλικίαν ἐστερήθη ταύτης, δοθείσης εἰς τὸν μετ' αὐτὴν ἐρχόμενον ἄρρενα σπουδαστήν.

Θεατρικά. Ὁ Αἰμύλιος Ζολὰ ἐπέτρεψε τῷ διευθυντῇ τοῦ Παρισινοῦ θεάτρου τῶν Μενὺ Πλαιζὶρ τὴν ἐν αὐ-

Digitized by Google

τῷ παράστασιν τοῦ δράματος «Ἐρωτικὴ σελὶς», οὗ ἡ ὑπόθεσις ἐλήφθη ἐκ τοῦ ὁμοίως ἐπιγραφομένου μυθιστορήματος τοῦ περιωνύμου μυθιστοριογράφου.

— Ἐπανέρχεται κατ' αὐτὰς εἰς Εὐρώπην ἐκ τῆς ἀνὰ τὴν Νότιον Ἀμερικὴν περιοδείας του ὁ ὑπὸ τὸν Κοκλὲν γαλλικὸς θίασος ἀποκομίζων θριάμβους καὶ κέρδη οὐ σμικρὰ μεθ' ὅλας τὰς μαστιζούσας τὴν ἤπειρον πολιτικὰς ταραχὰς καὶ χρηματικὰς περιπλοκάς.

— Κατὰ τὸ προκηρυχθὲν ὑπὸ τοῦ Δημοτικοῦ θεάτρου τῆς Βιέννης διαγώνισμα πρὸς σύνθεσιν μελοδραματίου ὑπεβλήθησαν 262 τοιαῦτα, ἐξ ὧν θὰ βραβευθῇ ἕν.

— Κατὰ τὸν Μάϊον τοῦ προσεχοῦς ἔτους τὸ θέατρον τῆς Βαϊμάρης ἑορτάζει τὴν ἑκατοστὴν ἐπέτειον τῆς ἱδρύσεώς του. Ἐπὶ τούτῳ θὰ τελεσθῶσι δημοτελεῖς ἑορταὶ καὶ πανηγυρικαὶ παραστάσεις. Τὸ θέατρον τῆς Βαϊμάρης, καίπερ ἓν ἐκ τῶν μικροτέρων γερμανικῶν θεάτρων, κατέχει θέσιν ἐπιφανῆ ἐν τῇ γερμανικῇ τέχνῃ, διότι ἐπ' αὐτοῦ ἀνεβιβάσθησαν τὸ πρῶτον πολλὰ μουσικὰ καὶ δραματικὰ ἀριστοτεχνήματα.

Νεκρολογία. Τὴν παρελθοῦσαν ἑβδομάδα ἠγγέλθη ἐκ Παρισίων ὁ θάνατος τοῦ Ἀλφόνσου Κὰρρ ἑνὸς τῶν ἐπιφανῶν γάλλων συγγραφέων πολλὰ γράψαντος καὶ ἀκαταπονήτως ἐργαζομένου μέχρι τῶν τελευταίων πρὸ τῆς τελευτῆς ἡμερῶν. Ὁ Ἀλφόνσος Κὰρρ ἐγεννήθη τὴν $^{12}/_{24}$ νοεμβρίου 1808 ἐν Παρισίοις· ὁ πατήρ του ἦτο διακεκριμένος κλειδοκυμβαλιστής, αὐτὸς δὲ μετὰ εὐδόκιμον σπουδὴν ἐγένετο διδάσκαλος. Ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τοῦ ἄκρου ῥωμαντισμοῦ διατελῶν καὶ αὐτὸς ἔγραψε τὸ πρῶτον στίχους, τοὺς ὁποίους ἀπέστειλε πρὸς τὴν διεύθυνσιν τοῦ «Φιγαρῶ» σατυρικοῦ φύλλου κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους. Παρὰ τοῦ «Φιγαρῶ» ἔλαβεν ἐντολὴν νὰ γράψῃ τι ἐν πεζῷ λόγῳ, καὶ μικρὸν κατὰ μικρὸν κατέστη εἷς τῶν κυριωτάτων συντακτῶν αὐτοῦ. Καὶ αὐτὰ δὲ τὰ τελευταῖά του ἄρθρα ἐν τῷ «Φιγαρῶ» ἐδημοσίευσε, συνεργαζόμενος ἐπὶ 60 ὅλα ἔτη. Πρώτη φιλολογική του ἐπιτυχία ἦτο τὸ «Ὑπὸ τὰς φιλλύρας» μυθιστόρημα γραφὲν τὸ πρῶτον ἐμμέτρως, δημοσιευθὲν δ' ἐν πεζῷ λόγῳ κατὰ τὸ 1832. Τὸ ἔργον τοῦτο κατέστη παγκοσμίως γνωστόν, μετεφράσθη δὲ καὶ ἑλληνιστὶ πρό τινων ἐτῶν. Τὸ πρῶτον μυθιστόρημα ἐπηκολούθησε σειρὰ μακρὰ ἔργων, ἐν οἷς κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον σελαγίζουσιν ἐν διπλῇ ἀνταυγείᾳ τὸ εὐτράπελον πνεῦμα καὶ τὸ ἁβρότατον αἴσθημα, τὰ δύο ταῦτα χαρίσματα τῆς γραφίδος τοῦ Κάρρ. Ἀλλὰ κατ' ἐξοχὴν προϊὸν τῆς ἰδιοφυΐας τοῦ Κὰρρ εἶνε «αἱ Σφῆκες» μικρὸν σατυρικὸν περιοδικὸν ἱδρυθὲν καὶ συντασσόμενον ὅλον ὑπ' αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ 1839. Αἱ Σφῆκες αὐταὶ ἐκέντριζον ἐπωδύνως καὶ ὁ συγγραφεύς των ἀπέκτησε πολλοὺς θανασίμους ἐχθρούς. Τοσοῦτο δὲ παρώξυνε τὴν ὀργὴν μιᾶς γυναικός, ὥστε αὕτη ἀπεπειράθη νὰ τὸν φονεύσῃ καὶ τὸν ἐπλήγωσε ἐλαφρῶς. Μετὰ τὴν ἐπανάστασιν τοῦ 1848 ἐξετέθη πληρεξούσιος καὶ ἀποτυχὼν ἐπανῆλθεν εἰς τὴν δημοσιογραφίαν καὶ τὴν φιλολογίαν, ὅπου μέχρις ἐσχάτων ἠγωνίσθη ἐξασθενῶν ὅμως ἡμέρᾳ τῇ ἡμέρᾳ καὶ σωματικῶς καὶ πνευματικῶς.

ΑΙ ΕΙΚΟΝΕΣ

Ὁ ἀνδριὰς τοῦ Λουδοβίκου Α' τῆς Βαυαρίας, ἔργον τοῦ γλύπτου Φερδινάνδου Μίλλερ. Ἐν προηγουμένῳ φύλλῳ τῆς «Ἑστίας» ἀνεγράφη ἡ εἴδησις ὅτι ἐν τῇ Βαλάλᾳ, τῷ γερμανικῷ Πανθέῳ ὅπερ ὁ βασιλεὺς τῆς Βαυαρίας Λουδοβῖκος Α' ἀνήγειρεν ἐν Ῥεγενσβούργῳ ἐστήθη κατ' αὐτὰς καὶ τοῦ βασιλέως τούτου ὁ ἀνδριάς. Τὴν εἰκόνα του ἀνδριάντος τούτου δημοσιεύομεν σήμερον, βέβαιοι ὅτι τὸ ἑλληνικὸν κοινὸν μετὰ στοργῆς θὰ προσατενίσῃ ἐν αὐτῇ τὴν εὐγενῆ μορφὴν τοῦ φιλελληνικωτάτου τῶν ἡγεμόνων.

ΕΔΩ Κ' ΕΚΕΙ

Τὰ δάνεια. — Πότε θὰ μοῦ δώσῃς ἐπὶ τέλους ταὶς 50 δραχμαὶς ποῦ μοῦ χρεωστεῖς; — Ὅταν ἠμπορέσω. — Ξέρεις ποῦ ἐβαρέθηκα νὰ προσμένω ἀπὸ ἀναβολὴν εἰς ἀναβολήν; Ἂν ἦτον περισσότερα καὶ ἄξιζαν τὰ ἔξοδα, θὰ σὲ εἶχα πάγῃ 'ς τὸ δικαστήριο. — Δός μου ἄλλαις 50 δραχμαὶς λοιπὸν καὶ πήγαινέ με.

Διφορούμενον. — Δὲν σᾶς φαίνεται καθόλου πῶς εἶσθε παντρεμμένη. — Ἀλήθεια; — Μάλιστα σᾶς παίρνει κανεὶς γιὰ ... γεροντοκόρην.

ΤΡΕΙΣ ΓΝΩΜΑΙ ΚΑΘ' ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Σπανίως ἡ κεφαλὴ τῶν βασιλέων εἶνε ἀνάλογος πρὸς τὸ μέτρον τοῦ στέμματος αὐτῆς.

*

Αἱ γραῖαι λησμονοῦν ὅτι ἦσαν νέαι ὅταν ὁμιλοῦν διὰ τὰς νέας, καὶ αἱ νέαι δὲν συλλογίζονται ὅτι θὰ γηράσουν ὅταν ὁμιλοῦν διὰ τὰς γραίας.

*

Ὁ κόσμος εἶνε περισσότερον ἐλεήμων εἰς χρήματα ἢ εἰς λόγους.

ΕΝ ΠΑΙΓΝΙΔΙΟΝ ΚΑΤΑ ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ

Ὁ ἠλεκτρικὸς σωλὴν τῆς λάμπας. Λάβετε σωλῆνα κοινὸν τῆς λάμπας καὶ εἰς τὸ μέσον αὐτοῦ κολλήσατε διὰ γόμμας ἐξωτερικῶς ζώνην στενὴν ἐκ φύλλου κασσιτέρου, τοῦ ἐν χρήσει πρὸς περιτύλιξιν τῆς σοκολάτας. Κολλήσατε ὁμοίως λωρίδα ἐκ τοῦ αὐτοῦ, μήκους ἀπὸ τοῦ ἑνὸς ἄκρου μέχρις ἀποστάσεως ἑνὸς δακτύλου ἀπὸ τῆς κασσιτερίνης ζώνης. Καλύψατε διὰ μεταξωτοῦ λεπτοῦ ὑφάσματος τὴν ψήκτραν δι' ἧς καθαρίζονται οἱ τοιοῦτοι σωλῆνες καὶ προστρίψατε ἰσχυρῶς τὸ ἐσωτερικόν, ἀλλὰ προσέχετε νὰ μὴ ἐφάπτωνται οἱ δάκτυλοί σας τῶν φύλλων τοῦ κασσιτέρου. Ἂν εἶνε νὺξ ἢ τὰ παράθυρα καλὰ κλειστά, θὰ παρατηρήσετε μὲ μεγάλην σας ἔκπληξιν ὅτι ὁσάκις ἕλκετε τὴν ψήκτραν ἐκ τοῦ σωλῆνος, ζωηρὸς σπινθὴρ ἀναπηδᾷ ἑκάστοτε ἀπὸ τοῦ ἑνὸς φύλλου κασσιτέρου πρὸς τὸ ἄλλο. Ἂν δὲ ἀναρτήσετε μικρὰ τεμάχια σιγαροχάρτου ἀπὸ τῆς ἐκ κασσιτέρου ζώνης διὰ σύρματος σιδηροῦ καὶ εἰσάγετε τὴν ψήκτραν πότε ἀπὸ τὸ ἕν, πότε ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος τοῦ σωλῆνος, τὰ σιγαρόχαρτα ἠλεκτριζόμενα κινοῦνται.

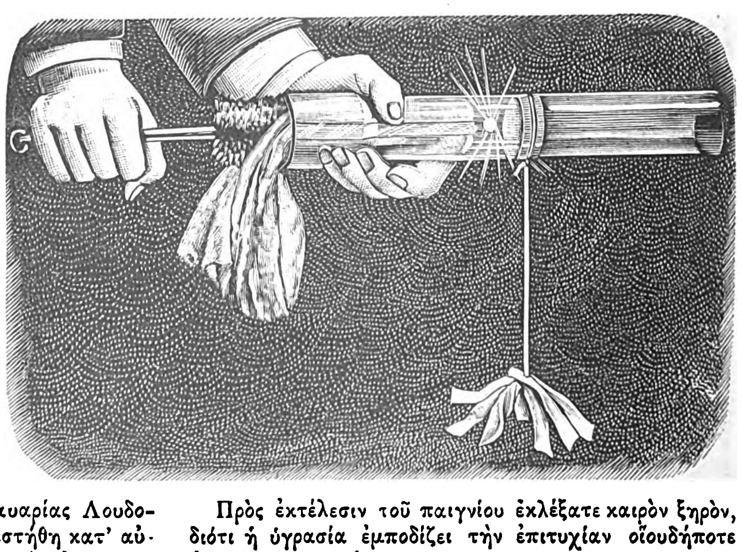

Πρὸς ἐκτέλεσιν τοῦ παιγνίου ἐκλέξατε καιρὸν ξηρόν, διότι ἡ ὑγρασία ἐμποδίζει τὴν ἐπιτυχίαν οἱουδήποτε ἠλεκτρικοῦ πειράματος.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1890 — 2358

Digitized by Google

Η ΝΕΑ ΦΑΣΙΣ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΘΕΑΤΡΟΥ

Β'.

Ἂς ἐπανέλθωμεν εἰς τὸ θέατρον, ἐξ οὗ πολὺ μᾶς ἀπεμάκρυνεν ἡ διεξοδικὴ δημοσιογραφικὴ παρέκβασις τοῦ προηγουμένου φύλλου.

Διὰ τοῦ χρόνου λοιπὸν ἠδύναντο νὰ συντελεσθῶσι πολλαὶ μεταρρυθμίσεις ὠφέλιμοι καὶ πολλαὶ πρόοδοι, ἐξ ὧν τινες μὲν ἐξηρτῶντο ἐκ τῆς καλῆς θελήσεως καὶ τῆς εὐσυνειδησίας τῶν θιασαρχῶν καὶ τῶν ἠθοποιῶν μας ἐν γένει, τινὲς δὲ ἄλλαι θὰ ἐπήρχοντο ἀφ' ἑαυτῶν ὡς ἐξ αὐτῆς τῆς φορᾶς τῶν περιστάσεων καὶ ἡ παρατηρηθεῖσα ἤδη εὐοίωνος βελτίωσις τοῦ ἑλληνικοῦ θεάτου θὰ προέβαινεν αὔξουσα ὁλονέν, ὅτε ἐπῆλθεν ἀπροσδόκητος τροπὴ εἰς τὰς τύχας αὐτοῦ. Εἰς τὴν τροπὴν ταύτην νομίζω ὅτι συνετέλεσε πολὺ ἡ κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἔλλειψις ᾠδικοῦ θεάτρου ἐν τῇ πρωτευούσῃ. Τὰ θερινὰ θέατρα τοῦ μελοδράματος, τὸ μόνον χάρμα καὶ ἡ μόνη ἀπόλαυσις τῶν κατοίκων τῆς πόλεώς μας—διότι τὸ ὑπάρχον ἀπό τινος χειμερινὸν εἶνε ἀπρόσιτον τοὐλάχιστον εἰς τὰ ἐννέα δέκατα ἐξ αὐτῶν—ἔτυχε νὰ μὴ λειτουργήσωσιν ἐπὶ τρία ἢ τέσσαρα συνεχῆ ἔτη, τὸ δὲ μουσικὸν αἴσθημα, τὸ ὁποῖον μόλις ἔχει ἀρχίσει νὰ μορφώνηται ἐνταῦθα, κατήντησε νὰ μὴ εὑρίσκῃ ἄλλο ἐντρύφημα εἰμὴ τὰς σπαρακτικὰς κακοφωνίας τῶν ἐψιμυθιωμένων σειρήνων τῶν παριλισσίων ᾠδικῶν καφενείων. Οἱ ἕλληνες θιασάρχαι παρατηρήσαντες τὴν ἔλλειψιν ταύτην ἠθέλησαν νὰ τὴν ἐκμεταλλευθῶσιν ἐπὶ ἰδίᾳ ὠφελείᾳ καὶ ἤρχισαν νὰ προσφέρωσι καὶ ὀλίγην μουσικὴν εἰς τοὺς πελάτας τῶν. Κατ' ἀρχὰς παρεισήγαγον δειλῶς ἓν ᾆσμα ψαλλόμενον ἐν χορῷ ὑπὸ τοῦ θιάσου, συνήθως περὶ τὸ τέλος τῆς παραστάσεως φάρσας τινός· ἔπειτα τὸ ἓν ἔγεινε δύο καὶ τὰ δύο τέσσαρα καὶ ἐπειδὴ τὸ κοινὸν ἤρχισεν ὁπωσδήποτε νὰ εὐχαριστῆται, τὰ ᾄσματα εἰσήχθησαν καὶ εἰς τὰς κωμῳδίας καὶ εἰς αὐτὰ τὰ δράματα. Συνέπεσεν ἐν τῷ μεταξὺ τινες τῶν θιάσων ν' ἀποκτήσωσιν ἠθοποιοὺς καλλιφώνους καὶ κάπως σχετικῶς γεγυμνασμένους περὶ τὸ ᾄδειν· τότε δὲ οἱ θιασάρχαι τολμηρότεροι γενόμενοι εἰσήγαγον καὶ δυῳδίας καὶ συμφωνίας καὶ σκηνὰς ὁλοκλήρους μουσικῆς, ἐκτελουμένας «πρὸς ὀρχήστραν» κατὰ τὴν ἐμμανῶς ἀρχαιοπρεπῆ φρασιολογίαν τῶν προγραμμάτων τοῦ θιάσου *Μενάνδρου*. Πρὸς ἔντασιν μάλιστα τοῦ νεωτερισμοῦ καὶ πρὸς ποικιλίαν τοῦ θεάματος εἰσήχθη παρεκτὸς τοῦ ᾄσματος καὶ ὁ χορὸς καὶ οἱ ἀγαθοὶ ἀστοὶ τῆς πόλεως ἔτυχε πολλάκις νὰ ἀναγινώσκωσιν εἰς τὰ εἰρημένα προγράμματα τὴν ἑξῆς ἀσυμβίβαστον μελλοντικὴν τριλογίαν:

ΦΙΛΑΝΑΓΝΩΣΤΑΙ

«Κωμῳδία ἀστειοτάτη, ἐν ᾗ *διδάξουσιν ᾄσουσι καὶ χορεύσουσιν* οἱ κκ. τάδε καὶ τάδε.»

Τὸ ᾆσμα λοιπὸν ἤρχισε νὰ κυριαρχῇ πλέον ἐπὶ τῆς ἑλληνικῆς σκηνῆς καὶ μάλιστα νὰ συστηματοποιῆται ἐπὶ ὁσημέραι μείζονι ζημίᾳ τοῦ διαλογικοῦ μέρους. Μία κωμῳδία ἰταλικὴ παμπάλαιος, ἀνούσιος, παγερά, οἱ *Μυλωνάδες*, ἔχουσα τὴν ἐν τῇ ὑφῇ ἁπλοϊκὴν ἀτεχνίαν τῶν κωμῳδιῶν τοῦ Πλαύτου χωρὶς ὅμως νὰ ἔχῃ καὶ τὴν δριμεῖαν αὐτῶν εὐφυΐαν μετεποιήθη ὁλό-

Digitized by Google

κληρος εἰς κωμειδύλλιον διὰ τῆς προσθήκης ᾀσματίων, ἥκιστα ὅμως δυστυχῶς ἐντέχνων καὶ προσφυῶν, τονισθέντων δὲ ὑπὸ τοῦ κ. Σάϊλερ, καὶ ἀπετέλεσαν οἱονεὶ τὸ πρωτόπλασμα τῶν νέων θεατρικῶν ἔργων. Οἱ *Μυλωνάδες* χάρις εἰς τὰ πολλά των ᾄσματα καὶ κυρίως χάρις εἰς τὴν ἐπιτυχῆ αὐτῶν ἐκτέλεσιν κατεμάγευσαν τόσον τὸ ἁπλοϊκόν μας καὶ ὀλιγαρκὲς κοινόν, ὥστε κατέστησαν περιζήτητοι. Τὰ πρόσωπα αὐτῶν, ὁ Μπάρμπα-Γιώργης, ἡ γρηὰ Σιλβέστρα, ὁ Τσεκῖνος (τί ὀνόματα!) κατήντησαν σχεδὸν δημώδη καὶ τὸ δημόσιον αὐτὸ τὸ φύσει ἀψίκορον, τὸ ὁποῖον δυσφορεῖ ὁσάκις ἀναγκάζεται ν' ἀκροασθῇ δὶς τοὺς *Οὐγκενότους* τοῦ Μάγερμπερ ἢ τὸν *Κουρέα* τοῦ Ῥοσσίνη ἔχει τὸ θάρρος ν' ἀκροᾶται εἰκοσάκις τοὺς *Μυλωνάδες* κατὰ τὸ βραχὺ διάστημα τῆς θερινῆς θεατρικῆς περιόδου.

Ἡ τοιαύτη τροπὴ ἔλαβε κυρίως χαρακτῆρα μᾶλλον ὡρισμένον πρὸ τριετίας, ἔκτοτε δὲ ἐξηκολούθησε, μετὰ προϊούσης ἐντάσεως, τοὺς *Μυλωνάδες* δὲ διεδέχθη ἡ *Τύχη τῆς Μαρούλας* κωμῳδία μετ' ᾀσμάτων τοῦ κ. Δημητρ. Κορομηλᾶ.

Εὐτυχῶς τὸ ἔργον τοῦτο ἦτο ἀσυγκρίτως ἀνώτερον τοῦ πρώτου ἐκείνου καὶ ἱκανοποιεῖ ἐπαρκῶς τὰς καλαισθητικὰς ἀπαιτήσεις τῶν νοημόνων. Ὁ κ. Κορομηλᾶς παλαίμαχος τῆς Ἑλληνικῆς σκηνῆς, ἐμμένων καρτερικῶς εἰς τὰ ἰδανικά του συνέγραφεν ἐπὶ πολλὰ ἔτη μετὰ ζηλευτῆς ἀληθῶς γονιμότητος δράματα καὶ κωμῳδίας καὶ μίμους καὶ φλύακας καὶ σκώμματα—κατὰ τὴν ἀδυναμίαν τὴν ὁποίαν εἶχε νὰ ὑπάγῃ ὑπὸ τὴν ἀρχαίαν ταξινόμησιν τὰ ἔργα του—χάριν τῶν ὀλίγων μᾶλλον ἢ τῶν πολλῶν καὶ τὰ δραματικὰ αὐτοῦ προϊόντα σπανίως ηὐτύχουν νὰ ἐπισύρωσι τὴν θορυβώδη εὔνοιαν καὶ ἐπικρότησιν τοῦ κοινοῦ, τοῦ ὁποίου ἡ ὄρεξις ἀπῄτει τροφὴν παχυλωτέραν. Ἀλλ' ἡ *Τύχη τῆς Μαρούλας*, ἔργον χαρίεν τὴν ἐπίνοιαν καὶ εὐφυὲς τὴν πλοκήν, ἐπιτυχῶς ἀπεικονίζον τὰ ἤθη τινῶν κοινωνικῶν παρ' ἡμῖν τάξεων κατήγαγεν ἀληθῆ θρίαμβον τοιοῦτον, ὥστε σχεδὸν νὰ ἐπισκιάσῃ τοὺς *Μυλωνάδες*. Καὶ ὅμως—καὶ τοῦτο εἶνε τὸ ἀληθῶς λυπηρόν, τὸ ὁποῖον πιστεύω ὅτι καὶ αὐτὴ ἡ εὐσυνειδησία τοῦ κ. Κορομηλᾶ ἀναγνωρίζει—ἡ μεγάλη ἐπιτυχία τοῦ ἔργου ὀφείλεται μᾶλλον εἰς τὰ παρεισαχθέντα ἐν αὐτῷ πολυάριθμα ᾄσματα, τὰ ὁποῖα ἦσαν ἐπιτυχῆ καὶ τονισμένα ἐπὶ γνωστῶν δημωδῶν ἐγχωρίων καὶ ξένων ἤχων, παρὰ εἰς τὴν ἐκτίμησιν τῆς ἰδίας αὐτοῦ ἀξίας. Ὁ κ. Κορομηλᾶς δὲν εἶχε γράψει ἴσως ἐν ἀρχῇ κωμειδύλλιον, καθ' ὅσον καὶ ἐν τῷ προγράμματι τοῦ ἔργου φέρεται ὅτι τὰ ᾄσματα ἐποιήθησαν παρ' ἄλλου· ἀλλ' ἀφοῦ τὸ ἔργον του ὑπὸ τὴν σύνθετον ταύτην μορφὴν εὐηρέστησεν ἐπὶ τοσοῦτον, δὲν ἠδύνατο βεβαίως νὰ τὸ ἀποκηρύξῃ καὶ παρεδέχθη πλέον τὸ τετελεσμένον γεγονός.

Ἡ πρόοδος τοῦ ᾄσματος καὶ ἡ ἐπικράτησις τοῦ κωμειδυλλίου ἐν τῇ ἑλληνικῇ σκηνῇ ἐπεκυρώθη καὶ κατὰ τὴν ἐφετεινὴν θεατρικὴν περίοδον. Τὰ δύο τρίτα τοὐλάχιστον τῶν δοθεισῶν μέχρι τοῦδε παραστάσεων ἐν τῷ θεάτρῳ τῆς Ὁμονοίας ὑπὸ τοῦ θιάσου *Μενάνδρου*, τὸ ὁποῖον ἦτο καὶ τὸ μᾶλλον συχναζόμενον καὶ ἐν γένει τὸ πρωτεῦον ὡς ἐκ τοῦ τελειοτέρου καταρτισμοῦ τοῦ θιάσου του, ἀπερρόφησαν οἱ *Μυλωνάδες*, ἡ *Τύχη τῆς Μαρούλας* καὶ ὁ *Μπάρμπα Λινάρδος* ἢ τὸ *τέλος τῆς Μαρούλας* ἔργον τοῦ κ. Δ. Κόκκου. Διότι ἡ Μαρούλα, ἡ ἀγαθὴ ἐκείνη ἐξ Ἄνδρου πλύντρια, ἣν ἐδημιούργησεν ὁ κ. Κορομηλᾶς καὶ ἥτις κατέστη συμπαθεστάτη εἰς τὸ κοινόν μας εἶχεν ἀληθῶς τύχην καὶ ὁ κ. Κόκκος ὅστις ἦτο συνεργάτης τοῦ κ. Κορομηλᾶ ἐν τῷ πολυκρότῳ ἔργῳ ὡς στιχουργήσας τὰ ᾄσματα, ἔσχε τὴν ἐπίνοιαν νὰ συνθέσῃ μόνος τὴν συνέχειαν τῶν περιπετειῶν της, τὸ ἔργον του δὲ μεθ' ὅλας τὰς ἐλλείψεις του, χάρις εἰς τὴν ζωηρότητα πολλῶν ἐκ τῶν σκηνῶν του, πρὸ πάντων δὲ χάρις εἰς τὰ ἐν αὐτῷ ἐγκατεσπαρμένα ἀπειροπληθῆ ᾄσματα ἐνεθρονίσθη ἐπίσης ἐπὶ τῆς σκηνῆς καὶ ἐξησφάλισεν ἑαυτῷ μακρὸν καὶ προσοδοφόρον στάδιον. Ἡ τριὰς λοιπὸν αὕτη ἐκυριάρχησε τυραννικῶς ἐπὶ τῆς σκηνῆς καθ' ἅπασαν τὴν περίοδον, σχεδὸν ἀποκλείσασα καθ' ὁλοκληρίαν τὰς παραστάσεις τοῦ λοιποῦ εἴδους. Τὸ δρᾶμα καὶ ἡ κωμῳδία διὰ τὰ ὁποῖα διετίθετο μόλις τὸ ἓν τρίτον περίπου τοῦ διαθεσίμου καιροῦ ἐδίδοντο μᾶλλον χάριν ἀνακουφίσεως τῶν ἠθοποιῶν ἴσως δὲ καὶ τοῦ κοινοῦ ἀπὸ τῆς συχνῆς μουσικῆς πληθώρας ἢ χάριν τῆς κανονικῆς λειτουργίας τοῦ θεάτρου. Ἦσαν δὲ τὰ παριστανόμενα ταῦτα ἔργα, τὰ μὴ μελοποιημένα, ἐκ τῶν συνήθων καὶ τετριμμένων τοῦ δραματολογίου, διότι οἱ θιασάρχαι βλέποντες τὴν ἔκτακτον ἐπιτυχίαν τῶν κωμειδυλλίων ὀλίγον ἐφρόντιζον περὶ πλουτισμοῦ τοῦ δραματολογίου των δι' ἔργων πρωτοτύπων ἢ μεταπεφρασμένων, τὰ ὁποῖα ὡς στερούμενα τοῦ μέλους δὲν ἐξησφάλιζον ἐκ τῶν προτέρων δεκαπέντε τοὐλάχιστον παραστάσεις ἕκαστον κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς περιόδου, τὸ δὲ κοινὸν ἀφ' ἑτέρου συνειθίσαν εἰς τὴν εὔκολον ἀπόλαυσιν τῶν ᾀσματίων, ἔστω καὶ παρατόνως καὶ χασμῳδικῶς ἐκτελουμένων ὀλίγην ἐδείκνυε προθυμίαν νὰ συρρέῃ εἰς τὰς ἄλλας παραστάσεις, ἀφοῦ τὰ παριστανόμενα ἔργα ἦσαν φορτικῶς γνωστὰ εἰς αὐτὸ καὶ ἀφοῦ ἄλλως τε κατήντησε νὰ βαρύνηται τὴν μονοτονίαν τοῦ πεζοῦ λόγου. Ὥστε ἡ φιλολογικὴ παραγωγὴ ὁλοκλήρου τῆς ληγούσης ἤδη δραματικῆς περιόδου περιωρίσθη

Digitized by Google

διὰ μὲν τὸ θέατρον τῆς *Ὁμονοίας* εἰς τὸν *Μπάρμπα Λιάρδον* τοῦ κ. Κόκκου καὶ εἰς τοὺς *Γάμους τῆς Ζαμπέττας* τοῦ κ. Ζάννου διότι, βλέπετε, αἱ Μαροῦλαι καὶ αἱ Ζαμπέται καὶ ὅλον τὸ ὀνοματολόγιον τῶν μαγειρείων ἐπέπρωτο νὰ κλεϊσθῇ ἐπὶ τῆς ἑλληνικῆς σκηνῆς μὲ τὴν διαφορὰν ὅτι ἡ Ζαμπέτα ὑπῆρξεν ἀτυχεστέρα καὶ ὁ γάμος της ἀπέληξεν εἰς πλήρη διαζύγιον μετὰ τοῦ κοινοῦ ! — διὰ δὲ τὸ θέατρον τοῦ *Παραδείσου* εἰς τὸ *Λαγιαρνί* τοῦ κ. Παπαλεξάνδρη. δρᾶμα ἢ μᾶλλον σειρὰν σκηνῶν ἀσυνδέτων, βασιζομένων ἐπὶ τοῦ γνωστοῦ δημώδους ᾄσματος, ἠρτυμένων δὲ διὰ πολλῶν ἄλλων δημοτικῶν ᾀσμάτων ψαλλομένων ἐν χορδαῖς καὶ ὀργάνοις, ἐν ψαλτηρίῳ καὶ κιθάρᾳ ἀπὸ τῆς σκηνῆς μετὰ χορῶν, ζωηρῶν ὀρχήσεων καὶ πραγματικῆς ἑλληνικωτάτης πανδαισίας. Διότι ἀφοῦ το ᾆσμα ἦτο ὁ κυριεύων πλανήτης, ἐγένετο τὸ πραξικόπημα νὰ εἰσαχθῇ καὶ εἰς τὸ δρᾶμα αὐτό, ἐγεννήθη δ' ἐκ τῆς ἀποπείρας ταύτης ἀλλόκοτόν τι σόλοικον ἑτεροειδογενὲς προϊόν. Εἰς τὴν τοιαύτην συνομοταξίαν ἀνήκει καὶ ἡ *Γιαννοῦλα* τοῦ κ. Πέρβελη, ἔργον τὸ ὁποῖον εἰ καὶ θαυμασθὲν κατὰ τὸ πρόγραμμα εἰς πολλὰ μέρη τῆς Ῥωσσίας, τῆς Αἰγύπτου, τοῦ Πόντου καὶ τῆς Κοίλης Συρίας παρίστατο οὐχ ἧττον διὰ πρώτην φορὰν ἐνώπιον τοῦ ἀθηναϊκοῦ κοινοῦ. Τὸ δρᾶμα αὐτό, προϊὸν φρενιτιώδους ῥωμαντισμοῦ καὶ περισσῆς ἀπειροτεχνίας, ἔμπλεον ληστῶν, γιαταγανίων, δηλητηρίων, πτωμάτων, εἰσαγγελέων, ἐν ᾧ ὅλα τὰ πρόσωπα παντὸς φύλου καὶ πάσης ἡλικίας σκανδαλωδῶς ὁπλοφοροῦσιν —καὶ τοῦτο ἴσως εἶνε τὸ μόνον *ρεαλιστικὸν* μέρος τοῦ ἔργου—ἤθελε καταπονήσει καὶ αὐτοὺς τοὺς ἐραστὰς τῶν δραμάτων τοῦ Βουρζοὰ καὶ τοῦ Τερραΐλ, ἂν δὲν ὑπῆρχον εἰς αὐτὸ τὰ πολυάριθμα ᾄσματα καὶ τὰ μπουζούκια καὶ ὁ *καρσιλαμᾶς* καὶ ὁ *ἀρβανίτικος*. Χάρις εἰς αὐτὰ τὰ καρυκεύματα ἡ *Γιαννοῦλα* — ὄνομα καὶ αὐτὸ τυχηρόν, ἀφοῦ ἀνήκει εἰς τοὺς μαγειρικοὺς κύκλους —ὄχι μόνον ἐσώθη ἀλλὰ καὶ ἐπεβλήθη «μετὰ πολλῶν ἐπαίνων» εἰς τὸ ἀθηναϊκὸν δημόσιον δι' ἀρκετὰς ἑσπέρας, πρόκειται δὲ πιθανῶς εἰς τὸ μέλλον νὰ περιφέρῃ τὴν δόξαν της ἀπὸ τῆς Κυρηναϊκῆς ἀκτῆς μέχρι τοῦ Κιμμερίου Βοσπόρου. Καὶ ἄλλα τινὰ ἔργα πρωτότυπα παλαιοτέρας παραγωγῆς διὰ νὰ ἐμφανισθῶσι καὶ αὖθις ἐνώπιον τοῦ κοινοῦ ἐδέησε νὰ προσφύγωσιν εἰς τὴν ἐπικουρίαν τοῦ ᾄσματος· δι' αὐτοῦ μετεσκευάσθησαν καὶ ἄλλαι παλαιαὶ μεταφράσεις, ἠκούσαμεν δὲ καὶ μονῳδίας περιπαθεῖς « πρὸς ὀρχήστραν» καὶ εἰς αὐτὸν τὸν *δὸν Καίσαρα τοῦ Βαζὰν* καὶ εἰς αὐτὸν προσέτι τὸν *Σεβῆρον Τορέλλην* τοῦ Κοππέ ! Ὁ *Γάμος τοῦ Κουτρούλη*, ἡ πολιτικὴ κωμῳδία τοῦ κ. Ῥαγκαβῆ ἐξετάφη διὰ νὰ ἐπιδείξῃ ἀπὸ σκηνῆς τοὺς ἀναχρονισμούς της, διὰ νὰ παραστήσῃ πῶς ἄλλοτε εἷς ἑλληνορράπτης κατώρθου μόνον διὰ μερικῶν καλῶν ἰαμβικῶν στίχων νὰ γείνῃ πρωθυπουργὸς καὶ πῶς αἱ τρεῖς *προστάτιδες* δυνάμεις διεφιλονείκουν—τί εἰρωνεία διὰ τὰς σημερινὰς πολιτικὰς περιστάσεις !— τίς ἐξ αὐτῶν ν' ἀποκτήσῃ τὴν ἐμπιστοσύνην τῶν κυβερνώντων τὴν Ἑλλάδα· ἀλλ' ὅμως διὰ νὰ μὴ κλονισθῇ ἐπὶ τῆς σκηνῆς τὸ γεγηρακὸς αὐτὸ ἔργον ἐδέησε νὰ στηριχθῇ ἐπὶ χοροῦ ἐξ ἑβδομήκοντα περίπου ἐρασιτεχνῶν ἀμφοτέρων τῶν φύλων, οἵτινες ἔψαλλον τὰ ὑπὸ τοῦ Δανχούζερ τονισθέντα ἄλλοτε χορικὰ μέρη τῆς κωμῳδίας· χάρις εἰς τὸ στήριγμα τοῦτο τὸ ἔργον τοῦ κ. Ῥαγκαβῆ ἠδυνήθη νὰ παρασταθῇ καὶ δευτέραν φορὰν ἀλλ' οὐχὶ ἐπὶ πλέον διότι ἐπὶ τέλους ἡ μελῳδικὴ καὶ ἔντεχνος ἀλλὰ σοβαρὰ μουσικὴ τῶν χορικῶν του δὲν ἔτερπε τὸ ἀκροατήριον ὅσον τὰ ἐλαφρὰ καὶ ἀδόκιμα ᾀσμάτια τῶν κωμειδυλλίων, γεννήματα κλεψίγαμα ἀγνώστων πατέρων ἢ ἀλλοκότου ἐνίοτε συνεργασίας. Ὁ δὲ ἐν τῷ θεάτρῳ τοῦ Παραδείσου δρῶν θίασος *Εὐριπίδης* μὴ περιέχων ἠθοποιοὺς ἀμφιβίους καὶ καλλικελάδους, θέλων ὅμως νὰ μὴ καθυστερήσῃ ἀπέναντι τοῦ διαγωνισμοῦ, ἠναγκάσθη νὰ στρατολογήσῃ ἐκτὸς τοῦ κύκλου του ἀοιδοὺς ἐμπειρικοὺς μᾶλλον ἢ ἀληθῶς καλλιτέχνας, οἵτινες παρεισήγοντο εἰς τὰς δραματικὰς παραστάσεις καὶ ἔψαλλον τὰ αὐθαιρέτως ἐν αὐταῖς παρενειρόμενα ᾄσματα. Ἡ ἐνθουσιώδης αὕτη προτίμησις τοῦ κοινοῦ πρὸς τὰ ᾄσματα μετεδόθη ἀπὸ τῆς πρωτευούσης καὶ εἰς τὰ ἄλλα μέρη, ἰδίως τοῦ ἐξωτερικοῦ, ἔνθα οἱ πρωτεύοντες ἑλληνικοὶ δραματικοὶ θίασοι εὑρίσκουσι κατ' ἔτος στάδιον ἐπικερδὲς ἐνεργείας, μ' ἐβεβαίωσαν δὲ ὅτι πέρυσιν ἐν Κωνσταντινουπόλει ὑπὸ τοῦ θιάσου *Μενάνδρου*, παρεστάθησαν κατὰ σειρὰν καὶ ἀδιακόπως ἐπὶ εἰκοσιπέντε ἑσπέρας τὰ δύο τότε μόνον ἐν τῷ δραματολογίῳ του ὑπάρχοντα κωμειδύλλια, δηλαδὴ οἱ *Μυλωνάδες* καὶ ἡ *Τύχη τῆς Μαρούλας* ἐν ἀμειώτῳ πάντοτε συρροῇ πρὸς ἀπελπισίαν ξένου θεατρώνου διατηροῦντος ἐν ἑτέρῳ θεάτρῳ τῆς αὐτῆς πόλεως γαλλικὸν κωμειδύλλιον, οὗτινος τὸ ἀκροατήριον ἠραιώθη ἐπαισθητῶς ἐκ τοῦ ἀπροσδοκήτου τούτου συναγωνισμοῦ. Οὐδ' ἔβλαψε ποσῶς τὴν ἀρξαμένην καὶ προϊοῦσαν μελομανίαν τῶν δραματικῶν θιάσων ἡ πρὸ μικροῦ σύστασις τοῦ πρώτου ἑλληνικοῦ μελοδραματικοῦ θιάσου· ἀπεναντίας ἡ γέννησις αὐτοῦ φαίνεται ὅτι ἐνεφύσησεν εἰς τὸ νεογενὲς κωμειδύλλιον νέαν πνοήν. Ἄλλως δὲ χάρις εἰς αὐτὸν τὸν θίασον καὶ χάρις εἰς τὴν μεταγενεστέρως συσταθεῖσαν Φιλαρμονικὴν Ἑταιρίαν καταπληκτικῶς ἐπληθύνθη ἡ τάξις τῶν ἐρασιτεχνῶν, ἡ παρέχουσα εἰς τὸ κωμειδύλλιον σπουδαίαν συνδρομήν· ἀρκεῖ νὰ εἴπωμεν ὅτι εἰς τοὺς *Μυλωνάδες* λαμβάνει μέρος

Digitized by Google

καὶ χορὸς ἐξ εἰκοσιτεσσάρων τοιούτων ἐρασιτεχνῶν. Ἡ τοιαύτη ὑπεροχὴ καὶ σχεδὸν ἡ μονοκρατορία τοῦ ᾄσματος ἐπὶ τῆς ἑλληνικῆς σκηνῆς θὰ ἠδύνατο ἐπὶ τέλους νὰ ἐπιφέρῃ καὶ ἀναστάτωσιν καὶ ἐμφύλιον πόλεμον μεταξὺ τῆς εἰρηνικῆς ὁμηγύρεως τῶν Πιερίδων κορῶν, διότι ὁ θρίαμβος αὐτὸς τῆς Μελπομένης ἐζημίου καὶ ἐταπείνου οὐκ ὀλίγον τὴν ἀτυχῆ Θάλειαν.

Οὕτω λοιπὸν εἶχον καὶ ἔχουσι μέχρι τοῦδε τὰ πράγματα τῆς ἑλληνικῆς σκηνῆς, αὕτη εἶνε ἡ περίεργος τροπὴ ἡ ἐπελθοῦσα ἀπροσδοκήτως ἐπ' ἐσχάτων· ὅλοι ἀνέμενον νὰ ἴδωσι μετὰ τόσους κόπους, μετὰ τόσας προσπαθείας ἀναφαινόμενον ἐπὶ τέλους σεμνὸν καὶ εὐπρόσωπον τὸ ἑλληνικὸν δραματικὸν θέατρον· ἀντὶ τούτου σῖγα καὶ λεληθότως ἀνεφύη τὸ παρδαλὸν ἑλληνικὸν κωμειδύλλιον καὶ κατέκτησεν ἀμέσως τὴν εὔνοιαν τοῦ ἑλληνικοῦ δημοσίου μὲ τὴν ζωηρὰν ἀπειρίαν του, μὲ τὰ φαιδρὰ καὶ ἐλαφρὰ ᾀσμάτιά του, μὲ τὰ νεανικά του σκιρτήματα. Δὲν ἔχω τὴν ἀπανθρωπίαν τοῦ Ἡρώδου διὰ νὰ προγράψω τὸ ἀθῷον αὐτὸ νεογνόν, ἄλλως δὲ δὲν γράφω ἐσκεμμένως καὶ ἐκ προμελέτης μὲ σκοπὸν κατακρίσεως. Ἀφηγοῦμαι τὰ γεγονότα καὶ πιστοποιῶ ἁπλῶς αὐτά. Ὁ Ὀβίδιος ἔλεγεν ἐπιχαρίτως ὅτι διὰ τῆς Τέχνης τοῦ Ἀγαπᾶν ἐδίδαξεν ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον πάντες οἱ ἄνθρωποι γινώσκουσι καὶ ἐγὼ μὲ τὴν παροῦσαν μακρὰν διατριβὴν κατέστησα γνωστὸν ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον πάντες οἱ συχνάζοντες εἰς τὸ ἑλληνικὸν θέατρον πρὸ πολλοῦ παρετήρησαν.

Ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἴσα ἴσα ἡ μακρὰ αὕτη διατριβὴ θὰ ἦτο ὅλως ἄσκοπος, ἂν ἀφοῦ ἐν αὐτῇ περιέγραψα τὸ ὅ,τι ἐγένετο ἤδη, δὲν ἀνέγραφα καὶ τὴν γνώμην μου περὶ τοῦ δέοντος γενέσθαι. Εἶπα ὅτι δὲν γράφω μὲ προμελετημένον σκοπὸν κακρίσεως· ἄλλως τε εἶμαι ὀλίγον τι μοιρολάτρης καὶ παραδέχομαι ὡς Ἀνατολίτης ὅτι τίποτε δὲν δύναται νὰ γείνῃ ἄνευ τῆς Εἱμαρμένης καὶ ὅτι τὸ πεπρωμένον τοῦ πολυπαθοῦς ἑλληνικοῦ θεάτρου ἦτο νὰ διέλθῃ καὶ δι' αὐτοῦ τοῦ σταδίου ἕως ὅτου καταλήξῃ εἰς τὴν ὁριστικὴν αὐτοῦ καὶ ἁρμόζουσαν κατάστασιν. Ἴσως δὲν ἦτο ἀκόμη καιρὸς παρ' ἡμῖν νὰ δημιουργηθῇ τὸ κωμειδύλλιον· τὸ μικτὸν αὐτὸ θεατρικὸν εἶδος εἶνε παραφυὰς τοῦ δραματικοῦ δένδρου, προϋποθέτει ὅμως δένδρον ἀκμαῖον, κορμὸν ῥωμαλέον, καὶ εὔχυμον, ὅπως ἀρυσθῇ ἐξ αὐτοῦ τὸν ζωογόνον χυμόν, ἀπὸ δὲ τοῦ ἡμετέρου θεάτρου, ἀσθενικοῦ καὶ καχεκτικοῦ στελέχους μόλις βλαστήσαντος δὲν ἠδύνατο νὰ προκύψῃ κλάδος πλήρης θαλεροῦ σφρίγους, ἀλλὰ μόλις ἰσχνόν τι καὶ εὔθραυστον κλωνίον. Τὸ κωμειδύλλιον εἶνε εἶδος τὸ ὁποῖον ἐγεννήθη καὶ ἤκμασε κυρίως ἐν Γαλλίᾳ κατὰ τοὺς τελευταίους τούτους χρόνους· πιθανὸν τὰ πρῶτα αὐτοῦ δοκίμια νὰ εἶνε παλαιά, σύγχρονα ἴσως μὲ τὴν ἔνδοξον ἐποχὴν τῆς διαπλάσεως τοῦ γαλλικοῦ θεάτρου, τὸ βέβαιον ὅμως εἶνε ὅτι ἐτελειοποιήθη, ὅτι ἀφίκετο εἰς ἀκμὴν καὶ προκοπὴν ἀποκτῆσαν αὐθυπόστατον σαφῆ ὕπαρξιν ἀφοῦ ἡ δραματικὴ τέχνη ἔφθασεν εἰς μεγάλην περιωπὴν καὶ τελειότητα, ἡ δὲ μουσικὴ τέχνη προήχθη εἰς μέγαν βαθμόν. Διότι ἀπαιτεῖται πρῶτον ὅπως ὦσιν εὔρωστοι καὶ ἀκμαῖαι ἀμφότεραι αἱ τέχναι αὗται διὰ νὰ προκύψῃ ἐκ τῆς συνεργασίας αὐτῶν τὸ μικτὸν τοῦτο εἶδος· ἀλλ' ὅμως καὶ ἡ συνεργασία αὐτῶν μόνη δὲν ἀρκεῖ· χρειάζεται καὶ ἡ ἰδιαιτέρα ἐκείνη διάθεσις τοῦ πνεύματος, ἡ ἰδιαιτέρα ἐκείνη τάσις τοῦ ἐθνικοῦ χαρακτῆρος, τὸ ἀόριστον ἐκεῖνο ζώπυρον τὸ ἀπορρέον ἐξ ὅλως ἰδιαζουσῶν συνθηκῶν καὶ περιστάσεων ὅπως ἀποδώσῃ εἰς τὸ προϊὸν αὐτὸ τὸ ἀπαραίτητον σφρῖγος, τὴν γοργότητα, τὴν θυμήρη καὶ ἐπίχαριν εὐφυΐαν, ἧς ἄνευ ἀπομένει ψυχρὸν καὶ νόθον κατασκεύασμα. Διὰ τοῦτο τὸ κωμειδύλλιον ηὐδοκίμησε μόνον ἐν Γαλλίᾳ, ἔνθα ἀνεφάνησαν πολλοὶ ἀριστοτέχναι εἰς τὸ εἶδος αὐτό, ἐνῷ ἀλλαχοῦ, ὡς ἐν Ἰταλίᾳ ἐπὶ παραδείγματι, ὅπου ἡ μουσικὴ ἔφθασεν εἰς τὸ κατακόρυφον τῆς ἀκμῆς καὶ ἡ δραματικὴ τέχνη ἔσχε συγγραφεῖς ἐξόχους καὶ διερμηνεῖς μεγαλοφυεῖς, τὸ κωμειδύλλιον δὲν ἐνεκλιματίσθη καὶ αἱ γενόμεναι ἀπόπειραι παρήγαγον ὠχράς τινας μόνον καὶ ψυχρὰς ἀπομιμήσεις. Φαντασθήτω λοιπὸν ἕκαστος τίνα ἐφόδια δύναται νὰ ἔχῃ τὸ κωμειδύλλιον πρὸς μακρὰν καὶ εὐδόκιμον σταδιοδρομίαν παρ' ἡμῖν ὅπου, παρεκτὸς τῶν λοιπῶν συντρεχουσῶν περιστάσεων, ἡ μὲν δραματικὴ τέχνη ἀκόμη διατελεῖ ὑπὸ ὀρθοπαιδικὴν θεραπείαν, ἡ δὲ μουσικὴ ἐντελῶς νηπιάζει.

Πλὴν ἀφοῦ ἦλθεν ἅπαξ εἰς τὸν κόσμον τὸ ἑλληνικὸν κωμειδύλλιον, ἔστω καὶ ἑπταμηνίτικον, δὲν προτείνω νὰ τὸ ῥίψωμεν εἰς τὸ βάραθρον μὲ σπαρτιατικὴν ἀστοργίαν· ἀπεναντίας εὔχομαι ὁλοψύχως νὰ ἐνδυναμωθῇ βαθμηδὸν καὶ νὰ προκόψῃ σὺν τῇ προόδῳ τῆς δραματικῆς τέχνης καὶ τῇ προϊούσῃ ἀναπτύξει τοῦ μουσικοῦ αἰσθήματος· ἴσως μάλιστα καὶ αἱ περιστάσεις φανῶσιν εὐνοϊκαὶ καὶ ὁ ζωηρὸς καὶ φιλοτάραχος καὶ φιλοσκώμμων ἐθνικὸς χαρακτήρ μας τὸ ἐμπνεύσῃ καὶ τὸ διὰ μέσου τῶν αἰώνων κληρονομηθὲν καὶ ὑπολανθάνον ἐπίχαρι ἀττικὸν πνεῦμα ἐμφυσήσῃ εἰς αὐτὸ ζωτικότητα καὶ ἀγάγῃ αὐτὸ εἰς εὐόδωσιν ταχύτερον ἀφ' ὅ,τι προσδοκῶ. Οἱ δυνάμενοι νὰ ἐργασθῶσιν ὑπὲρ τῆς ἀναπτύξεώς του ἂς ἐπιδοθῶσιν εἰς αὐτό, οὔτε δύναταί τις ν' ἀποτρέψῃ τοὺς αἰσθανομένους ἰδιαιτέραν κλίσιν πρὸς τὸ θεατρικὸν αὐτὸ στάδιον ἀπὸ τοῦ νὰ πλουτήσωσι τὸ θέατρον μὲ νέα ἐπιτυχῆ ἔργα. Ἐπὶ τέλους εἶδος τέχνης εἶνε καὶ αὐτὸ καὶ ἡ πρόοδός του δὲν δύναται παρὰ νὰ συντελέσῃ εἰς τὴν γενικὴν πρόοδον.

Ἀλλ' ἡ γνώμη μου αὕτη καὶ ἡ εὐχὴ ἐκφέρεται ἐνταῦθα ὑπὸ μίαν σοβαρὰν καὶ σπουδαίαν

Digitized by Google

ἐπιφύλαξιν, ἥτις εἶνε καὶ ὁ κύριος σκοπὸς τῆς παρούσης μακρᾶς διατριβῆς, ὅτι ἡ πρόοδος τοῦ νεωστὶ δημιουργηθέντος θεατρικοῦ εἴδους, δὲν πρέπει ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ νὰ συντελεσθῇ ἐπὶ ἀναποφεύκτῳ καὶ ἀνεπανορθώτῳ ζημίᾳ τοῦ καθαυτὸ ἑλληνικοῦ δραματικοῦ θεάτρου. Πῶς λοιπόν; διότι ἀπεκτήσαμεν μόλις μίαν πενιχρὰν ἀπαρχὴν κωμειδυλλίου ἀσθενοῦς, ἀκαταρτίστου, δειλοῦ ἀκόμη καὶ παραπαίοντος, τὸ ὁποῖον ἀγνοοῦμεν καὶ ἂν εἶνε βιώσιμον, διὰ τοῦτο πρέπει νὰ παραμελήσωμεν καὶ νὰ σφαγιάσωμεν τὸ κυρίως ἑλληνικὸν θέατρον, τὸ θέατρον τοῦ δράματος καὶ τῆς κωμῳδίας; Ὑπὸ τὴν μέθην τῶν ἐλαφρῶν καὶ προχείρων ᾀσματίων τοῦ κωμειδυλλίου πρέπει ἆρά γε νὰ λησμονήσωμεν παντελῶς τὸ ἐθνικὸν θέατρον καὶ ἐνῷ ἐνομίζομεν ὅτι ἐτέθησαν ἤδη αἱ βάσεις αὐτοῦ νὰ τὸ ἀφίσωμεν πάλιν νὰ περιέλθῃ εἰς κατάστασιν ὀνείρου, εἰς κατάστασιν ἀντικατοπτρισμοῦ ματαίως ἐπιδιωκομένου; Τόση μακρὰ προπαρασκευαστικὴ ἐργασία πρέπει λοιπὸν ν' ἀπολεσθῇ ἀκάρπως; Τόσοι κόποι, τόσοι μόχθοι, τόσαι θυσίαι, τόσοι διαγωνισμοὶ δραματικοί, τόσαι ἐκθέσεις, τόσα ἄρθρα καὶ δωρεαὶ καὶ σχεδιογραφήματα τοῦ κτιρίου τοῦ ἐθνικοῦ θεάτρου καὶ κανονισμοί, ὅλα ταῦτα πρέπει νὰ θεωρηθῶσι ὡς ἔργα φροῦδα καὶ γενόμενα ἐπὶ ματαίῳ; Τῇ ἀληθείᾳ ὄχι· ἀλλ' ἴσα ἴσα ἀκριβῶς διότι ἐπῆλθεν ἡ τροπὴ αὕτη εἰς τὸ ἑλληνικὸν θέατρον καὶ ἐπαπειλεῖ νὰ τὸ ἀπομακρύνῃ πολὺ ἐκ τοῦ φυσικοῦ προορισμοῦ του καὶ νὰ μεταβάλλῃ ῥιζικῶς τὸν χαρακτῆρά του, πρέπει νὰ ληφθῇ τώρα ἐγκαίρως ὁριστικὴ καὶ σωστικὴ πρόνοια ὑπὲρ αὐτοῦ.

Ἀφοῦ τινὲς τῶν θιασαρχῶν μας ἀποβλέποντες εἰς τὸ εὔκολον κέρδος ἐκηρύχθησαν ἀποκλειστικῶς ὑπὲρ τοῦ κωμειδυλλίου καὶ προσεπάθησαν καὶ προσπαθοῦσι νὰ ἐγκαταστήσωσιν αὐτὸ μετ' ἀπολύτου κυριαρχίας ἐπὶ τῆς ἑλληνικῆς σκηνῆς, ἄλλοι ἂς ἀναλάβωσι τὴν σημαίαν του καθαυτὸ ἑλληνικοῦ θεάτρου. Ἂς συνταχθῶσι μετ' αὐτῶν ὅλα τ' ἀπομένοντα καλὰ στοιχεῖα καὶ ἂς χορηγηθῇ εἰς αὐτοὺς πᾶσα συνδρομὴ καὶ προστασία ὅπως τὸ ἑλληνικὸν θέατρον, περιοριζόμενον εἰς τὰ φυσικὰ αὐτοῦ καὶ λογικὰ ὅρια δυνηθῇ νὰ ἐπιτελέσῃ ταχέως τὴν ἠθικὴν καὶ ἐκπολιτιστικὴν ἀποστολήν του. Διότι ὅσον καὶ ἂν μεταχειρίζηται κατὰ κόρον ἀλλ' ἀναρμόστως τὸ ῥῆμα *διδάσκω* εἰς τὴν ἀρχαιοπρεπῆ φρασιολογίαν τῶν προγραμμάτων του ὁ κ. Ταβουλάρης, τὸ κωμειδύλλιον τέρπει ἀλλὰ δὲν διδάσκει ὅσον δὲ ἐπιεικὴς καὶ ἂν θέλῃ τις νὰ φανῇ πρὸς αὐτό, δὲν δύναται νὰ παραδεχθῇ ὅτι ᾀσμάτιόν τι ψαλλόμενον ἐπὶ γνωστοῦ τινος ἤχου τῆς *Μαδὰμ Ἀγκὼ* ἢ τοῦ *Βοκκακίου* προξενεῖ εἰς τὸν ἀκροατὴν τὴν αὐτὴν βαθεῖαν ἐντύπωσιν ἣν παράγει εἰς τὴν ψυχὴν ἡ τελεία ἀναπαράστασις τοῦ σάλου τῶν ψυχικῶν παθῶν διὰ τοῦ δράματος ἢ ἡ εὐφυὴς μαστίγωσις τῶν ἀδυναμιῶν καὶ τῶν παρεκτροπῶν διὰ τῆς κωμῳδίας. Ἀλλ' ἡ πρόνοια ἥτις εὐχόμεθα νὰ ληφθῇ πρέπει νὰ εἶνε συστηματικὴ καὶ οὐχὶ ἐφήμερος, ἡ δὲ συνδρομὴ ὑλική, γενναία καὶ ἀποτελεσματική. Ἐκ τόσων ὁμογενῶν πλουσίων καὶ ἐλευθερίων οἵτινες δωροῦνται ἑκάστοτε μεγάλα ποσὰ χάριν σκοποῦ ματαίου ἢ ἀνεφίκτου, ἂς εὑρεθῇ ἐπὶ τέλους καὶ εἷς νὰ στρέψῃ τὴν γενναιοδωρίαν του καὶ πρὸς τὸ ἀτυχὲς ἑλληνικὸν θέατρον· ἡ δὲ κυβέρνησις πρέπει νὰ πεισθῇ ἐπὶ τέλους ὅτι τὸ θέατρον εἶνε μέσον, ἐκ τῶν τελεσφορωτάτων μάλιστα, ἐξημερώσεως καὶ ἐξευγενίσεως τῶν ἠθῶν καὶ νὰ παρασχῃ εἰς αὐτὸ κατὰ καθῆκον τὴν προστασίαν καὶ τὴν συνδρομήν της.

Τοῦτο κατὰ τὴν γνώμην μου εἶνε ὅ,τι πρέπει νὰ γείνῃ καὶ ἐν συντομίᾳ μάλιστα πρὸς σωτηρίαν τοῦ ἑλληνικοῦ θεάτρου, εὔχομαι δὲ ὅπως ἡ παροῦσα ἀδόλεσχος πραγματεία μου συντελέσῃ τοὐλάχιστον εἰς τὴν ἀνακίνησιν καὶ σοβαρὰν ἐξέτασιν τοῦ ζητήματος καὶ μὴ παρέλθῃ ἀπαρατήρητος καὶ ἄγονος παρασυρομένη ὑπὸ τοῦ ῥοῦ τῆς ἀδιαφορίας, ὅπως τὰ ξηρὰ φύλλα τὰ ὁποῖα βλέπω κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην παρασυρόμενα ἀπὸ τὸ πνεῦμα τοῦ φθινοπωρινοῦ ἀνέμου.

Χαραλαμπης Αννινος

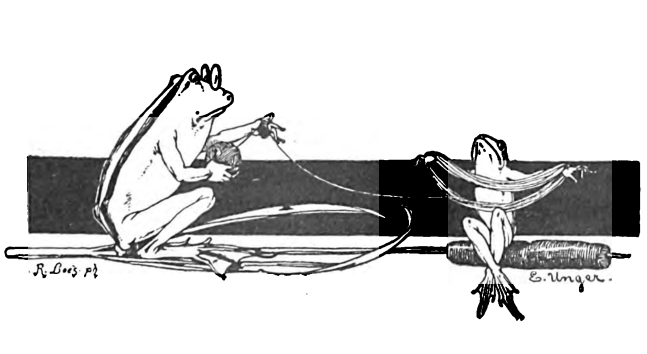

Digitized by Google

ΑΝΩ ΚΑΤΩ

Συνέχεια· ἴδε σελ. 197

Ὅθεν καίτοι μεγάλως ἐθλίβετο, διότι δὲν ἠδύνατο νὰ ἐμβῇ καὶ αὐτὸς μετὰ τῶν ἄλλων ἐντὸς τῆς ὀβίδος, ἠναγκάσθη νὰ μὴ ἀπέλθῃ τῆς γῆς, χωρὶς ὅμως διὰ τοῦτο νὰ μείνῃ ἀδρανής. Ἐπιμεληθεὶς τὴν κατασκευὴν τεραστίου τηλεσκοπίου, στηθέντος ἐπὶ μιᾶς τῶν ὑψηλοτάτων κορυφῶν τῶν Βραχωδῶν ὀρέων, μετηνέχθη ἐκεῖσε. Καὶ ἀφ' ὅτου ἐφάνη τὸ βλῆμα, διαγράφον ἐν τῷ οὐρανῷ τὴν μεγαλοπρεπῆ τροχιάν του, οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν διέκοψε τὰς παρατηρήσεις του, ἀλλ' ἔμεινε διαρκῶς καθηλωμένος εἰς τὴν θέσιν του. Ἐκεῖθεν δὲ διὰ τοῦ φακοῦ τοῦ τεραστίου ὀργάνου παρηκολούθει μετὰ προσοχῆς τὴν πορείαν τῶν φίλων του, ὧν τὸ ἐναέριον ὄχημα ἐφέρετο ἀνὰ τὸ ἄπειρον.

Οὐδεὶς ἀμφέβαλλεν ὅτι ἀδύνατος ἦτο ἡ ἐπάνοδος εἰς τὴν Γῆν τῶν τολμηρῶν ἐκείνων ἀεροπόρων. Διότι πάντες ὑπέθετον ὅτι ἀφ' οὗ διὰ τῆς ἕλξεως τῆς σελήνης ἔλαβε τὸ βλῆμα τὴν κίνησιν ἐν νέᾳ τροχιᾷ, ἔμελλε καὶ νὰ στρέφηται οὕτως ἀενάως περὶ τὸ ἄστρον τῶν νυκτῶν, ὡς ὑποδορυφόρος τρόπον τινὰ αὐτοῦ. Εὐτυχῶς ὅμως τοιοῦτότι δὲν συνέβη! Μικρὰ παρέκκλισις, ἥτις δύναται νὰ ἐκληφθῇ καὶ ὡς ἔργον θείας προνοίας εἶχε μεταβάλῃ τὴν διεύθυνσιν τοῦ βλήματος· τοῦτο δέ, ἀφοῦ περιεστράφη περὶ τὴν Σελήνην, ἀντὶ νὰ πέσῃ ἐπ' αὐτῆς παρασυρόμενον εἰς πτῶσιν ἀναλόγως ἐπιταχυνομένην, ἐπανῆλθεν εἰς τὸν ἡμέτερον πλανήτην μετὰ ταχύτητος ἥτις, καθ' ἣν στιγμὴν κατεποντίζετο εἰς τὰς ἀβύσσους τοῦ ὠκεανοῦ, ἐξισοῦτο πρὸς πεντήκοντα ἑπτὰ χιλιάδας καὶ ἑξακοσίας λεύγας καθ' ὥραν.

Εὐτυχῶς τὰ ὑγρὰ στρώματα τοῦ Εἰρηνικοῦ εἶχον ἀπαμβλύνῃ τὴν πτῶσιν, ἧς παρέστη μάρτυς ἡ Ἀμερικανικὴ φρεγάτα Σουσκουεχάννα. Ἡ εἴδησις διεβιβάσθη παραυτα εἰς τὸν γραμματέα τοῦ Τηλεβολικοῦ Συλλόγου Ι.Τ. Μαστωνα, ὅστις ἐν πάσῃ σπουδῇ ἀφῆκε τὸ ἀστεροσκοπεῖόν του διὰ νὰ ἐργασθῇ πρὸς διάσωσιν τῶν φίλων του. Ἀνηρευνήθη διὰ καθέσεων βόλου τὸ μέρος ἔνθα τὸ βλῆμα εἶχε βυθισθῇ· ὁ δὲ Ι. Τ. Μάστων, τοῦ ὁποίου ἡ ἐθελοθυσία δὲν εἶχεν ὅρια, οὐδαμῶς ἐδίστασε νὰ περιβληθῇ τὴν καταδυτικὴν συσκευὴν ὅπως ἐπανεύρῃ τοὺς συναδέλφους του.

Ἀπεδείχθη ὅμως ὅτι οὐδεμία χρεία ἦτο τοσούτων κόπων καὶ ἀγώνων. Τὸ ἐξ ἀργιλίου βλῆμα μετατοπίζον ὄγκον ὕδατος βάρους ἀνωτέρου τοῦ ἰδικοῦ του ἀνῆλθεν εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ὠκεανοῦ, ἀφ' οὗ ὑπέστη μόνον ἀξιόλογον βούτηγμα. Οὕτω δ' εὑρέθησαν ὁ πρόεδρος Βάρβικαν, ὁ λοχαγὸς Νίκολ καὶ ὁ Μιχαὴλ Ἀρδὰν παίζοντες δόμινον ἐντὸς τῆς πλωτῆς φυλακῆς των.

Εὐεξήγητον λοιπὸν εἶνε ὅτι μετὰ τοιαύτας περιπετείας καὶ μετὰ τηλικαῦτα κατορθώματα ὁ Ι. Τ. Μάστων κατεῖχεν ἐπιφανεστάτην θέσιν.

Ὁ Ι. Τ. Μάστων δὲν ἦτο βεβαίως ὡραῖος ἀνήρ, ἀφ' οὗ εἶχε πρόσθετον ἐκ γουταπέρκας κρανίον, καὶ ἀντὶ χειρὸς μεταλλικὸν ἄγκιστρον, προσηρμοσμένον εἰς τὸν δεξιὸν ἀγκῶνα. Ἐπὶ πλέον οὔτε νέος ἦτο, ἔχων συμπεπληρωμένον τὸ πεντηκοστὸν ὄγδοον ἔτος τῆς ἡλικίας του καθ' ἣν ἐποχὴν ἄρχεται ἡ παροῦσα ἱστορία. Ἀλλ' ἕνεκα τῆς ἰδιορρυθμίας τοῦ χαρακτῆρός του, τῆς θαλερότητος τοῦ πνεύματός του τοῦ ἀπαστράπτοντος βλέμματός του καὶ τῆς ζωηρότητος, μεθ' ἧς ἐπελαμβάνετο παντὸς ζητήματος, ἡ μίστρες Εὐαγγελία Σκόρβιτ ἐθεώρει αὐτὸν ὡς τὸ ἰδεῶδες πρότυπον τελείου ἀνδρός. Ὁ ἐγκέφαλός του τέλος, ἐπιμελῶς ἐναποθηκευμένος ὑπὸ τὸ ἐκ γουταπέρκας ἐπικάλυμμα, ἦτο σῶος καὶ ἀκέραιος, ὁ δὲ κάτοχός του ἐθεωρεῖτο ἀκόμη, καὶ εὐλόγως, ὡς εἷς τῶν ἐξοχωτάτων συγχρόνων μαθηματικῶν.

Ἡ δὲ μίστρες Εὐαγγελία Σκόρβιτ — ἂν καὶ τὴν κατελάμβανε κεφαλόπονος μόλις ἔκαμνε καὶ τὸν ἐλάχιστον λογαριασμὸν — ἠρέσκετο εἰς τοὺς μαθηματικούς, ἂν ὄχι εἰς τὰ μαθηματικά. Διότι ἐθεώρει αὐτοὺς ὡς ὄντα ἐξαιρετικὰ καὶ ἀνωτέρας φύσεως. Καὶ πῶς ἄλλως, Κεφαλαὶ ἐν ταῖς ὁποίαις οἱ ἄγνωστοι χ κυλινδοῦνται ὡς κάρυα ἐντὸς σακκου, ἐγκέφαλοι παίζοντες μὲ ἀλγεβρικὰ σημεῖα, χεῖρες ταχυδακτυλουργοῦσαι μὲ τριπλοῦς ὁλοκληρωτικοὺς λογισμούς, ὡς οἱ ψηφοπαῖκται μὲ τὰς φιάλας καὶ τὰ ποτήρια, διάνοιαι ἐννοοῦσαι τί σημαίνουσι τύποι, οἷος ὁ ἀκόλουθος: $\iiint \varphi(\chi\psi\omega)\, \delta\chi\, \delta\psi\, \delta\omega$.

Ὅθεν ἐφρόνει ὅτι οἱ σοφοὶ οὗτοι ἦσαν ἄξιοι παντὸς θαυμασμοῦ καὶ καταλληλότατοι νὰ ἑλκύωσι τὴν συμπάθειαν γυναικὸς κατ' εὐθὺν λόγον τῆς μάζης των καὶ κατ' ἀντίστροφον λόγον τοῦ τετραγώνου τῆς ἀποστάσεως. Καὶ ἀκριβῶς ὁ Ι. Τ. Μαστων ἦτο ἀρκετὰ σωματώδης διὰ νὰ ἐξασκήσῃ ἐπ' αὐτῆς ἀκατανίκητον ἕλξιν, ἡ δ' ἀπ' ἀλλήλων ἀπόστασις θὰ ἦτο ἴση πρὸς τὸ μηδέν, ἂν ποτε ἠδύναντο νὰ ἑνωθῶσιν ἀρρήκτως.

Ὁμολογητέον ὅτι τὸ τελευταῖον τοῦτο ἀνησύχει κάπως τὸν γραμματέα τοῦ Τηλεβολικοῦ Συλλόγου, ὅστις δὲν ἐφαίνετο διατεθειμένος ν' ἀναζητήσῃ τὴν εὐτυχίαν εἰς ἑνώσεις τοσοῦτον στενάς. Ἄλλως δ' ἡ μίστρες Εὐαγγελία Σκόρβιτ δὲν ἦτο καὶ πολὺ νέα — οὔτε ὀλίγον μάλιστα — ἔχουσα ἡλικίαν τεσσαράκοντα πέντε

Digitized by Google

ἐτῶν, κόμην προσκεκολλημένην ἐπὶ τῶν κροτάφων, καὶ ὁμοίαν πρὸς ὕφασμα ξεθωριασμένον, στόμα ὑπερπληρωμένον ὀδόντων μακροτέρων τοῦ δέοντος, τῶν ὁποίων οὐδὲ εἷς ἔλειπε, σῶμα χωρὶς μέσην, καὶ βῆμα χωρὶς χάριν. Ἐνὶ λόγῳ ὅστις τὴν ἔβλεπε τὴν ἐξελάμβανεν ὡς γεροντοκόρην, ἂν καὶ εἶχε διατελέσῃ ὕπανδρος, ἐπὶ βραχὺν ὅμως χρόνον. Ἀλλὰ κατὰ τὰ ἄλλα ἦτο ἀγαθὴ καὶ ἐξαίρετος κυρία, ἡ ὁποία θὰ ἐθεώρει ἑαυτὴν πληρέστατα εὐδαίμονα, ἂν ἑνὸς μόνου ἐν τῷ κόσμῳ ἀπήλαυε, νὰ τὴν λέγωσι Κυρίαν Μάστωνος.

Ἡ περιουσία τῆς χήρας ταύτης ἦτο κολοσσιαία. Δὲν ἦτο βεβαίως πλουσία, ὅσον οἱ Γούλδ, οἱ Μάκεϋ, οἱ Βάνδερβιλτ, οἱ Γόρδων, ὁ Μπέννετ, ὧν ἑκάστου ἡ περιουσία ὑπερβαίνει τὸ δισεκατομμύριον, καὶ πρὸς οὓς συγκρινόμενος καὶ αὐτὸς ὁ Ῥότσχιλδ φαίνεται πτωχός! Οὐδὲ εἶχε τὰ τριακόσια ἑκατομμύρια τῆς μίστρες Κάρπερ, οὔτε τὰ διακόσια ἑκατομμύρια τῆς μίστρες Στήουαρτ, οὔτε τὰ ὀγδοήκοντα τῆς μίστρες Κρόκερ—καὶ αἱ τρεῖς εἶναι χῆραι, σημειωτέον—οὔτε τὰ πλούτη ἄλλων τινῶν ἀμερικανίδων ὡς τῆς μίστρες Χάμερσλυ, τῆς μίστρες Ἕλλυ Γρήν, τῆς μίστρες Μάφιτ, τῆς μίστρες Μάρσαλ, τῆς μίστρες Πάρα Στίβενς, τῆς μίστρες Μίντουρυ καὶ τῶν τοιούτων. Ὅμως θὰ εἶχε καὶ αὐτὴ ἂν ἤθελε τὸ δικαίωμα νὰ παρακαθήσῃ εἰς τὸ ἐν τῷ ξενοδοχείῳ τῆς πέμπτης λεωφόρου, ἐν Νέᾳ Ὑόρκῃ, παρατεθὲν ἀξιομνημόνευτον συμπόσιον, τοῦ ὁποίου μόνον πεντάκις ἑκατομμυριοῦχοι ἐπετρέπετο νὰ μετάσχωσι. Πράγματι δ' ἡ μίστρες Εὐαγγελία Σκόρβιτ διέθετε τέσσαρα στρογγυλὰ ἑκατομμύρια δολλαρίων, ἤτοι εἴκοσιν ἑκατομμύρια φράγκων, περιελθόντα εἰς αὐτὴν ἐκ τοῦ συζύγου της Ἰωάννου Σκόρβιτ πλουτήσαντος ἐκ τοῦ διπλοῦ ἐμπορίου τῶν νεωτερισμῶν καὶ τῶν παστῶν χοιρινῶν κρεάτων. Τὴν δὲ περιουσίαν ταύτην ἡ γενναιόδωρος χήρα εὐτυχὴς θὰ ἐλογίζετο ἂν τῆς ἐπαρουσιάζετο περίστασις νὰ χρησιμοποιήσῃ ὁλόκληρον πρὸς ὄφελος τοῦ Ι. Τ. Μάστωνος πρὸς ὃν θὰ παρεῖχε περιπλέον καὶ πολλῷ μείζονας θησαυροὺς στοργῆς καὶ ἀφοσιώσεως.

Διὰ τὸν λόγον τοῦτον ἡ μίστρες Εὐαγγελία Σκόρβιτ, τῇ αἰτήσει τοῦ Ι. Τ. Μάστωνος, εἶχε προθύμως δεχθῆ νὰ διαθέσῃ ἑκατοστύας τινὰς χιλιάδας δολλαρίων εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῆς *Ἐκμεταλλευτικῆς τοῦ Βορείου Πόλου Ἑταιρίας*, χωρὶς κἂν νὰ ἠξεύρῃ περὶ τίνος ἐπρόκειτο· ἀλλ' ἐπειδὴ ἔβλεπεν ἀναμεμιγμένον καὶ τὸν Ι. Τ Μάστωνα ἦτο βεβαιοτάτη ὅτι τὸ ἔργον ἔμελλε νὰ εἶναι μεγαλεπίβολον, ἔξοχον, ὑπεράνθρωπον. Τὸ παρελθὸν τοῦ γραμματέως τοῦ Τηλεβολικοῦ Συλλόγου παρεῖχεν, ἐπαρκεστάτην ἐγγύησιν περὶ τοῦ μέλλοντος.

Ἡ ἐμπιστοσύνη της αὐτὴ ἔτι μᾶλλον ἐστερεώθη ὅτε μετὰ τὴν κατακύρωσιν εἰς τὴν ἐπίσημον ἀναγνώρισιν τῆς νέας ἑτερορρύθμου ἑταιρίας ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν Βάρβικαν καὶ Σα ἔμαθεν ὅτι διευθυντὴς αὐτῆς θὰ ἦτο ὁ πρόεδρος τοῦ Τηλεβολικοῦ Συλλόγου. Ἀφ' οὗ λοιπὸν καὶ ὁ Ι.Τ. Μάστων περιελαμβάνετο εἰς τὸ «καὶ Σα» ἡ μίστρες Εὐαγγελία Σκόρβιτ δὲν εἶχε δίκαιον νὰ χαίρῃ, διότι ἐγένετο ἡ μεγαλητέρα μέτοχος;

Οὕτω λοιπὸν ἡ πλουσία χήρα κατέστη ἡ διευθύντρια κατὰ τὸ πλεῖστον μέρος τῶν ἐκεῖθεν τῆς ὀγδοηκοστῆς τετάρτης μοίρας κειμένων ἀρκτικῶν χωρῶν. Κάλλιστον βεβαίως τοῦτο! Ἀλλὰ τί θὰ τὰ ἔκαμνε τὰ κτήματα ἐκεῖνα; ἢ μᾶλλον τίνι τρόπῳ ἡ νέα ἑταιρία ἠξίου νὰ ἐκμεταλλευθῇ ὁπωςδήποτε τὴν ἀπρόσιτον ἐκείνην χώραν;

Τὸ ζήτημα τοῦτο ἔμεινεν ἀκόμη ἄλυτον, ἐνδιαφέρον δὲ σοβαρῶς τὴν κ. Εὐαγγελίαν Σκόρβιτ, ὑπὸ τὴν ἔποψιν τῶν χρηματικῶν συμφερόντων της, ἀπησχόλει ἐπίσης καὶ τὸν κόσμον ὁλόκληρον, περίεργον νὰ μάθῃ τί συμβαίνει.

Ἡ ἀξιόλογος αὐτὴ γυνὴ εἶχε προσπαθήσῃ, ἀλλὰ μετὰ μεγάλης συστολῆς, νὰ μάθῃ τι σχετικὸν παρὰ τοῦ Ι. Τ Μάστωνος, πρὶν ἢ καταβάλῃ τὰ κεφάλαιά της εἰς χεῖρας τῶν ἱδρυτῶν, ἀλλ' οὗτος ἐτήρει ἀπαρεγκλίτως μεγίστην ἐχεμυθίαν. Περὶ τίνος ἐπρόκειτο, ἡ μίστρες Εὐαγγελία Σκόρβιτ θὰ ἐμάνθανεν ἐν καιρῷ, ἤτοι οὐχὶ πρὶν σημάνῃ ἡ ὥρα, καθ' ἣν γενικὴ κατάπληξις θὰ κατελάμβανε τὸν κόσμον, ἀκούοντα τὸν σκοπὸν τῆς νέας Ἑταιρίας! . . .

Δὲν εἶχεν ἀμφιβολίαν ὅτι ἐπρόκειτο περὶ ἐπιχειρήσεως, τῆς ὁποίας κατὰ τὸ λόγιον τοῦ Ρουσσῶ «οὔτε ὑπάρχει παράδειγμα, οὔτε θὰ εὑρεθῶσι μιμηταί», περὶ ἔργου προωρισμένου νὰ ὑπερβῇ κατὰ πολὺ τὴν ἀπόπειραν τῶν μελῶν τοῦ Τηλεβολικοῦ Συλλόγου πρὸς ἀποκατάστασιν συγκοινωνίας μεταξὺ τῆς Γῆς καὶ τοῦ δορυφόρου αὐτῆς.

Ὁσάκις ὅμως ἐβίαζε διὰ τῶν ἐρωτήσεών της τὸν Ι. Μάστωνα, οὗτος θέτων τὸ ἄγκιστρον τῆς χειρὸς ἐπὶ τῶν ἡμικλείστων χειλέων του, τοῦτο μόνον τῆς ἔλεγε:

«Φιλτάτη μίστρες Σκόρβιτ, ἔχετε πεποίθησιν εἰς ἡμᾶς!»

Ἀφ' οὗ δ' ἡ μίστρες Σκόρβιτ εἶχε πεποίθησιν καὶ «πρό», εὐνόητος εἶναι ἡ ἄμετρος χαρὰ αὐτῆς « μετά », ὅτε ὁ ῥέκτης γραμματεὺς τῇ ἀνεκοίνωσε τὸν θρίαμβον τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς καὶ τὴν ἧτταν τῆς βορείου Εὐρώπης.

«Τώρα τοὐλάχιστον, δὲν θὰ ἠμπορέσω νὰ μάθω;... ἠρώτησε μειδιῶσα τὸν ἔξοχον μαθηματικόν.

— Ἐντὸς ὀλίγου θὰ μάθετε», ἀπεκρίθη ὁ Ι.

Digitized by Google

Τ. Μάστων, τινάξας ἰσχυρῶς τὴν χεῖρα τῆς συνεταίρου του, κατὰ τὸ ἀμερικανικὸν ἔθος.

Ὁ τιναγμὸς οὗτος τῆς χειρὸς ἤρκεσε νὰ κατευνάσῃ ἀμέσως τὴν ἀνυπομονησίαν τῆς κυρίας Εὐαγγελίας Σκόρβιτ.

Μετά τινας δὲ ἡμέρας ὁ Παλαιὸς καὶ ὁ Νέος Κόσμος οὐχὶ ὀλιγώτερον ἐτινάχθη — καὶ δὲν ἐννοοῦμεν τὸν τιναγμόν, ὅστις τοῖς ἐπεφυλάσσετο ἐν τῷ μέλλοντι — ὅτε διεφημίσθη τὸ αὐτόχρημα

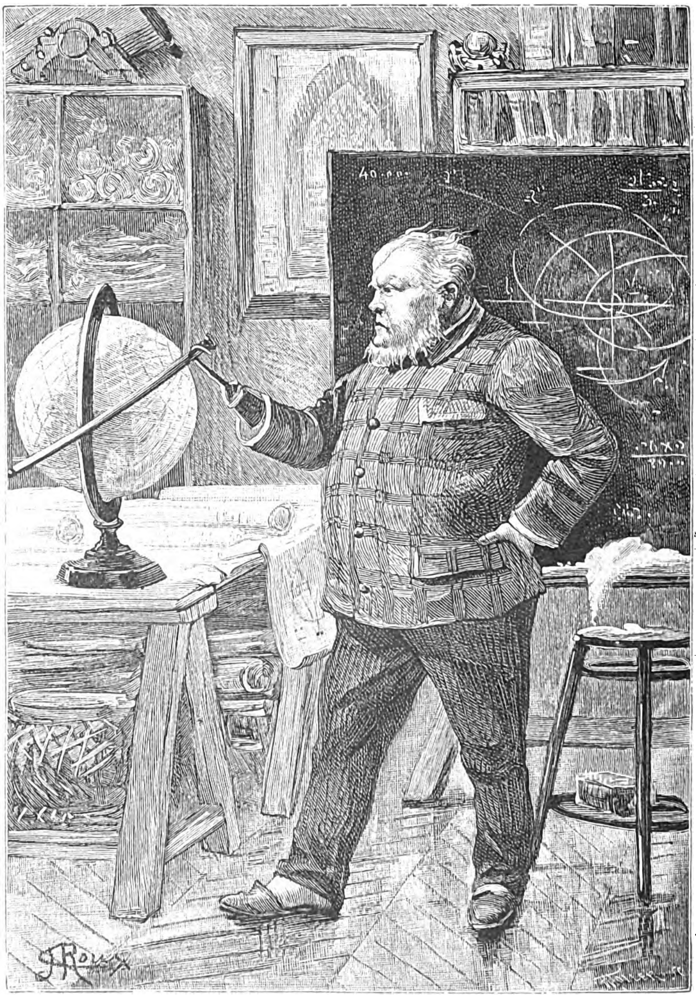

Ι. Τ. Μάστων

ἄφρον σχέδιον, διὰ τὸ ὁποῖον ἡ *Ἐκμεταλλευτικὴ τοῦ Β. Πόλου Ἑταιρία*, ἔμελλε νὰ προκηρύξῃ δημοσίαν ἐγγραφήν.

Διεδόθη πράγματι, ὅτι ἡ Ἑταιρία εἶχεν ἀγοράσῃ τὰς περὶ τὸν Πόλον χώρας, ἐπὶ τῷ σκοπῷ καὶ μόνῳ τοῦ νὰ ἐκμεταλλευθῇ... τὰ ἀνθρακωρυχεῖα τοῦ Βορείου Πόλου.

Ε',

Καὶ ἐν πρώτοις εἶναι βέβαιον ὅτι ὑπάρχουσιν ἀνθρακωρυχεῖα ἐν τῷ Βορείῳ Πόλῳ;

Τοῦτο ἦτο τὸ πρῶτον ζήτημα, ὅπερ ἀνεκινήθη εἰς τὸν νοῦν τῶν ὁπωσδήποτε λογικῶς σκεπτομένων.

«Διατὶ νὰ ὑπάρχωσι περὶ τὸν Πόλον κοιτάσματα γαιανθράκων; ἔλεγον οἱ μέν.

—Διατὶ νὰ μὴ ὑπάρχωσιν;» ἔλεγον οἱ ἄλλοι.

Ὡς γνωστόν, τὰ στρώματα τῶν λιθανθράκων εἰσὶ διανεμημένα εἰς πλεῖστα σημεῖα τῆς γηΐνης ἐπιφανείας. Ἀφθονοῦντα εἰς διαφόρους χώρας τῆς Εὐρώπης καὶ πλουσιώτατα εἰς τὴν Ἀμερικήν, ἰδίως δὲ εἰς τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας, ὑπάρχουσιν ἐπίσης καὶ εἰς τὴν Ἀσίαν καὶ εἰς τὴν Ἀφρικὴν καὶ εἰς τὴν Ὠκεανίαν.

Ἐφόσον προοδεύῃ ἡ ἀνερεύνησις καὶ συμπληροῦται ἡ γνῶσις τοῦ γηΐνου ἐδάφους, τοιαῦτα κοιτάσματα ἀνακαλύπτονται εἰς πάντα τὰ γεωλογικὰ στρώματα, ἀνθρακίτου μὲν εἰς τὰ παλαιότερα, λιθάνθρακος εἰς τὰ ἀνώτερα ἀνθρακοφόρα στρώματα, στιπίτου εἰς τὰ δευτερογενῆ καὶ λιγνίτου εἰς τὰ τριτογενῆ. Ἡ ὀρυκτὴ καύσιμος ὕλη δὲν θὰ ἐξαντληθῇ πρὸ τῆς παρελεύσεως χρονικοῦ διαστήματος ὑπολογιζομένου κατὰ ἑκατοστύας ἐτῶν.

Καὶ ὅμως ἡ ἐτησία ἀνόρυξις γαιανθράκων καθ' ὅλον τὸν κόσμον ἀνέρχεται εἰς τὸ ποσὸν

Digitized by Google

τῶν τετρακοσίων ἑκατομμυρίων τόννων, ἐκ τῶν ὁποίων μόνη ἡ Ἀγγλία παράγει ἑκατὸν ἑξήκοντα ἑκατομμύρια τόννων. Ἀλλ' ὁσημέραι πολλαπλασιαζομένων τῶν ἀναγκῶν τῆς βιομηχανίας αὐξάνει κατ' ἀνάγκην καὶ ἡ κατανάλωσις. Καὶ ἂν ἀκόμη ὁ ἠλεκτρισμὸς ἀντικαταστήσῃ τὸν ἀτμόν, ὡς κινητήριος δύναμις, θὰ ἀπαιτῆται ἴσον ποσὸν γαιανθράκων πρὸς παραγωγὴν τῆς δυνάμεως ταύτης. Ὁ βιομηχανικὸς στόμαχος, εἰς ἀδάμαντα μεταβαλλόμενος. Εἶναι ὅσον ὁ σίδηρος χρήσιμος, καὶ πλειότερον τούτου μάλιστα.

Εὐτυχῶς τὸ τελευταῖον τοῦτο μέταλλον δὲν ὑπάρχει κίνδυνος νὰ ἐλαττωθῇ ποτέ, διότι εἶναι τὸ κυριώτατον τῶν ἀποτελούντων τὸν ἡμέτερον πλανήτην στοιχείων.

Πράγματι δ' ἡ Γῆ πρέπει νὰ θεωρηθῇ ὡς μᾶζα σιδήρου ἢ μᾶλλον ἀνθρακομιγοῦς σιδηρίτου ἐν ἐμπύρῳ ῥευστῇ καταστάσει περικεκαλυμ-

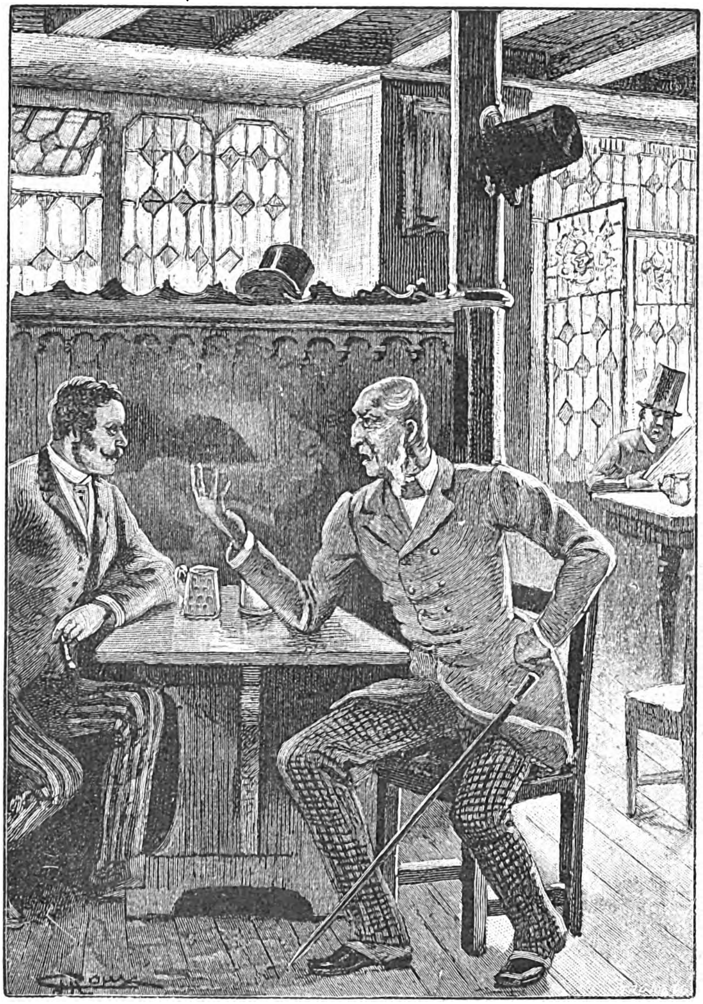

Ὁ ταγματάρχης Δόνελλαν μετὰ τοῦ γραμματέως του (σελ. 218).

μόνον διὰ γαιάνθρακος ζῇ. Ἡ βιομηχανία εἶναι ζῶον «ἀνθρακοβόρον» καὶ χρειάζεται τακτικὴν τροφὴν γαινθράκων.

Πλὴν δὲ τούτου ὁ γαιάνθραξ δὲν εἶναι μόνον καύσιμος ὕλη, ἀλλὰ καὶ γεώδης οὐσία, ἐκ τῆς ὁποίας ἡ ἐπιστήμη ἐξάγει σήμερον ἀμέσως ἢ ἐμμέσως ὅσον ἔνεστι πλεῖστα προϊόντα πρὸς παντοειδεῖς χρήσεις. Διὰ τῶν μεταμορφώσεων, ἃς ὑφίσταται ἐν τοῖς χωνευτηρίοις τῶν χημικῶν ἐργαστηρίων, χρησιμοποιεῖται εἰς τὴν βαφικήν, τὴν σακχαροποιΐαν, τὴν μυρεψικήν, τὴν θέρμανσιν, τὸν φωτισμόν, τὴν ἀπόσταξιν, τὴν κάθαρσιν, καὶ ἐπὶ πλέον χρησιμεύει καὶ ὡς κόσμημα, μένου ὑπὸ ἁλάτων ἐν εἴδει ἐπανθήματος, ἐφ' οὗ ἐπιπολάζουσιν οἱ στερεοὶ βράχοι καὶ τὸ ὕδωρ. Τῶν δὲ λοιπῶν μετάλλων καθὼς καὶ τοῦ ὕδατος καὶ τοῦ λίθου, σχετικῶς ἐλαχίστη εἶναι ἡ ἀναλογία ἐν τοῖς συστατικοῖς τοῦ ἡμετέρου πλανήτου.

Ὅθεν τοῦ μὲν σιδήρου ἡ προμήθεια εἶναι ἐξησφαλισμένη μέχρι τῆς συντελείας τῶν αἰώνων, οὐχὶ ὅμως καὶ τοῦ γαιάνθρακος. Τοὐναντίον μάλιστα. Τούτου ἕνεκα οἱ προμηθεῖς, οἱ μεριμνῶντες περὶ τοῦ μέλλοντος, καὶ αὐτοῦ τοῦ ἀφεστῶτος ἡμῶν κατὰ πολλὰς ἑκατοντάδας ἐτῶν, ὀφείλουσι ν' ἀναζητῶσι τοὺς λιθανθρακῶ-

Digitized by Google

νας πανταχόσε ὅπου ἡ προνοητικὴ φύσις ἐσχημάτισε τοιαῦτα κατὰ τὰς γεωλογικὰς διαπλάσεις.

«Πολὺ καλά!» ἀπεκρίνοντο οἱ ἀντιφρονοῦντες. Διότι καὶ ἐν Ἀμερικῇ ὡς καὶ ἀλλαχοῦ τῆς γῆς ὑπάρχουσιν οἱ ἐκ φθόνου ἢ ἄλλου τινὸς πάθους τὰ πάντα ψέγοντες, ὑπάρχουσι δ' ὡς εἰκὸς καὶ οἱ ἀντιλέγοντες ἐκ πνεύματος ἀντιλογίας.

«Πολὺ καλά! ἔλεγον οὗτοι. Ἀλλὰ διατί θὰ ὑπάρχωσι γαιάνθρακες εἰς τὸν Βόρειον Πόλον;

—Διατί; ἀπεκρίνοντο οἱ θιασῶται τοῦ προέδρου Βαρβικάν. Διότι πιθανώτατα κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν γεωλογικῶν διαπλάσεων, ὁ ὄγκος τοῦ ἡλίου ἦτο τόσον μέγας, κατὰ τὴν θεωρίαν τοῦ κ. Βλανδέ, ὥστε ἡ διαφορὰ τῆς θερμοκρασίας τοῦ Ἰσημερινοῦ καὶ τῶν Πόλων, ἦτο ἀνεπαίσθητος. Ἀπέραντα δὲ δάση ἐκάλυπτον τότε τὰς βορείας χώρας τῆς σφαίρας, πολὺ πρὸ τῆς ἐμφανίσεως τοῦ ἀνθρώπου, ὅτε ὁ ἡμέτερος πλανήτης ὑφίστατο τὴν ἀδιάλειπτον ἐπίδρασιν τῆς θερμότητος καὶ τῆς ὑγρασίας».

Τὴν θεωρίαν ταύτην ἀνέπτυσσον αἱ ὑπερμαχοῦσαι τῆς εταιρίας ἐφημερίδες καὶ τὰ περιοδικὰ συγγράμματα διὰ πολυπληθῶν καὶ ποικίλων ἄρθρων, ἄλλων μὲν ἐλαφρῶν καὶ ἀστείων, ἄλλων δὲ σοβαρῶν καὶ ἐπιστημονικῶν. Ὑπεστήριζον δ' ἐν αὐτοῖς ὅτι τὰ δάση ἐκεῖνα, ἕνεκα ὑφιζήσεως κατὰ τὴν περίοδον τῶν μεγάλων τιναγμῶν, οἵτινες συνεκλόνουν τὴν γηΐνην σφαῖραν, πρὸς τῆς ὁριστικῆς αὐτῆς διαπλάσεως, θὰ μετεβλήθησαν ἀναποδράστως εἰς κοιτάσματα γαιανθράκων ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τοῦ χρόνου, τῶν ὑδάτων καὶ τῆς κεντρικῆς θερμότητος. Ἐκ τούτου δ' ἀριδήλως συνάγεται ὅτι καὶ ἡ πολικὴ χώρα θὰ ἔχῃ μέγαν πλοῦτον ἀνθρακικῶν κοιτασμάτων, τὰ ὁποῖα ἀνέμενον πρὸς ἐξόρυξιν τὴν δίκελλαν τοῦ μεταλλευτοῦ.

Ὑπῆρχον ἄλλως πρὸς ὑποστήριξιν τούτου καὶ πράγματα—πράγματα δὲ ἀναμφισβήτητα. Οἱ θετικοὶ ἄνδρες, οἱ μὴ βασιζόμενοι εἰς ἁπλᾶς ὑποθέσεις δὲν ἠδύναντο νὰ τὰ ἀμφισβητήσωσιν, ἦσαν δὲ τοιαῦτα, ὥστε ἀπεδείκνυον εὐλογοφανῆ τὴν ἀναζήτησιν παντὸς εἴδους ἀνθράκων ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῶν Βορείων χωρῶν.

Περὶ τούτου δὲ ἀκριβῶς, ἡμέρας τινὰς βραδύτερον, συνδιελέγοντο ὁ ταγματάρχης Δόνελλαν μετὰ τοῦ γραμματέως του καθήμενοι εἰς τὴν σκοτεινοτέραν γωνίαν τοῦ καπηλείου τῶν «*Δύο Φίλων*».

«Τί λοιπόν; εἶπεν ὁ Δὴν Τούδριγκ, μήπως ἆρά γε ἔχει δίκαιον αὐτὸς ὁ κύριος Βάρβικαν;

—Πιθανόν, ἀπεκρίθη ὁ ταγματάρχης Δόνελλαν, ἢ μᾶλλον βέβαιον μοὶ φαίνεται.

—Ἀλλὰ τότε ἐκμεταλλευόμενοι τὰς Πολικὰς χώρας θὰ κερδήσωσιν ἄπειρα πλούτη!

—Ἀναμφιβόλως! ἀπεκρίθη ὁ ταγματάρχης. Ἀφ' οὗ ἡ Βόρειος Ἀμερικὴ κατέχει ἀπεράντους ἐκτάσεις ἀνθρακικῶν κοιτασμάτων, ἀφ' οὗ καθημερινῶς δηλοῦνται νέα τοιαῦτα, δὲν εἶναι ζήτημα ὅτι πολλὰ καὶ σπουδαῖα μένουσιν ἀκόμη νὰ ἀνακαλυφθῶσι, κύριε Τούδριγκ. Ἀλλ' αἱ ἀρκτικαὶ χῶραι φαίνονται ὡς τις προέκτασις τῆς ἀμερικανικῆς ἠπείρου. Διότι ἔχουσι τὸν αὐτὸν σχηματισμὸν καὶ τὰ αὐτὰ συστατικά. Ἰδίως δὲ ἡ Γροιλανδία φαίνεται ὡς προσάρτημα τοῦ Νέου Κόσμου καὶ εἶναι βέβαιον ὅτι ἡ Γροιλανδία συνέχεται μὲ τὴν Ἀμερικήν. . .

—Καθὼς κεφαλὴ ἵππου τῆς ὁποίας ἔχει καὶ τὸ σχῆμα, συνέχεται μὲ τὸ λοιπὸν σῶμα τοῦ ζώου, παρετήρησεν ὁ γραμματεὺς τοῦ ταγματάρχου Δόνελλαν.

—Προσθέτω δέ, ἐξηκολούθησεν οὗτος ὅτι ὁ καθηγητὴς Νόρδενσκιολδ κατὰ τὰς ἐξερευνήσεις του ἀνὰ τὴν Γροιλλανδίαν παρετήρησε καθιζητικοὺς σχηματισμοὺς ἐξ ἀμμίτου καὶ σχιστολίθου μετ' ἐντφηνώσεων λιγνίτου οἵτινες περιεῖχον μεγάλην ποσότητα φυτικῶν ἀπολιθωμάτων. Ὁ δὲ Δανὸς Στόενστρουπ μόνον εἰς τὴν περιφέρειαν τοῦ Δίσκαι παρετήρησεν ἑβδομήκοντα καὶ ἓν κοιτάσματα, εἰς ἃ ἀφθονοῦσι τὰ φυτικὰ ἀποτυπώματα· ταῦτα δὲ εἶναι λείψανα ἀναμφισβήτητα τῆς ἰσχυρᾶς ἐκείνης βλαστήσεως, ἥτις συνεπυκνοῦτο ἄλλοτε ἁδροτάτη περὶ τὸν πολικὸν ἄξονα.

—Ἀλλὰ πέραν τοῦ μέρους ἐκείνου; ἠρώτησεν ὁ Δὴν Τούδριγκ.

—Καὶ πέραν τοῦ μέρους ἐκείνου καὶ ἀπωτέρω πρὸς βορρᾶν, ἀπεκρίθη ὁ ταγματάρχης, ἡ ὕπαρξις γαιάνθρακος εἶναι ὑλικῶς βεβαιωμένη, καὶ φαίνεται μάλιστα ὅτι καὶ σκύπτων ἁπλῶς δύναταί τις νὰ συνάξῃ. Ἀφ' οὗ λοιπὸν καὶ ἐπ' αὐτῆς τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς, εἶναι τόσον ἄφθονος ὁ ἄνθραξ, δὲν δικαιούμεθα νὰ συμπεράνωμεν μετὰ βεβαιότητος σχεδὸν ὅτι τὰ κοιτάσματα αὐτοῦ ἐκτείνονται καὶ εἰς μέγιστον βάθος;

Ὁ ταγματάρχης Δόνελλαν εἶχεν ἀναμφιβόλως πολὺ δίκαιον. Ἴσα ἴσα δὲ ἐπειδὴ ἐγίνωσκε κατὰ βάθος τὸ ζήτημα τοῦ γεωλογικοῦ σχηματισμοῦ τοῦ Βορείου Πόλου ἠγανάκτει παντὸς ἄλλου Ἄγγλου πλειότερον κατὰ τὴν περίστασιν ταύτην. Θὰ ὡμίλει δ' ἴσως ἐπὶ πολὺ ἀκόμη περὶ τοῦ θέματος τούτου, ἂν μὴ παρετήρει ὅτι οἱ θαμῶνες τοῦ καπηλείου τῶν ὁποίων εἶχε κινήσῃ τὴν περιέργειαν, προσεπάθουν νὰ ἀκροασθῶσι τῆς ὁμιλίας του. Ἕνεκα τούτου ὁ ταγματάρχης καὶ ὁ γραμματεύς του ἔκριναν φρόνιμον νὰ διακόψωσι τὴν συνομιλίαν των, μετὰ τὴν τελευταίαν ταύτην παρατήρησιν τοῦ Δὴν Τούδριγκ.

«Δὲν σᾶς φαίνεται παράξενον ἓν πρᾶγμα, κύριε ταγματάρχα;

Digitized by Google

— Ποῖον;

— Ὅτι εἰς τὴν ὑπόθεσιν ταύτην, ὅπου ἐπερίμενε κανεὶς νὰ ἴδῃ μηχανικοὺς ἢ τουλάχιστον ναυτικούς, ἀφοῦ πρόκειται περὶ τοῦ Πόλου, βλέπομεν μόνον πυροβολητάς, οἱ ὁποῖοι ἀνέλαβον τὴν διεύθυνσιν.

— Ἀλήθεια! ἀπήντησεν ὁ ταγματάρχης. Τὸ πρᾶγμα εἶνε τῷ ὄντι πολὺ παράξενον!»

Ἐν τούτοις αἱ ἐφημερίδες ἐπανήρχοντο καθ' ἑκάστην εἰς τὸ ζήτημα τῶν στρωμάτων τῶν γαιανθράκων.

«Ποῦ εὑρέθησαν αὐτὰ τὰ στρώματα; ἠρώτησεν ἡ *Φύρδηr Μίγδηr* διὰ σφοδροτάτων ἄρθρων, γραφομένων καθ' ὑπαγόρευσιν Ἄγγλων μεγαλεμπόρων, προσπαθούντων διὰ φωνασκιῶν ν' ἀνασκευάσωσι τὰ ἐπιχειρήματα τῆς *Ἐκμεταλλευτικῆς τοῦ Β. Πόλου Ἑταιρίας*.

— Ποῦ εὑρέθησαν; ἀπήντησαν οἱ συντάκται τῶν *Ἡμερησίων Νέων* τῆς Τσάρλεστον, φανατικοὶ ὀπαδοὶ τοῦ προέδρου Βαρβικάν. Ἀλλ' ἀγνοεῖτε λοιπὸν ὅτι ὑπὸ τοῦ πλοιάρχου Νάρες ἐν ἔτει 1875-1876 εὑρέθησαν παρὰ τὴν ὀγδοηκοστὴν δευτέραν μοῖραν βορείου πλάτους τοιαῦτα στρώματα, καθὼς καὶ στοιβάδες ἐνδεικνύουσαι τὴν ὕπαρξιν μειοκαίνου χλωρίδος, ἐχούσης ἀφθόνους αἰγείρους, φηγούς, κληματίτιδας, λεπτοκαρύας καὶ κωνοφόρα δένδρα;

— Καὶ ἐν ἔτει 1881—1884, προσέθεσεν ὁ συντάκτης τῶν ἐπιστημονικῶν ἐπιφυλλίδων τοῦ *New York Witness*, κατὰ τὸν πλοῦν τοῦ Γρῆλυ, δὲν εὑρέθη ὑπὸ ὁμοεθνῶν μας κοίτασμα λιθανθράκων ἐν τῷ ὅρμῳ τῆς Λαίδης Φραγκλίνου, εἰς μικρὰν ἀπὸ τοῦ ἐρύματος Κόγγερ ἀπόστασιν ἐν τῷ ὁρμίσκῳ Οὐατερκούρς; Ὁ δὲ διδάκτωρ Πάβυ δὲν ὑπεστήριξεν εὐλόγως ὅτι αἱ χῶραι ἐκεῖναι δὲν στεροῦνται ἀνθρακικῶν ἀποθεμάτων, προωρισμένων πιθανῶς ὑπὸ τῆς προορατικῆς φύσεως πρὸς καταπολέμησιν τοῦ ψύχους εἰς τὰς παγετώδεις ἐκείνας ἐρημίας;»

Εὐνόητον εἶνε ὅτι μετὰ τοιαῦτα πειστικὰ ἐπιχειρήματα, κυρούμενα ὑπὸ τῆς αὐθεντείας τολμηρῶν ἀμερικανῶν ἐρευνητῶν, οἱ ἀντίπαλοι τοῦ προέδρου Βαρβικὰν δὲν εἴξευρον πλέον τί ν' ἀπαντήσωσιν. Ὅθεν οἱ θιασῶται τοῦ «διατί νὰ ὑπάρχωσι τάχα ἄνθρακες;» ἤρχισαν νὰ ὑποχωρῶσι πρὸ τῶν ὀπαδῶν τοῦ «καὶ διατὶ νὰ μὴ ὑπάρχωσιν;» Ναί! ὑπῆρχον ἄνθρακες καὶ πιθανῶς εἰς ἀφθονωτάτας ποσότητας! Ἡ περὶ τὸν πόλον γῆ ἐνέκλειε βεβαίως ὄγκους τῆς πολυτίμου ταύτης καυσίμου ὕλης, καταχωσθείσης εἰς τὰ ἔγκατα τῶν χωρῶν τούτων, ὅπου ἄλλοτε ὑπῆρχεν ὑλομανὴς βλάστησις.

Ἀλλ' οἱ φιλόψογοι ὑποχωροῦντες εἰς τὸ ζήτημα τῆς ὑπάρξεως γαιανθράκων ἐν ταῖς ἀρκτικαῖς χώραις, τοῦ ὁποίου δὲν ἦτο δυνατὴ πλέον ἡ ἀμφισβήτησις, ἐξεδικοῦντο ἐξετάζοντες ὑπὸ ἄλλην ἔποψιν τὸ ζήτημα.

«Ἐγώ! εἶπεν ἡμέραν τινὰ ὁ ταγματάρχης Δόνελλαν, κατά τινα συζήτησιν ἣν προεκάλεσεν ἐν αὐτῇ τῇ αἰθούσῃ τοῦ Τηλεβολικοῦ Συλλόγου, καὶ καθ' ἣν ἀντεπεξῆλθε κατ' αὐτοῦ τοῦ προέδρου Βάρβικαν. Ἐγώ! τὸ παραδέχομαι, τὸ βεβαιῶ μάλιστα, ἂν θέλετε! ὅτι ὑπάρχουσι λιθανθρακῶνες εἰς τὴν περιοχὴν τῶν ὑπὸ τῆς εταιρίας σας ἀγορασθέντων τόπων. Ἀλλὰ κοπιάσατε, παρακαλῶ νὰ τοὺς ἐκμεταλλευθῆτε!.....

— Θὰ τὸ πράξωμεν ἀπήντησεν ἠρέμα ὁ Ἴμπεϋ Βάρβικαν.

— Νὰ ὑπερβῆτε τὴν ὀγδοηκοστὴν τεταρτην μοῖραν, πέραν τῆς ὁποίας οὐδεὶς ἐξερευνητὴς ἠδυνήθη νὰ προχωρήσῃ μέχρι τοῦδε!....

— Θὰ τὴν ὑπερβῶμεν!

— Νὰ φθάσητε μέχρις αὐτοῦ τοῦ Πόλου!

— Θὰ φθάσωμεν!»

Αἱ μετὰ τοσαύτης ἀπαθείας καὶ πεποιθήσεως ἐκφερόμεναι ἀπαντήσεις τοῦ προέδρου τοῦ Τηλεβολικοῦ Συλλόγου, ἡ ὑπερήφανος καὶ σαφὴς ἔκφρασις τῆς γνώμης αὐτοῦ, ἐκλόνουν καὶ τοὺς μάλιστα σκληροτραχήλους. Διότι συνησθάνοντο ὅτι ὁ ἀντίπαλος αὐτῶν διετήρει ἀμειώτους τὰς ἀρχαίας ἀρετὰς αὐτοῦ, ἤρεμος ὢν καὶ ἀπαθής, πεπροικισμένος διὰ πνεύματος ἐξόχως θετικοῦ καὶ ἐπιφυλακτικοῦ, ἀκριβὴς ὡς χρονόμετρον καὶ τολμητίας, ἀλλὰ καὶ πρακτικώτατος καὶ ἐν αὐταῖς ταῖς παραβολωτάταις ἐπιχειρήσεσιν αὐτοῦ.

Ἂν ὁ ταγματάρχης Δόνελλαν κατελαμβάνετο ὑπὸ ἀκρατήτου ἐπιθυμίας νὰ στραγγαλίσῃ τὸν ἀντίπαλόν του, περὶ τούτου δύνανται νὰ μαρτυρήσωσιν ὅσοι ἐγνώρισαν ἐκ τοῦ σύνεγγυς τὸν ἔντιμον ἐκεῖνον, ἀλλὰ καὶ βιαιότατον τὸν χαρακτῆρα εὐπατρίδην. Ἀλλ' οἱ ἐχθροὶ τοῦ προέδρου Βάρβικαν, μετ' αὐτῶν δὲ καὶ ὁ ταγματάρχης, ἐγίνωσκον κάλλιστα ὅτι ὁ πρόεδρος Βάρβικαν εἶχε καὶ ῥώμην σωματικὴν ἴσην πρὸς τὸ ψυχικόν του σθένος καὶ ὅτι ἑπομένως ἦτο ἱκανὸς ν' ἀντιστῇ καθ' οἰασδήποτε ἐπιθέσεως.

Ὅμως ἐπειδὴ δὲν ἦτο δυνατὴ καὶ ἡ παρεμπόδισις τῆς διαδόσεως τῶν φορτικῶν εὐφυολογιῶν τῶν φιλοσκωμμόνων ὑπὸ τὸν τύπον τοῦτον ἐξεδηλοῦτο ἀκατάσχετος ὁ κατὰ τῆς νέας εταιρίας ἐρεθισμός. Τὰ παραλογώτατα τῶν σχεδίων ἀπεδίδοντο εἰς τὸν πρόεδρον τοῦ Τηλεβολικοῦ Συλλόγου, συμπραττούσης καὶ τῆς γελοιογραφίας, μάλιστα ἐν Εὐρώπῃ καὶ ἰδιαίτατα ἐν τῷ ἡνωμένῳ Βασιλείῳ ὅπερ δὲν ἠδύνατο νὰ χωνεύσῃ ἀκόμη τὴν ἧτταν του κατὰ τὴν περίφημον ἐκείνην πάλην καθ' ἣν τὰ δολλάρια κατετρόπωσαν τὰς ἀγγλικὰς λίρας.

[Jules Verne] Ἕπεται συνέχεια

ΤΟ ΠΑΡΑΜΥΘΙ ΜΟΥ

Ὀκτὼ χρονῶν σ' ἐγνώρισα μικροῦλα, χαϊδεμμένη,
Μὲ μιὰν ὁλόμαυρη ποδιὰ τριγύρω κεντημένη,
Μὲ τὸ φορεματάκι σου κοντὸ ὡς τὰ γόνατά σου,
Μὲ τὰ παιγνίδια γύρῳ σου, μὲ τὴ μαμὰ κοντά σου...
Ἔτσι μικροῦλα μιὰν αὐγὴ ἐμίσεψες 'ς τὰ ξένα
Κ' ἐπέρασαν χρόνια πολλὰ γιὰ μένα καὶ γιὰ σένα
Κ' ἐλησμονήσαμε κ' οἱ δυὸ τὴν πρώτη μας φιλία
Ἐσὺ μὲ τὰ κεντήματα κ' ἐγὼ μὲ τὰ βιβλία.
Μοιάζει ἡ καρδιὰ μ' ἕνα πουλὶ ποῦ μιὰ καὶ φτερουγίσῃ
Ξεχνᾷ τὴν πρώτη του φωλιά, καινούργια πάει νὰ κτίσῃ.

Μῆνες καὶ χρόνια ἐπέρασαν γιὰ νὰ γυρίσῃς πίσω·
Σὰν ἦλθες εἶδα κ' ἔπαθα ὡς ποῦ νὰ σὲ γνωρίσω.
Ἤσουν ἡ νειὰ ἡ πεντάμορφη ποῦ λέει τὸ παραμύθι,
Μὲ τὸ μακρύ σου φόρεμα, μὲ στρογγυλὰ τὰ στήθη,
Μὲ τὴν πλεξίδ' ἀτέλειωτη τρεῖς γύρους 'ς τὸ κεφάλι...

Καὶ τί δὲν θυμηθήκαμε σὰν γύρισες καὶ πάλι!
Ταῖς κούκλαις, τὸν καλόγερο καὶ τὸ σχοινάκι ἀκόμα,
Τὰ τόσα μας τρεχάματα 'ς ταῖς κάμαραις, 'ς τὸ δῶμα,
Ταῖς παιδιακίσιαις τρέλλαις μας, τὰ παιδιακίσια λόγια
Καὶ τὸν κρυφτὸ ποῦ ἐπαίζαμε 'ς τὰ σκοτεινὰ κατώγια....
Καὶ τί δὲν θυμηθήκαμε σὰν εἶδ' ἕνας τὸν ἄλλο!
Μ' ἀπὸ τὸ νοῦ μου οὔτε στιγμὴ δὲν εἰμπορῶ νὰ βγάλω
Τὰ δάκρυα ὅπου ἔχυσες ἐκείνη τὴν ἡμέρα
Σὰν μοὖπες μὲ παράπονο : «—Δὲν ἔχω πειὰ μητέρα!»

Τὰ μάτια σου τὰ ὁλόμαυρα σὲ δάκρυα πνιγμένα,
Τὰ χείλη σου σὲ ῥόδινο χαμόγελο ντυμένα
Κ' ἡ ὄψι σου ὅπου ἔδειχνε μαζὶ χαρὰ καὶ λύπη
Ἐγέννησαν 'ς τὰ στήθη μου τὸ πρῶτο καρδιοκτύπι
Κι' ἀγάλια ἀγάλια ὁ ἔρως μου, ποῦ ἦταν μικρὸς ἀκόμα,
Μεγάλωσε κ' ἐθέριεψε κι' ἀνέβηκε 'ς τὸ στόμα
Σὰν τὰ βουνὰ τὰ ἡφαίστεια ποῦ χύνονται σὲ λάβα...

Τότ' ἡ καρδιά μου ἐγίνηκε τῆς ἐδικῆς σου σκλάβα.

Μὲ τὰ τραγούδια τὰ γλυκὰ ποῦ μ' ἔκαμες νὰ γράψω
Σιγὰ σιγὰ κατώρθωσα 'ς τὰ στήθη σου ν' ἀνάψω
Τὴν ἴδια φλόγα τοῦ ἔρωτος ὅπου ἔκαιγε κ' ἐμένα,
Ὡς ποῦ μιὰ 'μέρα ἐξέσπασε σὲ λόγια ἐρωτευμένα
Καὶ τὴν καρδιά σου μ' ἄνοιξες καὶ μοὖπες πῶς πονοῦσε...

Ἀπάνωθέ μας ἡ μυρτιὰ γιὰ μᾶς μοσχοβολοῦσε.

Digitized by Google

Πόσαις ἡμέραις ζηλευταῖς, ἡμέραις δίχως ταῖρι
Ἐτρέχαμε χαρούμενοι, πιασμένοι ἀπὸ τὸ χέρι,
Μὲ λόγια καὶ κακιώματα, μὲ γέλοια καὶ μὲ χάδια
Ἐς τὴν ἀφρισμένη ἀκρογιαλιὰ καὶ 'ς τὰ χλωρὰ λειβάδια!
Πόσαις βραδειαὶς ἀξέχασταις τοῦ κρυεροῦ χειμῶνα
Ἀγκαλιαστοὶ ἐκαθώμαστε 'ς τὴν ἴδια πολυθρόνα
Καὶ μὲ λογάκια ἀτέλειωτα καὶ μὲ χαρὰ μεγάλη
Τὰ ὀνείρατα τοῦ γάμου μας ἐκάναμε καὶ πάλι
Γιὰ ὅλο τὸν κόσμο ἀδιάφοροι, γιὰ ὅλο τὸν κόσμο ξένοι...

Κ' ἡ λάμπα ὡς τὰ χαράγματα μᾶς ἔφεγγε ἡ καϋμένη!

Ἔτσι σὰν ἦλθε ἡ μέρα μου 'ς τὰ ξένα νὰ μισέψω
Μ' ὡρκίσθης—ἄχ! τὸν ὅρκον σου γιατὶ νὰ τὸν πιστέψω;—
Μ' ὡρκίσθης πίστι ἀληθηνή, μ' ὡρκίσθης, συλλογίσου.
Πῶς θᾆμαι ἡ μόνη ἀγάπη σου κ' ἡ μόνη συλλογή σου.

Μιὰ τέτοια ἐλπίδα μυστικὴ πῶς θὰ σὲ κάνω ταῖρι
Ἐγλύκαινε ταῖς πίκραις μου 'ς τῆς ξενιτειᾶς τὰ μέρη
Σὰν τὴ γλυκειὰ τὴ ζάχαρη σὲ γιατρικὸ ῥιγμένη—
Εἶν' ἡ ἀγάπη ἀκούραστη καὶ ξέρει νὰ ὑπομένῃ...
Τί μαῦραις μέραις πέρασα μακρυὰ ἀπὸ σένα, φῶς μου!
Ξένος παντοῦ κι' ἀδιάφορος 'ς ταῖς ὠμορφιαῖς τοῦ κόσμου
Μετροῦσα ταῖς ἡμέραις μου μ' ἐλπίδα καὶ μὲ πόνο
Ὅπως μετρᾷ ὁ κατάδικος τῆς φυλακῆς τὸ χρόνο.
Ἡ μέρα μῆνας φαίνεται κ' ἡ ὥρα πειὸ μεγάλη...

Σὰν ἦλθ' ἀπὸ τὴν ξενιτειὰ σὲ βρῆκα 'ς ἄλλου ἀγκάλῃ!

Σὰν χελιδόνι ἐγύρισα γιὰ ναὕρω τὴ φωλιά μου,
Σὰν χελιδόνι ἐπέταξες ἀπὸ τὴν ἀγκαλιά μου.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΟΛΕΜΗΣ

ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΑ

ΕΘΙΜΑ ΕΝ ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑ

Τὰ πανηγύρια.

Χαρακτὴρ τῶν θρησκευτικῶν ἐθίμων. — Ἡ Φραγκοκρατία ἐν Κεφαλληνίᾳ.— Κοινὰ μετὰ τῶν ἄλλων μερῶν ἔθιμα. '— Τὰ πανηγύρια ἐν τοῖς ναοῖς καὶ τοῖς οἴκοις.

Αἱ θρησκευτικαὶ πανηγύρεις ἔχουσι στενὴν σχέσιν πρὸς τὸ τελετουργικὸν τῆς ἐκκλησίας καὶ τὸ τυπικὸν τῶν ἀκολουθιῶν, ἀλλ' εἴτε ὡς ἐκ τοῦ φυσικοῦ τῶν κατοίκων χαρακτῆρος, εἴτε διὰ πολιτικούς, κοινωνικοὺς ἢ καὶ οἰκογενειακοὺς λόγους ἀπαντῶσι διαφοραὶ καὶ ποικιλίαι οὐκ ὀλίγαι. Ἐν Ἑπτανήσῳ πολλὰ θρησκευτικὰ ἔθιμα, ἔχουσιν ἰδιάζοντα χαρακτῆρα, διότι καὶ ἐν τῇ ἐξωτερικῇ λατρείᾳ οὐκ ὀλίγα ἀφῆκαν ἴχνη ὀθνεῖα αἱ μακραίωνες τῶν ἀλλοθρήσκων κατακτήσεις. Καὶ δὴ ἐν Κεφαλληνίᾳ, ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ ΙΓ' αἰῶνος ὅτε Μάϊος ἢ Ματθαῖος Ὀρσίνης κατήργησε τὸν ὀρθόδοξον ἐπισκοπικὸν θρόνον αὐτῆς (1) πρὸς ἐξιλέωσιν τῶν πολλῶν αὐτοῦ ἀνομιῶν καὶ ὑπείκων εἰς τοὺς πόθους τοῦ ποντίφηκος Ἰννοκεντίου τοῦ Γ' μέχρι τοῦ 1450, ὅτε ἀνιδρύθη πάλιν ὁ ἐπίσκοπος τοῦ νήσου θρόνος ἐπὶ Λεονάρδου Β' τοῦ Τόκκου (2) προΐστατο τοῦ κλήρου τῆς Κεφαλληνίας καθολικὸς ἐπίσκοπος καὶ μάλιστα οὐχὶ ἐκ τῶν ἐντοπίων, ἐπικρατοῦν δὲ θρήσκευμα ἦτο τὸ δυτικὸν οὐ μόνον μέχρι τότε, ἀλλὰ καὶ μέχρι τῆς πτώσεως τῆς Ἑνετικῆς δημο-

(1) Μεταξὺ τοῦ 1207 καὶ τοῦ 1212 κατηργήθησαν ἀμφότεροι οἱ ὀρθόδοξοι θρόνοι Κεφαλληνίας καὶ Ζακύνθου καὶ ἐσυστήθησαν λατινικαὶ ἐπισκοπαὶ — Ἴδε Hopf, Γρατιανὸς Ζώρζης, μετάφρ. Ῥωμανοῦ. —Innocent. III epistula lib. X—καὶ ἰδίου epist. 128 lib X—

(2) Πρῶτος ἐπίσκοπος δι' ἐκλογῆς τοῦ κλήρου, προϊστάμενος τῆς ἐκκλησίας καὶ τῶν τριῶν νήσων, Κεφαλληνίας Ζακύνθου καὶ Ἰθάκης, ἐγένετο Γεράσιμος ὁ Λοβέρδος (1450—1490).

Digitized by Google

κρατίας (1798). Δι' ὅλης τῆς Φραγκοκρατίας ἡ ἐγκατάστασις ἐν τῇ νήσῳ τιμαριούχων καὶ κυβερνητικῶν ὑπαλλήλων μετὰ τῶν οἰκογενειῶν αὐτῶν, ἡ ἵδρυσις ναῶν καθολικῶν καὶ μονῶν οὐ μόνον εἰς τὰς πόλεις ἀλλὰ καὶ εἰς τὰς ἐξοχάς, ἡ ἀμάθεια τοῦ λαοῦ περί τε τὴν γλῶσσαν καὶ τὴν θρησκευτικὴν διαπαιδαγώγησιν, ἅτινα ἀτελῶς καὶ ἀμεθόδως ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐδίδασκον οἱ παλαιοὶ κληρικοί, ἡ ἀσκουμένη πίεσις καὶ καταδίωξις τοῦ θρησκεύματος τοῦ τόπου καὶ ὁ περιορισμὸς τῆς δικαιοδοσίας τῶν ἱεραρχῶν· καὶ ἡ πρὸς τὸν ἡμέτερον κλῆρον ἀντιπάθεια καὶ περιφρόνησις, ὅστις καὶ φόρους ἐτέλει καὶ ὑπεχρεοῦτο εἰς συμμετοχὴν ἱεροτελεστιῶν καὶ πανηγύρεων τῶν καθολικῶν, καὶ ἐν γένει τὸ πνεῦμα τῆς ἐποχῆς, αἱ τύχαι τοῦ τοῦ ἔθνους, τὸ δίκαιον τοῦ ἰσχυροῦ ἂν ἐξαιρέσῃ τις κυρίως τὴν Ἐνετικὴν κυβέρνησιν ἥτις ἕνεκα πολιτικοῦ ὑπολογισμοῦ ἐπροστάτευέ πως τὴν ἐλευθερίαν τοῦ θρησκεύματος καὶ ἀντετάσσετο εἰς τῶν Παπῶν τὰς θελήσεις, πάντα ταῦτα, θὰ ἐδικαιολόγουν βεβαίως τὴν μεταφύτευσιν καὶ ξένων θρησκευτικῶν ἐθίμων. Μεθ' ὅλα ταῦτα, ἂν καὶ τοιαύτην ἐπίδρασιν προσεδόκα τις, ὁ λαὸς ὅμως ἠμύνθη ἐρρωμένως, καθ' ἃ φαίνεται ἐκ τῶν ὑστέρων, πρὸς διάσωσιν τῶν πατρίων, τὰς δὲ δουλείας τὸ ἀπελπιστικόν, καὶ τῆς ἰσχύος ἡ ἐπιβλητικότης δὲν ἠδυνήθησαν νὰ μεταβάλλωσι τὰ ἑλληνικώτατα καὶ θρησκευτικώτατα αἰσθήματα αὐτοῦ, ἐπιπόλαια μόνον ἴχνη καταλιπόντα, σσημέραι ἀπαλειφόμενα, τοὐναντίον δὲ ἀφομοιωθέντος πρὸς τὸ ἑλληνικὸν ἐν πολλοῖς τοῦ φραγκικοῦ στοιχείου(1).

Τὴν ἐπιρροὴν τῶν ξενικῶν κατακτήσεων εὑρίσκομεν διὰ τοῦτο καὶ εἰς τὰς πανηγύρεις, τὰ θρησκευτικὰ ἔθιμα, τὰς τελετὰς καὶ ἑορτὰς ἐν γένει, ἅτινα καὶ ἀναγραφόμεν ἀρχόμενοι ἀπὸ τῶν πανηγυρίων μεθ' ἃ, τὰ τῆς μεγάλης ἑβδομάδος καὶ τῶν λοιπῶν ἑορτῶν — Δὲν θὰ περιορισθῶμεν ὅμως εἰς τὰ ἀποκλειστικῶς ἐνταῦθα συμβαίνοντα, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν ἀναγραφὴν κοινῶν πρὸς ἄλλα ἑλληνικὰ μέρη ἐθίμων, ὅπερ νομίζομεν ὅτι ἔχει πολλὴν τὴν σημασίαν, διότι τὸ κοινὸν συστήματος, ἐθίμου, γλώσσης, θρησκείας, κλπ. ἐλέγχει τὴν ἑνιαίαν καὶ ὁμόθυμον καὶ ἐν τούτῳ ἱστορικὴν πορείαν, τοὺς κοινοὺς ἀγῶνας, καὶ ἐντεῦθεν τὸν στενὸν σύνδεσμον τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, συναμυνομένου ἐν ἡμέραις πονηραῖς πρὸς διάσωσιν τῶν πατρίων.

Μετὰ τὴν βραχεῖαν ταύτην εἰσαγωγήν, ἐξ ἧς πολλὰ σαφηνίζονται ἐκ τῶν καθ' ἕκαστα, ἀρχόμεθα τῆς περιγραφῆς τῶν πανηγυρίων.

Πανηγύρια καλεῖ κυρίως ὁ κεφαλληνιακὸς λαὸς α') τὰς ἐπετείους τῶν ναῶν ἑορτὰς β') τὰς ἐπὶ τιμῇ εἰκόνων, ἐν τοῖς οἴκοις ὑπαρχουσῶν, πανηγύρεις γ') τὰς ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ τῷ οἴκῳ τελετὰς καὶ χαρὰς ἐπὶ ταῖς ἑορταῖς τῶν φερόντων τὸ ὄνομα τοῦ ἑορταζομένου ἁγίου ἢ τῆς Παναγίας καὶ δ') τὸν βεβρασμένον σῖτον, ἤτοι τὰ κόλλυβα, καθ' ἃ κατωτέρω θ' ἀναπτύξωμεν. Ἐν ταῖς ἐπετείοις γενεθλίων οὐδέποτε τελεῖται ἑορτή, διότι ἕκαστος θεωρεῖται ὑπάρχων καὶ γνωστὸς διὰ τοῦ βαπτιστικοῦ του ὀνόματος, ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς βαπτίσεώς του γεννηθεὶς τρόπον τινὰ ἐν τῷ χριστιανικῷ κόσμῳ. Οἱ φέροντες ὅμως ἀρχαϊκὰ ὀνόματα ἢ ξενικὰ οὐδέποτε ἑορτάζουσι, αἱ δὲ Ἰωάνναι, Παναγάδες, Μαρίαι κλπ. ἢ ὅσοι φέρουσιν ὄνομα ἁγίου δὶς κατ' ἔτος ἑορταζομένου, πανηγυρίζουσι κατὰ μίαν τῶν πολλῶν ἑορτῶν τοῦ ἁγ. Ἰωάννου, τῆς Θεοτόκου καὶ κατὰ τὴν κοίμησιν τοῦ δὶς κατ' ἔτος γεραιρομένου ἁγίου πχ. τῶν ἁγ. Σπυρίδωνος, Νικολάου κλπ.

Αἱ ἑορταὶ ἐν ταῖς ἐκκλησίαις ἔχουσιν ὡς ἑξῆς. Πρὸ ἡμερῶν οἱ κώδωνες ἀγγέλλουσιν ὅτι ἔρχεται τὸ πανηγύρι, δι' ὅλης σχεδὸν τῆς ἡμέρας χαρμοσύνως κρουόμενοι ὑπὸ τῶν παίδων τῆς ἐνορίας, εἰς τὰς πόλεις ὅμως ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τὸ πρωΐ, τὸ γεῦμα καὶ τὴν ἑσπέραν, ὑψοῦνται δὲ εἰς τὰ κωδωνοστάσια ἐθνικαὶ ἢ ἐκκλησιαστικαὶ σημαῖαι καὶ οἱ κώδωνες στολίζοντας ἄνωθεν μύρτοις. Ἡ εἰκὼν τοῦ πανηγυριζομένου ἁγίου ἢ τῆς Παναγίας τίθεται συνήθως ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ναοῦ ἐν θρόνοις (1) ἢ εἰκονοστασίοις μυρτοστεφέσι καὶ διὰ τεχνικῶν ἢ φυσικῶν ἀνθέων περικεκοσμημένοις, ἄλλοτε μάλιστα τιθεμένων τῶν θρόνων ἢ εἰκονοστασίων ὑπὸ οὐρανὸν (baldachino) κατὰ τὰ ἐν καθολικοῖς ναοῖς ἐθιζόμενα, πρὸ τῶν εἰκόνων δὲ προτίθεται ἐξέδρα μετ' ἐπαλλήλων ἀναβαθμῶν κοινῶς πάρκο ἢ ἰπάρκο λεγομένη (palco), εἶδος βωμοῦ (altare) τῶν καθολικῶν ναῶν, μετὰ πολυχρώμων ἀμφίων, κυρίως δὲ τῆς trabacca, ὑφάσματος χονδροῦ μεταξίνου ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον καὶ διηνθισμένου. Ἐπὶ τῆς ἐξέδρας ταύτης τοποθετοῦνται ἀνθοδόχαι καὶ κηροστάται ἄλλοι μὲν μετὰ κηρίων κεκοσμημένοι περὶ τὸ κάτω ἄκρον διὰ περιεστραμμένου χρωματιστοῦ χάρτου, ἄλλοι δὲ ἄνευ τοιούτων, ὅπως ἐν αὐτοῖς ἐμπαγῶσι τὰ τάματα τῶν προσκυνητῶν. Εἰς τὸ κάτω μέρος τῆς ἐξέδρας, ὅπερ μένει κενὸν κηροστατῶν καὶ ἀνθοδοχείων, θὰ προτεθῶσιν αἱ ἀρτοπλασίαι καὶ τὰ σπερνά. Τῶν προσφερομένων λαμπάδων αἱ πλεῖσται ἀνάπτονται πρὸ τῆς εἰκόνος οἱονεὶ θυσία, εὐχαρίστως δ' ὁ προσφέρων βλέπει αὐτὰς καθ' ὅλου ἀναλισκομένας πρὸ αὐτῆς, ἄλλαι δὲ τοποθετοῦνται ἐπὶ τοῦ θρόνου χωρὶς ν' ἀναφθῶσι αἱ δὲ μετὰ τῶν ἀρτοπλασιῶν προσφερόμεναι ἐμπηγνύονται συνήθως εἰς ἕνα τῶν ἄρτων καὶ ἐκεῖ ἀνάπτονται· δὲν πωλοῦνται δὲ ἐν τῷ προνάῳ ὡς εἰς ἄλλα μέρη τῆς Ἑλλάδος γίνεται προσφερόμενα λιανοκήρια, ἀλλὰ φέρονται ἔξωθεν, εἰσὶ δὲ τὰ προσφερόμενα κηρία βάρους μέχρι δύο ἢ τριῶν λιτρῶν καὶ ἐνίοτε καὶ περισσότερον ὅτε λέγονται τορτσόνια (torchio-torzone).

Αἱ ἐκκλησίαι ἐπὶ τῇ ἑορτῇ στολίζονται διὰ δαφνῶν καὶ μυρσινῶν ὕπερθεν τῶν στασιδίων, ἢ δι' ἀνθοδοχείων πέριξ ἐπὶ τοῦ διαζώματος· εἰς τοὺς τοίχους δὲ ἀναρτῶσιν εἰς πολλοὺς ναοὺς εἰκόνας λαμβανομένας ἐκ τῶν ὡραιοτέρων τῆς ἐνορίας ἢ τοῦ χωρίου, ἔξω δὲ καὶ ἔσω τοῦ ναοῦ ρίπτουσι μικροὺς κλαδίσκους μυρσινῶν, εἰς τὰς παραστάδας δὲ τοῦ τέμπλου ἀναρτῶσι τὰ καλλίτερα τῶν περιτραχηλίων, καθὼς καὶ εἰς τὰς στήλας τὰς ὑποβασταζούσας τὴν στέγην.

Ἕπεται τὸ τέλος

Ἐν Ληξουρίῳ

ΗΛΙΑΣ ΤΣΙΤΣΕΛΗΣ.

(1) Lunzi Della condizione politica etc. κεφ. ΙΑ'-ΙΓ' καὶ Χιώτου τόμος ς'.

(1) Εἰς πολλοὺς ναοὺς ὑπάρχουσι ὡραῖοι θρόνοι ἀργυροῖ, τῆς Θεοτόκου κυρίως, καλλίστης τέχνης καὶ μεγάλης ἀξίας.

Digitized by Google

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΑΝΑΛΕΚΤΑ

Χρυσίον καὶ καυσόξυλα. Ὁ Μερὺ ὁ διάσημος καὶ ἀγχινούστατος γάλλος λογογράφος δὲν ἠρκεῖτο νὰ εἶνε πνευματώδης εἰς λόγους ἀλλὰ καὶ εἰς ἔργα, ὁλόκληρος δὲ ἡ σύγχρονος αὐτοῦ γενεὰ γινώσκει τὰς εὐφυεῖς ἀστειότητας ἃς διέπραττεν εἰς βάρος τῶν ἀπλοϊκῶν ἢ γελοίων ἀστῶν. Ἀποδίδονται εἰς αὐτὸν πολλαὶ αἵτινες δὲν ἦσαν ἰδικαί του· ἀλλὰ δι' ἐκείνας τὰς ὁποίας καὶ αὐτὸς ὡμολογεῖ συνείθιζε νὰ λέγῃ χαμμύων τοὺς ὀφθαλμούς: «— Τώρα ὅτε ζῶμεν ὑπὸ ἐλεύθερον πολίτευμα, θὰ μᾶς ἔσυραν εἰς τὴν ἀστυνομίαν διὰ παρομοίας ἀστειότητας!»

Ὁ Μερὺ καθ' ὅλα τὰ στάδια τῆς ἐνεργείας του ἐνήργει καὶ ἐφέρετο κατὰ τρόπον ὅλως διάφορον τῶν ἄλλων.

Ἔτυχε νὰ κερδίσῃ ποτὲ τετρακισχίλια φράγκα εἰς χρυσᾶ νομίσματα τῶν τεσσαράκοντα φράγκων, διότι ἦτο ὀλίγον τι χαρτοπαίκτης καὶ ἐκ τούτου ἐξηγεῖται πῶς μετὰ τόσας ἐπικερδεῖς φιλολογικὰς ἐπιτυχίας ἀπέθανεν ἄνευ περιουσίας. Ἀποκομίζων τὸ κέρδος του ἔλεγε καθ' ἑαυτόν:

— Μὲ αὐτὸ τὸ ποσὸν εἱμπορῶ νὰ περάσω ἥσυχα τὸν χειμῶνά μου, ἂν εἶμαι φρόνιμος... Ναί, ἀλλὰ γνωρίζω τὸν ἑαυτόν μου καὶ δὲν θὰ φερθῶ διόλου φρόνιμα... θὰ παίξω πάλιν καὶ θὰ χάσω... ἢ θὰ ἔλθῃ κανεὶς νὰ μοῦ πάρῃ τὸ ὅλον ἢ μέρος ἀπὸ τὰς τέσσαρας χιλιάδας φράγκα... Τί νὰ κάμω;...

Ἀφοῦ ἐσκέφθη, ἐπενόησε νὰ πράξῃ τὸ ἑξῆς.

Παρήγγειλε νὰ τοῦ καθαρίσωσι μίαν ἀποθήκην, κλειομένην διὰ κλειδίου καὶ εὑρισκομένην εἰς τὴν ἄκραν τοῦ οἰκήματός του, εἶτα ἐπορεύθη εἰς τὸ πλησιέστερον μέρος ὅπου ἐπώλουν καυσόξυλα.

— Θέλω, εἶπε, δύο ἁμάξια χονδρὰ ξύλα.

Τοῦ ἔδειξεν ὁ πωλητὴς τὰ καλλίτερα ἐξ ὅσων εἶχεν.

Ὄχι, εἶπεν ὁ Μερύ, θέλω πλέον χονδρά.

Τὸν ὡδήγησε τότε ὁ πωλητὴς ἐνώπιον σωροῦ τεμαχίων ἀπελεκήτων κορμῶν δένδρων.

— Καὶ αὐτὰ εἶνε μικρά... εἶπεν ὁ Μερύ· δὲν ἔχετε νὰ μοῦ δώσετε μεγαλείτερα;

Τέλος πάντων τοῦ παρουσίασαν ὑπερμεγέθεις ὄγκους ξύλων, ὧν ὁ ἐλάχιστος ἐζύγιζε τοὐλάχιστον ὀγδοήκοντα ὀκάδας.

— Αὐτὰ μοῦ χάμνουν, εἶπεν ὁ ἰδιότροπος ἀγοραστής· γέμισέ μου ἀμέσως δύο ἁμάξια καὶ στεῖλέ τα εἰς τὴν κατοικίαν μου.

Ὅταν ὁ θυρωρὸς εἶδε τοὺς τεραστίους ἐκείνους ὄγκους ἔρρηξε κραυγὰς λέγων ὅτι δὲν θ' ἀντεῖχε τὸ πάτωμα καὶ θὰ ἐκρημνίζετο τὸ σπίτι.

— Ὅ,τι ζημία γείνῃ τὴν πληρώνω· ἀπήντησεν ὁ Μερύ.

Καὶ διέταξε νὰ μετακομίσωσι τὰ ξύλα εἰς τὴν ἀποθήκην, ἥτις ἐπλήσθη μέχρις ὀροφῆς. Τότε ἀπέπεμψε τοὺς ἐργάτας, ἔλαβεν ἐκ τοῦ γραφείου του τὸ κερδηθὲν ποσόν, καὶ ἔρριψε κατὰ δράκας τὰ νομίσματα εἰς τὰ μεταξὺ τῶν ξύλων διαστήματα, ἔπειτα ἔκλεισε τὴν θύραν τῆς ἀποθήκης καὶ ἀπέσειρε τὴν κλεῖδα.

Τὸ σχέδιόν του ἦτο εὐνόητον. Ὅπως ἀποσύρῃ ἓν νόμισμα ἔπρεπε νὰ μετακινήσῃ πέντε ἢ ἓξ ἐκ τῶν ὑπερμεγέθων ἐκείνων ὄγκων, ὁ δὲ Μερὺ ὅστις ἦτο ὀκνηρότατος θὰ ἐδειλία πρὸ τοῦ κόπου καὶ ἡ ὀκνηρία του θὰ ἐχρησίμευε τοιουτοτρόπως ὡς χαλινὸς τῆς ἀσωτίας του.

Ἄγνωστον ἂν χάρις εἰς αὐτὸ τὸ μέσον διῆλθεν ἥσυχα τὸν χειμῶνά του, ὡς ἤλπιζεν, τὸ βέβαιον εἶνε ὅτι ἐπὶ τέλους τὰ νομίσματα τῶν τεσσαράκοντα φράγκων εἶχον ἤδη ἐλαττωθῆ ἐπαισθητῶς εἰς τὸ παράδοξον χρηματοφυλάκιον, ὅτε ἡμέραν τινὰ εἷς ἐπαίτης ἐκ τῶν περιερχομένων τοὺς οἴκους, οἵτινες εἶνε ἀληθεῖς μάστιγες διὰ τοὺς λογίους, προσῆλθεν ἐπικαλούμενος τὴν γενναιοδωρίαν τοῦ Μερύ. Ὁ πνευματώδης συγγραφεὺς εἰργάζετο καὶ ἡ ἄκαιρος ἐκείνη ἐπίσκεψις τὸν ἐνώχλει· ἐπειδὴ δὲ ὁ ἐπαίτης ἐξηκολούθει τὰς ἐπικλήσεις του, ὁ Μερὺ ἀνυπομονῶν ἠγέρθη καὶ εἶπεν αὐτῷ:

— Ἐμπρός! ἔλα μαζί μου.. θὰ ψάξῃς ἐσὺ μόνος σου νὰ εὕρῃς.

Καὶ τὸν ὡδήγησεν εἰς τὴν ἀποθήκην.

— Μὴν πάρῃς παρὰ ἕνα μόνον, εἶπεν αὐτῷ, καὶ φέρε μου τὰ ἄλλα, διότι κ' ἐγὼ δὲν ἔχω πλέον πεντάραν.

Καὶ ταῦτα εἰπὼν ἐπέστρεψεν εἰς τὴν ἐργασίαν του.

Ὁ ρακένδυτος ἐπαίτης ἔμεινεν ἐνεὸς ἐνώπιον τῶν κολοσσαίων ἐκείνων κορμῶν. Ἐν τούτοις ἴσως ἀντικείμενόν τι λάμπον χαμαὶ μεταξὺ τῶν θρυμμάτων τοῦ φλοιοῦ ἐφώτισε τὸ πνεῦμά του, διότι ἠκούετο κατόπιν ἐπὶ πολὺ ἀνακινῶν μετὰ ζέσεως τὰ ὀγκώδη ξύλα εἰς τὴν ἀποθήκην. Ὁ Μερὺ μετά τινα ὥραν ἐκπληττόμενος, διότι δὲν τὸν εἶδεν ἐπιστρέφοντα, ἐπορεύθη εἰς τὴν ἀποθήκην ὅπου εὗρε τὸν ἐπαίτην καταπόρφυρον, ἀσθμαίνοντα, κάθιδρον, ἑτοιμαζόμενον ν' ἀπέλθῃ.

— Αἴ, λοιπόν; ἠρώτησεν ὁ Μερύ.

— Ἕνα μόνον ἔχω, κύριε, ἕνα μόνον, σᾶς ὁρκίζομαι!

Καὶ ταῦτα εἰπὼν ἐτράπη εἰς φυγήν.

Ὁ Μερὺ οὔτε κἂν ἐσκέφθη νὰ τὸν καταδιώξῃ.

— Ὁ διάβολος νὰ τὸν πάρῃ! ἐψιθύρισεν· ὁ ἀνόητος ἔβαλε πάλιν τὰ ξύλα εἰς τὴν θέσιν των!

ΧΡΟΝΙΚΑ

Φιλολογικά. Τὴν 6 ὀκτωβρίου ἑορτάζεται δημοτελῶς ἐν τῇ γενετείρᾳ τοῦ Λαμαρτίνου πόλει Μασὸν ἡ ἑκατοστὴ ἐπέτειος τῆς γεννήσεως αὐτοῦ. Εἰς τὴν Βουργουνδικὴν πολίχνην θὰ μεταβῇ ἐπὶ τούτῳ ὁ θίασος τοῦ παρισινοῦ Γαλλικοῦ Θεάτρου ὅπως παραστήσῃ μίαν πρᾶξιν ἐκ τοῦ δράματος τοῦ Λαμαρτίνου Toussaint-Louverture παρασταθέντος τὸ πρῶτον ἐν ἔτει 1850 ἐν Παρισίοις.

— Γενομένης μονομαχίας ἐν Παρισίοις διὰ ξίφους μεταξὺ τῶν συγγραφέων Κατούλλου Μανδὲς καὶ Καρόλου δὲ Περριὲρ ἐπληγώθησαν ἀμφότεροι ἐλαφρῶς

— Κατὰ μίμησιν τῆς ἐν Βαϊμάρῃ ἑταιρίας τῶν θαυμαστῶν τοῦ Γκαῖτε ἱδρύθη καὶ ἐν Βιέννῃ ἑταιρία τῶν θαυμαστῶν τοῦ Γρίλλπαρζερ, τῆς ὁποίας πρῶτον ἔργον θὰ εἶνε ὁ πανηγυρισμὸς τῆς ἑκατονταετηρίδος τοῦ μεγίστου ποιητοῦ τῆς Αὐστρίας κατὰ τὴν 15 ἰανουαρίου 1891. Ἡ ἑταιρία αὕτη ἀριθμεῖ νῦν 400 μέλη.

— Τρία δράματα τοῦ Σίλλερ ἐπεξειργασμένα διὰ τὴν σύγχρονον σκηνὴν θὰ παρασταθῶσι προσεχῶς ἐν Παρισίοις: ὁ «Δὸν Κάρολος» ἐν τῷ Ὠδείῳ, ἡ «Αὐρηλιανὴ Παρθένος» ἐν τῇ Πύλῃ τοῦ Ἁγ. Μαρτίνου καὶ ἡ Μαρία Στούαρτ ἐν τῷ Ἱστορικῷ θεάτρῳ.

Digitized by Google

ΤΟ ΠΑΛΑΤΙΟΝ ΤΟΥ ΚΥΒΕΡΝΗΤΟΥ ΕΝ ΝΑΥΠΛΙΩ
[Ἐκ φωτογραφίας τοῦ κ. Ι. Γεωργαντοπούλου]

Ἐπιστημονικά. Ὁ ἄγγλος βακτηριολόγος Κλάϊν ἀνακοινοῖ εἰς τὸν ἐπιστημονικὸν κόσμον παραδοξοτάτας παρατηρήσεις αὐτοῦ περὶ τῆς σχέσεως τῆς διφθερίτιδος πρὸς τοὺς γάτους. Κατὰ τὰ τελευταῖα τρία ἔτη παρετηρήθη, λέγει, ὅτι ὅσα παιδία ἔπαιζον μὲ γάτους ἔχοντας πνευμονικήν τινα πάθησιν προσεβλήθησαν ὑπὸ δεφθερίτιδος· ἀφ' ἑτέρου δὲ ὅτι ὅπου παιδία ἔπαθον ἐκ διφθερίτιδος ἠσθένησαν καὶ οἱ γάτοι τῆς οἰκίας. Ἰδίᾳ δὲ κατὰ τὸ 1889 παρετηρήθη ὅτι οἱ γάτοι προσεβλήθησαν ὑπὸ ἐπιδημικῆς ἀσθενείας ἥτις μετεδόθη ἔκ τινος οἰκίας ἐν τῇ ὁποίᾳ ἔπαθον τὰ παιδία ἐκ διφθερίτιδος. Ὁ ἄγγλος ἐπιστήμων ἐκ τούτου λαβὼν ἀφορμὴν μετέδωκεν ἐκ παιδίου εἰς γάτον τὴν διφθερίτιδα δι' ἐμβολιασμοῦ. Τὰ δὲ συμπτώματα ἦσαν ἀπαράλλακτα ὡς τὰ τῆς ἐπιδημίας τῶν γάτων, καὶ ὁ γάτος ἀπέθανεν. Ἄγνωστον ὅμως ἔτι ἂν ἡ τοιαύτη σχέσις δυνηθῇ νὰ ὁδηγήσῃ τὴν ἐπιστήμην εἰς τὴν εὕρεσιν μέσων προληπτικῶν τῆς διφθερίτιδος ἀναλόγων πρὸς τὰ κατὰ τῆς εὐλογίας καὶ τῆς λύσσης.

Μουσική. Ἡ Ἀδελίνα Πάττη θὰ μεταβῇ εἰς Ῥωσσίαν τὸν προσεχῆ ἰανουάριον καὶ φεβρουάριον. Κατὰ τὸ δίμηνον τοῦτο διάστημα θὰ δώσῃ ἀνὰ τρεῖς παραστάσεις ἐν Πετρουπόλει καὶ Μόσχᾳ καὶ ἀνὰ τρεῖς συναυλίας. Εἰς ἀμοιβὴν θὰ λάβῃ πλὴν τῶν ὁδοιπορικῶν ἐξόδων αὐτῆς καὶ τῆς συνοδείας της, 300,000 φράγκων.

—Ἀνευρέθη ἐν Στοκχόλμῃ μεταξὺ ἄλλων παλαιῶν χειρογράφων μικρὰ ἀνέκδοτος συναυλία τοῦ Παγανίνη δι' ἔγχορδα καὶ ἐμπνευστὰ ὄργανα.

Θεατρικά. Κατὰ τὸν «Φιγαρῶ» ὑπάρχουσι τὴν σήμερον ἀποκατεστημένοι ἐν Παρισίοις 7,350 ἠθοποιοὶ ἐξ ἀμφοτέρων τῶν φύλων. Τούτων οἱ 906 εἶνε ξένοι.

Νεκρολογία. Ἀπέθανεν ἐν Βαϊδλιγγάου ὁ διάσημος γερμανὸς καθηγητὴς τῆς Πολιτικῆς Οἰκονομίας Λαυρέντιος φὸν Στάϊν γεννηθεὶς ἐν Ἐκκερνφέρδε τὸ 1813. Ὁ ἀποθανὼν συνέγραψε πλεῖστα συγγράμματα, ἅτινα κατέχουσι θέσιν ἐπιφανῆ ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τῶν Πολιτικῶν Ἐπιστημῶν.

ΑΙ ΕΙΚΟΝΕΣ

Φιλαναγνῶσται. Ἡ χαρίεσσα αὕτη εἰκὼν παριστᾷ δύο γυμνὰ παιδία καθήμενα ἐπὶ δέσμης χάρτου καὶ ἀπὸ κοινοῦ περιεργαζόμενα μετ' ἐμβριθείας παλαιογράφων χειρόγραφον ὅπερ κρατοῦσιν ἀνὰ χεῖρας.

Τὸ Παλάτιον τοῦ Κυβερνήτου ἐν Ναυπλίῳ εἶνε ἡ μεγάλη ἐκείνη οἰκία ἡ ὁποία ἐκτίσθη μετὰ τὴν ἄφιξιν τοῦ Καποδιστρίου καὶ ἐχρησίμευσεν ὡς κατοικία αὐτοῦ. Παλαιωθεῖσα ὑπὸ τοῦ χρόνου ἐπεσκευάσθη πρό τινος καὶ χρησιμεύει νῦν ὡς κατάστημα τῆς Νομαρχίας. Τὸ οἰκοδόμημα ὡς φαίνεται εἰς τὴν εἰκόνα ληφθεῖσαν ἐκ φωτογραφίας, ἣν εὐμενῶς παρεχώρησε πρὸς δημοσίευσιν ὁ κ. Ι. Γεωργαντόπουλος, εἶνε βαρὺ καὶ ἀφιλόκαλον κτισθὲν ἐν ἡμέραις ἀγώνων καὶ θυσιῶν, ὅπως ἐπαρκέσῃ εἰς τὴν ἀνάγκην καὶ οὐχὶ ὅπως ἐξωραΐσῃ τὴν προσωρινὴν πρωτεύουσαν τῆς Ἑλληνικῆς Πολιτείας.

ΕΔΩ Κ' ΕΚΕΙ

Συμβιβασμός. Ὁ δικηγόρος τῆς συζύγου:—Ἡ κυρία σας λέγει ὅτι τὴν ἀφήσατε μόνην, ἐγκαταλελειμμένην εἰς τὸ σπίτι καὶ ἐφύγατε. Ὁ σύζυγος: — Θὰ ἔμενα εἰς τὸ σπίτι πολὺ εὐχαρίστως ἂν ἔφευγ' ἐκείνη.

Παιδικὴ ἀφέλεια. Ὀκταετὲς παιδίον στέλλεται ὑπὸ τῆς μητρὸς εἰς τὸν γέροντα παντοπώλην ν' ἀγοράσῃ βούτυρον, καὶ φέρει πρὸς τοῦτο πήλινον δοχεῖον. Ὁ παντοπώλης θέτει τὸ βούτυρον εἰς τὸ δοχεῖον, τὸ παραδίδει εἰς τὸ παιδίον καὶ ἐρωτᾷ: — Ποῦ εἶνε τὰ χρήματα, παιδί μου;—Μέσ' 'ς τὸ βάζο, μπάρμπα.—!!!

ΤΡΕΙΣ ΓΝΩΜΑΙ ΚΑΘ' ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Μόνον εἰς εὐγενῶν χεῖρας εἶν' εὐγενὲς μέταλλον ὁ χρυσός.

*

Ἐὰν θέλῃς νὰ λάβῃς καλὴν συμβουλήν, μὴν ἐρωτήσῃς τὸν φίλον σου· ἐρώτησε τὸν ἐχθρόν σου καὶ πρᾶξε τὸ ἐναντίον ἀφ' ὅ τι σὲ συμβουλεύσῃ.

*

Οὐδὲν εἶνε τόσον ἐπικίνδυνον ὅσον πνεῦμα ἄνευ χαρακτῆρος.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1890 — 2360

Digitized by Google

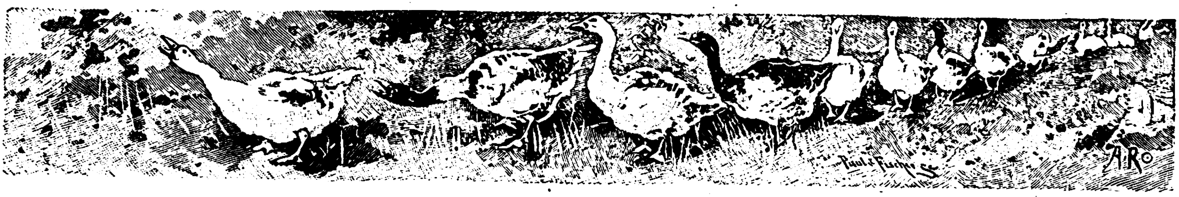

ΚΡΑΒΑΡΑ

(Ὁδοιπορικαὶ σημειώσεις)

Α΄.

Ναύπακτος—Ἀφροδίτη—Βρύσις τῆς ἀγάπης.

Σταθμὸς καὶ ἀφετηρία τῆς ἐκδρομῆς μας ἦτο ἡ Ναύπακτος, τὸ ὀχυρὸν ὁρμητήριον τῶν Ἀλβανῶν καὶ τοῦ Ἰουσοὺφ πασᾶ, τὸ ὁποῖον ὠνειρεύθη μὲν νὰ ἐλευθερώσῃ ὁ Βύρων ἀλλὰ μόλις περὶ τὸ τέλος τοῦ ἀγῶνος ἀπηλλάγη τῆς δουλείας. Ἐφθάσαμεν περὶ τὸ γλυκοχάραγμα, διότι τὸ ἀτμόπλοιον τὸ ὁποῖον μᾶς παρέλαβεν ἐκ Μεσολογγίου μόλις περὶ τὴν 1ην μετὰ τὸ μεσονύκτιον ἀπέπλευσεν ἐκ Πατρῶν. Ἦτο διαυγὴς καὶ ἀστερόφωτος ἡ νύξ· ἡ θάλασσα γλαυκὴ καὶ ἀκύμαντος ὡς νὰ ἐκοιμᾶτο, κ' ἐπάνω της ὠλίσθαινε τὸ ὀγκῶδες σκάφος, σκοτεινὸν καὶ ὑπογογγύζον. Μόλις διεγράφησαν, καὶ ἔμειναν ὀπίσω τὰ φρούρια τοῦ Ῥίου καὶ Ἀντιρρίου ἔνθεν καὶ ἔνθεν, ἐπὶ τῶν δύο ἀντιθέτων ἀκτῶν. Κόκκινος φανός, ἀνηρτημένος ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ πυργίσκου τοῦ λιμένος, ἐδείκνυεν εἰς ἡμᾶς τὴν θέσιν τῆς Ναυπάκτου, κοιμωμένης ἐν σκοτίᾳ ἐπὶ τῆς μεσημβρινῆς πλευρᾶς τοῦ ὄρους Πίνδου, τοῦ σήμερον καλουμένου Ῥεγάνι.

ΑΙΓΥΠΤΙΑ
Εἰκὼν Ι. Μπλόκ

Τὸ ἀτμόπλοιον ἐσταμάτησεν εἰς τὸ μέσον τοῦ κόλπου εἰς ἀπόστασιν ἴσην ἀπὸ τῶν δύο ἀκτῶν καὶ ἡμεῖς ἐρρίφθημεν ἐντὸς μιᾶς σεσαθρωμένης λέμβου. Τί καὶ ἂν ἐχρειάζετο νὰ διανύσωμεν διὰ τῆς λέμβου ἄλλο τόσον διάστημα ἵνα φθάσωμεν εἰς τὴν ἀκτήν; Ὁ πλοίαρχος οὔτε καιρὸν οὔτε ἄνθρακας διέθετεν ὅπως πλησιάσῃ εἰς τὸν λιμένα. Ἐβιάζετο νὰ φθάσῃ εἰς Γαλαξεῖδι, ὅπου εἶχε νὰ ἐκφορτώσῃ ξυλείαν, καὶ ἀντὶ νὰ φύγῃ ἐνωρίτερον ἐκ Πατρῶν καὶ ἐκπληρώσῃ εὐσυνειδήτως ἣν ἀνέλαβεν ὑποχρέωσιν, φεύγει ὁποίαν ὥραν θέλῃ, ἀποβάλλει εἰς τὸ μέσον τοῦ πλοῦ τοὺς ἐπιβάτας του καὶ σπεύδει νὰ συνεχίσῃ τὴν γραμμήν του, ἀδιαφορῶν ἂν εἶνε σκοτεινὴ ἡ νύξ, ἂν ἡ θάλασσα εἶνε κυματοῦσα καὶ ἂν ἡ βάρκα σου κάμνει νερά!...

Εὐτυχῶς δὲν παρήτησε μόνους ἡμᾶς μέσῳ τοῦ κόλπου ὁ πλοίαρχος, ἀλλὰ καὶ μίαν φορτηγίδα λέμβον ἣν μετέφερεν ἐκ Πατρῶν. Καὶ τοῦτο μᾶς ὠφέλησε. Διότι μετ' ὀλίγον ἡ λέμβος μας ἤρχισε νὰ μᾶς προμηθεύῃ νερὸν διὰ ποδόλουτρον καὶ ὁ σύντροφός μου, ὅστις ἔχει λόγους νὰ μὴ περιφρονῇ τὸ ἄτομόν μου, ἐπρότεινε νὰ ἐπιβῶμεν τῆς φορτηγίδος. Ἐδιστάζομεν ὅμως ἂν θὰ παρεδέχοντο τοῦτο οἱ λεμβοῦχοι.

Ὁ λεμβοῦχος ἐν γένει δὲν φημίζεται ὅτι εἶνε ἐκ τῶν ἡμερωτέρων ἐν Ἑλλάδι ζώων. Φαίνεται μὲν μειλίχιος, περιποιητικός, φιλόφρων, ἁβρὸς πολλάκις, ὅταν εἶνε ἐπὶ τοῦ ἀτμοπλοίου καὶ σοὶ προτείνει νὰ λάβῃ τὰς ἀποσκευάς σου.

Digitized by Google

Όταν όμως κατορθώση τούτο και σε ρίψη εντός της λέμβου του απορρίπτει το προσωπείον και αφίνεται εις την φυσικήν του ιταμότητα. Δεν σε συλλογίζεται παρά μόνον όταν έλθη η ώρα να πληρωθή. Διό μετά δισταγμού επροτείναμεν τας σκέψεις μας. Ευτυχώς τας παρεδέχθησαν και επέβησαν της βαρείας και ογκώδους φορτηγίδος, ην οι λεμβούχοι, ερρωμένως κωπηλατούντες τα φωσφορίζοντα νερά, έσυρον από της λέμβου των.

Μίαν ώραν και πλέον εφερόμεθα ούτω βραδυπλοούντες μεταξύ ουρανού γαλανού και στιλπνής βαθυκυάνου θαλάσσης. Η αυγή, κροκοβαφής, ανέκυπτε προς ανατολάς μέσω των πυκνών δενδρώνων κ' εκοκκίνιζεν αλληλοδιαδόχως τα οδοντωτά πυργώματα, από της κορυφής του βουνού μέχρι του λιμένος, και παρίστανε πρό των οφθαλμών μας φανταστικώτερον, ως χώραν παραμυθίου, από δράκους και νεράϊδας οικουμένην, την πρωτεύουσαν των Κραβάρων. Αλλά μετά μικρόν η αποβίβασίς μας επί της ξηράς και η επελθούσα ημέρα διέλυσαν την μαγείαν.

Μικρός λιμενίσκος, ως λεκάνη ωοειδής, κατά το ήμισυ κεχωσμένος ήδη, δέχεται φορτηγίδας και πλοιάρια διά στομίου μόλις πεντήκοντα ποδών μήκους. Κατ' αμφοτέρας τας άκρας του στομίου υπέρκεινται ακόμη ισχυροί και απειλητικοί δύο πυργίσκοι και επάλξεις δαιδάλειοι. Από ταύτας δ' εξελίσσονται τα τείχη ένθεν και ένθεν, παρακολουθούντα επ' ολίγον την ακτήν και είτα κάμπτοντα προς βορράν, ακολουθούσι την ανωφέρειαν απολήγοντα εις οξείαν πυραμίδα επί της κορυφής του βουνού.

Το οχυρόν τούτο κτίσμα, του οποίου τα πρώτα θεμέλια κατέβαλον οι Δωριείς κ' έπειτα οι επερχόμενοι αιώνες και οι ακολουθούντες δεσπόται προσέθεσαν πύργους και τείχη νέα μέχρι της επαναστάσεως, υψούται ακόμη τέλειον και απείρακτον. Εσωτερικώς χωρίζεται διά τεσσάρων παραλλήλων διαζωμάτων. Εντός του ανωτέρου τούτων, της κυρίως ακροπόλεως, ευρίσκονται σκοτειναί φυλακαί και υπόγεια δωμάτια φωτιζόμενα υπό δύο μόνον οπών και πλατεία κλίμαξ φέρουσα μέχρι των τοξοτίδων. Επί του αμέσως κατωτέρου διατηρείται μικρόν κτίριον, άλλοτε τουρκικόν τέμενος και ήδη εξωκλήσιον του Προφήτου Ηλία, επί του οποίου πανηγυρίζει η πόλις την 1ην Ιουλίου. Ερείπια κτιρίων και συντρίμματα τουρκικών κατοικιών παρατηρούνται και επί του ακολούθου διαζώματος προς το ανατολικόν τέρμα του οποίου μαύραι ογκώδεις πέτραι αποτελούσιν οπήν χαώδη. Και διά την οπήν ταύτην επικρατεί η αυτή και πανομοιότυπος παράδοσις η απαντωμένη διά τας υπονόμους του εν Αιτωλία φρουρίου της Κυρα Ρήνης και του εν Ηλεία Χλεμουτσίου και όλων σχεδόν των λοιπών φρουρίων της Ελλάδος. Ότι δηλαδή η Κυρά του κάστρου συνεκοινώνει δι' αυτής με το εύμορφον βασιλόπουλον του Αντιρρίου.

Κατέναντι των πετρών χαμηλή τοξοειδής θύρα φέρει εις τον προτελευταίον περίβολον, τον Βεζύρ τζαμί λεγόμενον, εκ του υπάρχοντος άλλου εκεί μεγάλου τουρκικού τεμένους. Προς το δυτικόν άκρον αυτού γυμνός και πετρώδης χώρος καλείται Εβραίικα. Διατηρείται δε η παράδοσις ότι εκεί ήτο η πολυάριθμος Ιουδαϊκή συνοικία με τας τρείς συναγωγάς της, ήτις ηρημώθη κατά τα τέλη του παρελθόντος αιώνος, εκ της αταξίας και του φιλαρπάγου των δεσποτών της χώρας. Εδώθεν, προς το κέντρον ορθούται ημισεληνοειδές προπύργωμα λίθινον, του Τσαούς η τάπια, ην ήγειραν οι Αλβανοί κατά την ελληνικήν επανάστασιν, ίνα μη βλάπτωνται υπό των σφαιρών των πολιορκητών, και προς ανατολάς πυκνός συνοικισμός Σουλιωτών εκ της φάρας του Τζαβέλλα. Εις το κέντρον του διαζώματος μεγάλη πύλη με προμετωπίδα ποικίλως γεγλυμμένην, με πύργους άνω δυνατούς και φοβεράς επάλξεις, χρησιμεύει ως η μόνη συγκοινωνία μετά της κάτω επιπέδου συνοικίας, της Βροντόλακκας, όπου εκτείνεται η κυρίως πόλις.

Επί της Βροντόλακκας σώζονται ακέραιαι πολλαί τουρκικαί κατοικίαι και τεμένη μ' ενεπιγράφους πλάκας και λουτρώνες, και ευρέα σεράγια των πασάδων. Όλα ταύτα τα κατέλαβον ευθύς άμα τη αποχωρήσει των Αλβανών οι μάχιμοι Σουλιώται. Εκ τούτου δε αν και η γενεά εκείνη εντελώς εξέλιπεν ήδη, το μίσος μετεδόθη και διατηρείται εις την σημερινήν γενεάν των εντοπίων, ώστε ν' αναφέρουν μετά έχθους το λόγιον εκείνων, ότι δηλαδή η Ναύπακτος θα εμετρείτο με την τουφεκόβεργαν. Αδίκως όμως· διότι και οι λεγόμενοι εντόπιοι δεν είχον περισσότερα δικαιώματα των Σουλιωτών επί της πόλεως. Από του 1700 ότε οριστικώς η Ναύπακτος έμεινε κύριον κτήμα των Τούρκων οι αυτόχθονες ήρχισαν να μεταναστεύουν, εν τέλει δε οι Αλβανοί εξεδίωξαν όλους έξω των τειχών, επιτρέψαντες εις ένα μόνον φούρναρην να ενοικεί μεταξύ των. Ολίγαι χριστιανικαί οικογένειαι εγκατέστησαν έξω της ανατολικής πλευράς του τείχους, εις το Μεγάλο Βαρούσι, καλλιεργούντες τα περιβόλια των και έτι ολιγώτεροι προς το Μικρό Βαρούσι αντιθέτως. Μόλις μετά την απελευθέρωσιν ήλθον και ήγειραν αξιώσεις κυριότητος οι προύχοντες των Κραβάρων, κατελθόντες τότε πρώτον από τα ορεινά και πτωχά χωρία των. Και οι ατυχείς Σουλιώται, οι απάτριδες και ανέστιοι, εποτίσθησαν παρ' αυτών χολήν και όξος όπως και οι αδελφοί των εν Αγρινίω και Μεσολογγίω πρίν. Οι ένδοξοι

Digitized by Google

ἐκεῖνοι υἱοὶ τῆς νίκης, οἱ καθ' ὅλον τὸν ἀγῶνα ἐκπροσωποῦντες τὴν ὁρμητικωτέραν καὶ θαρραλεωτέραν φάλαγγα, οἱ μὴ ἀφήσαντες σπιθαμὴν γῆς χωρὶς νὰ τὴν ῥαντίσωσι μὲ τὸ αἷμά των, χωρὶς νὰ τὴν καλύψωσι μὲ τοὺς νεκρούς των, ὅταν τέλος ἠθέλησαν νὰ ἐγείρωσι μίαν στέγην ἵν' ἀναπαύσωσι τὸ ἀπεσκληρυμμένον ἐκ τῶν πληγῶν καὶ κατάκοπον σῶμά των, νὰ περιμαζεύσωσι τὰ διεσκορπισμένα καὶ πεινῶντα λείψανα τῶν οἰκογενειῶν των, ὑπεβλέποντο καὶ ἀπωθοῦντο παρ' αὐτῶν τῶν ἀδελφῶν των ὡς ἐχθροὶ ἄσπονδοι. Καὶ ἠναγκάσθησαν οὗτοι ν' ἀντιτάξωσι βίαν διὰ τὴν αὐτοσυντήρησίν των. Καὶ ὑπέβλεπον καὶ ὑπεβλέποντο καθ' ἡμέραν μὲ τὴν χεῖρα πάντοτε ἐπὶ τὰ ὅπλα καὶ διεπληκτίζοντο μετὰ τῶν ἐντοπίων. Μόλις ἔδυεν ὁ ἥλιος αἱ ὁδοὶ τῆς πόλεως ἠρημοῦντο· σκιαί τινες ἐπλανῶντο ἐδῶ κ' ἐκεῖ σιγηλαί, πάνοπλοι· αἱ θύραι καὶ τὰ παράθυρα τῶν οἰκιῶν αὐτόχρημα *ἐπετρώνοντο*· καὶ ἂν ἔπιπτε εἰς πυροβολισμὸς αὐτοστιγμεὶ ἀνταπεκρίνοντο μυρίοι. Καὶ ἐκ τῆς τοιαύτης καταστάσεως συνέβη ὥστε κατὰ τὸ 1843, εὐάριθμοι λησταὶ νὰ πατήσουν τὸ Κάστρο, τὸ ἀπάτητον καὶ ν' ἀπαγάγουν εἰς τὰ ὄρη ἀνενόχλητοι ἀπ' αὐτοῦ τοῦ κέντρου τῆς πόλεως ὁλόκληρον οἰκογένειαν ὡς διηγεῖται τὸ τραγοῦδι :

Κανένας δὲν τὸ πάτησε τὸ κάστρο τοῦ 'Επάχτου·
Ὁ Ῥουπακιᾶς τὸ πάτησε μὲ τὸ γέρο Χουσάδα.
Πῆραν ἄσπρα, πῆραν φλωριά, πῆραν μαργαριτάρια,
Πῆραν τοῦ Νάβα τὰ παιδιά, τοῦ Νάβα τὴ γυναῖκα!

Εὐτυχῶς τὰ μίση ταῦτα καὶ αἱ ἀξιώσεις περὶ πατρογονικῆς κυριότητος ἤρχισαν νὰ ἐκλείπωσιν ἤδη καὶ ὁ ὁρμητικὸς καὶ ὑπερήφανος Σουλιώτης ζῇ μετὰ τοῦ ταπεινοῦ Κραβαρίτου ἐν ἁρμονικῇ συγγενείᾳ. Δύο καὶ πλέον χιλιάδες κατοίκων ζῶσι καὶ διάγουσι μεταξὺ εἰρήνης καὶ ἐχθροπραξιῶν—κατὰ τὰ σύγχρονα ἑλληνικὰ ἔθιμα — ἐντὸς τῶν παχέων ἐνετικῶν τειχῶν καὶ ἔξω πρὸς ἀνατολάς, ὅπου ἐπεξετάθη καθαρία συνοικια, κρημνισθείσης τῆς Μεγάλης πύλης τοῦ φρουρίου. Δύο μέγιστοι πλάτανοι, μικρὸν ἀπέχοντες ἀλλήλων, χρησιμεύουσι ὡς κέντρα συναθροίσεως καὶ δέχονται ὑπὸ τὴν σκιάν των τοὺς πολιτικολογοῦντας πολίτας καὶ τοὺς χαρτοπαικτοῦντας ἀξιωματικούς· δύο πλατεῖαι, εὐρεῖαι καὶ ὁμαλαὶ ἐκτείνονται κατ' ἀμφότερα τὰ μέρη τῆς πόλεως, ματαίως ἀναμένουσαι περιπατητάς, καὶ μία ἐκκλησία ἡ τοῦ 'Αγίου Δημητρίου συνενοῖ ἐν κοινῇ προσευχῇ τὸν ἄρρενα μετὰ τοῦ θήλεως πληθυσμοῦ.

Ἴσως θ' ἀπορήσῃ τις ὅτι εἰς τόσον πληθυσμὸν μία καὶ μόνη ἐκκλησία ἀρκεῖ. Εἶχεν ὅμως ἡ πόλις ἐκκλησίας πολλὰς κειμένας νῦν εἰς ἐρείπια, μία δὲ τούτων, ἡ τῆς 'Αγίας Παρασκευῆς, μεγάλη καὶ ἀξιόλογος, πρὸ ὀλίγου καιροῦ ἀπετεφρώθη, ἑνὸς ἀνημμένου κηρίου παραπεσόντος κατά τινα σφοδρὸν διαπληκτισμὸν τῶν πατέρων τῆς ἐνορίας περὶ τὴν διανομὴν τῶν προσφορῶν.

Ἡ Ναύπακτος οὐδέποτε ὑπῆρξε πόλις σπουδαία καὶ ἀξιόλογος εἴτε διὰ τοὺς κατοίκους εἴτε διὰ τὰς δημοσίας οἰκοδομάς της. Μόνον ἀναφέρεται ὅτι κατὰ τοὺς πρώτους ἱστορικοὺς χρόνους εἰς τὸν λιμένα αὐτῆς οἱ Δωριεῖς ἐναυπήγησαν τὰ πλοῖά των καὶ ὥρμησαν εἰς τὴν ἔναντι ξηράν, ὅπως σήμερον ἀπ' αὐτῆς διασπείρονται εἰς ὅλον τὸν κόσμον οἱ *διακονιαραῖοι*. Ἂν ἐδόθη προσοχή τις εἰς αὐτὴν παρὰ τῶν ἱστορικῶν συνέβη τοῦτο διὰ τὸ ἀνθρώπινον αἷμα μὲ τὸ ὁποῖον ἐποτίσθη ἐπὶ αἰῶνας. Διὰ τὴν ἱστορίαν ἡ Ναύπακτος εἶνε τῷ ὄντι ἄψυχος Ζίγγις-Χὰν ἢ Ταμερλάνος. 'Αφ' ἧς ἡμέρας συνέστη ἡ πόλις μέχρι τῆς ἀνεξαρτησίας της διάφοροι στρατοὶ ἦλθον καὶ κατεσφάγησαν πρὸ τῶν τειχῶν της. Δωριεῖς καὶ Μεσσήνιοι καὶ Αἰτωλοί· εἶτα Ῥωμαῖοι· εἶτα Βυζαντινοὶ καὶ εἶτα χιλιάρμενοι στόλοι Τούρκων καὶ Ἑνετῶν διηυλάκωσαν τὸν κόλπον της, διεκδικοῦντες τὴν κατοχήν της, φοβεραὶ φάλαγγες ἀνῆλθον καὶ κατασυνετρίβησαν εἰς τὰς ἐπάλξεις της.

Ἦτο λίαν πρόσφορος ἡ τοποθεσία καὶ ὁ κάτοχος αὐτῆς ἦτο καὶ κύριος ὅλου τοῦ Κρισσαίου κόλπου. Τοῦτο μόνον. Τὰ κτίσματά της ὅμως ἦσαν ἐλάχιστα καὶ μηδαμινά. Οἱ ἀρχαῖοι Λοκροὶ δὲν ἦσαν φαίνεται καλαισθητότεροι τῶν σημερινῶν Κραβαριτῶν, οἵτινες ὑπὸ τὸν ναὸν τοῦ θεοῦ εἶχον μέχρι πρὸ μικροῦ τὰ σφαγεῖα τῆς πόλεως. Εἶχον ἕνα ναὸν τοῦ Ποσειδῶνος παρὰ τὴν ἀκτήν, τὴν θέσιν τοῦ ὁποίου κατέλαβεν, ὡς λέγουν, τὸ καὶ ἤδη ὑπάρχον τουρκικὸν τέμενος καὶ ἄγαλμα ὄρθιον ἐκ χαλκοῦ· ἱερὸν παρέκει τῆς 'Αρτέμιδος καὶ ἄγαλμα αὐτῆς ἐκ λευκοῦ μαρμάρου· ἕτερον ἱερὸν τοῦ 'Ασκληπιοῦ, καὶ τῆς 'Αφροδίτης σπήλαιον, ὅπου πορευόμεναι αἱ γυναῖκες καὶ ἰδίως αἱ χῆραι ἐζήτουν παρὰ τῆς θεᾶς τοῦ ἔρωτος ὑπανδρείαν.

'Εκ τούτου ὅμως ὁ ξένος ἐκπλήσσεται εὐθὺς ἀκούων ὅτι ὀλίγον ἔξω τῆς πόλεως ὑπάρχει χωρίδιον καλούμενον 'Αφροδίτη καὶ ἐντὸς τοῦ χωριδίου βρύσις καλουμένη Βρύσις τῆς 'Αγάπης. Καὶ τοῦ μὴ εὐφαντάστου ὁ νοῦς δὲν ἠμπορεῖ παρὰ νὰ συνδυάσῃ εὐθὺς τὰ ὀνόματα καὶ νὰ πλάσῃ ἅλυσιν μεταξὺ τῆς ἀρχαιότητος καὶ τῆς σημερινῆς ἐποχῆς. 'Εγὼ τοὐλάχιστον τοῦτο ἔπαθον. Κ' ἐνῷ ὁ σύντροφός μου ὑπὸ καυστικώτατον ἥλιον ἤρχιζε τὸ ἔργον του καὶ ταυτοχρόνως τὴν στήλην τῶν ὁδοιπορικῶν ἐξόδων δι' ὧν θὰ ἐπεβάρυνε τὸν προϋπολογισμὸν τοῦ Κράτους — πάνυ εὐσυνειδήτως ἄλλως — ἐγὼ ὑπὸ τὸν αὐτὸν ἥλιον, ἀλλ' ὑπὸ ὑπὸ ἀλλοίας συνθήκας, ἐβάδιζον πρὸς τὴν 'Αφροδίτην καὶ τὴν Βρύσιν τῆς 'Αγάπης.

Digitized by Google

Εὐτυχῶς ἦτο σύντομος ὁ δρόμος. Μετὰ δέκα λεπτῶν πορείαν πρὸς ἀνατολὰς τῆς πόλεως, εἶδον παρὰ τὴν ἀκτὴν μεταξὺ δένδρων καὶ καλάμων πυκνῶν ψηνομένας ὑπὸ τὸν ἥλιον τὰς χορτώδεις στέγας 35—40 οἰκίσκων. Οὐδέποτε τὸ ἀφρόλευκον ὄνομα τῆς θεᾶς ἀντεπροσωπεύθη ὑπὸ τόσης πτωχείας καὶ ῥυπαρότητος! Τέλματα εἰς τοὺς δρόμους, χοῖροι εἰς τὰ τέλματα· ψωραλέοι σκύλοι κυλιόμενοι ἐν νυσταγμῷ μεταξὺ ῥυπαρῶν παιδίων καὶ ὀνάρια ὁμιληδὸν μετ' ἀνδρῶν δυσμόρφων καὶ κακοσώμων γυναικῶν, ἰδοὺ τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ χωρίου. Μετὰ τοιαύτην ἐντύπωσιν, τοιαύτην οἰκτρὰν παράστασιν τοῦ ἰνδάλματός μου, ἔσπευδα νὰ εὕρω τὴν Βρύσιν τῆς 'Αγάπης. Τὴν εἶδον μετ' ὀλίγα βήματα· εἶνε ταπεινὴ λιθόκτιστος βρύσις μὲ τρεῖς κρουνούς. Πέριξ ἐκτείνονται κῆποι μὲ ὀπωροφόρα δένδρα καὶ δασεῖς καλαμῶνας· σχῖνοι καὶ βάτοι κατέρχονται μέχρι τοῦ νεροῦ· ἡ σκιὰ καὶ ἡ δρόσος, ὁ φλοῖσβος τοῦ νεροῦ καὶ τὸ λάλημα τῶν πτηνῶν εἶνε τὰ πλούτη της. Ἴσως προκαλεῖ τὴν ἀγάπην εἰς τὰς ψυχὰς τῶν χωρικῶν. Ἠρώτησα τὰς πλυνούσας ἐκεῖ γυναῖκας, ἀλλὰ καμμία δὲν ἤξευρε νὰ μοὶ εἴπῃ ποῦ ὀφείλεται τὸ ὡραῖον ὄνομά της. Μόνον ἐντὸς τῆς πόλεως ἤκουσα τὴν πεζοτάτην παράδοσιν, βασιζομένην μᾶλλον εἰς τὸν πατριωτισμὸν τοῦ λέγοντος παρὰ εἰς τὴν ἀλήθειαν, ὅτι δηλαδὴ ὅστις πίῃ ἐξ αὐτῆς νερὸν ἀγαπᾷ τὸν τόπον.

'Εγὼ ἔπια νερὸν ἀλλ' ὁμολογῶ ὅτι δὲν ἠγάπησα τὸν τόπον.

Ἕπεται συνέχεια

ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΑΡΚΑΒΙΤΣΑΣ

ΟΙ ΚΑΤΟΙΚΟΙ ΤΗΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

'Σ ΤΟ ΜΕΓΑΛΟΨΥΧΟΝ ΕΥΕΡΓΕΤΗ ΤΟΥΣ

ΑΝΔΡΕΑ ΣΥΓΓΡΟ

Τὸ πλούσιο χέρι ἀπόκρυφα μὲ δῶρα συχναπλώνεις,
'Αλλ' ὡς ἡ πρόνοια τοῦ Θεοῦ βοηθᾷς τὸ μέρος τοῦτο.
Καὶ τόσο βιὸ χαρίζοντας, λαμπρὰ ξεφανερώνεις
Ποῦ τῆς ψυχῆς σου ὁ θησαυρὸς περνάει τὸν ἄλλο πλοῦτο.

'Ως μὲ ταῖς δύο σου δύναμαις ἐδῶ 'ς τὴν ἔρμη χώρα.
Ποῦ ἡ στάχτη ἀκόμα εἶναι ζεστὴ καὶ κάπου ἡ γῆ καπνίζει,
Τὸ πλούσιο δένδρο τῆς ζωῆς ξαναβλασταίνει τώρα,
Μέσ' 'ς ταὶς καρδιαὶς ποῦ κάηκαν ἡ εὐγνωμοσύνη ἀνθίζει.

Σὰν τὸ Μαγιάπριλο καὶ αὐτὴ νὰ ἠμπόρειε με τ' ἀέρι
Μακρυὰ τὴ μυρωδάτη της πνοὴ νὰ προβοδήσῃ,
Καί, μόλις ἄρωμα γλυκὸ 'ς ἐσένα πρωτοφέρῃ,
Στὸν τόπο ποῦ σὲ χαίρεται τὰ πάντα νὰ γιομίσῃ!

Ἔρχεσαι σύ;—χαρούμενα βροντάει τὸ περιγιάλι·
Πόθος κρυφὸς ἀπὸ βαθυὰ ς' τὰ χείλη μας πετιέται.
'Ιδού, σβυστῆκαν ἡ φωτιαὶς, ἀλλὰ ξανοίγεις ἄλλη,
Ποῦναι ἀπὸ χρόνια μέσα μας, καὶ ποῦ ποτὲ δὲ σβυέται.

ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΜΑΡΚΟΡΑΣ.

Digitized by Google

ΑΝΩ ΚΑΤΩ

Συνέχεια· ἴδε σελ. 214

Πῶς! ὁ Γιαγκὴς ἐκεῖνος ἐτόλμησε νὰ βεβαιώσῃ ὅτι θὰ φθάσῃ εἰς τὸν Βόρειον Πόλον! ὅτι θὰ θέσῃ τὸν πόδα ἐκεῖ ὅπου οὐδεὶς μέχρι τοῦδε ἄνθρωπος εἶχε κατορθώσῃ νὰ πατήσῃ! ὅτι θὰ στήσῃ τὴν σημαίαν τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν ἐπὶ τοῦ μόνου σημείου τῆς γηΐνης σφαίρας, ὅπερ μένει αἰωνίως ἀκίνητον, ἐνῷ τὰ λοιπὰ ὅλα παραφέρονται ὑπὸ τῆς ἡμερησίας περὶ τὸν ἄξονά της κινήσεως τῆς Γῆς!

Οἱ γελοιογράφοι λοιπὸν ἐπελήφθησαν μετὰ ζέσεως τοῦ ἔργου των.

Εἰς τὰς προθήκας τῶν κυριωτέρων βιβλιοπωλείων καὶ τῶν περιπτέρων τῶν μεγάλων πόλεων τῆς Εὐρώπης, ὡς καὶ τῆς Ἀμερικανικῆς συμπολιτείας — τῆς κατ' ἐξοχὴν ἐλευθέρας ταύτης χώρας — ἐξετίθεντο εἰκόνες καὶ σκαριφήματα παριστῶντα τὸν πρόεδρον Βαρβικὰν διὰ παραδοξοτάτου τρόπου ἀποπειρώμενον νὰ φθάσῃ εἰς τὸν Πόλον.

Καὶ ἐν ἄλλῃ μὲν ἀπεικονίζοντο ὁ τολμητίας Ἀμερικανὸς μετὰ τῶν μελῶν τοῦ Τηλεβολικοῦ Συλλόγου κρατοῦντες σκαπάνην ἀνὰ χεῖρας καὶ ἀνορύσσοντες ἀπὸ τῶν πρώτων παγοβούνων μέχρι τῆς 90 μοίρας Βορείου πλάτους ὑποβρύχιον σήραγγα, τῆς ὁποίας τὸ ἕτερον στόμιον εὑρίσκετο ἀκριβῶς ἐπὶ τοῦ ἄκρου αὐτοῦ τοῦ ἄξονος τῆς γῆς.

Ἐν ἄλλῃ δ' ὁ Ἴμπεϋ Βαρβικάν, συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ Ι. Τ. Μαστωνος — ὅστις ἐζωγραφίζετο ἀπαράλλακτος — καὶ τοῦ λοχαγοῦ Νίκολ, κατήρχετο δι' ἀεροστάτου ἐπὶ τοῦ πολυποθήτου ἐκείνου τόπου καὶ μετὰ φοβερὰς περιπετείας καὶ μυρίους κινδύνους οἱ τρεῖς οὗτοι κατέκτων τέλος τεμάχιον γαιάνθρακος.. βάρους ἡμισείας λίτρας, τὸ μόνον ὅπερ περιεῖχον οἱ περίφημοι ἀνθρακῶνες τῶν πολικῶν χωρῶν...

Ἀλλὰ τὰ σκώμματα τῶν γελοιογράφων πλὴν τοῦ προέδρου, οὐδὲ τοῦ Ι. Τ. Μάστωνος ἐφείδοντο. Ἔν τινι φύλλῳ τῆς σατυρικῆς ἐφημερίδος τοῦ Λονδίνου *Punch*, ἀπεικονίζετο ὁ γραμματεὺς τοῦ Τηλεβολικοῦ Συλλόγου συρόμενος ὑπὸ τῆς ἕλξεως τοῦ μαγνητικοῦ Πόλου καὶ προσκολλώμενος εἶτα ἐπὶ τοῦ ἐδάφους διὰ τοῦ μεταλλικοῦ του ἀγκίστρου.

Εἰρήσθω δ' ἐν παρόδῳ ὅτι ἕνεκα τοῦ παραφόρου χαρακτῆρος αὐτοῦ ὁ διάσημος μαθηματικὸς ἀντὶ νὰ γελάσῃ, ἠγανάκτησε τὰ μέγιστα διὰ τὴν ἀστειότητα ταύτην, σατυρίζουσαν σωματικόν του ἐλάττωμα. Περιττὸν δὲ νὰ προσθέσωμεν ὅτι τὴν δικαίαν ἀγανάκτησίν του διὰ τὴν ἀπρεπῆ γελοιογραφίαν συνεμερίσθη ἐν τοῖς πρώτοις καὶ ἡ μίστρες Εὐαγγελία Σκόρβιτ.

Ἄλλη γελοιογραφία δημοσιευθεῖσα ἐν τῷ *Μαγικῷ φανῷ* τῶν Βρυξελλῶν ἀπεικόνιζε τὸν Ἴμπεϋ Βαρβικὰν καὶ τὰ μέλη τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τῆς ἑταιρίας ἐργαζομένους ἐν μέσῳ φλογῶν, ὡς σαλαμάνδρας. Πρὸς τῆξιν τῶν πάγων τοῦ Παλαιοκρυσταλλικοῦ ὠκεανοῦ, εἶχον οὗτοι συλλάβῃ τὴν ἰδέαν νὰ χύσωσιν ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας του ὁλόκληρον θάλασσαν οἰνοπνεύματος, νὰ ἀναφλέξωσιν εἶτα αὐτὸ καὶ νὰ μεταβάλωσιν οὕτω τὴν πολικὴν λεκάνην εἰς ἀπέραντον δοχεῖον *ποντσίου*. Παίζων δὲ ὁ Βέλγος γελοιογραφος μὲ τὴν λέξιν ταύτην, ὑπερηκόντισε τὰ ὅρια τῆς εὐπρεπείας ἀπεικονίσας τὸν πρόεδρον τοῦ Τηλεβολικοῦ Συλλόγου ὑπὸ μορφὴν γελοίου *καραγκιόζη*. (¹) »

Πασῶν ὅμως τῶν γελοιογραφιῶν τούτων ἐπιτυχεστάτη ἦτο ἡ δημοσιευθεῖσα ἐν τῇ γαλλικῇ ἐφημερίδι *Σαριβαρί*, ἔργον τῆς γραφίδος τοῦ ζωγράφου Στόπ· ἐντὸς κοιλίας φαλαίνης ἀναπαυτικώτατα διεσκευασμένης, ὁ Ἴμπεϋ Βαρβικὰν καὶ ὁ Ι. Τ. Μάστων καθήμενοι πρὸ τραπέζης ἔπαιζον ζατρίκιον, ἀναμένοντες τὸν αἴσιον κατάπλουν αὐτῶν εἰς τὸν λιμένα. Νέοι Ἰωνᾶ δὲν ἐδίστασαν νὰ καταποθῶσιν ὑπὸ τεραστίου κύτους ὅπως διὰ τῆς καινοφανοῦς ταύτης κινητηρίου μηχανῆς διέλθωσιν ὑποκάτω τῶν παγοβούνων καὶ φθάσωσιν εἰς τὸν ἀπρόσιτον Πόλον τῆς Γῆς.

Τὸν ἀπαθῆ διευθυντὴν τῆς νέας Ἑταιρίας, κατὰ βάθος, σχεδὸν οὐδόλως ἐτάρασσεν ἡ τοιαύτη ἀκολασία τοῦ καλάμου καὶ τῆς γραφίδος. Ἀδιαφορῶν οὗτος πρὸς ὅσα τοῦ ἔγραφον ἢ τοῦ ἔψαλλον, ἢ τοῦ παρῴδουν ἢ τοῦ ἐγελοιογράφουν, ἐξηκολούθει ἀταράχως τὸ ἔργον του.

Κατ' ἀπόφασιν τοῦ διοικητικοῦ συμβουλίου, ἡ ἑταιρία εὐθὺς ὡς ἀπέκτησε τὸ δικαίωμα τῆς ἐκμεταλλεύσεως τῶν πολικῶν χωρῶν, ἐκ τῶν προτέρων ἐκχωρηθεισῶν αὐτῇ ὑπὸ τῆς Ὁμοσπονδιακῆς Κυβερνήσεως, καὶ προεκήρυξε δημοσίαν ἐγγραφὴν μετοχῶν διὰ ποσὸν δέκα πέντε ἑκατομμυρίων δολλαρίων. Ἑκάστη δὲ μετοχὴ ἦτο ἑκατὸν δολλαρίων, καταβλητέων εἰς μίαν καὶ μόνην δόσιν. Τοσαύτην δὲ ἐμπιστοσύνην ἐνέπνεεν ἡ ἑταιρικὴ ἐπωνυμία *Βαρβικὰν* καὶ Σα, ὥστε ἀθρόοι ἔσπευσαν νὰ ἐγγραφῶσιν οἱ μέτοχοι· ὀφείλομεν ὅμως νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι σχεδὸν πάντες ἦσαν πολῖται τῶν τεσσαράκοντα τεσσάρων πολιτειῶν τῆς Ὁμοσπονδίας.

« Τόσον τὸ καλήτερον, ἔλεγον οἱ θιασῶται τῆς *Ἐκμεταλλευτικῆς τοῦ Β. Πόλου ἑταιρίας*. Τὸ ἔργον θὰ εἶναι ἀκραιφνῶς Ἀμερικανικόν. »

(¹) Ἀγγλιστὶ ἡ λέξις punch σημαίνει καὶ τὸν καραγκιόζην.

Digitized by Google

Καθόλου δὲ τὰ ἐχέγγυα ἅτινα παρεῖχεν ἡ ἑταιρία *Βαρβικὰν* καὶ Σα ἦσαν τόσον ἀσφαλῆ, οἱ δὲ κερδοσκόποι, ἀδιασείστως παραδεχόμενοι καὶ τὴν ὕπαρξιν γαιανθράκων εἰς τὸν Βόρειον πόλον καὶ τὸ δυνατὸν τῆς ἐκμεταλλεύσεώς των, μετὰ τοσαύτης ἐπιμονῆς ἐπίστευον εἰς τὴν πραγματοποίησιν τῶν βιομηχανικῶν ὑποσχέσεων τῆς νέας ἑταιρίας, ὥστε τὸ μετοχικὸν κεφάλαιόν της ἐκαλύφθη τρίς.

Ὅθεν ἐδέησεν αἱ γενόμεναι ἐγγραφαὶ νὰ ἐλαττωθῶσι κατὰ δύο τρίτα, τὴν δὲ 16 Δεκεμβρίου τὸ μετοχικὸν κεφάλαιον τῆς ἑταιρίας, ἐκ δέκα πέντε ἑκατομμυρίων δολλαρίων, ὁριστικῶς κατετέθη εἰς τὰ ταμεῖά της.

ς'

Ὅπου τηλεφωνικὴ συνδιάλεξις τοῦ Ι. Τ. Μάστωνος καὶ τῆς Εὐαγγελίας Σκόρβιτ διακόπτεται αἰφνιδίως.

Ὁ πρόεδρος Βαρβικὰν ὄχι μόνον ἐβεβαίωσεν ὅτι θὰ ἐπετύγχανε τοῦ σκοποῦ του — διὰ δὲ τῶν κεφαλαίων ἅτινα διέθετε νῦν θὰ κατενίκα πᾶν πρόσκομμα—ἀλλὰ καὶ δὲν θὰ εἶχε τὴν τόλμην νὰ ἐπικαλεσθῇ τὰ ξένα κεφάλαια, ἂν δὲν ἦτο πεπεισμένος περὶ τῆς ἐπιτυχίας.

Ὁ τὰ πάντα τολμῶν ἄνθρωπος ἔμελλε τέλος νὰ κατακτήσῃ τὸν Βόρειον πόλον!

Δὲν ὑπῆρχεν ἀμφιβολία ὅτι ὁ πρόεδρος καὶ τὸ Διοικητικὸν συμβούλιον τῆς νέας Ἑταιρίας εἶχον ἐξεύρῃ τὸν τρόπον δι' οὗ θὰ ἐπετύγχανον ἐκεῖ ὅπου τόσοι ἄλλοι πρὸ αὐτῶν εἶχον ναυαγήσῃ· θὰ κατώρθουν δ' ὅ τι δὲν εἶχον κατορθώσῃ οὔτε οἱ Φραγκλῖνοι οὔτε οἱ Κάνε, οὔτε οἱ Δελόγκι, οὔτε οἱ Νάρες, οὔτε οἱ Γρῆλυ. Ἔμελλον νὰ ὑπερβῶσιν τὴν ὀγδοηκοστὴν τετάρτην μοῖραν καὶ νὰ λάβωσι κατοχὴν τοῦ παρ' αὐτῶν ἐπὶ δημοπρασίας ἀγορασθέντος εὐρέος τμήματος τῆς γῆς προσθέτοντες οὕτω εἰς τὴν Ἀμερικανικὴν σημαίαν τὸν τεσσαρακοστὸν πέμπτον ἀστέρα τῆς τεσσαρακοστῆς πέμπτης πολιτείας, ἥτις ἔμελλε νὰ προσαρτηθῇ εἰς τὴν Ἀμερικανικὴν Ὁμοσπονδίαν.

Καὶ ὅμως ἦτο τοῦτο ἀληθέστατον, τὸν δὲ πρακτικόν, λογικόν, καὶ ἀνεπίδεκτον ἀμφισβητήσεως τρόπον πρὸς κατάκτησιν τοῦ Βορείου Πόλου—τρόπον ὅσον ἐνδέχεται ἁπλούστατον—ἐπενόησεν ὁ Ι. Τ. Μάστων. Ἐκ τοῦ ἐγκεφάλου ἐκείνου, ἐν τῷ ὁποίῳ συνεκυκῶντο αἱ ἰδέαι ἐντὸς ἐγκεφαλικῆς ὕλης ἐν διηνεκεῖ βρασμῷ διατελούσης, ἀπέρρευσε τὸ σχέδιον τῆς μεγάλης γεωγραφικῆς ἐπιχειρήσεως καὶ ὁ τρόπος τῆς ἐπιτυχοῦς πραγματεύσεως αὐτοῦ.

Δὲν κρίνομεν περιττὸν νὰ ἐπαναλάβωμεν ὅτι ὁ γραμματεὺς τοῦ Τηλεβολικοῦ Συλλόγου ἦτο ἔξοχος μαθηματικός· δι' αὐτὸν ἁπλοῦν παίγνιον ἦτο ἡ λύσις τῶν περιπλοκωτάτων μαθηματικῶν προβλημάτων. Περιεφρόνει πᾶσαν δυσκολίαν, παρουσιαζομένην ἔν τε τῇ ἐπιστήμῃ τῶν μεγεθῶν, ἤτοι τῇ ἀλγέβρᾳ, καὶ ἐν τῇ τέχνῃ τῶν ἀριθμῶν, δηλονότι τῇ ἀριθμητικῇ. Καὶ ἦτο περίεργον ἀληθῶς θέαμα νὰ τὸν βλέπετε πῶς ἐχειρίζετο τἀλγεβρικὰ σημεῖα, τά τε παριστῶντα ποσότητας ἢ μεγέθη, οἷα τὰ γράμματα τοῦ ἀλφαβήτου, καὶ τὰ ἐμφαίνοντα τὰς σχέσεις τῶν ποσοτήτων πρὸς ἀλλήλας καὶ τὰς ἐπ' αὐτῶν πράξεις, οἷαι αἱ πολυειδῶς διασταυρούμεναι ἢ συνδυαζόμεναι γραμμαί.

Οἱ συντελεσταί, οἱ ἐκθέται, οἱ δεῖκται, αἱ ῥίζαι καὶ τὰ λοιπὰ τῆς ἀλγεβρικῆς γλώσσης σύμβολα περιεδινοῦντο ὑπὸ τὴν γραφίδα του ἢ μᾶλλον ὑπὸ τὸ τεμάχιον τῆς κιμωλίας ὅπερ ἐσφάδαζεν εἰς τὸ ἄκρον τοῦ ἀναπληροῦντος τὴν χεῖρά του σιδηροῦ ἀγκίστρου, διότι ἠρέσκετο νὰ ἐργάζηται ἐπὶ τοῦ μαύρου πίνακος. Ἐνώπιον δὲ τῆς ἐκ δέκα τετραγωνικῶν μέτρων ἐπιφανείας αὐτοῦ — ἐπὶ μικροτέρου πίνακος δὲν ἠδύνατο νὰ ἐργασθῇ — ἀφίετο ἀκατάσχετος εἰς τὸ ῥεῦμα τῶν ἀλγεβρικῶν του ὁρμῶν. Δὲν ἦσαν δὲ μικροσκοπικὰ τὰ ψηφία, τῶν ὁποίων ἔκαμνε χρῆσιν εἰς τοὺς ὑπολογισμούς του· τοὐναντίον! ἦσαν ψηφία ποικιλόμορφα, τεράστια τὸ μέγεθος, διὰ χειρὸς παραφόρου χαρασσόμενα ἐπὶ τοῦ πίνακος. Τὰ 2 καὶ τὰ 3 αὐτοῦ ἐστρογγυλοῦντο ὡς χάρτινα πετεινάρια, τὰ 7 διεγράφοντο ὡς ἀγχόναι ἐκ τῶν ὁποίων μόνον ὁ κατάδικος ἔλειπε, τὰ 8 ἐκυρτοῦντο ὡς μεγάλαι διόπτραι, τὰ δὲ 6 καὶ τὰ 9 ἀπέληγον εἰς ἀτελευτήτους οὐράς.

Τὰ δὲ γράμματα τοῦ ἀλφαβήτου διὰ τῶν ὁποίων κατέστρωνε τοὺς τύπους του, τὰ μὲν πρῶτα στοιχεῖα α, β, γ, παριστῶντα τὰς γνωστὰς ἢ δεδομένας ποσότητας, τὰ δὲ τελευταῖα χ, ψ, ω, τὰς ἀγνώστους ἢ προσδιοριστέας, ὁπόσον εὐκρινῶς ἐγράφοντο, παχέα καὶ ἄνευ λεπτογραμμιῶν, ἰδίως δὲ τὰ χ καὶ τὰ ψ διεσταύρουν ἀγερώχως τὰς γραμμὰς αὐτῶν. Τῶν ἄλλων δ' ἑλληνικῶν στοιχείων, τοῦ π καὶ τοῦ λ καὶ τοῦ δ, τὸ περίγραμμα ἦτο τόσον μεγαλοπρεπές, ὥστε θὰ τὸ ἐθεώρουν καύχημά των ἂν οὕτω τὰ ἔγραφον καὶ αὐτὸς ὁ Ἀρχιμήδης καὶ αὐτὸς ὁ Εὐκλείδης.

Τὰ δὲ σημεῖα ἅτινα καθαρὰ καὶ ἀκηλίδωτος κιμωλία ἐχάραττεν ἐπὶ τοῦ πίνακος, ἦσαν ἀπαράμιλλα. Τὰ + ἐδείκνυον εὐκρινέστατα ὅτι ἐσήμαινον τὴν πρόσθεσιν δύο ποσοτήτων· τὰ — ἦσαν μὲν ταπεινότερα, ὡς σημαίνοντα ἀφαίρεσιν, ἀλλ' ὅμως ἀρκούντως εὐπρόσωπα· τὰ × ὠρθοῦντο ὡς ἀνάποδοι σταυροὶ τοῦ Ἁγίου Ἀνδρέου· τὰ = μὲ τὰς ἀκριβῶς ἰσομεγέθεις γραμμάς των ἐδείκνυον ἀληθῶς ὅτι ὁ Ι. Τ. Μάστων ἦτο πολίτης τοῦ κράτους, ἐνῷ ἡ ἰσότης δὲν εἶναι ἁπλοῦς τύπος, τοὐλάχιστον μεταξὺ τῶν λευκῶν. Τὴν αὐτὴν μεγαλοπρέπειαν σχήματος ἐπαρουσίαζον τὰ <, τὰ >, τὰ Σ, δια-

Digitized by Google

γραφόμενα διὰ γραμμῶν ἐκτάκτων διαστάσεων. Ἀληθὴς ὅμως θρίαμβός του ἦτο τὸ σημεῖον √ παραστατικὸν τῆς ῥίζης ἀριθμοῦ τινος ἢ ποσότητος· ὁτὲ δὲ συνεπλήρου αὐτὸ διὰ τῆς ὁριζοντίας γραμμῆς ἄνωθεν ὑπὸ τοιοῦτον τύπον :

$$\sqrt{\qquad\qquad}$$

ἐφαίνετο ὅτι ὁ δείκτης βραχίων, ὑπερβαίνων τὰ ὅρια τοῦ πίνακος, ἠπείλει νὰ καθυποτάξῃ ὁλόκληρον τὸν κόσμον εἰς τὰς μανικὰς τοῦ Μάστωνος ἀξιώσεις.

Καὶ μὴ τις ὑπολάβῃ ὅτι ἡ μαθηματικὴ ὀξύνοια τοῦ Ι. Τ. Μάστωνος περιωρίζετο εἰς μόνην τὴν στοιχειώδη ἄλγεβραν. Οὔτε ὁ διαφορικός, οὔτε ὁ ὁλοκληρωτικὸς λογισμός, οὔτε ὁ λογισμὸς τῶν διαφορῶν τῷ ἦσαν ἄγνωστα, δι' ἀσφαλοῦς δὲ χειρὸς ἐχάραττε τὸ περίφημον ἐκεῖνο σημεῖον τῆς ὁλοκληρώσεως, τὸ ἐν τῇ ἁπλότητί του καταπληκτικὸν τοῦτο γράμμα:

$$\int$$

σημεῖον συναρτήσεως ἀπειρίας στοιχείων ἀπειροστῶν !

Τὸ αὐτὸ συνέβαινε καὶ μὲ τὸ γράμμα Σ παριστῶν ἄθροισμα ὡρισμένου ἀριθμοῦ στοιχείων ὡρισμένων, μὲ τὸ σημεῖον ∞ διὰ τοῦ ὁποίου οἱ μαθηματικοὶ δηλοῦσι τὸ ἄπειρον, καὶ μὲ ὅλα τὰ ἄλλα μυστηριώδη σύμβολα τῶν ὁποίων ποιεῖται χρῆσιν ἡ ἀκατάληπτος εἰς τοὺς κοινοὺς τῶν βροτῶν μαθηματικὴ γλῶσσα.

Ἑνὶ λόγῳ ὁ ἔκτακτος ἐκεῖνος ἀνὴρ ἦτο ἱκανὸς ν' ἀνέλθῃ μέχρι τῶν ὑψίστων ἀκρωρειῶν τῶν ὑψηλῶν μαθηματικῶν.

Τοιοῦτος ἦτο ὁ Ι. Τ. Μάστων. Καὶ τούτου ἕνεκα οἱ συνεταῖροί του ἠδύναντο νὰ ἔχωσιν ἀπόλυτον ἐμπιστοσύνην εἰς αὐτόν, ὁσάκις ἀνελάμβανε τὴν λύσιν τῶν τερατωδεστάτων προβλημάτων, τὰ ὁποῖα προέβαλλον οἱ τολμηροὶ ἐγκέφαλοί των ! Καὶ τούτου ἕνεκα ὁ Τηλεβολικὸς Σύλλογος εἰς αὐτὸν ἀνέθεσεν ἄλλοτε νὰ καταρτίσῃ τοὺς ὑπολογισμοὺς ὅσοι ἀπῃτοῦντο διὰ τὴν ἐξακόντισιν βλήματος ἀπὸ τῆς Γῆς εἰς τὴν σελήνην ! Τούτου ἕνεκα τέλος ἡ μίστρες Εὐαγγελία Σκόρβιτ, ἐκβεβακχευμένη ἐκ τῆς δόξης του, ᾐσθάνετο πρὸς αὐτὸν θαυμασμόν, προσεγγίζοντα πρὸς τὸν ἔρωτα !

Ἄλλως δ' ἐν τῇ προκειμένῃ περιστάσει, δηλονότι τῇ λύσει τοῦ περὶ κατακτήσεως τοῦ βορείου Πόλου προβλήματος, ὁ Ι. Τ. Μάστων δὲν ἦτο ἀνάγκη ν' ἀνυψωθῇ εἰς τὰς αἰθερίας σφαίρας τῆς ἀναλύσεως. Πρὸς τοῦτο ὁ γραμματεὺς τοῦ Τηλεβολικοῦ Συλλόγου, μόνον πρόβλημα μηχανικῆς εἶχε νὰ λύσῃ, πρόβλημα πολύπλοκον ἀναμφιβόλως καὶ μέλλον ν' ἀπαιτήσῃ τὴν χρῆσιν εὐφυῶν καὶ νέων ἴσως τύπων, ἀλλὰ τοῦ ὁποίου ἡ λύσις δὲν ἦτο εἰς αὐτὸν δύσκολος.

Ναί ! ἠδύναντο ἀπολύτως νὰ ἐμπιστευθῶσιν εἰς τὸν Ι. Τ. Μάστωνα, καίτοι ἐξ ἐλαχίστου σφάλματος ἐκινδύνευον νὰ ζημιωθῶσιν ἑκατομμύρια. Ἀλλ' ὁ Ι.Τ. Μάστων οὐδέποτε ἐπὶ ζωῆς του, ἀπὸ τῆς παιδικῆς του ἀκόμη ἡλικίας, ὅτε ἤρχιζε ν' ἀσκῆται εἰς τὰς πρώτας πράξεις τῆς ἀριθμητικῆς, εἶχε διαπράξει λογιστικὸν σφάλμα οὐδ' ἑνὸς χιλιοστοῦ τοῦ μικροῦ (1), ὁσάκις οἱ ὑπολογισμοί του ἀνεφέροντο εἰς καταμετρήσεις ἐπιφανειῶν. Ἂν δέ ποτε κατὰ ἓν εἰκοστὸν δεκατημορίου ἤθελε σφάλῃ, δὲν θὰ ἐδίσταζε ν' ἀνατινάξῃ εἰς τὸν ἀέρα τὸ γουταπέρκινον κρανίον του.

Ἦτο ἀνάγκη νὰ γείνῃ ἀκριβὴς λόγος περὶ τῆς ἐξιδιασμένης ταύτης ἱκανότητος τοῦ Ι. Τ. Μάστωνος. Νῦν δὲ προκειμένου νὰ ἐπιδείξωμεν αὐτὴν ἐν ἐνεργείᾳ, ἀπαραίτητον κρίνομεν ν'ἀναδράμωμεν ἑβδομάδας τινας πρὸς τὸ παρελθόν.

Ἕνα μῆνα περίπου πρὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς πρὸς τοὺς κατοίκους τῶν δύο Κόσμων διακηρύξεως, εἶχεν ἀνατεθῇ εἰς τὸν Ι. Τ. Μάστωνα νὰ καταστρώσῃ εἰς ἀριθμοὺς τὰ διάφορα στοιχεῖα τοῦ σχεδίου, οὕτινος τὰ θαυμάσια ἀποτελέσματα εἶχεν αὐτὸς ὑποδείξῃ εἰς τοὺς συναδέλφους του.

Ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν ὁ Ι. Τ. Μάστων κατῴκει εἰς τὸ ὑπ' ἀριθμὸν 179 οἴκημα τῆς ὁδοῦ Φραγκλίνου, μιᾶς τῶν ἡσυχωτάτων ὁδῶν τῆς Βαλτιμόρης, μακρὰν τῆς ἀγορᾶς, πρὸς ἣν οὐδὲν εἶχε κοινὸν καὶ τοῦ θορύβου τοῦ πλήθους, ὃν ἀπηχθάνετο.

Ἐκεῖ, ἐντὸς ἀπερίττου οἰκήματος, γνωστοῦ ὑπὸ τὸ ὄνομα *Βαλιστικὴ ἔπαυλις*, μόνα εἰσοδήματα ἔχων τὴν σύνταξιν, ἣν ἐλάμβανεν ὡς ἀπόστρατος ἀξιωματικὸς τοῦ πυροβολικοῦ καὶ τὸν μισθόν του ὡς γραμματεὺς τοῦ Τηλεβολικοῦ Συλλόγου, ἔζη μόνος ὑπηρετούμενος ὑπὸ τοῦ μαύρου του Φαῒρ ἤτοι Φωτιᾶ. Ὁ μαῦρος οὗτος τοῦ ὁποίου τὸ ἐπώνυμον ἦτο προσφυέστατον εἰς θεράποντα πυροβολητοῦ, εἶχε θέσιν ἀνωτέρου ὑπηρέτου, ἦτο μᾶλλον ὡς στρατιώτης περιποιούμενος τὸν κύριόν του, ὡς θὰ περιεποιεῖτο τὸ πυροβόλον του!

Ὁ Ι. Τ. Μάστων ἦτο ἄγαμος ἐκ πεποιθήσεως, φρονῶν ὅτι ἡ κατάστασις τοῦ ἀγάμου εἶνε ἡ μόνη ἀνεκτὴ ἀκόμη εἰς τὸν ἐπίγειον τοῦτον κόσμον. Γινώσκων δὲ τὴν σλαβικὴν παροιμίαν, ὅτι «περισσότερα σέρνει μιὰ τρίχα γυναικὸς παρὰ δυὸ ζευγάρια βόϊδα» ἐδυσπίστει εἰς τὸν γάμον.

Καὶ ὅμως αὐτὸς καὶ μόνος καὶ οὐδεὶς ἄλλος ἦτο ὁ αἴτιος ὅτι διῆγε μονήρη βίον ἐν τῇ Βαλιστικῇ ἐπαύλει. Εἶνε γνωστὸν ὅτι ἤρκει ἓν μόνον νεῦμά του διὰ νὰ μεταβάλῃ τὴν μοναχικὴν ἀπομόνωσιν εἰς συντροφικήν, καὶ νὰ προσθέσῃ εἰς τὴν πενιχρὰν περιουσίαν του τὰ πλούτη

(1) Τὸ Μικρὸν εἶναι μέτρον ἐν χρήσει εἰς τὴν ὀπτικήν, ἰσοδυναμοῦν πρὸς τὸ χιλιοστὸν τῆς γραμμῆς.

Digitized by Google

ἑκατομμυριούχου. Δὲν τῷ ἦτο ἐπιτετραμμένον ν' ἀμφιβάλλῃ ὅτι ἡ μίστρες Εὐαγγελία Σκόρβιτ θὰ ἦτο εὐτυχής... Ἀλλὰ μέχρι τοῦδε τοὐλάχιστον ὁ Ι. Τ. Μάστων δὲν εἶχε τὸ εὐτύχημα νά.. Καὶ ἐφαίνετο βέβαιον ὅτι αἱ δύο ἐκεῖναι ὑπάρξεις αἱ τόσον ταιριασταὶ — κατὰ τὴν γνώμην μάλιστα τῆς εὐαισθήτου χήρας, — οὐδέποτε θὰ κατώρθουν νὰ συνδεθῶσι στενώτερον.

Ἡ κατοικία τοῦ Ι.Τ. Μάστωνος ἦτο ὡς εἴπομεν ἀπλουστάτη, συνισταμένη ἐξ ἑνὸς ἰσογείου μετὰ ἡλιακοῦ ἐστεγασμένου, καὶ ἑνὸς ὀρόφου ἄνωθεν τοῦ ἰσογείου. Τὸ δ' ἰσόγειον ἀπετελεῖτο ἐκ μικρᾶς αἰθούσης καὶ ἑστιατορίου, ἐν προσαρτήματι δὲ πρὸς τὸν κῆπον ὑπῆρχε τὸ μαγειρεῖον καὶ τὸ ὀψοφυλάκιον. Τὸ δὲ ἀνώγεων ἀπετελεῖτο ἐκ κοιτῶνος ἔχοντος τὰ παράθυρα πρὸς τὴν ὁδὸν καὶ γραφείου πρὸς τὸ μέρος τοῦ κήπου, ἀπροσίτου εἰς τοὺς ἔξωθεν θορύβους. Τὸ γραφεῖον τοῦτο ἦτο ἀληθὲς ἀναχωρητήριον ἐπιστήμονος καὶ σοφοῦ, ὁποῖον θὰ ἐζήλευον ὁ Νεύτων ὁ Λαπλάς, ἢ ὁ Κωσῦ. Ἐντὸς τῶν τοίχων αὐτοῦ ὁπόσα δὲν ἐλύθησαν σπουδαῖα μαθηματικὰ προβλήματα!

Ἐντὸς κοιλίας φαλαίνης ἔπαιζον ζατρίκιον (σελ. 229).

Ὁπόσον δὲ διέφερεν ἡ κατοικία αὕτη τοῦ μεγάρου τῆς μίστρες Εὐαγγελίας Σκόρβιτ, ὅπερ μεγαλοπρεπὲς ὑψοῦτο ἐν τῇ πλουσίᾳ συνοικίᾳ τοῦ *Νέου ἄλσους*! Εἶχε δὲ τὸ μέγαρον ἐκεῖνο πρόσοψιν μετ' ἐξωστῶν, κοσμουμένην διὰ τῶν ἰδιορρύθμων γλυφῶν, εἰς ἃς ἀσμενίζει ἡ ἀγγλοσαξονικὴ ἀρχιτεκτονική; κρᾶμα οὖσα τοῦ γοτθικοῦ τρόπου καὶ τοῦ τῆς ἀναγεννήσεως· ἔνδον δ' αἰθούσας, πλουσίως ἐσκευασμένας, στοὰς ἐξαισίου μεγέθους, πινακοθήκην ἐν ᾗ τὴν πρώτην θέσιν κατεῖχον τὰ ἔργα Γάλλων ζωγράφων, κλίμακας μὲ διπλᾶς περιστροφάς, πολυάριθμον ὑπηρετικόν· εἶχε προσέτι στάβλους, ἁμαξοστάσια, καὶ κῆπον μὲ χλοερὰς ἐκτάσεις καὶ ὑψίκομα δένδρα καὶ πίδακας. Τοῦ συνόλου δὲ τῶν ἀποτελούντων τὸ μέγαρον οἰκοδομημάτων, ἐδέσποζε πύργος εἰς οὗ τὴν κορυφὴν ἐκυμάτιζε τὸ κυανόχρυσον σῆμα τῶν Σκόρβιτ!

Τὸ ἐν τῷ Νέῳ Ἄλσει μέγαρον ἀπεῖχε τῆς Βαλιστικῆς ἐπαύλεως τρία μίλλια, ναὶ τρία σωστὰ μίλλια τοὐλάχιστον· ἰδιαίτερον ὅμως τηλεφωνικὸν σύρμα συνέδεε τὰς δύο κατοικίας, καὶ δι' αὐτοῦ συχνότατα ἀποκαθίστατο ἡ συγκοινωνία καὶ συνδιελέγοντο οἱ ἔνοικοι, οἵτινες δὲν ἔβλεπον μὲν ἀλλήλους, ἀλλ' ἠδύναντο ν' ἀκούωσι τὴν φωνὴν ὁ εἷς τοῦ ἄλλου. Οὐδεὶς δὲ βεβαίως θ' ἀπορήσῃ μανθάνων, ὅτι συχνότερον ἡ μίστρες Εὐαγγελία Σκόρβιτ ἐκάλει τὸν Ι.Τ. Μάστωνα πρὸ τῆς τηλεφωνικῆς πλακός, ἢ ὁ Μάστων ἐκείνην πρὸ τῆς ἰδικῆς του. Ὁ δὲ Ι. Τ. Μάστων τότε οὐχὶ ἄνευ δυσθυμίας τινὸς καταλείπων τὸ ἔργον του προσήρχετο εἰς τὸ τηλέφωνον, ἐδέχετο ἕνα φιλικὸν χαιρετισμόν, ἀπεκρίνετο δὲ διὰ γρυλλισμοῦ τοῦ ὁποίου τοὺς ἥκιστα φιλόφρονας τόνους θὰ ἐμετρίαζεν ὁπωσδήποτε τὸ ἠλεκτρικὸν ῥεῦμα, καὶ εἶτα ἐπανήρχετο εἰς τὰ προβλήματά του.

Κατὰ τὴν 3 Ὀκτωβρίου λοιπόν, ἀφ' οὗ ἐπὶ μακρὸν συνεζήτησαν διὰ τελευταίαν φορὰν τὰ τῆς ὑποθέσεως, ὁ Ι. Τ. Μάστων ἀπεχωρίσθη τῶν συναδέλφων του διὰ νὰ ἐπιληφθῇ τοῦ ἔργου. Ἔργου σπουδαιοτέρου ἐξ ὅσων μέχρι τοῦδε ἀνέλαβεν, διότι ἐπρόκειτο νὰ ὑπολογίσῃ τοὺς μηχανικοὺς τρόπους, δι' ὧν θὰ καθίστατο προσιτὸς μὲν ὁ Βόρειος πόλος, δυνατὴ δ' ἡ ἐκμετάλλευσις τῶν ὑπὸ τοὺς πάγους αὐτοῦ κεχωσμένων κοιτασμάτων.

Ὁ Ι. Τ. Μάστων ὑπελόγισεν ὅτι ἐχρειάζετο

Digitized by Google

ὀκτὼ ἡμέρας διὰ νὰ ἐκπληρώσῃ τὴν ἀπόρρητον ἐντολὴν αὐτοῦ, ἐπειδὴ ἡ ἐργασία ἦτο πολύπλοκος ἅμα καὶ λεπτή, ἀπαιτοῦσα τὴν λύσιν διαφόρων ἐξισώσεων ἀναγομένων εἰς τὴν μηχανικήν, τὴν ἀναλυτικὴν γεωμετρίαν τῶν τριῶν διαστάσεων, τὴν πολικὴν γεωμετρίαν καὶ τὴν τριγωνομετρίαν.

Πρὸς ἀποφυγὴν δὲ πάσης διαταράξεως συνεφωνήθη οὐδεὶς νὰ ἐπισκεφθῇ ἢ νὰ παρενοχλήσῃ τὸν γραμματέα τοῦ Τηλεβολικοῦ Συλλόγου, καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς ἐργασίας αὐτοῦ. Τοῦτο βεβαίως ἐλύπησε μεγάλως τὴν μίστρες Εὐαγγελίαν Σκόρβιτ, ἀλλ' ἐδέησε νὰ ὑποκύψῃ καὶ αὕτη εἰς τὴν ἀναπόδραστον ἀνάγκην. Ὅθεν περὶ τὸ δειλινὸν ἔκαμεν εἰς τὸν Ι.Τ. Μάστωνα τὴν τελευταίαν ἐπίσκεψιν, ὁμοῦ μετὰ τοῦ προέδρου Βαρβικάν, τοῦ λοχαγοῦ Νίκολ καὶ τῶν λοιπῶν συναδέλφων, ἤτοι τοῦ ἀεικινήτου Βιλσβυ, τοῦ συνταγματάρχου Βλούσβερυ, καὶ τοῦ ξυλόποδος Τὸμ Χοῦντερ.

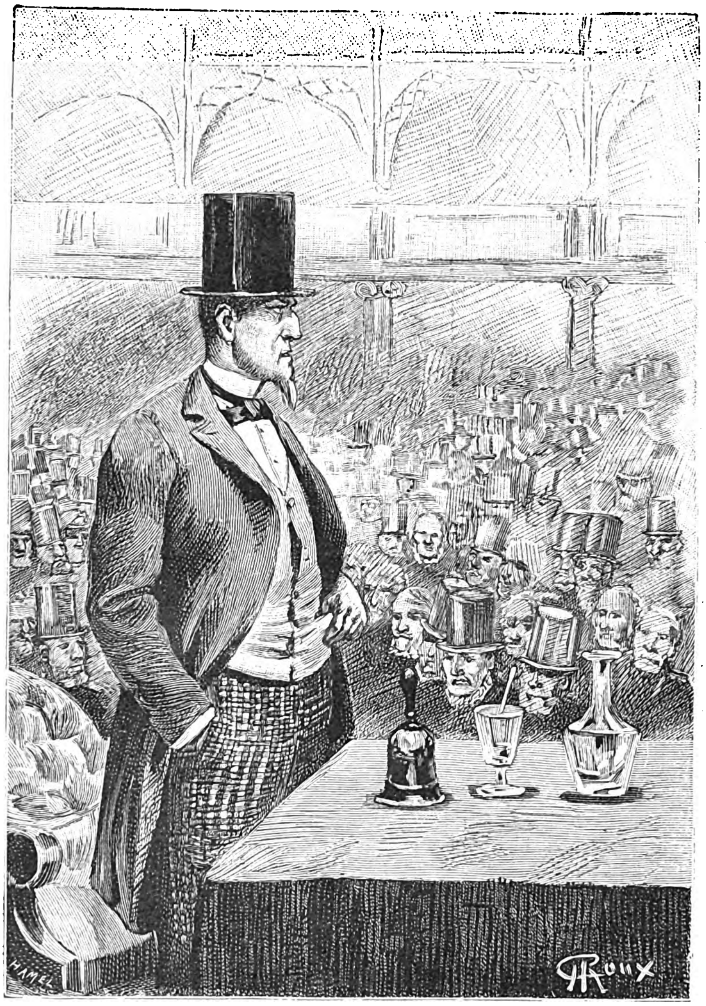

Ὁ πρόεδρος τοῦ Τηλεβολικοῦ Συλλόγου ἀγορεύων.

«Θὰ τὸ κατορθώσητε, φίλτατε Μάστων, τῷ εἶπεν ἀποχαιρετῶσα αὐτόν.

— Καὶ πρὸ πάντων προσέξατε νὰ μὴν κάμετε κανὲν λάθος! προσέθηκε μειδιῶν ὁ πρόεδρος Βαρβικάν!

— Λάθος!... αὐτός!... ἀνέκραξεν ἡ μίστρες Εὐαγγελία Σκόρβιτ.

— Ἂν ἔκαμε καὶ ὁ Θεὸς θέτων τοὺς νόμους τῆς οὐρανίου μηχανικῆς θὰ κάμω καὶ ἐγώ», ἀπεκρίθη μετριοφρόνως ὁ γραμματεὺς τοῦ Τηλεβολικοῦ Συλλόγου.

Εἶτα μετὰ θερμὰς χειραψίας τῶν φίλων του καί τινας στεναγμοὺς τῆς κ. Εὐαγγελίας Σκόρβιτ ἥτις, ἐκτὸς τῶν εὐχῶν περὶ τῆς ἐπιτυχίας, εὗρε καιρὸν νὰ τῷ ψιθυρίσῃ καί τινας συστάσεις ὅπως μὴ καταβληθῇ ἐκ τῆς ὑπερβολικῆς ἐργασίας, ἀπεχωρίσθησαν. Ἡ θύρα δὲ τῆς Βαλιστικῆς ἐπαύλεως ἐκλείσθη, καὶ ὁ Φωτιᾶς ἔλαβεν ἐντολὴν νὰ μὴ ἀνοίξῃ αὐτὴν εἰς κανένα, οὐδ' εἰς αὐτὸν τὸν Πρόεδρον τῆς Ἀμερικανικῆς Συμπολιτείας.

Κατὰ τὰς δύο πρώτας ἡμέρας τῆς απομονώσεώς του, ὁ Ι. Τ. Μάστων ἐμελέτησε νοερῶς τὸ τεθὲν αὐτῷ πρόβλημα, χωρὶς νὰ λάβῃ εἰς χεῖρας τὴν κιμωλίαν· ἀνέγνωσεν ἐκ νέου συγγράμματά τινα ἀναφερόμενα εἰς τὰ στοιχεῖα, ἅτινα ἔμελλον νὰ χρησιμεύσωσιν ὡς βάσις τῶν ὑπολογισμῶν του ἤτοι περὶ τῆς Γῆς, τοῦ ὄγκου αὐτῆς, τοῦ σχήματος, τοῦ εἰδικοῦ βάρους αὐτῆς καὶ τῶν περὶ τὸν ἄξονα καὶ τὸν ἥλιον κινήσεών της.

Τὰ κυριώτερα ἐκ τῶν δεδομένων τούτων ἦσαν τὰ ἑπόμενα:

Σχῆμα τῆς Γῆς: ἐλλειψοειδές, τοῦ ὁποίου ἡ μεγαλειτέρα ἀκτὶς εἶνε 6, 377, 398 μέτρων, ἡ δὲ μικροτέρα 6,356,080 μέτρων, τοῦθ' ὅπερ ἀποτελεῖ διαφορὰν μεταξὺ τῶν δύο ἀκτίνων ἐξ 21,318 μέτρων ἕνεκα τῆς εἰς τοὺς πόλους πιέσεως τοῦ ἡμετέρου πλανήτου.

Περιφέρεια τῆς Γῆς εἰς τὸν Ἰσημερινόν: 40, 000 χιλιόμετρα.

Ἐπιφάνεια τῆς Γῆς κατὰ προσέγγισιν 510 ἑκατομμύρια τετραγωνικὰ χιλιόμετρα.

Ὄγκος τῆς Γῆς περὶ τὰ χίλια δισεκατομμύρια κυβικὰ χιλιόμετρα.

Εἰδικὸν βάρος τῆς Γῆς, σχεδὸν πενταπλάσιον τοῦ εἰδικοῦ βάρους τοῦ ὕδατος, ἤτοι ὀλίγον ἀνώτερον τοῦ ἀστρίου καὶ περίπου ἴσον πρὸς τὸ τοῦ ἰωδίου· ἐν ἄλλαις λέξεσι 5,480 χιλιόγραμ-

Digitized by Google

μα δι' ἕκαστον κυβικὸν μέτρον γῆς μέσου βάρους, ὑποτιθεμένου ὅτι ἠδύνατο νὰ ζυγισθῇ αὕτη κατὰ τεμάχια διαδοχικῶς φερόμενα ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας της. Τὸν ἀριθμὸν τοῦτον εὗρεν ὁ Καβενδὶς διὰ πλάστιγγος ἐπινοηθείσης καὶ κατασκευασθείσης ὑπὸ τοῦ Μίτσελ κατὰ δὲ τοὺς ἀκριβεστέρους ὑπολογισμοὺς τοῦ Βαιλὺ τὸ εἰδικὸν βάρος τῆς γῆς εἶνε 5670 χιλιόμετρα κατὰ κυβικὸν μέτρον. Εἰς τὰ αὐτὰ πορίσματα κατέληξαν καὶ αἱ νεώτεραι ἔρευναι τῶν Οὐίλσιγκ, Κορνύ, Βαίλλε κλπ.

Χρόνος τῆς περὶ τὸν ἥλιον περιφορᾶς τῆς Γῆς, 365 ἡμέραι καὶ ἓν τέταρτον ἡμέρας, ἀποτελῶν τὸ ἡλιακὸν ἔτος· ἢ ἀκριβέστερον 365 ἡμέραι 6 ὧραι, 9 λεπτά, 10 δευτερόλεπτα καὶ 37 ἑκατοστά. Ἐκ τούτου ἕπεται ὅτι ἡ Γῆ κινεῖται περὶ τὸν ἥλιον μετὰ ταχύτητος 30,400 μέτρων κατὰ δευτερόλεπτον.

Διανυόμενον διάστημα ὑπὸ τῶν ἐπὶ τοῦ Ἰσημερινοῦ σημείων τῆς Γῆς κατὰ τὴν κίνησιν αὐτῆς περὶ τὸν ἄξονά της: 463 μέτρα κατὰ δευτερολεπτον.

Αἱ δὲ ὑπὸ τοῦ Ι. Τ. Μάστωνος ληφθεῖσαι εἰς τοὺς ὑπολογισμούς του μονάδες μήκους, δυνάμεως, χρόνου καὶ γωνίας ἦσαν τὸ μέτρον, τὸ χιλιόγραμμον, τὸ δευτερόλεπτον καὶ ἡ κεντρικὴ γωνία ἥτις ὑποτείνει ἐντὸς κύκλου τόξον ἴσον πρὸς τὴν ἀκτῖνα.

Τὴν 5 λοιπὸν Ὀκτωβρίου περὶ τὴν πέμπτην ὥραν μετὰ μεσημβρίαν—προκειμένου περὶ ἔργου τόσον ἀξιομνημονεύτου, αἱ λεπτομέρειαι αὗται εἶνε ἀναγκαῖαι. — Ὁ Ι. Τ. Μάστων ἀφοῦ ἐμελέτησε ἐμβριθῶς τὸ ζήτημα, ἐπεδόθη εἰς τὴν ἔγγραφον διατύπωσιν αὐτοῦ, λαβὼν ὡς ἀφετηρίαν αὐτὴν τὴν βάσιν τοῦ προβλήματος, δηλαδὴ τὸν ἀριθμὸν ὅστις παριστᾷ εἰς χιλιόμετρα τὴν περιφέρειαν τῆς Γῆς εἰς ἕνα τῶν μεγάλων αὐτῆς κύκλων, ἤτοι τὸν Ἰσημερινόν.

Ὁ μαυροπίναξ εὑρίσκετο ἐκεῖ ἐστημένος ἐπὶ δρυΐνου ὀκρίβαντος καὶ ἀπλέτως φωτιζόμενος ἐξ ἑνὸς τῶν πρὸς τὸν κῆπον παραθύρων. Μικρὰ τεμάχια κιμωλίας ἦσαν κατὰ τάξιν τοποθετημένα ἐπὶ τῆς προεξεχούσης κάτω τοῦ πίνακος σανίδος, ὁ δὲ πρὸς ἀπάλειψιν χρησιμεύων σπόγγος ἦτο πρόχειρος παρὰ τὴν ἀριστερὰν χεῖρα τοῦ μαθηματικοῦ τοῦ ὁποίου ἡ δεξιὰ χεὶρ ἢ μᾶλλον τὸ πρόσθετον ἄγκιστρον ἔμελλε νὰ γράφῃ τὰ σχήματα, τοὺς τύπους καὶ τοὺς ἀριθμούς.

Ὁ Ι. Τ. Μάστων ἀφοῦ κατ' ἀρχὰς διέγραψεν ἐπὶ τοῦ πίνακος κυκλικὴν περιφέρειαν παριστῶσαν τὸν πλανήτην τῆς Γῆς μεθ' ὅλης τῆς ἀκριβείας τῶν καμπύλων γραμμῶν της, καὶ διὰ γραμμῆς καθέτου ἐπὶ τῆς γραμμῆς τοῦ ἰσημερινοῦ παρέστησε τὸν ἄξονα αὐτῆς, ἐσημείωσεν ἔπειτα ἐπὶ τῆς πρὸς τὰ δεξιὰ γωνίας τοῦ πίνακος τὸν ἀριθμόν.

40,000,000

ἐμφαίνοντα τὴν περιφέρειαν τῆς Γῆς εἰς μέτρα.

Τούτου δὲ γενομένου ἡτοιμάσθη νὰ ἐπιληφθῇ τῆς σειρᾶς τῶν ὑπολογισμῶν του.

Τὴν προσοχήν του ὅλην ἔχων ἐστραμμένην εἰς τὴν ἐργασίαν του ταύτην δὲν εἶχε παρατηρήσῃ τὴν κατάστασιν τῆς ἀτμοσφαίρας ἐπαισθητῶς μεταβληθεῖσαν κατὰ τὴν δείλην. Διότι πρὸ μιᾶς περίπου ὥρας ὁ καιρὸς ἐτράπη εἰς θυελλώδη, καὶ προεμηνύετο δεινὴ καταιγὶς ἐξ ἐκείνων τὰς ὁποίας προαισθάνονται ἐξ ἐπιδράσεως τοῦ ὀργανισμοῦ των, πάντα τὰ ἐν τῇ φύσει ὄντα. Πυκνὰ νέφη ἐν εἴδει λευκοφαίων τολυπῶν συσσωρευμένων ἐπὶ σκοτεινοῦ βάθους,ἀνήρχοντο βαρέως ὑπεράνω τῆς πόλεως μακρυνοὶ δὲ μυκηθμοὶ ἀντήχουν εἰς τὰς κοιλότητας τῆς γῆς καὶ τοῦ ἀπείρου. Ἀστραπαί τινες εἶχον ἤδη διαλάμψῃ εἰς τὸν οὐρανόν, τῆς δ' ἀτμοσφαίρας ἡ ἠλεκτρικὴ ἔντασις εἶχε φθάσῃ εἰς τὸ κατακόρυφον αὐτῆς σημεῖον.

Ὁ Ι. Τ. Μάστων ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ἀπησχολημένος οὐδὲν ἔβλεπεν, οὐδὲν ἤκουεν.

Αἴφνης ὅμως ταχεῖαι καὶ ἐπανειλημμέναι κρούσεις ἠλεκτρικοῦ κώδωνος ἐτάραξαν τὴν ἡσυχίαν τοῦ γραφείου.

—« Ὡραῖα! ἀνέκραξεν ὁ Ι. Τ. Μάστων· ὅταν οἱ ὀχληροὶ δὲν ἠμποροῦν νὰ ἔμβουν ἀπὸ τὴν θύραν, ἔρχονται ἀπὸ τὸ τηλεφωνικὸν σύρμα! . . λαμπρὰ ἐφεύρεσις δι' ὅσους ἐπιθυμοῦν νὰ μένουν ἥσυχοι ! . . . Εἶναι βλέπω ἀνάγκη νὰ διακόψω τὸ ἠλεκτρικὸν ῥεῦμα κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἐργασίας μου ! »

Καὶ προχωρῶν πρὸς τὸ τηλέφωνον:

—« Τί ἀγαπᾶτε ; ἠρώτησεν.

—Νὰ μὲ ἀκούσετε διὰ μίαν στιγμήν! ἀπήντησε φωνὴ γυναικεία

— Ποῖος εἶναι ;

— Πῶς δὲν ἀνεγνωρίσατε τὴν φωνήν μου, ἀγαπητὲ κύριε Μάστων ; . . . Εἶμαι ἐγώ. . . . ἡ μίστρες Σκόρβιτ !

— Ἡ μίστρες Σκόρβιτ ! . . . Μὰ δὲν θὰ μὲ ἀφήσῃ λοιπὸν μίαν στιγμὴν ἥσυχον;»

Ἀλλὰ φρονίμως ποιῶν, τὰς τελευταίας ταύτας λέξεις—ἥκιστα βεβαίως φιλόφρονας πρὸς τὴν ἀξιέραστον χήραν—ἐψιθύρισε μακρὰν τῆς τηλεφωνικῆς πλακός, μὴ ἐπηρεασθείσης ἐξ αὐτῶν.

Εἶτα ὁ Ι. Τ. Μάστων ἐννοῶν ὅτι δὲν ἠδύνατο νὰ ἀποφύγῃ τὴν ἀπάντησιν διὰ μιᾶς τοὐλάχιστον εὐγενοῦς φράσεως, ἐπανέλαβεν:

—« Ἄ! σεῖς εἴσθε, μίστρες Σκόρβιτ;

— Ἐγὼ ! ἀγαπητὲ κύριε Μάστων.

— Καὶ τί ἐπιθυμεῖτε ;

— Νὰ σᾶς προειδοποιήσω ὅτι μετ' ὀλίγον θὰ ἐκραγῇ σφοδρὰ καταιγίς ! . .

— Ἔ ἔπειτα ; Μήπως ἠμπορῶ νὰ τὴν ἐμποδίσω ! . . . .

Digitized by Google

—Ὄχι ἀλλ' ἤθελα νὰ σᾶς ἐρωτήσω ἂν ἐφροντίσατε νὰ κλείσετε τὰ παράθυρα... »

Ἡ μίστρες Εὐαγγελία Σκόρβιτ δὲν εἶχεν ἀκόμη τελειώσῃ τὴν φράσιν της ταύτην, ὅτε ἠκούσθη βροντὴ τρομερά, προσομοιάζουσα πρὸς ἦχον ἀπεράντου σηρικοῦ ὑφάσματος σχιζομένου εἰς ἀπέραντον ἔκτασιν, ὁ κεραυνὸς ἔπεσε παρὰ τὴν Βαλιστικὴν ἔπαυλιν, ὁ δὲ ἠλεκτρικὸς σπινθὴρ φερόμενος διὰ τοῦ τηλεφωνικοῦ σύρματος εἰσήλασεν εἰς τὸ γραφεῖον τοῦ μαθηματικοῦ μεθ' ὁρμῆς αὐτόχρημα ἠλεκτρικῆς.

Ὁ Ι. Τ. Μάστων, ἐσκυμμένος ἐπὶ τῆς πλακὸς τοῦ τηλεφώνου, ἔλαβε τὸ ἰσχυρότατον βολταϊκὸν ῥάπισμα, ἐξ ὅσων ποτὲ ἔπληξαν τὴν παρειὰν σοφοῦ καὶ εἶτα τοῦ σπινθῆρος διελθόντος διὰ τοῦ σιδηροῦ ἀγκίστρου τῆς χειρὸς αὐτοῦ, ἀνετράπη ὡς ἁπλοῦν χάρτινον ἄθυρμα καὶ προσέκρουσεν εἰς τὸν μαυροπίνακα σφενδονηθέντα εἰς μίαν γωνίαν τοῦ δωματίου. Ὁ κεραυνὸς μετὰ τοῦτο, ἐξελθὼν διά τινος ἀδιοράτου ὀπῆς ὑαλοπίνακος, ἐπέπεσεν ἐπὶ μιᾶς ὑδρορρόας, καὶ ἐξηφανίσθη ἐντὸς τοῦ ἐδάφους.

Ἐμβρόντητος κυριολεκτικῶς ὁ Ι. Τ. Μάστων ἀνηγέρθη, ἐψηλάφισε τὰ διάφορα μέλη τοῦ σώματός του καὶ ἐβεβαιώθη ὅτι δὲν εἶχε πληγωθῆ. Μεθ' ὅ, διατηρῶν τὴν ἀταραξίαν του, ὡς ἥρμοζεν εἰς ἀρχαῖον σκοπευτὴν τῆς Κολομβιάδος, ἐτακτοποίησε τὰ τοῦ γραφείου του, ἐπανέθεσεν ἐπὶ τοῦ ὀκρίβαντος τὸν πίνακα, συνέλεξε τὰς διασκορπισθείσας χαμαὶ κιμωλίας καὶ ἐπανέλαβε τὴν ἀποτομώτατα διακοπεῖσαν ἐργασίαν του.

(**Jules Verne**) Ἕπεται συνέχεια

ΠΕΡΙ ΤΗΝ ΓΗΝ

ΤΑ ΕΝΔΟΤΕΡΑ ΤΗΣ ΦΡΙΚΗΣ

Ἀξιοσημείωτοι ἐπ' ἐσχάτων ἀνακαλύψεις χρυσοῦ εἰς μέρη τῆς Νοτίου Ἀφρικῆς κατεχόμενα ὑπὸ τῶν Εὐρωπαίων παρώρμησαν αὐτοὺς εἰς τὴν δραστηρίαν ἐξερεύνησιν τῶν πλησιοχώρων, ἅτινα ἀκόμη εἶνε ἀσφαλῆ ἄσυλα τῶν μαύρων. Αἱ ἄγνωστοι αὐται χῶραι συνορεύουσαι πρὸς τόπους, οἵτινες ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν ἀπολαύουσι τῶν ἀγαθῶν τοῦ πολιτισμοῦ, ἔχουσι μεγάλα φυσικὰ πλεονεκτήματα καὶ πόρους ἀφθόνους, μόλις δὲ πρὸ ὀλίγου ἀφύπνισαν τοῦ πεφωτισμένου κόσμου τὸ πρακτικὸν ἐνδιαφέρον. Οἱ κάτοικοι αὐτῶν εἶνε βάρβαροι βυθισμένοι εἰς τὴν ἀμάθειαν καὶ δεισιδαιμονίαν. Ὀλίγαι φυλαὶ τούτων εἶνε φιλοπόλεμοι, αἱ πλεῖσται δὲ χειροήθεις καὶ ἐπιδεκτικαὶ ἐξημερώσεως.

Μέχρις ἐπ' ἐσχάτων οἱ ὀλίγοι λευκοὶ — ἀτρόμητοι κυνηγοὶ καὶ τολμηροὶ ἔμποροι, οἵτινες εἰσέδυσαν εἰς τὰ βάθη τῶν ἀγνώστων τούτων ἐρήμων, ἐπανῆλθον εἰς τὰς πεπολιτισμένας χώρας λαμπρὰς ἐντυπώσεις ἀποκομίζοντες ἐκ τῆς καλλονῆς καὶ τοῦ πλούτου αὐτῶν. Πολλοὺς κινδύνους ἀπήντησαν καὶ μεγάλας δυσχερείας ὑπέστησαν οἱ πλάνητες οὗτοι, οἵτινες ἦσαν καὶ οἱ μόνοι ἀφ' ὧν ἠδύνατό τις ν' ἀρυσθῆ πληροφορίας περὶ τῶν ἀποκρύφων τοῦ ἐσωτερικοῦ. Μεταξὺ τῶν δυσκολιῶν τὰς ὁποίας ὑπερενίκησαν ἦσαν ἀμμώδεις ἐκτάσεις ἄνυδροι ὅπου αὐτοί τε καὶ τὰ κτήνη των σκληρῶς ἠσθάνθησαν τὴν ἔλλειψιν τοῦ ὕδατος· ἦσαν ἀκόμη ἡ μυῖα τσίτση τῆς ὁποίας τὸ δῆγμα τόσον εἶνε εἰς τὰ κτήνη ὀλέθριον ὅσον καὶ τοῦ ὄφεως κροταλίου εἰς τοὺς ἀνθρώπους· ἦσαν πεδιάδες πετρώδεις, φοβεροὶ λόφοι καὶ κοιλάδες ἀποπνέουσαι μιασματικὸν ἀέρα. Ἀφοῦ ὅμως ἔληξαν αἱ δυσχερεῖς αὐτῶν ὁδοιπορίαι εὗρον χώρας μὲ διαρκὲς ἔαρ, εὐφόρους τόπους τοσαύτης παραγωγικότητος ὥστε οἱ καρποὶ τῆς γῆς ἄνευ καλλιεργείας δρέπονται ἐν πάσῃ ἀφθονίᾳ· ἀγέλας κτηνῶν περιφερομένας ἐπὶ τῶν χλοερῶν λειμώνων· γιγαντιαῖα δάση, ποταμοὺς μὲ διαυγῆ ὕδατα· πολύτιμα ἄγρια ζῶα καὶ πτηνά· ἀγρίμια παντὸς εἴδους. Ἔφερον δὲ δείγματα παρθενικοῦ χρυσοῦ, κοσμήματα ἀγροίκου ἐργασίας, ἐλεφαντόδοντας, δέρματα καὶ πτερὰ δι' ὧν ἐπεβεβαιοῦντο αἱ ἀφηγήσεις τῶν περιπετειῶν αὐτῶν.

Αἱ διηγήσεις των περὶ τῶν χωρῶν ἃς εἶχον ἴδῃ περιεῖχον καί τινας ἀρχαιολογικὰς εἰδήσεις· μετὰ ζωηρότητος παρέστησαν τὰ ἴχνη ὀρυχείων, τὰς πρὸς εὕρεσιν χρυσοῦ ἐκσκαφὰς τῶν παρελθόντων αἰώνων, ὡς παράδειγμα τῶν μηχανικῶν γνώσεων τῶν ἀρχαίων, ὡμίλησαν περὶ μυστηριωδῶν σπηλαίων, ὅπου θησαυροὶ κεκρυμμένοι χρυσοῦ, πολυτίμων λίθων καὶ ἀρχαίων καλλιτεχνικῶν ἔργων ζηλοτύπως ἐφυλάττοντο· περιέγραψαν μεγαλοπρεπῆ ἐρείπια, λείψανα παρελθόντος πολιτισμοῦ καὶ μεγαλείου. Ἀπεικόνισαν τοὺς ἰθαγενεῖς μεθ' ὅλης τῆς βαρβαρικῆς λαμπρότητος τῶν ἐκ δέρματος ζώων στολῶν, μὲ ψέλλια χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ, μ' ἐνώτια ἐξ ἀσυνήθων πολυτίμων λίθων μὲ ῥόπαλα γλυπτὰ καὶ ἀσπίδας· τὰ πρόσωπα καὶ σώματα αὐτῶν ἐζωγραφημένα καὶ ἀποτροπαίως παραμεμορφωμένα· τὰ πάθη των ἐξεγειρόμενα ὑπὸ πολεμικῶν χορῶν, θριαμβευτικῶν ᾀσμάτων καὶ ἀτάκτου βρώσεως καὶ πόσεως· καὶ ὑπὸ τὸ λευκάζον τῆς ἀφρικανικῆς σελήνης παραδιδομένους εἰς ὄργια φρικώδη, ἐπαγωγὰ μὲν διὰ τὴν ἀσυνήθη αὐτῶν καὶ κωμικὴν παραδοξότητα, ἀλλ' ἀποτρόπαια διὰ τὴν ἀγρίαν αὐτῶν ὠμότητα. Ὅσον δὲ καὶ ἂν συνέδραμεν αὐτοὺς κατὰ τὰς ἀπεικονίσεις ταύτας ἡ φαντασία οὐχ' ἧττον ἐβασίζοντο ἐπὶ γεγονότων.

Ἡ ὕπαρξις φυσικῶν σπηλαίων τόσον συμμετρικῶν ὥστε ὁμοιάζουσι πρὸς ἔργα πεπειραμένων μηχανικῶν ἐνέπνευσε τὴν θεωρίαν περὶ ἀρχαίων ἐργασιῶν πρὸς ἐξόρυξιν τῶν ὀρυκτῶν καὶ μετάλλων. Τινὰ τῶν σπηλαίων τούτων ἀδιεισδύτων καὶ περιπλόκων ἕνεκα τοῦ ἑλικοειδοῦς σχήματος αὐτῶν ἔχουσι στοὰς δι' ὧν εἰσέρχεταί τις εἰς ἀπεράντους θαλάμους μὲ ὡραίους σταλακτίτας καὶ κοσμητικὰ ἐξαρτήματα κρεμάμενα ἀπὸ τῶν ὀροφῶν αὐτῶν, αἵτινες εἶνε διάστικτοι ἐκ μυριάδων σπινθηροβόλων σταγόνων ὕδατος ἀπαστραπτουσῶν εἰς τὸ εὐμετάβλητον φῶς τῆς λαμπάδος. Τὰ δὲ ἀγαλματώδη σώματα τῶν ἐγχωρίων ὁδηγῶν διολισθαίνοντα

Digitized by Google

ἀπὸ τόπου εἰς τόπον ἐπλήρωσαν τὴν ἐξαφθεῖσαν φαντασίαν διὰ κερδοσκοπικῶν ἐλπίδων περὶ κεκρυμμένων θησαυρῶν ἐκ χρυσοῦ καὶ ἀδαμάντων. Τὰ ἀποτελέσματα μεγάλων σεισμικῶν διαταράξεων, αἱ σκηνογραφικαὶ ἀπόψεις καταπεσόντων βράχων, αἱ ὑπερμεγέθεις σωρεῖαι τεραστίων λίθων κατερριμμένων καὶ ἀποτελούντων φαντασιώδη σχήματα κατερρηγμένων τειχῶν, στύλων, καὶ ἀετωμάτων, ἀναμνήσεις τῶν βιαίων κλονισμῶν τῶν γεωλογικῶν αἰώνων, ἅτινα θεώμενα ἐξ ἀποστάσεώς τινος φαίνονται ὡς λείψανα ὀγκωδῶν κτιρίων, ταχέως συνετέλεσαν εἰς τὴν ὑπόθεσιν ὅτι εἶνε ἐρείπια ἀρχαίων οἰκοδομῶν.

Πλεῖστοι βασιλεῖς καὶ ἀρχηγοὶ τῶν μαύρων φυλῶν ὑποδεχόμενοι τοὺς λευκοὺς ἔδειξαν φιλοξενίαν ἄσωτον, φαιδρότητα ἀπειρόκαλον καὶ ἐπιδείξεις βαρβαρικῆς πομπῆς καὶ λαμπρότητος, ἐν αἷς δύναταί τις νὰ ἀνακαλύψῃ ἴχνη ἀνατολικῆς μεγαλοπρεπείας. Οἱ πολεμικοὶ χοροί των, τ' ᾄσματα, αἱ μαγεῖαι καὶ αἱ ἀλληγορικαὶ τελεταί· τὰ ἄγρια κοσμήματα ἐκ δερμάτων, πτερῶν, κεράτων, τριχῶν καὶ ὀδόντων· αἱ δεισιδαιμονίαι καὶ ὠμότητές των, αἱ ἐπιδεικνυόμεναι ἐν τῇ πίστει αὐτῶν πρὸς τὴν μαγείαν καὶ τὰς εἰς ζῷα τινὰ ἀποδιδομένας ὑπερφυσικὰς δυνάμεις — μαρτυροῦσιν, ὅτι μεταξὺ τῶν ἰθαγενῶν ὑπάρχει κλίσις τις πρὸς τὴν ἐπίδειξιν καὶ εὐλαβής φόβος πρὸς τὸ ἄγνωστον καὶ τὸ μυστηριῶδες.

Πλαστὴ μάχη μεταξὺ τῶν Ζουλοῦ εἶνε θέαμα προξενοῦν ἰσχυρὰν ἐντύπωσιν. Οἱ πολεμισταὶ οὗτοι εἶνε εὔσωμοι, μυώδεις, ἐλαστικοὶ καὶ λίαν γεγυμνασμένοι ἄνδρες. Αἱ τάξεις καὶ οἱ στοῖχοι αὐτῶν ἀπηλλαγμένοι κοσμημάτων καὶ φορεμάτων κινοῦνται μετὰ χάριτος καὶ ἐλευθερίας. Οἱ ἀξιωματικοὶ αὐτῶν — ἀρχηγοί τε καὶ προϊστάμενοι — φέρουσι στεφάνους ἐκ πτερῶν στρουθοκαμήλου, ὑποτρέμοντας ἐλευθέρως εἰς πᾶσαν τοῦ σώματος κίνησιν· τὰ μέτωπά των περιστέφουσι λωρῖδες δέρματος τίγρεως ἀφ' ὧν καταβαίνουν κροσσοὶ ἐκ χονδροειδῶν τριχῶν· ἀπὸ δὲ τῶν τραχήλων καὶ ὤμων μέχρι τῶν γονάτων αὐτῶν τὰ σώματά των καλύπτουσι οὐραὶ πιθήκων καὶ τίγρεων καὶ λωρῖδες ἐκ πολυστίκτων δερμάτων, αἵτινες συνεστριμμέναι ὁμοῦ ἀποτελοῦσι ζώνας· αἱ ὀσφῦς αὐτῶν περιζώννυνται διὰ κορύμβων ἐκ χαίτης λέοντος καὶ τριχῶν δαμάλεως. Παρατασσόμεναι δὲ εἰς γραμμὴν αἱ ποικιλόχρωμοι αὐτῶν ἀσπῖδες εἶνε τόσον συμπεπυκνωμέναι καὶ ἐν τοιαύτῃ τάξει ὥστε φαίνονται ὡς συνεσφηνωμέναι, ἐνῷ ἄνωθεν αὐτῶν συμπυκνοῦνται αἱ ἀκτινοβόλοι σειραὶ τῶν αἰχμηρῶν δοράτων των. Ὁ ἐχθρὸς ὑπάρχει πάντοτε ἐν τῇ φαντασίᾳ των, καθότι καὶ μεταξὺ τῶν ὁμοφύλων των ὄντες, εἰς τοσοῦτον βαθμὸν ἐξερεθίζονται, ὥστε, ἐὰν εἶχον ἀπέναντί των τοὺς ἀντιτασσομένους κατ' αὐτῶν καὶ εἰς πλαστὸν μόνον πόλεμον, τοσοῦτον θὰ παρεφέροντο ὑπὸ τῶν φιλοπολέμων αἰσθημάτων των, ὥστε ἀναπόφευκτος θὰ ἐπηκολούθει αἱματοχυσία. Ἅμα τοῦ προστάγματος δοθέντος προβαίνουσιν ἐν ἀκριβεῖ τάξει βραδέως μὲν κατ' ἀρχάς, εἶτα δὲ ταχύτερον καὶ τέλος τροχάδην καὶ ἀλαλάζοντες ἐφορμῶσι κατὰ τῶν φαντασιωδῶν ἐχθρῶν των καὶ ἡ μάχη γίνεται σφοδρὰ καὶ μανιώδης. Πάλλοντες τὰ δόρατα, διαπερῶντες καὶ διασχίζοντες τοὺς κατὰ φαντασίαν ἐχθροὺς μετὰ ῥώμης καὶ δεξιότητος, συνοδεύοντες ἕκαστον κτύπημα δι' ἀγρίου γρυλλισμοῦ ἡδονῆς ποδοκτυποῦντες τὸ ἔδαφος, χειρονομοῦντες ἐξάλλως καὶ τρίζοντες τοὺς ὀδόντας, φθάνουσιν εἰς βαθμὸν παραφροσύνης καθ' ἣν τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ προσώπου των διαστρέφονται καὶ τὰ ὄμματά των ῥίπτουσι φλόγας ἀγρίας αἱμοδιψίας.

Αἴφνης δίδεται τὸ πρὸς ἀποχώρησιν πρόσταγμα καὶ ὡς νικηταὶ θριαμβευτικῶς ἀλαλάζοντες ἀποσύρονται τοῦ πεδίου τῆς μάχης. Ἐμφανίζεται δὲ τότε ἐπὶ τῆς σκηνῆς ὀρδή τις ἀγριωπῶν μαύρων πλασμάτων τρεχόντων καὶ σκιρτώντων ἀπὸ τόπου εἰς τόπον, κραυγαζόντων δαιμονικῶς καὶ φρενητιωδῶς πληττόντων τὴν γῆν διὰ βραχέων βαρέων ῥοπάλων· εἶνε δὲ ταῦτα αἱ γυναῖκες, αἵτινες ἐπασχολοῦνται εἰς φρικώδους θηριωδίας πρᾶξιν: φονεύουσι δῆθεν τοὺς πληγωμένους! Μετὰ τὴν συγκρότησιν πλαστῆς μάχης ἡ νὺξ καταναλίσκεται εἰς συμπόσια καὶ ὄργια.

Παραπλεύρως τῆς ἀποτροπαίου πραγματικότητος ὑπῆρξεν ἀείποτε μυθιστορική τις γοητεία ἥτις περιέβαλε τὴν μεσημβρινὴν Ἀφρικὴν μὲ τὸν φωτεινὸν στέφανον μέλλοντος Ἐλδοράδου καὶ ἀπήλλαξεν αὐτὴν τῆς ἀδιαφορίας τοῦ κόσμου. Ὁ προφητικὸς μανδύας κατέβη ἐπὶ τῶν ὤμων τῶν ἀτρομήτων ἐκείνων περιηγητῶν, οἵτινες ἀφηγήθησαν τὰ συμβεβηκότα αὐτῶν εἰς διηγήματα καὶ εἰς στίχους, αἱ δὲ πραγματικότητες τῆς σήμερον εἶνε τὰ πρὸ εἰκοσαετίας μυθοπλάσματα. Ὁ πολιτισμὸς ἑδραιωθεὶς ἤδη ἐπὶ στερεᾶς βάσεως προβαίνει ταχύς.

Τὰ ἐρείπια τοῦ παρελθόντος θὰ χρησιμεύσουν ὡς βαθμῖδες τοῦ μέλλοντος. Τὴν τοπικὴν ἐπέκτασιν τῶν κρατῶν διὰ βιαίας προσαρτήσεως ἀντικαθιστᾷ ἡ δι' εἰρηνικοῦ τρόπου εἴσελασις εἰς τὰς χώρας τῶν ἰθαγενῶν διὰ παραχωρήσεων ἐκ μέρους τῶν κυριωτέρων αὐτῶν ἀρχηγῶν. Πρεσβεία τις φέρουσα πλούσια δῶρα ἐπισκέπτεται τὸν βασιλέα τῆς ζηλευτῆς χώρας καὶ καθ' ἣν περίπτωσιν δείξῃ οὗτος φιλικὰς διαθέσεις ὅπως πολλάκις συμβαίνει, ἄρχονται εἰρηνικαὶ διαπραγματεύσεις ἐπὶ τῷ σκοπῷ νὰ λάβῃ παραχώρησίν τινα, ἢ τὸ δικαίωμα τοῦ θηρεύειν, ἐμπορεύεσθαι καὶ ἐξορύσσειν τὰ μέταλλα καὶ ὀρυκτὰ εἰς μέρος τι, ἢ καὶ εἰς ὅλον τὸ βασίλειόν του. Καραβῖναι, πολεμεφόδια, ὑφάσματα καὶ χρήματα διδόμενα εἰς τὸν ἐκχωρητὴν εὐκολύνουσι τὴν συμπλήρωσιν τῆς συμφωνίας· τὰ πάντα γίνονται διὰ τακτικοῦ τρόπου κονδύλια, μελάνη καὶ χάρτης ἔρχονται εἰς τὸ μέσον· σχεδιάζεται τὸ συμφωνητικὸν καὶ τότε κατὰ πρῶτον εἰς τὴν ζωήν του ὁ μέλας μονάρχης χειρίζεται τὴν γραφῖδα καὶ ἐπιθέτει τὸ σημεῖον τῆς θελήσεώς του ἐπὶ ἐγγράφου τινός, τὸ ὁποῖον πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ ἔχει μαγικὰς δυνάμεις.

Ἡ μεγαλητέρα δυσκολία τοῦ μέλλοντος θὰ εἶνε ἡ μεταξὺ τῶν Εὐρωπαϊκῶν δυνάμεων διανομὴ τῆς Ἀφρικῆς εἰς τρόπον τοιοῦτον, ὥστε νὰ μὴ συγκρουσθῶσι τὰ δικαιώματα αὐτῶν καὶ οἱ ταλαίπωροι ἰθαγενεῖς, ἐν ᾧ ἀναποφεύκτως μέλλουν νὰ ὑποφέρουν ἐκ τοῦ προβαίνοντος κύματος τῶν λευκῶν, δύνανται οὐχ' ἧττον νὰ φανῶσι χρήσιμοι μόνον εἰς τὰ ἔθνη ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα εἰς ἀμοιβὴν τῆς κατοχῆς τῶν εὐτυχῶν χωρῶν των θὰ παράσχωσιν εἰς αὐτοὺς τὴν ἐλευθερίαν καὶ τὴν οἰκιακὴν εὐδαιμονίαν, θὰ προστατεύσωσιν αὐτοὺς ἀπὸ τῶν δουλεμπόρων, θὰ διδάξωσιν αὐτοὺς τὰς τέχνας τοῦ πολιτισμένου βίου καὶ θα ἐξασφαλίσωσιν ὑπὲρ αὐτῶν τὰ εὐεργετήματα ἀγαθῆς διοικήσεως.

Ἐκ τοῦ Ἀγγλικοῦ — Ε. Αλ.

Digitized by Google

ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΑ

ΕΘΙΜΑ ΕΝ ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑ

Συνέχεια καὶ τέλος· ἴδε σελ. 221

Ἡ ἀκολουθία παλαιότερον τοῦ μὲν ἑσπερινοῦ ἐψάλλετο τὸ ἀπόγευμα τῆς προτεραίας κοινῶς παραμονῆς τῆς ἑορτῆς, ἡ δὲ λιτὴ ἢ οἱ ἄρτοι τὴν ἑσπέραν, σήμερον ὅμως ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἑσπερινὸς καὶ λιτὴ συμψάλλονται ἀρχομένης τῆς ἀκολουθίας ἂν μὲν παννυχὶς δὲν γίνεται, μικρὸν μετὰ τὴν ἅψιν τῶν φώτων, ἂν δέ, ὡς συνειθίζεται εἰς τὰς μονὰς καὶ τὰς κώμας, ψαλῇ παννυχὶς ἤτοι ὁλονυχτία (κοινῶς μολυνύχτι), τότε ἄρχεται ἡ ἀκολουθία τὸ μὲν θέρος, τὴν ὀγδόην πρὸς τὴν ἐνάτην, τὸν δὲ χειμῶνα τὴν δεκάτην τῆς νυκτός, τῶν κωδώνων πάντοτε κρουομένων διαρκέστερον τῶν ἄλλων ἡμερῶν ἐν πυροβολισμοῖς ἐνίοτε, παλαιότερον δὲ ῥιπτομένου καὶ τοῦ μάσκουλου. Εἰς τὴν ἀκολουθίαν φέρονται αἱ ἀρτοπλασίαι καὶ τὰ σπερνά. Αἱ ἀρτοπλασίαι ἐπιπάσσονται μέλιτι καὶ σακχάρει, στολίζεται δὲ ὁ μείζων ἄρτος δι᾽ ἀνθέων, ἅτινα μετὰ τὸ πέρας τῆς λιτῆς τίθενται ἀφαιρούμενα περὶ τὸ πλαίσιον τῆς εἰκόνος καθὼς καὶ τὰ ἐπὶ τῶν σπερνῶν, κλπ. Ὅταν ὁ προσφέρων τοὺς ἄρτους οἶκος πενθῇ τότε οἱ ἄρτοι δὲν στολίζονται ἄνθεσι οὐδὲ ἀλείφονται μέλιτι καὶ σακχάρει, ἥτις δίδει αὐτοῖς χροιὰν λευκὴν καὶ χαρμόσυνον. Εἰς τὸ κάνιστρον ἢ κόφαν ἔνθα φέρονται εἰς τὴν ἐκκλησίαν, ὑποβάλλεται προσκεφάλαιον (μαξιλλάριον), ἐπ᾽ αὐτοῦ δὲ τοποθετοῦνται οὕτως ὥστε νὰ ὑψοῦται ἐν μέσῳ ὁ μεγάλος ἄρτος ἢ ὁ ἄρτος τοῦ σπιτιοῦ, ἡ δὲ οἰκοκυρὰ τίθησιν ἐν τῷ κανίστρῳ ὀλίγον σῖτον, καὶ ἓν δοχεῖον ἐλαίου καὶ ἕτερον οἴνου μέλανος, συμφώνως τῇ εὐλογητικῇ τῶν ἄρτων εὐχῇ «αὐτός, κύριε, εὐλόγησον καὶ τοὺς ἄρτους τούτους» «τὸν σῖτον, τὸν οἶνον καὶ τὸ ἔλαιον καὶ πλήθυνον αὐτὰ κλπ». Στέλλονται δὲ ἐν μικροῖς κανιστρίοις καὶ μικραὶ ἀρτοπλασίαι ὅταν ὁ ἑορτάζων οἶκος ἔχῃ μικρὰ τέκνα, ἐπίσης καὶ τῶν ἀρτιδίων τούτων σφραγιζομένων καὶ ἑτοιμαζομένων ὡς οἱ μεγάλοι. Ἐκ τῶν ἄρτων οἱ μὲν τέσσαρες λαμβάνονται δικαιωματικῶς ὑπὸ τοῦ ἐφημερίου, καθὼς καὶ ἡ συμπροσφερθεῖσα προσφορὰ δηλ. ὁ πρὸς μυσταγωγίαν ἄρτος, ὁ δὲ μέγας ἄρτος λαμβάνεται ἀπὸ τῶν χειρῶν τοῦ ἱερέως ὑπὸ τοῦ προσενεγκόντος αὐτοὺς ἢ ὑπὸ τοῦ πανηγυριώτου καὶ φέρεται εἰς τὸν οἶκον, μένουσι δὲ ἐν τῷ ναῷ τὸ ἔλαιον διὰ τὰς κανδύλας καὶ ὁ οἶνος διὰ τὴν μυσταγωγίαν, οἱ μικροὶ ὅμως ἄρτοι λαμβάνονται ἅπαντες εἰς τὸν οἶκον. Ἐκ τῶν λαμβανομένων ὑπὸ τοῦ ἱερέως ἄρτων γίνεται ἡ ἐν τῷ ναῷ διανομὴ εἰς τοὺς ἐκκλησιαζομένους, ἀσπαζομένους τὴν χεῖρα τοῦ μοιράζοντος ἱερέως, ἡ δὲ διανομὴ τῶν ἄρτων γίνεται εἰς τὰς πανηγύρεις κατὰ τὴν ὥραν τοῦ μαθήματος δῆλα δή, τοῦ παρ᾽ ἑκατέρων τῶν χορῶν ἐναλλὰξ ψαλλομένου ἀργοῦ θεοτοκίου ἢ ἀπολυτικίου τῆς ἑορτῆς. — Ὁ ἐφημέριος ἐν πρώτοις διανέμει φελλιὰ ἤτοι σφηνοειδῆ μεγάλα τεμάχια εἰς τοὺς ψάλτας, τοὺς βοηθοὺς αὐτῶν, τοὺς ἐπιτρόπους τοῦ ναοῦ καὶ εἰς ἄλλους ἐνίοτε ξένους ἢ ἱερεῖς· τοῦτο δὲ θεωρεῖται ἰδιάζουσα τιμή.

Τὰ σπερνὰ (καλούμενα οὕτως διότι εὐλογοῦνται κατὰ τὸν ἑσπερινὸν) ἢ πανηγύρι ὡς λέγονται κυρίως εἰς τὰ χωρία, εἰσὶ τὰ συνήθη κόλλυβα, μὲ τὴν διαφορὰν ὅτι κόλλυβα ἰδίως ὁ λαὸς ὀνομάζει τὰ ἐν μνημοσύνοις νεκρῶν προτιθέμενα ἄνευ κοσμημάτων καὶ γλυκισμάτων μόνον δὲ διὰ τετριμμένων ἀμυγδάλων καὶ πολλῶν μαύρων σταφίδων κεκαλυμμένα ἵνα δίδεται αὐτοῖς πένθιμος ὄψις. Τὰ πανηγυρικὰ σπερνά, εἶνε αὐτόχρημα γλύκυσμα καὶ ἐκ τῶν ὡραίων, σύμφυρμα καὶ μῖγμα σακχάρεως λειοτριμμένης, ἀρωματωδῶν ὑλῶν, σακχαρωτῶν, φλοιῶν, πορτοκαλλίου, ἀμυγδάλων καὶ καρύων καθαρῶν φλοιοῦ κόκκων ῥοιᾶς, ἑψημένων ἐρεβίνθων ῥοσολίου, σταφίδων διαφόρων, μέλιτος, σησσάμου, κωνοειδῶς ἐν στρογγύλῳ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον πινακίῳ, κανίστρῳ ἢ σταγνὶ μεταλλίνῳ ἢ ἀργυρῷ δίσκῳ, ἐστολισμένα δι᾽ ἀνθέων. Ἡ διανομὴ αὐτῶν γίνεται ἐν τῷ ναῷ, ἀφίησι δὲ ὁ ἱερεὺς μέρος αὐτῶν ἐν τῷ δοχείῳ, διὰ τὸν οἶκον· ἂν δὲ προσφερθῶσι πολλαὶ σκουτέλλαι (scodelle) ὡς λέγονται συνήθως τὰ προσφερόμενα ἐν ἀγγείοις κόλλυβα, τότε μία αὐτῶν δίδοται εἰς τοὺς εἰσοδεύοντας ἱερεῖς.

Ἡ εἴσοδος εἰς τὸν Ἑσπερινὸν ἔχει πολὺ τὸ μεγαλοπρεπές, διότι προσέρχονται καὶ ἄλλοι ἱερεῖς ὅπως συνεισοδεύσωσι καὶ συμψάλωσι τὸ «Φῶς ἱλαρόν»· χοροστατεῖ δὲ καὶ προεδρεύει αὐτῶν ἡμικυκλιοειδῶς ἱσταμένων πρὸ τῆς ἐξέδρας προσκαλούμενος, ἀπουσίᾳ τοῦ ἀρχιερέως, ὁ ἀρχιερατικὸς ἐπίτροπος, ὅστις καὶ ἐν τῷ ἰδιαιτέρῳ αὐτοῦ στασιδίῳ ἔμενε ἄλλοτε διαρκούσης τῆς λοιπῆς ἀκολουθίας φέρων τὸ ἐξωκαλύμμαυχον, τοῦ στασιδίου τούτου προνομιακῶς ὁρισθέντος δεξιᾷ τοῦ ἀρχιερατικοῦ θρόνου ἐπὶ Ἑνετοκρατίας διὰ τὸν Πρωτοπαπᾶν Ζακύνθου κυρίως, ἀλλὰ καὶ ἀλλαχοῦ ἐπικρατήσαντος τούτου ὑπὲρ τῶν ἀρχ. ἐπιτρόπων ὡς φαίνεται (1) — Ἡ ἐν τῇ εἰσόδῳ συμμετοχὴ θεωρεῖται ὡς ἔνδειξις τιμῆς τῇ τε πανηγύρει, τῇ ἐνορίᾳ καὶ τῷ ἐφημερίῳ τοῦ ἑορτάζοντος ναοῦ, ὅστις ἀνταποδίδων τὰ ἴσα συνεισοδεύει ἐν τῷ ναῷ οὗ τυγχάνει ἐκεῖνος ἐφημέριος κατὰ τὴν πανήγυριν.

Μετὰ τὸ μεσονύκτιον σημαίνει διὰ τὸν ὄρθρον, καθ᾽ ὃν πολλοὶ μεταβαίνουσι ὅπως ἀκούσωσι τὸ συναξάρι. Μετὰ δὲ τὴν λειτουργίαν ἐγίνετο ἄλλοτε, ἢ τὸ ἀπόγευμα, ἢ σπανιώτερα πρὸ τῆς λειτουργίας κατὰ τὴν δοξολογίαν ἡ λιτανεία. Εἰς ὅλας σχεδὸν τὰς πανηγύρεις ἐγίνετο καὶ λιτανεία προπορευομένων ἱερῶν συμβόλων, στολῶν ἢ σκολῶν δηλαδὴ ἐκκλησιαστικῶν σημάτων, καὶ τῶν σημαιῶν διαφόρων ἐθνῶν, προηγοῦντο δὲ ἄνδρες ἀσκεπεῖς μετὰ δίσκων αἰτοῦντες χρήματα διὰ τὰ ἔξοδα τῆς πανηγύρεως (2). Τὰς λιτανείας πρῶτος ἤρξατο καταργῶν

(1) Χιώτου Ἱστορ. ἀπομνημ. ς΄. σ. 40

(2) Ὁ κατὰ τὴν παραμονὴν περιφερόμενος δίσκος, ἢ ἡ κασσελέττα τετράγωνον ξύλινον μικρὸν χρηματοδοχεῖον, φέρον ἔμπροσθεν τὴν εἰκόνα τοῦ ἑορταζομένου ἁγίου ἢ τῆς Παναγίας ἐζωγραφισμένην ἢ ἀργυρᾶν καὶ πέριξ φέρον ἄνθη, εἶνε εἰς ἀποκλειστικὸν ὄφελος τοῦ ἐφημερίου, πλὴν τοῦ συναζομένου κηρίου, ἐλαίου καὶ βάμβακος, ἅτινα ἀνήκουσι τῷ ναῷ.

Digitized by Google

διὰ τὰς πολλὰς ἐν αὐταῖς καταχρήσεις, τὸ θεατρικὸν καὶ σχεδὸν ἄσκοπον ὁ ἀείμνηστος μητροπολίτης Σπυρίδων ὁ Κοντομίχαλος, διατάξας μόνον νὰ γίνηται ἡ τοῦ Ἐπιταφίου εἰς τὰς δύο πόλεις μας, καὶ ἡ τοῦ λειψάνου τοῦ ἁγίου Γερασίμου, αἱ λοιπαὶ δὲ μόνον ἀρχιερατικῇ ἀδείᾳ. Ἐπίσημος ὅμως λιτανεία ἀείποτε μεγαλοπρεπῶς ἐτελεῖτο παρισταμένων ἁπασῶν τῶν ἀρχῶν ἐν στολῇ καὶ λαμπάσι ἰδίαις, ἡ ἀπὸ τῶν Ἑνετῶν ὁρισθεῖσα τοιαύτη τοῦ Φ ο υ σ ά τ ο υ ἐν Ἀργοστολίῳ κατὰ τὸ ἀπόγευμα τῆς 2 Ἰουλίου, καταργηθεῖσα καὶ αὐτὴ πρό τινος, καθὼς καὶ ἡ τῶν Λατίνων μεγαλοπρεπὴς λιτανεία κατά τινα κυριακὴν τοῦ Ἰουνίου, τοῦ κυριακοῦ σώματος (Corpus Domini), εἰς ἣν ἐπὶ Ἑνετοκρατίας ἦσαν ὑπόχρεοι νὰ ἀκολουθῶσι καὶ οἱ ἡμέτεροι κληρικοί. Οἱ λιτανεύοντες διερχόμενοι πρὸ τῶν ναῶν ἵσταντο καὶ ἐτέλουν παράκλησιν, ὑπεδέχοντο δ' αὐτοὺς καὶ ἐποίει ἐπίσης παράκλησιν ὁ ἐφημέριος τοῦ ναοῦ, ἐνδεδυμένος τὴν στολήν του ἐν μέσῳ λαμπάδων, καὶ φέρων τὸ εὐαγγέλιον, κρουομένων δὲ τῶν κωδώνων τοῦ ναοῦ χαρμοσύνως. Τοιαῦται φιλοφροσύναι ἐγίγνοντο καὶ ὑπὸ τῶν καθολικῶν ἱερέων, διερχομένης λιτανείας ὀρθοδόξων πρὸ τοῦ ναοῦ αὐτῶν.

Εἰς τὴν πανήγυριν, κυρίως εἰς τὴν λειτουργίαν, πηγαίνουσιν ἅπαντες σχεδὸν οἱ ἐνορῖται καὶ ξένοι πολλοί, μόνον δὲ οἱ πενθοῦντες ἀπουσιάζουσιν, ἐνίοτε μάλιστα καὶ πανήγυρις πομπώδης καὶ χαρμόσυνοι κωδωνοκρουσίαι δὲν γίνονται, πενθούσης παραδόξως, καὶ τῆς ἐκκλησίας πρὸς τιμὴν νεκροῦ πρὸ ὀλίγου θανόντος καὶ ταφέντος ἐν αὐτῇ· οἱ λυπημένοι μάλιστα καὶ αὐτῶν τῶν πανηγυρικῶν ἑστιάσεων καὶ τῶν κατά τινας αὐτῶν ἐθιζομένων ἐκτάκτων φαγητῶν (π.χ. κρεατόπητα κατὰ τὴν ἑορτὴν τῆς Ἀναλήψεως) ἀπέχουσι πρὸς ἔνδειξιν πένθους. Οὕτω λοιπὸν λήγει ἡ ἐν ταῖς ἐκκλησίαις πανήγυρις, μόνον δὲ κατά τινας ἑορτὰς τῆς Θεοτόκου ἢ ἁγίου τινος, ψάλλεται τὴν ἑσπέραν τῆς ἑορτῆς ὁ παρακλητικὸς κανὼν καὶ καίονται πυροτεχνήματα, ἁπλούστεραι δέ εἰσιν αἱ πανηγύρεις τῶν ἐρημοκκλησίων, αἱ δὲ τῶν συντεχνιῶν, καθ' ὅσον γνωρίζω, δὲν ἐθίζονται πλέον, ἐνῷ ἐν Ἑπτανήσῳ ἀπὸ Ἑνετοκρατίας ἦτο γενικὴ συνήθεια νὰ ἔχῃ ἑκάστη σχεδὸν συντεχνία τὸν ναόν της καὶ μάλιστα ἐν Ζακύνθῳ. (1)

Εἰς τὰς κώμας ὅμως αἱ ἑορταὶ τῶν ναῶν εἶνε καὶ γενικαὶ τῶν οἴκων ἑορταί. Ψάλται ἀπὸ τῆς πόλεως καλούμενοι ἐπὶ μεγάλῃ ἐνίοτε πληρωμῇ, ᾄδουσιν ἐν τῷ ναῷ, εἰς ὅλους δὲ τοὺς οἴκους πλὴν τῶν πενθούντων εἶνε ἑτοίμη τράπεζα διὰ τοὺς ξένους. Ἕπεται δὲ τὸ ἀπόγευμα χορὸς ἀνδρῶν, καὶ μετὰ γυναικῶν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰς τὸ προαύλιον τοῦ ναοῦ μετ' ὀργάνων καὶ ἀγῶνες πολλάκις δισκοβολίας, πετροβολίας κατὰ πεπονίων καὶ τυρῶν, καὶ κατὰ τὴν νύκτα πυραὶ καὶ κ α τ ρ α μ ά σ κ ι α ἤτοι καιόμενοι ἀσκοὶ ἠλειμμένοι ἀσφάλτῳ. Εἰς τὰς τραπέζας δὲ ᾄδουσι καὶ ψάλλουσι, καὶ εἰς τὰς προπόσεις ὑπέρ τινος ἕπεται τὸ ἀπολυτίκιον τοῦ ἁγίου οὗ φέρει τὸ ὄνομα ὁ δι' ὃν ἡ πρόποσις γίνεται. Εἰς τὸ γεῦμα δὲ τόσον εἰς τὰ χωριὰ καθὼς καὶ εἰς τὰς πόλεις κόπτεται δι' ἱερατικῆς εὐλογίας ὁ μ ε γ ά λ ο ς ἄ ρ τ ο ς, ἀπὸ τοῦ ὁποίου σ η κ ώ ν ε ι δ ύ ν α μ ι ν ὁ ἱερεύς, ἀναγινώσκων καὶ ψάλλων τὰ τῆς ἀκολουθίας τῆς Ὑ ψ ώ σ ε ω ς τ ῆ ς Π α ν α γ ί α ς.

Ἐντὸς τῆς ἡμέρας, πρὸ ὀλίγων ἐτῶν εἰσαχθεῖσαι γίνονται αἱ ἐπισκέψεις εἰς τοὺς π α ν η γ υ ρ ι ώ τ α ς καὶ τὰ τ ρ α τ τ α ρ ί σ μ α τ α ἤτοι αἱ προσφοραὶ ποτῶν ἢ γλυκισμάτων ἀναλόγως τῆς ἐποχῆς, συνήθεις δὲ εὐχαὶ Κ α ὶ τ ο ῦ χ ρ ό ν ο υ, Ν ὰ χ α ρ ῇ ς τ ὸ ὄ ν ο μ ά σ ο υ καὶ ἡ εὐτράπελος Κ α ὶ τ ο ῦ χ ρ ό ν ο υ κ α ὶ π ο λ λ ὰ κ α τ σ ί κ ι α κ α ὶ λ α γ ο ύ ς, περιέργως δὲ ἐθίζεται νὰ ἅπτηται καὶ ὑψοῖ ὁ συγχαίρων παιδὶ ἑορτάζοντι, τὸ ἄνω μέρος τοῦ δεξιοῦ ὠτίου, ὅπερ δηλοῖ εὐχὴν πρὸς ταχεῖαν σωματικὴν ἀνάπτυξιν καὶ πρόοδον. Συνεστιάσεις συγγενῶν καὶ ἄλλων ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ ἑορτάζοντός εἰσι συνήθεις, τὸν δὲ χειμῶνα οἱ χοροὶ τὴν ἑσπέραν καὶ τὰ τ η γ α ν ε ρ ά. Ἀλλὰ καὶ τὰ ἐκ τῶν οἴκων δῶρα καὶ τὰ ἐν τῇ ἑορτῇ φαγητὰ ποικίλλουσιν. Εἰς πολλοὺς πανηγυρίζοντας οἴκους ἐθίζεται νὰ διανέμωνται ἀνὰ εἷς μικρὸς ἄρτος, πινάκιον κολλύβων καὶ πηκτὸς ζωμὸς σίτου μετὰ μέλιτος καὶ σταφίδων, εἰς τοὺς συγγενεῖς, φίλους καὶ γείτονας μίαν ἢ δύο ἡμέρας πρὸ τῆς ἑορτῆς, ὡρισμένα δὲ φαγητὰ συνειθίζονται εἴς τινας πανηγύρεις, λ.χ. κατὰ τὰς ἑορτὰς τοῦ χειμῶνος ἁ(γίου Ἀνδρέου, Νικολάου, Σπυρίδωνος κλπ.) ἡ ἀλιάδα, ἤτοι σκορδαλιὰ μετὰ χλωρῶν ἢ παστῶν ἰχθύων, ἐπίσης καὶ τοῦ Εὐαγγελισμοῦ, τοῦ Σωτῆρος καὶ τῶν Βαίων, κατὰ δὲ τὴν τῆς Ἀναλήψεως ἡ κρεατόπηττα, καὶ ἡ τυρόπηττα κατὰ τὴν Λαμπράν, ἅτινα ὅμως ἐξαιρετικὰ πανηγυρικὰ φαγητὰ δὲν ἐθίζονται εἰς τοὺς πενθοῦντας οἴκους (1).

Οἱ ἀπὸ μονάς, ἢ ἐκκλησίας, φημιζομένας διὰ θαυματουργόν τινα εἰκόνα, ἐπανερχόμενοι προσκυνηταὶ φέρουσι δ ι ὰ β ο ή θ ε ι α ν καὶ διὰ τ ὸ κ α λ ὸ ν ὡς λέγουσι, ὁτὲ μὲν βαμβάκιον τετυλιγμένον ἐν ξυλαρίῳ ὀριγάνου καὶ ἐμβεβαπτισμένον εἰς τὴν κανδήλαν τοῦ ἁγίου τῆς μονῆς, ὁτὲ δὲ δ ι κ ο ν ά ρ ι ο ν δηλ. ἄρτον μικρὸν μέλανα καλογηρικόν, ὡς κάμνουσιν ἐπιστρέφοντες ἐκ Κηπουρίων, ἢ κλαδίσκον δάφνης ἐκ τῆς μονῆς τῶν Ὁμαλῶν καὶ χῶμα ἀπὸ τοῦ τάφου τοῦ ἁγίου Γερασίμου, ὅπερ πολλαὶ τῶν γυναικῶν ἐρράπτουσιν εἰς μικρὰ φ υ λ α χ τ ὰ ἢ π ο υ γ κ ι ὰ (περίαπτα), ἅτινα ἀναρτῶσιν εἰς τὸν λαιμὸν τῶν παιδίων.

Τοιαῦτα περίπου τὰ ἔθιμα τῶν πανηγυρίων παρ' ἡμῖν, ὅλως δ' ἰδιάζοντα εἶναι τὰ συνειθιζόμενα κατὰ τὴν Μεγάλην ἑβδομάδα καὶ τὸ Πάσχα, ἅτινα ἀλλαχοῦ θὰ περιγράψωμεν.

Ἐν Ληξουρίῳ — ΗΛΙΑΣ ΤΣΙΤΣΕΛΗΣ.

(1) Κ α τ ρ α μ ῆ, Ἀνάλεκτα Ζακύνθου 466. Ἐνταῦθα μόνον ἡ τῶν Τ σ α γ κ α ρ ά δ ω ν ἐκκλησία καὶ οὐχὶ συντεχνία ὑφίσταται, ἔχουσα τὸν ἐκτὸς τῆς πόλεως Ληξουρίου ναὸν τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου· ἄλλας τοιαύτας ἐκκλησίας ἀγνοῶ.

(1) Μέρος σπουδαῖον εἰς τὰς πανηγύρεις ἔχουσι τὰ τ α ξ ί μ α τ α ἢ τ ά μ α τ α ποικίλα τὸν χαρακτῆρα καὶ πολλὰ περίεργα, περὶ ὧν θὰ λεχθῶσι τὰ δέοντα ἐν ἄλλῳ κεφαλαίῳ τῶν Κεφαλληνιακῶν ἐθίμων.

Digitized by Google

ΑΝΑΛΕΚΤΑ

Ἑλληνικὴ ἐπιστολὴ τοῦ κ. Σλεῖμανν. Ὁ κ. Σλεῖμανν οὐχὶ σπανίως γράφει εἰς ἰδιόρρυθμον ἀρχαΐζουσαν ἑλληνικὴν τὰς ἐπιστολάς, ἃς ἀπευθύνει πρὸς ἐπιφανεῖς ἐν τῇ Δύσει ἑλληνιστάς. Μία δὲ τούτων εἶνε καὶ ἡ ἑξῆς, ἔχουσα τὸ πρόσθετον ἐνδιαφέρον ὅτι ἀναφέρεται ἐν μέρει μὲν εἰς τὴν πριγκίπισσαν Σοφίαν, κατὰ πολὺ δὲ εἰς τὰς συγχρόνους Ἑλληνίδας, περὶ τῶν ὁποίων ἐπαινετικώτατα ἀποφαίνεται. «Μόνον διὰ βραχέων δύναμαι ἀποκρίνασθαι πρὸς τὴν ἄρτι κεκομισμένην μοι φιλόφρονα ἐπιστολήν Σου, καὶ γὰρ μέλλων Ἰλιόνδε ἀποπλεύσασθαι πάνυ ἀσχόλως ἔχω συσκευαζόμενος. Καὶ μὴν τὴν τῆς Γερμανίας βασιλόπαιδα τὴν Σοφίαν πανευδαίμονα εἶναι ἡγοῦμαι ἅτε ὑπὸ τοῦ ἀνδρὸς καὶ παντὸς τοῦ λαοῦ ἐκθεωμένην καὶ μάλιστα σεβομένην· πρὸς δὲ ἐνοικοῦσαν τὴν τῶν παλαιῶν ἡρώων χώραν καὶ ἐσαεὶ τὸν Δία φαιδρωπὸν ἀτενίζουσαν· Ἀμέλει δὴ τὸ κατ' ἀρχὰς τὴν πατρίδα καὶ τοὺς οἴκοι ποθεῖ· ἐπανελθοῦσαν ὅμως ἐς Γερμανίαν ὁ τῆς Ἑλλάδος πόθος καταλήψεται Αὐτήν· τοῦτο γοῦν πᾶσι τοῖς Γερμανοῖς ὅσους ἐγνώριζον συμβέβηκε. Καὶ περὶ τοῦ γάμου τοῦ νέου... ἔχ' ἀτρέμας καὶ γὰρ οὖν αἱ Ἑλληνίδες εὐηθείᾳ τε καὶ χρηστῷ ἤθει διαπρέπουσιν ὅλως δὲ κατὰ πάντα πρωτεύουσι· ταῖς δὲ διανοίαις οὐδὲν ὑστεροῦσι τῶν λεπτοτάτων τῆς οἰκουμένης γυναικῶν. Ἡ μὴν ἡ ἑλληνὶς πανταχόσε γῆς τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς συνέπεται, πανταχοῦ δὲ εὐδαιμονεῖ ὅπῃ ἂν τὸν ἄνδρα εὐδαιμονοῦντα ἴδοι Ῥᾷστα δὲ τῷ ἀνδρὶ ἐμβάλλειν τῇ γαμετῇ ἑλληνίδι τὸν πόθον τῶν καλῶν τῆς ἐπιστήμης μελετᾶν καὶ παρορμᾶν αὐτὴν ἐπὶ ταύτας. Ἑνί γε τῷ λόγῳ ἡ ἑλληνὶς κατὰ τὸν Πλάτωνα: «φιλόδωρος εὐμενείας, ἄδωρος δυσμενείας, ἵλεως ἀγαθοῖς, θεατὴ σοφοῖς, ἀγαστὴ θεοῖς, ζηλωτὴ ἀμοίροις, κτητὴ εὐμοίροις, ἐπιμελὴς ἀγαθῶν, ἀμελὴς κακῶν· ἐν πόνῳ, ἐν φόβῳ, ἐν πόθῳ, ἐν λόγῳ κυβερνήτης, ἐπιβάτης, παραστάτης τε καὶ σωτὴρ ἄριστος ξυμπάντων τε θεῶν καὶ ἀνθρώπων κόσμος, ἡγεμὼν κάλλιστος καὶ ἄριστος.» Τῇ σῇ ἐπιθυμίᾳ ἐναντιούμενος ἀντεπιστέλλω Σοι τῇ Ἑλλάδος χρώμενος γλώσσῃ, ὀνειδιστικὸν γὰρ ἂν εἴη εἰς τὴν ἐπιστήμην χρῆσθαι ἄλλῃ τινὶ διαλέκτῳ πρὸς τηλικοῦτον καὶ τοσοῦτον ἑλληνιστὴν οἷος Σὺ εὔχῃ εἶναι.»

Ποίησις καὶ μαθηματικά. Ὁ ἐστεμμένος Ἄγγλος ποιητὴς λόρδος Τέννυσσον ἐπὶ τῇ ἀναδημοσιεύσει ἑνὸς τῶν εὐμορφοτέρων ποιημάτων του τῆς «Ὀπτασίας» ἔλαβε παρὰ τοῦ διασήμου μαθηματικοῦ Babbage τὴν ἑξῆς ἐπιστολήν: «Ἔντιμε Κύριε, εἰς τὸ ἄρτι δημοσιευθὲν ποίημά σας «Ὀπτασία» εὑρίσκεται τὸ ἑξῆς ὅλως ἀνακριβές. «Κατὰ πᾶσαν στιγμὴν ἀποθνήσκει εἷς ἄνθρωπος καὶ εἷς ἄνθρωπος γεννᾶται.» Ὀφείλω νὰ σᾶς κάμω τὴν παρατήρησιν ὅτι, ἂν τοῦτο εἶχεν ἀληθῶς ὅπως λέγετε, ὁ ἀνθρώπινος πληθυσμὸς κατ' ἀριθμὸν θὰ ἔμενε σταθερὸς καὶ ἀμετάβλητος, ἐνῷ εἶνε πασίγνωστον ὅτι ἡμέρᾳ τῇ ἡμέρᾳ αὐξάνει. Λαμβάνω λοιπὸν τὴν ἐλευθερίαν νὰ σᾶς συστήσω ὅπως εἰς νέαν ἔκδοσιν τοῦ ἄλλως λαμπροῦ ποιήματός σας διορθώσετε τὴν ἀνακρίβειαν ταύτην. Πρέπει νὰ εἴπητε ὅτι κατὰ πᾶσαν στιγμὴν ἀποθνήσκει εἷς ἄνθρωπος καὶ γεννᾶται $1\ ^1/_{10}$. Ὁ ἀκριβέστερος ἀριθμὸς εἶνε $1\ ^{167}/_{1000}$, ἀλλ' εἰς τὴν στιχουργίαν πρέπει νὰ δίδεται μικρὰ ἐλευθερία.»

Ἐν Πομπηΐᾳ ἐγένοντο ἐσχάτως νέαι ἀνασκαφαὶ ἐξ ὧν προέκυψαν εἰς φῶς διάφορα ἄξια λόγου εὑρήματα. Τὸ σπουδαιότερον τούτων εἶνε ἡ εὕρεσις τεσσάρων νέων θυμάτων τῆς καταστροφῆς. Διὰ τῆς γνωστῆς μεθόδου τοῦ Φιορέλλη κατορθώθη νὰ ληφθῶσι καὶ τούτων τὰ ἐκμαγεῖα, ἅτινα προσετέθησαν εἰς τὸ πλουσιώτατον μουσεῖον τῶν τοιούτων παραδόξων ἀγαλμάτων. Ἡ μέθοδος αὕτη εἶνε ἡ ἑξῆς: ὅπου εὑρέθησαν ἀνθρώπινα σώματα κατακλυσθέντα ὑπὸ τῆς λάβας, διὰ τῆς ἀποσκληρύνσεως ταύτης ἀφ' ἑνὸς καὶ διὰ τῆς ἐξαφανίσεως τῶν συστατικῶν τοῦ ἀνθρωπινοῦ ὀργανισμοῦ ἀφ' ἑτέρου, ἐσχηματίσθησαν κοῖλοι οἱ τύποι τῶν σωμάτων αὐτῶν ἐντὸς συμπαγοῦς ὄγκου λάβας. Ὅπου λοιπὸν οἱ ἐργάται ἐννοήσωσι κατὰ τὴν σκαφὴν ὅτι ὑπάρχει τοιοῦτο κοίλωμα, σταματῶσι τὸ ἔργον καὶ φέρουσι πηλοῦ μῖγμα, τὸ ὁποῖον διά τινος ὀπῆς χύνουσιν εἰς τὸ κοίλωμα, ἀφαιροῦντες δὲ εἶτα τὸ ἐκ λάβας περίβλημα μετὰ προσοχῆς φέρουσιν εἰς φῶς ὅμοιον καὶ ἀπαράλλακτον τὸ σῶμα τοῦ ἀτυχοῦς εἰς ἣν θέσιν εὑρίσκετο κατὰ τὴν ὥραν τοῦ ἐξ ἀσφυξίας θανάτου. Εἰς τὴν στάσιν τοῦ σώματος εἰς τὴν ἔκφρασιν τῆς μορφῆς φαίνεται ἡ ἀγωνία, ὁ τρόμος, ἡ ἀπελπισία, μετὰ τῆς φυσικῆς δυνάμεως ἐκείνης καὶ τῆς ἀληθείας, πρὸς τὴν ὁποίαν θὰ ἦτο ἀδύνατον ν' ἁμιλληθῇ ἡ σμίλη τοῦ δεξιωτέρου γλύπτου.

Τυχηρὸς ποιητής. Ὁ γνωστὸς ῥῶσσος ποιητὴς Πλαστσέγιεφ, τοῦ ὁποίου πρὸ τριετίας τὸ ἰωβιλαῖον ἐπὶ τῇ 40στῇ ἀμφιετηρίδι τοῦ ποιητικοῦ του σταδίου ἑωρτάσθη δημοτελῶς ἐν Πετρουπόλει, ἐγένετο κατ' αὐτὰς ἑκατομμυριοῦχος. Μακρυνὸς συγγενής του ἀποθανὼν αἴφνης ἀφῆκεν εἰς αὐτὸν ὄχι ὀλιγώτερα τῶν δύο ἑκατομμυρίων ῥουβλίων εἰς μετρητά, ἀπεράντους ἐκτάσεις γαιῶν, καὶ λαμπρὸν μέγαρον ἐν Πετρουπόλει. Διὰ τῆς κληρονομίας ταύτης ὁ ῥῶσσος ποιητὴς μεταπίπτει ἀπὸ τῆς ἐσχάτως πενίας εἰς τὸν πλοῦτον ὡς διὰ μαγείας. Σημειωτέον ὅτι ὁ Πλαστσέγιεφ ἦτο φίλτατος τοῦ Δοστογιέβσκη καὶ ὅπως ἐκεῖνος καὶ αὐτὸς εἶχεν ἐξορισθῇ ἄλλοτε εἰς Σιβηρίαν ὅπου διέμεινεν ἕνδεκα ὅλα ἔτη.

ΧΡΟΝΙΚΑ

Φιλολογικά. Τὸ τέως ἐν Λειψίᾳ ἐκδιδόμενον περιοδικὸν σύγγραμμα «Ταμεῖον ἡμεδαπῆς καὶ ἀλλοδαπῆς φιλολογίας» (Magazin für Litteratur des In-und Auslandes) ἤρξατο νῦν ἐκδιδόμενον ἐν Βερολίνῳ ὑπὸ τὸν τίτλον «Magazin für Litteratur.» Κατὰ τὴν πρώτην περίοδον τοῦ εἰρημένου περιοδικοῦ πολλὰ ἐν αὐτῷ ἐδημοσιεύθησαν ἄρθρα ἀφορῶντα εἰς τὴν νεοελληνικὴν φιλολογίαν καὶ πολλάκις ἐγένετο εὔφημος λόγος περὶ τῆς Ἑλλάδος.

Ἐκπαιδευτικά. Δι' ἐράνου 22,000 μαθητῶν καὶ τῶν διδασκάλων αὐτῶν ἱδρύθη ἐν Ἀμβέρσῃ μνημεῖον εἰς τὸν Εὐάριστον Ἀλλεβὲρτ τὸν πρῶτον εἰσηγητὴν τοῦ Φροβελιανοῦ ἐκπαιδευτικοῦ συστήματος εἰς τὴν πόλιν ταύτην. Τὰ ἀποκαλυπτήρια τοῦ μνημείου ἐγένοντο πανηγυρικώτατα ἐπὶ παρουσίᾳ ὅλων τῶν μαθητῶν τῆς Ἀμβέρσης καὶ τῇ συμμετοχῇ τῶν Ἀρχῶν τῆς πόλεως καὶ τῶν δέκα μουσικῶν συλλόγων αὐτῆς.

Digitized by Google

— Ὁ ἀμερικανὸς ἑκατομμυριοῦχος Ῥοκεφέλλερ,ὅστις εἶχε πρὸ καιροῦ δωρήσῃ 500,000 δολλάρια εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τοῦ Σικάγου προσήνεγκε νῦν δευτέραν δωρεὰν ἐξ 1,000,000 δολλαρίων.

Καλλιτεχνικά. Τὸ πρῶτον νῦν νεαρὰ ῥωσσὶς φοιτήσασα εἰς τὰς ἀρχιτεκτονικὰς σχολὰς τῶν Βρυξελλῶν καὶ τῶν Παρισίων, ἀπηύθυνε πρὸς τὸ ἐπὶ τοῦ Ἐμπορίου καὶ τῆς Βιομηχανίας ῥωσσικὸν ὑπουργεῖον αἴτησιν ὅπως ἀναγνωρισθῇ ὡς ἀρχιτέκτων. Τὸ ὑπουργεῖον δὲν ἀπεφάνθη ἔτι ἐπὶ τούτου.

—Πρό τινων ἡμερῶν ἐγένοντο ἐν Παρισίοις τὰ ἀποκαλυπτήρια τοῦ εἰς μνήμην τοῦ ζωγράφου Δελακροὰ στηθέντ ομνημείου ἐντὸς τοῦ κήπου τοῦ Λουξεμβούργου. Τὸ ἔργον ἐφιλοτέχνησεν ὁ γλύπτης Δαλού,κρίνεται δὲ ὡς ἀληθὲς ἀριστοτέχνημα ὑπὸ τοῦ γαλλικοῦ τύπου. Κατὰ τὴν ἑορτὴν τῶν ἀποκαλυπτηρίων ὁ ἠθοποιὸς Μουνὲ Σουλλὺ ἀπήγγειλε λαμπρὸν ποίημα πρὸς τὸν Δελακροὰ γραφὲν ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ Θεοδώρου Μπαβίλ.

Μουσική. Τὰ ὀστᾶ τοῦ μεγάλου Γλοὺκ μετεκομίσθησαν κατ' αὐτὰς εἰς τὸ κεντρικὸν νεκροταφεῖον τῆς Βιέννης καὶ κατετέθησαν εἰς νέον τάφον. Κατὰ τὴν μετακομιδὴν ὁ χορὸς τοῦ Βιενναίου Μελοδράματος ἔψαλε χορωδίαν ἐκ τοῦ «Ὀρφέως» τοῦ ἀριστουργήματος αὐτοῦ τοῦ Γλούκ, ὁ δὲ διευθυντὴς τοῦ Μελοδράματος ἀπήγγειλε λογύδριον.

— Τὸ κλειδοκύμβαλον ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἔπαιζεν ὁ Σεβαστιάνος Βὰχ ἀνευρεθὲν πρό τινος καὶ ἐπισκευασθὲν εὑρίσκεται εἰς τὴν κατοχὴν φιλομούσου συλλέκτου μουσικῶν ὀργάνων ἐν Λειψίᾳ διατελεῖ δὲ εἰς καλὴν κατάστασιν καὶ εἶνε καὶ νῦν εὔχρηστον.

ΠΑΝΤΟΙΑ

Ὁ ῥωμοῦνος ἀκαδημαϊκὸς κ. Ν. Ἰονέσκου ἔλαβε τὴν πρωτοβουλίαν ὅπως ἑορτασθῇ τὸ προσεχὲς ἔτος ἡ συμπλήρωσις τῆς 600 ἐπετηρίδος τῆς ἀφίξεως τοῦ Ῥάδου Νέγρου, ἀφ' ὅτου χρονολογεῖται ἡ ἔναρξις τῆς ἡγεμονίας τῶν ἰθαγενῶν. Μέχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἡ Ῥουμανία ἐδιοικεῖτο ὑπὸ ἀρχηγῶν κατ' ἐπαρχίας, οἵτινες ἐκυβέρνων ἢ δεσποτικῶς ἢ δημοκρατικῶς, ὡς λ. χ. ἡ πάλαι δημοκρατία Βουρλατίου καὶ ἡ δημαρχία Ἰασίου.

— Ἐν Νέᾳ Ὑόρκῃ ὑπάρχουσι τὴν σήμερον 1000 ἑκατομμυριοῦχοι, ἐν ὅλῳ δὲ εἰς τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας 5000 ἑκατομμυριοῦχοι.

— Κατά τινα ἀπογραφικὴν σημείωσιν λειτουργοῦσι νῦν ἐν Λονδίνῳ 40 φυτοφαγικὰ ἑστιατόρια, ἅτινα παρασκευάζουσι καθ' ἑκάστην 30—40 διάφορα φαγητά. Τὰ τοιαῦτα ἑστιατόρια ὡς γνωστὸν εἶνε εὐθηνότατα· μὲ μίαν μόνην δραχμὴν δύναται νὰ χορτασθῇ καὶ ὁ μᾶλλον ἀδδηφάγος. Ἡ φυτοφαγία δὲ ἐν γένει προοδεύει ἐν Ἀγγλίᾳ ἀριθμοῦσα εἴκοσι συλλόγους καὶ δύο λέσχας.

— Ἡ κυβέρνησις τῶν ἐν Ἰνδίαις Ὀλλανδικῶν κτήσεων προκηρύττει βραβεῖον 25,000 φράγκων διὰ τὸν δυνάμενον νὰ ὑποδείξῃ ἀσφαλὲς μέσον διὰ τοῦ ὁποίου θὰ διατηρῆται στεγνὸν τὸ ἅλας τὸ ἐκεῖθεν εἰς Εὐρώπην ἀποστελλόμενον ἐντὸς μικρῶν δεμάτων.

— Ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐν Βερολίνῳ φορολογουμένων σκύλων ἀνέρχεται εἰς 36,977, τῶν δὲ ἀφορολογήτων εἰς 2924. Μεταξὺ τῶν τελευταίων τούτων εἶνε 58 σκύλοι ὁδηγοὶ τυφλῶν ἢ κωφαλάλων.

ΕΔΩ Κ'ΕΚΕΙ

Χάριν τοῦ σκύλου. Ἑνὸς ἄγγλου ταξειδεύοντος ὁ σκύλος ἔπεσεν εἰς τὴν θαλασσαν. Ὁ ἄγγλος φωνάζει πρὸς τὸν πλοίαρχον:— Διατάξατε νὰ σταθῇ τὸ ἀτμόπλοιον! Ὁ πλοίαρχος:— Αὐτὸ δὲν ἠμπορῶ νὰ τὸ κάμω διὰ σκύλους· μόνον διὰ τοὺς ἀνθρώπους γίνεται. Ὁ ἄγγλος χωρὶς χρονοτριβὴν ῥίπτεται εἰς τὴν θάλασσαν:— Διατάξατε λοιπὸν τώρα νὰ σταθῇ!.....

Λαμπρὸς γαμβρός. Μεταξὺ δύο συνταξειδιωτῶν: — Εἶσθε παντρεμμένος; — Μάλιστα. — Ἔχετε παιδιά; Ἕνα γιό. — Εἶνε ζωηρός; —Πολύ!— Τρέχει ἐδῶ κ' ἐκεῖ; — Ὄχι. — Γυρίζει ἔξω τὴν νύκτα; — Ἁ μπᾶ· κοιμᾶται εἰς τὰς 8. — Καπνίζει; — Ποτέ! — Πίνει;— Ποτέ! — Παίζει χαρτιά; — Ποτέ! — Μὰ αὐτὸς λοιπὸν εἶνε ὁ γαμβρὸς ποῦ ὀνειρεύομαι γιὰ τὴν κόρη μου. Πόσων ἐτῶν εἶνε; — Δύο!

Ὑπομονή. Δικηγόρος ὅστις εἶχε πολὺ πειραχθῇ ἀπὸ τὰς «Σφῆκας» τοῦ Ἀλφόνσου Κάρρ, συναντᾷ τὸν συγγραφέα καθ' ὁδὸν καὶ ἀρχίζει νὰ ὁμιλῇ πρὸς αὐτὸν μετ' αὐθαδείας. Ὁ Κάρρ τὸν διακόπτει: — Πρέπει νὰ σᾶς εἰδοποιήσω, ὅτι ἔχω πολλήν, πολλὴν ὑπομονήν.... ἀλλ' ὄχι διὰ πολλὴν ὥραν.

ΤΡΕΙΣ ΓΝΩΜΑΙ ΚΑΘ' ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Ἡ λήθη πηγάζει συχνότερον ἐξ ἀχαριστίας ἢ ἐκ γενναιοφροσύνης.

*

Δικαιοσύνη εἶνε πολλάκις ἡ καλοαναθραμμένη κόρη τῆς ἐκδικήσεως.

*

Μετριόφρων εἶνε ὅστις ἔχει περὶ ἑαυτοῦ τὴν γνώμην ἣν ἔχει καὶ περὶ τῶν ἄλλων.

ΕΝ ΠΑΙΓΝΙΔΙΟΝ ΚΑΤΑ ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ

Πῶς ἠμπορεῖτε νὰ σηκώσετε ἕνα ποτῆρι μὲ ἀνοικτὸ χέρι; Τὸ πρᾶγμα λεγόμενον φαίνεται δύσκολον καὶ ἁπλούστατον κατὰ τὴν ἐκτέλεσίν του, ὡς δεικνύει ἡ κάτωθι εἰκών.

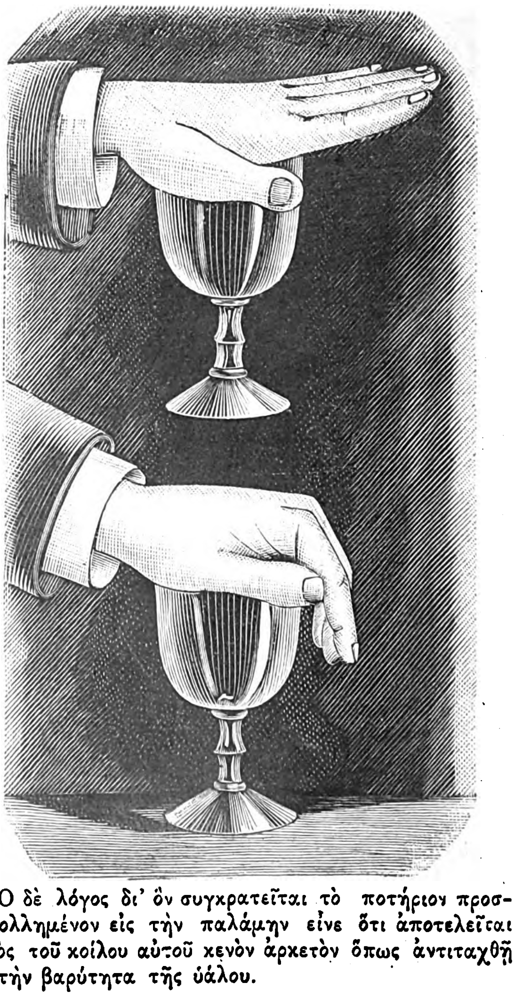

Ὁ δὲ λόγος δι' ὃν συγκρατεῖται τὸ ποτήριον προσκεκολλημένον εἰς τὴν παλάμην εἶνε ὅτι ἀποτελεῖται ἐντὸς τοῦ κοίλου αὐτοῦ κενὸν ἀρκετὸν ὅπως ἀντιταχθῇ εἰς τὴν βαρύτητα τῆς ὑάλου.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1890 — 2561

Digitized by Google

Ἡ ἐν Ἀθήναις ἐκδιδομένη εὐτράπελος ἐφημερὶς τὸ **"Αστυ** προσεχῶς μεταβάλλει χαρακτῆρα, παραιτοῦσα δὲ τὸν μέχρι τοῦδε τύπον, ὑπὸ τὸν ὁποῖον ἀνελλιπῶς ἐπὶ πέντε συνεχῆ ἔτη ἐξεδόθη, εἰσέρχεται εἰς τὴν χορείαν τῶν καθημερινῶν ἐφημερίδων, κατὰ τοῦτο ῥιζικῶς διαφέρουσα τῶν ἄλλων συναδέλφων, ὅτι καὶ ὑπὸ τὴν νέαν αὐτῆς μορφὴν θὰ ἐξακολουθῇ νὰ εἶνε εἰκονογραφημένη.

Ἐν τῇ μεγάλῃ καὶ προοδευτικῇ ἀναπτύξει. τὴν ὁποίαν ὁ ἡμερήσιος τύπος ἔλαβε παρ' ἡμῖν κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη, ἐνομίσαμεν ὅτι ἔμενε θέσις διὰ φύλλον κοινωνικὸν καὶ οἰκογενειακὸν κυρίως ἔχον χαρακτῆρα, τὸ ὁποῖον μὴ παραμελοῦν τὴν πολιτικὴν ἠδύνατο νὰ ἐκμεταλλεύεται χρησίμως καὶ τερπνῶς διὰ τοὺς ἀναγνώστας του τὸ παρθένον ἀκόμη ἔδαφος τῆς κοινωνικῆς, φιλολογικῆς καὶ καλλιτεχνικῆς κινήσεως, νὰ μετέχῃ δὲ καὶ ἀμέσως τῆς τελευταίας ταύτης διὰ τῆς δημοσιεύσεως ἐπικαίρων εἰκόνων, σχεδιογραφημάτων καὶ γελοιογραφιῶν.

Ἐκ τῆς γνώμης ταύτης ἐγεννήθη ἡ ἰδέα τῆς μετατροπῆς τοῦ **"Αστεως** εἰς καθημερινὴν εἰκονογραφημένην ἐφημερίδα, ὁποία θὰ ἐμφανισθῇ εἰς τὸ κοινὸν ἐντὸς ὀλίγου.

Τὸ νέον **"Αστυ** οἱ ἀναλαβόντες τὴν ἔκδοσιν αὐτοῦ ἐπιδιώκομεν νὰ καταστήσωμεν ἐφημερίδα πρὸ πάντων εὐάρεστον, ἱκανοποιοῦσαν δὲ πᾶσαν εὔλογον ἀπαίτησιν τοῦ κοινοῦ. Ἐνήμερος καὶ ἀκριβὴς ἐν τῇ χρονογραφίᾳ, μετριοπαθὴς καὶ κοσμία εἰς τὰς πολιτικὰς κρίσεις, ἐνεργὸν λαμβάνουσα μέρος εἰς τὴν φιλολογικὴν καὶ καλλιτεχνικὴν δρᾶσιν, ἐπιμελῶς παρακολουθοῦσα τὴν κοινωνικὴν ζωὴν καὶ ἐπὶ πᾶσι κοσμουμένη δι' εἰκόνων καὶ γελοιογραφιῶν, ἀναγομένων εἰς τὰ γεγονότα τῆς ἡμέρας, καὶ ἀντικαθιστῶσα κατὰ τὸ μέρος της τοῦτο τὴν παρ' ἡμῖν ἔλλειψιν τῆς ἐπικαίρου εἰκονογραφίας καὶ τῆς γελοιογραφίας—αἵτινες ἀμφότεραι ἀποτελοῦσι σήμερον ἓν τῶν κυρίων θελγήτρων πολλῶν ἐκ τῶν γνωστοτέρων εὐρωπαϊκῶν φύλλων, — ἡ νέα ἐφημερὶς ἐλπίζομεν ὅτι θὰ εἶνε τοιαύτη, ὥστε νὰ μὴ λεχθῇ ὅτι αὐξάνει ἁπλῶς κατὰ ἓν τὰ ἐν Ἀθήναις ἐκδιδόμενα φύλλα.

Digitized by Google

Χάριν τῆς πραγματοποιήσεως τοῦ σκοποῦ τούτου συνεκεντρώσαμεν περὶ τὸ **Ἄστυ** εὐρὺν κύκλον λογίων, ἐπιστημόνων καὶ καλλιτεχνῶν, ἐξ ἐκείνων τῶν ὁποίων τὰ ὀνόματα εἶνε γνωστότερα παρ' ἡμῖν, ἐμεριμνήσαμεν δ' ὅπως διὰ τελειοτάτου τυπογραφείου ἡ ἐκτύπωσις τοῦ φύλλου ἀποβῇ ἀξία τοῦ χαρακτῆρος αὐτοῦ.

Οὕτως, ἔχομεν τὴν πεποίθησιν ὅτι τὸ κοινὸν θὰ ἐξακολουθήσῃ περιβάλλον διὰ τῆς ἀγάπης του καὶ ὑπὸ τὴν νέαν αὐτῆς μορφὴν τὴν ἐφημερίδα, ἥτις ὑπὸ ἄλλο σχῆμα καὶ μὲ σκοπὸν διάφορον ζωηρὰς εἵλκυσε συμπαθείας καὶ ἐβάδισεν ἀπροσκόπτως ἐπὶ πενταετίαν ὁλόκληρον.

Ἡ ἡμέρα τῆς ἐκδόσεως τοῦ πρώτου φύλλου τοῦ καθημερινοῦ **Ἄστεως** θὰ ἀναγγελθῇ δι' ἰδιαιτέρων γνωστοποιήσεων ἐγκαίρως.

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 24 Σεπτεμβρίου 1890

Θ. ΑΝΝΙΝΟΣ, Γ. ΔΡΟΣΙΝΗΣ, ΔΗΜ. ΚΑΚΛΑΜΑΝΟΣ.

Digitized by Google

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ
Τρίμηνος δρ. 9. Ἑξάμηνος δρ. 16
Ἐτησία δρ. 30

ΤΟ ΑΣΤΥ

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ
Ἑξάμηνος φρ. χρ. 25. Ἐτησία 45
Τρίμηνος μόνον ἐν Τουρκίᾳ φρ. χρ. 12

ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΗ ΕΦΗΜΕΡΙΣ

ΑΡΧΕΤΑΙ ΠΡΟΣΕΧΩΣ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΕΙΣ ΜΕΓΑ ΣΧΗΜΑ

ΓΡΑΦΕΙΑ· ΟΔΟΣ ΠΑΡΘΕΝΑΓΩΓΕΙΟΥ, 12

ΕΓΓΡΑΦΗ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΩΝ

Ὄνομα καὶ ἐπώνυμον	Διεύθυνσις	Διὰ πόσον χρόνον;

Digitized by Google

Ἐν Ἀθήναις ἐκ τοῦ Τυπογραφείου τῶν Καταστημάτων Ἀνέστη Κωνσταντινίδου 1890- 2281

Digitized by Google

ΚΡΑΒΑΡΑ

(Ὁδοιπορικαὶ σημειώσεις)

Συνέχεια· ἴδε σελ. 225

Β΄.

Ἀρχὴ τῆς πορείας.—Συναντήσεις καὶ ἀπόψεις.

Ἦτο τετάρτη πρωϊνὴ ὥρα ὅταν ἐξεκινήσαμεν διὰ τὰ ἐνδότερα τῶν Κραβάρων. Ἡ ἐκλογὴ τῆς ὥρας εἶνε τὸ κυριώτατον μέλημα παντὸς ὁδοιποροῦντος ἀνὰ τὰς ἐπαρχίας τῆς Ἑλλάδος καὶ δὴ τὰς ὀρεινάς. Δὲν γνωρίζει παρὰ στοιχειωδῶς πως τί θὰ τῷ συμβῇ εἰς τὸν δρόμον, τί δύναται ν' ἀπαντήσῃ ἐμπρός του, πότε καὶ ποῦ θὰ εὕρῃ ν' ἀναπαυθῇ. Ἡ προτίμησις δὲ δίδεται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰς τὴν πρωΐαν, ὄχι βεβαίως ἕνεκα ῥωμαντικῶν ἰδιοτροπιῶν ἀλλὰ διότι ἔχει ἀρκετὰς ὥρας ἡμέρας καὶ φέγγους καὶ ἠμπορεῖ νὰ βαδίζῃ ἀσφαλῶς.

ΕΑΡΙΝΑ ΑΡΩΜΑΤΑ
Εἰκὼν Λ. Βίλε

Ἡ ἠὼς ἤρχιζε νὰ ὑποφώσκῃ ὑπέρποτε ῥοδοπρόσωπος· οἱ λαμπροὶ ἀστέρες ἐξηφανίζοντο ἀνὰ εἷς καὶ βαθὺ κυανοῦν χρῶμα ἐπεκάθητο ὑπέρλαμπρον ἐπὶ τῶν ἀνατολικῶν βουνῶν. Διάτορος συριγμὸς κέρατος ἀνήγγελλε τὴν ὥραν ἐκείνην ὅτι τὸ *πέραμα* ἦτο ἕτοιμον καὶ οἱ θέλοντες νὰ διαπεραιωθῶσιν εἰς τὴν ἀπέναντι Πελοποννησιακὴν ἀκτὴν ἔπρεπε νὰ σπεύσωσιν. Μετ' ὀλίγον ἡ σταθμεύουσα πρὸ τοῦ λιμένος ἀκταιωρὸς διέσχιζε τὰ νερὰ τοῦ κόλπου, διευθυνομένη πρὸς τὸν Ψαθόπυργον ἵνα παραλάβῃ τὸ ἐκ τῆς πρωτευούσης ταχυδρομεῖον καὶ ταύτης εἵπετο τὸ *πέραμα*, μ' ἀναπεπταμένα τὰ ἱστία καὶ πλῆρες ἐπιβατῶν.

Ἱππεύσαμεν ἔξω τῆς πόλεως παρὰ τὸ ὑδραγωγεῖον, ὅπου γιγαντόσωμοι πλάτανοι, πέντε δέκα, παρέχουσι δροσοβόλον φύλλωμα εἰς ποίμνιον προβάτων. Ἐπὶ τοῦ κορμοῦ ἑνὸς τῶν πλατάνων, προσηλωμένον εἰκονισμάτιον τοῦ Ἁγίου Γεωργίου, τοῦ ὁποίου τὸ ἐξωκλήσιον ὑψοῦται ἀπέναντι ἐπὶ πετρώδους λόφου, φαίνεται ὡς φύλαξ τῆς ὁδοῦ, προκαλῶν τοὺς πιστοὺς διαβάτας νὰ καταβάλωσι τὰ διόδιά των· παρέχει μακρὸν παράπηγμα παρέχει καυστικωτάτην ῥακὴν καὶ ψυχρότατον νερὸν εἰς τοὺς ἔξωθεν ἐρχομένους,

Ἤμεθα ἐν ὅλῳ ψυχαὶ δέκα· ἐγὼ καὶ ὁ σύντροφος μου μετὰ τοῦ ἀκολούθου του κὺρ Γιάννη, ἐζωσμένοι τὸ περίστροφον καὶ τὰς διόπτρας· εἷς μακρομύσταξ κύριος, ὑπάλληλος ἐν Ναυπάκτῳ, δύο ἀκροβάται ἡμίονοι, ἰσάριθμοι ἀσθματικοὶ ἵπποι καὶ δύο ἕτεροι Γιάννηδες, κύριοι καὶ θεράποντες τῶν ζώων, κάτοικοι τῶν Κραβάρων,

Digitized by Google

αναλαβόντες νὰ ξεναγήσωσιν ἡμᾶς ἀνὰ τοὺς ὀρεινοὺς τόπους των.

Ἐπὶ τέταρτον ὥρας ἐβαίνομεν ἐντὸς χαλικώδους κοίτης χειμάρρου — τοῦ Σκᾶ — μόλις ἐπιτρέποντος ἐδῶ κ' ἐκεῖ μαρασμώδη βλάστησιν εἰς ὀλίγας ῥοδοδάφνας καὶ λυγαριάς. Ὁ χείμαρρος οὗτος κατέρχεται μικρὸς καὶ περιωρισμένος ἐκ βορρᾶ, ἀλλὰ φθάνων εἰς τὴν πεδιάδα καταλαμβάνει τὸν χειμῶνα ὅλην τὴν χθαμαλὴν ἔκτασιν, ζημιῶν ὄχι ὀλίγον τὸ χωρίον τῆς Ἀφροδίτης καὶ τὰ περιβόλια τῆς πόλεως. Ἀφίνομεν δεξιὰ τὸ Ξηροπήγαδον, χωρίδιον ἐκ 15—20 οἰκίσκων, τοῦ ὁποίου οἱ ἄρρενες κάτοικοι συσσωματωμένοι παρὰ τὴν ὁδόν, ἤριζον μετὰ τῶν ἀγροφυλάκων περὶ τοῦ νεροῦ τοῦ ποταμοῦ, ἵνα ποτίσωσι τοὺς ἀτροφικοὺς ἀραβοσίτους των, ἐνῷ οἱ θήλεις ἀπὸ τῶν χωραφίων ἐλάμβανον ἀπειλητικὰς διαθέσεις, ἕτοιμοι μὲ τὰς ἀξίνας νὰ σπεύσωσιν εἰς συνδρομὴν τῶν συντρόφων των. Ἡ Σμαράγδω, βρύσις λιθόκτιστος ἀριστερά, μόλις εὐδοκεῖ νὰ παρέχῃ ὀλίγον νερὸν εἰς τοὺς διαβάτας ὅπως καμμία συνώνυμός τις βλαχοπούλα, ἀρνουμένη τὴν δρόσον τῶν χειλέων της εἰς λαυροκαμμένον παλληκάρι τῆς ἀγάπης.

Ἀπὸ τῆς ἐξόδου μας ἐκ τῆς πόλεως εἴχομεν προπορευομένας ἡμῶν τὰς στρατιωτικὰς καὶ πολιτικὰς ἀρχὰς τοῦ τόπου, ἐν πρωτοτύπῳ ἰδιοτροπίᾳ στολῶν καὶ πορείας, μετὰ συνοδείας χωροφυλάκων καὶ σκύλων. Ἠλπίσαμεν ὅτι θ' ἀπελαμβάνομεν ἐπὶ ἀρκετὴν ὥραν τὴν συντροφιάν των, ἀλλ' αἴφνης ἐστράφησαν εἰς τοὺς πρὸς ἀριστερὰ ἀγρούς, εἰς θήραν λαγωῶν ὧν ἐκεῖ διαιτῶνται πλεῖστοι. Ἀκολουθοῦμεν λοιπὸν μόνοι τὴν ὁδόν, ἥτις ἀπὸ τῆς Σμαράγδας ἀρχίζει ἀνώμαλος καὶ στενὴ ἀνελισσομένη εἰς τοὺς πρόποδας πετρωδῶν βουνῶν μέχρι σχεδὸν τῆς ὄχθης τοῦ Μόρνου, τοῦ ἀρχαίου Ὑλαίθου.

Ὁ ποταμὸς οὗτος πηγάζει ἀπὸ τῶν Βαρδουσίων καὶ κατερχόμενος εἰς τὸν Κορινθιακόν, χρησιμεύει ὡς ἀνατολικὸν ὅριον τῶν Κραβάρων ἀπὸ τῆς Δωρίδος. Παρὰ τὰς ἐκβολάς του χαρίζει εἰς τὴν γείτονα ἀρκετὴν τριγωνικὴν ἔκτασιν καλλιεργησίμων γαιῶν, ἥτις σμαραγδεῖ ὑπὸ τὸν ἥλιον καλλίμορφος μὲ τοὺς λευκοὺς οἰκίσκους καὶ τοὺς δενδρῶνάς της· ἀνωτέρω ὅμως ῥέει πάντοτε στενοχωρημένος, ἔχων ἀντὶ ὄχθῶν ὑψηλοὺς καὶ ἐπιμήκεις βουνούς.

Ἡμεῖς ἀκολουθοῦμεν τὸν ἀριστερὸν τούτων, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἡ ὁδὸς ἀνελίσσεται κλιμακηδὸν ἀπὸ τῆς κορυφῆς μέχρι τῆς βάσεως, μέσῳ φυτείας ἐκ πρίνων πυκνουμένης ὁλονέν, μέσῳ δροσερῶν ῥευμάτων καὶ νερῶν κελαδούντων. Κάτω ἁπλοῦται ἡ κοίτη τοῦ Μόρνου, ξηρὰ καὶ αὐχμηρά, ἀντίπεραν ὀρθοῦνται τὰ Δωρικὰ βουνά, ὁμαλὰ καὶ εὔγραμμα, μὲ θαλερὰν καὶ εὔσκιον βλάστησιν μέχρι τῆς βάσεως, ὅπου γιγαντόκορμοι πλάτανοι σκιάζουσι τεχνητοὺς αὔλακας, ἔργα τῶν χωρικῶν διὰ τὸ πότισμα τῶν γαιῶν των. Ἐκτὸς ἐρειπίων τινων τουρκικοῦ πύργου ἐπὶ μιᾶς πτυχῆς τοῦ βουνοῦ οὐδεμία ἄλλη κατοικία φαίνεται ἐπὶ τῆς μιᾶς εἴτ' ἐπὶ τῆς ἑτέρας γῆς· ἀλλ' οὔτε ἀνθρωπίνη ψυχὴ φαίνεταί που ἐκτὸς ἑνὸς φουστανελλοφόρου, κατερχομένου τὸν ποταμὸν ἐφίππου μεταξὺ δύο γυναικῶν ἀνυποδύτων. Καὶ τοῦτο ἐπὶ τρίωρον ὅλον διάστημα μέχρις οὗ ἐφθάσαμεν εἰς τῆς *Γρηᾶς τὸ ῥέμμα*.

Νερόμυλος καὶ νεροτριβὴ ἀργοῦντα πρὸ μηνὸς διὰ τὴν σπάνιν τοῦ νεροῦ, δύο ῥωμαλέοι πρίνοι, αἶγες ῥοκανίζουσαι ἀδηφάγως τὰς ἀκάνθας, γραῖα ῥακένδυτος καὶ παιδίον ἡμίγυμνον καὶ πειναλέος σκύλος, θορυβωδῶς ὑλακτῶν ἴσως δὲ καὶ κανεὶς ἀπεσκληρυμμένος γέρων εἶνε οἱ μόνοι κάτοικοι τοῦ μέρους ἐκείνου. Τὸ ῥεῦμα κατερχόμενον ἀπ' ἄρκτου πρὸς μεσημβρίαν μεταξὺ τοῦ Μακρυούρου καὶ τοῦ Βελεβιτσιάνικου βουνοῦ, ἐκ τῶν καταρρεόντων νερῶν τῶν ὁποίων καὶ σχηματίζεται, χύνεται μεταξὺ θαμνοφόρου κοίτης ἐντὸς τοῦ Μόρνου. Λιθόκτιστος γέφυρα συνδέει τὴν ὄχθην μετὰ τῆς ὁδοῦ, φερούσης διὰ τῶν πετρωδῶν ὑψωμάτων τοῦ Μακρυούρου μέχρι τῆς Ἁγίας Κυριακῆς. Ἡ ὁδὸς λέγεται *βατὴ* καὶ πιθανὸν νὰ εἶνε τοιαύτη εἰς ἡμιόνους καὶ Κραβαρίτας ἄνδρας, εἰς ἡμᾶς ὅμως δὲν εἶνε. Διὸ ἀνερχόμεθα πεζῇ τὰ κλώσματα τοῦ ἀνηφόρου, αὐτοῦ ἐκείνου τοῦ ἀνηφόρου, ὃν ἀνερχομένη ἄλλοτε ἡ καλὴ γρηά, φορτωμένη ἄλεσμα ἀπὸ τοῦ μύλου, ἔπεσε καὶ ἐξεψύχησε. Καὶ κατεκυρώθη ἐκ τούτου εἰς τὄνομά της καὶ τὸ ῥέμμα καὶ ἡ γέφυρα καὶ ὁ ἀνήφορος καὶ τὸ παραπάνω ἀλῶνι ὑπὸ τῶν διαβατῶν. Αἰωνία ἡ μνήμη της!

Ἀπεφασίσθη ἀπὸ πρωΐας νὰ φθάσωμεν ὅπως ὅπως τὴν μεσημβρίαν εἰς τὸ χάνι τῆς Ἁγίας Κυριακῆς κ' ἐκεῖ ν' ἀναπαυθῶμεν ἐπί τινα ὥραν. Διὸ μόλις ἐφθάσαμεν εἰς τῆς *Γρηᾶς τ' ἀλῶνι* ἱππεύσαμεν καὶ ἐβαδίζομεν ἐν σπουδῇ. Ἀλλ' ὅση καὶ ἂν ἦτο ἡμῶν ἡ θέλησις δὲν συνεφώνουν μετ' αὐτῆς τὰ ζῷα μας· ἔβαινον ἀργοβατοῦντα καὶ ἀσθματικά, ἱστάμενα ἀνὰ πᾶν βῆμα ὅπως ἀναλάβωσι δυνάμεις. Ἠναγκάσθημεν νὰ σταματήσωμεν ἐπ' ὀλίγον εἰς τὸ χάνι Πλατανάκι ὅπου ἐχορηγήσαμεν εἰς αὐτὰ φορβὴν καὶ εἰς ἑαυτοὺς σκιὰν καὶ δρόσον. Ἠκολουθήσαμεν εἶτα τὸν δρόμον μας ἐπὶ τῆς αὐτῆς ζώνης τοῦ βουνοῦ, ξηροῦ ἤδη καὶ αὐχμηροῦ. Ἀριστερὰ ἡμῶν ἐπὶ τοῦ βουνοῦ, ἡ Γρανίτσα φαίνεται μὲ τὰς 70 πλακοσκεπεῖς οἰκίας της, τὰς ὁποίας μάτην θέλουν νὰ προφυλάξωσιν ἀπὸ τὸν φλέγοντα ἥλιον αἱ συστάδες τῶν ἀμυγδαλῶν καὶ τῶν ἄλλων ὀπωροφόρων δένδρων της. Τοὺς κατοίκους τοῦ χωρίου τούτου μακαρίζουν ὡς εὐπόρους καὶ τὴν γῆν των θεωροῦσιν εὔφορον οἱ ξεναγοί μας, βεβαίως κάμνοντες σύγκρισιν μεταξὺ αὐτῆς καὶ τῆς

Digitized by Google

Κλωπαϊδικῆς γῆς, τῆς ἐντελῶς ἀγόνου. Λέγουν ὅμως ὅλους αὐτούς, ὡς κλέπτας ἀλλήλων, ἁμιλλωμένους τίς νὰ ὑπερβῇ τὸν ἕτερον καὶ ἀποστεργοντας τὸ ἰδικόν των—ὁμοίους τοὐλάχιστον κατὰ τοῦτο πρὸς τοὺς προπάππους των, τοὺς συγχρόνους τοῦ Παυσανίου Λοκρούς. Ἀλλ' ὁ θεὸς — κατὰ τοὺς ξεναγούς μας πάντοτε — τιμωρεῖ αὐτοὺς ἔκτοτε διὰ πληγῆς, ἣν ἄγνωστον ἂν εἶχον ἐν χρήσει οἱ πολυώνυμοι θεοὶ τῆς ἀρχαιότητος· τοὺς οἴκους, τὰ σκεύη καὶ τὰ ἐνδύματά των ὅλα νέμονται ἐμπαθῶς αἱ κλειναὶ *ἀμυγδαλάται* τοῦ Πτωχοπροδρόμου, διὰ τὰς ὁποίας ἀνακράζει ἐν σπαρακτικῇ ἀθυμίᾳ ὁ πειναλέος ποιητὴς τῆς δωδεκάτης ἑκατονταετηρίδος.

Καὶ βάνω τὸ χερίτζιν μου, συντρίβω καὶ τζακίζω,
Εὐγάνω τ' ὁλοκόκκινον, νᾶπες βαφέαν ὁμοιάζω!...

Διερχόμεθα ἄνω τοῦ χωρίου Γολέμη καὶ ἀπὸ τοῦ κέντρου τοῦ Δέλγα· τὸ μὲν ἔχει περὶ τοὺς 100 κατοίκους, τὸ δὲ πλέον τῶν 250, τὸ μὲν κεῖται ἐπὶ πρανοῦς, τὸ δὲ ἀμφιθεατρικῶς στενούμενον πρὸς τ' ἄνω καὶ εὐρυνόμενον πρὸς τὰ κάτω ὡς ἐπὶ πλευρᾶς πυραμίδος. Ἀμφότερα ἀνήκουν εἰς τὸν δῆμον Ἀποδοτίας· εἰς δὲ τὸ μεταξὺ τῶν δύο χωρίων διάστημα πενιχρὸν ἐξωκλήσιον τῆς Ἁγίας Παρασκευῆς συνενοῖ τοὺς χωρικοὺς ὡς κοινὴν πανήγυριν κατὰ τὰ τέλη Ἰουλίου. Ἀπ' αὐτῶν μικρὸν ἀπέχει συνοικισμὸς ἐκ 15 οἰκίσκων καὶ τὸ Βουρναράκι, βρύσις ὑπὸ πρίνον, κατάψυχρος· τέλος φθάνομεν ἐπὶ τῆς Ἁγίας Κυριακῆς παρελθούσης τῆς μεσημβρίας.

Εἴμεθα ἤδη εἰς ὑψηλότερα στρώματα· ἂν καὶ ὑπὸ ἥλιον ὁ ἀὴρ δὲν φλέγει ὅπως πρίν, ἀλλ' ἀναρριπίζει δροσερὸς καὶ θωπευτικὸς τὰ μέτωπά μας· θέα ἐξαισία ἐν τῇ ποικιλίᾳ της τέρπει τοὺς καμόντας ὀφθαλμούς μας. Εἰς τὸ βάθος μαρμαίρει κατάγλαυκον τμῆμά τι θαλάσσης κ' ἐδῶθεν τα βουνά, ὑπὸ τὴν ῥίζαν τῶν ὁποίων διήλθομεν πρὶν ταπεινοί, κεῖνται ὑποπόδιον ἡμῶν καὶ θεωροῦμεν τὰ ἐπ' αὐτῶν πεδία. Πέριξ ἐγείρονται ῥωμαλέοι, ἀνδροπρεπεῖς πρίνοι καὶ βούζουσιν ἐμπαθῶς ὑψιτενεῖς σταυροφόροι ἔλατοι. Ὁ ὁρίζων λαμβάνει νέαν ὄψιν. Χοάνη ἀνεστραμμένη ἀνοίγεται πρὸ ἡμῶν ἔχουσα τὰς ἐσωτερικὰς παρειὰς της καταφύτους ἐξ ἐλατῶν καὶ κέδρων, τὰ δὲ ἀνώτερα χείλη της κοπτερὰ καὶ φαιοκόκκινα, ὅλως γυμνὰ ἐκ τῶν χειμερινῶν χιόνων καὶ τῶν ὄμβρων. Μόνον πρὸς τὸν δυτικὸν ὁρίζοντα ἀνοίγεται μικρὸν ἡ χοάνη ἀνωμάλως ὡσεὶ διερρωγυῖα καὶ πυργοῦνται ἄλλα βουνὰ ὑπερήφανα, τὰ βουνὰ τοῦ Ἀποκώρου, τὰ κρημνώδη Ἀραποκέφαλα καὶ τὸ Χαλίκι.

Ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ βουνοῦ τῆς Ἁγίας Κυριακῆς ξύλινον παράπηγμα παρέχει τ' ἀπαραίτητα εἰς τοὺς διαβάτας: ῥακὴν καὶ κρασί· πλησίον ἐπὶ τοῦ ὑψηλοτέρου μέρους ἐγείρεται ἀφανές, μέσῳ πυκνῆς συστάδος πρίνων, φαιὸν ἐρημοκλήσιον τῆς Ἁγίας Κυριακῆς καὶ ὄπισθεν τοῦ *Ἀλαφογιάννη τὸ μνῆμα*.

Μετὰ γευστικώτατον ἄριστον καὶ ἐλαφρὸν ὕπνον ὑπὸ τὴν ῥητινώδη ἀτμόσφαιραν τῶν ἐλάτων καὶ τὸ τερπνὸν ψιθύρισμά των, ἐπανελάβομεν τὴν πορείαν. Βαίνομεν ἤδη ἐπὶ τοῦ βουνοῦ τῆς Παπαδιᾶς, ἀποτελοῦντος τὴν ἀνατολικὴν παρειὰν τῆς χοάνης μεταξὺ ῥωμαλέων κορμῶν καὶ ἀδιαπεράστου σκιᾶς· *τῆς Παπαδιᾶς ἡ βρύσις*, ἣν συνηντήσαμεν μετὰ τέταρτον πορείας δεξιὰ τῆς ὁδοῦ, παρέχει εἰς ἡμᾶς ψυχρὸν καὶ κρυστάλλινον νερόν. Κάτω εἰς τὸν πυθμένα τῆς χοάνης κεῖνται διεσπαρμένοι εἰς πράσινον τάπητα οἱ μικροσκοπικοὶ οἰκίσκοι τῆς Λεφτοκαρυᾶς· Τὸ χωρίδιον ὑπάγεται εἰς τὸν δῆμον Πυλήνης, τὸν κατέχοντα τὴν δυτικὴν πλευρὰν τῶν Κραβάρων, καὶ ἔχει περὶ τοὺς 100 μόλις κατοίκους. Ὅλοι οὗτοι, ὅπως καὶ ἀπὸ τὰ ἄλλα ὀρεινὰ χωρία, μόλις πατήσῃ ὁ Σεπτέμβριος, ἀφίνουν τοὺς οἴκους καὶ τὰ κτήματά των ὑπὸ τὴν ἐπίβλεψιν ἑνὸς μισθωτοῦ φύλακος καὶ κατέρχονται περὶ τὴν Ναύπακτον, φεύγοντες τὸ δριμὺ ψῦχος καὶ τὴν πεῖναν καὶ τὰς βροχάς. Καὶ αὐτὸ δὲ τὸ βουνὸν τῆς Παπαδιᾶς καταντᾷ πολλάκις ἐπὶ ἡμέρας ἀδιάβατον καὶ οἱ κάτοικοι τῶν χωρίων εἶνε εἰς ἐντελῆ ἀκοινωνησίαν μετὰ τῆς πρωτευούσης, ἐκτὸς ἂν κατέλθωσι διὰ Πλατάνου, ὅπου εἶνε ἠπιώτερον τὸ κλίμα. Ἀλλ' εἶνε τόσον μακρὸν τὸ διάστημα καὶ τραχέα τὰ μέρη ὥστε προτιμοῦν νὰ συγκοινωνήσωσι κάλλιον μὲ τὴν Ὑπάτην, ὅπου εἶνε τοὐλάχιστον ὁμαλώτερος — ἀλλοὶ κι' ἀλοίμονον! — ὁ δρόμος.

Ἐπὶ τῆς κορυφῆς τῆς Παπαδιᾶς κεῖνται ἐρειπωμένα κτίσματα χανίου. Ἐντὸς αὐτοῦ, ἐνοχληθεὶς ἐνῷ ἔψηνε παχύμηρον καὶ συμπλακεὶς πρὸς τὸ στρατιωτικὸν ἀπόσπασμα, ἐφονεύθη πρὸ δεκαετίας ὁ ληστοφυγόδικος Ἀλαφογιάννης.

Τὸ μάθατε τί γένηκε
μέσ' 'ς τῆς Παπαδιᾶς τὸ χάνι—
μωρ' Γληγόρ' Ἀλαφογιάννη!

Μόλις ὑπερέβημεν τὸ βουνὸν τῆς Παπαδιᾶς ἀναπετάννυται πρὸ ἡμῶν ὁ ἀνατολικὸς ὁρίζων, ἀπέραντος τὴν ἔκτασιν. Βουνὰ ἐπὶ βουνῶν, κοιλάδες ἐπὶ κοιλάδων, ῥωγμαὶ ἐκτεταμέναι μεταξὺ ὀγκωδῶν πλευρῶν, ταπειναὶ κοῖται ῥυάκων καὶ πετρώδεις σπόνδυλοι ὀρέων ἐκτυλίσσονται ἐν ἀλληλουχίᾳ μεγαλοπρεπεῖ, μεταξὺ σκιᾶς καὶ φωτός, μεταξὺ χρωμάτων λευκοῦ καὶ πρασίνου, φαιοῦ καὶ γλαυκοῦ καὶ αἱματώδους καὶ ἰώδους μέχρι πέραν τῶν Βαρδουσίων, ὅπου ἐφάπτονται μὲ τὸ γαλανὸν στερέωμα τὰ Δωρικὰ βουνά, τὰ ὁποῖα ἀφήσαμεν ὄπισθέν μας τὴν πρωΐαν μετὰ τοῦ Μόρνου παρὰ τῆς *Γρηᾶς τὸ ῥέμμα*, καὶ τὰ ὁποῖα ἐπαναβλέπομεν πάλιν σκιερὰ καὶ ἐπιδεικνύοντα ἐπὶ τῶν νώτων των χαρίεντα χωρία. Ἐπὶ μιᾶς κορυφῆς των φαίνεται λευκάζουσα μὲ τὸν τροῦλον

Digitized by Google

καὶ τὰ κελλία της ἡ Μονὴ τῆς Βαρνάκοβας, ἡ ἱστορικὴ βυζαντινὴ μονή, ἐντὸς τῆς ὁποίας κατὰ τὰ 1755 ὁ ἁρματωλὸς Κωνσταντάρας ἐπετέλεσε τὸν ὁρμητικώτερον κατὰ τῶν πολιορκητῶν τούρκων θρίαμβον. Ταῦτα διαδέχονται τὰ βουνὰ τοῦ Λιδωρικίου μὲ τ' αὐτὰ χρώματα, τὰς αὐτὰς γραμμάς, τὸ αὐτὸ φῶς, ὁμαλὰ τὴν θέαν, ὑπισχνούμενα εἰς τοὺς κόλπους των ἐνυπάρχουσαν τὴν ζωὴν καὶ τὴν ἀνάπαυσιν. Τοιοῦτον ἀπατηλὸν γόητρον θὰ ἐξήσκουν βεβαίως κ' ἐπὶ τῶν ἀθανάτων κλεφτῶν μας ὥστε νὰ τοὺς ἀναγκάζουν μόλις ἀποχωριζομένους νὰ τὰ ἐπιθυμῶσι πάλιν, νὰ τ' ἀναζητῶσι διακαῶς μ' ὅλην τὴν τραχύτητά των. Συγκίνησις κατέλαβε τὴν ψυχήν μου εἰς τὴν θέαν τῶν βουνῶν ἐκείνων. Πρὸ ὀλίγων ἐτῶν, μὲ τὴν αὐτὴν θέρμην ἐν τῇ κεφαλῇ, τὴν αὐτὴν ἐλαφρότητα ἐν τῇ καρδίᾳ, ἐπάτησα τὰς ἄκρας των, ἠκολούθησα τὰς στενωπούς των, διεσκέλισα τοὺς χειμάρρους των, εἰσῆλθον καὶ ἀνεπαύθην κεκοπιακὼς καὶ κάθιδρως ἐντὸς τῶν σπηλαίων των, διενυκτέρευσα ἐπὶ τῶν κορυφῶν των σκέπην ἔχων τὸν ἔναστρον οὐρανόν, συντρόφους τοὺς ῥωμαλέους κατοίκους των καὶ τροφὴν διανοητικὴν ἀνδροπρεπεῖς διηγήσεις. Τώρα ὅμως μάτην προσεπάθουν ν' ἀναγνωρίσω μέρος τι ἀπὸ τὸ ὁποῖον διῆλθον τότε· ὅλα συνεχέοντο, συνεπλήρουν τὸ ἓν τὸ ἄλλο ὡς τὰ χρώματα ἐπὶ πίνακος ζωγράφου!

Πρὸς τὰ δεξιά μας ἀνοίγεται εὐρεῖα κοιλάς· ἐπὶ ἐξώστου σχηματισθέντος ὡσεὶ ἐκ προσχώσεων τῶν καταρρεόντων ἀπὸ τοῦ βουνοῦ νερῶν, ὑψηλοῦ ἀπὸ τῆς ὁμαλῆς γῆς καὶ τῆς κοίτης τῶν χειμάρρων, χαμηλοῦ ὅμως ἀφ' ἡμῶν, φαίνονται συγχεόμενα μὲ τὰ δένδρα καὶ τοὺς ἀγροὺς δύο χωρίδια, ὁ Ἀσπριᾶς καὶ ἡ Ἀνδρίβιστα. Ἀνήκουν καὶ τὰ δύο εἰς τὸν δῆμον Ἀποδοτίας, ἔχουν περὶ τοὺς 200 κατοίκους ἕκαστον, διανέμονται ἐξ ἴσου τοὺς ἀγροὺς καὶ τὴν πτωχείαν των καὶ παρίστανται εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ διαβάτου μὲ τὴν αὐτὴν κλαυθμηρὰν ὄψιν καὶ τὸ τετραγωνικὸν πράσινον παραπέτασμα, τὸ *Κεφαλάρι* ἐπὶ κεφαλῆς. Εἶνε παράδοξος ἡ ἰδιοτροπία αὐτή, ἡ ἀπαντωμένη καθ' ὅλα τὰ χωρία καὶ τὰς κώμας τῶν Κραβάρων. Οἱ Κραβαρῖται ἐνῷ ἀγαλλιῶσιν εἰς τὴν θέαν παμφάγου πυρᾶς καὶ μένουν ἀσυγκίνητοι εἰς τὴν βρέμουσαν ἀποτέφρωσιν τοῦ ὡραιοτέρου δένδρου — ὅπως πᾶς ἕλλην, — κρίνουν ἀπαραίτητον νὰ ἔχωσιν ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ χωρίου των ἓν δασύλλιον. Διὰ κοινῆς φροντίδος οὔτε ξυλεύονται ἀπ' αὐτοῦ, οὔτε ἀνάπτουν πυρὰν εἰς τοὺς μυχούς του, οὐδὲ πυροβολοῦν κἄν· ὁμιλοῦν πολλάκις περὶ αὐτοῦ μετά τινος θρησκευτικοῦ φόβου, ὡς νὰ ὑπολανθάνῃ ἀκμαῖος εἰς τὰ στήθη των, ὁ σεβασμὸς καὶ ὁ φόβος τῶν δρυάδων νυμφῶν. Λυπηρὸν ὅτι δὲν ἐκτείνεται ἐφ' ὅλων τῶν δασῶν ὁ σεβασμός των οὗτος!

Ἤδη ἐβαίνομεν ὑπὸ σκιάν. Ὁ ἥλιος ἔδυσεν ὄπισθεν τῶν βουνῶν χωρὶς νὰ ἴδωμεν εἰμὴ κατ' ἀντανάκλασιν τὴν βασιλικὴν πορφύραν του. Ἐνυκτώθημεν μετ' ὀλίγον ἐντὸς σκοτεινοῦ δάσους καστανεῶν καὶ ἠναγκάσθημεν νὰ πεζοπορῶμεν. Εὐτυχῶς δὲν εἴμεθα μακρὰν τοῦ τέρματος τῆς πορείας μας. Κυλιόμενοι ἀπὸ πέτρας εἰς πέτραν, ἀπὸ λάκκου εἰς χάνδακα, ἐν σκοτίᾳ καὶ ῥαθύμῳ ἀπογνώσει, ἐφθάσαμεν τέλος εἰς Μεγάλα Λομποτινά, ἔνθα ἐτύχομεν τῆς θορυβώδους ὑποδοχῆς πολυαρίθμων σκύλων!

"Ἕπεται συνέχεια" Α. ΚΑΡΚΑΒΙΤΣΑΣ

Τὰ κάτωθι δημοσιευόμενα δύο ποιημάτια εἶχον προταθῇ ἐν τῷ παραρτήματι τῆς Ἑστίας εἰς μετάφρασιν, πᾶσαι δ' αἱ ἀποσταλεῖσαι μεταφράσεις αὐτῶν ἐκρίθησαν ἀδεξιώταται. Νῦν μετὰ τὸ ἀτυχὲς πέρας τοῦ μακροῦ μεταφραστικοῦ ἀγῶνος ἐλήφθησαν ταῦτα ἀνωνύμως μέν, ἐλέγχοντα ὅμως διὰ τῆς ἀκριβοῦς ἀποδόσεως τοῦ πρωτοτύπου καὶ τῆς ἐντέχνου καὶ χαριεστάτης ἐκτελέσεως δοκιμωτάτην γραφίδα. Σ.τ.Δ.

ΞΕΡΟ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟ

Ἕ ἕνα βιβλίο βρῆκα ἕνα ξερὸ
Τριαντάφυλλο μὲ φύλλα πατημένα·
Ψάχνω τὸ νοῦ μου.... ναὕρω δὲ μπορῶ,
Ποιανοῦ τὸ χέρι τὤκοψε γιὰ μένα.

Βραδυάζει .. καὶ δὲ φέγγει ὁ νοῦς μου πειά.
Κοντεύει τὸ καντῆλί μου νὰ σβύσῃ·
Κ' ἐγὼ κοντεύω νὰ μὴ ξέρω, ποιὰ
Μ' ἀγάπησε, ποιὸς μ' ἔχει ἀγαπήσει.

(Lenau)

ΤΑ ΤΡΙΑ ΠΟΥΛΙΑ

Ἕ τὸ περιστέρι γύρισα, καὶ τοὖπα: Περιστέρι,
Πέταξε πέρα... πέρασε δάση, βουνά, κλαριά,
Καὶ τὸ βοτάνι φέρε μου, ποῦ ἀγάπη θὰ μοῦ φέρῃ·
Κ' ἐκεῖνο μ' ἀποκρίθηκε: Εἶνε πολὺ μακρυά!

Γύρισα τότε 'ς τὸν ἀητό: Ἀητέ, θέλω μιὰ χάρι·
Θέλω τὴ φλόγα τ' οὐρανοῦ γι' αὐτὴν ποῦ μὲ γελᾷ.
Μόνο ἡ φτεροῦγά σου 'μπορεῖ νὰ πάῃ νὰ μοῦ τὴν πάρῃ·
Καὶ μ' ἀποκρίθηκε ὁ ἀητός: Εἶνε πολὺ ψηλά!

Ἕ τὸ γύπα τότε στράφηκα: Σὺ πάρε τὴν καρδιά μου,
Γεμάτη ἀπὸ τὸν πόθο της, καὶ φάγε την γοργά.
Ἄφησε μόνον ὅ,τι βρῇς γερὸ 'ς τὰ σωτικά μου·
Κ' ἐκεῖνος μ' ἀποκρίθηκε: Εἶνε πολὺ ἀργά!

(François Coppée)

Digitized by Google

ΑΝΩ ΚΑΤΩ

Συνέχεια· ἴδε σελ. 229

Παρετήρησεν ὅμως τότε ὅτι ἕνεκα τῆς πτώσεως τοῦ πίνακος, ὁ ἐν αὐτῷ γραφεὶς ἀριθμός, ὅστις παρίστα εἰς μέτρα τὴν περιφέρειαν τῆς Γῆς εἰς τὸν Ἰσημερινόν, εἶχεν ἐν μέρει ἀπαλειφθῆ. Ἡτοιμάσθη δὲ νὰ τὸν συμπληρώσῃ, ὅτε ὁ κώδων τοῦ τηλεφώνου ἀντήχησεν ἐκ νέου μετὰ πυρετώδους δονισμοῦ.

«Πάλιν! ἀνέκραξεν ὁ Ι. Τ. Μάστων καὶ ἔσπευσε πρὸ τῆς συσκευῆς.

— Ποῖος εἶνε; ἠρώτησεν.

— Ἡ μίστρες Σκόρβιτ.

— Καὶ τί μὲ θέλει ἡ μίστρες Σκόρβιτ;

— Ὁ τρομερὸς αὐτὸς κεραυνὸς μήπως ἔπεσεν εἰς τὴν κατοικίαν σας;

— Κατὰ πᾶσαν πιθανότητα!

— Κύριε φύλαττε! Ὁ κεραυνός.....

— Ἡσυχάσατε μίστρες Σκόρβιτ!

— Δὲν ἐπάθετε τίποτε, ἀγαπητὲ κύριε Μάστων;

— Ὄχι.

— Εἴσθε πράγματι βέβαιος ὅτι ὁ κεραυνὸς δὲν σᾶς ἐπείραξε;

— Βεβαιότατος.

— Ἀλλὰ θὰ εἴσθε τοὐλάχιστον συγκεκινημένος;

— Τὸ μόνον πρᾶγμα τὸ ὁποῖον μὲ συγκινεῖ τὴν στιγμὴν αὐτήν, εἶναι ἡ πρὸς ἐμὲ φιλία σας, ἐθεώρησε καθῆκόν του ν' ἀπαντήσῃ ἀβροφώνως ὁ Ι. Τ. Μάστων.

— Καλὴ νύκτα σας, ἀγαπητὲ Μάστων!

—Καλὴ νύκτα σας! ἀγαπητὴ μίστρες Σκόρβιτ.»

Καὶ ἐπανερχόμενος εἰς τὴν θέσιν του προσέθεσε χαμηλοφώνως:

«Ὁ διάβολος νὰ πάρῃ τὴν ἀξιόλογον αὐτὴν κυρίαν! Ἂν δὲν μὲ ἐκάλει εἰς τὸ τηλέφωνον, δὲν θὰ ἐκινδύνευον νὰ κεραυνοβοληθῶ!

Ὅλα ὅμως ἐτελείωσαν πλέον. Οὐδεὶς ἔμελλε τοῦ λοιποῦ νὰ διαταράξῃ τὸν Ι. Τ. Μάστωνα εἰς τὰς ἀσχολίας του. Ὁπωσδήποτε διὰ νὰ ἐξασφαλισθῇ ἀπὸ πάσης ἐνδεχομένης ἐνοχλήσεως καὶ νὰ τὸν ἀφήσωσιν ἥσυχον, ἐφρόντισε νὰ καταστήσῃ ἐντελῶς ἄφωνον τὴν τηλεφωνικὴν συσκευήν, διακόψας τὴν ἠλεκτρικὴν συγκοινωνίαν.

Μεθ' ὃ θέσας ὡς βάσιν τῶν ὑπολογισμῶν του τὸν ἀριθμὸν τὸν ὁποῖον εἶχε γράψῃ πρὸ ὀλίγου ἐπὶ τοῦ μαυροπίνακος, συνήγαγεν ἐξ αὐτοῦ διαφόρους τύπους καὶ τέλος ἕνα ὁριστικὸν τὸν ὁποῖον ἐσημείωσεν εὐκρινῶς ἐπὶ τοῦ πίνακος πρὸς τὰ ἀριστερά, ἀφοῦ ἀπήλειψε προηγουμένως ὅλους τοὺς ἀριθμοὺς ἐξ ὧν εἶχε πορισθῇ αὐτόν.

Τότε δὲ ἀφέθη εἰς ἀτελεύτητον σειρὰν ἀλγεβρικῶν σημείων ἢ ἐξισώσεων . . . .

Μετὰ ὀκτὼ ἡμέρας, ἤτοι τὴν 11 Ὀκτωβρίου ὁ θαυμάσιος ἐκεῖνος μηχανικὸς ὑπολογισμὸς εἶχε λυθῆ, ὁ δὲ γραμματεὺς τοῦ Τηλεβολικοῦ Συλλόγου ἔφερεν ἐν θριάμβῳ εἰς τοὺς συνεταίρους του τὴν λύσιν τοῦ προβλήματος, ἣν μετ' εὐλόγου ἀνυπομονησίας ἀνέμενον οὗτοι.

Ὁ πρακτικὸς τρόπος τῆς μεταβάσεως εἰς τὸν Β. Πόλον πρὸς ἐκμετάλλευσιν τῶν ἐν αὐτῷ λιθανθρακώνων ἦτο τοῦ λοιποῦ μαθηματικῶς ἐνδεδειγμένος. Συνεπείᾳ τούτου ἱδρύθη ἑταιρία ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν *Ἐκμεταλλευτικὴ τοῦ Β. Πόλου Ἑταιρία*, πρὸς ἣν ἡ ἐν Βασιγκτῶνι Κυβέρνησις ἐξεχώρησε τὴν κυριότητα τῶν ἀρκτικῶν χωρῶν, ἐν ᾗ περιπτώσει ἤθελον αὗται τῇ κατακυρωθῇ. Γνωστὸν δ' εἶναι ἡμῖν τίνι τρόπῳ, τῆς κατακυρώσεως ταύτης ἐπιτευχθείσης, ἡ νέα ἑταιρία προεκάλεσε τὴν χρηματικὴν συμμετοχὴν τῶν κεφαλαιούχων τοῦ Παλαιοῦ καὶ τοῦ Νέου Κόσμου.

Ζ'.

Ὅπου ὁ πρόεδρος Βαρβικὰν δὲν λέγει περισσότερα ἀφ' ὅσα τὸν συμφέρει νὰ εἴπῃ.

Τὴν 22 Δεκεμβρίου οἱ ἐγγραφέντες μέτοχοι τῆς ἑταιρίας Βαρβικὰν καὶ Σα συνεκλήθησαν εἰς γενικὴν συνέλευσιν. Τόπος δὲ τῆς συνελεύσεως ὡρίσθη, ὡς εἰκός, τὸ κατάστημα τοῦ Τηλεβολικοῦ Συλλόγου, μὲ τὰς εὐρυτάτας αἰθούσας του, ἐν τῇ πλατείᾳ τῆς «*Ἑνώσεως*». Ἀλλ' οὐδ' ὁλόκληρος ἡ πλατεῖα ἤρκει νὰ περιλάβῃ, τὸ συσσωρευθὲν κατὰ τὴν ὁρισθεῖσαν ἡμέραν πλῆθος. Ὅμως οὐκ ἦν ἄλλως γενέσθαι, διότι ἐν τοιαύτῃ ὥρᾳ τοῦ ἔτους, ὅτε ἡ ὑδραργυρικὴ στήλη ἐσημείου θερμοκρασίαν 10 βαθμῶν ὑπὸ τὸ μηδὲν καὶ δὲν ἦτο δυνατὸν βεβαίως νὰ συνεδριάσωσιν ἐν ὑπαίθρῳ.

Ἡ μεγάλη αἴθουσα τοῦ Τηλεβολικοῦ Συλλόγου ἐκοσμεῖτο συνήθως διὰ παντοειδῶν μηχανημάτων τῆς πυροβολικῆς τέχνης. Ἦτο αὐτόχρημα ὁπλοστάσιον. Καὶ αὐτὰ τὰ ἔπιπλα, ἑδώλια καὶ τράπεζαι, ἕδραι καὶ ἀνάκλιντρα, εἶχον σχῆμα παράδοξον, παραπλήσιον πρὸς τὸ τῶν φονικῶν ὀργάνων, τῶν πῦρ καὶ θάνατον ἐξερευγομένων, ἅτινα ἐξαπέστειλαν εἰς ἄλλον καλλίτερον κόσμον πλῆθος ἀγαθῶν ἀνδρῶν, τῶν ὁποίων μύχιος πόθος θὰ ἦτο βεβαίως ν' ἀποθάνωσιν ἐκ γήρατος.

Καὶ ὅμως κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην ὅλος αὐτὸς ὁ σωρὸς ἐδέησε νὰ ἐκτοπισθῇ, διότι ἡ συνέλευσις, ἧς ἔμελλε τὰ προεδρεύσῃ ὁ Ἴμπεϋ Βαρβικὰν δὲν ἦτο ἀρηϊφίλων συνάθροισις ἀλλὰ φιλειρηνικωτάτη καὶ βιομηχανικὴ συνέλευσις. Ὡρίσθησαν λοιπὸν ἀρκεταὶ θέσεις διὰ τοὺς ἁπανταχόθεν τῶν Ἡνωμένων πολιτειῶν συρρεύσαν-

Digitized by Google

τας πολυαρίθμους μετόχους. Ἐν τῇ μεγάλῃ λοιπὸν αἰθούσῃ, καθὼς καὶ ἐν ταῖς συνεχομέναις μετ' αὐτῆς, ὁ συνωστισμὸς τοῦ πλήθους ἔφθανε μέχρις ἀσφυξίας, ἀτελεύτητοι δὲ στοῖχοι τῶν μὴ δυνηθέντων νὰ εἰσχωρήσωσιν παρεξέτειναν τοὺς κυματισμοὺς της μέχρι τοῦ κέντρου τῆς πλατείας τῆς Ἑνώσεως.

Τὰ μέλη τοῦ Τηλεβολικοῦ Συλλόγου, καθὸ ἱδρυταὶ καὶ πρῶτοι μέτοχοι τῆς νέας ἑταιρίας, κατεῖχον, ὡς ἦτο ἑπόμενον, τὰς πλησιεστέρας εἰς τὸ προεδρεῖον θέσεις. Ἐν αὐτοῖς δὲ διεκρίνοντο, εἴπερ ποτὲ καὶ ἄλλοτε ἀγέρωχοι διὰ τὸν θρίαμβόν των, ὁ συνταγματάρχης Βλούμσβερυ, ὁ ξυλόπους Τὸμ Χοῦντερ, καὶ ὁ ζωηρότατος συνάδελφός των Βίλσβυ. Ἀναπαυτικὴ ἕδρα εἶχεν ὁρισθῇ φιλοφρόνως διὰ τὴν μίστρες Εὐαγγελίαν Σκόρβιτ, ἥτις μάλιστα δικαιωματικῶς θὰ ἠδύνατο, καθὸ κάτοχος τῶν πλείστων μετοχῶν, νὰ καταλάβῃ θέσιν, ἂν ἤθελε, πλησίον τοῦ προέδρου Βαρβικάν. Πλὴν δὲ ταύτης, καὶ ἄλλαι κυρίαι ἀνήκουσαι εἰς ὅλας τὰς τάξεις τῆς κοινωνίας, κατήνθιζον διὰ τῶν πίλων των, τῶν ἀνθοβριθῶν ἢ πτεροφόρων ἢ ταινιοποικίλτων, τὸ ὑπὸ τὸν ὑαλοσκεπῆ θόλον τῆς αἰθούσης συνωστιζόμενον θορυβῶδες πλῆθος.

Κυρίως εἰπεῖν ἡ μεγάλη πλειονοψηφία τῶν εἰς τὴν συνέλευσιν ταύτην παρόντων μετόχων ἠδύνατο νὰ θεωρηθῇ οὐ μόνον ὡς ἀσπαζομένη τὰς ἰδέας τῶν μελῶν τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἑταιρίας, ἀλλὰ μάλιστα καὶ ὡς φιλικώτατα πρὸς αὐτὰ διακειμένη.

Ἀλλ' ὑπῆρχον καὶ ἐξαιρέσεις. Οὕτω λόγου χάριν οἱ Εὐρωπαῖοι πληρεξούσιοι, ὁ Σουηδός, ὁ Δανός, ὁ Ἄγγλος, ὁ Ὁλλανδός, ὁ Ῥῶσσος, κατεῖχον ἰδιαιτέρας θέσεις. Παρῆσαν δὲ εἰς τὴν συνέλευσιν, διότι ἕκαστος αὐτῶν εἶχε φροντίσῃ νὰ ἐγγραφῇ δι' ἀριθμὸν μετοχῶν, παρέχοντα τὸ δικαίωμα μιᾶς ψήφου. Ἀφοῦ πρότερον εἶχον οὗτοι συνασπισθῇ, καὶ εἴδομεν ὁπόσον ἐπιτυχῶς, διὰ τὴν ἀγορὰν τῶν ἀρκτικῶν χωρῶν, δὲν ἔλειψαν ἤδη νὰ πράξωσι τὸ αὐτό, ἐπὶ μόνῳ τῷ σκοπῷ τοῦ νὰ δυσφημήσωσι καὶ τοὺς ἀγοραστὰς καὶ τὴν ἐπιχείρησίν των. Εὐνόητος δ' εἶναι ἡ περιέργειά των ν' ἀκούσωσι τὴν ἀνακοίνωσιν τοῦ προέδρου Βαρβικάν, ἥτις οὐδόλως ἀμφέβαλλον ὅτι θὰ διεφώτιζεν αὐτοὺς περὶ τῶν ἐπινοηθέντων τρόπων πρὸς μετάβασιν εἰς τὸν Βόρειον πόλον. Αὐτὴ ἡ μετάβασις εἰς τὸν Πόλον ἐπαρουσίαζε δυσκολίας πολλῷ μείζονας τῆς ἐκμεταλλεύσεως τῶν ἐν αὐτῷ λιθανθρακώνων. Ἐννοεῖται δὲ ὅτι, ἂν ἐδίδετο εἰς αὐτοὺς ἀφορμὴ εἰς ἀντιρρήσεις, οὔτε ὁ Ἔρικ Βάλδεναχ, οὔτε ὁ Βόρις Καρκώφ, οὔτε ὁ Ἰάκωβος Γιάνσεν, οὔτε ὁ Γιὰν Χάραλδ θὰ ἐδίσταζον νὰ ζητήσωσι τὸν λόγον· ὁ δὲ ταγματάρχης Δόνελλαν, ἔχων ὡς ὑποβολέα του τὸν Δὴν Τούδριγκ, εἶχεν ἀμετάτρεπτον ἀπόφασιν νὰ ἐξελέγξῃ ἀνηλεῶς καὶ νὰ καταστενοχωρήσῃ τὸν ἀντίπαλόν του Ἴμπεϋ Βαρβικάν.

Ἡ ὀγδόη ὥρα τῆς ἑσπέρας ἐσήμανεν ἤδη. Ἡ κεντρικὴ αἴθουσα, αἱ συνεχόμεναι αὐτῇ, οἱ διάδρομοι καὶ αἱ αὐλαὶ τοῦ Τηλεβολικοῦ Συλλόγου ἐξήστραπτον ἐκ τῶν ἠλεκτρικῶν φώτων, ἅτινα ἐπέχεον λαμπτῆρες τοῦ Ἔδισσων. Ἀφ' ἧς στιγμῆς εἶχον ἀνοιχθῇ αἱ θύραι εἰς τὸ πολιορκοῦν αὐτὰς πλῆθος, ἀδιάκοπος θόρυβος ψιθυρισμῶν ἐπλήρου τὰς αἰθούσας, ἀλλ' ὁ θόρυβος οὗτος ὡς ἐκ συνθήματος ἐκόπασεν, ἅμα ὁ κλητὴρ ἀνήγγειλε τὴν εἴσοδον τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου.

Τῳόντι ὁ πρόεδρος Βαρβικάν, ὁ γραμματεὺς Ι. Τ. Μάστων καὶ ὁ συνεταῖρος αὐτῶν λοχαγὸς Νίκολ εἰσῆλθον καὶ ἔλαβον θέσεις ἐπὶ ἐξέδρας ἐστολισμένης, ἐφ' ἧς ὑπῆρχε τράπεζα κεκαλυμμένη διὰ κυανοχρόου ἐριούχου καὶ ἀπλέτως φωτιζομένη ἄνωθεν. Τριπλαῖ παρατεταμέναι ζητωκραυγαὶ ἀντήχησαν ἐντὸς τῆς αἰθούσης, ἐπαναληφθεῖσαι καὶ ὑπὸ τοῦ ἐκτὸς πλήθους.

Ὁ Ι. Τ. Μάστων καὶ ὁ λοχαγὸς Νίκολ ἐκάθησαν ἐπισήμως, ἐν ὅλῃ τῇ δόξῃ των.

Ὁ δὲ πρόεδρος Βαρβικάν, ὅστις εἶχε σταθῇ ὄρθιος, θέσας τὴν ἀριστερὰν χεῖρα ἐντὸς τοῦ θυλακίου του, τὴν δὲ δεξιὰν ἐντὸς τοῦ ὑπενδύτου, ἔλαβε τὸν λόγον καὶ εἶπε τὰ ἑξῆς.

«Κύριοι καὶ κυρίαι μέτοχοι,

«Τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον τῆς *Ἐκμεταλλευτικῆς τοῦ Β. Πόλου Ἑταιρίας*, συνεκάλεσεν ὑμᾶς εἰς τὰς αἰθούσας τοῦ Τηλεβολικοῦ Συλλόγου ὅπως σᾶς κάμῃ σπουδαίαν ἀνακοίνωσιν.

«Ἐκ τῶν συζητήσεων τῶν ἐφημερίδων ἐπληροφορήθητε ὅτι ὁ σκοπὸς τῆς ἡμετέρας Ἑταιρίας εἶναι ἡ ἐκμετάλλευσις τῶν λιθανθρακώνων τοῦ ἀρκτικοῦ πόλου, τὸν ὁποῖον ἐξεχώρησεν εἰς ἡμᾶς ἡ ὁμόσπονδος Κυβέρνησις. Τὸ κτῆμα τοῦτο περιελθὸν εἰς τὴν κατοχὴν καὶ κυριότητα ἡμῶν διὰ δημοσίου πλειστηριασμοῦ, ἀποτελεῖ τὴν ἑταιρικὴν συνεισφορὰν τῶν ἰδιοκτητῶν του εἰς τὴν ἑταιρίαν, διὰ δὲ τῶν κεφαλαίων, ἅτινα διὰ τῆς ἐγγραφῆς τῆς 11 Δεκεμβρίου ἐτέθησαν εἰς τὴν διάθεσίν των, θέλουσι δυνηθῇ νὰ ὀργανώσωσι τὴν ἐπιχείρησιν ταύτην, ἐξ ἧς προσδοκῶμεν κέρδη ἀνήκουστα μέχρι τοῦδε εἰς πᾶσαν ἐπιχείρησιν ἐμπορικὴν ἢ βιομηχανικήν.»

Οἱ πρῶτοι ψιθυρισμοὶ ἐπιδοκιμασίας διέκοψαν ἐνταῦθα ἐπὶ στιγμὴν τὸν ῥήτορα.

«Δὲν ἀγνοεῖτε, ἐξηκολούθησεν, ἐκ τίνων σκέψεων ὁρμώμενοι παραδεχόμεθα τὴν ὕπαρξιν πλουσίων ἀνθρακικῶν κοιτασμάτων, ἴσως δὲ καὶ ὀρυκτοῦ ἐλεφαντόδοντος, εἰς τὰς περὶ τὸν πόλον χώρας. Τὰ ἐπιχειρήματα, τὰ ὁποῖα ἀνεγράφησαν ἐν τῷ παγκοσμίῳ τύπῳ, οὐδεμίαν καταλείπουσιν ἀμφιβολίαν περὶ τῆς ὑπάρξεως τῶν λιθανθρακώνων.

Digitized by Google

« Εἶνε δ' ὁ ἄνθραξ ἡ πηγὴ ὅλης τῆς νεωτέρας προόδου τῆς βιομηχανίας. Παρασιωπῶν τὸν λιθάνθρακα καὶ τὸν ὀπτάνθρακα, τοὺς χρησιμεύοντας πρὸς θέρμανσιν καὶ πρὸς παραγωγὴν τοῦ ἀτμοῦ καὶ τοῦ ἠλεκτρισμοῦ, σᾶς ἀναφέρω μόνον τὰ διάφορα ἐξ αὐτοῦ παραγόμενα βιομηχανικὰ προϊόντα, τὰ χρώματα τοῦ ἐρυθροδάνου, τῆς ὀρκίνης, τοῦ ἰνδικοῦ, τῆς φουξίνης, τοῦ ὑσγίνου· τὰ μύρα τῆς βανίλλης, τοῦ ἀμυγδάλου, τῆς σπιραίας, τοῦ καρυοφύλλου, τῆς καφουρᾶς, τοῦ ἀνίσου, τοῦ θυμολίου, τῆς ἠλιοτροπίνης· τὰ πικράτια, τὴν ἀμμωνίαν, τὸ ναφθόλιον, τὸ φαινόλιον, τὴν ἀντιπυρίνην, τὴν βενζίνην, τὴν ναφθελίνην, τὸ πυρογαλλικὸν ὀξύ, τὴν ὑδροκινώνην τὴν τανίνην, τὴν σακχαρίνην, τὴν ὑγρὰν πίσσαν, τὴν ἄσφαλτον, τὴν πίσσαν, τὰ λιπαρὰ ἔλαια, τὸ βερενίκειον, τὸ κίτριον πρωσσικὸν κάλιον, τὸ κυανικόν, τὸ φωταέριον κτλ. κτλ. »

Καὶ μετὰ τὴν ἀπαρίθμησιν ταύτην ὁ ῥήτωρ ἐστάθη καὶ ἀνέπνευσεν θορυβωδῶς, ὡς ἀποκαμὼν δρομεύς, εἶτα δ' ἕνεκα τῆς μακρᾶς εἰσπνοῆς ἀέρος ἠδυνήθη νὰ ἐξακολουθήσῃ τὸν λόγον του.

« Εἶνε δυστυχῶς βέβαιον, εἶπεν, ὅτι ὁ γαιάνθραξ, ἡ κατ' ἐξοχὴν πολύτιμος αὐτὴ ὕλη, μετὰ χρόνον οὐχὶ πολὺ ἀφεστῶτα ἡμῶν θὰ ἐξαντληθῇ ἕνεκα τῆς ὑπερμέτρου καταναλώσεώς του. Ὁ γαιάνθραξ παντελῶς θὰ λείψῃ ἀπὸ τὰ σήμερον ἐν ἐνεργείᾳ ἀνθρακωρυχεῖα πρὶν ἢ παρέλθωσι πεντακόσια ἔτη.

— Τριακόσια ! ἀνέκραξεν εἷς τῶν ἀκροατῶν.

— Διακόσια ! ἀπήντησεν ἄλλος.

— Ἔστω ! Ἂς εἴπωμεν λοιπὸν ὅτι τὰ ἀνθρακωρυχεῖα θὰ ἐξαντληθῶσιν ἐν χρονικῷ διαστήματι σχετικῶς οὐχὶ μακρῷ, ὑπολαβὼν εἶπεν ὁ πρόεδρος Βαρβικάν, καὶ ἂς προσπαθήσωμεν ν' ἀνακαλύψωμεν νέους τόπους παραγωγῆς, ὡσανεὶ ὁ γαιάνθραξ ἔμελλε νὰ ἐκλείψῃ πρὸ τοῦ τέλους τοῦ δεκάτου ἐνάτου αἰῶνος. »

Καὶ μετὰ μικρὰν διακοπήν, ἐπίτηδες γενομένην ὅπως ἐντείνωσι τὴν προσοχήν των οἱ ἀκροαταί, ὁ πρόεδρος ἀνεφώνησεν :

« Ὅθεν κύριοι καὶ κυρίαι μέτοχοι ἐγερθῆτε, ἀκολουθήσατέ με, μεταβῶμεν εἰς τὸν Πόλον ! »

Πράγματι δὲ ὅλον τὸ πλῆθος ἐκινήθη, μονονουχὶ ἕτοιμον νὰ δέσῃ τὰς ἀποσκευάς του, ὡσανεὶ ὁ πρόεδρος Βαρβικὰν εἶχεν ἐπιδείξῃ πλοῖον μέλλον ν' ἀποπλεύσῃ διὰ τὰς ἀρκτικὰς χώρας.

Ἀλλὰ παρατήρησις ἐξενεχθεῖσα διὰ φωνῆς ὀξείας καὶ εὐκρινοῦς ὑπὸ τοῦ ταγματάρχου Δόνελλαν, ἐπέσχεν ἐν ἀκαρεῖ τὸ ἐνθουσιῶδες ἀλλὰ παράλογον ἐκεῖνο κίνημα τοῦ πλήθους.

« Πρὶν σηκώσωμεν τὴν ἄγκυραν, εἶπε, προβάλλω τὸ ἐρώτημα περὶ τοῦ τρόπου τῆς μεταβάσεως εἰς τὸν πόλον. Ἔχετε τὴν ἀξίωσιν νὰ ὑπάγετε διὰ θαλάσσης ;

— Οὔτε διὰ θαλάσσης, οὔτε διὰ ξηρᾶς, οὔτε διὰ τοῦ ἀέρος, » ἀπήντησεν ἡσύχως ὁ πρόεδρος Βαρβικάν.

Οἱ ἐγερθέντες ἐπανεκάθησαν, καταληφθέντες ὑπὸ εὐνοήτου αἰσθήματος ἀκατασχέτου περιεργείας.

« Δὲν ἀγνοεῖτε βεβαίως, ἐπανέλαβεν ὁ ῥήτωρ, τὰς ἀποπείρας, αἵτινες ὑπὸ πολλῶν ἐγένοντο, ὅπως φθάσωσιν εἰς τὸ ἀπρόσιτον ἐκεῖνο σημεῖον τῆς γηΐνης σφαίρας. Ἐν τούτοις ἀναγκαῖον κρίνω νὰ ὑπομνήσω ὑμᾶς αὐτὰς ἐν συντόμῳ, ὅπως ἀποδώσω τὴν ὀφειλομένην τιμὴν εἰς τοὺς τολμηροὺς ἐρευνητάς, τούς τε ἐπιζήσαντας καὶ τοὺς θανόντας κατὰ τοὺς ὑπερανθρώπους ἐκείνους πλοῦς. »

Γενικὴ ἐπιδοκιμασία τοῦ ἀκροατηρίου ἐπηκολούθησε τοὺς λόγους τούτους.

« Ἐν ἔτει 1845, ἐξηκολούθησεν ὁ πρόεδρος Βαρβικάν, ὁ Ἄγγλος σὲρ Τζὼν Φραγκλῖνος, ἐπιβαίνων τοῦ *Ἐρέβους* καὶ τοῦ *Τρόμου*, μὲ τὸν σκοπὸν νὰ φθάσῃ μέχρι τοῦ Πόλου, ἐχάθη εἰς τὰς ἀρκτικὰς χώρας, ἄγνωστον πότε καὶ ποῦ.

« Ἐν ἔτει 1854, ὁ Ἀμερικανὸς Καὶν μετὰ τοῦ ὑποπλοιάρχου Μόρτων ἐξορμῶσιν εἰς ἀναζήτησιν τοῦ Φραγκλίνου καὶ αὐτοὶ μὲν μετά τινα χρόνον ἐπανέρχονται σῶοι, τὸ πλοῖόν των ὅμως *Προέλασις* (Advance) δὲν ἐπανῆλθεν.

« Ἐν ἔτει 1859, ὁ Ἄγγλος Μὰκ Κλίντοκ ἐκ σημειώσεων, ἃς εὗρε, μανθάνει ὅτι οὐδεὶς ἐπέζησεν ἐκ τῶν συμμετασχόντων τοῦ πλοῦ τοῦ *Ἐρέβους* καὶ τοῦ *Τρόμου*.

« Ἐν ἔτει 1860, ὁ Ἀμερικανὸς Χάϋες ἀποπλέει τῆς Βοστώνης ἐπὶ τῆς ἡμιολίας *Ἡνωμέναι Πολιτεῖαι*, ὑπερβαίνει τὸν ὀγδοηκοστὸν πρῶτον παράλληλον καὶ ἐπανέρχεται ἄπρακτος τῷ 1862, μὴ δυνηθεὶς μεθ' ὅλας τὰς ἡρωϊκὰς προσπαθείας τῶν συντρόφων του, νὰ προχωρήσῃ περαιτέρω.

« Ἐν ἔτει 1869, οἱ πλοίαρχοι Κολδερβεῦ καὶ Ἔγεμαν, Γερμανοὶ ἀμφότεροι, ἀποπλέουσιν ἐκ τῆς Βρεμερχάφεν, ἐπιβαίνοντες τῆς *Ἄρσης* καὶ τῆς *Γερμανίας*. Καὶ ἡ μὲν *Ἄρσα* κατασυντριβεῖσα ὑπὸ τῶν πάγων βυθίζεται ὀλίγον κατωτέρω τῆς ἑβδομηκοστῆς πρώτης μοίρας βορείου πλάτους, τὸ δὲ πλήρωμα αὐτῆς μετὰ δυσκολίας σώζεται διὰ τῶν λέμβων τοῦ πλοίου, διὰ τῶν ὁποίων ἠδυνήθησαν νὰ ἐπανακάμψωσιν εἰς τὰ Γροιλλανδικὰ παράλια. Ἡ δὲ *Γερμανία* εὐτυχεστέρα ἐκείνης, καταπλέει εἰς τὴν Βρεμερχάφεν, χωρὶς νὰ κατορθώσῃ καὶ αὐτὴ νὰ προβῇ πέραν τῆς ἑβδομηκοστῆς ἑβδόμης μοίρας.

« Ἐν ἔτει 1871 ὁ πλοίαρχος Χὰλ ἐπιβιβάζεται ἐν Νέᾳ Ὑόρκῃ τοῦ ἀτμοπλοίου *Πολάριδος*. Ἡ διαχείμανσις ἦτο πολυμοχθωτάτη, μετὰ τέσσαρας δὲ μῆνας ὁ τολμηρὸς ἐκεῖνος ναυτίλος θνήσκει ἐκ τῶν κακουχιῶν.

« Μετὰ ἓν δ' ἔτος τὸ ἀτμόπλοιόν του παρασυρθὲν ἐπὶ τῶν παγοβούνων προτοῦ νὰ φθάσῃ εἰς τὴν ὀγδοηκοστὴν δευτέραν μοῖραν βορείου

Digitized by Google

πλάτους, συντρίβεται προσκροῦσαν εἰς παγοβούνια παραφερόμενα ὑπὸ τῶν κυμάτων. Δεκαοκτὼ ἄνδρες τοῦ πληρώματος ἐπιβιβασθέντες ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ ὑποπλοιάρχου Τύσων, μόλις καὶ μετὰ πολλὰς περιπετείας διαπεραιοῦνται εἰς τὴν ξηράν, ἐπιβάντες σχεδίας ἐκ πάγου, ἣν παρέσυραν τὰ ῥεύματα τῆς ἀρκτικῆς θαλάσσης· οἱ δὲ μετὰ τοῦ *Πολάριδος* ἀπολεσθέντες δέκα τρεῖς ἄνδρες οὐδέποτε ἀνευρέθησαν.

Τὸ ὄνομα τοῦ «μεγάλου πολίτου», τοῦ διευθυντοῦ τοῦ *Κήρυκος τῆς Νέας Ὑόρκης*, ἐχαιρέτησαν οἱ ἀκροαταὶ διὰ τριπλῆς ἐπευφημίας.

«...ἐξοπλίζει τὴν *Ζανέτ*, τῆς ὁποίας κυβερνήτην καθιστᾶ τὸν πλοίαρχον Δελόγκ, ἕλκοντα τὸ γένος ἐκ γαλλικῆς οἰκογενείας. Ἡ *Ζανέτ*, ἀποπλέει τοῦ ἁγίου Φραγκίσκου μετὰ πληρώματος τριάκοντα τριῶν ἀνδρῶν, διέρχεται τὸν Βερίγκειον πορθμόν, περικλείεται ἐντὸς τῶν πά-

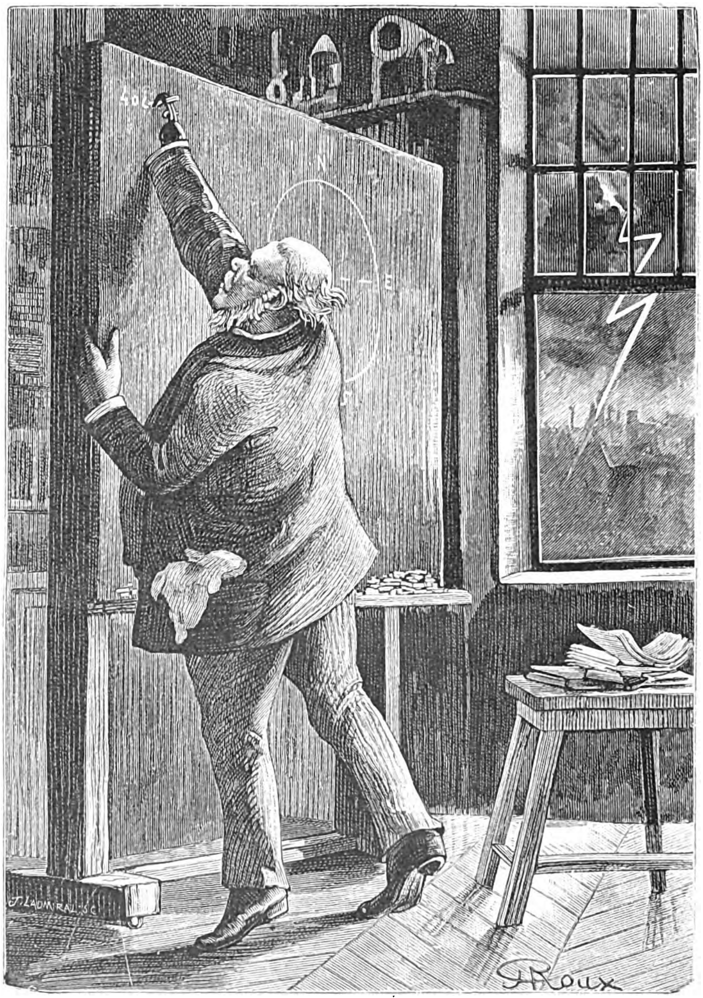

Ἐπελήφθη τῶν ὑπολογισμῶν (σελ. 234).

« Ἐν ἔτει 1875, ὁ Ἄγγλος Νάρες ἀποπλέει τῆς Πορτσμούθης ἐπὶ τοῦ *Ἐλαφροῦ* καὶ τῆς *Ἀνακαλύψεως*. Κατὰ τὸν ἀξιομνημόνευτον ἐκεῖνον πλοῦν, καθ' ὃν τὰ πληρώματα ἔπηξαν τὰ χειμάδιά των μεταξὺ τοῦ ὀγδοηκοστοῦ δευτέρου καὶ τοῦ ὀγδοηκοστοῦ τρίτου παραλλήλου, ὁ πλοίαρχος Μάρχαμ, προχωρήσας πρὸς βορρᾶν φθάνει μέχρις ἀποστάσεως τετρακοσίων μόνον μιλλίων ἀπὸ τοῦ Πόλου, εἰς ὃν οὐδεὶς πρὸ αὐτοῦ ἠδυνήθη νὰ προσεγγίσῃ ἐπὶ τοσοῦτον.

« Ἐν ἔτει 1879, ὁ μέγας πολίτης τῆς Ἀμερικῆς Γόρδων Μπένετ.... »

γων, πρὸ τῆς νήσου Χέραλδ, καὶ τέλος καταποντίζεται πλησίον τῆς νήσου Βένετт, σχεδὸν κατὰ τὸν ἑβδομηκοστὸν ἕβδομον παράλληλον. Εἰς τὸ πλήρωμα ἓν μόνον μέσον σωτηρίας ὑπολείπεται· νὰ πλεύσῃ πρὸς νότον διὰ τῶν περισωθεισῶν λέμβων τοῦ πλοίου, ἢ ἐπὶ παγοβούνων· ἀλλ' ἀποδεκατίζεται ὑπὸ τῶν ταλαιπωριῶν· ὁ πλοίαρχος Δελόγκ θνήσκει κατὰ μῆνα Ὀκτώβριον, πολλοὶ δὲ τῶν συμπλωτήρων ὑφίστανται τὴν αὐτὴν τύχην καὶ μόνον δώδεκα ἐπανέρχονται ἐκ τοῦ πλοῦ ἐκείνου.

« Τέλος ἐν ἔτει 1881 ὁ Ἀμερικανὸς Γρῆλυ,

Digitized by Google

ἀποπλέει τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τῆς νέας Γῆς ἐπιβαίνων τοῦ ἀτμοπλοίου *Πρωτέως*, ἐπὶ τῷ σκοπῷ τοῦ νὰ ἱδρύσῃ σταθμὸν ἐν τῷ ὅρμῳ τῆς Λαίδης Φραγκλίνου, ὀλίγον κατωτέρω τῆς ὀγδοηκοστῆς δευτέρας μοίρας. Ἐκεῖ ἱδρύεται τὸ ἔρυμα Κόγγερ ὁρμώμενοι δ' ἐντεῦθεν οἱ τολμηροὶ διαχειμασταὶ προχωροῦσι πρὸς βορρᾶν καὶ δυσμὰς τοῦ ὅρμου, ὁ δ' ὑποπλοίαρχος Λούκγουδ μετὰ τοῦ Βραίναρδ ἀνέρχονται, κατὰ Μάϊον τοῦ 1882, μέχρι τῆς

Δὲν ἀνεγνωρίσατε τὴν φωνήν μου ; (σελ. 231).

ὀγδοηκοστῆς τρίτης μοίρας καὶ 35 λεπτῶν, ὑπερβάντες οὕτω τὸν πλοίαρχον Μάρχαμ κατά τινα μίλλια.

« Τοῦτο εἶνε τὸ ἀκρότατον μέρος τοῦ πόλου, εἰς ὃ ἔφθασε μέχρι τοῦδε ὁ ἄνθρωπος. Αὕτη εἶνε ἡ ἀπωτάτη *Θούλη* τῆς πολικῆς χαρτογραφίας.»

Νέαι κραυγαί, περικοσμούμεναι διὰ τῶν κεκανονισμένων *χὶπ* ! *χὶπ* ! πρὸς τιμὴν τῶν ἀμερικανῶν ἐξερευνητῶν, ἐπεσφράγισαν τοὺς λόγους τούτους.

« Ἀλλά, ἐξηκολούθησεν ὁ πρόεδρος Βαρβικάν, ὁ πλοῦς ἐκεῖνος ἔμελλε νὰ λάβῃ οἰκτρὸν τέλος. Ναυαγήσαντος τοῦ *Πρωτέως*, ἔμειναν ἔρημοι ἐκτεθειμένοι εἰς παντοίας κακουχίας, εἴκοσι τέσσαρες ἄνδρες, ἄποικοι τρόπον τινὰ τῶν ἀξένων ἀρκτικῶν χωρῶν. Ὁ ἰατρὸς Παβύ, Γάλλος τὸ γένος, καὶ πλεῖστοι ἄλλοι θνήσκουσιν, ὁ δὲ Γρῆλυ, διαφυγὼν τὸν θάνατον, χάρις εἰς τὴν βοήθειαν ἣν ἐκόμισεν αὐτῷ ἡ *Θέτις* ἐν ἔτει 1883, μόνον ἓξ τῶν συμπλωτήρων του ἐπαναφέρει. Εἷς δὲ τῶν ἡρώων τοῦ πλοῦ ἐκείνου, ὁ ὑποπλοίαρχος Λόκγουδ θνήσκει καὶ αὐτὸς κατόπιν, προσθέτων ἓν περιπλέον ὄνομα εἰς τὸ θλιβερὸν μαρτυρολόγιον τῶν ἀρκτικῶν χωρῶν ! »

Τοὺς λόγους τούτους δὲν διέκοψαν ἐπευφημίαι, ἀλλ' ἐν εὐλαβεῖ σιγῇ ἤκουσεν αὐτοὺς ἡ συνέλευσις, συμμεριζομένη τὴν δικαίαν συγκίνησιν τοῦ προέδρου Βαρβικάν.

Εἶτα διὰ φωνῆς ἠχηρᾶς ἐξηκολούθησεν οὗτος.

« Οὕτω λοιπόν, τοσαύτη ἀφοσίωσις καὶ τηλικοῦτον θάρρος ἀπέβησαν μάταια. οὐδεὶς δ' ὑπερέβη τὴν ὀγδοηκοστὴν τετάρτην μοῖραν ! Καὶ εἶναι βέβαιον μάλιστα, ὅτι οὔτε θὰ δυνηθῇ

Digitized by Google

τίς ποτε νὰ τὴν ὑπερβῇ διὰ τῶν ἐν χρήσει μέχρι τῆς σήμερον μέσων, διὰ πλοίων δηλονότι ἢ σχεδιῶν διευθυνομένων ἀνὰ μέσον τοῦ δαιδάλου τῶν πάγων. Δὲν εἶναι ἐπιτετραμμένον εἰς τὸν ἄνθρωπον ν' ἀψηφῇ τοιούτους κινδύνους, οὔτε ν' ἀντέχῃ εἰς θερμοκρασίας τοσοῦτον ταπεινάς. Δι' ἄλλης ὁδοῦ λοιπὸν πρέπει νὰ προχωρήσωμεν εἰς τὴν κατάκτησιν τοῦ Πόλου!»

Ἐκ τοῦ ῥίγους ὅπερ διέτρεξε τὸ ἀκροατήριον, κατεφαίνετο ὅτι ἐδῶ ἀκριβῶς ὑπῆρχε τὸ σπουδαιότερον μέρος τῆς ἀνακοινώσεως τὸ παρ' ἁπάντων ἀναζητούμενον καὶ προσδοκώμενον ἀπόρρητον.

«Καὶ ποῦ θὰ τὴν εὕρετε αὐτὴν τὴν ὁδόν, κύριε; ἠρώτησεν ὁ πληρεξούσιος τῆς Ἀγγλίας.

— Μετὰ δέκα λεπτὰ θὰ τὸ μάθετε, κύριε ταγματάρχα, ἀπεκρίθη ὁ πρόεδρος Βαρβικάν, προσθέτω δέ, ἀποτεινόμενος πρὸς πάντας τοὺς μετόχους: Ἔχετε ἐμπιστοσύνην εἰς ἡμᾶς, διότι οἱ ἀναλαβόντες τὴν ἐπιχείρησιν εἶναι αὐτοὶ ἐκεῖνοι οἵτινες κλεισθέντες ἐντὸς βλήματος κυλινδροκωνικοῦ . . .

— Κυλινδροκωμικοῦ! ἀνέκραξεν ὁ Δὴν Τούδριγκ.

— . . . ἐτόλμησαν νὰ ταξειδεύσωσιν εἰς τὴν Σελήνην. . .

— Καὶ ἐγύρισαν σεληνιασμένοι!» προσέθηκεν λογοπαικτῶν ἐν οὐ δέοντι ὁ γραμματεὺς τοῦ ταγματάρχου Δόνελλαν, τοῦ ὁποίου αἱ ἄτοποι παρατηρήσεις ἤρχισαν νὰ προκαλοῦν θορυβώδεις διαμαρτυρίας.

Ἀλλ' ὁ πρόεδρος Βαρβικάν, ὑψώσας τοὺς ὤμους, ἐπανέλαβε διὰ σταθερᾶς φωνῆς:

« Μάλιστα, κύριοι καὶ κυρίαι μέτοχοι, μετὰ δέκα λεπτὰ θὰ μάθετε κατὰ βάθος πῶς ἔχει ἡ ὑπόθεσις».

Ψίθυρος ἀποτελούμενος ἐκ παρατεταμένων ἐπιφωνημάτων τοῦ πλήθους ἠκούσθη μετὰ τοὺς λόγους τούτους, δι' ὧν ὁ ῥήτωρ ἐφαίνετο ὡς νὰ ἔλεγεν εἰς τὴν συνέλευσιν « ἡσυχάσετε! μετὰ δέκα λεπτὰ θὰ φθάσωμεν εἰς τὸν Πόλον!»

Καὶ ἐξηκολούθησεν ὡς ἑξῆς.

« Ἐν πρώτοις ἤπειρος εἶναι ἡ σχηματίζουσα τὸ σκουφοειδὲς ἄκρον τοῦ πόλου; ἢ μήπως εἶναι θάλασσα, ὁ δὲ πλοίαρχος Νάρες δὲν εἶχεν ἄδικον ὀνομάσας αὐτὴν Παλαιοκρυσταλλικήν, δηλαδὴ θάλασσαν τῶν παλαιῶν πάγων; Ἀπαντῶν εἰς τὴν τελευταίαν ταύτην ἐρώτησιν, λέγω: Δὲν τὸ πιστεύομεν.

— Δὲν ἀρκεῖ νὰ μὴ τὸ πιστεύετε! ἀνέκραξεν ὁ Ἔρικ Βαλδενάκ, πρέπει νὰ ἦσθε βέβαιοι!

— Λοιπὸν μάλιστα! εἴμεθα βέβαιοι! ἀπαντῶ εἰς τὸν διακόψαντά με. Ναί! Εἶναι στερεὰ γῆ καὶ οὐχὶ θάλασσα ἡ ὑπὸ τῆς Ἑταιρίας ἀγορασθεῖσα χώρα ἥτις ἀνήκει σήμερον εἰς τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας, μὴ δικαιουμένης οὐδεμιᾶς Εὐρωπαϊκῆς Δυνάμεως νὰ ἐγείρῃ ἀξιώσεις ἐπ' αὐτῆς!»

Ψιθυρισμοὶ ἠκούσθησαν εἰς τὰ ἑδώλια τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ Παλαιοῦ κόσμου.

(**Jules Verne**) Ἕπεται συνέχεια

Ο ΟΝΟΣ

Ὡς δ' ὅτ' ὄνος παρ' ἄρουραν ἰὼν ἐβιήσατο παῖδας
νωθής, ᾧ δὴ πολλὰ πέρι ῥόπαλ' ἀμφὶς ἐάγη,
κήρει τ' εἰσελθὼν βαθὺ λήϊον· οἱ δέ τε παῖδες
τύπτουσιν ῥοπάλοισιν βίη δέ τε νηπίη αὐτῶν·
σπουδῇ τ' ἐξήλασσαν, ἐπεί τ' ἐκορέσσατο φορβῆς·
ὣς τότ' ἔπειτ' Αἴαντα μέγαν.....
Τρῶες... ἕποντο. [Ομηρου Ιλ. Λ 558 κ.ἑ.]

Ἦτο ὡραία δροσερὰ πρωΐα τοῦ Μαΐου.

Ὅσοι γνωρίζουσι τὸ Μομπελιὲ γνωρίζουσι βεβαίως καὶ τὴν μεταξὺ τοῦ προαστείου Peyron καὶ τῆς Γεωργικῆς Σχολῆς ἐκτεινομένην σειρὰν κήπων καὶ ἀμπελώνων περιφράκτων ἐξ ἀγρίων ῥοδῶν καὶ κυδωνιῶν. Μεταξὺ τῶν εὐωδῶν τούτων φρακτῶν, ἐντὸς τῶν ὁποίων φωλεύουσιν ἀηδόνες, περιεπάτουν θαυμάζων τὴν ἐπὶ τῶν ἀνθέων ἐπικαθημένην καὶ εἰς τὰς πρώτας ῥοδοχρόους ἀκτῖνας τοῦ ἀνατέλλοντος ἡλίου σπινθηρίζουσαν δρόσον. Ὁ αἴθριος οὐρανὸς καὶ ἡ διαυγὴς ἀτμοσφαῖρα ἔδιδον εἰς τὴν τοποθεσίαν ὄψιν ἑλληνικήν, ἐνῷ συγχρόνως ἡ ἄκρα ἡσυχία παρῆγεν ἐν τῇ ψυχῇ μου αἴσθημα θρησκευτικῆς κατανύξεως. — Μοὶ ἐφαίνετο ὅτι εὑρίσκομαι ἐντὸς μεγαλοπρεποῦς ναοῦ.

Αἴφνης διακόπτεται ἡ ἀπόλυτος σιγὴ ὑπὸ τοῦ ἤχου βημάτων καὶ ὁμιλίας προσώπων ὄπισθεν τῶν ῥοδῶν εὑρισκομένων. Ἰδίως διέκρινα γυναικείαν φωνὴν ἐπαναλαμβάνουσαν ἐπιμόνως:

— Marchez, Monsieur, s'il vous plaît.

Κατ' ἀρχὰς ὑπέθεσα ὅτι τὸ ὡραιότερον ἥμισυ ἐρωτευμένου ζεύγους, ἔχον ἀποχρῶντας λόγους νὰ ἀποπερατώσῃ τὸν πρωϊνὸν περίπατον πρὶν ἐξυπνήσῃ ὁ κόσμος, ἐδείκνυε σπουδήν, ἐνῷ ὁ κύριος ἐφαίνετο μᾶλλον διατεθειμένος νὰ ἀπολαύσῃ ἀκόμη τὴν δρόσον τῆς θελκτικῆς πρωΐας. Ἀπέρριψα ὅμως τὴν ἰδέαν ταύτην, ὅτε ἡ αὐτὴ φωνὴ ὀξεῖα πλέον, ὡς φωνὴ συζύγου ἐπιπληττούσης τὸν ἄνδρα της, ἐπανέλαβεν ὀργίλως:

— Mais marchez donc, Monsieur, s'il vous plaît.

Καὶ ἤκουον συγχρόνως *πάτ, πούτ*, ὡσὰν νὰ ἔπιπτε ξύλον ἐπὶ τῆς ῥάχεως τοῦ σιωπηλοῦ κυρίου, πρὸς τὸν ὁποῖον τόσον ἐντόνως ἀπέτεινε τὸν λόγον ἡ γυνή.

Ἤρχισα ἤδη νὰ οἰκτίρω τὴν δυσάρεστον

Digitized by Google

σκηνήν, τόσον ἀντιφατικὴν πρὸς τὴν πέριξ ἁρμονίαν τῆς φύσεως, ὅτε διά τινος σχίσματος τοῦ φράκτου ἔπεσαν τὰ βλέμματά μου ἐπὶ τοῦ χαριτοβρύτου ζεύγους.

Ἦτο γυνὴ νεαρὰ καὶ εὔρωστος, ἐνδεδυμένη μετὰ πολλῆς χάριτος τὴν στολὴν τῶν χωρικῶν, ἔλαυνε δὲ ὄνον κατάφορτον, πρὸς τὸν ὁποῖον ἐπεδαψίλευε τὸν τίτλον Monsieur.

Εἶνε ἀληθὲς ὅτι οἱ ἡμίγυμνοι βραχίονές της, τῶν ὁποίων ἡ στρογγυλότης ἀπεδείκνυε στιβαρότητα κατέφερον ἐπὶ τῆς ῥάχεώς του κτύπους ἠχηρούς. Ἀλλ' ὁ ὄνος εἴτε ἀποσπώμενος ὑπὸ ἐρωτικῶν ῥεμβασμῶν ἐξ ἐκείνων τοὺς ὁποίους γεννᾷ ἡ αὔρα τοῦ Μαΐου, εἴτε κολακευόμενος ὑπὸ τῆς ἰδέας ὅτι τιτλοφορεῖται Κύριος, εἶχε τὴν ἱπποτικὴν ἀβρότητα νὰ προσποιῆται ὅτι δὲν ἀντιλαμβάνεται τῆς ὀργίλου παραφορᾶς τῆς ἐξηρεθισμένης γυναικός. Ἴσως δέ— οἱ φιλόσοφοι λέγουσιν ὅτι ὁ ὄνος εἶνε τὸ φιλοσοφικώτερον τῶν ζώων—ἐθεώρει καὶ τοὺς ῥαβδισμοὺς ὡς θωπείας!

Τέλος, ὅπως καὶ ἂν ἔχῃ τὸ πρᾶγμα, θὰ παραδεχθῆτε ὅτι ἡ θέσις ὄνου δερομένου ὑπὸ ὡραίας γυναικὸς καὶ τιτλοφορουμένου Monsieur ὑπὸ ὡραίων χειλέων εἶνε ὅπως δήποτε ἀξιοζήλευτος.

*

Ὦ ὄνοι ἀξιοζήλευτοι τῆς χώρας, ὅπου πνέει ὁ Mistral, πόσον μακαρίζω τὴν κοινωνικὴν θέσιν ὑμῶν ἐν συγκρίσει πρὸς τοὺς ἐν τῷ ἄστει τῆς Παλλάδος κατοικοῦντας πολυαρίθμους ὁμοφύλους σας!— Οὐδέποτε θωπεύονται ἢ δέρονται ὑπὸ ἁβρῶν χειρῶν ὡραίας γυναικός, καὶ χρησιμεύουσιν ὡς ἀλεξικέραυνον μόνον τῆς ὀργῆς τοῦ κυρίου των, διότι ὁσάκις οὗτος ἔχει δυσαρεσκείας κατὰ τρίτου προσώπου, ὁ θυμός του ἐκδηλοῦται εἰς ξυλοκοπήματα καταπίπτοντα ἐπὶ τῆς ῥάχεώς τοῦ ὅλως ἀθώου ὄνου του. — Ὄχι μόνον κύριος δὲν τιτλοφορεῖται ποτὲ ὁ (τετράπους) ὄνος ἀλλὰ τοὐναντίον λέγεται «γαΐδαρος» ὅπερ εἶνε ἴσως μοχθηρὸς ὑπαινιγμὸς ἀποβλέπων τὴν ὀλίγον τι ὑπὲρ τὸ δέον ἠχηρὰν φωνήν του, οὐδέποτε τῷ λέγωσι s' il vous plaît — ἂν ἀγαπᾶτε — τοὐναντίον ὑβρίζουσι βαναυσότατα τὴν ὑποτιθεμένην θρησκείαν του, τὴν πίστιν του, τὸν θεόν του, καὶ ἀπειλοῦσι τὴν οἰκογενειακήν του τιμὴν καὶ τὰ κόκκαλα τοῦ πατρός του!

Πλὴν πρὸς θεοῦ, κύριε, τί ἐπάθετε σήμερον καὶ μᾶς ὁμιλεῖτε περὶ ὄνων; Δὲν πηγαίνετε καλλίτερα εἰς καμμίαν λέσχην ὀνηλατῶν ἢ δὲν γράφετε αὐτὰ τὰ πράγματα μᾶλλον εἰς κτηνοτροφικὸν ἐγχειρίδιον χάριν τῶν ἐνδιαφερομένων κτηνοτρόφων· ἐν τίνι δικαιώματι νομίζετε ὅτι ἡμεῖς ἐνδιαφερόμεθα τάχα περὶ τῶν ὄνων; Ταύτας καὶ παρομοίας ἐρωτήσεις θὰ κάμωσιν ἴσως οἱ ἀναγνῶσται τῆς καλῆς «Ἑστίας» βλέποντες τὴν ἐπιγραφὴν τοῦ παρόντος ἄρθρου.

Ἔχω λοιπὸν ἀνάγκην νὰ δικαιολογήσω τὸ θέμα μου;

Ὄχι, κυρίαι καὶ κύριοι, ὁ ὄνος εἶναι πλάσμα τῆς φύσεως ὑποπῖπτον ἀνὰ πᾶν βῆμα εἰς τὰς αἰσθήσεις μας. Τῶν Ἀθηνῶν ἡ χώρα χιλιάδας ὄνων τρέφει τώρα, καὶ ὡς ἄνθρωποι ἀνεπτυγμένοι, ὀφείλομεν νὰ ἔχωμεν μικρὰν δόσιν ἐνδιαφέροντος καὶ περὶ τῆς ἱστορίας, τῆς καλολογίας, τοῦ χαρακτῆρος καὶ τοῦ βίου τοῦ ἐν μέσῳ ἡμῶν βιοῦντος φιλοσοφικοῦ τούτου τετραπόδου.

*

Ἡ πατρὶς τοῦ ὄνου δὲν εἶνε θετικῶς γνωστή. Ὁ Σχνσὼν παραδέχεται δύο ἀρχικὰς γενεὰς ὄνων· τὴν ἀφρικανικὴν (ἰθαγενῆ τῆς Αἰγύπτου) καὶ τὴν εὐρωπαϊκὴν (ἰθαγενῆ τῆς Νοτίου Ἱσπανίας), αἱ ὁποῖαι ἐξαπλωθεῖσαι εἰς ὅλας τὰς πέριξ τὴν Μεσογείου χώρας τῆς Εὐρώπης Ἀσίας καὶ Ἀφρικῆς καὶ ἀναμιχθεῖσαι παρήγαγον τὰς νῦν ὑπαρχούσας παραλλαγάς. Ἐν Ἑλλάδι ἀπαντῶμεν ἀμφοτέρους τοὺς τύπους, καθαροὺς καὶ ἀναμεμιγμένους εἰς διαφόρους βαθμούς.

Εἰς τὸν ἀφρικανικὸν τύπον ἀνήκουσιν οἱ λίαν διαδεδομένοι ἐν Ἑλλάδι μικροσκοπικοὶ ἐκεῖνοι ὄνοι, τῶν ὁποίων τὸ χρῶμα εἶναι τεφρόχρουν, ἐνίοτε σχεδὸν ἀργυροειδές, ἐνῷ ἐπὶ τῆς ῥάχεώς των ἐκτείνεται ὡραία μέλαινα γραμμή. Εἰς αὐτὴν ἀνήκουσι καὶ οἱ μεγαλόσωμοι κατάλευκοι ὄνοι τῆς Αἰγύπτου καὶ Ἀβησσινίας οἱ ὁποῖοι ἕνεκα τοῦ ἀξιοπρεποῦς καὶ ἐπιβλητικοῦ ἀναστήματός των καὶ τοῦ ταχέος βαδίσματος ἀντικαθιστῶσιν εἰς τὰ θερμὰ ἐκεῖνα κλίματα τὸν ἵππον.

Εἰς τὸν Εὐρωπαϊκὸν τύπον ἀνήκουσιν οἱ στιβαροὶ ἐκεῖνοι καστανόχρωμοι ὄνοι μετὰ πυκνοῦ ἐριοειδοῦς τριχώματος, τοὺς ὁποίους ἀνατρέφουσιν οἱ εἰς τὰ ψυχρὰ ὀρεινὰ μέρη κατοικοῦντες Βλαχοποιμένες ἐν Ἑλλάδι.

Ὅσοι τῶν ἀνθρώπων εἶναι προικισμένοι διὰ δόσεώς τινος παρατηρητικοῦ καὶ ἔχουσιν ἴσως καὶ φλέβα ζωγραφικῆς ἱκανότητος θὰ παρετήρησαν ἤδη ὅτι οἱ ὄνοι ἔχουσι καὶ οὗτοι διαφόρους φυσιογνωμίας καὶ ὅτι οἱ δύο ἀναφερόμενοι ἐνταῦθα τύποι διαφέρουσιν ἀρκετὰ ὡς πρὸς τὴν «ἔκφρασιν τοῦ προσώπου».

Οἱ ὄνοι τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ τύπου ἔχουσι τὸ μέτωπον πλατὺ καὶ βραχὺ καί, ἐν ᾧ τὸ χρῶμα τῆς κεφαλῆς εἶναι βαθὺ καστανόχρουν ἐκτείνεται πέριξ τοῦ στόματος καὶ τῆς ῥινὸς στεφάνη λευκῶν τριχῶν, ἀργυροειδῶν τριχῶν, ἀποτελοῦσα χαρακτηριστικωτάτην ἀντίθεσιν πρὸς τὸ ἐπίλοιπον πρόσωπον. Οἱ ἄρρενες τοῦ τύπου τούτου κρατοῦσι συνήθως τὴν κεφαλὴν ὑψηλὰ καὶ τὰ πυκνόμαλλα ὦτα ὑπερηφάνως ἀνωρθωμένα, καὶ βλέπομεν μεταξὺ αὐτῶν φυσιογνωμίας φαιδρὰς καὶ ζωηροὺς καὶ εὐκινήτους ὀφθαλμούς.

Τοὐναντίον οἱ ὄνοι τοῦ Ἀφρικανικοῦ τύπου ἔχουσι μέτωπον στενὸν καὶ ἐν γένει πρόσωπον

Digitized by Google

ἐπίμηκες, ὀφθαλμοὺς μικροὺς ἐπισκιαζομένους πολὺ ὑπὸ τῶν ὀφρύων. Πάντα ταῦτα δίδουσιν εἰς τὴν φυσιογνωμίαν ἔκφρασιν μελαγχολικὴν κάπως, ἥτις ἐπαυξάνεται εἰς τὰ γεροντότερα ζῷα, τὰ ὁποῖα ἔχουσι τοὺς ὀφθαλμοὺς ἡμικλείστους, τὰ χείλη χαλαρῶς κρεμασμένα καὶ κρατοῦσι τὴν κεφαλὴν καὶ τὰ ὦτα ὡς νὰ πρόκειται νὰ τοὺς κυριεύσῃ ὁ ὕπνος.

Διὰ τοῦτο οἱ ζωγράφοι πειθόμενοι εἰς τοὺς νόμους τῆς ἁρμονίας, ὁσάκις παριστῶσι γέροντα ἐπαίτην ἢ Αἰγυπτίαν χανοὺμ ἐπὶ ὄνου, δίδουσιν εἰς τὸ ζῶον τοῦτο τὴν χαλαράν, ἤρεμον καὶ ἀποκοιμισμένην φυσιογνωμίαν τοῦ ἀφρικανικοῦ τύπου, ἐνῷ ὅταν πρόκηται νὰ παραστήσωσι τὴν φαιδρὰν εἰκόνα ὀνοδρομίας ἢ τὰς κωμικὰς περιπετείας ἀδεξίου ἱππέως ἐπὶ ἀτιθάσσου ὄνου, δίδουσιν εἰς τὸ ζῷον τὴν ζωηρῶς χρωματισμένην, ἀποφασιστικὴν καὶ πεισματώδη φυσιογνωμίαν τῶν ὄνων τῆς Εὐρωπαϊκῆς γενεᾶς.

*

Οἱ ὄνοι δὲν ἀντέχουσιν εἰς τὸ ψῦχος καὶ διὰ τοῦτο δὲν τοὺς εὑρίσκομεν ἐν τῇ Βορείῳ Εὐρώπῃ. Ὁ ὄνος εἰς βόρεια κλίματα ζῇ μόνον ὑπὸ τὸν ὅρον νὰ ἔχῃ στάβλον θερμὸν καὶ τροφὰς ἀφθόνους· δὲν εἶναι πλέον τὸ ὀλιγαρκὲς καὶ ὀλιγοδάπανον ἐκεῖνο ζῶον, τὸ ὁποῖον γνωρίζομεν ἡμεῖς.

Ἐν τῇ πόλει Ζυρίχῃ ἔζων πρὸ ἐτῶν δύο ὄνοι καὶ ὁσάκις ἐξήρχοντο ἀνὰ τὰς ὁδοὺς σύροντες συνήθως φορτηγὸν ἁμάξιον μικρῶν διαστάσεων, ὅμιλοι περιέργων ἐσχηματίζοντο πέριξ ὡς νὰ ἐπρόκειτο περὶ βασιλικῆς ἁμάξης. Δυστυχῶς τὸ ἓν ἐκ τῶν σπανίων τούτων ζώων ἀπέθανε πρό τινος καὶ ἔκτοτε ἡ συμπαθὴς αὕτη πόλις μόνον ἕνα ὄνον ἔχει τὴν τιμὴν νὰ ἀριθμῇ μεταξὺ τῶν κατοίκων της.

Εἰς τὸ Ποατοῦ τῆς Γαλλίας, ἐν τῷ μέσῳ τῶν χλοερῶν λειβαδίων, τὰ ὁποῖα ὑπάρχουσιν ἐν τῷ γλυκεῖ ἀλλ' ὑγροτάτῳ κλίματι τῆς Δυτικῆς Γαλλίας, οἱ ὄνοι τῆς Εὐρωπαϊκῆς γενεᾶς ἔλαβον ἀπίστευτον ἀνάπτυξιν. Τὸ ἀνάστημά των εἶναι σχεδὸν ἑνὸς καὶ ἡμίσεος μέτρου, οἱ πόδες των εἶνε ὀγκώδεις καὶ ἔχουσιν ἀρθρώσεις ἰσχυροτάτας καὶ ὄνυχας πλατεῖς. Τὸ στιβαρὸν τοῦτο ζῶον δύναται ν' ἀντικαταστήσῃ τὸν ἵππον εἰς τὴν ἔλασιν φορτηγῶν ἁμαξῶν, καὶ τὸν βοῦν εἰς τὸ ἄροτρον. Ἀλλὰ δὲν εἶνε αὐτὸς ὁ προορισμὸς τῶν ὄνων τοῦ Ποατοῦ. Ὅσοι ὄνοι γεννῶνται ἐκεῖ πωλοῦνται κατὰ τὰς μεγάλας πανηγύρεις εἰς τοὺς πανταχόθεν συρρέοντας ξένους κτηνοτρόφους ἀντὶ πολλῶν χιλιάδων δραχμῶν ἕκαστος· καὶ ὁ μόνος προορισμός των εἶνε ἡ παραγωγὴ ἡμιόνων. Ἡμεῖς ἐδῶ θαυμάζομεν ἐνίοτε τοὺς ἐλαφροὺς ἀλλ' ἰσχυροτάτους ἰταλικοὺς ἡμιόνους τοῦ Πυροβολικοῦ μας, οἱ ὁποῖοι ὑπερέχουν κατὰ τὸ ἀνάστημα τοὺς ἐγχωρίους ἡμιόνους, ἀλλὰ καὶ οὗτοι καὶ ἐκεῖνοι εἶνε νάνοι ἐν συγκρίσει πρὸς τοὺς ἡμιόνους ἐκείνους, οἵτινες παράγονται ἐκ τῶν κολοσσιαίων ὄνων τοῦ Ποατοῦ καὶ τῶν ἀθλητικῶν φορβάδων τῶν βαρέων γενῶν τῆς Βορειοδυτικῆς Εὐρώπης.

Οἱ μεγαλόσωμοι ἡμίονοι τῆς Γαλλίας εἶναι ζωολογικὸν θαῦμα. Τί βάρος, τί ὄγκοι μυῶν! Οὐχὶ ὡς προϊὸν ἵππου καὶ ὄνου, ἀλλ' ὡς γέννημα ἐλέφαντος καὶ καμήλου δύνανται νὰ ἐκληφθῶσιν τὰ πελώρια αὐτὰ φορτηγά.

Εἰς τοὺς ἡμιόνους τούτους τοῦ Πυροβολικοῦ, τοὺς σύροντας μεγάλα βάρη, ὡς καὶ εἰς τοὺς ἐλαφρὰ φορτία ἕλκοντας, παρατηρεῖται πάντοτε φυσιογνωμία ὑπενθυμίζουσα τὸν τύπον τοῦ εὐρωπαϊκοῦ ὄνου.

*

Δὲν ἐπιχειροῦμεν ν' ἀπαριθμήσωμεν τὰς πολλὰς καὶ ποικίλας ὑπηρεσίας ἃς παρέχει ὁ ὄνος εἰς τὸν ἄνθρωπον τῶν μεσημβρινῶν χωρῶν. Οἱ μικροὶ γεωργοί, οἱ κηπουροί, οἱ λαχανοπῶλαι, οἱ πλανόδιοι ἔμποροι καὶ πάντες, ὅσοι οὔτε τὰ μέσα ἔχουσιν, οὔτε τὰς ἀπαιτουμένας γνώσεις νὰ συντηρῶσιν ἵππον, εὑρίσκουσιν ἐν τῷ ὄνῳ ἀχθοφόρον πιστόν, εὐπειθέστατον, ὀλιγαρκέστατον καὶ ὀλιγοδάπανον. Φαντασθῆτε πόσαι εἶναι αἱ μετακομίσεις μικρῶν ποσοτήτων ἐμπορευμάτων, αἵτινες ἐκτελοῦνται εἰς τὰς ἀγορὰς τῶν πόλεων ὑπὸ τῶν κηπουρῶν καὶ γεωργῶν διὰ τῶν ὄνων. Ἐν ἐλλείψει ὄνου οἱ κηπουροὶ ὀφείλουσιν ἢ νὰ συντηρῶσιν ἵππον, ὅπερ διὰ τοὺς περισσοτέρους θὰ ἦτο δαπάνη ἀνέφικτος, διότι ἡ συντήρησις τοῦ ἵππου στοιχίζει παρὰ πολὺ ἢ πρέπει ἕκαστος νὰ κάμνῃ μόνος του τὸν ἀχθοφόρον. Βλέπετε λοιπὸν ὅτι ὁ περιφρονημένος ὄνος ἀνακουφίζει τὴν ἀνθρωπότητα, καὶ δὴ οὐχὶ μόνον τὴν μικρὰν εὐποροῦσαν μερίδα τῶν ἀνθρώπων, ἀλλὰ τὸ μέγα πλῆθος τῶν πτωχῶν, ἀπαλλάττων αὐτοὺς ἐπαχθοῦς ἐργασίας. Ὅπου δὲν ὑπάρχουσιν ὄνοι ὁ λαὸς καταντᾷ κυριολεκτικῶς «χαμάλης λαός», ἐνῷ ὅπου ὑπάρχουσι τοιοῦτοι, ὁ λαὸς διάγει τὸν βίον ἀνετώτερον, διότι ὁ ὄνος γίνεται ἀχθοφόρος του. Διὰ τοῦτο λοιπὸν παρακαλῶ ὅλους ὅσοι ἔχουσιν ἔμφυτόν τι αἴσθημα δικαιοσύνης νὰ μὴ περιφρονῶσι τοὺς ὄνους, ἀλλ' ὁσάκις τοῖς δίδεται εὐκαιρία νὰ προστατεύωσι τὸ χρησιμώτατον αὐτὸ τετράποδον.

Ἕπεται τὸ τέλος

ΡΑΪΝΟΛΔΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ.

ΠΕΡΙ ΤΗΝ ΓΗΝ

—

ΟΙ ΜΑΡΓΑΡΙΤΑΙ

Κατά τινα μουσουλμανικὴν παράδοσιν ὅτε ἡ Εὔα ἐξεδιώχθη τοῦ παραδείσου, ἀπεσύρθη ἐν τῇ νήσῳ Κεϋλάνῃ κλαίουσα νυχθημερόν. Τὰ δὲ δάκρυά της καταπίπτοντα εἰς τὰ θαλάσσια κύματα μετεβάλλοντο εἰς μαργαρίτας.

Ἡ ἁλιεία τῶν μαργαριτῶν ἐνεργεῖται περιοδικῶς ἐν τῷ κόλπῳ τοῦ Condatchy. Ἐπὶ τῆς ἀγόνου καὶ ἐρήμου ταύτης παραλίας προσέρχονται κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς ἁλιείας χιλιάδες ἀνδρῶν διαφόρων ἐθνικοτήτων, φυλῶν, ἐπιτηδευμάτων. Τὸ πολυάσχολον τοῦτο πλῆθος, αἱ σκηναὶ καὶ αἱ καλύβαι, τὰ πανταχοῦ ὑψούμενα γραφεῖα καὶ καφενεῖα, οἱ ἑλιγμοὶ τῶν πλοίων, ἡ κίνησις τῶν ἐφοπλιστῶν καὶ τῶν ἐμπόρων ἀποτελοῦσι περίεργον θέαμα. Οἱ σωροὶ τῶν ὀστρέων ἀπέχουσι περὶ τὰ 20 μίλλια τῆς παραλίας, εἰς βάθος 6 ἢ 8 ὀργυιῶν. Ἐξετάζονται περιοδικῶς ὑπὸ εἰδικῶν πρακτόρων, ἀναλόγως δὲ τῆς ποσότητος καὶ τῆς καταστάσεως τῶν μαλακίων, ἡ κυβέρνησις ὁρίζει τοὺς εἰς τοὺς ἁλιεῖς ἐκχωρηθησομένους ὄχθους. Πιστεύουσι ὅτι τὸ μαργαριτοφόρον ὄστρακον ὡριμάζει ἐντὸς 7 ἕως 9 ἐτῶν. Μετὰ τὴν πάροδον τοῦ χρόνου τούτου ὁ μαργαρίτης ἀναπτυσσόμενος ἐνοχλεῖ τὸ ζῶον τὸ ὁποῖον τὸν ρίπτει ἐκ τῆς κόγχης αὐτοῦ.

Ἡ ἁλιεία διαρκεῖ περὶ τοὺς δύο μῆνας, ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ Φεβρουαρίου μέχρι τῶν ἀρχῶν τοῦ Ἀπριλίου. Τὴν δεκάτην ἑσπερινὴν ὥραν, κανονιοβολισμὸς δίδει τὸ σημεῖον, πάντα δὲ τὰ πλοιάρια ἀπέρχονται, ὠθούμενα ὑπὸ τῆς γηίνης αὔρας· ἐπανέρχονται δὲ περὶ τὴν δείλην τῆς ἐπομένης φερόμενα ὑπὸ τῆς θαλασσίας αὔρας. Κανονιοβολισμὸς ἀγγέλλει τὴν ἐπάνοδόν των· ἐφοπλισταὶ καὶ ἔμποροι, περίεργοι καὶ κυβερνῆται πλοίων συνωστίζονται εἰς τὴν ἀκτὴν μετ' οὐ πολὺ δὲ πᾶσα ἡ συγκομιδὴ ἀποβιβάζεται.

Τὸ πλήρωμα ἑκάστου πλοίου ἀποτελεῖται ἐκ δέκα ναυτῶν καὶ δέκα δυτῶν.

Ἐκ παιδικῆς ἡλικίας εἰθισμένος πρὸς τὸ ἐπάγγελμά του, ὁ δύτης τῆς Κεϋλάνης ποιεῖται χρῆσιν τῶν ποδῶν αὐτοῦ ὡς χειρῶν. Διὰ τοῦ μεγάλου δακτύλου τοῦ δεξιοῦ ποδὸς δράττεται σχοινίου ἐφ' οὗ ἐπικρέμαται βαρὺς λίθος ὅστις καὶ τὸν σύρει πρὸς τὰ ὕδατα· διὰ δὲ τῆς δεξιᾶς χειρὸς κρατεῖ ἕτερον σχοινίον τῇ βοηθείᾳ τοῦ ὁποίου ἀνέρχεται. Διὰ τοῦ μεγάλου δακτύλου τοῦ ἀριστεροῦ ποδὸς κρατεῖ μικρὸν δίκτυον ἐν ᾧ ἐναποθέτει τὰ ὄστρεα, διὰ δὲ τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς σφίγγει τοὺς ρώθωνας. Εἶτα κλείει τοὺς ὀφθαλμούς, συλλέγει ταχέως ὅ,τι ἂν δυνηθῇ, καὶ ἀφίνων τὸ φέρον τὸν βαρὺν λίθον σχοινίον, ποιεῖ σημεῖον ὅπως τὸν ἀναβιβάσωσι καὶ εἰσέρχεται εἰς τὸ πλοῖον μετὰ τῆς λείας του. Μόλις παρέμεινε ἐν τῇ θαλάσσῃ ἐν ἥμισυ ἢ δύο λεπτά, καὶ εἶνε ἐξησθενημένος συχνάκις δὲ ἐκρέει τοῦ στόματος, τῶν ὤτων καὶ τῶν ρωθώνων του αἷμα. Μετ' οὐ πολὺ ὅμως ἀναλαμβάνει καὶ ἄρχεται πάλιν ἐργαζόμενος. Δύται τινὲς κατέρχονται τεσσαρακοντάκις ἢ πεντηκοντάκις τῆς ἡμέρας. Τινὲς τούτων διαμένουσι εἰς τὰ θαλάσσια βάθη τρία, τέσσαρα ἐνίοτε δὲ καὶ πέντε λεπτά, ἀλλὰ τοῦτο εἶνε σπανιώτατον.

Τὸ ἐκφοβίζον ἰδίᾳ τοὺς εὐκινήτους καὶ γενναίους τούτους ἄνδρας εἶνε ὁ κροκόδειλος. Ὅπως προφυλαχθῶσι ἀπὸ τοῦ κινδύνου τούτου καταφεύγουσι εἰς τὰς γοητείας καὶ τὰς ἐπῳδάς. Ὅλην τὴν νύκτα διαρκούσης τῆς ἁλιείας, οἱ μάγοι τῆς χώρας εἶνε ἐπὶ τῆς ἀκτῆς, τονθορίζοντες προσευχὰς καὶ ποιοῦντες παντοειδεῖς μορφασμοὺς πρὸς ἀπομάκρυνσιν τοῦ φοβεροῦ ζῴου.

Μ' ὅλα τὰ πρὸς σωτηρίαν των μέσα ταῦτα, πλεῖστοι δύται κατασπαράσσονται καὶ ἀκρωτηριάζονται· τότε δὲ ὁ προστατεύων αὐτοὺς μάγος διηγεῖται ὅτι εἰς τοὺς ἐξορκισμοὺς αὐτοῦ προελήφθη ὑπ' ἄλλου μάγου ἐχθροῦ του, καὶ ὅτι ἐγένετο θῦμα μεγάλης προδοσίας.

Ὅταν συμπληρωθῇ ἡ ἐκφόρτωσις τῶν πλοίων, οὐδεὶς γνωρίζει ἀμέσως τὴν ἀξίαν τῶν συλλεχθέντων. Δὲν ἀνοίγουσι τὰ ὄστρακα ἐκ φόβου μήπως βλαφθῶσι οἱ ἐν αὐτοῖς ἐμπεριεχόμενοι μαργαρῖται, ἀλλὰ σωρεύουσι αὐτὰ ἐντὸς λάκκων ἡμίσεος ποδὸς βάθους, διὰ ψιάθων διεσκευασμένων. Ἕκαστος ἐφοπλιστής, ἕκαστος κερδοσκόπος ἔχει ἰδίους λάκκους διὰ φραγμῶν περιβεβλημένους, ἐντὸς τῶν ὁποίων τὰ ὄστρεα θνήσκουσι καὶ σήπονται. Ἡ σηπεδὼν αὕτη διαχέει ἀνυπόφορον δυσωδίαν εἰς πολλῶν μιλίων ἀπόστασιν, ὁ δ' ἀὴρ διαμένει μεμολυσμένος μέχρις οὗ οἱ ἐτησίαι καὶ ὁ σφοδρὸς λὶψ καθαρίσωσιν αὐτόν.

Ἀλλὰ τὰ σκληρὰ ὄστρακα ἀποσυντίθενται ἐκ τῆς σήψεως, οἱ δὲ μαργαρῖται ἐξάγονται εὐκόλως. Τότε καθαρίζονται, εἶτα δὲ διὰ ψιλῶν κοσκίνων διαφόρων μεγεθῶν διαιροῦνται εἰς δεκάδα κατηγοριῶν, ἀπὸ τῶν χονδρῶν φαεινῶν μαργαριτῶν τῶν προωρισμένων διὰ τὰ βασιλικὰ διαδήματα καὶ τὰ κοσμήματα τῶν κυριῶν μέχρι τῆς μαργαριτοφόρου κόνεως τῆς πωλουμένης μὲ τὸ κοιλόν.

Ἐν τῷ Περσικῷ κόλπῳ ὑπάρχουσι μαργαριτοφόροι ὄχθοι πολλῷ σπουδαιότεροι τῶν τῆς νήσου Κεϋλάνης, ἐκτεινόμενοι ἐπὶ μεγάλου μέρους τῆς Περσικῆς παραλίας ὡς καὶ ἐφ' ἁπάσης τῆς Ἀραβικῆς. Ἡ ἁλιεία ἄρχεται κατὰ τὸν μῆνα Ἰούνιον καὶ ἐξακολουθεῖ μέχρι τοῦ Σεπτεμβρίου. Ὁ Ταβερνιὲ περιέγραψε τὸν τρόπον τῆς ἁλιείας ὅστις εἶνε σχεδὸν ὁ αὐτὸς μὲ τὸν τῆς Κεϋλάνης.

«Προσδένουσι, λέγει ὁ διάσημος περιηγητής, σχοινίον ὑπὸ τοὺς βραχίονας τῶν δυτῶν, οὕτινος τὴν ἄκραν κρατοῦσι οἱ ἐν τῷ πλοίῳ· φέρουσι προσδεδεμένον διὰ σχοινίου ἐπὶ τοῦ μεγάλου δακτύλου τοῦ ποδὸς λίθον 18 ἕως 20 λιτρῶν βάρους, οὕτινος τὴν ἄκραν ὡσαύτως κρατοῦσι οἱ ἐν τῷ πλοίῳ· ἐπὶ πλέον δὲ δίκτυόν τι ἐν εἴδει σάκκου, οὗ τὸ στόμιον ὅπως μένῃ ἀνοικτὸν περιβάλλεται διὰ στεφάνης. Τότε ὁ δύτης βυθίζεται, ἅμα δὲ φθάσῃ εἰς τὸν βυθόν, ὅπου καὶ κατέρχεται παραυτὰ ἕνεκα τοῦ βάρους τοῦ λίθου, ὃν φέρει ἐπὶ τοῦ μεγάλου δακτύλου τοῦ ποδός, τὸν ἀφαιρεῖ τάχιστα, κρατοῦσι δ' αὐτὸν οἱ ἐν τῷ πλοίῳ. Ἐφ' ὅσον ὁ δύτης ἀντέχει, ρίπτει ὄστρακα εἰς τὸ δίκτυον, ἅμα ὅμως αἰσθανθῇ ἑαυτὸν ἐξασθενούμενον, σύρει τὸ σχοινίον δι' οὗ εἶνε δεδεμένος, οἱ δ' ἐν τῷ πλοίῳ

Digitized by Google

ἀνασύρουσι αὐτὸν ὅσον τὸ δυνατὸν τάχιστα. Ὅπως ἐκβάλωσι τὰ ὄστρακα ἀπὸ τοῦ δικτύου καὶ ἀναλάβῃ ὁ δύτης, παρέρχεται τέταρτον περίπου τῆς ὥρας, μεθ' ὃ βυθίζεται πάλιν. Οἱ ἔχοντες ἀνάγκην χρημάτων πωλοῦσιν ἀμέσως ὅτι ἡλίευσαν, οἱ εὐπορώτεροι ὅμως φυλάττουσι αὐτοὺς μέχρι τοῦ τέλους τῆς ἁλιείας. Ἀφίνουσι τὰ ὄστρακα κεκλεισμένα, ἅτινα ἀνοίγονται ἀφ' ἑαυτῶν ἐφ' ὅσον σήπονται. Ὑπάρχουσιν ὄστρακα τετράκις μεγαλείτερα τῶν ἐν Ῥουὲν ἁλιευομένων ὧν ὅμως ἡ σὰρξ εἶνε ἀνοστοτάτη.»

Τὸ χρῶμα τῶν μαργαριτῶν τοῦ Περσικοῦ κόλπου εἶνε γενικῶς ὑποκίτρινον, εἶνε δὲ ὀλιγοζήτητοι ἐν Εὐρώπῃ, καὶ περιζήτητοι ἐν Ἀνατολῇ.

« Ἐπὶ τῆς Ἀραβικῆς παραλίας λέγει ὁ Ταβερνιέ, τῆς ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ Πλινίου φημιζομένης, εὑρέθη ἐν ἔτει 1633 ὁ χονδρότερος καὶ τελειότερος μαργαρίτης ἐκ τῶν ἀνακαλυφθέντων μέχρι σήμερον, καὶ μὴ ἔχων οὐδὲν ἐλάττωμα. Ἐπωλήθη εἰς τὸν βασιλέα τῆς Περσίας ἀντὶ 3200 τομανίων, ἤτοι ἀντὶ 1,400,500 δραχμῶν.»

Μαργαρῖται ἁλιεύονται εἰς πλεῖστα τῆς Εὐρώπης μέρη. Οἱ τῆς Ἀγγλίας ἦσαν ἄλλοτε περιώνυμοι, κατὰ δὲ τὸν Σουετώνιον ἦσαν εἷς τῶν λόγων τῆς ἐκστρατείας τοῦ Καίσαρος εἰς τὴν νῆσον ταύτην. Ἡ ἐπιθυμία ὅμως αὐτοῦ δὲν ἐκορέσθη, διότι οἱ μαργαρῖται τῆς Βρεττανίας δὲν ἦσαν οὔτε τόσον ὡραῖοι οὔτε τόσον πολλοὶ ὅπως ἤλπιζε. Μόλα ταῦτα ἔλαβε ἕνα μέδιμνον, ὃν προσέφερεν εἰς τὸν ναὸν τῆς Ἀφροδίτης.

Ἐν Ἀμερικῇ οἱ μαργαρῖται ἦσαν γνωστοὶ καὶ περιζήτητοι πολὺ πρὸ τῆς ἀφίξεως τῶν εὐρωπαίων. Ἅμα ὡς οἱ Ἱσπανοὶ ἐπάτησαν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τὸ ὁποῖον ἀνεκάλυψαν, ἐξεπλάγησαν ἰδόντες τοὺς ἀγρίους κεκοσμημένους διὰ ψελλίων καὶ περιδεραίων ἐκ μαργαριτῶν καὶ τοὺς ἀρχηγοὺς τῶν Μεξικανικῶν φυλῶν λίαν ἐνδιαφερομένους διὰ τοὺς ὡραίους μαργαρίτας. Ἐν Φλωρίδι, κατὰ τὸν Φερδινάνδον δὲ Σότο, οἱ τάφοι τῶν ἀρχηγῶν ἦσαν κεκοσμημένοι διὰ μαργαριτῶν, μεταξὺ δὲ τῶν δώρων ἅτινα ὁ Μοντεζούμας προσέφερε τῷ Φερδινάνδῳ Κορτές, κατὰ τὴν εἰς Μεξικὸν εἴσοδόν του, συγκατελέγοντο περιδέραια ἐκ ρουβινίων, σμαράγδων καὶ μαργαριτῶν, ἅτινα ἀπεστάλησαν εἰς τὸν Κάρολον Ε'.

Ὁ χῶρος ἐν ᾧ ἡλιεύοντο οἱ μαργαρῖται τῶν αὐτοκρατόρων τοῦ Μεξικοῦ ἐξετείνετο ἐπὶ εὐρείας παραλίας μεταξὺ τοῦ Ἀκαλπούκου καὶ τοῦ κόλπου Tehuantepec. Οἱ Ἱσπανοὶ ἀνεζήτησαν νέους χώρους ἐν τῇ θαλάσσῃ τῶν Καραϊβῶν, τοσοῦτο δ' ἐπέτυχον, ὥστε τάχιστα ἱδρύθησαν ἐν ταῖς ἀκταῖς πόλεις εὐδαίμονες καὶ πλούσια ἐμπορικὰ γραφεῖα. Ἐν ἔτει 1530 ἡ ἀξία τῶν ἐκ τῆς ἀποικίας τῶν Καραϊβῶν εἰς Εὐρώπην ἀποσταλέντων μαργαριτῶν ἀνήρχετο εἰς 4,000,000 δραχμῶν. Ἄλλοτε πάλιν μεταξὺ τῶν εἰς Ἱσπανίαν εἰσαχθέντων μαργαριτῶν εὑρέθη εἷς ἐκτιμηθεὶς 350,000 δραχμῶν. Τὴν ἁλιείαν ταύτην ἐξετέλουν οἱ Ἰνδοί, ὁ δὲ Λὰς Κάζας ὁ διάπυρος τοῦ Νέου Κόσμου ἀπόστολος, οὕτω πως περιγράφει τὰ δεινὰ αὐτῶν:

« Δὲν δύναταί τις, λέγει, νὰ φαντασθῇ σκληροτέραν καὶ ἀποτροπαιοτέραν τῆς τυραννίας ἣν οἱ Ἱσπανοὶ ἐξασκοῦσιν ὅπως συναθροίσωσι καὶ παγιδεύσωσι τοὺς πτωχοὺς Ἰνδούς, ὅπως αἰχμαλωτίσωσι καὶ μεταχειρισθῶσιν αὐτοὺς διὰ τὴν ἁλιείαν τῶν μαργαριτῶν. Τὰ ὅσα ὑποφέρουσιν οἱ ἀτυχεῖς οὗτοι μόνον πρὸς τὰ δεινὰ τῆς κολάσεως δύνανται νὰ συγκριθῶσιν. Οἱ ἐν τοῖς χρυσωρυχείοις ἐργαζόμενοι εἶνε πολὺ εὐτυχέστεροι. Τοὺς ἀναγκάζουσι νὰ βυθίζωνται εἰς τὴν θάλασσαν, εἰς βάθος πέντε ἕως ἓξ ὀργυιῶν. Κολυμβῶσι κρατοῦντες τὴν ἀναπνοήν των, ὅπως ἀποσπάσωσι τὰς μαργαροφόρους κόγχας· καὶ ἀνέρχονται ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης μετὰ δικτύων πλήρων μαργαροφόρων κογχῶν, ὅπως ἀναπνεύσωσιν ὀλίγον. Ἐὰν παραμείνωσι πλέον τοῦ ὁρισθέντος χρόνου, ἄσπλαγχνος Ἱσπανὸς ἐκεῖ που ἐν ἀκατίῳ εὑρισκόμενος, τύπτει αὐτοὺς ἀνηλεῶς, ἁρπάζων δ' αὐτοὺς ἐκ τῆς κόμης τοὺς ὑποχρεώνει νὰ βυθισθῶσι ἀμέσως πρὸς ἐξακολούθησιν τῆς ἁλιείας. Ἀντὶ τροφῆς δίδουσιν αὐτοῖς τεμάχιον ἄρτου καὶ ἰχθύος, οὐχὶ ὅμως ἀρκετοῦ ὅπως κορέσωσι τὴν πεῖνάν των. Κλίνην ἔχουσι τὸ σκληρὸν ἔδαφος, ἐφ' οὗ προσδένονται, ἵνα μὴ δραπετεύσωσι. Συχνάκις δὲ πνίγονται ἢ σπαράσσονται ὑπὸ τῶν θαλασσίων τεράτων ἅτινα καταβροχθίζουσιν αὐτοὺς ὁλοκλήρους».

Ἕνεκα τῆς πλεονεξίας καὶ τῆς σκληρότητός των οἱ Ἱσπανοὶ κατέστρεψαν τὴν ἁλιείαν τῶν παραγωγικῶν τούτων χώρων. Ὀλίγον κατ' ὀλίγον τὰ μεγάλα πρακτορεῖα ἐξηφανίσθησαν, καὶ αἱ ὡραῖαι οἰκίαι κατηρειπώθησαν· αἱ δὲ πέριξ νησῖδες ἐν αἷς τόσαι ἐστάθμευον λέμβοι ἐγκατελείφθησαν.

Κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ ΙΖ' αἰῶνος ἀνεκαλύφθησαν ἐν τῷ κόλπῳ τοῦ Παναμᾶ καὶ τῆς Καλιφορνίας λαμπρὰ μαργαριτοφόρα ὄστρακα, ἀλλὰ τὰ ἐξ αὐτῶν ὠφελήματα δὲν ἦσαν οἷα ἀνεμένοντο. Οἱ μαῦροι καὶ οἱ Ἰνδοὶ κακοπαθοῦντες καὶ κακῶς ὑπὸ τῶν Εὐρωπαίων πληρωνόμενοι, ἀπέφευγον τὰ κινδυνώδη ταῦτα ὕδατα, ἐν οἷς μόνον διὰ τοῦ δόλου ἢ τῆς βίας προσήρχοντο· βραδύτερον δ' ἕνεκα τῶν πολιτικῶν ἐπαναστάσεων ἡ δύσκολος αὕτη ἁλιεία ἐντελῶς ἐγκαταλείφθη.

Ἐν ἔτει 1825 ἀγγλική τις ἑταιρία ἀνέλαβε τὴν ἁλιείαν διὰ καλλιτέρου συστήματος, καὶ διὰ τοῦ νεωστὶ ὑπὸ δύο σοφῶν Ἄγγλων βελτιωθέντος καταδυτικοῦ κώδωνος. Ἀνδρεῖος καὶ εὐφυὴς ἀξιωματικὸς ἐστάλη εἰς Καλιφορνίαν ὅπως ἐξετάσῃ τὰς θέσεις τῶν ὀστράκων. Διὰ γενναίων δοκιμῶν παρέμεινε ἐπὶ πολλὰ λεπτὰ εἰς τὸν βυθὸν τῆς θαλάσσης, ἐβεβαίωσε δὲ ὅτι τὰ ὄστρεα ἦσαν τοποθετημένα ὑπὸ τοὺς θόλους τῶν βράχων, οὕτως ὥστε πρὸς σύλληψιν αὐτῶν ἡ χρῆσις τοῦ καταδυτικοῦ κώδωνος ἦτο ἀνωφελής. Ἐβεβαίωσε ὡσαύτως, ὅτι ἐδυσκολεύετο νὰ πείσῃ τοὺς ἐγχωρίους νὰ μετέρχωνται τὸ τοῦ δύτου ἐπάγγελμα, ἁπάντων φοβουμένων εἶδός τι παμμεγέθους κροκοδείλου, ὃν καλοῦσι τεντερέρο.

Κατώρθωσεν ὅμως νὰ ὀργανώσῃ ἔκτοτε κανονικήν τινα ἀλλ' ὀλίγον ἐπικερδῆ ἁλιείαν.

(Μετάφρασις) ΔΡΥΩΨ

Digitized by Google

ΑΝΑΛΕΚΤΑ

Ἡ ἀρχηγὸς τοῦ Στρατοῦ τῆς Σωτηρίας. Ἀπεβίωσεν ἐσχάτως ἐν Ἀγγλίᾳ γυνὴ διάσημος καταστᾶσα πρό τινος καιροῦ, ἧς τὸ ὄνομα συχνάκις ἀνεφέρετο εἰς τὰς ἐφημερίδας πάσης τῆς ὑφηλίου, ἡ κυρία Μπούθ, ἡ ἀρχηγὸς τοῦ «στρατοῦ τῆς σωτηρίας» Ἡ περιεργοτάτη ἱστορία τῆς γυναικὸς ταύτης ἔχει ὡς ἑξῆς: Ἔζη ποτὲ ἱερεύς τις διαμαρτυρόμενος μετὰ τῆς συζύγου του. Ἦσαν ἀμφότεροι ἄνθρωποι φανατικοὶ καὶ πρακτικοί· ἀλλ' ἦσαν Ἄγγλοι καὶ διὰ τοῦτο δὲν εἶνε παράδοξον ἂν συνυπῆρχον ἐν αὐτοῖς αἱ δύο αὗται ἀντίθετοι ἰδιότητες. Πτωχοὶ καὶ φιλόδοξοι ὄντες, ὠνειροπόλουν τὴν δόξαν καὶ τὸν πλοῦτον. Κατήγοντο ἐκ χώρας ὅπου πᾶσα παραδοξοτης εἶνε ἐπιτετραμμένη, ἀλλ' ἀκριβῶς διότι ἐπιτρέπονται πᾶσαι, εἶνε δύσκολον νὰ εὕρῃ τις νέαν. Ἡ γυνὴ ἦτο εὐφυής, διὸ συνεβούλευσε τὸν φιλόδοξον σύζυγόν της τὸν ἐπιθυμοῦντα ν' ἀναλάβῃ τὰ πρωτεῖα ἐν τῷ μέσῳ τόσου ἀσήμου πλήθους ἱερωμένων, νὰ δημιουργήσῃ νέον δόγμα. Ὁ σύζυγος ἠκολούθησε τὴν συμβουλήν της· ἀνῆλθεν ἐπὶ προχείρου ἄμβωνος καὶ ἐκήρυξεν. Τὸν ἠκροάσθησαν πολλοί, τὸν ἐνέπαιξαν, συνέβησαν ῥήξεις. Ἐπὶ ἕνα μῆνα, κατὰ τὴν αὐτὴν ὥραν ὁ ἱερεὺς μετέβαινεν εἰς τὸ αὐτὸ μέρος, ἀνήρχετο ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ προχείρου ἄμβωνος, ὅστις ἦτο ἁπλοῦς τις ἀκρογωνιαῖος λίθος, καὶ ἐδίδασκεν. Μετὰ ὀκτὼ ἡμέρας εἶχε τακτικοὺς ἀκροατάς, τουτέστι πιστούς. Ὅσοι τὸν εἶχαν ἐμπαίξῃ περισσότερον, συγκινηθέντες ἐκ τῆς εὐγλωττίας του πλήρους χονδροειδῶν εἰκόνων, ἀπὸ ἐπιθετικῶν ἐγένοντο σκεπτικοί· ἠκροῶντο τὸν ἱερέα ὅστις ἐλάλει αὐτοῖς μετὰ χρηστότητος, ὅστις ἔτεινε πρὸς αὐτοὺς τὰς χεῖρας, ἐνῷ δι' ἐπιδεξίου χειρονομίας ἀπεμάκρυνε τοὺς εὐδαίμονας, τοὺς ὀψιπλούτους, τοὺς δούλους τῶν ἐγκοσμίων, ὅστις ἔλεγε πρὸς τοὺς πτωχούς: «Σεῖς εἶσθε οἱ πλούσιοι, καὶ ἐκεῖνοι οἱ πτωχοὶ ἐξ αἰτίας τοῦ πλούτου των!» Παρὰ τὸν ἄμβωνα γυνὴ ὑψηλοῦ ἀναστήματος, πάντοτε μελανείμων ὅπως καὶ ὁ ἱερεὺς ἐπανελάμβανε: «Προσέλθετε πρὸς τὸν Ἰησοῦν!» Ἀπετείνετο δὲ πρὸς τὰς γυναῖκας, ἰδίως τὰς διεφθαρμένας καὶ τὰς μεθύσους, καὶ προσηλύτιζε αὐτὰς θαυμασίως. Οὕτως ἤρξαντο τοῦ σταδίου των, σπείραντες τυχαίως σπόρον ὅστις ἐβλάστησεν, ὁ ἱερεὺς Μπούθ καὶ ἡ πρὸ μικροῦ ἀποθανοῦσα σύμβιός του. Ἠδύνατο ὁ ἱερεὺς ἂν ἤθελε νὰ προσφέρῃ εἰς τὸν προτεσταντισμὸν τοὺς προσηλύτους του· πλὴν τοὺς ἐκράτησε δι' ἑαυτὸν καὶ ἵδρυσε προτεσταντισμὸν ἴδιον ὅστις δὲν ἦτο νέον τι σχίσμα προστιθέμενον εἰς τὰ πολυάριθμα ὑπάρχοντα ἤδη τῆς Ἀγγλικῆς ἐκκλησίας. Ἡ νέα αἵρεσις ἀντιθέτως πρὸς τὰς ὑπαρχούσας θρησκείας εἶχε τοῦτο κυρίως, ὅπερ συνέτεινεν εἰς τὴν ἐπιτυχίαν της, ἐπέτρεπεν εἰς τὰς γυναῖκας τὴν ἐξ ἄμβωνος διδασκαλίαν. Ὁ Στρατὸς τῆς Σωτηρίας ἀριθμεῖ σήμερον 8,000 ἀξιωματικοὺς καὶ 200,000 στρατιώτας, ἐκτείνει τὰς κατακτήσεις του ἐπὶ εἴκοσι διαφόρων χωρῶν καὶ δημοσιεύει εἰς δώδεκα γλώσσας 27 ἑβδομαδιαῖα φύλλα κυκλοφοροῦντα εἰς 600,000 ἀντίτυπα. Οἱ ὀπαδοὶ τοῦ δόγματος τούτου ἀνήγαγον τὴν λατρείαν εἰς ἀκροτάτην λιτότητα· συνέρχονται ἐντὸς αἰθούσης οἱασδήποτε ἣν κοσμοῦσι διά τινων σημαιῶν μόνον. Ἔχουσιν ὅμως ἐκκλησιαστικὴν μουσικὴν θορυβώδη καὶ κακόφωνον.

Ὁ Ἀλφόνσος Κὰρρ καὶ ὁ ὑπηρέτης Πλόκ. Ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ Κὰρρ ὁ γαλλικὸς τύπος δημοσιεύει τὸ ἑξῆς χαριέστατον ἀνέκδοτον: Κατὰ τὸ ἔτος 1860 ἐπρόκειτο νὰ παρασταθῇ εἰς τὸ παρισινὸν θέατρον Vaudeville ἡ «Νορμανδὴ Πηνελόπη» τοῦ Ἀλφόνσου Κάρρ. Ὅπως ἐποπτεύῃ δὲ εἰς τὰς δοκιμὰς ἦλθεν ἐκ τοῦ ἐρημητηρίου του ὁ συγγραφεὺς καὶ ἐφιλοξενήθη ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ ἠθοποιοῦ Λαφονταίν. Ὁ ἠθοποιὸς οὗτος εἶχεν ὑπηρέτην καλούμενον Πλὸκ ἔχοντα ὅλα τὰ προτερήματα τοῦ κόσμου καὶ ἓν μόνον ἐλάττωμα, ὅτι ἦτο μέθυσος. Κατὰ τὴν ἄφιξιν τοῦ Κὰρρ ὁ κύριός του τὸν προσκαλεῖ καὶ τοῦ λέγει: «—Πλόκ, κύτταξε αὐτὰς τὰς ἡμέρας νὰ ἦσαι εἰς τὰ καλά σου καὶ συλλογίσου ὅτι εἶνε τιμή σου νὰ ὑπηρετῇς ἄνθρωπον ὡς τὸν κύριον Κάρρ. Εἰς ὅ,τι σὲ διατάττει νὰ ὑπακούῃς· μόνον διαταγὰς καὶ τίποτε ἄλλο δὲν ἔχεις νὰ προσμένῃς ἀπ' αὐτόν. Ἡ τιμὴ ὅτι τὸν ὑπηρετεῖς ἀξίζει περισσότερον ἀπὸ ἓν εἰκοσάφραγκον. Μὲ καταλαμβάνεις;» Ὁ ἠθοποιὸς ἤθελε νὰ εἰπῇ πρὸς τὸν Πλὸκ ὅτι δὲν πρέπει νὰ προσμένῃ οὔτε νὰ λάβῃ φιλοδώρημα παρὰ τοῦ Κὰρρ διὰ τὰς ὑπηρεσίας του, ἀλλ' ὁ πονηρὸς ὑπηρέτης ἄλλως ἡρμήνευσε τοὺς λόγους τοῦ αὐθέντου σκοπίμως. Αἱ δοκιμαὶ διεξήγοντο ἐπιτυχῶς, καὶ ὁ Κὰρρ ἐφαίνετο κατευχαριστημένος, ὅτε μίαν ἡμέραν ὁ Λαφονταὶν ἐπανέρχεται εἰς τὸν οἶκόν του ἐκ τοῦ θεάτρου καὶ δὲν τὸν εὑρίσκει πλέον ἐκεῖ. Ὁ ἐρημίτης ἐπόθησε τὴν ἐξοχήν του, τὰ ἄνθη του, τὴν κόρην του Ἰωάνναν καὶ ἔφυγεν ἀποτόμως χωρὶς ν' ἀποχαιρετίσῃ τὸν ξενίζοντα αὐτόν, πρὸς ὃν δι' ἐπιστολῆς ἐξέφραζε τὰς εὐχαριστίας του καὶ ἔλεγεν ὅτι ἔφυγεν ἄνευ ἀποχαιρετισμοῦ ἀκριβῶς ἵν' ἀποφύγῃ τὸ ἐκ παντὸς ἀποχαιρετισμοῦ δυσάρεστον συναίσθημα. Πολλὰ ἔτη παρῆλθον ἔκτοτε καὶ ὁ Λαφονταὶν προσκληθεὶς ἐπανειλημμένως ὑπὸ τοῦ ἀναχωρητοῦ τοῦ Ἁγίου Ῥαφαὴλ μετέβη τέλος εἰς τὴν ἐξοχήν του. Μεταξὺ πολλῶν ἄλλων ὁμιλιῶν ἦλθεν ὁ λόγος καὶ εἰς τὴν φιλοξενίαν ἐκείνην. «—Ἀληθινά, τὸν ἔχεις ἀκόμη τὸν Πλόκ;» ἐρωτᾷ ὁ Κάρρ. — «Ὄχι, ἀπέθανε.—Ὁ κακόμοιρος!— Καὶ μάλιστα ὀλίγας ἡμέρας ἀφοῦ ἐφύγατε· δὲν εἰξεύρω πῶς εὑρέθηκαν εἰς τὰ χέρια του δύο εἰκοσάφραγκα. ἐπῆγε καὶ τὰ ἤπιε ὅλα ὡς ποῦ ἔσκασε. — Μὰ λοιπὸν ἐγὼ εἶμαι ὁ δολοφόνος του! — Γιατί; — Ὅταν ἔφευγα τοῦ ἔδωκα ἓν εἰκοσάφραγκον... — Καὶ δὲν τὸ ἐπῆρε βέβαια. — Μοῦ τὸ ἔδωκε 'πίσω καὶ μοῦ εἶπε ὅτι σὺ τοῦ εἶχες εἰπῇ πῶς ἡ τιμὴ ποῦ μὲ ὑπηρετεῖ ἀξίζει περισσότερον ἀπὸ ἓν εἰκοσάφραγκον.—Καὶ λοιπόν;. — Λοιπὸν τοῦ ἔδωκα δύο!»

Τὸ κρινολῖνον. Δὲν εἶνε μακρὰν ἡ ἡμέρα κατὰ τὴν ὁποίαν τὸ περίφημον κρινολῖνον, ἓν ἀπὸ τὰ γελοιωδέστερα ἐξαρτήματα τοῦ γυναικείου ἱματισμοῦ μετὰ τόσων χρόνων ἔκλειψιν, ἐπανέρχεται καὶ πάλιν. Οἱ ἐν Παρισίοις ἐφευρέται τῶν γυναικείων συρμῶν πρὸ μικροῦ συνελθόντες εἰς συνέδριον ὁμοφώνως ἀπεφάνθησαν ὑπὲρ τῆς ἐπανόδου αὐτοῦ διὰ λόγους ὄχι καλαισθησίας βέβαια, ἀλλὰ συμφέροντος. Εὐρυνομένων τῶν διαστάσεων τοῦ σώματος διὰ τῶν χαλυβδίνων στεφανῶν, ἡ ἐσθὴς καθίσταται πολὺ πλατυτέρα καὶ πρὸς κατασκευὴν αὐτῆς ἀπαιτεῖται περισσότερον ὕφασμα.

Digitized by Google

Γάμος ἐκ γραφογνωσίας. Πρό τινος ἐτελέσθησαν ἐν Παρισίοις οἱ γάμοι τῆς θυγατρὸς τοῦ Ἀλεξάνδρου Δουμᾶ υἱοῦ μετὰ τοῦ ὑποκόμητος Ἐρνέστου δ' Ὡτερὶβ ὑπολοχαγοῦ τῶν Οὐσσάρων. Περὶ τῆς λαμπρότητος τῆς ἑορτῆς πολλὰ ἐγράφησαν ἐν τῷ γαλλικῷ τύπῳ ἀλλὰ περὶ τῆς ἀρχικῆς αἰτίας τοῦ συνοικεσίου οὐδὲν ἐγράφη, ἐνῷ μετέχει αὐτὴ πολὺ τοῦ μυθιστορικοῦ καὶ ἠδύνατο νὰ χρησιμεύσῃ ὡς θέμα εἰς τὸν πάππον τῆς νύμφης ὡς μαρτυρεῖ ἡ πρὸς ἡμᾶς σταλεῖσα ἐπιστολὴ τοῦ κ. Υ. δὲ Λαστὶκ παλαιοῦ φίλου τοῦ κ. δ' Ὡτερὶβ, ἣν εὐχαρίστως δημοσιεύομεν. « .... Γνωστὸν τυγχάνει εἰς τοὺς πολλοὺς ὅτι κατὰ τοὺς τελευταίους τούτους χρόνους ἀνεδείχθη τέχνη τις ἢ ἐπιστήμη, ἥτις συνίσταται εἰς τὴν ἀναγνώρισιν καὶ ἀνάλυσιν τοῦ χαρακτῆρός τινος ἐκ τῆς γραφῆς του· ἐκλήθη δὲ αὐτὴ « Γραφογνωσία ». Πρὸς τὴν τέχνην ταύτην εἶχεν ἐκ νεαρᾶς ἡλικίας κλίσιν ὁ κ. δ' Ὡτερίβ, ἣν ἐνίσχυσε δι' ἐπιμόνου ἀσκήσεως καὶ μελέτης κατὰ τὴν διαμονήν του ἐν τῇ προπαρασκευαστικῇ σχολῇ τῶν Ἰησουϊτῶν. Κατὰ δὲ τὰς διακοπάς, ἃς διήρχετο ἐν τῇ ἐπαύλει δ' Ὡτερίβ, ἐφήρμοζε τὰς γνώσεις του ταύτας κατὰ τὰς ἑσπερίδας καὶ τὰς ἐκδρομὰς καὶ καθίστατο τὸ κέντρον πάσης διασκεδάσεως. Τῷ ἐδίδομεν ἐπιστολὰς φίλων μας ἀγνώστων ὅλως εἰς αὐτὸν καὶ ἐκ τῆς μελέτης τῆς γραφῆς των ἐξῆγε συμπεράσματα περὶ τοῦ χαρακτῆρός των, τῶν προτερημάτων καὶ ἐλαττωμάτων των, μετὰ θαυμαστῆς ὄντως ὀξυδερκείας καὶ ἀκριβείας. Κατ' ἀρχὴν ὅμως οὐδέποτε ἀπεφαίνετο περὶ γνωστῶν του προσώπων. Ὁσάκις δὲ ἀπεπειράθημεν νὰ τὸν ἀπατήσωμεν, ἐπιδεικνύοντες τὴν γραφὴν γνωρίμου του ὡς προερχομένην δῆθεν παρ' ἄλλου ξένου, πάντοτε ἀνεγνώριζε τοῦτο καὶ ἤλεγχεν ἡμᾶς ἐπὶ τῇ πονηρίᾳ. Βραδύτερον εἰσῆλθεν εἰς τὴν στρατιωτικὴν σχολὴν τοῦ Σαὶν-Σὺρ, ἐξηκολούθει δὲ καὶ ἐκεῖ ἐν ὥραις σχολῆς κατὰ παράκλησιν τῶν συμμαθητῶν του τὸ γραφογνωστικόν του ἔργον μετ' αὐξούσης ἐπιτυχίας. Μεταξὺ ἄλλων πολλῶν ἐδόθη ποτὲ εἰς αὐτὸν καὶ ἐπιστολὴ γυναικεία ἀνώνυμος μὲ τὴν παράκλησιν νὰ καταβάλῃ ἰδιαιτέραν ὅλως προσοχὴν κατὰ τὴν μελέτην αὐτῆς. Ὁ κ. δ' Ὡτερὶβ ἐπεδόθη μετὰ ζήλου εἰς τὸ ἔργον καὶ μετά τινας ὥρας ἔγραψε τὴν ἔκθεσίν του, δηλαδὴ τὴν ψυχολογικὴν ἀνάλυσιν τῆς ἐπιστολογράφου, ἣν ἔδωκεν ὑπογεγραμμένην ὅπως συνείθιζεν. Εἶχον παρέλθη ἡμέραι ἔκτοτε, ὅτε ἠγγέλθη εἰς αὐτὸν ὅτι κύριός τις ἐπιθυμεῖ νὰ τὸν ἰδῇ. Μεταβαίνει εἰς τὸ ἐντευκτήριον τῆς σχολῆς καὶ εὑρίσκει ἐκεῖ τὸν Ἀλέξανδρον Δουμᾶν, τὸν πατέρα τῆς κόρης, εἰς ἣν ἀνῆκεν ἡ ἐπιστολή. Ὁ Δουμᾶς εἶνε καταγοητευμένος, κατενθουσιασμένος. Ὁ μέχρι τῆς χθὲς ἄγνωστος δι' αὐτὸν νεανίας ἔγεινε διὰ μιᾶς φίλος φίλτατος. Τὸν θαυμάζει καὶ τὸν ἀποκαλεῖ μεγαλοφυᾶ· τὸν παροτρύνει νὰ παραιτηθῇ τοῦ στρατιωτικοῦ σταδίου καὶ νὰ ἐπιδοθῇ εἰς τὸ στάδιον, ὅπερ διανοίγεται πρὸ αὐτοῦ πλῆρες τιμῆς καὶ δόξης. Καὶ ὁ ταλαίπωρος δ' Ὡτερὶβ μένει κατάπληκτος, ἐμβρόντητος, διότι μέχρι τῆς στιγμῆς ἐκείνης δὲν εἶχε τόσην μεγάλην ἰδέαν περὶ πράγματος, ὅπερ ἐξετέλει χάριν ἁπλῆς παιδιᾶς. Καὶ ὅμως ἐκ τούτου ἐξηρτᾶτο ἡ τύχη, τὸ μέλλον του. Ἐν αὐτῷ ὁ ἐπιφανὴς δραματικὸς εὗρε τὸν καταλληλότατον γαμβρὸν διὰ τὴν κόρην του. Ἐσκέφθη βέβαια ὅτι ἐκεῖνος ὅστις τόσον καλὰ διεῖδε διὰ τῆς γραφῆς αὐτῆς τὰ μυχιαίτατα τῆς ψυχῆς της, ἐκεῖνος ὅστις ἐξ ἀποστάσεως ἀνεγνώρισε καὶ ἀνέλυσε τόσον ἀκριβῶς τὸν χαρακτῆρά της, ἦτο ὁ ἁρμόζων σύντροφος τῆς ζωῆς της, ὁ δυνάμενος ὑπὲρ πάντα ἄλλον νὰ ἐξασφαλίσῃ εἰς αὐτὴν εὐτυχῆ συμβίωσιν. Καὶ ἰδοὺ πῶς μετὰ τέσσαρα ἔτη ἀπὸ τῆς ἀναγνώσεως τῆς ἐπιστολῆς ἐκείνης ὁ ὑποκόμης δ' Ὡτερὶβ ἔδιδε τὸ ὄνομά του εἰς τὴν ἀνώνυμον ἐπιστολογράφον. »

Πρωτοφανὴς μονομανία. Συνήθως οἱ ἀμερικανοὶ καὶ οἱ ἄγγλοι διακρίνονται ἐπὶ ἰδιοτροπίᾳ καὶ μονομανίᾳ. Τώρα ἀναφαίνεται καὶ ἰσπανός τις καλούμενος βαρόνος Deroult - Ascento δυνάμενος θαρραλέως νὰ συναγωνισθῇ ὡς πρὸς τὸ πρωτοφανὲς τῆς μονομανίας του. Ὁ κύριος αὐτὸς δὲν ἠμπορεῖ νὰ κοιμηθῇ εἰς κλίνην ἀκίνητον, ἀσάλευτον, ὅπως ὅλος ὁ κόσμος. Πρέπει νὰ ταξειδεύῃ διὰ λεωφορείου, σιδηροδρόμου ἢ ἀτμοπλοίου διὰ νὰ ἀναπαυθῇ. Ἀπὸ τετραετίας λοιπὸν δὲν διῆλθε μίαν νύκτα ἐν οἴκῳ—ταξειδεύει διαρκῶς. Τὴν ἡμέραν διατρίβει ἐντὸς πόλεώς τινος, ὅπως ὅλοι οἱ γνωστικοὶ ἄνθρωποι, ἀλλ' ἅμα νυκτώσῃ παίρνει δρόμον. Ἐνῷ εἶνε ἐν Παρισίοις ἔξαφνα προφθάνει τὸν τελευταῖον νυκτερινὸν συρμὸν καὶ μεταβαίνει εἰς Λυών. Μένει μίαν ἡμέραν ἐκεῖ καὶ τὴν νύκτα φεύγει εἰς Μασσαλίαν. Ἄλλην μίαν ἡμέραν ἐκεῖ, καὶ τὴν νύκτα ἐπιβιβάζεται εἰς τὸ ἀτμόπλοιον καὶ πλέει πρὸς τὴν Ἰταλίαν. Ὥστε μετὰ τὸν Περιπλανώμενον Ἰουδαῖον τῆς παραδόσεως, ἔχομεν τώρα τὸν Περιπλανώμενον Ἰσπανόν.

ΧΡΟΝΙΚΑ

Φιλολογικά. Τὸ διεθνὲς φιλολογικὸν συνέδριον θὰ συνέλθῃ κατὰ τὸ προσεχὲς ἔτος ἐν Βερολίνῳ.

— Ἐξεδόθη νέος τόμος τοῦ Ἡμερολογίου τῶν ἀδελφῶν Goncourt περιλαμβάνων τὰ ἔτη 1870—1871.

Καλλιτεχνικά. Τὴν 2 λήγοντος μηνὸς ἐγένοντο ἐν Βερολίνῳ τὰ ἀποκαλυπτήρια τοῦ μνημείου τοῦ Λέσιγγ. Τὸ ἔργον ἐξετέλεσεν ὁ γλύπτης Ὄθων Λέσιγγ δισέγγονος τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ μεγάλου ποιητοῦ.

Θεατρικά. Ὁ Σαρδοὺ ἐπεράτωσε νέον τετράπρακτον δρᾶμα φέρον τὸν τίτλον Thermiclor. Θὰ παρασταθῇ δὲ τοῦτο ἐν τῷ Γαλλικῷ Θεάτρῳ πρωταγωνιστοῦντος τοῦ Κοκλέν.

Ἐπιστημονικά. Τὸ ἀστεροσκοπεῖον τῆς Καλιφορνίας ἀγγέλλει τὴν ἀνακάλυψιν νέου κομήτου ὁρατοῦ γενομένου τὴν 6 σεπτεμβρίου.

— Ἐπρόκειτο νὰ παρασταθῇ ἐν Λονδίνῳ νέον δρᾶμα φέρον τίτλον «Μωάμεθ.» Ἀλλὰ ἐπὶ τῇ προαγγελίᾳ τούτου ἐξηγέρθησαν οἱ μωαμεθανοὶ τῶν Ἰνδιῶν διαμαρτυρόμενοι κατὰ τῆς παραστάσεως ἔργου ἀναφερομένου ἀσεβῶς εἰς τὸν ἱδρυτὴν τοῦ θρησκεύματος αὐτῶν. Συνεπείᾳ δὲ τούτου φαίνεται ὅτι θ' ἀπαγορευθῇ ἡ παράστασις.

ΕΔΩ Κ' ΕΚΕΙ

Ἀσφαλὴς θέσις. Μεταξὺ δύο μαθητῶν : — Νῖκο, σὲ ποιὸ βιβλίο σου νὰ πατήσω αὐτὸ τὸ ἄνθος γιὰ νὰ μὴν τὸ ἐγγίξῃς καὶ χαλάσῃ ; — Σ τὴ γραμματική.

Ἐκλογὴ νύμφης. — Θέλετε τὴν μίαν ἀπὸ ταῖς κόραις μου ; — Πολὺ τὸ ἐπιθυμῶ. — Λοιπὸν ἡ μικροτέρα ἔχει 50 χιλιάδας προῖκα, ἡ δευτέρα 100 χιλιάδες, ἡ μεγάλη 150. — Δὲν ἔχετε ἄλλην μεγαλητέραν;

Λόγος ἀρνήσεως. — Ἔλα, Γιάννη, νὰ σὲ κεράσω ἕνα κρασί. — Εὐχαριστῶ, ἀφέντη, δὲν πίνω ποτὲ κρασὶ ἔτσι πρωΐ πρωΐ — ἔπειτα ἔχω πιῇ ὡς τώρα τρία...

Τὰ τέσσαρα στοιχεῖα. Πατὴρ φιλόσοφος ἔλεγε : — Ἔχω τέσσαρας υἱοὺς καὶ καθένας ζῇ μ' ἓν ἀπὸ τὰ τέσσαρα στοιχεῖα· ὁ πρῶτος μὲ τὸ πῦρ — εἶνε μηχανουργός, ὁ ἄλλος μὲ τὸ ὕδωρ — εἶνε ναυτικός, ὁ τρίτος μὲ τὴν γῆν — εἶνε γεωπόνος, καὶ ὁ τέταρτος μὲ τὸν ἀέρα. — Τί εἶνε ; — Ποιητής ! !

ΤΡΕΙΣ ΓΝΩΜΑΙ ΚΑΘ' ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Ἡ συκοφαντία εἶνε δύναμις τῶν δειλῶν.

*

Ἡ εὐφυΐα χρησιμεύει εἰς ὅλα, ἀλλὰ δὲν ἐπαρκεῖ εἰς τίποτε.

*

Ἡ φιλαρχία καὶ ἡ φιλαργυρία εἶνε τὰ δύο μόνα πάθη τὰ ὁποῖα δὲν γηράσκουν ποτέ.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1890 — 2369

Digitized by Google

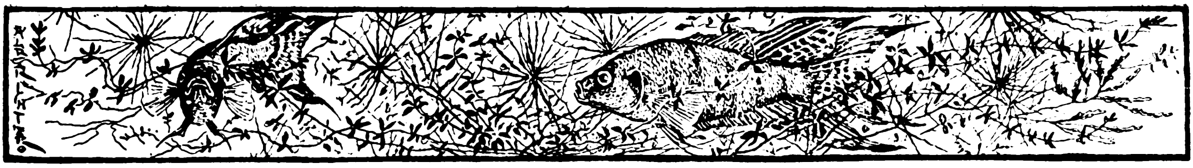

ΚΡΑΒΑΡΑ

(Ὁδοιπορικαὶ σημειώσεις)

Συνέχεια· ἴδε σελ. 241

Γ'.

Μεγάλα Λομποτινά — Καναβὸς καὶ Σωτηραῖοι. — Βετουλίστα— Ἐλετσοῦ— Μικρὰ Λομποτινὰ — Τὸ σταύρωμα τῶν χωρίων.

Ἀπὸ Ναυπάκτου εἰς Μέγαλα Λομποτινὰ ἡ ἀπόστασις δὲν εἶνε πλέον τῶν 9 ὡρῶν ἐν τακτικῇ πορείᾳ· ἡμεῖς κατωρθώσαμεν ἐν τούτοις νὰ τὰς διαπλασιάσωμεν ἂν ὄχι νὰ τὰς πολλαπλασιάσωμεν.

Τὰ Μεγάλα Λομποτινὰ εἶνε κωμόπολις οἰκουμένη ἀπὸ 120 καὶ πλέον οἰκογενείας· εἶνε θερινὴ ἕδρα τοῦ δήμου Ἀποδοτίας, ἐνῷ τὸν χειμῶνα ἁρπάζει τὰ πρωτεῖά της ἡ Βετολίστα ὄπισθεν κειμένη ἐπὶ ταπεινοτέρου ἐδάφους, ἀλλ' ἀντίζηλος ἰσχυρὰ διὰ τοὺς ἰσαρίθμους κατοίκους της. Αἱ οἰκίαι της εἶνε ἁπλαῖ, διατηροῦσαι ἀκόμη τὴν ἐπὶ τουρκοκρατίας οἰκοδομικὴν καὶ ξυλογλυφίαν, ἀπὸ τῆς ὁποίας δὲν ἀπεμακρύνθησαν ἀκόμη καὶ πολλοὶ οἱ τόποι οὗτοι. Εἶνε ὅμως πολλαὶ εὐαρέστου καὶ καθαρᾶς ὄψεως μὲ ἀνέρποντα κισσὸν ἐπὶ τῶν λεπτῶν στύλων τοῦ ἐξώστου μὲ ἀρμπαρόρριζας καὶ γαρυφαλιὰς ἐπὶ τῶν παραθύρων, μὲ πρασίνας ἀναδενδράδας κλημάτων ἐν τῇ περιοχῇ. Ἑκάστη οἰκία ἔχει πέριξ εὐρεῖαν ἔκτασιν ἀγρῶν ἀραβοσιτοφόρων, ἀρδευομένων ὑπὸ νερῶν κατερχομένων ἀπὸ τῶν βουνῶν μ' ὅλην τὴν ἐφετεινὴν ξηρασίαν καὶ τοῦτο εἶνε δεῖγμα τῆς καλῆς ποιότητος τῆς γῆς ταύτης. Κάμνει ὅμως καὶ ἐξαγωγὴν μήλων ὀνομαστῶν, ποιότητος καλητέρας καὶ τῶν φιρικίων τῶν Ἀθηνῶν καὶ αὐτῶν τῶν τοῦ Βώλου. Ἐπίσης ἀπὸ τοῦ δάσους τῶν καστανεῶν, αἵτινες εἶνε κατὰ ῥίζας διανεμημέναι εἰς ὅλους τοὺς κατοίκους πορίζονται πολλὰ κέρδη φέροντες καὶ πωλοῦντες τοὺς καρποὺς των εἰς Ναύπακτον πρὸς 20 καὶ 25 λεπτὰ κατ' ὀκᾶν.

Τοὺς ἐχινοειδεῖς τούτους καρπούς, κατωτέρας ποιότητος τῶν κρητικῶν καὶ ἀρκαδικῶν ἀφίνουσι οἱ ἐντόπιοι νὰ πέσουν μόνοι των κατὰ τὸν αὔγουστον ἐὰν βρέξῃ, κατὰ τὸν σεπτέμβριον ἐὰν ἀκολουθήσῃ ξηρασία. Τότε συλλέγοντες αὐτοὺς θάπτουσιν εἰς λάκκους ἐντὸς τῆς γῆς, ὅπως διατηρῶνται ἐν καλῇ καταστάσει μέχρις οὗ θελήσουν νὰ τοὺς πωλήσωσι· τότε ἐκθάπτουν καὶ κοπανίζουσιν αὐτοὺς ὅπως τοὺς κώνους τοῦ ἀραβοσίτου καὶ ἀφαιροῦν τὸν φλοιόν.

Ἐν περιόπτῳ θέσει, δεσπόζουσα τῆς κώμης καὶ ὅλης τῆς πέριξ ἐκτάσεως, κεῖται ἡμικρημνισμένη ἡ Κούλια τοῦ Καναβοῦ. Ἔχει ἀκόμη ἐν τῇ ἀναρρόπῳ καὶ διεστραμμένῃ καταστάσει της, ἐν τῇ ὑψηλῇ καὶ ὑπερηφάνῳ πυργώσει της κάποιαν μυστικὴν θλῖψιν διὰ τὴν παρακμὴν καὶ τὴν ἀπόσβεσιν τοῦ ἀρχοντικοῦ μεγαλείου. Τῶν Σωτηραίων της, ἑτέρας μεγάλης ἐν τῷ τόπῳ οἰκογενείας οὐδὲν ἴχνος σῴζεται νῦν. Διότι συνέβη μεταξὺ τῶν δύο τούτων ἀντιμαχομένων οἰκογενειῶν μία τῶν θλιβερῶν σκηνῶν ἀπὸ τὰς ἀπαντωμένας μεταξὺ δεσποτῶν τῶν μεσαιωνικῶν χρόνων. Οἱ Σωτηραῖοι μὴ ὑποφέροντες τὴν μεγάλην ἐπιρροὴν τοῦ Καναβοῦ ὤρυξαν ἀπὸ τῆς κούλιας των εὐρεῖαν ὑπόνομον μέχρι τῆς κούλιας αὐτοῦ, καὶ ἐπλήρωσαν πυρίτιδος καὶ τὴν ἥναψαν νύκτα τινά. Φοβερὸς κρότος ἐπηκολούθησεν· ἡ κούλια κατέπεσεν ὅλη εἰς σωροὺς καὶ ἐρείπια, ἀλλ' ὁ Καναβὸς ἐσώθη ὡς ἐκ θαύματος. Καὶ τὴν ἐπομένην ἡμέραν ὁπλίσας τοὺς φίλους του, καλέσας δὲ καὶ τὸν χριστιανὸν ὁπλαρχηγὸν τῶν μερῶν ἐκείνων Πηλάλαν, ἦλθε κ' ἔκλεισε τοὺς ἀντιπάλους ἐν τῷ ἰδίῳ πύργῳ.

Οἱ Σωτηραῖοι εἶχον καὶ αὐτοὶ τοὺς φίλους καὶ τὰ πολεμεφόδιά των. Ἀντέστησαν ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας, ἀλλὰ τὴν τετάρτην ἐζήτησαν νὰ παραδοθοῦν καὶ ἐκάλεσαν τὸν Πηλάλαν εἰς συνεννόησιν. Οὗτος εἰσῆλθεν εἰς τὸν πύργον ἄοπλος ἀλλὰ πυροβολισμὸς ἔσωθεν τὸν ἔρριψε νεκρόν. Τότε ἐξεμάνησαν οἱ πολιορκηταὶ ἐπὶ τῷ ἀνοσιουργήματι, ὥρμησαν ἐπὶ τοῦ πύργου κατέβαλον αὐτὸν καὶ ἔσφαξαν ὅλους πλὴν μιᾶς κόρης Αἰκατερίνης καὶ τοῦ Παναγιώτου Σωτήρη, ὅστις πλάνης ἐδῶ κ' ἐκεῖ μέχρι τῆς ἐπαναστάσεως, διεκρίθη διὰ τὰς ὑπονόμους του ἐν Μεσολογγίῳ ἀναφερόμενος ἐν τῇ ἱστορίᾳ ὡς Παναγιωτάκης Κραβαρίτης Λαγουμτζῆς.

Τὸ ἀκόλουθον τραγούδι ἀναφέρεται εἰς τὴν περίστασιν ταύτην :

Τ' εἶν' τὸ κακὸ ποῦ γίνεται κ' ἡ ταραχ' ἡ μεγάλη
Μεσ' 'ς τὴν τρανὴ Λομποτινὰ 'ς τοῦ Καναβοῦ τὰ σπίτια;
Πῶς σοὖρθε πῶς σοῦ γένηκε, καϋμένε Σωτηράκη,
Καὶ τὸ μπουρλότο ἔβαλες 'ς τ' ἀρχοντικὰ σεράγια ;
Ἐννιὰ νομάτους ἔκαψε καὶ μιὰ κυρὰ μεγάλη,
Κυρὰ βαστοῦσε τὸ παιδὶ πέντε ἡμερῶν λεχῶνα.
Κι' ὁ Καναβὸς ξεκίνησε καὶ 'ς τὴν Κοζίτσα πάει
Συνάζ' ἀσκέρι διαλεχτὸ τὸν καπητὰν Πηλάλα:
« Γιῶργο μ', σὲ θέλω γιὰ καλὸ σὲ θέλω γιὰ μεντάτι
Νὰ πᾶμε 'ς τὴ Λομποτινὰ 'ς τὰ Σωτηρέϊκα σπίτια. »
Πηλάλας ἐξεκίνησε μ' ὅλον τὸν ταϊφᾶ του
Καὶ πάει 'ς τὴ Λομποτινὰ 'ς τὰ Σωτηρέϊκα σπίτια

Digitized by Google

Φωτιὰ μεγάλην ἔβαλε 'ς τὰ Σωτηρέϊκα σπήτια·
Τρανὸ κακὸν ὁπώγεινε 'ς τοὺς μαύρους Σωτηραίους!

Τὸν ἀνατολικὸν ὁρίζοντα κλείουσιν ἀπὸ τὰ Μεγάλα Λομποτινὰ τὰ ὀδοντωτὰ *Βλαχοβούνια* φαιὰ καὶ ἀραιῶς φέροντα ἐπὶ τῶν πλευρῶν των ἐλάτας καὶ θαμνώδεις κέδρους· τὴν ἀνατολικὴν αὐτῶν κλιτὺν κατέχει ἡ Ἐλετσοῦ, μίαν ὥραν μακράν, οἰκουμένη ἀπὸ 400 καὶ πλέον ψυχὰς ἀνήκουσα εἰς τὸν αὐτὸν δῆμον καὶ πανηγυρίζουσα τὴν ἡμέραν ἐκείνην — 3 αὐγούστου. Τὴν δὲ δυτικὴν χαμηλὰ κατέχουν ἀντιμέτωπα τῶν Μεγάλων τὰ Μικρὰ Λομποτινά. Μικρὰ τῷ ὄντι, οἰκούμενα μόλις ὑπὸ 500 οἰκογενειῶν καὶ ἐπιδεικνύοντα εἰς τὸν ξένον μόνον τὴν *Τρανὴν βρύσιν* λιθόκτιστον μὲ δύο κρουνούς, εἰς τὴν ἄκραν τοῦ ἐξώστου ἐκκλησίαν τῆς Ἁγίας Παρασκευῆς — συνώνυμον δηλαδὴ τῆς τῶν Μεγάλων — πρὸ αὐτῆς χοροστάσι, ὅπου τὰς ἑορτὰς οἱ λεβέντες κ' αἱ λυγεραὶ τοῦ τόπου ἐπιδεικνύουν τὴν ὀρχηστικήν των τέχνην καὶ ὄπισθέν της ὑψηλὸν ξύλινον σταυρὸν σημεῖον ὅτι τὸ χωρίον εἶνε *σταυρωμένον*.

Ἀλλ' ὅλα τὰ χωρία τῶν Κραβάρων εἶνε σταυρωμένα. Πανταχοῦ ὅπου διῆλθον ἔβλεπα ἐν περιόπτῳ θέσει, ἐπὶ τῶν τεσσάρων σημείων τοῦ ὁρίζοντος, ὀρθίους ξυλίνους σταυρούς, διατηρουμένους ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῆς χολέρας. Γίνεται δὲ οὕτω πως τὸ σταύρωμα: Συνάζονται ὅλοι οἱ κάτοικοι εἰς τὴν ἐκκλησίαν ὅπου ὁ ἱερεὺς λειτουργεῖ. Εἶτα ἐξέρχονται ὁ ἱερεὺς μὲ τ' ἄμφιά του, ἀσκεπὴς κρατῶν εἰς χεῖρας σταυρὸν κ' ἕπονται οἱ κάτοικοι ὁμοίως ἀσκεπεῖς, τεταπεινωμένοι. Ὑπὸ τὸν ἦχον τοῦ κώδωνος τῆς ἐκκλησίας ὑπὸ τοὺς ψαλμοὺς τῶν ψαλτῶν καὶ τὰς παρακλητικὰς φωνὰς τῶν παιδίων περιέρχονται κύκλῳ τὸ χωρίον, τοῦ ἱερέως ἁγιάζοντος τὸν πέριξ τόπον καὶ πηγνύοντος τοὺς σταυροὺς εἰς τὰ τέσσαρα ἄκρα· τὸ ἁγίασμα καὶ οἱ σταυροὶ διὰ τῶν ἀδιακόπως τεταμένων βραχιόνων των, ἀποτρέπουσι πᾶν κακὸν καὶ ὀλέθριον νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸ χωρίον.

Δ',

Φύσις καὶ ἄνθρωποι. — Κοσμογονία καὶ θεογονία Κραβαριτῶν.— Σκανδαλάκια.—Οἱ Γιάννηδές μας.— Τὸ τραγούδι τῶν βουνῶν. — Βοϊτσά. — Ἡ βρύσις Καστανάι.— Μέχρι Ζελίστας.

Ἐξακολουθοῦμεν τὴν πορείαν βαίνοντες πρὸς βορρᾶν, πάντοτ' ἐπὶ τῶν κλιτύων εἴτε τῶν ῥάχεων τῶν βουνῶν τῶν ἀποτελούντων τὴν ἀνατολικὴν πλευρὰν τῶν Κραβάρων. Διότι ἡ ἐπαρχία αὕτη τῆς Ῥούμελης ἔχει σχῆμα παραλληλογράμμου σχεδόν, ἀφοριζομένου ἀπὸ μεσημβρίας μὲν ὑπὸ τῆς θαλάσσης τοῦ κόλπου, ἀπ' ἀνατολῶν ὑπὸ τοῦ Μόρνου καὶ τοῦ μεγάλου Ῥεύματος, ἀπ' ἄρκτου δὲ καὶ δυσμῶν ὑπὸ τοῦ φειδωτοῦ Εὐήνου. Καὶ αἱ τέσσαρες πλευραὶ καὶ τὸ ἔμβαδὸν αὐτοῦ ὅλον κατέχονται ὑπὸ βουνῶν, ὑψουμένων ὁλονέν, συνδεδεμένων ἀρρήκτως ὡς πετρώδης ἅλυσις ἁπλουμένη ἐφ ὅλης τῆς ἐκτάσεως· οὐδαμοῦ ἐν τῷ μεταξὺ βλέπει τις ἐπίπεδον μέρος εἴτ' εὐρεῖαν ἔκτασιν· ἂν προβάλλῃ που κανὲν ἄπλωμα θὰ εἶν' ἐπικλινὲς ὀροπέδιον, βουνώδης ἐξώστης, πλήρης πετρῶν καὶ τριβόλων· ἂν φαίνεται ἐπίπεδος γῆ θὰ εἶνε κοίτη ποταμοῦ ἢ χειμάρρου. Διὸ κ' ἐκ τῶν πεντήκοντα ὅλων κωμῶν καὶ χωρίων, τῶν ἀνηκόντων εἰς τὴν ἐπαρχίαν ταύτην, οὐδὲν κεῖται ἐπὶ πεδιάδος ἐκτὸς τῆς ψωραλέας Ἀφροδίτης.

Ἀλλὰ καὶ ἡ φύσις ὑστερεῖ πολὺ ἐκεῖ. Δὲν εἶνε εὔτακτος ἐν τῇ ἀταξίᾳ της, ζωντανὴ ἐν τοῖς χρωματισμοῖς της, εὔχαρις ἐν τῇ ποικιλίᾳ της ὅπως ἐν Αἰτωλοακαρνανίᾳ καὶ Παρνασσίδι, ὅπως ἐν τοῖς ὀρεινοῖς τόποις τῆς Πελοποννήσου, ὅπου σαπφειρίζει ἐδῶ γαληναία λίμνη, πυργοῦται ἐκεῖ κόκκινος, ἀγριωπὸς βράχος, παρέκει πρασινίζει πεδιὰς καλλίβλαστος καὶ προβάλλουσιν ἐκεῖθεν εὔγραμμα καὶ σκιερὰ βουνά. Εἶνε ῥωμαλέα ἀλλ' ἄνευ ἐπιβολῆς· τερπνὴ κάπου, ἀλλ' ἄνευ μεγαλείου καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ γυμνή, ψωραλέα, ποταπὴ μ' ὅλον τὸν ὄγκον της, ἀποτεθαρρημένη ὡς καὶ οἱ κάτοικοί της.

Διότι, ἀφοῦ εἶνε ἀλήθεια ὅτι οἱ ἄνθρωποι λαμβάνουν αἰσθήματα καὶ ἰδέας ἀναλόγους τῇ φύσει ἐν τῇ ὁποίᾳ ζῶσιν, οἱ Κραβαρῖται δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ εἶνε ἄλλως παρὰ ποταποὶ καὶ ἀποτεθαρρημένοι. Ἀπὸ τοῦ καλητέρου αὐτῶν, τοῦ ζῶντος μέσῳ πλούτου καὶ δόξης μέχρι τοῦ μικροτέρου, τοῦ τρεφομένου μὲ κορόμηλα καὶ ἀγριαπίδια, ἀπὸ τοῦ ἀνωτέρου ἀξιωματικοῦ, τοῦ φέροντος σπάθην εἰς τὴν ζώνην καὶ διατάσσοντος μέχρι τοῦ ῥυπαροῦ νυκτοκλέπτου πάντες ἔχουν τὴν αὐτὴν ψυχικὴν ἐκδήλωσιν ἐξ ὅλου των τοῦ ἀτόμου· εἶνε ὀρεινοὶ ἀλλ' ὀρεινοὶ ἄτολμοι. Ἐπὶ τῆς ἀλβανικῆς αὐτῶν μορφῆς φαίνεται ἡ ἐξυπνάδα καὶ ἡ δολιότης, ἡ φυσικὴ εὐχέρεια τῶν προσωπικῶν μυῶν εἰς ἐκδήλωσιν ὅλων τῶν αἰσθημάτων· τὸ σῶμά των εἶνε συνεσταλμένον, ὡσεὶ ἀποκαμὸν ὑπὸ τὸν φόρτον τῆς πενίας, αἱ δὲ χεῖρές των μακροδάκτυλοι φαίνονται πλασμέναι διὰ τὴν ἐπαιτείαν ἢ τὴν λαθροχειρίαν. Ὅπως δὲ ἡ φυσικὴ αὕτη κατάστασις τοῦ τόπου διέπλασε τὸν ἄνθρωπον οὕτω καὶ ὁ ἄνθρωπος διέπλασε τὰς παραδόσεις του.

Διότι καὶ ὁ Κραβαρίτης ἔχει τὰς παραδόσεις του—παραδόσεις περὶ Κοσμογονίας! Καὶ δὲν εἶνε μὲν γνωστὸν ποῖος ἦτο ὁ ἐντόπιος οὗτος Σαγχονιάθων καὶ πότε ὑπῆρξεν· εἶνε ὅμως βέβαιον ὅτι ὑπῆρξέ ποτε. Καθὼς ἐπίσης δὲν εἶνε γνωστὸν ἂν διὰ συγγραφῶν εἴτε κατὰ τὸ σύστημα τῶν Ὀρφικῶν διὰ τῆς κλαυθμηρᾶς λύρας, τοῦ κλεινοῦ καὶ ἀπαραιτήτου συμβόλου τῶν ἐντοπίων ἐπαιτῶν — μετέδωκεν εἰς τοὺς

Digitized by Google

συμπατριώτας του τὰς περὶ τοῦ κόσμου καὶ τοῦ τόπου των ἰδέας ἀλλ' αἱ ἰδέαι αὗται ἐπικρατοῦν ἀκόμη. Καὶ λέγεται λοιπὸν ὅτι ὁ θεός, βαρυνθεὶς τὴν μοναξίαν ἀπεφάσισε μίαν ἡμέραν ἀπὸ τοῦ χάους νὰ πλάσῃ τὴν ὕλην, ἀπὸ τοῦ *μὴ ὄντος* νὰ πλάσῃ τὸ εἶναι. Ἔλαβεν ἓν μέγα κόσκινον, τὸ ἐκρέμασεν ἐπάνω τῆς ἀβύσσου καὶ δράττων διὰ τῆς μιᾶς χειρὸς χῶμα — δὲν λέγουν πόθεν ἔδραττε τὸ χῶμα ἀφοῦ τὸ πᾶν ἦτο χάος — ἔρριπτεν αὐτὸ ἐντὸς τοῦ κοσκίνου, ἐνῷ διὰ τῆς ἄλλης χειρὸς ἐταλάντευεν αὐτὸ ἀδιακόπως. Καὶ ἀδιακόπως κατήρχετο διὰ τῶν ὀπῶν ἐντὸς τῆς ἀβύσσου τὸ χῶμα κ' ἐγίνετο γόνιμος ξηρά. Καὶ ὅτε μετ' ὀλίγον ἐπεράτωσε τὴν ἐργασίαν καὶ εἶδε τὸ κόσκινον παραγεμισμένον ἀπὸ πέτρας καὶ κροκάλας ἀνέτρεψε τὸ κόσκινον κ' ἐσώρευσεν αὐτὰς εἰς ἓν μέρος ὅλας. Καὶ τὸ μέρος αὐτὸ ἐκλήθη Κράβαρα δηλαδὴ τόπος πετρώδης καὶ ἄγονος!

Εἰς τὰ Κράβαρα κατῴκησαν ἄνδρες Ἕλληνες, μεγάλοι, ἀνδρειωμένοι! Ἀλλὰ μετ' ὀλίγον ἐπέδραμον ἐκεῖ κώνωπες φοβεροί, σιδηρόρρυγχοι καὶ κατέτρεχον κ' ἐθανάτωνον τοὺς Ἕλληνας, μέχρις οὗ ἠναγκάσθησαν οἱ ἐναπομείναντες νὰ κατασκευάσωσι μεγάλους πίθους καὶ νὰ ταφῶσιν ἐντὸς αὐτῶν ὁλοζώντανοι. Οὕτω δὲ ἐξέλειπεν ἀπὸ προσώπου τῶν Κραβάρων ἡ πρώτη γενεά, ἡ μεγάλη, ἡ ἀνδρειωμένη!

Καὶ ἦλθε μετ' ὀλίγον γενεὰ δευτέρα, ἡ σημερινὴ γενεά. Καὶ ἦλθεν ἐποχὴ καθ' ἣν αἱ λεγεῶνες τῶν Ἀρχαγγέλων ἔφευγον προτροπάδην πρὸ τῶν ἀγριωπῶν διαβόλων καὶ ὁ Σαβαὼθ ἐκρύπτετο εἰς πυκνὰς ὁμίχλας ἵν' ἀποφύγῃ τὴν ὀργήν των. Καὶ οὗτοι ἔμειναν δαφνοστεφεῖς κοσμοκράτορες. Διένειμαν τὸν οὐρανόν, διένειμαν τὴν γῆν ἅπασαν κατὰ φατρίας κατ' ἀρχηγίας, κατὰ κράτη καὶ κρατίδια. Καὶ ἔθεσαν ὅρια ἀπὸ ἀστερισμοῦ εἰς ἀστερισμὸν καὶ ἀπὸ ἡλίου ἕως σελήνης. Καὶ ἔθεσαν ὅρια ἀπὸ ποταμοῦ εἰς ποταμὸν καὶ ἀπὸ θαλάσσης εἰς θάλασσαν. Ἀλλὰ μεθ' ὅλας τὰς προσπαθείας των δὲν ἠδυνήθησαν νὰ διανείμουν τὴν γῆν τῶν Κραβάρων. Αὐτὸς ὁ διαβολικός των νοῦς προσέκρουεν ἐπὶ τοῦ ἀνωμάλου σχηματισμοῦ της μέχρις οὗ ἀπεφασίσθη νὰ μείνῃ διεθνής. Κ' ἔμεινεν ἀπὸ τότε ἡ γῆ αὕτη παντὶ διαβόλῳ ἀναπεπταμένη καὶ ἡ γενεά της ἔμεινε μικρὰ καὶ πονηρὰ καὶ πολύτροπος!

Τοιοῦτον τόπον καὶ τοιοῦτον λαὸν ἡμεῖς διερχόμεθα ἤδη. Καθεὶς ἂς σφίξῃ τὰ τσαρούχια του. Ἡμεῖς τὰ ἐσφίξαμεν ἀφ' ἧς ὥρας ἐκινήσαμεν ἐκ Ναυπάκτου, ἤδη δὲ τὰ σφίγγομεν καλήτερον κινοῦντες ἀπὸ τὰ Λομποτινά. Κατήλθομεν τὴν κρημνώδη ἀτραπὸν μέχρι τοῦ χειμάρρου Κακκάβου, ἀνήλθομεν εἰς τὰ Μικρὰ Λομποτινὰ κ' ἐκεῖθεν κατήλθομεν πάλιν εἰς τὸ Λειβαδόρευμα. Ὅτε ἀνήλθομεν εἰς τὴν κορυφὴν νέα χοάνη ἐνεφανίσθη πρὸ ἡμῶν μικρά, ἔρημος πάσης κατοικίας, ἀκαλλιέργητος ἐντελῶς, πυκνόφυτος ἀπὸ γηραιὰς ἐλάτας. Διήλθομεν τὸ εἰς τὸν πυθμένα αὐτῆς πλατανοσκεπὲς ῥεῦμα Ξηρίχι καὶ μετ' ὀλίγον ἐφθάσαμεν τὴν λιθόκτιστον βρύσιν *Σκανδαλάκια*. Τὸ νερόν της ἦτο ψυχρότερον ἀφ' ὅλα τἄλλα ὅσα συνηντήσαμεν μέχρι τῆς ὥρας ἐκείνης καὶ ἡ σκιὰ τοῦ πλησίον φυομένου πλατάνου πολὺ εὐάρεστος, ὅταν μάλιστα—ὅπως ἡμεῖς—ἔχει τις ἀπέναντί του τὸν ἥλιον πυρακτοῦντα τὰς ἐκτάσεις. Ἀπὸ τῆς θέσεως ἐκείνης ὡς ἀπὸ ἐξώστου ὑψηλοῦ, χλοεροῦ, δροσοβόλου, διὰ ῥήγματος τῆς χοάνης, ὅπερ ἐπέφερον βεβαίως τὰ καταρρέοντα νερὰ ζητοῦντα διέξοδον, τὸ βλέμμα ῥυθίζεται ἐλεύθερον μακράν, πρὸς τὴν δύσιν ἣν ἀποκλείουν τὰ βουνὰ τῆς Μακρυνίας κυανᾶ, εὔγραμμα μ' ὅλον τὸ κάλλος καὶ τὴν γοητείαν ἣν χαρίζει εἰς αὐτὰ ἡ ἀπόστασις. Ἐπὶ μιᾶς κλιτύος τούτων ὁ ἐξησκημένος ὀφθαλμὸς διακρίνει ὡς λευκολίθους κατερχομένους ἑλικοειδῶς ἀπὸ τῆς κορυφῆς πρὸς τὴν βάσιν τὰς οἰκίας τῆς Μακρυνοῦς καὶ δεξιώτερον εἰς λοφοειδῆ σωρείαν τῆς Γαβαλοῦς τὰς οἰκίας. Ἐδῶθεν ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς πλευρᾶς τοῦ ῥήγματος τῆς χοάνης, παρὰ τὸ κέντρον καὶ ἐπὶ ἀπροσίτου μέρους, φαίνεται μηνοειδὲς ἐκ λίθων τείχισμα ἀπὸ τὰ συνήθη φράγματα, τὰ ὁποῖα ἀνεγείρουν παρὰ τὴν βάσιν κόχης οἱ ποιμένες πρὸς ἀσφάλειαν τῶν ποιμνίων καὶ ἑαυτῶν. Εἶνε τὸ σπήλαιον Κισσοῦ, εὐρὺ καὶ τερπνὸν ἐνδιαίτημα νυμφῶν, μὲ δρόσον καὶ σκιάν, μὲ γιγαντώδεις σταλακτίτας καὶ νερὰ κατάργυρα. Ἀλλ' ἐκτὸς τούτων τῶν χαρίτων εἶνε καὶ ἀφανὲς καὶ μόνον διὰ κλίμακος προσιτὸν ἐκ τῶν ἔξω, ὅπερ ἔκαμε νὰ γείνῃ κατὰ τὴν ἐπανάστασιν ἀσφαλὲς καταφύγιον πολυαρίθμων ἑλληνικῶν οἰκογενειῶν. Φαίνονται δὲ πρὸς τούτοις ἀριστερώτερον αἱ ὑψηλότερον κείμεναι οἰκίαι τῶν Μεγάλων Λομποτινῶν, ὡσεὶ ὑπερκύπτουσαι ἵνα ἴδουν μακρότερον ἐντὸς τῆς ταπεινοτέρας χοάνης.

Ἕπεται συνέχεια

Λ. ΚΑΡΚΑΒΙΤΣΑΣ

Digitized by Google

ΑΝΩ ΚΑΤΩ

Συνέχεια· ἴδε σελ. 245

« Μπά ! ἡσυχάσατε παρακαλῶ ! .. εἶναι θάλασσα καὶ θὰ κάμετε μίαν τρύπα εἰς τὸ νερό!» ἀνέκραξεν ἐκ νέου ὁ Δὴν Τούδριγκ, θορυβωδῶς ἐπιδοκιμασθεὶς ὑπὸ τῶν συναδέλφων του.

« Ὄχι, κύριε, ἀπήντησε ζωηρῶς ὁ πρόεδρος Βαρβικάν, ὄχι θάλασσα, ἀλλὰ ἤπειρος ὑπάρχει ἐκεῖ, ὀροπέδιον ὅπερ ἀνυψοῦται—πιθανῶς ὅπως ἡ ἔρημος τοῦ Γόβι ἐν τῇ κεντρικῇ Ἀσίᾳ—μέχρι τριῶν ἢ τεσσάρων χιλιομέτρων ὑπεράνω τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης. Ἡ ὑπόθεσις αὕτη εὐκόλως καὶ λογικῶς δύναται νὰ ἐξαχθῇ ἐκ τῶν ὁμόρων χωρῶν τῶν ὁποίων εἶναι ἁπλῆ προέκτασις τὸ πολικὸν ἔδαφος. Ὁ Νορδενσκιόλδ, ὁ Πήρυ, ὁ Μαακγὰρδ κατὰ τὰς ἐξερευνήσεις των ἐβεβαίωσαν ὅτι τὸ ἔδαφος τῆς Γροιλλανδίας ὑψοῦται πρὸς βορρᾶν. Εἰς ἀπόστασιν ἑκατὸν ἑξήκοντα χιλιομέτρων ἀπὸ τῆς νήσου Δίσκαι τὸ ὕψος αὐτῆς ὑπὲρ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης εἶνε δύο χιλιάδων τριακοσίων μέτρων. Ἂν λοιπὸν λάβωμεν πρὸ ὀφθαλμῶν τὰς παρατηρήσεις ταύτας, ὡς καὶ τὰ εὑρεθέντα ἐντὸς τῶν προχιωνίων πάγων διάφορα προϊόντα φυτικὰ καὶ ζωϊκά, ὡς σκελετοὺς μαστοδόντων, ὀδόντας κοινοὺς καὶ ἀμυντηρίους ἐλεφάντων, στελέχη κωνοφόρων, πειθόμεθα ὅτι ἡ ἤπειρος ἐκείνη ὑπῆρξεν ἄλλοτε γῆ εὔφορος κατοικουμένη ὑπὸ ζώων βεβαίως, πιθανῶς δὲ καὶ ὑπὸ ἀνθρώπων· ὅτι ἐντὸς αὐτῆς κατεχώσθησαν τὰ πυκνὰ δάση τῶν προϊστορικῶν περιόδων, σχηματίσαντα τ' ἀνθρακικὰ κοιτάσματα, τὰ ὁποῖα θὰ κατορθώσωμεν νὰ ἐξορύξωμεν. Ναί ! Ἤπειρος ἐκτείνεται περὶ τὸν Πόλον, ἤπειρος παρθένος, μὴ πατηθεῖσα ὑπὸ ἀνθρώπου καὶ ἐπ' αὐτῆς μέλλομεν ν' ἀνυψώσωμεν τὴν σημαίαν τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς ! »

Βροντώδεις ἐπευφημίαι συνώδευσαν τοὺς τελευταίους λόγους τοῦ ῥήτορος.

Ὅταν δ' αἱ τελευταῖαι ἀπηχήσεις αὐτῶν ἐσβέσθησαν εἰς τὰς ἐσχατιὰς τῆς πλατείας ἠκούσθη ἡ ὀξεῖα φωνὴ τοῦ ταγματάρχου Δόνελλαν λέγουσα :

« Ἑπτὰ λεπτὰ παρῆλθον ἤδη ἀπὸ τὰ δέκα ὅσα μᾶς ἐχρειάζοντο διὰ νὰ φθάσωμεν εἰς τὸν Πόλον !

— Εἰς τρία λεπτὰ θὰ φθάσωμεν,» ἀπήντησε ψυχρῶς ὁ πρόεδρος Βαρβικάν.

Καὶ ἐξηκολούθησεν:

« Ἀλλ' ἂν τὸ κτῆμα τῆς εταιρίας εἶναι ἤπειρος καὶ ἂν ὡς ἔχομεν λόγους νὰ πιστεύωμεν ἡ ἤπειρος αὕτη εἶναι ὑψηλοτέρα τῆς θαλάσσης οὐδὲν ἧττον βέβαιον εἶναι ὅτι καλύπτεται ὑπὸ προχιωνίων πάγων καὶ εἶναι πεφραγμένη δι' ἀδιαβάτων παγοβούνων ὑπὸ τοιούτους δ' ὅρους ἡ ἐκμετάλλευσις αὐτῆς θὰ ἦτο δύσκολος ....

—Ἀδύνατος ! εἶπεν ὁ Γιὰν Χάραλδ, δοὺς μείζονα ἔμφασιν εἰς τὴν παρατήρησίν του ταύτην διὰ ζωηρᾶς χειρονομίας.

—Ἀδύνατος, ἔστω ! ἀπεκρίθη ὁ Ἴμπεϋ Βαρβικάν. Ἀλλ' ἀκριβῶς διὰ τοῦτο ἐνετείναμεν ὅλας τὰς προσπαθείας μας ὅπως τὴν καταστήσωμεν δυνατήν. Καὶ ὄχι μόνον δὲν θὰ ἔχωμεν τοῦ λοιποῦ ἀνάγκην πλοίων ἢ ἑλκύθρων ὅπως μεταβῶμεν εἰς τὸν Πόλον, ἀλλὰ διὰ τῶν ἡμετέρων μεθόδων ἡ τῆξις τῶν πάγων, καὶ τῶν παλαιῶν καθὼς καὶ τῶν νέων, θὰ συντελεσθῇ ὡς διὰ γοητείας, χωρὶς νὰ δαπανήσωμεν πρὸς τοῦτο οὐδὲ ἓν δολλάριον ἐκ τοῦ κεφαλαίου μας, χωρὶς νὰ χάσωμεν οὐδὲ μίαν στιγμὴν ἐκ τῆς ἐργασίας μας !»

Σιγὴ ἀπόλυτος ἐπεκράτησε τότε· ἦτο φανερὸν ὅτι ἔφθασεν ἡ *ψυχολογικὴ* στιγμή, κατὰ τὴν λεπτὴν παρατήρησιν ἣν ὁ Δὴν Τούδριγκ ἐψιθύρισεν εἰς τὸ ὠτίον τοῦ Ἰακώβου Γιάνσεν.

« Κύριοι ἐπανέλαβεν ὁ πρόεδρος τοῦ Τηλεβολικοῦ Συλλόγου, ὁ Ἀρχιμήδης ἐζήτει μόνον ποῦ νὰ σταθῇ, διὰ νὰ κινήσῃ τὸν κόσμον. Λοιπόν ! τὸ ζητούμενον ὑπ' αὐτοῦ στήριγμα ἡμεῖς τὸ εὕρομεν ! τὸν μοχλὸν τοῦ ὁποίου εἶχεν ἀνάγκην ὁ μέγας Συρακούσιος γεωμέτρης ἡμεῖς τὸν κατέχομεν ! Εἴμεθα λοιπὸν εἰς θέσιν νὰ μετατοπίσωμεν τὸν Πόλον !...

— Νὰ μετατοπίσετε τὸν Πόλον !... ἀνέκραξεν ὁ Ἔρικ Βάλδεναχ.

— Ὄχι νὰ μὴ τὸν φέρετε καὶ εἰς τὴν Ἀμερικήν !» ἀνεφώνησεν ὁ Γιὰν Χάραλδ.

Προφανῶς ὁ πρόεδρος Βαρβικὰν δὲν ἤθελεν ἀκόμη νὰ διευκρινήσῃ τὸ πρᾶγμα, διότι ἐξηκολούθησε λέγων :

«Τὸ δὲ στήριγμα ἐκεῖνο...

—Μὴ τὸ εἴπετε!.. Μὴ τὸ εἴπετε!.. ἀνέκραξεν εἷς τῶν παρευρισκομένων διὰ βροντώδους φωνῆς.

— Ὁ δὲ μοχλὸς ἐκεῖνος....

— Μὴ φανερώσετε τὸ μυστικόν!... μή ! ἀνέκραξαν διὰ στεντορείας φωνῆς οἱ πλεῖστοι τῶν ἀκροατῶν.

— Δὲν θὰ τὸ φανερώσωμεν!» ἐπεῖπεν ὁ πρόεδρος Βαρβικάν.

Εὐνόητον εἶνε ὁπόσον ἡ ἀπάντησις αὕτη παρώξυνε τοὺς Εὐρωπαίους ἀντιπροσώπους, ἀλλὰ μεθ' ὅλας τὰς διαμαρτυρήσεις των ὁ ῥήτωρ δὲν ἠθέλησε τίποτε περισσότερον νὰ γνωστοποιήσῃ, περιορισθεὶς μόνον νὰ προσθέσῃ :

«Ἤδη θέλω σᾶς ἀνακοινώσῃ τὰ ἐξαγόμενα τῆς μηχανικῆς ἐργασίας, — ἐργασίας πρωτοφανοῦς καὶ πρωτακούστου εἰς τὰ χρονικὰ τῆς

Digitized by Google

βιομηχανίας, — τὴν ὁποίαν πρόκειται ν' ἀναλάβωμεν καὶ ἀποπερατώσωμεν, διὰ τῆς συνδρομῆς τῶν χρηματικῶν κεφαλαίων σας.

— Ἀκούσατε! ἀκούσατε!»

Ἡ παρακέλευσις ἦτο περιττὴ διότι πάντες ἐνέτειναν τὰ ὦτα.

«Καὶ ἐν πρώτοις, ἐξηκολούθησεν ὁ πρόεδρος Βαρβικάν, ἡ ἀρχικὴ ἰδέα τοῦ ἡμετέρου ἔργου ὀφείλεται εἰς ἕνα τῶν σοφωτάτων, τῶν ἐπιφα-

— Ζήτω, ζήτω ὁ Μάστων!....» ἀνέκραξεν ὅλη ἡ συνέλευσις, ἠλεκτρισθεῖσα ἐκ τῆς παρουσίας τοῦ ἐξόχου, ἀλλὰ καὶ παραδόξου τούτου προσώπου.

Ἀπερίγραπτος εἶναι ἡ συγκίνησις ἣν ἡ μίστρες Εὐαγγελία Σκόρβιτ ᾐσθάνθη ἀκούσασα τὰς ὑπὲρ τοῦ ἐνδόξου μαθηματικοῦ ἐπευφημίας, αἵτινες εὐφροσύνως ἀντήχησαν μέχρι τῶν μυχιαιτάτων τῆς καρδίας αὐτῆς.

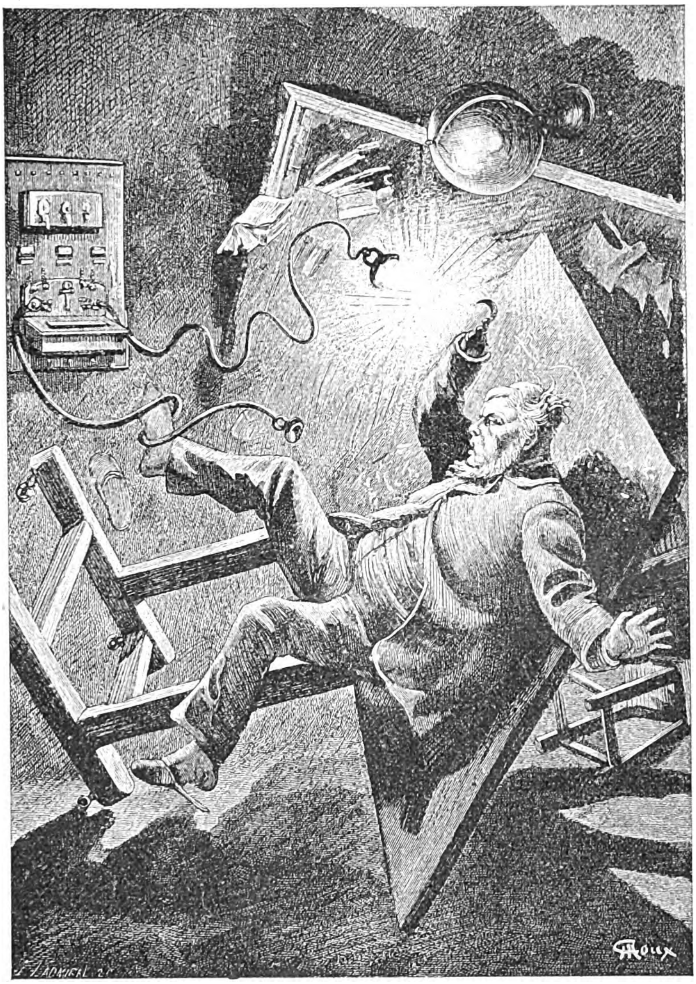

Ὁ Ι. Τ. Μάστων ἀνετράπη καὶ προσέκρουσεν εἰς τὸν μαυροπίνακα (σελ. 235).

νεστάτων καὶ τῶν μάλιστα εἰς τὸν σύλλογον ἀφωσιωμένων συναδέλφων μας. Εἰς τοῦτον δ' ἐπίσης ἀνήκει καὶ ἡ δόξα τῆς διατυπώσεως ὅλων τῶν ὑπολογισμῶν, οἵτινες κατέστησαν δυνατὴν τὴν πρακτικὴν ἐφαρμογὴν τῆς ἰδέας, διότι ἡ μὲν ἐκμετάλλευσις τῶν πολικῶν λιθανθρακώνων εἶνε ἁπλῆ παιδιά, ἀλλ' ἡ τοῦ πόλου μετατόπισις ἦτο πρόβλημα, τοῦ ὁποίου ἡ λύσις μόνον διὰ τῆς ἀνωτέρας μηχανικῆς ἦτο δυνατή. Διὰ τὸν λόγον δὲ τοῦτον ἐζητήσαμεν τὴν συνδρομὴν τοῦ Ι. Τ. Μάστωνος, τοῦ ἀξιοτίμου γραμματέως τοῦ Τηλεβολικοῦ Συλλόγου.

Ἐκεῖνος δὲ μετριοφρόνως περιωρίσθη νὰ κλίνῃ ἠρέμα τὴν κεφαλὴν δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ καὶ νὰ χαιρετίσῃ διὰ τοῦ ἄκρου τοῦ ἀγκίστρου του τὴν ἐνθουσιῶσαν συνέλευσιν:

«Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ἀκόμη, ἀγαπητοὶ μέτοχοι, τοῦ μεγάλου συλλαλητηρίου, ἐπανέλαβεν ὁ πρόεδρος Βαρβικάν, ὅπερ ἑώρτασε τὴν εἰς Ἀμερικὴν ἔλευσιν τοῦ Γάλλου Μιχαὴλ Ἀρδάν, ὀλίγους μῆνας πρὸ τῆς ἀναχωρήσεώς μας διὰ τὴν Σελήνην....»

Ὁ παράδοξος Γιαγκῆς ὡμίλει μετὰ τοσαύτης ἀφελείας περὶ τοῦ ταξειδίου ἐκείνου, ὡς ἂν

Digitized by Google

ἐπρόκειτο περὶ ἁπλῆς μεταβάσεως ἀπὸ Βαλτιμόρης εἰς Νέαν Ὑόρκην.

«... ὁ Ι. Τ. Μάστων εἶπεν: Ἂς ἐπινοήσωμεν μηχανάς, ἂς εὕρωμεν τὸ κατάλληλον ὑπομόχλιον καὶ ἂς μετακινήσωμεν τὸν ἄξονα τῆς Γῆς — Μάθετε λοιπὸν πάντες ὅσοι μὲ ἀκούετε τὴν στιγμὴν ταύτην ὅτι αἱ μηχαναὶ ἐπενοήθησαν, τὸ ὑπομόχλιον εὑρέθη, πᾶσαν δὲ τὴν δύναμιν ἡμῶν θὰ καταβάλωμεν εἰς τὴν μετατόπισιν τοῦ γηΐνου ἄξονος!»

Ἐπί τινας στιγμὰς ἡ συνέλευσις διετέλεσεν ὑπὸ τὸ κράτος καταπλήξεως, δυναμένης νὰ μεταφρασθῇ μόνον διὰ τῆς χυδαίας ἀλλ' εἰκονικωτάτης φράσεως: «Τὸ παραξεκοντάκιασες!»

«Πῶς; ἔχετε τὴν ἀξίωσιν νὰ μετατοπίσετε τὸν ἄξονα; ἀνεφώνησεν ὁ ταγματάρχης Δόνελλαν.

— Μάλιστα, κύριε, ἀπήντησεν ὁ πρόεδρος Βαρβικάν, ἢ μᾶλλον ἔχομεν τὸ μέσον νὰ δημιουργήσωμεν νέον ἄξονα, ἐπὶ τοῦ ὁποίου θὰ τελεῖται τοῦ λοιποῦ ἡ ἡμερησία κίνησις τῆς γῆς.

— Νὰ μεταβάλετε τὴν περιστροφικὴν κίνησιν τῆς γῆς! ὑπολαβὼν εἶπεν ὁ συνταγματάρχης Καρκώφ, τοῦ ὁποίου ἀπήστραψαν οἱ ὀφθαλμοί.

— Βεβαιότατα καὶ χωρὶς νὰ μεταβάλωμεν τὴν διάρκειαν αὐτῆς! ἀπήντησεν ὁ πρόεδρος Βαρβικάν. Σκοποῦμεν ἁπλούστατα νὰ μετατοπίσωμεν τὸν Πόλον σχεδὸν ἐπὶ τῆς ἑβδομηκοστῆς ἑβδόμης μοίρας εἰς τρόπον ὥστε ἡ Γῆ νὰ ἐξομοιωθῇ πρὸς τὸν πλανήτην Δία, τοῦ ὁποίου ὁ ἄξων εἶνε σχεδὸν κάθετος ἐπὶ τοῦ ἐπιπέδου τῆς τροχιᾶς του· ἡ δὲ κατὰ εἴκοσι τρεῖς μοίρας καὶ εἴκοσι ὀκτὼ πρῶτα λεπτὰ μετατόπισις αὕτη τοῦ ἄξονος θ' ἀρκέσῃ ὅπως τὸ ἡμέτερον πολικὸν κτῆμα δεχθῇ ποσότητα ἡλιακῆς θερμότητος ἱκανὴν νὰ τήξῃ τοὺς ἀπὸ χιλιάδων αἰώνων συσσωρευμένους ἐκεῖ πάγους.»

Ἡ συνέλευσις ἠκροᾶτο μετ' ἀγωνίας, οὐδεὶς δ' ἐφαντάσθη νὰ διακόψῃ τὸν ῥήτορα, οὐδὲ κἂν δι' ἐπευφημίας. Τοὺς πάντας εἶχε σαγηνεύσῃ ἡ εὐφυεστάτη καὶ ἁπλουστάτη συνάμα ἰδέα ἐκείνη τῆς μετατοπίσεως τοῦ ἄξονος περὶ τὸν ὁποῖον κινεῖται ἡ ὑδρόγειος σφαῖρα.

Οἱ δὲ Εὐρωπαῖοι ἀντιπρόσωποι κατάπληκτοι, ἐνεοὶ καὶ αὐτόχρημα ἐκμηδενισμένοι διετέλουν βωβοὶ καὶ παραζαλισμένοι.

Ἀλλὰ παγωδέστατα ἀντήχησαν χειροκροτήματα ὅτε ὁ πρόεδρος ἐπέρανε τὸν λόγον του διὰ τοῦ ἐπομένου ὑψηλοῦ ἐν τῇ ἁπλότητί του συμπεράσματος:

«Λοιπὸν αὐτὸς ὁ ἥλιος θ' ἀναλάβῃ τὴν φροντίδα νὰ διαλύσῃ τοὺς πάγους, τοὺς παγετῶνας καὶ τὰ παγόβουνα, καὶ νὰ καταστήσῃ ἐφικτὴν τὴν προσέγγισιν τοῦ Πόλου!

— Ὥστε ἠρώτησεν ὁ ταγματάρχης Δόνελλαν, ἀφοῦ ὁ ἄνθρωπος δὲν δύναται νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸν Πόλον, ὁ Πόλος θὰ ἔλθῃ πρὸς αὐτόν;

— Ἀκριβῶς!» ἀπήντησεν ὁ πρόεδρος Βαρβικάν!

Η'.

Ὅπου γίνεται λόγος περὶ τῆς ἀφομοιώσεως τῆς Γῆς πρὸς τὸν Δία.

Ἀφορμὴν εἰς τὴν ἐνθουσιώδη πρότασιν τοῦ Ι. Τ. Μάστωνος περὶ τροποποιήσεως τοῦ ἄξονος τῆς Γῆς, τόσον ἐπικαίρως μνημονευθεῖσαν ὑπὸ τοῦ ῥήτορος, εἶχε δώσῃ ὁ τολμηρὸς καὶ μεγαλεπίβολος ἐκεῖνος Γάλλος, ὁ Μιχαὴλ Ἀρδάν, εἷς ἐκ τῶν ἡρώων τοῦ *Ταξειδίου ἀπὸ τῆς Γῆς εἰς τὴν Σελήνην*, ὁ τοῦ προέδρου Βαρβικὰν καὶ τοῦ λοχαγοῦ Νίκολ σύντροφος, ὅστις κατὰ τὸ πρὸς τιμήν του γενόμενον συλλαλητήριον εἶχε τονίσῃ διθυραμβικὸν ὕμνον ὑπὲρ τοῦ σπουδαιοτάτου πλανήτου τοῦ ἡμετέρου συστήματος. Ἐν τῷ πανηγυρικῷ του ἐκείνῳ δὲν παρέλιπε νὰ ἐξάρῃ τὰ ἰδιαίτερα πλεονεκτήματα τοῦ πλανήτου ἐκείνου. Ὅθεν κατὰ τὸ πρόβλημα, ὅπερ ἔλυσεν ὁ ἔξοχος μαθηματικὸς τοῦ Τηλεβολικοῦ Συλλόγου, νέος ἄξων περιστροφικῆς κινήσεως ἔμελλε νὰ ὑποκαταστήσῃ τὸν παλαιόν, περὶ τὸν ὁποῖον ἀπὸ καταβολῆς κόσμου στρέφεται ἡ Γῆ, περιπλέον δὲ ὁ ἄξων οὗτος θὰ ἦτο κάθετος ἐπὶ τῆς τροχιᾶς της. Ὑπὸ τοὺς ὅρους τούτους ἡ κλιματολογικὴ κατάστασις τοῦ παλαιοῦ Βορείου Πόλου θὰ ἐγίνετο ἀκριβῶς ὁμοία πρὸς τὴν τοῦ Τρόνδιεμ ἐν Νορβηγίᾳ κατὰ τὸ ἔαρ. Ὥστε ὑπὸ τὰς ἡλιακὰς ἀκτῖνας ὁ παλαιοκρυσταλλικὸς θώραξ τοῦ πόλου ἔμελλε νὰ διαλυθῇ αὐτομάτως, ἐνῷ συγχρόνως ἡ κλιματολογικὴ διαίρεσις τοῦ ἡμετέρου πλανήτου θ' ἀφωμοιοῦτο πρὸς τὴν τοῦ Διός.

Πράγματι ἡ κλίσις τοῦ ἄξονος τοῦ πλανήτου τούτου, ἢ ἐν ἄλλαις λέξεσιν ἡ γωνία ἡ σχηματιζομένη ἐκ τοῦ ἄξονος καὶ τοῦ ἐπιπέδου τῆς ἐκλειπτικῆς αὐτοῦ εἶναι 88° 16'. Ἐὰν ἡ κλίσις αὕτη εἶχε μίαν μοῖραν καὶ 47 πρῶτα λεπτὰ περιπλέον, ὁ ἄξων τοῦ Διὸς θὰ ἦτο μαθηματικῶς κάθετος ἐπὶ τοῦ ἐπιπέδου τῆς περὶ τὸν ἥλιον τροχιᾶς του.

Ἀνάγκη ὅμως νὰ ἐννοηθῇ καλῶς ὅτι ἡ ἀπόπειρα εἰς ἣν ἔμελλε νὰ προβῇ ἡ νέα Ἑταιρία πρὸς τροποποίησιν τῶν σημερινῶν νόμων τῆς κινήσεως τῆς Γῆς δὲν ἔτεινε, κυρίως εἰπεῖν, εἰς τὴν μεταστροφὴν τοῦ γηΐνου ἄξονος. Τοιοῦτο ἀποτέλεσμα δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ προκύψῃ μηχανικῶς, ὁσηδήποτε καὶ ἂν ἦτο ἡ καταβληθησομένη δύναμις. Ἡ Γῆ δὲν στρέφεται, ὡς ἡ ὄρνις εἰς τὴν σούβλαν, περὶ ὑλικὸν ἄξονα, τὸν ὁποῖον δύναται πᾶς τις νὰ λάβῃ εἰς χεῖρας ἢ νὰ μετατοπίσῃ κατὰ βούλησιν. Ἀλλ' ἀφ' ἧς στιγμῆς τὸ ὑπὸ τοῦ Ἀρχιμήδους ζητηθὲν ὑπομόχλιον καὶ ὁ ὑπὸ τοῦ Ι. Τ. Μάστωνος ἐπινοηθεὶς

Digitized by Google

μοχλὸς ἦσαν εἰς τὴν διάθεσιν τῶν παραβόλων τούτων μηχανικῶν, ἡ δημιουργία νέου ἄξονος ἦτο δυνατή, καὶ μάλιστα ὄχι καὶ πολὺ δύσκολος.

Ὁπωσδήποτε ἀφοῦ οὗτοι ἐφαίνοντο ἐπιμένοντες νὰ κρατήσωσιν ἀπόκρυφον τὴν ἐφεύρεσίν των ταύτην μέχρι νεωτέρας διαταγῆς, κατ' ἀνάγκην ἔπρεπεν οἱ ἄλλοι νὰ περιορισθῶσιν εἰς τὴν μελέτην τῶν ἐπακολουθημάτων αὐτῆς.

Τοῦτο δὲ καὶ ἔπραξαν εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς αἱ ἐφημερίδες καὶ τὰ περιοδικὰ συγγράμματα ὅλου τοῦ κόσμου, ὑπομιμνήσκοντα τοὺς εἰδότας καὶ διδάσκοντα τοὺς ἀμαθεῖς τίνα τ' ἀποτελέσματα, ἅτινα προέρχονται ἐκ τοῦ σχεδὸν καθέτου τοῦ ἄξονος τοῦ Διὸς ἐπὶ τοῦ ἐπιπέδου τῆς τροχιᾶς του.

Ὁ Ζεύς, ἀποτελῶν ὡς καὶ ὁ Ἑρμῆς, ἡ Ἀφροδίτη, ἡ Γῆ, ὁ Ἄρης, ὁ Κρόνος, ὁ Οὐρανὸς καὶ ὁ Ποσειδῶν μέρος τοῦ Ἡλιακοῦ συστήματος κινεῖται εἰς ἀπόστασιν διακοσίων περίπου ἑκατομμυρίων λευγῶν ἀπὸ τῆς κοινῆς ἑστίας, ἔχων ὄγκον χιλίας τετρακοσίας φορὰς περίπου μεγαλήτερον τοῦ ὄγκου τῆς Γῆς.

Ἂν λοιπὸν ὑπάρχει «δίιος ζωή», ἂν δηλαδὴ ὑπάρχουσι κάτοικοι ἐν τῷ πλανήτῃ Διί, ἔχουσιν οὗτοι τὰ ἑξῆς βέβαια πλεονεκτήματα:

Καὶ ἐν πρώτοις, κατὰ τὴν ἡμερησίαν περιστροφὴν τοῦ Διός, τελουμένην εἰς ἐννέα μόνον ὥρας καὶ πεντήκοντα πέντε λεπτά, αἱ ἡμέραι εἰσὶ διαρκῶς ἴσαι ἐπὶ οἱουδήποτε πλάτους, ἤτοι τῆς μὲν ἡμέρας ἡ διάρκεια εἶναι 4 ὧραι καὶ 77 λεπτά, τῆς δὲ νυκτὸς ὁμοίως 4 ὧραι καὶ 77 λεπτά.

«Νὰ λαμπρὸν πρᾶγμα δι' ἀνθρώπους ἔχοντας τάξιν. Θὰ καταγοητευθῶσιν ὑποτασσόμενοι εἰς τοιούτους κανόνας!» παρετήρησαν οἱ παραδεχόμενοι τὴν ὕπαρξιν τῶν Δίων.

Τὸ αὐτὸ λοιπὸν θὰ συνέβαινε καὶ ἐπὶ τῆς Γῆς, ἂν ὁ πρόεδρος Βαρβικὰν ἤθελε πραγματοποιήσῃ τὸ σχέδιόν του, μὲ μόνην τὴν διαφορὰν ὅτι ἐπειδὴ ἡ περὶ τὸν νέον ἄξονα περιστροφὴ τῆς Γῆς χρονικῶς δὲν ἤθελεν αὐξηθῇ, οὔτε ἐλαττωθῇ, εἰκοσιτέσσαρες δὲ ὧραι θὰ ἐχώριζον πάντοτε δύο ἀλλεπαλλήλους μεσημβρίας, αἱ νύκτες καὶ αἱ ἡμέραι θὰ ἦσαν ἀκριβῶς δωδεκάωροι ἐν οἱῳδήποτε σημείῳ τῆς γῆς. Τὸ λυκαυγὲς καὶ τὸ λυκόφως θὰ ἐμήκυνον τὰς ἡμέρας κατ' ἴσον πάντοτε χρόνον, καὶ ἠθέλομεν ζῇ ἐν διαρκεῖ ἰσημερίᾳ, οἵαν ἔχομεν πάντες οἱ κάτοικοι τῆς Γῆς μόνον τὴν 9 Μαρτίου καὶ τὴν 9 Σεπτεμβρίου ὅτε τὸ φωτεινὸν ἄστρον διαγράφει τὴν φαινομένην καμπύλην του ἐν τῷ ἐπιπέδῳ τοῦ Ἰσημερινοῦ.

«Τὸ περιεργότατον ὅμως καὶ ἐξ ἴσου σπουδαῖον κλιματολογικὸν φαινόμενον, προσέθετον εὐλόγως οἱ ἐνθουσιώδεις ὑπέρμαχοι τῆς μεταβολῆς, θὰ εἶνε ἡ ἔλλειψις τῶν ὡρῶν τοῦ ἔτους!»

Τωόντι, αἱ ἐτήσιοι αὗται μεταλλαγαί, αἱ γνωσταὶ ὑπὸ τὰ ὀνόματα ἔαρ, θέρος, φθινόπωρον, χειμών, προέρχονται ἐκ τῆς κλίσεως τοῦ ἄξονος ἐπὶ τοῦ ἐπιπέδου τῆς ἐκλειπτικῆς. Οἱ Δίιοι ἀγνοοῦσι τὰς ὥρας ταύτας, ὅθεν καὶ οἱ Γήινοι θὰ τὰς λησμονήσωσιν. Ἀφ' ἧς δὲ στιγμῆς ὁ νέος ἄξων θὰ εἶνε κάθετος ἐπὶ τῆς ἐκλειπτικῆς, θὰ ἐκλίπωσι πλέον καὶ αἱ κατεψυγμέναι καὶ αἱ διακεκαυμέναι ζῶναι, καὶ ἡ Γῆ θὰ ἔχῃ μίαν μόνον ζώνην εὔκρατον.

Καὶ ἰδοὺ διὰ ποῖον λόγον:

Τί εἶνε διακεκαυμένη ζώνη; Εἶνε τὸ τμῆμα τῆς γηΐνης ἐπιφανείας τὸ περιλαμβανόμενον μεταξὺ τοῦ τροπικοῦ τοῦ Καρκίνου καὶ τοῦ τροπικοῦ τοῦ Αἰγόκερω. Πάντα τὰ σημεῖα τῆς ζώνης ταύτης ἔχουσι τοῦτο τὸ ἰδιάζον, ὅτι βλέπουσι δὶς τοῦ ἔτους τὸν ἥλιον εἰς τὸ ζενὶθ αὐτῶν, ἤτοι εἰς τὸ κατακόρυφον σημεῖον τοῦ οὐρανοῦ των, ἐνῷ εἰς τὰ σημεῖα τῶν τροπικῶν τὸ φαινόμενον τοῦτο μόνον ἅπαξ τοῦ ἔτους συμβαίνει.

Τί εἶνε εὔκρατος ζώνη; Τὸ μέρος τῆς Γῆς τὸ ὁποῖον περιλαμβάνει τὰς μεταξὺ τῶν τροπικῶν καὶ τῶν Πολικῶν κύκλων χώρας, ἀπὸ τῆς 23°28' μέχρι τῆς 66°52' Πλάτους, εἰς τὰς ὁποίας ὁ ἥλιος ἀνέρχεται μὲν καθ' ἑκάστην ὑπεράνω τοῦ ὁρίζοντος, ἀλλ' οὐδέποτε φθάνει ὑψούμενος μέχρι τοῦ Ζενίθ.

Τί δ' εἶνε κατεψυγμένη ζώνη; Αἱ περὶ τοὺς Πόλους χῶραι ἐκεῖναι τὰς ὁποίας ὁ ἥλιος ἐγκαταλείπει παντελῶς ἐπί τινα χρόνον, ἐν αὐτῷ τῷ Πόλῳ παρατεινόμενον καὶ μέχρις ἓξ μηνῶν.

Εὐνόητον λοιπὸν καθίσταται ἐκ τούτων ὅτι ἐπακολούθημα τῆς διαφορᾶς τοῦ ὕψους, εἰς ὃ φθάνει ὁ ἥλιος ὑπεράνω τοῦ ὁρίζοντος εἶνε ἐν μὲν τῇ διακεκαυμένῃ ζώνῃ θερμότης ὑπερβολική, ἐν τῇ εὐκράτῳ θερμότης μετρία, ποικίλλουσα ὅμως ἀναλόγως τῆς ἀποστάσεως ἀπὸ τῶν τροπικῶν καὶ τέλος ἐν τῇ κατεψυγμένῃ ὑπερβολικὸν ψῦχος ἀπὸ τῶν Πολικῶν κύκλων μέχρι τῶν Πόλων.

Τὸ κάθετον ὅμως τοῦ ἄξονος ἤθελε μεταβάλῃ τὴν κατάστασιν ταύτην τῶν πραγμάτων ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς Γῆς. Ὁ ἥλιος ἀπαρεγκλίτως θὰ ἔμενεν ἐπὶ τοῦ ἐπιπέδου τοῦ Ἰσημερινοῦ, διαγράφων καθ' ὅλον τὸ ἔτος ἐπὶ δώδεκα ὥρας καθ' ἑκάστην τὴν τακτικὴν τροχιάν του καὶ ἀνερχόμενος πρὸς τὸ κατακόρυφον σημεῖον τοῦ οὐρανοῦ, μέχρις ἀποστάσεως ἀπ' αὐτοῦ ἴσης πρὸς τὸ πλάτος ἑκάστου τόπου, ἑπομένως τόσον ὑψηλότερα ὅσον ὁ τόπος οὗτος εἶνε πλησιέστερος πρὸς τὸν Ἰσημερινόν. Οὕτω εἰς τοὺς τόπους τοὺς κειμένους εἰς τὴν εἰκοστὴν μοῖραν πλάτους, ὁ ἥλιος θ' ἀνήρχετο καθ' ἑκάστην μέχρις ἑβδομήκοντα μοιρῶν ὑπεράνω τοῦ ὁρίζοντος, εἰς τοὺς τόπους τοὺς κειμένους εἰς τὴν τεσσαρακοστὴν ὀγδόην

Digitized by Google

μοῖραν. μέχρι τεσσαράκοντα δύο μοιρῶν καὶ εἰς τοὺς εὑρισκομένους ἐπὶ τῆς ἑξηκοστῆς ἑβδόμης μοίρας, μέχρις εἴκοσι τριῶν μοιρῶν. Αἱ δὲ ἡμέραι θὰ εἶχον τὴν αὐτὴν ἀκριβῶς διάρκειαν μετρούμεναι ὑπὸ τοῦ ἡλίου, ὅστις θ' ἀνέτελλε καὶ θὰ ἔδυεν ἀνὰ πᾶσαν δωδεκάτην ὥραν εἰς τὸ αὐτὸ σημεῖον τοῦ ὁρίζοντος.

«Πόσον ὠφέλιμον εἶνε αὐτό! ἔλεγον οἱ φίλοι τοῦ προέδρου Βαρβικάν. Ἕκαστος, ἀναλόγως πλέον ἐπὶ τοῦ στερεώματος τινὰς τῶν ἀστερισμῶν καὶ τῶν ἀστέρων, οὓς πρότερον ἔβλεπε, ὁ δὲ ποιητὴς δὲν θὰ ἠδύνατο πλέον νὰ χρησιμοποιῇ εἰς τοὺς στίχους του τὰς μακρὰς ἡμέρας τοῦ θέρους καὶ τὰς ἀπεράντους νύκτας τοῦ χειμῶνος· ἀλλ' ὑπὸ γενικὴν ἔποψιν ἡ ὠφέλεια θὰ ἦτο μεγίστη.

« Περιπλέον, ἐπανελάμβανον αἱ εἰς τὸν πρόεδρον Βαρβικὰν ἀφωσιωμέναι ἐφημερίδες, ἀφ' οὗ

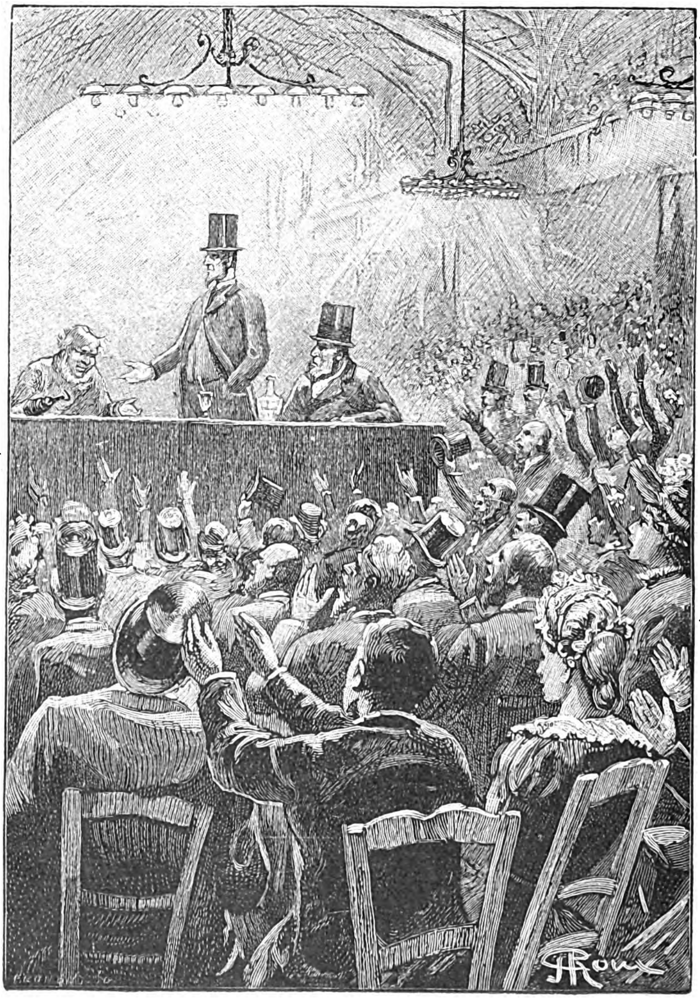

Ζήτω, ζήτω ὁ Μάστων! (σελ. 261)

τῆς ἰδιοσυγκρασίας του, θὰ ἠμπορῇ νὰ ἐκλέγῃ τὸ ἀμετάβλητον κλίμα τὸ ὠφελοῦν εἰς τοὺς κατάρρους καὶ τοὺς ῥευματισμούς του, ἀφοῦ θὰ εἶνε ἄγνωστοι πλέον εἰς τὴν σφαῖράν μας αἱ σημεριναὶ δυσάρεστοι μεταβολαὶ τῆς θερμοκρασίας.»

Ἐν συντομίᾳ, ὁ πρόεδρος Βαρβικὰν καὶ οἱ περὶ αὐτόν, νεώτεροι Τιτᾶνες, ἐπεχείρουν τὴν μεταβολὴν τῆς καταστάσεως, τῆς καθεστηκυίας ἀφ' ὅτου ἡ γηΐνη σφαῖρα, κλίνουσα ἐπὶ τῆς τροχιᾶς της, συνεπυκνώθη καὶ ἐσχημάτισε τὴν Γῆν, ὁποία εἶνε σήμερον.

Εἶνε ἀληθὲς ὅτι ὁ ἀστρονόμος δὲν θὰ ἔβλεπε καὶ ἡ παραγωγὴ τῶν προϊόντων τῆς γῆς θὰ τακτοποιηθῇ, ὁ ἀγρονόμος θὰ δύναται νὰ ἐκλέγῃ τὴν κατάλληλον θερμοκρασίαν δι' ἕκαστον φυτόν.

— Ἔχει καλῶς! ἀπήντων τὰ ἐχθρικῶς διακείμενα φύλλα, ἀλλὰ μήπως δὲν θὰ ἔχωμεν πάντοτε βροχάς, χαλάζας, τρικυμίας, καταιγίδας, σίφωνας, καὶ πάντα ἑνὶ λόγῳ τὰ μετεωρολογικὰ φαινόμενα, τὰ ὁποῖα μεγίστας καταστροφὰς φέρουσιν ἐνίοτε εἰς τὰς συγκομιδὰς καὶ ἑπομένως καὶ εἰς τὰς περιουσίας τῶν καλλλιεργητῶν;

Digitized by Google

ΤΟ ΕΝ ΟΛΥΜΠΙΑ ΜΟΥΣΕΙΟΝ
(Ἐκ φωτογραφίας τῶν Ἀδελ. Ρωμαΐδων)

— Ἀναμφιβόλως, ἀπεκρίνοντο ἐν χορῷ οἱ φίλοι, ἀλλ' αἱ καταστροφαὶ αὗται θὰ εἶνε πιθανῶς σπανιώτεραι, ἕνεκα τῆς κλιματολογικῆς τάξεως ἥτις θὰ ἐμποδίζῃ τὰς διαταράξεις τῆς ἀτμοσφαίρας! Ναί! ἡ ἀνθρωπότης μεγάλως θὰ ὠφεληθῇ ἀπὸ τὴν νέαν ταύτην κατάστασιν τῶν πραγμάτων, ἥτις θ' ἀποτελέσῃ ἀληθῆ μεταμόρφωσιν τῆς γηΐνης σφαίρας! ἡ δὲ ἑταιρία Βαρβικὰν καὶ Σα θὰ προσφέρῃ μεγίστην ἐκδούλευσιν καὶ εἰς τὴν παροῦσαν καὶ εἰς τὰς μελλούσας γενεάς, καταργοῦσα πλὴν τῆς ἀνισότητος τῶν ἡμερῶν καὶ τῶν νυκτῶν, τὴν ὀχληρὰν ποικιλίαν τῶν ὡρῶν τοῦ ἔτους! Διὰ τῆς μεταβολῆς ταύτης, ὡς ἔλεγεν ὁ Μιχαὴλ Ἀρδάν, ἡ γηΐνη σφαῖρα ἐπὶ τῆς ὁποίας ὑπάρχει κατὰ τόπους ἢ ὑπερβολικὸς καύσων ἢ ὑπερβολικὸν ψῦχος, θὰ παύσῃ πλέον τοῦ νὰ εἶνε ὁ πλανήτης τῶν κατάρρων καὶ τῶν περιπνευμονιῶν. Ἂν δὲ κανεὶς κρυολογήσῃ, αὐτὸς θὰ πταίῃ, διότι εὔκολον εἰς πάντα θὰ εἶνε νὰ ἐκλέγῃ ὡς τόπον κατοικίας του, τὸν καταλληλότατον εἰς τοὺς βρόγχους του!»

Ὁ δὲ *Ἥλιος* τῆς Νέας Ὑόρκης, ἐν τῷ φύλλῳ τῆς 27 Δεκεμβρίου ἐδημοσίευσεν εὐγλωττότατον ἄρθρον, τοῦ ὁποίου ὁ ἐπίλογος εἶχεν ὡς ἑξῆς:

«Τιμὴ εἰς τὸν πρόεδρον Βαρβικὰν καὶ τοὺς συναδέλφους του! Οἱ τολμητίαι οὗτοι οὐ μόνον θὰ προσαρτήσωσιν οὕτως εἰπεῖν νέαν ἐπαρχίαν εἰς τὴν ἀμερικανικὴν ἤπειρον, ἐπεκτείνοντες οὕτω τὸ ἤδη εὐρύτατον κράτος τῆς Ὁμοσπονδίας, ἀλλὰ καὶ θὰ καταστήσωσι τὴν Γῆν ὑγιεινοτέραν καὶ εὐφορωτέραν, διότι εὐθὺς μετὰ τὴν συγκομιδὴν τῶν καρπῶν θὰ γίνεται ἡ σπορά, ὁ δὲ σπόρος θὰ βλαστάνῃ τάχιστα, ἀφ' οὗ δὲν θὰ ἐπέρχεται ἀργοπορία ἕνεκα τοῦ χειμῶνος! Οὐ μόνον δ' ὁ ἀνθρακικὸς πλοῦτος τῆς Γῆς θ' αὐξήσῃ διὰ τῆς ἐκμεταλλεύσεως τῶν νέων λιθανθρακώνων, δι' ὧν ἐπὶ μακρὰ ἔτη θὰ ἐξασφαλισθῇ ἡ κατανάλωσις τῆς ἀπαραιτήτου ταύτης ὕλης, ἀλλὰ καὶ οἱ κλιματολογικοὶ ὅροι τῆς ἡμετέρας σφαίρας θὰ μεταβληθῶσιν ἐπὶ τὰ βελτίω! Ὁ Βαρβικὰν καὶ οἱ συνάδελφοί του θὰ μεταβάλωσι τὸ ἔργον τοῦ Δημιουργοῦ, ἐπὶ μεγίστῃ ὠφελείᾳ τῶν ὁμοίων των! Τιμὴ εἰς τοὺς ἄνδρας τούτους οἵτινες μέλλουσι νὰ καταλάβωσι τὴν πρώτην θέσιν ἐν τοῖς εὐεργέταις τῆς ἀνθρωπότητος!»

Θ'.

Ὅπου ἐπιφαίνεται εἷς ἀπὸ μηχανῆς θεὸς Γαλλικῆς καταγωγῆς.

Τοιαῦται λοιπὸν ἔμελλον νὰ εἶνε αἱ ὠφέλειαι ὅσαι θὰ προήρχοντο ἐκ τῆς μεταβολῆς, ἣν ὁ πρόεδρος Βαρβικὰν ἔμελλε νὰ φέρῃ εἰς τὸν περιστροφικὸν ἄξονα. Εἶνε γνωστὸν ἄλλως ὅτι ἡ μεταβολὴ αὕτη ἐν ἐλαχίστῳ μόνον μέτρῳ ἔμελλε νὰ ἐπηρεάσῃ τὴν περὶ τὸν ἥλιον περιστροφὴν

Digitized by Google

τοῦ ἡμετέρου πλανήτου· ἡ Γῆ θὰ ἐξηκολούθει νὰ διαγράφῃ τὴν ἀπαρέγκλιτον τροχιάν της ἀνὰ τὸ ἄπειρον, οἱ δὲ νόμοι τοῦ ἡλιακοῦ ἔτους δὲν θὰ ὑφίσταντο ἐπαισθητήν τινα ἀλλοίωσιν.

Τὰ ἐπακολουθήματα τῆς μεταβολῆς τοῦ ἄξονος παρήγαγον ὡς εἰκός, καταπληκτικὴν αἴσθησιν, ἅμα ὡς ἐγένοντο γνωστὰ ἀνὰ τὴν ὑφήλιον. Καὶ κατ' ἀρχὰς μετ' ἐνθουσιασμοῦ ἠκούσθη τὸ πρόβλημα τοῦτο τῆς ὑψηλῆς μηχανικῆς. Ἡ προσδοκία τῆς ἀπολαύσεως κλίματος διηνεκοῦς σταθερότητος καὶ ἀναλόγως ἑκάστου τόπου «κατὰ βούλησιν τῶν καταναλωτῶν», ἦτον εἰς ἄκρον σαγηνευτική· ἡ ἰδέα δὲ ὅτι πάντες οἱ θνητοὶ θὰ ἠδύναντο νὰ ἀπολαύσωσι τὸ αἴδιον ἐκεῖνο ἔαρ, ὅπερ περιγράφουσιν οἱ ἀρχαῖοι ποιηταὶ ὡς ὑπάρχον ἐν ταῖς Νήσοις τῶν Μακάρων, καὶ ὅτι θὰ ἠδύναντο μάλιστα νὰ ἐκλέγωσι κατὰ βούλησιν δροσερώτερον ἢ θερμότερον ἔαρ, ἐξῆπτε καὶ τῶν ἀπαθεστάτων τὴν φαντασίαν. Ἀλλ' ἡ θέσις τοῦ νέου ἄξονος περὶ τὸν ὁποῖον θὰ ἐτελεῖτο τοῦ λοιποῦ ἡ ἡμερησία περιστροφὴ τῆς Γῆς ἦτο ἀπόρρητον, ὅπερ οὔτε ὁ πρόεδρος Βαρβικάν, οὔτε ὁ λοχαγὸς Νίκολ, οὔτε ὁ Ι. Τ. Μάστων ἐφαίνοντο διατεθειμένοι νὰ φανερώσωσιν εἰς τὸ κοινόν. Ἔμελλον νὰ τὸ ἀποκαλύψωσι πρὸ τῆς ἐπιχειρήσεως ἢ μετ' αὐτήν; Τοῦτο καὶ μόνον· ἤρκει διὰ νὰ καταλάβῃ ἀνησυχία τις τὴν κοινὴν γνώμην.

Ἔπειτα καὶ μία ἀπορία ἐπῆλθεν εἰς ὅλων τὸν νοῦν, τὴν ὁποίαν μετὰ πολλῆς σπουδῆς ἐσχολίασαν αἱ ἐφημερίδες, ἡ ἑξῆς: διὰ τίνος μηχανικοῦ μέσου θὰ παρήγετο ἡ μεταβολὴ αὕτη, ἥτις προφανῶς ἀπῄτει τὴν χρῆσιν τεραστίας δυνάμεως;

Ἡ *Ἀγορά*, σπουδαῖον περιοδικὸν σύγγραμμα τῆς Νέας Ὑόρκης, παρετήρησεν εὐλογώτατα περὶ τούτου τὰ ἀκόλουθα :

« Ἂν ἡ Γῆ δὲν ἐστρέφετο περὶ ἄξονα, μικρά τις σχετικῶς ὤθησις θὰ ἤρκει ἴσως νὰ μεταδώσῃ εἰς αὐτὴν περιστροφικὴν κίνησιν περὶ ἄξονα αὐθαιρέτως ὁρισθέντα· ἀλλ' αὕτη δύναται νὰ παρομοιωθῇ πρὸς τεράστιον γυροσκόπον, κινούμενον μετὰ μεγίστης ταχύτητος, φυσικὸς δὲ νόμος ἀπαιτεῖ ὅπως παρόμοιον ὄργανον τείνῃ νὰ στρέφηται διηνεκῶς περὶ τὸν αὐτὸν ἄξονα, ὡς ὑλικῶς ἀπέδειξαν τοῦτο τὰ περίφημα πειράματα τοῦ Λέοντος Φουκώ. Ὅθεν θὰ εἶνε δύσκολον, ἂν μὴ ἀδύνατον, νὰ ἐπιτευχθῇ τοιαύτη παρέκκλισις.»

Ἡ παρατήρησις ἦτο ὀρθοτάτη, ἀλλὰ δὲν περιωρίσθησαν εἰς μόνην αὐτήν. Μετὰ τὸ τεθὲν ζήτημα περὶ τῆς δυνάμεως τῆς ὁποίας θὰ ἐγίνετο χρῆσις ὑπὸ τῶν μηχανικῶν τῆς *Ἐκμεταλλευτικῆς τοῦ Β. Πόλου Ἑταιρίας*, ὄχι ὀλιγώτερον ἐνδιαφέρον ἦτο νὰ γνωσθῇ ἂν ἡ ἐφαρμογὴ αὐτῆς θὰ ἐπήρχετο ἀνεπαισθήτως ἢ βιαίως. Καὶ ἐν τῇ τελευταίᾳ ταύτῃ περιπτώσει ἀνεφύετο τὸ ζήτημα, μὴ θὰ ἐπηκολούθουν ἆρά γε φοβεραὶ καταστροφαὶ ἐπὶ τῆς γηΐνης ἐπιφανείας, καθ' ἣν στιγμὴν θὰ ἐπραγματοῦτο ἡ μεταβολὴ τοῦ ἄξονος διὰ τῶν ἀγώνων τῆς ἑταιρίας Βαρβικὰν καὶ Σα;

Ὁμολογουμένως ἐνυπῆρχον ἐν αὐτῇ τῇ φύσει τοῦ ζητήματος τούτου πολλὰ τ' ἀνησυχοῦντα καὶ συνταράσσοντα οὐ μόνον τοὺς σοφούς, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἀμαθεῖς τῶν Δύο Κόσμων. Ἡ σύγκρουσις ὁπωσδήποτε εἶνε πάντοτε σύγκρουσις, δὲν εἶνε δὲ καὶ πολὺ εὐχάριστον πρᾶγμα νὰ αἰσθανθῇ τις τὸν κτύπον ἢ καὶ τὸν ἀντίκτυπον αὐτῆς. Καὶ ἀληθῶς οἱ εἰσηγηταὶ τῆς ἐπιχειρήσεως ταύτης ἐφαίνετο ὅτι δὲν ἔλαβον ποσῶς πρὸ ὀφθαλμῶν τὰς ἀναστατώσεις, τὰς ὁποίας τὸ ἔργον των ἠδύνατο νὰ ἐπιφέρῃ ἐπὶ τοῦ ἀτυχοῦς πλανήτου ἡμῶν, ἀποβλέποντες εἰς μόνας τὰς ἐξ αὐτοῦ ὠφελείας. Τούτου ἕνεκα οἱ Εὐρωπαῖοι πληρεξούσιοι, ὑπέρ ποτε ἐξωργισμένοι διὰ τὴν ἧττάν των, καὶ ἀπόφασιν ἔχοντες νὰ ἐπωφεληθῶσι τῆς περιστάσεως ταύτης, εἰργάσθησαν μετὰ πολλῆς ἐπιτηδειότητος ἵνα ἐξερεθίσωσι τὴν κοινὴν γνώμην κατὰ τοῦ προέδρου τοῦ Τηλεβολικοῦ Συλλόγου.

Ἐλέχθη ἀνωτέρω ὅτι ἡ Γαλλία, οὐδεμίαν διατυπώσασα ἀξίωσιν ἐπὶ τῶν πολικῶν χωρῶν, δὲν εἶχε συνταχθῇ μετὰ τῶν μετασχουσῶν τοῦ πλειστηριασμοῦ Δυνάμεων. Ἀλλὰ καίτοι ἐπισήμως ἡ Γαλλία δὲν ἀνεμίχθη εἰς τὸ ζήτημα, Γάλλος τις ὅμως, ὡς εἴπομεν ἤδη, ἀπεφάσισε νὰ μεταβῇ εἰς Βαλτιμόρην, ἵνα παρακολουθήσῃ ἐκ τοῦ σύνεγγυς δι' ἑαυτὸν καὶ ἰδίαν του εὐχαρίστησιν τὰς διαφόρους φάσεις τῆς γιγαντιαίας ἐκείνης ἐπιχειρήσεως.

Ὁ Γάλλος οὗτος ἦτο μηχανικὸς ἀνήκων εἰς σῶμα τῶν μεταλλουργῶν ἡλικίας τριάκοντα πέντε ἐτῶν τὸ πολύ. Ἀξιωθεὶς τοῦ πρώτου βαθμοῦ ἐν ταῖς εἰσιτηρίοις ἐξετάσεσιν εἰς Πολυτεχνικὴν Σχολήν, ἀριστεύσας δ' ὁμοίως καὶ ἐν ταῖς ἀπολυτηρίοις, ἐθεωρεῖτο ὡς μαθηματικὸς πρώτης δυνάμεως, ἀνώτατος πιθανώτατα τοῦ Ι. Τ. Μάστωνος ὅστις, καθὸ ἔξοχος λογιστὴς μόνον καὶ οὐδὲν ἄλλο ἦτο ἐν συγκρίσει πρὸς αὐτόν, ὅ,τι ὁ Λεβεριὲ συγκρινόμενος πρὸς τὸν Λαπλὰς ἢ τὸν Νεύτωνα.

Ὁ μηχανικὸς οὗτος — καὶ τοῦτο δὲν τὸν ἐζημίου — ἦτο πνευματώδης, ἰδιόρρυθμος, καὶ τοὺς τρόπους πρωτυπότατος, ὁποῖοι εἶναι πολλοὶ μὲν τῶν ἐκ τῆς σχολῆς τῶν Γεφυρωτῶν ἀποφοιτώντων, ὀλίγιστοι δὲ ἐκ τῆς Μεταλλουργικῆς. Τὰς ἰδέας αὐτοῦ ἐξέφραζε καθ' ἰδιότυπον ὅλως καὶ ἀστειότατον τρόπον. Συνομιλῶν μετὰ τῶν οἰκείων του καὶ περὶ αὐτῶν ἀκόμη τῶν ἐπιστημονικῶν θεμάτων, εἶχε τὴν στομυλίαν Παρισινοῦ *μοσχομάγκα*. Τῷ ἤρεσκον αἱ εἰκονικαὶ

Digitized by Google

καὶ ἐκφραστικαὶ λέξεις καὶ φράσεις τῆς δημώδους, αἵτινες ἄλλως ἔγειναν ταχέως τοῦ συρμοῦ, εἰσαχθεῖσαι καὶ εἰς τὴν γραφομένην· καὶ ὅπως ἐπιτείνῃ τὴν ἔκφρασιν αὐτῶν τὰς περιέβαλλεν ἐνίοτε παιγνιωδῶς διὰ κλασσικῆς τηβένου, παραφράζων αὐτὰς εἰς κλασσικὴν δῆθεν γλῶσσαν. Οἱ ἀκούοντες αὐτὸν ὁμιλοῦντα ἐν ὅλῃ τῇ εἰθισμένῃ ἀφελείᾳ του, θὰ ὑπέθετον ὅτι βαρέως ἔφερε τὸν ζυγὸν τῶν ἀκαδημαϊκῶν τύπων, εἰς τῶν ὁποίων τὸ κράτος ὑπέκυπτε κατ' ἀνάγκην καὶ μετὰ δυσκολίας μόνον ὁσάκις ἔγραφεν. Φιλοπονώτατος ὅμως ἠδύνατο ἐπὶ δέκα ὁλοκλήρους ὥρας νὰ κάθηται πρὸ τοῦ γραφείου του, τροχάδην γράφων σελίδας ἀλγεβρικῶν τύπων, μετὰ τῆς αὐτῆς εὐκολίας, μεθ' ἧς ἄλλοι γράφουσιν ἁπλᾶς ἐπιστολάς. Ἀρίστην δὲ ἀναψυχήν, μετὰ πολύωρον μαθηματικὴν ἐργασίαν, ἐθεώρει τὸ *ουίστ*, ὅπερ ἔπαιζε μετρίως, ἂν καὶ εἶχεν ὑπολογίσῃ ὅλους τοὺς δυνατοὺς συνδυασμοὺς αὐτοῦ, ἔπρεπε δὲ ν' ἀκούσῃ τις αὐτόν, ὅταν ἐπρόκειτο νὰ ἐκτελέσῃ τὴν διανομὴν ὁ ἐκ τῶν συμπαικτόρων κοινῶς καλούμενος «ἄψυχος» ἀναφωνοῦντα μὲ τὰ ἀρχαῖα δῆθεν ἑλληνικά του: «Ἡ χείρ ἐστι τῷ τεθνεῶτι».

(**Jules Verne**) Ἕπεται συνέχεια

Ο ΟΝΟΣ

Συνέχεια καὶ τέλος· ἴδε σελ. 250

Εἰς τὴν βόρειον Εὐρώπην καὶ ἐν γένει εἰς χώρας ὅπου ὄνοι δὲν ὑπάρχουσι διὰ λόγους τοὺς ὁποίους ἐξεθέσαμεν ἤδη ἀνωτέρω τί κάμνει ἆρά γε ὁ κόσμος ἐν ἐλλείψει ὄνων; Περιττὸν νὰ σᾶς εἴπω ὅτι ἡ ἔλλειψίς των ἐν τῇ ἀγορᾷ μιᾶς πόλεως δίδει εἰς αὐτὴν ὄψιν ὅλως ἰδιάζουσαν, ψυχράν, στενοχωρημένην. Οἱ μικρόσωμοι πυκνόμαλλοι ἵπποι τῶν βορείων χωρῶν, (ponneys), καίτοι μικρότεροι καὶ αὐτῶν τῶν ὄνων, εἶνε ζῷα πολὺ ἀπαιτητικώτερα, ὧν ἡ συντήρησις καθίσταται τόσον πολυδάπανος, ὥστε δὲν δύνανται νὰ ἀναπληρώσωσιν ἐν τῇ κοινωνίᾳ τὸ κενὸν τὸ ὁποῖον ἀφίνει ὁ ὀλιγαρκὴς καὶ καρτερικὸς ὄνος.

Παντοῖα μέσα ἐσοφίσθησαν οἱ ἄνθρωποι εἰς ἀντικατάστασίν των. Ἐν τῇ βορείῳ Εὐρώπῃ ζευγνύουσι κύνας μεγαλοσώμους εἰς ἁμαξίδια μικρῶν διαστάσεων οἱ γαλακτοπῶλαι, οἱ ὀπωροπῶλαι καὶ λοιποὶ μικροπωληταί. Οἱ ποιμένες τῶν παρὰ τὸν πόλον χωρῶν, νομάδες ὡς οἱ ἡμέτεροι βλαχοποιμένες, μετακομίζουσι τὰς σκηνάς των, καὶ ἐν γένει πᾶν ὅ,τι ἔχουσιν ἐπὶ τῆς ῥάχεως ἐλάφου, (τῆς ταράνδου ἢ ῥέννου καλουμένης). Εἰς τὰ ὀροπέδια τῆς Νοτίου Ἀμερικῆς οἱ ἄνθρωποι μεταχειρίζονται ἀντὶ τοῦ ἀχθοφόρου ὄνου τὸ *λάμα*, ζῷον καμηλοειδές, ἔχον τὸ ἀνάστημα τοῦ ὄνου. Δυστυχῶς ὅμως τὸ λάμα (ἢ ὡς λέγεται ὑπό τινων τὸ καμηλοπρόβατον) δὲν εἶνε τόσον ἥμερον καὶ εὐάγωγον ὅσον τὸ παριστάνει ἡ ἱστορία τοῦ Ῥοβινσῶνος ἐπὶ τῆς νήσου του, οὔτε ἀνέχεται ὡς ὁ ὄνος μετὰ ἁγίας ὑπομονῆς τὰς ὠμότητας τῶν ὀνηλατῶν. Ἀπόδειξις ὅτι καὶ τὸ λάμα δὲν ἀντικαθιστᾷ δεόντως τὸν ὄνον εἶνε ὅτι εἴς τινα μεταλλεῖα τῶν τόπων ἐκείνων μετεχειρίζοντο ἄλλοτε πρὸς μετακκόμισιν τῶν ὀρυκτῶν τί νομίζετε; Πρόβατα!

Ἠδυνάμην νὰ σᾶς ἀπαριθμήσω τὸν κατάλογον ὅλων τῶν ζῴων τὰ ὁποῖα μεταχειρίζεται ὁ ἄνθρωπος πρὸς μετακόμισιν πραγμάτων, ἀπὸ τοῦ ἐλέφαντος καὶ τῆς καμήλου μέχρι τοῦ προβάτου καὶ τοῦ κυνός, τὸ ἀποτέλεσμα θὰ εἶναι πάντοτε τὸ αὐτό· ὁ «ἀδάμας», ὁ «μαργαρίτης» τῶν ἀχθοφόρων κτηνῶν ἦτο, εἶναι καὶ θὰ εἶναι πάντοτε ὁ ὄνος.

Οἱ ἀρχαῖοι ἐξετίμων πολὺ περισσότερον τὸν «μαργαρίτην» τοῦτον τοῦ βασιλείου τῶν ζῴων καὶ τὰς ἀρετάς του παρὰ οἱ σημερινοὶ ἄνθρωποι.

Σπανίως εὑρίσκονται σήμερον παρατηρηταὶ τῆς φύσεως ἀρκούντως ὀξυδερκεῖς ὥστε νὰ βλέπωσι τὰ πράγματα ὅπως πράγματι εἶνε.

Ἐνῷ οἱ αἱμοβόροι κατακτηταὶ χωρῶν, οἱ τύραννοι τῆς ἀνθρωπότητος καὶ οἱ καταστρέφοντες διὰ τῶν πολέμων χιλιάδας ἀθώων ἀνθρώπων ἡγεμόνες ἐλαύνουσιν ἔφιπποι, ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς εἰσέρχεται εἰς τὴν ἱερὰν πόλιν ἐπὶ πώλου ὄνου, τοῦ συμβόλου τῆς ταπεινότητος, τῆς μετριοφροσύνης, τῆς ὑπομονῆς. Ὁ Ὅμηρος θαυμάζει πρὸ παντὸς τὸ ἐπίμονον καὶ ἀτάραχον τοῦ ὄνου καὶ συγκρίνει τοὺς καταδιώκοντας τὸν Αἴαντα Τρῶας πρὸς μικροὺς παῖδας θραύοντας εἰς μάτην τὰς ῥάβδους των ἐπὶ ὄνου βόσκοντος καὶ ἠρέμα ἀπερχομένου τῆς βοσκῆς χωρὶς νὰ δίδῃ προσοχὴν εἰς τοὺς ῥαβδισμούς των.

Βεβαίως εἰς τὰς σημερινὰς αἰθούσας θὰ ἦτο πολὺ ῥιψοκίνδυνον νὰ συγκρίνωμεν τὸν δεῖνα σπαθοφόρον ἥρωα πρὸς ὄνον, ἵνα χαρακτηρίσωμεν τὴν βραδύτητα καὶ ψυχραιμίαν τῆς ἐκ τῆς μάχης ὑποχωρήσεώς του. Οἱ στρατιωτικοὶ ὅμως θὰ εὕρωσι τὴν παραβολὴν ἐπιτυχεστάτην διότι ἐν τῇ στρατηγικῇ τέχνῃ ἡ βραδεῖα καὶ εὐμέθοδος, ἡ μὴ εἰς ἄτακτον φυγὴν τρεπομένη ὑποχώρησις θεωρεῖται πολὺ δυσκολωτέρα καὶ ἀπαιτεῖ περισσοτέραν ἀνδρείαν παρὰ ἡ θορυβώδης ἔφοδος· καὶ ὁ Ὅμηρος λέγων ὅτι ὁ Αἴας ὀπισθοχωρεῖ ἐκ τῆς μάχης, οὐχὶ ὡς λαγώς, ἀλλ'

Digitized by Google

ὡς ὄνος ἀτάραχος, οὐχὶ μόνον δὲν προσβάλλει τὸν ἥρωα ἀλλὰ τῷ πλέκει λαμπρὸν ἐγκώμιον.

Μάλιστα, κυρίαι καὶ κύριοι, ἐγκώμιον!

*

Ἀλλ' ἃς ἀφήσωμεν πλέον κατὰ μέρος τὰς ἀρετὰς τοῦ ὄνου καὶ ἃς ἔλθωμεν εἰς τὰ ἐλαττώματά του. Ὑπάρχει ἓν πρᾶγμα τὸ ὁποῖον καθιστᾷ τὸν ἡμερώτερον ὄνον, περιοδικῶς ἄγριον ἀτίθασον, ἐπικίνδυνον, — ὁ ἔρως, ὁ «ἀνίκατος μάχαν» ὡς λέγει ὁ Σοφοκλῆς.

Πλὴν ἃς ἐνθυμηθῶσιν οἱ αὐστηροὶ κριταὶ τῶν ἐρωτευμένων ὄνων ὅτι «ὁ ἀναμάρτητος πρῶτος τὸν λίθον βαλέτω»!

Ἡ φαντασία τῶν μεσαιωνικῶν μυθοποιῶν διατρίβει πολλάκις περὶ τὸν ὄνον. Ὅλοι γνωρίζομεν τὴν ὑπόθεσιν τοῦ *Ὀνείρου θερινῆς νυκτὸς* τοῦ Σαιξπήρου. Ἀλλὰ καὶ ἄλλα ὅμοια παραμύθια ὑπάρχουσι κατὰ τὰ ὁποῖα ἐπίσης ἄνδρες μετεβάλλοντο ὑπὸ μοχθηρῶν μάγων εἰς ὄνους, χωρὶς νὰ χάνωσι τούτου ἕνεκα τὴν συμπάθειαν τῶν συζύγων των, ἴσως ἴσως διότι καθίσταντο ὑπομονητικώτεροι. Ἀλλ' ἃς ἀφήσωμεν τὰ παραμύθια καὶ ἃς ἴδωμεν τί μέρος ἔχει ὁ ὄνος ἐν τῇ παιδαγωγίᾳ.

Ὡς γνωστὸν ὑπάρχουσι χῶραι τῶν ὁποίων οἱ κάτοικοι ἔχουσι τὸ πλεονέκτημα νὰ μὴ κατάγωνται ἐξ ἐνδόξων προγόνων, καὶ νὰ πατῶσιν ἔδαφος μὴ κλασσικόν. Εἰς τὰς χώρας ἐκείνας οἱ παῖδες εἶναι συνήθως ῥοδοκόκκινοι, πλήρεις ἀνθηρᾶς ὑγείας, διότι ὅλον τὸν χρόνον τὸν ὁποῖον καταναλίσκουσιν οἱ δυστυχεῖς Ἑλληνόπαιδες εἰς τὸ ν' ἀποστηθίσωσι παπαγαλλιστὶ τὰ εἰς μι ῥήματα καὶ τὰ σουπίνα καὶ τὰ γερούνδια, οἱ μικροὶ Ἄγγλοι π. χ. ἐξοδεύουσιν εἰς τὸ νὰ παίζωσιν ἐν ὑπαίθρῳ, νὰ γυμνάζωνται, νὰ ἱππεύωσι κ λ π. Καὶ ὁ πτωχὸς παῖς διασκεδάζει συχνάκις πληρώνων μικρὸν νόμισμα ὅπως ἀπολαύσῃ τῶν θελγήτρων μιᾶς ὀνοδρομίας. Ὑπάρχουσιν ἐπίτηδες ὀνηλάται ἔχοντες μικροὺς εὐαγώγους ὄνους πρὸς διασκέδασιν τῶν μικρῶν παιδίων. Αἱ εὐπορώτεραι οἰκογένειαι συντηροῦσι πολλάκις ἀποκλειστικῶς χάριν τῆς ἱππασίας τῶν τέκνων μικρὸν ὄνον, ἄλλως δὲ ἡ συντήρησις τοιούτου ζώου ἐλαχίστας δαπάνας ἀπαιτεῖ.

Πολλοὶ νομίζουσιν ὅτι εἶναι βάναυσον πρᾶγμα νὰ συναναστρέφωνται τὰ τέκνα των μετὰ κτηνῶν, ἀλλ' ἡ ἰδέα αὕτη πρέπει νὰ θεωρηθῇ ὡς λανθασμένη καὶ παντελῶς ἀβάσιμος. Συνήθως βλέπομεν ὅτι τὰ παιδία ἕνεκα τοῦ ἀφελοῦς τρόπου καθ' ὃν σκέπτονται συνεννοοῦνται πολὺ καλλίτερον μετὰ ζώων παρὰ οἱ μεγάλοι ἄνθρωποι, δὲν ὑπάρχει δὲ φόβος νὰ μάθωσιν ἀνήθικόν τι παρὰ τῶν τετραπόδων συντρόφων των, ὅπως παρὰ τῶν διπόδων. Ὅταν παῖς μικρὸς ἔχῃ νὰ φροντίζῃ περὶ ζώου, τὸ ὁποῖον ἱππεύει κατὰ τὰς ὥρας τῆς ἀναπαύσεώς του, εὑρίσκεται συνεχῶς ἀπησχολημένος, καὶ δὲν λαμβάνει καιρὸν ν' ἀποκτᾷ κακὰς συνηθείας. Ἡ δὲ συνήθεια νὰ σκέπτηται καὶ νὰ φροντίζῃ διαρκῶς περὶ συντρόφου τετραπόδου ἰσχυροτέρου μὲν ὡς πρὸς τὸ σῶμα, ὑποδεεστέρου δὲ ὡς πρὸς τὴν διανοητικὴν δύναμιν, μορφώνει τὸν χαρακτῆρα τοῦ παιδὸς εἰς τὸ νὰ ἀποκτᾷ ἀποφασιστικότητα καὶ θάρρος, καὶ νὰ κηδεμονεύῃ τὰ συμφέροντα ἄλλου. Ἀπὸ τοιαῦτα μικρὰ παλληκάρια ἀναπτύσσονται ἔπειτα ἄνδρες οἰκογενειάρχαι ἄξιοι νὰ ἄρχωσιν ἐν τῇ οἰκογενείᾳ των καὶ νὰ κατέχωσι μεγάλας θέσεις ἐν τῇ κοινωνίᾳ.

Ἐν ἑνὶ λόγῳ ἡ ἱππασία ἐξευγενίζει τὸν ἄνθρωπον, τὸν καθιστᾷ ἱππότην καὶ ἐπειδὴ ὁ χαρακτὴρ τοῦ ἀνθρώπου μορφοῦται καὶ συμπήγνυται ἰδίως ἐν τῇ νεανικῇ ἡλικίᾳ, τὸ κατάλληλον διὰ τὴν ἱππασίαν τῶν παίδων κτῆνος εἶνε ὁ μικρὸς ὄνος, πολὺ οἰκονομικώτερος τοῦ ἵππου καὶ ἕνεκα τοῦ ἠπίου χαρακτῆρός του ὅλως ἀκίνδυνος, ἐνῷ ὁ ἵππος βεβαίως δὲν εἶνε κατάλληλος δι' ἀνηλίκους ἱππεῖς ἕνεκα τοῦ ἐπικινδύνως ζωηροῦ χαρακτῆρός του καὶ τοῦ μεγάλου ἀναστήματός του. Θὰ μοὶ εἴπητε ἴσως ὅτι ὁ ἑλληνόπαις, ὅστις σήπεται ἀπὸ πρωΐας μέχρις ἑσπέρας ἐπὶ τῶν βιβλίων του, γίνεται ἐπὶ τέλους κάτοχος τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς καὶ τῆς λατινικῆς γλώσσης καὶ ἀρχίζει νὰ ἀναγινώσκῃ τοὺς ἀρχαίους συγγραφεῖς. Οὕτω δὲ μορφοῦται ὁ χαρακτὴρ του καὶ ἀποκτᾷ ἐκ τῆς ἀναγνώσεως ἀνάπτυξιν ἐπίσης ἀξιοζήλευτον.

Ἐγὼ δὲν δύναμαι νὰ ἐξακολουθήσω τὴν συζήτησιν ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου, διότι θὰ ἀπεπλανώμην παρὰ πολὺ ἀπὸ τὸ κύριον θέμα μου καὶ διότι δὲν ἔχω ἴσως καὶ ἱκανὰς γνώσεις περὶ τῆς ὑποθέσεως ταύτης. Ἓν μόνον ἐπιτρέψατε νὰ σᾶς εἴπω;

Ἡ καρδία μου συστέλλεται ἐξ οἴκτου ὅταν βλέπω τοὺς δυστυχεῖς ἑλληνόπαιδας τῶν καλλιτέρων τάξεων τῆς κοινωνίας νὰ κύπτωσιν ὠχροὶ καὶ ἐξηντλημένοι ἐπὶ τῶν βιβλίων των, νὰ νομίζωσιν ἐπὶ ἔτη πολλὰ ὅτι ὁ μόνος προορισμὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς γῆς εἶνε νὰ κλίνῃ τὰ εἰς μι ῥήματα νὰ ἀηδιάζῃ ἐπὶ τέλους τόσον πολὺ τὴν γραμματικὴν καὶ τὸ συντακτικὸν ὥστε ἀνὴρ γινόμενος οὐδέποτε νὰ λαμβάνῃ ἀνὰ χεῖρας ἔστω καὶ τὸ ὡραιότερον καὶ ποιητικώτερον κλασσικὸν σύγγραμμα, διότι ταῦτα τὸν ὑπενθυμίζουσι τὰς ἀηδεῖς καὶ πληκτικὰς ἡμέρας τῆς παιδικῆς του ἡλικίας. — Ὅταν τέλος ἐξέρχονται οἱ δυστυχεῖς οὗτοι παῖδες καθ' ἑκάστην ἐπὶ μίαν ὥραν εἰς περίπατον μετὰ τοῦ παιδαγωγοῦ των, (διότι τὸ διέταξεν ὁ ἰατρός, δὲν τοῖς ἐπιτρέπεται νὰ παίζωσι, νὰ διασκεδάζωσιν, ἀλλὰ πρέπει νὰ περιπατῶσι φρόνιμα καὶ νὰ ὁμιλῶσι γαλλικά. Εἰς τοιοῦτο δὲ σημεῖον φθάνει ἡ διαστρέβλωσις τῆς διανοίας των, ὥστε

Digitized by Google

ἐπὶ τῇ θέᾳ ἀθώου τινὸς κυνὸς ἢ ὄνου τρομάζουσι καὶ τρέπονται εἰς φυγήν. Ἡ δὲ ἀενάως κεντωμένη φιλοδοξία των καταντᾷ ἐπὶ τέλους κενοδοξία καὶ οἴησις. Διὰ τοῦτο βλέπομεν μικρὰ παιδία συνάπτοντα βυζαντινὰς συζητήσεις περὶ πραγμάτων ἥκιστα ἐνδιαφερόντων τὴν παιδικὴν ἡλικίαν καὶ προσπαθοῦντα νὰ ὁμιλῶσι χάριν ἐπιδείξεως « γαλλικὰ » ὁσάκις βλέπωσι πλησίων των«πρόστυχα» παιδία,μὴ γνωρίζοντα τὴν γαλλικήν. Συγκρίνατε τοὺς δυστυχεῖς τούτους ἑλληνόπαιδας πρὸς μικροὺς Ἄγγλους ὁμηλίκους ἀναρριχωμένους ἐπὶ τῆς ῥάχεως τοῦ προσφιλοῦς ὄνου. Ὁποία ζωηρότης! ὁποῖον θάρρος! ὁπόσον ἀρρενωπὴ εἶνε ἡ μορφὴ τῶν μικρῶν ἱππέων ὁπόσον ἀφελὴς ἀλλὰ καὶ ἔντονος εἶνε ἡ ὁμιλία των!

Τέλος πάντων θέσατε τὴν χεῖρα ἐπὶ τῆς καρδίας σας, ὦ παιδαγωγοὶ τῶν μικρῶν! Μὴ χαρακτηρίσητε ἀμέσως ἕκαστον μὴ ἐνθουσιῶντα διὰ τὸν σημερινὸν τρόπον τῆς ἐκπαιδεύσεως τῶν Ἑλληνοπαίδων ὡς βάρβαρον,ὡς ἐχθρὸν τῶν γραμμάτων! Μήπως δὲν εἶνε τάχα δυνατὸν δίδοντες μεγαλητέραν σημασίαν εἰς τὴν σωματικὴν ἀνάπτυξιν τῶν παίδων νὰ καταστήσητε αὐτοὺς τοιούτους ὥστε, χωρὶς νὰ ἐγκαταλείψετε ἐντελῶς τὴν κλασσικὴν παιδείαν νὰ ἐξοικονομήσετε εἰς τοὺς παῖδας περισσοτέρας ὥρας ἀφιερωτέας εἰς τὰ παίγνια καὶ εἰς τὴν γυμναστικήν;

Ἂν τυχὸν εὑρεθῇ τις θεωρῶν τὰς ἰδέας ταύτας ὀρθάς, ἂς λάβῃ ὑπ' ὄψιν ὅτι ἡ ὀνηλασία εἶνε ἓν τῶν ἀρίστων μέσων πρὸς ἐπασχόλησιν τῶν μικρῶν παίδων, ὅπερ ἐκγυμνάζει τὸ σῶμα καὶ τὸ πνεῦμα, καὶ ὅτι εὑρισκόμεθα ἐν χώρᾳ ὅπου ἕνεκα τοῦ γλυκέος κλίματος καὶ πολλῶν οἰκονομικῶν περιστάσεων ἡ συντήρησις ἑνὸς μικροῦ ὄνου χάριν τῆς ἱππασίας τῶν παίδων εἶνε πρᾶγμα τόσον ὀλιγοδάπανον καὶ τόσον εὔκολον ὥστε πλεῖστοι γονεῖς δύνανται νὰ τὸ κάμωσιν.

ΡΑΪΝΟΛΔΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ

ΕΞ ΑΝΑΓΝΩΣΕΩΝ

ΙΗΣΟΥΣ ΧΡΙΣΤΟΣ

Γένεσις τοῦ Ἰησοῦ.

Ἡ σκηνὴ συμβαίνει ἔν τινι ἀσήμῳ τόπῳ τῆς Γαλιλαίας. Τὸ ἄγνωστον μέχρι τῆς στιγμῆς αὐτῆς ὄνομά του εἶνε Ναζαρέτ. Σημαίνει ἄνθος καὶ κλῶνα. Ὁ ἐρχόμενος ἐξ Ἱεροσολύμων, διακρίνει ἀπὸ τῶν τελευταίων τῆς Σαμαρείας κορυφῶν τὴν μικρὰν πόλιν, πέραν, ὁμοίαν πρὸς λευκὸν στίγμα, ἐπὶ τῶν ὑπερκειμένων τῆς πεδιάδος Γισρεὴλ ἐπικλινῶν ὑψωμάτων. Αἱ φαιαί, τετράγωνοι καὶ ἐπίπεδοι τῆς στέγης οἰκίαι της ἐγείρονται ἐπὶ τῆς ἀνατολικῆς κλιτύος δύο λόφων χωριζομένων διὰ χαράδρας διαγραφούσης τὴν μεγάλην ἀναφορικὴν ὁδὸν τῆς Ναζαρέτ. Ἐκεῖ εἶνε οἱ λουτῆρες ἐξαγνισμοῦ, τὰ καταστήματα, τὰ ἐργαστήρια ἡ ἀγορά, ἡ συναγωγή. Πρὸς ἀνατολὰς τῆς πόλεως ὑπόκειται κοιλὰς ἔνθα ἀναβρύει ἡ πηγὴ ἡ καλουμένη τὴν σήμερον βρύσις τῆς Μαρίας.

Ἡ χάραδρα καὶ ἡ κοιλὰς συνενοῦνται πέραν τῶν τελευταίων κατοικιῶν, ἐντὸς μικρᾶς πεδιάδος ἀποτελούσης τὸν χλοερὸν βυθὸν τῆς λεκάνης, ἐν ᾗ ἡ Ναζαρὲτ ἁπλοῦται. Χλοερὰ κατὰ τὸ ἔαρ, ἡ πεδιὰς αὐτὴ ξηραίνεται τὸ θέρος, μεταβάλλεται εἰς ἁλώνιον ἔνθα οἱ Ναζωραῖοι θλίβουσιν ὑπὸ πόδας τῶν βοῶν τὸν σῖτον καὶ τὴν κριθήν, καὶ λιχνίζουσι τὸ γέννημά των ὑπὸ τὸν ἄνεμον τῆς ἑσπέρας.

Ἐλαῖαι καὶ συκαῖ, κάκτοι πλατύφυλλοι καὶ ἀειθαλεῖς, ῥοιαῖ, ἀμυγδαλαῖ, λεμονέαι, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἐγείρονται ὑπόμαυροι κυπάρισσοι, δικαιολογοῦσι τὸ ὄνομα τῆς εὐφόρου καὶ ἀνθηρᾶς πολίχνης.

Οἱ εἰς τὴν πηγὴν ἄγοντες δρομίσκοι ἐμψυχοῦνται τὴν πρωίαν καὶ τὴν ἑσπέραν ὑπὸ τῆς ἐν αὐτοῖς κινήσεως τῶν νεανίδων καὶ γυναικῶν. Πορεύονται αὗται βραδεῖ τῷ βήματι, σιωπηλαὶ καὶ σοβαραί, φέρουσαι ἐπὶ κεφαλῆς τὴν ὑδρίαν ἣν ὑποβαστάζουσι διὰ τῆς χειρός, μὲ τὸν πέπλον πρὸς τὰ ὄπισθεν ἐρριμμένον καὶ κυματίζοντα, ὥστε δύναται νὰ ἐκλάβῃ τις αὐτὰς ὡς ἑλληνικὰ ἀγάλματα κινούμενα.

Τὰς ἑορτὰς καὶ τὰ σάββατα αἱ ἀτραποὶ τῶν ἀγρῶν πληροῦνται. Ὅμιλοι ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν κεχωρισμένοι φαίνονται παρὰ τὴν κλιτὺν τῶν λόφων, ὑπὸ τὰς ἐλαίας, πλησίον τῶν τάφων. Ἀδιαλείπτως συνδιαλέγονται, καθήμενοι κατὰ γῆς. Οἱ ἄνδρες μὲ τοὺς μανδύας των, αἱ γυναῖκες μὲ τὰς πολυχρώμους ἐσθῆτάς των, τὸ μέτωπον ἔχουσαι ἐζωσμένον διὰ τῶν κεφαλοδέσμων, τετυλιγμέναι ἐντὸς λευκῶν ὁμοίων πρὸς σάβανα σαλίων.

Ὁ τόπος εἶνε πλήρης γαλήνης καὶ σιγῆς· οὐδὲν τὸ τραχὺ ἐν τοῖς λόφοις αὐτῆς, ὧν αἱ γραμμαὶ κυρτοῦνται, χωρὶς νὰ θραύωνται. Ἡ ὀροσειρὰ τοῦ Ζεβὲλ ἐ, Σὶχ στρογγυλοῦται ἐν κύκλῳ καὶ κλείει τὸν ὁρίζοντα. Οὐδεὶς θόρυβος ταράσσει τὴν περίκλειστον αὐτὴν μόνωσιν, ὁπόθεν τὸ βλέμμα καὶ ἡ σκέψις ἀνέρχονται ἀφ' ἑαυτῶν πρὸς τὸν οὐρανόν.

Ἐκεῖ, ἔν τινι τῶν ἠρέμων τούτων οἴκων ζῇ ἄγνωστος ἡ νεᾶνις, ἡ ἀξιωθεῖσα τῆς ὑψίστης τοῦ Θεοῦ ἀποκαλύψεως.

Αἱ ἐλπίδες τοῦ ἰουδαϊκοῦ ἔθνους ἐκαρποφόρησαν. Ὁ Θεὸς δὲν ἐπρόσεξεν εἰς τοὺς μεγάλους, τοὺς θρησκευτικοὺς ἀρχηγούς, τοὺς σοφοὺς καὶ τοὺς πλουσίους. Ἐξέλεξεν ἐν τῷ πλήθει πλάσμα ταπεινόν.

Ἡ νεᾶνις ὀνομάζεται Μαρία.

Δὲν εἶνε ἀκόμη δεκαεξαέτις.

Κατὰ τὴν παράδοσιν, πατήρ της εἶνε ὁ Ἰωακείμ, μήτηρ της ἡ Ἄννα. Ὁ πατήρ της λέγουν, ἀπέθανεν ὅτε ἦτο αὐτὴ ἀκόμη παιδίον. Εἶνε κόρη ἐκ βασιλικοῦ αἵματος καὶ κατάγεται ἀπὸ τοῦ Δαυΐδ. Ἀνετράφη ἐν τῷ Ναῷ. Πρᾶγμα παράδοξον παρὰ λαῷ, παρὰ τῷ ὁποίῳ αἱ γυναῖκες ὅλαι ἠδύναντο νὰ ἔχωσι τὴν φιλοδοξίαν ὅτι θὰ καθίστατο ἑκάστη ἡ μήτηρ τοῦ

Digitized by Google

Μεσσίου, παρὰ γενεᾷ ἥτις δι' αὐτὸ ἀκριβῶς ἐθεώρει ὄνειδος τὴν στείρωσιν, ἐκείνη, εἰς θείαν ἔμπνευσιν ὑπείκουσα, ἀφιεροῖ τὴν παρθενίαν της εἰς τὸν Θεόν. Ἀλλὰ κατὰ τὸν ἰουδαϊκὸν νόμον καὶ τὸ ἔθος, οὖσα μόνη κληρονόμος, μνηστεύεται πρὸς ἄνδρα καλούμενον Ἰωσήφ, ἐκ τῆς ἰδίας αὐτῆς φυλῆς καὶ οἰκογενείας, πρὸς τὸν πλησιέστερον τῶν συγγενῶν της, ὅστις θ' ἀναλάβη τὴν κληρονομίαν της. Ἡ τελετὴ τῆς εἰσόδου της εἰς τὸν οἶκον τοῦ συζύγου δὲν ἔχει ἀκόμη πανηγυρισθῆ. Ζῇ παρὰ τῇ μητρί της, παρασκευάζουσα τὰ τῆς προικός, ὡς ὅλαι τοῦ τόπου της αἱ νεαραὶ νύμφαι.

Ἐκεῖ ἡμέραν τινὰ βλέπει ἐμφανιζόμενον, ὑπὸ μορφὴν ἀνθρωπίνην καὶ εἰσερχόμενον εἰς τὴν οἰκίαν τὸν Γαβριήλ, ἄγγελον Κυρίου,

Ὁ ἄγγελος τῇ λέγει: — Χαῖρε, κεχαριτωμένη· Ὁ Κύριος μετὰ σοῦ. Εὐλογημένη σὺ ἐν γυναιξίν.

Αἱ ἰουδαῖαι κατὰ τὴν μνηστείαν ζῶσι μεμονωμέναι καὶ κεκρυμμέναι, μὲ τὰς φίλας των, μακρὰν τῶν βλεμμάτων τῶν ἀνδρῶν.

Οὕτω, ἐπὶ τῇ θέᾳ τοῦ ἀγγέλου, καὶ ἐπὶ τοῖς λεγομένοις του, ἡ Μαρία ἐταράχθη. Ἠπόρει τί ἄρα ἐσήμαινε τοιοῦτος χαιρετισμός.

— Μὴ φοβοῦ Μαριάμ, τῇ εἶπεν ὁ ἄγγελος, ὅτι εὗρες χάριν παρὰ Θεῷ. Καὶ ἰδοὺ συλλήψῃ ἐν γαστρὶ καὶ τέξῃ υἱόν, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν. Οὗτος ἔσται μέγας καὶ υἱὸς Ὑψίστου κληθήσεται. Καὶ δώσει αὐτῷ Κύριος ὁ Θεὸς τὸν θρόνον Δαβίδ, τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ βασιλεύσει ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰακὼβ εἰς τοὺς αἰῶνας, καὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ οὐκ ἔσται τέλος.

Ἡ Παρθένος ἐνόησε τότε ὅτι ἐπρόκειτο περὶ τοῦ προσδοκωμένου Σωτῆρος, περὶ τοῦ μέλλοντος ν' ἀνορθώσῃ εἰς αἰῶνα τὸν ἀνατραπέντα θρόνον τοῦ Δαβίδ, ὅστις θὰ ἦτο ἡ δόξα τοῦ Ἰσραήλ, ἡ προσδοκία τῶν ἐθνῶν, τὸ καύχημα τῆς μητρός του. Πῶς ἐκλήθη νὰ διαδραματίσῃ τὸ θεῖον τοῦτο μέρος αὐτή, ἡ ἀπόφασιν λαβοῦσα νὰ μὴ γείνῃ μήτηρ;

Ἐν τῇ ἐκπλήξει της ἠρώτησεν ἁπλῶς:

— Πῶς ἔσται τοῦτο ἐπεὶ ἄνδρα οὐ γινώσκω;

Ὁ ἄγγελος ἀπεκρίθη:

— Πνεῦμα Ἅγιον ἐπελεύσεται ἐπὶ σέ, καὶ δύναμις ὑψίστου ἐπισκιάσει σοι· διὸ καὶ τὸ γεννώμενον ἅγιον κληθήσεται Υἱὸς Θεοῦ.

Καὶ ὁ ἄγγελος τῇ ἔδωκε σημεῖον —: Ἰδοὺ Ἐλισάβετ ἡ συγγενής σου, καὶ αὕτη συνειληφυῖα υἱὸν ἐν γήρᾳ αὐτῆς· καὶ οὗτος μὴν ἕκτος ἐστὶν αὐτῇ τῇ καλουμένῃ στείρᾳ, ὅτι οὐκ ἀδυνατίσει παρὰ τῷ Θεῷ πᾶν ῥῆμα. Ἡ Μαρία τότε ἀνέκραξεν:

— Ἰδοὺ ἡ δούλη τοῦ Κυρίου, γένοιτό μοι κατὰ τὸ ῥῆμά σου.

Ὁ ἄγγελος ἀπεμακρύνθη.

Τοιαύτη ἡ γένεσις τοῦ Ἰησοῦ.

Ἐφηβικὴ ἡλικία τοῦ Ἰησοῦ.

Τὸ οἴκημα ἔνθα ὁ Ἰησοῦς ηὐξήθη ὡμοίαζε πρὸς τὰ ἐν Παλαιστίνῃ διαιτήματα τῶν Ἀράβων τῆς σήμερον. Ὁ τύπος τῆς ἀνατολικῆς οἰκίας μένει ἀπὸ αἰώνων ἀναλλοίωτος· εἶνε τετραγώνου σχήματος, ἐκ πηλοῦ ἢ λίθων· τὰ τείχη εἶνε συνήθως χονδροειδῆ, κεκαλυμμένα ὑπὸ ἀργίλου ὀπτῆς καὶ ἀσβεστοχρίστου· τῆς στέγης ὑπέρκειται δρύφακτον· ἀνέρχονται δ' ἐκ τῶν ὄπισθεν διὰ κλίμακος φορητῆς ἢ βαθμίδων ἐπὶ τοῦ τοίχου ἐκτισμένων. Ἐκεῖ εὑρίσκεται ὁ ὑψηλὸς θάλαμος, τὸ προσευχητήριον, ἐκεῖ ἀνεγείρουσι, κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν καυμάτων ἐκ φυλλωμάτων ἢ καλάμων καλύβην, ὑφ' ἣν τὴν νύκτα κοιμῶνται.

Ἡ κατοικία ἕνα μόνον ἔχει θάλαμον ἢ δύο, καὶ πολλάκις οὐδὲν ἄλλο ἄνοιγμα πλὴν τῆς θύρας· ἔμπροσθεν αὐτῆς ὑπάρχει στενὴ αὐλή, φρασσομένη ὑπὸ περιβόλου ἐκ λίθων ἄνευ πηλοῦ ἢ φράκτου φρυγάνων ἀπεξηραμμένων. Ἔν τινι τῶν γωνιῶν τῆς αὐλῆς ὁ κλίβανος — κωνοειδὴς ἐξ ἀργίλου πυργίσκος — φράσσεται ὑπὸ κινητοῦ πώματος, καὶ πετρῶν ἐφ' ὧν ἁπλοῦσι τὴν ζύμην.

Ἡ ἐπίπλωσις εἶνε λιτή· σκαμνία τινά, μία τράπεζα, προσκέφαλα κατὰ μῆκος τοῦ τοίχου, στρώματα καὶ ψίαθοι, ἓν κηροπήγιον, εἷς λύχνος, εἴς τινα τοῦ τοίχου γωνίαν, εὐρὺς κάλαθος διὰ τ' ἀσπρόρρουχα καὶ τὰ ἐνδύματα, εἷς μόδιος, ὑδρίαι τινές, ὁ διὰ τὸν σῖτον μύλος. Ἡ ἑστία, εἶνε ἐνίοτε ἐν μέσῳ τοῦ θαλάμου· παρὰ τὴν θύραν ἑκάστης κατοικίας μικρὸν ἐπίμηκες κιβώτιον ἀνήρτηται, περικλεῖον κύλινδρον μεμβράνης, ἐν ᾧ περιέχονται ἀποσπάσματα τοῦ Νόμου εἰλημμένα ἐκ τοῦ Δευτερονομίου.

Ἡ οἰκία τοῦ τέκτονος ὑπῆρξεν ἡ πρώτη, ἡ ἀληθὴς τοῦ Ἰησοῦ σχολή· ἐκεῖ ηὐξήθη μεταξὺ πατρὸς καὶ μητρός, ἐδιδάχθη παρ' αὐτῶν ν' ἀναγινώσκῃ τὰς γραφάς, ἤκουσεν ἀπὸ στόματός των τὰ παραγγέλματα τοῦ Νόμου καὶ τὴν ἱστορίαν τοῦ λαοῦ του. Τὸ παιδίον τοῦτο τὸ αἰσθανόμενον καὶ γνωρίζον ἑαυτὸ ὡς τὸν υἱὸν τοῦ οὐρανίου Πατρός, ἠθέλησε νὰ λάβῃ παρὰ γονέων γηΐνων τὰς προσταγάς, τὰς ἐντολὰς τοῦ Θεοῦ, καὶ νὰ μυηθῇ, ὡς τὰ λοιπὰ παιδία, εἰς τὰ τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς καὶ γνώσεως.

Πατηρ Διδων

Η ΠΑΝΑΓΙΑ ΤΟΥ ΤΙΤΙΑΝΟΥ

(L' Assunta)

Σ. Κ. Σ.

Τὰ ὄνειρα, ἀγγελούδια φτερωμένα,
Σὲ φέρνουν 'ς ἄλλη πλάσι θεϊκή·
Τὰ μάτια τῆς ψυχῆς σου φωτισμένα
Ξανοίγουν, βλέπουν τὸ Θεό σου ἐκεῖ.

Ὦ λατρευτὴ μητέρα καὶ παρθένα,
Ὁ πόνος σου, ἡ λαχτάρα ἡ μητρική,
Ἀστέρια σπλαχνικά, ρίχνουν 'ς ἐμένα
Τῆς πίστεως τὸ φῶς γλυκὺ γλυκύ.

Κ' ἡ πίστις μου ἀκράτητη μὲ παίρνει
Καὶ φτερωτὸν κι' ἀσώματον μὲ φέρνει
'Σ τὰ φωτισμένα ὕψη τοὐρανοῦ.

Μὰ τοῦ θεοῦ σου ἡ ὄψις δὲν προβάλλει,
Καὶ πέφτω καὶ σωριάζομαι καὶ πάλι
Μὲ ἄπιστο καὶ σκοτισμένο νοῦ.

Γεωργιος Δροσινης.

Digitized by Google

ΑΝΑΛΕΚΤΑ

Ἰησοῦς Χριστός, τοιαύτη εἶνε ἡ ἐπιγραφὴ πολυκρότου βιβλίου ἐκδοθέντος κατ' αὐτὰς ἐν Παρισίοις ὑπὸ γνωστοῦ μοναχοῦ καὶ ἱεροκήρυκος, τοῦ Πατρὸς Διδών. Ὁ συγγραφεὺς αὐτοῦ πρὸ δεκαετίας τὸ πρῶτον ἐνεφανίσθη ἐπὶ τοῦ ἄμβωνος τοῦ ἁγίου Φιλίππου ἐν Παρισίοις καὶ ἤρχισε νὰ διδάσκῃ καταπολεμῶν τὴν ἐν τῇ καθολικῇ θρησκείᾳ ἐγκαθίδρυσιν τοῦ διαζυγίου. Εἶχε φωνὴν λαμπράν, ῥητορικὴν δύναμιν ἔξοχον, καὶ συνήνου πρὸς ταῦτα στάσιν ὑψιτενῆ καὶ ἐπιβάλλουσαν, μορφὴν ἐκφραστικωτάτην καὶ οἱονεὶ ἐμπνευσμένην. Πλῆθος πιστῶν, γυναικῶν ἰδίως, συνέρρεον ὅπως ἀκούσωσι τοὺς λόγους του. Καὶ ὅλους ἔθελγεν, ὅλους ὑπέτασσεν ὁ εὔγλωττος Πατὴρ Διδών. Αἴφνης μίαν ἡμέραν ἡ προϊσταμένη του ἐκκλησιαστικὴ ἀρχή, ἥτις δὲν ἔβλεπεν εὐχαρίστως τὴν ἔκτακτον ἐπιτυχίαν τοῦ νεαροῦ ἱεροκήρυκος, τὸν διατάσσει ν' ἀναχωρήσῃ εὐθὺς ἐκ Παρισίων καὶ ἐκ πάσης ἄλλης πόλεως καὶ νὰ μεταβῇ εἰς ἓν μοναστήριον τῆς Κορσικῆς — μὲ ἄλλους λόγους τὸν ἐξορίζει. Ὁ μοναχὸς ἔκυψε πειθήνιος τὴν ὑπερήφανον κεφαλὴν καὶ ἐκλείσθη εἰς τὸ ἐρημικὸν κελλίον του. Ἐκεῖ συνέλαβε τὴν ἰδέαν τῆς συγγραφῆς βίου τοῦ Ἰησοῦ ἐκ τοῦ ἑξῆς συμβάντος: Ἡμέραν τινὰ λαμβάνει παρ' ἀγνώστου θαυμαστοῦ του ἐπιστολὴν δι' ἧς οὗτος τὸν παρεκάλει νὰ τὸν διαφωτίσῃ περὶ τῆς ἑνότητος τῆς θείας καὶ ἀνθρωπίνης φύσεως ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ὁ Πατὴρ Διδὼν ἔγραψεν εἰς ἀπάντησιν εἴκοσι σελίδας ἐκ τοῦ προχείρου, διδων ὑπόσχεσιν ὅτι καὶ εὐρύτερον θὰ μελετήσῃ τὸ θέμα ὅπως ἐπαρκῶς διαφωτίσῃ τὸν ἐρωτῶντα βραδύτερον. Ἐπιδοθεὶς ἐκ τούτου εἰς μελέτας καὶ περιπλανηθεὶς ἀπὸ τῆς μιᾶς εἰς τὴν ἄλλην κατήντησεν εἰς τὴν συγγραφὴν τοῦ διτόμου τούτου χιλιοσελίδου βιβλίου, τὸ ὁποῖον εἶνε τρόπον τινὰ ἐκτενὴς ἀπάντησις εἰς τὴν ἐπιστολὴν ἐκείνην· διότι τοῦτο ἀκριβῶς σκοπεῖ, νὰ ἐξηγήσῃ τὴν συνύπαρξιν τῆς θείας καὶ τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ Ἰησοῦ. Ὁ μοναχὸς ἐμελέτησεν ἐπισταμένως τὰς Γραφάς, τὰ συγγράμματα τῶν πατέρων τῆς ἐκκλησίας καὶ τὰ πορίσματα τῆς συγχρόνου κριτικῆς. Ἀλλὰ πῶς ἠδύνατο νὰ διέλθῃ τὰ τελευταῖα ταῦτα, ὧν πλεῖστα εἶνε γεγραμμένα γερμανιστί, αὐτὸς μὴ ὢν κάτοχος τῆς γερμανικῆς; Ὁ Πατὴρ Διδὼν εἶνε ἀποφασιστικὸς ἄνθρωπος· λαμβάνει ἄδειαν καὶ μεταβαίνει εἰς Γερμανίαν. Ἦτο ἤδη τεσσαρακοντούτης τὴν ἡλικίαν, ἀλλ' ἐπιδοθεὶς μετὰ ζήλου εἰς τὴν ἐκμάθησιν τῆς γλώσσης κατορθώνει μετά τινας μῆνας νὰ ἐννοῇ τὰ συγγράμματα, ὧν εἶχεν ἀνάγκην. Οὕτω συμπληροῖ τὸ θεωρητικὸν μέρος τῶν μελετῶν του, ἀλλ' ὅπως δώσῃ ζωὴν εἰς τὸ ἔργον τὸ ὁποῖον ἐγεννᾶτο ἐν τῇ σκέψει του, ἔπρεπε ν' ἀντιληφθῇ ζωντανοὺς διὰ τῶν ἰδίων αἰσθήσεων τοὺς ἱεροὺς ἐκείνους τόπους, ἐν οἷς ἐτελέσθη τὸ μέγα μυστήριον τῆς ἐνανθρωπίσεως τοῦ Θεοῦ. Ὅπως ἐννοήσῃ καὶ γνωρίσῃ τὸν Ἰησοῦν καλλίτερον, ἔπρεπε νὰ ἴδῃ καὶ αὐτὸς ὅ τι ἐκεῖνος εἶδε, νὰ ἐγγίσῃ ὅ τι ἐκεῖνος ἤγγισε. Μόνον ἐπ' αὐτῶν τῶν ἐρειπίων τῆς Ἱερουσαλὴμ θὰ ἠδύνατο ν' ἀνιδρύσῃ διὰ τῆς φαντασίας αὐτοῦ τὸ ἱερὸν οἰκοδόμημα τοῦ χριστιανισμοῦ. Περιῆλθε λοιπὸν ἐπὶ μακρὰς ἡμέρας τὴν γῆν ὅλην τῆς Ἰουδαίας καὶ ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν ἀποκομίζων σωρείαν σημειώσεων καὶ ἐπιτοπίων ἐντυπώσεων. Κλείεται εἰς τὸ κελλίον του ἐντὸς παλαιοῦ Βουργουνδικοῦ μοναστηρίου καὶ ἐπιδίδεται ἐπὶ τέλους εἰς τὸν καταρτισμὸν τοῦ μεγάλου του ἔργου. Ἀλλ' αἴφνης εὑρίσκει σκοτεινά τινα σημεῖα, ἅτινα δὲν διεφώτισεν ἐπαρκῶς ἡ εἰς Ἰουδαίαν ἐκδρομή. Χωρὶς νὰ χάσῃ καιρὸν ἐπιχειρεῖ δεύτερον ταξείδιον. Ὅλα ταῦτα μαρτυροῦσι μετὰ πόσου ἱεροῦ ζήλου καὶ πόσης εὐσυνειδησίας ὁ Πατὴρ Διδὼν συνέγραψε τὸν βίον τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Καὶ ἐν ταῖς λεπτομερείαις προσεπιμαρτυροῦσι ταῦτα: ὅτι ἵνα γράψῃ 27 σελίδας ἀναφερομένας εἰς τὸν καθόλου βίον τῶν Ἰουδαίων κατηνάλωσε δέκα ἑβδομάδας, καὶ ἓξ ὅλους μῆνας ἵνα πραγματευθῇ τὸ περὶ τοῦ ἔτους τῆς γεννήσεως τοῦ Ἰησοῦ. Σημειωτέον καὶ τοῦτο, ὅτι ὅλον αὐτὸν τὸν ὄγκον τῶν χειρογράφων ἔγραψεν ὄρθιος ἱστάμενος πρὸ ἀναλογίου. Ἐννοεῖται ὅτι τὸ σύγγραμμα τοῦ Πατρὸς Διδὼν πολυτρόπως ἐκρίθη καὶ ἐπὶ μακρὸν θὰ κρίνεται. Ὅ τι ὅμως πάντες οἱ ἐπικριταὶ ἐξαίρουσιν ὁμοφώνως εἶνε τὰ περιγραφικὰ μέρη αὐτοῦ. Ἐν τῷ συνόλῳ δὲ εἷς τῶν γάλλων κριτικῶν χαρακτηρίζει τὸ ἔργον οὕτω « βιβλίον ἀποστόλου γραφὲν ὑπὸ ἱεροκήρυκος. » Περὶ τοῦ ὕφους τοῦ βιβλίου δύνανται νὰ λάβωσιν ἰδέαν τινὰ οἱ ἀναγνῶσται τῆς « Ἑστίας » ἐκ τῶν ἐν τῷ ἐν σελίδι 269 ἀποσπασμάτων.

Κύνες Σωτῆρες. Ἡ ἐν Παρισίοις προστατευτικὴ ἑταιρία τῶν ζώων ἀπένειμεν ἐσχάτως εἰς μεγαλόσωμον πυρρὸν κύνα καλούμενον Βάκχον τιμητικὸν περιδέραιον διὰ πράξεις περιποιούσας τιμὴν ἀληθῶς εἰς τὸ γένος τῶν κυνῶν. Ὁ Βάκχος διεκινδύνευσεν πλέον ἢ ἅπαξ τὴν ζωὴν αὐτοῦ, ὅπως σώσῃ τὴν ζωὴν ἀνθρώπων. Ἔπραξε δὲ τοῦτο κατὰ τρόπον ἀληθῶς παράδοξον. Ἂν ἐρρίπτετο εἰς τὸ ὕδωρ ὅπως σώσῃ τὸν κύριόν του ἢ ἐπετίθετο κατὰ τῶν κακοποιούντων αὐτὸν ἡ πρᾶξις δὲν θὰ εἶχέ τι τὸ ἔκτακτον καὶ ἄξιον βραβεύσεως, διότι δὲν θὰ ἦτο ὁ πρῶτος κύων ὅστις ἔπραξε τοῦτο. Ἀλλ' ὁ Βάκχος ἔπραξε τὸ ἑξῆς· ἐκράτησεν ἵππους ἀφηνιάσαντας καὶ παρασύραντες ἐζευγμένην ἅμαξαν. Βέβαια δὲν ἠδυνήθη νὰ κατορθώσῃ τοῦτο εὐκόλως· δὶς καὶ τρὶς ὁρμήσας ὅπως ἁρπάσῃ εἰς τοὺς ὀδόντας τοὺς χαλινοὺς ἀνετινάχθη μακρὰν καὶ ἐκυλίσθη κατὰ γῆς. Ἀλλὰ δὲν ἐδειλίασε, δὲν ἐπτοήθη, ἕως οὗ ἐπέτυχε τοῦ ποθουμένου. Ἐπειδὴ δὲ ἡ ἅμαξα ἐφέρετο πρὸς μίαν τῶν μάλιστα συχναζομένων πλατειῶν τῶν Παρισίων, ἀναπόφευκτον ἦτο νὰ καταπατήσῃ ἀνθρώπους ἄνευ τῆς γενναίας παρεμβάσεως τοῦ κυνός. Ὁ κύριος αὐτοῦ ἐξετασθεὶς ὑπὸ τοῦ ἀστυνόμου τοῦ τμήματος ἐβεβαίωσεν ὅτι δὲν ἦτο ἡ πρώτη φορὰ καθ' ἣν ὁ Βάκχος προέβη εἰς τόσον τολμηρὰν ἅμα καὶ σωτήριον πρᾶξιν. Ἡ δὲ προστατευτικὴ τῶν ζώων ἑταιρία μαθοῦσα τοῦτο προσεκάλεσε καὶ ἐβράβευσε ἐν δημοσίᾳ συνεδριάσιν καὶ ἐν μέσῳ χειροκροτημάτων τὸν ἀνδρεῖον κύνα, ὅστις ὡς ἐννοῶν τὴν τιμὴν ἧς ἠξιοῦτο ἀπήντα εὐχαριστῶν δι' ὑλακῶν.

Μὲ τὴν κεφαλὴν κάτω. Τίς δύναται νὰ περιπατήσῃ ἐπὶ τῆς ὀροφῆς μὲ τὴν κεφαλὴν κάτω ἀπαράλλακτα ὅπως τὰ ἔντομα; Φαίνεται τοῦτο ἀδύνατον καὶ ὅμως ἐκτελεῖται ἀπό τινος ἐν Β. Ἀμερικῇ καὶ ἐν Παρισίοις ἔτι ὑπὸ ἀκροβατίδων γυναικῶν. Γίνεται δὲ ὡς ἑξῆς: ἡ ὀροφὴ πρέπει νὰ εἶνε λειοτάτη· ὑπὸ τὰ πέλματα τῶν ποδῶν ὑπάρχουσι στερεῶς ἡρμοσμένοι δύο δίσκοι εὐμε-

Digitized by Google

γέθεις ἐκ καουτσούκ. Οὗτοι προσκολλώμενοι ἐπὶ τῆς λείας ἐπιφανείας ἀποτελοῦσι κενὸν ἀρκετόν, ὥστε ν' ἀντιταχθῇ πρὸς τὴν βαρύτητα τοῦ σώματος, καὶ νὰ ἐμποδισθῇ ἡ κατάπτωσις αὐτοῦ. Ὅστις εἶδε μικρὰ ἀντικείμενα προσκεκολλημένα εἰς ὑελώματα ἐμπορικῶν καταστημάτων διὰ μικρῶν δίσκων καουτσοὺκ ἐννοεῖ κάλλιστα πῶς γίνεται τὸ πρᾶγμα δι' ὁμοίων πολὺ μεγαλητέρων. Ἀλλὰ δὲν εἶνε ἀκίνδυνον τὸ τοιοῦτο βάδισμα καὶ τίθεται πάντοτε δίκτυον ὅπως δεχθῇ πίπτουσαν τὴν ἀκροβάτιδα, ὅπερ οὐχὶ σπανίως συμβαίνει. Ἐννοεῖται δὲ ἄλλως ὅτι δὲν δύναται ἐπὶ πολὺ νὰ μείνῃ εἰς τὴν ἀνάστροφον καὶ παρὰ φύσιν ταύτην θέσιν.

ΧΡΟΝΙΚΑ

Φιλολογικά. Ὁ πρῴην αὐτοκράτωρ τῆς Βραζιλίας δὸν Πέτρος, γνώστης βαθὺς τῆς ἀραβικῆς καὶ ἑβραϊκῆς, μετέφρασεν ἐκ τοῦ ἀραβικοῦ πρωτοτύπου εἰς τὸ Πορτογαλλικὸν τὴν «Χαλιμάν.» Ἡ μετάφρασις ἀνεκοινώθη εἰς τὸν ἐν Παρισίοις διαμένοντα Σεΐχην Ἀβοῦ — Βαδδάρα, ὅστις ἐξεπλάγη ἐκ τῆς βαθυτάτης τῆς ἀραβικῆς γλώσσης γνώσεως τοῦ δὸν Πέτρου.

Καλλιτεχνικά. Ἡ ἐν Λειψίᾳ ἑταιρία θαυμαστῶν τοῦ Βάγνερ ἀπεφάσισε τὴν ἵδρυσιν μνημείου εἰς τὸν μέγαν μουσουργόν. Ὡς τόπος δὲ τῆς ἱδρύσεως αὐτοῦ ὡρίσθη ὑπὸ τῆς δημοτικῆς ἀρχῆς τῆς πόλεως ἡ πρὸ τοῦ Παλαιοῦ Θεάτρου πλατεῖα ἤτοι θέσις ὀλίγα βήματα ἀπέχουσα τοῦ οἴκου ἐν τῷ ὁποίῳ ἐγεννήθη ὁ μελοποιὸς τοῦ «Πάρσιφαλ» καὶ τοῦ «Δακτυλίου τοῦ Νιβελοῦγγεν».

Θεατρικά. Ἐν τῷ παρισινῷ θεάτρῳ Vaudeville παρεστάθη μετὰ πολλῆς ἐπιτυχίας «ὁ Βουλευτὴς Λεβῶ» ἔργον τοῦ γνωστοῦ συγγραφέως Ἰουλίου Λεμαίτρ.

ΠΑΝΤΟΙΑ

Ἀπὸ τοῦ ἔτους 1814 μέχρι τῆς σήμερον ἐχρημάτισαν ὑπουργοὶ τῶν Στρατιωτικῶν τῆς Πρωσσίας 18. Ἐπὶ βραχύτερον μὲν διάστημα ὁ κόμης φὸν Πφὺλ μόνον 46 ἡμέρας, καὶ ἐπὶ μακρότερον ὁ κόμης φὸν Ῥόομ 13 ἔτη 11 μῆνας καὶ 4 ἡμέρας.

— Μεγαλοπρεπεστάτη ἐγένετο ἡ κηδεία τῆς ἀρχηγοῦ τοῦ στρατοῦ τῆς Σωτηρίας Βούθ. Τὸ Λονδῖνον δὲν ἐνθυμεῖται ἐφάμιλλον ἐπικήδειον πομπήν.

— Ἡ διάσημος ἀοιδὸς Ἀδελίνα Πάττη, ἑβραία τὴν καταγωγὴν καὶ τὸ θρήσκευμα, προτίθεται νὰ ἱδρύσῃ ἐν Craig y-Nos τῆς Οὐαλλίας, τῇ γενεθλίῳ αὐτῆς, συναγωγὴν κατὰ τὸ ὑπόδειγμα τοῦ ἐν Βερολίνῳ ὁμοίου λαμπροῦ ἱδρύματος.

— Τὸ 61 συνέδριον τῶν Μορμόνων συνελθὸν ἐσχάτως ἐν ταῖς Ἡνωμέναις Πολιτείαις ἀπεφάσισε τὴν κατάργησιν τῆς πολυγαμίας. Συνεπείᾳ τούτου 42 Μορμόνοι κρατούμενοι ἐν τῇ φυλακῇ ἐπὶ πολυγαμίᾳ ἀπολύονται.

ΑΙ ΕΙΚΟΝΕΣ

Τὸ ἐν Ὀλυμπίᾳ μουσεῖον. Ἡ ἐκ φωτογραφίας τῶν Ἀδελφῶν Ῥωμαΐδων ληφθεῖσα εἰκὼν παριστᾷ τὸ ἐν Ὀλυμπίᾳ ἀρχαιολογικὸν μουσεῖον, ἱδρυθὲν δαπάναις τοῦ κ. Ἀνδρέου Συγγροῦ. Ἐν αὐτῷ ἔχουσι κατατεθῇ πάντα τὰ κατὰ τὰς ἐν Ὀλυμπίᾳ ἀνασκαφὰς ἀνευρεθέντα ἐξαίρετα ἔργα τῆς ἀρχαίας τέχνης ὧν ὑπερέχει ὁ Ἑρμῆς τοῦ Πραξιτέλους.

ΕΔΩ Κ'ΕΚΕΙ

Πατὴρ καὶ υἱός. Πατὴρ ἔρχεται διὰ τοῦ σιδηροδρόμου ἐκ Φαλήρου εἰς Ἀθήνας μετὰ τοῦ μικροῦ του υἱοῦ. Ὁ μικρὸς ἔχει μανίαν νὰ προβάλῃ τὴν κεφαλὴν ἀπὸ τῆς θυρίδος τῆς ἁμάξης. Ὁ πατὴρ τὸν ἀποτρέπει λέγων ὅτι θὰ χάσῃ τὸν πῖλόν του. Ὁ μικρὸς δὲν πείθεται καὶ ὁ πατὴρ διὰ νὰ τὸν πείσῃ ἁρπάζει βιαίως τὸν πῖλον τοῦ μικροῦ ἀπὸ τῆς κεφαλῆς καὶ τὸν κρύπτει; — Νά, βλέπεις τώρα; Ὁ μικρὸς στενοχωρεῖται μορφάζει ἑτοιμάζεται νὰ κλαύσῃ καὶ ὁ πατὴρ διὰ νὰ προλάβῃ τὴν ἔκρηξιν τοῦ λέγει: — Στάσου νὰ σφυρίξω τώρα νὰ σοῦ φέρουν τὸ καπέλλο σου! Συρίζει καὶ ὁ πῖλος ὡς ἐκ θαύματος ἔρχεται πάλιν εἰς τὴν κεφαλήν. Ἡ μορφὴ τοῦ μικροῦ ἠθρίασε πάλιν, τὸ γενόμενον τὸν διεσκέδασε πολύ. Αἴφνης ἁρπάζει ὁ ἴδιος τὸν πῖλόν του τὸν ῥίπτει ἔξω καὶ φωνάζει λαλῶν: — Μπαμπᾶ, σφύριξε τώρα!

Τυπογραφικὸν λάθος. «Τὰ μικρὰ αὐτὰ αἰσθήματα μετεβλήθησαν εἰς γενναίας ἀποφάσεις, ὅπως οἱ σ κ ύ λ α κ ε ς μεταμορφοῦνται εἰς πτερωτὰς χρυσαλίδας.»

Γλωσσικὸν ζήτημα. Ὁ μικρὸς Μιμῆς ἐρωτᾷ τὸν πατέρα του: — Μπαμπᾶ, γιατὶ λένε μητρικὴ γλῶσσα καὶ δὲν λένε πατρικὴ γλῶσσα; — Γιατί, παιδί μου, ἡ μητέρες μιλοῦν περισσότερο ἀπὸ τοὺς πατέρες.

ΤΡΕΙΣ ΓΝΩΜΑΙ ΚΑΘ' ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Εἰς τὸν κόσμον εὑρίσκεις δέκα ἀνθρώπους πνευματώδεις πρὶν ἀπαντήσῃς ἕνα ἄνθρωπον λογικόν.

*

Ὅταν παύσωσιν λαοὶ πιστεύοντες εἰς σωτῆρας τότε μόνον θὰ σωθῶσι.

*

Ὁ φιλόδοξος δι' ἕνα μόνον λόγον ἀγαπᾷ τὴν πατρίδα του διὰ νὰ τὴν κυβερνήσῃ.

ΕΝ ΠΑΙΓΝΙΔΙΟΝ ΚΑΤΑ ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ

Διχοτόμησις μήλου τυλιγμένου ἐν μανδηλίῳ. Θέτομεν τὸ μῆλον ἐντὸς τοῦ μανδηλίου καὶ κρεμῶμεν αὐτὸ διὰ σπάγγου ἀφ' ὑψηλοῦ μέρους, ὡς δεικνύει ἡ κάτωθι εἰκών. Εἶτα λαμβάνομεν σπάθην ἢ μεγάλην μάχαιραν, τῆς ὁποίας ἡ κόψις καλὸν νὰ μὴ εἶνε πολὺ ὀξεῖα. Ἀλλ' ὅσον ἡ λεπὶς εἶνε λειοτέρα καὶ καλλίτερον κόπτει, τόσον εὐκολώτερον ἐπιτυγχάνει τὸ πείραμα.

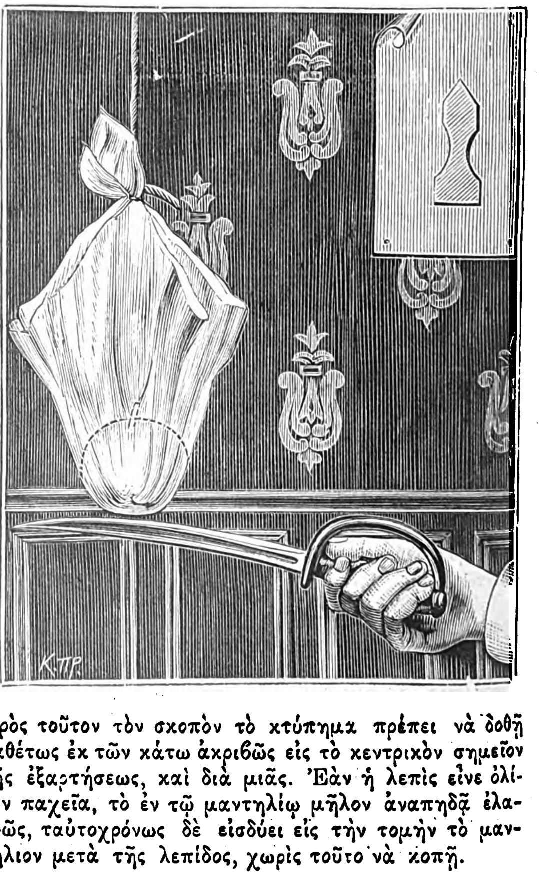

Πρὸς τοῦτον τὸν σκοπὸν τὸ κτύπημα πρέπει νὰ δοθῇ καθέτως ἐκ τῶν κάτω ἀκριβῶς εἰς τὸ κεντρικὸν σημεῖον τῆς ἐξαρτήσεως, καὶ διὰ μιᾶς. Ἐὰν ἡ λεπὶς εἶνε ὀλίγον παχεῖα, τὸ ἐν τῷ μανδηλίῳ μῆλον ἀναπηδᾷ ἐλαφρῶς, ταυτοχρόνως δὲ εἰσδύει εἰς τὴν τομὴν τὸ μανδήλιον μετὰ τῆς λεπίδος, χωρὶς τοῦτο νὰ κοπῇ.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1890 — 2374

Digitized by Google

ΛΟΓΟΣ ΕΙΣΙΤΗΡΙΟΣ

εἰς τὸ μάθημα τῆς Λατινικῆς Φιλολογίας ἀπαγγελθεὶς ἐν τῷ Ἐθνικῷ Πανεπιστημίῳ ὑπὸ τοῦ τακτικοῦ καθηγητοῦ Σ. Κ. Σακελλαροπούλου τῇ 22 Ὀκτωβρίου 1890.

Κύριοι,

Δύο μεγάλων ἐθνῶν ὁ βίος, ἐξεταζόμενος ὑπὸ πάσας αὐτοῦ τὰς ἐπόψεις, ἀποτελεῖ κυρίως τὸ θέμα, περὶ τὸ ὁποῖον, ὡς γνωστόν, ἀσχολεῖται ἡ κλασσικὴ φιλολογία. Τοῦ ἑτέρου δὲ τῶν ἐθνῶν τούτων, τοῦ ῥωμαϊκοῦ, ὁ βίος, ἰδιαίτατα δὲ ἡ *γλῶσσα* καὶ ἡ *γραμματεία*, θὰ εἶναι τῆς ἡμετέρας διδασκαλίας ἡ ὑπόθεσις.

Οἱ Ἕλληνες καὶ οἱ Ῥωμαῖοι, συναποτελοῦντες ὁμοῦ τὸν κλασσικὸν λεγόμενον κόσμον, ἦσαν ὄχι μόνον ὅλως. κατὰ τὸν χαρακτῆρα καὶ τὰ ἐθνικὰ γνωρίσματα ἀπ' ἀλλήλων διάφοροι, ἀλλὰ καὶ πολὺ διαφόρους ἔσχον τῆς ἐθνικῆς αὐτῶν ἱστορίας τὰς περιπετείας καὶ τὰς τύχας. Ὅθεν τὰ δύο ταῦτα τοῦ ἀρχαίου κόσμου στοιχεῖα συμπληροῦσι καὶ συναπαρτίζουσιν ἄλληλα, ἐπὶ τοσοῦτον δὲ ὑπερτεροῦσιν οἱ Ἕλληνες εἰς ὅσα ὑστεροῦσιν οἱ Ῥωμαῖοι καὶ τἀνάπαλιν πλεονεκτοῦσιν οἱ Ῥωμαῖοι εἰς ὅσα εἶναι ὑποδεέστεροι οἱ Ἕλληνες καὶ ἐν τῇ *θεωρίᾳ* μᾶλλον διαπρέπουσιν οἱ ἡμέτεροι πρόγονοι, ἐν δὲ τῇ *πράξει* οἱ Ῥωμαῖοι, ὥστε ἐπὶ τέλους, κατά τινα φυσικοῦ οὕτως εἰπεῖν νόμου ἐπικράτησιν, κατέκτησαν μὲν καὶ ὑπέταξαν τοὺς Ἕλληνας οἱ Ῥωμαῖοι, ἐξεπολίτισαν δ' ἐκείνους καὶ ἐξημέρωσαν οἱ Ἕλληνες.

Ἐκ τούτου δὲ ἀκολουθεῖ ὅτι καὶ ἡ γλῶσσα ἡ λατινικὴ πλασθεῖσα τὸ κατ' ἀρχὰς καὶ διαμορφωθεῖσα κατ' εἰκόνα καὶ καθ' ὁμοίωσιν τοῦ λαοῦ, ὅστις τὴν ὡμίλει, ἔσχε μὲν ὅμοιον καὶ κοινὸν τὸν χαρακτῆρα πρὸς τὸν τοῦ λαοῦ ἐκείνου, ὑποστᾶσα δ' ἔπειτα καὶ αὐτὴ τοῦ ἑλληνισμοῦ τὴν ἐπίδρασιν, χωρὶς οὐδέποτε νὰ ἀποβάλῃ τὰ κυριώτατα τῶν ἰδίων καὶ φυσικῶν αὐτῆς γνωρισμάτων, διεδόθη πανταχοῦ, ἔνθα καὶ ἡ ῥωμαϊκὴ κατάκτησις καὶ εἰσέδυσεν ἕως εἰς τὰ πέρατα τοῦ κατὰ τοὺς τότε χρόνους γνωστοῦ κόσμου, ὑπὸ τὴν σκέπην καὶ τὴν προστασίαν τῶν ῥωμαϊκῶν ὅπλων καὶ τῆς ῥωμαϊκῆς ἀρχῆς.

Ἦσαν οἱ Ῥωμαῖοι, ὅπως ἡ ἱστορία μαρτυρεῖ, ἄκαμπτοι καὶ ἀφαντασίωτοι καὶ πρακτικοὶ τόσον, ὥστε μόνον περὶ τὰ ἐν τῷ βίῳ ἀπολύτως χρήσιμα καὶ προφανῶς ὠφέλιμα ἠγάπων νὰ διατρίβωσιν, ἔτι δὲ φειδωλοὶ περὶ τὰς δαπάνας καὶ κερδοσκόποι καὶ λιτοὶ περὶ τὴν δίαιταν καὶ μέχρις ἐσχάτης δεισιδαιμονίας εὐλαβεῖς περὶ τὰ θεῖα, τυφλοῖς ὄμμασιν ὑποτασσόμενοι εἰς τοὺς ἄρχοντας καὶ τοὺς νόμους, φιλοπατρίας δὲ ἀδαμάστου καὶ ἀκαταπονήτου. Ὅθεν ἡ τοιαύτη των ἰδιοφυΐα ἀπέδειξε μὲν πολλάκις τοὺς Ῥωμαίους φιλαύτους καὶ πεισματικοὺς καὶ πανούργους καὶ μέχρι τινὸς τοὐλάχιστον καταφρονητὰς πάντων τῶν καλῶν ἐκείνων καὶ ἀγαθῶν σπουδασμάτων, ἅτινα ὄχι μόνον ἐξωραΐζουσι καὶ καλλύνουσι τὸν βίον ἡμῶν, ἀλλὰ καὶ ἀνακουφίζουσιν ἡμᾶς ἀπὸ τῶν ἀπαραιτήτων πόνων καὶ πικριῶν, αἵτινες περισφίγγουσι τὴν φυσικὴν καὶ κοινωνικὴν ἡμῶν ζωήν, ἀλλὰ καὶ ἀνέδειξεν αὐτοὺς μεγάλους ἐν τῷ κόσμῳ καὶ φοβερούς. Διότι οἱ Ῥωμαῖοι ἀπὸ μικρῶν καὶ ταπεινῶν ἀφορμηθέντες, ἀπὸ τῆς φωλεᾶς ἐκείνης τοῦ Λατίου, κατώρθωνον διὰ τῆς πολιτικῆς αὐτῶν ἐμπειρίας καὶ τῆς στρατιωτικῆς μάλιστα ἀρετῆς ἐκτείνοντες βαθμηδὸν καὶ κατ' ὀλίγον τοὺς πλοκάμους τῆς κυριαρχίας των νὰ καταπίνωσι τὴν μίαν μετὰ τὴν ἄλλην, πόλεις καὶ ἐπαρχίας καὶ χώρας καὶ βασίλεια καὶ νὰ γίνωσι τέλος πάντων ἄρχοντες τῆς τότε οἰκουμένης γῆς, ***πέραν καὶ τῶν Γαραμάντων καὶ τῶν Ἰνδῶν***, καθὼς λέγει ὁ ποιητής. Καὶ τὰ ἴχνη καὶ ἀποτελέσματα τῆς τοιαύτης κατακτήσεως, τὸ ἠξεύρετε, εἶναι διὰ τὴν ἱστορίαν τοῦ πολιτισμοῦ καὶ μέχρι τοῦδε μεγάλα καὶ ἀνυπολόγιστα.

Τοιούτου λοιπὸν λαοῦ ἡ γλῶσσα, ὁποία τις ἦτο; τίνα ἔσχε τὴν ἀρχὴν καὶ τίνα τὴν ἐπίδοσιν;

Ἡ λατινικὴ γλῶσσα στενὴν ἔχουσα συγγένειαν πρὸς τὴν ἑλληνικὴν ἀνήκει εἰς ἐκεῖνο τῶν ἰνδοευρωπαϊκῶν γλωσσῶν τὸ συνάθροισμα, ὅπερ ἀποκαλοῦμεν *μεσοϊταλικὰς* διαλέκτους, ὁμιλουμένας δηλαδὴ ὑπὸ τῶν λαῶν τῆς μέσης Ἰταλίας (διότι περὶ πασῶν τῶν διαλέκτων ὅσαι τὸ πάλαι ἐλαλοῦντο καθ' ὅλην τὴν Ἰταλίαν δὲν εἶναι ἡμέτερον ἔργον νὰ εἴπωμεν ἐδῶ) καὶ εἰς τὸ ὁποῖον πλὴν τοῦ λατινικοῦ ἀνήκουσι μάλιστα καὶ κυρίως τὸ ὀσκικὸν καὶ τὸ ὀμβρικὸν γλωσσικὸν ἰδίωμα. Εἶναι λοιπὸν ἡ λατινικὴ γλῶσσα, παρατηροῦμεν τοῦτο εὐθὺς κατὰ πρῶτον, *μία διά-*

Digitized by Google

λεκτος ἐκ τῶν πολλῶν, αἵτινες τὸ πάλαι ἐλαλοῦντο ἐν ταῖς διαφόροις τῆς Ἰταλίας χώραις καὶ ἡ *μόνη*, ἥτις προσέλαβε τὴν δέουσαν ἀνάπτυξιν καὶ γραμματειακὴν διαμόρφωσιν, ἐν ᾧ αἱ ἄλλαι περιῆλθον, πλειότερον ἢ ὀλιγώτερον, εἰς γνῶσιν ἡμῶν ἐξ ἐπιγραφικῶν μόνον μνημείων, σχετικῶς ὀλίγων καὶ ἀτελῶν ἐνίοτε ἢ δυσνοήτων. Ἐκ μὲν λοιπὸν τῶν γλωσσικῶν ἰδιωμάτων τῶν παλαιῶν Ἰταλῶν ἓν καὶ μόνον ὑπόκειται εἰς τὴν σπουδὴν ἡμῶν καὶ μελέτην, τῶν δὲ Ἑλλήνων πλείονας ἔχομεν, ὅπως εἶναι εἰς ὑμᾶς γνωστὸν διαλέκτους, ὄχι μόνον ἐκ τῶν ἐπιγραφικῶν μνημείων κατὰ πολὺ τῶν ἰταλικῶν γνωριμωτέρας, ἀλλὰ καὶ γραμματειακῶς ἀναπτυχθείσας καὶ διαμορφωθείσας. Τῆς διαφορᾶς ταύτης αἴτιον εἶναι ἡ διάφορος πορεία, ἣν ἠκολούθησαν ἐν τῷ σταδίῳ τῆς ἱστορίας των τὰ δύο ἔθνη. Τὰ ἑλληνικὰ φῦλα, ἀνέπτυξαν ἴδιον ἕκαστον πολιτικὸν καὶ κοινωνικὸν βίον, μέχρι τινὸς δὲ καὶ ἰδίαν γραμματείαν· ἐν Ἰταλίᾳ ἐξενίκησαν κατὰ πάντα οἱ Ῥωμαῖοι ἐπισκιάσαντες πάσας τὰς λοιπὰς φυλάς, ἐξενίκησε δὲ καὶ ἡ γλῶσσά των.

Ἡ γλῶσσα λοιπὸν αὕτη ἦτο κατ' ἀρχὰς ἁπλῆ μὲν καὶ πενιχρὰ καὶ δύσκαμπτος, ἀλλ' ἀπὸ φύσεως καὶ ἀνέκαθεν ὀγκηρὰ καὶ πομπώδης, ἁρμοδία δὲ ὄχι μόνον εἰς συνεννόησιν κατ' ἐκεῖνα τοῦ βίου τὰ ἀσχολήματα, περὶ ἃ οἱ Ρωμαῖοι τότε μάλιστα διέτριβον, τὰς γεωργικὰς δηλονότι ἢ ἐμπορικὰς σχέσεις, ἀλλὰ καὶ εἰς ἔκφρασιν καὶ διατύπωσιν νομικῶν, θρησκευτικῶν, στρατιωτικῶν καὶ καθ' ὅλου πολιτικῶν διατάξεων καὶ προσταγμάτων. Τοιαύτην μᾶς φανερώνουσιν, ἐν μέρει τοὐλάχιστον, τὴν πρὸ τῆς ἐπιδράσεως τοῦ ἑλληνισμοῦ γλῶσσαν τῶν Ῥωμαίων καὶ τὰ σωζόμενα παλαιότατα αὐτῆς μνημεῖα.

Τοσοῦτον ἁπλοῦν καὶ ἀτελὲς ὄργανον ἔχοντες καὶ ἐστερημένοι ἐντελῶς ἐντέχνου ἐθνικῆς γραμματείας, τοῦ κυριωτάτου τούτου γνωρίσματος τῆς πνευματικῆς δυνάμεως καὶ ἀναπτύξεως παντὸς πεπολιτισμένου λαοῦ, ἐμεγαλούργουν οὐδὲν ἧττον οἱ Ρωμαῖοι καὶ ἐμεγαλούργουν ἐπὶ πέντε αἰῶνας.

Διὰ τίνα τάχα λόγον συνέβη τοῦτο; Εἶναι πιθανὸν ὅτι οἱ Ῥωμαῖοι ἀπὸ ὡρισμένης σκέψεως καὶ οἱονεὶ ἐπίτηδες ἀπέφυγον πᾶσαν πρὸς πνευματικὴν ἀνάπτυξιν ἐργασίαν καὶ ἐνέργειαν περιορισθέντες εἰς τὰ ἀπολύτως ἀναγκαῖα καὶ χρήσιμα ἐνασχολήματα καὶ περιμένοντες νὰ ἱδρύσωσι πρότερον ἀσφαλῶς καὶ μονίμως τὸ κράτος αὐτῶν; Δὲν εἶναι πολὺ φυσικώτερον νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι οἱ Ῥωμαῖοι δὲν ἦσαν ἐκ φύσεως ἁρμοδίως πεπλασμένοι πρὸς παραγωγὴν καλλιτεχνικῶν πνευματικῶν προϊόντων καὶ μάλιστα ποιητικῶν καὶ διὰ τοῦτο οὐδὲν πρότερον ἠδυνήθησαν νὰ παραγάγωσι, παρὰ τότε μόνον, ὅτε ἔπνευσεν ἐπ' αὐτοὺς πνεῦμα ζωῆς ἑλληνικῆς, τὸ πνεῦμα τῆς ἑλληνικῆς ποιήσεως καὶ τῆς ἑλληνικῆς τέχνης; Ὅπου αὐτὰ τὰ πράγματα ἀφίνουσι φωνὴν δὲν ἔχομεν χρείαν νὰ προστρέχωμεν εἰς εἰκασίας. Ἄλλως δὲ καὶ ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῶν γραμμάτων ὅπως καὶ ἐν πάσῃ ἄλλῃ ἱστορικῇ διδασκαλίᾳ καλὸν εἶναι νὰ ἀπέχωμεν πάσης ἐκ τῶν προτέρων δογματικῆς θεωρίας καὶ νὰ περιοριζώμεθα κατὰ τὸ δυνατὸν εἰς τὴν ἀκριβῆ καὶ ἐπιστημονικὴν ἔρευναν καὶ ἐκτίμησιν τῶν γεγονότων, ἐκεῖθεν δὲ καὶ μόνον ἐκεῖθεν νὰ ἐξάγωμεν τὰ δι' οἱονδήποτε λόγον χρήσιμα εἰς ἡμᾶς πορίσματα. Διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν δὲν θεωροῦμεν πολὺ ἄξιον ἀπασχολήσεως καὶ τὸ ζήτημα, περὶ ὃ δὲν ἔκρινάν τινες μάταιον νὰ ἐνδιατρίψωσιν, ἂν δηλαδὴ οἱ Ῥωμαῖοι ὠφέλειαν ἢ βλάβην μᾶλλον ἔπαθον ἐκ τῆς ἑλληνικῆς ἐπιδράσεως. Ἡ γραμματεία των, λέγουσιν, ἂν δὲν εἶχε λάβῃ ἀφορμὴν νὰ ἀπομιμηθῇ τὴν ἑλληνικὴν γραμματείαν καὶ ταύτην νὰ ἔχῃ πάντοτε ὡς τύπον καὶ ὑπογραμμόν, θὰ ἐγεννᾶτο καὶ θὰ ἀνεπτύσσετο κατὰ τρόπον μᾶλλον ἐλεύθερον καὶ πρωτότυπον καὶ θὰ ἀπέβαινε τῷ ὄντι ἐθνικὴ ῥωμαϊκὴ γραμματεία. Ἀλλὰ τίς βεβαιοῖ ἡμᾶς περὶ τούτου; Οἱ Ῥωμαῖοι καὶ εὐθὺς ἀπ' ἀρχῆς καὶ κατόπιν, ἔπραξαν ὅπως παρατηροῦμεν ἀποβλέποντες εἰς τὰ ποιήματα αὐτῶν καὶ τὰ συγγράμματα, ὅ,τι ἠδυνήθησαν νὰ πράξωσιν, ἔδωσαν δὲ εἰς αὐτὰ καθ' ὅσον ἠδυνήθησαν καὶ τοῦ ἐθνικοῦ αὐτῶν χαρακτῆρος τὸν ἰδιαίτερον τύπον· πλειόαν ἦτο δυνατὸν νὰ γίνῃ θὰ ἐγίνετο.

Φανταζόμεθα ὁποῖον θὰ ὑπέστησαν ἀγῶνα οἱ πρῶτοι ἐκεῖνοι ἄνδρες, οἵτινες ὑπῆρξαν οἱ εἰσηγηταὶ τῶν γραμμάτων εἰς τὴν τότε ἄξεστον ἀκόμη καὶ ἄγροικον Ῥώμην, propter egestatem linguae et rerum novitatem. Ἔπρεπε νὰ δαμάζωσι κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον καὶ νὰ μορφώνωσι τὸ ἀτελὲς γλωσσικὸν ἰδίωμα, τὸ ὁποῖον ἀνωτέρω περιεγράψαμεν. Οἱ ἄνδρες ἐκεῖνοι ἐχρειάσθη καὶ τῆς γλώσσης καὶ τῆς γραμματείας νὰ γίνωσιν οἱ πατέρες· τὸν ἀγῶνα δὲ τοῦτον τὸν φανταζόμεθα καὶ τὸν ἐννοοῦμεν παντὸς ἄλλου κάλλιον ἡμεῖς τώρα οἱ νεώτεροι Ἕλληνες... Ἀλλ' ἦτο προωρισμένη ἡ λατινικὴ γλῶσσα εἰς μέλλον λαμπρὸν καὶ ἐπίσημον, μορφωθεῖσα κυρίως μὲν διὰ τῶν μεγάλων ποιητῶν καὶ συγγραφέων, οἵτινες ἐλάμπρυνον τὴν γραμματείαν τῶν Ῥωμαίων, ἔπειτα δὲ καὶ διὰ τῆς ἐπιμόνου ἐργασίας σειρᾶς ὅλης γραμματικῶν καὶ λογίων. Διὰ τῆς βαθμηδὸν καὶ κατ' ὀλίγον καθάρσεως τῆς *δημώδους* γλώσσης καὶ τῆς μορφώσεως γλώσσης *λογίας* ἢ *ἀστικῆς* παρήχθη καὶ παρὰ τοῖς Ῥωμαίοις *διγλωσσία*, ἀλλὰ τὸ μεταξὺ τῶν δύο τούτων ἰδιωμάτων χάσμα ἐσμικρύνετο ἐφ' ὅσον προέκοπτον παρ' αὐτοῖς ἡ παιδεία καὶ τὰ γράμματα, κατὰ δὲ τοὺς χρόνους τοῦ Κικέρωνος καὶ

Digitized by Google

τοῦ Καίσαρος ὅτε καὶ ἡ κλασσικὴ πεζογραφία εἶχε φθάσῃ εἰς τὸ κατακόρυφον αὐτῆς σημεῖον, φαίνεται ὅτι καὶ τὸ χάσμα τοῦτο ὑπῆρξεν ἐλάχιστον. Ἔρχεται ἔπειτα ἐν τῇ ἐντέχνῳ λατινικῇ πεζογραφίᾳ περίοδος μεταβάσεως, ἣν ἐκπροσωποῦσι κυρίως ὁ Τίτος Λίβιος, ὁ Σαλλούστιος καὶ ὁ Κορνήλιος Νέπως, καθ' ἣν ἀρχίζει πάλιν νὰ γίνηται ἐπαισθητὴ ἡ μεταξὺ τῆς *δημώδους* καὶ τῆς *ἀστικῆς* γλώσσης διαφορά, ἔτι δὲ μᾶλλον εὐρύνεται τὸ χάσμα κατὰ τοὺς μετὰ ταῦτα αὐτοκρατορικοὺς λεγομένους χρόνους, οἵτινες εἶνε καὶ ἡ περίοδος τῆς παρακμῆς τοῦ γλωσσικοῦ αἰσθήματος. Ἔκτοτε δὲ αἱ περιπέτειαι τῆς λατινικῆς γλώσσης εἶναι πολλαὶ καὶ ποικίλαι. Διότι ἡ μὲν παρηκμακυῖα πλέον *γραπτὴ*—ἂς τὴν ὀνομάσωμεν οὕτω—γλῶσσα ἐπιζήσασα καὶ μετὰ τὴν κατάλυσιν τῆς πολιτικῆς ἀρχῆς τῶν Ῥωμαίων ἐγένετο ὄχι μόνον ἡ ἐπίσημος γλῶσσα τῆς κατὰ τὴν Δύσιν ἐκκλησίας καὶ τοιαύτη διατελεῖ οὖσα ἀκόμη καὶ μέχρι τοῦδε, ἀλλὰ καὶ τὸ κυριώτατον ἐπὶ πολλοὺς αἰῶνας ὄργανον τῆς τε πνευματικῆς ἀναπτύξεως καὶ τῆς πολιτικῆς διοικήσεως τῶν διαφόρων τῆς Εὐρώπης κρατῶν πλὴν μόνον τῶν ἑλληνικῶν καὶ σλαυϊκῶν χωρῶν. Ἡ δὲ *δημώδης* τῶν Ῥωμαίων γλῶσσα διαδοθεῖσα διὰ τῆς κατακτήσεως καὶ τῆς πολυειδοῦς ἐπιμιξίας εἴς τε τὴν Εὐρώπην καὶ τὴν Ἀφρικὴν παρεφθάρη ἔτι μᾶλλον καὶ προσέλαβεν ἑκασταχοῦ ἴδιον τύπον καὶ χαρακτῆρα ἀναμιχθεῖσα πρὸς τὰ ἐγχώρια ἰδιώματα, ἐκ δὲ τῆς παραφθορᾶς ταύτης καὶ σήψεως ἐγεννήθησαν νέοι γλωσσικοὶ ὀργανισμοί, αἱ νεολατινικαὶ λεγόμεναι γλῶσσαι αἱ νῦν ζωνταναὶ καὶ ὁμιλούμεναι...

Ἐλέγομεν ἀνωτέρω ὅτι αὐτοὶ ἐκεῖνοι οἱ ἄνδρες, οἵτινες ὑπῆρξαν τῆς γλώσσης τῆς λατινικῆς οἱ πατέρες ὑπῆρξαν οἱ πατέρες καὶ τῆς γραμματείας τῶν Ῥωμαίων. — Οὐδεμία ἀπολύτως σχέσις ἢ ὁμοιότης ὑπάρχει μεταξὺ τῆς πρώτης ἀρχῆς καὶ γενέσεως τῶν εἰδῶν τοῦ λόγου παρὰ Ἕλλησι καὶ παρὰ τοῖς Ῥωμαίοις. Ἐν Ἑλλάδι ὅ,τι γίνεται γίνεται ἐξ ἀβιάστου καὶ φυσικῆς καὶ ἐνδομύχου ἐθνικῆς ἀνάγκης καὶ ἐμπνεύσεως. Τὰ εἴδη τοῦ λόγου εἶναι φυσικὰ φυτὰ φυόμενα ἐν τῷ προσήκοντι ἕκαστον χρόνῳ καὶ τόπῳ μὲ τὴν προσήκουσαν μορφὴν καὶ τὸ προσῆκον σχῆμα. Ἡ ἑλληνικὴ γραμματεία εἶναι *ἐθνική*. Ἐν Ῥώμῃ ἄλλως ἔχουσι καὶ ἄλλως γίνονται τὰ πράγματα. Ἐκεῖ, καθὼς ἐλέγομεν, ἐπὶ πέντε αἰῶνας ἡ πνευματικὴ παραγωγὴ εἶναι ὅλως ἄτεχνος καὶ ἀσήμαντος. Ἔπος ἐθνικόν, ὅπως παρ' ἄλλοις ἔθνεσιν οὐδὲν ὑπάρχει, οὐδὲ παραδόσεις ποιητικαί. Αἱ Camoenae αἵτινες βραδύτερον ἐταυτίσθησαν πρὸς τὰς Ἑλληνίδας Μούσας «τῶν ἀκάματος ῥέει αὐδὴ ἐκ στομάτων ἡδεῖα,» καθ' Ἡσίοδον, δὲν ἐνέπνεον ἀοιδοὺς καὶ ποιητάς, ἀλλὰ τὸν ἱερατικὸν βασιλέα Νουμᾶν. Πεζότης πολλὴ περιβάλλει πανταχόθεν τὴν πρώτην χαραυγὴν τῆς γραμματείας τῶν Ῥωμαίων. Εἶναι δὲ μάλιστα παρατηρήσεως ἄξιον ὅτι ἐν ᾧ οἱ Ἕλληνες παρήγαγον μνημεῖα ἀθάνατα πρὶν ἢ διαδοθῇ παρ' αὐτοῖς ἡ χρῆσις τῆς γραφῆς, παρὰ τοῖς Ῥωμαίοις τὰ πρῶτα τῆς Μούσης ψελλίσματα ἠκούσθησαν ἀφ' οὗ εἶχεν ἤδη ἀπὸ πολλοῦ γνωσθῇ ἡ γραφή, οὐδὲ συνέβη παρ' αὐτοῖς ὅ,τι παρ' ἅπασι σχεδὸν τοῖς ἄλλοις λαοῖς, νὰ φανῇ δηλαδὴ ἡ ποίησις πολὺ πρὸ τοῦ πεζοῦ λόγου. Οὐδεμία λοιπὸν ἐν Ῥώμῃ σχέσις αἰτίου καὶ αἰτιατοῦ ὡς πρὸς τὴν γέννησιν καὶ ἀνάπτυξιν τῶν εἰδῶν τοῦ λόγου, οὐδεμία ἐπίδρασις φυλετικῶν λόγων ἢ ἐθνικῶν περιστάσεων. Ἡ ῥωμαϊκὴ γραμματεία ἔχει χαρακτῆρα ὄχι *ἐθνικόν*, ἀλλὰ προσωπικὸν ἢ μᾶλλον *ἀτομικόν*. Ἀφ' οὗ οἱ Ῥωμαῖοι, ὑπέταξαν τὴν Ἰταλίαν, ἐταπείνωσαν τὴν Καρχηδόνα, ἔγιναν κύριοι τῆς Ἑλλάδος, ὅπως λέγει που κομψῶς ἱστορῶν τὰ περὶ τῆς ῥωμαϊκῆς ποιήσεως ὁ Patin, τότε πλέον εὗρον τὴν ποίησιν μεταξὺ τῶν λαφύρων τοῦ πολέμου ὁμοῦ μετὰ τῶν ἀγαλμάτων ἐκείνων, τὰ ὁποῖα ὁ Μούμμιος μετὰ τόσης ἐπιμελείας, ἀλλὰ καὶ τόσον ἀναισθήτως συνεσκεύαζε διὰ νὰ ἐξαποστείλῃ εἰς τὴν πατρίδα του. Μετενεχθεῖσα δὲ καὶ μεταφυτευθεῖσα ἐν Ῥώμῃ ἡ ποίησις, ἤνθισεν ἐκεῖ ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν βίου πολυτελοῦς καὶ ἡσύχου ὅλως νέου διὰ τοὺς Ῥωμαίους. Τότε δὲ συνέβη μία κοινωνικὴ μετατροπὴ ἀξιοπερίεργος, ἀλλ' ὄχι καὶ πρωτοφανὴς ἐν τῇ ἱστορίᾳ τοῦ κόσμου, διότι ὁ πολιτισμὸς τῶν ἡττηθέντων καθυπέταξε τοὺς νικητάς... Ἂν ἡ Ῥώμη τότε περὶ τῶν γραμματειακῶν αὐτῆς πραγμάτων εἰς ἀπορίαν εὑρισκομένη ἤθελε τυχὸν διανοηθῇ νὰ προσφύγῃ εἰς μαντείου τινὸς τὴν συμβουλήν, θὰ ἐλάμβανε βεβαίως αὐτὸν ἐκεῖνον τὸν χρησμόν, ὃν βακχεύουσα ἡ Σίβυλλα εἶχέ ποτε δώσῃ πρὸς τὸν πατέρα Αἰνείαν, εὑρεθέντα εἰς ὁμοίαν περὶ τῆς μελλούσης αὐτοῦ πολεμικῆς καὶ πολιτικῆς τύχης ἀπορίαν.

Via prima salutis,
Quod minime reris, Graia pandetur ab urbe !

Καὶ ὑπετάχη λοιπὸν εἰς τὸ πεπρωμένον ἡ Ῥώμη καὶ ἀφ' οὗ ἄλλως δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ γίνῃ, ἔγεινε μαθήτρια τῶν Ἑλλήνων...

Γράμματα ἢ *γραμματεία* ἑνὸς ἔθνους εἶναι μὲν κυρίως τὸ σύνολον τῶν ἐν τῇ ἑαυτοῦ γλώσσῃ γεγραμμένων γλωσσικῶν μνημείων, ἀλλ' εἰδικώτερον ὑπὸ τὸν ὅρον τοῦτον ἐννοοῦμεν τὸ σύνολον τῶν *ἐντέχνων* ποιημάτων καὶ συγγραμμάτων περὶ ἃ μάλιστα ἀσχολεῖται ἡ *Ἱστορία τῶν γραμμάτων* ἢ *γραμματολογία* — ἐκείνων δηλαδή, τὰ ὁποῖα καὶ διὰ τὸ περιεχόμενον αὐτῶν βεβαίως, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον διὰ τὴν *ἐξωτερικὴν αὐτῶν μορφὴν* ἤτοι τὸ *καλλιτεχνικὸν εἶδος* χρησιμεύουσιν εἰς τὸ νὰ γνωρίσωσιν εἰς ἡμᾶς

Digitized by Google

τὸ *καθολικὸν καλλιτεχνικὸν ἐν τοῖς λόγοις πνεῦμα* καὶ τὴν *δημιουργικὴν ἐν αὐτοῖς καὶ παραγωγικὴν δύναμιν* τοῦ παραγαγόντος αὐτὰ ἔθνους. Ἀλλὰ διὰ νὰ εἶναι κατὰ τὸν τρόπον τοῦτον ἀκριβὲς κατοπτρον τοῦ ῥωμαϊκοῦ πνεύματος ἡ γραμματεία τῶν Ῥωμαίων, ἔπρεπεν ἐκείνη νὰ εἶχε παραχθῇ φυσικὴ καὶ ἀνεπίδραστος, ὅπως ἡ ἑλληνική, ἥτις καὶ εἶναι τῷ ὄντι τὸ ἐν τοῖς λόγοις ὑπὸ ἐξόχων ποιητῶν καὶ συγγραφέων ἀποτυπωθὲν ἔντεχνον ἀνταύγασμα τῆς ἑλληνικῆς διανοίας. Ἀλλὰ τοῦτο δὲν συνέβη, ἀφ' οὗ τὰ γράμματα τὰ ῥωμαϊκὰ ἐξεκόλαψεν ὁ ἑλληνισμός, στοιχεῖον ὅλως ξένον. Δὲν παρέχει λοιπὸν εἰς ἡμᾶς ἡ ῥωμαϊκὴ γραμματεία τὴν εἰκόνα τοῦ ῥωμαϊκοῦ πνεύματος, ἀλλὰ τοῦ *ἐξελληνισθέντος* ῥωμαϊκοῦ πνεύματος. Διατυπώνω δὲ ἐπίτηδες οὕτω τὴν ἰδέαν μου θέλων νὰ ἀποκρούσω τὴν ἄλλην ἐκείνην ἀκρότητα, καθ' ἣν δῆθεν ῥωμαϊκὴ γραμματεία δὲν ὑπάρχει, ὅ,τι δὲ οὕτως ὀνομάζομεν εἶνε ἁπλῆ παράστασις ἢ ἄλλη φάσις τῆς ἑλληνικῆς. Οἱ ποιηταὶ καὶ οἱ συγγραφεῖς τῶν Ῥωμαίων δὲν εἶνε ψιλοὶ imitatores, servum pecus, ἡ δὲ γραμματεία ἣν ἐκεῖνοι παρήγαγον εἶναι μὲν *ἐξ ἀπομιμήσεως* γραμματεία, ἀλλ' ἔχει τὴν *ἐν τούτῳ* πρωτοτυπίαν της καὶ μᾶς δεικνύει τί ἠδυνήθη νὰ κατορθώσῃ εἰς λόγον γραμμάτων τὸ ἐξελληνισθὲν ῥωμαϊκὸν πνεῦμα. Ἐπειδὴ δὲ φυσικῶς ὅσον μεγάλη καὶ ἂν ὑπῆρξε τοῦ ἑλληνισμοῦ ἡ ἐπίδρασις δὲν ἐξελληνίσθη πάμπαν καὶ ῥιζικῶς καὶ ἐξ ὁλοκλήρου ὁλόκληρον τὸ ἔθνος τῶν Ῥωμαίων, ἀλλὰ μᾶλλον τάξεις τινὲς κοινωνικαί, αἱ κυριώταται βέβαια καὶ ἐπικρατέσταται καὶ μεταξὺ αὐτῶν πλειότερον πρόσωπά τινα ἢ ἄτομα ὡρισμένα καὶ ἐπειδὴ ὅσα ἐκ τούτων εἶχον πρὸς τῇ ἄλλῃ παιδείᾳ καὶ μαθήσει καὶ τὴν ποιητικὴν ἢ συγγραφικὴν ἰδιοφυΐαν, ἐκεῖνα δὴ καὶ διέπρεψαν ὡς ποιηταὶ καὶ συγγραφεῖς, διὰ τοῦτο εἴπομεν ὅτι εἶναι καὶ *ἀτομικὸς* ὁ χαρακτὴρ τῆς ῥωμαϊκῆς γραμματείας. Θέλοντες τώρα δι' ὀλιγίστων νὰ δώσωμεν μίαν εἰκόνα τῆς πορείας, ἣν ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους ἠκολούθησεν ἐν Ῥώμῃ ἡ γραμματεία, θὰ παραλείψωμεν ἐξ ὁλοκλήρου τὸ ἕτερον αὐτῆς ἥμισυ, τὸν πεζὸν λόγον καὶ μόνον εἰς τὴν ποίησιν θὰ περιορισθῶμεν. Τοῦτο δὲ ὄχι μόνον διότι ἄλλως ἤθελεν ἀγάγῃ ἡμᾶς τὸ πρᾶγμα εἰς μῆκος πολύ, ἀλλὰ καὶ διότι ὁ ποιητικὸς λόγος εἶναι τῆς ὅλης γραμματείας τὸ μέρος τὸ κυριώτατον, ἐν τῷ ποιητικῷ λόγῳ δηλαδὴ ἀνευρίσκεται ἐξ αὐτῆς τῆς φύσεως τοῦ πράγματος ἐπικρατέστερον τὸ *καλλιτεχνικὸν* στοιχεῖον, τὸ *εἶδος*, ὅπερ καὶ κυρίως ἐξετάζει καὶ μελετᾷ ἡ γραμματολογία, τὴν δὲ *ὕλην* τόσον μόνον ἐφ' ὅσον εἶναι συμπεπλεγμένη καὶ συνυπάρχει πρὸς τὸ *εἶδος*. Τῷ ὄντι δὲ ἂν παντὸς ποιήματος λύσωμεν μὲν τὰ μέτρα, ἀφαιρέσωμεν δὲ τὸν ἄλλον ἔντεχνον λεκτικὸν καὶ φραστικὸν κόσμον καὶ καθ' ὅλου τὴν τέχνην τὴν ποιητικήν, ἡ ὑπολειφθησομένη ψιλὴ ὕλη ἢ οὐσία τοῦ ποιήματος θὰ φανῇ πρὸς ἡμᾶς κατὰ πολὺ παρεμφερὴς πρὸς τὰ ὁμηρικὰ ἐκεῖνα *εἴδωλα καμόντων*.

Ἕπεται συνέχεια

ΚΡΑΒΑΡΑ

(Ὁδοιπορικαὶ σημειώσεις)

Συνέχεια· ἴδε σελ. 257

Μετὰ καλὸν ἄριστον καὶ ἄφθονον ὑδροποσίαν ἐξακολουθοῦμεν πάλιν τὴν πορείαν μας μέσῳ εὐαρέστου πολυλογίας. Οἱ δύο ἕτεροι ξεναγοί μας, οὓς ἐπρομηθεύθημεν μετὰ τῶν ζώων των ἐκ Λομποτινᾶς εἶνε πολὺ καλοὶ σύντροφοι. Καλοῦνται καὶ αὐτοὶ Γιάννηδες, ὅπως οἱ πρῶτοι, καὶ μᾶς ἐκπλήττει ἡ συχνὴ χρῆσις τοῦ ὀνόματος τοῦ ποικιλομόρφου καὶ πολυτεχνίτου τούτου ἁγίου. Εἶνε ὅμως καὶ οἱ δύο γνῶσται τῶν μερῶν ὅσα εἴδομεν καὶ ὅσα μέλλομεν νὰ συναντήσωμεν. Ὁ εἷς λέγει καὶ ὅταν δὲν ἐρωτηθῇ· ὁ ἕτερος τραγουδεῖ καὶ χωρὶς νὰ παρακινηθῇ. Ὁ εἷς ὑπῆρξεν ξεναγὸς δικαστῶν καὶ καπεταναίων, οὓς μετέφερε μὲ τὴν *Κούρκαν* του, σφριγῶσαν καὶ λευκόμαλλον ἡμίονον, ἀνὰ τὴν ἄξενον ἐκείνην χώραν, δεχθεὶς παρ' αὐτῶν λόγους εὐχαρεσκείας οὓς εἶνε πρόθυμος νὰ ἐπιδείξῃ ἀντὶ μεταλλίου τιμῆς εἰς παντα νέον πελάτην του· ὁ ἕτερος ἐχρημάτισεν ἐπὶ πολλὰ ἔτη ποιμήν, τροφοδότησας καὶ συζήσας ἐπὶ μακρὸν μετὰ τοῦ Κωνσταντέλλου καὶ τῆς λοιπῆς παραδόξου χορείας τῶν ληστῶν, ἕτοιμος νὰ μᾶς ὑποδείξῃ τὰ μέρη ὅπου ἔψησαν οὗτοι τὸ σφακτὸν ἢ συνεπλάκησαν μὲ τὰ στρατιωτικὰ ἀποσπάσματα.

Ἀλλὰ καὶ οἱ ἕτεροι δύο Γιάννηδες, οἱ ἐξ ἀρχῆς ξεναγοί μας δὲν εἶνε κακοί. Δὲν ἔχουν μὲν τὴν ἀφηγηματικὴν χάριν καὶ τὴν ποικιλίαν τῶν προμνησθέντων εἶνε ὅμως περίεργοι ὡς τύποι καὶ φαίνονται κρᾶμα ἑλληνικοῦ καὶ ἀλβανικοῦ στοιχείου, ἐξ ἐκείνων οἵτινες κατὰ τὴν παράδοσιν ηὐτοκτόνησαν ἐντὸς τῶν πίθων καὶ ἐκ τῶν μεταγενεστέρων, τῶν ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν ὅλων τῶν διαβόλων. Ὁ εἷς ἐπονομάζεται Τζερεμὲς καὶ εἶνε τοιοῦτος· φορεῖ εὐρωπαϊκόν, ποικίλης ἀπόψεως καὶ βαφῆς ἱματισμόν, μετέρχεται τὸν φαρμακοπώλην καὶ φαίνεται ὅτι ἔχει ἀποστηθίσῃ ἐκ παραδόσεως τὰς συνταγὰς Πύρρου τοῦ ἰατροφιλοσόφου, καὶ κάμνει τοσαύτας δασκαλικὰς

ἀκροβασίας κατὰ τὴν ὁμιλίαν του, ὥστε καθ' ὅλην τὴν ἐπαρχίαν εἶνε γνωστὸς ὑπὸ τὴν προσωνυμίαν *Σπόνεκ*. Ὁ ἕτερος ὑψηλὸς φουστανελᾶς, εἶνε παρόμοιος μὲ τὸν κρεμανταλᾶν τοῦ δημοτικοῦ τραγουδιοῦ, νωθρός, παραλελυμένος, φαίνεται πλασμένος ὑπὸ τῆς φύσεως νὰ παίξῃ πρόσωπον ῥακοπότου ἀγᾶ καὶ ἐν τούτοις παίζει πρόσωπον Μαστρογιάννη, κτίστου δηλαδὴ καὶ ἐργολάβου δρόμων! Καλλιτέρους τούτων ξεναγοὺς νομίζω ὅτι δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ εὕρῃ τις εἰς τὰ μέρη μας καὶ εἶμαι λίαν εὐχαριστημένος.

Οὕτω ἀνέβημεν καὶ κατέβημεν καὶ τρίτην χοάνην. Ἀλλ' ὅτε ἐφθάσαμεν ἐπὶ τοῦ ὀξέος αὐτῆς χείλους ἔκτακτον πανοραμα ἐφάνη πρὸ ἡμῶν. Ἦτο καὶ τοῦτο χοάνη· ὄχι ὅμως ὡς αἱ προηγηθεῖσαι στενὴ καὶ περιωρισμένη ἀλλ' εὐρεῖα, ἀτέρμων. Τὰ χείλη τη, δὲν σχηματίζονται ἀπὸ τὰς φαιὰς καὶ ἐλατοσκεπεῖς ἄκρας τῶν Κραβάρων· αὗται κύπτουσιν ἐν τῷ μέσῳ τεταπεινωμέναι, συνωστιζόμεναι ὡς δειλὰ πρόβατα παρὰ τοὺς πόδας γιγάντων. Καὶ πυργοῦνται ἀμέσως τραχεῖαι, ὑπερνεφεῖς, σοβαραὶ καὶ ἐπιβάλλουσαι πρὸς ἀνατολὰς καὶ ἄρκτον καὶ δυσμὰς αἱ κορυφαὶ τῶν Βαρδουσίων, κυματισταὶ ὡς γραμμαὶ σφυγμογράφου, τὰ βουνὰ τῆς Ὑπάτης, ἡ Ὀξυὰ καὶ αἴφνης ἀναπηδᾷ μεταξὺ ὀγκώδης μὲ συνωφρυωμένην ὄψιν, ἡ ἄκρα τοῦ Τυμφρηστοῦ. Καὶ εἰς τὴν θέαν αὐτὴν ἀγνοῶ τί συνέβη εἰς τὰς ψυχὰς τῶν συντρόφων μου· ἀλλ' εἰς τὴν ἰδικήν μου ψυχὴν ἀνέβλησαν ἐνθουσιασμοὶ καὶ πόθοι διάπυροι, ὀρεινοί, ἀδιαπτώτου σφρίγους καὶ δυνάμεως, ἔφεσις ἀσυλλήπτου ἐλευθερίας ἐνῷ τὸ σαρκίον μου ἔφρισσεν ἐξηυτελισμένον, κατεπτοημένον πρὸ τοῦ ἀνεφίκτου. Βεβαίως ἐδῶ ἐννοῶ τοὺς ἁρματωλούς μας· ἀπὸ τὰ ὕψη ταῦτα πρὸ τῶν τοιούτων μεγάλων σκηνῶν αἰσθάνομαι τὰ μεγάλα των αἰσθήματα, τοὺς ἀπεράντους πόθους των, τὰς ὑψηλοτάτας βλέψεις των. Ὑπὸ τὸν ἀέρα τοῦτον ὅστις μὲ περιθίγει νομίζω τὸ σαρκίον μου ἄτρωτον ὡς γίνεται ἄτεγκτος ὁ βαπτιζόμενος χάλυψ· φαντάζομαι κάτω τὴν δουλεύουσαν ἀνθρωπότητα καὶ τὴν κρίνω ὡς μὴ ὑπάρχουσαν· τὸν κόσμον τὸν οἰκτίρω καὶ τὸν ἐλεεινολογῶ· τὰ ἔργα του δὲν τὰ δέχομαι· δέχομαι μόνον ὅτι τὸ πᾶν πρέπει νὰ ὑποχωρήσῃ εἰς τὴν ὁρμήν μου, ὅτι τὸ πᾶν εἶνε ἐλάχιστον πρὸ ἐμοῦ, ὅστις ἐκλήθην καὶ εἶμαι βασιλεὺς τοῦ παντός.

Ἀλλὰ καὶ οἱ ξεναγοί μας, οἱ ἄνθρωποι τῆς φύσεως, δὲν ᾐσθάνθησαν ὀλιγωτέραν ἐμοῦ συγκίνησιν. Εἶδον τὸν ἕνα τὸν πολύλογον νὰ σταθῇ προσατενίζων τὴν θέαν ἐκείνην, ν ἀνοίξῃ σπιθαμιαῖον στόμα καὶ τὸν ἤκουσα ν' ἀνακράζῃ ἐν ἀκρατήτῳ θαυμασμῷ:

— Ἄϊ, Βελοῦχί μου!...

Ἐνῷ ὁ ἕτερος, ὁ τραγουδιστὴς ἀναθέσας ἐπὶ τῶν ὤμων τὴν ῥάβδον του καὶ ῥαθύμως κατερχόμενος τὸ μονοπάτι ἤρχισε τὸ τραγοῦδι τῶν βουνῶν ἐκείνων, ὡς ἐμπνευσθεὶς αἴφνης:

Βελοῦχί μου παράμορφο κι' Ὀξυὰ ζωγραφισμένη·
Λυῶστε τὰ χιόνια γλήγορα νὰ χορταριάσ' ὁ τόπος,
Νὰ βγοῦν οἱ βλάχοι 'ς τὰ βουνά, νὰ βγοῦν ἡ βλαχοποῦλες,
Νὰ βγῇ κ' ἡ Παναγιώταινα μὲ τὸν υγιὸ 'ς τὰ χέρια·
Στροῦγκα σὲ στροῦγκα περπατεῖ, γαλάρι σὲ γαλάρι,
«Στροῦγκά μου, ποῦν' τὰ πρόβατα, στροῦγκά μου, ποῦν' [τὰ γίδια,
Καὶ σεῖς ἔρμα στρουγκόλιθα σὰν ποῦν' ὁ Παναγιώτης.»

Ἡ Βοϊτσὰ ἔκειτο δεξιὰ ἡμῶν ἐπὶ τῶν προπόδων τοῦ βουνοῦ, εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ ὁποίου εὑρισκόμενοι ἀπηλαύσαμεν τόσον θαυμαστῆς θέας· τὸ χωρίον κατοικεῖται ἀπὸ 690 ἄτομα καὶ εἶνε χειμερινὴ ἕδρα τοῦ δήμου Ὀφιονίας· ἔχει τὸν αὐτὸν τύπον, τὴν αὐτὴν ἄποψιν ὑπὸ τῆς ὁποίας περιβάλλονται ὅλα ἐν γένει τὰ χωρία τῶν Κραβάρων μὲ ξηρὰν καὶ αὐχμηρὰν πέριξ τὴν γῆν, μὲ πετρώδη ὑψώματα ἐδῶ, φαλακροὺς ἀλῶνας ἐκεῖ, ἄνυδρον νεροσουρμὴν παρέκει· μὲ οἰκίσκους πενιχρούς, πλακοσκεπεῖς, δρομίσκους πλήρεις τριβόλων· κατάντῶντας εἰς κρημνοὺς εἴτε εἰς ἀπότομα ὕψη. Παρὰ τὴν εἴσοδον τοῦ χωρίου γραῖα γυνὴ μετὰ νεαρᾶς παιδίσκης, στολισμένης τὰ ἑορτάσιμά της, κατεγίνετο εἰς περισυλλογὴν καὶ λύχνισιν τοῦ σίτου, εἰς τὴν πρὸ τοῦ οἰκίσκου της αὐλήν, μεταβαλλομένην κατὰ τὰς περιστάσεις εἰς ἀλώνιον καὶ ἀποθήκην δημητριακῶν καρπῶν. Παρέκει γυμνόποδες γυναῖκες μὲ ὡραῖα ἀλλ' ἀνδρικὰ χαρακτηριστικά, φέρουσαι ἐπὶ τῶν νώτων δέματα ξύλων, ἅτινα καὶ ἡμίονοι θὰ ὑπεγόγγυζον φορτωνόμενοι ἤρχοντο κύπτουσαι καὶ ὁμιλοῦσαι ἀδιαφόρως, προσβλέπουσαι ἡμᾶς περιέργως.

Φθάσαντες εἰς τὸ κέντρον τοῦ χωρίου ἐπεζεύσαμεν πρὸ ἑνὸς μαγαζείου μὲ τὴν ἐλπίδα νὰ εὕρωμεν ὀλίγην ῥακὴν καὶ νερόν. Δυστυχῶς ὁ κύριος τοῦ μαγαζείου ἔλειπε. Ἐν τῷ μεταξὺ συνῆλθον πέριξ ἡμῶν ὀλίγοι περίεργοι καὶ δύο φραγκοφοροῦντες νέοι, θέλοντες νὰ μᾶς περιποιηθοῦν καὶ νὰ μᾶς γνωρίσουν. Ἤρχισαν ἀπὸ τοὺς ξεναγούς μας καὶ κατέληξαν εἰς τὸν διοπτροφόρον σύντροφόν μου. Οἱ νέοι οὗτοι παρετήρησα ὅτι ἔφερον πλὴν λευκῆς ὀθόνης ἐπὶ τῶν σκιαδίων των καὶ ὁρμαθοὺς πολυχρώμων ὑαλίνων χονδρῶν περὶ τοὺς καρποὺς τῶν χειρῶν. Φαίνεται ὅτι οἱ ὁρμαθοὶ τῶν χανδρῶν εἶνε ἀπαραίτητον κόσμημα τῶν κομψευομένων νέων τῆς Βοϊτσᾶς, τῆς Βοϊτσᾶς ἧς οἱ κάτοικοι ὡς ἐπικρατεῖ κοινὸς λόγος ὑπερηκόντισαν κατὰ τὴν ἁμαρτίαν τοὺς κατοίκους τῶν Σοδόμων καὶ Γομόρων. Ἐν τούτοις ἔχει καὶ αὐτὴ πρὸς ἀνατολὰς ἐξώστην κ' ἐπ' αὐτοῦ ἐκκλησίαν τῆς Ἁγίας Τριάδος καὶ χοροστάσι καὶ σταυρόν. Φαίνεται ὅμως ὅτι τὸ σεβαστὸν σύμβολον τῆς χριστιανικῆς θρησκείας μ' ὅλον τὸ ἄνοιγμα τῶν βρα

Digitized by Google

χιόνων του, ἀδυνατεῖ νὰ ἐμποδίσῃ τὴν εἴσοδον εἰς τὰ κακὰ πνεύματα. — Ἐκτὸς ἐὰν αὐτοὶ οἱ κάτοικοι γίνονται κακὰ πνεύματα, ἀφοῦ ἐρίζουσι διὰ τὸν χορόν, κτυπῶνται, ἀλληλοσφάζονται καὶ ὀρθοτομοῦσι διὰ τῆς πάλας τὴν κεφαλὴν τοῦ ἱερέως των!

Ἀπὸ Λομποτινὰ μέχρι Βοϊτσᾶς ἡ ἀπόστασις δὲν εἶνε μακροτέρα τῶν τριῶν ὡρῶν· ἀλλ' ἡμεῖς — κατὰ τὸ σύνηθες — τὴν ἐδιπλασιάσαμεν. Ὡρίσθη ὅμως ἀπὸ πρωΐας νὰ κάμωμεν μεσημέρι εἰς τὴν βρύσιν Καστανιάν, ἥτις ἀπεῖχε μίαν ὥραν ἐκεῖθεν καὶ μ' ὅλην μας τὴν δυσαρέσκειαν ἐξεκινήσαμεν.

Ὁ καύσων ἦτο ἀρκετὰ δυνατὸς ἡ δὲ ὁδὸς ἀνώμαλος καὶ κονιορτώδης. Κατελθόντες συνηντήσαμεν τὸν Βοϊτσάνον, χείμαρρον ἤδη ξηρόν, κατάφορτον ἐκ πετρῶν καὶ κροκαλῶν τὰς ὁποίας παραδίδουν αὐτῷ τὰ κατερχόμενα νερὰ ἵνα παραδώσῃ οὗτος μὲ πρώτην πλήμμυραν εἰς τὸν ἀντιθέτως ἐρχόμενον Φείδαρην. Ἀφοῦ διήλθομεν τὸν Βοϊτσάνον ἐδαπανήσαμεν τὸ ὑπόλοιπον τῆς ὥρας βαίνοντες ἐπὶ βουνοῦ πετρώδους γυμνοῦ πάσης βλαστήσεως, τὸν ὁποῖον δύναμαι νὰ ὀνομάσω Ξεροβοῦνι ἂν καὶ δὲν ἠρώτησα τοὺς ξεναγούς μας. Διότι πλεονάζει τόσον ἡ ξηρότης ἐπὶ τῶν βουνῶν ἐκείνων ὥστε καὶ τὸ ὄνομα τοῦτο εἶνε εἰς κοινὴν χρῆσιν,

Ἡ θέα πλατάνων τινῶν ἐπὶ τῆς γυμνῆς ἐκτάσεως μᾶς κάμνει μετὰ μικρὸν ν' ἀνκφωνήσωμεν ἐκ χαρᾶς ὡς οἱ πλανώμενοι ἐν ἐρήμῳ ἐπὶ τῇ θέᾳ ὀάσεως. Βεβαίως ἐκεῖ ἔτρεχε νερόν· καὶ ὑπῆρχε δρόσος καὶ σκιά· χωρὶς νὰ περιμείνωμεν τοὺς ἀγωγιάτας ἐγὼ καὶ ὁ σύντροφός μου ἐπηδήσαμεν κάτω καὶ παραιτήσαντες τὰ ζῶα ἐλεύθερα εἰς τὸ μέσον τοῦ δρόμου, ἐσπεύσαμεν νὰ κατέλθωμεν ὑπὸ τὰς πλατάνους.

Εὐτυχῶς ἦτο ἐκεῖ ἡ Καστανιά, τὸ τέρμα τῆς πρωϊνῆς ὁδοιπορίας μας. Ποῦ ὀφείλεται τὸ ὄνομα τοῦτο, ἀφοῦ οὐδὲν ὁμώνυμον δένδρον φύεται ἐκεῖ, δὲν ἤξευρε κανεὶς τῶν ξεναγῶν μας. Τὸ νερὸν ἔτρεχεν, ὀλίγον ἀλλὰ διαυγὲς καὶ ψυχρόν, εἰς τὴν ῥίζαν γηραιᾶς πλατάνου ὑπὸ ὀγκώδη πέτραν κ' ἐχύνετο εἰς μικρὰν παρέκει λεκάνην, φιλοξενοῦσαν ἐντὸς τῶν πρασίνων νερῶν της μύρια ἔμβρυα βατράχων ὑφ' ὅλα τὰ στάδια τῆς ἐξελίξεώς των. Ἄνω ὑψοῦτο τὸ βουνόν, κάτω ἤρχετο ὁ ποταμός, ὅστις ἀνοίγει τὰ βουνά, πρὸς δυσμὰς διευθυνόμενος. Τὸ ἄνοιγμα τῶν βουνῶν ἐφαίνετο ὅλον ἀπὸ τῆς θέσεώς μας μὲ κλιμακωτοὺς λόφους, εἰς ἕνα τῶν ὁποίων λευκάζει ἡ Συνίστα. Ἀπέναντί μας ἐπὶ τοῦ βουνοῦ εἴχομεν τὸ Τσέρνοβον.

Δὲν εἶνε ἀνάγκη νὰ τὸ εἴπῃ τις ὅτι ἐκεῖ πλησίον τῆς βρύσης παρετέθη λιτὸν ἄριστον· τὸ ἄριστον ἠκολούθησε κατὰ φυσικὸν λόγον ἄταραχος ὕπνος· τὸν ὕπνον καρωτικὴ ἐξέγερσις καὶ ἄτονοι μεμψιμοιρίαι καὶ ἀναβολαὶ περὶ τῆς ὥρας τῆς ἀναχωρήσεως. Ἀλλ' αὐτὸς ὁ μακρομύσταξ σύντροφός μας ἦτο ἀκατάπειστος. Μ' ὅλον τὸ ὀστεῶδες καὶ ἀσθενικὸν σῶμά του, ὥργα ἐν τούτοις εἰς τὴν ἐνέργειαν καὶ τὴν δρᾶσιν· διέτρεχε πεζὸς τὸ πλεῖστον μέρος τοῦ δρόμου, ὑπερεπήδα τοὺς ἀνηφόρους καὶ κατηφόρους μετ' ἐκπληκτικῆς εὐκαμψίας· μόλις κατέφθανεν εἰς ἓν μέρος καὶ ἐκάθητο, ἀλλὰ μόλις ἐκάθητο κ' ἐπήδα εὐθὺς ἕτοιμος εἰς νέαν πορείαν. Ἐκάμαμεν δὲ τὸ σφάλμα εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ν' ἀναθέσωμεν εἰς αὐτόν, ὡς γνώστην τῶν μερῶν, τὴν διεύθυνσιν τῆς πορείας ὥστε *ἐτραβήξαμεν τὸν ἀμάραντον.* Ἤδη ἐπέμενε νὰ ξεκινήσωμεν, παριστῶν φοβερῶς ἀνώμαλον τὸν δρόμον, καὶ ὅτι θὰ ἐφθάναμεν νύκτα εἰς Ζελίσταν. Ἐν τέλει ἐπήδησεν ἐπὶ τοῦ ἡμιόνου του καὶ ἡμεῖς, εἰ καὶ βλασφημοῦντες, τὸν ἠκολουθήσαμεν.

Ἡ αὐτὴ πάλιν ξηρότης τοῦ βουνοῦ, μόλις διαστιζομένη ποῦ καὶ που ἀπὸ νανοφυεῖς τινας πρίνους καὶ διακοπτομένη ὑπὸ ῥευμάτων πλατανοφόρων. Κάτω ἀριστερά μας ἐλεύκαζεν ἄνυδρος ἡ χαλικώδης κοίτη τοῦ ποταμοῦ καὶ ἄνω ἐπὶ τοῦ ἀρκτικοῦ ἄκρου τοῦ *Τσερνοβίτικου βουνοῦ* φαίνεται ἡ Ἀβώρανη, οἰκουμένη ἀπὸ 300 καὶ πλέον ψυχὰς καὶ ἀνήκουσα εἰς τὸν δῆμον Κλεπαΐδος. Ἀπέναντί μας, ὅπου βουνοὶ ἐλατοσκεπεῖς ἀποκλείουν τὸν ἀρκτικὸν ὁρίζοντα, ἐλεύκαζε τὸ *Ἀμπλιανίτικο ποτάμι* κατερχόμενον πρὸς τὸν Φείδαριν, κ' ἐδῶθεν ἐφαίνετο ἐπὶ ἐξώστου τοῦ βουνοῦ ἡ Μεγάλη Παλούκοβα, τῆς ὁποίας ἡ ἐκκλησία ἐπρόβαλλεν λευκάζουσα ὑπὸ μέγαν πρίνον. Ἡ Μεγάλη Παλούκοβα ἀνήκει εἰς τὸν δῆμον Ὀφιονίας καὶ ἔχει περὶ τὰς 500 ψυχάς.

Ἐφθάσαμεν εἰς τὴν ἐσχάτην προέκτασιν τοῦ βουνοῦ, τοῦ ὁποίου τοὺς πόδας λείχει ὁ Φείδαρος. Μεταξὺ πρίνων ἦσαν ἐρείπια ἐξωκλησίου τῆς Ἁγίας Παρασκευῆς, τὸ ὁποῖον ἀντικατέστησεν ἤδη ὀρθὸν προσκυνητάριον μετὰ εἰκονισματίου, ἐσβεσμένης κανδήλας καὶ κάλπης διὰ τὰς πεντάρας τῶν διαβατῶν. Τὰ προσκυνητάρια ἀπαντῶνται ἀνὰ πᾶν βῆμα κατὰ τοὺς δρόμους καὶ τὰ μονοπάτια ἐν Ἑλλάδι μεταβάλλοντα τοὺς ἁγίους εἰς ὁδοφύλακας καὶ εἰσπράκτορας διοδίων!

Ἀπὸ τοῦ προσκυνηταρίου δεξιὰ ἐφαίνετο κάτω μ' εὐάρεστον κ' ἐνθαρρυντικὴν ὄψιν ἡ Ζελίστα. Ἦτο τὸ τέρμα τῆς πορείας μας τὴν ἡμέραν ἐκείνην καὶ κατήλθομεν εὔθυμοι τὸ μονοπάτι. Μ' ὅλας δὲ τὰς ὑπερβολὰς τοῦ μακρομύστακος συντρόφου μας δὲν ἐμηκύναμεν καὶ πολὺ τὸ τετράωρον διάστημα τὸ χωρίζον τὰς δύο ἕδρας τοῦ δήμου Ὀφιονίας.

Digitized by Google

Σ΄.

Ζελίστα. — Μικρὴ Παλούκοβα. — Ὁ μικρὸς τῆς γεφύρας. — Ἡ Μονὴ τοῦ Προδρόμου. — Πειναλέοι χορευταί. — Ὁ διδασκαλικός.

Ἡ Ζελίστα εἶνε ἕδρα καλοκαιρινὴ τοῦ δήμου Ὀφιονίας. Κατοικεῖται ἀπὸ 600 σχεδὸν ψυχάς, ἔχει δύο ἐκκλησίας, ἀνατολικῶς τὸν Ἅγιον Νικόλαον καὶ δυτικῶς τὸν Ἅγιον Ἰωάννην τὸν Πρόδρομον, εἰς τὴν μνήμην τοῦ ὁποίου πανηγυρίζει καὶ δύο βρύσεις ἀφ' ὧν ὑδρεύονται οἱ κάτοικοι. Αἱ βρύσεις εἶνε τουρκικῆς ἐποχῆς καὶ ἀρχιτεκτονικῆς μ' ἐπιστέγασμα ἀψιδωτὸν ἄνω ἵνα προφυλάσσωνται ἀπὸ τοῦ ἡλίου καὶ τῆς βροχῆς αἱ ὑδρευόμεναι. Ἀμφότεραι ἀνηγέρθησαν ἂν ὄχι δι' ἐξόδων ἀλλὰ τῇ πρωτοβουλίᾳ φιλοπόλιδων τούρκων· κ' ἡ μὲν μία, ἡ παρὰ τὴν δυτικὴν εἴσοδον τῆς κώμης λέγεται τοῦ *Ἀσμάνη* ἡ δὲ ἐν τῷ κέντρῳ τοῦ *Παπούλια*. Ἡ τελευταία μάλιστα φέρει ἄνω τῶν κρουνῶν της καὶ ἐνεπίγραφον πλάκα ἐκ μαρμάρου μὲ τρεῖς σειρᾶς τουρκικῶν γραμμάτων καὶ τὴν ἑλληνικὴν ἐπιγραφήν: ΤΑΗΡΠΑΠουΛ

Η 1810

Καὶ τίς μὲν ἦτο ὁ Ἀσμάνης καὶ πότε δὲν εἶνε γνωστόν. Ὁ Παπούλιας ὅμως εἰξεύρομεν ὅτι ἦτο ἀλβανός, δερβέναγας τῶν μερῶν ἐκείνων μέχρι τῆς ἐπαναστάσεως καὶ ὅτι ἔλαβε τὸν κόπον καὶ αὐτὸς νὰ ἔλθῃ μέχρι Μεσολογγίου πρὸς καταστολήν της. Ἀλλ' εὗρε τὸν τάφον, ὁ μακαρίτης!

Αἱ οἰκίαι τῆς Ζελίστας μικραί, πλακοσκεπεῖς, ὀρθοῦνται μέσῳ ψωραλέων κήπων, ἐκ καστανεῶν, συκαμινεῶν καὶ ἄλλων ὀπωροφόρων δένδρων, χρησίμων εἰς διατροφὴν τῶν κατοίκων. Κεῖνται κλιμακηδὸν ἐπὶ τῆς ἀρκτικῆς κατωφερείας βουνοῦ, εἰς τοὺς πόδας τοῦ ὁποίου τρέχει στενοχωρημένος ὁ Φείδαρις. Ὁ βουνὸς εἶνε τιτανώδης, διαρρέων καθ' ἕκαστον ἔτος καὶ μὲ τὴν παραμικρὰν βροχὴν ἡ κώμη χάνει τοὺς δρόμους της καὶ οἱ κάτοικοι ἀναγκάζονται νὰ χαράσσουν νέους. Καὶ ὄχι τοῦτο μόνον ἀλλὰ πολλάκις χρειάζονται ἀρκετὴν νοημοσύνην ὅπως ἐφευρίσκουν τρόπους διὰ νὰ μὴ χάνωσι τοὺς ἀγρούς των ἢ καὶ νὰ τοὺς ἀνευρίσκωσι παρασυρομένους. Δὲν εἶνε δὲ καθόλου δύσκολον ἀργότερα, μετὰ καμμίαν σφοδρὰν νεροποντήν, ν' ἀκούσωμεν ὅτι ἡ Ζελίστα κατῆλθεν ὁλόκληρος μὲ τὰς οἰκίας καὶ τοὺς ἀγροὺς καὶ τοὺς κατοίκους της εἰς τὸν ποταμὸν κ' ἔφθασεν εἰς τὰς ἐκβολάς του. Ὅτε βεβαίως οἱ γεωγράφοι θ' ἀναγκασθῶσι νὰ τὴν ἀναφέρωσιν ὡς παράλιον τὴν ὀρεινοτέραν αὐτὴν κώμην τῶν Κραβάρων!

Τὴν Ζελίσταν ἐπυρπόλησαν κατὰ τὰ 1800 περίπου οἱ Σουσμαναῖοι πρὸς πεῖσμα τοῦ Ἀλῆ πασσᾶ. Διατηρεῖται ζωηρὰ ἀκόμη ἡ περὶ τούτου παράδοσις καὶ διακρίνονται δύο τρεῖς οἰκίσκοι, ὧν ἐφείσθησαν οἱ πυρποληταὶ ὡς ἀνήκοντας εἰς φιλικάς των οἰκογενείας. Τὸ τραγοῦδι τῶν Σουσμανέων ὅπερ ἐποιήθη κατὰ τὴν καταστροφὴν αὐτῶν, ἀναφέρει ὡς ἀξιόζηλον αὐτὴν ἀφοῦ θέτει εἰς τὸν ὠργισμένον πασᾶν τοὺς στίχους:

> Μοῦ χάλασες τρία χωριά, τρία κεφαλοχώρια,
> Γρανίτσα καὶ Τρανὸ χωριό, Ζελίστα ξακουσμένη!

Ὑποθέτω ὅμως ὅτι καὶ τότε δὲν θὰ ἦτο περισσότερον ἀφ' ὅ,τι εἶνε σήμερον *ξακκουσμένη* μόνον ἡ εὐρεῖα φαντασία τῆς ἐθνικῆς μούσης θὰ ἐπέδρασεν εἰς τοῦτο!

Κατέναντι, ἐπὶ τῆς ἀντιθέτου ὄχθης τοῦ ποταμοῦ, ὀρθοῦται, ὡς τοῖχος ἀποκλείων τὴν θέαν ἡ Σαράνταινα, βουνὸς ὑψηλὸς κ' ἐπιμήκης γραφικῆς ἀπόψεως. Ἐπὶ τῆς ἀρκτικῆς αὐτῆς πλευρᾶς, ἀφανὴς ἀπὸ τῆς Ζελίστας, κεῖται ἡ Μικρὰ Παλούκοβα κατ' ὄνομα *μικρὰ* ἀφοῦ ἀριθμεῖ διπλασίους τῆς προμνησθείσης *μεγάλης* κατοίκους. Ἀνήκει καὶ αὐτὴ εἰς τὸν δῆμον Ὀφιονίας καὶ νέμεται ἐξ ἴσου μετὰ τῆς Ζελίστας τὸν βουνὸν τῆς Σαράνταινας.

Ὅπως ἀποβῇ ἀποτελεσματικὴ εἰς τοὺς συντρόφους ἡ ἀνὰ τὴν πλευρὰν ἐκείνην ὁδοιπορία ἔπρεπε νὰ καταβῶσι μέχρι τοῦ ποταμοῦ ὅπου ἐκτίζετο γέφυρα. Ἡ ἀπόστασις ἀπὸ τῆς Ζελίστας δὲν ἦτο πλέον τῆς ὥρας πρὸς ἀνατολάς. Ἀπεφάσισα νὰ τοὺς ἀκολουθήσω καὶ κατήλθομεν πεζῇ τὸν δύσβατον καὶ καταρρέοντα δρομίσκον μέχρι τοῦ *Μεγάλου Ῥεύματος*.

Τὸ ῥεῦμα τοῦτο εἶνε τῷ ὄντι τὸ μεγαλείτερον ἀφ' ὅσα συνήντησα καθ' ὅλην τὴν ἐπαρχίαν. Κατέρχεται ἐκ μεσημβρίας πρὸς ἄρκτον χωρίζον τὴν Δωρικὴν ἀπὸ τῆς Κραβαρικῆς γῆς καὶ χύνεται εἰς τὸν Φείδαριν, κυλίον ὑπερμεγέθεις πέτρας. Ὀλίγον πέραν αὐτοῦ ἐκτίζετο ἡ γέφυρα, ἥτις θὰ συνδέσῃ τὰς δύο ὄχθας τοῦ ποταμοῦ καὶ θὰ κοινωνήσῃ πρὸς ἀλλήλους τοὺς κατοίκους τῆς Στρομήνιανης, Ἐλετσοῦς καὶ λοιπῶν Κραβαρικῶν καὶ Δωρικῶν χωρίων μετὰ τῆς ἀντίπεραν Σιτήστας καὶ τῆς Φθιώτιδος.

Ἕπεται συνέχεια

Α. ΚΑΡΚΑΒΙΤΣΑΣ

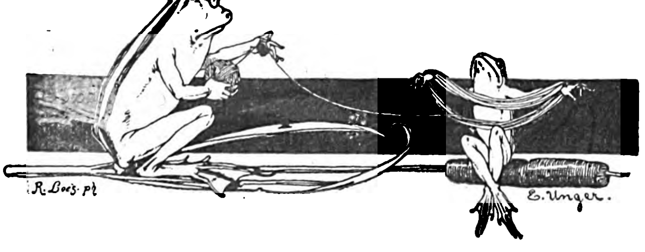

Digitized by Google

ΑΜΑΡΑΝΤΑ

Τοιαύτην φέρει ἐπιγραφὴν νέος τόμος ποιημάτων τοῦ κ. Γεωργίου Δροσίνη ὃν ἐκδίδει κατ' αὐτὰς τὸ βιβλιοπωλεῖον τῆς Ἑστίας. Ἐν αὐτῷ περιέχονται τέσσαρες σειραὶ ποιημάτων: «Πρωϊνὰ ὄνειρα», «Ἀγάπη», «Ἀντίλαλοι», «Σ τὰ ξένα». Ἐκ τῆς πρώτης τούτων ἀποσπῶμεν τὰ κάτωθι δημοσιευόμενα:

ΤΟ ΑΓΑΛΜΑ

Τὴν κεφαλή σου μόνον ὁ χρόνος ἔχει πάρῃ,
Δὲν μπόρεσε νὰ πάρῃ καὶ τὴ ζωὴ μαζί·
Ζωῆς μαρμαρωμένης αἰώνιο ἀπομεινάρι,
Τἀκέφαλο κορμί σου στηλώνεται καὶ ζῇ.

Ζωντανεμμένη ἡ πέτρα δὲν σέρνεται 'ς τὸ χῶμα·
Τὴν κάνει φῶς, ἀέρα, ἡ τέχνη ἡ φτερωτή.
Ζητῶντας σκαλοπάτι γιὰ νὰ ψηλώσῃ ἀκόμα,
Ξεψυχισμένον κύκνο τὸ πόδι σου πατεῖ.

Εἶσαι θεά, νεράϊδα, μητέρα ἢ παρθένα;
Πατρίδα ἔχεις τἀγέρι, τὸ χῶμα, τὸ νερό,
Δὲν θέλω νὰ τὸ μάθω· τὸ βλέπω— εἶσαι γιὰ μένα
Ὅ,τι ἀγαπῶ, πιστεύω, λατρεύω, λαχταρῶ.

Τὴν κεφαλή σου ὁ χρόνος ἂν ἴσως ἔχει κόψῃ,
Μὲ τὴ 'δική του γνώμη καὶ τὴν ἐπιθυμιὰ
Καθένας σοῦ ταιριάζει καὶ μιὰ καινούργιαν ὄψι·
—Ἀλλάζεις χίλιαις ὄψεις καὶ μένεις πάντα μιά.

Ὢ σὲ γνωρίζω! Ἐσ' εἶσαι ἡ Ἐμμορφιὰ ἡ αἰώνια,
Κι' ὁ ἄψυχος ὁ κύκνος ποῦ ἐμπρὸς ἐκεῖ πατεῖς
Μὲ τόση περηφάνεια, μὲ τόση καταφρόνια,
Ὁ κύκνος—τὸν γνωρίζω ποιὸς εἶνε: ὁ Ποιητής.

Ο ΚΑΘΡΕΦΤΗΣ ΤΗΣ ΣΟΥΛΤΑΝΑΣ

Γυρνᾷ ἀπ' τὸν πόλεμον ὁ Μωχαμέτης,
Φέρνει χαρίσματα γιὰ τὸ Σεράϊ,
Καὶ 'ς τὴ Σουλτάνα του — σύρε καὶ πέ της
Πῶς τὸ καλλίτερο τῆς τὸ φυλάει.

Τὸ στέλνει ὁλόσκεπο μέσ' 'ς τὸ χαρέμι·
Τἀναστηλώνουνε κ' ἡ σκέπη πέφτει,
Κι' ἀπ' τὴ λαχτάρα της ἡ Τούρκα τρέμει
Σὰν ἀντικρύζεται 'ς ἕναν καθρέφτη.

Θωριέται ὁλόγυμνη μέσ' 'ς τὸ κρυστάλλι,
Καὶ 'ς τὸ καθρέφτισμα τῆς ζωγραφιᾶς της
Βλέπει μιὰ δεύτερη, βλέπει μιὰν ἄλλη,
Ἴσκιο καὶ φάντασμα τῆς ἐμμορφιᾶς της.

Καὶ ξάφνω σέρνοντας χρυσὸ μαχαίρι
Χτυπάει κατάστηθα καθρεφτισμένα
Τἀφρᾶτα κάλλη της, μ' ἄτρεμο χέρι,
Καὶ πέφτουν γύρω της γυαλιὰ σπασμένα.

«—Ἀλλάχ! σὺ μ' ἔπλασες μιά, μιὰ μονάχη,
Οὐρὶ μονάκριβο 'ς τὴ γῆ σταλμένο·
Ἄλλη τὰ κάλλη μου δὲν θέλω νἄχῃ,
Ἀλλάχ! μιὰ μ' ἔπλασες καὶ μιὰ θὰ μένω».

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΔΡΟΣΙΝΗΣ

Digitized by Google

ΑΝΩ ΚΑΤΩ

Συνέχεια· ἴδε σελ. 260

Ὁ παραδοξότατος οὗτος ἀνὴρ ὠνομάζετο Ἀλκείδης Διςπερῆς, ἀλλὰ με τὴν μανίαν ἣν εἶχε τοῦ συντέμνειν τὰ πάντα—μανίαν ἄλλως κοινὴν εἰς ὅλους τοὺς ὁμοτέχνους του —ὑπέγραφεν ἐν γένει 2περ. ἢ καὶ μόνον 2π. Συνεζήτει μετὰ πολλῆς θέρμης, δι' ὃ τὸν εἶχον ἐπονομάση «ἔνθειον Ἀλκείδην». Δὲν ἦτο δὲ μόνον μέγας, ἀλλὰ καὶ ὑψηλός, οἱ δὲ φίλοι του ἔλεγον περὶ τοῦ ἀναστήματός του ὅτι ἐξισοῦτο ἀκριβῶς πρὸς τὸ πεντάκις ἑκατομμυριοστὸν τοῦ τετάρτου τοῦ μεσημβρινοῦ, δηλαδὴ περὶ τὰ δύο μέτρα, καὶ δὲν ἠπατῶντο πολύ. Ἡ μικρὰ κεφαλή του ἦτο μὲν δυσκνάλογος πρὸς τὸ μέγα στῆθος καὶ τοὺς εὐρεῖς ὤμους του, ἀλλ' ἐκίνει αὐτὴν λίαν ἐπαγωγῶς. Ζωηρότατον δ' ἦτο τὸ ἐκ τῶν διοπτροφόρων γαλανῶν ὀφθαλμῶν του ἀπαστράπτον βλέμμα· χαρακτηριστικωτάτη ὅμως ἦτο ἰδίως ἡ φυσιογνωμία του, φαιδροτάτη ἅμα καὶ σοβαρά, μεθ' ὅλην τὴν πρόωρον ἀποψίλωσιν τοῦ κρανίου του, προερχομένην ἐκ τῆς καταχρήσεως τῶν ἀλγεβρικῶν σημείων ἀπὸ τοῦ χρόνου τῶν σπουδῶν του ἀκόμη. Πλὴν τούτου ἦτο φύσει ὁ ἀγαθώτατος νέος ἐξ' ὅσων ποτὲ ἐφοίτησαν εἰς τὴν Σχολήν, καὶ οὐδὲ ἴχνος εἶχεν ἀλαζονικῆς ἐπιδείξεως. Μειλίχιος καὶ εὐπροσήγορος πρὸς πάντας μεθ' ὅλην τὴν φυσικὴν ἀνεξαρτησίαν τοῦ χαρακτῆρός του, ἐτήρησεν ἀπαρεγκλίτως πάσας τὰς διατάξεις τοῦ κώδικος Χ, τοῦ ἀγράφου δηλονότι νόμου, τοῦ κανονίζοντος τὰς πρὸς ἀλλήλους σχέσεις τῶν μαθητῶν τῆς Πολυτεχνικῆς Σχολῆς, παρὰ τῶν ὁποίων ὑπὲρ πάντα ἄλλον ἠγαπᾶτο καὶ ἐξετιμᾶτο διὰ τὸ ὑπέροχον πνεῦμά του, τοὺς ἀγαθοὺς τρόπους καὶ τὴν φιλόκαλον τάξιν, ἥτις ἄψογος ἐπικρατοῦσα καὶ εἰς αὐτὸ ἀκόμη τὸ ἱματιοφυλάκιόν του κατεδείκνυε τὸ κατ' ἐξοχὴν μεθοδικὸν πνεῦμά του,

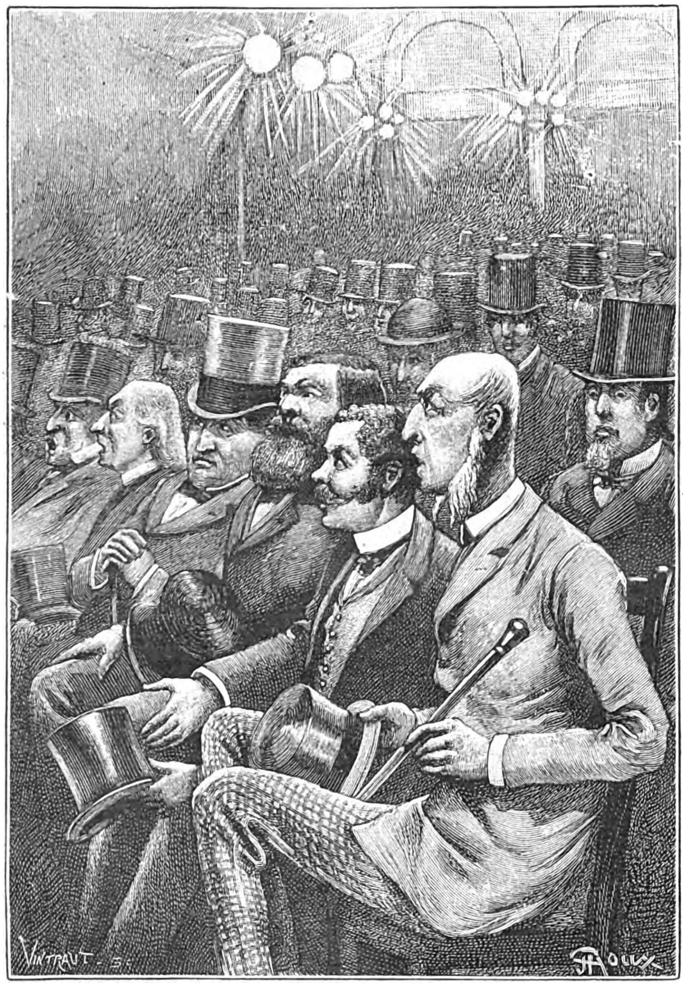

Ἀκούσατε, ἀκούσατε! (σελ. 261).

Τί σημαίνει ἂν ἡ κεφαλὴ τοῦ Ἀλκείδου Δισπερῆ ἐφαίνετο κάπως μικρὰ ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ ὑψηλοῦ καὶ εὐρώστου σώματός του, ἀφ' οὗ ἡ κεφαλὴ αὕτη ἦτο, ἄνευ ἀμφιβολίας, πλήρης μέχρις αὐτῶν τῶν μηνίγγων. Πρὸ παντὸς ἦτο μαθηματικός, ἀλλ' εἰς τὰ μαθηματικὰ κατεγίνετο μόνον ἐφ'ὅσον ἐπρόκειτο περὶ τῆς ἐφαρμογῆς των εἰς τὰς πρακτικὰς ἐπιστήμας,εἰς τὰς ὁποίας ἠρέσκετο πάλιν μόνον καὶ μόνον διότι ἐχρησιμοποιοῦντο αὗται εἰς τὴν βιομηχανίαν· ἦτο ἐλάττωμά του τοῦτο καὶ τὸ ἀνεγνώριζεν· ἀλλὰ δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ εἶναι ὁ ἄνθρωπος τέλειος. Καθόλου εἰπεῖν ἡ εἰδικότης του συνίστατο εἰς τὴν σπουδὴν τῶν ἐφαρμογῶν τῆς ἐπιστήμης, αἵτινες μεθ' ὅλας τὰς τεραστίας προόδους των, παρέχουσι καὶ θὰ παρέχωσι πάντοτε πολλὰ πράγματα εἰς τοὺς μύστας τῶν θετικῶν ἐπιστημῶν.

Ἐν παρόδῳ ἀναφέρομεν ὅτι ὁ Ἀλκείδης Δισπερῆς ἦτο ἄγαμος, ἢ ὡς ὁ ἴδιος ὡμολόγει προθύμως, ἦτο «ἴσος πρὸς ἕν», ἂν καὶ εἶχε μεγάλην ἐπιθυμίαν νὰ διπλασιασθῇ. Οἱ φίλοι του, εἶνε ἀληθές, εἶχον ἀποπειραθῆ ἤδη νὰ τὸν συζεύξωσι μετὰ νεαρᾶς ἐπαρχιώτιδος ἐκ Προβηγκίας θελκτικῆς,φαιδρᾶς καὶ πνευματώδους. Δυστυχῶς ἡ νεᾶνις εἶχε πατέρα ὅστις εἰς τὰ πρῶτα προανακρούσματα ἀπήντησεν εἰς αὐτούς:

«Ὄχι! φίλοι μου. Ὁ Ἀλκείδης σας εἶνε πολὺ σοφὸς καὶ δι' αὐτὸ δὲν κάμνει διὰ τὴν κόρην μου. Τὸ καϋμένο τὸ κορίτσι οὔτε γρῦ θὰ καταλαμβάνῃ ἀπὸ τὰς ὁμιλίας ποῦ θὰ τῆς κάμνει!»

Ὁ ἀγαθὸς ἐπαρχιώτης δὲν ἠδύνατο νὰ πεισθῇ ὅτι πᾶς ἀληθὴς σοφὸς εἶνε καὶ μετριόφρων καὶ ἁπλοῦς.

Τούτου ἕνεκα, ἀγανακτήσας διὰ τὴν ἀποτυχίαν, ὁ ἡμέτερος μηχανικὸς ἀπεφάσισε νὰ χωρισθῇ ἀπὸ τῆς Προβηγκίας διὰ τοῦ ὠκεανοῦ. Ὅθεν ἐζήτησεν ἄδειαν ἀπουσίας ἑνὸς ἔτους, τὴν ὁποίαν καὶ ἔλαβε, φρονῶν δὲ ὅτι καλλίστη χρῆσις ταύτης θὰ ἦτο ἡ ἐπὶ τόπου σπουδὴ τῆς ὑποθέσεως τῆς *Ἐκμεταλλευτικῆς τοῦ Β. Πόλου Ἑταιρίας*, μετέβη εἰς Βαλτιμόρην. Οὗτος λοιπὸν εἶνε ὁ λόγος δι' ὃν εὑρίσκετο τότε ἐν ταῖς Ἡνωμέναις Πολιτείαις.

Ὅθεν ἀφ' ἧς ὁ Ἀλκείδης Δισπερῆς ἔφθασεν εἰς Βαλτιμόρην, τὰ μάλιστα ἀπησχόλει αὐτὸν ἡ μεγαλεπίβολος ἐπιχείρησις τῆς ἑταιρίας Βαρβικὰν καὶ Σα. Ὀλίγον βέβαια ἐφρόντιζε περὶ τοῦ ἂν ἡ Γῆ διὰ μεταβολῆς τοῦ ἄξονός της ἔμελλε ν' ἀφομοιωθῇ πρὸς τὸν πλανήτην Δία! Ἀλλὰ τὴν περιέργειάν του ἐξήγειρεν εἰς ἄκρον, καὶ οὐχὶ ἄνευ λόγου, ὁ τρόπος δι' οὗ ἦτο δυνατὸν νὰ ἐπιτευχθῇ τοῦτο.

Καὶ μὲ τὴν εἰκονικήν του γλῶσσαν ἔλεγεν;

« Εἶνε φανερὸν ὅτι ὁ πρόεδρος Βαρβικὰν ἑτοιμάζεται νὰ καταφέρῃ γερὴ κατραπακιὰ τῆς σφαίρας μας!... Ἀλλὰ πῶς καὶ ἀπὸ ποῦ;.... Ἐδῶ εἶνε τὸ ζήτημα!.... Διάβολε! καταλαμβάνω πολὺ καλὰ ὅτι θὰ τὴν πάρῃ *φίρα*, καθὼς λέγουν εἰς τὸ *μπιλλιάρδο*!... Ἐὰν τὴν *ἔπαιρνε γεμᾶτα*, θὰ μᾶς ἔστελλε τὴν Γῆν νὰ χορεύῃ ἐκτὸς τῆς τροχιᾶς της καὶ τότε κατευόδιον τὰ σημερινὰ ἔτη, τὰ ὁποῖα θὰ ἀλλάξουν καὶ θὰ παραλλάξουν! Ὄχι! αὐτοὶ οἱ καλοὶ ἄνθρωποι μόνον νέον ἄξονα σκέπτονται νὰ βάλλουν εἰς τὴν θέσιν τοῦ παλαιοῦ! Εἰς αὐτὸ δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία! Ἀλλὰ δὲν βλέπω καθόλου οὔτε ποῦ θὰ σταθοῦν, οὔτε τί εἴδους κλονισμὸν θὰ μᾶς φέρουν ἀπὸ τὰ ἔξω!... Ἀ! ἂν δὲν ὑπῆρχεν ἡ καθημερινὴ περιστροφή, μὲ τὸ μικρόν του δάκτυλον θὰ ἠμποροῦσε κανεὶς νὰ φέρῃ αὐτὸ τὸ ἀποτέλεσμα!... Ἀλλὰ ἡ καθημερινὴ περιστροφὴ ὑφίσταται!... Καὶ οὗτός ἐστιν ὁ σίκυος.»

Ὁ ἀδιόρθωτος μηχανικὸς ἐνόει, ὅτι αὐτὴ ἦτο ἡ σπουδαιοτάτη δυσχέρεια, «αὐτὸ εἶνε τ' ἀγγοῦρι» ὡς λέγουν κοινῶς. «Ἐν πάσῃ περιπτώσει, προσέθεσε, ὅπως καὶ ἂν τὸ κάμνουν, θὰ ἐπέλθῃ γενικὴ κουτρουβάλα!»

Εἰς μάτην τέλος ὁ ἡμέτερος σοφὸς προσεπάθησε νὰ εὕρῃ «τὸν βόθρον τοῦ ἔτνους»,ἤτοι χυδαϊστὶ τὸν λάκκον τῆς φάβας. Δὲν διέβλεπε τίποτε, οὐδ' αὐτὸν τὸν ὑπὸ τοῦ Βαρβικὰν καὶ τοῦ Μάστωνος ἐπινοηθέντα τρόπον. Ἦτο δὲ τοῦτο λυπηρόν, διότι, γνωστοῦ ὄντος αὐτῷ τοῦ τρόπου, θὰ ἠδύνατο νὰ συναγάγῃ ἐξ αὐτοῦ αὐθωρεὶ τοὺς μηχανικοὺς τύπους.

Ἕνεκα λοιπὸν τοῦ λόγου τούτου, κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς 29 Δεκεμβρίου, ὁ Ἀλκείδης Δισπερῆς,μηχανικὸς ἀνήκων εἰς τὸ σῶμα τῶν Γάλλων μεταλλουργῶν, κατεμέτρει διὰ τῶν μακρῶν σκελῶν του, ὡς δι' ὑπερμέτρου διαβήτου, τὰς θορυβώδεις ὁδοὺς τῆς Βαλτιμόρης.

Γ'.

Ὅπου διαφόρων εἰδῶν ἀνησυχίαι ἀρχίζουσιν ὀλίγον κατ' ὀλίγον νὰ ἐκδηλῶνται.

Εἷς μὴν ἐν τούτοις παρῆλθεν ἀφ' ὅτου ἡ Γενικὴ Συνέλευσις συνεκροτήθη ἐν ταῖς αἰθούσαις τοῦ Τηλεβολικοῦ Συλλόγου, κατὰ τὸ χρονικὸν δὲ τοῦτο διάστημα ἡ κοινὴ γνώμη εἶχεν ἐπαισθητῶς μεταβληθῆ. Τὰ πλεονεκτήματα τῆς ἀλλαγῆς τοῦ περιστροφικοῦ ἄξονος εἶχον λησμονηθῆ καὶ ἤρχισαν πλέον νὰ διαφαίνωνται εὐκρινῶς τὰ δυσάρεστα αὐτῆς. Δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ μὴ ἐπέλθῃ καταστροφή τις, διότι κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ἡ μεταβολὴ αὕτη θὰ ἐπήρχετο μετ' ἰσχυρὸν κλονισμόν. Ἀλλ' ὁποία τις ἔμελλε νὰ εἶνε ἡ ἀπειλουμένη καταστροφή, οὐδεὶς ἠδύνατο νὰ προϋπολογίσῃ! Ἔπειτα αἱ κλιματικαὶ βελτιώσεις δὲν ἦσαν καὶ τόσον περιζήτητοι! Ἀληθῶς δ' ἐκ τούτων μόνοι οἱ Ἐσκιμῶοι, οἱ Λάπωνες, οἱ Σαμογέται καὶ οἱ Τσουλτσὶς θὰ ὠφελοῦντο, οὐδὲν ζημιούμενοι.

Ἔπρεπε τώρα νὰ ἀκούσῃ ὅστις ἤθελε τοὺς

Digitized by Google

Εὐρωπαίους πληρεξουσίους τοὺς ἐξουθενίζοντας τὸ ἔργον τοῦ προέδρου Βαρβικάν! Καὶ ἐν πρώτοις οὗτοι εἶχον ὑποβάλῃ ἐκθέσεις ἐπὶ ἐκθέσεων εἰς τὰς κυβερνήσεις των, εἶχον κατατρίψῃ τὰ ὑποβρύχια καλώδια διαβιβάζοντες ἀκαταπαύστως τηλεγραφήματα, εἶχον ζητήσῃ καὶ λάβῃ ὁδηγίας!... Εἶνε δὲ γνωσταὶ αἱ ὁδηγίαι τοῦ τοιούτου εἴδους. Συντεταγμέναι πάντοτε κατὰ τὸ ὕφος τῆς διπλωματικῆς τέχνης, περιεῖχον τὰς ἀστείας ταύτας ἐπιφυλάξεις: «Φανῆτε εὐθαρσεῖς, ἀλλὰ μὴ ἐκθέσητε τὴν κυβέρνησίν σας! — Ἐνεργήσατε δραστηρίως, ἀλλὰ μὴ θίξετε τὸ καθεστός!»

Ἐν τῷ μεταξὺ δ' ὁ ταγματάρχης Δόνελλαν καὶ οἱ συνάδελφοί του δὲν ἔπαυον διαμαρτυρόμενοι ἐν ὀνόματι τῶν ἀπειλουμένων χωρῶν των, ἐν ὀνόματι τοῦ παλαιοῦ κόσμου πρὸ πάντων.

«Εἶνε φανερόν, ἔλεγεν ὁ συνταγματάρχης Βόρις Καρκώφ, ὅτι οἱ Ἀμερικανοὶ μηχανικοὶ θὰ ἔλαβον τὰ μέτρα των ν' ἀπαλλάξωσιν, ἐφ' ὅσον εἶνε δυνατόν, τὰς χώρας τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν ἀπὸ τὰ ἐπακολουθήματα τοῦ κλονισμοῦ.

—Ἀλλὰ πῶς ἠδύναντο νὰ τὸ πράξουν; ἀπήντησεν ὁ Χάραλδ· ὅταν κινοῦν μίαν ἐλαίαν κατὰ τὴν συγκομιδὴν τοῦ καρποῦ, μήπως ὅλοι οἱ κλῶνοί της δὲν σείονται;

— Καὶ ὅταν δέχεσθε μίαν γρονθιὰν κατάστηθα, παρετήρησεν ὁ Ἰάκωβος Γιάνσεν, μήπως δὲν συνταράσσεται ὅλον τὸ σῶμά σας;

— Ἰδοὺ λοιπὸν τί ἐσήμαινεν ὁ περίφημος ἐκεῖνος ὅρος τοῦ ἐγγράφου των! ἀνέκραξεν ὁ Δὴν Τούδριγκ. Ἰδοὺ διατί προέβλεπεν οὗτος γεωγραφικὰς ἢ μετεωρολογικὰς μεταβολὰς ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς Γῆς!

— Ναί! ἀληθῶς! εἶπεν ὁ Ἔρικ Βαλδενὰκ καὶ φόβος εἶνε μήπως ἡ ἀλλαγὴ αὕτη τοῦ ἄξονος ἀναρρίψῃ τὰς θαλάσσας ἐκτὸς τῆς φυσικῆς κοίτης αὐτῶν!

— Καὶ ἂν ἡ ἐπιφάνεια τῶν ὠκεανῶν ταπεινωθῇ εἰς σημεῖά τινα, παρετήρησεν ὁ Ἰάκωβος Γιάνσεν, δὲν θὰ συμβῇ ὥστε οἱ κάτοικοι τινῶν μερῶν νὰ εὑρεθῶσιν εἰς ὕψη καθιστῶντα ἀδύνατον πᾶσαν συγκοινωνίαν μετὰ τῶν ὁμοίων των;

—Ἂν μάλιστα τ' ἀτμοσφαιρικὰ στρώματα εἰς τὰ ὁποῖα θὰ εὑρεθῶσι, προσέθηκεν ὁ Γιὰν Χάραλδ, εἶναι τοσοῦτον ἀραιά, ὥστε ὁ ἀὴρ νὰ μὴ ἐπαρκῇ εἰς τὴν ἀναπνοήν!

—Φαντασθῆτε τὸ Λονδῖνον νὰ εὑρεθῇ αἴφνης εἰς τὸ ὕψος τοῦ Λευκοῦ ὄρους!» ἀνέκραξεν ὁ ταγματάρχης Δόνελλαν.

Καὶ ἔχων τὰς κνήμας τεταμένας, τὴν δὲ κεφαλὴν ἐρριμμένην πρὸς τὰ ὀπίσω ὁ εὐπατρίδης οὗτος ἠτένιζε πρὸς τὸ Ζενίθ, ὡς ἂν πράγματι ἡ πρωτεύουσα τῆς Μεγάλης Βρεττανίας εἶχε μετεωρισθῇ εἰς τὰ νέφη.

Πάντα ταῦτα ἀπετέλουν ἀληθῶς κοινὸν κίνδυνον, τὰ μάλιστα ἐπίφοβον, καθ' ὅσον οἱ εἰδήμονες προῃσθάνοντο πλέον τὰς ἐκ τῆς ἀλλαγῆς τοῦ ἄξονος ἐνδεχομένας νὰ προκύψωσι συνεπείας.

Καὶ ὄντως ἐπρόκειτο οὐχὶ περὶ ἐπουσιώδους τινός, ἀλλὰ περὶ μετατοπίσεως κατὰ εἴκοσι τρεῖς μοίρας καὶ εἴκοσι πρῶτα λεπτά· ἡ δὲ μετατόπισις αὕτη ἔμελλε κατ' ἀνάγκην νὰ ἐπιφέρῃ σπουδαίαν μεταλλαγὴν τῆς διανομῆς τῶν ὑδάτων, ἕνεκα τοῦ πεπλατυσμένου σχηματισμοῦ τῆς Γῆς εἰς τοὺς Πόλους. Ἐπαπειλεῖτο λοιπὸν ἆρά γε ἡ Γῆ ὑπὸ ἀνατροπῶν ὁμοίων πρὸς τὰς ἐξακριβωθείσας προσφάτως, ὡς πιστεύεται, ἐπὶ τοῦ Ἄρεως, ὅπου ὁλόκληροι ἤπειροι καὶ μεταξὺ ἄλλων ἡ Λιβύη τοῦ Σκιαπαρέλλη κατεποντίσθησαν, ὡς ἐξάγεται ἐκ τοῦ βαθέος κυανοῦ χρώματος ἀντικαταστήσαντος τὸ μέχρι τοῦδε ὑπέρυθρον, ὅπου ἡ λίμνη Μοῖρις ἐξηφανίσθη, ὅπου ἑξακόσιαι χιλιάδες τετραγωνικῶν χιλιομέτρων ὑπέστησαν ἀλλοιώσεις πρὸς βορρᾶν, ἐνῷ πρὸς νότον οἱ ὠκεανοὶ κατέλιπον τὰς ὑπ' αὐτῶν κατεχομένας ἄλλοτε εὐρείας ἐκτάσεις! Ἐὰν δὲ φιλάνθρωποί τινες ψυχαὶ ἐξ οἴκτου πρὸς τοὺς παθόντας ἐκ τῶν πλημμυρῶν τούτων τοῦ Ἄρεως εἶχον προτείνῃ τὴν συλλογὴν ἐράνων ὑπὲρ αὐτῶν τί ἔμελλε νὰ γείνῃ ὅταν θὰ ἐπήρχετο ἡ ἀνάγκη νὰ μεριμνήσωσι περὶ τῶν θυμάτων τῶν πλημμυρῶν τῆς Γῆς;

Ὅθεν διαμαρτυρίαι πανταχόθεν ἤρχισαν νὰ ἐγείρωνται, ἡ δὲ κυβέρνησις τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν προσεκλήθη νὰ λάβῃ πρόνοιαν. Διότι βεβαίως ἦτο προτιμότερον νὰ προλάβωσι διὰ παντὸς τρόπου τὴν ἀπόπειραν ἀπὸ τοῦ νὰ ἐκτεθῶσιν εἰς τὰς ἐπαπειλουμένας βεβαίας καταστροφάς. Ὁ Δημιουργὸς ἔταξε καλῶς τὰ πράγματα καὶ οὐδεμία ἀνάγκη ὑπῆρχε νὰ ἐπιβάλωσι θρασέως χεῖρα ἐπὶ τοῦ ἔργου του.

Καὶ ὅμως, ἂν καὶ ἀπίστευτον, εὑρίσκοντό τινες ἐλαφρόνοες, οἵτινες ἐλάλουν ἀστείως περὶ πραγμάτων τοσοῦτον σοβαρῶν!

«Τί εἶνε αὐτοὶ οἱ Γιαγκῆδες! ἔλεγον. Νὰ θέλουν καὶ καλὰ νὰ σουβλίσουν τὴν Γῆν μὲ νέον ἄξονα! Ἂν τοὐλάχιστον ὁ ὑπάρχων εἶχε φθαρῇ ἀπὸ τὴν προστριβὴν τῶν περιστροφῶν της, ἐπὶ τόσα ἑκατομμύρια αἰώνων, ἴσως θὰ ἦτο φρόνιμον νὰ τὸν ἀλλάξουν, καθὼς τοὺς ἄξονας τῶν συσπάστων καὶ τῶν τροχῶν! Ἀλλὰ αὐτὸς εὑρίσκεται ἀκόμη εἰς πολὺ καλὴν κατάστασιν, σῶος καὶ ἀκέραιος, ὅπως ἦτο κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας τῆς δημιουργίας!»

Εἰς ταῦτα ὁποία ἀπάντησις ἦτο δυνατὸν νὰ δοθῇ;

Καὶ ἐν τῷ κυκεῶνι τῶν τοιούτων ἀντεγκλήσεων, ὁ μηχανικὸς Ἀλκείδης Διπερὴς ἐζήτει νὰ μαντεύσῃ τὸ εἶδος καὶ τὴν διεύθυνσιν τοῦ ὑπὸ τοῦ Ι. Τ. Μάστωνος ἐπινοηθέντος κλονισμοῦ ὡς

Digitized by Google

καὶ τὸ ὡρισμένον σημεῖον τῆς σφαίρας ὅπου θὰ συνέβαινεν οὗτος. Ἅπαξ γενόμενος κύριος τούτου θὰ ἠδύνατο νὰ προσδιορίσῃ εὐκόλως τίνα θὰ ἦσαν τὰ κινδυνεύοντα μέρη τῆς γῆς.

Ἐλέχθη ἀνωτέρω ὅτι τοὺς φόβους τοῦ Παλαιοῦ Κόσμου δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ συμμερισθῇ ὁ Νέος — τοὐλάχιστον τὸ τμῆμα ἐκεῖνο τῆς Βορείου Ἀμερικῆς ὅπερ ειδικώτερον ἀνήκει εἰς τὴν Ἀμερικανικὴν συμπολιτείαν.—Καὶ ἀληθῶς, ἦτο ποτὲ πιστευτὸν ὅτι ὁ πρόεδρος Βαρβικάν, ὁ λοχαγὸς Νίκολ καὶ ὁ Ι. Τ. Μάστων, Ἀμερικανοὶ πάντες ἀκραιφνῶς φιλοπάτριδες, δὲν εἶχον ποσῶς σκεφθῇ νὰ προφυλάξωσι τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας ἀπὸ τοὺς κινδύνους τῶν καταδύσεων ἢ ἀναδύσεων αἵτινες ἀναποφεύκτως θὰ ἐπήρχοντο ἐκ τῆς μεταβολῆς τοῦ ἄξονος, εἰς διαφόρους τόπους τῆς Εὐρώπης, τῆς Ἀσίας, τῆς Ἀφρικῆς καὶ τῆς Ὠκεανίας; Ἦ εἶνε τις Γιαγκῆς ἢ δὲν εἶνε, καὶ οἱ τρεῖς δὲ ἦσαν τοιοῦτοι καὶ εἰς τὸν ὕπατον μάλιστα βαθμόν, Γιαγκῆδες «*μονοκόμματοι*», ὡς εἶχε λεχθῇ περὶ τοῦ Βαρβικάν, καθ' ὃν χρόνον ἐξέθεσεν οὗτος τὸ περὶ *ταξειδίου εἰς τὴν Σελήνην* σχέδιόν του.

Ἦτο πρόδηλον ἄρα ὅτι τὸ μεταξὺ τῶν ἀρκτικῶν χωρῶν καὶ τοῦ Μεξικανικοῦ κόλπου τμῆμα τοῦ Νέου κόσμου οὐδὲν εἶχε νὰ φοβῆται ἐκ τῆς ἀναμενομένης συγκρούσεως, πιθανὸν ἦτο μάλιστα ὅτι ἡ Ἀμερικὴ θὰ ἐκέρδιζε σπουδαίαν προσαύξησιν τοῦ ἐδάφους της· διότι τίς οἶδε ἂν ἐκ τῆς ἐκτοπίσεως τῶν ὑδάτων τῶν δύο ὠκεανῶν οἵτινες περιβρέχουσιν αὐτὴν σήμερον, δὲν θὰ εὕρισκε νὰ προσαρτήσῃ εἰς τὸ κράτος της τόσας ἐπαρχίας, ὅσους ἀστέρας ἐπιδεικνύει νῦν ἡ σημαία της;

«Ἀναμφιβόλως! ἀλλά. . ἔλεγον οἱ ἐπιφυλακτικώτεροι, ἐκεῖνοι οἵτινες μόνον τὴν ἐπικίνδυνον ὄψιν τῶν πραγμάτων βλέπουσι πάντοτε· εἰς τοῦτον τὸν κόσμον περὶ οὐδενὸς πρέπει νὰ εἶναί τις βέβαιος. Καὶ ἂν ὁ Ι. Τ. Μάστων ἠπατήθη εἰς τοὺς ὑπολογισμούς του; Ἂν ὁ πρόεδρος Βαρβικὰν διαπράξῃ λάθος τι εἰς τὴν ἐφαρμογήν: Τὸ τοιοῦτον εἶναι ἐνδεχόμενον νὰ συμβῇ καὶ εἰς τοὺς δεξιωτάτους πυροβολητάς! Αἱ σφαῖραι των δὲν ἐπιτυγχάνουσι πάντοτε τοῦ σκοποῦ»

Εὐνόητον εἶναι ὅτι τὰς ἀνησυχίας ταύτας ἐπιμελῶς ὑπέθαλπον οἱ πληρεξούσιοι τῶν Εὐρωπαϊκῶν Δυνάμεων, ὑπὸ τὸ πνεῦμα δὲ τοῦτο βιαιότατον ἄρθρον ἐδημοσίευσεν εἰς τὴν *Σημαίαν* ὁ γραμματεὺς τοῦ ταγματάρχου Δόνελλαν, εἰς τὴν *Aftenbladet* Σουηδικὴν ἐφημερίδα ὁ Γιὰν Χαραλδ καὶ ὁ συνταγματάρχης Καρκώφ εἰς τὴν μᾶλλον διαδεδομένην Ῥωσσικὴν ἐφημερίδα *Νοβόγιε Βρέμια*. Ἀλλὰ καὶ ἐν αὐτῇ τῇ Ἀμερικῇ αἱ γνῶμαι διηρέθησαν. Οἱ μὲν ρεπουβλικανοί, φιλελεύθεροι ὄντες, παρέμειναν πιστοὶ θιασῶται τοῦ προέδρου Βαρβικάν, οἱ δημοκρατικοὶ ὅμως, συντηρητικοὶ ὄντες τὸ φρόνημα, ἐτάχθησαν ἐναντίον αὐτοῦ· μέρος δὲ τοῦ Ἀμερικανικοῦ τύπου καὶ ἰδίως ἡ *Ἐφημερὶς τῆς Βοστώνης* καὶ τὸ Βῆμα τῆς Νέας Ὑόρκης κλπ. συνησπίσθησαν μετὰ τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ τύπου. Εἰς τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας, ἀπὸ τῆς ἱδρύσεως τοῦ συλλόγου τοῦ *Ἑταιρικοῦ Τύπου* καὶ τοῦ *Ἡνωμένου Τύπου* ἡ ἐφημερὶς κατέστη τεράστιον ὄργανον παγκοσμίων πληροφοριῶν, ἀφοῦ αἱ καταβαλλόμεναι δαπάναι πρὸς δημοσίευσιν ἐγχωρίων καὶ ἐξωτερικῶν ειδήσεων ὑπερβαίνει κατὰ πολὺ ἐτησίως τὸ ποσὸν τῶν εἴκοσιν ἑκατομμυρίων δολλαρίων.

Ματαίως δ' ἄλλα φύλλα, ὧν ἡ κυκλοφορία εἶναι ἐπίσης μεγάλη, ἀνέλαβον τὴν ὑπεράσπισιν τῆς *Ἐκμεταλλευτικῆς τοῦ Β. Πόλου Ἑταιρίας*. Ματαίως ἡ μίστρες Εὐαγγελία Σκόρβιτ ἤμειβε πρὸς δέκα δολλάρια τὸν στίχον κύρια ἄρθρα, χρονικά, ἐπιφυλλίδας, εὐτράπελα χαριτολογήματα, διὰ τῶν ὁποίων ἀνεσκευάζοντο τὰ περὶ τῶν κινδύνων, οἵτινες παριστάνοντο ὡς ἀνύπαρκτοι καὶ γελοῖοι! Ματαίως ἡ φανατικωτάτη χήρα προσεπάθησε νὰ καταδείξῃ ὅτι ἡ μόνη ἀδικαιολόγητος εἰκασία ἦτο βεβαίως ἡ φερομένη περὶ τοῦ Ι. Τ. Μάστωνος, ὅτι δηλαδὴ ἦτο δυνατόν ποτε οὗτος νὰ λανθασθῇ εἰς τοὺς ὑπολογισμούς του! Ἡ Ἀμερικὴ ἐπὶ τέλους πτοηθεῖσα ἔκλινεν ὀλίγον κατ' ὀλίγον πρὸς τὴν Εὐρώπην, ἧς ἐνεκολπώθη τοὺς φόβους καὶ τὰς ἰδέας.

Ἄλλως δὲ ὁ πρόεδρος Βαρβικὰν καὶ ὁ γραμματεὺς τοῦ Τηλεβολικοῦ Συλλόγου, καὶ αὐτὰ τὰ μέλη τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου ἀπηξίουν νὰ ἀπαντήσωσιν. Ἀδιαφοροῦντες αὐτοὶ περὶ τῶν λεγομένων, οὔτε τὰς συνηθείας των μετέβαλον, οὔτε κἂν ἐφαίνοντο ἀσχολούμενοι εἰς τὰς πολυμόχθους προπαρασκευάς, ὅσαι ἦσαν ἀπαραίτητοι διὰ τοιαύτην ἐπιχείρησιν. Ἐνδιεφέροντο τοὐλάχιστον διὰ τὴν μεταστροφὴν τῆς κοινῆς γνώμης, διὰ τὴν γενικὴν ἀποδοκιμασίαν, ἥτις ἐξηγείρετο ἤδη κατὰ σχεδίου μετὰ πολλοῦ ἐνθουσιασμοῦ γενομένου δεκτοῦ κατ' ἀρχάς; Καὶ τοῦτο δὲν ἐφαίνετο πιθανόν.

Μετὰ μικρὸν μεθ' ὅλην τὴν ἀφοσίωσιν τῆς μίστρες Εὐαγγελίας Σκόρβιτ ἥτις οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν εἶχε παύσῃ νὰ δαπανᾷ ἀφειδῶς πρὸς ὑπεράσπισιν τῶν φίλων της, ὁ πρόεδρος Βαρβικάν, ὁ λοχαγὸς Νίκολ καὶ ὁ Ι. Τ. Μάστων ἀνεκηρύχθησαν ὡς ἐπικίνδυνοι εἰς τὴν ἀσφάλειαν τῶν Δύο Κόσμων. Ἡ Ὁμοσπονδιακὴ κυβέρνησις ἐπισήμως προσεκλήθη ὑπὸ τῶν Εὐρωπαικῶν Δυνάμεων νὰ παρέμβῃ εἰς τὴν ὑπόθεσιν ταύτην καὶ νὰ ὑποβάλῃ εἰς ἀνάκρισιν τοὺς πρωτουργοὺς αὐτῆς, οἵτινες ὤφειλον νὰ φανερώσωσι σαφῶς τοὺς σκοπούς των, δηλοῦντες διὰ τίνος τρόπου ἐμελέτων νὰ ἀντικαταστήσωσι τὸν ἄξονα — ἐξ οὗ θὰ καθίστατο ἐφικτὴ ἡ πρόβλεψις τῶν συν-

Digitized by Google

επειῶν τῆς μεταβολῆς, καὶ οἱ ἐκ τούτων ἐπικρεμάμενοι κίνδυνοι τῆς γενικῆς ἀσφαλείας. — καὶ νὰ ὁρίσωσι τὰς ἀμέσως ἀπειλουμένας χώρας καὶ ἑνὶ λόγῳ νὰ ἀποκαλύψωσι πᾶν ὅ τι ὁ ἀνησυχῶν κόσμος ἠγνόει καὶ πᾶν ὅ τι ἡ φρόνησις ἀπῄτει νὰ γείνῃ γνωστόν.

Ἡ κυβέρνησις τῆς Βασιγκτῶνος δὲν ἐπερίμενε παρακλήσεις εἰς τοῦτο. Ὁ ἀνὰ τὰς βορείους, νοτίους καὶ κεντρικὰς πολιτείας τῆς Δημοκρατίας ἐκδηλούμενος ἐρεθισμὸς δὲν ἐπέτρεπε πλέον δισταγμούς. Ὅθεν διὰ διατάγματος ὑπὸ χρονολογίαν 19 Φεβρουαρίου συνέστη πεντηκονταμελὴς ἐξεταστικὴ ἐπιτροπή, ἀποτελουμένη ἐκ μηχανικῶν, μηχανολόγων, μαθηματικῶν, ὑδρογράφων καὶ γεωγράφων, ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ διασήμου Τζῶν Πρέστις, εἰς ἣν ἐδόθη πληρεξουσιότης νὰ ἐρευνήσῃ πᾶν εἰς ὅ τι ἀφορᾷ τὴν ἐπιχείρησιν καὶ ἐν ἀνάγκῃ ν' ἀπαγορεύσῃ αὐτήν.

Ἐν πρώτοις ὁ πρόεδρος Βαρβικὰν προσεκλήθη νὰ ἐμφανισθῇ ἐνώπιον τῆς ἐπιτροπῆς ταύτης.

Ἀλλ' ὁ πρόεδρος Βαρβικὰν δὲν ἐνεφανίσθη.

Ἀνεζητήθη ὑπὸ ἀστυνομικῶν ὑπαλλήλων, ἀποσταλέντων εἰς τὴν ἰδιαιτέραν κατοικίαν του, ἀρ. 95 τῆς ὁδοῦ Κλέβελανδ, ἐν Βαλτιμόρῃ.

Ὁ πρόεδρος Βαρβικὰν δὲν εὑρίσκετο πλέον ἐν τῇ οἰκίᾳ του.

Ποῦ ἦτο;....

Πάντες ἠγνόουν.

Ἀλκείδης Δισπερῆς

Πότε ἀνεχώρησε;...

Τὴν 11 Ἰανουαρίου, ἤτοι πρὸ πέντε ἑβδομάδων εἶχεν ἐγκαταλείψῃ τὴν πρωτεύουσαν τῆς Μαρυλάνδης καὶ τὴν Μαρυλάνδην αὐτήν, συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ λοχαγοῦ Νίκολ.

Ἀλλὰ ποῦ μετέβησαν ἀμφότεροι οὗτοι;.....

Οὐδεὶς ἠδύνατο νὰ ἀπαντήσῃ.

Προφανῶς οἱ δύο ἑταῖροι τοῦ Τηλεβολικοῦ Συλλόγου ὥδευον πρὸς τὴν μυστηριώδη ἐκείνην χώραν, ἔνθα ὑπὸ τὴν διεύθυνσίν των ἔμελλον ν' ἀρχίσωσιν αἱ προπαρασκευαί.

Ἀλλὰ τίς ἄρά γε νὰ ἦτο ἡ χώρα ἐκείνη;

(Jules Verne) Ἕπεται συνέχεια

Digitized by Google

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑΙ ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ

ΤΟ ΚΟΝΙΑΚ

Σπανίως ἐγένετο τόσον μεγάλη κατάχρησις ὀνομασίας τινὸς ὅσον γίνεται τῆς τοῦ ποτοῦ Κονιάκ.

Κονιὰκ ἶνε τὸ κάλλιστον καὶ ἀβλαβέστατον τῶν οἰνοπνευματούχων ποτῶν, παρασκευαζόμενον εἰς τὴν πόλιν Cognac τῆς Γαλλίας καὶ εἰς τὸν νομὸν τῆς Charente ἐν γένει. Κατασκευάζεται δὲ τῇ ἀποστάξει νέων ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ οἴνων, (προτιμῶνται δὲ οἱ λευκοὶ) καὶ ἰδίως ὁ ἐκ τῆς σταφυλῆς Folle Blanche διὰ συσκευῶν λίαν ἁπλῶν (ἴδ. τὸ κάτωθι σχῆμα), περιεκτικότητος 250 ἕως 800 ὀκάδων. Κατὰ δεύτερον λόγον δύναται δικαίως νὰ δοθῇ τὸ ὄνομα Κονιὰκ εἰς τὰ ἐξ ΟΙΝΟΥ ἐν γένει δι' ἁπλῆς ἢ διπλῆς ἀποστάξεως παραγόμενα ποτά. Ὡς γνωστὸν ὁ οἶνος συνίσταται κατὰ κύριον λόγον ἐξ ὕδατος (85-90 ἐπὶ τοῖς ἑκατὸν) καὶ οἰνοπνεύματος (10-15 ἐπὶ τοῖς ἑκατὸν) καί τινων ἐκχυλισματικῶν οὐσιῶν[1]· τὸ δὲ ἐκ τῆς ἀποστάξεως αὐτοῦ λαμβανόμενον Κονιὰκ συνίσταται ἐξ ὕδατος καὶ οἰνοπνεύματος καὶ δὴ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἐκ 45 μερῶν ὕδατος καὶ 55 οἰνοπνεύματος· ἐκτὸς τούτων ἐνέχει ἐλάχιστον ποσὸν αἰθέρων ἰδίως οἰνανθοαιθέρος, καταγομένων ἐκ τοῦ οἴνου εἰς τούτους δὲ ὀφείλεται καὶ τὸ ἄρωμα τοῦ Κονιάκ. Ὡς εἴπομεν ἤδη ἡ ἀπόσταξις τελεῖται δι' ἀποστακτηρίων, λίαν ἁπλῶν καὶ δὴ συνήθως εἰς δύο φοράς· τὴν πρώτην πρὸς συμπύκνωσιν καὶ τὴν δευτέραν πρὸς ἀνακάθαρσιν· ἡ τέχνη δὲ τοῦ κατασκευαστοῦ βασίζεται τὸ μὲν εἰς τὴν ἐκλογὴν τοῦ καταλλήλου οἴνου, τὸ δὲ εἰς τὸν προσήκοντα διαχωρισμὸν τῶν διαφόρων κλασμάτων τῆς ἀποστάξεως· ἶνε δὲ τοῦτο ζήτημα γεύσεως. Τὸ κάλλιστον ἶνε τὸ μέσον ἀπόσταγμα, τὸ πρῶτον δὲ καὶ τὸ τελευταῖον ἀπορριπτέα.

Τὸ χρῶμα τοῦ Κονιὰκ εἶνε κατ' ἀρχὰς λευκὸν· ἐντιθέμενον ὅμως τὸ ποτὸν εἰς βαρέλια (ἐκ μωρεοξύλου συνήθως) γίνεται σὺν τῷ χρόνῳ ἀσθενῶς χρυσοκίτρινον.

Ὅσον γηράσκει τὸ Κονιὰκ τόσον βελτιοῦται ἡ ποιότης αὐτοῦ, γινομένης τῆς γεύσεως αὐτοῦ ἠπιωτέρας ἢ μᾶλλον ἧττον δριμείας, ἰδίως ἕνεκα τῆς μεγαλειτέρας ἀφομοιώσεως τῶν συνιστώντων αὐτό. Ἐλαττοῦται δὲ κατὰ τὴν διαφύλαξιν ἐν βαρελίῳ οὐ μόνον τὸ ἀπόλυτον ποσὸν τοῦ ποτοῦ, ἀλλὰ καὶ τὸ σχετικὸν ποσὸν τοῦ ἐνεχομένου οἰνοπνεύματος καθίσταται ὀλιγώτερον, ἐπειδὴ τὸ οἰνόπνευμα ἐξατμίζεται εὐκολώτερον τοῦ ὕδατος. Τὸ νέον Κονιὰκ εἶνε ἀκόμη «ἄγριον» οὕτως εἰπεῖν, ἀπαιτοῦνται δὲ τοὐλάχιστον 5 ἔτη πρὸς ὡρίμανσιν. Μεταχειρίζονται καὶ διάφορα μέσα, τὸ πλεῖστον οὐχὶ ἐπιτυχῆ, πρὸς τεχνικὴν παλαίωσιν τοῦ Κονιάκ.

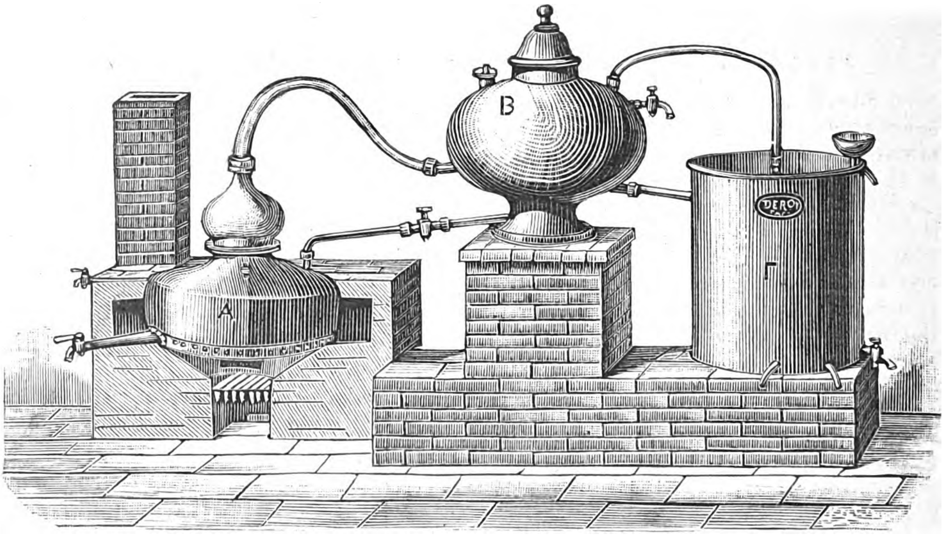

Ἀποστακτήριον πρὸς παρασκευὴν Κονιὰκ κατὰ τὸν ἐν Charente χρησιμοποιούμενον τύπον.
Α' Λέβης — Προθερμαντὴρ οἴνου. — Γ' Ψυκτήρ.

Τὸ Κονιὰκ, τὸ ἐξ ΟΙΝΟΥ ποτὸν τοῦτο, ὑπερτερεῖ πάντων τῶν λοιπῶν οἰνοπνευματούχων ποτῶν ἐπειδὴ εἶνε ὅλως σχεδὸν ἀπηλλαγμένον ζυμελαίων καὶ ἰδίως τοῦ δηλητηριώδους ἀμυλοπνεύματος, ὅπερ εὑρίσκεται εἰς πάντα σχεδὸν τὰ λοιπὰ οἰνοπνευματοῦχα ποτά, ἰδίως δὲ τὰ ἐξ ἀμυλούχων οὐσιῶν (γεωμήλων, ἀραβοσίτου, κτλ.) καταγόμενα,

Διὰ τοῦτο συνιστᾶται τὸ Κονιὰκ καὶ ἰδίως τὸ παλαιὸν εἰς τοὺς ἀσθενεῖς καὶ ἀναρρωνύντας, εἰς οὓς ἐνδείκνυται ἡ χρῆσις οἰνοπνευματούχου ποτοῦ.

Παρ' ἡμῖν δίδεται τὸ ὄνομα Κονιὰκ καταχρηστικῶς εἰς ποτὰ πᾶν ἄλλο ἢ τὸ ὄνομα τοῦτο δικαιούμενα νὰ λάβωσι.

Ταῦτα παράγονται συνήθως ὡς ἑξῆς: 50 ὀκάδες οἰνοπνεύματος 96-97 βαθμῶν ἑκατονταβάθμου, ἤτοι ἐνέχοντος 97 μέρη οἰνοπνεύματος καὶ 3 ὕδατος, μίγνυνται μετὰ 50 ὀκάδων ὕδατος· εἰς τὸ μῖγμα τοῦτο προστίθεται ὀλίγον κεκαυμένον σάκχαρον (καραμέλα) διὰ τὸ χρῶμα, ὀλίγος οἶνος γλυκὺς ἢ ὀλίγον κοινὸν σάκχαρον, καὶ ἄρωμά τι καλούμενον Essence de

(1) Πρβλ. Ο. Α. Ῥουσοπούλου, ΟΙΝΟΛΟΓΙΚΑ σελ. 61.

Digitized by Google

Cognac συνιστάμενον δὲ ἐξ οἰνοπνευματικοῦ διαλύματος τεχνητοῦ οἰνανθοαιθέρος (μίγματος καπρινικοῦ καὶ καπριλικοῦ αἰθέρος) ἢ καὶ τοιούτου ἐξαχθέντος ἐκ τῆς ὑποστάθμης τοῦ οἴνου (lie de vin). Ἡ πραγματικὴ ἀξία μιᾶς βαυκάλεως τοιούτου ποτοῦ, δὲν ὑπερβαίνει τὰ 80 λεπτά, ἂν ληφθῶσιν ὡς τιμὴ τοῦ οἰνοπνεύματος κατ' ὀκὰν δραχμαὶ 3. Ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον δὲ τὸ οἰνόπνευμα τὸ χρησιμοποιούμενον διὰ τὴν παρασκευὴν τοῦ ΑΠΟΜΙΜΗΜΑΤΟΣ ἢ ΑΝΑΠΛΗΡΩΜΑΤΟΣ[1] (Surrogat) τούτου δὲν εἶνε πρώτης ποιότητος.

Ἐκ τῶν ἄνω ἐξάγεται ὅτι δυσκολωτάτη ἡ εὕρεσις γνησίου ἢ ἁγνοῦ Κονιὰκ ἤδη εἰς μικρὰς τιμὰς ἐνόσῳ μάλιστα δὲν λειτουργεῖ παρ' ἡμῖν νόμος περὶ ἐξελέγξεως τῶν τροφίμων καὶ ποτῶν, ἢ τοὐλάχιστον δὲν καταστῇ ὑποχρεωτικὴ ἡ δήλωσις τῆς καταγωγῆς τῶν ποτῶν ἐπὶ τῆς ἐπιγραφῆς· τότε δὲ τὸ ἁγνὸν Κονιὰκ θὰ φέρῃ τὴν ἐπιγραφὴν ΚΟΝΙΑΚ ἐξ ΟΙΝΟΥ. Εἰς τὴν ἐρώτησιν ἂν ἡ δήλωσις «Κονιὰκ ἐκ σταφυλῶν» ἔσεται ὀρθὴ παρατηρητέον ὅτι οὐχί. Διότι ἐπὶ τέλους τῶν σταφυλῶν μέρος ἀπαρτίζουσι καὶ τὰ στέμφυλα (τσίπουρα) ἐξ ὧν παρασκευάζεται ἡ «σοῦμα» πολλάκις δὲ καὶ τὸ «οὖζον», ποτὰ οὐχὶ εὐγενῆ καὶ οὐδεμίαν σύγκρισιν πρὸς τὸ Κονιὰκ ἐπιδεχόμενα, διότι καὶ ταῦτα ἐνέχουσιν αἰσθητὰ ἴχνη ζυμελαίων, ἅτινα χορηγοῦσιν αὐτοῖς τὴν οὐχὶ εὐχάριστον ὀσμὴν καὶ παράγευσιν.

Ἡ μεταβολὴ μέρους τῶν ἑλληνικῶν οἴνων εἰς καλὸν Κονιὰκ ἔσεται οὐ μόνον λίαν ἐπικερδὴς ἐπιχείρησις ἀλλὰ καὶ εὐεργετικὴ διὰ τὴν ὑγείαν τῶν κατοίκων τῆς Ἑλλάδος.

Ο. Λ. ΡΟΥΣΟΠΟΥΛΟΣ

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΑΝΑΛΕΚΤΑ

Πόλις κυνῶν. Μεταξὺ τῶν πλαγίων προπόδων τῶν Βραχωδῶν ὀρέων καὶ τῶν ποταμῶν τοῦ Τεξάς, ἐκτείνονται ἐπὶ μήκους ἑπτὰ ἕως ὀκτὼ μιλίων, αἱ ἀμερικανικαὶ στέππαι αἱ καλούμεναι Δυτικοὶ Λειμῶνες. Ἐπὶ τῶν ὀχθῶν τῶν διαλακούντων αὐτὰς ποταμῶν φύονται θάμνοι καὶ δένδρα, πέραν δὲ τούτων πυκνή τις μόνον χλόη. Αἱ εὐρεῖαι πεδιάδες εἶνε ἀκαλλιέργητοι καὶ ἔρημοι. Ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν διέρχονται ἐμπορικαὶ συνοδίαι, μεταφέρουσαι ἐπιπόνως ἐμπορεύματα ἀπὸ τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν εἰς τὸ Νέον Μεξικόν. Ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν φυλαὶ Ἰνδικαὶ μεταβαίνουσι πρὸς θήραν τῶν εὐκινήτων καὶ ῥωμαλέων καὶ περικαλλῶν ἀγρίων ἵππων, οὓς οἱ Ἰνδοὶ συλλαμβάνουσι διὰ μακρῶν καὶ δυνατῶν λωρίων, εἶτα δὲ καθυποτάσσουσι καὶ ἐξημεροῦσιν. Ἐνταῦθα ἀπαντῶνται ὁ χαρίεις αἴγαγρος, παμμεγέθεις λύκοι, καὶ ἀγέλαι βουβάλων, ὧν ἡ σὰρξ καὶ τὸ δέρμα σφοδρὰς διεγείρουσιν ἐπιθυμίας, καὶ ἐξ ὧν χιλιάδες φονεύονται ἐτησίως. Ἐνταῦθα τέλος ἀπαντᾶται τὸ περίεργον ζῷον τὸ καλούμενον «κύων τῶν λειμώνων» ἔχον μέγεθος περίπου λαγωοῦ, σχῆμα δέ, κεφαλὴν καὶ ὀδόντας ὁμοιάζοντας πρὸς τοὺς τοῦ σκιούρου. Εἶνε ζωηρός, εὐκίνητος, φαιδρὸς καὶ ἐχθρὸς τῆς μοναξίας. Οὐδαμοῦ θ' ἀπαντήσετε ἓν τῶν ἐρασμίων τούτων ζῴων μόνον, ζῶν ὡς ἀγρίμιον. Ἐκεῖ ἔνθα τὸ ἔδαφος καλύπτεται ὑπὸ χλόης προσφιλοῦς αὐτοῖς, χλόης ἁβρᾶς καὶ θαλερᾶς, ἀποκαθίστανται εὐθύμως. Σκάπτοντες τὰς φωλεάς των, ἐγείρουσι γηλόφους, διδόντες οὕτω εἰς τὰς κατοικίας αὐτῶν ὄψιν σωροῦ σκηνῶν μικροσκοπικοῦ στρατοπέδου. Ἐὰν εἶνε μακρὰν ποταμοῦ τινος, σκάπτουσι λάκκους, καὶ οὕτω οὐδ' ὕδατος στεροῦνται. Ἀναπνέουσι καθαρὸν ἀέρα, ἔχουσι καλὴν τροφήν, καὶ ζῶσιν ἐν πλήρει ἁρμονίᾳ. « Φθάνων, λέγει περιηγητής τις, ἐγγὺς ἑνὸς τῶν σταθμῶν τούτων βλέπει τις κύνας μεταβαίνοντας ἀπὸ κατοικίας εἰς κατοικίαν, ὡς εἰς ἐπισκέψεις· ἄλλους τρώγοντας τὴν δροσερὰν χλόην, ἄλλους συνηθροισμένους ὡς ἐὰν ἔμελλον νὰ συνεδριάσωσι καὶ ἄλλους σκεπτομένους ὡς φιλοσόφους ἐπὶ τῶν κατωφλίων τῶν κατοικιῶν των. Ἀλλὰ μόλις τις ἐξ αὐτῶν ἴδῃ ἐμπορικὴν συνοδίαν, ἀγγέλλει τοῦτο δι' ὀξείας ὑλακῆς, ἅπασα δὲ ἡ παροικία κρύπτεται πάραυτα εἰς τὰ ὑπόγεια αὐτῆς οἰκήματα». «Ἐν τοῖς ταξειδίοις μου, λέγει ἕτερος περιηγητὴς κατώρθωσα νὰ πλησιάσω ἀπαρατήρητος ἐγγὺς πολλῶν τοιούτων κατασκηνώσεων. Ἐν μιᾷ τούτων παρετήρησα ἡμέραν τινὰ κύνα πολὺ χονδρότερον τῶν ἄλλων σοβαρῶς παρὰ τὴν εἴσοδον τῆς κατοικίας του καθήμενον. Εἶχεν ὕφος ἀξιοπρεπὲς ὅπερ προσείλκυσε τὴν προσοχήν μου, καὶ παρέμεινα ὁλόκληρον ὥραν παρατηρῶν αὐτόν. Κατὰ τὸ χρονικὸν τοῦτο διάστημα δωδεκὰς συμπολιτῶν του τὸν ἐπεσκέφθη ἀλληλοδιαδόχως· προσήρχοντο μετὰ σεβασμοῦ, συνωμίλουν στιγμάς τινας, εἶτα δ' ἀπήρχοντο, ἄλλοι μὲν φαιδροί, ἄλλοι δὲ σκεπτικοί. Δὲν δύναμαι νὰ βεβαιώσω ἐὰν ὁ χονδρὸς ἐκεῖνος κύων ἦτο ἀρχηγός των, οἱ δ' ἐπισκέπται του ἐπληροφόρουν αὐτὸν περὶ τῶν τῆς κοινότητος ὑποθέσεων· ἀλλ' ἐὰν ζῷόν τι δύναται νὰ δώσῃ νόμους καὶ νὰ ὀργανώσῃ διοίκησιν, τοῦτο εἶνε ὁ κύων τῶν λειμώνων.» Κατὰ δυστυχίαν τῶν μικρῶν τούτων ὡραίων κυνῶν, ἡ σάρξ των εἶνε ἐξαίρετος, οἱ δὲ περιηγηταὶ μὴ ἀρκούμενοι εἰς τὸ νὰ παρατηρῶσιν αὐτά, τὰ φονεύουσιν ἀσπλάγχνως.

Ἀπὸ Σκύλλης εἰς Χάρυβδιν. Οἱ κάτοικοι τῆς Ἰαμάϊκας ἔπαθον τὸ ἑξῆς: Πρὸ δεκαετίας οἱ ἀρουραῖοι μῦς εἶχον αὐξήσῃ εἰς βαθμὸν ὀλέθριον διὰ τὰς φυτείας τῶν ζαχαροκαλάμων. Ὅπως καταπολεμήσωσιν αὐτοὺς ἔφεραν ἐξ Ἰνδιῶν τρία ζεύγη ἰχνευμόνων, ἅτινα ταχέως πολλαπλασιασθέντα ἤρχισαν τὸ σωτήριον ἔργον. Οἱ ἀρουραῖοί μας ἀμειλίκτως διωκόμενοι μετὰ παρέλευσιν τριῶν τεσσάρων ἐτῶν ἐξηφανίσθησαν. Ἀλλὰ εἰς τὸ διάστημα τοῦτο οἱ ἰχνεύμονες ἐπολλαπλασιάσθησαν, μὴ ἔχοντες δὲ πλέον πρόχειρον τροφὴν τὴν τρυφερὰν σάρκα τῶν μυῶν ἐπετέθησαν κατὰ τῶν ὀρνίθων καὶ τῶν ἄλλων κατοικιδίων πτηνῶν, δὲν φείδονται δὲ καὶ τῶν φωλεῶν τῶν περδίκων καὶ τῶν ὀρτύγων τῆς νήσου, τὰς ὁποίας εὑρίσκουσιν εὐκόλως διότι εἶνε ἐκτισμέναι κατὰ γῆς. Οἱ πρώην σωτῆρες κατέστησαν τύραννοι ἀνυπόφοροι, καὶ οἱ κάτοικοι τῆς Ἰαμάϊκας ζητοῦσι τώρα τρόπον πρὸς ἐξόντωσιν αὐτῶν.

Ἡ θεραπεία τῆς φθίσεως. Ἐν τῷ λονδινείῳ Χρόνῳ τῆς 1 Νοεμβρίου ἐδημοσιεύθη τὸ ἑξῆς ἐκ Βερολίνου τηλεγράφημα: « Δύο φθισικοί, νοσηλευθέντες ἐν τῷ νοσοκομείῳ τοῦ Ἐλέους, διὰ τῆς μεθόδου τοῦ Κώχ, ἐθεραπεύθησαν». Κατ' ἄλλα τηλεγραφήματα τὰ πειράματα τοῦ Κὼχ ἐξακολουθοῦσι, παρακολουθεῖ δ' αὐτὸν μετ' ἰδιαιτέρου ἐνδιαφέροντος ὁ ὑπουργὸς τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως Γκόσσλερ, ὅστις ἀπηύθυνεν εἰς τὸν αὐτοκράτορα μακρὰν ἔκθεσιν, προτείνων εἰς αὐτὸν τὴν ἐν Βερολίνῳ ἵδρυσιν ἐργαστηρίου βακτηριολογικῶν ἐρευνῶν, ὁμοίου πρὸς τὸ ἐν Παρισίοις λειτουργοῦν παστεύρειον ἵδρυμα. Ὁ Κὼχ ἐλπίζει ὅτι θὰ δυνηθῇ ἐπι-

(1) Πρβλ. Ἐγκυκλ. Λεξικὸν τ. Α' σελ. 837.

Digitized by Google

σήμως ν' ανακοινώση τα αποτελέσματα των επί της φθίσεως πειραμάτων του εις την ιατρικήν Εταιρίαν κατά τα μέσα Δεκεμβρίου.

ΧΡΟΝΙΚΑ

Φιλολογικά Κατ' αυτάς εκδίδεται ο πρώτος τόμος των απομνημονευμάτων του Ταλλεϋράνδου υπό την επιστασίαν του δουκός του Βροΐλ, εκτελεστού της διαθήκης του διασήμου διπλωμάτου.

—Εν φιλολογική συνεδριάσει, ης προήδρευεν ο έκπτωτος Αυτοκράτωρ της Βρασιλίας Δον Πέτρος, ο εν Παρισίοις παρεπιδημών Αιγύπτιος σείχης Αβού-Ναδδαρά, ωμίλησε περί της φιλολογίας και των ηθών της Ανατολής. Ο ρήτωρ εξεφράζετο εις άπταιστον γαλλικήν, διέσωζεν όμως και εν τη ξένη γλώσση το εικονικόν ύφος της πατρίδος του. Εμνημόνευσε διάφορα χωρία έργων Αράβων συγγραφέων και υπέμνησε το προ εικοσιπενταετίας υπό του Μαχδή, του αρχηγού του Σουδάν, λεχθέν αυτώ εν Καΐρω: «Οι σοφοί ομοιάζουν προς τους αστέρας του στερεώματος». Ακούων τούτο ο δον Πέτρος έκυψε προς τον γείτονά του και είπεν αυτώ σιγανά: «Με την διαφοράν ότι είνε ολιγώτεροι». Ο Αβού-Ναδδαρά ωμίλησε κατόπιν περί της Ανατολίτιδος γυναικός, ης εξήρε την αρετήν και την νοημοσύνην, κατέληξε δε απαγγείλας σ ο ν έ τ τ ο ν προς τιμήν της Γαλλίας.

—Εξεδόθη το νέον μυθιστόρημα του Αλφόνσου Δωδέ Port - Tarascon, εν τω οποίω συνεχίζονται και περατούνται αι περιπέτειαι του περιφήμου εκ Ταρασκώνης ήρωος Ταρταρέν, του εμπνεύσαντος εις τον Δωδέ δύο μυθιστορήματα, τον «Ταρταρίνον εκ Ταρασκώνης» και τον «Ταρταρίνον επί των Άλπεων», αμφότερα θεωρούμενα ως αριστοτεχνήματα παρατηρήσεως και λεπτής ειρωνίας.

— Εν Βερολίνω συνέστη εταιρία σκοπούσα την έκδοσιν των αξίων λόγου έργων των εκδοθέντων κατά τον ΙΕ' και ΙΣΤ' αιώνα λατινιστί. Το πρώτον εκδοθησόμενον έργον είνε ο Acolastus του Γουλιέλμου Γραφαίου, τυπωθέν εν Βασιλεία κατά το 1534.

— Συνεχής είνε η φιλολογική παραγωγή του Γλάδστωνος. Μετά το άρτι δημοσιευθέν περί των ορίων της ομηρικής επιστήμης έργον του και ωραίαν μελέτην περί του προσφάτως αποβιώσαντος καρδιναλίου Νιούμανν, εκδίδει έτερον τόμον υπό τον αινιγματώδη τίτλον: Ο ακ α τ α μ ά χ η τ ο ς β ρ ά χ ο ς τ ω ν Ι ε ρ ώ ν Γ ρ α φ ώ ν. Τον τίτλον εξηγεί το θέμα του έργου. Ο Χούσλεϋ ισχυρίσθη άλλοτε ότι ο κατακλυσμός, όπως περιγράφεται υπό της Γραφής, αδύνατον είνε να συνέβη ποτέ, αλλ' ο Γλάδστων διά σειράς γεωλογικοθεολογικών επιχειρημάτων ζητεί ν' αποδείξη ότι και επί του ζητήματος τούτου, όπως επί πάντων των άλλων, η Γραφή συμβαδίζει μετά της επιστήμης.

— Ο Λέων Τολστόι, δημοσιεύων έν τινι αγγλικώ περιοδικώ εκτενές θεολογικόν μυθιστόρημα υπό τον τίτλον: Ε ρ γ ά ζ ε σ θ ε, ε φ' ό σ ο ν κ α τ έ χ ε τ ε τ ο φ ω ς, επεράτωσεν αρτίως και πεντάπρακτον δράμα. Επειδή πάντα τα έργα του Ρώσσου συγγραφέως είνε εκ των προτέρων απηγορευμένα εν Ρωσσία, το νέον έργον του, ρωσσικόν κείμενον και αγγλική μετάφρασις συγχρόνως, θα δημοσιευθώσι κατά τα μέσα του προσεχούς Ιανουαρίου εν Λονδίνω.

Καλλιτεχνικά. Εις τον μέγαν Άγγλον ποιητήν Σέλλεϋ, τον οποίον η νεωτέρα κριτική τάσσει και υπέρ τον Βύρωνα αυτόν, πρόκειται ν' ανεγερθή μνημείον εν Ιταλία, εν ω τόπω απετεφρώθη το πτώμά του κατά το 1822. Επί τη ευκαιρία ταύτη το Α θ ή ν α ι ο ν υπενθυμίζει ότι το εν Μεσολογγίω προς τιμήν του Βύρωνος στηθέν μνημείον έλαβε την τύχην να καταστή ο σκοπός των σκοποβολούντων κατοίκων της πόλεως!

— Δημόσιος έρανος, ανοιχθείς υπό της παρισινής εφημερίδος Γ α λ ά τ ο υ προς ίδρυσιν ανδριάντος εις τον Μπιζέ, τον μελοποιόν της Κ ά ρ μ ε ν και των Α λ ι έ ω ν τ ω ν Μ α ρ γ α ρ ι τ ώ ν, απέφερε ποσόν 30,025. φράγκων.

Επιστημονικά. Σπουδαιοτάτη ανακάλυψις εγένετο εσχάτως έν τινι σπηλαίω του Ραιμονδέν εν Δορδόνη της Γαλλίας· ο φυσιοδίφης κ. Μιχαήλ Αρδύ εύρεν εκεί σκελετόν ανθρώπινον και άλλα λείψανα ζώων, μεταξύ δε τούτων ανεγνώρισε σιαγόνα φώκης εκ του γένους των Γροιλλανδικών. Αι φώκαι αύται διαιτώνται νυν εις ακτάς τας της Γροιλλανδίας και καθ' όλον τον βόρειον παγωμένον ωκεανόν, μόλις δε κατέρχονται ενίοτε μέχρι των παραλίων της Σκωτίας και της Νορβηγίας. Η ανακάλυψις οστών φώκης εν Γαλλία αποδεικνύει ότι το κλίμα αυτής υπήρξέ ποτε τόσον ψυχρόν ώστε ηδύναντο να ζήσωσιν εν αυτώ ζώα των παγωμένων χωρών.

Θεατρικά. Μεθ' όλην την λαμπρότητα της σκηνικής διασκευής και την θαυμασίαν υπόκρισιν της Σάρρας Βερνάρ η επιτυχία της «Κλεοπάτρας», του νεωτάτου τούτου δράματος του Σαρδού εν τω θεάτρω της Πύλης Αγίου Μαρτίνου υπήρξε μετρία.

— Νέον δράμα του γνωστού γερμανού συγγραφέως Έρμαν Σούδερμαννς. «Τέλος των Σοδόμων» επρόκειτο να παρασταθή κατ' αυτάς εν τω Βερολιναίω Θεάτρω Λέσσιγκ, αλλ' η αστυνομία απηγόρευσε την παράστασιν αυτού. Η απαγόρευσις εξήγειρε την αγανάκτησιν των φιλελευθερωτέρων οργάνων του γερμανικού τύπου.

ΠΑΝΤΟΙΑ

Πόσον οι οθωμανοί και μάλιστα αι οθωμανίδες αγαπώσι τα ζαχαρικά μαρτυρεί και αυτή η απογραφική σημείωσις του υπουργείου του εμπορίου της Γαλλίας, καθ' ην εισήχθησαν εις Τουρκίαν εκ Γαλλίας προερχόμενα κατά το έτος 1889 ζαχαρικά αξίας 2 εκατομμυρίων φράγκων. Μεγάλαι ποσότητες τούτων απεστάλησαν κατά παραγγελίαν απ' ευθείας εις χαρέμια ηγεμονικά και αρχοντικά.

ΕΔΩ Κ'ΕΚΕΙ

Μεταξύ συζύγων. Ο διάλογος εις τον προθάλαμον δύο ώρας μετά τα μεσάνυκτα. Εκείνη:— Τέσσαρας ώρας καθώμουν του κάκου και πρόσμενα ως πού να έλθης από την λέσχην! Εκείνος:— Και εγώ άλλαις τέσσαρες ώραις του κάκου πρόσμενα 'ς τη λέσχη ως πού να κοιμηθής.

Απολογία. — Γιάννη, πάλι άργησες νάλθης σήμερα 'ς το μαγαζί. — Να με συμπαθάτε, αφέντη· γέννησε η γυναίκα μου. — Μα το ίδιο μου είπες και χθες. — Ναι, αφέντη, τ' αναθεματισμένα ήτανε δίδυμα!

Εν Ξενοδοχείω. Δύο κύριοι συναντώνται εις την κλίμακα και χαιρετίζει ο εις τον άλλον: — Έχετε πολύν καιρόν εις αυτό το ξενοδοχείον; — Δύο χρόνια; — Δύο χρόνια! και μένετε; πώς υποφέρετε το χάλι του; —Είμαι ο ξενοδόχος!

Απρόοπτον. — Του ανδρός μου ποτέ δεν του πονούν τα δόντια. — Είνε όλα γερά; — Όχι... είνε όλα ξένα.

ΤΡΕΙΣ ΓΝΩΜΑΙ ΚΑΘ' ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Πολλάκις συμφέρει περισσότερον να νομίζεσαι έξυπνος παρά να ήσαι.

*

Εάν οι άνθρωποι διά να κάμουν καλόν εις τους άλλους εξώδευαν ολίγα από όσα εξοδεύουν διά να κάμουν κακόν εις εαυτούς η πτωχεία θα έλειπεν από τον κόσμον.

*

Τα δάκρυα των γυναικών είνε πρόστυχον εμπόρευμα το οποίον με καλήν διαχείρησιν δίδει μεγάλα κέρδη.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1890 — 2585

Digitized by Google

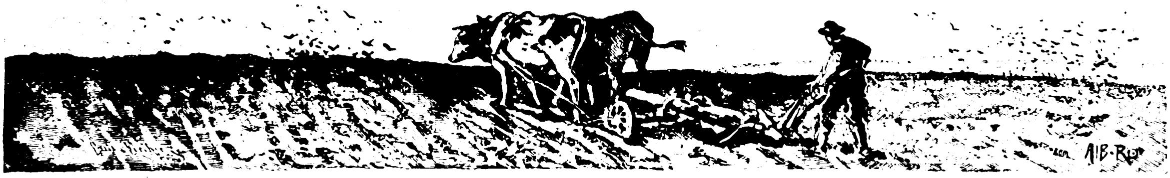

ΛΟΓΟΣ ΕΙΣΙΤΗΡΙΟΣ

εἰς τὸ μάθημα τῆς Λατινικῆς Φιλολογίας ἀπαγγελθεὶς ἐν τῷ Ἐθνικῷ Πανεπιστημίῳ ὑπὸ τοῦ τακτικοῦ καθηγητοῦ Σ. Κ. Σακελλαροπούλου τῇ 22 Ὀκτωβρίου 1890.

Συνέχεια ἴδε σελ. 273

Ἑκατὸν καὶ ἑξήκοντα περίπου ἔτη μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Σοφοκλέους καὶ τοῦ Εὐριπίδου ἐδιδάχθη τὸ πρῶτον δρᾶμα ἐν Ῥώμῃ — διότι σχεδὸν ἀπὸ τοῦ δράματος τοῦ τελευταίου καὶ τελειοτάτου τῶν γραμματειακῶν εἰδῶν ἄρχεται ἐν Ῥώμῃ ἡ γραμματεία — ἐπὶ σκηνῆς ῥωμαϊκῆς ὑπὸ Ἕλληνος Ταραντίνου, δούλου ἀπελευθερωθέντος, τοῦ Λιβίου Ἀνδρονίκου. Ὁ ἀρχηγέτης οὗτος τῶν ῥωμαϊκῶν γραμμάτων, παῖς ὢν εἶχεν ἀχθῇ καὶ αὐτὸς ὡς αἰχμάλωτος εἰς τὴν Ῥώμην ὅτε ἡ πατρίς του ἐκυριεύθη ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων καὶ εἶχεν ἐκεῖ πωληθῇ ὡς δοῦλος. Ἔχων δὲ φυσικὴν πρὸς τὰ γράμματα κλίσιν ἐμορφώθη τόσον, ὥστε ὁ κύριος του, ὁ Λίβιος Σαλινάτωρ, κατέστησεν αὐτὸν διδάσκαλον τῶν τέκνων του καὶ μετ' οὐ πολὺ τὸν ἀπηλευθέρωσεν δοὺς εἰς αὐτὸν κατὰ τὸ ῥωμαϊκὸν ἔθος καὶ τὸ ὄνομά του. Ἦτο λοιπὸν κυρίως διδάσκαλος ὁ Ἀνδρόνικος, τὸ δὲ ἐπάγγελμά του τοῦτο τὸν ἠνάγκασεν, ἐπειδὴ καὶ τὰ ἑλληνικὰ καὶ τὰ λατινικὰ γράμματα ἐδίδασκε τοὺς μαθητάς του, νὰ πλάσῃ δι' αὐτοὺς λατινικὰ κείμενα διδασκαλίας. Ἡ κλασσικὴ τῶν Ἑλλήνων γραμματεία ἦτο τότε συντετελεσμένη, τὰ εἴδη τοῦ ποιητικοῦ λόγου εἶχον λάβῃ πλήρη καὶ τελείαν τὴν ὁριστικὴν αὐτῶν μορφὴν καὶ εἶχεν ἕκαστον τοὺς κανόνας του ἀκριβεῖς καὶ ἀπαραβάτους, οἵους ἐδημιούργησεν αὐτοῖς ἡ ἐπίνοια καὶ ἡ χρῆσις μεγάλων καὶ ἐξόχων ποιητῶν. Ὁ Ἀνδρόνικος εἶχε λοιπὸν ἕτοιμον εἰς τὴν διάθεσίν του ὁλόκληρον τὸ πρὸς διδασκαλίαν καὶ μόρφωσιν ἀπαιτούμενον ὑλικὸν ὡς πρὸς τὰ ἑλληνικὰ γράμματα. Ἀλλὰ τί νὰ διδάξῃ τοὺς μικροὺς ἐκείνους Ῥωμαίους ἵνα μορφώσῃ αὐτοὺς καὶ εἰς τὴν πάτριον γλῶσσαν; Ἀφ' οὗ γράμματα λατινικὰ δὲν ὑπῆρχον ἀπεφάσισεν αὐτὸς νὰ τὰ δημιουργήσῃ, οὕτω δὲ ὁ διδάσκαλος τῶν τέκνων τοῦ Σαλινάτωρος ἔγινεν ἀκουσίως ἴσως καὶ ἀνεπαισθήτως καὶ ὁλοκλήρου τῆς ῥωμαϊκῆς κοινωνίας διδάσκαλος. «Ἡ δημιουργία ἔπους, τραγῳδίας καὶ κωμῳδίας ἐν τῇ ῥωμαϊκῇ γλώσσῃ ὑπὸ ἀνδρός, ὅστις ἦτο Ἕλλην μᾶλλον ἢ Ῥωμαῖος, ὑπῆρξε, λέγει ὁ Μόμσεν, σπουδαιότατον ἱστορικὸν γεγονὸς αὐτὸ καθ' ἑαυτό, ἀλλὰ περὶ τῆς τεχνικῆς ἀξίας τῶν ἔργων τοῦ Ἀνδρονίκου οὐδένα λόγον δυνάμεθα νὰ κάμωμεν.» Καὶ δικαίως· τίς ἦτο τότε ἡ λατινικὴ γλῶσσα, ἣν εἶχεν ὡς ὄργανον ὁ Ἀνδρόνικος εἰς τὸ ἐπιχείρημά του, ἐδείξαμεν ἀνωτέρω, τίνα δὲ τεχνικὴν ἀξίαν δύναται νὰ ἔχῃ ἡ διὰ μιᾶς καὶ σχεδὸν ἐκ τοῦ προχείρου μετάγγισις ξένης γραμματείας εἰς χώραν ξένην, ἂν καὶ ὄχι ὅλως ἀπαράσκευον εἰς ὑποδοχὴν τοιούτου δώρου, εὔκολον εἶναι νὰ φαντασθῆτε. Ὁπωσδήποτε, ὁ Ἀνδρόνικος μετέφρασε κατὰ πρῶτον τὴν Ὀδύσσειαν τοῦ Ὁμήρου καὶ ἡ μετάφρασίς του αὕτη μὲ ὅλας τὰς ἀτελείας της ηὐδοκίμησε τόσον, ὥστε καὶ μέχρι τῶν χρόνων τοῦ Ὁρατίου ἐχρησίμευεν ἀκόμη ὡς διδακτικὸν βιβλίον ἐν τοῖς ῥωμαϊκοῖς σχολείοις. Ἡ ἀποδοχή, ἧς ἔτυχε τὸ πρῶτόν του ἐκεῖνο πείραμα ἔδωκε θάρρος εἰς τὸν Λίβιον. Ἤρχισε λοιπὸν νὰ ποιῇ ἢ μᾶλλον νὰ μεταφράζῃ δράματα ἑλληνικά, κατὰ τὴν διδασκαλίαν τῶν ὁποίων αὐτὸς ὑπεκρίνετο τοῦ πρωταγωνιστοῦ τὸ μέρος. Τὰ δράματα ἐκεῖνα δύνανται προσφυῶς νὰ παραβληθῶσι πρὸς τὰ ἀρχαϊκὰ τῆς νηπιαζούσης τέχνης ἀγάλματα. Ὁ Λίβιος Ἀνδρόνικος λοιπὸν προσλαμβάνει πρὸς τῇ ἰδιότητι τοῦ διδασκάλου καὶ τοῦ ποιητοῦ καὶ τὴν τοῦ ὑποκριτοῦ. Τὸ ὄνομά του ὡς εἰκός, ὁσημέραι ἐμεγαλύνετο καὶ διὰ τοῦτο εἰς αὐτὸν ἀνέθετεν ἐπισήμως καὶ ἡ πολιτεία τὸ ἔργον τοῦ νὰ ποιῇ, ὅταν ἦτο χρεία, ὕμνους πρὸς τοὺς θεοὺς εὐχαριστηρίους ἢ ἐξιλαστηρίους. Ὅθεν καὶ ἐδόθη εἰς αὐτὸν τὸ δικαίωμα νὰ συστήσῃ ἴδιον σύλλογον περιλαμβάνοντα πάντας τοὺς ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν αὐτοῦ ἀσχολουμένους περὶ τὰ γράμματα καὶ τὴν ποίησιν καθὼς καὶ τοὺς ὑποκριτὰς καὶ συνερχόμενον ἐν τῷ ναῷ τῆς Ἀθηνᾶς· εἶναι τὸ λεγόμενον collegium poetarum.

Ὁ σπόρος, μὲ ὅλας τὰς τότε δυσχερείας, ἔπεσεν εἰς γῆν ἀγαθήν. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἀνδρονίκου ἤρχισαν νὰ φύωνται ἀφθόνως καὶ τραγῳδίαι καὶ κωμῳδίαι, ἂν καὶ οὐδέποτε τὸ ῥωμαϊκὸν πλῆθος ᾐσθάνθη πολλὴν ἀγάπην πρὸς τὴν τραγῳδίαν. Εὐθὺς ἀμέσως τέσσαρας ἔχομεν κατὰ σειρὰν ἐπισήμους ποιητὰς διακριθέντας ἐν τῇ τραγῳδίᾳ· τὸν Ναίβιον, τὸν Ἔννιον, τὸν Πακούβιον καὶ τὸν Ἄττιον καὶ τέσσαρας ἐν τῇ κωμῳδίᾳ· τὸν αὐτὸν Ναίβιον, τὸν

Digitized by Google

Πλαῦτον, τὸν Καικίλιον καὶ τὸν Τερέντιον. Καὶ οἱ ἑπτὰ οὗτοι ποιηταὶ ἦσαν ταπεινοτάτου γένους καὶ εὐτελοῦς κοινωνικῆς καταστάσεως, δεῖγμα τῆς ὀλίγης ὑπολήψεως, ἧς ἀπήλαυε τότε παρὰ τοῖς Ῥωμαίοις ἡ ποίησις. Ἀλλὰ καὶ μετὰ τοὺς ποιητὰς τούτους ἀναφαίνονται ἄλλοι καὶ πάλιν ἄλλοι, διότι οἱ Ῥωμαῖοι ὅπως καθ' ὅλον τὸν βίον ἐξηλληνίζοντο, οὕτως ἤρχισαν καὶ συστηματικῶς νὰ εἰσάγωσι τὴν διδασκαλίαν τῶν ἐντέχνων ἢ ἑλληνιζόντων δραμάτων, τὰ ὁποῖα προετιμήθησαν τῶν παρ' αὐτοῖς ὑπαρχόντων κωμικῶν αὐτοσχεδιασμάτων, τῶν *atteLarῶr* καὶ τῆς δραματικῆς σατύρας, εἰς ὡρισμένας ἑορτὰς ὄχι τοῦ Διονύσου μόνον ὡς παρὰ τοῖς Ἕλλησι κατὰ τὴν ἀκμὴν τοῦ θεάτρου, ἀλλὰ διαφόρων θεῶν. Ἀλλ' ὅμως δὲν προσέλαβε παρὰ τοῖς Ῥωμαίοις ἀγωνιστικὸν χαρακτῆρα ἡ διδασκαλία τῶν δραμάτων, ἀλλ' ἐχρησίμευσε μόνον πρὸς τὸν κόσμον τῆς ἑορτῆς καὶ τέρψιν τῶν ἀνθρώπων, μόνιμον δὲ θέατρον ἔπηξαν οἱ Ῥωμαῖοι τὸ πρῶτον ἐπὶ Πομπηΐου. Εἶχον δὲ τὴν ἐπιμέλειαν αὐτῆς ἄρχοντες Ῥωμαῖοι ὡρισμένοι ἢ ἐξ ἰδίων πρὸς τοῦτο δαπανῶντες ἢ ὁπωσδήποτε αὐτοὶ ἐξευρίσκοντες τὴν ἀπαιτουμένην δαπάνην. Ποιηταὶ δὲ δραματικοὶ ἀνεφάνησαν παρὰ τοῖς Ῥωμαίοις καθ' ὅλην τὴν γραμματειακὴν αὐτῶν παραγωγὴν περὶ τοὺς ὀγδοήκοντα κατὰ πάντα τὰ εἴδη τῆς σκηνικῆς ποιήσεως ποιήσαντες δράματα καθ' ὅλου περὶ τὰ ἑξακόσια. Ἐν Ἑλλάδι μόνον μέχρι τοῦ 250 π. Χ. ἔχομεν δραματικοὺς ποιητὰς ὑπὲρ τοὺς ἑκατὸν πεντήκοντα, δράματα δὲ τραγικὰ καὶ κωμικὰ καὶ σατυρικὰ ὁμοῦ περὶ τὰ τρισχίλια τριακόσια πεντήκοντα, ἐν διαστήματι δηλαδὴ τριῶν περίπου αἰώνων! Οἱ Ῥωμαῖοι δραματικοὶ ποιηταί, οἱ παλαιότεροι μάλιστα, ἐκίνουν πάντα λίθον πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ ἔργου των, μετέφραζον, διεσκεύαζον, ἐμιμοῦντο τοὺς Ἕλληνας λαμβάνοντες ὡς πρότυπα πότε μὲν τὸν Εὐριπίδην ἢ καὶ τὸν Αἰσχύλον, πότε δὲ τὸν Μένανδρον ἢ τὸν Φιλήμονα—περὶ πολιτικῆς κωμῳδίας οὐδεὶς λόγος, διότι ἡ ῥωμαϊκὴ πολιτεία οὐδέποτε ὑπέμεινε τὸ γραμματειακὸν τοῦτο καθίδρυμα — περιέβαλλον τοὺς ἥρωάς των συνήθως μὲν τὸ ἑλληνικὸν ἱμάτιον, ἀλλ' ἐνίοτε καὶ τὴν τήβεννον τὴν ῥωμαϊκήν, ἐπόνουν καὶ ἐμόχθουν ἵνα δαμάσωσι τὴν λατινικὴν γλῶσσαν ὑπὸ τὸν ζυγὸν τῆς ἑλληνικῆς στιχουργίας πολλάκις δὲ καὶ τῆς ποιητικῆς φρασεολογίας τῶν Ἑλλήνων, ἀλλὰ κατὰ τὸ πλεῖστον δὲν ἔσχον πλήρη ἐπιτυχίαν οἱ κόποι των καὶ τὸ θέατρον, τὸ κάλλιστον τοῦτο τοῦ ἑλληνικοῦ πνεύματος ἐπινόημα οὐδέποτε κατωρθώθη καλῶς νὰ ῥιζοβολήσῃ καὶ νὰ προκόψῃ ἐν Ῥώμῃ. Μὲ ὅλην δὲ τὴν ἐναντίαν γνώμην τοῦ Κικέρωνος θὰ ἠδύνατο ἴσως ὁ Κοϊντιλιανὸς νὰ εἴπῃ περὶ ὅλης τῆς δραματικῆς ποιήσεως τῶν Ῥωμαίων ὅ,τι περὶ μόνον τῆς κωμῳδίας λέγει παραβάλλων αὐτὴν πρὸς τὴν ἑλληνικὴν vix levem consequimur umbram!

Ἀξιόλογα μνημεῖα ἐξ ὅλης τῆς ῥωμαϊκῆς δραματικῆς ποιήσεως ἐσώθησαν μέχρις ἡμῶν ὀρθὰ καὶ ἀκέραια τοῦ Πλαύτου μόνον καὶ τοῦ Τερεντίου αἱ κωμῳδίαι, αἵτινες εἶναι καὶ δι' ἡμᾶς τοὺς Ἕλληνας ἰδιαιτέρως ἀξιοσπούδαστοι, διότι ἐν αὐταῖς ἐνορῶμεν ἀπολεσθέντων δυστυχῶς ἀρχετύπων ὄχι ὅλως ἀνάξια ἀπομιμήματα. Ἐκ δὲ τῶν δραματικῶν ἔργων τῶν λοιπῶν κωμικῶν ποιητῶν συντρίμματα μόνον ἔχομεν. Καὶ ἐκ τῆς τραγικῆς δὲ ποιήσεως τῶν Ῥωμαίων τῆς τε παλαιοτέρας καὶ τῆς κατὰ τοὺς Αὐγουστείους μάλιστα χρόνους ἄνευ πολλῆς ἐπιδόσεως ἀναφανείσης οὐδὲν ἄλλο ἔχομεν εἰμὴ ἀποσπάσματα μὲν ἐκ τῆς προτέρας, ἐκ δὲ τῆς ἄλλης τὰς ψυχρὰς τραγῳδίας τοῦ Σενέκα.

Οὐδὲν ἧττον, ἂν καὶ μετὰ δυσχερείας, ἐβάδιζε πάντοτε πρὸς τὰ ἐμπρὸς ἡ ποίησις ἐν Ῥώμῃ. Ἡ λατινικὴ γλῶσσα ἀπέβαλλεν ὁσημέραι κατὰ τὸ δυνατὸν τὴν προτέραν τραχύτητα καὶ ἀκαμψίαν καὶ καθίστατο ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ἱκανὴ νὰ χρησιμεύσῃ ὡς ὄργανον ἀνεπτυγμένης γραμματείας κατὰ πάντα τοῦ λόγου τὰ εἴδη.

Χαρακτηριστικὸν τῶν Ῥωμαίων ποιητῶν εἶναι ὅτι ἠσχολοῦντο ἕκαστος περὶ πλείονα εἴδη καὶ ὄχι ὅπως οἱ Ἕλληνες περὶ ἓν καὶ μόνον. Εἶναι δὲ τοῦτο τὸ ἰδίωμα φυσικὴ ἀκολουθία τοῦ ἀπομιμητικοῦ καὶ ἀτομικοῦ, καθὼς εἴπομεν, χαρακτῆρος τῆς γραμματείας τῶν Ῥωμαίων, ἕνεκα τοῦ ὁποίου διὰ μιᾶς καὶ ὁμοῦ πάντα τὰ εἴδη ὄχι μόνον τῆς ποιήσεως ἀλλὰ καὶ τοῦ πεζοῦ λόγου καὶ ἀνεφάνησαν ἐν Ῥώμῃ καὶ ἐγεωργήθησαν. Ὁ Ναίβιος λ. χ. ἵνα εἰς ὀλίγους περιορισθῶμεν εἶναι τραγικὸς ποιητὴς καὶ κωμικὸς καὶ ἐπικός, ὁ Ὀβίδιος ἐπικὸς τοῦ διδακτικοῦ εἴδους καὶ ἐλεγειακὸς καὶ δραματικός, αὐτὸς ὁ Κικέρων δὲν ἠρκέσθη εἰς τὴν ἀπὸ τῆς ῥητορικῆς του ὑπεροχῆς δόξαν, δὲν ὑπῆρξε μόνον ὁ κυριώτατος εἰσηγητὴς τῆς ἑλληνικῆς φιλοσοφίας εἰς τὴν Ῥώμην, ἀλλ' ἐδοκίμασε καὶ ὡς ποιητὴς νὰ διακριθῇ. Τοιοῦτος πολυειδὴς οὕτως εἰπεῖν ποιητὴς ἦτο καὶ ὁ παλαιὸς Ἔννιος, ὁ πατὴρ Ἔννιος, ὅπως τὸν ὠνόμαζον οἱ Ῥωμαῖοι καὶ ὃν ὁ Κοϊντιλιανὸς παραβάλλει πρὸς τὰ ἄλση τὰ ὑπὸ τῆς παλαιότητος ἱερά, ἐν οἷς τὰ δένδρα δὲν ἔχουσι μὲν κάλλος σχήματος, ἀλλ' εἶναι διὰ τὴν ἀρχαιότητά των ἄξια σεβασμοῦ καὶ λατρείας. Ὁ Ἔννιος ἦτο δραματικός, ὅπως εἴδομεν, ποιητής, ἀλλὰ καὶ ἐπικός, εἶναι δὲ καὶ τοῦ δακτυλικοῦ ἑξαμέτρου ὁ εἰσηγητής. Ἔγραψεν ἐπικὴν Χρονογραφίαν, ἐθνικὸν τῷ ὄντι ποίημα, μιμούμενος κατὰ τοῦτο, ἀλλὰ

Digitized by Google

μετὰ πλείονος τέχνης, τὸν Ναίβιον, ἡ δὲ ἐπίδρασις αὐτοῦ ἐπὶ τὴν ῥωμαϊκὴν ποίησιν εἶναι πολλὴ καὶ μεγάλη.

Παραλλήλως λοιπὸν πρὸς τὸ δρᾶμα ἀνεπτύσσετο καὶ τὸ ἔπος, πρὸς τὸ ὁποῖον συναφὴς εἶναι καὶ ἡ σάτυρα — ὄχι ἡ δραματική, ἀλλ' ἡ διδακτική. Περὶ τῆς σατύρας καυχῶνται οἱ Ῥωμαῖοι ὅτι εἶναι εἶδος λόγου ὅλως εἰς αὐτοὺς ἰδιάζον, δίκαιον ὅμως ἔχουσι μόνον ὡς πρὸς τὴν ἐξωτερικὴν αὐτῆς μορφήν, διότι ὡς πρὸς τὴν ὕλην αὐτῆς καὶ τὴν ὑπόθεσιν εἶναι καὶ ἡ σάτυρα ἑλληνικὸν εἶδος, ὁ δὲ πρὸ τοῦ Ὁρατίου ἐξοχώτατος σατυρικὸς ποιητής, ὁ Λουκίλιος, ἐμιμήθη κατ' οὐσίαν καὶ ἠκολούθησεν, ὅπως αὐτὸς ὁ Ὁράτιος μαρτυρεῖ, τοὺς ποιητὰς τῆς ἀρχαίας ἀττικῆς κωμῳδίας, τὰ μέτρα μόνον μεταβαλών. Μόνον δὲ ἡ λυρικὴ ποίησις διὰ πολλοὺς λόγους δὲν ἠδυνήθη ἐν Ῥώμῃ νὰ φέρῃ καρπούς, ἐκτὸς τῆς ἐλεγείας. Τὰ λυρικὰ ποιήματα ἐποιοῦντο πρὸς ψιλὴν ἀνάγνωσιν, ὁ δὲ Ὁράτιος ὄχι μόνον εἶναι ὁ μόνος, πλὴν τῶν ἐλεγειακῶν καὶ τοῦ Κατούλλου, σωζόμενος λυρικὸς ποιητής, ἀλλ' ἦτο καὶ τὸ πάλαι τοὐλάχιστον κατὰ τὴν γνώμην τοῦ Κοϊντιλιανοῦ ὁ μόνος ἄξιος ἀναγνώσεως.

Ἐν τοσούτῳ οἱ χρόνοι παρήρχοντο. Ὅπως πανταχοῦ καὶ πάντοτε οὕτω καὶ ἐν Ῥώμῃ τότε δὲν εἰσεκόμισεν εἰς αὐτὴν ἀγαθὰ μόνον καὶ καλὰ ὁ πολιτισμός. Ἡ τρυφὴ καὶ ἡ πολυτέλεια, ἡ χαλάρωσις τῶν θρησκευτικῶν καὶ τῶν κοινωνικῶν δεσμῶν εἰσήλασαν ἀκράτητα, ἀνίσχυρα δὲ ἐδείχθησαν διὰ τῶν πραγμάτων πάντα τὰ μέτρα, τὰ ὁποῖα ἡ Πολιτεία, καίπερ ὑφισταμένη καὶ αὐτὴ τῆς διαφθορᾶς τὴν ἐπίδρασιν, ἠθέλησε πρὸς ἀποσόβησιν τοῦ κακοῦ νὰ μεταχειρισθῇ. Ὁ ἑλληνισμὸς ἐθεωρήθη ὁ αἴτιος τοῦ κακοῦ καὶ πολλοὶ προσεπάθησαν κατ' ἐπανάληψιν νὰ ἀναχαιτίσωσι τὴν ὁρμήν του· ματαίως. Ἡ πρόοδος ἡ ἐκ τῆς φορᾶς τῶν πραγμάτων δὲν ἀναχαιτίζεται εὐκόλως. Εὑρισκόμεθα περίπου εἰς τοὺς χρόνους τοῦ Σύλλα ἡ δὲ ἑλληνικὴ φιλοσοφία εἶχε πλέον τόσον διαδοθῇ ἐν Ῥώμῃ, ὥστε ἐμορφώθη τελείως καὶ παρίσταται δὴ ἄρτιος πρὸ ἡμῶν τρόφιμος ἀντάξιος αὐτῆς, ἅμα δὲ καὶ τέκνον τῶν Μουσῶν εὐσταλὲς καὶ πάγκαλον, ὁ Λουκρήτιος.

Ὁ Λουκρήτιος εἶναι ὁ μεγαλοφυέστατος ἴσως ὄχι μόνον τῶν ἐπικῶν, ἀλλὰ καὶ συλλήβδην πάντων τῶν Ῥωμαίων ποιητῶν, ἔχει δὲ τὸν ποιητικὸν οἶστρον τόσον ὅσον οὐδεὶς ἄλλος. Σκοπός του ἦτο ἡ ἀπαλλαγὴ τῶν ἀνθρώπων ἀπὸ πάσης προλήψεως καὶ ἀπὸ παντὸς φόβου· καὶ μέσον πρὸς κατόρθωσιν τοῦ σκοποῦ του ἐξέλεξε τὴν ἐπικούρειον φιλοσοφίαν, ἧς ὑπῆρξεν ὁ θιασώτης καὶ κήρυξ. Μνημεῖον λοιπὸν ἀθάνατον, ὅπερ κατ' ἐξοχὴν τιμᾷ καὶ τὰ λατινικὰ γράμματα καὶ τὴν ποίησιν καθ' ὅλου εἶναι τὸ διδακτικὸν ἐπικόν του ποίημα De rerum natura. Περιβαλὼν διὰ τοῦ ἐπικοῦ κόσμου φιλοσοφικὰς θεωρίας ἠκολούθησε τὰς παραδόσεις τῶν ἑλλήνων φιλοσόφων καὶ φυσιολόγων, τοῦ Ξενοφάνους, τοῦ Παρμενίδου, τοῦ Ἐμπεδοκλέους, ἀλλ' ἂν ἐκεῖνοι εἶναι φυσιολόγοι μᾶλλον ἢ ποιηταί, ὅπως λέγει περὶ τοῦ ἐπιφανεστάτου ἐξ αὐτῶν, τοῦ Ἐμπεδοκλέους, ὁ Ἀριστοτέλης, πάντως ὅμως ὁ Λουκρήτιος εἶναι κατ' ἐξοχὴν ποιητὴς καὶ ποιητὴς μέγας. Ἀπέθανε τῷ 55ῳ ἔτει π. Χ. ἡλικίαν ἄγων τεσσαράκοντα καὶ δύο ἐτῶν . . . .

Ἕπεται τὸ τέλος

ΚΡΑΒΑΡΑ

(Ὁδοιπορικαὶ σημειώσεις)

Συνέχεια· ἴδε σελ. 276

Ὅτε ἐφθάσαμεν εἰς τὴν γέφυραν δεκὰς ἐργατῶν ἐκ Κρικέλου, ἐπαιδεύετο θραύουσα καὶ κυλίουσα ὀγκώδεις πέτρας ὑπὸ τὴν ἐπίβλεψιν τοῦ ἐργολάβου, ἐνῷ νεαρὰ γυνή, φέρουσα τὸν χονδρὸν ἱματισμὸν τῆς πατρίδος της, μετέφερε νερὸν εἰς αὐτοὺς καὶ ἡτοίμαζε ὑπὸ συστάδα πλατάνων τὸ δεῖπνόν των. Παρακολουθήσας ἡμᾶς διὰ τοῦ ποταμοῦ ἐφάνη μετ' ὀλίγον ἔμπρός μας ὅμιλος παιδιων, ἀνυποδύτων, ἡμιγύμνων, οὓς κανεὶς δὲν θὰ ἐδίσταζε ν' ἀποκαλέσῃ *Ὀζόλας*. Καὶ ἀφοῦ οἱ σύντροφοί μου μὲ παρήτησαν, ἀσχολούμενοι περὶ τὴν ἐπιθεώρησιν τῆς γεφύρας, ἀναμετροῦντες τὰ κράσπεδα καὶ τὰς ἀποστάσεις, συζητοῦντες περὶ θωρακίων καὶ ἐρεισμάτων, περὶ μοχλῶν καὶ στρωτήρων, ἐγὼ συνῆπτον διασκεδαστικὴν ὁμιλίαν μετὰ τῶν παιδίων.

Διότι καὶ ταῦτα περὶ ἐμὲ προσέτρεξαν εὐθύς, ὄχι βεβαίως ἀπὸ καμμίαν ἄλλην αἰτίαν ἀλλὰ διὰ τὴν ἐνδυμασίαν μου — ἐνδυμασία *καπετάνιου*, ἐμπνέουσαν πάντοτε περιέργειαν καὶ φόβον εἰς τοὺς ἀγαθοὺς χωρικούς. Ἀλλὰ μαζί μου ἐθάρρευσαν γρήγορα οἱ μικροὶ καὶ μὲ τὰς χεῖρας συνδεδεμένας ὄπισθεν, μὲ ἰταμότητα πολλὴν ἀπήντων εἰς ὅλας τὰς ἐρωτήσεις μου. Ἓν μάλιστα τούτων ἐφαίνετο εὐφυέστατον ἑτοιμόλογον καὶ ἀπήντα εὐθύμως δι' ὅ,τι δήποτε: διὰ τὸ σχολεῖον, διὰ τὸν διδάσκαλον διὰ τὰ μαθήματά του. Ποῖος εἰξεύρει ἂν δὲν ἦτο καμμία ἔκτακτος ἰδιοφυία, προωρισμένη νὰ μεγαλύνῃ ἢ νὰ δοξάσῃ τὴν πατρίδα μας; Ἀλλ' ὄχι θὰ μείνῃ ἀκαλλιέργητος ἡ ἰδιοφυία ἐκείνη, θὰ ταφῇ μέσα εἰς ἐκεῖνα τὰ βουνά, ὅπως ἀγαθὸς

Digitized by Google

σπόρος μέσα εἰς ἀκάνθας, θὰ μείνῃ ὁ μικρὸς ἐκεῖ καλλιεργῶν τὴν ἀχάριστον μητρυιάν, ἂν δὲν ἀποθάνῃ παράκαιρα ὑπὸ τῆς πείνης καὶ τῆς ταλαιπωρίας, διότι ἀνήκει εἰς τὴν πτωχοτέραν οἰκογένειαν τῆς κώμης, ἔχει πατέρα ἀπὸ ἐτῶν φρενοβλαβῆ, ἀδελφὸν μεγαλείτερον πάσχοντα ἐπίσης καὶ ἕτερον εἰς τὰ πρόθυρα τῆς φρενοβλαβείας!

Τὸ νερὸν τοῦ ποταμοῦ ἔτρεχεν ἐκεῖ ἤρεμον καὶ λαμπρὸν ὡς ἔλαιον. Ἀμφότεραι αἱ ὑψηλαὶ ὄχθαι ἦσαν χλοεραί, κατάφυτοι ἐκ πρίνων, ἔνθεν δὲ καὶ ἔνθεν συστάδες πλατάνων ἠκολούθουν τὴν ἄνοδον μέχρις οὗ ἐκάμπτετο ἡ κοίτη πρὸς ἀνατολάς. Ἄνω αὐτῆς εἰς ἡμίσειαν ἀπὸ τῆς γεφύρας ὥραν ἐγείρεται ἐπὶ τῆς κλιτύος ἡ Μονὴ τοῦ Προδρόμου, ἐκείνη ἐντὸς τῆς ὁποίας διηκόνευσεν ὁ Ἀθανάσιος Διάκος, μὲ τὰς ῥοδακινέας καὶ τὰς μηλέας της ἀκόμη, ἐξ ὧν τίς οἶδε πόσας ἐφύτευσεν ἡ χεὶρ τοῦ ἥρωος! Ἂν καὶ διαλελυμένη πανηγυρίζει ἀκόμη περὶ τὰ τέλη Αὐγούστου, ὅτε πολλοὶ προστρέχουσι ἐκ τῶν πέριξ πανηγυρισταί. Ὑψηλότερον ὀλίγον κεῖται ἡ Ἀρτοτίνα, πατρὶς τόσων ἀγωνιστῶν!

Εὐτυχῶς δὲν παρετάθη ἐπὶ πολὺ ἡ ἐπιθεώρησις τῆς γεφύρας. Ὁ ἥλιος εἶχε δύσῃ καὶ ἡμεῖς ἐπανελάβομεν τὴν πορείαν, διευθυνόμενοι εἰς Ζελίσταν. Ἔξω τοῦ καταλύματός μας εὕρομεν συνηθροισμένους ὅλους σχεδὸν τοὺς κατοίκους τῆς κώμης. Ἦτο ἑσπέρα Σαββάτου κ' ἐπειδὴ τὴν ἐπομένην θ' ἀνεπαύοντο καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν, δὲν ἐφρόντιζον ἂν ἐκοπίαζον κατά τι περισσότερον τὴν ἑσπέραν ἐκείνην. Διὸ ὑπὸ τὸ ἀμυδρὸν φέγγος λύχνου, ἀνηρτημένου ἀπὸ τῆς θύρας τοῦ μόνου παντοπωλείου ἐτραγῴδουν κ' ἐχόρευον θορυβωδῶς, πιναροὶ καὶ ῥακένδυτοι. Δὲν εἰξεύρω ἂν ἔτυχεν ἐκ συμπτώσεως ἢ εἶνε τοῦ τόπου ἴδιον ἀλλὰ δὲν εἶδον κανένα ἐκ τῶν τόσων ἐκεῖ χορευτῶν νὰ χορεύσῃ κανονικῶς καὶ συμμέτρως. Ποῦ οἱ εὐσταλεῖς χορευταί, οὓς εἶδον ἄλλοτε ἀνὰ τὰς πανηγύρεις τῆς Δωρίδος καὶ Παρνασσίδος! Ἀλλά... *νηστικὸ ἀρκοῦδι δὲν χορεύει.* Καὶ εἶνε αἰωνίως νήστεις οἱ δυστυχεῖς!

Ὁ κ. δήμαρχος Ὀφιονίας μετὰ τοῦ δημοδιδασκάλου καὶ ἑτέρου νέου, ἀποτελούντων τὸν καλὸν κόσμον τῆς κώμης μᾶς ἐκέρνα ῥακὴν καὶ μᾶς ἔτερπε διὰ τῶν χονδρῶν εὐφυολογιῶν του ἔξω τοῦ μαγαζείου. Ὁ μικρὸς τῆς γεφύρας ἔσπευσε πλησίον μου, εὐτυχής, ἐπιδεικνύων διὰ φωσφοριζόντων ὀφθαλμῶν τὴν εὔνοιάν μου εἰς τοὺς συντρόφους του. Μετ' ὀλίγον ἀφοῦ ἔλαβε τὸ φιλοδώρημά του ἀπεμακρύνθη πηδῶν καὶ ἀναμιχθεὶς μεταξὺ τῶν χορευτῶν. Ὁ δημοδιδάσκαλος τότε μοὶ παρέστησε τὴν ἔκτακτον ἐξυπνάδα τοῦ μικροῦ καὶ τὸ δυστύχημα τῆς οἰκογενείας του. Ἀλλὰ δὲν ἦτο ἀνάγκη. Ἄνω τῆς οἰκίας ἤκουον τὸν πατέρα καὶ τοὺς ἀδελφοὺς οὐρλιάζοντας καὶ ποδοκτυποῦντας καὶ βρυχωμένους. Εἴθε ὁ μικρὸς νὰ μὴ ἐννοήσῃ ποτὲ τὴν θλίψιν ἣν ᾐσθανόμην ἐγὼ τὴν ὥραν ἐκείνην!

— Σεῖς ἀπὸ 'δῶ εἶσθε; ἠρώτησα μετ' ὀλίγον στραφεὶς τὸν ἕτερον σύντροφον τοῦ δημάρχου.

— Ὄχι.

— Ἀπὸ ποῦ εἶσθε;

— Δηλαδή... ἀπ' ἐδῶ εἶμαι· ἀλλ' ἤμουν 's τὰς Ἀθήνας μὲ τοὺς διδασκαλικούς.

Δὲν τὸν ἐνόησα· αὐτὸς μὲ ἐνόησεν ὅτι δὲν τὸν ἐνόησα καὶ προσέθηκε.

— Ἤμουν διδασκαλικός.. μὲ τοὺς διδασκαλικούς... εἰς τὸ Πρότυπον!

Ἦτο προωρισμένος νὰ διδάξῃ τὴν γλῶσσαν εἰς τοὺς νέους τῆς πατρίδος του!

Ἀφῆκα τὸν διδασκαλικὸν καὶ ἀπέτεινα τὸν λόγον εἰς ἀπέναντι ἱστάμενον λεβέντην, παρατηροῦντα με ἢ μᾶλλον τὴν στολήν μου, πρὸς τὴν ὁποίαν ἐνόει φαίνεται καὶ αὐτὸς ὅτι ἀντετίθεντο οἱ ἀρειμάνιοι φοῦνται κομψῶν τσαρουχίων.

— Γιὰ νὰ πάῃ κανεὶς εἰς τὸ Καρπενῆσι ἀπ' ἐδῶ, τῷ εἶπα, ποῦ θὰ περάσῃ;

— Θὰ περάσῃ τοῦ Βλαχιώτη τὸ μνῆμα· θὰ βγῇ 's τοῦ Γιουσοὺφ ἀγᾶ τὸν κάμπο καὶ θ' ἀνεβῇ τὴν Ὀξυά.

Ὁ διδασκαλικὸς τὸν ἤκουσεν.

— Ὄχι τὴν Ὀξυά, τὸν Ὀξυὰ θ' ἀνεβῇ· εἶπε προσβλέπων με.

— Τὴν Ὀξυά· ἐπέμεινεν ὁ λεβέντης.

— Μὰ δὲν εἶν' ἕνα; ἠρώτησα τὸν διδασκαλικόν.

— Ναί, μοὶ ἀπήντησεν, ἀλλὰ σᾶς ὁμιλῶ γραμματικῶς· γραμματικῶς λέγεται ὁ Ὀξυᾶς!

ϛ'.

Τσέρνοβα — Ποταμοπορεία Μαντάλι — Τὰ Στενὰ — Κλεπᾶ Συνίστα — Γέφυρα τῆς Ἀραχώβης — Φιλοξενία Κραβαριτῶν. — Ἡ δάφνη.

Ἡ Σιτίστα ἢ Μικρὰ Παλούκοβα καὶ ἡ Μεγάλη Παλούκοβα εἶνε εἰς τὴν πλευρὰν ἐκείνην τ' ἀπώτατα μέρη τῶν Κραβάρων, πέραν τῶν ὁποίων ἀρχίζει ἡ Φθιῶτις. Ἔπαυε συνεπῶς καὶ ἡ δικαιοδοσία μας ὥστε ἠναγκάσθημεν νὰ βαδίσωμεν ἐπὶ τὴν ἀρκτικὴν πλευρὰν αὐτῶν, ἣν διατρέχει ὁ Φίδαρις διατέμνων τοὺς δήμους Κλεπαΐδος καὶ Παρευνίων. Ἐπειδὴ ὅμως τὰ βουνὰ ἐφ' ὧν τὰ χωρία τῶν δήμων τούτων ἐγείρονται εἶνε τραχέα καὶ ἀπότομα ἐλείπει δὲ πᾶσα βατὴ ὁδός, ἀπεφασίσθη ν' ἀκολουθήσωμεν τὴν κοίτην τοῦ ποταμοῦ ὁμαλωτέραν κάπως.

Τὴν πρωΐαν καθ' ἣν ἐκινήσαμεν ἐκ Ζελίστας ἄνεμος σφοδρὸς καὶ ψυχρὸς ἐλύγιζε τὰ δένδρα καὶ παρέφερε πᾶν τὸ προστυχόν. Ἦτο ἐν τούτοις αὔγουστος ἀκόμη! Ὥστε δὲν ἐξεπληττόμην εἰς τοὺς λόγους τῶν πτωχῶν χωρικῶν, οἵ-

Digitized by Google

τινες μᾶς διηγοῦντο ὅτι ἀπὸ τοῦ Σεπτεμβρίου πολλάκις μένουν καθειργμένοι ἐντὸς τῶν οἰκίσκων των ὑπὸ τῆς χιόνος, τῆς βροχῆς καὶ τῶν ἀνέμων, μὴ δυνάμενοι οὔτε νὰ ἐργασθῶσί πως, οὔτε νὰ καλλιεργήσωσί τι παρὰ νὰ τρώγωσιν ἀπὸ τὰ ἕτοιμα. Καὶ τί ἕτοιμα, θεέ μου!

Διετρέξαμεν τὴν αὐτὴν ὁδὸν ἣν καὶ πρὶν ἀπὸ Ζελίστας μέχρι τῆς προμνησθείσης βρύσης Καστανιᾶς. Ἀπ' ἐκεῖ δὲ διὰ τῆς Κλιτύος τοῦ βουνοῦ μέσῳ ἀγρῶν ἀραβοσιτοφόρων τοῦ χωρίου Στρομίνιανης, κατεσχισμένων πολλαχοῦ καὶ ξηρῶν, κατήλθομεν πρὸς τὸν ποταμόν, ἀκριβῶς ἀπέναντι τῆς Τσέρνοβας. Τὸ χωρίον τοῦτο κατέχει τὸ κέντρον τῆς κλιτύος τοῦ προμνησθέντος ὁμωνύμου βουνοῦ μὲ τὸ *κεφαλάρι* του πρὸς τ' ἄνω καὶ τοὺς ἀγρούς του κάτω μέχρι τοῦ ποταμοῦ. Μετὰ τῆς Ἀβώρανης εἶνε τὸ πρῶτον ἀνατολικὸν χωρίον τοῦ δήμου Κλεπαΐδος. Καὶ τούτου οἱ κάτοικοι ἀντὶ τῆς ἐπιπόνου καλλιεργείας τῆς γῆς, ἥτις καθ' ὅλα τὰ Κράβαρα δὲν εἶνε καθόλου φιλόστοργος μήτηρ ἀλλὰ τεκνοβόρος μητρυιά, προτιμοῦν τὴν ἐπαιτείαν. Ἀπόδειξις τούτου τρανωτάτη εἶνε ὅτι ἐνῷ οἰκίας ἠρίθμησα πλέον τῶν 50 οἱ κάτοικοι ἀναφέρονται εἰς τὴν τελευταίαν ἀπογραφὴν 18 ἄρρενες καὶ 26 θήλεις μόλις δηλαδὴ ἐν ὅλῳ 44. Οἱ λοιποὶ τίς οἶδε εἰς ποίους τόπους καὶ παρὰ πόσας θύρας ἔτεινον τὴν ὥραν ἐκείνην τὴν χεῖρα κ' ἐτόνιζον τὴν συνήθη των ἔρρινον ἐπίκλησιν: «Θειὸς σχωρέσ' τὴ μάννα σου καὶ τὸν πατέρα σ' καὶ τ' ἀδερφάκια σου!»

Ὁ ποταμὸς ἦτο πρὸς τὸ μέρος ἐκεῖνο ἀρκετὰ πλατύς. Δηλαδὴ ἡ κοίτη του ἦτο πλατεῖα, ἀνώμαλος καὶ πλήρης κροκαλῶν ἐνῷ τὸ νερόν του δὲν ἦτο παρὰ ὀλιγοστὸν καὶ ἥσυχον. Διὸ καὶ ἡ ποταμοπορεία μας δὲν ἦτο καθόλου εὐχάριστος· ὁ ἀδιάκοπος καὶ μονότονος κρότος τῶν πετρῶν, ὑποχωρουσῶν ὑπὸ τὰ πέταλα τῶν ζώων· ὁ ἥλιος ὁ καταφλέγων τὴν κεφαλήν μας· ἡ κόνις ἡ ἐγειρομένη εἰς νέφος καὶ περικαλύπτουσα ἡμᾶς, ἦσαν φρικτὰ βασανιστήρια. Κ' ἐπετείνοντο ταῦτα ὅταν ἐγείροντες τοὺς κάμνοντας ὀφθαλμούς μας ἐπὶ τῆς μιᾶς εἴτε τῆς ἄλλης ὄχθης δὲν ἐβλέπομεν εἰμὴ ἀγροὺς ἀνύδρους, μὲ φθισικὰ στελέχη ἀραβοσίτου καὶ κοκκίνους ἀγριωποὺς βράχους καὶ κατηφεῖς δειράδας.

Ἕπεται συνέχεια Α. ΚΑΡΚΑΒΙΤΣΑΣ

ΑΝΩ ΚΑΤΩ

Συνέχεια· ἴδε σελ. 281

Εὐνόητον εἶνε ὁπόσον σπουδαῖον συμφέρον ἐνυπῆρχεν εἰς τὴν πληροφορίαν ταύτην, ἂν ἤθελον ἐνόσῳ ἦτο ἀκόμη καιρός, νὰ καταστρέψωσιν ἐν αὐτῇ τῇ ἐνάρξει των τὰ σχέδια τῶν ἐπικινδύνων τούτων μηχανικῶν.

Ἀπερίγραπτος εἶνε ἡ καταλαβοῦσα πάντας ἀπελπισία ἅμα ἐγνώσθη ἡ ἀναχώρησις τοῦ προέδρου Βαρβικὰν καὶ τοῦ λοχαγοῦ Νίκολ. Τὸ δὲ σχηματισθὲν ῥεῦμα ὀργῆς ταχέως ἐξωγκώθη, ὡς πλημμυρὶς ἰσημερίας, ἀπειλοῦν νὰ κατακλύσῃ καὶ τοὺς διευθυντὰς καὶ τὴν ἑταιρίαν αὐτήν.

Εἷς μόνος ἀνὴρ ἐγίνωσκεν ἀναμφισβητήτως ποῦ μετέβησαν ὁ πρόεδρος Βαρβικὰν καὶ ὁ συνάδελφός του. Εἷς μόνος ἀνὴρ ἠδύνατο κατηγορηματικῶς ν' ἀπαντήσῃ εἰς τὸ γιγαντῶδες ἐρωτηματικόν, ὅπερ ἀπειλητικὸν ὠρθοῦτο ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς ὑδρογείου σφαίρας.

Καὶ ὁ ἀνὴρ ἐκεῖνος ἦτο ὁ Ι. Τ. Μάστων.

Ὁ Ι. Τ. Μάστων ἐκλήθη ὑπὸ τοῦ προέδρου Τζὼν Πρέστις ἐνώπιον τῆς ἐξεταστικῆς ἐπιτροπῆς.

Ἀλλ' ὁ Ι. Τ. Μάστων δὲν ἐνεφανίσθη.

Μήπως ἔφυγε καὶ οὗτος ἐκ Βελτιμόρης; Μήπως μετέβη εἰς συνάντησιν τῶν συναδέλφων του, ὅπως δώσῃ χεῖρα βοηθείας εἰς τὸ ἔργον ἐκεῖνο, οὗ τὴν ἔκβασιν μετ' ἀνεξηγήτου τρόμου ἀνέμενε σύμπας ὁ κόσμος;

Ὄχι! Ὁ Ι. Τ. Μάστων κατῴκει πάντοτε ἐν τῇ Βαλιστικῇ Ἐπαύλει ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Φραγκλίνου, ἀδιαλείπτως ἐργαζόμενος ἐπὶ ἄλλων ἤδη ὑπολογισμῶν, τοὺς ὁποίους διέκοπτε μόνον καθ' ἃς ἑσπέρας μετέβαινεν εἰς τὰς πολυτελεῖς αἰθούσας τοῦ μεγάρου τῆς μίστρες Εὐαγγελίας Σκόρβιτ.

Ὅθεν διετάχθη ὑπὸ τοῦ προέδρου τῆς ἐξεταστικῆς ἐπιτροπῆς ἡ βιαία προσαγωγή του.

Ὁ ἀποσταλεὶς κλητὴρ μετέβη εἰς τὴν κατοικίαν τοῦ Ι. Τ. Μάστωνος, ἔκρουσε τὴν θύραν καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν προθάλαμον, δυσμενῶς γενόμενος δεκτὸς ὑπὸ τοῦ μαύρου Φωτιᾶ καὶ ἔτι δυσμενέστερον κατόπιν ὑπὸ τοῦ οἰκοδεσπότου.

Ὁ Ι. Τ. Μάστων ἐν τούτοις ἐθεώρησε καθῆκόν του νὰ ὑπακούσῃ εἰς τὴν πρόσκλησιν· ἐμφανισθεὶς δ' ἐνώπιον τῆς ἐξεταστικῆς ἐπιτροπῆς δὲν ἀπέκρυψε τὴν δυσαρέσκειάν του, διότι ἐξηνάγκασαν αὐτὸν νὰ διακόψῃ τὰς συνήθεις ἐργασίας του.

Ἡ πρώτη ἀπευθυνθεῖσα πρὸς αὐτὸν ἐρώτησις ἦτο:

«Ἂν ὁ γραμματεὺς τοῦ Τηλεβολικοῦ Συλλόγου ἐγίνωσκε ποῦ εὑρίσκεται ἐπὶ τοῦ παρόντος ὁ πρόεδρος Βαρβικὰν καὶ ὁ λοχαγὸς Νίκολ»

«Τὸ εἰξεύρω, ἀπήντησε διὰ σταθερᾶς φωνῆς ὁ Ι. Τ. Μάστων, ἀλλὰ δὲν νομίζω ὅτι ἔχω τὸ δικαίωμα νὰ τὸ εἴπω.»

Δευτέρα ἐρώτησις:

Digitized by Google

« Οἱ δύο οὗτοι συνάδελφοί σου κατεγίνοντο εἰς τὰς ἀναγκαίας προπαρασκευαστικὰς ἐργασίας διὰ τὴν ἐπιχείρησιν τῆς μετατοπίσεως τοῦ γηΐνου ἄξονος ; »

«Καὶ τοῦτο, ἀπήντησεν ὁ Ι. Τ. Μάστων, ἀποτελεῖ μέρος τοῦ μυστικοῦ τὸ ὁποῖον εἶμαι ὑποχρεωμένος νὰ τηρήσω· ὅθεν ἀρνοῦμαι ν' ἀποκριθῶ. »

« Ἦτο τοὐλάχιστον διατεθειμένος ν' ἀναταραχὴν, ὅπως κατασιγάσητε τὸν κατέχοντα τοὺς κατοίκους τῆς Γῆς τρόμον.»

Ὁ Ι. Τ. Μάστων δὲν ἐνόμιζεν ὅτι εἶχε τὸ καθῆκον τοῦτο· τὸ μόνον τὸ ὁποῖον εἶχε ἦτο νὰ σιωπήσῃ καὶ ἐσιώπησε.

Τὰ μέλη τῆς ἐξεταστικῆς ἐπιτροπῆς, μεθ' ὅλας τὰς προτροπὰς καὶ τὰς ἱκεσίας, μεθ' ὅλας τὰς ἀπειλάς των, δὲν κατώρθωσαν ν' ἀποσπάσωσι λέξιν, ἐκ τῶν χειλέων τοῦ σιδηρόχειρος ἐκείνου ἀνδρός. Ἀπίστευτον ἐφαίνετο ὅτι τοσαύτη ἀκατάβλητος ἰσχυρογνωμοσύνη ἐνεφώλευεν ὑπὸ τὸ ἐκ γουταπέρκας ἐκεῖνο κρανίον !

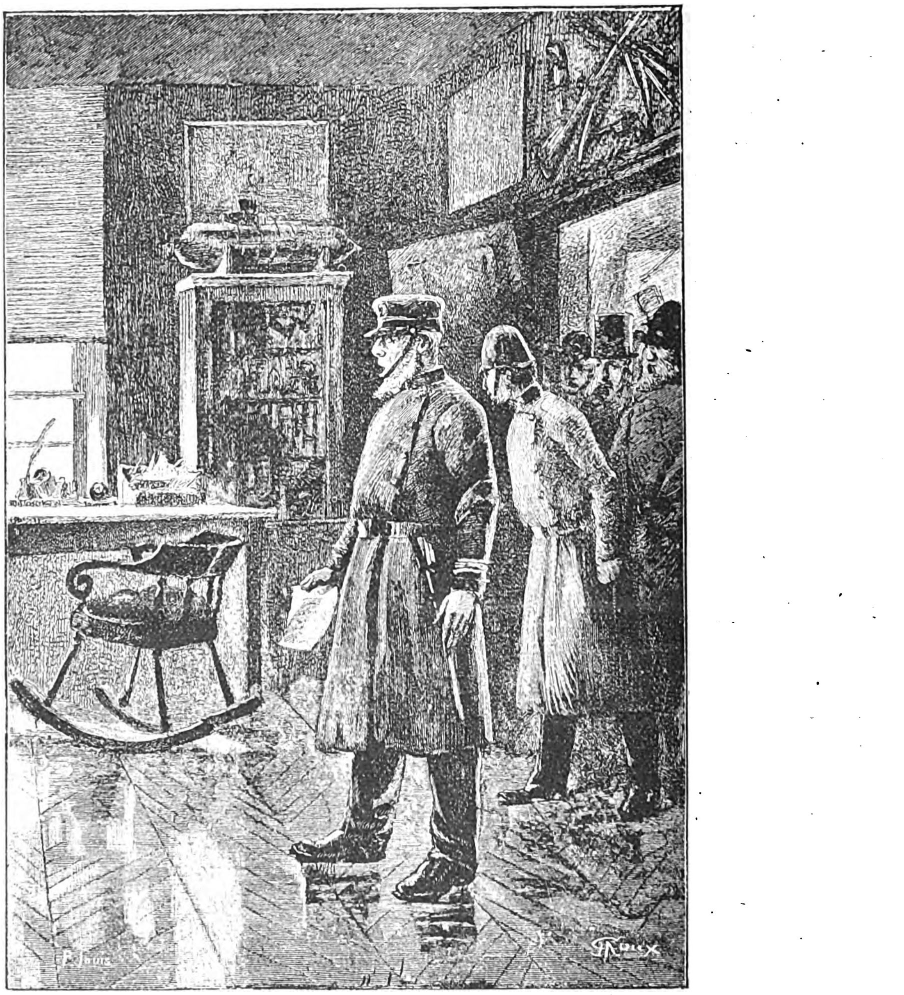

Ὁ πρόεδρος Βαρβικὰν δὲν εὑρίσκετο πλέον ἐν τῇ οἰκίᾳ του (σελ. 285).

κοινώσῃ τὴν ἐργασίαν του εἰς τὴν ἐξεταστικὴν ἐπιτροπὴν ἥτις θα ἔκρινεν ἂν ἠδύνατο νὰ ἐπιτρέψῃ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν σχεδίων τῆς εταιρίας;»

« Ὄχι ! βεβαίως, δὲν θὰ τὴν ἀνακοινώσω !.. Θὰ ἐπροτίμων νὰ τὴν ἐξαφανίσω !... Εἶνε δικαίωμά μου ὡς πολίτου ἐλευθέρου τῆς ἐλευθέρας Ἀμερικῆς νὰ μὴ ἀνακοινῶ εἰς οὐδένα τὸ ἀποτέλεσμα τῶν ἐργασιῶν μου !

— Εἶνε μὲν τοῦτο ἴσως δικαίωμά σας, κύριε Μάστων, εἶπεν ὁ πρόεδρος Πρίστις διὰ φωνῆς ἐπισήμου, ὡς ἂν ὡμίλει ἐξ ὀνόματος τοῦ σύμπαντος κόσμου, ἀλλ' ὅμως εἶνε πιθανῶς καὶ καθῆκόν σας νὰ ὁμιλήσετε, βλέποντες τὴν γενικὴν

Ὅθεν ὁ Ι. Τ. Μάστων ἀπῆλθεν ὡς ἦλθε, περιττὸν δὲ εἶνε νὰ προσθέσωμεν ὁπόσα θερμὰ συγχαρητήρια ἐδέχθη παρὰ τῆς μίστρες Εὐαγγελίας Σκόρβιτ, διὰ τὴν θαρραλέαν του συμπεριφοράν.

Γνωσθέντος τοῦ ἀποτελέσματος τῆς ἀνακρίσεως τοῦ Ι. Τ. Μάστωνος ὑπὸ τῶν μελῶν τῆς ἐξεταστικῆς ἐπιτροπῆς, ἡ δημοσία ἀγανάκτησις προσέλαβε διαστάσεις ἀληθῶς ἐπιφόβους διὰ

τὴν προσωπικὴν ἀσφάλειαν τοῦ ἀποστράτου πυροβολητοῦ. Ἡ πίεσις τῆς κοινῆς γνώμης ὑπὸ τῶν ἀνωτέρων δημοσίων λειτουργῶν τῆς Ὁμοσπονδιακῆς κυβερνήσεως δὲν ἐβράδυνε νὰ καταστῇ ἰσχυροτάτη, ἡ δὲ ἐπέμβασις τῶν Εὐρωπαίων πληρεξουσίων ἦτο ἐπίσης ἐπιβλητική, ὥστε ὁ Ὑπουργὸς τῆς Ἐπικρατείας Τζῶν Σ. Βραϊτ ἠναγκάσθη νὰ ζητήσῃ παρὰ τῶν συναδέλφων του τὴν ἄδειαν νὰ ἐνεργήσῃ διὰ βιαίων μέσων.

Τὴν δ' ἑσπέραν τῆς 13 Μαρτίου, ὁ Ι. Τ. Μάστων εὑρίσκετο εἰς τὸ γραφεῖόν του βεβυθισμένος εἰς τοὺς ἀριθμούς του, ὅτε ὁ κώδων τοῦ τηλεφώνου ἀντήχησε διατόρως, ἐνῷ ἡ τηλεφωνικὴ πλὰξ ἐταράσσετο ὑπὸ τρομώδους παλμοῦ ἐλέγχοντος τὴν ἄκραν ἀνησυχίαν τοῦ ὁμιλοῦντος.

«Τίς ὁμιλεῖ; ἠρώτησεν ὁ Ι. Τ. Μάστων.

— Ἡ μίστρες Σκόρβιτ.

— Καὶ τί θέλει ἡ μίστρες Σκόρβιτ;

— Νὰ λάβετε τὰ μέτρα σας!... πληροφοροῦμαι ὅτι ἀπόψε...»

Ἡ φράσις δὲν εἶχεν ἀκόμη εἰσδύσει εἰς τὸ ἀκουστικὸν ὄργανον τοῦ Ι. Τ. Μάστωνος, ὅτε ἡ θύρα τῆς Βαλιστικῆς ἐπαύλεως κατερρίφθη συντριβεῖσα δι' ἐξωτερικῆς ὠθήσεως.

Εἰς τὴν κλίμακα τὴν φέρουσαν πρὸς τὸ γραφεῖόν του ἐπεκράτει ἀσυνήθης ταραχή. Ἠκούετο φωνὴ ἐπιπλήττουσα, ἐνῷ ἄλλαι προσεπάθουν νὰ κατασιγάσωσιν αὐτήν. Μετὰ ταῦτα ἠκούσθη ὁ δοῦπος σώματος πίπτοντος.

Ἦτο τὸ σῶμα τοῦ μαύρου Φωτιᾶ, κατρακυλοῦντος εἰς τὴν κλίμακα, ἀφ' οὗ ματαίως ἀπεπειράθη νὰ ὑπερασπισθῇ τὸ ἄσυλον τῆς κατοικίας τοῦ κυρίου του.

Μετά τινας στιγμὰς ἡ θύρα τοῦ γραφείου κατέπιπτεν κατασχισθεῖσα, ἐπαρουσιάσθη δ' εἷς ἀστυνόμος, ἀκολουθούμενος ὑπὸ ἀποσπάσματος κλητήρων.

Ὁ ἀστυνόμος εἶχεν ἐντολὴν νὰ ἐνεργήσῃ κατ' οἶκον ἔρευναν, νὰ κατάσχῃ πάντα τὰ ἔγγραφα τοῦ Ι. Τ. Μάστωνος καὶ νὰ προσωποκρατήσῃ αὐτὸν τὸν ἴδιον.

Ὁ παράφορος γραμματεὺς τοῦ Τηλεβολικοῦ Συλλόγου ὁπλισθεὶς διὰ περιστρόφου, ἠπείλησε διὰ τῆς ἐξαπλῆς βολῆς του τὸ ἀπόσπασμα. Ἐν ἀκαρεῖ ὅμως, ἕνεκα τοῦ μεγάλου ἀριθμοῦ τῶν ἐπελθόντων, ἀφωπλίσθη ὑπ' αὐτοῦ, πάντα δὲ τὰ ἐπὶ τοῦ γραφείου ἔγγραφα πλήρη ἀπὸ τύπους καὶ ἀριθμοὺς περισυνήχθησαν.

Ἀλλ' ὁ Ι. Τ. Μάστων αἰφνιδίως διαφυγὼν δι' ἀποτόμου κινήματος, κατώρθωσε ν' ἁρπάσῃ σημειωματάριον ὅπερ κατὰ πᾶσαν πιθανότητα περιεῖχε τὰ γενικὰ ἐξαγόμενα τῶν διαφόρων ὑπολογισμῶν του.

Οἱ κλητῆρες ὥρμησαν ὅπως τὸ ἀποσπάσωσιν ἐκ τῶν χειρῶν του, μὲ θυσίαν καὶ τῆς ζωῆς των, ἂν ἦτο ἀνάγκη.

Ἀλλ' ἐν ῥιπῇ ὀφθαλμοῦ ὁ Ι. Τ. Μάστων κατώρθωσε νὰ τὸ ἀνοίξῃ, καὶ νὰ σχίσῃ τὸ τελευταῖον φύλλον, τὸ ὁποῖον καὶ κατέπιεν, ὡς ἁπλοῦν καταπότιον.

« Καὶ τώρα κοπιάστε νὰ τὸ πάρετε! » ἀνέκραξε παραφράζων τὴν ῥῆσιν τοῦ Λεωνίδου ἐν Θερμοπύλαις.

Μετὰ μίαν ὥραν ὁ Ι. Τ. Μάστων καθείρχθη εἰς τὴν φυλακὴν τῆς Βαλτιμόρης.

Ἡ ἔκβασις αὕτη ἀναμφιβόλως ἦτο αἰσιωτάτη εἰς αὐτόν, διότι τὸ ἀκράτητον πλῆθος ἦτο φόβος νὰ παρασυρθῇ εἰς πράξεις λίαν δυσαρέστους διὰ τὸ ἄτομόν του, τὰς ὁποίας ἡ ἀστυνομία δὲν θὰ ἦτο ἱκανὴ νὰ προλάβῃ.

ΙΑ'.

Τί περιεῖχε τὸ σημειωματάριον τοῦ Ι. Τ Μάστωνος καὶ τί δὲν περιεῖχε.

Τὸ ὑπὸ τῆς ἀστυνομίας τῆς Βαλτιμόρης κατασχεθὲν σημειωματάριον ἀπετελεῖτο ἐκ τριάκοντα περίπου σελίδων, πεποικιλμένων διὰ τύπων, ἐξισώσεων καὶ ἀριθμῶν παριστώντων τὰ γενικὰ ἐξαγόμενα τῶν ὑπολογισμῶν τοῦ Ι. Τ. Μάστωνος. Ἐν αὐτῷ συνωψίζετο ἐργασία τῆς ἀνωτέρας μηχανικῆς, τὴν ὁποίαν μόνον μαθηματικοὶ ἠδύναντο νὰ ἐκτιμήσωσι. Δὲν ἔλειπεν ἀκόμη ἀπ' αὐτοῦ καὶ ἡ δυναμικὴ ἐξίσωσις

$$V^2 - V_0^2 = 2gr\left(\frac{1}{r} - \frac{1}{r_0}\right)$$

ἡ εὑρισκομένη εἰς τὸ πρόβλημα *ἀπὸ τῆς Γῆς εἰς τὴν Σελήνην*, καὶ περιλαμβάνουσα προσέτι τὰς ἀναφερομένας εἰς τὴν ἕλξιν τῆς σελήνης διατυπώσεις.

Ἀλλὰ τί ἦτο δυνατὸν νὰ ἐννοήσῃ τὸ πλῆθος ἐκ τῆς ἐργασίας ταύτης; Ὅθεν ἀναγκαῖον ἐκρίθη νὰ γνωστοποιηθῶσι τὰ ἐκ τῶν ὑπολογισμῶν τούτων διδόμενα καὶ τὰ πορίσματα αὐτῶν, περὶ τῶν ὁποίων ὁλόκληρος ὁ κόσμος ἀπό τινων ἑβδομάδων τόσον ζωηρῶς ἀνησύχει.

Τοῦτο δὲ καὶ ἔπραξαν τὰ μέλη τῆς ἐξεταστικῆς ἐπιτροπῆς διὰ τῶν ἐφημερίδων, εὐθὺς ὡς ἔλαβον γνῶσιν τῶν τύπων τοῦ διασήμου μαθηματικοῦ. Καὶ τοῦτο πάντα τὰ δημοσιογραφικὰ ὄργανα, ἄνευ διακρίσεως κόμματος ἔφερον εἰς γνῶσιν τοῦ κοινοῦ.

Καὶ ἐν πρώτοις οὐδεμία συζήτησις ἦτο δυνατὴ ἐπὶ τοῦ ἔργου τοῦ Ι. Τ. Μάστωνος. Τὸ ἥμισυ τῆς λύσεως παντὸς προβλήματος εἶνε ἡ καλὴ διατύπωσις αὐτοῦ, λέγεται κοινῶς, ἡ δὲ διατύπωσις τοῦ περὶ οὗ πρόκειται, ἦτο ἀληθῶς ἀνεπίληπτος. Ἡ ἀκρίβεια ἄλλως τῶν ὑπολογισμῶν ἦτο τοιαύτη ὥστε ἡ ἐξεταστικὴ ἐπιτροπὴ οὐδὲ κἂν ἐσκέφθη ν' ἀμφισβητήσῃ τὴν ὀρθότητα αὐτῶν καὶ τὰ πορίσματά των. Ὅθεν ἂν ἡ ἐπιχείρησις ἤθελε διεξαχθῇ μέχρι τέλους, ὁ γήϊνος ἄξων ἔμελλεν ἀναμφιβόλως νὰ μετατοπισθῇ, καὶ αἱ προαγγελθεῖσαι καταστροφαὶ θὰ ἐπήρχοντο καθ' ὅλην αὐτῶν τὴν ἔκτασιν.

Digitized by Google

Κοινοποίησις πρὸς τὰς ἐφημερίδας καὶ τὰ περιοδικὰ τῶν δύο Κόσμων γενομένη ἐπιμελείᾳ τῆς ἐν Βαλτιμόρῃ Ἐξεταστικῆς Ἐπιτροπῆς

«Ὁ ὑπὸ τοῦ Διοικητικοῦ συμβουλίου τῆς *Ἐκμεταλλευτικῆς τοῦ Β. Πόλου Ἑταιρίας* ἐπιδιωκόμενος σκοπὸς τῆς ὑποκαταστάσεως νέου περιστροφικοῦ ἄξονος εἰς τὸν μέχρι τοῦδε, πρόκειται νὰ ἐπιτευχθῇ διὰ τῆς παλινδρομίας τηλεβολικοῦ ὀργάνου προσηλωμένου ἐπὶ ὡρισμένου σημείου τῆς Γῆς. Ἐὰν τὸ χάσμα τοῦ ὀργάνου τούτου εἶνε στερεώτατα καθηλωμένον εἰς τὸ ἔδαφος, οὐδεμία ἀμφιβολία ὅτι θέλει μεταδώσῃ τὴν παλινδρομικὴν κίνησιν αὐτοῦ εἰς ὅλον τὸν ὄγκον τοῦ ἡμετέρου πλανήτου.

«Τὸ ὄργανον ὅπερ οἱ μηχανικοὶ τῆς ἑταιρίας παρεδέχθησαν πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον εἶνε τεράστιον τηλεβόλον, τοῦ ὁποίου ὅμως τὸ ἀποτέλεσμα θὰ ἦτο μηδαμινόν, ἂν ἡ διεύθυνσίς του ἦτο κάθετος ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Διὰ νὰ παραχθῇ ὁ ἀνώτατος ὅρος τοῦ ζητουμένου ἀποτελέσματος, τὸ τηλεβόλον πρέπει νὰ ἔχῃ ὁριζοντίαν διεύθυνσιν πρὸς βορρᾶν ἢ πρὸς νότον. Τὸ τελευταῖον δὲ τοῦτο, φαίνεται, ἐπροτιμήθη ὑπὸ τῆς ἑταιρίας Βαρβικὰν καὶ Σα. Ὑπὸ τοιούτους ὅρους ἡ παλινδρομικὴ κίνησις θὰ παραγάγῃ κλονισμὸν τῆς Γῆς κατὰ τὸ βόρειον αὐτῆς μέρος — μνοκ λιδισιονοέμὸν κείνου τὸν ὁποῖον ὑφίστατα ἡ τοῦ σφαιριστηρίου ἐλεφαντίνη σφαῖρα ἀκροθιγῶς συγκρουομένη.»

Ἀκριβῶς ὅ τι προείκασεν ὁ ἀγχινούστατος Ἀλκείδης Δισπερῆς.

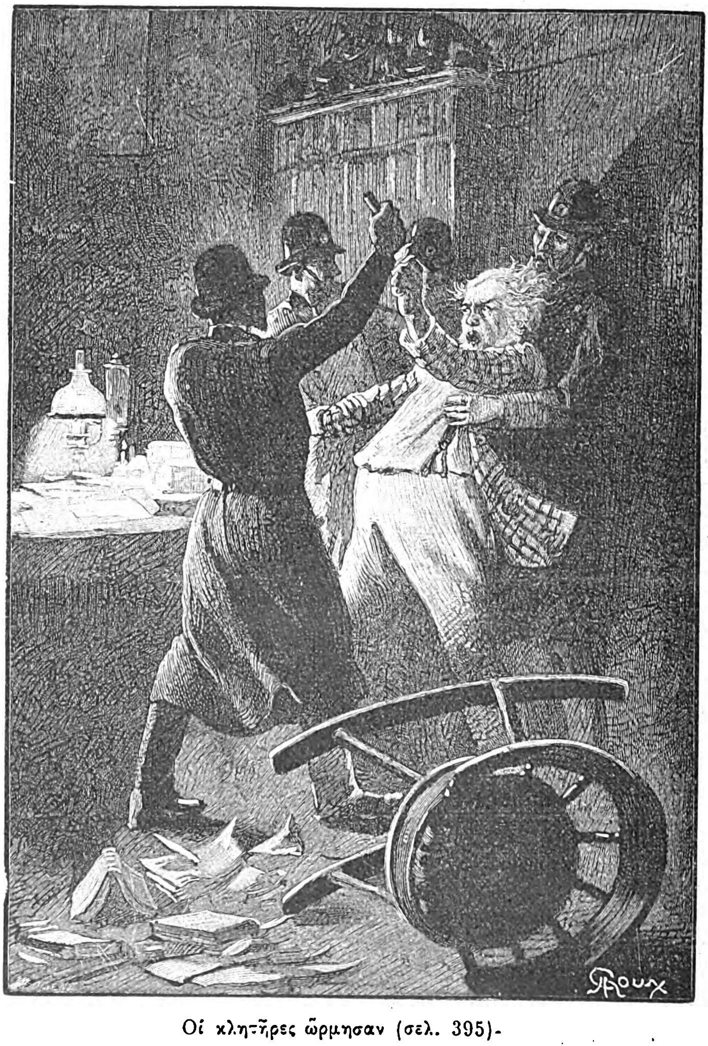

Οἱ κλητῆρες ὥρμησαν (σελ. 395).

«Ἅμα τῇ βολῇ τὸ κέντρον τῆς Γῆς μετατοπίζεται παραλλήλως πρὸς τὴν διεύθυνσιν τοῦ κλονισμοῦ, τοὐθ' ὅπερ δυνατὸν νὰ μεταβάλῃ τὸ ἐπίπεδον τῆς τροχιᾶς της καὶ ἐπομένως τὴν διάρκειαν τοῦ ἔτους, ἀλλ' εἰς τόσον ἀνεπαίσθητον βαθμόν, ὥστε δὲν εἶνε χρεία νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν. Συγχρόνως ἡ Γῆ λαμβάνει περιστροφικὴν κίνησιν περὶ ἄξονα κείμενον ἐπὶ τοῦ ἐπιπέδου τοῦ Ἰσημερινοῦ, ἐπὶ τοῦ νέου δὲ τούτου ἄξονος θὰ ἐτέλει τοῦ λοιποῦ ἐπ' ἄπειρον τὴν περιστροφήν της, ἐὰν δὲν προϋπῆρχε τοῦ κλονισμοῦ ἡ ἡμερησία τῆς Γῆς κίνησις.

Jules Verne) Ἕπεται συνέχεια

Digitized by Google

Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΤΟΥ ΠΛΗΘΟΥΣ

Διήγημα

Μέγα κακὸν ὅτι δὲν δύναταί τις νὰ ἦναι μόνος. ΛΑΒΡΥΓΕΡΟΣ

...Ὑπάρχουσι μυστήρια μὴ θέλοντα ν' ἀποκαλυφθῶσιν. Ἄνθρωποι τὰς νύκτας ἀποθνήσκουσιν ἐπὶ τῆς κλίνης πλήρεις ἀπελπισίας ἐν τῇ καρδίᾳ καὶ ἀγωνιῶν ἐν τῷ λάρυγγι ἐξ αἰτίας φρικωδῶν μυστηρίων *τὰ ὁποῖα δὲν θέλουν* ν' ἀπολυφθῶσιν. Ἐνίοτε, φεῦ! ἡ ἀνθρωπίνη συνείδησις πιέζεται ὑπὸ φορτίου φρικωδῶς βαρέος ὅπερ ἐν τῷ μόνῳ τάφῳ ἐναποθέτει. Οὕτω δὲ ἡ οὐσία τοῦ ἐγκλήματος ἀπομένει ἀνεξήγητος.

Πρό τινος περὶ τὰ τέλη φθινοπωρινῆς ἡμέρας, ἐκαθήμην πρὸ τοῦ μεγάλου θολωτοῦ παραθύρου τοῦ καφενείου Δ.... ἐν Λονδίνῳ. Ἀναλαβὼν ἤδη ἐκ μακρᾶς ἀσθενείας καὶ ἀνακτῶν τὰς δυνάμεις μου, διετέλουν εἰς μίαν τῶν εὐτυχῶν ἐκείνων διαθέσεων τῶν ἀποτελουσῶν τὸ ἀντίθετον ἀκριβῶς τῆς ἀνίας καὶ ἐξεγειρουσῶν τὰς ἠθικὰς ὀρέξεις ἐν ἐκτάκτῳ παροξυσμῷ, ἀφοῦ πλέον διελύθη ὁ καλύπτων τὴν πνευματικὴν ὅρασιν πέπλος ὁπότε τὸ ἠλεκτριζόμενον πνεῦμα τεραστίως ὑπερπηδᾷ τὴν συνήθη ἔντασίν του. Μὲ καθήδυνεν αὐτὴ ἔτι ἡ ἀναπνοή μου, καὶ ἀληθῆ ἀπόλαυσιν ἤντλουν ἐξ ἀντικειμένων ἀληθῶς ἀξίων οἴκτου. Πᾶν ὅ,τι ἔβλεπον ἤγειρεν ἐν ἐμοὶ ἐνδιαφέρον γαλήνιον, ἀλλὰ μεστὸν περιερ-

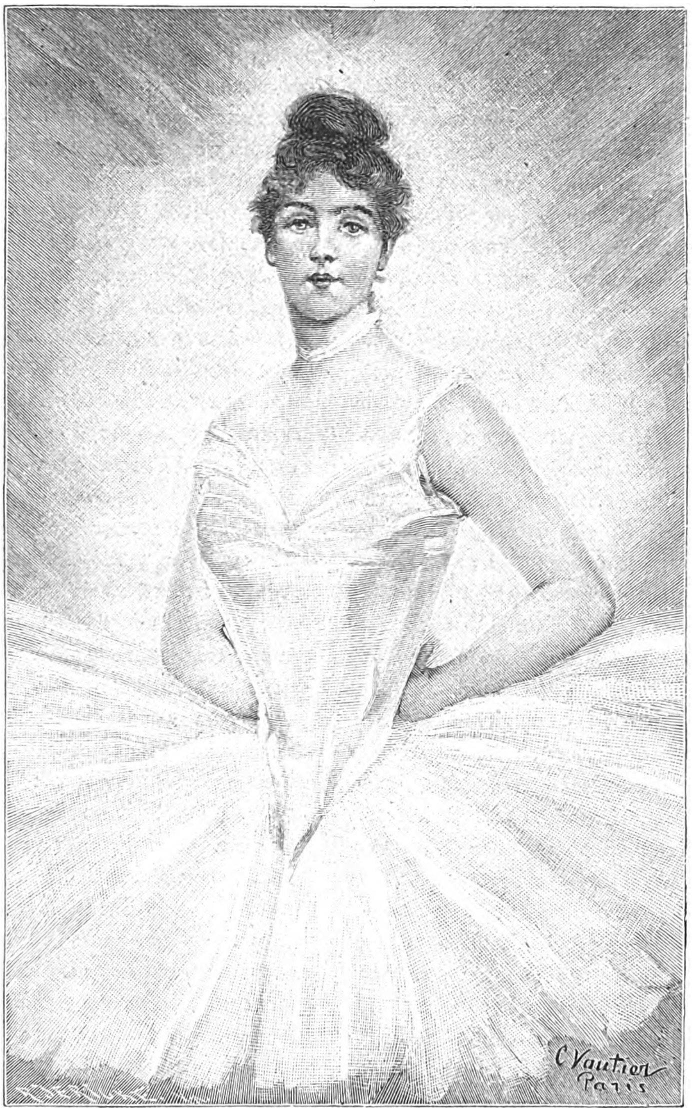

Η ΧΟΡΕΥΤΡΙΑ
Εἰκὼν Βωτιὲ

Digitized by Google

γείας. Μὲ τὸ σιγάρον εἰς τὸ στόμα καὶ ἐφημερίδα ἐπὶ τῶν γονάτων, διεσκέδαζον, κατὰ τὸ πλεῖστον τῆς δείλης, προσέχων ὁτὲ μὲν εἰς τὰς ἀγγελίας, ὁτὲ δὲ εἰς τὰ ἐν τῇ αἰθούσῃ παντοειδῆ πρόσωπα, καὶ ἄλλοτε ἔξω πρὸς τὴν ὁδὸν διὰ τῶν θαμβῶν ἐκ τοῦ καπνοῦ ὑέλων.

Ἡ ὁδός, μία τῶν κυριωτέρων τῆς πόλεως ἀρτηριῶν, ἔβριθε κόσμου καθ' ὅλον τὸ διάστημα τῆς ἡμέρας, ἐφ' ὅσον δ' ἐνύκτωνε, τὸ πλῆθος ἐν αὐτῇ ἐπηυξάνετο ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμήν· καὶ ὅτε ὅλοι οἱ φανοὶ ἀνήφθησαν, δύο χείμαρροι ἀνθρώπων, πυκνοὶ καὶ συμπαγεῖς, ἐκυλίοντο πρὸ τῆς θύρας. Κατειχόμην κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν ὑπὸ διαθέσεως ὅλως δι' ἐμὲ καινοτρόπου, καὶ ὁ θορυβώδης οὗτος ἐξ ἀνθρωπίνων κεφαλῶν ὠκεανὸς μ' ἐπλήρου συγκινήσεως ἡδείας, ὅλως πρωτοφανοῦς. Τέλος τὸ ἔξω θέαμα μὲ ἀπερρόφησεν ἐξ ὁλοκλήρου, καὶ ἔπαυσα πλέον παντελῶς προσέχων εἰς τὰ ἐν τῷ καφενείῳ συμβαίνοντα.

Αἱ παρατηρήσεις μου ἐν ἀρχῇ ἦσαν γενικαὶ καὶ ἀφηρημέναι. Ἐθεώρουν κατὰ σωροὺς τοὺς διαβάτας καὶ μόνας τὰς ἐν συνόλῳ σχέσεις των ἐξήταζον. Πάραυτα ὅμως προέβην εἰς τὰς λεπτομερείας, καὶ μετὰ λεπτολόγου ἐνδιαφέροντος ἐξήτασα τὰς ἀπειραρίθμους ποικιλίας τῶν μορφῶν, τῶν περιβολῶν, τοῦ ὕφους, τοῦ παραστήματος καὶ τῆς ἐκφράσεως.

Οἱ πολυαριθμότεροι τῶν διαβατῶν εἶχον τὸ ὕφος πολυάσχολον καὶ δὲν ἐφαίνοντο φροντίζοντες ἢ περὶ τοῦ πῶς νὰ ἀνοίξωσι δίοδον διὰ τοῦ πλήθους. Συνέπτυσσον τὰς ὀφρῦς καὶ συνέστρεφον ζωηρῶς τοὺς ὀφθαλμούς. Ὁσάκις διηγκωνίζοντο, οὐδὲν ἐπρόδιδον σύμπτωμα ἀδημονίας, ἀλλ' ἐτακτοποίουν ἁπλῶς τὸ ἱμάτιόν των καὶ ἐπετάχυνον τὸ βῆμα. Ἄλλοι, πολυαριθμοτάτη ἐπίσης τάξις, ἐπρόδιδον διὰ τῶν κινήσεών των ἀνησυχίαν, ἦσαν πορφυροῖ τὰς ὄψεις, ἐμονολόγουν χειρονομοῦντες, μὲ τὴν ἀπάθειαν ἀνθρώπων εὑρισκομένων μόνων, ἀπάθειαν προερχομένην ἐξ αὐτοῦ τούτου τοῦ ἀπειροπληθοῦς τῶν ἐν τῇ ὁδῷ. Συναντῶντες οὗτοι ἐν τῇ πορείᾳ των πρόσκομμα, διέκοπτον εὐθὺς τοὺς ψιθυρισμούς των, ἀλλ' ἐδιπλασίαζον τὰς χειρονομίας καὶ ἐπερίμεναν μετὰ μειδιάματος ὑπερμέτρου καὶ ἀφηρημένου. Ὁσάκις δὲ διηγκωνίζοντο, ἀπηύθυνον πρὸς τὸν ἀπωθήσαντα αὐτοὺς βαθὺν χαιρετισμόν, ὅλως συγκεχυμένον. — Αἱ δύο αὗται μεγάλαι τάξεις οὐδὲν ἄλλο εἶχον πλὴν τῶν ἀνωτέρω τὸ ἔκτακτον χαρακτηριστικόν. — Αἱ περιβολαί των ἠδύναντο πληρέστατα νὰ ὁρισθῶσι διὰ τοῦ ἐπιθέτου κόσμιοι. Ἦσαν ἀναμφιβόλως ὁμογενεῖς, ἔμποροι, δικηγόροι, παραγγελιοδόχοι, κολλυβισταί, — οἱ εὐπατρίδαι καὶ ὁ συνήθης τετριμμένος τῆς κοινωνίας πληθυσμός, — οἱ ἀργοὶ καὶ οἱ περὶ τὰς ἰδίας των ἀσχολούμενοι ὑποθέσεις, καὶ οἱ ἀναλαμβάνοντες τὰς ὑποθέσεις ἄλλων. Δὲν μοὶ ἐκίνησαν μεγάλως τὸ ἐνδιαφέρον.

Πάντων καταφανέστατον ἦτο τὸ γένος τῶν ὑπαλλήλων, παρ' ᾧ διέκρινα δύο ἀξίας λόγου διαιρέσεις. Τοὺς μικροϋπαλλήλους τῶν καταστημάτων πανικῶν, — νεανίας μὲ τὰ ἐνδύματα συνεσφιγμένα, μὲ τὰ ὑποδήματα ἀποστίλβοντα, τὴν κόμην μυρωμένην καὶ τὰ χείλη ἀλαζονικά. Ἐξαιρέσει χυδαιότητός τινος ἣν οἱ τρόποι αὐτῶν ἐνεῖχον καὶ ἥτις ἠδύνατο νὰ ὀνομασθῇ, ἐλλείψει ὁρισμοῦ καταλληλοτέρου, *ὕφος πανικόν*, μοὶ ἐφάνησαν τὸ ἀκριβὲς πανομοιότυπον τοῦ πρὸ δώδεκα ἢ δεκαοκτὼ ἐτῶν συρμοῦ τῆς ἀριστοκρατίας. Ἔφερον τὰς ἀπομάχους χάριτας τῆς ὑψηλῆς κοινωνίας· — καὶ οὕτω, νομίζω, ὁ ὁρισμὸς τῆς ἐν λόγῳ τάξεως εἶνε πλήρης.

Ὡς πρὸς δὲ τοὺς ἀνωτέρους ὑπαλλήλους τῶν μεγάλων οἴκων, ἠδύναντο ἐκ πρώτης ὄψεως ν' ἀναγνωρισθῶσιν, ἀπὸ τῶν μαύρων ἢ καστανοχρόων καὶ εὐρέων ἐνδυμάτων, ἀπὸ τῶν λαιμοδετῶν καὶ λευκῶν ἐωσκαρδίων, ἀπὸ τῶν πλατέων καὶ στερεῶν ὑποδημάτων μὲ τὰς ἐπ' αὐτῶν κνημῖδας. Αἱ κεφαλαί των ἦσαν ὀλίγον φαλακραὶ καὶ τὸ δεξιόν των οὖς, ἀπὸ πολλοῦ συνηθίσαν νὰ συγκρατῇ τὴν γραφίδα, ἐκάμπτετο ἀλλοκότως πρὸς τὰ κάτω. Ἐξέβαλλον καὶ ἐπανέθετον ἐπὶ κεφαλῆς τὸν πῖλον δι' ἀμφοτέρων τῶν χειρῶν, καὶ ἔφερον ὡρολόγια μὲ βραχείας χρυσᾶς ἁλύσεις ῥυθμοῦ ἀρχαϊκοῦ καὶ στερεοῦ. Ὁ διακαέστερος πόθος των ἦτο ἡ ὑπόληψις, — ἐὰν τοὐλάχιστον τοιοῦτος πόθος ἔντιμος ὑφίσταται.

Πολλοὺς λαμπρῶς ἐνδεδυμένους εὐκόλως ἀνεγνώρισα ὡς ἀνήκοντας εἰς τὸ γένος τῶν ὑψηλῆς τάξεως λωποδυτῶν, τῶν λυμαινομένων τὰς μεγαλοπόλεις. Ἐμελέτησα μετὰ πολλῆς περιεργείας τὴν τοιούτου εἴδους *ἀριστοκρατίαν*, καὶ ἠπόρησα πῶς ἐξελαμβάνοντο ὡς εὐγενεῖς καὶ ἀπ' αὐτῶν ἔτι τῶν εὐγενῶν. Ἐνῷ ἀπὸ τὰς πλατείας χειρίδας των καὶ τὸ ὑπερμέτρως ἐλευθέριον τοῦ ὕφους των, ἠδύνατο πᾶς τις νὰ τοὺς ἐννοήσῃ.

Οἱ ἐξ ἐπαγγέλματος παῖκται — πλείστους διέκρινα τοιούτους — ἀνεγνωρίζοντο ἔτι εὐχερέστερον. Ἔφερον παντοειδεῖς περιβολάς, ἀπὸ τῆς τοῦ συστηματικοῦ παίκτου, μὲ τὸ βελούδινον ἐσωκάρδιον, τὸν εὐφαντάστως ἰδιόρρυθμον λαιμοδέτην, τὰς ἐκ χαλκοῦ κεχρυσωμένου ἁλύσεις καὶ τὰ ἐπίχρυσα κομβία, μέχρι τῆς αὐστηρῶς ἁπλῆς καὶ ἀνεπιλήπτου ἐνδυμασίας, τῆς μηδεμίαν προκαλούσης ὑπόνοιαν. Κοινὰ ἐν τούτοις διακριτικὰ ὅλων ἦσαν ὄψις μελαψὴ καὶ ἡλιοκαής, ἔκφρασις τοῦ βλέμματος ἀορίστως ζοφερά, ἡ συμπίεσις καὶ ὠχρότης τοῦ χείλους. Μοὶ ἐπρόδιδον ἰδίως αὐτοὺς δύο ἕτερα χαρα-

Digitized by Google

κτηριστικά των· — ὁ ταπεινὸς καὶ ἐπιφυλακτικὸς τόνος δι' οὗ συνδιελέγοντο, καὶ τάσις τις τοῦ ἀντίχειρος νὰ ἐγείρεται καὶ νὰ σχηματίζῃ πρὸς τοὺς λοιποὺς δακτύλους γωνίαν ὀρθήν. — Συχνότατα, συνωδεύοντο ὑπὸ ἀνθρώπων διαφερόντων κατά τι ὡς πρὸς τοὺς τρόπους αὐτῶν ἀλλ' ἦσαν πτηνὰ τῆς αὐτῆς καὶ ἐκεῖνοι κατηγορίας. Ἰδοὺ ὁ ὁρισμός των· ὁμογενεῖς ἐκ τῆς εὐφυΐας των ἀποζῶντες. Διαιροῦνται δέ, πρὸς ἀπογύμνωσιν τοῦ κοινοῦ, εἰς δύο μεριδας, — τὴν ὁμογενῆ καὶ τὴν στρατιωτικήν. Κύρια τῆς πρώτης χαρακτηριστικὰ εἶναι μακρὰ κόμη καὶ μειδιάματα, τῆς δὲ δευτέρας μακροὶ ἐπενδῦται καὶ ὀφρῦς συνεσπασμέναι.

Κατερχόμενος τὴν κλίμακα τῆς *διακεκριμένης* καλουμένης τάξεως, εὗρον ἀντικείμενα μελέτης ζοφερώτερα καὶ βαθύτερα. Εἶδον πλανοδίους ἐμπόρους ἰουδαίους μὲ σπινθηροβόλους ὀφθαλμοὺς ἱέρακος ἐπὶ μορφῶν ἐκφραζουσῶν ποταπὴν ταπείνωσιν· θρασεῖς ἐξ ἐπαγγέλματος ἐπαίτας παραγκωνίζοντας πτωχοὺς ἀναξιοπαθοῦντας, οὓς ἡ ἀπελπισία μόνη ὤθησεν εἰς τὰ νυκτερινὰ σκότη πρὸς αἴτησιν ἐλέου· φιλασθένους καὶ ὁμοίους πρὸς φάσματα ἀπομάχους, ἐφ' ὧν ὁ θάνατος βεβαίαν ἐπέθηκε χεῖρα, ταλαντευομένους καὶ κλονουμένους διὰ μέσου τοῦ πλήθους, καὶ θεωροῦντας ἕνα ἕκαστον κατὰ πρόσωπον μὲ βλέμματα πλήρη ἱκεσίας, ὡς ἵνα ἀντλήσωσι τυχαίαν τινὰ παρηγορίαν, ἐλπίδα ἐκλιποῦσαν· σεμνὰς κόρας ἐπιστρεφούσας ἀπὸ μακρᾶς ἐργασίας εἰς τὸ ἀνήλιόν των οἴκημα, καὶ ὀπισθοδρομούσας μὲ ἔκφρασιν πόνου μᾶλλον ἢ περιφρονήσεως πρὸ τῶν βλεμμάτων τῶν γελοίων, ὧν μάλιστα ἠδυνάτουν ν' ἀποφεύγωσι τὴν ἄμεσον ἐπαφήν. Παντοειδεῖς καὶ πάσης ἡλικίας γυναῖκες τῆς ἀπωλείας — τὴν ἀδιαφιλονείκητον ἔφηβον καλλονὴν τὴν ἀναπολοῦσαν τὸ ἄγαλμα τοῦ Λουκιανοῦ, οὗ τὸ ἐξωτερικὸν ἦτο ἐκ παρείου μαρμάρου, τὸ δ' ἐσωτερικὸν ἔγεμεν ἀκαθαρσιῶν, — τὴν ῥάκη περιβεβλημένην λέπραν, ἀηδῆ, ὅλως ἔκπτωτον, — τὴν γραῖαν μάντιδα ῥικνήν, ἐψιμυθιωμένην, καταστόλιστον, πειρωμένην μίαν ἔτι εἴσοδον εἰς τὴν νεότητα, — τὴν ἁγνὴν μὲν καὶ ἄωρον ἔτι παιδίσκην, ἀλλ' ἐξοικειωμένην, ἐκ μακρᾶς ἤδη τριβῆς, πρὸς τοὺς φρικώδεις τοῦ ἐμπορίου της ἀκκισμοὺς καὶ καταβιβρωσκομένην ὑπὸ τοῦ πόθου τοῦ νὰ τεθῇ εἰς ἴσην μοῖραν πρὸς τὰς ἐν κακίᾳ πρεσβυτέρας της — μεθύσους ἀπειραρίθμους καὶ ἀπεριγράπτους τοὺς μὲν ῥάκη περιβεβλημένους, κλονουμένους, παραλύτους, ἔχοντας ἐφθαρμένας τὰς ὄψεις καὶ τὰ βλέμματα ἐσβεσμένα, — τοὺς δὲ μὲ ἀρτίας ἀλλὰ ῥυπαρὰς περιβολάς, μὲ ἀναποφάσιστόν τινα θρασύτητα, μὲ χονδρὰ χείλη φιληδονίαν προδίδοντα, μὲ τὰς ὄψεις πορφυρᾶς — ἄλλους φέροντας παλαιωμένα ἀλλ' ἐπιμελῶς καθαρισμένα ἐνδύματα, — ἀνθρώπους ἔχοντας τὸ βῆμα ἐκτάκτως σταθερὸν καὶ ἐλαστικόν, ἀλλ' ὑπερμέτρως ὠχροὺς καὶ μὲ βλέμματα ἐξηγριωμένα καὶ ἐρυθρά, καὶ διὰ τρεμόντων βραχιόνων ψαύοντας ἐν τῇ βιαίᾳ των διὰ μέσου τοῦ πλήθους πορείᾳ πᾶν ὅ,τι πρὸ αὐτῶν ἤθελον συναντήσῃ· — καὶ ἔπειτα, πωλητὰς ζυμαρικῶν, ἐντολοδόχους, ἀνθρακοπώλας, καπνοδοχοκαθαριστάς· πλανοδίους μουσικούς, ἐκθέτας πιθήκων, ἐμπόρους ἀσμάτων, τοὺς πωλητὰς καὶ ἀοιδοὺς τοιούτων· τεχνίτας ῥακενδύτους καὶ παντοειδεῖς ἐργάτας ἐξηντλημένους ἐκ τῆς κοπώσεως, — πλήρεις ἅπαντας θορυβώδους καὶ ἀτάκτου ἐνεργητικότητος, ἐνοχλούσης τὸ οὖς διὰ τῶν παραφωνιῶν της καὶ ἐμποιούσης εἰς τὸ βλέμμα ἐντύπωσιν ἀνιαράν.

Ἐφ' ὅσον ἐνεδυναμοῦτο ἡ νύξ, ἐνεδυναμοῦτο καὶ τὸ πρὸς τὴν σκηνὴν ἐνδιαφέρον μου· διότι ὄχι μόνον ἡ γενικὴ τοῦ πλήθους ὄψις ἠλλοιοῦτο (ἐκλειπόντων κατὰ μικρὸν τῶν εὐγενεστέρων στοιχείων διὰ τῆς ἀποχωρήσεως τῶν συνετωτέρων, τῶν δὲ χονδροειδεστέρων στοιχείων καθισταμένων ἐπὶ μᾶλλον καταφανῶν ἐφ' ὅσον ἡ προϊοῦσα νὺξ ἐξῆγε τῆς τρώγλης του ἕνα ἕκαστον ἀλήτην), ἀλλὰ καὶ αὐταὶ αἱ ἀκτῖνες τοῦ ἀεριόφωτος, ἀσθενεῖς πρὸ μικροῦ, ὅτε ἀκόμη ἐπάλαιον πρὸς τὴν θνήσκουσαν ἡμέραν, εἶχον ἤδη καταστῇ ζωηρόταται καὶ ἔρριπτον ἐπὶ παντὸς ἀντικειμένου λάμψιν ἀπαστράπτουσαν καὶ ὑποτρέμουσαν. Τὸ πᾶν ἦτο μαῦρον, ἀλλ' ἀποστίλβον, — ὡς ἡ ἔβενος.

Τὰ παράδοξα τοῦ φωτὸς ἀποτελέσματα μὲ παρεκίνησαν νὰ διερευνήσω τὰς μορφὰς τῶν ἀτόμων· καί, μολονότι ἡ ταχύτης μεθ' ἧς ὁ κόσμος παρήρχετο πρὸ τοῦ παραθύρου μόλις μοὶ ἐπέτρεπε νὰ ῥίπτω βλέμμα ἁπλοῦν ἐπὶ τῆς μορφῆς ἑκάστου, μοὶ ἐφαίνετο, χάρις εἰς τὴν ἀλλόκοτόν μου διέγερσιν, ὅτι ἠδυνάμην πολλάκις ἐν τῷ βραχεῖ τούτῳ διαστήματι ν' ἀναγνώσω δι' ἑνὸς βλέμματος τὴν ἱστορίαν μακρῶν ἐτῶν.

Τὸ μέτωπον στηρίζων ἐπὶ τῆς ὑέλου, ἠσχολούμην οὕτω εἰς ἐξέτασιν τοῦ πλήθους, ὅτε αἴφνης ἐπεφάνη φυσιογνωμία τις (γέροντος περίπου ἑβδομηκοντούτου), — φυσιογνωμία ἐφελκύσασα ἐν ἀκαρεῖ καὶ ἀπορροφήσασα τὴν προσοχήν μου, διὰ τὸ ἰδιάζον τῆς ἐκφράσεώς της. Ἔκφρασιν παρομοίαν, ἢ καὶ ἀμυδρῶς πρὸς ταύτην σχετικήν, δὲν εἶχον εἰσέτι γνωρίσῃ. Ἡ πρώτη μου ἐπὶ τῇ θέᾳ του σκέψις, ὡς καλῶς ἐνθυμοῦμαι, ὑπῆρξεν ὅτι ὁ Ῥέτσχ, ἐὰν τὸν συνήντα, θὰ τὸν ἐπροτίμα ἀναμφιβόλως τῶν τύπων ὑφ' οὓς ἐπειράθη ν' ἀπεικονίσῃ τὸν δαίμονα. Ἐνῷ ἐπροσπάθουν, ἐν τῷ βραχεῖ διαστήματι τοῦ πρώτου μου βλέμματος, ν' ἀναλύσω ὅπως δήποτε τὸ μεταδοθέν μοι αἴσθημα, ἠσθάνθην ἐν τῷ πνεύματί μου

Digitized by Google

συγκεχυμένως καὶ παραδόξως ἀφυπνιζομένας τὰς ἰδέας τῆς εὐρείας διανοίας, περισκέψεως, γλισχρότητος, ἀπληστίας, ψυχραιμίας, κακίας, αἱμοδιψίας, θριάμβου, εὐθυμίας, ὑπερμέτρου φόβου, βαθείας καὶ ὑπερτάτης ἀπελπισίας. Ἠσθάνθην ἐμαυτὸν παραδόξως κεντηθέντα, ἐξεγεθέντα, θαμβωθέντα. Ὁποία, ἐσκέφθην, ἀλλόκοτος ἱστορία εἶνε ἐπὶ τοῦ στήθους του χαραγμένη! Διάπυρος τότε μοὶ ἐπῆλθεν ὁ πόθος, νὰ ἐξετάσω κάλλιον τὸν ἄνθρωπον, — νὰ μάθω περὶ αὐτοῦ πλειότερα. Ἐφόρεσα ἐν σπουδῇ τὸ ἐπανωφόριον, ἀνέλαβον τὸν πῖλον καὶ τὴν ῥάβδον μου καὶ ἐξελθὼν ὥρμησα διὰ μέσου τοῦ πλήθους πρὸς τὸ μέρος πρὸς τὸ ὁποῖον εἶχον ἴδῃ καὶ ἐκεῖνον κατευθυνόμενον· διότι δὲν ἐφαίνετο πλέον. Ἐρευνῶν, κατώρθωσα τέλος νὰ τὸν ἀνεύρω· τὸν ἐπλησίασα καὶ τὸν παρηκολούθουν, ἀλλὰ μετ' ἄκρας ἐπιφυλακτικότητος, ἵνα μὴ ἐπισύρω τὴν προσοχήν του.

Ἀνέτως ἠδυνάμην τώρα νὰ τὸν μελετήσω. Ἦτο μικρὸς τὸ σῶμα, κάτισχνος καὶ κατὰ τὸ φαινόμενον ἀσθενέστατος. Τὰ ἐνδύματά του ἦσαν ῥυπαρὰ καὶ ἐσχισμένα· ἀλλά, πρὸ τοῦ ζωηροῦ φωτὸς τῶν λυχνιῶν, ὑφ' ἃς ἐκ διαλειμμάτων διήρχετο, εἶδον ὅτι ἔφερεν ὑποκάμισον ποιότητος ἐκλεκτῆς, ἀλλὰ ῥυπαρόν· καὶ ἂν δὲν ἠπατήθην, διά τινος σχισμῆς τοῦ μανδύου, ἀγορασθέντος προφανῶς ἀπὸ μεταπράτην, δι' οὗ ἐπιμελῶς ἦτο τυλιγμένος, διεῖδον τὴν ἀναλαμπὴν ἀδάμαντος καὶ ἐγχειριδίου. Ἐκ τούτων ὅλων ἐξηρεθίσθη εἰς ἄκρον ἡ περιέργειά μου καὶ ἀπεφάσισα νὰ παρακολουθήσω τὸν ἄγνωστον ὅπου καὶ ἂν ὑπάγῃ.

Εἶχεν ἤδη νυκτώσῃ ὁλοτελῶς, ὑγρὰ δὲ καὶ πυκνὴ ὁμίχλη ἐπεκάθητο τῆς πόλεως, μεταστραπεῖσα μετ' οὐ πολὺ εἰς ῥαγδαίαν καὶ συνεχῆ βροχήν. Ἡ τοιαύτη τοῦ καιροῦ μετατροπὴ ἔσχεν ἀποτέλεσμα παράδοξον ἐπὶ τοῦ πλήθους, συνταραχθέντος ὅλου ἐν νέᾳ κινήσει καὶ κρυβέντος ὑπὸ σωρείαν ἀλεξιβροχίων. Ἡ συρροή, ὁ συνωστισμός, ἡ ὀχλοβοή, δεκαπλασίως ἤδη ἐπετάθησαν. Ἐμὲ ἡ βροχὴ δὲν ἐνέβαλεν εἰς μεγάλην ἀμηχανίαν, — ἤμην ἀκόμη ὑπὸ τὸ κράτος τῆς πρὸς ἐνέδραν πυρετώδους μου ζέσεως, ἀπολαύσεως ἧς ἡ ὑγρασία εἶνε ἐχθρὸς ἐπικίνδυνος. Περιέδεσα τὸ στόμα διὰ μαντηλίου καὶ οὕτω ἠσφαλίσθην. Ἐπὶ ἡμίσειαν ὥραν, ἐπιπόνως ὁ γέρων ἐχάρασσεν ὁδὸν διὰ μέσου τῆς μεγάλης ἀρτηρίας, καὶ τὸν παρηκολούθουν σχεδὸν κατὰ πόδα ἐκ φόβου μὴ ἀπολέσω τὰ ἴχνη του. Μὴ στρεφόμενος ποσῶς πρὸς τὰ ὄπισθεν, δὲν ἔδωκε προσοχὴν εἰς ἐμέ. Εἰσῆλθεν εἶτα εἰς πλαγίαν ὁδόν, βρίθουσαν ἐπίσης κόσμου, ἀλλ' οὐχὶ ὅσον ἡ προτέρα. Ἐνταῦθα οἱ τρόποι του ὑπέστησαν καταφανῆ ἀλλοίωσιν. Τὸ βῆμά του ἐμετριάσθη, ἐγένετο μᾶλλον ἀσταθές, μᾶλλον διστάζον. Διέτρεξεν ἐπανειλημμένως τὴν ὁδόν, ἄνευ προφανοῦς τινος σκοποῦ· καὶ τόσον τὸ πλῆθος ἦτο πυκνόν, ὥστε ἠναγκαζόμην κατὰ πόδα νὰ τὸν παρακολουθῶ. Ἡ ὁδὸς ἦτο στενὴ καὶ μακρά, καὶ ὁ ἐπ' αὐτῆς περίπατός του διήρκεσε περίπου ὥραν κατὰ τὸ διάστημα τῆς ὁποίας τὸ πλῆθος βαθμηδὸν ἠλαττώθη. Δευτέρα καμπὴ μᾶς ἔρριψεν εἰς πλατεῖαν λαμπρῶς φωτισμένην καὶ βρίθουσαν κόσμου. Ὁ ἄγνωστος ἀνέκτησε τὸ ἀρχικόν του ὕφος. Ἐστήριξε τὸν πώγωνα ἐπὶ τοῦ στήθους, καὶ ὑπὸ τὰς συνεσπασμένας του ὀφρῦς περιέφερε τὸ βλέμμα παραδόξως πρὸς πᾶσαν διεύθυνσιν, πρὸς πάντας τοὺς περὶ αὐτόν. Ἐπετάχυνε τὸ βῆμα κανονικῶς, ἄνευ διακοπῆς. Καὶ μετ' ἐκπλήξεως τὸν εἶδον, ἀφοῦ περιέτρεξε τὴν πλατεῖαν ἅπαξ, ἐπαναστρέφοντα ἐπὶ τὰ ἴδια. Ἐκορυφοῦτο δὲ ἡ ἔκπληξίς μου ἐφ' ὅσον τὸν ἔβλεπον ἐπαναρχίζοντα τὸν περίπατον· στραφεὶς ἀποτόμως, μικροῦ δεῖν μὲ ἀνεκάλυψε.

Διὰ τὸν ἐν πλατείᾳ περίπατον ἐδαπανήθη μία ἔτι ὥρα, περὶ τὰ τέλη τῆς ὁποίας οἱ διαβάται δὲν διέκοπτον πλέον τὴν πορείαν μας ὡς ἐν ἀρχῇ. Ἡ βροχὴ κατέπιπτε ῥαγδαία, ὁ ἀὴρ ἐψυχραίνετο, καὶ ἀπήρχοντο ἕκαστος εἰς τὰ ἴδια. Ποιῶν κίνημα ἀδημονίας, ὁ ἀλήτης εἰσῆλθεν ἐντὸς ζοφερᾶς ὁδοῦ, σχετικῶς ἐρήμου. Τὴν διέτρεξε καθ' ὅλον αὐτῆς τὸ μῆκος, τέταρτον περίπου μιλλίου, μὲ ταχύτητα δι' ἧς οὐδέποτε θὰ ἐφανταζόμην προικισμένον τοιοῦτον γέροντα, — ταχύτητα τοιαύτην, ὥστε μόλις ἠδυνάμην νὰ τὸν παρακολουθῶ. Μετά τινα λεπτὰ κατελήξαμεν ἐντὸς εὐρείας καὶ πολυθορύβου ἀγορᾶς. Ὁ ἄγνωστος ἐφαίνετο γνώστης τῶν μερῶν, καὶ ἀνέλαβεν ἅπαξ ἔτι τὸ ἀρχικόν του ὕφος, χαράσσων ὁδὸν τῇδε κἀκεῖσε, ἀσκόπως, μεταξὺ τοῦ πλήθους τῶν ἀγοραστῶν καὶ πωλητῶν.

Ἐπὶ μίαν καὶ ἡμίσειαν περίπου ὥραν, ἣν ἐκεῖ διήλθομεν, ἐδέησε νὰ τὸν παρακολουθῶ μετ' ἄκρας ἐπιφυλακτικότητος ἵνα μὴ ἐπισύρω τὴν προσοχήν του. Ἐφόρουν εὐτυχῶς γαλόσας ἐκ καουτσούκ καὶ ἐβάδιζον ὅλως ἀθορύβως. Οὐδὲ κἂν ὑπωπτεύθη τὴν κατασκοπείαν μου. Εἰσσήρχετο εἰς ἓν ἕκαστον μαγαζεῖον, οὐδὲν ἠγόραζεν, οὐδὲ λέξιν ἐπρόφερε, καὶ ἐπὶ παντὸς ἀντικειμένου ἔρριπτε βλέμμα ἀτενές, ἄγριον, κενόν. Ἡ ἔκπληξις εἰς ἣν οἱ τρόποι του μ' ἐνέβαλον ἦτο ὑπέρμετρος καὶ σταθερὰν συνέλαβον ἀπόφασιν νὰ μὴ τὸν ἐγκαταλίπω πρὶν ἢ κατά τι ἡ περιέργειά μου ἱκανοποιηθῇ.

Ὡρολόγιον βαρύηχον ἐσήμανεν ἐνδεκάτην, καὶ ἅπαντες ἐκένουν τὴν ἀγορὰν ἐν σπουδῇ. Παντοπώλης τις, κλείων παράθυρον, διηγκώνισε τὸν γέροντα, οὗ τὸ σῶμα εἶδον παραυτα κλονηθὲν ὑπὸ ζωηροῦ σπασμοῦ. Ἔσπευσε πρὸς τὴν ὁδόν, ἔρριψε περὶ αὐτὸν στιγμιαῖον βλέμμα ἀγωνίας, καὶ ἀπῆλθε παραυτα ἐν ἀπιστεύτῳ τα-

Digitized by Google

χύτητι διὰ μέσου πολυαρίθμων ἑλικοειδῶν καὶ ἐρήμων δρομίσκων, ἕως οὗ καὶ πάλιν τέλος ἀπελήξαμεν εἰς τὴν μεγάλην ὁδὸν ἐξ ἧς εἴχομεν ὁρμηθῆ,—τὴν ὁδὸν τοῦ καφενείου Δ... Δὲν παρεῖχεν ὅμως πλέον αὕτη τὸ ἀρχικὸν θέαμα. Ἀπηύγαζε μὲν πάντοτε ἐξ ἀεριόφωτος, ἀλλ' ἡ βροχὴ ἔπιπτε ῥαγδαία καὶ οἱ διαβάται ἦσαν σπάνιοι. Ὁ ἄγνωστος ὠχρίασεν. Ἐπροχώρησε βήματά τινα σκυθρωπὸς ἐπὶ τῆς πρότερον βριθούσης λεωφόρου· εἶτα, βαθέως στενάζων, ἐστράφη πρὸς τὸν ποταμὸν καὶ ἐξαφανισθεὶς διὰ λαβυρίνθου σκολιῶν ὁδῶν ἔφθασεν ἐπὶ τέλους πρό τινος μεγάλου θεάτρου. Ἔμελλεν ἤδη νὰ κλεισθῇ καὶ τὸ κοινὸν ἐξήρχετο διὰ τῶν θυρῶν. Εἶδον τὸν γέροντα ἀνοίγοντα τὸ στόμα ἵν' ἀναπνεύσῃ, καὶ συνωθούμενον ἐν τῷ πλήθει· ἀλλ' ἡ ἐπὶ τῆς ὄψεώς του βαθεῖα ἀγωνία μοὶ ἐφάνη διασκεδασθεῖσα. Ἡ κεφαλή του ἐπανέπεσεν ἐπὶ τοῦ στήθους. Εἶχεν ἀναλάβῃ τὴν ἀρχαίαν του ὄψιν. Τὸν εἶδον ἀναμιχθέντα πρὸς τὸ μεγαλείτερον ῥεῦμα τοῦ κοινοῦ,—ἀλλὰ τῇ ἀληθείᾳ ἠγνόουν πῶς νὰ ἐξηγήσω τὴν ἀλλόκοτόν του αὐτὴν ἐπιμονήν.

Ἐφ' ὅσον ἐπροχώρει, τὸ κοινὸν ἠραιοῦτο· ἡ ἀδημονία καὶ οἱ πρότεροι δισταγμμοί του ἐκ νέου τῷ ἐπανῆλθον. Παρηκολούθησεν ἐπί τινα ὥραν ἐκ τοῦ πλησίον ὅμιλον ἐκ δέκα ἢ δώδεκα ταραχοποιῶν· ὁ ἀριθμός των κατὰ μικρὸν ἠλαττοῦτο, καὶ τέλος ἀπέμειναν τρεῖς, ἐντὸς στενοῦ, σκοτεινοῦ καὶ ἀποκέντρου δρομίσκου. Ὁ ἄγνωστος ἐστάθη, ἐφάνη πρὸς στιγμὴν βυθιζόμενος εἰς σκέψεις· εἶτα, πλήρης προδήλου ταραχῆς, εἰσέδυσεν εἴς τινα ὁδὸν ἥτις ἔφερεν εἰς τὴν ἐσχατιὰν τῆς πόλεως, εἰς μέρη ὅλως διάφορα τῶν προτέρων. Ἦτο ἡ νοσηροτέρα τῶν συνοικιῶν τοῦ Λονδίνου, καὶ πᾶν τῶν ἐν αὐτῇ ἀντικειμένων ἔφερε τὴν σφραγίδα τῆς ἐλεεινοτάτης πενίας καὶ τῆς ἀνιάτου κακίας. Ὑπὸ τὴν τυχαίαν λάμψιν φανοῦ θαμβοῦ ἔβλεπέ τις ξυλίνους οἰκίας ὑψηλάς, ἀρχαίας, ἐφθαρμένας, ἑτοιμορρόπους, καὶ κατὰ τόσον πολυαρίθμους καὶ ἰδιοτρόπους διευθύνσεις ἐγειρομένας, ὥστε μόλις διεκρίνετο ἡ μεταξὺ αὐτῶν ὕπαρξις διόδων. Τὰ λιθόστρωτα ἦσαν τυχαίως διεσπαρμένα καὶ ἐχλόαζον. Φρικώδης ῥυπαρότης ἐλίμναζεν ἐντὸς τῶν φραχθέντων ῥυακίων. Ἡ ἀτμοσφαῖρα ὅλη ἀνέδιδε τὴν σῆψιν καὶ φθοράν. Ἐν τούτοις ἐφ' ὅσον ἐπροχωροῦμεν, οἱ θόρυβοι δι' ὧν ἡ ζωὴ ἐκδηλοῦται ἔπληττον βαθμηδὸν τὰ ὦτά μας ἐναργέστερον· καὶ τέλος, μεγάλαι ὁμάδες ἀνθρώπων, οἱ μᾶλλον ἀλιτήριοι τῶν ἀθλίων τοῦ Λονδίνου, ἀνεφάνησαν ταλαντευόμενοι τῇ δε κἀκεῖσε. Ὁ γέρων ᾐσθάνθη τὸ πνεῦμά του ἀναζωογονούμενον, ὡς τὸ ἀγωνιῶν φῶς ἑτοιμοσβέστου λύχνου. Ἅπαξ ἔτι ὥρμησε πρὸς τὰ ἐμπρὸς διὰ βήματος ἐλαστικοῦ. Αἴφνης, ἐκάμψαμεν γωνίαν τινά. Θαμβωτικὸν φῶς ἀνέλαμψε πρὸ τῶν ὀμμάτων ἡμῶν, εὑρεθέντων πρὸ ἑνὸς τῶν ὑπερμεγέθων ἀπορρήτων ναῶν τῆς Μέθης, ἑνὸς τῶν ἀνακτόρων τοῦ δαίμονος Γκίν.

Προσήγγιζεν ἤδη τὸ πρωϊνὸν λυκαυγές· ἀλλὰ σμῆνος ἀθλίων μεθύσων συνωστίζοντο ἔξωθεν καὶ ἔσωθεν τῆς περιφώτου θύρας. Σχεδὸν κραυγάσας ἐκ τῆς χαρᾶς, ὁ γέρων ἀνέλαβε τὴν ἀρχικήν του ἔκφρασιν καὶ ἤρχισε νὰ περιτρέχῃ τὸν συρφετὸν κατὰ πᾶσαν διεύθυνσιν, ἄνευ προφανοῦς τινος σκοποῦ. Δὲν παρῆλθε πολὺ ἀπὸ τοῦ νέου τούτου περιπάτου καὶ μέγας ἐγένετο πρὸ τῶν θυρῶν συνωστισμός, σημεῖον ὅτι τὸ κατάστημα ἐκλείετο, διότι παρῆλθεν ἡ ὥρα. Παρετήρησα τότε τὴν ὄψιν τοῦ γέροντος ἐκφράζουσαν ὑπερτάτην ἀπόγνωσιν. Χωρὶς ἐν τούτοις νὰ διστάσῃ περὶ τῆς πορείας του ἐπανῆλθεν αἴφνης μετὰ πείσμονος ἐνεργητικότητος ἐπὶ τὰ ἴδια, εἰς τὸ κέντρον τοῦ πολυανθρώπου Λονδίνου. Ἐβάδιζε σπεύδων καὶ τὸν παρηκολούθουν πάντοτε πλήρης φρικώδους ἐκπλήξεως, μὴ ἐννοῶν νὰ παραιτηθῶ κατασκοπείας παρεχούσης ζωηρότατον ἐνδιαφέρον. Ἐν ᾧ διηνύομεν τὴν πορείαν ἡμῶν, ὁ ἥλιος ἀνέτελλε, καὶ ὅτε ἐκ νέου ἐφθάσαμεν εἰς τὸ ἐμπορικὸν τῆς πόλεως ἐντευκτήριον, εἰς τὴν ὁδὸν τοῦ καφενείου Δ . . . , εὕρομεν ἐκεῖ θέαμα ζωῆς καὶ κινήσεως παρόμοιον περίπου πρὸς τὸ τῆς ἑσπέρας τῆς προτεραίας. Καὶ ἀκόμη, ἐν μέσῳ τοῦ ὁλονὲν αὐξανομένου θορύβου, ἐξηκολούθησα ἐπὶ πολὺ ἔτι διώκων τὸν ἄγνωστόν μου. Ἐκεῖνος ὅμως ἐξηκολούθει ὡς πάντοτε περιφερόμενος, καὶ καθ' ὅλον τὸ διάστημα τῆς ἡμέρας δὲν ἀπεμακρύνθη τῆς τύρβης τῆς ὁδοῦ. Καὶ ὅτε τὰ σκότη τῆς δευτέρας ἑσπέρας προσήγγιζον, ᾐσθάνθην ἐμαυτὸν θανασίμως συντετριμμένον, καὶ σταθεὶς ἀντιμέτωπος πρὸς τὸν ἀλήτην, τὸν ἠτένισα κατὰ πρόσωπον, ἀπτόητος. Χωρὶς ποσῶς νὰ προσέξῃ εἰς ἐμέ, ἐκεῖνος ἐξηκολούθησε τὴν ἐπίσημόν του πορείαν ἐν ᾧ ἐγώ, παραιτούμενος πλέον πάσης περαιτέρω καταδιώξεως, ἐστάθην, μετὰ προσηλώσεως παρακολουθῶν αὐτὸν διὰ τοῦ βλέμματος εἰς τὴν πορείαν του.

Ὁ γέρων αὐτός,— ἐσκέφθην ἐπὶ τέλους, — εἶνε ὁ τύπος καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ βαθέος ἐγκλήματος. Φεύγει τὴν μόνωσιν. Εἶνε *ὁ ἄνθρωπος τοῦ πλήθους*. Μάτην θὰ ἐξηκολούθουν τὴν κατασκοπείαν μου· διότι οὐδὲν πλειότερον περὶ αὐτοῦ ἢ τῶν πράξεών του θὰ ἠδυνάμην νὰ μάθω.....

(Edgard Poe) Μετάφρασις Κ. Ι. ΠΡΑΣΣΑ

Digitized by Google

ΕΞ ΑΝΑΓΝΩΣΕΩΝ

Τὴν ὑπόθεσιν τοῦ Ῥωμαίου καὶ Ἰουλιέττας ἐδανείσθη ὁ Σαίκσπηρ παρά τινος παλαιᾶς ἰταλικῆς παραδόσεως. Ἡ παράδοσις αὕτη, ἀφ' ἧς δὲν ἀπεμακρύνθη πολὺ ὁ μέγας δραματουργὸς τῆς Ἀγγλίας γράφων τὸ ἀριστούργημά του, ἔχει κατὰ τὸν Guizot ὡς ἑξῆς:

Η ΑΛΗΘΙΝΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΡΩΜΑΙΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΙΟΥΛΙΕΤΤΑΣ

Κατὰ τὸ ἔτος 1303, ἐπὶ τοῦ Βαρθολομαίου δέλλαι Σκάλα, ἐκλεχθέντος ἰσοβίου καπετάνου μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς τοῦ Ἀλβέρτου, ὁ Ἀντώνιος Καπελλέττος, ἀρχηγὸς τοῦ κόμματός του, εἶχε κατὰ τὰς ἀπόκρεως προσκαλέσῃ εἰς μεγάλην συναναστροφὴν ἐν μέρος τῆς ἀριστοκρατίας τῆς Βερώνης. Ὁ Ῥωμαῖος Μοντέκκιος, ἡλικίας εἴκοσι καὶ ἑνὸς ἐτους καὶ εἷς ἐκ τῶν ὡραιοτάτων καὶ ἀξιαγαπητοτάτων νέων τῆς πόλεως, ἐπορεύθη καὶ αὐτὸς εἰς τὴν συναναστροφὴν προσωπιδοφορῶν ὁμοῦ μετά τινων φίλων του. Μετά τινα χρόνον ἀποβαλὼν τὴν προσωπίδα, ἐκάθισεν εἰς μίαν γωνίαν τῆς αἰθούσης, ὁπόθεν ἠδύνατο καὶ νὰ βλέπῃ καὶ νὰ φαίνεται. Πάντες ἐθαύμασαν τὴν τόλμην μὲ τὴν ὁποίαν τόσον ἀφελῶς ἤρχετο νὰ συνδιασκεδάσῃ ἐν μέσῳ τῶν ἐναντίων του, διότι πάντες ἀνῆκον εἰς τὸ ἀντίθετον κόμμα. Ἀλλ' ὅμως ἐπειδὴ ἦτο νέος καὶ εἶχεν εὐάρεστον τὴν συμπεριφοράν, δὲν ἔδωκαν ἐκεῖνοι «ὅσην προσοχὴν θὰ ἔδιδον ἴσως ἂν ἦτο μεγαλείτερος κατὰ τὴν ἡλικίαν.» Οἱ ὀφθαλμοί του καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς Ἰουλιέττας Καπελλέττου συνηντήθησαν μετ' οὐ πολὺ καὶ πληγέντες ἀμφότεροι ὑπὸ θαυμασμοῦ, δὲν ἔπαυσαν ἔκτοτε ἀπὸ τοῦ νὰ θεωρῶνται. Ἡ συναναστροφὴ εἶχε τελειώσῃ δι' ἑνὸς χοροῦ, ὅστις ὠνομάζετο ἐν Βερώνῃ «ὁ χορὸς τοῦ καπέλλου», μία δὲ κυρία εἶχεν ἔλθῃ νὰ προσκαλέσῃ τὸν Ῥωμαῖον, ὁ ὁποῖος εὑρεθεὶς οὕτω εἰσηγμένος εἰς τὸν χορόν, ἀφ' οὗ ἐχόρευσεν ὀλίγον μὲ τὴν κυρίαν, τὴν ἀφῆκε καὶ ἐπορεύθη πρὸς τὴν Ἰουλιέτταν, ἥτις ἐχόρευε μὲ ἄλλον. Μόλις ἐκείνη ᾐσθάνθη ὅτι ὁ Ῥωμαῖος τῆς ἤγγιζε τὴν χεῖρα, λέγει πρὸς αὐτόν: «εὐλογημένη ἡ ἔλευσίς σου!» Καὶ ἐκεῖνος, σφίγγων τὴν χεῖρα της, ἀπεκρίθη: «Διὰ τί εὐλογεῖτε τὴν ἔλευσίν μου, κυρία;» Καὶ ἐκείνη ἀπεκρίθη μειδιῶσα: «Μὴ ἀπορῆτε, κύριε, ἂν εὐλογῶ τὴν ἔλευσίν σας. Ὁ κύριος Μερκούριος πρὸ ὥρας μὲ ἐπάγωνε, καὶ μὲ τὴν εὐγένειάν σας ἤλθετε νὰ μὲ θερμάνητε.» Ὁ νέος ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος ὠνομάζετο Μερκούριος, μὲ τὸ παρωνύμιον ὁ «ἀλλοίθωρος», καὶ τὸν ὁποῖον αἱ χάριτες τοῦ πνεύματός του καθίστων εἰς πάντας ἀγαπητόν, εἶχε πάντοτε τὰς χεῖρας ψυχροτέρας τοῦ πάγου. Ταῦτα ἀκούσας ὁ Ῥωμαῖος ἀπεκρίθη: «Εἶμαι εὐτυχέστατος διότι ὁπωσδήποτε σᾶς προσφέρω μίαν ἐκδούλευσιν.» Ἐπειδὴ δὲ ὁ χορὸς ἐτελείωνε, ἡ Ἰουλιέττα δὲν ἠδυνήθη νὰ προσθέσῃ παρὰ τὰς λέξεις ταύτας «Ἀλλοίμονόν μου! ἀνήκω μᾶλλον εἰς σᾶς παρὰ εἰς τὸν ἑαυτόν μου.»

Ὁ Ῥωμαῖος πολλάκις εἶχε διευθυνθῇ πρὸς μίαν μικρὰν ὁδόν, ἐπὶ τῆς ὁποίας ἔβλεπον τὰ παράθυρα τῆς Ἰουλιέττας, μίαν δὲ ἑσπέραν τὸν εἶχεν ἐκείνη ἀναγνωρίσῃ, «ἀπὸ τὸ πτέρνισμά του ἢ ἀπὸ ἄλλο σημεῖον» καὶ ἤνοιξε τὸ παράθυρον. Ἐχαιρετήθησαν «εὐγενέστατα» καὶ ἀφ' οὗ πολλὴν ὥραν συνωμίλησαν περὶ τοῦ ἔρωτός των, συνεφώνησαν νὰ συζευχθῶσι, ὅ,τι δήποτε καὶ ἂν ἔμελλε νὰ συμβῇ καὶ ὅτι πρὸς τοῦτο ἔπρεπε νὰ μεταχειρισθῶσι τὴν μεσολάβησιν τοῦ μοναχοῦ Λεονάρδου φραγκισκανοῦ, «θεολόγου, μεγάλου φιλοσόφου, θαυμαστοῦ λαμπικαρίου, σοφοῦ εἰς τὴν τέχνην τῆς μαγείας» καὶ ἐξομολογητοῦ ὅλης σχεδὸν τῆς πόλεως.

Ὁ Ῥωμαῖος ἐπορεύθη πρὸς αὐτόν, ὁ δὲ μοναχὸς συλλογιζόμενος τὴν μεγάλην σημασίαν, τὴν ὁποίαν θὰ ἐλάμβανεν, ὄχι μόνον παρὰ τῷ ἰσοβίῳ καπετάνῳ, ἀλλὰ καὶ καθ' ὅλην σχεδὸν τὴν πόλιν, ἂν κατώρθωνε τὰ συμφιλιώσῃ τὰς δύο οἰκογενείας, ἀνέλαβε νὰ ἐνεργήσῃ κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν τῶν δύο νέων. Ὅταν ἦλθεν ἡ τεσσαρακοστή, ὁπότε ἦτο ὑποχρεωτικὴ ἡ ἐξομολόγησις, ἡ Ἰουλιέττα ἐπορεύθη μὲ τὴν μητέρα της εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Ἁγίου Φραγκίσκου, εἰς τὸ κάστρον, καὶ εἰσαχθεῖσα πρώτη αὐτὴ εἰς τὸ ἐξομολογητήριον, εἰς τὸ ἀντίθετον μέρος τοῦ ὁποίου εὑρίσκετο ὁ Ῥωμαῖος, ὁ ὁποῖος καὶ αὐτὸς εἶχεν ἔλθῃ εἰς τὴν ἐκκλησίαν μὲ τὸν πατέρα του, ἔλαβεν ἐκεῖ τὴν συζυγικὴν εὐλογίαν διὰ τῆς θυρίδος τοῦ ἐξομολογητηρίου, τὴν ὁποίαν ὁ μοναχὸς εἶχε φροντίσῃ νὰ ἀφήσῃ ἀνοικτήν, ἔπειτα δέ, διὰ τῆς φροντίδος μιᾶς πονηροτάτης γραίας τοῦ οἴκου τῆς Ἰουλιέττας, διῆλθον οἱ δύο τὴν νύκτα ὁμοῦ εἰς τὸν κῆπον.

Ἀλλ' ὅμως, μετὰ τὰς ἑορτὰς τοῦ Πάσχα πολυάριθμος ὅμιλος Καπελλέττων συνήντησεν εἰς μικρὰν ἀπόστασιν ἀπὸ τῶν πυλῶν τῆς Βερώνης, ὀλίγους Μοντεκκίους, κατὰ τῶν ὁποίων ἐπέπεσον οἱ Καπελλέττοι, ἐνθαρρυνόμενοι ὑπὸ τοῦ Θεοβάλδου, πρώτου ἐξαδέλφου τῆς Ἰουλιέττας. Ὁ Θεοβάλδος βλέπων ὅτι ὁ Ῥωμαῖος ἔκαμνε πάντα τρόπον διὰ νὰ ἐμποδίσῃ τὴν συμπλοκήν, ἐπετέθη κατ' αὐτοῦ καὶ ἀναγκάζων αὐτὸν νὰ τεθῇ εἰς ἄμυναν, ἐσπαθίσθη ὑπ' αὐτοῦ κατὰ τὸν λαιμὸν καὶ ἔπεσε νεκρὸς εἰς τὸν τόπον. Ὁ Ῥωμαῖος ἐξωρίσθη, ὀλίγον δὲ χρόνον μετὰ ταῦτα ἡ Ἰουλιέττα, βλέπουσα ὅτι θὰ τὴν ἠνάγκαζον νὰ νυμφευθῇ ἄλλον, κατέφυγε πρὸς τὸν μοναχὸν Λεονάρδον, ὅστις ἔδωκε πρὸς αὐτὴν νὰ καταπίῃ μίαν κόνιν, διὰ τῆς ὁποίας θὰ ἐφαίνετο νεκρὰ καὶ θὰ ἐξεκομίζετο εἰς τὰ μνήματα τῆς οἰκογενείας της, τὰ ὁποῖα ἦσαν εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ μοναστηρίου τοῦ Λεονάρδου. Οὗτος δὲ θα τὴν ἀπέσυρεν ἐκεῖθεν καὶ ἄγνωστον θὰ τὴν ἐξαπέστελλεν εἰς τὴν Μάντουαν, ὅπου ἦτο ὁ Ῥωμαῖος, ὃν ὁ μοναχὸς ἀνέλαβε νὰ πληροφορήσῃ περὶ τῶν συμβάντων.

Τὰ πράγματα ἔγιναν ὅπως εἶχε προείπῃ ὁ Λεονάρδος, ἀλλ' ὅμως ὁ Ῥωμαῖος μαθὼν δι' ἄλλης εἰδήσεως τὸν θάνατον τῆς Ἰουλιέττας πρὶν ἢ λάβῃ τὸ γράμμα τοῦ καλογήρου, ἀνεχώρησεν εὐθὺς διὰ τὴν Βερώνην μὲ ἕνα μόνον ὑπηρέτην καὶ ἔχων μεθ' ἑαυτοῦ ἰσχυρὸν δηλητήριον. Ἐπορεύθη πρὸς τὸν τάφον, τὸν ὁποῖον ἤνοιξε, κατέβρεξε μὲ τὰ δάκρυά του τὸ σῶμα τῆς Ἰουλιέττας, κατέπιε τὸ δηλητήριον καὶ ἀπέθανεν. Ἡ Ἰουλιέττα ἀνοίξασα σχεδὸν ἀμέσως τοὺς ὀφθαλμούς, βλέπει νεκρὸν τὸν Ῥωμαῖον, μαθοῦσα δὲ παρὰ τοῦ καλογήρου, ὁ ὁποῖος τὴν στιγμὴν ἐκείνην κατέφθανε, τὰ συμβάντα, κατελήφθη ὑπὸ τόσον ἰσχυροῦ πόνου ὥστε «χωρὶς νὰ δυνηθῇ νὰ προφέρῃ λέξιν, ἀπέμεινε νεκρὰ ἐπάνω εἰς τὸ στῆθος τοῦ Ῥωμαίου της».

Σ.

Digitized by Google

ΑΝΑΛΕΚΤΑ

Κινεζικὰ νομίσματα. Πρό τινων ἐτῶν μόλις ἠγοράσθησαν ἐν Ἀγγλίᾳ ὑπὸ τῆς Κινεζικῆς κυβερνήσεως αἱ πρῶται νομισματοκοπτικαὶ μηχαναί. Τὸ Κινεζικὸν κράτος τὸ ὁποῖον εἰς τόσα ἄλλα ἐπροπορεύθη τὴν ὁδὸν τοῦ πολιτισμοῦ, ὡς πρὸς τὸ νομισματικὸν μέρος ἔμεινεν ἀσυγγνώστως ὀπίσω, ἐστερημένον μέχρις ἐσχάτων ἰδίου νομίσματος. Καὶ εἰς μὲν τὰς παραθαλασσίους ἐπαρχίας ἐκυκλοφόρουν μεξικανικὰ δολλάρια καὶ ἰαπωνικὰ κέρματα, ἀλλ' εἰς τὰ ἐνδότερα αἱ συναλλαγαὶ ἐγίνοντο καὶ γίνονται ἀκόμη διὰ πολυτίμων μετάλλου κατὰ ἐλάσματα ζυγιζομένων ἢ δι' ἀνταλλαγῆς εἴδους πρὸς εἶδος κατ' ἰδιαιτέρας συμφωνίας. Ἡ Κινεζικὴ κυβέρνησις ἀγωνίζεται νῦν νὰ ἐπιβάλῃ τὸ νόμισμά της πανταχοῦ, ἀλλ' οὔτε τὸ κατορθώνει, οὔτε ἐπαρκεῖ πρὸς τὰς ἀνάγκας τοῦ ἀπεράντου κράτους διὰ τῆς παραγωγῆς τῶν νομισματοκοπείων της.

Θαυμασία γενειάς. Ἀφίκετο εἰς Βερολῖνον ὅπως ὑποβληθῇ εἰς ἰατρικὴν ἐξέτασιν ἀνὴρ γνωστὸς ὑπὸ τὸ ὄνομα «Ὁ ἄνθρωπος μὲ τὰ μεγάλα γένεια.» Ὁ ἀνὴρ οὗτος καλεῖται Ἰωσὴφ Μπυλλεσμπὰχ καὶ ἐγεννήθη τὸ 184[illegible] ἐν παραρρηνίῳ πολίχνῃ. Μέχρι τοῦ 21 ἔτους τῆς ἡλικίας του ἦτο σπανός, αἴφνης δὲ κατέστη δασύτριχος ἐντὸς ὀλίγων μηνῶν. Ἡ πυκνότης καὶ τὸ μῆκος τῆς γενειάδος ηὔξησε τεραστίως καὶ ἔφθασεν εἰς μῆκος ἑνὸς καὶ ἡμίσεως μέτρου. Ὁ Μπυλεσμπὰχ ἓν ἔτος πρὸ τῆς ἐκρήξεως τοῦ γαλλογερμανικοῦ πολέμου κατετάχθη ὡς στρατιώτης εἰς τὴν γαλλικὴν αὐτοκρατορικὴν φρουράν, κινῶν τὸν θαυμασμὸν τῶν παρισινῶν διὰ τῆς γενειάδος του. Βραδύτερον ἐγκατέλειψε τὴν γαλλικὴν ὑπηρεσίαν καὶ κατετάχθη εἰς τὸν γερμανικὸν στρατόν. Μετὰ δὲ τὸν πόλεμον καὶ μέχρι τοῦ νῦν ἐξακολουθεῖ ὑπηρετῶν ἐν τῷ ὁπλοστασίῳ τοῦ Στρασβούργου. Εἰς Βερολῖνον προσεκλήθη ὑπὸ τοῦ Βίρχωβ καὶ ἄλλων ἰατρῶν ὅπως ὑποβληθῇ εἰς ἰατρικὴν ἐξέτασιν καὶ ἐξακριβωθῇ εἰ δυνατὸν τίς ἡ αἰτία τῆς ὑπερφυσικῆς αὐξήσεως τῆς γενειάδος του, ἥτις προέρχεται πιθανῶς ἐξ ἰδιαζούσης παθολογικῆς καταστάσεως τοῦ ὀργανισμοῦ, τοῦ ἄλλως ὑγιεστάτου ἀπομάχου.

ΧΡΟΝΙΚΑ

Ἀρχαιολογικά. Περὶ τῶν ἐν Βαφειῷ ἀρχαίων εὑρημάτων ἡ γαλλικὴ «Ἐφημερὶς τῶν Συζητήσεων» δημοσιεύει ἐν τῷ φύλλῳ τῆς 2 Νοεμβρίου τὰ ἑξῆς: Παρὰ τὸ χωρίον Βαφειό, ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὄχθης τοῦ Εὐρώτα, ὅπου κατὰ τοὺς Ὁμηρικοὺς χρόνους ἔκειντο αἱ πόλεις Ἀμύκλαι καὶ Φάρις, ἀνασκαπτομένου θολωτοῦ μνημείου παρεμφεροῦς πρὸς τοὺς θησαυροὺς τῶν Μυκηνῶν, ἀπεκαλύφθησαν πολυάριθμα μετάλλινα καὶ πήλινα σκεύη, κοσμήματα ἀργυρᾶ καὶ χρυσᾶ, ὅπλα χάλκινα, ψῆφοι λίθου ἀμεθύστου, ἰδίᾳ δὲ δύο χρυσᾶ ποτήρια μὲ παραστάσεις ἐκτύπους, τὰ ὁποῖα εἶνε τῷ ὄντι ἀριστουργήματα. Τὰ περὶ τῆς ἀνακαλύψεως ταύτης ἐδημοσιεύθησαν ἐν λεπτομερεῖ μελέτῃ διὰ τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐφημερίδος (1) τῶν Ἀθηνῶν. Ἀλλ' ἡ ἐφημερὶς αὕτη συντάσσεται ἑλληνιστὶ καὶ εἶνε ειδικώτατον δημοσίευμα, διὰ τοῦτο δὲ ἀναγκαίως περιορίζεται εἰς στενώτατον κύκλον ἀναγνωστῶν. Εἶνε λοιπὸν εὐχαριστιῶν ἄξιος ὁ κ. Σολομὼν Ῥεϊνὰχ διότι συνήγαγεν ἐν τῷ ἀξιολόγῳ «Ταχυδρόμῳ τῆς ἀρχαίας τέχνης,» ὃν περιοδικῶς δημοσιεύει ἐν τῇ «Ἐφημερίδι τῶν Ὡραίων Τεχνῶν» πάσας τὰς πληροφορίας, αἵτινες δύνανται νὰ διαφωτίσωσι τὸ ζήτημα, καταστήσας ἅμα εὐληπτότερον τὸ σοφόν του ὑπόμνημα δι' ἡλιοτυπίας ἐπιμελέστατα ἐξειργασμένης. Αἱ παραστάσεις αἱ ἀπεικαζόμεναι κατὰ τὰ διαζώματα τῶν ποτηρίων τοῦ Βαφειοῦ εἰκονίζουσι κυνηγοὺς καταδιώκοντας ἀγρίους ταύρους. Ἐπὶ τοῦ πρώτου ἐκτύπου, εἷς ἐκ τῶν ταύρων ληφθεὶς ἐντὸς χονδροῦ δικτύου προσδεδεμένου ἀπὸ τῶν κορμῶν δύο δένδρων κάμνει ματαίας προσπαθείας διὰ νὰ σωθῇ. Δεξιά, ἄλλος ταῦρος φεύγει δρομαίως, ἀριστερὰ δὲ τρίτος πάλιν ἐκμανεὶς κτυπᾷ φοβερὸν κτύπημα μὲ τὰ κέρατά του ἕνα ἐκ τῶν κυνηγῶν. Ἡ ἄλλη πλὰξ ἀπεικάζει γαληνοτέραν παράστασιν. Τὰ ζῷα ἡσυχα βόσκουσι τὸ βαθὺ χόρτον. Ἡ δὲ ἀντίθεσις αὕτη μεταξὺ τῆς ἀφροντισίας τῶν ἐν ἡσυχίᾳ βοῶν καὶ τῆς ἀγωνίας τῶν εἰς τὰ δίκτυα ληφθέντων, κατὰ περίεργον σύμπτωσιν, ὑπενθυμίζει τὰς παραστάσεις τοῦ ἀργυροῦ ποτηρίου τῆς Νικοπόλεως, καθ' ἃς βόσκουσι καὶ τρέχουσιν οἱ ἄγριοι ἵπποι τῶν σκυθικῶν στεππῶν. Ὁ κ. Ῥεϊνὰχ ὀρθῶς παρατηρεῖ ὅτι ἐξ Αἰγύπτου καὶ ἐξ Ἀσσυρίας δὲν περιῆλθεν εἰς ἡμᾶς ἔργον τέχνης, ὅπου ἡ σπουδὴ τῆς ζωντανῆς φύσεως, ἀπηλλαγμένη πάσης κατὰ σύμβασιν καὶ τυπικῆς ἐργασίας, νὰ παρίσταται μετὰ περισσοτέρας λαμπρότητος παρ' ὅσον εἰς τὰ ἔκτυπα τῶν δύο τούτων ποτηρίων. Δυσκολεύεται δέ τις ἀληθῶς νὰ πιστεύσῃ ὅτι τὰ δύο ταῦτα κομμάτια εἶνε ἔργα ἀρχαϊκά, κατὰ πέντε τοὐλάχιστον αἰῶνας παλαιότερα τῶν μετοπῶν καὶ τῆς ζωφόρου τοῦ Παρθενῶνος. Πρέπει νὰ παραβληθῇ πρὸς τὰ ποτήρια τοῦ Βαφειοῦ ἓν τεμάχιον τοιχογραφίας, ἀνευρεθὲν ὑπὸ τοῦ κ. Σλεῖμαν ἐν Τίρυνθι. Αἱ παραστάσεις τῶν δύο ποτηρίων ἐξηγοῦσι κατὰ πολὺ περίεργον τρόπον δύο χωρία τῆς Ἰλιάδος (Υ, 403 — Ν, 570.) Δὲν εἶνε δυνατὸν ν' ἀπαριθμήσωμεν ἐδῶ ὅλας τὰς παραβολὰς τὰς ὁποίας θὰ ἠδύνατό τις νὰ κάμῃ μεταξὺ τοῦ θησαυροῦ τοῦ Βαφειοῦ καὶ τῶν μνημείων τῆς τέχνης τῆς χιττιτικῆς, τῆς μυκηναίας ἢ τῆς φρυγίας. Ἡ ἀποκάλυψις αὕτη, σημαντικωτάτη διὰ τὴν ἱστορίαν τῆς ἀρχαϊκῆς τέχνης τῆς Ἑλλάδος, θὰ δώσῃ, δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία, ἀφορμὴν εἰς εἰκασίας σπουδαιοτάτας. Τοῦτο ἠθελήσαμεν νὰ δείξωμεν.

Φιλολογικά. Ἡ παρισινὴ ἐφημερὶς «Evenement» ἀπέτεινε πρό τινος πρὸς διαφόρους γάλλους συγγραφεῖς καὶ ποιητὰς τὴν ἐρώτησιν ἂν ἤθελον μετὰ θάνατον νὰ ταφῶσιν ἢ νὰ ἀποτεφρωθῶσι. Μεταξὺ τῶν ποικίλων ἀπαντήσεων ἀξιοσημείωτος διὰ τὴν εἰλικρίνειαν καὶ λακωνικότητα εἶνε ἡ τοῦ Ἀλφόνσου Δωδέ· «Νὰ ταφῶ ἢ νὰ καῶ καὶ τὰ δύο μοῦ εἶνε ἐξ ἴσου δυσάρεστα.»

— Ἐπισήμως ἀνηγγέλθη ὅτι ὁ πρόεδρος τοῦ ὑπουργικοῦ συμβουλίου τῆς Γαλλίας καὶ ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν Φρεσσινὲ προτείνει τὴν ὑποψηφιότητά του εἰς τὴν Γαλλικὴν ἀκαδημίαν διὰ τὴν ἕδραν τοῦ Αἰμιλίου Ὠζιέ. Ὁ Γάλλος πρωθυπουργὸς εἶνε ἤδη μέλος τοῦ Παναχαδημίου, καὶ ἑταῖρος τῆς ἀκαδημίας τῶν ἐπιστημῶν.

(1) Ἐφημερὶς Ἀρχαιολογικὴ τοῦ 1889. Χρ Τσούντα ἔρευναι ἐν τῇ Λακωνικῇ καὶ ὁ τάφος τοῦ Βαφειοῦ (μετὰ πινάκων) σελ. 129 ἑξ. Σ. τ. Ε.

Digitized by Google

Καλλιτεχνικά. Εἰς τὸν διάσημον γερμανὸν προσωπογράφον φὸν Λέμπαχ ἀνέθηκεν ὁ αὐτοκράτωρ Γουλιέλμος τὴν ἐκτέλεσιν τῆς εἰκόνος του εἰς φυσικὸν μέγεθος ὅπως δωρήσῃ ταύτην εἰς τὴν αὐτοκράτειραν. Ὁ αὐτὸς ζωγράφος ἀνέλαβε νὰ φιλοτεχνήσῃ τὴν κατὰ κρόταφον ὄψιν τοῦ αὐτοκράτορος διὰ νομίσματα προσεχῶς ἐκτυπούμενα. Πλὴν τούτων ὁ ἐπιφανὴς καλλιτέχνης ἐπεράτωσε νέαν εἰκόνα τοῦ Μόλτκε προωρισμένην διὰ τὸ μουσεῖον τοῦ Ἀμβούργου, ἤρχισε δὲ ἑτέραν τοῦ Βίσμαρκ ἐπὶ τούτῳ μεταβὰς εἰς τὴν ἔπαυλιν τοῦ πρώην ἀρχικαγκελαρίου.

— Οἱ σαρκοφάγοι τοῦ αὐτοκράτορος Γουλιέλμου Α' καὶ τῆς αὐτοκρατείρας Αὐγούστας δὲν θὰ κατασκευασθῶσιν ἐν Γερμανίᾳ ἀλλ' ἐν Ἰταλίᾳ μαρμάρινοι, καθ' ὑποδείγματα γερμανῶν καλλιτεχνῶν.

— Ἡ πολύχροτος εἰκὼν τοῦ Μιλλιὲ «Ἑσπερινός», ἡ ὑπὸ ἀμερικανῶν ἀγορασθεῖσα ἀντὶ 116,000 δολλαρίων, μετεπωλήθη εἰς τὴν γαλλικὴν κυβέρνησιν ἀντὶ 150,000 δολλαρίων, ὅπως ἀναρτηθῇ ἐν τῷ Λούβρῳ.

Θεατρικά. Ἐν τῷ παρισινῷ Μεγάλῳ Μελοδράματι ἐξετελέσθη τὸ πρῶτον πρό τινων ἡμερῶν μία πρᾶξις τοῦ «Λοέγγριν.» Ἐκ φόβου μὴ ἡ παράστασις αὕτη προκαλέσῃ πάλιν ταραχὰς ἐν τῷ προγράμματι ἐγράφη ὅτι θὰ ψαλῇ μόνον διῳδία ἐκ τοῦ Λοέγγριν. Ἡ ἐκ τῆς παραστάσεως ἐντύπωσις ὑπῆρξε γοητευτική, ἅπας δὲ ὁ παρισινὸς τύπος ὁμοφώνως ζητεῖ τὴν παράστασιν ὁλοκλήρου τοῦ ἀριστουργήματος τοῦ Βάγνερ.

Νεκρολογία. Ἀπέθανεν ἐν Μονάχῳ εἰς ἡλικίαν 62 ἐτῶν ὁ διάσημος χειρουργὸς Φὸν Νουσμπάουμ, διατελῶν ἀπὸ τριακονταετίας καθηγητὴς τῆς Χειρουργικῆς καὶ τῆς Ὀφθαλμιατρικῆς ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τῆς βαυαρικῆς πρωτευούσης. Κατὰ τὸ 1853 νεώτατος ἔτι συνέγραψεν ὑπόμνημα (Cornea artificialis) ὑποστηρίζων τὴν ἰδέαν ὅτι τυφλοὶ θὰ ἠδύναντο ν' ἀνακτήσωσι τὴν ὅρασιν ἂν ἀντικαθίστατο διὰ τεχνητοῦ κρυσταλλίνου τὸ λευκὸν τοῦ ὀφθαλμοῦ. Τὸ 1857 ἐγένετο τοῦ πανεπιστημίου ὑφηγητὴς καὶ τὸ 1860 καθηγητής, διετήρει δὲ ἀνέκαθεν ἰδίαν κλινικὴν τῶν ὀφθαλμικῶν νοσημάτων. Κατὰ τὸ 1867 εἰς ἀμοιβὴν τῶν ἀγαθοεργιῶν αὐτοῦ πρὸς τοὺς ἀπόρους ἀσθενεῖς ἔλαβε τὸ παράσημον «pour la mérite» ὅπερ συνεπάγει καὶ τίτλον εὐγενείας. Εἰς τὸν γαλλογερμανικὸν πόλεμον ἠκολούθησε τὸ ὑπὸ τὸν στρατηγὸν Τὰνν βαυαρικὸν σῶμα ὡς ἀρχίατρος. Ὁ Νουσμπάουμ πλὴν σπουδαιοτάτων ἀνακοινώσεων καὶ παρατηρήσεων δημοσιευθεισῶν εἰς εἰδικὰ περιοδικὰ καταλείπει ἐπιστημονικὰ συγγράμματα ἐπιφανῆ κατέχοντα θέσιν ἐν τῇ ἰατρικῇ γραμματείᾳ, οἷον «Θεραπεία τοῦ λευκοῦ τοῦ ὀφθαλμοῦ» (1856, Παθολογία καὶ θεραπευτικὴ τῶν ἀγκυλώσεων (1862) Ὠαριοτομία (1869) καὶ τὸ παγκοσμίως γενόμενον γνωστόν. «Ὁ ἀντισηπτικὸς ἐπίδεσμος».

ΠΑΝΤΟΙΑ

Ἡ αὐτοκράτειρα Φρειδερίκου ἠγόρασεν ἐν Τάννῳ παρὰ τὸ Βισβάδεν, ὡραιοτάτην ἔπαυλιν ἀνήκουσαν εἰς εὐγενῆ οἰκογένειαν ἐκλιποῦσαν τὸ 1704. Τὸ παρελθὸν ἔτος ἐν τῇ ἐπαύλει ταύτῃ ἀνηγέρθη, δαπάναις τῆς αὐτοκρατείρας, μνημεῖον εἰς τιμὴν τοῦ ἱππότου Χάρτμουθ Κρόνβεργ, φίλου τοῦ Λουθήρου.

ΕΔΩ Κ' ΕΚΕΙ

Πρωτότυπον ἐμπόριον. Ἐπαίτης ῥακένδυτος βλέπει ἀστυνομικὸν κλητῆρα καὶ φοβούμενος μὴ ὁδηγηθῇ εἰς τὴν ἀστυνομίαν ὡς ἐπαιτῶν ἀρχίζει νὰ φωνάζῃ: — Κουρέλια πουλῶ, ποιὸς παίρνει κουρέλια; Ὁ κλητὴρ πλησιάζει καὶ ἐρωτᾷ: — Βρέ, πουλεῖς κουρέλια; — Ναί, θέλεις νὰ πάρῃς; — Θέλω, ποῦ εἶν' τα. — Γδύσε με.

Ἀπάντησις. Ἐν ἑσπερίδι παίζεται τὸ παιγνίδιον τῶν ἐρωτήσεων. Ἕκαστος γράφει μίαν ἐρώτησιν εἰς τεμάχιον χάρτου καὶ τὸ ῥίπτει εἰς μικρὸν καλάθιον διπλωμένον. Αἱ διάφοροι ἐρωτήσεις ἐξάγονται κατὰ σειρὰν καὶ πάντες ἀπαντῶσιν εἰς ἑκάστην αὐτῶν, βραβεύεται δὲ ἡ μᾶλλον ἐπιτυχής. Εἰς τὴν ἐρώτησιν: «Τί μᾶς κρατεῖ περισσότερον εἰς τὸν ἴδιον τόπον;» δίδονται διάφοροι ἀπαντήσεις «Ἡ ἀγάπη», «Ἡ ὀκνηρία» καὶ τὰ τοιαῦτα. Ἀλλ' ὁμοφώνως βραβεύεται ἡ ἀπάντησις: «Ἡ ποδάγρα».

ΤΡΕΙΣ ΓΝΩΜΑΙ ΚΑΘ' ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Ἐκεῖνος ὅστις εἶνε ἄξιος νὰ πλουτήσῃ εἰς ἕνα χρόνον πρέπει νὰ κρεμασθῇ ἕνα χρόνον πρὶν τὸ κάμῃ.

*

Τὰ ἀπατηλότερα ὄνειρα δὲν τὰ βλέπομεν μὲ κλειστοὺς ὀφθαλμούς.

*

Ἡ φιλοφροσύνη εἶνε νόμισμα ἀπὸ τὸ ὁποῖον δὲν ζημιοῦται ὁ δίδων καὶ δὲν κερδίζει ὁ λαμβάνων.

ΕΝ ΠΑΙΓΝΙΔΙΟΝ ΚΑΤΑ ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ

Ἡ ἰσορροπία τῆς χουλιάρας. Διὰ τῆς χουλιάρας τῆς σούπας, ἥτις εἶνε προχειρότατον ὄργανον εἰς πᾶσαν οἰκίαν, δυνάμεθα νὰ ἐκτελέσωμεν λίαν περίεργα πειράματα ἰσορροπίας, εἴτε καταβιβάζοντες τὸ κέντρον τῆς βαρύτητος, εἴτε μεταθέτοντες αὐτὸ πρὸς τὸ μέρος τοῦ σημείου τῆς ἀναρτήσεως, ὡς ἑξῆς:

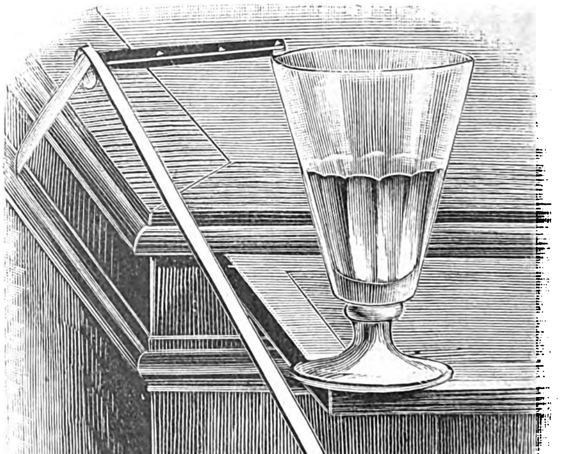

Κρεμάσατε τὴν χουλιάραν εἰς τὸ κατώτατον μέρος τῆς λεπίδος ἡμιανοίκτου μαχαιρίου, φροντίζοντες ἵνα τὸ ἄγκιστρον τῆς χουλιάρας προσαρμοσθῇ στερεῶς ἐπὶ τῆς λεπίδος καὶ μὴ ἐξολισθήσῃ ἐξ αὐτῆς, σχηματίζῃ δὲ μετ' αὐτῆς γωνίαν ὀξεῖαν, ὡς φαίνεται ἐν τῇ παρατιθεμένῃ εἰκόνι. Ἀμφότερα τώρα οὕτω προσηρμοσμένα ἠμπορεῖτε νὰ τὰ ἀναρτήσετε ἐν ἰσορροπίᾳ, στηρίζοντες τὸ ἄκρον τῆς λαβῆς τοῦ μαχαιρίου εἴτε ἐπὶ τοῦ χείλους τραπέζης, ἢ ἐπὶ τοῦ δακτύλου σας, ἢ καὶ ἐπὶ τοῦ χείλους ποτηρίου πλήρους ὕδατος.

Τὸ πείραμα τοῦτο ἐξ ὄψεως φαίνεται ἀδύνατον· δοκιμάσατε ἐν τούτοις καὶ θὰ ἐκπλαγῆτε διὰ τὴν εὐκολίαν μεθ' ἧς ἐκτελεῖται.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1890 — 2391

Digitized by Google

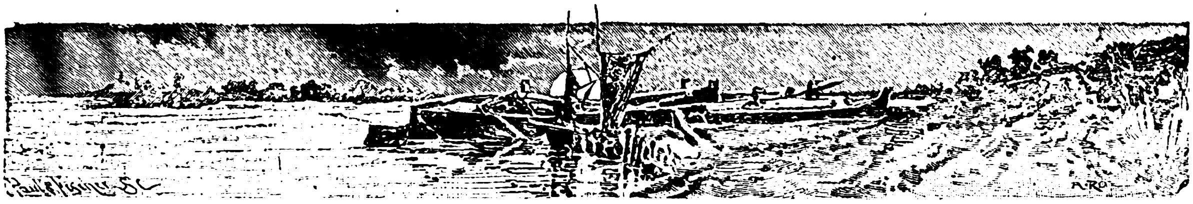

ΛΟΓΟΣ ΕΙΣΙΤΗΡΙΟΣ

εἰς τὸ μάθημα τῆς Λατινικῆς Φιλολογίας ἀπαγγελθεὶς ἐν τῷ Ἐθνικῷ Πανεπιστημίῳ ὑπὸ τοῦ τακτικοῦ καθηγητοῦ Σ. Κ. Σακελλαροπούλου τῇ 22 Ὀκτωβρίου 1890.

Συνέχεια καὶ τέλος ἴδε σελ. 289

Ἂν ἀπὸ τῶν παλαιοτέρων τούτων ποιητῶν μεταβῶμεν εἰς τοὺς ἐλεγειακούς, εἰς τὸν Κάτουλλον, εἰς τὸν Προπέρτιον, εἰς τὸν Ὀβίδιον, εἰς αὐτὸν τὸν Βιργίλιον θὰ ἴδωμεν ὅτι πλὴν τῆς ἰδίας αὐτῶν ρωμαϊκῆς ἐμπνεύσεως καὶ τῆς κλασσικῆς ἑλληνικῆς, συνετέλεσεν εἰς τὴν διαμόρφωσιν τοῦ ποιητικοῦ αὐτῶν πνεύματος καὶ ἄλλο τι στοιχεῖον, ἐξ οὗ οἱ *νεώτεροι* οὗτοι προσέλαβον νέας τινὰς ἐννοίας, ἀλλοῖόν τινα τρόπον τοῦ σκέπτεσθαι καὶ τινας ἕξεις τοῦ γράφειν ὄχι ὅλως ὁμοίας πρὸς τὰς τῶν προτέρων χρόνων. Μεταξὺ τῆς ἀκμῆς τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων καὶ τῆς τῶν ῥωμαϊκῶν θραύεται οὕτως εἰπεῖν ἡ ἀκολουθία καὶ ἡ συνέχεια, εὐχερῶς δὲ διορᾷ τις, κατά τινα ὀρθῶς γενομένην παρατήρησιν, ὅτι ἡ περίοδος τῆς ἀκμῆς ἐν Ῥώμῃ δὲν ἐκπορεύεται ἀμέσως καὶ κατ' εὐθεῖαν ἀπὸ τῆς κλασσικῆς γραμματείας τῶν Ἑλλήνων. Τοῦτο λοιπὸν τὸ νεοφανὲς στοιχεῖον, τὸ ὁποῖον παρεμβάλλεται καὶ θραύει τὴν ἀλληλουχίαν καὶ συνέχειαν τῆς βαθμιαίας καὶ κανονικῆς ἀναπτύξεως τῶν γραμματειακῶν πραγμάτων εἶναι μία νέα καὶ ἄλλης παρὰ τὴν κλασσικὴν φύσεως γραμματεία, ἡ *ἀλεξανδρινή*. Τὰ κατ' αὐτὴν δὲν εἶναι ἐμὸν ἔργον ἐδῶ νὰ ἀναπτύξω. Γινώσκετε, Κύριοι, ὅτι ἡ λεγομένη *ἀλεξανδρινὴ* γραμματεία, δὲν εἶναι ὅπως ἡ κλασσικὴ τῶν Ἑλλήνων *φυσικὴ* καὶ *ἐθνική*, ἀλλ' εἶναι γραμματεία *μιμήσεως* καὶ *ἐπιπόνου φιλολογικῆς ἐργασίας*, κατὰ δὲ τοῦτο ἡ ἀλεξανδρινὴ γραμματεία εἶνε συγγενὴς καὶ ὁμοία πρὸς τὴν ρωμαϊκήν. Αἱ αὐταὶ ἀρχαὶ καὶ αἱ αὐταὶ τάσεις ἐνέπνευσαν καὶ ὡδήγησαν ἀμφοτέρας. Καὶ αὕτη λοιπὸν ἡ συγγένεια καθὼς καὶ τῶν χρόνων καὶ τῶν πολιτικῶν πραγμάτων αἱ περιπέτειαι συνετέλεσαν ὅπως οἱ Ῥωμαῖοι ἀφ' οὗ κατὰ τὰς πρώτας ἀρχὰς τῆς γραμματείας των ἔστρεψαν τὰ βλέμματά των πρὸς τὰ ἀθάνατα πρότυπα τοῦ ἐν τοῖς λόγοις καλοῦ, τοὺς Ἕλληνας κλασσικούς, στρέψωσι τώρα πᾶσαν αὐτῶν τὴν προσοχὴν καὶ ἐνέργειαν εἰς ἀπομίμησιν τῶν Ἀλεξανδρινῶν ποιητῶν. Ζητήσαντες δὲ οἱ Ῥωμαῖοι εἰς τὸ ἑξῆς ἐμπνεύσεις ἀπὸ θερμοκηπίου μᾶλλον ἢ ἀπὸ τῆς ἀνοικτῆς καὶ ἐλευθέρας φύσεως ἀπέδειξαν μὲν ἴσως ὅτι τυφλῶς ἠκολούθησαν τὴν φορὰν τῶν πραγμάτων καὶ ὄχι τὰς ὁδηγίας λεπτοτέρας τινὸς καὶ ὀρθοτέρας αἰσθήσεως τοῦ καλοῦ, ἥτις πρέπει ἐν πάσῃ καλλιτεχνικῇ ἐνεργείᾳ νὰ εἶναι ἂν ὄχι ὁ μόνος τοὐλάχιστον ὁ κυριώτατος γνώμων, ἀλλ' ὅμως δύνανται καὶ νὰ καυχῶνται ὅτι τὰ ἀποτελέσματα τῆς νέας αὐ-

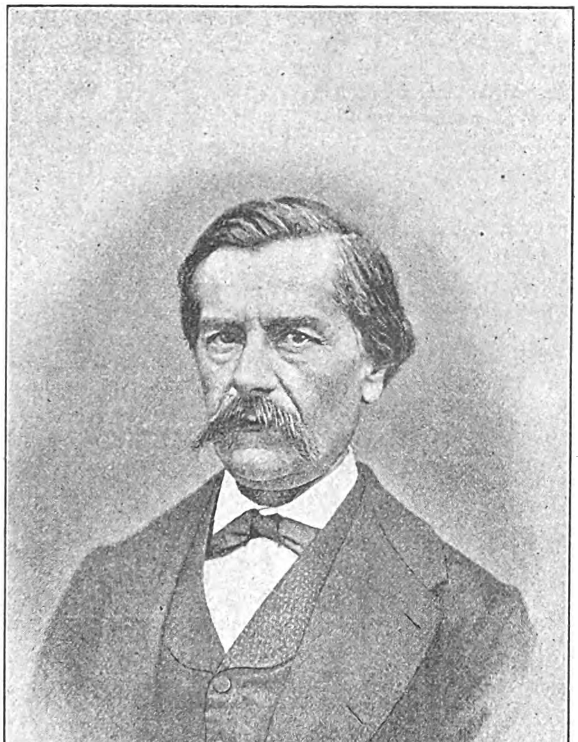

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΥΜΑΝΟΥΔΗΣ

Digitized by Google

τῶν κλίσεως δὲν ὑπῆρξαν ἀτυχῆ, ἀφ' οὗ εἰς τὴν ἀπομίμησιν τῶν Ἀλεξανδρινῶν ὀφείλουσιν, ἵνα εἰς ἓν μόνον παράδειγμα περιορίσω τὸν λόγον, ἕνα τῶν μεγίστων αὐτῶν ποιητῶν, τὸν Κάτουλλον. Ὅπως λοιπὸν πρότερον ἐμιμοῦντο, ἢ μετέφραζον οἱ Ῥωμαῖοι τὸν Ὅμηρον ἢ τοὺς σκηνικοὺς ποιητὰς τῶν Ἀθηνῶν οὕτω καὶ τώρα ἐμιμοῦντο ἢ μετέφραζον τοὺς Ἀλεξανδρινούς. Ὁ Φιλητᾶς καὶ ὁ Καλλίμαχος, ὁ Ἄρατος καὶ ὁ Ἐρατοσθένης, ὁ Ἀπολλώνιος, ὁ Εὐφορίων, ὁ Ῥιανός, ὁ Θεόκριτος ὑπῆρξαν τὰ νέα πρότυπα, τὰ καινὰ δαιμόνια.

Νέα λοιπὸν ποιητικὴ σχολὴ ἀπετελέσθη ἐν Ῥώμῃ, ἡ τῶν Ἀλεξανδρινῶν, εἰς ἣν πλὴν ἄλλων κατατάσσονται ὁ Ἕλβιος Κίννας, ὁ Λικίνιος Κάλβος, καὶ αὐτὸς ὁ Κάτουλλος. Ἀλλ' ὅπως ἦτο φυσικὸν εὐθὺς ἀμέσως ἐγεννήθη καὶ ἀνεπτύχθη κατὰ τῆς ἀλεξανδρινῆς τάσεως ἰσχυρὰ ἀντίδρασις ἐξ ἐκείνων τῶν λογίων, οἵτινες ἄλλα φρονοῦντες, ἤθελον νὰ ἐμμένωσιν οἱ Ῥωμαῖοι εἰς τὰ παλαιότερα. Εἰς τὴν ἀντιδραστικὴν δὲ ταύτην γραμματειακὴν σχολὴν κατατάσσονται μάλιστα ἐκ μὲν τῶν ποιητῶν ὁ Λουκρήτιος, ἐκ δὲ τῶν πεζογράφων ὁ Οὐάρρων καὶ ὁ Κικέρων. Ὁ Κικέρων πιστὸς καὶ ἀδιάσειστος ἐν τῷ θαυμασμῷ αὐτοῦ πρὸς τὴν παλαιοτέραν, τὴν ἀρχαϊκὴν ποίησιν, καταφρονεῖ ἐπιδεικτικῶς τοὺς *νεωτέρους*, ὅπως τοὺς ὀνομάζει, τοὺς doctos, τοὺς cantores Euphorionis. Ἔχομεν μάλιστα περίεργον τοῦ Κατούλλου πρὸς τὸν Κικέρωνα ποιημάτιον, τὸ 49ον, δι' οὗ πρὸς τὰ καταφρονήματα τοῦ ῥήτορος ἀποκρίνεται εἰρωνικώτατα ὁ ποιητής, τὸ δὲ περιεργότερον εἶναι ὅτι ἡ εἰρωνεία τοῦ ποιηματίου ἐπὶ αἰῶνας δὲν εἶχε κατανοηθῇ καὶ ἐθεωρεῖτο μάλιστα ἐκεῖνο ποίημα ἐγκωμιαστικὸν τοῦ Κικέρωνος. Εἰς τοὺς νεωτέρους φιλολόγους ὀφείλεται ἡ εἰς τὸ ὀρθὸν ἀποκατάστασις τῆς ἑρμηνείας αὐτοῦ, δι' ἧς καὶ ἔτι μᾶλλον διαφωτίζεται ὁ παλαιὸς ἐκεῖνος γραμματειακὸς ἀγών.

Τὸ εἶδος τοῦ ποιητικοῦ λόγου, περὶ ὃ στρέφεται ἡ κατὰ τὴν νέαν ταύτην τάσιν ῥωμαϊκὴ ποίησις εἶναι ἡ ἐλεγεία καὶ ἰδίως ἡ ἐρωτική, ἐν ᾗ διέπρεψαν τῷ ὄντι οἱ Ῥωμαῖοι. Ὁ πρῶτος δὲ ὅστις ἐκ τῶν σωζομένων ποιητῶν ὑπῆρξεν ὁ εἰς τὴν Ῥώμην εἰσηγητὴς τῆς ἐλεγείας εἶναι ὁ Κάτουλλος, ὃν ὅμως ἀπεθανάτισαν μᾶλλον τὰ μικρότερα αὐτοῦ λυρικὰ ποιήματα ἢ αἱ ἐλεγεῖαι. Ὁ Κάτουλλος ὀλίγα ἔγραψεν, ἀλλὰ μετὰ τοσούτου καὶ τόσον ἀληθινοῦ ποιητικοῦ πάθους, ὥστε δικαίως κρίνεται ὡς εἷς τῶν μεγίστων ποιητῶν τῆς Ῥώμης. Ἂν δὲν ἔχῃ τὴν ἐξωτερικὴν τελειότητα τοῦ Ὁρατίου, τοῦ ἀπομιμητοῦ τῆς κλασσικῆς λυρικῆς ποιήσεως τῶν Ἑλλήνων, εἶναι ὅμως πολὺ ποιητικώτερος καὶ οὕτως εἰπεῖν προσωπικώτερος ἐκείνου. Ἀμφιβάλλομεν ἂν ὑπάρχωσι πλείονες τῶν τριῶν ἢ τεσσάρων ποιητῶν ἐν τῇ καθ' ὅλου γραμματείᾳ καὶ τῇ παλαιᾷ καὶ τῇ νεωτέρᾳ, οἵτινες ἠδυνήθησαν μᾶλλον καὶ κάλλιον τοῦ Κατούλλου νὰ ἀφήσωσι φωνὴν τοσον ἀληθινὴν καὶ τόσον εἰλικρινῆ πρὸς ἔκφρασιν τοῦ ὑπερτάτου συναισθήματος καὶ τῆς ἀγάπης καὶ τοῦ μίσους. Ἀναγινώσκοντες τὰ ὀλίγα, ἀλλ' ἀθάνατα ποιήματά του—ἐννοοῦμεν δὲ βεβαίως ἐκείνους οἵτινες καὶ ἠξεύρουσι καὶ δύνανται νὰ ἀναγινώσκωσι ποιητάς — ἄλλοτε μὲν συμπάσχομεν μετ' αὐτοῦ καὶ σχεδὸν εἰπεῖν ἀκούομεν τὴν καρδίαν τοῦ ποιητοῦ παλλομένην παλμοὺς πάθους ἀληθινοῦ, ἄλλοτε δὲ συναγανακτοῦμεν καὶ πνιγόμεθα ὑπὸ τῆς ὀδύνης.

Ἀφ' οὗ λοιπὸν ἀπὸ τοῦ Ἀνδρονίκου Λιβίου μέχρι τοῦ Σύλλα καὶ τοῦ Καίσαρος ἡ ῥωμαϊκὴ ποίησις ἐστερημένη ὅλως πρωτοτυπίας ἤρκεῖτο εἰς τυφλὴν περίπου καὶ πολλάκις κακόζηλον ἀπομίμησιν τῶν Ἑλλήνων, τελειοποιουμένη ἔπειτα βαθμηδὸν καὶ κατ' ὀλίγον, ἔφθασεν ἐπὶ Σύλλα καὶ Καίσαρος, τὴν καλουμένην δημοκρατικὴν περίοδον, εἰς ἀκμὴν ἐπίζηλον καὶ ταύτην τὴν ἀκμὴν ἐκπροσωποῦσιν ὁ Λουκρήτιος καὶ ὁ Κάτουλλος. Οἱ δύο οὗτοι μεγάλοι ποιηταί, πολὺ ἀπ' ἀλλήλων διάφοροι κατά τε τὸν ἀτομικὸν χαρακτῆρα καὶ τὴν ποιητικὴν ἐπιβολήν, ἔχουσιν ὅμως καὶ πολλὰς ἀρετὰς κοινὰς καὶ ὁμοίας, μάλιστα δὲ κοινὴν ἔχουσι τὴν ποιητικὴν ἔμπνευσιν καὶ τὴν πρὸς τὴν ἐλευθερίαν ἀγάπην. Ὁ μὲν εἶναι ποιητικὸν ἀπαύγασμα τῆς παλαιᾶς ἑλληνικῆς φιλοσοφίας, ὁ δὲ πλάσμα τῆς νεωτέρας Μούσης τῶν Ἀλεξανδρινῶν, ἀλλ' ἀμφότεροι ὅμως Ῥωμαῖοι κατὰ τὸ πνεῦμα καὶ τὴν καρδίαν. Καὶ οἱ δύο εἶναι μὲν ἀπηλλαγμένοι τοῦ ἀρχαιοπρεποῦς ἀλλ' ἀτέχνου πίνου τοῦ Ἐννίου ἢ τοῦ Πλαύτου, στεροῦνται δ' ὅμως καὶ τῆς τελειοτάτης ἐξωτερικῆς μορφῆς, δι' ἧς περιέβαλλον τὴν ποίησιν οἱ μεγάλοι ποιηταὶ τῶν Αὐγουστείων χρόνων, πρὸς οὓς οἱ δύο ἐκεῖνοι ἔχουσιν, ἂν ἐπιτρέπεται ἡ παραβολή, ὁμοίαν περίπου σχέσιν ἐκείνης ἣν ἔχει ἡ δύναμις καὶ τὸ ὕψος τῆς Αἰσχυλείου ποιήσεως πρὸς τὸ κάλλος καὶ τὴν *σωφροσύνην* τοῦ Σοφοκλέους . . . .

Ἤδη ἀπὸ τοῦ τέλους τῆς δημοκρατικῆς περιόδου ὁ γραμματειακὸς ἐν Ῥώμῃ ζῆλος εἶχε λάβῃ μεγάλην ὁρμὴν καὶ ἀνάπτυξιν, πάντες δὲ οἱ ὁπωσδήποτε τυχόντες παιδείας καὶ μορφώσεως ἐτρέποντο ἐπὶ τὴν ποίησιν, ἡ δὲ τοιαύτη ῥοπὴ ἐπετάθη κατὰ τοὺς Αὐγουστείους χρόνους ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε τῶν ποιητῶν τὸ πλῆθος ὑπενθυμίζει τὰ κωμῳδοποιὰ ἐκεῖνα μειρακύλλια τὰ πλέον ἢ μύρια, τὰ ὁποῖα τόσον χαριέντως διακωμῳδεῖ ὁ Ἀριστοφάνης. Δὲν ἔχω, Κύριοι, σκοπὸν νὰ ἐξαντλήσω τὴν ὑπομονήν σας ἀνα

Digitized by Google

γράφων ἐδῶ καὶ παρατάσσων ὀνόματα, ἀφ' οὗ μάλιστα εὑρισκόμεθα πλέον εἰς τὸν χρυσοῦν αἰῶνα τῶν ῥωμαϊκῶν γραμμάτων καὶ πρόκειται νὰ ἀπασχολήσωσιν ἡμᾶς ἀκόμη ἔξοχοι ἄνδρες, οἵτινες εὐτυχῶς δὲν εἶναι ὀνόματα μόνον.

Τῆς κατ' ἐξοχὴν λαμπρᾶς ταύτης γραμματειακῆς περιόδου σημειώνουσιν, ὡς πρὸς τὴν ποίησιν, τὴν ἀρχὴν καὶ τὸ τέλος δύο ποιηταί, ὁ Βιργίλιος καὶ ὁ Ὀβίδιος. Ἂν δὲ εἰς τοὺς δύο τούτους ἐξόχους τῶν Μουσῶν θεράποντας προσθέσωμεν τὸν Ὁράτιον, τὸν Προπέρτιον καὶ τὸν Τίβουλλον θὰ ἔχωμεν ἐξαντλήσῃ τὸν κατάλογον ὅλον τῶν σωζομένων ποιητῶν τοῦ χρυσοῦ αἰῶνος. Οἱ λοιποὶ πάντες καὶ ἀγαθοὶ καὶ κακοὶ καὶ μέτριοι, ὅσοι ἐλάμπρυνον ἢ ἠξίουν ὅτι λαμπρύνουσι μίαν τῶν θαυμασιωτέρων περιόδων τῆς ἀνθρωπίνης ἱστορίας, δὲν ὑπάρχουσι πλέον, τὰ ποιητικά των ἔργα ἐχάθησαν διὰ παντός, τὰ ἔθαψε βαθέως εἰς τὴν λήθην ὁ ἀμείλικτος χρόνος.

Ἀλλ' ὅ,τι ὁ χρόνος ἔπραξε δὲν εἶναι ἴσως τυφλῆς τύχης ἀποτέλεσμα, ἀλλὰ φυσικὴ καὶ λογικὴ ἀκολουθία ὡρισμένων περιστάσεων. Τῷ ὄντι, οἱ διασωθέντες μέχρις ἡμῶν μεγάλοι ποιηταὶ εἶναι ἴσως οἱ μόνοι, οἵτινες διὰ λόγους πολλοὺς καὶ διαφόρους καὶ ὧν ἡ ἐξήγησις καὶ κατανόησις θὰ ἀπῄτει πολὺ μακροτέραν ἀνάπτυξιν, κατώρθωσαν νὰ ἐκφράσωσιν ἂν ὄχι ολοκλήρου τῆς τότε ῥωμαϊκῆς κοινωνίας τὰ αἰσθήματα καὶ τὰς ἰδέας, ἀλλὰ τοὐλάχιστον ἐκείνων τῶν κοινωνικῶν στρωμάτων, των ἑλληνομαθῶν καὶ ἀνεπτυγμένων, εἰς τὰ ὁποῖα αὐτοὶ ἀνῆκον, ἐν τούτῳ δὲ ἔγκειται καὶ ἡ πρωτοτυπία αὐτῶν ἐν ἀντιθέσει πρὸς τοὺς ποιητὰς τῶν πολυειδῶν σχολῶν τῶν χρόνων ἐκείνων, οἵτινες ἀλλαχοῦ ἀναζητοῦντες τὴν ἐκ τῆς ποιήσεως δόξαν, ἔμειναν *μονάδες* μόνον, οὐδόλως μετασχόντες τῆς πρὸς ἕνα σκοπὸν ἢ μίαν τάσιν ἁρμονικῶς κινουμένης συγχρόνου κοινωνίας, ἂν καὶ πολλοὶ ἐξ αὐτῶν ἀπήλαυον ζῶντες πλείστης καὶ θαυμαστῆς ὑπολήψεως καὶ ἄφθονα ἐλάμβανον κατ' ἐπανάληψιν τὰ δείγματα τῆς ἐκτιμήσεως τῶν συγχρόνων των. Τῶν Αὐγουστείων χρόνων ἐπιφανέστατος ποιητὴς εἶναι ὁ Βιργίλιος.

Ὁ Βιργίλιος εἶνε ἡ κορυφὴ τῆς ῥωμαϊκῆς ποιήσεως ὅπως ὁ Κικέρων τοῦ πεζοῦ λόγου. Ὄχι μόνον ἐκπροσωπεῖ τοῦ ῥωμαϊκοῦ ἔπους τὴν τελειότητα, ἀλλὰ καὶ θεωρεῖται ὡς ὁ δεύτερος καθ' ὅλου ἐπικὸς ποιητὴς μετὰ τὸν Ὅμηρον. Καὶ ὅμως πρὸς τὰ ὁμηρικὰ ἔπη πολὺ ὀλίγον ὁμοιάζει τοῦ Βιργιλίου ἡ Αἰνειάς. Ἐμιμήθη μὲν βεβαίως ὁ Ῥωμαῖος ἐπικὸς τὸν Ὅμηρον, ὅπως ἐμιμήθη ἐν τοῖς Γεωργικοῖς καὶ τοῖς Βουκολικοῖς αὐτοῦ καὶ τὸν Ἡσίοδον καὶ τὸν Ἐρατοσθένην καὶ τὸν Ἄρατον καὶ τὸν Νίκανδρον καὶ τὸν Ἀπολλώνιον τὸν Ῥόδιον καὶ τὸν Θεόκριτον καὶ τὸν Βίωνα καὶ τὸν Ἀλεξανδρινὸν Καλλίμαχον καὶ τὸν Παρθένιον καὶ ἄλλους ἀκόμη καὶ ποιητὰς καὶ δὴ καὶ πεζοὺς συγγραφεῖς, ἀλλ' ὅμως ὁ Βιργίλιος ἔχει τοιαύτην ἰδιοφυΐαν, ὥστε μετουσιώνει οὕτως εἰπεῖν τὰ δανεισθέντα καὶ τὰ καθιστᾷ ἴδια, πλὴν δὲ τούτου τὸ *ἔντεχνον* ἢ μᾶλλον τὸ *τεχνητὸν* ἔπος αὐτοῦ εἶναι κατ' οὐσίαν, ἂν ὄχι κατὰ τὴν μορφήν, πολὺ διάφορον τοῦ *φυσικοῦ* ἑλληνικοῦ ἔπους. Διὰ τοῦτο δὲ ἂν τὴν Αἰνειάδα δὲν καταυγάζῃ τὸ *λαμπρὸν φάος* τοῦ θείου Ὁμήρου, θὰ εἶναι ὅμως πάντοτε τὸ πρότυπον τοῦ *τεχνητοῦ καὶ ἀτομικοῦ* ἔπους. Ὁ Βιργίλιος ἠθέλησε νὰ δώσῃ εἰς τὸ κυριώτατον αὐτοῦ ποίημα, τὴν Αἰνειάδα, ἐθνικὸν χαρακτῆρα, ἐπικῶς πραγματευθεὶς τὰ κατὰ τὸν ἀρχηγέτην ἥρωα Αἰνείαν. Ἐγκαταμίξας δὲ ἐν αὐτῷ καὶ τὰς παλαιὰς μυθικὰς παραδόσεις συνάμα δὲ καὶ τὴν παλαιοτέραν καὶ τὴν σύγχρονον τότε δόξαν τῶν κατορθωμάτων τῶν Ῥωμαίων καὶ μάλιστα τοῦ οἴκου τοῦ Καίσαρος ὑπὸ τύπον προφητικόν, συνήνωσεν ἐπὶ τῷ αὐτῷ τὰς δύο διευθύνσεις, ἃς πρὸ αὐτοῦ εἶχε λάβῃ ἡ ῥωμαϊκὴ ἐπικὴ ποίησις, τὴν μυθολογικὴν δηλαδὴ καὶ τὴν ἱστορικήν, δοὺς συγχρόνως αὐτὸς καὶ τοῦ διδακτικοῦ ἔπους ἄριστον ὑπόδειγμα, τὰ Γεωργικά του. Διὰ τοῦτο ἐποίησε τὴν Αἰνειάδα του καὶ ἀπὸ μελέτης καὶ ἀπὸ τῆς ἰδίας φύσεως ὅσον ὑπῆρξε δυνατὸν ἂν ὄχι καὶ ὅσον αὐτὸς ἤθελε, κάλλιστα καὶ τεχνικώτατα ἀπηρτισμένην. Πλὴν δὲ τῆς τελειότητος τῆς μορφῆς, ἣν ἔδωκεν εἰς τὸ ποίημά του ἐχρωμάτισε τὸ μεγαλοπρεπὲς καὶ μεγαλότεχνον ἔπος του καὶ διὰ τῆς ποιητικωτάτης καὶ μελαγχολικῆς ἐκείνης χροιᾶς, ἥτις ὑπῆρξε τὸ ἰδιάζον καὶ προσωπικὸν χαρακτήρισμα αὐτοῦ τοῦ ἰδίου. Διότι ἦτο κατ' ἐξοχὴν συμπαθὴς καὶ εὐαίσθητος ὁ ἀνήρ, καὶ ἀγαθὸς τὴν ψυχὴν καὶ τὴν καρδίαν, anima candida. Διὰ τοῦτο ἂν ἐν τοῖς ποιήμασι τοῦ Βιργιλίου δὲν ἀνευρίσκωμεν ἴσως οὔτε τοῦ Λουκρητίου τὸ ποιητικὸν ἔξαρμα οὔτε τὸ πάθος τοῦ Κατούλλου, ἀλλ' ὅμως ἀναπνέομεν ἐν αὐτοῖς ἀτμόσφαιραν τῷ ὄντι ποιητικήν, ἡ δὲ σεληναία ἀληθῶς γλυκύτης καὶ μελαγχολία, ἥτις εἶναι ἐπικεχυμένη εἴς τινα μάλιστα ἐπεισόδια τῆς Αἰνειάδος του διαθέτει λυπηρῶς ἅμα καὶ εὐαρέστως τὴν ψυχὴν τοῦ ἀναγνώστου. Τίς ἀγνοεῖ τὰ κατὰ τὴν Διδὼ καὶ τὸν Αἰνείαν; Ὁλόκληρον μάθημα θὰ ἐχρειάζετο διὰ νὰ ἀναλυθῇ προσηκόντως τὸ πάγκαλον ἐκεῖνο ποιητικὸν κατασκεύασμα. Συμπαθοῦμεν ζωηρῶς πρὸς τὴν τάλαιναν ἡρωΐδα, οὐχ ἧττον ἢ πρὸς τὸν ἀμειλίκτως ὑπὸ τῶν θεσφάτων ἐλαυνόμενον ἥρωα. Τὸ ἐπεισόδιον ὁλόκληρον εἶναι καλλιτέχνημα ἀπαράμιλλον καὶ ἀντάξιον τοῦ ὅλου ποιήματος, εἶναι δὲ τῷ ὄντι χρυσοῖ οἱ περίφημοι στίχοι, δι' ὧν ἡ δύσερως βασίλισσα ἐκμυστηρεύεται τὸν κατατρώγοντα τὴν καρ

Digitized by Google

δίαν της πόνον πρὸς τὴν Ἄνναν τὴν πεφιλημένην ἀδελφὴν ἢ ἄλλως ζητεῖ νὰ λάβῃ αὐτὴν ὡς συνεργὸν ἢ ἐπίκουρον.

Διὰ ταύτας λοιπὸν τὰς ἀρετάς του κατέλαβεν ὁ Βιργίλιος πρωτίστην θέσιν ἐν τῇ καθ' ὅλου ἱστορίᾳ τῆς ποιήσεως, ἡ δὲ ἐπίδρασις αὐτοῦ ἐπὶ τὴν ποίησιν καὶ τῶν Ῥωμαίων καὶ τῶν νεωτέρων ἀκόμη ἐθνῶν ὑπῆρξεν ὅσον οὐδενὸς ἄλλου καὶ μεγίστη καὶ πολυειδὴς καὶ περιέργως περιπετειώδης.

Ὅλως διάφορος κατὰ τὸν χαρακτῆρα ὑπῆρξεν ὁ εὔχαρις μὲν καὶ ζωηρὸς Ὁράτιος, ὅστις ὅμως ἠγάπησε τὸν Βιργίλιον ὡς ἀδελφὸς ἀδελφόν, ἡ δὲ εἰλικρινὴς αὕτη φιλία τῶν δύο κορυφαίων ποιητῶν τῶν χρόνων ἐκείνων ηὐξήθη καὶ ἐκραταιώθη ἐπ' ἀγαθῷ τῶν γραμμάτων ὑπὸ τὴν σκέπην τῆς κοινῆς προστασίας τοῦ Μαικήνα καὶ τῆς κραταιᾶς εὐνοίας τοῦ Αὐγούστου Ὁ Ὁράτιος καὶ ὡς λυρικὸς καὶ ὡς σατυρικὸς καὶ ὡς διδακτικὸς ποιητὴς εἶναι καὶ βαθὺς καὶ χαριέστατος, ἐλάμπρυνε δὲ καὶ αὐτός, ἀλλ' ἐκ τῶν πρώτων τὴν πατρίδα του. Ποικιλώτατος δὲ ὢν καὶ ἀποτυπώνων πλειότερον ἴσως ἢ ὁ Βιργίλιος ἐν τοῖς ἔργοις του τὴν ἰδίαν προσωπικότητα, διαφαίνεται οὐδὲν ἧττον πανταχοῦ ἑλληνικώτατος ὢν καὶ μάλιστα μιμητὴς ὄχι τῶν Ἀλεξανδρινῶν, ἀλλὰ τῶν παλαιοτέρων, διότι ἐπανῆλθεν αὐτὸς πάλιν εἰς τὰς ἀδολωτέρας τῆς λυρικῆς ἐμπνεύσεως πηγάς, εἰς τὴν Σαπφὼ καὶ τὸν Ἀλκαῖον. Ἡ μοῦσά του ἔθρεψε γενεὰς γενεῶν, αὐτὸς δὲ ἐν ὅλῃ του τῇ μετριοφροσύνῃ ἔσχε πλήρη συνείδησιν τῆς ἐπιτυχίας του ἐν τῇ ποιητικῇ ἀποστολῇ καὶ ἐν τῇ δικαίᾳ συναισθήσει τῆς μελλούσης ἀθανασίας του ἠδυνήθη, εὐδαίμων ἀληθῶς, νὰ ἐπιφωνήσῃ τὸ περίφημον ἐκεῖνο: Exegi monumentum aere perennius!

Ὅτε ἐν ἔτει π. Χ. 55ῳ ἀπέθνησκε τριάκοντα μόνον καὶ τριῶν ἐτῶν τὴν ἡλικίαν ὁ Κάτουλλος, ἦτο ἑνὸς ἔτους παιδίον ὁ Τίβουλλος, δὲν εἶχε δὲ ἀκόμη γεννηθῇ ὁ Προπέρτιος. Ἐγεννήθη μετὰ ἑπτὰ ἔτη, κατὰ τὸ 47ον π. Χ. Καὶ τῶν δύο τούτων ἐλεγειακῶν μακρὰ μὲν ὑπῆρξεν ἡ ποιητικὴ δόξα, ἀλλὰ βραχύς, ὅπως καὶ τοῦ Κατούλλου ὁ βίος! Ὁ Τίβουλλος ἦτο τριάκοντα καὶ πέντε ἐτῶν ὅτε ἀπέθανεν, ὁ δὲ Προπέρτιος τριάκοντα καὶ δύο. Ἐκ τῶν δύο τούτων ἐλεγειακῶν ποιητῶν ὁ Κοϊντιλιανὸς προτιμᾷ τὸν Τίβουλλον, ἀλλὰ δὲν ἀποκρύπτει ὅτι ἄλλοι ἐθεώρουν ἀνώτερον τὸν Προπέρτιον. Παρὰ τῷ Προπερτίῳ ἡ ἐρωτικὴ ἐλεγεία εἶναι τὸ φυσικὸν καὶ ἄμεσον προϊὸν τοῦ χαρακτῆρος καὶ τοῦ βίου του, ὁ Τίβουλλος ἔχει καὶ αὐτὸς τὸ πάθος ὄχι κατώτερον, ἀλλ' εἶναι μελαγχολικώτερος καὶ ἰδανικώτερος. Τὸν Τίβουλλον ἐνέπνευσε κατ' ἐξοχὴν ἡ Δηλία, ὅπως ἡ Κυνθία τὸν Προπέρτιον καὶ τὸν Κάτουλλον ἡ Λεσβία. Ἀμφότεροι καὶ ὁ Τίβουλλος καὶ ὁ Προπέρτιος, ἐμιμήθησαν τοὺς Ἀλεξανδρινούς, ἀλλὰ πιστότερον ὁ Προπέρτιος, ἐκ δὲ τῶν ποιημάτων των, ἅπερ εἶναι ἐκ τῶν καλλίστων προϊόντων τοῦ χρυσοῦ αἰῶνος, καθὼς καὶ ἐκ τῶν ἐλεγειῶν τοῦ Ὀβιδίου, εὐφυῶς ἐλέχθη ὅτι δύναται νὰ ἐξαχθῇ πλήρης ἱστορία τῆς ἀνθρωπίνης καρδίας.

Ὁ Ὀβίδιος, ὁ μετὰ τὸν Κάτουλλον ὑπὸ τὴν ἔποψιν τοῦ πάθους ποιητικώτατος τῶν Ῥωμαίων, ὁ ἀριστοτέχνης τοῦ ἐλεγειακοῦ μέτρου, εἶναι πολυειδὴς ποιητής, ὅπως τὸν εἴπομεν, ἀλλὰ γλαφυρὸς κατ' ἐξοχὴν καὶ χαρίεις. Πολλὰ τῶν ποιημάτων καὶ τοῦ Ὀβιδίου, ὅπως καὶ ἄλλων Ῥωμαίων ποιητῶν, θὰ ἐτάσσοντο ἐν ἀποκρύφῳ μουσείῳ ἂν ὑπῆρχον καὶ διὰ τὰ ποιητικὰ καλλιτεχνήματα μουσεῖα ὅπως καὶ διὰ τὰ προϊόντα τῶν εἰκαστικῶν τεχνῶν, ἀλλ' αἱ *Μεταμορφώσεις* μάλιστα αὐτοῦ, Ἀλεξανδρινῆς ἐμπνεύσεως ποίημα, παρέχουσιν εἰς ἡμᾶς το μέτρον τῆς ποιητικῆς του δυνάμεως καὶ ἀξίας.

Μετὰ τοὺς Αὐγουστείους χρόνους ἄρχεται ἡ παρακμὴ καὶ κατάπτωσις, βραδεῖα μὲν καὶ ἤρεμος τὸ πρῶτον, ἔπειτα δε ραγδαιοτέρα καὶ ἀκάθεκτος. Περίτεχνος γίνεται εἰς τὸ ἑξῆς καὶ ψυχρὰ καὶ ἀφύσικος ἡ ποίησις. Τὸ ἀληθινὸν αἴσθημα ἀρχίζει νὰ ἐλαττοῦται, ἔπειτα δὲ παντάπασιν ἐκλείπει καὶ ἐξαφανίζεται. Ἐκ τῶν σωζομένων ποιητῶν ὁ Λουκανὸς ὁ ἐπὶ Νέρωνος ποιήσας τὴν ἐπικοϊστορικὴν *Φαρσαλίδα* εἶναι μὲν ἀγαθὸς στιχουργός, ἀλλὰ «φαίνεται ἱστορίαν μᾶλλον συντάξας ἢ ποίημα». Ἡ ποιητικὴ ἔμπνευσις ὁσημέραι ἐκλείπει. Ἐπὶ τῶν αὐτοκρατόρων Βεσπεσιανοῦ καὶ Δομετιανοῦ ὁ Βαλέριος Φλάκκος ὁ ποιητὴς τῶν *Ἀργοναυτικῶν*, ὁ Σίλιος Ἰταλικὸς ὁ ἐν 17 βιβλίοις γράψας ἐπικὸν ποίημα περὶ τοῦ β' καρχηδονικοῦ πολέμου καὶ ὁ Στάτιος ὁ ποιητὴς τῆς *Θηβαΐδος* καὶ τῆς *Ἀχιλληΐδος* εἶναι κατὰ τὸ πλεῖστον στιχουργοῦντες ἀρχαιολόγοι καὶ οὐδὲν πλέον. Ἰδιαζούσης μόνον καὶ ἐξαιρέτου μνείας εἶναι ἄξιος ὁ σατυρικὸς ποιητὴς Πέρσιος καὶ ἔτι μᾶλλον ὁ Ἰουβενάλις, ὁ «Τάκιτος τῆς σατύρας», τοῦ ὁποίου ἡ *μάστιξ* ὑπῆρξε κατὰ τοὺς ἀθλίους ἐκείνους χρόνους ἡ ἱκανοποίησις ὄχι μόνον τῆς πανταχόθεν προσβαλλομένης πολιτικῆς καὶ κοινωνικῆς ἀρετῆς, ἀλλὰ καὶ τοῦ παρηκμακότος ποιητικοῦ αἰσθήματος. Μετὰ τῶν δύο τούτων ὀνομάτων θὰ κλείσωμεν τὸν κατάλογον τῶν Ῥωμαίων ποιητῶν. Ἡ γραμματεία παρακολουθοῦσα καὶ αὐτὴ τὸ καταρρέον τοῦ παλαιοῦ κόσμου οἰκοδόμημα περιέρχεται εἰς πλήρη ὅπως ἐκεῖνο ἀποσύνθεσιν. Τὸ κράτος τὸ ῥωμαϊκὸν πρὶν ἢ καὶ κατὰ τύπους καταπέσῃ καὶ καταλυθῇ εὑρίσκεται ἤδη κατὰ τοὺς τελευταίους χρόνους εἰς χαώδη ὑπὸ πᾶσαν ἔποψιν κατάστασιν καὶ ἐπάνω τοῦ χάους φέρεται τὸ πνεῦμα τοῦ χριστιανισμοῦ καὶ τὸ

Digitized by Google

πνεῦμα τῶν βαρβάρων μέν, ἀλλὰ νεαρῶν καὶ ἀκμαίων λαῶν, οἵτινες ἐπήρχοντο ἀθρόοι διὰ νὰ καταβάλωσιν εἰς ἔδαφος τὴν ῥωμαϊκὴν ἀρχήν. Ἐκ τοῦ τριπλοῦ τούτου κράματος ἔμελλε νὰ προέλθῃ νέα δημιουργία, ἡ δημιουργία νέου κόσμου ἰδεῶν καὶ καθιδρυμάτων...

Κύριοι,

Ἡ εἰκὼν αὕτη τῆς πορείας, ἣν διήνυσεν ἡ ῥωμαϊκὴ ποίησις εἶναι ἀμυδρὰ καὶ ἀτελής, τὸ ἠξεύρω, καὶ διὰ τοῦτο δανειζόμενος παρὰ τοῦ Ὀβιδίου τὴν φράσιν veniam pro laude peto. Ἡ ἐν λεπτομερείᾳ ἀνάπτυξις καὶ ἐκτύλιξις τῶν ἐδῶ ἁπλῶς ὑποτυπωθέντων θὰ γίνῃ κατὰ τὴν διδασκαλίαν τοῦ μαθήματος τῆς ἱστορίας τῶν λατινικῶν γραμμάτων. Ἐπὶ μακρὰ ἔτη τὰ μαθήματα τὰ ἀνήκοντα εἰς τὸν κύκλον τῆς λατινικῆς φιλολογίας ἐδιδάσκοντο ἐν τῷ Ἐθνικῷ Πανεπιστημίῳ ὑπὸ δύο γεραρῶν καθηγητῶν, ὧν ἡ σοφὴ λαλιὰ ἀπὸ πολλοῦ δὲν ἀκούεται πλέον ἀπὸ τῆς καθέδρας ταύτης. Καὶ τὸν μὲν Εὐθύμιον Καστόρχην ἀπὸ ἑνὸς περίπου καὶ ἡμίσεος ἔτους πενθεῖ τὸ Πανεπιστήμιον, ὁ δὲ Στέφανος Κουμανούδης, ἀφ' οὗ ἐπὶ τεσσαράκοντα ἔτη ἐτίμησε τὴν καθέδραν ταύτην, ἠθέλησε μὲν νὰ ἀποχωρήσῃ τῆς ἐνεργοῦ καὶ ὑποχρεωτικῆς διδασκαλίας, ἐξακολουθεῖ δὲ σὺν Θεῷ καὶ ἄλλως νὰ τιμᾷ τὴν ἑλληνικὴν ἐπιστήμην καὶ τὴν Ἑλλάδα. Τῶν δύο τούτων καθεδρῶν τῆς λατινικῆς φιλολογίας, ἡ μὲν ἑτέρα ἔχει ἤδη πληρωθῇ, ἐπὶ δὲ τὴν ἑτέραν ἐτάχθην τώρα ἐγώ. Τὴν εὐγνωμοσύνην μου ἐπιτρέψατέ μοι νὰ ἐκφράσω ἐδῶ δημοσίᾳ καὶ πρὸς τοὺς σοφοὺς καθηγητὰς τοῦ νῦν συναδέλφους μου, οἵτινες ἠθέλησαν διὰ τῆς ἐν τῇ Φιλοσοφικῇ Σχολῇ ψήφου των νὰ γίνω αὐτῶν συλλειτουργὸς καὶ συμπάρεδρος καὶ πρὸς τοὺς ἄρχοντας τῆς πολιτείας, οἵτινες ηὐδόκησαν πραγματοποιοῦντες τῆς Σχολῆς τὴν εὐχὴν νὰ προκαλέσωσιν ὑπὲρ αὐτῆς τὸ Βασιλικὸν κῦρος. Ἀφ' οὗ δεκαπέντε ἤδη τοῦ βίου μου ἔτη, τὰ κάλλιστα ἴσως, κατέτριψα ἐν τῇ γυμνασιακῇ διδασκαλίᾳ, ἔρχομαι τώρα πρὸς ἡμᾶς, ὁμιληταὶ προσφιλεῖς, ἔρχομαι δὲ ὡς διδάσκαλος ἅμα καὶ φίλος, ἔρχομαι φέρων πρὸς ὑμᾶς καὶ τὴν διάνοιαν καὶ τὴν καρδίαν μου. Μετὰ θάρρους ἀνέρχομαι τὸ πρῶτον ἐπὶ τὴν καθέδραν ταύτην, ἀλλὰ τὸ θάρρος τοῦτο δὲν προέρχεται βέβαια ἐκ τῆς μεγάλης εἰς ἐμαυτὸν πεποιθήσεως, πολλοῦ γε καὶ δεῖ, τὸ ἀντλῶ μᾶλλον ἐκ τῆς ἐγνωσμένης φιλοτιμίας τῆς ἑλληνίδος νεότητος, ἐκ τῆς ἀγάπης ὑμῶν πρὸς τὰ καλά, ὑμῶν, οἵτινες θὰ ἐπιδοθῆτε εἰς ἀχάριστον μὲν ἴσως, ἀλλ' εὐγενέστατον ἔργον. Γενόμενος ὁδηγὸς ὑμῶν καὶ παραστάτης, θὰ προσπαθήσω νὰ μυήσω ὑμᾶς καὶ ἐγὼ τὴν σώτειραν ἐκείνην αὐτενέργειαν, ἣν ἔχων πρὸ ὀφθαλμῶν ὁ Fustel de Coulanges ὀρθότατα ἔγραφεν ὅτι ἡ ἐπιστήμη δὲν μεταγγίζεται ἀπὸ μιᾶς διανοίας εἰς ἄλλην, ἀλλὰ πρέπει νὰ παραχθῇ καὶ νὰ σχηματισθῇ ἐν μιᾷ ἑκάστῃ διανοίᾳ διὰ τῆς ἰδίας αὐτῆς ἐργασίας. Συμμελετῶν καὶ σχεδὸν συνεργαζόμενος μεθ' ὑμῶν εἰς ἑρμηνείαν τῶν μεγάλων τῆς Ῥώμης ποιητῶν καὶ συγγραφέων, οἵτινες ἔχουσιν ἁδρὰ τὰ νοήματα καὶ καλὴν τὴν μορφήν, θὰ μετάγω ὑμᾶς εἰς τὴν χώραν τῆς ἐπιστήμης καὶ τοῦ ἰδανικοῦ. Ἐκεῖνοι θὰ δίδωσι σθένος εἰς τὴν ἀδύνατον φωνήν μου, ἐκεῖνοι ἀντ' ἐμοῦ θὰ θερμαίνωσι τὰ νεαρά σας στήθη εἰς δίψαν καὶ πόθον τοῦ ἀληθοῦς καὶ τοῦ καλοῦ.

ΚΡΑΒΑΡΑ

(Ὁδοιπορικαὶ σημειώσεις)

Συνέχεια· ἴδε σελ. 291

Οὕτω ὁδοιποροῦντες ἐφθάσαμεν παρὰ τὴν εἴσοδον τοῦ ῥήγματος τῶν βουνῶν μεταξὺ τῶν ὁποίων ῥέει ὁ Φίδαρης. Παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Τσερνοβίτικου βουνοῦ δεξιὰ τῷ κατερχομένῳ τὸν ποταμὸν ἠγείρετο τὸ *Μαντάλι τοῦ Κόχαλη*.

Τὸ Μαντάλι εἶνε τὸ κυριώτατον ὄργανον τῆς ἐριουργίας ἐν Ἑλλάδι. Διαιρεῖται δὲ εἰς δύο μέρη· εἰς τὴν *νεροτριβὴν* καὶ τὰ *μαντάνια*. Τὸ νερὸν ἐρχόμενον δι' αὔλακος ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ κρημνίζεται εἰς παχεῖαν στιβάδα ἐντὸς τῆς *κάναλης* ξυλίνου κάδου, ἐπιμήκους ἀνοικτοτέρου κατὰ τὴν κορυφὴν καὶ ὁλονὲν στενουμένης πρὸς τὴν βάσιν. Ἀπ' αὐτῆς ὅμως τῆς στενῆς βάσεως τὸ νερὸν πίπτει ὁρμητικώτερον ἐντὸς πλατέος κάδου, διατρήτου τὴν βάσιν ὡς κοφίνου· ἐντὸς αὐτοῦ ῥίπτονται τὰ μάλλινα σκεπάσματα καὶ ἀφίνονται ἐπὶ εἰκοσιτέσσαρας ὅλας ὥρας, δερόμενα ὑπὸ τοῦ νεροῦ καὶ περιστρεφόμενα ὡς ἐν στροβίλῳ. Καὶ αὕτη εἶνε ἡ κυρίως νεροτριβή.

Τὰ δὲ *μαντάνια* ἔχουν καὶ αὐτὰ τὴν κάναλήν των, ἀλλὰ τὸ καταρρέον ἀπ' αὐτῆς νερὸν δὲν κρημνίζεται ἐντὸς κάδου, ἀλλ' ἐπὶ ὀδοντωτοῦ ξυλίνου τροχοῦ, δν περιστρέφει μετὰ δυνάμεως. Οἱ ὀδόντες οὗτοι ἅπτονται ἀκροθιγῶς δύο ἐπιμήκων ξύλων, ἐκκρεμῶν ἐκ τῶν ἄνω κρατουμένων καὶ φερόντων πρὸς τὰ κάτω τοὺς *κοπάνους*. Ἐνῷ λοιπὸν περιστρέφεται ὁ τροχὸς οἱ ὀδόντες κινοῦσι τὰ ξύλα καὶ οὕτω οἱ συνεχόμενοι κόπανοι ἔρχονται κ' ἐφάπτονται ἀλληλοδιαδόχως ἐπὶ σανίδος, ἐφ' ἧς ἁπλοῦται τὸ ἀγανὸν ὕφασμα. Ἀμφότερα οὕτω ἥ τε νεροτριβὴ καὶ τὰ μαντάνια κατορθόνουν ὥστε ν' ἀναπίνῃ

Digitized by Google

ἀρκετὸν νερὸν τὸ ἔριον, νὰ συμπιέζεται καὶ στερεοποιεῖται καθιστάμενον ἀδιαπέραστον.

Τὰ ὑφάσματα ταῦτα, τῶν ὁποίων μεγίστη κατανάλωσις γίνεται ἀνὰ τὰς πανηγύρεις τῆς Ἑλλάδος καὶ δι' αὐτῶν ἐνδύεται καὶ σκεπάζεται ὅλος ὁ ποιμενικὸς καὶ γεωργικὸς κόσμος, ὑφαίνονται κατὰ τὰ μέρη ἐκεῖνα ἐν Ἄμπλιανη τῆς ὁποίας οἱ κάτοικοι τὸν μὲν χειμῶνα κατέρχονται μετὰ τῶν πολυπληθῶν ποιμνίων των εἰς τὰ πεδινὰ μέρη, τὸ δὲ θέρος ἀνερχόμενοι ἐκεῖ ἐπιδίδονται ὅλοι, ἄνδρες καὶ γυναῖκες, εἰς τὸ νήθειν καὶ ὑφαίνειν.

Ἀφοῦ παρετηρήσαμεν καλῶς τὴν ἐργασίαν καὶ ἀντηλλάξαμεν ψωραλέον καπνὸν μετά τινων ἐκεῖ Ἀμπλιανιτῶν, ἱππεύσαμεν καὶ εἰσήλθομεν εἰς τὰ *Στενά*. Τὸ ὄνομα ἐλήφθη ἐκ τοῦ πράγματος· διότι τὸ ὄντι ἡ κοίτη τοῦ ποταμοῦ εἶνε στενὴ ἐκεῖ, μέχρι δέκα τ' ὀλιγώτερον μέτρων καὶ πυργοῦνται ἔνθεν καὶ ἔνθεν αὐτῆς ὀδοντωταὶ πλευραὶ βουνῶν μ' ἐσοχὰς κ' ἐξοχάς, μὲ ῥύγχη καὶ σπήλαια, μὲ δικλεῖδας καὶ ἄντρα ὡς ἐν τῇ Κλεισούρᾳ τῆς Αἰτωλίας. Καὶ τοῦτο πείθει ὅτι ὁ ποταμὸς διέρρηξε τὰ βουνὰ ἐκεῖνα ζητῶν δίοδον· διότι ἂν ἠδύνατό τις νὰ ἑνώσῃ τ' ἀποκεχωρισμένα μέρη θὰ ἴδῃ ὅτι θὰ συσφιγχθῶσι μεταξύ των ὡς πόρπη. Τὸν χειμῶνα καὶ τὸ ἔαρ, κατὰ τὴν τῆξιν τῶν χιόνων ὁ ποταμὸς κυλίεται βογγῶν καὶ ἐπαφρίζων μεταξὺ τῶν δύο βουνῶν· ἀλλὰ τότε ἔμενε περιωρισμένος εἰς στενὴν αὔλακα, διατρέχων ἀλληλοδιαδόχως ἀπὸ τῆς μιᾶς εἰς τὴν ἄλλην πλευρὰν τῆς χαλικώδους κοίτης, κτυπῶν ἐπὶ τοῦ ἑνὸς γρανίτου καὶ ὑποχωρῶν εὐθὺς πρὸς τὸν ἕτερον, εἰς πολυαρίθμους ἕλικας, δικαιολογῶν πληρέστατα τὸ νεώτερον ὄνομά του. Καὶ ἡμεῖς ἀπεκάμναμεν περιμαζεύοντες κατὰ λεπτὸν τοὺς πόδας ἐπὶ τοῦ σάγματος καὶ τὰ ζῶα ἐρράντιζον ἀδιακόπως τὴν γῆν, νερὸν ἀποστάζοντα ἀπὸ τῆς κοιλίας καὶ τῶν ποδῶν καὶ τῶν ῥωθώνων.

Μ' ὅλα ταῦτα ἐδῶ ἡ ποταμοπορία δὲν ἦτο δυσάρεστος. Ὁ ἥλιος δὲν ἔφθανε μέχρις ἡμῶν καὶ κόνις δὲν μᾶς περιέβαλεν· ἐβαδίζομεν ὑπὸ τὴν δροσερὰν σκιὰν τῶν βουνῶν, οἵτινες ἀκολουθοῦντες τοῦ ποταμοῦ τοὺς ἑλιγμούς, ἐφαίνοντο ὅτι μᾶς ἀπέκλειον διὰ τερπνῶν καταπετασμάτων τὴν δίοδον καὶ ὅτι αἴφνης ὑπεχώρουν εἰς τὴν προσέγγισίν μας. Οἱ ὀφθαλμοί μας ἠδύναντο νὰ τρυφήσωσιν ἐπὶ τῶν ποικίλων καὶ ἁρμονικῶν ἀποχρώσεων τοῦ γρανίτου, τῶν παραδόξων καὶ ὅλως πρωτοτύπων καμπύλων τῶν στρωμάτων, τῆς ἐλαιοχρόου ἐπιφανείας τοῦ νεροῦ, καὶ ἐπὶ τῶν ἀνοιγμάτων τῶν βουνῶν, καταλαμπομένων ὑπὸ τοῦ φωτὸς καὶ τῶν χλοερῶν ποῦ καὶ που αὐλώνων, πλήρων ὑψικόμων πλατάνων, κάτω τῶν ὁποίων ἠκούοντο κωδωνισμοὶ τράγων.

Εἰς ἕνα τῶν αὐλώνων τούτων, μετὰ ἡμίωρον ἀπὸ τὸ Μαντάλι τοῦ Κόκκαλη πορείαν — διπλασίαν ἐννοεῖται τῆς τακτικῆς — ἐκαθήσαμεν καὶ ἀνεπαύθημεν ἐπ' ὀλίγον. Ὁ εἷς τῶν ξεναγῶν μας, ὅστις ζητήσας τὴν ἄδειαν μᾶς παρήτησεν ἀπὸ Λομποτινὰ δι' ἐργασίαν του, ἦτο κατὰ τὰ συμπεφωνημένα ἐκεῖ, φέρων καὶ μικρὸν ἀσκίον πλῆρες νωποῦ γάλακτος τὸ, ὁποῖον ἐρροφήσαμεν μετὰ πολλῆς τῆς εὐχαριστήσεως. Ἐπὶ τῆς ἀπέναντι ὀρθῆς ὄχθης, εἰς ὕψος πλέον τῶν 50 μέτρων ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ, προβάλλει ἐξώστης τοῦ γρανίτου, τὸ ***Καλὸ πλάϊ*** ἔχων ἄνω αὐτοῦ ἰσομήκους ὕψους παραπέτασμα, κόκκινον καὶ ἀγριωπὸν τὸ ***Ξεροβοῦνι***. Μία μόνη εἴσοδος καὶ αὐτὴ πετρώδης καὶ δύσβατος φέρει εἰς τὸ Καλὸ πλάϊ ἐκ δυσμῶν καλουμένη ***Ἀποκλείστρα***. Ἐντὸς αὐτοῦ κατὰ τοὺς δεινοὺς χρόνους τῆς ἐπαναστάσεως διέμειναν πολλαὶ οἰκογένειαι ἐκ Φθιώτιδος, ἐγείρασαι καὶ οἰκίσκους ὧν τὰ ἐρείπια διατηροῦνται ἀκόμη μὲ τὰ ὀνόματα τῶν οἰκησασῶν οἰκογενειῶν καὶ μίαν ἐκκλησίαν πρὸς τὸ ἀνατολικὸν ἄκρον, τὴν τοῦ Ἁγίου Νικολάου, σωζομένην ἔτι ἀκεραίαν καὶ ἐντὸς τῆς ὁποίας πανηγυρίζουν τὰ πέριξ χωρία τὴν 8 Μαΐου. Ἐμπρός μας ἐγείρεται ἡ ***Γέφυρα τῶν Στενῶν*** λιθόκτιστος, δι' ἑνὸς τόξου συνδέουσα τοὺς προσεγγίζοντας μέχρις ἑνὸς μέτρου ἀπ' ἀλλήλων γρανίτας. Ἡ γέφυρα αὕτη φέρει εἰς ἐπικοινωνίαν τοὺς κατοίκους τῆς Βοϊτσᾶς, τῶν Κουτολιστίων καὶ ἄλλων χωρίων πρὸς τὴν Κλεπᾶν 2 καὶ $^1/_2$ ὥρας ἀπέχουσα ἐκεῖθεν καὶ πρὸς τὴν Ἀράχωβαν διπλασίας.

Πέραν τῆς Γεφύρας τῶν Στενῶν ὁ ποταμὸς ἀνάγεται εἰς εὐρεῖαν κοίτην. Πάλιν ἡ ποταμοπορία καθίσταται καταθλιπτικὴ καὶ ὁ ἥλιος μᾶς καταφλέγει. Ἀλλὰ τὰ βουνὰ δὲν ἵστανται ὀρθὰ καὶ ἀντιμέτωπα παρὰ τὴν κοίτην παρὰ εὐρύνονται, ἀνακλίνοντα ἔνθεν καὶ ἔνθεν εἰς κλιμακωτοὺς λόφους μέχρι τοῦ ὕψους των· τοῦ ὕψους ἐπὶ τοῦ ἑνὸς τῶν ὁποίων πρὸς δεξιὰ φαίνονται ὡς ἀκροπόλεις αἱ οἰκίαι τῆς Κλεπᾶς κ' ἐπὶ τοῦ ἑτέρου πρὸς ἀριστερὰ αἱ τῆς Συνίστας. Καὶ αἱ δύο αὗται κῶμαι ἀνήκουν εἰς τὸν δῆμον Κλεπαΐδος. Ἡ πρώτη μάλιστα τούτων διαμφισβητεῖ πρὸς τὴν Ἀράχωβαν τὴν ἕδραν τοῦ δήμου καὶ τὴν κατέχει μάλιστα καθ' ὅλον τὸ χειμερινὸν ἑξάμηνον. Διαιρεῖται εἰς τρεῖς συνοικίας ἐπὶ δύο ἀντιθέτων λόφων κειμένας, ἔχει ἐκκλησίαν καὶ πανηγυρίζει τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων. Κατοικεῖται ἀπὸ 800 περίπου ψυχάς, ὧν ὅμως οἱ ἡμίσεις ξενιτεύονται κατ' ἔτος, μετερχόμενοι τὸν βοτανοσυλλέκτην, τὸν φαρμακοπώλην καὶ τὸν διακονιάρην. Χαρακτηριστικώτατον εἶνε καὶ τὸ ἑξῆς ὅπερ συνέβη εἰς ἡμᾶς: Ἐζητοῦμεν παρά τινος ἐξ αὐτῶν νὰ μᾶς ἀκολουθήσῃ μετὰ τοῦ ζώου του. Διεφωνήσαμεν κατ' ἀρχὰς πρὸς τὰς παρα-

Digitized by Google

λόγους ἀπαιτήσεις του, ἀλλ' ἐπὶ τέλους ἀναγκασθέντες συνεφωνήσαμεν. Τότε ὅμως ὁ καλός σου σκεφθεὶς ἐπ' ὀλίγον μᾶς ἔστρεψε τὰ νῶτα λέγων:

— Σὰν εἶν' ἔτσι, γυρίζω μὲ τὰ γιατροσόφια μου καὶ βγάνω περισσότερα!

Ἡ δὲ Συνίστα ἀποτελεῖται ἀπὸ δύο συνοικίας χωριζομένας ὑπὸ χειμάρρου· ὑπῆρξέ ποτε ὀνομαστὴ ὡς πατρὶς Μιχαλοπούλου τινός, πολιτευομένου συγκεντροῦντος ἐν ταὐτῷ ὅλας τὰς ἀρχὰς τῆς ἐπαρχίας, ὄντος δηλαδὴ δικολάβου καὶ βουλευτοῦ καὶ δημάρχου συνάμα κατὰ τὸ σύστημα τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, καὶ λέγεται κοινῶς τοῦ *Μιχαλάκη τὸ χωριό*. Ἔχει καὶ αὕτη περὶ τὰς 300 ψυχάς, αἵτινες δὲν δυσκολεύονται καθόλου νὰ μιμῶνται τοὺς γείτονάς των.

Ἡ γέφυρα τῆς Ἀραχώβης ἀπὸ τῆς γεφύρας τῶν Στενῶν δὲν ἀπέχει πλέον τῶν 20 λεπτῶν τῆς ὥρας ἀλλ' ἡμεῖς ἀργήσαμεν πολύ. Καὶ ὅμως ἐνῷ τόσα εἶνε πέριξ χωρία, ἀπὸ τῆς πρωΐας ὅτε κατήλθομεν εἰς τὸν ποταμὸν μέχρι τῆς ὥρας ἐκείνης οὐδὲν ἀπηντήσαμεν ἀνθρώπινον ὄν. Μόνον ἓν δύο παιδάρια φυλάσσοντα τοὺς τράγους των, ἀδύνατα κ' ἐκεῖνα νὰ ἐμποδίσωσι τοὺς σκύλους των ἀπὸ τῶν διαβατῶν καὶ μετ' ὀλίγον μικρὰν παιδίσκην, ῥοδοψημένην, ἀνυπόδητον καὶ ἡμίγυμνον, σύρουσαν ἀπὸ σχοινίου καψαλὸν μόσχον καὶ παρέκει κατσαρομάλλην νεανίαν ὁδεύοντα ἐπὶ ἰσχνοῦ ὄνου. Καὶ ὅμως δὲν εἶνε δύσκολον ὁ νεανίας καὶ ἡ παιδίσκη νὰ συναντηθῶσι, μετὰ μικρὸν ἵν' ἀποφύγωσι τὸν φλογερὸν ἥλιον, ὑπὸ τὴν σκιὰν καμμιᾶς πλατάνου παρὰ διαυγὲς νᾶμα καὶ τὸ γλυκὺ νανούρισμα τοῦ νεροῦ, τὸ νυσταλέον θάλπος τῆς ἡμέρας, τὸ φλύαρον ᾆσμα τοῦ τέττιγος καὶ ἡ θερμὴ νεότης των νὰ τοὺς κινήσωσιν εἰς ἐφαρμογὴν τῆς Ὀαριστύος τοῦ Θεοκρίτου.

«—Μίμνε τάλαν· τάχα τίς τοι ἐπέρχεται· ἦχον ἀκούω!
«—Ἀλλήλαις λαλέουσι τεὸν γάμον αἱ κυπάρισσοι».

Ἀπεφασίσθη παρὰ τὴν *γέφυραν τῆς Ἀραχώβης* νὰ διέλθωμεν τὴν μεσημβρίαν καὶ νὰ φάγωμεν. Ῥεῦμα ἠνοίγετο πρὸς τὴν ἀριστερὰν ὄχθην πλατανοσκεπὲς παρὰ τὸ ὁποῖον ἔμενεν οἰκογένεια πολυμελὴς αἰγοβοσκοῦ μετὰ τῶν αἰγῶν της· ὑψηλὰ ἔτρεχεν ὀλίγιστον ἀλλὰ ψυχρὸν καὶ εὔγευστον νερόν. Ἡτοιμάσθημεν μετ' ὀρέξεως πολλῆς νὰ φάγωμεν, ὅτε ὁ ἐπιμελητής μας, ὁ κὺρ Γιάννης μᾶς ἀνήγγειλεν ὅτι αἱ τροφαί μας ἐξηντλήθησαν. Εἶνε ἀληθὲς ὅτι ὁ μακρομύσταξ σύντροφός μας ἐπρόβλεψε νὰ προμηθευθῇ ἀπ' ὅλα ἐκ Ναυπάκτου· ἀλλ' ὅπου καὶ ἂν ἐσταθμεύσαμεν μέχρις ἐκεῖ ἀπ' αὐτῶν ἐτρώγαμεν. Διότι εἰς Κράβαρα ἡ φιλοξενία θεωρεῖται ἐκ τῶν ἀγνώστων προσόντων τοῦ ἀνθρώπου. Κατὰ σύμπτωσιν παντοῦ ὅπου ἀπεφασίζομεν νὰ καταλύσωμεν οἱ ἐνδιαφερόμενοι καὶ οἱ γνώριμοί μας συνέβαινε πάντοτε νὰ μὴ ἀντιλαμβάνωνται καλῶς τῶν ἀπεσταλμένων μας ἢ νὰ τοὺς παρεξηγῶσιν. — Ποῦ νὰ ὑποθέσῃ, κανείς, ἀδελφέ, ὅτι ἐνῷ εὑρίσκεσαι ἐντὸς δάσους καστανεῶν δὲν θὰ μείνῃς ἐκεῖ νὰ ξεπαγιάσῃς παρὰ θὰ κατέλθῃς εἰς τὸ χωρίον τὸ ὁποῖον ἀπέχει μόλις πέντε λεπτά! Κ' ἔπειτα ποῦ νὰ εὕρῃ κανεὶς τοιαύτην ὥραν τίποτε! — Μὰ ἔχομε κάτι κ' ἐμεῖς.—Ἀ, ἔχετε; τότε καλῶς ὁρίσατε. Καὶ κάθηται ὁ ὁμοτράπεζος.

Οὕτω αἱ τροφαί μας ἐξηντλήθησαν· καὶ ὁ κὺρ Γιάννης ὅπου καὶ ἂν ἐζήτησε ν' ἀγοράσῃ ἀδύνατον ἐστάθη νὰ εὕρῃ τι. Καὶ ποῦ τῷ ὄντι νὰ εὕρῃ εἰς τὸν κόσμον αὐτὸν ὅστις ἔχει κατὰ τὸ πλεῖστον μέρος τοῦ χρόνου τὰς ὀπώρας ὡς ἀποκλειστικὴν τροφὴν καὶ τρέφεται μὲ νερὸν καὶ ἀέρα!

Ἠθελήσαμεν καὶ ἡμεῖς νὰ παρηγορηθῶμεν μὲ τὴν ἰδέαν αὐτήν, ἀλλὰ ταχέως ἀρχίσαμεν τὰς μεμψιμοιρίας, μέχρις οὗ ἐμπλησθέντες νεροῦ καὶ ἁπλωθέντες καταγῆς ἀπεκοιμήθημεν. Ὡραῖος ὕπνος· ὁ σύντροφός μου ἔλεγεν ὅτι θὰ τὸν συστήσῃ εἰς φίλον του πάσχοντα ἀπὸ ἀγρυπνίαν!

Ἡ γέφυρα τῆς Ἀραχώβης γίνεται ὅπως κοινωνήσωσι τὰ δυτικὰ χωρία τῶν Κραβάρων πρὸς τὴν Ἀράχωβαν καὶ τὴν ἐκεῖθεν ἀρχομένην Εὐρυτανίαν. Εἶνε ἀρκετοῦ μήκους καὶ θὰ γίνῃ σιδηρᾶ. Ἀλλ' ἀπαιτεῖται νὰ γίνῃ, ὅπως καὶ εἰς τὴν γέφυραν τῶν Στενῶν, καὶ βατὴ ὁδός· διότι πρὶν ἡ συγκοινωνία ἐτελεῖτο δι' ἄλλων πόρων, ὅπου δὲ τώρα ἐκτίσθησαν αἱ γέφυραι δὲν εἶναι παρὰ ἀπότομοι καὶ ἀπρόσιτοι βράχοι.

Διὰ νὰ φθάσωμεν ἀπὸ τῆς γεφύρας εἰς τὴν Ἀράχωβαν ἐχρειαζόμεθα 2 ὥρας, τὰς ὁποίας ἐννοεῖτε ἡμεῖς θὰ ἐμηκύνομεν εἰς 4. Ἐπέβημεν τῶν ζώων καὶ ἠκολουθήσαμεν τὸν ποταμόν. Εἰς πολλὰ μέρη συνηντῶμεν χωρικοὺς μὲ πειναλέους ὀφθαλμούς, προσβλέποντας τὸ νερὸν μὲ τὴν χαντζάραν εἰς χεῖρας ὡς ἐλλοχῶντες κατ' ἐχθροῦ. Καὶ δὲν ἔκαμνον τίποτε ἄλλο παρὰ ἐψάρευον. Ἔκλειον δηλαδὴ διὰ πετρῶν μέρος τι τοῦ ῥεύματος, ἔστρεφον τὸ ἄλλο παρέκει καὶ φυλάσσοντες εἰς τὴν *δέσιν* ἐκτύπων διὰ τῆς χαντζάρας κανένα ἰχθύν, χάσαντα τἄκρον του, τὸν ταλαίπωρον!....

Ἕπεται συνέχεια

Α. ΚΑΡΚΑΒΙΤΣΑΣ

ΑΝΩ ΚΑΤΩ

Συνέχεια· ἴδε σελ. 293

«Ἀλλ' ἡ τοιαύτη κίνησις ὑφίσταται ἤδη περὶ τὴν γραμμὴν τῶν δύο Πόλων, συνδυαζομένη δὲ μετὰ τῆς προσθέτου περιστροφῆς, ἥτις θὰ προέλθῃ ἐκ τῆς παλινδρομίας τοῦ τηλεβόλου, παράγει νέον ἄξονα, τοῦ ὁποίου ὁ Πόλος ἀφίσταται τοῦ παλαιοῦ κατ' ἀπόστασιν Χ. Προσέτι ἂν ἡ βολὴ ῥιφθῇ καθ' ἣν στιγμὴν τὸ σημεῖον τῆς ἐαρινῆς διατομῆς τῆς Ἐκλειπτικῆς ἐπὶ τοῦ Ἰσημερινοῦ εὑρίσκεται εἰς τὸ Ναδὶρ τοῦ σημείου τῆς βολῆς, ἡ δὲ παλινδρομία εἶνε τοσοῦτον ἰσχυρὰ ὥστε νὰ μετατοπίσῃ τὸν Πόλον κατὰ 23⁰ 28', ὁ νέος γήϊνος ἄξων καθίσταται κάθετος ἐπὶ τοῦ ἐπιπέδου τῆς τροχιᾶς τῆς Γῆς, ὅπως συμβαίνῃ εἰς τὸν πλανήτην Δία.

«Τὰς συνεπείας τῆς τοιαύτης τοῦ ἄξονος μεταβολῆς ὑπέδειξεν ἤδη ὁ πρόεδρος Βαρβικὰν κατὰ τὴν συνέλευσιν τῆς 22 Δεκεμβρίου.

«Ἀλλά, λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν τοῦτε ὄγκου τῆς Γῆς ὡς καὶ τοῦ ποσοῦ τῆς κεκτημένης ταχύτητος αὐτῆς, δυνάμεθα νὰ φαντασθῶμεν τηλεβόλον τηλικοῦτον, ὥστε ἡ δύναμις τῆς παλινδρομίας αὐτοῦ νὰ εἶνε ἱκανὴ ὅπως παραγάγῃ μεταβολήν τινα τῆς θέσεως τοῦ σημερινοῦ Πόλου καὶ μάλιστα κατὰ 23°, 28';

Ἡ ἐν Βαλτιμόρῃ ἐξεταστικὴ ἐπιτροπή.

«Ναί, ἂν τὸ τηλεβόλον ἢ τὰ τηλεβόλα ἔχωσι τὰς ὑπὸ τῶν νόμων τῆς μηχανικῆς ἀπαιτουμένας διαστάσεις ἤ, ἐν ἐλλείψει τῶν διαστάσεων τούτων, ἂν οἱ ἐφευρέται κατέχωσιν ἐκρηκτικὴν ὕλην τεραστίας δυνάμεως, ὅπως μεταδώσῃ εἰς τὸ βλῆμα τὴν διὰ τοιαύτην μετατόπισιν ἀναγκαιοῦσαν ταχύτητα.

«Λαμβάνοντες δ' ὡς τύπον τὸ τηλεβόλον τῶν 27 ὑφεκατομέτρων τοῦ Γαλλικοῦ ναυτικοῦ (τοῦ προτύπου τοῦ 1875), τὸ ἐξακοντίζον βλῆμα

Digitized by Google

ἑκατὸν ὀγδοήκοντα χιλιογράμμων μετὰ ταχύτητος πεντακοσίων μέτρων κατὰ δευτερόλεπτον ἂν δώσωμεν εἰς αὐτὸ διαστάσεις ἑκατοντάκις μεγαλητέρας, ἐν ἄλλαις λέξεσιν ἑκατομμυριάκις κατ' ὄγκον, τοιοῦτο τηλεβόλον θὰ ἐξηκόντιζε βλῆμα ἑκατὸν ὀγδοήκοντα χιλιάδων τόννων. Ἂν δ' ἐκτὸς τούτου, καὶ ἡ πυρῖτις εἶχεν ἀρκοῦσαν δύναμιν ὅπως μεταδώσῃ εἰς τὸ βλῆμα ταχύτητα πέντε χιλιάδας ἑξακοσίας φορὰς ἰσχυλογίστου δυνάμεως, πρὸς τὴν ὁποίαν οὐδὲ κἂν νὰ παραβληθῇ δύναται ἡ πρὸς γόμωσιν τῆς Κολομβιάδος (1) χρησιμεύσασα πυρῖτις. Ἡ ἐκρηκτικὴ αὕτη ὕλη ἦτο ἐπινόημα τοῦ λοχαγοῦ Νίκολ. Περὶ τῶν συστατικῶν οὐσιῶν αὐτῆς ἀτελεῖς ἐνδείξεις εὑρίσκονται εἰς τὸ σημειωματάριον τοῦ Ι. Τ. Μάστωνος, ὅστις περιορίζεται μόνον ν'ἀναφέρῃ αὐτὴν ὑπὸ τὸ ὄνομα «μελιμελονῖτις.

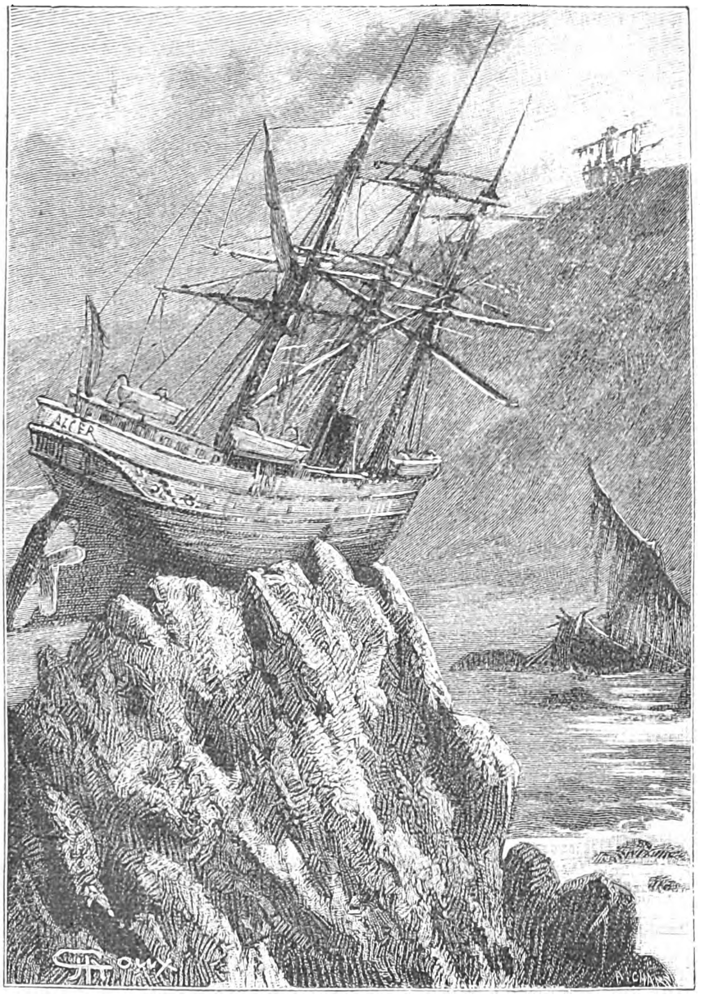

Διάφοροι τόποι δύνανται ν' ἀνυψωθῶσιν ἢ βυθισθῶσιν (σελ. 315).

ροτέραν τῆς σήμερον ἐν χρήσει πυρίτιδος, τὸ ζητούμενον ἀποτέλεσμα ἤθελεν ἐπιτευχθῇ. Πράγματι μετὰ ταχύτητος δύο χιλιάδων ὀκτακοσίων χιλιομέτρων κατὰ δευτερόλεπτον, τὸ βλῆμα δὲν θὰ ὑπῆρχε κίνδυνος νὰ συναντήσῃ ἐκ νέου τὴν Γῆν καὶ διὰ τῆς συγκρούσεώς του νὰ ἐπαναφέρῃ τὰ πράγματα εἰς τὴν ἀρχικὴν αὐτῶν κατάστασιν.

«Καίτοι ὅμως τοῦτο φαίνεται παραδοξότατον, διὰ τὴν ἀτυχίαν τῆς ἀσφαλείας τοῦ κόσμου ὁ Ι. Τ. Μάστων καὶ οἱ συνάδελφοί του ἔχουσιν εἰς τὴν κατοχήν των ἐκρηκτικὴν ὕλην ἀνυπο-

« Τὸ μόνον ὅπερ ἐγένετο γνωστὸν περὶ αὐτῆς εἶνε ὅτι κατεσκευάσθη διὰ τῆς ἀντιδράσεως ὀργανικῶν οὐσιῶν καὶ νιτρικοῦ ὀξέος. Διὰ τῆς ἀντικαταστάσεως μονοατομικῶν τινων στοιχείων — AZ $<^{O}_{O}$ δι' ἴσου ἀριθμοῦ ἀτόμων ὑδρογόνου ἐπιτυγχάνεται πυρῖτις, ἥτις ὅπως καὶ ἡ βαμβακοπυρῖτις ἀποτελεῖται ἐκ τῆς συνθέσεως

(1) Κολομβιὰς ὠνομάσθη ὑπὸ τοῦ ἰδίου συγγραφέως, ἐν τῷ μυθιστορήματί του Ἀπὸ τῆς Γῆς εἰς τὴν Σελήνην, τὸ τηλεβόλον δι' οὗ ἐρρίφθη πρὸς τὸν δορυφόρον τῆς Γῆς ὁ φανταστικὸς μύδρος, φέρων ἐν τῷ ἐσωτερικῷ του, ὡς ἐπιβάτας, τὸν Βαρβικάν, τὸν Νίκολ καὶ τὸν Μιχαὴλ Ἀρδάν. Σ. τ. Μ.

Digitized by Google

καὶ οὐχὶ ἐκ τῆς ἁπλῆς ἀναμίξεως ἐμπρηστικῶν καὶ ἀναφλεκτικῶν βάσεων.

«Ἐν γένει, οἱαδήποτε καὶ ἂν εἶνε ἡ ἐκρηκτικὴ αὕτη ὕλη, διὰ τῆς δυνάμεως ἣν κέκτηται, δυνάμεως ὑπεραρκούσης ὅπως ῥίψῃ βλῆμα ἑκατὸν ὀγδοήκοντα χιλάδων τόννων ἐκτὸς τοῦ κύκλου τῆς γηΐνης ἕλξεως, εἶνε προφανὲς ὅτι ἡ ἐκ τῆς ἀναφλέξεως παλινδρομία τοῦ τηλεβόλου θὰ παραγάγῃ τὰ ἑπόμενα ἀποτελέσματα: μεταβολὴν τοῦ ἄξονος, μετατόπισιν τοῦ Πόλου κατὰ 23ο 28' καὶ θὰ καταστήσῃ πλὴν τούτων κάθετον τὸν νέον ἄξονα ἐπὶ τοῦ ἐπιπέδου τῆς ἐκλειπτικῆς. Ἐκ τούτων δὲ θὰ προέλθωσι πᾶσαι αἱ καταστροφαί, ἃς εὐλόγως φοβοῦνται οἱ κάτοικοι τῆς Γῆς.

«Ἐν τούτοις ὑπολείπεται ἀκόμη μία ἐλπίς, ὅπως ἡ ἀνθρωπότης διαφύγῃ τὰ φοβερὰ ἐπακόλουθα ἐπιχειρήσεως, ἥτις μέλλει νὰ προκαλέσῃ τοσαύτας μεταβολὰς εἰς τὰς γεωγραφικὰς καὶ κλιματολογικὰς συνθήκας τῆς γηΐνης σφαίρας.

«Εἶνε τάχα δυνατὸν νὰ κατασκευασθῇ τηλεβόλον διαστάσεων τηλικούτων, ὥστε κατ' ὄγκον νὰ εἶνε ἓν ἑκατομμύριον φορὰς μεγαλήτερον τοῦ τηλεβόλου τῶν 27 ὑφεκατομέτρων; Οἱανδήποτε πρόοδον καὶ ἂν παραδεχθῇ τις εἰς τὴν μεταλλουργικὴν βιομηχανίαν κατασκευάζουσαν γεφύρας ὡς τὴν τοῦ Ταίη, τοῦ Φόρθ καὶ τοῦ Γαραβὶ (2) καὶ πύργους ὡς τὸν τοῦ Ἄϊφελ, εἶνε πιθανὸν ὅτι μηχανικοὶ θὰ δυνηθῶσι νὰ κατεργασθῶσι τοιοῦτο γιγάντειον τηλεβόλον, χωρὶς νὰ προσυπολογίσωμεν καὶ τὸ βλῆμα τῶν ἑκατὸν ὀγδοήκοντα χιλιάδων τόννων ὅπερ πρόκειται νὰ ἐκσφενδονηθῇ εἰς τὸ ἄπειρον;

«Σφόδρα ἀμφιβάλλομεν, ταῦτα δὲ ἀκριβῶς πείθουσιν ὅτι ἐνδεχομένη καὶ πιθανὴ διὰ πολλοὺς λόγους εἶνε ἡ ἀποτυχία τοῦ ἐγχειρήματος τῆς ἑταιρίας Βαρβικὰν καὶ Σα. Ἀλλὰ δυστυχῶς ἡ ἀμφιβολία αὕτη μόνη δὲν ἀποκλείει ὁλοσχερῶς πάντα φόβον περὶ ἐνδεχομένης τινὸς καταστροφῆς ἀφ' οὗ μάλιστα ἡ νέα Ἑταιρία φαίνεται ὅτι ἐπελήφθη ἤδη τοῦ ἔργου.

«Διότι δὲν δυνάμεθα νὰ ἀποκρύψωμεν ὅτι οἱ εἰρημένοι Βαρβικὰν καὶ Νίκολ ἀπῆλθον τῆς Βαλτιμόρης καὶ τῆς Ἀμερικῆς πρὸ δύο μηνῶν. Ποῦ δὲ μετέβησαν;... Βεβαίως εἰς τὸ ἄγνωστον ἐκεῖνο μέρος τῆς σφαίρας ἔνθα τὰ πάντα θὰ παρασκευασθῶσι διὰ τὴν τελικὴν ἀπόπειραν.

«Ἀλλὰ ποῖος εἶνε ὁ τόπος οὗτος; οὐδεὶς γινώσκει, καὶ ἑπομένως εἶνε ἀδύνατον νὰ καταδιωχθῶσιν οἱ θρασεῖς οὗτοι «ἐγκληματίαι» (ἐπὶ λέξει) οἵτινες ὑπὸ τὸ πρόσχημα τῆς ἐκμεταλλεύσεως νέων λιθανθρακώνων ἀξιοῦσι ν' ἀνατρέψωσι τὸν κόσμον.

«Προδήλως ὁ τόπος οὗτος κατεδεικνύετο εἰς τὴν τελευταίαν σελίδα τοῦ σημειωματαρίου τοῦ Ι. Τ. Μάστωνος, ἔνθα ὑπῆρχεν ἡ ἀνακεφαλαίωσις τῆς ἐργασίας του· περὶ τούτου δὲν ὑπῆρχεν ἀμφιβολία. Ἀλλ' ἡ σελὶς αὕτη σχισθεῖσα ἐξηφανίσθη ὑπὸ τοῦ συνενόχου τοῦ Ἴμπεϋ Βαρβικάν, ὁ δὲ συνένοχος οὗτος ἐγκαθειργμένος ἤδη εἰς τὰς φυλακὰς τῆς Βαλτιμόρης ἀρνεῖται ἀπολύτως νὰ ὁμιλήσῃ.

«Ὅθεν τοιαύτη εἶναι ἡ κατάστασις. Ἐὰν ὁ πρόεδρος Βαρβικὰν ἐπιτύχῃ τὴν κατασκευὴν τοῦ τεραστίου τηλεβόλου καὶ τοῦ ἀπαιτουμένου βλήματος, ἐν ἑνὶ λόγῳ, ἐὰν ἡ ἐπιχείρησίς του διεξαχθῇ ὑπὸ τοὺς ἄνω μνημονευθέντας ὅρους, ὁ περιστροφικὸς ἄξων θὰ μεταβληθῇ πραγματι, ἡ δὲ Γῆ ἐντὸς ἓξ μηνῶν θὰ ὑποταχθῇ εἰς τὰς συνεπείας τῆς ἀσυγγνώστου ταύτης ἀποπείρας (ἐπὶ λέξει).

«Πράγματι δ' ὡρίσθη καὶ ὁ χρόνος καθ' ὃν ἡ βολὴ δύναται νὰ ἔχῃ ὅλην καὶ πλήρη τὴν δύναμιν αὐτῆς, ὁ δὲ ἐπὶ τῆς γηΐνης σφαίρας ἀποτυπωθησόμενος κλονισμὸς νὰ φθάσῃ εἰς τὸν ἀνώτατον ὅρον τῆς ἐντάσεως.

«Ὁ χρόνος δ' οὗτος εἶναι ἡ 22 Σεπτεμβρίου δώδεκα ὥρας μετὰ τὴν διάβασιν τοῦ ἡλίου ἀπὸ τοῦ μεσημβρινοῦ τοῦ ἀγνώστου τόπου Χ.

«Γνωστῶν ἤδη οὐσῶν τῶν ἑπομένων περιστάσεων: α') ὅτι διὰ τὴν βολὴν ταύτην θὰ γείνῃ χρῆσις τηλεβόλου κατὰ ἓν ἑκατομμύριον φορὰς μεγαλητέρου τοῦ συνήθους τῶν 27 ὑφεκατομέτρων· β') ὅτι τὸ τηλεβόλον τοῦτο θὰ γομωθῇ διὰ βλήματος βάρους ἑκατὸν ὀγδοήκοντα χιλιάδων τόννων· γ') ὅτι τὸ βλῆμα τοῦτο θὰ ἔχῃ ἀρχικὴν ταχύτητα δύο χιλιάδων ὀκτακοσίων χιλιομέτρων κατὰ δευτερόλεπτον, καὶ δ') ὅτι ἡ βολὴ θὰ ῥιφθῇ τὴν 22 Σεπτεμβρίου, δώδεκα ὥρας μετὰ τὴν διάβασιν τοῦ ἡλίου ἀπὸ τοῦ μεσημβρινοῦ τοῦ τόπου Χ, δύναται καὶ νὰ συναγάγῃ ἐκ τῶν δεδομένων τούτων τίς εἶναι ὁ ἄγνωστος οὗτος τόπος ἔνθα ἡ ἀπόπειρα μέλλει νὰ ἐκτελεσθῇ;

«Προφανῶς ὄχι!.... ἀπαντῶσι τὰ μέλη τῆς ἐξεταστικῆς ἐπιτροπῆς.

«Πράγματι ὁ ἐξ ὑπολογισμοῦ προσδιορισμὸς τοῦ ἀγνώστου τούτου τόπου Χ εἶναι ἀνέφικτος, διότι ἐν ταῖς σημειώσεσι τοῦ Ι. Τ. Μάστωνος, οὐδεμία ὑπάρχει ἔνδειξις περὶ τοῦ σημείου τῆς σφαίρας, δι' οὗ θὰ διέλθῃ ὁ νέος ἄξων, ἤ, ἐν ἄλλαις λέξεσι, περὶ τῶν σημείων εἰς ἃ θὰ τοποθετηθῶσιν οἱ Νέοι Πόλοι τῆς Γῆς. Εἰς ἀπόστασιν 23° 28' ἀπὸ τοῦ παλαιοῦ Πόλου, τοῦτο μόνον φανεροῦται. Ἀλλ' ἐπὶ τίνος μεσημβρινοῦ εἶναι ἀπολύτως ἀδύνατον νὰ προσδιορισθῇ.

(2) Ἡ ὑψηλοτάτη ἐν τῷ κόσμῳ σιδηρᾶ γέφυρα τοῦ εἴδους τούτου, ἑνοῦσα τὰ ἑκατέρωθεν τῆς κοιλάδος τοῦ Γαραβὶ ὄρη ἐν Λοζέρῃ τῆς Γαλλίας καὶ ἔργον ἐπίσης τοῦ μηχανικοῦ Ἄϊφελ. Τὸ κεντρικὸν τόξον αὐτῆς ἔχει ὕψος 124 μέτρων. Ἡ δὲ γέφυρα τοῦ Ταίη εἶνε ἐν Σκωτίᾳ, ὅπως καὶ ἡ τοῦ Φόρθ, τὸ πέρυσι συντελεσθὲν τεράστιον μηχανουργικὸν ἔργον.
Σ. τ. Μ.

Digitized by Google

« Ἀδύνατον ἑπομένως εἶναι καὶ νὰ γνωσθῇ ἀπὸ τοῦδε τίνες χῶραι μέλλουσι νὰ καταβυθισθῶσιν ἢ νὰ ἀνυψωθῶσιν, ἕνεκα τῆς ἀνισοσταθμήσεως τῶν ὠκεανῶν, ὡς καὶ τίνες ἤπειροι θὰ μεταβληθῶσιν εἰς θαλάσσας καὶ τίνες θάλασσαι εἰς ξηράς.

« Καὶ ὅμως ἡ διατάραξις αὕτη τῆς θέσεως τῶν θαλασσῶν ἕνεκα τῆς ἀνισοσταθμήσεως θὰ εἶναι σπουδαιοτάτη, κατὰ τοὺς ὑπολογισμοὺς τοῦ Ι. Τ. Μαστωνος, καθ' οὓς μετὰ τὸν κλονισμὸν ἡ ἐπιφάνεια τῆς θαλάσσης θὰ λάβῃ τὸ σχῆμα σώματος ἐλλειψοειδοῦς στρεφομένου περὶ τὸν νέον ἄξονα, ἡ δὲ ἰσορροπία τοῦ ὑγροῦ στρώματος θέλει ἀλλοιωθῇ ἐφ' ὅλων σχεδὸν τῶν σημείων τῆς σφαίρας.

« Οὕτως ἡ κοινὴ τομὴ τῆς ἀρχαίας ἐπιφανείας καὶ τῆς νέας ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης — δύο περιστρεφομένων ἐπιφανειῶν ἴσων, ὧν οἱ ἄξονες συναντῶνται—θ' ἀπαρτισθῇ ἐκ δύο ὁμαλῶν καμπύλων, τῶν ὁποίων τὰ δύο ἐπίπεδα θὰ διέλθωσι διά τινος καθέτου ἐπὶ τοῦ ἐπιπέδου τῶν δύο πολικῶν ἀξόνων καὶ ἀμοιβαίως δι'ἑκατέρας τῶν διχοτομουσῶν τὴν ὑπὸ τῶν δύο ἀξόνων σχηματιζομένην γωνίαν. (*Ἀπόσπασμα ἐξαχθὲν ἐξ αὐτῶν τῶν σημειώσεων τοῦ Ι. Τ. Μάστωνος*).

«Ἐντεῦθεν ἕπεται ὅτι ὁ ἀνώτερος ὅρος τῆς ἀνισοσταθμήσεως τῶν θαλασσῶν δύναται νὰ φθάσῃ εἰς ἀνύψωσιν ἢ καταβύθισιν μέχρι 8415 μέτρων ὡς πρὸς τὴν ἀρχαίαν ἐπιφάνειαν καὶ ὅτι εἴς τινα σημεῖα τῆς σφαίρας, διάφοροι τόποι δύνανται κατ' ἴσον ποσὸν ν' ἀνυψωθῶσιν ἢ βυθισθῶσιν ἐν σχέσει πρὸς τὴν νέαν ἐπιφάνειαν τῶν ὑδάτων. Ἡ ποσότης δὲ αὕτη θὰ βαίνῃ βαθμηδὸν ἐλαττουμένη μέχρι τῶν σημείων, ἅτινα θὰ διαχωρίσωσι τὴν σφαῖραν εἰς τέσσαρα ἴσα τμήματα, καὶ ὅπου ἡ ἀνισοστάθμησις ἔσται ἴση πρὸς τὸ μηδέν.

«Ἀξιοσημείωτον δὲ εἶναι ὅτι καὶ αὐτὸς ὁ Β. Πόλος, εὑρισκόμενος εἰς τὴν μικροτέραν ἀπὸ τῶν κέντρων τῆς Γῆς ἀπόστασιν, ὡς ἐκ τοῦ πεπλατυσμένου σχηματισμοῦ της, θέλει καλυφθῇ ὑπὸ στρῶμα ὕδατος ὕψους πλέον τῶν 3000 μέτρων. Ὅθεν ἡ ὑπὸ τῆς νέας ἑταιρίας κτηθεῖσα χώρα θὰ κατεκλύζετο ὑπὸ τῶν ὑδάτων καὶ ἑπομένως θὰ ἦτο ἀνέφικτος ἡ ἐκμετάλευσις αὐτῆς. Ἀλλ' ὁ Βαρβικὰν καὶ οἱ περὶ αὐτὸν προεῖδον καὶ τὴν περίπτωσιν ταύτην, διότι αἱ ἐκ τῶν τελευταίων ἀνακαλύψεων γεωγραφικαὶ παρατηρήσεις ἐπιτρέπουσι νὰ συμπεράνωμεν τὴν εἰς τὸν ἀρκτικὸν Πόλον ὕπαρξιν ὀροπεδίου ἀνυψουμένου ἄνω τῶν 3000 μέτρων.

« Τίνα δὲ τὰ σημεῖα τῆς σφαίρας εἰς ἃ ἡ ἀνισοστάθμησις θὰ φθάσῃ τὸν ἀνώτερον ὅρον τῶν 8415 μέτρων ὡς καὶ τίνες αἱ χῶραι, αἵτινες θὰ ὑποστῶσι τὰς καταστρεπτικὰς αὐτῆς συνεπείας, εἶναι ἀδύνατον νὰ προσδιορισθῇ. Καὶ οἱ ἐξοχώτατοι τῶν μαθηματικῶν εἶναι ἀνίκανοι νὰ ὑπολογίσωσι ταῦτα, διότι εἰς τὴν προκειμένην ἐξίσωσιν ὑπάρχει ἄγνωστος δι' οὐδενὸς τύπου δυνάμενος ν' ἀνευρεθῇ, οὗτος δ' εἶναι ἡ ἀκριβὴς θέσις τοῦ σημείου Χ ὁπόθεν ἡ βολὴ θὰ ῥιφθῇ καὶ ἑπομένως ὁπόθεν θὰ ἐπέλθῃ ὁ κλονισμός . . . Ἀλλὰ τὸ σημεῖον τοῦτο ἐτήρησαν ἀπόρρητον οἱ πρωτοστάται τῆς οἰκτρᾶς ταύτης ἐπιχειρήσεως.

«Ὅθεν πάντες οἱ κάτοικοι τῆς Γῆς, εἰς οἱονδήποτε γεωγραφικὸν πλάτος καὶ ἂν ζῶσιν, ἐνδιαφέρονται ἐξ ἴσου καὶ ἀμέσως εἰς τὴν ἐξιχνίασιν τοῦ ἀπορρήτου τούτου, καθὸ ἀμέσως ἀπειλούμενοι ἐκ τῶν ἐνεργειῶν τῆς Ἑταιρίας Βαρβικὰν καὶ Σας.

«Διὸ προσκαλοῦνται οἱ κάτοικοι τῆς Εὐρώπης, τῆς Ἀσίας, τῆς Ἀφρικῆς, τῆς Ἀμερικῆς, τῆς Ὠκεανίας νὰ ἐπαγρυπνῶσιν εἰς πᾶσαν βαλλιστικὴν ἐργασίαν, οἷον τῆξιν τηλεβόλων, κατασκευὴν πυρίτιδος ἢ βλημάτων, ἥτις ἤθελε τυχὸν ἐπιχειρηθῇ ἐν τῇ χώρᾳ αὐτῶν, νὰ ἐπιτηρῶσιν ἐπίσης τὴν παρ' αὐτοῖς ἐμφάνισιν παντὸς ἀλλοδαποῦ ὅστις ἤθελε φανῇ ὕποπτος καὶ περὶ πάντων τούτων νὰ πληροφορῶσι παραυτα τὰ μέλη τῆς Ἐξεταστικῆς Ἐπιτροπῆς εἰς Βαλτιμόρην.

«Εἴθε νὰ λάβωμεν πληροφορίαν τινὰ ὁδηγοῦσαν εἰς γνῶσιν τοῦ ἀπορρήτου τόπου πρὸ τῆς 22 Σεπτεμβρίου ἐνεστῶτος ἔτους,ὅτε τρέχει τὸν κίνδυνον νὰ διαταραχθῇ ἡ ὑφισταμένη εἰς τὸ γήϊνον σύστημα τάξις.»

ΙΒ'

Ὅπου ὁ Ι. Τ. Μάστων τηρεῖ ἐπίμονον καὶ ἡρωϊκὴν σιγήν.

Ἡ δημοσίευσις τῆς ἀνακοινώσεως τῆς Ἐξεταστικῆς Ἐπιτροπῆς παρήγαγεν ἀπερίγραπτον αἴσθησιν, πρέπει δὲ νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι αὕτη δὲν περιεῖχε καὶ πράγματα λίαν ἐνθαρρυντικά. Ἐκ τῶν ὑπολογισμῶν τοῦ Ι. Τ. Μάστωνος ἐβεβαιοῦτο ὅτι τὸ μηχανικὸν πρόβλημα εἶχε λυθῇ καθ' ὅλην αὐτοῦ τὴν ἔκτασιν καὶ ἦτο φανερὸν ὅτι ἡ ἀπόπειρα τοῦ προέδρου Βαρβικὰν καὶ τοῦ λοχαγοῦ Νίκολ ἔμελλε νὰ προξενήσῃ λυπηρὰς μεταβολὰς εἰς τὴν κίνησιν τῆς ἡμερησίας περιστροφῆς. Νέος ἄξων ἔμελλε ν' ἀντικαταστήσῃ τὸν παλαιόν . . . . καὶ εἶναι γνωστὰ τὰ ἐπαπειλούμενα ἐπακολουθήματα τῆς ἀντικαταστάσεως ταύτης.

Τὸ ἐπάρατον λοιπὸν ἔργον τῆς ἑταιρίας Βαρβικὰν καὶ Σας κατεδικάσθη ὁριστικῶς καὶ καταγγέλθη ὅπως ἐπισύρῃ τὴν παγκόσμιον ἀποδοκιμασίαν. Πάντες ἐστράφησαν κατὰ τῶν μελῶν τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τῆς *Ἐκμεταλλευτικῆς τοῦ Β. Πόλου ἑταιρίας*, ἔν τε τῷ ἀρχαίῳ

Digitized by Google

καὶ τῷ νέῳ κόσμῳ, σπάνιοι δὲ ἦσαν οἱ ἀπομείναντες ὀπαδοί των καὶ οὗτοι ἐκ τῶν ἐν Ἀμερικῇ θερμοκεφάλων.

Ἀληθῶς δέ, ὑπὸ τὴν ἔποψιν τῆς προσωπικῆς των ἀσφαλείας, ὁ πρόεδρος Βαρβικὰν καὶ ὁ λοχαγὸς Νίκολ ἔπραξαν φρονίμως ἀπελθόντες τῆς Βαλτιμόρης καὶ τῆς Ἀμερικῆς. Ἡ παρουσία των ἤθελε βεβαίως ἐκθέσῃ αὐτοὺς εἰς δυστυχήματα. Διότι δὲν δύναταί τις ἀτιμωρητὶ νὰ ἐκφοβῇ χίλια τετρακόσια ἑκατομμύρια ἀνθρώπων, ν' ἀνατρέπῃ τὰς ἕξεις αὐτῶν, διὰ τῶν μεταβολῶν ἃς προτίθεται νὰ ἐπιφέρῃ εἰς τὴν Γῆν καὶ ν' ἀπειλῇ αὐτὴν τὴν ὕπαρξίν των, προκαλῶν παγκόσμιον καταστροφήν.

Καὶ τώρα, πῶς οἱ δύο συνεταῖροι τοῦ Τηλεβολικοῦ Συλλόγου ἐξηφανίσθησαν χωρὶς οὐδὲν νὰ καταλίπωσιν ἴχνος ; Τίνι τρόπῳ τὸ διὰ τοιαύτην ἐπιχείρησιν ἀναγκαιοῦν ὑλικὸν καὶ προσωπικὸν κατωρθώθη ν' ἀποσταλῇ εἰς τὸν πρὸς ὃν ὅρον, χωρὶς νὰ φανῇ ; Ἑκατοντάδες ἁμαξοστοιχιῶν, ἂν ἡ μεταφορὰ ἐγίνετο διὰ ξηρᾶς, ἢ ἑκατοντάδες πλοίων, ἂν ἐγίνετο διὰ θαλάσσης, δὲν θὰ ἤρκουν νὰ μεταφέρωσι τὰ φορτία τοῦ μετάλλου, τοῦ γαιάνθρακος καὶ τῆς μελομελονίτιδος. Ἦτο ἀκατανόητον ἀληθῶς πῶς κατορθώθη ἡ ἐπιβίβασις καὶ ἡ μεταφορὰ αὐτῶν χωρὶς νὰ λάβῃ κἀνεὶς γνῶσιν αὐτῶν. Καὶ ὅμως οὕτως ἐγένετο. Ἐβεβαιώθη ἄλλως μετ' ἀκριβῆ ἔρευναν, ὅτι οὔτε εἰς τὰ μεταλλουργεῖα, οὔτε εἰς τὰ ἐργοστάσια χημικῶν προϊόντων καὶ τῶν δύο Κόσμων εἶχε δοθῇ παραγγελία τις. Τὸ πρᾶγμα ἦτο μὲν ἀνεξήγητον, ἀλλ' ὅμως ἴσως ἔμελλε νὰ ἐξηγηθῇ ποτέ !

Ἐν τούτοις ναὶ μὲν ὁ πρόεδρος Βαρβικὰν καὶ ὁ λοχαγὸς Νίκολ μυστηριωδῶς ἐξαφανισθέντες, ἦσαν ἐξησφαλισμένοι ἀπὸ παντὸς ἀμέσου κινδύνου, ὁ συνάδελφος αὐτῶν ὅμως Ι. Τ. Μάστων, κυριολεκτικῶς καθειργμένος, ἠδύνατο τὰ πάντα νὰ φοβῆται ἐκ τῆς ὀργῆς τοῦ ὄχλου. Καὶ ὅμως ὁ μέχρι θαυμασμοῦ ἰσχυρογνώμων οὗτος μαθηματικὸς οὔτε κἂν ἐσκέπτετο περὶ τούτου ! Ὁ χαρακτὴρ του ἦτο σιδηροῦς, ὡς ἡ χεὶρ τοῦ δεξιοῦ του βραχίονος· εἰς οὐδεμίαν δὲ παράκλησιν, ἀπειλὴν ἢ φόβον ἐνόει νὰ ὑποχωρήσῃ.

Κλεισμένος ἐντὸς τοῦ θαλαμίσκου τὸν ὁποῖον κατεῖχεν ἐν τῇ φυλακῇ τῆς Βαλτιμόρης, ὁ γραμματεὺς τοῦ Τηλεβολικοῦ Συλλόγου παρεδίδετο ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον εἰς τὴν νοερὰν ἐπισκόπησιν τῶν συναδέλφων του οὓς δὲν ἠδυνήθη ν' ἀκολουθήσῃ. Διὰ τῆς φαντασίας του ἔβλεπεν ἤδη τὸν πρόεδρον Βαρβικὰν καὶ τὸν λοχαγὸν Νίκολ προπαρασκευάζοντας τὴν τεραστίαν ἐπιχείρησίν των εἰς τὸ ἄγνωστον ἐκεῖνο σημεῖον τῆς γηίνης σφαίρας, ὅπου οὐδεὶς ἔμελλε νὰ ταράξῃ αὐτούς· τοὺς ἔβλεπε κατεργαζομένους τὸ πελώριον τηλεβόλον των, συνδυάζοντας τὴν μελομελονίτιδα, χύνοντας τὸ βλῆμα, ὅπερ ὁ Ἥλιος ἐντὸς ὀλίγου θὰ κατέτασσε μεταξὺ τῶν μικρῶν πλανητῶν του ! Ὁ νέος οὗτος πλανήτης θὰ ἔφερε τὸ θελκτικὸν ὄνομα Σκορβίτα, εἰς δεῖγμα ἁβρότητος καὶ ἐκτιμήσεως πρὸς τὴν πλουσίαν κεφαλαιοῦχον τοῦ Νέου Ἄλσους. Καὶ ὁ Ι. Τ. Μάστων μετ' ἀνυπομονησίας ὑπελόγιζε τὰς μακρὰς ἡμέρας· αἵτινες τὸν ἐχώριζον ἀκόμη ἀπὸ τῆς ὡρισμένης διὰ τὴν βολὴν χρονολογίας.

Ὁ Ἀπρίλιος εὑρίσκετο ἤδη εἰς τὰς ἀρχάς του. Ἐντὸς δύο καὶ ἡμίσεος μηνῶν, τὸ ἄστρον τῆς ἡμέρας, ἀφοῦ θὰ ἔφθανεν εἰς τὸ ἡλιοστάσιον τοῦ τροπικοῦ τοῦ καρκίνου, θὰ ὑπεχώρει βαθμηδὸν πρὸς τὸν τροπικὸν τοῦ Αἰγόκερω, μετὰ τρεῖς δὲ μῆνας θὰ διήρχετο τὴν γραμμὴν τῆς φθινοπωρινῆς ἰσημερίας. Καὶ τότε θὰ ἐπήρχετο τὸ τέλος τῶν ὡρῶν τούτων, αἵτινες τόσον τακτικῶς καὶ τόσον «κτηνωδῶς» ἐναλλάσσονται ἀπὸ ἑκατομμυρίων αἰώνων κατὰ τὸ διάστημα ἑκάστου γηΐνου ἐνιαυτοῦ. Διὰ τελευταίαν φοράν, κατὰ τὸ ἔτος 189., ὁ πλανήτης τῆς Γῆς ἔμελλε νὰ ὑποταχθῇ εἰς τὴν ἀνισότητα ταύτην τῶν ἡμερῶν καὶ τῶν νυκτῶν. Τοῦ λοιποῦ ὑπὸ οἱονδήποτε ὁρίζοντα τῆς σφαίρας, ὁ αὐτὸς πάντοτε ἀριθμὸς ὡρῶν θὰ ἐχώριζε τὴν ἀνατολὴν ἀπὸ τῆς δύσεως τοῦ ἡλίου.

Διὰ τὸν Ι. Τ. Μάστωνα λησμονοῦντα ἐντελῶς τὴν ἀρκτικὴν χώραν καὶ τὴν ἐκμετάλλευσιν τῶν λιθανθρακώνων τοῦ παλαιοῦ Πόλου καὶ βλέποντα μόνον τὰς κοσμογραφικὰς συνεπείας τῆς ἐπιχειρήσεως, τὸ ἔργον τοῦτο ἐφαίνετο ἔνδοξον, ὑπεράνθρωπον, θεῖον ! Ὁ κύριος σκοπὸς τῆς νέας ἑταιρίας ἐξηφανίζετο ἐν μέσῳ τῶν μεταβολῶν, αἵτινες κατ' αὐτὸν ἔμελλον νὰ μεταβάλλωσι τὴν ὄψιν τοῦ κόσμου.

Ἀλλ' ἰδοὺ ὅτι ὁ κόσμος δὲν ἤθελε ν' ἀλλάξῃ ὄψιν καὶ δὲν εἶχεν ἄδικον. Μήπως δὲν ἦτο πάντοτε νέα, ἡ κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας τῆς δημιουργίας δοθεῖσα ὑπὸ τοῦ Θεοῦ εἰς αὐτὸν ὄψις;

Ὁ Ι. Τ. Μάστων λοιπὸν μόνος καὶ ἀνυπεράσπιστος ἐντὸς τῆς εἱρκτῆς του ἀκαταπαύστως ἀνθίστατο πρὸς πάσας τὰς ἐπ' αὐτοῦ ἐξασκουμένας πιέσεις. Τὰ μέλη τῆς ἐξεταστικῆς ἐπιτροπῆς, ἅτινα καθ' ἑκάστην ἐπεσκέπτοντο αὐτόν, οὐδὲν ἐπετύγχανον Ὁ πρόεδρος Τζὼν Πρέστις ἐσκέφθη τότε νὰ χρησιμοποιήσῃ τὴν ἐπ' αὐτοῦ ἐπιρροὴν τῆς μίστρες Εὐαγγελίας Σκόρβιτ, ἥτις πιθανὸν νὰ ἐπετύγχανε κάλλιον αὐτοῦ τοῦ ἰδίου. Εἰς οὐδένα ἦσαν ἄγνωστα, οὔτε ὁποῖον ἀπεριόριστον ἐνδιαφέρον ἔτρεφεν ἡ ἀξιοσέβαστος αὕτη χήρα πρὸς τὸν διάσημον μαθηματικόν, οὔτε ὁπόσης ἀφοσιώσεως ἦτο ἐπιδεκτικὴ αὕτη, προκειμένου περὶ τῆς εὐθύνης τοῦ Ι. Τ. Μάστωνος.

(Jules Verne) Ἕπεται συνέχεια

Digitized by Google

ΑΓΙΟΣ ΠΡΟΞΕΝΗΤΗΣ

(Πορτογαλλικὸν διήγημα)

Ἦτο ἡ 12 Ἰουνίου 187... ἡμέρα ἀγαλλιάσεως διὰ τὴν καλὴν πόλιν τῆς Λισσαβῶνος. Ἐγίνοντο προετοιμασίαι ὅπως πανηγυρισθῇ πρεπόντως ἡ ἑορτὴ τοῦ Ἁγίου Ἀντωνίου τοῦ ἐκ Λισσαβῶνος, πολιούχου τῆς Πόλεως, καίτοι οἱ Ἰταλοὶ ἐπιμένουσι νὰ τὸν ἀποκαλῶσιν Ἅγιον Ἀντώνιον ἐκ Παδούης. Εἶνε ἐν τούτοις βέβαιον ὅτι ὁ Ἅγιος εἶνε Πορτογάλλος ὡς γεννηθεὶς ἐν Λισσαβῶνι κατὰ τὸ 1195.

Πολυάριθμοι κομψοὶ βωμίσκοι ἠγείροντο ὑπὸ τῶν παίδων ὑπὸ τοὺς πυλῶνας. Τὸ τοιοῦτον ἐχρησίμευε καὶ ὡς πρόφασις ὅπως οἱ παῖδες καταδιώκωσι τοὺς διαβάτας μὲ ἕνα δίσκον ἀνὰ χεῖρας ζητοῦντες ἓν σολδίον χάριν τοῦ Ἁγίου Ἀντωνίου, βοήθημα τὸ ὁποῖον δαπανῶσι κατόπιν εἰς γλυκίσματα. Ἀλλὰ καὶ τῶν νεανίδων τὸ θέαμα ἦτο περίεργον. Ἐφιλοτιμοῦντο τίς ἐξ αὐτῶν νὰ θέσῃ τὰ ὡραιότερα ἄνθη πρὸ τῆς Ἁγίας εἰκόνος.

Διότι ὁ ἀγαθὸς Ἅγιος Ἀντώνιος εἶνε ἀγαπητὸς ὡς ὑπανδρεύων τὰς νεάνιδας μετ' ἐκείνων οὓς ἀγαπῶσιν.

Ἐντὸς θαλάμου ἔχοντος τοιχοστρωσίας ἀνοικτοῦ κυανοῦ χρώματος, δύο νεάνιδες συνωμιλοῦν, ἐνῷ ταὐτοχρόνως ἐξήπλωνον κεντητὴν ὀθόνην, ἀσπίλου λευκότητος ἐπὶ τοῦ κομοῦ, τὸ ὁποῖον ἔμελλε νὰ μετασχηματισθῇ εἰς βωμόν.

— Τί καλὴ ποῦ εἶσαι, ἦλθες νὰ περάσῃς μαζί μου τὰς ἡμέρας τῆς ἑορτῆς, ἀγαπητὴ Μαρία! ἔλεγε μία τῶν νεανίδων πρὸς τὴν σύντροφόν της.

— Δὲν εἶνε δὰ καὶ καμμία μεγάλη θυσία, Ἀντωνία· στενοχωροῦμαι τόσον πολὺ εἰς τὴν ἐπαρχίαν μας, ὥστε αἰσθάνομαι ἀληθινὴν εὐχαρίστησιν, διότι ἦλθα νὰ σὲ φιλήσω καὶ νὰ ἑορτάσω μαζί σου τὴν συμπλήρωσιν τοῦ δεκάτου ὀγδόου ἔτους τῆς ἡλικίας σου.

— Εἶνε ἡ πρώτη φορὰ ὁποῦ ἑορτάζει ὁ πατήρ μου ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ θανάτου τῆς μητρός μου.

— Τί κρῖμα νὰ μὴ ζῇ καὶ αὐτὴ διὰ νὰ σὲ ἴδῃ σήμερον!

Ἡ νεᾶνις ἐξέφερε στεναγμὸν δεικνύουσα τὸν οὐρανόν!

— Κύτταξε τί εὔμορφος θὰ γείνῃ ὁ βωμός μας! ἀνέκραξεν ἡ Μαρία ὅπως διασκεδάσῃ τὴν θλῖψιν τῆς φίλης της. Δόσε μου τὰ κηρία καὶ τὸν Ἅγιον Ἀντώνιον.

Ἡ Ἀντωνία ἐξῆλθε τοῦ θαλάμου καὶ ἐπανῆλθε μετ' ὀλίγον κομίζουσα λαμπρὸν πήλινον ἀγαλμάτιον παριστῶν τὸν Ἅγιον Ἀντώνιον φέροντα τὸν Ἰησοῦν παιδίον εἰς τὰς ἀγκάλας του.

— Τί ὡραῖον ποῦ εἶνε!

— Ὁ πατήρ μου ἠθέλησε νά μου προσφέρῃ ἓν δῶρον ἀπροσδόκητον καὶ μοῦ τὸν ἔφερε χθές.

— Καὶ τώρα πρέπει ν' ἀνάψωμεν τὰ κηρία, νὰ τὸν στολίσωμεν μὲ ἄνθη τὸν καλόν μας ἅγιον διὰ νὰ μᾶς ὑπανδρεύσῃ ἐντὸς τοῦ ἔτους. Ἔκαμες καὶ σὺ τὴν ἐκλογήν σου, μικρούλα μου; Ποῖος εἶνε ὁ ἐκλεκτὸς τῆς καρδίας σου;

— Εἶνε ἕνας τὸν ὁποῖον ἀγαπῶ ἐγώ, ἀλλὰ δὲν μὲ ἀγαπᾷ, ἀπήντησε στενάζουσα ἡ Ἀντωνία.

— Καὶ ὑπάρχει κανεὶς ὅστις τολμᾷ νὰ μὴ σὲ ἀγαπᾷ, ἄγγελέ μου; εἶπεν ἡ Μαρία περιπτυσσομένη τὴν φίλην της.

— Ναί, εἶνε ἕνας τὸν ὁποῖον διαρκῶς συλλογίζομαι ἀπὸ δύο ἐτῶν καὶ ὅστις φαίνεται ὅτι δὲν τὸ παρετήρησεν.

— Ποῖος εἶνε αὐτός;

— Ὁ Αὔγουστος δὲ Καρβάλλιο ὁ βαπτιστικὸς τοῦ πατρός μου.

— Ποῖος εἰξεύρει! Θὰ εἶνε ἴσως δειλός· σὺ εἶσαι πλουσία, ἐνῷ αὐτὸς ὄχι τόσον, καὶ τοῦτο εἶνε συνήθως ἐμπόδιον εἰς τὴν χώραν μας ὅπου ὁ ἔρως παίζει τὸ κυριώτερον μέρος εἰς τὰ συνοικέσια.

— Ἂς ἀφήσωμεν πλέον αὐτὴν τὴν ὁμιλίαν, εἶπεν ἡ Ἀντωνία, διότι θὰ εἶμαι μελαγχολικὴ ὅλην τὴν ἑσπέραν καὶ ὁ πατήρ μου θὰ λυπηθῇ. Ἂς καλλωπισθῶμεν χάριν τῶν προσκεκλημένων μας.

Ὁ κ. Σίλβα ὁ πατὴρ τῆς Ἀντωνίας, ἐπανηγύριζε λαμπρῶς τὴν ἑσπέραν ἐκείνην. Ἐθαύμασαν πρὸ πάντων οἱ προσκεκλημένοι τὸν βωμὸν τοῦ Ἁγίου Ἀντωνίου. Ἔπειτα ἐχόρευσαν, ἔπαιξαν διάφορα παιγνίδια, ἐκλήρωσαν λαχνοὺς περιέχοντας κύρια ὀνόματα ἀρσενικὰ καὶ θηλυκὰ διὰ νὰ μάθῃ ἕκαστος νέος τὸ ὄνομα τῆς μελλούσης συζύγου του καὶ ἑκάστη νεᾶνις τὸ ὄνομα τοῦ μέλλοντος συζύγου της, ὅτε δὲ ἡ ὁμήγυρις διελύθη ἦτο ἤδη πολὺ ἀργά.

Ἀφοῦ ἔλαβε τὴν πατρικὴν εὐλογίαν (διότι τὰ τέκνα ἐν Πορτογαλλίᾳ διατηροῦσι τὸ εὐσεβὲς ἔθιμον νὰ ζητῶσι τὴν εὐλογίαν τῶν γονέων των πρὶν ἢ κατακλιθῶσιν) ἡ Ἀντωνία ἐπέστρεψε εἰς τὸν κοιτῶνά της μετὰ τῆς φίλης της.

— Τί λέγεις διὰ τὸν ἀγαπημένον σου; ἠρώτησεν ἡ Μαρία γελῶσα.

— Οὔτε κἂν μὲ ἐπρόσεξεν! ἀνέκραξε θλιβερῶς ἡ νεᾶνις.

— Τυφλὴ ποῦ εἶσαι! Καλὲ αὐτὸς σὲ λατρεύει! Τὸν παρετήρησα ἀπόψε καὶ εἶδα ὅτι δὲν εἶχε μάτια νὰ κυττάξῃ παρὰ μόνον ἐσένα.

— Αὐτὰ τὰ λέγεις διὰ νὰ μὲ παρηγορήσῃς.

— Πιθανόν. Ἔλα τώρα νὰ προσευχηθῶμεν εἰς τὸν προστάτην σου ἅγιον καὶ νὰ τὸν παρακαλέσωμεν νὰ κάμῃ τὸ θαῦμα ποῦ τόσον ἐπιθυμεῖς.

Ἡ Μαρία ἔλαβε τὴν φίλην της ἐκ τῆς ὀσφύος, εἶτα δὲ ἀσπαζομένη αὐτὴν εἶπε κρυφίως:

— Εἰς τὴν ἐπαρχίαν μας λέγουν ὅτι πρέπει κανεὶς νὰ κακοποιήσῃ τὸν Ἅγιον Ἀντώνιον διὰ νὰ θαυματουργήσῃ.

— Νὰ τὸν κακοποιήσῃ;

— Ναί, λέγουν ὅτι ἐνδίδει μόνον εἰς τὴν βίαν.

Ἡ Ἀντωνία ἔδραμε πρὸς τὸν βωμόν, ἥρπασε τὸ ἀγαλμάτιον καὶ τὸ ἐπέταξεν ἔξω διὰ τοῦ ἀνοικτοῦ παραθύρου. Κραυγὴ πόνου ἀντήχησεν ἐν τῇ σιγῇ τῆς νυκτός.

— Θεέ μου! τί ἔκαμες; ἀνέκραξεν ἡ Μαρία ὁρμῶσα πρὸς τὸ παράθυρον.

Αἱ δύο φίλαι διέκριναν ἄνδρα κείμενον ἐκτάδην ἐπὶ τοῦ πεζοδρομίου.

— Ἔντρομος ἡ Ἀντωνία ὥρμησεν ἐκτὸς τοῦ θαλάμου κράζουσα:

Digitized by Google

— Πατέρα, πατέρα, γρήγορα· κάποιον ἐσκότωσα! Ὁ κ. Σίλβα, ὅστις ἀκόμη δὲν εἶχε κατακλιθῆ κατῆλθεν ἀμέσως παρακολουθούμενος ὑπὸ τοῦ ὑπηρέτου του.

Οἱ δύο ἄνδρες μετέφερον τὸν τραυματίαν εἰς τὴν οἰκίαν, ἔνθα αἱ νεάνιδες τοὺς ἀνέμενον ἐναγωνίως.

— Ὁ καϋμένος ὁ νέος ἔχει τὸ κεφάλι του σχισμένον ἀλλὰ πῶς εὑρίσκετο κάτω ἀπὸ τὰ παράθυρά μου;

— Ποῖος ; ἀνέκραξεν ἡ Ἀντωνία.

— Ὁ Αὔγουστος, ὁ βαπτιστικός μου.

Ἡ νεᾶνις ἔρρηξε κραυγὴν καὶ ἐλιποθύμησεν εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς Μαρίας· ὅτε συνῆλθεν, ὁ πατήρ της ἐκράτει τὰς χεῖράς της, ὁ δὲ τραυματίας ἔκειτο ἐπὶ τῆς κλίνης τοῦ κ. Σίλβα.

— Ἡσύχασε ἀγαπητή μου κόρη, εἶπεν ὁ γέρων, ἂς ἐλπίσωμεν ὅτι ὁ καϋμένος ὁ νέος θὰ θεραπευθῆ. Ἡ Ἀντωνία ἐρρίφθη εἰς τὸν τράχηλον τοῦ πατρός της.

— Τὸν ἀγαπῶ τόσον! ἐψιθύρισεν.

— Παράδοξος τρόπος ἐκδηλώσεως ἀγάπης, νὰ σχίζῃς τὴν κεφαλὴν τοῦ ἀνδρὸς τὸν ὁποῖον ἀγαπᾷς!.. Ἡ Μαρία μοὶ διηγήθη τὰ πάντα. Ὁ Ἅγιος Ἀντώνιος εἶνε ὁ αἴτιος τοῦ δυστυχήματος.

Προσῆλθεν ὁ ἰατρός, ὅστις,ἀφοῦ ἐξήτασε τὸ τραῦμα,ἐδήλωσεν ὅτι ἦτο σοβαρὸν καὶ ἀπῄτει μακρὰν θεραπείαν.

— Δὲν δύναμαι νὰ ἐξηγήσω πῶς εὑρίσκετο ὁ Αὔγουστος ὑπὸ τὰ παραθυρά μου εἰς τὰς δύο μετὰ τὸ μεσονύκτιον, εἶπεν ὁ κ. Σίλβα.

— Θὰ ἐστέναζε κάτωθεν τοῦ ἐξώστου τῆς ἐρωμένης του ! ἐψιθύρισεν ἡ Μαρία εἰς τὸ οὖς τῆς Ἀντωνίας.

Ὁ τραυματίας συνῆλθεν· ἀλλὰ μετ' ὀλίγον ἤρχισε νὰ παραληρῇ. Ἐπὶ ἕνα μῆνα ἡ Ἀντωνία δὲν ἀπεμακρύνθη ἐκ τοῦ προσκεφαλαίου τοῦ Αὐγούστου δὲ Καρβάλλιο, ἐκ τῶν λόγων δὲ οὓς ἔλεγε παραλαλῶν ἐκ τοῦ πυρετοῦ ὁ πάσχων νέος, ἔμαθεν ἡ νεᾶνις τὸν σφοδρὸν ἔρωτα ὃν εἶχεν ἐμπνεύσῃ εἰς αὐτόν, ἔρωτα μὴ ἀποκαλυφθέντα ἐξαιτίας τῆς διαφορᾶς τῆς περιουσίας. Ἑσπέραν τινὰ ὁ ἀσθενὴς ἤνοιξε τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ διέκρινεν ὑπὸ τὸ ὠχρὸν φῶς τῆς λυχνίας τὴν εὐειδῆ αὐτοῦ νοσοκόμον.

— Μήπως εἶνε ἄγγελος ἐπουράνιος ὁ ἀγρυπνῶν ἐπ' ἐμοῦ ; ἐψιθύρισε παρατηρῶν αὐτὴν τρυφερῶς.

Ἡ Ἀντωνία ἐπέθηκε τὴν μικρὰν αὐτῆς χεῖρα ἐπὶ τοῦ στόματός του ἐπιτάσσουσα σιγήν.

— Ὁ ἀσθενὴς ἐκράτησε τὴν προσφιλῆ χεῖρα κατασπαζόμενος αὐτήν.

— Ἄ προσφιλὴς Ἀντωνία, ἂν εἴξευρες!..

— Γνωρίζω τὰ πάντα, εἶπεν ἡ νεᾶνις διακόπτουσα αὐτὸν καὶ κύπτουσα ἐπὶ τοῦ ἀγαπητοῦ της. Καὶ ἐγὼ ἐπίσης σὲ ἀγαπῶ!

Ἓξ μῆνας μετὰ τὴν π τ ῶ σ ι ν τοῦ Ἁγίου Ἀντωνίου ὁ κ. Σίλβα προσεκάλει τοὺς φίλους καὶ τοὺς γνωρίμους του εἰς τοὺς γάμους τῆς θυγατρός του μετὰ τοῦ Αὐγούστου δὲ Καρβάλλιο.

Μετὰ τὴν γαμήλιον τελετὴν οἱ προσκεκλημένοι ἠκολούθησαν τοὺς νεονύμφους εἰς τὴν κατοικίαν των, ὅπου παρετέθη αὐτοῖς λαμπρὸν γεῦμα.

Ἐνῷ πάντες ἐθαύμαζον τὰ πεμφθέντα πρὸς τὴν νεαρὰν νύμφην δῶρα ὁ Αὔγουστος δὲ Καρβάλλιο ὡδήγησε τὴν ἀγαπητήν του Ἀντωνίαν εἰς τὸ μέλλον αὐτῶν ἐνδιαίτημα.

— Ἰδοὺ τὸ γαμήλιον δῶρόν μου, ἀγαπητή μου, εἶπεν αὐτῇ προσφέρων κομψὴν πυξίδα.

Ἡ νεᾶνις τὴν ἤνοιξε καὶ ἐξέφερε κραυγὴν εὐχαρίστου ἐκπλήξεως:

— Ὁ Ἅγιος Ἀντώνιος ἀργυροῦς!.. Ἀλλὰ λησμονεῖς, Αὔγουστε, ὅτι ὀλίγον ἔλειψε νὰ σὲ φονεύσῃ, εἶπε κρύπτουσα τὴν χαρίεσσαν κεφαλήν της εἰς τοὺς κόλπους τοῦ συζύγου της.

— Δὲν λησμονῶ πρὸ πάντων ὅτι αὐτὸς μοῦ ἔδωκε τὴν εὐτυχίαν τὴν ὁποίαν ὠνειρευόμην, ἐψιθύρισεν ὁ εὐτυχὴς σύζυγος, θλίβων τὴν σύζυγόν του ἐπὶ τῆς καρδίας του.

— Βλέπετε ὅτι εἶχα δίκαιον λέγουσα ὅτι πρέπει νὰ κακοποιήσῃς τὸν Ἅγιον Ἀντώνιον διὰ νὰ θαυματουργήσῃ· εἶπε φωνή τις σκωπτικὴ ὄπισθέν των.

Ἐστράφησαν καὶ εἶδον τὴν Μαρίαν.

X.

ΠΑΡΑΠΟΝΟ

Γλυκειά μου μαυρομμάτα, ἀφ' ὅτου μ' ἐλησμόνησες
Ἐχλώμιασ' ἡ θωριά μου, μ' ἀρνήθηκαν τὰ νειᾶτα,
Γλυκειά μου μαυρομμάτα,
Μὲ βλέπουν καὶ λυποῦνται γειτόνοι καὶ γειτόνισσαις.

Μὲ βλέπουν καὶ λυποῦνται γειτόνοι καὶ γειτόνισσαις,
Μὰ 'γὼ ξαγρυπνισμένος μέσα 'ς τοὺς δρόμους τρέχω
Καὶ γιατρειὰ δὲν ἔχω,
Γλυκειά μου μαυρομμάτα, ἀφ' ὅτου μ' ἐλησμόνησες.

Γλυκειά μου μαυρομμάτα, ἀφ' ὅτου μ' ἐλησμόνησες,
Βαρέθηκ' ἡ καρδιά μου τὸν κόσμο τὸν ἀπάνω....
Ἂν τύχῃ κι' ἀποθάνω
Νὰ μὴ μὲ λυπηθῆτε γειτόνοι καὶ γειτόνισσαις.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΟΛΕΜΗΣ

Digitized by Google

ΑΝΑΛΕΚΤΑ

Ἡ ἀρχαιότης καὶ ὁ Ἐλγῖνος. Εἶνε γνωστὸν ὅτι ἀπὸ τοῦ Βύρωνος καὶ ἐντεῦθεν πλεῖστοι ἄγγλοι λόγιοι καὶ φιλότεχνοι κατέκριναν ὡς βανδαλικὴν τὴν ὑπὸ τοῦ Ἐλγίνου ἁρπαγὴν τῶν μαρμάρων τοῦ Παρθενῶνος καὶ ἄλλων ἑλληνικῶν ναῶν καὶ συνεβούλευσαν τὴν ἀπόδοσιν αὐτῶν. Τελευταῖον δὲ πάλιν ὁ κ. Φρειδερῖχος Χάρισσον ἐπανελθὼν εἰς Λονδῖνον ἐκ ταξειδίου ἀνὰ τὴν Ἑλλάδα καὶ ἐνώπιον πολυπληθοῦς ὁμηγύρεως ἀφηγούμενος ἐνθουσιωδῶς τὰ κατ' αὐτό, ἐπανέλαβεν ὅτι ζήτημα τιμῆς διὰ τὴν Ἀγγλίαν ἦτο ἡ ἀπόδοσις τῶν ἀρχαίων κειμηλίων εἰς τὴν Ἑλλάδα. Ἀλλ' ὁ ἀγγλικὸς τύπος σχεδὸν ὁμοφώνως ἀντέκρουσε τὸν φιλέλληνα λόγιον, ἰσχυριζόμενος ὅτι ὁ Ἐλγῖνος δὲν ἥρπασε τὰ μάρμαρα, ἀλλ' ἀπεκόμισε ταῦτα δυνάμει ἀδείας δοθείσης διὰ φιρμανίου, καὶ ὅτι εἶνε γελοῖον καὶ νὰ ἀμφισβητῇ τις τὴν ἐκδούλευσιν ἣν παρέσχεν ἡ Ἀγγλία εἰς τὴν τέχνην εὐλαβῶς διατηρήσασα τὰ ἀριστουργήματα ταῦτα, ἅτινα βεβαίως θὰ ἐξηφανίζοντο ἂν ἔμενον εἰς τὰς θέσεις των. Ὁ ἀγγλικὸς τύπος δὲν ἔχει ἀπολύτως δίκαιον ὡς πρὸς τὸ τελευταῖον μέρος τοῦ συλλογισμοῦ, καθ' ὅσον δὲν εἶνε βέβαιον ὅτι θὰ ἐξηφανίζοντο, ἀφοῦ δὲν ἐξηφανίσθησαν ἀλλ' ὑπάρχουν κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον σῶα καὶ θαυμαστὰ τὰ ἀρχαῖα κειμήλια, ὅσα ὁ Ἐλγῖνος δὲν ἀφήρεσεν ἀπὸ τὰς θέσεις των, οἰκτρῶς ἠκρωτηριασμένα δ' ἐκεῖνα ἀκριβῶς ἐξ ὧν βιαίως καὶ βαρβαρικώτατα ἀπέσπασε μέρη ἡ βέβηλος αὐτοῦ χείρ.

Πελώριον βιβλίον. Ἡ Ἀσιατικὴ ἑταιρία τῆς Βεγγάλης ἀπεφάσισε τὴν ἀγορὰν ἑνὸς ἀντιτύπου τοῦ Τανγὺμ κατατεθειμένου ἔν τινι βουδικῇ μονῇ τοῦ Θιβετ. Τανγὺμ εἶνε ἡ κολοσσιαία ἐγκυκλοπαιδία τοῦ Βουδισμοῦ, ἀποτελουμένη ἐκ 225 ὀγκωδῶν τόμων, ὧν ἕκαστος ἔχει μῆκος δύο ποδῶν. Τοῦ αὐτοῦ συγγράμματος ἀντίτυπον ἠγόρασε πρό τινων ἐτῶν ἡ Ρωσσικὴ κυβέρνησις ἐν Πεκίνῳ· τρίτον δὲ ἀντίτυπον εὑρίσκεται ἐν Λονδίνῳ. Ἡ ὕπαρξις τετάρτου ἀντιτύπου δὲν εἶνε γνωστή.

Τὰ ἔπιπλα ἑνὸς αὐτοκράτορος. Ἐνῷ ὁ Δὸν Πέτρος μεταφράζει τὴν Χαλιμὰν ἐν Παρισίοις, εἰς τὴν πρωτεύουσαν τῆς Βρασιλίας ἐκποιοῦνται τὰ ἔπιπλά του. Χάριν περιεργείας δὲ ἀναγράφει ὁ εὐρωπαϊκὸς τύπος τὴν τιμὴν εἰς ἣν ἐπωλήθησαν τὰ ἀξιολογώτερα : τὰ ἔπιπλα τοῦ ἰδιαιτέρου δωματίου του, ἐννέα κομμάτια 4400 μιλρέϊς, κομψὸν γραφεῖον τῆς αὐτοκρατείρας 3000 μιλρέϊς, τὸ προσευχητάριόν της 120000 μιλρέϊς, μία ἀνθοδέσμη ἐκ τεχνητῶν ἀνθέων ὑπὸ ὑέλινον κώδωνα 100 μιλρέϊς, ἓν κλειδοκύμβαλον 2000 μιλρέϊς καὶ ὁ θρόνος τοῦ αὐτοκράτορος 720 μιλρέϊς. Ὥστε ὁ θρόνος ἐπωλήθη σχεδὸν εἰς τὸ τρίτον τῆς τιμῆς τοῦ κλειδοκυμβάλου ! Ἡ δὲ ἀξία ἑνὸς μιλρέϊς ἰσοῦται πρὸς δύο φράγκα καὶ 80 ἑκατοστά.

ΧΡΟΝΙΚΑ

Ἀρχαιολογικά. Ἐξεδόθη ὁ πρῶτος τόμος τοῦ καταλόγου τῶν ἑλληνικῶν νομισμάτων τῆς Ἐθνικῆς Βιβλιοθήκης τῶν Παρισίων. Περιέχει τὰ νομίσματα τῶν βασιλέων τῆς Συρίας, τῆς Ἀρμενίας καὶ τῆς Κομμαγηνῆς. Εἰς τὴν ἔκδοσιν ἐπεστάτησεν ὁ κ. E. Babelon. Ὁ δεύτερος τόμος θὰ περιλαμβάνῃ τὰ νομίσματα τῶν Ἀχαιμενιδῶν τῆς Περσίας.

Φιλολογικά. Ὁ ἄγγλος μυθιστοριογράφος Walter Besant ἐπρότεινε τὴν ἵδρυσιν ἀγλικῆς ἀκαδημίας κατὰ τὸ πρότυπον τῆς γαλλικῆς. Πρὸς τοῦτο δὲ ἐζήτησε τὴν γνώμην διαφόρων ἐπιφανῶν λογίων ἄγγλων καὶ γάλλων, ἀλλ' οἱ πλεῖστοι τούτων ἀπεφάνθησαν κατὰ τῆς προτάσεως τοῦ Besant.

— Ἐξέχοντα μέλη τοῦ Δανικοῦ κοινοβουλίου ἐκ τῆς δεξιᾶς καὶ ἐκ τῆς ἀριστερᾶς ἀπέτειναν πρὸς τὴν κυβέρνησιν τὴν αἴτησιν ὅπως ἀπονείμῃ ἐπαρκῆ ἐτησίαν ἐπιχορήγησιν ἐκ τοῦ δημοσίου ταμείου εἰς τὸν γνωστὸν Δανὸν συγγραφέα Γεώργιον Βράνδες. Ὁ Βράνδες πεντηκοντούτης ἤδη τὴν ἡλικίαν καὶ πατὴρ πολυμελοῦς οἰκογενείας μόνον διὰ τῆς κυβερνητικῆς συνδρομῆς θὰ δυνηθῇ νὰ ἐξακολουθήσῃ τὸ φιλολογικὸν στάδιον, τοῦ ὁποίου αἱ πρόσοδοι ἐν χώρᾳ μικρᾷ ὡς ἡ Δανία εἶνε γλισχρόταται

— Μακρὰν καὶ εὐμενεστάτην βιβλιογραφίαν περὶ τοῦ «Μιθριδάτου Εὐπάτορος» τοῦ συγγράμματος τοῦ κ. Θεοδώρου Ρεϊνάχ, περὶ τοῦ ὁποίου καὶ ἐν τῇ «Ἑστίᾳ» ἐδημοσιεύθη πρό τινος ἄρθρον τοῦ κ. Δ. Βικέλα, δημοσιεύει ἐν τῇ «Ἐφημερίδι τῶν Συζητήσεων» ὁ γάλλος ἀκαδημαϊκὸς δὲ Βογκέ.

— Ὁ Φῆλιξ Dahn δημοσιεύει νέον ἱστορικὸν μυθιστόρημα ὑπόθεσιν ἔχων τὴν μεγάλην τῶν ἐθνῶν μετανάστευσιν (Die Bataver, historischer Roman aus der Voelkerwanderung.)

— Ἀγγέλλεται ὡς μέλλουσα προσεχῶς νὰ ἐκδοθῇ Ἱστορία τοῦ βυζαντινοῦ πολιτισμοῦ ὑπὸ τοῦ γνωστοῦ Ῥώσσου λογίου κ. Θ. Οὐσπένσκη, καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Ὀδησσοῦ.

Ἐπιστημονικά. Γενναιόδωρός τις κάτοικος τῆς Αὐστραλίας, ὅστις καὶ πρότερον προσήνεγκε χρηματικὰ ποσὰ ὄχι εὐκαταφρόνητα ὑπὲρ ἐπιστημονικῶν ἀποστολῶν εἰς τὸν Νότιον πόλον, προσφέρει τώρα πάλιν 5 χιλιάδας ἀγγλικῶν λιρῶν πρὸς ἐπιχείρησιν νέας τοιαύτης ἐπὶ εὐρυτέρων βάσεων τῇ συμπράξει τῶν διαφόρων αὐστραλιακῶν ἀποικιῶν.

— Ὡς γνωστὸν μία ἐκ τῶν ἐφαρμογῶν τοῦ τηλεφώνου εἶνε καὶ τὸ θεατρόφωνον, ὄργανον διὰ τοῦ ὁποίου γίνεται ἀκουστὴ εἰς ἀπόστασιν ἡ ἐν θεάτρῳ ἐκτελουμένη παράστασις. Τὸ πρῶτον τοιοῦτο θὰ ἱδρυθῇ προσεχῶς ἐν τῷ καταστήματι τοῦ ἐν Παρισίοις συλλόγου «Καλλιτεχνικῆς Ἑνώσεως» πρὸς χρῆσιν καὶ τέρψιν τῶν ἑταίρων αὐτῆς.

Καλλιτεχνικά. Βεβαιοῦται ὅτι ἡ Ρωσσικὴ κυβέρνησις σκοπεύει νὰ συστήσῃ ἐν Ῥώμῃ Ἀκαδημίαν, ἤτοι καλλιτεχνικὴν σχολὴν πρὸς τελειοποίησιν τῶν Ρώσσων καλλιτεχνῶν κατὰ τὸ ὑπόδειγμα τῆς ἐν Ῥώμῃ γαλλικῆς τοιαύτης.

Ἐκπαιδευτικά. Κατὰ νέαν κυβερνητικὴν διαταγὴν ἡ διδασκαλία τῆς ρωσσικῆς γλώσσης ἐγένετο ὑποχρεωτικὴ διὰ τοὺς μαθητὰς τῆς Σερβικῆς στρατιωτικῆς σχολῆς.

Συγκοινωνία. Πρό τινων ἡμερῶν ἐγένοντο ἐν Λονδίνῳ ἐπισήμως τὰ ἐγκαίνια τοῦ πρώτου ὑπογείου ἠλεκτρικοῦ τροχιοδρόμου ὑπ' αὐτοῦ τοῦ πρίγκιπος τῆς Οὐ-

Digitized by Google

αλλίας. Ὁ τροχιόδρομος οὗτος ἑνώνει τὸ προάστειον Stockwell ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὄχθης τοῦ Ταμέσεως μετὰ τοῦ Ἄστεως, ἔχει δὲ ἔκτασιν μόνον 5 χιλιομέτρων πρὸς τὸ παρόν. Ἡ τιμὴ τοῦ εἰσιτηρίου εἶνε 20 λεπτά. Πληρώνουσι δὲ οἱ ἐπιβάται ἀπ' εὐθείας, ἄνευ εἰσιτηρίου διερχόμενοι διά τινος κιγκλιδώματος. Ὅπως κατέλθωσιν εἰς τὸ βάθος τῆς γραμμῆς καὶ ἀνέλθωσιν ἐκεῖθεν πάλιν δὲν ὑπάρχουσι κλίμακες, ἀλλ' ἀνελκυστικαὶ μηχαναὶ ἐν εἴδει μεγάλων κλωβῶν. Πάντα δὲ ταῦτα ἐγένοντο ὅπως ἐξοικονομῆται χρόνος καὶ κόπος.

Θεατρικά. Ἐν τῷ Ποικίλῳ Θεάτρῳ τῶν Παρισίων παρεστάθη μετ' ἐκτάκτου ἐπιτυχίας νέον ἔργον τοῦ Μεγιάκ «Ἡ ἐξαδέλφη μου». Ἐν δὲ τῷ Γαλλικῷ Θεάτρῳ ἀνεβιβάσθη τὸ πρῶτον «Ἡ Παρισινὴ» ἔργον τοῦ Ἐρρίκου Μπὲκ πρὸ ἐτῶν παρασταθεῖσα ἐν ἄλλῳ τινὶ θεάτρῳ. Ὁ Μπὲκ εἶνε δραματικὸς συγγραφεὺς ἄγνωστος εἰς τὸ πολὺ κοινόν, τὰ μάλιστα δ' ἐκτιμώμενος ἐν τῷ κύκλῳ τῶν λογίων καὶ ἀριθμῶν πολλοὺς θαυμαστάς, οἵτινες μάλιστα, ἀναβιβάζουσι τὴν δραματικὴν αὐτοῦ εὐφυΐαν εἰς ὕψος μεγαλοφυΐας. Αἱ περὶ τῆς «Παρισινῆς» κρίσεις τοῦ τύπου ἐδιχοτομήθησαν, τὸ δὲ κοινὸν ἔδειξε μᾶλλον ἀδιαφορίαν κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν αὐτῆς. Ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ οἱ κατακρίνοντες τὸ δραματικὸν σύστημα τοῦ Μπὲκ ὡς ἀνεφάρμοστον ἐν τῷ συγχρόνῳ θεάτρῳ, ἀνομολογοῦσι τὴν μεγάλην ἀξίαν αὐτοῦ καὶ θεωροῦσιν ἀξιοσημείωτον φιλολογικὸν γεγονὸς τὴν ἐν τῷ Γαλλικῷ Θεάτρῳ παράστασιν τοῦ ἔργου του, προϊόντος γνησίου τῆς πραγματικῆς σχολῆς.

Νεκρολογία. Ἀπέθανεν ἐν Λονδίνῳ ὁ ἱδρυτὴς τῶν ἐπὶ ἐνοικίῳ βιβλιοθηκῶν Κάρολος Μιοῦδε καταλιπὼν κολοσσιαίαν περιουσίαν, ἣν ἐκ τοῦ ἔργου ταύτου συνήθροισεν. Τὸ ἵδρυμα τοῦ Μιοῦδε δὲν ἔχει ἐφάμιλλον ὡς πρὸς τὸ μέγεθος καὶ τὴν ἔκτασιν τῶν ἐργασιῶν. Ἡ οἰκία ἐν ᾗ ἑδρεύει ἡ κεντρικὴ αὐτοῦ διεύθυνσις εἶνε ἀληθὲς μέγαρον, πλὴν ταύτης δὲ ὑπάρχουσι ἀναρίθμητα πρακτορεῖα καὶ ὑποκαταστήματα εἰς τὰς διαφόρους συνοικίας τοῦ Λονδίνου καὶ εἰς ἁπάσας τὰς πόλεις τοῦ Ἡνωμένου βασιλείου. Χιλιάδες δὲ ὑπαλλήλων καὶ ὑπηρετῶν ἐνασχολοῦνται εἰς ταῦτα. Οἱ συνδρομηταὶ τῶν ἐπ' ἐνοικίῳ βιβλιοθηκῶν τοῦ Μιοῦδε ἀνέρχονται εἰς ἑκατοντάδας χιλιάδων, ἕκαστος δ' αὐτῶν ἔχει τὸ δικαίωμα ἐνοικιάσεως τριῶν τόμων καθ' ἑκάστην ἐπὶ τιμήματι ἡμισείας λίρας ἐτησίως.

— Ἀπέθανεν ἐν Πετρουπόλει, πεντηκοντοῦτις περίπου τὴν ἡλικίαν ἡ κόμησσα Μερσὺ Ἀρζαντώ, διαλάμψασα ἐν Παρισίοις ἐπὶ ἐξόχῳ καλλονῇ καὶ χάριτι πνεύματος ἐπὶ Ναπολέοντος Γ'. Ἡ κόμησσα εἰργάσθη μετὰ ζήλου ὑπὲρ τῆς εἰς Γαλλίαν εἰσαγωγῆς τῆς ρωσσικῆς μουσικῆς, χειριζομένη δὲ δεξιῶς καὶ τὴν γραφίδα, ἐξέδωκε βιβλίον γαλλιστὶ περὶ τῆς νέας ταύτης σλαυικῆς σχολῆς.

— Καῖσαρ Αὔγουστος Φράγκ ὁ γνωστὸς μουσικὸς ἀπέθανεν ἐν Παρισίοις. Ἦτο βέλγος τὴν καταγωγὴν καὶ ἐγεννήθη τὸ 1825. Τὰ πρῶτα ἔτη τῆς νεότητός του κατέτριψεν εἰς στοιχειώδη διδασκαλίαν τῆς μουσικῆς ὅπως ἀποζῇ ἐκ τῶν παραδόσεων. Ἀπὸ δὲ τοῦ 1870 ἐξασφαλίσας τὴν θέσιν καθηγητοῦ ἐν τῷ παρισινῷ Ὠδείῳ ἐπεδόθη εἰς μουσικὰς συνθέσεις. Ἐξέχουσι μεταξὺ τῶν ἔργων του, ἅτινα διὰ τὴν βαθύτητα καὶ τὴν λιτότητα αὐτῶν δὲν ἔγειναν μὲν δημοφιλῆ, ἀλλ' ἐξετιμήθησαν μεγάλως ὑπὸ τῶν φιλομουσῶν καὶ τῶν ἐξ ἐπαγγέλματος μουσικῶν: «Ἡ Ψυχὴ» συμφωνικὸν ποίημα, «Μακαριότητες» oratorium ἐκ μονωδιῶν καὶ χορῳδιῶν μετ' ὀρχήστρας, «Αἰολίδες» δι' ὀρχήστραν, καὶ πλεῖσται συνθέσεις δι' ἔγχορδα ὄργανα ἢ μόνον κλειδοκύμβαλον. Μελοδράματα μὴ παρασταθέντα ἔτι καταλείπει δύο τὴν «Χούλδαν» καὶ τὴν «Γκιζέλαν».

ΠΑΝΤΟΙΑ

Ἐκ Παρισίων ἀπεστάλησαν πρὸς διακόσμησιν τοῦ νέου μεγάρου τῆς ἐν Πετρουπόλει γαλλικῆς πρεσβείας πλεῖστα ἀντικείμενα καλλιτεχνικὰ βαρύτιμα, μεταξὺ δὲ ἄλλων δώδεκα ἐπιστρώσεις Γοβλὲν ὧν ἡ ἀξία ἀνέρχεται εἰς 600000 φράγκων καὶ μέγιστον τάπητα ἀξίας ὄχι ὀλιγωτέρας τῶν 140000 φράγκων.

ΑΙ ΕΙΚΟΝΕΣ

Στέφανος Α. Κουμανούδης. Ὁ Στέφανος Α. Κουμανούδης, εἰς ὃν ἀναφέρονται καὶ γραμμαί τινες τοῦ ἐν τῷ παρόντι φύλλῳ δημοσιευομένου Εἰσιτηρίου λόγου τοῦ κ. Σ. Κ. Σακελλαροπούλου, εἶνε εἷς τῶν διαπρεπεστάτων καθηγητῶν τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου. Νεώτατος ὢν διωρίσθη τῷ 1846 καθηγητὴς τῆς Λατινικῆς Φιλολογίας, ἣν ἐδίδαξεν ἐπὶ τεσσαράκοντα ἔτη. Τὰ μαθήματά του ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ καὶ μάλιστα ἡ ἱστορία τῶν λατινικῶν γραμμάτων ἔμειναν ἀνεξάλειπτα εἰς τὴν μνήμην πάντων ὅσοι ηὐτύχησαν νὰ ὑπάρξωσιν ἀκροαταί του. Κατὰ τὸν Αὔγουστον τοῦ 1886 κάμνων χρῆσιν τοῦ δικαιώματος τοῦ ὑπὸ τοῦ νόμου παρεχομένου εἰς τοὺς καθηγητὰς τοὺς ἐπὶ τεσσαράκοντα ἔτη διδάξαντας, ἀπεχώρησε τῆς ἐνεργοῦ ὑπηρεσίας ὡς professor emeritus. Τότε δέ, ἐπὶ τῇ ἀποχωρήσει του, οἱ εὐγνωμονοῦντες μαθηταί του οἱ ἀπανταχοῦ τοῦ ἑλληνικοῦ, δι' ἐράνου προσήνεγκον αὐτῷ τὴν ἰδίαν αὐτοῦ προτομήν, ἔργον τοῦ Βιτσάρη. Οὐδὲν ἧττον ὠφέλιμος εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ εἰς τὴν ἐπιστήμην ὑπῆρξεν ἡ περὶ τὰ ἀρχαιολογικὰ ἀσχολία τοῦ Κουμανούδη. Τῆς ἀρχαιολογικῆς ἡμῶν Ἑταιρίας αὐτὸς εἶναι ἀπὸ μακρῶν ἐτῶν τὸ κυριώτατον στήριγμα, τὰ δὲ ἐν πλείστοις περιοδικοῖς καὶ κατὰ διαφόρους καιροὺς ἀρχαιολογικὰ καὶ μάλιστα ἐπιγραφικὰ αὐτοῦ δημοσιεύματα παρέπεμψαν τὸ ὄνομά του εὐκλεὲς καὶ σεβαστὸν ἔξω τῶν ὁρίων τῆς Ἑλλάδος ἀνὰ πᾶσαν πεπολιτισμένην χώραν. Ἂς εἴπωμεν ἐν τέλει ὅτι καὶ εἰς τῶν νεοελληνικῶν γραμμάτων τὴν προκοπὴν συνετέλεσεν ὁ Κουμανούδης καὶ εἰς τὰ ποιητικὰ αὐτῶν προϊόντα προσέθηκε τὸν Στράτιν Καλοπίχειρον. Καὶ ἡ Ἑστία δὲ ἐτιμήθη διὰ τῆς συνεργασίας του.

ΕΔΩ Κ' ΕΚΕΙ

Ἄκρον ἄωτον ζηλοτυπίας. Ἐν ἑσπερινῇ συναναστροφῇ χαρτοπαικτοῦσιν. Ὁ κύριος παίζει καὶ χάνει διαρκῶς ἡ κυρία φαίνεται εἰς ἄκρον στενοχωρημένη καὶ ἀνήσυχος. Εἷς τῶν παρακαθημένων τὴν ἐρωτᾷ:— Καὶ τί τὸ παίρνετε δὰ τόσο κατάκαρδα πῶς χάνει ὁ ἄνδρας σας δὲν παίζει καὶ μεγάλα ποσά.— Δὲν μὲ μέλλει πῶς χάνει 'ς τὰ χαρτιά.. — Ἀλλά; — Μὲ μέλει ποῦ κερδίζει ἄλλου.

Φιλοστοργία. Οἰκογενειάρχης συναντᾷ φίλον του εἰς τὴν ἀγορὰν καὶ περιέρχεται μετ' αὐτοῦ τὰ καταστήματα: — Ἂς πάρω τυρὶ ροκφὸρ ποῦ ἀρέσει τῆς γυναίκας μου... ἂς πάρω καὶ ὀλίγα μανδαρίνια ποῦ ἀρέσουν τῆς κόρης μου. . ἀλήθεια καὶ μερικοὺς χουρμάδες ποῦ ἀρέσουν τοῦ γυιοῦ μου. Μὰ γιὰ τὸν ἑαυτόν σου δὲν παίρνεις τίποτε; ἐρωτᾷ ὁ φίλος συγκεκινημένος διὰ τὴν τόσην φιλοστοργίαν — Ὄχι ἀδελφέ, ἀπαντᾷ ξηρὰ ὁ οἰκογενειάρχης, ἐγὼ τρώγω καὶ τὸ τυρὶ καὶ τοὺς χουρμάδες καὶ τὰ μανδαρίνια.

ΤΡΕΙΣ ΓΝΩΜΑΙ ΚΑΘ' ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Ἐὰν δὲν εἶνε μετριόφρων ὁ ἀμαθὴς τί πταίει; Μήπως ἔχει διὰ τί νὰ μετριοφρονῇ;

*

Τὸν φθονερὸν καθιστᾷ ἰσχνὸν τὸ **πάχος** τοῦ ἄλλου.

*

Ὅταν μᾶς θωπεύῃ ἡ τύχη σημεῖον ὅτι θέλει νὰ μᾶς ἀπατήσῃ.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1890 — 2398

Digitized by Google

ΑΙ ΠΕΡΙ ΖΟΛΑ ΠΡΟΛΗΨΕΙΣ

Α΄.

Γυναῖκές τινες ἐλαφραί, φλυαροῦσαι ἐν τῷ τελευταίῳ κεφαλαίῳ τῆς *Νανᾶς* περὶ τοῦ πρίγκιπος Βίσμαρκ, ζητοῦσι νὰ τὸν παραστήσωσι πρὸς μίαν εὔπιστον ἐκεῖ ὡς τρομερὸν ἀγριάνθρωπον, τρώγοντα ὠμὸν κρέας καὶ ἀπάγοντα διὰ τῆς βίας τὰς ὁμοίας των. Αἱ τοιαῦται διαδόσεις δὲν ἀπέχουσι πολὺ κατὰ τὴν ἀλήθειαν καὶ τὸ κῦρος τῶν περὶ Ζολᾶ προλήψεων, ὅσαι ἐπιπολάζουσι σήμερον παρὰ τῷ κοινῷ, χάρις εἰς τὰς ἐνεργείας καὶ εἰς τὰς κρίσεις ἀνθρώπων ὄχι ὀλιγώτερον φύσει καὶ θέσει ἀνικάνων ἀπὸ τὰς γυναῖκας ἐκείνας, αἵτινες θὰ ἠξίουν νὰ κρίνωσι τὸν σιδηροῦν ἀρχικαγγελάριον. Ὁ ἀμείλικτος ἐχθρὸς πάσης προλήψεως, κοινωνικῆς ἢ φιλοσοφικῆς ἢ καλλιτεχνικῆς, ἐνέπεσεν ὡς οὐδεὶς ἄλλος εἰς τὴν κοινὴν πρόληψιν· καὶ τόσον ὥστε ἀμφιβάλλω ἂν ὑπάρχῃ κανεὶς σήμερον ἐπιθυμῶν νὰ ἐγκύψῃ εὐσυνειδήτως εἰς τὴν μελέτην τοῦ συγγραφέως τῶν Ῥουγκὸν-Μακκάρ, καὶ μὴ φοβούμενος πλάνην, ὄχι τόσον διὰ τὰς τῶν ἄλλων, ὅσον διὰ τὰς ἰδικάς του ἐξ ἐπιδράσεως ἂν μὴ συμφύτους προκαταλήψεις. Ὅλος σχεδὸν ὁ περὶ αὐτὸν κόσμος συνδέει ἀδιαρρήκτως πλέον τὄνομά του πρὸς πᾶσαν ἀναίδειαν, γυμνότητα καὶ διαφθοράν· πᾶσαν δὲ ἀπροκάλυπτον καὶ ὠμὴν κυριολεξίαν ἢ πᾶσαν εἰκόνα βορβόρου καὶ σαπρίας, νομίζει ἀνταξίαν τῆς πραγματικῆς σχολῆς. Καὶ ὑπάρχουσι μὲν ἀρκετοὶ διαστέλλοντες ὁπωσδήποτε τὰ ἔργα τοῦ Ζολᾶ, ὧν δὲν ἀρνοῦνται τὴν οἱανδήποτε φιλολογικὴν ἀξίαν, ἀπὸ τἀνώνυμα ἐκεῖνα φυλλάδια, τὰ κρυφίως πωλούμενα καὶ σκοποῦντα μόνον τὴν ἐκ τῆς διεγέρσεως βλάβην· ἀλλ' ὀλίγοι ἐφρόντισαν ποτὲ νὰ σκεφθῶσιν ὅτι τὰ ἔργα τοῦ Λουκιανοῦ φερ' εἰπεῖν, τοῦ Βοκκακίου, τοῦ Ἀρετίνου, τοῦ Βύρωνος καὶ ἄλλων ἰσαξίων, μεθ' ὅλην τὴν ἐλευθεροστομίαν ἐφ' ᾗ διαπρέπουσι, δὲν ἀνήκουσι καὶ διὰ τοῦτο εἰς τὴν πραγματικὴν σχολήν. Ἐν μέσῳ τοῦ χάους τῶν φιλολογικῶν τούτων προλήψεων, τῶν πανταχόθεν διασταυρουμένων, εἰς πολὺ δυσχερεστέραν θέσιν θὰ εὑρίσκετο ὁ ζητῶν που τὴν ἀληθῆ καὶ δικαίαν περὶ τοῦ Ζολᾶ ἐκτίμησιν, — ἕνα ἄνθρωπον, δυνάμενον νὰ κρίνῃ πεφωτισμένως καὶ ἀνεπηρεάστως τὴν πραγματικὴν σχολὴν καὶ τὸν ἀρχηγόν της. Ἐκ τῶν κριτικῶν ὅσοι ἠσχολήθησαν ἐπανειλημμένως περὶ τοῦ Ζολᾶ —ὄχι βέβαια ὅπως οἱ ἐν Ἑλλάδι χωρὶς νά τον ἀναγνώσουν, — οἱ μὲν ἐμμένουσι προληπτικώτατα εἰς τὸ καθεστώς, ἀναμασσῶντες πᾶσαν παλαιὰν ἀνοησίαν περὶ τῶν ἀρχῶν τῆς Τέχνης καὶ Ἠθικῆς, καὶ ἀπο-

Η ΜΕΛΑΓΧΟΛΙΚΗ

Digitized by Google

κηρύττοντες μετὰ φρίκης πάντα νεωτερισμόν, ἀνίκανοι φαίνεται ὀργανικῶς νὰ τον ἐννοήσωσι καὶ νὰ τον ἀσπασθῶσιν· οἱ δὲ ἀχαλίνωτοι καὶ ἐμπαθεῖς θαυμασταὶ τοῦ *διδασκάλου*, ὄχι ὀλιγώτερον προληπτικοί, ἐκχύνονται ἐν τῷ ἐνθουσιασμῷ τῆς νεότητος εἰς πᾶσαν ὑπερβολήν, καλῶς ἴσως σκεπτόμενοι περὶ τοῦ μέλλοντος, ἀλλ' ἀδικοῦντες τὸ παρελθόν, τὸ δὲ παρὸν κάκιστα κρίνοντες. Διὰ τοῦτο εἶπον ὅτι ὁ θέλων σήμερον νὰ μελετήσῃ τὰ ἔργα τοῦ Ζολᾶ καὶ νὰ μορφώσῃ γνώμην περὶ τῆς πραγματικῆς σχολῆς πρὸ τῆς ἐτυμηγορίας τοῦ χρόνου, εἶνε δύσκολον νὰ φυλαχθῇ ἐκ τῶν ἀντιθέτων αὐτῶν σκοπέλων καὶ νὰ μὴ ἐπηρεασθῇ ἐπικινδύνως ἐκ τῶν φωνασκιῶν τούτου ἢ ἐκείνου τοῦ κόμματος. Δὲν εἶνε ἀδύνατον νὰ σχηματίσῃ τις ἀκριβῆ ὁπωσοῦν ἰδέαν περὶ τῆς ἀξίας ἑνὸς δόγματος ἢ ἑνὸς συγγραφέως ἐξ ὅσων ἔχουσι γραφῆ περὶ αὐτοῦ· ἀλλ' ὄχι, βλέπετε, καὶ περὶ τῆς σχολῆς τοῦ Ζολᾶ. Ἡ μόνη βεβαία μέθοδος πρὸς τοῦτο νομίζω ὅτι θὰ ἦτο ἡ ἰδική μου: νὰ κλείσῃ τις τὰ ὦτα πρὸ πάσης φήμης, προλήψεως, ἰδέας ξένης, νὰ λάβῃ ἀντὶ τούτων μόνον τὰ κυριώτερα ἔργα τοῦ Ζολᾶ καὶ ἐξ ἰδίας μελέτης νὰ ἐξαγάγῃ κατὰ τὴν ἰδικήν του σκέψιν τὰ πορίσματα. Ἡ γνώμη πιθανὸν νὰ μορφωθῇ οὕτω λανθασμένη, διότι κανεὶς δὲν ἐγγυᾶται ὅτι ἡ λογικὴ συσκευὴ τοῦ κρίνοντος εἶνε καλὴ ἢ ὅτι ἔχει ὅλα τὰ ἐφόδια· πλὴν μόνον οὕτω θὰ φέρῃ τὸν λόγον τῆς ὑπάρξεώς της, θὰ βαρύνῃ ὡς τοιαύτη εἰς τὴν πλάστιγγα καὶ θὰ δύναται μ' εὐσυνείδητον θάρρος νἀνακοινωθῇ πρὸς τοὺς ἄλλους.

Ἡ πρώτη μου μετὰ τοῦ Ζολᾶ γνωριμία ὑπῆρξε τὸ *Une page d' amour*, γλυκὺ καὶ παθητικὸν μυθιστόρημα, τὸ ὁποῖον ἀνέγνωσα πολὺ νέος καὶ τὸ ὁποῖον μοὶ ἔκαμε καλὴν ἐντύπωσιν τότε διὰ τὰς ὡραίας του περιγραφάς. Ἀλλ' εἶχα λησμονήσῃ ἔκτοτε καὶ τὸ ἔργον καὶ τὸν συγγραφέα — ἄγνωστον ἀκόμη παρ' ἡμῖν, ὅπως σχεδὸν καὶ ἐν τῇ λοιπῇ Εὐρώπῃ, ἐκτὸς τῆς Ῥωσσίας—ὅταν μ' ἔκαμε νὰ τα ἐνθυμηθῶ βραδύτερον ἡ φοβερὰ ἔκρηξις τῆς Νανᾶς, ὁ ἀντίκτυπος τῆς ὁποίας ἔφθασεν ἐπὶ τέλους «καὶ μέχρι τῶν προπόδων τῆς Ἀκροπόλεως.» Διότι τὸ σκάνδαλον ὑπῆρξε φοβερὸν καὶ παγκόσμιον. Τὰ ἀναθέματα καὶ οἱ ὕμνοι διεδέχοντο ἄλληλα καὶ ἐνηργοῦντο κατασχέσεις καὶ δίκαι ἐπὶ προσβολῇ τῶν ἠθῶν· ὁ φανατισμὸς ἐμαίνετο ἑκατέρωθεν πέριξ τοῦ νεοφανοῦς βιβλίου καὶ ἐκυκλοφόρουν μετὰ μυριάδων ἀντιτύπων αἱ ἀντιφατικώτεραι περὶ αὐτοῦ ἰδέαι. Ἐν μέσῳ τοῦ κυκεῶνος τούτου ἔλαβον καὶ ἐγὼ ἀνὰ χεῖρας τὴν Νανὰν —ἤδη ἐν ἀπαραμίλλῳ ἑλληνικῇ μεταφράσει— καὶ ἐμακρύνθην ὅσον ἠδυνάμην τοῦ θορύβου διὰ νὰ την ἀναγνώσω. Ὁμολογῶ ὅτι δὲν με εἵλκυσε πολὺ ἐξ ἀρχῆς οὔτε *ἡ φυσικὴ καὶ κοινωνικὴ ἱστορία τῆς οἰκογενείας τῶν Ρουγκὸν—Μακκὰρ ἐπὶ τῆς δευτέρας αὐτοκρατορίας*—ἱστορία τὴν ὁποίαν δὲν εἶχον παρακολουθήσῃ — οὔτε καὶ *ἡ βραδεῖα διαδοχὴ τῶν νευρικῶν συμπτωμάτων, ὅσα ἀποκαλύπτονται παρά τινι γενεᾷ κατόπιν ἀρχικῆς τινος βλάβης ὀργανικῆς* κτλ. —διαδοχὴ τῆς ὁποίας δὲν ἐδυνάμην ἐξ ἑνὸς βιβλίου νἀντιληφθῶ καθαρῶς. Ἀνεξαρτήτως πάσης φιλοσοφικῆς ἰδέας ἡ Νανὰ μοῦ ἤρεσεν ὡς καλλιτέχνημα. Ἡ δύναμις καὶ ἡ τελειότης τῆς ἐκφράσεως ἐκείνης, ἡ φανερὰ πρόοδος τοῦ λόγου, τὸν ὁποῖον ἐνόμιζα ἀνίκανον διὰ τόσῳ πιστὴν καὶ ἄμεσον ἀποτύπωσιν τῶν εἰκόνων καὶ τῶν σκηνῶν, ἡ μεγαλήγορος ποίησις ἡ ἐφιπταμένη μυστηριωδῶς ἄνωθεν τῆς πραγματικότητος ταύτης· αὐτὰ ἐκίνησαν τὸν ἐνθουσιασμόν μου καὶ εἰς πολλὰ μέρη τὰ δάκρυά μου. Τοῦτο μοῦ ἤρκεσε,—καὶ θὰ ἤρκει νομίζω εἰς οἰονδήποτε ἄλλον, — διὰ νὰ ἐννοήσω ἔκτοτε ὅτι ὁ Ζολᾶ εἶνε ἀληθὴς συγγραφεύς, ἀληθὴς καλλιτέχνης καὶ ἄξιος ὡς τοιοῦτος ἂν ὄχι ἀγάπης, διότι τοῦτο ἐξαρτᾶται ἐκ τῶν ἰδιαιτέρων κλίσεων ἑκάστου, ἀλλὰ πάντως προσοχῆς καὶ τὸ κυριώτερον δικαιοσύνης. Ἐνδιεφέρθην καὶ παρηκολούθησα τὸν βίον του· τὴν πτωχείαν καὶ τὴν ἀθλιότητα τῆς νεότητός του· τὰς πρώτας του λυρικὰς ὁρμάς, ὅταν, κατοικῶν εἰς ἓν ἄθλιον ὑπερῷον μὲ τὸ λαμπρὸν πανόραμα τῶν Παρισίων πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν του, ἔμενεν ἐπὶ ἡμέρας διπλωμένος μ' ἓν σκέπασμα en Arabe, διότι εἶχεν ἐνεχυριάσῃ τὰ ἐνδύματά του μέχρις ἑνός, ἔτρωγεν ἄρτον καὶ ἔλαιον, τὸ ὁποῖον τῷ ἔστελλον οἱ γονεῖς του ἀπὸ τὸ Αἴξ, καὶ ἔγραφε στίχους ἀλεξανδρινοὺς ἐπὶ ἐπιστημονικῶν καὶ φιλοσοφικῶν θεμάτων· τοὺς τραχεῖς του βιωτικοὺς καὶ φιλοσοφικοὺς ἀγῶνας καὶ τὴν ἀποτυχίαν τῶν πρώτων του βημάτων, ὅταν συγκατηριθμεῖτο καὶ αὐτὸς μεταξὺ τῶν Ratés· τὸ θάρρος τὸ ἀκατάβλητον καὶ τὴν ἐπιμονήν, μεθ' ἧς κατώρθωσεν ἕως τέλους νὰ γνωσθῇ, νἀναγνωσθῇ, νὰ δοξασθῇ, καὶ νὰ πλουτήσῃ· τὴν ἤρεμον καὶ ἐργώδη του ζωὴν—nulla dies sine linea— εἰς τὴν ἐξοχὴν τοῦ Médan, ἐν μέσῳ τῆς οἰκογενείας του, τῶν στενῶν του φίλων καὶ τῶν θριάμβων του...Ἐμελέτησα ἔκτοτε καὶ συνέκρινα ὅσον ἐδυνάμην τὸ πρόγραμμά του, τὰ πολεμικά του ἄρθρα καὶ τὰ πρωτεύοντα ἐκ τῶν ἰδίων καὶ τῶν ἄλλων πραγματικῶν μυθιστορημάτων. Οὕτω νομίζω ὅτι δύναμαι νὰ ἔχω μίαν γνώμην. Ἀλλὰ πρὶν τὴν ἐκφράσω ὁπωσδήποτε, πρέπει νὰ εἴπω διὰ βραχέων τί ἄρά γε εἶνε ἡ λεγομένη πραγματικὴ ἢ φυσιολογικὴ σχολή, διότι ὀλίγιστοι, καθὼς προεῖπον, ἔχουσιν ἀμυγῆ περὶ τῶν δογμάτων της ἰδέαν.

Digitized by Google

Β'.

Ἂν καὶ τὰ φιλοσοφικὰ συστήματα διάφορα διαφόρους δίδουσιν ὁρισμοὺς τοῦ ἀληθοῦς, τοῦ καλοῦ καὶ τοῦ ἀγαθοῦ, παραδέχονται ἐν τούτοις γενικῶς ἐν τῇ αἰσθητικῇ ὅτι τὸ καλόν, ἐκφράζον τὸ ἀληθές, ἄγει πρὸς τὸ ἀγαθόν. Ἐκ τῆς σχέσεως ταύτης προκύπτει δι' ὀλίγων μόνων συλλογισμῶν πρῶτον μέν, ὅτι ἡ καλλιτεχνία, ἡ ποίησις τουτέστι τοῦ καλοῦ, δὲν εἶνε κατ' οὐσίαν ἄλλο ἢ ἔκφρασις, ἀπεικόνισις τοῦ ἀληθοῦς· δεύτερον δέ, ὅτι ἡ ἠθικὴ ὠφέλεια πηγάζει ἐξ αὐτῆς ταύτης τῆς ἐκφράσεως, ἥτις μόνη ἐπιδρᾷ καλῶς ἄνευ ἄλλης διδασκαλίας ἢ παραδείγματος, ὅπως γίνεται τοῦτο φανερὸν εἰς τὰς εἰκαστικὰς λεγομένας τέχνας. Ἀλλὰ πᾶσαι αἱ καλαὶ Τέχναι δὲν διαφέρουσιν ἀπ' ἀλλήλων οὐσιωδῶς εἰμὴ κατὰ τὸν βαθμὸν καὶ τὰ μέσα τῆς ἐκφράσεως· ἄλλαι τουτέστιν ἐνεργοῦσιν ἐν τόπῳ, παραλαμβάνουσαι ἐκ τούτου τὰ στοιχεῖα τῆς συμμετρίας, ὡς ἡ Ἀρχιτεκτονική, ἡ Γλυπτική, ἡ Ξυλογραφική· καὶ ἄλλαι ἐν χρόνῳ, παραλαμβάνουσαι τὰ στοιχεῖα τοῦ ῥυθμοῦ, ὡς ἡ Μουσικὴ καὶ ἡ Ποίησις. Ἡ τελευταία αὕτη καὶ διὰ τὴν ἔκτασιν τὴν ὁποίαν ἔχει, καὶ διὰ τὰ μέσα διὰ τῶν ὁποίων ἐνεργεῖ, ὑπηρετουμένη ὑπὸ τοῦ λόγου, τοῦ τελειοτέρου ὀργάνου ἐκφράσεως, κατέχει ἀναμφιβόλως τὴν ἀνωτάτην βαθμίδα ἐν τῇ καλλιτεχνίᾳ. Ἐν τῇ φιλολογίᾳ ἐν γένει πᾶν ὅ,τι εἶνε πλαστικὸν ἢ δημιουργικόν, ὡς συνειθίσαμεν νὰ λέγομεν, ἀνήκει εἰς τὴν Ποίησιν καὶ τἀνάπαλιν· ἄρα καὶ τὸ Μυθιστόρημα, τὸ τόσῳ προσφιλὲς κατὰ τοὺς τελευταίους χρόνους, εἶνε μία ἐκ τῶν πολλῶν αὐτῆς μορφῶν.

Ὁπωσδήποτε θελήσῃ τις νὰ διατυπώσῃ τὰ τεθέντα ἀνωτέρω, θὰ ἔλθῃ πάντως εἰς τὸ ἀναμφισβήτητον συμπέρασμα ὅτι ἡ Τέχνη γενικῶς εἶνε ἀπεικόνισις τοῦ Ἀληθοῦς. Ἀλλὰ ποῖον εἶνε λοιπὸν αὐτὸ τὸ Ἀληθές; Ὁ «πραγματικισμὸς» — ἄς μοι ἐπιτραπῇ ἡ ἐξ ἀναλογίας κατασκευὴ τῆς λέξεως, πρὸς ἀποφυγὴν τῆς μεταγραμματίσεως τοῦ realisme — ἀκολουθεῖ ἢ μᾶλλον εἶνε ἀπαύγασμα τῶν τελευταίων φιλοσοφικῶν ἰδεῶν. Διὰ τοῦτο λέγει ὅτι πρὸς τὴν ἀπεικόνισιν ταύτην δὲν ἔχομεν ἄλλο ὑπόδειγμα παρὰ τὴν φύσιν, τὸν πραγματικὸν κόσμον, ἐν ἄλλαις λέξεσι πᾶν ὅ,τι ὑποπίπτει εἰς τὰς αἰσθήσεις μας, διότι πέραν αὐτῶν οὐδὲν δυνάμεθα ν' ἀντιληφθῶμεν, οὔτε θετικῶς νὰ γνωρίσωμεν, οὔτε ἀληθῶς ν' ἀποδώσωμεν. Τὸ ἐν τῇ Τέχνῃ καλὸν εἶνε προϊὸν τοῦ ἐν τῇ Φύσει καλοῦ, ἔλεγον καὶ οἱ παλαιοὶ αἰσθητικοί. Ἡ φύσις ἄρα, ἡ ζωή, ἡ μεγάλη αὕτη καὶ αἰωνία ζωὴ μὲ τὰς ποικίλας αὐτῆς ἐμφανίσεις καὶ μεταμορφώσεις, ἡ ζωή, ἥτις μᾶς περιστοιχίζει ὅπου στρέψωμεν τὸ βλέμμα καὶ τὴν διάνοιαν, θὰ εἶνε εἰς τὸ ἑξῆς ὅπως ἦτο καὶ ἀνέκαθεν τὸ εὐρὺ στάδιον τῆς ἐμπνεύσεως καὶ τῆς ἐνεργείας τοῦ καλλιτέχνου, τοῦ μυθιστοριογράφου. Μὲ τὴν διαφορὰν ὅτι ἐν τῇ ἀπεικονίσει εἶνε χρεία νὰ μὴ παραμορφοῦται ἡ ζωὴ αὕτη. Ὁ Ζολᾶ προβάλλει τὸ ἑξῆς καταθλιπτικὸν δίλημμα: οἱαδήποτε παραμόρφωσις εἶναι ἐκτροπὴ ἐκ τῆς ἀληθείας· ἡ ἐκτροπὴ αὕτη, εἰς τὴν ὁποίαν ἄγει ἀναγκαίως ἡ φαντασία ἄνευ τῆς πείρας καὶ τῆς παρατηρήσεως, εἶνε ψεῦδος· ἡ ἔκφρασις τοῦ Ψεύδους ποτὲ δὲν δύναται νὰ εἶνε καλλιτέχνημα. Τὰ ἔργα ἄρα τῆς δημιουργικῆς φιλολογίας, ὅσα δὲν βασίζονται ἐπὶ τοιαύτης ἀρχῆς εἶνε *τέρατα*, ὅμοια πρὸς ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα παράγει ἡ φαντασία ἄνευ ἕρματος, προσαρμόζουσα ἐπὶ σώματος κυνὸς κεφαλὴν γυναικός, πτέρυγας ἀετοῦ, ὀδόντας λέοντος καὶ οὐρὰν δράκοντος. Ἀλλ' ἂν δὲν κάμνουσι κοινῶς τὴν ἐντύπωσιν τῆς Σφιγγὸς ταύτης, τοῦτο ὀφείλεται εἰς τὸ ὅτι ὁ ὀφθαλμὸς καὶ τὸ πνεῦμα τῶν ἀνθρώπων ἔχουν πλέον συνειθίσῃ τὰ φιλολογικὰ τέρατα, τὰ ὁποῖα ὅμως δὲν παύουν διὰ τοῦτο νὰ εἶνε τέρατα, καὶ νὰ κάμνουν τὴν ἀνάλογον ἐντύπωσιν εἰς τοὺς ὀλίγους.

Ὄχι λοιπὸν φαντασία ἀχαλίνωτος ἀλλὰ παρατήρησις πεφωτισμένη καὶ περιγραφὴ ἀκριβολόγος· ὄχι ἐκλογὴ καὶ διαστροφὴ κατὰ τὸ δοκοῦν ἀλλ' ἀντιγραφὴ πιστὴ τῆς ζωῆς — ἰδοὺ τὸ θεμελιῶδες δόγμα τῆς πραγματικῆς σχολῆς. Ἐκ τούτου μόνον ἀπορρέουσι φυσικώτατα καὶ δύνανται νὰ ἐξαχθῶσιν ἀναλυτικῶς ἄνευ ἄλλων στοιχείων ὅλοι οἱ ἄλλοι ὅροι καὶ ὡς πρὸς τὴν οὐσίαν καὶ ὡς πρὸς τὴν μορφὴν τῶν καλλιτεχνημάτων. Ἐννοεῖται ἐν πρώτοις ὅτι μυθιστοριογράφος ἀσπασθεὶς ἅπαξ τὴν ἀρχὴν τῆς ἀπαραμορφώτου ἀληθείας, ὀφείλει ἀναγκαίως νὰ ἐπιτάξῃ πρὸς ἑαυτὸν καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους: Κάτω αἱ προλήψεις! ἡ δὲ φωνή του, ὡς ἡ τοῦ Ζολᾶ, πρέπει νὰ εἶνε ἰσχυρά, ἰσχυροτέρα ἑκάστοτε τοῦ θορυβώδους σκανδάλου, τὸ ὁποῖον θὰ διεγείρῃ τὸ ἔργον του παρὰ τοῖς προληπτικοῖς. Τὸ ἀληθές, ὅ τι παρουσιάζει ἡ ζωὴ εἰς τὴν παρατήρησίν μας, ὅ τι δήποτε καὶ ἂν εἶνε, ὁπωσδήποτε καὶ ἂν ἐθεωρεῖτο, ἔχει ἀφ' ἑαυτοῦ καὶ μόνου τὸ προσὸν ὡς ἀληθὲς νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν καλλιτεχνίαν. Δὲν ὑπάρχει πλέον αἰσχρὸν ἢ ἠθικόν, ἄσχημον ἢ ὡραῖον, χυδαῖον ἢ εὐγενές, γυμνὸν ἢ συγκεκαλυμμένον, βορβορῶδες ἢ ἄσπιλον, σκιερὸν ἢ φωτεινόν· ὑπάρχει μόνον ψευδές, τὸ ὁποῖον ἀποσκορακίζεται, καὶ ἀληθές, τὸ ὁποῖον ἐπιζητεῖται. Μόνη ἡ ἔκφρασις τοῦ ἀληθοῦς τούτου ἔχει ἐπίδρασιν ἠθικήν· ἀρκεῖ δὲ νὰ εἶνε ἓν ἔργον καλλιτέχνημα διὰ νὰ εἶνε ἠθικόν. Ἀρεταὶ ἢ κακίαι δὲν ὑπάρχουσιν, ὅπως οὔτε πράξεις ἀγαθαὶ ἢ πονηραί· ἀλλὰ πράξεις μόνον, αἰσθήματα, ἐπιθυμίαι, πάθη, ἐκδηλώσεις δηλαδὴ τοῦ ἀνθρώπου, τὰς ὁποίας συνθηματικῶς καλοῦσιν ἄλλας ἀρετὰς καὶ ἄλλας κακίας. Πηγάζουσαι ὅλαι

Digitized by Google

ἐκ τῆς αὐτῆς ἀρχῆς, ἀπόρροιαι τῶν νεύρων, τοῦ ὀργανισμοῦ, δὲν διαφέρουσι κατ' οὐσίαν, οὐδ' ἔχουσι συγκεκριμένα ὅρια ἢ σταθεροὺς κανόνας, δι' ὧν καθορίζονται. Τοῦτο ἐγὼ θεωρῶ ἀρετὴν καὶ σὺ κακίαν· ἀδιάφορον! ὁ καλλιτέχνης δὲν πρόκειται οὔτε δύναται νὰ συμβιβάσῃ τὰς ἠθικάς μας ἀρχάς· ψυχρὸς καὶ ἀπαθὴς παραμένει ἐκεῖ, ἀμέτοχος ὅλων τῶν μεταφυσικῶν μας ἐρίδων· πλάσμα δὲ τῶν θετικῶν ἐπιστημῶν, ζωγραφίζει μόνον ὅ τι ὑποπίπτει εἰς τὴν ἀντίληψίν του, ὅσον εἶνε δυνατὸν ἀντικειμενικῶς, μὲ ὅσην εἰμπορεῖ ἀκρίβειαν καὶ εὐσυνειδησίαν, ἀλλ' ἄνευ ψήφου καὶ ἀνεύθυνος διὰ τὴν ἠθικὴν κρίσιν τὴν ὁποίαν θὰ ἐξαγάγῃ ἐλεύθερος καὶ ἀνεπηρέαστος οἱοσδήποτε ἀναγνώστης, ὅπως καὶ ὁ φωτογράφος, ὁ ὁποῖος δὲν ἀναμιγνύεται ποσῶς μὲ τὸ τοπίον, τὸ ὁποῖον ἀντιγράφει ἐπὶ τῆς πλακός του. Πιστοὶ ἀντιγραφεῖς καὶ οἱ καλλιτέχναι τῆς πραγματικῆς σχολῆς κατὰ τοῦτο μόνον διαφέρουσι τῶν φωτογράφων, ὅτι ἀντὶ τοῦ φακοῦ τὸν ὁποῖον οὗτοι μεταχειρίζονται, ἐκεῖνοι ἔχουσι τὴν ἰδίαν αὐτῶν ἀντίληψιν, ἥτις διαφέρει παρ' ἑκάστῳ ἀνάλογως τῆς ἰδιοσυγκρασίας του. Πᾶσα ἐξωτερικὴ ἐντύπωσις, ἐν ἄλλαις λέξεσι, διερχομένη διὰ τοῦ ἐγκεφάλου, ὑφίσταται ἀναγκαίως κάποιαν μεταμορφωσιν καὶ ἐξέρχεται ἐκεῖθεν μὲ τὴν σφραγῖδα τῆς ἀτομικότητος. Διὰ τοῦτο ἡ ξηρά, ἡ ἀπόλυτος ἀλήθεια εἶνε ἀνέφικτος, ἀφ' οὗ οὐδεὶς ἔχει ἀξιώσεις κατόπτρου ἐντελοῦς. Ὁ μὲν ἀντιλαμβάνεται οὕτως, ὁ δὲ ἄλλως· ὁ μὲν ἔχει περισσοτέραν ὁ δὲ ὀλιγωτέραν δύναμιν τοῦ ἀποδίδειν τὰς ἀντιλήψεις. «Ἡ φύσις ὁρωμένη διὰ μέσου μιᾶς ἰδιοσυγκρασίας» ὥρισεν ὁ Ζολᾶ τὴν πραγματικὴν σχολήν· ὁ δὲ περιορισμὸς οὗτος σώζει ἀκουσίως ἡμῶν ἐν τῇ ἀπομιμήσει τῆς φύσεως ὅλην τὴν σχετικὴν ἐλευθερίαν καὶ τὴν πρωτοτυπίαν, ἥτις εἶνε δυνατὸν νὰ τηρηθῇ, χωρὶς τὸ καλλιτέχνημα νὰ γίνῃ τέρας.

Εἰς τὴν τοιαύτην περιγραφήν, ἄμεσον, ἀπτήν, ἀκριβῆ, καὶ ἡ ἐλευθεροστομία ἀποβαίνει ἐκ τῶν ὧν οὐκ ἄνευ. Πᾶσα περίφρασις σεμνή, ἐκτὸς τοῦ ὅτι θὰ ἦτο ὑποκρισία, πρόληψις ἀντιτιθεμένη πρὸς τὰς φιλοσοφικὰς ἀρχὰς τῆς σχολῆς, θὰ παρέβλαπτε καὶ τὸ καλλιτεχνικὸν μέρος· διότι θὰ παρενέβαλλεν αὐτὸν τὸν συγγραφέα μεταξὺ τοῦ ἀντικειμένου καὶ τοῦ ἀναγνώστου, οὕτω δὲ θὰ κατεστρέφετο ἡ καθαρὰ ἀντίληψις. Ἔπειτα ἡ περίφρασις, δηλαδὴ μία συγκάλυψις προκλητική, ἐξάπτει καὶ διεγείρει περισσότερον, ἡ δὲ τοιαύτη διάθεσις θὰ παρέβλαπτε τὴν ψυχρότητα καὶ τὴν ἀμεροληψίαν τῆς περιγραφῆς. Συγγραφεὺς εὐσυνείδητος οὐδέποτε θὰ ἐθυσίαζεν εἰς τὰς προσωρινὰς ἀπαιτήσεις τῆς σημερινῆς κοινωνίας καὶ τῆς σημερινῆς ἠθικῆς, τὴν Τέχνην του, τὴν αἰώνιον δι' ἧς ἀπευθύνεται πρὸς τὴν ἀνθρωπότητα καὶ πρὸς τὸ μέλλον. Χάριν τῆς ῥηθείσης καθαρότητος ἀπαγορεύονται καὶ αἱ παρεκβάσεις· ὁ μυθιστοριογράφος δὲν ὁμιλεῖ ποτὲ ὑποκειμενικῶς· — ἀλλὰ καὶ τί νὰ εἴπῃ χωρὶς νὰ καταπέσῃ ἐκ τοῦ ὑψηλοῦ καὶ ἀπροσβλήτου βάθρου ἐφ' οὗ ἵσταται, ἀπαθής, σιωπηλός, μέγας, δεικνύων πρὸς τὸν ἀναγνώστην τὰς ποικίλας φάσεις τῆς ζωῆς; τί νὰ διδάξῃ αὐτός, ἀφ' οὗ διδάσκει μόνη της ἡ Τέχνη τῆς ποιήσεως, ἐπιδρῶσα ἠθικῶς ἄνευ τῆς διδασκαλίας τοῦ ποιοῦντος, ὅπως ἡ εἰκὼν καὶ τὸ ἄγαλμα; Ὄχι ὀλιγώτερον κακίζεται καὶ ἡ πλοκή, οἱαδήποτε διαστροφὴ τῆς φυσικῆς καὶ συνήθους διαδοχῆς τῶν γεγονότων, εἴτε σκοποῦσα ἁπλῶς νὰ θεραπεύῃ ὀρέξεις πλήθους χαμαιζήλου, εἴτε ζητοῦσα νὰ ἐξυπηρετήσῃ ἀρχὰς ἠθικῆς οἱασδήποτε, ἰδέας καθάρσεως ἀριστοτελείου, τιμωρίας τοῦ κακοῦ, ἀνταμοιβῆς τοῦ καλοῦ καὶ καθεξῆς. Ἡ τοιαύτη αὐθαίρετος πλοκὴ ἀπετέλει ἄλλοτε καὶ ἀποτελεῖ ἀκόμη παρὰ τοῖς πολλοῖς τὰ δύο τρίτα τῆς καλλιτεχνικῆς ὑποστάσεως τῶν μυθιστορημάτων· ἀλλ' ἡ πραγματικὴ σχολὴ δὲν εἰμπορεῖ ἐν γνώσει νἀνεχθῇ τοιοῦτο ψεῦδος, καὶ μαλιστα ὅταν εἰς ἄλλα ἀποβλέπουσα, δὲν το χρειαζεται. Τέλος διὰ τὴν πεφωτισμένην παρατήρησιν καὶ τὴν ἀκριβολόγον περιγραφήν, περὶ ἧς ἔλεγον, φανερὸν ὅτι αἱ γνώσεις εἶνε ἀπολύτως ἀναγκαῖαι. Προκειμένου περὶ τῆς ζωῆς ἡ βιολογία, ἡ φυσιολογία ἰδίως, ἡ ψυχολογία, ἡ κοινωνιολογία, τὰ τελευταῖα πορίσματα τῶν θετικῶν ἐπιστημῶν, εἶνε ἐφόδια ἀπαραίτητα διὰ τὴν μελέτην αὐτῆς. Αἱ παρατηρήσεις πρέπει νὰ ἔχωσι ἐπιστημονικὴν βάσιν καὶ ὅσῳ τὸ δυνατὸν ἐπιστημονικὴν ἀκρίβειαν. Ἀπαιτεῖται ἐπίσης καὶ πλήρης προπαρασκευὴ διὰ τῆς νεωτέρας φιλοσοφίας, ἄνευ τῶν διδαγμάτων τῆς ὁποίας ὁ μυθιστοριογράφος δὲν δύναται νἀνέλθῃ ἐφ' ὑψηλοῦ σημείου ἐπισκοπήσεως ἐν γένει, οὔτε νὰ ἔχῃ τὰς ἀναλόγους βλέψεις. Οὕτως ἑρματίζεται καὶ χαλιναγωγεῖται ἡ φαντασία, ἀπαραίτητος δύναμις διὰ πάντα καλλιτέχνην, καὶ παύουσα πλέον νὰ περιπλανᾶται μόνη εἰς τὰς σκοτεινάς της τρίβους, συνειθίζει βαθμηδὸν νἀκολουθῇ τὴν φωτεινὴν ὁδὸν τῆς ἀληθείας, ἐκ παραλλήλου πάντοτε πρὸς τὴν κρίσιν. Τοιαύτη φαντασία βοηθεῖ τοὺς μυθιστοριογράφους οὐχὶ βεβαίως εἰς τὴν ἀποκάλυψιν καὶ περιγραφὴν ἀμυθήτων θησαυρῶν, ἀλλ' εἰς τὴν ἀνεύρεσιν τοῦ μαθηματικοῦ νήματος ἐπὶ παραδείγματι τὸ ὁποῖον ὁδηγεῖ ἀπ' ἀνθρώπου πρὸς ἄνθρωπον καὶ τὸ ὁποῖον ὁ Ζολᾶ παρακολουθεῖ διὰ τῶν ἔργων του, λύων τὸ διπλοῦν ζήτημα τοῦ ὀργανισμοῦ καὶ τοῦ περιβάλλοντος, ἀφ' οὗ—λέγει— ἡ κληρονομικότης ἔχει τοὺς νόμους της ὅπως ἡ βαρύτης.

Ἕπεται τὸ τέλος

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ.

Digitized by Google

ΚΡΑΒΑΡΑ

(Ὁδοιπορικαὶ σημειώσεις)

Συνέχεια· ἴδε σελ. 309

Μετ' ὀλίγον εἴχομεν ἐμπρὸς ἀπὸ ἀμφιθεατρικοὺς λόφους εἰς βουνοὺς ἀναβαίνοντας καὶ κλείοντας τὸν ὁρίζοντα καὶ τὴν κοίτην τοῦ ποταμοῦ. Πρὶν ὅμως φθάσωμεν ἐκεῖ ὅπου βεβαίως θὰ ἠνοίγοντο πάλιν αἱ κοῖται καὶ θὰ παρεμέριζον οἱ βουνοί, ἐχρειάσθη νὰ λοξεύσωμεν εἰς ἕνα νερόμυλον. Διότι ἀπ' ἐκεῖ ἤρχιζε τὸ τραχὺ μονοπάτι, τὸ ὁποῖον ἔπρεπε ν' ἀκολουθήσωμεν διὰ ν' ἀναβῶμεν μετὰ μιᾶς καὶ ἡμισείας ὥρας ἀνωφέρειαν εἰς Ἀράχωβαν. Ἐσπεύσαμεν προθύμως διότι αὕτη ἦτο τὸ τέρμα τῆς ὁδοιπορίας καὶ τῶν βασάνων μας τὴν ἡμέραν ἐκείνην.

Ἐντύπωσιν ἐπροξένησεν εἰς ἡμᾶς ὅτι καθ' ὅλην τὴν ποταμοπορείαν μας ἐπὶ τοῦ Φίδαρι καθὼς κ' ἐπὶ τοῦ Μόρνου, δὲν συνηντήσαμεν τὴν δάφνην. Ποῦ ἡ γείτων Αἰτωλικὴ γῆ, ἐπὶ τῆς ὁποιας φύεται κατὰ λόχμας ρωμαλέα, ἡ ἄλλοτε ὑπερήφανος αὐτὴ ἐρωμένη τοῦ Ἀπόλλωνος. Ἀλλὰ τὸ ζηλευτὸν φυτὸν στέφει μόνον τὰ μέτωπα ἐνδόξων ἀνδρῶν καὶ τὰ χώματα ἐνδόξων τόπων· ἐνῷ ἡ Ναυπακτία ἀπὸ τῆς ἀρχαιότητος μέχρι τοῦ Ἀγῶνος ἐλέγετο καὶ ἦτο πάντοτε *Ἐπίκτητος*.

Γ'.

Ἀράχωβα.— Σλαῦοι. — Ἐν τῇ παραδόσει ἡ ἱστορία.— Σισμαναῖοι καὶ Ἀλῆ πασᾶς.— Μονὴ τοῦ Προφήτου Ἠλία— Εἰκὼν τοῦ Θανασούλα Σισμάνη.

Ἡ Ἀράχωβα δὲν εἶν' ἐκείνη, ἣν ἐδόξασε κατὰ τὸν ἀγῶνα ὁ Καραϊσκάκης. Τὸ ὄνομα τοῦτο, καθαρῶς σλαυϊκόν, ἀπαντᾶται εἰς πλεῖστα μέρη τῆς Ἑλλάδος, ὀρεινὰ πάντοτε, ὅπου βεβαίως κατῴκησαν Σλαῦοι κατὰ τοὺς μεσαιωνικοὺς χρόνους.

Ἡ ἐν λόγῳ Ἀράχωβα εἶνε θερινὴ ἕδρα τοῦ δήμου Κλεπαΐδος καὶ ἔχει περὶ τοὺς 700 κατοίκους. Αἱ οἰκίαι της εἶνε κατεσπαρμέναι εἰς μεγάλην ἀπόστασιν ἐπὶ τῆς ὀσφύος τοῦ βουνοῦ, μεμακρυσμέναι ἡ μία τῆς ἄλλης ἐν μέσῳ τῶν ἀγρῶν των, ὡς ἐξοχικαί. Ὁ στενὸς δρομίσκος ὁ διατέμνων καθέτως αὐτήν, χρησιμεύει καὶ ὡς ὀχετὸς καὶ κοίτη νεροῦ ἀφθόνου, κρημνιζομένου ἀπὸ τῶν βρύσεων, διανεμομένου εἰς ἄρδευσιν τῶν κτημάτων καὶ τοῦ λοιποῦ κατερχομένου μέχρι τοῦ ποταμοῦ. Ἔχει εἰς τὸ κέντρον νεόκτιστον ἐκκλησίαν τῆς Παναγίας χάριν τῆς ὁποίας πανηγυρίζει ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας εἰς τὰς 15 αὐγούστου καὶ ἕτερον ἐξωκλήσιον ὁμώνυμον πρὸς τὴν κατωφέρειαν, ὅπου πανηγυρίζουν τὴν 8 Σεπτεμβρίου. Εἶν' ἐστραμμένη πρὸς μεσημβρίαν κ' ἔχει ὄπισθέν της, ἀρχόμενον ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ καὶ καταλῆγον εἰς τὸν ποταμὸν μηνοειδῆ φραγμὸν ἐκ βουνῶν ὑψηλῶν καὶ ὀδοντωτῶν. Ἡ ἀναβολικὴ τούτου ἄκρα κοκκινόφαιος, μὲ πυκνὴν γραμμὴν ἐλατῶν, ἀνερχομένων ἐν τάξει ὡς φάλαγξ στρατιᾶς πρὸς τὴν κορυφήν, λέγεται Κόκκινη· ἐπ' αὐτῆς τρέχει νερὸν ψυχρότατον. Ἡ μέση ἐπὶ τῆς ὁποίας ἁπλοῦται πυκνόφυτον δάσος λέγεται Παληαράχωβα, ὅπου βεβαίως ἔπηξαν κατ' ἀρχὰς τὰς σκηνάς των οἱ οἰκισταὶ τῆς νῦν Ἀραχώβης καὶ ἡ δυτική— γυμνὸς πριονοειδὴς βουνός—λέγεται Παληονέχωρον, κάτω τοῦ ὁποίου ἐγείρεται τὸ σημερινὸν Νεοχῶρι.

Ὡς εἴπομεν τὸ ὄνομα τῆς κώμης ταύτης εἶνε σλαυικόν. Ἀλλὰ τὸ πλεῖστον μέρος χωρίων καὶ κωμῶν καὶ θέσεων καὶ βουνῶν καὶ ρευμάτων τῆς ἐπαρχίας ταύτης ἔχει ὄνομα σλαυικὸν καθὼς καὶ αὐτὴ ἡ ἐπαρχία. Φαίνεται ὅτι οἱ Σλαῦοι ἐπεκράτησαν παρὰ πᾶν ἄλλο μέρος εἰς τὸ τμῆμα τοῦτο τῆς Ρούμελης.

Εἶνε γνωστὸν παρὰ τῶν ἱστορικῶν ὅτι οἱ Σλαῦοι ἀπὸ Ἡρακλείου μέχρι Κωνσταντίνου τοῦ Πορφυρογεννήτου δὲν ἔπαυσαν κατερχόμενοι ὡς ἀπειλητικὴ πλήμμυρα ἀπὸ Ἴστρου μέχρι Ταινάρου ὅτε *ἐσλαυώθη πᾶσα ἡ χώρα καὶ γέγονε βάρβαρος*. Οἱ Σλαῦοι οὗτοι ἐγκατεστάθησαν εἰς πολλὰ μέρη τοῦ Βυζαντινοῦ κράτους ὡς αὐτόνομοι ὑπὸ τοὺς ἰδίους αὐτῶν *ζουπάνους*, τοὺς φυλάρχους των, καὶ πολλάκις ἤγειραν ὅπλα κατὰ τῆς Ἀρχῆς. Ἀλλ' εἰς μίαν τούτων ἐξέγερσιν, συμβᾶσαν κατὰ τὸ 807 ἐν τῷ θέματι τῆς Πελοποννήσου, διεσκορπίσθησαν καὶ ἐξωντώθησαν περὶ τὰς Πάτρας τῇ ἀρωγῇ τοῦ Ἁγίου Ἀνδρέου πολιούχου τῆς πόλεως. Δὲν εἶνε δὲ δύσκολον ἔκτοτε φεύγοντες τὴν ἐκδικητικὴν μάχαιραν τῶν Γραικῶν νὰ κατέφυγαν εἰς τοὺς πετρώδεις τούτους τόπους, λίαν προσφόρους εἰς τὰς ψυχικὰς αὐτῶν ὁρμὰς καὶ τὰ αἰσθήματα καὶ ν' ἀπεδίωξαν τοὺς ἐν αὐτοῖς ὀλιγαρίθμους κατοίκους. Καὶ δὲν εἶν' ἐπίσης δύσκολον ἡ προαναφερθεῖσα παράδοσις περὶ ἐπιδρομῆς σιδηρούχων κωνώπων, οἵτινες κατέστρεψαν τοὺς παλαιοὺς ἕλληνας νὰ ἐννοεῖ τὸ ἱστορικὸν γεγονὸς τῆς ἐπιδρομῆς τῶν φιλοπολέμων καὶ ἀγρίων τούτων ὀρδῶν.

Εἶνε ἀληθὲς ὅτι καὶ εἰς ἄλλα μέρη τῆς Ἑλλάδος ἀπαντᾶται ἡ τοιαύτη παράδοσις. Ἄλλοτε, κατὰ τὴν ἐν Δωρίδι περιοδείαν μου ἤκουσα εἰς Μαλανδρῖνον παρομοίαν παράδοσιν καὶ μοὶ ἔδειξαν ἄνω τῆς Βίδαβης τὰ *Πηγάδια τοῦ Ἕλληνα* καὶ συντρίμματα μεγάλου πίθου ἐντὸς τοῦ ὁποίου, κατὰ τοὺς λόγους τῶν

Digitized by Google

χωρικῶν, εὑρέθησαν ὀστᾶ ἀνθρώπου, ταφέντος ἵνα ἀποφύγῃ σιδηρορρύγχους κώνωπας. Ἀλλὰ μήπως κ' ἐκεῖ δὲν ἐπέδραμον αἱ ἄγριαι αὗται φυλαὶ καὶ οἱ εἰρηνικοὶ κάτοικοι, τοὺς ὁποίους δὲν ἐθέρμαιναν πλέον αἱ ἰδέαι τοῦ ἀρχαίου ἐλληνισμοῦ, δὲν ἔφευγον πρὸ αὐτῶν πεφοβισμένοι; Ἀλλ' ὅ,τι πρὸ πάντων δύναται νὰ μαρτυρήσῃ περὶ τῆς ἐπικρατήσεως τῶν Σλαύων ἐν τῷ τμήματι τοῦτο τῆς Ῥούμελης εἶνε ἡ ἀκμάζουσα ἔτι οἰκογένεια Σισμάνη. Ἡ οἰκογένεια αὕτη εἶν' ἐγκατεστημένη εἰς Ἀράχωβαν καὶ ἀριθμεῖ ἴσως ὅσα καὶ ἡ κώμη αὐτὴ ἔτη. Κανεὶς δὲν γνωρίζει ἂν ἔρχεται ἀπ' εὐθείας ἀπὸ κανένα ζουπάνον τῆς ἐπιδραμούσης εἰς τὸ τμῆμα τοῦτο φυλῆς ἢ ἀπὸ τοῦ τελευταίου ἐκείνου βασιλέως τῶν Βουλγάρων, ὅστις κλεισθεὶς περὶ Νικόπολιν μετὰ πολυαρίθμου στρατοῦ καὶ βογιάρων, ἐξῆλθεν εἶτα καὶ παρεδόθη ἀπόλεμος καὶ τεταπεινωμένος εἰς τὸν Μουρὰτ κατὰ τὸ 1388. Αἱ φυσιογνωμίαι τῶν μελῶν τῆς οἰκογενείας προδίδουσιν ἀναντηρρήτως τὴν ἀπὸ Βορρᾶ καταγωγὴν ἡ δὲ περὶ τὰ κοινὰ διαφορὰ ἀπὸ τοὺς ἄλλους Κραβαρίτας τὴν ἡγεμονικήν. Καὶ λέγεται μὲν ὅτι πέριξ τοῦ Κραβασαρᾶ ὑπάρχει μαρμαρίνη στήλη φέρουσα τὰ ὀνόματα δεκατριῶν ἐν ὅλῳ Σισμαναίων, ἀπαγχονισθέντων ὑπὸ τῶν Τούρκων εἰς παλαιοτάτην ἐποχήν· ἀλλὰ δυστυχῶς αἱ παραδόσεις, αἱ σωζόμεναι ἐν τῇ οἰκογενείᾳ, δὲν ἐκτείνονται πέραν τῆς τετάρτης γενεᾶς.

Κατὰ τὰς παραδόσεις ταύτας ἀναφέρεται πρῶτος ὁ Κώστας Σισμάνης, ὅστις καὶ συνώκισεν εἰς τὴν νῦν θέσιν τοὺς διεσπαρμένους κατοίκους τῆς Παληαράχωβας. Ἦτο οὗτος ῥωμαλέος καὶ φιλοκίνδυνος ἀνήρ· συχνὰ συλλέγων τοὺς ἀνδρειοτέρους τῆς φυλῆς ἤρχετο μετ' αὐτῶν εἰς Ἀνατολήν, ὁπόθεν ἐπέστρεφε περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ χειμῶνος πλήρης λαφύρων. Ἐκ τούτων ἔγεινε πλούσιος γαιοκτήμων καὶ πλουσιώτερος κτηνοτρόφος. Μίαν φορὰν προσκληθεὶς εἰς Χόμορην ὑπὸ τοῦ νεοδιορισθέντος πασᾶ, περιοδεύοντος τὸ πασαλίκιόν του, ἐξεπλάγη ἀναγνωρίσας ἐν τῷ προσώπῳ αὐτοῦ παλαιὸν συναγωνιστήν του. Ἀλλὰ καὶ ὁ πασᾶς, ὅστις δὲν ἦτο παρὰ ὁ Κοὺρτ πασᾶς Βεζύρης τοῦ Βερατίου, ἐξεπλάγη ὁμοίως καὶ φιλία συνέδεσε τοὺς δύο ἄνδρας. Ὁ βεζύρης ἐχάρισε νέας ἐκτάσεις γαιῶν εἰς τὸν Σισμάνην καὶ τὸν διώρισεν ἀντιπρόσωπόν του, ἔκτοτε δὲ οἱ χριστιανοὶ ἐκάλουν αὐτὸν Γκιαοὺρ πασᾶν. Ἐκ τῆς συναντήσεως δὲ ταύτης μετὰ τοῦ Κοὺρτ πασᾶ δύναται κανεὶς νὰ εἰκάσῃ ὅτι ὁ Κώστας Σισμάνης ἔζησε περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ παρελθόντος αἰῶνος.

Ὁ Κώστας Σισμάνης ἀποθανὼν εἰρηνικῶς ἀφῆκεν ἕνα υἱόν, τὸν Ἀθανάσιον, τὸν γνωστὸν ἐν τῇ οἰκογενείᾳ Θανασούλαν. Οὗτος ἐδέχθη εὐθὺς τὴν ἐξουσίαν καὶ τὸν τίτλον τοῦ πατρός του. Ἐπὶ τῆς ἐποχῆς αὐτοῦ ὁ Ἀλῆς ὁ ἐκ Τεπελενίου ἤρχιζε τὸ πολυτάραχον αὐτοῦ στάδιον ὅπερ μετ' ὀλίγον ἔφερεν εἰς τὴν δόξαν καὶ τὴν Βεζυρείαν. Φεύγων τοὺς ἀνδρείους κατοίκους τοῦ Χορμόβου τὸ ὁποῖον ἐπειράθη νὰ κυριεύσῃ καὶ τὰς μομφὰς τῆς μητρὸς ἐπὶ τῇ δειλίᾳ του, μετὰ τριάκοντα παληκαρίων ἐπλανᾶτο ἀνὰ τὴν Ῥούμελην ὁ Ἀλῆς ζητῶν προστασίαν καὶ ἄρτον παρὰ τῶν ἁρματωλῶν καὶ κοτσαμπασίδων τοῦ τόπου. Πολλοὶ τοῦ Ξηρομέρου καὶ Βάλτου τὸν ἐβοήθησαν. Ἀλλ' ὅτε ἠθέλησε νὰ εἰσέλθῃ καὶ εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ Σισμάνη κατεδιώχθη ὡς λῃστὴς ὑπ' αὐτοῦ καὶ τῶν ὀπαδῶν του.

Ἐπὶ τέλους ὁ Ἀλῆς ἀνῆλθεν πανίσχυρος εἰς τὴν βεζυρείαν τῶν Ἰωαννίνων. Ἤμειψε γενναιοδώρως εὐθὺς ὅσους τὸν ἐβοήθησαν κατὰ τὰς πονηρὰς τοῦ βίου του ἡμέρας, ἐμελέτα ὅμως νὰ ἐκδικηθῇ ἕνα ἕνα καὶ ἀθορύβως ὅσους τὸν κατέτρεξαν. Εἰς τὸν Σισμάνην προσεποιήθη φιλίαν, ἀπεριόριστον εὔνοιαν καὶ λήθην τοῦ παρελθόντος, ἔκαμε δὲ τὸν υἱόν του Μουκτὰρ βλάμην μετὰ τῶν υἱῶν τοῦ Σισμάνη.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην Σισμαναῖοι ἦσαν ἐν ὅλῳ πέντε. Ὁ Θανασούλας ἐν πρώτοις ὑπέργηρος ἔχων υἱὸν τὸν Νικολάκην· τούτου υἱοὶ ἦσαν ὁ Γιαννάκης, ὁ Μῆτσος καὶ ὁ Γιωργούλας· αὐτοὺς δὲ ὁ Ἀλῆς ἐβουλεύθη νὰ καταστρέψῃ ὅλους ὄχι τόσον διότι κατεδιώχθη ὑπ' αὐτῶν ἄλλοτε, ἀλλὰ φθονῶν διὰ τὴν ἰσχὺν αὐτῶν καὶ τὰ πλούτη. Ὁ τίτλος ὃν ἀπέδιδαν εἰς τὸν γέροντα Σισμάνην οἱ χριστιανοὶ καὶ ὁ λαμπρὸς γάμος ὁ τελεσθεὶς ἐν Γαλαξειδίῳ μεταξὺ τοῦ Γιαννάκη καὶ τῆς θυγατρὸς τοῦ Χαραλάμπους Λογοθέτη, ὅστις ὑπερηύξησε τὴν φήμην τῆς οἰκογενείας, δὲν ἄφινεν ἥσυχον τὸν Βεζύρην.

Ὁ γάμος οὗτος μεταδίδεται ἀκόμη καὶ ἀναφέρεται ὡς μυθῶδές τι παρὰ τῇ γεροντικῇ ἡλικίᾳ ὅλης τῆς Ῥούμελης. Πολύτιμα ἐφίππια καὶ φάλαρα ἐκόσμουν ἵππους θυμοειδεῖς κ' εὐτόνους ἐφ' ὧν ἵππευεν ἡ ἀκολουθία τοῦ γαμβροῦ, ὁ δὲ ἵππος τῆς νύμφης ἦτο ὅλος κατάχρυσος. Πλούτη ἔφερεν ἡ νύμφη καὶ πλούτη εἶχεν ὁ γαμβρός· ἀπὸ Γαλαξειδίου διὰ Σαλώνων μέχρι Ἀραχώβης, ὅπου κατηυθύνετο ἡ γαμήλιος πομπὴ ἀπ' ὅλα τὰ χωρία καὶ τὰς πόλεις οἱ κάτοικοι ἐξήρχοντο εἰς ἀπάντησίν της μετὰ τῶν ἱερέων καὶ τῶν προυχόντων· Οἱ προὔχοντες παρέθετον εἰς αὐτοὺς γεύματα καὶ δεῖπνα· τοὺς ἵππους δ' ἐπότιζον ὄχι νερὸν ἀλλ' οἶνον ἐντὸς ἀργυρῶν λεβήτων πρὸς ἔνδειξιν τοῦ πλούτου. Τὸ ἑπόμενον τραγοῦδι ὅπερ ἤκουσα ἄλλοτε ἐν Παρνασσίδι μνημονεύει τὴν μεγαλοπρέπειαν τοῦ γάμου τούτου ἀλλὰ κ' ἐν ταὐτῷ τὴν σλαυικὴν καταγωγὴν τοῦ Σισμάνη:

Μωρ' Χαραλαμποπούλα
καὶ βαρειὰ κυρά,

Digitized by Google

'Εζήλεψες τὰ γρόσια
τὰ πολλὰ φλωριά,
Πῆρες τὸν Κραβαρίτη
πουν' ἀπ' τὴν Βλαχιά.

Ἐκ τοῦ γαμου τούτου ὁ 'Αλῆς ἐθυμώθη καὶ πρῶτον ἤρχισε τὴν ἐκδίκησίν του ἀπὸ τοῦ γέροντος Σισμάνη. Ἅμα κατέστρεφε τὸν λέοντα κατέστρεφεν εὐκόλως καὶ τοὺς λεοντιδεῖς. Αὐστηραὶ μυστικαὶ διαταγαὶ ἀπεστάλησαν πρὸς ὅλους τοὺς προεστοὺς τῶν Κραβάρων, τοὺς συνδεομένους διὰ φιλίας εἴτε συγγενείας μετὰ τῆς οἰκογενείας ταύτης, ἵνα συνεργήσωσιν μετὰ τῶν δερβεναγάδων εἰς τὸν θάνατον τοῦ Θανασούλα· εἰς αὐτοὺς δὲ τοὺς δερβεναγάδες ὅπως ἀποστείλωσιν ὅσον τάχιστα τὴν κεφαλὴν τοῦ ἐχθροῦ του εἰς Ἰωάννινα. Ὁ Θανασούλας ὑποπτευθεὶς τοῦτο πολλάκις διέφυγε τὴν παγίδα, ἣν τῷ ἔστηναν οἱ ἴδιοι συγγενεῖς, ὅπως σώσωσι τὴν κεφαλήν των. Καὶ τὴν τελευταίαν του ἡμέραν ἀκόμη ἐνῷ ἦτο εἰς Δορβιτσάν, ἐκεῖθεν τοῦ Πλατάνου, ἐνόησε τὸν ἐπαπειλοῦντα κίνδυνον, ἀλλ' ἦτο ἀδύνατον νὰ διαφύγῃ. Μόνον ἐπρόφθασε νὰ παραγγείλῃ διὰ πιστοῦ ἀνθρώπου εἰς τὰ παιδιά του ὅτι αὐτὸς εἶνε χαμένος πλέον καὶ νὰ προφυλάσσωνται. Καὶ τῷ ὄντι τὴν ἐπομένην ἡμέραν ἐνῷ κατήρχετο τῆς κώμης ἐπυροβολήθη ἐκ τῶν ὄπισθεν ὑπὸ τοῦ ἀκολουθοῦντος δερβέναγα καὶ ἀπέθανεν. Ἐν τῷ μεταξὺ οἱ υἱοί του λαβόντες τὴν παραγγελίαν τοῦ γέροντος ἔδραμον μετὰ πολλῶν ὀπαδῶν καὶ τοῦ Ἀνδρίτσου, ὃν μόλις ἐπιστρέψαντα ἐκ τῆς ἡρωϊκῆς εἰς Πελοπόννησον καθόδου του ἐξένιζεν ὁ Σισμάνης εἰς διάσωσίν του. Ἀλλὰ φθάσαντες εἰς τὸ ρεῦμα τῆς Παγωνιᾶς ἔμαθαν τὸ θλιβερὸν γεγονὸς κ' ἐν τῇ μανίᾳ των προσέβαλαν κ' ἐπυρπόλησαν τὰς πρώτας οἰκίας τοῦ Πλατάνου. Ἐπειδὴ δὲ ἀναφέρεται ὁ Ἀνδρίτσος, ἄλλο ἱστορικὸν πρόσωπον, ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ δύναται κανεὶς νὰ ὑποθέσῃ ὅτι ὁ Θανασούλας ἐδολοφονήθη περὶ τὸ 1780—1790.

Ἦτο ἀκόμη νωπὸς ὁ τάφος τοῦ Θανασούλα Σισμάνη ὅτε ἐχρειάσθη ν' ἀνοιχθῇ καὶ ἄλλος τάφος ἵνα καλύψῃ τὸν υἱὸν αὐτοῦ, τὸν Νικολακην. Ὁ 'Αλῆς πάλιν ἔδωκε τὰς φοβερὰς διαταγάς του. Ὁ Νικολάκης εὑρίσκετο εἰς Κοζίτσαν δι' ὑποθέσεις του, ὁ δὲ δερβεναγας, ὅστις ἀπὸ ἡμερῶν ἔμενεν ἐκεῖ ἐν τῇ Μονῇ Παναγίας τῆς Ἀμπελακιώτισσας ἐπορεύθη εἰς ἐπίσκεψίν του. Ὁ Σισμάνης δὲν ἦτο εἰς τὴν οἰκίαν, ὁ δὲ Μιχαλόπουλος γραμματεὺς αὐτοῦ τὸν συνεβούλευσεν εἶτα ν' ἀποδώσῃ τὴν ἐπίσκεψιν εἰς τὸν δερβέναγαν. Ὁ Σισμάνης κατ' ἀρχὰς ἠρνήθη, φοβούμενος τὴν ἀπιστίαν, ἀλλὰ τέλος κατεπείσθη κ' ἐπορεύθη πρὸς τὴν Μονὴν μετὰ ὀκτὼ ὀπαδῶν. Ὁ δερβέναγας ἐξῆλθε παρὰ τὴν πύλην τῆς μονῆς πρὸς ὑποδοχὴν τοῦ Σισμάνη ἀλλὰ μόλις πλησιάσαντα ἐπυροβόλησεν αὐτόν. Ὁ Σισμάνης ἕτοιμος ἀντεπυροβόλησεν εὐθὺς κ' ἔρριψε νεκρὸν τὸν δερβέναγαν, ἀλλὰ καὶ οὗτος ἔπεσε θανατηφόρως πληγείς.

Τὰ δύο ταῦτα θύματα δὲν ἤρκεσαν νὰ ἐξευμενίσωσι τὴν ἀγρίαν ψυχὴν τοῦ 'Αλῆ. Μετὰ τὴν ἐξόντωσιν τῶν γεναρχῶν ἐπόθησε τὸν ἐξευτελισμὸν τῆς οἰκογενείας. Ἀπεσταλμένοι ἦλθον εἰς Ἀράχωβαν κ' ἐζήτουν παρὰ τῶν Σισμαναίων τὴν Ἑλένην, ἣν ἤθελεν ὁ βεζύρης διὰ τὸ χαρέμι του. Ἡ Ἑλένη ἦτο ἀνεψιὰ τοῦ γέροντος Θανασούλα δύσμορφος δὲ πολύ, ὥστε δι' ὕβριν μᾶλλον τὴν ἐζήτησεν ὁ 'Αλῆς. Ἀλλὰ τότε οἱ Σισμαναῖοι ἀπεφάσισαν νὰ μὴ δεχθῶσι τὴν ὕβριν. Ἐφόνευσαν τοὺς ἀπεσταλμένους, ἔκρυψαν εἰς ἀσφαλὲς μέρος τὴν Ἑλένην καὶ τὰς οἰκογενείας των καὶ συλλέξαντες ὀπαδούς, ἀντεπεξῆλθον φανερὰ κατὰ τῶν φίλων τοῦ 'Αλῆ. Τότε ἔκαυσαν εἰς πεῖσμα αὐτοῦ καὶ τ' ἀναφερόμενα εἰς τὸ τραγοῦδι των τρία κεφαλοχώρια, τὴν Ζελίσταν τῶν Κραβάρων καὶ τὴν Γρανίτσαν καὶ τὸ Τρανὸ Χωριὸ τοῦ Καρπενησίου.

Εἰς τὴν ἐξέγερσίν των ταύτην ὁ 'Αλῆς τάχιστα κατέπεσεν. Ἀπέβαλε τὴν λεοντῆν καὶ ἐνεδύθη τὴν ἀλωπεκῆν, γνωρίζομεν δ' ἐκ τῆς ἱστορίας πόσον καὶ εἰς τὰ δύο ταῦτα ἐπετύγχανεν ὁ φοβερὸς σατράπης. Οἱ κοτζαμπασίδες τῶν διαφόρων μερῶν, ἐντεταλμένοι παρ' αὐτοῦ ἔλεγον εἰς τοὺς Σισμαναίους τὴν ἀνεκτικότητα καὶ ἀνεξικακίαν τοῦ βεζύρου καὶ παρεκίνουν αὐτοὺς νὰ προσπέσωσιν εἰς τὸν ἔλεόν του. Πολλοὶ ἀπ' εὐθείας ἀπεσταλμένοι ὑπέσχοντο εἰς αὐτοὺς ἐὰν προσκυνήσωσι τὴν ἀνάκτησιν τῶν ὑπαρχόντων καὶ πολλῶν ἔτι δωρεῶν καὶ τιμῶν.

Οἱ Σισμαναῖοι βαρυνθέντες τὸν ἀλήτην βίον καὶ σαγηνευθέντες ἀπὸ τὰς ὑποσχέσεις ἀπεφάσισαν νὰ προσκυνήσωσι. Μὴ δυνηθέντες νὰ πείσωσι καὶ τὸν Γιωργούλαν ὅπως τοὺς ἀκολουθήσῃ, προσῆλθον οἱ δύο μόνοι, ὁ Μῆτσος καὶ Γιαννάκης, εἰς Ἄρταν παρὰ τῷ Βελῇ, ὅπως παρακαλέσωσιν αὐτὸν νὰ μεσιτεύσῃ παρὰ τῷ πατρί του. Ὁ Βελῆ πασᾶς ἐξεπλάγη ἰδὼν αὐτοὺς καί, τρέφων μαλακώτερα τοῦ πατρός του αἰσθήματα ἐκράτησεν ἐπὶ ἡμέρας ἐν τῷ σεραγίῳ του τοὺς δύο ἀδελφούς, πονῶν νὰ τοὺς στείλῃ εἰς τὸ ἀπηνὲς στόμα τοῦ λύκου. Ὁ Πουκεβὶλ λέγει ὅτι ὁ Βελῆς αὐτὸς ἐθανάτωσε ἐν τῷ σεραγίῳ του τοὺς Σισμαναίους κ' ἐν μελοδραματικῇ εἰκόνι περιγράφει τὰ κατὰ τὸν φόνον, λέγει δὲ αὐτοὺς πατέρα καὶ υἱόν. Ἀλλὰ τοῦτο δὲν εἶνε ἀληθές. Ὁ Βελῆς μόλις καὶ μετὰ λύπης, φοβούμενος τὸν πατέρα συνεβούλευσε τὸν ἕνα ἀδελφόν, τὸν Μῆτσον νὰ πορευθῇ πρῶτος καὶ παρουσιασθῇ μετὰ δώρων εἰς τὸν βεζίρην κ' ἐκ τοῦ ἀποτελέσματος αὐτοῦ νὰ ὁδηγηθῇ εἶτα ὁ δεύτερος.

Ἕπεται συνέχεια

Α. ΚΑΡΚΑΒΙΤΣΑΣ

Digitized by Google

ΑΝΩ ΚΑΤΩ

Συνέχεια· ἴδε σελ. 312

"Οθεν μετὰ σύσκεψιν τῶν ἐπιτρόπων, ἀπόλυτος ἄδεια ἐχορηγήθη εἰς τὴν μίστρες Εὐαγγελίαν Σκόρβιτ νὰ ἐπισκέπτηται τὸν δεσμώτην κατὰ βούλησιν. Μήπως καὶ αὕτη δὲν ἠπειλεῖτο ἐξίσου, ὅπως καὶ οἱ λοιποὶ κάτοικοι τῆς σφαίρας, ἐκ τῆς παλινδρομίας τοῦ τεραστίου τηλεβόλου; Μήπως τὸ πολυτελὲς μέγαρόν της ἦτο πλειότερον ἐξησφαλισμένον ἀπὸ τῆς καταστροφῆς, ἀφ' ὅσον ἦσαν αἱ καλύβαι τῶν ἀσήμων κυνηγῶν ἢ αἱ βιγουάμαι τῶν ἰθαγενῶν Ἰνδῶν; Μήπως καὶ ἡ ὕπαρξις αὐτῆς τῆς ἰδίας δὲν ἐκινδύνευεν ὡς ἡ τοῦ τελευταίου Σαμογέτου, ἢ τοῦ εὐτελεστάτου κατοίκου τῶν νήσων τοῦ Εἰρηνικοῦ; Τοὺς λόγους τούτους ὑπέδειξεν εἰς τὴν μίστρες Εὐαγγελίαν Σκόρβιτ ὁ πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς, παρακαλέσας αὐτὴν νὰ μεταχειρισθῇ τὴν ἐπὶ τοῦ πνεύματος τοῦ Ι. Τ. Μάστωνος ἐπιρροήν της.

"Αν οὗτος ἐπείθετο ἐπὶ τέλους νὰ λύσῃ τὴν σιωπήν, ἂν συγκατετίθετο νὰ φανερώσῃ τὸ μέρος εἰς ὃ ὁ πρόεδρος Βαρβικὰν καὶ ὁ λοχαγὸς Νίκολ — μετὰ τοῦ πολυαρίθμου προσωπικοῦ ὅπερ βεβαιότατα οὗτοι εἶχον ἤδη προσλάβη, — ἠσχολοῦντο εἰς τὰς προπαρασκευάς, θὰ ἦτο ἀκόμη καιρὸς νὰ τοὺς ἀναζητήσωσι, ν' ἀνεύρωσι τὰ ἴχνη των καὶ νὰ θέσωσι τέρμα εἰς τὴν ἀγωνίαν, τὴν φρίκην καὶ τὸν πανικὸν τῆς ἀνθρωπότητος.

Ἡ μίστρες Εὐαγγελία Σκόρβιτ εἶχε λοιπὸν ἐλευθέραν τὴν εἴσοδον εἰς τὴν εἱρκτήν, τοῦτο δὲ ἱκανοποίει τὸν διακαέστατον πόθον της, ὅστις ἦτο νὰ ἐπανίδῃ τὸν Ι. Τ. Μάστωνα, ὃν αἱ ἀστυνομικαὶ χεῖρες εἶχον βαρβάρως ἀποσπάσῃ ἀπὸ τῆς εὐμαρείας τῆς ἐπαύλεως αὐτοῦ.

Οἰκτρῶς ὅμως παρεγνώριζον τὴν ἰσχυρὰν φύσιν τῆς Εὐαγγελίας, ὑπολαβόντες αὐτὴν δούλην τῶν ἀνθρωπίνων ἀδυναμιῶν! Ἐδέχθη μὲν

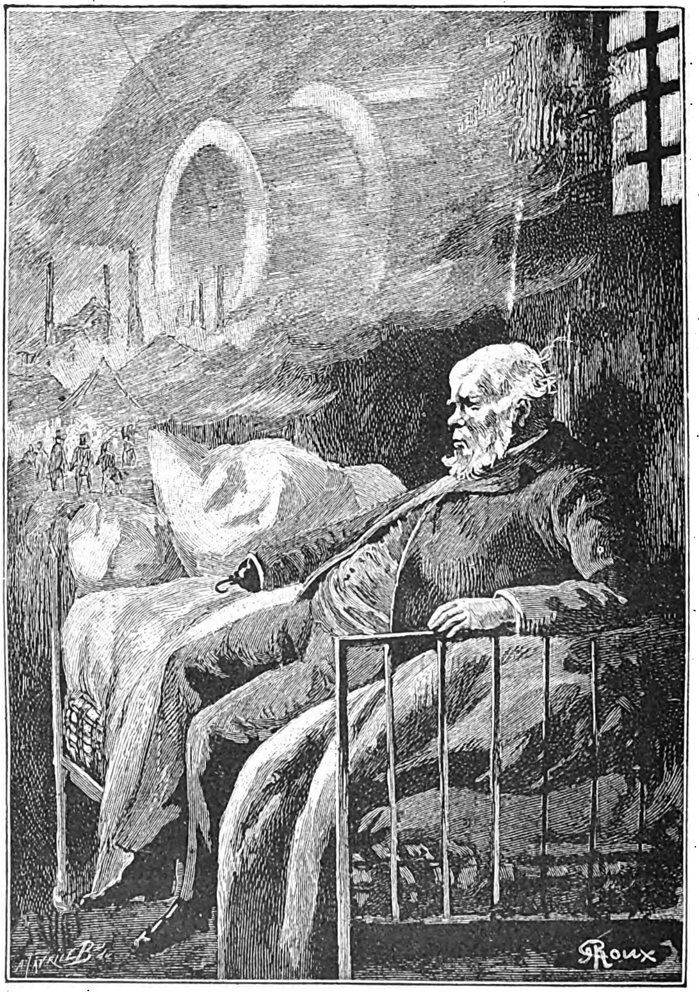

Ὁ Ι. Τ. Μάστων ἐν τῇ φυλακῇ.

Digitized by Google

τὴν παράκλησιν τοῦ προέδρου τῆς ἐξεταστικῆς ἐπιτροπῆς, ἀλλὰ τὴν 9 Ἀπριλίου ὅτε τὸ πρῶτον ἡ μίστρες Εὐαγγελία Σκόρβιτ εἰσῆλθεν εἰς τὸν θαλαμίσκον τοῦ Ι. Τ. Μάστωνος, ἂν ἀδιάκριτον οὖς ἤθελε προσκολληθῇ ἐπὶ τῆς θύρας, ἰδοὺ τί ἤθελεν ἀκούσῃ οὐχὶ βεβαίως ἄνευ ἐκπλήξεως:

« Σᾶς ἐπαναβλέπω τέλος πάντων, ἀγαπητὲ Μάστων!

— Σεῖς ἐδῶ, μίστρες Σκόρβιτ;

— Ναί, φίλε μου, ὕστερον ἀπὸ χωρισμὸν τεσσάρων ἑβδομάδων, τεσσάρων μακρῶν ἑβδομάδων...

—Ἀκριβῶς εἴκοσι ὀκτὼ ἡμερῶν, πέντε ὡρῶν καὶ τεσσαράκοντα πέντε λεπτῶν, ἀπήντησεν ὁ Ι. Τ. Μάστων, κυττάξας τὸ ὡρολόγιόν του.

— Τέλος πάντων, ἀνταμώσαμεν πάλιν!..

— Ἀλλὰ πῶς σᾶς ἀφῆκαν νὰ εἰσέλθητε ἐδῶ, ἀγαπητὴ κυρία Σκόρβιτ;

— Ὑπὸ τὸν ὅρον τοῦ νὰ γείνῃ χρῆσις τῆς ἐπιρροῆς τὴν ὁποίαν ἀπεριόριστος συμπάθεια ἔχει ἐπὶ τοῦ ἀγαπωμένου προσώπου!

— Πῶς!... τί!... Εὐαγγελία! ἀνέκραξεν ὁ Ι. Τ. Μάστων. Συγκατετέθητε νὰ μοῦ δώσητε τοιαύτας συμβουλάς; Ἐφαντάσθητε καὶ πρὸς στιγμὴν ὅτι ἦτο δυνατὸν νὰ προδώσω τοὺς συναδέλφους μου;

— Ἐγώ; ἀγαπητὲ Μάστων! Τόσον κακῶς λοιπὸν μὲ ἐκτιμᾶτε; Ἐγώ! Νὰ σᾶς παρακαλέσω

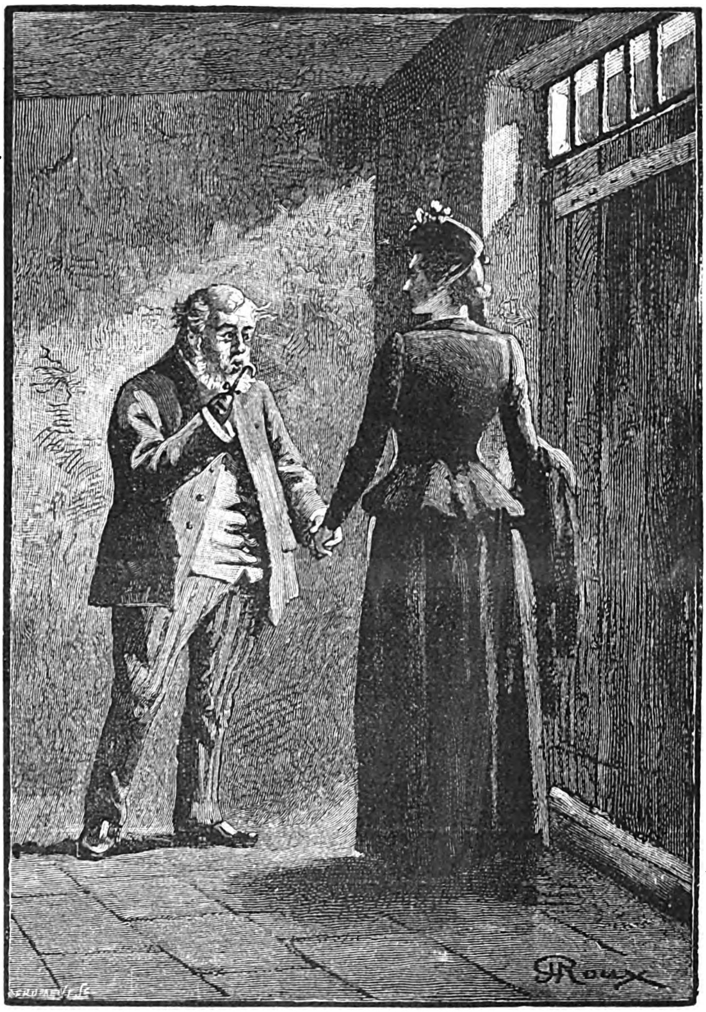

Οὕτω περίπου ἐπερατοῦτο ἑκάστοτε ἡ συνδιάλεξις (σελ. 301).

νὰ θυσιάσετε τὴν τιμήν σας καὶ εἰς αὐτὴν ἀκόμη τὴν προσωπικήν σας ἀσφάλειαν! Ἐγώ! Νὰ σᾶς ὠθήσω εἰς πρᾶξιν ἥτις θὰ ἦτο τὸ στίγμα βίου ἀφιερωθέντος ἐξ ὁλοκλήρου εἰς τὰς ὑψηλὰς θεωρίας τῆς ἀνωτέρας μηχανικῆς!...

—Δόξα σοι ὁ Θεός! μίστρες Σκόρβιτ! Βλέπω εὐχαρίστως ὅτι οὐδόλως μετεβλήθη ὁ χαρακτὴρ τῆς γενναίας μετόχου τῆς ἑταιρίας μας! Ὄχι! Οὐδέποτε ἀμφέβαλα περὶ τῆς γενναιοψυχίας σας!

— Εὐχαριστῶ, ἀγαπητὲ Μάστων,

Digitized by Google

— Τὸ ἐπ' ἐμοὶ προτιμῶ νὰ ἀποθάνω παρὰ νὰ κοινολογήσω τὸ ἔργον μας, ν' ἀποκαλύψω τὸ μέρος ὅπου πρόκειται νὰ ἐκτελεσθῇ ἡ θαυμασία ἀπόπειρά μας, νὰ πωλήσω οὕτως εἰπεῖν τὸ μυστικὸν ὅπερ εὐτυχῶς ἠδυνήθην ν'ἀποκρύψω εἰς τὰ μυχιαίτατά μου καὶ νὰ διευκολύνω εἰς τοὺς βαρβάρους τούτους τὴν καταδίωξιν τῶν φίλων μας καὶ τὴν διακοπὴν τῶν ἐργασιῶν αἵτινες καὶ δόξαν καὶ πλούτη θὰ μᾶς φέρωσιν! ὄχι, ποτέ!

— Μεγαλόψυχε Μάστων!» ἀνέκραξεν εἰς ἀπάντησιν ἡ μίστρες Εὐαγγελία Σκόρβιτ.

Πόσον καλῶς συνεννοοῦντο τὰ δύο ταῦτα ὄντα ἅτινα ὁ αὐτὸς ἐνθουσιασμὸς — ἀλλὰ καὶ ἡ αὐτὴ παράνοια — ἀρρήκτως συνέδεον!

«Ὄχι! ποτὲ δὲν θὰ μάθωσι τὸ ὄνομα τοῦ τόπου, τὸν ὁποῖον οἱ ὑπολογισμοί μου προσδιώρισαν καὶ τὸν ὁποῖον ἐντὸς ὀλίγου μέλλει ν'ἀπαθανατίσῃ ἡ φήμη, προσέθηκεν ὁ Ι. Τ. Μάστων. Ἂς μὲ φονεύσουν, ἂν θέλουν, τὸ μυστικόν μου ὅμως δὲν θὰ τὸ ἀποσπάσουν!

— Ἂς φονεύσουν καὶ ἐμὲ μαζί σας! ἀνέκραξεν ἡ μίστρες Εὐαγγελία Σκόρβιτ. Καὶ ἐγὼ ἐπίσης θὰ μείνω βωβή....

— Εὐτυχῶς, ἀγαπητὴ Εὐαγγελία, ἀγνοοῦν ὅτι τὸ μυστικὸν αὐτὸ τὸ γνωρίζετε καὶ σεῖς!

— Πιστεύετε λοιπόν, ἀγαπητὲ Μάστων, ὅτι θὰ ἤμην ἱκανὴ νὰ τὸ κοινολογήσω, διότι δὲν εἶμαι κ' ἐγὼ ἀνήρ! Νὰ προδώσω τοὺς συναδέλφους μου καὶ σᾶς!... ὄχι, φίλε μου, ὄχι! Καὶ ἂν διεγείρωσιν οἱ Φιλισταῖοι αὐτοὶ ἐναντίον σας τοὺς κατοίκους τῶν πόλεων καὶ τῶν ἀγρῶν καὶ ἂν ὁ κόσμος ὁλόκληρος εἰσέλθῃ ἐντὸς τῆς φυλακῆς ταύτης διὰ νὰ σᾶς κακοποιήσῃ, οὐδεὶς θὰ μὲ ἐμποδίσῃ νὰ εὑρίσκωμαι τότε πλησίον σας διὰ νὰ ἔχωμεν τοὐλάχιστον τὴν παρηγορίαν ν' ἀποθάνωμεν ὁμοῦ!...»

Ὁποίαν δὲ ὁ Ι. Τ. Μάστων ἠδύνατο νὰ ὀνειρευθῇ γλυκυτέραν παρηγορίαν, — ἂν ποτε τὸ τοιοῦτον δύναται νὰ κληθῇ παρηγορία, — ἢ ν' ἀποθάνῃ εἰς τὰς ἀγκάλας αὐτὰς τῆς μίστρες Εὐαγγελίας Σκόρβιτ;

Οὕτω περίπου ἐπερατοῦτο ἑκάστοτε ἡ συνδιάλεξις, ὁσάκις ἡ ἐξαίρετος αὕτη γυνὴ ἤρχετο εἰς ἐπίσκεψιν τοῦ δεσμώτου.

Ὅταν δὲ τὰ μέλη τῆς Ἐξεταστικῆς Ἐπιτροπῆς φυσικῶς ἀνυπομονοῦντα ἠρώτων αὐτὴν περὶ τοῦ ἀποτελέσματος τῶν ἐπισκέψεών της:

«Τίποτε ἀκόμη! ἀπήντα. Ἴσως μὲ τὸν καιρὸν θὰ κατορθώσω ἐπὶ τέλους....»

Ὦ γυναικεία πονηρία!

Μὲ τὸν καιρόν! ἔλεγεν, ἀλλ' ὁ καιρὸς οὗτος ἐβάδιζε γιγαντιαίοις βήμασιν. Αἱ ἑβδομάδες διήρχοντο ὡς ἡμέραι, αἱ ἡμέραι ὡς ὧραι καὶ αἱ ὧραι ὡς λεπτά!

Ὁ Μάϊος ἔφθασεν ἤδη καὶ ἐν τούτοις ἡ μίστρες Σκόρβιτ οὐδὲν εἶχεν ἐπιτύχῃ παρὰ τοῦ Ι. Τ. Μάστωνος. Ἀφοῦ δὲ καὶ ἡ τόσον ἰσχυρὰ ἐπιρροὴ τῆς γυναικὸς ταύτης εἶχε ναυαγήσῃ, οὐδεὶς ἄλλος ἠδύνατο νὰ ἔχῃ ἐλπίδα ἐπιτυχίας. Ὤφειλον λοιπὸν μετ' ἐγκαρτερήσεως ν' ἀναμένωσι τὴν τρομερὰν καταστροφὴν χωρὶς νὰ εἶναι δυνατὸν νὰ ἐξευρεθῇ μέσον ἀποτροπῆς;

Ὄχι!... ἡ ἐγκαρτέρησις εἰς τοιαύτας περιστάσεις εἶνε ἀτοπωτάτη! Ὅθεν οἱ πληρεξούσιοι τῶν Εὐρωπαϊκῶν Δυνάμεων ἀπέβησαν ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ἀπαιτητικοί, ἀγὼν δ' ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν συνεκροτεῖτο αὐτῶν καὶ τῶν μελῶν τῆς Ἐξεταστικῆς Ἐπιτροπῆς, καθ'ὧν εἶχον στρέψῃ ἤδη τὰ βέλη των. Καὶ αὐτὸς ὁ φλεγματικὸς Ἰάκωβος Γιάνσεν μεθ' ὅλην τὴν ὁλλανδικὴν ἀπάθειάν του, ἠνώχλει τοὺς ἐπιτρόπους δι' ἀπαύστων ἐλέγχων καὶ μομφῶν. Ὁ συνταγματάρχης Βόρις Καρκὼφ ἐμονομάχησε μετὰ τοῦ γραμματέως τῆς εἰρημένης ἐπιτροπῆς, τραυματίσας ἐλαφρῶς κατὰ τὴν μονομαχίαν τὸν ἀντίπαλόν του. Ὁ δὲ ταγματάρχης Δονελλὰν δὲν ἐμονομάχησε μὲν οὔτε διὰ πυροβόλου οὔτε δι' ἀγχεμάχου ὅπλου, διότι τὸ τοιοῦτον ἦτο ἐναντίον πρὸς τὰ βρεττανικὰ ἔθιμα, ἀλλ' ὅμως ἀντήλλαξεν, ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ γραμματέως του Δὴν Τούδριγκ, δωδεκάδας τινὰς γενναίων γρονθοκοπημάτων, ἐν κανονικῷ ἀγῶνι πυγμαχίας πρὸς τὸν Οὐΐλλιαμ Σ. Φόρστερ, τὸ νευρόσπαστον τῆς *Ἐκμεταλλευτικῆς τοῦ Β. Πόλου Ἑταιρίας*, ὅστις ὅμως οὐδὲν ἀπολύτως ἐγίνωσκεν ἐξ ὅλης τῆς ὑποθέσεως ταύτης.

Τῷ ὄντι δ' ὅλος ὁ κόσμος ἐφαίνετο συνασπισθεὶς ὅπως ἐπιρρίψῃ εἰς τοὺς Ἀμερικανοὺς τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν τὴν εὐθύνην τῶν πράξεων ἑνὸς τῶν ἐνδοξοτέρων συμπολιτῶν των, τοῦ Ἰμπεῦ Βαρβικάν. Ἐγίνετο δὲ λόγος πλέον περὶ ἀνακλήσεως τῶν παρὰ τῇ ἀσυνέτῳ κυβερνήσει τῆς Βασιγκτῶνος διαπεπιστευμένων πρεσβευτῶν καὶ περὶ κηρύξεως τοῦ πολέμου.

Ταλαίπωροι Ἀμερικανοί! Καὶ τί ἄλλο καλλίτερον ἤθελον παρὰ ν' ἀνακαλύψωσι τὰ ἴχνη τῆς ἑταιρίας Βαρβικὰν καὶ Σας; Εἰς μάτην ἀπεκρίνοντο ὅτι αἱ Δυνάμεις τῆς Εὐρώπης, τῆς Ἀσίας, τῆς Ἀφρικῆς καὶ αὐτῆς τῆς Ὠκεανίας, εἶχον παρ' αὐτῶν ἀπόλυτον ἐξουσίαν νὰ συλλάβωσι τὰ μέλη τῆς ἑταιρίας ὁπουδήποτε καὶ ἂν εὑρίσκοντο, εἰς μάτην ἀνωμολόγουν τὴν ἀδυναμίαν των εἰς τὸ ν' ἀνακαλύψωσι τὸ μέρος ὅπου ὁ πρόεδρος Βαρβικὰν καὶ ὁ συνάδελφός του ἠσχολοῦντο εἰς τὰς προπαρασκευὰς τῆς ἀποτροπαίου αὐτῶν ἐπιχειρήσεως. Εἰς ταῦτα οὔτε κἂν ἀκρόασις ἐδίδετο ὑπὸ τῶν ξένων Δυνάμεων, αἵτινες στερεοτύπως ἀπήντων:

«Ἔχετε εἰς χεῖράς σας τὸν συνένοχόν των Ι. Τ. Μάστωνα! Αὐτὸς γνωρίζει πᾶν ὅ,τι ἀπαιτεῖται νὰ μάθωμεν περὶ τοῦ Βαρβικάν! Ἀναγ-

Digitized by Google

κάσατέ τον λοιπὸν νὰ ὁμιλήσῃ, αὐτὸν τὸν Ι. Τ. Μάστωνα!»

Νὰ ἐξαναγκασθῇ ὁ Ι. Τ. Μάστων νὰ ὁμιλήσῃ! Ἀλλὰ θὰ ἦτον εὐκολώτερον ἴσως ν' ἀποσπάσωσι μίαν λέξιν ἐκ τοῦ στόματος τοῦ θεοῦ τῆς σιωπῆς Ἁρποκράτους ἢ τοὐλάχιστον ἀπὸ τοῦ πρώτου κωφαλάλου τοῦ ἐν Νέᾳ Ὑόρκῃ διδασκαλείου τῶν κωφαλάλων!

Τότε δέ, κορυφωθείσης μετὰ τῆς γενικῆς ἀνησυχίας καὶ τῆς ἀγανακτήσεως, εὑρέθησαν πρακτικοί τινες ἄνδρες, οἵτινες ὑπέμνησαν ὅτι αἱ βάσανοι τοῦ μέσου αἰῶνος εἶχον καὶ τὰ καλά των, καὶ ὅτι ὁ ἔνορκος δήμιος, ἡ ποδοκάκη, ἡ διὰ τῆς διλαβίδος θλίψις τῶν μαστῶν, ὁ ἀναλελυμένος μόλυβδος, ἡ στρέβλη, ἡ διὰ τοῦ ὕδατος ἀνάκρισις, τὸ ζέον ἔλαιον, ὁ σχοινισμὸς ἠδύναντο νὰ λύσωσι καὶ τὴν ἐγκρατεστάτην γλῶσσαν. Διατὶ τάχα νὰ μὴ γείνῃ χρῆσις τῶν μέσων τούτων τὰ ὁποῖα ἡ δικαιοσύνη ἄλλοτε δὲν ἐδίσταζε νὰ ἐφαρμόζῃ εἰς περιστάσεις ἀπείρως ἐλαφροτέρας καὶ ἐπὶ ὑποθέσεων ἰδιωτικῶν αἵτινες πολὺ ὀλίγον ἐνδιέφερον τὰ πλήθη;

Ἀλλά, ὀφείλομεν νὰ ὁμολογήσωμεν, τὰ μέσα ταῦτα δικαιολογούμενα ὑπὸ τῶν ἠθῶν ἄλλης ἐποχῆς δὲν ἠδύναντο νὰ ἐφαρμοσθῶσι περὶ τὰ τέλη τοῦ δεκάτου ἐνάτου αἰῶνος, διακρινομένου ἐπὶ ἠπιότητι καὶ ἀνοχῇ, αἰῶνος χαρακτηριζομένου ἐπὶ φιλανθρωπίᾳ, αἰῶνος καθ' ὃν ἐγένετο ἡ ἀνακάλυψις τοῦ ἐπαναληπτικοῦ πυροβόλου, τῆς σφαίρας τῶν ἑπτὰ χιλιοστομέτρων καὶ τοῦ μυθώδους ἐντάσεως ῥίμματος, αἰῶνος τέλος ὅστις παραδέχεται εἰς τὰς διεθνεῖς σχέσεις τὴν χρῆσιν ὀβίδων πεπληρωμένων διὰ μελινίτιδος, ῥοβουρίτιδος, βελλίτιδος, παγκλαλαστίσιδος, μιγανίτιδος καὶ πολλῶν ἄλλων οὐσιῶν εἰς ῖτις, αἵτινες ὅμως, ἀληθῶς, εἶνε μηδὲν ἀπέναντι τῆς μελιμελονίτιδος.

Ὅθεν ὁ Ι. Τ. Μάστων οὐδένα διέτρεχε κίνδυνον νὰ ὑποβληθῇ εἰς τὰς βασάνους τῆς ἱερᾶς ἐξετάσεως· μόνη δ' ἐλπὶς ἀπέμεινεν αὕτη, ὅτι ἢ κατανοῶν ἐπὶ τέλους οὗτος τὸ μέγεθος τῆς εὐθύνης του, θὰ ἔλυεν ἴσως τὴν σιωπὴν ἤ, τούτου ἀρνουμένου, θ' ἀπεκάλυπτε τὰ πάντα ἡ τύχη ἀντ' αὐτοῦ.

ΙΓ'.

Εἰς τὸ τέλος τοῦ ὁποίου ὁ Ι. Τ. Μάστων δίδει ἀπάντησιν ἀληθῶς ἐπικήν.

Ὁ χρόνος ἐν τούτοις παρήρχετο καὶ κατὰ πᾶσαν πιθανότητα αἱ ἐργασίαι τὰς ὁποίας ὁ πρόεδρος Βαρβικὰν καὶ ὁ λοχαγὸς Νίκολ ὑπὸ περιστάσεις παραδόξους ἐξετέλουν, ἄγνωστον ποῦ, ἐπροχώρουν ἐπίσης.

Πῶς ὅμως κατωρθοῦτο, ἐπιχείρησις ἀπαιτοῦσα τὴν ἵδρυσιν μεγάλων ἐργοστασίων, τὴν κατασκευὴν καμίνων ἱκανῶν νὰ χύσωσι τηλεβόλον κατὰ ἓν ἑκατομμύριον φορὰς μεῖζον τοῦ τηλεβόλου τῶν εἰκοσιεπτὰ ὑφεκατομέτρων καὶ βλῆμα βάρους ἑκατὸν ὀγδοήκοντα χιλιάδων τόννων, τὴν στρατολογίαν χιλιάδων ἐργατῶν, τὴν μεταφορὰν αὐτῶν καὶ τὴν ἄσκησιν, πῶς κατωρθοῦτο τοιαύτη ἐπιχείρησις νὰ διαφεύγῃ τὴν προσοχὴν τῶν ἐνδιαφερομένων; Εἰς ποῖον ἀπόκρυφον μέρος τοῦ Παλαιοῦ καὶ τοῦ Νέου Κόσμου ἡ ἑταιρία Βαρβικὰν καὶ Σα ἠδυνήθη νὰ ἐγκαθιδρυθῇ χωρὶς νὰ διαγείρῃ τὴν περιέργειαν τῶν πέριξ κατοίκων; Εἰς ἔρημόν τινα ἆρά γε νῆσον τοῦ Εἰρηνικοῦ ἢ τοῦ Ἰνδικοῦ Ὠκεανοῦ; Ἀλλ' ἔρημοι νῆσοι δὲν ὑπάρχουσι πλέον ἐπὶ τῶν ἡμερῶν μας, ἀφότου οἱ Ἄγγλοι τὰς κατέλαβον ὅλας, ἐκτὸς ἂν ἡ νέα ἑταιρία ἀνεκάλυψεν ἐπίτηδες τοιαύτην τινὰ νῆσον. Νὰ ὑποτεθῇ δὲ ὅτι αὕτη εἶχε στήσῃ τὰ μηχανήματά της εἰς σημεῖόν τι τῶν ἀρκτικῶν καὶ ἀνταρκτικῶν χωρῶν, ἦτο ὅλως παράλογον· διότι ἀκριβῶς διὰ νὰ προσεγγίσῃ τὰ ὑψηλὰ ταῦτα πλάτη, ἡ ***Ἐκμεταλλευτικὴ τοῦ Β. Πόλου Ἑταιρία*** ἀπεπειρᾶτο νὰ τὰ μετατοπίσῃ.

Ἡ ἀναζήτησις ἄλλως τοῦ προέδρου Βαρβικὰν καὶ τοῦ λοχαγοῦ Νίκολ ἀνὰ μέσον τῶν ἠπείρων τούτων καὶ τῶν νήσων, ἔστω καὶ εἰς τὰ προσιτότερα αὐτῶν μέρη, θὰ ἦτο αὐτόχρημα ματαιοπονία. Τὸ κατασχεθὲν σημειωματάριον τοῦ γραμματέως τοῦ Τηλεβολικοῦ Συλλόγου ἀνέφερε ῥητῶς ὅτι ἡ βολὴ ἔμελλε νὰ ῥιφθῇ σχεδὸν ἐπὶ τοῦ Ἰσημερινοῦ. Ἀλλ', ὡς γνωστόν, ἡ γραμμὴ αὕτη διέρχεται διὰ χωρῶν κατοικησίμων, ἂν οὐχὶ κατῳκημένων ὑπ' ἀνθρώπων εὐμοιρούντων πολιτισμοῦ τινος. Ὅθεν ἂν οἱ πειραματισταὶ οὗτοι ἐγκατεστάθησαν πράγματι περὶ τὴν Ἰσημερινὴν γραμμήν, δὲν ἠδύναντο νὰ εἶνε οὔτε εἰς τὴν Ἀμερικήν, καθ' ὅλην τὴν ἔκτασιν τῆς Περουβίας καὶ τῆς Βρασιλίας, οὔτε εἰς τὰς νήσους τῆς Σούνδης, ἤτοι τὴν Σουμάτραν καὶ τὴν Βόρνεον, οὔτε εἰς τὸ πολύνησον τῶν Κελεβείων, οὔτε εἰς τὴν Νέαν Γουϊνέαν, ὅπου παρομοία ἐπιχείρησις ἦτο ἀδύνατον νὰ διεξαχθῇ ἐν ἀγνοίᾳ τῶν κατοίκων αὐτῶν. Πιθανώτατα ἐπίσης δὲν ἠδύνατο αὕτη νὰ τηρηθῇ μυστικὴ καθ' ὅλον τὸ κέντρον τῆς Ἀφρικῆς, ἐν τῇ χώρᾳ τῶν μεγάλων λιμνῶν, ἣν διέρχεται ὁ Ἰσημερινός. Ὑπελείποντο ἀληθῶς νῆσοί τινες αἱ Μαλδίβαι ἐν τῷ Ἰνδικῷ Ὠκεανῷ, αἱ τοῦ Ναυαρχείου, αἱ τῶν Χριστογέννων, αἱ Γαλαπάγοι ἐντῷ Εἰρηνικῷ, ἡ Σὰν Πέδρω ἐν τῷ Ἀτλαντικῷ Ὠκεανῷ Ἀλλ' αἱ ἐκεῖθεν ληφθεῖσαι πληροφορίαι οὐδὲν ἰδιαίτερον ἐξηκρίβωσαν· ὡς ἐκ τούτου αἱ ἀόριστοι εἰκασίαι εἰς ἃς κατ' ἀνάγκην περιωρίζοντο, πολὺ ὀλίγον συνετέλουν εἰς τὸ νὰ κατευνάσωσι τὸν παγκόσμιον τρόμον.

Τί δὲ ἐσκέπτετο περὶ ὅλων τούτων ὁ Ἀλκείδης Δισπερῆς; Πυρέσσων ἐξ ἀνυπομονησίας ὅσον οὐδέποτε ἄλλοτε, ἐφαντάζετο ἀπαύστως τὰς

Digitized by Google

διαφόρους συνεπείας τοῦ προβλήματος τούτου. Ἡ ὑπὸ τοῦ λοχαγοῦ Νίκολ ἐφεύρεσις ἐκρηκτικῆς οὐσίας τηλικαύτης δυνάμεως, ἡ κατασκευὴ τῆς μελιμελονίτιδος ταύτης ἐχούσης ἐκτατικὴν δύναμιν τρεῖς ἢ τέσσαρας χιλιάδας φορὰς μείζονα τῶν ἰσχυροτάτων ἐκρηκτικῶν ὑλῶν, καὶ πέντε χιλιάδας ἑξακοσίας φορὰς ἰσχυροτέραν τῆς συνήθους πυρίτιδος, ἦσαν μὲν ταῦτα πολὺ ἐκπληκτικά, καὶ μάλιστα πολὺ «ἐκρηκτικὰ» ὡς ἔλεγεν ὁ Ἀλκείδης, ἀλλὰ τέλος πάντων δὲν ἦσαν καὶ ἀδύνατα! Ἄγνωστον εἶνε τί ἐπιφυλάττει ἀκόμη τὸ μέλλον εἰς τὸ εἶδος τοῦτο τῆς ἀνθρωπίνης προόδου ὅπερ θὰ ἐπιτρέψῃ ἴσως ἡμέραν τινὰ τὴν ἐξ οἱασδήποτε ἀποστάσεως καταστροφὴν ὁλοκλήρων στρατιῶν. Ἀλλὰ καὶ δι' αὐτὴν τὴν μετατόπισιν τοῦ γηΐνου ἄξονος μέλλουσαν νὰ προέλθῃ ἐκ τῆς παλινδρομίας τηλεβόλου ὁ Γάλλος μηχανικὸς δὲν ἐξεπλήσσετο περισσότερον. Ὅθεν στρέφων κατὰ διάνοιαν τὸν λόγον πρὸς τὸν πρωτουργὸν τῆς ἐπιχειρήσεως ταύτης ἔλεγεν:

«Εἶναι προφανές, Βαρβικὰν πρόεδρε, ὅτι καθ' ἑκάστην ἡ Γῆ αἰσθάνεται τὸν ἀντίκτυπον ὅλων τῶν κλονισμῶν ὅσοι συμβαίνουν εἰς τὴν ἐπιφάνειάν της! Εἶναι βέβαιον ὅτι ὅταν ἑκατοντάδες χιλιάδες ἀνθρώπων διασκεδάζουσιν ἐξαποστέλλοντες κατ' ἀλλήλων χιλιάδας σφαιρῶν βάρους χιλιογράμμων τινῶν ἢ ἑκατομμύρια σφαιρῶν βάρους ὀλίγων γραμμαρίων καὶ μάλιστα ἐπὶ τὸ ἁπλούστερον, ἂν ἀγαπᾶτε, ὅταν βαδίζω ἢ ὅταν πηδῶ ἢ ὅταν ἐκτείνω τὸν βραχίονά μου ὡς καὶ ὅταν αἱματοσφαιρίδιόν τι ἀνακινεῖται εἰς τὰς φλέβας μου, ὅλα ταῦτα ἐπενεργοῦν ἐπὶ τοῦ ὄγκου τοῦ πλανήτου μας! Ὅθεν ἡ τεραστία μηχανή σου εἶναι ἱκανὴ νὰ παραγάγῃ τὸν ζητούμενον κλονισμόν. Ἀλλά, μὰ τὴν τετραγωνικὴν ῥίζαν, ὁ κλονισμός σου οὗτος θ' ἀρκέσῃ νὰ μετατοπίσῃ τὴν Γῆν; Αἴ! πρέπει νὰ τὸ ὁμολογήσω!.... ἀπὸ τὰς ἐξισώσεις αὐτοῦ τοῦ ἠλιθίου Μάστωνος ἀποδεικνύεται καὶ τοῦτο καὶ μὲ τὸ παραπάνω μάλιστα!»

Τωόντι ὁ Ἀλκείδης Δισπερῆς ἀνεπιφυλάκτως ἐθαύμαζε τοὺς εὐφυεῖς ὑπολογισμοὺς τοῦ γραμματέως τοῦ Τηλεβολικοῦ Συλλόγου, τοὺς ὁποίους τὰ μέλη τῆς ἐξεταστικῆς ἐπιτροπῆς προθύμως ἀνεκοίνουν εἰς πάντα, ὅστις ἦτο εἰς κατάστασιν νὰ τοὺς ἐννοήσῃ. Ὁ δὲ Ἀλκείδης Δισπερῆς ὅστις ἀνεγίνωσκε τοὺς ἀλγεβρικοὺς τύπους, ὡς νὰ ἦσαν ἄρθρα ἐφημερίδων, εὕρισκεν ἀνέκφραστον θέλγητρον εἰς τὴν μελέτην τῶν ὑπολογισμῶν τούτων.

Ἀλλ' ὑπῆρχεν ὁ μέγας κίνδυνος τῆς γενικῆς ἀναστατώσεως. Ἂν αὕτη ἐπήρχετο, ὁποῖαι καταστροφαὶ ἔμελλον νὰ συσσωρευθῶσιν ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ ἡμετέρου πλανήτου! Κατακλυσμοί, ἀνατροπαὶ πόλεων, κλονισμοὶ ὀρέων, ἀπώλειαι ἑκατομμυρίων ἀνθρώπων, ὁρμητικαὶ μετακινήσεις ὑδατίνων ὄγκων θὰ ἦσαν αἱ φρικώδεις συνέπειαι τούτου, ὡς ἐὰν σεισμὸς ἀσυγκρίτου σφοδρότητος ἤθελε κλονήσῃ τὴν γῆν σύμπασαν.

«Ἂν τοὐλάχιστον, ὑπετονθόρυζεν ὁ Ἀλκείδης Δισπερῆς, ἡ ἀναθεματισμένη αὕτη πυρῖτις τοῦ λοχαγοῦ Νίκολ, δὲν ἦτο τόσον ἰσχυρά, ὑπῆρχε κάποια ἐλπὶς ὅτι τὸ βλῆμα θὰ ἐπανήρχετο εἰς τὴν Γῆν, εἴτε ἐμπρὸς τοῦ σημείου τῆς βολῆς, εἴτε καὶ ὄπισθεν αὐτοῦ, ἀφοῦ ἤθελε κάμῃ τὸν γῦρον τῆς σφαίρας. Καὶ τότε διὰ τῆς συγκρούσεώς του τὰ πάντα εἰς ὀλίγον σχετικῶς διάστημα χρόνου, θὰ ἐπανήρχοντο εἰς τὴν θέσιν των, μὲ μερικὰς ὅμως καταστροφάς! Ἀλλά, ποῦ 'ς τὸ διάβολο! Μὲ τὴν μελιμελονιτίδα των αὐτήν, τὸ βλῆμα θὰ διαγράψῃ μέρος ὑπερβολῆς καὶ δὲν θὰ ἐπανέλθῃ ποτὲ εἰς τὴν Γῆν νὰ τῆς ζητήσῃ συγχώρησιν διὰ τὴν ἐνόχλησιν, καὶ νὰ τὴν ἐπαναφέρῃ εἰς τὴν θέσιν της!»

Καὶ λέγων ταῦτα ὁ Ἀλκείδης ἐχειρονόμει ὡς σηματολόγος, ἀπειλῶν νὰ καταθραύσῃ τὰ πάντα ἐντὸς ἀκτῖνος δύο μέτρων.

Εἶτα ἐπανελάμβανεν:

«Καὶ νὰ μὴ γνωρίζῃς ποῦ θὰ τραβήξουν αὐτοὶ οἱ ἀλιτήριοι! Ἂν τὸ εἴξευρον θὰ μοῦ ἦτο εὔκολον νὰ προσδιορίσω ἀμέσως τοὺς μεγάλους κύκλους τῆς γῆς ἐπὶ τῶν ὁποίων ἡ ἀνισσοσταθμία τῶν ὠκεανῶν θὰ εἶνε ἀσήμαντος, ὡς καὶ ἐπὶ τίνων σημείων θὰ φθάσῃ τὴν μεγαλειτέραν αὐτῆς ἔντασιν. Τοιουτοτρόπως θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ προειδοποιηθῶσιν οἱ ἄνθρωποι διὰ νὰ μετοικήσωσιν ἐγκαίρως πρὶν ἢ ἀνατραπῶσιν αἱ πόλεις των καὶ αἱ οἰκίαι πέσωσιν εἰς τὰ κεφάλια των! Ἀλλὰ πῶς νὰ τὸν γνωρίσωμεν αὐτὸν τὸν τόπον;»

Καί, ἐπιθέτων τὴν χεῖρα ἐπὶ τῶν κοσμουσῶν τὸ φαλακρὸν κρανίον του ὀλίγων τριχῶν.

«Φοβοῦμαι, προσέθετεν, ὅτι αἱ συνέπειαι αὐτοῦ τοῦ κλονισμοῦ θὰ εἶνε περισσότερον πολύπλοκοι ἀφ' ὅσον τοὺς φαντάζονται! Διατὶ τάχα τὰ ἡφαίστεια νὰ μὴ ἐπωφεληθῶσι τῆς περιστάσεως καὶ ν' ἀρχίσωσιν ἀτελευτήτους ἐκρήξεις καὶ νὰ μὴ ἐκβάλωσι ὡς ναυτιῶντες ἐπιβάται, ὅλας τὰς εἰς τὰ σπλάγχνα των ἀποτεθειμένας ὕλας; Τί δὲ θὰ συμβῇ ἐὰν μέρος τῶν ὠκεανῶν καταρραγῇ ἐντὸς τῶν κρατήρων τῶν ἡφαιστείων τούτων; Ὁ διάβολος νὰ μὲ πάρῃ! ἀλλὰ δυνατὸν νὰ ἐπέλθωσιν ἐκ τούτων ἐκρήξεις ἱκαναὶ ν' ἀνατινάξωσιν εἰς τὸν ἀέρα τὴν γηΐνην μηχανήν! Καὶ αὐτὸς ὁ διάβολο – Μάστων νὰ ἐπιμένῃ εἰς τὴν *βουδαμάρα* του! νὰ παίζῃ μὲ τὸν πλανήτην μας, ὁ κατεργάρης, καὶ νὰ σοῦ τραβᾷ *φίραις χαραμπόλαις* εἰς τὸ *μπιλλιάρδο* τοῦ σύμπαντος!»

Οὕτω διελογίζετο ὁ ἡμέτερος Ἀλκείδης. Τὰς φοβερὰς δὲ ταύτας εἰκασίας δὲν ἐβράδυναν νὰ ἐπαναλάβωσι καὶ νὰ συζητήσωσιν αἱ ἐφημερί-

Digitized by Google

δες τῶν δύο Κόσμων. Ἀπέναντι τῆς γενικῆς ἀνατροπῆς ἥτις θὰ ἐπήρχετο ἐκ τῆς ἐπιχειρήσεως τοῦ Βαρβικάν, τί ἦσαν οἱ τυφῶνες, αἱ πλημμύραι, οἱ κατακλυσμοί, ἅτινα ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν καταστρέφουσι στενήν τινα λωρίδα τῆς γῆς; Ἐκ τῶν μερικῶν τούτων καταστροφῶν ἀπόλλυνται, εἶναι ἀληθές, χιλιάδες τινὲς ἀνθρώπων ἀλλ' οἱ ἀπειράριθμοι ἐπιζῶντες μόλις αἰσθάνονται διαταραττομένην τὴν ἡσυχίαν των! Διὸ ἐφ' ὅσον ἡ μοιραία ἡμέρα προσήγγιζεν, ὁ τρόμος κατελάμβανε καὶ τοὺς γενναιοτάτους. Οἱ ἱεροκήρυκες τὴν εὗρον καλά, ἔχοντες θέμα τῶν διδαχῶν των τὸ προσεγγίζον τέλος τοῦ κόσμου. Ἦτο ὡς νὰ ἐπανῆλθον οἱ ἀπαίσιοι ἐκεῖνοι χρόνοι τοῦ *χιλιοστοῦ* ἔτους, καθ' ὃ οἱ τότε ζῶντες ἐφαντάσθησαν ὅτι ἔμελλον νὰ ῥιφθῶσιν εἰς τὸ βασίλειον τῶν νεκρῶν.

Ἂς ἀναμνησθῶμεν τωόντι τί εἶχε συμβῆ κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους. Οἱ λαοὶ βασιζόμενοι τότε ἐπί τινος χωρίου τῆς Ἀποκαλύψεως ἐπίστευσαν ὅτι ἡ ἡμέρα τῆς τελευταίας κρίσεως ἦτο ἐγγύς, καὶ ἀνέμενον νὰ ἴδωσιν ἐμφανιζόμενον, μετὰ τῶν λοιπῶν ὑπὸ τῆς Γραφῆς προρρηθέντων σημείων ὀργῆς, καὶ τὸν υἱὸν τῆς ἀπωλείας, τὸν Ἀντίχριστον.

« Κατὰ τὸ τελευταῖον ἔτος τοῦ δεκάτου αἰῶνος, διηγεῖται ὁ Ἐρρῖκος Μαρτέν, ἀσχολίαι, διασκεδάσεις, συμφέροντα, τὰ πάντα σχεδὸν μέχρι καὶ αὐτῶν τῶν γεωργικῶν ἐργασιῶν εἶχον καταπαύση. Διατί, ἔλεγον, νὰ προνοῶμεν περὶ τοῦ μέλλοντος τὸ ὁποῖον μετ' ὀλίγον δὲν θὰ ὑπάρχῃ; Ἂς ἀναλογισθῶμεν μᾶλλον τὴν αἰωνιότητα, ἥτις αὔριον ἄρχεται! Καὶ περιοριζόμενοι εἰς τὴν ἱκανοποίησιν τῶν ἀπολύτων καὶ ἀμέσων ἀναγκῶν, ἐκληροδότουν τοὺς ἀγροὺς καὶ τοὺς οἴκους των εἰς τὰ μοναστήρια, ὅπως εὕρωσι προστάτας εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν, ὅπου μετ' ὀλίγον θὰ εἰσήρχοντο. Πολλὰ τῶν δωρητηρίων τούτων ἄρχονται διὰ τῶν ἀκολούθων λέξεων. « Ἐγγίζοντος τοῦ τέλους τοῦ κόσμου καὶ τῆς καταστροφῆς του ἐπικειμένης...» Ὅτε τὸ τέρμα τοῦ χρόνου ἐπῆλθεν, οἱ λαοὶ σωρηδὸν ἐπλήρωσαν τοὺς ναοὺς καὶ τοὺς εὐκτηρίους οἴκους, ἐκεῖ δέ, τρέμοντες ἐξ ἀγωνίας, ἀνέμενον ν' ἀκούσωσιν ἀντηχούσας ἐκ τοῦ ὕψους τῶν οὐρανῶν τὰς ἑπτὰ σάλπιγγας τῶν ἑπτὰ ἀγγέλων τῆς κρίσεως »

Ὡς γνωστόν, ἡ πρώτη ἡμέρα τοῦ *χιλιοστοῦ* ἔτους ἀνέτειλε καὶ ἔδυσε, χωρὶς ποσῶς νὰ διαταραχθῶσιν οἱ νόμοι τῆς φύσεως. Ἤδη ὅμως δὲν ἐπρόκειτο περὶ ἀνατροπῆς βασιζομένης ἐπὶ σκοτεινῶν κειμένων τῆς Βίβλου, ἀλλὰ περὶ ἀλλοιώσεως τῆς ἰσορροπίας τῆς Γῆς, ἀλλοιώσεως στηριζομένης ἐπὶ ὑπολογισμῶν ἀναμφισβητήτων, περὶ ἀποπείρας ἣν αἱ πρόοδοι τῶν βαλλιστικῶν καὶ μηχανικῶν ἐπιστημῶν, καθίστων ἀπολύτως πραγματοποιήσιμον. Τὴν φορὰν ταύτην ἡ θάλασσα δὲν θὰ ἀπέδιδε τοὺς νεκρούς της, ἀλλὰ ἀνὰ δισεκατομμύρια θὰ κατέπινε τοὺς ζῶντας εἰς τὰς ἀχανεῖς αὐτῆς νέας ἀβύσσους.

Ἕνεκα τούτου, μεθ' ὅλην τὴν μεταβολὴν ἣν ἡ ἐπίδρασις τῶν νεωτέρων ἰδεῶν ἐπέφερεν εἰς τὸ ἀνθρώπινον πνεῦμα, ὁ τρόμος οὐχ ἧττον εἶχε προβῆ μέχρι τοιούτου βαθμοῦ, ὥστε ἐκδηλώσεις τινὲς αὐτοῦ παρατηρηθεῖσαι κατὰ τὸ *χιλιοστὸν ἔτος* νὰ ἐπαναληφθῶσι καὶ ἤδη μετὰ τῆς αὐτῆς παραφορᾶς. Ἕκαστος ἐπείγετο νὰ προπαρασκευασθῇ διὰ τὴν ἀπέλευσίν του εἰς κόσμον καλλίτερον· αἱ προσευχαὶ τῶν ἁμαρτωλῶν γοερώταται ἀντήχουν ὑπὸ τοὺς θόλους τῶν ἐκκλησιῶν, αἱ ἁμαρτίαι ἀπεκαλύπτοντο εἰς τοὺς ἐξομολογητάς, οὐδέποτε δὲ εἶχον χορηγηθῆ τοσαῦται ἀφέσεις εἰς θνήσκοντας, μετανοοῦντας περὶ τὰ λοίσθια τοῦ βίου των! Ἐγένετο μάλιστα λόγος νὰ ζητηθῇ παρὰ τοῦ Πάπα γενικὴ ἄφεσις τῶν ἁμαρτιῶν πάντων τῶν ἐπὶ τῆς Γῆς ἀνθρώπων, τῶν ἐχόντων ἀγαθὴν τὴν προαίρεσιν, ἀλλὰ συνάμα καὶ πολὺν φόβον καὶ τρόμον.

Οὕτως ἐχόντων τῶν πραγμάτων ἡ θέσις τοῦ Ι. Τ. Μάστωνος ἀπέβαινεν ἡμέρᾳ τῇ ἡμέρᾳ ἐπὶ μᾶλλον κρίσιμος. Ἡ μίστρες Εὐαγγελία Σκόρβιτ ἔτρεμε μὴ πέσῃ θῦμα τῆς παγκοσμίου ὀργῆς καὶ ἐσκέφθη ἴσως πρὸς στιγμὴν νὰ συμβουλεύσῃ αὐτὸν νὰ προφέρῃ τὴν λέξιν ἣν μετ' ἀπαραδειγματίστου ἐπιμονῆς ἐξηκολούθει οὗτος ν' ἀποσιωπᾷ. Ἀλλὰ δὲν ἐτόλμησε καὶ ἔπραξε καλῶς, διότι βεβαίως ἤθελεν ἐκθέσῃ ἑαυτὴν εἰς κατηγορηματικὴν ἄρνησιν τοῦ Μάστωνος.

Εἰς τὴν πόλιν τῆς Βαλτιμόρης διατελοῦσαν ἤδη ὑπὸ τὸ κράτος τοῦ τρόμου, εὐνόητον εἶναι ὅτι ἀπέβαινε δυσχερὴς ἡ συγκράτησις τοῦ πλήθους, διεγειρομένου ὑπὸ τῶν ἐφημερίδων τῆς Ὁμοσπονδίας καὶ ὑπὸ τῶν τηλεγραφημάτων, ἅτινα ἀλλεπάλληλα ἔφθανον «ἐκ τῶν τεσσάρων γωνιῶν τῆς Γῆς», ὡς λέγει ἐν τῇ Ἀποκαλύψει ὁ Ἰωάννης ὁ Εὐαγγελιστής, ὅστις ἔγραφεν ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Δομικανοῦ. Ἂν ὁ Ι. Τ. Μάστων ἔζη κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ διώκτου ἐκείνου τῶν χριστιανῶν αὐτοκράτορος, δὲν ὑπῆρχεν ἀμφιβολία ὅτι ταχέως θὰ ἐξώφλει, διότι θὰ τὸν ἔρριπτον εἰς τὰ θηρία. Ἀλλ' ἴσως θὰ ἔλεγε: «Καὶ μήπως καὶ τώρα δὲν εὑρίσκομαι ἐν μέσῳ θηρίων;»

Ὅπως καὶ ἂν ᾖ ὁ ἀκλόνητος ὁ Ι. Τ. Μάστων ἠρνεῖτο ν' ἀνακοινώσῃ τὴν τοποθεσίαν τοῦ μέρους Χ, ἐννοῶν κάλλιστα ὅτι τοιαύτη ἀνακοίνωσις θὰ καθίστα ἀδύνατον εἰς τὸν πρόεδρον Βαρβικὰν καὶ τὸν λοχαγὸν Νίκολ τὴν ἐξακολούθησιν τοῦ ἔργου των.

Μεθ' ὅλα ταῦτα ἡ πάλη αὕτη ἑνὸς μόνου ἀνθρώπου πρὸς τὸν κόσμον σύμπαντα ἐνεῖχεν ὁμολογουμένως πολὺ τὸ θαυμάσιον καὶ ἐμεγά-

Digitized by Google

λωνεν ἔτι μᾶλλον τὸν Ι. Τ. Μάστωνα εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς μίστρες Εὐαγγελίας Σκόρβιτ καὶ εἰς τὴν ἰδέαν τῶν συναδέλφων τοῦ Τηλεβολικοῦ Συλλόγου. Οἱ ἀγαθοὶ οὗτοι ἄνδρες, ἰσχυρογνώμονες, ὡς ἐμπρέπει εἰς ἀποστράτους πυροβολητάς, ὑπεστήριζον ἐνθύμως τὰ σχέδια τῆς ἑταιρίας Βαρβικὰν καὶ Σας. Ὁ γραμματεὺς τοῦ Τηλεβολικοῦ Συλλόγου εἶχε καταστῆ τόσον διάσημος, ὥστε πολλοὶ ἀπηυθύνοντο ἤδη πρὸς αὐτὸν δι' ἐπιστολῶν, ὡς πρὸς τοὺς διαβοήτους ἐγκληματίας, μόνον καὶ μόνον ὅπως λάβωσιν εἰς ἀπάντησιν γραμμάς τινας ἐκ τῆς χειρὸς ἐκείνης ἥτις ἔμελλε ν' ἀνατρέψῃ τὸν κόσμον!

Ἀλλὰ τοῦτο, ὅσον ἀξιοζήλευτον καὶ ἂν ἦτο, ἀπέβαινεν οὐχ ἧττον ὁσημέραι μᾶλλον ἐπικίνδυνον. Ὁ ἐκμανεὶς ὄχλος ἡμέραν καὶ νύκτα περιεκύκλου τὴν φυλακὴν τῆς Βαλτιμόρης, ἐκεῖ δέ, ἐν τῷ μέσῳ κραυγῶν καὶ μεγάλου θορύβου, οἱ λυσσωδέστεροι ἐζήτουν τὴν παράδοσιν τοῦ Ι. Τ. Μάστωνος, ὅπως ἐφαρμόσωσι τὸν νόμον τοῦ Λύντς.

Ἡ ἀστυνομία ἔβλεπεν ἐγγίζουσαν τὴν στιγμὴν καθ' ἣν θὰ τῇ ἦτο ἀδύνατον νὰ προστατεύσῃ αὐτόν.

Ἡ κυβέρνησις τῆς Βασιγκτῶνος ἐπιθυμοῦσα νὰ ἱκανοποιήσῃ καὶ τοὺς ἀμερικανικοὺς λαοὺς καὶ τοὺς κατοίκους τῶν ξένων χωρῶν, ἀπεφάσισε τέλος ν' ἀπαγγείλῃ κατηγορίαν κατὰ τοῦ Ι. Τ. Μάστωνος καὶ νὰ τὸν παραπέμψῃ ἐνώπιον τοῦ ὁρκωτικοῦ δικαστηρίου.

Δι' ἐνόρκων πιεζομένων ἤδη ὑπὸ φρικώδους ἀγωνίας, «ἡ ὑπόθεσίς του δὲν θὰ παρετείνετο πολύ», ὡς ἔλεγεν ὁ Ἀλκείδης ὅστις τὸ καθ' ἑαυτόν, ἤρχισε νὰ αἰσθάνηται εἶδός τι συμπαθείας πρὸς τὸν ἀκλόνητον χαρακτῆρα τοῦ μαθηματικοῦ. Ὅθεν τὴν πρωΐαν τῆς 5 Σεπτεμβρίου ὁ πρόεδρος τῆς ἐξεταστικῆς ἐπιτροπῆς μετέβη αὐτοπροσώπως εἰς τὴν φυλακὴν τοῦ δεσμώτου, συνοδευόμενος ὑπὸ τῆς μίστρες Εὐαγγελίας Σκόρβιτ εἰς ἥν, τῇ ἐπιμόνῳ αἰτήσει της, εἶχε παραχωρηθῆ ἡ ἄδεια αὕτη ἐπὶ τῇ προσδοκίᾳ ὅτι ἴσως εἰς τελευταίαν ἀπόπειραν ἡ ἐπιρροὴ τῆς ἀξιεράστου ταύτης κυρίας ἤθελε τέλος ὑπερισχύσῃ. Οὐδὲν μέσον ἔδει νὰ παραμεληθῇ ἐξ οὗ ἠδύναντο νὰ ἐλπίσωσι τὴν λύσιν τοῦ αἰνίγματος. Ἂν καὶ ἤδη ἀπετύγχανον, θὰ ἐλάμβανον πλέον τὰ μέτρα των.

« Θὰ ἐλάμβανον τὰ μέτρα των, ἔλεγον οἱ διορατικώτεροι. Τί ἄλλο θέλομεν! Καὶ τί θὰ κερδίσωμεν, παρακαλοῦμεν, καὶ ἂν κρεμάσουν τὸν Μάστωνα, ἀφ' οὗ καὶ μετὰ τὸν ἀπαγχονισμὸν ἡ καταστροφὴ θὰ συντελεσθῇ ἐν ὅλῃ αὐτῆς τῇ φρικαλαιότητι;»

Περὶ τὴν ἑνδεκάτην λοιπὸν ὥραν ὁ Ι. Τ. Μάστων εὑρίσκετο ἐνώπιον τῆς μίστρες Εὐαγγελίας Σκόρβιτ καὶ τοῦ Τζῶν Πρίστις προέδρου τῆς ἐξεταστικῆς ἐπιτροπῆς. Εἰς τὴν συνδιάλεξιν των ἥτις ἤρξατο ἁπλούστατα, ἀντηλλάγησαν αἱ ἑπόμεναι ἐρωτήσεις καὶ ἀπαντήσεις, τραχύταται ἀφ' ἑνός, ἠρεμώταται ἀφ' ἑτέρου.

Τίς δὲ ἠδύνατο νὰ πιστεύσῃ ὅτι θὰ ἐπήρχοντο περιστάσεις καθ' ἃς ὁ Ι. Τ. Μάστων θὰ ἦτο ἀτάραχος ἐνώπιον ἄλλων παραφερομένων!

«Διὰ τελευταίαν φοράν, θέλετε ν' ἀπαντήσετε; ἠρώτησεν ὁ πρόεδρος;

—Εἰς τί;... παρετήρησεν εἰρωνικῶς ὁ γραμματεὺς τοῦ Τηλεβολικοῦ Συλλόγου.

— Εἰς τὴν ἐρώτησιν περὶ τοῦ μέρους ὅπου μετέβη ὁ συνάδελφός σας Βαρβικάν.

— Σᾶς τὸ εἶπα ἤδη ἑκατοντάκις!

— Ἐπαναλαβετέ το δι' ἑκατοστὴν πρώτην φοράν.

— Εὑρίσκεται ἐκεῖ ὅπου θὰ ῥιφθῇ ἡ βολή!

— Καὶ ποῦ θὰ ῥιφθῇ ἡ βολή;

— Ἐκεῖ ὅπου εὑρίσκεται ὁ συνάδελφός μου Βαρβικάν.

(**Jules Verne**) Ἕπεται συνέχεια

Η ΚΑΡΔΙΑ ΤΟΥ ΠΟΙΗΤΟΥ

Εἶνε ἡ καρδιὰ τοῦ ποιητοῦ ἕνα χρυσὸ
Κλειστὸ βαζάκι τ' οὐρανοῦ ἐδῶ κάτω,
Ἀπὸ τὸ μύρο τῆς Ἐδὲμ τὸ περισσὸ
Μὲ τ' ἅγιο χέρι τοῦ Θεοῦ γεμάτο.

Εἶνε ἡ καρδιά του ἕνα ἐγκόρφι μαγικό,
Ποῦ 'ς τὰ βαθειά του ἡ Φύσις ἔχει βάλει
Κάθε μαργαριτάρι καὶ διαμαντικό,
Κάθε στολίδι μὲ ἀξία μεγάλη.

Κ' εἶνε γραφτὸ σὲ κάθε νέο ποιητὴ
Ἂν θὲ νὰ ψάλλῃ ἀληθινὰ μὲ χάρι —
Ἡ Εὐμορφιὰ καὶ ἡ Ἀγάπη νὰ κρατῇ
Τῆς σφαλιχτῆς καρδιᾶς του τ' ἀνοιχτάρι.

Ἐνόσῳ εὐμορφιὰ κι' ἀγάπη τρυφερὴ
Νοικοκυρεύουν μέσ' αὐτοῦ μὲ χάρι,
Καμμιὰν μὲ τ' ἅγιο μύρο δὲν φιλοδωρεῖ,
Κανένα μὲ τὸ πλούσιο της λοβάρι.

Μόνον αὐτὲς ποῦ τῆς κρατοῦνε τὰ κλειδιὰ
Μὲ τὰ διαμάντια τ' ἀκριβὰ στολίζει,
Μόνον γι' αὐτὲς τοῦ ποιητοῦ λαλεῖ ἡ καρδιὰ
Καὶ τῆς Ἐδὲμ τ' ἀρώματα σκορπίζει...

Μά, Ἀγάπη κ' Εὐμορφιὰ εἶν' ἄτακτα παιδιά,
Παίρνουν τὰ πάντα γιὰ χοροῦ παιχνίδια,
Μεθοῦν ἀπ' τὴ γλυκειὰ ποῦ νοιώθουν μυρωδιά,
Θαμβώνουντ' ἀπὸ τὰ πολλὰ στολίδια.

Πίσω ἀπ' τῆς Τύχης τὸν τροχὸ στρεφογυρνοῦν,
Σὰν σβούρα κάθε μιὰ δαιμονισμένη,
Πατοῦν τοῦ ψάλτου τὴν καρδιά, ἀχ! καὶ τὴν [ξεχνοῦν
Μέσα 'ς τοὺς πέντε δρόμους ῥαγισμένη!....

Τότε θωροῦν τὰ πλούτη της 'ως κ' οἱ στραβοί·
Ἀκοῦνε τοὺς καϋμούς της 'ως καὶ οἱ βράχοι.
Τότε ῥοφᾷ τοὺς μόσχους της ὅποιος διαβῇ,
Κι' ἁρπᾷ ἀπ' τοὺς θησαυρούς της ὅποιος λάχῃ!

Γ. Μ. Βιζυηνος.

Digitized by Google

ΑΝΑΛΕΚΤΑ

Αὐταπάρνησις δημοσιογράφου. Ἡ διεύθυνσις τῆς πολωνικῆς ἐφημερίδος Kurger Warschawski θέλουσα νὰ ἐξακριβώσῃ κατὰ πόσον ἦσαν δίκαια τὰ παράπονα τῶν Πολωνῶν ὅσοι μεταναστεύουσιν εἰς Βρασιλίαν διὰ τῶν ἀτμοπλοίων τοῦ Βορειογερμανικοῦ Λοῦδ, ἀνέθηκεν εἰς ἕνα ἐκ τῶν συντακτῶν νὰ μεταβῇ καὶ αὐτὸς ὡς ἀληθὴς μετανάστης μεθ' ὁμάδος τοιούτων καὶ νὰ μετάσχῃ ὅλων τῶν δεινοπαθειῶν, ὅπως δημοσιεύσῃ κατόπιν ἐξ ἰδίας ἀντιλήψεως τὰς ἐντυπώσεις του. Ὁ δημοσιογράφος οὗτος καλούμενος Δυγασίνσκης ἐξετέλεσε μετὰ προθυμίας καὶ αὐταπαρνήσεως τὴν ἀποστολήν του καὶ ἤρχισε τώρα νὰ δημοσιεύῃ τὰς ἐντυπώσεις του εἰς σειρὰν ἄρθρων τὰ ὁποῖα μετὰ πολλοῦ ἐνδιαφέροντος ἀναγινώσκονται ὑπὸ τῶν Πολωνῶν καὶ τῶν Γερμανῶν. Τὰ συμπεράσματά του δὲ παρ' ἐλπίδα εἶνε εὐνοϊκὰ ὑπὲρ τοῦ Βορειογερμανικοῦ Λοῦδ.

Σπαρακτικὸν δρᾶμα παριστάνεται ἀπό τινος ἐν θεάτρῳ τῆς Νέας Ὑόρκης καὶ ἡ ἐπιτυχία αὐτοῦ εἶνε ἔξοχος ὄχι τόσον διὰ τὴν φιλολογικὴν αὐτοῦ ἀξίαν ἢ τὴν τελείαν ὑπόκρισιν, ὅσον διὰ τὴν ἐν αὐτῷ περίφημον «σκηνὴν τοῦ πριονίσματος». Εἶνε δὲ αὕτη ἡ ἑξῆς: Ὁ ἥρως τοῦ δράματος προδοτικῶς συλληφθεὶς ὑπὸ κακούργων προσδένεται ἐπὶ σανίδος, τὴν ὁποίαν ἀρχίζει νὰ πριονίζῃ μέγα πριόνιον. Τὸ πριόνιον κόπτει τὸ ξύλον καὶ φθάνει ὁλονὲν ἐγγύτερον τοῦ λαιμοῦ τοῦ θύματος· δὲν ἀπέχει πλέον τῶν τριῶν τεσσάρων δακτύλων, ὅτε ἡ ἡρωῒς τρέχει γοργή, κόπτει τὰ δεσμὰ καὶ σώζει τὸν ἀτυχῆ ἀπὸ « βεβαίου θανάτου ». Ὅλα δὲ ταῦτα γίνονται πραγματικά, ἀληθινά. Τὸ πριόνιον εἶνε πρώτης ποιότητος ἐξ ἐκλεκτοῦ χάλυβος καὶ κινεῖται διὰ τοῦ ἀτμοῦ. Ὁ ἄνθρωπος εἶνε δεμένος εἰς τὰ σωστὰ διὰ χονδροῦ σχοινίου. Εὑρίσκεται δ' ἐκτεθειμένος ἐκεῖ εἰς πραγματικὸν κίνδυνον καὶ εἰς τὴν ἐλαχίστην ἀτυχῆ περίστασιν δύναται νὰ πριονισθῇ ἀνιλεῶς! Εἰς μίαν τῶν παραστάσεων ἐβράδυνεν ἐπί τινας στιγμὰς νὰ ἐμφανισθῇ ἡ σώτειρα γυνὴ καὶ τὸ ἀκροατήριον ἐπάγωσεν ἐκ τοῦ τρόμου. Ἀλλ' ἀκριβῶς διὰ τὸ σπαρακτικὸν αὐτοῦ, διὰ τὸ φρικωδῶς ἀληθὲς τὸ δρᾶμα προσελκύει μυριάδας θεατῶν, οἵτινες μεταβαίνουσιν ἐκεῖ βέβαια ἵνα διέλθωσιν εὐχαρίστως τὴν ἑσπέραν.

ΧΡΟΝΙΚΑ

Φιλολογικά. Εἰς τὸ ἐν Βερολίνῳ θέατρον Residenz παρεστάθη τὸ γνωστὸν δρᾶμα τοῦ Ἀλφόνσου Δωδὲ «Ὁ περὶ ὑπάρξεως ἀγών». Αἱ γαλλικαὶ ἐφημερίδες εἰρωνεύονται τὴν φιλολογικὴν ἀνάπτυξιν τῶν γερμανῶν ἀκροατῶν, διότι δῆθεν μετὰ τὴν πρώτην σκηνὴν τῆς τετάρτης πράξεως οἱ πλεῖστοι αὐτῶν κατέλιπον τὸ θέατρον, νομίσαντες ὅτι τὸ ἔργον εἶχε λήξῃ!

— Ἐπιβεβαιωθέντος ὅτι ὁ πρωθυπουργὸς καὶ ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν Φραισσινὲ προκαλεῖ τὴν ὑποψηφιότητα τῶν ἐν τῇ Γαλλικῇ ἀκαδημίᾳ κατὰ τὴν ἐπικειμένην πλήρωσιν τῆς ἕδρας τοῦ Αἰμιλίου Ὠζιέ, ἐκ σεβασμοῦ πρὸς τὸ ἀξίωμα αὐτοῦ, ἀπέσυραν τὴν ὑποψηφιότητά των ὁ μυθιστοριογράφος Πέτρος Λοτὶ ὑποπλοίαρχος τοῦ πολεμικοῦ ναυτικοῦ, ὁ ἱστορικὸς Λαβὲ καθηγητὴς τῆς φιλολογικῆς σχολῆς καὶ ὁ ποιητὴς Μανουὲλ τμηματάρχης τοῦ ὑπουργείου τῆς παιδείας. Οἱ κυριώτεροι συνυποψήφιοι τοῦ Φραισσινὲ εἶνε ὁ Αἰμίλιος Ζολᾶ, ὁ ἱστοριογράφος Θουρώ — Δαιζέν, ὁ ποιητὴς Ἰούλιος Βαρβιέ, ὁ κριτικὸς τῆς Revue des Deux mondes Βρουνετιὲρ καὶ ὁ δραματογράφος Μπεκ.

— Ἐν Ῥουὰν τῇ γενεθλίῳ πόλει τοῦ Γουσταύου Φλωβέρ, ἀπεκαλύφθη τὴν παρελθοῦσαν ἑβδομάδα μνημεῖον ἱδρυθὲν εἰς τιμὴν τοῦ Γάλλου μυθιστοριογράφου, ὅστις θεωρεῖται ὡς ἐφάμιλλος καὶ πολλάκις ἀνώτερος τοῦ Βαλζάκ, καὶ πρὸς ὃν ἀμέριστον φέρουσι θαυμασμὸν αἱ νέαι φιλολογικαὶ γενεαὶ ἐν Γαλλίᾳ. Τὸ μνημεῖον, ἔργον τοῦ γλύπτου Chapu, φέρει ἀνάγλυφα ἀφ' ἑνὸς μὲν ὡραίαν προτομὴν τοῦ Φλωβὲρ ἐν μεταλλίῳ, ἀφ' ἑτέρου δὲ τὴν ἀλήθειαν — ἣν μετὰ σπανίας εὐσυνειδησίας καὶ θαυμαστῆς ἀκριβείας ἐπεδίωκεν ἐν τοῖς ἔργοις του — χαράττουσαν τὸ ὄνομά του εἰς τὸ βιβλίον τῆς ἀθανασίας. Τὸ μνημεῖον τοῦ συγγραφέως τῆς Κυρίας Μποβαρὺ καὶ τῆς Σαλαμβῶ παρέδωκεν εἰς τὴν πόλιν τοῦ Ῥουὰν ὁ φιλολογικὸς συναθλητής του καὶ ἀδελφικὸς φίλος του Ἐδμόνδος δὲ Γονκούρ, δι' ἀριστοτεχνικῶν γραμμῶν ἐξεικονίσας τὴν πρωτότυπον ἰδιοφυΐαν τοῦ Φλωβέρ. Εἰς μνήμην τοῦ Φλωβὲρ ὁ δῆμος διωργάνωσε τὴν προτεραίαν τῶν ἀποκαλυπτηρίων πανηγυρικὴν παράστασιν τοῦ ἐκ τοῦ ὁμωνύμου μυθιστορήματος εἰλημμένου μελοδράματος τοῦ Reyer Σαλαμβῶ.

— Νέος τόμος τοῦ μεγάλου ἔργου τοῦ Ταὶν περὶ τῆς ἱστορικῆς καταγωγῆς τῆς συγχρόνου Γαλλίας ἐξεδόθη. Περατώσας τὴν τρίτομον μελέτην τῆς γαλλικῆς ἐπαναστάσεως, ὁ μέγας φιλόπατρις εἰσέρχεται εἰς τὴν μελέτην τῶν νεωτέρων χρόνων. Ἐν τῷ τόμῳ τούτῳ περιλαμβάνεται καὶ ἡ περὶ τοῦ Μεγάλου Ναπολέοντος περίφημος μελέτη, ἥτις δημοσιευθεῖσα πρό τινων ἐτῶν ἐν τῇ Revue des Deux Mondes ἐπροξένησε τόσον θόρυβον.

— Ἡ Βιέννη θὰ πανηγυρίσῃ προσεχῶς τὴν ἑκατοστὴν ἐπέτειον τῆς γεννήσεως τοῦ ποιητοῦ Γριλλπάρτζερ τοῦ μεγαλοφυεστέρου τῶν αὐστριακῶν δραματογράφων. Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ θ' ἀναβιβασθῇ ἐπὶ τῆς σκηνῆς τοῦ Burg-Theater ἓν τῶν ἀρίστων ἱστορικῶν δραμάτων τοῦ Γριλλπάρτζερ *Ἡ εὐτυχία καὶ τὸ τέλος τοῦ βασιλέως Ὀττοκὰρ* ὅπερ παρὰ τὸν ἀπηρχαιωμένον τίτλον του εἶνε ἔργον πλῆρες ζωῆς καὶ πάθους.

— Ὁ γνωστὸς ἄγγλος ἱστοριογράφος Froude ἐδημοσίευσεν ἐσχάτως βιογραφίαν τοῦ λόρδου Βηκονσφηλδ, ἐν ᾗ δι' ἐπιστολῶν καὶ ἐγγράφων προερχομένων ἐκ τῆς οἰκογενείας Δισραέλη ζητεῖ ν' ἀποδείξῃ ὅτι οὗτος οὐδέποτε ὑπῆρξεν ἄγγλος, οὐδέποτε κατώρθωσε νὰ ἐννοήσῃ οὐδὲν ἀγγλικὸν αἴσθημα. Ὁ συγγραφεὺς συμπεραίνει λέγων ὅτι ὁλόκληρον τὸ πολιτικὸν ἔργον τοῦ λόρδου Βηκονσφηλδ ὑπῆρξεν ὅλως μάταιον.

— Ὁ αὐτοκράτωρ Γουλιέλμος δὲν περιφρονεῖ καὶ τοῦ λογοκρίτου τὰ καθήκοντα. Τῆς ἀστυνομίας ἀρνηθείσης νὰ ἐπιτρέψῃ τὴν παράστασιν νέου ἱστορικοῦ δράματος τοῦ Βίλδενβρουχ, ἀναφερομένου εἰς τοὺς Χοεντζόλλερν, ὁ ποιητὴς κατέφυγεν εἰς τὸν αὐτοκράτορα ζητήσας παρ' αὐτοῦ ν' ἀκροασθῇ αὐτοπροσώπως τοῦ ἔργου του. Ὁ Γουλιέλμος συγκατετέθη εἰς τὴν παράκλη-

Digitized by Google

σιν τοῦ συγγραφέως, ἀλλὰ καίτοι ἡ ἀνάγνωσις ἐγένετο ἡ ἀπόφασίς του δὲν ἐγνώσθη ἀκόμη.

Θεατρικά. Ἀρθείσης τῆς ἀστυνομικῆς ἀπαγορεύσεως μετά τινας τροποποιήσεις τοῦ κειμένου παρεστάθη ἐν τῷ Θεάτρῳ Λέσσιγκ τοῦ Βερολίνου «Τὸ τέλος τῶν Σοδόμων» τὸ πολύκροτον δρᾶμα τοῦ Σούδερμαν. Τοῦ αὐτοῦ συγγραφέως ἕτερον ἔργον «Ἡ τιμὴ» ἀνεβιβάσθη ἐπὶ τῆς σκηνῆς τοῦ αὐτοῦ θεάτρου κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος, ἀφοῦ ἐπὶ τέσσαρα ἔτη ἀπεδιώκετο ὑφ' ὅλων τῶν διευθυντῶν θεάτρων πρὸς οὓς εἶχε προταθῆ. Κανεὶς δὲν ἐπερίμενεν ὅτι θὰ ἐπιτύχῃ· τὸ κοινὸν μετέβη ἐκ περιεργείας μᾶλλον ἵνα ἴδῃ ὁποίου εἴδους ἦτο τὸ πανταχόθεν ἀποπεμπόμενον αὐτὸ ἔργον. Καὶ ὅμως ἤρεσε καὶ ὑπερήρεσε καὶ ὁ Σούδερμαν ἐκέρδησεν ἐκ τῆς μιᾶς καὶ μόνης θεατρικῆς περιόδου οὐχι ὀλιγωτέρας τῶν 140 χιλιάδων μαρκῶν, ἤτοι 175 χιλιάδας φράγκων. Ἀλλὰ τὸ νέον ἔργον δὲν εἶχε τὴν τύχην τοῦ πρώτου. Εὐθὺς ἀπὸ τῆς πρώτης παραστάσεως ἀπήρεσε καὶ κατέπεσεν οἰκτρῶς, καὶ τόσον ὥστε εἷς ἐκ τῶν δριμυτέρων ἐπικριτῶν ἀπεκάλεσεν αὐτὸ «Τὸ τέλος τοῦ Σούδερμανν.»

— Ὁ διάσημος γάλλος μουσουργὸς Μασσενὲ μετέβη εἰς Βιέννην ὅπως ἐπιστατήσῃ εἰς τὰς τελευταίας δοκιμὰς τῆς «Μανὼν Λεσκὼ» τοῦ ἀρίστου ἐκ τῶν μελοδραμάτων αὐτοῦ ὅπερ ἀναβιβάζεται ἐπὶ τῆς σκηνῆς τοῦ Βιενναίου Μελοδραματικοῦ Θεάτρου.

— Ἐν τῇ Γαλλικῇ Κωμῳδίᾳ ἐγένετο δεκτὸν πρὸς παράστασιν ἱστορικὸν δρᾶμα τοῦ συγγραφέως τῆς Ἡττηθείσης Ῥώμης Παρώδη φέρον τὸν τίτλον Reine Juana. Ὁ Παρώδης ἐγεννήθη ἐκ πατρὸς Σικελοῦ ἐν Χανίοις τῆς Κρήτης καὶ ἐξεπαιδεύθη ἐν Σμύρνῃ, ἐσφαλμένως ὅμως χαρακτηρίζεται ὡς ἑλληνικῆς καταγωγῆς. Πρὸ δεκαετίας ἄλλως ἐπολιτογραφήθη Γάλλος πολίτης καὶ διατελεῖ δημόσιος ὑπάλληλος.

— Ἐν Μονάχῳ παρεστάθη νέον δρᾶμα τοῦ Παύλου Χάϋζε φέρον τὸν τίτλον ἡ σοφία τοῦ Σολομῶντος. Ἡ ἐπιτυχία του ὑπῆρξε μετρία.

Νεκρολογία. Ἀπέθανεν ὁ Αὔγουστος Scheller διαπρεπὴς φιλόλογος καὶ καθηγητὴς τοῦ ἐν Βρυξέλλαις Πανεπιστημίου, ἄγων τὸ 72 ἔτος τῆς ἡλικίας του. Ἐγεννήθη ἐν Ἑλβετίᾳ, ἐξεπαιδεύθη ἐν Γερμανίᾳ καὶ ἐδίδασκεν ἐν Βρυξέλλαις τὴν ἑλληνικὴν καὶ τὴν συγκριτικὴν γραμματικήν. Τὰ γλωσσολογικὰ αὐτοῦ συγγράμματα ἀπολαύουσι παγκοσμίου φήμης.

ΠΑΝΤΟΙΑ

Οἱ ἀργυροῖ γάμοι τοῦ αὐτοκράτορος καὶ τῆς αὐτοκρατείρας τῆς Ῥωσσίας θὰ ἑορτασθῶσι κατὰ τὸ φθινόπωρον τοῦ προσεχοῦς ἔτους.

— Κατὰ παραγγελίαν τοῦ βασιλέως Οὐμβέρτου κατεσκευάσθη ἐν Νυρεμβέργῃ σιδηροδρομικὸς συρμὸς πρὸς χρῆσιν αὐτοῦ καὶ τῆς αὐλῆς κατὰ τὰ ἀνὰ τὴν Ἰταλίαν ταξείδια· πρὸς κατασκευὴν δ' αὐτοῦ ἐδαπανήθησαν 600000 φράγκων. Ἀλλὰ κατὰ τὴν γενομένην δοκιμὴν αὐτοῦ ἐπὶ τῆς μεταξὺ Βαμβέργης καὶ Νυρεμβέργης γραμμῆς συνέβη ἔκρηξις τοῦ φωταερίου, ἐξ ἧς ἐβλάβη τὸ ἐσωτερικὸν τῶν ἁμαξῶν.

— Ὁ κ. Ἐρρῖκος Σχλῆμαν, μεταβὰς ἐσχάτως εἰς Χάλλην, ὑπέστη αὐτόθι ἐγχείρησιν τοῦ ὠτός· ἐν τῇ κλινικῇ τοῦ καθηγητοῦ Σβάρτζε. Ἡ ἐγχείρησις ἐπέτυχε καθ' ὅλα καὶ ὁ διάσημος ἀρχαιολόγος ἐλυτρώθη τῆς βαρυηκοΐας, ἀφ' ἧς κατετρύχετο.

ΕΔΩ Κ'ΕΚΕΙ

Φιλοφρόνημα. Ὁ Ἀγαθόπουλος θέλει νὰ κάμῃ φιλοφρόνημα εἰς κυρίαν καὶ τῆς λέγει: — Ἐσεῖς εἶσθε ἀληθινὴ θάλασσα. — Γιατί; — Γιατί μὲ τὰς τρικυμίας σας μὲ ζαλίζετε ὅπως ἐκείνη, καὶ μοῦ φέρνετε ἄνω κάτω τὸ στομάχι.

Οἰκογενειακά. — Ἐγὼ νὰ σοῦ 'πῶ, φίλε μου, ἅμα ἔχω τίποτε μαλλώματα μὲ τὴ γυναῖκά μου τὰ στέλλω τὰ παιδιὰ ἔξω γιὰ νὰ μὴν εἶνε μπροστά. — Γι' αὐτὸ λοιπὸν ὅποτε περνῶ ἀπ' τὸ σπίτι σου βλέπω τὰ παιδιά σου 'ς τὸν δρόμο!

ΤΡΕΙΣ ΓΝΩΜΑΙ ΚΑΘ' ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Ἀληθῶς ἐλεύθερος εἶνε ἐκεῖνος ὅστις τὴν ἀλήθειαν μόνην ἀναζητεῖ πανταχοῦ καὶ εἰς τὴν ἀλήθειαν πείθεται ὅπου τὴν συναντήσῃ.

*

Ἡ ἐλπὶς εἶνε τὸ μόνον ἀγαθὸν τὸ ὁποῖον ὅσον καὶ ἂν σπαταλήσῃ τις δὲν ἐξαντλεῖ ποτέ.

*

Ἡ εὐτυχία, ὅπως ὁ ἥλιος τὸν χειμῶνα, ἀργὰ ἀνατέλλει καὶ δύει ἐνωρίς.

ΕΝ ΠΑΙΓΝΙΔΙΟΝ ΚΑΤΑ ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ

Διάβασις ἀνθρώπου διὰ μέσου ἑνὸς παιγνιοχάρτου. Εἰς φιλικὴν συναναστροφὴν ὅπου ἔγειναν παιγνίδια παιγνιοχάρτων, ὅταν ἴδῃτε ὅτι ἐξηντλήθησαν ὅλα, προτείνατε εἰς τὸν ἐκτελοῦντα τὰ παιγνίδια νὰ τὸν κάμετε νὰ περάσῃ αὐτὸς ὁ ἴδιος ὁλόκληρος ἀπὸ μέσα ἀπὸ ἓν χαρτίον. Ἴσως ἀπαντήσῃ ὅτι τὸ πρᾶγμα δὲν εἶνε δύσκολον ἐὰν αἱ διαστάσεις τοῦ χαρτίου εἶνε ἐπαρκῶς μεγάλαι· ἀλλὰ τὸ πρόβλημα θὰ φανῇ δύσκολον ἐὰν εἴπῃτε παιγνιόχαρτον τῶν συνήθων διαστάσεων. Καὶ διὰ νὰ εὐχαριστήσετε τὴν περιέργειαν τῶν παρακαθημένων λαμβάνετε ἓν παιγνιόχαρτον, τὸ ὁποῖον σχίζετε εἰς τὸ μέσον κατὰ μῆκος, ἀφίνοντες εἰς τὰ δύο ἄκρα λεπτὴν ταινίαν, ὡς δεικνύει ἡ παράστασις 1 τῆς εἰκόνος ἡμῶν. Διπλώνετε τὸ χαρτίον εἰς τὸ μέσον, ἀκριβῶς ἐπάνω εἰς τὴν σχισμήν, καὶ διὰ ψαλλιδίου ἐπιφέρετε τὰς ἐντομάς, τὰς ὁποίας δεικνύει ἡ παράστασις 2.

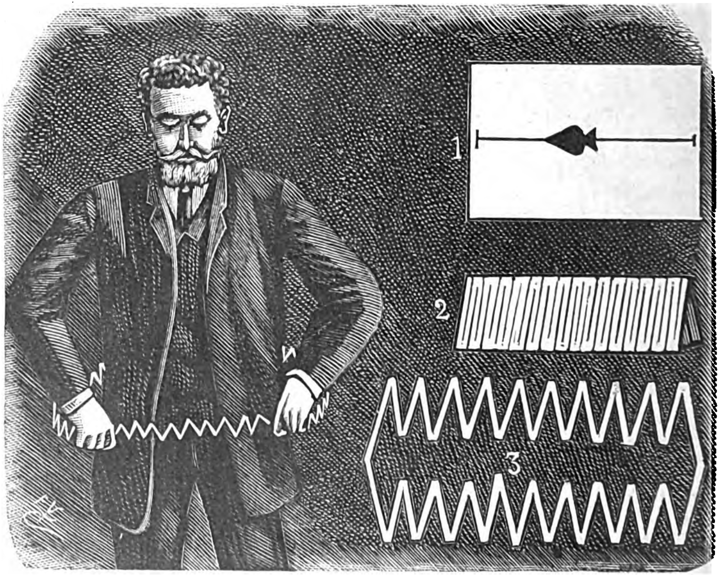

Τότε ἐκδιπλώνοντες τὸ χαρτίον καὶ σύροντες αὐτὸ ἀπὸ τὰ δύο ἄκρα θὰ τὸ ἴδητε μεταμορφούμενον εἰς μακρὰν ταινίαν ἐκτανυσμένην καὶ ἀποτελουμένην ἀπὸ μικρὰς ἄλλας ταινίας, αἵτινες καθόσον τραβᾶτε τὸ χαρτίον ἀνοίγονται ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον. Αὐτὸς λοιπὸν εἶνε ὁ τρόπος διὰ τοῦ ὁποίου ἠμπορεῖ εἷς ἄνθρωπος νὰ περάσῃ ἀκέραιος ἀπὸ μέσα ἀπὸ ἓν παιγνιόχαρτον.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1890 — 2408

Digitized by Google

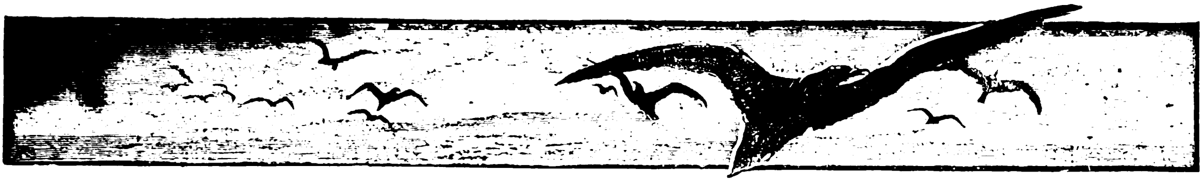

ΑΙ ΠΕΡΙ ΖΟΛΑ ΠΡΟΛΗΨΕΙΣ

Συνέχεια καὶ τέλος ἴδε σελ. 321

Γ'

Τοιαύτη εἶνε ἡ θεωρία τῆς πραγματικῆς σχολῆς, τὴν ὁποίαν ἀνέπτυξα ἐπὶ τῇ βάσει τῶν δογμάτων τοῦ ἰδίου ἀρχηγοῦ, φοβούμενος περισσότερον μὴ παρέλειψα τίποτε οὐσιῶδες ἢ μὴ παρεξήγησα. Νομίζω ὅτι ὁ θέλων νὰ ἀντικρούσῃ τὴν πραγματικὴν σχολὴν πρέπει νά την κτυπήσῃ εἰς τὰς βάσεις της, ἀπ' ἀρχῆς· ἂν ὅμως ἅπαξ παραδεχθεὶς ταύτας, τὴν κτυπᾷ κατόπιν ἀντιφατικῶς εἰς τὴν ἐφαρμογήν της, πταίει αὐτός· καὶ ἐὰν ἔργα τινά — καὶ δυστυχῶς ὄχι ὀλίγα — παρεκκλίνουσι τῶν ἀρχῶν τῆς σχολῆς των, δὲν πταίει ἡ σχολή, ἀλλ' οἱ συγγραφεῖς. Τὸ κατ' ἐμέ, ὁ πραγματικισμός, ὁ ὁποῖος ἀνεξαρτήτως πάσης σχολῆς καὶ ἀρχηγοῦ ἐπικρατεῖ σήμερον ἐν τῇ Τέχνῃ, ὅπως ὁ θετικισμὸς ἐν τῇ Φιλοσοφίᾳ, δὲν εἶνε, οὔτε δύναται νὰ εἶνε αὐθαίρετόν τι κατασκεύασμα, ἀλλ' ὁ τελευταῖος σταθμός, εἰς ὃν ἔφθασε κανονικῶς ἡ ἐξέλιξις, ὡς πρὸς τὴν Τέχνην καὶ τὴν Φιλοσοφίαν. Ὁ Ζολᾶ εἶνε μεγαλοφυΐα, καὶ αἱ μεγαλοφυΐαι γίνονται ἀσυνείδητα ὄργανα τῆς ἐξελίξεως καὶ τῆς προόδου. Τί τον ἤγαγεν εἰς τὴν ἀνίδρυσιν τῆς σχολῆς του κανεὶς δὲν εἰξεύρει... Καὶ ποῖος δύναται νὰ μᾶς ἐγγυηθῇ ἂν καὶ αὐτὸς ὁ ἴδιος μεθ' ὅσα λέγει, δὲν ἔχει κατὰ βάθος τὴν ἰδέαν ὅτι προέβη εἰς τὴν ἀνατροπὴν τοῦ σαθροῦ καθεστῶτος καὶ εἰς τὴν ἀνακήρυξιν ἀρχῶν μέλλοντος καὶ ζωῆς μόνον διὰ νὰ ἐπωφεληθῇ ἐκ τοῦ σκανδάλου καὶ νὰ πωληθοῦν τὰ βιβλία του, ἐν ἡμέραις πτωχείας καὶ ἀπογοητεύσεως;

Ἀλλ' ἀφίνω τὸ ζήτημα τοῦ ἀσυνειδήτου, ξένου πρὸς τὸ θέμα μου, καὶ ἐξακολουθῶ παραβάλλων τὸν πραγματικισμὸν μὲ τὸν θετικισμόν, διότι καὶ τὰ δύο συστήματα εἶνε συγγενῆ προϊόντα τῆς τελευταίας προόδου τῶν ἐπιστημῶν. Καὶ ὁ μὲν καὶ ὁ δὲ ἐπιζητοῦσι τὴν ἀλήθειαν διὰ τῶν μέσων τὰ καὶ ὁποῖα ἔχομεν φυσικῶς, ἀποφεύγοντες πᾶσαν περιπλάνησιν ἄσκοπον διὰ μέσου ζητημάτων μεταφυσικῶν, τὰ ὁποῖα ὀργανικῶς εἴμεθα σήμερον — ἴσως δὲ καὶ εἰς το ἀπώτατον μέλλον — ἀνίκανοι νὰ λύσωμεν. Μεταξὺ τῶν ὑλιστῶν, οἵτινες ἐνόμισαν ὅτι ἔλυσαν διὰ τῆς ὕλης μόνον καὶ τῆς δυνάμεως τὸ μυστήριον τῆς δημιουργίας, καὶ μεταξὺ τῶν πνευματιστῶν, οἵτινες διὰ μόνου τοῦ καθαροῦ λόγου κατενόησαν τὰ πάντα, παρενετέθησαν οἱ θετικισταί, βαδίζοντες μέσην ὁδόν, οὐδὲν ἀρνούμενοι ἀλλὰ καὶ οὐδὲν ἐπιβεβαιοῦντες τῶν πρώτων καὶ τῶν τελικῶν αἰτίων, ἀποσκορακίζοντες τὰς ἀγόνους καὶ ἀπεράντους μεταφυσικὰς ἔριδας, ἐπιδιδόμενοι δὲ εἰς τὴν θετικὴν ἔρευναν ζητημάτων, τῶν ὁποίων ἀποδεικνύεται ἡ λύσις διὰ τῶν ὑπαρχόντων μέσων δυνατή. Ὁ θετικισμὸς οὗτος ἐν τῇ Τέχνῃ ἐφαρμοζόμενος, ὀνομάζεται πραγματικισμός. Καὶ οὗτος δὲν παραδέχεται εἰμὴ ὅ,τι ὑποπίπτει εἰς τὰς αἰσθήσεις μας· διὰ τὰ ἄλλα, ὧν δὲν ἔχομεν ἰδιαίτερον αἰσθητήριον, κρατεῖ ἔμφρονα οὐδετερότητα καὶ ἐχθρὸς τῶν κενῶν λόγων, δὲν πολεμεῖ ἄνευ λόγων, ὅπως κανεὶς δὲν βλέπει ἄνευ ὀφθαλμῶν. Διαστέλλει καλῶς τὴν ὑποκειμενικότητα ἀπὸ τῆς ἀντικειμενικότητος, καὶ ἐντεῦθεν μακρύνεται ὅλων τῶν ἐπικρατουσῶν καὶ ἀντιμαχομένων ἰδεῶν περὶ θρησκείας, περὶ ἠθικῆς, περὶ καθήκοντος, περὶ πατρίδος, καὶ μόνον εἰς τὴν γενικὴν διὰ τῆς ἐξελίξεως πρόοδον πιστεύων καὶ ἀποβλέπων, δὲν τολμᾷ νὰ ὑποβιβάσῃ τὴν Τέχνην εἰς οὐδεμιᾶς τῶν συγχρόνων προλήψεων τὴν θεραπείαν. Ἡ νεωτέρα ἄρα τέχνη, ἡ βοηθουμένη τόσον ὑπὸ τῆς Ἐπιστήμης καὶ τῆς Φιλοσοφίας, ἂν καὶ τόσον πράγματι ἐμπειρική, δὲν εἶνε ὑλιστική, ὡς κατὰ πλάνην νομίζω τὴν ὠνόμασαν πολλοὶ καὶ αὐτὸς ὁ Ζολᾶ (¹), ἀλλὰ μόνον θετικιστική· πρᾶγμα τὸ ὁποῖον καὶ ὁ πόρρωθεν ἀκολουθήσας τὴν σύγχρονον φιλοσοφίαν γνωρίζει πόσον διαφέρει. Τέχνη συμβιβαστική, σύμφωνος πρὸς τὸ νεώτερον πνεῦμα, διανοίξασα καὶ μέλλουσα ἀκόμη νὰ διανοίξῃ λαμπροὺς καὶ εὐρυτάτους ὁρίζοντας, δὲν εἶνε ἡ φυσικὴ καὶ ἀναγκαία τροπή, ἥτις τοῦτο ἴσως ἔχει τὸ μειονέκτημα ὅτι ἀνατρέπει παλαιάς τινας αἰσθητικὰς δοξασίας — ἀλλὰ τοῦτο καὶ μόνον.

Ἐν τούτοις πρὸς κατανόησιν τοῦ θετικισμοῦ εἴτε ἐν τῇ φιλοσοφίᾳ εἴτε ἐν τῇ τέχνῃ, δὲν ἀπαιτεῖται μόνον πεῖρα ἢ σοφία, ἀλλὰ πρὸ πάντων κατάλληλος ὀργανισμός. Τί τὰ διδάγματα τοῦ μέλλοντος ἐπὶ ὀργανισμῶν τοῦ παρελθόν-

(¹) Ὑλιστικὴν Τέχνην θὰ ὠνόμαζα ἐγώ, συμφώνως πρὸς τὸ πνεῦμα τῆς σχολῆς τοῦ ὑλισμοῦ, τὴν ἔχουσαν μὲν ἀντικείμενόν της τὴν ὕλην, ἀλλὰ καὶ ἀνάγουσαν τὰ πάντα εἰς αὐτήν, ἀρνουμένην διαρρήδην τὴν ὕπαρξιν Θεοῦ, ψυχῆς, ἀρετῆς, ἐλευθερίας καὶ ψάλλουσαν τὴν ἄκρατον ἡδονὴν ἢ τὴν ὀδύνην ὡς τὸν ἀληθῆ προορισμόν, πότε ἀπαισιόδοξον, πότε αἰσιόδοξον, πάντοτε ἀναρχικὴν καὶ παράλογον—ὅπως τὴν ἐκαλλιέργησαν εἰς τοὺς χρόνους μας ποιηταί τινες, ζήσαντες ὅσον καὶ ὁ ὑλισμός.

Digitized by Google

τος; τί ἰσχύει ἡ λογική, ὅταν τὰ ὁρμέμφυτα ἐξεγείρονται; καὶ πῶς θἀντηχήσῃ τὸ κήρυγμα «κάτω αἱ προλήψεις!» πρὸς ἀνθρώπους μεστοὺς προλήψεων παντὸς εἴδους, ἐμμένοντας ὡς προσκόμματα μεταξὺ παρελθόντος καὶ μέλλοντος καὶ ὑπερασπίζοντας πάντοτε σπιθαμὴν πρὸς σπιθαμὴν τὸ καθεστὼς κατὰ τῶν κατακτήσεων τῆς προόδου, μετ' ἀνδρείας ἴσης πρὸς τὴν ἀνοησίαν των; Οἱ πλεῖστοι τῶν ἀντιταχθέντων λυσσωδῶς πρὸς τὸν Ζολᾶν—ἐκτὸς ἐκείνων οἵτινες παραδέχονται μὲν κατ' ἀρχὴν τὴν πραγματικὴν σχολήν, ἀλλ' ἐκτύπησαν τὰ τρωτὰ τῶν συγγραφέων της, ἢ ἄλλων ἐχόντων προσωπικὰ πάθη προκαταλαμβάνοντα καὶ τυφλοῦντα, — εἶνε, καθὼς παρετήρησα γενικῶς, ἐξ ἐκείνων, οἵτινες ἀδυνατοῦντες νὰ παραδεχθῶσι τὸν θετικισμὸν δὲν ἀφῆκαν νὰ παρέλθῃ εὐκαιρία χωρὶς νὰ τὸν ἐνοχλήσωσιν. Εἷς τῶν κριτικῶν τῆς *Ἐπιθεωρήσεως τῶν Δύο Κόσμων*—συντηρητικοῦ ἵδρυμα καὶ εἰξεύρομεν ὅτι ἀπὸ τὰ τοιαῦτα οὐδέποτε παρήχθη ἢ ὑπεστηρίχθη τι γενναῖον καὶ προοδευτικόν,—ἐκφράζεται μάλιστα ῥητῶς ὅτι φοβεῖται πολὺ μήπως ὁ πραγματικισμὸς καὶ ὁ θετικισμός, οἵτινες ἐγεννήθησαν ἐκ τῶν αὐτῶν περιστάσεων καὶ ἐβάδισαν μέχρι τοῦδε ἐκ παραλλήλου, ἀπειλοῦσιν ἀμφότεροι διὰ τῆς αὐτῆς διαφθορᾶς «τὸ μέλλον τῆς Τέχνης καὶ τῆς Μεταφυσικῆς.»(1) Καὶ ὡς πρὸς μὲν τὴν μεταφυσικήν, τὴν ἀφίνουσιν εἰς τὸ ἔλεος τῶν διδασκαλιῶν τῆς Σορβόννης· ἀλλ' ὡς πρὸς τὴν τέχνην, ἀναμασσῶσιν ἑκάστοτε τὰ τετριμμένα τῶν παλαιῶν αἰσθητικῶν, προβάλλοντες αὐτὰ ὡς νόμους τῆς τέχνης αἰωνίους δῆθεν καὶ ἀμεταβλήτους, ὡς ἐὰν ἐγνωρίζομεν θετικῶς ὅτι ὑπάρχουσι τοιοῦτοι, ἢ ἂν εἶνε ποτὲ αὐτοί, τοὺς ὁποίους εὑρίσκομεν ἡμεῖς οἱ πεπερασμένοι! Τὸ δὲ κυριώτερον αὐτῶν ἐπιχείρημα ἐναντίον τῆς πραγματικῆς σχολῆς ἀποτελεῖ ὁ ἰσχυρισμὸς ὅτι ἡ Τέχνη, αἰωνία ἐχθρά, ἀδύνατον εἶνε νὰ συμβιβασθῇ ποτε μετὰ τῆς Ἐπιστήμης, ταύτης μὲν ὑποβαλλούσης τὴν ἐλευθερίαν τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος ὑπὸ τὸν ζυγὸν τῶν φυσικῶν νόμων καὶ ἐπιβαλλομένης δεσποτικῶς, ἐκείνης δ' ἀντιθέτως ἐκφευγούσης τὴν βίαν τῶν νόμων τούτων καὶ ἀποκαθιστώσης τὸ πνεῦμα εἰς τὴν πλήρη αὐτοῦ ἀνεξαρτησίαν. Ἐναντίον τῶν λέξεων τούτων θὰ ἐδύνατό τις ἄνευ πολλῶν συζητήσεων νἀντιτάξῃ μόνην τὴν ἐναντίαν γνώμην —λέξεις πάλιν ἀναποδείκτους—καθ' ἣν σὺν τῷ χρόνῳ τὸ καλὸν τείνει νὰ συνταυτισθῇ μὲ τὸ ἀληθές, τοῦ καλλιτέχνου καλουμένου σήμερον νὰ εὐκολύνῃ τὸν συμβιβασμόν· ἡ δὲ Τέχνη, ἀνυψουμένη βαθμηδὸν εἰς Ἐπιστήμην, δὲν θὰ τηρήσῃ αὐθυπαρξίαν εἰμὴ διὰ τῆς ἐκφράσεως, δηλαδὴ τῆς ***πλαστικότητος***. Οὕτως ἡ Ἐπιστήμη, τῆς ὁποίας φοβοῦνται τόσον τὰς ἐπιδρομάς, ὅσον καὶ ἂν εἰσέρχεται εἰς τὴν καλλιτεχνίαν δὲν ἀποβαίνει ποτὲ σκοπὸς ἀλλὰ μέσον πρὸς ἀκριβῆ ἀπεικόνισιν τοῦ ἀληθοῦς — ἀδύνατον ἄνευ τῆς μελέτης αὐτοῦ τοῦ ἀληθοῦς—μέσον δηλαδὴ πρὸς τελειοποίησιν τῆς ἐκφράσεως. Ἀλλ' εἶνε, νομίζω, ὅλως περιττὸν νἀναφέρω τώρα τὰς ἀμφισβητήσεις, ὅσαι ἐξηνέχθησαν κατὰ τῶν βάσεων τοῦ πραγματικισμοῦ, καὶ νἀντικρούω λέξεις διὰ λέξεων. Ναί, λέξεις καὶ ἄς το ὁμολογήσωμεν ἄνευ προλήψεως! Ἀναγινώσκω ἓν βιβλίον. Εἶνε ὅλως διόλου νέον, κατὰ βάθος καὶ κατ' ἐπίφασιν, γεγραμμένον ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους κατ' ἄλλους ἢ τοὺς ἐπικρατοῦντας κανόνας — βιβλίον ὅμως τὸ ὁποῖον δὲν ἀφίνει ἀμφιβολίαν εἰς τὸν νοῦν μου καὶ κάμνει τὴν καρδίαν μου νὰ πάλλῃ καὶ τοὺς ὀφθαλμούς μου νὰ δακρύωσιν. Ἀνοίγω κατόπιν μίαν κριτικὴν καὶ μάνθάνω ὅτι τὸ βιβλίον αὐτὸ ἀνήκει εἰς μίαν νέαν σχολὴν λεγομένην πραγματικὴν ἢ φυσιολογικήν, ἡ ὁποία θυσιάζει τὴν μορφὴν χάριν τῆς ὕλης, τὸ σχέδιον χάριν τοῦ χρωματισμοῦ, τὸ αἴσθημα χάριν τοῦ συναισθήματος, τὸ ἰδεῶδες χάριν τοῦ πραγματικοῦ, μὴ ὀπισθοχωροῦσα οὔτε πρὸ τοῦ ὠμοῦ, οὔτε πρὸ τοῦ χυδαίου, οὔτε πρὸ τοῦ κτηνώδους ἀκόμη. Ἐνώπιον τοῦ γεγονότος τῆς ἰδικῆς μου αἰσθητικῆς ἀπολαύσεως τί ἄλλο εἶνε ταῦτα παρὰ λέξεις; Ἐρωτῶ καὶ ἴσως θὰ μοῦ ἀπεκρίνοντο ὅτι ἡ καλαισθησία μου εἶνε διεφθαρμένη ἢ ὅτι ἀνήκω καὶ ἐγὼ εἰς τὸ ἀγελαῖον πλῆθος, τοῦ ὁποίου ἡ σχολὴ αὐτὴ κολακεύει τὰ χονδρὰ ὁρμέφυματα, ἀδυνατοῦσα ν' ἀναβιβάσῃ τὸ πνεῦμά του μέχρι τοῦ ὕψους τῆς τέχνης. Ἔστω· ἀλλὰ τότε θὰ εὑρισκόμην εἰς τὴν δύσκολον θέσιν ν' ἀποκριθῶ ὅτι ἔχουσιν ἄδικον προφανῶς ἀφοῦ ἐπίσης μὲ συγκινεῖ καὶ ἡ ***μεγάλη τέχνη*** τοῦ Θερβάντες, τοῦ Βάλτερ Σκότ, τοῦ Μεριμέ, τοῦ Μαντζώνη, τοῦ Δίκενς, τῆς Σάνδης, ἢ καὶ αὐτῶν τῶν νεωτέρων ἀκόμη, τοὺς ὁποίους ὑπερεκθειάζουσι, τοῦ Φεγιέ, τῆς Γεωργίας Ἔλλιοτ, τοῦ Τολστόη καὶ οἱουδήποτε ἄλλου ἀκόμη σθεναροῦ καλλιτέχνου, μὴ παρακολουθοῦντος μὲν ἴσως τὰς σημερινὰς προόδους, ἀλλ' ἔχοντος τάλαντον, τὴν ψυχήν, ἥτις ζωογονεῖ μυστυριωδῶς τὸ καλλιτέχνημα ὅπως καὶ ἂν εἶνε, καὶ τὴν ὁποίαν φεῦ, κανὲν δίδαγμα καὶ καμμία σχολὴ δὲν ἐδυνήθη παρὰ τοῖς νόθοις ν' ἀντικαταστήσῃ! Τοὺς ἀναγινώσκω ὡς ἐὰν ἔζων εἰς τὸ παρελθὸν — τὸ ὁποῖον ὁ φανατισμὸς μόνον

(1) Μεταχειρίζεται μὲ λεπτὴν σοφιστείαν τὸν ὅρον μ ε τ α φ υ σ ι κ ή, τὴν ὁποίαν ὑπεβίβασεν ὁ θετικισμός, ἐν ᾧ ἡ ἀναλογία τῆς φράσεώς του ἀπήτει νὰ γράψῃ φ ι λ ο σ ο φ ί α ν, τὴν ὁποίαν ἐξ ἐναντίου ἐξύψωσεν· ἰδοὺ αὕτη... le realisme fût en voie de devenir dans l'a r t ce que le positivisme est en p h i l o s o p h i e . . On ajoutera qu'il est à redouter qu'elles ne menacent l'une et l'autre (doctrine) d'une même et dégradante transformation l'avenir de l'a r t et de la m e t a p h y s i q u e.
(Revue des Deux Mondes, 1er Avril 1875)

Digitized by Google

ἀρνεῖται ὡς μὴ παραγαγὸν ἀληθῆ καλλιτεχνήματα—πολὺ δὲ ἀπειρόκαλος θὰ ἤμην καὶ ἄδικος πρὸς ἐμαυτόν, ἐὰν δὲν ἐπροτίμων καὶ τὸν κατώτερον τῶν παλαιῶν ἢ συγχρόνων ῥομαντικῶν ἀπὸ οἱονδήποτε τῶν περὶ τὸν Ζολᾶ μαθηταρίων. Ἀλλὰ τὸ δυστύχημα εἶνε ὅτι οἱ ἄλλοι διαφέρουσι, διὰ νὰ μὴ εἴπω ὑστεροῦσιν ἐμοῦ ὡς πρὸς τοῦτο· διότι πρὸ τῆς *μεγάλης τέχνης* τῆς Σάνδης των, δὲν συγκινοῦνται ποσῶς, καθὼς ὁμολογοῦσι, μὲ τὴν νέαν τέχνην τὴν μικρὰν καὶ μόλις διὰ τοῦτο θεωροῦσι ἀνεκτοὺς ἂν ὄχι ἀπολωλότας τὸν Ζολᾶ, τὸν Δωδέ, τὸν Μπουρζέ, τὸν Μαλό, τοὺς Γκονκοὺρ καὶ αὐτὸν τὸν Κοππὲ — ὅλους τοὺς πλουσίως προικισμένους συγγραφεῖς, ἐφ' ὧν ἔχει ἐπίδρασῃ τὸ νεώτερον πνεῦμα καὶ τοὺς ὁποίους τόσον ἀστεῖος μοὶ φαίνεται ὁ προτρέπων νὰ γράφωσι κατὰ τὸ σύστημα τοῦ Μεριμέ, ὅσον καὶ εἷς ἰδικός μας δάσκαλος, ὁ ὁποῖος ἀνεσκεύασε τὸν Φάουστ, ὡς μὴ κατὰ ἀριστοτελείους κανόνας δραματουργηθέντα. Ἀπορῶ πολύ, ὅσον ἴσως δὲν πρέπει, πῶς μερικοὶ εἶχον τὴν ἀξίωσιν νὰ μείνωσιν ἀμετάβλητοι οἱ θεσμοὶ τῆς Τέχνης, ἐν μέσῳ τῆς γενικῆς ἐπαναστάσεως τῶν τελευταίων ἐτῶν. Αἰωνίως λοιπὸν ***τὸν ἄνθρωπον οἷον δεῖ εἶναι***, καὶ τὰ ἰδανικὰ καὶ αἱ ἠθικαὶ καὶ τὰ ψεύδη καὶ αἱ σεμνοτυφίαι; Ὅλα ἤλλαξαν εἰς τὸν κόσμον! ἡ Ἐπιστήμη καὶ ἡ φιλοσοφία ἐχώρησαν ἐπὶ νέων ὁδῶν· ἡ φυσιολογία σήμερον δεσπόζει, ἀπ' αὐτῆς δ' ἐξηρτημέναι μετήλλαξαν οὐσιωδῶς ἡ ψυχολογία, ἡ λογικὴ καὶ ἡ αἰσθητική. Ἡ μεταφυσικὴ περιωρίσθη εἰς στενότατον κύκλον, ἡ δὲ Ἠθικὴ ἀνιδρύθη ἐπὶ νέων βάσεων. Προήχθη εἰς θετικὴν ἐπιστήμην ἡ Κοινωνιολογία, εὑρέθησαν δὲ οἱ φυσικοὶ νόμοι οἱ διέποντες τοὺς κοινωνικοὺς ὀργανισμοὺς ὅπως καὶ οἱ τοὺς ἀτομικούς. Πνεῦμα θετικισμοῦ ἐπέπνευσε σφοδρὸν καὶ ἔκαμψε τὰς ἐξεχούσας κεφαλάς. Ἀδύνατον καὶ παράνομον θὰ ἦτο νὰ μείνῃ ἀνεπηρέαστος ἡ Τέχνη καὶ πρὸ πάντων ἡ Ποίησις. Ἰδοὺ δὲ ὅτι ὁμὰς ἀριστοτεχνῶν τοῦ λόγου, τοὺς ὁποίους ἰσχυρὰ διάνοια ἐβοήθησε νὰ μὴ ὀπισθοχωρήσωσι πρὸ τοῦ πνεύματος τούτου, παρεδέχοντο τὸν πραγματικισμόν, ἐκ τοῦ ὁποίου ἀνεφαίνοντο ποτισμένα κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον τὰ ἔργα των. Τὸ πρᾶγμα ἐγίνετο φυσικόν, ἀσυνείδητον καὶ βαθμιαῖον. Ὁ Ζολᾶς τελευταῖος τὸ ἐσυστηματοποίησε. «Τί πρὸς ἐμὲ αἱ προλήψεις καὶ αἱ φωνασκίαι; εἰμπορεῖ νὰ εἴπῃ ὁ νέος ἀναγνώστης· διατί καὶ ἐγὼ νὰ μὴ δεχθῶ τὰς ἰδέας τῆς ἐποχῆς μου; διατί νὰ μὴν ἐπικροτήσω τὴν τολμηρὰν ἀπόσπασιν τῶν προσωπείων τῆς κοινωνικῆς ὑποκρισίας, ἀδέσμευτος πλέον καὶ φιλαλήθης ἐκ συστήματος, καὶ νὰ μὴν ἀκούσω ἔνθους τὴν ἤρεμον ἀλλὰ μεγαλοπρεπῆ φωνὴν ἑνὸς συγγραφέως θαρρήσαντος νὰ εἴπῃ μετὰ τῆς αὐτῆς πάντοτε διαθέσεως ὅ,τι ἡ παροῦσα κοινωνία νομίζει καλὸν καὶ ὅ,τι κακόν. Μήπως αἱ λέξεις δὲν βαρύνουσι ὁμοίως ὅλαι δι' ἐμέ, ὥστε νὰ φοβηθῶ τὴν αἰσχρολογίαν, καὶ μήπως δὲν εἰξεύρω ὅτι εἰς τὴν συνδρομὴν τῶν αὐτῶν περιστάσεων ὀφείλονται καὶ ὁ κυανοῦς οὐρανὸς καὶ τὸ βορβορῶδες τέλμα; Ἀφ' οὗ δὲν ὑπάρχουσιν ἐν τῇ φύσει τέλειοι ἄνθρωποι, ἢ ἁγνὰ ὅλως καὶ ἄϋλα αἰσθήματα, πῶς θέλω νὰ ὑπάρχουν ἐν τῇ τέχνῃ; Ἀλλ' ἀντὶ τούτων ὅλων μοὶ ἀρκεῖ ὅτι ἀντλῶ αἰσθητικὰς ἀπολαύσεις καὶ ἐκ τῆς νεωτέρας Τέχνης, ὅτι καὶ ἐκ τῶν νεωτέρων συγγραφέων ηὐτύχησα — ποῖος θὰ εἴπῃ ὅτι αὐτὸ δὲν εἶνε ἓν ὄφελος περισσότερον — νὰ αἰσθάνωμαι τὴν ἄρρητον ἐκείνην συγκίνησιν, τὴν προκαλοῦσαν «αὔξησιν ζωτικότητος ἥτις, κατὰ τὸν φυσιολογικὸν ὁρισμόν, ἀποτελεῖ ἐκ τῆς ὀργανικῆς τὴν ἠθικὴν ἐπίδρασιν τοῦ Καλοῦ.»

Ἠξεύρω ὅμως καλῶς ὅτι οὔτε κἂν ὅλοι οἱ ἀναγνῶσται οὔτε ὅλοι οἱ κριτικοὶ δύνανται νὰ εἴπωσι ταῦτα ἐν πεποιθήσει. Ὑπάρχουν πολλοὶ ἄνθρωποι κατωτέρου ὀργανισμοῦ ἢ ἀναπτύξεως, πλήρεις προλήψεων ἐκ τούτου, διὰ τοὺς ὁποίους τὰ ἔργα τῆς πραγματικῆς σχολῆς εἶνε πηγὴ στεῖρα μὲν ἀπολαύσεων, ἀκένωτος δὲ σκανδάλων καὶ φρίκης καὶ ἀηδίας καὶ διεγέρσεως. Αὐτοὶ βεβαίως δὲν πρέπει οὔτε ν' ἀναγινώσκωσιν οὔτε νὰ κρίνωσι τὸν Ζολᾶν. Εἰς τὴν αὐτὴν κατηγορίαν ὑπάγονται βεβαίως τὰ παιδία, αἱ νεάνιδες ὡς καὶ αἱ νηπιώδεις κοινωνίαι. Αἱ διάφοροι ἡλικίαι τοῦ ἀνθρώπου γενικῶς ἀνταποκρίνονται μὲ τὰς διαφόρους ἡλικίας τῆς ἀνθρωπότητος· ἕκαστος δ' ἐξ ἡμῶν εἶνε δυνατὸν ν' ἀναγνωρίσῃ πῶς διῆλθε βαθμιαίως διὰ τῆς θεοκρατικῆς, τῆς πρώτης, διὰ τῆς μεταφυσικῆς, τῆς μέσης, καὶ διὰ τῆς θετικῆς, τῆς τρίτης καταστάσεως τῆς ἀνθρωπότητος. Ἑκάστη τῶν τριῶν τούτων καταστάσεων — εἶνε νόμος τῆς Κοινωνιολογίας, τὴν ὁποίαν προανέφερα — ἔχει ἰδίας δοξασίας, ἴδια αἰσθήματα καὶ ἰδίας ὀρέξεις· διὰ τοῦτο εἶνε παρὰ φύσιν ν' ἀπαιτῇ τις ν' ἀρέσωσι τὰ φιλολογικὰ ἔργα π. χ. τῆς τρίτης εἰς τὴν δευτέραν ἢ εἰς τὴν πρώτην, καὶ διὰ τοῦτο ἀπέβη εἰς πᾶσαν ἐποχὴν ἀδύνατος ἡ καθολικὴ συμφωνία τῶν ἰδεῶν καὶ τῶν ὀρέξεων. Εἶνε ἐπίσης βεβαιωμένον ὅτι, μεθ' ὅλην τὴν προϊοῦσαν ἡλικίαν, ὅλοι οἱ ἄνθρωποι μιᾶς ἐποχῆς δὲν φθάνουσι μέχρι τῆς τελευταίας πνευματικῆς καταστάσεως, ἀλλὰ σταματῶσιν ὅπου τοῖς ἐπιτρέπουσι τὰ ὀργανικά των ἐφόδια. Διὰ τοῦτο ὑπάρχουσιν ὥριμοι ἄνδρες ὀλιγώτερον ἀνεπτυγμένοι ἐφήβων, καὶ διὰ τοῦτο εἰς τοὺς εὑρισκομένους σήμερον εἰς τὴν πρώτην ἢ μόλις ἔχοντας φθάσῃ τὴν δευτέραν — εἴτε ἄνδρες εἶνε, εἴτε παιδία, εἴτε κοινωνίαι, — τὰ ἔργα τοῦ Ζολᾶ πρέπει ν' ἀπαγορεύωνται, ὡς ἀκατανόητα, ἄσκοπα καὶ μονονοὺ βλαβερά. Ἀναλο-

Digitized by Google

γισθῆτε τὴν ἐντύπωσιν, τὴν ὁποίαν θὰ ἐπροξένει ἡ *Ἑστία*, ἓν οἰκογενειακὸν περιοδικόν, δημοσιεύουσα μετάφρασιν τῆς Terre, ἡ ἔλλην διηγηματογράφος, ἐφαρμόζων ἀπ' ἄκρου εἰς ἄκρον τὰς ἀρχὰς τῆς πραγματικῆς σχολῆς!

Δ'.

Ὑπολείπεται νὰ προσθέσω βραχέα τινὰ περὶ τοῦ ἀγνοῦ τοῦ θεωρητικοῦ αὐτοῦ πραγματικισμοῦ — διότι ὅλως ὑπὸ τοιαύτην ἔποψιν τὸν ἐξήτασα ἀνωτέρω—θεωρουμένου καὶ ἐν τῇ ἐφαρμογῇ του. Δυστυχῶς ἡ Σχολὴ εἶνε ὁ σκόπελός του, προσωρινὸς βέβαια σκόπελος ἀλλ' ὁπωσδήποτε παρακωλύων. Ὅταν ὁ θετικισμὸς γίνῃ Θετικισμός, ἔχομεν, βλέπετε, τὸ Ἡμερολόγιον τοῦ Comte καὶ τὴν ἀφῃρημένην λατρείαν τῆς ἀνθρωπότητος· καὶ ὅταν ὁ πραγματικισμὸς γίνῃ Πραγματικισμός, ἔχομεν ὅλα τὰ σκάνδαλα τοῦ φανατισμοῦ καὶ σμῆνος μικρῶν, μιμητικῶν, φωνασκῶν, ἀνικάνων συγγραφέων, συνεσπειρωμένων ματαίως περὶ τὸν ἀρχηγόν, τοῦ ὁποίου ἀμέθεκτον εἶνε τὸ τάλαντον! Αὐτὸς ὁ Ζολᾶς φαίνεται εἰς τὰ ἔργα του φανατικὸς καὶ ἀπαισιόδοξος. Πολλαὶ τῶν κριτικῶν παρατηρήσεων, ὅσαι ἀφορῶσιν εἰς αὐτόν, ἀνεξαρτήτως σχολῆς, μοὶ φαίνονται ὀρθαί. Ἂν ὑπάρχῃ τὸ βορβορῶδες τέλμα, περὶ οὗ ἔλεγον, ὑπάρχει ὅμως ἐπίσης καὶ ὁ κυανοῦς οὐρανός· ἡ δ' ἐπιμονή, μεθ' ἧς ὁ Ζολᾶς ἔστησε τὰς περισσοτέρας φορὰς τὴν φωτογραφικήν του μηχανὴν ἐνώπιον ἐκείνων, ἐφ' ὧν βαρύνουσιν αἱ κοινων καὶ προλήψεις, εἶνε καὶ προφανὴς καὶ βλαβερὰ — διὰ τὴν τέχνην του ἐννοῶ. Βεβαίως συγγραφεὺς θεωρῶν τὰ πάθη ὅλα ὡς δυνάμεις καὶ τὰ ἐλαττώματα ὡς φυσικὰ προϊόντα—καὶ τὸν πρῶτον ἔρωτα, φερ' εἰπεῖν, καθὼς καὶ τὴν φιλαργυρίαν—δὲν εἶνε δυνατὸν παρὰ νὰ φανῇ περισσότερον ἀφ' ὅ τι εἶνε ἀπαισιόδοξος. Τὸ ἀληθὲς ὅμως πάλιν ὅτι εἶνε περισσότερον ἀφ' ὅ τι πρέπει· καὶ τοῦτο μοὶ φαίνεται πολὺ ἄτοπον αἴσθημα, λαμβανομένης ὑπ' ὄψει τῆς ἀπαθείας, τὴν ὁποίον ὁ πραγματικισμὸς ἐπαγγέλλεται. Ἡ ἀπαισιοδοξία ἐπὶ τέλους εἶνε μία ἀντιπάθεια, ἢ μία συμπάθεια ἀρνητική, ὄχι ὀλιγώτερον ψεκτὴ τῆς θετικῆς συμπαθείας, τὴν ὁποίαν δεικνύει ἐπιμόνως πρὸς τὰ πτωχὰ καὶ ἀπόκληρα παιδία ὁ Δωδέ, ὡς ἄλλοτε ὁ Δίκενς, καὶ πρὸς τὰ δάκρυα ὁ Κοππέ. Ἡ Τέχνη ἀνήχθη σήμερον, ὑπ' αὐτῆς κυρίως τῆς σχολῆς, εἰς περιωπὴν ἀνεξαρτήτου θεότητος, μὴ δυναμένης νὰ καταβιβασθῇ ὡς ἄλλοτε εἰς τὴν ὑπηρεσίαν κανενὸς ἀτομικοῦ αἰσθήματος ἢ κοινωνικοῦ θεσμοῦ, l'art pour l'art! Ὁπωσδήποτε ὁ Ζολᾶς εἶνε ἀληθὴς συγγραφεύς. Τοῦτο τοὐλάχιστον ἁμιλλῶνται ποῖος νὰ τοῦ τὸ εἴπῃ ἐμφαντικώτερον, φίλοι τῆς σχολῆς του ἢ ἐχθροί, οἱ μὲν ὑπερυψοῦντες ὡς θεόν, οἱ δὲ προσπαθοῦντες «διὰ τὰ ἀτομικά του μόνον προτερήματα νὰ τὸν ἀποσπάσωσι τῆς ὀλισθηρᾶς ὁδοῦ, πρὸς τὴν ὁποίαν σπεύδει ἐπιμόνως.» Ἡ σφραγίς του εἶνε μεγάλης ἀξίας, διότι ἡ ἰδιοσυγκρασία διὰ μέσου τῆς ὁποίας παρατηρεῖ τὴν φύσιν εἶνε ἰδιοσυγκρασία μεγάλου καλλιτέχνου καὶ βαθέος φιλοσόφου. Θαυμάζεται γενικῶς ἡ διαγραφὴ τῶν χαρακτήρων του, ἡ διεξαγωγὴ τῶν ὑποθέσεών του, τὸ βάθος καὶ ἡ ἀλήθεια τῆς ἰδέας του, ἡ διήγησίς του αὐτόχρημα ἐπική, τὸ ὕφος του τὸ νευρῶδες καὶ σθεναρόν, ἡ γλῶσσά του ἡ ἁπλῆ ἀλλὰ τόσον ἠχηρά, ἄφθονος καὶ πλημμυροῦσα, αἱ παρομοιώσεις του αἱ ποιητικώταται, καὶ πρὸ πάντων ἡ ἀμίμητος, ἡ θεσπεσία περιγραφή του. ἡ διὰ τοῦ λόγου ἐκείνη ζωγραφία, τὴν ἐντέλειαν τῆς ὁποίας κανεὶς ἀκόμη δὲν ἔφθασεν. Οἱ Ῥουγκὼν Μακκάρ, ἡ σειρὰ τῶν τόμων μεταξὺ των ὁποίων διαπρέπει ἡ *Νανᾶ*, τὸ Assommoir καὶ La faute de l'abbé Mouret, τὸ ὑπὸ πολλῶν θεωρούμενον ὡς τὸ κράτιστον τῆς σειρᾶς, εἶνε ἔργον γιγαντιαῖον, τὸ ὁποῖον ἐπλήρωσε τὸν κόσμον. Θὰ ζήσῃ ὡς σύνολον εἰς τὰς βιβλιοθήκας μεταξὺ τῶν μεγαλοπρεπεστέρων προϊόντων τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος θὰ δεικνύεται δὲ εἰς τὸ μᾶλλον ὡς τρανὸν τεκμήριον, ὅτι ἡ πρόοδος τῆς Ἐπιστήμης καὶ τῆς Φιλοσοφίας ἐν τοῖς τελευταίοις χρόνοις ἐπιδρῶσα ἐπὶ τῆς Τέχνης ἕνα ἐγέννησε μεγάλον μυθιστοριογράφον—τὸν Αἰμίλιον Ζολᾶν.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ.

ΜΙΑ ΜΑΝΝΑ

Τὴν εἶδα νἆναι μιὰν αὐγὴ ντυμένη
Λυπητερὰ μ' ὁλόμαυρη στολή,
Μὰ ἐφαίνετο 'ς τὴν ὄψι της χαμένη
Ῥοδόχρωμης αὐγῆς ἀνατολή.

Σὲ μιὰν ἰτιὰ τὴν ηὗρα ἀποσταμένη
Σὰν κοπιασμένο κ' ἔρημο πουλί
'Στὴ θλίψι της βαθειὰ παραδομένη
Μὲ θολωμένα μάτια, σιωπηλή.

Δὲν ἤξερα πῶς πρέπει ν' ἀρχινήσω·
Γιατὶ πονεῖ;.. τί ἔχει;... νὰ ρωτήσω,
Δὲν γνώριζα τὸ πῶς νὰ τῆς το πῶ.

Ὅταν ἐκείνη παίρνῃ φοῦχτα χῶμα
Κι' ἀφοῦ δειλὴ τὸ ἔφερε 'ς τὸ στόμα,
Μοῦπεν «—Ἔγεινε γῆς ὅ τι ἀγαπῶ».

Δ. Ι. ΜΑΡΓΑΡΗΣ

Digitized by Google

ΚΡΑΒΑΡΑ

(Ὁδοιπορικαὶ σημειώσεις)

Συνέχεια· ἴδε σελ. 325

Τῷ ὄντι ὁ Μῆτσος ἐπῆγε καὶ προσέπεσεν εἰς τὸν Ἀλῆν. Οὗτος τὸν ὑπεδέχθη φιλοφρόνως καὶ διέταξεν ἕνα τῶν δούλων νὰ τὸν ὡδηγήσῃ εἰς τὸν ὀντὰ καὶ τῷ προσφέρῃ καφέν. Ἀλλὰ ὀντᾶς ἦτο τὸ ὁπλοστάσιον τοῦ βεζύρη ὅπου εἰσελθὼν κατεσφάγη οἰκτρῶς ὁ Μῆτσος. Πάραυτα δὲ ἀπεσταλμένος τοῦ Ἀλῆ ἔφερε πρὸς τὸν Βελῆν τὸν φόνον τοῦ ἑνὸς καὶ τὴν διαταγὴν ὅπως γίνῃ τοῦτο καὶ εἰς τὸν ἕτερον ἀδελφόν. Ὁ Βελῆς μὴ δυνάμενος νὰ κάμῃ ἄλλως ἐκάλεσε τὸν Γιαννάκην καὶ τὸν συνεβούλευσεν ὅτι ἔπρεπεν, ἐπειδὴ δὲν εἶχον εἰδήσεις ἐξ Ἰωαννίνων, νὰ διευθυνθῇ καὶ οὗτος ἐκεῖ. Καὶ τὸ ὄντι τὴν ἑπομένην ἡμέραν ὁ Γιαννάκης ἀνεχώρησε διὰ τὴν πρωτεύουσαν τῆς Ἠπείρου, ἀλλὰ διερχόμενος τὴν γέφυραν τοῦ Ἀράχθου ἐδολοφονήθη ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων τοῦ Βελῆ πασᾶ.

Τὸ ἑπόμενον τραγοῦδι ἀναφέρει τὰ παθήματα τῶν δύο τούτων ἀδελφῶν :

Τὸ λὲν οἱ κοῦκοι 'ς τὰ βουνὰ κ' ἡ πέρδικες 'ς τὰ πλάγια,
Τὸ λὲν ἡ Κραβαρίτισσαις κ' ἡ Κραβαριτοπούλαις·
— Πᾶν' οἱ ἄρχοντες 'ς τὸν Πασᾶ πᾶν' οἱ κοτσαμπασίδες,
Πᾶνε τὰ Σισμανόπουλα ὁ Μῆτσος κι' ὁ Γιαννάκης·
Ὁ Μῆτσος πάει τὰ φλωριά, Γιαννάκης τὴν Ἑλένη,
— Πολλὰ τὰ ἔτ' ἀφέντη μου. — Καλῶς τὸν κὺρ Γιαννάκη
Γιαννάκη τί παλάβωσες κ' ἐπῆρ' ὁ νοῦς σ' ἀγέρα
Κ' ἐχάλασες τρία χωριὰ τρία κεφαλοχώρια,
Γρανίτσα καὶ Τρανὸ χωριό, Ζελίστα ξακουσμένη.
— Ἔφταιξ' ἀφέντη μ' ἔφταιξα καὶ νὰ μὲ συμπαθήσῃς
— Δὲν εἶνε γιὰ συμπάθισμα γιὰ νὰ σ' τὸ συμπαθήσω.
Τὰ παλαμάκια βάρεσε καὶ τὸν τζελάτη κράζει...

Οὕτω ἔμεινε μόνος ὁ Γιωργούλας ὅστις μαθὼν τὸν φόνον τῶν δύο ἀδελφῶν ἔφυγε σπεύδων εἰς Ἰθάκην. Ἀλλὰ κ' ἐκεῖ δὲν ἔφυγε τὴν μῆνιν τοῦ φοβεροῦ βεζύρου δολοφονηθεὶς παρὰ τῶν ἐμπίστων του ἐνῷ ἐλούετο εἰς τὴν θάλασσαν τῆς Ἰθάκης. Ἐν τῷ μεταξὺ δὲ τούτῳ τὰ ἄγρια στίφη τοῦ Ἀλῆ ὥρμησαν ἀκάθεκτα εἰς Ἀράχωβαν ἔκαυσαν τὰ σεράγια τῶν Σισμαναίων, τὰ ὑπερήφανα ἐκεῖνα σεράγια ὧν ἡ κούλια ἦτο ὁρατὴ ἀπὸ τῶν χωρίων τῆς Μακρυνείας καὶ διήρπασαν τὰ ὑπάρχοντά των ὅλα. Αἱ γυναῖκες τῶν Σισμαναίων ἐκλείσθησαν εἰς τὸ σεράγιον τοῦ Πασᾶ μετὰ τοῦ ὀκταημέρου μόλις υἱοῦ τοῦ Γιωργούλα.

Ἀλλ' ἦτο τυχηρὸν νὰ μὴ χαθῇ ἐντελῶς ἡ ρωμαλέα αὕτη οἰκογένεια. Ἓν ἐκ τῶν παλληκαρίων τοῦ Πασᾶ ἐνεθυμήθη τὸν ἄρτον ὃν ἔφαγε πρὶν ὑπηρετοῦν παρὰ τῷ Σισμάνῃ. Μετὰ ἕνα μῆνα κατώρθωσε διὰ νυκτὸς νὰ φυγαδεύσῃ ἐξ Ἰωαννίνων ἀσφαλῶς τὴν Κιακιάνα, τὴν μητέρα μετὰ τοῦ υἱοῦ. Οὕτω δὲ ὁ Νικολάκης Σισμάνης μόνος διαφυγὼν τὸ μῖσος τοῦ Σατράπου ἔγεινεν ὁ πατὴρ τῆς νῦν πολυμελοῦς οἰκογενείας ἥτις δὲν ἀπηρνήθη εὐτυχῶς τοὺς προπατορικοὺς βράχους.

Μίαν ὥραν ἀνατολικῶς τῆς Ἀραχώβης, μεταξὺ τῆς κώμης ταύτης καὶ τῆς Κλεπᾶς εἶνε ἡ Μονὴ τοῦ Προφήτου Ἠλία. Τὴν Μονὴν ταύτην ἤγειρε περὶ τὸ 1777 καὶ ἐπλούτισε διὰ δωρεῶν ὁ Θανασούλας Σισμάνης. Εἰς τὸ κέντρον ἦτο ὁ ναΐσκος βυζαντινῆς τέχνης καὶ πέριξ εὐρέα κελλία διὰ τοὺς μοναχούς. Ἐσωτερικῶς ὁ ναΐσκος ἐκαλύπτετο ὅλως ὑπὸ εἰκόνων στρεβλῆς βυζαντινῆς ἁγιογραφίας, εἰς δὲ τὴν ἀρκτικὴν γωνίαν ἦτο ἡ εἰκὼν τοῦ κτίτορος φέροντος ἐν τῇ παλάμῃ τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς τὴν Μονήν.

Ἀλλὰ κατὰ τὸ 1833 ἡ μονὴ διελύθη καὶ διὰ τοῦ χρόνου ἠρημώθη καὶ κατηρειπώθη. Διότι δυστυχῶς οἱ νῦν ἀπόγονοι τοῦ κτίτορος κατέχονται ὑπὸ τῆς ἀξιομέμπτου ἀδιαφορίας, ὑπὸ τῆς ὁποίας κατέχονται σχεδὸν ὅλοι οἱ ἀπόγονοι ἱστορικῶν καὶ μεγάλων οἴκων. Ἐνῷ ἄλλοι καταλαμβάνονται ὑπὸ ἱερᾶς ἐφέσεως πρὸς τὰ ὀνόματα τοιούτων ἀνδρῶν καὶ διασχίζουσιν ὄρη καὶ διαπορεύονται ποταμοὺς ἵν' ἀνεύρωσιν ἴχνος τι αὐτῶν, ἢ ν' ἀκούσωσι λόγιόν τι — τὸ ὁποῖον πολλάκις εἰκονίζει ὅλον αὐτῶν τὸν βίον καὶ τὰς διαθέσεις — αὐτοὶ οἱ ἀπόγονοί των, οἱ φέροντες τὸ ὄνομα ἐκείνου ὡς αἴγλην θαμβοῦσαν τοὺς ταπεινούς, οἱ ἔχοντες τὸ αἷμα εἰς τὰς φλέβας των καὶ πολλάκις τὸν τύπον ἐπὶ τοῦ ἀτόμου των, ἀδιαφόρως ἀκούουσι τὰ κατ' αὐτοὺς καὶ πρὸ τῶν λειψάνων τοῦ βίου των οὐδένα αἰσθάνονται παλμόν, οὐδεμίαν θριάμβου ἀνακραυγήν, καμμίαν ἱερὰν φρικίασιν !

Τοῦτο συνέβη καὶ εἰς τοὺς νῦν Σισμαναίους. Ἀφῆκαν ἐπὶ ἔτη νὰ δέρῃ ἡ βροχὴ καὶ ὁ ἄνεμος τὴν εἰκόνα ἐκείνου εἰς τὸν ὁποῖον βεβαίως ὀφείλουν τὴν σημερινὴν θέσιν των, νὰ καταστρέψῃ ὁ εὐρὼς τὰ χαρακτηριστικὰ τῆς μορφῆς, τὰ ὁποῖα λαμβάνων ὁ ἱστορικὸς καὶ σχηματίζων ἅλυσιν ἀπὸ τῆς σημερινῆς γενεᾶς διὰ μέσου τῶν αἰώνων, θ' ἀπέληγεν ἴσως εἰς τοὺς πόδας κανενὸς σλαυικοῦ θρόνου. Καὶ ὅτε τέλος πρὸ ἑνὸς ἔτους ἀπεφάσισαν ν' ἀνεγείρωσι τὴν μονὴν δὲν ἔλαβον τοὐλάχιστον τὴν φροντίδα νὰ προφυλάξωσιν ἀπὸ τῆς εἰκόνος αὐτῆς ὅ,τι ἐσεβάσθη ὁ χρόνος καὶ ἡ βροχὴ ἀλλ' ἄφισαν τοὺς ἀναισθήτους κτίστας νὰ πήξωσιν ἐπ' αὐτῆς τὰ σκαλοπάτιά των. Καὶ διατηρεῖται μόλις τώρα ἐκ τῆς ὅλης εἰκόνος ἡ κεφαλή, οἱ ὦμοι καὶ μέρος τῆς χειρὸς τῆς φερούσης τὸν ναΐσκον. Ἡ κεφαλὴ διαγράφεται εὐκρινῶς, μὲ τ' ἁδρὰ χαρα-

Digitized by Google

κτηριστικά, φέρουσα τὸ σλαυϊκὸν καλπάκι· τὸ πρόσωπον διαγράφεται ἐπίσης,ἐκτὸς τῶν ὀφθαλμῶν οἵτινες ἔχουν ἀποξεσθῆ· ὁ τράχηλος κατέρχεται γυμνὸς πρὸς τὸ στῆθος, ὅπερ περικαλύπτει μετὰ τῶν ὤμων κροκοβαφὴς χλαῖνα ἁπλῆ μὲ τρία χρυσᾶ κομβία. Ἔνθεν καὶ ἔνθεν τῆς κεφαλῆς διακρίνεται ἡ ἐπιγραφὴ οὕτως:

ΑΘΑΝΑCΙC CΙCΜΑΝΟΠΟΥΛΛΟC
Ο ΚΤΙΤΩΡ ΤΗC ΜΟΝΗC ΤΑΥΤΗC

Βλέπει καθένας ὅτι εἰς τὸ καθαρῶς σλαυϊκὸν τοῦτο ἐπώνυμον προσετέθη καὶ ἡ Πελοποννησιακὴ κατάληξις. Κ' ἔρχεται εἰς τὸν νοῦν μου ἡ παράδοσις ἐκείνη περὶ τῆς εἰκόνος τοῦ Χριστοῦ, ὃν ἐπέμενε σώνει καὶ καλὰ ὁ βλάχος νὰ τὸν ἴδῃ φέροντα κόκκινα ὑποδήματα. Ὁ ζωγράφος ἑκὼν ἄκων ἔκαμε τὸ θέλημα τοῦ βλάχου καὶ ἵνα ἀποφύγῃ φαίνεται τὰς μομφὰς τῶν μεταγενεστέρων, ἐπέγραψεν ἐν ἀθυμίᾳ:

Θέλοντας ὁ βλάχος,
Μὴ θέλοντας ὁ ζωγράφος
Φόρεσε, Χριστέ μου,
Κόκκινα παπούτσια!

Ἡ διαφορὰ ὅμως εἶνε ὅτι ἐδῶ ἤθελεν ὁ ζωγράφος· θὰ ἦτο βέβαια Πελοποννήσιος!

Εἰς τὴν ἐν λόγῳ Ἀράχωβαν ἀνήκει καὶ τὸ ἀκόλουθον τραγοῦδι, ὅπερ ἂν ὄχι ὑπὸ ἄλλο τι ὑπὸ ἠθογραφικὴν ὅμως ἔποψιν ἔχει τὴν σημασίαν του.

Σ τὴν ξαναμμένη Ἀράχωβα γίνκε ἕνα χαμπαέτι.
Ὅλαις πλυένουν καὶ χαίρονται, κι' ὅλαις τὸ τραγουδᾶνε,
Ἡ ξαναμμένη Κώσταινα πλυένει καὶ καταριέται:
— Ἀνάθεμα ὄπ' ἔρριχνε τὰ μάγια 'ς τὸ πηγάδι
Κ' ἐμάζεψε τὸν ἄνδρα μου, θέλει νὰ μὲ χωρίσῃ·
Κι' ἂν μὲ χωρίσῃ κι' ὅλαις τι καὶ ἂν μὲ χωρίσῃ κι' ὅλα
Σ τῆς δυὸ 'ς τῆς τρεῖς θὰ λούζουμαι 'ς τῆς πέντε καὶ θ' ἀλλάζω
Καὶ 'ς τῆς ὀκτὼ καὶ 'ς τῆς ἐννιὰ θὰ βγαίνω 'ς τὸ παζάρι,
Νὰ κάνω νιοὺς νὰ σφάζωνται γερόντους νὰ κρεμνιῶνται,
Νὰ κάνω καὶ τὸν Κωσταντῆ ταμπλᾶς νὰ τὸν βαρέσῃ.

Εἶνε ἀληθὲς ὅτι τὸ ἐπεισόδιον, ὅπερ μνημονεύει, ἀπαντᾶται καὶ εἰς ἄλλα τραγούδια ἄλλων τόπων. Οἱ κάτοικοι ὅμως τῆς Ἀραχώβης τὸ υἱοθετοῦσι καὶ μνημονεύουσι τὸ γεγονός. Ὅπως δήποτε τὸ σωστὸν εἶνε ὅτι τὰ *μάγια* παντοῦ καὶ πάντοτε ἐξασκοῦν τὴν ἀκαταμάχητον ἐπιρροήν των.

Η'.

Ὁ δῆμος Παρευηνίων—Πάθημα τοῦ κὺρ Γιάννη μας — Ἅγιος Δημήτριος καὶ προϊόντα αὐτοῦ. — Νεοχώρι. — Δολοφονία ἀρχιλῃστῶν καὶ ἡ ἐντύπωσις — Χάνι Καστανιᾶς — Τραγικὸν συμβὰν — Κοζίτσα — Χώμορι — Μέχρι Πλατάνου.

Οὕτω μέχρι τῆς Ἀραχώβης διετρέξαμεν καὶ τὴν ἀρκτικὴν πλευρὰν τῶν Κραβάρων. Καὶ εἶνε μὲν ἀληθὲς ὅτι ἡ πλευρὰ αὕτη ἐπιμηκύνεται μικρὸν ἀκόμη, ἀκολουθοῦσα τὴν κοίτην τοῦ Εὐήνου, μεταξὺ ὁμοιοτύπων βουνῶν καὶ περιλαμβάνει τὸν δῆμον Παρευηνίων, ἀλλ' ἐκρίθη ἄσκοπος ἡ πορεία ἡμῶν μέχρις ἐκεῖ. Διότι ἐκτὸς τοῦ ὅτι ὁ δῆμος περιλαμβάνει δύο καὶ μόνον χωρία ἐντελῶς ἄσημα τὸν Τερπίσταν καὶ Κόνισκαν, τὴν μὲν ἐπὶ κλιτύος βουνοῦ τὴν δὲ εἰς ρεμματικὰ μετὰ τοῦ εἰς τὰ *Κόκκινα* Μαχαλᾶ, ἀλλὰ καὶ οὐδὲν ἀξιόλογον εἴχομεν νὰ ἴδωμεν ἢ ν' ἀκούσωμεν ἐκεῖ. Εἰς τὰ Κράβαρα ἀρκεῖ νὰ ἴδῃ τις ἓν καὶ μόνον χωρίον διὰ νὰ λάβῃ ἰδέαν περὶ τῶν λοιπῶν· καθὼς ἐπίσης ἀρκεῖ νὰ ἴδῃ ἕνα Κραβαρίτην διὰ νὰ ὁμιλήσῃ περὶ ὅλων. Ἀπεφασίσθη λοιπὸν νὰ διέλθωμεν εὐθὺς τὸν ποταμόν, νὰ φθάσωμεν περὶ μεσημβρίαν εἰς τὸ χάνι τῆς Καστανιᾶς καὶ νὰ νυκτωθῶμεν εἰς Πλάτανον, ἀρχίζοντες οὕτω τὴν δυτικὴν πλευρὰν τῶν Κραβάρων.

Κατήλθομεν ὅθεν τὴν αὐτὴν ἀτραπὸν ἣν ἀνήλθομεν ὅπως φθάσωμεν εἰς Ἀράχωβαν, πεζῇ καὶ μετὰ φόβον. Πεζῇ καὶ μετὰ φόβου διότι κατὰ τὴν ἄνοδόν μας ὀλίγον ἔλειψε νὰ νυκτωθῶμεν ἐκεῖ, συλλέγοντες τὰ τεμάχια τοῦ κὺρ Γιάννη τοῦ πολυτιμοτέρου ἀκολούθου μας, ὅστις ἐκτὸς τοῦ ὅτι, πρὸς ἐπίτασιν τοῦ σεβασμοῦ του ἐκάλει εἰς τὸ συγκριτικὸν τὸν προϊστάμενόν του, ἐγνώριζε νὰ μᾶς παρασκευάζῃ πάντοτε ἐξαίρετον τροφὴν καὶ μαλακὴν κλίνην. Ἀλλ' ὁ σφριγῶν ἡμίονος ἠγνόει φαίνεται αὐτὰ τὰ προσόντα κ' ἐνῷ ἀνήρχετο τὴν ράχιν, ἀνεπήδησεν αἴφνης ἔντρομος κ' ἔρριψε τὸν ἀναβάτην, τοῦ ὁποίου ὁ πούς ἐκρατήθη περισφιχθεὶς ἐντὸς τοῦ σχοινίνου ἀναβολέως. Ὁ ἡμίονος αἰσθανόμενος τὸ βάρος ἐταράχθη περισσότερον κ' ἐτάνυε τοὺς ρώθωνας καὶ ἠνώρθου τὴν κεκομμένην χαίτην κ' ἔβλεπε μακρὰν ἕτοιμος νὰ ὁρμήσῃ κάτω, μεταξὺ τῶν πετρῶν καὶ τῶν κορμῶν τῶν πρίνων. Ἀλλ' ἕτερος Γιάννης, ὁ εὐσταλὴς ὅσον καὶ πολύλογος, ἐνῷ οἱ λοιποὶ ὅλοι ἐμένομεν κατάπληκτοι καὶ ἀκίνητοι πρὸ τοῦ θεάματος, ἔσπευσε μετ' ἑτοιμότητος, ἥρπασε τὸ ζῶον καὶ τὸ ὤθησεν ἐμπρὸς ὥστε νὰ μείνῃ ἐλεύθερος ὁ πούς. Οὕτω ἐσώθη ὁ κὺρ Γιάννης τοῦ βεβαίου θανάτου κ' ἐσώθημεν καὶ ἡμεῖς τοῦ πένθους, καὶ τῆς δυσχερείας τῆς πορείας μας. Καλή σου ὥρα, ἀγαθὲ σύντροφε!

Μέχρι τοῦ μύλου ἐδαπανήσαμεν 1 ὥραν κατερχόμενοι. Ἀνεπαύθημεν ὀλίγον ἐκεῖ καὶ ἠρχίσαμεν εἶτα διερχόμενοι τὴν ξηρὰν κοίτην τοῦ ποταμοῦ. Ἀριστερά μας, ἐπὶ βουνώδους ἐξώστου, λευκάζουσιν αἱ μεγάλαι καὶ κομψαὶ οἰκίαι τοῦ Ἁγίου Δημητρίου, τοῦ ὁποίου ἡ φερώνυμος ἐκκλησία φαίνεται κατέμπροσθεν. Τὸ χωρίον τοῦτο ἀνήκει εἰς τὸν δῆμον Κλεπαΐδος κ' ἔχει περὶ τοὺς 300 κατοίκους. Γύρω αὐτοῦ φαίνονται ὀλίγαι γαῖαι καλλιεργημέναι. Διότι τὸ χωρίον εἰς τὴν ἐντόπιον γεωγραφίαν δὲν φημίζεται τόσον διὰ τὴν παραγωγὴν γεωργικῶν προϊόντων ὅσον διὰ τὴν ἐξαγωγὴν διακονιαραίων. Ὅλοι οἱ κάτοικοι ἐξασκοῦν τὸ ἔντιμον τοῦτο ἐπάγγελμα εἰς τὰ τετραπέρατα τοῦ κόσμου. Διαφορὰ φύλου καὶ ἡλικίας ἐδῶ δὲν ὑπάρχει· ὁ ἄνδρας λαμβά-

Digitized by Google

νει τὴν μίαν ὁδὸν, ἡ γυναῖκα ἀκολουθεῖ τὴν ἄλλην, τὰ ἄρρενα δὲ ἢ θήλεα μικρὰ ἀκολουθοῦσιν ἐπὶ μισθῷ, κυμαινομένῳ μεταξὺ 10—20 δραχμῶν, ἀναλόγως τῆς εὐφυΐας των ἄλλους ἐπιχειρηματίας διακονιαραίους ἐξ ἄλλων τόπων.

Πατήσαντες τὴν ἀντίπεραν ὄχθην τοῦ ποταμοῦ εἰσήλθομεν εἰς τὸ δάσος Μαπέλιστα, ἔχοντες κατέναντί μας τὸ ἐπίμηκες βουνὸν Ἀρδίνη. Βουνὸν καὶ δάσος ἀνήκουσιν ἐκ τοῦ παλαιοῦ εἰς τοὺς Σισμαναίους, οἵτινες ἐπιτρέπουν ἀπληρωτὶ τὴν ξύλευσιν εἰς τοὺς κατοίκους τῶν πέριξ χωρίων. Τὸ βουνὸν ἔχει ἐπὶ τῆς κορυφῆς ἐκτεταμένον πεδίον, χρησιμεῦον εἰς τοὺς ποιμένας ὡς καλοκαιρινὸν λειβάδι. Τὸ δάσος καλύπτεται ἀπὸ γαύρους, πρίνους, ἐλάτους καὶ πλατάνους· ἐδῶ κ' ἐκεῖ ἀπεψιλωμένοι τόποι χρησιμεύουν ὡς ἀγροὶ ἀραβοσίτου, τοὺς ὁποίους χορηγοῦν οἱ Σισμαναῖοι εἰς τοὺς χωρικοὺς ἐπὶ ἀναλόγῳ μισθώματι. Εἰς τὸ κέντρον τοῦ δάσους στημένον νεροπρίονον μεταποιεῖ τὰς γηραιοτέρας ἐλάτας εἰς σανίδας καὶ καδρόνια, τὰ ὁποῖα ἕνεκεν ἐλλείψεως συγκοινωνίας δαπανῶνται μόνον εἰς τὰ γειτονικὰ χωρία. Οὕτω ἡ πλουσιωτάτη αὕτη παρακαταθήκη μένει ἀνεκμετάλλευτος καὶ θὰ μένῃ ἀκόμη μέχρις οὗ ἀνοιχθῇ δρόμος καὶ δι' ἐκεῖνα τὰ μέρη.

Μετὰ τὸ νεροπρίονον, ὅπου κεφαλόβρυσον ψυχρὸν καὶ ἄφθονον χρησιμεύει εἰς κίνησιν τοῦ πρίονος, εἰσήλθομεν εἰς τὴν Σκοτεινήν, δυτικὴν πλευρὰν τοῦ δάσους, λαβοῦσαν τοιοῦτον ὄνομα ἐκ τῆς μεγίστης πυκνότητος τῶν δένδρων. Εἰς τὸ κέντρον αὐτῆς ἕτερον κεφαλόβρυσον, ἡ Κάναλη, χύνει ἀφθονώτερον καὶ μᾶλλον εὔπεπτον νερόν. Ἀπὸ τῆς θέσεως δὲ ταύτης εἴδομεν ὄπισθέν μας ἀντίπεραν τοῦ ποταμοῦ τὴν Ἀράχωβαν καὶ δυτικώτερον τὸ Νιοχῶρι, τοῦ ὁποίου αἱ οἰκίαι ἐγείρονται κλιμακηδὸν ἐπὶ αἰχμηροῦ βράχου, πυργουμένου εἰς τὸ βάθος μικρᾶς κοιλάδος. Καὶ τὸ χωρίον τοῦτο ἀνήκει εἰς τὸν δῆμον Κλεπαΐδος ἀριθμοῦν περὶ τοὺς 600 καὶ πλέον κατοίκους, ἐξ ὧν οἱ πλεῖστοι ξενιτεύονται κατατασσόμενοι εἰς τὸν στρατὸν καὶ εἰς τὴν ἀστυνομικὴν δύναμιν ὀργάνων τῆς Πρωτευούσης.

Ἐπειδὴ εἶνε φυσικὸν εἰς τὸν ἄνθρωπον ὅταν ἴδῃ ἢ ἀπολαύσῃ ἔκτακτόν τι νὰ φέρῃ ἔπειτα τὰς κρίσεις καὶ τὰς ἐντυπώσεις του τοῦτο ἐκάμνομεν καὶ ἡμεῖς ὅλοι ἐνῷ ἐβαδίζομεν πρὸς τὸ χάνι τῆς Καστανιᾶς. Διότι καὶ δι' ἡμᾶς ἦτο ἔκτακτος ἀπόλαυσις τὸ νὰ εὕρωμεν τὴν παρελθοῦσαν νύκτα, μετὰ τόσων ἡμερῶν κακουχίαν ὅλας τὰς ἀναπαύσεις τοῦ βίου ὑπὸ τὴν φιλόξενον στέγην τῶν Σισμαναίων καὶ διὰ τοὺς ὁδηγούς μας τὸ νὰ ἴδωσιν ἐκ τοῦ πλησίον τὴν προσήνειαν τῶν ἀρχόντων ἐκείνων. Κ' ἐνῷ ἡμεῖς ὡμιλοῦμεν διὰ τὴν γλυκεῖαν πήτταν καὶ τὰς ἀναπαυτικὰς στρωμνάς, τὰς ὁποίας ἐγνωρίζομεν φεῦ! ὅτι διὰ πολλὰς ἀκόμη ἡμέρας θα ἐστερούμεθα, οἱ ξεναγοί μας ἠσχολοῦντο περὶ τὴν ἄλλην κατάστασιν τῶν χθεσινῶν μας Ἀμφιτρυώνων. Καὶ ἀπὸ τῆς δικαιοσύνης ἑνὸς τούτων ὡς δημάρχου, τῆς κομματικῆς των ἐπιρροῆς, τῆς φιλοξενίας καὶ τοῦ πλούτου των, ἔφθασαν αἴφνης εἰς τὴν δολοφονίαν τριῶν ἀρχιληστῶν.

Οἱ ἀρχιλησταὶ οὗτοι ἦσαν ὁ Κωνσταντέλος, ὁ Θανασούλας καὶ ὁ Σπαθιᾶς καὶ ἐδολοφονήθησαν πρὸ εἰκοσαετίας ὑπὸ τῶν Σισμαναίων ἐντὸς τοῦ αὐτοῦ δωματίου, ὅπου ἡμεῖς ἐδειπνήσαμεν χθές. Διήρχοντο κάτω τοῦ χωρίου καὶ ἀνῆλθον ἵνα ἐπισκεφθῶσι τοὺς κουμπάρους των. Ἦτο τοῦ ἁγίου Γεωργίου· ὁ κουμπάρος ἦγεν ἑορτὴν κ' ἐκράτησεν αὐτοὺς εἰς τὸ δεῖπνον. Ἐνῷ δὲ μόνοι ἐν τῇ αἰθούσῃ ἔπαιζον τὴν *πρέφαν* πυροβολισμοὶ ἐκ τοῦ παρακειμένου δωματίου ἔρριψαν αὐτοὺς νεκρούς. Μόνος ὁ Θανασούλας ἔμεινε ζωντανὸς μέχρι τῆς αὐγῆς, καταρώμενος καὶ ξεσχίζων τὰ χαρτονομίσματα αὐτοῦ καὶ τῶν συντρόφων του, ἵνα μὴ τὰ ὠφεληθοῦν οἱ δολοφόνοι. Ἐπήδησαν δ' ἐκ τοῦ παραθύρου κ' ἐσώθησαν φεύγοντες δύο ἕτεροι, ἐξ ὧν εἷς ὁ Τσιτούρας, τὴν ὠκυποδίαν τοῦ ὁποίου ζωηρῶς εἰκονίζει ἡ ἔκθεσις ἑνὸς ἐνωμοτάρχου τῆς ἐποχῆς ἐκείνης «... τῶν ἀρχηλειστὶν Τσητούραν... φεύγη σὰν λαγός, τὰ δάσει τρίζουν, ἡ χορωφύλακες πριοβωλοῦν σὰν σὲ γάμω πού ἐκάει ὠ τώπος κὲ πού νὰ τῶν ἠδίς!...»

Ὁ δολοφονία αὕτη τῶν τριῶν ἀρχιληστῶν βαθεῖαν προυξένησεν ἐντύπωσιν κ' ἐπέφερε καιρίαν πληγὴν ἐπὶ τῶν ληστρικῶν συμμοριῶν. Ἀλλὰ βαθυτέραν ἐπέφερε κατάπληξιν ἐπὶ τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, ὅστις ὅσον καὶ ἂν ἐχθρεύετο τοὺς λῃστὰς ἐφοβεῖτο περισσότερον τὸν Ξένιον Δία. Καὶ διὰ τοῦτο δὲν παρεξενεύθην καθόλου ὅταν ἤκουσα τοὺς ἀπλοϊκοὺς ξεναγούς μας ἐν ἀφελεῖ κρίσει νὰ καταδικάζωσι τοὺς δολοφόνους καὶ νὰ τοὺς καλοῦσι *ψωμοπάτας*. Τὰ αὐτὰ δ' ἤκουσα νὰ κατηγορῆται καὶ τὸ δημοτικὸν τραγοῦδι, τὸ ἀπορρέον ἐξ αὐτῶν τῶν σπλάγχνων τοῦ λαοῦ:

Ἐσεῖς κουμπάραις βλάχισσαις, κουμπάραις βλαχοπούλαις
Τὸ μάϊ νὰ μὴν ἀλλάξετε, μὴ λαμπροφορεθῆτε,
Τὸν Κωνσταντέλο βάρεσαν Σπαθιὰ καὶ Θανασοῦλα
Κι' ὁ Θανασούλας χούγιαξε κι' ὁ Κωσταντέλος λέει:
—Τὸ ποῦ 'σα Ντουλαβέρη μου καὶ πρῶτο παλληκάρι,
Πῶχω δυὸ λόγια νὰ σοῦ εἰπῶ τρία νὰ σοῦ 'μιλήσω·
Φίλο μὴν ἀναμπιστευθῇς, φίλο μὴ βάλῃς μπέσα,
Ὁ φίλος φίδι γένεται κι' ἀστρίτης καὶ σὲ τρώει.
Τὸ λόγο δὲν ἀπόσωσε τὸ λόγο δὲν ἀποειπε
Μιὰ μπαταριὰ τοῦ ρίξανε ἀπάνω 'ς τὸ φαγί του
Ἀραχωβίταις τὰ σκυλιὰ ὅπου δὲν ἔχουν μπέσα.
Ψιλὴ φωνίτσα σήκωσε σὰν παλληκάρι ποὖταν:
—Τὸ ποῦ 'σαι Θανασούλα μου, Σπαθιὰ καὶ Ντουλαβέρη,
Νὰ πάρτε τὸ κορμάκι μου, τὸ ἔρημό μου σῶμα,
Καὶ νὰ τὸ πᾶτε 'ς τὰ βουνὰ ψηλὰ 'ς τὰ κορφοβούνια
Ποὖνε τὰ κρῦα τὰ νερὰ τὰ παγωμένα χιόνια.
Μὴν 'πῆτε πῶς μὲ σκότωσαν τῆς ἔρημής μου μάννας
Μόν' πῆτε πῶς παντρεύτηκα πολὺ μακρυὰ 'ς τὰ ξένα.

Ἕπεται συνέχεια

Α. ΚΑΡΚΑΒΙΤΣΑΣ

Digitized by Google

ΑΝΩ ΚΑΤΩ

Συνέχεια· ἴδε σελ. 328

—Προσέξατε, Μάστων!

— Εἰς τί;

— Εἰς τὰς συνεπείας τῆς ἀρνήσεώς σας αἱ ὁποῖαι θὰ ἔχουν ὡς ἀποτέλεσμα...

— Νὰ σᾶς ἐμποδίσουν ἀκριβῶς νὰ μάθετε ὅτι δὲν πρέπει νὰ εἰξεύρετε.

— "Ω!..» ἐφώνησεν ὁ Ι. Τ. Μάστων. Ἐκείνη δ' ἔκλινε τὴν κεφαλὴν καὶ ἐσιώπησε.

«Καὶ θέλετε νὰ μάθετε ὁποία θὰ εἶναι ἡ ἀπόφασις; ἐξηκολούθησεν ὁ πρόεδρος Τζῶν Πρίστις.

— Ἐὰν ἀγαπᾶτε νὰ μοῦ τὸ εἴπητε! ἀπήντησεν ὁ Ι. Τ. Μάστων.

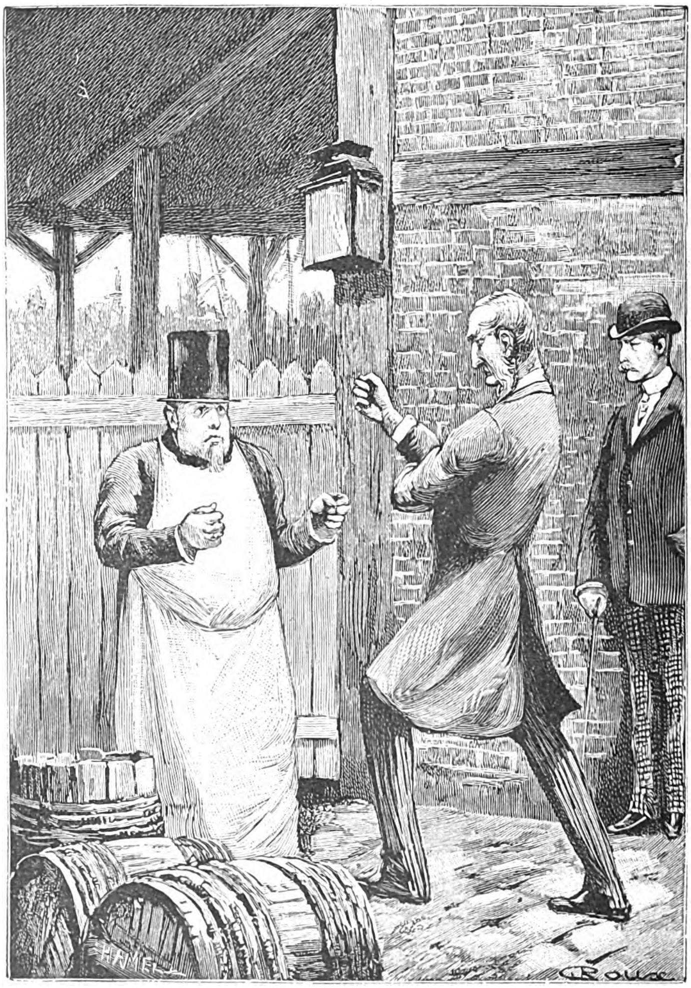

Ὁ ταγματάρχης Δόνελλαν πυγμαχῶν.

— Ὅ τι ἔχομεν τὸ δικαίωμα νὰ μάθωμεν.

— Δὲν εἶμαι αὐτῆς τῆς γνώμης.

— Θὰ σᾶς παραπέμψωμεν εἰς τὸ κακουργιοδικεῖον!

— Παραπέμψατέ με.

— Καὶ οἱ ἔνορκοι θὰ σᾶς καταδικάσουν!

— Αὐτὸ εἶναι ἰδική των δουλειά.

— Καὶ ἡ ἀπόφασις θὰ ἐκτελεσθῇ ἀμέσως!

— Ἂς ἐκτελεσθῇ.

— Ἀγαπητὲ Μάστων!.. ἐτόλμησε νὰ εἴπῃ ἡ μίστρες Εὐαγγελία Σκόρβιτ, τῆς ὁποίας ἡ καρδία ἐσπαράσσετο εἰς τὰς ἀπειλὰς ταύτας.

— Θὰ καταδικασθῆτε εἰς θάνατον!.. ὅπως σᾶς πρέπει!

— Ἀλήθεια;

— Καὶ ὅτι θὰ ἀπαγχονισθῆτε εἶμαι τόσον βέβαιος, κύριε, ὅσον ὅτι δύο καὶ δύο κάμνουν τέσσαρα!

—Τότε λοιπόν, κύριε, ἔχω ἀκόμη ἐλπίδας, ἀπήντησε φλεγματικῶς ὁ Ι. Τ. Μάστων. Ἐὰν εἴσθε κατά τι μαθηματικός, δὲν θὰ ἐλέγετε ποτὲ εἶμαι τόσον βέβαιος ὅσον ὅτι δύο καὶ δύο κάμνουν τέσσαρα. Ποία εἶναι ἡ ἀπόδειξις ὅτι ὅλοι οἱ μαθηματικοὶ δὲν ἦσαν τρελλοὶ μέχρι

Digitized by Google

τοῦδε, ὑποστηρίζοντες ὅτι τὸ ἄθροισμα δύο ἀριθμῶν εἶναι ἴσον μὲ τὸ ἄθροισμα τῶν ἀπαρτιζόντων αὐτοὺς μερῶν, δηλαδὴ ὅτι δύο καὶ δύο κάμνουν τέσσαρα;

— Κύριε!.. ἀνέκραξεν ὁ πρόεδρος ἐν προφανεῖ συγχύσει.

— Ἀ! ἐξηκολούθησεν ὁ Ι. Τ. Μάστων, ἐὰν ἐλέγετε τοὐλάχιστον «τόσον βέβαιος ὅσον ὅτι ἓν καὶ ἓν κάμνουν δύο» μάλιστα! διότι τοῦτο νον τηλεγράφημα ὅπερ διεβίβασεν αὐτῇ ὁ ἐν Ζανζιβάρῃ Πρόξενος τῆς Ἀμερικῆς.

« Πρὸς τὸν κ. Τζὼν Βράϊτ, ὑπουργὸν
Εἰς Βασιγκτῶνα
Ζανζιβάρη 13 7βρίου 5.ὥρ π.μ. ὥρα τοῦ τόπου
»Ἐκτέλεσις μεγάλων ἔργων ἐπισπεύδεται εἰς »Βαμασάϊ πρὸς νότον ὀροσειρᾶς Κιλιμαντζάρου. »Ἀπὸ 8 μηνῶν πρόεδρος Βαρβικὰν καὶ λοχα»γὸς Νίκολ ἐγκατεστάθησαν μετὰ πολυρίθμου

Πωλουμένη εἰς τὰς μεγαλοπόλεις (σελ. 346).

δὲν εἶναι πλέον θεώρημα, ἀλλ' ἀξίωμα καὶ τὰ ἀξιώματα εἶναι αὐταπόδεικτα!»

Καὶ μετὰ τὸ μάθημα τοῦτο τῆς ἀριθμητικῆς, ὁ πρόεδρος τῆς ἐπιτροπῆς ἀπῆλθεν, ἐνῷ τὰ βλέμματα τῆς μίστρες Εὐαγγελίας Σκόρβιτ ἀπήστραπτον ἐκ θαυμασμοῦ πρὸς τὸν ἔκτακτον τοῦτον μαθηματικὸν τῶν ὀνείρων της!

ΙΔ'.

Συντομώτατον, εἰς τὸ ὁποῖον ὅμως ὁ ἄγνωστος Χ λαμβάνει γεωγραφικὴν ἀξίαν.

Εὐτυχῶς διὰ τὸν Ι.Τ.Μάστωνα, ἡ ὁμοσπονδιακὴ κυβέρνησις ἔλαβε μετ' ὀλίγον τὸ ἐπόμε-»προσωπικοῦ μαύρων ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τοῦ »Σουλτάνου Βᾶλι Βᾶλι. Φέρω τοῦτο εἰς γνῶσιν »τῆς κυβερνήσεως.

Εὐπειθέστατος
Ῥιχάρδος Β. Τρούστ, πρόξενος.»

Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἐκοινολογήθη τὸ μυστικὸν τοῦ Ι. Τ. Μάστωνος καὶ τούτου ἕνεκα ὁ γραμματεὺς τοῦ Τηλεβολικοῦ Συλλόγου ἔμεινε μὲν ἔτι ὑπὸ κράτησιν, διέφυγεν ὅμως τὸν κίνδυνον τοῦ ἀπαγχονισμοῦ.

Ἀλλ' ἀργότερα τίς οἶδεν, ἂν οὗτος δὲν θὰ κατεθλίβετο, διότι δὲν ὑπέστη τὴν ποινὴν τοῦ

Digitized by Google

θανάτου καθ' ὃν χρόνον εὑρίσκετο ἀκόμη ἐν τῇ ἀκμῇ τῆς δόξης του !

ΙΕ'.

Περιέχον λεπτομερείας ἀληθῶς ἐνδιαφερούσας τοὺς κατοίκους τοῦ γηΐνου πλανήτου.

Οὕτως ἡ κυβέρνησις τῆς Βασιγκτῶνος ἐγίνωσκεν ἤδη τὸν τόπον τῶν ἐργασιῶν τῆς εταιρίας Βαρβικὰν καὶ Σας. Ἀμφιβολία περὶ τῆς αὐθεντικότητος τῆς διαβιβασθείσης εἰδήσεως δὲν ἐπετρέπετο, διότι ὁ ἐν Ζανζιβάρῃ πρόξενος ἐθεωρεῖτο ἀνὴρ εἰς τοῦ ὁποίου τὰς πληροφορίας ἠδύναντο νὰ ἔχωσι πᾶσαν πεποίθησιν. Ἡ εἴδησις ἄλλως ἐπεκυρώθη καὶ ὑπὸ νεωτέρων τηλεγραφημάτων βεβαιούντων ὅτι εἰς τὸ κέντρον ἀκριβῶς τῆς χώρας τοῦ Κιλιμαντζάρου ἐν τῷ Ἀφρικανικῷ Βαμασαΐ, περὶ τὰς ἑκατὸν λεύγας πρὸς δυσμὰς τῆς παραλίας καὶ ὀλίγον κατωτέρω τῆς Ἰσημερινῆς γραμμῆς, οἱ μηχανικοὶ τῆς *Ἐκμεταλλευτικῆς τοῦ Β. Πόλου Ἑταιρίας* ἔμελλον ἐντὸς μικροῦ ν' ἀποπερατώσωσι τὰ γιγάντεια ἔργα των.

Ἀλλὰ πῶς οὗτοι ἠδυνήθησαν νὰ ἐγκατασταθῶσι τόσον μυστηριωδῶς εἰς τὴν ἀπωτάτην ἐκείνην χώραν, παρὰ τοὺς πρόποδας τοῦ περιφήμου ὄρους, εἰς τὸ ὁποῖον γενόμενον τὸ πρῶτον γνωστὸν ὑπὸ τοῦ Ῥεββιάννη καὶ Κράπφ ἐν ἔτει 1849, ἀνέβησαν μετέπειτα οἱ περιηγηταὶ Ὄθων Ἔλερς καὶ Ἄμποτ; Τίνι τρόπῳ ἠδυνήθησαν νὰ ἱδρύσωσιν ἐκεῖ τὰ μηχανουργεῖά των, τὰ χυτήριά των καὶ νὰ συγκεντρώσωσιν ἐπαρκὲς προσωπικόν; Διὰ τίνων μέσων κατώρθωσαν νὰ ἔλθωσιν εἰς ἐπικοινωνίαν μετὰ τῶν ἐπιφόβων ἰθαγενῶν φύλων, καὶ τῶν ἡγεμόνων των, διακρινομένων ἐπὶ ὑπουλότητι καὶ ἀπανθρωπίᾳ ; Περὶ τούτων οὐδεὶς οὔτε ἐγίνωσκέ τι, οὔτε θὰ ἐμάνθανεν ἴσως ποτέ, ἀφοῦ ὀλίγαι μόνον ἡμέραι ὑπελείποντο μέχρι τῆς τακτῆς χρονολογίας τῆς 22 Σεπτεμβρίου.

Διό, ὅτε ὁ Ι. Τ. Μάστων ἔμαθε παρὰ τῆς μίστρες Εὐαγγελίας Σκόρβιτ ὅτι τὸ μυστικὸν τοῦ Κιλιμαντζάρου ἀπεκαλύφθη διὰ τοῦ ἐκ Ζανζιβάρης τηλεγραφήματος:

« Ψίττ !... Ἔκαμε διαγράφων διὰ τοῦ σιδηροῦ του ἀγκίστρου εἰς τὸ κενὸν θαυμασίους ἑλιγμούς. Τὰ ταξείδια δὲν γίνονται ἀκόμη οὔτε διὰ τοῦ τηλεγράφου οὔτε διὰ τοῦ τηλεφώνου καὶ εἰς ἓξ ἡμέρας.... *παταραπαταμπουμμπούμ*! ἡ δουλειὰ εἶνε ξεμπερδεμμένη ! »

Ὅστις δήποτε ἤθελεν ἀκούσῃ τὸν γραμματέα τοῦ Τηλεβολικοῦ Συλλόγου ἐκφέροντα τὴν εὔηχον ταύτην ὀνοματοποιίαν, ἥτις ἐξερράγη ὡς κρότος τηλεβόλου, ἤθελεν ἀληθῶς θαυμάσῃ τὴν θαλερὰν ζωτικότητα ἥτις ἀπομένει ἐνίοτε εἰς τοὺς γηραιοὺς πυροβολητάς.

Προφανῶς ὁ Ι. Τ. Μάστων εἶχε δίκαιον. Δὲν ὑπῆρχε καιρὸς ὑλικὸς πρὸς τὴν ἀποστολὴν χωροφυλάκων μέχρι τοῦ Βαμασαΐ καὶ σύλληψιν τοῦ προέδρου Βαρβικάν. Διότι καὶ ἂν ἀκόμη οἱ χωροφύλακες οὗτοι ἀναχωροῦντες ἐξ Ἀλγερίας ἢ καὶ ἐξ Αἰγύπτου, ἐκ τοῦ Ἄδεν, ἐκ τῆς Μασσαύης ἢ καὶ ἐξ αὐτῆς τῆς Μαδαγασκάρης, ἤθελον ταχέως φθάσῃ εἰς τὰς ἀκτὰς τῆς Ζανζιβάρης, ἔπρεπε νὰ ληφθῶσιν ὑπ' ὄψιν καὶ αἱ ἐπιτόπιοι δυσχέρειαι καὶ αἱ ἐκ τῆς ὁδοιπορίας ἀνὰ τὴν ὀρεινὴν ἐκείνην χώραν ἀναπόφευκτοι χρονοτριβαὶ καὶ ἡ ἀντίστασις ἴσως πολυαρίθμου προσωπικοῦ ἐνισχυομένου ἀναμφιβόλως ὑπὸ τοῦ αὐθαιρέτου μαύρου Σουλτάνου τοῦ δωροδοκηθέντος πιθανῶς καὶ προστατεύοντος τὴν ἐπιχείρησιν τῆς ἑταιρίας. Ὅθεν ἐδέησε νὰ παραιτηθῶσι πάσης ἐλπίδος παρακωλύσεως τῶν ἐργασιῶν διὰ τῆς συλλήψεως τοῦ ἡγέτου.

Ἀλλ' ἂν τοῦτο ἦτο ἀδύνατον πλέον, εἶχον ἤδη τοὐλάχιστον τὴν εὐκολίαν, γινώσκοντες ἀκριβῶς τὴν τοποθεσίαν τοῦ σημείου τῆς βολῆς νὰ προσδιορίσωσιν ἐν πάσῃ λεπτομερείᾳ τὰς ἐξ αὐτῆς δεινὰς συνεπείας, τοῦθ' ὅπερ ἦτο ζήτημα ἁπλοῦ ὑπολογισμοῦ, πολυπλόκου βεβαίως, ἀλλὰ μὴ ὑπερβαίνοντος τὴν συνήθη δεξιότητα τῶν περὶ τὴν ἄλγεβραν εἰδικωτέρων καὶ τῶν μαθηματικῶν ἐν γένει.

Ἡ κυβέρνησις τῆς Βασιγκτῶνος εἶχε κρατήσῃ ἐν ἀρχῇ μυστικὸν τὸ τηλεγράφημα τοῦ ἐν Ζανζιβάρῃ προξένου της, ἐπιθυμοῦσα συγχρόνως μετὰ τῆς ἀνακοινώσεως αὐτοῦ νὰ εἶνε εἰς θέσιν νὰ ὑποδείξῃ καὶ τὰ ἀποτελέσματα τῆς μετατοπίσεως τοῦ ἄξονος, ὡς πρὸς τὴν ἀνισοσταθμίαν τῶν θαλασσῶν καὶ νὰ πληροφορήσῃ ἅμα τοὺς κατοίκους τῆς γηΐνης σφαίρας περὶ τῆς τύχης ἥτις ἀνέμενεν ἕκαστον αὐτῶν, κατὰ τὸ τμῆμα τοῦ γηΐνου πλανήτου εἰς τὸ ὁποῖον ἦτο ἐγκατεστημένος.

Εὐνόητος δ' εἶναι ἡ ἀνυπομονησία μεθ' ἧς ἀνέμενον πάντες νὰ μαθωσι τί ἔμελλε νὰ τοῖς συμβῇ.

Ἀπὸ τῆς 14 Σεπτεμβρίου τὸ τηλεγράφημα ἐκεῖνο εἶχεν ἀποσταλῇ εἰς τὸ μετεωρολογικὸν γραφεῖον τῆς Βασιγκτῶνος, λαβὸν τὴν ἐντολὴν νὰ συναγάγῃ ἐξ αὐτοῦ τὰς τελικὰς συνεπείας ὑπὸ μηχανικὴν καὶ γεωγραφικὴν ἔποψιν. Ἐντὸς δύο ἡμερῶν ἡ κατάστασις καθωρίσθη σαφέστατα ἡ δὲ ἔκθεσις τοῦ μετεωρολογικοῦ γραφείου διεβιβάσθη διὰ τῶν ὑποβρυχίων καὶ ἐνχερίων γραμμῶν πρὸς τὰς κυβερνήσεις τοῦ παλαιοῦ καὶ τοῦ νέου κόσμου καὶ δὲν ἐβράδυνε κατόπιν δημοσιευθεῖσα εἰς χιλιάδας ἀντιτύπων ὑπὸ τῶν ἐφημερίδων νὰ διαλαληθῇ ὑπὸ τοὺς ποικιλωτέρους τίτλους, πωλουμένη εἰς τὰς μεγαλοπόλεις ὑφ' ὅλων τῶν ἀγυιοπαίδων τῶν δύο κόσμων.

« Τί μέλλει νὰ συμβῇ; » ἦτο ἡ ἐρώτησις ἥτις ἐτίθετο εἰς πᾶσαν γλῶσσαν, ἐφ' οἱουδήποτε σημείου τῆς σφαίρας.

Digitized by Google

Εἰς τὴν ἐρώτησιν δὲ ταύτην ἰδοὺ ὁποία ἐδόθη ἀπάντησις ὑπὸ τοῦ μετεωρολογικοῦ γραφείου τῆς Βασιγκτῶνος:

Κατεπείγουσα γνωστοποίησις

« Ἡ ὑπὸ τοῦ προέδρου Βαρβικὰν καὶ τοῦ λοχαγοῦ Νίκολ ἐπιχειρουμένη ἀπόπειρα εἶναι ἡ ἀκόλουθος: Νὰ παραχθῇ τὸ μεσονύκτιον τῆς 22 Σεπτεμβρίου παλινδρομία διὰ βολῆς τηλεβόλου ἔχοντος ὄγκον ἑκατομμυριάκις μείζονα τοῦ τηλεβόλου τῶν εἴκοσι ἑπτὰ ὑφεκατομέτρων καὶ ῥίπτοντος βλῆμα ἑκατὸν ὀγδοήκοντα χιλιάδων τόννων, διὰ πυρίτιδος παρεχούσης αὐτῷ ἀρχικὴν ταχύτητα δύο χιλιάδων ὀκτακοσίων χιλιομέτρων.

« Ἐὰν ἡ βολὴ αὕτη ῥιφθῇ ὀλίγον κατωτέρω τῆς Ἰσημερινῆς γραμμῆς σχεδὸν ἐπὶ τῆς 34^0 πρὸς ἀνατολὰς τοῦ μεσημβρινοῦ τῶν Παρισίων, εἰς τοὺς πρόποδας τῆς ὀροσειρᾶς τοῦ Κιλιμαντζάρου καὶ διευθυνθῇ πρὸς νότον, ἰδοὺ ὁποῖα ἔσονται τὰ μηχανικὰ ἀποτελέσματα αὐτῆς ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ γηΐνου πλανήτου.

«Ἐν ἀκαρεῖ, ἕνεκα τοῦ κλονισμοῦ ὅστις θέλει ἐπέλθῃ, ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὴν ἡμερησίαν κίνησιν τῆς Γῆς, νέος ἄξων θέλει σχηματισθῇ, ἐπειδὴ δὲ κατὰ τοὺς ὑπολογισμοὺς τοῦ Ι. Τ. Μάστωνος, ὁ παλαιὸς ἄξων θὰ μετατοπισθῇ κατὰ 23^0 58′, ὁ νέος οὗτος ἄξων ἔσται κάθετος ἐπὶ τοῦ ἐπιπέδου τῆς Ἐκλειπτικῆς, τὰ δὲ ἀκρότατα σημεῖα αὐτοῦ θέλουσιν ὑποτεθῇ κείμενα πρὸς βορρᾶν μὲν μεταξὺ τῆς Γροιλανδίας καὶ τῆς Γριννελείου χώρας, ἀκριβῶς ἐπὶ τοῦ τμήματος ἐκείνου τῆς Βαφφινείου θαλάσσης ὅπερ διατέμνει σήμερον ὁ βόρειος πολικὸς κύκλος, πρὸς νότον δὲ ἐπὶ τῆς γραμμῆς τοῦ ἀνταρκτικοῦ κύκλου, μοίρας τινὰς πρὸς ἀνατολὰς τῆς Ἀδηλιας χώρας.

« Τούτων οὕτως ἐχόντων, νέος μεσημβρινὸς 0^0, ἀρχόμενος ἀπὸ τοῦ νέου ἀρκτικοῦ πόλου θὰ διέλθῃ διὰ τοῦ Δουβλίνου ἐν Ἰρλανδίᾳ, τῶν Παρισίων ἐν Γαλλίᾳ, τοῦ Παλέρμου ἐν Σικελίᾳ τοῦ κόλπου τῆς Μεγάλης Σύρτεως ἐπὶ τῆς Τριπολίτιδος παραλίας, τῆς Ὀβεΐδας ἐν Δαρφούρ, τῆς ὀροσειρᾶς τοῦ Κιλιμαντζάρου, τῆς Μαδαγασκάρης, τῆς νήσου Κεργελένης ἐν τῷ νοτίῳ Εἰρηνικῷ Ὠκεανῷ, τοῦ νέου ἀνταρκτικοῦ Πόλου, τῶν ἀντιπόδων τῶν Παρισίων, τῶν νήσων τοῦ Κούκ καὶ τῆς Ἑταιρίας ἐν τῇ Ὠκεανίᾳ, τῶν νήσων Κουάδρα καὶ Βαγκοῦβερ παρὰ τὰς ἀκτὰς τῆς ἀγγλικῆς Κολομβίας, τῶν χωρῶν τῆς Νέας Βρεττανίας ἐν τῇ Βορείῳ Ἀμερικῇ καὶ τῆς χερσονήσου Μελβίλλης περὶ τὸν νέον ἀρκτικὸν πόλον.

« Ἕνεκα τοῦ σχηματισμοῦ τοῦ νέου τούτου περιστροφικοῦ ἄξονος διήκοντος ἀπὸ τῆς Βαφφινίου θαλάσσης πρὸς βορρᾶν μέχρι τῆς Ἀδηλίας χώρας πρὸς νότον, θὰ παραχθῇ νέος Ἰσημερινὸς ὑπεράνω τοῦ ὁποίου ὁ ἥλιος ἀπαρεγκλίτως θὰ διαγράφῃ τοῦ λοιποῦ τὴν ἡμερησίαν αὐτοῦ κομπύλην· ἡ Ἰσημερινὴ αὕτη γραμμὴ θα διέλθῃ τὸ Κιλιμάντζαρον ἐν Βαμασάϊ, τὸν Ἰνδικὸν ὠκεανόν, τὴν Γόαν καὶ τὴν Σικακόλαν ὀλίγον ὑπεράνω τῆς Καλκούτης ἐν τῇ Ἰνδικῇ, τὴν Μαγκάλαν ἐν τῷ βασιλείῳ τοῦ Σιάμ, τὴν Κεσχὼ ἐν τῷ Τογκίνῳ, τὴν Χόγκ - Κόγκ ἐν τῇ Σινικῇ, τὴν νῆσον Ῥάζα, τὰς νήσους Μαρσάλ, Γασπαρίκο, Βάλκερ ἐν τῷ Εἰρηνικῷ, τὰς Κορδιλλιέρας ἐν τῇ Ἀργεντινῇ Δημοκρατίᾳ, τὸ Ῥίον Ἰανέριον ἐν Βρασιλίᾳ, τὰς νήσους τῆς Τριάδος καὶ Ἁγίας Ἑλένης, τὸν Ἅγιον Παῦλον τοῦ Κόγγου καὶ τέλος θὰ συναντήσῃ τὴν χώραν τοῦ Βαμασάϊ παρὰ τὰς κλιτῦς τοῦ Κιλιμαντζάρου.

« Τοῦ νέου Ἰσημερινοῦ οὕτω προσδιορισθέντος διὰ τοῦ σχηματισμοῦ τοῦ νέου ἄξονος κατέστη δυνατὴ ἡ ἐξέτασις τοῦ ζητήματος τῆς ἀνισοσταθμίας τῶν θαλασσῶν, μεγίστην ἔχοντος ῥοπὴν εἰς τὴν ἀσφάλειαν τῶν κατοίκων τῆς Γῆς.

Παρατηρητέον πρὸ παντός, ὅτι οἱ διευθυνταὶ τῆς *Ἐκμεταλλευτικῆς τοῦ Β. Πόλου Ἑταιρίας* ἐφρόντισαν νὰ μετριάσωσι κατὰ τὸ δυνατὸν τὰ ἀποτελέσματα τῆς ἀνισοσταθμίας ταύτης. Πράγματι ἐὰν ἡ βολὴ ἤθελε ῥιφθῇ πρὸς βορρᾶν αἱ καταστρεπτικαὶ αὐτῆς συνέπειαι θὰ ἦσαν ἐπαισθηταὶ ἐν ταῖς μάλιστα πεπολιτισμέναις χώραις τῆς γῆς. Ἐξ ἐναντίας δέ, διὰ τῆς πρὸς νότον διευθύνσεως τῆς βολῆς, τὰς συνεπείας ταύτας,—καθ' ὅσον ἀφορᾷ τοὐλάχιστον τὰς ἐπισυμβησομένας πλημμύρας—θὰ ὑποστῶσι τόποι ἧττον κατῳκημένοι καὶ μᾶλλον ἄγριοι.

«Ἰδοὺ τίνι τρόπῳ θὰ διανεμηθῶσι τὰ ἐκτὸς τῆς κοίτης των ἐκχυθησόμενα ὕδατα, ἕνεκα τοῦ πεπλατυσμένου σχηματισμοῦ τοῦ πλανήτου περὶ τοὺς ἀρχαίους πόλους.

« Διαιροῦντες τὴν σφαῖραν διὰ δύο μεγάλων κύκλων διατεμνομένων εἰς γωνίαν ὀρθὴν ἐπὶ τοῦ Κιλιμαντζάρου ἀφ' ἑνὸς καὶ ἐκ τῶν ἀντιπόδων του ἐν τῷ Εἰρηνικῷ ὠκεανῷ ἀφ' ἑτέρου, σχηματίζομεν τέσσαρα τμήματα δύο εἰς τὸ βόρειον καὶ δύο εἰς τὸ νότιον ἡμισφαίριον, ὁριζόμενα ἀπ' ἀλλήλων διὰ γραμμῶν, ἐφ' ὧν ἡ ἀνισοσταθμία τῶν ὑδάτων ἔσται ἴση πρὸς τὸ μηδέν.

«Α' Βόρειον ἡμισφαίριον :

«Τὸ πρῶτον τμῆμα πρὸς δυσμὰς τοῦ Κιλιμαντζάρου περιλαμβάνει τὴν Ἀφρικὴν ἀπὸ τοῦ Κόγγου μέχρι τῆς Αἰγύπτου, τὴν Εὐρώπην ἀπὸ τῆς Τουρκίας μέχρι τῆς Γροιλλανδίας, τὴν Ἀμερικὴν ἀπὸ τῆς ἀγγλικῆς Κολομβίας μέχρι τῆς Περουβίας καὶ Βρασιλίας, τέλος τὸν βόρειον Ἀτλαντικὸν ὠκεανὸν καὶ τὸ πλεῖστον μέρος τοῦ μέσου Ἀτλαντικοῦ.

(Jules Verne) Ἕπεται συνέχεια

Digitized by Google

ΑΙΓΥΠΤΙΑΚΑΙ ΕΙΚΟΝΕΣ

—

Η ΤΟΙΧΟΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ ΑΙΓΥΠΤΙΑΣ

[5000 π. Χ.]

Ἐν τῇ φλεγούσῃ ἔξω ἐρήμῳ ἡ λάμψις τοῦ ἡλίου ἐσκότιζε, καὶ ὁ φίλος μου προθύμως παρηκολούθησε τὸν συνοδοιπόρον του, μικρόσωμον ἀρχαιοδίφην πάντοτε φιλομειδῆ καὶ φέροντα ὑπὸ μάλης ἀντίτυπον τῶν Αἰγυπτιακῶν τοῦ Σαμπολλιῶνος καὶ τῆς Καινῆς Διαθήκης, εἰσελθόντα, διὰ τῆς ἐν τῷ ὄρει ἠνεῳγμένης εἰσόδου, εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ μασταβά, ἑνὸς τῶν περιεργοτέρων ὑπογείων ἰδιωτικῶν τάφων τῆς Δασσούρ. Ἡ πρώτη θέα ἣν ἡ ὄψις τοῦ ὑπογείου παρέχει ἅμα τῇ εἰσόδῳ εἶνε οἱ ποικίλοι χρωματισμοὶ τῶν ἐπὶ τῶν τοίχων εἰκόνων οἱ μιγνυόμενοι πρὸς ἀλλήλους ἐν ζωηρῷ καὶ ἀλλοκότῳ συμφυρμῷ. Μετὰ τὴν ἀρχικὴν αὐτὴν ἐντύπωσιν, ἓν τῶν εὐθὺς ἑλκυόντων τὴν προσοχὴν εἶνε ἡ τοιχογραφία νεαρᾶς αἰγυπτίας ἥτις ἀπεικονίζεται φυσικὴ καὶ περικαλλεστάτη, μεθ' ὅλον τὸ ἄξεστον καὶ τὸ αὐστηρῶς τυπικὸν τῆς πρώτης αἰγυπτιακῆς τέχνης· ἡ νεᾶνις δὲν εἶνε μόνη, ἀλλ' ἀνήρ τις ζωγραφεῖται παρ' αὐτήν, δύσμορφος καὶ σοβαρός. Τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ τάφου εἶνε ὄντως περιεργότατον· οἱ ἔν τινι αὐτοῦ ἄκρᾳ ὄρθιοι ἱστάμενοι ποικιλόστικτοι καὶ ἀνθρωπόμορφοι σαρκοφάγοι, αἱ γλυφαί, αἱ καλύπτουσαι τοὺς τοίχους μυρίαι πολύχροοι εἰκόνες, τὰ σύμβολα καὶ ἱερογλυφικὰ καὶ αἱ παντοειδεῖς παραστάσεις βιωτικῶν σκηνῶν τηροῦνται ὅλως καινουργῆ, καίτοι μετροῦντα βίον πολλῶν χιλιετηρίδων. Τὸ κινοῦν ἐν τούτοις πρὸ πάντων τὴν περιέργειαν εἶνε ἡ ἔντεχνος εἰκὼν τῆς αἰγυπτίας, ἀπὸ τῆς ὁποίας οὐδὲ πρὸς στιγμὴν ὁ φίλος μου ἀπέσπα τὸ βλέμμα. Ἀλλὰ ζωηρὰ εἶνε τῶν χρωμάτων ἡ ἔντασις, ἀφόρητον τὸ θάλπος τῆς ἀτμοσφαίρας, ἀφόρητος ἐπίσης ἡ πολυλογία τοῦ ἀρχαιοδίφου, καὶ ὁ νεανίας ἀφωσιωμένος πάντοτε εἰς τὴν θέαν τῆς εἰκόνος, ἐβυθίζετο κατὰ μικρὸν εἰς εἶδός τι σκοτοδίνης, καθ' ἣν συνεστρέφοντο ἐν τῇ διανοίᾳ του ὡς ἐν χορῷ αἱ μυρίαι τοῦ ἐμβριθοῦς του συντρόφου διασαφήσεις — ὅτι ὁ τάφος οὗτος λείψανον τῆς πέμπτης πρὸ Χριστοῦ χιλιετηρίδος, εἶνε ὁ τοῦ Μισφρή, γραμματέως καὶ εὐνοουμένου τοῦ Νοφρή, φαραὼ μιᾶς τῶν πρώτων δυναστειῶν· ὅτι ὁ φαραὼ οὗτος, γνώστης τῶν μυστηρίων τῆς μαγείας καὶ ἀστρολογίας, ἦτο ὅμως ἐπιπόλαιος καὶ δὲν εἶχε συναίσθησιν τοῦ ἱεροῦ τῆς θέσεώς του· προετίμα τὸν ἐπὶ γῆς ἐφήμερον βίον τοῦ αἰωνίου καὶ παρέβη πλείστας ἐντολὰς τῆς Βίβλου τῶν Νεκρῶν· ὅτι ἡ ἐν τῇ τοιχογραφίᾳ αἰγυπτία εἶνε ἡ ὡραία κόρη ἑνὸς τῶν πρώτων ἐν τῇ πόλει ἱερέων καὶ παρ' αὐτὴν ὁ σύζυγός της Μισφρής, οὗτινος τοὺς τίτλους καὶ τὴν βασιλικὴν εὐμένειαν ἧς ἔχαιρε καταγράφουσι τ' ἀπειράριθμα ἐκεῖνα ἱερογλυφικὰ καὶ ὅτι οἱ ἐν τῷ ὑπογείῳ σαρκοφάγοι περιέκλειον αὐτῶν καὶ τῶν τέκνων των τὰς μουμίας. Εἶχεν ἀρ' ἑτέρου τὴν κεφαλὴν ζαλισμένην καὶ ἐκ τῶν αἰγυπτιακῶν μελετῶν εἰς ἃς ἀπὸ ἡμερῶν κατεγίνετο. Ὁ νέος εἶχε πλέον περιπέσει εἰς τελείαν νάρκην· αἴφνης ᾐσθάνθη ἑαυτὸν συρόμενον ὡσεὶ ὑπὸ ἀοράτου χειρὸς ἀπὸ τῆς ἐποχῆς εἰς ἣν ἔζη εἰς τὰς ἀβύσσους τοῦ παρελθόντος, μετ' οὐ πολὺ δέ, εὑρέθη ἐντὸς χώρας ἀλλοκότου, μυστηριώδους, ἐκλιπούσης, παραδόξως φωτιζομένης ὑπὸ λαμπροῦ ἡλίου. Ὅ,τι ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ εἶδε — προϊὸν τῆς νοσηρᾶς του καταστάσεως — πιθανὸν καὶ σεῖς ἀναγνῶσται, νὰ τὸ ἴδητε ἐάν ποτε, ἐπισκεπτόμενοι τὸν μασταβὰ τοῦ καλοῦ Μισφρή, ἐπιτύχητε ὡς σύντροφον ἐν τῇ πορείᾳ σας τὸν πολύλογον ἀρχαιοδίφην.

Εἰς τὸ ἄνδηρον τοῦ πατρικοῦ της οἴκου, σκιαζόμενον ἄνωθεν διὰ βαρέος λινοῦ ὑφάσματος, κάθηται ἡ νεαρὰ Βανέρ, ἡ περικαλλὴς κόρη τοῦ ἱερέως Μεραπού, βεβυθισμένη εἰς σκέψεις. Ὁ φλέγων ἄνωθεν ἐπὶ βαθυκυάνου οὐρανοῦ ἥλιος, φωτίζει πρὸ τῆς νεάνιδος χώραν εἰς ἄκρον ἰδιόρρυθμον ἐν ᾗ πᾶν ἀντικείμενον ἀποπνέει τὸν τύπον τῆς θεολατρείας, λούων αὐτὴν δι' αἴγλης φωτὸς κιτρίνου, θαμβοῦντος, μονοτόνου· προσπίπτει εἰς τὴν πέραν ἐκτεινομένην κιτρινόλευκον ἔρημον καὶ τοὺς ἐπ' αὐτῆς πελωρίους κώνους τῶν πυραμίδων, εἰς τὴν ἐν τῷ ἐσχάτῳ ἄκρῳ τῆς πόλεως φυτείαν τῶν παμμεγέθων φοινίκων συκομορεῶν καὶ ἀκακιῶν, καὶ μεταβάλλει τὸν διασχίζοντα τὴν πόλιν ποταμὸν εἰς χρυσοῦν ἀποστίλβοντα καθρέπτην· ἀλλὰ τὸ παραδοξότερον τῶν ἀποτελεσμάτων ἡ λάμψις του παράγει ἐν τῷ ἐσωτερικῷ τῆς πόλεως, συνδυαζομένη πρὸς τὰ ζωηρὰ χρώματα — τὸ λευκόν, τὸ μαῦρον, τὸ κυανοῦν, τὸ κίτρινον, κόκκινον καὶ πράσινον — τὰ ἀτέχνως καὶ ἐν κωμικῇ ἀφελείᾳ ποικίλλοντα τὰς συμβολικὰς παραστάσεις καὶ θρησκευτικὰς εἰκόνας αἵτινες πληροῦσι τὰ ἐξωτερικὰ τῶν οἰκιῶν τείχη, τὰς ἐπιπέδους αὐτῶν στέγας, τὰς παστάδας, τὰ περίστυλα καὶ τὰς προαυλίους των στοάς, καὶ τὰ παμμεγέθη τείχη τοῦ τετραγώνου ναοῦ τῆς Ἴσιδος, τὰ διῃρημένα διὰ σταυροειδῶν γραμμῶν εἰς μυρία τετραγωνίδια πληρούμενα ἱερῶν γλυφῶν. Ὁποίαν ὄψιν προσδίδουσιν εἰς αὐτὰ ὅλα αἱ προεξέχουσαι σοβαραὶ ὄψεις τῶν λιθίνων κολοσσῶν τῶν θεοτήτων ἃς ὁ ἀρχέγονος Κνὴφ ἔταξεν ἐν τῇ χώρᾳ πρὸς ἐπίβλεψιν τῶν ἐν ζωῇ πράξεων, καὶ οἱ μονόλιθοι ἐκ γρανίτου καὶ πορφυρίτου ὀβελίσκοι, οἱ κατάστικτοι ἐξ ἱερογλυφικῶν! Ἐκεῖ, παρὰ τὴν ἀκτήν, νωχελῶς ἀνασείουσι τοὺς τεραστίους των κορμοὺς τὰ σύμβολα τῶν κακοποιῶν θεοτήτων, οἱ ἱεροὶ κροκόδειλοι καὶ ἱπποπόταμοι. Καὶ ἀνὰ τὰς ὁδούς, πλῆθος ἀνθρώπων περιφέρονται, ἀνθρώπων κεραμοχρόων καὶ μόνον ἔνδυμα φερόντων ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ βραχέα ἐκ λινοῦ περιζώματα, ἐνίοτε δὲ καὶ ψέλλια καὶ κεφαλοδέσμους ὁμοιομόρφως πτυχουμένους· ἐν τούτοις, δὲν εἶνε ποσῶς ἄγριοι, ἀλλ' αἱ σοβαραί των καὶ μελαγχολικῶς μειδιῶσαι ὄψεις μὲ τὰ ἐξυρισμένα ἄνωθεν κρανία καὶ τὸ βάδισμά των, ρυθμικὸν καὶ κανονικόν, δεικνύουσιν αὐτοὺς ἐξ ἐναντίας λαὸν σώφρονα καὶ σοφόν· εὐρύνωτοι ὅλοι, λεπτοὶ τὰ ἄκρα καὶ τὴν ὀσφύν, βαδίζουσι διὰ μέσου γαλῶν καὶ κτηνῶν καὶ πληθύος ἄλλων λατρευομένων ζῴων, ἅτινα περιφέροντ' ἐπισήμως, ὡσεὶ ἀναγνωρίζοντα τὸ ἱερὸν τῆς θέσεώς των.

Ἰδοὺ ἀπὸ τῆς ἐρήμου κομιζόμενος πρὸς τὴν πόλιν ὁ νεωστὶ περατωθεὶς κολοσσὸς τῆς προστάτιδος τοῦ τόπου θεότητος Πτάχ, ὃν σύρουσι διὰ σχοινίου σμῆνος αἰγυπτίων συντεταγμένων ἀνὰ διπλᾶς σειρὰς κ' ἐν τάξει προχωρούντων. Ἐντὸς τοῦ ποταμοῦ πλοιάριον ἀποκομίζει εἰς τὴν αἰώνιον αὐτῆς κατοικίαν μουμίαν ἧς ὁ σαρκοφάγος εἶνε ὄρθιος ἐπὶ τοῦ ἱστοῦ προσδεδεμένος. Τὰ πράγματα εἶνε τῷ ὄντι περίεργα, ἀλλὰ δὲν φαίνονται ποσῶς τοιαῦτα, καὶ διὰ τὴν νεαρὰν Βα-

Digitized by Google

νέρ, ἥτις κάθηται ἐπὶ τοῦ ἀνδήρου της εἰς οὐδὲν τούτων δίδουσα προσοχήν, — οὔτε εἰς τὴν ἀκουομένην ἀπὸ παρακειμένου οἰκήματος μονότονον ψαλμῳδίαν δι' ἧς οἰκογένειά τις ὑμνεῖ ἐν αἰγυπτιακῇ γλώσσῃ τὸν ἀνατείλαντα ἥλιον. «Ἀνέτειλες εὐεργετικέ, Ρὰ Ἄρμαχι. Ἀνέτειλες φιλαλήθης, κυρίαρχε τῶν δύο ὁριζόντων! Ὦ εὐεργετικέ, περιλαμπής, ἀπαστράπτων...»

Εἰς οὐδὲν τούτων προσέχουσα, ἡ νεαρὰ αἰγυπτία, σκέπτεται τὸ ἀνεξήγητον δι' αὐτὴν μυστήριον, τὸ διαταράξαν ἀπό τινος τὴν γαλήνην της. Διότι τὰς νύκτας ὑπὸ τοὺς ἤχους μαγικῆς μελῳδίας αἰσθάνεται ἑαυτὴν ἐν τοῖς ὕπνοις της ἀπαγομένην ὑπὸ ἀγνώστων δυνάμεων καὶ φερομένην μακράν, ἐντὸς λαμπρᾶς αἰθούσης βαρέα ἀναδιδούσης ἀρώματα ἀμβάρεως καὶ ἀλόης, ἔνθα ὅμιλος θελκτικῶν νεανίδων, περικυκλοῦσαι αὐτήν, τῇ ἀντικαθιστῶσι τὸ ἴδιον φόρεμα διὰ πολυτελοῦς περιβολῆς νύμφης. Τότε, καὶ αὐτή, μετ' ἐκπλήξεως θαυμάζει ἐν τῷ μεταλλίνῳ τῆς αἰθούσης κατόπτρῳ τὴν ἰδίαν της εἰκόνα: τὸν μακρόν της λευκὸν χιτῶνα, οὗ τὸ διαφανὲς ἀφίνει ἐλευθέρως νὰ διαγράφωνται τοῦ νεαροῦ της σώματος αἱ καμπυλότητες· τὴν ἔξωθεν τοῦ χιτῶνος τούτου σταυροειδῆ πολυποίκιλτον ἐσθῆτα· τὸ χρυσοῦν διάδημα τὸ περιδένον τὴν κόμην της ἥτις, πλὴν δύο μακρῶν βοστρύχων διαφευγόντων ἔμπροσθεν τῶν ὤτων, ἁπλοῦται ὁλόμαυρος ὄπισθεν ἐπὶ τῶν ὤμων· τὴν ὄψιν της ἧς τὰ λεπτὰ χαρακτηριστικὰ καὶ οἱ σχιστοὶ μαῦροι ὀφθαλμοὶ ἀναδεικνύουσιν ἐν αὐτῇ τὸν καθαρώτερον αἰγυπτιακὸν τύπον, καὶ τὴν ὑπέρυθρόν της ἐπιδερμίδα, ἀξίαν νὰ παραβληθῇ πρὸς τ' ἁπαλώτερα τῆς Θήνιος ὑφάσματα, καὶ τὸ πλαισιοῦν τὸ ἀκάλυπτόν της στῆθος ἐκ τιμαλφῶν λίθων περιδέραιον εἰς οὗ τὸ ἄκρον κρέμαται φυλακτὸν τῆς θεᾶς τοῦ ἔρωτος Ἀθώρ, ἐκ πρασίνου σαρδίου λίθου· ἀλλ' ὅ,τι ἰδιάζουσαν τῇ προσδίδει χάριν εἶνε τὰ πλατέα χρυσᾶ ψέλλια τὰ περιδένοντα, κάτω, τοὺς πόδας της καὶ τοὺς βραχίονας καὶ τὰς χεῖρας. Οὕτως ἔχουσα, εἰσάγεται ἐντὸς μεγαλοπρεποῦς πολυστύλου θαλάμου, ἔνθα πᾶς στύλος ὑποβαστάζεται διὰ σφιγγὸς καθημένης, ἠπίως φωτιζομένου· καὶ ἐκεῖ εὑρίσκεται μόνη, μεθυσμένη ἐκ τῶν μύρων καὶ τῆς μουσικῆς, ἐνώπιον ἀνδρὸς ἐπὶ θρόνου καθημένου, πολυτελῆ φέροντος χλαμύδα, καὶ ἐν τῇ χειρὶ σκῆπτρον οὗτινος ἡ λαβὴ ἀπολήγει εἰς σταυρόν, τὸ σημεῖον τῆς κλειδὸς τοῦ σύμπαντος, καὶ ὑψηλὸν ἐπὶ κεφαλῆς πορφυροῦν σκοῦφον, κοσμούμενον ἔμπρὸς διὰ χρυσοῦ ὄφεως. Οὐδὲν πλειότερον τῶν ἀνωτέρω ἐνθυμεῖται· καὶ ὅτε τὴν πρωΐαν, ἀφυπνιζομένη πλήρης καμάτου, ἐπανευρίσκεται ἐν τῷ ἰδίῳ της οἴκῳ, ἐν τῷ ἰδίῳ της θαλάμῳ, μὲ τὰ ἴδιά της φορέματα, ἀδύνατον ν' ἀναπολήσῃ τι πλέον.

Καὶ τώρα, ἀφοῦ μάτην διηρεύνησεν ἐκ νέου τὴν μνήμην της, συλλογίζεται τὴν ταραχὴν τῆς μητρός της καθ' ἣν στιγμὴν ἤκουε παρ' αὐτῆς τὴν ἀφήγησιν τῶν ἀνωτέρω, καὶ τὸ ἐξ ἱερέων συμβούλιον ὅπερ ἐκείνη συνέλαβε τὴν ἰδέαν καὶ συνεκάλει πρὸς ἐξήγησιν τοῦ μυστηρίου, ὅτε αἴφνης ἡ μήτηρ της ἐμφανίζεται πρὸ τῆς εἰσόδου τοῦ ἀνδήρου. Εἶνε γυνὴ μεσῆλιξ, κανελλόχρους τὴν ἐπιδερμίδα, μὲ κόμην διανενημημένην ὄπισθεν κατὰ πολυπληθεῖς λεπτὰς πλεξίδας καὶ φέρουσα κίτρινον ποικιλόστικτον περίζωμα ἔξωθεν τοῦ ἐρυθροῦ φορέματός της. Ἀφοῦ ἐπί τινα ὥραν ἐστάθη ἐξετάζουσα τὴν ἀνήσυχον ἔκφρασιν τῆς ὄψεως τῆς Βανέρ, ἀπήγγειλεν εἶτα πρὸς τὴν κόρην της, ζωηρῶς χειρονομοῦσα, σωρείαν λέξεων ἀκαταλήπτων ἐν αἷς ἐπανειλημμένως ἀνεμίγνυε τὸ ὄνομα τοῦ Νοφρῆ, καὶ τὰ ὀνόματα Ὀράς, Ἀμτὲν καὶ Ἄμεν Μές. Ἐκ τῶν λέξεων αὐτῶν ἡ νεᾶνις ἔκπληκτος ἔμαθεν ὅτι τὸ ὄνειρόν της ἦτο δεῖγμα θείας πρὸς αὐτὴν εὐνοίας προερχόμενον ἐκ τῶν μαγειῶν τοῦ σεπτοῦ Φαραὼ Νοφρῆ, ὅτι παρόμοια συνέβησαν εἰς τὰς θυγατέρας τῶν ἱερέων Ὀράς, Ἀμτὲν καὶ Ἄμεν Μὲς ὡς οἱ ἴδιοι ἐκεῖνοι εἰς τὴν μητέρα των ἐξεμυστηρεύθησαν, καὶ ὅτι ὤφειλε τώρα τάχιστα νὰ νυμφευθῇ διότι καὶ ἐκ τῶν ἄλλων, εἰς ὅσας δὲν ἔπραξαν τὸ αὐτό, αἱ μαγεῖαι τοῦ Φαραὼ ἀπέβησαν πρόξενοι μεγάλης βλάβης.

— Τίνα βλάβην ἠδύναντο νὰ μοὶ προξενήσουν; — Ὅτε ἐστράφη ἵν' ἀποτείνῃ τὴν ἐρώτησιν αὐτὴν πρὸς τὴν μητέρα της, εἶχεν ἐκείνη ἐξαφανισθῇ καὶ εἰς τὴν θέσιν της ἵστατο ἀνὴρ ὑπέργηρως, ἔχων τὸ κρανίον ἐξυρισμένον, λευκὴν πρόσθετον γενειάδα μακροτάτην, καὶ φέρων χιτῶνα ἐκ δέρματος πάνθηρος. Εἶνε ὁ πατὴρ τῆς νεάνιδος. Παρέλαβεν αὐτὴν ἀπὸ τοῦ βραχίονος καί, ἐγκαταλιπόντες τὸ ἄνδηρον ἀπῆλθον εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς οἰκίας καὶ ἀπέληξαν εἰς τὸν θάλαμον τὸν προωρισμένον πρὸς ὑποδοχὴν τῶν ξένων. Ἐκεῖ περιέμενε, μεταξὺ τριῶν ἢ τεσσάρων γηραιῶν ἱερέων, νέος τις ὑψηλός, ἰσχνός, ὑπόμαυρος, ὀστεώδης, μ' ἐξέχοντα τὰ πλάγια τῆς κάτω σιαγόνος καὶ σκυθρωπὴν τὴν ὄψιν, ἐν ᾧ ἡ σεμνή του στάσις ἐπὶ τοῦ ἐκ κέδρου ἀνακλίντρου ἀνεπόλει τὸν θεὸν Θώθ· ἐν τούτοις, μειδίαμα διέστειλε τὰ σοβαρὰ του χείλη ἐπὶ τῇ θέᾳ τῆς νεαρᾶς Βανέρ, ἣν γνωρίζει ὅτι τῷ προορίζουσι διὰ σύζυγον. Καὶ ἡ νεᾶνις δὲν θ' ἀρνηθῇ βεβαίως τοῦτο ἐὰν ἐπίστευσεν εἰς τοὺς λόγους οὓς τῇ εἶπεν ἡ μήτηρ της ἐπὶ τοῦ ἀνδήρου.

— Ὁ νεαρὸς Μισφρής, εἶπεν εἷς τῶν ἱερέων δεικνύων τὸν νέον, εἴθε καὶ ἐν τῇ Ἀμένθῃ νὰ κριθῇ ἄξιος τῆς αἰωνίου ἀναπαύσεως· ἀλλ' ἐν τῷ ἐφημέρῳ τούτῳ βίῳ τῷ ἐξησφάλισε τὴν εὐδαιμονίαν ἡ ἕνωσίς του μετὰ πλάσματος δροσεροῦ ὡς ὁ λωτὸς τοῦ Νείλου.

— Μόνον ὅτι εἶνε ἀκόμη γραφεύς, ὑπέλαβεν ὁ Μεραπού. Ἀλλ' ὁ πολυχρόνιος ἡμῶν Φαραώ, εἰς οὗ τ' ἀνάκτορα ἐργάζεται, τὸν εὐνοεῖ ἰδιαζόντως διὰ τὴν σοφίαν του καί, ἔγγαμον τώρα, θὰ τὸν προαγάγῃ βεβαίως εἰς θέσεις καὶ ἀξιώματα ἀσυγκρίτως ὑψηλότερα.»

Ἡ χορεία τῶν γηραιῶν ἱερέων ἐξερράγη εἰς παταγώδεις ἐπευφημίας... καὶ ὁ φίλος μου συνῆλθεν εἰς ἑαυτόν. Ὁ ἀρχαιοδίφης του, ὅλως ἀφηρημένος καὶ ἀτενίζων εἰς τὴν ὀροφήν, ἐξηκολούθει ἐν διαχύσει τὸν μονόλογόν του. Καὶ ὡσεὶ θέτων ἐπισφράγισιν εἰς τοῦ συντρόφου του τὰ ὁράματα, ἀπήγγειλε μεταξὺ ἄλλων. «Ὁπωσδήποτε, ὁ φαραὼ Νοφρής, ὡς καὶ ἡ ἱστορία του ἀναφέρει, εἶχεν ἐγείρει βεβαίως καθ' ἑαυτοῦ τὸ μῖσος τῶν ἱερέων. Πρὸς τοῦτο τί καλλιτέραν ἀπόδειξιν θέλομεν ἐκείνης ἣν μᾶς παρέχει ὁ σαρκοφάγος του; Ὁ σαρκοφάγος του λοιπόν, εὑρέθη κενός· σημεῖον ὅτι οἱ ἐξηρεθισμένοι ἱερεῖς, ἀφαιρέσαντες ἐκεῖθεν τὴν μουμίαν του τὴν κατεκερμάτισαν, ἵνα μὴ μεθέξῃ οὕτω τῆς διοικήσεως τῆς πλάσεως.»

Κ. Ι. Πρασσας

Digitized by Google

ΠΕΡΙ ΤΗΝ ΓΗΝ

ΕΝΑΕΡΙΟΝ ΤΑΞΕΙΔΙΟΝ ΕΙΣ ΤΟΝ ΒΟΡΕΙΟΝ ΠΟΛΟΝ

Ἐμπρὸς λοιπὸν εἰς τὸν Βόρειον Πόλον! Τώρα ἀμέσως; Ὄχι ἀλλὰ μετὰ δύο ἔτη, τὸ 1892. Δὲν ἠμπορεῖ κανεὶς νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸν Βόρειον Πόλον ὅπως πηγαίνει εἰς τὰς Ἰνδίας. Χρειάζονται μερικαὶ προπαρασκευαὶ καὶ ἀπαιτεῖται προθεσμία πολύμηνος. Μεθ' ὅλας τὰς γενομένας προσπαθείας οὐδεὶς ποτὲ ἠδυνήθη νὰ φθάσῃ μέχρι τοῦ Πόλου. Πασίγνωστοι τυγχάνουσιν αἱ ἐπὶ ματαίῳ γενόμεναι ἀπόπειραι παρὰ πολλῶν ὅπως φθάσωσι μέχρι τῆς ἀγνώστου ἐκείνης χώρας τῆς γηΐνης σφαίρας. Ἀφοῦ φράσσεται ὁ δρόμος διὰ ξηρᾶς καὶ διὰ θαλάσσης, δύο νεαροὶ ἐξερευνηταὶ ἐσκέφθησαν νὰ φθάσωσι μέχρι τοῦ πόλου δι' ἀεροστάτου. Ἡ ἰδέα αὕτη, καίπερ τολμηρά, δὲν εἶνε ὅλως νέα. Φίλος τις ἡμέτερος, ὁ Σίλβερμαν, προπαρασκευαστὴς τῆς χημείας ἐν τῇ Σορβόννῃ, πρὸ πολλοῦ ἤδη ἀποθανών, κατὰ τὸ 1870 ἐμελέτα μετὰ τοῦ τελευτήσαντος ἐπίσης Σιβὲλ σχέδιον περὶ ἐξερευνήσεως τοῦ πόλου δι' ἀεροστάτου, κατέληξαν δὲ ἀμφότεροι εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι ἡ ἰδέα ἦτο ἐντελῶς κατορθωτή. Τοιοῦτο ἦτο τὸ συμπέρασμα αὐτῶν κατὰ τὸ 1870. Τοιοῦτο εἶνε ἐπίσης τὸ συμπέρασμα τοῦ κ. Βεζανσών, ἀεροναύτου πεπειραμένου καὶ τοῦ κ. Ἑρμίτ, ἀστρονόμου, ἀνεψιοῦ τοῦ ἐπιφανοῦς γεωμέτρου, προέδρου τανῦν τῆς Ἀκαδημίας τῶν ἐπιστημῶν. Οἱ κ. κ. Ἑρμὶτ καὶ Βεζανσὼν ἐπανέλαβον τὴν μελέτην τοῦ πρωτοτύπου αὐτοῦ σχεδίου καὶ προτίθενται ν' ἀγάγωσιν αὐτὴν εἰς πέρας. Φυσικῷ τῷ λόγῳ ἀπητοῦντο πρὸ πάντων κεφάλαια, ὁ δὲ κ. Ἑρμὶτ δὲν ἐδίστασε ν' ἀφιερώσῃ εἰς μέλλουσαν τοιαύτην ἐκδρομὴν ποσὸν ἤδη ἀρκετὰ σημαντικόν. Τὸ ἐπίλοιπον τοῦ ἀναγκαιοῦντος εἰς τοὺς ταξειδιώτας ποσοῦ ἐξησφαλίσθη διὰ τῆς συνεισφορᾶς ἄγγλων κεφαλαιούχων, ἐπιθυμούντων νὰ ἴδωσι καὶ τὸ ἑαυτῶν ἔθνος συμμετόχου τῆς τολμηρᾶς ταύτης ἐπιχειρήσεως. Ἤδη ἐγένετο ἀρχὴ τοῦ ἔργου. Τὸ ὑλικὸν θὰ περιλαμβάνῃ ἓν ἀερόστατον πληρούμενον διὰ καθαροῦ ὑδρογόνου, ἔχον ἐμβαδὸν 15,000 κυβικῶν μέτρων, διάμετρον 30 μέτρων καὶ ἱκανὸν νὰ αἴρῃ βάρος 16,000 χιλιογράμμων. Ἡ ἀεροπόρος σφαῖρα θὰ κατασκευασθῇ ἐκ διπλῆς σινικῆς μετάξης ἱκανῆς ν' ἀνθίσταται εἰς πίεσιν δισχιλίων χιλιογράμμων. Τὸ περικάλυμμα θὰ ἐπαλειφθῇ διὰ βερνικίου ἐντελῶς ἀδιαβρόχου, ἐκ μίγματος κολλοδίου καὶ ἐλαίου κατασκευασθέντος ὑπὸ τοῦ κ. Ἑρμίτ. Τὸ ἀερόστατον θὰ φέρῃ καὶ τέσσαρας ἄλλας μικρὰς σφαίρας ὁδηγούς, προωρισμένας ν' ἀνυψωθῶσιν ὑπεράνω τοῦ πόλου πρὸς μελέτην τῶν ἐναερίων ῥευμάτων, περιπλέον δὲ καὶ τέσσαρα ἄλλα μικρότερα ἀερόστατα, περιεκτικότητος 350 κυβικῶν μέτρων, τὰ ὁποῖα θὰ χρησιμεύωσιν εἰς τὴν προμήθειαν τοῦ ἀερίου τοῦ κυρίου ἀεροστάτου καὶ τὴν ἀναπλήρωσιν τῶν κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ταξειδίου ἀπωλειῶν. Τὸ ἀερόστατον θὰ εἶνε ἐφωδιασμένον δι' εἴδους τινὸς ἀγκύρας βαρυτάτης, ἥτις θὰ σύρεται κατὰ γῆς ἵνα, ὅταν φθάσωσιν εἰς τὰς πολικὰς χώρας, δύναται νὰ μείνῃ εἰς ὡρισμένον ὕψος ἄνωθεν τῆς ἐπιφανείας τοῦ ἐδάφους. Ἡ ἄγκυρα αὕτη εἶνε κατεσκευασμένη οὕτω πως ὥστε νὰ δύναται νὰ ἐμπηγνύεται εἰς τοὺς πάγους ἢ διὰ νὰ ἔχωσι στήριγμα ἄνωθεν τῆς θαλάσσης. Ἡ κάλαθος θὰ εἶνε κατεσκευασμένη ἐκ λυγαριᾶς ἐσωτερικῶς δι' ὑφασμάτων εἰς τοιοῦτον τρόπον ὥστε νὰ εἶνε προφυλαγμένοι οἱ ἀεροναῦται ἀπὸ τὴν παγερὰν ἀτμοσφαῖραν τῶν πολικῶν χωρῶν. Ἡ κάλαθος αὕτη θὰ περιέχῃ παρεκτὸς τῶν δύο ταξειδιωτῶν καὶ τῶν ἐπιστημονικῶν αὐτῶν ὀργάνων, ὀκτὼ κύνας, ἓν ἕλκυθρον, μίαν μικρὰν λέμβον ἀκαταβύθιστον, τρόφιμα δι' ἕνα μῆνα καὶ ποσότητά τινα ὕδατος. Ἄνωθεν τῆς καλάθου, ἥτις συνήθως ἔσται σκεπασμένη, θὰ εὑρίσκεται μικρὰ γέφυρα, εἶδος ἀνδήρου, ἐφ' ἧς δύνανται νὰ μένωσιν οἱ παρατηρηταί, ἂν ἡ ἐξωτερικὴ θερμοκρασία τὸ ἐπιτρέπῃ.

Οἱ δύο ἐξερευνηταὶ θ' ἀναχωρήσωσιν ἐκ λιμένος τινὸς τῆς Γαλλίας παρακολουθούμενοι ὑπὸ δύο ἀτμοπλοίων, ὧν ὁ ναῦλος ἀποτελεῖ τὸ σημαντικώτερον μέρος τῆς δαπάνης τῆς ἐκδρομῆς. Τὰ δύο ταῦτα πλοῖα ἀναγκαιοῦσιν ὅπως φέρωσι τὸ ὀγκῶδες ὑλικόν, τὸ ἀπαιτούμενον διὰ τὴν ἐπὶ τόπου πλήρωσιν καὶ τὴν παραγωγὴν τοῦ καθαροῦ ὑδρογόνου διὰ τῶν ἐν χρήσει νῦν ἐν Σαλαὶ-Μεδὼν μεθόδων πρὸς πλήρωσιν τῶν στρατιωτικῶν ἀεροστάτων. Ἡ δαπάνη τῆς ἐργασίας ταύτης εἶνε ἀτυχῶς ὑπέρογκος, ὡς ἀνερχομένη κατὰ μέσον ὅρον εἰς ἓν φράγκον κατὰ κυβικὸν χιλιόμετρον, ἤτοι εἰς 15 μέχρι 16,000 φράγκων διὰ τὸ κατασκευασθησόμενον ἀερόστατον.

Ἡ ἀναχώρησις γενήσεται κατὰ Μάϊον, ὥστε νὰ φθάσωσιν εἰς Σπιτζεβέργην κατὰ Ἰούλιον. Ἐκεῖ ἀναλόγως τοῦ καιροῦ, οἱ ἀεροναῦται θ' ἀνυψωθῶσι πάραυτα καὶ θ' ἀναμείνωσιν εὐνοϊκοὺς ἀνέμους, δηλαδὴ νοτίους, φέροντας αὐτοὺς πρὸς βορρᾶν. Σκέπτονται νὰ μείνωσιν εἰς τὸν ἀέρα τοὐλάχιστον ἐπὶ ὀκτὼ μέχρι δέκα ἡμερῶν. Ἀφοῦ περατωθῶσιν αἱ παρατηρήσεις των σκοπεύουσι νὰ περαιωθῶσιν εἰς τὴν Βόρειον Ἀμερικὴν ἢ τὴν βόρειον Ἀσίαν. Ἡ ὁλικὴ διάρκεια τῆς ἐκδρομῆς, συμπεριλαμβανομένης καὶ τῆς παλινοστήσεως, ὑπολογίζεται εἰς ἓξ μῆνας. Ὁ προϋπολογισμὸς τῆς δαπάνης ἀνέρχεται εἰς 560,000 φράγκων, ἐξ ὧν 60,000 διὰ τὸ ἀερόστατον καὶ 500,000 διὰ τοὺς ναύλους, τὴν μεταφοράν, τὴν

Digitized by Google

πλήρωσιν, τὴν ἀγορὰν τοῦ ἐπιστημονικοῦ ὑλικοῦ κλπ.

Σχέδιον τοιοῦτο δέον νὰ μελετηθῇ ὡρίμως εἰς πάντα αὐτοῦ τὰ καθέκαστα. Ὡς ἐκ τῶν πολλῶν λεπτεπιλέπτων μεριμνῶν, ἃς ἀπαιτεῖ ἡ κατασκευή του, εἰς ἣν ἐπιστατοῦσιν οἱ κκ. Βεζανσῶν καὶ Ἑρμὶτ αὐτοπροσώπως, τῆς βαθμιαίας φορᾶς τὴν ὁποίαν θέλουσι λαμβάνῃ καὶ τῶν προκαταρκτικῶν δοκιμῶν τὰς ὁποίας θέλουσι νὰ ἐπιχειρήσωσι ὡς πρὸς τὸν ἀνώτατον ὅρον τῆς διαρκείας τῶν ἐν τῷ ἀέρι ταξειδίων, ἡ ἀναχώρησις δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ λάβῃ χώραν πρὸ τοῦ Μαΐου τοῦ 1892. Βεβαίως μέχρι τῆς ἐποχῆς θ' ἀκούσωμεν νὰ γίνεται λόγος περὶ δοκιμαστικῶν ἀνυψώσεων τοῦ περιφήμου ἀεροστάτου. Αἱ δὲ γενησόμεναι παρατηρήσεις κατὰ τὴν ἐναέριον αὐτὴν περιοδείαν τῶν πολικῶν χωρῶν ὡς εἰκὸς θὰ ἐνδιαφέρωσι σφόδρα τὴν γεωγραφίαν, τὴν γεωλογίαν, τὴν φυσικὴν ἱστορίαν, τὴν φυσικὴν κλπ. Διὰ καλῶν φωτογραφικῶν συσκευῶν οἱ δύο ἀεροναῦται δύνανται νὰ χορηγήσωσιν ἡμῖν ἀπόψεις καὶ σχέδια ἀληθῆ τῶν ἐξερευνηθησομένων παρ' αὐτῶν χωρῶν.

Τὸ πρῶτον ἀναφυόμενον ζήτημα εἶνε ἂν οἱ ἀεροναῦται μεθ' ὅσης καὶ ἂν ἔχωσιν ὑπομονήν, θὰ εὕρωσιν ἀνέμους εὐνοϊκούς. Τοῦτο δυνάμεθα νὰ τὸ ἐλπίσωμεν, καθότι ἐπικρατεῖ γενικῶς πρὸς τὸ μέρος τῆς Σπιτζβέργης γῆς ῥεῦμα νοτίου ἀνέμου, τὸ ὁποῖον θὰ φέρῃ τοὺς δύο ἐξερευνητὰς μέχρι χωρῶν, ἃς ἀδυνατοῦμεν νὰ προσδιορίσωμέν. Ἐνδέχεται περαιτέρω καὶ ἀνατολικώτερον νὰ συναντήσωσι ῥεῦμα νοτιοανατολικόν, ὅπερ θὰ φέρῃ αὐτοὺς πρὸς τὴν ἀμερικανικὴν παραλίαν. Ἀληθῶς εἰπεῖν περὶ τούτων διατελοῦμεν ἐν πλήρῃ ἀγνοίᾳ· ἀλλ' ὅμως τὸ σχέδιον εἶνε λογικόν, εὐνόητον δὲ εἶνε ὅτι σαγηνεύει τοὺς δύο καιρούς, ἀφωσιωμένους ἐξερευνητάς, πλήρης ἐμπιστοσύνης εἰς τὸν ἑαυτῶν ἀστέρα καὶ ἀπλήστως ποθοῦντες νὰ συνδέσωσι τὸ ὄνομά των μὲ μίαν τῶν μεγίστων ἀνακαλύψεων τῶν νεωτέρων χρόνων. Δὲν πρέπει ὅμως ν' ἀποκρύψωμεν ὅτι ἡ ἐκδρομὴ εἶνε λίαν κινδυνώδης καὶ ὅτι εἶνε βεβαίως ἔργον ἀνώτερον τῶν συνήθων χαρακτήρων. Εὐχόμεθα ἐγκαρδίως ὅπως οἱ κκ. Βεζανσῶν καὶ Ἑρμὶτ ἀγάγωσιν εἰς αἴσιον πέρας τὸ μεγαλεπίβολον αὐτῶν σχέδιον, τὴν ἡμέραν δὲ καθ' ἣν θὰ ἐγκαταλείπωσι τὸ γαλλικὸν ἔδαφος, δὲν ἀμφιβάλλομεν ὅτι θὰ συνοδεύωνται ὑπὸ τῶν εὐχῶν πάντων τῶν ἡμετέρων συμπατριωτῶν. Εἶνε ἆρά γε πεπρωμένον ἡ γαλλικὴ σημαία νὰ κυματίσῃ πρώτη ἐπὶ τοῦ Βορείου πόλου!

(Henri de Parville) X

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΑΝΑΛΕΚΤΑ

Εἰδύλλιον ἐντὸς κιβωτίου. Πρό τινων ἡμερῶν κατεβιβάσθη ἐκ φορτηγοῦ ἁμάξης τοῦ σιδηροδρομικοῦ συρμοῦ, ὅστις ἔφθασεν ἐκ Βαρκελώνης εἰς Παρισίους, ὀγκῶδες κιβώτιον. Μόλις τοῦτο ἐτέθη κατὰ γῆς, ἤνοιξε μόνον του ὡς μαγικὸν κιβώτιον παραμυθίων καὶ ἐξῆλθεν ἐξ αὐτοῦ νεαρὰ Ἱσπανὶς εἰκοσαετὴς περίπου καὶ νεαρὸς μαῦρος δεκαοκταετὴς τὸ πολύ. Τὸ χαριτωμένον ζεῦγος ὡδηγήθη ἀμέσως εἰς τὸν ἀστυνομικὸν σταθμὸν τοῦ σιδηροδρόμου καὶ ἀνεκρίθη. Καὶ οἱ δύο ὡμίλουν ὀλίγιστα γαλλικά, ἐξήχθη δὲ μετὰ δυσκολίας ἐκ τῶν ἀπαντήσεών των ὅτι ἦλθον εἰς Παρισίους, ἵνα εὕρωσιν ἐργασίαν ὁ μὲν κύριος ὡς μάγειρος, ἡ δὲ κυρία ὡς ῥάπτρια. Ἀλλὰ ποῖος τοὺς ἐφόρτωσε, ποῖος ἐφρόντισε νὰ κατασκευάσῃ τόσον ἄνετον τὴν διαμονὴν κατὰ τὴν πενθήμερον ὁδοιπορίαν ἐντὸς τοῦ πελωρίου ἐκείνου κιβωτίου, ἐντὸς τοῦ ὁποίου καὶ ἀνέπνεον ἐλευθέρως καὶ προσφόρως ἐτοποθετοῦντο ὅπως ἀποφεύγωσιν οἱονδήποτε κτύπημα κατὰ τὰς ἀποτομωτάτας μετακινήσεις; Ποῖος ἐπρομήθευσε καὶ τὰς τροφὰς διὰ τὸ ταξείδιον καὶ ὅλα τὰ χρειώδη μετὰ τόσης μερίμνης; Ποῖος ἐπὶ τέλους ἔκαμε τὴν μεγάλην ἐπιγραφὴν «ὑαλικὰ — εὔθραυστα» ἐπὶ τῶν σανίδων; Ἡ ἀνάκρισις ἔφθασεν εἰς εὐτυχὲς ἀποτέλεσμα καὶ συνέλαβε δύο ἐργοστασιάρχας παρισινούς, οἵτινες ὡμολόγησαν ἀμέσως ὅτι ἡ τοιαύτη ἐντὸς κιβωτίου ἀποστολὴ τοῦ νεαροῦ ζεύγους ἔγεινε συνεπείᾳ στοιχήματος 5000 φράγκων. Ὁ ἕτερος τῶν ἐργοστασιαρχῶν τούτων ἐν Βαρκελώνῃ διατρίβων συνήντησεν ἡμέραν τινὰ τὸν μαῦρον καὶ τὴν Ἱσπανίδα κλαίοντας εἰς τὴν γωνίαν μιᾶς ὁδοῦ. Ἐρωτήσας τὴν αἰτίαν ἔμαθεν ὅτι ἤθελαν ν' ἀποθάνωσι διότι οἱ γονεῖς των δέν τους ὑπάνδρευαν. Συγκινηθεὶς αὐτὸς τότε συνέλαβε τὴν ἰδέαν νὰ τοὺς φέρῃ εἰς Παρισίους καὶ ἐστοιχημάτισε μετά τινος φίλου ἐν Βαρκελώνῃ νὰ τοὺς ἀποστείλῃ ὡς ἐμπόρευμα. Προσεφέρθη δὲ νὰ πληρώσῃ τὸν ναῦλον ἐκ Βαρκελώνης εἰς Παρισίους ὅπως ἀφεθῶσιν οὗτοι ἐλεύθεροι. Ἀλλ' ὁ ἀστυνόμος ἀπήντησεν ὅτι οἱ μὲν δύο ἐρωτόληπτοι εἶνε ἐλεύθεροι, θὰ κρατηθῇ δὲ αὐτὸς ὁ ἐργοστασιάρχης κατηγορούμενος ἐπὶ ἀπάτῃ κατὰ τῆς Ἑταιρίας τῶν Σιδηροδρόμων.

Ἀναζήτησις κληρονόμου. Τὰ ἁπανταχοῦ τῆς ὑφηλίου ἀγγλικὰ προξενεῖα διετάχθησαν νὰ ἐνεργήσωσι δραστηρίως πρὸς ἀνεύρεσιν τῆς Μίστρες Γρόλλ τὸ γένος Κοῦπερ, κληρονόμου τεσσαράκοντα ἑκατομμυρίων φράγκων. Ἡ γυνὴ αὐτὴ νυμφευθεῖσα πρὸ ἐτῶν ἔζησεν ἔπειτα χωρισμένη ἀπὸ τὸν ἄνδρα της ἐν Λονδίνῳ μέχρι τοῦ 1869. Μὴ δυναμένη δ' ἐπὶ πλέον νὰ συντηρηθῇ ἐκ τῶν πενιχρῶν πόρων της εὗρε θέσιν παιδαγωγοῦ εἰς Ῥωσσίαν καὶ ἀνεχώρησεν ἐξ Ἀγγλίας. Ἔκτοτε τὰ ἴχνη της ἐχάθησαν. Ἂν δὲν εὑρεθῇ τώρα εἴτε αὐτὴ εἴτε ἀπόγονοί της, τὰ τεσσαράκοντα ἑκατομμύρια ἅτινα κληρονομεῖ παρὰ τοῦ ἀδελφοῦ της θὰ περιέλθωσιν εἰς τὰ ἀγαθοεργὰ καταστήματα τοῦ Λονδίνου.

Ἱστορία ὑπηρέτου. Μεταξὺ τῶν ὑπηρετῶν τοῦ Βίσμαρκ εὑρίσκεται καί τις τοῦ ὁποίου ἡ ἱστορία ἔχει ὡς ἑξῆς: Κατὰ τὸν γαλλογερμανικὸν πόλεμον τοῦ 1870, ὁ Βίσμαρκ ἐπιστρέφων ἑσπέραν τινὰ εἰς τὸ κατάλυμά του ἐν τῷ στρατηγείῳ τοῦ Μῶ ἤκουσε τοὺς κλαυθμηρισμοὺς βρέφους τὸ ὁποῖον γυνή τις εἶχεν ἀποθέσῃ ἐπὶ

ΧΩΡΙΚΟΙ ΤΗΣ ΡΟΔΟΠΗΣ
(Ἐκ φωτογραφιῶν)

τῆς κλίνης του. Εἶδε δὲ κεντημένας ἐπὶ τῶν σπαργάνων του τὰς ἑξῆς λέξεις : « Ὁ σύζυγός μου ἐφονεύθη εἰς τὸ Σεδάν. Στεροῦμαι ἄρτου. Ἡ ἀπελπισία μὲ βιάζει νὰ χωρισθῶ ἀπὸ τὸ τέκνον μου. Ἐβαπτίσθη καὶ φέρει τὸ ὄνομα Βικέντιος». Ταῦτα συνέβαινον τὴν 16 7βρίου 1870. Ὁ Βίσμαρκ ἀνέφερε τὸ γεγονὸς εἰς τὸν Βασιλέα. « Μεγαλειότατε, εἶπεν, ἰδοὺ ἐγὼ κληρονόμος βρέφους.» Καὶ ὁ Γουλιέλμος ἀπεκρίθη:«Ἐν καιρῷ πολέμου πρέπει νὰ λαμβάνῃ τις πᾶν τὸ τυχόν· ἔστω καὶ βρέφος». Ὁ Βικέντιος ἐστάλη εἰς Βερολῖνον καὶ ἀνετράφη δαπάνῃ τοῦ Βίσμαρκ. Ἡ δὲ μήτηρ ἡ ἀποθέσασα τὸ τέκνον της ἐπὶ τῆς κλίνης τοῦ πρίγκιπος ἐν τῷ ἐπισκοπικῷ μεγάρῳ τοῦ Μῶ, οὐδέποτε ἐγνώσθη.

ΧΡΟΝΙΚΑ

Καλλιτεχνικά. Ὁ σύλλογος τῶν Βερολιναίων καλλιτεχνῶν ἀπεφάσισε νὰ ἑορτάσῃ κατὰ τὸ προσεχὲς ἔτος 1891 τὴν πεντηκονταετηρίδα τῆς ἱδρύσεώς του διὰ διεθνοῦς καλλιτεχνικῆς ἐκθέσεως γενησομένης ἐν Βερολίνῳ ἡ διάρκεια τῆς ὁποίας ἔσται ἀπὸ 1 μαΐου μέχρι 15 Σεπτεμβρίου. Ἡ αὐτοκράτειρα Φρειδερίκου παρεκλήθη ν'ἀναλάβῃ ὑπὸ τὴν ὑψηλὴν αὐτῆς προστασίαν τὴν ἔκθεσιν, ἡ δὲ πόλις τοῦ Βερολίνου ἐψήφισεν ὑπὲρ ταύτης 25,000 μαρκῶν.

—Τὸ Γερμανικὸν Μουσεῖον τῆς Νυρεμβέργης ἠγόρασε ἐξ ἰδιωτικῆς πινακοθήκης, μεγίστης ἀξίας εἰκόνα, ἔργον νεανικὸν τοῦ μεγάλου Ῥέμβρανδ.

—Τὸ πρῶτον νῦν ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ πρίγκιπος Ῥοδόλφου ἡ χήρα αὐτοῦ Στεφανία προήδρευσε τοῦ συμβουλίου ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν τοῦ ὁποίου ἐκδίδεται τὸ μέγα ἔργον: Ἡ Αὐστρουγγαρία διὰ λόγων καὶ εἰκόνων. Ἀπεφασίσθη δ' ἐν αὐτῷ ἡ ἐξακολούθησις τῆς ἐκδόσεως.

Θεατρικά. Ὁ διάσημος σκανδιναυὸς ποιητὴς Ἐρρῖκος Ἴβσεν ἐπεράτωσε νέον δρᾶμά του, τὸ ὁποῖον ἐκδίδεται προσεχῶς. Μετὰ τοῦ πρωτοτύπου δ' ἐκδίδονται συγχρόνως μεταφράσεις εἰς γαλλικήν, ἀγγλικὴν καὶ γερμανικὴν γλῶσσαν.

—«Τὸ ὄνειρον» μελόδραμα τοῦ μελοποιοῦ Βρυνώ, τοῦ ὁποίου ἡ ὑπόθεσις ἐλήφθη ἐκ τοῦ ὁμωνύμου μυθιστορήματος τοῦ Ζολᾶ, θὰ παρασταθῇ προσεχῶς ἐν τῷ παρισινῷ θεάτρῳ τοῦ Κωμικοῦ Μελοδράματος. Ἡ μουσικὴ αὐτοῦ λέγεται ὅτι ἔχει πολλὴν ἀξίαν καὶ πρωτοτυπίαν, εἶνε δὲ καὶ ἰδιόρρυθμον τὸ ἔργον κατὰ τοῦτο, ὅτι δὲν ἔχει χοροὺς πλὴν ἑνὸς χοροῦ γυναικῶν ψάλλοντος ἐκ τῶν παρασκηνίων.

ΠΑΝΤΟΙΑ

Ἐκπληκτικὸν εἶνε ἀληθὲς τὸ ταξείδιον ὅπερ πεζῇ ἀνέλαβε νὰ ἐκτελέσῃ ἐπ' ἐσχάτων ὁ Ῥῶσσος πεζοδρόμος Βαλαβούκας. Ἀναχωρήσας τὴν 3]15 Νοεμβρίου ἐκ Κιέβου θὰ διέλθῃ τὴν Χερσόνησον τοῦ Αἵμου μέχρι τοῦ Ἁγίου Ὄρους, θὰ μεταβῇ εἰς Κωνσταντινούπολιν, Ἱεροσόλυμα, θὰ διατρέξῃ παραλίως τὴν Συρίαν καὶ τὴν Ἀφρικὴν μέχρι τοῦ Μαρόκου, ὁπόθεν θὰ διαπεραιωθῇ εἰς τὴν Ἱσπανίαν καὶ θὰ ἐπανέλθῃ εἰς Κίεβον, διερχόμενος διὰ Γαλλίας καὶ Γερμανίας. Ἂν δὲν παρουσιασθῇ ἀπρόοπτόν τι, ὁ Βαλαβούκας θὰ διαθέσῃ ὑπὲρ τῆς πεζοπορείας ταύτης τριάκοντα καὶ ἑπτὰ μῆνας. Ὁ Ῥῶσσος πεζοπόρος εἶνε ἡλικίας 30 περίπου ἐτῶν, ἐξετέλεσε δὲ μέχρι τοῦδε πεζοπορείας 12,500 χιλιομέτρων ἐν ὅλῳ.

ΕΔΩ Κ'ΕΚΕΙ

Μεταξὺ συζύγων. Ἔλα, καϋμένε, πήγαινε νὰ μοῦ πάρῃς ἀπ' τὰ ἐμπορικὰ τῆς κορδέλλαις ποῦ μου χρειάζονται.—Τί λές; μ' αὐτὸν τὸν καιρό; δὲν βλέπεις πῶς βρέχει;—Ἐσὺ δὲν μοὔλεγες πῶς γιὰ χατήρι μου πέφτεις 'ς τὴ φωτιά; —'Σ τὴ φωτιὰ ναί, μὰ ὄχι 'ς τὴ λάσπη.

Ἄλλη σκηνή. Ἐκείνη (ὀργίλη) :— Πῶς; εἶνε ἡ ἑορτή μου σήμερα καὶ ἔρχεσαι μὲ ἄδεια χέρια; Ἐκεῖνος (γλυκύτατα): — Ναί! γιὰ νὰ σὲ σφίξω καλήτερα εἰς τὰ στήθη μου.

ΤΡΕΙΣ ΓΝΩΜΑΙ ΚΑΘ' ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Σχεδὸν πάντοτε ὁ βίος τοῦ ἀνθρώπου γίνεται εὐάρεστος πρὸς βλάβην καὶ ζημίαν τῆς εὐτυχίας του.

*

Εἶνε εὐκολώτερον νὰ κάμῃ τὸ καλὸν ὁ πλούσιος παρὰ νὰ μὴν κάμῃ τὸ κακὸν ὁ πτωχός.

*

Τὰ χρέη ὅσα πληρώνεις ἀφίνουν τρύπας, τὰ χρέη ὅσα δὲν πληρώνεις ἀφίνουν κηλῖδας.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1890 — 2422

Digitized by Google

ΛΟΓΟΣ ΕΙΣΙΤΗΡΙΟΣ

εἰς τὸ μάθημα τῆς Ἑλληνικῆς ἀρχαιολογίας ὑπὸ Ν. Γ. Πολίτου καθηγητοῦ.

Προτάσει τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς, ἀναλαμβάνων τὴν διδασκαλίαν τῶν μαθημάτων τῆς μυθολογίας καὶ τῆς ἑλληνικῆς ἀρχαιολογίας, καθῆκον πρώτιστον ἔχω νὰ δηλώσω δημοσίᾳ ἐντεῦθεν τὴν εὐγνωμοσύνην μου εἴς τε τὸν γεραρὸν σύλλογον τῶν καθηγητῶν τῆς σχολῆς, τὸν ὑποδείξαντά με, καὶ εἰς τὴν σεβαστὴν κυβέρνησιν, τὴν προκαλέσασαν τὴν βασιλικὴν κύρωσιν τῆς γνώμης αὐτοῦ. Προσερχόμενος δὲ τὸ πρῶτον πρὸς ὑμᾶς, ὡς διδάσκαλος, φίλοι ὁμιληταί, ἀναγκαιοτάτην κρηπῖδα τοῦ ἀρχομένου ἔργου ὑπολαμβάνω τὴν διατύπωσιν τῆς φύσεως καὶ τῶν ὁρίων τῶν κλάδων τούτων τῆς ἐπιστήμης καὶ τὴν δήλωσιν τῆς προσφυεστάτης κατ' ἐμὴν γνώμην μεθόδου πρὸς κατάταξιν καὶ ἐξέτασιν τοῦ περιεχομένου αὐτῶν. Ἀλλ' ὅπως μὴ ἐκταθῇ εἰς μῆκος ὁ λόγος, τὴν μὲν ἔκθεσιν τῆς ἐνεστώσης καταστάσεως τῶν μυθολογικῶν σπουδῶν ἀναβάλλω εἰς ἑπόμενον μάθημα, ἄλλως τε καὶ πραγματευθεὶς περὶ αὐτῆς ἐν εἰσιτηρίῳ λόγῳ εἰς τὴν ἑλληνικὴν μυθολογίαν πρὸ ἐτῶν δημοσιευθέντι. Θὰ περιορισθῶ δὲ σήμερον εἰς βραχεῖαν προκατασκευὴν τῆς ἀρχαιολογίας, ἣν τοσοῦτον μᾶλλον κρίνω ἀναγκαίαν, καθόσον οὐ μόνον ποικιλώταται καὶ ἔν τισιν ἀντιμαχόμεναι ἀλλήλαις ἐπεκράτουν πρότερον καὶ ἐν μέρει κρατοῦσι καὶ νῦν γνῶμαι περὶ τοῦ σκοποῦ καὶ τῶν ὁρίων τῆς ἐπιστήμης ταύτης, ἀλλὰ καὶ πρὸ πάντων διότι μέλλων ἐν τῇ διδασκαλίᾳ νὰ παρεκκλίνω ἐν πολλοῖς τῶν κοινῇ παραδεδεγμένων ὡς πρὸς τὴν διάταξιν καὶ τὸν τρόπον τῆς ἐξετάσεως τῆς ὕλης τῆς ἀρχαιολογίας, φρονῶ ὅτι μοὶ ἐπιβάλλεται ἡ ὑποχρέωσις νὰ αἰτιολογήσω προσηκόντως τὴν γνώμην μου. Διότι ὁ διδάσκων ἀπὸ τῆς ἕδρας ταύτης ὀφείλει νὰ μεταδίδῃ εἰς τὴν ἀκαδημαϊκὴν νεότητα ἐξεληλεγμένα τῆς ἐπιστήμης πορίσματα, καινοτομίαι δ' ἐπιτρέπονται μόνον ἂν εἶναι σκόπιμοι καὶ τελεσφόροι, κατὰ τὴν γνώμην τοὐλάχιστον τοῦ διδάσκοντος, ὅστις ὅμως καθῆκον ἔχει νὰ φανερώνῃ πάντοτε τοῖς ὁμιληταῖς αὐτοῦ ὅτι δὲν ἔτυχον αὗται τοῦ ἐλέγχου, τοῦ προσδίδοντος τὸ ἐπιστημονικὸν κῦρος.

Ἡ ἔννοια τῆς λέξεως ἀρχαιολογίας, ὡς μαρτυρεῖ ἡ χρῆσις αὐτῆς παρὰ τοῖς παλαιοῖς, εἶναι εὐρυτάτη. Εἶναι ἡ ἀρχαιολογουμένη ἱστορία, ὡς ἐκάλεσεν αὐτὴν Διονύσιος ὁ Ἁλικαρνασσεύς, περιλαμβάνουσα τὰς μυθολογίας καὶ τὰς πράξεις, τὸν βίον καὶ τὰ νόμιμα καὶ πάντα συλλήβδην τὰ συντελοῦντα εἰς πλήρη γνῶσιν ἔθνους τινός, εἴτε καθ' ὅλον τὸν χρόνον τῆς ὑπάρξεως αὐτοῦ, εἴτε μέχρις ὡρισμένου χρόνου, καθ' ὃν ἄρχεται ἀναπτυσσομένη ἡ ἱστορικὴ συνείδησις αὐτοῦ, ἢ καθ' ὃν ἐκ μεγάλου τινὸς ἱστορικοῦ γεγονότος σπουδαία ἐπῆλθε τροπὴ εἰς τὸν βίον αὐτοῦ. Τοιαύτην δὲ βεβαίως εἶχεν ἔννοιαν τῆς ἀρχαιολογίας ὁ σοφιστὴς Ἱππίας ὁ Ἠλεῖος, ὅστις, ὡς φέρεται λέγων παρὰ Πλάτωνι, ἐδίδασκε τοὺς Λακεδαιμονίους περὶ τῶν γενῶν τῶν τε ἡρώων καὶ τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν κατοικίσεων, ὡς τὸ ἀρχαῖον ἐκτίσθησαν αἱ πόλεις καὶ συλλήβδην πᾶσαν τὴν ἀρχαιολογίαν· τοιοῦτο δ' ἐχάραξε καὶ τῆς Ῥωμαϊκῆς ἀρχαιολογίας αὐτοῦ τὸ διάγραμμα Διονύσιος ὁ Ἁλικαρνασσεύς, περιλαβὼν ἐν αὐτῇ ὅλον τῶν Ῥωμαίων τὸν βίον ἀπὸ τῶν σκοτεινῶν καὶ ἀδιεξιτήτων χρόνων τῶν μύθων μέχρι τοῦ πρώτου φοινικικοῦ πολέμου. Οὕτως ὅμως γενομένη ἡ ἐξέτασις τοῦ βίου τῶν ἐθνῶν, ὑφ' ἑνὸς ἀνδρὸς καὶ διὰ μιᾶς καὶ δὴ καὶ μονομεροῦς μεθόδου, παρεῖχε μὲν ἔμφασίν τινα ἑνότητος, ἀλλ' ἦτο καθ' ἑαυτὴν ἀνεπαρκὴς καὶ ἀνίκανος ὡς εἰκὸς νὰ συντελέσῃ πρὸς τὸν σκοπόν, ὃν ἐπεζήτει. Διότι κατασκεδαζομένη εἰς πεδίον ἐρεύνης ἀπέραντον καὶ κατατριβομένη εἰς τὴν μελέτην τῶν πολυπληθῶν καὶ ποικιλωτάτων καὶ ἀνομοιοειδῶν φαινομένων, τὰ ὁποῖα παρουσιάζει ὁ ἀείρους καὶ ἀειβλαστὴς τῶν ἐθνῶν βίος, ἠδυνάτει νὰ ἐμβαθύνῃ εἰς τὴν διάγνωσιν αὐτῶν, ἥτις μόνον διὰ τῆς συμπράξεως πολλῶν ἅμα ἐπιστημῶν καὶ τῆς χρήσεως τῆς προσηκούσης ἑκάστῃ αὐτῶν μεθόδου ἐπιτυγχάνεται, καὶ νὰ συναγάγῃ ἀσφαλῆ γενικὰ πορίσματα ἐκ τῆς ἐρεύνης τῶν καθ' ἕκαστον, εἰς καθολικὰς ἀποκορυφοῦσα ἰδέας τοὺς λεπτομερεῖς λόγους.

Τοῦτο ἐνωρὶς κατενοήθη, διὸ βλέπομεν ὅτι καὶ οἱ παλαιοὶ τὴν γνῶσιν τοῦ ἀρχαίου βίου ἀνεζήτουν κυρίως δι' εἰδικῆς ἐρεύνης τῶν ὁμοειδῶν μερῶν αὐτοῦ, γινομένης ἐν τῷ κύκλῳ τῶν μαθήσεων, εἰς ἃς ἐτάσσοντο ταῦτα καὶ διὰ τῶν οἰκείων ἑκάστῃ αὐτῶν βοηθημάτων καὶ μεθόδων. Οἱ δὲ νεώτεροι ἀρχαιομάθειαν ἢ ἀρχαιογνωσίαν καλέσαντες τὴν ὑπὸ τῶν παλαιῶν ἀρχαιολογίαν λεγομένην, ἀνέδειξαν μὲν ταύτην σπου-

Digitized by Google

δαιότατον κλάδον τῆς φιλολογίας, περιορίσαντες δὲ τὴν ἔννοιαν καὶ τὸν σκοπὸν τῆς ἀρχαιολογίας ἔταξαν αὐτὴν ὑπὸ τὴν ἀρχαιομάθειαν, ὡς ὑπάλληλον καὶ ὑπηρετικὴν μάθησιν.

Εἶναι δ' ἡ ἀρχαιομάθεια, κατὰ τὸν ὁρισμὸν ἑνὸς τῶν κορυφαίων τῶν ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς χρόνοις φιλολόγων, τοῦ Αὐγούστου Bœckh, ἡ ἐπιστήμη ἡ σκοποῦσα τὸν καθορισμὸν τοῦ ἰδιάζοντος χαρακτῆρος τῆς ἀρχαιότητος καὶ τὴν κατανόησιν τοῦ πνεύματος αὐτῆς ἐν πάσαις ταῖς ἐκφάνσεσιν αὐτοῦ, τὸν ἐκ πασῶν τῶν λεπτομερειῶν ἀπαρτισμὸν τῆς ἑνότητος τοῦ χαρακτῆρος καὶ τὴν θεωρίαν τούτου ἐν πάσαις ταῖς λεπτομερείαις αὐτοῦ. Ἡ δ' ἀκριβὴς γνῶσις τοῦ χαρακτῆρος τῆς ἀρχαιότητος, τῆς περιλαμβανούσης πλὴν τῶν κλασσικῶν ἐθνῶν, τῶν Ἑλλήνων καὶ τῶν Ῥωμαίων, καὶ παντοῖα ἔθνη τῆς ἀνατολῆς καὶ τῆς δύσεως, τοὺς Αἰγυπτίους, τοὺς Βαβυλωνίους, τοὺς Φοίνικας, τοὺς Πέρσας, τοὺς Ἰνδούς, τοὺς Ἰουδαίους, τοὺς Καρχηδονίους, τοὺς Γερμανούς, τοὺς Γαλάτας, ἡ ἀκριβής, λέγομεν, γνῶσις τοῦ χαρακτῆρος τῆς ἀρχαιότητος βάσιν κυριωτάτην καὶ ἀφετηρίαν ἔχει τὴν ἐνδελεχῆ ἐξέτασιν τοῦ ἀρχαίου ἑλληνικοῦ κόσμου. Διότι ἐν τῷ ἑλληνικῷ πολιτισμῷ, τοῦ ὁποίου οἱονεὶ συμπλήρωμα καὶ ἐξάρτημα εἶναι ὁ ῥωμαϊκός, ἀποκορυφοῦται εἰς ὑπάτην ἐξικόμενος τελειότητα ὁ πολιτισμὸς σύμπαντος τοῦ ἀρχαίου κόσμου. Ἡ ἀκριβὴς δὲ καὶ πλήρης γνῶσις τοῦ ἑλληνικοῦ χαρακτῆρος προϋποθέτει τὸν ἔλεγχον τῶν διαφορῶν αὐτοῦ ἐν τόπῳ καὶ χρόνῳ, ἵνα διὰ τῆς ἀφαιρέσεως τῶν διαφορῶν τούτων ἐξευρεθῶσι τὰ κύρια συστατικὰ αὐτοῦ. Ἐρευνῶνται δ' αἱ ἐν τόπῳ διαφοραί, διότι ἐν Ἑλλάδι ἐξαιρέτως οὐ μόνον ἑκάστη φυλὴ ἔχει ἴδιον χαρακτῆρα, ἀλλὰ καὶ ἑκάστη πόλις παρουσιάζει χαρακτηριστικὰ ἰδιώματα ἄξια μελέτης. Ἐρευνῶνται δὲ καὶ αἱ ἐν χρόνῳ διαφοραί, διότι ἐν τῷ μακραίωνι βίῳ τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους πολλαί, ὡς εἰκός, ἐπῆλθον μεταβολαὶ καὶ ἀλλοιώσεις, ἡ δ' ἀρχαιομάθεια ἀναζητεῖ τὰ ἰδιάζοντα γνωρίσματα τῶν μεγάλων περιόδων, αἵτινες σημειοῦσι τοὺς κυριωτάτους σταθμοὺς τοῦ ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ, τῆς πατρικῆς βασιλείας, τῆς μέχρι τῆς ἀρχῆς τῶν Ὀλυμπιάδων παρατεινομένης, τῶν κατ' ἐξοχὴν καλουμένων ἑλληνικῶν χρόνων μέχρις Ἀλεξάνδρου τοῦ μεγάλου, τῶν μακεδονικῶν, τῶν ῥωμαϊκῶν, τῶν βυζαντινῶν.

Τὸν σκοπὸν δὲ τοῦτον τῆς ἀρχαιομαθείας, τὴν γνῶσιν τοῦ ἰδιάζοντος χαρακτῆρος καὶ τοῦ καθόλου πνεύματος τῆς ἀρχαιότητος, ἐξυπηρετεῖ καὶ ἡ ἀρχαιολογία, ἐξετάζουσα τὰς διαφόρους φάσεις τοῦ ἀρχαίου βίου, ἤτοι τὸν δημόσιον, τὸν θρησκευτικόν, τὸν ἰδιωτικὸν καὶ τὸν ἐπιστημονικὸν βίον τῶν ἀρχαίων ἐθνῶν, τοῦτον δὲ τὸν τελευταῖον ὑπὸ περιωρισμένην ἔννοιαν, διότι εἰς ἄλλας μαθήσεις καταλείπουσα τὴν σπουδὴν τῆς πνευματικῆς παραγωγῆς κατὰ τὴν ἀρχαιότητα, πραγματεύεται μόνον περὶ τῶν ὀργάνων ταύτης, ἤτοι περὶ βιβλίων καὶ βιβλιοθηκῶν, περὶ ἀκαδημιῶν καὶ παιδευτηρίων καὶ τῶν τούτοις συναφῶν. Σαφῶς δὲ διακρίνεται ἀπὸ τῆς καταχρηστικῶς ἀρχαιολογίας ἐπίσης καλουμένης μαθήσεως, ἤτοι τῆς περιωρισμένης ἐν χρόνῳ ἱστορίας τῆς τέχνης, συναπτομένη ἑτέρωθεν πρὸς ταύτην ἐξωτερικῶς μέν, καθὸ ἐξετάζουσα καὶ τὰ ἐπιτηδεύματα τῶν ἀρχαίων τεχνιτῶν, ἐσωτερικῶς δὲ καθὸ ἀρυομένη ἐκ τῆς ἀρχαίας τέχνης σπουδαιότατα βοηθήματα πρὸς τὰς ἑαυτῆς σπουδάς.

Ἐντὸς λοιπὸν τῶν ὁρίων τούτων ἐργάζονται καὶ κινοῦνται νῦν πάντες σχεδὸν οἱ σκοπὸν τῆς ἐπιστημονικῆς ἐνεργείας αὐτῶν τιθέμενοι τὴν γνῶσιν τῆς ἀρχαιότητος. Ἄσκοπον δὲ νομίζω τὴν ἐξέτασιν τῆς διαφορᾶς τῶν γνωμῶν περὶ τοῦ σκοποῦ καὶ τῆς ὕλης τῆς ἀρχαιομαθείας, διότι τῶν μὲν παλαιοτέρων ἤτοι τῶν ἀπὸ τῶν χρόνων τῆς Ἀναγεννήσεως τῶν γραμμάτων μέχρι τῶν μέσων περίπου τοῦ παρελθόντος αἰῶνος ἀρχαιολογησάντων αἱ διάφοροι γνῶμαι, ἀπόρροια οὖσαι ἀμεθόδου καὶ ἀσυστάτου τὸ πλεῖστον ἐργασίας, δὲν χρῄζουσιν ἀνασκευῆς, αἱ δὲ διχογνωμίαι νεωτέρων τινῶν εἶναι ἐπουσιώδεις καὶ οὐδόλως ἅπτονται τῶν κοινῶς παραδεδεγμένων περὶ τοῦ σκοποῦ καὶ τῆς μεθόδου τῆς ἀρχαιομαθείας.

Ἀλλὰ καὶ μὴ σκοπουμένων τῶν εἰς τὰ καθ' ἕκαστα ἀφορωσῶν διαφωνιῶν τούτων, ἐκ τῆς αὐστηρᾶς βασάνου τῶν κρατουσῶν θεωριῶν περὶ τος σκοποῦ τῆς ἀρχαιομαθείας καὶ ἑπομένως καὶ τῆς ὑπαγομένης εἰς αὐτὴν ἀρχαιολογίας, τῆς ὕλης αὐτῆς καὶ τῆς μεθόδου πρὸς διάταξιν ταύτης, προκύπτουσιν ἀμφιβολίαι καὶ ἀπορήματα, ἅτινα πρέπει νὰ διευκρινηθῶσι καὶ νὰ λυθῶσι, διότι ἄνευ τούτου αὐτὰ τὰ θεμέλια ἐφ' ὧν θὰ ἐποικοδομηθῇ πᾶσα ἐν τῷ κύκλῳ τῆς ἀρχαιομαθείας ἐπιστημονικὴ ἐργασία παρίστανται ἀσταθῆ καὶ ἀπρόσφορα.

Πρωτίστως λοιπὸν ἐγείρεται τὸ ζήτημα ἂν ἡ ἀρχαιομάθεια εἶναι ὄντως ἐπιστήμη αὐτοτελής, ὡς θεωρεῖται. Ἀλλ' ὅπως ἀναγνωρισθῇ ὡς τοιαύτη ὀφείλει νὰ ἔχῃ τρία στοιχεῖα, τὰ κυριώτατα ταῦτα: ἴδιον σκοπόν, ὕλην εὐκρινῶς διακεκριμένην τῆς τῶν ἄλλων ἐπιστημῶν, καὶ μέθοδον ἰδίαν καὶ αὐτάρκη πρὸς ἐπεξεργασίαν τῆς ὕλης καὶ ἐπίτευξιν τοῦ σκοποῦ. Τούτων ὅμως ἓν μόνον ἔχει, τὸν σκοπόν· σκοπὸν ἀληθῶς ὑψηλὸν καὶ γενναῖον, τέρμα μακρᾶς καὶ εὐρείας ἀλλὰ καὶ δυσπόρου ὁδοῦ ἐπιστημονικῶν ἐρευνῶν. Ἀλλὰ τήν τε ὕλην αὐτῆς καὶ τὴν μέθοδον παραλαμβάνει παρὰ διαφόρων ἐπιστημῶν, παρ'

Digitized by Google

ἄλλων μὲν προσδεχομένη καθολικάς τινας ἰδέας, ἄλλων δὲ προσοικειουμένη ὁλόκληρα τμήματα, καθοριζόμενα κατὰ χρόνον. Οὕτως ἐκ τῆς φιλοσοφίας παραλαμβάνει, χωρίζουσα ἀπὸ τῆς καθόλου γνώσεως, τὸν πυρῆνα αὐτῆς, τὴν γνῶσιν τοῦ ἔθνους, καὶ ζητεῖ νὰ καθορίσῃ τὸν ἐθνικὸν χαρακτῆρα τῆς φιλοσοφίας παρ' ἑκάστῳ τῶν ἀρχαίων ἐθνῶν. Ἐν δὲ τῇ δίνῃ τῶν ἀνθρωπίνων πράξεων, ἃς ἐκθέτει ἡ ἱστορία, ἀναζητεῖ τὸ ἀπαύγασμα τοῦ χαρακτῆρος τῶν συντελεσάντων αὐτὰς κατὰ τοὺς ἀρχαίους χρόνους λαῶν. Ἐκ τῆς φιλολογίας καὶ τῆς γλωσσολογίας καταμανθάνει τὰ χαρακτηριστικὰ ἰδιώματα τῶν ἀρχαίων γλωσσῶν καὶ γραμματειῶν, ἐκ δὲ τῶν μαθηματικῶν καὶ τῶν ἐμπειρικῶν ἐπιστημῶν τὸ ποσὸν καὶ τὸ ποιὸν τῶν ἐν τῷ κύκλῳ τῶν ἐπιστημῶν τούτων γνώσεων τῶν ἀρχαίων. Ἡ ἱστορία τῆς τέχνης ἀποκαλύπτει αὐτῇ τὸ ἰδεῶδες καλὸν τοῦ ἀρχαίου κόσμου, ἡ δὲ τῶν θρησκειῶν ἱστορία τὸ θρησκευτικὸν αἴσθημα αὐτοῦ, τὸ ἐκδηλούμενον ἐν τῇ μυθοπλαστικῇ δυνάμει, ἐν τῇ λατρείᾳ καὶ ἐν τῷ ἀγράφῳ δικαίῳ. Καὶ συνελόντι εἰπεῖν, ἐκ πασῶν τῶν ἐπιστημῶν ἀπανθίζει ἡ ἀρχαιομάθεια τὰ εἰς τὸν σκοπὸν αὐτῆς χρήσιμα, πασῶν δεομένη, ἐν οὐδενὶ δ' αὐτοπραγοῦσα.

Ὅθεν κατὰ ταῦτα ἡ ἀρχαιομάθεια δὲν εἶναι ἰδία ἐπιστήμη, ἀλλὰ μᾶλλον ἄθροισμα τῶν εἰς τοὺς ἀρχαίους χρόνους ἀναγομένων πορισμάτων τῆς κατὰ μέρος ἐργασίας διαφόρων ἐπιστημῶν.

Τούτου δὲ τεθέντος, τίς ἡ τάξις τῆς ἀρχαιολογίας ἐν τῇ ἐπιστήμῃ ;

Προδήλως δὲν εἶναι μάθησις ὑπηρετικὴ τῆς ἀρχαιομαθείας, ἀλλ' ἐπικουρεῖ μόνον αὐτῇ ὡς αἱ ἄλλαι ἐπιστῆμαι, καθ' ἃ ἐξεθέσαμεν. Ἐξετάζουσα τὰς ἐκδηλώσεις τοῦ βίου τῶν ἀρχαίων ἐθνῶν ἐν τῇ ἀγορᾷ, ἐν τῷ ναῷ, ἐν τῷ οἴκῳ, συντελεῖ ὅσον καὶ ἡ ἱστορία εἰς τὴν γνῶσιν τοῦ ἰδιάζοντος χαρακτῆρος αὐτῶν. Διότι ἡ μὲν ἱστορία εἶναι ἡ διδασκαλία τῶν ἀνθρωπίνων πράξεων τῶν ἐν τόπῳ καὶ χρόνῳ συντελουμένων, ἡ δ' ἀρχαιολογία εἶναι ἡ ἔκθεσις τῶν γεγονότων, ἅτινα ἦσαν τὰ αἴτια ἢ τἀποτελέσματα τῶν κατὰ τοὺς ἀρχαίους χρόνους συντελεσθεισῶν πράξεων ἐκείνων· τὰ αἴτια διότι αἱ πράξεις παρήχθησαν ἐκ τῆς τοιᾶσδε ἢ τοιᾶσδε καταστάσεως τῶν συντελεσάντων αὐτάς, ἐκ τοῦ τοιοῦδε ἢ τοιοῦδε χαρακτῆρος τοῦ ἔθνους, ὅπερ τὰς ἔπραξε· ταῦτα δὲ μελετᾷ ἡ ἀρχαιολογία· τἀποτελέσματα, διότι ἐκ τῶν πράξεων παράγεται νέα κατάστασις, μεταρρυθμίζουσα τὴν προτέραν, νέοι θεσμοὶ εἰσάγονται, ἐπέρχεται μεταβολὴ τοῦ βίου, καὶ ταῦτα ἐπίσης μελετᾷ ἡ ἀρχαιολογία. Ἀρρήκτως δ' οὕτω συνάπτεται τῇ ἱστορίᾳ, διότι ὡς αὕτη ἀτελὴς θὰ ἦτο ἂν μὴ ἀνεδίφει καὶ τὴν γενεσιουργὸν ἀρχὴν καὶ τὰ ἐπακολουθήματα τῶν φαινομένων ἅτινα ἐξετάζει, οὕτω καὶ τὴν ἀρχαιολογίαν συμπληροῖ καὶ φωτίζει ἡ γνῶσις τῶν μεταβολῶν τοῦ πολιτικοῦ βίου τῶν ἐθνῶν. Ἀλλὰ τῆς μὲν ἱστορίας τὰ ὅρια εἶναι κατὰ χρόνον ἀπεριόριστα, διότι ἡ ἱστορικὴ ἐξέτασις περιλαμβάνει ὁλόκληρον τὸν βίον τῆς ἀνθρωπότητος, ἀφ' ἧς στιγμῆς ἡ πρώτη ἀκτὶς τῆς ἱστορικῆς ἀληθείας καταυγάζει τῶν ἀπωτάτων αἰώνων τὸ πυκνὸν σκότος μέχρι τῆς σήμερον· τῆς δ' ἀρχαιολογίας τὰ ὅρια εἶναι κατὰ χρόνον περιωρισμένα, διότι ἐξ ἀδήλων ἐπίσης ἀρχομένη τερματίζεται εἰς μέγα τι ἱστορικὸν γεγονὸς τοῦ παρελθόντος· τοιοῦτο δ' εἰς τὴν ἑλληνικὴν ἀρχαιολογίαν τίθεται κοινῶς ἡ κτίσις τῆς Κωνσταντινουπόλεως, προσφυέστερον δὲ δι' ἡμᾶς τοὺς Ἕλληνας δύναται νὰ τεθῇ ἡ ἅλωσις αὐτῆς, καθότι αἱ κατὰ τὴν περίοδον τῆς βυζαντιακῆς εἰδικώτερον καλουμένης ἀρχαιολογίας ἐπελθοῦσαι μεταβολαὶ εἰς τὸν ἀρχαῖον βίον διὰ τῆς ἐπιδράσεως τοῦ χριστιανισμοῦ καὶ τοῦ ἐξελληνισμοῦ τῆς ῥωμαϊκῆς κυριαρχίας μετέπλασαν οὐσιωδέστατα τὸν χαρακτῆρα τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους.

Ἡ ἀρχαιολογία λοιπόν, μόνον κατὰ τὴν χρονικὴν ἔκτασιν ὑστεροῦσα τῆς ἱστορίας, ἐν τοῖς λοιποῖς δ' ὁμοταγὴς αὐτῇ, πρέπει νὰ θεωρηθῇ κατ' ἀνάγκην τμῆμα ἰδίας ἐπιστήμης, χωρούσης παράλληλον τῇ τῆς ἱστορίας ὁδόν, ἴσην δὲ ταύτῃ τὴν ἔκτασιν, μὴ περιοριζομένης δηλαδὴ εἰς τὴν ἐξέτασιν μόνων τῶν ἀρχαίων ἐθνῶν, ἀλλὰ περιλαμβανούσης εἰς τὰς ἐρεύνας αὐτῆς καὶ τὰ φαινόμενα τοῦ πολιτικοῦ, τοῦ θρησκευτικοῦ, τοῦ ἐπιστημονικοῦ, τοῦ ἰδιωτικοῦ βίου τῶν νεωτέρων ἐθνῶν. Τίς δ' ἡ ἐπιστήμη αὕτη καταμανθάνομεν ὅταν ἐγγύτερον θεωρήσωμεν τὸ περιεχόμενον τῆς ἀρχαιολογίας καὶ καθορίσωμεν ἀκριβέστερον τὸν σκοπὸν αὐτῆς.

Τὸν πρακτικὸν βίον τῶν ἀρχαίων ἐθνῶν ἐξετάζουσι νῦν οἱ ἀρχαιολογοῦντες καθ' ἑαυτόν, παρορῶντες τὴν σχέσιν αὐτοῦ πρὸς τὸ παρελθόν, δηλαδὴ πρὸς τὸν προϊστορικὸν ἄνθρωπον, καὶ τὴν σχέσιν αὐτοῦ πρὸς τὸ μέλλον, συγκεφαλαιουμένην ἐν τῇ ῥοπῇ, ἣν ἔσχεν ὁ ἀρχαῖος βίος εἰς τὴν διάπλασιν τῶν νεωτέρων κοινωνιῶν, οὐδ' ἀπακριβοῦντες τὴν ἀλληλουχίαν καὶ τὴν ἀλληλοτυπίαν τῶν αὐτῶν ἢ τῶν ὁμοειδῶν φαινομένων τοῦ βίου παρὰ διαφόροις ἀρχαίοις ἔθνεσιν. Οὕτω δὲ γινομένη ἡ ἐξέτασις παρέχει βεβαίως πᾶσαν γνῶσιν, ἣν δύνανται νὰ πορίσωσι τὰ ἐκ τῆς φιλολογίας, τῆς ἱστορίας καὶ τῆς ἀρχαίας τέχνης λαμβανόμενα βοηθήματα, διὰ καθαρῶς φιλολογικῆς μεθόδου ἐπεξεργαζόμενα, ἀλλὰ στερεῖται τοῦ θελγήτρου ὅπερ ἐνέχει ἡ σπουδὴ περὶ τὰ συγκλονοῦντα τὰς νεωτέρας κοινωνίας ἐπιστημονικὰ προβλήματα καὶ τοῦ διαφέροντος ὅπερ ἐγείρουσιν αἱ εἰς τὸ κοινὸν

Digitized by Google

ἀγαθὸν ἀμέσως συμβάλλουσαι ἐπιστημονικαὶ ἐργασίαι. Καίτοι δ' ἡ ἐπιστήμη οὐδέποτε διαστέλλει τὰ μικρὰ ἀπὸ τῶν μεγάλων, πᾶσα δὲ γνῶσις εἶναι εὐπρόσδεκτος αὐτῇ καὶ πάσαις ἀποδίδει ἰσόρροπον βάρος πρὸς τὴν κοινὴν ὠφέλειαν, ἀναντίρρητον ὅμως εἶναι ὅτι ἡ περὶ τὰς λεπτομερείας τοῦ ἀρχαίου βίου ἀσχολία, ἀπογυμνουμένη πάσης συναφείας πρὸς τὸν νεώτερον κόσμον, κινδυνεύει νὰ καταδικασθῇ ὡς μικρολόγος τις πολυπραγμοσύνη, ἀναξία νὰ περισπᾷ τὴν προσοχήν, ἀπὸ ἄλλων σπουδαιοτέρων ἐπιστημονικῶν θεμάτων, καὶ διὰ τὸ μέγεθος τῆς ἐπιβολῆς καὶ διὰ τὴν ἄμεσον χρησιμότητα τῶν πορισμάτων πλουσίως ἀμειβόντων τοὺς ἐπ' αὐτοῖς πόνους. Εἶναι δὲ πολυάριθμα καὶ ποικιλώτατα τὰ προκείμενα εἰς ἐπιστημονικὴν ἔρευναν ἐν τῷ νεωτέρῳ κόσμῳ μεγάλα ζητήματα, ὧν ἡ διαφώτισις τὰ μάλιστα συμβάλλεται εἰς τὴν πρόοδον τοῦ πολιτισμοῦ, αὐτόχρημα δὲ ματαιοσχολία θὰ ἐθεωρεῖτο ἡ ἀντ' αὐτῶν προτίμησις τῶν ἐπουσιωδεστέρων, καὶ τοιαῦτα θὰ ἦσαν τὰ ὑπαγόμενα εἰς τὴν ἀρχαιολογίαν, ἂν σκοπὸς αὐτῆς ἦτο ἡ ψιλὴ γνῶσις τοῦ βίου τῶν ἀρχαίων, οὐδαμῶς σκοπουμένης τῆς σχέσεως αὐτοῦ πρὸς τὸν νεώτερον.

Ἀλλ' εἰς τοῦτο μόνον δὲν περιορίζεται βεβαίως τὸ ἔργον τῆς ἀρχαιολογίας. Συντελεῖ δὲ τοὐναντίον σπουδαίως αὕτη εἰς τὴν πρόοδον τοῦ πολιτισμοῦ, καθότι εἷς των κυριωτάτων ὅρων τῆς προόδου τοῦ πολιτισμοῦ εἶναι ἡ ἐντελὴς γνῶσις τῶν ἀποτελούντων αὐτὸν στοιχείων. Ἡ δὲ μελέτη τοῦ ἀρχαίου κόσμου, ἐν ᾧ ἄλλα μὲν μέρη τοῦ νεωτέρου πολιτισμοῦ τελείως εἶχον ἀναπτυχθῇ, πάντα δὲ δύναταί τις εἰπεῖν τὰ λοιπὰ ἐν σπέρματι ὑφίσταντο, παρέχει τὴν κλεῖδα πρὸς πληρεστέραν γνῶσιν καὶ ἀσφαλεστέραν ἐκτίμησιν τῆς συστάσεως τοῦ πολιτισμοῦ, εἰς οὗ τὴν ἀνάπτυξιν τείνουσι πάντα τῆς ἐπιστήμης τὰ ἔργα. Οὕτω δὲ λυσιτελὴς παρίσταται καὶ αὐτῶν τῶν σμικρῶν καὶ λεπτομερῶν φαινομένων τοῦ ἀρχαίου βίου ἡ ἔρευνα, διότι διὰ ταύτης ἐπιτυγχάνεται ἡ ἐξήγησις καὶ διαφώτισις τῶν μεγάλων καὶ ἐπισήμων, ἀλληλενδέτων ὄντων πάντων. Καθόλου δ' ἡ ἀναδρομὴ εἰς τὸ παρελθὸν προομαλύνει τὰς ὁδοὺς τοῦ μέλλοντος, πορίζουσα μὲν ἀκριβῆ ἔννοιαν τῶν βάσεων, ἐφ' ὧν ἐρείδεται ὁ νεώτερος πολιτισμός, καθοδηγοῦσα δ' ὅπως ἀντλῶμεν ἐκεῖθεν καὶ διδάγματα ὠφελιμώτατα. Τοιαῦτα δὲ διδάγματα ἀφθόνως παρέχει ἡμῖν ἡ ἑλληνικὴ μάλιστα ἀρχαιότης· διότι ἐν αὐτῇ εὕρηνται τύποι τελειότατοι πολιτικῆς καὶ κοινωνικῆς εὐκοσμίας, ὧν πολλοὺς μὲν παρέλαβον ἤδη ἢ ἐμιμήθησαν αἱ νεώτεραι κοινωνίαι, πολλοὶ δ' ἀκόμη πρόκεινται πρὸς μίμησιν. Καὶ ἵνα εἰς ὀλίγιστα μόνον ἀρκεσθῶμεν παραδείγματα, βραχύτατος διέρρευσε χρόνος, ἀφ' ἧς τὰ νεώτερα κράτη παρέλαβον ἐκ τῆς ἑλληνικῆς ἀρχαιότητος σπουδαιότατον θεσμόν, τὸν τῆς καθολικῆς στρατολογίας, ἀποδειχθέντα ἔκπαλαι στερεωτάτην κρηπῖδα τῆς ἐθνικῆς αὐτονομίας· ἐν δὲ τῇ ἐκπαιδεύσει παρὰ πάντων μὲν ἀνομολογεῖται νῦν ἡ ὀρθότης τῆς ἀρχῆς, πρὸς ἣν ἐκανονίζετο ἡ τῶν ἀρχαίων ἀνατροφὴ καὶ παιδεία, τῆς ἰσορρόπου δηλονότι ἐπιμελείας τοῦ σώματος καὶ τοῦ νοῦ, ἀλλ' ὀλίγιστα μὲν ἔθνη ἐφήρμοσαν αὐτὴν ἐν μέρει, οὐδὲν δὲ πλήρη καὶ ἐν πάσαις ταῖς ἀκολουθίαις αὐτῆς. Τί δ' εἶναι τὸ εἰς θυσίαν τῶν πολυτιμοτάτων καὶ τῆς ἰδίας ζωῆς παρορμῶν τὸν πολίτην αἴσθημα τῆς φιλοπατρίας, εἰμὴ ἀπόρροια τῆς ἀρχῆς, ἐφ' ἧς ἐβασίζοντο αἱ ἀρχαῖαι ἑλληνικαὶ πολιτεῖαι, ὅτι ἕκαστος εἶναι μόριον τῆς πόλεως, καὶ παρέκκλισις ἀπὸ τοῦ ἐκ τῶν θετικῶν νόμων τῶν νεωτέρων κρατῶν συναζομένου σκοποῦ τῆς πολιτείας τῆς ἴσης δηλαδὴ κατανομῆς τῶν βαρῶν εἰς τοὺς πολίτας, ὧν ἕκαστος ὀφείλει ν' ἀναδέχηται μόνον ἐν δικαίῳ μέτρῳ ἀνάλογον μέρος ὑποχρεώσεων πρὸς συντήρησιν καὶ ὑπεράσπισιν τῆς πολιτείας;

(Ἕπεται τὸ τέλος)

ΕΙΣ ΤΟ ΛΕΥΚΩΜΑ

τῆς Δος Κατίνας Βελλιανίτου

Τεχνίτη ἐσὺ μ' ἐβάφτισες, καὶ λὲς νὰ γράψω ἀκόμη.
Δὲν μὲ συμφέρει· σκιάζομαι μὴ τότε ἀλλάξῃς γνώμη.
Ἄμ τῆς βουλῆς σου ἡ δύναμις σὲ τρόπο μὲ νικάει,
Ποῦ βγαίνει ὁ στίχος εὔκολα καὶ σὰν πουλὶ πετάει.
Σύρε, τοῦ λέω, καὶ φίλησε τῆς λυγερῆς τὸ χέρι,
Ποῦ 'ς ἕνα πλούσιο λ ε ύ κ ω μ α φωλιὰ θὰ σοῦ προσφέρῃ·
Πόσοι, μικρὸ πετούμενο, θὰ σὲ φθονοῦνε, ὢ πόσοι,
Ἂν μιὰ φωλιὰ λ ε υ κ ό τ ε ρ η κ' ἡ ἄθφα καρδιά σου δώσῃ.

Γεράσιμος Μαρκορᾶς

Digitized by Google

ΚΡΑΒΑΡΑ

('Οδοιπορικαὶ σημειώσεις)

Συνέχεια· ἴδε σελ. 341

Καθὼς καὶ τὸ ἕτερον, τοῦ ὁποίου εἶνε φοβερωτέρα ἡ κατάρα, ἐπιρριπτομένη εἰς αὐτὰ τὰ ἄκακα καὶ ἀθῶα μικρὰ τῶν δολοφόνων ὡς ἄλλη κατάρα τοῦ ἀπηνοῦς θεοῦ τῶν Ἰσραηλιτῶν :

Βολαὶς βολαὶς τ' ἀποβραδὺς κι' ἀπάν' τὸ βράδυ βράδυ
Πολλὰ ντουφέκια πέφτουνε καὶ φοβερὰ βροντᾶνε.
Κἄνε σὲ γάμο πέφτουνε, κἄνε σὲ πανηγύρι.
Μηδὲ σὲ γάμο πέφτουνε μηδὲ σὲ πανηγύρι,
Μόν πέφτουν 'ς τὴν Ἀράχωβα 'ς τὸ ἔρημο τὸ τζάμι.
Τὸν Κωσ αντέλο βάρεσαν, Σπαθιὰ καὶ Θανασούλα.
Κι' ὁ Κωσταντέλος ἔλεγε κι' ὁ Κωσταντέλος λέει :
—'Εσύ, κουμπάρα Γιώργαινα, κουμπάρα βλαχοπούλα,
Τὴν ἀδικιὰ ποῦ μῶκαμες τοῦτο τὸ καλοκαῖρι
Τὸ λάδι πῶχω 'ς τὰ παιδιὰ ν' ἀνάψῃ νὰ σᾶς κάψῃ !....

Πρὸ τῆς μεσημβρίας ἐφθάσαμεν οὕτω εἰς τὸ χάνι τῆς Καστανιᾶς, δαπανήσαντες ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ 2 καὶ $^1/_2$ ὥρας.

Τὸ χάνι εἶνε χαμηλὸς οἰκίσκος παρὰ τὴν ὀφρὺν τῆς ὁδοῦ ὄπισθεν τῆς ὁποίας ἀνοίγεται φάραγξ. Εἰς τὸ βάθος τῆς φάραγγος κεῖνται κατεσπαρμένοι οἱ ἰσάριθμοι οἰκίσκοι τοῦ χωρίου Καστανιᾶς ἐξ οὗ ἔλαβε καὶ τὸ χάνι τὸ ὄνομα. Εἶνε τοῦτο τὸ πρῶτον χωρίον τοῦ δήμου Προσχίου, ἀριθμοῦν περὶ τὰς 200 ψυχάς. Ὁ κύριος τοῦ χανίου μᾶς διηγεῖται τραγικὸν ἐπεισόδιον, συμβὰν τὴν παρελθοῦσαν νύκτα ἐν τῷ μικρῷ χωρίῳ. Ἀφοῦ ἐδείπνησε τὸ ἑσπέρας μία οἰκογένεια, εἶπον εἰς τὰς τρεῖς θυγατέρας των νὰ κοιμηθῶσιν ὁ πατὴρ καὶ ἡ μήτηρ καὶ κλειδώσαντες ἔξωθεν τὸν οἰκίσκον, ἔφυγον εἰς τοὺς ἀγροὺς ἵνα ποτίσωσι τὸν ἀραβόσιτον. Πλὴν αἴφνης περὶ τὸ μεσονύκτιον φλόγες ἀνεπήδησαν πανταχόθεν καὶ περιέβαλον κατακαίουσαι τὸν οἰκίσκον. Ἀργὰ ἔλαβον οἱ γείτονες ὡς ἐκ τῆς ἀποστάσεως εἴδησιν, ἀργότερον δὲ παντὸς ἄλλου οἱ γονεῖς, οἵτινες δραμόντες εὗρον πυρίκαυστον τὸν οἰκίσκον καὶ τὰς τρεῖς θυγατέρας των. Ἡ μία, ἡ μεγαλειτέρα εὑρέθη ὄπισθεν τῆς θύρας· δραμοῦσα φαίνεται ν' ἀνοίξῃ καὶ μὴ δυνηθεῖσα κατέπεσεν ἐκεῖ ἡ ἀτυχής. Ἐκάησαν μαζὶ ὅλα τὰ πενιχρὰ ἔπιπλα τοῦ οἰκίσκου καὶ χίλιαι δραχμαὶ φυλασσόμεναι ἐντὸς κιβωτίου. Πόθεν προῆλθε τὸ πῦρ, ἄγνωστον· τινὲς λέγουν ὅτι δὲν ἐσβέσθη καλῶς τὸ πῦρ τῆς ἑστίας· ἄλλοι ὅτι ἐτέθη ἔξωθεν ὑπὸ κακοβούλου χειρός. Τὸ ἀληθὲς εἶνε ὅτι ὁ πατὴρ ἦτο ἐκ τῶν εὐπορωτέρων τοῦ χωρίου καὶ εἶχεν ἐχθρούς. Τὸ ἀληθὲς ἐπίσης εἶνε ὅτι ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους τούτους τὸ πᾶν δύναται νὰ περιμένῃ τις· ἡ πτωχεία καὶ ἡ ἀθλιότης διέστρεψε φρικωδῶς τὰς ψυχάς των !

Πρὸ τοῦ χανίου τῆς Καστανιᾶς ἀνοίγεται εὐρύχωρος αὐλὼν πλατανοσκεπής, ποτιζόμενος ὑπὸ νεροῦ ψυχροῦ. Ἐπὶ τοῦ μεγαλειτέρου πρὸς τὴν ὁδὸν πλατάνου ὁ Χατζῆς προσήλωσεν εἰκονισμάτιον τοῦ ἁγίου Ἰωάννου μετὰ κάλπης, διὰ τὰ κέρματα τῶν διαβατῶν. Ἄγνωστον ἂν ὁ ἅγιος ἔχει μερίδιον ἐπὶ τῶν κερδῶν τοῦ χανίου ἢ ὁ Χατζῆς ἐπὶ τῶν κερδῶν τῆς κάλπης. Ἐν τούτοις ἡμεῖς ὑπὸ τὴν σκιὰν τοῦ πλατάνου ἐκείνου καὶ τὰς ὄψεις τοῦ ἁγίου ἐκείνου ἐφάγαμεν ἐν θυμηδίᾳ τὸν θρυματώδη τυρὸν καὶ τὸν ξηρὸν ἄρτον τοῦ Χατζῆ. Ἀλλὰ νὰ κοιμηθῶμεν δὲν ἐστάθη εὔκολον ἐκ τοῦ συχνοῦ ποδοβολητοῦ τῶν ζώων καὶ τῶν ὁμιλιῶν τῶν ἀνθρώπων. Διότι ἡ ὁδὸς αὕτη εἶνε ἡ μᾶλλον πολυσύχναστος ὁδὸς τῶν Κραβάρων ἀπ' αὐτῆς δὲ κατέρχονται πρὸς τὸ παράλιον οἱ κάτοικοι τῶν πλείστων χωρίων τῆς Εὐρυτανίας καὶ αὐτὴν διαπορεύονται ποριζόμενοι τ' ἀναγκαῖα ἀπὸ Πλατάνου καὶ Ἀγρινίου καὶ Μεσολογγίου ἀκόμη.

Μετὰ καλὴν ἀνάπαυσιν ἀνελάβομεν μ. μ. τὴν πορείαν μας. Ἐβαίνομεν ἐπὶ τῆς ἀνατολικῆς πλευρᾶς τοῦ Ξεροβουνίου, βουνοῦ ἐπιμήκους, κρημνώδους, παρεντιθεμένου διὰ μηχανῆς εἰς αὐτὸ τὸ κέντρον τῶν Κραβάρων ἢ τὸν *ὀμφαλὸν* ὅπως θὰ ἔλεγον οἱ πρῶτοι χριστιανοί. Μακρὰν ἡμῶν πρὸς τ' ἀριστερά, ἐβλέπομεν εὐκρινῶς τὸ βουνὸν τῆς Παπαδιᾶς, τὰς βρύσεις, τοὺς κρημνοὺς καὶ τὰ μονοπάτια, ὅλα ὅσα διήλθομεν πρίν. Μεταξὺ ἡμῶν κ' ἐκείνων ἐμεσολάβει εὐρεῖα λεκάνη, ἀνώμαλος, κατατετμημένη εἰς πλεῖστα μέρη ὑπὸ ρευμάτων, ἀφανιζομένη ὄπισθεν λόφων ἢ καταχωνομένη ἐντὸς φαράγγων Ἕνεκεν τούτου κρύπτεται ἀπὸ τοὺς ὀφθαλμούς μας ἡ γείτων τῆς προαναφερθείσης Λεφτοκαρυᾶς Κοζίτζα, περίφημος διὰ τοὺς θαυματουργοὺς ἁγίους της.

Διότι μὴν ὑποθέσῃ τις ἐκ τῶν μέχρι τοῦδε λεχθέντων ὅτι τὰ Κράβαρα εἶνε τόπος πρόσφορος μόνον εἰς διακονιαραίους, ποτὲ δὲ εἰς θαυματουργοὺς ἁγίους εἴτε καὶ δεσπότας; Τοὐναντίον καὶ ἡ Κοζίτσα καὶ ἡ Χώμορη τὸ μαρτυροῦν. Τὸ μαρτυρεῖ ἡ Κοζίτσα ὄχι διότι ἀνήκει εἰς τὸν δῆμον Ἀποδοτίας ἢ ἔχει περὶ τοὺς 500 κατοίκους καὶ ἀριθμεῖ μεταξὺ τῶν κτιρίων της βυζαντινὴν Μονὴν τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου μὲ 11 ἄρρενας καὶ θήλεις ἐνοίκους ὡς λέγει ἡ τελευταία ἀπογραφή. Ἀλλὰ διότι ἐντὸς αὐτῆς εὗρε καταφύγιον κατὰ τοὺς παλαιοὺς χρόνους, θαυματουργὸς εἰκὼν τῆς Παναγίας, ἐλθοῦσα ἐξ Ἀμπελακίων τῆς Θεσσαλίας καὶ

Digitized by Google

φανερωθεῖσα τὸ πρῶτον ὡς νεφέλη φωτεινὴ εἰς ἁμαρτωλὴν συμμορίαν κλεφτῶν· καὶ διότι ἐν αὐτῇ ἀναπαύεται ἀκόμη ἡ σεβασμία κάρα τοῦ ἐν ὁσίοις πατρὸς ἡμῶν Πολυκάρπου. Καὶ τὸ μαρτυρεῖ ἡ Χώμορη ἥτις ἐπὶ τουρκοκρατίας ὑπῆρξε κλεινὴ κοιτὶς καὶ τροφὸς *ὀκτὼ* ἐν ὅλῳ σεβασμίων δεσποτῶν!

Ἡ Χώμορη φαίνεται ἀπὸ τοῦ Ξεροβουνίου, κειμένη εἰς τὸ βάθος βουνώδους ἐξώστου, κάτω τοῦ ὁποίου ἁπλοῦνται κατὰ ζώνας οἱ καλλιεργημένοι ἀγροί της. Τὸ χωρίον τοῦτο ἀνήκει εἰς τὸν δῆμον Προσχίου, ἀριθμοῦν 377 ἐν ὅλῳ κατοίκους ἐν οἷς καὶ τοὺς ἀπογόνους τῶν δεσποτῶν, οἵτινες κατέληξαν, ὡς ἐκ τοῦ ἱεροῦ βαθμοῦ εἰς τοὺς Δεσποταίους. Περὶ τοῦ τελευταίου λέγεται ὅτι κατεδιώχθη παρὰ τοῦ Ἀλῆ Πασσᾶ καὶ τῇ συνεργείᾳ τούτου ἐδηλητηριάσθη φυγὰς εἰς Βλαχίαν, τὰ δὲ ὑπάρχοντά του ἐληστεύθησαν ἢ ἐκάησαν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων τοῦ βεζύρου. Ἄλλοι ὅμως δὲν παραδέχονται τοιοῦτόν τι ἰσχυριζόμενοι ὅτι ἡ οἰκογένεια αὕτη ἐγνώριζε νὰ ἀρέσκῃ πάντοτε εἰς τὸν Ἀλῆ Πασᾶν.

Ὅτε ἐφθάσαμεν τὴν μεσημβρινὴν κλιτὺν τοῦ Ξεροβουνίου, εὐρεῖα καὶ ποικίλη θέα ἀνοίχθη πρὸ ἡμῶν ὑπερσταθμίζουσα καὶ τὰ πρὶν ἀχάριτα θεάματα. Βουνοὶ διεδέχοντο τοὺς βουνούς, λόφοι τοὺς λόφους, ἀκρώρειαι τὰς ἀκρωρείας, ῥευματιαὶ τὰς θαλάσσας καὶ θάλασσαι τὰς ξηρὰς μετὰ γραφικῆς κ' ἐναρμονίου πλοκῆς. Φαντασία ζωγράφου δὲν θὰ ἔφθανεν εἰς τόσας λεπτομερείας οὔτε θ' ἀνεζήτει τόσην ποικιλίαν. Ὁ Πολύκλειτος εἰς τὴν ἀρχιτεκτονικήν του δὲν θὰ ἐφήρμοζε τόσον τὴν *ἁρμονίαν καὶ τὸ κάλλος* ὅσον τὴν ἐφήρμοσεν ἡ φύσις ἐπὶ τοῦ μέρους ἐκείνου. Ἀπέναντί μας ὁ Πλάτανος μὲ τὰ λευκά του κτίρια ἐπὶ τοῦ ἀμαυροῦ βουνοῦ ἔχει ὄψιν οὐχὶ κώμης ἀλλὰ γιγαντιαίου κεντήματος εἰκονίζοντος ὄφιν ἐξηπλωμένον νωθρῶς ἀπ' ἄρκτου πρὸς μεσημβρίαν, μὲ λεπτὴν οὐρὰν καὶ βαθμηδὸν ἐξοιδημένον σῶμα μέχρις ὀγκώδους κεφαλῆς, ἣν ἀπαρτίζει ἡ Μπονόρτα. Ἀριστερὰ τὸ ῥεῦμα τῆς Παγωνιᾶς κατερχόμενον πρὸς τὴν δύσιν ἀνοίγει τὴν θέαν διὰ χλοεροῦ πλαισίου, μέχρι τῶν ἀνατολικῶν πλευρῶν τῆς Βαράσοβας, τῆς ἀρχαίας Χαλκίδος ξηρῶν καὶ κρημνωδῶν ὅπως καὶ τὰ δυτικά, μέχρι τῆς θαλάσσης τοῦ Μεσολογγίου πέραν, μέχρι τοῦ Πάπα καὶ τοῦ Φρουρίου Χλεμοῦτσι καὶ τῶν βουνῶν τῆς Ζακύνθου, μόλις διαφαινομένων ἐν λευκῇ σκιᾷ. Κ' ἐδῶθεν ἔρχεται τῆς Γαυρολίμνης ἡ σουβλερὰ κορυφὴ καὶ τὸ Ῥεγάνι κ' ἐν τῷ μεταξὺ τμήματα θαλάσσης, ἐκεῖθεν τῆς ὁποίας πυργοῦνται τὰ Πελοποννησιακὰ ὄρη. Ἀμέσως δ' ἐδῶθεν ἐπὶ ἀκρωρείας λευκάζει ἡ Δαρβιτσὰ μέσῳ καταπρασίνου τάπητος.

Οὕτω δύναται κανεὶς νὰ εἴπῃ ὅτι βλέπει καὶ εἰς τὰ Κράβαρα ὡραίας τοποθεσίας. Τὸ παρετήρησα πρὶν ἀπὸ τοῦ *διασέλου* τῆς Ἁγίας Παρασκευῆς, ἤδη ἀπὸ τοῦ Ξεροβουνίου καὶ μετὰ ταῦτα κατερχόμενος πρὸς τὴν Ναύπακτον τὰς βλέπει ὅμως μόνον οὐχὶ δὲ καὶ τὰς συναντᾷ· γίνεται πολλάκις Μωϋσῆς ἀλλ' οὐδέποτε Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ. Τὰ τερπνὰ θεάματα μένουσι πάντοτε θεάματα διὰ τὸν περιηγούμενον τὴν ἄχαριν ταύτην γῆν, ὡς νὰ τὸν παρακολουθῇ ἡ ἀρά, ἣν ἔδωκεν ὁ θεὸς πρὸς τὸν μέγαν ἐκεῖνον Προφήτην *Ἀπέναντι ὄψει τὴν γῆν καὶ ἐκεῖ οὐκ εἰσελεύσει!..*

Ὁ Πλάτανος κατ' εὐθεῖαν γραμμὴν δὲν ἀπεῖχεν ἀφ' ἡμῶν οὔτε τέταρτον ὥρας. Ἀλλ' ἐν τῷ μεταξὺ παρεμπροσθῇ τὸ ῥεῦμα Σαΐνι κατερχόμενον ἀπ' ἄρκτου πρὸς μεσημβρίαν, τὸ ὁποῖον μᾶς ἠνάγκασε νὰ διατρέξωμεν εὐρεῖαν καμπύλην. Ἐχρειάσθημεν δι' αὐτὸν πλέον τῆς **1** ὥρας, καὶ ὅμως ἐφθάσαμεν ἐνωρίς.

Ἕπεται συνέχεια Α. ΚΑΡΚΑΒΙΤΣΑΣ

Digitized by Google

ΑΝΩ ΚΑΤΩ

Συνέχεια· ἴδε σελ. 344

«Τὸ δεύτερον τμῆμα πρὸς ἀνατολὰς τοῦ Κιλιμαντζάρου, περιλαμβάνει τὸ πλεῖστον μέρος τῆς Εὐρώπης, ἀπὸ τῆς Μαύρης Θαλάσσης μέχρι τῆς Σουηδίας, τὴν Εὐρωπαϊκὴν καὶ Ἀσιατικὴν Ῥωσσίαν, τὴν Ἀραβίαν, πᾶσαν σχεδὸν τὴν Περσίαν, τὸ Βελουχιστάν, τὸ Ἀφγανιστάν, τὸ Τουρκεστάν, τὸ Οὐράνιον Κράτος, τὴν Μογγολίαν, τὴν Ἰαπωνίαν, τὴν Κορέαν, τὴν Μαύρην θάλασσαν, τὴν Κασπίαν θάλασσαν, τὸ βόρειον τμῆμα τοῦ Εἰρηνικοῦ καὶ τὰς χώρας τῆς Ἀλάσκας ἐν τῇ Βορείῳ Ἀμερικῇ, ὡς ἐπίσης καὶ τὰς πολικὰς χώρας, τὰς κακῇ μοίρᾳ ἐκχωρηθείσας εἰς τὴν περὶ ἧς πρόκειται Ἀμερικανικὴν ἑταιρίαν.

«Β' Νότιον ἡμισφαίριον:

« Τὸ τρίτον τμῆμα, πρὸς ἀνατολὰς τοῦ Κιλιμαντζάρου, περικλείει τὴν Μαδαγασκάρην, τὰς νήσους Μαριόν, Κεργελένην, Μαυρικίου καὶ Ἑνώσεως ὡς καὶ πάσας τὰς νήσους τῆς Ἰνδικῆς θαλάσσης, τὸν Ἀνταρκτικὸν ὠκεανὸν μέχρι τοῦ νέου Πόλου, τὴν χερσόνησον τῆς Μαλάκκας, τὴν Ἰάβαν, τὴν Σουμάτραν, τὴν Βόρνεον, τὰς νήσους τῆς Σόνδης, τὰς Φιλιππίνας, τὴν Αὐστραλίαν, τὴν Νέαν Ζηλανδίαν, τὴν Νέαν Καληδονίαν, ὁλόκληρον τὸ νότιον τμῆμα τοῦ Εἰρηνικοῦ καὶ τὰ ἐν αὐτῷ πολυάριθμα πολύνησα σχεδὸν μέχρι τοῦ ἑκατοστοῦ ἑξηκοστοῦ μεσημβρινοῦ.

« Τὸ τέταρτον τμῆμα, πρὸς δυσμὰς τοῦ Κιλιμαντζάρου, περιλαμβάνει τὸ νότιον μέρος τῆς Ἀφρικῆς ἀπὸ τοῦ Κόγγου μέχρι τῆς Μοζαμβικῆς καὶ τοῦ Εὐέλπιδος ἀκρωτηρίου, τὸν νότιον Ἀτλαντικὸν ὠκεανὸν μέχρι τοῦ ὀγδοηκοστοῦ παραλλήλου, τὴν νότιον Ἀμερικὴν ἀπὸ τοῦ Περναμποὺκ καὶ τῆς Λίμας, τὴν μεσημβρινὴν Βρασιλίαν, τὴν Βολιβίαν, τὴν Οὐρουγουάην, τὴν Ἀργεντινὴν Δημοκρατίαν, τὴν Παταγωνίαν, τὴν Γῆν τοῦ Πυρός, τὰς νήσους Μαλουΐνας, Σανδβίχας καὶ τὸ νότιον τμῆμα τοῦ Εἰρηνικοῦ πρὸς ἀνατολὰς τῆς ἑκατοστῆς ἑξηκοστῆς μοίρας μήκους.

«Τοιαῦτα ἔσονται τὰ τέσσαρα τμήματα τῆς γῆς, τὰ χωριζόμενα διὰ γραμμῶν, ὅπου ἡ ἀνισοσταθμία θὰ εἶναι ἴση πρὸς τὸ μηδέν.

«Πρόκειται δὲ ἤδη νὰ καταδειχθῶσι τ' ἀποτελέσματα τῆς μετατοπίσεως τῶν θαλασσῶν ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῶν τμημάτων τούτων.

« Εἰς ἕκαστον τῶν εἰρημένων τμημάτων ὑπάρχει σημεῖον κεντρικὸν ἐφ' οὗ ἡ εἰσόρμησις ἢ ἡ ἀποχώρησις τῶν θαλασσῶν ἐξικνεῖται εἰς τὸ ἀνώτατον ὅριον.

« Ἀλλὰ τὸ ὅριον τοῦτο μετὰ μαθηματικῆς ἀκριβείας προσδιωρίσθη διὰ τῶν ὑπολογισμῶν τοῦ Ι. Τ. Μάστωνος εἰς 8,415 μέτρα δι' ἕκαστον τῶν κεντρικῶν σημείων, πέραν τῶν ὁποίων ἡ ἀνισοσταθμία βαίνει ἐλαττουμένη μέχρι τῶν ἀποπερατουσῶν τὰ τμήματα οὐδετέρων γραμμῶν. Ὅθεν εἰς τὰ σημεῖα ταῦτα αἱ συνέπειαι τῆς ἀποπείρας τοῦ προέδρου Βαρβικὰν ἔσονται σοβαρώταται ὑπὸ τὴν ἔποψιν τῆς γενικῆς ἀσφαλείας.

« Ἐξεταστέον ἤδη ἑκάτερον τῶν ἀποτελεσμάτων τούτων ἰδιαιτέρως.

«Εἰς δύο ἐκ τῶν τμημάτων τούτων κείμενα εἰς ἀντίθετον πρὸς ἄλληλα θέσιν, τὸ μὲν ἐπὶ τοῦ βορείου τὸ δὲ ἐπὶ τοῦ νοτίου ἡμισφαιρίου, αἱ θάλασσαι θέλουσιν ὁρμητικῶς ἀποσυρθῇ διὰ νὰ κατακλύσωσι τὰ δύο ἄλλα τμήματα ἐπίσης ἀντιθέτως κείμενα ἐπὶ ἑκατέρου ἡμισφαιρίου.

«Ἐν τῷ πρώτῳ τμήματι ὁ Ἀτλαντικὸς Ὠκεανὸς θὰ κενωθῇ σχεδὸν καθ' ὁλοκληρίαν, ἀποκαλύπτων εἰς τὸ κεντρικὸν σημεῖον αὐτὸν τὸν πυθμένα του, ἂν τὸ βάθος τῆς θαλάσσης εἰς τὸ μέρος τοῦτο εἶναι κατώτερον τῶν 8,415 μέτρων. Μεταξὺ τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀμερικῆς ἐπομένως ἀπέραντοι χῶραι θέλουσιν ἀποκαλυφθῇ, τὰς ὁποίας αἱ Ἡνωμέναι Πολιτεῖαι, ἡ Ἀγγλία, ἡ Γαλλία, ἡ Ἱσπανία καὶ ἡ Πορτογαλλία, ἂν τὸ κρίνωσι πρόσφορον, θὰ δυνηθῶσι νὰ προσαρτήσωσιν εἰς τὰς κτήσεις των, κατ' ἀναλογίαν τῆς γεωγραφικῆς ἐκτάσεως ἑκάστης. Παρατηρητέον ὅμως ὅτι ἕνεκα τῆς ταπεινώσεως τῶν ὑδάτων καὶ τὰ ἀτμοσφαιρικὰ στρώματα θὰ ταπεινωθῶσιν ἐξ ἴσου. Ὅθεν αἱ ἀκταὶ τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀμερικῆς θὰ ἐξαρθῶσιν εἰς ὕψος τοιοῦτον, ὥστε αἱ πόλεις, καὶ αὐταὶ ἀκόμη αἱ κείμεναι εἰς ἀπόστασιν 20—30 μοιρῶν ἀπὸ τοῦ κεντρικοῦ σημείου, μόλις θὰ διαθέτωσι ποσότητα ἀέρος ἴσην πρὸς τὴν ὑπάρχουσαν σήμερον εἰς ὕψος μιᾶς λεύγης ἐν τῇ ἀτμοσφαίρᾳ. Αἱ πόλεις αὐται εἶναι ἡ Νέα Ὑόρκη, ἡ Φιλαδέλφεια, ἡ Κάρλεστον, ὁ Παναμᾶς, ἡ Λισβώνη, ἡ Μαδρίτη, οἱ Παρίσιοι, τὸ Λονδῖνον, τὸ Ἐδιμβοῦργον, τὸ Δουβλῖνον, διὰ νὰ ἀναφέρωμεν μόνον τὰς κυριωτάτας. Μόναι αἱ πόλεις Κάϊρον, Κωνσταντινούπολις, Δάντσιγ, Στοκχόλμη ἀφ' ἑνὸς καὶ αἱ τῶν δυτικῶν παραλίων τῆς Ἀμερικῆς ἀφ' ἑτέρου θὰ τηρήσωσι τὴν φυσικὴν αὐτῶν θέσιν ἐν σχέσει πρὸς τὴν γενικὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης. Εἰς τὰς Βερμούδας ὅμως νήσους ὁ ἀὴρ θ' ἀπολείψῃ ἐντελῶς, ὡς ἀπολείπει τοὺς ἀεροναύτας ὑψουμένους μέχρις 8,000 μέτρων, ὡς λείπει ἀπὸ τὰς ὑψηλοτέρας κορυφὰς τῶν Θιβετείων ὀρέων. Ὅθεν ἡ ζωὴ ἐνταῦθα θ' ἀποβῇ ἀπολύτως ἀδύνατος.

Digitized by Google

«Τὸ αὐτὸ θὰ ἐπέλθῃ ἀποτέλεσμα καὶ εἰς τὸ ἀντίθετον τμῆμα, τὸ περιλαμβάνον τὸν Ἰνδικὸν Ὠκεανόν, τὴν Αὐστραλίαν, τὸ ἓν τέταρτον τοῦ Εἰρηνικοῦ, μέρος τοῦ ὁποίου θὰ μετοχετευθῇ εἰς τὰ μεσημβρινὰ παράλια τῆς Αὐστραλίας. Τὸ κεντρικὸν σημεῖον τοῦ τμήματος τούτου, ἔνθα τὸ ἀνώτατον ὅριον τοῦ φαινομένου τῆς ἀνισοσταθμίας θὰ ἐκδηλωθῇ, ἔσται ἡ κρημνώδης ἀκτὴ τῆς γῆς τοῦ Νουΐτς, αἱ δὲ πόλεις Ἀδελαῒς καὶ Μέλβουρν θὰ ἴδωσι τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ὠκεανοῦ κατερχομένην μέχρις 8000 μέτρων. Τὸ στρῶμα τοῦ ἀέρος ἐντὸς τοῦ ὁποίου θὰ βυθισθῶσι τότε αὗται, οὐδεμία ἀμφιβολία ὅτι θὰ εἶνε διαυγέστατον, ἀλλὰ δὲν θὰ ἔχῃ πλέον ἱκανὴν πυκνότητα ὅπως ἐπαρκῇ εἰς τὰς ἀνάγκας τῆς ἀναπνοῆς.

«Τοιαύτας ἐν γένει ἀλλοιώσεις θὰ ὑποστῶσιν αἱ διάφοροι χῶραι τῆς σφαίρας αἱ περιλαμβανόμεναι εἰς τὰ δύο ταῦτα τμήματα, ἕνεκα τῆς ἀνυψώσεώς των σχετικῶς πρὸς τὴν νέαν ἐπιφάνειαν τῶν περὶ αὐτὰς θαλασσῶν. Ἀναμφιβόλως δὲ θέλουσιν ἀναφανῇ ἐνταῦθα καὶ νέαι νῆσοι, σχηματισθησόμεναι ἐκ τῶν κορυφῶν τῶν ὑποβρυχίων ὀρέων, εἰς ὅσα μέρη ἡ μᾶζα τῶν ὑδάτων δὲν θὰ ἐκλείψῃ ὁλοσχερῶς.

«Ἀλλ' ἐὰν ἡ ἀραίωσις τοῦ ἀέρος θὰ εἶναι ὑπὸ πᾶσαν ἔποψιν δυσάρεστος διὰ τὰς χώρας ἐκείνας αἵτινες θέλουσιν ἐξαρθῇ εἰς τὰς ὑψηλὰς ζώνας τῆς ἀτμοσφαίρας, τί γενήσεται ὅμως δι' ὅσας ἡ εἰσόρμησις τῶν θαλασσῶν μέλλει νὰ καλύψῃ; Εἶναι ἔτι δυνατὸν ν' ἀναπνεύσῃ τις ὑπὸ πίεσιν ἀέρος κατωτέραν τῆς ἀτμοσφαιρικῆς πιέσεως, ἀλλ' ὑπό τινα μέτρα ὕδατος, πᾶσα ἀναπνοὴ ἀποβαίνει ἀπολύτως ἀδύνατος καὶ τοιοῦτό τι ἀκριβῶς θέλει συμβῇ εἰς τὰ λοιπὰ δύο τμήματα.

«Εἰς τὸ πρὸς τὰ βορειοανατολικὰ τοῦ Κιλιμαντζάρου τμῆμα τὸ κεντρικὸν σημεῖον τεθήσεται ἐν Ἰακούστῃ τῆς Σιβηρίας, ἀπὸ τῆς πόλεως δὲ ταύτης, ἥτις θέλει καλυφθῇ ὑπὸ 8415 μέτρα ὕδατος — ἀφαιρουμένου τοῦ σημερινοῦ ὕψους της, — τὸ ὑγρὸν στρῶμα βαθμηδὸν ἐλαττούμενον θὰ ἐπιτεθῇ μέχρι τῶν οὐδετέρων γραμμῶν, καταποντίζον μέγα μέρος τῆς Ἀσιατικῆς

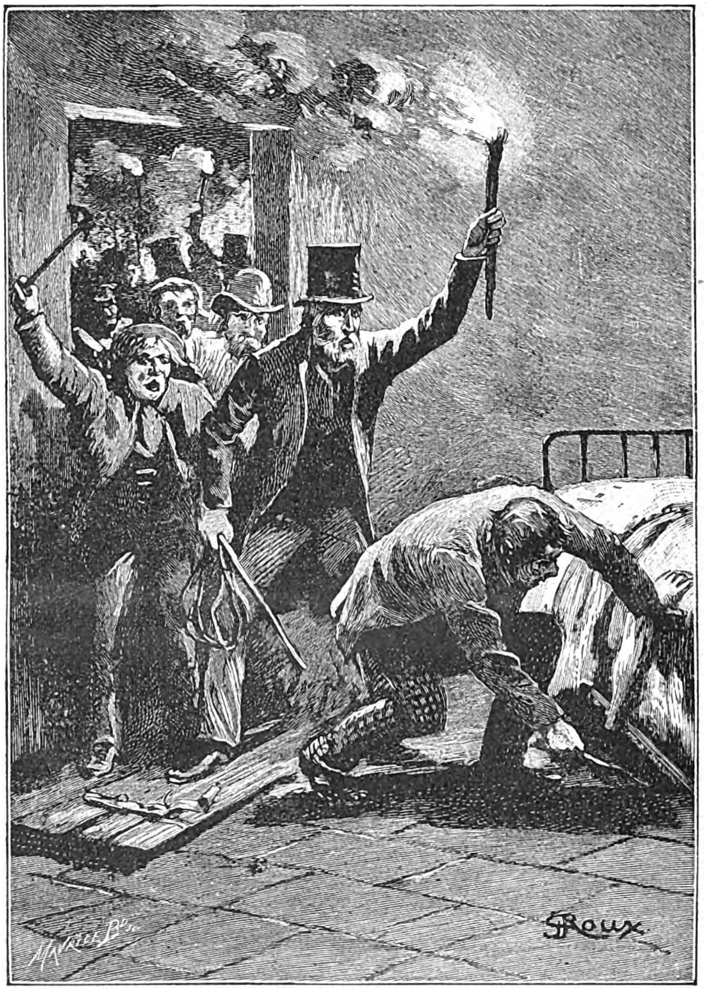

Ἡ δραπέτευσις τοῦ Μάστωνος

Digitized by Google

Ῥωσσίας καὶ τῶν Ἰνδιῶν, τὴν Κίναν, τὴν Ἰαπωνίαν καὶ τὴν Ῥωσσικὴν Ἀλάσκαν πέραν τοῦ Βεριγκείου πορθμοῦ. Ἴσως τὰ Οὐράλια ὄρη ἐπιπλεύσωσι τοῦ κατακλυσμοῦ τούτου ὑπὸ τὴν μορφὴν νησῖδος ὑπεράνω τοῦ ἀνατολικοῦ τμήματος τῆς Εὐρώπης, ἀλλ' ἡ Πετρούπολις καὶ ἡ Μόσχα ἀφ' ἑνὸς καὶ ἀφ' ἑτέρου ἡ Καλκοῦτα, ἡ Σαϊγάν, τὸ Πεκῖνον, ἡ Χὸγ-Κόγκ, ἡ Ὑεδδώ, πᾶσαι αἱ πόλεις αὗται θὰ ἐξαφανισθῶσιν ὑπὸ χῶραι θέλουσιν ἐπίσης ἐξαφανισθῇ καὶ μεταξὺ ἄλλων τὸ τρίγωνον τῆς μεσημβρινῆς Ἀφρικῆς ἀπὸ τῆς κάτω Γουϊνέας καὶ τοῦ Κιλιμαντζάρου μέχρι τοῦ Εὐέλπιδος ἀκρωτηρίου, ὡς καὶ τὸ τρίγωνον τῆς Νοτίου Ἀμερικῆς ὅπερ σχηματίζουσιν ἡ Περουβία, ἡ κεντρικὴ Βρασιλία, ἡ Χιλὴ καὶ ἡ Ἀργεντινὴ Δημοκρατία μέχρι τῆς Γῆς τοῦ Πυρὸς καὶ τοῦ ἀκρωτηρίου Χόρν. Οἱ Παταγόνες ὅσον δήποτε ὑψηλὸν καὶ ἂν εἶναι

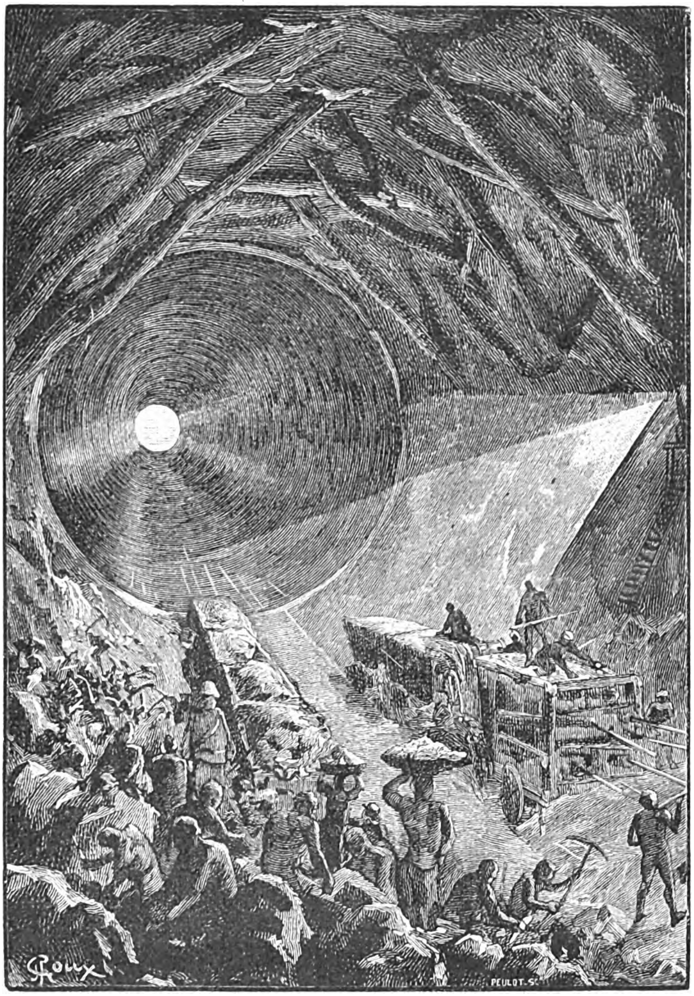

Τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ πυροβόλου.

στρῶμα ὕδατος διαφόρου βάθους, ἀρκοῦντος ὅμως πάντοτε νὰ καταπνίξῃ τοὺς Ῥώσσους, τοὺς Ἰνδούς, τοὺς Σιαμίους, καὶ Σίνας καὶ τοὺς Ἰάπωνας ὅσοι δὲν ἤθελον προλάβῃ ἐγκαίρως νὰ μεταναστεύσωσιν.

Ἡ σοβαρότης τῶν καταστροφῶν ἔσται μετριωτέρα εἰς τὸ τμῆμα τὸ πρὸς τὰ νοτιοδυτικὰ τοῦ Κιλιμαντζάρου, διότι κατὰ μέγα μέρος καλύπτεται τοῦτο ὑπὸ τοῦ Εἰρηνικοῦ καὶ τοῦ Ἀτλαντικοῦ ὠκεανοῦ, τοῦ ὁποίου ἡ ἐπιφάνεια εἰς τὸ πολύνησον τῶν Μαλουΐνων θέλει ἀνυψωθῇ κατὰ 8415 μέτρα. Οὐχ ἧττον ἐπὶ τοῦ τεχνητοῦ τούτου κατακλυσμοῦ εὐρύτατοι τὸ ἀνάστημά των δὲν θ' ἀποφύγωσι τὸν καταποντισμὸν καὶ οὔτε θὰ ἔχωσι κἂν τὸ καταφύγιον τῶν Κορδιλλιέρων ὀρέων, τῶν ὁποίων αἱ ἀκρόταται κορυφαὶ εἰς τὸ μέρος τοῦτο τῆς σφαίρας δὲν θὰ μείνωσιν, ἀτυχῶς δι' αὐτούς, ἐκτὸς τῶν ὑδάτων.

« Τοιαῦτα ἀποτελέσματα θέλει ἐπιφέρῃ ἡ καταστροφὴ τῆς ἰσορροπίας ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ γηΐνου πλανήτου, ταπείνωσιν ἀφ' ἑνὸς καὶ ἀνύψωσιν ἀφ' ἑτέρου τῆς νέας ἐπιφανείας τῶν θαλασσῶν. Ὅθεν οἱ ἐνδιαφερόμενοι ὀφείλουσι νὰ προφυλαχθῶσιν ἀπὸ τῶν κινδύνων τούτων, ἐὰν μὴ παρακωλυθῇ ἐγκαίρως ἡ ἐγκληματικὴ ἀπόπειρα τοῦ προέδρου Βαρβικάν.»

Digitized by Google

ΙϚʹ.
Ὅπου ὁ χορὸς τῶν δυσηρεστημένων αὐξάνει καὶ κραταιοῦται.

Κατὰ τὸ κείμενον τῆς εἰδοποιήσεως ταύτης, οἱ κινδυνεύοντες κάτοικοι τῆς γῆς διῃροῦντο εἰς δύο μεγάλας κατηγορίας· εἰς *ἀσφυκτιῶντας* καὶ εἰς *καταποντιζομένους*, ὑπῆρχε δ' ἀνάγκη πάντες οὗτοι νὰ προφυλαχθῶσιν ὁπωσδήποτε ἀπὸ τοῦ ἐπικειμένου κινδύνου, ἢ τοὐλάχιστον νὰ ὑπεκφύγωσιν αὐτόν, μεταναστεύοντες ἐγκαίρως ἐπὶ τῶν οὐδετέρων γραμμῶν ἔνθα οὐδεὶς ὑπῆρχε φόβος.

Ἡ ἀνακοίνωσις αὕτη ἔδωκεν, ὡς ἦτο ἑπόμενον, ἀφορμὴν εἰς ποικίλα σχόλια ἅτινα δὲν ἐβράδυναν ν' ἀπολήξωσιν εἰς σφοδροτάτας διαμαρτυρήσεις.

Οἱ Ἀμερικανοὶ τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν, οἱ Εὐρωπαῖοι τῆς Γαλλίας, τῆς Ἀγγλίας, τῆς Ἱσπανίας κλπ. κατελέγοντο ὡς ἐλέχθη, εἰς τοὺς ἀσφυκτικούς, ἡ δὲ ἐλπὶς τοῦ νὰ προσαρτήσωσι τυχὸν εἰς τὰ κράτη των τὰς χώρας ὅσαι ἤθελον ἀνακύψῃ ἐκ τοῦ πυθμένος τοῦ ὠκεανοῦ, δὲν ἦτο ἀρκοῦσα ὅπως πείσῃ αὐτοὺς νὰ δεχθῶσιν ἀγογγύστως τὰς ἐπαπειλουμένας καταστροφάς. Οἱ Παρίσιοι οὕτω θὰ ἐτίθεντο, ἐν σχέσει πρὸς τὸν νέον Πόλον, εἰς ἀπόστασιν σχεδὸν ἴσην πρὸς τὴν χωρίζουσαν αὐτοὺς σήμερον ἀπὸ τοῦ παλαιοῦ, οὐδὲν ὅμως θὰ ἐκέρδιζον ἐκ τῆς μεταβολῆς ταύτης· θ' ἀπήλαυον, εἶναι ἀληθές, διαρκοῦς ἔαρος, ἀλλ' εἰς ἀντάλλαγμα τούτου, θὰ ὑφίσταντο σημαντικὴν ἀπώλειαν τοῦ ἀτμοσφαιρικοῦ ἀέρος των, τοῦτο δὲ δὲν ἠδύνατο νὰ ἱκανοποιήσῃ τοὺς Παρισινοὺς ἔχοντας τὴν συνήθειαν νὰ καταναλίσκωσιν ἄνευ ὑπολογισμοῦ τὸ ὀξυγόνον, καθαρὸν ἢ μὴ ἀδιάφορον.

Εἰς δὲ τοὺς καταποντιζομένους συνηριθμοῦντο οἱ κάτοικοι τῆς Νοτίου Ἀμερικῆς, μετ' αὐτοὺς δὲ οἱ Αὐστραλοί, οἱ Καναδοί, οἱ Ἰνδοὶ καὶ οἱ Ζηλανδοί.

Ἀλλ' ἦτό ποτε δυνατὸν ν' ἀνεχθῇ ἡ Μεγάλη Βρεττανία τὴν στέρησιν τῶν πλουσιωτέρων ἀποικιῶν της, ἐν αἷς ἡ σαξονικὴ φυλὴ ὀφθαλμοφανῶς τείνει ν' ἀντικαταστήσῃ τὰ ἐγχώρια στοιχεῖα; Καὶ θὰ ἐκενοῦτο μὲν βεβαίως ὁ Μεξικανικὸς κόλπος ὅπως σχηματίσῃ εὐρὺ κράτος τῶν Ἀντιλλῶν, τὴν κατοχὴν τοῦ ὁποίου δυνάμει τῆς ἀρχῆς τοῦ Munro, ἠδύναντο νὰ διεκδικήσωσι καὶ οἱ Μεξικανοὶ καὶ οἱ Ἀμερικανοὶ τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν, τὸ δὲ πέλαγος τῶν νήσων τῆς Σάνδας, τῶν Φιλιππίνων καὶ τοῦ Κελεβείου θ' ἀπεκάλυπτον ἐπίσης ἀπεράντους ἐκτάσεις ἐπὶ τῶν ὁποίων καὶ οἱ Ἄγγλοι καὶ οἱ Ἱσπανοὶ ἠδύναντο νὰ ἐγείρωσιν ἀξιώσεις. Ἀλλὰ πάντα ταῦτα ἦσαν ματαία ἀποζημίωσις, μὴ ἰσοφαρίζουσα ποσῶς πρὸς τὰς ἐκ τῆς δεινῆς πλημμύρας ἀπωλείας.

Ἂν ἐπρόκειτο ὑπὸ τὰς νέας θαλάσσας νὰ ἐξαφανισθῶσι μόνον Σαμογέται, Λάπωνες τῆς Σιβηρίας, Φουέγγιοι, Παταγώνιοι, ἀκόμη καὶ Τάταροι καὶ Σῖναι καὶ Ἰάπωνες καὶ τινες Ἀργεντῖνοι ἐπὶ πλέον, τὰ πεπολιτισμένα Κράτη ἴσως θὰ ἔστεργον τὴν θυσίαν ταύτην· ἀλλ' ὡς εἴδομεν, τῆς καταστροφῆς μετεῖχον τὰ πλεῖστα τῶν κρατῶν καὶ ταῦτα δὲν ἠδύναντο σιωπηρῶς νὰ τὴν ἀναμείνωσιν.

Ὅσον ἀφορᾷ εἰδικώτερον εἰς τὴν Εὐρώπην, καίτοι τὸ κεντρικὸν αὐτῆς μέρος θὰ ἔμενε σχεδὸν ἄθικτον, τὸ δυτικὸν ὅμως ἤθελε μεγάλως ἀνυψωθῇ, τὸ δὲ πρὸς ἀνατολὰς ἤθελεν ἀναλόγως κατέλθῃ, ἡ Εὐρώπη ἐν ἄλλαις λέξεσι θὰ ὑφίστατο ἀφ' ἑνὸς ἀσφυξίαν καὶ ἀφ' ἑτέρου καταποντισμόν, ἀμφότερα ἐξ ἴσου ἀπαράδεκτα δι' αὐτήν. Πλὴν τούτου ἡ Μεσόγειος σχεδὸν ἐξ ὁλοκλήρου ἤθελε κενωθῇ, τοῦτο δὲ δι' οὐδένα λόγον θὰ ἠνείχοντο οὔτε οἱ Γάλλοι οὔτε οἱ Ἰταλοί, οὔτε οἱ Ἱσπανοί, οὔτε οἱ Ἕλληνες, οὔτε οἱ Τοῦρκοι, οὔτε οἱ Αἰγύπτιοι πρὸς οὓς ἡ γεωγραφικὴ αὐτῶν θέσις, ὡς παρακτίων, παρέχει ἀναμφισβήτητα δικαιώματα ἐπὶ τῆς θαλάσσης ταύτης. Εἰς τί, ἄλλως τε θὰ ἐχρησίμευον τοῦ λοιποῦ ἡ διῶρυξ τοῦ Σουέζ, ἥτις κειμένη ἐπὶ τῆς οὐδετέρας γραμμῆς θὰ ἔμενεν ἀλύμαντος; Τὰ θαυμάσια ἔργα τοῦ Λεσὲψ τίνα θὰ εἶχον πλέον σκοπὸν ἀφοῦ δὲν θὰ ὑπῆρχε πλέον οὔτε Μεσόγειος ἐντεῦθεν τοῦ ἰσθμοῦ, οὔτε ἱκανὴ Ἐρυθρὰ θάλασσα ἐκεῖθεν;

Ἡ Ἀγγλία τέλος οὐδέποτε, δι' οὐδένα λόγον θὰ συνήνει ποτὲ νὰ ἴδῃ μεταμορφωμένας τὴν Γιβραλτάρην, τὴν Μάλταν καὶ τὴν Κύπρον εἰς κορυφὰς ὀρέων ἐξαφανιζομένας εἰς τὰ νέφη καὶ ἀπροσίτους τοῦ λοιποῦ εἰς τὰ πολεμικὰ σκάφη της! Ὄχι! ἡ Ἀλβίων δὲν ἤθελέ ποτε κηρυχθῇ ἱκανοποιημένη ἐκ τῶν ἐδαφικῶν προσαυξήσεων, αἵτινες θὰ ἐχορηγοῦντο αὐτῇ ἐκ τῆς ἀρχαίας λεκάνης τοῦ Ἀτλαντικοῦ ὠκεανοῦ. Ὁ ταγματάρχης Δόνελλαν ἐν τούτοις εἶχεν ἤδη σκεφθῇ νὰ ἐπανακάμψῃ εἰς Εὐρώπην ὅπως διεκδικήσῃ τὰ συμφέροντα τῆς πατρίδος του ἐπὶ τῶν νέων τούτων χωρῶν, καθ' ἣν περίπτωσιν ἡ ἐπιχείρησις τῆς ἑταιρίας Βαρβικὰν καὶ Σας ἤθελεν ἐπιτύχῃ!

Αἱ διαμαρτυρίαι ἑπομένως αἵτινες καὶ πρότερον ἀφικνοῦντο πανταχόθεν, μετὰ τὸ ἐν Ζανζιβάρῃ τηλεγράφημα, ὅπερ ἀποκαλύψαν τὸ σημεῖον τῆς βολῆς, κατέστησεν ἐφικτὴν τὴν σύνταξιν τῆς ἀνωτέρω δημοσιευθείσης ἥκιστα δὲ καθησυχαστικῆς εἰδοποιήσεως, ἀπέβησαν σφοδρόταται, προερχόμεναι καὶ ἐξ αὐτῶν ἀκόμη τῶν ἐπικρατειῶν αἵτινες κείμεναι ἐπὶ τῶν οὐδετέρων γραμμῶν, ἦσαν ἀπηλλαγμέναι παντὸς φόβου.

(Jules Verne) Ἕπεται συνέχεια

Digitized by Google

Ο ΚΩΧ

Ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ἀκράτου ἐνθουσιασμοῦ, τὸν ὁποῖον ἐξήγειρον αἱ τελευταῖαι ἐργασίαι τοῦ Κὼχ, δὲν εἶνε ἴσως πιθανὸν ὅτι θἀκουσθῇ μετ' εὐμενείας ὁ ἐπιχειρῶν νὰ σκεφθῇ μετὰ περισσοτέρας ψυχρότητος περὶ αὐτῶν καὶ πρὸ τῆς καταπαύσεως μάλιστα τοῦ πρώτου θορύβου, νὰ μαρτυρήσῃ ἀπαθῶς περὶ τῆς σημασίας — ὄχι τόσῳ μεγάλης ὅσῳ φαίνεται—τὴν ὁποίαν εἰμπορεῖ κατ' αὐτὸν νὰ ἔχῃ ἐν τῇ παγκοσμίῳ προόδῳ ἡ ἀνακάλυψις τοῦ γερμανοῦ ἐπιστήμονος.

Ἀλλ' ἐκεῖνο. ἐπὶ τοῦ ὁποίου εἰμπορεῖ, νομίζω, νὰ στηριχθῇ ἀκλονήτως ὁ τοιοῦτος ἰσχυρισμός, εἶνε ἓν ἀξίωμα, ἄγνωστον μὲν βεβαίως εἰς τοὺς πολλοὺς ἀφιλοσοφήτους, πλὴν γνωστὸν εἰς ὅλους τοὺς ἀληθῶς ἀνεπτυγμένους, ἂν καὶ ὑπ' αὐτῶν τούτων ἀκόμη συχνότατα λησμονεῖται :

«Ἡ ἐκ τῶν ἐφαρμογῶν πηγάζουσα πρακτικὴ ὠφέλεια δὲν εἶνε οὔτε ὁ μόνος, οὔτε ὁ πρώτιστος τῆς Ἐπιστήμης σκοπός.»

Ὁλόκληρος ἡ ἀνθρωπότης — ἀφ' ἧς ὑπάρχει καὶ ἐφ' ὅσον θὰ ὑπάρχῃ — ἐκτελεῖ ἓν Ἔργον αἰώνιον καὶ ἀναγκαῖον, ποῦ μὲν αὐτοματικόν, ποῦ δὲ εὐσυνείδητον, ποῦ μὲν πιεζόμενον ποῦ δὲ ὑποβοηθούμενον — τὸ ἔργον τῆς ἐξελίξεώς της, τὸ ἔργον τῆς προόδου της. Εἶνε δὲ τόσον μέγα καὶ γιγαντιαῖον, ὥστε οὔτε ἐκ πρώτης ὄψεως, οὔτε εἰς κοινοὺς ὀφθαλμοὺς προσπίπτει καθαρῶς. Ἡ ἐπιστήμη ἐκείνη, ἥτις προσπαθεῖ νὰ καθορίσῃ τοὺς φυσικοὺς νόμους, οἵτινες τὸ διέπουν, εὑρίσκεται ἀκόμη εἰς τὰ σπάργανα· ἡ δὲ φιλοσοφία τὸ βλέπει μὲν ἀφ' ὑψηλοῦ, τὸ ἐννοεῖ, ἀλλὰ μετὰ ἀοριστίας ὡς ἀντικείμενον ἐφ' οὗ πίπτει ἀκόμη ἀσθενὲς τὸ ἐπιστημονικὸν φῶς. Πλὴν τοῦτο δὲν μᾶς ἐμποδίζει νὰ γνωρίζωμεν πλέον τὴν ὕπαρξίν του, οὐδὲ νὰ σκεπτώμεθα ὡς ἐκ τούτου ἀσφαλῶς τί ἆρά γε σκοπεῖ καὶ ποῦ τείνει ὅλη ἡ περὶ ἡμᾶς δρᾶσις, ὅλη αὕτη ἡ ἐργασία καὶ ἡ ζωή. Ἂν ἡ Ἐπιστήμη καὶ ἡ ἡ Φιλοσοφία εἶνε χωρισμέναι ἀκόμη καὶ ὑποδιηρημέναι εἰς διαφόρους κλάδους, πρὸς εὐκολίαν τῆς σπουδῆς καὶ τῆς μεθόδου, κατ'οὐσίαν ὅμως εἶνε ἓν πρᾶγμα καὶ ὅλαι αὐτῶν αἱ ὑποδιαιρέσεις συνενοῦνται καὶ ἀποτελοῦσι μίαν ἐπιστήμην, μίαν *Γνῶσιν* γενικὴν καὶ ἀδιαίρετον. Ἡ Γνῶσις αὕτη, τὴν ὁποίαν ἐπιζητεῖ ἀείποτε εὐρυτέραν τὸ ἀνθρώπινον πνεῦμα, λαίμαργον τρόπον τινὰ πρὸς τὴν μόνην ὑγιᾶ αὐτοῦ τροφήν, δὲν σκοπεύει οὔτε τὴν αὔξησιν τῆς συγκοινωνίας, οὔτε τὴν προαγωγὴν τῆς βιομηχανίας, οὔτε τὴν θεραπείαν τῶν νόσων, οὔτε τίποτε ἄλλο ἐκτὸς τῆς προόδου, τῆς ἐξελίξεως, τοῦ ἀληθοῦς δηλαδὴ πολιτισμοῦ. Εἶνε ἡ Πρόοδος, ἔχουσα σκοπὸν τὴν Πρόοδον, ἀνεξαρτήτως τῆς ἀτομικῆς εὐημερίας, ὅπως ἡ Τέχνη τὴν Τέχνην, ἀνεξαρτήτως τῆς Ἠθικῆς καὶ τῆς Θρησκείας, ὅπως ἡ Φιλοσοφία τὴν Φιλοσοφίαν ἀνεξαρτήτως τῆς .... καθηγητικῆς ἕδρας — ὅλων τούτων ἐχουσῶν κοινὴν ἀρχὴν καὶ ἀναγκαῖον τέρμα, σκοπὸν τὴν ἐξέλιξιν. Ἐὰν ἡ Ἐπιστήμη ἐπιδέχεται καὶ πρακτικὰς ἐφαρμογάς, ἐξ ὧν πηγάζουσι μερικαὶ ἀτομικαὶ ὠφέλειαι, ἐμμέσως μόνον ὑποβοηθοῦσαι τὴν ἐξέλιξιν, δὲν εἶνε λογικὸν νὰ συμπεράνωμεν ἐκ τούτου ὅτι ἡ πρακτικὴ ἐφαρμογὴ εἶνε ὁ πρώτιστος σκοπὸς τῆς Ἐπιστήμης, ὑποβιβάζοντες καὶ παραβλέποντες τὸν ἀληθῆ αὐτῆς προορισμόν, τὴν παροχὴν τουτέστι τῶν ὑγιῶν στοιχείων τῆς σκέψεως εἰς τὴν Φιλοσοφίαν, ἥτις μόνη ἐξετάζει ποῖοι εἴμεθα, πόθεν ἐρχόμεθα, ποῦ ὑπάγομεν. Ἡ λύσις τῶν μεγάλων καὶ αἰωνίων τούτων προβλημάτων, ὑπὸ τὴν δυνατὴν εἰς τὰς αἰσθήσεις μας καὶ εἰς τὸν παρόντα ὀργανισμόν μας ἔποψιν, ἀπασχολεῖ, καὶ πρέπει νἀπασχολῇ σοβαρότερον παντὸς ἄλλου τὸν ἀνθρώπινον νοῦν· οἱοσδήποτε δὲ τῶν προτιμώντων τὴν θεραπείαν τῶν πνευμόνων ἀπὸ τὴν τῶν διανοιῶν, δὲν διαφέρει κατ' οὐσίαν τοῦ ἀγρίου, τοῦ ἀναρτῶντος περὶ τὸν λαιμὸν πολύχρωμα ἀπατηλὰ ὑαλία ἀντὶ λευκῶν ἀδαμάντων, εἰμὴ κατὰ τὴν ὄψιν καὶ τὴν περιβολήν. Μεταξὺ ὅλων τῶν προσφερόντων τὸν λίθον των εἰς τὸ μέγα οἰκοδόμημα τῆς προόδου μέγας ἀνὴρ δικαιοῦται νὰ ὀνομασθῇ περισσότερον ὁ καλλιεργήσας θεωρητικῶς τὴν ἐπιστήμην καὶ ἀποδείξας ἔστω καὶ ἕνα αὐτῆς νόμον — ὀγκόλιθον ἀκρογωνιαῖον — ἀπὸ οἱονδήποτε τῶν ζητησάντων ὠφελείας ἐκ πρακτικῶν ἐφαρμογῶν — λιθαρίων εὐτελῶν καὶ ἀσημάντων.

Νομίζω ὅτι οὐδεὶς τῶν ἐχόντων γενικώτερον κάπως πνεῦμα εἰμπορεῖ εὐσυνειδήτως νἀμφισβητήσῃ τὰς ἀληθείας ταύτας, ἐκ τῶν ὁποίων δὲν εἶνε βέβαια ἀνάγκη νὰ εἶνε κανεὶς μεγαλοφυΐα διὰ νὰ συναγάγῃ καὶ μερικὰ συμπεράσματα. Ἐν τῇ καθολικῇ Γνώσει, ὑφ' ἣν συνενοῦται ὡς εἶπον ἡ Ἐπιστήμη καὶ ἡ Φιλοσοφία, ἀσυγκρίτως μεγαλητέραν σημασίαν ἔχει ἡ ὑπὸ τοῦ Νεύτωνος δεῖξις τῆς παγκοσμίου ἕλξεως,—ἵν' ἀρκεσθῶ εἰς τὰ γνωστότερα—ἀπὸ τὴν ἐφεύρεσιν τῆς ναυτικῆς πυξίδος. Ἄνευ τῆς τελευταίας ταύτης τὰ ταξείδια θὰ ἦσαν δύσκολα πολὺ ἐπὶ τῆς γηίνου θαλάσσης, ἐν ᾧ ἄνευ τῶν νόμων τῆς πρώτης θὰ ἦσαν ταῦτα ἀδύνατα εἰς τὸ οὐράνιον ἀχανές. Ἡ περὶ τῶν πλανητικῶν συστημάτων θεωρία τοῦ Λαπλὰς ζυγίζει βαρύτερον εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ πνεύματος ἀπὸ οἱανδήποτε τῶν μυρίων ἐφαρμογῶν τοῦ ἀτμοῦ καὶ τοῦ ἠλεκτρισμοῦ. Αἱ δὲ θεωρίαι τοῦ Λαμάρκ καὶ τοῦ Δάρβιν,—ἡ γαλλικὴ αὕτη ἐπανάστα-

Digitized by Google

σις τῆς Ἐπιστήμης—εἶνε κατὰ πολὺ ἀποτελεσματικώτεραι τοῦ πυροβόλου Σασεπώ, ἢ τοῦ ἐξαπλοῦ τηλεγράφου τοῦ Ἔδισσον. Ἡ ὠφέλεια τῆς ἀνακαλύψεως τοῦ πλανήτου Ποσειδῶνος ὑπὸ τοῦ Λεβερριέ, εἶνε γενικωτέρα τῆς ἀνακαλύψεως τῆς Ἀμερικῆς ὑπὸ τοῦ Κολόμβου—ἂν καὶ εἰς κανένα ἐκ τῶν πλουτισάντων τότε Ἱσπανῶν δὲν θὰ ἐφαίνετο τοῦτο ἀληθές· ἡ δὲ τελευτικὴ ἀπόδειξις τοῦ ὅτι καὶ τὰ κοινωνικὰ φαινόμενα ὑπάγονται εἰς νόμους φυσικοὺς καὶ ἡ ἐπ' ἐσχάτων εὕρεσις αὐτῶν ἐπισκιάζει ὅλας τὰς ἄλλας ἀνακαλύψεις. ὅλα τὰ βιομηχανικὰ ἢ πολεμικὰ τοῦ αἰῶνος τούτου κατορθώματα. Τὰ πάντα κρίνονται—ἵνα ὁμιλήσωμεν φιλοσοφικώτερον—ὑπὸ τὴν ἔποψιν *γενικῆς* ὠφελείας, τοῦ ποσοῦ καὶ τοῦ ποιοῦ τῆς συμβολῆς των εἰς τὴν πρόοδον, εἰς τὴν καθολικὴν γνῶσιν, ἄνευ κοινοτέρου συμφέροντος· καὶ διὰ τοῦτο πᾶσα πρακτικὴ ἐφαρμογὴ τῆς Ἐπιστήμης, μεθ' ὅσην ὠφέλειαν *μερικὴν* εἰμπορεῖ νὰ ἔχῃ καὶ μεθ' ὅλον τὸν θρίαμβον ὅστις πιθανὸν νά την ἀκολουθήσῃ, θεωρουμένη ὅμως ὑπὸ τὴν ἀληθῆ ἔποψιν, ὡς ἔργον προόδου, ὡς στοιχεῖον σκέψεως, ὡς δεδομένον θετικόν, ὑποβιβάζεται πολλάκις πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ φιλοσόφου τόσον πολύ, ὅσον δὲν ὑποπτεύει κἂν ὁ κοινὸς ὀφθαλμός.

* * *

Εἶνε γνωστὴ εἰς ὅλους ἡ ἐπὶ τῆς φυματιώσεως ἐργασία τοῦ Κώχ. Ὁ φιλόπονος καὶ πλήρης αὐταπαρνήσεως ἰατρὸς ἀνεκάλυψε τὸ νοσογόνον βακτηρίδιον καὶ ἐφεῦρε κατόπιν φάρμακον ἱκανὸν νά το καταστρέφῃ. Εἶνε ἓν ὑγρὸν ὑπόφαιον, σκοτεινόν, ἐκ διαλύσεως—ὡς λέγουσι—κυανούχου χρυσοῦ ἐντὸς λέμφου, περιέχοντος εἶδος πτωμαΐνης, κατ' ἰδιαίτερον καὶ μυστικὸν ἀκόμη τρόπον προπαρασκευασθείσης. Ὀλίγαι μόνον ἐνέσεις δι' εἰδικοῦ τινος ἐργαλείου ὑπὸ τὸ δέρμα τῆς ὠμοπλάτης, ἀρκοῦσιν ὅπως ἀναγεννήσωσιν ὑγιεῖς τοὺς ὑπὸ τῶν βακτηριδίων κατεστραμμένους ἱστοὺς καὶ ὅπως θεραπεύσωσιν οὕτω φυματιῶντας λάρυγγας καὶ πνεύμονας, μέχρι μὲν βαθμοῦ τινος διὰ τὸ παρόν, ῥιζικῶς δὲ καὶ τελείως, ἐλπίζομεν, διὰ τὸ μέλλον. Κατὰ πόσον τὰ δημοσιευθέντα ἀποτελέσματα εἶνε ἀκριβῆ καὶ μέχρι ποίου βαθμοῦ πρέπει νὰ ἔχωμεν ἰατρικῶς ἐμπιστοσύνην εἰς τὸ μικροβιοκτόνον φάρμακον, περιμένομεν νὰ μάθωμεν παρὰ τῶν ἰατρῶν· ὅπως ἐξ ἄλλου ἡ πρακτικὴ σημασία τῆς ἀνακαλύψεως ταύτης ὑπὸ τὰς λοιπὰς αὐτῆς ἐπόψεις — καθ' ὃν τρόπον δηλαδὴ ἐξετάζει που ὁ Σπένσερ, οὐχὶ ὡς μηχανικὸς ἀλλ' ὡς κοινωνιολόγος, τὴν ἐφεύρεσιν τοῦ Ταχυπιεστηρίου Οὐάλτερ—ἐναπόκειται νὰ δειχθῇ ὑπὸ τῶν κοινωνιολόγων. Τὸ κατ' ἐμέ, ἀρκοῦμαι μόνον, ὡς ἁπλοῦς ἐξεταστής, νὰ ὑποβάλω μίαν καὶ μόνην ἐρώτησιν—τὴν ἑπομένην:

Ἐκ τῆς ὅλης ἰατρικῆς ἐργασίας τοῦ Ροβέρτου Κώχ, ποῖον νομίζετε σεῖς ὅτι βαρύνει κατ' οὐσίαν καὶ ἀναδεικνύει τὴν ἐπιστημονικήν του ἀξίαν περισσότερον· ἡ ἀνακάλυψις τοῦ νοσογόνου βακτηριδίου ἢ ἡ ἐφεύρεσις τοῦ θανατηφόρου αὐτῷ ἰατρικοῦ;

Δὲν ἠξεύρω τί θὰ ἀπαντήσητε· ἀλλ' εἰς ἐμὲ ἐπιτρέψατε νὰ ἔχω μίαν ἰδέαν σύμφωνον πρὸς τὰ τεθέντα ἀνωτέρω. Τὴν ἐφεύρεσιν τοῦ ἰατρικοῦ, αὐτὴν τὴν κυρίως δοξασθεῖσαν, τάσσω εἰς πολὺ κατωτέραν μοῖραν, ὡς μίαν ἁπλῆν ἐφαρμογήν, οὔτε ἔξοχον πνευματικὴν δύναμιν ἀπαιτοῦσαν, οὔτε περισσοτέραν ἔχουσαν ἐν τῇ ἐπιστήμῃ σημασίαν, τῆς γνώσεως αὐτῆς τοῦ βακτηριδίου, ἥτις μόνη ἀποτελεῖ τὴν ἀληθῆ ἐπιστημονικὴν δόξαν τοῦ Κώχ. Ὅπως ἂν ἤμην ποιητὴς θὰ ἔψαλλον τὸ ᾆσμα τῆς παρηγορίας ἥτις ἀληθὴς τώρα καὶ γλυκεῖα εἰσέρχεται διὰ τοῦ Κὼχ εἰς τὰ μαραμένα στήθη τῶν φθισικῶν, οὕτως ἂν ἤμην ἰατρὸς ἢ εἶχον τὰ κατάλληλα βοηθήματα νὰ ἐξετάσω τὸ πρᾶγμα τοὐλάχιστον ἱστορικῶς, θὰ ἔπλεκον τὸ σεμνὸν καὶ δίκαιον τῆς ἐπιστήμης ἐγκώμιον πρὸς τὸν Κώχ, τὸν μετὰ τόσης ὑπομονῆς, αὐταπαρνήσεως καὶ ὀξυνοίας εὑρόντα καὶ καλλιεργήσαντα τὰ βακτηρίδια τῆς φυματιώσεως καὶ τῆς χολέρας, τὸν ἐφάμιλλον τοῦ Παστέρ, μεθ' οὗ σήμερον, ὡς δίδυμοι γίγαντες, ἀπορροφῶσιν ὅλων τῶν ἄλλων βακτηριδιολόγων τὴν δόξαν. Ἀλλὰ καὶ οὕτω θὰ προσεπάθουν πολὺ νἀποφύγω τὰς ὑπερβολάς. Ὁ θρίαμβος, ἡ λάμψις τῆς πρακτικῆς ἐφαρμογῆς δὲν θὰ ἐσκότιζε τοὺς ὀφθαλμούς μου ὡς πρὸς τὴν κατ' ἀξίαν ἐκτίμησιν τῆς καθαρῶς ἐπιστημονικῆς, τῆς πνευματικῆς ἐργασίας. Ἄ, τίποτε δὲν θὰ ἦτο ἱκανὸν νὰ με πλανήσῃ, οὔτε αὐτὰ τὰ εὐγνώμονα βλέμματα τῶν μυριάδων, ὅσοι προσκαίρως θὰ σωθῶσιν ἀπὸ τὸν θάνατον... Ἀφίνω τώρα τὴν προανακάλυψιν τοῦ μικροσκοπίου περὶ ἧς ὁμιλεῖ μετριοφρόνως ὁ Κώχ. Ἄλλη μέθοδος, ἄλλη ἀρχὴ διευθύνει τὸν συλλογισμόν μου:

Ἡ Ἰατρικὴ εἶνε μία ἐφαρμογὴ τῆς Βιολογίας. Αὐτὴ κυρίως εἶνε ἡ Ἐπιστήμη, ἡ βάσις, ἡ θεωρία· ἡ Ἰατρικὴ εἶνε ἡ πρᾶξις. Ἐπιστήμη χωρὶς νόμους δὲν ὑπάρχει· οἱ νόμοι δὲ τῆς Ἰατρικῆς εἶνε νόμοι τῆς Βιολογίας. Τούτου τεθέντος, τί σημασίαν εἰμπορεῖ νὰ ἔχῃ εἰς τὴν καθόλου Βιολογίαν, εἰς τὴν ἐπιστήμην δηλαδὴ τοῦ ὀργανισμοῦ, καὶ ἑπομένως εἰς τὴν Γνῶσιν ἐν γένει, ἡ σημερινὴ ἀνακάλυψις τοῦ βακτηριδίου τῆς φυματιώσεως, μετὰ τὴν ἀνακάλυψιν τόσων ἄλλων μικροβίων, τῆς χολέρας, τοῦ ἄνθρακος, τοῦ τύφου, τῆς λύσσης, τῶν ζυμώσεων κτλ, οὔσης πλέον βεβαιωμένης τῆς ζωῆς τῶν μικροσκοπικῶν αὐτῶν παρασίτων καὶ τῆς ἐκ τῆς ἐπηρείας των προελεύσεως—δύναταί τις νὰ σκε-

Digitized by Google

φθῇ ἐπαγωγικῶς—ὅλων τῶν ὀργανικῶν παθήσεων: Ἡ σημασία τῆς ἀνακαλύψεως τοῦ Κὼχ ὑπὸ τὴν ἔποψιν ταύτην—ὅπως εἰμπορεῖ νὰ μαρτυρήσῃ οἱοσδήποτε κατέχων τὰ στοιχεῖα τοὐλάχιστον τῆς Βιολογίας—εἶνε μικρά. Μάλιστα δ' ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν ἀφάνειαν, ἥτις ἐκάλυψε τὸν βίον καὶ τὸ ὄνομα ἄλλων ἀληθινῶν γιγάντων τοῦ πνεύματος, ὁ μέγας θρίαμβος ὃν ἀπολαύει πανταχοῦ ὁ Γερμανός, εἶνε μὲν ἀναγκαία συνέπεια ἀνθρωπίνης μυωπίας καὶ ἀτομικοῦ συμφέροντος, ἀλλ' ὄχι διὰ τοῦτο ὀλιγώτερον ἄδικος. Τὸ ὄνομα Κὼχ ἐπλήρωσεν ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ τὸν κόσμον καὶ μονονοὺ ἀπεθεώθη. Ὁ παγκόσμιος τύπος τῷ ἐτόνισεν ἐν συναυλίᾳ ὕμνους καὶ ἐπινίκεια. Τὰ ἐπίθετα τῷ ἀπεδόθησαν μετ' εὐκολίας ἀληθῶς ποιητικῆς καὶ ἡ ἀνακάλυψίς του ἐχαιρετίσθη μεθ' ὅσου ἐνθουσιασμοῦ ἴσως οὐδεμία ἄλλη ἀκόμη. Ἀναγινώσκων τις καὶ ἀκούων δικαιοῦται νὰ συμπεράνῃ ὅτι ἀπὸ πολλῶν δεκάδων ἐτῶν μεγαλήτερον κατόρθωμα δὲν συνετελέσθη ἐν τῇ Ἐπιστήμῃ καὶ ὅτι ὁ αἰὼν οὗτος, ὡς ἐὰν ἦτο φθισικὸς ὁ ταλαίπωρος, εἰς τὸ ἰατρικὸν τῆς φθίσεως εὗρεν ἐπὶ τέλους τὸν ἀκρότατον τῆς προόδου του σταθμόν. Οἱ πολλοὶ ἐκλαμβάνουσι πραγματικῶς τὸν Κὼχ ὡς τὸν μέγιστον τῶν συγχρόνων ἀνδρῶν, οἱ δὲ ὀλίγοι τῷ ἀπονέμωσιν ἀδιακρίτως τὸν τίτλον *μεγαλοφυΐα*, χωρὶς τοὐλάχιστον νὰ προσθέτωσι τὴν λέξιν *ἰατρική*. Πρὸ μικροῦ δὲ εἶδον εἰς μίαν ἐφημερίδα, γερμανικὴν ἐννοεῖται, βαπτιζόμενον τὸν Κὼχ ὡς τὸν πρῶτον ἄνδρα τοῦ αἰῶνος.

Πόσα τοὺς κάμνει νὰ λησμονῶσιν — ἂν δὲν εἶνε πραγματικῶς ἀμαθεῖς—ἡ λάμψις τῆς πρακτικῆς ἐπιτυχίας, ἡ θεραπεία τοῦ συμφέροντος ἢ ἡ πρόληψις τοῦ πατριωτισμοῦ!... Τοὐλάχιστον τὸ κατ' ἐμέ, ὁ ὁποῖος ἀντὶ πάσης ἀξίας φέρω τὴν ἀξίωσιν ὅτι κρίνω ἄνευ προλήψεων, ἔχω τὴν ἁπλότητα νὰ πιστεύω π. χ. ὅτι ἡ ἐν τῷ καθ' ἡμᾶς αἰῶνι ἐπιτευχθεῖσα ἀντίδρασις *μιᾶς ὁλοκλήρου* Ἐπιστήμης, σπουδαιοτέρας τῆς Βιολογίας, ἀποτελεῖ καθ' ἑαυτὴν γεγονὸς ἀσυγκρίτως λαμπρότερον οἱασδήποτε προαγωγῆς ἑνὸς μικροῦ κλάδου τῆς Βιολογίας αὐτῆς. Μεθ' ὅλην δὲ τὴν ὠφέλειαν τὴν σχετικὴν καὶ πεπερασμένην, τὴν ὁποίαν παρέχει πράγματι ἡ ἀνακάλυψις τοῦ Κὼχ, χαρίζουσα ἔτη ζωῆς εἰς τόσους δυστυχεῖς ἀνθρώπους — νομίζω ὅτι ὁ καταστήσας ἐπιστήμην πλήρη τὴν Κοινωνιολογίαν — ἵν' ἀρκεσθῶ εἰς τὸ πρῶτον παράδειγμα τὴν ἐξετάζουσαν τὸν κοινωνικὸν ὀργανισμὸν ὡς ἀτομικόν, ἑπόμενον εἰς φυσικοὺς νόμους τέως ἀγνώστους, καὶ ὑπαγαγοῦσαν ὑφ' ἑαυτὴν ὡς κλάδος ἐφαρμογὰς τὴν Νομικήν, τὴν Ἱστορίαν, τὴν Ἀρχαιολογίαν, τὴν Γλωσσολογίαν καὶ τόσας ἄλλας ἀδεσπότους τέως καὶ καταχρηστικῶς καλουμένας ἐπιστήμας, ὁ ἐργάτης τοιούτου κατορθώματος μοὶ φαίνεται γίγας ὑπερφυής, ἀληθῶς εὐεργέτης τῆς ἀνθρωπότητος, πρὸς τὸν ὁποῖον δύσκολον εἶνε νὰ ὑποστῇ ἀκινδύνως τὴν σύγκρισιν ὄχι ὁ Κὼχ καὶ ὁ Παστέρ, ἀλλ' αὐτὸς ὁ Λαμὰρκ καὶ ὁ Δάρβιν. Ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς ὁ τόσῳ μέγας ζῇ εὐτυχῶς καὶ ἐργάζεται ἀκόμη πρὸς δόξαν τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος· ἐν τούτοις οὐδέποτε ἤρατο αὐτὸς θριάμβους περιφανεῖς εἰς τὸν πολὺν κόσμον, ὁ ὁποῖος τὸν ἀγνοεῖ σχεδὸν καθολοκληρίαν, διότι δὲν εἰμπορεῖ νὰ τὸν ἐννοήσῃ. Μετὰ δυσκολίας μάλιστα θὰ εὕρισκέ τις ἄνθρωπον μὴ διατεθειμένον νὰ γελάσῃ εἰς τὸ ἄκουσμα ὅτι ὁ Σπένσερ, προηγουμένου τοῦ μεγάλου Κόντ, — ὅστις ἐδημιούργησε τὴν θετικὴν φιλοσοφίαν, τρέψας ἐπ' ἀσφαλοῦς ἐδάφους πᾶσαν ἔρευναν, ἀπὸ τῶν μαθηματικῶν μέχρι τῆς Θεολογίας, — θὰ εἶνε οἱ πρῶτοι ἄνθρωποι τοῦ αἰῶνος, καὶ μὴ πρόθυμον νὰ προτιμήσῃ τῶν δύο τούτων, καὶ οἱουδήποτε ἄλλου, οὗτινος ἡ ἐργασία δὲν ὑποπίπτει εἰς τὰ τυφλά του ὄμματα οὐδὲ θίγει τὰ ταπεινά του συμφέροντα, τὸν Κὼχ ἢ τὸν Ἔδισσον. Καὶ ποῦ νὰ εἰξεύρει ὅτι ὁ ΙΘ'. αἰὼν οὔτε τοῦ ἠλεκτρισμοῦ καὶ ἀτμοῦ αἰὼν θὰ ὀνομασθῇ εἰς τὸ μέλλον, οὔτε αἰὼν τῶν μικροβίων, ἀλλ' ἁπλούστατα *ὁ αἰὼν τοῦ θετικισμοῦ καὶ τῆς ἐξελίξεως*. Οἱοσδήποτε δὲ γερμανὸς ἢ γάλλος ἰατρὸς — ἔστω καὶ ἂν ἔσωσεν ἀπὸ τὸν θάνατον ὅσους παρέδωκεν εἰς αὐτὸν ὁ Βίσμαρκ ἢ ὁ Ναπολέων — ἂν δὲν ἔχῃ νὰ ἐπιδείξῃ μεγάλας ἐργασίας, ἐπιδρώσας *ἀμέσως* τὴν πνευματικὴν τοῦ αἰῶνος πρόοδον, θὰ εὕρῃ θέσιν μετὰ πολλῆς δυσκολίας εἰς τὴν χορείαν τῶν μεγάλων του ἀνδρῶν.

Ἐν τούτοις δὲν πρέπει ν' ἀδικήσῃ τις ἐξ ὑπερβολικῆς ἐπιφυλάξεως οὔτε τὸν Κὼχ, οὔτε τὴν σημερινὴν ἀνθρωπότητα. Τὸ ψυχρὸν αἴσθημα τὸ ὁποῖον γεννᾷ ἡ αὐστηρὰ τῆς δικαιοσύνης ἀπονομή, ἀρκεῖ βέβαια νὰ συγκεράσῃ ἡ θερμὴ διαβεβαίωσις ὅτι ἡ Πρόοδος θὰ διατηρήσῃ εὐγνώμονα μνήμην τοῦ ὀνόματος Κὼχ. Ἡ διάσωσις τόσων δυστυχῶν καὶ ἡ ἀπὸ τῆς βίβλου τῶν νόσων ἀπάλειψις τῆς φθίσεως — εἴμεθα ἐπὶ τὰ ἴχνη τούτου — ἐξασφαλίζει τόσα ἔτη ζωῆς ἀνθρωπίνης, προωρισμένης εἰς ἐργασίαν ὑπὲρ τῆς προόδου, τῆς γνώσεως. Ἡ θεραπεία τῶν νόσων ἂν καὶ ἔμμεσον, δὲν εἶνε ὅμως μικροῦ λόγου ἄξιον ὠφέλημα διὰ τὸ πνευματικόν μας μέλλον· ὅπως δὲ ἡ ἐφεύρεσις τοῦ τηλεγράφου ἢ τοῦ ἀτμοπλοίου, ἡ εὐκολύνασα τὴν συγκοινωνίαν, παρέχει καὶ ἡ θεραπεία τῆς φθίσεως ἀναντιρρήτως πολλὰ στοιχεῖα διανοητικῆς ἀναπτύξεως καὶ παραγωγῆς. Ὡς πρὸς τὸν θρίαμβον τέλος, τὸν ὁποῖον ἤγαγεν ὁ γερμανὸς δόκτωρ, δὲν πρέπει νὰ λησμονῶμεν ὅτι ἡ ἀνθρωπότης ὁμοῦ λαμβανομένη, εἶνε εἷς καλός, τίμιος, ἀλλὰ καὶ περιωρισμένης ἀναπτύξεως ἄνθρωπος. Τὸ συμφέρον

Digitized by Google

του τὸν τυφλώνει. Δὲν εἰμπορεῖ νὰ ἴδῃ πέραν τῆς μύτης του ἢ τοῦ στήθους του. Ἡ δὲ θεραπεία τῶν ἀσθενῶν του μελῶν καὶ τῆς ζωῆς του ἢ διάσωσις τὸν κάμῃ ν' ἀνακηρύσσῃ ἐξόχους καὶ νὰ λατρεύῃ ἀνεπιφυλάκτως πρὸ πάντων τοὺς ἰατρούς του. Ἀλλὰ τί λέγω; Μήπως ἐγὼ πρῶτος, ὁ ὁποῖος φαίνομαι τώρα αἰρόμενος ὑπεράνω τῶν ἐγκοσμίων, ἂν εἶχον φθισικὸν πεφιλημένον καὶ μοὶ ἔδιδον ἓν τῶν σωστικῶν του φιαλιδίων ὁ Κὼχ, δὲν θὰ ἤρτων χρυσῆν εἰ δυνατὸν καὶ ὑπεράνω παντὸς τὴν εἰκόνα τοῦ δοτῆρος ἐν τῇ αἰθούσῃ μου ὅπως καὶ ἐν τῇ καρδίᾳ μου;

* * *

Τὸ συμπέρασμα μου εἶνε ὅτι ὁ Κὼχ δικαίως ἀνεκηρύχθη *εὐεργέτης τῆς ἀνθρωπότητος*. Πλὴν ἰσχυρίζομαι ὅτι ὑπάρχουσιν ἀκόμη καὶ ἄλλοι πολλοί, ἀσυγκρίτως μεγαλήτεροι εὐεργέται, ἰατροὶ αὐτοὶ διανοητικῶν φυματιώσεων, οἵτινες ἔχουσι δικαιοτέρας ἀξιώσεις ἐπὶ τοῦ τίτλου, καὶ τοὺς ὁποίους οἱ πλεῖστοι τῶν ἐζευγμένων σήμερον εἰς τὸ θριαμβευτικὸν ἅρμα τοῦ Κὼχ, οὔτε ἐννοοῦσιν, οὔτε φαντάζονται!

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΕΞ ΑΝΑΓΝΩΣΕΩΝ

—

ΑΠΟΠΕΙΡΑ ΑΥΤΟΚΤΟΝΙΑΣ

Ὁ ἰατρὸς Τιμόθεος προσεκλήθη ἐν σπουδῇ ἐνῷ ἦτο περὶ τὰ μέσα τοῦ γεύματος.

Τρέχει, ἀνέρχεται. Πρόκειται περὶ μιᾶς γυναικὸς κατοικούσης ἐκεῖ πλησίον, ἥτις ἐδηλητηριάσθη.

Ὁ δόκτωρ εἰσάγεται εἰς τὸ οἴκημά της, τὸ ὁποῖον εἶνε πολυτελὲς μᾶλλον ἢ κομψόν, ἔνθα τὰ πάντα μαρτυροῦσι τὴν χλιδὴν καὶ τὴν σπατάλην, ἀλλ' οὐδὲν τὴν φιλοκαλίαν καὶ τὴν εὐγένειαν.

Τὴν ἐξετάζει, τὴν θεραπεύει, τὴν σώζει. Μετὰ δύο ἡμέρας ἀνήρ τις λευκόθριξ, κόσμιος τοὺς τρόπους, ἐμφανίζεται πρὸς τὸν ἰατρόν.

— Ἰατρέ, λέγει αὐτῷ, μοὶ ἐσώσατε μίαν γυναῖκα, πρὸς τὴν ὁποίαν τρέφω βαθεῖαν καὶ εἰλικρινῆ στοργήν. Ταυτοχρόνως δὲ μὲ ἀπηλλάξατε ἀπὸ δυσαρεσκείας καὶ τύψεις συνειδότος, αἵτινες θὰ διήρκουν καθ' ἅπασαν τὴν ζωήν μου. Ἐφάνην σκαιός, αὐστηρός, φιλάργυρος. Ἡ καϋμένη ἡ νέα ἤθελε μίαν ἅμαξαν — ὅπως ἔχουν ὅλαι. Τῆς τὴν ἠρνήθην· αὐτὴ ἐνόμισε διὰ τοῦτο ὅτι δὲν τὴν ἠγάπων ἀρκετὰ καὶ ἠθέλησε ν' ἀποθάνῃ. Ἠθέλησα νὰ ἔλθω νὰ σᾶς εὐχαριστήσω αὐτοπροσώπως, ἰατρέ, καὶ νὰ σᾶς εἴπω ὅτι δὲν θεωρῶ ἐξωφλημένον τὸ πρὸς ὑμᾶς χρέος μου διὰ τῆς δικαίας ἀνταμοιβῆς τῶν κόπων σας.

Καὶ ὁ γηραλέος ἀνὴρ ἐπεσύρθη ἀφοῦ ἀπέθηκεν ἐπιτηδείως ἐπὶ τοῦ γείσου τῆς ἑστίας κύλινδρον χρυσῶν νομισμάτων.

Τὴν ἐπαύριον καθ' ἣν ὥραν ἐδέχετο τοὺς ἀσθενεῖς του ὁ ἰατρὸς Τιμόθεος, ἐνεφανίσθη κύριός τις πεντηκοντούντης περίπου, ὑψηλός, ροδοκόκκινος, ἀρκετὰ προγάστωρ, φέρων ἀδάμαντας εἰς τὸ ὑποκάμισόν του, ἀδάμαντας εἰς τοὺς δακτύλους του, χονδρὰν χρυσῆν ἅλυσιν ὡρολογίου εἰς τὸν ὑπενδύτην του καὶ ἔχων φωνὴν πολὺ βαρεῖαν.

— Ἀγαπητέ μου ἰατρέ, λέγει, πρέπει νὰ σᾶς ἀνάψω ἕνα κηρὶ δι' ἐκείνην τὴν ἀνόητον νέαν ὅπου ἠθέλησε νὰ δηλητηριασθῇ.

Τὴν ἐμάλλωσα ἐκ ζηλοτυπίας, ἀδίκως ὡς φαίνεται, ἕνεκα ἑνὸς ἠλιθίου νέου, ὅστις καθὼς αὐτὴ διατείνεται, εἶνε ἐξάδελφός της. Ὁμολογῶ ὅτι εἶμαι βιαίου χαρακτῆρος καὶ τὴν ἠπείλησα ὅτι θὰ τὴν ἐγκαταλείψω. Οὐδέποτε ἐπίστευα ὅτι ἡ καϋμένη αὐτὴ νέα εἶχε τόσην εἰλικρινῆ ἀγάπην πρὸς ἐμέ! Φαίνεται ὅτι ὀλίγον ἔλειψε ν' ἀποθάνῃ καὶ θὰ ἦτο ἡ τρίτη, κύριε, ἥτις θὰ ἔχανε τὴν ζωὴν χάριν ἐμοῦ. Εἶνε δίκαιον καθεὶς νὰ ζῇ ἀπὸ τὸ ἐπάγγελμά του. Ἰδοὺ ἡ ἀμοιβή σας.

Καὶ ὁ χονδράνθρωπος ἐμέτρησε τριακόσια φράγκα εἰς ἀργυρᾶ τάλληρα, τὰ ὁποῖα παρέταξεν ἐπὶ τοῦ γραφείου τοῦ ἰατροῦ.

Οὗτος ἀπέμεινε μόνος ἐν μέρει ἀμηχανῶν καὶ ἐν μέρει δυσηρεστημένος.

Κρούουσιν ἐκ νέου τὴν θύραν του. Εὐειδὴς νεανίας κομψῶς κτενισμένος, μυρωμένος, μὲ τὸν μύστακα συνεστραμμένον εἰσέρχεται καὶ προτείνων τὸν τράχηλον καὶ κάμπτων τοὺς βραχίονας:

— Εἶσθε ὁ ἰατρὸς Τιμόθεος; ἐρωτᾷ.

— Εἰς τὰς διαταγάς σας.

— Ἔρχομαι νὰ σᾶς εὐχαριστήσω διὰ τὰς συντόνους καὶ ἀποτελεσματικὰς περιποιήσεις τὰς ὁποίας ἐπεδαψιλεύσατε πρὸς μίαν γειτόνισσάν σας, ἡ ὁποία ἔχει τὴν καλωσύνην νὰ μὲ τιμᾷ μὲ τὴν φιλίαν της καὶ τὴν ὁποίαν ἐξώθησα εἰς τὴν ἀπελπισίαν διὰ μιᾶς ἀπιστίας μου. Αὐτὴ ἐπῆρε τὸ πρᾶγμα τραγικῶς! Δυστυχῶς δὲν εἶμαι πλούσιος, ἰατρέ. Ὁ λ α ν σ κ ε ν ὲ ς δὲν μοῦ ἐφάνη εὐνοϊκός, ἀλλ' ἐπὶ τοῦ παρόντος ἔρχομαι νὰ σᾶς παρακαλέσω ὅπως μὲ θεωρῆτε φίλον σας.

Τείνει τὴν χεῖρα πρὸς τὸν ἰατρόν, παρατηρεῖ ἐντὸς κατόπτρου, διευθετεῖ ὀλίγον τὴν κόμην του καὶ ἀπέρχεται.

Ὁ ἰατρὸς μεταβαίνει πρὸς τὴν ἀσθενῆ του.

— Κυρία, λέγει αὐτῇ, ἡ εὐγνωμοσύνη τὴν ὁποίαν ἠθελήσατε νὰ μοὶ ἐκφράσητε διὰ τὴν μικρὰν ἐκδούλευσιν, τὴν ὁποίαν σᾶς προσέφερα, ἐξεδηλώθη κατὰ τρόπον ὥστις μ' ἐμβάλλει εἰς μεγάλην ἀμηχανίαν. Ἀπεδέχθην τὸν κύλινδρον τοῦ χρυσίου, τὸν ὁποῖον μοὶ ἔφερε μὲ πολλὴν εὐγένειαν ὁ γηραιὸς κύριος. Ἀλλὰ δὲν δύναμαι νὰ δεχθῶ τὰ χρήματα τοῦ δευτέρου. Ἐπιτρέψατέ μοι νὰ σᾶς τὰ ἐπιστρέψω, διότι ἀνήκουν εἰς ὑμᾶς. Ὁ δὲ τ ρ ί τ ο ς ἂν σᾶς ἀπατᾷ, σᾶς ἀπατᾷ μόνον χάριν τοῦ λ α σ κ ε ν έ. Οἱ τρεῖς φίλοι σας μοὶ φαίνεται ὅτι σᾶς ἀγαπῶσι πάρα πολύ.

— Ἄ, κύριε! ἂν μὲ ἠγάπα τοιουτοτρόπως καὶ ἐ κ ε ῖ ν ο ς, οὐδέποτε θὰ ἔφθανα εἰς τοιαύτην ἀπελπισίαν.

— Πῶς; .. Ποῖος ἐ κ ε ῖ ν ο ς;

— Αἴ, κύριε! . ὁ ἀχάριστος, ὅστις μὲ ἐγκατέλειψεν ἐκεῖνος, διὰ τὸν ὁποῖον ἠθέλησα ν' ἀποθάνω, ὁ ἠθοποιὸς ἑνὸς δραματικοῦ θιάσου, ὅστις ἀνεχώρησεν εἰς Νέαν Ὑόρκην.

(Alphonse Karr) X·

Digitized by Google

ΑΝΑΛΕΚΤΑ

Νοστιμωτάτη δίκη έξεδικάσθη έσχάτως έν Λονδίνῳ. Ἡ μὶς Φλωρεντία Σαὶν Τζὼν ἐκ τῶν πρωταγωνιστριῶν τοῦ Εὐθύμου Θεάτρου ἐδημοσίευσε κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ἀγγελίαν εἰς τὰς ἐφημερίδας διὰ τῆς ὁποίας ἔτασσεν ἀμοιβὴν δύο χιλιάδων λιρῶν εἰς ἐκεῖνον ὅστις θὰ τῆς ἀπέδιδε τοὺς ἀπολεσθέντας ἀδάμαντάς της. Εὐθὺς τότε μία ἐφημερὶς Sporting Truth γράφει εἰρωνικώτατον ἄρθρον περὶ τῆς ἀγγελίας συγχαίρουσα τὴν ἠθοποιὸν διὰ τὴν ἐφεύρεσιν τῆς δῆθεν ἀπωλείας ἀδαμάντων ἀνυπάρκτων καὶ τὴν δημοσίευσιν τῆς μεγάλης ἀμοιβῆς πρὸς ψευδεπίδειξιν. Ἡ μὶς Σαὶν Τζὼν καταγγέλλει ἐπὶ συκοφαντίᾳ τὴν ἐφημερίδα, ἀποδεικνύει δὲ ἀναμφισβητήτως ἐν τῷ δικαστηρίῳ ὅτι ἔχασε βαρυτιμότατα κοσμήματα. Καὶ τὸ δικαστήριον καταδικάζει τὸν κύριον συντάκτην νὰ πληρώσῃ πρὸς αὐτὴν ἀποζημίωσιν 300 λιρῶν. Οὕτως ἡ ἠθοποιὸς δὲν εὗρε μὲν τὰ ἀπολεσθέντα, ἀλλ' ἐπαρηγορήθη μὲ τὰς 300 λίρας.

Χειρουργικὸν θαῦμα. Πρὸ μικροῦ πάλιν ἡ χειρουργία ἐξετέλεσεν ἐν Παρισίοις τὸ ἑξῆς θαυμάσιον ἀληθῶς ἐγχείρημα: Μία ἐκ τῶν ἠθοποιῶν τοῦ Γυμνασίου, ἡ δεσποινὶς Δεμαρσύ, γυνὴ νέα καὶ εὐειδής, ῥιφθεῖσα ἔξω τῆς ἁμάξης ὑπὸ ἀφηνιασάντων ἵππων ἐκτύπησε κατὰ πρόσωπον καὶ ἐκδαρεῖσα οἰκτρῶς κατέστη δυσειδής, ἀγνώριστος. Ὁ ἰατρὸς ὑπεσχέθη θεραπείαν τῆς πληγῆς, ἀλλ' οὐχὶ καὶ ἀποκατάστασιν τῆς προτέρας εὐμορφίας: Φαντασθῆτε τὴν ἀπελπισίαν τῆς νεάνιδος! Δὲν ἦτο προτιμότερον ν' ἀποθάνῃ παρὰ νὰ παραμορφωθῇ. Αἴφνης εἷς χειρουργός, ὁ κύριος Φελιζὲ — τὸ ὄνομά του πρέπει νὰ γείνῃ γνωστὸν — συγκινηθεὶς προσέρχεται ἀρωγός. Μετ' ἀφοσιώσεως διττῆς, καὶ πρὸς τὴν ἐπιστήμην καὶ πρὸς τὴν καλλονήν, προσφέρεται ν' ἀποκόψῃ τεμάχιον ἐκ τοῦ ἰδίου του σώματος, ὅπως ἐπουλώσῃ τὴν πληγὴν τῆς δεσποινίδος Δεμαρσύ. Ἡ ἠθοποιὸς δέχεται εὐγνωμόνως τὴν θυσίαν καὶ τὸ ἔργον ἐπιτυγχάνει ἐξαισίως. Ἤδη ἡ νεᾶνις, θεραπευθεῖσα ἐντελῶς καὶ ἀνακτήσασα τὴν προτέραν μορφὴν ἁβροτέραν καὶ δροσερωτέραν ἐκ τῆς ἀνακαινίσεως, θὰ ἐμφανισθῇ ἴσως μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἐπὶ τῆς σκηνῆς τοῦ θεάτρου. Ἀλλ' ἡ εἴδησις τῆς παραδόξου θεραπείας αὐτῆς ἐκίνησε τὴν περιέργειαν τοῦ παρισινοῦ κοινοῦ καὶ πολλοὶ καινοθῆραι ἐφημερίδων ἔσπευσαν νὰ ἐρωτήσωσι τὸν δεξιὸν χειρουργὸν πόθεν ἔλαβε τὸ τεμάχιον ἐκεῖνο τῆς σαρκός, ὅπερ ἐπεκόλλησεν εἰς τὸ πρόσωπον τῆς δεσποινίδος Δεμαρσύ. Ὁ ἐπιστήμων, ἀφοῦ ἀνέπτυξεν εἰς αὐτοὺς τὸ ζήτημα περὶ ἀντικαταστάσεως δέρματος δι' ἄλλου ὁμοειδοῦς, τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ εἶνε ἄτριχον, νὰ ληφθῇ δ' ἐκ σαρκώδους μέρους καὶ ὄχι πλησίον κλειδώσεως, διότι δυνατὸν νὰ γεννήσῃ ἐπικίνδυνον φλεγμονὴν εἰς ἐκεῖνον παρὰ τοῦ ὁποίου ἐκόπη, ὅτι δὲ ἡ κνήμη καὶ ὁ μηρὸς εἶνε τὰ καταλληλότατα πρὸς τοῦτο μέρη τοῦ σώματος, ἔδωκεν εἰς τοὺς ἐρωτῶντας νὰ ἐννοήσωσιν ὅτι ἡ καταγωγὴ τοῦ δέρματος ἐκείνου, ὅπερ ἐπέστρωσεν ὡς βελουδίνη προσωπὶς τὴν μορφὴν τῆς ὡραίας, δὲν ἦτο πολὺ εὐγενὴς καὶ ὅτι ἀκόμη μίαν φορὰν ἡ καλλονὴ ἐξύψωσε καὶ ἐξήγνισε τὴν ταπεινὴν ὕλην.

Μὴ ὁ Ἔδισων μᾶς προετοιμάζῃ πάλιν νέον θαῦμα;... — Εἷς ἐπανελθὼν ἐξ Ἀμερικῆς διηγεῖται εἰς συντάκτην παρισινοῦ περιοδικοῦ ὅτι κατώρθωσε νὰ συνομιλήσῃ πρὸς τὸν διάσημον σοφὸν καὶ ὅτι οὗτος, λίαν τεταραγμένος καὶ ἀφηρημένος τῷ ὡμίλησεν ὡς ἑξῆς: «Τί λαμπρὸν θὰ ἦτο, ἂν κατεῖχεν ὁ ἄνθρωπος ὑπὸ τὴν »ἀπόλυτον ἐξουσίαν του τὰ ἄτομα ἐξ ὧν τὸ σῶμά του »σύγκειται, καὶ ἦτο κύριος νὰ τὰ σκορπίζῃ καὶ νὰ τὰ »ἀνασυλλέγῃ κατὰ τὰς ὀρέξεις τῆς φαντασίας του! Θὰ »ἔλεγον π. χ. εἰς τὸ ὑπ' ἀριθ. 4320 ἄτομόν μου: Ἀπο»σπάσθητι ἐπ' ὀλίγον ἀπὸ τὸ σῶμά μου καὶ πήγαινε »ν' ἀποτελέσῃς μέρος ἑνὸς ῥόδου» Ὁμοίως θὰ διηύ»θυνον ἓν ἕκαστον τῶν ἀτόμων μου ἵνα συγχωνευθῇ »ἄλλο μὲ φυτόν, ἄλλο μὲ μέταλλον καὶ οὕτω καθεξῆς. »Ἔπειτα θὰ τὰ ἀνεκάλουν πάλιν, θὰ τὰ συνήνουν ἐκ νέου »ὡσανεὶ ἔθιγον τὸ κομβίον ἠλεκτρικοῦ κωδωνίσκου, καὶ »θὰ μοὶ ἀπεκόμιζον τὸ πόρισμα τῶν ὅσα ἔμαθον ἐφ' »ὅσον ἦσαν ἄνθος, μέταλλον ἢ φυτόν, διδάσκοντά με »τὰς γνώσεις ἃς ἀπέκτησαν.» Ταῦτα λέγων ὁ Ἔδισσων ἐφαίνετο διατελῶν ἐν καταστάσει ἐκστάσεως καὶ ὀνείρου.. Ὡμίλει σοβαρῶς;.. Τὸ τηλέφωνον καὶ ὁ φωνογράφος θὰ ἦσαν μηδὲν ἀπέναντι τοιαύτης ἀνακαλύψεως.

Οἱ μεγάλοι ἄνδρες καὶ ἡ γραφή των. — Εἷς τῶν ἐραστῶν τῆς γραφολογίας, πέμπει πρὸς τὴν διεύθυνσιν τῶν παρισινῶν Χρονικῶν αὐτόγραφόν τι διαβεβαιῶν ὅτι εἶνε πιστὸν πανομοιότυπον ἀποσπάσματος ἐπιστολῆς γραφείσης ἐκ τῶν μᾶλλον θιξάντων τὸ κοινὸν ἐνδιαφέρον κατὰ τὰ τελευταῖα ταῦτα ἔτη, καὶ ζητεῖ νὰ ἐκφέρῃ ἡ ἐφημερὶς γνώμην περὶ τοῦ εἰς τίνα ἀνήκει, καὶ συνάμα τὸ δημοσιεύσῃ. Ἡ ἐφημερὶς ἱκανοποιεῖ τὸν ἰδιότροπον τοῦ ἀποστολέως πόθον, δημοσιεύουσα τὸ αὐτόγραφον χωρὶς ὅμως νὰ ἐκφέρῃ ἰδίαν κρίσιν. Τὸ τελευταῖον τοῦτο ἀναθέτει εἰς τοὺς ἀναγνώστας της, καὶ περιμένει τώρα τὰς ἀπαντήσεις των, αἵτινες θὰ ἦναι βεβαίως πολὺ ἐνδιαφέρουσαι.

ΧΡΟΝΙΚΑ

Φιλολογικά. Προκειμένου περὶ τῆς ὑποψηφιότητος τοῦ κ. Φρεϋσινὲ ἐν τῇ Γαλλικῇ Ἀκαδημίᾳ, ἰδοὺ πῶς χαράσσει τὴν εἰκόνα του ἐν τῇ ἐφημερίδι «l'Événement» ὁ Φιλιβέρτος Ὠδεβράν: Ὀλίγαι γραμμαὶ θ' ἀρκέσωσι πρὸς σχεδιασμὸν τῆς εἰκόνος τοῦ προσώπου. Πρέπει ἐν αὐτῷ νὰ διακρίνωμεν ὅ,τι ὁ Νοδιὲ ὀνομάζει «νεαρὸν γέροντα». Μέσου ἀναστήματος, μὲ στῆθος στενόν, σῶμα ὀλίγον ἰσχνόν, καὶ μὲ πᾶν τὸ προδίδον μεγάλην εὐφυΐαν, χαρακτηριστικὰ λεπτά, μειδίαμα ἐκφραστικώτατον, ἔκφρασιν νηφάλιον. Ἔχει σχεδὸν διαρκῶς τὴν ὄψιν σοβαρὰν ὡς ἁρμόζει εἰς ἀρχαῖον μαθητὴν τῆς πολυτεχνικῆς σχολῆς. Ὁ καθαρός, σύντομος καὶ λίαν συμπαθὴς λόγος του εἶνε ἓν περιπλέον συστατικὸν προμηνῦον τὴν ἐπιτυχίαν του. Ἀπὸ εἰκοσαετίας εἶναι εἷς ἐκ τῶν εὐαρεστοτέρων ἀγορευτῶν τοῦ κοινοβουλίου. Εἶνε ἀναντιρρήτως ῥήτωρ ἐκ τῶν ἐκλεκτῶν. Καὶ ἄλλα ὅμως πολλὰ προνόμιά του δὲν θὰ παρίδωσιν οἱ ἀκαδημαϊκοὶ του ψηφοφόροι.» Ὑπαινίσσεται δ' ἐνταῦθα ὁ γράφων τὰς συγγραφάς του καὶ τὸ ἐνεργόν του μέρος ἐν καιρῷ τῆς ἐθνικῆς ἀμύνης.

— Ἰδοὺ καὶ ἡ εὐλάβεια τῆς Περουβίας: Ὁ ἀρχιεπίσκοπος τῆς Λίμας ἀφώρισε τὴν δεσποινίδα Κλαρίν-

Digitized by Google

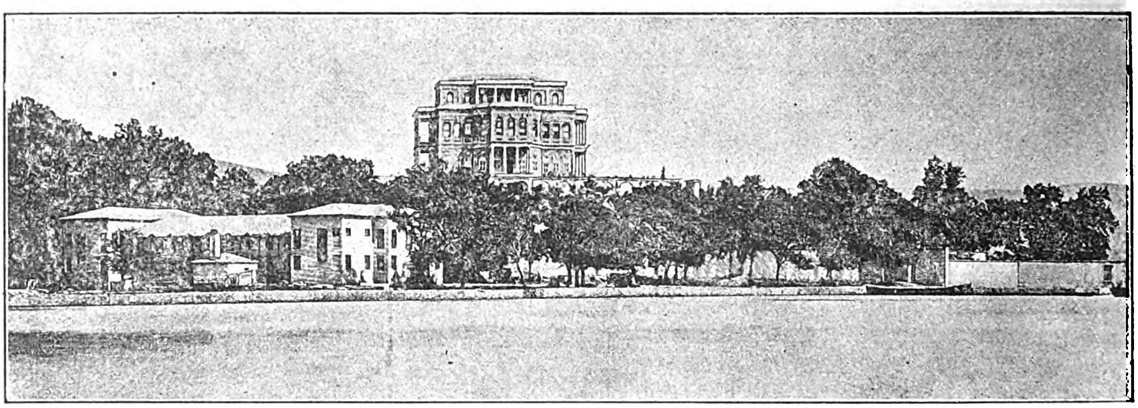

Ο ΒΟΣΠΟΡΟΣ
[Ἐκ φωτογραφίας]

δαν Τίννερ, διευθύντριαν τοῦ φύλλου «Εἰκονογραφημένου Περού», διότι ἐδημοσίευσεν ἐν ἐπιφυλλίδι μετάφρασιν τῆς μυθιστορίας «Μαγδάλας» τοῦ Βραζιλιανοῦ μυθιστοριογράφου Καιλίου Νέττο. Ἐπιτροπὴ κυριῶν τῆς Ἀρεκίρας, τῆς μεγάλης κληρικῆς ἑστίας τῆς Περουβίας ἀπῄτησε νὰ περιλάβῃ ὁ ἱεράρχης καὶ τὸν μυθιστοριογράφον εἰς τὸν ἀφορισμόν Εἰς τὴν πόλιν αὐτὴν ἐκάησαν μάλιστα καὶ τὰ φύλλα τὰ περιέχοντα τὴν ἐπιφυλλίδα ἐν μέσῳ ἀπείρου πλήθους, ἐν τῇ πλατείᾳ τῆς πόλεως.

— Ἀνευρέθησαν καὶ ἐδημοσιεύθησαν, ἔν τινι ἀγγλικῇ ἐπιθεωρήσει, διάφορα χειρόγραφα τοῦ Θωμᾶ δὲ Κίντσεϋ, τοῦ πολυγράφου ὀπιοφάγου. Μεταξὺ τῶν ἀνακαλυφθέντων τεμαχίων αὐτῶν ἐνδιαφέρον ἀπόσπασμα ἀπὸ τὰ «Λοίσθια», τὰ πεζὰ ἐκεῖνα ποιήματα ὧν ὁ Βωδλαὶρ ἔδωκε τὴν ἀνάλυσιν καὶ ἅτινά εἰσιν ἀναμφισβητήτως ἓν τῶν ἀριστουργημάτων τῆς ἀγγλικῆς πεζογραφίας.

Θεατρικά. Ἀπό τινος εἰς τὸ παρισινὸν θέατρον Fulies dramatiques παριστάνεται τρίπρακτον μελοδραμάτιον ἡ «Αἰγυπτία». Τὸ ἔργον εἶνε ἀρκετὰ θεαματικώτατον μὲ τὴν ἐν αὐτῷ μάχην τοῦ Ἀβουκίρ, τὰ τηλεβόλα καὶ τὸ ἀερόστατόν του. Τὸ τηλεβόλον μάλιστα καὶ ἐκπυρσοκροτεῖ ἐπὶ σκηνῆς! Ἡ ὑπόθεσις ἐξήχθη ἐκ τῆς μυθιστορίας «Ὡραίου Συνταγματάρχου», τῆς ὑπὸ τοῦ κ. Βωμόν, ἑνὸς τῶν συγγραφέων τοῦ δράματος, ἀπὸ ἐτῶν ἤδη συγγραφείσης. Τὸ ἔργον ἔχει ἀπειρίαν εἰκόνων. Ἡ μουσικὴ εἶνε τοῦ Λεκόκ. Ἀλλ' ὡς μουσικὸν ἔργον θεωρεῖται πολὺ ὑποδεέστερον τοῦ «Μικροῦ Δουκὸς» καὶ τῆς «Κόρης Ἀγκώ».

ΕΔΩ Κ' ΕΚΕΙ

Συζυγικὸς διάλογος. Ἐ κ ε ί ν η :— Πῶς σοῦ φαίνεται, Νῖκο, αὐτὸ τὸ καπέλλο δὲν πάει καλὰ 'ς τὰ μαλλιά μου; Ἐ κ ε ῖ ν ο ς .— Καλὰ πάει· καὶ σὰν δὲν πάῃ, ἄλλαξε — τὰ μαλλιά.

Πικρὰ ἀλήθεια. Καθ' ὁδὸν μεταξὺ δύο διαβατῶν: — Γιὰ κύτταξε ἐκεῖνον τὸν γέρο μὲ μιὰ νέα· κόρη του νὰ εἶνε; — Τόσο νέαν κόρην ἀδύνατον! — Τότε θὰ εἶνε βέβαια γυναῖκά του.

ΤΡΕΙΣ ΓΝΩΜΑΙ ΚΑΘ' ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Μὲ μίαν μόνην κηλῖδα εἰς τὸ ἄκρον τοῦ ἐνδύματος, ὅλον τὸ ἔνδυμα εἶνε κηλιδωμένον.

*

Οἱ ἀδάμαντες εἶνε τὸ ἔσχατον τῶν ὅσων ἀγοράζομεν καὶ τὸ πρῶτον τῶν ὅσα πωλοῦμεν.

*

Ἂν ἡ μνηστή σου ἔχει γλυκύτατα μάτια καὶ δροσερωτάτην ὄψιν, αὐτὸ δὲν σημαίνει ὅτι εἶνε ἄγγελος, ἀλλ' ὅτι οἱ γονεῖς της τὴν κοιμίζουν εἰς τὰς ἐννιὰ καὶ τὴν τρέφουν μὲ κοτολέττας.

ΕΝ ΠΑΙΓΝΙΔΙΟΝ ΚΑΤΑ ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ

Κηροπήγιον φέρον ὡρολόγιον. Τὸ κηροπήγιον ὅπερ σᾶς παρουσιάζομεν ἐνταῦθα δὲν εἶνε ἴσως πολὺ κομψόν· ἀλλ' εἰς περιστάσεις τινὰς εἰμπορεῖ νὰ σᾶς φανῇ πολὺ χρήσιμον, ἐν ἐλλείψει καλλιτέρου. Λάβε τεμάχιον κλάδου κουφοξυλιᾶς ἢ καλάμου, ἢ προχειρότερον συστρέψατε εἰς κύλινδρον, συγκρατοῦντες αὐτὸν διὰ κλωστῆς, ἐν ἐπισκεπτήριόν σας.

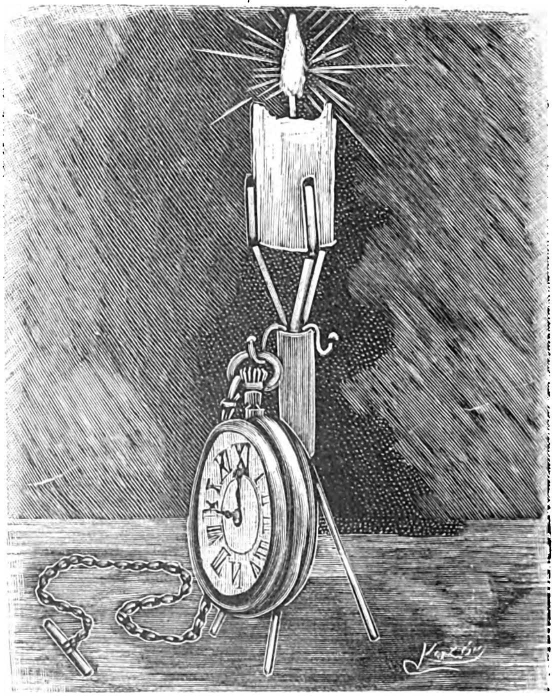

Τρία πυρεῖα, ὧν τὰ ἄκρα θὰ εἰσαχθοῦν εἰς τὴν κάτω ὀπὴν τοῦ κυλίνδρου, θ' ἀποτελέσουν τρίπουν· ἄλλα τρία, ἐλαφρῶς λυγισμένα κατὰ τὸ μέσον αὐτῶν καὶ εἰσαγόμενα εἰς τὴν ἄνω ὀπὴν τοῦ κυλίνδρου, θ' ἀποτελέσουν τὸ κυρίως κηροπήγιον. Μία δὲ καρφὶς λυγισμένη καὶ καρφωμένη εἰς τὸ ἄνω χεῖλος χρησιμεύει ἵνα ἀναρτήσητε ἐξ αὐτῆς τὸ ὡρολόγιόν σας, ἂν δὲν θέλετε νὰ πάθῃ τινὰ βλάβην ἐκ τῆς ἐπαφῆς αὐτοῦ πρὸς τὸ μάρμαρον τῆς ἑστίας.

Τὸ κηροπήγιόν μας ἀφιεροῦμεν εἰς τοὺς κκ. κυνηγούς.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1890 — 2423

Digitized by Google

ΛΟΓΟΣ ΕΙΣΙΤΗΡΙΟΣ

εἰς τὸ μάθημα τῆς Ἑλληνικῆς ἀρχαιολογίας ὑπὸ Ν. Γ. Πολίτου καθηγητοῦ.

Συνέχεια καὶ τέλος· ἴδε σελ. 353

Ὅθεν ἐκ τούτου σαφῶς συνάγεται ὅτι ἡ ἀρχαιολογία, ἐρευνῶσα τὰ φαινόμενα τοῦ πρακτικοῦ βίου τῶν ἀρχαίων ἐθνῶν ἐν τῇ σχέσει καὶ τῇ ἀλληλουχίᾳ αὐτῶν πρὸς ἄλληλα καὶ πρὸς τὰ τοῦ νεωτέρου κόσμου, ἀποτελεῖ μέρος τῆς ἐπιστήμης τῆς ἐρευνώσης τὰ αὐτὰ φαινόμενα ἐν πᾶσι τοῖς ἔθνεσι καὶ ἐν παντὶ χρόνῳ. Ἡ ἐπιστήμη δ' αὕτη εἶναι ἡ κοινωνιολογία. Ἐπιστήμη ἀρτιπαγής, ἥτις καίτοι ἡ πρώτη ὑποτύπωσις αὐτῆς εὕρηται ἐν τοῖς Πολιτικοῖς τοῦ Ἀριστοτέλους, εἶναι ὅμως δημιούργημα τῶν νεωτάτων χρόνων, ἢ ἀκριβέστερον τῶν τελευταίων ἐτῶν. Ἀφ' ἧς οἱ οἰκονομολόγοι ἀνεκήρυξαν τὴν ἀλήθειαν ὅτι καὶ τὰς κοινωνικὰς σχέσεις τοῦ ἀνθρώπου διέπουσι νόμοι τινές, ἐπίσης μόνιμοι καὶ ἀσάλευτοι ὅσον καὶ οἱ φυσικοί, δύναταί τις εἰπεῖν ὅτι ἐτέθησαν τὰ πρῶτα θεμέλια τῆς κοινωνιολογίας. Τὴν ἀνχζήτησιν πάντων τῶν τοιούτων νόμων διὰ τῆς ἀκριβοῦς παρατηρήσεως τῶν φαινομένων τοῦ πρακτικοῦ βίου τοῦ ἀνθρώπου ὥρισεν ὡς σκοπὸν τῆς νέας ἐπιστήμης, ἣν πρῶτος αὐτὸς ἐκάλεσε κοινωνιολογίαν (sociologie), τάξας αὐτὴν ἐν τῇ ἀνωτάτῃ βαθμίδι τῆς κλίμακος τῶν ἐπιστημῶν, ὁ γάλλος φιλόσοφος Auguste Comte. Προήγαγε δ' αὐτὴν ὁ ἄγγλος φιλόσοφος Herbert Spencer, διὰ τῆς ὑπ' αὐτοῦ τεθείσης ἀρχῆς, ὅτι ἡ κοινωνία εἶναι ὂν ὀργανικόν, καθότι ὡς ἐκ τῆς ἑνώσεως τῶν κυττάρων σχηματίζεται τὸ ζῷον, οὕτω καὶ ἐκ ἑνώσεως τῶν ζῴων ἀπαρτίζεται ἡ κοινωνία. Καὶ ἐντὸς τῶν ὅρων τούτων ἐργασθέντες, τῇ συνδρομῇ ἀναλογιῶν εἰλημμένων ἐκ τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν, κατέληξαν εἰς θαυμαστὰ πορίσματα ὁ Alfred Espinas καὶ οἱ νεώτατοι γερμανοὶ κοινωνιολόγοι P. von Lilienfend καὶ Albert Schaeffle.

Μεθ' ὅλας ὅμως τὰς προόδους, ἃς ἐποίησεν ἡ νέα ἐπιστήμη ἐν μιᾷ τριακονταετίᾳ περίπου, μεθ' ὅλας τὰς ἀποπείρας τοῦ Comte καὶ τοῦ Spencer ὅπως συναγάγωσιν ἐκ τοῦ ἀποτεθησαυρισμένου ὑλικοῦ τοὺς διέποντας τὸν βίον τῆς ἀνθρωπότητος καθολικοὺς νόμους, οὐδεὶς δύναται νὰ ἰσχυρισθῇ ὅτι ὑπερέβη τὸν πρῶτον σταθμὸν αὐτῆς, τὸν τῆς παρατηρήσεως. Τὰ φαινόμενα τοῦ πρακτικοῦ βίου τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ἄπειρα τὸν ἀριθμόν, ποικιλώτατα δὲ καὶ πολυπλοκώτατα τὴν φύσιν, ὥστε μακρότατος θὰ παρέλθῃ βεβαίως χρόνος μέχρις ὅτου δυνηθῇ ἡ ἐπιστήμη νὰ ὑπαγάγῃ αὐτὰ εἰς νόμους. Διότι πρὸ τούτου ἀπαιτεῖται δι' ἀκριβοῦς παρατηρήσεως νὰ περισυλλεχθῶσι, ἐξελεγχθῶσι καὶ καταταχθῶσι τὰ φαινόμενα, νὰ καθορισθῇ ὁ συνειρμὸς αὐτῶν πρὸς τὸ παρελθὸν καὶ νὰ προϋπολογισθῇ ἡ ἐξέλιξις των ἐν τῷ μέλλοντι.

Ἐν δὲ τῷ παρόντι πρώτῳ σταδίῳ τῆς κοινωνιολογίας, διὰ τῆς ὑπαγωγῆς εἰς αὐτὴν τῆς ἀρχαιολογίας, θ' αὐξήσῃ μεγάλως ὁ πλοῦτος τῶν παρατηρήσεων, ἃς ἔργον ἔχει νὰ ἐπεξεργάζηται. Διότι ἡ ἀρχαιολογία προσάγει τῇ κοινωνιολογίᾳ ὁρμαθὸν γεγονότων, προϊὸν μακροχρονίου μελέτης, ἅτινα ὑπολείπεται ταύτῃ νὰ ἐξελέγξῃ καὶ ταξινομήσῃ κατὰ τὴν ἰδίαν αὐτῆς μέθοδον. Ἡ μέθοδος δ' αὐτῆς, σύγκρασις οὖσα τῆς φιλολογικῆς καὶ τῆς τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν, ἀφορμᾶται ἔκ τε τῆς ἀμέσου παρατηρήσεως, ἤτοι τῆς παρατηρήσεως τῶν εἰς τὴν ἀντίληψιν ἡμῶν προσπιπτόντων φαινομένων τοῦ ἀνθρωπίνου βίου καὶ τῶν πνευματικῶν καὶ ὑλικῶν μνημείων τοῦ παρελθόντος, καταλοίπων τοῦ ἀρχαίου βίου, καὶ ἐκ τῆς ἐμμέσου παρατηρήσεως, ἤτοι τῆς συγκριτικῆς ἐξετάσεως τῶν φαινομένων. Ἡ ἐσωτερικὴ συνάφεια τοῦ βίου καὶ τῆς φύσεως τοῦ ἀνθρώπου εἶναι τοσοῦτον κατάδηλος, ὥστε οὐδεμία παρίσταται ἀνάγκη δικαιολογίας τῆς χρήσεως τῆς μεθόδου τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν πρὸς ἐξέτασιν φαινομένων φυσικῶν. Κατ' ἐξοχὴν δὲ φυσικὸν φαινόμενον εἶναι αὐτὴ ἡ σύστασις τῶν κοινωνιῶν. Διότι ἡ κοινωνία δὲν εἶναι ἔργον μεμελετημένον τοῦ ἀνθρώπου, ὡς ἐδογμάτιζον πολλοὶ φιλόσοφοι, δὲν συνέστη ἐκ προαιρέσεως, ἀλλ' ἐκ φύσεως, καθότι φύσει ὁ ἄνθρωπος εἶναι ζῷον κοινωνικόν, ὡς πρῶτος μετὰ θαυμαστῆς ὀξυνοίας παρετήρησεν ὁ Ἀριστοτέλης.

Ὅθεν ἐν τῇ μελέτῃ τῶν ἐκδηλώσεων τοῦ πρακτικοῦ βίου κατὰ τὴν ἀρχαιότητα πρωτίστως θὰ ἐξετάσωμεν τίνες τούτων εἶναι ἀπόρροια αὐτῆς τῆς φύσεως τοῦ ἀνθρώπου, ὅπως ἐκ τῆς γνώσεως τούτου ὁδηγούμενοι προσδιορίσωμεν ἔπειτα τίνες προῆλθον ἐκ τῆς ἀλληλοτυπίας τῶν ἐθνῶν καὶ τίνες εἶναι ἀπαυγάσματα τοῦ ἰδιάζοντος χαρακτῆρος ἔθνους τινὸς ἢ χρονικῆς τινος περιόδου. Τὰς δὲ γνώσεις ταύτας, ἃς

Digitized by Google

ἀδυνατοῦσι βεβαίως νὰ πορίσωσιν ἡμῖν αὐθαίρετα ἐκ τῶν προτέρων φιλοσοφικὰ θεωρήματα, ἀπεκδεχόμεθα ἐκ μόνης τῆς συγκριτικῆς ἐξετάσεως. Ἡ εὕρεσις τῆς συγκριτικῆς μεθόδου εἶναι, ὡς λέγει ἐπιφανὴς Ἄγγλος ἱστορικός, ὁ Φρῆμαν, γεγονὸς τῶν σπουδαιοτάτων, ἀρκοῦν καὶ μόνον ν' ἀναδείξῃ τὸν αἰῶνα ἡμῶν σημαντικώτατον σταθμὸν ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς ἀνθρωπότητος. Καὶ ὁ ὑπολαμβάνων δὲ ταῦτα ὡς ὑπερβολικώτερόν πως εἰρημένα, ἀναγκάζεται ν' ἀνομολογήσῃ ὅτι τὰ ἐξαγόμενα τῆς συγκριτικῆς μεθόδου, ἀναπληρούσης τὰς συνήθεις πειραματικὰς μεθόδους τῆς ἐρεύνης ὅπου αὗται δὲν ἐφαρμόζονται, εἶναι ὅσον καὶ τὰ ἐξαγόμενα τούτων ἀσφαλῆ καὶ βέβαια.

Εὐχερῆ δὲ καθιστᾷ τὴν διὰ τῆς συγκριτικῆς μεθόδου ψυχολογικὴν μελέτην τῶν λαῶν τὸ δι' ἀτρύτων πόνων καὶ μετὰ σπουδῆς ἐνδελεχοῦς περισυναχθὲν ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς μάλιστα χρόνους ἀφθονώτατον ὑλικὸν ἀνθρωπολογικῶν καὶ ἐθνογραφικῶν παρατηρήσεων. Ἐπὶ τῇ βάσει δ' αὐτοῦ δυνάμεθα νὰ προβῶμεν εἰς τὴν ἐξιχνίασιν τῶν ψυχολογικῶν αἰτίων τῶν ἐπασχολούντων ἡμᾶς φαινομένων, ἐν ἄλλοις λόγοις ν' ἀναζητήσωμεν ἐκ τῶν φαινομένων τούτων ὅσα ἀπορρέουσιν ἐκ τῆς φύσεως τοῦ ἀνθρώπου, κοινὰ ὄντα πᾶσι τοῖς λαοῖς, τοῖς τε κατὰ φύσιν καθὼς καὶ τοῖς προηγμένοις εἰς τὸν πολιτισμόν, καὶ νὰ διακρίνωμεν ἀπὸ τούτων ὅσα τὴν ἀρχὴν ἔχουσιν εἰς τὸν ἰδιάζοντα χαρακτῆρα ἑκάστου ἔθνους ἢ παρήχθησαν ἐκ τοῦ συγχρωτισμοῦ καὶ τῆς ἀλληλοτυπίας διαφόρων ἐθνῶν.

* *
*

Κατὰ τὴν αὐτὴν ὁμοίως μέθοδον ὀφείλομεν νὰ ἐργασθῶμεν καὶ ἐν τῷ ἄλλῳ κλάδῳ τῆς ἐπιστήμης, ἐν ᾧ ἡ πολιτεία ηὐδόκησε νὰ μὲ τάξῃ ἐπίσης ὑμέτερον χειραγωγόν, φίλοι ὁμιληταί, ἐν τῇ Μυθολογίᾳ. Ἀκριβῶς πρὸ ὀκταετίας, ὅτε ἦσαν ἐν ἀκμῇ τὰ συστήματα τοῦ Ad. Kuhn καὶ τοῦ Max Müller ἐν ταῖς εἰς τὴν ἱστορίαν τῶν θρησκειῶν ἀναγομέναις μελέταις, ἐπειράθην ἀπὸ τῆς ἕδρας ταύτης ν' ἀνασκευάσω τὰς θεωρίας αὐτῶν καὶ νὰ καταδείξω ὅτι ἡ ἀρχὴ ἐξ ἧς ὡρμῶντο, τῆς διατηρήσεως δηλαδὴ ἐν ταῖς ἱεραῖς τῶν Ἰνδῶν βίβλοις, τοῖς Βέδαις, πάντων σχεδὸν τῶν στοιχείων προεθνικῆς τινος θρησκείας τῶν εἰς τὴν ἀρίαν ὁμοφυλίαν ἀνηκόντων ἐθνῶν, ἦτο ἀκροσφαλὴς καὶ ὅτι ἑπομένως καὶ ἡ περιωρισμένη συγκριτικὴ μέθοδος αὐτῶν, ἥτις βάσιν καὶ κριτήριον εἶχε τοὺς Βέδας, ἦτο ἀπρόσφυὴς πρὸς ἐξήγησιν τῶν θρησκευτικῶν παραστάσεων τῶν ἀρχαίων ἐθνῶν. Ὑπεδείκνυον δὲ τότε ὁπόσον λυσιτελὴς εἶναι ἡ ἐπικουρία τῶν ἀνθρωπολογικῶν καὶ ἐθνολογικῶν σπουδῶν εἰς τὴν ἱστορίαν τῶν θρησκειῶν, καθιστῶσα δυνατὴν τὴν ψυχολογικὴν μελέτην τοῦ κατὰ φύσιν ἀνθρώπου. Διττὸν δ' ὥριζον τὸν σκοπὸν τῆς μυθολογίας· τὸν τῆς εὑρέσεως τῶν θρησκευτικῶν παραστάσεων τοῦ κατὰ φύσιν ἀνθρώπου καὶ τὸν τοῦ καθορισμοῦ τῆς ἀναπτύξεως αὐτῶν ἐν ἑκάστῳ ἔθνει. «Ἡ μελέτη τῆς μυθολογίας τῶν ἡμετέρων προγόνων, ἔλεγον τότε, δὲν περιορίζεται εἰς ἁπλῆν συλλογὴν τῶν μύθων πρὸς ἑρμηνείαν τῶν ἀρχαίων συγγραφέων, ἀλλὰ καὶ ἕτερον διττὸν ἔχει σκοπόν. Ἀφ' ἑνὸς ζητεῖ ν' ἀνεύρῃ τὸν ἀρχικὸν πυρῆνα τῶν μύθων, ἀποκαθαίρουσα τῶν μεταγενεστέρων προσθηκῶν ὁλόκληρον τὸ θρησκευτικὸν σύστημα τῶν Ἑλλήνων, ὅπερ ἐν τῇ τελευταίᾳ φάσει αὐτοῦ παρὰ τοῖς ἀλεξανδρινοῖς γραμματικοῖς παρουσιάζει πολυπλοκώτατον σύνολον ἑτεροειδῶν στοιχείων. Εἶτα δὲ ἀφοῦ ἐν τῇ γηραιᾷ δρυῒ τοῦ ἀρχαίου θρησκευτικοῦ κόσμου εὕρῃ τὸ μελάνδρυον καὶ κατὰ τὰ ἐνόντα καθορίσῃ τοὺς συγκεχυμένους καὶ δυσδιακρίτους κύκλους αὐτοῦ ἔργον ἔχει νὰ καταμάθῃ τίνι τρόπῳ ηὔξησε καὶ ἐμεγαλύνθη τὸ δένδρον ἐκεῖνο, ὑφ' οὗ τὸ ἀμφιλαφὲς φύλλωμα καὶ σήμερον ἀκόμη εὑρίσκει ἀναψυχὴν καὶ ὑψηλὰς ἀρύεται ποιητικὰς ἐμπνεύσεις ἡ ἀνθρωπότης. Οὕτω δ' ἐξακριβοῦται τί ἀποκλειστικῶς ἀνήκει εἰς τὴν ἑλληνικὴν διάνοιαν καὶ ἀριδήλως καταδείκνυται, ὅτι τῇ Ἑλλάδι ἔλαχεν ἡ εὐγενὴς ἐντολὴ νὰ περικαλλύνῃ καὶ τελειοποιήσῃ πάντα τὰ πνευματικὰ ἔργα τῶν ξένων ἐθνῶν, ἀντικαθιστᾶσα τὰ μὲν κολοσσικὰ καὶ ἄμορφα ἀγάλματα τῶν ἰνδικῶν παγοδῶν καὶ τῶν αἰγυπτιακῶν ἱερῶν διὰ τῶν χρυσελεφαντίνων προϊόντων τῆς σμίλης τοῦ Φειδίου καὶ τοῦ Πολυκλείτου, τοὺς δὲ ὕμνους τῶν Βεδῶν διὰ τῆς θεσπεσίας μούσης τοῦ Ὁμήρου. (1)»

Ἔκτοτε σπουδαία ἐπῆλθε τροπὴ εἰς τὰς μυθολογικὰς ἐρεύνας. Τὸ κῦρος τῶν Βεδῶν ὡς πρώτης πηγῆς καὶ ἀφετηρίας τῶν μυθολογικῶν σπουδῶν μεγάλως ἐσαλεύθη, ὀλίγιστοι δ' ἀπολείπονται σήμερον οἱ ἀσπαζόμενοι τὰς θεωρίας τοῦ Kuhn καὶ τοῦ Max Müller καὶ κατὰ τὸ σύστημα αὐτῶν ἐργαζόμενοι. Μυθολόγοι ἐπιφανεῖς, οἷος ὁ W. H. Roscher, προσπαθοῦσι ν' ἀνεύρωσι τὰς πρώτας ὑποτυπώσεις τῶν ἑλληνικῶν καὶ τῶν ῥωμαϊκῶν μύθων τῇ βοηθείᾳ τῶν παλαιοτάτων παραστάσεων τῶν συμμέτρως τὴν φαντασίαν καὶ τὸ θρησκευτικὸν αἴσθημα κινούντων φυσικῶν φαινομένων· ἄλλοι δ' ὡς ὁ Gruppe, δι' αὐστηρᾶς μεθόδου ζητοῦσι νὰ καθορίσωσι τὰς σχέσεις τῆς ἑλληνικῆς θρησκείας πρὸς τὰς τῶν ἄλλων καὶ μάλιστα τῶν ἀνατολικῶν λαῶν. καὶ νὰ καταδείξωσι τὴν στενὴν συνάφειαν τῶν μύθων πρὸς τὴν λατρείαν. Ἐν Ἀγγλίᾳ δ' ὅπου ἤνθει μέχρις ἐσχάτων ἡ σχολὴ τοῦ Max Müller ἀνεφάνη σθεναρὸς ἀντίπαλος

(1) Λόγος εἰσιτήριος εἰς τὸ μάθημα τῆς ἑλληνικῆς μυθολογίας. Ἀθ. 1882 σ. 23–24.

Digitized by Google

αὐτοῦ, ὁ Andrew Lang, ὅστις διὰ τοῦ περὶ Ἐθίμου καὶ Μύθου συγγράμματος τοῦ (1885), διὰ τῶν πρὸ τετραετίας ἐν τῇ *Βρεττανικῇ Ἐγκυκλοπαιδείᾳ* δημοσιευθέντων μυθολογικῶν ἄρθρων του καὶ τοῦ πρὸ τριετίας ἐκδοθέντος διτόμου συγγράμματός του περὶ Μύθου, Θρησκεύματος καὶ Θρησκείας ἔθεσε τὰς βάσεις νέου συστήματος ἐπιστημονικῆς μελέτης τῶν θρησκειῶν, κατισχύσαντος μὲν ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ, δσημέραι δὲ μείζονος τυγχάνοντος ἐπιδοκιμασίας καὶ ἐν τῇ ἠπειρωτικῇ Εὐρώπῃ, ὅπου τὴν ὁδὸν εἶχον προλειάνῃ οἱ ἐργαζόμενοι πρὸς διαφώτισιν τῆς λεγομένης ψυχολογίας τῶν λαῶν (ἐν Γερμανίᾳ) καὶ οἱ λαογράφοι (ὧν ἐπισημότατοι ἐν Γαλλίᾳ μὲν εἶναι οἱ ἐκδόται ἰδίων λαογραφικῶν περιοδικῶν H. Gaidoz καὶ P. Sebillot, ἐν Ἰταλίᾳ δ' ὁ G. Pitré, ἵνα εἰς ὀλίγους μόνον περιορισθῶμεν, παρασιωπῶντες τὰ ὀνόματα πλείστων ἄλλων καὶ οὐχὶ ἀφανῶν λαογράφων). Ὁ Lang δέχεται ὡς ἀφετηρίαν τῶν μυθολογικῶν ἐρευνῶν ἀνθρωπολογικὰ δεδομένα, ἐπιχειρεῖ δὲ νὰ ἑρμηνεύσῃ τοὺς μύθους καὶ τὰ θρησκεύματα διὰ προσαρμογῆς αὐτῶν πρὸς ἐκεῖνα. Πρὸς κατανόησιν τῶν μύθων, λέγει, ἀπαιτεῖται ἡ γνῶσις τῆς κοινωνίας, τῶν νόμων καὶ τῶν ἐθίμων τῶν ἐν ἀγρίᾳ καταστάσει διατελούντων ἀκόμη ἀνθρώπων. Ἀλλὰ διὰ τοῦ συστήματος τοῦ Lang ἑρμηνεύονται μόνον τὰ ἄτοπα, ὡς αὐτὸς τ' ἀποκαλεῖ, στοιχεῖα τῶν μύθων, ἅτινα καὶ εἰς αὐτοὺς τοὺς ἀρχαίους ἐφαίνοντο παράδοξα καὶ ἀκατανόητα, παράδοξα μὲν ὡς ἐνέχοντα ἀξέστους θρησκευτικὰς παραστάσεις τῶν κατὰ φύσιν ἀνθρώπων, ἀκατανόητα δὲ διότι ἡ ἔννοια αὐτῶν εἶχε λησμονηθῇ ἐν τοῖς ἱστορικοῖς χρόνοις· εἶναι δ' ἀνεπαρκὲς τὸ σύστημα τοῦτο ὅπως ἐξηγήσῃ τὰς σὺν τῷ χρόνῳ ἐπελθούσας μεταβολὰς εἰς τὰς θρησκείας. Ὅθεν εἶναι ἀνάγκη νὰ συμπληρωθῇ οὕτως, ὥστε νὰ συνεξετάζωνται ἡ ἀρχὴ καὶ ἡ ἀνάπτυξις τῶν μύθων καὶ τῆς λατρείας, τοῦτο δὲ καθίσταται ἐφικτόν, ἂν καὶ τῶν ἀρχαίων θρησκειῶν ἡ σπουδὴ γίνηται διὰ τῆς μεθόδου, ἣν διὰ τὴν ἀρχαιολογίαν ὑπεδείξαμεν.

* * *

Ἐφαρμοζομένης δὲ τῆς μεθόδου ταύτης εἰς τὴν ἀρχαιολογίαν, διαφωτίζονται καὶ διευκρινοῦνται πλεῖστα φαινόμενα τοῦ ἀρχαίου βίου, ὧν τὴν ἐξήγησιν ἀδυνατοῦμεν ν' ἀνεύρωμεν ἄνευ τῆς ἐπικουρίας ἀνθρωπολογικῶν καὶ ἐθνολογικῶν παρατηρήσεων. Οὕτω π. χ. ἡ ὀκλαδὸν ταφὴ τῶν νεκρῶν, ἡ μέχρι τῆς σήμερον συνειθιζομένη παρὰ πολλοῖς ἀγρίοις ἔθνεσι (οἷον τοῖς πλείστοις Ἀφρικανικοῖς, πολλοῖς Μελανησίοις, τοῖς Πολυνησίοις, τοῖς Νεοζηλανδοῖς καὶ πολλοῖς τῶν ἰθαγενῶν τῆς Νοτίου καὶ τῆς Μέσης Ἀμερικῆς), ἡ ὀκλαδὸν ταφὴ δεικνύει τίνος ἕνεκα λόγου τὰ ὀστᾶ πολλῶν νεκρῶν ἐν τοῖς Μυκηναίοις τάφοις εὑρέθησαν σεσωρευμένα ἐπ' ἀλλήλοις καὶ οὐχὶ ἐν κανονικῇ ὁριζοντίῳ θέσει. Καὶ ἄλλα δὲ διδάγματα ἀρυόμεθα ἐκ τῶν τάφων ἐκείνων. Τὰ ἐν αὐτοῖς πλούσια κτερίσματα, ἀναμφισβητήτως πρὸς χρῆσιν τῶν νεκρῶν ἀποτεθειμένα, μαρτυροῦσιν ὅτι οἱ κηδεύσαντες ἐδόξαζον, ὡς δοξάζουσι πάντες οἱ κατὰ φύσιν λαοί, ὅτι καὶ πέραν τοῦ τάφου βιοῦσιν οἱ θανόντες βίον καθ' ὅλα ὅμοιον πρὸς τὸν ἐπὶ γῆς, καὶ παρεῖχον εἰς τοὺς προσφιλεῖς νεκροὺς τὰ πρὸς εὐμάρειαν τοῦ φανταστικοῦ ἐκείνου βίου συντελοῦντα. Τὰ δὲ πρόδηλα ἴχνη ταριχείας τινῶν τῶν ἐν τοῖς Μυκηναίοις τάφοις νεκρῶν ἐλέγχουσιν τὴν ἐπιμέλειαν, ἣν εἶχον οἱ προομηρικοὶ Ἕλληνες, καθὼς καὶ πάντες οἱ τοὺς νεκροὺς ταριχεύοντες λαοὶ (καὶ τοιοῦτοι πλὴν τῶν ἀρχαίων Αἰγυπτίων καὶ τῶν Βαβυλωνίων ἦσαν οἱ ἀρχαῖοι Περούβιοι ἐν Ἀμερικῇ καὶ εἶναι ἀκόμη οἱ ἄγριοι Παποῦαι καὶ οἱ Νεοκαληδόνιοι) τὴν ἐπιμέλειαν τῆς διατηρήσεως ἀλυμάντου τοῦ σώματος χάριν τοῦ μετὰ θάνατον βίου. Τὰ χρυσᾶ προσωπεῖα τῶν Μυκηναίων νεκρῶν, συνειθιζόμενα καὶ παρὰ λαοῖς εἰς οὐδεμίαν ποτὲ πρὸς ἀλλήλους ἐπικοινωνίαν ἐλθοῦσιν, ἤτοι οὐ μόνον παρὰ τισιν ἀσιατικοῖς, ἀλλὰ καὶ παρ' ἀμερικανικοῖς, ἄγουσιν ἡμᾶς εἰς τὴν εἰκασίαν ὅτι αἰτίαν ἔχουσι κοινήν τινα δοξασίαν, ἄγνωστον μὲν μέχρι τοῦδε, ἀλλὰ πάντως ἀπὸ τοῦ αὐτομάτου παραγομένην παρὰ τοῖς κατὰ φύσιν λαοῖς. Τὰ δ' ἐπὶ τῶν νεκρῶν κατεσκευασμένα λεπτὰ χρυσᾶ φύλλα, ὧν τὴν χρῆσιν ἀδυνατοῦσι νὰ ἐξηγήσωσιν οἱ ἀρχαιολόγοι, ἐνθυμίζουσι τὰ φύλλα τῆς βανανέας, ἅτινα ἐπισωρεύουσιν ἐπὶ τῶν νεκρῶν οἱ ἰθαγενεῖς Τροακὰς τῆς Κολομβίας ὅπως μὴ ἐφάπτηται ἀμέσως τοῦ σώματος ἡ γῆ, ἣν πολλὰ ἔθνη διὰ παντοίων τρόπων προνοοῦσι νὰ καταστήσωσιν εἰς τοὺς θανόντας ἐλαφράν, οἵαν δηλαδὴ ἀνεπιγνώστως εὔχονται εἰς αὐτοὺς ἀπὸ τῶν ἀρχαίων χρόνων μέχρι τῆς σήμερον καὶ οἱ Εὐρωπαῖοι. Καὶ αὐτὸ δὲ τὸ πρόβλημα τῆς σκαφῆς τῶν τάφων ἐντὸς τῶν τειχῶν τῶν Μυκηνῶν, ἐν τῷ ὁμαλῷ χώρῳ, ὃν οὐχὶ ἀπεικότας ὑπέλαβεν ὁ Σλείμαν ὡς τὴν ἀγοράν, τὸ πρόβλημα ὅπερ παντοιοτρόπως ἐζήτησαν νὰ ἐξηγήσωσιν οἱ ἀρχαιολόγοι, δὲν παρίσταται ἡμῖν ὅσον ὑπετέθη δύσκολον ὅταν ἀναλογισθῶμεν ὅτι ὑπάρχουσι καὶ νῦν κατὰ φύσιν λαοὶ (ὡς λ. χ. οἱ Κάφροι) θάπτοντες τοὺς ἀρχηγοὺς αὐτῶν ἐν τῷ τόπῳ, ὅπου γίνονται αἱ συνελεύσεις των.

Καὶ ταῦτα ἐκ τῶν ζητημάτων, ἅτινα ἀναφύονται ἐκ τῆς ἐξετάσεως τῶν Μυκηναίων τάφων καὶ λύονται διὰ τῶν ὑπὸ τῆς ἀνθρωπολογίας καὶ τῆς ἐθνολογίας παρεχομένων βοηθημάτων. Ἀλλὰ καὶ πάμπολλα ἄλλα τῶν ἀρχαίων

Digitized by Google

Ἑλλήνων ἔθιμα καὶ θεσμοί, τῶν ὁποίων καὶ ἡ ἀρχὴ καὶ ὁ σκοπὸς εἶναι ἄγνωστοι ἢ ἀκατανόητοι, διαλευκαίνονται διὰ τῆς αὐτῆς μεθόδου. Τὸ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Σπαρτιάταις ἔθος τοῦ ἐπαινεῖν μὲν τοὺς παῖδας τοὺς πεφροντισμένως κλέπτοντας, αὐστηρῶς δὲ τιμωρεῖν ἐκείνους ὅσοι ῥαθύμως καὶ ἀτέχνως διαπράττοντες τὴν κλοπὴν συνελαμβάνοντο, μανθάνομεν ὅτι ἀκμαῖον διατηρεῖται μέχρι τοῖς σήμερον παρὰ τῆς Κιρκασίοις, τοῖς Ἀγγαμίοις τοῦ Καχὰρ καὶ τοῖς Ταχιτίοις. Καὶ οἱ μὲν Σπαρτιᾶται, περιορίσαντες τὸ ἔθιμον εἰς παιδικὰς μικροκλοπίας, ὑπελάμβανον ὅτι σκοπὸν εἶχε τὴν πρὸς τὰ πολεμικὰ τεχνάσματα προπαιδείαν· ἀλλ' οἱ κατὰ φύσιν λαοὶ δὲν ἐλησμόνησαν τὸν ἀληθῆ λόγον τοῦ ἐθίμου, ὅστις ἔγκειται ἐν ταῖς περὶ ἰδιοκτησίαις ἰδέαις αὐτῶν· ἡ στέρησις τοῦ κτήματος δὲν λυπεῖ τόσον πολὺ τὸν κύριον αὐτοῦ, ὅστις ἐπίσης δι' ἁρπαγῆς ἢ κλοπῆς ἀποκτᾷ συνήθως τὴν ἐπ' αὐτοῦ κυριότητα, ὅσον ἡ θέα τοῦ κλοπιμαίου εἰς ξένας χεῖρας· καὶ διὰ τοῦτο καίτοι ἡ κλοπὴ δὲν ἀντίκειται εἰς τὰ ἤθη, τιμωροῦνται ὅμως οἱ ἁλισκόμενοι κλέπται. Ὁ νόμος τῶν Ἀθηναίων, ὁ ἐπιτρέψας εἰς τὸν Κίμωνα νὰ νυμφευθῇ τὴν ὁμοπάτριον ἀδελφήν, ἦτο λείψανον παναρχαιοτάτων χρόνων, καθ' ὃν ἀσυμπαγοῦς οὔσης τῆς οἰκογενείας, ἠγνοεῖτο ἡ πρὸς πατρὸς συγγένεια (ἡ agnatio τῶν Ῥωμαίων), μόνη δ' ἡ πρὸς μητρὸς ἐλογίζετο. Τοῦτο ἦτο, κατά τινας ἐθνολόγους, ἀπόρροια τῆς ἐν ἀρχῇ πολυανδρίας, ἣν ἀνευρίσκομεν παρὰ πολλοῖς τῶν κατὰ φύσιν λαῶν, ἀλλὰ καὶ παρά τισι λαοῖς τῆς ἀρχαιότητος καὶ δὴ καὶ παρὰ τοῖς Λακεδαιμονίοις, παρ' οἷς «καὶ πάτριον ἦν καὶ σύνηθες τρεῖς ἄνδρας ἔχειν τὴν γυναῖκα καὶ τέτταρας, ποτὲ δὲ καὶ πλείους ἀδελφοὺς ὄντας, καὶ τὰ τέκνα τούτων εἶναι κοινὰ καὶ γεννήσαντα παῖδας ἱκανοὺς ἐκδόσθαι γυναῖκά τινι τῶν φίλων καλὸν καὶ σύνηθες.» Εἰς τοὺς χρόνους δὲ τῶν ἐξωγαμιῶν μετάγουσιν ἡμᾶς ἔθιμα τῶν γαμηλίων τελετῶν μέχρι σήμερον διατηρηθέντα, διὰ συμβόλων ὑπαινισσόμενα τὴν ἁρπαγὴν ἢ τὴν ἀγορὰν τῆς γυναικός, ὧν ἐπισημότατον εἶναι ὁ δακτύλιος τοῦ ἀρραβῶνος, τὸ πανάρχαιον σύμβολον τῆς δουλείας.

Ἠδυνάμεθα νὰ πολλαπλασιάσωμεν τὰ τοιαῦτα παραδείγματα, ἀλλὰ νομίζομεν ὅτι καὶ τὰ μνημονευθέντα ἀρκοῦσιν ὅπως καταδείξωσιν ὁπόσον φῶς ἐπιχεῖται εἰς τὴν ἑλληνικὴν ἀρχαιότητα διὰ τῆς συγκριτικῆς μεθόδου ἐξεταζομένην. Ἡ διττὴ δ' ὄψις ἣν παρουσιάζουσιν αἱ ἐκφάνσεις τοῦ βίου κατὰ τὴν ἑλληνικὴν ἀρχαιότητα, ἤτοι τῆς εἰσδοχῆς ξένων στοιχείων καὶ τῆς ἐν ἁρμονίᾳ ἀναπτύξεως καὶ τελειοποιήσεως αὐτῶν ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων οὐδαμῶς διέλαθε καὶ τοὺς ἀρχαίους. «Σχεδὸν μὲν οὖν καὶ τὰ ἄλλα »δεῖ νομίζειν εὑρῆσθαι πολλάκις ἐν τῷ πολλῷ »χρόνῳ μᾶλλον δ' ἀπειράκις... ὅτι δὲ πάντα »ἀρχαῖα, σημεῖον τὰ περὶ Αἴγυπτόν ἐστιν,» λέγει ὁ Ἀριστοτέλης (Πολιτ. Η',9 σ.1329,25 30) ὑποδεικνύων ὅτι πάντα τὰ στοιχεῖα τοῦ ἐθνικοῦ βίου ἔσχον τὴν ἀρχὴν ἔξω τῆς Ἑλλάδος. «Ὅτι »περ ἂν Ἕλληνες βαρβάρων παραλάβωσι, κάλ»λιον τοῦτο εἰς τέλος ἀπεργάζονται,» λέγει ἡ Πλατωνικὴ Ἐπινομὶς (σ. 987ε) ἐμφαίνουσα τὴν ἐν Ἑλλάδι τελείωσιν τῶν ξένων στοιχείων. Οὕτω λοιπὸν θὰ μελετήσωμεν τὴν ἑλληνικὴν ἀρχαιότητα, ἐξετάζοντες ἕκαστον φαινόμενον τοῦ ἀρχαίου βίου οὐ μόνον καθ' ἑαυτό, ἀλλὰ καὶ ἐν σχέσει πρὸς τὰ πρὸ αὐτοῦ καὶ τὰ μετ' αὐτό, ἐξιχνιάζοντες δηλαδὴ τὴν γένεσιν τῶν μελετωμένων, ὁρίζοντες τὴν ἐν Ἑλλάδι ἀπεργασίαν αὐτῶν καὶ ἀναζητοῦντες τὴν ῥοπὴν ἣν ἔσχον εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ νεωτέρου πολιτισμοῦ ἐμμέσως μὲν διὰ τῆς ἐξανθρωπιστικῆς δυνάμεως τῆς μελέτης τοῦ ἑλληνικοῦ κόσμου, ἀμέσως δὲ διὰ τῆς εἰσδοχῆς ἰδεῶν αὐτοῦ εἰς τὸν νεώτερον. Καὶ διὰ τῆς μεθόδου ταύτης θὰ ζητήσωμεν νὰ προσδιορίσωμεν τὴν τάξιν, ἣν ἡ ἑλληνικὴ ἀρχαιότης κατέχει ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς προόδου τῆς ἀνθρωπότητος.

* * *

Τὸ ἔργον βεβαίως τοῦ ἀναλαμβάνοντος νὰ ἀνελίξῃ πρὸ ὑμῶν τὸν πολυδαίδαλον κόσμον τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος εἶναι μὲν ἐπαγωγόν, ἀλλὰ καὶ δυσχερέστατον ἅμα. Συνειδότα δ' ὑπὲρ πάντα ἄλλον τὸ μέγεθος καὶ τὰς δυσχερείας αὐτοῦ, μία ἰδέα μ' ἐνισχύει, μία ἐλπὶς θερμαίνει τὴν ψυχήν μου. Ἡ ἰδέα ὅτι ἡ μετὰ ζήλου ἀφοσίωσις εἰς ἀνατεθεῖσαν ὑψηλὴν ἐντολήν, ἡ εὐσυνείδητος ἀναζήτησις τῆς ἀληθείας, δὲν εἶναι δυνατὸν ν' ἀποβῇ ποτε ἄγονος· ἡ ἐλπὶς ὅτι τὰ διδάγματα περὶ τῆς ἑλληνικῆς ἀρχαιότητος θὰ εὕρωσιν ἐν ὑμῖν, ὦ φίλοι ὁμιληταί, γῆν ἀγαθὴν καὶ γενναῖα θ' ἀναδώσωσι βλαστήματα. Διότι ἕκαστος ὑμῶν ἐξ ἑαυτοῦ ὀφείλει νὰ προσδοκᾷ τὸν κάλλιστον καὶ τιμαλφέστατον καρπὸν τῶν ἀρχαιολογικῶν σπουδῶν, τὴν ἀναπαράστασιν τοῦ ἀρχαίου ἑλληνικοῦ βίου. Ἡ διδασκαλία τῆς ἀρχαιολογίας θὰ παράσχῃ ὑμῖν μόνα τὰ στοιχεῖα, τὰ ὁποῖα ἐκ τῆς ἐρεύνης τῶν πνευματικῶν καὶ τῶν ὑλικῶν μνημείων τῆς ἀρχαιότητος πορίζεται, εἰς ὑμᾶς δ' ἀπόκειται ὡς ὁ Πυγμαλίων τοῦ αἰωνίαν ἀλήθειαν ἐγκλείοντος ἀρχαίου μύθου, νὰ ἐμφυσήσητε εἰς τὸ ἄψυχον ἄγαλμα τοῦ παρελθόντος πνοὴν καὶ ζωὴν διὰ τῆς ἰδίας ἐμπνεύσεως καὶ τῆς περισσῆς ἀγάπης σας. Πρὸς τοῦτο δ' ἔχετε καὶ βοηθήματα ἄλλας, πολλῷ πολυτιμότερα τῶν ἀκαδημαϊκῶν διδαγμάτων. «Γίνεταί τις Ἕλλην καὶ μόνον βλέπων τὴν θάλασσαν τῆς Αἰγίνης», ἀνακράζει φιλάρχαιος καὶ φιλέλλην Γάλλος. Σεῖς δ' Ἕλ-

Digitized by Google

λληνες φύσει, λαχόντες ἐκ φύσεως τὸ πλεονέκτημα τῆς εὐγενεστάτης καταγωγῆς, συνδεόμενοι πρὸς τὸ παρελθὸν διὰ τῶν ἀρρήκτων δεσμῶν τῆς ἐθνικῆς συνειδήσεως, σεῖς τοὺς ὁποίους ὄχι μόνον δίψα μαθήσεως καὶ ἔρως τοῦ καλοῦ, ὡς τοὺς ξένους, παρορμῶσιν εἰς ἐξέτασιν τοῦ ἐνδόξου ἐκείνου παρελθόντος, ἀλλὰ καὶ καθῆκον ὑπὸ τῆς φιλοπατρίας ἐπιβαλλόμενον, εἴσθε προσφυέστατοι νὰ τὸ ἀναπλάσσητε ἐν πάσῃ τῇ αἴγλῃ αὐτοῦ. Οἱ τόποι, ἐφ' ὧν πατεῖτε, ἀψευδεῖς μάρτυρες καὶ βεβαιωταὶ ἱστορικῶν συμβάντων, τὰ μνημεῖα, περιλείμματα τοῦ ἀρχαίου βίου, ἅτινα ἀνὰ πᾶν βῆμα συναντᾶτε, ἡ περιβάλλουσα ὑμᾶς φύσις, ἐμπεφορημένη τῆς ἀναμνήσεως τῶν θεῶν, ὧν ἦτο τὸ προσφιλὲς ἐνδιαίτημα, πάντα ταῦτα εἶναι εἰσηγηταὶ τοῦ παρελθόντος καὶ ἀΐδιοι ἑρμηνευταὶ αὐτοῦ. Ὅταν δ' ἀνερχόμενοι εἰς τὴν Ἀκρόπολιν βλέπετε περιλαμπόμενα ὑπὸ τοῦ ἀπλέτου φωτὸς τοῦ ἀττικοῦ ἡλίου τὰ λείψανα ἀπαραμίλλων ἀποτυπωμάτων τοῦ ἀναλλοιώτου ἰδεώδους καλοῦ, καὶ τὴν περὶ ὑμᾶς εὐκρινῶς καὶ εὐπεριγράφως διὰ τὴν διαύγειαν καὶ καθαρότητα τοῦ ἀέρος διαγραφομένην σκηνογραφίαν, τὰ περικλείοντα τὸν ὁρίζοντα ἡλιοθαλπῆ καὶ εὔγραμμα ὄρη καὶ τὴν ἔνδοξον τῆς Σαλαμῖνος θάλασσαν, πῶς νὰ μὴ συγκινήσῃ καὶ ἠλεκτρίσῃ καὶ ἀνυψώσῃ τὰς ψυχὰς ὑμῶν τὸ θεσπέσιον θέαμα, καὶ πῶς νὰ μὴ διαγείρῃ ἐν ὑμῖν αἰσθήματα καὶ ἰδέας ἀνάλογα πρὸς τὰ καταλαμβάνοντα τοὺς ἀρχαίους ἐπὶ τῇ θέᾳ τῆς αὐτῆς φύσεως ἢ τοὐλάχιστον προσφυᾶ νὰ ὁδηγήσωσιν ὑμᾶς εἰς πλήρη καὶ ἐντελῆ κατανόησιν ἐκείνων;

Ὅθεν εἰς ὑμᾶς ἀπόκειται ἡ συμπλήρωσις καὶ τελείωσις τοῦ ἀνατεθέντος μοι ἔργου, ἡ ἀναπαράστασις τοῦ ἀρχαίου ἑλληνικοῦ κόσμου. Τῶν δ' ἐμῶν κόπων λαμπρότατον στεφάνωμα θὰ θεωρῶ, ἂν κατορθώσω ν' ἀναρριπίσω τὸ ἐν ὑμῖν αἴσθημα τῆς ἀγάπης καὶ τοῦ θαυμασμοῦ τῆς ἑλληνικῆς ἀρχαιότητος καὶ παρασκευάσω τὰς ψυχὰς ὑμῶν ὅπως καρποφόρως δέχωνται τὰς ἐξ αὐτῆς ἐμπνεύσεις.

Η ΠΕΘΑΜΕΝΗ

Διήγημα

Τὴν ἀγαποῦσα, τρελλὰ τὴν ἀγαποῦσα! Γιατί ἀγαποῦμε; Κ' εἶνε παράξεν' ἡ ἀγάπη; εἶνε παράξενο νὰ μὴν ἔχῃς μάτια μέσα 'ς τὸν κόσμο παρὰ γιὰ μιὰ ψυχὴ μονάχα, νὰ μὴν ἔχῃς μέσα 'ς τὸ νοῦ παρὰ μιὰ μονάχα γνώμη· ἕνα καϋμὸ μέσ' 'ς τὴν καρδιὰ καὶ μέσ' 'ς τὸ στόμα ἕνα ὄνομα; ἕνα ὄνομα ποῦ ν' ἀνεβαίνῃ, ν' ἀνεβαίνῃ ἀκράτητα, σὰν τὸ νερὸ τῆς πηγῆς, 'ς τὰ χείλη· ν' ἀνεβαίνῃ ἀπ' τῆς ψυχῆς τὰ βάθη, νὰ τὸ λές, νὰ τὸ ξαναλές, νὰ τὸ ψιθυρίζῃς ἀδιάκοπα, κι' αὐτὸ νὰ εἶνε ἡ προσευχή σου.

Μὴ μοῦ ζητᾶτε νὰ σᾶς πῶ πῶς τὴν ἀγάπησα. Ἡ ἀγάπη πάντα εἶν' ἡ ἴδια, δὲν ἀλλάζει. Κάπου τὴν εἶδα καὶ τὴν ἀγάπησα. Φτάνει τόσο. Ἕναν ὁλόκληρο χειμῶνα ἔζησα μέσα 'ς τὴν ἀγκαλιά της, μὲ τὴν ἔγνοια της, μὲ τὰ ματιά της, μὲ τὰ λόγια της, μὲ τὰ χάϊδια της· σκεπασμένος, ζευγαρωμένος, ἀλυσοδεμένος ἀπὸ ἐκείνην κι' ἀπὸ κάθε πρᾶγμα ποῦ ἦταν 'δικό της. Καὶ μ' ἕνα τέτοιο τρόπο, ποῦ δὲν ἔνοιωθα πότε ξημέρωνε καὶ πότε νύχτωνε, δὲν ἤξευρα κι' ἂν ἤμουν ζωντανὸς κι' ἂν ἤμουν πεθαμένος, ἂν ἔστεκα 'ς τὴ γῆ, ἂν πετοῦσα 'ς τὰ μισουράνια.

Καὶ νά! Πέθανε! Πῶς πέθανε; Δὲν τὸ ξέρω ἀκόμα, δὲν τὸ ξέρω πλέον.

Ἕνα βράδυ ἔβρεχεν. Γύρισε 'ς τὸ σπίτι μουσκεμμένη. Τὴν ἄλλη 'μέρα ἔβηχε. Μιὰν ἑβδομάδα ἔβηχε, κ' ἔπεσε 'ς τὸ κρεβάτι.

Τί ἔτρεξεν ὕστερα; δὲν τὸ ξέρω.

Ἦρθ' ὁ γιατρός, τῆς διώρισε γιατρικά, ἔφυγεν ὁ γιατρός. Μιὰ γυναῖκα τῆς ἔδινε τὸ γιατρικό. Ζεστὰ τὰ χεράκια της, τὸ μέτωπό της ἔκαιγε νοτισμένο, λυπητερὰ ἔλαμπαν ἡ ματιαίς της. Τῆς ὡμιλοῦσα, μοῦ ἀποκρινόταν. Τί ἐλέγαμε; δὲν τὸ ξέρω. Ὅλα τὰ λησμόνησα, ὅλα, ὅλα. Πέθανε. Θυμοῦμ' ἕνα μισὸ ἀναστέναγμα, ἕνα μισὸ ἀναστέναγμα, ἀσθενικό, τὸ ὑστερνό της. «Ἆ!» ἔκαμεν ἡ νοσοκόμος. Καὶ τὸ κατάλαβα, τὸ κατάλαβα ἐκεῖνο τὸ «Ἆ!»

Ἀπὸ τότε δὲν ἔνοιωσα τίποτε. Τίποτε. Ἦρθεν ὁ παπᾶς. Κρυφομίλησε μ' ἕναν ἄλλον καὶ τὸν ἄκουσα ποῦ εἶπεν: «Ἡ ἀγαπητικιά του.» Μ' αὐτὸν τὸν λόγο μοῦ φάνηκε πῶς τὴν ἔβρισεν. Ἀφοῦ πέθανε, κανεὶς δὲν εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ τὸ γνωρίζῃ αὐτό. Τὸν ἔδιωξα τὸν παπᾶ. Κ' ἦρθεν ἕνας ἄλλος, καλός, γλυκομίλητος. Μοῦ 'μίλησε γιὰ 'κείνη, καὶ μ' ἔκαμε κ' ἔκλαψα.

Ὅσο ποῦ νὰ τὴ θάψουν, γιὰ χίλια πράγματα ἦρθαν καὶ μοῦ ζητοῦσαν τὴ γνώμη μου. Δὲν τὰ θυμοῦμαι πλέον. Θυμοῦμαι μόνον τὸ νεκροκρέβατο κι' ἀκούω τοὺς χτύπους τοῦ σφυριοῦ ποῦ τὴν ἐκάρφωναν μέσα.

Τὴν ἔθαψαν. Θαμμένη ἐκείνη! Μέσα 'ς ἕνα λάκκο! Ἔτρεξαν 'ς τὸ σπίτι μερικοὶ φίλοι. Κ' ἐγὼ ἔφυγ' ἀπ' τὸ σπίτι. Ἔφυγα· ἐτριγύριζα μέσα 'ς τοὺς δρόμους. Ἀργὰ γύρισα 'ς τὸ σπίτι. Τὴν ἄλλη 'μέρα ταξείδευα.

Χθὲς ξαναγύρισα ἐδῶ πέρα.

Καὶ καθὼς ξανάειδα τὴν κάμαρά μου, τὴν

Digitized by Google

κάμαρά μας, τὸ κρεβάτι μας, τὰ πράγματά μας, κι' ὅλο τὸ σπίτι ἐκεῖνο μ' ὅλην ἐκείνη τὴ ζωὴ ποῦ ἀφίνει πίσω του ὁ πεθαμένος, ὅταν τὰ ξανάειδα, ξανακύλισεν ὁ καϋμός μου, καὶ μὲ τί ὁρμή! ὀλίγον ἔλειψε ν' ἀνοίξο τὸ παράθυρο καὶ νὰ πέσω κάτου. Πῶς νὰ μείνω ἀνάμεσα 'ς ἐκεῖνα ὅλα, νὰ βλέπω γύρω μου τοὺς τοίχους ποῦ ἔκλεισαν, ποῦ τὴν ἐσκέπασαν κι' ὁποῦ κρατοῦσαν ἡ σχισματιαίς των χίλια δυὸ— πῶς νὰ τὰ πῶ!—ἀπὸ τὴ σαρκα της κι' ἀπὸ τὴν πνοή της; Κ' ἔτρεξα πάλι νὰ φύγω. Ἔξαφνα ἐκεῖ ποῦ σίμωνα 'ς τὴν πόρτα, πέρασα μπροστὰ ἀπὸ τὸν μεγάλο τὸν καθρέφτη ποῦ τὸν εἶχε στυλωμένον ἐκεῖ 'ς τὴν εἴσοδο γιὰ νὰ κυττάζεται κάθε 'μέρα ἀπὸ τὴν κορφὴ ὡς τὰ νύχια, τὴν ὥρα ποῦ ἔβγαινεν ἔξω, γιὰ νὰ βλέπῃ ἂν τῆς ἐπήγαινε καλὰ ὁ στολισμός της, ἀπὸ τὸ χτένισμα ὡς τὰ ποδηματάκια της.

Καὶ σταμάτησα ἴσα ὁλόϊσα μπρὸς 'ς τὸ γυαλὶ ποῦ τόσαις φοραὶς τὴν καθρέφτισε· τόσαις φοραίς, ποῦ κάτι βέβαια θὰ κράτησεν ἀπὸ τὴν εἰκόνα της.

Κ' ἐστέκομουν ἐκεῖ ὁλόρθος, λαχταριστός, μὲ τὰ μάτια καρφωμένα 'ς τὸ γυαλί, ἀπάνου 'ς τὸ βχθὺ καὶ 'ς τ'ἄδειανὸ γυαλὶ ποῦ τὴν εἶχεν ὅμω, ὁλόκληρη περιλάβει, ποῦ τὴν εἶχε δική του, ὅπως τὴν εἶχα κ' ἐγὼ κι' ὅπως τὴν εἶχαν καὶ τὰ μάτια μου. Καὶ μοῦ φάνηκε πῶς τ' ἀγαποῦσα τὸ γυαλί, καὶ τὸ ἔγγιξα.... κρύο ποῦ ἦταν! Ἄχ! ἡ ἐνθύμησις! ἡ ἐνθύμησις! καθρέφτης ποῦ βασανίζει, καθρέφτης ποῦ φλογίζει, καθρέφτης ζωντανός, καθρέφτης φοβερός, ποῦ μᾶς κάνει καὶ ὑποφέρουμε τοῦ κόσμου ὅλου τὰ μαρτύρια! Καλότυχος ὁ ἄνθρωπος ποῦ μέσα 'ς τὴν καρδιά του, σὰν σὲ γυαλί, γλυστράει κι'ἀφανίζεται κάθε εἰκόνα, καὶ λησμονεῖ κάθε τι ποῦ ἐκράτησε, κάθε τι ποῦ ἐπέρασε μπροστά του, κάθε τι ποῦ ἀντικρύσθη καὶ καθρεφτίσθη μέσα 'ς τὸν ἔρωτά του. Ἄχ! τί ὑποφέρω!

Ἐβγῆκα, καὶ χωρὶς νὰ ξέρω, χωρὶς νὰ θέλω, τράβηξα κατὰ τὸ νεκροταφεῖο. Ηὗρα τὸν τάφο της ἁπλούστατο μ' ἕνα μαρμάρινο σταυρὸ καὶ μὲ τρία λόγια:

Ἠγάπησεν, ἠγαπήθη, ἀπέθανεν.

Ἦταν ἐκεῖ ἀποκάτου, σαπισμένη! Φρίκη! Μ' ἔπιασαν λυγμοὶ κ' ἔπεσα μὲ τὸ μέτωπο 'ς τὸ χῶμα.

Ἔμεινα ἐκεῖ πολλή, πολλὴν ὥρα. Πῆρε κ' ἐβράδιαζε. Καὶ τότε μοῦ γεννήθηκε παράξενος πόθος, τρελλὸς πόθος ἀγαπητικοῦ ἀπελπισμένου ἐρρίζωσε μέσα μου. Ἤθελα νὰ περάσω τὴ νύχτα σιμά της μὲ θρήνους ἀπάνου 'ς τὸ μνῆμά της. Ἀλλὰ θὰ μ' ἔβλεπαν καὶ θὰ μ' ἔδιωχναν. Τί νὰ κάμω; Ἐπονηρεύθηκα κ' ἐγώ. Σηκώθηκα κι' ἄρχισα νὰ τριγυρνῶ ἐκεῖ μέσα. Καὶ τραβοῦσα, καὶ τραβοῦσα. Τί μικρὴ ποῦ εἶν' ἡ χώρα ἐτούτη, μπροστὰ 'ς τὴ χώρα τὴν ἄλλη τῶν ζωντανῶν. Ὅμως πόσο περισσότεροι ἀπὸ τοὺς ζωντανοὺς εἶνε οἱ πεθαμένοι! Χρειάζονται σπίτια ψηλά, καὶ δρόμοι καὶ πλατείαις γιὰ ταὶς τέσσαραις γενεαὶς ποῦ βλέπουν μαζὶ τὸν ἥλιο, καὶ πίνουν τὸ νερὸ τῆς πηγῆς καὶ τὸ κρασὶ τοῦ ἀμπελιοῦ καὶ τὸ ψωμὶ τοῦ κάμπου.

Καὶ γι'αὐταὶς ὅλαις τῶν νεκρῶν ταὶς γενεαίς, γιὰ ὅλον αὐτὸν τὸν κόσμο ποῦ τραβάει γραμμὴ καὶ φθάνει ἴσα μ' ἐμᾶς, τίποτε σχεδόν, ἕνα στρέμμα, σχεδὸν τίποτε δὲν χρειαζεται! Ἡ γῆ τοὺς ξαναπαίρνει, ἡ λήθη τοὺς ξεγράφει· ἐτελείωσε!

'Σ τὴν ἄκρη ἀπὸ τὸ κοιμητῆρι τὸ κατοικημένο, τὸ περιποιημένο, ἔξαφν' ἀντίκρυσα τὸ κοιμητῆρι τὸ ἔρημο. Μέσα 'ς ἐκεῖνο οἱ νεκροὶ ποῦ πάλιωσαν γίνουντ' ἕνα μὲ τὴ γῆ· οἱ σταυροὶ πέφτουν σαρακωμένοι·γεμᾶτο ῥόδα ἐλεύθερα καὶ μαῦρα κυπαρίσσια δυναμωμένα ξαπλώνεται, θλιβερὸ καὶ ἀσύγκριτο περιβόλι, θρεμμένο ἀπὸ σάρκ' ἀνθρώπινη.

Ἤμουνα μόνος, ὁλόμονος. Μαζεύθηκα 'ς ἕνα χλωρὸ δεντρί, κι' ὁλόκληρος σκεπάσθηκα μὲ τὰ χοντρά του καὶ τὰ σκοῦρά του κλαδια.

Κ' ἐπερίμενα σφιχταγκαλιασμένος μὲ τὸν κορμό του σὰν ναυαγὸς πάνω 'ς τὸ ξύλο.

Ὅταν ἦρθεν ἡ μαύρη νύχτα, ἡ κατάμαυρη, πετάχθηκ' ἀπὸ τὸν κρυψῶνά μου κι' ἄρχισα νὰ περπατῶ μὲ βήματ' ἀλαφρὰ κι'ἀργὰ μέσα 'ς τὸν τόπο ἐκεῖνο τὸ νεκρόσπαρτο.

Ἔφερα γύρους πολλούς, πολλούς, πολλούς. Καὶ δὲν μποροῦσα νὰ τὴν ξαναυρῶ. Μὲ ἀνοιγμένην ἀγκαλιά, μὲ μάτια ὁλάνοιχτα, σκοντάφτα 'ς τοὺς τάφους μὲ τὰ χέρια, μὲ τὰ πόδια, μὲ τὰ γόνατα, μὲ τὸ στῆθος, μὲ τὸ κεφάλι ἀκόμη, κ' ἐμπρὸς τραβοῦσα καὶ δὲν τὴν εὕρισκα. Κ' ἔπιανα καὶ ψηλαφοῦσα σὰν τυφλὸς ποῦ ἀναζητᾷ τὸ δρόμο του, σταυρούς, κάγκελα σιδερένια, γυαλένια στεφάνια κι' ἀνθοστέφανα μαραμμένα. Καὶ διάβαζα τὰ ὀνόματα μὲ τὰ δάχτυλά μου ποῦ τἄσερνα ἀπὸ ἕνα εἰς ἄλλο γράμμα. Τί νύχτα! τί νυχτιά! Καὶ δὲν τὴν εὕρισκα.

Φεγγάρι, τίποτε. Τί νύχτα! Μ' ἔπιασε φόβος, φρικτὸς φόβος μέσα 'ς τὰ μονοπάτια τὰ στενά, δεξιὰ κι' ἀριστερὰ ἀνάμεσ' ἀπὸ τάφους! Μνήματα! μνήματα! Ὅλο καὶ μνήματα! Δεξιά, ζερβά, μπροστά μου, γύρω μου, παντοῦ, μνήματα! Ἐκάθισα ἐπάνου εἰς ἕνα, δὲν ἠμποροῦσα πλέον νὰ περπατήσω, τὰ γόνατά μου ἐλύγιζαν. Ἄκουα τοὺς χτύπους τῆς καρδιᾶς μου! Κι' ἀκόμη γροικοῦσα κάτι ἄλλο! τί; μιὰ βοὴ πνιγμένην. ἄφραστη. Ἦταν μέσα 'ς τὸ ξετρελλαμένο μου κεφάλι, μέσα 'ς τὴ νύχτα τὴν ἀπέραστην, ἢ μήπως ἡ βοὴ ἐκείνη ἔφτανεν ἀπὸ κάτου ἀπ' τὴν κρυφὴ τὴ γῆ, τὴ γῆ τὴ

Digitized by Google

σπαρμένη μὲ ἀνθρώπινα κορμιά; Καὶ κύτταζα τριγύρω μου.

Πόσον καιρὸν ἀπόμενα ἐκεῖ πέρα; Δὲν γνωρίζω. Μὲ παράλυσεν ὁ φόβος, μὲ μέθυσεν ἡ λαχτάρα, μοῦ ἤρχονταν νὰ οὐρλιάσω, λίγο ἔλειψε νὰ πεθάνω.

Κ'ἔξαφνα μοῦ φάνη πῶς ἡ μαρμαρένια πλάκα ποῦ κάθομουν ἀπάνου της, ἐσείσθη ἐσείσθη 'σὰν νὰ τὴν ἐσήκωνε κανείς. 'Σὰν ἀστραπὴ τινάχθηκα πρὸς τὸ ἄλλο μνῆμα τὸ γειτονικό, καὶ εἶδα, ναί, εἶδα τὴν πλάκα ποῦ ἄφησα, τὴν εἶδα νὰ στυλώνεται ὁλάνοιχτη· καὶ φάνηκε ὁ νεκρός, ἕνα γυμνὸ σκέλεθρο ποῦ τὴν ἐσήκωνεν ὀρθὴ μὲ τὴν καμπουριασμένη πλάτη του. Κ' ἔβλεπα κ' ἔβλεπα καθάρια, μ' ὅλο τῆς νύχτας τὸ σκοτάδι. Καὶ διάβασα 'ς τοῦ τάφου ἀπάνου ἀπάνου τὸ σταυρό:

Ἐνθάδε κεῖται ὁ Ἰάκωβος Ὀλιβὰρ πεντηκοντούτης. Φιλόστοργος, τίμιος, ἀγαθός, ἀνεπαύθη ἐν Κυρίῳ.

Καὶ νά! κι' ὁ ἴδιος ὁ νεκρὸς ἔσκυψε κ' ἐδιάβασε τὰ γραμμένα τοῦ τάφου του. Ἔπειτα πῆρε μιὰ πέτρα ἀπὸ τὴ γῆ, μιὰ μυτερὴ πετροῦλα, κι' ἄρχισε μὲ προσοχὴ νὰ τὰ σβύνῃ τὰ γράμματα. Καὶ τἄσβυσεν ὅλα ἥσυχα ἥσυχα κυττάζοντας μὲ τὰ κούφια του τὰ μάτια τὸν τόπο ποῦ ἦταν πρὶν σκαλισμένα· καὶ μὲ τὴν ἄκρη ἀπὸ τὸ κόκκαλο ποῦ εἶχε γιὰ δάχτυλο ἔγραψε μὲ γράμματα φωτερὰ σὰν ἐκεῖνα ποῦ κάνουμε 'ς τὸν τοῖχο μὲ τὸ φώσφορο:

Ἐδῶ ἀναπαύεται ὁ Ἰάκωβος Ὀλιβάρ, πενῆντα χρόνων ἄνθρωπος. Μὲ τὴν κακία του ἔκαμε τὸν πατέρα του νὰ πεθάνῃ μιὰν ὥραν ἀρχήτερα γιὰ νὰ τὸν κληρονομήσῃ, βασάνισε τὴν γυναῖκά του, βασάνισε τὰ παιδιά του, ἀπάτησε τοὺς γειτόνους, ἔκλεψε ὅσα μπόρεσε καὶ πέθανε κακομοίρης.

Κι' ἀφοῦ τελείωσε τὸ γράψιμο ὁ νεκρὸς ἀσάλευτος ἐκύτταξε τὸ κατόρθωμά του. Ἐκύτταξα κ' ἐγὼ τριγύρω μου καὶ εἶδα πῶς εἶχαν ἀνοίξῃ ὅλα τὰ μνήματα, πῶς ὅλοι εἶχαν σβύσει τὰ ψέμματα τὰ σκαλισμένα ἀπὸ τοὺς δικούς των ἐπάνω 'ς τῆς πλάκες των, γιὰ νὰ γράψουν ἐπάνω ἐκεῖ τὴν ἀλήθεια.

Κ' ἔβλεπα πῶς ὅλοι των ἦταν φονιάδες, φθονεροί, ἄτιμοι, ψεύταις, διπρόσωποι, δόλιοι, πῶς εἶχαν κλέψει, γελάσει, πῶς εἶχαν κάμει ὅλαις ταὶς ντροπαὶς καὶ ταὶς ἀχρειότητες, οἱ καλοὶ πατέρες, ἡ πισταὶς γυναῖκες, τάφωσιωμένα παιδιά, ἡ σεμναὶς παρθέναις, οἱ τίμιοι ἔμποροι, ἀρσενικοὶ καὶ θηλυκοὶ ποῦ ἔβγαιναν ὅλοι ἀσπροπρόσωποι.

Κ' ἔγραφαν ὅλοι τους μαζὶ ἀπάνου 'ς τὸ κατώφλι τοῦ σπιτιοῦ των τοῦ παντοτεινοῦ, τὴν πικρή, τὴ φοβερή, τὴν ἅγια τὴν ἀλήθεια ποῦ ὁ κόσμος δὲν τὴν ξέρει — ἢ κάνει πῶς δὲν τὴν ξέρει.

Στοχάσθηκα πῶς κ' *ἐκείνη* θὰ εἶχε γράψει τὴν ἀλήθεια της. Καὶ πλέον, ἄφοβα, τρέχοντας ἀνάμεσα 'ς τἀνοιγμένα μνήματα, 'ς τὰ κουφάρια καὶ 'ς τὰ σκέλεθρα, ἐτράβηξα ἴσα πρὸς τὸ μέρος της βέβαιος τώρα πῶς θὰ τὴν εὕρισκα.

Τὴν ἐγνώρισ' ἀπὸ μακρυά, χωρὶς νὰ ἰδῶ τὸ πρόσωπό της σκεπασμένο ἀπὸ τὸ σάβανο.

Κι' ἀπάνου 'ς τὸ μαρμάρινο σταυρὸ ποῦ πρὶν ἐδιάβασα:

Ἠγάπησεν, ἠγαπήθη, ἀπέθανε.

Ξενοίγω:

Ἐβγῆκε μιὰν ἡμέρα γιὰ νὰ προδώσῃ τὸν ἀγαπητικό της. Ἔβρεχε· κρύωσε, πέθανε.

Φαίνεται ὅτι μὲ περιμάζωξαν ἀναίσθητον τὰ ξημερώματα κοντὰ 'ς ἕνα μνῆμα.

(Κατὰ τὸν Cuy de Maupassant)

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ

ΓΙΑΤΙ ΑΓΡΥΠΝΩ

Δυὸ γλυκὰ ματάκια, μάτια ζαφειρένια
μ' ἄνοιξαν πληγή
Κι' ἀγρυπνῶ ἀπ' τὸν πόνο κι' ἀγρυπνῶ ἀπ' τὴν ἔννοια]
κι' ἀπ' τὴ συλλογή.

Τῆς νυκτὸς ἡ πάχνη χάνεται κ' ἐκείνη
ὅμοια μὲ καπνό,
ἡ αὐγὴ προβάλλει, τὸ φεγγάρι σβύνει
κι' ὅμως ἀγρυπνῶ.

Ἀγρυπνῶ τὴν ὥρα ποῦ κρυφοφιλιοῦνται
τ' ἄστρα ζηλευτά,
ἀγρυπνῶ τὴν ὥρα ποῦ γλυκοκοιμοῦνται
τὰ ματάκια αὐτά.

Τίνος εἶν' τὰ μάτια; μὴ ῥωτᾷς ἐμένα,
κόρη εὐγενική.
σύρε 'ς τὸν καθρέφτη, καὶ ζωγραφισμένα
θὰ τὰ 'δῇς ἐκεῖ.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΟΛΕΜΗΣ

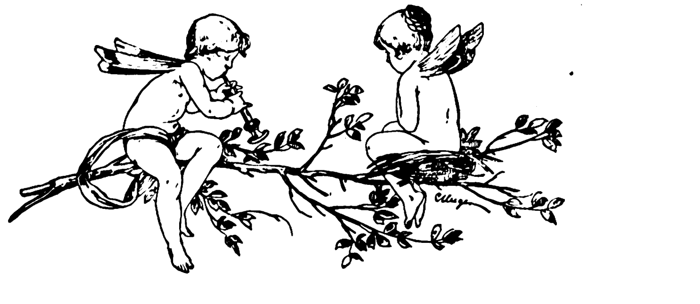

ΑΝΩ ΚΑΤΩ

Συνέχεια· ἴδε σελ. 359

Συνελόντι εἰπεῖν ὁ πρόεδρος Βαρβικάν, ὁ λοχαγὸς Νίκολ καὶ ὁ Ι.Τ. Μάστων ἐτέθησαν ἐκτὸς νόμου ὑπὸ τῆς ἀνθρωπότητος.

Ὁποία ὅμως τύχη διὰ τὰς πάσης γλώσσης ἐφημερίδας! Ὁπόσαι αἰτήσεις φύλλων! Ὁπόσαι *Σταυροῦ*, ἡ *Ἐφημερὶς τοῦ Φός*, ὁ *Ῥάϊχσαντσάϊγερ*, ἡ *Γερμaria*, ἡ *Ἔποχα*, ὁ *Κορρέο*, ὁ *Ἰμπάρθιαλ*, ἡ *Κορρεσπονδένθια*, ἡ *Ἰβηρία*, ὁ *Temps*, ὁ *Φιγαρώ*, ὁ *Intransigeant*, ὁ *Gaulois* τὸ *Univers*, ἡ *Justice*, ἡ *République Française*,

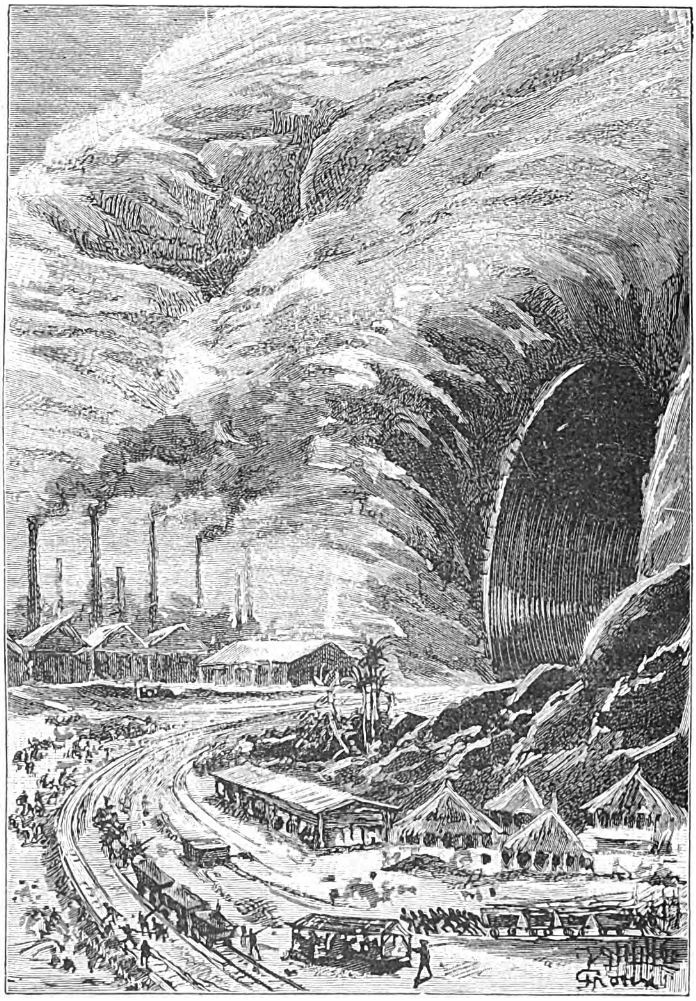

Τί ἐγίνετο εἰς Κιλιμάντζαρον

ἐκδόσεις παραρτημάτων! Κατὰ πρώτην ἴσως φορὰν συνηνώθησαν ἐν τῇ αὐτῇ διαμαρτυρίᾳ φύλλα συνήθως διαφωνοῦντα ἐπὶ παντὸς ἄλλου ζητήματος, ὡς τὰ *Νοβίστι*, ὁ *Νοβόγιε Βρέμια*, ὁ *Ταχυδρόμος τῆς Κρονστάδης*, ἡ *Ἐφημερὶς τῆς Μόσχας*, τὸ *Ῥουσκόγιε Διέλο*, ὁ *Γραδιανίν*, ἡ *Ἐφημερὶς τῆς Καρλσρούης*, ἡ *Χάνδελσβαδ*, ἡ *Φάτερλανδ*, τὸ *Φρέμδενβλαττ*, ἡ *Νέα Ἐφημερὶς τῆς Βάδης*, ἡ *Ἐφημερὶς τοῦ Μαγδεμβούργου*, ὁ *Νέος Ἐλεύθερος Τύπος*, ἡ *Ἡμερησία* τοῦ Βερολίνου, τὸ *Ἔξτραβλαττ*, ὁ *Ταχυδρόμος*, τὸ *Φόλκσβλαττ*, ὁ *Βοερσενκουρίρ*, ἡ *Ἐφημερὶς τῆς Σιβηρίας*, ἡ *Ἐφημερὶς τοῦ* ἡ *Autorité*, ἡ *Presse*, τὸ *Matin*, ὁ *XIXe Siècle*, ἡ *Liberté* ἡ *Illustration*, ὁ *Monde Illustré*, ἡ *Ἐπιθεώρησις τῶν δύο Κόσμων*, ὁ *Cosmos*, ἡ *Revue bleue*, ἡ *Nature*, τὸ *Βῆμα*, ὁ *Ὀσσερβατόρε Ῥωμᾶνο*, ὁ *Ἐσσέρσιτο ρωμᾶνο*, ὁ *Φαμφούλας*. ὁ *Καπετὰν Φρακάσσας*, ἡ *Ῥιφόρμα*, τὸ *Πέστερ Λόϋδ*, ἡ *Ἐφημερίς*, ἡ *Ἀκρόπολις*, ἡ *Παλιγγενεσία*, ὁ *Ταχυδρόμος τῆς Κούβας*, ὁ *Πρόμαχος τοῦ Ἀλλαχαβάδ*, ἡ *Σέρπσκα Νεζαβινόστ*, ἡ *Indépendance roumaine*, ἡ *Indépendance belge*, ὁ *Nord*, ὁ *Ἡμερήσιος κήρυξ τῆς Σύδνεϋ*, ἡ *Ἐπιθεώρησις τοῦ Ἐδιμβούργου*, ὁ *Φύλαξ τῆς Μαγχεστρίας*, ὁ *Σκῶττος*, ἡ *Ση-*

Digitized by Google

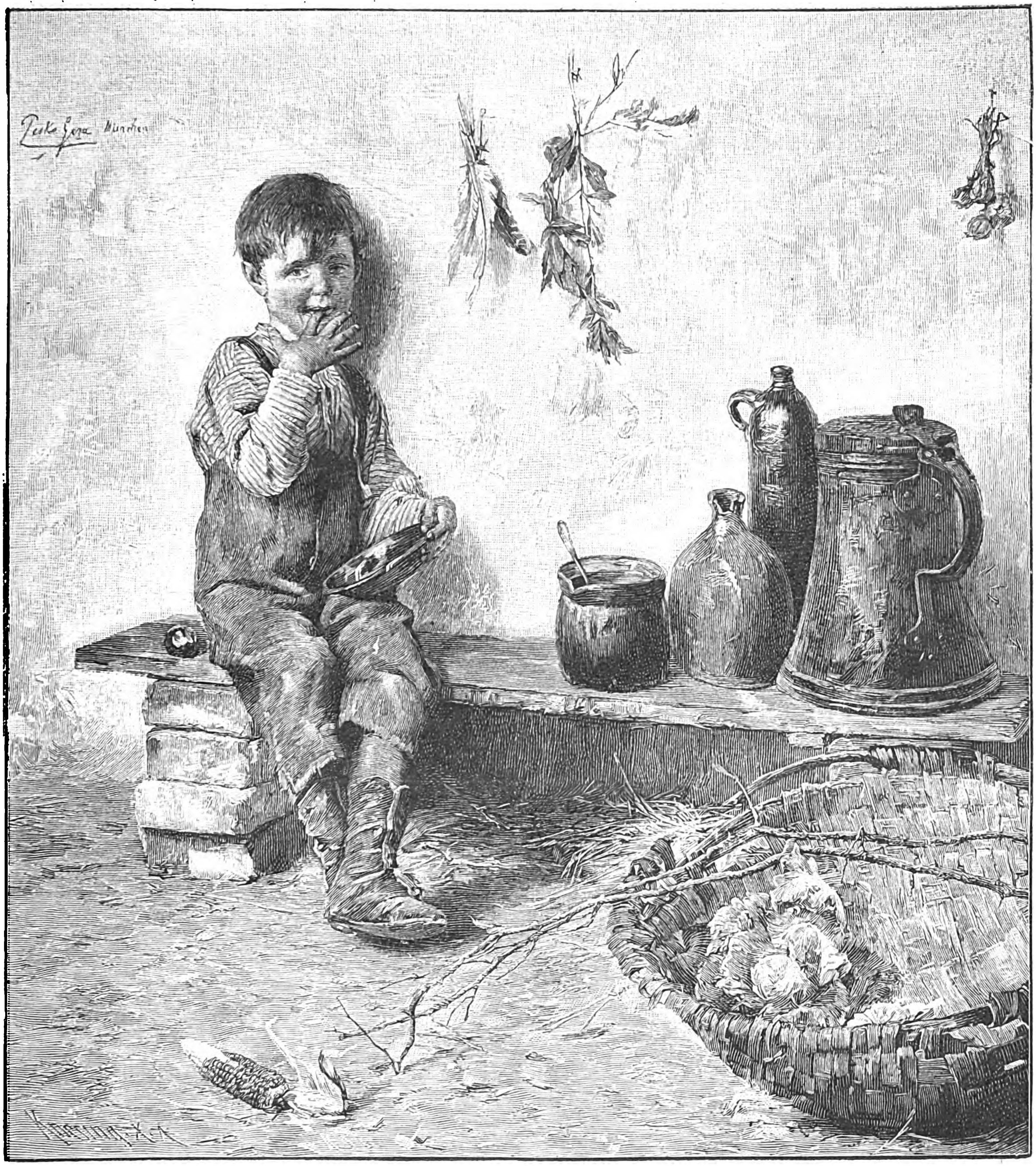

Ο ΠΙΝΑΚΟΓΛΥΦΤΗΣ

μαία, οἱ *Καιροί*, τὰ *Ἡμερήσια Νέα*, ὁ *Ἥλιος*, ἡ *Ἀλήθεια*, τὰ *Κεντρικὰ Νέα*, ἡ *Πρέσσα Ἀργεντίνα*, ὁ *Ῥουμᾶνος* τοῦ Βουκουρεστίου ὁ *Ταχυδρόμος τοῦ Ἁγίου Φραγγίσκου*, ἡ *Κομμέρσιαλ Γκάζετ*, ὁ *Σὰν Διέγος τῆς Καλλιφορνίας*, ὁ *Μανιτόβας*, ἡ *Ἠχὼ τοῦ Εἰρηνικοῦ* ὁ *Ἀμερικανὸς Ἐπιστήμων*, ὁ *Ταχυδρόμος τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν*, ὁ *Κήρυξ τῆς Νέας Ὑόρκης*, τὰ *Ἡμερήσια Χρονικά*, ὁ *Κήρυξ τοῦ Βουένος Ἄϋρες*, τὸ *Ἐγερτήριον*, τοῦ Μαρόκου ἡ *Χά-Πάο*, ὁ *Ταχυδρόμος τοῦ Χάϊ-φόγκ*, ὁ *Μηνύτωρ τῆς Δημοκρατίας τοῦ Κουπανή*. Καὶ αὐτὴ ἀκόμη ἡ Mac Lane Express, ἐφημερὶς ἀγγλική, πραγματευομένη κυρίως περὶ ζητημάτων τῆς πολιτικῆς οἰκονομίας ὑπέδειξεν ἐπὶ τοῦ προκειμένου ὅτι λιμὸς θὰ ἐνσκήψῃ εἰς τὰς ἀπειλουμένας ὑπὸ τῆς καταστροφῆς χώρας. Δὲν ἐπρόκειτο πλέον περὶ διατηρήσεως τῆς Εὐρωπαϊκῆς ἰσορροπίας,—τόσον μικρὰ πράγματα ποῖος ἐσυλλογίζετο τώρα!—ἀλλὰ περὶ σωτηρίας αὐτῆς τῆς παγκοσμίου ἰσορροπίας! Εὐκόλως δὲ δύναται ἕκαστος νὰ φαντασθῇ ὁποίαν ἐντύπωσιν

Digitized by Google

ἐπροξένησαν αἱ δημοσιεύσεις τῶν ἐφημερίδων τούτων, εἰς κόσμον ἤδη μαινόμενον, ὃν ἡ χαρακτηρίζουσα αὐτὸν περὶ τὰ τέλη τοῦ ΙΘ' αἰῶνος ὑπερβολὴ νευροπαθείας προδιέθετεν εἰς παντὸς εἴδους παραλογισμοὺς καὶ ἐκπληκτικοὺς φόβους! ὡμοίαζον πρὸς βόμβαν ἐκρηγνυομένην ἐν πυριτιδαποθήκῃ!

Περὶ δὲ τοῦ Ι. Τ. Μάστωνος πρὸς στιγμὴν ἐπιστεύθη ὅτι ἡ τελευταία του ὥρα ἐσήμανεν.

Ὄχλος μαινομένων τῳόντι εἰσήλασεν εἰς τὴν φυλακήν του, ὅπως τὸν ὑποβάλῃ εἰς τὸν νόμον τοῦ Λύντς, τὴν νύκτα τῆς 17 Σεπτεμβρίου, τῶν φυλάκων, ἃς τὸ ὁμολογήσωμεν, οὐδεμίαν ἀντιταξάντων ἀντίστασιν....

Ἀλλὰ τὸ κελλίον τοῦ Ι. Τ. Μάστωνος εὑρέθη κενόν. Ἡ μίστρες Εὐαγγελία Σκόρβιτ εἶχε κατορθώσῃ νὰ φυγαδεύσῃ αὐτὸν δωροδοκήσασα διὰ χρυσίου βάρους ὅσον καὶ ὁ πυροβολητὴς αὐτός, τὸν δεσμοφύλακα ὅστις ἐσαγηνεύθη ἀπὸ τὸ δέλεαρ τοῦ προσενεχθέντος πλούτου τοσοῦτον μᾶλλον, ὅσον σκοπός του ἦτο νὰ καρπωθῇ αὐτὸν μέχρι τῶν τελευταίων ἡμερῶν τοῦ γήρατός του. Διότι ἡ Βαλτιμόρη, ὡς ἐπίσης ἡ Βασιγκτών, ἡ Νέα Ὑόρκη καὶ ἄλλαι μεγάλαι πόλεις τῆς Ἀμερικῆς περιελαμβάνοντο εἰς τὴν κατηγορίαν ἐκείνων, εἰς ἃς θὰ ἔμενε, μετὰ τὴν ἀνύψωσιν, ποσότης ἀέρος ἀρκοῦσα διὰ τὴν ἡμερησίαν κατανάλωσιν τῶν κατοίκων των.

Ὅθεν ὁ Ι. Τ. Μάστων, ὁ μέγας οὗτος ταραξίας τῶν δύο κόσμων ἠδυνήθη νὰ εὕρῃ μυστηριώδες κρησφύγετον καὶ χάρις εἰς τὴν ἀφοσίωσιν γυναικὸς ἀγαπώσης νὰ διαφύγῃ τὰς παραφορὰς τῆς ἐκμανείσης δημοσίας ἀγανακτήσεως. Δικαία ἄλλως ἦτο ἡ προφύλαξις, διότι τέσσαρες ὁλόκληροι ἡμέραι ὑπελείποντο, ἕως οὗ τὰ σχέδια τοῦ προέδρου Βαρβικὰν περιέλθωσιν εἰς τὸ στάδιον τῶν τετελεσμένων γεγονότων.

Εἰς τὴν κατεπείγουσαν γνωστοποίησιν τοῦ Μετεωρολογικοῦ Γραφείου τῆς Βασιγκτῶνος ἐδόθη προφανῶς ὅλη ἡ προσοχή, ἧς ἦτο αὐτὴ ἀξία. Ἂν ἐν ἀρχῇ εὑρέθησαν σκεπτικοί τινες ἀμφιβάλλοντες περὶ τῆς πραγματοποιήσεως τῶν ἀπειλουμένων καταστροφῶν, τοιοῦτοι δὲν ὑπῆρχον πλέον. Ὅθεν αἱ διάφοροι κυβερνήσεις ἔσπευσαν νὰ προειδοποιήσωσιν ἑκάστη τοὺς οἰκείους ὑπηκόους καὶ τοὺς μέλλοντας ν' ἀνυψωθῶσιν εἰς ἀτμοσφαιρικὰ στρώματα ἐλαχίστης πυκνότητος, ὡς καὶ ἐκείνους ὧν αἱ χῶραι ἤθελον κατακλυσθῇ ὑπὸ τῶν ὑδάτων.

Αἱ προειδοποιήσεις αὗται διαβιβασθεῖσαι τηλεγραφικῶς ἀνὰ τὰς πέντε ἠπείρους τοῦ κόσμου, ὑπῆρξαν τὸ σύνθημα γενικῆς μεταναστεύσεως τῆς ὁποίας ὁμοίαν δὲν ἀναφέρει ἡ ἱστορία οὐδ' ἐν τοῖς χρόνοις τῆς μεταναστεύσεως τῶν ἀγρίων φυλῶν. Ἀπετέλει ἀληθῆ ἔξοδον πάσης σχεδὸν φυλῆς ὀττεντόνων, μελανησίων, μαύρων, ἐρυθροδέρμων, κιτρίνων, λευκῶν.

Δυστυχῶς δὲν ὑπῆρχεν ὁ ἀναγκαῖος καιρός· αἱ ὧραι ἦσαν μεμετρημέναι, ἀπῃτεῖτο δὲ μηνῶν χρονικὸν διάστημα διὰ νὰ δυνηθῶσιν οἱ Σῖναι νὰ ἐγκαταλείψωσι τὴν Σινικήν, οἱ Αὐστραλοὶ τὴν Αὐστραλίαν, οἱ Παταγόνιοι τὴν Παταγονίαν, οἱ Σιβήριοι τὰς Σιβηρικὰς ἐπαρχίας κτλ. κτλ.

Ἀλλ' ἐπειδή, γενομένων ἤδη γνωστῶν τῶν σημείων τῆς σφαίρας ἅτινα ἤθελον ἀπομείνῃ σχεδὸν ἀπρόσβλητα, ὁ κίνδυνος καὶ ἐπομένως ὁ τρόμος περιωρίσθησαν ὁπωσδήποτε, ἐπαρχίαι τινὲς ἢ καὶ ὁλόκληρα κράτη ἤρχισαν νὰ καθησυχάζωσιν, ἐκτὸς δὲ τῶν ἀπειλουμένων ἀμέσως χωρῶν, ἀπέμεινε μόνον ἡ ἀόριστος ἐκείνη ἀνησυχία, ἣν φυσικῶς αἰσθάνεται πᾶς ἄνθρωπος ἐπὶ τῇ προσδοκίᾳ ἐπικειμένης τρομερᾶς συγκρούσεως.

Κατὰ τὸ διάστημα δὲ τοῦτο ὁ ἡμέτερος Ἀλκείδης ἔλεγε καθ' ἑαυτὸν χειρονομῶν ὡς σηματολογικὸς τηλέγραφος

«Μὰ πῶς διάβολο αὐτὸς ὁ Βαρβικὰν θὰ μᾶς *φαμπρικάρῃ* ἕνα τέτοιο κανόνι, ἕνα ἑκατομμύριο φοραῖς μεγαλείτερο ἀπὸ τὸ κανόνι τῶν εἴκοσι ἑπτά! Ἀ! Διαβολο-Μάστων! ἤθελα νὰ σὲ *τσάκωνα* διὰ νὰ ἔβλεπα ἂν δὲν θὰ μοῦ τὰ μπέρδευες! Αὐτὸ τραβᾷ ἔξω ἀπὸ τὰ ὅρια τῆς λογικῆς· εἶναι πολὺ ἀντικανονιακόν!»

Ἐν πάσῃ περιπτώσει, ἡ ἀποτυχία τῆς ἀποπείρας ἔμενεν ἀκόμη ὡς μόνη ἐλπὶς σωτηρίας χωρῶν τινων τῆς γῆς ἀπὸ τῆς παγκοσμίου καταστροφῆς!

ΙΖ'.

Τί ἐγίνετο εἰς Κιλιμάντζαρον κατὰ τοὺς ὀκτὼ πρώτους μῆνας τοῦ ἀξιομνημονεύτου τούτου ἔτους.

Ἡ χώρα τοῦ Βαμασαΐ κειμένη εἰς τὸ ἀνατολικὸν τμῆμα τῆς Ἀφρικῆς μεταξὺ τῆς Ζανζιβάρης καὶ τῶν μεγάλων λιμνῶν ἐκ τῶν ὁποίων ἡ Βικτωρία Νυάνζα καὶ ἡ Ταγκονιόκα σχηματίζουσιν ἀληθεῖς ἐσωτερικὰς θαλάσσας, ἐγένετο ἐν μέρει γνωστὴ ἐκ τῶν ἐξερευνήσεων τοῦ Ἄγγλου Τζόνστων, τοῦ κόμητος Τεκέλη καὶ τοῦ γερμανοῦ διδάκτορος Μάϋερ· ἡ ὀρεινὴ αὕτη χώρα διατελεῖ ὑπὸ τὴν κυριαρχίαν τοῦ Σουλτάνου Βαλῆ – Βαλῆ, δεσπόζοντος τριάκοντα μέχρι τεσσαράκοντα χιλιάδων μαύρων.

Τρεῖς μοίρας κατωτέρω τοῦ Ἰσημερινοῦ ὑψοῦται ἡ ὀροσειρὰ τοῦ Κιλιμαντζάρου, τοῦ ὁποίου αἱ ἀκρόταται κορυφαὶ διήκουσι μέχρι 5,704 μέτρων ὑπὲρ τὴν θάλασσαν (ἤτοι 1000 μέτρα περίπου πλέον τοῦ ὕψους τοῦ Λευκοῦ ὄρους). Ὁ τεράστιος οὗτος ὄγκος ὑπέρκειται τῶν πρὸς βορρᾶν, πρὸς νότον καὶ δυσμὰς μεγίστων καὶ εὐφορωτάτων πεδιάδων τοῦ Βαμασαΐ, παρατείνεται

Digitized by Google

δὲ διασχίζων τὴν Μοζαμβικὴν μέχρι τῆς λίμνης Βικτωρίας-Νυάνζας.

Ὀλίγας λεύγας κατωτέρω τῶν πρώτων κλιτύων τοῦ Κιλιμαντζάρου κεῖται ἡ κωμόπολις Κισόγκο, συνήθης ἕδρα τοῦ Σουλτάνου, κατοικουμένη ὑπὸ πληθυσμοῦ πιστοῦ, νοήμονος καὶ ἐργατικοῦ, πλὴν διατελοῦντος ὑπὸ τὸν ζυγὸν τοῦ Βαλῆ-Βαλῆ, δικαίως θεωρουμένου ὡς ἑνὸς τῶν

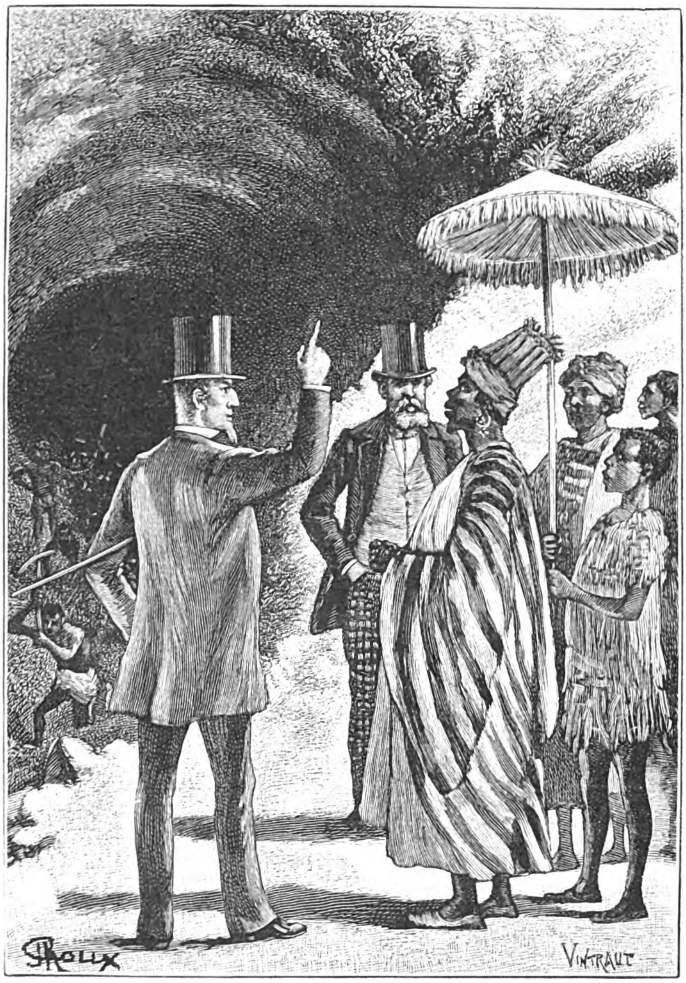

Ο Σουλτάνος Βαλῆ Βαλῆ.

ἐπισημοτέρων ἡγεμόνων τῶν φυλῶν τούτων τῆς κεντρικῆς Ἀφρικῆς, αἵτινες παντὶ σθένει προσπαθοῦσι νὰ διαφύγωσι τὴν ἐπιρροὴν ἢ μᾶλλον τὴν κυριαρχίαν τῶν Ἄγγλων.

Εἰς τὴν κωμόπολιν ταύτην ὁ πρόεδρος Βαρβικὰν καὶ ὁ λοχαγὸς Νίκολ συνοδευόμενοι ὑπὸ δέκα μόνον πρωτεργατῶν ἀφωσιωμένων εἰς τὴν ἐπιχείρησίν των, ἔφθασαν ἀπὸ τῆς πρώτης ἑβδομάδος τοῦ Ἰανουαρίου. Ἀπερχόμενοι τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν,— καὶ τῆς ἀναχωρήσεώς των ταύτης μόνον ἡ μίστρες Εὐαγγελία Σκόρβιτ καὶ ὁ Ι. Τ. Μάστων ἔλαβον γνῶσιν— ἐπεβιβάσθησαν ἐν Νέα Ὑόρκῃ ἐπὶ ἀτμοπλοίου ἀποπλέοντος εἰς τὸ Εὔελπι ἀκρωτήριον, ὁπόθεν πλοῖον μετέφερεν αὐτοὺς εἰς τὴν νῆσον τῆς Ζανζιβάρης. Ἐκεῖ δὲ ναυλώσαντες κρυφίως λέμβον ἀνῆλθον μέχρι τοῦ λιμένος τοῦ Μομπὰς ἐπὶ τῆς Ἀφρικανικῆς παραλίας, ὅπου ἀπόσπασμα σταλὲν ὑπὸ τοῦ Σουλτάνου ἀνέμενεν αὐτοὺς καὶ μετὰ ἐπίπονον ὁδοιπορίαν ἑκατὸν λευγῶν ἀνὰ μέσον τῆς δυσβάτου ταύτης χώρας, ὁτὲ μὲν διαφραττομένης ὑπὸ δασῶν, ὁτὲ δὲ διατεμνομένης ὑπὸ ποταμῶν καὶ τελμάτων, ἔφθασαν εἰς τὴν πρωτεύουσαν.

Ὁ πρόεδρος Βαρβικὰν ἅμα τῇ ἀποπερατώσει τῶν ὑπολογισμῶν τοῦ Ι. Τ. Μάστωνος, εἶχε δι' ἀλληλογραφίας συνεννοηθῇ μετὰ τοῦ Βαλῆ-Βαλῆ τῇ μεσολαβήσει Σουηδοῦ τινος περιηγητοῦ, ὅστις εἶχε διατρίψῃ ἔτη τινὰ εἰς τὴν χώραν ταύτην τῆς Ἀφρικῆς καὶ ἐγνώριζεν ὅτι ὁ Σουλτάνος οὗτος ἀπὸ τοῦ εἰς τὴν Σελήνην περιφήμου ταξειδίου τοῦ προέδρου Βαρβικὰν— τοῦ ὁποίου ἡ φήμη εἶχε διαδοθῇ μέχρι τῶν ἀπωτάτων ἐκείνων χωρῶν,—γενόμενος εἷς τῶν θερμοτέρων ὀπαδῶν του, ᾐσθάνετο ἀληθῆ ἀγάπην πρὸς τὸν τολμηρὸν Ἀμερικανόν. Ὁ Ἰμπεῦ

Βαρβικάν, χωρὶς ν' ἀνακοινώσῃ τὸν σκοπόν του, ἐπέτυχεν εὐχερῶς παρὰ τοῦ ἡγεμόνος τοῦ Βαμασάϊ τὴν ἄδειαν νὰ ἐπιχειρήσῃ μεγάλας ἐργασίας, ἐπὶ τῆς μεσημβρινῆς ὑπωρείας τοῦ Κιλιμαντζάρου. Ὁ Σουλτάνος Βαλῆ-Βαλῆ ἀντὶ σπουδαίας χρηματικῆς ἀποζημιώσεως ἐκ τριακοσίων χιλιάδων δολλαρίων, ὑπεχρεώθη νὰ προμηθεύσῃ εἰς τὸν Βαρβικὰν ὅλον τὸ ἀναγκαιοῦν προσωπικόν. Δὲν ἐδυσκολεύθη δ' ἐννοεῖται, νὰ χορηγήσῃ πρὸς αὐτὸν τὴν ἄδειαν νὰ διαθέσῃ κατὰ βούλησιν ὁλόκληρον τὴν ὀροσειρὰν τοῦ Κιλιμαντζάρου, νὰ τὴν κατεδαφίσῃ, ἂν εἶχεν ὄρεξιν, νὰ τὴν μετατοπίσῃ, ἂν εἶχε τὴν δύναμιν. Δι' ἰσχυρῶν δὲ συμβάσεων, ἐπικερδεστάτων ἄλλως τῷ Σουλτάνῳ, περιῆλθεν εἰς τὴν κυριότητα τῆς *Ἐκμεταλλευτικῆς τοῦ Β. Πόλου Ἑταιρίας* τὸ ἀφρικανικὸν ὄρος, ἐφ' οὗ εἶχε τοῦ λοιποῦ τὰ αὐτὰ καὶ ἐπὶ τῆς ἀρκτικῆς χώρας δικαιώματα.

Συμπαθεστατη ἦτο ἡ ὑποδοχὴ ἧς ἔτυχον ὁ πρόεδρος Βαρβικὰν καὶ ὁ λοχαγὸς Νίκολ ἐν Κισόγγῳ. Ὁ θαυμασμὸς ὃν ὁ Βαλῆ—Βαλῆ ᾐσθάνετο πρὸς τοὺς δύο ἐπιφανεῖς τούτους ξένους, οἵτινες ἄλλοτε εἶχον ῥιφθῆ ἀνὰ τὸ ἄπειρον πρὸς ἐξερεύνησιν τῶν χωρῶν τῆς Σελήνης, ἐξικνεῖτο μέχρι λατρείας, δὲν ἦτο δὲ νῦν ἀμιγὴς καὶ ἰδιαιτέρας τινὸς συμπαθείας πρὸς τοὺς ἐργάτας τῶν μυστηριωδῶν ἔργων, ἅτινα ἔμελλον νὰ συντελεσθῶσιν ἐντὸς τοῦ κράτους του. Ὑπεσχέθη δ' ὁ Σουλτάνος εἰς τοὺς Ἀμερικανοὺς ὅτι θὰ τηρήσωσιν ἀπόλυτον ἐχεμύθειαν καὶ αὐτὸς καὶ οἱ ὑπήκοοί του, τῶν ὁποίων τὴν συνεργασίαν ἐξησφάλισεν εἰς αὐτούς. Οὐδεὶς μαῦρος, οὐδ' ἐπὶ μίαν ἡμέραν εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ ἐγκαταλείψῃ τὰ ἔργα, εἰς τὰ ὁποῖα ἔμελλε νὰ ὑποβληθῇ, διότι ἄλλως θὰ ὑφίστατο φοβερωτάτας βασάνους.

(Jules Verne) Ἕπεται συνέχεια

ΚΡΑΒΑΡΑ

(Ὁδοιπορικαὶ σημειώσεις)

Συνέχεια· ἴδε σελ. 357

Θ'.

Πλάτανος—Ἰδέα σοφοῦ καθηγητοῦ—Ζωντανὸς χωρισμὸς —Ἄνδρες καὶ γυναῖκες— Τελεία καλλονὴ—Ἐνδυμασία καὶ κόσμος—Μπονόρτα.

Ὡς εἴπομεν τὸ ἐξωτερικὸν τοῦ Πλατάνου εἶνε πολὺ εὐπρεπές. Ὁ ξένος εἰς τὴν θέαν του λησμονεῖ εὐθὺς ὅτι εὑρίσκεται εἰς τὰ Κράβαρα· νομίζει ὅτι διέρχεται πεδινοὺς κ' εὐποροῦντας τόπους, ὅπου ὁ πολιτισμὸς φθάνει ἀκωλύτως καθ' ἡμέραν. Ἐπιβεβαιοῦται δ' εἰς τοῦτο μόλις εἰσέλθῃ ἐντὸς αὐτοῦ καὶ ἴδῃ τὰς εὐπρεπεῖς οἰκοδομάς, τὴν ὁμοιότητα τῶν ὁδῶν, τῶν κατοίκων τὴν ἡμερότητα.

Ὁ Πλάτανος εἶνε διαρκὴς ἕδρα τοῦ δήμου Προσχίου κ' ἔχει περὶ τοὺς 1000 κατοίκους. Ἔχει πρὸς τὸ ἀρκτικὸν ἄκρον τὴν Τρανὴν βρύσιν, λιθόκτιστον, τουρκικοῦ ῥυθμοῦ καὶ ἐποχῆς· ἔχει ἐπάνω ἐξωκλήσιον τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων, εἰς τὴν ῥάχην ἐρημοκλήσιον τοῦ Ἁγίου Ἠλία, κ' ἐπάνωθέν του, ὡς χλοερὸν νέφος, ἕτοιμον νὰ ῥίψῃ ἐπ' αὐτοῦ τοὺς ὄμβρους, τὸ *κεφαλάρι*, πυκνόφυτον ἀπὸ ἐλάτους, γαύρους, μελίας καὶ πρίνους. Ἔχει εἰς τὸ κέντρον πλατεῖαν ῥομβοειδῆ, τῆς ὁποίας τὴν μίαν πλευρὰν κατέχει ἅλυσις μαγαζείων καὶ καφενείων, τὴν δ' ἑτέραν ὅλην ἀποκλείει ὁ ναὸς τοῦ Ἁγίου Νικολάου, μέγας, εὐπρεπής, γαλανοβαμμένος, μὲ τὰ δύο πυργωτὰ κωδονοστάσια, τῶν ὁποίων τὸ κενὸν πληροῦσι τοῦ μὲν βαρύηχοι κώδωνες, τοῦ δὲ μέγα ὡρολόγιον, μεταδίδον εἰς τὰ πέριξ βουνὰ τὸν πρωτάκουστον ἦχόν του. καὶ τὸ κέντρον δύο - τρεῖς πλάτανοι, ὑπὸ τὰς ὁποίας σκιάζονται τὸ θέρος, πίνοντες τὸν καφέν των καὶ χαρτοπαικτοῦντες, οἱ εὐτυχεῖς κάτοικοι τῆς κώμης.

Ὁ Πλάτανος ὑπῆρξε πάντοτε τυχηρὸς κ' ἔχει πάντοτε προστάτας τοὺς ἰδίους του γενναιοδώρους κατοίκους. Ἐπὶ τουρκοκρατίας δὲν ἔπαθε καμμίαν ζημίαν· μόνον λέγεται ὅτι ὁ Ἀνδρίτσος, ἐπιστρέφων ἐκ Πελοποννήσου, ἐπειράθη νὰ εἰσέλθῃ ἐντὸς αὐτοῦ, πρὸς πεῖσμα τοῦ προύχοντος Παπαζήσῃ ἀλλ' ἀπεκρούσθη, φονευθέντων καὶ τριῶν συντρόφων του, ὅπερ βαρέως ἔφερε, λέγουσιν, ὁ ἥρως. Ἀλλ' ὑποθέτω ὅτι δὲν εἶνε ἄλλο τι παρὰ ἡ προαναφερθεῖσα περὶ Σισμανέων περίστασις καὶ οἱ καλοὶ κάτοικοι, παραλαβόντες ἀπὸ τοὺς πατέρας των διεκδικοῦσιν ἀκόμη τὴν δόξαν. Ὡς δ' ἔλεγε παχύδερμος καθηγητής, γέννημα καὶ θρέμμα τοῦ τόπου, ὅστις ἐβροντοφώνει ἔξω τοῦ καφενείου καὶ συνεκάλει ἐκπεπληγμένους τοὺς κατοίκους-διὰ τὴν σοφίαν του βέβαια-αὐτὴν τὴν κώμην ἐννοεῖ τὸ δημοτικὸν τραγοῦδι, τὸ περιγράφον σύνοδόν τινα τῶν κλεφτῶν καὶ τὴν ἀποκάλυψιν τῆς *Κλεφτοπούλας*.

'Σ τὸν ἅγιο Λιᾶ 'ς τὸν πλάτανο ψηλὰ 'ς τὴν κρύα βρύσι
Ἔχουν οἱ κλέφτες σύναξι τὰ τρία καπιτανάτα
Ἔχουν ἀρνιὰ καὶ ψένουνε κριάρια σουβλισμένα
Ἔχουνε καὶ γλυκὸ κρασὶ γιὰ τὸ καλὸ τὸ κέφι
Ἔχουν καὶ κόρην ὤμορφη ποῦ τοὺς κερνάει καὶ πίνουν,
Κόρη σὰν ἥλιος ὤμορφη ξανθὴ καὶ μαυρομμάτα.
Τέσσαρα χρόνια περπατεῖ μ' ἀρματωλοὺς καὶ κλέφτες
Κανεὶς δὲν τὴν ἐγνώριζεν ἀπὸ τὴν συντροφιά της
Κ' ἐκεῖ ποῦ ῥίχνουνταν 'ς τῆς τρεῖς κ' ἔρριχναν τὸ λιθάρι
Ἀπὸ τὴ ζῶρι τὴν πολλὴ καὶ τὴν πολλὴν ἀντρειά της
Ξεθηλυκώθηκαν τὰ κουμπιὰ κ' ἐβγῆκαν τὰ σαπράζια
Καὶ τῆς φανῆκαν τὰ βυζιὰ σὰν κίτρα σὰν λεμόνια.
Οἱ καπετάνοι τὰ κυττοῦν κι' ὅλα τὰ παλληκάρια
Ὅνας τηράει τὸν ἄλλονε τὸ τί νὰ ποῦν δὲν ξέρουν.
Ἀρχίνησαν καὶ τὴν ῥωτοῦν καὶ ὅλοι τὴν ἐξετάζουν
«Κόρη μ' ποιὰ μάννα σ' ἔκαμε ποιὰ μάννα σ' ἔχει κάμῃ;»
«Παιδιά μου μὴ θυμαμένεστε μὴ παραξενευτῆτε
Κ' ἐμένα μάννα μ' ἔκαμε μάννα σὰν τὴν δική σας
Ἔκαμα τούρκαις ὀρφανὲς ἔκαμα τούρκαις χήραις
Τώρα ποῦ βγῆκ' ὁ κόρφος μου καλόγρηα πάω νὰ γένω...

Digitized by Google

Ἔφερε δὲ ὡς ἐπιχείρημα τῆς γνώμης του αὐτῆς ὁ γενάδας, ὅτι εἶνε ἅγιος Ἡλίας εἰς τὴν ῥάχην καὶ εἶνε κύριον τὸ ὄνομα πλάτανος καὶ ἡ κρύα βρύσι δὲν εἶνε ἄλλη ἀπὸ τὴν Τρανὴν βρύσιν τῆς κώμης. Ἰδοὺ εὐφυΐα τῷ ὄντι Κραβαρίτικη!

Ἀλλ' οἱ λοιποὶ κάτοικοι τοῦ Πλατάνου δὲν λέγουν μόνον ὡς ὁ σοφὸς καθηγητής· εἶνε ὅμως πρακτικοὶ ἄνθρωποι, οἱ πρακτικώτεροι ὅλων τῶν Κραβαριτῶν. Γυναῖκες καὶ ἄνδρες ἐργάζονται ἀνενδότως. Αἱ γυναῖκες καλλιεργοῦν 'ς τὸν οἶκον τὴν μέταξαν, ἣν πωλοῦσιν εἰς 14 καὶ πλέον δραχμὰς κατ' ὀκᾶν, εἰς ἐπὶ τούτῳ ἐρχομένους Καλαμίους ἐμπόρους καὶ εἰς τὸν ἀγρὸν τὴν ἄμπελον, τῆς ὁποίας ὁ περίφημος οἶνος, ἐκ 200 χιλιάδων ὀκάδων πάντοτε, διανέμεται καὶ ποτίζει ὅλα τὰ Κράβαρα καὶ μέρος τῆς Εὐρυτανίας. Οἱ δὲ ἄνδρες μετέρχονται παντὸς εἴδους ἐπάγγελμα καὶ ὑφίστανται φοβεροὺς ἀγῶνας καὶ κόπους θησαυρίζοντες εἰς τὴν ξένην.

Διότι ἡ ξενιτεία, τὴν ὁποίαν ἐξ ἐμφύτου ὁ Ἕλλην μισεῖ καὶ ἀποστρέφεται εἶνε τὸ ὄνειρον τοῦ βίου τοῦ Πλατανιώτου. Ἐδῶ δὲν ἔχει θέσιν ἡ κατάρα ἡ ἀπαντωμένη εἰς Ἠπειρωτικὰ τραγούδια καὶ ἀναθεματίζουσα.

. . . · τοὺς ξυλουργοὺς ποῦ κάνουν τὰ καράβια
Καὶ πᾶν καὶ ξενιτεύονται τἄμορφα παλληκάρια,

Οὔτε ἀκούονται σπαρακτικοὶ ἀποχαιρετισμοὶ καὶ λόγοι ἀπελπισίας καὶ πόθου καὶ παρακλήσεις θερμαὶ εἰς ποταμοὺς καὶ θαλάσσας, εἰς ὄρη καὶ βουνά, διὰ νὰ μὴ παγώσουν εἴτε νὰ μὴ χιονισθοῦν, οὔτε ἐρωτήσεις εἰς κόρακας καὶ ἀετοὺς καὶ εὐαγγέλους χελιδόνας μήπως εἶδόν που κατὰ τὴν δίοδόν των τὸν ξενητευμένον ὅπως ἐκεῖ. Ὁ Κραβαρίτης ἀπὸ τοῦ λίκνου του ἀκόμη, φέρει τὰ σπέρματα τῆς ῥοπῆς εἰς τὴν ξενιτείαν καὶ οἱ μεγάλοι μαῦροι ὀφθαλμοί του φαίνοντ' ἐστραμμένοι πάντοτε εἰς ἀγνώστους τόπους μακράν, πολὺ μακρὰν ὅπου λείπει ἤδη ὁ πατήρ, ὁ ἀδελφός, ὁ θεῖός του. Δὲν τὸν τρομάζει ἡ σπάνις τοῦ νεροῦ καὶ ἡ λέρα τῶν ἐνδυμάτων του ἀλλ' ἴσα ἴσα διὰ τοῦτο καὶ διότι *ἐκεῖ ἡ πέτραις εἶνε ζυγιαστές, τὸ χῶμα μὲ τὸ δράμι*, εὑρίσκει ὁ ἐφευρετικός του νοῦς, ὁ τυχοδιώκτης πάντοτε ἀπὸ τῆς ἀρχαιότητος ἑλληνικὸς νοῦς, ὁλόχρυσον τὸ μέλλον καὶ ὑπόσχεται μετὰ πεποιθήσεως ἐκ προοιμίου πρὸς τὴν μητέρα του·

Θὰ νὰ σοῦ στέλνω μάλαμα, θὰ νὰ σοῦ στέλν' ἀσῆμι,
Θὲ νὰ σοῦ στέλνω πράμματα π' οὐδὲ τὰ συλλογιέσαι!

Καὶ ἡ μητέρα εὔελπις τὸν ἀποχαιρετᾷ ἀδάκρυτος, χωρὶς νὰ λάβῃ ἀνάγκην νὰ τῷ συστήσῃ ὡς ἡ Ἠπειρῶτις νὰ ἔχῃ εἰς τὴν μνήμην του αὐτὴν καὶ τὰ παιδιά της, χωρὶς νὰ πέσῃ τίλλουσα τὴν κόμην καὶ μοιρολογοῦσα ὅτι:

Παρηγοριὰ 'χει ὁ θάνατος κ' ἐλεημοσύν' ὁ Χάρος,
ὁ ζωντανὸς ὁ χωρισμὸς παρηγοριὰ δὲν ἔχει.

Διότι ἐδῶ ἀναστρέφονται τελείως οἱ ὅροι. Παρηγορεῖται ἐλπίζουσα ὅτι ὁ ζωντανὸς αὐτὸς χωρισμὸς θὰ φέρῃ τὴν εὐτυχίαν καὶ τὸν πλοῦτον καὶ τὴν εὔνουν μετατροπὴν τῆς τύχης παρὰ τῇ οἰκογενείᾳ της!

Καὶ ἂν ἡ γυνὴ τοῦ Πλατάνου δέχεται τόσον ψυχρῶς τὸν ἀποχωρισμὸν τοῦ συγγενοῦς της, δὲν προέρχεται ἐκ τοῦ ὅτι αὐτὴ εἶνε ἀνδρειοτέρα τῆς Ἠπειρώτιδος γυναικὸς ἢ διότι ἡ φιλόπλουτος ὁρμή της ἔχει στειρεύσῃ ὅλας τὰς ἄλλας ὁρμὰς τῆς καρδίας της. Ὄχι· τοῦτο πρέπει ν' ἀναζητηθῇ εἰς τὸν διάφορον χαρακτῆρα τῶν ἀνδρῶν. Διότι ὁ Πλατανιώτης δὲν παιδεύεται εἰς τὴν ξενιτείαν διὰ νὰ στενάζῃ ὅτι εἶνε *ἀνύφευτος* καὶ ὅπου ἀκούει πρότασιν γάμου νὰ δέχετ' εὐθὺς καὶ ν' ἀφίνῃ εἰς τὸν δρόμον, εἰς κάθε σταθμόν του γυναῖκας καὶ τέκνα κ' ἐρωμένας ὡς ὁ Κωνσταντὴς ἐκεῖνος τοῦ τραγουδιοῦ ὁ ὁποῖος

Σὲ κάθε χώρα εἶχε τρεῖς, σὲ κάθε κάστρο πέντε
Κ' εἶχε καὶ 'ς τ' Ἀργυρόκαστρο τὴν στεφανωτική του,

κατὰ τὴν ὁμολογίαν τοῦ *μαύρου* του, ὅστις στενοχωρούμενος καὶ αὐτὸς διὰ τὴν ἀθεόφοβον ψευδολογίαν τοῦ κυρίου του, κατήντησε νὰ ὁμιλήσῃ. Τοὐναντίον οὗτος παιδεύεται μόνον διὰ νὰ βελτιώσῃ τὴν τύχην· ἔχει πάντοτε πρὸ ὀφθαλμῶν τὴν πατρικὴν ἑστίαν καὶ στέλλει συχνὰ εἰς τοὺς οἰκείους του γράμματα, ἐμπεριέχοντα τὰ κέρδη του, ὡσεὶ ἔμπρακτον ἀπόδειξιν τῆς ἐκεῖ ἐργατικότητός του, κ' ἔρχεται μετ' ὀλίγον καὶ ὁ ἴδιος, νὰ στηρίξῃ τὰ γηρατεῖα τῶν γονέων, νὰ μνηστεύσῃ εἴτε νὰ στεφανώσῃ τὴν ἀδελφὴν καὶ πολλάκις νὰ συνδεθῇ μὲ τὸ ἀναμένον ἀπὸ μακροῦ ταῖρί του.

Διότι ὁ Πλατανιώτης ἔχει καὶ τοῦτο τὸ καλόν. οὐδέποτε λησμονεῖ τὰς κόρας τῆς πατρίδος του. Ὅσα ἔτη καὶ ἂν μείνῃ εἰς τὴν ξενιτείαν δὲν θέτει εἰς ἐνέργειαν τὴν καρδίαν του. Δὲν θέλει ἡδονάς, δὲν γαλβανίζεται ἀπὸ θέλγητρα, οὔτε ἀποπλανᾶται ἀπὸ φαρμακερὰ φιλιά. Εἶνε ὅμοιος πρὸς τοὺς παλαιοὺς μοναχοὺς οἱ ὁποῖοι, ἀναμένοντες τὸ Θαβώρειον φῶς, ἔμενον ἀναίσθητοι εἰς τὰ περὶ αὐτοὺς συμβαίνοντα. Ὅπως δὲ ἂν εὑρεθῇ, πλούσιος εἴτε πτωχός, θὰ διαπλεύσῃ τέλος θαλάσσας καὶ θ' ἀναβῇ βουνὰ ἀπ' τ' ἀπώτατα, διὰ νὰ ἔλθῃ καὶ λάβῃ γυναῖκα ἀπὸ τὸν τόπον του. Καὶ δὲν δύναταί νὰ τὸν κατηγορήσῃ τις. Ὁποῖον ἄλλο Θαβώρειον φῶς ἠδύνατο νὰ εὕρῃ ὁ Πλατανιώτης ἀπὸ τὸ ἐξαίσιον ἐκεῖνο κάλλος τῶν γυναικῶν τῆς πατρίδος του!

Τί νὰ σᾶς εἴπω. Ἀφ' ἧς ὥρας ἐξῆλθον τῆς Ναυπάκτου καθ' ὅλα τὰ Κράβαρα, συνήντησα παντοῦ ὡραίας γυναῖκας· ἀλλ' αἱ γυναῖκες τοῦ Πλατάνου εἶνε ἀπαράμιλλοι. Νομίζει κανεὶς ὅ τι ἡ ὑπερφυὴς ἐκείνη καλλονὴ ἥτις, κατὰ τὸ λέγειν τῶν ἀρχαίων, *καθυπεδούλωσε τὴν ἐν ταῖς μάχαις ἀνίκητον, τὸν τροπαιοῦχον Ἑλλάδα*

Digitized by Google

καὶ ἥτις τόρα μόλις ποῦ καί που φαίνεται ὡς μετέωρον, ἔστησεν εἰς τὸν Πλάτανον τοὺς ναούς της. Εἶδον εἰς τ' ἄλλα Κράβαρα καλλονάς, ἀλλ' ἀνδρικὰς καλλονάς, ἐπιβαλλούσας διὰ τοῦ ὄγκου των, καταπληττούσας διὰ τῆς ῥώμης των, ὑποδουλούσας διὰ τῆς αὐστηρᾶς ζωῆς τῶν χαρακτήρων των, ὡς τῆς ἀρχαίας Λακαίνης. Ἀλλ' εἰς Πλάτανον συνήντησα πρὸ ἐμοῦ ἂν ὄχι τὴν Ἀφροδίτην τοῦ Πραξιτέλους, ὅστις ἀφῄρει τὴν θεότητα καὶ προσέθετε τὸν ἵμερον καὶ τὸν πόθον, τὴν ἀκμὴν καὶ τὴν ἀνθηρότητα εἰς τὰ ἔργα του, τοὐλάχιστον τὴν Ἰωνίαν τοῦ Λουκιανοῦ, ὅπως τὴν ἔγραψεν ὁ εὐφυὴς συγγραφεύς, συναρμόσας τὰ κάλλιστα μέρη τῶν διασημοτέρων ἀγαλμάτων. Ἢ μᾶλλον καὶ τὰς δύο συνήντησα εἰς ἓν καὶ τὸ αὐτὸ ἡνωμένας καὶ συμβαδιζούσας, πάντοτε μὲ τὸ αὐτὸ κοῦφον καὶ ὑπερήφανον πάτημα, τὴν αὐτὴν εὔγραμμον διάπλασιν τοῦ σώματος· τὴν αὐτὴν καλλιτεχνικὴν κεφαλήν, τὸ λειότατον μέτωπον, τὴν λεπτὴν ῥίνα, τοὺς μεγάλους ἐπαγωγῶς σπιθοβολοῦντας ὀφθαλμούς, τοὺς μαύρους πλοκάμους τῆς κόμης καὶ τὴν γαλακτόχρουν ἐπιδερμίδα. Εἰς μόνην αὐτὴν βεβαίως δύναται νὰ εἴπῃ τις:

Τὰ χείλη σου εἶνε τζίτζιφο, τὸ μάγουλο σου μῆλο
Τὰ στήθια σου Παράδεισος καὶ τὸ κορμί σου κρίνος·

Καὶ δὲν εἶνε ἄξιος κατακραυγῆς ὁ Πλατανιώτης ἂν καὶ μακρὰν ὀνειροπολεῖ διακαῶς·

Νὰ φίληγε τὸ τζίτζιφο, νὰ δάγκωνε τὸ μῆλο,
Ν' ἄνοιγε τὸν Παράδεισο, ν' ἀγκάλιαζε τὸν κρίνο!

Μὴ δὲ νομίσῃ τις ὅτι ὁ τοιοῦτος τύπος τῆς γυναικὸς ἀναφέρεται εἰς ὀλίγας μόνον, πέντε—δέκα. Ὄχι· ἀναφέρεται εἰς ὅλας. Εἶδον πολλὰς ἔξω εἰς τοὺς ἀμπελῶνας, εἶδον ἄλλας προκυπτούσας τῶν παραθύρων εἰς τὸν κρότον τῶν ζώων μας καὶ ἄλλας συνήντησα κατα τὴν ἔξοδόν μας ἐκ τῆς κώμης, ἀνερχομένας ἀπὸ τοῦ μύλου μὲ τὸ βαρὺ ἄλεσμα ἐπὶ τῆς ῥάχεως. Διὰ καμμιᾶς ὅμως τὴν ὄψιν δὲν μετενόησα. Νομίζει κανεὶς ὅτι ἐδῶ κατέφυγε τὸ ἐξαίσιον ἄγαλμα τῆς Κνιδίας καὶ τοῦτο ἔχουν ὑπ' ὄψιν των πάντοτε οἱ Πλατανιῶται, τελοῦντες τὰς ἑορτάς των. Ἢ ὅτι εἰσηκούσθη ἡ εὐχὴ τοῦ ἀγνώστου ἐκείνου ποιητοῦ, ὁ ὁποῖος ἄπληστος καλλονῆς, μὴ ὑπομένων πουθενὰ ἐν τῇ φύσει τὸ ἄσχημον, τὸ δύσμορφον, ἀνακράζει ἐν διψαλέᾳ παραφορᾷ:

Σὲ τούτηνε τὴν γειτονιὰ χάρος νὰ κατοικήσῃ,
Νὰ πάρῃ ὅλαις τῆς ἄσχημαις τῆς ὥμορφαις ν' ἀφίσῃ.

Διὸ πολὺ δικαίως συνειθίζεται καθ' ὅλην τὴν ἄλλην Ῥούμελην, προκειμένου νὰ χορεύσῃ καμμία εὔμορφη, νὰ τῆς ψάλλουν ἐρωτηματικῶς τὸ τραγοῦδι:

Μὴν εἶσ' ἀπὸ τὰ Κράβαρα μὴν εἶσ' ἀπ' τοῦ Πλατάνου!

Καὶ τῆς τοιαύτης περιφήμου καλλονῆς των ἔχουν φαίνεται γνῶσιν αἱ γυναῖκες τοῦ Πλατάνου. Διότι παντοτε φροντίζουν νὰ τὴν ἐπιδεικνύουν εἰς ξένους κ' ἐντοπίους, καλλωπιζόμεναι ὅσον ὁ τόπος καὶ τὸ κλίμα, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ζῶσι, ταῖς ἐπιτρέπει. Καὶ αὐτὸς δὲ ὁ ἱματισμός των φαίνεται ἐφευρημένος διὰ νὰ κολακεύσῃ ὅσον τὸ δυνατόν, τὴν φιλαρέσκειαν καὶ καλαισθησίαν των. Διότι ἐνῷ εἰς τ' ἄλλα χωρία τῶν Κραβάρων ὁ γυναικεῖος ἱματισμὸς εἶνε βαρὺς καὶ χονδρός, πάντοτε μάλλινος ἀπὸ τῶν ποδῶν μέχρι τῆς κεφαλῆς καὶ οἱονεὶ πένθιμος, ἐδῶ εἶνε λευκός, ἐλαφρὸς καὶ χαρίεις. Ἐκεῖ τὸ σεγκοῦνι εἶνε πάντοτε μαῦρον ἢ τὸ πολὺ καφέχρουν· τὸ ἐσωφούστανον ὁμοιόχρωμον· ἐκ δέρματος προβείου τ' ἀρχαϊκὰ ὑποδήματα καὶ σκοτεινόν, αὐστηρῶς περισφίγγον τὴν κεφαλὴν τὸ μανδῆλι· ἐδῶ τοὐναντίον τὸ σεγκοῦνι εἶνε λευκόν, λευκότατον, πεποικιλμένον διὰ ζωηρῶν κοκκίνων νημάτων· τὸ ἐσωφούστανον ἐκ ζωηρῶς κλαδωτῆς ἰνδιάνης, ἀναμιμνῆσκον τὰς παλαιὰς ἀρχόντισσας τῆς τουρκοκρατίας· ἀπ' αὐτοῦ δὲ κολποῦται πρὸς τὸ στῆθος περικέντητον ὑποκάμισον, οὗτινος αἱ χειρίδες, πλατεῖαι, καθάριαι, ἀντιτίθενται ἁρμονικῶς πρὸς τὴν λευκότητα τῆς ὠλένης· τῆς κεφαλῆς ἐπικάθηται ἐλαφρῶς ἀνοικτόχρουν λαδὶ μανδῆλι, τοὺς δὲ πόδας περιβάλλουσι λευκόταται, τρυπηταὶ κάλτσαι κ' ἐλαφραὶ χρωματισταὶ ἐμβάδες. Βλέπων δέ τις αὐτὰς ἐκεῖ, μὲ τὴν τοιαύτην καλλονήν των καὶ τὴν τοιαύτην ἐνδυμασίαν, ζώσας εἰς αὐτὰ τὰ ὕψη, εἰς ἐκεῖνο τὸ κλίμα ὅπου ἀργὰ ἀνατέλλει ὁ ἥλιος καὶ ταχύτατα βασιλεύει, ὅπου ἡ πυκνὴ ὁμίχλη ποτὲ δὲν φυγαδεύεται ὡσεὶ ὁ Ζεὺς νὰ τελῇ ἐκεῖ αἰωνίως τοὺς ἔρωτας του, μετὰ τῆς Διώνης, ὅπου συχνὰ στιβάζεται ἡ χιὼν καὶ τὸ ψῦχος συρίζει καὶ ἡ βροχὴ πίπτει *δεκατρεῖς* μῆνας τὸ ἔτος, κατ' εὐφυᾶ λόγον τῶν ἐντοπίων, ἀπορεῖ μεγάλως πῶς δὲν καταστρέφεται ἡ λευκὴ καὶ οἱονεὶ ἀφρώδης ἐκείνη ὕπαρξις καὶ διὰ ποίαν ἰδιοτροπίαν ἡ φύσις ἐσοφίσθη νὰ συζεύξῃ ἀζημιώτως, τὸ ἄνθος ἐκεῖνο τοῦ θερμοκηπίου καὶ τὴν ἀγρίαν πνοὴν τοῦ βορρᾶ!....

Τὰ αὐτὰ καὶ ἀπαράλλακτα δύνανται νὰ λεχθῶσι καὶ διὰ τὸ κλίμα καὶ διὰ τὴν ὄψιν καὶ διὰ τοὺς κατοίκους ἀκόμη τῆς Μπονόρτας. Οἱ κάτοικοι ἀμφοτέρων τῶν μερῶν θέλουν νὰ χωρίζωνται μεταξύ των, ἔχουν ἰδίαν ἐκκλησίαν τὴν Ἁγίαν Παρασκευήν, κομψὴν καὶ εὔσχημον καὶ αὐτήν, ἰδίας βρύσεις, κ' ἐν τῇ τελευταίᾳ ἀπογραφῇ φέρεται ὡς χωρίον ἀνῆκον εἰς τὸν αὐτὸν δῆμον καὶ οἰκούμενον ἀπὸ 299 ψυχάς. Καὶ πιθανὸν ἄλλοτε εἰς προγενεστέρους χρόνους νὰ ἦτο τοιαύτη καὶ μέγα διάστημα νὰ ἐχώριζε τὰς δύο κώμας. Ἤδη ὅμως δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ παρὰ ὡς συνοικία τοῦ Πλατάνου μόνον, ἀφοῦ αἱ οἰκίαι ἀμφοτέρων ἐφάπτονται σχεδὸν καὶ δὲν ἀπαρτίζει εἰμὴ τὰ μεσημβρινὰ κράσπεδα τῆς μεγάλης κώμης.

Ἕπεται συνέχεια

Α. Καρκαβιτσας

Digitized by Google

ΑΝΑΛΕΚΤΑ

Ὁ πατὴρ τοῦ Γαμβέττα. — Πρὸ δύο ἑβδομάδων, ἀπέθανεν ἐν Νικαίᾳ τῆς Γαλλίας, ἐν ἡλικίᾳ λίαν προκεχωρημένῃ, ὁ πατὴρ τοῦ Γαμβέττα, ὅστις διῆγεν ἐκεῖ ἤρεμον βίον. Ὁ γέρων Γαμβέτας, ἦτο ἀγαθὸς ἄνθρωπος καὶ ἁπλοϊκώτατος ὅστις οὐ μόνον δὲν ἠδυνήθη νὰ προΐδῃ τὴν πολιτικὴν δόξαν τοῦ υἱοῦ του, ἀλλ' ὅστις καὶ ἄκραν ἐδείκνυεν ἀπορίαν διὰ τοὺς θριάμβους ἐκείνου, ὅταν ἔφθασαν εἰς τὸ κατακόρυφον. Ὡς βλέπετε, οὐδεὶς προφήτης, ὄχι μόνον ἐν τῇ ἑαυτοῦ πατρίδι, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ ἰδίᾳ του οἰκίᾳ καὶ οἰκογενείᾳ. Ὁ πατὴρ Γαμβέττας εἶχε προφανῶς πεποίθησιν ἐπὶ πολύ, ὅτι ὁ υἱός του Λέων εἰς οὐδὲν θὰ κατέληγε, διότι ἔλαβε δρόμον κακόν, μὴ θελήσας ν' ἀκολουθήσῃ τὴν ὁδὸν τοῦ πατρός του. Ὅπως καὶ τόσοι ἄλλοι ἀνελθόντες εἰς ὑψηλὰ ἀξιώματα ὁ Γαμβέττας οὐδόλως ἐνεθαρρύνετο ἢ ὑπεστηρίζετο ὑπὸ τῆς οἰκογενείας του. Ἡ θεία του Μασσαβὶ μόνη, ἣν καὶ μετ' ἀφοσιώσεως ὁ πολιτικὸς ἀνὴρ ἠγάπα, εἶχεν ἀπ' ἀρχῆς ἐμπιστοσύνην πρὸς αὐτὸν καὶ αὐτὴ μόνη τὸν ὑπεστήριζε κατὰ τὰς ἡμέρας τῆς ἀφανείας του.

Τί τρώγει καθ' ὅλον του τὸν βίον εἷς Παρισινός. — Εἷς στατιστικὸς ἠθέλησε νὰ ὑπολογίσῃ τὸ πρᾶγμα κατὰ μέσον ὅρον, καὶ ἰδοὺ τὸ ἐξαγόμενόν του: Καθ' ὅλην του τὴν ζωὴν εἷς Παρισινὸς τρώγει 9,000 χιλιόγραμμα ἄρτου, 5,000 χιλιόγραμμα κρέατος· πίνει 57 βαρέλια οἴνου, 400 λίτρας οἰνοπνεύματος, ἑκατοντάδα λιτρῶν μπύρας καὶ ἴσον ποσὸν μηλίτου οἴνου. Καταναλίσκει συνάμα δωδεκάδας ᾠῶν, 800 χιλιογράμμων ἰχθύων, καὶ 10,000 λαχανικῶν. Συνάμα, 3 ἐρίφους, 6 ὄρτυγας, 6 κίχλας, 9 γάλλους, 18 πέρδικας, 18 χῆνας, 24 νήσσας, 33 κορυδαλούς, 78 περιστεράς, 93 κονίκλους, 210 ὄρνιθας—καὶ καλὴν ὄρεξιν!

Ὁ γηραιότερος τῶν τυπογράφων. — Ἡ παρισινὴ ἐφημερὶς Παρίσιοι ἤνοιξε στήλην συνδρομῶν ὑπὲρ τοῦ γέρω Μουτέν, τοῦ πρεσβυτέρου ὅλων τῶν γάλλων τυπογράφων. Ὁ γέρω Μουτὲν εἶνε περίπου γέρων ὅσον καὶ ὁ αἰών. Ὑπερέβη τὰ ὀγδοήκοντα. Ἀπὸ ἑξηκονταετίας καὶ πλέον ἵσταται ὄρθιος πρὸ τῆς γραμματοθήκης· οἱ δάκτυλοί του κατέστησαν ἧττον εὐλύγιστοι, οἱ ὀφθαλμοί του δυσκολώτερον ἢ ἄλλοτε διακρίνουσι τὰς διαφόρους τῶν χειρογράφων γραφάς, αἱ κνῆμαί του δὲν ἵστανται ἀκούραστοι ὅπως πρίν. Ὅλοι ἀνεξαιρέτως οἱ ὁμότεχνοί του τὸν σέβονται καὶ τὸν τιμῶσιν ὡς τὸν πάτρωνά των, καὶ εἰς τὸ τυπογραφεῖον τοῦ φυλάττουν τὰς καλλιτέρας θέσεις. Ὁ γέρων χωρὶς νὰ ὑπερηφανεύεται διὰ ταῦτα ἐργάζεται πάντοτε, καὶ φιλοτιμεῖται νὰ κάμνῃ ὅσον δύναται πλειοτέραν ἐργασίαν. Προβλέπει μόνον ὅτι ὅσονούπω αἱ δυνάμεις θὰ τοῦ λείψουν, καὶ ὅτι ἔφθασεν εἰς τὸ τέρμα τοῦ ἐργατικοῦ του βίου εὐαρέστως, ἀλλ' ἄνευ ἀποταμιεύματος. Ἰδοὺ καί τινες στατιστικαὶ πληροφορίαι ἀφορῶσαι τοὺς στοιχειοθέτας. Ἀπὸ τῶν χειρῶν τοῦ τυπογράφου, ὅστις συνθέτει καὶ συνεπῶς διαλύει πρὸς πλήρωσιν τῆς θήκης του ἐκ νέου, διέρχονται καθ' ἡμέραν 20,000 στοιχεῖα. Λογιζομένων τῶν ἀργιῶν καὶ ἀναπαύσεων, δυνάμεθα χωρὶς ὑπερβολὴν νὰ εἴπωμεν ὅτι ὁ γέρω Μουτὲν διεχειρίσθη ἐν τῷ βίῳ του 350 ἑκατομμύρια στοιχείων — Ἕκαστος ἐργάτης τυπογραφείου συνθέτει καθ' ἡμέραν 250 στίχους. Ὁ Μουτὲν λοιπὸν συνέθεσε κατ' ἐλάχιστον ὅρον 4 ἑκατομμύρια 250 χιλιάδες στίχων· Ἐκ τῶν ὀγδοήκοντα ἐτῶν του, ὁ Μουτὲν τὰ 62 ἐδαπάνησεν ἐργαζόμενος.

Ἡ κοῦκλα καὶ ὁ συρμός. — Εἴμεθα ἐν Δεκεμβρίῳ καὶ μὴ λησμονῆτε ὅτι τὸ ἀληθές του ζῴδιον εἶνε ὄχι ὁ Αἰγόκερως ἀλλὰ τὰ ἀθύρματα. Ἂς εἴπωμεν ὀλίγα περὶ κούκλας, καὶ ἂς ἴδωμεν ἀκόμη τὴν στενὴν σχέσιν ἣν ἔχει πρὸς τὸν συρμόν. Ἀπὸ τοῦ 16ου αἰῶνος διένεμεν ἡ Νυρεμβέργη ἀνὰ τὴν Εὐρώπην τὸ καταθέλγον τὰ μικρὰ καὶ μεγάλα παιδία παίγνιον αὐτό. Ἀλλ' ἡ ἀναλαβοῦσα παραυτα τὴν κατασκευὴν τῆς κούκλας δίκην μονοπωλίου προνομιοῦχος πόλις εἶνε οἱ Παρίσιοι μὲ τοὺς ἐπὶ καλαισθησίᾳ καὶ λεπτότητι διακρινομένους ἀνέκαθεν τεχνίτας της. Οἱ Παρίσιοι εἶνε παλαιόθεν ἡ ἕδρα τοῦ συρμοῦ. Δὲν ἠδύναντο λοιπὸν νὰ μὴ γείνουν καὶ ἡ ἕδρα τοῦ ἐμπορίου τῆς κούκλας. Ἀλλ' ἐστοίχιζον ἐκεῖ ἀκριβά. Δὲν κατεσκευάζοντο κατὰ δέματα, ὡς σήμερον, ἀλλὰ κατὰ παραγγελίαν, καὶ ἦσαν διὰ τὸ ἐπιμελὲς τῆς κατασκευῆς των ἀληθῆ καλλιτεχνήματα. Τῷ 1571 ἡ δούκισσα τῆς Βαυαρίας, γεννήσασα κόρην, ἔλαβε παρὰ τῆς φίλης της δουκίσσης τῆς Λορραίνης, μικρὰν ποσότητα ἀπὸ κούκλας ὡς δῶρον διὰ τὸ θυγάτριόν της. Ἦσαν ὅλαι κατὰ τὸν τελευταῖον συρμὸν ἐνδεδυμέναι, διότι, ἐφ' ὅσον ἡ κόρη ἦτο νήπιον, θὰ ἔπαιζεν ἐννοεῖται μὲ αὐτὰς ἡ μήτηρ της. Ὅλαι αἱ κυρίαι ἄλλως, μέχρι τοῦ 18ου αἰῶνος ἔπαιζον μὲ τὰς κούκλας ἀπροκαλύπτως· καὶ δὲν εἶχον ἄδικον. Μὲ τὴν καλλιτεχνικὴν φυσιογνωμίαν ἣν τοῖς ἔδιδεν ὁ τεχνίτης, μὲ τὴν ἐπιμελῆ των κόμμωσιν καὶ τὸ τελευταῖον ἔνδυμα συρμοῦ δι' οὗ τὰς ἐνέδυεν ἡ ῥάπτρια, ἦσαν, βλέπετε, πρότυπα Παρισινῆς. Καί, κατὰ τὸν αἱματηρότερον τῶν μεταξὺ Γαλλίας καὶ Ἀγγλίας πολέμων, ἐπὶ Ἀδδισῶνος, ἔγεινε σύμβασις μεταξὺ τῶν δύο αὐλῶν νὰ ἔχῃ διαβατήριον ἀπαραβίαστον ἡ κοῦκλα ἥτις, ἐνδεδυμένη καὶ κτενισμένη κατὰ τὸν τελευταῖον συρμόν, ἐχρησίμευεν ὡς πρότυπον διὰ τὰς κυρίας. Οὕτω, ἐν μέσῳ τῶν μανιωδῶν ἐχθροπαθειῶν, τὸ μόνον πρᾶγμα ὃ ἐσεβάσθησαν τὰ ὅπλα ἦτο ἡ κοῦκλα. Τὴν σήμερον ἀνὰ πᾶν τέλος ἔτους μεταναστεύουσιν ἐκ Παρισίων κατὰ μυριάδας αἱ κοῦκλαι ἵνα ἐξαπλώσωσι παντοῦ τὸν συρμὸν τοῦ τόπου των. Αἱ παρισιναὶ ἐργάτιδες τὰς ἐνδύουν μετὰ θαυμαστῆς καὶ ἀμιμήτου κομψότητος ὡς πρὸς ὅλα: τ' ἀσπρόρρουχα, τὴν ἐνδυμασίαν καὶ τὴν κόμμωσιν, προσέχουσαι καὶ εἰς αὐτὴν τὴν ἐκλογὴν τῶν ποικίλων χρωματισμῶν. Οὕτω ἡ κοῦκλα στέλλεται παντοῦ ὡς διδασκάλισσα τῆς φιλοκαλίας. Καὶ εἰς τὰς μικρὰς φιλαρέσκους κόρας τῶν δύο ἡμισφαιρίων ἡ παρισινὴ αὐτὴ κοῦκλα ἑνὸς φράγκου ἡ περιερχομένη τὴν ὑφήλιον εἶνε προσφιλεστάτη, καὶ φαίνεται ὡς νὰ ταῖς λέγῃ μὲ τὴν εὔμορφόν της ὄψιν: «Θαυμάσατέ με, εἶμαι Παρισινή· ἂν θέλετε νὰ ἦσθε ὡραῖαι, γίνετε ὡς ἐγώ!»

Ἡ εὐτυχία τοῦ ζῆν. — Ἡ εὐτυχία τοῦ ζῆν, σοβαρὸν πρόβλημα! Τὸ λύει ἐν τούτοις ὁ Σὶρ Τζὼν Λούββοκ, ὄχι διὰ πολυτόμου συγγραφῆς, ἀλλὰ δι' ὀλιγοσελίδου τομιδίου, ἀρτίως ἐκδοθέντος καὶ κινήσαντος μεγάλως τὴν περιέργειαν ἐν Ἀγγλίᾳ, μεταφρασθέντος δὲ ἤδη καὶ εἰς τὴν γαλλικήν. Τὸ βιβλιάριον ἀποπνέει το-

Digitized by Google

νωτικὴν ὀσμὴν αἰσιοδοξίας. Ὁ Σὶρ Τζὼν Λοῦβοκ εἶνε αἰσιόδοξος καθ' ὅλην τὴν σημασίαν τῆς λέξεως. Βλέπει τὸν βίον ῥόδινον, καὶ τὸ διακηρύττει. Εἰς τὸν διάβολον οἱ ἀενάως μεμψιμοιροῦντες: αἱ προφάσεις των τῷ φαίνονται μωραὶ καὶ παράλογοι. Τί ποῖς πταίει ἡ ὕπαρξις; Εἶνε τραχεῖα; Εἶνε δύσκολος; Ὁποία πλάνη! «Πολλοί, λέγει, »φαίνονται πιστεύοντες ὅτι ἐγεννήθησαν ἐν ἐποχῇ καθ' ἣν »ὁ βίος εἶνε ἰδιαζόντως δύσκολος καὶ ταραχώδης, καθ' »ἣν αἱ ἀναπαύσεις εἶνε ὀλιγώτεραι καὶ ὁ περὶ ὑπάρξεως »ἀγὼν ὑπέρ ποτε τραχύς. Ἐν τούτοις πόσον ἔχομεν »κερδίσῃ ὑπὸ ἔποψιν ἀσφαλείας. Βεβαίως ζῶμεν εἰς »ἐποχὴν μανιώδους ἐργασίας, πρᾶγμα οὐχὶ κακόν, ἐὰν »τις δὲν μεγαλοποιῇ τὰ πράγματα. — Ἂν ἔχωμεν »ὀλιγωτέρας ἀνέσεις, δὲν ἔχομεν ἀφθονίαν ἀντικειμένων »ἐνδιαφερόντων; Ἡ χαρὰ εἶνε ἡ θυγάτηρ τῆς ἀσχο»λίας καὶ ἐν συνόλῳ οὐδέποτε, νομίζω, ὑπῆρξε στιγμὴ »καθ' ἣν ἡ μετριοπαθὴς ἀξία καὶ ἡ ὑπομονητικὴ ἐρ»γασία ὑπῆρξαν βεβαιότεραι τῆς σήμερον ὅτι θ' ἀνταμει»φθῶσιν.» Ἐξακολουθεῖ οὕτω ὁ Σὶρ Λοῦβοκ ἀνασκευάζων μίαν πρὸς μίαν τὰς προλήψεις τῶν ἀπαισιοδόξων, καὶ ἐκτυλίσσων τὴν σειρὰν τοῦ αἰσιοδόξου συστήματός του. Ἐν τῇ πορείᾳ τοῦ ἔργου, ἐξαίρει τὰς ἀπολαύσεις τοῦ οἰκιακοῦ βίου καὶ ἀλλαχοῦ τὰς τοῦ μαγειρείου. Ἐμπρὸς λοιπόν, κύριοι ἀπαισιόδοξοι, προμηθευθῆτε τὸ βιβλίον τοῦ Σὶρ Τζὼν καὶ ἴδετε τὴν ζωὴν ὑπὸ τὴν πραγματικήν της ὄψιν. Σημειωτέον ὅμως ὅτι ὁ ἄγγλος αὐτὸς Ἐπίκτητος ἔχει πολλοὺς λόγους, ἀτομικοὺς διὰ νὰ εἶνε αἰσιόδοξος: εἶνε πλούσιος, μέλος τοῦ Κοινοβουλίου, μέλος διαφόρων ἄλλων σωματείων καί... στρογγυλώτατος τὰς διαστάσεις.

Τολστοβέτς. Πανταχοῦ τῆς Ῥωσσίας ὀργανίζονται ἀποικίαι νέου εἴδους ἐρημιτῶν, τῶν «Τολστοβέτζ,» ἀπαρτιζόμεναι ἐξ ἰδιοκτητῶν, βιομηχάνων καὶ ἐμπόρων. Ἀλλὰ τί εἶνε λοιπὸν αὐτοὶ οἱ τολστοβέτζ; Εἶνε οἱ θιασῶται τῶν θεωριῶν τοῦ μυθιστοριογράφου κόμητος Τολστόϊ. Ἀπαρνούμενοι τὰς πόλεις, πηγαίνουν καὶ ἱδρύουν χωρία ἵνα ἐκεῖ βιώσωσιν ἡμέρας συμφώνους πρὸς τὰς ἰδέας ἃς ἠσπάσθησαν. Εἰς τὰ περίχωρα τῆς Καρκόφ, ὑπάρχει τοιαύτη τολστοϊκὴ παροικία ἱδρυθεῖσα ἀπὸ διετίας καὶ πλέον. Τὰ μέλη της εἶνε δώδεκα, καὶ τὰ τρία ἐξ αὐτῶν γυναῖκες. Ἐνδύονται καὶ ἐργάζονται ἀπαράλλακτα ὡς μουζῖκοι. Ὁ ἄρτος ὁ ἐξαγόμενος ἐκ τῶν γαιῶν ἃς ἀπὸ κοινοῦ καλλιεργοῦσιν, ἀποτελεῖ σχεδὸν τὴν μόνην τροφήν των. Ἓν τῶν μελῶν ἔγεινε ῥάπτης καὶ ἓν ἕτερον ὑποδηματοποιός, ἵνα κατασκευάζωσι τὰ ἐνδύματα καὶ ὑποδήματα ὅλης τῆς κοινότητος. Οἱ τολστοβέτζ ἔχουσι καὶ βιβλιοθήκην. Ἀλλὰ μὴ νομίσετε ὅτι θὰ εὕρετε ἐκεῖ καὶ σύγγραμμά τι καθαρῶς φιλολογικόν. Εἶνε ὁλοτελῶς ἀποκεκλεισμένη, ὡς ἀντικείμενον πολυτελείας καὶ διαφθορᾶς. Τὴν βιβλιοθήκην ἀπαρτίζουσιν οἱ Βίοι Ἁγίων, τὰ ἔργα τοῦ Ῥενάν, καὶ ἐγχειρίδια γεωπονικά.

ΧΡΟΝΙΚΑ

Φιλολογικά. — Λίαν βαρέως ἀσθενεῖ ὁ Ἀδόλφος Βελῶ, ὁ γνωστὸς καὶ παρ' ἡμῖν μυθιστοριογράφος. Τρεῖς ἰατροὶ τῷ παρέχουσι νυχθημερὸν τὰς περιθάλψεις των. Ὁ Βελῶ ἄγει ἡλικίαν 61 ἐτῶν.

— Ὑπὸ τὸν τίτλον: Truandelles, νέον τόμον ἐξέδωκεν ἐσχάτως ἐν Γαλλίᾳ ὁ ποιητὴς τῶν Βλασφημιῶν Ῥισεπέν. Εἶνε συλλογὴ διηγημάτων, γεγραμμένων μὲ τὴν αὐτὴν δύναμιν λόγου μεθ' ἧς καὶ τὰ λοιπὰ τοῦ ποιητοῦ ἔργα.

— Ὁ Β α ρ ν ά β α ς, τὸ νέον ἔργον τοῦ γάλλου μυθιστοριογράφου Φερδινάνδου Φάβρ, κρίνεται ὡς ἀριστούργημα ἐφάμιλλον τοῦ προγενεστέρου αὐτοῦ ἔργου Ἀ β β ᾶ Τ ι γ ρ ά ν ο υ.

— Ἡ νεωστὶ ἐκδοθεῖσα νέα σειρὰ «Ἀπομνημονευμάτων» τοῦ Γογκοὺρ ἀπασχολεῖ ζωηρῶς τὸν παρισινὸν κόσμον. Οὔτε ὁ Ῥενὰν βεβαίως, οὔτε ἡ σκιὰ τοῦ Θεοφίλου Γωτιὲ δύνανται νὰ σεμνύνωνται διὰ τὴν δημοσίευσιν ὅλων τῶν ἰδιαιτέρων των συνδιαλέξεων τῶν φωνογραφηθεισῶν ἐν τῇ ἀμειλίκτῳ μνήμῃ τοῦ Γογκοὺρ καὶ ἐμφανιζομένων εἰς φῶς τώρα, μετὰ εἴκοσιν ἔτη. Ὁ Ῥενὰν πρῶτος διεμαρτυρήθη. Καὶ ἄλλοι προφανῶς θ' ἀντεπεξέλθωσιν, εἰς οὓς ὁ Γογκοὺρ θ' ἀντιτάξῃ τὸ πιστὸν τῶν ἀναμνήσεών του, καὶ προμηνύεται πόλεμος φιλολογικὸς ἀρκετὰ περίεργος.

—Νέον ἔργον ἐξέδωκεν ὁ κινέζος στρατηγὸς καὶ μυθιστοριογράφος Τσέγκ Κὶ Τόγκ, «Τὸ Μυθιστόρημα τοῦ κιτρίνου ἀνθρώπου». Ἀναγινώσκων τις αὐτό, νομίζει ὅτι μεταφέρεται ἐν μέσῳ τῆς Κίνας, τόσον ὁ συγγραφεὺς περιγράφει ἐναργῶς καὶ ζωγραφικῶς τὴν ζωὴν καὶ τὰ ἤθη τῶν συμπολιτῶν του.

Καλλιτεχνικά —Ἐν Φιλαδελφείᾳ τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν ἐστήθη ἀνδριὰς τῆς Ἰωάννας δ' Ἂρκ, ὅστις ἐγένετο κατ' ἀπομίμησιν τοῦ ἔργου τοῦ Φρεμιέ.

Θεατρικά. Ὁ Ἀνίγος Βόϊτο ὁ εἰδικὸς συνθέτης τῶν βιβλιαρίων τοῦ Βέρδη, εἶνε καὶ αὐτὸς οὗτος μουσουργὸς διακεκριμένος. Ἀπὸ ἓξ ἤδη μηνῶν παρασκευάζει μελόδραμα ὑπὸ τὸν τίτλον Ν έ ρ ω ν α, οὗ ἡ πρώτη, ἡ τρίτη, ἡ τετάρτη καὶ ἡ πέμπτη πρᾶξις ἐπερατώθησαν ὁλοτελῶς. Ὁ Βόϊτο ἐλπίζει ὅτι μὲ τὸ νέον ἔτος τὸ ἔργον θὰ εἶνε ἕτοιμον.

—Τὸ Μ έ γ α Δ ο υ κ ι κ ὸ ν θέατρον τῆς Καρλσρούης προαγγέλλει διὰ τὴν προσεχῆ 1ην Ἰανουαρίου μίαν ἑβδομάδα ἀφιερωμένην ὅλην εἰς τὸν Βερλιόζ. Θὰ παρασταθῶσιν ἐν τῷ θεάτρῳ συνεχῶς, τὸ ἓν μετὰ τὸ ἄλλο, τὰ ἔργα τοῦ μεγάλου μουσουργοῦ ὁ « Βενβενοῦτος Κελλίνης,» ἡ «Βεατρίκη καὶ Βενέδικτος,» καὶ τὰ δύο μέρη τῶν « Τρώων ».

—Ἰδοὺ αἱ ἐκδουλεύσεις ἃς αἱ πρόοδοι τῶν ἐπιστημῶν παρέχουσι καὶ εἰς τὸ θέατρον. Ἀπό τινος εἰς τὸ Κωμικὸν Μελόδραμα τῶν Παρισίων, ἐν τῇ συνεχῶς διδομένῃ θαυμασίᾳ παραστάσει τῆς Κάρμεν, οὐδὲ θέσις μένει κενή· τοῦτο ὀφείλεται εἰς τὸ ἤδη εἰσαχθὲν ἐν τῷ θεάτρῳ θεατρόφωνον, χάρις εἰς τὸ ὁποῖον ὅλων τῶν θέσεων οἱ ἀκροαταὶ ἀκούουσιν ἐξ ἴσου καλῶς τὸ ἔργον.

—Ἐν Νέᾳ Ὑόρκῃ ἐσχάτως παρεστάθη ἡ «Ἰωάννα δ' Ἂρκ τοῦ γάλλου κ. Βαρβιέ, μεταφρασθεῖσα ὑπὸ κ. Γιούγη. Ἡ μουσικὴ τοῦ Γκουνὼ ἐνεποίησε ζωηρὰν αἴσθησιν.

ΕΔΩ Κ' ΕΚΕΙ

Εἰς ἑστιατόριον κύριός τις ἑτοιμάζεται νὰ κάμῃ χρῆσιν μερίδος ἰχθύος, ὅτε ὀσμὴ δυσάρεστος προσβάλλει τὴν ῥῖνά του. — Παιδὶ τί μυρίζει ἔτσι;— Τὰ ψάρια — μόλις μᾶς ἦλθαν ἀπὸ τὸν Πειραιᾶ. — Ἀλλὰ τότε θὰ ἦλθαν πεζῇ.

ΤΡΕΙΣ ΓΝΩΜΑΙ ΚΑΘ' ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Αἱ ἄγονοι φύσεις εἶνε πολὺ ἐπίφοβοι: Μὴ ἔχουσαι χυμόν, ἔχουν δηλητήριον. Ἡ χαρά των εἶνε νὰ ἐξευτελίζουν καὶ ῥυπαίνουν τὸ καλὸν καὶ τὴν εὐτυχίαν τῶν ἄλλων.

*

Οἱ ἄνθρωποι ποὺ ἀξίζουν κάτι, ὅλοι σχεδὸν φημίζονται ὡς ὀκνηροί. Ἂν τοῦτο ἀληθεύει, εἶνε μέγα καλόν, διότι, ἄλλως, θὰ ἐκυριάρχουν τοῦ κόσμου, πρὸς βλάβην τῆς ἐλευθερίας τῶν ἄλλων.

*

Ὅλοι οἱ χαρακτῆρες εἶνε καθ' ἑαυτοὺς καλοὶ καὶ ὑγιεῖς. Οὐδεμία πλάνη ἐν τῇ φύσει Αἱ κακίαι ὅλαι εἶνε ἀποτέλεσμα κακῆς χειραγωγήσεως. Δὲν ὑπάρχει ἀλιτήριος οὗ αἱ κλίσεις κάλλιον χειραγωγούμεναι, δὲν θὰ παρῆγον μεγάλας ἀρετάς.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1890 — 2480

Digitized by Google

ΑΝΩ ΚΑΤΩ

Συνέχεια· ἴδε σελ. 376

Διὰ τὸν λόγον τοῦτον ἡ ἐπιχείρησις ἔμεινε μυστικὴ καὶ οἱ ἐπιδεξιώτατοι πράκτορες τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀμερικῆς δὲν ἠδυνήθησαν νὰ ἐξιχνιάσωσι τὰ συμβάντα. Ἡ δ' ἀποκάλυψις τοῦ μυστικοῦ ἐν τέλει ἐξηγεῖται ἐκ τούτου, ὅτι ὁ Σουλτάνος μετὰ τὸ πέρας τῶν ἐργασιῶν, εἶχέ πως χαλαρώσῃ τὴν αὐστηρότητά του καὶ ὅτι προδόται καὶ φλύαροι πανταχοῦ ὑπάρχουσι καὶ μεταξὺ τῶν μαύρων ἀκόμη. Ὅθεν ἕνεκα τούτου ὁ ἐν Ζανζιβάρῃ Πρόξενος τῆς Ἀμερικῆς ἠδυνήθη νὰ πληροφορηθῇ τί συνέβαινεν ἐν Κιλιμαντζάρῳ. Ἀλλὰ κατὰ τὴν 13 Σεπτεμβρίου, ὅτε ἔστειλε τὸ τηλεγράφημά του, ἦτο ἀργὰ πλέον, δὲν ἦτο δὲ καιρὸς νὰ ἐμποδισθῇ ὁ πρόεδρος Βαρβικὰν, ἀπὸ τῆς πραγματοποιήσεως τῶν σχεδίων του.

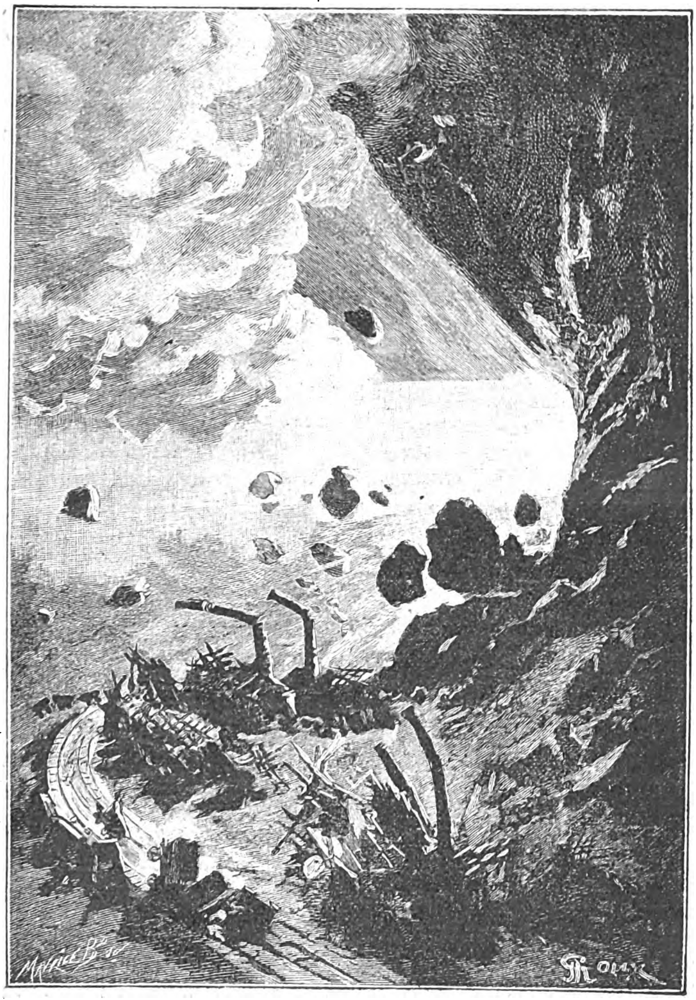

Πῦρ ! . . . (σελ. 390).

Ἡ ἑταιρία Βαρβικὰν καὶ Σα εἶχεν ἐκλέξῃ τὴν χώραν τοῦ Βαμασάϊ ὡς πεδίον τῶν ἐργασιῶν της, κυρίως διότι αὕτη ὡς ἐκ τῆς τοποθεσίας της ἐν τῷ σχεδὸν ἀγνώστῳ τούτῳ τμήματι τῆς Ἀφρικῆς, μακρὰν τῶν συχναζομένων ὑπὸ τῶνπεριηγητῶν χωρῶν, τῇ ἐξησφάλιζον ὅτι θὰ μείνουν μυστικαὶ αἱ ἐργασίαι της. Ἔπειτα τὸ Κιλιμάντζαρον παρεῖχε πάσας τὰς ἀπαιτουμένας εἰς τὸ ἔργον καταλλήλους ἰδιότητας, ὡς πρὸς τὴν στερεότητα καὶ τὴν διεύθυνσιν τοῦ ὄρους καὶ περιπλέον, ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς χώρας ταύτης αἱ πρῶται ὕλαι ὧν εἶχεν ἀκριβῶς ἀνάγκην εὑρίσκοντο ὑπὸ συνθήκας εὐκολυνούσας ἰδιαιτέρως τὴν ἐκμετάλλευσιν.

Μῆνάς τινας, τῷόντι, πρὶν ἢ ὁ πρόεδρος Βαρβικὰν ἀναχωρήσῃ ἐκ τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν, εἶχε μάθῃ παρὰ τοῦ Σουηδοῦ ἐξερευνητοῦ ὅτι εἰς τοὺς πρόποδας τῆς ὀροσειρᾶς τοῦ Κιλιμαντζάρου ὁ σίδηρος καὶ ὁ γαιάνθραξ εὑρίσκοντο ἀφθονώτατοι, ἐπ' αὐτῆς τῆς ἐπιφανείας τοῦ ἐδάφους, καὶ ὅτι ἦτο δυνατὴ ἡ συλλογὴ αὐτῶν ἄνευ μεταλλευτικῆς τινος ἐργασίας καὶ εἰς ποσότητας κατὰ πολὺ ἀνωτέρας τῆς προϋπολογισθείσης ἀνάγκης, εἰς δὲ τὰ περίχωρα τοῦ ὄρους ὑπῆρχον ἐπίσης μεγάλα κοιτάσματα νιτρικοῦ ἅλατος καὶ σιδηρούχου πυριτίου, χρησίμων εἰς τὴν κατασκευὴν τῆς μελιμελονίτιδος.

Δέκα πρωτεργάται ἦσαν τὸ μόνον προσωπικὸν, ὅπερ ὁ πρόεδρος Βαρβικὰν καὶ ὁ λοχαγὸς Νίκολ εἶχον φέρῃ μεθ' ἑαυτῶν ἐξ Ἀμερικῆς, ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν δ' αὐτῶν ἔμελλον νὰ ἐργασθῶσιν οἱ ὑπὸ τοῦ Βαλῆ - Βαλῆ τεθέντες εἰς τὴν διάθεσίν των δεκακισχίλιοι μαῦροι διὰ τὴν κατασκευὴν τοῦ πελωρίου τηλεβόλου καὶ τοῦ τερα-

Digitized by Google

στίου βλήματος. Ὅθεν δύο ἑβδομάδας μετὰ τὴν ἄφιξιν τοῦ Βαρβικὰν καὶ τοῦ συναδέλφου του εἰς Βαμασάϊ, τρία εὐρύτατα συνεργεῖα ἀνηγέρθησαν εἰς τὰς μεσημβρινὰς βάσεις τοῦ Κιλιμαντζάρου, προωρισμένα τὸ μὲν διὰ τὴν τῆξιν τοῦ τηλεβόλου, τὸ δὲ ὡς χυτήριον τοῦ βλήματος καὶ τὸ τρίτον διὰ τὴν κατασκευὴν τῆς μελιμελονίτιδος.

Ἀλλὰ τίνι τρόπῳ ὁ πρόεδρος Βαρβικὰν ἠδυνήθη νὰ λύσῃ τὸ πρόβλημα τῆς τήξεως τηλεβόλου τοσοῦτον κολοσσιαίων διαστάσεων; Τὴν λύσιν τῆς ἀπορίας ταύτης θέλομεν ἴδῃ μετ' ὀλίγον καὶ ἦτο βέβαιον δυστυχῶς ὅτι καὶ ἡ τελευταία ἐλπὶς σωτηρίας, ἡ βασιζομένη ἐπὶ τῆς δυσκολίας τῆς κατασκευῆς τοιούτου ὀργάνου ἔμελλε ν' ἀπολεσθῇ διὰ τὴν ἀνθρωπότητα.

Ἡ τῆξις τωόντι τηλεβόλου ἐξισουμένου κατ' ὄγκον πρὸς τὸ ἑκατομμυριοπλάσιον τοῦ τηλεβόλου τῶν εἰκοσιεπτά, θὰ ἦτο ἔργον ὑπερβαῖνον τὴν ἀνθρωπίνην δύναμιν. Ἀφοῦ σοβαραὶ δυσχέρειαι ἀπαντῶνται ἤδη διὰ τὴν κατεργασίαν τηλεβόλων τεσσαράκοντα δύο ἑκατοστῶν, ἐξακοντιζόντων βλῆμα βάρους ἑπτακοσίων ὀγδοήκοντα χιλιογράμμων διὰ πυρίτιδος διακοσίων ἑβδομήκοντα τεσσάρων χιλιογράμμων, ὁ Βαρβικὰν καὶ ὁ Νίκολ οὔτε κἂν ἠδύναντο νὰ σκεφθῶσι περὶ τούτου. Ὅθεν δὲν ἠξίουν οὗτοι νὰ τήξωσι τηλεβόλον, ἀλλ' ἁπλούστατα νὰ διατρήσωσιν ἐντὸς τοῦ στερεοῦ ὄγκου τοῦ Κιλιμαντζάρου στοὰν ἢ μᾶλλον ὑπόγειον σήραγγα.

Ἡ σήραγξ δ' αὕτη, ἡ ὑπερμεγέθης αὕτη ὑπόνομος ἠδύνατο προφανῶς ν' ἀντικαταστήσῃ τηλεβόλον ἐκ μετάλλου εἰς τὸ ὁποῖον, ἐκτὸς τοῦ ὅτι ἡ κατασκευή του θὰ ἦτο καὶ δαπανηρὰ καὶ δύσκολος, ἔπρεπε νὰ δοθῇ καὶ πάχος ὑπερμέτρων διαστάσεων, ὅπως προληφθῇ πᾶς κίνδυνος ἐνδεχομένης διαρρήξεως. Ὁ Βαρβικὰν κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον εἶχε πάντοτε κατὰ νοῦν νὰ ἐργασθῇ, ἐὰν δὲ ἐν τῷ σημειωματαρίῳ τοῦ Ι. Τ. Μάστωνος ἐμνημονεύετο τηλεβόλον, τοῦτο προήρχετο διότι ὡς βάσις τῶν ὑπολογισμῶν του εἶχε ληφθῇ τὸ τηλεβόλον τῶν εἴκοσι ἑπτά.

Ἐπομένως εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ἐγένετο ἡ ἐκλογὴ τοῦ διὰ τὴν στοὰν καταλλήλου μέρους εἰς ὕψος ἑκατὸν ποδῶν ἐπὶ τῆς μεσημβρινῆς κλιτύος τοῦ ὄρους, κάτωθεν τοῦ ὁποίου ἐκτείνονται ἀπέραντοι πεδιάδες, εἰς τρόπον ὥστε τὸ βλῆμα ἐκσφενδονιζόμενον ἐκ τοῦ ὄγκου τοῦ Κιλιμαντζάρου οὐδὲν ἤθελε συναντήσῃ πρόσκομμα ἐν τῇ φορᾷ του.

Εὐνόητον ὅτι ἀπῃτεῖτο ἐπίπονος ἐργασία διὰ τὴν μετὰ μαθηματικῆς ἀκριβείας διάτρησιν τοῦ ὄρους. Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ὁ Βαρβικὰν εὐχερῶς ἠδυνήθη νὰ κατασκευάσῃ τρύπανα, ἁπλᾶ σχετικῶς μηχανήματα, τὰ ὁποῖα ἔθεσεν εἰς κίνησιν διὰ τοῦ πεπιεσμένου ἀέρος, χρησιμοποιήσας πρὸς τοῦτο τοὺς ὁρμητικοὺς καταρράκτας τοῦ ὄρους. Τὰς δὲ οὕτω διατρηθείσας ὀπὰς ἐπλήρωσε διὰ μελιμελονίτιδος. Ἄνευ τῆς ἰσχυρᾶς ταύτης ἐκρηκτικῆς ὕλης δὲν θὰ ἦτον εὔκολον νὰ διαρραγῇ ὁ βράχος, διότι ἦτο εἶδος συηνίτου εἰς ἄκρον σκληροῦ, ἀποτελουμένου ἐξ ἀστριομιγοῦς ὀρθοσχίστου καὶ ἐξ ἀμφιβολίτου χαλαζίου· αἱ συστατικαὶ αὗται ἰδιότητες τοῦ βράχου ἦσαν, ἄλλως τε, ἀρίστη σύμπτωσις, διότι παρεῖχον τὴν ἀπαιτουμένην ἀντίστασιν εἰς τὴν καταπληκτικὴν πίεσιν, ἥτις ἀνεπτύσσετο ἐκ τῶν ἀερίων· εὐτυχῶς τὸ ὕψος καὶ ἡ πυκνότης τοῦ Κιλιμαντζάρου ἤρκουν νὰ ἐξασφαλίσωσι τὴν ἐργασίαν ἀπὸ παντὸς εἴδους ἐξωτερικοῦ ῥήγματος.

Ἐν γένει μετὰ τοσούτου ζήλου καὶ τοσαύτης νοημοσύνης ἐπελήφθησαν τοῦ ἔργου αἱ χιλιάδες τῶν μαύρων ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν τῶν δέκα πρωτεργατῶν καὶ τὴν ἀνωτέραν διεύθυνσιν τοῦ προέδρου Βαρβικάν, ὥστε ἐντὸς διαστήματος μικροτέρου τῶν ἓξ μηνῶν ἡ στοὰ ἐπερατώθη ἔχουσα ἐπὶ βάθους ἑξακοσίων μέτρων διάμετρον εἴκοσι ἑπτά. Ὅπως δυνηθῇ δὲ τὸ βλῆμα νὰ ὀλισθήσῃ ἐπὶ ἐπιφανείας ἐντελῶς λείας, τὸ ἐσωτερικὸν τῆς στοᾶς ἐκαλύφθη διὰ θώρακος ἐκ μετάλλου χυτοῦ ἐπιμελῶς λειανθέντος.

Ἐνῷ ἐτελεῖτο ἡ διάτρησις τοῦ ὄρους, οἱ ἐργάται δὲν ἔμενον ἀπρακτοῦντες εἰς τὸ δεύτερον συνεργεῖον, ἔνθα ἐπρόκειτο νὰ κατασκευασθῇ τὸ τεράστιον βλῆμα, χυτὸς δηλονότι κυλινδροκωνικὸς ὄγκος βάρους ἑκατὸν ὀγδοήκοντα ἑκατομμυρίων χιλιογράμμων.

Εὐνόητον ὅτι δὲν ὑπῆρξε ποτὲ σκέψις νὰ χυθῇ μονοκόμματον τὸ τοιοῦτο βλῆμα· ἀλλ' ἡ τῆξις αὐτοῦ ἐγένετο κατὰ τεμάχια ἐκ χιλίων τόννων ἕκαστον, τὰ ὁποῖα διαδοχικῶς ἔμελλον ν' ἀνυψωθῶσι μέχρι τοῦ στομίου τῆς στοᾶς καὶ τοποθετηθῶσιν εἶτα περὶ τὸ κοίλωμα, ὅπερ ἔμελλε νὰ πληρωθῇ διὰ τῆς μελιμελονίτιδος· τὰ τεμάχια ταῦτα στερεῶς εἶτα γομφούμενα πρὸς ἄλληλα θ' ἀπετέλουν συμπαγὲς σῶμα δυνάμενον νὰ διολισθήσῃ διὰ τῶν τοίχων τῆς ὑπονόμου στοᾶς.

Ὅθεν παρέστη ἀνάγκη νὰ μετενεχθῶσιν εἰς τὸ δεύτερον συνεργεῖον τετρακόσιαι χιλιάδες τόννων μεταλλευμάτων, ἑβδομήκοντα χιλιάδες τόννων τιτανολίθου καὶ τετρακόσιαι χιλιάδες τόννων γαιάνθρακος μεταβληθέντος διὰ προκαταρκτικῆς ἐργασίας εἰς διακοσίας ὀγδοήκοντα χιλιάδας τόννων ὀπτάνθρακος. Ἐπειδὴ δὲ ταῦτα πάντα ὑπῆρχον ἐν ἀφθονίᾳ εἰς τὰ πέριξ τοῦ Κιλιμαντζάρου, ἡ προμήθεια αὐτῶν μόνον τὴν πρὸς μεταφορὰν φροντίδα ἀπῄτησεν.

Ἡ μεγαλειτέρα δυσκολία συνίστατο ἴσως εἰς τὴν οἰκοδομὴν τῶν καμίνων δι' ὧν θὰ ἐπετυγχάνετο ἡ τῆξις τοῦ μετάλλου. Ἀλλὰ καὶ ἡ δυσ-

Digitized by Google

χολία αὕτη δὲν ἀπεδείχθη ἀνυπέρβλητος διότι ἐντὸς ἑνὸς μηνός, δέκα κάμινοι ὕψους τριάκοντα μέτρων κατεσκευάσθησαν, ἱκαναὶ νὰ παραγάγωσιν ἑκάστη ἀνὰ πᾶσαν ἡμέραν ἑκατὸν ὀγδοήκοντα τόννους. Ἀπῃτεῖτο ἑπομένως ἑκατονθήμερος ἐργασία τῶν καμίνων πρὸς παραγωγὴν τῶν ἑκατὸν ὀγδοήκοντα χιλιάδων τόννων.

Εὐχερέστερον κατωρθώθη ἐν τῷ τρίτῳ ἐργοστασίῳ ἡ κατασκευὴ τῆς μελιμελονίτιδος, ἀλλ' ἡ τηρηθεῖσα ἐχεμύθεια περὶ τὴν σύνθεσιν τῆς ἐκρηκτικῆς ταύτης ὕλης ἦτο τοσαύτη, ὥστε ἀκόμη μέχρι τῆς σήμερον δὲν ὑπῆρξε δυνατὸν νὰ γνωσθῶσιν ἀκριβῶς τὰ συστατικά της.

Τὰ πάντα ἐν γένει προέβαινον κατ' εὐχήν. Εἰς τὰ ἐργοστάσια τοῦ Κρεζῶ, τοῦ Καὶλ τοῦ Ἰνδρέ, τῆς Σεΰν, τοῦ Βιρκενχέδ, τοῦ Γούλουϊτς ἢ τοῦ Κόκκερελλ δὲν θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ ἐργασθῶσι μετὰ πλειοτέρας ἐπιτυχίας. Μόλις ἀνελόγει ἓν ἀτύχημα ἐπὶ ἐργασιῶν ἀξίας τριακοσίων χιλιάδων φράγκων.

Ὁ Σουλτάνος ἐφαίνετο καταγοητευμένος. Παρακολουθῶν τὰς ἐργασίας μετ' ἀδιαπτώτου ἐπιμονῆς καὶ διεγείρων διὰ μόνης τῆς τρομερᾶς παρουσίας του τὸν ζῆλον τῶν πιστῶν αὐτοῦ ὑπηκόων, ἠρώτα ἐνίοτε τοὺς Ἀμερικανούς, εἰς τί τάχα θὰ ἐχρησίμευον πᾶσαι αὐταὶ αἱ προετοιμασίαι.

«Εἰς τὸ νὰ μεταβάλουν τὴν ὄψιν τοῦ κόσμου! ἀπήντα πρὸς αὐτὸν ὁ πρόεδρος Βαρβικάν.

—Καὶ ἀσφαλίσουν εἰς τὸν Σουλτάνον Βχλῆ-Βχλῆ, προσέθετεν ὁ λοχαγὸς Νίκολ, ἄφθιτον δόξαν μεταξὺ πάντων τῶν ἡγεμόνων τῆς ἀνατολικῆς Ἀφρικῆς! »

Δὲν εἶναι ἀνάγκη βεβαίως νὰ προσθέσωμεν ὅτι ὁ Σουλτάνος ἀκούων τὰς ἐξηγήσεις ταύτας ἐγαυρία, πλήρη συναίσθησιν ἔχων τοῦ μεγαλείου του.

Τὴν 29 Αὐγούστου αἱ ἐργασίαι εἶχον περατωθῆ ἐντελῶς. Ἡ στοά, ἔχουσα τὴν ἀπαιτουμένην διάμετρον, ἔφερεν ἤδη ἐσωτερικῶς τὸ λεῖον περίβλημά της διῆκον ἀπὸ τοῦ στομίου δι' ὅλου τοῦ μήκους τῶν ἑξακοσίων μέτρων. Εἰς τὸ βάθος ἀπετέθησαν δύο χιλιάδες τόννων μελιμελονίτιδος συγκοινωνούσης μετὰ τῆς ἐναυσματικῆς πυξίδος καὶ ἀμέσως κατόπιν τὸ βλῆμα μήκους ἑκατὸν πέντε μέτρων. Ἀφαιρουμένης δὲ τῆς ὑπ' αὐτοῦ καὶ τῆς πυρίτιδος κατεχομένης θέσεως, ἀπέμενε διάστημα ὅπως διανύσῃ τὸ βλῆμα μέχρι τοῦ στομίου τετρακοσίων ἐνενήκοντα δύο μέτρων, ὅσον δηλονότι ἤρκει ὅπως, ἡ ἐκ τῆς ἀναπτύξεως τῶν ἀερίων μέλλουσα νὰ προκύψῃ ὤθησις ἐπιφέρῃ πᾶσαν τὴν ἀπαιτουμένην ἐνέργειάν της.

Τὸ πρῶτον ζήτημα ὅπερ ἐπαρουσιάζετο ἤδη ἦτο τὸ ἀκόλουθον: Τὸ βλῆμα θὰ παρεξέκλινε τῆς ὁρισθείσης ὑπὸ τοῦ Ι. Τ. Μάστωνος τροχιᾶς; Οὐδαμῶς. Ἡ ὀρθότης τῶν ὑπολογισμῶν τούτων ἦτο ἀναμφισβήτητος, ἐξ αὐτῶν δ' ἐξήγετο ἀκριβέστατα καὶ ἐν τίνι μέτρῳ τὸ βλῆμα θὰ ἐξέκλινε κατά τι πρὸς ἀνατολὰς τοῦ μεσημβρινοῦ τοῦ Κιλιμαντζάρου, ὡς ἐκ τῆς περιστροφῆς τῆς Γῆς περὶ τὸν ἄξονά της καὶ ποῖον θὰ ἦτο τὸ σχῆμα τῆς ὑπερβολῆς ἣν θὰ διέγραφεν ὡς ἐκ τῆς μεγίστης αὐτοῦ ἀρχικῆς ταχύτητος.

Ἕτερον ζήτημα: Διερχόμενον θὰ ἦτο ἆρά γε ὁρατόν; Ὄχι, διότι κατὰ μὲν τὴν ἐκ τῆς στοᾶς ἔξοδόν του ἡ σκιὰ τῆς Γῆς θ' ἀπέκρυπτεν αὐτὸ ἀπὸ τῶν ὀμμάτων, ὅταν δὲ ἤθελεν εἰσδύσει εἰς τὴν φωτεινὴν ζώνην ἡ σμικρότης τοῦ ὄγκου του θὰ διέφευγε καὶ τὰ ἰσχυρότερα τηλεσκόπια ἔτι δὲ μᾶλλον ὅταν ἐξελθὸν τοῦ κύκλου τῆς γηΐνης ἕλξεως, θὰ ἐστρέφετο αἰωνίως περὶ τὸν ἥλιον.

Ὁ πρόεδρος Βαρβικὰν καὶ ὁ λοχαγὸς Νίκολ δικαίως ἔπρεπε νὰ ὑπερηφανεύωνται διὰ τὸ πέρας τῆς ἀξιομνημονεύτου ταύτης ἐπιχειρήσεως!

Διατὶ νὰ μὴ εἶναι ἐκεῖ παρὼν καὶ ὁ Ι. Τ. Μάστων, ὅπως θαυμάσῃ τὴν ἀρίστην ἐκτέλεσιν τῶν ἔργων, ἀνταξίων τῆς ἀκριβείας τῶν ὑπολογισμῶν του ἐφ' ὧν ἐβασίζοντο; Διατὶ νὰ εἶναι μακράν, πολὺ μακράν, καθ' ἣν στιγμὴν ἡ τρομερὰ ἐκπυρσοκρότησις ἔμελλε ν' ἀντηχήσῃ μέχρι τῶν περάτων τῆς Ἀφρικῆς;

Καὶ σκεπτόμενοι περὶ αὐτοῦ οἱ δύο ἑταῖροι οὔτε κἂν ὑπωπτεύοντο ὅτι ὁ γραμματεὺς τοῦ Τηλεβολικοῦ Συλλόγου εὑρέθη εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν πενιχρὰν κατοικίαν του, καὶ ὅτι, δραπετεύσας ἐκ τῆς φυλακῆς τῆς Βαλτιμόρης ὑποχρεοῦτο νῦν νὰ διατελῇ κεκρυμμένος, ὅπως διαφυλάξῃ τὴν πολύτιμον ὕπαρξίν του. Ἠγνόουν ὅτι ἡ κοινὴ γνώμη εἶχεν εἰς τοιοῦτον βαθμὸν ἐξεγερθῇ κατὰ τῶν μηχανικῶν τῆς *Ἐκμεταλλευτικῆς τοῦ Β. Πόλου Ἑταιρίας* καὶ καὶ δὲν ἐφαντάζοντο ὅτι, ἂν ἦτο δυνατὸν νὰ συλληφθῶσιν, ἀφεύκτως θὰ ἐσφάζοντο, θὰ κατεκερματίζοντο ἢ τοὐλάχιστον θὰ ἐκαίοντο εἰς σιγανὴν φωτιάν· ἦσαν εὐτυχεῖς, ἀληθῶς, διότι ὅτε θὰ ἐρρίπτετο ἡ βολὴ μόνον μία φυλὴ τῆς ἀνατολικῆς Ἀφρικῆς ἔμελλε ν' ἀντιληφθῇ τοῦ ἔργου των!

« Τέλος πάντων! εἶπεν ὁ λοχαγὸς Νίκολ πρὸς τὸν πρόεδρον Βαρβικὰν κατὰ τὴν ἑσπέραν τῆς 22 Σεπτεμβρίου ὅτε βρενθυόμενοι ἵσταντο ἀμφότεροι πρὸ τοῦ μεγαλοπρεποῦς ἔργου των.

— Ναί!... τέλος πάντων!... ἀλλὰ καὶ οὔφ! ἀπήντησεν ὁ Ἴμπεϋ Βαρβικάν, ἐκβάλλων στεναγμὸν ἀνακουφίσεως.

— Καὶ ἂν ἦτο ἀνάγκη νὰ ξαναρχίσωμεν!

— Μπᾶ! τὸ μόνον εὔκολον!... θὰ ἐξαναρχίζαμεν!

— Τί καλὴ σύμπτωσις! εἶπεν ὁ λοχαγὸς Νί-

Digitized by Google

κολ, ὁποῦ εἴχαμεν εἰς τὴν διάθεσίν μας τὴν θαυμασίαν αὐτὴν μελιμελονίτιδα!

— Ἡ ὁποία θὰ ἤρκει νὰ σᾶς δοξάσῃ, Νίκολ!

— Βέβαια, Βαρβικάν, ἀπήντησε μετριοφρόνως ὁ λοχαγὸς Νίκολ. Εἰξεύρετε πόσας στοὰς ἔπρεπε νὰ διορύξωμεν ἐντὸς τοῦ Κιλιμαντζάρου διὰ νὰ ἐπιτύχωμεν τὸ αὐτὸ ἀποτέλεσμα, ἂν ἀντὶ μελιμελονίτιδος μετεχειριζόμεθα βαμβακοπυρίτιδα ὁμοίαν μὲ ἐκείνην ἥτις μᾶς ἐσφενδόνησεν εἰς τὴν Σελήνην;

— Πόσας, Νίκολ;

— Ἑκατὸν ὀγδοήκοντα στοάς, Βαρβικάν!

— Αἴ λοιπόν! θὰ τὰς ἐκάμνομεν, λοχαγέ!

— Καὶ ἑκατὸν ὀγδοήκοντα βλήματα τῶν ἑκατὸν ὀγδοήκοντα χιλιάδων τόννων!

— Θὰ τὰ ἐχύναμεν, Νίκολ!»

Κοπιάσετε λοιπόν, ἂν ἀγαπᾶτε, νὰ μεταπείσητε τοιούτους ἄνδρας!

Ἀλλὰ τί δὲν ἦσαν ἱκανοὶ νὰ πράξωσι πυροβοληταὶ περιηγηθέντες μέχρι τῆς Σελήνης;

. . . .

Τὴν αὐτὴν ἀκριβῶς ἑσπέραν, ὥρας τινὰς μόνον πρὸ τῆς ὡρισμένης διὰ τὴν βολὴν στιγμῆς, ἐνῷ ὁ πρόεδρος Βαρβικὰν μετὰ τοῦ λοχαγοῦ Νίκολ ἀντήλλασσον οὕτω συγχαρητήρια, ὁ Ἀλκείδης Δισπερῆς, κεκλεισμένος ἐντὸς τοῦ γραφείου του ἐν Βαλτιμόρῃ ἐξέβαλλε κραυγὴν ἀγρίου αἰφνιδίως παραφρονήσαντος καὶ ἀνεγειρόμενος ἀποτόμως τῆς τραπέζης του, ἣν ἐκάλυπτον φύλλα πλήρη ἀλγεβρικῶν τύπων ἀνέκραζεν:

«Ἃ! κατεργάρη Μάστων! . . . Τὸ ζῶον μοῦ ἔβγαλε τὴν ψυχὴν ἀνάποδα μὲ τὸ πρόβλημά του! . . . Μὰ πῶς δὲν τὸ ἀνεκάλυψα προτήτερα! . . Μὰ τοὺς λογαρίθμους! . . Ἂν εἴξευρα ποῦ εὑρίσκεται αὐτὴν τὴν στιγμήν, θὰ τοῦ ἔκαμνα τραπέζι διὰ νὰ πίωμεν μαζὶ ἕνα ποτήρι σαμπάνια, τὴν στιγμὴν ποῦ λογαριάζει νὰ βροντήσῃ καὶ νὰ χαλάσῃ κόσμον ἡ μηχανή του!»

Καὶ μετά τινας συνήθεις αὐτῷ ἀναφωνήσεις, προσέθηκεν:

«Ὁ γέρο Κουφαηδόνης!... Βέβαια θὰ ἦτο ὀλίγον 'ς τὸ κέφι ὅταν ἔκαμνε τοὺς ὑπολογισμούς του διὰ τὸ κανόνι τοῦ Κιλιμαντζάρου! Καὶ δὲν ἐκατάλαβε πῶς τοῦ ἐχρειάζοντο καὶ τοῦ ἐχρειάζοντο κανόνια! Κακὸν βέβαια κανόνα ἠκολούθησε διὰ τὰ κανόνια του!»

ΙΗ'.

Ὅπου ὁ λαὸς τοῦ Βαμασάϊ περιμένει ν' ἀκούσῃ τὸ πρόσταγμα πῦρ! τοῦ προέδρου Βαρβικάν.

Ἡ ἀξιομνημόνευτος νὺξ τῆς 22 Σεπτεμβρίου ἔφθασεν. Ἀπαισία χρονολογία εἰς τῆς ὁποίας τὴν προσέγγισιν ἡ ἀνθρωπότης κατείχετο ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ τρόμου, ὡς κατὰ τὴν 1 Ἰανουαρίου τοῦ χιλιοστοῦ ἔτους.

Δώδεκα ὥρας μετὰ τὴν διάβασιν τοῦ ἡλίου ἀπὸ τοῦ μεσημβρινοῦ τοῦ Κιλιμαντζάρου, δηλαδὴ ἀκριβῶς τὸ μεσονύκτιον, ἔμελλε διὰ τῆς χειρὸς τοῦ λοχαγοῦ Νίκολ, νὰ τεθῇ τὸ πῦρ εἰς τὸ φοβερὸν τηλεβόλον.

Σημειωτέον ἐνταῦθα ὅτι, τοῦ Κιλιμαντζάρου κειμένου ἐπὶ τῆς τριακοστῆς πέμπτης μοίρας πρὸς ἀνατολὰς τοῦ μεσημβρινοῦ τῶν Παρισίων, τῆς δὲ Βαλτιμόρης ἐπὶ τῆς ἑβδομηκοστῆς ἐνάτης πρὸς δυσμὰς τοῦ αὐτοῦ μεσημβρινοῦ, ἡ μεταξὺ τῶν δύο τόπων ἀπόστασις συνίσταται εἰς ἑκατὸν δέκα τέσσαρας μοίρας, ὅπερ ἀποτελεῖ διαφορὰν χρόνου τετρακοσίων πεντήκοντα ἓξ πρώτων λεπτῶν (τέσσαρα λεπτὰ κατὰ μοίραν), ἤτοι ἑπτὰ ὡρῶν καὶ εἴκοσιν ἓξ λεπτῶν, ἐπομένως καθ' ἣν στιγμὴν ἔμελλε νὰ ῥιφθῇ ἡ βολή, ἐν τῇ μεγάλῃ πόλει τῆς Μαρυλάνδης θὰ ἦτο ἡ τετάρτη ὥρα καὶ εἴκοσι τέσσαρα πρῶτα λεπτὰ μετὰ μεσημβρίαν τῆς 22 Σεπτεμβρίου.

Ὁ καιρὸς ἦτο θαυμάσιος. Ὁ ἥλιος εἶχε πρὸ μικροῦ δύσῃ ἐπὶ τῶν πεδιάδων τοῦ Βαμασάϊ, ἐν αἰθριωτάτῳ ὁρίζοντι. νὺξ δὲ γαληνιαία καὶ διάστερος, τῆς ὁποίας ὡραιοτέραν δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ εὐχηθῇ τις διὰ παρομοίαν ἀπόπειραν, ἐξήπλου πανταχοῦ τὰς μελαίνας σκιάς της. Οὐδὲ τὸ ἐλάχιστον νεφύδριον θ' ἀνεμίγνυτο εἰς τοὺς τεχνητοὺς ἀτμούς, οὓς θὰ παρῆγεν ἡ ἀνάφλεξις τῆς μελιμελονίτιδος.

Τίς οἶδεν; Ἴσως ὁ πρόεδρος Βαρβικὰν καὶ ὁ λοχαγὸς Νίκολ ἐλυποῦντο μὴ δυνάμενοι νὰ λάβωσι θέσεις ἐντὸς τοῦ βλήματος! Κατὰ τὸ πρῶτον δευτερόλεπτον ἤθελον διανύσῃ δύο χιλιάδας ὀκτακόσια χιλιόμετρα καὶ ἀφοῦ εἰσέδυον μετὰ καταπληκτικῆς ταχύτητος εἰς τὰ μυστήρια τοῦ σεληνιακοῦ κόσμου, θὰ ἐρρίπτοντο εἶτα ἀνεπιστρεπτεὶ εἰς τὸ περὶ τὸν ἡλιακὸν κόσμον ἄπειρον.

Ὁ Σουλτάνος Βαλῆ — Βαλῆ καὶ οἱ ἐπισημότεροι τῆς αὐλῆς του, ὁ ὑπουργὸς δηλονότι τῶν οἰκονομικῶν καὶ ὁ ἀρχιδήμιος, ὡς καὶ τὸ πολυπληθὲς μέλαν προσωπικὸν ὅπερ εἶχε παράσχῃ τὰς ὑπηρεσίας του εἰς τὸ μέγα ἔργον, προσῆλθον ἐν σώματι, ὅπως παρακολουθήσωσι τὰς διαφόρους φάσεις τῆς βολῆς, ἐκ φρονήσεως ὅμως ἐτοποθετήθησαν εἰς ἀπόστασιν τριῶν χιλιομέτρων ἀπὸ τῆς στοᾶς, ἵνα εὑρίσκωνται ἐκτὸς παντὸς κινδύνου ἐνδεχομένου νὰ προκύψῃ ἐκ τῆς καταπληκτικῆς ὠθήσεως τῶν ἀτμοσφαιρικῶν στρωμάτων.

Χιλιάδες ἰθαγενῶν ἀναχωρήσαντες ἐκ Κισόγου καὶ τῶν εἰς τὰ μεσημβρινώτερα μέρη τῆς ἐπαρχίας κατεσπαρμένων χωρίων, ἔσπευσαν, κατὰ διαταγὴν τοῦ Σουλτάνου, ὅπως θαυμάσωσι τὸ ἔκτακτον τοῦτο θέαμα.

Σύρμα συνδέον ἠλεκτρικὴν συστοιχίαν καὶ τὴν ἐν τῷ βάθει τῆς στοᾶς ἀφεθεῖσαν ἐναυσματικὴν πυξίδα, ἐπρόκειτο νὰ διοχετεύσῃ τὸ ῥεῦ-

Digitized by Google

μα ὅπερ ἔμελλε νὰ ἐπιφέρῃ τὴν ἔκρηξιν τῆς μελιμελονίτιδος.

Ὡς προανάκρουσμα δέ, μεγαλοπρεπὲς γεῦμα συνήνωσεν εἰς κοινὴν ἑστίασιν τὸν Σουλτάνον, τοὺς ἐπισημοτέρους τῆς πρωτευούσης καὶ τοὺς Ἀμερικανούς, δαπάναις τοῦ Βαλῆ — Βαλῆ φιλοτιμηθέντος νὰ ἐπιδείξῃ πολλὴν γενναιοδωρίαν, τοσοῦτον μᾶλλον καθ' ὅσον τὰ ἔξοδα τοῦ συμποσίου ἔμελλον νὰ τῷ ἀποδοθῶσι παρὰ τοῦ ταμείου τῆς ἑταιρίας Βαρβικὰν καὶ Σας.

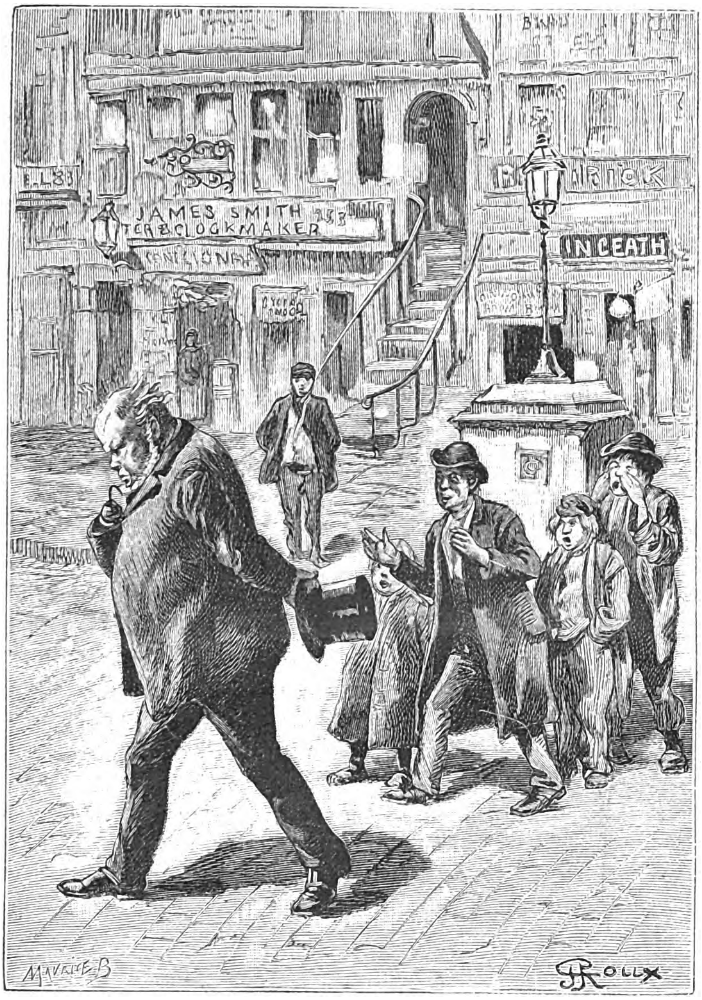

Ἡ ἀποτυχία τοῦ Μάστωνος.

Ἦτο ἡ ἑνδεκάτη ὥρα ὅτε τὸ συμπόσιον τοῦτο, ἀρξάμενον ἀπὸ τῆς ἑβδόμης καὶ ἡμισείας, ἐπερατώθη διὰ προπόσεως τοῦ Σουλτάνου ὑπὲρ τῶν μηχανικῶν τῆς *Ἐκμεταλλευτικῆς τοῦ Β. Πόλου Ἑταιρίας* καὶ ὑπὲρ τῆς ἐπιτυχίας τῆς ἐπιχειρήσεως.

Μετὰ μίαν ὥραν ἡ μεταβολὴ τῶν γεωγραφικῶν καὶ κλιματολογικῶν ὅρων τῆς Γῆς θὰ ἦτο γεγονὸς τετελεσμένον.

Ὁ πρόεδρος Βαρβικάν, ὁ συνέταιρός του καὶ οἱ δέκα πρωτεργάται ἔλαβον θέσιν τότε παρὰ τὴν σκηνὴν ἐντὸς τῆς ὁποίας ὑπῆρχεν ἡ ἠλεκτρικὴ συστοιχία. Ὁ Βαρβικὰν κρατῶν ἀνὰ χεῖρας τὸ χρονόμετρον ὑπελόγιζε τὰ λεπτά, ἀσυνήθως μακρὰ δι' αὐτόν, ἐξ ἐκείνων τὰ ὁποῖα φαίνονται οὐχὶ ἔτη, ἀλλ' αἰῶνες!

Τὸ μεσονύκτιον παρὰ δέκα λεπτά, ὁ λοχαγὸς Νίκολ μετὰ τοῦ Βαρβικὰν ἐπλησίασαν τὴν συσκευήν, ἣν τὸ σύρμα ἔθετεν εἰς συγκοινωνίαν μετὰ τῆς στοᾶς τοῦ Κιλιμαντζάρου, ἐνῷ ὁ Σουλτάνος, οἱ αὐλικοί του καὶ τὸ πλῆθος τῶν ἰθαγενῶν ἐσχημάτιζον περὶ αὐτοὺς ἀπέραντον κύκλον.

Ἡ βολὴ ἔδει νὰ ῥιφθῇ, κατὰ τοὺς ὑπολογισμοὺς τοῦ Ι. Τ. Μάστωνος, ἀκριβῶς καθ' ἣν στιγμὴν ὁ ἥλιος θὰ ἔτεμνε τὴν ἰσημερινὴν γραμμήν, τὴν ὁποίαν δὲν θὰ κατέλιπε πλέον ἐν τῇ φαινομενικῇ αὐτοῦ τροχιᾷ περὶ τὸν γήϊνον πλανήτην.

— Μεσονύκτιον παρὰ πέντε λεπτά! — Παρὰ τέσσαρα! — Παρὰ τρία! — Παρὰ δύο! — Παρὰ ἕν!...

Ὁ πρόεδρος Βαρβικὰν παρηκολούθει τὸν δεί-

Digitized by Google

κτην τοῦ ὡρολογίου του φωτιζομένου ὑπὸ φανοῦ ὃν ἔφερεν εἷς τῶν πρωτεργατῶν, ἐνῷ ὁ λοχαγὸς Νίκολ ἔχων τὸν δάκτυλον ἐπὶ τοῦ κομβίου τῆς συσκευῆς ἦν ἕτοιμος νὰ κλείσῃ τὸ κύκλωμα τοῦ ἠλεκτρικοῦ ῥεύματος.

— Μόνον εἴκοσι δευτερόλεπτα ὑπολείπονται — Μόνον δέκα ! — Μόνον πέντε ! — Μόνον ἕν!

Οὐδ' ὁ ἐλάχιστος τρόμος ἐξεδηλοῦτο εἰς τὴν χεῖρα τοῦ ἀταράχου Νίκολ. Ἀμφότεροι δὲ δὲν ᾐσθάνοντο μεγαλητέραν συγκίνησιν ἢ καθ' ἣν στιγμὴν κεκλεισμένοι ἐντὸς τοῦ βλήματος τῆς Κολομβιάδος ἀνέμενον νὰ ῥιφθῶσιν εἰς τὰς Σεληνιακὰς χώρας!

« Πῦρ !... » ἐφώνησεν ὁ πρόεδρος Βαρβικάν.

Καὶ ὁ λοχαγὸς τοῦ λοχαγοῦ Νίκολ ἐπίεσε τὸ κομβίον....

Καταπληκτικὴ ἐκπυρσοκρότησις, τῆς ὁποίας τοὺς κυματισμοὺς ἐπολλαπλασίασεν ἡ ἠχὼ μέχρι τῶν ἐσχατιῶν τοῦ ὁρίζοντος τοῦ Βαμασαΐ καὶ ὀξύτατος συριγμὸς ὄγκου διασχίζοντος τὴν ἀτμοσφαῖραν ὑπὸ τὴν ὤθησιν δισεκατομμυρίου δισεκατομμυρίων λιτρῶν ἀερίου αναπτυχθέντος ἐκ τῆς ταὐτοχρόνου ἐκρήξεως δύο χιλιάδων τόννων μελιμελονίτιδος, ἐπηκολούθησαν ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς Γῆς, ὡς ἐὰν διήρχετο ἓν τῶν μετεώρων ἐκείνων, ἐντὸς τῶν ὁποίων συγκεντροῦται ὅλη ἡ σφοδρότης τῆς φύσεως. Ἡ παραχθεῖσα ἐκ τούτου ἐντύπωσις δὲν θὰ ἦτο τρομερωτέρα, καὶ ἂν σύμπασαι αἱ τηλεβολοστοιχίαι τοῦ κόσμου, μεθ' ὅλων τῶν κεραυνῶν τοῦ οὐρανοῦ ἐβρόντων συνάμα.

ΙΘ'.

Ὅπου ὁ Ι.Τ. Μάστων λυπεῖται ἴσως, διότι ὁ ὄχλος δεν ἐφήρμοσε κατ' αὐτοῦ τὸν νόμον τοῦ Λύντς

Αἱ πρωτεύουσαι τῶν δύο Κόσμων, αἱ σημαντικώτεραι πόλεις μέχρι καὶ αὐτῶν τῶν μετριωτέρων κωμοπόλεων, ἀνέμενον μετὰ φρίκης τὴν ὥραν τῆς ἐκρήξεως. Ἕκαστος ἐπὶ οἱουδήποτε σημείου τῆς γηΐνης σφαίρας, χάρις εἰς τὴν ἀπειροπληθῆ τῶν ἐφημερίδων διάδοσιν, ἐγνώριζεν ἀκριβῶς τὴν ἀντίστοιχον πρὸς τὸ μεσονύκτιον τοῦ Κιλιμαντζάρου ὥραν, ἀναλόγως τῆς διαφορᾶς τῶν μεσημβρινῶν,

Τοῦ ἡλίου διανύοντος μίαν μοῖραν ἀνὰ τέσσαρα πρῶτα λεπτά, ἡ ἀντίστοιχος ὥρα διὰ τὰς κυριωτέρας πόλεις ἦτο :

εἰς Παρισίους . . : . . .	9	ὥρ.	40'	μ. μ.
εἰς Πετρούπολιν	11	ὥρ.	31'	»
εἰς Λονδῖνον.	9	ὥρ.	30'	»
εἰς Ῥώμην.	10	ὥρ.	20'	»
εἰς Μαδρίτην	9	ὥρ.	15'	»
εἰς Βερολῖνον.	11	ὥρ.	20'	»
εἰς Κωνσταντινούπολιν . .	11	ὥρ.	26'	»
εἰς Καλκούταν.	13	ὥρ.	04'	π. μ.
εἰς Ναγκίνην.	5	ωρ.	05'	»

Ἐν Βαλτιμόρῃ, εἴπομεν, δώδεκα ὥρας μετὰ τὴν διάβασιν τοῦ ἡλίου ἀπὸ τοῦ μεσημβρινοῦ τοῦ Κιλιμαντζάρου, ἦτο ἡ 4 ὥρ. 24' μετὰ μεσημβρίαν τῆς 22 Σεπτεμβρίου, ἀπερίγραπτος δὲ ἦτο ὁ καταλαβὼν τοὺς κατοίκους αὐτῆς τρόμος τὴν στιγμὴν ἐκείνην. Καὶ ἀληθὲς μὲν εἶναι ὅτι δὲν διέτρεχον οὗτοι τὸν κίνδυνον νὰ σαρωθῶσιν ὑπὸ τῶν θαλασσῶν, ἡ μόνη δὲ ὁρατὴ μεταβολὴ δι' αὐτοὺς θὰ ἦτο ἡ ἐκκένωσις τοῦ ὅρμου Τσησεπὴκ καὶ ἡ παρέκτασις τοῦ ἐν τῷ πέρατι αὐτοῦ ἀκρωτηρίου Χαττεράς, ὡς μακρᾶς ὀρεινῆς σειρᾶς ἀναδυούσης ὑπεράνω τοῦ ἀποξηρανθέντος Ἀτλαντικοῦ ! Ἀλλ' ἡ πόλις των ὡς τόσαι ἄλλαι μὴ ἀπειλούμεναι ὑπὸ καταποντισμοῦ, δὲν θὰ ἀνετρέπετο τάχα ὑπὸ τοῦ κλονισμοῦ, δὲν θὰ κατεστρέφοντο τὰ μνημεῖα αὐτῆς καὶ αἱ νῦν πολυάνθρωποι συνοικίαι της δὲν θὰ ἐξηφανίζοντο ὑπὸ τὰ χάσματα, ἅτινα ἐνδεχόμενον ἦτο ν' ἀνοιχθῶσιν ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς ; Οἱ φόβοι δὲ οὗτοι δὲν ἦσαν πληρέστατα δικαιολογημένοι εἰς τὰ διάφορα ἐκεῖνα τμήματα τῆς σφαίρας, ἅτινα δὲν ἔμελλον νὰ καλυφθῶσιν ὑπὸ τῶν ὑδάτων ;

Προφανῶς, εἶχον δίκαιον.

Ὅθεν πᾶς ἄνθρωπος, κατὰ τὴν ἀπαισίαν ἐκείνην στιγμήν, ᾐσθάνθη τὸ ῥῖγος τῆς φρίκης εἰσδῦον μέχρι τοῦ μυελοῦ τῶν ὀστέων. Ναί, πάντες ἀνεξαιρέτως ἔτρεμον, πλὴν μόνου τοῦ μηχανικοῦ Ἀλκείδου Δισπερῆ. Μὴ ἔχων αὐτὸς τὸν ἀπαιτούμενον χρόνον νὰ γνωστοποιήσῃ ὅσα ἡ τελευταία ἐργασία του πρὸ μικροῦ τῷ εἶχεν ἀποκαλύψῃ, ἔπινεν ἡσύχως τὸν καμπανίτην του, εἰς ὑγείαν τοῦ γηραιοῦ Κόσμου, ἐντὸς ἑνὸς τῶν πρώτων ἑστιατορίων τῆς Βαλτιμόρης.

Τὸ εἰκοστὸν τέταρτον λεπτὸν μετὰ τὴν τετάρτην ὥραν παρῆλθε . . .

Ἐν Βαλτιμόρῃ . . . τίποτε !

Ἐν Λονδίνῳ, ἐν Παρισίοις, ἐν Ῥώμῃ, ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἐν Βερολίνῳ, τίποτε ! . . Οὐδ' ὁ ἐλάχιστος κἂν κλονισμός !

Ὁ κ. Τζὼν Μὶλν, μηχανικὸς ἐν τοῖς ἀνθρακωρυχείοις τῆς Τακοσίμης ἐν Ἰαπωνίᾳ, οὐδεμίαν ἐξηκρίβωσεν ἀσυνήθη κίνησιν τοῦ γηΐνου φλοιοῦ, οὐδὲ τὴν ἐλαχίστην διὰ τοῦ τρομομέτρου του(1)

Δυστυχῶς ὁ συννεφώδης οὐρανὸς ἐν Βαλτιμόρῃ δὲν ἐπέτρεψεν, ἐπελθούσης τῆς νυκτός, νὰ ἐξακριβωθῇ ἂν ἡ φαινομένη κίνησις τῶν ἀστέρων ὑπέστη μεταβολήν τινα, τοῦθ' ὅπερ θὰ ἦτο ἔνδειξις τροποποιήσεως τοῦ γηΐνου ἄξονος.

Ἀλλ' ὁποίαν νύκτα διῆλθεν ὁ Ι. Τ. Μάστων ἐντὸς τοῦ ἀγνώστου εἰς πάντας, πλὴν τῆς μίστρες Εὐαγγελίας Σκόρβιτ, κρησφυγέτου του.

(1) Τὸ τρομόμετρον εἶναι εἶδος ἐκκρεμοῦς, τοῦ ὁποίου αἱ διαπάλσεις σημειοῦσι τὰς μικροκοσμικὰς κινήσεις τοῦ γηΐνου φλοιοῦ. Κατὰ μίμησιν τῆς Ἰαπωνίας πολλαὶ χῶραι εἰσήγαγον ἤδη τὴν χρῆσιν παρομοίων συσκευῶν ἐν τοῖς μεταλλείοις.

Digitized by Google

Ἐλύσσα αὐτόχρημα ὁ παράφορος πυροβολητὴς καὶ δὲν ἠδύνατο οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν νὰ κρατηθῇ εἰς τὴν θέσιν του! Πόσον ἀνυπομόνως ἀνέμενε νὰ προστεθῶσιν ἡμέραι τινὲς εἰς τὴν ἡλικίαν του, ὅπως λάβῃ τὴν ἀναμφισβήτητον ἀπόδειξιν τῆς ἐπιτυχίας τῆς ἐπιχειρήσεως, πειθόμενος ἰδίοις ὄμμασιν ὅτι ἡ τροχιὰ τοῦ ἡλίου εἶχε πράγματι μεταβληθῇ! Ἡ μεταβολὴ αὕτη δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ βεβαιωθῇ τὴν πρωΐαν τῆς 23 Σεπτεμβρίου, διότι κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην ὁ φωτοβόλος τοῦ ἡλίου δίσκος ἀνατέλλει, δι' ὅλους τοὺς τόπους τῆς γῆς, ἐκ τοῦ αὐτοῦ σημείου τοῦ ὁρίζοντος.

Τὴν ἐπαύριον ὁ ἥλιος, ἑπόμενος εἰς τὴν συνήθειάν του, ἀνεφάνη εἰς τὸν ὁρίζοντα.

Κατὰ τὴν πρωΐαν ταύτην οἱ Εὐρωπαῖοι ἀντιπρόσωποι εὑρίσκοντο ἐπὶ τοῦ ξενοδοχείου των, φέροντες ἀκριβέστατα ἀστρονομικὰ ὄργανα, ὅπως βεβαιωθῶσιν ἂν πράγματι ὁ ἥλιος ἔμελλε νὰ διαγράψῃ τὴν τροχιάν του ἐπὶ τοῦ ἐπιπέδου τοῦ Ἰσημερινοῦ.

Ἀλλὰ τοιοῦτό τι δὲν παρετηρήθη· ὁ ἀπαστράπτων δίσκος λεπτά τινα μετὰ τὴν ἀνατολήν του ἔκλινεν ἤδη καταφανῶς πρὸς τὸ νότιον ἡμισφαίριον.

Ὅθεν οὐδεμίαν μεταβολὴν εἶχεν ὑποστῆ ἡ φαινομενικὴ πορεία του.

Ὁ ταγματάρχης Δόνελλαν καὶ οἱ συνάδελφοί του ἐχαιρέτισαν τότε τὸν οὐράνιον λαμπτῆρα, ἀνερχόμενον ἐπὶ ὁρίζοντος αἰθριωτάτου, μετὰ ζητωκραυγῶν καὶ χειροκροτημάτων ἐνθουσιωδῶν, ὡς μέγαν ἠθοποιὸν ἐμφανιζόμενον ἐπὶ μεγαλοπρεποῦς σκηνῆς ἐνώπιον ἐκθάμβου κοινοῦ!

«Εἰς τὴν αὐτὴν ἀκριβῶς θέσιν, τὴν ὁποίαν προσδιώρισαν οἱ νόμοι τῆς ἀστρονομίας! . . . ἀνέκραξεν ὁ Ἔρικ Βαλδενάκ.

— Τῆς παλαιᾶς μας ἀστρονομίας, παρετήρησεν ὁ Βόρις Καρκώφ, τὴν ὁποίαν οἱ ἀνόητοι αὐτοὶ καὶ καλὰ ἤθελον νὰ καταργήσουν!

— Κρῖμα τὰ ἔξοδά των! Θὰ μείνουν μὲ τὴν ἐντροπήν! προσέθηκεν ὁ Ἰάκωβος Γιάνσων, διὰ στόματος τοῦ ὁποίου ἐφαίνετο λαλοῦσα ὁλόκληρος ἡ Ὀλλανδία.

— Καὶ αἱ ἀρκτικαὶ χῶραι θὰ μείνωσιν αἰωνίως κεκαλυμμέναι ὑπὸ τῶν πάγων, καθὼς μέχρι τοῦδε! ὑπέλαβεν ὁ καθηγητὴς Γιὰν Χαραλδ.

— Ζήτω ὁ ἥλιος! ἀνέκραξεν ὁ ταγματάρχης Δόνελλαν. Ὅπως ἐστὶ καὶ εὑρίσκεται, ἀρκεῖ διὰ τὰς ἀνάγκας τοῦ κόσμου!

— Ζήτω! . . . Ζήτω! . . . » ἐπανέλαβον ἐν μιᾷ φωνῇ ὡς ἀντιπρόσωποι τῆς γηραιᾶς Εὐρώπης.

Ὁ Δὴν Τούδριγκ ὅστις οὐδὲν εἶχεν εἰπῆ μέχρι τοῦδε, ἐδήλωσε τότε τὴν παρουσίαν του διὰ τῆς ὀρθῆς ταύτης παρατηρήσεως:

«Ἀλλὰ πιθανὸν νὰ μὴ ἐπυροβόλησαν! . . .

— Νὰ μὴ ἐπυροβόλησαν; . . . ἀνεφώνησεν ὁ ταγματάρχης. Ὁ θεὸς νὰ δώσῃ νὰ ἔχουν πυροβολήσῃ καὶ δυὸ φοραῖς μάλιστα, ὄχι μία!»

Τὴν ὑπόθεσιν ταύτην ἐποίουν ἀκριβῶς ὁ Ι. Τ. Μάστων καὶ ἡ μίστρες Εὐαγγελία Σκόρβιτ, περὶ τούτου ἠρώτων οἱ ἀδαεῖς καὶ οἱ ἐπιστήμονες οὓς ἡ λογικὴ τῶν πραγμάτων συνήνου τὴν φορὰν ταύτην, τοῦτο δὲ ἐπανελάμβανε καὶ ὁ Ἀλκείδης Δισπερῆς, προσθέτων ὅμως καθ' ἑαυτόν:

«Εἴτε ἐπυροβόλησαν, εἴτε μή, εἶναι ἐντελῶς ἀδιάφορον! . . . ἡ Γῆ δὲν ἔπαυσε διὰ τοῦτο νὰ στριφογυρίζῃ εἰς τὸν παλαιόν της ἄξονα, καθὼς πρότερον!»

Πάντες εὑρίσκοντο πραγματικῶς ἐν ἀγνοίᾳ τῶν συμβαινόντων ἐν Κιλιμαντζάρῳ, ἀλλὰ πρὸ τοῦ πέρατος τῆς ἡμέρας εἰς τὴν ἐρώτησιν ταύτην τῆς ἀνθρωπότητος ἐδόθη ἀπάντησις, διὰ τοῦ ἑπομένου τηλεγραφήματος σταλέντος παρὰ τοῦ ἐν Ζανζιβάρῃ Προξένου Ῥιχάρδου Τρούστ:

Ζανζιβάρῃ. 23 Σεπτεμβρίου

7ὥρ· 27' τῆς πρωΐας.

Ὑπουργὸν Τζὼν Σ. Βράϊτ.

«Βολὴ ἐρρίφθη μεσονύκτιον ἀκριβῶς, διὰ τη»λεβόλου ὀρυχθέντος ἐντὸς τῆς μεσημβρινῆς »κλιτύος τοῦ Κιλιμαντζάρου. Βλῆμα διῆλθε »μετὰ τρομακτικῶν συριγμῶν. Ἐκπυρσοκρότη»σις φρικώδης. Σίφων ἠρήμωσε χώραν. Θάλασ»σα ὑψώθη μέχρι πορθμοῦ Μαζαμβικῆς. Πλεῖ»στα πλοῖα ἐρρίφθησαν εἰς τὴν ἀκτήν. Κωμο»πόλεις καὶ χωρία κατεστράφησαν ἄρδην. Τὰ »πάντα ἔχουσι καλῶς.

»**Ῥιχάρδος Τρούστ.**»

Τὰ πάντα ἀληθῶς εἶχον καλῶς, διότι πλὴν τῶν ἐπελθουσῶν καταστροφῶν ἐν τῇ χώρᾳ τοῦ Βαμασάϊ, ἕνεκα τοῦ ἐπισυμβάντος τεχνητοῦ σίφωνος καὶ τῶν ναυαγίων, ἅτινα ἐπροξένησεν ἡ αἰφνιδία μετατόπισις τῶν ἀτμοσφαιρικῶν στρωμάτων, κατ' οὐδὲν ἄλλο μετεβλήθη ἡ φυσικὴ κατάστασις τῶν πραγμάτων. Ἀλλὰ μήπως παρόμοιαι συνέπειαι δὲν εἶχον ἐπέλθῃ καὶ κατὰ τὴν ἐκπυρσοκρότησιν τῆς περιφήμου Κολουβιάδος; Μήπως καὶ τότε ὁ κλονισμὸς ὅστις εἶχε μεταδοθῇ εἰς τὸ ἔδαφος τῆς Φλωρίδος δὲν εἶχε γίνῃ αἰσθητὸς ἐπὶ ἀκτῖνος ἑκατὸν μιλλίων; Βεβαίως, ἀλλὰ τὴν φορὰν ταύτην τὸ ἀποτέλεσμα ἔδει νὰ εἶναι ἑκατονταπλάσιον.

Ὁπωσδήποτε, διὰ τοῦ τελεγραφήματος τούτου δύο τινα ἐγνωστοποιοῦντο εἰς τοὺς ἐνδιαφερομένους τῶν δύο Κόσμων:

1) Ὅτι τὸ τεράστιον τηλεβόλον εἶχε κατασκευασθῇ ἐντὸς τῶν πλευρῶν τοῦ Κιλιμαντζάρου καὶ

2) Ὅτι εἰς τὴν προσδιωρισμένην ὥραν ἡ βολὴ εἶχε ῥιφθῇ.

(Jules Verne) Ἕπεται τὸ τέλος

Digitized by Google

ΚΡΑΒΑΡΑ

('Οδοιπορικαὶ σημειώσεις)

Συνέχεια· ἴδε σελ. 880

Γ'.

Μπέρκου καὶ Μπερίστα.—Ἐπαῖται.—Ἤθη καὶ ἔθιμα.—Ἀναχώρησις καὶ ἐπιστροφή.

Μίαν ὥρα ἀκριβῶς τοῦ Πλατάνου κεῖνται τὰ χωρία Μπέρκου καὶ Μπερίστα. Καὶ τὰ δύο ἀνήκουν εἰς τὸν δῆμον Προσχίου, οἰκούμενα τὸ μὲν ἀπὸ 500 τὸ δὲ ἀπὸ 600 καὶ πλέον ψυχάς· κεῖνται ἐπὶ τῆς κλιτύος ἀντιμετώπων βουνῶν τὸ μὲν δεξιὰ τὸ δὲ ἀριστερὰ βαθέος ῥεύματος, χυνομένου ἀπὸ μεσημβρίας πρὸς ἄρκτον ἐντὸς τοῦ Φίδαρη. Ἔχουν βρύσεις, ἔχουν ὑψηρόφους οἰκίας, δύο ἐκκλησίας τῆς Παναγίας ἐντὸς τῶν ὁποίων πανηγυρίζουν τὸ μὲν κατὰ τὴν 8 Σεπτεμβρίου τὸ δὲ κατὰ τὴν 20 Αὐγούστου.

Βεβαίως αὐτὰ εἶνε ὅλα κοινὰ πράγματα· τὰ εὑρίσκει τις μόλις εἰσέλθῃ εἰς τὸ τυχὸν χωρίον. Τὸ Μπέρκου ὅμως καὶ τὸ Μπερίστα δὲν εἶνε ἀπὸ τὰ τυχόντα χωρία. Ἠμπορεῖ νὰ μὴ ἔχουν τὰς ὡραίας τοῦ Πλατάνου, οὔτε τοὺς *τσοπάνους* τῆς Ἀραχώβης· ἠμπορεῖ νὰ μὴ εἶνε φυτώρια δεσποτῶν ὅπως ἡ Χόμωρη καὶ γῆ ἁγίων ὅπως ἡ Κοζίτσα καὶ σκηναὶ μεσαιωνικῶν ἐρίδων ὅπως τὰ Λομποτινά, ἦσαν ὅμως καὶ εἶνε πάντοτε περίβλεπτα. Μετὰ τῆς Συνίστας καὶ τῆς Κλεπᾶς ἀποτελοῦσι ταῦτα τὴν εὐκλεῆ καὶ πολύφημον τετράδα περὶ τὴν ὁποίαν περιστρέφεται τὸ τμῆμα τοῦτο τῆς Ῥούμελης· καὶ ἂν θέλετε ἄνευ αὐτῶν δὲν ἠμποροῦν νὰ ἐννοηθῶσι τὰ Κράβαρα, καθὼς δὲν ἐννοεῖται ἡ ἀρχαία Ἑλλὰς ἄνευ τῆς Σπάρτης καὶ τῶν Ἀθηνῶν!

Ναί, τῆς Σπάρτης καὶ τῶν Ἀθηνῶν ποία ταχα ἡ διαφορά! Δὲν ἐγέννησαν βεβαίως Ἀριστείδας εἴτε Λυκούργους, δὲν ἔκτισαν Παρθενῶνας καὶ Περσικὰς Στοάς, δὲν ἀκούεται εἰς τὰς ἀγορὰς των ἡ εὔθυμος εὐφυολογία εἴτε ἡ σοβαρά, ἀνδροπρεπὴς ὀλιγολογία, ἀλλὰ μήπως αὐτὰ καὶ μόνα ἀναδεικνύουσι τοὺς τόπους; Ὁ δαίμων τῆς Τεμέσης καὶ ὁ Ἀστράβακος, ἡ Κίρκη, ἡ Ἀγαμήδη καὶ ἡ λοιπὴ περικλεὴς χορεία τῶν μάγων καὶ τῶν ἐπαιτῶν τῆς ἀρχαιότητος ἐδόξασαν ταχα ὀλιγώτερον τὰς πατρίδας των; Τοὐναντίον ποιηταὶ ἀντέγραψαν τὰς *ἐπῳδὰς* καὶ τὰς *ἀρὰς* των, φιλόσοφοι παρέλαβον τὰς *καταδέσεις* των, ῥήτορες καὶ ἱστορικοὶ ἐφύλαξαν μέχρις ἡμῶν τ᾽ἀπόκρυφα τῆς *ἱερᾶς τέχνης* των.

Καὶ αὐτὴν τὴν ἱερὰν τέχνην ἀσκοῦσιν ἤδη οἱ κάτοικοι ὅλοι τοῦ Μπέρκου καὶ Μπερίστα. Εἶνε οὗτοι οἱ πιστοὶ θεματοφύλακες τῶν Μαρσῶν οἵτινες ἐξημέρουν τοὺς ἀγριωτέρους ὄφεις, τῶν Μηναγυρτῶν καὶ Φαρμακομάντεων, οἵτινες συνεκράτουν τὴν ῥοὴν τοῦ αἵματος μὲ τὸ μῶλυ καὶ τὸ τριπόλιον, τὸν ἀσφόδελον καὶ τὴν ἱεροβοτάνην καὶ ἀπήλλαττον τοὺς δαιμονιῶντας διὰ τῶν Ἐφεσίων λογίων, τῶν τριχῶν, ὀνύχων, ῥιζῶν καὶ πτυσμάτων. Ὑπὸ τὸ τετριμμένον καππότο καὶ τὸ παχυλὸν σκουφάκι καὶ τὰ χοίρινα σάνδαλα κρύπτεται ὅλη ἡ πονηρὰ σοφία τῶν ἀρχαίων, μεταμορφωμένη εἰς τὸν προδιαγραφέντα τύπον τοῦ Κραβαρίτου· ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦ Ζαρκαδόγιαννου π. χ. εἴτε τοῦ Ἀρκουδιὰ ὑπολανθάνει ὁ Μελάμπους, ὁ Μουσαῖος, ὁ Ἐπιμενίδης. Ὑπὸ τοιαύτην δ᾽ ἐνδυμασίαν καὶ τοιαύτην ἰδιότητα, μὲ τὸ ταγάρι ἀπὸ τοῦ ὤμου καὶ τὸ ῥαβδὶ εἰς τὴν χεῖρα, ὡς εὐσεβεῖς προσκυνηταὶ διασπείρονται εἰς τὰ τέσσαρα σημεῖα τοῦ ὁρίζοντος, ζητοῦντες τοὺς ἀμαθεῖς καὶ φιλελεήμονας χριστιανούς.

Πρέπει ὅμως νὰ λεχθῇ πρὸς τιμήν των ὅτι οὔτε τὰς γυναῖκάς των ἀναγκάζουν εἰς τὸ τοιοῦτον ἐπάγγελμα, οὔτε τὰ παιδία των στρεβλώνουν. Ἂν χρειασθῶσιν ἀπ᾽ αὐτὰ ὡς ἐφόδια πορεύονται καὶ λαμβάνουν ὑπ᾽ ἐνοίκιον ἀπὸ τὸν Ἅγιον Δημήτριον, ὅστις ὡς ἐρρέθη ἐκεῖ, εἶνε πλούσιον φυτώριον τοιούτων. Ἅμα δὲ κάμωσι τὴν προμήθειάν των διευθύνονται ἀντιθέτως, εἰς Πλάτανον, κ᾽ ἐπισκέπτονται τὴν οἰκίαν τοῦ δημάρχου, ζητοῦντες παρ᾽ αὐτοῦ *πιστοποιητικόν*. Ὁ δήμαρχος γνωρίζει ἐκ τῶν προτέρων τὸ μερίδιον ὅπερ θὰ λάβῃ ἀπὸ τὰ κέρδη τῶν πελατῶν του κ᾽ἔχει εἰς τὰ ἀρχεῖά του, ἀπ᾽ αἰώνων ἤδη, τὸν τύπον τοῦ πιστοποιητικοῦ. Τάχιστα λοιπὸν κ᾽ ἐν ἐλαφρᾷ συνειδήσει πιστοποιεῖ ὅτι, ὁ δεῖνα κύριος ἄλλοτε εὐτυχὴς καὶ πλούσιος—ὅσον ὁ συβώτης τοῦ Ὀδυσσέως!—ἀναγκάζεται ἤδη νὰ προστρέξῃ εἰς τὰ ἐλεήμονα αἰσθήματα τῶν χριστιανῶν, διότι τὰ πλοῖά του ἐναυάγησαν μεταξὺ Μπέρκου καὶ Μπερίστας εἴτε μεταξὺ Κλεπᾶς καὶ Σινίστας κ᾽ ἐχάθη τὸ πρινοκόκκι του! Τοῦτο δὲ τὸ πιστοποιητικὸν βλέπων ὁ καλὸς Σαμαρείτης φαντάζεται τὰ φοβερὰ κύματα καὶ τὰς ὑφάλους οἵτινες κρύπτονται βέβαια μεταξὺ τῶν ἀξένων ἐκείνων τόπων, τοὺς ὁποίους διὰ πρώτην ἴσως φορὰν ἀκούει καὶ τὸ ναυάγιον τὸ ὁποῖον ἔπαθεν ὁ ἄνθρωπος καὶ δίδει τὸν ὀβολόν του προθύμως. Καὶ προθύμως δέχεται τὸν ὀβολὸν τοῦτον ὁ Κραβαρίτης, γνωρίζων παρὰ πάντα ἄλλον πόσον γρήγορα *γιομίζει τὸ σακκούλι* καὶ ψάλλει ἐμπαικτικῶς κατὰ τὰς εὐθύμους ὥρας του:

Μπέρκου καὶ Μπερίστα
Κλεπᾶ καὶ Σινίστα·
Ἐστοῦ Μιχαλάκη τὸ χωριὸ
Πνίγηκαν καράβια τριανταδυό!..

Οὕτω οἱ ἄνδρες *λείπουν* δύο καὶ τρία ἔτη

Digitized by Google

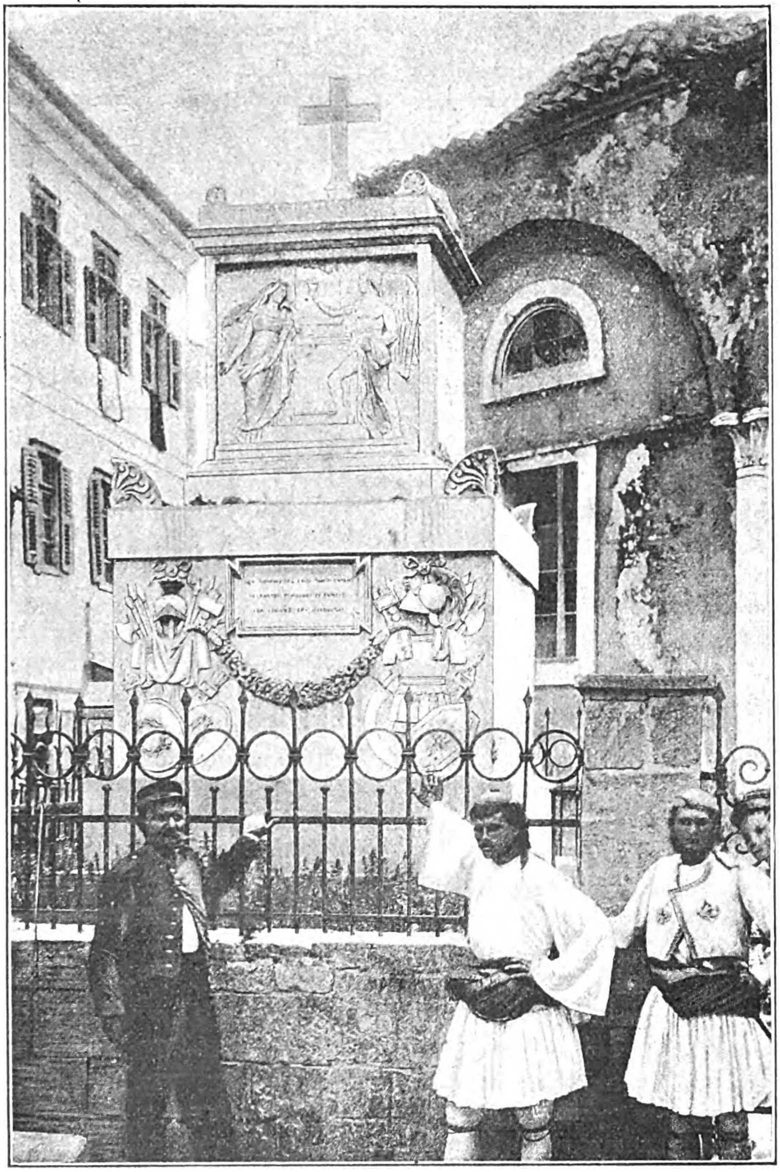

ΤΟ ΜΝΗΜΕΙΟΝ ΤΟΥ Δ. ΥΨΗΛΑΝΤΟΥ ΕΝ ΝΑΥΠΛΙΩ

['Εκ φωτογραφίας τοῦ κ. Ι. Γεωργαντοπούλου]

εἰς τὸ ταξείδι. Διασχίζουν θαλάσσας καὶ διαπορεύονται ποταμούς· ὑπερανaβαίνουσιν ὄρη καὶ κατέρχονται κοιλάδας· κρούουν τὸ μέγαρον τοῦ πλουσίου καὶ τὴν καλύβην τοῦ πτωχοῦ, κατακλίνονται πρὸ τῆς θυρίδος τῶν ναῶν καὶ τῆς θύρας τῶν καπηλείων· δέχονται τὸν ὀβολὸν τῆς χήρας καὶ τὸ τάλαντον τοῦ μεγιστᾶνος, τοὺς ἐμπτυσμοὺς τῶν παίδων καὶ τὰς λοιδορίας τοῦ κόσμου· διαμφισβητοῦν τὸ κόκκαλον μετὰ τοῦ σκύλου καὶ τὰ ψιχία τῆς εὐτελεστέρας τραπέζης μετὰ τῆς γάτας· ὑπομένουσι ἀγογγύστως τὰς δυσμενείας τῆς φύσεως καὶ τὰς δυσμενείας κάθε ἀστυνομικῆς ἀρχῆς. Οὐδὲν ὑπομονητικώτερον οὔτε πεισματωδέστερον αὐτῶν. Ἔθεσαν ὡς σκοπὸν τοῦ βίου των νὰ γελάσωσι τὴν ἀνθρωπότητα καὶ τὸ πράττουν Τίποτε δὲν τοὺς ἐμποδίζει οὔτε ἡ φύσις οὔτε οἱ νόμοι, οὔτε ἡ γλῶσσα οὔτε τὰ ἤθη, οὔτε οἱ ἄνθρωποι, οὔτε τὰ θηρία. Ἐμπρὸς πάντα ἐμπρός· ἂς διαρρέῃ ὁ βίος ἄχαρις, ἀτερπὴς καὶ ἀγέλαστος ἀρκεῖ νὰ γεμίζῃ τὸ *κεμέρι*.

Καὶ γεμίζει τὸ κεμέρι ὁ Κραβαρίτης ὄχι δι' ἑνὸς μόνου ἐπαγγέλματος ἀλλὰ διὰ πλείστων ὅσων. Ἰχνηλατεῖ κ' εὑρίσκει τοὺς ἀνθρώπους· τοὺς ἐξετάζει ἀπὸ παντοῦ καὶ κατανοεῖ τὰ τρωτά των. Καὶ ἂν δὲν ἠμπορῇ νὰ ἐπιτεθῇ ὡς τὸν χριστιανὸν ἐπιτίθεται ὡς τὸν διάβολον, ὅπου δὲν δύναται νὰ τείνῃ τὴν χεῖρα ἀκονίζει τὴν γλῶσσαν· ὅπου δὲν δύναται νὰ γίνῃ παλληκάρι γίνεται δειλός, ὕπουλος· ὅταν δὲν εὑρίσκῃ τοὺς

Digitized by Google

φιλελεήμονας, εὑρίσκει τοὺς δησιδαίμονας, τοὺς μωρούς· ἔχει εἰς τὴν γλῶσσαν τὸ «Ἐλεῆστε, χριστιανοί, τὸ σακάτη·» ἔχει καὶ εἰς τὴν σακκούλαν τὸ φιδόχορτον, τὸ σερνικοβότανον, τὸ σιδερόχορτο καὶ τὸ βοτάνι τῆς ἀγάπης· ἔχει εἰς τὸν νοῦν τοὺς ἐξορκισμοὺς καὶ εἰς τὸ μάτι τὴν βασκανίαν. Ὅλα δὲ αὐτὰ τὰ προσφέρει εἰς τὴν ἀνθρωπότητα, ὅπου εὕρῃ καὶ ὅπως εὕρῃ, παντοῦ ἀναζητῶν καὶ παντοῦ ἀγρεύων, ἀρκεῖ νὰ ῥίπτῃ εἰς ἀσφαλῆ τόπον τὴν ἄγραν του, τὰς εἰσπράξεις του.

Διότι εἶχε καὶ αὐτὴν τὴν βάσανον πρίν· οὐδαμοῦ εὕρισκε τόπον ἀσφαλῆ νὰ κρύψῃ τὰς εἰσπράξεις του μέχρις οὗ τὰς μεταφέρῃ εἰς τὴν οἰκίαν. Ἔνοχος αὐτὸς πρὸ τῆς συνειδήσεώς του, ἔκρινε καὶ ὅλην τὴν ἄλλην ἀνθρωπότητα ἔνοχον πρὸ αὐτοῦ. Κι' ἐμηχανᾶτο λοιπὸν μύρια μέσα κι' ἐπὶ τέλους εὗρε τὸ *ῥαβδί* του. Τὸ ἄκακον ῥαβδί του τὸ ὁποῖον ἐφαίνετο ὅτι δὲν εἶχε παρὰ διὰ τοὺς σκύλους μόνον, τὸ ἐκούφαινε καὶ τὸ μετεποίει εἰς ἀσφαλῆ καὶ ἀνύποπτον χρηματοθήκην!

Τόρα παρήτησεν αὐτὴν τὴν συνήθειαν. Κρατεῖ ὅμως ἀκόμη τὴν συνήθειαν μόλις ἐπιστρέφει τοῦ *ταξειδίου* νὰ προσέρχεται καὶ ν' ἀναρτᾷ ἀπὸ τοῦ ῥαφίου τὸ *ῥαβδί* του εἰς ἰδιαίτερον θάλαμον, ὅπου φυλάσσονται ὅλα τὰ προγονικὰ ῥαβδία, ὡς τὰ ὅπλα εἰς τὰς ὁπλοθήκας τῶν ἡρώων. Κάθε τοιοῦτον ῥαβδὶ ἐκπροσωπεῖ κ' ἕνα ταξεῖδί του· ἡ ποσότης δὲ ὅλων ὁμοῦ τῶν ῥαβδίων εἶνε τὸ τρόπαιον διὰ τοῦ ὁποίου μαρτυρεῖται λαμπρῶς ἡ ἐπαιτικὴ δεξιότης του. Ἂν τύχῃ μάλιστα ὁ τοιοῦτος νὰ εἶνε καὶ ἄγαμος, λαμβάνει εὐθὺς ἀναμφισβήτητα δικαιώματα ἐπὶ τῆς θυγατρὸς τοῦ καλλιτέρου συμπολίτου του κ' ἐπὶ τῆς ὑπερόγκου, ἐκ χιλίων δραχμῶν, προικός της! Βέβαια ἕνας ὅστις τόσον νέος ἀριθμεῖ τόσα *ταξείδια*, θὰ εἰπῇ ὅτι ἔχει θέλησιν καὶ δύναμιν νὰ θρέψῃ οἰκογένειαν καὶ νὰ θησαυρίσῃ!

Οἱ ἀλῆται οὗτοι δὲν ἔχουν ὡρισμένην ἐποχὴν τῆς ἐξόδου των εἰς τὸ *ταξεῖδι* εἴτε τῆς ἐπιστροφῆς των. Ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὅμως τοῦτο γίνεται καὶ εἰς τὰ δύο χωρία κατὰ τὰς πανηγύρεις των. Ἐπιστρέφουν δύο εἴτε τρεῖς ἡμέρας πρίν, πάντοτε νύκτωρ καὶ κρυφίως. Ἀλλὰ τὴν ἐπομένην ἡμέραν ὅστις τοὺς εἶδεν εἰς τὴν ἀγορὰν θὰ μείνῃ ἔκπληκτος ὡς ὁ Τηλέμαχος πρὸ τοῦ μεταμορφωθέντος πατρός του. Τίποτε βρωμερόν, τίποτε ῥακῶδες καὶ ἀκάθαρτον ἐπ' αὐτῶν· ἡ φουστανέλλα κατάλευκος· τὸ σκουφάκι καινουργές, ἀποστίλβον· ἡ μορφὴ ἱλαρά, θριαμβεύουσα· ὅπλα καινουργῆ εἰς τὴν ζώνην, τσαρούχια κατακόκκινα εἰς τοὺς πόδας, πέριξ των εὐθυμία καὶ θρίαμβος! Κατὰ δὲ τὰς ἡμέρας τῆς πανηγύρεως θαμβώνουν τὰ κοσμήματα τῶν γυναικῶν τὰ πλούσια καὶ ὁ Βάκχος μετὰ τῆς Μαινάδος καθιδρύονται ἀπαρασάλευτοι ἐκεῖ.

Μετὰ δύο ὅμως εἴτε τρεῖς ἑβδομάδας πάλιν τὸ προσωπεῖον καὶ ἡ ἀμφίεσις τοῦ ἀλήτου καὶ —Θεὸς σχωρέσ' τὴ μάννα σου τὸν πατέρα σου καὶ τ' ἀδερφάκια σου!..

ΙΑ'.

Τοῦ Σισμάνη τὸ μνῆμα.— Δορβιτσᾶ.— Πωκίστα Σίμου. — Ξυδαῖος καὶ Καναβαῖος.— Βουνὰ Βενέτικα.— Σάπια βρύσις.— Ἐπάνοδος εἰς Ναύπακτον.

Ἀπεφασίσθη ὅπως ἀπὸ Πλατάνου φθάσωμεν αὐθημερὸν εἰς Ναύπακτον. Διὰ νὰ κατορθωθῇ τοῦτο ἔπρεπε νὰ διανύσωμεν πολύωρον καὶ δύσβατον ὁδὸν καὶ ἠναγκάσθημεν νὰ ἐξυπνήσωμεν ἐνωρίς. Ἐκ τούτου ἔτυχε νὰ διακρίνω ἐδῶ κ' ἐκεῖ ἐπὶ τῆς μαύρης ἐπιφανείας τῆς κώμης φῶτά τινα παρήγορα, καὶ τοῦτο ἦτο μία ἀκόμη ἀπόδειξις τῆς εὐπόρου καταστάσεως τῆς κώμης, ἐν συγκρίσει πρὸς τ' ἄλλα κατῳκημένα μέρη τῶν Κραβάρων. Διότι ἐκεῖ μαῦρος ἐπικάθηται πάντοτε ὁ πέπλος τῆς νυκτός, αἱ οἰκίαι φωτίζονται μόλις καὶ μετὰ βίας ἀπὸ τῆς πυρᾶς ἐπὶ τῆς ὁποίας μαγειρεύουν καὶ κάποτε — εἰς ἐκτάκτους ὅλως περιστάσεις — ἀπὸ χωματίνους λύχνους, καταναλίσκοντας βούτυρον ἀντὶ ἐλαίου. Διότι εἰς τὰ ἅγια αὐτοῦ χώματα ὅπως ἀνεστράφησαν ὅλοι οἱ βιωτικοὶ ὅροι συνέβη ὥστε καὶ τὸ βούτυρον νὰ εἶνε εὐθηνότερον τοῦ ἐλαίου. Τὸ χαριτωμένον δένδρον τῆς Ἀθηνᾶς ἀπηξίωσε νὰ βλαστήσῃ εἰς τὰ ξηρὰ καὶ πενιχρὰ αὐτὰ βουνὰ ὅπου ὁ ἀρκουδόβατος μόνον ἀνθεῖ καὶ ἡ καστανιὰ ῥίπτει τὴν βαρειὰν σκιάν της. Τοῦτο γνωρίζοντες ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν Ἀμφισσεῖς ἔμποροι, φορτώνουσι δύο ἀσκοὺς ἐλαίου ἐπὶ ῥωμαλέου ἡμιόνου καὶ περιέρχονται ἐπὶ ἡμέρας τὰ δυσπρόσιτα αὐτὰ μέρη, πωλοῦντες εἰς μεγάλας τιμὰς αὐτὸ τὸ ὁποῖον οἱ Κραβαρῖται ἀγοράζουσι μόνον ὑπὸ εὐσεβείας παρακινούμενοι διὰ τὰς κανδήλας τῶν ἁγίων των.

Ἀπὸ τοῦ Πλατάνου διὰ δυσβάτου ἀτραποῦ κατήλθομεν εἰς τῆς Πωγωνιᾶς τὸ ῥεῦμα μετὰ πορείαν μιᾶς καὶ ἡμισείας ὥρας. Γέφυρα τουρκικὴ 20 μέτρων μήκους κ' ἑνὸς πλάτους, κυρτουμένη εἰς τὸ μέσον ἀποτόμως ὡς ῥάχη γάτας ὠργισμένης συνδέει τὰς δύο ὄχθας. Εἰς τὴν ἀντίπεραν ἀπὸ τῆς ὁποίας ἄρχεται ὁ δῆμος Πυλλήνης ἐγείρεται εἰκονοστάσιον τοῦ Ἁγίου Νικολάου καὶ ἀμέσως ὑψοῦται βουνὸς κατάφυτος ἀπὸ πρίνους καὶ γαύρους μέσῳ τῶν ὁποίων ἄγει δύσβατος ἀτραπὸς μέχρι τῆς κορυφῆς ὅπου φαίνεται ἡ Δορβιτσά. Ἔξω αὐτῆς δεξιὰ καὶ κάτω τῆς ἀτραποῦ, μικρὸς πέτρινος σωρὸς μὲ μικρὸν πρίνον ὃν κατατρώγουσι πεινκλέοι τράγοι λέγεται τοῦ *Σισμάνη τὸ μνῆμα* καὶ εἶνε τὸ μέρος ὅπου

Digitized by Google

ἐθανατώθη κ' ἐτάφη κατὰ τὰ προειρημένα ὁ Θανασούλας Σισμάνης. Ἀνωτέρω ἐπὶ μακροῦ ὀροπεδίου ἐγείρεται πτωχὸν ἐρημοκλῆσι τῆς Ἁγίας Τριάδος καὶ τρεῖς πρῖνοι εἰς τὸν ἕνα τῶν ὁποίων διακρίνεται προσηλωμένος σταυρός. Παραπάνω ἄλλοι πρῖνοι μέγιστοι καὶ ἐκκλησία Ἁγίου Νικολάου καὶ προσκυνητάρι ἐρημωμένα. Οὕτω μετὰ τριῶν τετάρτων πορείαν ἀπὸ τῆς γεφύρας ἐφθάσαμεν εἰς Δορβιτσάν, χωρίον ἀνῆκον εἰς τὸν δῆμον Πυλλήνης καὶ οἰκούμενον ἀπὸ 367 ψυχάς· ἔχει εὐπρόσωπον τὴν θέαν καὶ ἐκκλησίαν τῆ, Ἁγίας Παρασκευῆς διὰ τὴν ὁποίαν πανηγυρίζει κατὰ τὰ τέλη Ἰουλίου.

Ἀκολουθοῦμεν τὴν ἄγουσαν πρὸς μεσημβρίαν ἀτραπόν, διελθόντες ἀραιὸν δάσος δρυῶν εἰς τὸ πέρας τοῦ ὁποίου συναντῶμεν βρύσιν λιθόκτιστον ἀφ' ἧς ὑδρεύεται τὸ ὄπισθεν χωρίον Πωκίστα. Μετ' ὀλίγον βλέπομεν τὸ χωρίον· ἔχει περὶ τὰς 60 οἰκογενείας· μικροὺς οἰκίσκους μετ' ὀπωροφόρων δένδρων καὶ πέριξ εὐάριθμα στρέμματα γῆς καλλιεργημένης. Φθάσαντες ἐπὶ τῆς ὀφρύος τοῦ βουνοῦ εἴχομεν ἐνώπιόν μας εὐρεῖαν χώνην διατεμνομένην ἀριστερὰ ὑπὸ βουνώδους προεξοχῆς ἐπὶ τῆς ὁποίας ἁπλοῦται τὸ χωρίον Σιμου, ἡ πρωτεύουσα τοῦ χωρίου Πυλλήνης.

Ἐφθάσαμεν εἰς Σίμου περὶ τὴν μεσημβρίαν, δαπανήσαντες ἀπὸ Δορβιτσᾶς 1 1)2 ὥραν. Τὸ χωρίον κατοικεῖται ἀπὸ 500 ψυχὰς μὲ τὴν αὐτὴν πτωχείαν καὶ ἐλεεινότητα πάντοτε βιούσας. Ἔχει ἐκκλησίαν τῆς Παναγίας πρὸς βορρᾶν, ἑτέραν πρὸς μεσημβρίαν ἐπὶ περιόπτου θέσεως, τοῦ Ἁγίου Γεωργίου, καὶ πανηγυρίζει τὴν 29 αὐγούστου εἰς ἐρημοκκλήσιον τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου.

Ἐντὸς τοῦ χωρίου τούτου βιοῖ ἀπὸ ἐτῶν ἄλλη ἱστορικὴ οἰκογένεια ἡ τῶν Ξυδαίων. Ἦσαν οὗτοι προὔχοντες ἐπὶ τουρκοκρατίας ἰσχυροὶ κ' ἐσυγγένευον δι' ἐπιγαμίας μετὰ τῶν Σισμαναίων καὶ Καναβαίων. Κατὰ τὰς ἀρχὰς τῆς ἐπαναστάσεως ἦσαν δύο ἀδελφοὶ ὁ Κώστας Ξύδης καὶ Εὐθύμιος Ξύδης ὁ καὶ Ἀναγνώστης ἐπιλεγόμενος διότι ἦτο ἐγγράμματος. Ὁ πρῶτος ἐλέγετο καὶ Μπέης ἔλαβε δὲ γυναῖκα τὴν κόρην τοῦ Ἰωάννου Καναβοῦ, τὸν διάσημον ἐπὶ κάλλει κ' ἐπὶ ἀνδρείᾳ Λάμπρων.

Ἕπεται τὸ τέλος

Α. ΚΑΡΚΑΒΙΤΣΑΣ

ΝΥΧΤΑ

Ἔδυσεν ὁ ἥλιος 'πίσω ἀπ' τὰ βουνά,
'Πίσω ἀπ' τὰ βουνόκορφα νέφη σκοτεινὰ
Τὸν κατευοδώνουν.
Φτερωτὰ κοπέλια πάλι οἱ βραδυνοί,
Οἱ δροσάτοι Ζέφυροι τὴν πλατειὰ σκηνὴ
Τ' οὐρανοῦ σαρώνουν.

Γιὰ ν' ἁπλώσ' ἡ Νύχτα μέσ' 'ς τὴν καθαρή,
Μέσ' 'ς τὴν ἄπειρη ἔκτασι νὰ κρυφοχαρῇ
Τὰ διαμαντικά της.
Δὲν τὸ θέλει — ξεύρω — δὲν ἐπιθυμεῖ
Νὰ θωροῦν τὰ κάλλη της βέβηλοι ὀφθαλμοὶ
Καὶ τὰ μυστικά της.

Δι' αὐτό, μὲ βῆμα ἀργὸ καὶ σιγανὸ
'Σὰν προβάλλῃ ἡ Μάγισσα ἀπὸ τὸν οὐρανὸ
Καὶ χυθῇ 'ς τὴν κτίσι,
'Σ τὸν θνητῶν τὰ μάτια ὕπνον ἀγαπᾷ,
Ὕπνο μὲ ὀνείρατα νὰ κρυφοσκορπᾷ,
Γιὰ νὰ τοὺς κοιμίσῃ.

Μαυρομμάτα Νύμφη καὶ μελαχρινή,
Διέ, πῶς μὲ τὰ μάγια της τὴν καταπονεῖ
Τὴν βοὴ 'ς τὴν χώρα!..

Digitized by Google

'Κούρνιασαν 'ς τὰ δένδρα τὰ φαιδρὰ πουλιά·
Τὰ παιδιὰ 'κοιμήθηκαν μέσ' ς' τὴν ἀγκαλιὰ
Τῆς μαμμᾶς των τώρα.

Μόνον ἡ καρδιά μου — ἄχαρη καρδιά—
'Απ' τῆς μάννας Φύσεως φεύγει τὴν ποδιά,
Ὕπνο δὲν γυρεύει.
Ἡ μορφὴ τῆς Νύχτας τὴν παραπλανᾷ·
Θλιβερὴ συμπάθεια μέσ' 'ς τὰ σκοτεινὰ
Τὴν καταμαγεύει!..

Ἄλλοτε, γεμάτη ἀπὸ ἡλίου φῶς,
Ἔμοιαζε Παράδεισο, ποῦ ἄγγελος κρυφὸς
'Φύτευε ἐδῶ χάμου.
Τώρα ... Ἡ παρθένα μὲ ξανθὰ μαλλιὰ
Μέσ' 'ς τὸν τάφον ἔσβυσε! — Πάγει ἡ ἀντηλιὰ
Μέσ' ἀπ' τὴν καρδιά μου!..

Τώρα, 'σὰν τὴν νύχτα μαύρη ἀπ' τὸν καϋμό,
Νανουρίζει ἀθόρυβα κάθε τῆς παλμό,
Κάθε ἐπιθυμία.
Εἶνε 'μέρα; — 'Μοιάζει ἄδειον οὐρανό,
Ποῦ σφαλεῖ 'ς τὰ στήθια του ἄψυχο κενό,
Ἄπειρη ἐρημία.

Ἄρχισεν ἡ νύχτα; — ὡς ποῦ νὰ τὸ διῶ,
'Απ' τὰ φυλλοκάρδια της βγαίνουν χίλια δυὸ
Φωτερὰ λουλούδια:
Τῆς Ξανθῆς μου εἰκόνες 'βγαίνουν μιὰ καὶ μιά,
'Ωσὰν κόσμοι ἀστέρινοι μέσ' 'ς τὴν ἐρημιὰ
Κόσμοι ἀπὸ τραγούδια.

Νύχτα, μὴν κακιώνεις! — Πάνου 'ς τὰ βουνὰ
Ποῦ θαριέσαι μόνη σου, κάποιος 'λογυρνᾷ
Μὲ θερμὸ κεφάλι.
Μ' ἐραστοῦ λαχτάρα κάποιος μελετᾷ
Μέσ' αὐτοῦ 'ς τὰ πλούτη σου τὰ ἀχτινωτά,
'Σ τὰ κρυφά σου κάλλη.

Εἶμαι ψάλτης θρῆσκος. Δὲν κατασκοπῶ
Τ' ἅγια σου μυστήρια. Καὶ 'ς τὸ σκυθρωπὸ
Σκότος — μὴ σὲ μέλει!
Ἂν συχνὰ μοῦ φέγγει μιὰ χρυσῆ στροφή,
'Απὸ τῆς 'Αγάπης μου τὴν γλυκειὰ μορφὴ
Μέσα μου ἀνατέλλει.

Γ. Μ. ΒΙΖΥΗΝΟΣ

Digitized by Google

Ο ΠΑΛΗΟΠΥΡΓΟΣ ΤΗΣ ΠΛΑΚΑΣ

Δημώδης Ναξιακὴ παράδοσις.

Ἡ νῆσος Νάξος, εἴπερ τις καὶ ἄλλη ἐν τῷ Αἰγαίῳ, εἶναι πλουσία εἰς ἱστορικὰς καὶ μυθολογικὰς δημώδεις παραδόσεις, ἐμπνευσθείσας κατὰ τὸ πλεῖστον εἰς τοὺς Ναξίους ἀγρότας, ὑπὸ μόνης τῆς θέας καὶ τοῦ μυστηρίου διαφόρων ἐν τῇ νήσῳ μνημείων τῆς ἀρχαιότητος. Τοιαῦται δ' εἰσὶν αἱ περὶ ἑνὸς ἑκάστου ἀρχαίου ἐρειπίου ἀνὰ τὸ στόμα αὐτῶν φερόμεναι παραδόσεις, ὥστε ἀντὶ νὰ συντελῶσιν εἰς τὴν διαφώτισιν τοῦ σκότους τῶν παρελθόντων αἰώνων, περιπλέκουσιν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τὰ πράγματα καὶ τὰς ἐποχάς, καὶ περιάγουσι τὸν ἀπ' αὐτῶν πειρώμενον νὰ ἐξαγάγῃ ἱστορικὰ συμπεράσματα εἰς ἀληθὲς χάος, μὴ δυνάμενον, ἐὰν ἐπ' αὐτῶν καὶ μόνων βασισθῇ, νὰ προέλθῃ οὐδ' εἰς ἁπλῆν εἰκασίαν περὶ τῆς ἐποχῆς εἰς ἣν τὸ περὶ οὗ ἡ παράδοσις ἀρχαῖον μνημεῖον ἀνάγεται.

Ἐν τούτοις, ἡ περισυλλογὴ καὶ πιστὴ ἀναγραφὴ ἐνίων ἐκ τῶν δημωδῶν τούτων παραδόσεων, οὐ μόνον δὲν ἀποβαίνει πάντοτε ἄσκοπος, ἀλλὰ τοὐναντίον ὠφέλιμος ὑπὸ διαφόρους ἐπόψεις καθίσταται πολλάκις. Καὶ ἤδη, χάριν τῶν ἀναγνωστῶν τῆς «Ἑστίας,» θὰ παραθέσω ἐνταῦθα διήγησίν τινα, ἀκριβῶς ὡς ἤκουσα αὐτήν, περὶ τοῦ κατὰ τὴν θέσιν «Πλάκα» τοῦ δήμου Βίβλου πρὸς τὸ νότιον μέρος τῆς ἡμετέρας νήσου, καὶ εἰς ἀπόστασιν ἡμισείας περίπου ὥρας ἀπὸ τοῦ χωρίου Τρίποδες (πρωτευούσης τοῦ ἀνωτέρω δήμου) κειμένου Πελασγικοῦ πύργου, τοῦ κοινῶς καλουμένου «ὁ παληόπυργος τῆς Πλάκας.»

Ἐκ τῆς ἀνωτέρω θέσεως διερχόμενος κατὰ τὸν παρελθόντα Αὔγουστον, ἔστην καὶ παρετήρουν τὰ ἐρείπια τοῦ παναρχαίου τούτου πύργου, καὶ ἰδίως, τὴν τέχνην μεθ' ἧς οἱ ἀρχαῖοι συνήρμοζον τοὺς ὀγκώδεις λίθους δι' ὧν ὁ περὶ οὗ πρόκειται πύργος κατεσκευάσθη, καὶ τοῦ ὁποίου, μία μόνη πλευρά, ἀλλ' ἐν κακῇ καταστάσει διατηρεῖται μέχρι σήμερον. Ἐν τῷ μεταξὺ τούτῳ, ἰδὼν με μακρόθεν γέρων τις ποιμήν, ἐπλησίασε, καὶ ἀφοῦ κατὰ πρῶτον μὲ ἠρώτησεν «ἂν ἀπ' αὐτὰ τὰ μέρη ζητῶ β ρ έ σ ι μ ο ν, ἂν εἶμαι . . . Ἀ γ γ λ ο γ ά λ λ ο ς ἢ ἀ π ὸ χ α μ μ ι ὰ Ε ὐ ρ ώ π η,» καὶ μυρίας ἄλλας τοιαύτας ἀνοησίας, μὲ ἠρώτησε κατόπιν καὶ ἂν γνωρίζω τὴν ἱστορίαν τοῦ πύργου οὗ τὰ ἐρείπια παρατηρῶ.

— Ὄχι, τῷ ἀπεκρίθην. Γνωρίζεις σὺ νὰ μοὶ τὴν εἴπῃς;

— Ἦντα λοᾶτε τόρα ποῦ δὲν θὰ τὴ ξέρω! καὶ ποιὸς δὲν τὴν ξέρει αὐτὴ τὴν ἱστορία; Καὶ πῶς ἤτανε δὰ γυιέ μου ἐσὺ ποῦ διαβάζῃς βέβαια καὶ τὸν Καζαμία καὶ πάλι νὰ μὴν τὴ ξέρεις; Κάτσε νὰ σοῦ τὴν 'πῶ.

Ἐκάθισα, καὶ ὁ ἀγαθὸς γέρων ἤρξατο τῆς διηγήσεώς του ὡς ἀκολούθως:

«Σὲ τοῦτο ἐδῶ τὸ νησὶ τὸν παλαιὸ καιρὸ ἦταν ἕνας βασιλέας κ' εἶχε μιὰ μοναχοθυατέρα ὄμορφη 'σὰν τὸ τὸ κρύο νερὸ καὶ τὴν ἀμουρουζεύγουντανε δυὸ λεβέντες ἐκεινοῦ τοῦ καιροῦ. Ἡ βασιλιοπούλα ἔσωσε νὰ λάβῃ περισσότερη κλίσι 'ς τὸν ἕνα, ἂν καὶ ἤτανε καὶ οἱ δυὸ ὄμορφοι καὶ ξακουστοὶ 's τὴν ἀντρεία, μὰ σὰν ἐσπλαχνικὴ ποῦ ἦταν δὲν ἀποκοτοῦσε νὰ τὸν πάρῃ ἄντρα γιὰ νὰ μὴ ψυχράνῃ τὸν ἄλλο· ἤτανε ὁ λοιπὸς σὲ μεγάλη συλλοὴ κ' ἔλυωνε σὰν τὸ κερί, καὶ τὸ πλειότερο ποῦ βλέπενε πῶς τὰ παλληκάρια ἠρχίσανε ν' ἀντιζηλεύγουντενε κ' ἤτανε φόβος νὰ μὴ σφαχοῦνε ἀναμεσοθιό τωνε.

Ὁ βασιλέας ὁ πατέρας τση, μὲ τὰ πολλὰ ποῦ τὴ ψάρευγενε τσῆ ἅρπαξενε τὸ μυστικό, καὶ 'σὰν γνωστικὸς καμώθηκε πῶς τάχατες δὲν κατάλαβε τίποτις καὶ μὲ τρόπο γυρίζει τὴν κουβέντα καὶ τσῆ λέει. «Ἀπὸ καιρό, κόρη μου, νοιώθω τὸν ἡμαυτό μου πολὺ χαμένο· ἔχω ἀνάγκη ν' ἀλλάξω τὸ ἀγέρι μου ἴσως καὶ καλλιτερέψω· ἀποφάσισα τὸ λοιπὸς νὰ χτίσω ἕνα πύργο 'στὴν ὀξοχὴ νὰ βγαίνωμεν κάθε καλοκαῖρι μαζὶ νὰ χαιρούμαστενε τὰ κάλλη τς' ὀξοχῆς. Εἶμαι γέρος πλειά, κόρη μου, καὶ ὅμως πολὺ τὸ πεθυμῶ νὰ ζῶ νὰ καμαρώνω ὄχι ἄλλο τίποτις, γιατὶ ἄλλο δὲν ἔχω ἀφοῦ πέθανεν ἡ μάννα σου, παρὰ μόνου ἐσένα τὰ μάτια μου καὶ τὸ φῶς μου.» Αὐτὰ τ'ς εἶπε καὶ τὴν ἐφίλησενε 'στὰ μάτια· ὕστερ' ἀτοῦ ἐσφούλιξε τὰ δάκρυα ποὖχαν 'στὰ μάγουλά του, τσῆ λέει: Ἐπειδή τις ὅμως αὐτὸς ὁ πύργος θέλω νἄχῃ καὶ κάποια ἀξία σὰν κάθε σπάνιο καὶ ξακουστὸ πράγμα, ἔβγαλα ἕνα ὁρισμὸ πῶς ἔχω νὰ κάμω δυὸ μεγάλες δουλειαῖς· πρῶτο καὶ ἰμὲ νὰ χτίσω ἕναν πύργο ὅλο ἀπὸ τεσσαροκάντουνες πέτρες καὶ δεύτερο νὰ φέρω μὲ χτιστὸ ναὸ στὴ χώρα τὸ νερὸ ἀπὸ τσῆ Κάμπονες ὅμως καὶ ἡ δυὸ αὐταῖς ἐργασίαις νὰ γίνουνε σὲ μιὰ 'μέρα· κι' ὁποιος βρεθῇ νὰ τελειώσῃ μιὰ ἀπ' αὐταῖς προτήτερα ἀπὸ τὸν ἄλλο, καὶ προφτάξῃ πρῶτος 'στὸ παλάτι μου, αὐτὸς κόρη μου νὰ γίνεται γυιός μου καὶ νὰ χαίρεται μαζί σου τὸ βιός μου.

Ἐνταῦθα διέκοψα τὸν διηγούμενον, καὶ μειδιῶν τῷ εἶπον· «Καὶ ἦτο δυνατὸν εἰς μίαν ἡμέραν νὰ τελειώσωσι τοιαῦται ἐργασίαι;

— Νὰ ποῦ ἤτανε, παιδί μου· ἀποκρίνεται μετὰ πεποιθήσεως ὁ ποιμήν. Ἐκεινοῦ τοῦ καιροῦ οἱ ἄνθρωποι δὲν ἤτανε σὰν τσῆ σημερινοί, ἤτανε ἀντρειωμένοι κ' ἐμποροῦσαν νὰ σηκώσουνε μὲ τὄνα τους χέρι αὐτὸ τὸ χάλαρο καὶ νά τονε σβουρίξῃ νὰ πάῃ ὥς που θωρεῖ τὸ μάτι σου· ἡ ἀνθρωπότη παιδί μου ἀχάμνησε· ἡ συχωρεμένη ἡ λαλά μου μοῦ λέενε τὸ πῶς θὲ νάρθῃ ἕνας καιρός, νὰ γίνουνε οἱ ἀθρῶποι τόσο μικροί, ποῦ νὰ ἀνεβαίνουνε 'ς τὴ ῥοβιθιὰ νὰ τινάζουν τὰ ῥόβιθια . . .

— Καλὰ λοιπόν, ἐξακολούθει τῷ εἶπον.

— «Νὰ μὴ τὰ πολυλογοῦμε, σὰν ἤκουσεν ἡ βασιλιοπούλα ὅλα αὐτά, ἐχάρηκε ἀπὸ μέσα της, γιατὶ συλλογίστηκενε πῶς τέτοιες δουλειαῖς δὲν ἦτο βολετὸ παρὰ νὰ τσῆ μπαρκιαστοῦνε τὰ δυὸ ἐκεῖνα παλληκάρια· καὶ ἐπειδήτις τὸ ἕνα πάντα θὰ πέρνανε τὸ ἄλλο 'ς τὴ δουλειὰ θὰ κέρδιζεν τὸ στοίχημα καὶ τὸ ἄλλο δὲν θὰ τσῆ 'χενε παράπονο. Ἔτσι τὸ 'πενε καὶ ἔτσι τὄκαμεν ὁ βασιλέας.

Ἂς ἔρθωμενε τόρα 'ς τὰ παλληκάρια. Σὰν ἀκούσαν τὸν ὁρισμὸ τοῦ βασιλέα βρῆκε τὸ ἕνα τὸ ἄλλο καὶ συφωνήσανε τὸ ἕνα νὰ χτίσῃ τὸν πύργο, καὶ τὸ

Digitized by Google

ἄλλο τὸν ναὸ τοῦ νεροῦ. Τὸ παλληκάρι ποῦ ἦταν γιὰ νὰ χτίσῃ τὸν πύργο, ὥρα τσικαλιοῦ εἶχε κομμένες καὶ πελεκημένες τσῆ πέτρες, καὶ ἤρχισεν τὸ χτίσιμο· μὰ ἀπὸ τὴν πολλὴ κούραση 'πρίστηκεν τὸ στομάχι του. Ἡ ἀδελφή του ποῦ στεκούτανε ἀγνάντια κ' ἔκανε τὴν ἠλεκάτη τσῃ τὸν λυπήθηκε καὶ χωρὶς νὰ συλλογιστῇ πῶς ἤτανε βαρεμένη ἤρχισε νὰ τοῦ πασάρῃ αὐταῖς τσῆ θεώρατες πέτρες καὶ ἔτσι μὲ τὴ βοήθειά τσῃ ἀποτελείωσε τὸν πύργο νωρίς ἀκόμη, μόλις ἤθελενε ἕνα κονταρόξυλο νὰ βασιλέψῃ ὁ νήλιος.

Τὸ βάζει τότε 'ς τὰ ποδάρια καὶ μιὰ καὶ δυὸ καὶ γιὰ τὸ παλάτι· μόλις ὅμως ἐπλησίασεν ἐσυλλογίστηκε πῶς ἐξέχασε ἀπίσω τὰ σιδερικά του· λησμόνησα νὰ σοῦ πῶ πῶς ὁ βασιλέας εἶχε προστάξῃ νὰ φέρουνε καὶ τὰ σιδερικά μαζί, Τί νὰ κάμῃ τότες; νὰ στραφῇ ἀπίσω νὰ τὰ πάρῃ; θ' ἀργοπορούσενε· νὰ μὴ γυρίσῃ; θά 'χανε τὸ κορίτσι ἀμπρὸς γκρεμνὸ καὶ 'πίσω θάλασσα· τοὔρθε νὰ ποραλογιάσῃ. Γυρίζει 'πίσω μονομιᾶς κι' ὥς τενὰ 'πῆς 'Αμὴ φτάνει 'ς τὸν Πύργο, παίρνει τα σιδερικά, καὶ μιὰ καὶ γιὰ τὸ παλάτι μονανεπνιᾶς.

Τὸ ἴδιο ἐσυνέβηκενε καὶ 'ς τὸ ἄλλο παλληκάρι· σὰν ἐτέλειωσεν κι' αὐτὸ τὸν ναό, ἁρπᾷ τὰ σιδερικά του καὶ σὰν τὸν ἀούδουρα τρέχει στὸ παλάτι. Μὰ τὰ ἀροίζικα ποιὸς ἤθελα τοὺς 'πῇ τί τοὺς ἐφύλαγεν ἡ Μοίρα των ἀπίσω. Ὁ νοῦς κι' ὁ λογισμός των καὶ τῶν ἐδυωνῶν ἦταν 'ς τὴ βασιλοποῦλα κ' ἔτρεχαν ν' ἀποχτήσουν τιμαῖς καὶ παλάτια κι' ὁ μαῦρος Χάρος ἦταν ἕτοιμος μ' ἕνα χτύπημα ν' ἁρπάξῃ καὶ τῶν δυὸ τὴ ζωή. Παληόκοσμος ἀνάθεμά τον! Καλὰ τὸ λένε «κόσμε ψεύτη Χάρε κλέφτη» . . .

Σὰν ἐπλησίαζε τὸ παλληκάρι τοῦ πύργου 'στὸ παλάτι ἀλλαξοπροσωπιασμένο ἀπὸ τὸ τρεχιὸ καὶ τὴν κούρασι, βλέπει τὸ ἄλλο παλληκάρι ἕτοιμο νὰ πατήσῃ τὸ πρῶτο σκαλοπάτι. Μ' ἕνα σάρτο τὸ φθάνει καὶ γυρεύγει νὰ τὸ προσπεράσῃ, μὰ τὸ ἄλλο δὲν τ' ἀφίνει. Τσακώνουντε 'ς τὰ χέρια κι' ἀγριεμμένα σὰν λιοντάρια, πολεμοῦνε νὰ ξεσκιστοῦνε. Ἡ βασιλιοποῦλα ποῦ ἦταν 'ς τὸ παράθυρο καὶ μὲ καρδιόχτυπο καρτέρανε νὰ 'δῇ ποιὸς ἀπὸ τσῆ δυὸ τσῆ μέλλουντανε, σὰν εἴδενε τὰ παλληκάρια κ' ἐπιαστήκανε, ἔτρεξε νὰ τὰ ξεχωρίσῃ, μὰ «τσῆ τύχης τὰ γραμμένα, δὲ παρέρχεται κανένα.» Ὅσο νὰ προλάῃ κάτω 'ς τὴν πόρτα, ὁ Χάρος ἔτρεξεν προτήτερα. Τὰ δυὸ παλληκάρια, μέσ' 'ς τὸ αἷμα βουτημένα, ἤτανε ξαπλωμένα σὰν θεριὰ 'ς τοῦ παλατιοῦ τὸ κατώφλιο.

Τέτοιο τέλος ἐλάβανε τὰ καμένα· ἡ δὲ βασιλιοποῦλα ἀπὸ τὴ λύπη της πῶς ἔγινε ἀφορμὴ νὰ χαθοῦν δυὸ νέοι σὰν κ' ἐκεῖνοι ὡρκίστηκε νὰ μὴν ἔμπῃ πλειὰ 'ς τὸ κόσμο παρὰ σὰν γραμματιζούμενη κοπέλα ποῦ ἤτανε ἦρθε σὰν ἐπέθαν' ὁ πατέρας τσῃ καὶ κατοίκησεν 'ς τὸν πύργον ἐτοῦτο καὶ τὸν ἔκαμεν μαντεῖο καὶ 'γίνινε κι' αὐτὴ προφήτισσα. Κάθε βράδυ τὰ λοιπὸς σὰν ἤτανε ἀστροφεγγιά ἐντύνουντα μὲ ροῦχα ἄσπρα κατάσπρα σὰν τὰ γάργαρα τοῦ νήλιου κι' ἀνέβαινενε 'ς τὴν κορφὴ τοῦ πύργου ποῦ εἶχεν ἕνα σκαμνὶ πολὺ μεγάλο μὲ τρία ποδάρια καὶ κάθιζενε καὶ ἔβλεπενε τ' ἄστρα μὲ τὴ Σολωμονικὴ 'ς τὸ χέρι ὁλονυχτίς. Τόμου πάλι ἀρχίνανε νὰ κάνῃ πῶς ροδίζῃ, νά σου την καὶ κατέβαινε κ' ἔλεγεν εἰς τὸν καθένα τὸ τί ἤθελα νὰ τοῦ τύχῃ 'ς τὴ ζωή του χωρὶς ποτές τσῃ νὰ λαθεύγεται σὲ τίοτις.

Μὰ ὕστερα ἀπὸ πολὺν καιρὸ ἐβούλησεν μιὰ 'μέρα ὁ πύργος, καὶ ἀπὸς τότες ἡ κοπέλα ἐγίνινε ἀνεφταόρατη καὶ δὲν ἐξαναφάνηκενε πλειὰ μηδὲ ἡ φανειὰ τσὴ φανειᾶς τσῃ.

Περάσοντας δὲ πάλι ἀρκετὰ χρόνια καὶ σκάφτοντας ἐδεπᾶ χάμω μιὰ 'μέρα τὰ βοσκαρούδικα κοπέλα, εὑρήκανε τὸ τριπόδικο σκαμνὶ τσῆ κοπέλας ὁλόγερο σὰν τὴν ὥρα ποῦ τὄκαμεν ὁ μάστορης, καὶ τὸ φέρανε ἐκεῖ ἀπὸ 'πάνω ποῦ εἶναι τὸ χωριό μας καὶ μαζώνουνταν πλειὰ ὅλος ὁ κόσμος νὰ τὸ θωρῇ ποῦ ἦταν ἕνα πανόραμα καὶ ἀπὸς τότες δὰ γυιέ μου εἶναι ποῦ βγάλανε καὶ τὸ χωριὸ αὐτὸ «Τρίποδες.»

'Αγκαλὰ καὶ νὰ ἐγίνινε ἀνεμορπὴ κι' ἀνεφταόρατη ἡ βασιλιοποῦλα ἀπὸ τόσες χιλιάδες μιλιούνια χρόνια ἐντοσούτως ὅμως τὸ στοιχειό τσῃ κάθε βράδυ ἀπ' ὄντας καὶ ἐπήρανε τὸ Τριπόδι τσῃ βγαίνει καὶ γυροτριγυρίζει τὰ βουλίδια τοῦ πύργου καὶ τὸ γυρεύγῃ, καὶ δὲν ἀφίνει χριστιανὸ νὰ περάσῃ τὴν νύχτα παρὰ τόνε χαλᾷ ἅμα δὲν προφτάξῃ νὰ κάμῃ τὸν σταυρό του:

— Καὶ σοῦ ἔτυχε καμμιὰ φορὰ νὰ περάσῃς ἀπ' ἐδῶ τὴν νύκτα; τὸν ἠρώτησα γελῶν.

— Μὴ γελᾷς, γυιέ μου, γιατὶ δὲν εἶναι ψέμματα πῶς πολλοὶ εἶδαν τὴν κοπέλα μεταμορφωμένη πολλῶν λογιῶν, ποτεν σὰν τράγος νὰ μὴν ἀφίνῃ τὰ πρόβατα νὰ περάσουν τὸ βράδυ, πότε σὰν καμπαναρειὸ ἀθεώρατο καὶ πόσα ἄλλα ποῦ ἡ Κυρία ἡ Τριποδιώτισσα νὰ βάλῃ τὸ χέρι τσῃ σὲ κάθε χριστιανὸ ποῦ περνᾷ καὶ νὰ ἐλεήσῃ καὶ 'μένα. (ἐνταῦθα σταυροκοπεῖται ὁ γέρων). Ἐγώ, γυιέ μου, ποῦ μ' ἀρωτᾷς ἂν πέρασα τὴν νύχτα ποτές μου, σοῦ λέω δὰ πῶς μιὰ κι' ὄξω ἤτανε ποῦ γελάστηκα καὶ πέρασα καὶ ἀπὸς τότες ἔκαμα ὅρκο καὶ σταυρὸ νὰ μὴ μεταπεράσω μοναχός μου, γιατὶ λίγο ἤτανε νὰ κοπῇ τὸ αἷμά μου ἀπὸ τὴν τρομάρα μου σὰν τὴν εἶδα μέσ' 'ς τὰ μεσάνυχτα ποῦ πέρασα μεταμορφωμένη σὲ ἀνέμη καὶ νὰ σβουροκοπᾷ σὰν τὰ ἑφτὰ δαιμόνια ἀπάνω 'ς τὰ χαλάσματα τοῦ πύργου.»

Ταῦτα μοὶ διηγήθη ὁ γέρων περὶ τοῦ ἀρχαιοτάτου τούτου πύργου. Παρομοίας δὲ δημώδεις παραδόσεις τὰ διάφορα ἐν τῇ νήσῳ ἐρείπια Βυζαντινῆς καὶ Φραγκικῆς ἐποχῆς ἀφορώσας, θὰ ἐπιστείλω ἄλλοτε τῇ «Ἑστίᾳ.»

Ἐν Νάξῳ Μιχ. Ι. Μαρκοπολις

ΑΝΑΛΕΚΤΑ

Ἡ βίβλος τῶν καπνιστῶν. — Μὲ τὰ δῶρα τοῦ νέου ἔτους ὁ Βλονδὲλ ἐξέδωκεν ἐν Παρισίοις τὴν « Βίβλον τῶν φίλων τοῦ καπνοῦ καὶ τοῦ ταμβάκου» μετὰ πολλῶν εἰκόνων. Ἔχει πράγματα τόσον ἐνδιαφέροντα τοὺς καπνιστὰς καὶ τοὺς ταμβακιστὰς ὥστε πιθανὸν ὅλοι αὐτοὶ νὰ θελήσουν νὰ τὸ προμηθευθοῦν καὶ τότε τὸ βιβλίον θὰ ὑπερβῇ εἰς ἀριθμὸν ἐκδόσεων καὶ τὴν «Νανὰν» τοῦ Ζολᾶ καὶ τὸν «Σιδηρουργὸν» τοῦ Ὀνέ. Ὅλα τὰ εἰς τὸν καπνὸν ἀναφερόμενα περιελήφθησαν ὑπὸ τοῦ συγγραφέως ἐντὸς τοῦ βιβλίου οὗτινος αἱ μεγάλαι διαιρέσεις ἰδοὺ ὁποίους τίτλους φέρουσιν : Ὁ «Καπνὸς ὃν καπνίζομεν·» ἡ « Πίπα· » τὸ « Σιγάρον καὶ σιγαρέττον·» ὁ «Ταμβάκος·» ἡ «Καπνοθήκη» τὰ «Ὑπὲρ καὶ τὰ κατὰ τοῦ καπνοῦ.» Αἱ εἰκόνες του εἶνε ὡραῖαι καὶ πολλαὶ τούτων χρωματισταί. Τὸ βιβλίον θ' ἀναγνωσθῇ ἴσως ἀπὸ πλείστους, ἀλλ' ἡ κατὰ τῆς χρήσεως τοῦ καπνοῦ Ἑταιρία δὲν θὰ τὸ τιμήσῃ ἀναμφιβόλως διὰ μεταλλίου της.

Ἡ μυωπία τῶν ζῴων Ὑπάρχουσι φαίνεται, ἂν πιστεύσωμεν εἰς τὸν ἰατρὸν ἐξ Ἀλγερίας κ. Μοταί, λέοντες μύωπες, πάνθηρες πρεσβύωπες, καὶ λέοντες ὑπερμέτροπες. Ὅσον παράδοξος καὶ ἂν φαίνεται « ἐκ τῶν προτέρων » ἡ πληροφορία αὐτή, τὸ πρᾶγμα δύναται ἀναμφισβητήτως νὰ διευκρινισθῇ διὰ μιᾶς πραγματικῆς ὀφθαλμολογικῆς ἐξετάσεως. Ὁπωσδήποτε, ἰδοὺ ὅ,τι περὶ τοῦ ζητήματος λέγει ὁ σοφὸς φυσιολόγος, ὅστις συνάμα εἶνε καὶ διακεκριμένος ὀφθαλμολόγος : Ὡς γνωστόν, λέγει, τὰ ἄγρια θηρία, αἱ μεγάλαι ἔλαφοι, οἱ λέοντες, οἱ τίγρεις, οἱ πάνθηρες κλπ. εἶνε ὅλοι ὑπερμέτροπες, δηλ. οἱ ὀφθαλμοί των εἶνε οὕτω κατεσκευασμένοι ὥστε νὰ διακρίνωσιν εἰς μεγάλας ἀποστάσεις. Ὁ ἄνθρωπος ἐν τῇ ἀγρίᾳ του καταστάσει καθ' ἣν ἔζη ἐν ὑπαίθρῳ, ὡς ἐπίσης ὁ χωρικός, ὁ ναυτικός, εἶνε ὁμοίως ὑπερμέτροπες. Ὁ ἀληθὴς κυνηγὸς διακρίνει εἰς μεγάλην ἀπόστασιν. Ὁ κ. Μοταὶ ἐπεβεβαίωσε τὴν ὑπερμετροπίαν ὅλων τῶν θηρίων τῶν θηριοτροφείων τῶν συλληφθέντων «μετὰ τὸν ἕκτον ἢ ἕβδομον ἀπὸ τῆς γεννήσεώς των μῆνα». Ἀλλὰ παρετήρησε νέα καὶ λίαν ἐνδιαφέροντα γεγονότα ἐμφανίσεως τῆς «μυωπίας» ἐπί τινος ἀριθμοῦ θηρίων « γεννηθέντων εἰς τὸ θηριοτροφεῖον ἢ συλληφθέντων κατὰ τοὺς πρώτους ἔτι μῆνάς των. Ἐπὶ ἐννέα λεοντιδέων «γεννηθέντων ἐν τῷ θηριοτροφείῳ καὶ ἐχόντων ἡλικίαν 12 ἕως 18 μηνῶν, οἱ τέσσαρες ἦσαν μύωπες. Δύο λέοντες τεσσάρων καὶ ἓξ ἐτῶν, γεννηθέντες ἐν τῷ θηριοτροφείῳ ἦσαν μύωπες. Δύο τίγρεις, ὀλίγας ἡμέρας μετὰ τὴν γέννησίν των συλληφθεῖσαι. εἶχον προσβληθῇ ἐξ ἐλαφρᾶς μυωπίας. Κατὰ τὸν κ. Μοταί, τὰ ζῷα αὐτὰ καθίστανται μύωπες διότι νεαρώτατα καὶ κατὰ τρόπον συνεχῆ εἶνε ὑπόχρεα νὰ βλέπωσιν ἐκ τοῦ πλησίον τ' ἀντικείμενα, ζῶντα ἐν περιωρισμένῳ χώρῳ. Μάλιστα, τὰ ὑποβάλλουσιν ἐνωρίτατα εἰς ἀσκήσεις καθ' ἃς τὰ παρακινοῦσι νὰ προσηλῶσι τὸ βλέμμα ἐπὶ τοῦ δαμαστοῦ κλπ. Ὁ Μοταὶ παρατηρεῖ ὅτι οἱ ὅροι τῆς μυωπίας τῶν θηρίων εἶνε οἱ αὐτοὶ κατὰ βάθος μὲ τοὺς τῆς μυωπίας τῶν μαθητῶν τῶν σχολείων καὶ ἐκπαιδευτηρίων : παιδία ἀρχόμενα νεαρώτατα ἔτι τῶν σπουδῶν των καὶ συνεπῶς ὅρασις ἀσθενὴς ὡς ἐκ τῆς ἐλλείψεως ὀφθαλμολογικῆς ἐν τοῖς σχολείοις ὑγιεινῆς. Καὶ ἡ μυωπία τῶν ἐν τοῖς θηριοτροφείοις θηρίων, ὡς ἡ τῶν μαθητῶν, προέρχεται ἐκ τοῦ προώρου περιορισμοῦ τῆς ἐλευθερίας τῶν ὀπτικῶν των ὀργάνων, διὰ τοῦ ἐντὸς τῶν θηριοτροφείων περιορισμοῦ των.

Πρωτότυπον δῶρον. Νεανίας ῥῶσσος ὁ ὁποῖος ἐκληρονόμησε πρό τινος 2000000 ῥουβλίων ἠθέλησε νὰ ἐκπλήξῃ προσφιλῆ κυρίαν ἑορτάζουσαν τὰ γενέθλιά της καὶ ἐχάρισεν εἰς αὐτὴν ἕνα μικρὸν . . . κροκόδειλον.

Αἱ ἐπιθυμίαι τοῦ Εὐρώ. — Ὁ δολοφόνος αὐτὸς τοῦ Γκουφέ, ὃν τὰ παρισινὰ δικαστήρια κατεδίκασε πρὸ ὀλίγου εἰς θάνατον, ἀφοῦ ἔμαθε τὴν καταδικαστικὴν ἀπόφασιν, ἣν ἄλλως τε ἐπερίμενεν, ἐξέφρασε τὴν ἐπιθυμίαν νὰ γράψῃ τὰ μνημονεύματά του. Καθὼς δὲ οἱ μεγάλοι μυθιστοριογράφοι ζητοῦν νὰ δημοσιεύσουν τὰ ἔργα των εἰς φύλλα μεγάλης κυκλοφορίας, παρόμοιον φύλλον ζητεῖ καὶ ὁ κακοῦργος αὐτὸς πρὸς δημοσίευσιν τῶν ἀπομνημονευμάτων του. Ἔκτακτον βεβαίως ἐνδιαφέρον δὲν θὰ ἐνέχωσιν, ἀφοῦ, ἂν ληφθῶσιν ὑπὸ ἔποψιν μυθιστορικήν, θὰ εἶνε τὰ ἐν αὐτοῖς ἀναφερόμενα κατὰ πολὺ ὑποδεέστερα τῶν μυθιστορικῶν ἐμπνεύσεων τοῦ Μοντεπέν, τοῦ Λερμινά, τοῦ Σύη καὶ τοῦ Ῥισβούργου. Ἀλλ' ὁ Εὐρὼ ἔχει μεγάλην πεποίθησιν περὶ τῆς ζητήσεώς των καὶ θέλει κατόπιν νὰ γίνωσιν βιβλίον. Τὸ βιβλίον ἴσως τύχῃ κυκλοφορίας πολὺ μεγαλητέρας τῶν μᾶλλον δημοτικῶν μυθιστοριῶν τῆς ἐποχῆς, καὶ τὸ ἐκ τῆς πωλήσεως κέρδος του, ποθεῖ ὁ Εὐρὼ νὰ διατεθῇ ὑπὲρ τῆς οἰκογενείας του. Ὁ φονεὺς εἶνε ὕπανδρος· ἔχει γυναῖκα καὶ τέκνα ἅτινα ὑπεραγαπᾷ, ὡς φαίνεται, καὶ θέλει νὰ τ' ἀποζημιώσῃ διὰ τὴν βλάβην ἣν τοῖς προὐξένησε. Πιθανὸν ὅμως αὐτὸ νὰ ἦναι ὁ δευτερεύων λόγος, καὶ αἱ ἐπιθυμίαι τοῦ δολοφόνου νὰ προέρχωνται μᾶλλον ἐκ ματαιοδοξίας.

ΧΡΟΝΙΚΑ

Φιλολογικά. — Τὰ παρισινὰ δικαστήρια ἀπασχολεῖ ἡ φιλολογικὴ κριτική. Ὁ δραματογράφος Μπὲκ ἐνήγαγεν εἰς δίκην τὸν κριτικὸν Σαρσαί, διότι οὗτος δυσμενῶς ἐξεφράσθη κατὰ τῆς «Παρισινῆς» ἐκείνου, ἣν ἄλλοτε εἶχεν ἐπαινέσει. Τὴν κατηγορίαν του Μπὲκ στηρίζει εἰς τὰ ἑξῆς δύο : 1) ὁ κριτικὸς ἀπεφάνθη περὶ τῆς «Παρισινῆς» ὅτι δὲν εἶνε προωρισμένη νὰ φέσῃ μεγάλα κέρδη εἰς τὸ Γαλλικὸν Θέατρον, καὶ 2) ὅτι τὸ ἔργον δὲν εἶνε ποσῶς ἀριστούργημα. Ὡς πρὸς τὸ δεύτερον δικαία ἡ ὀργὴ τοῦ κ. Μπέκ, ἀφοῦ παρὰ τοῦ αὐτοῦ κριτικοῦ εἶχεν ἄλλοτε ἐπιτύχει κολακευτικὰς διὰ τὸ ἔργον του κρίσεις. Ἀλλὰ τὸ δικαστήριον, ἀμφίβολον ἂν θὰ συμμερισθῇ τῆς γνώμης του.

—Μέλος τῆς Γαλλικῆς Ἀκαδημίας πρὸς πλήρωσιν τῆς κενωθείσης διὰ τοῦ θανάτου τοῦ Ὠζιὲ θέσεως, ἐξελέγη ὁ πρωθυπουργὸς κ. Φρεϋσινέ. Ὁ μέχρις ἐσχάτων ἀπομείνας πιστὸς εἰς τὸν Ζολᾶν εἶνε ὁ ποιητὴς Φραγκῖσκος Κοπέ.

— Εἷς τῶν μεγάλων καὶ τῶν μᾶλλον ἀφωσιωμένων εἰς τὴν τέχνην ποιητῶν εἶνε ἀναμφισβητήτως ὁ Θεόφιλος Γκωτιέ. Περὶ αὐτοῦ, ὡς ἀνθρώπου καὶ ὡς συγγραφέως, ὡραίαν ἐξέδωκεν ἐσχάτως μελέτην ἐν Παρισίοις ὁ Maxime du Camp. Ἡ μελέτη εἶνε μῖγμα

Digitized by Google

ἰδιωτικῶν ἀναμνήσεων καὶ κριτικῶν παρατηρήσεων. Κατόπιν εἰσαγωγικοῦ κεφαλαίου περὶ τῆς νεότητος τοῦ συγγραφέως τοῦ «Καπετὰν Φρακάσσα», ὁ Γκωτιὲ ἐξετάζεται ἀλληλοδιαδόχως ὑπὸ τὰς διαφόρους αὐτοῦ φάσεις, ἤτοι ὡς κριτικός, περιηγητής, διηγηματογράφος καὶ ποιητής.

Ἐπιστημονικά. Τὴν νέαν ἐφεύρεσίν του ὁ Ἔδισον: τὸ «τηλέφωτον» θ' ἀνακοινώσῃ κατὰ τὴν ἔναρξιν τῆς ἐν Νέᾳ Ὑόρκῃ παγκοσμίου ἐκθέσεως. Κατὰ τὰ ἐκ τῶν προτέρων λεγόμενα διὰ τοῦ «τηλεφώτου» θὰ δύναταί τις νὰ διακρίνῃ μορφὴν γνωστὴν ἐν Βοστώνῃ ἐκ Νέας Ὑόρκης.

Ἐκπαιδευτικά. Ὁ ἑκατομμυριοῦχος ἀμερικανὸς Δανιὴλ Φαγερμαῖθερ ἐσχάτως ἀποθανὼν ἐκληροδότησε 2,100,000 δολλάρια εἰς 20 σεμινάρια διαφόρων πόλεων.

Θεατρικά. — Ἡ ἔκτακτος παράστασις τῆς «Κάρμεν» ἡ δοθεῖσα ἐν τῷ παρισινῷ Κωμικῷ Μελοδράματι ὑπὲρ ἀνεγέρσεως ἀνδριάντος τοῦ Μπιζέ, παρέσχεν ὄφελος 42,000 φράγκων.

— Ὁ διάσημος γερμανὸς μυθιστοριογράφος Σπιλχάγεν ἐπεράτωσεν ἓν δρᾶμα, τὴν «Ἡλικίαν τοῦ σιδήρου», παρασταθησόμενον, πρὸ τοῦ τέλους Δεκεμβρίου, εἰς τὸ Schampielhans τοῦ Βερολίνου καὶ οὗτινος ἡ παράστασις θὰ προκαλέσῃ λέγουν, μέγαν θόρυβον, ὡς ἐκ τῶν ἐν τῷ ἔργῳ πολιτικῶν καὶ κοινωνικῶν ἰδεῶν τοῦ συγγραφέως.

Συγκοινωνία. Ἓν σιδηροδρομικὸν τραῖνον διέτρεξε πρὸς δοκιμὴν τὸ μεταξὺ Βρυξελλῶν καὶ Παρισίων διάστημα εἰς 3 ὥρας.

Νεκρολογία. Ἀπέθανε κατ' αὐτὰς ἐν Παρισίοις ὁ μυθιστοριογράφος Ἀδόλφος Βελώ, ἄγων τὸ 62 ἔτος. Ὁ Βελὼ ἦτο πολυγραφότατος συγγραφεύς, τὰ δὰ ἔργα του ἀνεγινώσκοντο πολὺ καὶ τινα ἀριθμοῦσι δεκάδας ἐκδόσεων, ὄχι τόσον διὰ τὴν φιλολογικὴν αὐτῶν ἀξίαν, ἢ τὸ ἐπαγωγὸν ὕφος, ὅσον διὰ τὰς σκανδαλώδεις ὑποθέσεις των. Ἓν ἐκ τῶν ἀθωοτέρων «Τὸ ἄρθρον 47» καὶ ἄλλα τινὰ μετεφράσθησαν ἑλληνιστί.

ΠΑΝΤΟΙΑ

Ὁ Τζάρος δι' οὐκαζίου ἀπηγόρευσεν εἰς τοὺς Ῥώσσους ὑπηκόους τὴν εἰς Μονακὸ μετάβασιν. Εἰς τοῦτο προέβη, διότι πολλοὶ Ῥῶσσοι, ἐσχάτως μάλιστα, κατεστράφησαν ἐκεῖ διὰ τοῦ χαρτοπαιγνίου, τινὲς δὲ καὶ ηὐτοκτόνησαν κατόπιν.

—Κατὰ τὴν τελευταίαν ἐνεργηθεῖσαν ἀπογραφὴν τὴν 1 δεκεμβρίου ἡ Γερμανία ἠρίθμει 26 πόλεις ἐχούσας ὑπὲρ τὰς 100 χιλιάδας κατοίκων. Πρώτη τούτων εἶνε τὸ Βερολῖνον 1,574,485. Δευτέρα τὸ Ἀμβοῦργον 370,430 καὶ τρίτη ἡ Λειψία 353,272. Ἔχει δὲ προσέτι 23 πόλεις 50 — 100,000 καὶ 82 ἀπὸ 20 — 50,000 κατοίκους.

— Κατὰ τὸν παρελθόντα μῆνα νοέμβριον 51 ἀπόπειραι αὐτοκτονίας ἐγένοντο ἐν Βερολίνῳ, ὧν αἱ 32 ἀπέβησαν θανατηφόροι. Ἐκ τῶν αὐτοκτόνων 31 ἦσαν ἄνδρες, 11 νεάνιδες καὶ 9 ὕπανδροι γυναῖκες.

ΑΙ ΕΙΚΟΝΕΣ

Τὸ μνημεῖον τοῦ Ὑψηλάντου. Ἐπὶ τῆς ἀνατολικῆς πλευρᾶς τῆς κεντρικῆς τοῦ Ναυπλίου πλατείας, ἐγείρεται τὸ μνημεῖον τοῦ στρατηγοῦ Δημητρίου Ὑψηλάντου, ὅστις ἀπ' ἀρχῆς μετασχὼν τοῦ ἑλληνικοῦ ἀγῶνος ἐπεσφράγισεν αὐτὸν διὰ τῆς τελευταίας νίκης, ἣν ἤραντο τὰ ἑλληνικὰ ὅπλα ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν αὐτοῦ ἐν Πέτρᾳ τῆς Λεβαδείας. Τὸ μνημεῖον τοῦ ἀώρως ἐν Ναυπλίῳ θανόντος ἀνδρός, ἔργον κάλλιστον ἀγνώστου ἡμῖν τεχνίτου, ἀνήγειρεν αὐτῷ ὁ ἀδελφός του Γεώργιος τῇ 12 Μαΐου 1843, ὡς ἀναγράφεται ἐν ἐπιγραφῇ ἐπὶ τῆς βορείου πλευρᾶς αὐτοῦ. Ἐπὶ δὲ τῆς προσόψεως εἶνε κεχαραγμένη ἡ ἑξῆς ἐπιγραφή, μετὰ τὸ ὄνομα τοῦ ἐνδόξου νεκροῦ: «Οὐχ ἀθανάτους σφίσι τοὺς παῖδας εὔχονται γενέσθαι οἱ γονεῖς, ἀλλ' ἀγαθοὺς καὶ εὐκλεεῖς.» Ἐπὶ δὲ τῆς ἀντιθέτου ἀνατολικῆς πλευρᾶς αὐτοῦ ἡ ἑπομένη ἐντὸς στεφάνου: «Δημήτριος Κωνσταντίνου Ὑψηλάντης. Ἐγεννήθη τῷ ΑΨϞΔ' Δεκεμβρίου Ε', ἐτελεύτησε τῷ ΑΩΛΒ' Αὐγούστου Δ'.»

ΕΔΩ Κ' ΕΚΕΙ

Μεταξὺ μικρῶν. — Ἡ μαμά μου κάνει ἕνα πρᾶμμα ποῦ δὲν τὸ κάνει ἡ δική σου. — Καὶ τί κάνει;— Νά! ἔτσι κάνει, καὶ βγάζει ὅλα μαζὶ τὰ δόντια της, μὲ τὸ πρῶτο!

ΤΡΕΙΣ ΓΝΩΜΑΙ ΚΑΘ' ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Ἐγώ. Τὸ πᾶν διὰ τοὺς μωρούς! Ὅσον εἶνέ τις μικρότερος τόσον τὸ ἐγώ του εἶνε μεγαλήτερον.

*

Ἡ γυνή, ἥτις ἐναβρύνεται διὰ τὸ κάλλος της, ἀποδεικνύει ὅτι δὲν ἔχει ἄλλο προτέρημα ἀξιολογώτερον.

*

Ὁ λόγος διὰ τὸν ὁποῖον ὀλίγοι ἄνθρωποι εἶνε εὐχάριστοι εἰς συναναστροφὴν εἶνε ὅτι καθεὶς προσέχει τί θὰ εἴπῃ ὁ ἴδιος καὶ ὄχι τί λέγουν οἱ ἄλλοι.

ΕΝ ΠΑΙΓΝΙΔΙΟΝ ΚΑΤΑ ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ

Τὸ ἐπισκεπτήριον καὶ τὸ δεκάλεπτον. Θέτετε ἐπὶ τοῦ δείκτου τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς ἣν κρατεῖτε κάθετον ἓν ἐπισκεπτήριον καὶ ἐπ' αὐτοῦ ἓν δεκάλεπτον καὶ προτείνετε ὅτι εἰμπορεῖτε νὰ ἀφαιρέσετε τὸ ἐπισκεπτήριον χωρὶς νὰ ἐγγίσετε τὸ νόμισμα. Πρὸς τοῦτο

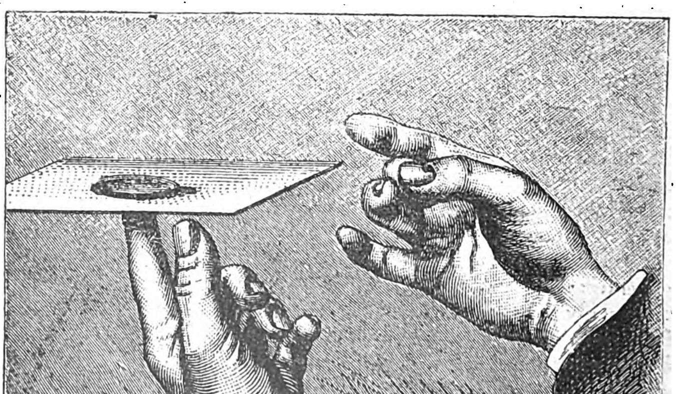

διὰ τῆς δεξιᾶς χειρὸς δίδετε μίαν μυτιὰν δυνατὴν εἰς τὸ ἐπισκεπτήριον, τὸ ὁποῖον ἐκτινάσσεται μακράν, ἀφῖνον τὸ νόμισμα ἀκίνητον ἐπὶ τοῦ δακτύλου. Χρειάζεται προσοχὴ ὥστε ἡ μυτιὰ νὰ δοθῇ ὅλως ὁριζοντείως πρὸς τὸ ἐπίπεδον τοῦ ἐπισκεπτηρίου, ὡς δεικνύει τοῦτο ἡ εἰκών.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1890 — 2451

Digitized by Google

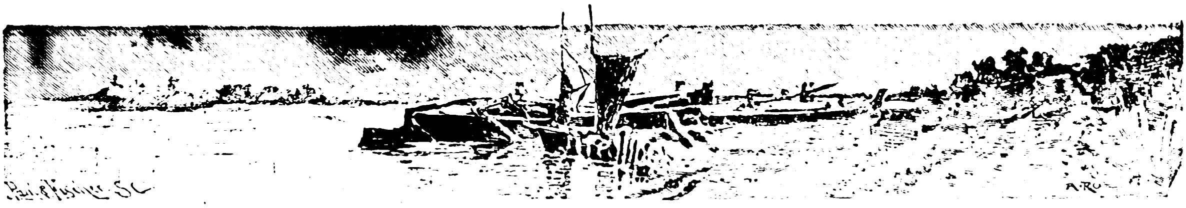

ΚΡΑΒΑΡΑ

(Ὁδοιπορικαὶ σημειώσεις)

Συνέχεια καὶ τέλος· ἴδε σελ. 392

Καὶ ταύτην τὴν κόρην τῶν ἀρχόντων ἠθέλησεν ὁ Ἀλῆ πασᾶς νὰ κλείσῃ εἰς τὸ χαρέμι κ' ἔστειλε τρεῖς *ντελαπίδες* ἵνα τὴν ἀποσπάσουν ἑκοῦσαν ἄκουσαν ἀπὸ τῆς οἰκογενείας της. Ὁ πατὴρ καὶ οἱ δύο ἀδελφοί, Κωνσταντῆς καὶ Θοδωρῆς καταθορυβημένοι ἐσκέπτοντο περὶ τοῦ πρακτέου ὅτε ἡ κόρη τοὺς ἐξήγαγε τῆς δυσκόλου θέσεως. Ὡπλίσθη κ' εἶπε νὰ τοὺς εἰσαγάγωσιν ἕνα ἕνα εἰς τὸ δωμάτιον της κ' ἕνα ἕνα τοὺς κατέκοψε φρικωδῶς διὰ φοβεροῦ *μπαλτᾶ* ἡ ἡρωΐς. Πλὴν τὴν τόλμην της ταύτην ἐπλήρωσαν ὁ πατὴρ καὶ οἱ ἀδελφοί της· ὁ Καναβόγιαννος ἐδολοφονήθη παρ' ἀνθρώπων τοῦ Ἀλῆ, οἱ δὲ δύο ἀδελφοί, προσκληθέντες εἰς Ἰωάνιννα ἵνα δώσωσι λόγον διὰ τὸν φόνον τῶν ἀπεσταλμένων, ἀπέθανον οἰκτρῶς εἰς τὸ *κούτσουρο*.

Ὁ ἕτερος ἀδελφὸς ὁ Θύμιος Ξύδης ἠγωνίσθη τὸν κοινὸν ἀγῶνα ὁπλαρχηγὸς διακεκριμένος, τοῦ ὁποίου ὁ ἄγνωστος *γραμματικὸς* ὑμνεῖ διὰ τῆς ἐντόνου λύρας του τοὺς ἄθλους τῶν ἡρώων ἐκείνων καὶ τοὺς ἐνδόξους τόπους ὡς δεικνύουσιν οἱ μόλις διασωθέντες ὀλίγοι στίχοι του :

Τ' Ἄγραφα τὰ παινεμένα
Τόρα νάν' ἐρημαγμένα
Ἀπ' ἀρχῆς ὄντας περνοῦσα
Στέκομουν καὶ ἀποροῦσα.
Ἔβλεπα τ' Ἀγραφοβούνια
Πρόβατα μὲ τὰ κουδούνια
Τὰ γλυκὰ νερὰ βροντοῦσαν
Καὶ τὰ φύλλα κυματοῦσαν.
. . . .
Γέρος νάν' ἑκατὸν χρόνους
Δὲν τὸν ἔβλεπες μὲ πόνους.

Ὁ Θύμιος Ξύδης διέπρεψεν εἰς πολλὰς μάχας· περὶ τὰ 1825 διωρίσθη πολιτάρχης τῆς Τριπόλεως· περὶ δὲ τὸ 1826 ὅτε ὁ Ἰμβραὴμ ἐπάτησε τὸ πρῶτον τὴν Πελοπόννησον, ἐφονεύθη εἰς τὴν πρώτην μετὰ τῶν Ἀράβων μάχην ἔξω τοῦ Νεοκάστρου. Ἦτο ἀνδρεῖος καὶ ὥρμα εἰς τοὺς ἐχθροὺς ἀκατάσχετος ὥστε οἱ ἄλλοι ὁπλαρχηγοὶ τῷ ἐφώναζον συχνὰ ἵνα τὸν συγκρατῶσι:

— Ξύδη, δὲν εἶν' ἐδῶ τὰ Γιάννινα νὰ πέφτῃς ἀπὸ τὰ παρεθύρια !....

Διότι ὅσον ἀνδρεῖος ἦτο, τόσον ἦτο ὡραῖος κ' ἐπιρρεπὴς εἰς τοὺς ἔρωτας. Ὁ Θύμιος εἰς Τρίπολιν πολιτάρχης ὤν, ἠγάπα ὡραιοτάτην παρθένον τὴν ὁποίαν φέρει θρηνοῦσαν ἐπὶ τῷ φόνῳ του τὸ τραγοῦδί του :

Θέλω νὰ πάω 'ς τὸ Νιόκαστρο ποῦ γένοντ' οἱ πολέμοι
Καὶ πάλι συλλογίζομαι καὶ πάλι συλλογιοῦμαι
Π' ἂν λαβωθῶ 'γὼ τ' ἀρφανὸ π' ἂν σκοτωθῶ τὸ μαῦρο
Δὲν ἔχω μάννα νὰ μὲ κλαίῃ καὶ νὰ πονῇ γιὰ 'μένα
— Ξένε μ' σὲ κλαῖν' οἱ φίλοι σου σὲ κλαῖν' οἱ ἐδικοί σου
Κι' ἀπὸ κρυφὰ σὲ κλαίω κ' ἐγὼ 'ς τὰ μαῦρα φορεμένη
Τρεῖς χρόνους κάνω ξέπλεγη τρεῖς χρόνους καὶ τρεῖς μῆνες
Κι' ἂν μ' ἐρωτήσ' ἡ μάννα μου κ' ἡ δόλια ἡ ἀδερφή μου
Κόρη μου' ποῦν ὁ ἄνδρας σου σὰν ποῦνε κι' ὁ καλός σου;
— Ἄνδρας μου πάει 'ς τὸ Νιόκαστρο ποῦ γένουντ' οἱ πολέμοι
Δὲν ξέρω κι' ἂν λαβώθηκε, δὲν ξέρω κι' ἂν σκοτώθη !....

Κάτω τοῦ Σίμου εἰς τὸ βάθος τῆς χώνης διακρίνεται ἐπὶ μικροῦ ὑψώματος ἡ Φαμήλα, χωρίον καὶ τοῦτο τοῦ δήμου Πυλλήνης, τὸ ὁποῖον πανηγυρίζει κατὰ τὸ δεκαπενταύγουστο, τοῦ Σωτῆρος. Ἐφέτος ὅμως δὲν ἐπανηγύριζε διότι δύο οἰκογένειαι αὐτοῦ ἐπένθουν κ' ἐπένθει ἐκ τούτου τὸ χωρίον ὁλόκληρον.

Μετὰ 1 ὥρας πορείαν ἐφθάσαμεν ἀπὸ τοῦ Σίμου εἰς τὰ Περιβόλια. Εἶνε ταῦτα τοποθεσία βουνώδης κατάρρυτος ὅμως ἀπὸ νερὰ καὶ παραγωγικὸν εἰς ἀραβόσιτον. Τὸ κτῆμα ἀνῆκεν ἀνέκαθεν εἰς τὴν οἰκογένειαν Καναβοῦ καὶ ἤδη τὸ κατέχει τὸ γειτονικὸν χωρίον Βελβίτσαινα.

Ἀπὸ τὰ Περιβόλια διευθυνόμεθα εἰς *Σάπιαν βρύσιν*. Δεξιὰ ἔχομεν τὸ βουνὸν τῆς Δερβέκιστας, τὸ Ῥεγάνι, τὴν Κλόκοβαν ὅλα κατερχόμενα συνδετικῶς μέχρι τῆς παραλίας κ' ἐπικαλούμενα κοινῶς βουνὰ Βενέτικα. Τὸ ὄνομα τοῦτο φαίνεται ὅτι ἔλαβον ἐκ τῆς γειτνιάσεώς των πρὸς τὴν Ναύπακτον, τὴν ὁποίαν ἐπὶ ἀρκετὸν καιρὸν κατεῖχον οἱ Βενετοί. Ἐπὶ κορυφῆς σχεδὸν τοῦ ἑνὸς τούτων, ἐντὸς δύο σχισμάδων μόλις σημειοῦται ἡ Βροσθιάνη καὶ ἡ Μαμουλάδα, δύο χωρία ἐξ ὧν τὸ πρῶτον ἀριθμεῖ περὶ τὰς 500 ψυχὰς τὸ δὲ δεύτερον τὰς ἡμισείας καὶ ἀνήκουσιν ἀμφότερα εἰς τὸν δῆμον Ναυπακτίας. Καὶ ἂν δὲν φημίζονται διὰ τίποτε ἄλλο τὰ δύο αὐτὰ χωρία φημίζονται διὰ τὰς ὡραίας γυναῖκας των. Ὁ εἷς τῶν ξεναγῶν μας, ὅστις λέγει ὅτι διῆλθεν ἐκεῖ τὰ ἔτη τῆς νεότητός του, ὁμιλεῖ πολὺ ἐνθουσιωδῶς δι' αὐτάς. Καὶ οἱ κλέφται δὲ ἀπὸ τοὺς χρόνους ἀκόμη τῆς τουρκοκρατίας, οἱ ἐνθουσιώδεις οὗτοι λάτρεις τοῦ καλοῦ, πάντοτε ἐπροτίμων τὰ χωρία ταῦτα ὅπου δὲν εὕρισκον παρὰ τὴν ὡραίαν φιλόξενον στέγην μόνον ὡς φημίζεται κ' ἐπιμαρτυρεῖ τὸ τραγοῦδι :

Digitized by Google

Κορίτσ' ἀπὸ τὴ Βρόσθιανη κι' ἀπὸ τὴ Μαμουλάδα,
Γιὰ πάρτε τῆς ῥοκοῦλες σας κ' ἐβγάτε 'ς τὸ Ῥεγάνι
Σᾶς θὲν οἱ δασοφύλακες κι' ὁ καπετὰν Τσαρούχης
Νὰ φέρ' ἡ Μάρω τὸ ψωμὶ κ' ἡ Λάμπρω τὴ γιαούρτι....

Ἀλλ' εἰς τὰ βουνὰ ταῦτα καὶ τὰ χωρία ταῦτα ἀναφέρονται καὶ δύο ἕτερα τραγούδια τῶν κλεφτῶν. Τὸ πρῶτον ἀνήκει εἰς Ἀλεξανδρῆν τινα ἐκ Ξηρομέρου καὶ μνημονεύει τὸν πόλεμον τὸν ὁποῖον οὗτος ἔκαμε κατὰ τὸ 1806—7 πρὸς τὸν ἀλβανὸν διοικητὴν τῆς Ναυπάκτου Λιάσκαν βέην:

Ἀλεξανδρῆς ἐπέρασε 'ς τὴ μέση τ' Ἀποκώρου
Ἔκαμε κ' ἕναν πόλεμο 'ς τὴ Βρόσθιαν' ἀπὸ κάτου.
Ἐσάρεσ' ἕναν κόλιτζῆ καὶ πέντε παλληκάρια,
Καὶ πέρα δίπλαν ἔκαμε πέρα κατὰ τὸ Κοτρῶνι
Ὁ Λιάσκας τόμου τὄμαθε 'ς τὸν Ἔπαχτο 'ς τὸ Κάστρο
Τὰ παλληκάρια σύναξε καὶ τὸν τορὸ τοὺς πῆρε
Σὰν πῆγε καὶ τὸν ηὕρηκε 'ς τὸ ἔρμο τὸ λημέρι
Τὸ καραοῦλι χούγιαξεν ὁ Γιάννης ὁ Χαμπαῖος
— Γιὰ σήκ' ἀπάν' Ἀλεξανδρῆ γιὰ σήκ' ἀπάν' Ἀλέξη,
Ἡ παγανιὰ μᾶς ἔρχεται πίσ' ἀπὸ τὸν τορό μας.
— Μὴν εἶν' ὁ Ντούνας πὤρχεται μὴν ὁ Βλαχοσωτήρης:
— Μηδὲ ὁ Ντούνιας εἶν' αὐτὸς μηδ' ὁ Βλαχοσωτήρης
Εἶνε ὁ Λιάσκας πὤρχεται μὄλα τὰ παλληκάρια
Καὶ νεφερζίμι ἔβγαλε 'ς ὅλα τὰ βιλαέτια.
Ἀλεξανδρῆς ξεσπάθωσε κ' ἐβγῆκ' ἀπ' τὸ λημέρι
Τοῦ ῥίχνουν ἀπ' τὴ μιὰ μεριὰ τοῦ ῥίχνουν κι' ἀπ' τὴν [ἄλλη.
Βαρέσαν τὸν Ἀλεξανδρῆ καὶ δέκα παλληκάρια
Καὶ τὸ Χαμπαῖο ζωντανὸν καὶ δυὸ παιδιὰ μαζί του.
— Χαμπαῖο ῥίξε τἄρματα ξέζωσε τὸ σπαθί σου·
— Ἐγὼ δὲ ῥίχνω τἄρματα, μηδὲ καὶ τὸ σπαθί μου,
Εἰμ' ὁ Χαμπαῖος ξακουστὸς καὶ πρῶτο παλληκάρι
Θὲ νὰ πεθάνω 'ς τὸ σπαθὶ κι' ἀπάνου 'ς τὸ ντουφέκι.

Τὸ δεύτερον ἀποτείνεται εἰς τὰ βουνὰ αὐτὰ καὶ ἀνήκει εἰς μεταγενεστέρους κλέφτας:

Εσεῖς βουνὰ Βενέτικα βουνὰ τῆς Καραφλούζας
Τοὺς κλέφτες τί τοὺς κάματε καὶ τοὺς καπετανέους
Ὅλο τὸ μάϊ ἐδώησανε κι' ὅλο τὸν ἀλωνάρη
Καὶ πίσ' ἀπάνου κάμανε κατ' τῆς παλληὲς κουμπάρες.
Κουμπάρες τοὺς χαρτέρεσα μὲ τὰ παιδιὰ 'ς τὰ χέρια
Φλωριὰ κερνάνε τὰ παιδιὰ καὶ τῆς κουμπάρες γρόσια.

Ἤδη ἐβαίνομεν ἐπὶ τῆς ὀφρύος τοῦ βουνοῦ. Δεξιὰ καὶ κάτω εἰς σχισμάδα τῶν ἀναφερθέντων βουνῶν ἐβλέπομεν τὸν Φίδαριν πέραν τοῦ ὁποίου ἐπρασίνιζεν *ὁ Κάμπος τῆς πείνας*, ἐπικληθεὶς οὕτω διὰ τὴν μεγάλην εὐφορίαν του καὶ ὕπερθεν τῶν βουνῶν τῆς Ἀμβρακίας ἀστράπτουσαν ὑπὸ τὸν ἥλιον γραμμὴν τῆς Τριχωνίδος λίμνης. Ἀριστερὰ δὲ τὸ χωρίον Βελβίτσαινα μὲ τοὺς οἰκίσκους της κατεσπαρμένους ἐπὶ τῆς κλιτύος τοῦ βουνοῦ καὶ πέραν εἰς σχισμάδα τὰ μέρη ὅσα διήλθομεν τὴν πρώτην ἡμέραν τῆς ἐκδρομῆς μας, τὸν Μόρνον, τὰ βουνὰ τῆς Δωρίδος καὶ τμῆμα τοῦ κόλπου κυανοῦν, ὕπερθεν τοῦ ὁποίου διεκρίνετο τὸ Αἴγιον.

Ἐβαίνομεν ἐπὶ ὀροπεδίου πυκνοφύτου ἀπὸ δρῦς, τὰ Ῥουπάκια, καὶ μετ' ὀλίγον διήλθομεν τὸ Κόνισμα κ' ἐφθάσαμεν εἰς τὴν *Σάπιαν βρύσιν*.

Ἡ Σάπια βρύσις μ' ὅλον ὅτι τὸ ὄνομά της ἐνθυμίζει τὰς βρύσεις τῶν παραμυθίων ἀπὸ τὰς ὁποίας οὐδεὶς ἔπινε νερὸν εἶνε καινουργής, λιθόκτιστος μὲ νερὸν διαυγὲς καὶ ψυχρότατον.

Ἡ πορεία ἐπανελήφθη μετ' ὀλίγον ἐπὶ τοῦ βουνοῦ κοπιώδης. Πρίνοι παντοῦ μεγάλοι· ἐδῶ ἀνοίγονται χαράδραι ἐκεῖ πυργοῦνται βουνοί, ἀλλοῦ νερὰ κελαρύζουν ὑπὸ τὴν σκιὰν ὑψηλῶν πλατάνων. Ἐπαναβλέπομεν τέλος ὅλον τὸν κόλπον ἀπ' ἄκρου εἰς ἄκρον μὲ τὰ ὄρη τῆς Πελοποννήσου ἐμπρός μας, ἀριστερὰ τὴν ἄκραν τοῦ Ἁγίου δεξιὰ τὰ δύο φρούρια Ῥίον καὶ Ἀντίρριον κ' ἐκεῖθεν τὴν Πάτραν. Οἱ ὁδηγοί μας ἐκπλήττονται ὄχι ὀλιγώτερον ἡμῶν πρὸ τοῦ μεγαλοπρεποῦς θεάματος.

— Ἄ! καϋμένη Πάτρα!... λέγει ὁ εἷς.

— Ἄϊντε καϋμένε χάλια! ἐπιφωνεῖ ὁ ἄλλος. Κατερχόμεθα τέλος πλησίον τοῦ μικροῦ χωρίου Σκάλα, ἀνήκοντες εἰς τὸν δῆμον Ναυπάκτου καὶ μετ' ὀλίγον βαίνομεν ἐπὶ τῆς ξηρᾶς κοίτης τοῦ Σκᾶ, ὑπὸ τὸ ἀμυδρὸν φέγγος τῆς σελήνης καὶ τὴν σκιὰν τοῦ ὀγκώδους Ῥεγανίου.

Τὴν 9ην τῆς νυκτὸς εἴμεθα πάλιν εἰς Ναύπακτον δαπανήσαντες 7 ἀπὸ τοῦ Σίμου ὥρας. Κ' ἐτελείωσεν ἡ ἐκδρομὴ καὶ τὰ βάσανά μας.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΑΡΚΑΒΙΤΣΑΣ.

Η ΟΜΙΛΟΥΣΑ ΕΙΚΩΝ

Μῦθος

Μὴ ἔχουσα κάτοπτρον, ἡ Ἀμυμώνη, ἡ μικρὰ Ἀμαδρυάς, ἀμφέβαλλε περὶ τῆς καλλονῆς της! Ἐγνώριζεν, ἡ θεία κόρη, ὅτι οἱ σάτυροι ἐνδιεφέροντο δι' αὐτὴν καὶ τὴν κατεσκόπευον διὰ μέσου τῶν φυλλωμάτων, καὶ ὅτι τ' ἄνθη τῇ προσέκλινον μὲ τρυφερὰν νωχέλειαν, καὶ ὅτι, μεταξὺ τῶν φύλλων τοῦ δένδρου της, αἱ ἀηδόνες ἔψαλλον ἐρωτικώτερον ἢ εἰς τὰ λοιπὰ δένδρα. Ἀλλ' ἴσως οἱ σάτυροι ἦσαν ἀπειρόκαλοι, ἴσως ἐκ τοῦ ἀνέμου μόνου ἔκλινον τὰ ἄνθη, καὶ οὐδὲν αἱ ἀηδόνες ἐνόουν ἐκ τοῦ κάλλους τῶν νυμφῶν. Ἐξερχομένη ποτὲ τοῦ δάσους, ἐστάθη εἰς τὸ ἄκρον βράχου καὶ ἀνακατωπτρίσθη εἰς τὸ ὕδωρ τῆς θαλάσσης, τὸ στίλβον ἐκεῖ, ὑπὸ τὸν κυανοῦν οὐρανόν, λεῖον καὶ διαυγὲς ὡς τὸ ὕδωρ ἠρέμου λίμνης. Κίνημα ἐκπλήξεως καὶ πείσματος τῇ διέφυγε! Πῶς, τόσον ἦτο ἄσχημος; Αἱ τρίχες της ἦσαν, αὐταὶ αἱ πράσιναι χονδροειδεῖς τρίχες, αἱ κάθυγροι καὶ ὅμοιαι πρὸς φύκη; τὸ στόμα της ἦτο, αὐτὸ τὸ χονδρὸν στόμα μὲ τοὺς πλατεῖς ὀδόντας, καὶ τὸ δέρμα της, τὸ χρῶμα φώκης ἔχον δέρμα τοῦτο, καὶ τὰ ὦτά της, τὰ χλυάζοντα αὐτὰ ὦτα, ὅμοια πρὸς παμμεγέθη ὄστρακα; Ἀλλ' ὁ μειδιῶν αὐτῇ νεαρὸς θεὸς τῆς θαλάσσης, ἐξέβαλε τοῦ ὕδατος τὴν ἀποστάζουσαν κεφαλήν του.

«Ὅ τι βλέπεις, εἶνε ἡ μορφή μου, εἶπε, δὲν εἶνε ἡ ἰδική σου· καὶ ἂν θέλῃς νὰ μάθῃς ὁποία πράγματι εἶσαι, πλησίασον ὡραῖα Ἀμαδρύτη κατοπτρίσθητι ἐντὸς τῶν ὀφθαλμῶν μου!»

Catulle Mendès.

Digitized by Google

ΑΝΩ ΚΑΤΩ

Συνέχεια· ἴδε σελ. 885

Ὁ κόσμος τότε σύμπας ἀφῆκεν ἀπέραντον κραυγὴν ἀνακουφίσεως, ἣν ἐπηκολούθησεν ἀμέσως καγχασμὸς τεράστιος.

Ἡ ἀπόπειρα τῆς ἑταιρίας Βαρβικὰν καὶ Σας εἶχεν οἰκτρῶς ἀποτύχῃ! Οἱ μαθηματικοὶ τύποι τοῦ Ι. Τ. Μάστωνος ἀπεδείχθησαν κατάλληλοι διὰ τὸν κάλαθον τῶν ἀχρήστων χαρτίων! Εἰς τὴν *Ἐκμεταλλευτικὴν τοῦ Β. Πόλου Ἑταιρίαν* οὐδὲν ἄλλο ὑπελείπετο παρὰ νὰ κηρυχθῇ εἰς κατάστασιν πτωχεύσεως!

Παράδοξον! Νὰ ἠπατήθη τάχα εἰς τοὺς ὑπολογισμούς του ὁ γραμματεὺς τοῦ Τηλεβολικοῦ Συλλόγου;

« Ἀδύνατον! ἔλεγε καθ' ἑαυτὴν ἡ μίστρες Εὐαγγελία Σκόρβιτ. Ἠδυνάμην μᾶλλον νὰ πιστεύσω ὅτι ἐγὼ ἠπατήθην εἰς τὸ αἴσθημα τῆς συμπαθείας ὅπερ μοὶ ἐμπνέει! »

Ὁ μάλιστα δὲ τεθορυβημένος ἐκ πάντων, ὅσοι ὑπῆρχον τότε ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ γηΐνου πλανήτου, βεβαίως ἦτο ὁ Ι. Τ. Μάστων. Βλέπων οὗτος ὅτι οὐδὲν εἶχε μεταβληθῇ ἐκ τῶν συνθηκῶν ὑπὸ τὰς ὁποίας ἡ Γῆ ἐκινεῖτο ἀπὸ τῆς δημιουργίας της, ἐβαυκαλίζετο κατ' ἀρχὰς ὑπὸ τῆς ἐλπίδος ὅτι ἀπρόοπτον συμβεβηκὸς εἶχεν ἀναβάλῃ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ἀποπείρας τῶν συναδέλφων του Βαρβικὰν καὶ Νίκολ... Ἀλλά, μετὰ τὸ ἐκ Ζανζιβάρης τηλεγράφημα, ἑκὼν ἄκων ὤφειλε νὰ παραδεχθῇ ὅτι ἡ ἐπιχείρησις ὁριστικῶς ἀπέτυχε!

Ν' ἀποτύχῃ ἡ ἐπιχείρησις, τῆς ὁποίας τὴν ἀσφαλῆ ἔκβασιν εἶχεν αὐτὸς ἐξαγάγῃ ἐκ τόσων μαθηματικῶν τύπων καὶ ἐξισώσεων! Ἀδύνατον! Μήπως λοιπὸν τηλεβόλον μήκους ἑξακοσίων μέτρων καὶ πλάτους εἴκοσι ἑπτά, ῥίπτον βλῆμα ἑκατὸν ὀγδοήκοντα ἑκατομμυρίων χιλιογράμμων διὰ τῆς ἐκρήξεως δύο χιλιάδων τόννων μελιμελονίτιδος, μὲ ἀρχικὴν ταχύτητα δύο χιλιάδων ὀκτακοσίων χιλιομέτρων, δὲν ἤρκει νὰ προκαλέσῃ τὴν μετατόπισιν τῶν Πόλων;

Καὶ ὅμως! . . . . . .

Ὅθεν ὁ Ι. Τ. Μάστων, ὑπὸ τὸ κράτος ἰσχυροῦ ἐρεθισμοῦ, ἐδήλωσεν ὅτι ἔμελλε νὰ καταλίπῃ τὴν κρύπτην του, εἰς μάτην δὲ ἡ μίστρες Εὐαγγελία Σκόρβιτ προσεπάθησε νὰ τὸν ἐμποδίσῃ. Καί, παρελθόντος τοῦ κινδύνου, δὲν ἐφοβεῖτο μὲν αὐτὴ πλέον περὶ τῆς ζωῆς του, ἀλλ' ἐπεθύμει νὰ διασώσῃ αὐτὸν τῶν χλευασμῶν, ὧν ἀναποδράστως ἔμελλε νὰ γείνῃ σκοπὸς ὁ ἀτυχὴς μαθηματικὸς καὶ τῶν σαρκασμῶν, οἵτινες θὰ ἔπιπτον ὡς βροχὴ ἐπὶ τοῦ ἔργου του καί, τὸ σπουδαιότερον, ν' ἀπαλλάξῃ αὐτὸν τῆς δυσαρέστου δεξιώσεως τῶν ἑταίρων τοῦ Τηλεβολικοῦ Συλλόγου οἵτινες τίνα ἄλλον θὰ ᾐτιῶντο, ἢ τὸν γραμματέα των, δι' ἀποτυχίαν ἐκθέτουσαν αὐτοὺς εἰς τὸν κοινὸν περίγελων καὶ οἵτινες εἰς αὐτόν, τὸν ἐργάτην τῶν περιφήμων ὑπολογισμῶν, θὰ ἐπέρριπτον ὁλόκληρον τὴν εὐθύνην τῆς οἰκτρᾶς λύσεως.

Ἀλλ' ὁ Ι. Τ. Μάστων οὐδὲν ἐξ ὅλων τούτων ἤθελε ν' ἀκούσῃ. Ἀντέσχε καὶ εἰς τὰς ἱκεσίας καὶ εἰς τὰ δάκρυα τῆς μίστρες Εὐαγγελίας Σκόρβιτ καὶ ἐξῆλθε τῆς κρύπτης του. Ἅμα ἐμφανισθεὶς εἰς τὰς ὁδοὺς τῆς Βαλτιμόρης ἀνεγνωρίσθη· ἐκεῖνοι δέ, ὧν τὴν ὕπαρξιν καὶ τὴν περιουσίαν εἶχεν ἀπειλήσῃ καὶ παρατείνῃ τὴν ἀγωνίαν διὰ τῆς πείσμονος σιωπῆς του, ἐξεδικήθησαν ἤδη κατ' αὐτοῦ διὰ παντοίων ὕβρεων καὶ ὀνειδισμῶν.

Ἔπρεπε ν' ἀκούῃ τις τότε τοὺς Ἀμερικανοὺς ἀγυιόπαιδας ἐφαμίλλους πρὸς τοὺς Παρισινοὺς συναδέλφους των, λέγοντας πρὸς τὸν ἀτυχῆ μαθηματικόν:

« Αἴ! τοῦ λόγου σου κὺρ κοσμοχαλαστή!

— Δὲν μᾶς φτιάνεις τὸν ἄξονά μας;

— Μπούμ! ἀρχικανονιέρη! »

Μετὰ τοιούτους προπηλακισμούς, ἄπελπις ὁ γραμματεὺς τοῦ Τηλεβολικοῦ Συλλόγου ἠναγκάσθη νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὸ μέγαρον τῆς μίστρες Εὐαγγελίας Σκόρβιτ. Εἰς μάτην ἡ ἀξιότιμος χήρα προσεπάθησε νὰ παρηγορήσῃ αὐτόν, ἐξαντλήσασα πρὸς τοῦτο ὅλα τὰ ἀποταμιεύματα τῆς στοργῆς της. Ὁ Ι. Τ. Μάστων, κατὰ τὸ παράδειγμα τῆς Νιόβης, δὲν ἤθελε νὰ παρηγορηθῇ, ἀφοῦ τὸ τοσοῦτον φημισθὲν τηλεβόλον του δὲν παρήγαγεν ἐπὶ τῆς γηΐνης σφαίρας μεγαλείτερον ἀποτέλεσμα ἁπλοῦ πυροκροτάλου!

Δέκα πέντε ἡμέραι παρῆλθον οὕτως, ὁ δὲ κόσμος συνελθὼν ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἐκ τῆς φρίκης του, οὐδὲ κἂν ἐσκέπτετο πλέον περὶ τῶν σχεδίων τῆς *Ἐκμεταλλευτικῆς τοῦ Β. Πόλου Ἑταιρίας*.

Ἀλλὰ κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο οὐδεμία ἐλήφθη εἴδησις οὔτε περὶ τοῦ προέδρου Βαρβικάν, οὔτε περὶ τοῦ λοχαγοῦ Νίκολ! Ἀπωλέσθησαν τάχα οὗτοι κατὰ τὰς ἐπελθούσας ἐκ τῆς ἐκρήξεως καταστροφὰς ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ Βαμασάϊ, πληρώσαντες οὕτω διὰ τῆς ζωῆς των τὸ τερατωδέστατον φενάκισμα τῶν νεωτέρων χρόνων;

Ὄχι!

Ἅμα τῇ ἐκπυρσοκροτήσει ἀνατραπέντες ἀμφότεροι μετὰ τοῦ Σουλτάνου, τῆς αὐλῆς του καὶ χιλιάδων τινῶν ἰθαγενῶν, ἀνηγέρθησαν εἶτα σῶοι καὶ ἀβλαβεῖς.

« Καὶ ἐπέτυχεν;..... ἠρώτησεν ὁ Βαλῆ — Βαλῆ τρίβων τοὺς ὤμους του.

— Ἀμφιβάλλετε;

Digitized by Google

— Ὄχι βέβαια!.... ἀλλὰ πότε θὰ γνωρίσετε ἄν...

— Μετά τινας ἡμέρας!» ἀπήντησεν ὁ Βαρβικάν.

Εἶχε μαντεύσῃ τὴν ἀποτυχίαν τοῦ ἐπιχειρήματος; Πιθανόν. Ἀλλὰ δὲν ἤθελε δι' οὐδένα λόγον νὰ ὁμολογήσῃ τοῦτο ἐνώπιον τοῦ ἡγεμόνος τοῦ Βαμασάϊ.

Μετὰ τεσσαράκοντα ὀκτὼ ὥρας οἱ δύο συνέταιροι ἀπεχαιρέτησαν τὸν Βαλῆ — Βαλῆ ἀφοῦ, ἐννοεῖται, ἐπλήρωσαν ἁδρότατα τὰς ἐπὶ τοῦ κράτους του προξενηθείσας καταστροφάς. Ἐπειδὴ δὲ τὸ χρηματικὸν τοῦτο ποσὸν εἰσῆλθεν εἰς τὸ ἰδιαίτερον ταμεῖον τοῦ Σουλτάνου, οὐδεὶς δὲ τῶν ὑπηκόων του ἔλαβεν ἐξ αὐτοῦ οὐδ' ἓν δολλάριον, ἡ Αὐτοῦ Μεγαλειότης δὲν εἶχεν ἀφορμὴν νὰ λυπηθῇ διὰ τὴν εἰς αὐτὸν μόνον ἐπικερδῆ ταύτην ὑπόθεσιν.

Οἱ δύο ἑταῖροι εἶτα, ἀκολουθούμενοι ὑπὸ τῶν δέκα πρωτεργατῶν ἀφίχθησαν εἰς Ζανζιβάρην καὶ ἐκεῖθεν εἰς Σουὲζ ὁπόθεν ἀτμόπλοιον τῶν *Θαλασσίων Διαπορθμεύσεων* μετέφερον αὐτοὺς ὑπὸ ψευδῆ ὀνόματα εἰς Μασσαλίαν, ἡ ἁμαξοστοιχία εἰς Παρισίους καὶ κατόπιν εἰς Χάβρην εὐτυχῶς ἄνευ τινὸς συγκρούσεως ἢ ἐκτροχιασμοῦ καὶ τέλος ἡ *Βουργουνδία* τῆς Ὑπερωκεανείου Ἑταιρίας εἰς Ἀμερικήν.

Ἐντὸς εἴκοσι δύο ἡμερῶν ἔφθασαν ἐκ Βαμασάϊ εἰς Νέαν Ὑόρκην, τὴν δὲ 15 Ὀκτωβρίου, ὥραν 3 μ. μ. ἀμφότεροι ἔκρουον τὴν θύραν τοῦ μεγάρου τοῦ Νέου Ἄλσους.

Μετά τινας στιγμὰς ἐνεφανίζοντο ἐνώπιον τῆς μίστρες Εὐαγγελίας Σκόρβιτ καὶ τοῦ Ι. Τ. Μάστωνος.

Κ'.
Ὅπου περατοῦται ἡ παράδοξος καὶ ἀπίθανος αὕτη ἱστορία.

« Βαρβικάν!.... Νίκολ!....

— Μάστων!...

— Σεῖς;...

— Ἡμεῖς!... »

Καὶ ἐν τῇ ἁπλῇ ταύτῃ ἀντωνυμίᾳ, ἣν ταὐτοχρόνως ἀπήγγειλαν οἱ δύο συνέταιροι μετ' ἰδιάζοντος τόνου φωνῆς, ἐμπεριείχετο ἄπειρος εἰρωνεία καὶ μομφή.

Ὁ Ι. Τ. Μάστων ἔφερε τὸ σιδηροῦν του ἄγκιστρον ἐπὶ τοῦ μετώπου καὶ διὰ φωνῆς, ὁμοίας πρὸς τὸ σύρισμα ἐχίδνης, ὡς θὰ ἔλεγεν ὁ Πονσὼν δὲ Τερράϊλ, ἠρώτησεν.

«Ἡ ὑπόνομος στοά σας τοῦ Κιλιμαντζάρου εἶχε πράγματι ἑξακοσίων μέτρων μῆκος καὶ εἴκοσι ἑπτὰ πλάτος;

— Ναί!

— Τὸ βλῆμά σας ἐζύγιζε πράγματι ἑκατὸν ὀγδοήκοντα ἑκατομμύρια χιλιογράμμων;

— Ναί!

— Καὶ ἡ βολὴ ἐγένετο ἀκριβῶς διὰ δύο χιλιάδων τόννων μελιμελονίτιδος;

— Ναί!»

Τὰ τρία ταῦτα *ναὶ* ἔπεσαν ὡς πλήγματα ῥοπάλου ἐπὶ τοῦ ἰνίου τοῦ Ι. Τ. Μάστωνος.

« Τότε λοιπὸν συμπεραίνω... ἐπανέλαβε.

— Τί;... ἠρώτησεν ὁ πρόεδρος Βαρβικάν.

— Τὸ ἑξῆς, ἐξηκολούθησεν ὁ Ι. Τ. Μάστων. Ἀφοῦ ἡ ἀπόπειρα δὲν ἐπέτυχεν, αἰτία τούτου εἶναι ὅτι ἡ πυρῖτις δὲν ἔδωκεν εἰς τὸ βλῆμα ἀρχικὴν ταχύτητα δύο χιλιάδων ὀκτακοσίων χιλιομέτρων:

— Ἀλήθεια;... εἶπεν ὁ λοχαγὸς Νίκολ.

— Καὶ ὅτι ἡ μελιμελονῖτίς σου εἶναι καλὴ μόνον διὰ ξυλοτούφεκα!»

Ὁ λοχαγὸς Νίκολ ἀνεπήδησεν ἀκούσας τὰς λέξεις ταύτας, τὰς ὁποίας ἐθεώρησε προσβλητικωτάτας.

— « Μάστων! ἀνέκραξε

— Νίκολ!

— Πότε ἐπιθυμεῖτε νὰ κτυπηθῶμεν μὲ μελιμελονίτιδα:

— Ὄχι!.... εἶναι ἀσφαλέστερον μὲ βαμβακοπυρίτιδα!»

Ἡ μίστρες Εὐαγγελία Σκόρβιτ ἐδέησε νὰ παρέμβῃ ὅπως καθησυχάσῃ τοὺς δύο εὐερεθίστους πυροβολητάς.

« Κύριοι!... κύριοι!.... εἶπεν. Πῶς γίνεται!.. μεταξὺ συναδέλφων!... »

Ὁ πρόεδρος Βαρβικὰν ἔλαβε τότε τὸν λόγον καὶ διὰ φωνῆς ἠρεμωτέρας εἶπε:

« Πρὸς τί, κύριοι, αἱ ἀντεγκλήσεις; Εἶναι βέβαιον ὅτι οἱ ὑπολογισμοὶ τοῦ φίλου μας Μάστωνος ἦσαν ἀκριβεῖς καὶ ἡ ἐκρηκτικὴ οὐσία τοῦ φίλου μας Νίκολ ἀρκετὰ ἰσχυρά! Ναί! Ἐθέσαμεν ἀκριβῶς εἰς ἐφαρμογήν της τὰ διδόμενα τῆς ἐπιστήμης! Καὶ ἐν τούτοις ἡ ἀπόπειρα ἀπέτυχε! Διὰ τίνας λόγους;... Ἴσως οὐδέποτε θὰ τὸ μάθωμεν!...

— Ἔστω! ἀνέκραξεν ὁ γραμματεὺς τοῦ Τηλεβολικοῦ Συλλόγου, θὰ τὴν ἐπαναρχίσωμεν!

— Καὶ τὰ χρήματα, τὰ ὁποῖα πῆγαν χαμένα; παρετήρησεν ὁ λοχαγὸς Νίκολ.

— Καὶ ἡ κοινὴ γνώμη, προσέθηκεν ἡ μίστρες Εὐαγγελία Σκόρβιτ, ἥτις δὲν θὰ σᾶς ἐπιτρέψῃ βεβαίως νὰ διακινδυνεύσητε καὶ δευτέραν φορὰν τὴν τύχην τοῦ κόσμου!

— Τί μέλλει νὰ γείνῃ ἡ περὶ τοὺς πόλους ἰδιοκτησία μας; ὑπέλαβεν ὁ λοχαγὸς Νίκολ.

— Τί κατρακύλισμα θὰ πάρουν αἱ μετοχαὶ τῆς *Ἐκμεταλλευτικῆς τοῦ Β. Πόλου Ἑταιρίας*;» ἀνέκραξεν ὁ πρόεδρος Βαρβικάν,

Ὡμίλουν περὶ ἐκπτώσεως, ἐνῷ εἶχεν ἐπέλθῃ ἤδη ἡ καταστροφή, οἱ δὲ τίτλοι τῆς ἑταιρίας δὲν εἶχον ἀξίαν ἀνωτέραν τῆς τοῦ παλαιοῦ χάρτου!

Digitized by Google

Τοιοῦτο ὑπῆρξε τὸ τελικὸν ἀποτέλεσμα τῆς γιγαντιαίας ταύτης ἐπιχειρήσεως καὶ εἰς τὸ ἀξιομνημόνευτον τοῦτο οἰκτρὸν πέρας ἀπέληξαν τὰ ὑπεράνθρωπα σχέδια τῆς ἑταιρίας Βαρβικὰν καὶ Σας.

Ἀκράτητος τότε ἀπελύθη ἡ δημοσία χλεύη κατὰ τῶν τολμηρῶν τούτων μηχανικῶν, ὧν ἡ ἀτυχὴς ἔμπνευσις ἐχρησίμευεν ὡς ὕλη εἰς τὰς σατυρικὰς ἐφημερίδας, τὰς γελοιογραφίας, τὰς παρῳδίας καὶ τὰ δημώδη ᾄσματα! Ὁ πρόεδρος Βαρβικάν, οἱ διαχειρισταὶ τῆς Νέας Ἑταιρίας καὶ τὰ μέλη τοῦ Τηλεβολικοῦ Συλλόγου ἀπεσκυβαλίσθησαν κυριολεκτικῶς. Τ' ἀποδοθέντα εἰς αὐτοὺς ἐπίθετα ἦσαν ἐνίοτε τοσοῦτον.. δυσώνυμα, ὥστε ἡ ἐπανάληψις των οὔτε εἰς τὴν λατινικήν, οὔτε εἰς αὐτὴν τὴν βολαπουκικὴν γλῶσσαν θὰ ἦτο δυνατή. Ἐν Εὐρώπῃ ἰδίως εἰς τοσοῦτο παραφορᾶς ἔφθασαν τὰ σκώμματα, ὥστε οἱ Ἀμερικανοὶ ἐσκανδαλίσθησαν ἐπὶ τέλους καὶ μὴ λησμονοῦντες ὅτι ὁ Βαρβικάν, ὁ Νίκολ καὶ ὁ Μάστων ἦσαν ἀμερικανικῆς καταγωγῆς καὶ ὅτι ἀνῆκον εἰς τὸν διάσημον σύλλογον τῆς Βαλτιμόρης, ἠνάγκαζον μικροῦ δεῖν τὴν ὁμοσπονδιακὴν κυβέρνησιν νὰ κηρύξῃ τὸν πόλεμον κατὰ τοῦ παλαιοῦ Κόσμου.

Κὸ τελευταῖον κτύπημα τέλος κατηνέχθη δι' ἑνὸς γαλλικοῦ ᾀσματίου, ὅπερ διαφημισθὲν ὑπὸ τῶν ἐπιφανεστέρων ἀοιδῶν διέτρεξε τὰ ᾠδικὰ καφενεῖα ὅλου τοῦ κόσμου καὶ ὅπερ κατέληγεν ὡς ἑξῆς·

Τὴν παληά μας σφαίρα
Βάλθηκαν μιὰ μέρα
Γιὰ νὰ μᾶς τρομάξουν,
Νὰ μᾶς τὴν ἀλλάξουν
Τρεῖς αὐτοὶ καὶ μόνοι
Μ' ἕνα τους κανόνι!

Σ' ἕνα τέτοιο χάλι
Προσταγὴ ἐστάλη
Γιὰ νὰ τοὺς ψαρέψουν
Πρὶν μᾶς τὰ μπερδέψουν.
Μά... μπούμ! τὸ κανόνι
Καὶ σὰν νᾆταν σκόνι
Χάθηκαν κ' οἱ τρεῖς των
Ἐκ τῆς ἐντροπῆς των!
Καὶ ἡ Γῆ μας μένει
Ὅπως πρὶν στημένη

Ἀλλὰ θὰ ἐγίνετο ἄραγέ ποτε γνωστὸν τὸ αἴτιον τῆς ἀποτυχίας τῆς ἐπιχειρήσεως ταύτης; ἢ μήπως ἡ ἀποτυχία ἀπεδείκνυεν ὅτι τοιαύτη ἐπιχείρησις εἶναι ἀπραγματοποίητος, ὅτι τὰ μηχανικὰ μέσα, ἅτινα διαθέτει ὁ ἄνθρωπος οὐδέποτε θ' ἀρκέσουν νὰ ἐπιφέρωσι μεταβολήν τινα εἰς τὴν ἡμερησίαν κίνησιν τῆς Γῆς, ὅτι οὐδέποτε αἱ περὶ τοὺς πόλους χῶραι θὰ μετατοπισθῶσι κατὰ πλάτος εἰς σημεῖον, καθ' ὃ ἡ διάλυσις τῶν πάγων ὑπὸ τῶν ἡλιακῶν ἀκτίνων νὰ καταστῇ φυσικῶς δυνατή;

Ἐκ τοῦ ἀντικειμένου τούτου ἐδόθη ἡ ἀπαιτουμένη ἐξήγησις ἡμέρας τινὰς μετὰ τὴν ἐπάνοδον τοῦ προέδρου Βαρβικὰν καὶ τοῦ συναδέλφου του εἰς τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας, διὰ τῆς δημοσιεύσεως ἐν τῷ *Χρόνῳ* τῶν Παρισίων τῆς ἀκολούθου ἀνακοινώσεως, ἥτις ἀπέβη χρησιμωτάτη, καθησυχάσασα τὸν κόσμον ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τοῦτο.

«Εἶναι γνωστὸν τὸ ἀρνητικὸν ἀποτέλεσμα τῆς ἐπιχειρήσεως, ἥτις εἶχεν ὡς σκοπὸν τὴν δημιουργίαν νέου γηΐνου ἄξονος. Οἱ ὑπολογισμοὶ ἐν τούτοις τοῦ Ι. Τ. Μάστωνος, βασιζόμενοι ἐπὶ ἀκριβῶν δεδομένων, ἤθελον παραγάγῃ τὸ ζητούμενον, ἂν εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς δὲν ἤθελε παρεισφρήσῃ εἰς αὐτοὺς ἀνεξήγητον λάθος.

«Τῳόντι ὅταν ὁ διάσημος γραμματεὺς τοῦ Τηλεβολικοῦ Συλλόγου ἔλαβεν ὡς βάσιν τὴν περιφέρειαν τοῦ γηΐνου πλανήτου, ἐσημείωσε *τεσσαράκοντα χιλιάδας μέτρων*, ἀντὶ *τεσσαράκοντα χιλιάδων χιλιομέτρων*, τοῦτο δὲ ἐπέφερε τὴν ἡμαρτημένην λύσιν τοῦ προβλήματος.

«Πόθεν προῆλθε τοιοῦτο λάθος; . . . Τίνι τρόπῳ μαθηματικὸς τοσοῦτον ἔξοχος ἠδυνήθη νὰ διαπράξῃ αὐτό; . . . Εἰς μάτην διὰ διαφόρων εἰκασιῶν ἐζητήθη ἡ λύσις τῆς ἀπορίας ταύτης.

«Τὸ βέβαιον εἶναι ὅτι τὸ πρόβλημα εἶχε διατυπωθῇ ἀπταίστως, καὶ ἡ λύσις του ἑπομένως ὤφειλε νὰ εἶναι ἀκριβεστάτη, ἀλλ' ἡ παράλειψις αὐτὴ τῶν τριῶν μηδενικῶν ἐπέφερεν εἰς τὸ τελικὸν ἐξαγόμενον λάθος *δώδεκα μηδενικῶν*.

«Ὅθεν διὰ τὴν μετατόπισιν τοῦ Πόλου κατὰ $23^0\ 28'$, δὲν ἀπῃτεῖτο μόνον ἓν τηλεβόλον ἑκατομμυριάκις μεῖζον τοῦ τηλεβόλου τῶν εἴκοσι ἑπτά, ἀλλὰ ἓν τρισεκατομμύριον τοιούτων τηλεβόλων, ὡς ἐπίσης καὶ ἓν τρισεκατομμύριον βλημάτων ἑκατὸν ὀγδοήκοντα χιλιάδων τόννων ἕκαστον, ἐπὶ τῇ ὑποθέσει ὅτι ἡ μελιμελονῖτις ἔχει πράγματι τὴν ὑπὸ τοῦ λοχαγοῦ Νίκολ ἀποδιδομένην αὐτῇ διασταλτικὴν δύναμιν.

«Τοιουτρόπως ἡ ἐν Κιλιμαντζάρῳ ῥιφθεῖσα βολή, ὑφ' οὓς ὅρους ἐγένετο, μόνον κατὰ τρία *μικρὰ* (τρία χιλιοστὰ τοῦ χιλιοστομέτρου), μετετόπισε τὸν Πόλον, καὶ μόνον κατὰ ἐννέα χιλιοστὰ τοῦ *μικροῦ* μετέβαλε τὸ ὕψος τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης κατ' ἀνώτατον ὅρον.

«Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὸ βλῆμα, τοῦτο ἀνήκει τοῦ λοιποῦ, ὡς νέος μικροσκοπικὸς πλανήτης, εἰς τὸ ἡμέτερον σύστημα, ἐντὸς τοῦ ὁποίου κρατεῖ αὐτὸ ἡ ἡλιακὴ ἕλξις.

Ἀλκείδης Δισπερῆς

Οὕτω λοιπὸν ἐκ μιᾶς ἀπροσεξίας τοῦ Ι. Τ. Μάστωνος, ἐξ ἑνὸς λάθους τριῶν μηδενικῶν, ἐπισυμβάντος κατ' αὐτὴν τὴν ἔναρξιν τῶν ὑπολογισμῶν του, προῆλθε τὸ ταπεινωτικὸν τοῦτο διὰ τὴν νέαν Ἑταιρίαν ἀποτελέσματα.

Ἀλλ' ἂν οἱ ἑταῖροι τοῦ Τηλεβολικοῦ Συλ-

Digitized by Google

λόγου ἐδείχθησαν ἀπηνεῖς κατὰ τοῦ γραμματέως των, ἂν ἐπεσώρευσαν κατ' αὐτοῦ ἀφθόνους τὰς ὕβρεις καὶ τὰς ἀράς των, ἐν τῇ κοινῇ γνώμῃ ἤρξατο ἐκδηλουμένη ἀντίδρασίς τις ὑπὲρ τοῦ ταλαιπώρου πυροβολητοῦ, διότι, ὁπωσδήποτε, ἕνεκα τοῦ σφάλματός του τούτου διεσώθη ὁ κόσμος τῆς φρικώδους καταστροφῆς. Ὅθεν ἀλλεπάλληλοι ἔφθασαν πανταχόθεν πρὸς αὐτὸν αἱ ἐπιδοκιμασίαι καὶ ἑκατομμύρια ἐπιστολῶν συνλία Σκόρβιτ· διότι ἡ ἐξαίρετος αὕτη γυνὴ δὲν ἠδύνατο νὰ εἶναι δυσηρεστημένη ἐναντίον του.

Πρὸ παντὸς ὁ Ι. Τ. Μάστων, ἀρνούμενος νὰ παραδεχθῇ ὅτι ὑπῆρξεν εἰς τοσοῦτον βαθμὸν ἀφηρημένος, ἐπελήφθη τῆς ἀναθεωρήσεως τῶν ὑπολογισμῶν του.

Καὶ ὅμως τὸ πρᾶγμα εἶχεν οὕτως! Ὁ μηχανικὸς Ἀλκείδης δὲν ἠπατᾶτο. Ἰδοὺ δὲ διὰ τίνα λόγον ὁ ἐκκεντρικὸς οὗτος, ἀνευρὼν τὸ λάθος

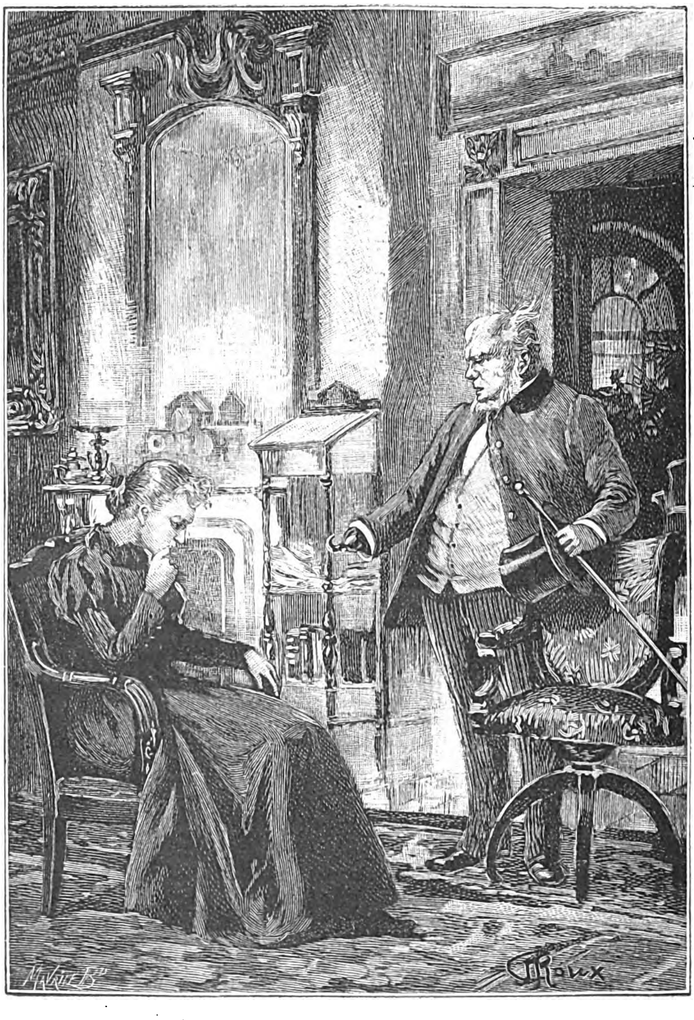

Ὅλα ταῦτα προῆλθον ἐκ σφάλματος τῆς μίστρες Σκόρβιτ (σελ. 407).

ἔχαιρον τὸν Ι. Τ. Μάστωνα διότι ἠπατήθη κατὰ τρία μηδενικά!

Ὁ Ι. Τ. Μάστων ὅμως ὑπέρ ποτε τεθορυβημένος καὶ ἄπελπις ἔφραττε τὰ ὦτα εἰς τὰς τεραστίους ζητωκραυγάς, ἃς ἡ Γῆ ὁλόκληρος ἐξέβαλλε πρὸς τιμήν του, καὶ δὲν ἐσκέπτετο ἢ μόνον τὸν πρόεδρον Βαρβικάν, τὸν λοχαγὸν Νίκολ, τὸν ξυλόποδα Θωμᾶν Χούντερ, τὸν συνταγματάρχην Βλόμσβερυ, τὸν σφριγῶντα Βίλσβυ καὶ τοὺς συναδέλφους του, οἵτινες οὐδέποτε θὰ τὸν συνεχώρουν.

Τῷ ἀπέμενε τοὐλάχιστον ἡ μίστρες Εὐαγγεκατὰ τὴν τελευταίαν στιγμήν, ὅτε δὲν ὑπῆρχε πλέον ὁ ὑλικὸς καιρὸς νὰ καθησυχάσῃ τοὺς ὁμοίους του, διετήρει ἐντελῆ ἀταραξίαν ἐν τῷ μέσῳ τῆς γενικῆς φρίκης καὶ ἔφερε πρόποσιν ὑπὲρ τοῦ γηραιοῦ κόσμου, καθ' ἣν ὥραν ἐρρίπτετο ἡ βολὴ τοῦ Κιλιμαντζάρου!

Ναί! εἰς τὸν ὑπολογισμὸν τῆς περιφερείας τῆς Γῆς εἶχον λησμονηθῇ τρία μηδενικά!..

Αἰφνιδίως τότε ὁ Ι. Τ. Μάστων ἀνεμνήσθη τῶν λαβόντων χώραν ἐν ἀρχῇ τῆς ἐργασίας του, ὅταν εἶχε κλεισθῇ ἐντὸς τοῦ γραφείου του. Ἐνεθυμεῖτο καλῶς ὅτι εἶχε σημειώσῃ τὸν ἀριθμὸν

Digitized by Google

40,000,000 ἐπὶ τοῦ πίνακος... Ἀκριβῶς κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἐπανειλημμένος κωδωνισμὸς τοῦ τηλεφώνου τὸν καλεῖ... Διευθύνεται πρὸς τὴν συσκευήν... ἀνταλλάσσει λέξεις τινας μετὰ τῆς μίστρες Εὐαγγελίας Σκόρβιτ... ὅτε ἀνατρέπεται ὑπὸ κεραυνοῦ καὶ ῥίπτεται ἐπὶ τοῦ πίνακος... Ἀνεγερθεὶς ἀρχίζει νὰ ἐπαναγράφῃ τὸν ἐκ τῆς πτώσεως ἡμισβεσθέντα ἀριθμόν... Μόλις εἶχε γράψῃ τοὺς ἀριθμοὺς 40,000... ὁ τηλεφωνικὸς κώδων τὸν καλεῖ ἐκ νέου... καὶ ὅταν ἐπανῆλθεν εἰς τὸ ἔργον του, λησμονεῖ πλέον νὰ σημειώσῃ τὰ τρία τελευταῖα μηδενικὰ τοῦ ἀριθμοῦ ὅστις παριστᾷ τὴν γηΐνην περιφέρειαν εἰς μέτρα.

Αἴ λοιπόν! ὅλα ταῦτα προῆλθον ἐκ σφάλματος τῆς μίστρες Εὐαγγελίας Σκόρβιτ. Ἂν δὲν τὸν διετάραττε τότε, ἴσως δὲν θὰ ἐδέχετο αὐτὸς τὸν ἀντίκτυπον τῆς ἠλεκτρικῆς ἐκκενώσεως! Ἄθικτος δὲ μένων ἀπὸ τοῦ κεραυνοῦ, δὲν θὰ ἐξέθετε βεβαίως ἤδη εἰς τὸ γελοῖον ὁλόκληρον ὕπαρξιν ἀρίστων καὶ ἐντίμων ὑπολογισμῶν!

Ὁποῖον κλονισμὸν ᾐσθάνθη ἡ ἀτυχὴς γυνή, ὅτε ὁ Ι. Τ. Μάστων τῇ ἀνεκοίνωσε κατὰ καθῆκον ἕνεκα τίνων περιστάσεων ἐγένετο τὸ σφάλμα. Ναί! ὤφειλε νὰ ἀναγνωρίσῃ τίς ὑπῆρξεν ἡ αἰτία ὅλης τῆς καταστροφῆς!... Ἕνεκεν αὐτῆς ὁ Ι. Τ. Μάστων ἔβλεπεν ἑαυτὸν ἀνεπιστρεπτεὶ ἠτιμασμένον καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῶν μακρῶν ἐτῶν, ἅτινα τῷ ὑπελείποντο νὰ ζήσῃ, διότι τὰ μέλη τοῦ σεβαστοῦ Τηλεβολικοῦ Συλλόγου δὲν ἀπέθνησκον ἐν γένει, πρὶν συμπληρώσωσιν ἑκατονταετίαν!

Μετὰ τὴν συνέντευξιν ταύτην ὁ Ι. Τ. Μάστων ἀπεμακρύνθη τοῦ μεγάρου τῆς μίστρες Εὐαγγελίας Σκόρβιτ καὶ ἐπανελθὼν εἰς τὴν πενιχρὰν κατοικίαν του, σκυθρωπὸς διεσκέλιζε τὸ μελετητήριόν του, ἐπαναλαμβάνων.

«Τώρα πλέον διὰ τίποτε δὲν εἶμαι κατάλληλος εἰς αὐτὸν τὸν κόσμον!...

— Οὔτε κἂν διὰ νὰ νυμφευθῆτε;...» τῷ εἶπε φωνή τις, τὴν ὁποίαν ἡ συγκίνησις καθίστα σπαρακτικήν!

Ἦτο ἡ μίστρες Εὐαγγελία Σκόρβιτ ἥτις ἔνδακρυς καὶ ἀπαρηγόρητος, εἶχεν ἀκολουθήσῃ τὸν Ι. Τ. Μάστωνα...

«Ἀγαπητὲ Μάστων!... εἶπε.

— Λοιπόν! μάλιστα!... ἀπήντησεν οὗτος, ἀλλὰ ὑπὸ ἕνα ὅρον... οὐδέποτε πλέον νὰ πιάσω τὸ κονδύλιον διὰ νὰ γράψω μαθηματικά!

— Ὦ φίλε μου! καὶ ἐγὼ τὰ ἀποστρέφομαι!» ἀπεκρίθη ἡ ἐξαίρετος χήρα.

Μετά τινας ἡμέρας ἡ μίστρες Εὐαγγελία Σκόρβιτ ἐλάμβανε τὸ ὄνομα τοῦ ἀγαθοῦ γραμματέως τοῦ Τηλεβολικοῦ Συλλόγου.

Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν ἀνακοίνωσιν τοῦ Ἀλκείδου Δισπερῆ, ὁποίαν δόξαν καὶ τιμὴν ἀπεκόμισεν αὕτη εἰς τὸν ἡμέτερον μηχανικόν! Μεταφρασθεῖσα εἰς ὅλας τὰς γλώσσας, δημοσιευθεῖσα δι' ὅλων τῶν ἐφημερίδων διεφήμισεν εἰς ὁλόκληρον τὸν κόσμον τὸ ὄνομά του. Τὴν ἀνακοίνωσιν ταύτην συνέπεσε ν' ἀναγνώσῃ ἐν τῷ *Μικρῷ Μασσαλιώτῃ* καὶ ὁ πατὴρ τῆς ὡραίας Προβηγκιανῆς, ὅστις εἶχεν ἀρνηθῇ ἄλλοτε εἰς αὐτὸν τὴν χεῖρα τῆς θυγατρός του, «διότι ἦτο παραπολὺ σοφός». Οὗτος δὲ κατορθώσας νὰ ἐννοήσῃ τὸ περιεχόμενον αὐτῆς καὶ μάλιστα ἄνευ τινὸς ξένης βοηθείας, μετενόησε διὰ τὴν ἄρνησίν του ἐκείνην καὶ ἔσπευσε νὰ προσκαλέσῃ εἰς γεῦμα τὸν συντάκτην τῆς ἀνακοινώσεως.

ΚΑ'.

Σύντομον, ἀλλ' εἰς ἄκρον καθησυχαστικὸν διὰ τὸ μέλλον τοῦ κόσμου.

Τοῦ λοιποῦ, ἔστωσαν ἀσφαλεῖς οἱ κάτοικοι τῆς Γῆς! ὁ πρόεδρος Βαρβικὰν καὶ ὁ λοχαγὸς Νίκολ δὲν θὰ ἐπαναλάβωσι ποτὲ τὴν τόσον ἐκτρωματικῶς ἀποτυχοῦσαν ἐπιχείρησίν των! Ὁ Ι. Τ. Μάστων δὲν θὰ ἐπαναλάβῃ τοὺς ὑπολογισμούς του, ἔστω καὶ ἀπηλλαγμένους παντὸς λάθους! Θὰ ἦτο ἐντελῶς ἀνωφελές. Ὡς ὀρθῶς ἐσημείωσεν ὁ Ἀλκείδης Δισπερῆς ἐν τῇ ἀνακοινώσει του, ὡς ἀποδεικνύει ἡ μηχανική, ὅπως παραχθῇ μετατόπισις τοῦ ἄξονος κατὰ 23° 28' καὶ δι' αὐτῆς ἀκόμη τῆς μελεμελονίτιδος, ἀπαιτεῖται ἓν τρισεκατομμύριον τηλεβόλων ὁμοίων πρὸς τὸ ὀρυχθὲν ἐντὸς τοῦ ὄγκου τοῦ Κιλιμαντζάρου. Ἀλλ' ὁ ἡμέτερος πλανήσης, καὶ ἂν ὅλη αὐτοῦ ἡ ἐπιφάνεια ἦτο στερεά, εἶναι πολὺ μικρὸς διὰ νὰ περιλάβῃ τόσον καταπληκτικὸν ἀριθμὸν τοιούτων ὀργάνων.

Ὅθεν οἱ κάτοικοι τῆς Γῆς δύνανται νὰ κοιμῶνται ἐν ἡσυχίᾳ· ἡ τροποποίησις τῶν ὅρων ὑφ' οὓς κινεῖται ἡ Γῆ ὑπερβαίνει τὰ ὅρια τῶν ἀνθρωπίνων δυνάμεων καὶ δὲν ἐπιτρέπεται εἰς τοὺς ἀνθρώπους νὰ μεταβάλωσί τι ἐκ τῆς ὑπὸ τοῦ Δημιουργοῦ ἱδρυθείσης τάξεως ἐν τῷ παγκοσμίῳ συστήματι.

(Jules Verne) (Μετάφρασις Ε. Ρ. Ρ.)

Digitized by Google

ΑΝΑΛΕΚΤΑ

Πῶς ἐγνώσθη ἡ γέννησις πρίγκιπος. Τὸ κοινὸν τοῦ Βερολίνου ἔμαθε κατὰ τρόπον ἰδιόρρυθμον τὴν γέννησιν τοῦ ἕκτου υἱοῦ τοῦ αὐτοκράτορος Γουλιέλμου. Παρίστατο ἐν τῷ Μελοδράματι εἰς τὴν παράστασιν τοῦ «Ταννχόϋζερ». Ὀλίγον πρὸ τοῦ τέλους τῆς πρώτης πράξεως, ὁ αὐτοκράτωρ ἠγέρθη καὶ ἐγκατέλιπεν ἐσπευσμένως τὸ θεωρεῖόν του. Πεσούσης τῆς αὐλαίας μετὰ τὸ πέρας τῆς δευτέρας πράξεως οἱ ἠθοποιοὶ δι' ἐπευφημιῶν ἀνεκαλοῦντο, ἀλλὰ δὲν ἐνεφανίζοντο ἐπὶ σκηνῆς· ὁ θιασάρχης παρουσιάσθη τέλος καὶ ἔκαμε τὴν ἑξῆς ἀνακοίνωσιν: «Ὁ Αὐτοκράτωρ μὲ διατάττει ν' ἀναγγείλω εἰς τὸ κοινὸν ὅτι κατὰ τὴν ὀγδόην καὶ τέταρτον ἡ αὐτοκρατορικὴ οἰκογένεια ἀπέκτησε νέον πρίγκιπα.» Ζητωκραυγαὶ ἐξερράγησαν· ἡ ὀρχήστρα ἔκρουσε ἕνα θούρειον καὶ κατόπιν τὸν ἐθνικὸν ὕμνον, ὃν ἤκουσαν ὅλοι οἱ θεαταὶ ὄρθιοι. Τριπλοῦν ζήτω! ἀντήχησεν ἐκ νέου, καὶ ἡ παράστασις ἐξηκολούθησεν.

Ἀναζήτησις ἀσθενῶν. Ἐκ τοῦ ἀμερικανικοῦ βίου ἀφηγεῖται γερμανός τις περιηγητὴς τὸ ἑπόμενον χαρακτηριστικώτατον ἀνέκδοτον: Ἡ γενναιοδωρία τῶν Ἀμερικανῶν διὰ τὰ σχολεῖα ἔφθασεν εἰς τοιοῦτον βαθμόν, ὥστε ἱδρύονται περισσότερα ἐκπαιδευτήρια τῶν ὑπαρχόντων διδασκάλων. Ὅτι δὲ καὶ εἰς ἄλλα ὁ φιλανθρωπικὸς ζῆλος ἐνίοτε ἐξέρχεται τῶν ὁρίων του, ἔλαβον ἀστείαν ἀπόδειξιν ἐν Κιγκινάτοις πρὸ 25 ἐτῶν. Κατὰ μίαν ψυχρὰν χειμερινὴν ἡμέραν συνήντησα τὸν ἱματιοφύλακα τοῦ θεάτρου, ἄνθρωπον ἀλλόκοτον, ὅστις χειμῶνα καὶ θέρος περιήρχετο τὰς ὁδοὺς μὲ ἀνασηκωμένα τοῦ ὑποκαμίσου τὰ μανίκια ἄνευ σουρτούκου καὶ γελεκίου καὶ ὁ ὁποῖος ἦτο τὸ δεξιὸν χέρι τοῦ προϊσταμένου τῆς γερμανοεβραϊκῆς κοινότητος. Μ' ὅλην τὴν ψυχρὰν ἡμέραν ὁ ἱδρὼς περιέρρεε τὸ μέτωπόν του ὅτε δὲ ἠρώτησα αὐτὸν διὰ τί ἦτο τόσον ἱδρωμένος, μοῦ ἀπήντησεν: «Ἔσπασα τὰ πόδια μου γιὰ νὰ γλυτώσω τοὺς ἑβραίους ἀπὸ φοβερὴ στενοχώρια». «Ἀπὸ ποιὰ στενοχώρια; «Οἱ πλούσιοι Ἑβραῖοι ἔκαμαν ἕνα νέο νοσοκομεῖο καὶ θἀνοίξῃ σήμερα πανηγυρικῶς. Ἔχει 120 κρεββάτια, τρεῖς ἰατροὶ καὶ ἔξη νοσοκόμαις περιμένουν — ὅλα λαμπρά, ἐξαίρετα, κρῖμα ὅμως ποῦ τοὺς λείπει τὸ κυριώτερο — οἱ ἀρρῶστοι. Μὲ ἔστειλαν νὰ γυρίσω τὴν πόλι καὶ νὰ βάνω τὰ δυνατά μου νά τους εὕρω κανένα ἄρρωστο, μὰ τοῦ κάκου δὲν βρίσκω κανένα». Καὶ ἦτον ἕτοιμος ν' ἀναβῇ εἰς τὸν ἱπποσιδηρόδρομον. Αἴφνης ὅμως ἐσταμάτησεν, ἐκτύπησε τὸ μέτωπόν του καὶ μειδιῶν ἀνέκραξεν: «Εἶμαι ἕνας κουτεντές! σπάζω τὸ κεφάλι μου καὶ τὰ πόδια μου ἀντὶ νὰ πάω νὰ πέσω ἐγὼ εἰς ἕνα ἀπὸ τὰ 120 ἄδεια κρεββάτια καὶ νὰ κάνω μιὰ μέρα τὸν ἄρρωστον. Ἡ κοινότης τῶν ἑβραίων χρειάζεται ἕνα ἄρρωστο; — καλά, θὰ θυσιάσω τὸν ἑαυτόν μου. Πεινάω — καὶ ἡ πεῖνα εἶνε κι' αὐτὴ ἀρρώστια. Πρέπει οἱ ἔξη νοσοκόμαις νὰ μὲ περιποιηθοῦν ἕως αὔριον μετὰ τὸ φαγί!»

ΧΡΟΝΙΚΑ

Καλλιτεχνικά. Ἡ διεθνὴς ἔκθεσις τῶν Καλῶν Τεχνῶν θ' ἀνοιχθῇ ἐν Βερολίνῳ τῇ 1ῃ μαΐου 1891 καὶ θὰ διαρκέσῃ μέχρι τῆς 31 ἰουλίου. Κατὰ δυσάρεστον ὅμως σύμπτωσιν οἱ καλλιτέχναι τοῦ Μονάχου διοργανίζουσι καὶ αὐτοὶ ἔκθεσιν διὰ τὸ αὐτὸ ἔτος. Εἰς τὰς ἐκθέσεις αἱ δύο αὐταὶ πόλεις εἶναι πάντοτε ἀντίπαλοι.

Νεκρολογία. Ἀπεβίωσεν ἐν Παρισίοις ἡ δεσποινὶς Ζηναῒς Φλεριώ, ἐξ αἰφνιδίου θανάτου. Ἡ δεσποινὶς Φλεριὼ ἔχει συγγράψει πολυάριθμα μυθιστορημάτια εἰδικῶς διὰ τὰ κοράσια, καὶ ἐξ ὧν τινα ἐστέφθησαν ὑπὸ μεγάλης ἐπιτυχίας.

— Καὶ εἷς διάσημος Γάλλος ζωγράφος, ὁ Εὐγένιος Λεμύ, ἀπεβίωσεν ἐν Παρισίοις πρό τινων ἡμερῶν ἄγων τὸ 91 ἔτος τῆς ἡλικίας του. Ἦτο μαθητὴς τοῦ Γρὸς καὶ τοῦ Ὁρατίου Βερνέ. Αἱ πινακοθῆκαι τῶν Βερσαλλιῶν κατέχουσιν ἐκ τῶν ἔργων του τὴν «Ἅλωσιν τῆς Μαστρίχτης», τὴν «Μάχην τοῦ Οὐατινί». Αἱ κομψαί του ὑδατογραφίαι τὸν εἶχον καταστήσει τεχνήτην ἀπαράμιλλον καὶ ἡ «Παραίτησις τῆς Μαρίας Στουάρτ» ἣν εἶχεν ἐκθέσει εἰς τὴν παγκόσμιον Ἔκθεσιν τοῦ 1867, ἔτυχε γενικοῦ θαυμασμοῦ, καὶ θεωρεῖται ὡς τὸ κάλλιστον τῶν ἔργων του.

— Μετὰ τὸν πρὸ μικροῦ ἀποθανόντα Ἀδόλφον Βελὼ νέος πάλιν θάνατος μυθιστοριογράφου ἠγγέλθη ἐκ Παρισίων, ὁ θάνατος τοῦ Ὀκταβίου Φεγιέ, τοῦ διασήμου συγγραφέως τοῦ «Κυρίου Δεκαμόρ». Γεννηθεὶς ὁ Φεγιὲ ἐν Σαὶν Λῶ τῷ 1812, ἐστάλη ἐνωρὶς εἰς Παρισίους ἔνθα ἐσπούδασε. Τὰ πρῶτα του ἔργα ἔγραψε τῷ 1845 ἐν συνεργασίᾳ. Εἶτα δὲ ἐξηκολούθησε μόνος συγγράφων μέχρις ἐσχάτων μυθιστορίας καὶ δράματα. Ὅ,τι κυρίως διακρίνει τὰ ἔργα τοῦ Φεγιὲ εἶνε ἡ αἰσθηματικότης καὶ ἡ ἐν αὐτοῖς ἐξιδανίκευσις τῶν ἀνθρωπίνων παθῶν καὶ αἰσθημάτων. Πολλὰ τῶν ἔργων του ἐγένοντο καὶ εἰς ἡμᾶς γνωστὰ διὰ μεταφράσεων ὡς τὸ «Ἡμερολόγιον Ἀπόρου Νέου», ἡ «Ἰουλία,» ἡ «Μικρὰ Κόμησσα», «ὁ κύριος Δεκαμόρ» κλπ. Ἀπὸ τοῦ 1862 ὁ Φεγιὲ διετέλει καὶ μέλος τῆς Ἀκαδημίας. Τὸ τελευταῖόν του ἔργον ὑπῆρξεν ἡ «Τιμὴ Καλλιτέχνου».

ΕΔΩ Κ'ΕΚΕΙ

Λογικὴ μεθύσου. — Κάμνεις ἄσχημα νὰ πίνῃς· αὐτὸ σ' ἐμποδίζει νὰ περιπατῇς στερεά. — Δὲν κάνω ἄσχημα νὰ πίνω· κάνω ἄσχημα νὰ περιπατῶ.

Εἰς κουρεῖον. — Ὁ κύριος ἀγαπᾷ ξύρισμα, ἢ νὰ κόψωμε τὰ μαλλιά; — Αὐτὰ τ' ἀστεῖα παρακαλῶ νὰ λείπουν. Β' έπεις καλὰ ὅτι δὲν ἔχω παρὰ μία τρίχα 'ς τὸ κεφάλι. — Μά, κύριε, δὲν εἶνε ἀστεῖα! εἶπα: πῶς θέλετε νὰ τὴν κόψωμε αὐτὴ τὴν τρίχα, μὲ ψαλίδι ἢ μὲ ξυράφι;

ΤΡΕΙΣ ΓΝΩΜΑΙ ΚΑΘ' ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Ἔχεις καμμίαν καλὴν ἰδέαν; μὴ τὴν ἐκθέτῃς εἰς τὴν ἀγοράν. Οἱ ἀδάμαντές σου ἐκεῖ θὰ ἐκληφθῶσιν ὡς ὑαλικά.

*

Οἱ ὑπάλληλοι ὁμοιάζουν μὲ βιβλία βιβλιοθήκης — οἱ ὀλιγώτερον χρήσιμοι τίθενται εἰς τὰς ὑψηλοτέρας θέσεις.

*

Ὁ ἀπαισιόδοξος χάνει εἰς τὴν μελέτην τῶν φαντασιωδῶν κακῶν τὸν χρόνον ὃν ὤφειλε νὰ χρησιμοποιήσῃ πρὸς ἀπόκρουσιν τῶν πραγματικῶν.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1890 — 2482

Digitized by Google

Περίοδος δευτέρα

ΕΝ ΤΩι ΕΣΩΤΕΡΙΚΩι

Συνδρομη Εξαμηνος Δρ. 8
Συνδρομη Ετησια Δρ. 15

Τιμη Φυλλου Λεπ. 30

ΑΙ ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑΙ

ΕΣΤΙΑ
ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΗ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΙΔΡΥΘΕΝ ΤΩι 1876
Βραβευθὲν ὑπὸ τοῦ ἐν Παρισίοις Συλλόγου πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν ἑλλ. σπουδῶν,
ἀξιωθὲν ἀργυροῦ μεταλλίου ἐν τῇ ἐκθέσει τῆς Δ' Ὀλυμπιάδος
καὶ χαλκοῦ ἐν τῇ Παγκοσμίῳ Ἐκθέσει τοῦ 1889.

ΕΝ ΤΩι ΕΞΩΤΕΡΙΚΩι

Συνδρομη Εξαμηνος Φρ. 10
Συνδρομη Ετησια Φρ. 20

Τιμη Φυλλου Λεπ 40

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

1890—Τόμος Α', ἀριθ. 1. | ΕΚΔΟΤΑΙ Ν. Γ. ΠΟΛΙΤΗΣ ΚΑΙ Γ. ΔΡΟΣΙΝΗΣ | Ἀθήνησι 7 Ἰανουαρίου

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ: (Ἐν τῷ φύλλῳ) - Η ΒΑΣΙΛΟΠΗΤΤΑ ΤΟΥ ΠΑΡΑΔΑΡΜΕΝΟΥ ὑπὸ Χ. Ἀννίνου.— ΕΚΑΤΟΝ ΦΡΑΓΚΑ ὑπὸ Γρ. Ξενοπούλου.— Η ΖΩΗ ποίημα ὑπὸ Δ. Βικέλα.— ΟΥΡΑΝΙΑ ὑπὸ Κ. Φλαμμαριόν, μετάφρασις Χ.— ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ: *Δοῦναι καὶ λαβεῖν* ὑπὸ Κ. Παλαμᾶ. — ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΑ ΔΩΡΑ, *συζυγικὸς διάλογος*. — ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ ΤΗΣ ΑΓΑΠΗΣ: *Ὁ ξύλινος βιολιστής* ὑπὸ Γ. Δροσίνη. — ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΙ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ. — ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΤΗΣ ΤΑΒΕΡΝΑΣ ὑπὸ Α. Ἐφταλιώτη.— ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ: *Ἀνάλεκτα, Χρονικά, Εἰκόνες, Τρεῖς γνῶμαι καθ' ἑβδομάδα, Ἐδῶ κ' ἐκεῖ, Μία συμβουλὴ καθ' ἑβδομάδα.* (Ἐν τῷ παραρτήματι)—ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑΙ ΚΑΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑΙ ΕΙΔΗΣΕΙΣ. — ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ. — ΑΠΟΡΑΑΦΙΚΑ. — ΝΕΑ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ. — ΤΗΛΕΦΩΝΗΜΑΤΑ. — ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ. — ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΝ. — ΠΑΙΓΝΙΑ.

ΕΙΚΟΝΕΣ: ΜΑΡΙΑ ὑπὸ Κ. Τόμβα.— Η ΕΟΡΤΗ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ ΕΝ ΒΕΝΕΤΙΑ ὑπὸ Φ. Ζονάρου.— Ο ΜΕΦΙΣΤΟΦΙΛΗΣ ἐκ φωτογραφίας.— ΤΕΣΣΑΡΑ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑ ΚΟΣΜΗΜΑΤΑ.

Οἱ συνδρομηταὶ τῆς *Ἑστίας* οἱ φροντίζοντες περὶ ἐγγραφῆς ἑνὸς νέου συνδρομητοῦ καὶ ἀποστολῆς τῆς ἐτησίας συνδρομῆς του, λαμβάνουσιν ὡς ἀμοιβὴν 3 τόμους τῆς Βιβλιοθήκης τῆς Ἑστίας κατ' ἐκλογήν των, οἱ δ' ἐγγράφοντες δύο συνδρομητὰς τὴν Πινακοθήκην τῆς Γυναικείας Καλλονῆς.

Οἱ ἐγγράφοντες πέντε νέους συνδρομητὰς καὶ ἀποστέλλοντες τὰς συνδρομάς των λαμβάνουσι τὴν *Ἑστίαν* δωρεὰν καθ' ὅλον τὸ ἔτος.

ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΤΑΙ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

πρὸς οὓς δύνανται ν' ἀπευθύνωνται οἱ ἐπιθυμοῦντες νὰ ἐγγραφῶσι συνδρομηταὶ ἢ νὰ ἀνανεώσωσι τὴν ἐγγραφήν των εἶνε οἱ ἑξῆς :

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ

Ἐν Αἰγίῳ οἱ κ. κ. Ι. Παναγιωτόπουλος, καθηγητὴς καὶ Ν. Βραχνός, καθηγητής.

Ἐν Βώλῳ οἱ κ. κ. Π. Χ. Ἀποστολίδης καὶ Π. Γ. Πολίτης, δικηγόροι.

Ἐν Ζακύνθῳ ὁ κ. Δημ. Κολοκοτσᾶς.

Ἐν Θήρᾳ ὁ κ. Γ. Ν. Ἄγγελος.

Ἐν Ἰθάκῃ ὁ κ. Ι. Κυριακόπουλος, σχολάρχης.

Ἐν Καλάμαις ὁ κ. Ν. Παπαχρήστου Δημόπουλος, καθηγητής.

Ἐν Κερκύρᾳ οἱ κκ. Γ. Χ. Κωστῆς καὶ Σ. Παπαγεώργιος καθηγητής.

Ἐν Κεφαλληνίᾳ οἱ κ.κ. Διον. Δαυῆς (ἐν Ἀργοστολίῳ) καὶ Δ. Λιναρδᾶτος (ἐν Ληξουρίῳ).

Ἐν Ναυπλίῳ: ὁ κ. Δ. Μάλμπρουκ.

Ἐν Πάτραις οἱ κκ. Χ. Παλαμᾶς, Εὐ. Παπαχατζῆς, καθηγητὴς καὶ Α. Κανελλόπουλος βιβλιοπώλης.

Ἐν Πειραιεῖ ὁ κ. Π. Παπαναστασίου.

Ἐν Πύργῳ ὁ κ. Γ. Παπανδρέου καθηγητής.

Ἐν Σύρῳ ὁ κ. Ἐμμ. Βεχιαρέλης βιβλιοπώλης.

Ἐν Τρικάλοις ὁ κ. Χρ. Χρηστοβασίλης.

Ἐν Τριπόλει ὁ κ. Ἰδομ. Λιμπρίτης.

Ἐν Ὕδρᾳ ὁ κ. Ιω. Τζάθας.

Ἐν Φιλιατροῖς ὁ κ. Α. Ι. Κεφαλᾶς δικηγόρος.

ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ

Ἐν Ἀδριανουπόλει ὁ κ. Γ. Λαμπουσιάδης, καθηγητής.

Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ καὶ τῇ λοιπῇ Αἰγύπτῳ οἱ κκ. Δ. Βενετοκλῆς, καὶ Ἀριστομένης Συνοδινὸς βιβλιοπώλης.

Ἐν Ἀστραχὰν ὁ κ. Π. Δημητριάδης.

Ἐν Βάρνῃ ὁ κ. Λεον. Σεμπρικὸς, βιβλιοπώλης.

Ἐν Βομβάῃ ὁ κ. Κ. Μιχαηλίδης

Ἐν Βραΐλᾳ ὁ κ. Σ. Μπούκουρης.

Ἐν Γαλαζίῳ καὶ τῇ λοιπῇ Ῥωμουνίᾳ ὁ κ. Π. Χριστοδούλου, βιβλιοπώλης.

Ἐν Δυρραχίῳ ὁ κ. Ἐμμ. Σαμοθράκης.

Ἐν Θεσσαλονίκῃ οἱ κκ. Σωτ. Ἀστεριάδης, Δ. Κ. Γερασίμου καὶ Ν. Χριστομάνος βιβλιοπώλης.

Ἐν Ἰσμαηλίῳ ὁ κ. Σπ. Χωραφᾶς.

Ἐν Καβάλλᾳ οἱ κκ. Ἰω. Τζιάτας καὶ Λ. Εὐαγγελίδης.

Ἐν Κρήτῃ: οἱ κκ. Μ Πετυχάκης καὶ Ι. Μαρκαντωνάκης (ἐν Χανίοις) καὶ Α. Ξενουδάκης (ἐν Ἡρακλείῳ).

Ἐν Κυδωνίαις ὁ κ. Παν. Διαμαντόπουλος.

Ἐν Κύπρῳ ὁ κ. Α. Κ. Παλαιολόγος.

Ἐν Κωνσταντινουπόλει οἱ κκ. Ν. Πασπαλλῆς, Ἀδελφοὶ Δεπάστα, βιβλιοπῶλαι καὶ Κ. Γεράρδος, βιβλιοπώλης.

Ἐν Λεόβᾳ ὁ κ. Σταμ. Μπουντούρης

Ἐν Λονδίνῳ καὶ τῇ λοιπῇ Ἀγγλίᾳ ὁ κ. Μ. Φ. Πασπάτης.

Ἐν Λονδίνῳ ὁ κ. Χρ. Ῥηγόπουλος.

Ἐν Μασσαλίᾳ ὁ κ. Ι. Κολάσης

Ἐν Μυτιλήνῃ ὁ κ. Γ. Κεχαγιᾶς δικηγόρος.

Ἐν Ὀδησσῷ οἱ κκ. Γερ. Κοντούρης, Ἀν. Μάλτος καὶ Π. Περάκης, βιβλιοπώλης.

Ἐν Ῥοστοβίῳ ὁ κ. Δ. Πρινόπουλος.

Ἐν Σαράντα Ἐκκλησιαῖς ὁ κ. Π. Φλωρίδης.

Ἐν Σμύρνῃ οἱ κκ. Μ. Κοσονὴς ἰατρὸς καὶ Θεολόγος Δημητριάδης, βιβλιοπώλης.

Ἐν Ταϊγανίῳ ὁ κ. Ἠλ. Π. Ἠσαΐας.

Ἐν Φιλιππουπόλει ὁ κ. Λάμπρος Ἐνυάλης.

Digitized by Google

ΕΙΔΗΣΕΙΣ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑΙ ΚΑΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑΙ

Παρέστη ἐνώπιον τοῦ βασιλέως ἡ ὑπὸ τοῦ διοικητικοῦ συμβουλίου τῆς ἑταιρίας τῶν «Φίλων τοῦ Λαοῦ» ὁρισθεῖσα ἐπιτροπεία καὶ ἐνεχείρησεν Αὐτῷ τὸ ἐπὶ τούτῳ ψήφισμα τοῦ συμβουλίου, ἀφοῦ προσεφώνησε τῷ βασιλεῖ διὰ τοῦ προέδρου τῆς ἑταιρείας κ. Ν. Π. Δηλιγιάννη ὀλίγα τινά. Τὸ ἐγχειρισθὲν τῷ βασιλεῖ ψήφισμα εἶνε καλλιγραφημένον φιλοκάλως καὶ διὰ κυανολεύκων ταινιῶν περιβεβλημένον, ἀπονέμει δὲ δι' αὐτοῦ ἡ ἑταιρία εὐχαριστίας εἰς τὸν βασιλέα διὰ τὴν προσενεχθεῖσαν ἐκ 5000 δραχμῶν δωρεάν.

— Γενομένης τὴν παρελθοῦσαν παρασκευὴν τακτικῆς συνεδριάσεως τῆς γερμανικῆς ἀρχαιολογικῆς σχολῆς, ὁ διευθυντὴς αὐτῆς κ. Γ. Δαῖρπφελδ, ἀνέλυσε διὰ μακρῶν δύω ἐπ' ἐσχάτων δημοσιευθείσας ἀρχαιολογικὰς συγγραφάς, τὴν τοῦ Γάλλου Laloux περὶ Ὀλυμπίας καὶ τὴν τοῦ Ἄγγλου Haigh περὶ τοῦ ἀττικοῦ θεάτρου, καὶ ἀνεκοίνωσεν εἰς τοὺς ἑταίρους τίνα τὰ νέα, ἅτινα παριέχουσι τὰ συγγράμματα ταῦτα καὶ ὡς πρὸς τί φαίνονται σφαλλόμενοι οἱ συγγραφεῖς. Μετὰ τὸν κ. Δαῖρπφελδ, ὡμίλησεν ὁ διδάκτωρ κ. Β. Σάουερ περὶ τῆς Νίκης τῆς Δήλου τῆς συνήθως ἀποδιδομένης εἰς τὸν ἐκ Χίου Ἄρχερμον. Ἀλλὰ τὴν γνώμην ταύτην δὲν ἀπεδέχθη ὁ κ. Σάουερ, μὴ εὑρίσκων προσαρμοζόμενον τὸ ἄγαλμα πρὸς τὴν βάσιν τὴν φέρουσαν τὸ ὄνομα τοῦ Ἀρχέρμου· μετὰ δὲ τὴν ἀπόρριψιν τῆς γνώμης ταύτης ἐπειράθη νὰ χαρακτηρίσῃ τὴν τεχνοτροπίαν τῆς ἐκ Δήλου Νίκης, παραβάλλων αὐτὴν πρὸς ἄλλα ἀρχαϊκὰ ἔργα. Τελευταῖος ὡμίλησε ὁ κ. Heberdey περὶ ἀρχαϊκῶν ἀναγλύφων ἐκ Θεσσαλίας, ἐπιδείξας τὰς φωτογραφίας ἓξ νέων ἀναγλύφων ἐκ Τυρνάβου καὶ Λαρίσης, δι' ὧν πλουτίζεται τὸ μέχρι τοῦδε ὑπάρχον ὑλικὸν περὶ τῆς θεσσαλικῆς τέχνης, ἐφ' οὗ στηριζόμενος πρό τινων ἐτῶν ὁ Brunn ἐχαρακτήρισε καθόλου τὴν τέχνην τῆς Θεσσαλίας. Ταύτην, ἀφορμώμενος ἔκ τε τῶν προτέρων γνωστῶν ἔργων καὶ ἐκ τῶν νέων εὑρημάτων, ὥρισεν ὡς ἑνιαίαν τινὰ καὶ ἰδιάζουσαν εἰς τοὺς Θεσσαλοὺς ὁ κ Heberdey καὶ ἐπειράθη νὰ καθορίσῃ τὰ χαρακτηριστικὰ τῆς θεσσαλικῆς τέχνης σημεῖα.

— Ὁ ἀνδριὰς τοῦ Βύρωνος, ὅστις θὰ ἱδρυθῇ ἐν μιᾷ τῶν ἀθηναϊκῶν πλατειῶν κατασκευάζεται νῦν μαρμάρινος κατὰ τὸ βραβευθὲν πρότυπον ἐν Παρισίοις, θὰ εἶνε δὲ ἕτοιμος μετ' οὐ πολὺν χρόνον. Ὡς γνωστὸν τὴν δαπάνην ἐνερχομένην εἰς 100 περίπου χιλιάδας δραχμῶν καταβάλλει ὁ ὁμογενὴς κ. Δ. Στεφένοβικ Σκυλίσσης.

— Ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν Ὅμιλος πεζοπόρων, σκοπευτῶν καὶ φιλόπλων ἱδρύθη σωματεῖον ἐκ φοιτητῶν τοῦ πανεπιστημίου. Τὰ μέλη αὐτοῦ ἤρξαντο ἤδη ἀσκούμενα εἰς πεζοπορίας ἱστορικάς, γεωλογικὰς καὶ βοτανικάς.

— Ἡ διάσημος ἰταλὶς ἠθοποιὸς κυρία Ἐλεονόρα Δοῦζε διατρίβουσα νῦν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ἀναμένεται καὶ ἐνταῦθα κατὰ τὰς ἀπόκρεως ὅπως δώσῃ μετὰ τοῦ ὑπ' αὐτὴν θιάσου σειρὰν παραστάσεων ἐν τῷ Νέῳ Θεάτρῳ.

— Καὶ ἄλλοι ἐνεπίγραφοι κιονίσκοι ἀνευρέθησαν ἐν ταῖς γενομέναις παρὰ τὴν πλατεῖαν Λουδοβίκου ἀνασκαφαῖς πρὸς οἰκοδομήν.

Οἱ ἐγγραφόμενοι νέοι συνδρομηταὶ τῆς Ἑστίας δύνανται νὰ λάβωσι κατ' ἐκλογὴν αὐτῶν διάφορα ἐκλεκτὰ βιβλία καὶ καλλιτεχνικὰς εἰκόνας εἰς τὸ ἥμισυ τῆς ἀρχικῆς των τιμῆς. Κατάλογος αὐτῶν ἀποστέλλεται δωρεὰν πρὸς τοὺς αἰτοῦντας.

ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ

29 Δεκεμβρίου. Ἐκ τῶν βασιλοπαίδων οἱ τρεῖς πρεσβύτεροι πάσχουσιν ἐλαφρῶς ἐξ ἰνφλουέντζας.—Ἕνεκα τῆς ἐπιδημίας διακόπτονται τὰ μαθήματα τῶν σχολείων. — Δύο ξένοι οἱ κ.κ. Μαΐμὼν καὶ Μπρόβεν ὡς ἐντολοδόχοι ἄγγλων καὶ γερμανῶν κεφαλαιούχων ὑπέβαλον εἰς τὴν κυβέρνησιν προτάσεις περὶ μεταφορᾶς ὑδάτων ἐκ τῆς λίμνης Στυμφαλίας εἰς Ἀθήνας.

30 Δεκεμβρίου. Ἐδημοσιεύθη ἐν τῇ Ἐφημερίδι τῆς Κυβερνήσεως ὁ νόμος περὶ πληρωμῆς τῶν ἐξόδων τῶν μηνῶν Ἰανουαρίου καὶ Φεβρουαρίου. — Τὸ 7ον πεζικὸν σύνταγμα, τοῦ ὁποίου διετάχθη ἡ μετεστάθμευσις ἕνεκα τῆς ἐν Ἀθήναις ἐπιδημίας, ἐπέβη τῆς ὁπλιταγωγοῦ Μπουμπουλίνας μεταβαῖνον εἰς Χαλκίδα.

31 Δεκεμβρίου. Ἡ ἐνοικίασις τοῦ δημοτικοῦ φόρου Ἀθηνῶν διὰ τὸ ἔτος 1890 κατεκυρώθη ἐν πλειοδοτικῇ δημοπρασίᾳ ἐπ' ὀνόματι τοῦ κ. Γ. Πολυγένους ἀντὶ 1,001,000 δρ. — Ἐγένετο δεκτὴ ἡ παραίτησις τοῦ διευθυντοῦ τῶν ταχυδρομείων κ. Ν. Καζάζη. — Πολλοὶ στρατιῶται τοῦ ἐνταῦθα ἑδρεύοντος ἱππικοῦ συντάγματος προσεβλήθησαν ὑπὸ τύφου.

1 Ἰανουαρίου. Ἡ ἐπὶ τῷ νέῳ ἔτει τελουμένη δοξολογία ἐτελέσθη κατὰ τὰ εἰθισμένα, ἀλλ' ἄνευ συρροῆς πλήθους ἕνεκα τοῦ χιονώδους καιροῦ. Καὶ ἡ στρατιωτικὴ παράταξις ἦτο ἀραιοτάτη, διότι πλεῖστοι στρατιῶται κατάκεινται ἀσθενεῖς ἐκ τῆς ἐπιδημούσης ἰνφλουέντζας. Εἰς τὸν μητροπολιτικὸν ναὸν μετέβησαν ἡ βασιλικὴ οἰκογένεια, οἱ ὑπουργοὶ καὶ αἱ ἀρχαὶ τῆς πρωτευούσης. Περὶ τὴν μεσημβρίαν οἱ βασιλεῖς ἐδέχθησαν ἐν τοῖς ἀνακτόροις τὰς εὐχὰς τῶν ὑπουργῶν, τοῦ διπλωματικοῦ σώματος, τῶν ἀνωτέρων ὑπαλλήλων καὶ τῶν ἀξιωματικῶν· οἱ προσερχόμενοι ἠσπάζοντο κατὰ τὸ σύνηθες τὴν χεῖρα τῆς βασιλίσσης. Τὴν ἑσπέραν παρατέθη γεῦμα ἐν τοῖς Ἀνακτόροις. — Οἱ βασιλόπαιδες Γεώργιος, Νικόλαος καὶ Μαρία προσβληθέντες ἐκ τῆς ἐπιδημίας διατελοῦσιν εἰς ἀνάρρωσιν. —Ἀπέθανεν ὁ ἀντιπρόεδρος τοῦ Ἀρείου Πάγου Ἀριστείδης Καρατζᾶς. — Ἕνεκα τῆς τρικυμίας πολλὰ πλοῖα ἀναμενόμενα εἰς Πειραιᾶ καθυστεροῦσι.

2 Ἰανουαρίου. Ὑπεβλήθησαν πρὸς ἔγκρισιν εἰς τὴν διεύθυνσιν τῶν δημοσίων ἔργων τὰ τελικὰ σχεδιαγράμματα τοῦ ἀπὸ Πειραιῶς μέχρις Ὠρωποῦ τμήματος τοῦ σιδηροδρόμου Πειραιῶς - Λαρίσσης. — Ἐκ πολλῶν ἐπαρχιακῶν πόλεων ἀγγέλλεται ὅτι ἐνέσκηψεν ἡ νόσος ἰνφλουέντζα, ἔχουσα πανταχοῦ χαρακτῆρα ἀκίνδυνον.— Ἀπέθανεν ὁ ἀντισυνταγματάρχης τοῦ πεζικοῦ Θ. Σαράτσογλους. — Τὸ ἐκ Μασσαλίας προερχόμενον ἀτμόπλοιον *Γιρόνδη* τῶν Γαλλικῶν Διαπορθμεύσεων ἀφίκετο εἰς Πειραιᾶ ἀντὶ τῆς πρωίας τὴν ἑσπέραν μόλις, διότι ἔπαθε κατὰ τὸν διάπλουν ἔξωθεν τῆς Κεφαλληνίας.

3 Ἰανουαρίου. Ὁ διάδοχος Κωνσταντῖνος καὶ ἡ Πριγκήπισσα Σοφία ἀδιαθετοῦσι.— Διεκόπησαν τὰ μαθήματα τῆς ἐν Πειραιεῖ Στρατιωτικῆς σχολῆς, τῆς Ναυτικῆς καὶ τῶν λοιπῶν ἐκπαιδευτηρίων ἕνεκα τῆς διαδόσεως τῆς ἐπιδημίας.

4 Ἰανουαρίου. Ὁ διάδοχος καὶ ἡ πριγκήπισσα Σοφία ὑγιαίνουσιν.— Οἱ βασιλόπαιδες Νικόλαος καὶ Μαρία οἰκουροῦσιν εἰσέτι.— Ἀπενεμήθη ὁ ἑλληνικὸς μεγαλόσταυρος εἰς τὸν ἐνταῦθα πρεσβευτὴν τῆς Αὐστροουγγαρίας βαρόνον Κόζεη.—Ἡ διεύθυνσις τῶν ταχυδρομείων ἀνετέθη προσωρινῶς εἰς τὸν τμηματάρχην τοῦ Ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν κ. Στ. Φλῶρον. — Ἡ ἰνφλουέντζα εὑρίσκεται εἰς ὕφεσιν.—Ἀπέθανεν ἐνταῦθα ὀγδοηκοντούτης ὁ ἐκ Σιατίστης τῆς Μακεδονίας φιλογενὴς ἀνὴρ Ἰωάννης Ταρμπατζῆς. — Ἐκηδεύθη ἡ Μαρία Μπρέλη ἀποθανοῦσα ἐν ἡλικίᾳ 110 ἐτῶν.

Digitized by Google

ΑΠΟΓΡΑΦΙΚΑ

Αἱ εἰσπράξεις τοῦ ἐν Πειραιεῖ τελωνείου κατὰ τὸν λήξαντα μῆνα δεκέμβριον ἀνῆλθον εἰς δραχμὰς 994,791,90, ὑπερτερήσασαι τὰς περυσινάς, αἵτινες ἔφθασαν τὸ ποσὸν 784,880 δρ. Αἱ εἰσπράξεις ὁλοκλήρου τοῦ ἔτους 1889 συμποσοῦνται εἰς δρ. 8,936,041,04 ἀπέναντι 8,880,938,70 τοῦ ἔτους 1888.

— Καθ' ὅλον τὸ λῆξαν ἔτος 1889 κατέπλευσαν εἰς τὸν λιμένα Πειραιῶς πλοῖα ἱστιοφόρα καὶ ἀτμοκίνητα 7837 ἀπέπλευσαν δὲ 11179.

— Ἀπὸ τῆς 15—29 Δεκεμβρίου 1889 ἀπέθανον ἐν Ἀθήναις ἐν ὅλῳ 120 ἐνῷ κατὰ τὸ ἀντίστοιχον διάστημα τοῦ ἔτους 1888 εἶχον ἀποθάνῃ μόνον 89.

ΝΕΑ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ

Ἐξεδόθη τὸ 24ον τεῦχος τοῦ *Ἐγκυκλοπαιδικοῦ Λεξικοῦ* ὅπερ δημοσιεύεται τῇ ἐπιμελείᾳ τοῦ κ. Ν. Γ. Πολίτου ὑπὸ τῶν κ. κ. Μπὰρτ καὶ Χίρστ. Ἐν τῷ τεύχει τούτῳ τὸ ὁποῖον συνοδεύει διπλοῦς πίναξ: τὰ «Ἀσιατικὰ ἔθνη», περιέχονται ἄρθρα ἀπὸ τὸ « Ἄμμιον » μέχρι « Ἀμφιάρας , ἐκ τῶν ὁποίων σημειοῦμεν ὡς ἐκτενέστερα τὰ ἑξῆς· Ἀμμόχωστος, Ἄμμων, Ἀμμωνία, Ἀμμώνιον, Ἀμμώνιος, Ἀμνηστία, Ἀμοργός, Ἄμπελος καὶ Ἀμπελουργία, Ἀμπού, Ἀμύγδαλα, Ἀμυλάλευρον, Ἀμύντας. Ἕκαστον τεῦχος τιμᾶται λ. 90.

— Ἐξεδόθη τὸ 7ον τεῦχος τῶν *Νοσημάτων τοῦ στομάχου* ὑπὸ τοῦ κ. Ἐπ. Σταθακοπούλου ὑφηγητοῦ, ἐκδιδόμενον ὑπὸ τῶν κ. κ. Μπὰρτ καὶ Χίρστ. Ἐν τῷ τεύχει τούτῳ πραγματεύεται ὁ συγγραφεὺς τὴν γαστρορραγίαν καὶ αἱματέμεσιν, τὸν ἔμετον καὶ τὴν δυσπεψίαν. Οἱ ἐκδόται παρακαλοῦσι τοὺς ἐν ᾗ καὶ πλείονα τεύχη λαβόντας, ὅσοι δὲν παρήγγειλαν ἀκόμη τὴν συνέχειαν, νὰ πράξωσι τοῦτο, διότι ἡ ἐκτύπωσις ὅλου τοῦ ἔργου (9 τεύχη) πλησιάζει εἰς τὸ τέλος. Ἕκαστον τεῦχος τιμᾶται δραχμῆς.

— Ὁ κ. Γεράσιμος Μαρκορᾶς, ὁ κερκυραῖος ποιητὴς τοῦ Ὅρκου, ἀγγέλλει τὴν προσεχῆ ἔκδοσιν τῶν ποιητικῶν ἔργων του.

ΤΗΛΕΦΩΝΗΜΑΤΑ

ΑΙΤΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

Ἐπιγραφὴ ἐξοχικῆς οἰκίας.— Ἔχω ἐνταῦθα ἐξοχικὴν οἰκίαν καὶ ἐπιθυμῶ νὰ γράψω ἐπάνω εἰς τὴν μεγάλην αὐλόθυραν μίαν σύντομον ἑλληνικὴν ἐπιγραφὴν ἡ ὁποία νὰ ταιριάζῃ· θέλω νὰ εἶνε ἑλληνική, ἂν καὶ μένω εἰς Ἀγγλίαν διὰ νὰ φαίνεται ἡ ἐθνικότης τοῦ οἰκοδεσπότου. Δέν με μέλει ἂν αὐτὴ ἡ ἐπιγραφὴ δὲν εἶνε πρωτότυπος, ἀλλὰ εἶνε παρμένη ἀπὸ κανένα συγγραφέα Ἕλληνα ἢ ξένον, φθάνει νὰ εἶνε καλομεταφρασμένη καὶ ταιριαστή. Ἀρχαῖα ἑλληνικὰ δὲν παραδέχομαι διότι δὲν τα καταλαμβάνω. Ὅστις ἠμπορεῖ νὰ με βοηθήσῃ ἂς στείλῃ ἐπιγραφὴν κατάλληλον κατὰ τὴν ἰδέαν του. Ὅσαι εἶνε τῆς προκοπῆς θὰ δημοσιευθοῦν εἰς τὴν *Ἑστίαν* πρὸς χάριν μου καὶ ἐγὼ θὰ τὰς βλέπω τακτικά. Εἰς τὸ τελευταῖον φύλλον τοῦ φεβρουαρίου εἶνε ἡ τελευταία προθεσμία. Ἀπὸ ἐκείνας ποῦ θὰ δημοσιευθοῦν ἕως τότε θὰ ἐκλέξω ἐγὼ μίαν κατὰ τὴν ὄρεξίν μου καὶ θὰ δώσω ἐντολὴν εἰς τὸ ταμεῖον τῆς *Ἑστίας* ν' ἀνταμείψῃ ἐκεῖνον ποῦ τὴν ἔστειλε μὲ μίαν ἀγγλικὴν λίραν, τὴν ὁποίαν ἔστειλα διὰ τοῦτο εἰς τὴν *Ἑστίαν* μαζὶ μὲ τὴν συνδρομήν μου.

Ἐν Λίβερπουλ **Ἕλλην Ἔμπορος.**

Διὰ τὴν πιτυρίδα. Ποῖος εἰξεύρει ἰατρικὸν τῆς προκοπῆς; Θὰ με ὑποχρεώσῃ πολὺ ἂν μου εἰπῇ.

Ἐν Πειραιεῖ **Νκ.**

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

Ἡ ἀριστερὰ χεὶρ τοῦ Κριεζώτη. Τὴν περὶ τῆς χειρὸς τοῦ Κριεζώτη ἱστορικὴν διήγησιν, ἥτις ἐχρησίμευσεν ὡς βάσις τοῦ ἐν προηγουμένῳ τινὶ φύλλῳ τῆς *Ἑστίας* δημοσιευθέντος ὑπ' ἐμοῦ διηγηματίου ὀφείλω εἰς ἄνδρα ἐν Χαλκίδι τότε διαμένοντα, ἐκ τῶν στενοτέρων φίλων τοῦ στρατηγοῦ, δυνάμενον ὑπὸ πᾶσαν ἔποψιν κάλλιστα καὶ ν' ἀντιλαμβάνεται καὶ νὰ πληροφορῆται τὰ συμβαίνοντα. Τοῦτο δὲ ὁμολογεῖ καὶ ὁ ἀξιότιμος κ. Γουναρόπουλος ὁ ἐπενεγκὼν τὴν ἐν τῷ ὑπ' ἀριθ. 679 *Δελτίῳ τῆς Ἑστίας* παρατήρησιν ὅτι οὐχὶ ἡ δεξιὰ ἀλλ' ἡ ἀριστερὰ χεὶρ τοῦ Κριεζώτη ἦν ἡ κατὰ τὴν ἐπανάστασιν ἐκείνην ἀποκοπεῖσα, βεβαιῶν ὅτι πάντα τ' ἄλλα περί τε τῶν αἰτίων τῆς ἀνταρσίας καὶ τῶν κατὰ τὴν σκηνὴν σύμφωνα καὶ πρὸς τὴν ἱστορικὴν ἀκρίβειαν εἶνε. Διὰ τοῦτο δὲ ἀκριβῶς ἀπορῶ πῶς ἐλανθάσθη ὡς πρὸς τὴν οὐσιώδη λεπτομέρειαν ποία ἐκ τῶν χειρῶν τοῦ Κριεζώτη εἶνε ἡ πληγωθεῖσα ὁ διηγηθείς μοι τὸ συμβάν, εὑρίσκων δὲ τὴν παρατήρησιν τοῦ κ. Γουναροπούλου σύμφωνον ἀληθῶς καὶ πρὸς τὴν ἐν τῇ *Ἀμαλθείᾳ* ἔκθεσιν τοῦ ἰδίου Κριεζώτη τείνω μᾶλλον νὰ παραδεχθῶ ὅτι τὸ λάθος προῆλθεν ἐκ στιγμιαίας ἀπροσεξίας ἐμοῦ ὅτε ἀνέγραφον ἐν τῷ σημειωματαρίῳ μου τὴν διήγησιν καὶ εὐχαριστῶ τὸν ἀξιότιμον ἰατρὸν ὅτι ἐπέστησε τὴν προσοχήν μου ὅπως ἐν δευτέρᾳ τυχὸν ἐκδόσει τοῦ διηγηματίου ἐπανορθώσω τὸ πρᾶγμα. Δὲν δύναμαι ὅμως ὁμοίως νὰ παραδεχθῶ καὶ τὴν ἐν ἄλλῳ *Δελτίῳ* γνώμην *Ἑνὸς Ἀναγνώστου* ὅτι οὐχὶ ἐκ τῆς ἡμιολίας ἀλλ' ἐκ τῆς ξηρᾶς προῆλθεν ὁ τραυματισμός, ἔχων σύμφωνον εἰς τοῦτο καὶ τὸν κ. Γουναρόπουλον, ὅστις φαίνεται ὄντως γνώστης τῶν κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην συμβάντων ἐν Εὐβοίᾳ, ἅτινα δὲν εἶνε κατὰ πάντα ἐπαρκῶς ἐξηκριβωμένα, λίαν ἀντιφατικῶς δὲ πολλάκις καὶ ἐν αὐταῖς ταῖς τότε ἐφημερίσιν ἀναγράφονται.

Μιχαηλ Μητσακης

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

Φανφ. Ζάκυνθον. Θὰ δημοσιευθῇ μόνον ἀφοῦ θέσετε τὴν ὑπογραφήν σας.

Μώμῳ. Ἀτυχές.

κ. Κ. Κ. Ἀποστέλλονται κατὰ τὴν ἐντολήν σας.

Οἰκοδεσποίνῃ. Τί νὰ γείνῃ; ὅπως κατήντησε σήμερον :

Ὅλο τὸν κόσμο σκάλισα
γιὰ νaὕρω μιὰ δασκάλισσα.
Κι' ὅλο τὸν κόσμο γύρισα
γιὰ νaὕρω μιὰ μαγείρισσα.

κκ. Α. Δ. Ι. Λάρισα.Ι. Χ. Λεωνίδιον.—Π.Ε.Ν.—Δ. Κ.— Ι. Γ. Π. Κερασοῦντα.— Ι. Γ. Κυπαρισσίαν.—Δ. Μ. Χανία. Ἐλήφθη συνδρομὴ ὑμῶν· ζητηθέντα ἀπεστάλησαν.

κκ. Μ. Γ. Σῦρον.—Ν. Ι. Τσ. Λεωνίδιον—Α. Μ. Ζάκυνθον.— Κ. Γ. Λ. Φιλιππούπολιν.—Ν. Μ. Βῶλον.— Α. Σ. Καρδίτσαν.—Ι. Κ. Γαλαξείδιον.—Ι. Α. Σῦρον. Θ. Δ. Λιδωρίκιον.—Λέσχην Ζάκυνθον.— Ἰπ. Γ. Κυπαρισσίαν.—Β. Α. Κόρινθον. Ἡ συνδρομή σας ἐλήφθη.

Κον Π. Δ. Σ. Πρέβεζαν. Ἐλήφθη ἡ συνδρομή· τὰ ζητηθέντα ἀπεστάλησαν.

Δδα Κ. Τ. Παρισίους. Ἐλήφθη ἡ συνδρομὴ ὑμῶν καὶ ἡ τῆς Δ. Τ. Π.

κ. Στ. Α. Λάρισσαν. Ζητηθὲν ἐστάλη.

Κας Α. Π. Λάρισσαν. Μ. Κ. Π. Κυπαρισσίαν. Ἐλήφθη ἡ συνδρομή σας.

κ. Γ. Ι. Δ. Λεβίδιον, Ἐνεγράφητε, ἀποστείλατε πέντε προσέτι δραχμὰς πρὸς συμπλήρωσιν συνδρομῆς σας.

Digitized by Google

Κον Α. Δ. Μεσολόγγιον. Ἡ ἀπόδειξις ἐξεδόθη ὀρθῶς διὰ τὸ 1890.

κ. Π. Φ. Σαράντα Ἐκκλησιαῖς. Παραγγελίαι σας ἐξετελέσθησαν πᾶσαι. Ταχυδρομικῶς ἔχετε ἐπιστολὴν μας.

κ. Δ. Λ. Ληξούριον. Εὐχαριστοῦμεν. Ἐνεγράψαμεν τοὺς σημειωθέντας νέους συνδρομητάς.

κ. Φ. Σ. Κεφαλληνίαν. Ἀπεστάλησαν καὶ πάλιν,

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΝ

4 Ἰανουαρίου.

ΟΜΟΛΟΓΙΑΙ ΕΘΝΙΚΩΝ ΔΑΝΕΙΩΝ

Τῶν 26,000,000 πρὸς 5%	τοῦ 1874	(Πάγιον)	Δρ.	505.—
» 120,000,000 » 5	» 1881		»	568.—
» 170,000,000 » 5	» 1884		»	568.—
» 135,000,000 » 4	» 1888	(Μονοπ.)	»	470.—
» 30,000,000 » 4	» 1889	(Πάγιον)	»	—.—
» 125,000,000 » 4	» 1889	(Πάγιον)	»	—.—
Κτηματικαὶ Ὁμολ. Ἐθν. Τραπέζης τῶν 60,000,000 μετὰ λαχείου φρ.				511.—

Μετοχαὶ Τραπεζῶν.

Ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος	Δρ.	4,555.—
Γενικὴ Πιστωτικὴ Τράπεζα	»	216.—
Τράπεζα Βιομηχανικῆς Πίστεως	»	81.50
Προνομ. Τράπεζα Ἠπειροθεσσαλ.	»	—.—

Μετοχαὶ Ἑταιριῶν.

Ἑταιρ. Μεταλλουργ. Λαυρίου	»	150.—
Σιδηρ. Ἀθηνῶν Πειραιῶς	»	425.—
Σιδηροδρόμου Πύργου - Κατακώλου	»	128.—

Νομίσματα

Εἰκοσάφραγκον	»	24.45
Λίρα Ὀθωμανικὴ	»	—.—

Συναλλάγματα

Ἐπὶ Λονδίνου 3μην. Τραπεζικὸν	»	30.40
Ἐπὶ » Chèque	»	30,85
Ἐπὶ Παρισίων	»	1.21
Ἐπὶ » 3μην. Τραπεζικὸν	»	1.22

ΣΗΜ. Τὰ μερίσματα τῶν διαφόρων τραπεζῶν καὶ ἑταιριῶν ὡρίσθησαν διὰ τὴν β' ἑξαμηνίαν τοῦ 1889 ὡς ἑξῆς:

Τῆς Ἐθνικῆς τραπέζης δρ. 120.

Τῆς Γενικῆς πιστωτικῆς τραπέζης τῆς Ἑλλάδος δρ. 7,50, ἀφοῦ ἐκρατήθησαν 150,000 δρ. δι' ἀποσβέσεις καὶ 50000 ἀπέναντι ἐπισφαλῶν ἀπαιτήσεων.

Τῆς Ἠπειροθεσσαλικῆς τραπέζης δρ. 7.

Τῆς τραπέζης τῆς Βιομηχανικῆς πίστεως δρ. 2,25. ἀφοῦ ἀπεσβέσθη ἐκ τῶν κερδῶν ζημία 108,000 δρ. προελθοῦσα ἐκ πλαστῶν ὁμολογιῶν.

Τῆς ἑταιρίας τῶν Μονοπωλίων φρ. χρ. 12.

Τῆς ἑταιρίας τοῦ Σιδηροδρόμου Ἀθηνῶν—Πειραιῶς δρ. 12.

ΠΑΙΓΝΙΑ

Α' ΤΡΙΜΗΝΙΑ 1890

Αἱ λύσεις τῶν παιγνίων, ὅσα τίθενται πρὸς λύσιν, θὰ δημοσιεύωνται μετὰ δύο ἑβδομάδας· θὰ λαμβάνωνται ὑπ' ὄψει μόναι αἱ ἐγκαίρως ἐρχόμεναι λύσεις λογιζομένου τοῦ χρόνου ὅστις ἀπαιτεῖται πρὸς ταχυδρομικὴν ἀποστολὴν αὐτῶν· καὶ θὰ παρατίθενται ἑκάστοτε τὰ ὀνόματα τῶν λυτῶν.

Εἰς τὸ τέλος τῆς τριμηνίας ταύτης, ἀναθεωρουμένων τῶν λύσεων, εἰς τοὺς ἐπιστείλαντας τὰς περισσοτέρας καὶ δυσκολωτέρας θὰ δοθῶσι τὰ ἑξῆς τρία βραβεῖα: Α') Πεντάτομος Ἱστορία τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους ὑπὸ Κ. Παπαρρηγοπούλου. Β') Ποιήματα Ἀχιλλέως Παράσχου ἐκ τριῶν τόμων. Γ') Ἑλληνικὴ βιβλιοθήκη ἐξ 25 τομιδίων.

Πάντα ταῦτα παραδοτέα ἐν Ἀθήναις.

Παίγνια ἄξια λόγου ἀποστελλόμενα πρὸς δημοσίευσιν γίνονται εὐχαρίστως δεκτὰ καὶ δημοσιεύονται μετὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ ἀποστέλλοντος.

Οἱ ἀποστέλλοντες ὅ,τι δήποτε, σχέσιν ἔχων πρὸς τὰ παίγνια παρακαλοῦνται νὰ γράφωσι τοῦτο ἐπὶ ἰδίου τεμαχίου χάρτου καὶ οὐχὶ ἐντὸς τῶν ἐπιστολῶν ἃς γράφουσι περὶ ἄλλων ἀντικειμένων πρὸς τὴν διεύθυνσιν τῆς Ἑστίας.

1—Ἐπιστημονικὰ παίγνια.

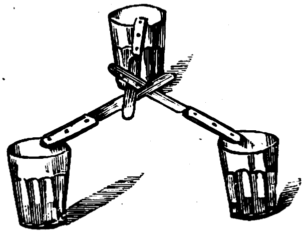

Παράδοξος τρίπους.

Διὰ τριῶν κοινῶν μαχαιρῶν τῆς τραπέζης, τῶν ὁποίων αἱ λαβαὶ κατὰ τὰ ἄκρα στηρίζονται ἐπὶ τῶν χειλέων τριῶν ἴσου μεγέθους ποτηρίων, αἱ δὲ λεπίδες συμπλέκονται ὡς φαίνεται ἐν τῷ ἀνωτέρῳ σχήματι, κατασκευάζεται τρίπους ἱκανῆς στερεότητος δυνάμενος νὰ βαστάσῃ βαρέα σκεύη τῆς τραπέζης.

2 — Σκάκι.

Πρόβλημα ὑπὸ Γ. Ν. Ν.

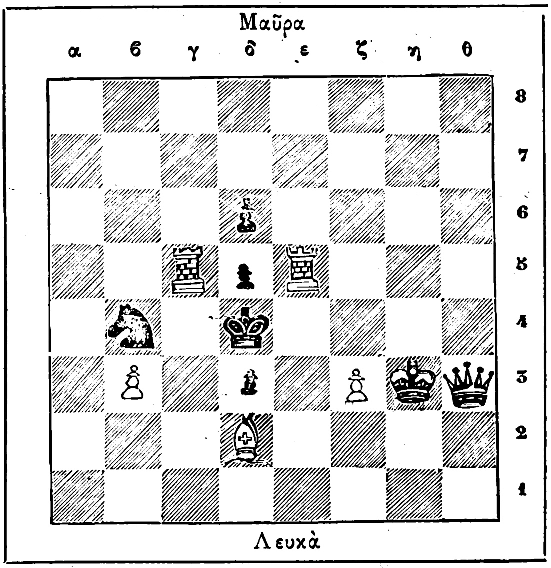

Κινοῦν τὰ λευκὰ καὶ μετὰ δύο κινήσεις κάμνουν *μάτ.*

3 —Αἴνιγμα.

Σὰν βῶδι μουγγρίζω,
Σὰν φίδι σφυρίζω,
Σὰν ἄλογο τρέχω,
Καὶ πόδια δὲν ἔχω·
Ζωὴ ξένη φέρνω
Κι' ἀφίνω καὶ παίρνω.

4 — Πρόβλημα.

Κατὰ πόσους τρόπους δύνανται νὰ συνδυασθῶσι τὰ 9 γράμματα τῆς λέξεως *Εὐριπίδης*;

5 — Γρῖφος

1 Ι ΟΝΟΣ / ΑΡΙΣΤΟΣ Α Μάρτιος / Ἰούνιος / Νοέμβριος ΘΕ ΩΦ ΠΑ ΦΩ

ΣΦΙΓΞ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1890—2000.

Digitized by Google

Περίοδος δευτέρα

ΕΣΤΙΑ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΗ

ΕΝ ΤΩι ΕΣΩΤΕΡΙΚΩ.
Συνδρομη Εξαμηνος Δρ 8
Συνδρομη Ετησια Δρ. 15
Τιμη Φυλλου Λεπ. 30
ΑΙ ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑΙ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΙΔΡΥΘΕΝ ΤΩι 1876
Βραβευθὲν ὑπὸ τοῦ ἐν Παρισίοις Συλλόγου πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν ἑλλ. σπουδῶν, ἀξιωθὲν ἀργυροῦ μεταλλίου ἐν τῇ ἐκθέσει τῆς Δ' Ὀλυμπιάδος; καὶ χαλκοῦ ἐν τῇ Παγκοσμίῳ Ἐκθέσει τοῦ 1889.

ΕΝ ΤΩι ΕΞΩΤΕΡΙΚΩι
Συνδρομη Εξαμηνος Φρ. 10
Συνδρομη Ετησια Φρ. 20
Τιμη Φυλλου Λεπ 40
ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

1890—Τόμος Α', ἀριθ. 2. | ΕΚΔΟΤΑΙ Ν. Γ. ΠΟΛΙΤΗΣ ΚΑΙ Γ. ΔΡΟΣΙΝΗΣ | Ἀθήνησι 14 Ἰανουαρίου

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ: (Ἐν τῷ φύλλῳ) ΚΟΡΩΝΑ Η ΓΡΑΜΜΑΤΑ ὑπὸ Ἀλ. Δουμᾶ υἱοῦ. — ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ, *Ἡ ἀληθινὴ εὐγένεια* ὑπὸ Δ. Καχλαμάνου. — Η ΜΑΝΑ ὑπὸ Α. Καρκαβίτσα. — Ο ΒΥΑΣ ποίημα ὑπὸ Γ. Μ. Βιζυηνοῦ. — ΟΥΡΑΝΙΑ ὑπὸ Κ. Φλαμμαριόν. — ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ: *Ἀνάλεκτα, Χρονικά, Εἰκόνες, Μία συμβουλὴ καθ' ἑβδομάδα. Τρεῖς γνῶμαι καθ' ἑβδομάδα, Ἐδῶ κ' ἐκεῖ.* — (Ἐν τῷ παραρτήματι) ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑΙ ΚΑΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑΙ ΕΙΔΗΣΕΙΣ. — ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ. — ΑΠΟΓΡΑΦΙΚΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΡΓΑ. — ΝΕΑ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ. — ΤΗΛΕΦΩΝΗΜΑΤΑ. — ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ. — ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΝ. — ΠΑΙΓΝΙΑ.

ΕΙΚΟΝΕΣ: ΟΙ ΑΝΤΙΖΗΛΟΙ ὑπὸ Ε. Βίλλα. — ΠΑΡΑ ΤΗΝ ΛΙΜΝΗΝ ὑπὸ Κ. Ῥάουπ. — ΔΟΥΞ ΙΑΤΡΟΣ ἐκ φωτογραφίας. — ΤΕΣΣΑΡΑ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑ ΚΟΣΜΗΜΑΤΑ. — ΠΑΙΓΝΙΑ

Παρακαλοῦνται οἱ ἁπανταχοῦ συνδρομηταὶ τῆς *Ἑστίας* να φροντίσωσι περὶ ἐγκαίτου πληρωμῆς τῆς συνδρομῆς τοῦ 1890 ὅπως μὴ ἐπέλθῃ διακοπὴ τῆς πρὸς αὐτοὺς ἀποστολῆς τοῦ φύλλου. Οἱ ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ δύνανται ν' ἀποστείλωσι τὴν συνδρομὴν αὐτῶν διὰ τοκομεριδίων τῶν ἑλληνικῶν δανείων ἢ τῆς ἐθνικῆς τραπέζης, διὰ γραμματοσήμων γαλλικῶν, ἀγγλικῶν, γερμανικῶν, αὐστριακῶν, ἰταλικῶν (πλὴν τῶν φερόντων ἴδιον σημεῖον τῆς ἐν τῇ Ἀνατολῇ κυκλοφορίας) διὰ τραπεζικῶν γραμματίων ἀγγλικῶν, γαλλικῶν, γερμανικῶν, αὐστριακῶν ῥωμουνικῶν καὶ ῥωσσικῶν.

Αἱ κατ' εὐθεῖαν ἀποστολαὶ ἐπιγράφονται: **Πρὸς τὴν Διεύθυνσιν τῆς Ἑστίας. ὁδὸς Παρθεναγωγείου.**

ΕΙΔΗΣΕΙΣ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑΙ ΚΑΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑΙ

Εἰς τὴν ἐπὶ τῶν Ὀλυμπίων ἐπιτροπὴν ὑπεβλήθησαν πρὸς διαγωνισμὸν τριάκοντα καὶ ὀκτὼ ποιήματα διὰ τὸ ὑπὸ τοῦ ἀγωνοθέτου κ. Φιλαδελφέως συσταθὲν ποιητικὸν διαγώνισμα. Οἱ κριταὶ δὲν ὡρίσθησαν εἰσέτι.

— Τὴν παρελθοῦσαν παρασκευὴν ἐγένετο τακτικὴ συνεδρίασις τῶν ἑταίρων τῆς ἀγγλικῆς ἀρχαιολογικῆς σχολῆς ἐν τῷ καταστήματι αὐτῆς, εἰς ἣν παρέστησαν καὶ πολλοὶ ἄλλοι λόγιοι καὶ φιλάρχαιοι. Ὁ διευθυντὴς τῆς σχολῆς ὡμίλησε περὶ τῶν ἀρχῶν τῆς γραφῆς ἐν Ἑλλάδι ὁ δὲ ἑταῖρος κ. Σούλτς περὶ τῶν ἐν Ἀθήναις εὑρισκομένων βυζαντινῶν ναῶν.

— Ὁ ἐνταῦθα ἀποβιώσας Ἰωάννης Ταρμπατζῆς ἐκ Μακεδονίας κατέλιπε διὰ τῆς διαθήκης αὐτοῦ 300 χιλ. δραχμῶν ὅπως ἐκ τῶν εἰσοδημάτων τούτων συντηρῶνται τὰ ἐκπαιδευτικὰ καταστήματα τῆς ἰδιαιτέρας αὐτοῦ πατρίδος, Σιατίστης.

— Πλὴν ἄλλων ἑλλήνων ἰατρῶν ἐκλήθη ὅπως μετάσχῃ τῶν ἐργασιῶν τοῦ ἐν Βερολίνῳ συνερχομένου κατ' αὔγουστον διεθνοῦς ἰατρικοῦ συνεδρίου καὶ ὁ ἡμέτερος ἐν Κωνσταντουπόλει συνεργάτης ἰατρὸς κ. Θ. Φλωρᾶς.

— Ὁ γνωστὸς παρ' ἡμῖν μουσικὸς κ. Ναπολέων Λαμπελὲτ ἀνέλαβε τὴν σύστασιν ἰδιωτικοῦ Ὠδείου ἐν Πειραιεῖ.

— Ὁ ἐν τῷ ἀστεροσκοπείῳ τῶν Παρισίων νεαρὸς ἕλλην ἀστρονόμος κ. Δ. Αἰγινήτης, γνωστὸς γενόμενος εἰς τὸν ἐπιστημονικὸν κόσμον διὰ τὰς ἐμβριθεῖς αὐτοῦ ἐργασίας ἐξελέχθη μέλος τῆς ἐν Λονδίνῳ ἀστρονομικῆς ἑταιρίας.

— Ὁ ἐν Αἰγύπτῳ ὁμογενὴς κ. Ἀβέρωφ, ὅστις εἶχε χορηγήσει γενναῖον ποσὸν ὑπὲρ τῆς ἱδρύσεως μεγάρου Σχολῆς τῶν Εὐελπίδων ἐνταῦθα, δι' ἐπιστολῆς του πρὸς τὸν ἀντισυνταγματάρχην τοῦ μηχανικοῦ κ. Τσαμαδὸν ἀνήγγειλεν ὅτι ἀναδέχεται αὐτὸς τὴν ὁλικὴν δαπάνην τοῦ οἰκοδομήματος ἀνερχομένην εἰς 750,000 δρ. ὑπὸ τὸν ὅρον νὰ ἐπονομασθῇ Ἀβερώφειος ἡ σχολὴ αὕτη.

— Ἡ ἐπιτροπὴ τῶν Ὀλυμπίων ἀπέστειλεν ἤδη εἰς τὰς διαφόρους ἐπαρχίας τὰ διπλώματα τῶν βραβευθέντων κατὰ τὴν Δ' Ὀλυμπιάδα.

— Ἐν τῷ Ὠδείῳ τῶν Βρυξελλῶν ὁ ἕλλην πλαγιαυλιστὴς κ. Γκίζας μετέσχεν ἐσχάτως συναυλίας ἐν ᾗ μεγάλως ἐξετιμήθη ἡ μουσικὴ αὐτοῦ δεξιότης ὑπὸ τοῦ κοινοῦ.

— Ἠγγέλθη ἐκ Κύμης τὴν παρελθοῦσαν ἑβδομάδα ὅτι εἰς τὸ βόρειον μέρος τῆς πόλεως σκαπτομένου λάκκου πρὸς ἀπόσβεσιν ἐν αὐτῷ ἀσβέστου, ἀνεκαλύφθη εἰς μέγα βάθος ἀρχαιότατος τάφος κενός, τοῦ ὁποίου τὸ μὲν μῆκος εἶνε δύο μέτρων καὶ τὸ πλάτος $^{70}/_{00}$. Ἡ βάσις εἶνε ἐπεστρωμένη διὰ διπλῆς σειρᾶς πλίνθων ὀπτῶν, ὅμοια δὲ σειρὰ πλίνθων ὀρθίως τοποθετημένων σχηματίζει τὰς τέσσαρας πλευρὰς τοῦ περιέργου τάφου. Ἐν αὐτῷ εὑρέθησαν δύο λήκυθοι φέρουσαι ἴχνη χρωματισμοῦ μαύρου καὶ οὐχὶ λεπτῶς ἐπεξειργασμέναι. Προσέτι εὑρέθησαν φυτά τινα ἀπολελιθωμένα. Ὁ τάφος θεωρεῖται ὅτι ἀνήκει εἰς προϊστορικὴν ἐποχήν, σημειωτέον δὲ ὅτι ὅμοιος αὐτοῦ δὲν ἀνεκαλύφθη ἄλλοτε.

— Ἡ Ἱστορικὴ καὶ Ἐθνολογικὴ ἑταιρία καλεῖ τὰ μέλη αὐτῆς εἰς γενικὴν συνέλευσιν τῇ προσεχεῖ κυριακῇ ἐν τῷ μουσείῳ τῆς Ἑταιρίας.

— Δύο ῥωσσίδες καλλιτέχνιδες ἡ κυρία Μπολκοφσκόϊ καὶ ἡ δεσποινὶς Ὀνοπριέγκο, ὧν ἡ μὲν πρώτη κρούει ἅρπαν ἡ δὲ βιολονσέλον ἀφίκοντο ἐνταῦθα ὅπως δώσωσι μουσικὰς συναυλίας.

— Ἐπανελήφθησαν αἱ παραστάσεις τοῦ γαλλικοῦ μελοδραματικοῦ θιάσου διακοπεῖσαι ἕνεκα τῆς ἐπιδημίας. Τὴν ἑβδομάδα ταύτην παρεστάθησαν τὸ πρῶτον δύο ἔργα: «Ὁ χορὸς μετημφιεσμένων» τοῦ Βέρδη καὶ ἡ «Ἀφρικανὴ» τοῦ Μάγερβερ.

— Συνέστη ἐν Χαλκίδι ἐπιτροπὴ ὅπως διενεργήσῃ ἐράνους πρὸς ἀνέγερσιν ἀνδριάντος τοῦ Νικολάου Κριεζώτου.

Digitized by Google

ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ

5 Ἰανουαρίου. Ὁ μέχρι τοῦδε πρεσβευτὴς τῆς Ἱσπανίας παρὰ τῇ ἑλληνικῇ αὐλῇ κ. Ὀχέδα ἐπέδωκε σήμερον εἰς τὸν βασιλέα τὰ ἀνακλητήρια αὐτοῦ γράμματα.— Ἀνηγγέλθη ἐπισήμως ἡ προσεχὴς ἄφιξις τοῦ διαδόχου τῆς Ἰταλίας εἰς Ἀθήνας. Ὁ διάδοχος θὰ φιλοξενηθῇ ἐν τοῖς ἀνακτόροις· θὰ μείνῃ δὲ ὀλίγας ἡμέρας μόνον ἐνταῦθα καὶ θὰ ἐπισκεφθῇ καὶ ἄλλα μέρη τῆς Ἑλλάδος.— Κατέπλευσεν εἰς Πειραιᾶ νέον ἀτμόπλοιον τοῦ οἴκου Θεοφιλάτου «Πριγκήπισσα Σοφία» χωρητικότητος 1491 $^1/_2$ τόνων, ἔχων πλήρωμα 20 ἀνδρῶν — Νεαρὸς σωτερικὸς μαθητὴς τοῦ λυκείου Ἀθ. Παπαγεωργίου πληγεὶς δι' ἐγχειριδίου ὑπὸ συμμαθητοῦ κατὰ τὴν κοιλίαν ἀπέθανεν.

6 Ἰανουαρίου. Ἐτελέσθη μετὰ τῆς συνήθους ἐπισημότητος ἐν τῇ μεγάλῃ δεξαμενῇ ἡ κατάδυσις τοῦ σταυροῦ, ὁμοίως δ' ἐν τῷ λιμένι Πειραιῶς.— Ἀπέθανεν ὁ συνταγματάρχης τοῦ Πυροβολικοῦ καὶ ὑπασπιστὴς τοῦ βασιλέως Εὐθύμιος Χατζηπέτρος ἐν ἡλικίᾳ 57 ἐτῶν.— Εἰκοσιτετραετὶς νεᾶνις ἐν Πειραιεῖ ῥιφθεῖσα πρὸ τοῦ ἐρχομένου ἐξ Ἀθηνῶν συρμοῦ ηὐτοκτόνησεν, ἐκ λόγων ἀγνώστων ὠθουμένη.

7 Ἰανουαρίου. Ὁ βασιλεὺς ἡ βασίλισσα, ὁ διάδοχος καὶ ἡ πριγκίπισσα Σοφία παρέστησαν ἐν τῷ ναῷ κατὰ τὴν κηδείαν τοῦ Χατζηπέτρου.— Σύγκρουσις δύο ἁμαξῶν τοῦ ἱπποσιδηροδρόμου ἐγένετο ἐπὶ τῆς γραμμῆς Ἀμπελοκήπων. Εἷς ἵππος ἐφονεύθη, καὶ οἱ λοιποὶ πέντε ἐπληγώθησαν. Ἐπίσης ἐπληγώθη εἷς ἡνίοχος καὶ εἷς εἰσπράκτωρ εἰσιτηρίων. Ἐκ τῶν ἐπιβατῶν μία κόρη ἐπληγώθη ἐκ θραυσθείσης ὑάλου κατὰ τὸν ὀφθαλμόν. Αἱ ἅμαξαι κατεσυντρίβησαν.— Ἀπέθανεν ἡ γηραιὰ χήρα τοῦ ἀγωνιστοῦ Βάσσου Μαυροβουνιώτου.

8 Ἰανουαρίου. Ἡ ὑγιεινὴ κατάστασις τῆς πόλεως ἡμέρα τῇ ἡμέρᾳ λαμβάνει χείρονα τροπήν· τὸ δελτίον θνησιμότητος ἀναγράφει σήμερον 42 θανάτους!—Διωρίσθη γενικὸς πρόξενος ἐν Σμύρνῃ ὁ μέχρι τοῦδε τμηματάρχης ἐν τῷ ὑπουργείῳ τῶν ἐξωτερικῶν κ. Ἰαχ. Ἀργυρόπουλος.

9 Ἰανουαρίου. Ἡ βασίλισσα κατέθηκε στέφανον εἰς τὸν νεκρὸν ῥώσσου ὑπαξιωματικοῦ τοῦ ἐν Πειραιεῖ θωρηκτοῦ Βλεδιμήραυ Μονομάχου».—Διωρίσθη πρόεδρος τοῦ ἐλεγκτικοῦ συνεδρίου ἀντὶ τοῦ τέως τοιούτου κ. Σουλτάνη, ἀποχωρήσαντος ἕνεκα ὁρίου ἡλικίας, ὁ μέχρι τοῦδε διευθυντὴς τοῦ Γεν. Λογιστηρίου κ. Δεϊμέζης, διευθυντὴς δὲ τοῦ Γεν. Λογιστηρίου ἐγένετο ὁ ὑποδιευθυντὴς αὐτοῦ κ. Σ. Φλῶρος.—Ἡ θνησιμότης ἠλαττώθη ἀπέθανον 29 σήμερον.

10 Ἰανουαρίου. Ὁ βασιλόπαις Γεώργιος προεβιβάσθη εἰς ὑποπλοίαρχον.—Ὁ βασιλεὺς ἐδέχθη εἰς ἀκρόασιν τὸν ἐνταῦθα διατρίβοντα Ἰάπωνα ταγματάρχην Φουσικάμα στρατιωτικὸν ἀκόλουθον τῆς ἐν Βερολίνῳ ἰαπωνικῆς πρεσβείας. — Ἕνεκα τῆς ἠπιότητος τοῦ καιροῦ τρέποντας πρὸς νότιον, ἡ ὑγιεινὴ κατάστασις ἐβελτιώθη· σήμερον ἐσημειώθησαν μόνον 17 θάνατοι ἐνταῦθα. —Ἀφίκετο ἐκ Κωνσταντινουπόλεως ὁ νέος πρέσβυς τῆς Ῥωσσίας παρὰ τῇ ἑλληνικῇ Αὐλῇ κ. Ὀνοῦ.

11 Ἰανουαρίου. Ὁ βασιλεὺς ἐπεσκέφθη ἐν Πειραιεῖ τὸ ἀγγλικὸν θαλαμηγὸν ἐφ' οὗ ἐπιβαίνει ὁ ἰδιοκτήτης αὐτοῦ λόρδος Δελεβάρ.— Θάνατοι μόνον 8. Ἡ ὑγεία τῆς πόλεως βελτιοῦται οἱ πλεῖστοι τῶν ἐξ ἰνφλουέντζας παθόντων ἀνέρρωσαν ἤδη, μόνον δὲ ἡ ἱλαρὰ ἐπιπολάζει.

Τὰ πρὸς δημοσίευσιν ἀποστελλόμενα χειρόγραφα ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ ἀποδίδονται.

ΑΠΟΓΡΑΦΙΚΑ

Κατὰ τοὺς ἐν τῇ Δημαρχίᾳ Ἀθηνῶν γενομένους, ὑπολογισμοὺς ἐνεγράφησαν Δημόται νέοι ἐν Ἀθήναις ἀπὸ τοῦ 1843 μέχρι τοῦ λήξαντος ἔτους 1889, ἐν ὅλῳ 24,956. Πλειότεροι τῶν κατὰ τὰ ἄλλα ἔτη εἰσὶν οἱ κατὰ τὸ ἔτος 1844 ἐγγραφέντες, συμποσούμενοι εἰς 1879, οἱ κατὰ τὸ ἔτος 1879 ἀνερχόμενοι εἰς 4,887, οἱ κατὰ τὸ ἔτος 1882, ἀριθμούμενοι εἰς 1348, οἱ κατὰ τὸ ἔτος 1889 εἰς 1,124, καὶ οἱ κατὰ τὸ ἔτος 1887, ἀναβιβασθέντες εἰς εἰς 2,426. Ἐν ἔτει 1888 ἐνεγράφησαν δημόται νέοι 585, ἐν τῷ λήξαντι δὲ ἔτει 748. Πτωχότερον δὲ πάντων εἰς ἐγγραφὰς εἶνε τὸ ἔτος 1851, καθ' ὃ ἐνεγράφησαν Δημόται νέοι μόνον 52. Κατὰ τὰ ἄλλα ἔτη οὐδέποτε οἱ ἐγγραφέντες εἰσὶν ἐλάσσονες τῶν 100, κυμαίνονται δὲ ἀπὸ 250 μέχρι 500.

—Κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος ἐτελέσθησαν ἐν Πειραιεῖ 340 γάμοι ἤτοι 15 πλείονες ἢ κατὰ τὸ 1888.

— Κατὰ τὸ ἔτος 1889 ἀπεβίωσαν ἐν Πειραιεῖ 637, κατὰ δὲ τὸ 1888 εἶχον ἀποβιώση 719. Ἤτοι διαφορὰ ἐπὶ ἔλαττον 82 μεθ' ὅλην τὴν αὔξησιν τοῦ πληθυσμοῦ.

— Ὁ ἀπ' ἀρχῆς τῆς ἐσοδείας τοῦ 1889 μέχρι τῆς 20 δεκεμβρίου ἐξαχθεὶς ἐκ τοῦ λιμένος Ζακύνθου σταφιδόκαρπος ἀνῆλθον εἰς 21,980,636 λίτρας, ἐξ ὧν 11,303,223 ἐγχωρίου καὶ 10,658,636 ἐξ ἄλλων ἐπαρχιῶν.

— Τὸ ἐν Πειραιεῖ καπνεργοστάσιον εἰσέπραξε κατὰ τὸν λήξαντα μῆνα ἐκ καπνοῦ δραχ. 40,387,27, ἐκ δὲ σιγαροχάρτου δρ. 16,093,26, ἤτοι ἐν ὅλῳ δρ. 56,480,52, ἀπέναντι δρ. 66,893,09, εἰσπραχθεισῶν κατὰ τὸν δεκέμβριον τοῦ 1888.

ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΡΓΑ

Ὑπὸ τῆς διευθύνσεως τῶν δημοσίων ἔργων τοῦ ὑπουργείου τῶν ἐσωτερικῶν ἐνεκρίθησαν τὰ ὑποβληθέντα σχετικὰ σχεδιαγραφήματα τοῦ ἀπ' Ἀθηνῶν μέχρις Ὠρωποῦ τμήματος τῆς κατασκευῆς τοῦ σιδηροδρόμου ἀπ' Ἀθηνῶν εἰς Λάρισσαν, διαταχθήσεται δ' ἤδη ἡ ἐνέργεια δημοπρασίας πρὸς πασσάλωσιν αὐτοῦ.

— Τὸ ὅλον τμῆμα ἀπὸ Πατρῶν μέχρι Πύργου τοῦ σιδηροδρόμου Πελοποννήσου παραδοθήσεται εἰς κοινὴν χρῆσιν τὸν προσεχῆ Μάρτιον, ὅτε καὶ γενήσονται ἐπισήμως τὰ ἐγκαίνια αὐτοῦ.

ΝΕΑ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ

Ὁ ὑπολοχαγὸς τοῦ μηχανικοῦ κ. Σπ. Κλαυδιανὸς ἀγγέλλει τὴν προσεχῆ ἔκδοσιν τῶν «Περιστερῶν ὡς ἀγγελιαφόρων ἐν τῷ στρατῷ.»

—Ἐκ τῶν Καταστημάτων Ἀνέστη Κωνσταντινίδου ἐξεδόθησαν ὁμοῦ τὰ τεύχη 48 καὶ 49 (Τόμ. Δ'.) τοῦ Cornus juris Cirilis ὑπὸ Ἠλία Λιακοπούλου. Περιεχόμενα αὐτῶν τὰ βιβλία τοῦ Πανδέκτου 28, 29 καὶ ἡ ἀρχὴ τοῦ 30 de legatis et fidei commissis.—Τιμᾶται δραχ. 2.

— Ἐξεδόθη τὸ Β' τεῦχος τοῦ Β' ἔτους τῆς *Ἑλλάδος* περιοδικοῦ κατὰ τριμηνίαν ἐκδιδομένου ὑπὸ τοῦ ἐν Ἀμστελοδάμῳ φιλελληνικοῦ συλλόγου. Τὸ παρὸν τεῦχος περιέχει ποικίλα δημοσιεύματα ἑλληνιστί, γαλλιστὶ καὶ γερμανιστὶ ὑπὸ τῶν κ. κ. Γ. Α. Πολίτου ἐκ Σύρου, Δρος Κούλεμπεκ ἐκ Χάλλης, Ι. Φερρὲτ ἐκ Μορά, καθηγητοῦ Ι. Τέλφυ ἐκ Βουδαπέστης, καθηγητοῦ Ι. Βαλετὸν ἐξ Ἀμστελοδάμου, Δρος Ε. Μύλλερ ἐξ Ἀμστελοδάμου, Δρος Α. Οἰκονομίδου ἐκ Κωνσταντινουπόλεως, Δρος Ἐδ. Ἔγγελ ἐκ Βερολίνου. Ἐν τῷ αὐτῷ τεύχει δημοσιεύεται καὶ ἔμμετρος γερμανικὴ μετάφρασις τῆς *Νησιώτισσας* ποιήματος τοῦ κ. Ἀριστομένους Προβελεγίου δημοσιευθέντος τὸ πρῶτον ἐν τῇ *Ἑστίᾳ*.

Digitized by Google

ΤΗΛΕΦΩΝΗΜΑΤΑ

ΑΙΤΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

Mariage d' amour. Πρό τινων μηνῶν εὑρισκόμενος ἐν Γαλλίᾳ εἶδον γαλλικὸν μυθιστόρημα ἄρτι ἐκδοθέν, οὗτινος δὲν ἐνθυμοῦμαι οὔτε τὸν τίτλον οὔτε τὸν συγγραφέα· ἐνθυμοῦμαι ὅμως καλῶς ὅτι τὸ τελευταῖον κεφάλαιον τοῦ βιβλίου τούτου ἔφερε τὸν τίτλον Mariage d' amour ἡ δὲ ὑπόθεσις τοῦ μυθιστορήματος ἦτο τοιαύτη ὥστε ἠδύνατο ν' ἀναγνωσθῇ ὑφ' οἱουδήποτε. 'Επιθυμῶν νὰ ἐπανεύρω τὸ βιβλίον αὐτὸ παρακαλῶ τοὺς δυναμένους ἐκ τῶν μικρῶν αὐτῶν γνωρισμάτων νὰ μὲ βοηθήσωσι.

'Εν Λευκάδι — 'Ενδιαφερόμενος

Βῆμα καὶ ταχύτης τοῦ ἵππου. Πρόκειται περὶ στοιχήματος: Πόσον μῆκος ἔχει τὸ σύνηθες βῆμα τοῦ ἵππου; πόσα διασκελίσματα κάμνει κατὰ λεπτόν; Εἰς ἐπέλασιν πόσα μέτρα διατρέχει κατὰ λεπτόν; Ἵππος ἱπποδρομίου μέχρι τίνος ταχύτητος φθάνει; Θὰ ὀφείλω χάριτας εἰς τὸν δυνάμενον νὰ μὲ διαφωτίσῃ.

Ζάκυνθος — Φίλιππος

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

Διὰ τὴν πιτυρίδα. 'Ιατρικὸν **τῆς** προκοπῆς, δηλαδὴ ἀρκετὰ συντελεστικὸν εἶνε τὸ ἑξῆς ἁπλούστατον: λαμβάνετε βόρακος ἓν κοχλιάριον τῆς σούπας καὶ 100 δράμια ὕδατος καὶ μὲ μίαν ψήκτραν τῆς προκοπῆς τρίβετε διὰ τοῦ μίγματος τὴν πιτυριῶσαν κεφαλήν σας.

'Αθήνησι — Στ. Δ. Στ.

Ἂς λάβῃ ὁ πιτυριῶν ἓν δράμιον κινίνης, τὸ ὁποῖον νὰ διαλύσῃ εἰς 100 δράμια ὕδατος· ἔπειτα ἂς ῥίψῃ ἐντὸς τῆς διαλύσεως ταύτης ὀλίγην κανθαρίνην καὶ ὀλίγην βανίλιαν, ἐννοεῖται ἀνάλογον, ὡς γινώσκει ὁ φαρμακοποιὸς καὶ διὰ τοῦ ἀποτελεσθησομένου ὑγροῦ ἂς πλύνῃ τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς ἢ μᾶλλον τὰς ῥίζας τῶν τριχῶν τῆς κεφαλῆς καὶ τὴν ἐπιδερμίδα τρὶς τῆς ἑβδομάδος καὶ ἡ θεραπεία ἔσται, ἐπαναλαμβάνομεν, βεβαία καὶ ἀλάθητος.

'Εν Πάτραις — Πχζ

Τὸ « 'Αντιπιτυριῶδες ὑγρὸν » τοῦ Κ. Μελισσιώτου, ἐν τῷ κουρείῳ « *Ἄϊβε - Σδῦσε* »

'Αθήνησι. — 'Ιατρευθείς.

'Επιγραφὴ ἐξοχικῆς Οἰκίας. 'Επὶ τὸ λακωνικώτερον: 'Ελληνικὸν μέλαθρον.

'Αθήνησι — Κηρεὺς

Σήμερον ἐμοῦ, αὔριον ἑτέρου καὶ οὐδέποτε τινος.

'Αθήνησι — Στρατιώτης

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

κ. Γ. Δ. Σκίαθον. Θὰ σας γράψωμεν εὐθὺς ὡς ἐλαττωθῇ ἡ κατ' αὐτὰς συσσωρευθεῖσα ἐργασία.

κ. Χ. Γ. Β. 'Ενταῦθα. Εὐχαριστοῦμεν· θὰ τὰ χρησιμοποιήσωμεν.

Παρεισάκτῳ, Κέρκυραν. Δυστυχῶς . . . ἡ κριτικὴ τοῦ φίλου σας εἶνε ὑπὲρ τὸ δέον φιλική. Δὲν ὑπάρχει καμμία προκατάληψις ἐκ μέρους μας· τοὐναντίον ἐπιθυμοῦμεν νὰ βλέπωμεν ἡμέρα τῇ ἡμέρᾳ εὐρυνόμενον τὸν κύκλον τῶν συνεργατῶν τῆς 'Εστίας. 'Αλλὰ βοηθήσατε καὶ σεῖς τὴν καλήν μας θέλησιν διὰ καλῶν στίχων.

κ. Ι. Δ. Π. Εὐχαριστοῦμεν δι' εὐμενεῖς κρίσεις. Σᾶς ἐνεγράψαμεν.

κ Α. 'Ιωανν.Καλόν. Θὰ τὸ δημοσιεύσωμεν προσεχῶς.

κ. Δ. 'Αργοστόλιον. Κοινοτοπίαι εἰς στίχους ὑποφερτοὺς καὶ γλῶσσαν ἀνυποφόρου παρδαλότητος.

κ. Γ. Μ 'Ενταῦθα. 'Ιδοὺ ἡ κρίσις μας: Τὸ « πρὸς τὴν 'Αφροδίτην » δὲν εἶνε ἀνάλογον πρὸς τὴν ἐπιβολήν. « 'Η ἀγάπη μιᾶς νυκτιᾶς » ἔχει εὐμορφότατα δίστιχα, ἀλλ' ἐν τῷ συνόλῳ εἶνε ἀκατάστατον καὶ φλύαρον στιχούργημα. « Τὰ χαρτιὰ » εἶνε τὸ καλλίτερον. Ἂν δὲν ἐτελείωνε τόσον ἄτεχνα θὰ τὸ ἐδημοσιεύαμεν εὐχαρίστως. Δοκιμάσετε νὰ τὸ ἐπεξεργασθῆτε ἐκ νέου. Σᾶς ἐπαναλέγομεν ὅ,τι καὶ ἄλλοτι: Ἔχετε ἔμπνευσιν καὶ σᾶς λείπῃ ἡ τέχνη τῆς ἐκτελέσεως.

'Ενδιαφερομένῳ, εἰς Λευκάδα. 'Ηρευνήσαμεν ἀλλ' εἰς μάτην, δὲν εὕρομεν ὅτι ζητεῖτε· ἔχομεν ὅλην τὴν διάθεσιν νὰ σας εὐχαριστήσωμεν, ἀλλὰ μᾶς δίδετε καὶ τόσον ὀλίγα γνωρίσματα! 'Εν τούτοις δοκιμάζομεν καὶ δι' ἄλλου τρόπου, ὡς βλέπετε, ἴσως ἐπιτύχωμεν οὕτω.

Κακομοίρᾳ. Πολὺ ἀργὰ ἐξυπνήσατε καὶ ἀνοίξατε τὰ ὡραῖα σας μάτια. Κλείσετέ τα πάλιν καὶ ἀποκοιμηθῆτε ἴσως ἰδῆτε εὐχάριστα ὄνειρα.

κ. Σ. Λ. Σῦρον. 'Ελήφθη ἡ συνδρομὴ ὑμῶν καὶ ἡ τῆς Κας Π. παρακαλεῖσθε δὲ νὰ συμπληρώσετε ταύτας ἀποστέλλοντες 6 ἐπιπλέον δρ. τῆς ἐτησίας συνδρομῆς οὔσης δεκαπενταδράχμου.—Τὸ σπουδαιότατον τῶν ἔργων τοῦ Νειβοῦρ εἶναι ἡ τρίτομος Ρωμαϊκὴ ἱστορία, δι' ἧς οὐ μόνον τὴν ρωμαϊκὴν ἱστορίαν ἀπεκάθηρε ἀπὸ τῶν συνυφασμένων αὐτῇ μύθων, ἀλλ' ἔθηκε καὶ τὰς βάσεις ἐπιστημονικῆς ἐρεύνης τῶν ἱστορικῶν πηγῶν. Πλὴν δὲ τῆς ἱστορίας καὶ ἄλλων μικροτέρων ἔργων του ἐδημοσιεύθησαν εἰς 4 τόμους οἱ 'Ιστορικοὶ καὶ φιλολογικοὶ λόγοι αὐτοῦ. Ἦν δὲ ἱδρυτὴς καὶ τοῦ περιοδικοῦ συγγράμματος «Ρηνικοῦ μουσείου τῆς φιλολογίας», καὶ τῇ προτροπῇ καὶ συναρωγῇ αὐτοῦ ἐγένετο ἐν Βόννῃ ἡ ἔκδοσις τῶν Βυζαντινῶν ἱστορικῶν.

κ. Μ. Χ. Κέρκυραν. Περὶ τοῦ αὐτοῦ θέματος ἐδημοσίευσε πραγματείαν τινὰ ἡ 'Εστία πρὸ ἐτῶν. Ὅθεν ἀδυνατοῦμεν νὰ δημοσιεύσωμεν τὸ ἀποσταλέν

κ. Μ. Γ. Σπάρτην. 'Η συνδρομή σας ἐλήφθη, ἀπεστάλησαν δὲ τὰ ζητηθέντα.

κ. Χ. Π. Πάτρας. 'Ελήφθησαν, σᾶς εὐχαριστοῦμεν. Θὰ λάβετε ἐπιστολήν μας μετ' ὀλίγας ἡμέρας.

κ. Σ. Λ. Λεόβαν. 'Ελήφθη ἡ συνδρομὴ τοῦ κ. Π. Α. Σᾶς εὐχαριστοῦμεν· ὑπελείφθησαν εἰς πίστωσίν σας 2,40 δρ.

κ. Κ. Π. 'Ενταῦθα. Τὴν δευτέραν ἢ τρίτην εἰς τὸ Γραφεῖον 1 1]2 μ. μ. δύνασθε νὰ ἔλθητε ὅπως συνεννοηθῶμεν κατ' ἰδίαν περὶ τούτου.

κ. Π. Μ. Λευκάδα 'Ελήφθησαν· εὐχαριστοῦμεν Ζητηθὲν ἀπεστάλη, ἐπληρώθη δὲ συνδρομὴ 'Εβδ.

κ. κ. Κ. Γ. Κ. Βῶλον.—Α. Ε Σ. Κέρκυραν.—Κ. Γ. Μύκονον Σ. Κ.—Γ. Σ. Λ. Πάτρας.—Ε. Ζ.—Θ. Μ. Μυτιλήνην 'Η συνδρομή σας ἐλήφθη.

κκ. 'Αδ. Δ. Κωνσταντινούπολιν. Οἱ ζητηθέντες τόμοι παρεδόθησαν εἰς τὸν ταχυδρόμον.

Αἰδ. Πατ. Τῆνον. Ζητηθὲν ἀντίτυπον Χριστιανικῆς τέχνης ἀπεστάλη ὑμῖν ταχυδρομικῶς.

κ. Δ. Κ. Κ. 'Ενταῦθα. 'Η ἀνακρίβεια αὕτη εἶχεν ἤδη διορθωθῇ ἐν σ. 432.

Κας Ε. Δ. Κ. Ἄνδρον. Εἰ. Γ. Σ. Πειραιᾶ.—Ε. Σ. Τρίπολιν.'Η συνδρομή σας ἐλήφθη.

Κον Π. Δ. Σ. Πρέβεζαν. Ζητηθέντα ἐστάλησαν.

κ. Λ. Σ. Βάρναν. Παρὰ τοῦ κ. Γ. Κ. ἐλάβομεν σημείωσιν. Σᾶς εὐχαριστοῦμεν.

κ Γ. Π. Πύργον. 'Ελήφθησαν, εὐχαριστοῦμεν. Ζητηθέντα ἀπεστάλησαν.

κ. Γ. Χ. Καλάμας. Αἱ συνδρομαὶ ἐλήφθησαν. Τὰς ἀποδείξεις θὰ λάβητε παρὰ τοῦ αὐτόθι ἀνταποκριτοῦ μας.

κ. Δ. Δ. Κεφαλληνίαν.'Ελήφθη ἡ ἐπιστολή σας. Σᾶς εὐχαριστοῦμεν ἐγκαρδίως διὰ τὰς φιλικωτάτας φροντίδας σας. 'Η παραγγελία σας ἐξετελέσθη.

κ Ν. Β. Αἴγιον. 'Ελήφθησαν. 'Η συλλογὴ ἀρίστη. Σᾶς εὐχαριστοῦμεν ἀπὸ καρδίας.—'Η τοῦ Curtius εἶναι ἐπιστημονικωτέρα καὶ ἐμβριθεστέρα, ἀλλ' ἡ τοῦ Duruy εἶνε πληρεστέρα, ταύτην δὲ σᾶς συνιστῶμεν μᾶλλον.

Φιλανθρώπῳ, 'Ενταῦθα. Δηλαδὴ ὅ,τι ἔκαμεν ἄγνωστος δωρητής, ὅστις ὑποτίθεται ὅτι εἶνε ὁ δοὺξ τοῦ Οὐεστμίνστερ ἐν Λονδίνῳ: 'Εδώρησεν 100 χιλ. λιρῶν πρὸς ἵδρυσιν οἴκου ἀναρρώσεως διὰ τοὺς ἐκ τῶν διαφόρων νοσοκομείων τῆς πόλεως ἐξερχομένους.

Digitized by Google

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΝ

12 'Ιανουαρίου.

ΟΜΟΛΟΓΙΑΙ ΕΘΝΙΚΩΝ ΔΑΝΕΙΩΝ

Τῶν 26,000,000 πρὸς % τοῦ 1874 (Πάγιον)	Δρ. 505.50
» 120,000,000 » 5 » 1881	» 568.—
» 170,000,000 » 5 » 1884	» 568.—
Κτηματικαὶ Ὁμολ. Ἐθν. Τραπέζης τῶν 60,000,000 μετὰ λαχείου φρ.	518.50
Μετοχαὶ Τραπεζῶν.	
Ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος	Δρ. 4,580.—
Γενικὴ Πιστωτικὴ Τράπεζα	» 213.—
Τράπεζα Βιομηχανικῆς Πίστεως	» 82.25
Προνομ. Τράπεζα Ἠπειροθεσσαλ.	» 255.—
Μετοχαὶ Ἑταιριῶν.	
Ἑταιρ. Μεταλλουργ. Λαυρίου	» 151.50
Σιδηρ. Ἀθηνῶν Πειραιῶς	» 425.—
Σιδηροδρόμου Πύργου - Κατακώλου	» 128.—
Νομίσματα	
Εἰκοσάφραγκον	» 24.52
Λίρα Ὀθωμανικὴ	» 28.—
Συναλλάγματα	
Ἐπὶ Λονδίνου 3μην. Τραπεζικὸν	» 30.65
Ἐπὶ » Chèque	» 31,05
Ἐπὶ Παρισίων	» 1.22
Ἐπὶ » 3μην. Τραπεζικὸν	» 1.23

"LA NEW YORK,"

Η ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ

ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙ ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑ

ΙΔΡΥΘΕΙΣΑ ΤΩι 1845

ΕΓΓΥΗΤΙΚΟΝ ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ

ΟΛΟΚΛΗΡΟΝ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΜΕΝΟΝ ΤΗ 1 ΙΑΝΟΥΑΡ. 1889

ΦΡ. 484,000,000 ΦΡ.

ΑΜΟΙΒΑΙΑ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΔΙ' ΩΡΙΣΜΕΝΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΤΡΩΝ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ

Οἱ ἀσφαλιζόμενοι εἶνε οἱ μόνοι ἰδιοκτῆται τοῦ ἐγγυητικοῦ κεφαλαίου καὶ τῶν κερδῶν.

ΠΡΟΙΚΟΔΟΤΗΣΙΣ ΤΕΚΝΩΝ

Ἐξασφάλισις κεφαλαίου ἢ ἐτησίου εἰσοδήματος μετὰ 10, 15 ἢ 20 ἔτη.

Γενικὸς ἀντιπρόσωπος ἐν Ἀθήναις

Δ. Γ. ΜΑΚΚΑΣ

Γραφεῖον παρὰ τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν.

ΠΑΙΓΝΙΑ

Α' ΤΡΙΜΗΝΙΑ 1890

6. — **Ἐπιστημονικὰ παίγνια**

Ἡ γέφυρα τῶν σπίρτων

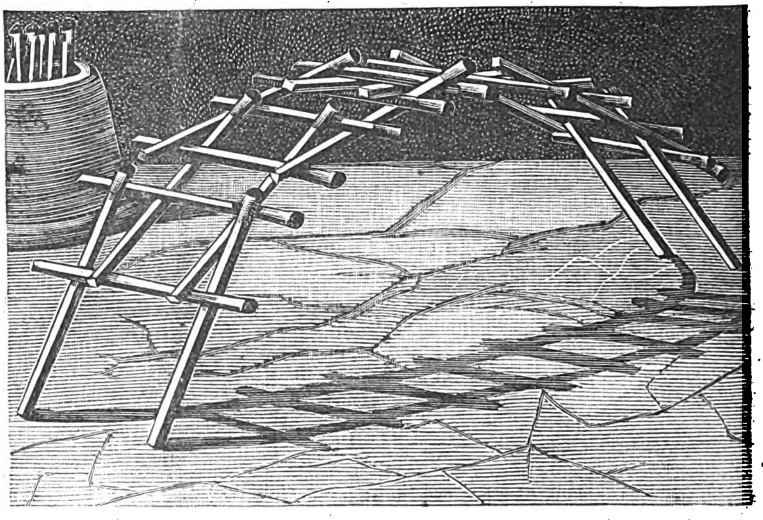

Διὰ σπίρτων τιθεμένων ὅπως φαίνονται ἐν τῇ εἰκόνι κατασκευάζεται γέφυρα. Προτιμητέα πρὸς τοῦτο τὰ ἀκίνδυνα σουηδικὰ σπίρτα, διότι ἔχουν γωνίας καὶ στηρίζονται καλλίτερον. Τὸ παίγνιον αὐτὸ δὲν εἶνε εὔκολον, ὅταν πρόκηται νὰ κατασκευασθῇ γέφυρα διὰ σπίρτων περισσοτέρων τῶν 15.

7 — Γρῖφος

ΙΙΙΙΙΙ

ΘΙ βας

9 — Κρυπτογράφημα

ἠνυγνὸκακνεκυφέπςιοπὼρθν

ἀνὸνπρετ

8 — Αἴνιγμα

Τὸ ἥμισυ τοῦ ὅλου μου γεννῶ μὲ τόσον κόπον
Πρὸς χάριν τῶν ἀνθρώπων
Διὰ νὰ μ' εὕρῃς παρευθὺς σοῦ φθάνουν δύο λόγοι;
Τὸ ἥμισύ μου τρώγεται τὸ σύνολόν μου τρώγει.

10 — Κυβόλεξον

ΑΑΑΑ ΗΗΗΗ ΣΣ ΒΒ ΜΛΥΡ

11 — Γεωμετρικὸν παίγνιον

Ἐκ χονδροῦ χαρτίου κόψατε τὰ ἑξῆς σχήματα τῶν ἑξῆς διαστάσεων ἀκριβῶς: 2 τρίγωνα ὀρθογώνια ἰσοσκελῆ μὲ ὑποτείνουσαν 0,08μ.—1 τρίγωνον ὀρθογώνιον ἰσοσκελῆ μὲ ὑποτείνουσαν 0085 μ.—4 τρίγωνα ὀρθογώνια ἰσοσκελῆ μὲ ὑποτείνουσαν 0,04μ. —5 τρίγωνα ὀρθογώνια ἰσοσκελῆ μὲ ὑποτείνουσαν 0.028 μ.— 2 τρίγωνα ὀρθογώνια ἰσοσκελῆ μὲ ὑποτείνουσαν 0,056 —1 τετράγωνον πλευρᾶς 0,028 μ.—καὶ παραθέσατε αὐτὰ οὕτως ὥστε νὰ σχηματισθῇ τετράγωνον πλευρᾶς 0,08 μ.

ΣΦΙΓΞ

Οἱ συνδρομηταὶ τῆς *Ἑστίας* οἱ φροντίζοντες περὶ ἐγγραφῆς ἑνὸς νέου συνδρομητοῦ καὶ ἀποστολῆς τῆς ἐτησίας συνδρομῆς του, λαμβάνουσιν ὡς ἀμοιβὴν 3 τόμους τῆς Βιβλιοθήκης τῆς Ἑστίας κατ' ἐκλογήν των, οἱ δ' ἐγγράφοντες δύο συνδρομητὰς τὴν Πινακοθήκην τῆς Γυναικείας Καλλονῆς. Οἱ ἐγγράφοντες πέντε νέους συνδρομητὰς καὶ ἀποστέλλοντες τὰς συνδρομάς των λαμβάνουσι τὴν *Ἑστίαν* δωρεὰν καθ' ὅλον τὸ ἔτος.

Οἱ νέοι συνδρομηταὶ τῆς Ἑστίας δικαιοῦνται νὰ λάβωσι διάφορα βιβλία κ' εἰκόνας εἰς ἐξαιρετικὰς τιμάς.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1890-2007

Digitized by Google

Περίοδος δευτέρα

ΕΣΤΙΑ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΗ

ΕΝ ΤΩι ΕΣΩΤΕΡΙΚΩι

Συνδρομη Εξαμηνος Δρ. 8
Συνδρομη Ετησια Δρ 15

Τιμη Φυλλου Λεπ 30

ΑΙ ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑΙ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΙΔΡΥΘΕΝ ΤΩι 1876
Βραβευθὲν ὑπὸ τοῦ ἐν Παρισίοις Συλλόγου πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν ἑλλ. σπουδῶν, ἀξιωθὲν ἀργυροῦ μεταλλίου ἐν τῇ ἐκθέσει τῆς Δ' Ὀλυμπιάδος καὶ χαλκοῦ ἐν τῇ Παγκοσμίῳ Ἐκθέσει τοῦ 1889.

ΕΝ ΤΩι ΕΞΩΤΕΡΙΚΩι

Συνδρομη Εξαμηνος Φρ. 10
Συνδρομη Ετησια Φρ. 20

Τιμη Φυλλου Λεπ 40

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

1890—Τόμος Α', ἀριθ. 3. | ΕΚΔΟΤΑΙ Ν. Γ. ΠΟΛΙΤΗΣ ΚΑΙ Γ. ΔΡΟΣΙΝΗΣ | Ἀθῆνησι 21 Ἰανουαρίου

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ: (Ἐν τῷ φύλλῳ) ΚΟΡΩΝΑ Η ΓΡΑΜΜΑΤΑ ὑπὸ Ἀλ. Δουμᾶ υἱοῦ. — ΤΑ ΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ ποίημα ὑπὸ Γ. Δροσίνη. — ΟΥΡΑΝΙΑ ὑπὸ Κ. Φλαμμαριόν. — ΕΙΣ ΚΟΡΗΝ ποίημα ὑπὸ Στεφ. Μαρτζώκη. — ΤΑ ΟΝΟΜΑΤΑ ΜΑΣ ὑπὸ Ἀργ. Ἐφταλιώτη. — ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΑ ΠΕΡΙΕΡΓΑ ὑπὸ Α. Μηλιαράκη. — ΒΑΡΕΙΣ ΧΕΙΜΩΝΕΣ. — ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΙ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ. — ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ: *Ἀνάλεκτα, Χρονικά, Εἰκόνες, Μία συμβουλὴ καθ' ἑβδομάδα, Τρεῖς γνῶμαι καθ' ἑβδομάδα, Ἐδῶ κ' ἐκεῖ.* — (Ἐν τῷ παραρτήματι) ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑΙ ΚΑΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑΙ ΕΙΔΗΣΕΙΣ. — ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ — ΑΠΟΓΡΑΦΙΚΑ. — ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΡΓΑ. — ΝΕΑ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ. — ΤΗΛΕΦΩΝΗΜΑΤΑ. — ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ. — ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΝ. — ΠΑΙΓΝΙΑ.

ΕΙΚΟΝΕΣ: Ο ΣΚΟΥΠΙΔΑΣ ὑπὸ Γάουζε. — ΑΝΑΤΟΛΙΤΙΣ ὑπὸ Σίγελ. — ΤΡΙΑ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑ ΚΟΣΜΗΜΑΤΑ.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑΙ ΚΑΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑΙ

Ὡς γνωστὸν μετὰ τῶν λοιπῶν ἀγώνων καὶ διαγωνισμάτων, ἡ ἐπὶ τῆς Δ' Ὀλυμπιάδος ἐπιτροπὴ εἶχε προκηρύξει καὶ διαγώνισμα μουσικῶν συνθέσεων. Ὡς ἐν καιρῷ αἱ ἐφημερίδες ἀνέγραψαν διὰ τὸ διαγώνισμα τοῦτο ἀπεστάλησαν ἔργα 23 συντεθέντα ὑπὸ 14 μουσικῶν, διότι τινὲς συμμετέσχον διὰ πλειόνων τοῦ ἑνός. Ἡ ἐπὶ τῆς ἐκθέσεως ἐπιτροπή, μετὰ τὰς συνεχεῖς μάλιστα παραιτήσεις τῶν διορισθέντων ἑλλανοδικῶν, ὅπως κρίνωσι τὰ ὡς ἐκθέματα σταλέντα γνωστὰ μουσικὰ τεμάχια, ἀπεφάσισε ν' ἀναθέσῃ τὴν κρίσιν τοῦ μουσικοῦ διαγωνίσματος εἰς ξένους μουσικοδιδασκάλους ἐπιφορτίσασα τὴν περὶ τούτου φροντίδα εἰς τὴν ἐν Παρισίοις ἑλληνικὴν ἐπιτροπὴν καὶ ἰδιαιτέρως τὸν κ. Ν. Χ. Ἀποστολίδην. Τῇ συστάσει τοῦ μακαρίτου καὶ ἀκραιφνοῦς φίλου τῆς Ἑλλάδος μαρκησίου Queux de St Hilaire ὁ κ. Ἀποστολίδης ἐγνώρισε τὸν γάλλον μουσικοδιδάσκαλον κ. **Léo Delibes**, ὅστις προθυμότατα ἀπεδέξατο τὸ ἔργον καὶ ἀμέσως ἐπελήφθη τούτου, μὴ θέλων ὅμως μόνος ν' ἀναλάβῃ τὴν εὐθύνην ὑπέδειξε τῇ ἐπιτροπῇ ὅπως σὺν αὐτῷ διορισθῶσι καὶ οἱ κ.κ. Ernest Guiraud καὶ Théodore **Dubois** καθηγηταὶ ἐπίσης ἐν τῷ Ὠδείῳ τῶν Παρισίων καὶ οὕτω ἐκ συμφώνου ἐξενέγκωσι γνώμην. Ἐπιφορτισθέντων ἐπισήμως τῶν ἄνω κυρίων, μετὰ συνεχεῖς ἐξετάσεις καὶ ἀνακρούσεις ἐπὶ τοῦ κλειδοκυμβάλου ἡ κρίσις ἐγένετο καὶ τ' ἀποτελέσματα ταύτης κατ' αὐτὰς ἐγγράφως ἐκοινοποίησεν ὁ κ. Delibes τῷ κυρίῳ Ἀποστολίδῃ, ἐνεχείρισε δὲ τὴν ἐν γένει ἔκθεσιν τῷ ἐν Παρισίοις πρεσβευτῇ κυρίῳ Δηλιγιάννῃ, ἀνταποδίδων οὕτω τὴν εὐγνωμοσύνην του πρὸς τὴν ἑλληνικὴν κυβέρνησιν ἥτις πρό τινων ἐτῶν ἐτίμησεν αὐτὸν ἀπονείμασα τὸν ἀργυροῦν σταυρὸν τοῦ Σωτῆρος. Κατὰ τὴν πρώτην συνεδρίασιν τῆς ἐπιτροπῆς τῶν Ὀλυμπίων θ' ἀνοιγῶσιν οἱ φάκελλοι τῶν βραβευθέντων ἔργων καὶ θὰ δημοσιευθῶσι τὰ ὀνόματα τῶν δαφνηφόρων μουσουργῶν μας.

— Τὴν παρελθοῦσαν ἑβδομάδα ἐγένετο συνεδρίασις τοῦ Φυσιογνωστικοῦ τμήματος τοῦ συλλόγου Παρνασσοῦ προεδρεύοντος τοῦ τακτικοῦ αὐτοῦ προέδρου κ. Θεοφιλᾶ. Καὶ ἐν ἀρχῇ μὲν ἀνεκοινώθη ἐπιστολὴ τοῦ ἐν Μεσολογγίῳ κ. Νίδερ ἰατροῦ ἀναγγέλλουσα περιεργότατα παλαιοντολογικὰ εὑρήματα ἀνακαλυφθέντα κατὰ τὸ 27 χιλιόμετρον τῆς ἀπὸ Μεσολογγίου εἰς Ἀγρίνιον σιδηροδρομικῆς γραμμῆς. Μεθ' ὃ ὁ κ. Χελδράϊχ ὡμίλησε περὶ τῶν κοινῶν ὀνομασιῶν τῶν φυτῶν καὶ ὑπέβαλε περὶ τούτου ἐκτενὲς σύγγραμμά του, περὶ τῆς ἐκδόσεως τοῦ ὁποίου ὡρίσθη νὰ ληφθῇ ἀπόφασις ἐν προσεχεῖ συνεδριάσει. Κατόπιν ὁ κ. Δημ. Κοκκίδης ὑπέβαλε τὸ ἀποτέλεσμα τῶν μετεωρολογικῶν παρατηρήσεων τῶν μηνῶν Νοεμβρίου, Δεκεμβρίου καὶ Ἰανουαρίου ἐν παραβολῇ πρὸς τὰ τῶν προηγουμένων ἐτῶν 1887 καὶ 1888, ἐξ ὧν ἐξάγεται ὅτι ὁ φετεινὸς χειμὼν δὲν ἦτο βαρύτερος τῶν παρελθόντων. Μετὰ τοῦτον ὁ ἰατρὸς κ. Βάμβας ὡμίλησε περὶ τῆς ἐπιδράσεως τῶν ἀνέμων ἐν Ἀθήναις ἐπὶ τῶν μιασματικῶν νοσημάτων. Ἐν τέλει ὁ κ. Χρηστομάνος παρουσίασε νέαν μέθοδον αὐτοῦ πρὸς εὕρεσιν τοῦ βαθμοῦ τῆς ψήξεως τῶν ὀργανικῶν οὐσιῶν.

— Ἐν τῷ Ὑπουργείῳ τῶν Στρατιωτικῶν γίνεται σκέψις περὶ ἱδρύσεως ἐκπαιδευτικῶν σχολείων ἐν τῷ στρατῷ. Εἰς ἕκαστον ἐκ τῶν συνταγμάτων θὰ καταρτισθῇ σχολή, καὶ θὰ προσληφθῇ διδάσκαλος, ὅστις θὰ διδάσκῃ εἰς τοὺς ἐν τῷ συντάγματι ἀγραμμάτους τὴν ἀνάγνωσιν, τὴν γραφὴν καὶ τὴν ἀριθμητικήν· ὡς βοηθοὶ τῶν διδασκάλων θὰ προσλαμβάνωνται καὶ οἱ ἐγγραμματώτεροι τῶν ὑπαξιωματικῶν καὶ στρατιωτῶν τοῦ αὐτοῦ συντάγματος. Διὰ τοῦ τρόπου τούτου πᾶς ἐν τῷ στρατῷ ὑπηρετῶν ἐξερχόμενος τῶν τάξεων αὐτοῦ, θέλει γνωρίζει ἀνάγνωσιν, γραφὴν καὶ ἀριθμητικήν.

— Τῇ πρωτοβουλίᾳ τοῦ Σ. μητροπολίτου Ἀθηνῶν, ἱδρύθη σύλλογος ὑπὸ τὸ ὄνομα «Ἱερὸς Σύνδεσμος» σκοπὸν ἔχων τὴν βελτίωσιν τῆς θέσεως τοῦ κλήρου.

— Τὴν παρελθοῦσαν ἑβδομάδα ἐγένετο τακτικὴ συνεδρίασις τοῦ ἐνταῦθα Γερμανικοῦ Ἰνστιτούτου καθ' ἣν ὁ μὲν κ. Ρ. **Wolters** ὡμίλησε περὶ τοῦ ἐν ταῖς Κυκλάσι πολιτισμοῦ κατὰ τοὺς προϊστορικοὺς χρόνους, ὁ δὲ κ. Α. **Brückner** περὶ τοῦ συγγράμματος τοῦ **Hauser** περὶ τῶν νεοαττικῶν ἀναγλύφων καὶ ὁ κ. Β. **Sauer** περὶ τῶν ἀπεικονίσεων τῆς Περσεφόνης ἐν τῇ ἀρχαίᾳ τέχνῃ.

— Ἐγένετο ἐπισήμως γνωστὸν εἰς τὸν κ. Ἀνέστην Κωνσταντινίδην ὅτι τὰ Καταστήματα αὐτοῦ, ἐν οἷς ἐκτυποῦται καὶ ἡ *Ἑστία* ἠξιώθησαν χρυσοῦ βραβείου ἐν τῇ παγκοσμίῳ παρισινῇ ἐκθέσει.

— Ἡ ἔκθεσις σχαριφημάτων τοῦ συλλόγου Παρνασσοῦ γενήσεται κατὰ τὸν προσεχῆ Ἀπρίλιον.

Digitized by Google

ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ

12 Ἰανουαρίου. Ὁ νέος πρέσβυς τῆς Ῥωσσίας κ. Ὀνοῦ ἐπέδωκε σήμερον τὰ διαπιστευτήριά του εἰς τὸν Βασιλέα. — Ὑπεγράφη τὸ συμβόλαιον νέου δημοτικοῦ δανείου ἐξ 700 χιλ. δραχμῶν μεταξὺ τοῦ δημάρχου Ἀθηναίων καὶ τοῦ διοικητικοῦ τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης.— Διωρίσθη γενικὸς γραμματεὺς τοῦ ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν ὁ τέως τμηματάρχης κ. Π. Νικολόπουλος.— Ἡ ὑγεία τῆς πόλεως ἐτράπη ἐπὶ τὰ χείρω πάλιν· θάνατοι 23.

13 Ἰανουαρίου. Φοβερὰ ἔκρηξις ὀβίδος ἐγένετο ἐν τῷ ἀτμομυοδρόμωνι *Ἀχελῴῳ* τῆς ἐκπαιδευτικῆς μοίρας ἐξ ἀμελείας τῶν ἀνανεούντων τὴν ἐν αὐτῇ πυρίτιδα. Ἐκ τῆς ἐκρήξεως τρεῖς ἄνδρες ἐπληγώθησαν. — Διωρίσθη γενικὸς γραμματεὺς τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν ὁ κ. Θ. Θεοχάρης τέως νομάρχης Κυκλάδων

14 Ἰανουαρίου. Οἱ βασιλεῖς ἐγευμάτισαν ἐν τῷ ρωσσικῷ θωρηκτῷ «Βλαδιμήρῳ Μονομάχῳ». —Ῥῶσσοι ναῦται ἐν μέθῃ διατελοῦντες συνεπλάκησαν ἐν Πειραιεῖ πρὸς πολίτας. Ἡ συμπλοκὴ ἐγένετο πεισματώδης καὶ ἔλαβε διαστάσεις διαρκέσασα ἐπὶ πολλὴν ὥραν, μόλις δὲ κατωρθώθη ἡ διάλυσις αὐτῆς τῇ ἐπεμβάσει τῆς ἐφίππου χωροφυλακῆς. Ἐκ τῶν ἀνταλλαγέντων πυροβολισμῶν οὐδεὶς ἐπλήγη, μόνον δ' ἐκ ριφθέντων λίθων ἐκτυπήθησάν τινες οὐχὶ θανασίμως. — Ἐν τῷ ναῷ τῶν Ταξιαρχῶν ἐγένετο λιτανεία ὑπὲρ τῆς ἀποκαταστάσεως τῆς ὑγείας ἐν τῇ πόλει. — Ἀπέθανον σήμερον 21.

15 Ἰανουαρίου. Ὁ βασιλεὺς καὶ ἡ βασίλισσα ἐπεσκέφθησαν ἐν τῷ νοσοκομείῳ Πειραιῶς τοὺς ἐκ τῆς ἐκρήξεως τῆς ὀβίδος πληγέντας ἄνδρας.—Τὸ ὑπουργεῖον τῶν Στρατιωτικῶν ἐκοινοποίησε διαταγὴν πρὸς τὰ διάφορα στρατιωτικὰ σώματα ἅτινα θὰ μετάσχωσι τῶν μεγάλων ἐαρινῶν γυμνασίων. Ταῦτα πάντα ἑνούμενα θ' ἀποτελέσωσι δύο ταξιαρχίας, θὰ κληθῶσι δὲ καὶ τάξεις τινὲς ἐφέδρων ὅπως λάβωσι μέρος εἰς τὰ γυμνάσια. —Ἕνεκα τῆς ἐπισφαλοῦς καταστάσεως τῆς ὑγείας τῆς πόλεως, τὸ ἰατροσυνέδριον συνελθὸν ἔκρινεν ὅτι δὲν πρέπει ἀκόμη νὰ ἐπαναληφθῶσι τὰ μαθήματα τῶν σχολείων.

16 Ἰανουαρίου. Ὁ βασιλεὺς ἀπῆλθεν εἰς Πόρον, ὅπου θὰ μείνῃ ἐπὶ τρεῖς τέσσαρας ἡμέρας. — Γάλλος ἠθοποιὸς ἐκ λόγων ζηλοτυπίας ἐπλήγωσε τὴν σύζυγόν του διὰ ῥεβόλβερ δίς.

17 Ἰανουαρίου. Πολλαὶ μετακινήσεις ἐγένοντο ἐν τῷ στρατῷ.— Ἡ θνησιμότης ἠλαττώθη· ἀπέθανον 11.

18 Ἰανουαρίου. Οἱ ἐν Ἀθήναις παρόντες βουλευταὶ ὑπολογίζονται εἰς 80 ὧν τὰ δύο τρίτα συμπολιτευόμενοι. Ἐρχομένων καὶ ἄλλων κατ' αὐτὰς αἱ συνεδριάσεις τῆς βουλῆς ἐπαναλαμβάνονται τὴν προσεχῆ δευτέραν. — Κατὰ νέας εἰδήσεις ἐκ Ῥώμης ὁ διάδοχος τοῦ ἰταλικοῦ θρόνου ὅστις ἀνέβαλε τὴν εἰς Ἑλλάδα ἄφιξίν του ἕνεκα τοῦ θανάτου τοῦ θείου τοῦ Ἀμεδαίου, ἀναχωρεῖ τὴν προσεχῆ ἑβδομάδα ἐρχόμενος διὰ Πατρῶν εἰς Ἀθήνας.

ΑΠΟΓΡΑΦΙΚΑ

Κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος ἐναυπηγήθησαν ἐν τῷ ναυπηγείῳ Σύρου πλοῖα 28, τόνων 4,739, ἀντὶ τῶν πέρυσι ναυπηγηθέντων 26 πλοίων, τόνων 3,782. Τὰ μέγιστα τῶν ἐφέτος ναυπηγηθέντων πλοίων εἶνε τρεῖς μυοδρόμωνες 390, 359 καὶ 341 τόνων.

— Αἱ εἰσπράξεις τοῦ ἐν Σύρῳ τελωνείου κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος ἀνῆλθον εἰς δραχμὰς 2,810,027, ἐνῷ αἱ τοῦ 1888 ἀνῆλθον δρ. εἰς 3,898,240.

ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΡΓΑ

Τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν ἐξέδωκε προκήρυξιν διαγωνισμοῦ πρὸς πλήρωσιν πέντε θέσεων μηχανικῶν δημοσίων ἔργων. Ὁ διαγωνισμὸς ἐνεργηθήσεται τὴν 21 Φεβρουαρίου ἐ. ἔ. ἡμέραν Τετάρτην καὶ ὥραν 9ην π. μ. ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ συμβουλίου τῶν δημοσίων ἔργων.

— Ὁ μηχανικὸς κ. Κελλενέκ, ὅστις κατ' ἐντολὴν τῆς Κυβερνήσεως ἐμελέτησε τὰ τῆς διοχετεύσεως τῶν ὑδάτων τῆς Στυμφαλίας εἰς Ἀθήνας ὑπέβαλεν ἔκθεσιν ἐν ᾗ ἀναπτύσσει πάντα τὰ σχετικὰ ζητήματα, γνωματεύει δὲ ὑπὲρ τῶν κτιστῶν ὑδραγωγείων· ἀλλ' εἶνε καὶ μέρη τινά, ἐν οἷς γενήσεται χρῆσις τῶν σιδηρῶν σωλήνων, ἕνεκα ἀναποδράστου ἀνάγκης. Ἡ ἐργασία περατωθήσεται ἐντὸς τετραετίας. Ἐὰν ἀποφασισθῇ ἡ διοχέτευσις ὀγδοήκοντα μόνον ὀκάδων ὕδατος, ἡ δαπάνη ὑπολογίζεται εἰς 25,000,000 δραχ. Ἐὰν διοχετευθῶσιν ὀκάδες τετρακόσιαι, ἡ δαπάνη ἔσται περὶ τὰ 40,000,000.

— Ἐπερατώθη ἡ κατασκευὴ καὶ τοποθέτησις τῶν ἐπὶ τῶν ποταμῶν Εὐρώτα καὶ Καρφίτη δύο σιδηρῶν γεφυρῶν ἐπὶ τῆς ἐθνικῆς ὁδοῦ τῆς ἀγούσης ἀπὸ Τριπόλεως εἰς Σπάρτην.

— Τὴν παρελθοῦσαν ἑβδομάδα ὑπεγράφη ὑπὸ τῆς διαχειριστικῆς ἐπιτροπῆς τῆς μεγάλης δωρεᾶς τοῦ κ. Πάγκα καὶ τῶν ἰδιοκτητῶν, τὸ συμβόλαιον τῆς ἀγορᾶς ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς ταύτης διὰ τῶν ἐκ τῆς δωρεᾶς χρημάτων οἰκοπέδου κειμένου ἐπὶ τῆς πλατείας Ὁμονοίας. Τὸ οἰκόπεδον ἠγοράσθη ἀντὶ 130,500 δραχμῶν ἵνα ἀνεγερθῇ μεγάλη καὶ περικαλλὴς οἰκοδομή, ἥτις θὰ χρησιμεύσῃ ὡς μέγαρον τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐξωτερικῶν ἐνοικιαζομένη ὑπὸ τοῦ δημοσίου.

ΝΕΑ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ

Ἡ διευθύνουσα τὸ ἐν Κωνσταντινουπόλει πατριαρχικὸν τυπογραφεῖον ἐπιτροπὴ πρό τινος ὑπέβαλε τῇ ἱερᾷ συνόδῳ αἴτησιν ἐκδόσεως τῆς Καινῆς Διαθήκης ἐν τῷ τυπογραφείῳ τούτῳ. Ἡ ἐπιτροπὴ παρατηροῦσα ὅτι πολλαὶ ἐκδόσεις τῆς Κ. Διαθήκης εἰς χεῖρας τῶν ὀρθοδόξων φερόμεναι στεροῦνται τοῦ ἐξωτερικοῦ κύρους, ὅπερ ἤθελεν ἔχει ἔκδοσις γινομένη ἐν αὐτῷ τῷ πατριαρχικῷ τυπογραφείῳ, ὑπ' αὐτὴν τὴν ἄμεσον ἐποπτείαν τῆς ἐκκλησίας, πληροφορηθεῖσα δ' ὅτι ὁ πανιερώτατος μητροπολίτης Ἀγχιάλου κ. Βασίλειος Γεωργιάδης ἀπὸ πολλοῦ ἀσχολεῖται εἰς κριτικὴν ἐπεξεργασίαν τῆς Καινῆς Διαθήκης, ἐξῃτήσατο συνοδικῶς ν' ἀνατεθῇ ἡ τῆς ἐκδόσεως ἐποπτεία εἰς αὐτόν. Ἡ ἱερὰ σύνοδος ἐνέκρινε τὴν ἔκδοσιν τῆς Καινῆς Διαθήκης, κυρώσασα τὴν ἀπόφασιν τῆς ἐπιτροπῆς παρέπεμψε δ'αὐτὴν εἰς τὸ ἁρμόδιον Συμβούλιον, πρὸς ἐπιψήφισιν τῆς ἀπαιτουμένης πρὸς ἔκδοσιν δαπάνης.

— Ὑπὸ τὰ πιεστήρια εὑρίσκεται καὶ ὅσον οὔπω λαμβάνει πέρας ἡ ἔκδοσις τῆς ὑπὸ τοῦ Ι. Σακκελίωνος πρὸ πολλῶν χρόνων ἐκπονηθείσης Πατμιακῆς Βιβλιοθήκης, ἤτοι τοῦ καταλόγου, ἐν ᾧ ἐν πάσῃ λεπτομερείᾳ περιγράφεται ἅπαν τὸ περιεχόμενον τῶν ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τῆς περιωνύμου μονῆς τῆς Πάτμου ἀποκειμένων χειρογράφων βιβλίων 730 τὸ σύνολον. Τὴν ἔκδοσιν ταύτην ἀνέλαβε φιλοτίμως δι' ἰδίας δαπάνης ὁ ἐνταῦθα Φιλολογικὸς Σύλλογος Παρνασσός. Τὸ δὲ πόνημα ἀπαρτισθησόμενον ἐκ 40 περίπου τυπογραφικῶν φύλλων ἐκτυποῦται λίαν φιλοκάλως, περικοσμούμενον ἐν τέλει καὶ μεθ' ἑπτὰ λιθογραφημένων πινάκων περιεχόντων πανομοιότυπα γραφῆς τῶν διαφόρων αἰώνων.

Digitized by Google

ΤΗΛΕΦΩΝΗΜΑΤΑ

ΑΙΤΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

Συλλογὴ Πάσσοβ. Συλλογὴν δημωδῶν ᾀσμάτων τοῦ Πάσσοβ τίς ἔχει πρὸς πώλησιν καὶ ἀντὶ πόσου;

Ἐν Κερκύρᾳ — Φιλόμουσος

Ὁ καλλίτερος σάπων. Αἱ φιλόκαλοι ἀναγνώστριαι τῆς Ἑστίας δύνανται νά μοι εἴπωσιν ἐξ ἰδίας πείρας ποῖος εἶνε ὁ καλλίτερος σάπων διὰ τὰς χεῖρας καὶ τὸ πρόσωπον ἢ μὲ τί ἄλλο νίπτονται ὠφέλιμον εἰς τὸ δέρμα.

Ναύπλιον — Μία Ἐπαρχιώτισσα

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

Βῆμα καὶ ταχύτης ἵππου. Ἀπολύτως δὲν δύναται νὰ ὁρισθῇ· ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ σώματος τοῦ ζώου. Ἐν τούτοις τὸ βῆμα τοῦ ἵππου δὲν δύναται νὰ ὑπερβῇ τὸ 1 μέτρον καὶ ἡ ταχύτης φθάνει εἰς 120 διασκελίσματα κατὰ λεπτόν. Εἰς ἐπέλασιν δύναται νὰ διατρέξῃ ἕως 400 μέτρα κατὰ λεπτόν, ἀλλ' εἰς ἱπποδρομίας ἡ ταχύτης φθάνει καὶ τὰ 1000 μέτρα κατὰ λεπτόν.

Ἐν Ἀθήναις — Φιλιππος β'

Ἐπιγραφὴ ἐξοχικῆς οἰκίας. Προτιμῶ ἁπλῶς τὴν λέξιν «Ἑστία».

Κωνσταντινούπολις — Κ.Π. Π.

Μικρὰ οἰκία, μεγάλη ἀνάπαυσις.

Ἀθῆναι — Ι. Καλογερόπουλος

Ὅποιος κατηγορᾷ τὸ σπίτι του πέφτουν τὰ κεραμίδια καὶ τὸν πλακώνουν.

Πάτραι — Ἐγὼ

Βάλ' τὸ μάνταλο 'ς τὴν πόρτα νὰ κοιμᾶσαι ξεννοιασμένος.

Φιλιππούπολις — Κ. Γ. Λιούσης

Γλυκειὰ φωλιά.

Ἀθῆναι — Ρ. Μ.

Τὰ τῶν ἀνθρώπων κτήματα ἄλλοτε ἄλλος ἔχει.

Χίος — Γ. Ρεβιλῆς.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

κ. Γαλ. Καρ. Ἐνταῦθα. Τοὺς στίχους δὲν εὕρομεν ἀξίους δημοσιεύσεως. Ἔχουν μέσα *κάτι*, ἀλλὰ πολὺ ὀλίγον. Τὰ αἰνίγματα ἀνούσια.

κ. Δ Μ. Ζάκυνθον. Εὐχαριστοῦμεν· δημοσιεύεται εἰς τὸ προσεχές. Προσμένομεν ἄλλο.

κ. Σ. Μ. Ζάκυνθον. Ὡς βλέπετε δημοσιεύεται εἰς τὸ σημερινόν. Ἀναμένομεν δεύτερον.

κ. Χ. Γ. Βλ. Θὰ δημοσιευθῇ ἐν καιρῷ· εὐχαριστοῦμεν.

κ. Φ. Π. Β. Ἐνταῦθα. Ἡ δίαιτα δὲν σας ὠφέλησε δυστυχῶς. Ἡ αὐτὴ ἀκαταστασία γλώσσης καὶ ἰδεῶν ἐν ἀτέχνῳ συρραφῇ στίχων. Πρέπει οἱ ἓξ μῆνες νὰ γείνουν ἔτος καὶ βλέπομεν πάλιν.

κ. Λ. Χ. Ζ. Ζάκυνθον. Εὐχαριστοῦμεν· δυστυχῶς ἔχουν πολὺ τοπικὸν χαρακτῆρα καὶ εἶν' ἐντελῶς ἀκατανόητα εἰς τοὺς πολλούς. Πρὸς δημοσίευσιν βεβαίως δεχόμεθα πᾶν ὅ,τι κρίνομεν ἄξιον τῆς *Ἑστίας* πρωτότυπον ἢ ἐκ μεταφράσεως, πεζὸν ἢ ἔμμετρον.

κ. Ι. Χ. Δ. Πειραιᾶ. Κάλλιστα τὰ περὶ τῆς Ἀπόκρεω ἐν Σίφνῳ· εὐχαριστοῦμεν.

κ. Χ. Ε. Δ. Γαλάζιον. Μόνον εἰς τὸ ὁπλοστάσιον καὶ εἰς τὴν στρατιωτικὴν μουσικὴν εἶναι δεκτὸς ὡς ἐθελοντὴς ὁ ἔχων συμπεπληρωμένον τὸ 18 ἔτος τῆς ἡλικίας του, καὶ εἰς ταῦτα ἐν περιπτώσει καθ' ἣν ὁ ἀριθμὸς τῶν κατατεταγμένων ἐν αὐτοῖς εἶναι ἐλάσσων τοῦ κανονικοῦ. Διὰ τὰ λοιπὰ σώματα ἀπαιτεῖται ὁ ἐθελοντὴς νὰ ἔχῃ συμπεπληρωμένον τὸ 23ον ἔτος τῆς ἡλικίας του. Ἡ διάρκεια τῆς ἐθελουσίας κατατάξεως εἰς τὸ ὁπλοστάσιον καὶ τὴν στρατιωτικὴν μουσικὴν εἶναι διετής. Ἂν θ' ἀποφασίσετε νὰ ὑπηρετήσετε εἰς αὐτὰ ἀπαιτεῖται νὰ προσαγάγητε ἔγγραφον συγκατάθεσιν τῶν γονέων σας ἤ, ἐν ἐλλείψει, τοῦ ἐπιτρόπου ἐξουσιοδοτηθέντος ὑπὸ τοῦ συγγενικοῦ συμβουλίου.

κ. Α. Κ. Κέρκυραν. Λαμπρὰ καὶ τὰ δύο· σύμφωνοι καθ' ὅλα. Προσεχῶς γράφομεν ἰδιαιτέρως.

κ. Θ. Χ Φ. Κ/πολιν. Πότε θὰ τὸ ἔχωμεν ἐπὶ τέλους; Τοῦ βιβλίου ἐτυπώθησαν τρία φύλλα. Θὰ συμμορφωθῶμεν πρὸς τὴν ἐντολήν σας ἐν καιρῷ. Ἡ ἰδέα τῆς ἐκδόσεως τοῦ μεγάλου ἔργου μᾶς φαίνεται ὄχι πρακτική.

κ. Μ. Κ. Σμύρνην. Τῶν «Ἁπάντων» Βαλαωρίτου δὲν ὑπάρχουν πλέον ἀντίτυπα· ἐξηντλήθησαν πάντα πρὸ καιροῦ. Οὔτε τῶν τάφων, τοῦ Φωσκόλου ἐξεδόθη ἔτι μετάφρασις πλήρης.

κ. Δ. Πορτ. Κ/πολιν Ἐντολῇ τοῦ ἀδελφοῦ σας σᾶς ἐνεγράψαμεν· εὐχαριστοῦμεν διὰ φιλικωτάτην ἐπιστολήν· ἐπὶ τέλους θὰ ἔχετε ἐπιστολήν μας κατ' αὐτάς.

κ. Χ. Ρ. Λονδῖνον. Κάλλιστα· εὐχαριστοῦμεν. Θὰ τὰ χρησιμοποιήσωμεν καταλλήλως. Μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἔχετε ἐπιστολήν μας.

κ. Κ. Γ. Λ. Φιλιππούπολιν. Ψυχ. δὲν ὑπάρχουν εἰς τὸν κατάλογόν μας. Ὅτι ἄλλο ἐκλέξετε δύνασθε νὰ πληρώσετε εἰς τὸν κ. Λ. Εν. Γρῖφοι μετ' εἰκόνων εἶνε δυσεκτέλεστοι. Προτιμῶμεν ἄλλα παίγνια.

Νεαρῷ Λογίῳ, Ἐνταῦθα. Ἡ οἰκογένεια τοῦ ἐντιμοτάτου Παραδαρμένου εἶνε γέννημα καὶ θρέμμα τῆς φαντασίας τοῦ κ. Χ. Ἀννίνου. Δὲν σημαίνει ὅμως τοῦτο ὅτι εἶνε καὶ ἀνύπαρκτος· ὑπάρχουν πολλοὶ Παραδαρμένοι ἀνὰ τὴν Ἑλλάδα κατὰ τὸ πρότυπον τοῦ κ. Ἀννίνου.

κ. Α. Γ. Λ. Τραπεζοῦντα. Ἔχετε χάριν καὶ εὐχέρειαν εἰς τὴν στιχουργίαν καὶ ἡ γλῶσσά σας εἶνε ὁμαλωτάτη, ἀλλὰ τὸ νόημα εἶνε στρυφνὸν καὶ ἀσαφές· ἂς ἐλπίσωμεν ὅτι ἄλλο ποίημά σας θὰ εὕρωμεν ἄξιον δημοσιεύσεως

κ. ΧΧΧ Κ/πολιν. Εὐχαριστοῦμεν διὰ τὰς περὶ τῆς Ἑστίας εὐμενεστάτας κρίσεις. Τὴν μικρὰν συμβολήν σας εἰς τὰ ἔθιμα τῆς Ἀπόκρεω θὰ χρησιμοποιήσωμεν, ἀλλ' ἄνευ τῶν σημειώσεων, ἕνεκα ἐλλείψεως χώρου. Εὐχαριστοῦμεν καὶ πάλιν.

Κας Μ. Ι. Φ. Κάτω Λιβαθόν. — Ν. Σ. Κέρκυραν — Εἰρ. Ι. Οἰ. Χαλκίδα. Ἡ συνδρομὴ ἡμῶν ἐλήφθη.

κ. Ι. Β. Τεργέστην. Ἐλήφθησαν αἱ συνδρομαί, αἱ δ' ἀποδείξεις παρεδόθησαν εἰς τὸν πληρώσαντα.

κ.κ. Β. Π. — Π. Α. Λ. Ἰωάννινα. — Α. Μ. Κ. — Π. Ν. Π. Πάτρας. Ε. Α. Λ. Πόρτ Σαΐδ. — Σ. Σ. Βῶλον. Ν. Π. Γ. Πειραιᾶ. — Α. L. Ζυρίχην. — Α. Μ. Ζάκυνθον. — Χ. Π. Σ. Περσουφλί. — Dr T. Probolingo (Java) Ν. Β. Κύθνον. — Κ. Λ. Δ. Βῶλον. — Π. Χ. Μαριούπολιν. — Κ. Κ. Γέϊσκ. — Π. Α. Χιον. Ἐλήφθη ἡ συνδρομὴ ὑμῶν.

κ Κ. Δ. Ἀγρίνιον Ἐνεγράφητε· παρακαλεῖσθε δὲ νὰ ἀποστείλητε τρεῖς ἐπὶ πλέον δρ. πρὸς συμπλήρωσιν τῆς συνδρομῆς σας.

κ κ. Η. Κ. Βομβάην. — Κ. Α. Λάρισαν. Ἐλήφθη ἡ συνδρομή σας, τὰ ζητηθέντα ἀπεστάλησαν.

κ. Ι. Π. Αἴγιον. Ἐλήφθησαν· εὐχαριστοῦμεν. Σᾶς ἐγράψαμεν.

κ. Α. Κ. Χ. — Ε. Β. Σῦρον. Ἐλήφθησαν· σᾶς εὐχαριστοῦμεν.

κ. Π. Θ. Καλάβρυτα. Ἐγένετο ἡ μεταβολὴ τῆς διευθύνσεως.

κ. Κ. Κ. Πρέβεζαν. Ἐλήφθησαν, ἐστάλησαν δὲ τὰ ζητηθέντα καὶ ἐν ἐπιστολῇ μας σᾶς ἐπεστράφη τὸ ὑπόλοιπον ἐκ δρ. 10, 45.

κ. Ν. Β Αἴγιον. Ἐλήφθησαν· εὐχαριστοῦμεν· σᾶς ἐγράψαμεν.

κ. Ἀργ. Ἐφταλ. Ἐλήφθη ἄρθρον καὶ φωτογραφίαι· εὐχαριστοῦμεν· Εἶνε λαμπρὰ ὅλα. Ἐστείλαμεν βιβλία Δρ.

Digitized by Google

κ. Στ. Δ. Σῦρον. Ἐλήφθησαν. Σᾶς εὐχαριστοῦμεν.

κ Ζ. Βομβάην. Ἐπειδὴ δὲν εὕρομεν ἀκόμη πάντα τὰ ζητούμενα βιβλία, ὧν τὰ πλεῖστα εἶναι ἐξηντλημένα, θὰ γράψωμεν πρὸς ὑμᾶς προσεχῶς ἀποστέλλοντες ὅσα ἕως τότε εὕρωμεν.

κ Ε. Κ. Ληξούριον. Ἐλήφθησαν.

κ. Ι. Ε. Λ. Σῦρον. Ἐστάλη τὸ ζητηθέν.

κ. Ι Ε. Σκόπελον. Τὰ φύλλα, ὧν τὸ ἀντίτιμον ἐλάβομεν, σᾶς ἀπεστάλησαν.

Τοῖς ἁπανταχοῦ ἀναγνώσταις. Ἕνεκα τῆς συσσωρεύσεως πλείστων ἐπιστολῶν δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ ἀπαντῶμεν ἀμέσως εἰς πάσας.

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΝ

19 Ἰανουαρίου.

ΟΜΟΛΟΓΙΑΙ ΕΘΝΙΚΩΝ ΔΑΝΕΙΩΝ

Τῶν 26,000,000	πρὸς	%₀ τοῦ	1874 (Πάγιον)	Δρ.	506.—
» 120,000,000	»	5	» 1881	»	563 —
» 170,000,000	»	5	» 1884	»	563.—
Κτηματικαὶ Ὁμολ. Ἐθν. Τραπέζης τῶν 60,000,000 μετὰ λαχειου φρ.					519.—
» 135,000,000	»	4	» 1888 (Μονοπ.)	»	470.—
» 30,000,000	»	4	» 1889 (Πάγιον)	»	—.—
» 125,000,000	»	4	» 1889 (Πάγιον)	»	—.—

Μετοχαὶ Τραπεζῶν.

Ἐθνικὴ Τραπεζα τῆς Ἑλλάδος	Δρ. 4,465.—
Γενικὴ Πιστωτικὴ Τράπεζα	» 200.—
Τράπεζα Βιομηχανικῆς Πίστεως	» 82.—
Προνομ. Τράπεζα Ἠπειροθεσσαλ.	» 255.—

Μετοχαὶ Ἑταιριῶν.

Ἑταιρ. Μεταλλουργ. Λαυρίου	» 149.—
Σιδηρ. Ἀθηνῶν Πειραιῶς	» 414.—
Σιδηροδρόμου Πύργου - Κατακώλου	» 122.—

Νομίσματα

Εἰκοσάφραγκον	» 24.50
Λίρα Ὀθωμανικὴ	» —.—

Συναλλάγματα

Ἐπὶ Λονδίνου 3μην. Τραπεζικὸν	» 30.30
Ἐπὶ » Chèque	» 30,65
Ἐπὶ Παρισίων	» 1.20¼
Ἐπὶ » 3μην. Τραπεζικὸν	» 1.22

"LA NEW YORK,,

Η ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ

ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙ ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑ

ΙΔΡΥΘΕΙΣΑ ΤΩι 1845

ΕΓΓΥΗΤΙΚΟΝ ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ

ΟΛΟΚΛΗΡΟΝ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΜΕΝΟΝ ΤΗ 1 ΙΑΝΟΥΑΡ. 1889

ΦΡ. 484,000,000 ΦΡ.

ΑΜΟΙΒΑΙΑ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΔΙ' ΩΡΙΣΜΕΝΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΤΡΩΝ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ

Οἱ ἀσφαλιζόμενοι εἶνε οἱ μόνοι ἰδιοκτῆται τοῦ ἐγγυητικοῦ κεφαλαίου καὶ τῶν κερδῶν.

ΠΡΟΙΚΟΔΟΤΗΣΙΣ ΤΕΚΝΩΝ

Ἐξασφάλισις κεφαλαίου ἢ ἐτησίου εἰσοδήματος μετὰ 10, 15 ἢ 20 ἔτη.

Γενικὸς ἀντιπρόσωπος ἐν Ἀθήναις

Δ. Γ. ΜΑΚΚΑΣ

Γραφεῖον παρὰ τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν.

ΠΑΙΓΝΙΑ

Α' ΤΡΙΜΗΝΙΑ 1890

12— Αἴνιγμα.

μονὸ ἀνθίζω,
μοσχομυρίζω·
διπλὸ ἀφρίζω
καὶ κυματίζω.

13— Διπλοῦν ἀκρόστιχον.

Τῶν ἑξῆς λέξεων τὰ ἀρχικὰ καὶ τὰ τελικὰ γράμματα κατὰ σειρὰν τιθέμενα ἀποτελοῦσι τὸ ὄνομα καὶ τὸν τίτλον γυναικὸς συνδεομένης μὲ τὴν ἱστορίαν τῆς νέας Ἑλλάδος.

Νομὸς τῆς Πελοποννήσου
Ἀρχαῖος ἀθλητὴς
Θεὰ
Θηρίον
Μικρὸν ζῶον
Τόπος συναθροίσεως.

14 —Ἐλλιποσύμφωνον.

Η.α...η.α.α.η.η.ε.η.ια
...ο..υ.ο.ε..α.η.ω.ο.υ.ια
.α..η.α...ο..α..η..ω.ο.υ..ια

Νὰ ἀναγνωσθῶσι τρεῖς στίχοι γνωστοτάτου ποιήματος.

15 — Ἀπορία.

— Τί εἶσαι;
— Εἶμαι κᾶτι.
— Τί κᾶτι;
— Τίποτε.
— Πές μου ἄλλα γνωρίσματα.
— Ὅσο μεγαλώνω τόσο μικραίνει ἐκεῖνο ποῦ μ' ἔχει· ὅσο μικραίνω τόσο μεγαλώνει.
— Ἄλλο;
—Ὅταν χάνωμαι γεννιέται κᾶτι κι' ὅταν γεννιέμαι χάνεται κᾶτι.

ΛΥΣΕΙΣ

1. Ἐπιστημονικὸν παίγνιον τεθὲν πρὸς τέρψιν δὲν ἐπιδέχεται ἄλλην λύσιν παρὰ τὴν δοθεῖσαν ἐξήγησιν.

2 Σκάκι. Λευκὰ θ3—δ7. Μαῦρα δ4—ε5 — Λευκὰ δ2—γ3, ἢ Μαῦρα δ4—γ5—Λευκὰ δ2—ε3, ἢ Μαῦρα δ6—ε5—Λευκὰ γ5—γ4, ἢ Μαῦρα δ6—γ5 Λευκὰ ε5—ε4, ἢ Μαῦρα 64— (;) Λευκὰ ε5—δ5.

4 Πρόβλημα. Κατὰ 362,880 τρόπους.

5. Γρῖφος. Εἷς οἰωνὸς ἄριστος ἀμύνεσθαι περὶ πάτρης.

ΔΙΟΡΘΩΣΙΣ τοῦ 11 γεωμετρικοῦ παιγνίου. Τὸ κατασκευασθησόμενον τετράγωνον *δὲν* θὰ εἶνε πλευρᾶς 0,08 μ. ἀφίνεται ἐλεύθερος ὁ λύτης νὰ κατασκευάσῃ τοῦτο ὅσον δήποτε κατορθώσῃ.

ΛΥΤΑΙ

Ἀθηνῶν: Πυθωνική, Ἰωάννης Α. Βιδάλης, Ἰ. Ἰαχ. Γκιών, Ι. Δ. Πούμπουρας, Γαγαοῦζος, Ἀνδρ. Ἰωαννίδης, Ι. Ν. Καλογερόπουλος, Λέων, Σ. Β. Ρ. Ἀλέξ. Τσιμῆς, Ἀντ. Δ. Κεραμόπουλος, Μ. Χ. Π, Μῆτσος, Σόλων Δ. Χασιώτης, Κ. Καρόλου, Κ. Βελλίνης, Γ. Μακκᾶς, Γελ. Καρ, Ν. Α. Καργαδούρης,— *Πειραιῶς*: Κλειὼ Ν. Κ. Φραντζῆ, Δ. Κωδαῖος, —*Πατρῶν*: Νουμᾶς, Σ. Ι. Κ. Θεοχάρης,— *Σύρου*: Οἰδίπους, Δ. Ι Ν. - κολάρας, Λέανδρος, — *Κερκύρας*: Σ. Φ. Βλάχος, Σ. Βροχίνης.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1890-2017

Digitized by Google

Περίοδος δευτέρα

ΕΣΤΙΑ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΗ

ΕΝ ΤΩ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩ

Συνδρομή Εξάμηνος Δρ. 8
Συνδρομή Ετησία Δρ. 15

Τιμή φύλλου λεπ. 30

ΑΙ ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑΙ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΙΔΡΥΘΕΝ ΤΩ 1878
Βραβευθὲν ὑπὸ τοῦ ἐν Παρισίοις Συλλόγου πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν ἑλλ. σπουδῶν, ἀξιωθὲν ἀργυροῦ μεταλλίου ἐν τῇ ἐκθέσει τῆς Δ' Ὀλυμπιάδος καὶ χαλκοῦ ἐν τῇ Παγκοσμίῳ Ἐκθέσει τοῦ 1889.

ΕΝ ΤΩ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩ

Συνδρομή Εξάμηνος Φρ. 10
Συνδρομή Ετησία Φρ. 20

Τιμή φύλλου λεπ. 40

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

1890—Τόμος Α', ἀριθ. 4. | ΕΚΔΟΤΑΙ Ν. Γ. ΠΟΛΙΤΗΣ ΚΑΙ Γ. ΔΡΟΣΙΝΗΣ | Ἀθήνησι 28 Ἰανουαρίου

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ: (Ἐν τῷ φύλλῳ) ΜΗΤΡΥΙΑ διήγημα ὑπὸ Γρηγορίου Ξενοπούλου — ΟΥΡΑΝΙΑ ὑπὸ Κ. Φλαμμαριόν. — ΕΙΣ ΑΕΡΟΛΙΘΟΝ ποίημα ὑπὸ Ἀριστομ. Προβελεγίου. — ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΤΟΥ ΣΤΑΝΛΕΥ. — ΟΣΙΑ ΜΑΡΙΑ. — ΦΩΣ ποίημα ὑπὸ Δ. Ι. Μαργάρη. ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ: *Ἀνάλεκτα, Χρονικά, Εἰκόνες, Μία συμβουλὴ καθ' ἑβδομάδα, Τρεῖς γνῶμαι καθ' ἑβδομάδα, Ἐδῶ κ' ἐκεῖ.* — (Ἐν τῷ παραρτήματι) ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑΙ ΚΑΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑΙ ΕΙΔΗΣΕΙΣ. — ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ. — ΑΠΟΓΡΑΦΙΚΑ. — ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΡΓΑ. — ΝΕΑ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ. — ΤΗΛΕΦΩΝΗΜΑΤΑ. — ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ. — ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΝ. — ΠΑΙΓΝΙΑ.

ΕΙΚΟΝΕΣ: Η ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ ΤΗΣ ΡΩΜΟΥΝΙΑΣ. — ΒΟΗΜΗ ΚΟΡΗ ὑπὸ Εὐγενίου φὸν Βλάας. — ΜΟΣΧΙΟΙ ΠΟΛΕΜΙΣΤΑΙ. — ΔΥΟ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑ ΚΟΣΜΗΜΑΤΑ.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑΙ ΚΑΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑΙ

Πλήρης ἡμερῶν ἀπέθανεν ἐνταῦθα τὴν παρελθοῦσαν Τετάρτην ὁ καθηγητὴς τῆς φυσικῆς ἐν τῷ Ἐθνικῷ Πανεπιστημίῳ *Δημήτριος Στροῦμπος*. Γεννηθεὶς τῷ 1806 ἐν Κουκουλίῳ, κωμοπόλει τοῦ Ζαγορίου, ἐδιδάχθη τὰ ἐγκύκλια μαθήματα ἐν τῇ σχολῇ τῶν Ἰωαννίνων, πρὸς συμπλήρωσιν δὲ τῶν σπουδῶν του ἐφοίτησεν εἰς τὴν ἐν Κερκύρᾳ Ἰόνιον Ἀκαδημίαν καὶ εἶτα μετέβη εἰς Γενεύην καὶ εἰς Παρισίους πρὸς τελειότερον αὐτοῦ χαρακτηρισμὸν ἐν ταῖς φυσικαῖς ἐπιστήμαις Ἐπανελθὼν εἰς Ἑλλάδα ἐν ἔτει 1838 διωρίσθη καθηγητὴς τῆς ὑδραυλικῆς μηχανικῆς, τῆς ὁδοποιίας καὶ τῆς φυσικῆς ἐν τῇ Στρατιωτικῇ σχολῇ τῶν Εὐελπίδων, ὅπου ἐδίδαξεν ἐπὶ εἰκοσιτέσσαρα ἔτη. Τῷ 1839 διωρίσθη ὑφηγητὴς τῆς φυσικῆς ἐν τῷ Ἐθνικῷ Πανεπιστημίῳ, καὶ μετὰ βραχὺν χρόνον καθηγητὴς ἐν αὐτῷ, διετέλεσε δ' ἐν τῇ θέσει ταύτῃ διδάσκων μέχρι τοῦ θανάτου του. Διῴκησε δὲ τὸ Πανεπιστήμιον ἐκλεχθεὶς Πρύτανις κατὰ τὸ ἀκαδημαϊκὸν ἔτος 1858 - 59. Πλὴν τῆς ἀκαδημαϊκῆς διδασκαλίας του, ὁ Στροῦμπος συνετέλεσεν εἰς τὴν προαγωγὴν τῆς ἐπιστήμης παρ' ἡμῖν διὰ τῆς ἐκδόσεως ἐπιστημονικῶν τινων πραγματειῶν δημοσιευθεισῶν ἐν τῷ *Εὐρωπαϊκῷ ἐρανιστῇ*, ἐν τῇ *Πανδώρᾳ*, ἐν τῷ *Ἀθηναίῳ* καὶ ἐν τῇ *Ἑστίᾳ* Τινὰς τούτων ἐξέδωκεν εἰς τόμον ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν *Ἐπιστημονικὰ παράδοξα* (Ἀθ. 1864). Ἐδημοσίευσε δὲ καὶ γαλλιστὶ μονογραφίας τινὰς καὶ ἀνακοινώσεις ἐν τῷ περιοδικῷ Gosmos καὶ ἐν τοῖς Πρακτικοῖς τῆς ἐν Παρισίοις Ἀκαδημίας τῶν Ἐπιστημῶν Ἔγραψε δὲ καὶ πραγματείαν τινὰ περὶ ἐκπαιδεύσεως («Τὸ μέλλον ἢ περὶ ἀνατροφῆς καὶ παιδεύσεως». Ἀθήν. 1855) ἥτις παρέσχε τὸ ἐνδόσιμον εἰς πολλὰς συζητήσεις.

— Εὑρέθη κατ' αὐτὰς ἐν κτήματι παρὰ τὰς Πάτρας ἀρχαῖος τάφος ἔχων μῆκος 2 περίπου μέτρων, πλάτος 0,90 καὶ ὕψος 1,30. Ὁ σαρκοφάγος ἐξαχθεὶς εὑρίσκεται ἤδη ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ ἐδάφους. Ἡ κυρία πρόσοψις τοῦ τάφου παριστᾷ ἐν ἀναγλύφῳ περιβαλλομένῳ διὰ πλαισίου κυνήγιον συάγρων, ἀποτελούμενον ἐξ ὁμίλου ὀκτὼ ἀνδρῶν διῃρημένων εἰς δύο ὁμάδας, πάντων δὲ ἀγενείων. πλὴν ἑνός· οὗτος, ὕπτιος κείμενος, προσψαύει διὰ τοῦ ἀριστεροῦ ποδὸς τὰ χείλη τοῦ διωκομένου ζῴου προσπαθῶν ν' ἀποθήσῃ τὴν ὁρμὴν αὐτοῦ. Οἱ λοιποὶ ἀσχολοῦνται ν' ἀποκτείνωσι τὸ ζῷον διὰ πελέκεων, διὰ τόξων καὶ λόγχης. Μακρόθεν φαίνεται ἕτερος σύαγρος βαίνων ἀντιθέτως. Τὸ ἀνάγλυφον εἶνε ἀρίστης τέχνης καὶ λεπτοτάτης, αἱ πέριξ αὐτοῦ γλυφαὶ εἶνε κεκοσμημέναι πλουσίως. Τὸ ἔργον ἀνήκει εἰς ῥωμαϊκὴν ἐποχήν, ὅπερ πρόδηλον καὶ ἐκ τοῦ εὑρεθέντος ἐν αὐτῷ σκελετοῦ, ἀλλ' εἰκάζεται ὅτι ἐγένετο κατ' ἀπομίμησιν ἐντελεστάτου ἔργου ὁμοειδοῦς ἑλληνικῆς τέχνης. Ἐπὶ τῶν κατὰ μῆκος πλευρῶν τοῦ τάφου ὑπάρχουσιν ἐν ἀναγλύφῳ δύο νεκροὶ ἄνδρες καὶ κύων μεταξὺ αὐτῶν, ἀκέφαλος. Ἐπὶ τῆς πλευρᾶς ταύτης ὡς καὶ ἐκ τῆς ἀντιθέτου, παριστώσης ταῦρον ἐπὶ τῆς ῥάχεως τοῦ ὁποίου ἐπικάθηται γὺψ κατατρώγων τὰς σάρκας αὐτοῦ ὑπάρχουσι πλαίσια. Γενικῶς τὸ εὕρημα εἶνε περιεργότατον. Ταῦτα κατὰ τὴν *Ἐφημερίδα*.

— Τὴν παρελθοῦσαν ἑβδομάδα ἐγένετο ἔναρξις τῶν συνεδριάσεων τῆς ἐνταῦθα ἀρχαιολογικῆς ἀμερικανικῆς σχολῆς ἐπὶ παρουσίᾳ πολλῶν ἀλλοδαπῶν καὶ ἑλλήνων ἀρχαιολόγων καὶ πολλῶν ἐκ τοῦ διπλωματικοῦ σώματος. Τὴν συνεδρίασιν ἐτίμησαν διὰ τῆς παρουσίας των, παραμείναντες μέχρι τέλους, ὁ Διάδοχος μετὰ τῆς ἡγεμονίδος Σοφίας. Ὁ διευθυντὴς τῆς σχολῆς κ. Βάλσταϊν διὰ λόγου δίωρον διαρκέσαντος ἀνέπτυξε τὰ κατὰ τὰ ἐν Μαντινείᾳ εὑρεθέντα πρὸ δύο ἐτῶν περίφημα ἀνάγλυφα τὰ παριστῶντα τὴν περὶ μουσικῆς ἔριν τοῦ Ἀπόλλωνος πρὸς τὸν Μαρσύαν. Δι' αἰσθητικῆς δὲ ἀναλύσεως καὶ παραβολῆς τῶν ἀναγλύφων τούτων πρὸς ἕτερα ἔργα τῆς ἀρχαίας τέχνης, ὑπεστήριξεν ὅτι ταῦτα εἶναι τὰ ὑπὸ τοῦ Παυσανίου μνημονευόμενα ἀνάγλυφα, ἔργα τοῦ Πραξιτέλους. Τέλος ὡμίλησε περί τινων ἀναγλύφων εὑρεθέντων ἐν Θεσσαλίᾳ, δι' ὧν κρατύνονται, ὡς εἶπεν, αἱ τοῦ Brunn θεωρίαι περὶ ἰδίου τρόπου πλαστικῆς σχολῆς ἀκμαζούσης ἐν τῇ βορείᾳ Ἑλλάδι,

— Ἀπεβίωσεν ἐν Κωνσταντινουπόλει ὁ *Εὐαγγελινὸς Μισαηλίδης*, ὁ πρύτανις τῶν ἐν Τουρκίᾳ δημοσιογράφων, ἀπὸ πεντηκονταετίας ἐκδίδων τὴν «Ἀνατολήν», ἐφημερίδα γραφομένην χάριν τῶν ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ ἑλλήνων εἰς γλῶσσαν τουρκικὴν διὰ στοιχείων ἑλληνικῶν. Ὁ Μισαηλίδης ἐγεννήθη ἐν Τήνῳ, ἔνθα εἶχον μεταβῆ οἱ γονεῖς αὐτοῦ χάριν προσκυνήσεως τῷ 1813 ἐκ Κούλων (Κολόης) τῆς Μικρᾶς Ἀσίας τὴν ἡμέραν τοῦ Εὐαγ-

Digitized by Google

γελισμοῦ, τούτου ἕνεκα δὲ ἔλαβε καὶ τὸ ὄνομα Εὐαγγελινός. Ὁ ἀείμνηστος Μισαηλίδης οὐχὶ μόνον διὰ τῆς «Ἀνατολῆς» ὑπηρέτησε μετὰ φιλοπατρίας θαυμαστῆς τὴν πατρίδα αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ δι' ἐκδόσεων παμπληθῶν συγγραμμάτων, εἴτε πρωτοτύπων εἴτε καὶ μεταφράσεων εἰς τὴν τουρκικήν.

— Ἀπεστάλη διὰ τοῦ ἐν Πειραιεῖ ὑποπροξένου τῆς Ἀμερικῆς κ. Ἄρθερ Δοὔαλλ εἰς Νέαν Ὑόρκην ὁ ἐκ τοῦ βράχου τοῦ Ἀρείου Πάγου ἀποκοπεὶς λίθος, ὅστις θὰ τοποθετηθῇ εἰς τὰ θεμέλια τοῦ ἀνοικοδομουμένου αὐτόθι ναοῦ, ἐν ᾧ θὰ κηρύττῃ τὸν θεῖον λόγον ὁ περίφημος ἀνὰ πᾶσαν τὴν Ἀμερικὴν ἱεροκῆρυξ Δὲ Γουὲτ Τάλμετζ, πρὸς τιμὴν τοῦ ὁποίου ἐζητήθη ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν καὶ ὁ ἀποσταλεὶς λίθος.

— Τὰ σχεδιαγράμματα τῶν περὶ τὸν ναὸν τοῦ ἁγίου Ἀνδρέου (μονὴν τῆς ὁσίας Φιλοθέης) ἀνακαλυφθέντων μνημείων καὶ λοιπῶν ἀρχαιοτήτων, κατὰ τὰς ἐσχάτως γενομένας ἐκεῖ ἀνασκαφὰς καταρτίζονται ὑπὸ τοῦ μηχανικοῦ κ. Φιλιππίδου θὰ περατωθῶσι δὲ περὶ τὰ τέλη τοῦ τρ. μηνός. Αἱ δι' ἔλλειψιν πιστώσεως διακοπεῖσαι ἀνασκαφαὶ εἰς τὸν περὶ τὸν ναὸν χῶρον ἐπανελήφθησαν ἐπὶ τινὰς ἡμέρας ἀλλὰ καὶ πάλιν διεκόπησαν ἕνεκα τῆς αὐτῆς αἰτίας.

— Ἐκομίσθησαν ἐνταῦθα ἐκ Μεγαλουπόλεως ἅπαντα σχεδὸν τὰ ἀνακαλυφθέντα κατόπιν ἀνασκαφῶν ἐν Λυκοσούρᾳ διάφορα ἀρχαιολογικὰ εὑρήματα οἷον ἀγάλματα κτλ. Αἱ ἀνασκαφαὶ ἐν Λυκοσούρᾳ διεκόπησαν ἕνεκα τοῦ χειμῶνος θὰ ἐπαναληφθῶσι δὲ λίαν προσεχῶς ὑπὸ τὴν ἐπίβλεψιν τοῦ κ. Β. Λ. Λεονάρδου.

— Τὴν παρελθοῦσαν Κυριακὴν ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν αἰθουσῶν τοῦ Πολυτεχνείου ἡ ἐτησία συνέλευσις τῶν μελῶν τῆς ἱστορικῆς καὶ ἐθνολογικῆς ἑταιρίας. Ἐν αὐτῇ ὁ μὲν προεδρεύων ἀντιπρόεδρος κ. Ι. Μπότασης ἐν ἐκθέσει, ἧς περίληψιν θὰ δημοσιεύσωμεν προσεχῶς, ἐξέθηκε τὰ κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος γενόμενα καὶ τὰς ἐπιτευχθείσας προόδους, αἵτινες ἄλλως ἦσαν καταφανεῖς πᾶσι τοῖς ἑταίροις ἐν τῷ λαμπρῶς καταρτισθέντι μουσείῳ τῆς Ἑταιρίας. Ὁ δὲ ταμίας τῆς Ἑταιρίας κ. Σπυρίδων Λάμπρος ἐξέθηκε τὴν κατάστασιν τοῦ ταμείου, ὅπερ διὰ γλίσχρων μὲν πόρων ἀλλ' ὑπὸ καλλίστην διεύθυνσιν ἠδυνήθη νὰ ἐπαρκέσῃ εἰς τῆς Ἑταιρίας τὰς ἀπαιτήσεις. Εἶτα δ' οἱ ἑταῖροι ἐπιψηφίσαντες πρότασιν τοῦ κ. Τιμ. Φιλήμονος περὶ ἀπονομῆς εὐχαριστιῶν εἰς τὸ συμβούλιον διὰ τὴν εὐδόκιμον διοίκησιν τῶν τῆς Ἑταιρίας, προέβησαν εἰς τὴν ἐκλογὴν τῶν νέων ἀρχῶν καὶ ὁμοφώνως ἐξέλεξαν πρόεδρον μὲν τὸν κ. Ι. Μπότασην, ἀντιπρόεδρον δὲ τὸν κ. Ιω. Σακκελίωνα, γραμματέα τὸν κ. Ἀν. Μηλιαράκην, ταμίαν τὸν κ. Σπυρ. Π. Λάμπρον, ἔφορον τοῦ ἀρχείου τὸν κ. Ἀντ. Μομφερρᾶτον καὶ ἔφορον τοῦ μουσείου τὸν κ. Ἀλέξ. Α. Ῥαγκαβῆν. Σύμβουλοι δὲ τακτικοὶ ἐξελέγησαν οἱ κ.κ. Ν. Γ. Πολίτης, Σπυρ. Σακελλαρόπουλος, Χ. Μελετόπουλος, Π. Παπαναστασίου καὶ Γ. Κασδόνης καὶ παραπληρωματικοὶ οἱ κ. κ. Π. Καρολίδης, Γ. Δροσίνης καὶ Μ. Δήμιτσας. Ἐλεγκταὶ δ' οἱ κκ. Γ. Παρίσης, Α. Νομικὸς καὶ Π. Π. Κανάκης.

— Τὴν παρελθοῦσαν Κυριακὴν ἐγένετο ἡ τακτικὴ μηνιαία συνεδρίασις τοῦ «Φιλολογικοῦ καὶ ἀρχαιολογικοῦ τμήματος» τοῦ Συλλόγου Παρνασσοῦ, ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ κ. Κωνστ. Παπαρρηγοπούλου. Ἐν ἀρχῇ ὁ κ. Ι. Σακκελίων ὑπέβαλεν εἰς τὸ τμῆμα τὸ νέον ἔργον τῶν Μιέκοσιτς καὶ Μύλλερ ἀποτελοῦν σειρὰν τῶν Acta et diplomata καὶ περιλαμβάνον τὰ χρυσόβουλα καὶ σιγίλλια τῆς Μονῆς τῆς Πάτμου ἐπιμελείᾳ αὐτοῦ τοῦ ἰδίου ἐκδοθέντα. Κατόπιν ὁ κ. Θ. Σοφούλης ὡμίλησε περὶ τοῦ δυτικοῦ ἀετώματος τοῦ Παρθενῶνος ἀφορμὴν λαβὼν ἔκ τινος συμπλέγματος εὑρεθέντος ἐν Ἐλευσῖνι καὶ ὅπερ εἶναι ἀντίτυπον τοῦ σωζομένου ἔτι κατὰ χώραν τοῦ δυτικοῦ ἀετώματος συμπλέγματος. Μετὰ τοῦτον ὁ κ. Κρέμος ἀνέγνω ἐπιστολὴν τοῦ Δήμου Σκαλτζᾶ τοῦ ἁρματωλοῦ πρὸς τὸν Ἀν. Ἀναγν. Λοιδωρίκην ἐν ᾗ γίνεται λόγος περὶ τῆς ἐν Σκάλᾳ τὸν Ὀκτώβριον τοῦ 1825 γενομένης μάχης, καὶ ἐπιγραφὴν χριστιανικὴν σωζομένην ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ Σωτῆρος τῇ ὑπαρχούσῃ ἐν τῇ παρὰ τὸ Ναύπλιον θέσει Καραθόνα. Κατόπιν ὡμίλησεν ὁ κ. Σπυρ. Λάμπρος περὶ τῆς παρὰ τοῖς Ἕλλησι τῆς Λυκίας τὴν σήμερον περιέργου διασώσεως τῆς ἀπὸ τῶν μητέρων ὀνομασίας, ἥτις φαίνεται λείψανον τῆς ὑπὸ τῶν ἀρχαίων συγγραφέων μαρτυρουμένης γυναικοκρατίας τῶν Λυκίων. Ἐν τέλει ὁ κ. Κ. Μυλωνᾶς ἀνεκοίνωσε κρίσιν αὐτοῦ περὶ τῆς ἄρτι ἐκδοθείσης πραγματείας τοῦ Ἔδδιν Γρύσβενορ περὶ τοῦ ἱπποδρομίου Κωνσταντινουπόλεως.

ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ

18 Ἰανουαρίου. Ἐπανῆλθεν ἐκ Πόρου ὁ βασιλεύς. — Ἐπετράπη διὰ Β. Δ. εἰς τὸν αὐλάρχην κ. Λ. Κουντουριώτην νὰ δεχθῇ καὶ φέρῃ τὸν ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος τῆς Ῥωσσίας ἀπονεμηθέντα αὐτῷ μεγαλόσταυρον τοῦ λευκοῦ ἀετοῦ.— Τὸ ὑπουργεῖον τῶν Στρατιωτικῶν ἐζήτησε παρὰ τῶν διευθύνσεων τοῦ ὑλικοῦ πολέμου κατάλογον τοῦ ἐν ταῖς ἀποθήκαις εὑρισκομένου ἱματισμοῦ καὶ ὁπλισμοῦ.

19 Ἰανουαρίου. Ὁ διάδοχος ἐπαναλαμβάνει τὴν ἐν τῷ στρατῷ ὑπηρεσίαν του ἣν εἶχεν ἐγκαταλείψῃ ἀφ' ὅτου ἐνυμφεύθη.— Διετάχθη ἡ κατασκευὴ 3 ἑκατομ. ἀσφαίρων φυσιγγίων διὰ τὰ ἐαρινὰ γυμνάσια τοῦ στρατοῦ.

20 Ἰανουαρίου. Διετάχθησαν οἱ κυβερνῆται ἁπάντων τῶν πολεμικῶν πλοίων νὰ ὑποβάλωσιν ἐκθέσεις περὶ τῆς καταστάσεως αὐτῶν καὶ τῶν ἐλλείψεων αἵτινες εἶνε ἀνάγκη νὰ συμπληρωθῶσιν.

21 Ἰανουαρίου. Μεγάλη πυρκαϊὰ ἐν Πάτραις ἐκραγεῖσα ἀπετέφρωσεν οἰκίας τινάς. Πρὸς ἀπόσβεσιν αὐτῆς ἀπεστάλη διὰ τοῦ σιδηροδρόμου ἐξ Ἀθηνῶν ἀπόσπασμα πυροσβεστῶν μετ' ἀντλιῶν.

22 Ἰανουαρίου. Ἡ βουλὴ δὲν συνεκλήθη εἰς συνεδρίασιν, ἀναμενομένων καὶ ἄλλων βουλευτῶν ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν των.— Τὸ ἰατροσυνέδριον ἐγνωμοδότησεν ὅτι δύνανται νὰ ἐπαναληφθῶσι τὰ ἕνεκα τῆς ἐπιδημίας διακοπέντα μαθήματα τῶν σχολείων.

23 Ἰανουαρίου. Σφοδρὰ τρικυμία διέκοψε τὴν κατὰ θάλασσαν συγκοινωνίαν.

24 Ἰανουαρίου. Ἀπέθανεν ἐν Χαλκίδι ὀγδοηκοντούτης ὁ ὑποστράτηγος Δ. Τσίρος.

25 Ἰανουαρίου. Ἐπανελήφθησαν τὰ διακοπέντα μαθήματα τῶν σχολείων πλὴν τῶν δημοτικῶν.

ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΡΓΑ

Τὸ ἐκ τοῦ κληροδοτήματος τοῦ ἀειμνήστου Ξενοκράτους ἀνοικοδομηθὲν ἀντὶ 150.000 δρ. φερώνυμον παρθεναγωγεῖον ἐν Μεσολογγίῳ, ἔνθα ἡ Κυβέρνησις προτίθεται νὰ ἱδρύσῃ κατὰ τὸ εἰσαχθὲν εἰς τὴν Βουλὴν νομοσχέδιον, ἓν τῶν ἀνωτέρων παρθεναγωγείων τοῦ Κράτους, ἐπερατώθη, τὸ δὲ ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν διώρισεν ἐπιτροπὴν ἐκ μηχανικῶν ὅπως παραλάβωσι τὸ ἔργον.

— Ὁ κ. Βλανσάρ, ὁ ἐργολάβος τῆς εὐρύνσεως τοῦ πορθμοῦ τοῦ Εὐρίπου, ἀνήγγειλεν εἰς τὸ ὑπουργεῖον ὅτι ἅπαντα τὰ ἀναγκαιοῦντα ἐργαλεῖα καὶ αἱ βυθοκόροι αἵτινες θὰ χρησιμεύσωσι διὰ τὴν ἐργασίαν ταύτην κατεσκευάσθησαν καὶ ὅτι προσεχῶς θὰ κομισθῶσι πάντα ταῦτα εἰς Χαλκίδα, ἐλπίζει δὲ ὅτι ἅμα τῷ ἔαρι θὰ κάμῃ ἔναρξιν τῶν ἐργασιῶν.

— Ἐπερατώθησαν αἱ ἐργασίαι τῆς τοποθετήσεως ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τοῦ ἠλεκτρικοῦ φωτός, καὶ ἄρχεται κατ' αὐτὰς ὁ δι' ἠλεκτρικῶν λυχνιῶν φωτισμὸς τῶν αἰθουσῶν.

Digitized by Google

ΑΠΟΓΡΑΦΙΚΑ

Αἱ κατὰ τὸν λήξαντα μῆνα δεκέμβριον, ἐκ καταναλώσεως εἰδῶν τῶν μονοπωλίων εἰσπράξεις ἀνῆλθον εἰς δρ. 781,599,10, ἐνῷ κατὰ τὸν μῆνα δεκέμβριον τοῦ παρελθόντος ἔτους εἰσεπράχθησαν μόνον δρ. 768,779.30. Αἱ δὲ καθ' ὅλον τὸ ἔτος 1889 εἰσπράξεις ἀνῆλθον εἰς δραχμὰς 7,145,823.30, ἐνῷ κατὰ τὸ ἔτος 1888 εἰσεπράχθησαν δραχμαὶ 7,019,192.62.

ΝΕΑ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ

Ἐν φυλλαδίῳ ἐξεδόθησαν ὑπὸ τοῦ ἐν τῷ Ὑπουργείῳ τῶν Ἐσωτερικῶν τμήματος τῆς γεωργίας ὁδηγίαι πρὸς καταπολέμησιν τῶν ἐπὶ φυτῶν παρασίτων φθειρῶν καὶ ψυχῶν. Ὡς δραστικώτατον κατ' αὐτῶν φάρμακον προτείνεται ἀραιὰ διάλυσις ἀφεψήματος καπνοῦ.

— Ἐξεδόθη ἐκ τῶν καταστημάτων Λ. Κωνσαντινίδου τὸ 12ον τεῦχος τοῦ *Μικροῦ Θησαυροῦ τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης* ὑπὸ Λ. Ν. Γιάνναρη. Ἕκαστον τεῦχος τιμᾶται δραχμῆς.

— Ἐξεδόθη τὸ πρῶτον τεῦχος τῆς *Ὁπλικῆς* ὑπὸ Λ. Λαπαθιώτου λοχαγοῦ τοῦ πυροβολικοῦ ἐκ σελ. 32 μετὰ σχημάτων. Τὸ ὅλον ἔργον θ' ἀποτελεσθῇ ἐκ τευχῶν 6, τιμωμένων δρ. 6.

—Ἐν τῷ ἑβδομαδιαίῳ φύλλῳ τῆς Νικαίας L' Union artistique et litteraire ὁ κ. G. Bastard ἀφορμὴν λαμβάνων ἐκ τῆς ἐν τῇ παγκοσμίῳ ἐκθέσει εὐπρεποῦς παραστάσεως τῆς Ἑλλάδος δημοσιεύει ἄρθρον, ἐν ᾧ ἐξαίρει τὰς ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ συντελεσθείσας προόδους τῆς χώρας ἡμῶν.

Ἐξεδόθη: *Μιχαὴλ Π. Παπαδοπούλου* Στρατ. ἰατροῦ **Θεραπεία τῆς πνευμονίας δι' ὑψηλῆς θερμότητος** (δημοσιευθεῖσα τὸ πρῶτον ἐν τῷ β' τεύχει ἐ.ἔ. τοῦ Γαληνοῦ). Ἐν Ἀθήναις, τύποις Ν. Πάσσαρη καὶ Λ. Βεργιανίτου, 1890. 12ον σ. 8.

ΤΗΛΕΦΩΝΗΜΑΤΑ

ΑΙΤΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

Travailler pour le roi de Prusse, πόθεν προῆλθε καὶ τί σημαίνει ἀκριβῶς ἡ φράσις αὐτή; Τὴν εὗρον προχθὲς ἐν γαλλικῷ βιβλίῳ καὶ ἐκινήθη ἡ περιέργειά μου.

Πάτραι — Ἀναγνώστης

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

Ὁ καλλίτερος σάπων δὲν κάμνει ὅτι κάμνει ἥμισυ λεμόνιον. Λάβετε καὶ στίψετε τὸν ζωμόν του εἰς λεκάνην πλήρη ὕδατος καὶ πλύνετε τὸ πρόσωπον Πράττετε τοῦτο καθ' ἡμέραν καὶ θὰ ἴδῃτε τί ὠφέλιμον εἶνε. Λεπτύνει τὸ δέρμα, ἐμποδίζει τὴν βλαβερὰν ἐπίδρασιν τοῦ ἡλίου, ἐν ὥρᾳ θέρους, καὶ αὐτοὺς ἀκόμη τοὺς ὀφθαλμοὺς προφυλάττει ἀπὸ νοσήματα. Ἡ ἀοίδιμος βασίλισσα Ἀμαλία διὰ τοιούτου μίγματος ἐπλύνετο, ἰδίως ὅταν ἐπανήρχετο ἐξ ἐκδρομῶν. Θὰ προσθέσω δ' ἐγώ, ἀξιότιμος ἐπαρχιώτισσα, καὶ μίαν ἰδικήν μου συμβουλήν: ἂν θέλετε νὰ ἔχετε ἐπιδερμίδα καλὴν μέχρι τοῦ γήρατος, μὴ μολύνετε αὐτὴν μὲ τὰ δῆθεν καλλυντικὰ ὕδατα, μὴ τὴν ἀλευρώνετε μὲ πούδραν. Ὅλ' αὐτὰ εἶνε βλαβερά

Ἀθῆναι — Μία ἐκ τῶν ἀναγνωστριῶν τῆς Ἑστίας.

Ἐπιγραφὴ ἐξοχικῆς οἰκίας. Μακρὰν ἐμοῦ αἱ λῦπαι καὶ αἱ φροντίδες.

Ἀθήνησι — Γ. Ν. Μακκᾶς.

Οἶκος φίλος ἄριστος.

Ἀθήνησι — Λ. Κ.

Ἕλληνων οἶκος.

Πειραιεύς — Δέλτα

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Φιλοτέχνῳ, Ἐνταῦθα. Εὐχαριστοῦμεν διὰ τὰς εὐμενεῖς κρίσεις σας περὶ τῆς καλλιτεχνικῆς μορφῆς τῆς Ἑστίας Δὲν νομίζομεν δὲ ταύτας ὑπερβολικάς· ἡ Ἑστία ἐκτυποῦται σήμερον ὅπως τὰ ἄριστα τῆς Εὐρώπης περιοδικά. Ὁ ἀμφιβάλλων ἂς παραβάλῃ διὰ νὰ πεισθῇ. Ὅ,τι λείπει ἀπὸ τὸ φύλλον εἶνε ἡ ἑλληνική, ἡ ἰδιάζουσα ὄψις· ἔχει πολὺ τὸ ξενικόν, διότι τὸ ὑλικὸν εἶνε ὅλον ξένον. Ὑμεῖς πρῶτοι τὸ ὁμολογοῦμεν, ἀλλὰ τί θέλετε νὰ κάμωμεν ἀφοῦ δὲν ὑπάρχει ἀκόμη καλλιτεχνικὴ παραγωγὴ ἐν Ἑλλάδι; Ὅπως προτιμῶμεν καλὴν μετάφρασιν ἀπὸ κακὸν πρωτότυπον, προτιμῶμεν ξενικὰς εἰκόνας καὶ κοσμήματα ἐντελοῦς τέχνης ἀπὸ πρωτότυπα βαναυσουργήματα. Ἔπειτα τὸ ὡραῖον εἶνε διεθνές· δὲν ἔχει πατρίδα. Ἀλλὰ καὶ πάλιν δὲν ἀποθαρρυνόμεθα. Θὰ δημοσιευθῶσι καὶ ἑλληνικὰ ἔργα ἐν τῇ Ἑστίᾳ, ὧν τινα παρηγγέλθησαν ἤδη· οὐδὲ θ' ἀποκλεισθῇ ὅ,τι εἶνε ἄξιον νὰ κοσμήσῃ τὰς σελίδας τοῦ φύλλου καὶ ἂν ἀκόμη δὲν εἶνε ἀριστούργημα, ἀλλ' ἐπὶ τέλους ἐκπροσωπεῖ εὐπρεπῶς τὴν ἐθνικὴν τέχνην. Εἰς τοῦτο δὲ τὸ μέλλον ἀποβλέπει ἡ Ἑστία, νὰ καταστῇ τὸ κυριώτατον ὄργανον τῆς καθόλου καλλιτεχνικῆς κινήσεως ἐν Ἑλλάδι, ὡς εἶνε σήμερον τῆς φιλολογικῆς Εἴσθε εὐχαριστημένος;

Ἐνδιαφερομένῳ, Κέρκυραν Ἡ τοῦ Leconte le Lisle.

κ. Ν.Σ Κύθηρα. Εὐχαριστοῦμεν· δυστυχῶς ἀδυνατοῦμεν νὰ το δημοσιεύσωμεν, διότι ἀκριβῶς τοῦ μέρους αὐτοῦ μετάφρασις περιλαμβάνεται ἐν τῷ ἐξορίστῳ τοῦ Ἀλ. Σούτσου.

Συνδρομητῇ, Σῦρον. Καλλίστη ἡ ἰδέα, ἀλλὰ δὲν δύναται πρὸς τὸ παρὸν νὰ πραγματοποιηθῇ διὰ τὴν *Οὐρανίαν*. Ἴσως ἐν τῷ μέλλοντι γείνῃ τοιαύτη μετατροπὴ τοῦ φύλλου.

κ. Ἀθ. Π. Ἠμπορεῖ νὰ ἔχετε δίκαιον, ὅπως σεῖς σκέπτεσθε, ἀλλὰ καὶ τὸ πρόβλημα ὀρθῶς ἐλύθη οὕτω. Ἀφοῦ οἱ συνδυασμοὶ τῶν γραμμάτων δὲν παριστῶσι λέξεις πραγματικάς, ἀδιάφορον εἶνε ἂν δύο τούτων εἶνε ὅμοια τὸ ἓν παρὰ τὸ ἄλλο. Ἡμεῖς πρὸς χάριν σας λογίζομεν ὀρθὴν τὴν σταλεῖσαν λύσιν

κ. Κ. Μ. Σμύρνην. Λοιπὸν ἐπὶ τοῦ παρόντος *ὄχι*, ἀφοῦ τὸ θέλετε.

Λέοντι, Ἀνεπιτυχὴς ἡ μετάφρασις.

κ. Κ. Ε. Γ. Δὲν εὕρομεν καιρὸν ἀκόμη διὰ ν' ἀναγνώσωμεν τὸ χειρόγραφον, ἀλλ' ἐξ ἁπλῆς φυλλομετρήσεως μᾶς φαίνεται ἀκατάλληλον.

κ. Α. Μ. Αἴγιον. Ζητηθὲν ἀπεστάλη. Τὰ ποιήματα τοῦ Βαλαωρίτου εἶναι ἐξηντλημένα.

κ. Ι. Κ. Μ. Σκόπελον. Ζητηθέντα ἀπεστάλησαν.

Καν Μ. Χ. Τρίπολιν. Τὰ ζητηθέντα ἐστάλησαν μετὰ ἐπιστολικοῦ δελταρίου ἡμῶν.

κ.κ. Α. Η. Κ. Μυτιλήνην.—Γ. Κ. Πάτρας.—Θ. Κ Καλάμας.—Κ. Δ. Γ. Ζαβέρδαν.— Α. Φ. Μασσάουαν.—Γ. Μ. Κέρκυραν.—Ι. Λ.—Ε. Μ. Ἄδεν.—Ι. Μ. Χαβδάτα.—Λ. Σ. Μ. Γαλαξείδιον.—Γ. Τζ. Λευκάδα. Ἐλήφθη ἡ συνδρομή σας.

κ. Π. Σ. Κ. Ταϊγάνιον. Ἐλήφθη ἡ συνδρομή σας καὶ τὸ ἀντίτιμον τῶν 4 τόμων τῆς Ἑστίας, οἵτινες θὰ σᾶς ἀποστείλωσιν ὅταν δεθῶσι.

κ. Ε. Π. Κερασοῦντα. Ἐστάλη τὸ ζητηθέν.

κ. Σ. Γ. Bielitz. Ἐλήφθη ἡ συνδρομή σας. Τὸ ζητηθὲν ἀπεστάλη.

κ.κ. Γ. Π. Πύργον.—Ν. Β. Αἴγιον. Γ. Α. Θήραν.—Π. Π. Ὀδησσόν.—Δ. Π. Ῥοστόβιον. Ἐλήφθησαν, ἀπεστάλησαν δὲ τὰ φύλλα εἰς τοὺς ἐγγραφέντας νέους συν-

Digitized by Google

δρομητάς. Σᾶς εὐχαριστοῦμεν διὰ τὰς φιλικὰς ὑμῶν φροντίδας.

κ.κ. Γ. Κ. Μυτιλήνην.—Π. Δ. Κυδωνίαις.Ἀπεστάλησαν τὰ φύλλα πρὸς τοὺς σημειωθέντας νεους συνδρομητάς. Σᾶς εὐχαριστοῦμεν. Ταχυδρομικῶς θὰ λάβητε ἐπιστολήν μας.

Κας Σ. Σ. Πειραιᾶ.—Μ. Κ. Βῶλον.—κ.κ. Ἀθ. Κ.—Ι. Κ. Κωνσταντινούπολιν.—Δ. Ι. Π. Σορόκαν.—Ι.Κ. Φιλιππούπολιν.—Ἰω. Φ. Μεσολόγγιον.—Ν. Γ. Κ. Κάλυμνον.—Χ. Τ. Πάτρας.—Λ. Σ. Παρισίους. Ἐλήφθη ἡ συνδρομή σας.

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΝ

25 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1890

	Δραχ.	Λεπτά
ΟΜΟΛΟΓΙΑ ΕΘΝΙΚΩΝ ΔΑΝΕΙΩΝ		
Τῶν 26,000,000 πρὸς 5 % τοῦ 1874...	505	—
» 120,000,000 » 5 % τοῦ 1881...	564	—
» 170,000,000 » 5 % τοῦ 1885...	564	—
» 135,000,000 » 5 % τοῦ 1888...	452	—
» 30,000,000 » 5 % τοῦ 1889. .	...	—
» 125,000,000 » 4 % τοῦ 1889.«.	...	—
Κτηματικαὶ ὁμολογίαι ἐθν. τραπέζης τῶν 60,000,000 μετὰ λαχείου φρ........	519	—
ΜΕΤΟΧΑΙ ΤΡΑΠΕΖΩΝ		
Ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος.......	4430	—
Γενικὴ Πιστωτικὴ Τράπεζα..........	200	—
Τράπεζα Βιομηχανικῆς Πίστεως	79	50
Προνομιοῦχος Τράπεζα Ἠπειροθεσσαλίας.	...	—
ΜΕΤΟΧΑΙ ΕΤΑΙΡΙΩΝ		
Ἑταιρία Μεταλλουργείων Λαυρίου	149	50
Σιδηρόδρομοι Ἀθηνῶν - Πειραιῶς......	416	—
Σιδηροδρόμου Πύργου - Κατακώλου.....	120	—
ΝΟΜΙΣΜΑΤΑ		
Εἰκοσόφραγκον	24	50
Λίρα Ὀθωμανικὴ	..	—
ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΑ		
Ἐπὶ Λονδίνου 3μηνον τραπεζικόν......	30	30
Ἐπὶ Λονδίνου Chèque	30	80
Ἐπὶ Παρισίων............	1	20½
Ἐπὶ Παρισίων τρίμηνον τραπεζικόν....	1	22

"LA NEW YORK,,

Η ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ

ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙ ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑ

ΙΔΡΥΘΕΙΣΑ ΤΩι 1845

ΕΓΓΥΗΤΙΚΟΝ ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ

ΟΛΟΚΛΗΡΟΝ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΜΕΝΟΝ ΤΗ 1 ΙΑΝΟΥΑΡ. 1889

ΦΡ. 484,000,000 ΦΡ.

ΑΜΟΙΒΑΙΑ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΔΙ' ΩΡΙΣΜΕΝΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΤΡΩΝ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ

Οἱ ἀσφαλιζόμενοι εἶνε οἱ μόνοι ἰδιοκτῆται τοῦ ἐγγυητικοῦ κεφαλαίου καὶ τῶν κερδῶν.

ΠΡΟΙΚΟΔΟΤΗΣΕΙΣ ΤΕΚΝΩΝ

Ἐξασφάλισις κεφαλαίου ἢ ἐτησίου εἰσοδήματος μετὰ 10, 15 ἢ 20 ἔτη.

Γενικὸς ἀντιπρόσωπος ἐν Ἀθήναις

Δ. Γ. ΜΑΚΚΑΣ

Γραφεῖον παρὰ τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν.

ΠΑΙΓΝΙΑ

Α' ΤΡΙΜΗΝΙΑ 1890

16—Γεωμετρικὸν παίγνιον

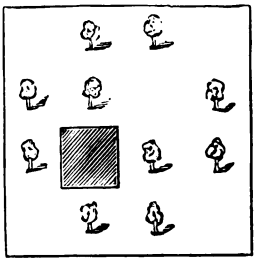

Ἡ κληρονομία.

Πατὴρ ἀποθανὼν ἀφῆκεν εἰς τοὺς 5 υἱούς του ἕνα ὡς εἰς τὴν παρακειμένην εἰκόνα, κῆπον περιέχοντα 10 μεγάλα ἐλαιόδενδρα καὶ οἰκίαν, παραγγείλας ἵνα τὸν μὲν κῆπον μοιρασθῶσιν ἐξ ἴσου οἱ 5 λαμβάνοντες ἕκαστος καὶ ἀνὰ δύο ἐλαιόδενδρα, τὴν δὲ οἰκίαν ν' ἀφήσωσιν εἰς τὴν μητέρα των. Πῶς ἔγεινε τὸ μοίρασμα εἰς 5 τεμάχια;

17 — Γρῖφος

Μῦς ἦτον ἡ εἴδησις;

18— Αἴνιγμα.

Ἐνῷ πρὶν σὲ θάπτω,
ἂν χάσω ἓν γράμμα,
σ' ἐνδύω, σὲ ῥάπτω,
σὲ δένω συνάμα.

19 — Μετασχηματισμός.

Εἶμαι πτερωτὸν ἔντομον· τὸ ὄνομά μου ἐξ ὀκτὼ γραμμάτων δύναται ν' ἀποτελεσθῇ ἂν ἐξ ὀκτὼ Κυκλάδων νήσων λάβῃς τὰ ἑξῆς γράμματα κατὰ σειράν: ἐκ τῆς α' τὸ 3ον, ἐκ τῆς β' τὸ 4ον, ἐκ τῆς γ' τὸ 2ον, ἐκ τῆς δ' τὸ 1ον, ἐκ τῆς ε' τὸ 2ον, ἐκ τῆς ς' τὸ 4ον, ἐκ τῆς ζ' τὸ 1ον, ἐκ τῆς η' τὸ 6ον.

20 — Κρυπτογράφημα

ωχωιηανυμ ωξξσξκεη πμω υμ κνημκπω κνκζ κχσηανυμ

ΛΥΣΕΙΣ

5 — **Αἴνιγμα** (παραλειφθέν). Σιδηρόδρομος.

6 — **Ἐπιστημονικὸν παίγνιον**, τοῦ ὁποίου λύσις εἶνε ἡ δοθεῖσα περὶ τῆς κατασκευῆς ἐξήγησις.

7 — **Γρῖφος**. Οἱ ἑπτὰ ἐπὶ Θήβας.

8.— **Κρυπτογράφημα** Τερπνὸν ἀνθρώποις πέφυκεν καλὸν γυνή.

9. — **Αἴνιγμα** Μέλισσα — Μέλι.

10. **Κυβόλεξον**

Λ	Α	Β	Η
Α	Ρ	Η	Σ
Β	Η	Μ	Α
Η	Σ	Α	Υ

ΛΥΤΑΙ

Ἀθηνῶν: Σελινοῦς, Α. Τσιμῆς, Φαίδων Διαμαντόπουλος, Ἀθαν. Παπαγεωργίου, Ἐπαμεινώνδας Β., Κ. Βελλίνης, Σόλων Δ. Χασιώτης, Λέων, Κάκια Ἰατρίδου, Δανάη, Ἀμαρυλλίς, Μίτζος, Α. Δ. Κεραμόπουλος, Ε. Β. Ρ., Ι. Δ. Πούμπουρας, Ι. Ἰαχ. Γκιών, Εὐρυτάν, Ἀττικός, Γ. Ν. Μακκᾶς.

Αἰγίου: Α. Μουστακόπουλος.

Κερκύρας: Σ. Βροχίνης.

Πρεβέζης: Οἰδίπους.

Πατρῶν: Εὔμηλος.

Πειραιῶς: Γ. Δούμας.

Σύρου: Σ. Ι. Δεληγιάννης, Οἰδίπους, Κ. Γ. Μπουκλάκος.

Ὕδρας: Ι. Κ. Τζάθας.

Χάλκης: Γ. Κ.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1890-2023

Digitized by Google

Περίοδος δευτέρα

ΕΣΤΙΑ
ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΗ

ΕΝ ΤΩι ΕΣΩΤΕΡΙΚΩι
Συνδρομη Εξαμηνος Δρ 8
Συνδρομη Ετησια Δρ. 15
Τιμη Φυλλου Λεπ. 30
ΑΙ ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑΙ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΙΔΡΥΘΕΝ ΤΩι 1876
Βραβευθὲν ὑπὸ τοῦ ἐν Παρισίοις Συλλόγου πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν ἑλλ. σπουδῶν, ἀξιωθὲν ἀργυροῦ μεταλλίου ἐν τῇ ἐκθέσει τῆς Δ' Ὀλυμπιάδος καὶ χαλκοῦ ἐν τῇ Παγκοσμίῳ Ἐκθέσει τοῦ 1889.

ΕΝ ΤΩι ΕΞΩΤΕΡΙΚΩι
Συνδρομη Εξαμηνος Φρ. 10
Συνδρομη Ετησια Φρ. 20
Τιμη Φυλλου Λεπ 40
ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

1890—Τόμος Α', ἀριθ. 5. | ΕΚΔΟΤΑΙ Ν. Γ. ΠΟΛΙΤΗΣ ΚΑΙ Γ. ΔΡΟΣΙΝΗΣ | Ἀθήνησι 4 Φεβρουαρίου

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ: (Ἐν τῷ φύλλῳ) Ο ΛΕΩΝ ΤΟΥ ΠΕΙΡΑΙΩΣ ὑπὸ Τάσσου Δ. Νερούτσου.— ΟΥΡΑΝΙΑ ὑπὸ Κ. Φλαμμαριόν.— ΜΗΤΡΥΙΑ διήγημα ὑπὸ Γρηγορίου Ξενοπούλου. —ΑΝΑΒΗΣΟΣ ΚΑΙ ΟΧΙ ΑΝΑΒΥΣΣΟΣ ὑπὸ Α. Μηλιαράκη. — ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ ΤΗΣ ΑΓΑΠΗΣ ὑπὸ Γ. Δροσίνη. — ΜΙΚΡΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ. — ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ: *Ἀνάλεκτα, Χρονικά, Εἰκόνες, Παντοῖα, Μία συμβουλὴ καθ' ἑβδομάδα, Τρεῖς γνῶμαι καθ' ἑβδομάδα, Ἐδῶ κ' ἐκεῖ.* — (Ἐν τῷ παραρτήματι) ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑΙ ΚΑΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑΙ ΕΙΔΗΣΕΙΣ. — ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ. — ΝΕΑ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ. — ΤΗΛΕΦΩΝΗΜΑΤΑ. — ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ.— ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΝ — ΠΑΙΓΝΙΑ.

ΕΙΚΟΝΕΣ: Ο ΛΕΩΝ ΤΟΥ ΠΕΙΡΑΙΩΣ.— Η ΒΟΥΛΓΑΡΑ Εἰκὼν Δεΐλιτζ.— ΕΙΚΟΣΙΟΚΤΩΡΟΦΟΣ ΟΙΚΙΑ. — ΤΡΙΑ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑ ΚΟΣΜΗΜΑΤΑ. — ΠΑΙΓΝΙΑ.

ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΠΑΛΑΙΟΥΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΑΣ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΝΥΝ ΕΓΓΡΑΦΟΜΕΝΟΥΣ

προπληρώνοντας τὴν συνδρομὴν τῶν μέχρι τῆς 28 Φεβρουαρίου 1890, παρέχονται κατ' ἐκλογὴν αὐτῶν πλὴν πολλῶν ἄλλων καὶ τὰ ἑξῆς ἐκλεκτὰ βιβλία καὶ λαμπραὶ εἰκόνες εἰς ἐξαιρετικὰς τιμάς:

Ὁλόκληρος ἡ σειρὰ τῆς α' περιόδου τῆς Ἑστίας ἐκ τόμων 28 (1876—1889) ἀποτελοῦσα ὄγκον 12000 μεγάλων σελίδων (καὶ τιμωμένη ἄδετος μὲν δραχ. 142 δεδεμένη δὲ δραχ. 224) *μόνον δραχμὰς 80 ἄδετος καὶ 149 δεδεμένη*, ἢ εἰς δύο δόσεις ἀνὰ 14 τόμους πρὸς δραχ. 40 ἄδετος καὶ δραχ. 70 δεδεμένη.

[Ἡ σειρὰ τῆς *Ἑστίας* ἰσοδυναμεῖ κατὰ τὸν πλοῦτον καὶ τὴν ποικιλίαν πρὸς ὁλόκληρον ἐγκυκλοπαιδικὴν βιβλιοθήκην. Ἐν αὐτῇ περιέχονται ἑκατοντάδες ἄρθρων ἐπιστημονικῶν, καλλιτεχνικῶν, κοινωνικῶν· πλῆθος ἱστορικῶν πραγματειῶν, βιογραφιῶν, περιηγήσεων· ταμεῖον παντοειδῶν πρακτικῶν γνώσεων· ὑπὲρ τὰ διακόσια ποιήματα πάντων τῶν ἑλλήνων ποιητῶν· περὶ τὰ τριακόσια διηγήματα πρωτότυπα καὶ ἐκ μεταφράσεως· πλὴν ἄλλων δὲ τὰ ἑξῆς μυθιστορήματα: *Ἄνευ οἰκογενείας* τοῦ Μαλό, *Μαγδαληνὴ* τοῦ Σανδῶ, *Ὑποψήφιος* τοῦ Κλαρετῆ, *Ὄλιβερ Τουΐστ* τοῦ Δίκενς, *Ἡ κόρη τοῦ λοχαγοῦ* τοῦ Πούσκιν, *Εὐγενεία Γρανδὲ* τοῦ Βαλζάκ, *Περίοδος τῆς γῆς* τοῦ Βέρν, *Πατὴρ Κωνστάντιος* τοῦ Ἀλεβύ. *Ὁ ἐμπρηστὴς* τοῦ Βερτέ, *Αἱ τοιχογραφίαι* τῆς Οὐΐδα, *Φρομὼν καὶ Ῥίσλερ* τοῦ Δωδέ, *Ὁ Μαρκήσιος Βιλλεμαὶρ* τῆς Σάνδ, *Ἡ Κολόμβα* τοῦ Μεριμέ, *Ἡ Ἀπολεσθεῖσα* τῆς Βρεβίλλ. κλπ. κλπ].

Τόμοι Ἑστίας παρελθόντων ἐτῶν ὁποῖοι δήποτε πρὸς συμπλήρωσιν τῶν ἐχόντων ἐλλιπῆ τὴν σειράν, ἀνὰ 4 ὁμοῦ (τιμώμενοι δραχ. 20 ἄδετοι καὶ 32 δεδεμένοι), *μόνον δραχμὰς 15 ἄδετοι καὶ 25 δεδεμένοι*. (Ἐξαιροῦνται οἱ τόμοι ΙΕ' καὶ Ις' ὧν ὀλίγιστοι ὑπελείφθησαν). [Ταχυδρ. 4 τόμων Ἐσωτερ. δρ. 1. Ἐξωτ. ἀδέτων δρ. 2. καὶ δεδεμ. δρ. 3,50.]

Καλλιτεχνικὴ Πινακοθήκη τῆς Ἑστίας, σειρὰ 100 εἰκόνων ἀριστουργημάτων τῆς Τέχνης μετὰ ἑρμηνευτικοῦ κειμένου ἐντὸς χρυσοτεύκτου θήκης (τιμωμένη δραχμῶν 35). *μόνον ἀντὶ δραχ. 25.* [Ταχυδρ. Ἐσωτ. δρ. 2, Ἐξωτερικοῦ δρ. 5].

Δελτίον τῆς Ἱστορικῆς καὶ Ἐθνολογικῆς ἑταιρίας τῆς Ἑλλάδος, Ἐν Ἀθήναις 1883-1889. Τόμοι δύο, εἰς μέγα ὄγδοον, ἐκ σελίδων 760 ἕκαστος, μετὰ πολλῶν πινάκων καὶ εἰκόνων.

Ἕκαστος τόμος ἀντὶ δρ. 20 Δρ. 5. ταχυδρ. (60).

[Ἐν τῷ Δελτίῳ τούτῳ ἐδημοσιεύθησαν ἀξιολογώταται μονογραφίαι περὶ τῆς γεωγραφίας. τῆς ἱστορίας καὶ τῆς λαογραφίας τῆς Ἑλλάδος, καὶ περὶ τῆς βυζαντιακῆς καὶ τῆς νεοελληνικῆς φιλολογίας, καὶ ἐκ διαφόρων χειρογράφων ἐξεδόθησαν τὸ πρῶτον κείμενα ἀναφερόμενα εἰς τὴν βυζαντικήν, τὴν μέσην καὶ τὴν νεωτέραν ἑλληνικὴν ἱστορίαν καὶ φιλολογίαν. Εἶναι βοήθημα ἀπαραίτητον εἰς πάντα ἀσχολούμενον εἰς τὴν μελέτην τῆς ἐθνικῆς ἱστορίας καὶ φιλολογίας ἀπὸ τῆς κτίσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων.]

Ἑλληνομνήμων, ἢ σύμμικτα ἑλληνικά. Ἀθήνησι 1843—1852 Εἰς 8ον ἐκ σ. 712. Δρ. 12. (λ. 80).

[Τὸ ὑπὸ τοῦ διαπρεποῦς μεσαιωνοδίφου Α. Μουστοξύδου ἐκδιδόμενον περιοδικὸν σύγγραμα, περιέχον σπουδαιοτάτας μονογραφίας περὶ τῆς μέσης καὶ τῆς νεωτέρας ἑλληνικῆς ἱστορίας καὶ φιλολογίας. Πληρέστατον ἀντίτυπον τοῦ σπανιωτάτου τούτου συγγράμματος, περιέχον καὶ τὸ τυπωθὲν τῷ 1853 καὶ μὴ ἐκδοθὲν δωδέκατον τεῦχος]

Ἑλληνικὴ Βιβλιοθήκη ἐκδιδομένη εἰς τόμους ἐξ 96 περίπου σελίδων, ὧν ἕκαστος τιμᾶται λ. 60. Ἐκδόται Μπὰρτ καὶ Χίρστ.

Τὰ 25 τομίδια τῆς Βιβλιοθήκης ταύτης ἀντὶ δρ. 12 Δρ. 5. (Ἐσωτ. λ. 50. Ἐξωτ. δρ. 1,25).

Ἐν τοῖς ἐκδοθεῖσιν 22 τομιδίοις περιέχονται τὰ ἑπόμενα πρωτότυπα ἔργα: 1) Θάνος Βλέκας μυθιστόρημα *Π. Καλλιγᾶ*. 2) Ποιήματα *Ἀλεξάνδρου Βυζαντίου*. 3) Περίληψις ἱστορίας τῆς νεοελληνικῆς φιλολογίας ὑπὸ *Ἀλεξάνδρου Ρ. Ῥαγκαβῆ*. 4) Σύγχρονα διηγήματα ἑλληνικὰ ὑπὸ διαφόρων συγγραφέων 5) Στράτις Καλοπίχειρος κωμικὸν ἔπος ὑπὸ *Στεφάνου Σ. Κουμανούδη*. 6) Κοραχιστικὰ καὶ Κούρκας ἁρπαγὴ ὑπὸ *Ἰακώβου Ῥίζου Ῥαγκαβῆ*. Καὶ αἱ ἑξῆς μεταφράσεις: 1) Ὁ Ἐξηνταβελόνης κωμῳδία *Μολιέρου* κατ' ἐξελλήνισιν τοῦ *Κ. Οἰκονόμου τοῦ ἐξ Οἰκονόμων*.—2) Διηγήματα Φραγκίσκου Κοππέ.—3) Ῥαδιουργία καὶ ἔρως. Τραγῳδία ὑπὸ Φρειδερίκου Σχιλλέρου.—4) Ὑγιεινὴ τῆς ψυχῆς κατὰ μετάφρασιν Ζ. — 5) Ἀμλέτος *Σαιξπείρου* μετάφρασις *Δ. Βικέλα*. 6) Τὸ ᾆσμα τῶν

Digitized by Google

Χριστουγέννων διήγημα *Καρόλου Δίκενς*, μετάφρ. *Παναγ. Πανᾶ.*—7) Ἀλκιβιάδης δρᾶμα *Φ. Καβαλλότη.* — 8) Ὁ τελευταῖος τῶν Μοχικανῶν μυθιστόρημα *Φ. Κοῦπερ.* κλπ.

Χρυσαλλὶς σύγγραμμα περιοδικὸν ἐκδιδόμενον δὶς τοῦ μηνός. Ἐν Ἀθήναις 1863—1867. τέσσαρες τόμοι εἰς 4ον. Ἀντὶ 64 δρ Δρ. 30 (Δρ. 6.).

Σουρῆ Γ. Ποιήματα. Δύο τόμοι εἰς σχῆμα μέγα 8ον ἐκ σελ. 227 ὁ μὲν καὶ 240 ὁ δέ, περιέχοντες διάφορα κοινωνικὰ καὶ πολιτικὰ ποιήματα τοῦ δημοτικωτάτου σατυρικοῦ ποιητοῦ. Ἀντὶ δρ. 10. Δρ 6 (70).

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑΙ ΚΑΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑΙ

Τὴν παρελθοῦσαν κυριακὴν συνῆλθον ἐν μιᾷ τῶν αἰθουσῶν τοῦ πανεπιστημίου τὰ μέλη τῆς ἐνταῦθα ἀρχαιολογικῆς ἑταιρίας ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ κ. Ἀλ. Κοντοσταύλου. Ἐν ἀρχῇ ὁ γραμματεὺς τῆς ἑταιρίας κ. Σ. Κουμανούδης ἀνέγνω μακρὰν ἔκθεσιν τῶν πεπραγμένων κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ὑπὸ τῆς ἑταιρίας, ἰδίως δὲ λεπτομερῶς ἀνέφερε τὰς γενομένας ἀρχαιολογικὰς ἀνασκαφὰς καὶ τὰς ἀνακαλυφθείσας ἀρχαιότητας δαπάνῃ τῆς ἑταιρίας. Κατόπιν ὁ ταμίας τῆς ἑταιρίας ἔδωκε λόγον τῆς ἐνιαυσίου διαχειρίσεως μεθ' ὃ ἐξελέγη τριμελὴς ἐπιτροπὴ ἐκ τῶν μελῶν πρὸς ἐξέλεγξιν τῆς διαχειρίσεως.

— Τὸ συμβούλιον τοῦ Συλλόγου πρὸς διάδοσιν τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων, ἐκτιμῶν τὰς ὑπὲρ τῆς ἑλληνικῆς παιδείας γενναίας εἰσφορὰς τοῦ ἐν Μασσαλίᾳ ὁμογενοῦς κ. Στεφάνου Ζαφειροπούλου, ἀπεφάσισε πρὸς τιμὴν αὐτοῦ ν' ἀναρτήσῃ τὴν εἰκόνα του ἐν τῇ αἰθούσῃ τῶν συνεδριάσεων. Τὴν εἰκόνα θὰ γράψῃ ὁ παρ' ἡμῖν διακεκριμένος καλλιτέχνης κ. Ν. Λύτρας.

ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ

26 Ἰανουαρίου. Ἕνεκα τῶν ἀπόκρεων διεκόπησαν αἱ ἐργασίαι τῶν δικαστηρίων μέχρι τῆς α' ἑβδομάδος τῆς τεσσαρακοστῆς.

27 Ἰανουαρίου. Διὰ Β. διατάγματος ἐπετράπη εἰς τὸν ὑπουργὸν τῶν οἰκονομικῶν νὰ ἐκδώσῃ τμηματικὰ γραμμάτια τοῦ δημοσίου ταμείου φέροντα ἐν συνόλῳ τὸ ποσὸν δραχμῶν ἑνὸς ἑκατομμυρίου καὶ τόκου δραχμῶν εἴκοσι πέντε χιλιάδων, πληρωτέα ἐν Παρισίοις εἰς χρυσὸν εἰς διορίαν ἓξ μηνῶν μετὰ προμηθείας 1]2 % ἐφάπαξ καταβαλλομένης. Τὸ ποσὸν τοῦ προσωρινοῦ τούτου δανείου ἀποδίδεται ἀπέναντι τοῦ πρὸς τὴν Ἐθνικὴν Τράπεζαν δανείου ἐπὶ τόκῳ 5 1]2 τοῖς ἑκατόν. — Ἕνεκα τῆς ψυχρότητος τοῦ καιροῦ ηὔξησε πάλιν ἡ θνητότης, οἱ θάνατοι ἀνῆλθον εἰς 16, ὧν τινες ἐξ ἱλαρᾶς.

28 Ἰανουαρίου. Ὁ δῆμος Τροιζηνίων ἀνέγραψε ἐπίτιμον δημότην αὐτοῦ τὸν βασιλόπαιδα Γεώργιον.

29 Ἰανουαρίου. Ἐπανελήφθησαν αἱ συνεδριάσεις τῆς Βουλῆς. Μακρὰ συζήτησις ἐγένετο ἐπὶ ἐπερωτήσεως τῆς ἀντιπολιτευούσης περὶ ἀντιπειθαρχικῶν διαθέσεων τοῦ ἐν Λαρίσῃ στρατοῦ. Ὁ κ. Τρικούπης ἀπήντησεν ὅτι ἀνακρίσεις ἐνεργοῦνται περὶ τούτου.

30 Ἰανουαρίου. Ἐν τῇ σημερινῇ συνεδριάσει τῆς Βουλῆς ἐγένοντο διάφοροι ἐπερωτήσεις, ἰδίως περὶ τοῦ κ. Μπουντούρη, ὅστις διορισθεὶς τελετάρχης τῆς Αὐλῆς δὲν παρῃτήθη τοῦ βουλευτικοῦ ἀξιώματος.

31 Ἰανουαρίου. Μετά τινας ἐπερωτήσεις ἡ συνεδρίασις τῆς Βουλῆς διελύθη ἐλλείψει ἀπαρτίας.—Ἀπονέμεται ὁ ἀργυροῦς σταυρὸς τοῦ Σωτῆρος εἰς πάντας τοὺς δημάρχας τοῦ κράτους ὅσοι δὲν ἔχουσιν αὐτόν.

1 Φεβρουαρίου. Καὶ ἡ σημερινὴ συνεδρίασις τῆς Βουλῆς κατηναλώθη εἰς ἐπερωτήσεις.

ΝΕΑ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ

Ἐξεδόθη τὸ Γ' τμῆμα τοῦ καταλόγου τῶν βιβλίων τῆς Ἐθνικῆς Βιβλιοθήκης, περιλαμβάνον τὴν λατινικὴν φιλολογίαν, ἤτοι, πλὴν τῶν ἐκκλησιαστικῶν καὶ νομικῶν, ἅπαντα τὰ σωζόμενα ἔργα τῶν γραψάντων λατινιστὶ ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι τοῦ ἑβδόμου μετὰ Χριστὸν αἰῶνος, οὐ μόνον δὲ τὰ κείμενα αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ τὰς μεταφράσεις, τὰ σχόλια, τὰ εἰδικὰ λεξικὰ καὶ πάντα ἐν γένει τὰ χρήσιμα πρὸς ἑρμηνείαν τοῦ κειμένου συγγράμματα. Εἶνε τεῦχος εἰς 4ον καὶ ἀπαρτίζεται ἐκ σελίδων 150.

—Ὁ Δ.Π.Ταγκόπουλος ἀγγέλλει τὴν προσεχῆ ἔκδοσιν τῶν *Πρώτων Στίχων* του, τιμωμένων ἐν τῷ Ἐσωτερικῷ δρ. 1 καὶ ἐν τῷ Ἐξωτερικῷ δρ. 1,50.

—Ἐξεδόθησαν: **Δικαστικὰ νομοσχέδια** ὑποβληθέντα εἰς τὴν Βουλὴν τῶν Ἑλλήνων ὑπὸ τοῦ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Ὑπουργοῦ *Δημητρίου Δ. Βουλπιώτου.* Ἐν Ἀθήναις ἐκ τοῦ Ἐθνικοῦ τυπογραφείου 1889. 8ον σ.51.

Συμβολαὶ εἰς ἀναμόρφωσιν τῆς παρ' ἡμῖν μέσης ἐκπαιδεύσεως ὑπὸ *Δ. Κ. Ζαγγογιάννη* Λαμιέως. Τεῦχος Β' ἄρθρον πέμπτον. Ἐν Ἀθήναις ἐκ τοῦ τυπογραφείου Ἀλεξ. Παπαγεωργίου 1889. 8ον σ. 55. δρ. 1,25.

ΤΗΛΕΦΩΝΗΜΑΤΑ

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

Ἐπιγραφὴ ἐξοχικῆς οἰκίας. Εὐχαὶ γονέων στηρίζουσι θεμέλια οἴκων.

Ἔβρος.

Κι' ἀπ'αὐτὸ τὸ μέλι γλύκα πειὸ μεγάλη
τ' εἶνε ἐκεῖνο πῶχει ;
Συντροφιὰ νὰ ἔχῃς κ' ἥσυχο κεφάλι
'ς τοῦ σπιτιοῦ τὴν κώχη.

Κωνσταντινούπολις. Εὔα.

«Λυσιμέριμνον»

Τ. Χ.

Ἂν γλυκοθύμους τὰς στιγμὰς
Ποθῇς ἐδῶ νὰ ζήσῃς,
Μελέτα πῶς καλλίτερα
Τὸ ἔθνος νὰ ὠφελήσῃς.

Κεφαλληνία. Σ. Δ.

Mariage d'Amour. Πρὸ μηνῶν ἐξεδόθη ὑπὸ τῶν ἐν Παρισίοις ἐκδοτῶν C. Marpon et E. Flammarion περιπαθέστατον μυθιστόρημα τοῦ **Catulle Mendès** ἐπιγραφομένη **Charles Lamb et Sophie.** Τὸ τελευταῖον αὐτοῦ κεφάλαιον φέρει τὴν ζητουμένην ἐπιγραφήν.

Τ. Χ.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Φίλῳ τῆς ***Ἑστίας.*** Πειραιᾶ. Πολὺ ἀργὰ πλέον· εὐχαριστοῦμεν.

κ. Ε. Γ. Δὲν εἶνε κατάλληλον διὰ τὴν ***Ἑστίαν*** τὸ ἀποκρηάτικό σας

κ. Κ. Μπ. Σῦρον. Ἐστάλησαν τὰ Διηγ. Δρ. καὶ εἶνε τὸ δεύτερον ἀντίτυπον ποῦ σᾶς στέλλεται, ἀφοῦ τὸ πρῶτον ἐχάθη.

κ. Δ. Γ. Ν. Σῦρον. Βεβαίως ἡ κυριωτέρα φροντὶς τῆς Διευθύνσεως δὲν εἶνε δὰ πῶς νὰ μὴ συμβῇ καὶ κανὲν παρόραμα μέσα εἰς τὴν σειρὰν τῶν παιγνίων καὶ λύσεων, καὶ παρακαλοῦμεν νὰ μὴν τὰ παίρνετε κατάκαρδα. Ὅταν δὲ τὸ παρόραμα δὲν ἐμποδίζει τὴν λύσιν, δὲν ἀξίζει οὔτε λόγος νὰ γίνεται. Τὰς λύσεις δὲν ὑποχρεούμεθα νὰ δημοσιεύωμεν μετὰ 15 ἡμέρας ὡρισμένως, τινὲς ὕστεροῦν δι' ἔλλειψιν χώρου ἢ ἄλλην αἰτίαν. Λυτῶν ὀνόματα προχείρως δημοσιεύονται καθ' ἑβδομάδα καὶ ὅσα ἐπιτρέπει ὁ χῶρος. Ὁ ἀκριβὴς ἔλεγχος θὰ γείνῃ εἰς τὸ τέλος τῆς τριμηνίας.

Digitized by Google

Παραπονουμένῳ. Πειραιᾶ. Διότι δὲν εὕρωμεν αὐτὴν τῆς προκοπῆς. Ἔχομεν δὲ λάβῃ πλήρη τὴν ἐλευθερίαν νὰ δημοσιεύωμεν μόνον ὅσας ἐπιγραφὰς κρίνομεν τῆς προκοπῆς. Ἂν τὰς δημοσιεύωμεν ὅλας ὅσας λαμβάνομεν καθ' ἑκάστην ὄχι μόνον τὸ φύλλον τῆς *Ἑστίας* δὲν θὰ ἤρκει, ἀλλ' οὐδὲ οἱ τοῖχοι τῆς οἰκίας τοῦ ὁμογενοῦς ἐμπόρου.

Φιλομαθεῖ ἀναγνωστρίᾳ. κ Ἐ Ζ Β Εὐχαριστοῦμεν, διότι μετὰ προθυμίας ἐσπεύσατε ν' ἀπαντήσητε εἰς τὴν διελεκτικὴν ἀπορίαν τοῦ ἐκ Πατρῶν Ἀναγνώσνου, ἀλλ' ἀδυνατοῦμεν νὰ δημοσιεύσωμεν καὶ τὰς ὑμετέρας ἀπαντήσεις ἀφοῦ πρὸ τούτων ἐλήφθη ἑτέρα ὑπὸ λογίου γραφεῖσα καὶ εὐκρινίζουσα ἄριστα τὸ ζήτημα, ἣν ἐν τῷ προσεχεῖ φύλλῳ θὰ δημοσιεύσωμεν.

Κυρίαν Ε. Α. Κων]πολιν Τὸ Βαρόμετρον κάλλιστον ὡς μετάφρασις, κάκιστον ὡς πρωτότυπον. Ἀνούσιον πρᾶγμα! δὲν ἤξιζε τὸν κόπον Εὐχαριστοῦμεν διότι δὲν λησμονεῖτε τὴν *Ἑστίαν* καὶ λυπούμεθα διότι δὲν δυνάμεθα καὶ ἐμπράκτως νὰ σᾶς εὐχαριστῶμεν ἑκάστοτε

Atehopé, Καρλσρούην. Δὲν εὕρομεν αὐτὸ ἄξιον δημοσιεύσεως ἐν τῷ συνόλῳ, ἀλλ' ἔχει πολλὰ καλὰ μέρη. Ἂς ἐλπίσωμεν ὅτι εἰς μέλλοντα ἔργα θὰ ἐπιτύχετε περισσότερον

κ. Κ. Κ. ἐνταῦθα. Ἐλήφθη· σᾶς εὐχαριστοῦμεν· θὰ δημοσιευθῇ προσεχῶς.

κ. κ. Δ. Ζ. Ζάκυνθον— Ι. Σ. Β.— Ἀδ. Π. Κέρκυραν.— Δ. Τ. Τένεδον.—Γ. Π. Τ.—Μ. Ι. Π.—Μ.Π Βῶλον. Γ. Σ. Β.—Δ. Α. Σ. Βόνιτσαν.—Α. Π. Α. Ζάκυνθον Δ. Α. Σ. Αἴγιον.--Ν. Γ. Α. Graz.—Ν. Γ. Β. Κ[πολιν.—Ν. Ρ. Γαλάζιον.—Κ. Σ. Βατούμ. Ἡ συνδρομὴ ὑμῶν ἐλήφθη.

κ. Δ. Κ. Λάρισαν. Ἐλήφθη ἡ συνδρομὴ τοῦ κ. Χ. Δ. Σᾶς εὐχαριστοῦμεν.

κ. Α. Ι. Ι. Ἐλισαβετόπολιν. Ἐλήφθησαν· ἀπεστάλησαν ὑμῖν τὰ μέχρι τοῦδε ἐκδοθέντα φύλλα καὶ τὸ ζητηθὲν βιβλίον.

κ. Κ. Α. Δ. Βῶλον. Ἐλήφθησαν, ἀπεστάλησαν δὲ τὰ ζητηθέντα.

κ. Χ. Σῦρον. Σημειώσατε ἡμῖν τὴν τιμὴν ἣν ζητεῖτε διὰ τὸν Passow, πρὸς δὲ ἂν ἡ διατήρησίς του εἶνε καλή. Περὶ δὲ τῶν ἄλλων θὰ σᾶς ἀπαντήσωμεν ταχυδρομικῶς.

Καν Μ.Χ.Τρίπολιν. Ἐλήφθησαν, σᾶς εὐχαριστοῦμεν.

Καν Α. Ι. Α. Βῶλον. Ἐλήφθη ἡ συνδρομὴ ὑμῶν, ἀπεστάλη δ' ὁ ζητούμενος ἀριθμός. Ἕκαστον τῶν δραμάτων τοῦ Σαίξπηρ τιμᾶται δρ. 3—Ἐκ τούτων ὁ Μάκβεθ θὰ ἐκδοθῇ κατ' αὐτὰς διωρθωμένος ἐν τῷ Βιβλιοθήκῃ τῆς Ἑστίας, τιμώμενος 1 δρ.25 ἐν ταῖς ἐπαρχίαις

κ. Γ. Ν. Λ. Καράκαλ. Οἱ 5 τόμοι μετὰ ταχυδρομικῶν τιμῶνται ἄδετοι δρ. 27,50.

κ. Γ. Η. Π. Κερασοῦντα. Ἐλήφθησαν, τὸ δὲ περιπλέον ἐπληρώθησαν ὅπου ἐγράφετε.

Συνδρομητῇ ἐνταῦθα. Τὴν ἔννοιαν ταύτην ἀποδίδει ἀκριβέστατα ἡ κοινὴ λέξις *κεφαλόσκαλον*· ἡ ἀρχαία *πόδιον* ἔχει ἄλλην σημασίαν. Ἡ δὲ γαλλ. λέξις Perron σημαίνει μᾶλλον τὴν ἐξωτερικὴν ὕπαιθρον κλίμακα («τὸ ἔξω ἀνάβαθρον» τῶν ἀρχαίων).

κ. Σ. Δ. Δ. Ἄρταν. Ἐλήφθησαν, ἀπεστάλησαν δὲ τὰ ζητηθέντα. Περισσεύουσι δρ. 3, ἃς ἔχομεν εἰς διαθεσίν σας.

Rd J. O. N. Lieland. Ἐλήφθησαν, σᾶς εὐχαριστοῦμεν. Ταχυδρομικῶς σᾶς ἐγράψαμεν.

κ. κ. Γ. Μ. Κέρκυραν. Κ. Σ. Πειραιᾶ. Ι. Δ. Γείσκ. Τὰ ζητηθέντα ἐστάλησαν.

κ. Α. Μ. Καστελάνους. Ἐλήφθησαν αἱ συνδρομαὶ τῶν ὑφ' ὑμῶν ἐγγραφέντων νέων συνδρομητῶν, πρὸς οὓς ἀπεστάλησαν τὰ φύλλα.

κ. Γ. Κ. .Ὀδησσόν. Τὰ ζητηθέντα ἐστάλησαν. Ταχυδρομικῶς σᾶς γράφομεν. Τὸ μέρος τῆς Πινακοθήκης κατὰ λάθος ἐστάλη πρὸς ὑμᾶς, ἀντὶ τοῦ κ. Α. Μάλ. πρὸς ὃν παρακαλεῖσθε νὰ τὸ δώσητε.

Τοῖς ἁπανταχοῦ ἀναγνώσταις. Οἱ μὴ λαμβάνοντες ἀμέσως ἀπαντήσεις ἐν τῇ ἀλληλογραφίᾳ ἃς μὴ ἀνησυχῶσι. Τοῦτο συμβαίνει διότι οὐδὲ χρόνος οὐδὲ χῶρος ἐπαρκὴς ὑπάρχει. Οἱ δὲ ἀποστέλλοντες λύσεις ἢ ἄλλα μικρὰ πράγματα πρὸς δημοσίευσιν ἃς μὴ περιμένωσιν ἄλλην ἀπάντησιν, ἢ τὴν δημοσίευσιν αὐτῶν ἂν κριθῶσι ἄξια δημοσιεύσεως.

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΝ

2 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1890

	Δραχ.	Λεπτά
ΟΜΟΛΟΓΙΑ ΕΘΝΙΚΩΝ ΔΑΝΕΙΩΝ		
Τῶν 26,000,000 πρὸς 5 % τοῦ 1874...	505	50
» 120,000,000 » 5 % τοῦ 1881...	569	—
» 170,000,000 » 5 % τοῦ 1885...	568	—
» 135,000,000 » 5 % τοῦ 1888...	463	—
» 30,000,000 » 5 % τοῦ 1889...	450	—
» 125,000,000 » 4 % τοῦ 1889.«.	450	—
Κτηματικαὶ ὁμολογίαι ἐθν. τραπέζης τῶν 60,000,000 μετὰ λαχείου φρ........	522	—
ΜΕΤΟΧΑΙ ΤΡΑΠΕΖΩΝ		
Ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος........	4470	—
Γενικὴ Πιστωτικὴ Τράπεζα..........	204	—
Τράπεζα Βιομηχανικῆς Πίστεως	80	—
Προνομιοῦχος Τράπεζα Ἠπειροθεσσαλίας.	260	50
ΜΕΤΟΧΑΙ ΕΤΑΙΡΙΩΝ		
Ἑταιρία Μεταλλουργείων Λαυρίου	151	—
Σιδηρόδρομοι Ἀθηνῶν - Πειραιῶς......	417	—
Σιδηροδρόμου Πύργου - Κατακώλου.....	130	—
ΝΟΜΙΣΜΑΤΑ		
Εἰκοσόφραγκον	24	51
Λίρα Ὀθωμανικὴ	28	05
ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΑ		
Ἐπὶ Λονδίνου 3μηνον τραπεζικόν......	30	75
Ἐπὶ Λονδίνου Chèque .	31	15
Ἐπὶ Παρισίων...........	1	22 1/4
Ἐπὶ Παρισίων τρίμηνον τραπεζικόν....	1	23 1/4

"LA NEW YORK,,

Η ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ

ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙ ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑ

ΙΔΡΥΘΕΙΣΑ ΤΩι 1845

ΕΓΓΥΗΤΙΚΟΝ ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ

ΟΛΟΚΛΗΡΟΝ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΜΕΝΟΝ ΤΗ 1 ΙΑΝΟΥΑΡ. 1889

ΦΡ 484,000,000 ΦΡ

ΑΜΟΙΒΑΙΑ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΔΙ' ΩΡΙΣΜΕΝΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΤΡΩΝ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ

Οἱ ἀσφαλιζόμενοι εἶνε οἱ μόνοι ἰδιοκτῆται τοῦ ἐγγυητικοῦ κεφαλαίου καὶ τῶν κερδῶν.

ΠΡΟΙΚΟΔΟΤΗΣΙΣ ΤΕΚΝΩΝ

Ἐξασφάλισις κεφαλαίου ἢ ἐτησίου εἰσοδήματος μετὰ 10, 15 ἢ 20 ἔτη.

Γενικὸς ἀντιπρόσωπος ἐν Ἀθήναις

Δ. Γ. ΜΑΚΚΑΣ

Γραφεῖον παρὰ τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν.

Digitized by Google

ΠΑΙΓΝΙΑ

Α' ΤΡΙΜΗΝΙΑ 1890

21. — **Σκάκι**

Πρόβλημα

Μαῦρα

α β γ δ ε ζ η θ

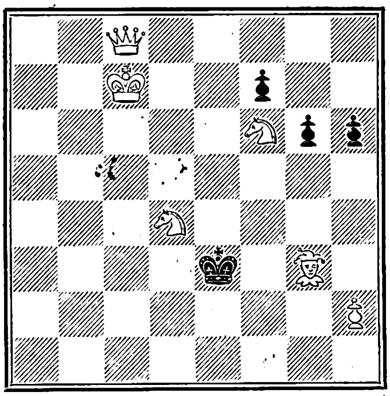

Λευκά

Εἰς τρεῖς κινήσεις κερδίζουν τὰ λευκά.

ΣΗΜ. Λύσεις ἐπιτυχεῖς θεωροῦνται μόνον ἐκεῖναι αἱ ὁποῖαι σημειοῦσιν ὅλας τὰς ποικιλίας τῶν κινήσεων.

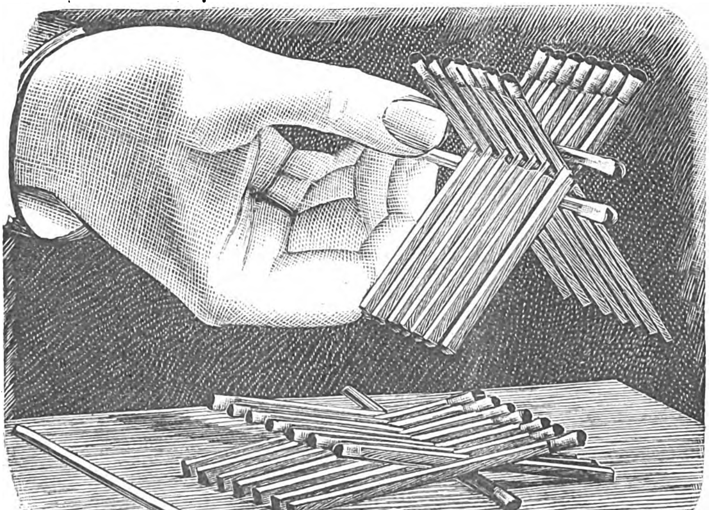

22.— **Τὰ φορτηγὰ σπίρτα.**

Πῶς ἐπάνω εἰς ἓν σπίρτον ἠμπορεῖται νὰ φορτώσετε πολλὰ ἄλλα;

Ἡ ἄνωθι εἰκὼν δεικνύει τὸν τρόπον κατὰ τὸν ὁποῖον συσφιγγόμενα χιαστῶς δύνανται 10-15 σπίρτα νὰ κρεμασθῶσιν ἐπάνω εἰς ἕν. Καὶ δὲν ἀπαιτεῖται ἔκτακτος δεξιότης διὰ νὰ ἐπιτύχῃ τὸ πείραμα.

23. — **Δόμινον**

Πρόβλημα

Δύο παῖκται: ὁ Α καὶ ὁ Β λαμβάνουν ἕκαστος ἀπὸ δέκα κόκκαλα, τὰ δὲ λοιπὰ ὀκτὼ μένουν σκεπασμένα κάτω. Τὰ κόκκαλα τοῦ Β μετροῦν τρεῖς *πόντους* ὀλιγωτέρους ἀπὸ τοῦ Α. Ὁ Α ἔχει

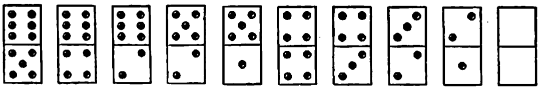

Ὁ Α παίζει πρῶτον *διπλοῦν τέσσαρα* καὶ κερδίζει, ιότι μὲ τὸ ἔνατον κόκκαλον κλείει τὸ παιγνίδιον διὰ τοῦ *ἓξ τέσσαρα*. Ὁ Α μένει μὲ ἓν κόκκαλον μετροῦν πέντε *πόντους* καὶ ὁ Β μὲ δύο κόκκαλα μετροῦντα δέκα.

Ποῖα κόκκαλα ἔμειναν σκεπασμένα; Ποῖα κόκκαλα εἶχεν ὁ Β; Πῶς ἐπαίχθη τὸ παιγνίδιον;

24. — **Παιγνιόχαρτα**

Πασιέντζα «Ὁ σιδηρόδρομος».

Ἐκ τῆς σκεπαστῆς δέσμης τῶν χαρτίων λαμβάνετε κατὰ σειρὰν χαρτία καὶ ἁπλώνετε αὐτὰ ἀνοικτὰ εἰς γραμμὴν ἐπὶ τῆς τραπέζης π.χ.

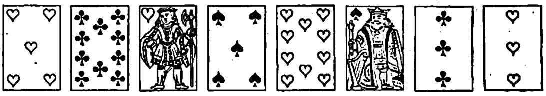

Ὅπου τυγχάνουν δύο χαρτία μεταξὺ χαρτίων ἢ τῆς αὐτῆς φυλῆς ἢ τῆς αὐτῆς ἀξίας ταῦτα ἀφαιροῦνται. Εἰς τὴν γραμμὴν αὐτὴν ἀφαιροῦνται τὸ δέκα σπαθὶ καὶ ὁ φάντες κούπα, διότι εἶνε μεταξὺ τοῦ πέντε κούπα καὶ τοῦ πέντε μπαστούνι· ἀφαιροῦνται ὁ ρήγας μπαστούνι καὶ τὸ τρία σπαθὶ διότι εἶνε μεταξὺ τοῦ δέκα κούπα καὶ τοῦ τρία κούπα. Ἡ γραμμὴ τότε πυκνοῦται καὶ ἔρχονται τὸ πέντε μπαστούνι καὶ τὸ δέκα κούπα μεταξὺ τοῦ πέντε καὶ τρία κούπα, ἐπομένως ἀφαιροῦνται καὶ αὐτά. Διὰ τῶν ἀφαιρέσεων αὐτῶν πρέπει νὰ κατορθωθῇ ὥστε εἰς τὸ τέλος νὰ μὴ μείνῃ κανὲν χαρτίον. Ἐπιτρέπεται δὲ ὅταν ἡ δέσμη τελειώσῃ, καὶ μένει ἀκόμη γραμμὴ χαρτίων, νὰ μεταφέρῃ τις τὸ τελευταῖον τῆς γραμμῆς εἰς τὸ πλευρὸν τοῦ πρώτου, ὅπως ἑνώσῃ τὰς δύο ἄκρας καὶ ἐπιτύχῃ τὴν ἀφαίρεσιν καὶ ἄλλων χαρτίων.

25 — **Κρυπτογράφημα**

Νὰ ἀναγνωσθῇ κοινή τις παροιμία:

ε3ο1ε3η1 υ3α4ε2υ3 ο1ε3ε1ε1ε3υ3
ο1υ3ο3υ3α4ε2ε3α4 υ1ο5υ2υ3α4
ε2υ1 ε4α5ε5υ3ο5η3ο2α3

26 — **Αἴνιγμα.**

Εἰμ' ἕνα μικρὸ νησί.
Ἂν τὴν κεφαλήν μου κόψῃς,
Παρευθὺς ἀλλάζ' ἡ ὄψις
Μ' ἔχεις καὶ μὲ τρώγεις σύ.

ΛΥΣΕΙΣ

11. — **Γεωμετρικὸν πρόβλημα.** Τὸ σχῆμα ἐγένετο μικρότερον δι' οἰκονομίαν χώρου, ἀλλ' ὁ τρόπος τῆς παραθέσεως τῶν προταθέντων τριγώνων καὶ τοῦ τετραγώνου πρὸς σχηματισμὸν αὐτοῦ εἶνε καταφανής.

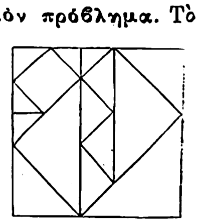

12. — **Αἴνιγμα,** Ἴον — ιον.

13. — **Διπλοῦν ἀκρόστιχον:** (Ἀχαΐα, Μίλων, Ἀθηνᾶ, Λύκος, Ἰκτίς, Ἀγορά) Ἀμαλία — Ἄνασσα.

14. — **Ἐλλιποσύμφωνον:**

Ἦτον 'ς τὴν ἄλαλη τὴν ἐρημία
στρογγυλοφέγγαρη φωτοχυσία
σὰν τὴ λαμπρόπλαστη πρωτονυχτιά.

15. — **Ἀπορία.** Ἡ τρύπα.

ΛΥΤΑΙ

Ἀθηνῶν: Ἀθηνᾶ Κλωναράκη, Ἀλ. Τσιμῆς, Ε. Β. Ρ., Α. Κανταχίδης, Ν. Βραχνός, Πυθωνική, Κάσσιος, Ναυπλιεύς, Φ. Διαμαντόπουλος, Ι. Δ. Πούμπουρας, Κ. Βελλίνης, Ι. Βιδάλης, Ν. Καργαδούρης, Ι. Καλεγερόπουλος, Μῆτζος, Π. Χ. Μαχρῆς, Γ. Ἐμ. Σταματέλου, Κ. Καρόλου, Γ. Π. Οἰκονόμου, Ἐπαμ. Γιαννικάκης.

Πατρῶν: Εὔμηλος, Νουμᾶς,

Σύρου: Οἰδίπους, Δ. Γ. Νικολάρας.

Τριπόλεως: Σ.Α.Χ - *Τραπεζοῦντος*: Τριανταφυλλίδης.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1890-1039

Digitized by Google

Περίοδος δευτέρα

ΕΣΤΙΑ
ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΗ

ΕΝ ΤΩι ΕΣΩΤΕΡΙΚΩι

Συνδρομή Εξάμηνος Δρ. 8
Συνδρομή Ετησία Δρ. 15

Τιμή Φύλλου Λεπ. 30

ΑΙ ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑΙ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΙΔΡΥΘΕΝ ΤΩι 1876
Βραβευθὲν ὑπὸ τοῦ ἐν Παρισίοις Συλλόγου πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν ἑλλ. σπουδῶν, ἀξιωθὲν ἀργυροῦ μεταλλίου ἐν τῇ ἐκθέσει τῆς Δ' Ὀλυμπιάδος καὶ χαλκοῦ ἐν τῇ Παγκοσμίῳ Ἐκθέσει τοῦ 1889.

ΕΝ ΤΩι ΕΞΩΤΕΡΙΚΩι

Συνδρομή Εξάμηνος Φρ. 10
Συνδρομή Ετησία Φρ. 20

Τιμή Φύλλου Λεπ. 40

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

1890—Τόμος Α', ἀριθ. 6. | ΕΚΔΟΤΑΙ Ν. Γ. ΠΟΛΙΤΗΣ ΚΑΙ Γ. ΔΡΟΣΙΝΗΣ | Ἀθῆναι 10 Φεβρουαρίου

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ: (Ἐν τῷ φύλλῳ) ΕΙΣ ΤΟΙΧΟΣ ὑπὸ Μιχαὴλ Μητσάκη. — ΜΗΤΡΥΙΑ διήγημα ὑπὸ Γρηγορίου Ξενοπούλου. — ΟΥΡΑΝΙΑ ὑπὸ Κ. Φλαμμαριόν. — ΑΙ ΑΠΟΚΡΕΩ ΑΝΑ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ : *Τὸ πρωτοπαλλήκαρον καὶ ὁ Ἀγὰς ἐν Ὀλύμποις τῆς Χίου* ὑπὸ Κ. Ν. Κανελλάκη. *Ὀρχήσεις καὶ στιχουργικοὶ ἀγῶνες ἐν Σίφνῳ* ὑπὸ Ι. Χ. Δραγάτση. *Τὸ τελευταῖον ᾆσμα τῶν Ἀπόκρεων ἐν Φθιώτιδι* ὑπὸ Χ.Χ.Χ. *Αἱ εὐωχίαι τῶν Ἀπόκρεων ἐν Κατοχῇ τῆς Αἰτωλίας* ὑπὸ Χ. Γ. Βλάχου.—ΜΑΝΝΑ ΚΑΙ ΚΟΡΗ ποίημα ὑπὸ Ἀρ. Ἐφταλιώτη.— ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ: *Ἀνάλεκτα*, *Χρονικά*, *Εἰκόνες*, *Παντοῖα*, *Μία συμβουλὴ καθ' ἑβδομάδα*, *Τρεῖς γνῶμαι καθ' ἑβδομάδα*, *Ἐδῶ κ' ἐκεῖ*. — (Ἐν τῷ παραρτήματι): ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑΙ ΚΑΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑΙ ΕΙΔΗΣΕΙΣ. — ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ. — ΝΕΑ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ. — ΤΗΛΕΦΩΝΗΜΑΤΑ. — ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ.— ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΝ. — ΠΑΙΓΝΙΑ.

ΕΙΚΟΝΕΣ: Η ΑΠΟΚΡΕΩΣ. — ΒΙΚΤΩΡ ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ *διάδοχος τοῦ Ἰταλικοῦ θρόνου*. — ΔΕΝ ΕΡΧΕΤΑΙ Ο ΠΑΤΕΡΑΣ εἰκὼν Λ. Δὰ Ρίος. — ΤΡΙΑ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑ ΚΟΣΜΗΜΑΤΑ.— ΠΑΙΓΝΙΑ.

BODL:LIB

ΕΙΔΗΣΕΙΣ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑΙ ΚΑΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑΙ

Περὶ τῆς ἀρχαίας σαρκοφάγου, περὶ ἧς ἐγράψαμέν τινα ἐν τῷ προηγουμένῳ φύλλῳ, ὁ ἐν Πάτραις καθηγητὴς κ. Εὐάγγελος Παπαγατζῆς ἐπιστέλλει ἡμῖν τὰ ἑπόμενα, λεπτομερέστερα καὶ ἀκριβέστερα : Ἡ σαρκοφάγος αὕτη εὑρέθη οὐ μακρὰν τῶν Πατρῶν, κατὰ τὴν θέσιν τῆς ἀρχαίας Ἀρόης, παρὰ τὸν ναὸν τοῦ ἁγίου Ἰωάννου, ὅπου ἔχει εὑρεθῇ καὶ κιονόκρανόν τι, ἐκτισμένον νῦν ἐν τοίχῳ παρακειμένης σταφιδαμπέλου. Ἔχει δὲ μῆκος μὲν 2 περίπου μέτρων, πλάτος 0,90 καὶ ὕψος 1,30, καὶ κοσμεῖται δι' ἀναγλύφων ῥωμαϊκῆς τέχνης κατὰ τὰς τέσσαρας πλευρὰς αὐτῆς. Καὶ ἐν μὲν τῇ πλευρᾷ τῆς προσόψεως εἶναι ἐπειργασμένη ἡ οὐχὶ ἀσυνήθης εἰς σαρκοφάγους καὶ εἰς ἐπιτυμβίους στήλας παράστασις θήρας κάπρου. Ἀπεικονίζεται δὲ κάπρος, ὅστις καταβαλὼν πρὸ αὐτοῦ ἕνα τῶν θηρευτῶν (ἄνδρα μᾶλλον προκεχωρηκότα, ὕπτιον κατακείμενον καὶ προσπαθοῦντα διὰ τοῦ ἀριστεροῦ ποδὸς νὰ ἀπωθήσῃ τὴν ὁρμὴν τοῦ θηρίου), ἀπειλεῖται νὰ φονευθῇ ὑπὸ τῶν συνθηρατόρων, δύο μὲν ἐξ εὐωνύμων, τοῦ μὲν φέροντος ὀζῶδες ῥόπαλον, τοῦ δὲ πέλεκυν, τεσσάρων δὲ ἐκ δεξιῶν, ὧν εἷς μὲν νεαρὸς τὴν ἡλικίαν ὑπέρκειται τοῦ πεπτωκότος ζητῶν νὰ προφυλάξῃ αὐτόν, ἕτερος δὲ καθεστηκὼς ἀνὴρ κρατεῖ μᾶλλον δόρυ προτεταμένον, ὅπερ ἐθραύσθη, ὁ δὲ τρίτος ὅπλον τι ἐπίσης εἶχεν εἰς τὴν ἀποκεκομμένην χεῖρα καὶ ὁ ἄλλος προτείνει τὸ τόξον καὶ ἔχει ἐπὶ τῶν ὤμων τὴν φαρέτραν καὶ παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ κύνα κυνηγετικόν, καὶ οὐχὶ σύαγρον ὡς ἐγράφη. Ἐν δὲ τῇ ἀντιθέτῳ πλευρᾷ ἵστανται δύο λέοντες παραλλήλως χωριζόμενοι ὑπὸ λουτροφόρου, παρὰ τὴν βάσιν τῆς ὁποίας ἀναπαύονται οἱ πόδες αὐτῶν. Ἐν δὲ ταῖς μικροτέραις πλευραῖς παρίσταται ἐν τῇ μὲν ταῦρος, ἐφ' οὗ ἐπικάθηται γρύψ, ἐν δὲ τῇ ἑτέρᾳ ἄνδρες δύο, καὶ παρ' αὐτοῖς κύων, ὃν φαίνεται ἐρεθίζουσι. Ἐκ τοῦ ὅλου τούτου τῶν παραστάσεων ἐξέχει βεβαίως ἡ πρόσοψις, ἥτις εἶνε κεκοσμημένη ἄνωθεν καὶ κάτωθεν δι' ἀνθεμίων, καλῶς ἐπεξειργασμένων. Καλὴ ἐπίσης εἶναι καὶ ἡ ἐργασία τῶν κοσμημάτων τοῦ καλύμματος.

— Ἔληξαν αἱ παραστάσεις τοῦ ἐνταῦθα γαλλικοῦ μελοδραματικοῦ θιάσου, τὰ δὲ μέλη αὐτοῦ ἀπῆλθον εἰς Αἴγυπτον.

— Παρεστάθη τὴν δευτέραν ἐν τῷ νέῳ θεάτρῳ ὑπὸ μαθητῶν τοῦ δραματικοῦ Συλλόγου ὁ *Σκενδέρμπεης*, δρᾶμα τοῦ κ. Α. Ι. Ἀντωνιάδου.

— Τὴν παρελθοῦσαν παρασκευὴν συνεκροτήθη συνεδρίασις τῆς ἀγγλικῆς σχολῆς καθ' ἣν ὁ μὲν διευθυντὴς αὐτῆς κ. Γάρδνερ ὡμίλησε περὶ ἀτελῶν μεινάντων ἀγαλμάτων καὶ περὶ προτύπων τοιούτων, οἱ δὲ κ. κ. Βάρνσλεϋ καὶ Σοὺλτς ἐπέδειξαν εἰκόνας καὶ σχέδια τοῦ ἐν Στύροις μοναστηρίου τοῦ ἁγίου Λουκᾶ.

— Ἐν τῇ συνεδριάσει τῆς παρελθούσης Τετάρτης τοῦ ἐνταῦθα Γερμανικοῦ Ἰνστιτούτου ὡμίλησεν ὁ Ἕλλην νομισματολόγος κ. Ι. Ν. Σβορῶνος (Νομισματικὰ ἀνάλεκτα) καὶ μετ' αὐτὸν ὁ κ. A. Wilhelm περὶ τοῦ Ἰωνικοῦ ἀλφαβήτου ἐν προευκλειδείοις ἀττικοῖς ψηφίσμασιν.

— Ἡ ἐνταῦθα Ἀμερικανικὴ σχολὴ ἔλαβεν ἄδειαν νὰ ἐνεργήσῃ ἀνασκαφὰς ἐν Πλαταιαῖς.

ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ

2 Φεβρουαρίου. Ἐν τῇ Βουλῇ ἤρξατο ἡ συζήτησις ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ. — Ὁ συνταγματάρχης τοῦ πυροβολικοῦ κ. Ν. Σμόλενιτς ἀποστέλλεται ὑπὸ τῆς κυβερνήσεως εἰς Εὐρώπην ὅπως μελετήσῃ τὰ περὶ εἰσαγωγῆς τῶν ἐπαναληπτικῶν ὅπλων εἰς τὸν ἑλληνικὸν στρατόν.

3 Φεβρουαρίου. Πανταχόθεν τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος ἀγγέλλεται ὅτι ἐπικρατεῖ χειμὼν βαρὺς καὶ χιών. — Ἐπανειλημμένοι σεισμοὶ ἐγένοντο ἐν Αἰγίῳ, ἀλλ' ἄνευ τινὸς ἀπευκταίου.

4 Φεβρουαρίου. Κατὰ τὴν γενομένην ἐν Μεσολογγίῳ ἐκλογὴν ἑνὸς νομαρχιακοῦ συμβούλου ἐξελέχθη ὁ ὑποψήφιος τῆς κυβερνήσεως.

5 Φεβρουαρίου. Ἡ βασίλισσα ἀπέρχεται εἰς Πετρούπολιν τὸν προσεχῆ μάρτιον ὅπως παραστῇ εἰς τὸν τοκετὸν τῆς βασιλόπαιδος Ἀλεξάνδρας.— Ὁ βασιλεὺς ἀπέστειλε 500 δραχμὰς εἰς τὴν ἐπιτροπὴν τῶν φοιτητῶν τὴν διοργανώσασαν ἑσπερίδα ὑπὲρ τῆς Κρήτης.

6 Φεβρουαρίου. Ἐπεκυρώθη διὰ Β. Δ. ἡ μεταξὺ

Digitized by Google

Ἑλλάδος καὶ Ἑλβετίας συνομολογηθεῖσα ἐμπορικὴ σύμβασις.

7 *Φεβρουαρίου.* Ὁ διάδοχος τῆς Νεαπόλεως ἀνεχώρησεν ἐκ Βρενδησίου. Μεθαύριον ἀφικνεῖται εἰς Ἀθήνας

ΝΕΑ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ

Ἐξεδόθησαν: *Τῆς ἐν Ἀθήναις Φιλεκπαιδευτικῆς Ἑταιρίας τὰ κατὰ τὸ ἔτος 1888-1889 πεπραγμένα.* Τὸ ὀγκῶδες τοῦτο τεῦχος περιέχει τὰ πρακτικὰ τῆς γενικῆς τῶν μελῶν συνελεύσεως, τὴν ἔκθεσιν τοῦ διοικητικοῦ συμβουλίου, τὸν ἀπολογισμὸν τῆς διαχειρίσεως καὶ τὴν ἔκθεσιν τῆς ἐξελεγκτικῆς ἐπιτροπῆς, τὰ ἀποτελέσματα τῶν κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος γενικῶν ἐξετάσεων, τὸ πρόγραμμα τῆς διδασκαλίας κατὰ τὸ τρέχον κλπ. Κατὰ τοὺς ἐπισυνημμένους πίνακας ἡ περιουσία τῆς εταιρίας ταύτης ἀνήρχετο τῇ 31 Δεκεμβρίου 1888 εἰς δρ. 1,381,688.61, ἐξ ὧν 682,954 ἀκίνητος κτηματική, 369,776.60 ἀναπαλλοτρίωτος χρηματική, 312,979.85 διαθετέα χρηματικὴ καὶ τὰ ἄλλα ἐκ παρακαταθηκῶν καὶ ἐξ εἰσπράξεων ἐπὶ τοῦ τρέχοντος προϋπολογισμοῦ. Ὁ ἀπολογισμὸς δὲ τοῦ λήξαντος ἔτους ἀναγράφει ἔσοδα δρ. 321,580.47 ἔξοδα δὲ 327,044.23, ἤτοι ἔλλειμμα ἐκ δρ. 5,463,76. Τὸ ἔλλειμα τοῦτο προερχόμενον ἐκ τῶν ὑπερβαλλουσῶν ἀναγκῶν τοῦ ἱδρύματος προϋπελογίσθη εἰς 33,463, ἠλαττώθη δὲ ἐξ οἰκονομιῶν ἃς ἐπήνεγκεν ἡ διοίκησις. Ἐκπαιδευτικὴ κίνησις ἐγένετο ἡ ἑξῆς: Ἐνεγράφησαν κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος εἰς πάντα αὐτῆς τὰ ἐκπαιδευτήρια μαθητευόμενα: 2,037, ἐξ ὧν ἐν τῷ ἐνταῦθα προτύπῳ καὶ διδασκαλείῳ αὐτῆς 217, ἐν τῷ ἐξωτερικῷ διδασκαλείῳ 385, ἐν τῷ ἐξωτερικῷ προτύπῳ 553, ἐν τῷ νηπιαγωγείῳ 240, ἐν τῷ παρθεναγωγείῳ Κερκύρας 283 καὶ αἱ λοιπαὶ ἐν τοῖς ἄλλοις σχολείοις τῆς εταιρίας Τὰς ἐπὶ πτυχίῳ ἐξετάσεις ὑπέστησαν ἐν Ἀθήναις 93, ἐξ ὧν 37 ἔλαβον δίπλωμα α' τάξεως, 36 β' καὶ 25 γ'· ἐν Κερκύρᾳ δὲ 13, ἐξ ὧν 4 ἔλαβον πτυχίον α' τάξεως, 5 β' καὶ 4 γ'. Ἐσπούδαζον κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος ὑπότροφοι τῆς εταιρίας καὶ ἐκ κληροδοτημάτων ἐν τῷ Ἀρσακείῳ 12 καὶ 6 ἐν τῷ παρθεναγωγείῳ Κερκύρας, καὶ ἐφοίτων δωρεὰν εἰς τὰς ἀνωτέρας τάξεις τοῦ ἐξωτερικοῦ προτύπου 250 μαθήτριαι. Ἐσχηματίσθη δὲ κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος καὶ νέα δ' τάξις διὰ τὰς συσσίτους καὶ ἡμισυσσίτους, αἵτινες πρότερον συνεδιδάσκοντο μετὰ τῶν τοῦ ἐξωτερικοῦ διδασκαλείου. Καὶ ἐλήφθη ἡ ἀπόφασις ὅπως οἰκοδομηθῇ κατάλληλον καὶ ἐπαρκὲς ἐξωτερικὸν διδασκαλεῖον. Ἐν γένει τὸ ῥηθὲν τεῦχος μαρτυρεῖ τὴν ἀρίστην κατάστασιν τοῦ κοινωφελεστάτου ἱδρύματος, ὅπερ εἶνε ἄξιον πάσης προστασίας ἐκ μέρους τῶν εὐπόρων ὁμογενῶν, ὅπως τελεσφορώτερον ἐκπληροῖ τὸν ὑψηλὸν αὐτοῦ καὶ ἐθνικώτατον προορισμόν.

Βιβλιογραφικὸν Δελτίον *τοῦ Βιβλιοπωλείου τῆς Ἑστίας* ἀριθ. 2. (Ἀποστέλλεται δωρεὰν πρὸς τοὺς αἰτοῦντας)

Προστατευτικαὶ ὑπὲρ τῶν ἀποφυλακιζομένων καταδίκων εταιρίαι. Μελέτη *Π. Ἀγγελοπούλου Ἀθανάτου* δικηγόρου ἀναγνωσθεῖσα τὴν ἑσπέραν τῆς 6 Νοεμβρίου 1889 ἐν τῷ φιλολογικῷ συλλόγῳ Παρνασσῷ. Ἀθήνησι. Ἀπόσπασμα ἐκ τῆς «Οἰκονομικῆς Ἐπιθεωρήσεως» Νοεμβρίου 1889 8ον σ. 24.

Ἐξεδόθη τὸ πρῶτον τεῦχος τῶν **Ἀθηνῶν** συγγράμματος ἐκδιδομένου ὑπὸ τοῦ κ. *Ν. Ι. Σπανδωνῆ* τῇ συνεργασίᾳ πολλῶν λογίων Τὸ τεῦχος τοῦτο μετὰ περισσῆς φιλοκαλίας ἐκδεδομένον περιέχει τὸ χωρογραφικὸν διάγραμμα τῆς ἐπαρχίας Ἀττικῆς ὑπὸ Α. Μηλιαράκη, ἐν παραρτήματι δὲ λιθογραφικὴν εἰκόνα τῆς νῦν οἰκοδομουμένης ἐν τῷ πεδίῳ τοῦ Ἄρεως Σχολῆς τῶν Εὐελπίδων καὶ τμῆμα ἐκ τοῦ χάρτου τῆς πόλεως Ἀθηνῶν εἰς μεγάλην κλίμακα καὶ ἄλλας ἐν τῷ κειμένῳ εἰκόνας καὶ κοσμήματα Ἕκαστον τεῦχος ἀποτελούμενον ἐξ ἑνὸς ἥδυο τυπογ. φύλλων ὕλης, διαφόρων κοσμημάτων, καὶ εἰκόνων ἐν τῷ κειμένῳ, πίνακος καὶ εἰκόνος ἐν παραρτήματι τιμᾶται 1 δρ. ἐν Ἀθήναις, 1,10 ἐν ταῖς ἐπαρχίαις, 1 φρ.χρ. ἐν τῷ ἐξωτερικῷ. Τὸ σύγγραμμα προβαῖνον ὑφ' οὓς ὅρους ἤρξατο ἐκδιδόμενον θ' ἀποτελέσῃ ἔργον ἀληθῶς κάλλιστον καὶ ἄξιον πάσης συστάσεως. Οἱ ἐκ τοῦ ἐσωτερικοῦ καὶ ἐξωτερικοῦ συνδρομηταὶ τῆς *Ἑστίας* οἱ ἐπιθυμοῦντες νὰ λάβωσι τὸ ἐκδοθὲν τεῦχος δύνανται ν' ἀποστείλωσι τὸ ἀντίτιμον κατ' εὐθεῖαν πρὸς τὴν *Διεύθυνσιν τῆς Ἑστίας.*

—Ὁ καθηγητὴς κ. *Α. Βόλτζ* δημοσιεύει ἐν τῷ βερολινείῳ *Ταμείῳ τῆς ἡμεδαπῆς καὶ ἀλλοδαπῆς φιλολογίας* ἐπίκρισιν τῆς ὑπὸ τοῦ κ. Ι. Πολυλᾶ ἐκπονηθείσης μεταφράσεως τοῦ *Ἄμλετ.*

ΤΗΛΕΦΩΝΗΜΑΤΑ

ΑΙΤΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

Παρακαλῶ πάντα δυνάμενον νὰ μὲ πληροφορήσῃ τίς ἡ ἀκριβὴς χρονολογία τῆς μάχης τοῦ Πολυχράβου, τίνα τὰ περὶ αὐτῆς ἀναφέροντα συγγράμματα καὶ ποῦ.

Ἐν Σύρῳ. Κ. Γ. Μπ.

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

Travailler pour le roi de Prusse. Ἡ παροιμιώδης αὕτη γαλλικὴ φράσις εἶνε πάγχρηστος, ἀλλ' ὀλίγοι γνωρίζουσι καὶ τὴν ἀρχὴν αὐτῆς.

Περὶ τούτου ὑπάρχουσι δύο γνῶμαι, ἀνερχόμεναι ἀμφότεραι εἰς τὸ δεύτερον ἡμιόλιον τῆς ΙΗ' ἑκατονταετηρίδος.

Κατὰ τὴν πρώτην ἐξήγησιν, ἡ φράσις αὕτη, ἥτις ἀπέβη παροιμιώδης, ὀφείλεται εἰς τὸν Βολταῖρον, ὅστις ἦτο πολλὰ ὀλίγον εὐχαριστημένος ἐκ τῆς πρὸς αὐτὸν ἐλευθεριότητος τοῦ μεγάλου Φριδερίκου. Ἡ δευτέρα ἥτις καὶ φαίνεται εἰς ἡμᾶς ἡ πιθανωτέρα, στηρίζεται ἐπὶ τοῦ ἑξῆς γεγονότος:

Φριδερῖκος ὁ μέγας ἐσχεδίασε νὰ κυριεύσῃ τὴν Σιλεσίαν, ὅπερ δὲν ἦτο εὔκολον, διότι ἀκριβῶς τότε ἡ Αὐστρία διεπραγματεύετο συμμαχίαν μετὰ τῆς Ῥωσσίας. Ὅθεν καὶ ἀποκρύψας μετὰ πολλῆς προσοχῆς ἀπὸ πάντων τὰ σχέδιά του, ἤρχισε νὰ φροντίζῃ μόνον πῶς θὰ δυνηθῇ νὰ παρεμποδίσῃ τὴν μελετωμένην μεταξὺ τῶν δύο δυνάμεων συμμαχίαν. Καὶ δὴ τῷ ἐπῆλθεν ἡ ἰδέα ν' ἀγοράσῃ ἕνα ἐκ τῶν πολυαρίθμων εὐνοουμένων, οἵτινες, ὑπὸ τὸ κάλυμμα τοῦ αὐτοκρατορικοῦ μανδύου, ἐκυβέρνων τότε τὸ ῥωσσικὸν κράτος. Ἐξέπεμψε λοιπὸν πράκτορα πιστὸν πρός τινα Βεστούγεφ, ὅστις τότε ἦτο τὸ πᾶν ἐν τῇ ῥωσσικῇ αὐλῇ. Ὁ Βεστούγεφ ὑπεδέχθη κατ' ἀρχὰς ψυχρῶς τὸν πρῶτον ἀπεσταλμένον· ἀλλ' οὗτος ἐνήργησε τόσον ἐπιτηδείως, ὥστε ἐπὶ τέλους ὁ Βεστούγεφ τῷ ὑπεσχέθη ἐγγράφως, ὅτι, ἐὰν ὁ πόλεμος ἐξερρηγνύετο, ἡ Ῥωσσία ἔμελλε νὰ τηρήσῃ οὐδετερότητα.

Ἀντὶ τῆς ὑποσχέσεως ταύτης, ἥτις κατώρθωσεν ὁ Φριδερῖκος νὰ ἐπικυρωθῇ καὶ ὑπὸ τῆς αὐτοκρατορίσσης, ὁ Βεστούγεφ ἔλαβε τὴν ὑπόσχεσιν δώρου 40,000 φλωρινίων, ὧν τὸ ἥμισυ μὲν ἔμελλε νὰ πληρωθῇ ἅμα ἀρχομένου τοῦ πολέμου, τὸ δ' ἕτερον ἥμισυ μετὰ τὴν συνομολόγησιν τῆς εἰρήνης. Ὁ Φριδερῖκος ἤρχισε τὸν πόλεμον. Ὅθεν καὶ ὁ Βεστούγεφ ἔμελλε νὰ ζητήσῃ ἀμέσως τὰς 20,000 φλωρινίων. Ἀλλ' ὁ βασιλεὺς τῆς Πρωσσίας δὲν εὑρίσκετο, ἢ δὲν εἶχε καιρόν, ἢ αἱ ἀνάγκαι τοῦ πολέμου ἐξήντλουν καὶ τὰ ἐλάχιστά του διαθέσιμα ποσά. Ὁ Βεστούγεφ παρεκλήθη νὰ περιμένῃ. Καὶ ἐγόγγυσε μὲν ὀλίγον, ἀλλ', ἐπειδὴ ἡ κατάκτησις ἐπροχώρει γιγαντιαίοις βήμασιν, ἐπερίμενε. Περατωθέντος δὲ τοῦ πολέμου, ἐμήνυσεν εἰς τὸν Φριδερῖκον ὅτι θὰ ὑποχρεοῦτο μεγάλως, λαμβάνων τὰ ὑπεσχημένα 40,000 φλωρινίων.

Digitized by Google

Ὁ βασιλεύς, γενομένης πρὸς αὐτὸν τῆς ἀπαιτήσεως ταύτης, ὑπεκρίθη ἔκπληξιν μεγίστην. « Ποῖον εἶνε τὸ ποσὸν αὐτό, περὶ τοῦ ὁποίου μοὶ γίνεται λόγος ; Ἄς μοὶ ἐπιδειχθῇ σύμβασις τοιαύτη, φέρουσα τὴν ὑπογραφήν μου, οἱονδήποτε ἔγγραφον, ἐν ᾧ νὰ σημειοῦται ἡ ἀπαίτησις αὐτή ! Οὐδὲν ἀπολύτως, οὐδὲν ὑπεσχέθην ». Καὶ ἡ λέξις αὐτὴ ὑπῆρξεν ἡ τελευταία του.

Ὁ Βεστούγερ ἐπροσπάθησε νὰ παρηγορηθῇ διὰ τὸν ἐμπαιγμὸν τοῦτον διὰ τῆς εὐφυολογίας. Ὅθεν καὶ ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἔλεγε πρὸς πάντας τοὺς φίλους του, ὅσων αἱ ὑποθέσεις δὲν ἐβάδιζον καλῶς: *Μήπως ἐργάζεσθε διὰ τὸν βασιλέα τῆς Πρωσσίας;* Ἡ φράσις δὲν ἤργησε νὰ διαδοθῇ εἰς τὸν κόσμον πρὸς μεγάλην χαρὰν τοῦ Φριδερίκου.« Ἰδού, εἶπεν, εἷς ἀστεϊσμός, ὅστις θ' ἀπαθανατίσῃ τὴν Πρωσσίαν πολὺ πλειότερον παρὰ ὅλαι μου αἱ κατακτήσεις. Β'

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

κ. Ι. Χ. Δ. Πειραιᾶ. Εὐχαριστοῦμεν· θὰ δημοσιευθῇ εἰς τὸ προσεχές.

Ἀμεριλήπτῳ, ἐνταῦθα. Ἀτυχὲς καὶ αὐτό. Εἶσθε δεκαὲξ ἐτῶν καὶ διὰ τοῦτο τολμᾶτε νὰ μεταφράζετε στίχους Musset, ὅταν γίνετε εἴκοσι ἐτῶν θὰ ἐλαττωθῇ ἡ τόλμη.

Μήτζῳ, ἐνταῦθα. Στείλατε μὲ τὰς λύσεις μαζί.

κ. Σ. Δ. Σ. Ληξούριον. Εὐχαριστοῦμεν· ὡς βλέπετε ὑπῆρχεν ἄλλη λεπτομερεστέρα καὶ προγενεστέρα ἀπάντησις.

κ. Ν. Φρ. Πειραιᾶ. Εὐχαριστοῦμεν διὰ τὴν φιλικὴν μέριμναν. Δὲν συμβαίνει λάθος οὔτε κατάχρησις. Κατὰ τὴν νέαν διάταξιν περὶ ταχυδρομικῆς ἀποστολῆς ἐφημερίδων καὶ περιοδικῶν ἀποστέλλονται ὅλα τὰ φύλλα ἑκάστης πόλεως εἰς ἓν δέμα ἐπικολλᾶται δὲ εἰς ἓν μόνον φύλλον τὸ τέλος ὅλου τοῦ δέματος. Ἔτυχε τὸ ἰδικόν σας φύλλον ἐπάνω ἀπὸ τὰ ἄλλα καὶ δι' αὐτὸ τὸ ἐλάβατε κατάφορτον ἐκ γραμματοσήμων ἐνῷ οἱ ἄλλοι ἐν Πειραιεῖ συνδρομηταὶ ἔλαβον τὰ φύλλα των ἄνευ γραμματοσήμου· ἐννοεῖτε ;

κ. Δ. Στ. Σμύρνην. Ἐκδότης τοῦ Coppée εἶνε ὁ A. Lemerre. *Τί κρῖμα* ! δὲν ἐκρίθη κατάλληλον διὰ τὴν Ἑστίαν τὸ ἀποσταλέν.

κ. Γ.Δ.Λεβίδιον.Πεντάδραχμον συμπλήρωμα ἐλήφθη.

κ. Κ.Δ.Δ. Ἀγρίνιον. Ἐλήφθη τὸ συμπλήρωμα. Σᾶς ἐγράψαμεν καὶ ἰδιαιτέρως Ἡ *Ζήλεια* δὲν ἐκρίθη ἀξία δημοσιεύσεως. Τοῦτο μὴ σᾶς ἀποθαρρύνει· θὰ γράψετε ἄλλα καλλίτερα, διότι φαίνεται ὅτι ἔχετε τὸ ποιητικὸν *κάτι*.

Ρουμελιώτῃ Ἀπατάλληλον.

κ. Σ. Κ. Ζ. ἰατρῷ Κ]πολιν. Εὐχαριστοῦμεν· θὰ τὸ χρησιμοποιήσωμεν ἐν καιρῷ.

κ. *Ἀργ. Ἐφταλιώτῃ*. Δὲν γράφομεν ἐκ φόβου μὴ δὲν σᾶς εὕρῃ ἡ ἐπιστολή μας ἐν Β. Ἐλήφθησαν τ'ἀποσταλέντα· εὐχαριστοῦμεν. Θὰ συμμορφωθῶμεν πρὸς ἐντολάς σας. Ἀναμένομεν εἰδήσεις σας ἐκ Γεν.

κ. κ. Σ. Μ καὶ Δ. Μ. Ζάκυνθον. Εὐχαριστοῦμεν· θὰ δημοσιευθῶσιν εἰς προσεχὲς φύλλον.

Μελάνδρῳ τῷ Σουηδικῷ.Ἐλήφθη συνδρομή. Γραμματόσημα ἐκ νέου θ' ἀποστείλωμεν ἅμα συλλεχθῶσιν ἀρκετὰ καὶ ποικίλα.

Καν Α.Κ.Γ. Κερκυραν, κ.κ.Ε.Κ., Φ Κ. Ἄνδρον, Π. Κ. Κωνσταντινούπολιν, Ε. Δ. Λ. Βραΐλαν, Ι. Γ. Ψ. Κυπαρισσίαν, Ε.Δ Λαμίαν.Ἐλήφθη ἡ συνδρομὴ ὑμῶν.

κ. Γ. Λ. Ἀνδριανούπολιν. Ἀπεστάλησαν τὰ φύλλα εἰς τοὺς ἐγγραφέντας νέους συνδρομητάς. Σᾶς εὐχαριστοῦμεν. Λεξικὸν φαρμακολογίας ἔχον ἐξήγησιν τῶν φαρμάκων καὶ εἰς τὸ τουρκικὸν δὲν γνωρίζομεν κανέν. Τὰ ὀνόματα τῶν ἀγοραίων ἰδίᾳ φαρμάκων εἰς τὸ τουρκικὸν ἔχει ἡ : «Ἑλληνικὴ φαρμακοποιΐα κατὰ βασιλικὴν διαταγὴν καὶ κατ' ἔγκρισιν τοῦ Β. Ἰατρικοῦ συμβουλίου ἐκδοθεῖσα. Συνταχθεῖσα δὲ παρὰ Ἰωάννου Βούρου. κλ., Ξαυερίου Λανδερέρου καὶ Ἰωσὴφ Σαρτορίου. Ἐκδ. Β'. ἐν Ἀθήναις ἐκ τοῦ τυπογραφείου Κ. Ἀντωνιάδου. 1868. »

κ. Κ. Κ. Πρέβεζαν. Ἐλήφθησαν, ἐνεγράψαμεν δι' ὑμᾶς εἰς τὴν Διάπλασιν καὶ τὴν Βιβλιοθήκην.

κ. Λ. Β. Ἡ ὀρθὴ γραφὴ τῶν σημειουμένων γραμμάτων τοῦ ἀλφαβήτου εἶναι αὐτή : μῦ, νῦ, ξεῖ, πεῖ, φεῖ, χεῖ, ψεῖ.

Μετριόφρονι. Ἡ φράσις αὐτὴ τῆς Οὐρανίας ἀναφέρεται εἰς ἐπεισόδιόν τι τῶν κατὰ Δάφνιν καὶ Χλόην, ἀρχαίου ἑλληνικοῦ μυθιστορήματος τοῦ Λόγγου, ἐν ᾧ ἡ Λυκαίνιον διδάσκει τὸν Δάφνιν τὸν ἔρωτα.

κ. Β. Α. Μιχαήλοφσκα. Ἐλήφθησαν, ἀπεστάλησαν δὲ τὰ ζητηθέντα.

κ.κ. Ι. Κ. Ἰθάκην.—Γ. Λ. Ἀνδριανούπολιν —Λ.Ἐ. Φιλιππούπολιν.—Δ.Π. Ῥοστόβιον.—Ν. Α. Τένεδον.— Ἀπεστάλησαν τὰ φυλλάδια εἰς τοὺς ἐγγραφέντας νέους συνδρομητάς. Σᾶς εὐχαριστοῦμεν διὰ τὰς φιλικὰς φροντίδας.

κ. Γ. Ν. Ἀ. Χαλκίδα. Τὸ ζητηθὲν ἀπεστάλη.

κ Δ. Ι Κ. Ἰθάκην Ἐλήφθη ἡ ὑμετέρα συνδρομή, ἐδόθη δὲ καὶ ἡ παραγγελία εἰς τὴν Ἐφημερίδα.Τὸ σημειούμενον βιβλίον θὰ ἐκδοθῇ μετὰ 15 ἡμέρας.

Ζήνωνι. Πάτρας.Ἕκαστος ἀριθμὸς τῆς Ἑστίας τιμᾶται λ. 30 δύνασθε δὲ νὰ τὸν προμηθευθῆτε ἐκ τοῦ γραφείου ἢ ἐκ τοῦ πρακτορείου τῶν Ἐφημερίδων.

κ. Α. Λ. *Ἀλεξάνδρειαν*. Ὁ Stecchetti διακρίνεται διὰ τὴν χάριν, τὴν γοργότητα, τὴν εὐστροφίαν τῆς στοιχουργίας του, προσόντα μὴ διατηρηθέντα δυστυχῶς ἐν τῇ μεταφράσει. Ἐπὶ παραδείγματι ἡ εὐφυὴς παραβολὴ μεταξὺ τοῦ νομίσματος τῆς Σπάρτης καὶ τῶν σημερινῶν ἐκφράζεται ἐν τῷ πρωτοτύπῳ εἰς δύο μόνον στίχους, καὶ τούτους βραχεῖς, ἐνῷ εἰς τὴν μετάφρασιν ἡ αὐτὴ ἰδέα ἀποδίδεται δι' *ὀκτὼ* (!) στίχων καὶ τούτων δεκαπεντασυλλάβων.

κ. Λ. Χ. Ὀδησσόν Ἔχει καλῶς, εὐχαριστοῦμεν. Ἐλάβομεν ἁπλοῦν λ/σμὸν εἰκόνων ἄνευ ἄλλης σημειώσεως ἢ φορτωτικῆς, θὰ γράψωμεν.

κ. Ι. Σ. Πάτρας. Ἐλήφθησαν, ἀλλ' οἱ ζητούμενοι τόμοι εἶναι πλείονες, ἐν ὅλῳ 14. Γράψατέ μας τίνας νὰ σᾶς ἀποστείλωμεν.

κ. Γ. Κ. Μυτιλήνην. Ἐστάλησαν τὰ ἐλλείποντα φυλλάδια εἰς τοὺς κ. κ. Ι. Α. καὶ Τ. Λ. Διωρθώθησαν δὲ καὶ αἱ διευθύνσεις συμφώνως πρὸς τὴν ἐπιστολήν σας

κ. Α. Σ. Σαράντα Ἐκκλησίας. Διωρθώθη, ἀπεστάλη δὲ καὶ τὸ φύλλον.

κ. Ι. Δ. Β. Βῶλον. Δὲν ἐλάβομεν τὴν συνδρομήν σας παρὰ τοῦ κ. Μ.

κ. Μ. Β. Γιούργεβον. Ἀπεστάλη ὑμῖν τὸ ζητούμενον.

κ. κ. Γ. Π. Κέρκυραν.—Ι. Τ.—Γ. Γ. Βουδαπέστην —Σ. Ν. Σ. Πόρτο Λαγώ.—Π. Α. Ἡράκλειον.— Π. Σ. —Ι. Κ. Ἀλεξάνδρειαν. Ἐλήφθη ἡ συνδρομὴ ὑμῶν.

κ. Ν. Κ. Καραγάτς. Τὸ ζητηθὲν ἀπεστάλη. — Ὁ κάλλιστος εἰς γαλλικὴν γλῶσσαν βοτανικὸς Ἄτλας μετὰ χρωματιστῶν πινάκων εἶναι ὁ τετράτομος τοῦ Deniker (Atlas manuel de Botanique) εἰς 4ον. Ὁ πρῶτος τόμος τούτου ἐξεδόθη ἐν Παρισίοις κατὰ τὸ ἐνεστὸς ἔτος παρὰ τῷ βιβλιοπώλῃ Baillière, οἱ δὲ λοιποὶ θὰ ἐκδοθῶσι προσεχῶς. Τιμὴ ἑκάστου τόμου φρ. 20.

κ. Ι.Π. Κέρκυραν. Ἐλήφθη ἡ συνδρομὴ ὑμῶν καὶ ἐστάλησαν τὰ ζητούμενα.

κ. Γ. Β. Σεβαστούπολιν. Ἐλήφθησαν αἱ συνδρομαὶ ὑμῶν παρὰ τοῦ κ. Γ. Κ.

κ. Ε. Π. Πάτρας. Ἐλήφθησαν· σᾶς εὐχαριστοῦμεν διὰ τὰς φιλικὰς φροτίδας σας. Ἀπεστάλη τὸ ἐλλεῖπον φύλλον μετὰ τῆς ἀποδείξεως τῷ κ. Π.

Digitized by Google

κ. Δ. Κ. Κερατέαν. Ἐλήφθη ἡ συνδρομὴ τοῦ κ. Γ. Γ. πρὸς ὃν ἀπεστάλησαν τὰ ἐκδοθέντα φύλλα. Σᾶς εὐχαριστοῦμεν. Οἱ μέχρι τοῦδε ἐκδοθέντες τόμοι τῆς Βιβλιοθήκης σᾶς ἐστάλησαν.

κ. Κ. Ρ. Γιούργεβον. Ἐνεγράφητε συνδρομητής, συμφώνως πρὸς τὴν ἐπιστολήν σας.

κ. κ. Π. Γ. Μ. Σῦρον. — Δ. Ν. Ζ. Λεχαινά. — Τὰ ζητηθέντα ἐστάλησαν.

κ. Α. Τ. Ἐλισαβετούπολιν. Τῆς συνδρομῆς σας ληφθείσης μόλις περὶ τὰ τέλη τοῦ παρελθόντος μηνὸς ἀπεστάλησαν ἀμέσως τὰ φυλλάδια καὶ τὸ ἀντίτυπον Ἡμερολογίου Σκ

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΝ

8 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1890

	Δραχ.	Λεπτά
ΟΜΟΛΟΓΙΑ ΕΘΝΙΚΩΝ ΔΑΝΕΙΩΝ		
Τῶν 26,000,000 πρὸς 5 % τοῦ 1874...	505	—
» 120,000,000 » 5 % τοῦ 1881...	565	—
» 170,000,000 » 5 % τοῦ 1885...	565	—
» 135,000,000 » 5 % τοῦ 1888...	465	—
» 30,000,000 » 5 % τοῦ 1889...	451	—
» 125,000,000 » 4 % τοῦ 1889.«.	—	—
Κτηματικαὶ ὁμολογίαι ἐθν. τραπέζης τῶν 60,000,000 μετὰ λαχείου φρ........	521	50
ΜΕΤΟΧΑΙ ΤΡΑΠΕΖΩΝ		
Ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος........	4475	—
Γενικὴ Πιστωτικὴ Τράπεζα..........	208	—
Τράπεζα Βιομηχανικῆς Πίστεως......	83	—
Προνομιοῦχος Τράπεζα Ἠπειροθεσσαλίας.	260	—
ΜΕΤΟΧΑΙ ΕΤΑΙΡΙΩΝ		
Ἑταιρία Μεταλλουργείων Λαυρίου.....	151	50
Σιδηρόδρομοι Ἀθηνῶν - Πειραιῶς......	420	—
Σιδηροδρόμου Πύργου - Κατακώλου.....	120	—
ΝΟΜΙΣΜΑΤΑ		
Εἰκοσόφραγκον..................	24	44
Λίρα Ὀθωμανική.................	28	05
ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΑ		
Ἐπὶ Λονδίνου 3μηνον τραπεζικόν......	30	75
Ἐπὶ Λονδίνου Chèque	31	—
Ἐπὶ Παρισίων..................	1	23
Ἐπὶ Παρισίων τρίμηνον τραπεζικόν....	1	21¾

“LA NEW YORK„

Η ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ

ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙ ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑ

ΙΔΡΥΘΕΙΣΑ ΤΩι 1845

ΕΓΓΥΗΤΙΚΟΝ ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ

ΟΛΟΚΛΗΡΟΝ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΜΕΝΟΝ ΤΗ 1 ΙΑΝΟΥΑΡ. 1889

ΦΡ 484,000,000 ΦΡ

ΑΜΟΙΒΑΙΑ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΔΙ' ΩΡΙΣΜΕΝΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΤΡΩΝ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ

Οἱ ἀσφαλιζόμενοι εἶνε οἱ μόνοι ἰδιοκτῆται τοῦ ἐγγυητικοῦ κεφαλαίου καὶ τῶν κερδῶν.

ΠΡΟΙΚΟΔΟΤΗΣΙΣ ΤΕΚΝΩΝ

Ἐξασφάλισις κεφαλαίου ἢ ἐτησίου εἰσοδήματος μετὰ 10, 15 ἢ 20 ἔτη.

Γενικὸς ἀντιπρόσωπος ἐν Ἀθήναις

Δ. Γ. ΜΑΚΚΑΣ

Γραφεῖον παρὰ τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν.

ΠΑΙΓΝΙΑ

Α' ΤΡΙΜΗΝΙΑ 1890

27. — **Αἴνιγμα.**

Ἂν ἦμ' ὁλόκληρον πετῶ
Ὀξὺ τὸ κέντρον ἔχω·
Κοπτόμενον ἀκινητῶ,
Ἂν μὲ πατῆς σὲ βρέχω.

28 — **Γρῖφος**

ἴ σ ο ι
σ μδ' σ
ο ο μ' φ' 2 μ μ. ν' ὄνοι ὗς
ι σ ο ι

29— **Μετασχηματισμός.**

Εἶμαι Σπαρτιάτης· 9 γράμματα ἀποτελοῦσι τὸ ὄνομά μου. Ἐκ τούτων τὰ
32789 σχηματίζουσι νῆσον τοῦ Αἰγαίου
1274 μουσικὸν ὄργανον
325 πρόθεσιν.

30. — **Πρόβλημα.**

α	1	2	3	4	γ
	5	6	7	8	
	9	10	11	12	
β	13	14	15	16	δ

Οἱ ἐντὸς τῶν τετραγωνιδίων ἀριθμοὶ 1 — 16 νὰ τεθῶσιν οὕτω ὥστε τὸ ἄθροισμα τῶν τεσσάρων ἑκάστης σειρᾶς ὁριζοντίως καὶ καθέτως ὡς καὶ τῶν τεσσάρων ἀριθμῶν ἑκάστου τῶν μικρῶν τετραγώνων α, β, γ, δ νὰ ἰσοῦται πρὸς 34.

ΛΥΣΕΙΣ

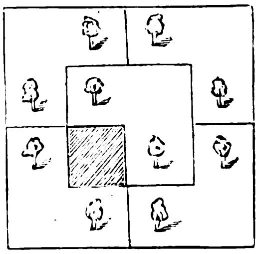

16. **Γεωμετρικὸν παίγνιον.** Ἡ διανομὴ τοῦ κήπου θὰ γίνῃ ὡς δεικνύει τὸ παρατιθέμενον σχῆμα.

17. **Γρῖφος** Μισητὸν ἡ οἴησις (Μῦς ἦτον ἡ εἴδησις [ει, δίς, σις]).

18. **Αἴνιγμα.** Μνῆμα - νῆμα.

19. **Μετασχηματισμός** Μῆλος, Θήρα, Ἀμοργός, Πάρος, Μύκονος, Ἄνδρος, Ἴος, Σίφνος (=Λαμπυρίς) ὑπάρχει καὶ ἑτέρα λύσις: Κανθαρίς.

20. **Κρυπτογράφημα.** Ἀγαπήσωμεν ἀλλήλους ἵνα ἐν ὁμονοίᾳ ὁμολογήσωμεν.

ΛΥΤΑΙ

Ἀθηνῶν: δράκων, Λέων, Κ. Βελλίνης, Μῆτζος Ἀνώνυμος, Μ Σ. Β., Α. Ἀποστολοπούλου, Νέος συνδρομητής, Μ. Μίχης, Μ. Π...(;), Γ. Ε. Σταματέλου, Ἀθ. Παπαγεωργίου, Ι.Ι. Γκιών, Κινέζος, Κάκια Ἰατρίδου, Κ. Σ. Β., Σ. Β. Ρ.

Πειραιῶς: Κωβαῖος.

Σύρου: Δ. Γ. Νικολάρας, Κ. Γ. Μπουκλάκος.

Λεβιδίου: Γ. Ι. Δημάκος.

Κερκύρας: Σ. Βροχίνης.

Ἄνδρου: Γελ. Καρ.

Πρεβέζης: Οἰδίπους.

Πατρῶν: Κ. Γ. Ἀνδρούσσος.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1890-2068

Digitized by Google

Περίοδος δευτέρα

ΕΝ ΤΩι ΕΣΩΤΕΡΙΚΩι

Συνδρομή Εξάμηνος Δρ. 8
Συνδρομή Ετησία Δρ. 15

Τιμή Φύλλου Λεπ. 30

ΑΙ ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑΙ

ΕΣΤΙΑ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΗ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΙΔΡΥΘΕΝ ΤΩι 1876
Βραβευθὲν ὑπὸ τοῦ ἐν Παρισίοις Συλλόγου πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν ἑλλ. σπουδῶν, ἀξιωθὲν ἀργυροῦ μεταλλίου ἐν τῇ Ἐκθέσει τῆς Δ' Ὀλυμπιάδος καὶ χαλκοῦ ἐν τῇ Παγκοσμίῳ Ἐκθέσει τοῦ 1889.

ΕΝ ΤΩι ΕΞΩΤΕΡΙΚΩι

Συνδρομή Εξάμηνος Φρ. 10
Συνδρομή Ετησία Φρ. 20

Τιμή Φύλλου Λεπ. 40

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

1890—Τόμος Α', ἀριθ. 7. | ΕΚΔΟΤΑΙ Ν. Γ. ΠΟΛΙΤΗΣ ΚΑΙ Γ. ΔΡΟΣΙΝΗΣ | Ἀθῆναι 18 Φεβρουαρίου

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ: (Ἐν τῷ φύλλῳ) ΤΑ ΩΡΟΛΟΓΙΑ ὑπὸ Χ. Ἀννίνου.— ΜΗΤΡΥΙΑ διήγημα ὑπὸ Γρηγορίου Ξενοπούλου. — ΟΥΡΑΝΙΑ ὑπὸ Κ. Φλαμμαριόν. — ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΙ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ.— ΑΙ ΑΠΟΚΡΕΩ ΑΝΑ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ : *Αἱ Ἀπόκρεω καὶ αἱ προσωπιδοφορίαι ἐν Πάτμῳ.* — ΤΟ ΣΥΝΝΕΦΟ ποίημα ὑπὸ Κωστῆ Παλαμᾶ. — ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ: *Ἀνάλεκτα, Χρονικά, Εἰκόνες, Μία συμβουλὴ καθ' ἑβδομάδα, Τρεῖς γνῶμαι καθ' ἑβδομάδα, Ἐδῶ κ' ἐκεῖ.* — (Ἐν τῷ παραρτήματι): ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑΙ ΚΑΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑΙ ΕΙΔΗΣΕΙΣ. — ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ. — ΝΕΑ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ.— ΤΗΛΕΦΩΝΗΜΑΤΑ. — ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ.— ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΝ. — ΠΑΙΓΝΙΑ.

ΕΙΚΟΝΕΣ: ΣΑΡΡΑ ΒΕΡΝΑΡ *ὡς Ἰωάννα δ' Ἀρκ.* — ΙΟΥΛΙΟΣ ΒΑΡΒΙΕ *ὁ ποιητὴς τῆς Ἰωάννας δ' Ἀρκ.* — ΚΑΡΟΛΟΣ ΓΚΟΥΝΩ *ὁ μελοποιὸς τῆς Ἰωάννας δ' Ἀρκ.*— Η ΜΗΤΗΡ ΤΩΝ ΤΕΘΛΙΜΜΕΝΩΝ εἰκὼν Βουγερῶ.— ΤΡΙΑ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑ ΚΟΣΜΗΜΑΤΑ.— ΠΑΙΓΝΙΑ.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑΙ ΚΑΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑΙ

Τὸ ἐν Μόσχᾳ ἀρχαιολογικὸν συνέδριον.—Κατὰ τριετίαν ἢ τετραετίαν συνέρχεται εἴς τινα τῶν ῥωσσικῶν μεγαλοπόλεων συνέδριον τῶν ῥώσσων ἀρχαιολόγων, ἐν ᾧ γίνονται ἀνακοινώσεις περὶ διαφόρων ἀρχαιολογικῶν εὑρημάτων, συζητοῦνται θέματα ἀναγόμενα εἰς τὴν ἐξερεύνησιν τοῦ ἀρχαίου ῥωσσικοῦ βίου καὶ ἀναγινώσκονται διατριβαὶ πραγματευόμεναι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον περὶ τῶν πολλαχοῦ τῆς Ῥωσσίας ἀνακαλυπτομένων προϊστορικῶν μνημείων καὶ περὶ τῶν βυζαντιακῶν πραγμάτων. Ἐν τῷ τελευταίῳ συνεδρίῳ, ὅπερ συνῆλθε πρό τινος εἰς Μόσχαν, ὁ γνωστὸς βυζαντινολόγος Οὐσπένσκης ἀνέγνω δύο πραγματείας ἐχούσας μέγα τὸ διάφορον δι' ἡμᾶς τοὺς Ἕλληνας: «Περὶ τοῦ κατὰ τὴν ἑβδομάδα τῆς Ὀρθοδοξίας ἀναγινωσκομένου *Συνοδικοῦ*» καὶ «περὶ τοῦ στρατιωτικοῦ ὀργανισμοῦ τοῦ Βυζαντίου» τῆς πρώτης τούτων περίληψιν κατὰ μετάφρασιν ἐκ τοῦ ῥωσσικοῦ καταχωρίζομεν κατωτέρω.

Ὅσοι ἐκ τῶν ἡμετέρων λογίων ἀσχολοῦνται περὶ τὰ βυζαντιακὰ εὐκταῖον θὰ ἦτο νὰ παρηκολούθουν τὰς ἐργασίας ταύτας τῶν Ῥώσσων, αἵτινες δὲν εἶναι μικροῦ λόγου ἄξιαι. Πλὴν τοῦ κ. Οὐσπένσκη καὶ ἄλλοι λόγιοι Ῥῶσσοι οἱ κ.κ. Κονταχώφ καθηγητὴς τοῦ ἐν Ὀδησσῷ Πανεπιστημίου, ὅστις ἀσχολεῖται ἰδίως περὶ τὰ τῆς βυζαντιακῆς τέχνης, Πάβλωφ, Τροΐτσκης, Βασιλιέβσκης,Φλουρένσκης, Βεσελόβσκης καὶ ἄλλοι ἀσχολοῦνται μετὰ πολλοῦ ζήλου περὶ τὴν ἀρχαιολογίαν καὶ τὴν ἱστορίαν τῶν Βυζαντίων. Αἱ μονογραφίαι, ἃς κατὰ καιροὺς δημοσιεύουσι καὶ ἀναγινώσκουσιν ἐν τοῖς συνεδρίοις ἐλέγχουσι βαθεῖαν γνῶσιν τῶν βυζαντιακῶν πραγμάτων καὶ μεγίστην φιλοπονίαν περὶ τὴν μελέτην καὶ τὴν κριτικὴν βάσανον τῶν πηγῶν πρὸς λύσιν σπουδαίων ζητημάτων τῆς βυζαντιακῆς ἱστορίας. Περίληψίν τινων τῶν μονογραφιῶν τούτων ἐδημοσιεύσαμεν πρό τινων ἐτῶν ἐν τῷ «Νεολόγῳ» Κωνσταντινουπόλεως γράφοντες περὶ τοῦ ἐν Ὀδησσῷ ἀρχαιολογικοῦ συνεδρίου.

Ἡ πραγματεία τοῦ κ. Οὐσπένσκη ἔχει ἐν περιλήψει ὡς ἑξῆς:

Εἶναι γνωστὴ τοῖς πᾶσιν, ἡ κατὰ τὴν ἑβδομάδα τῆς Ὀρθοδοξίας καθιερωθεῖσα τελετὴ ἐπὶ τῇ ἀναστηλώσει τῶν εἰκόνων, καθ' ἣν ἐκφωνεῖται τὸ «αἰωνία ἡ μνήμη» τοῖς ζηλωταῖς τῆς ὀρθοδοξίας καὶ «ἀνάθεμα» τοῖς αἱρετικοῖς. Τὴν τελετήν, εἶπεν ὁ Οὐσπένσκης, παρελάβομεν παρὰ τῶν Βυζαντίων καὶ ἐν πολλοῖς μετερρυθμίσαμεν· κατέστησε δὲ γνωστὸν τῷ συνεδρίῳ τὸ πρωτότυπον ἑλληνικὸν κείμενον τοῦ «Συνοδικοῦ». Τὸ πρῶτον ἡ τελετὴ τῆς Ὀρθοδοξίας ἐγένετο τῷ 842 ἐν Κωνσταντινουπόλει ἄνευ τινῶν προπαρασκευῶν, διότι μόλις εἶχε λήξει ἡ εἰκονομαχία καὶ δὲν ὑπῆρχε χρόνος ὅπως συστήσωσιν ἰδίαν πανηγυρικὴν τελετήν· συνίστατο λοιπὸν τότε ἐκ τῆς ἀναγνώσεως τῶν ὅρων τῆς συνόδου, δι' ὧν ἀπεχωρίζοντο τῆς Ἐκκλησίας οἱ εἰκονομάχοι καὶ ἐστεφανοῦντο δι' ἐγκωμίων οἱ ζηλωταὶ τῆς ἀναστηλώσεως τῶν ἁγίων εἰκόνων ἀνακηρυττομένης καὶ τῆς μνήμης αὐτῶν «αἰωνίας». Προϊόντος τοῦ χρόνου ἐγεννῶντο ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ νέα ζητήματα, ἀνεφαίνοντο διαφωνίαι ἐν τῇ περὶ πίστεως διδασκαλίᾳ καὶ ἀνεκαλύπτοντο νέοι αἱρετικοὶ οὐχ ἧττον τῶν εἰκονομάχων ἐπικίνδυνοι. Καὶ ἡ πολιτικὴ λοιπὸν καὶ ἡ ἐκκλησιαστικὴ ἀρχὴ ἐπάλαιον πρὸς τὰς νέας θεωρίας, συνεκάλουν νέας συνόδους καὶ συνεπλήρουν τὸ περιεχόμενον τοῦ κατ' ἔτος κατὰ τὴν ἑβδομάδα τῆς Ὀρθοδοξίας ἀναγινωσκομένου «Συνοδικοῦ».

Πᾶσαι αὗται αἱ συμπληρώσεις τοῦ Συνοδικοῦ ἐν τῷ συνόλῳ αὐτῶν παρέχουσι πλουσίαν ὕλην διὰ τὴν ἱστορίαν τῆς ἀναπτύξεως τοῦ πολιτισμοῦ τοῦ Βυζαντίου, ἥτις δὲν περιορίζεται μόνον ἐν τῷ στενῷ κύκλῳ τῶν ἀντικειμένων τῆς περὶ πίστεως διδασκαλίας, ἀλλ' ἐπεκτείνεται καὶ εἰς τὴν εὐρεῖαν χώραν τῶν φιλοσοφικῶν σκέψεων, τῶν κοινωνικῶν ἠθῶν, τοῦ πολιτικοῦ ἰδεώδους κτλ. Ἐν τέλει ὁ κ. Οὐσπένσκης ἐξήνεγκε τὰ ἑξῆς συμπεράσματα: α) Καθ' ὅλην τὴν περίοδον τῆς Βυζαντιακῆς ἱστορίας διεξάγεται ἀγὼν ὑπὲρ θρησκευτικῶν καὶ φιλοσοφικῶν ἰδεῶν. β) Ὁ ἀγὼν οὗτος πολλάκις δὲν μνημονεύεται ὑπὸ τῶν ἱστορικῶν ἀλλὰ τὰ ὑπάρχοντα ἀπολογητικὰ καὶ ῥητορικὰ συγγράμματα συμπληροῦσιν οὐ μόνον τὰς ἐλλείψεις τῶν χρονογράφων ἀλλὰ καὶ τὰ φιλοσοφικὰ συστήματα. γ) Λογικὴ ἀκολουθία τῶν ἀναφυομένων ζητημάτων καταδεικνύει βαθμιαίαν πρόοδον ἐν τῇ ἀναπτύξει τῆς βυζαντιακῆς κοινωνίας, οὕτως ὡς ἐν τῇ Δύσει.

Μ. Η. ΜΑΛΑΝΔΡΑΚΗΣ.

Digitized by Google

—Περὶ τῶν ἐπιγραφῶν τῶν παρὰ τὴν Ἄνδρον εὑρεθέντων πρό τινος νομισμάτων ὁ ἔφορος τῶν ἐν Πειραιεῖ ἀρχαιοτήτων κ. Ἰάκ. Χ. Δραγάτσης ἐπιστέλλει ἡμῖν τὰ ἑξῆς λεπτομερέστερα:

«Πολλὰ ἐγράφησαν καὶ περισσότερα ἐλέχθησαν περὶ τοῦ παρὰ τὴν Ἄνδρον θησαυροῦ, τῶν ἐπαργύρων δηλ: κερμάτων ἐκείνων, ἅτινα, τοῦ αὐτοῦ μεγέθους καὶ βάρους πάντα, φέρουσι τὸν αὐτὸν τύπον, ἀπὸ τοῦ ἑνὸς μέρους κεφαλὴν γυναικείαν πρὸς τὰ δεξιὰ ἐν κατατομῇ ἐστραμμένην, ἀπὸ δὲ τοῦ ἑτέρου στέμμα μετὰ θυρεοῦ, φέροντος τρεῖς κρίνους. Καὶ τὰ μὲν ἄλλα τὰ εἰς τὴν ὕλην αὐτῶν ἀποβλέποντα καὶ εἰς τὸ ἐργαστήριον, ἐξ οὗ προῆλθον, καὶ τὴν χρῆσιν, δι' ἣν προωρίσθησαν, καὶ τὰ τῆς γνησιότητος ἢ μή, ἄλλοις δέδοται νὰ ἐξετάσωσιν. Εἰς ἐμὲ παράδοξοι ἐφάνησαν πολὺ αἱ ἐπ' αὐτῶν λατινικαὶ ἐπιγραφαί, ἐξ ὧν ἴσως ὑπὸ τῶν ειδημόνων ἠδύνατο νὰ ἐξαχθῇ τι ὡς πρὸς τὸν σκοπόν, δι' ὃν προωρίσθησαν. Διὰ τοῦτο οὐχὶ ἄσκοπον καὶ τὴν περισυλλογὴν τούτων ὑπολαβών, ἐπειδὴ πολλὰ τοιαῦτα εἶδον, ἐθεώρησα καλὸν νὰ μεταδώσω εἰς τοὺς ἀναγνώστας τῆς Ἑστίας, ὅσοι δὲν εἶδον τοιαῦτα, ἢ δὲν ἤκουσάν τι περὶ αὐτῶν.

Ὅσα μέχρι τοῦδε εἶδον, ὧν ἔνια ἐδημοσιεύθησαν, οὐχὶ ὅμως μετὰ πάσης ἀκριβείας, φέρουσιν ὄπισθεν ἔνθεν καὶ ἔνθεν τοῦ θυρεοῦ τὴν χρονολογίαν, οὕτως ὥστε ἀνὰ δύο ἀριθμοὶ νὰ εἶνε ἐκτετυπωμένοι ἔνθεν καὶ ἔνθεν αὐτοῦ. Εἶνε δὲ τῶν ἐτῶν 1666, 1668 καὶ 1669 μόνον.

Τὰ τοῦ *1666* φέρουσιν ἔνθεν μέν:

HEC· EST· VIRTVTIS· IMAG· καὶ ὄπισθεν:
PER· TOTAM· ASIAM· CVRRENS·

ἐπὶ ἄλλων τοῦ αὐτοῦ ἔτους ὑπάρχει ἡ ἐπιγραφή:

LIV· MA· PRI· SP· COM· T· SOW· DOM· καὶ ὄπισθεν:

DNS· ADIVTOR· ET· REDEM· MEVS·

ἐπὶ ἄλλων:

HEC· EST· VIRTVTIS· IMAGO· καὶ ὄπισθεν:
DEVS· MEVS· ET· OMNIA·

ἢ ἐπὶ ἄλλων ἔμπροσθεν μὲν τὰ αὐτά, ὄπισθεν ὅμως:

BONITATIS· VNCIARVM· QVINQVE·

Τὰ τοῦ *1668* παρουσιάζουσι ποικιλωτέρους τύπους· διότι ἄλλα μὲν ἔχουσι:

PVLCRA· VIRTVTIS· IMAGO· καὶ ὄπισθεν:
BONIT· VNCIARVM· QVATVOR,

ἄλλα καίτοι τοῦ αὐτοῦ μεγέθους καὶ βάρους ἀντὶ

QVATVOR ἔχουσι QVINQVE,

ἄλλα ἔμπροσθεν μέν:

DE· PROCVL· PRAETIVM· EIVS καὶ ὄπισθεν:
TRAHIT· SVA· QVEMQVE· VOLVPTAS,

ἄλλα:

ANNA· LOV· DE· BOVRBON, καὶ ὄπισθεν:
PRINC· SOW· DE· DOMBES,

ἄλλα:

IVLIA· M· PRINCIP· CAMPI καὶ ὄπισθεν:
GERMINA B. V. CENTVPLVM.

Τὰ δὲ τοῦ *1669* ἔχουσι μόνον τὰς ἐπιγραφάς:

MARC· FOSD· BONIT· VNC· QNQ καὶ ὄπισθεν:
INTER· SPINAS· CERVLEA· FLORENT·

Ὁ τύπος οὗτος ὑπάρχει καὶ ἐν νομίσμασι τοῦ 1668, καί:

GRATIOR· IN· PVL· VIRTVS καὶ ὄπισθεν:
BONITATIS· VNCIARVM· QVINQVE·

Τοιαύτη ἡ ποικιλία τῶν ἐπιγραφῶν ἐπὶ τῶν ἄλλως ὁμοιοσχήμων τούτων καὶ τοῦ αὐτοῦ τύπου νομισμάτων.»

ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ

9 Φεβρουαρίου. Ἐν τῇ βουλῇ ὡμίλησεν ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ ὁ ἀρχηγὸς τῆς ἀντιπολιτεύσεως κ. Θ. Δηλιγιάννης, ἀπήντησε δὲ ὁ πρωθυπουργὸς κ. Τρικούπης, ἀλλ' ἡ συζήτησις δὲν ἔληξεν.

11 Φεβρουαρίου. Ἡ ἀπόκρεως παρῆλθεν ἄνευ ἐκτάκτου ζωηρότητος καὶ εὐθυμίας, εἰς τοῦτο δὲ συνέτεινε καὶ ὁ ἐπικρατῶν χιονώδης καιρός.

12 Φεβρουαρίου. Ὁ διάδοχος τῆς Ἰταλίας ἀφίκετο σήμερον τὴν πρωΐαν εἰς Πάτρας καὶ ἀνεχώρησεν εὐθὺς διὰ τοῦ σιδηροδρόμου. Παραμείνας ἐπ' ὀλίγον ἐν τῷ Ἰσθμῷ Κορίνθου καὶ ἐπιθεωρήσας τὰς γενομένας ἐργασίας, ἀφίκετο εἰς Ἀθήνας περὶ τὴν ἑσπέραν καὶ κατέλυσεν ἐν τῷ μεγάρῳ τῆς Ἰταλικῆς πρεσβείας. Ὁ διάδοχος ταξιδεύει ὅλως ἀνεπισήμως. — Ἀπεστάλησαν φύλλα πορείας πρὸς τοὺς ἐφέδρους οἵτινες ἐκλήθησαν ὅπως μετάσχωσι τῶν μεγάλων ἐαρινῶν γυμνασίων. Ὡς τόπος τῶν γυμνασίων πιθανῶς ὁρίζεται ἡ πεδιὰς τοῦ Ἀγρινίου.—Αἱ κυριώτεραι ἑλληνικαὶ τράπεζαι συνεννοηθεῖσαι ἀπεφάσισαν τὴν ἀπὸ κοινοῦ ἵδρυσιν Ἑλληνικῆς ἀσφαλιστικῆς ἑταιρίας.

13 Φεβρουαρίου. Εἰς τὸν διάδοχον τῆς Ἰταλίας ἀνελθόντα πρὸς ἐπίσκεψιν εἰς τὰ Ἀνάκτορα ὁ βασιλεὺς ἐνεχείρισε τὸν ἑλληνικὸν μεγαλόσταυρον.

14 Φεβρουαρίου. Ὁ διάδοχος τῆς Ἰταλίας ἐπεσκέφθη τὴν Ἀκρόπολιν καὶ τὰ ἀρχαιολογικὰ μουσεῖα τῶν Ἀθηνῶν.

ΝΕΑ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ

Τὰ διδακτικώτερα πορίσματα τῆς **Ἱστορίας τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους** ὑπὸ Κ. Παπαρρηγοπούλου.

Τὸ ἔργον τοῦτο σύγκειται ἐκ πεντήκοντα τυπογραφικῶν φύλλων, τιμᾶται δραχμῶν δώδεκα, καὶ εἶνε ἕτοιμον πρὸς ἔκδοσιν. Ἀλλ' ἡ ἐκτύπωσις δὲν θέλει ἀρχίσει εἰμὴ ὅταν ἐγγραφῶσι συνδρομαὶ δυνάμεναι νὰ ἐπαρκέσωσιν εἰς τὴν δαπάνην αὐτῆς. Οἱ συνδρομηταὶ ἐγγράφονται ἐν Ἀθήναις παρὰ τῷ ἐκδότῃ κ. Γ. Κασδόνῃ. Καὶ οἱ ἐκτὸς δὲ τῶν Ἀθηνῶν ἐγγραφόμενοι συνδρομηταὶ παρακαλοῦνται νὰ διαβιβάζωσι τοὺς καταλόγους αὐτῶν εἰς τὸν ἐκδότην. Σημειωτέον ὅτι ὁ συγγραφεὺς δὲν περιωρίσθη εἰς τὴν ἐκλογὴν καὶ τὴν σύνοψιν τῶν γεγονότων, ἀλλὰ καὶ διώρθωσεν οὐκ ὀλίγα τούτων, ἡμαρτημένων ἐν τῇ μεγάλῃ ἱστορίᾳ αὐτοῦ.

ΤΗΛΕΦΩΝΗΜΑΤΑ

ΑΙΤΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

Διὰ τὸν τριχοφάγον τίς γνωρίζει φάρμακον κατάλληλον;

Ἀθήνησι — Γ. Γ.

Ἡ συνήθεια τῶν ἐπισκέψεων πόθεν ἔχει τὴν ἀρχήν;

Πάτραι — Κ. Γ. Ἀνδ.

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

Ἐπιγραφὴ ἐξοχικῆς οἰκίας.

Εὐβουλίᾳ τὰ καλά.

Ληξούριον — Λ.

Ἔξω λύπαις, συμφοραίς,
μέσα γέλοια καὶ χαραίς.

Πρέβεζα — Σ. Π.

Τὸ σπίτι μου.

Κ)πολις — Ἐγώ

Μακρὰν ἀπὸ τῆς χώρας τὴ Μαυράδα,
Ποῦ καπνολόγοι χύνουν νύχτα, μέρα,
Τὸ μάτι ἐδῶ χορταίνει πρασινάδα
Καὶ καθαρὸν τὰ στήθια σου ἀέρα.

Κεφαλληνία — Τ. Λ.

Ἐνθυμοῦ τὴν Ἑλλάδα.

Γ. Ν. Κφ.

Digitized by Google

Φιλοπάτριδι οὐδεμία ξενητεία.
Αὐστρία — Λ. Ζ.

Ἕλληνος οἰκία.
Ἀθῆναι — Νέος συνδρομητής

Οἴκῳ ἀγαθῷ εὐτυχία μείζων ἑδράζει.
Φιλιατρὰ — Δεσποινὶς Φρ.

Οἶκος φίλος, οἶκος ἄριστος.
Ληξούριον — Σ. Σιρ.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Ἀναγνωστρίᾳ, Ἐνταῦθα. Καὶ μὲ τὴν ἐπιστολήν σας... δύο τρύπαις εἰς τὸ νερό.

κ. Π. Τσ Σῦρον. Ἀτυχὴς ἡ μετάφρασις· τὰ τοιαῦτα μεταφραζόμενα ἔχουν ἀνάγκην νέας ζωῆς, ἄλλως εἶνε ἀνούσια θεματογραφήματα γεμᾶτα ἑ λ λ η ν ι κ ο ύ ρ α ι ς.

Ἀγνώστῳ, Ἐνταῦθα. Jch komme nach!

Λυγκεῖ, Αἴγιον. Δὲν τὸ δημοσιεύομεν, διότι εἰς τὰ *δύο θύματα* θὰ προσετίθεντο θύματα καὶ ὅλοι οἱ ἀναγνῶσται μας.

Ἐνδιαφερομένῳ, Λευκάδα. Δὲν ὑπάρχει δύνασθε νὰ τὸ παραγγείλετε ἀπ' εὐθείας εἰς τὸ βιβλιοπωλεῖον Μπὲκ ἢ δι' ἡμῶν· θὰ στοιχίσῃ περὶ τὰς 5 δραχμάς.

Ἐπαρχιώτῃ, Πύργον. *Ἀτυχεῖ* Ἐνταῦθα Ἐλήφθησαν αἱ ἀπαντήσεις.

κ. Δ. Σ. Ἐνταῦθα. Κακότεχνα καὶ χυδαιότατα στιχολογήματα.

Οἰδίποδι. Σῦρον. Τὴν προσεχῆ τριμηνίαν θὰ κανονισθῶσι καλλίτερον τὰ τῶν παιγνιών. Ἀλλαχοῦ ὑπάρχει ἰδιαιτέρα ὑπηρεσία ἐν ἑκάστῳ περιοδικῷ διὰ τὰ τοιαῦτα· παρ' ἡμῖν ὅλα συγκεντροῦνται εἰς τὴν διεύθυνσιν, ἥτις βεβαίως δὲν ἐπαρκεῖ ὅπως διεξάγῃ ἀνελλιπῶς καὶ τὴν τῶν παιγνίων τρέχουσαν ὑπηρεσίαν. Ἐν τούτοις ὁ ἔλεγχος θὰ γείνῃ ἐν τέλει ἀκριβέστατος. Εὐχαριστοῦμεν διὰ τὰ φιλοφρονήματα.

κ. Ρ. Ρ. Ρ. Ἐνταῦθα. Δὲν μας κάμνει δυστυχῶς· ἠμπορεῖτε ὅμως νὰ το δώσετε εἰς ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι τρέφονται συνήθως ἀπὸ τὸ κοφίνι τῆς « Ἑστίας » καὶ θὰ τὸ δημοσιεύσουν εὐχαρίστως.

κ. Σ. Β. Ἐλήφθησαν πᾶσαι αἱ λύσεις ἐγκαίρως· ἐγκ. ἡμερ. ἐξηντλήθησαν.

κ. Κ. Π. Θ. Πάτρας. Ἀκατάλληλον διὰ τὴν Ἑστίαν ἀλλ'ὡς μετάφρασις ἀρκετὰ καλόν. Εὐχαριστοῦμεν διὰ τὰ πρὸς ἡμᾶς φιλικώτατα αἰσθήματά σας.

Μειλίχῳ. Ἀερολογήματα ὑπερρομαντικὰ μὴ ἔχοντα οὐδὲ τὸ προσὸν τῆς συντομίας, δυνάμενα νὰ ἐξαντλήσωσι τὴν ὑπομονὴν τοῦ καλλιτέρου χριστιανοῦ, δυνάμενα νὰ φέρωσιν ἐφίδρωσιν εἰς τὸν ἀναγινώσκοντα καὶ μεθ' ὅλον τὸ ψῦχος αὐτό.

κ. ΧΧΧ Κ/πολιν. Περὶ μὲν τοῦ γλωσσικοῦ ζητήματος προσεχῶς, εὐχαριστοῦμεν δι' νῦν διὰ τὰς πρὸς τὴν Ἑστίαν φιλικωτάτας διαθέσεις σας.

Σειρίῳ, Σῦρον. Δηλαδὴ τὸ λέγετε μόνον σεῖς διὰ τὴν Παναγίαν κατ' ἀναλογίαν ἐκ τοῦ περὶ τῶν δακρύων τῆς Ἀφροδίτης λεχθέντος, καὶ τὸ λέγετε διὰ στίχων οἱ ὁποῖοι δὲν εἶνε ἴσως οἱ χειρότεροι ἐν τῷ λευκώματι τῆς δεσποινίδος... ἀλλὰ δὲν εἶνε καὶ διὰ τὴν Ἑστίαν.

κ. Γ. Κ. Χάλκην. Ὅσον ἐξαρτᾶται ἀπὸ ἡμᾶς δυνάμεθα νὰ σας διαβεβαιώσωμεν περὶ τῆς ἀνελλιποῦς κατὰ σάββατον ἀποστολῆς τοῦ φύλλου.

Μώμῳ, Κ/πολιν. Εἶνε γνωστὰ τὰ Ἐδῶ κ' ἐκεῖ ἐκ τῶν παιγνίων ἐν θὰ δημοσιευθῇ.

κ.κ. Δ. Ι. Μ. Ἄνδρον. — Ι. Κ. — Π. Σ. Ἀλεξάνδρειαν.— Ι. Λ. Ζάκυνθον. — Α. Κ. Μεσολόγγιον. Ἡ συνδρομή σας ἐλήφθη.

κ. Ι. Θ. Κύπρον. Ἐνεγράψαμεν τὸν κ. Ι. Κ. καὶ ἀπεστείλαμεν πρὸς αὐτὸν τὰ φύλλα. Ἀπεστείλαμεν δὲ πρὸς ἡμᾶς τοὺς μέχρι τοῦδε ἐκδοθέντας δύο τόμους τῆς Βιβλιοθήκης τῆς Ἑστίας Ἡ συνδρομὴ ἀμφοτέρων ἐλήφθη.

κ. Σ. Π. φοιτητήν. Κέρκυραν. Ἐλήφθησαν, σᾶς εὐχαριστοῦμεν. Ἀπεστείλαμεν ὑμῖν δύο τόμους τῆς Βιβλιοθ. τῆς Ἑστίας καὶ θὰ σᾶς ἀποστείλωμεν καὶ τοὺς ἐπιλοίπους τῆς Α' σειρᾶς ἅμα τῇ ἐκδόσει αὐτῶν.

κ. Α. Γ. Τ. Ληξούριον. Τὰ φύλλα σᾶς ἀπεστάλησαν, σημειώσατέ μας τἀπολεσθέντα ἵνα σᾶς τ' ἀποστείλωμεν.

κ. Κ. Δ. Ἀγρίνιον. Ἐλήφθη ἡ συνδρομὴ ὑμῶν εἰς τὴν Βιβλιοθ. τῆς Ἑστίας καὶ σᾶς ἀπεστάλησαν οἱ μέχρι τοῦδε ἐκδοθέντες τόμοι.

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΝ

16 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1890

ΟΜΟΛΟΓΙΑ ΕΘΝΙΚΩΝ ΔΑΝΕΙΩΝ	Δραχ.	Λεπτά
Τῶν 26,000,000 πρὸς 5 % τοῦ 1874...	505	25
» 120,000,000 » 5 % τοῦ 1881...	567	—
» 170,000,000 » 5 % τοῦ 1885...	566	—
» 135,000,000 » 5 % τοῦ 1888...	466	—
» 30,000,000 » 5 % τοῦ 1889...	453	—
» 125,000,000 » 4 % τοῦ 1889.«.	453	—
Κτηματικαὶ ὁμολογίαι ἐθν. τραπέζης τῶν 60,000,000 μετὰ λαχείου φρ........	521	50
ΜΕΤΟΧΑΙ ΤΡΑΠΕΖΩΝ		
Ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος........	4495	—
Γενικὴ Πιστωτικὴ Τράπεζα..........	209	—
Τράπεζα Βιομηχανικῆς Πίστεως	85	—
Προνομιοῦχος Τράπεζα Ἠπειροθεσσαλίας.	263	50
ΜΕΤΟΧΑΙ ΕΤΑΙΡΙΩΝ		
Ἑταιρία Μεταλλουργείων Λαυρίου	144	50
Σιδηρόδρομοι Ἀθηνῶν - Πειραιῶς......	419	50
Σιδηροδρόμου Πύργου - Κατακώλου.....	125	—
ΝΟΜΙΣΜΑΤΑ		
Εἰκοσόφραγκον	24	53
Λίρα Ὀθωμανικὴ	28	02
ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΑ		
Ἐπὶ Λονδίνου 3μηνον τραπεζικὸν	30	75
Ἐπὶ Λονδίνου Chèque	31	10
Ἐπὶ Παρισίων..............	1	22
Ἐπὶ Παρισίων τρίμηνον τραπεζικόν....	1	23

"LA NEW YORK,,

Η ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ

ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙ ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑ

ΙΔΡΥΘΕΙΣΑ ΤΩ 1845

ΕΓΓΥΗΤΙΚΟΝ ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ

ΟΛΟΚΛΗΡΟΝ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΜΕΝΟΝ ΤΗ 1 ΙΑΝΟΥΑΡ. 1889

ΦΡ. 484,000,000 ΦΡ.

ΑΜΟΙΒΑΙΑ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΔΙ' ΩΡΙΣΜΕΝΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΤΡΩΝ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ

Οἱ ἀσφαλιζόμενοι εἶνε οἱ μόνοι ἰδιοκτῆται τοῦ ἐγγυητικοῦ κεφαλαίου καὶ τῶν κερδῶν.

ΠΡΟΙΚΟΔΟΤΗΣΕΙΣ ΤΕΚΝΩΝ

Ἐξασφάλισις κεφαλαίου ἢ ἐτησίου εἰσοδήματος μετὰ 10, 15 ἢ 20 ἔτη.

Γενικὸς ἀντιπρόσωπος ἐν Ἀθήναις

Δ. Γ. ΜΑΚΚΑΣ

Γραφεῖον παρὰ τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν.

Digitized by Google

ΠΑΙΓΝΙΑ

Α' ΤΡΙΜΗΝΙΑ 1890

ΔΙΟΡΘΩΣΙΣ: Πρὸς εὕρεσιν τοῦ ὑπ' ἀριθ. 28 γρίφου ἀνάγκη νὰ τεθῇ δὶς ἡ λέξις ὄνοι καὶ ὄχι ἅπαξ.

31. — Τὸ αὐγὸν τοῦ Κολόμβου.

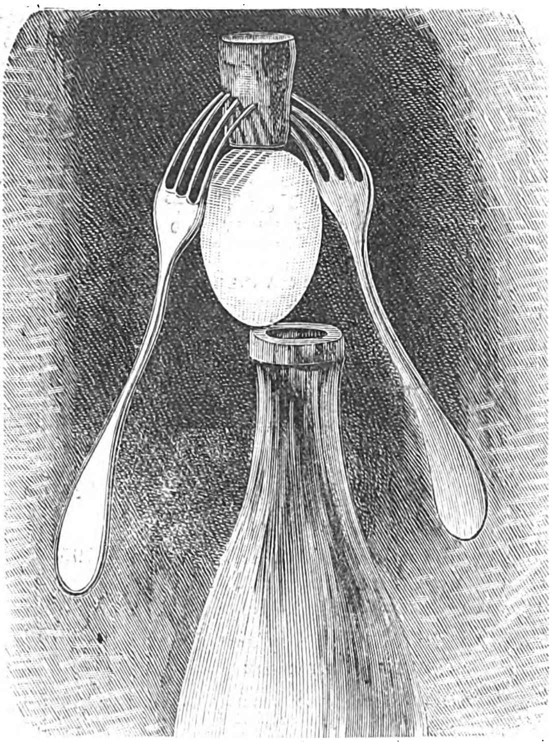

Ἂν καυχηθῆτε ὅτι δύνασθε ἐπάνω εἰς τὰ χείλη φιάλης νὰ στήσετε ὀρθὸν ἓν αὐγόν, ὅλοι θὰ νομίσουν ὅτι ἀστειεύεσθε καὶ ὅμως ἡ εἰκὼν δεικνύει πῶς δύνασθε νὰ κατορθώσετε τοῦτο δι' ἑνὸς φελλοῦ καὶ δύο περονίων πρὸς ἔκπληξιν τῶν παρισταμένων. Διὰ καλὸν καὶ διὰ κακὸν προτιμήσατε διὰ τὸ πείραμα αὐγὸν βραστόν, πηκτὸν μάλιστα.

32. — Σκάκι. *Πρόβλημα*

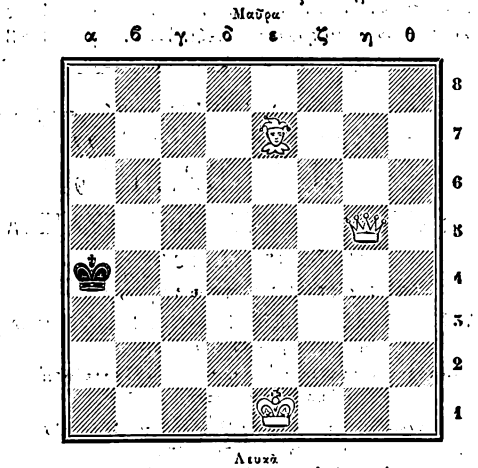

Εἰς τρεῖς κινήσεις κερδίζουν τὰ λευκά.

33. — Ἀπορία.

Τί εἶν' ἐκεῖνο ποῦ πίνει τὸ αἷμά του καὶ τρώγει τὰ κουρέλια του;

34 — Γρῖφος

Κε χε το τοτο καλῶν
τὸ χ' χ' χ' χ' χ' χ' χ' χ' χ'
ὄνου δ' ἅπαξ

ΛΥΣΕΙΣ

21. — Σκάκι

	Λευκὰ	Μαῦρα
1	η3—ε1	ε3—δ4
2	γ8—η4	Κατὰ θέλησιν
3	η4—ε4, 64 ἢ ε1—γ3 =	
1	....	ε3—ζ4
2	γ8—ε8	Κατὰ θέλησιν
3	ε8—ε5 ἢ ε1—δ2 =	
1	....	Κατὰ θέλησιν
2	γ8—θ3	» »
3	θ3—γ3, η3 =	

22. — Τὰ φορτηγὰ σπίρτα.

Λύσις εἶνε ἡ δοθεῖσα ἐξήγησις περὶ τοῦ τρόπου καθ' ὃν γίνεται τὸ παίγνιον.

23. — Δόμινον

Εἶχαν μείνη σκεπασμένα:

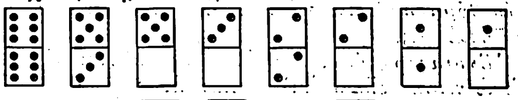

Ὁ Β μένει μὲ 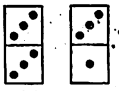 Ὁ Α μὲ 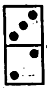.

Τὸ παιγνίδιον ἐπαίχθη οὕτω:

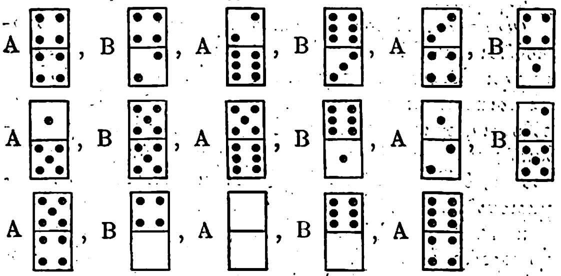

24. — Παιγνιόχαρτα

Ἂν ἐπιτύχῃ ἡ πασιέντζα ἔχει καλῶς, ἄλλως ἐπαναλάβετε την ἄλλην λύσιν δὲν ἐπιδέχεται.

25. — Κρυπτογράφημα.

Ἡ κλεὶς.

	1	5	2	4	3
υ	α	β	γ	δ	ε
α	ζ	η	θ	ι	κ
ε	λ	μ	ν	ξ	ο
ο	π	ρ	σ	ς	τ
η	υ	φ	χ	ψ	ω

Ὅπου εἶνε πολλοὶ πετεινοὶ ἀργεῖ νὰ ξημερώσῃ.

26. — Αἴνιγμα.

Σέριφος — Ἔριφος.

ΛΥΤΑΙ

Ἀθηνῶν: δράκων, Α. Ἀποστολοπούλου, Αἰκ. Ἰατρίδου. Φ. Διαμαντόπουλος, Κ. Βελλίνης, Χ. Ε. Ζ., Ε. Β. Ρ., Μῆτζος, Ν. Ι. Ἰωσήφ, Κ. Α. Λέχας Ἀλ. Τσίμης, Ι. Καλογερόπουλος, Ι. Δ. Πούμπουρας, Ν. Ι. Μπότασης, Ι. Μ. Μαλιᾶς, Κ. Καντιώτης.

Πατρῶν: Κ. Ἀνδροῦσσος, Σοφία Α. Κόλλα, Εὔμηλος.

Αἰγίου: Σπ. Παναγιωτόπουλος.

Ληξουρίου: Ἀλέξανδρος Γ. Τρουμπέτας.

Κερκύρας: Θ. Δ., Σ. Βροχίνης.

Πειραιῶς: Κωβαῖος.

Σύρου: Οἰδίπους, Παράσχος Μακρόπουλος, Κ. Γ. Μπουκλάκος.

Κωνσταντινουπόλεως: Ἑλληνικὸν Λύκειον.

Χάλκης: Γ. Κ.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1890-2069

Digitized by Google

Περίοδος δευτέρα

ΕΣΤΙΑ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΗ

ΕΝ ΤΩι ΕΣΩΤΕΡΙΚΩι
Συνδρομή Εξάμηνος Δρ. 8
Συνδρομή Ετησία Δρ. 15
Τιμή Φύλλου Λεπ. 30
ΑΙ ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑΙ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΙΔΡΥΘΕΝ ΤΩι 1876
Βραβευθὲν ὑπὸ τοῦ ἐν Παρισίοις Συλλόγου πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν ἑλλ. σπουδῶν, ἀξιωθὲν ἀργυροῦ μεταλλίου ἐν τῇ ἐκθέσει τῆς Δ' Ὀλυμπιάδος καὶ χαλκοῦ ἐν τῇ Παγκοσμίῳ Ἐκθέσει τοῦ 1889.

ΕΝ ΤΩι ΕΞΩΤΕΡΙΚΩι
Συνδρομή Εξάμηνος Φρ. 10
Συνδρομή Ετησία Φρ. 20
Τιμή Φύλλου Λεπ 40
ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

1890—Τόμος Α', ἀριθ. 8. | ΕΚΔΟΤΑΙ Ν. Γ. ΠΟΛΙΤΗΣ ΚΑΙ Γ. ΔΡΟΣΙΝΗΣ | Ἀθῆναι 25 Φεβρουαρίου

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ: (Ἐν τῷ φύλλῳ) ΟΥΡΑΝΙΑ ὑπὸ Κ. Φλαμμαριόν.— ΜΗΤΡΥΙΑ διήγημα ὑπὸ Γρηγορ. Ξενοπούλου.— ΠΑΡΑΣΤΑΣΙΣ ΤΟΥ ΕΡΩΤΟΚΡΙΤΟΥ ὑπὸ Χ. Ἀννίνου. - ΠΩΛΗΣΙΣ ΔΟΥΛΩΝ ΕΝ ΡΩΜΗ. — ΧΡΟΝΙΚΑ ΤΗΣ ΔΕΥΤΕΡΑΣ ΓΑΛΛΙΚΗΣ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΑΣ. — ΦΕΥΓΕΙ ποίημα ὑπὸ Στ. Μαρτζώκη. — ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ: ΕΓΚΛΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΑΙ ὑπὸ Δ. Κακλαμάνου — ΕΓΚΟΣΜΙΟΙ ΣΚΕΨΕΙΣ. — ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ: *Ἀνάλεκτα*, *Χρονικά*, *Παντοῖα*, *Εἰκόνες*, *Ἐδῶ κ' ἐκεῖ*, *Τρεῖς γνῶμαι καθ' ἑβδομάδα*, *Μία συμβουλὴ καθ' ἑβδομάδα*. — (Ἐν τῷ παραρτήματι): ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑΙ ΚΑΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑΙ ΕΙΔΗΣΕΙΣ.— ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ.— ΝΕΑ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ — ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ.— ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΝ — ΠΑΙΓΝΙΑ.

ΕΙΚΟΝΕΣ: Η ΑΥΤΟΚΡΑΤΕΙΡΑ ΤΗΣ ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ ΜΕΤΑ ΤΟΥ ΝΕΩΤΑΤΟΥ ΤΕΚΝΟΥ ΤΗΣ. — ΥΠΟ ΤΟ ΔΟΡΥ! ΠΩΛΗΣΙΣ ΔΟΥΛΩΝ ΕΝ ΡΩΜΗ.— ΔΥΟ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑ ΚΟΣΜΗΜΑΤΑ.

Η ΠΡΥΤΑΝΕΙΑ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ

Διακηρύσσει

ὅτι ἡ νομικὴ Σχολὴ τοῦ Πανεπιστημίου ὥρισε διὰ τὸ Σγούτειον διαγώνισμα τὸ ἑξῆς θέμα: «Τὰ τῆς πατρικῆς ἐξουσίας, ἤτοι τὰ τῆς κτήσεως καὶ παύσεως αὐτῆς, καὶ αἱ ἐκ ταύτης ἐπὶ τὴν περιουσίαν σχέσεις κατά τε τὸν Ῥωμαϊκὸν καὶ Βυζαντινὸν Νόμον καὶ τὰ παρ' ἡμῖν ὡς ἐκ τῶν νεωτέρων Νόμων κρατοῦντα.»

Ὁ διαγωνισμὸς γενήσεται ὑπὸ τοὺς ἑξῆς ὅρους:

1) Αἱ διατριβαὶ ἔσονται δεκταὶ μέχρι τῆς 1ης Ἰουνίου 1891.

2) Αἱ διατριβαὶ πρέπει νὰ ὦσι γεγραμμέναι εὐαναγνώστως καὶ ἄνευ διορθώσεων, πρὸς δὲ νὰ προτάσσηται ἑκάστης πίναξ λεπτομερής, ἐμφαίνων κατὰ τὴν εἰς μέρη, τμήματα καὶ κεφάλαια διαίρεσιν τοῦ περιεχομένου, νὰ ἕπεται δὲ ἐν τέλει ἀλφαβητικὸς πίναξ καθ' ὕλην τοῦ περιεχομένου, ὡς καὶ ἕτερος πίναξ τῶν ἑρμηνευομένων κειμένων, εἴτε Ῥωμαϊκῶν, εἴτε νεωτέρων Νόμων ἀποστέλλονται δὲ ἀνωνύμως πρὸς τὴν Πρυτανείαν ἐπὶ ἀποδείξει μετὰ δελτίου συνημμένου καὶ ἐσφραγισμένου, φέροντος ἔνδοθεν μὲν τὸ ὄνομα τοῦ συγγραφέως, ἔξωθεν δὲ ἐπιγεγραμμένην ῥῆσίν τινα, ἣν καὶ ἡ διατριβὴ φέρει.

3) Τὰ ἀποσταλέντα χειρόγραφα δὲν ἀναλαμβάνονται πρὸ τῆς κρίσεως, οὔτε μετ' αὐτὴν καὶ τοῦ βραβευθέντος συμπεριλαμβανομένου, ἀλλὰ κατατίθενται ἐν τῷ Ἀρχείῳ τῆς Πρυτανείας.

4) Ἡ κρίσις τῆς ἀγωνοδίκου ἐπιτροπείας ἀναγνωσθήσεται ἐν τῇ μεγάλῃ αἰθούσῃ τοῦ Πανεπιστημίου κατὰ τὴν ὁρισθησομένην ὑπὸ τῆς Νομικῆς Σχολῆς ἡμέραν, γενησομένην γνωστὴν διὰ προκηρύξεως τῆς Πρυτανείας.

5) Τῷ νικήσοντι ἀπονεμηθήσεται δισχιλιόδραχμον βραβεῖον.

6) Ἀπαγορεύεται τοῖς Καθηγηταῖς τοῦ Πανεπιστημίου καὶ τοῖς ἀλλοδαποῖς ἡ συμμετοχὴ εἰς τὸν διαγωνισμόν.

7) Ἐὰν οἱ κριταὶ οὐδεμίαν τῶν ὑποβληθησομένων διατριβῶν κρίνωσιν ἀξίαν βραβεύσεως, ὁ διαγωνισμὸς ἀναβληθήσεται κατὰ νέαν προκήρυξιν τῆς Πρυτανείας.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 9 Φεβρουαρίου 1890.

Ὁ Πρύτανις

Μ. ΧΑΤΖΗΜΙΧΑΛΗΣ.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑΙ ΚΑΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑΙ

Σχετικῶς πρὸς τὴν ἐν τῷ προλαβόντι φύλλῳ δημοσιευθεῖσαν ἀνακοίνωσιν περὶ τῶν παρὰ τὴν Ἄνδρον εὑρεθέντων νομισμάτων ὁ κ. Ἀλ. Καράλης ἐπιστέλλει ἡμῖν τὰ ἑξῆς συμπληρωτικά:

«Πλὴν τῶν ἐν τῷ τελευταίῳ φύλλῳ τῆς Ἑστίας ὑπὸ τοῦ κ. Ι. Χ. Δραγάτση δημοσιευθεισῶν ἐπιγραφῶν τῶν παρὰ τὴν Ἄνδρον εὑρεθέντων νομισμάτων, εἶμαι κάτοχο.. τοιούτου φέροντος χρονολογίαν 1668 καὶ ἔνθεν μὲν τὴν ἐπιγραφὴν

PVLCHRIOR· ETS· NON· PRIMA

ὄπισθεν δὲ

DNS + DIRIGATV. ET. PROTEGAT.»

—Ἡ γερμανικὴ ἐφημερὶς *Protestantische Kirchenzeitung* ἀναδημοσιεύει παραλαβοῦσα ἐκ τοῦ θεολογικοῦ περιοδικοῦ *Jahrbücher für protestantische Theologie*, ὁμιλίαν τοῦ καθηγητοῦ τοῦ ἡμετέρου πανεπιστημίου κ. Α. Διομ. Κυριακοῦ περὶ τῆς σχέσεως τῆς ὀρθοδόξου ἑλληνικῆς ἐκκλησίας πρὸς τὸν γερμανικὸν Προτεσταντισμόν. Περὶ τοῦ θέματος τούτου ὡμίλησεν ὁ κ. Α. Διομ. Κυριακὸς ἐν κύκλῳ θεολόγων κατὰ τὸ παρελθὸν θέρος διατρίβων ἐν Ἰένῃ τῆς Γερμανίας.

— Τὴν παρελθοῦσαν Τετάρτην ἐγένετο ἡ τακτικὴ δεκαπενθήμερον συνεδρίασις τοῦ ἐνταῦθα Γερμανικοῦ Ἰνστιτούτου. Πρῶτος ἐν αὐτῇ ὡμίλησεν ὁ διευθυντὴς τοῦ Ἰνστιτούτου κ. Δαἶρπφελ, ἄρτι ἐκ Κύπρου ἐπανελθών, περὶ Κυπριακῶν ἀρχαιοτήτων, (Architektonisches aus Kypern). Ὁ κ. Δαἶρπφελ εἶχε μεταβῇ εἰς Κύπρον κατ' ἐντολὴν τῆς γερμανικῆς κυβερνήσεως ὅπως ἐνεργήσῃ ἀνασκαφὰς ἐν Ἰδαλίῳ· ἀλλ' ἐπειδὴ δὲν ἐχορήγησεν αὐτῷ τὴν πρὸς τοῦτο ἄδειαν ἡ ἀγγλικὴ κυβέρνησις, σκοποῦσα αὐτὴ νὰ ἀναλάβῃ τὰς ἐν τῷ χωρίῳ ἐκείνῳ ἀνασκαφάς, περιωρίσθη εἰς μελέτην ἀκριβῆ τῶν ἐν Κύπρῳ ἀρχαιοτήτων. Ἰδίᾳ δ' ἐπέστησε τὴν προσοχήν του εἰς τὰ ἐρείπια τοῦ ἐν Πάφῳ ἱεροῦ τῆς Ἀφροδίτης, ἅτινα ὁλοσχερῶς ἀπεκαλύφθησαν κατὰ τὰς τελευταίας ἀνασκαφὰς τῆς ἐνταῦθα Ἀγγλικῆς σχολῆς· περιέγραψε δὲ ταῦτα λεπτομερῶς, διευκρινήσας πολλὰ ἀρχιτεκτονικὰ ζητήματα, ὧν μάλιστά τινα ἔλυσεν ὁδηγούμενος ἐκ τῆς ἀρχιτεκτονικῆς τῶν σημερινῶν κυπριακῶν οἰκιῶν. Μετὰ τὸν κ. Δαἶρπφελ ὁ κ. Δημ. Φίλιος

Digitized by Google

ἐξέθηκε τὰ πορίσματα τῶν ἐν Μεγαρίδι ἀνασκαφῶν αὐτοῦ, ἃς πρό τινος ἐνήργησεν ἐντολῇ τῆς Ἀρχαιολογικῆς εταιρίας. Τὸ κυριώτατον ἀποτέλεσμα τῶν ἀνασκαφῶν τούτων ἦτο ἡ εὕρεσις, πλὴν ἄλλων μνημείων ἥττονος σημασίας, τοῦ Ἀφεσίου ναοῦ τοῦ Διὸς κατὰ τὴν θέσιν Μάρμαρα, παρὰ τὴν ἀπὸ Μεγάρων εἰς Κόρινθον ἀτραπὸν (εἰς ὕψος 263 μέτρων ὑπεράνω τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης) καὶ ἡ ἐξακρίβωσις τῆς ὁδοῦ ἣν ἠκολούθησεν ὁ Παυσανίας ἐκ Μεγάρων εἰς Κόρινθον.

— Γενομένων τῶν ἀρχαιρεσιῶν τῆς Ἀρχαιολογικῆς εταιρίας ἐξελέχθησαν καὶ αὖθις πρόεδρος τοῦ συμβουλίου ὁ κ. Α. Κοντόσταυλος, ἀντιπρόεδρος ὁ κ. Σ. Φιντικλῆς, γραμματεὺς ὁ κ. Στέφ. Κουμανούδης καὶ ταμίας ὁ κ. Γ. Νικολαΐδης. Σύμβουλοι δὲ κατὰ τάξιν οἱ κ. κ. Τσιβανόπουλος καὶ Ἀγαθόνικος ἀρεοπαγῖται, Καββαδίας γενικὸς ἔφορος τῶν ἀρχαιοτήτων, Στέφαν. Δραγούμης ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν, Μυλωνᾶς καθηγητής, Φίλιος ἔφορος τῶν ἀρχαιοτήτων καὶ Α. Οἰκονόμος καθηγητής.

— Οἱ ἐνταῦθα καλαβρυτινοὶ ἐξέλεξαν ἐπιτροπὴν ἐκ τῶν κ.κ. Λεωνίδα Πετμεζᾶ, βασιλικοῦ ἐπιτρόπου, παρὰ τῇ ἐθνικῇ τραπέζῃ, Ἀλ. Ζαΐμη βουλευτοῦ, Στ. Ἀνδροπούλου ἀρεοπαγίτου, Ἰω. Ζωγράφου, Προκ. Οἰκονομίδου ἀρχιμανδρίτου καὶ Μεγακλέους Πετμεζᾶ, ἥτις θὰ ἀναλάβῃ τὴν συλλογὴν ἐράνων πρὸς ἀνέγερσιν ἀνδριάντος εἰς τὸν πρῶτον ὑψώσαντα τὴν σημαίαν τῆς ἐπαναστάσεως ἀρχιεπίσκοπον Παλαιῶν Πατρῶν Γερμανόν.

— Ἀπεφασίσθη ὅπως ὁ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Ἑρμοῦ παλαιὸς ναὸς τῆς Καπνικαρέας ἐπισκευασθῇ οὕτως, ὥστε νὰ λάβῃ ὡς ἔγγιστα τὴν μορφὴν ἣν εἶχε κατὰ τὴν ἵδρυσίν του. Πρὸς τοῦτο θ' ἀφαιρεθῶσιν ὅλα τὰ νεώτερα προσαρτήματα εὐρυνομένης οὕτω καὶ τῆς πλατείας. Ἡ ἀπαιτουμένη δαπάνη ὑπολογίζεται εἰς 30 χιλιάδων δραχμῶν.

— Κριταὶ τοῦ Φιλαδελφείου λυρικοῦ ἀγῶνος τῶν Ὀλυμπίων ἐξελέχθησαν οἱ κ. κ. Ἐμμ. Ῥοΐδης, Ἀριστομένης Προβελέγιος καὶ Ν. Γ. Πολίτης.

— Ὁ ἐν Δρέσδῃ ἀποθανὼν ἕλλην καπνοπώλης Ι. Σφογόπουλος κατέλιπε τὴν περιουσίαν του ὅλην ἐξ 120 χιλ. δραχμῶν εἰς τὸ Ἐθνικὸν Πανεπιστήμιον.

— Τὴν παρελθοῦσαν κυριακὴν ὁ κ. Δ. Κόκκος ἀπήγγειλεν ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ Ὠδείου διάφορα ποιήματα αὐτοῦ. Ἡ εἴσοδος ἦτο ἐπὶ πληρωμῇ ὑπὲρ αὐτοῦ τοῦ Ὠδείου, παρέστη δὲ καὶ ἡ Βασιλικὴ Οἰκογένεια.

— Ὁ διακεκριμένος βιολιστὴς κ. Ἀλ. Ἀνεμογιάννης μαθητὴς τοῦ ἐν Βιέννῃ Ὠδείου διατρίβων ἐν Ἀθήναις ἔδωκε συναυλίαν ἐν τῷ Ὠδείῳ, εἰς ἣν παρέστη ἡ βασίλισσα μετὰ τῆς πριγκηπίσσης Σοφίας καὶ πολυπληθὲς ἀκροατήριον. Ὁ νεαρὸς καλλιτέχνης ἐπευφημήθη καὶ ἐχειροκροτήθη ἐπανειλημμένως.

— Ἀπέθανεν ἐν Κωνσταντινουπόλει ὁ διαπρεπὴς λόγιος Ἡροκλῆς Βασιάδης, περὶ τοῦ ὁποίου ἐκτενέστερον θὰ διαλάβωμεν ἐν τῷ προσεχεῖ φύλλῳ.

— Τὴν παρελθοῦσαν κυριακὴν ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ Συλλόγου Παρνασσοῦ ἐγένοντο τὰ ἐγκαίνια τῆς ἀρτισυστάτου «Σχολῆς τῆς Κυριακῆς» εἰς ἣν θὰ φοιτῶσι ἄποροι γυναῖκες καὶ παιδία. Εἰς τὴν ἑορτὴν παρέστησαν ἡ βασίλισσα καὶ ἡ πριγκήπισσα Σοφία.

— Ὁ ἄρτι ἐκλεχθεὶς σύμβουλος τῆς Ἀρχαιολογικῆς κ. Τσιβανόπουλος ἀντιπρόεδρος τοῦ Ἀρείου Πάγου προσέφερεν εἰς τὸ ἀρχαιολογικὸν μουσεῖον ὡς δώρημα συλλογὴν δακτυλιολίθων καὶ διαφόρων νομισμάτων, ἤτοι 429 νομίσματα ἑλληνικὰ ἁπασῶν σχεδὸν τῶν πόλεων τῆς Ἑλλάδος, ὧν 62 ἀργυρᾶ καὶ ἐν καλῇ καταστάσει διατηρούμενα. Ἐπίσης ἐδώρησεν καὶ τὰ ἑπόμενα: α') ἐννέα λίθους νησιωτικάς, φερούσας συμπλέγματα διαφόρων ζώων, β') ὀκτὼ ἕτερα λίθους *σκαραβαίους*, γ') δώδεκα δακτυλιολίθους μὲ διαφόρους παραστάσεις· δ') μικρὸν ἀγαλμάτιον ἐκ χαλκοῦ μὲ διεστραμμένα τὰ μέλη ε') ἕτερον μικρὸν ἀγαλμάτιον κριοῦ ἐπίσης ἐκ χαλκοῦ ς') λαβὴν σκεύους ἥτις ἀπολήγει εἰς κεφαλὴν λέοντος καὶ ζ') διαφόρους ἄλλους δακτυλιολίθους καὶ ἄλλα τινά.

ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ

16 Φεβρουαρίου. Ὁ διάδοχος τῆς Ἰταλίας μετέβη εἰς Μαραθῶνα ὅπως μελετήσῃ τὰ τῆς ἱστορικῆς μάχης.

17 Φεβρουαρίου. Φῆμαι κυκλοφοροῦσι περὶ συμπληρώσεως τοῦ Ὑπουργείου· νέων ὑπουργῶν ὀνόματα ἀναφέρονται τοῦ ἐξ Ἀχαΐας βουλευτοῦ κ. Θ. Κανακάρη ὡς ὑπουργοῦ τῆς Παιδείας καὶ τοῦ ἀντισυνταγματάρχου Ν. Τσαμαδοῦ ὡς ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν.

18 Φεβρουαρίου. Ἡ χθεσινὴ συνεδρίασις τῆς βουλῆς διαρκέσασα ὅλην τὴν νύκτα ἔληξε σήμερον τὴν πρωΐαν. Ἀντικείμενον τῆς παννυχίου συνεδριάσεως ἦτο ἡ συζήτησις τοῦ προϋπολογισμοῦ, ἥτις δὲν ἐπερατώθη εἰσέτι.

19 Φεβρουαρίου. Μετὰ τὴν ἐπιψήφισιν τοῦ προϋπολογισμοῦ ἀνεγνώσθη ὑπὸ τοῦ πρωθυπουργοῦ τὸ διάταγμα περὶ λήξεως τῆς Δ' τακτικῆς συνόδου τῆς ΙΑ' βουλευτικῆς περιόδου.

20 Φεβρουαρίου. Ἡ βουλὴ συνεκλήθη διὰ Β. Δ. εἰς ἔκτακτον σύνοδον τὴν 22 λήγοντος.— Ὁ διάδοχος τῆς Ἰταλίας ἐπισκεφθεὶς τὰς Μυκήνας καὶ τὴν Ἐπίδαυρον ἀνεχώρησεν ἐκ Ναυπλίου κατ' εὐθεῖαν εἰς Σάμον.— Ἡ κυβέρνησις συνῆψε δάνειον ἐκ 5000000 δρ. εἰς μεταλλικὸν μετὰ τῶν Τραπεζῶν Ἐθνικῆς καὶ Κ]πόλεως καὶ τοῦ κ. Συγγροῦ πρὸς πληρωμὴν τῶν τοκομεριδίων τῆς 20 προσεχοῦς μαρτίου.

ΝΕΑ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ

Τὸ ἔγκριτον γερμανικὸν περιοδικὸν *Deutsche Rundchau* δημοσιεύει ἐν τῷ τεύχει τοῦ Φεβρουαρίου ἐπιστολὰς τοῦ πρίγκηπος Γουλιέλμου τῆς Πρωσσίας, (κατόπιν αὐτοκράτορος τῆς Γερμανίας Γουλιέλμου Α') ἀφορώσας εἰς τὸν ἔρωτα αὐτοῦ καὶ τὸν μελετώμενον γάμον μετὰ τῆς πριγκηπίσσης Ῥάδζιβιλλ. Προσέτι δὲ ἄρθρον τοῦ Ε. Τζέλλερ ἐκπαιδευτικὸν «Γυμνάσιον καὶ Πανεπιστήμιον» καὶ ἄλλα ἄξια λόγου ἄρθρα, χρονικά, βιβλιογραφίας κλπ.

— Ἐξεδόθη τὸ 2ον τεῦχος τῆς *Ἱστορίας τῆς Γυναικός*, ἔργου τῆς κυρίας Καλλιρρόης Παρρέν. Τὸ τεῦχος τοῦτο ἱστορεῖ τὰ περὶ τῆς γυναικὸς ἐν Κίνᾳ. Τιμᾶται 1 δραχμῆς ἐν Ἀθήναις 1,25 ἐν ταῖς ἐπαρχίαις καὶ ἐν τῷ ἐξωτερικῷ.

Ἐξεδόθησαν:

Κανονισμὸς τῆς δημοτικῆς Φωσκολιανῆς Βιβλιοθήκης μετὰ προοιμίου καὶ παραρτήματος ὑπὸ *Σπυρίδωνος Δὲ Βιάζη* ἐφόρου αὐτῆς. Ἐν Ζακύνθῳ. Τυπογραφεῖον «ὁ Φώσκολος» 1890. 8ον σ. 20.

Η ΠΡΩΤΗ ΜΑΙΟΥ ΑΝΑ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Παρακαλοῦνται οἱ ἁπανταχοῦ ἀναγνῶσται τῆς Ἑστίας οἱ γνωρίζοντες ἔθιμα, προλήψεις, δοξασίας, παραδόσεις, ᾄσματα, παροιμίας κλπ. κλπ. σχέσιν ἔχοντα πρὸς τὴν Πρωτομαγιὰν ν' ἀποστείλωσι ταῦτα πρὸς τὴν Διεύθυνσιν τῆς Ἑστίας μέχρι τῆς 10 ἀπριλίου τὸ βραδύτερον. Ἐκ τῶν ἀποσταλησομένων θὰ δημοσιευθῶσι κατ' ἐκλογὴν τὰ μᾶλλον ἄξια λόγου. Αἱ ἀνακοινώσεις πρέπει νὰ εἶνε εὐανάγνωστοι, γεγραμμέναι ἐπὶ τῆς μιᾶς ὄψεως τοῦ χάρτου, νὰ σημειοῦται δὲ ἀκριβῶς ὁ τόπος ἐξ οὗ προέρχεται ἑκάστη.

Digitized by Google

Ἕνεκα ἐλλείψεως χώρου ἀναβάλλεται διὰ τὸ προσεχὲς ἡ δημοσίευσις τῶν ἀποσταλεισῶν ἐπιγραφῶν διὰ τὴν ἐξοχικὴν οἰκίαν, αἵτινες θὰ εἶνε καὶ αἱ τελευταῖαι, ἀπόκειται δὲ κατόπιν ἡ κρίσις εἰς τὸν ἀθλοθέτην.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

κ. Ν. Φ. Βῶλον Ἀπεστάλησαν τὰ φύλλα εἰς τοὺς ὑφ' ὑμῶν ἐγγραφέντας συνδρομητάς, ὧν ἡ συνδρομὴ μετὰ τῆς ὑμετέρας ἐλήφθη. Σᾶς εὐχαριστοῦμεν διὰ τὰς φιλικὰς φροντίδας.

Πανοσ. κ. Ι. Μ. Γενεύην. Ἐλήφθη ἡ συνδρομὴ ὑμῶν.

κ. Ε. Κ. Ληξούριον. Συμφώνως πρὸς τὴν ἐπιστολὴν σας ἐδόθησαν τὰ βιβλία καὶ τὸ ὑπόλοιπον τῶν χρημάτων εἰς τὸν κομιστὴν αὐτῆς

κ Α. Κ Πάτρας. Τοῦ φύλλου, ὅπερ ζητεῖτε, δὲν ὑπάρχουσιν ἀντίτυπα. Ἔχομεν εἰς τὴν διάθεσίν σας τὰ σταλέντα ἡμῖν 40 λ.

κ. κ. Ι. Ψ Κυπαρισσίαν. — Σ. Δ. Λ. Βραΐλαν. — Σ. Ο.—Μ. Δ. Β Πειραιᾶ.— Δ. Μ. Ἄνδρον.—Α. Κ. Μεσολόγγιον. Ἐλήφθη ἡ συνδρομή σας.

Μήτσω, Ἐνταῦθα. Θὰ δημοσιεύσωμεν κατ' ἐκλογήν· οἱ λοιποὶ εἰς τὴν διάθεσίν σας· εὐχαριστοῦμεν.

κ. Δ. Γ. Θεσσαλονίκην Ἡ κρίσις ἡμῶν περὶ τῶν σταλέντων μουσικῶν ἔργων δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ εἶναι πλήρης καὶ ἀσφαλής, διότι τοιαύτην τότε μόνον δυνάμεθα νὰ ἐκφέρωμεν,ὅταν λάβωμεν τὰ θέματα ἐπεξειργασμένα μετὰ τῶν συγχορδιῶν (accords) αὐτῶν. Ἐλλειπουσῶν δὲ τῶν συγχορδιῶν, τοῦτο μόνον ἐμφαίνεται ἐκ τῶν ὑπ' ὄψιν ἡμῶν ἔργων, ὅτι ὁ μελοποιήσας ἔχει μουσικὴν εὐφυΐαν, ὅτι ἡ γραφή του δεικνύει ἔμπειρον χεῖρα, καὶ ὅτι αἱ μελῳδίαι τοῦ Α' (Sommernacht) καὶ τοῦ Ε' (Τὸ μπεμπέ) ἐνέχουσι πρωτοτυπίαν ἱκανὴν (ἐκτὸς ἂν τὸ τελευταῖον εἶναι δημώδης μελῳδία). Πλειότερα δὲν δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν, ἀγνοοῦντες μάλιστα διὰ ποῖον ὄργανον προορίζει τὰ ὑποβληθέντα τεμάχια, διότι παρέλιπε καὶ τοῦτο νὰ σημειώσῃ, καὶ πῶς ἐφαντάσθη τὴν συνῳδίαν (accompagnamento) αὐτῶν.

Ρουμελιώτῃ. Εἶνε καλλίτερα ἀπὸ τὸ πρῶτον, ἰδίως, διότι εἶνε μικρότερα καὶ μὲ μικροτέρας ἀξιώσεις, ἀλλὰ δὲν ἐκρίθησαν ἄξια δημοσιεύσεως. Ἡ σημείωσίς σας περὶ χιόνος καὶ καλοκαιρίας εἶνε ἐντελῶς μετεωρολογικὴ καὶ δὲν ἔχει καμμίαν σχέσιν μὲ τὴν περὶ τῶν στίχων σας γνώμην μας.

Σπαρῷ. Ὁ Γρῖφος θὰ δημοσιευθῇ ἐν καιρῷ. Εὐχαριστοῦμεν.

κ. Κ. Ν. Δημ. Κ)πολιν. Εὐχαριστοῦμεν· εἶνε ἀληθῶς ὑπόθεσις δυναμένη νὰ ἐμπνεύσῃ καὶ θὰ γίνῃ χρῆσις αὐτῆς ἐν καιρῷ.

Μειλίχῳ, ἐνταῦθα. Ἀφοῦ δὲν σᾶς παρηγγείλαμεν νὰ τὸ γράψετε, δὲν ἔχομεν καθόλου ὑποχρέωσιν νὰ σας εἴπωμεν διατί δὲν το δημοσιεύομεν. Τὰ ἄλλα εἶνε αερολογήματα περὶ ὁμάδων καὶ θαυμασμοῦ. Ἀντὶ νὰ παρηγορῆσθε μὲ τὰ τοιαῦτα, καλλίτερα νὰ πεισθῆτε ὅτι πρέπει ν' ἀλλάξετε ἐντελῶς τρόπον τοῦ γράφειν ἢ νὰ μὴ γράφετε — ὅπερ εὐκολώτερον.

κ. Κ. Μχλ. Γενεύην. Ἐπιστολαί σας ἐλήφθησαν· φύλλων σειρὰ ἀπεστάλη. Ἅμα ἀναχωρήσετε διὰ Λ ἀναγγείλατέ μας τοῦτο διὰ δελταρίου. Γράφομεν ἰδιαιτέρως κατ' αὐτάς. Εὐχόμεθα ἐπιτυχίαν.

Μήτσῳ. Φυσικὰ παίζει ἐκεῖνος ποῦ κερδίζει.

κ. Θ. Ν. Γ. Θετικὰ πράγματα λοιπόν· οἱ στίχοι σας δὲν εἶνε διὰ πέταμμα, ἀλλὰ δὲν εἶνε καὶ ἄξιοι δημοσιεύσεως. Ἔχουν χάριν, εὐτραπελίαν ἐν πολλοῖς πρωτότυπον, ἀλλ' ἀπειρίαν ἐν τῷ συνόλῳ καὶ — μᾶς συγχωρεῖτε — ὀλίγην χυδαιότητα. Ἐξευγενίσατε τὰς ἐμπνεύσεις σας καὶ γυμνασθῆτε εἰς τὴν στιχουργίαν. Μὴ βιάζεσθε νὰ δημοσιεύετε στίχους.

κ. Τ. Μ. Ἐνταῦθα. Ὁ *Ἄγγελός* σας εἶνε πρῶτον πολὺ ἀνορθόγραφος, δεύτερον πολὺ τετριμμένος ὡς πρὸς τὴν ἰδέαν, ἀσθενὴς ἀντίπαλος τοῦ πρὸς τὴν Παναγίαν ποιήματος τοῦ Παράσχου. Εὔμορφος μόνον ὁ τελευταῖος στίχος:

Μπορεῖ ποτὲ ὁ ἄγγελος τὸν ἄγγελο νὰ πάρῃ;

Εἰς ὀκτὼ στίχους εἷς καλὸς εἶνε κάτι τι. Ἂς ἐλπίσωμεν ὅτι εἰς τὸ μέλλον ἡ ἀναλογία θ' αὐξήσῃ — καὶ ἡ ὀρθογραφία ἐπίσης.

Γελ. Ἄνδρον. Θὰ δημοσιεύσωμεν κατ' ἐκλογὴν ἐκ τῶν αἰνιγμάτων.

κ. Ν. Α. Α. ἐνταῦθα. Ὡς πρωτόλειον βεβαίως καλόν. Τοῦ λείπει ἡ χάρις, τὴν ὁποίαν θὰ εἶχεν ἂν ἦτο ἁπλούστερα καὶ φυσικώτερα γραμμένον. Ἀποφεύγετε τὴν ἐπιτηδευμένην φρασεολογίαν καὶ τὰς πολλὰς παρενθέσεις καὶ τὰς χυδαιολογίας.

κ. Ε. Ι. Φ. Βουκουρέστιον. Τὰ ζητηθέντα ἀπεστάλησαν. Εὐχαριστοῦμεν.

Συνδρομητῇ, Πειραιᾶ. Οὐ μόνον οἱ ἐτησίαν ἀλλὰ καὶ οἱ ἑξάμηνον συνδρομὴν προπληρώσαντες δικαιοῦνται νὰ λαμβάνωσι βιβλία ἐπὶ τῇ σημειουμένῃ ἐκπτώσει. Ὑποκ Βραζ. δὲν ὑπάρχει ἐν τοῖς τοιούτοις βιβλίοις.

κ. Α. Π. Λαμίαν. Ἐλήφθησαν, σᾶς εὐχαριστοῦμεν· παρὰ τοῦ κ. Κ.Π. οὐδὲν εἴχομεν λάβῃ. Ζητηθὲν ἀπεστάλη.

κ. Ν. Ν. Ἄρταν. Ἐλήφθη ἡ συνδρομή σας. Τὰ ζητηθέντα ἀπεστάλησαν.

κ. Ι. Λ. Ζάκυνθον. Ἐλήφθη ἡ συνδρομή σας. Τὸ δεύτερον μέρος τῆς Πινακοθήκης, ἀποτελούμενον ἐκ 3 φυλλαδίων τιμᾶται δρ 3 (μετὰ ταχυδρ. 3,60). Τὸ δὲ περικάλυμμα τῆς Πιναχ. δρ. 5 ἄνευ ταχυδρομικῶν.

κ. Ν. Τ. Καρπενήσιον. Ἡ συνδρομή σας καὶ τὸ ἀντίτιμον τῶν ζητηθέντων καὶ ἀποσταλέντων βιβλίων ἐλήφθησαν ἐγκαίρως. Ἐνεγράψαμεν ὑμᾶς συνδρομητὴν εἰς τὴν Βιβλ. τῆς Ἑστίας. Μᾶς συγχωρεῖτε διότι δὲν σᾶς ἀνηγγείλαμεν ἐγκαίρως τὴν παραλαβήν, ἕνεκα τῆς ἐπισωρευθείσης ἡμῖν ἐργασίας.

κ Ν. Δ. Ν. Ταυρίδα. 1) Ἐστάλησαν τὰ ζητηθέντα, ἐδόθη δὲ καὶ ἡ συνδρομὴ εἰς τὴν Ἐφ. τῶν Κυριῶν. 2) Κάλλιστα ἐμπορικὰ ἐγχειρίδια εἰς τὴν γερμανικὴν εἰξεύρομεν τὰ ἑπόμενα: **Rotschilds Taschenbuch für Kaufleute.** 31η ἐκδ.ἐν Λειψίᾳ παρὰ τῷ βιβλιοπώλῃ G.

κ. κ. Α. Π. Μ. Παξούς.—Ι. Κ. Π. Ἰωάννινα.—Π. Χ. Ζάκυνθον.—Ι. Μ. Τ.— Π. Β. Ἀργοστόλιον. — Σ. Ψ. Λευκάδα. — Α. Φιλ. Σπάρτην Πισιδίας. — Κ. Τ Κεραμίδιον.—Α. Δ. Πόρον.—Α. Τ. Ἄμφισσαν.—Α.Μ. Σῦρον.—Ν. Σ. Πορταριάν.—Μ. Δ. Β. Πειραιᾶ—Α Κ. Μεσολόγγιον.—Ν. Φ Βῶλον.—Ἐλήφθη ἡ συνδρομή σας.

κ. Δ. Γ. Δημ. Πάτρας Τὰ φύλλα σας πάντα ἀπεστάλησαν ἀνελλιπῶς· περὶ τούτου εἴμεθα βεβαιότατοι. Ἀγνοοῦμεν πῶς καὶ διατί χάνονται αὐτόθι. Πρὸς χάριν σας ἀποστέλλομεν ἐκ νέου ὅλην τὴν σειράν.

κ Ν. Δ, Καλάμας. — Σ. Δ. Μεσολόγγιον.—Ι. Π. —Ν. Β. Αἴγιον.— Δ. Π. Ροστόβιον.—Π. Δ. Κυδωνίας. —Α.Μ.Ὀδησσόν.—Θ Δ. Σμύρνην. Ἀπεστάλησαν τὰ φύλλα εἰς τοὺς ἐγγραφέντας ὑφ' ὑμῶν νέους συνδρομητάς. Σᾶς εὐχαριστοῦμεν διὰ τὰς φιλικὰς φροντίδας.

Ἑστιακῷ. « Πᾶν μέτρον ἄριστον ». Ἂν ἔχετε τὸ σοφὸν αὐτὸ ῥητὸν ὡς πρόγραμμά σας οὔτε σεῖς θὰ μετανοήσετε οὔτε τοῦ φίλου σας οἱ ὑπερβολικοὶ φόβοι θὰ ἐπαληθεύσωσι. Βεβαίως δὲ πᾶς ἄνθρωπος πλὴν τοῦ κυρίου ἔργου εἰς ὃ ἀσχολεῖται, δύναται νὰ ἔχῃ ἐν παρέργῳ καὶ ἄλλας κλίσεις καὶ ἄλλας μικρὰς ἀσχολίας καὶ πρέπει νὰ ἔχῃ διὰ νὰ μὴ καταντήσῃ σχολαστικὸς ἢ στενοκέφαλος.

Digitized by Google

A. Glockner. Τιμὴ 8,50 Μ.— καὶ F. H. Schlössing, Der Kaufmann auf der Höhe der Zeit. 7η ἔκδ. ἐν Βερολίνῳ παρὰ τῷ Βιβλιοπ. G. Regenhardt. Μ. 6.— 3) Ἡ διαφορὰ μεταξὺ τῶν δύο συγγραφέων εἶναι μεγίστη καὶ δὲν χωρεῖ σύγκρισις οὐδὲ προτίμησις. Τὰ τοῦ Δάρβιν ἐνέχουσιν ἰδίας παρατηρήσεις καὶ ἐρεύνας προαγούσας τὴν ἐπιστήμην, τὰ δὲ τοῦ Büchner σκοποῦσι τὴν εἰς τοὺς πολλοὺς διάδοσιν τῶν ἐπιστημονικῶν γνώσεων καὶ τὴν ὑποστήριξιν τῶν ὑλιστικῶν θεωριῶν.

κ. Δ. Χ. Βῶλον. Τὸ ζητηθὲν ἀπεστάλη, ἂν καὶ ἐγκαίρως σᾶς εἶχεν ἤδη ἀποσταλῆ.

κ. Δ. Σ. Βόνιτσαν. Τὰ ζητηθέντα ἀπεστάλησαν.

κ. Β. Π. Ἰωάννινα. Ἐλήφθησαν καὶ ἀπεστάλησαν ὑμῖν οἱ μέχρι τοῦδε ἐκδοθέντες τόμοι τῆς Βιβλιοθήκης τῆς Ἑστίας.

κ. Θ. Π. Μαρμαρᾶ. Παρὰ τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει κ. κ. Ἀδ. Δ. ἐλάβομεν μόνον παραγγελίαν νὰ σᾶς ἐγγράψωμεν συνδρομητήν, ὅπερ καὶ ἐγένετο, ἀπεστείλαμεν δ' ὑμῖν πάντα τὰ ἐκδοθέντα φυλλάδια. Σᾶς ἀποστέλλομεν καὶ ἐκ δευτέρου τ' ἀπολεσθέντα. Ἄλλην παραγγελίαν δὲν ἐλάβομεν.

Δημώδει. Τ' ἀποσταλέντα δημώδη ᾄσματα εἶναι γνωστότατα καὶ ἐκδεδομένα.

κ. Λ. Κ. Ὀδησσόν. Αἱ εἰκόνες ἐλήφθησαν. Ἀναμένομεν τὸ ἄρθρον.

κ. Σ. Περσουφλί. Τὰ φύλλα στέλλονται τακτικῶς ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν, τὴν ὁποίαν μᾶς γράφετε· ὅθεν οὐδεμία ἀνάγκη μεταβολῆς αὐτῆς.

κ. Ι. Σ. Πάτρας. Ἐλήφθησαν.

κ. Γ.Δ. Πειραιᾶ. Ἐλήφθησαν, ἐνεγράψαμεν δ' ὑμᾶς εἰς τοὺς συνδρομητὰς τῆς Βιβλιοθήκης τῆς Ἑστίας.

κ. Ε. Σ. Λιδωρίκιον. Παιδαγωγικὰ περιοδικὰ εἰς γαλλικὴν γλῶσσαν εἶναι πολλά, ἀνάγκη δὲ νὰ δηλώσητε ἂν ἐπιθυμῆτε τοιοῦτο τῆς μέσης ἢ τῆς στοιχειώδους ἐκπαιδεύσεως. Τὸ αὐτὸ εἰρήσθω καὶ περὶ τῆς Παιδαγωγικῆς· ἀλλὰ τίς ἡ χρεία νὰ ζητῆτε γαλλικὴν τοιαύτην, ἐν ᾧ ἔχομεν εἰς τὴν γλῶσσάν μας ἀρίστην παιδαγωγικήν, τὴν τοῦ κ. Ι. Πανταζίδου.

Συνδρομητῇ, Ἐνταῦθα. Ἀγνοοῦμεν ποῦ κεῖται ἡ Ἀγγ. Σχ. ἐρωτήσατε εἰς τὸ ταχυδρομεῖον ἢ εἰς τὴν Ἀστυνομίαν.

XXX. Κ]πολιν: Εὐχαριστοῦμεν· δημοσιεύομεν κατ' ἐκλογήν.

"LA NEW YORK,,
Η ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ
ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙ ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑ

ΙΔΡΥΘΕΙΣΑ ΤΩι 1845

ΕΓΓΥΗΤΙΚΟΝ ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ

ΟΛΟΚΛΗΡΟΝ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΜΕΝΟΝ ΤΗ 1 ΙΑΝΟΥΑΡ. 1889

ΦΡ. 484,000,000 ΦΡ

ΑΜΟΙΒΑΙΑ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΔΙ' ΩΡΙΣΜΕΝΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΤΡΩΝ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ

Οἱ ἀσφαλιζόμενοι εἶνε οἱ μόνοι ἰδιοκτῆται τοῦ ἐγγυητικοῦ κεφαλαίου καὶ τῶν κερδῶν.

ΠΡΟΙΚΟΔΟΤΗΣΙΣ ΤΕΚΝΩΝ

Ἐξασφάλισις κεφαλαίου ἢ ἐτησίου εἰσοδήματος μετὰ 10, 15 ἢ 20 ἔτη.

Γενικὸς ἀντιπρόσωπος ἐν Ἀθήναις

Δ. Γ. ΜΑΚΚΑΣ

Γραφεῖον παρὰ τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν.

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΝ

23 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1890

ΟΜΟΛΟΓΙΑ ΕΘΝΙΚΩΝ ΔΑΝΕΙΩΝ	Δραχ.	Λεπτά
Τῶν 26,000,000 πρὸς 5 % τοῦ 1874...	505	25
» 120,000,000 » 5 % τοῦ 1881...	567	—
» 170,000,000 » 5 % τοῦ 1885...	566	—
» 135,000,000 » 5 % τοῦ 1888...	468	—
» 30,000,000 » 5 % τοῦ 1889...	456	—
» 125,000,000 » 4 % τοῦ 1889...	456	—
Κτηματικαὶ ὁμολογίαι ἐθν. τραπέζης τῶν 60,000,000 μετὰ λαχείου φρ........	526	—
ΜΕΤΟΧΑΙ ΤΡΑΠΕΖΩΝ		
Ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος........	4490	—
Γενικὴ Πιστωτικὴ Τράπεζα..........	209	—
Τράπεζα Βιομηχανικῆς Πίστεως	88	25
Προνομιοῦχος Τράπεζα Ἠπειροθεσσαλίας.	263	—
ΜΕΤΟΧΑΙ ΕΤΑΙΡΙΩΝ		
Ἑταιρία Μεταλλουργείων Λαυρίου	147	—
Σιδηρόδρομοι Ἀθηνῶν - Πειραιῶς......	418	—
Σιδηροδρόμου Πύργου - Κατακώλου.....	132	—
ΝΟΜΙΣΜΑΤΑ		
Εἰκοσόφραγκον	24	52
Λίρα Ὀθωμανική	28	—
ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΑ		
Ἐπὶ Λονδίνου 3μηνον τραπεζικόν......	30	77 1/2
Ἐπὶ Λονδίνου Chèque	31	15
Ἐπὶ Παρισίων.............	1	22 1/4
Ἐπὶ Παρισίων τρίμηνον τραπεζικόν....	1	23 1/4

ΠΑΙΓΝΙΑ

Α' ΤΡΙΜΗΝΙΑ 1890

35. — **Αἴνιγμα.**

Ἀφοῦ εἶμαι, καθὼς εἶμαι, τί μὲ ὠφελεῖ νὰ ζήσω;
Ἄχ ἀλοί μου, τρὶς ἀλοί μου!...
Χαῖρε, κόσμε! κ' ἐγὼ κόφτω μόνος μου τὴν κεφαλή [μου.
Κ' εἰς τὸ φαγητόν σου πέφτω νὰ χαθῶ, ν'αὐτοκτονήσω·

XXX

36. — **Παιγνιόχαρτα**

Τὸ τετράγωνον.

Λάβετε ἐκ δέσμης παιγνιοχάρτων τὰς 12 φιγούρας καὶ τοὺς 4 ἄσσους καὶ σχηματίσατε τετράγωνον θέτοντες τὰ 16 χαρτία οὕτως ὥστε ἐπὶ τῆς αὐτῆς γραμμῆς ὁριζοντίως καὶ καθέτως νὰ μὴ ὑπάρχουν οὔτε δύο τῆς αὐτῆς φυλῆς, οὔτε δύο τοῦ αὐτοῦ εἴδους, ἤτοι οὔτε δύο *σπαθιά*, *καρρὰ* κλπ. οὔτε δύο *ἄσσοι*, *δάμαι* κλπ. Πῶς θὰ τεθῶσι;

37. — **Πρόβλημα.**

Εἰς τὰ 64 τετραγωνίδια τοῦ ξύλου ἐπὶ τοῦ ὁποίου παίζεται τὸ Σκάκι γράψετε τοὺς ἀριθμοὺς 1—64 κατὰ τοιαύτην τάξιν ὥστε ἑκάστη γραμμὴ αὐτῶν ὁριζοντίως καὶ καθέτως νὰ δίδῃ τὸ ἄθροισμα 260.

38 — **Μετασχηματισμός.**

Ἂν τεθῶσι κατὰ σειρὰν τὸ τρίτον γράμμα ἐκ τοῦ ὀνόματος γάλλου ποιητοῦ, τὸ τρίτον ἰταλοῦ ποιητοῦ τὸ τρίτον ἕλληνος ποιητοῦ, τὸ πέμπτον γερμανοῦ ποιητοῦ, τὸ ἕβδομον ἱσπανοῦ ποιητοῦ, τὸ ἕβδομον ῥώσσου ποιητοῦ—ἀποτελεῖται τὸ ὄνομα ἄγγλου ποιητοῦ. Τίνος διὰ τίνων;

ΛΥΣΕΙΣ

Ἐπειδὴ αἱ δύο ἑβδομάδες δὲν ἀρκοῦσιν ὅπως σταλῶσιν ἐγκαίρως αἱ λύσεις ἐκ μερῶν μεμακρυσμένων, εἰς τὸ ἑξῆς θὰ δημοσιεύωνται αὗται μετὰ τρεῖς ἑβδομάδας, ὅπως μὴ ἀδικῶνται πολλοὶ τῶν ἐν τῇ ξένῃ ἡμετέρων ἀναγνωστῶν.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1890 - 2078

Digitized by Google

Περίοδος δευτέρα

ΕΣΤΙΑ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΗ

ΕΝ ΤΩι ΕΣΩΤΕΡΙΚΩι
Συνδρομη Εξαμηνος Δρ. 8
Συνδρομη Ετησια Δρ. 15
Τιμη Φυλλου Λεπ. 30
ΑΙ ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑΙ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΙΔΡΥΘΕΝ ΤΩι 1876
Βραβευθὲν ὑπὸ τοῦ ἐν Παρισίοις Συλλόγου πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν ἑλλ. σπουδῶν, ἀξιωθὲν ἀργυροῦ μεταλλίου ἐν τῇ ἐκθέσει τῆς Δ' Ὀλυμπιάδος καὶ χαλκοῦ ἐν τῇ Παγκοσμίῳ Ἐκθέσει τοῦ 1889.

ΕΝ ΤΩι ΕΞΩΤΕΡΙΚΩι
Συνδρομη Εξαμηνος Φρ. 10
Συνδρομη Ετησια Φρ. 20
Τιμη Φυλλου Λεπ 40
ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

1890—Τόμος Α', ἀριθ. 9. | ΕΚΔΟΤΑΙ Ν. Γ. ΠΟΛΙΤΗΣ ΚΑΙ Γ. ΔΡΟΣΙΝΗΣ | Ἀθῆναι 4 Μαρτίου

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ: (Ἐν τῷ φύλλῳ) Ο ΕΔΙΣΟΝ ΩΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΡΧΗΣ. — ΟΥΡΑΝΙΑ ὑπὸ Κ. Φλαμμαριόν. — ΜΗΤΡΥΙΑ διήγημα ὑπὸ Γρηγορ. Ξενοπούλου. — ΑΙ ΑΣΘΕΝΕΙΑΙ ΤΟΥ ΣΥΡΜΟΥ ὑπὸ Θ. Χ. Φλωρᾶ. — Ο ΟΡΚΟΣ ΣΟΥ ποίημα ὑπὸ Γ. Δροσίνη. — ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΗΡΟΚΛΗΣ ΒΑΣΙΑΔΗΣ — ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ: *Ἀνάλεκτα*, *Χρονικά*, *Παντοῖα*, *Εἰκόνες*, *Ἐδῶ κ' ἐκεῖ*, *Τρεῖς γνῶμαι καθ' ἑβδομάδα*, *Μία συμβουλὴ καθ' ἑβδομάδα*.— (Ἐν τῷ παραρτήματι): ΑΙ ΕΠΙΓΡΑΦΑΙ ΤΩΝ ΠΑΡΑ ΤΗΝ ΑΝΔΡΟΝ ΕΥΡΕΘΕΝΤΩΝ ΝΟΜΙΣΜΑΤΩΝ.— ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑΙ ΚΑΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑΙ ΕΙΔΗΣΕΙΣ.— ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ.— ΝΕΑ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ —ΤΗΛΕΦΩΝΗΜΑΤΑ.— ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ.— ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΝ — ΠΑΙΓΝΙΑ.

ΕΙΚΟΝΕΣ: ΘΩΜΑΣ ΕΔΙΣΟΝ. — Η ΛΕΥΚΗ ΠΕΡΙΣΤΕΡΑ εἰκὼν Α. Σάϊφερτ. — ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΗΡΟΚΛΗΣ ΒΑΣΙΑΔΗΣ. — ΔΥΟ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑ ΚΟΣΜΗΜΑΤΑ.

ΑΙ ΕΠΙΓΡΑΦΑΙ ΤΩΝ ΠΑΡΑ ΤΗΝ ΑΝΔΡΟΝ ΕΥΡΕΘΕΝΤΩΝ ΝΟΜΙΣΜΑΤΩΝ

Πρὸς τὴν Διεύθυνσιν τῆς Ἑστίας,

Σχετικῶς πρὸς τὰ ἀνακοινωθέντα διὰ τῶν δύο τελευταίων φύλλων τῆς Ἑστίας περὶ τῶν ἐπιγραφῶν τῶν παρὰ τὴν Ἄνδρον εὑρεθέντων νομισμάτων, σπεύδω νὰ καθυποβάλλω ὑμῖν ἑτέρας τρεῖς, ἃς πλὴν τῶν δημοσιευθεισῶν ἀπήντησα εἰς ὅσα ἐκ τοῦ προκειμένου θησαυροῦ νομίσματα περιέπεσον εἰς χεῖράς μου. Αἱ ἐπιγραφαὶ αὗται εἰσὶν αἱ ἑξῆς:

*Ἔμπροσθ. LIV. MA. PRI. SP. COM. T. SOW. DOM.
Ὄπισθεν DNS. ILLVMINAT. ET. SALVS. MEA. 1666.

Ὑπὸ δὲ τὸν Θυρεὸν T.

Ἔμπρ. HÆC. EST. PALANTIS IMAG.
Ὀπ. DEVS. MEVS. ET. REDEMPTOR. 1668.

Ὑπὸ τὸν Θυρεὸν C.

Ἔμπρ. PVLCRA. VIRTVTIS. IMAGO.
Ὀπ. BONIT. VNCIARVM. QVATVOR. N. 3 1669.

Δέον δὲ νὰ διορθωθῇ καὶ ἡ διὰ τοῦ Ἀρ. 8 δημοσιευθεῖσα ἐπιγραφή, ἥτις ἔχει ἀκριβῶς ὡς ἑξῆς:

Ἔμπρ. PVLCHRIOR. ETSI. NON PRIMA.
Ὀπ. DNS. DIRIGAT. ET. PROTEGAT. 1668.

Ὑπὸ τὸν Θυρεὸν A.

Ὡς βλέπετε ἐκτὸς τῶν κυρίων ἐπιγραφῶν ὑπάρχουν εἰς τὰ νομίσματα ταῦτα καὶ διάφορα γράμματα ὑπὸ τὸν θυρεόν, ἐνίοτε δὲ καὶ σύμβολα, ἀνεξάρτητα ὅλως τῆς ἐπιγραφῆς, τοῦθ' ὅπερ διέλαθε τὴν προσοχὴν τῶν ἐν τῇ Ἑστίᾳ δημοσιευσάντων αὐτά. Καὶ τοῦτο εἶναι σπουδαιότατον, διότι, κατ' ἐμὴν γνώμην, τὰ γράμματα ταῦτα εἶναι τὰ ἀρχικὰ τῶν διαφόρων νομισματοκοπείων ἐν οἷς τὰ νομίσματα ταῦτα ἐκόπησαν. Οὕτω τρεῖς ἐκ τῶν ὑπὸ τοῦ Κου Δραγάτση δημοσιευθεισῶν ἐπιγραφῶν πρέπει νὰ συμπληρωθῶσιν ὡς ἑξῆς:

Ἔμπρ. HEC. EST. VIRTVTIS. IMAGO
Ὀπ. DEVS. MEVS. ET. OMNIA. 1666.

Ὑπὸ τὸν Θυρεὸν κρίνον.

Ἔμπρ. LIV. MA. PRI. SP. COM. T. SOW. DOM.
Ὀπ. DNS. ADIVTOR. ET. REDEM. MEVS. 1666.

Ὑπὸ τὸν Θυρεὸν T.

Ἔμπρ. AN. MA. LOV. DE. BOVRBON.
Ὀπ. PRINC. SOVV. DE. DOMBES. 1668.

Ὑπὸ τὸν Θυρεὸν A.

Ἐν τέλει νομίζω ὅτι λίαν ἐνδιαφέρον εἶναι διὰ τοὺς εἰς τὴν σειρὰν ταύτην τῆς Νομισματικῆς καταγινομένους νὰ κάμω γνωστὰς ἐνταῦθα πολλὰς ἄλλας καὶ ποικίλας ἐπιγραφάς, ἃς συνήντησα εἰς τὰ περὶ οὗ ὁ λόγος νομίσματα, συλλέγων πρὸ πολλοῦ αὐτὰ ὁσάκις μοὶ ἐπαρουσιάζοντο. Εἶναι δὲ αὗται αἱ ἀκόλουθοι:

Ὑπὸ χρονολογίαν 1665.

Ἔμπρ. VIOLANTE. LOM. PRIN. AVR.
Ὀπ. DEVS. PROTECTOR. MEVS.

Ἔμπρ. DON. VI. LO. PRINCI. S. VED. DO.
Ὀπ. DNS. ADIVTOR. ET. REDEM. MEVS.

Ὑπὸ τὸν Θυρεὸν A.

Ἔμπρ. DON. VI. LO. PRINC. S. VED. DOR.
Ὀπ. DOMINVS VIRTVS. MEA. ET. SALVS. MEA.

Ὑπὸ χρονολογίαν 1666.

Ἔμπρ. HEC. EST. VIRTVTIS. IMAGO.
Ὀπ. DEFICET. BON. VNC. QNQ.

Ὑπὸ τὸν Θυρεὸν κρίνον.

Ἔμπρ. GRATIOR. IN. PVL. VIRTVS.
Ὀπ. SANCTE. SIT. TRIADI. LAVS.

Ἔμπρ. VIOLANTE. LOM. PRIN. AVR.
Ὀπ. DEVS. PROTECTOR. MEVS.

Ἔμπρ. PVLCRA. VIRTVTIS. IMAGO.
Ὀπ. SIMVL. TVTANTVR. ET. ORNANT.

Ὑπὸ χρονολογίαν 1667.

Ἔμπρ REFVLGET. VBIQVE.
Ὀπ. PVRITATE. ET. CANDORE.

Ὑπὸ τὸν Θυρεὸν A.

Ἔμπρ ET. DELECTATIONE DIGNE
Ὀπ. PARTES CVRIOSITATE.

Ὑπὸ τὸν Θυρεὸν A καὶ μικρὸν βέλος.

Ἔμπρ. M. MAD. MAL. MAR. SOW. DI. FOSD.
Ὀπ. DNS. ADIVTOR. ET. REDEM. MEVS.

Ὑπὸ τὸν Θυρεὸν A.

Ἔμπρ. AN. MA. LOV. PRINC. SOVV. DE. DOM.
Ὀπ. PARTES. CVRIOSITATE.

Ὑπὸ τὸν Θυρεὸν A καὶ μικρὸν βέλος.

Ἔμπρ. GRATIOR. IN. PVL. VIRTVS.
Ὀπ. SANCTE. SIT. TRIADI. LAVS.

* Τὸ Ἔμπροσθεν εἰς τὰ νομίσματα ταῦτα εἶναι τὸ φέρον τὴν γυναικείαν Κεφαλήν, τὸ δὲ ὄπισθεν τὸ εἰκονίζον στέμμα μετὰ Θυρεοῦ.

Digitized by Google

Ὑπὸ χρονολογίαν 1668.

Ἔμπρ. QVÆRIT. HANC. ASIA MERCE.
Ὄπ. QVIS. DICET. LILIA. SPINAS.

Ἔμπρ. MAR. LIV COM. PALAT. SOW. DOM.
Ὄπ. DNS. ILLVMINAT. ET. SALVS. MEA.

Ἔμπρ. PVLCRA. VIRTVTIS. IMAGO.
Ὄπ. TRES. SECVRES. BONIT. VNC. QVINQ.

Ἔμπρ. PVLCRA. VIRTVTIS. IMAGO.
Ὄπ. DNS. ADIVTOR. ET. REDEMPTOR. MEVS.

Ὑπὸ τὸν Θυρεὸν A.

Ἔμπρ IN. PVLCHRITVDINE. VIRTVS.
Ὄπ BONITATIS VNCIARVM QVINQVE.

Ἔμπρ. GRATIOR. IN. PVL. VIRTVS.
Ὄπ. BONI. VNCIARVM. QVINQVE.

Ἔμπρ HÆC. EST. PALANTIS. IMAGO.
Ὄπ. PER. TOTAM. ASIAM. CVRRENS.

Ἔμπρ. PLACET. ET. POLLERE. VIDETVR.
Ὄπ. IPSOQVE. FIT VTILIS. VSV.

Ὑπὸ χρονολογίαν 1669.

Ἔμπρ. MARCHION. PONS. AN. ET. MARC.
Ὄπ. BONITATIS. VNCIARVM. QVATVOR.

Ἔμπρ. PVLCRA. VIRTVTIS. IMAGO.
Ὄπ. BONIT. VNCIARVM. QVATVOR.

Τὰ ὑπὸ τὸν Θυρεὸν γράμματα A, C, T ἐμφαίνουσι πιθανῶς, ὡς εἶπον ἀνωτέρω, τὰ ὀνόματα τῶν πόλεων, ἐν αἷς τὰ νομίσματα ταῦτα ἐκόπησαν. Καὶ ἐπειδὴ γνωρίζομεν ὅτι ἐν Arquata, Campi, Tassarolo καὶ Torriglia διετήρουν οἱ ἡγεμονίσκοι οὗτοι κατὰ τὸν μεσαιῶνα νομισματοκοπεῖα ἢ δι' ἴδιον αὐτῶν λογαριασμὸν ἢ ἐνοικιάζοντες αὐτὰ εἰς διαφόρους ἐπιχειρηματίας, οὐδεμία νομίζω ἀμφιβολία ὑπάρχει ὅτι ἐκόπησαν τὰ νομίσματα ταῦτα ἐν ταῖς προμνημονευθείσαις πόλεσι.

Διατελῶ ὅλος ὑμέτερος
ΙΩΑΝΝΗΣ Π. ΛΑΜΠΡΟΣ.

Ἀθήναις 27 Φεβρουαρίου 1890.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑΙ ΚΑΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑΙ

Ὁ ἐν Αἰγύπτῳ ἀποκατεστημένος ὁμογενὴς κ. Ἀβέρωφ, τοῦ ὁποίου τὸ ὄνομα ὡς ἐθνικοῦ εὐεργέτου εἶνε γνωστὸν εἰς τὸν ἁπανταχοῦ ἑλληνισμόν, χάριτας ἀποδίδων εἰς τὴν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ κοινότητα, ἥτις ὠνόμασε τὸ ἑλληνικὸν γυμνάσιον τῆς πόλεως ἐκείνης «Ἀβερώφειον», ἐπροίκισεν αὐτὸ δι' ἐτησίας προσόδου 400 ἀγγλικῶν λιρῶν.

— Ὁ κ. Λάμπρος Ἐνυάλης ἀγγέλλει τὴν ἔκδοσιν νέων διηγημάτων. Τὸ ὄνομα τοῦ κ. Ἐνυάλη ὡς διηγηματογράφου εἶνε γνωστότατον εἰς τὸν κόσμον τῶν γραμμάτων ἐκ τῆς δημοσιεύσεως διαφόρων φιλολογικῶν ἔργων του ἐν βιβλίοις καὶ περιοδικοῖς.

— Ἐν τῷ μουσικῷ διαγωνίσματι τῆς Δ' Ὀλυμπιάδος, τοῦ ὁποίου ἡ κρίσις ἐγένετο ὑπὸ γάλλων μουσικοδιδασκάλων ὡς ἐν καιρῷ ἐγράψαμεν, ἐβραβεύθησαν οἱ κ.κ. Ἰωσὴφ Καίσαρης διὰ τὴν σύνθεσιν «Ἡ μάχη τοῦ Δερβεναχίου» λαβὼν χιλιόδραχμον γέρας, Διον. Λαβράγκας διὰ σύνθεσιν δι' ἔγχορδα ὄργανα, λαβὼν πεντακοσιόδραχμον γέρας, Δ. Λιάλιος δι' Ἀνατολικὴν φαντασίαν» καὶ Α. Σπινέλης δι' «Ἑλληνικὴν ῥαψῳδίαν» λαβόντες χρηματικὴν ἀμοιβὴν ἀνὰ δραχ. 150. Ἐπηνέθησαν δὲ ἡ δεσποινὶς Ἐλίζα Βοττάρου διὰ σύνθεσιν «Στροβίλου» λαβοῦσα χρηματικὴν ἀμοιβὴν 100 δραχμῶν καὶ οἱ κ. κ. Ι. Νικολάρας διὰ σύνθεσιν ἐπιγραφομένην «Ὁ ἐρωτευμένος ναύτης» καὶ Ἀθ. Ζαχαρόπουλος διὰ σύνθεσιν ἐπιγραφομένην «Θάνατος τοῦ Μπότσαρη» λαβόντες καὶ ἀνὰ 100 δραχμὰς ὡς ἀμοιβήν.

— Ἐν τῷ Σγουτείῳ διαγωνίσματι ἐβραβεύθη ἡ πραγματεία ἡ γραφεῖσα ὑπὸ τοῦ κ. Κ. Πολυγένους ἀριστεύσαντος διδάκτορος τῆς νομικῆς, ἐπηνέθησαν δ' αἱ πραγματεῖαι τῶν κ. κ. Ροΐλου καὶ Ρακτιβάν. Θέμα εἶχε ταχθῆ: «Τίς ἡ τύχη τῆς προικὸς μετὰ τὴν λύσιν τοῦ γάμου;» τὸ δὲ ἆθλον ἦτο δισχιλιόδραχμον.

— Ὁ βασιλεὺς ἐδώρησε 1000 δραχμὰς εἰς τὴν ἐν Σύρῳ σχολὴν Ἀπόρων παίδων.

— Ἡ ἐνταῦθα ἀμερικανικὴ σχολὴ ἔλαβε τὴν ἄδειαν ὅπως ἐνεργήσῃ ἀνασκαφὰς ἐν Μεγαλοπόλει.

— Ὁ γνωστὸς Κερκυραῖος μουσουργὸς κ. Σπ. Ξύντας ὁ συνθέτης τοῦ «Ὑποψηφίου» ἀγγέλλει τὴν ἔκδοσιν τῶν ἔργων του ἀρχόμενος ἀπὸ τοῦ ἐθνικοῦ ᾄσματος «Σὰν τὴ σπίθα χρυμμένη 'ς τὴ στάχτη». Ἡ σύνθεσις αὕτη δι' ᾆσμα καὶ κλειδοκύμβαλον τιμᾶται δρ. 1,50.

- Ἡ Ἀρχαιολογικὴ Ἑταιρία θὰ συνεχίσῃ προσεχῶς τὰς παρὰ τὸ Δίπυλον ἀνασκαφάς.

— Ἡ περὶ Ἀναβήσου μελέτη τοῦ συνεργάτου ὑμῶν κ. Ἀντ. Μηλιαράκη, ἡ δημοσιευθεῖσα ἐν ἀριθ. 5 τῆς Ἑστίας [4 Φεβρουαρίου ἐ. ἔ.] ἀνετυπώθη ὡς εἶχεν ἐν τῇ ἐφημερίδι «Ἐπιθεωρήσει» τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἄνευ *οὐδεμιᾶς μνείας* τοῦ *ὀνόματος* τοῦ κ. Μηλιαράκη, καὶ τῆς Ἑστίας ἐξ ἧς ἐλήφθη.

ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ

22 Φεβρουαρίου. Ἐκηρύχθη σήμερον ἡ ἔναρξις τῆς ἐκτάκτου συνόδου μετὰ τῆς συνήθους τελετῆς. — Ὁ βασιλεὺς ἔλαβεν εὐχαριστήριον τηλεγράφημα τοῦ βασιλέως τῆς Ἰταλίας ἐπὶ τῇ ἐγκαρδίᾳ ὑποδοχῇ ἧς ἔτυχεν ὁ υἱὸς αὐτοῦ κατὰ τὴν ἐν Ἑλλάδι διατριβήν.

23 Φεβρουαρίου. Ἠγγέλθη ἐκ τῶν συνόρων ἡ καταστροφὴ ληστρικῆς συμμορίας συμπλακείσης μετὰ σώματος ὀθωμανικοῦ στρατοῦ, πάντες οἱ λῃσταὶ 6 τὸν ἀριθμὸν ἐφονεύθησαν.

24 Φεβρουαρίου. Ἕνεκα ἐπιτάσεως τῆς νόσου εὐλογίας τὸ ἰατροσυνέδριον ἔλαβε δραστήρια μέτρα πρὸς ἐμβολιασμὸν τῶν κατοίκων Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς.

25 Φεβρουαρίου. Πρόεδρος τῆς Βουλῆς ἐξελέχθη καὶ αὖθις ὁ ὑποψήφιος τῆς Κυβερνήσεως κ. Α. Αὐγερινὸς διὰ ψήφων 79, τοῦ κ. Τσαρλαμπᾶ τῆς ἀντιπολιτεύσεως λαβόντος ψήφους 41, ἀντιπρόεδροι ἐγένοντο οἱ κ.κ. Λοιδωρίκης, Μπούτος καὶ Τόμαν, γραμματεῖς δὲ οἱ κ. κ. Σ. Μπουντούρης, Λομβάρδος, Κρίσπης καὶ Κουτσουμπλῆς, ἅπαντες τοῦ κυβερνητικοῦ ψηφοδελτίου.— Ἡ βασίλισσα ἀπέρχεται εἰς Ῥωσσίαν τὴν 15 προσεχοῦς μαρτίου ἐπιβαίνουσα τῆς «Σφακτηρίας». — Οἱ στρατιωτικοὶ προβιβασμοὶ ὧν ἡ κοινοποίησις ἀνεβλήθη μέχρι τοῦδε, ἀνερχόμενοι εἰς διακοσίους πεντήκοντα, κοινοποιοῦνται ὁριστικῶς τὴν 25 μαρτίου ἢ τὸ βραδύτερον κατὰ τὴν ἑορτὴν τοῦ βασιλέως. — Τὴν νύκτα ἀνετινάχθη διὰ δυναμίτιδος ὑπὸ τοῦ συντάγματος τοῦ Μηχανικοῦ ἡ παρὰ τὸν σταθμὸν τοῦ σιδηροδρόμου Ἀθηνῶν Πειραιῶς γέφυρα, ἄχρηστος καταστᾶσα μετὰ τὴν χάραξιν τῆς νέας παρὰ τὸ Θησεῖον ὁδοῦ.

ΝΕΑ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ

Κρίσεις ἐπὶ τῶν ἐκπαιδευτικῶν νομοσχεδίων *Π. Ι. Σταγοπούλου* καθηγητοῦ. (Ἀθῆν 1890) 4ον σ. 16.

Σύντομος ἱστορία τῆς πόλεως Τρικκάλων ὑπὸ *XXX* ἐκδιδομένη ὑπὸ Γ. Μαρινοπούλου. Ἐν Τρικκάλοις τύποις Γ. Μαρινοπούλου 1889. 8ον σ. 35 δρ. 1.

Ἡμερολόγιον τῆς ἐφημερίδος Σκαπανέως συνταχθὲν παρὰ λογίων κυρίων καὶ κυριῶν τοῦ τόπου μας. Ἔτος 1890. Ἐν Πύργῳ τυπογραφεῖον ἡ Ἠλεία. 16ον σ. 64.

Digitized by Google

Ἐλεγεῖον ἀπαγγελθὲν εἰς τὸ ἐν τῷ ναῷ τοῦ Εὐαγγελισμοῦ τελεσθὲν μνημόσυνον τοῦ πολυκλαύστου νέου Μιχαὴλ Θ. Ῥάλλη τῇ 10 Νοεμβρίου ὑπὸ *Κ. Α. Παπαζῆ*. Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ἐκ τοῦ τυπογραφείου τῆς «Μεταρρυθμίσεως» Βιτάλη καὶ Λημνίου. 1889. 8ον σ. 12.

Διον. Ι. Οἰκονομοπούλου ἰατροῦ ἐν Καΐρῳ. **Ἀλεξανδρινὸς διάκοσμος** ἤτοι πίνακες τῶν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ἀκμασάντων Ἑλλήνων καὶ Ἑλληνιστῶν ἀπὸ τῆς κτίσεως (331 π. Χ.) μέχρι τῆς ἁλώσεως αὐτῆς (645 π.Χ.) ὑπὸ τῶν Ἀράβων μετὰ εἰκόνων, χαρτῶν καὶ ἐπιγραφῶν. Τόμος Α'. Βιβλίον Β'. Ἐν Ἀθήναις παρὰ Καρόλῳ Μπὲκ βιβλιοπώλῃ. Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ τύποις τῆς ἑλληνικῆς ἐφημερίδος Τηλεγράφου. 1889. 8ον σ. 250 γρ. 30.

Παράρτημα Ὁμονοίας. **Ἑλλὰς καὶ Ἰταλία** ἐκ τοῦ ἰταλικοῦ ὑπὸ *Α. Σ. Λιβαθηνοπούλου* διδάκτορος τὰ νομικά. Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ἐκ τοῦ τυπογραφείου τῆς «Ὁμονοίας». 1889. 8ον σ. 64 γρ. 4.

Διὰ τῆς ἐκδόσεως τοῦ 10ου τεύχους συνεπληρώθη τὸ ὑπὸ τοῦ ἰατροῦ καὶ ὑφηγητοῦ κ. Ἐπ. Σταθακοπούλου συγγραφὲν κάλλιστον ἔργον «Νοσήματα τοῦ στομάχου» Τὸ βιβλίον τοῦτο χρησιμώτατον εἰς τοὺς ἰατροὺς καὶ τοὺς σπουδαστὰς τῆς ἰατρικῆς πωλεῖται ἀντὶ δρ. 9 παρὰ τοῖς ἐκδόταις Μπὰρτ καὶ Χίρστ.

ΤΗΛΕΦΩΝΗΜΑΤΑ

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

Μάχη τοῦ Πολυαράβου. Ὁ ἐρωτῶν περὶ τῆς χρονολογίας τῆς ἐν Πολυαράβῳ μάχης ἅς μοὶ ἐπιτρέψῃ νὰ τῷ παρατηρήσω ὅτι δεικνύει ἄγνοιαν οὐχὶ ζηλευτὴν τῶν ἐκδοθεισῶν ἱστοριῶν τῆς Ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως. Διότι ἂν εἴξευρεν ὅτι ὑπάρχουν τοιαῦται ἱστορίαι, ἀντὶ νὰ ζητῇ παρὰ τῶν ἀναγνωστῶν τῆς Ἑστίας πληροφορίας περὶ γεγονότων ἀναγεγραμμένων ἐν τῇ ἱστορίᾳ ἠδύνατο ν' ἀνοίξῃ π. χ. τὴν Ἱστορίαν τοῦ Τρικούπη, καὶ ἐξ αὐτῆς (κεφ. ΖΑ' τ. Δ' σ. 23 τῆς β' ἐκδόσεως) θὰ ἐμάνθανεν ὅτι ἡ μάχη ἐν Πολυαράβῳ ἐγένετο τὴν 28 Αὐγούστου 1826.

Ἐν Κωνσταντινουπόλει. Φιλίστωρ.

Ἐπιγραφὴ ἐξοχικῆς οἰκίας: Τῷ μὲν οἰκήτορι γαλήνης, τοῖς δὲ φίλοις ξενίας στέγη.

Ἀθῆναι.

Ξενητεμμένου σπίτι.

Πειραιεύς. Νδς.

Τὸ σῶμά μου ἐδῶ καὶ ἡ ψυχή μου εἰς τὴν Ἑλλάδα.

Σῦρος. Ε**.

Θε νὰ σὲ χαίρουμουν διπλᾶ σπιτάκι μου κ' ἐσένα,
Ἂν ἦσουν 'ς τὴν πατρίδα μου κι' ὄχι ἐδῶ 'ς τὰ ξένα.

Κ]πολις N. N. N.

Καλλίτερα καλύβι 'ς τὴν πατρίδα
Παρὰ χρυσὸ παλάτι ἐδῶ 'ς τὰ ξένα.

Ἀθῆναι Λ'.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

κ. Κ. Π.Θ. Πάτρας. Ἔχομεν τόσην πληθώραν ὕλης, ὥστε καὶ ἂν ἐκρίνετο ἄξιον δημοσιεύσεως θὰ παρήρχοντο μῆνες ἕως νὰ ἔλθῃ ἡ σειρά του. Ἐκ τοῦ σταλέντος μέρους ὅμως κρίνομεν αὐτὸ δυστυχῶς ἀκατάλληλον διὰ τὴν Ἑστίαν. Σᾶς εὐχαριστοῦμεν διὰ τὰ φιλοφρονήματα.

κ. Δ. Μ. Ναύπλιον. Συμμορφούμεθα πρὸς τὴν ἐντολήν σας.

κ. Α. Ἔξ. Ἐνταῦθα. Ἦτο παράλειψις τοῦ διανομέως, ὅστις δὲν εἶχε καθόλου ἐντολὴν νὰ διακόψῃ τὸ φύλλον σας. Ὡς πρὸς τὴν ἐγκαιροτέραν διανομὴν σκεπτόμεθα περὶ ἐξευρέσεως καταλληλοτέρου τρόπου.

Ἀναγνώστῃ, Ἐνταῦθα. Ἡ Οὐρανία ἐδημοσιεύθη ἄνευ εἰκόνων, διότι ἐκ γενομένης δοκιμῆς ἐπείσθημεν ὅτι ἀδύνατος ἦτο ἡ εὐπρεπὴς ἀνατύπωσις τῶν ἐν τῷ πρωτοτύπῳ περιεχομένων.

κ. Ο. Β. «Τὸ πρῶτον φίλημά» σας εἶνε ἀδεξιωτάτη ἀπόπειρα διηγήματος, τοῦ ὁποίου τὸ μόνον εὔμορφον εἶνε . . . ὁ τίτλος.

κ. Δ.Σ. Ἰωάννινα. Τὰ στιχουργήματά σας εἶνε ἀκόμη νεανικὰ δοκίμια ἀνάξια δημοσιεύσεως. Ἔχουν ὅμως χάριν τινὰ καὶ ἐνιαχοῦ μαρτυροῦν εὐχέρειαν περὶ τὴν στιχουργίαν. Αἱ ὁμοιοκαταληξίαι εἰνέ που ἀφορήτως βεβιασμέναι, πολλάκις δὲ χάριν τοῦ μέτρου κάμνετε συγκοπὰς καὶ συνιζήσεις ἀδικαιολογήτους. Τὸ καλλίτερον εἶνε «Ἡ περήφανη μηλιά».

κ. Ν. Α. Α. Δυστυχῶς οὔτε τόπον οὔτε καιρὸν ἔχομεν διὰ τοιαύτας ἀναλύσεις καὶ κρίσεις. Ζητήσατέ το ἐκ τοῦ Γραφείου τῆς Ἑστίας.

Φίλῳ τῆς Ἑστίας. «Πεδίον τοῦ Μαρτίου» καὶ οὐχὶ «Πεδίον τοῦ Ἄρεως», ὡς κοινῶς μεταφράζεται, μετεφράσαμεν τὸ ἐν Παρισίοις Champ de Mars οὐχὶ ἐκ παραδρομῆς, ὡς ὑποθέτετε, ἀλλὰ πρὸς μείζονα ἀκρίβειαν. Διότι τὸ πεδίον τοῦτο ἔλαβε τὸ ὄνομα ὅτε τὸ πρῶτον κατ' Ἰούλιον τοῦ 1790 ὡρίσθη ὡς τόπος συναθροίσεως τῶν ὁμοσπόνδων (Fédérés) οὐχὶ εἰς τιμὴν τοῦ Ἄρεως, ἀλλ' εἰς μνήμην τῶν ἐπὶ τῶν Φράγκων βασιλέων κατὰ Μάρτιον γινομένων ἐτησίως συνελεύσεων τοῦ λαοῦ (Campus Martius). Αἱ συνελεύσεις αὗται ἐπὶ Πιπίνου τοῦ μικροῦ τῷ 755 ὡρίσθη νὰ γίνωνται κατὰ Μάϊον, καὶ τούτου ἕνεκα μετωνομάσθησαν Campus Majus ἢ Magicampus, ἀλλ' ἐπειδὴ ἐπὶ βραχὺ μόνον ἐτηρήθη ἡ διάταξις αὕτη περὶ τοῦ χρόνου τῆς συνελεύσεως, προετιμήθη τὸ παλαιὸν ὄνομα, Campus Martius εἰς δήλωσιν τῶν τοιούτων συνεδριάσεων καὶ τοῦ χώρου ἐν ᾧ ἐγίνοντο. Ὅθεν Πεδίον τοῦ Μαρτίου, Campus Martius, γαλλιστὶ δὲ Champ de Mars, ἐκλήθη καὶ ὁ εὐρὺς χῶρος ἐν ᾧ ἐγένετο ἡ συνάθροισις τῶν Ὁμοσπόνδων κατὰ τὴν Γαλλικὴν ἐπανάστασιν, θεωρηθεῖσα ὡς ἀνανέωσις τῶν ὁμωνύμων συνελεύσεων τῶν παλαιῶν Φράγκων.— Ἀλλὰ καὶ ἂν τὸ ὄνομα τοῦ ἐν Παρισίοις πεδίου ἐλήφθη ἐκ τοῦ ἐν Ῥώμῃ Campus Martius, ὅπερ ἀνακριβές, πάλιν δὲν ἔπρεπε νὰ θεωρήσητε ἐσφαλμένην τὴν μετάφρασίν μας, διότι αὐτὸς ὁ Στράβων (Βιβλίον Ε'. σ. 236) τὸ πεδίον ἐκεῖνο «Μάρτιον κάμπον» ὀνομάζει.

Κ. Ν. Π. Παρισίους. Διότι δὲν ἐκρίθη τόσον ἐνδιαφέρουσα ὥστε νὰ προτιμηθῇ ἄλλης ὕλης.

Ἐφημ. «Σάμον». Ἀποστέλλομεν τὰ βιβλία· φροντίσατε νὰ γράψετε περὶ αὐτῶν.

Κας Ε.Ι.Δ. Κέρκυραν.—Ε. Π. Κωνσταντινούπολιν. Ἐλήφθη ἡ συνδρομὴ ὑμῶν.

κκ. Δ. Β. Παρισίους. — Π. Δ. Κυδωνίας.— Λ. Σ. Βάρναν.—Π. Χ. Γαλάζιον.—Ε. Π. Πάτρας.—Α. Μ. Ὀδησσόν.— Δ. Δ. Κεφαλληνίαν. Ἐνεεγράψαμεν τοὺς σημειωθέντας νέους συνδρομητάς. Σᾶς εὐχαριστοῦμεν διὰ διὰ τὰς φιλικὰς φροντίδας.

κ. Γ. Α. Ρ. Λάρισαν. Αἱ συνδρομαὶ ἐλήφθησαν, ἐστάλησαν δὲ καὶ τὰ φύλλα εἰς τὸν ἐγγραφέντα νέον συνδρομητήν. Σᾶς εὐχαριστοῦμεν.

κ. Ε. Δ. Κ. Νάουσαν. Τὰ ζητηθέντα ἀπεστάλησαν, καίτοι προαποσταλέντα.

κ. Ν. Π. Κωνσταντινούπολιν. Διὰ τοῦ ταχυδρομείου σᾶς ἀπεστείλαμεν τὰ ζητηθέντα Προηγουμένως σᾶς εἴχομεν γράψῃ.

κ. Ε. Π Κέρκυραν. Ἐνεγράφητε συνδρομητὴς εἰς τὴν Βιβλιοθήκην τῆς Ἑστίας καὶ σᾶς ἀπεστάλησαν οἱ ἐκδοθέντες τόμοι.

κ. κ. Γ. Π. Θ. Μεσσήνην.—Ι Τ.—Α. Κ. Πάτρας·—Σ. Θ. Χαλκίδα.—Α. St Λονδῖνον.—Μ. Ν. Β. Λαύριον.—Φ. Κ. Ἄνδρον.—Α. Ζ. Τρίκαλα — Ζ Γ. Νάξον. Ἐλήφθη ἡ συνδρομή σας.

Digitized by Google

κ. Χ.Τ. Κυπαρισσίαν. Ἐλήφθη συνδρ. τὰ λοιπὰ παρεδόθησαν διευθυν. Παλιγγεν.

κκ. Γ. Ο. Τσαγκαράδα.—Α.Α.Ν. Δικελί.—Α.Σ.Π. Ἀλεξάνδρειον. Τὰ ζητηθέντα ἐστάλησαν

κ. Α. Π Βομβάην. Δὲν σᾶς ἐστάλησαν τὰ φύλλα, διότι μᾶς εἴχετε εἰδοποιήση νὰ διακοπῆ ἡ ἀποστολὴ μέχρι τῆς ἐπανόδου σας. Σᾶς ἀποστέλλονται δὲ διὰ τοῦ σημερινοῦ ταχυδρομείου.

"LA NEW YORK,,

Η ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ

ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙ ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑ

ΙΔΡΥΘΕΙΣΑ ΤΩι 1845

ΕΓΓΥΗΤΙΚΟΝ ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ

ΟΛΟΚΛΗΡΟΝ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΜΕΝΟΝ ΤΗ 1 ΙΑΝΟΥΑΡ. 1889

ΦΡ 484,000,000 ΦΡ

ΑΜΟΙΒΑΙΑ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΔΙ' ΩΡΙΣΜΕΝΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΤΡΩΝ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ

Οἱ ἀσφαλιζόμενοι εἶνε οἱ μόνοι ἰδιοκτῆται τοῦ ἐγγυητικοῦ κεφαλαίου καὶ τῶν κερδῶν.

ΠΡΟΙΚΟΔΟΤΗΣΕΙΣ ΤΕΚΝΩΝ

Ἐξασφάλισις κεφαλαίου ἢ ἐτησίου εἰσοδήματος μετὰ 10, 15 ἢ 20 ἔτη.

Γενικὸς ἀντιπρόσωπος ἐν Ἀθήναις

Δ. Γ. ΜΑΚΚΑΣ

Γραφεῖον παρὰ τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν.

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΝ

2 ΜΑΡΤΙΟΥ 1890

	Δραχ.	Λεπτὰ
ΟΜΟΛΟΓΙΑ ΕΘΝΙΚΩΝ ΔΑΝΕΙΩΝ		
Τῶν 26,000,000 πρὸς 5 % τοῦ 1874...	505	50
» 120,000,000 » 5 % τοῦ 1881...	568	–
» 170,000,000 » 5 % τοῦ 1885...	567	—
» 135,000,000 » 5 % τοῦ 1888...	465	—
» 30,000,000 » 5 % τοῦ 1889...	452	—
» 125,000,000 » 4 % τοῦ 1889...	452	–
Κτηματικαὶ ὁμολογίαι ἐθν. τραπέζης τῶν 60,000,000 μετὰ λαχείου φρ........	525	50
ΜΕΤΟΧΑΙ ΤΡΑΠΕΖΩΝ		
Ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος.......	4475	—
Γενικὴ Πιστωτικὴ Τράπεζα..........	207	—
Τράπεζα Βιομηχανικῆς Πίστεως	90	—
Προνομιοῦχος Τράπεζα Ἠπειροθεσσαλίας.	265	—
ΜΕΤΟΧΑΙ ΕΤΑΙΡΙΩΝ		
Ἑταιρία Μεταλλουργείων Λαυρίου	145	25
Σιδηρόδρομοι Ἀθηνῶν - Πειραιῶς......	418	—
Σιδηροδρόμου Πύργου - Καταχώλου.....	135	—
ΝΟΜΙΣΜΑΤΑ		
Εἰκοσόφραγκον	24	49
Λίρα Ὀθωμανικὴ	28	—
ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΑ		
Ἐπὶ Λονδίνου 3μηνον τραπεζικὸν......	30	75
Ἐπὶ Λονδίνου Chèque	31	10
Ἐπὶ Παρισίων............	1	23 1/8
Ἐπὶ Παρισίων τρίμηνον τραπεζικὸν....	1	22 1/4

ΠΑΙΓΝΙΑ

Α' ΤΡΙΜΗΝΙΑ 1890

39. — **Σκάκι.** *Πρόβλημα ὑπὸ Γ. Ν.*

Μαῦρα

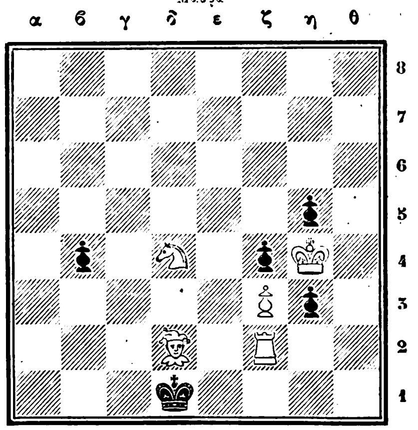

Λευκά

Εἰς τρεῖς κινήσεις κερδίζουν τὰ λευκά.

40. — **Αἴνιγμα.**

Δύνασαι ὄψιν ν' ἀλλάξῃς, ; — Ἴσως·
Ἀνάτρεψόν με νὰ γείνω νῆσος.

41.— **Σύνθεσις.**

γῶ τα φαρ πο ἂν πρῶ σε ρα γιὰ ει χ' ὕ ε τὸν στε θὰ κόσ θὰ ει τὶ κλαί ὁ ε ἁ κω μὰ τὸν νω σὲ μος λέ.

Διὰ τῶν συλλαβῶν τούτων νὰ σχηματισθῇ δημῶδες δίστιχον.

42 — **Γρῖφος**

ν/μο καὶ ΜΟ/Ν ὁ ΑϐΡίΗοΣς τὰ F [Ἀπ' Ἀθηνῶν εἰς Θήβας; / Ἀπὸ Λαμίας εἰς Λάρισαν / Ἀπὸ Σπάρτης εἰς Γύθειον] A

ΛΥΣΕΙΣ

27. **Αἴνιγμα** : Βέλος — ἕλος.

28. **Γρῖφος** : Μηδενὶ συμφορὰν ὀνειδίσῃς.

29. **Μετασχηματισμός** : Λύσανδρος [Σύρος - Λύρα Σύν]

30. **Πρόβλημα.** Οἱ ἀριθμοὶ τίθενται οὕτω ἐντὸς τῶν τετραγωνιδίων. ὑπάρχουσιν ὅμως καὶ ἄλλαι ποικιλίαι κατὰ τὴν τοποθέτησιν αὐτῶν.

9,	7,	2,	16
12,	6,	13,	3
8,	10,	15,	1
5,	11,	4,	14

ΛΥΤΑΙ

Ἀθηνῶν : Μ. Σ. Β., Μῆτζος, Πυθωνική, Α. Ἀποστολοπούλου, Γ. Σ. Σταματέλου, Ἀθ. Παπαγεωργίου, Γ. Δ. Μακκᾶς, Κ. Βελλίνης, Ν. Γ. Εὐδαίμων, Καντιώτης, Αἰκατ. Ἰατρίδου.—*Αἰγίου* : Π. Κ. Παναγόπουλος, Ν. Β., Πολυχρ. Πολυχρονίδης, Δημοσθ. Λυμπέριος.—*Πύργου* : Κ. Γ. Μπ...ς.—*Κυπαρισσίας* : Φ. Ζήρας. — *Πατρῶν* : Εὔμηλος, Κ. Γ. Ἀνδροῦτσος. — *Κερκύρας* : Σ. Βροχίνης, Γεώρ. Ι. Ζωλλῆς.—*Ὕδρας*: Ι. Κ. Τζάθας.—*Λαμίας* : Δ. Ε. Δ.—*Ἄρτης* : Ν. Γ. Νικηταράκος.—*Πρεβέζης* : Οἰδίπους.—*Σύρου* : Κ. Γ. Μπουκλάκος, Παρασχος Μακρόπουλος. — *Καραγάτς* : Ν. Καλογιαννίδης.—*Ἀδριανουπόλεως*: Ἀριάδνη Ἀργυριάδου. — *Ληξουρίου* : Ἀλ. Τρουμπέτας. — *Δουνσεαχλὶν* (Ἀγγλίας) Νηλλίδης.— (;) Βατικιώτης.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1890 - 2088

Digitized by Google

Περίοδος δευτέρα

ΕΣΤΙΑ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΗ

ΕΝ ΤΩι ΕΣΩΤΕΡΙΚΩι

Συνδρομη Εξαμηνος Δρ 8
Συνδρομη Ετησια Δρ. 15

Τιμη Φυλλου Λεπ. 30

ΑΙ ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑΙ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΙΔΡΥΘΕΝ ΤΩι 1876
Βραβευθὲν ὑπὸ τοῦ ἐν Παρισίοις Συλλόγου πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν ἑλλ. σπουδῶν, ἀξιωθὲν ἀργυροῦ μεταλλίου ἐν τῇ ἐκθέσει τῆς Δ' Ὀλυμπιάδος καὶ χαλκοῦ ἐν τῇ Παγκοσμίῳ Ἐκθέσει τοῦ 1889.

ΕΝ ΤΩι ΕΞΩΤΕΡΙΚΩι

Συνδρομη Εξαμηνος Φρ. 10
Συνδρομη Ετησια Φρ. 20

Τιμη Φυλλου Λεπ 40

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

1890—Τόμος Α',ἀριθ. 10. | ΕΚΔΟΤΑΙ Ν. Γ. ΠΟΛΙΤΗΣ ΚΑΙ Γ. ΔΡΟΣΙΝΗΣ | Ἀθῆναι 11 Μαρτίου

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ: (Ἐν τῷ φύλλῳ) ΜΗΤΡΥΙΑ διήγημα ὑπὸ Γρηγορ. Ξενοπούλου. — ΑΔΑΜΑΝΤΙΟΣ ΚΟΡΑΗΣ ὑπὸ Δ. Θερειανοῦ.— ΟΥΡΑΝΙΑ ὑπὸ Κ. Φλαμμαριόν. — ΤΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΜΑΣ ὑπὸ Ἀργύρη Ἐφταλιώτη. — ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ: *Ὁ καλλωπισμὸς τῶν Ἀθηνῶν* ὑπὸ Μιχαὴλ Μητσάκη.— ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ: *Ἀνάλεκτα, Χρονικά, Παντοῖα, Εἰκόνες, Ἐδῶ κ' ἐκεῖ, Τρεῖς γνῶμαι καθ' ἑβδομάδα, Μία συμβουλὴ καθ' ἑβδομάδα.*— (Ἐν τῷ παραρτήματι: ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑΙ ΚΑΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑΙ ΕΙΔΗΣΕΙΣ.—ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ — ΝΕΑ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ — ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ.— ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΝ. — ΠΑΙΓΝΙΑ.

ΕΙΚΟΝΕΣ: Η ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ ΝΑΤΑΛΙΑ.— Η ΑΝΟΙΞΙΣ εἰκὼν Σ. Βάγνερ. — ΔΥΟ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑ ΚΟΣΜΗΜΑΤΑ.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑΙ ΚΑΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑΙ

Ἡ συσταθεῖσα πρό τινος ἐπιτροπὴ ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ καθηγητοῦ κ. Κουμανούδη καὶ ἐκ τῶν κ.κ. Θεοφιλᾶ, Κελλενέκ, Μπαίρα, Χρυσοχόου καὶ Καβερῶ συγκειμένη, ὅπως μελετήσῃ τὴν ἐπαναφορὰν εἰς τὴν πρώτην αὐτῆς κατάστασιν τῆς ἐκκλησίας τῆς Καπνικαρέας, ἐπελήφθη τοῦ ἔργου τούτου. Κατὰ τὰ σχεδιογραφήματα ἀφαιρεῖται ἅπαν τὸ πρόσθετον μέρος τῆς βορείου πλευρᾶς τοῦ ναοῦ καὶ τὸ ἕτερον πρὸς τὴν ἀνατολικήν, ἀνοίγεται δὲ θύρα πρὸς τὸ δυτικὸν μέρος ὡς εὑρίσκετο ἐν τῇ ἀρχαιότητι καὶ ἕτεραι δύο τοιαῦται, μία εἰς τὸ βόρειον καὶ ἑτέρα εἰς τὸ νότιον. Αἱ θύραι αὗται θὰ κατασκευασθῶσι πανομοιοτύπως ὡς ἐν τῷ ἀρχαίῳ εὑρίσκονται. Θὰ καλλωπισθῇ δὲ καὶ ὁ ἀνοιγόμενος χῶρος τῆς πλατείας. Ἡ ὅλη δαπάνη ὑπολογίζεται εἰς 30,000 δρ., ὧν τὸ τρίτον θὰ καταβάλῃ ὁ δῆμος.

— Οἱ ἰδιοκτῆται τοῦ παρὰ τὴν Μεγαλόπολιν χώρου, ὃν ἡ Ἀγγλικὴ σχολὴ ἔλαβε τὴν ἄδειαν ν' ἀνασκάψῃ πρὸς ἀρχαιολογικοὺς σκοπούς, ἐδήλωσαν ὅτι δὲν θὰ ἐπιτρέψωσι τοῦτο, ἂν μὴ πρότερον ἀποζημιωθῶσιν ἐπαρκῶς.

— Ἐν τῇ συνεδριάσει τοῦ ἐνταῦθα Γερμανικοῦ Ἰνστιτούτου τῆς παρελθούσης Τετάρτης ὡμίλησαν ὁ κ. A. Wilhelm «περὶ Ἰωνικοῦ ἀλφαβήτου ἐν ἀττικοῖς προευκλειδείοις ψηφίσμασι» (Jonische Schrift in Attischen Staatsurkunden vor Euklid) καὶ ὁ κ. B. Sauer «περὶ τῆς ἀνατολικῆς πλευρᾶς τῆς ζωφόρου τοῦ ναοῦ τῆς Νίκης» (Ostfries des Niketempels).

— Ἐν τῷ τελευταίῳ φύλλῳ τῆς Berliner philologische Wochenschrift ὁ καθηγητὴς κ. Ι. Πανταζίδης προτείνει πιθανωτάτην διόρθωσιν χωρίου τινὸς τοῦ ὑπὲρ Εὐξενίππου λόγου τοῦ Ὑπερείδου (XLVII,7), ἀνασκευάζων τὴν περὶ τοῦ χωρίου τούτου γνώμην τοῦ Cobet.

— Τῇ πρωτοβουλίᾳ τοῦ ἐν Πάτραις Ἄγγλου κ. Marshall ἀπεφασίσθη ἡ ἵδρυσις ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ Διεθνοῦς φιλολογικοῦ συλλόγου (International Litterary club), ὅστις θὰ ἀποτελεῖται ἐκ μελῶν διαφόρων ἐθνικοτήτων. Ἐν τῷ συλλόγῳ τούτῳ θὰ γίνωνται ἀναγνώσματα καὶ ὁμιλίαι, κατὰ δεκαπενθήμερον δὲ θὰ ὀργανίζωνται ὑπὸ τῶν μελῶν αὐτοῦ ἐκδρομαὶ καὶ γυμνάσματα.

—Ὁ ἀρχιμηχανικὸς τῆς γαλλικῆς ἀποστολῆς κ.Κελλενὲκ ἀνέθεσεν εἰς τὸν Γάλλον μηχανικὸν κ. Γορδὺ τὴν σύνταξιν ὑψομετρικοῦ καὶ τοπογραφικοῦ διαγράμματος, τὸ ὁποῖον θὰ χρησιμεύσῃ διὰ τὴν ὁριστικὴν μελέτην τῆς σχεδιαζομένης λεωφόρου περὶ τὴν Ἀκρόπολιν, ἥτις πρὸς τὸ παρὸν θὰ ἄρχηται ἀπὸ τοῦ λόφου ἐν ᾧ κεῖται τὸ παρεκκλήσιον τοῦ ἁγ. Διονυσίου τοῦ Ἀρεοπαγίτου καὶ θὰ λήγῃ εἰς τὸ Στρατιωτικὸν νοσοκομεῖον.

— Ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν ἀπεφασίσθη ἡ δενδροφύτευσις τοῦ πρὸ τοῦ Κεντρικοῦ μουσείου χώρου.

— Τὴν παρελθοῦσαν Κυριακὴν ἐτελέσθησαν ἐν τῷ καταστήματι τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τὰ ἐγκαίνια τοῦ Χριστιανικοῦ μουσείου, ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ βασιλέως, τῆς βασιλίσσης, ἥτις ἀνέλαβε τὴν προστασίαν τοῦ μουσείου τούτου, καὶ τῆς ἡγεμονίδος Σοφίας. Τὸν ἁγιασμὸν ἐτέλεσεν ὁ Μητροπολίτης Ἀθηνῶν, χοροστατούντων δύο ἀρχιερέων.

ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ

2 Μαρτίου. Ἐν τῇ Βουλῇ ἤρχισεν ἡ συζήτησις περὶ τοῦ νομοσχεδίου περὶ διαπυλίων τελῶν, πρώτου ὄντος ἀναγεγραμμένου ἐν τῇ ἡμερησίᾳ διατάξει.

3 Μαρτίου. Ἐν τῇ Ἐφημερίδι τῆς Κυβερνήσεως ἐδημοσιεύθησαν Β. Διατάγματα περὶ προβιβασμοῦ πολλῶν προέδρων πρωτοδικῶν εἰς ἐφέτας καὶ μεταθέσεως ἐφετῶν.— Εἰς τὸ ὑπουργικὸν συμβούλιον ὑπεβλήθη ὁ ἔκτακτος προϋπολογισμὸς τοῦ ταμείου τῆς ὁδοποιίας, ὅστις ἀνέρχεται κατά τε τὰ ἔσοδα καὶ τὰ ἔξοδα εἰς 9 ἑκατομ. δρ.— Ἐπανελήφθησαν αἱ διακοπεῖσαι ἐργασίαι τοῦ σιδηροδρόμου Μεσολογγίου-Ἀγρινίου.

5 Μαρτίου. Ἡ βασιλικὴ οἰκογένεια ἐξέδραμεν εἰς Πόρον, συνοδεύουσα τὸν βασιλόπαιδα Γεώργιον.— Ἐν τῇ Βουλῇ ὁ ὑπουργὸς τῶν ἐξωτερικῶν καὶ ὁ πρωθυπουργὸς διέψευσαν κατηγορηματικώτατα τὰς διαδόσεις περὶ ὑπάρξεως ἐν τῷ κράτει λῃστρικῶν συμμοριῶν, παρασκευαζομένων νὰ εἰσέλθωσιν εἰς τὴν ὅμορον ἐπικράτειαν.

6 Μαρτίου. Τὸ δημοτικὸν συμβούλιον τοῦ δήμου Ἀθηναίων ἐψήφισε τὴν σύστασιν δύο νέων σχολείων τῶν ἀρρένων καὶ ἑτέρων δύο τῶν θηλέων.—Ἐν τῇ Βουλῇ ὁ πρωθυπουργὸς ἐβεβαίωσεν ὅτι κατὰ τὰς πληροφορίας τοῦ ἐν Νέᾳ Ὑόρκῃ Γενικοῦ προξένου τῆς Ἑλλάδος εἶναι πιθανὴ ἡ ἐπιψήφιος ὑπὸ τοῦ Ἀμερικανικοῦ κοινοβουλίου νόμου περὶ καταργήσεως τοῦ ἐπὶ τῆς σταφίδος τέλους.— Ἀνεχώρησεν εἰς Ῥώμην ὁ παρὰ τῷ βα-

Digitized by Google

σιλεῖ τῆς Ἰταλίας πρεσβευτὴς τῆς Ἑλλάδος κ. Ἀναστάσιος Βυζάντιος.

7 Μαρτίου. Ἡ βασίλισσα ἐπιβαίνουσα τοῦ ῥωσσικοῦ προσκόπου Μαυροθαλασσίτου ἐπέστρεψεν ἐκ Πόρου.—Ἐν τῇ Βουλῇ ἐξηκολούθησεν ἡ συζήτησις περὶ τοῦ νομοσχεδίου περὶ διαπυλίων τελῶν, λαβόντων τὸν λόγον τῶν κκ. Σωτηροπούλου καὶ Τρικούπη.

8 Μαρτίου. Ὁ βουλευτὴς Ἀττικῆς Σπ. Κουκούλεζας ἀπέθανεν αἰφνιδίως ὀλίγην ὥραν μετ' ἀγόρευσίν του ἐν τῇ Βουλῇ. Ἡ Βουλὴ ἐπὶ τῷ ἀγγέλματι τοῦ θανάτου αὐτοῦ διέκοψε τὴν συνεδρίασιν. Ὁ νεκρὸς μετηνέχθη εἰς Θήβας, ὅπου μετέβησαν ὅπως παραστῶσιν εἰς τὴν κηδείαν ὡς ἀντιπρόσωπος μὲν τῆς Κυβερνήσεως ὁ ὑπουργὸς κ. Στ. Δραγούμης, ὡς ἀντιπρόσωποι δὲ τῶν βουλευτῶν οἱ βουλευταὶ κ. κ. Ν. Μπουφίδης καὶ Κ. Κοσονάκος.

ΝΕΑ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ

Ἔκθεσις τοῦ ἰατροῦ *Κ. Σ. Ζαβιτζιάνου* πρὸς τὴν ἀξιότιμον κεντρικὴν Ἐφορίαν τῆς Παναγίας τῶν Εἰσοδίων τοῦ Πέραν περὶ τῆς καταστάσεως τῶν ἐκθέτων βρεφῶν. Ἐν Κ]πόλει 1890. 32ον σ. 29.

Παυσανίου ἐκ τῶν Ἀττικῶν τὰ Μεγαρικά. Μετάφρασις μετὰ σημειώσεων ὑπὸ *Ἀνδρέου Δ. Θεοχάρη* ἑλληνοδιδασκάλου. Ἐν Ἀθήναις, τυπογραφεῖον-βιβλιοπωλεῖον Κουσουλίνου καὶ Ἀθανασιάδου 1890. 8ον σ. 47. Τιμᾶται δρ. 1.

Δ. Μ. Γιανναράκη καὶ Η. Χ. Ῥαντοπούλου **Οἰκογενειακὸν Ἡμερολόγιον τοῦ ἔτους 1890.** Ἔτος πρῶτον. Ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἐκ τοῦ τυπογραφείου Ν. Γ. Κεφαλίδου, 1890. 12ον σ. 270.

Δημητρίου Α. Κορομηλᾶ **Ἐφημερίδες** κωμῳδία. Ἐν Ἀθήναις ἐκ τοῦ τυπογραφείου τῶν καταστημάτων Ἀνέστη Κωνσταντινίδου 1889 12ον. σ. 176.

Ἐξεδόθησαν : *Arndts*. **Ῥωμαϊκὸν δίκαιον.** Τόμος Α'. Τεῦχος 9ον. 8ον σ. 379—425. Μετάφρασις. Θ. Κυριακοῦ, δικηγόρου. Ἐν Ἀθήναις, Βιβλιοπωλεῖον Καρόλου Βίλμπεργ

Μετὰ τοῦ παρόντος φύλλου τῆς «Ἑστίας» ἀποστέλλεται εἰς τοὺς συνδρομητὰς αὐτῆς Ἀγγελία τοῦ Βιβλιοπωλείου τῆς Ἑστίας περὶ ἐκδόσεως νέου βιβλίου ὑπ' αὐτοῦ, τοῦ «Βοήθει Σαυτόν». Τὴν ἀξίαν τοῦ ἔργου τούτου ἐξηγεῖ ἐπαρκῶς ἡ Ἀγγελία, καὶ περιττὴ θὰ ἦτο βεβαίως πᾶσα περαιτέρω σύστασις ὑπὲρ βιβλίου τοιαύτης χρησιμότητος, ὅπερ, πεπείσμεθα, πᾶς τις θέλει προθυμηθῇ νὰ ἀποκτήσῃ.

Αἱ αἰτήσεις περὶ ἀποστολῆς τῶν ἀντιτύπων δέον ν' ἀπευθύνωνται πρὸς τὸν κ. Γ. Κασδόνην, διευθυντὴν τοῦ Βιβλιοπωλείου τῆς Ἑστίας.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Οἱ ἐν Λευκάδι συνδρομηταὶ τῆς *Ἑστίας*, οἱ καθυστεροῦντες ἔτι τὴν συνδρομὴν τοῦ ἐνεστῶτος ἔτους, παρακαλοῦνται νὰ πληρώσωσιν αὐτὴν εἰς τὸν ἀξιότιμον κύριον Κ. Σακκᾶν, ἀνταποκριτὴν ἡμῶν ἐν τῇ νήσῳ ἐκείνῃ.

κ. Α. Α. Ἐνταῦθα. Οὐδαμῶς ἀναγνωρίζεται ἡ σύγχρονος ἐν δυσὶ σχολαῖς ἐγγραφὴ φοιτητοῦ. Ὁ νόμος διαρρήδην ὁρίζει ὅτι ἡ διάρκεια τῆς φοιτήσεως εἰς ἑκάστην σχολὴν εἶναι τετραετής· χρειάζονται λοιπὸν τοὐλάχιστον τέσσαρα ὁλόκληρα ἔτη διὰ τὴν σπουδὴν ἑκάστης ἐπιστήμης. Ἄλλως θὰ εἶχε βεβαίως τὸ πρᾶγμα ἂν ἀντὶ χρόνου φοιτήσεως ἀνεγράφοντο εἰς τὸν νόμον μόνον τὰ μαθήματα, τὰ ὁποῖα ὑποχρεοῦται νὰ διακούσῃ ὁ φοιτητὴς ὅπως ὑποστῇ τὴν διδακτορικὴν ἐξέτασιν, διότι τότε θὰ ἐδικαιοῦτο νὰ διαθέτῃ τὸν χρόνον αὐτοῦ κατὰ βούλησιν, φοιτῶν εἰς δύο συγχρόνως σχολάς. Ἀλλ' ἡ περὶ χρονικῆς διαρκείας τῶν σπουδῶν ἐν ἑκάστῃ σχολῇ διάταξις τοῦ νόμου εἶναι σαφεστάτη καὶ ἀνεπίδεκτος ἀντιρρήσεως.

κ. Π. Λ. Πύργον. Ἐκ τῆς ἀποσταλείσης ἡμῖν πλουσιωτάτης συλλογῆς σας δημωδῶν παροιμιῶν καὶ αἰνιγμάτων, θὰ δημοσιεύσωμεν τὰ ἀνέκδοτα καὶ ἄγνωστα ἄλλοθεν.

Σύλλογον «Πρόοδον» Λευκίμμην. Ἐλήφθη ἡ συνδρομή σας.

κ. Ι. Π. Κερασσοῦντα. Τὰ ζητηθέντα ἀπεστάλησαν συμφώνως πρὸς τὴν ἐπιστολήν σας.

κ. Α. Ζ. Δ. Ἀδριανούπολιν.—Δραματ. Σύλλογον.—Γ. Μ. Κέρκυραν.—Ι. Λ. Ζάκυνθον.—Ν. Μ. Καστελλάνους.—Κ Θ. Α. Selisti —Gruci.—Σ. Δ. Βουκουρέστιον.—Ν. Β. Κύθνον.—Α. Π. Λαμίαν.— Α.Ν.Κ. Σμύρνην.— Ι. Γ. Π. Πάτρας. Τὰ ζητηθέντα ἀπεστάλησαν.

κ. κ. Α. Π. Βῶλον. — Π. Π. Καλλίπολιν.— Γ. Μ. Πάτρας.—Ι. Β. Santah. Ἐλήφθη ἡ συνδρομή σας.

κ. Χ. Ν. Αὐλῶνα. Ἐλήφθη ἡ συνδρομή σας· ἀπεστάλησαν τὰ ζητηθέντα.

κ. Α. Σ. Τραπεζοῦντα. Τὸ πρᾶγμα ἔχει ἀκριβῶς, ὡς γράφετε, ἐν τῇ ἐπιστολῇ σας, ὡς μετ' ἐξέτασιν ἀκριβῆ εἴδομεν.

κ. Ν. Β. Αἴγιον.—Γ. Α. Θήραν. Ἐλήφθησαν· σᾶς εὐχαριστοῦμεν. Σᾶς ἀπαντῶμεν ταχυδρομικῶς.

Κας Ε. Π. Χίον.—Σ. Γ. Πειραιᾶ. Ἐλήφθη ἡ συνδρομή σας.

Συνδρομητῇ. Ἡ ἀπροσδόκητος ἐμφάνισις προσώπου ἀκριβῶς καθ' ἣν στιγμὴν ἔχομεν αὐτὸ ἐν τῷ νῷ βεβαίως εἰς τυχαίαν σύμπτωσιν πρέπει ν' ἀποδοθῇ καὶ οὐχὶ εἰς ἄλλην τινὰ αἰτίαν ἄγνωστον. Ἂν ὑπῆρχε τοιαύτη τις αἰτία, ἕλκουσα πρὸς ἡμᾶς τὰ πρόσωπα, τὰ ὁποῖα ἀναπολοῦμεν ἐν τῷ νῷ, φαντάζεσθε ὁποῖον μαρτύριον θὰ ὑφίσταντο οἱ ἀγαπώμενοι ὑφ' ἡμῶν, ἀναγκαζόμενοι νὰ τρέχωσιν ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν ὅπως παρουσιασθῶσιν ἐνώπιόν μας; Ἄλλην ὅμως ἰδέαν ἔχουσιν οἱ πνευματισταί, ἰσχυριζόμενοι ὅτι τὴν προσέγγισίν τινος πρὸς ἡμᾶς προαναγγέλλει συχνάκις τὸ ἴνδαλμά του, προπορευόμενον τρόπον τινὰ αὐτοῦ καὶ προσηλούμενον εἰς τὸν νοῦν μας. Ἀλλ' ὅπως πιστεύσῃ τις ταῦτα πρέπει νὰ ὁμολογήσητε ὅτι ἀπαιτεῖται πίστις μεγαλειτέρα ἀπὸ κόκκον σινάπεως.

Περιέργῳ κυρίᾳ. Ὁ φιλόγελως εἶνε πάντοτε ἀγαθῆς καρδίας ἄνθρωπος. «Μόνον ἡ κακία δὲν γελᾷ» λέγει ὁ Paul Janet. Il n'y a que la méchanceté qui ne rit pas

κ. Δ. Μ. Κερατέαν. Τὰ φύλλα ἀποστέλλονται ἐγκαίρως καὶ τακτικώτατα· ὅθεν παρακαλεῖσθε νὰ συνεννοηθῆτε μετὰ τοῦ αὐτόθι ταχυδρομικοῦ γραφείου περὶ τακτικῆς διανομῆς. Ἐν τούτοις σᾶς ἀποστέλλομεν τὸ ἐλλεῖπον φυλλάδιον.

κ. Α. Γ. Λ. Μελιτόπολιν. Ἡ συνέχεια ἐπιγράφεται, ἂν καλῶς ἐνθυμούμεθα, «Ἀνάστασις τοῦ Ῥοκαμβόλ», ὁ δὲ «Πειρασμὸς» ἀποτελεῖται ἐν τῇ ἑλληνικῇ μεταφράσει ἐκ δύο τομιδίων. Περὶ τῶν λοιπῶν σᾶς ἀπαντῶμεν ταχυδρομικῶς.

κ. Μ. Χ. Ἀγρίνιον. Ἐλήφθησαν· ὑπελογίσθη συμφώνως πρὸς τὴν στελλομένην ἀπόδειξιν καὶ ἡ καθυστεροῦσα συνδρομὴ μιᾶς ἑξαμηνίας τοῦ παρελθ. ἔτους.

κ. Σ. Λ. Π. Λεόβαν. Ἡ διεύθυνσις τοῦ κ. Π. Α. διωρθώθη.

κ. Ι. Δ. Σῦρον Τὸ καλλίτερον ὅλων ὡς συνοψίζον μεθοδικώτατα πᾶν ὅ,τι ζητεῖτε εἶνε τὸ «Ἐγχειρίδιον Πλουτολογίας» τοῦ διασήμου γάλλου οἰκονομολόγου Leroy Beaulieu μεταφρασθὲν πρό τινος ὑπὸ τοῦ δικηγόρου κ. Κ. Κυπριάδου.

Digitized by Google

χ. Γ. Π. Πάτρας. Ὁρίσατε ἀκριβῶς περὶ τίνος εἴδους λεπτουργικῆς θέλετε νὰ πραγματεύεται τὸ ζητούμενον, διότι ἐκ τῆς ἐπιστολῆς δὲν ἐννοοῦμεν, ὅπως ὑποδείξωμεν κατάλληλον.

Ἀποροῦντι. — Ἔχετε δίκαιον καὶ ἐπωφελούμεθα τῆς εὐκαιρίας ὅπως καταστήσωμεν γνωστὸν καὶ εἰς τοὺς ἄλλους ἀναγνώστας ὅτι εἰς τὸ μέρος ἐκεῖνο τῆς *Οὐρανίας* περὶ τῶν ἐμπεριεχομένων εἰς τὴν κεφαλὴν μιᾶς καρφίδος μορίων ἐγένετο λάθος. Ὁ ἀληθὴς ἀριθμὸς εἶνε *ὀκτὼ ἑξακισεκατομμύρια*· ἀλλ' εἶνε τόσον τεραστίως μέγας, ὥστε καὶ ὁ μεταφραστὴς καὶ οἱ στοιχειοθέται καὶ ὁ διορθωτὴς κατὰ γράμμα τὰ ἐσάστισαν.

Στιχουργῷ, Πειραιᾶ. Διατί παραξενεύεσθε; Εἶνε πολὺ φυσικὸν κατὰ τὸν Στάνλεϋ,ὅτι ὅλοι φέρονται πρὸς σᾶς ὑποκριτικῶς πως προσποιούμενοι συμπάθειαν τὴν ὁποίαν δὲν αἰσθάνονται, ἡμερότητα τὴν ὁποίαν δὲν ἔχουν. Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον φέρονται συνήθως καὶ πρὸς τὰς γυναῖκας, ὡς νὰ ἐννοοῦν ὅτι ὑπάρχει κοινόν τι μεταξὺ τῶν ποιητῶν καὶ τῶν γυναικῶν ἐξ ἴσου ἁβρῶν καὶ λεπτῶν πλασμάτων τῆς δημιουργίας. Καὶ δι' αὐτὸ ἴσα, ἴσα ὁ περιφανὴς ἐξερευνητὴς τῆς Ἀφρικῆς περιφρονεῖ τοὺς ποιητὰς ὡς ὑπολειπομένους τοῦ ἀληθοῦς ἀνδρικοῦ τύπου

Γαργαντούα, Ζάκυνθον. Ἐπιτρέπετε ν' ἀλλαχθῇ τὸ τελευταῖον τετράστιχον διὰ νὰ γίνουν παροξύτονοι ὁ δεύτερος καὶ ὁ τέταρτος στίχος ὅπως ὅλοι οἱ ἄλλοι; Μεταβάλετέ το σεῖς ἂν θέλετε. Προσμένομεν.

Ἀπερολήπτῳ, Ἐνταῦθα. Δυστυχῶς καὶ αὐτὸ δὲν θὰ δημοσιευθῇ.

ΛΕΞΙΚΟΝ ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΙΚΟΝ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ.

Ν. Γ. ΠΟΛΙΤΟΥ

Ἐξεδόθη τὸ 28ον τεῦχος, περιέχον τὰ ἀπὸ τοῦ Ἀνδανίας μέχρι τοῦ Ἀνθεκτικότης ἄρθρα, ἐκ τῶν ὁποίων ἀναφέρομεν ὡς ἐκτενέστερα τὰ ἑξῆς· Ἄνδερσεν Ἀνδρίτσος, Ἀνδρόνικος, Ἀνδοκίδης, Ἄνδρος, Ἀνδροῦτσος, ἀνεμομηχανή, ἄνεμος, καὶ λίαν ἐνδιαφέρουσαν τοῦ κ. Α. Μηλιαράκη μονογραφίαν περὶ *Ἄνδρου*. Τὸ τεῦχος συνοδεύει ὡραῖος πίναξ τῶν Ἀφρικανικῶν ἐθνῶν.

Μετὰ τοῦ 30ου τεύχους συμπληροῦται ὁ Α' Τόμος.

ΤΙΜΗ ΕΚΑΣΤΟΥ ΤΕΥΧΟΥΣ Λ. 90.

Συνδρομηταὶ ἐγγράφονται παρὰ τοῖς ἐκδόταις κκ. Μπὰρτ καὶ Χὶρστ (Ὁδὸς Πανεπιστημίου ἀρ. 52) καὶ ἐν τῷ γραφείῳ τῆς *Ἑστίας*.

ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ

ΠΕΤΡΟΥ Γ ΖΕΡΒΑΤΗ

ΕΝ ΟΔΗΣΣΩ.

(Ἐν τῇ ἑλληνικῇ ὁδῷ ἐντὸς τῆς αὐλῆς τῆς οἰκίας Π. Φ. Ροδοκανάκη ἀριθμὸς 47)·

Οἱ ἐν Ρωσσίᾳ ὁμογενεῖς δύνανται ν' ἀπευθύνωνται πρὸς τὸ βιβλιοπωλεῖον τοῦτο διὰ τὴν προμήθειαν οἱουδήποτε ἑλληνικοῦ βιβλίου ἢ τὴν ἐγγραφὴν συνδρομῆς εἰς οἱανδήποτε ἑλληνικὴν ἐφημερίδα καὶ περιοδικόν.

Τὸ βιβλιοπωλεῖον τοῦτο ἔχει τὴν ἐντολὴν νὰ ἐγγράφῃ συνδρομητὰς εἰς τὴν Ἑστίαν καὶ εἰς τὴν Βιβλιοθήκην τῆς Ἑστίας, ν' ἀποδέχεται δέ, ἐκδίδον ἰδίαν ἀπόδειξιν, προσωρινὴν ἡμετέρας συνδρομάς, ἀποστελλομένας ἐξ οἱουδήποτε μέρους τῆς Ρωσσίας.

Η ΠΡΩΤΗ ΜΑΙΟΥ ΑΝΑ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Παρακαλοῦνται οἱ ἁπανταχοῦ ἀναγνῶσται τῆς Ἑστίας οἱ γνωρίζοντες ἔθιμα, προλήψεις, δοξασίας, παραδόσεις, ᾄσματα, παροιμίας κλπ. κλπ σχέσιν ἔχοντα πρὸς τὴν Πρωτομαγιὰν ν' ἀποστείλωσι ταῦτα πρὸς τὴν Διεύθυνσιν τῆς Ἑστίας μέχρι τῆς 10 ἀπριλίου τὸ βραδύτερον. Ἐκ τῶν ἀποσταλησομένων θὰ δημοσιευθῶσι κατ' ἐκλογὴν τὰ μᾶλλον ἄξια λόγου. Αἱ ἀνακοινώσεις πρέπει νὰ εἶνε εὐανάγνωστοι, γεγραμμέναι ἐπὶ τῆς μιᾶς ὄψεως τοῦ χάρτου, νὰ σημειοῦται δὲ ἀκριβῶς ὁ τόπος ἐξ οὗ προέρχεται ἑκάστη.

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΝ

9 ΜΑΡΤΙΟΥ 1890

ΟΜΟΛΟΓΙΑ ΕΘΝΙΚΩΝ ΔΑΝΕΙΩΝ	Δραχ.	Λεπτά
Τῶν 26,000,000 πρὸς 5 % τοῦ 1874...	507	—
» 120,000,000 » 5 % τοῦ 1881...	568	—
» 170,000,000 » 5 % τοῦ 1885...	567	—
» 135,000,000 » 5 % τοῦ 1888...	473	—
» 30,000,000 » 5 % τοῦ 1889...	453	—
» 125,000,000 » 4 % τοῦ 1889.«.	453	—
Κτηματικαὶ ὁμολογίαι ἐθν. τραπέζης τῶν 60,000,000 μετὰ λαχείου φρ........	526	75
ΜΕΤΟΧΑΙ ΤΡΑΠΕΖΩΝ		
Ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος........	4485	—
Γενικὴ Πιστωτικὴ Τράπεζα..........	203	—
Τράπεζα Βιομηχανικῆς Πίστεως	89	—
Προνομιοῦχος Τράπεζα Ἠπειροθεσσαλίας.	267	50
ΜΕΤΟΧΑΙ ΕΤΑΙΡΙΩΝ		
Ἑταιρία Μεταλλουργείων Λαυρίου	140	75
Σιδηρόδρομοι Ἀθηνῶν - Πειραιῶς......	419	—
Σιδηροδρόμου Πύργου - Κατακώλου.....	134	—
ΝΟΜΙΣΜΑΤΑ		
Εἰκοσόφραγκον	24	56
Λίρα Ὀθωμανική	28	—
ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΑ		
Ἐπὶ Λονδίνου 3μηνον τραπεζικὸν	30	80
Ἐπὶ Λονδίνου Chèque	31	15
Ἐπὶ Παρισίων..............	1	23¼
Ἐπὶ Παρισίων τρίμηνον τραπεζικόν....	1	22¼

"LA NEW YORK,,

Η ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ

ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙ ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑ

ΙΔΡΥΘΕΙΣΑ ΤΩ 1845

ΕΓΓΥΗΤΙΚΟΝ ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ

ΟΛΟΚΛΗΡΟΝ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΜΕΝΟΝ ΤΗ 1 ΙΑΝΟΥΑΡ. 1889

ΦΡ. 484,000,000 ΦΡ.

ΑΜΟΙΒΑΙΑ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΔΙ' ΩΡΙΣΜΕΝΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΤΡΩΝ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ

Οἱ ἀσφαλιζόμενοι εἶνε οἱ μόνοι ἰδιοκτῆται τοῦ ἐγγυητικοῦ κεφαλαίου καὶ τῶν κερδῶν.

ΠΡΟΙΚΟΔΟΤΗΣΙΣ ΤΕΚΝΩΝ

Ἐξασφάλισις κεφαλαίου ἢ ἐτησίου εἰσοδήματος μετὰ 10, 15 ἢ 20 ἔτη.

Γενικὸς ἀντιπρόσωπος ἐν Ἀθήναις

Δ. Γ. ΜΑΚΚΑΣ

Γραφεῖον παρὰ τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν.

Digitized by Google

ΠΑΙΓΝΙΑ

Α' ΤΡΙΜΗΝΙΑ 1890

Διορθωσισ: Εἰς τὸ 39 πρόβλημα ἐμαρτίσθη ἐξ ἀβλεψίας ὁ λευκὸς στρατιώτης η3

43.—Ἀπορία.

Ἕνα σακκάκι ἄλεσμα χωρὶς ῥαφὴ καὶ τρύπα.

44.—Γρῖφος.

ου	ὀστῶν αλαλ	Βίων ——— ηγα	γεν

45.—Συμπλήρωσις.

Νὰ συμπληρωθῶσιν οἱ ἑξῆς δεκαπεντασύλλαβοι στίχοι συγχρόνου ἕλληνος ποιητοῦ:

Λησμόνει — — — — θὰ βαδίσω.
Καὶ — — — — ὀπίσω.
Μ' ἀρκεῖ — — — — χρόνων.
Τὸ ᾆσμα — — — — ἀηδόνων.

46.—Αἴνιγμα.

[*Ἡ δημοπρασία*]

Βγῆκε σὲ δημοπρασία ζῶο ἄκακο μιὰ 'μέρα,
'βγῆκαν νὰ πλειοδοτήσουν καὶ δυὸ ἄνθρωποι 'κεῖ πέρα
(κ' ἡ πλειοδοσία μένει εἰς τοὺς δυό τους ἐλευθέρα),
—Βάζω τρία! νὰ σοῦ δείξω, πῶς κι' αὐτὸ ἔχει πατέρα!
—Πάρ' τα 'πίσω! καὶ σαράντα τοῦ προσθέτω 'γὼ σωστά!
καὶ θὰ μείνῃ ἐκεῖ πέρα ἀπὸ ὅλους χωριστά.
—Πάρ' τα τὰ σαράντα, πάρτα! κι' ὀγδοήντα 'γὼ θὰ [βάλω,]
νὰ σὲ κάνω νὰ φωνάξῃς ἕνα ὄχ! τρανὸ μεγάλο!
—Σήκωσ' τα τὰ ὀγδοῆντα καὶ τοῦ βάζω 'γὼ τρακόσα!
καὶ θ' ἀκούσῃς τίγκ νὰ κάνῃ.— Πάρ' τα! δίδω πεντακόσα!...
Πεντακόσα βάζεις;— Νά τα! — Βρέ, τί ἔχανες ἐκεῖ;....
φύγε τόρα!.. ἐγὼ φεύγω, μὴ μὲ βάλουν φυλακή!..

Κωνσταντινούπολις XXX.

47.— Πιάτο 'ς τὸν ἀέρα!

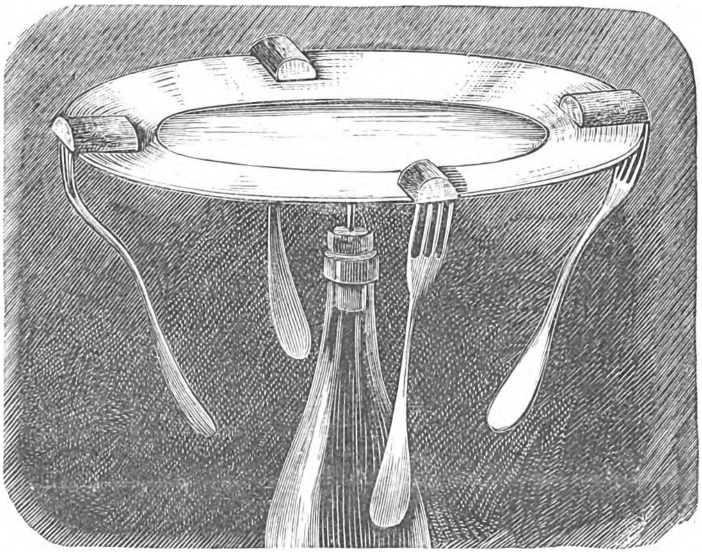

Εἰς τὴν μύτην ἑνὸς καρφίου στερεωμένου ἐπὶ φελλοῦ φιάλης δύναται νὰ σταθῇ καὶ νὰ περιστραφῇ πιάτο ἀπὸ τὰ χείλη τοῦ ὁποίου κρέμονται τέσσαρα πειρούνια χαρφωμένα εἰς σχίσματα φελλῶν.

ΛΥΣΕΙΣ ΚΑΙ ΛΥΤΑΙ

ἐλλείψει χώρου θὰ δημοσιευθῶσιν ἐν τῷ προσεχεῖ φύλλῳ.

ΜΙΚΡΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ

Ἡ προθεσμία πρὸς ἀποστολὴν ἀπαντήσεων εἰς τὰ μικρὰ ζητήματα παρατείνεται μέχρι τῆς 30 μαρτίου, ὅπως ἐγκαίρως ληφθῶσι καὶ αἱ ἀπὸ μεμακρυσμένων μερῶν ἐπιστελλόμεναι.

ΤΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

ΕΞΕΔΟΘΗ Ο 3ος ΑΡΙΘΜΟΣ

ΕΝ Ω ΠΕΡΙΕΧΕΤΑΙ

Ο ΜΑΚΒΕΘ

ΤΟΥ ΣΑΙΚΣΠΕΙΡΟΥ

ΜΕΤΑ ΠΛΕΙΣΤΩΝ ΚΡΙΤΙΚΩΝ ΣΗΜΕΙΩΣΕΩΝ ΚΑΤΑ ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΝ Δ. ΒΙΚΕΛΑ

ΕΠΙΔΙΩΡΘΩΜΕΝΗΝ

Τιμᾶται δραχ. 1 ἐν Ἀθήναις, 1,25 ἐν ταῖς Ἐπαρχίαις, φρ. 1,25 ἐν τῷ Ἐξωτερικῷ.

ΟΙ ΔΥΟ ΠΡΩΤΟΙ ΑΡΙΘΜΟΙ ΠΕΡΙΕΧΟΥΣΙ

ΤΑ ΑΠΟΜΝΗΜΟΝΕΥΜΑΤΑ ΤΟΥ ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗ

ΠΡΟΣΕΧΩΣ Δ' ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ Ο 4ος ΑΡΙΘΜΟΣ

ΕΝ Ω ΠΕΡΙΕΧΕΤΑΙ

ΤΟ ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΗΣ ΥΓΕΙΑΣ

Ὑπὸ Θ. Χ. ΦΛΩΡΑ ἰατροῦ

Οἱ ἐπιθυμοῦντες νὰ ἐγγραφῶσι συνδρομηταὶ εἰς τοὺς ἓξ πρώτους τόμους τῆς Βιβλιοθήκης τῆς Ἑστίας καταβάλλουσιν ἐφ' ἅπαξ κατ' εὐθεῖαν πρὸς τὴν Διεύθυνσιν τῆς Ἑστίας

Δραχ. 5 ἐν τῷ Ἐσωτερικῷ καὶ φρ. 6 ἐν τῷ Ἐξωτερικῷ.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1890-2091

Digitized by Google

Περίοδος δευτέρα

ΕΣΤΙΑ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΗ

ΕΝ ΤΩι ΕΣΩΤΕΡΙΚΩι

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΞΑΜΗΝΟΣ Δρ 8
ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ Δρ. 15

ΤΙΜΗ ΦΥΛΛΟΥ ΛΕΠ. 30

ΑΙ ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑΙ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΙΔΡΥΘΕΝ ΤΩι 1876
Βραβευθὲν ὑπὸ τοῦ ἐν Παρισίοις Συλλόγου πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν ἑλλ. σπουδῶν, ἀξιωθὲν ἀργυροῦ μεταλλίου ἐν τῇ ἐκθέσει τῆς Δ' Ὀλυμπιάδος καὶ χαλκοῦ ἐν τῇ Παγκοσμίῳ Ἐκθέσει τοῦ 1889.

ΕΝ ΤΩι ΕΞΩΤΕΡΙΚΩι

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΞΑΜΗΝΟΣ Φρ. 10
ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ Φρ. 20

ΤΙΜΗ ΦΥΛΛΟΥ ΛΕΠ 40

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

1890—Τόμος Α',ἀριθ. 11. | ΕΚΔΟΤΑΙ Ν. Γ. ΠΟΛΙΤΗΣ ΚΑΙ Γ. ΔΡΟΣΙΝΗΣ | Ἀθῆναι 18 Μαρτίου

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ: (Ἐν τῷ φύλλῳ) ΔΥΟ ΗΜΕΡΑΙ ΕΠΙ ΤΟΥ ΠΙΝΔΟΥ [Σημειώσεις ἀξιωματικοῦ] ὑπὸ Κ Γ.Κ.—ΜΗΤΡΥΙΑ διήγημα ὑπὸ Γρηγορ. Ξενοπούλου.— ΟΥΡΑΝΙΑ ὑπὸ Κ. Φλαμμαριόν.— ΕΚ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ ΤΩΝ ΕΓΚΛΗΜΑΤΩΝ [ὑπὸ Γουλιέλμου Σίγγερ]. — ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΑ: *Ἀνέκδοτοι δημώδεις παροιμίαι Ἠλείας.* — ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ ΚΑΙ ΒΙΒΛΙΑ ὑπὸ Κωστῆ Παλαμᾶ. — ΕΡΩΤΙΚΑ ΔΙΣΤΙΧΑ ὑπὸ Δ. Ι. Μάργαρη. — ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ: *Ἀνάλεκτα, Χρονικά, Παντοῖα, Εἰκόνες, Ἐδῶ κ' ἐκεῖ, Τρεῖς γνῶμαι καθ' ἑβδομάδα, Μία συμβουλὴ καθ' ἑβδομάδα.* — (Ἐν τῷ παραρτήματι): ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑΙ ΚΑΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑΙ ΕΙΔΗΣΕΙΣ. — ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ. — ΝΕΑ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ — ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ. — ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΝ — ΠΑΙΓΝΙΑ.

ΕΙΚΟΝΕΣ: Ο ΚΟΜΗΣ ΒΑΛΔΕΡΣΕΕ.— ΑΤΗΜΕΛΗΤΟΣ, εἰκὼν Λ. Πασσίνη.—ΤΕΣΣΑΡΑ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑ ΚΟΣΜΗΜΑΤΑ.

Τὴν παρελθοῦσαν πέμπτην ἀπέθανεν ἐνταῦθα ἐν προβεβηκυίᾳ ἡλικίᾳ ὁ διαπρεπὴς οἰκονομολόγος καὶ καθηγητὴς ἐν τῷ Ἐθν. Πανεπιστημίῳ Ἰωάννης Σοῦτσος. Ἡ «Ἑστία» ἐπιφυλασσομένη ν' ἀφιερώσῃ ἰδίας σελίδας εἰς μνημόσυνον τοῦ ἀοιδίμου ἀνδρός, ὅστις πολλάκις καὶ αὐτὴν διὰ συνεργασίας ἐτίμησε, ἐκδηλοῖ τὸ βαθύτατον πένθος αὐτῆς ἐπὶ τῷ θλιβερῷ συμβάντι.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑΙ ΚΑΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑΙ

Ὁ γραμματεὺς τῆς Ἀρχαιολογικῆς ἑταιρίας κ. Σ. Κουμανούδης καί τινες τῶν συμβούλων αὐτῆς μεταβάντες εἰς Ἐλευσῖνα ἐξήτασαν τὰ νεωστὶ ἀποκαλυφθέντα ἐκεῖ ἴχνη βαλανείου, ὅπερ φαίνεται ἔχον ἔκτασιν μείζονα τοῦ πέρυσιν ἀνασκαφέντος ἐν Ἀθήναις παρὰ τὸ Ὀλυμπίειον. Λέγεται δ' ὅτι ἡ Ἀρχαιολογικὴ ἑταιρία σκοπεῖ νὰ ὑποβάλῃ εἰς τὴν κυβέρνησιν γνώμην περὶ ἀγορᾶς τῶν παρακειμένων οἰκοπέδων, ὅπως προσκτηθῇ ὁ ἀναγκαῖος χῶρος πρὸς ἐπέκτασιν τῶν ἀνασκαφῶν τοῦ βαλανείου καὶ περιτείχισιν τοῦ Τελεστηρίου καὶ τῶν Προπυλαίων.

— Ὡς ἀναγγέλλει ἡ ἐφημερὶς *Βῶλος*, κατὰ τὴν ἐκσκαφὴν χωμάτων ἐν τῇ κατασκευαζομένῃ ἀπὸ Βώλου εἰς Ἀγριὰν ὁδῷ, ἐν τῷ κτήματι τοῦ Ἀποστόλου Παπαγεωργοπούλου, εὑρέθησαν πέντε σαρκοφάγοι. Παρὰ τὴν θέσιν, ἐν ᾗ ἐγένοντο τὰ εὑρήματα ταῦτα, εἰκάζεται ὅτι διήρχετο ἡ ἀπὸ τῆς Δημητριάδος εἰς τὴν παραλίαν ἀρχαία ὁδός. Κατὰ τὴν αὐτὴν ἐφημερίδα, γενομένης τυχαίας σκαφῆς ἔν τινι τῶν ἐν τῇ πεδιάδι Λαρίσης γηλόφων, παρὰ τὴν γραμμὴν τοῦ σιδηροδρόμου Βώλου Λαρίσης, εὑρέθησαν σωροὶ ὀγκωδῶν λίθων.

— Τὴν παρελθοῦσαν Κυριακὴν ἐτελέσθη ὑπὸ τῶν ἐν Ἀθήναις παρεπιδημούντων Ἠπειρωτῶν μνημόσυνον ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς τοῦ Κωνσταντίνου Ἡρακλέους Βασιάδου. Ὁ ἀρχισυντάκτης τῆς «Ἐφημερίδος» κ. Ἀγησίλαος Γιαννόπουλος Ἠπειρώτης ἐν καταλλήλῳ ἐπιμνημοσύνῳ λόγῳ ἐξῆρε τοὺς ὑπὲρ τῆς ἐθνικῆς ἐκπαιδεύσεως ἀγῶνας τοῦ ἀοιδίμου ἀνδρός.

— Ἐπὶ τῇ εἰκοσιπενταετηρίδι τῆς διδασκαλίας ἐν τῷ Πολυτεχνείῳ τοῦ συνταγματάρχου κ. Γ. Σούτσου, συμπληρουμένῃ τὴν ἑβδομάδα ταύτην, οἱ μὲν συνάδελφοί του καθηγηταὶ θὰ προσφέρωσιν αὐτῷ τὴν προτομήν του, ποιηθεῖσαν ὑπὸ τοῦ ἀνδριαντοποιοῦ κ. Γ. Βρούτου, οἱ δὲ μαθηταὶ φωτογραφικὴν εἰκόνα ἀπεικονίζουσαν αὐτοὺς περὶ τὸν καθηγητήν των.

— Ἡ γαλλικὴ κυβέρνησις ἀπεφάσισε ν' ἀνεγείρῃ ἐν Σφακτηρίᾳ μνημεῖον εἰς ἀνάμνησιν τῶν κατὰ τὴν ἐν Πύλῳ ναυμαχίαν πεσόντων Γάλλων μιμουμένη τὸ παράδειγμα τῆς Ῥωσσίας, ἥτις ἀνήγειρεν ἤδη τοιοῦτο ἐπὶ τῆς αὐτῆς νήσου. Διὰ τοῦ ἐνταῦθα δὲ πρεσβευτοῦ αὐτῆς παρεκάλεσε τὴν ἑλληνικὴν κυβέρνησιν ν' ἀναθέσῃ εἰς μηχανικοὺς τὴν ἐκπόνησιν σχεδιογραφήματος τοῦ μνημείου καὶ τὸν ὑπολογισμὸν τῆς ἀπαιτουμένης πρὸς ἀνέγερσιν τούτου δαπάνης. Ἡ Ἑλληνικὴ κυβέρνησις ἀνέθεσε τὸ ἔργον εἰς δύο μηχανικοὺς τῆς γαλλικῆς ἀποστολῆς.

ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ

9 Μαρτίου. Ἐπανῆλθεν ἐκ Πόρου ὁ βασιλεύς.—Ἐν Θήβαις ἐγένετο δημοτελῶς ἡ κηδεία τοῦ βουλευτοῦ Σπ. Κουκούλεζα. — Ἡ Βουλὴ διέκοψε τὴν συνεδρίασιν εἰς ἔνδειξιν πένθους ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ αὐτοῦ βουλευτοῦ.

10 Μαρτίου. Ἐν τῇ Βουλῇ ὁ πρωθυπουργὸς ἐπεράτωσε τὴν περὶ τῶν διαπυλίων τελῶν ἀγόρευσίν του· ἐγένετο δὲ καὶ ἐπερώτησις περὶ τῆς παρουσίας ἐν τῇ θαλάσσῃ τῶν Κυθήρων ξένων πολεμικῶν πλοίων.—Συνεκροτήθη γενικὴ συνέλευσις τῶν μετόχων τοῦ σιδηροδρόμου Πειραιῶς Πελοποννήσου, ἐγκρίνασα τοὺς ἰσολογισμοὺς τῆς ἑταιρίας καὶ τὴν διανομὴν ὁριστικοῦ μερίσματος δρ. 3 κατὰ μετοχήν.

11 Μαρτίου. Αἱ ὑπουργικαὶ ἐφημερίδες διαψεύδουσι τὴν διάδοσιν, ὅτι ἰταλικὰ πλοῖα παρετηρήθησαν περιπολοῦντα ἐν τοῖς ἑλληνικοῖς ὕδασι, παρὰ τὰ Κύθηρα καὶ τὴν Μῆλον. — Κατὰ τηλεγράφημα ἐπίσημον τοῦ ἐν Νέᾳ Ὑόρκῃ γενικοῦ προξένου τῆς Ἑλλάδος πρὸς τὸ ὑπουργεῖον τῶν ἐξωτερικῶν, ἡ ἀτέλεια τῆς εἰς τὴν Βόρειον Ἀμερικὴν εἰσαγομένης σταφίδος περιελήφθη εἰς τὸ ἐλεύθερον δασμολόγιον, ἐλπίζεται δ' ἡ ταχεῖα ἐπιψήφισις ὑπὸ τοῦ κοινοβουλίου τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν.

12 Μαρτίου. Ἐπὶ παρουσίᾳ τῆς βασιλίσσης ἐτελέσθησαν τὰ ἐγκαίνια τοῦ θεραπευτηρίου τοῦ Νηπιακοῦ ὀρφανοτροφείου Ἀθηνῶν.—Ἐν τῇ Βουλῇ ἠγόρευσε περὶ τῆς καταστάσεως τῆς δικαιοσύνης ὁ βουλευτὴς κ. Κοντογούρης, ὃν διὰ μακρῶν ἀντέκρουσεν ὁ ὑπουργὸς τῆς δικαιοσύνης κ. Βουλπιώτης.

Digitized by Google

13 Μαρτίου. Ἐν τῇ βουλῇ ἐξηκολούθησεν ἡ συζήτησις περὶ τῶν διαπυλίων τελῶν.—Ἀφίκετο εἰς Κέρκυραν ὁ δοὺξ τοῦ Σὰξ Μάϊνιγγεν, μετὰ τῆς συζύγου αὐτοῦ καὶ τοῦ νεωτέρου υἱοῦ του Φρειδερίκου.

14 Μαρτίου. Ἀπέπλευσεν ὑπὸ κυβερνήτην τὸν κ. Μυργιαλῆν τὸ εὔδρομον «Ναύαρχος Μιαούλης» εἰς Κύθηρα, ὅπου θὰ ἑνωθῇ μετὰ τῆς ὑπὸ τὸν κ. Σαχτούρην ναυτικῆς μοίρας τῶν γυμνασίων. — Ἐν τῇ Βουλῇ ἐγένοντό τινες ἐπερωτήσεις, διελύθη δ' ἡ συνεδρίασις δι' ἔλλειψιν ἀπαρτίας — Προεκηρύχθη ἡ ἕκτη Μαΐου ὡς ἡμέρα ψηφοφορίας πρὸς ἐκλογὴν ἑνὸς βουλευτοῦ ἐκ τοῦ νομοῦ Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας, εἰς ἀντικατάστασιν τοῦ ἀποθανόντος Σπ. Κουκούλεζα. — Ἐγένοντο κρούσματά τινα εὐλογίας ἐν Πειραιεῖ.

15 Μαρτίου. Ἡ Βασίλισσα ἐπιβαίνουσα τῆς «Σφακτηρίας» ἀπῆλθεν εἰς Ῥωσσίαν, ὅπως παραστῇ εἰς τὸν τοκετὸν τῆς μεγάλης δουκίσσης Ἀλεξάνδρας. Τὴν Σφακτηρίαν θὰ συνοδεύσῃ μέχρι Δαρδανελλίων τὸ ῥωσσικὸν θωρηκτὸν «Βλαδίμηρος ὁ Μονομάχος».

ΝΕΑ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ

Ἀδαμάντιος Κοραῆς ὑπὸ *Δ. Θερειανοῦ*. Ἐκτυποῦται ἀναλώμασι τοῦ Οἰκονομείου κληροδοτήματος· τόμοι τρεῖς. Ἐν Τεργέστῃ τύποις τοῦ Αὐστροουγγρικοῦ Λόϋδ 1889. σελ. 413—352—168 καὶ ρλή. 8ον.

[Τὸ τρίτομον τοῦτο σύγγραμμα τὸ ὁποῖον ὡς μνημεῖον περικαλλὲς καὶ ἀγήρατον ἔστησεν εἰς τὴν μνήμην τοῦ μεγάλου ἀνδρὸς ἡ σπανία καὶ ἀκαταπόνητος φιλοπονία καὶ ἡ ἀξιόλογος πολυμάθεια τοῦ κ. Θερειανοῦ ἀναλώμασι τοῦ κληροδοτήματος τοῦ ἀειμνήστου Οἰκονόμου, εἶναι τῷ ὄντι σημαντικὴ προσφορὰ εἰς τὴν φιλομάθειαν τῶν Ἑλλήνων. Ἂν καὶ εἶναι διεξοδικὸν τὸ ἔργον, ἀπλήστως θὰ ἀναγνωσθῇ καὶ θὰ ἀναγινώσκηται, διότι πολλὴ θὰ προσγίνηται ἐξ αὐτοῦ καὶ ἡ ὠφέλεια καὶ ἡ τέρψις. Ἀρκεῖ νὰ ἴδῃ τις τὴν ἐν ἑκάστῳ τόμῳ σύνοψιν τῶν περιεχομένων καὶ τὸν ἐν τῷ τρίτῳ τόμῳ ἀναλυτικὸν πίνακα (σελ. 154—168) διὰ νὰ πεισθῇ καὶ πρὶν ἀκόμη ἀναγνώσῃ τὸ βιβλίον ὅτι ἐν αὐτῷ κατὰ μῆκος ἀληθῶς καὶ πλάτος ἔχει ἐκτυλιχθῆ πᾶν ὅ,τι καὶ πόρρωθεν σχετίζεται πρὸς τὸν ἀοίδιμον Κοραῆν «ὅστις ὡς ἀρχιτέκτων καὶ ἀναμορφωτὴς τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης καὶ τῆς ἑλληνικῆς φιλολογίας, ὡς διαπρύσιος κῆρυξ τῆς ἀρετῆς, τῆς φιλοσοφίας καὶ τῆς ἐλευθερίας καὶ ὡς εἰσηγητὴς καὶ ἱεροφάντης νέων ἀγώνων, ἔχει παρ' Ἕλλησι τοιαύτην τινὰ θέσιν, οἵαν ὁ Montaigne παρὰ τοῖς Γάλλοις ὁ Βάκων παρὰ τοῖς Ἄγγλοις ὁ Θωμάσιος καὶ ὁ Λέσιγκ παρὰ τοῖς Γερμανοῖς καὶ τοῦ ὁποίου ὁ βίος εἶναι ἀνεξάντλητος θησαυρὸς σοφῶν λόγων καὶ ἔργων ἐπ' ὠφελείᾳ τοῦ ἑλληνικοῦ γένους καὶ τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων.»

Ὁ τρίτος τόμος περιέχει καὶ ἓξ παραρτήματα φιλοπονηθέντα ὑπὸ τοῦ ἐλλογιμωτάτου κ. Θεαγένους Λιβαδᾶ].

Στοιχεῖα τοῦ Ἐμπορικοῦ Δικαίου ἐπὶ τὸ πρακτικώτερον ἑρμηνευόμενα ὑπὸ *Σταμ. Κ. Θεοχάρη* διδάκτορος τὰ Νομικὰ κλπ. Πρὸς χρῆσιν τῶν φοιτητῶν τῆς Νομ. Σχολῆς, τῶν Ἐμπορ. σχολῶν καὶ τῶν Ἐμπόρων. Μέρος Δεύτερον: περὶ πτωχεύσεως καὶ χρεωκοπίας. Ἐν Πάτραις. Ἐκδοτικὸν Κατάστημα «Κάδμος» 1890, 8ον σ. 169—254. [Τὸ ὅλον σύγγραμμα ἐκ τριῶν μερῶν τιμ. δρ. 10. Ἕκαστον μέρος χωριστὰ δρ. 4. Εὑρίσκεται καὶ ἐν τῷ βιβλιοπωλείῳ τῆς Ἑστίας].

Ἡ ἠχὼ τῶν τάφων ὑπὸ *Παν. Α. Τριανταφυλλίδου*. Ἀδείᾳ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως. 12ον σ. 23. Ἐν Τραπεζοῦντι, ἐκ τοῦ τυπογραφείου Π. Σταυριανίδου. Ὁδὸς Ἀρμενικῆς Μητροπόλεως, ἀρ. 93, 1889.

— Ἐκ τῶν περιεχομένων τοῦ τεύχους τοῦ Μαρτίου τῆς Deutsche Rundschau: Περὶ συμπτώσεως, ἀκαδημαϊκὸς λόγος ὑπὸ G. Rümelin. — Γυναικεία ἐργασία ἐν τῇ ἀρχαιολογίᾳ ὑπὸ Fr. X. Kraus. — Τὰ Ἀπομνημονεύματα τοῦ δουκὸς τοῦ Σάξεν Κόβουργ Γόττα. ὑπὸ Gottl. Egelhaad. — Φραγκίσκος Δίγγελστετ ὑπὸ Julius Rodenberg. — Πολιτικαί, θεατρικαί, φιλολογικαὶ ἐπιθεωρήσεις κτλ.

— Ἐκ τῶν Καταστημάτων Ἀνέστη Κωνσταντινίδου ἐξεδόθησαν τέσσαρα τεύχη 26ον, 27ον, 28ον καὶ 29ον τοῦ **Ἀρχαιολογικοῦ Λεξικοῦ** τοῦ κ. Α. Ρ. Ῥαγκαβῆ ἀρχόμενα ἀπὸ τῆς λέξεως *Ξενοφῶν* καὶ φθάνοντα μέχρι τῆς λέξεως *Ὅπλα*, περιέχοντα ἐντὸς τοῦ κειμένου 112 εἰκόνας καὶ τὸν χάρτην τῆς Ὀλυμπίας. Μετὰ ἕνα μῆνα ἐκδοθήσονται τὰ τεύχη 30 καὶ 31. Ἡ ἔκδοσις τοῦ συγγράμματος τούτου ἐπισπεύδεται καὶ ἐντὸς ὀλίγου ἔσται περατωμένη. Ἕκαστον τεῦχος τιμᾶται ἑνὸς φράγκου. Εἰς τοὺς προπληρώσαντας τὴν συνδρομὴν τῶν συνδρομητὰς τῆς Ἑστίας παρέχεται τὸ ὅλον ἔργον ἀντὶ δρ. 27 (προσθήκη ταχυδρ. τοῦ ἐσωτερικοῦ 3,50 τοῦ ἐξωτερικοῦ 5). Ἀπὸ τοῦ προσεχοῦς Μαΐου ἡ τιμὴ τοῦ ὅλου συγγράμματος ὁρίζεται ἐκ φρ. 50.

Πρὸς πάντας τοὺς μετὰ τόσης συμπαθείας μετασχόντας τοῦ ἐπὶ τῷ μοιραίῳ θανάτῳ τοῦ εἰκοσαετοῦς ἀδελφοῦ μου πένθους ἡμῶν ἐκφράζω καὶ τῆς ἀτυχοῦς οἰκογενείας μου καὶ τὴν ἰδίαν μου ἐγκάρδιον εὐγνωμοσύνην.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΔΡΟΣΙΝΗΣ

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Λογογράφῳ. Πάτρας. Ἀλλοίμονον ἂν ὑπεβαλλόμεθα εἰς τὴν ὑποχρέωσιν νὰ ἀναφέρωμεν καταλεπτῶς τὰ ἐλαττώματα τῶν ἔργων, τὰ ὁποῖα δὲν κρίνονται κατάλληλα πρὸς δημοσίευσιν ἐν τῇ *Ἑστίᾳ*. Ἐπιφανὴς κριτικός, ἀποθανὼν ἐσχάτως, ἔλεγε περὶ τούτου ὀρθῶς: «Δὲν ἐπιμένω νὰ καταδεικνύω τὰ ἐλαττώματα τῶν μετρίων ἢ κακῶν ἔργων. Ὁ βίος εἶνε βραχύς, αἱ ὧραι παρέρχονται ταχέως, δὲν ἔχομεν δὲ καιρὸν ν' ἀπολαύσωμεν οὔτε τὰ ἐξαίρετα ἔργα ὅλα.» Ἀρκεῖ ὅτι ἔχομεν τὴν ὑπομονὴν νὰ ῥίπτωμεν τὰ ὀλίγα ἐκεῖνα βλέμματα, τὰ ὁποῖα ἀρκοῦσι διὰ νὰ κρίνῃ τις τί ἔχει ἐμπρός του.

Μιᾷ ἀναγνωστρίᾳ. Μὴ λησμονῆτε ὅτι ἂν τὸ ἔνδυμα τοῦ ἀνδρὸς εἶνε ἁπλοῦς πρόλογος, ὁ καλλωπισμὸς μιᾶς γυναικὸς εἶνε πολλάκις ὁλόκληρον τὸ βιβλίον.

κ. Η.Κ. Βομβάκην.—Δ. Κ. Ζάκυνθον. Ἀπεστείλαμεν τὰ φύλλα πρὸς τοὺς ὑφ' ὑμῶν ἐγγραφέντας συνδρομητάς. Σᾶς εὐχαριστοῦμεν διὰ τὰς φιλικὰς ἐνεργείας.

κ. Ε. Ε. Σκόπελον. Τὰ ζητηθέντα ἀπεστάλησαν. Ὁ προσδιορισμὸς τῆς πρώτης τοῦ ἔτους εἶναι παντελῶς ἄσχετος πρὸς τὴν ἀπὸ Χριστοῦ χρονολογίαν. Ἐν παλαιοτέρᾳ ἐποχῇ τὸ ἔτος ἤρχετο ἀπὸ τοῦ Μαρτίου, ἐκκλησιαστικῶς δ' ἄρχεται ἀπὸ τῆς 1 Σεπτεμβρίου.

κ. Κ. Σ. Πὸρτ-Σαΐδ. Τὸ ἀποσταλὲν ἔχει δημοσιευθῇ πρὸ ἐτῶν ἐν τῇ Ἑστίᾳ κατὰ μετάφρασιν τοῦ κ. Ἀναστ. Βυζαντίου.

Ἐνὶ Φιλαρχαίῳ. Κατάλογον τῶν περὶ τοῦ Παρθενῶνος πραγματευομένων συγγραμμάτων καὶ τῶν ειδικῶν περὶ τούτου μονογραφιῶν δύνασθε νὰ εὕρητε ἐν τῷ «Ἐγκυκλοπαιδικῷ Λεξικῷ» ἐν ἄρθρῳ Ἀκρόπολις.

κ. Γ. Α. Θήραν. Ἀπεστάλησαν τὰ φύλλα εἰς τὸν νέον συνδρομητήν. Σᾶς ἐγράψαμεν τὴν παρελθοῦσαν ἑβδομάδα κατόπιν δ' ἐλάβομεν ἑτέρας δύο ἐπιστολὰς σας καθυστερησάσας

κ. Κ. Δ. Δ. Ἀγρίνιον. Ἐστάλη τὸ ζητηθὲν παρακαλεῖσθε ν' ἀποστείλητε πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ ἀντιτίμου καὶ τῶν ταχυδρομικῶν δρ. 1,30.

Digitized by Google

Ε. Ἐνταῦθα. Διὰ λογοπαιγνίων, ἀμφιβόλου μάλιστα καλλαισθησίας, οὔτε νὰ δικαιολογηθῶσιν οὔτε νὰ ἀποκρυβῶσιν εἶναι δυνατὸν τῆς ἡμιμαθείας τὰ παραπατήματα.

κκ. Σ. Ψ. Λευκάδα. — Ε. Α. Μ. Ῥοστόβιον.—Τὰ ζητηθέντα ἀπεστάλησαν ὑμῖν.

κ. Φ. Κ. Μανσούραν. Ἐλήφθη ἡ συνδρομή σας.

Ἀδαεῖ, ἐνταῦθα. 1) Ἐλλείψει χώρου περιοριζόμεθα νὰ σᾶς σημειώσωμεν τὰς σπουδαιότερα, τῶν περὶ Μακεδονίας συγγραμμάτων: Desdevises du Dezert. Géographie ancienne de la Macédoine. Par. 1863. — Heuzey et Daumet, Mission archéologique en Macédoine etc. Par. 1864. Καὶ τὰ ἐθνογραφικὰ περὶ τῆς Εὐρωπαϊκῆς Τουρκίας συγγράμματα τῶν G. Lejean (Gotha. 1861) Bianconi (Paris. 1877) καὶ A. Synvet (Constantinople, 1877). Πλὴν δὲ τούτων τὰ φιλοβουλγαρικὰ ἢ βουλγαρικὰ δημοσιεύματα: de Laveleye, La peninsule des Balkans εἰς 2 τόμ. — Ἀνωνύμων, La Macédoine au point de vue ethnographique, historique et philologique, 1868. — Ethnographie de la Macédoine. Philippopoli 1861. —2) Πλὴν τοῦ χάρτου τοῦ αὐστριακοῦ ἐπιτελείου εὔχρηστον θεωροῦμεν καὶ τὸν τοῦ Κεῖπερτ· ἀλλὰ καὶ ἐκεῖνος καὶ οὗτος εἶναι ἐν πολλοῖς ἀνακριβεῖς καὶ ἐλλιπεῖς· ἀκριβὴς δὲ καὶ πλήρης γεωγραφικὸς πίναξ δὲν ἐξεδόθη ἀκόμη.

Νηλεῖ, Ἐνταῦθα. Ἡ γνώμη τῶν φίλων σας δὲν προσθέτει τίποτε εἰς τοὺς ἀδεξιωτάτους καὶ μακαρονικωτάτους στίχους. Τὸ «γλαυκῶπις» κοντὰ εἰς τὸ «ποιὸς» καὶ τὸ «ἴνδαλμα» κοντὰ εἰς τὸ «χάρι» ὁμοιάζουν ὄξος ἀνακατωμένον μὲ μέλι.

Φοιτητῇ Φαρμακευτικῆς, Κέρκυραν. Κατὰ τὴν ἰδέαν σας λοιπὸν τέχνη δὲν πρέπει νὰ ὑπάρχῃ, διότι δὲν ἔχει σκοπόν, χρησιμότητα. Φυσικὰ προτιμᾶτε ἀπὸ τοὺς Παρθενῶνας τοὺς ἀχυρῶνας καὶ ἀπὸ τοὺς πίνακας τοῦ Ῥαφαὴλ τοὺς μαυροπίνακας τοῦ σχολείου. Ὑποθέτομεν ὅτι ἀνάλογον ἐκτίμησιν ἔχετε καὶ διὰ τὰ προϊόντα τῆς φύσεως: τὰ ῥόδα εὑρίσκετε ἄνευ λόγου φυόμενα καὶ πολὺ κατώτερα ἀπὸ τὴν χρήσιμον μολόχαν καὶ τὸ χαμομῆλι. Ἡ καλαισθησία ἑκάστου εἶνε σχετικὴ πρὸς τὸ ἐπάγγελμά του, καὶ ἡ ἀδιακρισία σχετικὴ πρὸς τὸν χαρακτῆρά του.

Ἀναγνώστῃ, Σῦρον. Αὐτὸ δὲν συμβαίνει μόνον ἐν τῇ Ἑστίᾳ. Ὅλων τῶν εἰκονογραφημένων περιοδικῶν τοῦ κόσμου, τὰ ὁποῖα δὲν παρακολουθοῦσι τὰ καθ' ἡμέραν γεγονότα, αἱ εἰκόνες εἶνε κατὰ τὸ πλεῖστον ἄσχετοι πρὸς τὰ περιεχόμενα ἄρθρα καὶ τίθενται πρὸς στολισμόν, ἀποτελοῦσαι καλλιτεχνικὴν πινακοθήκην, ὅπως ἂν ἀνηρτῶντο ἐν αἰθούσῃ.

κ. Κ. Γ. Α. Πάτρας. Δὲν ἐκρίθησαν ἄξια δημοσιεύσεως.

κ. Σ. Δ. Ἀργοστόλιον. Κοινοτάτη ἰδέα εἰς κοινοτάτους στίχους

κ. Δ. Σ. μ. (;) «Ὁ ἀδελφὸς τῆς τρελλῆς» δὲν θὰ δημοσιευθῇ ἐν τῇ Ἑστίᾳ.

κ. Γ. Δ. Σκίαθον. Πῶς μᾶς τὸ στέλλετε ὡς πρωτότυπον ἐν ᾧ εἶνε τοῦ Δωδὲ ἐκ τῶν Lettres de mon moulin, ἔχει δὲ καὶ μεταφρασθῇ δίς, ἐν τῷ «Μὴ χάνεσαι» καὶ ἐν τῇ «Κλειοῖ» τῆς Λειψίας;

κ. Θ. Δ. Κ. Χάλκην. Ἀδεξιώτατον στιχούργημα.

κ. Ι. Γ. Π. Πάτρας. La Decoupure illustrée, μηνιαῖον φρ. 13 ἐτησ. διὰ τὴν Ἑλλάδα, Διεύθ: Rue des Gravilliers. 16.—Le Decoupeur francais ὁμοία τιμὴ καὶ ὁμοία διεύθυνσις.

κ. Γ. Α. Ἀδριανούπολιν. Ἐνεγράψαμεν τοὺς σημειωθέντας νέους συνδρομητάς, ἀπεστείλαμεν δὲ τὰ ζητηθέντα. Σᾶς εὐχαριστοῦμεν. Ταχυδρομικῶς θὰ σας γράψωμεν, ζητοῦντες συγγνώμην διότι ἕνεκα πολλῶν ἀσχολιῶν καθυστερήσαμεν.

Κυπριακὸν σύλλογον, Λευκωσίαν. — Α. Δ. Ἀδριανούπολιν. — Η. Κ. Τ. Ζυρίχην. — Φ. Ι. Σ. Κεφαλληνίαν. — Γ. Μ. Κέρκυραν. — Ι. Δ. Μ. Ταϊγάνιον.—Ν Φ. Π. Βερδιάνσκαν.—Τὰ ζητηθέντα ἀπεστάλησαν.

κκ. Ν. Σ. Ν. Κάρυστον. — Ι. Ι. Βῶλον. — Δ. Κ. Σ. Κ. Κωνσταντινούπολιν. — Ν. Γ. Βασσόραν.—Παν. κ. Ι. Κωνσταντινούπολιν.— Αἰδ G. B. D. Trento. Ἐλήφθη ἡ συνδρομή σας.

κ. Λ. Γ. Ε. Καβάλλαν. Ἐνεγράψαμεν συμφώνως πρὸς τὸ δελτάριόν σας τοὺς κκ. Α. Μ. εἰς οὓς καὶ ἀπεστείλαμεν τὰ φύλλα. Σᾶς εὐχαριστοῦμεν θερμῶς.

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΝ

16 ΜΑΡΤΙΟΥ 1890

	Δραχ.	Λεπτὰ
ΟΜΟΛΟΓΙΑ ΕΘΝΙΚΩΝ ΔΑΝΕΙΩΝ		
Τῶν 26,000,000 πρὸς 5 % τοῦ 1874...	506	50
» 120,000,000 » 5 % τοῦ 1881...	563	—
» 170,000,000 » 5 % τοῦ 1885...	562	—
» 135,000,000 » 5 % τοῦ 1888...	471	—
» 30,000,000 » 5 % τοῦ 1889..	453	—
» 125,000,000 » 4 % τοῦ 1889...	453	—
Κτηματικαὶ ὁμολογίαι ἐθν. τραπέζης τῶν 60,000,000 μετὰ λαχείου φρ........	527	50
ΜΕΤΟΧΑΙ ΤΡΑΠΕΖΩΝ		
Ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος........	4470	—
Γενικὴ Πιστωτικὴ Τράπεζα..........	200	—
Τράπεζα Βιομηχανικῆς Πίστεως	89	25
Προνομιοῦχος Τράπεζα Ἠπειροθεσσαλίας.	266	75
ΜΕΤΟΧΑΙ ΕΤΑΙΡΙΩΝ		
Ἑταιρία Μεταλλουργείων Λαυρίου	140	—
Σιδηρόδρομοι Ἀθηνῶν - Πειραιῶς......	418	—
Σιδηροδρόμου Πύργου - Κατακώλου.....	132	—
ΝΟΜΙΣΜΑΤΑ		
Εἰκοσόφραγκον	24	68
Λίρα Ὀθωμανική	28	15
ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΑ		
Ἐπὶ Λονδίνου 3μηνον τραπεζικὸν	31	15
Ἐπὶ Λονδίνου Chèque	31	35
Ἐπὶ Παρισίων............	1	24½
Ἐπὶ Παρισίων τρίμηνον τραπεζικόν....	1	23½

"LA NEW YORK,,

Η ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ

ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙ ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑ

ΙΔΡΥΘΕΙΣΑ ΤΩι 1845

ΕΓΓΥΗΤΙΚΟΝ ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ

ΟΛΟΚΛΗΡΟΝ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΜΕΝΟΝ ΤΗ 1 ΙΑΝΟΥΑΡ. 1889

ΦΡ 484,000,000 ΦΡ

ΑΜΟΙΒΑΙΑ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΔΙ' ΩΡΙΣΜΕΝΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΤΡΩΝ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ

Οἱ ἀσφαλιζόμενοι εἶνε οἱ μόνοι ἰδιοκτῆται τοῦ ἐγγυητικοῦ κεφαλαίου καὶ τῶν κερδῶν.

ΠΡΟΙΚΟΔΟΤΗΣΕΙΣ ΤΕΚΝΩΝ

Ἐξασφάλισις κεφαλαίου ἢ ἐτησίου εἰσοδήματος μετὰ 10, 15 ἢ 20 ἔτη.

Γενικὸς ἀντιπρόσωπος ἐν Ἀθήναις

Δ. Γ. ΜΑΚΚΑΣ

Γραφεῖον παρὰ τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν.

Digitized by Google

ΠΑΙΓΝΙΑ

Α' ΤΡΙΜΗΝΙΑ 1890

48. — **'Απορία.**

Τί είνε έκεΐνο πού πίνει άρμυρό νερό όσο ζή καί γλυκό νερό σάν πεθάνη;

Κων]πολις. 'Ηλισσός.

49. — **Κρυπτογράφημα.**

Λύπη ού μύς άνά δούλοι αϊ ξύλον ράπται.

Πρέβεζα. 'Ηώς.

50. — **Αίνιγμα.**

'Εάν λείψω πάσαν βάσιν σείω καί καταχρημνίζω
Καί τό σέβας καί τόν φόβον τού λαού έξαφανίζω.
Ούτε δύναται διόλου βασιλεύς έπί τού κόσμου
Νά ύπάρξη στερημένος τής πολλής δυνάμεώς μου.
'Ο 'Αλέξανδρος ό Μέγας μεθ' αίματηρόν άγώνα
Μόνον δι' έμού είσήλθε νικητής είς Βαβυλώνα.
Τώρα πλέον ήγεμόνας δέν κοσμώ καί μεγιστάνας,
Είς βιβλία μόνον είμαι γεγραμένον καί μεμβράνας.

Πάτραι. Στ. Γ. 'Ανδρούσσος.

51. — **Δόμινον**

Τέσσαρες παίκται Α,Β,Γ,Δ λαμβάνουσιν έκαστος άπό έξ κόκκαλα. Τέσσαρα κόκκαλα μένουν κάτω σκεπασμένα. Οί Β καί Γ έχουν κόκκαλα τών όποίων τά σημεία άθροιζόμενα μετρούν 81, οί Γ καί Δ κόκκαλα μετρούντα 64, οί Β καί Δ κόκκαλα μετρούντα 89.

'Ο Α έχει 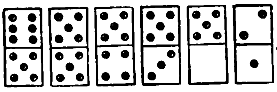, άρχίζει μέ τό *διπλούν πέντε* καί κερδίζει τό παιγνίδιον είς τόν πέμπτον γύρον διότι κλείει διά τού *πέντε-λευκού*· ό Β κατορθώνει νά παίξη μόνον είς τόν τέταρτον γύρον· ό Γ είς τόν τρίτον καί τέταρτον· ό Δ δέν ήμπορεί νά παίξη είς τόν τρίτον. Τά άπομένοντα κόκκαλα τού Α μετρούν 44, τού Γ 15 καί τού Δ 17.

Ποία κόκκαλα έμειναν είς τούς Γ καί Δ; Ποία κόκκαλα έμειναν κάτω σκεπασμένα· Πώς έπαίχθη κατά σειράν τό παιγνίδιον;

52 — **Μετασχηματισμός**

'Εκ τών 8 γραμμάτων μου τά 4,6,7,8 άποτελούσι τό όνομα ζώου, τά 1,3,7,8 τό όνομα μέρους τού οίκου, τά 5,6,2,1 τό όνομα χαρτίου τής τράπουλας, τά 2,8,7,1 τό όνομα καρπών.

ΛΥΣΕΙΣ

31. **Τό αύγόν τού Κολόμβου.** "Αν δέν σπάση τό αύγόν τό ζήτημα είνε λελυμένον.

32. — **Σκάκι**

Λευκά	Μαύρα
ε1—ε2	α4—β3
ζ5—δ2	β3—γ4 (α4)
δ2—δ3 (β4) †	

33. **'Απορία**: 'Ο λύχνος.

34. **Γρίφος**: Δίς καί τρίς τό καλόν τό δέ κακόν ούδ' άπαξ.

35. **Αίνιγμα**: Τάλας - άλας

37. — **Πρόβλημα**

33,	48,	49,	64,	25,	24,	9,	8
26,	23,	10,	7,	34,	47,	50,	63
35,	46,	51,	62,	27,	22,	11,	6
28,	21,	12,	5,	36,	45,	52,	61
40,	41,	56,	57,	32,	17,	16,	1
31,	18,	15,	2,	39,	42,	55,	59
38,	43,	54,	59,	30,	19,	14,	2
29,	20,	13,	4,	37,	44,	53,	60

36. — **Παιγνιόχαρτα**

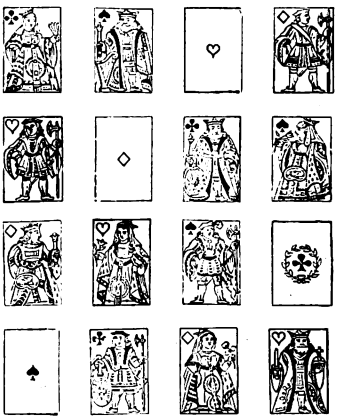

38 — **Μετασχηματισμός.**

Λα Μ αρτίνος
'Αρ Ι όστος
Σο Λ ωμός
Γκαί Τ ε
Καλδερ Ω ν
Πούσκι Ν

ΛΥΤΑΙ

'Αθηνών: Μήτζος, Πυθωνική, Κ. Βελλίνης, Ι. Δ. Πούμπουρας, Κινέζος, Σ. Β. Ρ., Μ. Σ. Β, 'Αθ. Παπαγεωργίου, Α. 'Αποστολοπούλου.

Πειραιώς: Κωβαίος.

Πύργου: Α. Καμβιώτης, 'Ρέϊκωφ.

Αίγίου: Π.Δ. Πολυχρονιάδης, Δ. Λυμπέρης, Π. Κ. Παναγόπουλος.

Πατρών: Κ. Γ. 'Ανδρούσσος, Στ. Γ. 'Ανδρούσσος.

Κερκύρας: Σ. Βροχίνης, Κλεοπάτρα Καρβούνη.

Κορίνθου: Τακτικός 'Αναγνώστης.

Ληξουρίου: Συνάγχη, Α. Τρουμπέτας.

Σύρου: Οίδίπους.

"Υδρας: Ι. Τζάθας.

Πρεβέζης: Οίδίπους.

Κ/πόλεως: Ι. Ν. Οίκονομίδης, Levarrain.

Τραπεζούντος: Τριανταφυλλίδης, Φωκίων.

(;) Φ. Διαμαντόπουλος, Α. Φαραζουλής.

ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ

ΠΕΤΡΟΥ Γ ΖΕΡΒΑΤΗ

ΕΝ ΟΔΗΣΣΩ.

('Εν τή έλληνική όδώ έντός τής αύλής τής οίκίας Π. Φ. Ροδοκανάκη άριθμός 47).

Οί έν Ρωσσία όμογενείς δύνανται ν' άπευθύνωνται πρός τό βιβλιοπωλείον τούτο διά τήν προμήθειαν οίουδήποτε έλληνικού βιβλίου ή τήν έγγραφήν συνδρομής είς οίανδήποτε έλληνικήν έφημερίδα καί περιοδικόν.

Τό βιβλιοπωλείον τούτο έχει τήν έντολήν νά έγγράφη συνδρομητάς είς τήν Έστίαν καί είς τήν Βιβλιοθήκην τής Έστίας, ν' άποδέχεται δέ, έκδίδον ίδίαν προσωρινήν άπόδειξιν ήμετέρας συνδρομάς, άποστελλομένας έξ οίουδήποτε μέρους τής Ρωσσίας.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1890 - 2099

Digitized by Google

Περίοδος δευτέρα

ΕΝ ΤΩι ΕΣΩΤΕΡΙΚΩι	ΕΣΤΙΑ	ΕΝ ΤΩι ΕΞΩΤΕΡΙΚΩι
Συνδρομή Εξάμηνος Δρ. 8	ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΗ	Συνδρομή Εξάμηνος Φρ. 10
Συνδρομή Ετησία Δρ. 15		Συνδρομή Ετησία Φρ. 20
Τιμή Φύλλου Λεπ. 30	ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΙΔΡΥΘΕΝ ΤΩι 1876 Βραβευθὲν ὑπὸ τοῦ ἐν Παρισίοις Συλλόγου πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν ἑλλ. σπουδῶν, ἀξιωθὲν ἀργυροῦ μεταλλίου ἐν τῇ ἐκθέσει τῆς Δ' Ὀλυμπιάδος καὶ χαλκοῦ ἐν τῇ Παγκοσμίῳ Ἐκθέσει τοῦ 1889.	Τιμή Φύλλου Λεπ 40
ΑΙ ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑΙ		ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

1890—Τόμος Α', ἀριθ. 12. | ΕΚΔΟΤΑΙ Ν. Γ. ΠΟΛΙΤΗΣ ΚΑΙ Γ. ΔΡΟΣΙΝΗΣ | Ἀθῆναι, 25 Μαρτίου.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ: (Ἐν τῷ φύλλῳ) ΜΗΤΡΥΙΑ διήγημα ὑπὸ Γρηγ. Ξενοπούλου.—ΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΤΩΝ ΒΟΥΝΩΝ ποίημα ὑπὸ Κωστῆ Παλαμᾶ. — ΔΥΟ ΗΜΕΡΑΙ ΕΠΙ ΤΟΥ ΠΙΝΔΟΥ [Σημειώσεις ἀξιωματικοῦ] ὑπὸ Κ.Γ.Κ. — ΟΥΡΑΝΙΑ ὑπὸ Κ. Φλαμμαριόν.— Η ΠΤΩΣΙΣ ΜΙΑΣ ΔΥΝΑΣΤΕΙΑΣ ὑπὸ Δ. Κακλαμάνου.—ΕΚ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ ΤΩΝ ΕΓΚΛΗΜΑΤΩΝ [ὑπὸ Γουλιέλμου Σίγγερ]. — Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΟΥ ΙΗΣΟΥ. — ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΑ: *Ἀνέκδοτοι δημώδεις παροιμίαι Ἠλείας.* ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ: ***Ἀνάλεκτα, Χρονικά, Παντοῖα, Εἰκόνες, Ἐδῶ κ' ἐκεῖ, Τρεῖς γνῶμαι καθ' ἑβδομάδα, Μία συμβουλὴ καθ' ἑβδομάδα.*** — (Ἐν τῷ παραρτήματι) ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑΙ ΚΑΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑΙ ΕΙΔΗΣΕΙΣ. — ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ. — ΝΕΑ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ. — ΤΗΛΕΦΩΝΗΜΑΤΑ. — ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ. — ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΝ. — ΠΑΙΓΝΙΑ.

ΕΙΚΟΝΕΣ: Η ΦΩΛΕΑ, εἰκὼν Κ. Φόϋδελ.— Ο ΠΡΙΓΚΗΨ ΒΙΣΜΑΡΚ. — Ο ΚΟΜΗΣ ΕΡΒΕΡΤ ΒΙΣΜΑΡΚ. — ΤΡΙΑ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑ ΚΟΣΜΗΜΑΤΑ.

ΕΙΣ ΤΟ ΠΡΟΣΕΧΕΣ ΦΥΛΛΟΝ ΔΗΜΟΣΙΕΥΟΝΤΑΙ

ΙΩΑΝΝΗΣ ΣΟΥΤΣΟΣ

Σκιαγραφία ὑπὸ Χ. Μελετοπούλου.

Ο ΠΑΠΑ ΣΩΦΡΟΝΙΟΣ

Νησιώτικον διήγημα ὑπὸ Ἀργύρη Ἐφταλιώτη.

ΑΠΟ ΔΕ ΤΟΥ ΜΕΘΕΠΟΜΕΝΟΥ

ἄρχονται: ἡ δημοσίευσις ἐκτενοῦς μελέτης περὶ τοῦ ΧΑΜΕΡΛΙΓΓ, τοῦ διασήμου ποιητοῦ τοῦ «Ἔρωτος καὶ Ψυχῆς» καὶ συγγραφέως τῆς «Ἀσπασίας», μετὰ λαμπρῶν εἰκόνων ὑπὸ Λυσάνδρου Γ. Χατζηκώστα, καὶ

Η ΑΥΓΕΡΗ

Ἀγροτικὸν μυθιστόρημα ὑπὸ Α. Καρκαβίτσα.

Δυνάμεθα δὲ ἀπὸ τοῦδε ν' ἀναγγείλωμεν εἰς τοὺς ἡμετέρους ἀναγνώστας ὅτι τὴν *Οὐρανίαν* θὰ ἐπακολουθήσῃ ἡ μετάφρασις ἑτέρου ἔργου θαυμασίως εἰκονογραφημένου, τὸ ὁποῖον δι' ὅλως ἀπροσδοκήτων καὶ ἐκπληττουσῶν σκηνῶν θὰ τέρψῃ αὐτοὺς καὶ θὰ διδάξῃ ἀκόπως μεγάλας ἐπιστημονικὰς ἀληθείας.

Ἐπειδὴ δὲ πολλοὶ πολλάκις ἐζήτησαν τὴν δημοσίευσιν μικρῶν δραματικῶν ἔργων, ἅτινα δύνανται καὶ ἐν αἰθούσῃ νὰ παρασταθῶσιν, ὅπως εὐχαριστήσωμεν αὐτοὺς θὰ δημοσιεύσωμεν προσεχῶς κατὰ παράφρασιν ἓν μικρὸν ἀριστοτέχνημα τῆς γαλλικῆς σκηνῆς, περιπαθέστατον δραμάτιον ὑπὸ τὸν τίτλον:

ΦΘΙΝΟΠΩΡΙΝΟΝ ΡΟΔΟΝ

Πᾶσα αἴτησις πρὸς ἀλλαγὴν διευθύνσεως κατὰ τὸ διάστημα τοῦ ἔτους ὅπως ληφθῇ ὑπ' ὄψει ἀνάγκη νὰ συνοδεύεται ὑπὸ γραμματοσήμου οἱασδήποτε ἐθνικότητος ἔχοντος ἀξίαν ἴσην πρὸς 30 ἑλληνικὰ λεπτὰ ἵνα δι' αὐτῶν ἐκτυπωθῇ νέα ἐπιγραφὴ ἀποστολῆς.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑΙ ΚΑΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑΙ

Μεγαλοπρεπῶς ἑωρτάσθη τὴν πρωΐαν τῆς παρελθούσης Κυριακῆς ἐν τῇ μεγάλῃ αἰθούσῃ τοῦ Πολυτεχνείου ἡ εἰκοσιπενταετηρὶς δύο τῶν καθηγητῶν αὐτοῦ, τοῦ συνταγματάρχου τοῦ μηχανικοῦ κ. Γ. Σούτσου καὶ τοῦ κ. Ἀριστ. Βουσάκη. Εἰς τὴν ἑορτὴν ἐκλήθησαν πλὴν τῶν καθηγητῶν καὶ τῶν μαθητῶν τοῦ Πολυτεχνείου, ὁ ὑπουργὸς τῆς Παιδείας καὶ πάντες οἱ ἐν τέλει πρὸς δὲ οἱ καθηγηταὶ τοῦ Πανεπιστημίου καὶ τῶν Γυμνασίων καὶ πολλοὶ τῶν εἰς τὰ γράμματα καὶ τὰς ἐπιστήμας ἀσχολουμένων. Τὸν πανηγυρικὸν τῆς ἡμέρας ἐξεφώνησεν ὁ διευθυντὴς τοῦ Πολυτεχνείου κ. Θεοφιλᾶς. Μεθ' ὃ ὁ καθηγητὴς τῆς καλλιτεχνίας κ. Κωνσταντινίδης καὶ εἷς μαθητὴς προσεφώνησαν τὸν συνταγματάρχην κ. Σοῦτσον· ὁ καθηγητὴς κ. Χρηστομάνος καὶ ἕτερος μαθητὴς τὸν κ. Βουσάκην. Εἰς τοὺς πανηγυρίζοντας τὴν εἰκοσιπενταετηρίδα αὐτῶν καθηγητὰς οἱ συνάδελφοι αὐτῶν καθηγηταὶ ἐδώρησαν εἰς μὲν τὸν κ. Σοῦτσον τὴν προτομὴν αὐτοῦ ἐπεξεργασθεῖσαν ὑπὸ τοῦ καλλιτέχνου κ. Βρούτου, εἰς δὲ τὸν κ. Βουσάκην τὴν εἰκόνα αὐτοῦ ἐν ἐλαιογραφίᾳ. Οἱ μαθηταὶ ἐδώρησαν εἰς τὸν γηραιὸν καθηγητὴν αὐτῶν κ. Σοῦτσον τιμητικὴν σπάθην, εἰς δὲ τὸν κ. Α. Βουσάκην βαρύτιμον μελανοδοχεῖον. Τὴν ἑσπέραν παρετέθη ἐπίσημον ἐν τῷ ξενοδοχείῳ τῆς Μεγάλης Βρεττανίας γεῦμα εἰς τὸ ὁποῖον παρεκάθισαν ἅπαντες οἱ καθηγηταὶ τοῦ Πολυτεχνείου.

— Τὸ ὑπουργεῖον τῆς παιδείας ἀνέθηκεν εἰς ἐπιτροπὴν συγκειμένην ἐκ τῶν κ.κ. Δημ. Τσιβανοπούλου ἀντιπροέδρου τοῦ Ἀρείου Πάγου, Ἀχιλ. Ἀγαθονίκου ἀρεοπαγίτου, Κ. Μακκᾶ νομικοῦ συμβούλου, Π. Καββαδία, γενικοῦ ἐφόρου τῶν ἀρχαιοτήτων, καὶ Ἀντ. Μομφερράτου, δικηγόρου, τὴν μεταρρύθμισιν τοῦ νῦν ἰσχύοντος νόμου περὶ ἀρχαιοτήτων.

— Τῇ ἐγκρίσει τοῦ Ὑπουργείου ἡ διεύθυνσις τοῦ Πολυτεχνείου ἐδώρησεν εἰς τὸ Μουσεῖον τῆς Χριστιανικῆς Ἀρχαιολογίας δέκα ἁγιογραφίας παλαιὰς ἀνηκούσας εἰς τὴν πινακοθήκην αὐτοῦ.

— Τὴν παρελθοῦσαν δευτέραν ὁ καθηγητὴς κ. Σ. Λάμπρος ἀνέγνω ἐν τῷ συλλόγῳ Παρνασσῷ τὸ πρῶτον μέρος μακρᾶς αὐτοῦ ἱστορικῆς μελέτης. « Ἡ γυνὴ παρὰ

Digitized by Google

τοῖς Βυζαντίνοις». Τὴν δὲ τρίτην ὁ κ. Κ. Παλαμᾶς ἐν τῷ αὐτῷ συλλόγῳ ἀπήγγειλε τρία ποιήματα αὐτοῦ: τοὺς Τάφους τοῦ Κεραμεικοῦ, ἓν Ἄνθος καὶ τὸ Τραγούδι τῶν Βουνῶν, ὅπερ δημοσιεύεται ἐν τῷ παρόντι φύλλῳ τῆς Ἑστίας.

— Κατὰ τὴν συνεδρίασιν τοῦ Γερμανικοῦ Ἰνστιτούτου τῆς παρελθούσης Τετάρτης, τελευταίαν οὖσαν τῆς ἐφετεινῆς ἐαρινῆς περιόδου, ὡμίλησαν ὁ κ. P. Wolters περὶ μηλίων εἰδωλίων ἀναγομένων εἰς τὴν λατρείαν (Meliche Kultstatuen) καὶ ὁ κ. B. Sauer περὶ τοῦ ἀνατολικοῦ ἀετώματος τοῦ Παρθενῶνος (Der Ostgiebel des Parthenon). Ἡ ὁμιλία τοῦ κ. Σάουερ ἦτο εἰς ἄκρον ἐνδιαφέρουσα, ὡς ἐπιχέουσα πολὺ φῶς εἰς τὸ ζήτημα τῆς συνθέσεως τοῦ ἀετώματος καὶ τῆς διατάξεως τῶν ἐν αὐτῷ ἀγαλμάτων. Περὶ τοῦ ἀνατολικοῦ ἀετώματος τοῦ Παρθενῶνος γινώσκομεν ἐκ τοῦ Παυσανίου ὅτι εἶχε τὰ εἰς τὴν γέννησιν τῆς Ἀθηνᾶς· ἐπειδὴ δὲ καὶ πρὸ τῆς καταστροφῆς τοῦ ναοῦ ἐπὶ Μοροζίνη τὰ ἐν αὐτῷ ἀγάλματα εἶχον ὑποστῆ πολλὴν βλάβην κατὰ δὲ τὴν καταστροφὴν ἐν αὐτῷ ἐγένετο μεγίστη φθορὰ καὶ ὀλίγιστα ἐξ αὐτοῦ ἐναπέμειναν λείψανα, ἦν δυσχερεστάτη ἡ ἐξακρίβωσις τῆς καλλιτεχνικῆς συνθέσεως ταύτης τοῦ φειδιακοῦ ἐργαστηρίου· προσεπάθουν δ' οἱ ἀρχαιολόγοι ν' ἀναπαραστήσωσιν αὐτὴν τῇ βοηθείᾳ γραφῶν ἀγγείων καὶ ἄλλων ἀπεικονίσεων ἀρχαίων τῆς γεννήσεως τῆς Ἀθηνᾶς. Ἀλλ' ὁ κ. Σάουερ ἐπὶ μῆνα ὅλον ἐξετάσας ἐκ τοῦ σύνεγγυς τὸ ἀέτωμα καὶ μετὰ πολλῆς προσοχῆς καὶ ἐπιμελείας σημειώσας καὶ τὰ ἐλάχιστα ἐπὶ τοῦ τυμπάνου τοῦ ἀετώματος ἴχνη, ἤχθη εἰς συμπεράσματα ἀξιολογώτατα, ἅτινα θὰ ἀποτελέσωσι βάσιν ἀσφαλῆ πάσης ἐν τῷ μέλλοντι ἐξετάσεως τοῦ ἐνδιαφέροντος τούτου ζητήματος τῆς ἱστορίας τῆς ἀρχαίας τέχνης. Τὸ σπουδαιότατον πόρισμα τῆς ἐρεύνης αὐτοῦ εἶναι ὅτι τὸ μέσον κατεῖχον αἱ μορφαὶ τοῦ Διὸς καὶ τῆς Ἀθηνᾶς, ἀντιστοιχοῦσαι πρὸς τὰ ἐν τῷ δυτικῷ ἀετώματι ἀγάλματα τοῦ Ποσειδῶνος καὶ τῆς Ἀθηνᾶς· οὕτω δ' ἐξελέγχεται ὡς ἀβάσιμος ἡ γνώμη τοῦ ἐπιφανοῦς ἀρχαιολόγου Brunn, ἰσχυριζομένου ὅτι τὸ ἀνατολικὸν ἀέτωμα ἀπεικόνιζε τὴν στιγμὴν τὴν πρὸ τῆς γεννήσεως τῆς Ἀθηνᾶς καὶ ὅτι ἑπομένως ἔλειπε τὸ ἄγαλμα τῆς θεᾶς ταύτης ἐκ τοῦ ἀετώματος, τὴν πρώτην θέσιν κατέχοντος τοῦ Διός.

— Τὴν παρελθοῦσαν Κυριακὴν 500 περίπου φοιτηταὶ ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν τῶν καθηγητῶν κ.κ. Σ. Λάμπρου καὶ Τ. Ἀργυροπούλου καὶ τοῦ ὑφηγητοῦ κ. Δαμβέργη μετέβησαν δι' ἀτμοπλοίου εἰς Σούνιον, ἐκεῖθεν δὲ εἰς Λαύριον, ὁπόθεν διὰ τοῦ σιδηροδρόμου ἐπανῆλθον εἰς Ἀθήνας, αὐθημερὸν περατώσαντες τὴν ἐπιστημονικὴν ταύτην ἐκδρομήν, καθ' ἣν πολλὰ ἐπὶ τόπῳ ἐδιδάχθησαν.

— Διέτριψεν ἐνταῦθα ἐπί τινας ἡμέρας κληθεὶς ὅπως ἴδῃ τὸν κ. Π. Θεολόγην ἀσθενοῦντα ὁ διαπρεπὴς γάλλος ἰατρὸς κ. Ποτέν. Ὁ ἐπιφανὴς ἐπιστήμων κατὰ τὴν ἐνταῦθα διαμονήν του ἐπεσκέφθη τὰ νοσοκομεῖα τῆς ἡμετέρας πόλεως, περὶ ὧν ἐξέφρασεν εὐμενεστάτας κρίσεις.

— Ὁ κ. Ἐδουάρδος Ἔγγελ ὁ διακεκριμένος γερμανὸς λόγιος καὶ φιλελληνικώτατος συγγραφεὺς τῶν «Ἑλληνικῶν ἐαρινῶν ἡμερῶν» ἀπήγγειλεν ἐσχάτως ἐν τῷ Ἐμπορικῷ Συλλόγῳ τῆς Φραγκφούρτης εἰς ἐπήκοον πολυπληθοῦς ἀκροατηρίου θερμότατον λόγον ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος, ἀφορμὴν λαβὼν ἐκ τοῦ τελευταίου εἰς Ἑλλάδα ταξειδίου του, καθ' ὃ ἐξετίμησε καὶ πάλιν τὴν φιλοξενίαν, τὴν φιλονομίαν καὶ τὴν φιλομάθειαν τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ καὶ τὴν ὁσημέραι προαγομένην ἐν πᾶσι εὐημερίαν τῆς χώρας.

— Ὁ ἀντισυνταγματάρχης τοῦ μηχανικοῦ κ. Σέκερης ἐδώρησεν εἰς τὸ Ἀρχεῖον τῆς Ἱστορικῆς καὶ Ἐθνολογικῆς Ἑταιρίας μεγάλην συλλογὴν ἐγγράφων τῆς Φιλικῆς ἑταιρίας ἧς μέλος προτεῦον ἦτο ὁ πατὴρ αὐτοῦ.

ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ

16 Μαρτίου. Ἀφίκοντο εἰς Κέρκυραν ἐκεῖθεν δὲ ἀναμένονται μετά τινας ἡμέρας ἐνταῦθα ὁ δοὺξ τῆς Σαξονίας Μάϊνιγγεν μετὰ τῆς συζύγου του καὶ τοῦ νεωτέρου υἱοῦ του. — Ἐγένετο σήμερον μ. μ. ἡ κηδεία τοῦ Ἰωάννου Σούτσου. Εἰς τὸν νεκρὸν ἀπεδόθησαν αἱ τιμαὶ τοῦ παρασήμου τῶν ἀνωτέρων Ταξιαρχῶν ὅπερ ἔφερεν. Ὁ βασιλεὺς παρέστη ἐν τῷ ναῷ μετὰ τοῦ βασιλόπαιδος Γεωργίου. Λόγον ἐπικήδειον ἐξεφώνησεν ὁ καθηγητὴς κ. Εὐταξίας Παπαλουκᾶς, ἐπιταφίους δὲ ὁ ὑφηγητὴς κ. Ν. Γουναράκης καὶ ὁ δήμαρχος κ. Τ. Φιλήμων. Πλεῖστοι στέφανοι κατετέθησαν ἐπὶ τοῦ φερέτρου.

17 Μαρτίου. Ἐδημοσιεύθη ἐν τῇ *Ἐφημερίδι τῆς Κυβερνήσεως* Β. Διάταγμα δι' οὗ ἐνεκρίθη ἡ σύστασις ἀνωνύμου ἑταιρίας ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν «Σιδηρόδρομος τῆς βορειοδυτικῆς Ἑλλάδος.»

18 Μαρτίου. Ὁ βασιλεὺς μετὰ τῶν βασιλοπαίδων ἀπῆλθον εἰς Πόρον ὅπως παραστῶσιν εἰς τὰς ἐξετάσεις τῶν ναυτῶν εἰς μάθημα διδαχθὲν ὑπὸ τοῦ βασιλόπαιδος Γεωργίου.

19 Μαρτίου. Παρελήφθη ὑπὸ τῶν ἀντιπροσώπων τῆς Κυβερνήσεως μηχανικῶν καὶ τὸ τελευταῖον τμῆμα τοῦ σιδηροδρόμου Πατρῶν-Πύργου. Ἐπὶ τούτῳ μετέβη καὶ ὁ ὑπουργὸς τῶν ἐσωτερικῶν σήμερον εἰς Πάτρας.

20 Μαρτίου. Ἐψηφίσθησαν ἐν τῇ Βουλῇ τὰ νομοσχέδια περὶ παρατάσεως τῆς διαρκείας τῆς γαλλικῆς ναυτικῆς ἀποστολῆς ἐπὶ ἓν ἔτος καὶ περὶ κυρώσεως νέας συμβάσεως διὰ τὴν τομὴν τοῦ ἰσθμοῦ τῆς Κορίνθου. — Ἐνενηκοντούτης τὴν ἡλικίαν ἀπέθανεν ὁ ἀπόστρατος ἀξιωματικὸς Νικόλαος Μυκώνιος ἐκ τῶν τελευταίων ἐπιζώντων ἀγωνιστῶν, εἷς τῶν πρώτων ὁπλιτῶν τοῦ ὑπὸ τὸν Φαβιέρον τακτικοῦ στρατοῦ.

21 Μαρτίου. Ὁ βασιλεὺς μετὰ τῶν βασιλοπαίδων ἐπανῆλθον ἐκ Πόρου — Ἀγγέλλεται ὅτι ἡ Αὐτοκράτειρα Φρειδερίκου κατέρχεται εἰς Ἀθήνας τὸν προσεχῆ Ἰούνιον ὅπως παραστῇ εἰς τὸν τοκετὸν τῆς θυγατρὸς αὐτῆς πριγκιπίσσης Σοφίας. — Ἐψηφίσθη ἐν τῇ Βουλῇ τὸ νομοσχέδιον περὶ ἀναβολῆς κατατάξεως τῶν σπουδαστῶν κληρωτῶν.

ΝΔ΄ ΚΛΗΡΩΣΙΣ
ΤΟΥ ΛΑΧΕΙΟΦΟΡΟΥ ΔΑΝΕΙΟΥ ΤΗΣ ΕΘΝ. ΤΡΑΠΕΖΗΣ
τῶν 60,000,000

ἐνεργηθεῖσα τῇ 20 μαρτίου (1 ἀπριλίου) 1890.

Ἐξαχθέντες ἀριθμοὶ	Κερδηθέντα ποσά
59,294	φρ. 70,000
1,242	» 10,000
147,949	» 2,500
154,205	» 2.500
86,680	» 1,000
67,703	» 1,000
143,610	» 1,000
183,163	» 1,000
30,336	» 1,000

ΤΗΛΕΦΩΝΗΜΑΤΑ

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

Διὰ τὸν τριχοφάγον μάθετε ἓν ἀσφαλὲς ἰατρικόν: Ξυρίζετε τὸ πάσχον μέρος καὶ τρίβετε κατ' ἐπανάληψιν καλῶς διὰ πρασίνης ἐλαίας ἣν σχίζετε κατὰ μῆκος.

Ἐκ Σμύρνης. Ἰωνία.

Digitized by Google

ΝΕΑ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ

Σημειώσεις εἰς τὸν δεύτερον κατ'Ἀντωνίου εἴτε Φιλιππικὸν σὺν τοῖς χρονικοῖς τοῦ Μ. Π. Κικέρωνος, πρὸς χρῆσιν τῶν φοιτητῶν καὶ τῶν ἀνωτέρων τάξεων τῶν Γυμνασίων ὑπὸ *Μάρκου Βιαγκίνη* Δ. Φ. καθηγητοῦ τοῦ ἐν Βαρβακείῳ Γυμνασίου. Ἐκδότης Ἰωάννης Νοτάρης. Ἐν Ἀθήναις, βιβλιοπωλεῖον Ἰω. Νοτάρη, ὁδὸς Ἑρμοῦ 42, 1890. 16ον σ. 322. Τιμ. δρ. 3,50.

Μελέται ἐπὶ τοῦ μεταξοσκώληκος καὶ ἐπὶ τῆς διατροφῆς καὶ τῶν ἀσθενειῶν αὐτοῦ ὑπὸ πρακτικὴν καὶ θεωρητικὴν ἔποψιν ὑπὸ *Σωκράτους Φιλιππίδου*, Κυθνίου. Ἄδεια τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας (ὑπ' ἀριθ. 1020, 29 Κιανούνι-σανὶ 1305. Ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἐκ τοῦ τυπογραφείου Ν. Γ. Κεφαλίδου (Ὁδὸς Πεμπτοπαζάρου, ἀρ. 1) 1890, 16ον σ. 320. Τιμ. Φρ. 8. Ἐκδόται Ἀδελφοὶ Κ. Σφύρα.

Κρηπὶς ἤτοι Νέα στοιχειώδης διδασκαλία τοῦ θεωρητικοῦ καὶ πρακτικοῦ τῆς ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς συνταχθεῖσα πρὸς χρῆσιν τῶν σπουδαζόντων αὐτὴν κατὰ τὴν νέαν μέθοδον καὶ μετὰ προσθήκης συνοπτικῆς ἐξηγήσεως τῆς ἐξωτερικῆς μουσικῆς τὸ δεύτερο ἐκδίδοται ὑπὸ *Δ Ἰωάννου Πρωτοψάλτου*. Ἐν Κωνσταντινουπόλει. Ἀδελφοὶ Κ. Σφύρα, βιβλιοπῶλαι καὶ ἐκδόται Ζιντὰν Χάν, ἀρ. 20. 1890, 8ον σ. 128. Τιμ. γρ. ἀργ. 15.

Ἐπίτομον ἐγχειρίδιον τῆς Χημείας κατὰ τὰς νεωτάτας θεωρίας τῆς ἐπιστήμης ταύτης μετὰ πολλῶν εἰκόνων καὶ πινάκων μεταφρασθὲν ἐκ τῆς ὀγδόης γερμανικῆς ἐκδόσεως ὑπὸ *Β. Α. Ρουσοπούλου*. **Ὀργανικὴ Χημεία**. Ἀθήνησι, τυπογραφεῖον «ὁ Παλαμήδης» 1890. 8ον σ 255. Τιμᾶται δρ. 5.

Ὁ κόμης Γκύλφορδ διατριβὴ ἀναγνωσθεῖσα κατὰ τὴν συνεδρίασιν τῆς 4 Δεκεμβρίου ἐν τῷ Παρνασσῷ ὑπὸ *Σίμου Κ. Μπαλάνου*. Ἐν Ἀθήναις, τύποις Ἀλεξ. Παπαγεωργίου, 3 ὁδὸς Ὀφθαλμιατρείου 1890. 8ον σ. 16.

Δικηγόροι καὶ Δικηγορία, ἱστορικὴ ἐπὶ τοῦ ἐπαγγέλματος μελέτη ὑπὸ *Στιλπωνος Π. Ἰωαννίδου*, δικηγόρου. Ἐν Ἀθήναις, ἐκ τοῦ τυπογραφείου Π. Δ. Σακελλαρίδου 1890· 8ον σ. 75. Τιμᾶται δρ. 2.

ΤΑ ΑΓΙΑ ΠΑΘΗ ΚΑΙ Η ΑΓΙΑ ΑΝΑΣΤΑΣΙΣ

ἤτοι ὅλαι αἱ ἀκολουθίαι τῆς Ἁγίας καὶ Μεγάλης Ἑβδομάδος καὶ τῆς Ἁγίας καὶ Μεγάλης Κυριακῆς τοῦ Πάσχα, Ὄρθρου, Λειτουργείας καὶ τῆς Δευτέρας Ἀναστάσεως, μετὰ τῆς ἀκολουθίας τῆς θείας Μεταλήψεως ἐν τέλει.

Ἅπασαι πλήρεις.

Πρὸς χρῆσιν τῶν φιλακολούθων καὶ παντὸς ὀρθοδόξου Χριστιανοῦ.

Εὑρίσκεται εἰς τὸ Βιβλιοπωλεῖον τῆς «Ἑστίας» καὶ τιμᾶται δεδεμένον δραχ. 3.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

κ Π.Κ. Ἐνταῦθα. Ὁ ἐξ ἀριστερᾶς χειρὸς γάμος, ὁ ἄλλως λεγόμενος μοργανατικὸς (matrimonium ad morganaticum) ἢ γάμος κατὰ τὸν σαλικὸν νόμον (matrimonium ad legen salicam) κατὰ μὲν τὴν ἰσχὺν καὶ τὴν ἱερότητα οὐδαμῶς διαφέρει τοῦ κοινοῦ γάμου, καὶ διὰ τῶν αὐτῶν διατυπώσεων καὶ ἱεροτελεστιῶν συνάπτεται, νόμιμος ὢν καὶ οὗτος· διαφέρει δ'ἐκείνου μόνον ὡς πρὸς τὸν περιορισμὸν τῶν δικαιωμάτων τῆς συζύγου καὶ τῶν ἐκ τοῦ τοιούτου γάμου γεννωμένων τέκνων. Ἐν τῷ ἐξ ἀριστερᾶς χειρὸς γάμῳ ἥ τε σύζυγος καὶ τὰ τέκνα οὔτε τῶν προνομίων τοῦ γένους τοῦ συζύγου μετέχουσιν, οὔτε τὴν περιουσίαν αὐτοῦ κληρονομοῦσιν ἐξ ἴσου μετὰ τῶν ἐκ τοῦ κοινοῦ γάμου τέκνων. Ὁ θεσμὸς οὗτος ἰσχύει ἐν Εὐρώπῃ ἀπὸ τοῦ μεσαίωνος, διατηρεῖται δὲ νῦν παρὰ τοῖς ἡγεμονικοῖς οἴκοις καὶ τοῖς οἴκοις τοῖς ἀνήκουσιν εἰς τὴν ἀνωτάτην ἀριστοκρατίαν, ἐν Πρωσσίᾳ δὲ καὶ παρὰ πᾶσι καθόλου τοῖς εὐπατρίδαις καὶ τοῖς βασιλικοῖς συμβούλοις. Συνάπτεται δὲ ὁ ἐξ ἀριστερᾶς χειρὸς γάμος συνήθως μὲν μετ' ἀνδρὸς ἀνωτέρου γένους καὶ γυναικὸς κατωτέρου, οὐχὶ δὲ σπανίως καὶ μεταξὺ ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς εἰς τὴν αὐτὴν ἀνηκόντων κοινωνικὴν τάξιν· ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ σκοπὸς τοῦ τοιούτου γάμου εἶναι νὰ μὴ ζημιωθῶσι τὰ ἐκ τοῦ πρώτου γάμου τέκνα ἢ νὰ μὴ ἐλαττωθῇ ἡ οἰκογενειακὴ κληρονομία δι' ἴσης διανομῆς αὐτῆς μεταξὺ πάντων τῶν τέκνων.

κ. Α. Π. Κέρκυραν. Ἐστάλησαν τὰ ζητηθέντα διὰ τοῦ κ. Γ. Κασδόνη.

κ. κ. Γ. Α. Βῶλον.— Αἰδεσ. Β. Μ. Λ. Τῆνον— Δ. Μ.Σ. Κωνστάντζαν.—Π.Ν.Π. Πάτρας.—Ι. Τ. Φ. Κεφαλληνίαν.—Θ.Ι. Σμύρνην. Τὰ ζητηθέντα ἐστάλησαν.

κ. κ. Ν. Γ. Κ. Παξούς.— Ι. Βασ. Βῶλον.— Ζ. Π. Πύργον.—Δ. Μ. Kertch.— Π. Σ. Τ. Gara Munteni. —Ξ. Σ. Αἴγιον.—Β. Γ. Β.—Σ Κ. Πειραιᾶ.—Ἀδ. Σ. Κωνσταντινούπολιν. — Ν. Π. Ἀργοστόλιον. Ἐλήφθη ἡ συνδρομή σας.

κ. Ν. Σ. Κύθηρα Ἐστάλη τὸ ζητηθέν, ὅπερ βεβαίως ἀπωλέσθη ἐν τῷ ταχυδρομείῳ, διότι ἐντεῦθεν ἀπεστάλησαν ἀνελλιπῶς τὰ φύλλα πρὸς ὑμᾶς.

Ἀγνώριστῳ. Βῶλον. Ἐπικρατεῖ μὲν παρ' ἡμῖν ὡς εἰς τὰ πλεῖστα μέρη τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου ἡ συνήθεια πρῶτος ὁ ἀνὴρ νὰ χαιρετίζῃ, διότι τοῦτο θεωρεῖται ἐκδήλωσις σεβασμοῦ πρὸς τὸ ὡραῖον φῦλον. Ἀλλ' οἱ Ἄγγλοι ἄλλως πράττουσιν: οὐδέποτε χαιρετίζει ὁ ἀνήρ, ἂν δὲν χαιρετισθῇ πρῶτον ὑπὸ τῆς γυναικός, διότι νομίζουσιν ἀδιακρισίαν ὅ,τι ἡμεῖς ἔκφρασιν σεβασμοῦ. Ἴσως, λέγουσι, γυνή τις δὲν θέλει νὰ ἔχῃ γνωριμίαν, ἢ δὲν θέλει νὰ δείξῃ ὅτι ἔχει τοιαύτην μεθ' ὡρισμένου ἀνδρός, ἐκβιάζεται δὲ πρὸς ἐπίδειξιν αὐτῆς χαιρετιζομένη πρώτη ὑπὸ τοῦ ἀνδρὸς αὐτοῦ, ἐνῷ ἄλλως ἀφίνεται ἐλευθέρα. Τοῦτο παρ' ἡμῖν δὲν δύναται νὰ καθιερωθῇ, ἀλλ' ὅ τι ἔχει πλῆρες δικαίωμα νὰ πράξῃ ἀνὴρ εἶνε νὰ μὴ χαιρετίζῃ γυναῖκα ἥτις κάμνει τάχα ὅτι δὲν τον βλέπει, ἐνῷ ἡ καλὴ ἀγωγὴ ἀπαιτεῖ καὶ ἂν δὲν χαιρετίζῃ πρώτη αὐτὴ νὰ δεικνύῃ δι' ἑνὸς βλέμματος ὅτι ἀναμένει χαιρετισμόν. Ὡς πρὸς τὸν διὰ χειραψίας χαιρετισμὸν εἶνε ἀναμφισβήτητον ὅτι ἀνὴρ δὲν ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ τείνῃ πρῶτος τὴν χεῖρα πρὸς γυναῖκα. Ἐννοεῖται ὅτι ὅλα αὐτὰ καταργεῖ ἡ οἰκειότης.—Ὡς πρὸς τὴν ἄλλην ἐρώτησιν ἀπαντῶμεν ὅτι συνήθως ὁ λαὸς χαιρετίζει πρῶτος τὸν βασιλέα.

κ. Ι. Π. Ι. Βουγιουκ-Δαρέ. Αἱ ἐλπίδες σας εἶνε ἀπατηλαί, ὅπως πολλαὶ τῶν θνητῶν ἐλπίδες. Δὲν δυνάμεθα δυστυχῶς νὰ συντελέσωμεν εἰς τὴν παραμυθίαν σας δημοσιεύοντες τοὺς στίχους σας. Ὁ Θεὸς ἂς σᾶς παρηγορήσῃ.

Einer Griechin. Ἐνταῦθα. Ἀπολύτως δὲν εἶνε δυνατὸν ν' ἀπαντήσωμεν εἰς τὴν ἐρώτησίν σας, ἀλλὰ καθ' ὅσον γνωρίζομεν εὐκολώτερον εὑρίσκει τις Γερμανίδας καλῶς προφερούσας γαλλιστὶ ἢ Γαλλίδας καλῶς προφερούσας γερμανιστί.

Μαρίῳ. Ἐνταῦθα. Ἂν ἐγνώριζεν ἡ ταλαίπωρος φίλη σας ὅτι θὰ της ἐξεδίδετε τοιοῦτο διαβατήριον βεβαίως δὲν θὰ ἔφευγε, καὶ δὲν το δημοσιεύομεν διὰ καλόν σας, διότι ἂν τὸ ἀναγνώσῃ εἶνε πιθανὸν ὅτι δὲν θὰ γυρίσῃ ποτὲ ὀπίσω.

κ. Δ. Ι. Σ. Ἀκατάλληλον διὰ τὴν Ἑστίαν.

Κυρίῳ Ἀγκαθάκῃ. Ἐνταῦθα. Ἡ παροιμία «ἀπ' ἀγκάθι βγαίνει ῥόδο» δυστυχῶς δὲν ἀλήθευσεν αὐτὴν τὴν φορὰν καὶ οἱ στίχοι σας πηγαίνουν εἰς τὸ κάνιστρον νὰ εὕρουν ἄλλους συντρόφους.

Digitized by Google

κ. Κ. Μ. Σῦρον. Ἐλήφθη πᾶσα φροντὶς ὅπως ἐν τῷ μέλλοντι μὴ δοθῇ ὑμῖν ἀφορμὴ δικαίου παραπόνου. Πρὸς τοῦτο δὲ συνετέλεσεν οὐδὲν ἄλλο ἢ ἀτυχεῖς συμπτώσεις.

κ. Ι. Τζ. Ὕδραν. Δύνασθε καὶ μέρος ν' ἀποστείλετε ὅπως εὐαρεστῆσθε.

Βιβλιοπωλεῖον Σ. Λ. Κ]πολιν. Πῶς ν' ἀναγγείλωμεν τὸ βιβλίον 20 ἔτη μετὰ τὴν ἔκδοσίν του; Ἐπὶ τῷ ἰωβιλαίῳ του;

κ. Δ. Π. Κ]πολιν. Θερμὰς καὶ ἐγκαρδίους εὐχαριστίας.

"LA NEW YORK,,

Η ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ

ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙ ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑ

ΙΔΡΥΘΕΙΣΑ ΤΩι 1845

ΕΓΓΥΗΤΙΚΟΝ ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ

ΟΛΟΚΛΗΡΟΝ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΜΕΝΟΝ ΤΗ 1 ΙΑΝΟΥΑΡ. 1889

ΦΡ. 484,000,000 ΦΡ

ΑΜΟΙΒΑΙΑ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΔΙ' ΩΡΙΣΜΕΝΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΤΡΩΝ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ

Οἱ ἀσφαλιζόμενοι εἶνε οἱ μόνοι ἰδιοκτῆται τοῦ ἐγγυητικοῦ κεφαλαίου καὶ τῶν κερδῶν.

ΠΡΟΙΚΟΔΟΤΗΣΙΣ ΤΕΚΝΩΝ

Ἐξασφάλισις κεφαλαίου ἢ ἐτησίου εἰσοδήματος μετὰ 10, 15 ἢ 20 ἔτη.

Γενικὸς ἀντιπρόσωπος ἐν Ἀθήναις

Δ. Γ. ΜΑΚΚΑΣ

Γραφεῖον παρὰ τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν.

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΝ

23 ΜΑΡΤΙΟΥ 1890

ΟΜΟΛΟΓΙΑ ΕΘΝΙΚΩΝ ΔΑΝΕΙΩΝ	Δραχ.	Λεπτά
Τῶν 26,000,000 πρὸς 5 % τοῦ 1874...	507	—
» 120,000,000 » 5 % τοῦ 1881...	562	—
» 170,000,000 » 5 % τοῦ 1885...	561	—
» 135,000,000 » 5 % τοῦ 1888...	472	—
» 30,000,000 » 5 % τοῦ 1889. .	453	—
» 125,000,000 » 4 % τοῦ 1889.«.	453	—
Κτηματικαὶ ὁμολογίαι ἐθν. τραπέζης τῶν 60,000,000 μετὰ λαχείου φρ........	526	—
ΜΕΤΟΧΑΙ ΤΡΑΠΕΖΩΝ		
Ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος........	4475	—
Γενικὴ Πιστωτικὴ Τράπεζα..........	199	—
Τράπεζα Βιομηχανικῆς Πίστεως	90	50
Προνομιοῦχος Τράπεζα Ἠπειροθεσσαλίας.	268	—
ΜΕΤΟΧΑΙ ΕΤΑΙΡΙΩΝ		
Ἑταιρία Μεταλλουργείων Λαυρίου	140	50
Σιδηρόδρομοι Ἀθηνῶν - Πειραιῶς......	420	50
Σιδηροδρόμου Πύργου - Κατακώλου.....	134	—
ΝΟΜΙΣΜΑΤΑ		
Εἰκοσόφραγκον	24	61
Λίρα Ὀθωμανική	28	20
ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΑ		
Ἐπὶ Λονδίνου 3μηνον τραπεζικὸν	30	95
Ἐπὶ Λονδίνου Chèque	31	15
Ἐπὶ Παρισίων.............	1	23¾
Ἐπὶ Παρισίων τρίμηνον τραπεζικόν....	1	22¾

ΠΑΙΓΝΙΑ

Α' ΤΡΙΜΗΝΙΑ 1890

53 — **Γρῖφος**

ουν / πολ ... ές ... τὴν ... ηκ / υλ ... ἄκων

54. — **Ἀπορία.**

Τί εἶν' ἐκεῖνο ποῦ ἔχει πατέρα, μάννα, γυναῖκα, παιδιά, καὶ ποτὲ δὲν χαίρεται, ποτὲ δὲν γεννᾷ;

55. — **Δημῶδες αἴνιγμα**

(Ἐκ συλλογῆς Π. Ι. Λιναρδάκη)

Πουλὶ δὲν εἶμαι, οὐρὰ δὲν ἔχω,
καὶ 'ς τὴν οὐρά μου δυὸ μάτια ἔχω.
κ' οἱ ἄνθρωποι μὲ βαστοῦνε
καὶ 'ς τὰ φῶτα μὲ ζητοῦνε.

56. — **Ἐλλιποσύμφωνον**

Ἀρχαῖον γνωμικόν.

+Λ+ +Ο+Λ+Ο+Ε+ΟΥ+Ι+ΑΙΛ+
+Ε+ΙΛ+Η+ +ΟΥ+Ο+Λ+Ι+Ο+

36. — **Παιγνιόχαρτα**

Τὸ ἄθροισμα τριῶν χαρτίων.

Ἐκ δέσμης 52 χαρτίων ἐκλέξατε 3 χαρτία οἱαδήποτε κρυφίως· προσθέσατε εἰς ἕκαστον ἐξ αὐτῶν ἀναλόγως τῆς ἀξίας του τόσα χαρτία ὥστε νὰ φθάσετε μετρῶντες τὸν ἀριθμὸν 15. Δηλαδὴ εἰς τὸ *τέσσαρα κοῦπα* ἢ *σπαθί*, ἀδιάφορον τὸ εἶδος, προσθέσατε ἄλλα 11 χαρτία κατὰ τύχην, εἰς τὸ *δέκα* 5 χαρτία, εἰς τὸν *Φάντεν* 4, εἰς τὴν *Δάμαν* 3 καὶ εἰς τὸν *Ῥήγαν* 2. Δότε μου τὰ ἄλλα χαρτία ὅσα ἔμειναν εἰς χεῖράς σας καὶ θὰ σᾶς εἰπῶ μὲ ἓν ἁπλοῦν μέτρημα αὐτῶν ποῖον εἶνε τὸ ἄθροισμα τῶν τριῶν χαρτίων τὰ ὁποῖα ἔχετε ἐκλέξῃ. Πῶς θὰ τὸ εὕρω;

Μία Χαρτομάντισσα.

ΛΥΣΕΙΣ

39. — **Σκάκι.** (Ἡ λύσις εἰς τὸ προσεχές, διότι διωρθώθη τὸ πρόβλημα βραδύτερον).

40 — **Αἴνιγμα**: ΑΡΑΨ - ΨΑΡΑ.

41 — **Σύνθεσις**:
Ἂν ἀποθάνω 'γὼ γιὰ σὲ ὁ κόσμος τί θὰ λέῃ;
— Πρῶτα τὸν ἐφαρμάκωσε κ' ὕστερα τόνε κλαίει.

42 — **Γρῖφος**: Μικρὰ ἐπιμονὴ καὶ μεγάλη ὑπομονὴ ἐν βίῳ ἄριστα ἐφόδια.

ΛΥΤΑΙ

Ἀθηνῶν: Ἀλ. Τσιμῆς, Πυθωνική, Αἰκ. Ἰατρίδου, Ι. Δ. Πούμπουρας, Μῆτζος. Ε. Β. Ρ., Κ. Βελλίνης.

Σύρου: Οἰδίπους.

Πατρῶν: Εὔμηλος, Κ. Γ. Ἀνδροῦτσος, Σ. Γ. Ἀνδροῦτσος.

Θεσσαλονίκης: Φιλώτας.

Ὕδρας: Ι. Τζάθας.

Κερκύρας: Σ. Βροχίνης.

Ἐξ Ἀγγλίας: Νηλίδης Δουνσεάχλων.

Βερδιάνσκας: Π. Θ. Μπουρμπαχάκης, Γ. Κ. Μορφινός.

Χάλκης: Γ. Μ. Κόκκινος.

Αἰγίου: Δ. Γ. Λυμπέρης.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1890 - 2103

Digitized by Google

Περίοδος δευτέρα

ΕΣΤΙΑ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΗ

ΕΝ ΤΩι ΕΣΩΤΕΡΙΚΩι
Συνδρομη Εξαμηνος Δρ 8
Συνδρομη Ετησια Δρ. 15
Τιμη Φυλλου Λεπ. 30
ΑΙ ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑΙ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΙΔΡΥΘΕΝ ΤΩι 1876
Βραβευθὲν ὑπὸ τοῦ ἐν Παρισίοις Συλλόγου πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν ἑλλ. σπουδῶν, ἀξιωθὲν ἀργυροῦ μεταλλίου ἐν τῇ ἐκθέσει τῆς Δ' Ὀλυμπιάδος; καὶ χαλκοῦ ἐν τῇ Παγκοσμίῳ Ἐκθέσει τοῦ 1889.

ΕΝ ΤΩι ΕΞΩΤΕΡΙΚΩι
Συνδρομη Εξαμηνος Φρ. 10
Συνδρομη Ετησια Φρ. 20
Τιμη Φυλλου Λεπ 40
ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

1890—Τόμος Α', ἀριθ. 13. | ΕΚΔΟΤΑΙ Ν. Γ. ΠΟΛΙΤΗΣ ΚΑΙ Γ. ΔΡΟΣΙΝΗΣ | Ἀθῆναι, 1 Ἀπριλίου.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ: (Ἐν τῷ φύλλῳ) Ο ΠΑΠΑ ΣΩΦΡΟΝΙΟΣ ὑπὸ Ἀργύρη Ἐφταλιώτη. — ΙΩΑΝΝΗΣ ΣΟΥΤΣΟΣ ὑπὸ Χ. Μελετοπούλου.—Ο ΒΑΣΙΛΙΚΟΣ ποίημα ὑπὸ Γ.Μ. Βιζυηνοῦ.—ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ἐκ συλλογῆς Α. Ἐξάρχου. — ΟΥΡΑΝΙΑ ὑπὸ Κ. Φλαμμαριόν.— ΔΥΟ ΗΜΕΡΑΙ ΕΠΙ ΤΟΥ ΠΙΝΔΟΥ [Σημειώσεις ἀξιωματικοῦ] ὑπὸ Κ.Γ.Κ.—ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ: *Ἀνάλεκτα*, *Χρονικά*, *Παντοῖα*, *Εἰκόνες*, *Ἐδῶ κ' ἐκεῖ*, *Τρεῖς γνῶμαι καθ' ἑβδομάδα*, *Μία συμβουλὴ καθ' ἑβδομάδα*. — (Ἐν τῷ παραρτήματι): ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑΙ ΚΑΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑΙ ΕΙΔΗΣΕΙΣ. — ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ. — ΝΕΑ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ — ΤΗΛΕΦΩΝΗΜΑΤΑ. — ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ. — ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΝ. — ΠΑΙΓΝΙΑ.

ΕΙΚΟΝΕΣ: Ο ΣΤΡΑΤΑΡΧΗΣ ΜΟΛΤΚΕ. — Ι. ΣΟΥΤΣΟΣ.—ΜΕΛΑΓΧΡΙΝΗ, εἰκὼν Ο. Λίγγνερ. — ΤΡΙΑ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑ ΚΟΣΜΗΜΑΤΑ.

ΠΡΟΣΦΟΡΑΙ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΠΑΛΑΙΟΥΣ ΚΑΙ ΝΕΟΥΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΑΣ ΑΥΤΗΣ

Μετ' ὀλίγας ἡμέρας συμπληρούμενος ἐκδίδεται

Ο ΠΡΩΤΟΣ ΤΟΜΟΣ

ΤΟΥ ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΙΚΟΥ ΛΕΞΙΚΟΥ

ἀποτελούμενος ἐξ 60 τυπογραφικῶν φύλλων σχήματος μεγάλου ὀγδόου, πυκνότατα ἐκτετυπωμένων, καὶ περιλαμβάνων λέξεις ἀρχομένας ἀπὸ τοῦ γράμματος Α. Τὸν τόμον τοῦτον συνοδεύουσι 31 πίνακες, ὧν τινες διπλοῖ, ἕτεροι δὲ πολύχρωμοι. Ἡ τιμὴ τοῦ τόμου ὡρίσθη εἰς δραχμὰς 27 ἀδέτου καὶ 30 δεδεμένου ἐν τῷ ἐσωτερικῷ, εἰς ἰσάριθμα δὲ φράγκα ἐν τῷ ἐξωτερικῷ.

Ἐξαιρετικῶς δὲ εἰς μόνους τοὺς συνδρομητὰς τῆς Ἑστίας τοὺς ἀποστέλλοντας τὸ τίμημα κατ' εὐθεῖαν πρὸς τὴν Διεύθυνσιν παρέχεται ἐν τῷ ἐσωτερικῷ ἀντὶ δραχμῶν 21 ἄδετος καὶ 25 δεδεμένος, ἀντὶ ἰσαρίθμων δὲ χρυσῶν φράγκων ἐν τῷ ἐξωτερικῷ, μὴ προστιθεμένης οὐδεμιᾶς δαπάνης ἐπὶ πλέον διὰ τὴν ταχυδρομικὴν αὐτοῦ ἀποστολήν.

Πᾶσα ἐπὶ πλέον σύστασις περὶ τοῦ χρησιμωτάτου τούτου ἔργου, τὸ ὁποῖον ὡς γνωστὸν κατὰ φυλλάδια ἐκδίδεται ὑπὸ τῶν κ. κ. Μπὰρτ καὶ Χὶρστ ἐπιμελείᾳ τοῦ κ. Ν. Γ. Πολίτου καὶ τῇ συνεργασίᾳ τῶν πλείστων παρ' ἡμῖν ἐπιστημόνων καὶ λογίων, καθίσταται περιττή. Ἐκ τῶν ἡμετέρων συνδρομητῶν οἱ μὴ ἐγγραφέντες ἐγκαίρως συνδρομηταὶ τοῦ Λεξικοῦ, ὅπως λαμβάνωσιν αὐτὸ τμηματικῶς, ἂς ἐπωφεληθῶσι τῆς ἐξαιρετικῆς προσφορᾶς, ἥτις εἰς μόνους αὐτοὺς παρέχεται ὅπως ἀποκτήσωσιν οὕτω κατηρτισμένον εἰς τόμον μέρος τοῦ μεγάλου ἔργου, ὅπερ συμπληρούμενον ὀλίγον κατ' ὀλίγον θὰ καταστῇ ταμεῖον παντοειδῶν γνώσεων, πολύτιμος σύμβουλος πάσης ἑλληνικῆς οἰκογενείας, ἀντικαθιστῶν βιβλιοθήκην ὁλόκληρον.

Πρὸς τοὺς συνδρομητὰς τῆς *Ἑστίας* παρέχονται προσέτι τὰ ἑξῆς βιβλία εἰς ἐξαιρετικῶς ἠλαττωμένας τιμάς:

Ποιήματα Α. Παράσχου. 3 τόμοι φιλοκάλως ἐκδεδομένοι, ἐν ὅλῳ σελίδες 1084, ὧν ἡ ἀρχικὴ τιμὴ εἶνε δρ. 13,50, *ἀντὶ δραχ. 6* [ταχυδρομ. λ. 90].

Ἐπιστολαὶ Κοραῆ. 4 ὀγκωδέστατοι τόμοι μεγάλου σχήματος, τιμώμενοι δρ. 14, *ἀντὶ δραχ. 7* [ταχυδρ. ἐσωτ. δρ. 2, ἐξωτ δρ. 4,80].

Ἑλληνικὴ Βιβλιοθήκη ἐξ 25 κομψῶν τομιδίων περιεχόντων ποικίλα φιλολολογικὰ ἔργα πρωτότυπα καὶ ἐκ μεταφράσεως, τιμωμένη δραχ. 12, *ἀντὶ δραχ. 5* [ταχυδρ. ἐσωτ. λ. 50, ἐξωτ. δρ. 1,25].

Τουρκοκρατουμένη Ἑλλὰς ὑπὸ Κ. Ν. Σάθα, τόμος ἐκ σελίδων 776, τιμωμένη δραχ. 10, *ἀντὶ δραχ. 4* [ταχυδρομ. λ. 65].

Νεοελληνικὴ Φιλολογία ὑπὸ Κ. Ν. Σάθα, βιογραφίαι ἐπιφανῶν λογίων (1453-1821) τόμος, ἐκ σελίδων 760, τιμωμένη δραχ. 10, *ἀντὶ δραχ. 4* [ταχυδρ. λ. 60].

Συλλογὴ ἐθνικῶν ᾀσμάτων ὑπὸ Α Σιγάλα, περιέχουσα 400 τονιθέντα ᾄσματα καὶ ἀποτελουμένη ἐκ 543 σελίδων, τιμωμένη ἀρχικῶς δρ. 8, *ἀντὶ δραχ. 3.* [ταχυδρ λπ. 80].

Ποιήματα Σουρῆ. Δύο τόμοι ἐκ 470 σελίδων, ἔκδοσις ἐπιμεμελημένη, τιμώμενα δρ. 10, *ἀντὶ δραχ. 6.* [ταχυδρ. λπ. 70].

Τραγούδια τῆς πατρίδος μου ὑπὸ Κ. Παλαμᾶ, κομψότατος τόμος ἐκ 250 σελίδων, τιμώμενα δρ. 2,50, *ἀντὶ δραχ 1* [ταχυδρ. λπ. 30].

Νεοελληνικὴ μυθολογία ὑπὸ Ν.Γ. Πολίτου, μέρος Β', τιμωμένη δρ. 4, *ἀντὶ δραχ. 1.* [ταχυδρ. λπ. 25].

Οἱ τρεῖς Σωματοφύλακες ὑπὸ Α. Δουμᾶ, ἐκ 1089 σελίδων, τιμώμενοι δρ. 10, *ἀντὶ δραχ. 2,50.* [ταχυδρ. λπ. 65].

Μετὰ εἴκοσιν ἔτη ὑπὸ Α. Δουμᾶ, συνέχεια τῶν Σωματοφυλάκων, ἐκ σελίδων 1261, τιμώμενα δρ. 10, *ἀντὶ δραχ. 4.* [ταχυδρ. λπ. 70].

Εἰδύλλια, συλλογὴ ποιημάτων ὑπὸ Γ. Δροσίνη, ἔκδοσις ἐπὶ ἐκλεκτοῦ χάρτου, τιμώμενα δρ. 2,50 *ἀντὶ δραχ. 1.* [ταχυδρ. λπ. 25].

Διηγήματα καὶ ἀναμνήσεις ὑπὸ Γ. Δροσίνη κομψὸς τόμος ἐκ 250 σελίδων τιμώμενος δρ. 2, *ἀντὶ δραχ. 1.* [ταχυδρ. λπ. 25].

Ἀγροτικαὶ ἐπιστολαὶ ὑπὸ Γ. Δροσίνη, ἤτοι περιγραφαὶ τοῦ ἐν Ἑλλάδι ἀγροτικοῦ βίου, τιμώμεναι δρ. 2,50, *ἀντὶ δραχ. 1.* [ταχυδρ. λπ. 25].

Digitized by Google

Ἕνεκα τῆς ἐν ἡμέραις ἑορτῶν ἐσπευσμένης τυπώσεως τοῦ παρόντος φύλλου παρεισέφρησαν λάθη τινὰ εἰς σελ. 199-200, ἅτινα καίπερ εὐκόλως ἐννοούμενα θὰ σημειωθῶσιν ἐν τῷ προσεχεῖ.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

ΤΟΜΟΙ ΤΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ

εἰς σχῆμα 12ον.

Ο ΓΕΡΩΝ ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗΣ : Ἀπομνημονεύματα τοῦ μεγάλου στρατάρχου τῆς Πελοποννήσου γραφέντα καθ' ὑπαγόρευσιν αὐτοῦ.—Ῥητὰ τοῦ Κολοκοτρώνη — Τραγούδια τῶν Κολοκοτρωναίων· 2 τόμοι ἐκ σελίδων 400, τιμῶνται ἐνταῦθα δρ. 2, ἐν ταῖς Ἐπαρχίαις δρ. 2,50, ἐν τῷ Ἐξωτερικῷ φρ. χρ. 2,50.

ΣΑΙΚΣΠΕΙΡΟΥ ΜΑΚΒΕΘ κατ' ἔμμετρον μετάφρασιν Δ. Βικέλα μετὰ πολλῶν κριτικῶν σημειώσεων ἀπαραιτήτων εἰς πλήρη αὐτοῦ κατανόησιν. τόμος ἐξ 190 σελίδων, τιμώμενος ἐνταῦθα δρ. 1, ἐν ταῖς Ἐπαρχίαις δρ. 1,25, ἐν τῷ Ἐξωτερικῷ φρ. χρ. 1,50.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

εἰς σχῆμα μικρὸν 16ον.

ΠΕΡΙ ΣΚΩΤΙΑΣ ὑπὸ Δ. Βικέλα, λεπτ. 50.

ΓΕΛΟΙΟΓΡΑΦΙΑ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ (μετὰ 22 μικρῶν εἰκόνων) ὑπὸ Δ. Κακλαμάνου, λεπτ. 50.

ΜΗΤΡΥΙΑ διήγημα ὑπὸ Γρ. Ξενοπούλου δρ. 1.

Ἀποστέλλονται ἐλεύθερα ταχυδρ. τελῶν.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑΙ ΚΑΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑΙ

Τὸ τελευταῖον ἔργον τοῦ ἀοιδίμου Ι. Σούτσου εὑρισκόμενον νῦν ὑπὸ τὰ πιεστήρια φέρει τὸν τίτλον «Δημοσιολογία», εἰργάσθη δ' εἰς αὐτὸ ὁ ἀκαταπόνητος ἐπιστήμων μέχρι τῶν ἐσχάτων τῆς ζωῆς του. Τὸ σύγγραμμα ἀποτελεῖται ἐκ τριάκοντα καὶ πλέον τυπογραφικῶν φύλλων, ὧν τινα μόνον ἔχουσιν ἐκτυπωθῆ.

— Κατὰ τὴν ἐπανάληψιν τῶν ἐργασιῶν τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει ἑλληνικοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου, ὅστις εἶχε διακόψῃ ταύτας ἐπί τινας ἡμέρας ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ Βασιάδου, ὁ κ. Μαχρῆς ἰατρὸς ἀντιπρόεδρος τοῦ Συλλόγου ἀνέγνωσεν ἐκτενῆ βιογραφίαν τοῦ ἀειμνήστου ἀνδρός.

— Ἀφικόμενος εἰς Δαρδανέλλια ἀπῆλθεν εἰς Τροίαν μετὰ τοῦ κ. Σλῆμαν ὁ διάσημος καθηγητὴς Βίρχωβ.

— Ὁ βουλευτὴς Κυκλάδων κ. Σ. Σχουλούδης ἐδήλωσε πρὸς τὸ προεδρεῖον τοῦ Συλλόγου «Βύρωνος», ὅτι προσφέρει 3,000 δραχμὰς ὡς ἀπαρχὴν ἐράνου πρὸς ἵδρυσιν ἀνδριάντος τοῦ Κάνιγγ.

— Τὴν παρελθοῦσαν ἑβδομάδα ἀφίκετο ἐνταῦθα ὁ ἐπιφανὴς γάλλος ἀρχαιολόγος Γεώργιος Περρό, εἰς ὃν ὡς ἐν προηγουμένῳ φύλλῳ ἡμῶν ἀνηγγείλαμεν ἀνετέθη ὑπὸ τῆς γαλλικῆς κυβερνήσεως ἡ μελέτη τῶν ἐν Ἑλλάδι μνημείων τῆς ἀρχαϊκῆς τέχνης.

— Ὁ ἐν Παρισίοις Σύλλογος πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν ἑλληνικῶν σπουδῶν ἀπένειμε κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο τὸ Ζωγράφειον ἆθλον εἰς τὸν κ. Ἀντώνιον Μηλιαράκην, διὰ τὴν ὑπ' αὐτοῦ συγγραφεῖσαν «Νεοελληνικὴν Γεωγραφικὴν φιλολογίαν», ἥτις ἐξεδόθη δαπάνῃ τῆς Ἱστορικῆς καὶ Ἐθνολογικῆς Ἑταιρίας.

— Ὁ ἑλληνικὸς μελοδραματικὸς θίασος, ἀφοῦ ἔδωκε σειρὰν παραστάσεων ἐν Ὀδησσῷ μετὰ πολλῆς ἐπιτυχίας, ἀπέρχεται νῦν εἰς Ἀλεξάνδρειαν.

— Κατὰ τὴν ἑορτὴν τῆς 25 Μαρτίου ἐν τῷ Συλλόγῳ Βύρωνι ἀπήγγειλαν ποιήματα οἱ κ. κ. Π. Συνοδινὸς καὶ Α. Προβελέγιος, ὁ μὲν ἐξυμνήσας διὰ μακρῶν τοὺς πρὸς τὸν Ἀλῆ Πασᾶν ἀγῶνας τῶν Ἠπειρωτῶν, ὁ δὲ ἀποτείνας ὕμνον εἰς τὸν Βύρωνα.

— Κατὰ τὰς ἡμέρας τοῦ Πάσχα θὰ γείνῃ ἐκδρομὴ τῶν φοιτητῶν εἰς Ὀλυμπίαν ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν τοῦ φιλοπονωτάτου ὑφηγητοῦ τῆς ἀρχαιολογίας κ. Θ. Σοφούλη. Ἡ ἐκδρομὴ θὰ γείνῃ διὰ τοῦ σιδηροδρόμου Πελοποννήσου μέχρι Πύργου, τῆς διευθύνσεως παρασχούσης πᾶσαν δυνατὴν εὐκολίαν καὶ σημαντικὴν ἔκπτωσιν τῶν ναύλων.

— Κατὰ τὴν νεωτάτην ἀπογραφὴν καθ' ὅλον τὸ ἑλληνικὸν Κράτος ὑπάρχουσιν 1913 δικηγόροι. Τοὺς περισσοτέρους ἔχουσιν αἱ Ἀθῆναι, 630· μετ' αὐτὰς αἱ Πάτραι 164 καὶ τὸ Ναύπλιον 102. Τοὺς ὀλιγωτέρους δὲ ἡ Λεβαδεία καὶ αἱ Θῆβαι ἀνὰ 1. Ἀλλὰ τῆς ἀπογραφῆς ταύτης δὲν εἶνε ἀναμφισβήτητος ἡ ἀκρίβεια.

— Φοιτηταὶ τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν καὶ μαθηταὶ τοῦ μεταλλουργικοῦ τμήματος τοῦ Πολυτεχνείου περὶ τοὺς πεντήκοντα ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν τοῦ καθηγητοῦ κ. Κ. Μητσοπούλου μετέβησαν τὸ παρελθὸν σάββατον εἰς Λαύριον χάριν ὀρυκτολογικῶν μελετῶν.

— Τηλεγραφικῶς ἠγγέλθη ἐκ Μεγαλοπόλεως ὅτι κατὰ τὰς ἐνεργουμένας ἐκεῖ ἀνασκαφὰς ὑπὸ τῆς Ἀγγλικῆς Σχολῆς εὑρέθη κυλινδρική(;) μαρμαρίνη ὑδρία περιέχουσα ὀστᾶ καὶ χρυσᾶ τινα ἀντικείμενα προϊστορικῶν(;) χρόνων.

— Τὸ παρελθὸν σάββατον ὁ κ. Θ. Βελλιανίτης ἀνέγνω ἐν τῷ Συλλόγῳ Παρνασσῷ μελέτην περὶ τοῦ ἑπτανησίου ποιητοῦ Γερασίμου Μαρκορᾶ.

ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ

24 Μαρτίου. Αἱ συνεδριάσεις τῆς Βουλῆς διεκόπησαν, θὰ ἐπαναληφθῶσι δὲ μετὰ τὸ Πάσχα.

25 Μαρτίου. Ἐγένετο ἡ συνήθης δοξολογία ἐπὶ τῇ σημερινῇ ἑορτῇ ἐν τῷ ναῷ τῆς Μητροπόλεως μετὰ τῆς εἰθισμένης στρατιωτικῆς παρατάξεως. Ἡ πόλις ὅλη ἐσημαιοστολίσθη καὶ ἐφωταγωγήθη τὴν ἑσπέραν. Καθ' ὅμοιον τρόπον ἑώρτασαν καὶ αἱ πλεῖσται ἐπαρχιακαὶ πόλεις. — Λαμπρὰ ἐγένετο ἡ ἐν Τήνῳ πανήγυρις, μεθ' ὅλην τὴν ἀνωμαλίαν τοῦ καιροῦ πολλαὶ χιλιάδες προσκυνητῶν προσῆλθον ἐκ τῆς ἐλευθέρας καὶ δούλης Ἑλλάδος.

26 Μαρτίου. Ὁ νέος πρέσβυς τῆς Ἱσπανίας κόμης Λοπὲζ δὲ Σέβελο ἀνελθὼν εἰς τὰ Ἀνάκτορα, ἐπέδωκε τὰ διαπιστευτήριά του εἰς τὸν βασιλέα. — Ἐπανῆλθεν εἰς τὸν Ναύσταθμον ἐκ Κυθήρων τὸ εὔδρομον «Ναύαρχος Μιαούλης.»

28 Μαρτίου. Μετὰ ὀλιγοήμερον διατριβὴν ἀνεχώρησεν εἰς Κ/πολιν ὁ δοὺξ τῆς Σαξονίας Μάϊνιγγεν. Ὁ βασιλεὺς ἀπένειμεν εἰς αὐτὸν τὸν ἑλληνικὸν μεγαλόσταυρον. — Ὁ δευτερότοκος υἱὸς τοῦ πρίγκιπος τῆς Οὐαλίας ἀναμένεται ἐνταῦθα τὸ προσεχὲς σάββατον ἐρχόμενος ἐξ Ἰνδιῶν. — Τὴν προσεχῆ ἑβδομάδα ἀπέρχεται εἰς Γαλλίαν τὸ πλήρωμα τοῦ νεωστὶ ναυπηγηθέντος Θωρηκτοῦ «Ὕδρας».

ΝΕΑ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ

Γνῶμαι τῶν δημοδιδασκάλων Ἑρμουπόλεως ἐπὶ τῶν νομοσχεδίων τῆς στοιχειώδους ἐκπαιδεύσεως καὶ τοῦ ὑπομνήματος τῶν δημοδιδασκάλων Ἀθηνῶν. Πρὸς τὴν Σ. Ἐπιτροπὴν τῆς Βουλῆς ἐπὶ τῶν ἐκπαιδευτικῶν νομοσχεδίων καὶ πρὸς τὸν Κύριον ὑπουργὸν τῶν ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας ἐκπαιδεύσεως. Ἐν Ἑρμουπόλει Σύρου, ἐκ τοῦ τυπογραφείου «Πανόπης» Ἀδελφῶν Φρεριῆ 1890.

Digitized by Google

— Ἐκ τῶν Καταστημάτων Ἀνέστη Κωνσταντινίδου ἐξεδόθησαν τὰ τεύχη 49 καὶ 50 τοῦ Corpus Juris Civilis [Τομ. Δ'] κατὰ μετάφρασιν Ἠλία Λιακοπούλου Περιέχουσι δὲ τὰ 31 καὶ 32 βιβλία τῶν Πανδεκτῶν, οἵτοι le legatis. Ἕκαστον τεῦχος τιμᾶται δραχμῆς. Εἰς πάντα ἐκ τῶν Ἐπαρχιῶν καὶ τοῦ Ἐξωτερικοῦ πέμποντα δρ. 50 εἰς τὰ Καταστήματα Κωνσταντινίδου, στέλλονται ἐλεύθερα ταχυδρομικῶν τελῶν τὰ μέχρι τοῦδε ἐκδοθέντα 50 τεύχη.

— Ἐξεδόθη τὸ 29ον φυλλάδιον τοῦ **Ἐγκυκλοπαιδικοῦ Λεξικοῦ** περιέχον ἄρθρα ἀπὸ τοῦ *Ἀνθελμινθικὰ* μέχρι τοῦ *Ἄννα ἡ Κομνηνή*, συντεταγμένα ὑπὸ 34 συνεργατῶν, ἐν παραρτήματι δὲ προσηρτημένον πίνακα μετὰ 12 καλλιτεχνικῶν εἰκόνων ἀναφερομένων εἰς τὴν Γοτθικὴν ἀρχιτεκτονικήν. Ἐκ τῶν ἐν τῷ φυλλαδίῳ τούτῳ ἄρθρων μνημονεύομεν τὰ ἐκτενέστερα, ἤτοι: Ἀνθέμιον ὑπὸ Χ. Τσούντα. Ἀνθοθεσία. Ἄνθος ὑπὸ Σ. Μηλιαράκη· Ἀνθολογία ὑπὸ Γ. Κωνσταντινίδου. Ἀνθράκωσις ὑπὸ Γ. Βάφα. Ἄνθραξ ὑπὸ Ο. Α. Ρουσσοπούλου, Β. Πατρικίου, Α. Γ. Ἠπειρώτου Γ. Ν. Πιλαβίου καὶ Μ. Χατζημιχάλη. Ἀνθρωπισμὸς ὑπὸ Χ. Παπαμάρκου· Ἀνθρωπομορφισμὸς ὑπὸ Ε Ῥοΐδου· Ἄνθρωπος ὑπὸ Κλωνὸς Στεφάνου καὶ Χ. Παπαδοπούλου. Ἀνθρωποφαγία ὑπὸ Ν. Γ. Πολίτου· Ἀνθύπατος ὑπὸ Σ. Σακελλαροπούλου καὶ Ι. Σακκελίωνος. Ἀνικανότης ὑπὸ Α. Παπαλουκᾶ Εὐταξίου· Ἀνιλίνη ὑπὸ Ο. Α. Ρουσσοπούλου καὶ Β. Πατρικίου· Ἄννα ἡ Κομνηνὴ ὑπὸ Σ. Π. Λάμπρου. — Τιμὴ ἑκάστου φυλλαδίου λ. 90. — Διὰ τοῦ μετ' ὀλίγον ἐκδοθησομένου 30 φυλλαδίου συμπληροῦται ὁ πρῶτος τόμος.

ΤΗΛΕΦΩΝΗΜΑΤΑ

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

Ἀπόφασις περὶ τῆς ἐπιγραφῆς ἐξοχικῆς οἰκίας.

Ἀπὸ τὰς τόσας ἐπιγραφάς, τὰς ὁποίας εἶχαν τὴν προθυμίαν νὰ στείλουν οἱ ἀναγνῶσται τῆς Ἑστίας ὀλίγαι μοῦ ἐφάνησαν τῆς προκοπῆς. Αἱ περισσότεραι δὲν ἔλεγαν τίποτε καὶ δὲν εἶχαν καὶ τὸν τόπον των, μάλιστα μερικαὶ μὲ ἑλληνικούραις μοῦ ἐτάραξαν τὰ νεῦρα. Δὲν καταλαμβάνω τὴν μανίαν αὐτὴν νὰ παπαγαλλίζωμεν μὲ τὸ στόμα ὅ,τι δὲν αἰσθανόμεθα μὲ τὴν καρδιάν μας. Ἀπὸ τὰς ἁπλᾶς καὶ συντόμους ἐπιγραφὰς ἐγὼ ἐδιάλεξα μίαν ἡ ὁποία μοῦ ἐφάνηκε ἀληθινὰ βγαλμένη ἀπὸ τὴν καρδιά. Αὐτὴ ἄρεσε καὶ εἰς τοὺς δικούς μου ὅλους. Τὴν εἶχε στείλη κάποιος κ. Σ. Π. ἀπὸ τὴν Πρέβεζαν καὶ ἔλεγε:

Ἔξω λύπαις, συμφοραῖς·
Μέσα γέλοια καὶ χαραῖς.

Αὐτὴν ἐγὼ μὲ τὸ καλὸ θὰ γράψω εἰς τὸ σπίτι μου καὶ ὁ Θεὸς νὰ δώσῃ νὰ ἀληθέψῃ. Καὶ τώρα παρακαλῶ τὴν Διεύθυνσιν τῆς Ἑστίας να μάθῃ ποῖος εἶνε ἐκεῖνος ποῦ τὴν ἔστειλε καὶ νὰ τοῦ δώσῃ τὴν λίραν, ἀφοῦ κρατήσῃ αὐτὴ τὰς εὐχαριστήσεις μου, καθὼς καὶ ὅλοι ὅσοι ἔδειξαν τόσην καλὴν θέλησιν νά με βοηθήσουν.

Ἐν Λίβερπουλ 16]28 Ἀπριλίου 1890.

Ἕλλην Ἔμπορος.

Σ. τ. Δ. Ὁ ὑπὸ τὰ στοιχεῖα Σ. Π. ἐπιστείλας τὴν ἄνω ἐπιγραφὴν παρακαλεῖται, δίδων ἐπαρκῆ γνωρίσματα ταὐτότητος νὰ ζητήσῃ παρὰ τοῦ ταμείου τῆς Ἑστίας τὴν ταχθεῖσαν *χρυσῆν ἀγγλικὴν λίραν.*

Πᾶσα αἴτησις πρὸς ἀλλαγὴν διευθύνσεως κατὰ τὸ διάστημα τοῦ ἔτους ὅπως ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ἀνάγκη νὰ συνοδεύεται ὑπὸ γραμματοσήμου οἱασδήποτε ἐθνικότητος ἔχοντος ἀξίαν ἴσην πρὸς 30 ἑλληνικὰ λεπτὰ ἵνα δι' αὐτῶν ἐκτυπωθῇ νέα ἐπιγραφὴ ἀποστολῆς.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Τοῖς ἁπανταχοῦ ἀναγνώσταις. Εὐτυχὲς τὸ Πάσχα!

κ. H.C. Ἐνταῦθα. 1) Ἡ Ἐρώτιον, εἶνε ἀρχαῖον ὄνομα γυναικὸς οὐχὶ ἀσύνηθες. Κατὰ τὸν Διογένη τὸν Λαέρτιον οὕτως ἐκαλεῖτο καὶ ἡ φίλη τοῦ Ἐπικούρου καὶ τοῦ Μητροδώρου. τῶν φιλοσόφων. — 2) Τὸ πρῶτον εἶνε ἐπίθετον τῆς Ἑκάτης, ἑλληνιστὶ Τρίμορφος ἢ Τριπρόσωπος. Ταυρικὴ δὲ ἐπίθετον τῆς Ἀρτέμιδος· Ἰόλη κατὰ τοὺς ἀρχαίους μύθους ἐκαλεῖτο ἡ θυγάτηρ τοῦ ἐν Οἰχαλίᾳ Εὐρύτου, ἧς ἠράσθη ἐμμανῶς ὁ Ἡρακλῆς· ἀλλ' οὔτε τὸ ὄνομα τοῦτο, οὔτε τὸ τῆς Κυδίππης ἀναφέρονταί που ὡς ἐπίθετα τῆς Ἀρτέμιδος. — 3) Τισαμενὸς Κρὴς ὑπ' οὐδενὸς ἀρχαίου συγγραφέως ἀναφέρεται. — 4) Ὁ Fauns τοῦ ἀγγλικοῦ συγγράμματος εἶνε ἴσως ὁ ἰταλικὸς δαίμων Faunus (ἑλληνιστὶ Φαῦνος. — 5) Π. Καλλιγᾶ, Σύστημα τοῦ Ῥωμαϊκοῦ Δικαίου· τ. Δ' Οἰκογενειακὸν δίκαιον.. — Ἐφφτέρου, Ἀλληλεθνὲς τῆς Εὐρώπης δίκαιον, μετάφρασις Διομήδους Κυριακοῦ.

Ε. Ἀλήθεια. Εἶνε καὶ αὐτὴ « μία τῶν πολλῶν ἀκτίνων, ἃς ἐξέπεμψεν ἡ πολιὰ κεφαλὴ » σεβαστοῦ ἀνδρός, καὶ σᾶς τὴν ἐνεπιστεύθησαν καὶ αὐτὴν νὰ τὴν φυλάττετε « ζηλοτύπως ὡς πολύτιμον κειμήλιον καὶ ἐξ αὐτῆς δανείζεσθε πολλάκις τὸ φῶς ἵνα βαδίζητε ἀσφαλῶς ἐπὶ τῆς ὁδοῦ...» τῶν τραγελάφων;

κ. Γ. Κ. Κάλυμνον. Ἔχει πολὺ οἰκογενειακὸν χαρακτῆρα καὶ εἰς τοῦτο ἀκριβῶς ἔγκειται ἡ ἀξία του, ἥτις χάνεται ὅταν δημοσιευθῇ καὶ δοθῇ πρὸς ἀνάγνωσιν εἰς τοὺς ἀγνοοῦντας ἀκριβῶς τὰ κατ' αὐτό. Εὐχαριστοῦμεν διὰ τὰ φιλικώτατα αἰσθήματα.

Ῥουμελιώτῃ. Κοινοτοπίαι συρραφεῖσαι μὲ χονδρὴν κλωστήν, ὥστε φαίνονται ὅλαι αἱ ῥαφαὶ καὶ αἱ τρύπαι. Ὅταν δὲν ἔχῃ κανεὶς νὰ εἴπῃ τίποτε νέον ἢ τίποτε παλαιόν, ἀλλὰ μὲ νέον τρόπον, τὸ ἁπλούστερον εἶνε νὰ σιωπᾷ.

κ. Ν. Κ. Σῦρον. Κάλλιστα καὶ τὰ δύο καὶ σᾶς εὐχαριστοῦμεν, ἀλλὰ διὰ νὰ ξυλογραφηθοῦν πρέπει νὰ ζωγραφηθοῦν ἀκριβῶς καὶ ἐπιμελῶς.

κ. Α. Ἐξ. Ἐνταῦθα. Πολὺ λυπούμεθα ὅτι τὸ ἐξελάβετε ἀπευθυνόμενον πρὸς ὑμᾶς καὶ εἶνε περιττὸν νὰ σας διαβεβαιώσωμεν περὶ τοῦ ἐναντίου ἀφοῦ δημοσιεύομεν σήμερον ἴσα ἴσα κατ' ἐκλογὴν ἐκ τῶν ἀποσταλέντων.

κ. Β. Ι. Ζ. (;). Τὸ ἀρθρίδιον δὲν εἶνε κατάλληλον διὰ τὴν Ἑστίαν· ἠδύνατο ἴσως νὰ μείνῃ εἰς ἐκείνους δι' ὧν μᾶς ἐστάλη.

κ. Γ. Δ. Σκίαθον. Μετὰ τὴν διαβεβαίωσίν σας πειθόμεθα ὅτι ἦτο ἄγνοια καὶ ὄχι κακὴ ἀστειότης. Ὅπως δήποτε ὅμως τὸ πρᾶγμα θὰ ἦτο δυσάρεστον ἂν ἐδημοσιεύετο τὸ σταλὲν καὶ ἔπειτα ἀπεκαλύπτετο ὅ,τι ἐγκαίρως τόρα ἀπεκαλύφθη. Περὶ τούτου δὲ σᾶς διαβεβαιοῦμεν ὅτι δὲν ἔχομεν καμμίαν ἀμφιβολίαν· εἶνε τοῦ Ἀλφόνσου Δωδέ.

κκ. Α. Ν. Παζαρτζίκ. — Α. Λ. Τραπεζοῦντα. — Κ. Δ. Ἀγρίνιον — Ν. Χ. Θεσσαλονίκην. - Κ. Ρ. Γιούργεβον. — Α. Δ. Α. Γαλάζιον. Τὰ ζητηθέντα ἀπεστάλησαν.

Σεβασμ. κ Γ. Μ. Δράμαν. Ἐλήφθη ἡ συνδρομή σας.

κκ. Γ. Γ. Τρίκαλα. — Α. Λ. Παρισίους. — Τ. Τ. Korosko — Α. Ν. Β Λευκάδα. — Γ. Α. Κωνσταντινούπολιν. — Μ. Δ. Κέρκυραν. — Γ. Β. Ἐρζερούμ. — Ἐλήφθη ἡ συνδρομή σας.

κ. Γ. Κ. Μυτιλήνην. — Ea. Ag. Κωνσταντινούπολιν.

κ. Μ. Χ. Γαλάζιον. Ἀπεστάλησαν τὰ φύλλα εις τοὺς εγγραφέντας ὑφ' ὑμῶν νέους συνδρομητάς.

Θεσσαλῷ. Τὴν λύσιν τῆς ἀπορίας σας εὑρίσκετε ἐν τῷ Ἐγκυκλοπαιδικῷ Λεξικῷ, ἐν λέξει ad calendas.

κ. Ν. Μ. Καστελλάνους. Τὰ ζητηθέντα ἀπεστάλησαν. Ὑπολείπονται εἰς διάθεσίν σας δρ. 7.

Digitized by Google

κ. Σ. Α. Π Ἐνταῦθα. Δὲν ἐδημοσιεύθη διότι δὲν εἶχε τόσον γενικὸν ἐνδιαφέρον ὡς τὰ ἄλλα. Ἡ σταλεῖσα βιβλιογραφία δὲν ἔχει δυστυχῶς τόπον εἰς τὴν Ἑστίαν εἶνε μᾶλλον δι' ἐφημερίδα. Εὐχαριστοῦμεν διὰ τὴν προτίμησιν.

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΝ

29 ΜΑΡΤΙΟΥ 1890

	Δραχ.	Λεπτὰ
ΟΜΟΛΟΓΙΑ ΕΘΝΙΚΩΝ ΔΑΝΕΙΩΝ		
Τῶν 26,000,000 πρὸς 5 % τοῦ 1874...	507	—
» 120,000,000 » 5 % τοῦ 1881...	562	—
» 170,000,000 » 5 % τοῦ 1885...	561	—
» 135,000,000 » 5 % τοῦ 1888...	471	—
» 30,000,000 » 5 % τοῦ 1889. .	442	—
» 125,000,000 » 4 % τοῦ 1889.«.	442	—
Κτηματικαὶ ὁμολογίαι ἐθν. τραπέζης τῶν 60,000,000 μετὰ λαχείου φρ........	524	50
ΜΕΤΟΧΑΙ ΤΡΑΠΕΖΩΝ		
Εθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος	4460	—
Γενικὴ Πιστωτικὴ Τράπεζα..........	201	—
Τράπεζα Βιομηχανικῆς Πίστεως	90	75
Προνομιοῦχος Τράπεζα Ἠπειροθεσσαλίας.	268	—
ΜΕΤΟΧΑΙ ΕΤΑΙΡΙΩΝ		
Ἑταιρία Μεταλλουργείων Λαυρίου	141	75
Σιδηρόδρομοι Ἀθηνῶν - Πειραιῶς......	423	—
Σιδηροδρόμου Πύργου - Κατακώλου.....	138	—
ΝΟΜΙΣΜΑΤΑ		
Εἰκοσόφραγκον	24	58
Λίρα Ὀθωμανική	28	20
ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΑ		
Ἐπὶ Λονδίνου 3μηνον τραπεζικόν......	30	85
Ἐπὶ Λονδίνου Chèque	31	05
Ἐπὶ Παρισίων.............	1	23¼
Ἐπὶ Παρισίων τρίμηνον τραπεζικόν....	1	22½

ΠΑΙΓΝΙΑ

Β' ΤΡΙΜΗΝΙΑ 1890

Τὰ κατὰ τὴν τριμηνίαν ταύτην ὁρίζονται ὡς ἑξῆς :

α') Αἱ λύσεις θὰ δημοσιεύωνται μετὰ τρεῖς ἑβδομάδας ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῶν παιγνίων.

β') Μετὰ τῶν λύσεων θὰ δημοσιεύωνται τὰ ὀνόματα τῶν λυτῶν, παρ' ἑκάστῳ δὲ θὰ σημειοῦται ὁ ἀριθμὸς τῶν παιγνίων ἅτινα ἔλυσεν ἐπιτυχῶς.

γ') Λύσεις ἐκπρόθεσμοι ἢ δυσανάγνωστοι δὲν λαμβάνονται ὑπ' ὄψει. Εἰς τὸ ὄπισθεν μέρος τῶν φακέλλων ἐντὸς τῶν ὁποίων ἀποστέλλονται λύσεις ἀνάγκη νὰ σημειοῦνται πρὸς διάκρισιν αἱ λέξεις : *Λύσεις παιγνίων*.

δ') Εἰς τὸ τέλος τῆς τριμηνίας ἀναθεωρουμένων τῶν λύσεων θὰ βραβευθῶσι τρεῖς οἱ ἐπιστείλαντες τὰς περισσοτέρας καὶ δυσκολωτέρας, λαμβάνοντες : ὁ α' *τὸν Α' τόμον τοῦ Ἐγκυκλοπαιδικοῦ Λεξικοῦ*, ὁ β' *τὸ νεώτατον ἔργον τοῦ Ἰουλίου Βὲρν Famille-sans-nom*, εἰκονογραφημένον καὶ χρυσόδετον, ὁ γ' *τοὺς δύο τόμους τῶν ποιημάτων Σούρῆ* — πάντα παραδοτέα ἐν Ἀθήναις.

ε') Παίγνια ἄξια λόγου ἀποστελλόμενα ὑπὸ ἀναγνωστῶν τῆς Ἑστίας δημοσιεύονται εὐχαρίστως. Ὁ ἐπιστέλλων τὰ περισσότερα καὶ κάλλιτερα κατὰ τὴν τριμηνίαν ταύτην θὰ λάβῃ ὡς ἀμοιβὴν εἰς τὸ τέλος αὐτῆς *ἓν Δόμινον* κοκκάλινον ἐντὸς κομψῆς θήκης, παραδοτέον ἐνταῦθα.

1. — Γρῖφος.

ΠΑΝΤΤΤΑ

2. — Δόμινον

Μαγικὸν τετράγωνον.

Ἀπὸ τὰ 28 κόκκαλα ἀφαιρέσατε 3, ὥστε νὰ μείνουν 25. Μὲ τὰ 25 αὐτὰ σχηματίσατε τετράγωνον θέτοντες ἀνὰ 5 κατὰ πλάτος καὶ μῆκος οὕτως ὥστε ν' ἀποτελῇ ἑκάστη πεντάς, ὁριζοντίως καὶ καθέτως τὸν αὐτὸν ἀριθμὸν σημείων, 27. Ποῖα κόκκαλα θ' ἀφαιρέσετε, πῶς θὰ τεθοῦν τὰ λοιπά ;

Πειραιεύς. Π. Χ.

3. — Αἴνιγμα.

Ἂν ἀπὸ τὰ ὀλίγα μας νὰ λάβῃς ἓν θελήσῃς,
Θὰ στέψῃ τὸ ὑπόλοιπον ἡ χάρις βασιλίσσης.

Πάτραι Ἀμάραντος.

4. — Ἐρώτησις.

Τίνος ποιητοῦ εἶνε τὸ δίστιχον :

Τὸ κύτταγμά σου τὸ γλυκὸ εἶν' τῶν καρδιῶν ὁ κλέφτης·
Ἂν δὲν πιστεύῃς 'ρώτησε νὰ σοῦ τὸ πῇ ὁ καθρέφτης.

ΛΥΣΕΙΣ

39 — Σκάκι.

Λευκὰ	Μαῦρα
1) ζ2—η2	β4—β3
2) δ2—γ3	γ1—γ1
3) η2—η1+	
1)... ...	ζ4—η3
2) δ2—ε3	δ1--ε1
3) η2—η1+	

43. **Ἀπορία.** — Τὸ αὐγό.

44. **Γρῖφος.** — Οὐδεὶς ἄλυπος τὸν βίον διήγαγεν.

45. **Συμπλήρωσις :**

Λησμόνει σύ· ἐγὼ ἐμπρὸς ποτὲ δὲν θὰ βαδίσω,
Καὶ μὲ ἀρέσκει συνεχῶς νὰ στρέφωμαι ὀπίσω.
Μ' ἀρκεῖ, μ' ἀρκεῖ τὸ ὄνειρον τῶν παρελθόντων χρόνων.
Τὸ ᾆσμα ἔτι ἀντηχεῖ τῶν πρώτων ἀηδόνων.

('Αχ. Παράσχου, Τόμ. Γ' σ. 109).

46. **Αἴνιγμα.** Ὄνος, γόνος, μόνος, τόνος, φόνος.

47. **Πιᾶτο 'ς τὸν ἀέρα.** Κατὰ τὴν δοθεῖσαν ἐξήγησιν.

ΛΥΤΑΙ

Ἀθηνῶν : Ε. Β. Ρ, Α. Ἀποστολοπούλου, Μῆτζος, Κ. Βελλίνης.

Καλαμῶν : Γ. Σ. Μανέας.

Πύργου : Α. Καμβιώτης.

Χάλκης : Γ. Μ Κ.

"LA NEW YORK,,

Η ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ

ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙ ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑ

ΙΔΡΥΘΕΙΣΑ ΤΩι 1845

ΕΓΓΥΗΤΙΚΟΝ ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ

ΟΛΟΚΛΗΡΟΝ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΜΕΝΟΝ ΤΗ 1 ΙΑΝΟΥΑΡ. 1889

ΦΡ 484,000,000 ΦΡ

ΑΜΟΙΒΑΙΑ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΔΙ' ΩΡΙΣΜΕΝΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΤΡΩΝ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ

Οἱ ἀσφαλιζόμενοι εἶνε οἱ μόνοι ἰδιοκτῆται τοῦ ἐγγυητικοῦ κεφαλαίου καὶ τῶν κερδῶν.

ΠΡΟΙΚΟΔΟΤΗΣΙΣ ΤΕΚΝΩΝ

Ἐξασφάλισις κεφαλαίου ἢ ἐτησίου εἰσοδήματος μετὰ 10, 15 ἢ 20 ἔτη.

Γενικὸς ἀντιπρόσωπος ἐν Ἀθήναις

Δ. Γ. ΜΑΚΚΑΣ

Γραφεῖον παρὰ τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1890 - 2104

Digitized by Google

493

Περίοδος δευτέρα

ΕΣΤΙΑ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΗ

ΕΝ ΤΩι ΕΣΩΤΕΡΙΚΩι		ΕΝ ΤΩι ΕΞΩΤΕΡΙΚΩι
Συνδρομη Εξαμηνος Δρ. 8	ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΙΔΡΥΘΕΝ ΤΩι 1876	Συνδρομη Εξαμηνος Φρ. 10
Συνδρομη Ετησια Δρ. 15	Βραβευθὲν ὑπὸ τοῦ ἐν Παρισίοις Συλλόγου πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν ἑλλ. σπουδῶν,	Συνδρομη Ετησια Φρ. 20
Τιμη Φυλλου Λεπ. 30	ἀξιωθὲν ἀργυροῦ μεταλλίου ἐν τῇ ἐκθέσει τῆς Δ' Ὀλυμπιάδος	Τιμη Φυλλου Λεπ 40
ΑΙ ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑΙ	καὶ χαλκοῦ ἐν τῇ Παγκοσμίῳ Ἐκθέσει τοῦ 1889.	ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

1890—Τόμος Α',ἀριθ. 14. | ΕΚΔΟΤΑΙ Ν. Γ. ΠΟΛΙΤΗΣ ΚΑΙ Γ. ΔΡΟΣΙΝΗΣ | Ἀθῆναι, 8 Ἀπριλίου.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ: (Ἐν τῷ φύλλῳ) Η ΛΥΓΕΡΗ ὑπὸ Ἀνδρέα Καρκαβίτσα.— ΙΩΑΝΝΗΣ ΣΟΥΤΣΟΣ ὑπὸ Χ. Μελετοπούλου.— ΟΥΡΑΝΙΑ ὑπὸ Κ. Φλαμμαριόν.—ΕΞ ΑΝΑΓΝΩΣΕΩΣ: Η ΤΡΟΦΗ ΚΑΙ Ο ΠΛΟΥΤΟΣ ὑπὸ Ἰω. Σούτσου. — ΠΑΤΙΝΑΔΑ ΠΑΣΧΑΛΙΑΤΙΚΗ ποίημα ὑπὸ Ἀργύρη Ἐφταλιώτη. — ΜΙΚΡΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ. — ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ: *Ἀνάλεκτα, Χρονικά, Παντοῖα, Εἰκόνες, Ἐδῶ κ' ἐκεῖ, Τρεῖς γνῶμαι καθ' ἑβδομάδα, Μία συμβουλὴ καθ' ἑβδομάδα.* — (Ἐν τῷ παραρτήματι): ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑΙ ΚΑΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑΙ ΕΙΔΗΣΕΙΣ. — ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ. — ΝΕΑ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ. — ΤΗΛΕΦΩΝΗΜΑΤΑ. — ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ. — ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΝ. — ΠΑΙΓΝΙΑ.

ΕΙΚΟΝΕΣ: ΡΩΜΑΙΑ ΚΟΡΗ, εἰκὼν Τόμβα. — Ο ΚΥΡΙΟΣ ΜΟΥ ΚΑΙ Ο ΘΕΟΣ ΜΟΥ, εἰκὼν Λ. Φέλδμανν. — ΤΕΣΣΑΡΑ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑ ΚΟΣΜΗΜΑΤΑ.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑΙ ΚΑΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑΙ

Πλὴν τῆς γαλλικῆς κυβερνήσεως, ἥτις πρὸ καιροῦ μελετᾷ τὴν ἵδρυσιν μνημείου ἐν Σφακτηρίᾳ εἰς μνήμην τῶν κατὰ τὴν ναυμαχίαν τοῦ Ναυαρίνου φονευθέντων γάλλων, καὶ ἡ ῥωσσικὴ κυβέρνησις σκοπεῖ νὰ πράξῃ τὸ αὐτό, πρὸς τοῦτο δὲ ἐζήτησε σχετικὰς πληροφορίας περὶ ἐξευρέσεως τοῦ ἀναγκαίου ὑλικοῦ.

— Ἐγένετο τὴν ἑβδομάδα ταύτην ἡ εἰς Ὀλυμπίαν ἐκδρομὴ τῶν φοιτητῶν ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν τοῦ ὑφηγητοῦ τῆς ἀρχαιολογίας κ.Θ.Σοφούλη. Τῆς ἐκδρομῆς μετέσχον 85 φοιτηταί. ἠκολούθησε δὲ ὁ καθηγητὴς κ. Σ Λάμπρος καὶ ἄλλοι λόγιοι καὶ ἐπιστήμονες.

— Εἰσήχθη ἡ διδασκαλία τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης ἐν τῇ ἀνωτάτῃ ὀθωμανικῇ σχολῇ τῆς Σμύρνης Ἰδαδιέ.

— Ἐν Μεσολογγίῳ συνέστη ἐπιτροπὴ πρὸς συλλογὴν ἐράνων ὑπὲρ ἀνεγέρσεως μνημείου ἐπὶ τῆς νησῖδος Κλεισόβης.

ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ

1 Ἀπριλίου. Μετὰ τῆς συνήθους ἐπισημότητος ἑωρτάσθη τὸ Πάσχα ἐνταῦθα καὶ ἐν ταῖς ἐπαρχίαις. Ἐν τῷ μητροπολιτικῷ ναῷ ἐγένετο κατὰ τὸ μεσονύκτιον ἡ ὑπαίθριος Ἀνάστασις ὑπὸ τὸν κρότον τῶν τηλεβόλων. Παρέστησαν ἐν αὐτῷ τὸ ὑπουργικὸν συμβούλιον καὶ αἱ ἀρχαί, οὐχὶ δὲ ὁ βασιλεὺς ὡς ἄλλοτε.

3 Ἀπριλίου. Κατὰ παλαιὸν ἔθιμον σήμερον, τρίτην ἡμέραν τοῦ Πάσχα ἑωρτάσθησαν τὰ λεγόμενα «Παναθήναια», καθ' ἃ πλῆθος λαοῦ ἀνέρχεται εἰς τὴν Ἀκρόπολιν καὶ συρρέει εἰς τοὺς περὶ αὐτὴν λόφους. — Μετὰ μεσημβρίαν ἀνῆλθε δι' ἀεροστάτου ὁ ἀεροναύτης Σπελτερίνη, ἀφικόμενος πρὸ ἡμερῶν ἐνταῦθα ὅπως ἐκτελέσῃ τοιαύτας μικρὰς ἀεροπορίας. Κατὰ τὴν πρώτην ταύτην ἀνάβασιν ἀνῆλθον καὶ ἄλλοι τινὲς περίεργοι. Κατέβη δὲ τὸ ἀερόστατον αἰσίως μετά τινας ὥρας ἐν τῇ πρὸς Κηφισσίαν ὁδῷ.—Ἐκ τοῦ ἐπικρατοῦντος κατὰ τὰς ἡμέρας τοῦ Πάσχα κακίστου ἐθίμου τῶν πυροβολισμῶν ἐτραυματίσθησάν τινες ἀλλ' εὐτυχῶς ὄχι καιρίως.

5 Ἀπριλίου. Ἐδημοσιεύθη σύμβασις μετὰ τῆς ἀγγλικῆς κυβερνήσεως καθ' ἣν ὁ δασμὸς τῆς εἰς Ἀγγλίαν εἰσαγομένης σταφίδος ἀπὸ 7 σελινίων καθ' ἑκατόλιτρον κατεβιβάσθη εἰς 2 σελίνια. Εἰς ἀντάλλαγμα ἡ ἑλληνικὴ κυβέρνησις ἐλαττώνει τὸν δασμὸν προϊόντων τινων ἐξ Ἀγγλίας εἰς Ἑλλάδα εἰσαγομένων. — Χθὲς ἀφίκετο ὁ αναμενόμενος υἱὸς τοῦ πρίγκηπος τῆς Οὐαλίας.

ΝΕΑ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ

Στοιχειώδη μαθήματα τῆς Τηλεγραφικῆς κατὰ μετάφρασιν ἐκ τοῦ γαλλικοῦ τῶν κ. κ. *L. Michaut* *καὶ M. Gillet* ὑπὸ *Γ. Α. Κουντούρη.* [Ἐκ τοῦ *Βιβλιοπωλείου τῆς 'Εστίας* τοῦ κ. Γ. Κασδόνη ἐξεδόθη ἄρτι τὸ πρό τινος ἀγγελθὲν βιβλίον τοῦτο ἐν ἑλληνικῇ μεταφράσει λίαν ἐπιτυχεῖ τοῦ καθηγητοῦ καὶ πρώην τηλεγραφικοῦ ὑπαλλήλου κ. Γ. Κουντούρη. Τὸ βιβλίον ἀναπληροῖ ἐπαισθητὴν ἔλλειψιν εἰς τὸν κλάδον τοῦτον ἐν Ἑλλάδι, καθ' ὅσον, ἐξαιρέσει μονογραφιῶν τινων, εἶνε *τὸ πρῶτον συστηματικὸν* σύγγραμμα πρὸς ἐκμάθησιν τῆς τηλεγραφικῆς, τὸ ὁποῖον ἐκδίδεται παρ' ἡμῖν.

Οἱ συγγραφεῖς αὐτοῦ διαπρέποντες ἐν τῇ τηλεγραφικῇ ὑπηρεσίᾳ ὡς ἀνώτατοι ὑπάλληλοι ὁ μὲν ἐν τῇ Τεχνικῇ Διευθύνσει, ὁ δὲ ἐν τῷ Κεντρικῷ Γραφείῳ τῶν τηλεγράφων τῶν Παρισίων, ἐκ μακρᾶς πείρας διδασκόμενοι ἠθέλησαν διὰ τοῦ ἔργου τούτου νὰ παράσχωσι μὲν εἰς τοὺς πρακτικοὺς τηλεγραφητὰς ὁδηγὸν ὠφέλιμον καὶ ἀσφαλῆ, νὰ καταστήσωσι δὲ τοὺς ἐπιμελεῖς ἐκτελεστὰς ἱκανοὺς νὰ φθάσωσι ταχέως εἰς χειρισμὸν ἀκριβῆ καὶ ἅμα νὰ διατελῶσιν αὐτοὶ οὗτοι μηχανικοὶ τοῦ συστήματος, πραγματευόμενοι δὲ μόνον περὶ τοῦ συστήματος Μόρς, τοῦ καὶ παρ' ἡμῖν ἐν χρήσει, ἐκπληροῦσιν ἅπαντας τοὺς ἐν τῷ 1ῳ ἄρθρῳ τοῦ διατάγματος περὶ «Σχολῆς τῶν μαθημάτων τῆς Τηλεγραφίας» ἐν Ἑλλάδι ἀναφερομένους ὅρους.

Ἐν τῷ βιβλίῳ περιλαμβάνονται λίαν εὐμεθόδως καὶ ἐν μεγίστῃ τάξει καὶ σαφηνείᾳ ὅσα ἐκ τῶν μαθημάτων τῆς Φυσικῆς καὶ τῆς Χημείας εἰσὶν ἀναγκαῖα τῇ τηλεγραφικῇ· διὰ τῆς ἐπισταμένης δ' ἀναγνώσεως αὐτοῦ δύναται ὁ μὴ σκοπῶν νὰ ἐπιδοθῇ εἰς τὴν τηλεγραφικὴν νὰ ἐννοήσῃ εὐκόλως τὴν λειτουργίαν αὐτῆς.

Τὰ περιεχόμενα τοῦ βιβλίου ἐπηυξήθησαν καὶ συνεπληρώθησαν διὰ νέου κεφαλαίου *περὶ διπλῆς μεταβιβάσεως ἢ συγχρόνου ἀνταποκρίσεως*, ὅπερ ἐνχειρογράφῳ οἱ συγγραφεῖς ἔπεμψαν πρὸς τὸν μεταφραστήν, ἵνα συμπεριλάβῃ ἐν τῇ ἑλληνικῇ μεταφράσει, ἥτις οὕτω *εἶνε πληρεστέρα τοῦ γαλλικοῦ πρωτοτύπου, καθὸ περιέχουσα ἓν ἐπὶ πλέον κεφάλαιον ὅπερ ἐλλείπει ἐκ τοῦ γαλλικοῦ βιβλίου.* Πρὸς κατανόησιν ἀκριβῆ τοῦ κειμένου τὸ βιβλίον περιέχει καὶ 86 σχήματα καὶ εἰκόνας, ἄριστα ἐξειργασμένας, εἶνε δ' ἐκτετυπωμένον μετὰ πολλῆς φιλοκαλίας. *Τιμᾶται δρ. 5*].

Digitized by Google

—**Les Impératrices Byzantines.** Lecture faite à la séance annuelle de la Société d' Histoire Diplomatique le 28 mai 1889 par *Et. Carathéodoris Effendi*. Extrait de la Revue d' Histoire Diplomatique. Paris. E. Leroux, 1889. σελ. 47 8ον.

[Ἡ πραγματεία αὐτὴ τοῦ κ. Στ. Καραθεοδωρῆ, ἐνέχουσα ὅλην τὴν χάριν καὶ τὴν εὐχέρειαν ἀναγνώσματος γενομένου ἐνώπιον ἐκλεκτῆς καὶ πεφωτισμένης ὁμηγύρεως, εἶναι συγχρόνως καὶ μονογραφία ἱστορικὴ καλλίστη *Περὶ τῶν αὐτοκρατειρῶν τῆς Κωνσταντινουπόλεως*, ἑβδομήκοντα καὶ ἐννέα τὸν ἀριθμόν, ἀπὸ τοῦ πρώτου Κωνσταντίνου μέχρι τοῦ τελευταίου, ἐξ ὧν ἑξήκοντα καὶ δύο ἀποκλειστικῶς βυζαντιναί. Ὅπως δὲ εἶναι φυσικὸν περὶ πασῶν τούτων τῶν ἐστεμμένων γυναικῶν δὲν ἦτο οὔτε δυνατὸν οὔτε ἀναγκαῖον νὰ γείνῃ ἴσος λόγος, διότι καὶ ἡ ἱστορικὴ αὐτῶν σημασία δὲν ὑπῆρξεν ἡ αὐτή. Καὶ τὸ μὲν πολὺ πλῆθος αὐτῶν ἐπιφαίνεται δι' ὀλίγων λέξεων εἰς τὴν γενικὴν ἐπισκόπησιν τῶν διαφόρων τῆς βυζαντινῆς ἱστορίας περιόδων, ὅσαι δὲ πολὺ ἢ μᾶλλον πλεῖστον ἐπέδρασαν εἰς τὰ σύγχρονα αὐτῶν γεγονότα, περὶ τούτων καὶ μακρότερος γίνεται λόγος καὶ ἄξιαι ἀναγνώσεως εἶναι καὶ αἱ περὶ αὐτῶν συνεπιφερόμεναι κρίσεις, ὄχι βέβαια πάντοτε νέαι διὰ τοὺς μεμυημένους τὰ τῶν σκοτεινῶν ἐκείνων περιόδων τῆς πατρίου ἱστορίας, ἄριστα ὅμως διατετυπωμέναι καὶ αὐταὶ καὶ αἱ ἱστορικαὶ ἀφηγήσεις καὶ διὰ τοὺς ὀλίγους καὶ διὰ τοὺς ἄλλους τοὺς πολλούς. Τὰ περὶ Ἀθηναΐδος καὶ Πουλχερίας, τὰ περὶ Θεοδώρας καὶ τὰ περὶ Εἰρήνης μεγάλα κεφάλαι, τὰ συναποτελοῦντα σχεδὸν τὴν ὅλην πραγματείαν, θὰ τέρψωσιν ἅμα καὶ θὰ διδάξωσι, διὰ τοῦτο δὲ καὶ θὰ ηὐχόμεθα πολλοὶ ν' ἀναγνώσωσι τὸ καλὸν τοῦτο φυλλάδιον, οὗτινος μέρη τινα θὰ ἐξελληνισθῶσιν ἴσως βραδύτερον καὶ θὰ δημοσιευθῶσιν ἐν τῇ Ἑστίᾳ. Σ.]

— Ὁ γνωστὸς Ἄγγλος ἑλληνιστής, αἰδ. Κος H. F. Tozer, ἐδημοσίευσεν κατ' αὐτὰς ἐν Ὀξωνίᾳ (Clarendon press) ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν «αἱ νῆσοι τοῦ Αἰγαίου» (The Islands of the Aegean) κομψὸν βιβλίον περιέχον τὰς ἤδη κατὰ τὸ πλεῖστον δημοσιευθείσας εἰς Ἀγγλικὰ περιοδικὰ περιηγήσεις του. Κατὰ τὸ ἔτος 1874 ἐπεσκέφθη τὰς νήσους Δῆλον, Τῆνον, Κρήτην, Νάξον, Ἴον, Σίκινον, Θήραν, Ἀντίπαρον καὶ Πάρον, μετὰ δώδεκα δὲ ἔτη (κατὰ τὸ 1886) τὴν Λέσβον, Χίον, Σάμον, Πάτμον, καὶ Ρόδον. Πέρυσι συνεπλήρωσε τὸ ἀρχικὸν σχέδιόν του ἐπισκεφθεὶς καὶ τὰς βορειοτέρας νήσους Λῆμνον, Θάσον καὶ Σαμοθράκην. Τὰς Ἑλληνικὰς ταύτας νήσους ὀλίγοι περιηγηταὶ ἐπισκέπτονται καὶ ὀφείλομεν χάριτας εἰς τὸν λόγιον Ἄγγλον ὅστις, ἔχων ἄριστα ἐφόδια τὴν ἑλληνομάθειαν ἀφ' ἑνὸς καὶ ἀφ' ἑτέρου τὴν πρὸς τὴν νεωτέραν Ἑλλάδα εὐμένειαν περιῆλθεν αὐτὰς ἐρωτῶν, μανθάνων καὶ γράφων τὰς ἐντυπώσεις του καὶ τὰς παρατηρήσεις. Ἡ ἀφήγησις τοῦ τριπλοῦ του περίπλου θὰ ἐφελκύσῃ ἴσως καὶ ἄλλων Ἄγγλων περιηγητῶν τὴν περιέργειαν, ἀλλὰ πρὸ πάντων ἐνδιαφέρει ἡμᾶς, τοὺς ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἀγνοοῦντας τὰ τῆς ἡμετέρας πατρίδος. Τὸ βιβλίον τοῦ Κου Tozer εἶναι ἀνάγνωσμα διδακτικὸν καὶ τερπνὸν συγχρόνως.

Β'

— Ἐν τῷ ἀγγλικῷ περιοδικῷ «University Paper» τῆς Ὀξφόρδης ἐδημοσιεύθη ἄρθρον τοῦ κ. Γ. Ν. Καλλισπέρη περὶ τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς προφορᾶς καὶ τῆς ἀξίας τῆς νεοελληνικῆς γλώσσης.

— Ἤρξατο ἐκδιδομένη Β' περίοδος τῆς **Ἑλληνικῆς Βιβλιοθήκης** εἰς τομίδια ἐξ 96 σελίδων τιμώμενα πρὸς λεπτὰ 50 ἕκαστον. Ἐξεδόθησαν μέχρι τοῦδε τέσσαρα τομίδια περιέχοντα τὸν **Ἀθηναῖον Χρυσοθήραν**, ἀθηναϊκὴν ἠθογραφίαν ὑπὸ *Μιχ. Μητσάκη* καὶ τὸν **Νικόλαν Σιγαλὸν** ἀθηναϊκὴν μυθιστορίαν ὑπὸ *Γρ. Ξενοπούλου*. Εἰς τὴν Ἑλληνικὴν βιβλιοθήκην ἐγγράφονται συνδρομηταὶ προπληρώνοντες δρ. 10 ἐτησίως ἢ δρ. 6 καθ' ἑξαμηνίαν. Ἐκδότης δ' αὐτῆς εἶνε τὸ Βιβλιοπωλεῖον καὶ Τυπογραφεῖον «Κορίννης» ὁδ. Προαστείου, 10.

— Ὑπὸ τὸν τίτλον «*Un Empereur Byzantin au dixième siècle, Nicéphore Phocas*» ἐξεδόθη πρὸ μικροῦ ἐκ τῶν πιεστηρίων τοῦ τιμαλφοῦς δι' ἅπαντα τὸν ἑλληνισμὸν τυπογραφείου Firmin Didot ἐν Παρισίοις, ὀγκώδης καὶ καλλιτεχνικώτατος τόμος, εἰς μέγα τέταρτον, ἐξ 780 σελίδων, μετὰ γεωγραφικῶν πινάκων, πλείστων εἰκόνων καὶ χρωμολιθογραφιῶν, περιέχων πλήρη μονογραφίαν ἑνὸς τῶν ἐνδοξοτέρων Αὐτοκρατόρων οἵτινες ἐκάθησαν ἐπὶ τοῦ Βυζαντινοῦ θρόνου. Ὁ συγγραφεύς, Κος Γουσταῦος Schlumberger, εἶναι ἀπὸ πολλοῦ γνωστὸς παρ' ἡμῖν διά τε τὸν θελκτικώτατον αὐτοῦ «Περὶ τῶν Πριγκηπονήσων» τόμον, τήν τε λαμπροτάτην καὶ κλασσικὴν αὐτοῦ περὶ Βυζαντινῶν μολυβδοβούλλων συγγραφήν, καὶ τὰς λοιπὰς ἐπιστημονικὰς περὶ τοῦ μεσαιωνικοῦ ἑλληνισμοῦ μελέτας αὐτοῦ. Νέος φόρος εὐγνωμοσύνης ἐθνικῆς ὀφείλεται τῷ σοφῷ καὶ ἀκαμάτῳ συγγραφεῖ, ὅστις οὐδενὸς ἐφείσθη κόπου πρὸς ὅσον ἔνεστι ἀκριβῆ ἀφήγησιν καὶ κρίσιν τῶν τε γεγονότων τοῦ χρυσοῦ αἰῶνος τῆς Βυζαντινῆς Αὐτοκρατορίας, καὶ τοῦ βίου καὶ τῶν κατορθωμάτων, καθ' ὅλας τὰς ἐπόψεις, τοῦ ἐνδόξου καὶ τόσον ἀώρως καὶ οἰκτρῶς θανόντος Νικηφόρου τοῦ Φωκᾶ. Πολυμάθεια εὐρεῖα, ἀμεροληψία ἱστορικὴ εὐσυνείδητος πρός τε τὰ θρησκευτικὰ καὶ πολιτικὰ ἡμέτερα ζητήματα, ἥκιστα ἀπαντῶσα δυστυχῶς εἰς πλείστας περὶ Βυζαντινῶν τῆς Ἑσπερίας συγγραφάς, ὕφος κομψότατον καὶ ἔντεχνον, πλεῖσται ὅσαι νέαι ἔρευναι καὶ περὶ τῆς τοσοῦτον ἐνδιαφερούσης τὴν ἡμετέραν Ἱστορίαν ἐποχῆς ταύτης, τοῦ δεκάτου αἰῶνος πληροφορίαι ἐκ πηγῶν μέχρι τοῦδε ἀπροσίτων, ταῦτα ὀλίγα ἐκ τῶν πλεονεκτημάτων τῶν διακρινόντων τὴν τοῖς Ἕλλησι πρὸ πάντων πολύτιμον συγγραφὴν τοῦ Κου Schlumberger. Ταύτην γνωστοποιοῦντες σήμερον ἁπλῶς τῷ ἡμετέρῳ δημοσίῳ, ἐπιφυλαττόμεθα ὅπως ἐπιχειρήσωμεν προσεχῶς ἐκτενεστέραν καὶ ἀξιωτέραν μελέτην τοῦ κατὰ πάντα ἀξιολόγου διὰ τὸ Πανελλήνιον πονήματος τοῦ σοφοῦ Γάλλου Ἀκαδημαϊκοῦ. Κ'

— *D. Milelli*: **Il libro delle prose** οὕτως ἐπιγράφεται κομψότατος τόμος ἐκ 340 σελίδων, συγγραφεὶς ὑπὸ ἰταλοῦ λογογράφου καὶ ποιητοῦ, γνωστοῦ καὶ ἐξ ἄλλων προγενεστέρων αὐτοῦ ἔργων. Ὁ τόμος οὗτος διαιρούμενος εἰς δύο μέρη περιέχει δύο δωδεκάδας ἄρθρων καλολογικῶν, πραγματευομένων ἐπιχαρίτως ποικιλώτατα θέματα καὶ ἀναφερομένων ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ εἰς ἰταλοὺς καὶ ἀλλοδαποὺς λογίους. Δύο τῶν ἄρθρων φέροντα τίτλους Un Greco καὶ Un altro Greco ἀναφέρονται εἰς δύο ἕλληνας λογίους, τὸν κ. Δ. Βικέλαν καὶ τὸν κ. Γ. Δροσίνην, ἐκ τῶν στίχων τῶν ὁποίων παρατίθενταί τινες ἐν ἐμμέτρῳ καὶ πεζῇ μεταφράσει.

— **Περὶ ἐμψυχώσεως τῆς Ἑλληνικῆς ναυτιλίας** ὑπὸ *Ε. Ἐμπειρίκου*. Ἀθήνησιν ἐκ τοῦ τυπογραφείου Π. Λεώνη 1890, 8ον σ. 31.

— **Ἑρμηνεία** τοῦ πρώτου κεφαλαίου τῆς πρὸς Γαλάτας ἐπιστολῆς τοῦ Ἀποστόλου Παύλου. Διατριβὴ ἐπὶ ὑφηγεσίᾳ *Ἐμμανουὴλ Ι. Ζολώτα*, προλύτου τῆς Θεολογίας. Ἐν Ἀθήναις ἐκ τοῦ τυπογραφείου Ἀδελφῶν Περρῆ 1890, 8ον σ. 56.

ΤΗΛΕΦΩΝΗΜΑΤΑ

ΑΙΤΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

Ὁ λιμὴν τῶν Ἀλῶν. Ἐν ταῖς ἐφημερίσι συχνότατα ἀπήντησα τὴν ὀνομασίαν Λιμὴν τῶν Ἀλῶν, ἀποδιδομένην εἰς τὸ παρὰ τὸν σιδηρόδρομον τμῆμα τοῦ λιμένος

Digitized by Google

Πειραιῶς. Ἀνατρέξας δ' εἰς τὸ «Ἐγκυκλοπαιδικὸν λεξικὸν» τοῦ κ. Πολίτου ἀνέγνων ἐν λέξει Ἁλαί, ὅτι οὕτω καλεῖται «κατὰ τὴν κοινῶς παραδεδεγμένην γνώμην «ἡ παρὰ τὸν σταθμὸν τοῦ σιδηροδρόμου Ἀθηνῶν Πει-«ραιῶς εἰσοχὴ τοῦ μεγάλου λιμένος Πειραιῶς, ἥτις κατὰ «τὸ πλεῖστον πηλόχωστος οὖσα πρότερον ἀνεκαθάρθη «καὶ ἐπλατύνθη ἐπ' ἐσχάτων.» Ἀλλ' ἐν τῷ τελευταίῳ φυλλαδίῳ τοῦ πειραϊκοῦ περιοδικοῦ συγγράμματος *Ἀπόλλωνος* ὁ σοφὸς ἀρχαιολόγος κ. Α. Ρ. Ραγκαβῆς σημειοῖ ὅτι παρ' οὐδενὶ τῶν συγγραφέων εὑρίσκεται ἡ ὀνομασία Ἁλῶν λιμήν, καὶ ὅτι Ἁλῶν λιμὴν οὐδεὶς ποτε ὑπῆρξεν ἐν Πειραιεῖ καὶ τοῦ ὀνόματος ἄτοπος χρῆσις γίνεται, ὁ δὲ νῦν καλούμενος Ἁλῶν λιμὴν ἐκαλεῖτο ὑπὸ τῶν ἀρχαίων Κωφὸς λιμήν. Σᾶς παρακαλῶ λοιπὸν νὰ μὲ πληροφορήσητε, εἰ δυνατόν, πόθεν ἐπεκράτησεν ἡ ἄτοπος αὕτη χρῆσις ἀνυπάρκτου ὀνομασίας πρὸς δήλωσιν λιμένος, ἄλλο ἔχοντος κατὰ τὴν ἀρχαιότητα ὄνομα;

Πειραιώτης.

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

Ἡ ὀνομασία Ἁλῶν λιμὴν δὲν εἶνε τόσον ἄτοπος, ὅσον παρίσταται. Ἀγνοοῦμεν δὲ πῶς διέφυγε τὴν ὀξυδέρκειαν τοῦ πολυμαθεστάτου κ. Α. Ρ. Ῥαγκαβῆ, ὅτι τὸ ὄνομα Ἁλαὶ κεῖται παρὰ Ξενοφῶντι (Ἑλλην. Β'. δ', 4 «εἰς τὸν ἐν Ἁλαῖς πηλόν»), ταύτας δὲ τὰς Ἁλὰς οἱ πλεῖστοι τῶν περὶ τὴν τοπογραφίαν τῆς Ἀττικῆς ἀσχοληθέντων μετὰ λόγου τοποθετοῦσιν εἰς τὸν παρὰ τὸν σιδηροδρομικὸν σταθμὸν μυχὸν τοῦ λιμένος Πειραιῶς, ὅστις διὰ τοῦτο ἀνέλαβε τὴν ἀρχαίαν ὀνομασίαν «Λιμὴν τῶν Ἁλῶν». Κωφὸς δὲ λιμὴν ἐκαλεῖτο οὐχὶ οὗτος, ἀλλ' ὁ ὄπισθεν τῆς Ἠετιωνείας (ὁ νῦν Κρεμμυδαροῦ), ὡς ἐπαρκῶς κατεδείχθη ὑπὸ τῶν πραγματευθέντων εἰδικῶς περὶ τῶν λιμένων τοῦ Πειραιῶς. Σ τ. Δ.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Μικρῷ φίλῳ, Αἴγιον. Ὅταν μεγαλώσετε τότε ἠμπορεῖτε νὰ γράψετε καὶ σεῖς εἰς τὴν Ἑστίαν στίχους, τώρα νὰ διαβάζετε τοὺς στίχους ποῦ γράφουν οἱ μεγάλοι. Ἀφοῦ θέλετε δημώδη ποίησιν, ζητήσατε τὴν πλουσιωτάτην συλλογὴν δημωδῶν ᾀσμάτων τῆς Ἠπείρου ἀπὸ τὸ Βιβλιοπωλεῖον Ἑστίας· ὀλίγα ἀντίτυπα μένουν καὶ τιμῶνται πρὸς 10 δρ.

κ. Κ. Μ. Σῦρον. Ἡ πρώτη ἐπιστολή σας ληφθεῖσα ἀσφαλῶς εἶχε δοθῇ ἐγκαίρως τῷ κ Γ. Κασδ.—Οἱ τόμοι τῆς Ἑστίας, πλὴν τῶν τοῦ παρελθόντος ἔτους, δὲν πωλοῦνται μετὰ τοῦ Δελτίου. Τιμὴ ἑκάστου φύλλου τοῦ Δελτίου λ. 10.

κ. κ. Ν. Δ. Ἀλεξάνδρειαν.—Π. Κ Βομβάην—Π. Δ. Κυδωνίας.--Κ. Ρ. Πόρτ-Σαΐτ. Ἀπεστείλαμεν τὰ φύλλα εἰς τοὺς ὑφ' ὑμῶν ἐγγραφέντας νέους συνδρομητάς. Σᾶς εὐχαριστοῦμεν διὰ τὰς φιλικὰς φροντίδας.

κ. κ. Α. Κ Πάτρας.— Σ. Κ. Λευκίμμην.— Χ Δ. Λάρισαν.—Χ. Χ. Μάδυτον.—Ι. Δ. Κ. Ἔφεσον.— Μ Χ. Ἀγρίνιον. Τὰ ζητηθέντα ἀπεστάλησαν ὑμῖν.

κ. Δ. Β. Παρισίους Ἐλήφθη· εὐχαριστοῦμεν· γράφομεν ἰδιαιτέρως.

κ. Α. Γ. Παρισίους. Ἀπαντῶμεν ἰδιαιτέρως.

κ. Λ Γρ. Breslau. Εὐχαριστοῦμεν· ἐν τῷ συνόλῳ δὲν εἶνε κακοὶ οἱ στίχοι, ἀλλ' ἔχουν κάτι τι τὸ τραχὺ καὶ ἄξεστον. Ἐν τούτοις μαρτυροῦν ποιητικὸν τάλαντον, τὸ ὁποῖον δύναται νὰ πολλαπλασιασθῇ διὰ καλῆς χρήσεως. Μὴ κάμνετε κατάχρησιν συνιζήσεων, μὴ περεισάγετε χάριν τῶν μέτρων ἢ τῆς ὁμοιοκαταληξίας λέξεις· αἱ ὁποῖαι δὲν εἶνε εἰς τὸν τόπον των, διατηρεῖτε παντοῦ τὸ λεπτὸν αἴσθημα τῆς γλώσσης ὅπερ διακρίνει τοὺς πλείστους στίχους σας Οἱ σταλέντες στίχοι δὲν ἐκρίθησαν ἄξιοι δημοσιεύσεως ἐν τῇ Ἑστίᾳ, οὔτε ἐδόθησαν εἰς ἄλλην καθημερινὴν ἐφημερίδα, ἥτις δὲν θὰ εἶχε κανένα λόγον νὰ τοὺς δημοσιεύσῃ. Εἰς μικροτέρας ἐπιβολῆς θέματα ἴσως θὰ εἴσθε εὐτυχέστερος, δοκιμάσετε.

κ. Κ. Μ. Σμύρνην. Δυστυχῶς ὄχι

κ. Β. Καζ. Ἐνταῦθα. Παιδαριώδες στιχούργημα.

Ἐνδιαφερομένῳ, Ληξούριον. Κανεὶς λόγος δὲν ἔγινε περὶ ἀναβολῆς.

κ Γ. Σ. Δ. Κ]πολιν. Τινὰ θὰ δημοσιευθοῦν κατ' ἐκλογήν.

κ. Π. Β. Ἀργοστόλιον Ἐλήφθησαν· τὰ ζητηθέντα ἀπεστάλησαν ὑμῖν.

κκ. Ι. Κ. Ἰθάκην.— Δ. Λ. Ληξούριον — Αἰδ. Β. Μ. Λ Τῆνον. Ἐλήφθησαν· σᾶς εὐχαριστοῦμεν.

Ἀφελεῖ. Ἐνταῦθα. Ἰδοὺ τί γράφει περὶ τῶν πολυτίμων κοσμημάτων ὁ πολὺς Ῥενὰν ἐν τῇ τρυφερωτάτῃ *Ἔμμα Κοζίλις*, ἥτις ἐδημοσιεύθη ἐσχάτως ἐν τῷ Supplemend littéraire τοῦ Figaro (29 Μαρτίου 1890):

«Ἐπὶ τῶν γυμνῶν σωμάτων τῶν ἀρχαίων τὰ πολύτιμα κοσμήματα εἶχον λόγον ὑπάρξεως, ἡ δὲ Ἑλλάς, ἐπωφελουμένη πλάνας τινὰς τῆς Ἀνατολῆς, ἐτόλμησε νὰ ἀντιμετωπίσῃ τὸ ὑπὲρ πᾶν ἄλλο λεπτὸν καὶ δυσχερὲς τοῦτο πρόβλημα, τὴν διὰ τεχνητῶν δηλαδὴ στολισμάτων ἐπικόσμησιν τοῦ ἀριστουργήματος τῆς φύσεως, τοῦ ζωντανοῦ σώματος ὡραίας γυναικός Ἀλλ' εἰς τὰ ψυχρά μας κλίματα καὶ μὲ τὰς ἰδέας τῆς χριστιανικῆς ταπεινοφροσύνης καὶ μετριότητος τὰ τοιαῦτα κοσμήματα οὐδένα πλέον ἔχουσι λόγον. Τὸ κατ' ἐμέ, ᾐσθάνθην πάντοτε πρὸς τὰ προσκολλήματα ἐκεῖνα ὄχι ὀλίγην ἀντιπάθειαν. Καὶ τί προσθέτουν, διὰ τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ, τὰ κρεμάσματα ἐκεῖνα τῶν ἀγρίων, τὰ βεδουϊνικὰ ἐκεῖνα στολίσματα, εἰς τὸ μόνον πρᾶγμα τὸ ὁποῖον τῷ ὄντι ἀξίζει, εἰς τὴν γλυκύτητα καὶ τὴν ἀθωότητα τοῦ βλέμματος. Ἡ ἀρετὴ καὶ ἡ ἀκακία εἶναί ποτε δυνατὸν νὰ ἐκφρασθῶσι διὰ κοσμημάτων; Εὑρέθη ποτὲ κόσμημα διὰ τοὺς ὀφθαλμούς; Ὑπάρχει βέβαια ὁ ἀποτρόπαιος *σουρμές*, ἀλλὰ ποία γυνὴ σεβομένη ἑαυτὴν τὸν μεταχειρίσθη; Εἶναι φρικώδης ἰδέα νὰ βάφωνται αἱ χρυσαῖ στηλίδες τῆς οὐρανίας Ἱερουσαλήμ, νὰ μολύνηται τὸ στόμιον τῆς ἱερᾶς κρήνης εἰς τὸ βάθος τῆς ὁποίας διακρίνομεν τὸν θεὸν καὶ τὸν παράδεισον. Καὶ αὐτὸ τὸ χρῶμα, ἀκόμη, ὅταν τίθεται εἰς τὴν ὑπηρεσίαν οὕτως εἰπεῖν τῆς καλλονῆς, διὰ νὰ ἐκφράσω ὅλην μου τὴν ἰδέαν, μ' ἐνοχλεῖ καὶ μὲ ταράττει. Ἀρκεῖ τὸ λευκὸν καὶ τὸ μαῦρον· ταῦτα τὰ δύο, ὑπὲρ πᾶν ἄλλο καλλώπισμα, ἀφίνουσι τόπον εἰς τὰ ὄνειρα τοῦ ἐρῶντος καὶ κεκαλυμμένου σώματος . . . . . »

ΑΘΗΝΑΙ
ΥΠΟ ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΣΠΑΝΔΩΝΗ
ΤΗι ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑι ΠΟΛΛΩΝ ΛΟΓΙΩΝ

ΜΕΤΑ ΕΙΚΟΝΩΝ ΚΑΙ ΠΙΝΑΚΩΝ

Σύγγραμμα κατὰ τεύχη ἐκδιδόμενον καὶ περιέχον περιγραφὴν χωρογραφικήν, ἱστορικήν, κοινωνικήν, ἤτοι πλῆρες ὁδοιπορικόν.

Ἕκαστον τεῦχος ἐξ ἑνὸς ἢ δύο τυπογραφ. φύλλων, πινάκων, εἰκόνων ἐν τῷ κειμένῳ, ἰδίας χρωματιστῆς εἰκόνος καὶ παντοειδῶν κοσμημάτων τιμᾶται:

Ἐν Ἀθήναις δρ. 1. — Ἐν ταῖς ἐπαρχίαις δρ. 1,10. — Ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φρ. χρ. 1.

Ἐξεδόθησαν 3 τεύχη περιέχοντα τὸ *χωρογραφικὸν διάγραμμα τῆς Ἀττικῆς ὑπὸ Ἀντ. Μηλιαράκη*. Τὰ 3 προσεχῆ φυλλάδια θὰ περιλάβωσι τὸν *Πειραιᾶ* καὶ τὸ *Φάληρον*, ὡς ἐπίνεια τῶν Ἀθηνῶν ὑπὸ *Ἰακ. Δραγάτση*.

Τὰ ἐκδοθέντα τεύχη δύνανται οἱ ἀναγνῶσται τῆς Ἑστίας νὰ ζητήσωσιν ἀπὸ τοῦ Γραφείου αὐτῆς ἀποστέλλοντες τὸ ἀντίτιμον

Digitized by Google

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΝ

5 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1890

	Δραχ.	Λεπτ
ΟΜΟΛΟΓΙΑ ΕΘΝΙΚΩΝ ΔΑΝΕΙΩΝ		
Τῶν 26,000,000 πρὸς 5 % τοῦ 1874...	506	—
» 120,000,000 » 5 % τοῦ 1881...	568	—
» 170,000,000 » 5 % τοῦ 1885...	568	—
» 135,000,000 » 5 % τοῦ 1888...	475	—
» 30,000,000 » 5 % τοῦ 1889..	412	—
» 125,000,000 » 4 % τοῦ 1889...	450	—
Κτηματικαὶ ὁμολογίαι ἐθν. τραπέζης τῶν 60,000,000 μετὰ λαχείου φρ........	523	50
ΜΕΤΟΧΑΙ ΤΡΑΠΕΖΩΝ		
Ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος........	4460	—
Γενικὴ Πιστωτικὴ Τράπεζα..........	201	50
Τράπεζα Βιομηχανικῆς Πίστεως	90	25
Προνομιοῦχος Τράπεζα Ἠπειροθεσσαλίας.	—	—
ΜΕΤΟΧΑΙ ΕΤΑΙΡΙΩΝ		
Ἑταιρία Μεταλλευργείων Λαυρίου	144	—
Σιδηρόδρομοι Ἀθηνῶν - Πειραιῶς......	423	—
Σιδηροδρόμου Πύργου - Κατακώλου.....	138	50
ΝΟΜΙΣΜΑΤΑ		
Εἰκοσόφραγκον	24	58
Λίρα Ὀθωμανική	27	98
ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΑ		
Ἐπὶ Λονδίνου 3μηνον τραπεζικόν......	30	90
Ἐπὶ Λονδίνου Chèque	31	35
Ἐπὶ Παρισίων....................	1	23½
Ἐπὶ Παρισίων τρίμηνον τραπεζικόν....	1	22

ΠΑΙΓΝΙΑ

Β' ΤΡΙΜΗΝΙΑ 1890

5. — **Πρόβλημα**

Ποῖος θὰ φθάσῃ πρῶτος εἰς τὰ 100.

Λέγω εἰς ἕνα ἄλλον : — Παίζομεν ἓν παιγνίδιον εὐκολώτατον ; ν' ἀρχίσωμεν ἀπὸ τοὺς μικροτέρους ἀριθμούς, νὰ εἴπῃς σὺ ἢ ἐγὼ πρῶτος ἕνα ἀριθμὸν μονοψήφιον 1, 3, 7, ἀδιάφορον, ἔπειτα ὁ ἄλλος νὰ προσθέσῃ εἰς αὐτὸν τὸν ἀριθμὸν ποῦ θέλει, ὄχι μεγαλήτερον ἀπὸ 10 ὅμως, ὁ πρῶτος ὁμοίως. καὶ μὲ αὐτὸν τὸν τρόπον νὰ ἰδοῦμε ποῖος πρῶτος θὰ φθάσῃ εἰς τὰ 100 καὶ ἐκεῖνος νὰ κερδίζῃ..... Ὁ ἄλλος δέχεται καὶ ὅσας φορὰς παίζω, τὸν κερδίζω· ἐκεῖνος πεισμόνει, σκάζει, ἀρχίζει πάλιν καὶ πάντοτε χάνει. Πῶς κατορθώνω νὰ τον κερδίζω διὰ μαθηματικοῦ συλλογισμοῦ ἁπλουστάτου καὶ ἀσφαλοῦς ;

Βῶλος. Μαργαρίτα·

6. — **Μετασχηματισμός.**

Τίνος τρισυλλάβου λέξεως ἑλληνικῆς θηλυκοῦ γένους τὰ πέντε γράμματα ἀντιστρόφως τιθέμενα ἀποτελοῦσι πάλιν τὴν αὐτὴν λέξιν ;

Ἀθήνησι. Γ. Εὐθυμιάδης.

7 — **Κυβόλεξον.**

+	Ρ	+	+
Ρ	+	Δ	+
+	Δ	+	Ρ
+	+	Ρ	+

Κ]πολις. Ἰλισσός.

8. — **Αἴνιγμα.**

Μικροὶ μεγάλοι θὰ τωύρουν ἀπὸ τὴ χάρι πῶχει :
Κουράζεται τὸ φόρτωμα κι' ὁ φορτωμένος ὄχι.

Ἐν Πειραιεῖ Σφίγξ

ΛΥΣΕΙΣ

48. — **Ἀπορία.** Τὸ σφουγγάρι.

49. — **Κρυπτογράφημα.** — Ῥάπτε ξύλωνε δουλειὰ νὰ μὴ σοῦ λείπῃ.

50. — **Αἴνιγμα.** — Τὸ γράμμα Β.

51. — **Δόμινον**

Εἰς τὸν Γ μένουν τὰ κόκκαλα :

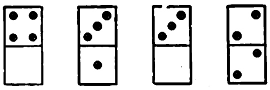

Εἰς τὸν Δ τὰ ἑξῆς :

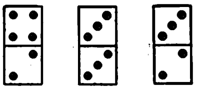

Σκεπασμένα ἀπομένουν τὰ ἑξῆς :

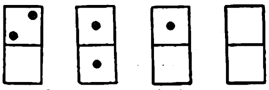

Τὸ παιγνίδιον ἐπαίχθη ὡς ἑξῆς :

1) Α 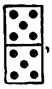, Β—, Γ 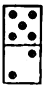, Δ 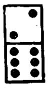

2) Α 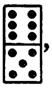, Β—, Γ 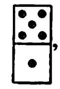, Δ 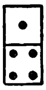

3) Α 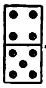, Β —, Γ —, Δ —,

4) Α 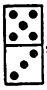, Β 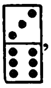, Γ—, Δ 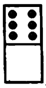

5) Α 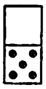

ΛΥΤΑΙ

Ἀθηνῶν: Κ. Βελλίνης Φ. Διαμαντόπουλος,
Κορίνθου: Χήδ
Σύρου: Γ. Μπουκλάκος
Πατρῶν: Σ. Γ Ἀνδροῦσσος.
Κερκύρας: Σ. Βροχίνης.
Λαμίας: Δ. Σ. Δ.
Χάλκης: Γ. Μ. Κόκκινος.
(;) Ξενιτεμμένος
Ἀδριανουπόλεως: Ἀριάδνη Σ. Ἀργυριάδου.

"LA NEW YORK,,

Η ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ

ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙ ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑ

ΙΔΡΥΘΕΙΣΑ ΤΩι 1845

ΕΓΓΥΗΤΙΚΟΝ ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ

ΟΛΟΚΛΗΡΟΝ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΜΕΝΟΝ ΤΗ 1 ΙΑΝΟΥΑΡ. 1889

ΦΡ 484,000,000 ΦΡ

ΑΜΟΙΒΑΙΑ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΔΙ' ΩΡΙΣΜΕΝΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΤΡΩΝ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ

Οἱ ἀσφαλιζόμενοι εἶνε οἱ μόνοι ἰδιοκτῆται τοῦ ἐγγυητικοῦ κεφαλαίου καὶ τῶν κερδῶν.

ΠΡΟΙΚΟΔΟΤΗΣΙΣ ΤΕΚΝΩΝ

Ἐξασφάλισις κεφαλαίου ἢ ἐτησίου εἰσοδήματος μετὰ 10, 15 ἢ 20 ἔτη.

Γενικὸς ἀντιπρόσωπος ἐν Ἀθήναις

Δ. Γ. ΜΑΚΚΑΣ

Γραφεῖον παρὰ τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1890 - 2109

Digitized by Google

Περίοδος δευτέρα

ΕΣΤΙΑ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΗ

ΕΝ ΤΩι ΕΣΩΤΕΡΙΚΩι

Συνδρομὴ ἑξάμηνος Δρ. 8
Συνδρομὴ ἐτησία Δρ. 15

Τιμὴ φύλλου λεπ. 30

ΑΙ ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑΙ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΙΔΡΥΘΕΝ ΤΩι 1876
Βραβευθὲν ὑπὸ τοῦ ἐν Παρισίοις Συλλόγου πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν ἑλλ. σπουδῶν, ἀξιωθὲν ἀργυροῦ μεταλλίου ἐν τῇ ἐκθέσει τῆς Δ' Ὀλυμπιάδος καὶ χαλκοῦ ἐν τῇ Παγκοσμίῳ Ἐκθέσει τοῦ 1889.

ΕΝ ΤΩι ΕΞΩΤΕΡΙΚΩι

Συνδρομὴ ἑξάμηνος Φρ. 10
Συνδρομὴ ἐτησία Φρ. 20

Τιμὴ φύλλου λεπ. 40

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

1890—Τόμος Α', ἀριθ. 15. | ΕΚΔΟΤΑΙ Ν. Γ. ΠΟΛΙΤΗΣ ΚΑΙ Γ. ΔΡΟΣΙΝΗΣ | Ἀθῆναι, 15 Ἀπριλίου.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ: (Ἐν τῷ φύλλῳ) ΡΟΒΕΡΤΟΣ ΧΑΜΕΡΛΙΓΓΙΟΣ ὑπὸ Λυσάνδρου Χατζηκώνστα. — Η ΛΥΓΕΡΗ ὑπὸ Ἀνδρέα Καρκαβίτσα.— ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΑ : *Ναυτικαὶ παροιμίαι Καστελλοριζίων*.— ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΕΠΙΓΡΑΦΗ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ ὑπὸ Ν. Ι. Κεχαγιᾶ. — ΟΥΡΑΝΙΑ ὑπὸ Κ. Φλαμμαριόν. — ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ ΚΑΙ ΒΙΒΛΙΑ ὑπὸ Κωστῆ Παλαμᾶ. — ΕΙΣ ΤΗΣ ΜΕΛΑΧΡΙΝΗΣ ΤΑ ΜΑΤΙΑ ποίημα ὑπὸ Γ. Μ. Βιζυηνοῦ.— ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ : ***Ἀνάλεκτα, Χρονικά, Παντοῖα, Εἰκόνες, Ἐδῶ κ' ἐκεῖ, Τρεῖς γνῶμαι καθ' ἑβδομάδα, Μία συμβουλὴ καθ' ἑβδομάδα***.—(Ἐν τῷ παραρτήματι): ΕΚΔΡΟΜΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ ΕΙΣ ΟΛΥΜΠΙΑΝ — ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑΙ ΚΑΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑΙ ΕΙΔΗΣΕΙΣ. — ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ. — ΝΕΑ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ. — ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ. — ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΝ. — ΠΑΙΓΝΙΑ.

ΕΙΚΟΝΕΣ: ΡΟΒΕΡΤΟΣ ΧΑΜΕΡΛΙΓΓΙΟΣ.— Ο ΧΑΜΕΡΛΙΓΓΙΟΣ ΕΝ ΕΦΗΒΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ.—Η ΡΩΜΗ.— ΔΥΟ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑ ΚΟΣΜΗΜΑΤΑ.

ΕΚΔΡΟΜΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ ΕΙΣ ΟΛΥΜΠΙΑΝ

Ἡ εἰς Ὀλυμπίαν ἐκδρομὴ τῶν φοιτητῶν, ἡ ἀρξαμένη τῇ 2 Ἀπριλίου ἐπερατώθη τῇ 8 τοῦ αὐτοῦ ἐπανακαμψάντων εἰς Ἀθήνας τῶν μετασχόντων αὐτῆς. Τῆς ἐκδρομῆς ταύτης, ὀφειλομένης εἰς τὴν πρωτοβουλίαν τοῦ ὑφηγητοῦ τῆς ἀρχαιολογίας ἐν τῷ ἐθνικῷ Πανεπιστημίῳ κ.Θεμιστ. Σοφούλη, μετέσχον φοιτηταὶ περὶ τοὺς 75. Ἐκ τῶν καθηγητῶν δὲ τοῦ Πανεπιστημίου μόνον ὁ κ. Σπυρ. Λάμπρος, παρηκολούθησαν δὲ καί τινες τῶν καθηγητῶν τῶν ἐν Ἀθήναις γυμνασίων, καὶ τοῦ ἐν Πύργῳ. Ἡ ἐκδρομὴ ὑπῆρξε καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν εὐτυχής, μηδενὸς ἀπευκταίου συμβάντος διαταράξαντος τὰς μελέτας καὶ τὴν εὐθυμίαν τῶν συμμετασχόντων. Εἶχε δὲ καὶ τοῦτο τὸ ἰδιάζον, ἄξιον σημειώσεως, ὅτι τὸ πρῶτον ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων καὶ μετὰ τὴν κατάλυσιν τῶν ὀλυμπιακῶν ἀγώνων εἰς οὓς συνέρρεον ἐξ ὅλων τῶν περάτων τοῦ Ἑλληνικοῦ κόσμου Ἕλληνες, τὸ πρῶτον ἤδη ἐν συνοδίᾳ Ἕλληνες καταγόμενοι ἐξ ὅλων τῶν μερῶν τῆς ἐλευθέρας καὶ δούλης Ἑλλάδος, συνῆλθον ἐν κοινῇ ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ τῆς Ὀλυμπίας χώρου.

Ἡ συνοδία ἀναχωρήσασα ἐξ Ἀθηνῶν τὴν δευτέραν τοῦ Πάσχα περὶ τὴν 7ην π. μ. ἀφίχθη αὐθημερὸν τὴν 8 μ. μ. εἰς Πύργον, ἔνθα ἐγένετο αὐτῇ ἐνθουσιώδης ὑποδοχὴ παρὰ τῶν κατοίκων. Ἡ καθ' ὁδὸν ἑκατέρωθεν τῆς σιδηροδρομικῆς γραμμῆς θέα τῶν ἱστορικῶν τόπων τῆς Ἀττικῆς, τῆς Ἐλευσῖνος, τῆς Μεγαρίδος, τῆς Κορινθίας, τῆς Σικυωνίας, τῆς Ἀχαΐας καὶ Ἤλιδος, καὶ αἱ ἐκεῖθεν τοῦ Κορινθιακοῦ χῶραι τῆς Στερεᾶς, διετήρησαν ἀκμαίαν ἐπὶ 12 ὥρας καὶ ἔντονον τὴν προσοχὴν τῶν συνοδιτῶν, ὧν οἱ πλεῖστοι ἔφερον μεθ' ἑαυτῶν βιβλία καὶ πίνακας γεωγραφικούς, ἐν οἷς ἀνεζήτουν τὰ σημεῖα, ἅτινα διήρχετο ὁ συρμός. Συνετέλεσε δὲ εἰς τὸ νὰ διατηρηθῇ ἀκμαία ἡ προσοχὴ καὶ ἡ ὥρα τοῦ ἔτους, καὶ τὸ εὔδιον τοῦ καιροῦ καὶ τὸ ἑορταστικὸν τῆς ἡμέρας, ὡς ἐκ τοῦ ὁποίου οἱ σταθμοὶ καὶ αἱ στάσεις ἔβριθον πολιτῶν.

Ἐν Πάτραις ἡ συνοδία διελθοῦσα τὴν πόλιν πεζῇ μετέβη εἰς τὸν σταθμὸν τοῦ σιδηροδρόμου Πατρῶν-Πύργου. Τὴν γραμμὴν ταύτην Πατρῶν - Πύργου, ἧς τὰ ἐγκαίνια εἶχον τελεσθῇ πρὸ τριῶν ἡμερῶν οἱ πλεῖστοι, ἵνα μὴ εἴπωμεν πάντες, οἱ συνοδῖται τὸ πρῶτον διήρχοντο· παρεῖχε δὲ καὶ αὕτη ὡς ἐκ τῆς φύσεως τῶν τόπων καὶ τῆς θέας πρὸς τὴν ἀπέναντι Παραχελωΐτιδα, Ἐχινάδας, Κεφαλληνίαν, Ἰθάκην καὶ Ζάκυνθον μέγα τὸ διαφέρον. Ὁ συρμὸς ἐνταῦθα ἐκ τῶν ὀρεινῶν τόπων τῆς Κορινθίας καὶ Ἀχαΐας εἰσῆλθεν εἰς τὰς εὐρείας χλοερὰς καὶ ὑδρηλὰς πεδιάδας τῆς *δίας* Ἤλιδος, διερχόμενος διὰ μέσου λειμώνων, χλοερῶν νομῶν, σταφιδαμπέλων κατασκίων χωρίων καὶ ἐπαύλεων. Οἱ δῆμοι Δύμης, Βουπρασίων, ἐν ᾧ ἡ πολυθρύλητος Μανωλάς, οἱ δῆμοι Μυρτουντίων (Λεχαινά), Ἤλιδος (Γαστούνη), Λετρίνων (Πύργος), οὓς διέρχεται ἡ γραμμὴ Πατρῶν-Πύργου παρουσιάζουσι κατὰ τὴν ὥραν ταύτην τοῦ ἔτους εἰκόνα ἐξόχως ὡραίαν καὶ χαρμόσυνον.

Ἐκ Πύργου τὴν πρωΐαν τῆς Τρίτης οἱ φοιτηταὶ μετὰ τῶν κυρίων Σοφούλη καὶ Λάμπρου μετέβησαν πεζῇ εἰς Ὀλυμπίαν, πολλοὶ δὲ δι' ἁμαξῶν καὶ κάρρων καὶ ἵππων. Ὁ πόθος καὶ ὁ ἐνθουσιασμὸς πάντων νὰ φθάσωσιν εἰς τὸ τέρμα, ν' ἀτενίσωσι τὸν ἱερὸν χῶρον, νὰ ἴδωσι τοὺς ὑγροὺς ἑλιγμοὺς τοῦ Ἀλφειοῦ καὶ τοῦ Κλαδέου, τὸ κάλλος τῆς ὁδοῦ ἀπὸ Πύργου εἰς Ὀλυμπίαν ἐξήλειψαν πᾶσαν ἐκ τῆς τετραώρου πεζοπορίας καὶ τοῦ ὀλίγου καύσωνος κόπωσιν. Τέλος περὶ τὴν δεκάτην π.μ. ἡ συνοδία εἰσήρχετο εἰς τὸ ἐν Ὀλυμπίᾳ ἀνεγερθὲν δαπάνῃ τοῦ κ. Συγγροῦ μεγαλοπρεπὲς Μουσεῖον, μετὰ συγκινήσεως προσβλέπουσα εἰς τὴν ἀπέναντι τῆς εἰσόδου ἀνεστηλωμένην ἐπὶ τοῦ βάθρου αὐτῆς Νίκην τοῦ Παιωνίου, εἰς τὰ ἔνθεν καὶ ἔνθεν τῆς αἰθούσης λείψανα τῶν ἀετωμάτων τοῦ ναοῦ τοῦ Ὀλυμπίου Διὸς καὶ εἰς τὸ ἀριστούργημα τῆς σμίλης τοῦ Πραξιτέλους, τὸν Ἑρμῆν. Εὐθὺς ἀμέσως ὁ κ. Σοφούλης πρὸ τοῦ ἀγάλματος τοῦ Ἑρμοῦ ἀνέπτυξε τὴν καλλιτεχνικὴν αὐτοῦ ἀξίαν καὶ τὴν ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς τέχνης θέσιν του. Κατόπιν δὲ ὁ κ. Σπυρ. Λάμπρος ἐν ὑπαίθρῳ ἐπὶ τοῦ Κρονίου λόφου, ὑπὸ τὸν ὁποῖον ἐφαίνετο ὡς ἐν πίνακι σύμπας ὁ ἀνασκαφεὶς τῆς Ὀλυμπίας χῶρος, ἀφηγήθη τὴν ἱστορίαν τῆς Ὀλυμπίας καὶ τῶν ὀλυμπιακῶν ἀγώνων ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι τῆς παντελοῦς ἐκλείψεως αὐτῶν· τὴν ἐπομένην ἡμέραν Τετάρτην ἐγένετο νέα διδασκαλία ἐν τῷ Μουσείῳ ὑπὸ τοῦ κ. Σοφούλη πρὸς ἐξήγησιν τῶν λοιπῶν ἀρχαιοτήτων, ἐν αἷς τῆς Νίκης τοῦ Παιωνίου, καὶ ἐν τοῖς ἐρειπίοις τοῦ ἱεροῦ χώρου

Digitized by Google

τῆς Ὀλυμπίας, μεθ' ὃ ἐπανέκαμψαν πάντες τὸ ἑσπέρας εἰς Πύργον καὶ ἐντεῦθεν διὰ τῆς αὐτῆς ὁδοῦ εἰς Ἀθήνας, ἀποκομίζοντες ἀρίστας ἐντυπώσεις καὶ ἐξ ὅσων εἶδον καὶ ἤκουσαν καὶ ἔμαθον, καὶ ἐκ τῆς φιλοξενίας τῶν κατοίκων Πύργου καὶ Πατρῶν καὶ τῶν περὶ τὴν Ὀλυμπίαν χωρίων Δρούβας καὶ Κριεκουκίου, ὧν πλεῖστοι ἐν ἑορτασίμῳ περιβολῇ μετὰ τῶν ἐγχωρίων μουσικῶν ὀργάνων ἀνεμίχθησαν μετὰ τῆς συνοδίας, καταστήσαντες τὴν ἐκεῖ διαμονὴν ἀληθῆ ἐγχωρίαν πανήγυριν.

Ἀνάγκη δὲ νὰ μνημονεύσωμεν ἐνταῦθα καὶ δύο προσώπων ἰδιαιτέρως, ἅτινα μεγάλως συνετέλεσαν εἰς τὴν ἐπιτυχίαν τῆς διδακτικωτάτης ταύτης ἐκδρομῆς, τοῦ διευθυντοῦ τῶν σιδηροδρόμων κ. Ι. Δούμα, ὅστις χάριν τῶν φοιτητῶν καὶ τῶν λοιπῶν λογίων τῆς συνοδίας ὑπεβίβασε τὰς τιμὰς τῶν εἰσιτηρίων εἰς τὸ ἥμισυ μετὰ διαρκείας 8 ἡμερῶν, καὶ τοῦ δημάρχου Λετρίνων (Πύργου) κ. Πέτρου Αὐγερινοῦ, ὅστις ἐφρόντισε μετὰ προθυμίας περὶ παντὸς ὅπως καταστήσῃ εὐαρεστοτέραν τὴν διαμονὴν ἐν Πύργῳ τῶν φοιτητῶν, παρασχὼν ἰδίᾳ δαπάνῃ 10 ὀβελίας ἀμνούς, οἶνον ἄφθονον καὶ πάντα τὰ χρειώδη πρὸς τροφήν. Φιλοτίμως δὲ πάνυ προσεφέρθη καὶ ὁ δήμαρχος Ὀλυμπίων. Ὑπὲρ τῶν ἀνδρῶν τούτων διαρκὴς ἀνὰ πᾶν στόμα ἐκυκλοφόρει ὁ ἔπαινος καὶ ἡ εὐχαριστία, καὶ προπόσεις ἐγκάρδιοι ἐγένοντο ὑπὲρ τῆς εὐδοκιμήσεως τῆς σιδηροδρομικῆς συγκοινωνίας, ὑπὲρ τῶν δημάρχων Λετρίνων Ὀλυμπίων, καὶ Πατρῶν, καὶ τῶν φιλοξένων κατοίκων, οἵτινες ἐν τῇ συνοδίᾳ ταύτῃ, ἥτις μετέβη νὰ προσκυνήσῃ καὶ μελετήσῃ ἀρχαῖα ἐρείπια παρῳχημένου μεγαλείου, δὲν ἐχαιρέτισαν μόνον σπουδαστάς, ἀλλὰ καὶ ἀντιπροσώπους πάντων τῶν χωρῶν τῆς ἐλευθέρας καὶ δούλης Ἑλλάδος.

Τὴν παρελθοῦσαν τετάρτην ἀπέθανεν ἐνταῦθα ὁ **Ἀριστείδης Οἰκονόμος** ἐν ἡλικίᾳ 55 ἐτῶν. Χρηματίσας ἐπὶ πολλὰ ἔτη δικαστὴς καὶ εἶτα εἰσαγγελεὺς τῶν ἐφετῶν, ἀπεχώρησε τῆς ὑπηρεσίας κατὰ τὸ 1879 καὶ ἐπεδόθη εἰς τὴν πολιτικήν. Ἐκλεχθεὶς διὰ μεγάλης πλειοψηφίας βουλευτὴς Καλαβρύτων, εἶτα δὲ Ἀττικῆς, ἵδρυσεν ὑπὸ τὰς ἐμπνεύσεις του ἰδίαν πολιτικὴν ἐφημερίδα τὰς «Νέας Ἰδέας» καὶ ἐν τῇ βουλῇ ἠκολούθησεν ἴδιον πολιτικὸν πρόγραμμα ὑποστηρίζων τὰς ἰδιορρύθμους ἰδέας του διὰ ῥητορικοῦ σθένους οὐχὶ τοῦ τυχόντος. Ἀποτυχὼν κατὰ τὰς τελευταίας ἐκλογὰς ἀπέσχε τῆς δρώσης πολιτικῆς, ἐξηκολούθει δὲ ἐκδίδων τὴν μηνιαίαν «Οἰκονομικὴν Ἐπιθεώρησιν» καὶ δικηγορῶν. Ἡ κηδεία αὐτοῦ ἐγένετο δημοτελεστάτη, πολλοὶ δὲ λόγοι ἐξεφωνήθησαν καὶ στέφανοι κατετέθησαν ἐπὶ τοῦ φερέτρου.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑΙ ΚΑΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑΙ

Τὴν παρελθοῦσαν Κυριακὴν ἐγένετο ἡ ἔναρξις τῆς μικρᾶς καλλιτεχνικῆς ἐκθέσεως τοῦ Συλλόγου Παρνασοῦ. Τῆς ἐκθέσεως ταύτης μετέσχον πολλοὶ τῶν ἡμετέρων καλλιτεχνῶν ἐκ τῶν ἐνταῦθα ἢ ἐν τῇ ξένῃ ἀποκατεστημένων. Μεταξὺ τῶν ἐκθεμάτων διακρίνονται : συλλογὴ ὑδατογραφιῶν τοῦ κ. Γιαλινᾶ, σκιαγραφήματα τοῦ κ. Γκίζη καὶ διάφοροι εἰκόνες καὶ σχέδια τῶν κ.κ. Ξυδιᾶ, Γέλβερτ, Λεμπέση, Α. Φιλαδελφέως, κλπ. κλπ. Ἡ εἴσοδος εἶνε ἐλευθέρα καθ' ἑκάστην πλὴν τῆς δευτέρας καὶ τῆς παρασκευῆς, ὅτε ἐπιτρέπεται ἐπὶ τιμήματι δραχμῆς.

—Ἀφίκετο ἐνταῦθα περιοδεύων ἀνὰ τὴν Ἀνατολὴν ὁ κ. Οὖγος Βαίδεκερ ὁ ἐκδότης τῶν πασιγνώστων ὁδοιπορικῶν ὁδηγῶν. Ὁ κ. Βαίδεκερ ἐξ ἰδίας ἀντιλήψεως συμπληροῖ οὕτω καὶ διορθώνει τοὺς ὁδηγοὺς τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Ἀνατολῆς.

— Ἀφίκετο ἐνταῦθα κληθεὶς ὑπὸ τῆς ἑταιρίας τῶν Μεταλλουργείων Λαυρίου ὁ ὀρυκτολόγος κ. **Lührig** ὅπως ἐξετάσῃ διαφόρους μεταλλούχους ὕλας καὶ δώσῃ γνώμην περὶ συμφερωτέρας ἐκκαμινεύσεως αὐτῶν.

— Κατὰ τὴν «Ἐφημερίδα» χωρικός τις παρὰ τὴν Βουλιαγμένην σκάπτων τὸν ἀγρόν του ἀνεῦρε εἰς μικρὸν βάθος ἀρχαῖα πήλινα ἀγγεῖα καὶ πλάκας ἐνεπιγράφους.

— Καὶ ἄλλη ἐπιστημονικὴ ἐκδρομὴ ἐγένετο, ἡ τῶν σπουδαστῶν τῆς ἀνωτέρας σχολῆς τῶν πολιτικῶν μηχανικῶν εἰς Κόρινθον πρὸς μελέτην τῶν ἔργων τῆς τομῆς τοῦ ἰσθμοῦ. Ἡ ἐκδρομὴ ἐγένετο ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν τοῦ διευθυντοῦ τῆς σχολῆς κ. Α. Θεοφιλᾶ καὶ πλείστων καθηγητῶν.

— Ἐκ Παρισίων ἀγγέλλεται ὅτι ὁμογενής τις αὐτόθι ἀνέλαβε τὴν ἰδίᾳ δαπάνῃ ἀνέγερσιν κομψοῦ ἑλληνικοῦ ναοῦ.

— Ἐν ἐπιφυλλίδι τῆς «Ἐφημερίδος» ἤρξατο δημοσιευομένη *Νέων παρατηρήσεων ἐξέλεγξις* ὑπὸ τοῦ κ. Γρηγ. Ν. Βερναδάκη, ἐξελέγχοντος παρατηρήσεις ὑπὸ τοῦ κ. Βάσῃ γενομένας ἐπὶ τῆς ὑπ' αὐτοῦ τοῦ κ. Βερναδάκη ἐκδόσεως τῶν Ἠθικῶν τοῦ Πλουτάρχου.

ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ

6 Ἀπριλίου. Τηλεγραφικῶς ἠγγέλθη ἐκ Πετρουπόλεως ὅτι ἡ μεγάλη δούκισσα καὶ ἑλληνὶς βασιλόπαις Ἀλεξάνδρα ἔτεκεν αἰσίως θυγάτριον εἰς ὃ ἐδόθη τὸ ὄνομα Μαρία. — Ἐξ ὅλων τῶν σταφιδοφόρων ἐπαρχιῶν ἐκδηλοῦται διὰ διαδηλώσεων καὶ συγχαρητηρίων πρὸς τὴν κυβέρνησιν χαρὰ ἐπὶ τῇ ἐλαττώσει τοῦ τέλους τῆς εἰς Ἀγγλίαν εἰσαγομένης σταφίδος.— Μοῖρα τοῦ γαλλικοῦ στόλου ἐκ 12 σκαφῶν ἀναμένεται εἰς Πειραιᾶ κατὰ τὰ τέλη τοῦ μηνός.

8 Ἀπριλίου. Ὁ βασιλεὺς μετὰ τῆς βασιλικῆς οἰκογενείας καὶ τοῦ πρίγκιπος Ἀλβέρτου μετέβησαν εἰς τὸν ναύσταθμον.

9 Ἀπριλίου. Ἐπανελήφθησαν αἱ διακοπεῖσαι κατὰ τὸ Πάσχα ἐργασίαι τῶν δικαστηρίων.

11 Ἀπριλίου. Ἀφίκετο ἐκ Σμύρνης ὁ διάδοχος τῆς Σαξονίας Φρειδερῖκος Αὔγουστος. Ταξειδεύων ἀνεπισήμως θὰ παραμείνῃ ἐπί τινας ἡμέρας ἐν Ἀθήναις, θὰ μεταβῇ δὲ εἰς Μυκήνας καὶ Ὀλυμπίαν. — Ἡ σημερινὴ ἡμέρα ἦτο ἡ κατὰ νόμον ὡρισμένη πρὸς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων βουλευτῶν Ἀττικῆς εἰς ἀντικατάστασιν τοῦ ἀποθανόντος Κουκούλεζα, ἀλλ' οὐδεὶς προέτεινε τοιαύτην ὑποψηφιότητα.

ΝΕΑ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ

Ἀναμνήσεις Σκανδιναυικαὶ μετὰ μικρῶν σημειώσεων περὶ τοῦ ἐν Στοχόλμῃ καὶ Χριστιανίᾳ τῷ 1889 συνελθόντος Η' Διεθνοῦς συνεδρίου τῶν Ἀσιανολόγων ὑπὸ *Π. Καρολίδου*. Ἀθήνησιν, ἐκ τοῦ τυπογραφείου τῶν Ἀδελφῶν Περρῆ 1890. 8ον σ. 181.

Ὁ ἱερὸς λόχος ὁ πεσὼν ἐν Δραγατσανίῳ ὑπὸ Γ. Ἀντωνοπούλου, γενικοῦ ἐπόπτου τῆς στρατιωτικῆς ἀγωγῆς τῶν μαθητῶν. Ἐν Ἀθήναις ἐκ τοῦ τυπογραφείου τῶν καταστημάτων Ἀνέστη Κωνσταντινίδου. 1890, 8ον σ. 19.

Περὶ ἱδρυμάτων τῆς προβλεπτικότητος, ἤτοι περὶ ταμιευτηρίων, σχολειακῶν ταμιευτηρίων, λαϊκῶν τραπεζῶν κτλ ὑπὸ *Κ. Χ. Βάμβα*. Ἀνατύπωσις ἐκ τοῦ περιοδικοῦ «Παρνασσοῦ». Ἐν Ἀθήναις, ἐκ τοῦ τυπογραφείου Ἀλεξ. Παπαγεωργίου. Ὁδὸς Ὀφθαλμιατρείου, ἀριθ. 3. 1890, 8ον σ. 24.

Φιλοποίμενος Παρασκευαΐδου **ὁ κὺρ Στάμος καὶ ὁ κὺρ Λάμπρος**, κοινωνικὴ μελέτη ἀναγνωσθεῖσα ἐν

Digitized by Google

τῷ «Παρνασσῷ». Ἀνατύπωσις ἐκ τῆς «Ἐφημερίδος». Ἀθήνησι, τύποις *Ἐφημερίδος* 1890, 32ον σ. 26.

Παιδικὸν πνεῦμα συλλεχθὲν ὑπὸ *Ν. Π. Παπαδοπούλου Ὑδραίου*, διευθυντοῦ τῆς «Διαπλάσεως τῶν παίδων». Τομίδιον δεύτερον. Ἐκδότης Ν. Π. Παπαδόπουλος Ὑδραῖος ἐν Ἀθήναις. 32ον σ. 128. Τιμᾶται λεπ. 50.

Ἐγχειρίδιον τοῦ Ἐπικτήτου. **Βίου θεραπεία** τοῦ Δημοφίλου. **Χρυσαῖ γνῶμαι** τοῦ Δημοκράτους. Ἐξεδόθησαν δαπάνῃ Ζησιμᾶ Ἐσφιγμενίτου. Ἐν Βώλῳ ἐκ τοῦ τυπογραφείου ὁ «Τύπος» 1890. 8ον σ. 40

Ἡ ὑπόθεσις τῶν Ἀδελφῶν Μπονάτη ὑπὸ Νικ. Κονεμένου. Ἐν Κερκύρᾳ, τυπογραφεῖον ἡ «Ἰονία», 1889 8ον σ. 80. Τιμ. δρ. 2.

Ὁ φοιτητικὸς βίος ὑπὸ *Ρώμου Ρωμύλου*. Ἐν Ἑρμουπόλει Σύρου, τύποις Ἀδελφῶν Καμπάνη (κάτωθεν τῶν Δικαστηρίων) 1890. 8ον σ. 34. Τιμ. δρ. 1.

— Ἐξεδόθη καὶ τὸ τρίτον τεῦχος τῆς Ἱστορίας τῆς Γυναικὸς συγγραφομένης ὑπὸ τῆς κυρίας Καλλιρρόης Παρρέν.

— Ἐξεδόθη καὶ εἰς ἴδιον τεῦχος ἡ ἐν ἐπιφυλλίδι τῆς «Ἐφημερίδος» δημοσιευθεῖσα τὸ πρῶτον καὶ πολλὴν ἐμποιήσασα αἴσθησιν *Ἐπιστολὴ περὶ ἐπιστολῆς* ὑπὸ Ἀναττίκου, ἀναλύουσα καὶ ἐπικρίνουσα ἐπιστολήν τινα τοῦ κ. Κόντου ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ Ὀλλανδοῦ Κόβετ γραφεῖσαν πρὸς τὸν Δρ. Μύλλερ ἐν ἀρχαίᾳ ἑλληνικῇ.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

κκ. Ε. Δ. Ὀλτένιτσαν.—Π.Π. Ὀδησσόν.—Δ.Δ. Ἀργοστόλιον. Ἀπεστάλησαν τὰ φύλλα εἰς τοὺς ὑφ' ὑμῶν ἐγγραφέντας νέους συνδρομητάς. Σᾶς εὐχαριστοῦμεν.

κ. Γ. Κ. Ὀδησσόν. Ἐλήφθη ἡ ἐπιστολή σας, πρὸ δὲ τῆς παραλαβῆς ταύτης εἶχε δημοσιευθῇ ἡ γνωστοποίησις.

κ. Π. Π. Ὀδησσόν. Ἐλήφθησαν, σᾶς εὐχαριστοῦμεν· ἐπληρώθησαν τῷ κ. Σ.

κκ. Δ. Πειραιᾶ.—Μ. Γ. Π. Τρίπολιν.—Ι. Σ. Πάτρας. Τὰ ζητηθέντα ἀπεστάλησαν.

κ. Θ. Δ. Σμύρνην. Ζητοῦμεν συγγνώμην διότι ἐβραδύναμεν ν' ἀπαντήσωμεν εἰς τὰς ἐπιστολάς σας. Αἱ ζητηθεῖσαι σειραὶ τῆς Ἑστίας προαποσταλεῖσαι ἐπὶ συστάσει, ἀπεστάλησαν ἐκ νέου ἐπίσης ἐπὶ συστάσει.

Φιλεπιστήμονι. Quintessence ὀνομάζουσιν οἱ Γάλλοι τὸ λεπτότατον καὶ ἐκλεκτότατον μέρος (τὸ πέμπτον μέρος ἢ τὴν *πέμπτην οὐσίαν*) οὐσιῶν τινων καὶ μάλιστα τῶν ἀρωματικῶν. Οἱ Ρωμαῖοι ἐκάλουν τοῦτο **quinta pars**. Αἱ ἐκφράσεις αὗται ἐλήφθησαν ἐξ ἑλληνικῶν φιλοσοφημάτων (πέμπτος αἰθήρ, πέμπτη οὐσία), περὶ ὧν ἐν παρόδῳ δύνασθε νὰ ἴδητε τὸν ά τόμον Φιλίστορος (1861) ἐν σελ. 349.

Πρωτοπείρῳ, Ἐνταῦθα. Πλουσία ὁμοιοκαταληξία εἰς τὸ τέλος κακοῦ στίχου ὁμοιάζει μὲ ἄσπρο μαντήλι εἰς βρώμικο χέρι. Αὐτὸ λέγει ὁ Μπαμβίλλ. Καὶ ἡμεῖς σᾶς λέγομεν: Πλύνετε λοιπὸν τὰ χέρια σας.

Αἰδ. Ι. Μ. Γενεύην. Διωρθώθη ἡ διεύθυνσις.

κ. Θ. Κ. Κωνσταντινούπολιν. Τ' ἀπολεσθέντα φύλλα ἀπεστάλησαν ὑμῖν καὶ πάλιν.

Αἰδ. Ι. Νηλ. Δουνσέαχλιν. Ἀπεστάλησαν τὰ ζητηθέντα, πλὴν τοῦ χάρτου Ἀθηνῶν· διότι τοιοῦτον τιμώ-50 λ. δὲν εὕρομεν.

κ. Α. Ν. Αὐλῶνα. Τὸ ζητηθὲν ἀπεστάλη ὑμῖν ἐπὶ συστάσει· ὑπολείπονται εἰς διάθεσίν σας λ. 80.

κ. Ν. Δ. Κάϊρον. Εὐχαριστοῦμεν· ἐνεγράψαμεν τὸν κ. Ά.

Κυρίᾳ Χ'. Πειραιᾶ. Ἠμπορεῖτε εἰς ἄλλα πράγματα νὰ μιμηθῆτε τὰς Ἀμερικανίδας, αἱ ὁποῖαι βεβαίως ἔχουν πλεῖστα προτερήματα ἀξιομίμητα, ἀλλὰ νὰ καπνίζετε σιγαρέττα ἐκ φύλλων τεΐου δὲν σας συμβουλεύομεν. Καὶ ἂν δοκιμάσετε θὰ πάθετε ἀπὸ ζάλην καὶ ναυτίαν, καὶ θὰ καταληφθῆτε ἀπὸ εἶδος μέθης δυσαρέστου. Συχνὴ δ' ἐπανάληψις τοῦ πειράματος θὰ καταστρέψῃ ὁριστικῶς τὴν ὑγείαν σας· εἶνε αὐτοκτονία παρατεταμένη, τίποτε ὀλιγώτερον.

κ. Ι. Χ.Δ. Πειραιᾶ. Προθυμότατα θὰ ἐδημοσιεύομεν τὰ σταλέντα, ἂν μὴ εἴχετε προδημοσιεύσῃ αὐτὰ ἐν ἄλλῃ ἐφημερίδι· εἴμεθα δ' ἐν πᾶσι σύμφωνοι, διότι καὶ ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τῆς ὀνομασίας δὲν ὑπεστηρίξαμεν ὅτι τὸ παρὰ τὸν σιδηροδρομικὸν σταθμὸν τμῆμα τοῦ λιμένος Πειραιῶς ἐκαλεῖτο τὸ πάλαι λιμὴν τῶν Ἀλῶν ἀλλ' ἁπλῶς Ἁλαί, ὡς ἐμφαίνεται ἐξ ὅσων λέγομεν ἐν τῷ Ἐγκυκλοπαιδικῷ λεξικῷ, ὅτι τὸ τμῆμα ἐκεῖνο πηλόχωστον ὂν πρότερον ἀνεκαθάρθη ἐπ' ἐσχάτων καὶ ἐν τῇ ἀπαντήσει ἡμῶν, μνημονεύοντες τὸν ἐν Ἁλαῖς πηλόν. Προῆλθε δ' ἡ παρεξήγησις ἴσως ἐκ τυπογραφικοῦ τινος ἁμαρτήματος ἐν τῇ ἀπαντήσει ταύτῃ, ὅπου ἀντὶ «ἀνέλαβε τὴν ἀρχαίαν ὀνομασίαν Λιμὴν τῶν Ἁλῶν» ἀναγνωστέον «ἀνέλαβε τὴν ἀρχαίαν ὀνομασίαν *κληθεὶς* Λιμὴν τῶν Ἁλῶν.»

Φίλῳ τῆς Ἑστίας, Κέρκυραν. Εὐχαριστοῦμεν διὰ τὰς εὐμενεῖς κρίσεις. Τώρα λοιπὸν ἐννοήσατε ὅτι μόνη ἡ Ἑστία ἔχει κύκλον τακτικῶν συνταχτῶν, καὶ δὲν παραγεμίζεται δι' ἐράνου ὅπως ἄλλα τινὰ χλωρωτικὰ περιοδικά;

Αὐγερῇ, Ἐνταῦθα. Διατὶ μόνον τὰς τρεῖς πρώτας στροφὰς τῆς Prière τοῦ Sully Prudhomne; Ἡ τελευταία εἶνε ἡ εὐμορφοτέρα. Τὴν προσμένομεν.

Πρωταπριλιάτικη Καρδιᾷ, Ἐνταῦθα. Ἐπετύχατε· ἀλλὰ δὲν ἐπιτυγχάνετε εἰς ὅλα. Ἠλλάξατε ἐκ μετριοφροσύνης ἢ ἐξ ἐγωϊσμοῦ, ἢ διότι ἐφηβήθητε μὴ μείνετε διαρκῆς μονάς; Καὶ ὅμως εἶχε τόσην «ποίησιν» ἐκεῖνο! Ἄς εἶνε· τὸ πρόσωπον δὲν ἀλλάσσει ὑπὸ οἱανδήποτε προσωπίδα.

Ἀγριοβιολέττα, Ἐνταῦθα. Ἀπὸ τοῦ συμπαθοῦς ἄνθους τὸ ἄρωμα ἐδώκατε ὀλίγον καὶ εἰς τὰς τέσσαρας σελίδας τοῦ χειρογράφου σας· θὰ δημοσιευθῇ εὐχαρίστως, ἂν στείλετε τὸ ἀληθινόν σας ὄνομα καὶ ἀφήσετε εἰς τὸ ἄνθος τὸ ἰδικόν του.

Φαέθοντι, Ἐνταῦθα. Τώρα πλέον τί νὰ το κάμωμεν;

Τσουκνιδάκῃ, Ἐνταῦθα. Φλυαρία χωρὶς νόημα εἰς νερωτοὺς στίχους.

Ε. Ἐνταῦθα. Βγῆκεν ἡ πομπὴ 'ς ταῖς στράταις καὶ γελοῦσε τοὺς διαβάταις.

Λωτῷ, Ἐνταῦθα. Ἀνούσιον στιχούργημα χωρὶς μέτρα, χωρὶς γλῶσσαν, χωρὶς τίποτε.

Μαΐστρῳ Ἐνταῦθα Ἡ ἰδέα καλή, ἀλλ' ἡ ἐκτέλεσις μετριωτάτη. Ἐνιαχοῦ ἡ διατύπωσις τῆς φράσεως εἶνε ἀτυχὴς ὡς «'ς τὴ φωτιὰ γεμάτα» = φωτιὰ γεμᾶτα. Ὑπάρχει ὅμως ἐλπὶς ὅτι θὰ γράψετε καλλίτερα.

κ. Ν. Κ. Πρέβεζαν. Ὅλα εἶνε εἰς τὴν διάθεσίν σας. Νὰ φροντίσετε ὅμως νὰ τὰ παραλάβετε, διότι δὲν δυνάμεθα νὰ ἐπιβαρυνθῶμεν καὶ μὲ τὰ ταχυδρομικά των.

Κα Ε. Κ. Λευκάδα Ἡ ἐπιστολὴ ἐλήφθη, ἡ παραγγελία ἔγινεν εἰς Παρισίους διὰ τοῦ βιβλιοπωλείου Βίλμπεργ καὶ ἅμα ἔλθῃ τὸ βιβλίον ἀμέσως θὰ σας σταλῇ. Δὲν εἶνε δὲ ἀνάγκη νὰ μας ζητῆτε συγγνώμην διὰ τὴν μικρὰν παραγγελίαν· εὐχαρίστως παρέχομεν εἰς τοὺς καλοὺς φίλους τῆς Ἑστίας τοιαύτας ὑπηρεσίας, ὁσάκις δυνάμεθα.

κ. Γ. Ν. Μ. Ἐνταῦθα. Τὸ ἄρθρον καίπερ ἐνδιαφέρον δὲν ἔχει τὸν τόπον του εἰς τὴν Ἑστίαν ὡς λίαν μακρόν. Εὐχαριστοῦμεν.

Περιέργῳ Κυρίᾳ. Κ/πολιν. Ἀφοῦ ἡ περυσινὴ ἀπάντησις δὲν σας ἔφθασε, δὲν ἔχομεν τίποτε νὰ προσθέσωμεν. Τὸ ζήτημα αὐτὸ ἀνάγεται εἰς τὴν κοσμιότητα καὶ ἡ κοσμιότης εἶνε πολὺ ἐλαστική.

Digitized by Google

κ. Α. Κ. Ἐνταῦθα. Κοινὴ ἰδέα καὶ ἀθλία ἡ ἐκτέλεσις τοῦ «Κακοῦ ῥόδου». Μακροτέρα κριτικὴ δὲν χωρεῖ.

Ρ. Ἐνταῦθα. Τὸ ζήτημα ἐτελείωσε πλέον· ἄλλοτε νὰ στέλλετε ἐγκαίρως τὰς ἀπαντήσεις σας.

Μήτσω, Ἐνταῦθα. 5 ἀπὸ 5, σωστά. Καὶ πρὸς ὑμᾶς καὶ πρὸς ἄλλους παραπονουμένους λέγομεν ὅτι πολλάκις τὰ ὀνόματά σας ἐτίθεντο εἰς τὸν κατάλογον λυτῶν πρὶν ἢ ἔλθῃ ἡ σειρὰ νὰ δημοσιευθῶσιν αἱ ἀντίστοιχοι λύσεις. Τοῦτο δὲν βλάπτει,διότι γίνεται νῦν γενικὴ ὅλων τῶν χειρογράφων σας ἀναθεώρησις.

Μαθηταῖς, Ἐνταῦθα. Δὲν ἔχει ὡς ποίημα ἀξίαν ἄλλην παρὰ τὸν τελευταῖον στίχον του, ὅτι δὲν ἠμπορεῖ νὰ ἰδῇ τὸν Χάρο ὁ γράφων: «γιατὶ μ' εὑρίσκει πάντα μὲ μάτια δακρυσμένα.»

Πίνδῳ, Ἐνταῦθα. Συρραφὴ κακὴ δημωδῶν στίχων, παραγεμισμένων καὶ μὲ ἰδικούς σας βέβαια δὲν ἠμποροῦσε νὰ κάμῃ ποίημα τῆς προκοπῆς.

κ. Α. Μ. Ἐνταῦθα. «Τὸ πλάσμα τῆς φύσεως» εἶνε γέννημα ἐκ προώρου τοκετοῦ καὶ ὡς τοιοῦτο θνησιγενὲς τὸ ταλαίπωρον. Ἐτάφη εἰς τὸ κοφίνι ἀβάπτιστον.

ΕΞΕΔΟΘΗ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΕΡΙ ΕΠΙΣΤΟΛΗΣ

ΥΠΟ ΑΝΑΤΤΙΚΟΥ

Ἀνατύπωσις ἐκ τῆς «Ἐφημερίδος»

Πωλεῖται ἀντὶ λεπτῶν 50 ἐν τοῖς βιβλιοπωλείοις Ἑστίας, Βίλμπεργ, Μπὲκ

ΕΞΕΔΟΘΗ

ΜΗΤΡΥΙΑ

ΔΙΗΓΗΜΑ ΥΠΟ ΓΡ. ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΥ

Πωλεῖται ἀντὶ δραχμῆς ἐν τῷ βιβλιοπωλείῳ τῆς Ἑστίας.

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΝ

12 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1890

ΟΜΟΛΟΓΙΑ ΕΘΝΙΚΩΝ ΔΑΝΕΙΩΝ	Δραχ.	Λεπτά
Τῶν 26,000,000 πρὸς 5 % τοῦ 1874...	506	—
» 120,000,000 » 5 % τοῦ 1881...	575	—
» 170,000,000 » 5 % τοῦ 1885...	575	—
» 135,000,000 » 5 % τοῦ 1888...	475	—
» 30,000,000 » 5 % τοῦ 1889...	—	—
» 125,000,000 » 4 % τοῦ 1889...	455	—
Κτηματικαὶ ὁμολογίαι ἐθν. τραπέζης τῶν 60,000,000 μετὰ λαχείου φρ........	524	—
ΜΕΤΟΧΑΙ ΤΡΑΠΕΖΩΝ		
Ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος........	4465	—
Γενικὴ Πιστωτικὴ Τράπεζα..........	221	50
Τράπεζα Βιομηχανικῆς Πίστεως	91	50
Προνομιοῦχος Τράπεζα Ἠπειροθεσσαλίας.	—	—
ΜΕΤΟΧΑΙ ΕΤΑΙΡΙΩΝ		
Ἑταιρία Μεταλλουργείων Λαυρίου	155	—
Σιδηρόδρομοι Ἀθηνῶν - Πειραιῶς......	423	—
Σιδηροδρόμου Πύργου - Καταχώλου.....	140	—
ΝΟΜΙΣΜΑΤΑ		
Εἰκοσόφραγκον	24	46
Λίρα Ὀθωμανικὴ	27	76
ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΑ		
Ἐπὶ Λονδίνου 3μηνον τραπεζικὸν......	30	50
Ἐπὶ Λονδίνου Chèque	30	85
Ἐπὶ Παρισίων..................	1	22½
Ἐπὶ Παρισίων τρίμηνον τραπεζικόν....	1	21

ΠΑΙΓΝΙΑ

Β' ΤΡΙΜΗΝΙΑ 1890

9. — **Γρῖφος.**

Νῆσοι Νῆσοι
Νῆσοι Νῆσοι

Πάτραι — Κ. Γ. Ἀνδροῦσσος

10. — **Μαθηματικὴ ἀπορία**

Πῶς εἶνε δυνατὸν νὰ ἐξαχθῇ διὰ σειρᾶς ἀκριβῶν μαθηματικῶν πράξεων 2 = 1 [!!];

Ἀθήνησι — Μ.

11. — **Αἴνιγμα.**

Ἡ ἄσπρη πέτρα σκάζει
καὶ ζωντανὸ τὸ βγάζει.
Νεκροὺς ἂν ἀνασταίνῃ,
ὅταν γλυκοφωνάζῃ,
ὅμως κι' αὐτὸ πεθαίνει.

Αἴγιον — Ι. Π. Διαμ.

12. — **Μετασχηματισμός.**

Κατὰ πόσους τρόπους δύναται νὰ γίνῃ μετάθεσις τῶν γραμμάτων τῶν ἀποτελούντων ἕκαστον τῶν ἑπομένων ὀνομάτων: 1) Κέβης· 2) Φωκίων· 3) Ἡρακλῆς· 4) Περικλῆς καὶ 5) Ἀλέξανδρος;

ΛΥΣΕΙΣ

53. — **Γρῖφος**

Πολύπουν ἐστὶν ἡ λύπη κακόν.

54. — **Ἀπορία.**

Τὸ νεκροταφεῖον.

55. — **Δημώδες αἴνιγμα**

Τὸ χεροψάλιδο.

56. — **Ἐλλιποσύμφωνον**

Μᾶλλον ἀποδέχου δικαίαν πενίαν ἢ πλοῦτον ἄδικον.

ΛΥΤΑΙ

Ἀθηνῶν: Α. Τσιμῆς.
Κερκύρας: Σ. Βροχίνης.
Ἀργοστολίου: Η. Προκόπης
Σύρου: Οἰδίπους
Πρεβέζης: Οἰδίπους.

ΣΗΜ. Ληξάσης τῆς α' τριμηνίας τὰ ὀνόματα τῶν βραβευθέντων μετὰ τὴν ἀναθεώρησιν τῶν λύσεων θὰ δημοσιευθῶσιν εἰς τὸ προσεχές.

"LA NEW YORK,,

Η ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ

ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙ ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑ

ΙΔΡΥΘΕΙΣΑ ΤΩι 1845

ΕΓΓΥΗΤΙΚΟΝ ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ

ΟΛΟΚΛΗΡΟΝ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΜΕΝΟΝ ΤΗ 1 ΙΑΝΟΥΑΡ. 1889

ΦΡ. 484,000,000 ΦΡ.

ΑΜΟΙΒΑΙΑ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΔΙ' ΩΡΙΣΜΕΝΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΤΡΩΝ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ

Οἱ ἀσφαλιζόμενοι εἶνε οἱ μόνοι ἰδιοκτῆται τοῦ ἐγγυητικοῦ κεφαλαίου καὶ τῶν κερδῶν.

ΠΡΟΙΚΟΔΟΤΗΣΙΣ ΤΕΚΝΩΝ

Ἐξασφάλισις κεφαλαίου ἢ ἐτησίου εἰσοδήματος μετὰ 10, 15 ἢ 20 ἔτη.

Γενικὸς ἀντιπρόσωπος ἐν Ἀθήναις

Δ. Γ. ΜΑΚΚΑΣ

Γραφεῖον παρὰ τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1890 - 2122

Digitized by Google

Περίοδος δευτέρα

ΕΣΤΙΑ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΗ

ΕΝ ΤΩι ΕΣΩΤΕΡΙΚΩι

Συνδρομη Εξαμηνος Δρ. 8
Συνδρομη Ετησια Δρ. 15

Τιμη Φυλλου Λεπ. 30

ΑΙ ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑΙ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΙΔΡΥΘΕΝ ΤΩι 1876
Βραβευθὲν ὑπὸ τοῦ ἐν Παρισίοις Συλλόγου πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν ἑλλ. σπουδῶν, ἀξιωθὲν ἀργυροῦ μεταλλίου ἐν τῇ ἐκθέσει τῆς Δ' Ὀλυμπιάδος καὶ χαλκοῦ ἐν τῇ Παγκοσμίῳ Ἐκθέσει τοῦ 1889.

ΕΝ ΤΩι ΕΞΩΤΕΡΙΚΩι

Συνδρομη Εξαμηνος Φρ. 10
Συνδρομη Ετησια Φρ. 20

Τιμη Φυλλου Λεπ 40

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

1890—Τόμος Α', ἀριθ. 16. | ΕΚΔΟΤΑΙ Ν. Γ. ΠΟΛΙΤΗΣ ΚΑΙ Γ. ΔΡΟΣΙΝΗΣ | Ἀθῆναι, 22 Ἀπριλίου.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ: (Ἐν τῷ φύλλῳ) ΡΟΒΕΡΤΟΣ ΧΑΜΕΡΛΙΓΓΙΟΣ ὑπὸ Λυσάνδρου Χατζηκώνστα. — Η ΛΥΓΕΡΗ ὑπὸ Ἀνδρέα Καρκαβίτσα. — ΟΥΡΑΝΙΑ ὑπὸ Κ. Φλαμμαριόν. — ΕΥΑ ποίημα ὑπὸ Γ. Δροσίνη.— ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ : ΑΡΧΑΙΑ ΜΝΗΜΕΙΑ ὑπὸ Μιχαὴλ Μητσάκη. — ΜΙΚΡΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ.— ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ : *Ἀνάλεκτα, Χρονικά, Παντοῖα, Εἰκόνες, Ἐδῶ κ' ἐκεῖ, Τρεῖς γνῶμαι καθ' ἑβδομάδα, Μία συμβουλὴ καθ' ἑβδομάδα.* — (Ἐν τῷ παραρτήματι): ΑΙ ΕΝ ΜΕΓΑΛΟΠΟΛΕΙ ΑΝΑΣΚΑΦΑΙ — ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑΙ ΚΑΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑΙ ΕΙΔΗΣΕΙΣ. — ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ. — ΝΕΑ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ. — ΑΠΟΓΡΑΦΙΚΑ. — ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ. — ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΝ. — ΠΑΙΓΝΙΑ.

ΕΙΚΟΝΕΣ: ΕΡΩΣ ΚΑΙ ΨΥΧΗ, ἐκ τοῦ ὁμωνύμου ποιήματος τοῦ Χαμερλιγγίου. — Ο ΕΜΠΡΗΣΜΟΣ ΤΗΣ ΡΩΜΗΣ, εἰκὼν ἐκ τοῦ «Ἀχασβήρου ἐν Ρώμῃ» τοῦ Χαμερλιγγίου. — ΕΥΑ. — ΔΥΟ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑ ΚΟΣΜΗΜΑΤΑ.

ΠΡΟΣΕΧΗ ΔΗΜΟΣΕΥΜΑΤΑ ΕΝ ΤΗι ΕΣΤΙΑι

Ὁ μαρκήσιος τοῦ Σαὶντ Ἰλαίρ (μετ' εἰκόνος) ὑπὸ Δ. Βικέλα.

Ἡ νῆσος Κεϋλάνη (ὁδοιπορικὸν ἡμερολόγιον μετὰ τεσσάρων εἰκόνων) ὑπὸ Ἀργύρη Ἐφταλιώτη.

Μεταξὺ Ὀλύμπου καὶ Ὄσσης (σημειώσεις ἀξιωματικοῦ) ὑπὸ Κ. Γ. Κ.

ΠΡΟΣΦΟΡΑΙ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΠΑΛΑΙΟΥΣ ΚΑΙ ΝΕΟΥΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΑΣ ΑΥΤΗΣ

Συμπληρωθεὶς ἐξεδόθη

Ο ΠΡΩΤΟΣ ΤΟΜΟΣ

ΤΟΥ ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΙΚΟΥ ΛΕΞΙΚΟΥ

ἀποτελούμενος ἐξ 60 τυπογραφικῶν φύλλων σχήματος μεγάλου ὀγδόου, πυκνώτατα ἐκτετυπωμένων, καὶ περιλαμβάνων λέξεις ἀρχομένας ἀπὸ τοῦ γράμματος Α. Τὸν τόμον τοῦτον συνοδεύουσι 31 πίνακες, ὧν τινες διπλοῖ, ἕτεροι δὲ πολύχρωμοι. Ἡ τιμὴ τοῦ τόμου ὡρίσθη εἰς δραχμὰς 27 ἀδέτου καὶ 30 δεδεμένου ἐν τῷ ἐσωτερικῷ, εἰς ἰσάριθμα δὲ φράγκα ἐν τῷ ἐσωτερικῷ.

Ἐξαιρετικῶς δὲ εἰς μόνους τοὺς συνδρομητὰς τῆς Ἑστίας τοὺς ἀποστέλλοντας τὸ τίμημα κατ' εὐθεῖαν πρὸς τὴν Διεύθυνσιν παρέχεται ἐν τῷ ἐσωτερικῷ ἀντὶ δραχμῶν 21 ἄδετος καὶ 26 δεδεμένος, ἀντὶ ἰσαρίθμων δὲ χρυσῶν φράγκων ἐν τῷ ἐξωτερικῷ, μὴ προστιθεμένης οὐδεμιᾶς δαπάνης ἐπὶ πλέον διὰ τὴν ταχυδρομικὴν αὐτοῦ ἀποστολήν.

Πρὸς μόνους τοὺς συνδρομητὰς τῆς Ἑστίας παρέχονται προσέτι:

Ἡ **Πολιτικὴ Γεωγραφία νέα καὶ ἀρχαία τοῦ νομοῦ Ἀργολίδος καὶ Κορινθίας** μετὰ τοῦ γεωγραφικοῦ πίνακος τοῦ νομοῦ ὑπὸ Α. *Μηλιαράκη*, σύγγραμμα ἐκ 320 σελίδων τιμώμενον δρ. 5, ἀντὶ δρ. 2 (ταχυδρομ. λεπ. 50).

Τὰ **Ἑλληνικὰ Χρονικά**, ἡ ἐν Μεσολογγίῳ ἐκδιδομένη κατὰ τὴν πολιορκίαν ἐφημερὶς (1824 — 1826) ἀνατυπωθεῖσα πλήρης, καὶ ἀρχικῶς τιμωμένη δρ. 20, ἀντὶ δραχμῶν 4 (ταχυδρ. 1,60).

ΑΙ ΕΝ ΜΕΓΑΛΟΠΟΛΕΙ ΑΝΑΣΚΑΦΑΙ

Περὶ τῶν ἐν Μεγαλοπόλει ὑπὸ τῆς ἐνταῦθα Ἀγγλικῆς σχολῆς ἐνεργουμένων ἀνασκαφῶν, ἃς ἐποπτεύει ὁ ἔφορος τῶν ἀρχαιοτήτων κ. Π. Καστρωμένος ἐπιστέλλουσιν ἡμῖν ἐκεῖθεν τὰ ἑξῆς:

«Τὰ περὶ τοῦ ἐνταῦθα ἀνακαλυφθέντος τάφου καὶ τῶν ἐν αὐτῷ εὑρημάτων ἐσφαλμένως ἀνεγράφησαν εἰς τὰς ἀθηναϊκὰς ἐφημερίδας. Ἐν πρώτοις δὲν εἶνε οὗτος σαρκοφάγος, ἀλλὰ κάλπη μαρμαρίνη κυλινδρικοῦ σχήματος, ὕψους 0,30 μ. καὶ διαμέτρου 0,35 μ. μετὰ καλύμματος, περιέχουσα, πλὴν τῶν ἡμικαύστων ὀστῶν, ἔλασμα χρυσοῦν, ἤτοι ταινίαν χρυσῆν κατὰ τὸ μέσον πλατεῖαν καὶ πρὸς τὰ ἄκρα στενουμένην, φέρουσαν ἄνθη σφυρήλατα καὶ δύο μικρὰς ὀπὰς κατὰ τὰ ἄκρα δι' ὧν προσεδένετο ἐπὶ τοῦ μετώπου τοῦ νεκροῦ ὡς διάδημα. Ἐπίσης εὑρέθη νόμισμα μεγέθους ὀβολοῦ ἀποτελούμενον ἐκ δύο χρυσῶν πετάλων, ἅτινα εἶνε ὀλίγον ἐφθαρμένα. Ἐπ' αὐτῶν διακρίνεται διὰ φακοῦ ἀετὸς ἱπτάμενος καὶ κρατῶν διὰ τῶν ὀνύχων του τὸν κεραυνὸν τοῦ Διὸς (;) ὡς ἀπαντᾷ ἡ παράστασις αὕτη ἐπὶ τῶν νομισμάτων τῆς Μεγαλοπόλεως. Κάτωθεν τῶν ποδῶν τοῦ ἀετοῦ ἀνεγινώσκονται τὰ ἑξῆς γράμματα V N A...... εἰκάζεται ἑπομένως ὅτι τοῦτο οὐδὲν ἄλλο ἦτο ἢ ὁ ὀβολὸς τοῦ Χάρωνος.

Ἐκ τοῦ νομίσματος τούτου κρίνοντες βλέπομεν ὅτι δὲν εἶνε προϊστορικῆς ἐποχῆς ὡς ἐγράφη, ἀλλὰ ῥωμαϊκῆς. Αὕτη ἡ κάλπη φέρει κάτωθεν ὀπὰς αἵτινες συνεδέοντο διὰ μολύβδου, ἀνῆκε δέ, ὡς παρετηρήθη, εἰς βάθρον ὅπερ ἐλάξευσαν κατόπιν μεταποιήσαντες αὐτὸ εἰς κάλπην· ἐν τῷ μέσῳ τῆς ἐξωτερικῆς ἐπιφανείας φέρει ἡ κάλπη ὡς κόσμημα ἐγκεχαραγμένον φύλλον, ὅπερ ἀπαντᾷ συνηθέστατα εἰς τὸ τέλος τῶν ῥωμαϊκῶν ἐπιγραφῶν. Πολλὰ ἄλλα γνωρίσματα ὑποδεικνύουσι σαφέστατα ὅτι δὲν εἶνε προϊστορικῆς ἐποχῆς.

Ἡ κάλπη εὑρέθη εἰς τοὺς πρόποδας λοφίσκου κειμένου ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὄχθης τοῦ ποταμοῦ Ἑλισσῶντος ἀπέναντι τοῦ θεάτρου. Αἱ ἀνασκαφαὶ ἐνεργοῦνται νῦν ἐν τῷ θεάτρῳ ὅπερ κατὰ Παυσανίαν ἦτο τὸ μέγιστον τῶν ἐν Ἑλλάδι. Ἀπεκαλύφθη μέχρι σήμερον πλεῖστον μέρος ἐκ τῆς σκηνῆς ἥτις εἶνε λίαν περίεργος· κύκλῳ τὴν σκηνὴν περιθέει μεγίστη στοὰ ἐκ δωρικῶν κιόνων, ὧν εὑρέθησαν αἱ βάσεις. Ἐκ τοῦ κοίλου ἦλθον εἰς φῶς ἑδώλιά τινα· ἐν τῇ πρώτῃ σειρᾷ τῇ κατωτάτῃ εὑρέθη-

Digitized by Google

σαν καὶ θρόνοι ἐνεπίγραφοι· δυστυχῶς δὲν ἠδυνήθημεν εἰσέτι νὰ ἀποκαλύψωμεν ἐντελῶς αὐτοὺς ἕνεκα τοῦ κάτωθεν ἀναβλύζοντος ἀφθόνου ὕδατος. Ὁ Παυσανίας ἀναφέρει ὅτι ἐν αὐτῷ τῷ θεάτρῳ ὑπῆρχεν ἀέναος πηγή, ἥτις ἐκ τῆς πτώσεως τῶν χωμάτων οὐδεμίαν διέξοδον ἔχει νῦν καὶ ἐπιμόνως ἀναβλύζει τὸ ὕδωρ κάτωθεν, ἤδη δι' αὐλάκων θέλει διοχετευθεῖ τὸ ὕδωρ μακράν, ἵνα προχωρήσῃ ἡ ἀνασκαφὴ καὶ ἡ ἀποκάλυψις τῶν ἑδωλίων τοῦ θεάτρου.» Κ.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑΙ ΚΑΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑΙ

Κατὰ τὴν «Νέαν Ἐφημερίδα» οἱ φοιτηταὶ τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου ἀπεφάσισαν ὅπως τοῦ λοιποῦ εἰς τὰς ἐκδρομὰς αὐτῶν συνοδεύονται ὑπὸ πανεπιστημιακῆς σημαίας ἥτις θὰ κατασκευαθῇ ἐν Βενετίᾳ κατὰ τὸ πρότυπον τοῦ βυζαντινοῦ λαβάρου, οὗ πιστοτάτη εἰκὼν εὑρίσκεται παρὰ τῷ καθηγητῇ κ. Λάμπρῳ. Εἰς τὰς ἐκδρομὰς πλὴν τούτου ἅπαντες οἱ φοιτηταὶ θὰ φέρωσιν ἐπὶ τῆς κομβιοδόχης καὶ ἐθνόσημον ἐν ᾧ θὰ εἶνε εἰς τὸ μέσον γλαύξ. Τὰ διάφορα συνθήματα καὶ προστάγματα θὰ δίδωνται ὑπὸ σάλπιγγος ἥτις καὶ αὐτὴ κατ' ἀρχαϊκὸν σχέδιον θὰ κατασκευασθῇ ἐν Βενετίᾳ.

— Μία εἰκὼν ἐκ τῶν ἐν τῇ καλλιτεχνικῇ ἐκθέσει τοῦ Παρνασσοῦ ἐκτεθειμένων, ἔργον τοῦ κ. Ν. Γκύζη ἠγοράσθη ὑπὸ τῆς κυρίας Καυταντζόγλου ἀντὶ 1,200 δραχμῶν. Ἡ εἰκὼν αὕτη παριστᾷ γραῖαν διηγουμένην παραμύθι εἰς τὰ παρὰ τὴν ἑστίαν συνωθούμενα παιδία.

— Τὴν παρελθοῦσαν ἑβδομάδα ἠλιεύθη παρὰ τὴν Αἴγιναν ὑπὸ ἁλιευτικῆς λέμβου παράδοξος ἰχθύς, ὅστις μετεκομίσθη ἐνταῦθα ὅπως ἐκτεθῇ εἰς κοινὴν θέαν. Κατὰ τὴν ὑπὸ τοῦ κ. Ν. Χ. Ἀποστολίδου δημοσιευθεῖσαν ἐν τῇ «Νέᾳ Ἐφημερίδι» γνώμην «ὁ ἰχθὺς οὗτος εἶνε ὁ γνωστὸς ὑπὸ τῶν ἑλλήνων ἁλιέων *κολαοῦζος* καλούμενος, ὃν παραδέχονται οὗτοι συνοδὸν ἢ ὁδηγὸν τῶν ἐν τῇ Μεσογείῳ παραπλανωμένων κητοειδῶν θηλαστικῶν. Εἶνε ἰχθὺς σπάνιος οὐ μόνον ἐν τῇ Μεσογείῳ ἀλλ' ἐν ἁπάσαις ταῖς θαλάσσαις. — Ὑπὸ τῶν ἄγγλων καλεῖται Sunfisch = Ἡλιίχθυς, ἕνεκα τοῦ κυκλικοῦ σχήματός του, ὑπὸ δὲ τῶν γάλλων κοινῶς Lune, Lune de mer κτλ. = Σελήνη. — Τὸ ἐπιστημονικὸν αὐτοῦ ὄνομα εἶνε *Ὀρθαγορίσκος*, ὅπερ σημαίνει κατὰ τὰ λεξικὰ Δέλφαξ ἢ Χοιρίδιον. Ἐν τῷ φυσιογραφικῷ μουσείῳ τοῦ ἐθνικοῦ πανεπιστημίου ὑπάρχει εἷς τοιοῦτος ἰχθὺς διασεσαγμένος, εὐχῆς δ' ἔργον θὰ ἦτο ἂν καὶ ὁ νῦν ἁλιευθεὶς ἠγοράζετο ἢ προσεφέρετο εἰς τὸ αὐτὸ μουσεῖον».

— Οἱ ἐν Παρισίοις μαθηταὶ καὶ φίλοι τοῦ ἀειμνήστου ἕλληνος καθηγητοῦ καὶ ἰατροῦ Φραγκίσκου Δαμασκηνοῦ συνέστησαν ἐπιτροπήν, ὅπως συλλέξῃ ἐράνους πρὸς ἀνέγερσιν προτομῆς αὐτοῦ ἐν τῇ αἰθούσῃ τῶν συνεδριάσεων τῆς ἰατρικῆς σχολῆς.

— Τὴν παρελθοῦσαν Κυριακὴν τριάκοντα περίπου μαθηταὶ τῶν ἀνωτέρων τάξεων τῆς Σχολῆς τῶν Βιομηχάνων Τεχνῶν ἐξέδραμον ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν τοῦ καθηγητοῦ τῆς Δασολογίας τμηματάρχου κ. Χλωροῦ εἰς Δεκέλειαν χάριν δασολογικῶν μελετῶν.

ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ

13 Ἀπριλίου. Εἰς τὸν παρεπιδημοῦντα διάδοχον τοῦ Σαξονικοῦ θρόνου ὁ βασιλεὺς ἀπένειμε τὸν ἑλληνικὸν μεγαλόσταυρον. — Ἐκοινοποιήθησαν διάφοροι στρατιωτικοὶ προβιβασμοί.

14 Ἀπριλίου. Ἀνεχώρησε δι' ἐκτάκτου συρμοῦ εἰς Πάτρας τὴν πρωΐαν ὁ υἱὸς τοῦ πρίγκιπος τῆς Οὐαλλίας Γεώργιος Ἀλβέρτος. — Διὰ Β. Δ. ἐτέθησαν εἰς ἀργίαν διὰ προσκαίρου παύσεως ὁ ὑποστράτηγος κ. Β. Βαλτινὸς καὶ ἐννέα ἄλλοι ἀξιωματικοὶ διὰ τὰ πρό τινος ἐν Λαρίσῃ συμβάντα ἀτοπήματα. — Χθὲς ἐδικάσθησαν ἐν τῷ κακουργοδικείῳ Ἀθηνῶν ἡ Ἐλισάβετ Σκριβάνου καὶ ὁ Δ. Πίνης, κατηγορούμενοι διὰ τὸν φόνον τοῦ συζύγου τῆς πρώτης· ἐκηρύχθησαν δὲ ἀμφότεροι ἔνοχοι καὶ ἐπιβλήθη εἰς αὐτοὺς ἡ ποινὴ τοῦ θανάτου.

16 Ἀπριλίου. Ὁ διάδοχος τῆς Σαξονίας ἀπῆλθεν εἰς Μυκήνας καὶ ἐπανῆλθεν αὐθημερὸν διὰ τοῦ σιδηροδρόμου.

18 Ἀπριλίου. Ἀφίκετο ὁ πρίγκηψ τῆς Σαβοίας Θωμᾶς, ἀδελφὸς τῆς βασιλίσσης τῆς Ἰταλίας ἐπιβαίνων τοῦ θωρηκτοῦ «Ναύπακτος». — Ἀνεχώρησεν εἰς Κωνσταντινούπολιν διὰ τοῦ αὐστριακοῦ ἀτμοπλοίου μετὰ τῆς συνοδίας του ὁ πρίγκηψ διάδοχος τῆς Σαξονίας.

ΝΕΑ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ

Ἐξεδόθη τὸ 30ον φυλλάδιον τοῦ **Ἐγκυκλοπαιδικοῦ Λεξικοῦ**, διὰ τοῦ ὁποίου συμπληροῦται ὁ πρῶτος τόμος αὐτοῦ. Περιέχει ἄρθρα ἀπὸ τοῦ *Ἄννα* μέχρι τοῦ *Ἀντιγορίτης* καὶ ἐν παραρτήματι διπλοῦν πίνακα ἔχοντα 18 καλλιτεχνικωτάτας εἰκόνας ἰθαγενῶν τῆς Ἀμερικῆς. Ἐκ τῶν ἐν τῷ φυλλαδίῳ τούτῳ δημοσιευομένων ἄρθρων μνημονεύομεν ἰδίᾳ τὸ περὶ Ἀντιβασιλείας ἐν Ἑλλάδι τοῦ κ. Χ. Μελετοπούλου, τὰ περὶ Ἀννίβα, Ἀνταλκίδα καὶ Ἀντιγόνων τοῦ κ. Σ. Π. Λάμπρου τὰ περὶ Ἀνταγωγῆς, Ἀντιγράφου τοῦ κ. Ν. Δημαρᾶ, περὶ Ἄννας τῆς Ῥωσσίας κλπ. ὑπὸ Π. Καρολίδου, περὶ Ἀνταποδόσεως ὑπὸ Χ. Παπαδοπούλου, περὶ Ἀντιγόνης ὑπὸ Ν. Γ. Πολίτου. Τιμὴ ἑκάστου φυλλαδίου Λ. 90. Τοῦ τόμου δρ. 27, δεδεμένου δρ. 30.

— Ὑπὸ τοῦ ἐν Πάτραις ἰατροῦ κ. Χ. Π. Κορύλλου ἐξεδόθησαν μετεωρολογικοὶ πίνακες τῶν ἐτῶν 1887, 1888,1889 εἰκονίζοντες τὴν μετεωρολογικὴν κατάστασιν τῶν Πατρῶν. Ἀπαρτίζουσι δ' οὗτοι ἑπτασέλιδον φυλλάδιον ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν **Μετεωρολογικὴ ἔποψις τῶν Πατρῶν**. Ἐκ τῆς προτασσομένης τῶν πινάκων σημειώσεως ἀναγράφομεν τὰς ἑξῆς ἐνδιαφερούσας εἰδήσεις περὶ τῆς θερμοκρασίας τῶν Πατρῶν. Ἡ ἐτησία μέση τῶν Πατρῶν θερμότης ἐν ἔτει μὲν 1887 ἦν 18⁰,80, ἐν ἔτει δὲ 1888 18⁰·30 καὶ ἐν ἔτει 1889 18⁰,33, ἀνάλογος δηλ. τῇ καὶ κατὰ τὰ προηγούμενα ἔτη παρατηρηθείσῃ. Ἡ μεγίστη θερμότης τῷ μὲν 1887 παρετηρήθη τῇ 7ῃ Ἰουλίου καὶ τῇ 6ῃ Αὐγούστου (35⁰, 2 Κ.), τῷ δὲ 1888 τῇ 26ῃ καὶ τῇ 28ῃ Ἰουνίου καὶ τῇ 3ῃ καὶ 4ῃ Αὐγούστου (36⁰, 0) καὶ τῷ 1889 (ν) τῇ 15ῃ Ἰουλίου (37⁰,5). Ἡ δὲ ἐλαχίστη τῷ μὲν 1887 παρετηρήθη τῇ 20 Δεκεμβρίου (1⁰,5) τῷ δὲ 1888 τῇ 28ῃ Ἰανουαρίου (0⁰) καὶ τῷ 1889 τῇ 30ῇ Ἰανουαρίου (1⁰, 5).

ΑΠΟΓΡΑΦΙΚΑ

Καθ' ὅλον τὸν παρελθόντα μῆνα μάρτιον ἀπεβίωσαν ἐν Ἀθήναις 258 ἐν ὅλῳ ἄτομα ἐκ διαφόρων νοσημάτων. Ἐκ τούτων 16 ἀπέθανον ἐν τῷ δημοτικῷ νοσοκομείῳ ἡ «Ἐλπίς», 6 ἐν τῷ «Εὐαγγελισμῷ» καὶ 5 ἐν τῷ Πτωχοκομείῳ. Ἐξ ἱλαρᾶς ἀπεβίωσαν 33, ἐκ φυματιώσεως 31, ἐκ βρογχοπνευμονίας 37, ἐκ πνευμονίας 17, ἐξ ἀσθενειῶν καρδίας 16, 4 ἐκ βιαίου θανάτου καὶ 1 ἐκ τυχαίου συμβάντος. Ἐκ τῶν 258, ἄρρενες μὲν ἦσαν 151, θήλεις δὲ 107.

— Αἱ κατὰ τὸν παρελθόντα μῆνα Ἰανουάριον εἰσπράξεις τῶν τελωνείων τοῦ Κράτους ἀνῆλθον, συμφώ-

Digitized by Google

νως μὲ τὸν ἐν τῇ *Ἐφημερίδι τῆς Κυβερνήσεως* δημοσιευθέντα πίνακα, εἰς δραχμὰς 1,983,488.85, ἐνῷ αἱ τοῦ ἀντιστοίχου μηνὸς τοῦ ἔτους 1889 ἀνῆλθον εἰς δραχμὰς 2,059,571.74, ἤτοι προέκυψεν ἐπὶ ἔλαττον διαφορὰ δραχμῶν 72,137.89.

— Κατὰ τὸν πρό τινων ἡμερῶν δημοσιευθέντα πίνακα τοῦ ἐν Ἀθήναις λόχου τῶν πυροσβεστῶν, κατὰ τὸ 1889 συνέβησαν ἐν ὅλῳ 30 πυρκαϊαί· ἐκ τούτων 19 μικραὶ καὶ 3 μεγάλαι ἐν Ἀθήναις, 6 δὲ μικραὶ καὶ 2 μεγάλαι ἐν Πειραιεῖ. Ἐκ τῶν αὐτῶν πινάκων ἐξάγεται ὅτι ἐν Ἀθήναις ἐγένοντο ἐν ὅλῳ ζημίαι δρ. 50,350, ἐν Πειραιεῖ δὲ δρ. 65,575. Ὡς αἴτια δὲ τῶν πλειοτέρων πυρκαϊῶν φέρονται τὸ ἀκαθάριστον τῶν καπνοδόχων καὶ ἡ ἀμέλεια τῆς χρήσεως τοῦ πυρός. Αἱ πλειότεραι πυρκαϊαὶ συνέβησαν τὸν δεκέμβριον, καθ' ὃν ἐγένοντο ἐν ὅλῳ 7.

ΕΞΕΔΟΘΗ

ΜΗΤΡΥΙΑ

ΔΙΗΓΗΜΑ ΥΠΟ ΓΡ. ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΥ

Πωλεῖται ἀντὶ δραχμῆς ἐν τῷ βιβλιοπωλείῳ τῆς Ἑστίας.

ΔΙΟΡΘΩΣΙΣ

Ὁ 2ος στίχος τοῦ ἐν σελ. 238 ποιήματος τοῦ κ. Γ. Μ. Βιζυηνοῦ ἐξετυπώθη ἐσφαλμένως, ἔχει δ' ἀκριβῶς οὕτω. *Ποῦ φῶς ἀγάπης 'ς ταῖς καρδιαῖς σταλάζουν.*

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

κ. κ. Αἴγιον. Ἐλήφθησαν· σᾶς εὐχαριστοῦμεν· θὰ σᾶς γράψωμεν.

κ. Γ.Α. Θήραν. Ἐλήφθησαν. Σᾶς ἐγράψαμεν πρὸ ἡμερῶν, ἐσωκλείοντες καὶ τὴν ἀπόδειξιν τοῦ κ. Δ. Σᾶς εὐχαριστοῦμεν.

κ. Χ. Δ. Γαλάζιον. Ἡ ἐθελουσία ἐν τῷ ὁπλοστασίῳ κατάταξις δὲν γίνεται ὅπως καὶ εἰς τὰ ἄλλα σώματα τοῦ στρατοῦ, διότι ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐν τῷ ὁπλοστασίῳ μαθητῶν καὶ τεχνιτῶν εἶναι ὡρισμένος, ἐπομένως πρέπει προηγουμένως νὰ ἐπιτραπῇ ὑπὸ τῶν ἁρμοδίων ἀρχῶν ἡ εἰσαγωγὴ τοῦ στρατιώτου μαθητοῦ, ἂν ὑπάρχῃ θέσις κενή. Ἀπὸ μαθητοῦ γίνεται ὁ προβιβασμὸς εἰς τεχνίτας· δύνανται δ' οὗτοι νὰ προβιβασθῶσιν εἰς ὑπαξιωματικούς, τῶν ὁποίων ἡ μετάθεσις εἰς ἄλλο σῶμα δὲν εἶναι ἀπηγορευμένη. Τοῦ ὁπλοστασίου προορισμὸς εἶναι ἡ κατασκευὴ ἢ ἐπισκευὴ στρατιωτικοῦ ὁπλισμοῦ καὶ πολεμεφοδίων.

Ἀργύρῃ Ἐφταλιώτῃ, Εὐχαριστοῦμεν διὰ τὰς δοθείσας πληροφορίας· προσεχῶς γράφομεν. Τὸ ἀποσταλὲν ἐξαίρετον· καλὴ ἀρχή.

κ. Δ. Β. Παρισίους. Συμμορφούμεθα ἐντολῇ σας

κ. Κ. Γ. Κ. Κέρκυραν. Κάλλιστον· θὰ δημοσιευθῇ λίαν προσεχῶς· εὐχαριστοῦμεν.

κ. Γ. Δ. Σκίαθον. Πολὺ καλὸν τὸ σταλέν· εὐχαριστοῦμεν· θὰ δημοσιευθῇ μετὰ δύο τρία φύλλα ἕνεκα πληθώρας ὕλης.

Ε. Ἐνταῦθα. Ἐπισπεύσατε τὴν δημοσίευσιν τοῦ πολυτίμου ἐθνικοῦ ὁδηγοῦ, διότι πλησιάζει ἡ γέννησις τοῦ ἐνδιαφερομένου. Τί θὰ γείνῃ χωρὶς τὴν πνευματικὴν αὐτὴν τροφόν; Ἀναλογισθῆτε ὁποίαν εὐθύνην ἀνελάβετε ἀπέναντι τοῦ Πανελληνίου.

Σατύρῳ, Ἐνταῦθα. Διὰ νὰ γείνῃ ἡ χάρις σας τὰ καίομεν καὶ δὲν τὰ ρίπτομεν εἰς τὰ ἄχρηστα. Ἐὰν ἡ δειλὴ φιλαρέσκεια ἦτο ἀρκετὸν προσὸν διὰ τὴν ποίησιν, θὰ ἐδημοσιεύομεν τὰ σταλέντα, ἀλλά....

Πίνδῳ, Ἐνταῦθα. Οὔτε αὐτό· μὴ ἐξοδεύεσθε εἰς ταχυδρομικὰ ἀδίκως.

κ. Κ. Κ. εἰς Τζουμπέλιον. Ψαλτήριον, ψαλτήριον, ψαλτήριον.

Διοτίμα, Ἐνταῦθα. Τὸ διήγημά σας ἐλήφθη καὶ ἀνεγνώσθη εὐχαρίστως. Κύριον προσὸν αὐτοῦ εἶνε ἡ ζωηρότης τῶν διαλόγων, ἡ λιτὴ ἀκρίβεια τῶν περισσοτέρων περιγραφῶν καὶ ἡ ἀφελὴς ἀπεικόνισις τῶν χαρακτήρων, ἐνιαχοῦ δι' ἀτέχνων, ἀλλὰ πάντοτε χαριεστάτων γραμμῶν. Φαίνεται ὅτι τὸ πλεῖστον ἐλήφθη ἐκ τοῦ ἀληθοῦς καὶ αὐτὸ ἐπιτυχῶς διετυπώθη, ἀλλ' ὅ,τι δὲν εἴδετε καὶ ἠθελήσατε νὰ μαντεύσετε, νὰ πλάσετε, αὐτὸ εἶνε ἄχρουν, ψευδές. Ἐν τῇ ἀπεικονίσει τοῦ ἥρωός σας μετὰ τὴν πρώτην διάσπασιν τῶν ἐρωτικῶν δεσμῶν ἰδίως, ἀπετύχετε οἰκτρότατα. Τί λοιπόν; νομίζετε ὅτι εἶνε δυνατὸν ποτὲ ἀνὴρ ἐν τοιαύτῃ περιστάσει, ἐνῷ φαίνεται ὅτι ἔχει ὅλον τὸ δίκαιον ὑπὲρ ἑαυτοῦ, παραγνωρίζεται δὲ ὑπ' ἐκείνης ἡ ὑψηλοφροσύνη του καὶ καταλείπεται οὕτως οἰκτρὸν ἕρμαιον τῆς ἀμφιβολίας, εἶνε δυνατὸν νὰ ὑποστῇ καρτερικῶς καὶ ἀσκητικῶς τοῦτο; Εἶνε δυνατὸν νὰ μὴ ἐξεγερθῇ ὅλον του τὸ πεῖσμα, νὰ μὴ μελετήσῃ ἐκδικήσεις μίσους; Ἡ ἰσχυρὰ ἀγάπη ὁμοιάζει μὲ τὴν ὀμβρέλαν· ὁ ἄνεμος τὴν ἀναποδογυρίζει — καὶ γίνεται μῖσος. Ἀγάπη μετατρεπομένη ἁπλῶς εἰς ἀδιαφορίαν ἢ δειλὴν ἐγκαρτέρησιν εἶνε ἀναξία τοῦ ὀνόματος, οὐδ' εὐχόμεθα νὰ τὴν ἐμπνεύσετέ ποτε. Αὐτὸ εἶνε τὸ κυριώτατον ἐλάττωμα τοῦ διηγήματος, ἐλάττωμα τόσον μέγα, ὥστε ὑποβιβάζει καὶ τὸ ἄλλως ἐξαίρετον σύνολον καὶ καθιστᾷ αὐτὸ ἀνάξιον δημοσιεύσεως. Ἡ κρίσις αὐτὴ ἂς μὴ σας λυπήσῃ καὶ ἂν δὲν σας πείσῃ. Αὐτὸς ὁ μακρὸς περὶ τοῦ ἔργου λόγος ἔστω ἀπόδειξις τῆς ἐκτιμήσεώς μας. Ἠδυνάμεθα πολὺ καλὰ νὰ σας εἴπωμεν ξηρὰ ξηρά: «Ἀκατάλληλον!» καὶ νὰ παρέλθωμεν. Ἀλλ' ὄχι· ἠθελήσαμεν ἴσα ἴσα νὰ δώσωμεν θάρρος εἰς τὴν ἁβρὰν χεῖρα, ἥτις ὀλίγον ἐξασκουμένη θὰ δύναται νὰ χειρισθῇ τὴν γραφίδα μεθ' ὅσης δεξιότητος καὶ τὴν βελόνην τοῦ κεντήματος.

Διαβάτῃ, Ἐνταῦθα. Τότε χάρισμά σας καὶ αἱ τρεῖς πρῶται στροφαί. Δὲν πρέπει ν' ἀρχίζῃ κανεὶς ὅ,τι δὲν ἔχει τὸ θάρρος νὰ τελειώσῃ. Ἡ μεγαλειτέρα του τιμωρία εἶνε ὅτι μετανοεῖ π ο λ ὺ ἀ ρ γ ά.

Μιᾷ, Ναύπλιον. Καὶ τί ἄλλο παρὰ μετάφρασις ἑνὸς στίχου τοῦ Κοππὲ εἶνε οἱ δύο στίχοι σας;

Εἶνε καλὸ καὶ τὸ ταξεῖδι
μὰ πειὸ καλὸς ὁ γυρισμός!

Μαργαρίτα, Ἐνταῦθα. Τὸ περίφημον σονέττον τοῦ Ἀρβὲρ δὲν θὰ εὕρετε εὐκόλως· διὰ νὰ μὴ σᾶς παραπέμπωμεν ἀλλοῦ σᾶς τὸ ἀντιγράφομεν ἐδῶ, διδόντες καὶ εἰς ἄλλους τὴν εὐκαιρίαν νὰ τὸ ἀναγνώσουν:

Mon âme a son secret, ma vie a son mystère.
Un amour éternel en un moment conçu:
Le mal est sans espoir, aussi j'ai dû le taire,
Et celle qui l'a fait n'en a jamais rien su.

Hélas! jaurai passé près d'elle inaperçu,
Toujours à ses côtés, et pourtant solitaire.
Et j'aurai jusqu'au bout fait mon temps sur la terre,
N'osant rien demander et n'ayant rien reçu.

Pour elle, quoique Dieu l'ait faite douce et tendre,
Elle suit son chemin, distraite sans entendre
Ce murmure d'amour élevé sur ses pas.

A l'austère devoir pieusement fidèle,
Elle dira, lisant ces vers tout remplis d'elle:
«Quelle est donc cette femme?» et ne comprendra pas.

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΝ

19 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1890

ΟΜΟΛΟΓΙΑ ΕΘΝΙΚΩΝ ΔΑΝΕΙΩΝ	Δραχ.	Λεπτά
Τῶν 26,000,000 πρὸς 5 % τοῦ 1874...	507	—
» 120,000,000 » 5 % τοῦ 1881...	576	—
» 170,000,000 » 5 % τοῦ 1885...	576	—
» 135,000,000 » 5 % τοῦ 1888...	480	—
» 30,000,000 » 5 % τοῦ 1889...	—	—
» 125,000,000 » 4 % τοῦ 1889.«.	460	—
Κτηματικαὶ ὁμολογίαι ἐθν. τραπέζης τῶν 60,000,000 μετὰ λαχείου φρ........	523	—
ΜΕΤΟΧΑΙ ΤΡΑΠΕΖΩΝ		
Ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος........	4480	—
Γενικὴ Πιστωτικὴ Τράπεζα..........	223	—
Τράπεζα Βιομηχανικῆς Πίστεως	91	50
Προνομιοῦχος Τράπεζα Ἠπειροθεσσαλίας.	—	—
ΜΕΤΟΧΑΙ ΕΤΑΙΡΙΩΝ		
Ἑταιρία Μεταλλουργείων Λαυρίου	158	—
Σιδηροδρόμου Ἀθηνῶν - Πειραιῶς......	424	—
Σιδηροδρόμου Πύργου - Κατακώλου.....	141	—
ΝΟΜΙΣΜΑΤΑ		
Εἰκοσόφραγκον	24	49
Λίρα Ὀθωμανικὴ	—	—
ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΑ		
Ἐπὶ Λονδίνου 3μηνον τραπεζικόν	—	—
Ἐπὶ Λονδίνου Chèque	—	—
Ἐπὶ Παρισίων....................	—	
Ἐπὶ Παρισίων τρίμηνον τραπεζικόν....	—	—

ΕΞΕΔΟΘΗ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΕΡΙ ΕΠΙΣΤΟΛΗΣ

ΥΠΟ ΑΝΑΤΤΙΚΟΥ

Ἀνατύπωσις ἐκ τῆς «Ἐφημερίδος»

Πωλεῖται ἀντὶ λεπτῶν 50 ἐν τοῖς βιβλιοπωλείοις

Ἑστίας, Βίλμπεργ, Μπὲκ

"LA NEW YORK,,

Η ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ

ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙ ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑ

ΙΔΡΥΘΕΙΣΑ ΤΩι 1845

ΕΓΓΥΗΤΙΚΟΝ ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ

ΟΛΟΚΛΗΡΟΝ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΜΕΝΟΝ ΤΗ 1 ΙΑΝΟΥΑΡ. 1889

ΦΡ 484,000,000 ΦΡ

ΑΜΟΙΒΑΙΑ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΔΙ' ΩΡΙΣΜΕΝΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΤΡΩΝ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ

Οἱ ἀσφαλιζόμενοι εἶνε οἱ μόνοι ἰδιοκτῆται τοῦ ἐγγυητικοῦ κεφαλαίου καὶ τῶν κερδῶν.

ΠΡΟΙΚΟΔΟΤΗΣΙΣ ΤΕΚΝΩΝ

Ἐξασφάλισις κεφαλαίου ἢ ἐτησίου εἰσοδήματος μετὰ 10, 15 ἢ 20 ἔτη.

Γενικὸς ἀντιπρόσωπος ἐν Ἀθήναις

Δ. Γ. ΜΑΚΚΑΣ

Γραφεῖον παρὰ τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν.

ΠΑΙΓΝΙΑ

Β' ΤΡΙΜΗΝΙΑ 1890

13. — **Ἀπορία.**

Κατὰ τί διαφέρουν οἱ Γάλλοι καὶ οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι;

Αἴγιον — Μικρὸς φίλος.

14. — **Πρόβλημα.**

Νὰ εὑρεθῇ ἀριθμὸς ὅστις διαιρούμενος διὰ 2,3,4,5, 6,7,8,9, νὰ δίδῃ ἑκάστοτε ὑπόλοιπον κατὰ μονάδα μικρότερον τοῦ διαιρέτου.

Βερδιάνσκα — Π. Ρ. Μπ. καὶ Γ. Κ. Μορ.

15. — **Γρῖφος**

μη ου

παν τηλ Φ.

16. — **Αἴνιγμα.**

Μ' ἔχεις εἰς τὸν ὀφθαλμόν σου καὶ πολλάκις μὲ θωπεύεις·
ἂν τὴν κεφαλήν μου κόψῃς τί νομίζεις; μὲ φονεύεις;
Τότ' ἐγὼ ἀναγεννῶμαι! ὅλον κάλλος ὅλον χάρις!
κι' ὅσο χαμηλὰ κι' ἂν ἦμαι, σὺ θὰ σκύψῃς νὰ μὲ πάρῃς.

ΛΥΣΕΙΣ

1. — **Γρῖφος.**

Μέτρια τὰ πάντα

1 — **Δόμινον.**

Θ' ἀφαιρεθοῦν τὰ

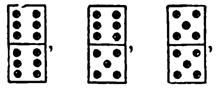

τὰ δὲ λοιπὰ τίθενται κατὰ ποικίλους τρόπους ὧν εἷς ὁ ἑξῆς:

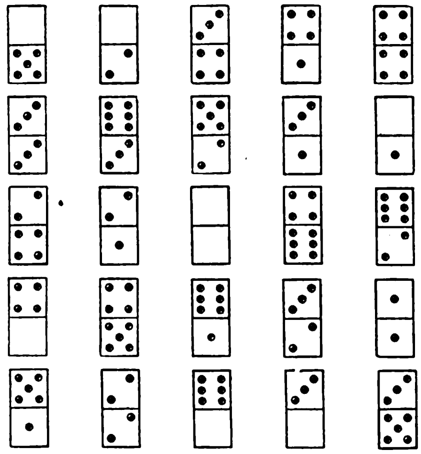

3. — **Αἴνιγμα.**

Ὀλίγα — Ὄλγα.

4. — **Ἐρώτησις.**

Τὸ δίστιχον εἶνε τοῦ Βιλλαρᾶ.

ΛΥΤΑΙ

Ἀθηνῶν: (1) — Ἐμπεδοκλῆς (3) — Ε. Β. Ρ. (1) — Ν. Μιχαηλίδης (3) — Νάσος (2) — Ν. Ι. Ἰωσὴφ (1). Πυθία (1).

Πατρῶν: Κ. Γ. Ἀνδροῦσσος (2) — Γάϊος (1).

Ὕδρας: Ι. Κ. Τζάθας (1).

Ἰθάκης: Ι. Ν. Π. (2).

Βώλου: Α. Γ. Φ. (1).

Αἰγίου: Ἀν. Μουστακόπουλος (1).

(;) Ξενιτεμμένος (1).

Ληξουρίου: Ἀλ. Τρουμπέτας (2).

Ἀργοστολίου: Ἠλίας Προκόπης (1).

ΣΗΜΕΙΩΣΙΣ. Μὴ περατωθείσης ἔτι τῆς ἐξελέγξεως καὶ παραβολῆς τῶν λύσεων τῆς α' τριμηνίας τὰ ὀνόματα τῶν βραβευθησομένων θὰ δημοσιευθῶσι εἰς τὸ προσεχές.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1890 - 2138

Digitized by Google

493

Περίοδος δευτέρα

ΕΣΤΙΑ

ΕΝ ΤΩι ΕΣΩΤΕΡΙΚΩι
Συνδρομη Εξαμηνος Δρ. 8
Συνδρομη Ετησια Δρ. 15
Τιμη Φυλλου Λεπ. 30
ΑΙ ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑΙ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΗ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΙΔΡΥΘΕΝ ΤΩι 1876
Βραβευθὲν ὑπὸ τοῦ ἐν Παρισίοις Συλλόγου πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν ἑλλ. σπουδῶν, ἀξιωθὲν ἀργυροῦ μεταλλίου ἐν τῇ ἐκθέσει τῆς Δ' Ὀλυμπιάδος καὶ χαλκοῦ ἐν τῇ Παγκοσμίῳ Ἐκθέσει τοῦ 1889.

ΕΝ ΤΩι ΕΞΩΤΕΡΙΚΩι
Συνδρομη Εξαμηνος Φρ. 10
Συνδρομη Ετησια Φρ. 20
Τιμη Φυλλου Λεπ. 40
ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

1890—Τόμος Α', ἀριθ. 17. | ΕΚΔΟΤΑΙ Ν. Γ. ΠΟΛΙΤΗΣ ΚΑΙ Γ. ΔΡΟΣΙΝΗΣ | Ἀθῆναι, 29 Ἀπριλίου.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ: (Ἐν τῷ φύλλῳ) Ο ΜΑΡΚΗΣΙΟΣ ΤΟΥ ΣΑΙΝΤ ΙΛΑΙΡ ὑπὸ Δ. Βικέλα. — 'Σ ΤΟ ΠΕΡΙΒΟΛΙ ΤΗΣ ΚΑΡΔΙΑΣ ὑπὸ Γρηγορίου Ξενοπούλου. — Η ΛΥΓΕΡΗ ὑπὸ Ἀνδρέα Καρκαβίτσα.— ΟΥΡΑΝΙΑ ὑπὸ Κ. Φλαμμαριόν.— Η ΠΡΩΤΗ ΜΑΙΟΥ ΑΝΑ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ.— ΤΟ ΔΑΚΤΥΛΙΔΙ ΤΟΥ ΑΡΡΑΒΩΝΟΣ ποίημα ὑπὸ Κωστῆ Παλαμᾶ.— ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ: *Ἀνάλεκτα, Χρονικά, Παντοῖα, Εἰκόνες, Ἐδῶ κ' ἐκεῖ, Τρεῖς γνῶμαι καθ' ἑβδομάδα, Μία συμβουλὴ καθ' ἑβδομάδα.*— (Ἐν τῷ παραρτήματι): ΕΘΝΙΚΗ ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ. — ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑΙ ΚΑΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑΙ ΕΙΔΗΣΕΙΣ. — ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ.— ΝΕΑ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ. — ΑΠΟΓΡΑΦΙΚΑ.— ΤΗΛΕΦΩΝΗΜΑΤΑ. — ΜΙΚΡΑΙ ΕΠΑΝΟΡΘΩΣΕΙΣ— ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ. — ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΝ — ΠΑΙΓΝΙΑ.

ΑΙ ΕΙΚΟΝΕΣ: Ο ΜΑΡΚΗΣΙΟΣ ΤΟΥ ΣΑΙΝΤ ΙΛΑΙΡ. — ΦΑΙΔΡΟΝ ΑΣΜΑ, εἰκὼν Βόλπε. — ΤΡΙΑ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑ ΚΟΣΜΗΜΑΤΑ

ΕΘΝΙΚΗ ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

Ἡ διεύθυνσις τῆς Ἑστίας ἐπιθυμοῦσα νὰ περιβάλῃ τὸ εἰκονογραφημένον μέρος τοῦ φύλλου, πλὴν τοῦ κυρίως καλλιτεχνικοῦ αὐτοῦ χαρακτῆρος, καὶ δι' ἐθνικῆς τινος ἀποχρώσεως, προέβη ἤδη εἰς πρώτην παρασκευὴν σειρᾶς εἰκόνων πρωτοτύπων, αἵτινες εἰκονίζουσιν ἀρχαῖα ἢ νέα μνημεῖα ἄξια λόγου, ἀπόψεις πόλεων, σκηνὰς ἐκ τοῦ ἐθνικοῦ βίου, τοποθεσίας ἐξόχους διὰ τὸ φυσικὸν κάλλος, ἢ τὸ ἱστορικὸν ἐνδιαφέρον, συμπλέγματα ποικίλων ἐγχωρίων στολῶν κλπ. κλπ.

Ἀλλ' ὅπως καταστῇ πλουσιωτέρα καὶ ποικιλωτέρα ἡ ἐθνικὴ αὕτη πινακοθήκη ἀνάγκη νὰ εἰσφέρωσιν οἱ δυνάμενοι ἐκ τῶν ἁπανταχοῦ ἀναγνωστῶν καὶ φίλων τῆς Ἑστίας. Πρὸς τοῦτο παρακαλοῦνται οἱ ἔχοντες φωτογραφικὰς εἰκόνας καταλλήλους πρὸς δημοσίευσιν ἢ δυνάμενοι νὰ παραγάγωσιν ἰδίας τοιαύτας διὰ τῆς τόσον γενικευθείσης ἤδη χρήσεως τῶν φωτογραφικῶν μηχανῶν, ν' ἀποστείλωσιν ἀντίτυπα πρὸς ἡμᾶς.

Αἱ ἀποστελλόμεναι φωτογραφίαι ἀνάγκη νὰ συνοδεύωνται ὑπὸ σημειώσεως μακρᾶς ἢ συντόμου ἐπεξηγούσης σαφῶς τὰ εἰκονιζόμενα. Ἐκ τούτων ὅσαι κρίνονται ἄξιαι δημοσιεύσεως θ' ἀποστέλλωνται πρὸς περαιτέρω ἐπεξεργασίαν εἰς καλλιτεχνικὸν ἐργαστήριον ἐν Γερμανίᾳ, μεθ' οὗ ἡ διεύθυνσις τῆς Ἑστίας συνῆψεν ἰδίαν ἐπὶ τούτῳ σύμβασιν. Δημοσιευόμεναι δὲ θὰ φέρωσι τὸ ὄνομα τοῦ φωτογραφήσαντος καὶ τοῦ ἐπιστείλαντος αὐτάς.

Δημοσιευόμεναι ἢ μὴ δημοσιευόμεναι αἱ εἰκόνες ἀποδίδονται εἰς τοὺς ἀποστολεῖς, τοὺς δηλοῦντας τοιαύτην ἐπιθυμίαν, ἀλλ' ἡ διεύθυνσις τῆς Ἑστίας οὐδεμίαν ἀναλαμβάνει εὐθύνην περὶ ἐνδεχομένης φθορᾶς αὐτῶν κατὰ τὴν ταχυδρομικὴν μεταβίβασιν. Πλὴν τῶν φωτογραφικῶν εἰκόνων γίνονται δεκτὰ πρὸς δημοσίευσιν ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς ὅροις καὶ σχεδιάσματα, ἰχνογραφήματα, ἄλλα παντοειδῆ ἀπεικονίσματα πολύχρωμα ἢ μὴ ἐντελῶς ἐξειργασμένα σχέσιν ἔχοντα πρὸς τὴν ἑλληνικὴν φύσιν, τὴν ἐθνικὴν ἱστορίαν ἢ τὰ τοπικὰ ἤθη καὶ ἔθιμα.

Εὐελπιστοῦμεν ὅτι οἱ δυνάμενοι νὰ εἰσφέρωσι πρὸς πλουτισμὸν τῆς ἐθνικῆς ταύτης πινακοθήκης προθύμως θὰ πράξωσι τοῦτο. Ἐννοοῦσι βεβαίως καὶ ἄνευ περαιτέρω συστάσεως ὁπόσης ὠφελείας γίνονται πρόξενοι, παρέχοντες εἰς τὸν ἁπανταχοῦ πεπολιτισμένον κόσμον ἀκριβῆ ἀνακατόπτρισιν τοῦ ἐθνικοῦ ἡμῶν βίου, ἥτις δύναται καὶ πολλὰς πεπλανημένας γνώμας ν' ἀνασκευάσῃ καὶ τὴν πρὸς τὴν Ἑλλάδα ἐκτίμησιν τῶν ξένων νὰ ἑδραιώσῃ.

Η ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑΙ ΚΑΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑΙ

Τὴν παρελθοῦσαν Κυριακὴν αἱ δύο μεταλλουργικαὶ ἑταιρίαι Λαυρίου, ἤτοι ἡ ἑλληνικὴ καὶ ἡ γαλλική, ἑώρτασαν ἀπὸ κοινοῦ τὴν εἰκοσιπενταετηρίδα αὐτῶν. Ἐπὶ τούτῳ ἔκτακτος ἁμαξοστοιχία μετέφερε τοὺς ἐξ Ἀθηνῶν κληθέντας εἰς Λαύριον ὅπου παρετέθη γεῦμα εἰς 300 περίπου δαιτυμόνας. Κατὰ τὰ ἐπιδόρπια ἐγένοντο διάφοροι προπόσεις ὑπὲρ τῆς προόδου καὶ εὐημερίας ἀμφοτέρων τῶν ἑταιριῶν.

— Τὴν ἑσπέραν τῆς παρελθούσης Κυριακῆς ἐδόθη ἐν τῷ Νέῳ Θεάτρῳ μεγάλη συναυλία ὑπὸ τῶν μελῶν τῆς Φιλαρμονικῆς ἑταιρίας Ἀθηνῶν.

— Ἐν τῷ ἄρτι ἐκδοθέντι τεύχει τῆς «Ἑλλάδος», περιοδικοῦ τοῦ ἐν Ἀμστελοδάμῳ φιλελληνικοῦ συλλόγου περιέχονται ὑπὸ τοῦ κ. Α. Βόλτς γερμανιστὶ μεταφρασθέντα δύο ποιήματα ἐν τῇ Ἑστίᾳ πρό τινος δημοσιευθέντα: «Ἤθελα νάμαι» ὑπὸ Ἀργύρη Ἐφταλιώτη, καὶ «Ἴσως» ὑπὸ Γ. Δροσίνη.

— Τὸ παρὰ τὸν Μαραθῶνα ἀνεγειρόμενον δαπάναις τοῦ ὁμογενοῦς κ. Μαυρογορδάτου λεπροκομεῖον περατοῦται κατὰ τὰ τέλη τοῦ προσεχοῦς μηνὸς Μαΐου. Τοῦ κτιρίου τούτου κατασκευάζεται, διὰ τὸν ἑκατὸν χιλιάδων δραχμῶν τὰς ὁποίας προσέφερεν ὁ χορηγός, ἓν μέρος μόνον, τὸ δὲ ὅλον θὰ συντελεσθῇ βραδύτερον. Μετὰ τὴν περάτωσιν τοῦ μέρους τούτου θὰ γείνῃ ἡ ἐπίσημος αὐτοῦ παράδοσις ἐνώπιον τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν καὶ τῶν ἄλλων ἀρχῶν.

Digitized by Google

— Τὴν παρελθοῦσαν ἑβδομάδα κατὰ τὴν θέσιν Περκέζι τῆς περιφερείας τοῦ κτήματος Βουρβᾶ χωρικός τις σκάπτων ἐν τῷ ἀγρῷ αὐτοῦ ἀνεῦρε τέσσαρας ἀρχαίους τάφους, ὧν αἱ μαρμάριναι πλάκες φέρουσι διαφόρους ἐπιγραφάς. Ἡ Ἐφορεία τῶν ἀρχαιοτήτων ἀπέστειλεν ἕνα τῶν ὑπαλλήλων ὅστις παρέλαβε τὰς ἐνεπιγράφους πλάκας. Ἐν τοῖς τάφοις πλὴν συντριμμάτων πηλίνων ἀγγείων οὐδὲ ἄλλο ἐνυπῆρχεν. Ταῦτα κατὰ τὴν Ἐφημερίδα.

ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ

20 Ἀπριλίου. Ἐπαναληφθεισῶν τῶν συνεδριάσεων τῆς Βουλῆς ὑπεβλήθη νομοσχέδιον πρὸς κύρωσιν τῆς μετὰ τῆς Ἀγγλίας συμβάσεως περὶ σταφίδος καὶ δασμολογικῶν τροποποιήσεων, νομοσχέδιον περὶ ἀντιβασιλείας τοῦ διαδόχου, καὶ ἄλλα νομοσχέδια σιδηροδρομικὰ κλπ. — Ἐνεκρίθησαν τὰ πρακτικὰ τῆς πρὸς ἀνέγερσιν ἀνακτόρου τοῦ διαδόχου ἐνεργηθείσης δημοπρασίας, προσεχῶς δὲ ἄρχονται αἱ ἐργασίαι δι' ἐπισήμου καταθέσεως τοῦ θεμελίου λίθου.

21 Ἀπριλίου. Ὁ βασιλεὺς μετὰ τῶν βασιλοπαίδων Γεωργίου, Νικολάου καὶ Ἀνδρέου ἀνεχώρησε διὰ τῆς Ἀμφιτρίτης εἰς Σπέτσας.

22 Ἀπριλίου. Ὁ βασιλεὺς ἀφίκετο εἰς Σπέτσας γενόμενος δεκτὸς μετ' ἐνθουσιασμοῦ.— Ὁ πρίγκηψ τῆς Σαβοΐας Θωμᾶς ἀνεχώρησε μεταβαίνων μετὰ τῆς ὑπ' αὐτὸν ἰταλικῆς μοίρας εἰς Θεσσαλονίκην.

23 Ἀπριλίου. Ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τοῦ βασιλέως ἐγένετο ἡ συνήθης δοξολογία ἐν τῷ μητροπολιτικῷ ναῷ, καθ' ἣν παρέστη ὁ διάδοχος καὶ αἱ Ἀρχαί. Τὴν δ' ἑσπέραν παρετέθη δεῖπνον ἐν τῷ ἀνακτόρῳ τοῦ διαδόχου. — Ὁ βασιλεὺς ἑώρτασεν ἐν Σπέτσαις, ψαλείσης δοξολογίας ἐν τῷ ἐκεῖ μητροπολιτικῷ ναῷ. — Ὁ διάδοχος προήχθη σήμερον εἰς τὸν βαθμὸν συνταγματάρχου καὶ διωρίσθη ὑποδιοικητὴς τοῦ πρώτου συντάγματος. — Τὸ δημοτικὸν συμβούλιον Σπετσῶν ἀνεκήρυξεν ἐπίτιμον δημότην τὸν βασιλόπαιδα Γεώργιον.

24 Ἀπριλίου. Ὁ βασιλεὺς μετὰ τῶν βασιλοπαίδων ἀφίκοντο εἰς Ὕδραν ὅπου ἐγένετο αὐτοῖς ἐνθουσιώδης ὑποδοχή. Τὸ δημοτικὸν συμβούλιον ἀνεκήρυξεν ἐπίτιμον δημότην τὸν βασιλόπαιδα Γεώργιον.

25 Ἀπριλίου. Ἡ βασιλικὴ οἰκογένεια ἐπανῆλθεν εἰς Ἀθήνας. — Ἡ Βουλὴ μετὰ τὴν εἰς τρεῖς ἀναγνώσεις ἐπιψήφισιν τῆς περὶ σταφίδος συμβάσεως ἐξακολουθεῖ τὴν συζήτησιν διαφόρων ἄλλων νομοσχεδίων.

ΝΕΑ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ

Θρησκευτικαὶ ὁμιλίαι ὑπὸ *Ἰγνατίου Μοσχάκη* ὑφηγητοῦ τῆς Θεολογίας ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ καὶ καθηγητοῦ τοῦ Διδασκαλείου. Ἐν Ἀθήναις, ἐκ τοῦ τυπογραφείου τῶν Καταστημάτων Ἀνέστη Κωνσταντινίδου 1890. 8ον σ. 240. Τιμ. δρ. 5.

Π. Ν. Πετροπούλου **Ποιήσεις**, Εἰδύλλια, Στίχοι, Τραγούδια τοῦ γιαλοῦ. Ἡρακλ. Π. Εὐμορφόπουλος ἐκδότης. Ἐν Πάτραις, Τύποις. Π. Εὐμορφοπούλου, 1890. 12ον σ. 128.

Quelques remarques critiques sur les«Perses» d' Eschyle par *Jean Stavridês*. Paris, E. l' Hullier et C. Bublens libraires—Ernest Leroux Editeur. 1890, 8ον σ. 32.

Ἑλλάς, περιοδικὸν τοῦ ἐν Ἀμστελοδάμῳ φιλελληνικοῦ συλλόγου· τεῦχος β' τοῦ 2ου τόμου. Περιεχόμενα: Zur Geschichte der Aussprache des Griechischen, u. s. w. (Schluss) Prof. Dr. H. Kern. (Leiden)—Ἡ ἐν Ἀθήν. Ἐπιστημ. Ἑταιρεία. La Redaction.—J. A. Eberhard's Handwörterbuch. Prof. Dr Aug. Boltz (Darmstadt).— Nochmals die Sprachfrage in Griechenland. Dr. H. C. Muller.— Dr. G. N. Hatzidakis (Athènes).—Ἱστορία τῶν Ἀθηναίων, κτλ. Prof. Dr. Aug. Boltz Ῥαγκαβῆ, Λεξικὸν τῆς Ἑλλην. Ἀρχαιολογίας κτλ. Prof. Dr. Aug. Boltz. — Miss E. A. S. Dawes, The pronunciation of Greek Dr. H. C. Muller. — Hatzidakis, zur Gesch. des Mittel-und Neugriechischen. Dr.H. C. Muller.— Quelques mots sur la prononciation du grec. Jules Ferrette (Morat).— Ἡ νίκη τῆς ἀληθείας. Dr. H. C. Muller.—Eine Neugestaltung des Griech. Unterrichtes, u. s. w. Dr. H. C. Muller. — Die Hellen. Uebersetzungen S. Hoheit des Erbprinzen Bernhard von Sachsen-Meiningen Prof. Dr. Aug Boltz. Dr. H. C. Muller. — Polylâs, Ἀμλέτος κτλ. Prof. Dr. Aug. Boltz.— Bibliographie. Prof. Dr. Aug Boltz.—K D Krystallis Αἱ Χελιδόνες. C. Casangés (New York).—Gedichte von G. Drossinis und A. Eftaliòtis: Deutsch von Prof. Dr. Aug. Boltz (Darmstadt). — Σιγρόπουλος καὶ τὰ παιδιὰ τοῦ Ἀνδρονίκου: Deutsch von Prof. Dr. Aug. Boltz (Darmstadt) — Membres (et abonnés) de la Société Philhellénique.— Κατάλογος τῆς Βιβλιοθήκης. — Κατάλογος τῶν περιοδικῶν. — Κατάλογος τῶν ἐφημερίδων.— Donateurs de la Société — Δωρηταὶ τοῦ Συλλόγου. Ἐπιστολαὶ τῶν κ. κ. Ζάππα κ. Συγγροῦ. — Γραμματοχιβώτιον.—Errata.—Gruss an unsere Leser

Ὁ ἀδελφός μου ὑπὸ *Στεφ. Μαρτζώκη* Ἐν Ζακύνθῳ, τύποις Ν. Κοντόγιωργα. Ὁδὸς Φωσκόλου.

Ἡ βελτίωσις τῶν προβάτων ὑπὸ *Ῥαϊνάλδου Δημητριάδου*. (Ἀνατύπωσις ἐκ τῆς «Ἐφημερίδος»). Ἐν Ἀθήναις, τύποις *Ἐφημερίδος* 1890. 8ον σ. 38. Τιμ. λεπ. 30.

Ἐξεδόθη τὸ 11 τεῦχος τοῦ **Ῥωμαϊκοῦ δικαίου** *Arndts* δι' οὗ συμπληροῦται ὁ Α' τόμος.

Ἑλληνικὴ Βιβλιοθήκη, περίοδος Β', τεῦχος 5. Περιέχει συνέχειαν τοῦ Νικόλα Σιγαλοῦ, ἀθηναϊκῆς μυθιστορίας ὑπὸ Γρ. Ξενοπούλου. Βιβλιοπωλεῖον καὶ Τυπογραφεῖον Κορίννης.

Deutsche Rundschau, Περιεχόμενα τοῦ τεύχους Μαΐου: Was Gottes Wille ist. Schwäbische Dorfgeschichte von Ilse Frapan.—Fürst Bismarck —Homers Ilias, von H Grimm—Joseph in Aegypten, von H. Brugsch. — Aus dem modernen Italien von P. D. Fischer κλπ. κλπ.

ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΡΓΑ

Ὑπὸ τῶν μηχανικῶν τῆς ἑταιρίας τῆς ἀναλαβούσης τὴν κατασκευὴν τοῦ ἀπὸ Πειραιῶς εἰς Λάρισαν σιδηροδρόμου ἐπερατώθησαν· αἱ μελέται ὁλοκλήρου τῆς γραμμῆς πλὴν τῶν μερῶν ἐκείνων κατὰ τὰ ὁποῖα θὰ κατασκευασθῶσι μεγάλα τεχνικὰ ἔργα ὡς ἡ σῆραγξ. Ἡ πασσάλωσις τῆς γραμμῆς ταύτης ἔφθασε μέχρι Χαλκίδος, ἐλπίζεται δὲ ὅτι ἡ ἐργασία αὕτη θὰ περατωθῇ μέχρι Λαρίσης ἐντὸς τριῶν μηνῶν, ὅτε θὰ γίνῃ ἔναρξις τῆς κατασκευῆς τῆς γραμμῆς ταύτης καὶ ἡ ἐπίσημος ἐν Πειραιεῖ κατάθεσις τοῦ θεμελίου λίθου.

— Ἀπῆλθεν εἰς Χαλκίδα πρό τινων ἡμερῶν ὁ κ. Petit-Mermet, διευθυντὴς τῆς ἀναλαβούσης τὴν εὔρυνσιν τοῦ πορθμοῦ ἑταιρίας καὶ ἐπεθεώρησε τὰς ἐκτελουμένας προκαταρκτικὰς ἐργασίας, εἶτα δ' ἐξέδραμε μέχρι τοῦ ποταμοῦ Λήλαντος. Ἐκ τοῦ ποταμοῦ τούτου ἀπεφασίσθη ὅπως μετενεχθῇ ἡ διὰ τὴν τοιχοποιίαν ἀναγκαιοῦσα ψάμμος. Εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν ὑπεβλήθη ἤδη πρὸς ἔγκρισιν τὸ διάγραμμα τῆς κατασκευασθησομένης πλευστῆς γεφύρας, μετὰ τὴν ἔγκρισιν δὲ θεωρεῖται βέβαιον, ὅτι θὰ διαταχθῇ ἡ ἀποσύνθεσις τῆς ὑπαρχούσης ἤδη περιστροφικῆς γεφύρας, ἵνα μὴ διακοπῇ ἡ μετὰ τῆς στερεᾶς συγκοινωνία.

Digitized by Google

ΤΗΛΕΦΩΝΗΜΑΤΑ

ΑΙΤΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

Ἡ περὶ τοῦ ὀφθαλμοῦ πρόληψις. Παρακαλοῦνται οἱ κ.κ. ἀναγνῶσται τῆς «Ἑστίας» νὰ μοὶ γνωστοποιήσωσι, ἐὰν γνωρίζωσι, πόθεν προῆλθε ἡ πρόληψις παρὰ τῷ λαῷ, καθ' ἣν δὲν δύναταί τις νὰ φάγῃ ὀφθαλμὸν ὀπτοῦ ζώου θαλασσίου ἢ χερσαίου ἂν τυχὸν ἔχει ἀδελφὸν ἢ ἀδελφὴν διότι θὰ πάθωσι

Βερδιάνσκα. Γ. Κ. Μ.

ΜΙΚΡΑΙ ΕΠΑΝΟΡΘΩΣΕΙΣ

Lepanto-Monaco.

Συχνὰ καταπλέει εἰς τὰ ἑλληνικὰ ὕδατα τὸ ἰταλικὸν θωρηκτὸν Lepanto, ὅπερ οὕτω διὰ φραγκικῶν γραμμάτων ἀναφέρουσιν αἱ ἐφημερίδες ἢ μεταγράφουσιν ἑλληνιστὶ Λέπαντον. Ἀλλὰ Lepanto εἶνε τὸ ἰταλικὸν ὄνομα τῆς Ναυπάκτου, εἰς ἀνάμνησιν δὲ τῆς φερωνύμου παρ' αὐτὴν ναυμαχίας τοῦ ἔτους 1571 εἶνε ὠνομασμένον τὸ θωρηκτόν. Ἂς το λέγωσι λοιπὸν *Ναύπακτον* αἱ ἐφημερίδες.

Πρὸς τὴν *ἡγεμονίαν τοῦ Μονάχου* παρομοιάζουσιν ἐνίοτε αἱ ἐφημερίδες τὴν Ἑλλάδα, κακίζοντες τὰ ἡμέτερα πράγματα· ἀλλ' ἡγεμονία τοῦ Μονάχου δὲν ὑπάρχει, διότι τὸ Μόναχον εἶνε οὐδὲν ἄλλο ἢ ἡ πρωτεύουσα τῆς Βαυαρίας. Θέλουσι νὰ ἀναφέρωσι τὸ ὄνομα τοῦ Monaco. Ἀλλὰ τοῦτο εἶνε παραφθορὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ *Μονοίκου Ἡρακλέους*, ὅπερ ἔφερεν ἡ παλαιὰ ἐκείνη ἑλληνικὴ ἀποικία. Ἂς λέγωσι λοιπὸν *ἡγεμονία τοῦ Μονοίκου*. Λ'

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

κ. Κ. Γ. Α. Πάτρας. Πρὸς τὰς παρατηρήσεις διαφόρων συνδρομητῶν μας, ὧν τόσον προθύμως γίνεσθε διερμηνεύς, ἀπαντῶμεν χωρὶς νὰ ζητήσωμεν τὰ διαπιστευτήριά σας. ά) Παρακαλεῖσθε νὰ ὁρίσετε ἂν ἐννοεῖτε διὰ τῆς λέξεως «ἐπιστημονικά», μόνον τὰ τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν, καὶ νὰ μας στείλετε σημείωσιν τῶν δημοσιευθέντων τοιούτων εἰς προηγουμένους τόμους. β) Καὶ ἄλλοτε ἐξηγήσαμεν τοὺς λόγους διὰ τοὺς ὁποίους παρὰ τὴν ἐπιθυμίαν μας ἀναγκαζόμεθα νὰ δημοσιεύωμεν μόνον καλλιτεχνικὰς εἰκόνας ξενικάς, μέχρις οὗ ἐπιτύχωμεν τὴν κατασκευὴν ἑλληνικῶν τοιούτων ἐν Εὐρώπῃ, διότι ἐν Ἑλλάδι δὲν ὑπάρχουσι τὰ ἀνάλογα μέσα, νῦν δὲ παραπέμπομεν εἰς τὴν ἐν τῇ α' σελίδι δημοσιευομένην γνωστοποίησιν. Οἱ νομίζοντες ὅτι ἡ ἐξ ἀλλοδαπῶν περιοδικῶν ἀνατύπωσις εἰκόνων εἶνε τάχα ταπεινόν τι ἂς μάθωσιν ὅτι τοῦτο γίνεται πανταχοῦ καὶ ὑπ' αὐτῶν τῶν ἐξεχόντων εἰκονογραφημένων φύλλων. Οἱ δὲ ἐκ κακῆς πίστεως καὶ ἐλλείψεως στοιχειωδεστάτης καλλιτεχνικῆς μορφώσεως φρονοῦντες ὅτι ἡ δημοσίευσις εἰκόνων ἐν τῇ Ἑστίᾳ γίνεται πρὸς «ρεκλάμαν», θὰ ὁμολογήσωσι βεβαίως ὅτι εἶνε πολὺ ἀμερικανικὴ ἡ ρεκλάμα αὐτὴ ἡ βαρύνουσα ὑπὲρ τὰς δέκα χιλιάδας δραχμῶν ἐτησίως. Πᾶσαι αἱ γινόμεναι εἰς ἐφημερίδα ἢ περιοδικὸν βελτιώσεις καὶ μεταρρυθμίσεις σκοπὸν ἔχουσι τὴν αὔξησιν τῶν συνδρομητῶν καὶ εἶνε ἀστεῖον νὰ μας ἐλέγχετε ὅτι ἐργαζόμεθα πρὸς τοῦτο καὶ ἐπιτυγχάνομεν. Σᾶς παρακαλοῦμεν δὲ νὰ προβῆτε σεῖς ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τῶν ἄλλων «ἀνεπτυγμένων» ἐντολέων σας εἰς ἔκδοσιν περιοδικοῦ, τὸ ὁποῖον νὰ ἔχῃ ὡς σκοπὸν τὴν ἀπόκρουσιν καὶ ἐλάττωσιν τῶν συνδρομητῶν του. Αὐτὸ θὰ το ἐπιτύχετε χωρὶς κόπον καὶ χωρὶς «ρεκλάμας», δὲν ἀμφιβάλλομεν. γ') Τὰ παίγνια τίθενται εἰς μίαν γωνίαν τοῦ φύλλου παρέργως, ὅπως παράσχωσιν ὥραν τινα τέρψεως εἰς τοὺς ἀρεσκομένους περὶ τὰ τοιαῦτα. Βεβαίως δὲ οὔτε καιρόν, οὔτε ὄρεξιν ἔχομεν ἑκάστοτε νὰ καταγινώμεθα εἰς συγκριτικὰς μελέτας καὶ ἐρεύνας ἐμβριθεῖς μὴ τυχὸν κανὲν ἐκ τούτων ἐδημοσιεύθη ἀλλαχοῦ καὶ δὲν εἶνε πρωτότυπον καὶ καινοφανές. Ὡς νὰ πρόκειται δὰ περὶ ἐπιστημονικῆς τινος ἐφευρέσεως, ἢ φιλοσοφικοῦ συλλογισμοῦ! Καὶ τὸ συμπέρασμα: ἐπειδὴ κατ' ἀνάγκην αἱ ἐφημερίδες καὶ τὰ περιοδικὰ δὲν δύνανται νὰ συντάσσωνται διὰ καθολικῆς ψηφοφορίας τῶν ἀναγνωστῶν αὐτῶν, τὸ ἁπλούστερον εἶνε οἱ μὴ ἐγκρίνοντες τὴν πορεῖαν των νὰ σβύνωνται ἐγκαίρως ἀπὸ τὸν κατάλογον τῶν συνδρομητῶν.

κ. Κ. Μεγαλόπολιν. Εὐχαριστοῦμεν· ἐχρησιμοποιήθη εὐθὺς ὡς εἴδετε. Περὶ τοῦ ἄλλου ἀπαντῶμεν προσεχῶς δι' ἰδιαιτέρας ἐπιστολῆς.

κ. Α. Κ. Ἀργοστόλιον. Εὐχαριστοῦμεν· βεβαίως δύναται τοῦτο νὰ γείνῃ.

κ. Σ. Μ. Ζάκυνθον. Κάλλιστον καθ' ὅλα, ἀλλ' ἀσαφὲς τὸ τελευταῖον δίστιχον. Ἀνάγκη νὰ διορθωθῇ, ὥστε ἡ κατακλείς, τὸ συμπέρασμα νὰ μὴν εἶνε τόσον σκιερόν, ἀμφίβολον, ἔχον ἀνάγκην πολλῆς προσοχῆς ἢ καὶ δευτέρας ἀναγνώσεως ὅπως ἐννοηθῇ. Εἰς τὰ μικρὰ αὐτὰ ποιημάτια ἔχει πολὺ νὰ κάμῃ τὸ τέλος, ὄχι δὲ σπανίως διὰ νὰ λεχθῇ αὐτὸ τὸ τέλος ἴσα ἴσα προηγοῦνται οἱ ἄλλοι στίχοι. Εἴσθε τεχνίτης δεξιώτατος καὶ μᾶς ἐννοεῖτε πολὺ καλὰ καὶ βεβαίως παραδέχεσθε τὴν κρίσιν μας αὐτήν.

κ. Α. Δ. Α. Γαλάζιον. Τὸ Βιβλ. Δελτ ἐκδίδεται ὑπὸ τοῦ Βιβλιοπωλείου τῆς Ἑστίας, τὸ ὁποῖον εἶνε ὅλως ἀνεξάρτητον τοῦ ἡμετέρου περιοδικοῦ. Ἐδόθη σημείωσις ὅπως σᾶς ἀποστέλλεται τακτικῶς. Ἀποστέλλεται δὲ «δωρεάν» εἰς πάντας.

Δουνάβει, Σουλινᾶν. Εὐχέρεια περὶ τὸ στιχουργεῖν καὶ τίποτε ἄλλο. Ἀκαταστασία νοημάτων, ἀνακρίβεια περιγραφῶν, ὅλα φύρδην μίγδην. «Ἡ θάλασσα βρεμένη» τί θὰ εἰπῇ; Τὰ σήμαντρα διατὶ σημαίνουν μεσάνυχτα; Μήπως εἶνε ὡρολόγια τάχα χορδισμένα ἐκεῖ εἰς τὸν ἔρημον βράχον;

κ. Ν. Κ. Κέρκυραν. Ἀπεστάλησαν.

κ. Κ. Σ. Μ. Χανία. Ἀπεστείλαμεν ὑμῖν τὰ ζητηθέντα ἐπὶ πλέον φύλλα ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ ἔτους.

κ Θ. Φλ. Κ/πολιν. Τί γίνεσθε; Πρὸ καιροῦ στερούμεθα εἰδήσεών σας. Τὸ βιβλίον περατωθὲν ἐκδίδεται κατ' αὐτάς.

κ. Δ. Πορτ. Κ/πολιν. Εὐχαριστοῦμεν.

κ. Μ Δ . . . Ἐνταῦθα $1^1/_2$ μ. μ. καθ' ἑκάστην.

Χρυσαυγῆ, Ἐνταῦθα. Ἀναγνώσατε τὰ σονέττα τοῦ Πετράρχου, ἐκδοθέντα μετὰ γαλλικῆς μεταφράσεως ἐν Παρισίοις ὑπὸ τοῦ ἐκδότου Garnier καὶ θὰ σας χρησιμεύσουν πολύ, πολύ.

κ. κ. Ι. Β. Σάμον. — Αἰδ. π. Λ. Νάξον. Ἐλήφθη ἡ συνδρομή σας.

κ. κ. Π. Σ. Σ. Κέρκυραν. — Μ. Π. Μηλέας Βώλου.—Ι. Λ. Φ. Ἀργοστόλιον.—Β. Ι. Σ. Ἀλεξάνδρειαν. Τὰ ζητηθέντα ἐστάλησαν.

κ. κ. Ν. Γ. Α. Wiener Neustadt. — Μ. Β. Κ. Balta-Doljiu. Ἡ διεύθυνσίς διορθώθη.

κ. Δ Β. Ἀλεξάνδρειαν. Ἐλήφθησαν· σᾶς εὐχαριστοῦμεν,

Einer Blumenliebhaberin, hier. Die Erinnerung.

κ. Γ. Κ. Ὀδησσόν. Ἐλήφθησαν· σᾶς εὐχαριστοῦμεν. Σᾶς γράφομεν ταχυδρομικῶς.

κ. κ. Ε. Ρ. — Λ. Χ. Ὀδησσόν. Ἐλήφθησαν. Θὰ ἔχετε ἐπιστολήν μας ταχέως.

κ. Ι. Τζ Καβάλλαν. Εὐχαριστοῦμεν διὰ τὰς φιλικὰς φροντίδας. Θὰ συνεννοηθῶμεν μετὰ τῆς διευθύνσεως τῶν ταχυδρομείων περὶ τῆς ὑποθέσεως, περὶ ἧς μᾶς γράφετε. Διὰ προσεχοῦς ταχυδρομείου θὰ ἔχητε ἐπιστολήν μας.

κ. Α. Ζ. Ἀνδριανούπολιν. Ἐλήφθη ἐν καιρῷ ἡ σημείωσίς σας, δι' ἣν σᾶς εὐχαριστοῦμεν.

Digitized by Google

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΝ

26 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1890

	Δραχ.	Λεπτὰ
ΟΜΟΛΟΓΙΑ ΕΘΝΙΚΩΝ ΔΑΝΕΙΩΝ		
Τῶν 26,000,000 πρὸς 5 % τοῦ 1874...	507	—
» 120,000,000 » 5 % τοῦ 1881...	578	—
» 170,000,000 » 5 % τοῦ 1885...	578	—
» 135,000,000 » 5 % τοῦ 1888...	485	—
» 30,000,000 » 5 % τοῦ 1889..	—	—
» 125,000,000 » 4 % τοῦ 1889...	458	—
Κτηματικαὶ ὁμολογίαι ἐθν. τραπέζης τῶν 60,000,000 μετὰ λαχείου φρ........	524	50
ΜΕΤΟΧΑΙ ΤΡΑΠΕΖΩΝ		
Ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος........	4490	—
Γενικὴ Πιστωτικὴ Τράπεζα..........	222	—
Τράπεζα Βιομηχανικῆς Πίστεως	89	—
Προνομιοῦχος Τράπεζα Ἠπειροθεσσαλίας.	—	—
ΜΕΤΟΧΑΙ ΕΤΑΙΡΙΩΝ		
Ἑταιρία Μεταλλουργείων Λαυρίου	156	50
Σιδηροδρόμου Ἀθηνῶν - Πειραιῶς......	423	—
Σιδηροδρόμου Πύργου - Κατακώλου.....	145	—
ΝΟΜΙΣΜΑΤΑ		
Εἰκοσόφραγκον	24	56
Λίρα Ὀθωμανική	—	—
ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΑ		
Ἐπὶ Λονδίνου 3μηνον τραπεζικόν	—	—
Ἐπὶ Λονδίνου Chèque	—	—
Ἐπὶ Παρισίων............	—	
Ἐπὶ Παρισίων τρίμηνον τραπεζικόν....	—	—

ΠΙΑΓΝΙΑ

Β' ΤΡΙΜΗΝΙΑ 1890

17. — **Γρῖφος**

Α ΣΙΤΟΝΤΟ —. + ον

Ἀργοστόλιον — Αἶνος

18. — **Πρόβλημα.**

Οἰκογένειά τις σύγκειται ἐξ 8 προσώπων, πατρός, μητρὸς καὶ ἓξ τέκνων. Ὁ πατὴρ ἔχει ἡλικίαν ὅσην τὰ 5 πρῶτα τέκνα ὁμοῦ, ἡ δὲ μήτηρ ὅσην τὰ 4 πρῶτα καὶ τὸ τελευταῖον. Ἕκαστον παιδίον εἶνε μεγαλήτερον τοῦ ἄλλου κατὰ ἔτη, μῆνας καὶ ἡμέρας, ὅλα δ' ὁμοῦ τὰ μέλη τῆς οἰκογενείας ἀριθμοῦσιν ἔτη ἡλικίας 126. Τίς ἡ ἡλικία ἑκάστου.

Βερδιάνσκα — Π. Η. Μ. καὶ Γ. Κ. Μ.

ΛΥΣΕΙΣ

5. — **Πρόβλημα**

Πρῶτος φθάνει εἰς τὰ 100, ὅστις κατορθώσῃ νὰ φθάσῃ πρῶτος εἰς τὰ 89, διότι τότε οἷον δήποτε ἀριθμὸν (1—10) καὶ ἂν προσθέσῃ ὁ ἀντίπαλος ἀφίνει τὸ πεδίον ἐλεύθερον. Διὰ νὰ φθάσῃ τις ὅμως ἀσφαλῶς εἰς τὸ 89 ἀνάγκη νὰ ἔχῃ ἐξασφαλίσῃ τὸ 78 διὰ τὸν αὐτὸν λόγον. Ἡ κατιοῦσα κλίμαξ λοιπὸν εἶνε 89—78—67—56—45—34—23—12. Οἷον δήποτε ἀριθμὸν ἂν εἴπῃ ὁ ἄλλος σεῖς λέγετε τοὺς ἀριθμοὺς αὐτοὺς κατὰ σειρὰν χωρὶς νὰ συλλογίζεσθε καὶ ὡς κατὰ τύχην, μέχρις οὗ ἐννοήσῃ καὶ ἐκεῖνος τὸ μυστικὸν κλειδὶ καὶ τότε ἐτελείωσε τὸ παιγνίδιον.

6 -- **Κυβόλεξον**

Φ Ρ Υ Ξ
Ρ Ο Δ Η
Υ Δ Ω Ρ
Ξ Η Ρ Α

Ἔχει ὅμως καὶ ἄλλας πολλὰς λύσεις.

7. — **Μετασχηματισμὸς**

ΑΙΤΙΑ ἢ ΑΙΣΙΑ ,

8. — **Αἴνιγμα.**

Ἡ λέμβος καὶ ὁ κωπηλάτης.

ΛΥΤΑΙ

Ἀθηνῶν: Νάσος (3) Νίκανδρος (2) Μῆτσος (2) [καὶ 1 καθυστερῆσαν]), Πρωταπριλιάτικη Καρδιὰ (1), Ἐμπεδοκλῆς (4), Πυθία (!).

Ληξουρίου: Ἀλ. Τρουμπέτας (1).

Ἀργοστολίου: Αἶνος (2), Ἠλ. Προκόπης (2). (;) Ξενιτεμμένος (1).

Πατρῶν: Κ. Γ. Ἀνδροῦσσος (3), Γάϊος (2).

Ἰθάκης: Ι. Ν. Π. (2).

Βερδιάνσκας: Π. Θ. Μ. καὶ Γ. Κ. Μ. (2 [καὶ 3 καθυστερήσαντα]).

Βώλου: Α. Γ. Φ. (1).

Αἰγίου: Μικρὸς φίλος (2).

Ὕδρας: Ι. Κ. Τζάθας (1).

ΚΡΙΣΙΣ ΕΠΙ ΤΩΝ ΛΥΣΕΩΝ ΗΣ Α' ΤΡΙΜΗΝΙΑΣ

Μετὰ τὴν ἐξέλεγξιν καὶ ἀναθεώρησιν τῶν λύσεων εὑρέθη ὅτι τὰς πλείστας ἐξ ἴσου ἐπιτυχεῖς ἀπέστειλαν: *Ε. Β. Ρ* καὶ *Μῆτσος* ἐξ Ἀθηνῶν, καὶ ὁ κ. *Σ. Βροκίνης* ἐκ Κερκύρας. Μεταξὺ τῶν τριῶν τούτων δυσχερὲς εἶνε νὰ διανεμηθῶσι τὰ τρία βραβεῖα, διότι δὲν δύναται νὰ κριθῇ τίς ἔλυσε τὰ δυσκολώτερα παίγνια, ἀφοῦ εἰς τὰ πλεῖστα μὲν ταὐτίζονται εἰς τὰ λοιπὰ δ' ἀντιρροποῦσι δι' ἀναλόγων λύσεων. Μόνον διὰ κληρώσεως δύναται νὰ γίνῃ ἡ διανομὴ πρὸς τοῦτο δὲ ζητεῖται ἡ συγκατάθεσις τῶν τριῶν ἐνδιαφερομένων, ὧν οἱ δύο πρῶτοι παρακαλοῦνται νὰ δηλώσωσι τὰ ὀνόματα αὐτῶν, πάντες δὲ νὰ ὁρίσωσιν ἀντιπροσώπους ὅπως ἐνεργηθῇ ἡ διὰ λαχνοῦ διανομὴ τῶν τριῶν ταχθέντων βραβείων, καὶ ἡ παραλαβὴ αὐτῶν ἤτοι α') Ἱστορίας τοῦ Ἑλλην. Ἔθνους ὑπὸ Κ. Παπαρρηγοπούλου, β') Ποιημάτων Παράσχου, γ') Ἑλληνικῆς βιβλιοθήκης ἐξ 25 τομιδίων.

Πλὴν τῶν βραβευθέντων τριῶν τὰς σχετικῶς πλείονας λύσεις ἀπέστειλαν: *ἐξ Ἀθηνῶν*: Πυθωνική, Ἀλ. Τσιμῆς, Κ. Βελλίνης, Ν. Καργαδούρης, Α. Ἀποστολοπούλου, Ι. Ι. Γκιών. *Ἐκ Σύρου*: Οἰδίπους, Κ. Γ. Μπουκλάκος. *Ἐκ Πατρῶν*: Κ. Γ. Ἀνδροῦσσος, *Ἐκ Πρεβέζης*: Οἰδίπους.

"LA NEW YORK,,
Η ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ
ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙ ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑ
ΙΔΡΥΘ ΕΙΣ Α Ω· 1845
ΕΓΓΥΗΤΙΚΟΝ ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ
ΟΛΟΚΛΗΡΟΝ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΜΕΝΟΝ ΤΗ 1 ΙΑΝΟΥΑΡ. 1889
ΦΡ 484,000,000 ΦΡ
ΑΜΟΙΒΑΙΑ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΔΙ' ΩΡΙΣΜΕΝΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΤΡΩΝ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ
Οἱ ἀσφαλιζόμενοι εἶνε οἱ μόνοι ἰδιοκτῆται τοῦ ἐγγυητικοῦ κεφαλαίου καὶ τῶν κερδῶν.
ΠΡΟΙΚΟΔΟΤΗΣΙΣ ΤΕΚΝΩΝ
Ἐξασφάλισις κεφαλαίου ἢ ἐτησίου εἰσοδήματος μετὰ 10, 15 ἢ 20 ἔτη.
Γενικὸς ἀντιπρόσωπος ἐν Ἀθήναις
Δ. Γ. ΜΑΚΚΑΣ
Γραφεῖον παρὰ τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1890 - 2138

Digitized by Google

Περίοδος δευτέρα

ΕΣΤΙΑ

ΕΝ ΤΩι ΕΣΩΤΕΡΙΚΩι

Συνδρομη Εξαμηνος Δρ. 8
Συνδρομη Ετησια Δρ. 15

Τιμη Φυλλου Λεπ. 30

ΑΙ ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑΙ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΗ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΙΔΡΥΘΕΝ ΤΩι 1876
Βραβευθὲν ὑπὸ τοῦ ἐν Παρισίοις Συλλόγου πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν ἑλλ. σπουδῶν, ἀξιωθὲν ἀργυροῦ μεταλλίου ἐν τῇ ἐκθέσει τῆς Δ' Ὀλυμπιάδος καὶ χαλκοῦ ἐν τῇ Παγκοσμίῳ Ἐκθέσει τοῦ 1889.

ΕΝ ΤΩι ΕΞΩΤΕΡΙΚΩι

Συνδρομη Εξαμηνος Φρ. 10
Συνδρομη Ετησια Φρ. 20

Τιμη Φυλλου Λεπ 40

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

1890—Τόμος Α',ἀριθ. 18. | ΕΚΔΟΤΑΙ Ν. Γ. ΠΟΛΙΤΗΣ ΚΑΙ Γ. ΔΡΟΣΙΝΗΣ | Ἀθῆναι, 6 Μαΐου.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ: (Ἐν τῷ φύλλῳ) Η ΚΕΥΛΑΝΗ ὑπὸ Ἀργύρη Ἐφταλιώτη. — Ο ΜΑΡΚΗΣΙΟΣ ΤΟΥ ΣΑΙΝΤ ΙΛΑΙΡ ὑπὸ Δ. Βικέλα. — Η ΝΙΚΗ ποίημα ὑπὸ Κωστῆ Παλαμᾶ. — Η ΛΥΓΕΡΗ ὑπὸ Ἀνδρέα Καρκαβίτσα. — ΟΥΡΑΝΙΑ ὑπὸ Κ. Φλαμμαριόν.— Η ΠΡΩΤΗ ΜΑΙΟΥ ΑΝΑ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ.— ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ : *Ἀνάλεκτα*, *Χρονικά*, *Παντοῖα*, *Ἐδῶ κ' ἐκεῖ*, *Τρεῖς γνῶμαι καθ' ἑβδομάδα*, *Μία συμβουλὴ καθ' ἑβδομάδα*. — (Ἐν τῷ παραρτήματι): ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ. — ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑΙ ΚΑΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑΙ ΕΙΔΗΣΕΙΣ.— ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ. — ΝΕΑ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ. — ΓΡΑΜΜΑΤΟΚΙΒΩΤΙΟΝ. — ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ. — ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΝ. — ΠΑΙΓΝΙΑ.

ΑΙ ΕΙΚΟΝΕΣ: ΣΥΓΚΑΛΛΗΔΕΣ. — ΒΟΥΔΔΙΚΟΣ ΝΑΟΣ ΚΑΙ ΝΕΚΡΟΤΑΦΕΙΟΝ ΕΝ ΚΕΥΛΑΝΗ.— ΟΙ 1600 ΣΤΥΛΟΙ ΕΚ ΓΡΑΝΙΤΟΥ. — ΤΕΣΣΑΡΑ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑ ΚΟΣΜΗΜΑΤΑ.

Ὅσοι τῶν ἐν Ἀθήναις καὶ ἐν Πειραιεῖ συνδρομητῶν τῆς Ἑστίας δὲν κατέβαλον ἔτι τὴν συνδρομὴν τοῦ 1890 παρακαλοῦνται ὅπως εὐαρεστούμενοι φροντίσωσι περὶ καταβολῆς ταύτης ἀπ' εὐθείας εἰς τὸ ταμεῖον μὴ ἀναμένοντες τὴν δι' εἰσπράκτορος αἴτησιν αὐτῆς. Τὸ ταμεῖον τῆς Ἑστίας εἶνε ἀνοικτὸν καθ' ἑκάστην (ὥρα 9 — 12 π. μ. καὶ 3 — 7 μ. μ.) κατὰ δὲ τὰς κυριακὰς π. μ.

ΠΡΟΣΦΟΡΑΙ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΠΑΛΑΙΟΥΣ ΚΑΙ ΝΕΟΥΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΑΣ ΑΥΤΗΣ

Συμπληρωθεὶς ἐξεδόθη

Ο ΠΡΩΤΟΣ ΤΟΜΟΣ

ΤΟΥ ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΙΚΟΥ ΛΕΞΙΚΟΥ

ἀποτελούμενος ἐξ 60 τυπογραφικῶν φύλλων σχήματος μεγάλου ὀγδόου, πυκνότατα ἐκτετυπωμένων, καὶ περιλαμβάνων λέξεις ἀρχομένας ἀπὸ τοῦ γράμματος Α. Τὸν τόμον τοῦτον συνοδεύουσι 31 πίνακες, ὧν τινες διπλοῖ, ἕτεροι δὲ πολύχρωμοι. Ἡ τιμὴ τοῦ τόμου ὡρίσθη εἰς δραχμὰς 27 ἀδέτου καὶ 30 δεδεμένου ἐν τῷ ἐσωτερικῷ, εἰς ἰσάριθμα δὲ φράγκα ἐν τῷ ἐξωτερικῷ.

Ἐξαιρετικῶς δε εἰς μόνους τοὺς συνδρομητὰς τῆς Ἑστίας τοὺς ἀποστέλλοντας τὸ τίμημα κατ' εὐθεῖαν πρὸς τὴν Διεύθυνσιν παρέχεται ἐν τῷ ἐσωτερικῷ ἀντὶ δραχμῶν 21 ἄδετος καὶ 25 δεδεμένος, ἀντὶ ἰσαρίθμων δὲ χρυσῶν φράγκων ἐν τῷ ἐξωτετερικῷ, μὴ προστιθεμένης οὐδεμιᾶς δαπάνης ἐπὶ πλέον διὰ τὴν ταχυδρομικὴν αὐτοῦ ἀποστολήν.

Πρὸς μόνους τοὺς συνδρομητὰς τῆς Ἑστίας παρέχεται προσέτι :

Ἡ **Πολιτικὴ Γεωγραφία νέα καὶ ἀρχαία τοῦ νομοῦ Ἀργολίδος καὶ Κορινθίας** μετὰ τοῦ γεωγραφικοῦ πίνακος τοῦ νομοῦ ὑπὸ *Α. Μηλιαράκη*, σύγγραμμα ἐκ 320 σελίδων τιμώμενον δρ. 5, ἀντὶ δρ. 2 (ταχυδρομ. λεπ. 50).

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ

Ἐκ τῆς «Προνοίας» ἀναγράφομεν τὰ ἑξῆς περὶ νέων ἀξίων λόγου εὑρημάτων :

«Ἔν τινι οἰκοπέδῳ κατὰ τὸ βόρειον τοῦ Πειραιῶς μέρος καὶ παρὰ τὴν πρὸς τὸ Φάληρον ἄγουσαν, ἀφαιρουμένων τῶν χωμάτων ὑπὸ ἐργατῶν τοῦ δήμου, ἀνευρέθησαν :

α') Στήλη μαρμαρίνη ἐπιτυμβία, ὕψους 0,81, πλάτους 0,31, φέρουσα ἄνω τρεῖς προεξοχὰς ἐν εἴδει ἀκροκεράμων, ἐντὸς δὲ τῆς ἐν ἀψιδωτῷ πλαισίῳ κεκοιλωμένης ἐπιφανείας αὐτῆς ἀνάγλυφον παράστασιν, λίαν κακότεχνον, νεανίου ἱσταμένου ἀντωποῦ, φέροντος ἱμάτιον ἀπὸ τοῦ ἀριστεροῦ ὤμου πρὸς τὸν δεξιὸν μηρὸν καθικνούμενον· τῇ δεξιᾷ στηρίζεται ἐπὶ πηδαλίου, τὴν δ' ἀριστερὰν φέρει κατὰ τὴν γαστέρα· ἡ στήλη εἶνε τεθραυσμένη εἰς δύο κατὰ τὸν λαιμὸν τοῦ νεανίου. Ἄνω ὑπάρχει ἡ ἐπιγραφή :

ΤΡΥΦΩΝ	Τρύφων
ΧΡΗΣΙΜΟΥ	Χρησίμου
ΜΕΙΛΗΣΙΟΣ	Μειλήσιος

Γράμματα τῶν τελευταίων ῥωμαϊκῶν χρόνων.

β') Τὸ ἄνω μέρος στήλης ἐπιτυμβίας μετ' ἀετωματίου, ἐν ᾧ ῥόδαξ, καὶ ἀκροκεράμων· ἄνωθεν τοῦ μικροῦ φαινομένου μέρους τοῦ ἀψιδωτοῦ πλαισίου, ἐν ᾧ θὰ ἦτο ἡ ἀνάγλυφος παράστασις, τὰ γράμματα τάδε :

ΦΙΛΟΥΜΕΝΗ ΣΜΥΡΝΑΙΑ	Φιλουμένη Σμυρναία
ΠΟΛΕΜΩΝΟΣ	Πολέμωνος
ΣΦΗΤΤΙΟΥ	Σφηττίου
ΓΥΝΗ	Γυνή.

Τὰ γράμματα τῶν καλῶν ῥωμαϊκῶν χρόνων.

α') Κιονίσκος κυλινδρικὸς τῶν συνήθων, φέρων ἐν ἀμελείᾳ ἐπειργασμένην τὴν δε τὴν ἐπιγραφήν :

ΕΥΤΥΧΡ	Εὐτυχρ
ΥΣΤΗ	υστη
ΧΑΙΡΕ	Χαῖρε

Τὰ γράμματα ἀμελέστατα κεχαραγμένα, ἰδίως τὸ Χ, τὸ Ρ, ὡς τὸ Λατινικόν, τὸ Σ ὑπὸ τὸν τύπον C καὶ τὸ Ε ὑπὸ τὸν ἰδιάζοντα εἰς τοὺς χριστιανικοὺς χρόνους τύπον· τὸ δὲ ὅλον *Ευτυχρυστη*, προῆλθεν ἴσως ἐξ ἑτέρας ἀμελείας τοῦ χαράξαντος, ἀντὶ νὰ γράψῃ *Εὐτυχία* ἴσως ἢ *Εὐτύχα* ἤ τι τοιοῦτον *χρηστή*, (ἀντὶ τοῦ *χρυστη*) *χαῖρε*.

Ἰάκ. Χ. Δ.»

Digitized by Google

ΕΙΔΗΣΕΙΣ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑΙ ΚΑΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑΙ

Γενομένων τῶν ἀρχαιρεσιῶν τοῦ Συλλόγου Παρνασοῦ ἐξελέχθησαν ἐπίτιμος μὲν πρόεδρος ὁ καθηγητὴς τῆς Ἱστορίας ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ κ. Παπαρρηγόπουλος, πρόεδρος ὁ δικηγόρος κ. Σ. Μπαλᾶνος, ἀντιπρόεδροι οἱ κ. κ. Τ. Ἠλιόπουλος καὶ Ι. Βάμβας, γεν. γραμματεὺς ὁ κ. Μ. Λάμπρος, εἰδικοὶ γραμματεῖς οἱ κ. κ. Γ. Πίσσας καὶ Ν Κιάππες, ταμίας ὁ κ. Κ. Κουτσαλέξης, ἐπιμελητὴς τῆς βιβλιοθήκης ὁ κ. Α. Ραγκαβῆς καὶ διευθυντὴς τοῦ ἀναγνωστηρίου ὁ κ. Κ. Βρυζάκης. Ἔφορος τῆς Σχολῆς τῶν Ἀπόρων Παίδων ὁ ὑφηγητὴς τῆς Θεολογίας κ. Ι Μοσχάκης, κοσμήτορες δὲ οἱ κ. κ. Δ. Λάμπρος, Β Ἀντωνόπουλος, Ι. Κονοφάος, Θ. Μπαλτῆς, Γ. Χαλκιόπουλος καὶ Μ. Στελάκης.

— Τὴν παρελθοῦσαν κυριακὴν ἐν τῇ αἰθούσῃ τῆς «Ἑταιρίας τῶν φίλων τοῦ Λαοῦ» ἐτελέσθη ὑπὸ τοῦ Συλλόγου «Βύρωνος» πολιτικὸν μνημόσυνον τοῦ Ἰωάννου Σούτσου.

— Ἐν τῷ ξενοδοχείῳ τῶν Ξένων ἐγένετο τὴν ἑσπέραν τῆς Κυριακῆς τὸ ἐτήσιον συμπόσιον τῶν μελῶν τῶν ἐν Ἀθήναις Ἑλληνικῶν Στοῶν τῶν Ἐλευθέρων Τεκτόνων εἰς ὃ ἀντεπροσωπεύοντο πᾶσαι σχεδὸν αἱ ἐθνικότητες.

— Κατ' ἀπόφασιν τῆς Ἀκαδημαϊκῆς συγκλήτου ἀπέρχεται εἰς Μομπελλιὲ ὁ πρύτανις κ. Χατζημιχάλης, ὅπως ἀντιπροσωπεύσῃ τὸ Πανεπιστήμιον εἰς τὰς ἐν τῇ γαλλικῇ ταύτῃ πόλει τελεσθησομένας ἑορτὰς ἐπὶ τῇ πεντακοσιοστῇ ἐπετηρίδι τοῦ αὐτόθι Πανεπιστημίου.

— Ὑπὸ τοῦ ἐνταῦθα «Συλλόγου ὑπὲρ τῆς γυναικείας ἐκπαιδεύσεως» συνιστᾶται Πρότυπον Παρθεναγωγεῖον τοῦ ὁποίου ἡ διεύθυνσις ἀνατίθεται εἰς τὴν κυρίαν Καλλιόπην Κεχαγιᾶ.

— Τὴν παρελθοῦσαν δευτέραν ἐγένετο ὑπὸ τῆς ἐνταῦθα γαλλικῆς ἀγαθοεργοῦ ἑταιρίας «Ἀλληλοβοηθείας» μουσικὴ καὶ χορευτικὴ ἡμερὶς ἐν τῷ Ζαππείῳ, εἰς ἣν παρέστη καὶ ἡ βασιλικὴ οἰκογένεια. Ἐπὶ τούτῳ ὁ βασιλεὺς Γεώργιος καὶ ὁ πρόεδρος τῆς Γαλλικῆς Δημοκρατίας ἀπέστειλαν εἰς τὴν εἰρημένην ἑταιρίαν ἀνὰ 1000 φράγκα.

— Χάριν ἀκριβείας σημειοῦμεν ὅτι ἡ ἐν τῇ Ἑστίᾳ δημοσιευθεῖσα σκιαγραφία περὶ τοῦ αὐστριακοῦ ποιητοῦ Ροβέρτου Χάμερλιγγ εἶνε ἀπόσπασμα μακρᾶς βιογραφικῆς καὶ κριτικῆς μελέτης τοῦ κ. Λυσάνδρου Χατζηκώνστα, ἥτις ὡς ἐκ τῆς διαρρυθμίσεως τοῦ φύλλου δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ δημοσιευθῇ ὁλόκληρος. Κατὰ τὴν δημοσίευσιν τῆς σκιαγραφίας ταύτης γενομένην ἄνευ ἐπιβλέψεως τοῦ συγγραφέως παρεισέφρησαν τυπογραφικά τινα λάθη οὐσιώδη ἅτινα θὰ σημειωθῶσιν εἰς τὸ τέλος τοῦ τόμου τῆς Ἑστίας, ἐν ᾧ περιέχεται.

ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ

27 Ἀπριλίου. Ἐπανειλημμέναι δονήσεις σεισμοῦ ἐγένοντο ἐν Αἰγίῳ αἰσθηταὶ μέχρι Κορίνθου καὶ Πατρῶν. — Εἰς 100 καὶ πλέον ἀνέρχονται οἱ σήμερον ἀφικόμενοι ἐνταῦθα περιηγηταί, Ἄγγλοι Γερμανοὶ καὶ Ἀμερικανοὶ διὰ τοῦ ἐκ Κωνσταντινουπόλεως καταπλεύσαντος Ἰταλικοῦ ἀτμοπλοίου καὶ τοῦ ἐξ Ἀλεξανδρείας αἰγυπτιακοῦ. — Ὁ πρώην ἡγεμὼν τῆς Βουλγαρίας Βάττεμβεργ ἀνεπισήμως ὅλως ταξειδεύων ἀνὰ τὴν Ἀνατολὴν μετὰ τῆς συζύγου αὐτοῦ διῆλθεν εἰς Πύργον καὶ μετέβη εἰς Ὀλυμπίαν πρὸς ἐπίσκεψιν τῶν ἀρχαιοτήτων.

29 Ἀπριλίου. Ἀναγράφεται ὡς πιθανωτάτη ἡ εἴδησις περὶ προσεχοῦς συμπληρώσεως τοῦ ὑπουργείου προσλαμβανομένων τῶν κ. κ. Κοσσονάκου ὡς ὑπουργοῦ τῆς Παιδείας καὶ Θ. Κανακάρη ὡς ὑπουργοῦ τῶν Ναυτικῶν. — Ἀνεχώρησε διὰ τοῦ ἀτμοπλοίου τῆς Ἑταιρίας Φραισσινὲ τὸ ἑλληνικὸν πλήρωμα πρὸς παραλαβὴν τοῦ ἐν Σαὶν Ναζαὶρ ναυπηγηθέντος θωρηκτοῦ «Ὕδρας».

30 Ἀπριλίου. Ἀνακληθέντος τοῦ ἐνταῦθα πρεσβευτοῦ τῆς Τουρκίας Ριζᾶ βέη, διωρίσθη εἰς ἀντικατάστασιν αὐτοῦ ὁ τέως ἐν Βελιγραδίῳ πρεσβευτὴς Ζιᾶ Βέης. — Κατὰ τὴν σημερινὴν συνεδρίασιν τῆς βουλῆς παραταθεῖσαν μέχρι βαθείας νυκτὸς ἐψηφίσθησαν διάφορα νομοσχέδια περὶ πιστώσεων.

1 Μαΐου. Κατὰ τὴν σημερινὴν συνεδρίασιν τῆς Βουλῆς συνέβη μικρὰ ῥῆξις μεταξὺ συμπολιτευομένων καὶ ἀντιπολιτευομένων βουλευτῶν.

3 Μαΐου. Ὑπὸ ἐπιτροπῆς ἐξ ἀξιωματικῶν τοῦ Ναυτικοῦ ἐνεχειρίσθη εἰς τὸν Βασιλόπαιδα Γεώργιον τὸ τιμητικὸν ξίφος ὅπερ δι' ἐράνου κατεσκευάσθη. — Ἀπέθανεν ἐν ταῖς φυλακαῖς Χαλκίδος ὁ Ῥόκος Χοϊδᾶς.

ΝΕΑ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ

D. Bikélas **Notice sur le Marquis de Queux de Saint Hilaire**, suivie des discours prononcés à ces obsèques et d'autres hommages rendus à sa mémoire. Μνημόσυνον Paris, Librairie de Firmin-Didot et Cie Imprimeurs de l'Institut. Rue Jacob, 56. 1890. 8ον σελ. 77·

— Ἐξεδόθη τὸ πρῶτον φυλλάδιον τοῦ Β' τόμου τοῦ ἐπιμελείᾳ τοῦ κ Ν. Γ Πολίτου ἐκδιδομένου **Ἐγκυκλοπαιδικοῦ λεξικοῦ**, περιέχον ἄρθρα ἀπὸ τοῦ Ἀντιγραφὴ μέχρι τοῦ Ἀντιπυρίνη καὶ ἐν παραρτήματι προσηρτημένον διπλοῦν πίνακα μετὰ 24 καλλιτεχνικῶν εἰκόνων ἀναφερομένων εἰς τὰς Ἀμερικανικὰς ἀρχαιότητας. Ἐκ τῶν ἐν τῷ φυλλαδίῳ τούτῳ ἄρθρων μνημονεύομεν τὰ ἐκτενέστερα: Ἀντιγραφὴ ὑπὸ Ι. Πρωτοδίκου, Ἀχ. Ἀγαθονίκου καὶ Ν. Δημαρᾶ. Ἀντίγραφον ὑπὸ Ν. Δημαρᾶ. Ἀντίθεσις ὑπὸ Χ. Παπαδοπούλου, Ι. Πρωτοδίκου καὶ Δ. Κοκκίδου. Ἀντικανονικότης ὑπὸ Παπαλουκᾶ Εὐταξίου. Ἀντικείμενον ὑπὸ Χ. Παπαδοπούλου καὶ Ι. Πρωτοδίκου. Ἀντίμαχος ὑπὸ Γ. Κωνσταντινίδου. Ἀντιμόνιον ὑπὸ Ο. Α. Ρουσοπούλου. Ἀντινομία ὑπὸ Ἐμ. Ῥοΐδου. Ἀντίνοος ὑπὸ Θ. Σοφούλη. Ἀντιόχεια ὑπὸ Σ Λάμπρου καὶ Ν. Γ. Πολίτου. Ἀντιοχείας ἐκκλησία, θεολογικὴ σχολή, σύνοδοι, σχίσμα ὑπὸ Παπαλουκᾶ Εὐταξίου. Ἀντίοχος ὑπὸ Σ. Λάμπρου καὶ Ε. Ῥοΐδου. Ἀντιποίησις ὑπὸ Κ. Ν. Κωστῆ. Ἀντιπολίτευσις, Ἀντιπροσωπευτικὸν σύστημα ὑπὸ Γ. Ἀγγελοπούλου. Ἀντιπροσωπεία ὑπὸ Ν. Δημαρᾶ. — Τιμὴ ἑκάστου φυλλαδίου λ. 90.

Ἐπαμεινώνδα Κυριακίδου, **Πέραν Ἀπόκρυφα Κωνσταντινουπόλεως**. Πρωτότυπον κοινωνικὸν μυθιστόρημα, δημοσιευθὲν ἐν ἐπιφυλλίδι τῆς «Ἐπιθεωρήσεως». Ἐκδίδεται ὑπὸ Ν. Γ. Κεφαλίδου, ἀδείᾳ τοῦ Αὐτοκρατορικοῦ ὑπουργείου τῆς Παιδείας. Ἐν Κωνσταντινουπόλει, Τύποις Ν. Γ. Κεφαλίδου, ἐκδότου 1890. 12ον, σελ. ζ' — 499.

Ἱστορία τῶν Σφακίων, ἤτοι μέρος τῆς Κρητικῆς Ἱστορίας ὑπὸ *Γρηγορίου Παπαδοπετράκη*, προηγουμένου. Ἐν Ἀθήναις, ἐκ τοῦ τυπογραφείου Βλαστοῦ Βαρβαρρήγου, 1888. 8ον σ. 580. (Πωλ. δρ. 4 ἐν τῷ Βιβλιοπωλείῳ τῆς Ἑστίας).

Ἰωάννου Μαρτίνου ἀρχιμανδρίτου, *Οἱ Αὐτοκράτορες τοῦ Βυζαντίου*. Ἐν Ἀθήναις ἐκ τοῦ Τυπογραφείου τῆς «Ἀκροπόλεως» Β. Γαβριηλίδου, 1889 8ον σ. 154. (μετὰ χρωμολιθογραφικῶν εἰκόνων) Τιμ. δρ. 3.

— Ὁ κτηνίατρος κ. Γ. Πιλάβιος ἀγγέλλει τὴν ἔκδοσιν Ἐγκυκλοπαιδικοῦ λεξικοῦ τῆς καθόλου ἱππολογίας καὶ ἱππευτικῆς». Τὸ λεξικὸν τοῦτο θὰ εἶνε γαλλοελληνικὸν καὶ ἑλληνογαλλικόν, θὰ ἐκδίδεται δὲ κατὰ μηνιαῖα φυλλάδια πρὸς δρ. 1 ἕκαστον.

Digitized by Google

ΓΡΑΜΜΑΤΟΚΙΒΩΤΙΟΝ

Οἱ πυγμαῖοι κατὰ τὸν Ἡρόδοτον

Πρὸς τὴν Διεύθυνσιν τῆς Ἑστίας

Οὐχὶ ὀρθῶς διαμφισβητεῖται ἐν τῷ τελευταίῳ φύλλῳ τῆς «Ἑστίας» ἡ ἀκρίβεια τῆς γνώμης τοῦ Στάνλεϋ, ὅτι τὸ ὑπ' αὐτοῦ ἀνακαλυφθὲν ἐν τοῖς ἐνδοτάτοις τῆς Ἀφρικῆς ἔθνος ναννοφυῶν ἀνθρώπων (πυγμαίων) ἀναφέρει καὶ ὁ Ἡρόδοτος. Διότι ἐν βίβλῳ Β. κεφ. 31. γράφει ὁ Ἡρόδοτος ὅτι οἱ Νασαμῶνες ἔθνος Λιβυκὸν νεμόμενον τὴν Σύρτιν καὶ τὴν πρὸς Α. χώραν τῆς Σύρτεος, ἐλθόντες παρὰ τῷ Ἐτεάρχῳ τῷ Ἀμμωνίων βασιλεῖ καὶ ἐρωτηθέντες παρ' αὐτοῦ περὶ τῶν ἐρήμων τῆς Λιβύης εἴτι ἐπὶ πλέον τῶν ἄλλων ἀνθρώπων γνωρίζουσι, διηγήθησαν ὅτι παρ' αὐτοῖς ἐγένοντό ποτε ἀνδρῶν δυνατῶν παῖδες τολμηρότατοι, οἵτινες ἐκλήρωσαν πέντε ἐξ αὐτῶν «ὀψομένους τὰ ἔρημα τῆς Λιβύης, καὶ εἴ τι πλέον ἴδοιεν τῶν τὰ μακρότατα ἰδομένων». Οὗτοι ἐπορεύθησαν πρῶτον μὲν διὰ τῆς οἰκουμένης καὶ ταύτης διεξελθόντες ἀφίκοντο εἰς τὴν *θηριώδεα*, «ἐκ δὲ ταύτης »τὴν ἔρημον διεξιέναι (ἔλεγον) τὴν ὁδὸν ποιευμένους »πρὸς Ζέφυρον ἄνεμον, διεξελθόντες δὲ χῶρον πολλὸν »ψαμμώδεα καὶ ἐν πολλῇσι ἡμέρῃσι ἰδεῖν δή κοτε δέν»δρεα ἐν πεδίῳ πεφυκότα, καὶ σφέας προσελθόντας ἅ»πτεσθαι τοῦ ἐπεόντος ἐπὶ τῶν δενδρέων καρποῦ, ἁπτο»μένοισι δέ σφι ἐπελθεῖν ἄνδρας *σμικρούς*, μετρίων ἐ»λάσσονας ἀνδρῶν. λαβόντας δὲ ἄγειν σφέας· φωνῆς »δὲ οὔτε τι τῆς ἐκείνων τοὺς Νασαμῶνας γινώσκειν »οὔτε τοὺς ἄγοντας τῶν Νασαμώνων. Ἄγειν δὲ δὴ »αὐτοὺς δι' ἑλέων μεγίστων, καὶ διεξελθόντας ταῦτα »ἀπικέσθαι ἐς πόλιν, *ἐν τῇ πάντας εἶναι τοῖσι ἄγουσι »τὸ μέγαθος ἴσους*, χρῶμα δὲ μέλανας· παρὰ δὲ τὴν »πόλιν ῥέειν ποταμὸν μέγαν, ῥέειν δὲ ἀπὸ ἑσπέρης »αὐτὸν πρὸς ἥλιον ἀνατέλλοντα, φαίνεσθαι δ' ἐν αὐτῷ κροκοδείλους.» Ὡς βλέπει τις, πρὸς τιμὴν τοῦ πατρὸς τῆς ἱστορίας, ἀκριβέστατα πάντα ταῦτα συμφωνοῦσι πρὸς ὅσα ὁ Στάνλεϋ διηγεῖται περὶ ἀνακαλυφθέντων πυγμαίων.

Ἐν Ἀθήναις 29 Ἀπριλίου **Ι. Ν. Σβ.**

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

κ. Δ.Σβ Ἐνταῦθα. Εἶνε κρῖμα ὅτι ἐξοδεύονται τόσοι στίχοι μετ' ἀρκούσης δεξιότητος γεγραμμένοι πρὸς σύνθεσιν στιχουργήματος τόσον ἀνουσίου. Τί κρίσιν νὰ σᾶς κάμωμεν; Δὲν ἔχει οὔτε κατακρίσεως κἂν ἄξια ἐλαττώματα· ἐμπνέει οἶκτον.

Φιλαρχαίῳ ἐνταῦθα. Ἡ εἴδησις εἶναι ἀληθῶς σπουδαιοτάτη ἔπρεπε δὲ νὰ σπεύσωμεν καὶ ἡμεῖς νὰ τὴν δημοσιεύσωμεν, ὡς τὸ περιοδικὸν σύγγραμμα τὸ ὁποῖον ἀναφέρετε, ἂν δεν μᾶς ἐμπόδιζεν ἰσχυρός κἄπως λόγος. Ὅτι δηλ. ἡ εἴδησις αὐτὴ ἦτο γνωστοτάτη εἰς τὸν ἐπιστημονικὸν κόσμον πολλὰ ἔτη πρὸ τῆς ἐκδόσεως τοῦ πρώτου φυλλαδίου τῆς Ἑστίας. Διότι ὁ πάπυρος ὃν εὗρεν οὐχὶ ἄσημός τις Γερμανὸς σοφὸς Ἔβερς, ἀλλ' ὁ πασίγνωστος αἰγυπτιολόγος καὶ μυθιστοριογράφος Ἔβερς, εἶναι κτῆμα τῆς ἐν Λιψίᾳ πανεπιστημιακῆς βιβλιοθήκης ἀπὸ τοῦ 1873, ἐδημοσιεύθη δὲ ὑπὸ τοῦ εὑρόντος τῷ 1875, ὑπὸ τὴν ἐπιγραφήν: «Πάπυρος Ἔβερς· ἱερατικὸν ἐγχειρίδιον τῆς ἰατρικῆς τῶν ἀρχαιοτάτων Αἰγυπτίων.»

Einer Strohblumenfreundin, hier. Εἰς τὰ γερμανικά σας ἀπαντῶμεν ἑλληνικὰ διὰ νὰ τὰ ἐννοήσετε καλλίτερα: Δὲν ἠξεύρομεν δυστυχῶς ποῦ ἠμπορεῖτε νὰ εὕρετε ὅ,τι ζητεῖτε· εἴμεθα βλέπετε ἀπησχολημένοι εἰς ἄλλα πεζότερα. Εὐτυχεῖς οἱ ἔχοντες καιρὸν νὰ συλλέγουν ἄνθη καὶ ὄχι ἄλλα διαρκέστερα πράγματα Ἴσως ὑπάρχουν εἰς τὸ παλαιὸν Φάληρον ἢ εἰς τὴν Κηφισιάν.

κ. Γ. Ι. Β. Ἐρζερούμ. Κατὰ τοὺς ἰσχύοντας νόμους μόνοι οἱ ἀπόφοιτοι τῶν ἐν Ἑλλάδι διδασκαλείων καὶ οἱ πρὸ τῆς συστάσεως αὐτῶν ἀνεγνωρισμένοι ὡς δημοδιδάσκαλοι, διορίζονται τοιοῦτοι ἐν τῷ Κράτει. Περὶ διορισμοῦ ἀποφοίτων τῶν ἐν ἄλλαις ἑλληνικαῖς χώραις διδασκαλείων προνοεῖ διάταξις ἑνὸς τῶν μήπω ψηφισθέντων νομοσχεδίων. — Κατάλογον τῶν βιβλίων εὑρίσκετε ἐν τοῖς παραρτήμασι τῆς Ἑστίας· σᾶς ἀποστέλλομεν δὲ καὶ ἀγγελίαν, ἐν ᾗ ἀναγράφονται τὰ πλεῖστα αὐτῶν.

κκ. Ι. Π. Πειραιᾶ. — Γ. Σ. Βερδιάνσκαν. — Ι. Χ. Λεωνίδιον. — Δ. Π. Γαργαλιάνους.—Π. Λ. Ἰωάννου. Τὰ ζητηθέντα ἀπεστάλησαν ἡμῖν.

κ, Φ. Ι. Ε. Μόλυβον. Τιμὴ ἑκάστου σώματος τῆς Ἑστίας τοῦ 1889 δρ. 12 μετὰ τῶν Δελτίων, 10 ἄνευ τούτων, τῶν ταχυδρομικῶν τελῶν ὄντων εἰς βάρος τοῦ παραλήπτου. Γραμματόσημα τουρκικὰ δὲν εἶνε δεκτά· ἄλλως δὲ ἡ συνδρομὴ δύναται εὐκόλως ν' ἀποσταλῇ, ἐσωκλειομένου εἰκοσαφράγκου ἐν συστημένῃ ἐπιστολῇ ἢ νὰ πληρωθῇ εἰς τὸν ἐν Μυτιλήνῃ ἀνταποκριτὴν τῆς Ἑστίας. Ἡ διεύθυνσίς σας μετεβλήθη.

κ. κ. Π. Γ. Π. Ὀδησσόν. — Ν. Β. Αἴγιον. — Α. Μ. Ὀδησόν. Λ. Ξ. Φιλιππούπολιν. — Ἀπεστάλησαν. τὰ φύλλα εἰς τοὺς ἐγγραφέντας παρ' ὑμῶν νέους συνδρομητάς.

κ. Α. Μ. Ὀδησσόν. Ἐλήφθησαν, σᾶς εὐχαριστοῦμεν. Προσεχῶς σᾶς γράφομεν.

κ. Ν. Τ. Καρπενίσιον. Ἀπεστάλησαν τὰ ζητηθέντα, πλὴν τῆς Λογ. Παπαδ. ἐξηντλημένης οὔσης· ὀφείλετε ἡμῖν περιπλέον 1. 35 %.

κ. Γ. Κ. Χάλκην. Ἀπεστάλη ὑμῖν μέρος τῶν ζητηθέντων, τὰ λοιπὰ διὰ προσεχοῦς ταχυδρομείου. Ἐλήφθησαν δρ. 32.

κκ. Γ. Κ. Ζ. Βρυξέλλας—Α. F. Séez.—Κ. Γ. Ξυλόκαστρον.—Ι. Β. Σάμον.—Δ. Ζ. Κωνσταντινούπολιν. Ἐλήφθη ἡ συνδρομή σας.

Κον Α. Δ. Βραΐλαν. Ἐλήφθη ἡ συνδρομή σας.

κ. Δ. Γ. Κωνσταντινούπολιν. Τὴν περὶ Ἄρτης μονογραφίαν δύνασθε νὰ ζητήσητε ἀπ' εὐθείας παρὰ τοῦ συγγραφέως ἐν Ἄρτῃ· ὁμοίως τὰ φυλλάδια τοῦ Δελτίου παρὰ τοῦ προέδρου τῆς ἱστορικῆς ἑταιρίας· τὰ Χιακὰ εὑρίσκονται παρὰ τοῖς ἐνταῦθα βιβλιοπώλαις ὁ ζητούμενος βιβλιοπώλης καλεῖται Ν. Τζάκας (ὁδ. Πανεπιστημίου). Περιγραφὴν Κρήτης παλαιὰν ἴσως ἐννοεῖτε τὴν τοῦ Δάπερ μεταφρασθεῖσαν ἑλληνιστὶ ὑπὸ Μ. Βερνάρδου

κ. Κ. Κ Πρέβεζαν. Ἀρκεῖ ἡμῖν ἡ διαβεβαίωσίς σας, ὅτι ὑμεῖς ἀπεστείλατε τὴν ἐπιγραφὴν τῆς ἐξοχικῆς οἰκίας τοῦ ἐν Λίβερπουλ ἕλληνος. Ἀνάγκη νὰ μᾶς σημειώσετε ἀκριβῶς τίνας πίνακας γεωγραφικοὺς ἐπιθυμεῖτε, ἂν θεωρῆτε καταλλήλους τοὺς τοῦ Συλλόγου τῶν γραμμάτων, καὶ ἂν ἐπιθυμῆτε ἡ τιμὴ αὐτῶν νὰ μὴ ὑπερβαίνῃ τὴν λίραν. — Λεξικὸν Γαλλοελληνικὸν τὸ τῶν Σχινᾶ καὶ Λεβαδέως. — ἑλληνογαλλικὸν τὸ τοῦ Α. Βλάχου. — Τίνα Ἑλλ. ἱστορίαν Σούτσου ἐπιθυμεῖτε τὴν τῆς ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως; ἀλλ' αὕτη εἶναι δυσεύρετος. Περὶ τίνος δὲ συνδρομῆς εἰς ἰατρικὸν περιοδικὸν πρόκειται;

Ε. Ἐνταῦθα Εἶσθε πολὺ σκληρός· ἔχετε «πνεῦμα δαίμονος καὶ καρδίαν ῥοδακίνου», ὡς ἡ ἡρωῒς τοῦ διηγήματός σας· καὶ τὰ σκώμματά σας ἔχουσι «τὸν ὑπερθετικὸν βαθμὸν ἐν τοῖς παραδεδεγμένοις κανόσι»... τῆς λεπτότητος, ὡς ἡ αὐτὴ ἡρωῒς σας Ἀλλὰ πρὸς θεοῦ! μὴ «γίνεσθε σωλῆνες ἀφ' ὧν εἴτε διαυγές, εἴτε »ὕποπτον τὸ μυθιστορικὸν ῥεῦμα παρέρχεται ταχέως »οὐδὲν ἀφῖνον ἴχνος ἐκτὸς μικρᾶς τινος καὶ εὐεξατμίστου »ὑγρασίας ἐπὶ τῶν βλεφάρων τῶν εὐαισθήτων.»

Digitized by Google

κ. Ν. Β. Αἴγιον. Ἐλήφθη καὶ ἡ νέα συλλογή, δι' ἣν ἀπὸ καρδίας σᾶς εὐχαριστοῦμεν. Εἶναι ἀληθῶς θαυμαστὸς ὁ πλοῦτος τῶν λαογραφικῶν κειμηλίων, τὰ ὁποῖα κατωρθώσατε νὰ περισώσητε ἀπὸ τῆς λήθης.

κ. Φ. Κ. Ἄνδρον. Τὸ σφάλμα δὲν εἶναι ἰδικόν μας, διότι ἀποστέλλομεν τακτικώτατα καὶ ἀνελλιπῶς τὰ φύλλα. Ἐν τούτοις ἀπεστείλαμεν τὸ ζητούμενον πρὸς ὑμᾶς καὶ τὸν κ. Ι. Δ.

κ. Γ. Ν. Κ. Τραπεζοῦντα. Ἀπεστείλαμεν τὰ φύλλα εἰς τὴν νέαν συνδρομήτριαν Καν Α. Σ. ἀπ' εὐθείας· πρὸς ὑμᾶς δὲ τὰ ζητηθέντα ἀντίτυπα τῆς Πιν. Σᾶς γράφομεν ἰδιαιτέρως.

κ. Γ. Α. Π. Σῦρον. Ἡ ἔκθεσις τῶν κριτῶν τοῦ Φιλαδελφείου ποιητικοῦ ἀγῶνος θ' ἀναγνωσθῇ πιθανώτατα κατὰ Μάϊον. — Ἐν περιοδικῷ συγγράμματι δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ δημοσιευθῇ μετάφρασις ὅλης τῆς Κολάσεως τοῦ Δάντου, τῆς ὁποίας ἄλλως πολλαὶ μεταφράσεις ἔχουσι δημοσιευθῇ εἰς τὴν γλῶσσάν μας· τὰ τοιαῦτα ἔργα ἐκδίδονται ἐν ἰδίῳ βιβλίῳ.

ΠΑΙΓΝΙΑ

Β' ΤΡΙΜΗΝΙΑ 1890

19. — **Ἐρώτησις.**

Πόθεν ἔχει τὴν ἀρχὴν ἡ λέξις παράσιτος;

Ἀθῆναι — Κάλχας.

20. — **Αἴνιγμα.**

Μὲ πέντε πτέρυγας πετῶ ἐν πόλει κ' ἐρημίᾳ
Ἂν μία πτέρυξ μου κοπῇ τί θ' ἀπομείνῃ; — Μία.

Πάτραι — Σειρήν

21. — **Ἀπορία.**

Χιονισμένος κάμπος,
Κάρβουνα τὰ στάχυα,
Ἕνας ποῦ τὰ σπαίρνει,
Χίλιοι τὰ θερίζουν.

Ἀθήνησι — Ἀναγνώστης

22. — **Μετασχηματισμός.**

Ἀπὸ τὰς κεφαλὰς ἐξ ἀπτέρων ζώων, καὶ τὰς οὐρὰς δύο πτερωτῶν νὰ σχηματισθῇ ὁλόκληρον ζῶον πτερυγίζον!

Κέρκυρα — Ζωολόγος

23. — **Γρῖφος**

o o   o o
Αἱ o ὕλη o   o ὕλη o ὡς
o o   o o

24. — **Πρόβλημα**

Διὰ τῶν ἀριθμῶν 1—100 νὰ σχηματισθῇ τετράγωνον τοιοῦτον, ὥστε ἑκάστη δεκὰς ὁριζοντίως καὶ καθέτως νὰ δίδῃ τὸ αὐτὸ ἄθροισμα. Ποῖον θὰ εἶνε τὸ ἄθροισμα τοῦτο; Κατὰ πόσους τρόπους δύνανται νὰ ταχθῶσιν οἱ 100 ἀριθμοί;

Ἐξ Ἰρλανδίας — Νηλιάης.

ΛΥΣΕΙΣ

9. — **Γρῖφος.**

Διονυσίδης.

7. — **Μετασχηματισμός**

Θέτομεν $\chi = \alpha$
τῆς ἰσότητος ταύτης πολλαπλασιάζομεν τὰ δύο μέλη ἐπὶ χ καὶ λαμβάνομεν $\chi^2 - \alpha\chi$
ἀφαιροῦντες δὲ ἀπ' ἀμφοτέρων τῶν μελῶν τῆς νέας ἰσότητος α^2 ἔχομεν $\chi^2 - \alpha^2 = \alpha\chi - \alpha^2$
ἢ ὅπερ ταυτὸ $(\chi + \alpha)(\chi - \alpha) = \alpha(\chi - \alpha)$
τῆς νέας ἰσότητος διαιροῦντες τὰ δύο μέλη διὰ $(\chi - \alpha)$ ἔχομεν $\chi + \alpha = \alpha$
καὶ ἐπειδὴ $\chi = \alpha$. $2\alpha = \alpha$ ἢ τέλος $2 = 1$ (!!)

11. — **Αἴνιγμα.**

Ὁ πετεινός.

12. — **Μετασχηματισμός.**

Κέβης 120 — Φωκίων 720 — Ἡρακλῆς 5040 — Περικλῆς 40320 — Ἀλέξανδρος 36?8800.

ΛΥΤΑΙ

Ἀθηνῶν: Ν. Μιχαηλίδης (2), Ἐμπεδοκλῆς (1), Νίκανδρος (1), Βέλος (1[4 ὑστερήσαντα]), Πυθία (2).
Αἰγίου: Μικρὸς φίλος (2).
Πατρῶν: Γαΐος (3), Κ. Γ. Ἀνδροῦσσος (3).
Ἀργοστολίου: Αἶνος (1).

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΝ

3 ΜΑΙΟΥ 1890

	Δραχ.	Λεπτὰ
ΟΜΟΛΟΓΙΑ ΕΘΝΙΚΩΝ ΔΑΝΕΙΩΝ		
Τῶν 26,000,000 πρὸς 5 % τοῦ 1874...	507	—
» 120,000,000 » 5 % τοῦ 1881...	573	—
» 170,000,000 » 5 % τοῦ 1885...	573	—
» 135,000,000 » 5 % τοῦ 1888...	485	—
» 30,000,000 » 5 % τοῦ 1889...	—	—
» 125,000,000 » 4 % τοῦ 1889...	—	—
Κτηματικαὶ ὁμολογίαι ἐθν. τραπέζης τῶν 60,000,000 μετὰ λαχείου φρ........	526	—
ΜΕΤΟΧΑΙ ΤΡΑΠΕΖΩΝ		
Ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος........	4510	—
Γενικὴ Πιστωτικὴ Τράπεζα..........	228	—
Τράπεζα Βιομηχανικῆς Πίστεως......	89	50
Προνομιοῦχος Τράπεζα Ἠπειροθεσσαλίας.	—	—
ΜΕΤΟΧΑΙ ΕΤΑΙΡΙΩΝ		
Ἑταιρία Μεταλλουργείων Λαυρίου.....	160	—
Σιδηροδρόμου Ἀθηνῶν - Πειραιῶς......	423	—
Σιδηροδρόμου Πύργου - Κατακώλου.....	141	—
ΝΟΜΙΣΜΑΤΑ		
Εἰκοσόφραγκον...	24	60
Λίρα Ὀθωμανικὴ..............	27	92
ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΑ		
Ἐπὶ Λονδίνου 3μηνον τραπεζικὸν......	30	85
Ἐπὶ Λονδίνου Chèque	31	10
Ἐπὶ Παρισίων........	122	1/4
Ἐπὶ Παρισίων τρίμηνον τραπεζικὸν....	123	—

"LA NEW YORK,,
Η ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ
ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙ ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑ
ΙΔΡΥΘΕΙΣΑ ΤΩι 1845
ΕΓΓΥΗΤΙΚΟΝ ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ
ΟΛΟΚΛΗΡΟΝ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΜΕΝΟΝ ΤΗ 1 ΙΑΝΟΥΑΡ. 1889
ΦΡ 484,000,000 ΦΡ
ΑΜΟΙΒΑΙΑ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΔΙ' ΩΡΙΣΜΕΝΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΤΡΩΝ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ
Οἱ ἀσφαλιζόμενοι εἶνε οἱ μόνοι ἰδιοκτῆται τοῦ ἐγγυητικοῦ κεφαλαίου καὶ τῶν κερδῶν.
ΠΡΟΙΚΟΔΟΤΗΣΙΣ ΤΕΚΝΩΝ
Ἐξασφάλισις κεφαλαίου ἢ ἐτησίου εἰσοδήματος μετὰ 10, 15 ἢ 20 ἔτη.
Γενικὸς ἀντιπρόσωπος ἐν Ἀθήναις
Δ. Γ. ΜΑΚΚΑΣ
Γραφεῖον παρὰ τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1890 - 2151

Digitized by Google

Περίοδος δευτέρα

ΕΝ ΤΩι ΕΣΩΤΕΡΙΚΩι	ΕΣΤΙΑ	ΕΝ ΤΩι ΕΞΩΤΕΡΙΚΩι
Συνδρομη Εξαμηνος Δρ. 8	ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΗ	Συνδρομη Εξαμηνος Φρ. 10
Συνδρομη Ετησια Δρ. 15		Συνδρομη Ετησια Φρ. 20
Τιμη Φυλλου Λεπ 30	ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΙΔΡΥΘΕΝ ΤΩι 1876	Τιμη Φυλλου Λεπ 40
ΑΙ ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑΙ	Βραβευθὲν ὑπὸ τοῦ ἐν Παρισίοις Συλλόγου πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν ἑλλ. σπουδῶν, ἀξιωθὲν ἀργυροῦ μεταλλίου ἐν τῇ Ἐκθέσει τῆς Δ' Ὀλυμπιάδος καὶ χαλκοῦ ἐν τῇ Παγκοσμίῳ Ἐκθέσει τοῦ 1889.	ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

1890—Τόμος Α', ἀριθ. 19. | ΕΚΔΟΤΑΙ Ν. Γ. ΠΟΛΙΤΗΣ ΚΑΙ Γ. ΔΡΟΣΙΝΗΣ | Ἀθῆναι, 13 Μαΐου.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ: (Ἐν τῷ φύλλῳ) Ο ΜΑΡΚΗΣΙΟΣ ΤΟΥ ΣΑΙΝΤ ΙΛΑΙΡ ὑπὸ Δ. Βικέλα.— Η ΛΥΓΕΡΗ ὑπὸ Ἀνδρέα Καρκαβίτσα.— ΟΥΡΑΝΙΑ ὑπὸ Κ. Φλαμμαριόν.— Ο ΓΥΡΟΣ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ ΕΙΣ 72 ΗΜΕΡΑΣ.— ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΑΙ ΘΕΟΔΟΣΙΟΣ ΖΥΓΟΜΑΛΑ ὑπὸ Α. Μηλιαράκη. — Η ΞΑΝΘΗ ΠΛΕΞΙΔΑ. — ΞΑΣΤΕΡΙΑ ποίημα ὑπὸ Κ. Μάνου. — ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ: *Ἀνάλεκτα, Χρονικά, Ἐδῶ κ' ἐκεῖ, Τρεῖς γνῶμαι καθ' ἑβδομάδα, Μία συμβουλὴ καθ' ἑβδομάδα*. — (Ἐν τῷ παραρτήματι): ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ. — ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑΙ ΚΑΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑΙ ΕΙΔΗΣΕΙΣ.— ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ. — ΝΕΑ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΡΓΑ — ΓΡΑΜΜΑΤΟΚΙΒΩΤΙΟΝ.— ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ. — ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΝ — ΠΑΙΓΝΙΑ.

ΑΙ ΕΙΚΟΝΕΣ: ΜΙΣ ΜΠΛΑΥ. — ΜΙΣ ΜΠΙΣΛΑΝΔ. — ΧΩΡΙΚΗ ΤΩΝ ΑΛΠΕΩΝ, εἰκὼν Κένιχ.— ΔΥΟ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑ ΚΟΣΜΗΜΑΤΑ.

Ὅσοι τῶν ἐν Ἀθήναις καὶ ἐν Πειραιεῖ συνδρομητῶν τῆς Ἑστίας δὲν κατέβαλον ἔτι τὴν συνδρομὴν τοῦ 1890 παρακαλοῦνται ὅπως εὐαρεστούμενοι φροντίσωσι περὶ καταβολῆς ταύτης ἀπ' εὐθείας εἰς τὸ ταμεῖον μὴ ἀναμένοντες τὴν δι' εἰσπράκτορος αἴτησιν αὐτῆς. Τὸ ταμεῖον τῆς Ἑστίας εἶνε ἀνοικτὸν καθ' ἑκάστην (ὥρα 9 — 12 π. μ. καὶ 3 — 7 μ. μ.) κατὰ δὲ τὰς κυριακὰς π. μ.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ

Κατὰ τὴν «Πρόνοιαν» Πειραιῶς ἐν τῷ αὐτῷ χώρῳ ἐν ᾧ ἀνευρέθησαν αἱ ἐν τῷ προηγουμένῳ φύλλῳ τῆς Ἑστίας ἀναδημοσιευθεῖσαι ἐπιγραφαί, «ἀνευρέθη στήλη μαρμαρίνη ἐπιτυμβία μετ' ἀετώματος, ἐν τῷ ὁποίῳ ἀσπιδίσκιον ἀνάγλυφον, ὕψους σωζομένου 1.08, πλάτους 0,51. Ἐπὶ τοῦ σώματος ταύτης ἐντὸς πλαισίου ἀβαθοῦς, ἀψιδωτοῦ, μετὰ δύο ἁπλῶν ῥοδάκων μικρῶν ἔνθεν καὶ ἔνθεν τοῦ τόξου τοῦ εἰς τρεῖς διαιρουμένου ἐπαλλήλους ταινίας, κάθηται ἐπὶ σκίμποδος μετὰ ὑποποδίου πρὸς τὰ δεξιὰ τῷ ὁρῶντι γυνὴ ἐν κατατομῇ πρὸς τἀριστερὰ ἐστραμμένη τὴν μὲν δεξιὰν ἐν σχήματι εὐχῆς ἀνατείνουσα, τὴν δ' ἀριστερὰν ὄπισθεν τοῦ σώματος ἐπὶ τοῦ σκίμποδος στηρίζουσα, φέρουσα δὲ χιτῶνα ποδήρη καὶ ἱμάτιον μέχρι που τῶν σφυρῶν καθικνούμενον. Πρὸ ταύτης παιδίσκη μετὰ νάρθηκος εἰς τὴν ἀριστερὰν κλειστοῦ καὶ ῥιπιδίου εἰς τὴν δεξιάν, ἣν φέρει πρὸς τὸν νάρθηκα, ἐνδεδυμένη χιτῶνα ποδήρη καὶ ἐπίβλημα ἄνευ πολλῶν πτυχῶν μέχρι τῆς ὀσφύος καταβαῖνον.

Ὑπὲρ τὸ ἀψιδωτὸν πλαίσιον δύο ῥόδακες ἁπλοῖ μεγάλοι, ὑπὲρ δὲ τούτους ἡ ἐπιγραφή:

ΣΕΚΟΝΔΑ ΣΕΡΟΥΙΛΙΑ	Σεκόνδα Σερουϊλία
ΠΟΠΛΙΟΥ ΘΥΓΑΤΗΡ	Ποπλίου θυγάτηρ
ΕΙΣΙΔΩΡΟΥ ΤΟΥ	Εἰσιδώρου τοῦ
ΕΙΣΙΔΩΡΟΥ ΚΕ	Εἰσιδώρου Κε-
ΦΑΛΗΘΕΝ ΓΥΝΗ	φαλῆθεν γυνή.

Τὸ ἀνάγλυφον τῶν συνήθων, ἡ ἐργασία αὐτοῦ ἐπιμεμελημένη μάλιστα ἐν τῇ πτυχώσει. Τὰ γράμματα ὅμοια πρὸς τὰ γράμματα τῆς β' τῶν δημοσιευθεισῶν, μεθ' ἧς εἰς τοὺς αὐτοὺς ἀνάγονται χρόνους.

Ἡ ἑτέρα τῶν ἀκροκεράμων, ἡ πρὸς τἀριστερὰ τεθραυσμένη ὡς καὶ τὸ πρὸς τὰ κάτω μέρος τῆς στήλης μεθ' ὁλοκλήρου τῆς πρὸς τὰ δεξιὰ καὶ κάτω γωνίας.

Καὶ αὕτη δὲ μετὰ τῶν πρότερον εὑρεθεισῶν κεῖνται παρὰ τῷ κατόχῳ τοῦ οἰκοπέδου.

Ἰάκ. Χ. Δ.»

— Ὑπὸ τοῦ ἐφόρου τῶν ἐν Ὀλυμπίᾳ ἀρχαιοτήτων κ. Λεονάρδου ἀνευρέθη στήλη ῥωμαϊκῆς ἐποχῆς, ἥτις ὡς εἰκάζεται ἐχρησίμευεν ἐπὶ Διοκλητιανοῦ ὡς ἀναθηματικὴ στήλη καὶ μετεκομίσθη εἰς τὸ ἐν Πύργῳ δημαρχεῖον. Τὴν στήλην ταύτην μετεχειρίζοντο πρὸ μικροῦ ὡς ἐκ τοῦ σχήματός της εἰς ἐπίστρωσιν τῆς ὁδοῦ Κατακώλου.

— Εἰς τὴν πρὸ τῆς ἄνω Πύλης τοῦ ἐν Χαλκίδι φρουρίου ἀνοιχθεῖσαν διατομὴν ἀπεκαλύφθη τεῖχος τριγωνικὸν καταλῆγον εἰς ὀξεῖαν γωνίαν ἐν εἴδει βέλους καὶ ἔχον τὴν βάσιν αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ τείχους, τὴν δὲ γωνίαν εἰς τὸ ἔξωθεν τοῦ φρουρίου μέρος, ἐκτισμένον δι' ἁμαξιαίων λίθων προερχομένων ὡς εἰκάζεται ἐξ ἀρχαίου κτιρίου. Πλησίον τοῦ τείχους τούτου εὑρέθησαν πολλὰ ἀνθρώπινα ὀστᾶ.

— Γυνή τις κάτοικος τοῦ Θεσσαλικοῦ χωρίου Καρατζόλι ἀνήγγειλε πρό τινων ἡμερῶν εἰς τὰς ἀρχὰς ὅτι δῆθεν καθ' ὕπνον ἡ Παναγία ἐπέταξεν αὐτῇ ὅπως ἀνασκαφῇ ὡρισμένος τις τόπος ὅπου θὰ εὑρεθῇ ἱερὰ εἰκών. Γενομένων ἀνασκαφῶν ἐν τῷ ὑποδειχθέντι τόπῳ εὑρέθησαν δέκα πίθοι καὶ ἄλλα εὑρήματα τὰ ἑξῆς: ἀγγεῖον πήλινον μετ' ἐγχρώμων παραστάσεων, ὅμοιον μετὰ γραμμῶν, ἀμφορεὺς μετ' ἐρυθρᾶς λαβῆς, ἕτεροι τρεῖς ἀμφορεῖς ἁπλοῖ, κύπελλον μετὰ λαβῆς ἐλλιποῦς, ὅμοιον τεθραυσμένον, ἐδώλιον (;) μικρὸν ἐξ οὗ ἐλλείπει τὸ ἄνω μέρος, δύο λίθοι στρογγύλοι, χαλκοῦς δακτύλιος, χαλκοῦς κρίκος, χάλκινα νομίσματα, ἓν ἀργυροῦν νόμισμα καὶ ἄλλα τινά.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑΙ ΚΑΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑΙ

Ληξάσης τὴν παρελθοῦσαν ἑβδομάδα τῆς καλλιτεχνικῆς Ἐκθέσεως τοῦ Συλλόγου «Παρνασσοῦ» ἡ ἀγωνόδικος τριμελὴς ἐπιτροπεία ἀποτελουμένη ὑπὸ τῶν κ.κ. Ἀλεξ. Ῥίζου Ῥαγκαβῆ, προέδρου τοῦ καλλιτεχνικοῦ τμήματος «Παρνασσοῦ», Γ. Μαυρογιάννη, πρώην διευθυντοῦ

Digitized by Google

τοῦ Πολυτεχνείου καὶ Ζιλλιερῶν καλλιτέχνου καὶ καθηγητοῦ τῆς ζωγραφικῆς τῶν βασιλοπαίδων, ἀπένειμεν ὡς ἑξῆς τὰ ὑπὸ τοῦ Συλλόγου ὁρισθέντα μετάλλια: Διὰ τὴν προσωπογραφίαν *χρυσοῦν* μετάλλινον τῷ κ. Ξυδιᾷ, *ἀργυροῦν* δὲ τῷ κ. Ι. Οἰκονόμῳ. Εἰς τὰ σχαριφήματα *χρυσοῦν* τῷ κ. Ν. Γκύζῃ, *ἀργυροῦν* δὲ τοῖς κ.κ. Ῥοΐλῳ, Σιγάλᾳ καὶ «Ἄστει». Εἰς τὰς συνθέσεις *χρυσοῦν* τῷ κ. Ἀλεξ. Φιλαδελφεῖ. Διὰ τὰ ξένια (Nature morte) *ἀργυροῦν* τοῖς κ.κ. Ν. Βώκῳ καὶ Β. Κοντοπούλῳ. 4 δὲ *χαλκᾶ* μετάλλια τοῖς κ.κ. Grondal, Γεωργαντᾷ, Λεμπέσῃ καὶ τῇ κυρίᾳ Ἀμοιράκῃ.

— Τὴν παρελθοῦσαν Δευτέραν ἤρξαντο αἱ ἐξετάσεις τῆς ὑπὸ τοῦ Συλλόγου «Παρνασσοῦ» συντηρουμένης Σχολῆς τῶν ἀπόρων παίδων.

— Ἐν Ἐπιφυλλίδι τῆς *Ἐφημερίδος* δημοσιεύεται. «Ἐπιστολῆς περὶ ἐπιστολῆς ὑστερόγραφον» ὑπὸ Ἀναττικοῦ, ἤτοι νέαι παρατηρήσεις ἐπὶ τῆς περὶ τοῦ θανάτου τοῦ Κόβετ ἐπιστολῆς τοῦ κ. Κόντου.

ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ

4 Μαΐου. Ἐγένετο καὶ ἐπισήμως γνωστὸν ὅτι ἡ αὐτοκράτειρα Φρειδερίκου μετὰ τῶν ἀγάμων δύο θυγατέρων ἀφικνεῖται ἐνταῦθα περὶ τὰ τέλη Ἰουνίου ὅπως παραστῇ εἰς τὸν τοκετὸν τῆς πριγκιπίσσης Σοφίας.

6 Μαΐου. Τὴν 3ην μετὰ μεσημβρίαν ὥραν ἐγένετο μετὰ πάσης πομπῆς καὶ ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ Βασιλέως, ἡ ὑπὸ τοῦ Διαδόχου Κωνσταντίνου κατάθεσις τοῦ θεμελίου λίθου τῆς δαπάναις τοῦ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ὁμογενοῦς καὶ ἐθνικοῦ εὐεργέτου Γεωργίου Ἀβέρωφ ἀνεγειρομένης ὁμωνύμου αὐτῷ στρατιωτικῆς τῶν Εὐελπίδων σχολῆς ἐν τῷ Πεδίῳ τοῦ Ἄρεως.

7 Μαΐου. Ἐν τῇ Βουλῇ ἐψηφίσθησαν διάφορα νομοσχέδια.

8 Μαΐου. Ἡ βασιλικὴ οἰκογένεια ἀπῆλθεν εἰς τὴν ἐν Τατοΐῳ ἔπαυλιν.

9 Μαΐου. Κατὰ τὴν σημερινὴν συνεδρίασιν τῆς βουλῆς παραταθεῖσαν μέχρι βαθείας νυκτὸς ἐψηφίσθησαν διάφοροι πιστώσεις.

— Πυρκαϊὰ ἐν τῷ δάσει Λαγκαδίῳ τῆς Τανάγρας κατέστρεψε δισχίλια δένδρα.

ΝΕΑ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ

— Διὰ τοῦ σημερινοῦ αὐτοῦ φύλλου ὁ δημοφιλέστατος «Ῥωμηός», ἡ ἔμμετρος σατυρικὴ ἐφημερὶς τοῦ κ. Σουρῆ εἰσέρχεται εἰς τὸ ἕβδομον ἔτος. Βίος ἑξαετὴς ἐμμέτρου ἐφημερίδος ἐχούσης εἰσέτι ἐντὸς αὐτῆς ἀκμαιότατα τὰ στοιχεῖα μακρᾶς παρατάσεως, εἶνε μοναδικὸν φαινόμενον εἰς τὰ δημοσιογραφικὰ χρονικά, καὶ ὡς τοιοῦτον ἄξιον ἰδίας μνείας. Ὅταν ἀναλογισθῇ τις ὅτι εἰς τὰ μέχρι τοῦ νῦν ἐκδοθέντα τριακόσια ὅλα φύλλα τοῦ Ῥωμηοῦ ὑπάρχουσιν ἀποτεθειμένοι περίπου ἑκατονταχισχίλιοι στίχοι, δὲν δύναται νὰ μὴ ἀναγνωρίσῃ τὴν μεγάλην σημασίαν τοῦ ποιητικοῦ ἔργου τοῦ κ. Σουρῆ, τὸ ὁποῖον προώρισται ὄχι μόνον νὰ τέρπῃ καθ' ἑβδομάδα τὸ κοινὸν ἀλλὰ καὶ ὡς ποσὸν καὶ ὡς ποιὸν νὰ καταλάβῃ ἐξέχουσαν θέσιν ἐν τῇ νεοελληνικῇ φιλολογίᾳ. Ἐπὶ τῇ συμπληρώσει τοῦ ἕκτου ἔτους ὁ Φασουλῆς, ὁ ξύλινος ἥρως τοῦ Ῥωμηοῦ, ὁ ἐκπροσωπῶν ὑποκειμενικώτερον τὰς σκέψεις αὐτοῦ τοῦ συντάκτου εἰς πάντα τὰ ζητήματα, ἀναθεωρῶν τὰ κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος γενόμενα διὰ καλλιτεχνικωτάτων στίχων ἄρχεται ὡς ἑξῆς:

Ἐγώ, ποῦ σκέψεις καὶ νεφροὺς ἀνθρώπων ἐξετάζω,
τὰ ῥόδα δὲ καταπατῶ καὶ δρέπω τὰς τριβόλους,
μετὰ μεγάλης χαρᾶς τριγύρω μου κυττάζω
τοὺς προσφιλεῖς μου Ἕλληνας, τοὺς ἥρωάς μου ὅλους
ποῦ ἔθρεψαν τὴν γλῶσσάν μου καὶ κατ' αὐτὸ τὸ ἔτος
καὶ μετ' ἐμοῦ ἐλάλησε πολλὰ κι' ὁ Περικλέτος.
Συνεπληρώθη τοῦ *Ῥωμηοῦ* καὶ ἄλλος ἤδη χρόνος
κ' εἰσέρχεται 'ς τὸν ἕβδομον μετὰ σπουδῆς μεγάλης,
ἐγὼ δὲ χαίρω καὶ πηδῶ, λακτίζω δὲ ὡς ὄνος,
ὁποῦ ὀρέξεις τοῦ γεννᾷ ὁ μὴν ὁ χρυσομάλλης,
καὶ γαυριῶν τὸ βλέμμα μου 'ς τὰ παρελθόντα ῥίπτω
καὶ πρὸ τοῦ Πανδαμάτορος τὸν τράχηλόν μου κύπτω.

ΙΖ'. ἔτος τοῦ ἐν Θεσσαλονίκῃ φιλεκπαιδευτικοῦ συλλόγου. **Ἔκθεσις** τῶν κατὰ τὸ ΙΖ' συλλογικὸν ἔτος πεπραγμένων, ἀναγνωσθεῖσα τῇ 18ῃ Μαρτίου 1890 ἐν γενικῇ τῶν μελῶν συνεδρίᾳ ὑπὸ τοῦ προέδρου *Γρηγορίου Γράβαρη*, ἰατροῦ Ἐν Ἀθήναις 1890, 8ον σ. 34.

Ἔκθεσις πρὸς τὸ Νομαρχιακὸν Συμβούλιον τῆς πρὸς ἐπιθεώρησιν τῶν φυλακῶν ἐπιτροπῆς αὐτοῦ. Ἐν Πάτραις, τυπογραφεῖον ὁ «Φοῖνιξ» Π. Εὐμορφοπούλου, 1890, 8ον σ. 16.

ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΡΓΑ

Κατὰ τὸ ὑπὸ τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν καταρτισθὲν νομοσχέδιον, ἐπὶ τῇ βάσει μελέτης ὑπὸ τοῦ ἀρχιμηχανικοῦ τῆς γαλλικῆς ἀποστολῆς κ. Κελλενὲκ διὰ τὴν εἰς Ἀθήνας καὶ Πειραιᾶ διοχέτευσιν δύο λιτρῶν ὕδατος κατὰ δευτερόλεπτον ἐκ τῆς Στυμφαλίδος λίμνης, ἐπιτρέπεται εἰς τὸ ὑπουργεῖον νὰ συμβληθῇ μετά τινος ἑταιρίας διὰ τὴν μεταφορὰν ταύτην τοῦ ὕδατος τῆς ὁποίας ἡ δαπάνη θέλει ἀνέλθῃ εἰς 40 περίπου ἑκατομμύρια δραχμῶν διὰ τὰ ὁποῖα ἡ Κυβέρνησις θέλει ἐγγυηθῇ ὑπὲρ τῆς ἑταιρίας τόκον 3 $^0/_0$ θὰ ἐπιβάλῃ δὲ πρόσθετον ἐπὶ τῶν ἐνοικίων φόρον 3 $^0/_0$ ἵνα παρέχηται εἰς πᾶσαν ἰδιοκτησίαν ἀνάλογος ποσότης ὕδατος. Διὰ τὴν διοχέτευσιν τῶν ὑδάτων τῆς Στυμφαλίδος διεξάγονται διαπραγματεύσεις πρὸς μίαν ἑταιρίαν ἀγγλικὴν καὶ ἑτέραν βελγικήν.

ΓΡΑΜΜΑΤΟΚΙΒΩΤΙΟΝ

Νόμισμα τῶν τῆς Ἄνδρου ὅλως ἰδιάζοντος τύπου·

Πάντα τὰ μέχρι τοῦδε πάμπολλα κυκλοφορήσαντα νομίσματα, τὰ προερχόμενα ἐκ τοῦ γνωστοῦ κατὰ τὴν Ἄνδρον θησαυροῦ, ἐγνώσθησαν φέροντα ἕνα κοινὸν τύπον ἐπισήμου μετὰ ποικιλίας ἐπιγραφῶν, ὡς δύναταί τις νὰ ἴδῃ ἐν τοῖς ὑπ' ἀριθ. 7, 8 καὶ 9 φύλλοις τῆς Ἑστίας· οὐδὲν τούτων διέφερε τοῦ ἑτέρου ὡς πρὸς τὴν ἐπ' αὐτῶν προτομήν, ἢ τὸν ὄπισθεν θυρεὸν μετὰ τοῦ στέμματος. Κατ' αὐτὰς ὅμως εἶδον νέον τοιοῦτον ὅλως διάφορον τὸν τύπον καὶ τοῦ ἑνὸς καὶ τοῦ ἑτέρου μέρους ἀπὸ ὅλα τὰ μέχρι τοῦδε ἐξετασθέντα.

Ἐπὶ τούτου δηλαδή, ἔμπροσθεν μὲν ὑπάρχει παράστασις τῆς Θέμιδος καθημένης μετὰ ξίφους εἰς τὴν δεξιὰν καὶ ζυγοῦ εἰς τὴν ἀριστερὰν προτεταμένην, βλεπούσης δὲ πρὸς τὰ δεξιὰ τῷ ὁρῶντι ἐν κατατομῇ. Περὶ τὴν παράστασιν ταύτην ἀμυδρῶς διακρίνονται (διότι τὸ νόμισμα εἶνε ἐφθαρμένον ἱκανῶς) τὰ γράμματα:

BON· VNC. . . .

Ὄπισθεν δὲ στέμμα διάφορον τοῦ ἐπὶ τῶν λοιπῶν νομισμάτων μετὰ θυρεοῦ ἀσφαλιζομένου ἔνθεν καὶ ἔνθεν ὑπὸ δύο γρυπῶν βαινόντων διὰ τῶν δύο ὀπισθίων ποδῶν ἐπὶ τῶν κάτωθεν τοῦ θυρεοῦ διεσταυρωμένων δύο κλάδων. Ἐντὸς τοῦ θυρεοῦ διαγωνίως ἐξ ἀριστερῶν καὶ ἄνω πρὸς τὰ δεξιὰ ἐν περιγράμματι δύο γραμμῶν ὑπάρχει ἡ λέξις:

LIBEPTAS,

Πέριξ δὲ τοῦ ὅλου τούτου ἐπισήμου μόλις διακρίνονται τὰ γράμματα:

. . . . GVB· RE i|P. CENT.

Καὶ κάτωθεν τὸ ἔτος 1669.

Ἐν Πειραιεῖ τῇ 7ῃ Μαΐου 1890. **Ἰάκ. Χ. Δ.**

Digitized by Google

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Βιβλιοδέτῃ, Ἐνταῦθα. Εὐχαριστοῦμεν διὰ τὰς εὐμενεστάτας κρίσεις ἡμῶν. Ὡς πρὸς τοὺς πίνακας ἔχετε δίκαιον· ἀλλ' ὁ μὲν τῶν Ἀμερικανικῶν ἀρχαιοτήτων, οὗ ἕνεκα ἀνεξαρτήτων τῆς θελήσεως τῶν ἐκδοτῶν ἐμποδίων καθυστέρησεν ἡ ἐκ Γερμανίας ἀποστολή, διενεμήθη ἤδη μετὰ τοῦ 31 φυλλαδίου, ὁ δὲ τοπογραφικὸς πίναξ τῶν Ἀθηνῶν ἐκρίθη καλὸν νὰ δημοσιευθῇ μετ' ἄλλων πινάκων ἐν τῷ τελευταίῳ τόμῳ, ὅπως περιληφθῶσιν ἐν αὐτῷ αἱ μελετώμεναι νῦν μεταβολαὶ τοῦ σχεδίου τῆς πόλεως. Ἐπίσης ἐν τῷ τελευταίῳ τόμῳ θὰ δημοσιευθῇ ὁ κατάλογος πάντων τῶν συνεργατῶν μετὰ τῶν δηλούντων τὸ ὄνομα ἑκάστου ἀρκτικῶν γραμμάτων, διότι ἄσκοπος ἐκρίθη ἡ ἐπανάληψις αὐτοῦ ἐν ἑκάστῳ τόμῳ.

Παρθένῳ, εἰς Πειραιᾶ. Λικώρια εἶναι ἁπλῆ μεταγραφὴ τῆς ἰταλικῆς λέξεως licori (γαλλ. liqueurs) τῆς σημαινούσης τὰ πνευματώδη ποτά.

Ὀνειροκρίτῃ. Ἐνταῦθα. Ἂν εἶχεν ἐπιμελεστέραν ἐκτέλεσιν θὰ ἐδημοσιεύετο, διότι ἡ ἔμπνευσίς του καίπερ οὐχὶ ἐντελῶς πρωτότυπος, εἶνε πολὺ καλή. Ἀποφεύγετε τὰς πενιχροτάτας ὁμοιοκαταληξίας τῶν ἀσυναιρέτων ῥημάτων ὡς : ζητάω-ἀποκτάω. Βάζετε εἰς τάξιν τὴν σειρὰν τῶν ἰδεῶν ὅταν γράφετε· προσέχετε τὴν γλῶσσαν

κ. Ε. Φ. Βουκουρέστιον. Ἡ ἐν ἰδιαιτέρῳ φύλλῳ (à part) ἐκτύπωσις τῶν μεγάλων καλλιτεχνικῶν εἰκόνων, αἵτινες δημοσιεύονται ἐν τῇ Ἑστίᾳ θὰ εἶχε τὸ κακὸν ὅτι θ' ἀπέσπα ταύτας καὶ θὰ ἀπεγύμνου τὸ φύλλον, θὰ εἶχε ἀκόμη τὸ κακὸν ὅτι θὰ καθίστα εὔκολον τὴν ἀπώλειαν αὐτῶν κατὰ τὴν διανομήν, τὴν ἀποστολὴν καὶ τὴν κατόπιν διατήρησιν. Αἱ εἰκόνες ὅσαι κατέχουσι δύο σελίδας τοῦ φύλλου δὲν θὰ βλαφθῶσι κατὰ τὴν βιβλιοδεσίαν τοῦ τόμου, διότι δὲν θὰ ῥαφῶσιν ἀπ' εὐθείας, ἀλλ' ἀφοῦ ἐπικολληθῇ λωρὶς χάρτου συνδέουσα πρὸς τὰ ἄλλα φύλλα, ὅπως γίνεται εἰς τοὺς γεωγραφικοὺς ἄτλαντας· περὶ τούτου ἐν καιρῷ θὰ ὁδηγήσωμεν τοὺς ἡμετέρους ἀναγνώστας, εὐρύτερον καὶ ἀκριβέστερον περιγράφοντες τὸν τρόπον, καθ' ὃν δένονται καὶ πάντα τὰ εἰκονογραφημένα βιβλία ἐν τῇ Δύσει.

Κυρίᾳ Th Ros. Λειψίαν. Ἀδεξιώτατον στιχούργημα, τοῦτο ἔχων τὸ ἐκπληκτικὸν ὅτι φέρει ἀληθῆ ἢ πλαστὴν ὑπογραφὴν γερμανίδος γυναικός. Ἂν ἀληθῶς εἶσθε γερμανὶς σᾶς συγχαίρομεν διὰ τὴν γνῶσιν τῆς ἑλληνικῆς.

* * * (;) *Τάχα τί εἶνε ἡ εὐτυχία* ἀγνοοῦμεν· ἀλλ' εἶνε κάθε ἄλλο βέβαια, παρὰ τὸ νὰ λαμβάνῃ κανεὶς τόσον σχολαστικοὺς στίχους. Τί αἰσθήματα παστωμένα καὶ τί στραγγισμέναι ἰδέαι! Καὶ φαίνεται ὅτι εἶσθε γυνή, ὢ λογιωτάτη τῆς Σαπφοῦς ἀπόγονος!

Ἀνωνύμῳ ἐπανορθωτῇ, Ἐνταῦθα. Ἡσυχάσατε δὰ καὶ ὡς ἐγράφη οὕτως ἔχει ἐπανορθωθὲν ἴσα ἴσα ἐκ σφαλερᾶς κατὰ συνήθειαν μεταφράσεως.

κ. Ἀν. Λ. Κεφαλληνίαν. Ἡ διεύθυνσις τῆς Ἑστίας φρονεῖ ὅτι καλῶς ἐγράφησαν ὅσα ἐγράφησαν, ἴσως μάλιστα καὶ μεθ' ὑπερβολικῆς ἐπιεικείας, καὶ ἀδυνατεῖ δυστυχῶς νὰ δημοσιεύσῃ τὴν παρηγορικὴν ἐπιστολήν σας. Εἴθε νὰ ἀληθεύσῃ ἡ προφητεία σας καὶ τότε ἡμεῖς θὰ δέσωμεν τὸ πρῶτον φύλλον τῆς δάφνης εἰς τὸν ποιητικὸν στέφανον — ἀλλὰ δὲν ἔχομεν μεγάλας ἐλπίδας· ὁ λογιωτατισμὸς εἶνε χρόνιον νόσημα ἐκ τῶν δεινοτάτων.

Ἀνωνύμῳ φίλῳ, Κεφαλληνίαν. Τὸ δημοσιεύομεν ἐδῶ διότι ἀλλοῦ δὲν θὰ εὕρισκε τόπον πρακτικώτατος ἀνήρ, ὁ Βενιαμὶν Φραγκλῖνος ἔλεγεν: «ἐκλέγομεν βουλευτάς, δημοτικοὺς συμβούλους, συμβούλους ἑταιριῶν ἐμπορικῶν, τραπεζικῶν, φιλανθρωπικῶν καταστημάτων κλπ. ὅπως συνερχόμενοι ἐπὶ τὸ αὐτὸ παρέχωσιν εἰς ἡμᾶς τοὺς ἐντολεῖς των τῆς σοφίας αὐτῶν ἄθρόα τὰ εὐεργετήματα. Ἀλλὰ κατ' ἀνάγκην ἀναπόφευκτον συγκρούονται κατὰ τὰ συμβούλια αὐτῶν καὶ τὰ πάθη καὶ αἱ προλήψεις καὶ τὰ προσωπικὰ συμφέροντα. Συνήθως τὰ μειονεκτήματα ταῦτα ἐπικρατοῦσι, καὶ ὁ ὄγκος τόσης σοφίας οὐδετεροῦται δυστυχῶς. Ἐὰν δὲ κρίνωμεν ἐκ πολλῶν πράξεων βουλῶν, δημοτικῶν συμβουλίων, κλπ. κλπ. συνέλευσις μεγάλων κεφαλῶν εἶνε, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, ὅτι παραλογώτατον ἐπὶ τῆς γῆς.»

κ. Λ. Ἀργοστόλιον. Ἡ ἰδέα δὲν εἶνε νέα· θὰ ἀνενεοῦτο διὰ καλῆς ἐκτελέσεως. Βεβαίως δὲ καλὴ δὲν λέγεται ἡ ἐκτέλεσις, ὅταν ζυμώνωνται τὸ «παρεθύρι» μὲ τὸ «γαληναῖο» τὸ «γηραιὸ» μὲ τὸ «κλουβὶ» τὰ «ἄνθια» μὲ τὸ « οἴμοι ».

Διαβάτῃ, Ἐνταῦθα. Ξεθυμασμένον εἰς δέκα στίχους ὅ,τι ἐλέχθη μ' ἕνα μόνον στίχον γαλλικόν: C' est moi qui te dois tout puisque c'est moi qui t' aime.

κ. Σ. Σ. Ἄρταν. Ἐστάλησαν ὑμῖν τὰ ζητηθέντα, ὧν ἡ ἀξία μετὰ τῶν ταχυδρομικῶν εἶνε δρ. 11,85ο]ο. Ἐκ τούτων θὰ κρατήσετε δρ. 3, ὀφειλομένας ὑμῖν ἐκ προηγουμένης ἐπιστολῆς, ὡς ἐγκαίρως σᾶς ἀνηγγείλαμεν ἐν τῇ θέσει ταύτῃ τοῦ φύλλου.

κ.κ. Π. Λ. Ἰωάννινα.—Ν. Μ. Φιλιατρά.— Δ. Ι.— Ν. Φ. Βῶλον.— Γ. Γ. Μόσχαν. — Μ. Δ. Ἐρζερούμ. Τὰ ζητηθέντα ἀπεστάλησαν ὑμῖν.

κ. κ. Σ. Κ. Βρυξέλλας. — Σ. Κ. Ἄρταν. — Δ. Ζ. Κωνσταντινούπολιν.— Ι. Β. Μακρινίτσαν. Ἐλήφθη ἡ συνδρομή σας.

κ. Γ. Π. Πύργον. Ἐλήφθησαν, σᾶς εὐχαριστοῦμεν· προσεχῶς ἔχετε ἐπιστολήν μας.

κ. Γ. Χ. Α. Νέαν Φώκαιαν. Σᾶς ἀπεστείλαμεν τὸ ζητηθέν· ὀφείλετε ἡμῖν ἐπὶ πλέον δρ. 2,80. Σημειώσατέ μας ἀκριβῶς τίνα φύλλα σᾶς καθυστεροῦνται.

κ. Σ. Π. Κέρκυραν. Ἐλήφθη, σᾶς εὐχαριστοῦμεν. Θὰ δημοσιευθῇ προσεχῶς.

κ. Λ. Ε. Φιλιππούπολιν. Ἀπεστάλησαν τὰ φύλλα πρὸς τὸν νέον συνδρομητήν. Ταχυδρομικῶς ἔχετε ἐπιστολήν μας.

κ. Γ. Λ. Ἀδριανούπολιν. Ἡ θυγάτηρ τοῦ Κατακουζηνοῦ ἡ ὑπανδρευθεῖσα τὸν Παλαιολόγον ὠνομάζετο Ἑλένη, ὁ δὲ γάμος ἐγένετο τὴν 21 Μαΐου 1347.

Καν Μ. Λ. Β. Σπάρτην. Ἐλήφθη ἡ συνδρομή σας.

κ. Ι. Κ. Μασσαλίαν. Εὐχαριστοῦμεν. Ἡ παραγγελία σας θὰ ἐκτελεσθῇ ὑπὸ τῶν ἐκδοτῶν τοῦ Ἐγκυκλοπαιδικοῦ λεξικοῦ, οἵτινες γράφουσι πρὸς ὑμᾶς ἰδιαιτέρως.

Μικρῷ ἱκέτῃ. Les Glaciers ἐν τῇ παρὰ τῷ Hachette ἐν Παρισίοις ἐκδιδομένῃ Bibliothèque des merveilles.

κ. Π. Α.Μ. Σμύρνην. Ἡ ἔκδοσις τοιούτου ἔργου ἐκτενοῦς παρασκευάζεται, ὡς μανθάνομεν, παρὰ τοῦ *Βιβλιοπωλείου τῆς Ἑστίας*, ἀναθέσαντος τὴν συγγραφὴν αὐτοῦ εἰς ἕνα τῶν ἀρίστων νέων ἐπιστημόνων μας. Θ' ἀρχίσῃ πιθανῶς ἀπὸ τοῦ προσεχοῦς φθινοπώρου.

κ. Κ. Χλωρ. ἐνταῦθα. Δὲν στερεῖται χάριτος καὶ αἰσθήματος, ἀλλ' ὑπολείπεται καὶ τοῦ μετρίου ὡς πρὸς τὴν διάταξιν τῶν ἰδεῶν καὶ ὡς πρὸς τὴν καθόλου ἐκτέλεσιν. Θὰ γράψετε καλλίτερα ποιήματα χωρὶς ἀμφιβολίαν, διότι ἔχετε ἐξ ἀρχῆς πάρῃ καλὸν δρόμον.

Βεατρίκῃ τῇ Βυζαντίᾳ. Δάντης ὁ Ἀθηναῖος ἀγγέλλει ὅτι ἡ πρὸς αὐτὸν ἀποσταλεῖσα «ἀλήθεια» ἦτο πικρά, διότι ἠναγκάσθη νὰ πληρώσῃ τὰ ταχυδρομικά της. Εὐχαρίστως θὰ δεχθῇ τὴν «θυσίαν» ἂν δὲν πρόκειται νὰ ὑποβληθῇ εἰς νέαν θυσίαν ταχυδρομικῶν τελῶν πρὸς παραλαβήν της. Διὰ τὰ ἄλλα φιλοφρονήματα κύπτει αἰδημόνως τὴν κεφαλὴν καὶ κατὰ κανόνα ἀναγκάζεται νὰ ἐρυθριάσῃ.

Digitized by Google

κ. Σ. Μ. Ζάκυνθον. Εὐχαριστοῦμεν· θὰ δημοσιευθῇ προσεχῶς.

Πηγῇ καὶ *Δουνάβει*, ἐνταῦθα. Ἀνάλατα, ἀνάλατα— καὶ ἡ ζέστη εἶνε πολλή!

κ. Κ. Γ. Α. Τόρα κάμνετε ὅ,τι ἔπρεπε νὰ κάμετε ἐξ ἀρχῆς· πάλιν καλά. Σᾶς εὐχαριστοῦμεν.

Οὐδενὶ Οὐδενός, ἐνταῦθα. Τί θέλετε νὰ εἴπῃτε; δὲν ἐννοήσαμεν καλὰ καλά. Καὶ τί μέτρα εἶνε αὐτά; Κάθε στίχος καὶ ἰδικόν του· καὶ ὅλα μαζὶ συρφετὸς ἄρρυθμος. Πρὸς θεοῦ δὲν ἔχετε ὀλίγον αὐτί; Δὲν ἀναγινώσκετε μεγαλοφώνως τοὺς στίχους ποῦ γράφετε;

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΝ

11 ΜΑΙΟΥ 1890

	Δραχ.	Λεπτά
ΟΜΟΛΟΓΙΑ ΕΘΝΙΚΩΝ ΔΑΝΕΙΩΝ		
Τῶν 26,000,000 πρὸς 5 % τοῦ 1874...	507	—
» 120,000,000 » 5 % τοῦ 1881...	586	—
» 170,000,000 » 5 % τοῦ 1885...	586	—
» 135,000,000 » 5 % τοῦ 1888...	—	—
» 30,000,000 » 5 % τοῦ 1889...	—	—
» 125,000,000 » 4 % τοῦ 1889...	—	—
Κτηματικαὶ ὁμολογίαι ἐθν. τραπέζης τῶν 60,000,000 μετὰ λαχείου φρ........	528	—
ΜΕΤΟΧΑΙ ΤΡΑΠΕΖΩΝ		
Ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος........	4530	—
Γενικὴ Πιστωτικὴ Τράπεζα..........	239	—
Τράπεζα Βιομηχανικῆς Πίστεως	90	—
Προνομιοῦχος Τράπεζα Ἠπειροθεσσαλίας.	273	—
ΜΕΤΟΧΑΙ ΕΤΑΙΡΙΩΝ		
Ἑταιρία Μεταλλουργείων Λαυρίου	167	—
Σιδηροδρόμου Ἀθηνῶν - Πειραιῶς......	—	—
Σιδηροδρόμου Πύργου - Κατακώλου.....	140	—
ΝΟΜΙΣΜΑΤΑ		
Εἰκοσόφραγκον	24	60
Λίρα Ὀθωμανικὴ	28	—
ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΑ		
Ἐπὶ Λονδίνου 3μηνον τραπεζικὸν......	30	90
Ἐπὶ Λονδίνου Chèque	31	10
Ἐπὶ Παρισίων....................	123	3/4
Ἐπὶ Παρισίων τρίμηνον τραπεζικόν....	122	1/2

"LA NEW YORK,,

Η ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ

ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙ ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑ

ΙΔΡΥΘΕΙΣΑ ΤΩι 1845

ΕΓΓΥΗΤΙΚΟΝ ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ

ΟΛΟΚΛΗΡΟΝ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΜΕΝΟΝ ΤΗ 1 ΙΑΝΟΥΑΡ. 1889

ΦΡ. 484,000,000 ΦΡ

ΑΜΟΙΒΑΙΑ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΔΙ' ΩΡΙΣΜΕΝΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΤΡΩΝ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ

Οἱ ἀσφαλιζόμενοι εἶνε οἱ μόνοι ἰδιοκτῆται τοῦ ἐγγυητικοῦ κεφαλαίου καὶ τῶν κερδῶν.

ΠΡΟΙΚΟΔΟΤΗΣΙΣ ΤΕΚΝΩΝ

Ἐξασφάλισις κεφαλαίου ἢ ἐτησίου εἰσοδήματος μετὰ 10, 15 ἢ 20 ἔτη.

Γενικὸς ἀντιπρόσωπος ἐν Ἀθήναις

Δ. Γ. ΜΑΚΚΑΣ

Γραφεῖον παρὰ τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν.

ΠΑΙΓΝΙΑ

Β' ΤΡΙΜΗΝΙΑ 1890

25. — **Γρῖφος**

Η Ν
Η Ν'

Ἀργοστόλιον — Η. Προκόπης

26. — **Ἀπορία.**

Πόδια δὲν ἔχω
Τ' εἶμαι καὶ τρέχω;

Κ]πολις — Θ.Κ.Χ.

11. — **Αἴνιγμα.**

Εἰς τὴν οὐράν μου τὴν μακρὰν
Εὐώδη ἄνθη ἂν κρεμάσῃς
Σὲ φέρω ἐκ τῆς γῆς μακρὰν
Εἰς ἄλλας ἀχανεῖς ἐκτάσεις.

Ἀθῆναι — Ἀμαραντίνη

28. — **Πρόβλημα**

Ἄραψ τις ἀποθανὼν ἀφῆκεν εἰς τοὺς τρεῖς αὐτοῦ υἱοὺς 17 καμήλους· παρήγγειλε δέ, ὅπως ἐξ αὐτῶν ὁ μὲν μεγαλείτερος υἱὸς λάβῃ τὸ 1/2 τοῦ ὅλου, ὁ δεύτερος τὸ 1/3 τοῦ ὅλου, ὁ δὲ μικρότερος τὸ 1/9 τοῦ ὅλου.

Μὴ δυνηθέντες μόνοι νὰ τὰς μοιρασθῶσιν κατὰ τὴν παραγγελίαν τοῦ πατρός των, ἀπετάθησαν εἰς τὸν Καδήν των, ὅστις τὰς ἐμοίρασε ὅπως ὁ πατὴρ των παρήγγειλε ἔμειναν δὲ εὐχαριστημένοι διότι ἕκαστος ἔλαβε περισσοτέρας ἀφ' ὅσας ἐνόμιζεν.

Τίνι τρόπῳ τὰς ἐμοίρασε ὁ Καδῆς, μὴ γνωρίζων μάλιστα κλασματικοὺς ἀριθμούς, καὶ πόσας ἕκαστος ἔλαβεν;

Πειραιεύς — Π. Θ. Μ. π. καὶ Γ. Κ. Μ.

ΛΥΣΕΙΣ

13. — **Ἀπορία.**

Κατὰ τὸ γράμμα Γ.

14. — **Πρόβλημα.**

2519 (καὶ ἄλλοι).

15. — **Γρῖφος.**

Μὴ ἐπὶ παντὶ λυποῦ.

16. — **Αἴνιγμα.**

Κανθὸς — ἄνθος.

ΛΥΤΑΙ

Ἀθηνῶν: Νίκανδρος (3), Ν. Μιχαηλίδης (3), Δ. Παπαλεξόπουλος (1), Ἐμπεδοκλῆς (4), Ε. Β. Ρ. (1), Βέλος (4).

Πατρῶν: Γάϊος (4).

Ὕδρας: Ι. Τζάθας (2).

Ἀργοστολίου: Ἠλ. Προκόπης (4), Αἶνος (4), Θ. Α. Μομφερράτος (4).

Βελγίου: Ξενιτεμμένος (2).

Αἰγίου: Τρία Α (3), Μικρὸς φίλος (3).

Μελιτουπόλεως: Α. Λ. Καρ. (1).

Σουηδίας: Μέλανδρος (1 καθυστερῆσαν)

ΣΗΜ. Γενομένης τῆς κληρώσεως ἐπὶ παρουσίᾳ τῶν ἀντιπροσώπων οὓς ὥρισαν οἱ ἐνδιαφερόμενοι ἔλαχον τὰ τρία βραβεῖα τῆς Α' τριμηνίας οὕτω: Α') εἰς τὸν κ. Σ. Βροχίνην. Β') εἰς τὴν κυρίαν Εὐφ. Β. Ροντήρη (Ε. Β. Ρ.) Γ') Εἰς τὸν *Μῆτσον* μὴ ἀποκαλύψαντα τὸ ἀληθὲς ὄνομα αὐτοῦ. Τὰ λαχόντα βραβεῖα παρακαλοῦνται νὰ ζητήσωσι παρὰ τοῦ ἡμετέρου γραφείου

Δ. τ. Ε.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1890 - 2154

Digitized by Google

Περίοδος δευτέρα

ΕΝ ΤΩι ΕΣΩΤΕΡΙΚΩι

Συνδρομη Εξαμηνος Δρ. 8
Συνδρομη Ετησια Δρ. 15

Τιμη Φυλλου Λεπ. 30

ΑΙ ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑΙ

ΕΣΤΙΑ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΗ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΙΔΡΥΘΕΝ ΤΩι 1876
Βραβευθὲν ὑπὸ τοῦ ἐν Παρισίοις Συλλόγου πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν ἑλλ. σπουδῶν, ἀξιωθὲν ἀργυροῦ μεταλλίου ἐν τῇ ἐκθέσει τῆς Δ' Ὀλυμπιάδος καὶ χαλκοῦ ἐν τῇ Παγκοσμίῳ Ἐκθέσει τοῦ 1889.

ΕΝ ΤΩι ΕΞΩΤΕΡΙΚΩι

Συνδρομη Εξαμηνος Φρ. 10
Συνδρομη Ετησια Φρ. 20

Τιμη Φυλλου Λεπ. 40

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

1890—Τόμος Α', ἀριθ. 20. | ΕΚΔΟΤΑΙ Ν. Γ. ΠΟΛΙΤΗΣ ΚΑΙ Γ. ΔΡΟΣΙΝΗΣ | Ἀθῆναι, 20 Μαΐου.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ: (Ἐν τῷ φύλλῳ) Η ΣΥΜΒΑΣΙΛΕΙΑ ΛΕΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ὑπὸ Σπ. Λάμπρου. — Η ΛΥΓΕΡΗ ὑπὸ Ἀνδρέα Καρκαβίτσα. — ΟΥΡΑΝΙΑ ὑπὸ Κ. Φλαμμαριόν. — Ο ΘΕΡΙΣΤΗΣ ΚΑΙ ΤΑ ΛΟΥΛΟΥΔΙΑ ποίημα μεταφρασθὲν ὑπὸ Αρ. Ἐφταλιώτη. — Η ΕΠΙ ΘΘΩΝΟΣ ΕΛΛΑΣ. — ΕΞ ΑΝΑΓΝΩΣΕΩΝ: ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΠΡΟΣ ΒΑΠΤΙΣΤΙΚΟΝ. — ΜΙΚΡΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ. — ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ — *Ἀνάλεκτα, Χρονικά, Παιδιά, Αἱ εἰκόνες, Ἐδῶ κ' ἐκεῖ, Τρεῖς γνῶμαι καθ' ἑβδομάδα, Μία συμβουλὴ καθ' ἑβδομάδα.* — (Ἐν τῷ παραρτήματι): ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑΙ ΚΑΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑΙ ΕΙΔΗΣΕΙΣ. — ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ. — ΝΕΑ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ — ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΡΓΑ. — ΑΠΟΓΡΑΦΙΚΑ. — ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ. — ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΝ. — ΠΑΙΓΝΙΑ.

ΕΙΚΟΝΕΣ: Η ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ ΒΙΚΤΩΡΙΑ κατὰ τὸ ἑβδομηκοστὸν ἔτος αὐτῆς. — ΙΧΘΥΟΠΩΛΙΣ εἰκὼν Καρλίνη. — ΔΥΟ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑ ΚΟΣΜΗΜΑΤΑ.

Διορισθέντος νέου εἰσπράκτορος τῆς Ἑστίας οἱ ἐν Ἀθήναις συνδρομηταὶ οἱ καθυστεροῦντες ἔτι τὴν συνδρομὴν αὐτῶν παρακαλοῦνται νὰ καταβάλωσι ταύτην μόνον ἐπὶ τῇ προσαγωγῇ ἐντύπου ἀποδείξεως ἀπὸ στελέχεως κεκομμένης φερούσης τὴν ὑπογραφὴν τοῦ διαχειριστοῦ τῆς Ἑστίας καὶ τετμημένην τὴν σφραγῖδα τῆς διευθύνσεως.

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

ΣΗΜΕΡΟΝ ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ Ο 4ος ΤΟΜΟΣ ΠΕΡΙΕΧΩΝ

ΤΟ ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΗΣ ΥΓΕΙΑΣ

[ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΥΓΙΕΙΝΗΣ]

Ὑπὸ Θ. Χ. ΦΛΩΡΑ, ἰατροῦ.

Τιμᾶται δρ. 1 ἐν Ἀθήναις, δρ. 1,25 ἐν ταῖς Ἐπαρχίαις, φρ. 1,25 ἐν τῷ Ἐξωτερικῷ.

Εὑρίσκεται ἐν τοῖς βιβλιοπωλείοις Ἑστίας, Βίλμπεργ, Μπέκ. — Ἐν Σύρῳ παρὰ τοῖς βιβλιοπώλαις κ.κ. Π. Μέμῳ καὶ Ε. Βεκιαρέλῃ. — Ἐν Ὀδησσῷ παρὰ τῷ βιβλιοπώλῃ κ. Π. Ζερβάτῃ. — Ἐν Γαλαζίῳ παρὰ τῷ κ. Π. Χριστοδούλῳ. — Ἐν Κωνσταντινουπόλει παρὰ τῷ κ. Ν. Κ. Γεράρδῳ.

Οἱ ἀποστέλλοντες πρὸς τὴν Διεύθυνσιν τῆς Ἑστίας τὸ ἀνάλογον ἀντίτιμον λαμβάνουσι τὸ **Βιβλίον τῆς Ὑγείας** ἀπηλλαγμένον ταχυδρομικῶν τελῶν.

ΠΡΟΣΦΟΡΑΙ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΠΑΛΑΙΟΥΣ ΚΑΙ ΝΕΟΥΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΑΣ ΑΥΤΗΣ

παρέχονται τὰ ἑξῆς ἔργα ἐκ τῆς νεοελληνικῆς φιλολογίας εἰς ἐξαιρετικῶς ἠλαττωμένας τιμάς:

Ποιήματα Α. Παράσχου. 3 τόμοι φιλοκάλως ἐκδεδομένοι, ἐν ὅλῳ σελίδες 1084, ὧν ἡ ἀρχικὴ τιμὴ εἶνε δρ. 13,50, *ἀντὶ δραχ. 6* [ταχυδρομ. λ. 90].

Ποιήματα Σουρῆ. Δύο τόμοι ἐκ 470 σελίδων, ἔκδοσις ἐπιμεμελημένη, τιμώμενα δρ. 10, *ἀντὶ δραχ. 6* [ταχυδρ. λεπ. 70].

Τραγούδια τῆς πατρίδος μου ὑπὸ κ. Παλαμᾶ. κομψότατος τόμος ἐκ 250 σελίδων, τιμώμενα δρ. 2,50, *ἀντὶ δραχ. 1* [ταχυδρ. λεπ. 30].

Εἰδύλλια, συλλογὴ ποιημάτων ὑπὸ Γ. Δροσίνη, ἔκδοσις ἐπὶ ἐκλεκτοῦ χάρτου, τιμώμενα δρ. 2,50 *ἀντὶ δραχ. 1.* [ταχυδρ. λεπ. 25].

Διηγήματα καὶ ἀναμνήσεις ὑπὸ Γ. Δροσίνη κομψὸς τόμος ἐκ 250 σελίδων τιμώμενος δρ. 2, *ἀντὶ δραχ. 1.* [ταχυδρ. λεπ. 25].

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑΙ ΚΑΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑΙ

Τὴν παρελθοῦσαν δευτέραν ἑωρτάσθη μεγαλοπρεπῶς ἡ 29η ἐπέτειος τῆς ἱδρύσεως τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἑλληνικοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου. Κατὰ τὴν γενομένην ἐν τῷ καταστήματι τοῦ Συλλόγου πανηγυρικὴν συνεδρίασιν ὁ πρόεδρος κ. Κ. Καλλιάδης ἀνέγνω τὴν λογοδοσίαν αὐτοῦ, μεθ' ὃν ὁ καθηγητὴς κ. Χ. Χατζηχρήστου ἀνέγνω πραγματείαν περὶ τῶν πρώτων βημάτων τοῦ ἀνθρώπου εἰς τὸν πολιτισμόν. Ἐν τέλει ἡ Α. Π. ὁ Πατριάρχης ηὐχήθη δι' ὀλίγων τῷ συλλόγῳ προκοπήν.

— Ὁ ἐν τῷ Ἀστεροσκοπείῳ Ἀθηνῶν ἐργαζόμενος νῦν μετὰ τοῦ ἀκολούθου του κ. Ε. Μεσαλᾶ, ὑπολοχαγοῦ, ἀρχηγὸς τῆς ἐξ αὐστριακῶν ἀξιωματικῶν χαρτογραφικῆς ἀποστολῆς κ. Χάρτλ, ἐπεράτωσε τὴν ἐργασίαν τοῦ προσδιορισμοῦ τοῦ γεωγραφικοῦ πλάτους καὶ μήκους τοῦ Ἀστεροσκοπείου, ὅπερ θὰ χρησιμεύσῃ ὡς βάσις τοῦ τοιούτου προσδιορισμοῦ πάντων τῶν σημείων τῆς λοιπῆς χωρογραφικῆς ἐργασίας.

— Συνελθοῦσα ἡ πρὸς μεταρρύθμισιν τοῦ νομοσχεδίου περὶ τῶν ἀρχαιοτήτων ἐπιτροπὴ ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ ὑπουργοῦ κ. Θεοτόκη ἀντήλλαξαν προκαταρκτικάς τινας σκέψεις, διὰ τὰς περαιτέρω δ' ἐργασίας αὐτῆς ὡρίσθησαν πρόεδρος μὲν ὁ ἀντιπρόεδρος τοῦ Ἀρείου Πάγου κ. Δ. Τσιβανόπουλος, καὶ εἰσηγητὴς ὁ δικηγόρος κ. Ἀντώνιος Μομφερρᾶτος.

— Ὁ δοκιμώτατος ἐκ τῶν ἑλλήνων ἠθοποιῶν κ. Ν. Λεκατσᾶς καταρτίσας ἴδιον πλήρη θίασον, δίδει

Digitized by Google

σειρὰν παραστάσεων, ἰδίως ἐκ Σαικσπηρείων ἔργων, ἐν τῷ πάρα τὴν πλατεῖαν Ὁμονοίας θερινῷ Θεάτρῳ.

— Ὁ ἐν Κωνσταντινουπόλει διατρίβων ἑλληνικὸς μελοδραματικὸς θίασος ἐκλήθη καὶ ἔψαλλε διάφορα τεμάχια μελοδραμάτων ἐνώπιον τοῦ Σουλτάνου, ὅστις τὰ μάλιστα εὐαρεστηθεὶς ἐκ τούτου ἀπέστειλεν εἰς τὰ μέλη τοῦ θιάσου 200 λίρας ὡς ἀμοιβήν, ἀπένειμε δὲ εἰς τοὺς πρωταγωνιστοῦντας διάφορα παράσημα καὶ μέταλλα.

— Γενομένων τῶν ἀρχαιρεσιῶν τοῦ φιλολογικοῦ συλλόγου «Βύρωνος» τῆς ΚΓ' περιόδου, ἐξελέχθησαν ἐπίτιμος μὲν πρόεδρος ὁ κ. Θεοδ. Φλογαΐτης, τακτικὸς ὁ κ. Σταμάτιος Βάλβης, ἀντιπρόεδροι οἱ κ.κ. Γ. Κυριακὸς καὶ Ὅθ. Φωστηρόπουλος, γεν. γραμματεὺς ὁ κ. Ἰω. Ἀρσένης, εἰδικοὶ γραμματεῖς οἱ κ.κ. Δημ. Ι. Καλογερόπουλος καὶ Γ. Μαΐρης, ταμίας ὁ κ. Δ. Τομαρόπουλος καὶ ἐπιμελητὴς τῆς βιβλιοθήκης ὁ κ. Κ. Παπακωνσταντίνου.

— Ἀπὸ τῆς 16 Μαΐου ἤρξατο καθ' ἡμέραν ἐκδιδομένη ἐνταῦθα νέα ἐφημερὶς εἰς μέγα τετράστηλον σχῆμα ὑπὸ τὸ ὄνομα «Ἡ Ἐθνική.». Διευθυντὴς αὐτῆς εἶνε ὁ καὶ τοῦ «Spectateur d' Orient» διευθυντὴς κ. Ε. Κυριακόπουλος. Συνδρομὴ τῆς ἐφημερίδος ἐν τῷ Ἐσωτερικῷ τετράμηνος δρ. 5, ἐν τῷ Ἐξωτερικῷ ἐτησία φρ. 25, τιμὴ φύλλου λεπ. 5.

ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ

11 Μαΐου. Ὑπὸ τοῦ ὑπουργείου τῶν Ναυτικῶν παρηγγέλθη ἡ διεύθυνσις τοῦ Ναυστάθμου, ὅπως δώσῃ τὰς ἀναγκαίας διαταγάς, ἵνα παρασκευασθῇ ἡ *Σφακτηρία* καὶ ἀποπλεύσῃ εἰς Ὀδησσόν, ὅπως παραλάβῃ καὶ μεταφέρῃ ἐνταῦθα τὴν Βασίλισσαν ἥτις ἐπανακάμπτει εἰς τὴν πρωτεύουσαν περὶ τὰ μέσα τοῦ ἐπιόντος μηνός.

12 Μαΐου. Ὑπεβλήθη εἰς τὴν Βουλὴν νομοσχέδιον περὶ ἱδρύσεως νέας Ἀτμοπλοϊκῆς Ἑταιρίας ἧς μετέχουσιν ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα, ἡ τῆς Ἠπειροθεσσαλίας, καὶ ἡ τῆς Κωνσταντινουπόλεως, μετὰ κεφαλαίου 20,000,000 φρ., ἐξ ὧν θὰ καταβληθῶσιν ἀμέσως τὰ 10,000,000. Ἅμα τῇ ἐνάρξει τῶν ἐργασιῶν της ἡ Ἑταιρία θὰ δανεισθῇ δι' ἐκδόσεως ὁμολογιῶν 15,000,000 φρ. ἔτι, ὥστε θὰ διαθέσῃ ἀπ' ἀρχῆς 25,000,000 φρ. Ὡς ἐπιχορήγησιν παρὰ τῆς Κυβερνήσεως θὰ λαμβάνῃ δρ. 650,000 ἐτησίως· ἅμα δὲ τῇ καταβολῇ τοῦ ἑτέρου ἡμίσεος τῶν κεφαλαίων της, ἡ ἐπιχορήγησις θ' αὐξήσῃ κατὰ 200,000 δρ.

15 Μαΐου. Ἀφίκετο ὁ νέος πρέσβυς τῆς Γερμανίας κ. Βεσδέχλεν, ἀντικαταστήσας τὸν ἀπελθόντα πρώην τοιοῦτον κ. Λεμαΐτρ. Τὴν προσεχῆ πέμπτην ὁ νέος πρέσβυς θέλει ἐπιδώσῃ εἰς τὸν Βασιλέα τὰ διαπιστευτήρια αὐτοῦ γράμματα.

16 Μαΐου. Ὁ Βασιλεὺς Γεώργιος ἐπὶ τῇ ἐπετείῳ τῆς ἀνεξαρτησίας τῆς Ρουμανίας ἀπένειμε τὸν ἑλληνικὸν μεγαλόσταυρον εἰς τὸν διάδοχον τοῦ ῥουμανικοῦ θρόνου. — Ἐν τῇ Βουλῇ ἐπεψηφίσθησαν εἰς γ' ἀνάγνωσιν διάφορα νομοσχέδια περὶ σιδηροδρομικῶν γραμμῶν ἐν Πελοποννήσῳ.

ΝΕΑ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ

Ἥρωες, ἤτοι τρία διηγήματα ἐκ τῆς ἑλληνικῆς Μυθολογίας ὑπὸ *Μιχαὴλ Κωνσταντινίδου*, καθηγητοῦ τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων ἐν Λονδίνῳ. Κατὰ τὸ ἀγγλικὸν τοῦ Καρόλου Κίγξλεϋ 16ον, σελ. 197 [Ἐκ τῶν ἀξιολογωτέρων τοῦ εἴδους αὐτοῦ βιβλίων εἶνε τὸ ἀναγγελλόμενον, οὗ τὴν διασκευὴν χάριν τῶν ἑλληνοπαίδων ἐφιλοπόνησεν ὁ ἐν Λονδίνῳ καθηγητὴς κ. Μιχ. Κωνσταντινίδης. Ὕλην πρὸς σύνταξιν αὐτοῦ ὁ Ἄγγλος συγγραφεὺς ἔσχε τοὺς τρεῖς ἀρχαίους ἑλληνικοὺς μύθους τοῦ Περσέως, τῶν Ἀργοναυτῶν, τοῦ Θησέως, οὓς δεξιῶς διέπλασεν εἰς διηγήματα τερπνὰ καὶ ἐπαγωγὰ περιγράφων τὰς πράξεις καὶ τὰ ἀνδραγαθήματα τῶν ἡρώων του μὲ ὕφος ὁμαλὸν καὶ ἀφελές, εἰκονικὸν δὲ καὶ ζωντανὸν οἷον προσήκει εἰς τὴν παιδικὴν ἡλικίαν, δι' ἣν προορίζεται τὸ βιβλίον. Τὸ ἔργον ὁ Ἕλλην μεταφραστὴς διεσκεύασεν ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἀρχαίων πηγῶν, οὕτω δὲ παρέσχεν εἰς τοὺς ἑλληνόπαιδας ἀνάγνωσμα ἐκ τῶν ὠφελιμωτάτων. Τὸ βιβλίον ἄριστα τετυπωμένον καὶ δεδεμένον καλλιτεχνικῶς κατὰ τὸν ἀγγλικὸν τρόπον, τιμᾶται δρ. 3.— Εὑρίσκεται εἰς τὸ Βιβλιοπωλεῖον τῆς Ἑστίας. Κ'.]

Edmont About, **Ὅλοι οἱ Κεφαλαιοῦχοι**, Μετάφρασις *Ἐπαμινώνδου Βοϊσχου* ὑπαλλήλου τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης τῆς Ἑλλάδος. Ἐν Ἀθήναις, ἐκ τοῦ τυπογραφείου τῆς Κορίννης, 1890. 12ον σ. 88.

Ἀπόρων παίδων βίος καὶ ἔθιμα ὑπὸ *Μ. Π. Λάμπρου*. Ἀνεγνώσθη ἐν τῷ φιλολογικῷ συλλόγῳ Παρνασσοῦ τῇ 23 Μαρτίου 1890. Ἀνατύπωσις ἐκ τοῦ ΙΓ' τόμου τοῦ περιοδικοῦ «Παρνασσοῦ» τοῦ μηνὸς Ἀπριλίου. Ἐν Ἀθήναις, ἐκ τοῦ τυπογραφείου Ἀλεξ. Παπαγεωργίου, 1890.

— Ἐλάβομεν παρὰ τοῦ κ. C. A. Melander ἐκ Σουηδίας τὴν ὑπ' αὐτοῦ φιλοπονηθεῖσαν λατινικὴν ἔμμετρον μετάφρασιν τοῦ ποιήματος τοῦ Σουηδοῦ ποιητοῦ J. L. Runeberg τοῦ ἐπιγραφομένου Molnets broder (Ὁ ἀδελφὸς τῆς Νεφέλης) Δὲν γινώσκομεν τὸ πρωτότυπον διὰ νὰ κρίνωμεν κατὰ πόσον ἡ μετάφρασις ἀποδίδει αὐτὸ πιστῶς, δυνάμεθα ὅμως νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι ὄχι μόνον μαρτυρεῖ ἡ μετάφρασις λατινομάθειαν ἀξιόλογον καὶ εὐχέρειαν περὶ τὸν χειρισμὸν τοῦ δακτυλικοῦ ἑξαμέτρου πολλήν, ἀλλ' ὅτι εἶνε καὶ ὅσον ἐνδέχεται γλαφυρά.

ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΡΓΑ

Ὁ ἀρχιμηχανικὸς τῆς Γαλλικῆς ἀποστολῆς κ. Κελλενὲκ ὑπέβαλεν εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν τὴν ἔκθεσιν τῶν μελετῶν αὐτοῦ διὰ τὴν κατασκευὴν λιμένος ἐν Θήρᾳ, καὶ μετ' αὐτῆς τὴν συγγραφὴν τῶν ὅρων τῆς δημοπρασίας. Ὁ λιμὴν τῆς Θήρας θέλει κατασκευασθῇ εἰς τὸ πρὸ αὐτῆς νησίδριον τὸ καλούμενον *Καῦμένη*, ἡ δὲ διὰ τὴν κατασκευὴν αὐτοῦ δαπάνη προϋπελογίσθη εἰς δύο ἑκατομ. δραχμῶν.

ΑΠΟΓΡΑΦΙΚΑ

Κατὰ τὸν παρελθόντα μῆνα Ἀπρίλιον ἀπέθανον ἐν τῇ ἡμετέρᾳ πόλει 172 ἐν ὅλῳ ἄτομα κατὰ τὸ δημοσιευθὲν ἐν τῇ Ἐφημ. τῆς Κυβερνήσεως δελτίον τῆς θνησιμότητος. Ἐκ τῶν 172 οἱ 95 ἦσαν ἄρρενες καὶ οἱ 77 θήλεις. Ἐκ τούτων δὲ 29 ἀπέθανον ἐκ φυματιώσεως, 19 ἐκ βρογχοπνευμονίας, 12 ἐξ ἱλαρᾶς, 10 ἐκ πνευμονίας καὶ οἱ λοιποὶ ἐξ ἄλλων νοσημάτων συνήθων.

— Ἐδημοσιεύθη πίναξ τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Ἑλλάδος κατὰ πόλεις καὶ χωρία, ἀναγράφομεν δὲ ἐκ τούτων τὸν πληθυσμὸν τοῦ δήμου Ἀθηναίων καὶ Πειραιῶς ἤτοι τὸ Ἀμαρούσιον ἔχει κατοίκους 1393, τὸ Ἡράκλειον 89, ὁ Καρᾶς 94, ἡ Κηφισία 938, ἡ Κολοκυνθοῦ 474, ὁ Κορυδαλλὸς 52, τὸ Λευῆ 276, τὸ Μπραχάμι 276, τὰ Νέα Λιόσια 471, τὸ Περιστέρι 21, τὰ Ἄνω Πατήσια 429, τὰ Κάτω Πατήσια 924, τὰ Σεπόλια 378, αἱ Τράχωνες 60, τὸ Χαλάνδριον 772, τὸ Χασάνιον 33 καὶ καὶ τὰ περίχωρα Ἀθηνῶν 595, ἤτοι ἡ ἁγία Ἄννα 62, ὁ Ἅγιος Ἰωάννης Ῥέντης 158, ὁ Ἅγιος Στέφανος 2, ἡ Ἁγία Τριὰς Τρίμη 15, τὸ Δαφνίον 33, ἡ Ἱερὰ Ὁδὸς 29, ἡ Παληοπαναγιὰ 34, αἱ Παράγκαις 12.

Digitized by Google

τὸ Πυριτιδοποιεῖον 84, Ῥούφου 129, οἱ παραχειμάζοντες ἐν Πιρναρῇ 26, τὸ Χαϊδάριον 5, ἡ Μονὴ Ἀσωμάτων ἢ Πετράκη 27, ἐξ ὧν δύο γυναῖκες, καὶ ἡ Μονὴ τῆς Πεντέλης 20. Τὸ ὅλον 114,355, ἐν οἷς συμπεριλαμβάνονται καὶ οἱ κάτοικοι τῶν Ἀθηνῶν ἀνερχόμενοι εἰς 107,251. Ἐν τῷ δήμῳ δὲ Πειραιῶς ζῶσι 34,569 ἐξ ὧν 242 ἐν Ν. Φαλήρῳ.

ΤΗΣ «ΝΕΑΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΟΣ»

πλῆρες σῶμα ἄδετον ἀπὸ τοῦ 1ου ἀριθμοῦ μέχρι τοῦ σημερινοῦ **πωλεῖται** εἰς μετριωτάτην τιμήν. Ἀπευθυντέον εἰς τὸ γραφεῖον τῆς Ἑστίας

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Φτωχούλα Πασχαλιᾷ, Ἀγρίνιον. Δύο τρία εἶνε ἀρκετὰ καλά, τὰ ἄλλα βεβιασμένα. Συνήθως ὁ δεύτερος στίχος δὲν ἔρχεται σφιχτοδεμένος μὲ τὸν πρῶτον ὡς δίδυμος ἀδελφός· αὐτὴ δὲ εἶνε ἡ κυρία χάρις τοῦ διστίχου. Τὸ καλλίτερον ὅλων:

Ῥώτα τὴ στράτα ποῦ περνῶ γιὰ νά σου μαρτυρήσῃ
ἂν ἔχῃ τὰ ματάκια μου ἡ γειτονιὰ γιὰ βρύσι.

κ. Ν*.* Κέρκυραν. Ἔχει μερικὰ χαριτωμένα τετράστιχα, καθώς:

Σὲ σφίγγω 'ς τὴν ἀγκάλη μου
καὶ σὲ φιλῶ 'ς τὸ στόμα·
Εἶσαι μικρούλ' ἀκόμα
δὲν 'ντρέπεσαι γι' αὐτό.

Ἀλλὰ δέν μας ἀρέσκει ἡ ἐκτέλεσις τοῦ ὅλου καὶ δι' ἄλλα καὶ διὰ τὴν πολυλογίαν.

κ. Ι. Βαρβ. (;) Εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ Ὀλύμπου δὲν ἠδυνήθη δυστυχῶς ν' ἀναβῇ ὁ Πήγασὸς χωρὶς νὰ καταπονηθῇ ἐκ τῆς ἀνωφερείας καὶ νὰ μείνῃ εἰς τὴν μέσην τοῦ δρόμου.

Ἀνωνύμῳ, Ἀργοστόλιον. Εὐχαριστοῦμεν διὰ τὰ μικρά· εἶνε κάλλιστα καὶ τὰ χρησιμοποιοῦμεν εὐθὺς ὡς βλέπετε.

Καίσαρι, Πάτρας. Ἠμπορεῖ νὰ εὑρεθῇ εἰς κανὲν παλαιοπωλεῖον ἴσως. Εἰς τὰ βιβλιοπωλεῖα δὲν ὑπάρχουν ἀντίτυπα.

Μικρῷ φίλῳ, Αἴγιον. Οἱ ἄνθρωποι δὲν μεγαλώνουν ὅπως τὰ μανιτάρια. Σᾶς ἐπέρασεν ἡ ἰδέα ὅτι εἰς ἕνα μῆνα θὰ ἠλικιωθῆτε ἀρκετά, ὥστε νὰ φιλοδοξῆτε συνεργασίαν ἐν τῇ *Ἑστίᾳ*; Νὰ μετρᾶτε τοὺς στίχους ποῦ γράφετε κατὰ συλλαβὰς καὶ ὄχι μὲ τὰ δάκτυλα ὡς νὰ εἶνε καρύδια, ἀλλὰ μὲ τὸ αὐτί.

κ. Σ. Β. Κέρκυραν. Ἡ ἱστ. Παπ παρεδόθη πλήρης εἰς τὸν ἀντιπρόσωπόν σας κ. Ρ. κατὰ τὴν ἐντολήν σας.

Μήτσῳ. Ἐνταῦθα. Οἱ 25 τόμοι τῆς Ἑλλ. Βιβλ. παρεδόθησαν πρὸς κομιστὴν νεωτέρων λύσεων φερουσῶν τὴν ὑπογραφήν σας.

κ. Σπ Π. Ὑπάρχουσι λόγοι σπουδαῖοι ἕνεκα τῶν ὁποίων δὲν δύναται νὰ δημοσιευθῇ ἡ ἄλλως καλλίστη «Φιάνσα»· εὐχαριστοῦμεν.

Αἰμυλίῳ, Ἐνταῦθα. Τὸ ἀπειρόκαλον κατὰ τὴν γλῶσσαν καὶ τὴν στιχουργίαν ποιημάτιόν σας δὲν δύναται δυστυχῶς νὰ καταστήσῃ ἄξιον δημοσιεύσεως οὔτε ὁ τίτλος, οὔτε ἡ εἰς ποιητὴν ἀφιέρωσις·

Δὲν ὀμορφαίνει ἡ ἄσχημιὰ μὲ δανεικὰ στολίδια.

Ε. Β. (;) Δυστυχῶς ἡ ἐκτέλεσις δὲν εἶνε ἀξία τῆς ὑποθέσεως καὶ ἡ «Ἀπελπισία» δὲν δύναται νὰ δημοσιευθῇ.

Γρυνιάρῃ, Κ/πολιν. Ἀπαντῶμεν εἰς τὸν ἑπτάλογόν σας. α') Βεβαίως πάντες οἱ συνδρομηταὶ ἀδιακρίτως, οἱ πληρώνοντες συνδρομὴν ἐπὶ ἀποδείξει ἣν ἡ Διεύθυνσις τῆς Ἑστίας ἐξέδωκε θεωροῦνται ἴσοι καὶ ἔχουσι τὰ αὐτὰ δικαιώματα. β') Πανταχοῦ τοῦ ἐξωτερικοῦ ἡ συνδρομὴ εἶνε ἡ αὐτή, ἀλλ' ὁ εἰς ἐσώτερα τῆς Μ. Ἀσίας κατοικῶν πρέπει νὰ βεβαιωθῇ ὅτι δύναται νὰ λαμβάνῃ τακτικὰ τὸ κατ' εὐθεῖαν ἐξ Ἀθηνῶν ἀποστελλόμενον φύλλον. γ') Ἡ διεύθυνσις τῆς Ἑστίας ἀνέκαθεν προμηθεύει εἰς τοὺς συνδρομητὰς αὐτῆς οἷον δήποτε βιβλίον ἄνευ δικαιώματος προμηθείας, ἐπιβαρυνόμενον μόνον μὲ τὰ ταχυδρομικὰ ἐπὶ συστάσει, ὅπως μὴ ἐπέλθῃ ζημία ἂν χαθῇ. δ') Βιβλιογρ. Δελτ. θὰ σας στέλλεται δωρεάν, ἐστάλησαν δὲ τὰ ἐκδοθέντα φύλλα του. ε') Ἡ τιμὴ τῶν βιβλίων διὰ τὸ ἐξωτερικὸν ὑπολογίζεται εἰς χρ. φρ ὅπου σημειοῦται τοῦτο ῥητῶς, ἄλλως καὶ ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ πληρώνονται εἰς χαρτίνας δραχμάς. ς') Σᾶς τὸ λέγουν διὰ νὰ ξεκάμουν τὰ κλεψίτυπα τὰ ὁποῖα κυκλοφοροῦν ἐλευθέρως ἀνὰ τὴν Τουρκίαν, καὶ τὰ ὁποῖα εἶνε ἄθλιαι ἀνατυπώσεις ἐν Ἑλλάδι ἐκδοθέντων συγγραμμάτων. Ὄχι δὲ μόνον προμήθειαν δὲν πληρώνουν ὅπερ θὰ ἦτο καὶ μωρόν, ἀλλὰ καὶ λαμβάνουν διὰ τὴν προμήθειαν 20—25 %. ζ') Ἔχει γράψῃ ἄλλοτε ὁ κ. Μηλιαράκης εἰς τὴν Ἑστίαν ὀλίγα περὶ Ῥητινίτου.

κ. Π. Ι. Κ. Γαλαξείδιον. Ἐπέρασε πλέον.

Στράτῳ Νυχτοπούλῃ. (;) Ἐν ταῖς λεπτομερείαις ἡ κοινὴ ἄλλως ἰδέα ἔχει τι τὸ καινότροπον καὶ δὲν στερεῖται χάριτος καὶ αἰσθήματος, ἀλλὰ τὸ σύνολον εἶνε οἰκτρὸν στιχούργημα, ἀκατάστατος συρραφή, προστυχόταται ὁμοιοκαταληξίαι, χασμῳδίαι, ἀκυρολεξίαι. Ὅλα βιαστικά, τῆς στιγμῆς — δι' αὐτὸ προωρισμένα νὰ ζήσουν μίαν στιγμήν.

κ. Ν. Μ. Μ. Τρίπολιν. Ἔχομεν ὅλην τὴν διάθεσιν νὰ σας εὐχαριστήσωμεν, ἀλλ' εἶνε δυστυχῶς ἀδύνατον τοῦτο. Ἡ ἀνατύπωσις τῆς εἰκόνος καὶ εἰς ἓν μόνον ἀντίτυπον ἀπαιτεῖ τόσην προπαρασκευὴν ἐπὶ τοῦ πιεστηρίου, ὅσην καὶ ἡ εἰς χίλια ἀντίτυπα καὶ ἡ δαπάνη θὰ ἦτο ὑπέρογκος, 15—20 δραχμῶν. Βλέπετε ἡ ἐκτύπωσις καλλιτεχνικῶν εἰκόνων δὲν εἶνε ἁπλῆ ὡς φαίνεται, πολλάκις ἀπαιτεῖται 5 καὶ 6 ὡρῶν ἐργασία δι' ἑκάστην.

Ἑωσφόρῳ, Ἐνταῦθα. Εὐχαριστοῦμεν. Θὰ χρησιμοποιήσωμεν κατ' ἐκλογήν.

Ἀνωνύμῳ Κυρίᾳ, Πάτρας. Ἀναγινώσκοντες τοὺς στίχους σας κατενοήσαμεν ὁπόσον δίκαιον ἔχει ὁ διάσημος Ἰταλὸς ποιητὴς Carducci γράφων ὅτι ἐν τῷ ποιητικῷ κώδικι αὐτοῦ τὴν πρώτην θέσιν κατέχει τὸ ἑπόμενον ἄρθρον: Ai preti e alle donne è vietato far versi (Ἀπαγορεύεται τὸ στιχουργεῖν εἰς τοὺς ἱερεῖς καὶ τὰς γυναῖκας).

κκ. Α. Ρ. Ἀγρίνιον. — Δ. Κ. Πάτρας. — Ἐλήφθη ἡ συνδρομή σας.

κ. Π. Β. Ἀργοστόλιον. Ἡ παραγγελία σας θὰ ἐκτελεσθῇ ὑπὸ τῶν ἐκδοτῶν τοῦ Ἐγκυκλοπ. Λεξικοῦ, εἰς οὓς εἶχον δοθῇ ἐν καιρῷ τὰ σταλέντα ἡμῖν χρήματα.

Πανοσ. Α. Δ. Στενήμαχον. Ἀπεστείλαμεν ὑμῖν τὸ ζητηθὲν φύλλον.

κ. Ν. Α Θ. Ἀμισόν. Ἐνεγράφητε καὶ ἀπεστάλησαν πρὸς ὑμᾶς τὰ φύλλα.

Φιλολόγῳ, ἐνταῦθα. Ἡ κατὰ τριμηνίαν ἐν Παρισίοις ἐκδιδομένη Revue de philologie. Δύνασθε νὰ ἐγγραφῆτε συνδρομητὴς εἰς αὐτὴν διά τινος τῶν ἐνταῦθα βιβλιοπωλῶν κ. κ. Willerg ἢ Beck ἢ κατ' εὐθεῖαν. Συνδρ. ἐτ. φρ. 27.

κ. Γ. Κ. Ὀδησσόν, Ἐλήφθησαν· σᾶς εὐχαριστοῦμεν.

κ. κ. Α. Ε. Ζάκυνθον. — Δ. Α. Α. Αἴγιον. — Ε Μ. καὶ Μ. Μ. Κωνσταντινούπολιν. Ἐλήφθησαν· τὰ ζητηθέντα ἀπεστάλησαν ὑμῖν.

κ. Γ. Μ. Κ. Κωνσταντινούπολιν. Σᾶς ἀπεστείλαμεν δύο ἔτι βιβλία ἐπὶ συστάσει εἰς τὴν συνήθη διεύθυνσιν. Διὰ προσεχοῦς ταχυδρομείου θὰ σᾶς σταλῶσιν ὑπολειπόμενα.

Digitized by Google

Μελαγχολικῷ (;) Ἐμελαγχολήσαμεν μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῶν εἰς λεύκωμα στίχων σας. Δὲν εὑρήκατε ἄλλα πράγματα νὰ γράψετε ἢ ἐπὶ τέλους— ν' ἀντιγράψετε; Δὲν εἴσθε καὶ καλὰ ὑποχρεωμένος νὰ γράψετε στίχους ἰδικούς σας, ὅταν σᾶς δίδουν ἓν λεύκωμα, καλήτερα καὶ διὰ σᾶς καὶ διὰ τὸν ἰδιοκτήτην τοῦ λευκώματος καὶ—δι' ἡμᾶς, νὰ ἐκλέγετε ἁρμόζοντας στίχους ποιητοῦ τινος καὶ νὰ τοὺς ἀντιγράφετε ἐκεῖ.

Ρουμελιώτῃ. Παραγεμισμένον καὶ αὐτὸ μὲ περιττολογίας καὶ στρεβλωμένας φράσεις. Νὰ μὴ βασκαθῇ ὁ β' στίχος! καὶ ὁ ς' ἐκεῖνος.

κ. Δ. Α. Λ. (;) Ἀνάξιον δημοσιεύσεως τὸ «Μόνο τρεμουλιάζω».

κ. Κ. Β. Μαρμαρᾶν. Προτιμῶμεν τὴν σερενάδαν τοῦ Σοῦβερτ.... χωρὶς τοὺς στίχους σας.

κ. Μ. Δ... Ἐνταῦθα. Τὸ «μέμνασ' ἀπιστεῖν» πρέπει νὰ ἔχῃ τὰ ὅριά του· ἐφ' ὅσον δὲ κοπανίζετε ἀέρα δὲν ἔχετε φόβον νὰ χαλάσῃ τὸ γουδί σας — αὐτὸ εἶνε τὸ κέρδος.

ΕΞΕΔΟΘΗ

ΜΗΤΡΥΙΑ

ΔΙΗΓΗΜΑ ΥΠΟ ΓΡ. ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΥ

Πωλεῖται ἀντὶ δραχμῆς ἐν τῷ βιβλιοπωλείῳ τῆς Ἑστίας.

ΕΞΕΔΟΘΗ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΕΡΙ ΕΠΙΣΤΟΛΗΣ

ΥΠΟ ΑΝΑΤΤΙΚΟΥ

Ἀνατύπωσις ἐκ τῆς «Ἐφημερίδος»

Πωλεῖται ἀντὶ λεπτῶν 50 ἐν τοῖς βιβλιοπωλείοις

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΝ

17 ΜΑΙΟΥ 1890

	Δραχ.	Λεπτὰ
ΟΜΟΛΟΓΙΑ ΕΘΝΙΚΩΝ ΔΑΝΕΙΩΝ		
Τῶν 26,000,000 πρὸς 5 % τοῦ 1874...	509	—
» 120,000,000 » 5 % τοῦ 1881...	587	—
» 170,000,000 » 5 % τοῦ 1885...	586	—
» 135,000,000 » 5 % τοῦ 1888...	486	—
» 30,000,000 » 5 % τοῦ 1889...	—	—
» 125,000,000 » 4 % τοῦ 1889...	460	—
Κτηματικαὶ ὁμολογίαι ἐθν. τραπέζης τῶν 60,000,000 μετὰ λαχείου φρ........	530	—
ΜΕΤΟΧΑΙ ΤΡΑΠΕΖΩΝ		
Ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος........	4560	—
Γενικὴ Πιστωτικὴ Τράπεζα..........	242	—
Τράπεζα Βιομηχανικῆς Πίστεως	88	—
Προνομιοῦχος Τράπεζα Ἠπειροθεσσαλίας.	—	—
ΜΕΤΟΧΑΙ ΕΤΑΙΡΙΩΝ		
Ἑταιρία Μεταλλουργείων Λαυρίου	166	50
Σιδηροδρόμου Ἀθηνῶν - Πειραιῶς......	424	—
Σιδηροδρόμου Πύργου - Κατακώλου.....	140	—
ΝΟΜΙΣΜΑΤΑ		
Εἰκοσόφραγκον...	24	63
Λίρα Ὀθωμανική	28	—
ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΑ		
Ἐπὶ Λονδίνου 3μηνον τραπεζικόν	—	—
Ἐπὶ Λονδίνου Chèque	—	—
Ἐπὶ Παρισίων...................	—	—
Ἐπὶ Παρισίων τρίμηνον τραπεζικόν....	—	—

ΠΑΙΓΝΙΑ

Β' ΤΡΙΜΗΝΙΑ 1890

29. — Ἐρώτησις.

Τίς ἐκ τῶν ἑλλήνων συγγραφέων καὶ περὶ τίνος ζῴου ἀναφέρει ὅτι πτύει τὸ ἀρτιγέννητον τέκνον ἵνα μὴ βασκανθῇ;

Ἀθῆναι — Ἀψάρα

30. — Ἀστήρ.

A
Δ ✣
✣ ✣ ✣
A ✣ ✣ ✣ ✣
✣ ✣ ✣
A ✣ ✣

Τέσσαρας λέξεις ἐκ πέντε γραμμάτων ἑκάστη ἔχουσαι τὸ τρίτον γράμμα κοινὸν καὶ ἀρχόμεναι ἀπὸ τῶν γραμμάτων Α, Δ, Α, Α. ἑκάστη.

Ἀθῆναι — Μιλτιάδης

31. — Γρῖφος

Εἶπα, εἶπα, εἶπα ΠΑΝ Ες τείνει ἐρᾷ

Ἀθῆναι — Ἑωσφόρος

32. — Αἴνιγμα.

Ἡ μήτηρ μου μ' ἐγέννησεν ἀποθανοῦσα πρῶτον.
Ἂν μ' ἀποκόψῃς τὸν λαιμὸν σὲ φέρω ἐπὶ νώτων

Βῶλος — Α. Γ. Φ

ΛΥΣΕΙΣ

17. — Γρῖφος.

[Ἀχυροῦται ὡς ἐσφαλμένως ἐκτυπωθεὶς]

18. — Πρόβλημα.

	Ὁ πατὴρ	42	ἐτῶν				
	Ἡ μήτηρ	39	«	10	μηνῶν	24	ἡμερῶν
Τὰ παιδία	ά.	12	«	7	«	6	«
	β'.	10	«	6	«		
	γ'.	8	«	4	«	24	«
	δ'.	6	«	3	«	18	«
	έ.	4	«	2	«	12	«
	ς'.	2	«	1	«	6	
	Ἔτη	126.	—	—	—	—	

ΛΥΤΑΙ

Τὰ ὀνόματα αὐτῶν μετὰ τῶν τοῦ προσεγοῦς

"LA NEW YORK,,

Η ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ

ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙ ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑ

ΙΔΡΥΘΕΙΣΑ ΤΩι 1845

ΕΓΓΥΗΤΙΚΟΝ ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ

ΟΛΟΚΛΗΡΟΝ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΜΕΝΟΝ ΤΗ 1 ΙΑΝΟΥΑΡ. 1889

ΦΡ. 484 000,000 ΦΡ

ΑΜΟΙΒΑΙΑ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΔΙ' ΩΡΙΣΜΕΝΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΤΡΩΝ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ

Οἱ ἀσφαλιζόμενοι εἶνε οἱ μόνοι ἰδιοκτῆται τοῦ ἐγγυητικοῦ κεφαλαίου καὶ τῶν κερδῶν.

ΠΡΟΙΚΟΔΟΤΗΣΙΣ ΤΕΚΝΩΝ

Ἐξασφάλισις κεφαλαίου ἢ ἐτησίου εἰσοδήματος μετὰ 10, 15 ἢ 20 ἔτη.

Γενικὸς ἀντιπρόσωπος ἐν Ἀθήναις

Δ. Γ. ΜΑΚΚΑΣ

Γραφεῖον παρὰ τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1890 - 2156

Digitized by Google

Περίοδος δευτέρα

ΕΣΤΙΑ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΗ

ΕΝ ΤΩι ΕΣΩΤΕΡΙΚΩι

Συνδρομη Εξαμηνος Δρ 8
Συνδρομη Ετησια Δρ. 15

Τιμη Φυλλου Λεπ. 30

ΑΙ ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑΙ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΙΔΡΥΘΕΝ ΤΩι 1876
Βραβευθὲν ὑπὸ τοῦ ἐν Παρισίοις Συλλόγου πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν ἑλλ. σπουδῶν, ἀξιωθὲν ἀργυροῦ μεταλλίου ἐν τῇ ἐκθέσει τῆς Δ' Ὀλυμπιάδος καὶ χαλκοῦ ἐν τῇ Παγκοσμίῳ Ἐκθέσει τοῦ 1889.

ΕΝ ΤΩι ΕΞΩΤΕΡΙΚΩι

Συνδρομη Εξαμηνος Φρ. 10
Συνδρομη Ετησια Φρ. 20

Τιμη Φυλλου Λεπ 40

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

1890—Τόμος Α', ἀριθ. 21. | ΕΚΔΟΤΑΙ Ν. Γ. ΠΟΛΙΤΗΣ ΚΑΙ Γ. ΔΡΟΣΙΝΗΣ | Ἀθῆναι, 27 Μαΐου.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ: (Ἐν τῷ φύλλῳ) ΦΘΙΝΟΠΩΡΙΝΟΝ ΡΟΔΟΝ. — ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΑ. — Η ΛΥΓΕΡΗ ὑπὸ Ἀνδρέα Καρκαβίτσα. — ΟΥΡΑΝΙΑ ὑπὸ Κ. Φλαμμαριόν. — Ο ΤΑΦΟΣ ΤΟΥ ΝΙΚΟΤΣΑΡΑ ὑπὸ Γ. Δημητριάδου. — ΕΙΔΥΛΛΙΟΝ ΘΕΟΚΡΙΤΟΥ: ΒΟΥΚΟΛΙΑΣΤΑΙ ὑπὸ Γ. Καλοσγούρου. — ΤΟ ΜΙΣΟΣ ποίημα ὑπὸ Στεφ. Μαρτσώκη. — ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ — *Ἀνάλεκτα, Χρονικά, Παντοῖα, Αἱ εἰκόνες, Ἐδῶ κ' ἐκεῖ, Τρεῖς γνῶμαι καθ' ἑβδομάδα, Μία συμβουλὴ καθ' ἑβδομάδα.* — (Ἐν τῷ παραρτήματι): ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ.— ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ.—ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑΙ ΚΑΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑΙ ΕΙΔΗΣΕΙΣ.— ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ— ΑΠΟΓΡΑΦΙΚΑ.— ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ. — ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΝ. — ΠΑΙΓΝΙΑ.

ΕΙΚΟΝΕΣ: ΑΝΝΑ — ΤΟ ΑΝΘΟΣ ΤΗΣ ΙΑΠΩΝΙΑΣ εἰκὼν τοῦ ζωγράφου Λέοντος Ἕρβου. — ΤΡΙΑ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑ ΚΟΣΜΗΜΑΤΑ.

Διορισθέντος νέου εἰσπράκτορος τῆς Ἑστίας οἱ ἐν Ἀθήναις συνδρομηταὶ οἱ καθυστεροῦντες ἔτι τὴν συνδρομὴν αὐτῶν παρακαλοῦνται νὰ καταβάλωσι ταύτην μόνον ἐπὶ τῇ προσαγωγῇ ἐντύπου ἀποδείξεως ἀπὸ στελέχους κειμένης φερούσης τὴν ὑπογραφὴν τοῦ διαχειριστοῦ τῆς Ἑστίας καὶ τετυπωμένην τὴν σφραγῖδα τῆς διευθύνσεως.

ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ

Ἐν τῷ περιβόλῳ τοῦ δημοσίου Γυμναστηρίου ἐγένοντο τὴν παρελθοῦσαν Κυριακὴν οἱ ἐτήσιοι γυμναστικοὶ ἀγῶνες τῶν ἐν αὐτῷ ἐκγυμναζομένων. Παρίσταντο κατ' αὐτοὺς οἱ ὑπουργοὶ τῆς Παιδείας καὶ τῆς Δικαιοσύνης, ὁ πρέσβυς τῆς Ῥωσσίας, ὁ δήμαρχος Ἀθηνῶν καὶ πλῆθος πολὺ ἐκ τῶν γενικώτερον περὶ τῶν προόδων τῆς γυμναστικῆς ἐνδιαφερομένων ἢ εἰδικώτερον περὶ τῶν ἀγωνισθησομένων.

Ἐνώπιον τραπέζης κεχωρισμένοι τῶν λοιπῶν καὶ ἐπιβλέποντες παρεκάθηντο οἱ Ἑλλανοδίκαι κ.κ. Ι. Πανταζίδης, καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου. Κ. Γραμματικόπουλος, γυμνασιάρχης καὶ Πύργος, διδάσκαλος τῆς ξιφασκίας, οἵτινες κρίνοντες ἀνηγόρευσαν τοὺς νικητάς. Ἀνέκρουε δὲ καὶ ἡ μουσικὴ τοῦ Πυροβολικοῦ.

Τὴν ἔναρξιν τῶν Γυμναστικῶν ἀγώνων ἐτέλεσαν ἐπιτυχῶς ἑξήκοντα μαθηταὶ τοῦ Βαρβακείου Λυκείου, ἐπιδείξαντες μέρος τῆς σχολικῆς γυμναστικῆς, εἰς τὴν ὁποίαν ἠσκήθησαν ὑπὸ τοῦ γυμναστοῦ κ. Ἰατ. Κουρουσοπούλου, τῇ εἰδικῇ ἐπί τινα χρόνον ἐποπτείᾳ καὶ τοῦ διευθυντοῦ κ. Φωκιανοῦ.

Μετὰ τοὺς μαθητὰς προσῆλθον οἱ κυρίως ἀγωνισταὶ φέροντες στολὰς ὁμοιομόρφους, ἤτοι κιτρινόχρους περισκελίδας, χιτῶνας κυανολεύκους ραβδωτοὺς καὶ ζώνας κυανᾶς. Τούτων οἱ μὲν ἦσαν φοιτηταὶ τοῦ Πανεπιστημίου οἱ δὲ μαθηταὶ τοῦ Διδασκαλείου καὶ τῶν Γυμνασίων, πάντες ἡλικίας 18—23 ἐτῶν καταγόμενοι ἐκ τῆς ἐλευθέρας καὶ δούλης Ἑλλάδος.

Οἱ ἀγῶνες ἐτελέσθησαν κατὰ τὴν ἑξῆς τάξιν:

Ἀσκήσεις ἐπὶ τῶν κρίκων. Τρεῖς προσέρχονται ἀγωνισταί, καὶ ἀναδεικνύονται κατὰ τὴν ἑξῆς τάξιν: 1) Πικιός, ἐκ Κορώνης, 2) Κρητικός, ἐκ Πατρῶν, 3) Καρακώστας ἐκ Κύμης.

Ἀναρρίχησις ἐπὶ κάλῳ. Τρεῖς ἀγωνισταί, ἀναδεικνυόμενοι ὡς ἑξῆς: 1) Βερσῆς, ἐξ Ἀθηνῶν, 2) Χοντρομῆτρος, ἐκ Ναυπάκτου, 3) Κοντογιάννης ἐξ Ἀθηνῶν.

Ἅλμα εἰς δεύτερον μετὰ δρόμον ὑπὲρ τὸ ἐφαλτήριον. 1) Καρακώστας, 2) Πικιός, 3) Στεφάνου, ἐκ Κύμης.

Ἀναρρίχησις ἐπὶ ἱστῷ. 1) Ἀβέρωφ, ἐκ Χαλκίδος, 2) Κατσελόπουλος, ἐξ Ὀλυμπίας, 3) Βασιλείου ἐξ Ἀθηνῶν.

Ἅλμα εἰς ὕψος ὑπὲρ σχοινίον μετὰ δρόμον. 1) Ἀθανασίου, ἐκ Βώλου, 2) Στεφάνου, 3) Καρακώστας.

Ἆρσις βαρῶν. 1) Φιλαδελφεύς, ἐξ Ἀθηνῶν (δι' ἀμφισφαίρων) 2) Μουσιού, ἐκ Σπετσῶν (δι' ἁλτῆρος), 3) Κρητικός.

Ἀσκήσεις ἐπὶ τοῦ διζύγου. 1) Θεοδοτίδης, ἐκ Κύπρου, 2) Πικιός, 3) Καρακώστας.

Ἅλμα ἐπὶ κοντῷ ὑπὲρ σχοινίον μετὰ δρόμου. 1) Σαρρῆς, 2) Μουσιού, 3) Πικιός.

Ἅλμα ἐπὶ κοντῷ ὑπὲρ σχοινίον μετὰ δρόμον δι' ὠστικοῦ βατῆρος. 1) Πικιός 2) Σαρρῆς.

Δισκοβολία. 1) Μουσιού, 2) Ἀρβανίτης, ἐξ Ἀθηνῶν.

Ἀσκήσεις ἐπὶ τοῦ μονοζύγου 1) Πικιός, 2) Καρακώστας, 3) Κρητικός.

Ἕνεκα τοῦ προκεχωρημένου τῆς ὥρας, παρελείφθησαν αἱ λοιπαὶ πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ προγράμματος ἀσκήσεις, οἷον ἅλμα ἐπὶ κοντῷ ὑπὲρ τάφρον, ἅλμα εἰς μῆκος μετὰ δρόμον, λιθοβολία, δρόμος κτλ. Οἱ ἑλλανοδίκαι προσελθόντες παρὰ τῷ ὑπουργῷ τῆς Παιδείας, παρέδωκαν σημείωσιν τῶν ὀνομάτων τῶν νικητῶν, μεθ' ὃ ἐγένετο ἡ ἀναγόρευσις αὐτῶν.

Ἕκαστος τῶν νικητῶν προσερχόμενος ἐλάμβανε τὸ ἆθλον ἐκ τῶν χειρῶν τοῦ κ. Θεοτόκη, ὑπὸ τοὺς ἤχους τῆς μουσικῆς. Οἱ πρωτεύσαντες στέφανον ἐξ ἐλαίας, οἱ δὲ μετ' αὐτοὺς θαλλοὺς ἐλαίας. Εἰς τὸν ἐκ Κορώνης μαθητὴν Ἀπόστολον Πικιόν, τὸν ἀναδειχθέντα εἰς ἓξ ὁμοῦ ἀγῶνας ἐδόθη σὺν τοῖς στεφάνοις καὶ κομψὸν πολύκροτον. Οἱ ἀγωνισταὶ ἐστεμμένοι, ἐδέχθησαν τὰ συγχαρητήρια τῶν ὑπουργῶν, τῶν ἀρχῶν καὶ τῶν παρισταμένων καὶ ἐξητωκραύγασαν ἐν τέλει ἐνθουσιωδῶς. Οἱ ὑπουργοὶ ὡς καὶ πάντες οἱ παραστάντες κατὰ τὴν ἑορτὴν ἐξέφρασαν θερμότατα συγχαρητήρια πρὸς τὸν διευθυντὴν τοῦ Γυμναστηρίου κ. Φωκιανὸν εἰς τοῦ ὁποίου τὸν ζῆλον καὶ τὴν ἱκανότητα ὠφείλετο ἡ τῶν ἀγώνων ἐπιτυχία.

Digitized by Google

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ

Ἐπιστέλλουσιν ἡμῖν ἐκ Μεγαλοπόλεως τὰ ἑξῆς νεώτατα περὶ τῶν ἐκεῖ ἐνεργουμένων ἀνασκαφῶν: « Αἱ ἐν τῷ ἀρχαίῳ θεάτρῳ ὑπὸ τῆς Ἀγγλικῆς Σχολῆς ἐνεργούμεναι ἀνασκαφαὶ ἔληξαν ἀπὸ τῆς 19 Μαΐου, θέλουσι δὲ ἐπαναληφθῇ τὸν προσεχῆ Ὀκτώβριον. Ἤδη καθιστῶ ἐν ὀλίγοις γνωστὸν ὅτι ἐκ τοῦ κοίλου τοῦ θεάτρου ἀπεκαλύφθησαν πολλαὶ σειραὶ ἑδωλίων, ἅτινα σῴζονται ὁπωσοῦν ἐν καλῇ καταστάσει. Ἰδίως οἱ ἐν τῇ πρώτῃ σειρᾷ τῇ κατωτάτῃ εὑρεθέντες θρόνοι διατηροῦνται κάλλιστα, εἶνε δὲ πάντες ἐνεπίγραφοι, φέροντες τὰ ὀνόματα τῶν διαφόρων φυλῶν. Ἐπίσης ἀναγινώσκεται ἐφ' ὅλων τῶν θρόνων τὸ ὄνομα Ἀντιόχου τινός, ὅστις ἀγωνοθετήσας ἀνέθηκε τοὺς θρόνους πάντας καὶ τὸν ὀχετόν.

«Ἐν τῷ χώρῳ τῆς παλαιᾶς σκηνῆς ἀνεκαλύφθησαν τελευταῖον καὶ θεμέλια ῥωμαϊκῆς σκηνῆς· σύγκεινται δὲ ταῦτα ἐκ δύο πλακῶν σκληροῦ λίθου καὶ ἐκτείνονται μέχρι σχεδὸν τοῦ χώρου τῆς ὀρχήστρας. Διὰ τῆς προεκτάσεως ταύτης εἶχε σμικρυνθῇ κατὰ πολὺ ἡ ὀρχήστρα ἐπὶ τῶν ῥωμαϊκῶν χρόνων, ὁπότε ἐγένετο ἡ ἐπισκευὴ τοῦ θεάτρου ἐν γένει.

«Ὁ ἐπόπτης τῶν ἐνταῦθα ἀνασκαφῶν καὶ ἔφορος τῶν ἀρχαιοτήτων κ. Π. Καστρωμένος εὗρεν ἐν τῷ οἴκῳ χωρικοῦ τινος ἀξίαν λόγου ἐπιγραφὴν ἐκ στίχων 248, ἥτις ὡς ὁ χωρικὸς λέγει εἶχε μετακομισθῇ ἐκ τοῦ χώρου τῆς ἀρχαίας ἀγορᾶς. Εἶνε αὕτη διατίμησις διαφόρων πραγμάτων, ἐποχῆς δὲ τῶν ἐσχάτων ῥωμαϊκῶν χρόνων. Νομίζω ὅτι τοιούτους εἴδους ἐπιγραφαὶ ἐχαράχθησαν ἐπὶ Αὐτοκράτορος Διοκλητιανοῦ. Ἡ ἐπιγραφὴ αὕτη κατετέθη εἰς τὸ ἐνταῦθα Μουσεῖον ὅπερ ἀρκούντως ἐσχάτως ἐπλουτίσθη χάρις εἰς τὴν πρόθυμον γενναιοδωρίαν τῶν κατοίκων.» Κ.

— Ἐν θέσει Λιμπόνι τῆς Παραμυθίας, ἔνθα καὶ ἄλλα πολλὰ ἀρχαῖα ἐρείπια σῴζονται, ὁ κ. Δ. Α. Παναγιωτίδης εὗρε ῥωμαϊκὴν ἐπιγραφήν, ἣν ἐδημοσίευσεν ἐν τῷ *Νεολόγῳ* τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὡς ἑξῆς:

SEX. PO(M)PEIO
SPESO. SABIN
PRAEFA. ETAVR
PROC. A(V)G EPIRI
DO
PHOTIC. EX PECVNIA
VIRITIM CONLAT
OB M(E)RITA(E)

Ἡ ἐπιγραφὴ ἀναγινώσκεται ἐν στήλῃ ἐξ ἐγχωρίου μαρμάρου, ὕψους 1 μέτρου, πάχους δὲ 5 περίπου δακτύλων. Ἐκ ταύτης δέ, κατὰ τὸν ἐκδότην, βεβαιοῦται ὅτι ἐν τῇ θέσει ἐκείνῃ ἔκειτο ἡ πόλις Φωτική, ἀρχαία τῆς Ἠπείρου ἐπισκοπικὴ ἕδρα, ἧς γινώσκομεν τρεῖς ἐπισκόπους (ἀπὸ τοῦ 451—520) Τὴν πόλιν ταύτην ἐτοποθέτουν πρότερον παρὰ τὴν Βελλᾶν, στηριζόμενοι εἰς χωρίον τι τοῦ Προκοπίου.

— Ἐν τῷ χωρίῳ Ἅγιος Γεώργιος τοῦ δήμου Αὐλῶνος τῆς Εὐβοίας ἐξεχώθησαν 2 τάφοι ἀρχαῖοι ἐν οἷς νεκρικά τινα ἀγγεῖα καὶ δύο ἀγαλμάτια εὑρέθησαν παραπλεύρως τῆς μιᾶς λάρνακος ἦν πίθος καὶ ἐν αὐτῷ ὑδρία πηλίνη. Καὶ τὰ μὲν εὐμετακόμιστα εὑρήματα παρελήφθησαν ὑπὸ τῶν ἀρχῶν καὶ κατετέθησαν ἐν τῷ Δημαρχείῳ, ἐτέθη δὲ φρουρὰ ἐν τῷ τόπῳ τῆς ἀνασκαφῆς.

— Τῶν ὑπὸ τῆς Γενικῆς Ἐφορείας τῶν Ἀρχαιοτήτων ἐνεργουμένων ἐν Μαραθῶνι ἀνασκαφῶν τὰ μέχρι τοῦδε ἀποτελέσματα εἶνε ἀρκούντως σπουδαῖα. Κατ' ἀρχὰς ἀνεσκάφη τὸ οἰκοδόμημα ἐκεῖνο, ὅπερ ἐπιστεύετο ὅτι ἦτο τὸ ὑπὸ τοῦ Παυσανίου μνημονευόμενον τρόπαιον, ὅπερ οἱ Ἕλληνες ἀνήγειραν πρὸς μνήμην τῆς νίκης αὐτῶν, ἀλλ' ἐκ τῆς σκαφῆς ἐδείχθη ὅτι τὸ οἰκοδόμημα τοῦτο εἶνε λείψανον ῥωμαϊκοῦ πύργου· ἐπομένως τὸ τρόπαιον πρέπει νὰ ἀναζητηθῇ ἀλλαχοῦ, ἔνθα καὶ γίνονται πρὸς τοῦτο ἔρευναι. Ἀκολούθως ἤρξατο ἀνασκαφὴ τοῦ καλουμένου περιφήμου τύμβου τῶν Μαραθωνομάχων, ὅστις καὶ ἄλλοτε εἶχεν ἐξερευνηθῇ ἐν μέρει, ἄνευ ἀποτελέσματος, ὑπὸ τοῦ κ. Σχλῖεμαν. Αἱ ἀνασκαφαὶ αὗται ἔφερον εἰς φῶς, εἰς βάθος 14 μέτρων, πηλίνην κάλπην περιέχουσαν ὀστᾶ καὶ χόνιν νεκροῦ. Ἡ κάλπη αὕτη, κατὰ τὰ ἐν αὐτῇ κοσμήματα, εἶνε ἀναμφισβητήτως πολὺ ἀρχαιοτέρα τῶν χρόνων, καθ' οὓς ἐγένετο ἡ μάχη τῶν Ἑλλήνων κατὰ τῶν Περσῶν. Φαίνεται δὲ ὅτι καὶ ἄλλοι τάφοι ἐκεῖ πλησίον τῆς κάλπης ὑπάρχουσιν· ὥστε ἐκ τούτου δύναταί τις νὰ συμπεράνῃ ὅτι καὶ ὁ τύμβος ἐκεῖνος εἶνε ὅ,τι καὶ οἱ ἄλλοι ὑπὸ τῆς Γενικῆς Ἐφορείας ἀνασκαφέντες ἐν Ἀττικῇ τύμβοι, ἰδίως οἱ ἐν Βελανιδέζᾳ καὶ Βουρβᾷ, ἐπικαλύπτει δηλ. καὶ οὗτος πολλοὺς διαφόρων ἴσως ἐποχῶν τάφους.

— Κατὰ τὰς ἐν Τροιζηνίᾳ ὑπὸ τῆς ἐνταῦθα Γαλλικῆς Σχολῆς γενομένας ἀνασκαφὰς εὑρέθησαν θεμέλια ἀρχαίου ναοῦ καὶ μαρμάρινόν τι σύμπλεγμα (;) ὅπερ ἑρμηνεύεται ὡς Ἑρμῆς κριοφόρος (;).

— Ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐργαζομένων χωρικῶν ἔξωθι τῶν Τρικάλων πρὸς ἀνακάλυψιν ἱερᾶς εἰκόνος ἠλαττώθη, διότι μετὰ τὰς πολυημέρους ἀνασκαφὰς ἡ εἰκὼν δὲν εὑρέθη. Πλὴν δὲ τῶν ἀνευρεθέντων πίθων, στηλῶν καὶ ἀγγείων, ἐπίσης δὲ θεμελίων ἀρχαίου ναοῦ, εὑρέθησαν καὶ ἄλλα τινὰ ἀγγεῖα συντετριμμένα.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑΙ ΚΑΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑΙ

Ἐν τῷ Litterarisches Centralblatt τῆς 17/29 Μαρτίου ἐ. ἔ. ἐδημοσιεύθη ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ τοῦ ἐν Λιψίᾳ πανεπιστημίου κ. Κ. Gregory εὐμενεστάτη βιβλιοκρισία περὶ τοῦ Καταλόγου τῶν ἁγιορειτικῶν χειρογράφων τοῦ ἐκδοθέντος ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ κ. Σπυρίδωνος Λάμπρου, ἔργου ὅπερ μεγάλως ἐξετιμήθη, ἐβραβεύθη δὲ πέρυσι καὶ ὑπὸ τοῦ ἐν Παρισίοις συλλόγου πρὸς ἐνθάρρυνσιν τῶν ἑλληνικῶν σπουδῶν. Ἐκ τῆς βιβλιοκρισίας ταύτης ἀποσπῶμεν τὴν ἑξῆς περικοπήν: «Εἴθε νὰ κατορθώσῃ ὁ συγγραφεὺς λίαν ταχέως νὰ »δημοσιεύσῃ τὸ ὑπολειπόμενον μέρος τοῦ καταλόγου »του. Τὸ ἔργον αὐτοῦ τιμᾷ ἀληθῶς τὸ πανεπιστήμιον »τῶν Ἀθηνῶν. Παρέχει δὲ καὶ λαμπρὸν τεκμήριον τῆς »ὑψηλοφροσύνης τοῦ ἑλληνικοῦ κοινοβουλίου, ὅπερ ἄλ»λοτε ἐχορήγησε τὰ μέσα πρὸς ἐκτέλεσιν τῆς ἐπιστη»μονικῆς ἀποστολῆς, ἰδίως ὅταν λάβωμεν ὑπ' ὄψιν, »ὅτι ἡ μικρὰ Ἑλλὰς δὲν εὐπορεῖ μεγάλως. Ἀλλὰ θὰ »ἦτο ὡραῖον παράδειγμα ἐπιστημονικῆς ὁμονοίας καὶ »μεγαλοψυχίας ἂν αἱ ἀκαδημίαι τῆς Γαλλίας καὶ »Γερμανίας, καὶ αἱ ἐπιστημονικαὶ ἑταιρίαι τῆς Ἀγ»γλίας καὶ τῆς Ἀμερικῆς ἀπεφάσιζον νὰ συνενωθῶσιν »ὅπως χορηγήσωσι τὰς δαπάνας πρὸς δημοσίευσιν τοῦ Καταλόγου τούτου».

— Πολλοὶ τῶν ἰατρῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐκ τῶν ὁμογενῶν ἀπεφάσισαν, ὅπως ἱδρύσωσιν ἰατρικὸν σύλλογον ὑπὸ τὸν τίτλον ὁ *Ἱπποκράτης*. Σκοπὸς τοῦ συλλόγου ἔσται ἡ ἀνάπτυξις τῆς ἰατρικῆς ἐπιστήμης ἐν Ἀνατολῇ καὶ ἡ ἵδρυσις ταμείου ἀλληλοβοηθείας τῶν ἰατρῶν.

— Ὁ ἐν Κωνσταντινουπόλει ὁμογενὴς κ. Λεωνίδας Ζαρίφης, μαθών, ὅτι πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ κτιρίου τῆς νέας σχολῆς Σταυροδρομίου ἀπαιτοῦνται νέαι δαπάναι, ἐδήλωσεν, ὅτι θέλει καταβάλῃ αὐτὸς τὴν δαπάνην ταύτην ἀνεχομένην εἰς 2,000 λίρας προσ-

Digitized by Google

θέτων οὕτω νέαν εἰσφορὰν εἰς ἄλλας ὑπὲρ τοῦ αὐτοῦ ἐθνωφελοῦς σκοποῦ ὑπὸ τοῦ οἴκου Ζαρίφη προσενεχθείσας.

— Τὴν παρελθοῦσαν ἑβδομάδα ἀφίκετο ἐνταῦθα ἐκ Παρισίων ὁ κ. Αἰγινήτης, λίαν προσεχῶς δὲ ἀναλαμβάνει τὴν διεύθυνσιν τοῦ ἀθηναϊκοῦ ἀστεροσκοπείου.

— Τὴν παρελθοῦσαν κυριακὴν τὰ μέλη τῆς ἐνταῦθα Ἰατρικῆς Ἑταιρίας ἑώρτασαν ἐν Ν. Φαλήρῳ διὰ συμποσίου τὴν 29ην ἐπέτειον τῆς ἱδρύσεως αὐτῆς.

— Προσεχῶς τὰ μέλη τοῦ ἰατροσυνεδρίου καὶ οἱ κκ· Κρίνος, Δαμβέργης καὶ Χρηστομάνος θὰ περιέλθωσι τὰς διαφόρους ἰαματικὰς πηγὰς τοῦ κράτους καὶ μετὰ τῶν οἰκείων νομομηχανικῶν θὰ καταμετρήσωσιν αὐτὰς καὶ θὰ προβῶσιν εἰς τὴν ἀνάλυσιν τούτων.

ΑΠΟΓΡΑΦΙΚΑ

Κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ἀπεβίωσαν ἐν Πάτραις 942 ἄτομα, ὧν 562 μὲν ἄνδρες 380 δὲ γυναῖκες, ἐνῷ ἐν ἔτει 1888 ἀπεβίωσαν 1271, ἤτοι 745 ἄνδρες καὶ 526 γυναῖκες. Ἡ μεγάλη αὐτὴ διαφορὰ προέκυψεν ἐκ τῆς ἐν ἔτει 1888 μαστισάσης τὴν πόλιν ἐπιδημίας τῆς εὐλογίας.

ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ

18 μαΐου. Ἐδημοσιεύθη ἐν τῇ «Ἐφημερίδι τῆς Κυβερνήσεως» ὁ ἄρτι ψηφισθεὶς καὶ κυρωθεὶς νόμος περὶ ἀντιβασιλείας ἢ διαχειρίσεως τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας ἐν ἐνδεχομένῃ ἐκτὸς τοῦ κράτους ἀποδημίᾳ τοῦ Βασιλέως. Κατὰ τὸν νόμον τοῦτον ἐπιτρέπεται ἡ διὰ Β. Διατάγματος ἀνάθεσις τῆς ἀντιβασιλείας τῷ διαδόχῳ Κωνσταντίνῳ, ἢ τῆς διαχειρίσεως, ἐν ὀνόματι τοῦ Βασιλέως, τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας τῷ ὑπουργικῷ συμβουλίῳ ἰσχυουσῶν τῶν διατάξεων τοῦ νόμου τῆς 12 Ἰουνίου 1886· Ἐδημοσιεύθη ὡσαύτως καὶ ὁ νόμος περὶ ὁρκωμοσίας τοῦ ἀντιβασιλέως. Ὁ ὅρκος οὗτος ἔχει ὡς ἑξῆς: «Ὀμνύω εἰς τὸ ὄνομα τῆς Ἁγίας καὶ Ὁμοουσίου καὶ Ἀδιαιρέτου Τριάδος νὰ τηρῶ πίστιν εἰς τὸν Βασιλέα, νὰ προστατεύω τὴν ἐπικρατοῦσαν θρησκείαν τῶν Ἑλλήνων, νὰ φυλάττω τὸ Σύνταγμα καὶ τοὺς νόμους τοῦ Ἔθνους καὶ νὰ διατηρῶ καὶ ὑπερασπίζω τὴν ἐθνικὴν ἀνεξαρτησίαν καὶ ἀκεραιότητα τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους.» Ὁ Διάδοχος Κωνσταντῖνος θὰ δώσῃ κατ' αὐτὰς τὸν ὅρκον τοῦτον ἐνώπιον τῆς Βουλῆς διὰ τῆς κεκανονισμένης τελετῆς.

20 μαΐου. Ἠγγέλθη τηλεγραφικῶς εἰς τὴν Κυβέρνησιν ὅτι ἤρξατο ὁ ἐξοπλισμὸς τοῦ δευτέρου τῶν ἐν Γαλλίᾳ ναυπηγουμένων τριῶν θωρηκτῶν, ὅπερ φέρει τὸ ὄνομα «Σπέτσαι», πρὸς τοῦτο δὲ ἀνεχώρησαν σήμερον ἐντεῦθεν ἐξ μηχανικοὶ ἕλληνες ἀποστελλόμενοι ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ναυτικῶν, ὅπως ἀναλάβωσι ὑπηρεσίαν ἐν ταῖς μηχαναῖς τοῦ σκάφους.

21 μαΐου. Ἐπὶ τῇ ὀνομαστικῇ ἑορτῇ τοῦ Διαδόχου Κωνσταντίνου, ἐψάλη δοξολογία ἐν τῷ ἐν Τατοΐῳ ναῷ καθ' ἣν παρέστησαν ὁ Βασιλεύς, ὁ Διάδοχος, ἡ πριγκίπισσα Σοφία, οἱ βασιλόπαιδες καὶ οἱ αὐλικοί, ἐκ μέρους δὲ τῆς Κυβερνήσεως, ὁ ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν ὑπουργὸς κ. Δραγούμης. Παρετέθη δ' ἐν τῇ βασιλικῇ ἐπαύλει ἐπίσημον γεῦμα, εἰς τὸ ὁποῖον παρεκάθισαν πάντες οἱ αὐλικοί. Πλεῖστα συγχαρητήρια τηλεγραφήματα ἀπεστάλησαν ἐξ ἁπασῶν τῶν Αὐλῶν τῆς Εὐρώπης πρὸς τὸν Διάδοχον, ἐπὶ τῇ ὀνομαστικῇ αὐτοῦ ἑορτῇ, πολλοὶ δὲ τῶν ἐν τέλει προσελθόντες εἰς τὸ ἀνάκτορον αὐτοῦ ἐνεγράφησαν εἰς τὸ ἐπὶ τούτῳ βιβλίον.— Ὁ Βασιλεὺς ἀπέστειλε 1000 δραχμὰς εἰς τὸν ἐνταῦθα ἰταλικὸν σύνδεσμον «Ἀλληλοβοήθεια».

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

κ. Ν. Π. Κέρκυραν. Ἀπεστάλησαν τὰ ζητηθέντα. Τὸ βιβλίον τοῦ κ. Θ. δὲν πωλεῖται· ἀδυνατοῦμεν δὲ νὰ σᾶς ὑποδείξωμεν τρόπον πρὸς ἀπόκτησιν αὐτοῦ.

κ. Φ. Κ. Ἄνδρον. Σᾶς ἀπεστείλαμεν τὸ ζητηθὲν καὶ σᾶς ἐγράψαμεν ταχυδρομικῶς.

κ. Ν. Μ Καστελλάνους. Αἱ εἰς χεῖράς μας 7 δρ. ἐδόθησαν εἰς τὴν διεύθυνσιν τῆς Θέμιδος, συμφώνως πρὸς τὸ δελτάριόν σας.

κ. Κ. Malorossiiskaja. Ἐν τῇ ὁρισθείσῃ τιμῇ τοῦ Ἐγκυκλοπαιδικοῦ Λεξικοῦ διὰ τοὺς συνδρομητὰς τῆς Ἑστίας δὲν συμπεριλαμβάνεται ἡ δαπάνη τῆς διὰ τοῦ ταχυδρομείου ἀποστολῆς τῶν τόμων. Ὅθεν παρακαλεῖσθε ν' ἀποστείλετε καὶ ταύτην, ἀνερχομένην εἰς δρ. 2 Εἰσέτι οὐδεμίαν ἐλάβομεν σημείωσιν τοῦ ἀνταποκριτοῦ ἡμῶν περὶ παραλαβῆς τοῦ ἀντιτίμου.

κκ. Α. Κ. Σμύρνην. Γ. Χ. Ἰωάννινα. — Σ. Ι. Π. Ζάκυνθον. Ἐλήφθη ἡ συνδρομή σας.

κκ. Ε. Π. Δ. Ὀλτένιτσαν. — Ζ Γ. Νάξον. — Α. Λ. Π. Κίον. — Α. Α. Ν. Δικελί. — Τὰ ζητηθέντα ἀπεστάλησαν.

κκ. Γ. Σ. Φ. Σῦρον. — Α. Α. Ν. Δικελί. — Κ. Ζ. Bolgrad. —Δ. Ζ. Κ. Ἀζώφ. Διωρθώθη ἡ διεύθυνσίς σας.

κκ. Ε. Ι. Μ. Κάϊρον Ἐλήφθη ἡ συνδρομή σας.

κκ. Ε. Ζ. Κάϊρον. — Α. Π. Κύπρον. — Α. Μ. Αἴγιον. Ἀπεστείλαμεν τὰ φύλλα εἰς τοὺς ὑφ' ὑμῶν ἐγγραφέντας συνδρομητάς. ταχυδρομικῶς δὲ σᾶς γράφομεν. Σᾶς εὐχαριστοῦμεν διὰ τὰς φιλικὰς φροντίδας.

Φίλῳ τῆς Ἑστίας, Ἐνταῦθα. Ὀρθοτάτη ἡ παρατήρησίς σας, προῆλθε δὲ τοῦτο ἕνεκα αἰτίων ὑπερτέραν τῆς θελήσεώς μας καὶ εἶνε παροδικόν, ὡς θὰ ὁμολογήσητε καὶ σεῖς ἀπὸ τοῦ προσεχοῦς φύλλου. Προῆλθε, διότι καθυστέρησαν αἱ ἀναμενόμεναι εἰκόνες, ἐπροτιμήσαμεν δὲ νὰ ἐκδοθῶσι δύο τρία φύλλα πενιχρότερον εἰκονογραφημένα παρὰ νὰ καταφύγωμεν εἰς τὴν κατασκευὴν προχείρων ξυλογραφημάτων ἅτινα θὰ κατέστρεφον τὴν καλλιτεχνικὴν ἀρτιότητα τοῦ ὅλου τόμου τῆς Ἑστίας. Ἡ μικρὰ ἔλλειψις αὕτη ἄλλως θὰ συμπληρωθῇ κατὰ τὴν β' ἑξαμηνίαν, ὅτε καὶ πρωτοτύπων εἰκόνων σειρὰ θὰ δημοσιευθῇ καὶ δύο μυθιστορήματα πλουσίως εἰκονογραφημένα, ὥστε ἕκαστον φύλλον θὰ κοσμεῖται ὑπὸ τεσσάρων καὶ πέντε καὶ περισσοτέρων εἰκόνων. Πιστεύομεν ὅτι αἱ ἀπαντήσεις αὗται θὰ σᾶς εὐχαριστήσωσι ἀφοῦ τόσην δεικνύετε ἀγάπην πρὸς τὴν Ἑστίαν καὶ μετὰ τόσης μερίμνης παρακολουθεῖτε τὴν προοδευτικὴν πορείαν αὐτῆς.

κ. Σ. Δ. Κ. Λευκάδα. Περὶ τοῦ νομίσματος ἠρωτήσαμεν εἰδικώτατον νομισματολόγον ὅστις ἀπήντησεν ἐπὶ λέξει τὰ ἑξῆς: «Εἶνε τοῦτο δουκάτον ἢ leone τοῦ Φραγκίσκου Μοροζίνη ἄνευ ἀξίας πλείονος τοῦ ἀργύρου ὃν περιέχει. Ἀλλ' ἐκ τῶν πολλῶν ἅτινα ἔχει ὁ κάτοχος ἠμπορεῖ νὰ ὑπάρχουν καὶ ἄλλων δουκῶν σπανιώτερα. Τὰ μικρὰ δὲν δύναμαι νὰ κρίνω ποίας ἀξίας εἶνε, διότι ὑπάρχουσι ποικίλων εἰδῶν τοιαῦτα νομίσματα βενετικά.» Τί νὰ κάμωμεν τὸ σταλέν;

Περιέργῳ. Ἀργοστόλιον. Δὲν ἔχει μόνη ἡ Ἀγγλία τὸν ἐπίσημον ποιητήν της, τὸν δαφνοστεφῆ Τέννυσον νῦν, ἀλλὰ καὶ ἡ Ἀργεντινὴ πολιτεία. Ὁ ἐπίσημος ταύτης ποιητὴς τιτλοφορεῖται «Ποιητὴς τῆς Κυβερνήσεως» μισθοδοτεῖται ὑπὸ τοῦ κράτους καὶ ἐν ταῖς τελεταῖς, φορῶν μέλανα μανδύαν, ἕπεται ἀμέσως τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας. Ὀνομάζεται δὲ ὁ νῦν κατέχων τὸ ἀξίωμα τοῦτο ποιητὴς Δὸν Κάρλος Γουίδο ὓ Σπάνο. Φαντασθῆτε ἂν εἴχομεν καὶ ἡμεῖς!

κ. Α. Δ. Ζάκυνθον. Ἐλήφθη· εὐχαριστοῦμεν διὰ φιλικωτάτας φροντίδας. Σειρὰ φύλλων ἀπεστάλη κ. Σ. Ι. Π. καὶ ἀπόδειξις συνδρομῆς του ἐντὸς αὐτῶν.

Digitized by Google

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΝ

24 ΜΑΙΟΥ 1890

	Ἀγορ.		Πωλ.	
ΟΜΟΛΟΓΙΑ ΕΘΝΙΚΩΝ ΔΑΝΕΙΩΝ				
Τῶν 26,000,000 πρὸς 5 %	—	—	—	—
» 120,000,000 » 5 %	596	—	600	—
» 170,000,000 » 5 %	595	—	598	—
» 135,000,000 » 5 %	490	—	495	—
» 30,000,000 » 5 %	—	—	—	—
» 125,000,000 » 4 %	470	—	475	—
Κτηματ. ὁμολ. ἐθν. τραπέζης 60,000,000 μετὰ λαχείου	533	—	533	50
ΜΕΤΟΧΑΙ ΤΡΑΠΕΖΩΝ				
Ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος....	4585	—	4600	—
Γενικὴ Πιστωτικὴ Τράπεζα.....	244	—	244	50
Τράπεζα Βιομηχαν. Πίστεως....	89	50	90	—
Τράπεζα Ἠπειροθεσσαλίας......	—	—	—	—
ΜΕΤΟΧΑΙ ΕΤΑΙΡΙΩΝ				
Μεταλλουργείων Λαυρίου........	173	—	173	50
Σιδηροδρ. Ἀθηνῶν - Πειραιῶς....	424		426	—
Σιδηροδρ. Πύργου Κατακώλου....	—	—	—	—
Σιδηροδρ. Πελοποννήσου........	179	50	179	50
Σιδηροδρ. Θεσσαλίας..........	135	—	136	—
Ἀνων. ἑταιρίας ὁ «Ἑρμῆς»......	—	—	—	—
Ἑλλην. Πυριτιδοποιείου........	67	—	70	—
Φωταερίου Ἀθηνῶν:..........	—	—	—	—
Δημοσ. καὶ δημοτ. ἔργων........	131	50	132	—
ΝΟΜΙΣΜΑΤΑ				
Εἰκοσάφραγκον	24	65	24	67
Λίρα ἀγγλικὴ	—	—	—	—
Λίρα ὀθωμανικὴ...........	—	—	—	—
ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΑ				
Τρίμηνον { Ἀγγλία	30	60	30	90
Τρίμηνον { Γαλλίας..........	122	—	122	50
Ὄψεως { Ἀγγλίας...........	31	—	31	10
Ὄψεως { Γαλλίας	123	—	123	50

"LA NEW YORK,,

Η ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ

ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙ ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑ

ΙΔΡΥΘΕΙΣΑ ΤΩι 1845

ΕΓΓΥΗΤΙΚΟΝ ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ

ΟΛΟΚΛΗΡΟΝ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΜΕΝΟΝ ΤΗ 1 ΙΑΝΟΥΑΡ 1889

ΦΡ 484,000,000 ΦΡ

ΑΜΟΙΒΑΙΑ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΔΙ' ΩΡΙΣΜΕΝΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΤΡΩΝ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ

Οἱ ἀσφαλιζόμενοι εἶνε οἱ μόνοι ἰδιοκτῆται τοῦ ἐγγυητικοῦ κεφαλαίου καὶ τῶν κερδῶν.

ΠΡΟΙΚΟΔΟΤΗΣΙΣ ΤΕΚΝΩΝ

Ἐξασφάλισις κεφαλαίου ἢ ἐτησίου εἰσοδήματος μετὰ 10, 15 ἢ 20 ἔτη.

Γενικὸς ἀντιπρόσωπος ἐν Ἀθήναις

Δ. Γ. ΜΑΚΚΑΣ

Γραφεῖον παρὰ τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν.

ΠΑΙΓΝΙΑ

Β' ΤΡΙΜΗΝΙΑ 1890

33. — **Ἐρώτησις.**

Ἐκ τίνος ἑλληνικῆς λέξεως παράγεται τὸ ὄνομα τῶ *ουσσάρων;*

Πειραιεὺς — Ἀναγνώστης.

34. — **Γρῖφος**

ία + X +
ΑΕ X ΑΣ

Πάτραι — Κ. Γ. Ἀνδροῦσσος.

35 — **Κυβόλεξον.**

\+ + +
\+ Υ +
\+ + +

Ἀθῆναι — Μιλτιάδης

36 — **Βραζιλιανὸν αἴνιγμα.**

Σὲ παλάτι κόκκινο
Κόκκινη βασίλισσα
Κι' ἄσπραις σκλάβαις γύρῳ της.
Ἡ βασίλισσα 'μιλεῖ
Κ' εἶν' ἡ σκλάβαις της κουφαίς.

Ρίον Ἰανέιρον — Κοῦκκος.

ΛΥΣΕΙΣ

19. — **Ἐρώτησις.**

Παράσιτος ἐκαλεῖτο παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Ἕλλησι καὶ Ῥωμαίοις ὁ ἱερεὺς ὁ φροντίζων περὶ τοῦ σίτου, ἐξ οὗ προσεφέροντο αἱ θυσίαι εἰς τοὺς θεούς· ὕστερον δὲ ἀπεδόθη ἡ προσωνυμία αὕτη εἰς πᾶν ὀργανικὸν σῶμα τὸ ὁποῖον ἔζη ἀναλώμασιν ἄλλων.

20. — **Αἴνιγμα.**

Μυῖα — Μία

21. — **Ἀπορία.**

Χάρτης ἔντυπος

22. — **Μετασχηματισμός**

χελιδώΝ
Υαινα
Κάμηλος
Ταῦρος
Ελαφος
Ρινόκερως
Ιχτίς
πετεινοΣ

23 — **Γρῖφος**

Ἔδυσεν ὁ ἥλιος.

24. — **Πρόβλημα.**

Τὸ ἄθροισμα εἶνε 505. Οἱ 100 ἀριθμοὶ δύνανται νὰ ταχθῶσι κατὰ 131,623,840,000!!!!

ΛΥΤΑΙ

Ἀθηνῶν: Ν. Μιχαηλίδης (5) — Νίκανδρος (4) Πυθία (4) — Ἐμπεδοκλῆς (3). Μῆτσος (1 [3 παραλειφθέντα]) — Σίμων Κυρηναῖος (3) — Σ. Β. Ρ. (1) — Βέλος (5).

Αἰγίου: Μικρὸς φίλος (4).

Ἀργοστολίου Θ. Α. Μομφερράτος (5) Ἠλ. Προκόπης (2) Αἶνος (5).

Σύρου: Παρ. Μακρόπουλος (1).

Πατρῶν: Κ. Γ. Ἀνδροῦσσος (4), Καίσαρ (4).

Κερκύρας: Πύρρος (1).

Κ/πόλεως: Θ. Κ Χ. (1).

Ληξουρίου: Ν. Α. Καλογηρᾶς (1).

Ἰθάκης: Κ. Ν. Π. (4 [2 ὑστερήσαντα]).

Βώλου: Α. Γ. Φ. (1 [2 ὑστερήσαντα)].

Σουηδίας: Μέλανδρος (1).

Βερδιάνσκας: Π. Μ. — Γ. Μ. (1).

Μελιτουπόλεως: Α. Λ. Καρ. (1).

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1890 - 2157

Digitized by Google

Περίοδος δευτέρα

ΕΣΤΙΑ
ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΗ

ΕΝ ΤΩι ΕΣΩΤΕΡΙΚΩι

Συνδρομη Εξαμηνος Δρ. 8
Συνδρομη Ετησια Δρ. 15

Τιμη Φυλλου Λεπ. 30

ΑΙ ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑΙ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΙΔΡΥΘΕΝ ΤΩι 1876
Βραβευθὲν ὑπὸ τοῦ ἐν Παρισίοις Συλλόγου πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν ἑλλ. σπουδῶν, ἀξιωθὲν ἀργυροῦ μεταλλίου ἐν τῇ ἐκθέσει τῆς Δ' Ὀλυμπιάδος καὶ χαλκοῦ ἐν τῇ Παγκοσμίῳ Ἐκθέσει τοῦ 1889.

ΕΝ ΤΩι ΕΞΩΤΕΡΙΚΩι

Συνδρομη Εξαμηνος Φρ. 10
Συνδρομη Ετησια Φρ. 20

Τιμη Φυλλου Λεπ 40

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

1890—Τόμος Α',ἀριθ. 22. | ΕΚΔΟΤΑΙ Ν. Γ. ΠΟΛΙΤΗΣ ΚΑΙ Γ. ΔΡΟΣΙΝΗΣ | Ἀθῆναι, 3 Ἰουνίου.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ: (Ἐν τῷ φύλλῳ) ΥΠΑΤΙΑ Η ΑΛΕΞΑΝΔΡΙΝΗ ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ ὑπὸ Σπ. Κ. Παπαγεωργίου. — Η ΛΥΓΕΡΗ ὑπὸ Ἀνδρέα Καρκαβίτσα. — ΟΥΡΑΝΙΑ ὑπὸ Κ. Φλαμμαριόν. — ΤΟ ΠΛΑΣΜΑ ΤΗΣ ΦΑΝΤΑΣΙΑΣ ποίημα ὑπὸ Ἰουλίου Τυπάλδου.— ΦΘΙΝΟΠΩΡΙΝΟΝ ΡΟΔΟΝ δραμάτιον. — ΜΙΚΡΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ.— ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ: *Ἀνάλεκτα, Χρονικά, Αἱ εἰκόνες, Ἐδῶ κ' ἐκεῖ, Τρεῖς γνῶμαι καθ' ἑβδομάδα, Μία συμβουλὴ καθ' ἑβδομάδα.* — (Ἐν τῷ παραρτήματι): — ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ. — ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑΙ ΚΑΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑΙ ΕΙΔΗΣΕΙΣ. — ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ. — ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΡΓΑ. — ΝΕΑ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ. — ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ. — ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΝ. — ΠΑΙΓΝΙΑ.

ΕΙΚΟΝΕΣ: ΕΡΡΙΚΟΣ ΣΤΑΝΛΕΥ. — ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΥΣΑ ΑΝΑΓΝΩΣΙΣ εἰκὼν Γ. Ἰακωβίδου. — ΤΡΙΑ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑ ΚΟΣΜΗΜΑΤΑ.

Ληγούσης τὴν 30 ἰουνίου τῆς α' ἑξαμηνίας τοῦ 1890 παρακαλοῦνται ὅσοι ἐκ τῶν συνδρομητῶν τῆς Ἑστίας ἐπλήρωσαν τὴν συνδρομὴν μόνης τῆς ἑξαμηνίας ταύτης νὰ καταβάλωσιν ἐγκαίρως καὶ τὴν συνδρομὴν τῆς β' ἑξαμηνίας, ὅπως μὴ ἐπέλθῃ διακοπὴ τῆς πρὸς αὐτοὺς ἀποστολῆς τοῦ φύλλου.

ΑΝΩ ΚΑΤΩ

ΑΝΩ ΚΑΤΩ

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

ΕΞΕΔΟΘΗ Ο 4ος ΤΟΜΟΣ ΠΕΡΙΕΧΩΝ

ΤΟ ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΗΣ ΥΓΕΙΑΣ

[ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΥΓΙΕΙΝΗΣ]

Ὑπὸ Θ. Χ. ΦΛΩΡΑ, ἰατροῦ.

Τιμᾶται δρ. 1 ἐν Ἀθήναις, δρ. 1,25 ἐν ταῖς Ἐπαρχίαις, φρ. 1,25 ἐν τῷ Ἐξωτερικῷ.

Εὑρίσκεται ἐν τοῖς βιβλιοπωλείοις Ἑστίας, Βίλμπεργ, Μπέκ. — Ἐν Σύρῳ παρὰ τοῖς βιβλιοπώλαις κ.κ. Π. Μέμῳ καὶ Ε. Βεκιαρέλη.— Ἐν Ὀδησσῷ παρὰ τῷ βιβλιοπώλῃ κ. Π. Ζερβάτῃ. — Ἐν Γαλαζίῳ παρὰ τῷ κ. Π. Χριστοδούλου, — Ἐν Κωνσταντινουπόλει παρὰ τῷ κ. Ν. Κ. Γεράρδῳ.

Οἱ ἀποστέλλοντες πρὸς τὴν Διεύθυνσιν τῆς Ἑστίας τὸ ἀνάλογον ἀντίτιμον λαμβάνουσι τὸ **Βιβλίον τῆς Ὑγείας** ἀπηλλαγμένον ταχυδρομικῶν τελῶν.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ

Ἀπό τινων ἡμερῶν ἐνεργοῦνται ἀνασκαφαὶ ὑπὸ τοῦ ἀντιπροσώπου τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρίας ἐπὶ τοῦ λόφου τοῦ χωρίου Τσαούσι τοῦ δήμου Σπάρτης, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ὑπάρχει ὁ ἱερὸς ναὸς τῆς Ἁγίας Κυριακῆς. Μέχρι τοῦδε ἀνευρέθησαν τάφοι μετ' ἀναθημάτων καὶ ῥωμαϊκῶν ἐπιγραφῶν, εἰκάζεται δὲ ὅτι ἐὰν αἱ ἀνασκαφαὶ ἐξακολουθήσωσι, θὰ ἀνακαλυφθῶσι σπουδαιότερα.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑΙ ΚΑΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑΙ

Τὴν παρελθοῦσαν δευτέραν π. μ. ἐτέθη ὑπὸ τοῦ διαδόχου Κωνσταντίνου ὁ θεμέλιος τοῦ ἐπὶ τῆς πλατείας Ἁγίου Γεωργίου ἀνεγειρομένου νέου καταστήματος τοῦ Συλλόγου Παρνασσοῦ. Κατὰ τὴν ἑορτὴν παρῆσαν ὁ ὑπουργὸς τῆς Παιδείας, αἱ διοικητικαὶ καὶ δημοτικαὶ Ἀρχαί, τὰ μέλη τοῦ συλλόγου καὶ ἕτεροι κεκλημένοι, στρατιωτικὸν δ' ἀπόσπασμα τοῦ πεζικοῦ μετὰ τῆς μουσικῆς τῆς φρουρᾶς ἀπέδωκε τὰς στρατιωτικὰς τιμάς. Τὴν 10ην ἀκριβῶς ἀφίκετο ὁ Διάδοχος συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ ὑπασπιστοῦ του κ. Σαπουντζάκη, εὐθὺς δ' ἀμέσως ὁ ἀρχιμανδρίτης κ. Δεπάστας ἐτέλεσε τὸν ἁγιασμὸν καὶ ἀνέγνωσε τὴν εὐχὴν τοῦ θεμελίου λίθου, μεθ' ὃ ὁ Διάδοχος ἔρριψεν ἐπὶ τῆς ἀνεωγμένης ὀπῆς κατὰ τὴν συνήθειαν σειρὰν ἑλληνικῶν νομισμάτων καὶ κατετέθη ὁ θεμέλιος λίθος, τὸν ὁποῖον τρὶς διὰ τῆς σφύρας ἐκτύπησεν. Ἐπὶ τῆς πλακὸς τοῦ λίθου τούτου ὑπάρχει ἡ ἑξῆς ἐπιγραφή: «Βασιλεύοντος τῶν Ἑλλήνων Γεωργίου τοῦ Α'. διὰ τῆς χειρὸς τῆς Α. Β. Υ. τοῦ Διαδόχου Κωνσταντίνου, τακτικοῦ μέλους τοῦ φιλολογικοῦ Συλλόγου *Παρνασσοῦ*, ἐτέθη τὴν κη'. Μαΐου, αωϞ' ὁ θεμέλιος οὗτος λίθος τοῦ καταστήματος τοῦ συλλόγου ὡς καὶ τῆς σχολῆς τῶν ἀπόρων παίδων, προεδρεύοντος μὲν τοῦ συλλόγου Σίμου Μπαλάνου, ἐφορεύοντος δὲ τῆς σχολῆς Ἰγνατίου Μοσχάκη, γενικοῦ δὲ γραμματέως ὄντος Μιχαὴλ Λάμπρου. Τὸ σχέδιον ἐξεπόνησεν Ἰφικράτης Κοκκίδης.» Μετὰ τὴν κατάθεσιν τοῦ θεμελίου λίθου ὁ πρόεδρος τοῦ συλλόγου κ. Σ Μπαλάνος διὰ συντόμου προσλαλιᾶς ἀνέφερε τὰ μέχρι τοῦδε ὑπὸ τοῦ συλλόγου συντελεσθέντα ἔργα, ὁ δὲ Διάδοχος ἀπήντησεν ὡς ἑξῆς. «Μετ' εὐχαριστήσεως ἐδέχθην τὴν πρόσκλησιν τοῦ συλλόγου *Παρνασσοῦ*, ἵνα καταθέσω τὸν θεμέλιον λίθον τοῦ ἀνεγειρομένου καταστήματος αὐτοῦ. Τὸ κατ' ἐξοχὴν εὐεργετικὸν τοῦτο ἵδρυμα

Digitized by Google

διὰ τῶν κοινωφελῶν αὐτοῦ ἐργασιῶν κατέστη περίβλεπτον καὶ ἀξιομίμητον. Σᾶς συγχαίρω, κ. Πρόεδρε, καὶ πέποιθα ὅτι καὶ ἐν τῷ μέλλοντι ὁ *Παρνασσὸς* θέλει ἐξακολουθήσῃ νὰ παρέχῃ τὴν ὠφέλιμον αὐτοῦ ἐνέργειαν.»

— Εἰς τὰς ἐφημερίδας ἀνεγράφη ἡ εἴδησις ὅτι ὁ ἐν Αἰγύπτῳ φιλογενέστατος ὁμογενὴς κ. Ἀβέρωφ προσφέρει νέαν μεγάλην δωρεὰν εἰς τὸ ἔθνος ἀναλαμβάνων ἰδίᾳ δαπάνῃ καὶ τὴν ἀνέγερσιν Ναυτικῆς Σχολῆς. Κατὰ τὴν «Ἐφημερίδα» τὰ περὶ τῆς δωρεᾶς ταύτης ἔχουσιν οὕτω: Ὁ κ. Ἀβέρωφ διὰ τῆς πρὸς τὸν κ. Καλλιγᾶν ἐπιστολῆς του, διὰ τῆς ὁποίας ἐξέφρασεν αὐτῷ τὰς εὐχαριστίας του ἐπὶ τῇ ἀντιπροσωπεύσει αὐτοῦ κατὰ τὴν ὑπὸ τοῦ Βασιλέως κατάθεσιν τοῦ θεμελίου λίθου τῆς δαπάναις αὐτοῦ ἀνεγειρομένης ἐνταῦθα στρατιωτικῆς σχολῆς τῶν Εὐελπίδων, ἐδήλωσε τῷ κ. Καλλιγᾷ, ὅστις διεβίβασεν εἰς τὸν φιλοπάτριδα ὁμογενῆ τὴν ἐκφρασθεῖσαν κατὰ τὴν ἐπίσημον ἐκείνην ἡμέραν ὑπὸ τοῦ βασιλέως εὐχήν, ὅπως ἴδῃ ἀνεγειρόμενον κατάλληλον κτίριον καὶ διὰ τὴν ναυτικὴν τῶν δοκίμων σχολήν, ὅτι, ἐὰν μέχρι τοῦ πέρατος τοῦ κτιρίου τῆς στρατιωτικῆς σχολῆς δὲν φιλοτιμηθῇ ἄλλος τις νὰ εἰσφέρῃ πρὸς ἀνέγερσιν τῆς ναυτικῆς σχολῆς, εἶνε πρόθυμος αὐτὸς νὰ καταβάλῃ ἐξ ἰδίων καὶ τὴν πρὸς τὸν ἀγαθὸν τοῦτον σκοπὸν δαπάνην.

— Κατὰ τὴν παρελθοῦσαν ἑβδομάδα ἀπέθανεν ἐνταῦθα ὁ πλούσιος τραπεζίτης Παντολέων Θεολόγος. Ὁ ἀείμνηστος ἀνὴρ διὰ διαθήκης αὐτοῦ κατέλειπε γενναῖα κληροδοτήματα ὑπὲρ τῶν ἀγαθοεργῶν ἱδρυμάτων τῆς πρωτευούσης, ἤτοι 75,000 δραχμῶν ὑπὲρ τοῦ Δρομοκαϊτείου φρενοκομείου καὶ ἀνὰ 25,000 δραχμῶν ὑπὲρ διαφόρων ἄλλων φιλανθρωπικῶν ἱδρυμάτων, ἐν ὅλῳ 300,000· ἔτι δὲ 150,000 δρ. εἰς τὰς σχολεῖα τῆς ἰδιαιτέρας πατρίδος του Φιλαδελφείας τῆς Μ. Ἀσίας καὶ 25,000 δρ. εἰς τὸ νοσοκομεῖον αὐτῆς.

— Ἀγγέλλεται ἐκ Κων)πόλεως ὅτι ὁ ὁμογενὴς κ. Χ. Ζωγράφος προσήνεγκε νέαν καὶ μεγάλην δωρεὰν ὑπὲρ τοῦ ἐν Πέραν κτιρίου τῆς Σχολῆς τῶν ἀρρένων, ὑπὲρ οὗ ἐσχάτως, ὡς ἐγράψαμεν, ὁ κ. Λεωνίδας Ζαρίφης προσήνεγγε 2,000 λίρας. Ἡ δωρεὰ τοῦ φιλογενοῦς ἀνδρὸς συνίσταται εἰς 300,000 δραχμὰς ἐξ ὧν μέρος μὲν θὰ διατεθῶσι πρὸς ἀποπεράτωσιν τοῦ κτιρίου, αἱ δὲ λοιπαὶ πρὸς συντήρησιν τοῦ ἐκπαιδευτηρίου, ὅπερ θὰ λάβῃ τὸ ὄνομα τοῦ γενναίου δωρητοῦ.

— Τὴν προσεχῆ Τρίτην θὰ συμβῇ ἔκλειψις τοῦ Ἡλίου, δακτυλιοειδής, καθ' ἣν ἡ σκιὰ τῆς Σελήνης προσπίπτουσα ὁμόκεντρος μὲ τὸν δίσκον τοῦ Ἡλίου θὰ καλύψῃ τὸ μεῖζον μέρος αὐτοῦ. Ἡ τελεία δακτυλιοειδὴς ἔκλειψις ἔσται ὁρατὴ ἐντὸς τοῦ ὀθωμανικοῦ Κράτους ἐκ Τριπόλεως τῆς Βαρβαρίας, ἐξ ἁπάσης τῆς Κρήτης, ἐκ Ῥόδου, ἐξ Ἀτταλείας, ἐξ ἧς ἔσται πλησιέστερον καταφανής, ἐκ Ταρσοῦ καὶ ἄλλων μερῶν. Ἐν Κων)πόλει ἔσται ὁρατὴ τὴν 11ην ὥραν καὶ 55' π.μ. Ἐν Θεσσαλονίκῃ τὴν 11 καὶ 10, ἐν Ἀδριανουπόλει τὴν 11, 40, θὰ διαρκέσῃ δὲ 3 1(2 περίπου ὥρας. Διὰ τὰς Ἀθήνας αἱ φάσεις τῆς ἐκλείψεως εἶνε ὡς ἑξῆς:

Ἀρχὴ ἐκλείψεως ὥρα	9 λ.	38' 31''	π.μ.	Μέσου
Μεγίστη φάσις	» 11 »	17' 20''	»	χρόνου
Τέλος	» 1 »	4' 49''	»	Ἀθηνῶν.

Κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς μεγίστης φάσεως θὰ καλυφθῶσι τὰ $^{9}/_{16}$ τῆς φαινομένης διαμέτρου τοῦ Ἡλίου.

ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ

27. Μαΐου. Ὁ Μέγας Δοὺξ Παῦλος καὶ ἡ Μ. Δούκισσα Ἀλεξάνδρα ἀφικνοῦνται ἐνταῦθα καθ' ἃ ἐπισήμως ἐγνώσθη κατὰ τὰς ἀρχὰς Σεπτεμβρίου. Κατὰ πᾶσαν πιθανότητα οἱ μεγάλοι δοῦκες θὰ διέλθωσι τὸν χειμῶνα ἐνταῦθα· ὁ δὲ Μ. δοὺξ Παῦλος σκοπεῖ νὰ ἀγοράσῃ κατάλληλον ἐνταῦθα οἰκόπεδον ἐπὶ τοῦ ὁποίου θὰ κατοικῇ κατὰ τὰς ἐνταῦθα διατριβάς του μετὰ τῆς Μ. Δουκίσσης Ἀλεξάνδρας.

28 μαΐου. Συνελθὸν εἰς συνεδρίασιν τὸ συμβούλιον τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης ἀπεφάσισε νὰ ὑποβιβάσῃ τὸν τόκον τῶν ἐνυποθήκων δανείων ἀπὸ 8 εἰς 7 ο)ο ἐτησίως. Ἡ ἐλάττωσις αὕτη τοῦ τόκου ἀφορᾷ εἰς τὰ μετὰ τὴν ληφθεῖσαν ἀπόφασιν συναφθησόμενα ἐνυπόθηκα δάνεια.

30 μαΐου. Διὰ Β. Διατάγματος ἀπενεμήθη ὁ Μεγαλόσταυρος τοῦ τάγματος τοῦ Σωτῆρος εἰς τοὺς κκ. Καρνῶ, Πρόεδρον τῆς γαλλικῆς Δημοκρατίας, Τιρὰρ πρόεδρον τοῦ ὑπουργικοῦ συμβουλίου, ὑπουργὸν ἐπὶ τοῦ Ἐμπορίου καὶ Γενικὸν Ἐπίτροπον τῆς Παγκοσμίου Ἐκθέσεως, Σποῦλλερ ὑπουργὸν ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν τῆς Γαλλίας καὶ Γεώργιον Βερζέ, Γενικὸν διευθυντὴν τῆς Παγκοσμίου Ἐκθέσεως.

31 μαΐου. Καθ' ἃ φαίνεται ἡ συμερινὴ συνεδρίασις τῆς βουλῆς ἔσται ἡ τελευταία.

ΛΑΧΕΙΟΝ
ΥΠΕΡ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ

Α' ἑξαμηνία 1890 - Κλήρωσις 27 Μαΐου.

Ἐξαχθέντες ἀριθμοὶ	Κερδηθέντα ποσὰ
47,040	**20,000** δρ.
9,803, 43,974.	ἀνὰ 2,500 «
26,413, 34,721, 20,158, 49,160, 42,421	ἀνὰ 500 «
26,098, 36,694, 26,768, 29,087, 39,682, 28,912, 35,969, 10,636, 31,792, 41,377,	ἀνὰ 300 «

Ἐκ δὲ τῶν κάτωθι ἀριθμῶν ἕκαστος ἀνὰ δρ. 100

196, 2,725, 2,830, 6,184, 6,855, 7,094, 8,573, 8,656, 8,865, 9,749, 11,344, 11,749, 12,397, 12,705, 12,965, 13,491, 13,522, 14,110, 14,283, 18,479, 18,591, 19,820, 21,740, 23,767, 25,444, 26,036, 27,025, 28,044, 28,440, 29,288, 31,480, 34,880, 35,721, 36,650, 37,153, 39,378, 40,098, 40,234, 40,843, 42,210, 44,446, 45,298, 45,789, 47,313, 48,655,

ΝΕΑ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ

Ἐκ τοῦ *Βιβλιοπωλείου τῆς Ἑστίας* ἐξεδόθη ἄρτι νέον βιβλίον **Πῶς ἀποκτᾶται ὁ Πλοῦτος** *κατὰ τὴν μέθοδον* τοῦ Βενιαμὶν Φραγκλίνου, μικρὸν τεῦχος ἐκ 4 τυπογραφικῶν φύλλων. [Πωλούμενον μόνον *τιμᾶται λεπτῶν 50. Ἀλλὰ δίδεται δωρεὰν* εἰς πάντα ἀγοράζοντα ἓν ἀπὸ τὰ ἑπόμενα βιβλία τὰ πωλούμενα εἰς τὸ *Βιβλιοπωλεῖον τῆς Ἑστίας*: *Βοήθει σαυτόν.* Ἐκ τοῦ ἀγγλικοῦ τοῦ Σαμουὴλ Σμάϊλς δρ. 2,50 — *Κ. Παπαρρηγοπούλου Ἱστορικαὶ πραγματεῖαι*, Δρ. 4. — *Τὸ βιβλίον τῆς Σφιγγός*, ἤτοι προβλήματα, αἰνίγματα, γρῖφοι, κρυπτογραφήματα, λογοπαίγνια, ἐκτελούμενα μὲ παιγνιόχαρτα, δόμινο, σκάκι, ἀριθμούς, σχήματα ποικίλα κτλ. Δρ. 2. — *Ἀμφιτρύων*, κωμῳδία Μολιέρου, ἐμμέτρως μεθηρμηνευμένη ὑπὸ Ι. Γ. Φραγκιᾶ. Δρ. 1,50. — *Στοιχειώδη μαθήματα τῆς τηλεγραφικῆς* ἐκ τοῦ γαλλικοῦ τῶν L. Michaut καὶ M. Cillet κατὰ μετάφρασιν τοῦ καθηγητοῦ κ. Γ. Λ. Κουντούρη. Μετὰ 86 ξυλογραφημάτων ἐν τῷ κειμένῳ. Δρ. 5]

Digitized by Google

— Ἐκ τῶν Καταστημάτων Ἀνέστη Κωνσταντινίδου ἐξεδόθησαν τὰ τεύχη 15ον καὶ 16ον τοῦ Ἑλληνικοῦ Λεξικοῦ Α.Ν. Γιάνναρη. Τὰ Τεύχη 17ον καὶ 18ον ἐκδοθήσονται ἐντὸς τοῦ προσεχοῦς μηνός, τὰ δὲ τελευταῖα 19ον καὶ 20ον ἐντὸς τοῦ Σεπτεμβρίου.

— Ἐξεδόθη ἐκ τοῦ *Βιβλιοπωλείου τῆς Ἑστίας* **Πίναξ Μετρικοῦ Δεκαδικοῦ συστήματος**, συνταχθεὶς ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ κ. Π. Σ. Κονδύλη. Ὁ πίναξ οὗτος, μεγέθους 1μ. 10×0μ 90 διὰ τεσσάρων χρωμάτων ἐκτετυπωμένος, παριστᾷ εὐκρινέστατα τὸ δεκαδικὸν μετρικὸν σύστημα, τὸ ἐπισήμως παραδεδεγμένον, καὶ τὴν σχέσιν τὴν ὑπάρχουσαν μεταξὺ τῶν διαφόρων αὐτοῦ μονάδων μήκους, ἐπιφανείας, ὄγκου, χωρητικότητος καὶ βάρους. Εἶνε δὲ χρησιμώτατος εἴς τε τοὺς μαθητὰς καὶ διδασκάλους, καὶ ἑπομένως κατάλληλος πρὸς ἀνάρτησιν ἐν ταῖς αἰθούσαις τῶν παραδόσεων τῶν σχολείων, καὶ διακόσμησιν παντὸς γραφείου ἐμπορικοῦ ἢ βιομηχανικοῦ. Τιμᾶται ἐπικολλημένος ἐπὶ πανίου δρ. 6.

ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΡΓΑ

Τὴν παρελθοῦσαν ἑβδομάδα οἱ ἀντιπρόσωποι τῆς νέας ἑταιρίας τῶν ἔργων τοῦ Ἰσθμοῦ τῆς Κορίνθου παρέλαβον τὰ ἀνήκοντα εἰς τὴν παλαιὰν ἑταιρίαν μηχανήματα καὶ ἄλλα ὑλικά, ἀπολύσαντες δὲ τοὺς ὑπαλλήλους τῆς ἑταιρίας ἐκείνης ἐγκατέστησαν ἰδίους. Εἰσέτι δὲν εἶνε ὡρισμένος ὁ χρόνου τῆς ἐνάρξεως τῶν ἐργασιῶν.

— Τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν διέταξε τὴν κατὰ τὸν νόμον ἐπιτροπὴν νὰ προβῇ εἰς τὴν ἐκτίμησιν τῶν γηπέδων τοῦ ἐνταῦθα σταθμοῦ τοῦ σιδηροδρόμου Πελοποννήσου διὰ τὴν ἀπαλλοτρίωσιν αὐτῶν εἰς τὴν ἑταιρίαν τῆς κατασκευῆς τῆς ἀπὸ Πειραιῶς εἰς Λάρισσαν σιδηροδρομικῆς γραμμῆς.

— Ἡ ἑταιρία τοῦ σιδηροδρόμου Πελοποννήσου ὑπέβαλε πρὸς ἔγκρισιν εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν τὰ ὑπὸ τῶν μηχανικῶν αὐτῆς καταρτισθέντα σχεδιογραφήματα διὰ τὴν κατασκευὴν ἐνταῦθα τοῦ νέου αὐτῆς σταθμοῦ. Ὁ νέος αὐτῆς σταθμὸς εὐρυχωρότερος καθ' ὅλα τοῦ ἐν χρήσει θέλει κατασκευασθῇ ἐπὶ τῆς πλατείας τῆς Ἀνεξαρτησίας παραλλήλως τοῦ ναοῦ τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου.

— Ἡ κυβέρνησις ἀπεφάσισε νὰ προβῇ εἰς τὴν ἐκτέλεσιν μέρους τῶν ἐν Θεσσαλίᾳ ὑδραυλικῶν ἔργων, τῶν ὁποίων τὴν κατασκευὴν ἀπεφάσισε καὶ ἐψήφισεν ἤδη ἡ Βουλή. Τὰ κατασκευασθησόμενα ἔργα εἶνε ἡ ἀποξήρανσις, ἀποστράγγισις καὶ ἄρδευσις τῶν τελμάτων Βούλας, Κωκύτου καὶ Κολοκυθιᾶς καὶ ἡ κατασκευὴ φραγμάτων ἐπὶ τοῦ Πηνειοῦ καὶ τοῦ Τρικκαλινοῦ ποταμοῦ. Τὰ ἔργα ταῦτα προϋπελογίσθησαν εἰς 5,000,000 δραχ. θὰ ἐκτελεσθῶσι δὲ κατὰ τὰ σχεδιογραφήματα καὶ τοὺς ὅρους τοὺς συνταχθέντας ὑπὸ τοῦ κ. Γκόττλαν καὶ ἐγκριθέντας ὑπὸ τοῦ συμβουλίου τῶν δημοσίων ἔργων.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

κ. Σ. Κ. Σ. Κ)πολιν. Εὐχαριστοῦμεν διὰ τὴν ἐκδήλωσιν τῶν πρὸς τὴν Ἑστίαν εὐμενεστάτων αἰσθημάτων σας. Λυπούμεθα δὲ ὅτι δὲν δυνάμεθα θετικώτερον νὰ σᾶς εὐχαριστήσωμεν δημοσιεύοντες τοὺς στίχους σας. Ὁμολογοῦμεν ὅτι δὲν εἶνε ἀνυπόφοροι, μαρτυροῦσι μάλιστα στιχουργικήν τινα δεξιότητα καὶ ἔχουσι λεπτὴν καὶ εὐγενῆ τὴν ἔμπνευσιν, ἀλλ' ἐν τῷ συνόλῳ εἶνε ἐλλειπεῖς, εἶνε ἀνακόλουθοι, ἀσύμμετροι, τέλος πάντων δὲν ἔχουσι τὸν τύπον ποιήματος ἀρτίου. Καὶ ἡ γλῶσσά των εἶνε ἀνώμαλος καὶ χασμῳδιῶν δὲν εἶνε ἀπηλλαγμένοι. Ἡ βάσις δὲ εἶνε ψευδεστάτη, ὅτι τὰ ῥόδα αὐτὰ θὰ εἶνε «ἀμάραντα» ἐν ὅσῳ ζῆτε, ἐκτὸς ἂν εἴχετε σκοπὸν νὰ ἀποθάνετε ὀλίγας ὥρας ἀφοῦ τὰ ἐλάβατε, ἀλλὰ τότε δὲν θὰ εἴχετε καιρὸν νὰ γράψετε τοὺς στίχους. Νὰ τὰ φυλάξετε ἀπεξηραμμένα τὰ ῥόδα καὶ ὅταν τριφθοῦν, καὶ ἀποφυλλίσουν νὰ ἐννοήσετε ὅ,τι θέλετε νὰ ἐννοήσετε μάλιστα, αὐτὸ εἶνε «φυσικῶς» ἀληθές. Ἀλλοίμονον δὲ εἰς τὰς αἰσθηματολογίας, αἱ ὁποῖαι αὐταὶ καθ' ἑαυτὰς ψευδεῖς, στηρίζονται καὶ ἐπὶ ψευδῶν παρομοιώσεων. Αὐτὴ ἐν εἰλικρινείᾳ ἡ κρίσις μας, ἣν ζητεῖτε.

κ.Γ.Β. Πειραιᾶ. Ἐξεδόθη καὶ τιμ. δρ. 2½. Τὸ ἀγγλ. πρωτότυπον ἴσως εὕρετε εἰς τοῦ Μπὲκ ἢ Βίλμπεργ.

Σωκράτει, Ἐνταῦθα. Τὴν ἐπιείκειάν σας, ὦ σοφώτατε ἀνδρῶν ἁπάντων!

κ. Λ. Μ. Αἴγιον. Συμφώνως πρὸς τὴν ἐπιστολήν σας ἐπληρώσαμεν τῷ κ. Γ. Κ. δρ. 35.

κ. Σ. Δ. Σ. Ἄρταν. Ἐλήφθησαν.

κ. Γ. Κ. Κωνσταντινούπολιν. Τὰ τελευταῖα σταλέντα ὑμῖν βιβλία ἐπεστράφησαν μὴ γενόμενα δεκτά. Ἐχρεώσαμεν τὸν λογαριασμόν σας μὲ δρ. 1,55% διὰ ταχυδρομικά.

κκ. Ἀδ. Σ. Sembellawein. Ἐλήφθησαν· σᾶς ἀπεστάλησαν δὲ τὰ ζητηθέντα. Ὑπολείπεται εἰς διάθεσίν σας δρ. 1.

κκ. Δ. Κ. Α. Ἰωάννινα.—Χ. Ι. Κάϊρον.—Ι. Α. Λ. Ζάκυνθον.—Μ. Ν. Ῥοστόβιον.—Τὰ ζητηθέντα ἐστάλησαν.

κκ. Σ. Μπ.—Γ. Π. Β.—Β Μ. Γ.—Α. Μ. Κωνσταντινούπολιν. Ἐλήφθη ἡ συνδρομή σας.

Ἀνωνύμῳ συνδρομητῇ. 1) Ἡ ἔκδοσις τῆς Jenäsche Allgem. Literaturzeitung ἔπαυσεν ἀπὸ πολλοῦ. 2) Τὸ Ἐγκυκλοπαιδικὸν λεξικὸν θὰ περιέχῃ βεβαίως ἰδιαίτερα ἄρθρα ἀρκούντως ἐκτενῆ καὶ περὶ πάντων τῶν ἄλλων νομῶν τῆς Ἑλλάδος.

Ἑνὶ ἐνδιαφερομένῳ. 1) Εἰς τὴν γλῶσσαν μας δύο μόνον γενικὰς ἱστορίας ἔχομεν, τὴν παλαιοτέραν τοῦ Κούμα καὶ τὴν νεωτέραν τοῦ Πολυζωΐδου. 2) Παγκόσμιος γεωγραφία πλὴν ἄλλων παλαιοτέρων μόνη ἡ τοῦ Βάλβη ὑπάρχει εἰς τὴν γλῶσσάν μας, ἀλλὰ καὶ αὐτὴ πρὸ πεντηκονταετίας καὶ πλέον ἐκδοθεῖσα εἶνε νῦν ἄχρηστος. Ἐκ δὲ τῆς γεωγραφίας τῆς Ἑλλάδος ἀκριβέστατα εἶνε τὰ τμήματα ὅσα περιέγραψεν ὁ κ. Α. Μηλιαράκης. 3) Στοιχεῖα ζωολογίας Σπ. Μηλιαράκη καὶ Βοτανικῆς τοῦ αὐτοῦ. 4) Φυσικὴ Λάκωνος.—5) Πρακτικὴ ἀριθμητικὴ Χατζηδάκη. 6) Κοσμογραφία Παπαγεωργίου. 7) Χάρτης οὐδεὶς πλήρης.

Ἀμερίκῳ. Ἡμεῖς τοὐλάχιστον δὲν τὸ εἰξεύρομεν, ἐκτὸς ἂν ἐννοεῖτε τοὺς κατοίκους τῆς γαλλικῆς Colombes, ἀλλ' αὕτη δὲν εἶνε μεγαλόπολις, ἢ τῆς μεγαλοπόλεως Κολόμπο, ἀλλ' αὕτη δὲν εἶνε εὐρωπαϊκή, ὡς ἐπίσης δὲν εἶνε εὐρωπαϊκαὶ ὡς καὶ αἱ πολυπληθεῖς ἐν Ἀμερικῇ πόλεις, αἱ φέρουσαι τὸ ὄνομα Columbia ἢ Columbus.

κ. Ν. Πύργον. Πολλὰ παραγεμίσματα, ὁμοιοκαταληξία πτωχοτάτη, στιχουργία καθόλου βεβιασμένη· καὶ ἂν ὑπάρχουσι καλαί τινες ἰδέαι, αὗται πνίγονται εἰς τὸ πλῆθος τῶν τεχνικῶν σφαλμάτων. Τὰ δὲ δημώδη γνωμικὰ εἶνε γνωστὰ καὶ ἐκδεδομένα.

Βεατρικῇ τῇ Βυζαντίᾳ. Θὰ ἔχετε ἰδιαιτέραν ἀπάντησιν. «Μητρυιὰ» ἐστάλη.

Ἐμπεδοκλεῖ, Ἐνταῦθα. Δὲν δυνάμεθα νὰ ἐξακριβώσωμεν τὴν ἀλήθειαν τοῦ ἰσχυρισμοῦ σας, διότι τὰ χειρόγραφα σχίζονται μετὰ τὸν ἔλεγχον. Πειθόμενοι θὰ λάβωμεν ὑπ' ὄψιν κατὰ τὴν γενικὴν διαλογήν. Ἀλλὰ τὸ 24 βεβαίως δὲν ἐλύσατε, διότι **οὐδεὶς** εὗρε κατὰ πόσους τρόπους δύνανται νὰ τεθῶσιν οἱ 100 ἀριθμοί. Οὔτε σεῖς, τὸ ἐνθυμούμεθα πολὺ καλὰ αὐτό.

κ. Γουλ. Δ. Πειραιᾶ. Εὐχαριστοῦμεν διὰ τὴν προσφοράν. Ἡ Ἑστία ἐκλέγει αὐτὴ τὰ πρὸς μετάφρασιν κατάλληλα, καὶ ἔχει ἰδικούς της μεταφραστάς.

κ. Κ. Τ. Μπ. Μαρμαρᾶν. Δὲν δυνάμεθα κατ' οὐδένα τρόπον νὰ σᾶς εὐχαριστήσωμεν.

Digitized by Google

Ἀπείρῳ κολυμβητῇ, Σῦρον. Θὰ μάθετε νὰ κολυμβᾶτε ἂν δὲν φοβῆσθε καὶ ἂν ἀντὶ νὰ γράφετε ἐπιστολάς... κάμνετε λουτρά.

Φιλοτύφλῳ, Σμύρνην, Ἐκδότης A. Lemerre. Τὰ ποιήματα ταῦτα τῆς τυφλῆς ἐβράβευσεν ἡ γαλλικὴ Ἀκαδημία.

κ. Δ. Ι. Μ. Ζάκυνθον. Θὰ δημοσιευθῇ εἰς τὸ προσεχές· εὐχαριστοῦμεν. Λαμβάνετε τακτικὰ τὸ στελλόμενον φύλλον;

Φυρισαίῳ, Βέρ. Ἀκατάλληλα τὰ σταλέντα ἔμμετρα, γνωστότατον δὲ τὸ ἀνέκδοτον τοῦ στρατηγοῦ. Ποιήματα Σουρῆ τόμ. 4 τιμ. δρ. 15 ἐνταῦθα.

κ. κ. ΠΘΜ. καὶ ΓΚΜ. Βερδιάνσκα. Κατὰ τὴν προσεχῆ ἑξαμηνίαν θὰ κανονισθῶσιν ἄλλως τὰ τῶν λύσεων, ὥστε νὰ ὑπάρχῃ πλήρης ἰσότης. Θὰ λογίζεσθε λύται ὅλων τῶν Παιγνίων, ὧν «στέλλετε» λύσεις· δὲν ἠμποροῦμεν νὰ ἐνθυμούμεθα ἄλλως. Μυστήρια Μπόσκου δὲν ὑπάρχουν πλέον.

Φτωχούλᾳ Πασχαλιᾷ. Δὲν θὰ δημοσιευθῇ οὔτε αὐτὸ δυστυχῶς.

κ. Π. Φ. Σαράντα Ἐκκλησιαῖς. Ἐλήφθησαν, σᾶς εὐχαριστοῦμεν. Συμφώνως πρὸς τὴν ἐπιστολήν σας ἐδόσαμεν 24 φρ. τῷ κ. Ν. Π.

κ. Λ Ν. Αὐλῶνα. Ἐλήφθησαν, σᾶς ἀπεστάλη δὲ τὸ ζητηθέν· ὀφείλετε ἡμῖν ἐπὶ πλέον φρ. 5.

Εὐπίστῳ. Θὰ ὑπῆρχον ὀλιγώτεροι κακολόγοι εἰς τὸν κόσμον ἂν ὑπῆρχον καὶ ὀλιγώτεροι εὔπιστοι.

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΝ

31 ΜΑΙΟΥ 1890

	Ἀγορ. Δρ.	Ἀγορ. Λ.	Πωλ. Δρ.	Πωλ. Λ.
ΟΜΟΛΟΓΙΑ ΕΘΝΙΚΩΝ ΔΑΝΕΙΩΝ				
Τῶν 26,000,000 πρὸς 5 %	509	—	512	—
» 120,000,000 » 5 %	592	—	595	—
» 170,000,000 » 5 %	592	—	595	—
» 135,000,000 » 5 %	486	—	490	—
» 30,000,000 » 5 %	—	—	—	—
» 125,000,000 » 4 %	460	—	465	—
Κτηματ. ὁμολ. ἐθν. τραπέζης 60,000,000 μετὰ λαχείου	534	—	534	50
ΜΕΤΟΧΑΙ ΤΡΑΠΕΖΩΝ				
Ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος....	4580	—	4585	—
Γενικὴ Πιστωτικὴ Τράπεζα......	263	—	263	50
Τράπεζα Βιομηχαν. Πίστεως.....	90	50	91	—
Τράπεζα Ἠπειροθεσσαλίας.......	272	—	273	—
ΜΕΤΟΧΑΙ ΕΤΑΙΡΙΩΝ				
Μεταλλουργείων Λαυρίου........	173	—	173	50
Σιδηροδρ. Ἀθηνῶν - Πειραιῶς.....	426	—	427	—
Σιδηροδρ. Πύργου -Κατακώλου....	139	50	140	—
Σιδηροδρ. Πελοποννήσου........	184	50	185	—
Σιδηροδρ. Θεσσαλίας.	135	—	137	—
Ἀνων. ἑταιρίας ὁ «Ἑρμῆς»......	—	—	—	—
Ἑλλην. Πυριτιδοποιείου........	75	—	80	—
Φωταερίου Ἀθηνῶν:...........	—	—	—	—
Δημοσ. καὶ δημοτ. ἔργων........	130	50	132	75
ΝΟΜΙΣΜΑΤΑ				
Εἰκοσάφραγκον	24	60	24	61
Λίρα ὀθωμανική	28	20	28	30
Λίρα ἀγγλική	30	70	30	85
ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΑ				
Τρίμηνον { Ἀγγλίας........	30	80	30	85
Τρίμηνον { Γαλλίας........	122	—	122	50
Ὄψεως { Ἀγγλίας........	31	—	31	05
Ὄψεως { Γαλλίας	123	—	123	25

ΠΑΙΓΝΙΑ

Β' ΤΡΙΜΗΝΙΑ 1890

37. — **Βραζιλιανὸν αἴνιγμα.**

Τέσσαρα ποδάρια κάτω,
Τέσσαρα ποδάρια 'πάνω,
Τέσσαρα ποδάρια φεύγουν,
Τέσσαρα ποδάρια μένουν.

Ρίον Ἰανέϊρον — Κοῦκκος.

38. — **Πρόβλημα**

Νὰ εὑρεθοῦν δύο ἀριθμοὶ ὧν τὰ τετράγωνα προστιθέμενα νὰ ἀποτελοῦν τὸν ἀριθμὸν 346 καὶ ἀφαιρούμενα τὸ μὲν ἀπὸ τοῦ δὲ νὰ δίδουν ὑπόλοιπον 104.

Ἀθῆναι — Ἀριθμὸς 13

39. — **Πείραμα.**

Πῶς ἠμποροῦν αἱ ἐκ σάπωνος πομφόλυγες νὰ διαρκέσουν ὥρας πολλὰς ἢ καὶ ἡμέραν ὁλόκληρον; Χ.Ψ.

40. — **Σύνθεσις.**

3π, ή, σ, γ, ή, κ, ο, ρ, ε, 3μ, έ, 2η, κ, 2α, ἰ, δ, ῆ, 4ν, 2ὰ, ξ, 2υ, 2τ, ὁ, λ, ω, ά, ς.

ΛΥΣΕΙΣ

25. — **Γρῖφος.** Ἢ τὰν ἢ ἐπὶ τάν.

26. — **Ἀπορία.** Τὸ ποτάμι.

27. — **Αἴνιγμα.** Οὐρὰν - ἴα.

28. — **Πρόβλημα.**

Ὁ Καδῆς ἔλαβεν μίαν ἐκ τοῦ σταύλου του, τὴν ἐπρόσθεσε εἰς τὰς 17 καὶ ἔδοσεν εἰς τὸν μεγαλείτερον τὸ 1/2 δηλαδὴ 9. εἰς τὸν 2ον τὸ 1/3 δηλαδὴ 6 — εἰς δὲ τὸν γ'. ἔδοσε τὸ 1/9 δηλαδὴ 2· ,ἔμεινε δὲ μία ἡ ἰδική του ἣν ὁ Καδῆς ἐπανέφερεν εἰς τοὺς σταύλους του.

ΛΥΤΑΙ

Τὰ ὀνόματα αὐτῶν μετὰ τῶν τοῦ προσεχοῦς ἐλλείψει χώρου.

ΑΝΩ ΚΑΤΩ
ΑΝΩ ΚΑΤΩ

“LA NEW YORK„
Η ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ
ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙ ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑ
ΙΔΡΥΘΕΙΑ ΤΩι 1845
ΕΓΓΥΗΤΙΚΟΝ ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ
ΟΛΟΚΛΗΡΟΝ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΜΕΝΟΝ ΤΗ 1 ΙΑΝΟΥΑΡ. 188
ΦΡ 484,000,000 ΦΡ.
ΑΜΟΙΒΑΙΑ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΔΙ' ΩΡΙΣΜΕΝΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΤΡΩΝ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ
Οἱ ἀσφαλιζόμενοι εἶνε οἱ μόνοι ἰδιοκτῆται τοῦ ἐγγυητικοῦ κεφαλαίου καὶ τῶν κερδῶν.
ΠΡΟΙΚΟΔΟΤΗΣΙΣ ΤΕΚΝΩΝ
Ἐξασφάλισις κεφαλαίου ἢ ἐτησίου εἰσοδήματος μετὰ 10, 15 ἢ 20 ἔτη.
Γενικὸς ἀντιπρόσωπος ἐν Ἀθήναις
Δ. Γ. ΜΑΚΚΑΣ
Γραφεῖον παρὰ τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1890 - 2168

Digitized by Google

Περίοδος δευτέρα

ΕΣΤΙΑ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΗ

ΕΝ ΤΩι ΕΣΩΤΕΡΙΚΩι

Συνδρομη Εξαμηνος Δρ 8
Συνδρομη Ετησια Δρ. 15

Τιμη Φυλλου Λεπ. 30

ΑΙ ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑΙ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΙΔΡΥΘΕΝ ΤΩι 1876
Βραβευθὲν ὑπὸ τοῦ ἐν Παρισίοις Συλλόγου πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν ἑλλ. σπουδῶν, ἀξιωθὲν ἀργυροῦ μεταλλίου ἐν τῇ ἐκθέσει τῆς Δ' Ὀλυμπιάδος καὶ χαλκοῦ ἐν τῇ Παγκοσμίῳ Ἐκθέσει τοῦ 1889.

ΕΝ ΤΩι ΕΞΩΤΕΡΙΚΩι

Συνδρομη Εξαμηνος Φρ. 10
Συνδρομη Ετησια Φρ. 20

Τιμη Φυλλου Λεπ 40

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

1890—Τόμος Α', ἀριθ. 23. | ΕΚΔΟΤΑΙ Ν. Γ. ΠΟΛΙΤΗΣ ΚΑΙ Γ. ΔΡΟΣΙΝΗΣ | Ἀθῆναι, 10 Ἰουνίου.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ: (Ἐν τῷ φύλλῳ) ΥΠΑΤΙΑ Η ΑΛΕΞΑΝΔΡΙΝΗ ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ ὑπὸ Σπ. Κ. Παπαγεωργίου. — ΣΕ ΜΙΑ ΟΡΦΑΝΗ ποίημα ὑπὸ Δ. Ι. Μάργαρη. — Η ΛΥΓΕΡΗ ὑπὸ Ἀνδρέα Καρκαβίτσα. — ΟΥΡΑΝΙΑ ὑπὸ Κ. Φλαμμαριόν. — ΦΘΙΝΟΠΩΡΙΝΟΝ ΡΟΔΟΝ δραμάτιον. — ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ: *Ἀνάλεκτα*, *Χρονικά*, *Παντοῖα*, *Αἱ εἰκόνες*, *Ἐδῶ κ' ἐκεῖ Τρεῖς γνῶμαι καθ' ἑβδομάδα*, *Μία συμβουλὴ καθ' ἑβδομάδα*. — (Ἐν τῷ παραρτήματι) — ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ. — ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑΙ ΚΑΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑΙ ΕΙΔΗΣΕΙΣ. — ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ. — ΝΕΑ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ. — ΤΑ ΕΡΓΑ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ. — ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΑ. — ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ. — ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΝ — ΠΑΙΓΝΙΑ.

ΕΙΚΟΝΕΣ: Η ΜΟΝΑΧΗ εἰκὼν Χόλμπεργ. — ΦΩΛΕΑ ΠΕΛΑΡΓΩΝ εἰκὼν Χάρτβιχ. — ΤΡΙΑ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑ ΚΟΣΜΗΜΑΤΑ.

Λήγούσης τὴν 30 ἰουνίου τῆς α' ἑξαμηνίας τοῦ 1890 παρακαλοῦνται ὅσοι ἐκ τῶν συνδρομητῶν τῆς Ἑστίας ἐπλήρωσαν τὴν συνδρομὴν μόνης τῆς ἑξαμηνίας ταύτης νὰ καταβάλωσιν ἐγκαίρως καὶ τὴν συνδρομὴν τῆς β' ἑξαμηνίας· ὅπως μὴ ἐπέλθῃ διακοπὴ τῆς πρὸς αὐτοὺς ἀποστολῆς τοῦ φύλλου.

ΑΝΩ ΚΑΤΩ

ΑΝΩ ΚΑΤΩ

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ

Κατὰ τηλεγράφημα τοῦ Νομάρχου Εὐβοίας πρὸς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν, ἀνεκαλύφθη κατ' αὐτὰς μέγα μέρος ἀρχαιοτάτου χριστιανικοῦ ναοῦ, εἰς τὸ βάθος τοῦ κατεδαφιζομένου φρουρίου. Ἐν ἐκ τῶν τειχῶν τοῦ ναοῦ εἶνε κεκαλυμμένον δι' εἰκόνων ἁγίων, βυζαντινῆς ἐποχῆς. Αἱ ἐργασίαι εἰς τὸ μέρος τοῦτο τοῦ φρουρίου ἐσταμάτησαν κατὰ διαταγὴν τῆς διοικητικῆς ἀρχῆς, ἀνηγγέλθη δὲ τὸ πρᾶγμα εἰς τὸ ὑπουργεῖον καὶ ἐζητήθησαν ὁδηγίαι. Ἤδη τὸ ὑπουργεῖον συννοηθὲν μετὰ τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρίας διέταξεν ὅπως μὴ προχωρήσωσιν αἱ ἐργασίαι τῆς κατεδαφίσεως τοῦ τείχους κατὰ τὰς ἡμέρας δὲ ταύτας θὰ μεταβῇ εἰς Χαλκίδα ὅπου εὑρέθη ὁ ναός, ἀντιπρόσωπος τῆς ἑταιρίας ἵνα ἐξετάσῃ τὰ εὑρήματα. Τὰ χρώματα τῶν εἰκονογραφιῶν διατηροῦνται ζωηρὰ ὁπωσδήποτε, ἄγνωστον δὲ εἰς τίνος ἁγίου τὴν μνήμην ἐτιμᾶτο ὁ ναὸς οὗτος. Πλὴν δὲ τῆς ἐκκλησίας ἐν τοῖς κατεδαφιζομένοις τείχεσιν ἀνεκαλύφθησαν καὶ ἐπιγραφαί τινες καὶ πολλὰ ἀρχιτεκτονικὰ ἄρθρα, ἅτινα εἶχον χρησιμοποιηθῇ ὡς οἰκοδομικὴ ὕλη κατὰ τὴν ἀνέγερσιν τῶν τειχῶν.

—Ἔξωθεν τοῦ Πειραιῶς ἐπὶ τῆς πρὸς τὸ Ν. Φάληρον ὁδοῦ ἀνεκαλύφθη ἀρχαῖος τάφος, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ὑπῆρχε μία φιάλη χαλκῆ καὶ τεμάχια ἐλάσματος χρυσοῦ, ἔτι δὲ τεμάχιον ἐπιτυμβίου στήλης φέρον μόνον κεφαλὴν ἀνάγλυφον μετ' ἐπιγραφῆς ἄνωθεν εἰς τρεῖς στίχους ΜΙΛΗΣΙΑ.

— Αἱ ὑπὸ τῆς γενικῆς ἐφορείας τῶν ἀρχαιοτήτων δαπάναις τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐκκλησιαστικῶν ἐνεργούμεναι ἀνασκαφαὶ τοῦ ἐν τῇ πεδιάδι τοῦ Μαραθῶνος ἀρχαίου τύμβου σπουδαιότατα ἔσχον ἀποτελέσματα, κατὰ τὴν «Ἀκρόπολιν». Εἰς βάθος δεκατριῶν μέτρων ὑπὸ τὴν κορυφὴν τοῦ τύμβου, ἐκεῖ πλησίον ἔνθα εἶχεν εὑρεθῇ πρό τινων ἡμερῶν πηλίνη ὑδρία, περιέχουσα ὀστᾶ καὶ κόνιν νεκροῦ, ἀπεκαλύφθη στρῶμα εἰς ἔκτασιν 26 μέτρων μήκους καὶ 6 μέτρων πλάτους, συγκείμενον ἐκ τέφρας, ἀνθράκων σεσαθρωμένων καὶ ὑπὸ τοῦ πυρὸς καὶ τῆς ὑγρασίας κατεστραμμένων ἀνθρωπίνων ὀστῶν καὶ μικρῶν ἀγγείων, μελανομόρφων ληκυθίων ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, τῇδε κἀκεῖσε ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τοῦ τύμβου διεσπαρμένων. Τὸ στρῶμα τοῦτο ἐξηρευνήθη τὴν παρελθοῦσαν Δευτέραν ὁλόκληρον ὅσον εἶχεν ἀποκαλυφθῇ, ἐπὶ παρουσίᾳ τῶν κ. κ. Καββαδία, Στάη καὶ Λόλλιγκ, τοῦ καθηγητοῦ τῆς Ὀρυκτολογίας κ. Κ. Μητσοπούλου, ἐπίτηδες ὑπὸ τῆς γενικῆς ἐφορείας πρὸς ἐξακρίβωσιν ἑκάστου τῶν συστατικῶν τοῦ στρώματος κληθέντος καὶ τοῦ ἀρχιτέκτονος κ. Καβεράου, ὅστις καὶ ἐσχεδίασε καὶ ἀπεικόνισεν αὐτὸ μετὰ τῶν ἐν αὐτῷ ὀστῶν καὶ ἀγγείων. Οὕτω δὲ ἔχοντος τοῦ πράγματος, κατάδηλον εἰς πάντας κατὰ τὴν αὐτὴν ἐφημερίδα εἶνε ὅτι τὸ στρῶμα τοῦτο εἶνε λείψανα τῶν Μαραθωνομάχων, ἐκείνων δηλαδὴ τῶν 192 ἀνδρείων Ἀθηναίων, οἵτινες ἔπεσαν ἐν τῇ πρὸς τοὺς Πέρσας μάχῃ ὑπὲρ τῆς πατρίδος ἀγωνιζόμενοι. Τούτων τὰ πτώματα συνήγαγον καὶ ἐπεσώρευσαν οἱ ὑπολειφθέντες συμπολῖται καὶ καὶ συμπολεμισταὶ αὐτῶν, ἀφοῦ δὲ ἔκαυσαν αὐτά, ὡς διὰ τῆς γενομένης ἀνακαλύψεως διδασκόμεθα, διέσπειραν ἐπὶ τῆς κόνεως αὐτῶν ἀγγεῖα, κατὰ τὸ κρατοῦν ἐν τῇ ἐνταφιάσει τῶν νεκρῶν ἔθιμον, καὶ ἀκολούθως ἐπέθεσαν χῶμα ἐπ' αὐτῶν, κατασκευάσαντες οὕτω μέγαν τύμβον, 13 τοὐλάχιστον μέτρων ὑψηλόν, περιφανὲς μνημεῖον τῆς ἀνδρείας αὐτῶν.

—Ἀγγέλλεται ἐκ Τροίας εἰς τὰς βιενναίας ἐφημερίδας ὅτι αἱ ὑπὸ τοῦ κ. Σλῆμαν ἐνεργούμεναι ἀνασκαφαὶ ἔφερον εἰς φῶς θέατρον ἑλληνορρωμαϊκῆς ἐποχῆς. Τὸ δάπεδον αὐτοῦ εἶνε ὅλως ἄθικτον καὶ ἐπεστρωμένον διὰ

Digitized by Google

μαρμάρων, τὰ δὲ ἑδώλια ἐπίσης ἐκ μαρμάρου κατεσκευασμένα, ἀνευρέθησαν δὲ καὶ δύο ἀγάλματα γυναικῶν ἀκέφαλα. Ἐκ τῶν εὑρεθεισῶν δύο ἐπιγραφῶν γινώσκεται ὅτι τὸ θέατρον τοῦτο ἐκτίσθη ἐπὶ τοῦ αὐτοκράτορος τῶν Ῥωμαίων Τιβερίου κατὰ τὸν α' αἰῶνα μετὰ Χριστόν, ἠδύνατο δὲ νὰ περιλάβῃ 200 (;) θεατάς. Κατὰ τὸν κ. Σλῆμαν ἓν ἐκ τῶν εὑρεθέντων ἀγαλμάτων παριστᾷ τὸν αὐτοκράτορα Κλαύδιον.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑΙ ΚΑΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑΙ

Τὴν παρελθοῦσαν Κυριακὴν ἐγένετο ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ ἡ πρὸς ἐκλογὴν τοῦ νέου πρυτάνεως διὰ τὸ Ἀκαδημαϊκὸν ἔτος 1890 — 91 τριπλῆ ψηφοφορία διὰ ψηφοδελτίων Καὶ κατὰ τὴν γενομένην πρώτην ψηφοφορίαν ἔλαβον ψήφους 24 ὁ καθηγητὴς τῆς φιλολογίας κ. Γ. Μιστριώτης, 13 ὁ καθηγητὴς τῆς ἰατρικῆς σχολῆς κ. Λ. Παπαϊωάννου, καὶ 10 ὁ τῆς ἰατρικῆς καθηγητὴς κ. Γ. Μακκᾶς. Κατὰ τὴν ἐπανάληψιν τῆς ψηφοφορίας, ἔλαβον ψήφους 30 ὁ καθηγητὴς τῆς Θεολογίας κ. Α. Δ. Κυριακός, 7 ὁ κ. Γ. Μακκᾶς καὶ 4 ὁ καθηγητὴς τῆς ἰατρικῆς κ. Ἀναγνωστάκης, κατὰ δὲ τὴν τρίτην ἔλαβε ψήφους 30 ὁ καθηγητὴς τῆς φιλοσοφίας κ. Παπαδόπουλος, 5 ὁ καθηγητὴς τῆς ἰατρικῆς κ. Ἀναγνωστάκης καὶ 4 ὁ κ. Ι. Χατζηδάκης, καθηγητὴς τῶν μαθηματικῶν.

— Διὰ Β. Διατάγματος αἱ ἐπὶ πτυχίῳ ἐξετάσεις τῶν ὑποψηφίων δημοδιδασκαλισσῶν ὡρίσθησαν οὕτω: Ἡ ἀπολυτήριος δοκιμασία τῶν μαθητριῶν τῶν διδασκαλείων τῆς Φιλεκπαιδευτῆς Ἑταιρίας θὰ γίνεται τοῦ λοιποῦ ἐν Κερκύρᾳ μὲν κατὰ τὸ τελευταῖον δεκαήμερον τοῦ Αὐγούστου, ἐν Ἀθήναις δὲ κατὰ τὸ πρῶτον δεκαήμερον τοῦ Ἰουλίου.

— Διὰ δανικοῦ ἀτμοπλοίου ἐξ Ἀμβέρσης ἐκομίσθησαν δύο κλωβοὶ περιέχοντες περὶ τὰς 40 ταχυδρομικὰς περιστεράς, αἵτινες θὰ χρησιμεύσωσι διὰ τὴν ταχυδρομικὴν ὑπηρεσίαν τοῦ στρατοῦ.

— Ἀπὸ τοῦ παρελθόντος σαββάτου ἤρχισε τὰς παραστάσεις αὐτοῦ ὁ ἑλληνικὸς θίασος «Μένανδρος» ἐν τῷ ὑπαιθρίῳ θεάτρῳ τῆς πλατείας Ὁμονοίας, ἀπὸ δὲ τῆς δευτέρας ἐν Νέῳ Φαλήρῳ ὁ θίασος ἰταλικοῦ μελοδράματος.

— Ὁ ἑλληνικὸς Ἐρυθρὸς Σταυρὸς προσήνεγκε χιλίας δραχμὰς ὑπὲρ τοῦ εἰδικοῦ φιλανθρωπικοῦ ταμείου ὅπερ εἰς μνήμην τῆς Αὐτοκρατείρας Αὐγούστας ἱδρύθη ὑπὸ τοῦ ἐν Γενεύῃ κεντρικοῦ κομιτάτου τοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ.

— Ἐν τῷ Ὀρφανοτροφείῳ Χατζηκώστα ἱδρύθη τυπογραφεῖον, ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ κ. Ν. Γ. Ἰγγλέση ὅπως ἐν αὐτῷ μορφῶνται εἰς τὴν τυπογραφικὴν τέχνην ὅσα ἐκ τῶν ὀρφανῶν ἐπιθυμοῦσι ν' ἀκολουθήσωσι τὸ ἐπάγγελμα τυπογράφου.

— Εἰς τὸ Δημοτικὸν Συμβούλιον Ἑρμουπόλεως ὑπεβλήθη ὑπὸ τοῦ δημάρχου πρότασις περὶ φωτισμοῦ τῆς πόλεως δι' ἠλεκτρικοῦ φωτός.

— Κριταὶ τοῦ Συμβουλιδείου διαγωνίσματος ἐξελέχθησαν ὑπὸ τῆς Ἰατρικῆς Ἑταιρίας οἱ καθηγηταὶ κ.κ. Ἀρεταῖος καὶ Μαγγίνας καὶ ὁ ὑφηγητὴς κ. Πανόπουλος. Τὰ ὑποβληθέντα ἔργα εἶνε 5.

— Οἱ ἐν Παρισίοις ἕλληνες σπουδασταὶ ἐπὶ ταῖς ἑορταῖς τοῦ ἐν Μομπελλιὲ Πανεπιστημίου ἀπέστειλαν ὡς ἀνάθημα ἀνάγλυφον ἐπὶ χαλκοῦ τὴν προτομὴν Κοραῆ, σπουδάσαντος ὡς γνωστὸν ἐν τῷ εἰρημένῳ πανεπιστημίῳ. Τὴν προτομὴν ἐφιλοτέχνησεν ὁ γλύπτης κ. Σῶχος, τὸ δὲ πλαίσιον ἐσχεδίασεν ὁ ἀρχιτέκτων κ. Γέλβερτ.

— Τὸ ἐν Γαλλίᾳ ὑπουργεῖον τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως ἀπέστειλεν εἰς Κρήτην τὸν ἀστρονόμον κ. Πρόβνιλ ὅπως ἐκεῖθεν ποιήσῃ τὰς ἀναγκαίας παρατηρήσεις κατὰ τὴν ἔκλειψιν τοῦ Ἡλίου ἥτις ἐγένετο τὴν παρελθοῦσαν Τρίτην. Ὁ ἀστρονόμος οὗτος ἀφίκετο εἰς Κρήτην μετὰ τριῶν ἄλλων ἐπιστημόνων.

— Ὁ ἐν Κωνσταντινουπόλει ὁμογενὴς κ. Παῦλος Στεφάνοβικ Σχυλίσσης προσέφερε 5,000 λίρας ὀθωμανικὰς πρὸς ἀνέγερσιν τοῦ παρθεναγωγείου τῆς κοινότητος Σταυροδρομίου ἐπὶ τοῦ ὑπὸ τῆς χήρας τοῦ Γεωργίου Ζαρίφη κ. Ἑλένης πρό τινος χρόνου πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον δωρηθέντος γηπέδου.

ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ

31 μαΐου. Ἐλλείψει ἀπαρτίας ἐλύθη ἡ συνεδρίασις τῆς Βουλῆς, μὴ κατορθωθείσης τῆς ψηφίσεως πολλῶν τῶν ὑπὸ τῆς κυβερνήσεως ὑποβεβλημένων νομοσχεδίων, ἐν οἷς καὶ τὸ περὶ ἑλληνικῆς ἀτμοπλοΐας καὶ τὸ περὶ διαπυλίων τελῶν.

1 Ἰουνίου. Διὰ Β. Διατάγματος ἐκηρύχθη ἡ λῆξις τῆς ἐκτάκτου συνόδου τῆς Βουλῆς.

2 Ἰουνίου. Ἡ πριγκίπισσα Σοφία ἑώρτασε τὴν ἐπέτειον τῶν γενεθλίων της, συμπληρώσασα τὸ 20 ἔτος.

5 ἰουνίου. Ὁ διάδοχος τοῦ Ῥωσσικοῦ θρόνου καὶ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ Μ. Δοὺξ Γεώργιος ἐπιχειροῦντες προσεχῶς μακρὸν πλοῦν κατὰ τὸν Ἀτλαντικὸν θὰ διέλθωσι καὶ ἐξ Ἑλλάδος καὶ θὰ διατρίψωσιν ἐπί τινας ἡμέρας ἐνταῦθα.

6 ἰουνίου. Τὴν 2αν ὥραν μετὰ μεσημβρίαν ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ θρόνου καὶ ἐνώπιον τοῦ Βασιλέως, παριστάμενων τοῦ ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῶν παρόντων βουλευτῶν καὶ ἁπάσης τῆς Αὐλῆς ἐν μεγάλῃ στολῇ, ἔδωκεν ὁ διάδοχος Κωνσταντῖνος τὸν ὅρκον τοῦ Ἀντιβασιλέως τὸν ὑπὸ τῆς Βουλῆς ψηφισθέντα. Ὁ διάδοχος ἔφερε τὴν στολὴν τοῦ ἀντισυνταγματάρχου καὶ τὸν Μεγαλόσταυρον. Μετὰ τὴν ὁρκοδοσίαν συνετάχθη τὸ πρωτόκολλον τῆς δόσεως τοῦ ὅρκου ἐπὶ τοῦ νενομισμένου ἐνσήμου χάρτου, ὑπεγράφη δὲ τοῦτο ὑπὸ τοῦ διαδόχου, τοῦ Μητροπολίτου τῶν Ὑπουργῶν καὶ πάντων τῶν παρασταθέντων κατὰ τὴν ἐπίσημον ταύτην πρᾶξιν. Τὸ ἐπίσημον τοῦτο ἔγγραφον παραληφθὲν ὑπὸ τοῦ πρωθυπουργοῦ κατετέθη εἰς τὰ ἀρχεῖα τοῦ ὑπουργικοῦ συμβουλίου.—Ἐκοινοποιήθησαν πλεῖστοι προβιβασμοὶ ἐν τῷ στρατῷ καὶ ἐν τῷ ναυτικῷ.

7 ἰουνίου. Τὴν 9ην ἑσπερινὴν ὥραν δι' ἐκτάκτου ἁμαξοστοιχίας ἀνεχώρησεν ὁ βασιλεὺς μεταβαίνων εἰς Πάτρας, ἔνθα θέλει ἐπιβιβασθῇ τῆς ἀναμενούσης αὐτὸν «Σφακτηρίας», ἀπερχόμενος εἰς Βρεντήσιον καὶ ἐκεῖθεν εἰς τὰ λουτρὰ τοῦ Αἲξ λὲ Μπαίν. Ὁ βασιλεὺς ἐκ τῶν λουτρῶν θὰ ἐπανέλθῃ κατ' εὐθεῖαν ἐνταῦθα, ἡ δὲ ἀπουσία αὐτοῦ δὲν θὰ διαρκέσῃ πλέον τοῦ μηνός. Τὸν βασιλέα εἰς τὸ ταξείδιόν του παρακολουθεῖ ὁ ὑπασπιστὴς αὐτοῦ καὶ αὐλάρχης τοῦ διαδόχου κ. Ῥάϊνεκ.

ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΑ

Ὡς ἀνταλλακτήρια ταχυδρομικὰ γραφεῖα δι' ὧν θέλει ἐκτελεῖσθαι ἡ διαμοιβὴ τῶν ταχυδρομικῶν δεμάτων μετὰ τοῦ ἐξωτερικοῦ ὡρίσθησαν τὰ ταχυδρομ. γραφεῖα Πειραιῶς, Πατρῶν καὶ Κερκύρας, ὡς ἁπλᾶ δὲ γραφεῖα, τὰ ταχυδρομ. γραφεῖα Ἀθηνῶν, Αἰγίου, Ἀργοστολίου, Ἄρτης, Βώλου, Ζακύνθου, Καλαμῶν, Κορίνθου, Λαμίας, Λαρίσης, Λευκάδος, Μεσολογγίου, Ναυπλίου, Πύργου, Σπάρτης, Σύρου, Τρικάλων, Τριπόλεως, καὶ Χαλκίδος. Ἡ διεύθυνσις τῶν Ταχυδρομείων θέλει ὁρίσῃ τὴν ἡμέραν τῆς ἐνάρξεως τῆς ὑπηρεσίας τῶν ἐξωτερικῶν δεμάτων εἰς τὰ ἄνω γραφεῖα.

Digitized by Google

ΝΕΑ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ

Ἐκ τῆς νεωτέρας ἱστορίας μας, Ἰωάννης Κωλέττης, μελέτη ἀναγνωσθεῖσα ἐν Συλλόγῳ Παρνασσῷ τῇ 10 μαρτίου ἐ. ἔ. ὑπὸ *Δημητρίου Ε. Ἠλιοπούλου* δικηγόρου. Ἐν Ἀθήναις ἐκ τῆς τυπογραφίας τῆς Β. Αὐλῆς Ν. Γ. Ἰγγλέση. 1890 8ον σ 53.

Révue des études grecques, publication trimestrielle de l' Association pour l' encouragement des études grecques. Tome III, N.9. Janvier—Mars 1890. Paris, Ernest Leroux, Editeur. 8ον σ. 1—124 [Table des Matières: D. Bikélas · Le Marquis de Queux de Saint Hillaire—Alf. Croiset: Simonide de Ceos — Sal. Reinach: Inscriptions inédites d' Asie Mineure, recueillies par le capitaine Callier (1830-1834)—Th. Reinach: Le collectivisme des grecs de Lipari—Chronique—Bibliographie].

Σταματίου Δ. Βάλβη: **Φιλολογικὰ μελετήματα.** (Τὸ ἀρχαῖον περὶ Ἰβύκου διήγημα.— Περὶ τῆς οἰκίας τοῦ Σωκράτους.- Περὶ μεταφράσεως ποιητῶν. — Περὶ τριῶν στίχων τοῦ Δάντου. — Περὶ τοῦ διστίχου τοῦ ἥρωος Ἀθανασίου Διάκου.— Τὸ Χάνι τῆς Γραβιᾶς τοῦ Ζαλοκώστα). Ἐκδοθέντα ὑπὸ Ἀναστασίου Κοντογόνη. Ἐν Ἀθήναις ἐκ τοῦ χρωμοτυπογραφείου Α. Κοντογόνη, 1890. 8ον σ. 84. Τιμ. δρ. 2.

ΤΑ ΕΡΓΑ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ

Κατὰ τὰς δύο τελευταίας βουλευτικὰς συνόδους ἤτοι τὴν Δ' τακτικὴν καὶ τὴν ἐσχάτως λήξασαν ἔκτακτον ἐπεψηφίσθησαν ἐν συνόλῳ 87 νομοσχέδια ἅτινα κατέστησαν νόμοι τοῦ κράτους, ἤτοι 31 κατὰ τὴ τακτικὴν καὶ 56 κατὰ τὴν ἔκτακτον. Τούτων πολλὰ εἶνε τῆς τρεχούσης ὑπηρεσίας, χορηγίαι πιστώσεων κλπ. Ἄξια δὲ λόγου εἶνε τὰ ἑξῆς:

Τῆς τακτικῆς συνόδου.

Περὶ οἰνοπνευματοποιείων Α' καὶ Β' κατηγορίας.

Περὶ φορολογίας τοῦ εἰς τὴν ἀλλοδαπὴν ἐξαγομένου οἴνου.

Περὶ καταργήσεως ἐγγείου φόρου ἐπὶ τῶν ξηρῶν σύκων κατὰ τὴν διὰ θαλάσσης μεταφοράν.

Περὶ τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως διατάξεων τοῦ νόμου περὶ Χαρτοσήμου.

Περὶ κυρώσεως συμβάσεως περὶ κατασκευῆς καὶ ἐκμεταλλεύσεως τῆς σιδηροδρομικῆς γραμμῆς ἀπὸ Καρυταίνης διὰ Μεγαλοπόλεως εἰς Λεοντάριον.

Περὶ κυρώσεως συμβάσεως περὶ τῆς ἐκμεταλλεύσεως σιδηροδρομικῆς γραμμῆς Μεσολογγίου Ἀγρινίου καὶ περὶ τῆς κατασκευῆς καὶ ἐκμεταλλεύσεως τῆς σιδηροδρομικῆς γραμμῆς Μεσολογγίου Κρυονερίου.

Τῆς ἐκτάκτου Συνόδου.

Περὶ ἀδείας πρὸς ἀναγνώρισιν ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως τῆς ὑπὸ τῆς διεθνοῦς ἑταιρίας τῆς θαλασσίας διώρυγος τῆς Κορίνθου ἐκχωρήσεως πάντων τῶν δικαιωμάτων καὶ πασῶν τῶν ὑποχρεώσεων αὐτῆς εἰς ἑλληνικὴν ἀνώνυμον ἑταιρίαν.

Περὶ κυρώσεως τῆς μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ τοῦ Βασιλείου τῆς Μεγάλης Βρεττανίας καὶ Ἰρλανδίας δασμολογικῆς συμφωνίας (περὶ σταφίδος).

Περὶ ὁρκωμοσίας τοῦ Ἀντιβασιλέως.

Περὶ Ἀντιβασιλείας ἢ διαχειρίσεως τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας ἐν ἐνδεχομένῃ ἐκτὸς τοῦ Κράτους ἀποδημίᾳ τοῦ Βασιλέως κατὰ τὸ ἔτος 1890.

Περὶ καταργήσεως τοῦ ἄρθρου 17 τοῦ νόμου ΑΦΛΓ' τῆς 28 Μαΐου 1887 καὶ τροποποιήσεως πινάκων προσηρτημένων εἰς τὸν αὐτὸν νόμον.

Περὶ ὁρισμοῦ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν πλοιάρχων τῶν ἀντιπλοιάρχων, τῶν λογιστῶν, τῶν ὑποναυπηγῶν καὶ τῶν μηχανικῶν α' τάξεως.

Περὶ ἐγκρίσεως συμβάσεως περὶ κατασκευῆς καὶ ἐκμεταλλεύσεως τῶν σιδηροδρομικῶν γραμμῶν ἀπὸ Πύργου εἰς Πύλον διὰ Κυπαρισσίας, μετὰ διακλαδώσεως μέχρι Μελιγαλᾶ καὶ ἀπὸ Λεονταρίου εἰς Ξηρόκαμπον διὰ Σπάρτης.

Περὶ κυρώσεως συμβάσεως περὶ κατασκευῆς καὶ ἐκμεταλλεύσεως τῆς σιδηροδρομικῆς γραμμῆς ἀπὸ Πύργου εἰς Ὀλυμπίαν καὶ περὶ τῆς ὑπὸ αἵρεσιν παραχωρήσεως τῆς σιδηροδρομικῆς γραμμῆς ἀπὸ Ὀλυμπίας εἰς Ἡραίαν.

Περὶ ἀδείας πρὸς κατασκευὴν σιδηροδρομικῆς γραμμῆς ἀπὸ Καλαβρύτων εἰς Τρίπολιν.

Περὶ κυρώσεως συμβάσεως περὶ κατασκευῆς καὶ ἐκμεταλλεύσεως τῆς σιδηροδρομικῆς γραμμῆς ἀπὸ Ὀλυμπίας εἰς Καρύταιναν.

Περὶ κυρώσεως συμβάσεως περὶ κατασκευῆς καὶ ἐκμεταλλεύσεως σιδηροδρομικῆς γραμμῆς ἀπὸ Ξηροκάμπης εἰς Γύθειον.

Περὶ κυρώσεως συμβάσεως περὶ κατασκευῆς καὶ ἐκμεταλλεύσεως σιδηροδρόμου ἰαματικῶν ὑδάτων Κυλλήνης.

Περὶ κυρώσεως συμβάσεως περὶ παραχωρήσεως ἰαματικῶν ὑδάτων Κυλλήνης.

Περὶ χορηγήσεως ἐκτάκτου πιστώσεως ἐπὶ τοῦ εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν ὑπουργείου τῆς χρήσεως τοῦ 1890 ἐκ δραχ. 450 000 πρὸς κατασκευὴν καταστημάτων λουτρῶν ἐν Μεθάνοις καὶ Ὑπάτῃ καὶ περὶ δανείου πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπόν.

Περὶ ἐγγυήσεως τοῦ Κράτους εἰς ἐνυπόθηκα δάνεια γεωργοκτηματιῶν.

Περὶ διαθέσεως τῆς Ναξίας σμύριδος.

Περὶ ἐκτελέσεως ὑδραυλικῶν ἔργων ἐν τῷ χειμάρρῳ Νέδοντι.

Περὶ ἀδείας πρὸς κατασκευὴν σιδηροδρομικῆς γραμμῆς, ἀπὸ Ἑρμουπόλεως εἰς Ποσειδωνίαν.

Περὶ ὑδραυλικῶν ἔργων ἐν Λαρίσῃ.

Περὶ ὑποθήκης πλοίων.

Περὶ ἀναστελλομένης εἰσπράξεως φόρων ἀροτριώντων κτηνῶν τοῦ 1890 ἐν τῷ νομῷ Λαρίσης.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Συνδρομητῇ Χ. Βῶλον. Καὶ σεῖς ὅπως ὅλοι οἱ συνδρομηταὶ τῆς «Ἑστίας» ὁσάκις δὲν λαμβάνετε φύλλον ἀποτείνεσθε πρὸς τὴν Διεύθυνσιν ἀποδίδοντες ἑκάστοτε εἰς ταύτην καὶ μόνην τὴν εὐθύνην τῆς παραλείψεως καὶ ἐλέγχοντες τὴν ἀταξίαν τῆς διεκπεραιώσεως. Ἀνάγκη λοιπὸν νὰ καταστῇ γνωστὸν εἰς ὑμᾶς καὶ πάντας αὐτοὺς ὅτι ὡς εἶνε κανονισμένα τὰ τῆς ἀποστολῆς, εἶνε ἂν ὄχι ἀδύνατον ἀλλὰ δυσκολώτατον νὰ συμβῇ τοιαύτη παράλειψις. Τὰ φύλλα λοιπὸν χάνονται ἢ ἐν τῷ ταχυδρομείῳ ἢ καὶ ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ λαμβάνοντος πρὶν περιέλθωσιν εἰς χεῖρας αὐτοῦ.

κ. Μ. Σ Δ. Ἀθήνας. Οἱ στίχοι σας δὲν εἶνε διὰ τὴν *Ἑστίαν*.

Καρδιοτσακισμένη, Κ)πολιν. Παιδαριῶδες στιχοπλόκημα χωρὶς νόημα, χωρὶς μέτρον καὶ μὲ ὁμοιοκαταληξίας αἱ ὁποῖαι ἠμποροῦν νὰ ἐνοχλήσουν καὶ κωφόν.

κ. ΑΘ. Μ. Γκ. Ἰωάννινα. Εὐχαρίστως θὰ ἀπεστέλλομεν τὰ ζητούμενα βιβλία, ἀλλ' εἶνε ταῦτα ἐντελῶς ἐξηντλημένα.

κ. Ι. Χ. Σαλαμῖνα. Ἀκατάλληλα

κ Ε. Κ. Ν. Γιούργεβον. Συγγνώμην διὰ τὸ λάθος τῆς διεκπεραιώσεως.

κ. Ι. Π. Δ. Αἴγιον. Ἐστάλη ἐκ νέου.

Digitized by Google

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΝ

7 ΙΟΥΝΙΟΥ 1890

	Ἀγορ. Δρ.	Λ.	Πωλ. Δρ.	Λ.
ΟΜΟΛΟΓΙΑ ΕΘΝΙΚΩΝ ΔΑΝΕΙΩΝ				
Τῶν 26,000,000 πρὸς 5 %	510	—	512	—
» 120,000,000 » 5 %	591	—	598	—
» 170,000,000 » 5 %	591	—	596	—
» 135,000,000 » 5 %	490	—	498	—
» 30,000,000 » 5 %	—	—	—	—
» 125,000,000 » 4 %	—	—	—	—
Κτηματ. ὁμολ. ἐθν. τραπέζης 60,000,000 μετὰ λαχείου	541	—	542	—
ΜΕΤΟΧΑΙ ΤΡΑΠΕΖΩΝ				
Ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος....	4540	—	4540	—
Γενικὴ Πιστωτικὴ Τράπεζα......	278	—	279	—
Τράπεζα Βιομηχαν. Πίστεως.....	92	50	93	—
Τράπεζα Ἠπειροθεσσαλίας.......	—	—	—	—
ΜΕΤΟΧΑΙ ΕΤΑΙΡΙΩΝ				
Μεταλλουργείων Λαυρίου........	177	—	177	50
Σιδηροδρ. Ἀθηνῶν - Πειραιῶς.....	428	—	430	—
Σιδηροδρ. Πύργου - Κατακώλου....	—	—	—	—
Σιδηροδρ. Πελοποννήσου........	195	—	196	—
Σιδηροδρ. Θεσσαλίας..........	135	—	136	—
Ἀνων. ἑταιρίας ὁ «Ἑρμῆς»......	67	—	70	—
Ἑλλην. Πυριτιδοποιείου........	76	—	80	—
Φωταερίου Ἀθηνῶν:...........	—	—	—	—
Δημοσ. καὶ δημοτ. ἔργων.......	127	—	128	—
ΝΟΜΙΣΜΑΤΑ				
Εἰκοσάφραγκον................	24	78	24	80
Λίρα ὀθωμανική..............	28	17	28	19
Λίρα ἀγγλική................	30	79	30	99
ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΑ				
Τρίμηνον Ἀγγλίας............	30	60	30	90
Τρίμηνον Γαλλίας............	122	—	122	75
Ὄψεως Ἀγγλίας..............	31	—	31	10
Ὄψεως Γαλλίας..............	123	—	123	75

ΠΑΙΓΝΙΑ

Β' ΤΡΙΜΗΝΙΑ 1890

41. — **Αἴνιγμα.**

Ὅσον μεγάλον κι' ἂν μὲ 'δῆτε,
Πάλιν μικρὸν θὰ νὰ με 'πῆτε.

Μῆτσος ... Πυθία

42. — **Κυβόλεξον.**

Β	+	+	+
+	Μ	+	+
+	+	Φ	+
+	+	+	Σ

Πατρῶν ... Καῖσαρ

43. — **Γρῖφος.**

Ὅσοι γρ ΜΕΛΙ + + + + μένω + + + +

Ἀργοστολίου ... Ἠλ. Προκόπης

44. — **Ἱστορικὴ ἐρώτησις.**

Ποῖα εἶνε τὰ τέσσαρα περίφημα ἐμβλήματα καὶ ῥητὰ τῆς Μαρίας τῶν Μεδίκων, καὶ κατὰ τίνας περιστάσεις τῆς ζωῆς της ἔλαβεν ἕκαστον ἐξ αὐτῶν.

Φιλίστωρ

ΛΥΣΕΙΣ

29. — **Ἐρώτησις.**

Ὁ Αἰλιανὸς περὶ τῶν περιστερῶν (Ποικ. Ἱστορ. Α',ιε'.)

30. — **Ἀστήρ.**

Α
Δ Ρ
Α Ρ Η
Α Σ Τ Ο Σ
Σ Ο Ι
Α Σ
Σ

Ὑπάρχουσι δὲ καὶ ἄλλαι λύσεις.

31. — **Γρῖφος.**

Ἡ πατρὶς ὑπὲρ πᾶν ἐστιν ἱερά.

32. — **Αἴνιγμα.**

Οἶνος — ὄνος.

ΛΥΤΑΙ

Ἀθηνῶν: Ν. Μιχαηλίδης (3)—Νίκανδρος (6)—Πυθία (4) — Ἐμπεδοκλῆς (6)—Μῆτσος (6) — Σίμων ὁ Κυρηναῖος (7) — Σ. Β. Ρ. (1) — Βέλος (7).
Αἰγίου: Μικρὸς φίλος (6) — Τρία Α (4) — Ι.Π. Διαμαντόπουλος (1).
Ἀργοστολίου Θ. Α. Μομφερράτος (7) Ἠλ. Προκόπης (6) Αἶνος (7).
Σύρου: Παρ. Μακρόπουλος (4).
Πατρῶν: Κ. Γ. Ἀνδροῦσσος (6), Καῖσαρ (3).
Κερκύρας: Πύρρος (3).
Κ/πόλεως: Θ. Κ Χρ. (1).
Ἰθάκης: Κ. Ν. Π. (4).
Βερδιάνσκας: Π. Μ. καὶ Γ. Μ. (2).
Μελιτουπόλεως: Α. Α. Καρ. (1).
Ἰρλανδίας: Νηλίδης (1)
Μακρυνίτσας: Γ. Ἐλαφρόπουλος (1).
Μομπελλιέ: A. Calderon (1).

ΑΝΩ ΚΑΤΩ
ΑΝΩ ΚΑΤΩ
ΑΝΩ ΚΑΤΩ
ΑΝΩ ΚΑΤΩ
ΑΝΩ ΚΑΤΩ
ΑΝΩ ΚΑΤΩ

"LA NEW YORK,,
Η ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ
ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙ ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑ
ΙΔΡΥΘΕΙΣΑ ΤΩι 1845
ΕΓΓΥΗΤΙΚΟΝ ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ
ΟΛΟΚΛΗΡΟΝ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΜΕΝΟΝ ΤΗ 1 ΙΑΝΟΥΑΡ. 1885
ΦΡ 544.000.000 ΦΡ
ΑΜΟΙΒΑΙΑ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΔΙ' ΩΡΙΣΜΕΝΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΤΡΩΝ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ
Οἱ ἀσφαλιζόμενοι εἶνε οἱ μόνοι ἰδιοκτῆται τοῦ ἐγγυητικοῦ κεφαλαίου καὶ τῶν κερδῶν.
ΠΡΟΙΚΟΔΟΤΗΣΙΣ ΤΕΚΝΩΝ
Ἐξασφάλισις κεφαλαίου ἢ ἐτησίου εἰσοδήματος μετὰ 10, 15 ἢ 20 ἔτη.
Γενικὸς ἀντιπρόσωπος ἐν Ἀθήναις
Δ. Γ. ΜΑΚΚΑΣ
Γραφεῖον παρὰ τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1890 - 2189

Digitized by Google

5

493

Περίοδος δευτέρα

ΕΝ ΤΩι ΕΣΩΤΕΡΙΚΩι
Συνδρομη Εξαμηνος Δρ. 8
Συνδρομη Ετησια Δρ. 15
Τιμη Φυλλου Λεπ. 30
ΑΙ ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑΙ

ΕΣΤΙΑ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΗ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΙΔΡΥΘΕΝ ΤΩι 1876
Βραβευθὲν ὑπὸ τοῦ ἐν Παρισίοις Συλλόγου πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν ἑλλ. σπουδῶν, ἀξιωθὲν ἀργυροῦ μεταλλίου ἐν τῇ ἐκθέσει τῆς Δ' Ὀλυμπιάδος καὶ χαλκοῦ ἐν τῇ Παγκοσμίῳ Ἐκθέσει τοῦ 1889.

ΕΝ ΤΩι ΕΞΩΤΕΡΙΚΩι
Συνδρομη Εξαμηνος Φρ. 10
Συνδρομη Ετησια Φρ. 20
Τιμη Φυλλου Λεπ. 40
ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

1890—Τόμος Α', ἀριθ. 24. | ΕΚΔΟΤΑΙ Ν. Γ. ΠΟΛΙΤΗΣ ΚΑΙ Γ. ΔΡΟΣΙΝΗΣ | Ἀθῆναι, 17 Ἰουνίου.

FOREIGN PERIODICAL L:UBR

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ: (Ἐν τῷ φύλλῳ) ΜΑΡΙΑ Η ΠΕΝΤΑΓΙΩΤΙΣΣΑ ποίημα ὑπὸ Κωστῆ Παλαμᾶ.— Η ΛΥΓΕΡΗ ὑπὸ Ἀνδρέα Καρκαβίτσα. — ΟΥΡΑΝΙΑ ὑπὸ Κ. Φλαμμαριόν. — Η ΣΩΜΑΤΙΚΗ ΑΓΩΓΗ ΕΝ ΓΑΛΛΙΑ. — Η ΠΡΩΤΗ ΠΑΡΑΣΤΑΣΙΣ ΤΟΥ ΕΡΝΑΝΗ. — ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΑ: ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΙΤΣΟΣ. — ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ: *Ἀνάλεκτα*, *Χρονικά*, *Αἱ εἰκόνες*, *Ἐδῶ κ' ἐκεῖ*, *Τρεῖς γνῶμαι καθ' ἑβδομάδα*, *Μία συμβουλὴ καθ' ἑβδομάδα*. — (Ἐν τῷ παραρτήματι) — ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ. — ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑΙ ΚΑΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑΙ ΕΙΔΗΣΕΙΣ. — ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ. — ΝΕΑ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ. — ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΡΓΑ. — ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ. — ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΝ. — ΠΑΙΓΝΙΑ.

ΕΙΚΟΝΕΣ: ΦΥΛΑΚΙΣΜΕΝΟΣ εἰκὼν Πράουε Χένιγκζεν. — ΔΥΟ ΠΕΙΝΑΣΜΕΝΟΙ εἰκὼν Ἔϊσμονδ. — ΦΡΑΓΚΙΣΚΟΣ ΚΡΙΣΠΗΣ. — ΔΥΟ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑ ΚΟΣΜΗΜΑΤΑ.

Λῃγούσης τὴν 30 ἰουνίου τῆς α' ἑξαμηνίας τοῦ 1890 παρακαλοῦνται ὅσοι ἐκ τῶν συνδρομητῶν τῆς Ἑστίας ἐπλήρωσαν τὴν συνδρομὴν μόνης τῆς ἑξαμηνίας ταύτης νὰ καταβάλωσιν ἐγκαίρως καὶ τὴν συνδρομὴν τῆς β' ἑξαμηνίας, ὅπως μὴ ἐπέλθῃ διακοπὴ τῆς πρὸς αὐτοὺς ἀποστολῆς τοῦ φύλλου.

ΑΝΩ ΚΑΤΩ

ΑΝΩ ΚΑΤΩ

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

ΕΞΕΔΟΘΗ ΑΡΤΙ

ΤΟ ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΗΣ ΥΓΕΙΑΣ

Ὑπὸ Θ. Χ. ΦΛΩΡΑ, ἰατροῦ.

ΠΡΑΚΤΙΚΟΣ ΟΔΗΓΟΣ ΥΓΕΙΑΣ, ΕΥΖΩΪΑΣ ΚΑΙ ΜΑΚΡΟΒΙΟΤΗΤΟΣ

ΚΑΤΑ ΤΡΟΠΟΝ ΤΕΡΠΝΟΝ ΚΑΙ ΚΑΤΑΛΗΠΤΟΝ ΕΙΣ ΠΑΝΤΑΣ

Τιμᾶται δρ. 1 ἐν Ἀθήναις, δρ. 1,25 ἐν ταῖς Ἐπαρχίαις, φρ. 1,25 ἐν τῷ Ἐξωτερικῷ.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ. Σκοπὸς καὶ διαίρεσις τῆς Ὑγιεινῆς.

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

Ἀήρ, φῶς καὶ θερμότης. Συστατικὰ τοῦ ἀέρος—Ἀτμοὶ—Ὑγρόμετρον. Ἀναπνοή. Θερμοκρασία τοῦ ἀέρος. Θερμότης τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος. Ἀκτινοβολία—Ἀγωγὴ—Ἐξάτμισις. Ὑγρασία τοῦ ἀέρος. Ἡλίασις. Ἀποψύξεις — κρυολογήματα. Φῶς. Ἐπενέργειαι τοῦ φωτός.

Τὸ ἔδαφος καὶ τὸ ὕδωρ. Ἰδιότητες τοῦ ἐδάφους. Ὑπόγαιον ὕδωρ. Τὰ μιάσματα. Μέσα ἀπολυμαντικὰ τοῦ ἐδάφους. Περὶ ποσίμου ὕδατος. Στοιχεῖα αὐτοῦ. Τὸ πηγαῖον ὕδωρ. Τὸ ὕδωρ τῆς βροχῆς. Τὸ ὕδωρ τῶν ποταμῶν. Μέσα πρὸς καθαρισμὸν τοῦ ὕδατος.

Τὸ κλῖμα. Παράγοντες τοῦ κλίματος. Ἐπενέργεια αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ἄνθρωπον. Περὶ ἐγκιλματισμοῦ.

Ὁ Οἶκος. Σκοπὸς τοῦ οἴκου. Θέσις τοῦ οἴκου καὶ οἰκοδομικὴ ὕλη. Διαίρεσις τοῦ οἰκήματος. Ἰδιότητες τῶν τοίχων. Ὑγραὶ κατοικίαι. Ἀερισμὸς τῶν δωματίων. Μέθοδοι πρὸς τεχνικὸν ἀερισμὸν τῶν οἰκοδομῶν. Θέρμανσις τῶν οἴκων. Περὶ θερμαστρῶν. Οἱ κοιτῶνες. Περὶ φωτισμοῦ. Οἱ ἀπόπατοι. Μέσα πρὸς ἀπολύμανσιν τῶν ἀποπάτων.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

Περὶ θρέψεως καὶ τροφῶν. Ἡ κατανάλωσις τῆς οὐσίας παράγει τὴν ἐργασίαν. Στοιχεῖα τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος. Ἐκκριτικαὶ ὗλαι. Σκοπὸς καὶ στοιχεῖα τῶν τροφῶν. Λεύκωμα, λῖπος, ὑδρανθρακικαὶ οὐσίαι. Ἀνόργανοι οὐσίαι. Ὀρεκτικά. Τὸ ποσὸν τῆς τροφῆς.—Τὸ γάλα. Συστατικὰ τοῦ γάλακτος. Εἴδη αὐτοῦ. Τὸ κρέας. Ποιὸν καὶ εἶδος τοῦ κρέατος. Τρόπος παρασκευῆς αὐτοῦ. Τὰ ᾠά. Συστατικὰ αὐτῶν. Ὁ ἄρτος. Συστατικὰ τῶν δημητριακῶν καρπῶν. Τὸ ἄλευρον. Παρασκευὴ τοῦ ἄρτου. Γλυκίσματα.—Τὰ ὄσπρια. Τὰ γεώμηλα καὶ ἡ ὄρυζα. Τὰ λαχανικά. Αἱ ὀπῶραι. Ἡ ζάχαρις.—Ὁ ζωμὸς τοῦ κρέατος. Τὸ ἐκχύλισμα τοῦ Liepig. Τὰ ἀρτύματα τὰ πνευματώδη ποτά. Ὁ καφὲς καὶ τὸ τέϊον. Ὁ καπνός.

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟΝ

Περὶ τῆς ἐπιμελείας τοῦ σώματος ἐν γένει. Ἄσκησις τῶν δυνάμεων. Περὶ ἐγκρατείας καὶ σωφροσύνης. Περὶ ἐργασίας καὶ ἀναπαύσεως.

Ὑγιεινὴ τῶν πεπτικῶν ὀργάνων. Περὶ τοῦ σκοποῦ τῆς πέψεως. Ἡ ἐγκράτεια. Βλάβη ἐκ τῶν πνευματωδῶν ποτῶν. Περὶ πολυποσίας. Ὁ χρόνος τοῦ φαγητοῦ. Ἐπιμέλεια τῶν ὀδόντων.

Ὑγιεινὴ τῶν ἀναπνευστικῶν ὀργάνων. Ἐπιμέλεια τῆς ἀναπνοῆς. Τρόπος τῆς ἀναπνοῆς παρὰ τοῖς παιδίοις. Ἐπιμέλεια τῆς ῥινός.

Ὑγιεινὴ τῶν ὀργάνων τῆς κυκλοφορίας τοῦ αἵματος.

Ὑγιεινὴ τοῦ δέρματος *Ἐνδύματα καὶ λουτρά.* Καθήκοντα τοῦ δέρματος. Σκοπὸς τῶν ἐνδυμάτων. Ἰ-

Digitized by Google

διότητες αὐτῶν. Ἡ ἐνδυμασία τῶν παιδίων. Περὶ στηθοδέσμου καὶ ὑποδημάτων. Ἡ κλίνη. Κίνδυνοι ἐκ τῶν ἐνδυμάτων. Ἡ καθαριότης τοῦ δέρματος. Περὶ λουτρῶν. Τὰ χλιαρὰ λουτρά. Τὰ λουτρὰ τῆς θαλάσσης. Τὰ ῥωσσικὰ καὶ τουρκικὰ λουτρά. Περὶ τῶν ἰαματικῶν λουτρῶν.

Ὑγιεινὴ τῶν κινητικῶν καὶ αἰσθητηρίων ὀργάνων. Γυμναστική. Ὠφέλεια αὐτῆς. Ἐπιμέλεια τῶν ὀφθαλμῶν.

Ὑγιεινὴ τῆς βρεφικῆς καὶ παιδικῆς ἡλικίας. Θνησιμότης τῶν βρεφῶν. Αἴτια αὐτῆς. Τροφὴ τῶν βρεφῶν. Τὸ μητρικὸν γάλα. Τὸ γάλα τῆς τροφοῦ. Ὁ ἀπογαλακτισμός. Τεχνητὴ θρέψις τῶν βρεφῶν. Περιπάτησις τῶν βρεφῶν. Λουτρά. Ἐπιρροὴ τῆς σχολῆς ἐπὶ τοῦ παιδικοῦ ὀργανισμοῦ. Σχολικαὶ ἀσθένεια. Σχολίωσις. Μυωπία. Φθίσις. Κεφαλαλγία καὶ ἐπίσταξις. Φρενοβλάβειαι τῶν μαθητῶν.

ΜΕΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟΝ

Αἴτια, φύσις καὶ διάδοσις τῶν ἀσθενειῶν, προφυλακτικὰ ἀπ' αὐτῶν μέσα. Ἔννοια τῆς ἀσθενείας καθόλου.—Τί ἐστι ζωή. Τρόποι ἐκδηλώσεως τῶν ἀσθενειῶν. Αἴτια τῶν ἀσθενειῶν. Μηχανικὰ αἴτια. Χημικὰ αἴτια. Περὶ μικροβίων. Ἐνδογενῆ μικρόβια. Σύφιλις, ἰλαρά, σκαρλατίνα, εὐφλογία, ἐρυσίπελας, διφθερῖτις, φυματίωσις κτλ. Προφυλακτικὰ μέσα. Ὁ ἐμβολιασμός. —Ἐξωγενῆ μικρόβια. Διαλείπων πυρετός, τῦφος, χολέρα. κτλ.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

Α' Αἱ ἀσθένειαι τοῦ φθινοπώρου.—Β' Τὸ χαρδιοχτύπι.—Γ' Ἔγειρε καὶ περιπάτει.

ΕΘΝΙΚΗ ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

Ἡ πρώτη παραγγελία πρωτοτύπων εἰκόνων ἐξετελέσθη ἤδη ἐν Γερμανίᾳ, ἡ δὲ δημοσίευσις αὐτῶν ἄρχεται ἀπὸ τοῦ προσεχοῦς μηνός. Περὶ τῆς καλλιτεχνικῆς ἐκτελέσεως τῶν πλακῶν ἐγγυᾶται ἡ φήμη τοῦ ἐργαστηρίου ἐν ᾧ ἐφιλοτεχνήθησαν, θὰ κρίνωσι δὲ αὐτοὶ οἱ ἀναγνῶσται τῆς Ἑστίας ἐκ τῶν πρώτων ὑποδειγμάτων μετά τινας ἡμέρας. Ἡ πρώτη αὐτὴ σειρὰ περιλαμβάνει ἀπόψεις πόλεων, ἀρχαῖα μνημεῖα, τοποθεσίας ἐξόχους διὰ τὸ φυσικὸν κάλλος, κειμήλια τέχνης κλπ. Ἐγένετο δὲ ἤδη δευτέρα παραγγελία περιλαμβάνουσα καὶ ἄλλα ποικιλώτερα, ἤτοι προσωπογραφίας, σκηνὰς ἐθνικοῦ βίου, ἐθνικὰ ἱδρύματα, φιλανθρωπικὰ καταστήματα κλπ. Ἐπὶ τούτῳ εὐχαριστοῦντες ἐκείνους οἵτινες μετὰ προθυμίας πολλῆς ἀπέστειλαν ἤδη φωτογραφικὰς εἰκόνας ἀξιολόγους πρὸς δημοσίευσιν καὶ πλουτισμὸν τῆς ἐθνικῆς ταύτης πινακοθήκης, ἐπαναλαμβάνομεν τὴν πρὸς τοὺς ἁπανταχοῦ συνδρομητὰς καὶ φίλους τῆς Ἑστίας παράκλησιν, ἵνα οἱ ἔχοντες φωτογραφικὰς εἰκόνας καταλλήλους πρὸς δημοσίευσιν ἢ δυνάμενοι νὰ παράγωσιν ἰδίας τοιαύτας διὰ τῆς τόσον γενικευθείσης ἤδη χρήσεως τῶν φωτογραφικῶν μηχανῶν ἀποστείλωσιν ἀντίτυπα πρὸς ἡμᾶς.

Αἱ ἀποστελλόμεναι φωτογραφίαι ἀνάγκη νὰ συνοδεύωνται ὑπὸ σημειώσεως μακρᾶς ἢ συντόμου ἐπεξηγούσης σαφῶς τὰ εἰκονιζόμενα. Ἐκ τούτων ὅσαι κρίνονται ἄξιαι δημοσιεύσεως θ' ἀποστέλλωνται πρὸς περαιτέρω ἐπεξεργασίαν εἰς καλλιτεχνικὸν ἐργαστήριον ἐν Γερμανίᾳ μεθ' οὗ ἡ διεύθυνσις τῆς Ἑστίας συνῆψεν ἰδίαν ἐπὶ τούτῳ σύμβασιν. Δημοσιευόμεναι δὲ θὰ φέρωσι τὸ ὄνομα τοῦ φωτογραφήσαντος ἢ τοῦ ἐπιστείλαντος αὐτάς.

Δημοσιευόμεναι ἢ μὴ δημοσιευόμεναι αἱ εἰκόνες ἀποδίδονται εἰς τοὺς ἀποστολεῖς, τοὺς δηλοῦντας τοιαύτην ἐπιθυμίαν, ἀλλ' ἡ διεύθυνσις τῆς Ἑστίας οὐδεμίαν ἀναλαμβάνει εὐθύνην περὶ ἐνδεχομένης φθορᾶς αὐτῶν κατὰ τὴν ταχυδρομικὴν μεταδίβασιν. Πλὴν τῶν φωτογραφικῶν εἰκόνων γίνονται δεκτὰ πρὸς δημοσίευσιν ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς ὅροις καὶ σχεδιάσματα, ἰχνογραφήματα, ἄλλα παντοειδῆ ἀπεικονίσματα πολύχρωμα ἢ μή, ἐντελῶς ἐξειργασμένα καὶ σχέσιν ἔχοντα πρὸς τὴν ἑλληνικὴν φύσιν, τὴν ἐθνικὴν ἱστορίαν ἢ τὰ τοπικὰ ἤθη καὶ ἔθιμα.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ

Ἀνηγγέλθη κατ' αὐτὰς τηλεγραφικῶς ἐκ Καλαμῶν ὅτι ἐν τῷ χωρίῳ Γαρδικίῳ τοῦ δήμου Ἀμφείας τῆς Μεσσηνίας ἀνευρέθη ὑπό τινα βράχον σωρὸς ἀρχαίων νομισμάτων μεγάλης ἀξίας. Ὁ εὑρὼν αὐτὰ εἶνε χωρικός τις, Γεώργιος Βαρβίλης καλούμενος, ἐκ τῆς χαρᾶς του δὲ μὴ δυνηθεὶς ν' ἀποκρύψῃ τὸ μυστικὸν ἀνήγγειλε τὸ γεγονὸς εἰς τοὺς συγγενεῖς του, ἐκ τούτων δὲ διεδόθη ἡ εἴδησις εἰς ὅλον τὸ χωρίον. Ὁ ἐν Καλάμαις εἰσαγγελεὺς μαθὼν ταύτην ἀνεχώρησε ἐκεῖθεν πρὸς κατάσχεσιν τῶν νομισμάτων, τῶν ὁποίων εἶνε ἄγνωστος ἡ ἀξία ὑπὸ ἀρχαιολογικὴν ἔποψιν. Ἀλλ' ὁ εὑρὼν τὸν θησαυρὸν χωρικὸς κρύπτεται ἤδη, μόνον δὲ ὅταν συλληφθῇ θέλει γνωσθῇ τίνι τρόπῳ εὑρέθη ὁ σωρὸς τῶν νομισμάτων τούτων, εἰς ποῖον μέρος καὶ ποίας ἀξίας εἶνε ταῦτα. Τὰ κατασχεθέντα συμποσοῦνται εἰς 461 ἀργυρᾶ νομίσματα, ἅπερ εὑρέθησαν ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ ἄνω χωρικοῦ.

— Μετεκομίσθη ἐνταῦθα, ἐκ Πατρῶν ἡ αὐτόθι καὶ ἐν τῷ κτήματι Ρετηνιώτου εὑρεθεῖσα πρό τινος σαρκοφάγος, ἐπίσης μετεκομίσθη καὶ ἡ πρὸ τοῦ ἐν Πάτραις δημαρχείου ἀπὸ πολλοῦ χρόνου εὑρισκομένη σαρκοφάγος. Ἀμφότεραι αἱ σαρκοφάγοι αὗται κατετέθησαν ἐν τῷ Ἐθνικῷ μουσείῳ.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑΙ ΚΑΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑΙ

Τὴν παρελθοῦσαν Κυριακὴν ἀνεγνώσθη ἐν μιᾷ τῶν αἰθουσῶν τοῦ Ζαππείου μεγάρου ἡ ἔκθεσις τῆς αγωνοδίκου ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ Φιλαδελφείου ποιητικοῦ ἀγῶνος. Ἡ ἐπιτροπὴ ἀποτελουμένη ἐκ τῶν κ. κ. Ε. Ροΐδου, Α Προβελεγγίου καὶ Ν. Γ. Πολίτου ἔκρινεν ὡς τὰ ἄριστα ἔργα ἐκ τῶν ὑποβληθέντων 37 δύο ποιητικὰς συλλογάς: «Τὰ μάτια τῆς ψυχῆς μου» καὶ τὰ «Ἐρείπια», εἰς ταύτας δ' ἀπένειμε διχάσασα τὸ γέρας. Ἀποσφραγισθέντων ἐν τέλει τῶν δελτίων ἐγνώσθη ὅτι ποιητὴς τῆς μὲν πρώτης συλλογῆς εἶνε ὁ κ. Κωστῆς Παλαμᾶς τῆς δὲ δευτέρας ὁ κ. Ἰωάννης Πολέμης. Ἐκ τῶν λοιπῶν ἔργων ἐπῃνέθησαν τὰ «Ἀγροτικὰ» ποιηθέντα ὑπὸ τοῦ κ. Κ. Κρυστάλλη. Ὁλόκληρος ἡ ἔκθεσις τοῦ εἰσηγητοῦ κ. Α. Προβελεγίου θὰ δημοσιευθῇ προσεχῶς ἐν τῇ Ἑστίᾳ.

—Καὶ ἕτερος ἑλληνικὸς θίασος ὁ «Εὐριπίδης» κάλλιστα συγκεκροτημένος ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ κ. Μ. Ἀρνιωτάκη ἤρχισε τὰς παραστάσεις αὐτοῦ ἐν τῷ παρὰ τὸν Ἰλισσὸν ὑπαιθρίῳ θεάτρῳ «Παραδείσῳ».

— Διωρίσθη πρύτανις τοῦ ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου ὁ καθηγητὴς κ. Γ. Μιστριώτης. Τὸ ἐπὶ τούτῳ Β. διάταγμα εἶνε τὸ πρῶτον ὅπερ ὑπέγραψεν ὁ διάδοχος ὡς ἀντιβασιλεύς.

— Τὴν ἑσπέραν τοῦ παρελθόντος Σαββάτου ἐν τῇ Λέσχῃ τῶν ἀξιωματικῶν τοῦ μηχανικοῦ ὡμίλησε γαλλιστὶ περὶ τῆς προόδου τῆς Ὀχυρωματικῆς κατὰ τοὺς

Digitized by Google

ἡμετέρους χρόνους ὁ ἐνταῦθα παρεπιδημῶν λοχαγὸς τοῦ γερμανικοῦ στρατοῦ κ. Φρειδερῖκος Σμὶτ Ἄλτερ. Ἡ αἴθουσα τῆς λέσχης ἦτο πλήρης ἐξ ἀξιωματικῶν πάντων τῶν ὅπλων.

— Μετὰ τοῦ χθεσινοῦ φύλλου αὐτοῦ «ὁ Ρωμηὸς» ἡ δημοφιλὴς ἔμμετρος ἐφημερὶς τοῦ κ. Γ. Σουρῆ διακόπτει τὴν ἔκδοσίν της ἐπὶ δύο μῆνας, ὅπως ἐπαναλάβῃ αὐτὴν μετὰ νέου ποιητικοῦ σθένους κατὰ τὰς παραμονὰς τῶν βουλευτικῶν ἐκλογῶν. Κατὰ τὸ διάστημα τοῦ θέρους ὁ κ. Γ. Σουρῆς θὰ ἐργασθῇ εἰς τὴν ἔκδοσιν νέου τόμου ποιημάτων, ἐν οἷς θὰ ἐκτυλίσσονται εὐρύτερον καὶ συστηματικώτερον αἱ φιλοσοφικαὶ θεωρίαι τοῦ ἥρωος Φασουλῆ.

— Ὁ μαρκήσιος Μπιούτ, ὁ γνωστὸς Ἄγγλος φιλέλην, ἀπέστειλεν ἐκ Παρισίων εἰς τὴν Χριστιανικὴν Ἀρχαιολογικὴν Ἑταιρίαν λίρας ἀγγλικὰς 100. Τὸ συμβούλιον συμφώνως τῷ καταστατικῷ τῆς Ἑταιρίας ὠνόμασεν αὐτὸν εὐεργέτην.

ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ

10 Ἰουλίου. Κατὰ τὰς ἀκριβεστέρας εἰδήσεις ἡ Βασίλισσα ἀφικνεῖται εἰς Ἀθήνας ἐπανερχομένη ἐκ Ῥωσσίας τὴν 20ὴν προσεχοῦς Ἰουλίου ἤτοι καθ' ὃν καιρὸν ἀναμένεται καὶ ὁ Βασιλεὺς ἐπανακάμπτων ἐκ τῶν λουτρῶν. — Ἡ σήμερον ἐνεργηθεῖσα ἐνταῦθα ἐκλογὴ ἔλαβε κωμικὸν χαρακτῆρα, οὐδενὸς ἄλλου ἐμφανισθέντος ὡς ὑποψηφίου πλὴν τοῦ κ. Πούπουλη, ἄλλοτε δημάρχου Κρωπίας. Ἡ ἐκλογὴ κατὰ τύπους ἐνηργήθη, ἀλλὰ καθ' ὅλον τὸν νομὸν ἐψήφισαν ἑκατοντάδες τινὲς ἐκλογήν, οἱ πλεῖστοι χάριν ἀστειότητος.

14 Ἰουλίου. Τὸ ἰατροσυνέδριον ἐπέβαλε πενθήμερον ἐπιτηρητικὴν κάθαρσιν εἰς τὰς ἐκ τῶν ἱσπανικῶν λιμένων τῆς Μεσογείου προελεύσεις, συνέστησε δὲ πρὸς τοῦτο τέσσαρα λοιμοκαθαρτήρια: ἐν Βίδῳ, ἐν Δήλῳ, ἐν Ἁγ. Γεωργίῳ Πειραιῶς καὶ παρὰ τὸν Βῶλον. — Ἀπέρχονται εἰς Γαλλίαν οἱ ἀξιωματικοὶ τοῦ τρίτου ναυπηγουμένου θωρηκτοῦ τῶν «Ψαρρῶν».

ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΡΓΑ

Ἐδημοσιεύθη ὁ νόμος περὶ ἀδείας πρὸς κατασκευὴν σιδηροδρομικῆς γραμμῆς ἀπὸ Ἑρμουπόλεως εἰς Ποσειδωνίαν τῆς Σύρου. Ὁ σιδηρόδρομος θὰ στρωθῇ ἐπὶ τῇ βάσει συμβάσεως καὶ συγγραφῆς ὑποχρεώσεων ἐγκρινομένων ὑπὸ τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν ὑπουργείου. Βασιλικὸν διάταγμα θέλει κανονίσῃ τὸν τρόπον τῆς διεξαγωγῆς τοῦ διαγωνισμοῦ.

ΝΕΑ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ

Ε. Στάνλεϋ: **Ἡ Γῆ τῆς Δουλείας**, μετάφρασις Γεωργίου Ἀδρακτᾶ. Ἐν Ἀθήναις, ἐκ τοῦ τυπογραφείου Παρασκευᾶ Λεώνη 1890. 8ον σ. 197, Τιμᾶται δρ. 3.

— Ἐκ τῶν καταστημάτων Ἀνέστη Κωνσταντινίδου ἐξεδόθησαν ἄρτι τέσσαρα τεύχη ὁμοῦ, ἤτοι τὰ 30όν, 31ον, 32ον καὶ 33ον τοῦ Ἀρχαιολογικοῦ Λεξικοῦ τοῦ κ. Ῥαγκαβῆ ἀρχόμενα ἀπὸ τῆς λέξεως *Παρθένος* καὶ φθάνοντα εἰς τὴν λέξιν *Πολιτικὴ Οἰκονομία*, περιέχοντα δὲ ἐντὸς τοῦ κειμένου 117 εἰκόνας καὶ χάρτην τῶν Πλαταιῶν. Τὰ τεύχη 34ον καὶ 35ον ἐκδοθήσονται μετὰ ἕνα μῆνα.

— Ἐκ τῶν Καταστημάτων Ἀνέστη Κωνσταντινίδου ἐξεδόθησαν ὁμοῦ τὰ τεύχη 51 καὶ 52 τοῦ Corpus Juris Civilis ὑπὸ Η. Λιακοπούλου, περιέχοντα τὸ 32ον 33ον καὶ τὸ ἥμισυ τοῦ 34ου βιβλίου τῶν Παιδεκτῶν. Τὸν προσεχῆ Ἰούλιον ἐκδοθήσονται τὰ τεύχη 53 καὶ 54 δι' ὧν συμπληροῦται ὁ Γ' τόμος καὶ ἄρχεται ὁ Δος τόμος τῶν *Πανδεκτῶν*.

ΣΠΑΝΙΟΝ ΒΙΒΛΙΟΝ

ΔΟΚΙΜΙΟΝ ΙΣΤΟΡΙΚΟΝ

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΦΙΛΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ

ΥΠΟ ΙΩΑΝΝΟΥ ΦΙΛΗΜΟΝΟΣ

Ἐκδοθὲν ἐν Ναυπλίῳ τῷ 1834.

Ὀλίγα ἀντίτυπα τοῦ δυσευρέτου τούτου συγγράμματος παρέχει ἡ **Ἑστία** εἰς τοὺς συνδρομητὰς αὐτῆς ἀντὶ δραχμῶν 5 μετὰ τῶν ταχυδρομικῶν.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

κκ. Π. Α. Λ. Ἰωάννινα. — Κ. Α. Σ. Λευκάδα. — Σ. Πουλ. Κέρκυραν. — Β. Α Κόρινθον. Χ. Ν. Χ. Μάδυτον. Τὰ ζητηθέντα ἀπεστάλησαν ὑμῖν.

Καν Κ. Κ. Κέρκυραν. Ἀπεστάλη ὑμῖν τὸ ζητηθέν.

κ. Ι. Α. Κ. Νέαν Φώκαιαν. Ταχυδρομικῶς σᾶς ἐγράψαμεν. Τὸ φύλλον τῆς 27 Μαΐου 1887 εἶνε ἐξηντλημένον. Μόλις σήμερον ἐλάβαμεν τὴν ἀπὸ 28 Μαρτίου ἐπιστολήν σας ἄγνωστον ποῦ καθυστερήσασαν.

κ. Λ. Μ. Αἴγιον. Συμφώνως πρὸς τὴν ἐπιστολὴν τοῦ κ. Ι. Π. ἐλάβομεν παρὰ τοῦ κ. Γ. Κ. δρ. 35 τὰς ὁποίας ἔχομεν εἰς διάθεσίν σας.

κκ. Ε. Κ. Θήβας. — Δ. Δ. Λάρισαν. — Δ. Σ. Κωνσταντινούπολιν. — Α. Β. Ζαγαζίκ. — Α. Λ. Λ. Χοδεΐδα. Σ. Κ. Αἰτωλικόν. Ἐλήφθη ἡ συνδρομή σας.

Κας Αἰ. Ρ. Νικολάϊεφ. — Εἰ. Σ. Πειραιᾶ. — Σ. Γ. Ἰωάννινα. — Ι. Κ. Τρίκαλα. — Β. Α. Ἰωάννινα. Ἐλήφθη ἡ συνδρομή σας.

Καν Ε. Β. Ἀργοστόλιον. — Κον Γ. Γ. Ν. Π. Ἀργοστόλιον. Αἱ ἀποδείξεις τῆς συνδρομῆς ὑμῶν ἀπεστάλησαν πρὸς τὸν αὐτόθι ἀνταποκριτήν μας.

κ. Ν. Χ. Ἀ. Τένεδον. Τὸ ζητηθὲν ἐστάλη. Ὑπολείπεται εἰς διαθεσίν σας δρ. 1.

κ. Ν. Β. Αἴγιον. Ἐλήφθησαν ταχυδρομικῶς σᾶς ἐγράψαμεν, ἀποστείλαντες καὶ τὰ ζητηθέντα.

κ Κ. Ν. Π. Ἰθάκην. Ἀσυδοσία εἶνε λέξις τῆς δημώδους, παραγομένη ἐκ τοῦ στερητικοῦ *α* καὶ τοῦ συνδοσία σημαίνοντος τὴν συνεισφορὰν (ἐκ τοῦ συνδίδωμι)· ὅθεν ἀσυδοσία εἶνε ἡ ἀπαλλαγὴ ἀπὸ τοῦ φόρου (δοσίματος), ἀσύδοτοι δὲ οἱ κάτοικοι τόπου τινός, οἱ ἀπηλλαγμένοι τῆς καταβολῆς φόρων (Lieux de franchise, lieux francs γαλλιστί, παρὰ βυζαντινοῖς δὲ κλασματικοὶ τόποι). Ἡ ἀρχαία ἑλληνικὴ λέξις εἶνε ἀτέλεια, ταυτόσημος δὲ τῆς συνδόσεως ἢ συνδοσίας (λέξεως ἐπίσης μὴ διασωθείσης ἐν τῇ δημώδει) ἡ ἀρχαία λέξις συντέλεια δηλοῦσα τὴν πληρωμὴν κοινοῦ φόρου

Ξίφει, ἐνταῦθα. Τί κρίσιν νὰ σᾶς κάμωμεν; Ἐκλέγωμεν μεταξὺ τῶν σταλέντων στίχων ὀλίγους μαργαρίτας λογιωτατισμοῦ ἐκ τοῦ α':

Καὶ οἱ λυγμοί σου ἐξεμοῦν σωρείας ἀλγηγόνων.
Καὶ σ' ἀναλύσουν οἰμωγαὶ ἀπέλπιδες, πυρφόροι.
Καὶ εἰς τὸν κόσμον ἔτι ζῇς *τεθνεῶσα*.
Ῥομφαία ἀπεδίωξαν τὸ θῦμα τῶν ὀνείρων.

Καὶ παρακαλοῦμεν τοὺς ἀναγνώστας τῆς Ἑστίας νὰ δηλώσουν, ἂν θὰ εἶχαν ὄρεξιν ν' ἀκούσουν ἄλλους 40 τοιούτους. Τὸ β' τὸ εἰς δημώδη εἶνε ἀσυγκρίτως καλλίτερον — δηλαδὴ πολὺ μέτριον.

κ. Δ. Λ. Αἴγιο Ἡ παράδοσις δὲν περιεβλήθη τὸ ἔνδυμα ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον θὰ τῆς ἔδιδε μορφὴν ποιήματος. Ἄλλως χωλαίνουν καὶ τὰ μετρὰ καθ' ὑπερβολήν.

κ. Χ. Π. Σ. Δεμιρλί. Ἐλήφθησαν, σᾶς ἀπεστάλησαν δὲ τὰ ζητηθέντα. Τὸ σχετικῶς καλλίτερον τῶν μέ-

Digitized by Google

χρι τοῦδε ἐκδεδομένων Γαλλοελληνικῶν λεξικῶν εἶναι τὸ τοῦ Σχινᾶ καὶ Λεβαδέως, τιμώμενον ἄδετον δραχ. 29 καὶ δεδεμένον δραχ. 39.

κ. Δ. Ι. Μ. Ζάκυνθον. Ἐστάλησαν τὰ φύλλα.

κ. Ηλ. Πρ. Ἀργοστόλιον. Ἔχετε ἄδικον· τὸ ἐξαγόμενον εἶνε μαθηματικῶς ἀκριβέστατον καὶ δύνασθε νὰ πεισθῆτε ἂν δοκιμάσετε. Ὅ,τι δὲ λέγετε περὶ ἀορίστου ἀριθμοῦ εἶνε μαθηματικῶς σφαλερόν.

κ. Ε. Κ. Λευκάδα. Ἀκόμη· θὰ φροντίσωμεν πάλιν.

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΝ

14 ΙΟΥΝΙΟΥ 1890

	Ἀγορ.		Πωλ.	
	Δρ.	Λ.	Δρ.	Λ.
ΟΜΟΛΟΓΙΑ ΕΘΝΙΚΩΝ ΔΑΝΕΙΩΝ				
Τῶν 26,000,000 πρὸς 5 %	512	—	514	—
» 120,000,000 » 5 %	592	—	596	—
» 170,000,000 » 5 %	592	—	596	—
» 135,000,000 » 5 %	485	—	495	—
» 30,000,000 » 5 %	—	—	—	—
» 125,000,000 » 4 %	—	—	—	—
Κτηματ. ὁμολ. ἐθν. τραπέζης 60,000,000 μετὰ λαχείου	547	50	548	—
ΜΕΤΟΧΑΙ ΤΡΑΠΕΖΩΝ				
Ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος....	4635	—	4655	—
Γενικὴ Πιστωτικὴ Τράπεζα......	275	50	276	—
Τράπεζα Βιομηχαν. Πίστεως.....	92	—	92	25
Τράπεζα Ἠπειροθεσσαλίας.......	—	—	—	—
ΜΕΤΟΧΑΙ ΕΤΑΙΡΙΩΝ				
Μεταλλουργείων Λαυρίου........	176	—	176	50
Σιδηροδρ. Ἀθηνῶν - Πειραιῶς.....	447		449	—
Σιδηροδρ. Πύργου - Κατακώλου....	—	—	—	—
Σιδηροδρ. Πελοποννήσου.........	195	50	196	—
Σιδηροδρ. Θεσσαλίας............	131	—	133	—
Ἀνων. ἑταιρίας ὁ «Ἑρμῆς»......	67	—	70	—
Ἑλλην. Πυριτιδοποιείου.........	75	—	80	—
Φωταερίου Ἀθηνῶν:............	—	—	—	—
Δημοσ. καὶ δημοτ. ἔργων.......	127	—	127	50
ΝΟΜΙΣΜΑΤΑ				
Εἰκοσάφραγκον	24	85	24	87
Λίρα ὀθωμανική...............	28	28	28	30
Λίρα ἀγγλικὴ	31	07	31	08
ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΑ				
Τρίμηνον { Ἀγγλίας..........	30	60	31	—
Τρίμηνον { Γαλλίας..........	122	—	123	—
Ὄψεως { Ἀγγλίας..........	31	10	31	20
Ὄψεως { Γαλλίας..........	123	75	124	—

ΑΝΩ ΚΑΤΩ ΑΝΩ ΚΑΤΩ ΑΝΩ ΚΑΤΩ ΑΝΩ ΚΑΤΩ ΑΝΩ ΚΑΤΩ ΑΝΩ ΚΑΤΩ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Π. ΤΡΙΓΓΕΤΑΣ

Δικηγόρος — Ὁδὸς Γερανίου 2

ΠΑΙΓΝΙΑ

Β' ΤΡΙΜΗΝΙΑ 1890

45. — **Γρῖφος.**

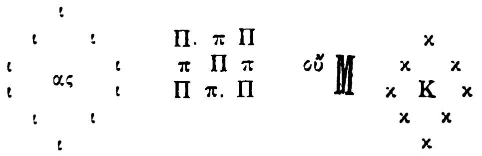

Ἀθῆναι — Βέλος

46 — **Βραζιλιανὸν αἴνιγμα.**

— Τὴ νύχτα εἶμαι γεμᾶτο, τὴ 'μέρα εἶμ' ἀδειανό,
— Τὴ 'μέρα εἶμαι γεμᾶτο, τὴ νύχτα εἶμ' ἀδειανό.

Ρίον Ἰανέϊρον — Κοῦκκος.

47 — **Κυβόλεξον.**

Η Η Η Η Α Λ Λ Λ Ω Ω Ρ Ρ Σ Ζ Ν Τ

Σῦρος — Δ. Π.

48. — **Πρόβλημα**

Ὁ πατὴρ ἔχει ἡλικίαν ἐννεαπλασίαν τῆς τοῦ υἱοῦ, τῆς δὲ μητρὸς τὰ ἔτη θὰ εἶνε κατὰ 1/5 ὀλιγώτερα τῶν τοῦ πατρὸς μετὰ παρέλευσιν τριετίας. Τὸ ἄθροισμα τῶν ἐτῶν τῶν γονέων εἶνε τώρα 48. Ποία εἶνε ἡ ἡλικία τοῦ πατρός, ποία τῆς μητρός, ποία τοῦ υἱοῦ;

Ἀθῆναι — Ἀριθμὸς 13

ΛΥΣΕΙΣ

33. — **Ἐρώτησις.**

Ἐκ τῆς λέξεως «χωσιάρος».

34. — **Γρῖφος.**

Ἡ ἀσυνέπεια ἔχει συνεπείας.

35. — **Κυβόλεξον.**

Λ	Δ	Ω
Δ	Υ	Ο
Ω	Ο	Ν

Καὶ ἄλλαι πολλαὶ λύσεις.

36. — **Βραζιλιανὸν αἴνιγμα.**

Στόμα, Γλῶσσα, Δόντια.

ΛΥΤΑΙ

Μετὰ τῶν τοῦ προσεχοῦς ἐλλείψει χώρου.

"LA NEW YORK,,

Η ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ

ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙ ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑ

ΙΔΡΥΘΕΙΣΑ ΤΩι 1845

ΕΓΓΥΗΤΙΚΟΝ ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ

ΟΛΟΚΛΗΡΟΝ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΜΕΝΟΝ ΤΗ 1 ΙΑΝΟΥΑΡ. 1885

ΦΡ 544,000,000 ΦΡ

ΑΜΟΙΒΑΙΑ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΔΙ' ΩΡΙΣΜΕΝΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΤΡΩΝ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ

Οἱ ἀσφαλιζόμενοι εἶνε οἱ μόνοι ἰδιοκτῆται τοῦ ἐγγυητικοῦ κεφαλαίου καὶ τῶν κερδῶν.

ΠΡΟΙΚΟΔΟΤΗΣΙΣ ΤΕΚΝΩΝ

Ἐξασφάλισις κεφαλαίου ἢ ἐτησίου εἰσοδήματος μετὰ 10, 15 ἢ 20 ἔτη.

Γενικὸς ἀντιπρόσωπος ἐν Ἀθήναις

Δ. Γ. ΜΑΚΚΑΣ

Γραφεῖον παρὰ τῷ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1890 - 2187

Digitized by Google

Περίοδος δευτέρα

ΕΣΤΙΑ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΗ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΙΔΡΥΘΕΝ ΤΩι 1876
Βραβευθὲν ὑπὸ τοῦ ἐν Παρισίοις Συλλόγου πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν ἑλλ. σπουδῶν, ἀξιωθὲν ἀργυροῦ μεταλλίου ἐν τῇ ἐκθέσει τῆς Δ' Ὀλυμπιάδος καὶ χαλκοῦ ἐν τῇ Παγκοσμίῳ Ἐκθέσει τοῦ 1889.

ΕΝ ΤΩι ΕΣΩΤΕΡΙΚΩι
Συνδρομη Εξαμηνος Δρ. 8
Συνδρομη Ετησια Δρ. 15
Τιμη Φυλλου Λεπ. 30
ΑΙ ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑΙ

ΕΝ ΤΩι ΕΞΩΤΕΡΙΚΩι
Συνδρομη Εξαμηνος Φρ. 10
Συνδρομη Ετησια Φρ. 20
Τιμη Φυλλου Λεπ. 40
ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

1890—Τόμος Α',ἀριθ. 25. | ΕΚΔΟΤΑΙ Ν. Γ. ΠΟΛΙΤΗΣ ΚΑΙ Γ. ΔΡΟΣΙΝΗΣ | Ἀθῆναι, 24 Ἰουνίου

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ: (Ἐν τῷ φύλλῳ) Η ΛΥΓΕΡΗ ὑπὸ Ἀνδρέα Καρκαβίτσα. — ΟΥΡΑΝΙΑ ὑπὸ Κ. Φλαμμαριόν. — Ο ΚΟΡΥΔΑΛΟΣ ποίημα Σέλλεϋ, μετάφρ. Ἀργύρη Ἐφταλιώτη. — Η ΠΡΩΤΗ ΠΑΡΑΣΤΑΣΙΣ ΤΟΥ ΕΡΝΑΝΗ. — ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ ΚΑΙ ΒΙΒΛΙΑ: ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ Ο ΦΩΚΑΣ ΚΑΙ Ο ΝΕΩΤΕΡΟΣ ΙΣΤΟΡΙΚΟΣ ΑΥΤΟΥ. — ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ: *Ἀνάλεκτα*, *Χρονικά*, *Παντοῖα*, *Αἱ εἰκόνες*, *Ἐδῶ κ' ἐκεῖ*, *Τρεῖς γνῶμαι καθ' ἑβδομάδα*, *Μία συμβουλὴ καθ' ἑβδομάδα*. — (Ἐν τῷ παραρτήματι): ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ. — ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑΙ ΚΑΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑΙ ΕΙΔΗΣΕΙΣ. — ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ. — ΝΕΑ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ. — ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΡΓΑ. — ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ. — ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΝ. — ΠΑΙΓΝΙΑ.

ΕΙΚΟΝΕΣ: ΔΟΝ ΠΕΤΡΟΣ ΤΗΣ ΒΡΑΣΙΛΙΑΣ. — ΠΟΜΦΟΛΥΓΕΣ εἰκὼν Γαβριὴλ Μάξ. — ΤΡΙΑ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑ ΚΟΣΜΗΜΑΤΑ.

Εἰς τὸν πρῶτον τόμον τοῦ 1890 θὰ περιληφθῇ καὶ τὸ προσεχὲς φύλλον τὸ ἐκδοθησόμενον τῇ 1 Ἰουλίου, διότι ἄλλως θὰ ἀπετελεῖτο ὁ μὲν Α'. τόμος ἐξ 25 φύλλων ὁ δὲ Β'. ἐξ 27, συμπιπτούσης τῆς ἀρχῆς καὶ τοῦ τέλους τῆς Β' ἑξαμηνίας τοῦ 1890 καθ' ἡμέραν κυριακήν.

Λῃγούσης τὴν 30 Ἰουνίου τῆς α' ἑξαμηνίας τοῦ 1890 παρακαλοῦνται ὅσοι ἐκ τῶν συνδρομητῶν τῆς Ἑστίας ἐπλήρωσαν τὴν συνδρομὴν μόνης τῆς ἑξαμηνίας ταύτης νὰ καταβάλωσιν ἐγκαίρως καὶ τὴν συνδρομὴν τῆς β' ἑξαμηνίας, ὅπως μὴ ἐπέλθῃ διακοπὴ τῆς πρὸς αὐτοὺς ἀποστολῆς τοῦ φύλλου.

ΕΘΝΙΚΗ ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

Ἡ πρώτη παραγγελία πρωτοτύπων εἰκόνων ἐξετελέσθη ἤδη ἐν Γερμανίᾳ, ἡ δὲ δημοσίευσις αὐτῶν ἄρχεται ἀπὸ τοῦ προσεχοῦς μηνός. Περὶ τῆς καλλιτεχνικῆς ἐκτελέσεως τῶν πλακῶν ἐγγυᾶται ἡ φήμη τοῦ ἐργαστηρίου ἐν ᾧ ἐφιλοτεχνήθησαν, θὰ κρίνωσι δὲ αὐτοὶ οἱ ἀναγνῶσται τῆς Ἑστίας ἐκ τῶν πρώτων ὑποδειγμάτων μετά τινας ἡμέρας. Ἡ πρώτη αὕτη σειρὰ περιλαμβάνει ἀπόψεις πόλεων, ἀρχαῖα μνημεῖα, τοποθεσίας ἐξόχους διὰ τὸ φυσικὸν κάλλος, κειμήλια τέχνης κλπ. Ἐγένετο δὲ ἤδη δευτέρα παραγγελία περιλαμβάνουσα καὶ ἄλλα ποικιλώτερα, ἤτοι προσωπογραφίας, σκηνὰς ἐθνικοῦ βίου, ἐθνικὰ ἱδρύματα, φιλανθρωπικὰ καταστήματα κλπ. Ἐπὶ τούτῳ εὐχαριστοῦντες ἐκείνους οἵτινες μετὰ προθυμίας πολλῆς ἀπέστειλαν ἤδη φωτογραφικὰς εἰκόνας ἀξιολόγους πρὸς δημοσίευσιν καὶ πλουτισμὸν τῆς ἐθνικῆς ταύτης πινακοθήκης, ἐπαναλαμβάνομεν τὴν πρὸς τοὺς ἁπανταχοῦ συνδρομητὰς καὶ φίλους τῆς Ἑστίας παράκλησιν, ἵνα οἱ ἔχοντες φωτογραφικὰς εἰκόνας καταλλήλους πρὸς δημοσίευσιν ἢ δυνάμενοι νὰ παραγάγωσιν ἰδίας τοιαύτας διὰ τῆς τόσον γενικευθείσης ἤδη χρήσεως τῶν φωτογραφικῶν μηχανῶν ἀποστείλωσιν ἀντίτυπα πρὸς ἡμᾶς.

Αἱ ἀποστελλόμεναι φωτογραφίαι ἀνάγκη νὰ συνοδεύωνται ὑπὸ σημειώσεως μακρᾶς ἢ συντόμου ἐπεξηγούσης σαφῶς τὰ εἰκονιζόμενα. Ἐκ τούτων ὅσαι κρίνονται ἄξιαι δημοσιεύσεως θ' ἀποστέλλωνται πρὸς περαιτέρω ἐπεξεργασίαν εἰς καλλιτεχνικὸν ἐργαστήριον ἐν Γερμανίᾳ μεθ' οὗ ἡ διεύθυνσις τῆς Ἑστίας συνῆψεν ἰδίαν ἐπὶ τούτῳ σύμβασιν. Δημοσιευόμεναι δὲ θὰ φέρωσι τὸ ὄνομα τοῦ φωτογραφήσαντος ἢ τοῦ ἐπιστείλαντος αὐτάς.

Δημοσιευόμεναι ἢ μὴ δημοσιευόμεναι αἱ εἰκόνες ἀποδίδονται εἰς τοὺς ἀποστολεῖς, τοὺς δηλοῦντας τοιαύτην ἐπιθυμίαν, ἀλλ' ἡ διεύθυνσις τῆς Ἑστίας οὐδεμίαν ἀναλαμβάνει εὐθύνην περὶ ἐνδεχομένης φθορᾶς αὐτῶν κατὰ τὴν ταχυδρομικὴν μεταβίβασιν. Πλὴν τῶν φωτογραφικῶν εἰκόνων γίνονται δεκτὰ πρὸς δημοσίευσιν ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς ὅροις καὶ σχεδιάσματα, ἰχνογραφήματα, ἄλλα παντοειδῆ ἀπεικονίσματα πολύχρωμα ἢ μή, ἐντελῶς ἐξειργασμένα καὶ σχέσιν ἔχοντα πρὸς τὴν ἑλληνικὴν φύσιν, τὴν ἐθνικὴν ἱστορίαν ἢ τὰ τοπικὰ ἤθη καὶ ἔθιμα.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ

Ἐξ ἐκθέσεως τοῦ καθηγητοῦ τῆς γεωλογίας κ. Κ. Μητσοπούλου περὶ τοῦ τύμβου τοῦ Μαραθῶνος ἀποσπῶμεν τὰς ἑπομένας πληροφορίας: Ὁ ἀρχαῖος τοῦ Μαραθῶνος τύμβος (κοινῶς σωρός), ἐξ ἐρυθροῦ κατασκευασθεὶς πλαστικοῦ πηλοῦ, ἔχει ὕψος μὲν δώδεκα μέτρων, ἀκτῖνα δὲ 20 μέτρων, ἤτοι ἐμβαδὸν τεσσάρων χιλιάδων περίπου κυβικῶν μέτρων καὶ βάρος 9200 τόννων. Οὐδόλως δ' ἀμφίβολον ὅτι ὁ τύμβος οὗτος εἰς ἀρχαιοτέρας ἐποχὰς ἦτο ὑψηλότερος, ἀφαιρεθέντος βραδύτερον μεγάλου μέρους ὑπὸ τῶν ὀμβρίων ὑδάτων. Ἐκ τῆς ἐν αὐτῷ δ' ἐσχάτως ὑπὸ τῆς γενικῆς ἐφορείας τῶν ἀρχαιοτήτων γενομένης ἀνασκαφῆς κατεδείχθη ὅτι τὸ ἔδαφος τοῦ πεδίου τούτου ἀπὸ τῆς ἐν Μαραθῶνι μάχης, ἤτοι ἐν τῇ παρελεύσει 2380 ἐτῶν ἔπαθε πρόσχωσιν 3 περίπου μέτρων, διότι *τὸ ὑπέρεισμα* ἢ *ὑπόστρωμα* τοῦ τύμβου τούτου εἰς τοιοῦτον βάθος εὑρέθη ὑπὸ τὴν νῦν τῆς πεδιάδος ἐπιφάνειαν. Ἀφαιρεθέντος κατὰ τὴν ἀνασκαφὴν ταύτην καὶ τοῦ τελευταίου στρώματος τοῦ πλα-

Digitized by Google

στικοῦ πηλοῦ, εὑρέθη στρῶμα *σποδοῦ*, ὀλίγων τινῶν ἑκατοστῶν τοῦ μέτρου πάχος ἔχον, ἐν ᾧ *θρύμματα ξυλανθράκων, ληκύθια καὶ ὀστᾶ λίαν ἐφθαρμένα καὶ ὡς ἀπὸ πυρᾶς ἐξελθόντα*. Ὑπὸ τὸ στρῶμα δὲ τοῦτο εὑρέθη ὡς *ὑπέρεισμα* ἢ *ὑπόστρωμα* ἄμμος θαλασσία καὶ μᾶζά τις ὑποπρασίνη, ἐμπεριέχουσα ψήγματα *μαρμαρυγίου* (ὀρυκτοῦ τινος διαφανοῦς, ὅπερ ἀποτελεῖ συστατικὸν τοῦ μαρμαροσχιστολίθου). Ἡ παρουσία τῶν ὀρυκτῶν τούτων καταδεικνυσιν, ὅτι οἱ κατασκευάσαντες τὸν τύμβον τῶν Μαραθωνομάχων ἐπέστρωσαν ἐπὶ τῆς ἐπιφανειας τοῦ μαραθωνικοῦ πεδίου ἄμμον χαλαζιακὴν (κοινὴν ἄμμον), καὶ ἐπὶ τούτου θρύμματα καὶ κροκάλας μαρμαρυγιακοῦ σχιστολίθου, μετενεχθείσας κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ἐκ τῆς παρακειμένης παραλίας, διότι ἐντὸς τοῦ στρώματος τούτου εὑρέθησαν καὶ κογχύλια θαλάσσια. Ὁ σχιστόλιθος οὗτος, καταστὰς εὔθρυπτος ὑπὸ τῆς ἐπ' αὐτοῦ γενομένης πυρᾶς, ἔπαθεν ὑπὸ τῶν ὑπογείως ῥεόντων ὑδάτων, τελείαν ὑποσάθρωσιν, μετεβλήθη δηλ. ἐν τῇ παρελεύσει δύο καὶ πλέον χιλιετηρίδων εἰς τὸ ῥηθὲν ὑποπράσινον χῶμα, ἐν ᾧ τὰ ψήγματα τοῦ μαρμαρυγίου. Ἐπίσης οὐσιώδη ἀλλοίωσιν ἔπαθον ὑπὸ τῶν ὑπογείως ῥεόντων ὑδάτων τῆς ἑλώδους ταύτης χώρας καὶ τὰ *ὀστᾶ τῶν Μαραθωνομάχων* καὶ ἡ μετ' αὐτῶν ἀναμεμιγμένη *σποδός*, ὡς καὶ τινα τῶν ἐξ ὀπτοῦ πηλοῦ *ληκυθίων*, εἰς μαλακὸν μεταβληθέντα πάλιν πηλόν. Καὶ ἐκ μὲν τῆς σποδοῦ δι' ἐκπλύσεως ἀφηρέθησαν τὰ ἐν αὐτῇ ὑπάρχοντα *ὀξυανθρακικὰ ἀλκάλια* (σόδα καὶ πότασσα), ὑπελείφθησαν δὲ τὰ ὀξυπυριτιακὰ αὐτῆς συστατικά. Ἐκ δὲ τῶν ὀστῶν ἀπῆλθε μέγα μέρος τοῦ *ὀξυφωσφόρου*, (ἕνωσις φωσφόρου καὶ ὀξυγόνου). ὅπερ, ὡς γνωστόν, εἶνε οὐσιῶδες συστατικὸν τῶν ἀνθρωπίνων ὀστῶν καὶ ἐν γένει τῶν ἐνσπονδύλων ζῴων. Ἂν καὶ ὁ τρόπος, καθ' ὃν εὑρίσκονται ἐν τῷ ῥηθέντι τῆς σποδοῦ στρώματι τὰ ὀστᾶ ταῦτα, ὡς καὶ τὸ σχῆμα τούτων, πείθουσιν, ὅτι ταῦτα εἶνε θρύμματα ἀνθρωπίνων ὀστῶν κεκαυμένων, ὅπως ὅμως ἐκλείψῃ πᾶσα τυχὸν ἀμφιβολία περὶ τοῦ ποιοῦ αὐτῶν, καθυπέβαλον ταῦτα εἰς χημικὰς καὶ μικροσκοπικὰς ἐρεύνας, δι' ὧν ἐπεβεβαιώθη τοῦτο. Καὶ ἡ μὲν χημικὴ ἀνάλυσις κατέδειξε τὴν παρουσίαν ὀξυφωσφόρου, ἡ δὲ μικροσκοπικὴ ἔρευνα σμικροῦ τεμαχίου κνήμης ἢ μηροῦ, λειανθέντος ἐπὶ ὑέλου εἰς λεπτότατον πέταλον κατέδειξεν ἐνιαχοῦ τὸν χαρακτηριστικὸν τοῦ ὀστοῦ ἱστόν· τὸ πλεῖστον ὅμως μέρος αὐτοῦ εἶχεν ἐντελῶς ἐξαλλοιωθῇ καὶ λάβῃ τὴν κρυσταλλοφυᾶ σύστασιν τοῦ κοινοῦ ἀσβεστολίθου, ὅπερ εἶνε συνέπεια τῆς διὰ τῆς πυρᾶς καταστροφῆς τοῦ ὀστοῦ.

— Ὡς ἐν τῷ προηγουμένῳ φύλλῳ ἐγράφομεν ὑπό τινα βράχον ἐν τῷ χωρίῳ Γαρδικίῳ τοῦ δήμου Θουρίας τῶν Καλαμῶν χωρικός τις, Βαρβίλης καλούμενος, εἶχεν ἀνεύρῃ σωρὸν ἀρχαίων νομισμάτων τὰ ὁποῖα κατασχεθέντα εὑρέθησαν 470 περίπου. Ἤδη ἀγγέλλεται ὅτι ἡ δικαστικὴ ἀρχή, ἥτις μεταβᾶσα εἰς τὸ χωρίον ἐπελήφθη ἐρευνῶν καὶ ἀνακρίσεων, ἀνεκάλυψεν ὅτι ὁ εὑρεθεὶς θησαυρὸς δὲν εἶνε μόνον τὰ νομίσματα ταῦτα. Ἐκ τῶν ἀγρῶν τοῦ Γαρδικίου οἱ χωρικοὶ ἐξῆγαγον μέχρι τοῦδε πολλὰς ὀκάδας νομισμάτων κατὰ τὰς πληροφορίας δὲ τῆς ἄνω ἀρχῆς ἀνέρχονται εἰς 25 ὀκάδας τὰ νομίσματα ταῦτα (;) ἐξ ὧν ἄλλα μὲν ἐπωλήθησαν ὑπὸ τῶν χωρικῶν, ἄλλα κρύπτονται καὶ ἄλλα κατεχέθησαν. Τοιαῦτα νομίσματα δὲν ἀπεστάλησαν εἰσέτι εἰς τὸ ὑπουργεῖον πρὸς ἐξέτασιν. Ταῦτα κατὰ τὴν «Ἐφημερίδα.»

— Ἀγγέλλεται ἐκ Χαλκίδος ὅτι κατὰ τὴν κατεδάφισιν τοῦ φρουρίου ἐν τῇ Κάτω Πύλῃ ἀνεκαλύφθησαν πλεῖσται ἀρχαῖαι ἐπιγραφαί. Αἱ ἐπιγραφαὶ ἐν αἷς δύο ψηφίσματα τοῦ δήμου Εὐβοέων, εἶνε ἐπὶ μαρμάρου, ἀντιγραφεῖσαι δὲ ἀπεστάλησαν εἰς πολλοὺς ἐνταῦθα. Ἓν ἐκ τῶν εὑρεθέντων ψηφισμάτων, τὸ καὶ μακρότερον, εὑρέθη ἀνεστραμμένον καὶ ἐντετειχισμένον, διὰ νὰ ἐξαχθῇ δὲ ἡ μαρμαρίνη πλὰξ ἀπαιτεῖται μεγάλη ἐργασία, φόβος δὲ εἶνε μὴ κατὰ τὰς ἀνασκαφὰς ἐπέλθῃ ἡ καταστροφὴ τοῦ ψηφίσματος τούτου. Δι' αὐτοῦ ὁ δῆμος Εὐβοέων ἀνακηρύσσει Χαλκιδέα τινὰ εὐεργέτην τοῦ δήμου καὶ παρέχει αὐτῷ ἀτέλειαν, ἐπειδὴ δὲ ἡ πλὰξ εἶνε ἀνεστραμμένη δυσκόλως κατωρθώθη ν' ἀναγνωσθῇ πλῆρες τὸ κείμενον. Πλὴν τῶν ἐπιγραφῶν τούτων ἐκθάπτονται ὁσημέραι καὶ διάφορα ἄλλα ἀρχαῖα κειμήλια.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑΙ ΚΑΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑΙ

Προήχθησαν εἰς τακτικοὺς καθηγητὰς ἐν τῷ Ἐθνικῷ Πανεπιστημίῳ οἱ ἐν αὐτῷ ἐπίτιμοι κ. κ. Ι. Ἀργυρόπουλος, Ν. Καζάζης καὶ Γ. Χατζηδάκης καὶ οἱ ἔκτακτοι κκ. Ι. Εὐταξίας, Γ. Κρίνος, Γ. Ἀγγελόπουλος, Σ. Λάμπρος, Κ. Στεφάνου καὶ Σ. Βάσης. Διωρίσθησαν δὲ τακτικὸς μὲν καθηγητὴς τῶν Λατινικῶν γραμμάτων ὁ κ. Σ. Σακελλαρόπουλος, τέως γυμνασιάρχης, ἔκτακτοι δὲ καθηγηταὶ τῆς μὲν πολιτικῆς οἰκονομίας ὁ κ. Ν. Γουναράκης, τῆς δὲ παθολογικῆς ἀνατομίας καὶ ἱστολογίας ὁ κ.Δ. Χασιώτης, τῆς δὲ μυθολογίας ὁ κ Ν.Γ. Πολίτης, ἀνατιθεμένου αὐτῷ καὶ τοῦ μαθήματος τῆς ἑλληνικῆς ἀρχαιολογίας, ἤτοι τῆς ἀρχαιολογουμένης ἱστορίας τοῦ πολιτικοῦ, τοῦ θρησκευτικοῦ καὶ τοῦ ἰδιωτικοῦ βίου τῶν Ἑλλήνων.

— Ἐδημοσιεύθη τὸ Β.Διάταγμα δι' οὗ ἐγκρίνονται καὶ διορίζονται κοσμήτορες ἐκ τῶν ἐκλεχθέντων ὑποψηφίων τῶν σχολῶν τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου διὰ τὸ ἐπιὸν ἔτος 1890 - 1891, τῆς Θεολογικῆς σχολῆς ὁ τακτικὸς αὐτῆς καθηγητὴς κ. Ζῆκος Ῥώσης, τῆς Φιλοσοφικῆς ὁ τακτικὸς αὐτῆς καθηγητὴς κ. Ι. Ν. Χατζιδάκης, τῆς Νομικῆς ὁ ἐπίτιμος αὐτῆς καθηγητὴς κ. Ν. Καζάζης καὶ τῆς Ἰατρικῆς ὁ τακτικὸς καθηγητὴς αὐτῆς κ. Π. Κυριακός.

— Διωρίσθη βοηθὸς ἐν τῷ νομισματικῷ μουσείῳ ὁ κ. Ἰω. Ν. Σβορῶνος.

— Ὁ κ. Θ. Μ. Πάγκαλος ἐδώρησεν εἰς τὴν Ἱστορικὴν καὶ Ἐθνολογικὴν ἑταιρίαν συλλογὴν ἐγγράφων ἀναγομένων εἰς τὸν Ἱερὸν Ἀγῶνα καὶ παλαιάν τινα σφραγῖδα τοῦ πατρός του. Τὰ ἔγγραφα ταῦτα κατετέθησαν εἰς τὸ ἀρχεῖον τῆς ἑταιρίας ὑπὸ τὸν αὔξοντα ἀριθμὸν 7,311 - 7374, εἰς τὸ μουσεῖον δὲ τῆς ἑταιρίας κατετέθη ἡ σφραγὶς καταγραφεῖσα ὑπὸ τοὺς ἀριθμοὺς 759 - 760.

— Συνεπείᾳ τῆς ἐκ 3,000 δραχμῶν δωρεᾶς τοῦ κ. Α.Συγγροῦ τὸ διοικητικὸν συμβούλιον τῆς Σχολῆς τῶν Ἀπόρων Ἑρμουπόλεως ἀπεφάσισε νὰ προβῇ εἰς τὴν ἔναρξιν τῶν ἐργασιῶν τοῦ Βιομηχανικοῦ τμήματος τοῦ Συλλόγου.

— Ὁ γνωστὸς ψιλογράφος κ. Γ. Παπούλιας ἑτοιμάζει μεγάλην συλλογὴν ψιλογραφημάτων ὅπως ἀποστείλῃ ταύτην εἰς τὴν ἔκθεσιν τοῦ Χικάγου. Μεταξὺ ἄλλων θὰ γράψῃ ὁλόκληρον τὸ Εὐαγγέλιον ἐπὶ ᾠοῦ καὶ τὴν Ἰλιάδα ἐπὶ στενῆς ταινίας περικλειομένης ἐντὸς λεπτοκαρύου.

ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ

15 Ἰουνίου. Ἀφίκετο ἐκ Κωνσταντινουπόλεως ὁ νέος πρέσβυς τῆς Τουρκίας Μαχμοὺτ Νεδὶμ βέης. Ὁ δὲ τέως τοιοῦτος Ῥιζᾶ βέης ἀπερχόμενος αὔριον ἀπεχαιρέτισε σήμερον τὸν ἀντιβασιλεύοντα διάδοχον.

16 Ἰουνίου. Ὁ Βασιλεὺς ἀναχωρῶν ἐκ τῶν λουτρῶν τοῦ Αἶξ-λὲ Μπαὶν θὰ μεταβῇ εἰς Παρισίους ὅλως ἀνεπισήμως, ἔνθα θὰ διαμείνῃ ἐπὶ τέσσαρας ἡμέρας, ἐκεῖθεν δὲ θὰ μεταβῇ εἰς Ἀγγλίαν ὅπως ἐπισκεφθῇ τὸν πρίγκιπα τῆς Οὐαλλίας καὶ τὴν οἰκογένειαν αὐτοῦ, ἐπιστρέφει δὲ ἐνταῦθα κατὰ τὸ πρῶτον δεκαήμερον τοῦ

Digitized by Google

μηνὸς Ἰουλίου. Μετὰ τοῦ βασιλέως θὰ συναντηθῇ ἡ βασίλισσα εἰς Αἴξ-λὲ-Μπαὶν ἐκ Πετρουπόλεως μεταβαίνουσα. Κατερχομένη δὲ εἰς Βενετίαν θὰ ταξειδεύσῃ μετ' αὐτῶν καὶ ἡ αὐτοκράτειρα Φρειδερίκου μέχρι Πατρῶν συνεπιβαίνουσα τῆς θαλαμηγοῦ «Σφακτηρίας».

18 Ἰουνίου. Ἐπισήμως ἠγγέλθη πρὸς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ναυτικῶν ὅτι αἱ διὰ γαλλικοῦ πληρώματος ἀρξάμεναι δοκιμαὶ τοῦ δευτέρου θωρηκτοῦ «Σπετσῶν» ἐπέτυχον. Τὸ πλοῖον τοῦτο θὰ εἶνε ἕτοιμον ὅπως δεχθῇ τὸ ἑλληνικὸν πλήρωμα τὴν 15 τοῦ προσεχοῦς μηνὸς Ἰουλίου θὰ δυνηθῇ δὲ νὰ καταπλεύσῃ εἰς Πειραιᾶ κατὰ τὰ μέσα τοῦ μηνὸς Σεπτεμβρίου. Τὸ θωρηκτὸν «Ὕδρα» βλαβὲν κατὰ τὰς δοκιμὰς θὰ καταπλεύσῃ βραδύτερον, ὅπως ἐπισκευασθῇ.

19 Ἰουνίου. Εἰς ἀμοιβὴν τῶν ἐξόχων αὐτοῦ πρὸς τὴν πολιτείαν ὑπηρεσιῶν ὁ Βασιλεὺς τηλεγραφικῶς ἀπένειμεν εἰς τὸν κ. Μάρκον Ῥενιέρην τὰ διάσημα τοῦ Μεγαλοσταύρου τοῦ Σωτῆρος, τὸν ὁποῖον προχθὲς τὴν ἑσπέραν ἐνεχείρισεν αὐτῷ μεταβὰς εἰς τὸν οἶκόν του ὁ πρωθυπουργὸς κ. Τρικούπης, ὅστις ἐξέφρασε συγχρόνως εἰς τὸν κ. Ῥενιέρην τὴν λύπην τοῦ Βασιλέως ἐπὶ τῇ ἀποχωρήσει αὐτοῦ ἐκ τῆς διοικήσεως τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης

ΝΕ' ΚΛΗΡΩΣΙΣ

ΤΟΥ ΛΑΧΕΙΟΦΟΡΟΥ ΔΑΝΕΙΟΥ ΤΗΣ ΕΘΝ. ΤΡΑΠΕΖΗΣ τῶν 60,000,000

Ἐνεργηθεῖσα τῇ 19 ἰουνίου (1 ἰουλίου) 1890.

Ἐξαχθέντες ἀριθμοὶ	Κερδηθέντα ποσὰ
2,666	φρ. 100,000
43,101	» 10,000
55,190	» 2,500
136,142	» 2.500
92,726	» 1,000
68,667	» 1,000
75,367	» 1,000
110,299	» 1,000
90,206	» 1,000

ΝΕΑ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ

Συνταγματικὸν Μακελλεῖον τῆς Ἑλλάδος. **Ἐγκληματικὸς ἀπολογισμὸς** τῆς χρήσεως τοῦ 1889. (Ἀνατύπωσις ἐκ τῆς «Ἐφημερίδος») Ἀθήνησι, Τύποις Ἐφημερίδος. 1889. 32ον σ. 252. Τιμᾶται μιᾶς δραχμῆς καὶ πωλεῖται ἐν τοῖς Βιβλιοπωλείοις «Ἑστίας» Μπέκ, Βίλμπεργ καὶ ἐν τοῖς ἁπανταχοῦ Πρακτορείοις τῶν Ἐφημερίδων.

— Ἐπανελήφθη ἡ ἔκδοσις τοῦ «Ἀττικοῦ Μουσείου» ἑβδομαδιαίου εἰκονογραφημένου περιοδικοῦ ὀκτασελίδου ἐκδοθέντος καὶ ἄλλοτε ἐπὶ διετίαν ἐνταῦθα.

— Ὁ ἐν Κωνσταντινουπόλει κ. Γ. Ι. Παπαδόπουλος, δημοσιογράφος καὶ πρόεδρος τοῦ Μουσικοῦ Συλλόγου Ὀρφέως ἀγγέλλει τὴν ἔκδοσιν συγγράμματος φέροντος τίτλον «Συμβολαὶ εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς». Τὸ βιβλίον θ' ἀποτελεσθῇ ἐκ τυπογραφικῶν φύλλων ὑπερτεσσαράκοντα ἡ δὲ συνδρομή του ὡρίσθη εἰς δρ. 10.

ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΡΓΑ

Ἡ Διεύθυνσις τῶν δημοσίων ἔργων προτίθεται νὰ καταρτίσῃ στατιστικὴν ὅλων ἐν γένει τῶν δημοσίων ἔργων τῶν ἐκτελεσθέντων ἐν Ἑλλάδι ἀπὸ τῆς συστάσεως τοῦ βασιλείου μέχρι σήμερον.

— Ἐπανελήφθησαν ἀπὸ τῆς παρελθούσης ἑβδομάδος αἱ ἐργασίαι τῆς τομῆς τοῦ Ἰσθμοῦ Κορίνθου ὑπὸ τῆς νέας Ἑταιρίας.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

κ. Δ. Α. Θεσσαλονίκην. Ἡ προηγουμένη κρίσις μας φοβούμεθα ὅτι παρεξηγήθη. Ἡμεῖς ἐκρίναμεν οὐχὶ μουσικὰ ἔργα ἀλλὰ δοκίμια σπουδῶν καὶ ὡς τοιαῦτα ἐξακολουθοῦμεν νὰ θεωρῶμεν αὐτά. Ἡ ἐργασία ὑμῶν εἶνε ἀξιέπαινος κατὰ τοῦτο, ὅτι ἄνευ διδασκαλίας ἐφθάσατε εἰς τὸ σημεῖον εἰς τὸ ὁποῖον εὑρίσκεσθε. Ἐὰν αἰσθάνεσθε ἔμφυτον ἐν ὑμῖν τὸν πρὸς τὴν μουσικὴν ζῆλον καὶ ἐπιθυμῆτε νὰ ἐργασθῆτε σοβαρῶς τότε πρέπει νὰ λάβητε μαθήματα Ἁρμονίας καὶ Κλειδοκυμβάλου, διότι ἄνευ τῆς προκαταρκτικῆς ταύτης ἐργασίας εἶνε ἀδύνατον νὰ φθάσητε εἰς τὸ σημεῖον τὸ ὁποῖον ἐπιθυμεῖτε. Ὡς ἀρχὴν τῶν σπουδῶν σας διὰ τὸ Κλειδοκύμβαλον σᾶς συνιστῶμεν τὴν μέθοδον Klavierschule von Eichler und Fayhl. *Erster Teil*. Kleine zweistimmige Kanons von Konrad Max Kunz. Ὅσον ἀφορᾷ τὸ μάθημα τῆς Ἁρμονίας, τοῦτο ἐξαρτᾶται ἐκ τῶν θεωρητικῶν γνώσεων τοῦ διδασκάλου σας. Ταῦτα ἐξ εἰλικρινοῦς περὶ ὑμῶν ἐνδιαφέροντος καὶ πρὸς ἀνάπτυξιν καὶ κραταίωσιν σοβαρᾶς παρ' ἡμῖν καλλιτεχνικῆς μουσικῆς ἐργασίας.

κ. Κ. Μιχ. Λίβερπουλ. Ἐλήφθησαν αἱ φωτογραφίαι· εὐχαριστοῦμεν θερμῶς. Προσεχῶς ἀπαντῶμεν εἰς ἐπιστολήν σας ἐν ἐκτάσει.

Ὁμογενεῖ, Μαχάλλα Κεμβίρ. Ἀκατάλληλα διὰ τὴν Ἑστίαν τὰ σταλέντα ποιήματα.

κ. Δ. Σ. Σμύρνην. Θὰ δημοσιευθῇ προσεχῶς. Καθ' ὅλα κάλλιστον, ἀλλὰ πτωχαὶ ὁμοιοκαταληξίαι. Τὸ *ἕνα* καὶ *καθ' ἕνα* μόνον κατ' ἐπιείκειαν ὁμοιοκαταληκτοῦσι. Εὐχαριστοῦμεν· ἐλπίζομεν καὶ εὐχόμεθα καλλίτερα ἔργα.

κ. Ν. Α. Α. ἐνταῦθα. Ἔχετε εὐχέρειαν περὶ τὸ στιχουργεῖν, ἀλλὰ δὲν προσέχετε εἰς τὸ εὔρυθμον τῶν στίχων, ὡς «εἶνε ἡ εὐμορφιά σου» καὶ τὰς χασμωδίας. Χάριν τοῦ στίχου δὲ χαλαρώνετε τὴν σύνταξιν καὶ τὴν διασπᾶτε ἐνίοτε. Τὸ δὲ τέλος εἶνε ἀνούσιον καὶ ψευδέστατον.

κ. Α. Δ. Ζάκυνθον. Ἐλήφθησαν· εὐχαριστοῦμεν.

Καν Γ. Τ. Πύλον. Ἐλήφθη ἡ συνδρομή σας.

κκ. Ε. Α. Φ. Αἴγιον. Χ. Π. Σ. Βῶλον. Γ. Γ. Μόσχαν. Ν. Γ. Δ. Πειραιᾶ—Th. Freiburg. Ἐλήφθη ἡ συνδρομή σας.

Σύλλογον Ἐρυθραίων. Ἀπεστείλαμεν τὰ φύλλα, καὶ θὰ ἐξακολουθήσῃ τακτικῶς ἡ ἀποστολὴ κατὰ τὴν σημειωθεῖσαν διεύθυνσιν. Ἡ ἀποστολὴ θὰ γίνεται ἐντεῦθεν, διότι εἶνε δυσχερεστάτη ἡμῖν ἡ διὰ Πειραιῶς.

κκ. Σ.Ι.Π. Ζάκυνθον.—Ι. Κ. Τρίκαλα.—Α.Μ. Αἴγιον. Τὰ ζητηθέντα ἀπεστάλησαν ὑμῖν.

κ. Κ. Μ. Χανία. Σᾶς ἀπεστείλαμεν τὰ ζητηθέντα, σᾶς ἐγράψαμεν δὲ ταχυδρομικῶς.

κ. Δ. Α. Χ. Πύργον. Τὰ ζητηθέντα σᾶς ἀπεστάλησαν. Ἀγνοοῦμεν ἂν ἐκδίδεται ἀκόμη τὸ ἐν τῇ ἐπιστολῇ σας μνημονευόμενον περιοδικόν, διότι καὶ ἡμεῖς δὲν εἴδομεν νεώτερα φύλλα.

κ. Π. Κ. Βομβάην. Τὸ φύλλον σᾶς ἀποστέλλεται τακτικῶς ἀκριβῶς ὑπὸ τὴν αὐτὴν διεύθυνσιν, ἣν σημειοῦτε ἡμῖν. Σᾶς παρακαλοῦμεν νὰ ἐξετάσητε, ἵνα ἐξακριβωθῇ πόθεν ἡ καθυστέρησις.

κ. Ι. Δ. Orgéeff. Κατὰ σημείωσιν τοῦ ἀνταποκριτοῦ μας τὸ φύλλον σᾶς ἐστέλλετο εἰς Péchesli, μᾶς ἐπεστράφη δ' εἷς μόνον ἀριθμός, ἀλλ' οὐχὶ καὶ οἱ λοιποί. Σήμερον σᾶς ἀποστέλλομεν τοὺς ζητηθέντας.

Ἀγροδιαίτῳ, Ζάκυνθον. Τίς ἡ ἀνάγκη ἰδιαιτέρας ἀπαντήσεως; Ἀποστείλατε νὰ κρίνωμεν ἐκ τοῦ χειρογράφου. Γενικῶς καὶ ἐκ τῶν προτέρων ἀδυνατοῦμεν νὰ ἐκφέρωμεν γνώμην.

Digitized by Google

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΝ

21 ΙΟΥΝΙΟΥ 1890

	Ἀγορ. Δρ.	Λ.	Πωλ. Δρ.	Λ.
ΟΜΟΛΟΓΙΑΙ ΕΘΝΙΚΩΝ ΔΑΝΕΙΩΝ				
Τῶν 26,000,000 πρὸς 5 %	502	—	506	—
» 120,000,000 » 5 %	577	—	580	—
» 170,000,000 » 5 %	577	—	580	—
» 135,000,000 » 5 %	485	—	495	—
» 30,000,000 » 5 %	—	—	—	—
» 125,000,000 » 4 %	460	—	470	—
Κτηματ. ὁμολ. ἐθν. τραπέζης 60,000,000 μετὰ λαχείου	530	—	532	—
ΜΕΤΟΧΑΙ ΤΡΑΠΕΖΩΝ				
Ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος....	4670	—	4675	—
Γενικὴ Πιστωτικὴ Τράπεζα......	271	25	275	—
Τράπεζα Βιομηχαν. Πίστεως.....	93	50	93	75
Τράπεζα Ἠπειροθεσσαλίας.......	280	50	281	—
ΜΕΤΟΧΑΙ ΕΤΑΙΡΙΩΝ				
Μεταλλουργείων Λαυρίου........	175	—	175	25
Σιδηροδρ. Ἀθηνῶν - Πειραιῶς.....	444		445	—
Σιδηροδρ. Πύργου Κατακώλου....	—	—	—	—
Σιδηροδρ. Πελοποννήσου........	196	50	197	—
Σιδηροδρ. Θεσσαλίας..........	131	—	133	—
Ἀνων. ἑταιρίας ὁ «Ἑρμῆς»......	—	—	—	—
Ἑλλην. Πυριτιδοποιείου........	75	—	80	—
Φωταερίου Ἀθηνῶν:..........	—	—	—	—
Δημοσ. καὶ δημοτ. ἔργων.......	128	—	128	25
ΝΟΜΙΣΜΑΤΑ				
Εἰκοσάφραγκον..........	24	90	24	92
Λίρα ὀθωμανικὴ..........	28	20	28	30
Λίρα ἀγγλικὴ..........	30	70	30	75
ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΑ				
Τρίμηνον Ἀγγλίας..........	31	10	31	15
Τρίμηνον Γαλλίας..........	123	—	123	25
Ὄψεως Ἀγγλίας..........	31	25	31	30
Ὄψεως Γαλλίας..........	124	—	124	25

"LA NEW YORK,,
Η ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ
ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙ ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑ

ΙΔΡΥΘΕΙΣΑ ΤΩ 1845

ΕΓΓΥΗΤΙΚΟΝ ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ

ΟΛΟΚΛΗΡΟΝ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΜΕΝΟΝ ΤΗ 1 ΙΑΝΟΥΑΡ. 1885

ΦΡ 544,000,000 ΦΡ

ΑΜΟΙΒΑΙΑ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΔΙ' ΩΡΙΣΜΕΝΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΤΡΩΝ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ

Οἱ ἀσφαλιζόμενοι εἶνε οἱ μόνοι ἰδιοκτῆται τοῦ ἐγγυητικοῦ κεφαλαίου καὶ τῶν κερδῶν.

ΠΡΟΙΚΟΔΟΤΗΣΕΙΣ ΤΕΚΝΩΝ

Ἐξασφάλισις κεφαλαίου ἢ ἐτησίου εἰσοδήματος μετὰ 10, 15 ἢ 20 ἔτη.

Γενικὸς ἀντιπρόσωπος ἐν Ἀθήναις

Δ. Γ. ΜΑΚΚΑΣ

Γραφεῖον παρὰ τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν.

ΠΑΙΓΝΙΑ

Β'. ΤΡΙΜΗΝΙΑΣ 1890

[ΤΕΛΟΣ]

49. — **Γρῖφος.**

Τί ιστ Εὖαι
χιμ

Ἀθῆναι Φ.

50. — **Σύνθεσις.**

Ἐκ τῶν ἑξῆς ἐννέα κατὰ σειρὰν λέξεων ἂν ληφθῇ ἓν γράμμα κατ' ἐκλογὴν θὰ σχηματισθῇ τὸ ὄνομα διασήμου συγγραφέως. Ὁ ἀριθμὸς τῶν στιγμῶν δεικνύει ἐκ πόσων γραμμάτων σύγκειται ἑκάστη λέξις, ὁ δὲ ἀστερίσκος ποίαν θέσιν ἐν τῇ λέξει κατέχει ἐκεῖνο τὸ γράμμα, τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ ληφθῇ.

1. Πόλις τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος
. . ✣ . .
2. Τραγικὸς ποιητὴς
. . . . . . ✣ .
3. Νῆσος τοῦ Αἰγαίου
. . ✣ . .
4. Χώρα τῆς Ἀφρικῆς
. . . . . ✣ . .
5. Βυζαντινὴ αὐτοκράτειρα
. . . . . . ✣
6. Ἀστερισμὸς
. . ✣ . .
7. Μοῦσα
. . ✣ . . . . . .
8. Μέλος σώματος
. ✣ . .
9. Μουσικὸν ὄργανον
. . . . ✣

Ἀθῆναι Ἀριθμὸς 13

ΛΥΣΕΙΣ

37 — **Βραζιλιανὸν αἴνιγμα.**

Ἡ γάτα ἡ ὁποία κάθηται ἐπάνω εἰς χαρέκλαν καὶ ἔπειτα πηδᾷ καὶ φεύγει.

38. — **Πρόβλημα**

15 καὶ 11.

39. — **Πείραμα.**

Ἂν εἰς τὸ νερὸν ἐντὸς τοῦ ὁποίου διελύθη σάπων ἔχων βάρος τὸ 1]30 αὐτοῦ προστεθῇ γλυκερίνη βαρύνουσα τὸ 1]3 τοῦ διαλυθέντος σάπωνος καὶ κτυπηθῇ χαλὰ καὶ καταχαθίσῃ τὸ μῖγμα.

40. — **Σύνθεσις.**

Νὰ ξυπνήσῃ ἡ κουρεμμένη καὶ νὰ ἴδῃ τὸ πάπλωμά της.

ΛΥΤΑΙ

Ἀθηνῶν: Ν. Μιχαηλίδης (4)—Νίκανδρος (4)—Πυθία (4) — Ἐμπεδοκλῆς (5)—Μῆτσος (2) — Σίμων ὁ Κυρηναῖος (4) —Βέλος (4).

Αἰγίου: Μικρὸς φίλος (3) — Τρία Α (4)

Ἀργοστολίου: Θ.Α. Μομφερράτος (3) Ἠλ. Προκόπης (1) Αἶνος (4).

Πατρῶν: Κ. Γ. Ἀνδροῦσσος (3), Καῖσαρ (3). Π. Κ. Παναγόπουλος (1).

Κ/πόλεως: Γ. Π. Δημητριάδης (2), Ν. Ἀπέργης (2), Θ. Κ. Χρυσόστομος (1).

Ἰθάκης: Κ. Ν. Π. (2).

Μαδύτου: Χ. Ν. Χριστοφίδης (1).

Ὕδρας: Ι. Κ. Τζάθας. (3)

Βερδιάνσκας: Π. Μ. καὶ Γ. Μ. (5).

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1890 - 2202

Digitized by Google

Περίοδος δευτέρα

ΕΣΤΙΑ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΗ

ΕΝ ΤΩι ΕΣΩΤΕΡΙΚΩι

Συνδρομη Εξαμηνος Δρ. 8
Συνδρομη Ετησια Δρ. 15

Τιμη Φυλλου Λεπ. 30

ΑΙ ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑΙ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΙΔΡΥΘΕΝ ΤΩι 1876
Βραβευθὲν ὑπὸ τοῦ ἐν Παρισίοις Συλλόγου πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν ἑλλ. σπουδῶν, ἀξιωθὲν ἀργυροῦ μεταλλίου ἐν τῇ ἐκθέσει τῆς Δ' Ὀλυμπιάδος καὶ χαλκοῦ ἐν τῇ Παγκοσμίῳ Ἐκθέσει τοῦ 1889.

ΕΝ ΤΩι ΕΞΩΤΕΡΙΚΩι

Συνδρομη Εξαμηνος Φρ. 10
Συνδρομη Ετησια Φρ. 20

Τιμη Φυλλου Λεπ. 40

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

1890—Τόμος Α', ἀριθ. 26. | ΕΚΔΟΤΑΙ Ν. Γ. ΠΟΛΙΤΗΣ ΚΑΙ Γ. ΔΡΟΣΙΝΗΣ | Ἀθῆναι, 1 Ἰουλίου.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ: (Ἐν τῷ φύλλῳ) ΟΥΡΑΝΙΑ ὑπὸ Κ. Φλαμμαριόν. — Η ΛΥΓΕΡΗ ὑπὸ Ἀνδρέα Καρκαβίτσα. — Η ΠΡΩΤΗ ΠΑΡΑΣΤΑΣΙΣ ΤΟΥ ΕΡΝΑΝΗ. — ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΤΟΥ ΗΛΙΟΥ ποίημα ὑπὸ Κωνστ. Μάνου. — ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ: *Ἀνάλεκτα, Χρονικά, Αἱ εἰκόνες, Ἐδῶ κ' ἐκεῖ, Τρεῖς γνῶμαι καθ' ἑβδομάδα, Μία συμβουλὴ καθ' ἑβδομάδα.* — ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΤΗΣ Α' ΕΞΑΜΗΝΙΑΣ ΤΟΥ 1890. — (Ἐν τῷ παραρτήματι): ΝΕΑ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ. — ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ. — ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑΙ ΚΑΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑΙ ΕΙΔΗΣΕΙΣ. — ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ — ΝΕΑ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ. — ΑΠΟΓΡΑΦΙΚΑ. — ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ. — ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΝ. — ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΤΗΣ Α' ΕΞΑΜΗΝΙΑΣ.

ΕΙΚΟΝΕΣ: Ο ΖΩΓΡΑΦΟΣ ΜΕΣΣΟΝΙΕ — ΘΥΜΑΤΑ ΧΑΡΤΟΠΑΙΓΝΙΟΥ εἰκὼν Μεσσονιέ. — ΤΡΙΑ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑ ΚΟΣΜΗΜΑΤΑ.

Ἐπειδὴ πολλοὶ τῶν ἡμετέρων ἀναγνωστῶν παρετήρησαν ὅτι αἱ κατέχουσαι δύο σελίδας εἰκόνες θὰ καταστραφῶσι κατὰ τὴν βιβλιοδέτησιν τοῦ τόμου, δηλοῦται πρὸς γνῶσιν πάντων ὅτι οὐδόλως βλάπτωνται αἱ εἰκόνες αὗται, ἂν κατασταθῇ προσεκτικὸς ὁ βιβλιοδέτης, ὅπως μὴ ἑνώσῃ ταύτας μετὰ τῶν ἄλλων ἀπ' εὐθείας, ἀλλ' ἀφοῦ πρῶτον ἐπικολλήσῃ λωρίδα χάρτου κατὰ τὸ μέρος εἰς ὃ συρράπτεται τὸ φύλλον, ταύτην δὲ τὴν λωρίδα συναρμόσῃ πρὸς τὸ λοιπὸν σῶμα τοῦ βιβλίου. Τοῦτο γίνεται εἰς τοὺς ἐν βιβλίῳ ἐσταχωμένους ἄτλαντας καὶ εἰς ὅλα τὰ εἰκονογραφημένα φύλλα τοῦ κόσμου.

ΝΕΑ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ

ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

ΚΑΤΑ ΤΗΝ Β'. ΕΞΑΜΗΝΙΑΝ 1890

Ἀπὸ τοῦ προσεχοῦς μηνὸς Αὐγούστου ἄρχεται ἡ δημοσίευσις νεωτάτου ἔργου τοῦ Ἰουλίου Βὲρν τοῦ

ΑΝΩ ΚΑΤΩ

ΜΕΤΑ 34 ΕΙΚΟΝΩΝ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΩΤΑΤΩΝ

ἤτοι αὐτῶν τῶν εἰκόνων μεθ' ὧν ἐξεδόθη τὸ γαλλικὸν πρωτότυπον. Τὸ ἔργον τοῦτο, τὸ ὁποῖον εἶνε συνάμα μυθιστόρημα καὶ ἐπιστημονικὸν ἐγχειρίδιον, θὰ γοητεύσῃ καὶ θὰ διδάξῃ συγχρόνως τοὺς ἀναγνώστας τῆς *Ἑστίας*. Ὑπόθεσιν ἔχει τὴν ὑπερφυσικὴν ἐπιχείρησιν ὁμάδος ἀμερικανῶν, ἥτις σκοπῇ οὐδὲν ἄλλο, ἢ διὰ τεραστίων μηχανικῶν μέσων νὰ συγκλονήσῃ καὶ φέρῃ ἄνω κάτω τὴν ὑδρόγειον σφαῖραν, ὅπως ἐπιτύχῃ τὴν τῆξιν τῶν πάγων τοῦ Β. Πόλου καὶ διὰ ταύτης καταστήσῃ δυνατὴν τὴν ἐξόρυξιν τῶν ἐκεῖ πλουσιωτάτων ἀνθρακωρυχείων.

Πρὸ τούτου δὲ θὰ δημοσιευθῶσι μικρὰ διηγήματα πρωτότυπα καὶ μεταφρασμένα, ἤτοι:

Η ΣΤΡΑΒΟΚΩΣΤΑΙΝΑ

ὑπὸ Ἀργύρη Ἐφταλιώτη

ΣΑΝ ΟΝΕΙΡΟ

ὑπὸ Γρηγορίου Ξενοπούλου

Ο ΣΠΑΓΓΟΣ

ὑπὸ Guy de Maupassant

Ἐκ τῶν λοιπῶν ποικίλων δημοσιευμάτων δυνάμεθα ν' ἀναγράψωμεν ἀπὸ τοῦδε τὸ

ΜΕΤΑΞΥ ΟΛΥΜΠΟΥ ΚΑΙ ΟΣΣΗΣ,

ὁδοιπορικὰς ἐντυπώσεις τοῦ ἀξιωματικοῦ κ. Κ. Γ. Κ. τοῦ ὁποίου αἱ «Δύο ἡμέραι ἐπὶ τοῦ Πίνδου» τόσον εὐχαρίστως ἀνεγνώσθησαν ἐν τῇ «Ἑστίᾳ».

Καὶ τὴν

ΕΚΘΕΣΙΝ ΤΗΣ ΑΓΩΝΟΔΙΚΟΥ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ
ΕΠΙ ΤΟΥ ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΙΟΥ ΠΟΙΗΤΙΚΟΥ ΑΓΩΝΟΣ

ὑπὸ τοῦ εἰσηγητοῦ κ. Α. Προβελεγίου

Ὡς πρὸς τὰς εἰκόνας δέ, πλὴν τῶν συνήθων προσωπογραφιῶν καὶ καλλιτεχνικῶν πινάκων καὶ κοσμημάτων, καὶ τῶν συνοδευουσῶν τὸ «Ἄνω Κάτω», ἄρχεται ἀπὸ τοῦ προσεχοῦς φύλλου ἡ δημοσίευσις σειρᾶς πρωτοτύπων εἰκόνων

ΑΝΑ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

ἐν αἷς ὡς ἐν πανοράματι θ' ἀπεικονίζεται ὅ,τι ἄξιον λόγου ἔχει ἡ Ἑλλὰς ὡς πρὸς τὴν φύσιν, τὴν ἱστορίαν, τὴν τέχνην, τὴν λαογραφίαν κλπ. κλπ.

ΟΙ ΕΓΓΡΑΦΟΜΕΝΟΙ ΝΕΟΙ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΑΙ

μέχρι τῆς α' αὐγούστου καὶ προπληρώνοντες τὴν συνδρομὴν τῆς Β' ἑξαμηνίας τοῦ 1890 λαμβάνουσιν ἐλεύθερα ταχυδρομικῶν τὰ φυλλάδια τῆς α' ἑξαμηνίας κατηρτισμένα εἰς τόμον τιμώμενον δρ. 8 ἐν Ἑλλάδι καὶ φρ. 10 ἐν τῷ Ἐξωτερικῷ,

ΜΟΝΟΙ ΑΥΤΟΙ ΕΞΑΙΡΕΤΙΚΩΣ

ΑΝΤΙ ΔΡΑΧΜΩΝ 5 ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ ΚΑΙ ΦΡ. 6 ΕΝ ΤΩ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩ

ὅπως ἀποκτήσωσι πλήρη ἐξ ἀρχῆς τὴν ΛΥΓΕΡΗΝ ἧς ἡ συνέχεια ἐξακολουθεῖ καὶ κατὰ τὴν ἑξαμηνίαν ταύτην.

Digitized by Google

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ

Σκαπτομένου ἀγροῦ τινος ἐν Σάμῳ παρὰ τὴν Γλυφάδα, εὑρέθη ἄγαλμα οὗ λείπουσιν ἡ κεφαλὴ καὶ οἱ πόδες. Ἐκ τῆς ἐν τῇ Ἐφημερίδι *Σάμῳ* περιγραφῆς αὐτοῦ ἣν κατωτέρῳ ἀνατυποῦμεν, κατάδηλον γίνεται ὅτι ὑπάγεται εἰς τὸν κοινὸν τύπον τῶν ἀρχαϊκῶν ἀγαλμάτων τοῦ Ἀπόλλωνος. Τὸ ἄγαλμα τοῦτο, ὅπερ μετηνέχθη εἰς τὸ δημόσιον ἀρχειοφυλακεῖον, ἔχει κατὰ τὴν *Σάμον* «τὰς χεῖρας τεταμένας πρὸς τοὺς μηροὺς καὶ τὰς πυγμὰς συνεσφιγμένας, τὸν ἀριστερὸν πόδα προέχοντα ὀλίγον τοῦ δεξιοῦ· ἡ δὲ κεφαλὴ ὡς ἐκ τῶν ὠμοπλατῶν φαίνεται θὰ ἠτένιζε πρὸς ἀριστερά (;) Κάτωθεν τοῦ ἰσχίου τοῦ ἀριστεροῦ μηροῦ καὶ ἐπὶ τοῦ ἔμπροσθεν αὐτοῦ μέρους καὶ πρὸς τὸ γόνυ εἶνε γεγραμμέναι ἐν δυσὶ σειραῖς κατὰ μῆκος καὶ διὰ γραμμάτων ἀκανονίστων καί πως ἐφθαρμένων αἱ λέξεις. «Λεύκιος ἀνέθηκεν — τῷ Ἀπόλλωνι».

— Διὰ τοῦ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ πολιτικοῦ πράκτορος τῆς Ἑλλάδος, ἀπεστάλησαν εἰς τὴν ἐνταῦθα Ἀρχαιολογικὴν Ἑταιρίαν ὑπὸ τοῦ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ὁμογενοῦς κ. Ἰωάννου Δημητρίου 9 κιβώτια περιέχοντα διάφορα ἀντικείμενα ἀρχαίας τέχνης, ἤτοι ἀνάγλυφα, ἀγαλμάτια μαρμάρινα, ληκύθους, χάλκινα ἀγαλμάτια καὶ ἄλλα εἴδη ὄχι μικρᾶς ἀξίας, ὅπως προστεθῶσιν εἰς τὸ ἐν τῷ Πολυτεχνείῳ Ἀρχαιολογικὸν μουσεῖον καὶ εἰς τὴν ἐν αὐτῷ πολύτιμον συλλογήν, τὴν φέρουσαν τὸ ὄνομα τοῦ δωρητοῦ, τοῦ ἀποστολέως καὶ τούτων ἀρχαιοτήτων Τὰ κιβώτια ταῦτα παρέλαβον ἐκ τοῦ τελωνείου Πειραιῶς ὑπάλληλοι τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρίας.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑΙ ΚΑΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑΙ

Ἐδημοσιεύθη κατ' αὐτὰς Β. Διάταγμα δι' οὗ ὁρίζεται ὅτι αἱ Ὀλυμπιάδες θὰ τελῶνται ἀνὰ τετραετίαν πλήρη, τοῦ ὑπολογισμοῦ γινομένου ἀπὸ τοῦ ἔτους 1888 καθ' ὃ ἐτελέσθη ἡ Δ' Ὀλυμπιάς. Ἡ Ε' Ὀλυμπιὰς θέλει τελεσθῆ κατὰ τὸ ἔτος 1892, ἡμέρα δὲ τῆς ἐνάρξεως αὐτῆς ὁρίζεται ἡ πρώτη Κυριακὴ μετὰ τὴν 25 Μαρτίου.

— Τὴν παρελθοῦσαν δευτέραν παρέστη ἐνώπιον τοῦ ἀντιβασιλεύοντος διαδόχου ὁ νέος πρύτανις τοῦ Πανεπιστημίου κ. Γ. Μιστριώτης, ὅστις ἀπηύθυνε προσλαλιάν, εἰς ἣν ἀπήντησεν εὐχαριστῶν ὁ Ἀντιβασιλεύς.

— Κατ' αὐτὰς ἐπιτροπὴ ὁρισθησομένη ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας θὰ παραλάβῃ μετὰ τοῦ διορισθέντος βοηθοῦ τοῦ Νομισματικοῦ μουσείου κ. Σβορώνου τὰ ἐν τῷ Ἀρχαιολογικῷ μουσείῳ καταχείμενα ἐντὸς σακκιδίων καὶ ἐσφραγισμένα ἀπὸ τῆς γενομένης ἐν τῷ Νομισματικῷ μουσείῳ κλοπῆς ἀρχαῖα νομίσματα μεθ' ὃ ὁ κ. Σβορῶνος θὰ προβῇ εἰς τὴν ταξινόμησιν αὐτῶν ἐντὸς τῶν θηκῶν, αἵτινες πρὸ τῆς κλοπῆς κατεσκευάσθησαν εἰς μίαν τῶν αἰθουσῶν τῆς Σιναίας Ἀκαδημίας, ἥτις θὰ χρησιμεύσῃ καλῶς ἐξασφαλισθεῖσα ὡς νομισματικὸν μουσεῖον. Ἡ αἴθουσα αὕτη θὰ περιλαμβάνῃ βιβλιοθήκην ἐκ βιβλίων ἀναγομένων εἰς τὴν νομισματολογίαν καὶ σιδηρᾶ καὶ ἄλλα κιβώτια στερεῶς κατεσκευασμένα ἐντὸς τῶν ὁποίων τὴν νύκτα θὰ φυλάττωνται αἱ νομισματικαὶ συλλογαί. Πρὸς τούτοις δὲ θὰ διασκευασθῇ καὶ ἰδιαίτερον ἐκεῖ δωμάτιον διὰ τὴν κατασκευὴν ἐκμαγείων τῶν διαφόρων ἀρχαίων νομισμάτων τὰ ὁποῖα θὰ ἀνταλλάσσωνται εἰς διπλοῦν γινόμενα πρὸς τοιαῦτα ἐκμαγεῖα ἀλλοδαπῶν μουσείων τῶν νομισμάτων τῶν ὁποίων στερεῖται νῦν τὸ ἡμέτερον μουσεῖον. Ταῦτα κατὰ τὴν «Ἐφημερίδα».

— Ἐν τῷ ἄρτι ἐκδοθέντι 3 τεύχει τοῦ Β' ἔτους τῆς «Ἑλλάδος» περιοδικοῦ ἐκδιδομένου ὑπὸ τοῦ ἐν Ἀμστελοδάμῳ Φιλελληνικοῦ Συλλόγου δημοσιεύεται ὑπὸ τοῦ κ. Α. Βόλτζ ἔμμετρος γερμανικὴ μετάφρασις τοῦ ἐν τῇ Ἑστίᾳ δημοσιευθέντος κατὰ δεκέμβριον ποιήματος τοῦ κ. Γ. Σουρῆ. «Τὸ τέλος τοῦ κόσμου».

— Ἐνώπιον τῶν καθηγητῶν τῆς ἐν Παρισίοις Νομικῆς σχολῆς ὑπέστη κατ' αὐτὰς μετ' ἐξαιρέτου ἐπιτυχίας τὰς διδακτορικὰς ἐξετάσεις ἕλλην σπουδαστὴς ἐκ Κωνσταντινουπόλεως καταγόμενος ὁ κ. Μιχ. Ε. Κεπετζῆς. Ἡ περὶ κηδεμονίας τῶν γυναικῶν (de la tutelle des femmes pubaires) ἐναίσιμος διατριβή του ἐπέσυρεν ἰδίως τὸν ἔπαινον τῶν ἐξεταστῶν του.

— Μετὰ πολύμηνον περιοδείαν ἀνὰ τὴν Εὐρώπην, ὅπου πολλαχῶς ἐτιμήθη ὑπὸ τοῦ φιλομούσου κόσμου καὶ τῶν ἡμετέρων ὁμογενῶν, ἐπανῆλθεν εἰς Ἀθήνας ὁ πλαγιαυλιστὴς κ. Εὐρ. Γκύζας.

ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ

23 Ἰουνίου. Ἀγγέλλεται ἐκ Βιέννης ὅτι ἡ αὐτοκράτειρα τῆς Αὐστρίας Ἐλισάβετ ἐπανέρχεται μετ' ὀλίγας ἡμέρας εἰς τὴν ἐν Κερκύρᾳ ἔπαυλίν της.

25 Ἰουνίου. Τὴν 11ην π. μ. ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ Θρόνου ὁ Ἀντιβασιλεὺς περιστοιχούμενος ὑπὸ πάντων τῶν αὐλικῶν ἐν μεγάλῃ στολῇ παρόντος, δὲ καὶ τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν ὑπουργοῦ, ἐδέχθη τὸν νέον πρέσβυν τῆς Τουρκίας Νεδὶμ Βέην, ὅστις ἐπέδωκεν αὐτῷ τὰ διαπιστευτήριά του. Τὸν κ. πρέσβυν συνοδευόμενον ὑπὸ τοῦ ὑπασπιστοῦ τοῦ Βασιλέως κ. Βάσου παρέλαβε καὶ μετέφερεν ἐκ τοῦ μεγάρου τῆς πρεσβείας εἰς τὰ ἀνάκτορα βασιλικὴ ἅμαξα, ὑπεδέχθησαν δὲ αὐτὸν πρὸ τῆς μεγάλης θύρας οἱ αὐλικοί, ἐνῷ ἡ φρουρὰ παρατεταγμένη ἀπέδωκε τὰς κεκανονισμένας στρατιωτικὰς τιμάς· διὰ τῆς αὐτῆς δὲ τάξεως ὁ κ. πρέσβυς ἐπανῆλθεν εἰς τὸ μέγαρον τῆς πρεσβείας.

ΝΕΑ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ

Ἀντωνίου Μομφερράτου **Κληρονομικὸν δίκαιον τῶν κληρικῶν καὶ μοναχῶν ἐν Ἑλλάδι καὶ Τουρκίᾳ.** Μελέτη ἱστορικὴ καὶ πρακτική· πρωτεύσασα κατὰ τὸν Β' Σγούτειον διαγωνισμόν. Ἀθήνησι 1890. 8ον Σελ. 300, Τιμᾶται δραχμῶν 6.

[Ὁ κ. Ἀντώνιος Μομφερράτος διὰ τῆς δημοσιεύσεως τοῦ νέου τούτου συγγράμματος προσθέτει νέον σπουδαῖον ἔρανον πρὸς πλουτισμὸν τῆς καθ' ἡμᾶς νομικῆς φιλολογίας. Ὅπως τὰ ἄλλα ἔργα του, ἡ πραγματεία περὶ προγαμιαίας δωρεᾶς, ἡ μελέτη του περὶ τοῦ θεσμοῦ τῆς προσωπικῆς κρατήσεως, ἡ ἔκδοσις τῆς ἐκλογῆς τοῦ Λέοντος καὶ Κωνσταντίου καὶ τοῦ εὑρετηρίου καὶ τῶν προλόγων τῆς Βακτηρίας τῶν ἀρχιερέων, οὕτω καὶ τὸ παρὸν σύγγραμμα τὸ πρωτεῦσαν κατὰ τὸν Σγούτειον διαγωνισμὸν ἐπιβεβαιοῖ τὴν ἐπιστημονικὴν φήμην τοῦ νομομαθοῦς ἀνδρός. Ὁ κ. Μομφερράτος ἐργάζεται εὐσυνειδήτως καὶ μετὰ φιλοπονίας γερμανοῦ ἐπιστήμονος. Περὶ τοῦ προκειμένου θέματος γράφων λαμβάνει ὑπ' ὄψιν καὶ μεταχειρίζεται ὁλόκληρον τὴν σχετικὴν πρὸς αὐτὸ γραμματολογίαν ξένην καὶ ἡμετέραν, μὴ ἀκολουθῶν δὲ τυφλῶς τὰς γνώμας τῶν ἄλλων, κρίνει αὐτοτελῶς καὶ ἀνεξαρτήτως περὶ τῶν πραγμάτων, καὶ βασανίζων τὰς σκέψεις τῶν ἄλλων καὶ ἀποδεχόμενος μόνον ὅ,τι ἀποδεικνύεται ὡς ὀρθῶς ἔχων καὶ ἀναντίρρητον. Οὕτως ἀποκρούει πειστικῶς γνώμας τοῦ Hellmann, τοῦ Singer καὶ ἄλλων διασήμων ἐπιστημόνων περὶ πολλῶν ζητημάτων. Τὸ θέμα περὶ κληρονομικοῦ δικαίου τῶν κληρικῶν καὶ μοναχῶν ἐν Ἑλλάδι καὶ Τουρκίᾳ δὲν ἦτο ἐξ ἐκείνων, τὰ ὁποῖα ὡς ἐκ τῆς γενικῆς φύσεως ἐγένοντο ἀντικείμενα ἐρεύνης τῶν νομοδιδασκάλων τῆς Γερμανίας καὶ ἄλλων εὐρωπαϊκῶν χωρῶν, τῶν ὁποίων ἤρκει νὰ ἐκλέξῃ τις τὰς ἀρίστας γνώμας ἵνα καταρτίσῃ ἀξιόλογον πραγματείαν. Ἐπειδὴ ἐπρόκειτο περὶ τῶν ἐν Ἑλ-

Digitized by Google

λάδι καὶ Τουρκίᾳ ἰσχυόντων, ἔπρεπε νὰ ἐξετασθῶσιν αἱ ἰσχύουσαι παρ' ἡμῖν πολιτικαὶ καὶ ἐκκλησιαστικαὶ διατάξεις καὶ νὰ συνδυασθῶσι πρὸς τὰ ὡρισμένα ὑπὸ τῶν κανόνων καὶ νόμων τῶν βυζαντινῶν χρόνων, καὶ πρὸς τὰς ἀρχὰς τοῦ δικαίου ἐν γένει. Διὰ τοῦτο ἡ πραγματεία αὐτὴ τοῦ κ.Μομφερράτου ἔχει ὅλως πρωτότυπον χαρακτῆρα. Προτάσσει πρῶτον τὰ περὶ τῶν βάσεων τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ πολιτεύματος ὁμιλῶν περὶ τῶν διαφόρων βαθμῶν τῆς ἱερωσύνης, εἶτα δὲ καὶ περὶ τῶν μοναχῶν ἐν γένει καὶ τῆς διοικήσεως τῶν μοναστηρίων, στηριζόμενος εἰς τὴν ἐκκλησιαστικὴν ἱστορίαν, ἔχων ὁδηγοὺς πλὴν τῶν ἑλλήνων ἐκκλησιαστικῶν δύο πρὸ πάντων ἐπισημοτάτους γερμανοὺς τὸν Hase καὶ τὸν Hergenroether. Ἔπειτα πραγματεύεται περὶ τῆς κληρονομικῆς διαδοχῆς τῶν κληρικῶν, περὶ τῆς ἐκ διαθήκης διαδοχῆς καὶ περὶ τῆς ἐξ ἀδιαθέτου διαδοχῆς αὐτῶν. Ταῦτα εἶνε τὰ ἀντικείμενα τοῦ Α' μέρους. Ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ μέρει ὁμιλεῖ περὶ τῆς κληρονομικῆς διαδοχῆς τῶν μοναχῶν ἐκ διαθήκης καὶ ἐξ ἀδιαθέτου κατὰ τὸ Ἰουστινιάνειον δίκαιον, περὶ ἐπαγωγῆς κληρονομίας εἰς μοναχὸν καὶ περὶ κτήσεως αὐτῆς κατὰ τὸ Ἰουστινιάνειον καὶ τὸ μεταγενέστερον δίκαιον, περὶ κληρονομικῆς διαδοχῆς τῶν μοναχῶν κατὰ τὸ μεταγενέστερον βυζαντιακὸν δίκαιον καὶ περὶ τοῦ δικαίου τῶν ἐθίμων. Ἐν τρίτῳ μέρει λαμβάνει ὑπ' ὄψιν καὶ ἐξετάζει τὸ ἐν Ἑλλάδι κληρονομικὸν δίκαιον τῶν κληρικῶν καὶ μοναχῶν. Τὸ μέρος τοῦτο εἶνε τὸ ἀμέσως καὶ μᾶλλον ἐνδιαφέρον τοὺς ἐν Ἑλλάδι νομικοὺς καὶ κληρικούς. Καὶ τέλος ἐν τετάρτῳ μέρει ἐξετάζει τὸ ἐν Τουρκίᾳ νεώτερον δίκαιον, δηλ. τὰ περὶ κληρονομικῆς διαδοχῆς τῶν ἐπισκόπων καὶ μοναχῶν ἐν Τουρκίᾳ. Ἐν παραρτήματι δημοσιεύει διάφορα ἐπίσημα ἔγγραφα σχετικὰ πρὸς τὸ ἀντικείμενον Τυπικά, Χρυσόβουλλα, Ἐπιστολὰς συνοδικάς, Πατριαρχικὰ γράμματα, ἀναφορὰς καὶ ἐκθέσεις, σχέδια διαθηκῶν καὶ ὅμοια. Τοῦτο εἶνε τὸ περιεχόμενον καὶ αὕτη ἡ ἀξία τοῦ νέου τούτου συγγράμματος τοῦ κ. Μομφερράτου,τὸ ὁποῖον δὲν πρέπει νὰ λείπῃ ἀπὸ οὐδεμιᾶς βιβλιοθήκης ἐκκλησιαστικοῦ ἢ νομικοῦ λογίου ἀνδρός. Συγχαίροντες τῷ συγγραφεῖ, εὐχόμεθα νὰ ἴδωμεν καὶ ἄλλα αὐτοῦ ἔργα. Α. Κ.]

Ἡ Χλωρὶς τοῦ Παρνασσοῦ ὑπὸ *Θ. δὲ Χελδράϊχ*. Ἀνατύπωσις ἐκ τῶν φυλλαδίων τῶν μηνῶν Ἀπριλίου καὶ Μαΐου τόμου ιγ' τοῦ «Παρνασσοῦ». Ἐν Ἀθήναις ἐκ τοῦ τυπογραφείου Ἀλεξ. Παπαγεωργίου, 1890. 8ον σ. 30.

Σύλλογος Κυριῶν **Ὑπὲρ τῆς Γυναικείας Παιδεύσεως**, ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς Α. Μ. τῆς Βασιλίσσης. **Ἔκθεσις τῶν πεπραγμένων** ἀπὸ 1 ἰανουαρίου—31 δεκεμβρίου 1889. Ἐν Ἀθήναις ἐκ τοῦ τυπογραφείου Σ. Κ. Βλαστοῦ, 1890. 8ον σ. 64.

Arnds. **Ρωμαϊκὸν Δίκαιον** ἐκ τῆς δεκάτης τρίτης γερμανικῆς ἐκδόσεως τῆς γενομένης ἐπιμελείᾳ L. Pfaff καὶ F. Ofmann, καθηγητοῦ τοῦ ἐν Βιέννῃ Πανεπιστημίου μεταφρασθὲν καὶ σημειώσεσιν αὐξηθὲν ὑπὸ *Ι. Θ. Κυριακοῦ*, δικηγόρου. Τόμος Β', τεῦχος 12ον. Ἐνοχικὸν Δίκαιον. Ἐν Ἀθήναις βιβλιοπωλεῖον Καρόλου Βίλμπεργ. Ἐκ τῆς τυπογραφίας τῆς Β. Αὐλῆς Νικολάου Γ. Ἰγγλέση 1890, 8ον σ. 1—48 Τιμᾶται δρ. 1.

Ξενοφῶντος ἀπομνημονεύματα μετὰ εἰσαγωγῆς καὶ σημειώσεων πρὸς χρῆσιν τῶν μαθητῶν τῶν γυμνασίων ὑπὸ *Γεωργίου Α. Μπουκουβάλα*, διδάκτορος τῆς φιλοσοφίας καὶ καθηγητοῦ τοῦ ἐν Ἀθήναις Α' γυμνασίου. Ἐκδότης Ἰωάννης Νοτάρης. Ἐν Ἀθήναις, βιβλιοπωλεῖον Ἰωάννου Νοτάρη. Ὁδὸς Ἑρμοῦ 42, 1890. 12ον σ. λϛ'—254.

Deutsche Rundschau. Ἐκ τῶν περιεχομένων τοῦ τεύχους τοῦ Ἰουλίου : Δὸν Κιχωτῖνο, διήγημα τοῦ Salvatore Farina, μέρ. Β'.—Βερολῖνον καὶ Βάϊμαρ ὑπὸ G. von Loeber.— Ἱερὰ δένδρα καὶ φυτὰ ὑπὸ von Langegg (συνέχεια καὶ τέλος). — Ἡ Φλωρεντία καὶ ὁ Ἱερώνυμος Σαβοναρόλας ὑπὸ Otto Hartwig.—Φράντς Δίγγελστεδτ ὑπὸ J. Rodenberg (συνέχεια).—Ἡ θεία Μαλβίνα ὑπὸ A. Ch. Leffter κλπ.

ΑΠΟΓΡΑΦΙΚΑ

Ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐκλεκτέων βουλευτῶν κατὰ τὰς προσεχεῖς βουλευτικὰς ἐκλογὰς ὡρίσθη ὡς ἑξῆς :

Νομοὶ Λακωνίας	Πληθυσμὸς ἐκλογέων	Ἀριθμὸς βουλευτῶν
Λακωνίας	32,154	9
Λαρίσης	35,195	10
Κεφαλληνίας	24,304	7
Κυκλάδων	41,869	12
Τρικάλων	27,342	8
Ἀχαΐας	48,708	14
Μεσσηνίας	41,328	12
Ἀργολίδος	34,137	9
Ἄρτης	8,102	2
Κερκύρας	29,438	8
Φθιώτιδος	33,002	9
Εὐβοίας	25,742	7
Ἀρκαδίας	43,469	12
Ἀκαρνανίας	36,229	10
Ἀττικῆς	46,834	13
Ζακύνθου	14,307	4
Ὕδρας	3,512	2
Σπετσῶν	2,342	1
Ν. Ψαρρῶν	799	1
Ἐν ὅλῳ	528,813	150

=Καθ' ὅλον τὸν παρελθόντα μῆνα Μάϊον ἀπεβίωσαν ἐν Ἀθήναις 180 ἐν ὅλῳ ἄτομα, ἐξ ὧν 103 ἄνδρες καὶ 77 γυναῖκες. Ἐκ τούτων 10 ἀπέθανον ἐν τῷ δημοτικῷ νοσοκομείῳ καὶ 5 ἐν τῷ «Εὐαγγελισμῷ.» Ἐκ βιαίου θανάτου ἀπεβίωσαν 6 ἐν ὅλῳ. Ἐκ τύφου, 2, ἐξ ἱλαρᾶς 8, ἐξ ὀστρακιᾶς 1, ἐκ διφθερίτιδος 1, ἐκ κακοήθους πυρετοῦ 2, ἐκ νοσημάτων τῶν ἀναπνευστικῶν ὀργάνων 12.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Ἀρχαρίῳ, Πειραιᾶ. Ὁρίστε λοιπὸν ποῖον καλλιτέχνημα νὰ ἔχετε ὡς ἀντιφάρμακον τῆς πολυλογίας :

Serenade

Le matin riait, ingenu;
Tu m' as dit: Viens! je suis venu.
Un peu plus tard, tu m' as dit: Chante!
J' ai chanté ta grace méchante.
Mais vint la nuit, la nuit d' été;
Tu m' as dit: Pars! Je suis resté.

Catulle Mendes

Θαυμαστῇ, Κέρκυραν. Τρυφερὰ ἡ ἰδέα ἀλλὰ καταπνίγεται ὑπὸ τὴν στιχουργικὴν ἀπειρίαν καὶ τὴν ἀνάμικτον γλῶσσαν.

κ. Μ. Οἶκον. Θὰ χρησιμοποιήσωμεν κατ' ἐκλογήν, ἐξαιρουμένων τῶν στίχων.

Καραβοτσακισμένῃ, Πέραν. Εὐχαριστοῦμεν διὰ τὴν ἐκτίμησιν, ἀλλὰ φρονοῦμεν ὅτι μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῶν στίχων σας ἐν τοιούτῳ κύκλῳ καὶ τὴν γενικὴν ἐπιδοκιμασίαν «τοῦ ἄνθους τῶν λογίων» οὐδὲν δύναται νὰ προσθέσῃ ἡ ταπεινή μας γνώμη καὶ παρακαλοῦμεν νὰ μὴ προβῆτε εἰς τὴν ἀποστολὴν τῶν 2000 στίχων, τοὺς ὁποίους οὐδὲ καιρὸν ἔχομεν ὅπως διέλθωμεν καὶ ἀξίως κρίνωμεν.

κ. Κ. Δ. Κρ. Ἐνταῦθα. Δὲν εἶνε καλὴ ἡ ἐκλογή. Ἂν θέλετε νὰ δημοσιευθῇ ἕν,ἀποστείλατε τὴν συλλογὴν νὰ ἐκλέξωμεν ἢ λάβετε τὴν καλωσύνην νὰ διέλθετε ἐκ τοῦ Γραφείου π. μ.

Digitized by Google

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΝ

28 ΙΟΥΝΙΟΥ 1890

	Ἀγορ. Δρ.	Λ.	Πωλ. Δρ.	Λ.
ΟΜΟΛΟΓΙΑΙ ΕΘΝΙΚΩΝ ΔΑΝΕΙΩΝ				
Τῶν 26,000,000 πρὸς 5 %	503	—	506	—
» 120,000,000 » 5 %	573	—	575	—
» 170,000,000 » 5 %	573	—	575	—
» 135,000,000 » 5 %	470	—	475	—
» 30,000,000 » 5 %	—	—	—	—
» 125,000,000 » 4 %	—	—	—	—
Κτηματ. ὁμολ. ἐθν. τραπέζης 60,000,000 μετὰ λαχείου	526	50	52[illegible]	—
ΜΕΤΟΧΑΙ ΤΡΑΠΕΖΩΝ				
Ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος	4710	—	4715	—
Γενικὴ Πιστωτικὴ Τράπεζα	276	—	278	—
Τράπεζα Βιομηχαν. Πίστεως	94	50	95	—
Τράπεζα Ἠπειροθεσσαλίας	—	—	—	—
ΜΕΤΟΧΑΙ ΕΤΑΙΡΙΩΝ				
Μεταλλουργείων Λαυρίου	172	50	173	—
Σιδηροδρ. Ἀθηνῶν - Πειραιῶς	438		440	—
Σιδηροδρ. Πύργου - Κατακώλου	—	—	—	—
Σιδηροδρ. Πελοποννήσου	195	—	196	—
Σιδηροδρ. Θεσσαλίας	133	—	134	—
Ἀνων. ἑταιρίας ὁ «Ἑρμῆς»	70	—	75	—
Ἑλλην. Πυριτιδοποιείου	75	—	80	—
Φωταερίου Ἀθηνῶν	—	—	—	—
Δημοσ. καὶ δημοτ. ἔργων	128	—	129	—
ΝΟΜΙΣΜΑΤΑ				
Εἰκοσάφραγκον	24	80	24	82
Λίρα ὀθωμανικὴ	28	21	28	22
Λίρα ἀγγλικὴ	31	—	31	03
ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΑ				
Τρίμηνον Ἀγγλίας	30	60	30	70
Τρίμηνον Γαλλίας	122	—	123	75
Ὄψεως Ἀγγλίας	31	10	31	30
Ὄψεως Γαλλίας	123	50	124	25

ΠΑΙΓΝΙΑ

Τὰ τῶν παιγνίων θὰ κανονισθῶσιν ἄλλως κατὰ τὴν β' ἑξαμηνίαν, ὅπως καταστῇ εὐκολωτέρα ἡ διαλογὴ τῶν ἀκριβῶν λύσεων καὶ ἀφεθῇ ἀρκετὸς χρόνος πρὸς ἀποστολὴν τοιούτων καὶ ὑπὸ τῶν ἐν ἀπωτάταις χώραις ἀναγνωστῶν τῆς «Ἑστίας», δικαίως παραπονουμένων. Αἱ λύσεις τῶν Παιγνίων 41—50 καὶ τὰ ὀνόματα τῶν λυτῶν ὁμοῦ θὰ δημοσιευθῶσιν ἐν τῷ φύλλῳ τῆς 15 ἰουλίου, ἡ δὲ περὶ ἀπονομῆς τῶν βραβείων ἀπόφασις ἐν τῷ φύλλῳ τῆς 22 ἰουλίου.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Δ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ
ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΤΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΩΝ
Δέχεται προγυμνάσεις
Ξενοδοχεῖον τοῦ Στέμματος

"LA NEW YORK,,
Η ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ
ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙ ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑ
ΙΔΡΥΘΕΙΣΑ ΤΩι 1845
ΕΓΓΥΗΤΙΚΟΝ ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ
ΟΛΟΚΛΗΡΟΝ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΜΕΝΟΣ ΤΗ 1 ΙΑΝΟΥΑΡ. 1885
ΦΡ 544,000,000 ΦΡ.
ΑΜΟΙΒΑΙΑ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΔΙ' ΩΡΙΣΜΕΝΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΤΡΩΝ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ
Οἱ ἀσφαλιζόμενοι εἶνε οἱ μόνοι ἰδιοκτῆται τοῦ ἐγγυητικοῦ κεφαλαίου καὶ τῶν κερδῶν.
ΠΡΟΙΚΟΔΟΤΗΣΙΣ ΤΕΚΝΩΝ
Ἐξασφάλισις κεφαλαίου ἢ ἐτησίου εἰσοδήματος μετὰ 10, 15 ἢ 20 ἔτη.
Γενικὸς ἀντιπρόσωπος ἐν Ἀθήναις
Δ. Γ. ΜΑΚΚΑΣ
Γραφεῖον παρὰ τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν.

ΕΞΕΔΟΘΗ
ΜΗΤΡΥΙΑ
ΔΙΗΓΗΜΑ ΥΠΟ ΓΡ. ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΥ
Πωλεῖται ἀντὶ δραχμῆς ἐν τῷ βιβλιοπωλείῳ τῆς Ἑστίας.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Π. ΤΡΙΓΓΕΤΑΣ
Δικηγόρος — Ὁδὸς Γερανίου 2

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΝ ΤΩ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΙ

ΚΑΤΑ ΤΗΝ Α' ΕΞΑΜΗΝΙΑΝ 1890

Εἰδήσεις ἐπιστημονικαὶ καὶ καλλιτεχνικαί. - Ἀρχαιολογικά - Ἐφημερίδες. - Δημόσια ἔργα. - Ἀπογραφικά. - Νέα δημοσιεύματα. - Ἀλληλογραφία. - Παίγνια, ἐν ἑκάστῳ φύλλῳ.
Περὶ τῶν ἐν Ἄνδρῳ εὑρεθέντων νομισμάτων φυλλ 7, 8, 9, 19.
Γυμναστικοὶ ἀγῶνες φ. 21.
Ἔργα τῆς Βουλῆς φ. 23.
Ἐκδρομὴ φοιτητῶν εἰς Ὀλυμπίαν φ. 15.
Αἱ ἐν Μεγαλοπόλει ἀνασκαφαὶ φ. 16.
Μικραὶ ἐπανορθώσεις: Lepanto - Monaco φ. 17.
Οἱ Πυγμαῖοι φ. 18.
ΤΗΛΕΦΩΝΗΜΑΤΑ: Ἡ ἀριστερὰ χεὶρ τοῦ Κριεζώτη φ. 1. - Ἐπιγραφὴ ἐξοχικῆς οἰκίας φ. 1, 2, 3, 4, 5, 7, - Διὰ τὴν πιτυρίδα 1, 2. - Mariage d'amour φ. 2. 5. - Βῆμα καὶ ταχύτης ἵππου φ. 2, 3. - Ὁ καλλίτερος σάπων φ. 3, 4 - Travailler pour le roi de Prusse φ. 4, 6. - Τριχοφάγος φ. 7, 12. - Ἐπισκέψεις φ. 7. - Μάχη τοῦ Πολυαράβου φ. 4, 9. - Ὁ λιμὴν τῶν Ἀλῶν φ. 14. - Ἡ περὶ τοῦ ὀφθαλμοῦ πρόληψις φ. 17.
ΕΙΚΟΝΕΣ ΠΑΙΓΝΙΩΝ
Φυλλ. 1, 2, 5, 7, 10.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1890-2208

Digitized by Google

Περίοδος δευτέρα

ΕΝ ΤΩι ΕΣΩΤΕΡΙΚΩι

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΞΑΜΗΝΟΣ ΔΡ. 8
ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ ΔΡ. 15

ΤΙΜΗ ΦΥΛΛΟΥ ΛΕΠ. 30

ΑΙ ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑΙ

ΕΣΤΙΑ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΗ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΙΔΡΥΘΕΝ ΤΩι 1876
Βραβευθὲν ὑπὸ τοῦ ἐν Παρισίοις Συλλόγου πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν ἑλλ. σπουδῶν,
ἀξιωθὲν ἀργυροῦ μεταλλίου ἐν τῇ ἐκθέσει τῆς Δ' Ὀλυμπιάδος
καὶ χαλκοῦ ἐν τῇ Παγκοσμίῳ Ἐκθέσει τοῦ 1889.

ΕΝ ΤΩ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩι

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΞΑΜΗΝΟΣ ΦΡ. 10
ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ ΦΡ. 20

ΤΙΜΗ ΦΥΛΛΟΥ ΛΕΠ. 40

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

1890 Τόμος Β'. Ἀριθ. 27. | ΕΚΔΟΤΑΙ Ν. Γ. ΠΟΛΙΤΗΣ ΚΑΙ Γ. ΔΡΟΣΙΝΗΣ | Ἀθῆναι, 8 Ἰουλίου.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ: (Ἐν τῷ φύλλῳ) ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΙΟΣ ΠΟΙΗΤΙΚΟΣ ΑΓΩΝ, **Κρίσις τῶν Ἀγωνοδικῶν**. — Ο ΣΠΑΓΓΟΣ διήγημα. — ΠΟΙΟΝ ΕΙΝΕ ΤΟ ΕΠΑΓΩΓΟΤΑΤΟΝ ΚΑΙ ΕΝ ΤΑΥΤΩ ΧΡΗΣΤΟΤΑΤΟΝ ΤΩΝ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑΤΩΝ ὑπὸ Κ. Παπαρρηγοπούλου.—Η ΑΥΓΕΡΗ διήγημα ὑπὸ Α. Καρκαβίτσα.—ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ: **Ἕλληνες καὶ βάρβαροι** ὑπὸ Μ. Μητσάκη—ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ: **Ἀνάλεκτα, Χρονικά, Παντοῖα, Αἱ εἰκόνες, Ἐδῶ κ' ἐκεῖ, Τρεῖς γνῶμαι καθ' ἑβδομάδα, Ἓν παίγνιον κατὰ δεκαπενθήμερον**. — (Ἐν τῷ παραρτήματι): ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ. — ΕΙΔΗΣΕΙΣ, ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ, ΝΕΑ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ, ΑΠΟΓΡΑΦΙΚΑ, ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΡΓΑ, ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ, ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΝ, ΠΑΙΓΝΙΑ ΚΑΙ ΖΗΤΗΜΑΤΑ.

ΕΙΚΟΝΕΣ: ΠΑΤΙΝΑΔΑ εἰκὼν Χάϋδεν. – Ο ΛΙΜΗΝ ΤΗΣ ΖΕΑΣ ΕΝ ΠΕΙΡΑΙΕΙ.– Η ΛΕΩΦΟΡΟΣ ΑΘΗΝΩΝ ΕΝ ΠΕΙΡΑΙΕΙ – ΤΟ ΑΧΛΑΔΙ ΕΙΣ ΤΕΣΣΑΡΑ – ΔΥΟ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑ ΚΟΣΜΗΜΑΤΑ.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ

Ἐν Σμύρνῃ ἀνεκαλύφθησαν ἔν τινι οἰκίᾳ παρὰ τὸ διοικητήριον κειμένῃ δάπεδον ἐκ μωσαϊκῶν καὶ δύο ἀγάλματα ἀκέφαλα. Πλησίον τοῦ τόπου τῆς εὑρέσεως καὶ ἐντὸς τοῦ κήπου ἀνεκαλύφθησαν μαρμάρινοι κίονες· ἐπειδὴ δὲ φαίνεται ὅτι ὑπάρχουν καὶ ἄλλαι ἀρχαιότητες, ὁ ἰδιοκτήτης συνήνεσε νὰ κατεδαφισθῇ ἡ οἰκία του χάριν ἀνασκαφῶν.

— Ἐν Ποντοηρακλείᾳ ἀνασκαπτομένου ἀγροῦ ἀνεκαλύφθησαν πολύτιμοι ἀρχαιότητες, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ χαλκοῦν ἄγαλμα νεάνιδος. Ὁ εὑρὼν προσεπάθησε νὰ πωλήσῃ ταύτας, ἀλλ' ἡ διεύθυνσις τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει Ὀθωμανικοῦ Μουσείου πληροφορηθεῖσα τοῦτο κατέσχε τηλεγραφικῶς τὰ εὑρήματα, τὰ ὁποῖα νῦν θὰ ἀποσταλῶσιν εἰς Κωνσταντινούπολιν.

— Ἀπῆλθεν εἰς τὸ χωρίον Παληοπαναγιὰ τῶν Θεσπιῶν ὁ ἐκ τῶν ἑταίρων τῆς ἐνταῦθα Γαλλικῆς Σχολῆς κ. Paul Jamot, ὅπως κάμῃ ἔναρξιν τῆς ἀποκαθάρσεως τοῦ μίαν καὶ ἡμίσειαν ὥραν ἀπέχοντος τοῦ χωρίου τούτου χώρου, ἐν ᾧ ἀπὸ τριετίας ἐνηργήθησαν ἀνασκαφαὶ ὑπὸ τῆς Γαλλικῆς σχολῆς εἰς τὸ αὐτόθι ἱερὸν τῶν Θεσπιῶν. Ὁ κ. Jamot θὰ παραμείνῃ ἐπὶ δύο περίπου μῆνας ἐκεῖ πρὸς συμπλήρωσιν τῶν ἐργασιῶν δι' ἐργατῶν πρὸς τοῦτο προσλαμβανομένων, ἀπεστάλησαν δὲ καὶ διάφορα ἐργαλεῖα εἰς τὸ μέρος ἐκεῖνο

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Τὴν παρελθοῦσαν Κυριακὴν ἐγένοντο ἐν τῷ Ἀρσακείῳ Παρθεναγωγείῳ αἱ ἐξετάσεις τῆς ὀργανικῆς καὶ φωνητικῆς μουσικῆς καὶ ἐξηγγέλθησαν τὰ ἀποτελέσματα τοῦ λήξαντος σχολικοῦ ἔτους, μαρτυροῦντα τὴν πλήρη ἀκμὴν τοῦ εὐεργετικωτάτου ἐκπαιδευτικοῦ τούτου καταστήματος. Μεθ' ὃ ἀπεσφραγίσθη τὸ δελτίον τὸ περιέχον τὸ ὄνομα τῆς ἐν τῷ Ῥαλλείῳ ἀγῶνι βραβευθείσης μαθητρίας ἐκ τῶν ἀπολυομένων: Καλλιόπης Σαγιᾶ.

— Ὁ διευθυντὴς τοῦ ἐν τῷ ὑπουργείῳ τῶν Οἰκονομικῶν δασικοῦ τμήματος κ. Χλωρὸς κατήρτισε κατὰ παραγγελίαν τοῦ ὑπουργείου τὸν δασικὸν χάρτην τῆς Θεσσαλίας. Ἐν αὐτῷ σημειοῦται ἡ ἔκτασις τῶν δασῶν, τὰ ὅρια αὐτῶν, τὸ εἶδος τῶν ἀποτελούντων αὐτὰ δένδρων καὶ ἐν γένει δίδεται πᾶσα πληροφορία περὶ τῶν δασῶν τῆς Θεσσαλίας. Ὁ χάρτης οὗτος θὰ λιθογραφηθῇ εἰς τὸ Ἐθν. Τυπογραφεῖον.

— Τὸ ἐπιτελικὸν γραφεῖον τοῦ ὑπουργείου τῶν Στρατιωτικῶν ἔχει πρὸ πολλοῦ καταρτίσῃ εἰς μεγάλην κλίμακα τὸν στρατιωτικὸν χάρτην τῆς Θεσσαλίας, ἤδη δὲ ἀπεφασίσθη ὅπως καταρτισθῇ τοιοῦτος καὶ τῆς Πελοποννήσου καὶ ἤρξαντο αἱ προκαταρκτικαὶ ἐργασίαι.

— Ὁ ἐν Αἰγύπτῳ ἀποκατεστημένος ὁμογενὴς κ. Ἀχιλλόπουλος ἀπέστειλεν εἰς τὸν Σύλλογον «Παρνασσὸν» δραχμὰς χιλίας

ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ

2 Ἰουλίου. Γενομένης σήμερον τῆς ἐκλογῆς τοῦ νέου διοικητοῦ τῆς Ἐθν. Τραπέζης ἀντὶ τοῦ ἀποχωρήσαντος κ. Μ. Ῥενιέρη, ἐξελέγη τοιοῦτος παμψηφεὶ ὁ τέως ὑποδιοικητὴς κ. Π. Καλλιγᾶς τῇ συστάσει αὐτοῦ τοῦ ἀποχωροῦντος. Ὁ κ. Καλλιγᾶς μετὰ τὴν ἐκλογήν του εἶπε τὰ ἑξῆς:

Κύριοι,

Εἰς τὴν σύστασιν τοῦ σεβαστοῦ φίλου, τοῦ ἐπὶ τοσαῦτα ἔτη προϊσταμένου ἡμῶν, καὶ εἰς τὴν ἔξοχον ὑμῶν εὔνοιαν χρεωστῶ τὴν ἔκτακτον τιμὴν ἐμπιστοσύνης δι' ἧς μὲ περιβάλλετε. Τοιοῦτον πολύτιμον δεῖγμα τιμῆς καὶ ἐμπιστοσύνης ἔπρεπε νὰ εἶνε δι' ἐμὲ αἰτία ὑπερμέτρου χαρᾶς. Ἀλλ' ὅμως δὲν εἶνε ἄμικτον λύπης. Μὲ φαίνεται ὅτι δοκιμάζω τὸ αἴσθημα ἀνθρώπου, ὅστις ὑπὸ τὴν σκιὰν ὑψηλῆς δρυὸς ἐκάθητο ἡσύχως προσατενίζων τὴν ἐξέλιξιν τοῦ μέλλοντος. Αἴφνης ἡ ὑψηλὴ δρῦς μετεφυτεύθη ἀλλαχοῦ καὶ ἡ προστατευτικὴ σκιὰ δὲν ἐκτείνεται πλέον ὑπὲρ τὴν κεφαλήν μου. Ἐν ἀσκεπεῖ τόπῳ καὶ ἤδη πρῶτος φέρων τὸ βάρος τῆς εὐθύνης δικαίως γίνομαι σύννους περὶ τοῦ μέλλοντος. Μόνην αἰσθάνομαι παρηγορίαν ὅτι ἡ ὑψηλὴ δρῦς δὲν μετεφυτεύθη μακρὰν ἡμῶν καὶ ὅτι ἐν ὥρᾳ σοβαρᾶς μερίμνης δύναμαι πάλιν νὰ προσέρχωμαι ὑπὸ τὴν σκιὰν αὐτῆς. Ἡ γενομένη ἤδη πρότασις ὅπως ἡ Συνέλευσις τῶν μετόχων ἀνακηρύξῃ τὸν ἀπερχόμενον Διοικητὴν ἰσοβίως Διοικητὴν τῆς τιμῆς θέλει διευκολύνει τὸ δυσχερὲς ἔργον μου, ἐπιτρέπουσα εἰς τὴν Διοίκησιν νὰ προστρέχῃ εἰς τὴν μακρὰν πεῖραν τοῦ προκατόχου καὶ εἰς τὴν αὐθεντίαν αὐτοῦ, ὁσάκις προβλήματα περίπλοκα ἐπικαλοῦνται τὴν ἐμβριθῆ

Digitized by Google

σκέψιν καὶ τὴν συνετὴν συμβουλὴν τοῦ εὐδοκίμως χειρισαμένου τοὺς οἴακας διὰ τοῦ πολυκυμάντου πελάγους, ὃ διαπλέομεν. Οὐδὲ ὁ μέχρι σήμερον Διοικητὴς ἡμῶν θέλει λησμονήσῃ ἡμᾶς, πρὸς οὓς τοσαύτην ἐξεδήλωσεν ὑπερβάλλουσαν ἀγάπην, εἶμαι βέβαιος, ἀλλ' οὐδὲ ἡμεῖς θέλομεν μικρυνθῇ αὐτοῦ, ὡς ἐν ἀδιασπάστῳ συναφείᾳ, ἣν ὁ χρόνος δὲν θέλει ἐξασθενήσει, ἐνόσῳ ζῶμεν. Ἔστω πλησίον ἡμῶν ὡς ὁ πνευματικὸς πατήρ, ὁ προσέχων, μὴ ἐν ταῖς χερσὶν ἡμῶν σβεσθῇ ἡ λαμπάς, ἣν εἰς ἡμᾶς παρέδωκε.

Μεθ' ὃ ἡ γενικὴ συνέλευσις τῶν μετόχων προέβη εἰς τὸ ἑξῆς ψήφισμα:

Ἡ γενικὴ Συνέλευσις τῶν μετόχων τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης ἔχουσα ὑπ' ὄψει τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ κ. Μάρκου Ῥενιέρη τοῦ ν' ἀποχωρήσῃ τῆς λειτουργίας αὐτῆς μὴ ἀποδεχόμενος νέαν ἐκλογὴν διὰ τὴν ἐπικειμένην ἑπταετῆ περίοδον, ἐκφράζουσα ἐπὶ τούτῳ τὴν ἄκραν αὐτῆς λύπην διότι στερεῖται τῆς πεφωτισμένης διοικήσεως ἀνδρὸς ἐξόχου, σεβομένη δὲ τὴν θέλησιν τοῦ σεβαστοῦ ἀνδρὸς καὶ ἐπιθυμοῦσα νὰ παράσχῃ αὐτῷ τρανὴν ἔνδειξιν τῆς εὐγνωμοσύνης καὶ τῆς τιμῆς αὐτῆς διὰ τὰς μεγάλας ὑπὲρ τῆς τραπέζης ὑπηρεσίας του,

'Αποφασίζει:

1) Ὁ Μάρκος Ῥενιέρης ἐκλέγεται ὁμοφώνως ἰσόβιος ἐπίτιμος διοικητὴς τῆς Τραπέζης τιμῆς καὶ εὐγνωμοσύνης ἕνεκεν.

2) Μετάλλιον χρυσοῦν ἀπονέμεται αὐτῷ εἰς ἀνάμνησιν τῶν ἐξόχων πρὸς τὴν Ἐθνικὴν Τράπεζαν ὑπηρεσιῶν του, φέρον ἐκτετυπωμένα ἀφ' ἑνὸς μὲν την προτομὴν αὐτοῦ καὶ γύρωθι τὴν χρονολογίαν τῆς ἐνάρξεως καὶ τῆς λήξεως τῆς λειτουργίας αὐτοῦ ὡς Διοικητοῦ τῆς Τραπέζης, ἀφ' ἑτέρου δὲ στέφανον δάφνης καὶ γύρῳ τὴν ἑξῆς ἐπιγραφήν: «Μάρκῳ Ῥενιέρῃ ἡ Γενικὴ Συνέλευσις τῶν μετόχων τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης τῆς Ἑλλάδος», ἐν μέσῳ δὲ τοῦ στεφάνου τὴν χρονολογίαν τῆς ἀποφάσεως ταύτης.

3) Νὰ ζητηθῇ παρὰ τῆς Κυβερνήσεως ἡ διὰ Β. Διατάγματος ἔγκρισις τοῦ ά. ἄρθρου τῆς παρούσης ἀποφάσεως ὡς εἰδικῆς τροπολογίας τοῦ Καταστατικοῦ.

4) Ἀντίγραφον τῆς παρούσης ἀποφάσεως γεγραμμένον καλλιτεχνικῶς ἐπὶ περγαμηνῆς, φέρον δὲ τὴν ὑπογραφὴν τοῦ προέδρου καὶ ἀντιπροέδρου τῆς Συνελεύσεως καὶ τοῦ γραμματέως αὐτῆς νὰ ἐγχειρισθῇ ὑπὸ τοῦ προέδρου ἐν ἐπισήμῳ συνεδριάσει τοῦ Γενικοῦ Συμβουλίου τῆς Τραπέζης τῷ κ. Μάρκῳ Ῥενιέρῃ.

ΝΕΑ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ

Ἐξεδόθη τὸ 35 τεῦχος τοῦ Ἐγκυκλοπαιδικοῦ Λεξικοῦ ὅπερ ἐκδίδουσιν ἐνταῦθα οἱ κ. κ. Μπὰρτ καὶ Χίρστ, τῇ ἐπιμελείᾳ τοῦ κ. Ν. Γ. Πολίτου, καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου. Ἐκ τῶν πολλῶν ἐν αὐτῷ ἄρθρων ἀναφέρομεν ὡς ἐκτενέστερα τὰ ἑξῆς: Ἀπόλλων, Ἀπολλωνία, Ἀπολλώνιος, Ἀπολογια, Ἀπολύμανσις, Ἀπομνημονεύματα κτλ. Τὸ τεῦχος συνοδεύει πίναξ Ἀσσυριακῶν ἀρχαιοτήτων.

ΑΠΟΓΡΑΦΙΚΑ

Ἐδημοσιεύθη πίναξ περὶ τῶν ἐν τοῖς νήσοις τῶν Κυκλάδων ὑπαρχουσῶν ἱερῶν μονῶν ὀρθοδόξων καὶ καθολικῶν. Ἐν Μυκόνῳ ὑπάρχουσι δύο μοναί, ἡ τῆς Τουρλιανῆς μὲ 25 μοναχοὺς καὶ ἡ τοῦ Παλαιοκάστρου μὲ 15 μοναχάς. Ἐν Σύρῳ ὑπάρχει ἡ μονὴ τῶν Ἰησουϊτῶν ἔχουσα 7 μοναχούς, ἐν Σερίφῳ ἡ τῶν Ταξιαρχῶν μὲ 10 μοναχούς, ἐν Ἄνδρῳ ἡ τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου μὲ 25 μοναχοὺς καὶ ἡ τοῦ Ἁγίου Νικολάου μὲ 13, ἐπίσης δὲ ἡ τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς μὲ 25 μοναχούς, ἐξ ὧν δύο θηλυκοῦ γένους. Ἐν Τήνῳ ὑπάρχουσιν αἱ ἑξῆς μοναί: Ἡ τοῦ ἁγίου Ἀντωνίου, δυτική, οὐδένα ἔχουσαν μοναχόν, ἡ τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου τρέφουσα 111 μοναχὰς καὶ ἕνα ἄρρενα, ἡ τοῦ ἁγίου Ἰωσὴφ ἔχουσα 8 μοναχοὺς καὶ ἡ μονὴ τοῦ ἁγίου Φραγκίσκου (δυτική) μὲ 2 μοναχούς. Ἐν Νάξῳ ὑπάρχουσιν ἡ μονὴ τοῦ ἁγίου Φραγκίσκου Σαλεξίου ἔχουσα 3 μοναχοὺς καὶ ἡ μονὴ τῶν Οὐρσουλίνων μὲ 11 μοναχάς. Ἐπίσης ἡ μονὴ τῆς Φανερωμένης τρέφουσα 9 μοναχούς, ἡ μονὴ τοῦ ἁγίου Γεωργίου μὲ 6 τοιούτους. Ἐν Πάρῳ ἡ μονὴ τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς ἢ Λογκοβάρδας μὲ 48 ἄρρενας καὶ ἡ μονὴ τοῦ Χριστοῦ Δάσους μὲ 31 ἐξ ὧν εἷς μόνος μοναχός. Ἐν Θήρᾳ εὑρίσκομεν τὴν μονὴν τοῦ ἁγίου Νικολάου μὲ 2 μοναχοὺς καὶ 13 μοναχάς, τὴν μονὴν τῶν Δομινικανῶν μὲ 19 μοναχούς, ἐξ ὧν 17 θήλεις, τὴν μονὴν τῶν Λαζαριστῶν μὲ 68 μοναχούς, ἐξ ὧν 3 μόνον ἄρρενες, καὶ τὴν μονὴν τῶν ἀδελφῶν τοῦ Ἐλέους μὲ 12 μοναχάς. Ἐν Ἀμοργῷ ὑπάρχει ἡ μονὴ τῆς Χοζοβιωτίσσης μὲ 23 μοναχούς, ἐν Ἀνάφῃ ἡ τῆς Καλαμιωτίσσης μὲ 23 μοναχούς, ἐν Καλλίστῃ τῆς Θήρας ἡ τοῦ Προφήτου Ἡλιοῦ μὲ 23 τοιούτους. Ἐν Σίφνῳ ἡ μονὴ τοῦ Προφήτου Ἡλιοῦ καὶ ἡ τῆς Βρύσεως μὲ 9 μοναχούς.

ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΡΓΑ

Γενομένης μειοδοτικῆς δημοπρασίας δια τὴν κατασκευὴν τοῦ καταστήματος τῶν ἐν Ὑπάτῃ λουτρῶν κατεκυρώθη αὕτη ἀντὶ δραχμῶν 140,019. Τὸ κτίριον θὰ ἀποτελῆται ἐξ ἑνὸς πατώματος ἔχοντος ἐν τῷ μέσῳ μὲν τὰ δωμάτια τοῦ διευθυντοῦ, τοῦ ἰατροῦ καὶ τῆς ὑδροθεραπευτικῆς, ἑκατέρωθεν δὲ ἀνὰ τεσσαράκοντα λουτῆρας διὰ τοὺς ἄνδρας καὶ τὰς γυναῖκας καὶ εἰς τὰς ἄκρας ἀνὰ μίαν δεξαμενήν.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Φοιτητήν, Πάτρας. Τοὺς μεγίστους μισθοὺς ἐκ πάντων τῶν καθηγητῶν λαμβάνουσιν οἱ τῶν ἀγγλικῶν Πανεπιστημίων. Οὕτω π. χ. ὁ καθηγητὴς τῆς σανσκριτικῆς ἐν Ὀξφόρδῃ, ὅστις ἔχει ἐν ὅλῳ 3 - 4 ἀκροατὰς λαμβάνει κανονικὸν μισθὸν 25,000 φράγκων κατ' ἔτος, ὁ τῆς ἀρχαίας ἱστορίας, ἐν τῷ αὐτῷ Πανεπιστημίῳ, οὐδένα ἔχων ἀκροατήν, 15,000 φράγκων. Σημειωτέον δ' ὅτι πλὴν τοῦ κανονικοῦ μισθοῦ ἔχουσιν οἱ καθηγηταὶ καὶ ἐκτάκτους ἀπολαυάς, πολλῷ ἀνωτέρας τοῦ μισθοῦ.

κ. Δ. Δ. Ἀργοστόλιον. Ἐλήφθησαν, σᾶς εὐχαριστοῦμεν. Τὸ ζητηθὲν ἀπεστάλη.

κ. κ. Γ. Ν. Γ. Π. Ἀργοστόλιον. - Γ. Γ. Μεσσήνην. - Γ. Γ. Μόσχαν. Ἐλήφθη ἡ συνδρομή σας.

κ. Ε. Π. Πάτρας. Σᾶς εὐχαριστοῦμεν. Ἐλήφθησαν. Ταχυδρομικῶς ἔχετε ἐπιστολὴν μας.

κ. Α. Πρ. Πάτρας. Ἕκαστον φύλλον τῆς Ἑστίας τιμᾶται λεπτῶν 30.

κ. Σ. Μ. Λεόβαν. Ἐλήφθησαν, σᾶς εὐχαριστοῦμεν. Ταχυδρομικῶς σᾶς γράφομεν. Τὸ φύλλον τοῦ κ. Μ. ἐπεστράφη ἡμῖν ἕνεκα ἀνεπαρκοῦς διευθύνσεως. Παρακαλεῖσθε νὰ μᾶς σημειώσετε ταύτην.

κ. κ. Γ. Κ. Πάτρας. Ν. Θ. Τ. Ἀργοστόλιον. Γ. Λ. Παύλογραδ. Ι. Ξ. Ι. Βῶλον. Γ. Κ. Κ. Κέρκυραν. Τὰ ζητηθέντα ἀπεστάλησαν ὑμῖν.

κ. κ. Π. Χ. Κωνστάντζαν. Δ. Σ. Πειραιᾶ. Γ. Κ. Παρισίους. Μετεβλήθη ἡ διεύθυνσις.

Ξόανον, Ἐνταῦθα. 1) Κύκνειον ᾆσμα λέγεται τὸ ὕστατον ᾆσμα ποιητοῦ ἀπὸ τοῦ κύκνου, ὅστις, κατὰ τὰς δοξασίας τῶν ἀρχαίων, ᾖδεν ὅτε ᾐσθάνετο προσεγγίζοντα τὸν θάνατον αὐτοῦ. Ἰδοὺ τὶ περὶ τούτου λέγει ὁ Ἀριστοτέλης: «Ὠδικοὶ δὲ (οἱ κύκνοι), καὶ περὶ τὰς τελευτὰς μάλιστα ᾄδουσιν· ἀναπέτονται γὰρ καὶ εἰς τὸ πέλαγος, καί τινες ἤδη πλέοντες παρὰ τὴν Λιβύην περιέτυχον ἐν τῇ θαλάττῃ πολλοῖς ᾄδουσι φωνῇ γοώδει, καὶ τούτων ἑώρων ἀποθνήσκοντας ἐνίους.» (Περὶ ζώων ἱστορ. Θ', ιγ' 2). 2) Τὸ καλλίτερον γαλλικὸν βιβλίον περὶ τῆς μονομαχίας εἶνε τὸ τοῦ **verger de St. Thomas «Du duel; histoire, législation, droit contemporain»**, ἐκδοθὲν ἐν Παρισίοις τῷ 1879.

Περίεργον φιλομαθῆ, Κάϊρον. 1) Πόθεν ἐπήγασεν ἡ πρόληψις ὅτι τὸ ταύρειον αἷμα εἶνε δηλητήριον, καὶ ἂν αὕτη σώζεται μέχρι τοῦ νῦν ἀγνοοῦμεν. Τοῦτο μόνον εἶνε βέβαιον ὅτι ὁ περὶ τοῦ θανάτου τοῦ Θεμιστοκλέους ἐκ ταυρείου αἵματος μῦθος εἶνε ἀρκούντως παλαιός, ἀφ' οὗ καὶ αὐτὸς ὁ Ἀριστοφάνης (Ἱππ. 83) μνημονεύει αὐτοῦ ὡς γνωστοῦ· ὑπῆρχε δὲ καὶ παρὰ τοῖς παλαιοτάτοις Αἰγυπτίοις ἡ πρόληψις, διότι καθὰ ἱστορεῖ ὁ Ἡρόδοτος (Γ', 15) ὁ Ψαμμήνιτος «αἷμα ταύρου πιὼν ἀπέθανε παραχρῆμα.» Καὶ παρὰ Σοφοκλεῖ (Ἀποσπ. 15) ἡ Ἑλένη ὑποτίθεται λέγουσα ὅτι προτιμότερον εἶνε αὐτῇ νὰ πίῃ αἷμα ταύρειον ἢ νὰ ὑποφέρῃ ἀκούουσα τὰς δυσφημίας. 2) Τὰς Κάρλοβιτς εἶνε ἕδρα τοῦ

Digitized by Google

πατριάρχου καὶ μητροπολίτου τῶν ὀρθοδόξων Σέρβων τῆς Αὐστρίας· οἱ δ' ἐν Αὐστρίᾳ μητροπολῖται τῶν ὀρθοδόξων ὑπάγονται, ἀλλ' ἐπὶ ψιλῷ ὀνόματι μόνον εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει οἰκουμενικοῦ πατριαρχείου.

κ. Α. Ι. Ε. Ἐνταῦθα. Ἐλήφθη ἡ συνδρομή σας, μετεβλήθη δὲ καὶ ἡ διεύθυνσις.

κκ. Π. Δ. Α. Ζάκυνθον. Σ. Μ. Καρβασσαρᾶν. Τὰ ζητηθέντα ἐστάλησαν ὑμῖν.

κ. Δ. Π. Γαργαλιάνους. Ἐλήφθη ἡ συνδρομή σας, ἀπεστείλαμεν δ' ὑμῖν τὰ ζητηθέντα. Τὸν Α' τόμον τοῦ Ἐγκυκλοπαιδικοῦ Λεξικοῦ δυνάμεθα νὰ σᾶς ἀποστείλωμεν ἀντὶ 21 δρ. ἄδετον καὶ 25 δεδεμένον.

Ἀνυπόμονον, Ὀρτάκιοϊ. Κατὰ τὸν νόμον ὁ ἔχων ἐνδεικτικὸν προβιβασμοῦ ἀπὸ τῆς Β' εἰς τὴν Γ' γυμνασιακὴν τάξιν δύναται εὐδοκιμήσας ἐν ταῖς εἰσιτηρίοις ἐξετάσεσι νὰ καταταχθῇ εἰς τὴν δευτέραν τάξιν τοῦ Διδασκαλείου, οὐδέποτε ὅμως εἰς τὴν τρίτην. Τἆλλα ἀποδεικτικὰ τῶν σπουδῶν καὶ τῆς εὐδοκίμου διδασκαλίας οὐδὲν παρέχουσι προσόν. Κατὰ τὰς εἰσιτηρίους ἐξετάσεις ἐξετάζονται γυμνασιακὰ μαθήματα. Ὁ νόμος περὶ διδασκαλείου καὶ τὰ περὶ τοῦ ὀργανισμοῦ αὐτοῦ βασιλικὰ διατάγματα εἶνε δημοσιευμένα ἐν τῷ Α' τόμῳ τοῦ θεσμολογίου τῆς δημοτικῆς ἐκπαιδεύσεως τοῦ Βενθύλου, οὐχὶ δὲ καὶ ἐν ἰδιαιτέρῳ φυλλαδίῳ.

κκ. Σ. Μ. Leova. Π. Π. Ὀδησσόν. Ἐλήφθησαν· σᾶς εὐχαριστοῦμεν. Σᾶς γράφομεν ταχυδρομικῶς.

κ. Κ. Ρ. Πὸρτ Σαΐδ. Ἐλήφθησαν. Σᾶς εὐχαριστοῦμεν θερμῶς διὰ τὰς φιλικὰς φροντίδας ὑμῶν.

κκ. Ι. Ε. Σκόπελον. Σ. Μ. Καρβασσαρᾶν. Τὰ ζητηθέντα ἀπεστάλησαν ὑμῖν.

κ. Π. Α. Ἰωάννινα. Ἐλήφθη ἡ συνδρομή σας· τὴν ἀπόδειξιν θὰ λάβετε παρὰ τοῦ αὐτόθι ἀνταποκριτοῦ μας.

κ. Α. Ρ. Σ. Ζάκυνθον. Ἐλήφθη ἡ συνδρομή σας.

κ. Ἀνδρ. Κ. Μεσολόγγιον. Ὡς ἀνεγράφη πολλάκις ἐν τῇ Ἑστίᾳ ὁ Α' τόμος τοῦ Ἐγκ. Λεξ. δίδεται εἰς τοὺς συνδρομητὰς αὐτῆς κατὰ 5 δρ. εὐθηνότερα ἢ εἰς τους λοιποὺς ἀγοραστάς. Διὰ τὸ ὅλον σῶμα οὐδὲν δύναται νὰ πράξῃ ἡ Ἑστία.

Ὄσκ. Ζάκυνθον. Δὲν εἶνε διὰ τὴν Ἑστίαν.

κ. Μ. Ζάκυνθον. Ἐλήφθησαν· θ' ἀπαντήσωμεν προσεχῶς, ἀφοῦ τὰ ἀναγνώσωμεν.

Χέοπα, Κάϊρον. Στιχουργική τις εὐχέρεια· ψυχρότης ἐκφράσεως· πληθώρα κοινοτοπιῶν. Ἐπιδοθῆτε εἰς θέματα μικροτέρας ἐπιβολῆς.

κ. Δ. Α. Κ. Βῶλον. Εἰς τὰ βιβλιοπωλεῖα ἐνταῦθα δὲν ὑπάρχει ἰταλικὴ μετάφρασις τοῦ βιβλίου.

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

ΕΞΕΔΟΘΗ ΑΡΤΙ

ΤΟ ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΗΣ ΥΓΕΙΑΣ

Ὑπὸ Θ. Χ. ΦΛΩΡΑ, ἰατροῦ.

ΠΡΑΚΤΙΚΟΣ ΟΔΗΓΟΣ ΥΓΕΙΑΣ, ΕΥΖΩΪΑΣ ΚΑΙ ΜΑΚΡΟΒΙΟΤΗΤΟΣ

ΚΑΤΑ ΤΡΟΠΟΝ ΤΕΡΠΝΟΝ ΚΑΙ ΚΑΤΑΛΗΠΤΟΝ ΕΙΣ ΠΑΝΤΑΣ

Τιμᾶται δραχ. 1 ἐν Ἀθήναις, δραχ. 1.25, ἐν ταῖς Ἐπαρχίαις, φρ. 1,25 ἐν τῷ Ἐξωτερικῷ.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Δ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ

ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΤΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΩΝ

Δέχεται προγυμνάσεις

Γραφεῖον Ἑστίας

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΝ

5 ΙΟΥΛΙΟΥ 1890

ΟΜΟΛΟΓΙΑΙ ΕΘΝΙΚΩΝ ΔΑΝΕΙΩΝ	Ἀγορ.		Πωλ.	
	Δρ.	Λ.	Δρ.	Λ.
Τῶν 26,000,000 πρὸς 5 %	503	50	506	—
» 120,000,000 » 5 %	574	—	577	—
» 170,000,000 » 5 %	574	—	577	—
» 135,000,000 » 5 %	472	—	475	—
» 30,000,000 » 5 %	—	—	—	—
» 125,000,000 » 4 %	—	—	—	—
Κτηματ. ὁμολ. ἐθν. τραπέζης 60,000,000 μετὰ λαχείου	533	—	534	—
ΜΕΤΟΧΑΙ ΤΡΑΠΕΖΩΝ				
Ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος....	4650	—	4660	—
Γενικὴ Πιστωτικὴ Τράπεζα......	274	—	275	50
Τράπεζα Βιομηχαν. Πίστεως....	95	25	95	50
Τράπεζα Ἠπειροθεσσαλίας.......	—	—	—	—
ΜΕΤΟΧΑΙ ΕΤΑΙΡΙΩΝ				
Μεταλλουργείων Λαυρίου........	172	—	172	50
Σιδηροδρ. Ἀθηνῶν - Πειραιῶς.....	141		442	—
Σιδηροδρ. Πύργου - Κατακώλου....	—	—	—	—
Σιδηροδρ. Πελοποννήσου.........	192	—	192	50
Σιδηροδρ. Θεσσαλίας..........	133	—	134	—
Ἀνων. ἑταιρίας ὁ «Ἑρμῆς».....	70	—	75	—
Ἑλλην. Πυριτιδοποιείου........	75	—	80	—
Φωταερίου Ἀθηνῶν...........	—	—	—	—
Δημοσ. καὶ δημοτ. ἔργων.......	126	50	127	—
ΝΟΜΙΣΜΑΤΑ				
Εἰκοσάφραγκον...........	24	86	24	88
Λίρα ὀθωμανικὴ.........	28	28	28	30
Λίρα ἀγγλικὴ...........	31	01	31	10
ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΑ				
Τρίμηνον Ἀγγλίας........	30	90	31	05
Τρίμηνον Γαλλίας........	122	25	123	25
Ὄψεως Ἀγγλίας........	31	15	31	35
Ὄψεως Γαλλίας........	123	50	124	—

ΣΗΜ. Διὰ τὸ λῆξαν πρῶτον ἑξάμηνον τοῦ τρέχοντος ἔτους συνελθόντα τὰ συμβούλια τῶν Τραπεζῶν καὶ Ἑταιριῶν ὥρισαν τὸ εἰς τοὺς μετόχους αὐτῶν διανεμητέον μέρισμα. Οὕτω ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα ὥρισε κατὰ μετοχὴν δρ. 115, ἡ Πιστωτικὴ 8, ἡ Τράπεζα τῆς Ἠπειροθεσσαλίας δρ. 8, ἡ Βιομηχανικὴ 2,50 καὶ ἡ Ἑταιρία τῶν μονοπωλίων φρ. χρ. 11.

Συμπληρωθεὶς ἐξεδόθη

Ο ΠΡΩΤΟΣ ΤΟΜΟΣ

ΤΟΥ ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΙΚΟΥ ΛΕΞΙΚΟΥ

ἀποτελούμενος ἐξ 60 τυπογραφικῶν φύλλων σχήματος μεγάλου ὀγδόου, πυκνότατα ἐκτετυπωμένων, καὶ περιλαμβάνων λέξεις ἀρχομένας ἀπὸ τοῦ γράμματος Α. Τὸν τόμον τοῦτον συνοδεύουσι 31 πίνακες, ὧν τινες διπλοῖ, ἕτεροι δὲ πολύχρωμοι. Ἡ τιμὴ τοῦ τόμου ὡρίσθη εἰς δραχμὰς 27 ἀδέτου καὶ 30 δεδεμένου ἐν τῷ ἐσωτερικῷ, εἰς ἰσάριθμα δὲ φράγκα ἐν τῷ ἐξωτερικῷ.

Ἐξαιρετικῶς δὲ εἰς μόνους τοὺς συνδρομητὰς τῆς Ἑστίας τοὺς ἀποστέλλοντας τὸ τίμημα κατ' εὐθεῖαν πρὸς τὴν Διεύθυνσιν παρέχεται ἐν τῷ ἐσωτερικῷ ἀντὶ δραχμῶν 21 ἄδετος καὶ 26 δεδεμένος, ἀντὶ ἰσαρίθμων δὲ χρυσῶν φράγκων ἐν τῷ ἐξωτετερικῷ, μὴ προστιθεμένης οὐδεμιᾶς δαπάνης ἐπὶ πλέον διὰ τὴν ταχυδρομικὴν αὐτοῦ ἀποστολήν.

Digitized by Google

ΠΑΙΓΝΙΑ ΚΑΙ ΖΗΤΗΜΑΤΑ

Γ'. ΤΡΙΜΗΝΙΑ 1890

(μετὰ λαχείου)

Τὰ κατὰ τὴν τριμηνίαν ταύτην ὁρίζονται ὡς ἑξῆς :

α') Λύσεις καὶ ἀπαντήσεις δὲν θὰ δημοσιεύωνται καθ' ἑβδομάδα. Ὅλαι αἱ λύσεις καὶ ἀπαντήσεις τῶν παιγνίων καὶ ζητημάτων τῆς τριμηνίας, ὡς καὶ τὰ ὀνόματα πάντων τῶν λυτῶν, θὰ δημοσιευθῶσιν ὁμοῦ ἐν τῷ πρώτῳ φύλλῳ τοῦ δευτέρου μηνὸς τῆς προσεχοῦς τριμηνίας, ἤτοι ἐν τῷ φύλλῳ τῆς 4 Νοεμβρίου. Τοῦτο δὲ γίνεται ἵνα μὴ συμβαίνωσι συγχύσεις καὶ ἀδικίαι διὰ τῆς καθ' ἑβδομάδα διαλογῆς καὶ δημοσιεύσεως λύσεων καὶ λυτῶν, ἵνα δίδεται δὲ καὶ ἐπαρκὲς χρόνου διάστημα ὅπως ἀποστείλωσι λύσιν καὶ οἱ ἐν ἀπωτάταις χώραις ἐγκατεστημένοι ἀναγνῶσται τῆς **Ἑστίας**.

β') Αἱ λύσεις καὶ ἀπαντήσεις πρέπει νὰ εἶνε εὐανάγνωστοι, ἐπὶ ἰδίου φύλλου χάρτου γεγραμμέναι, νὰ φέρωσιν τὴν ὑπογραφὴν τοῦ ἀποστολέως ἢ διακριτικόν τι ψευδώνυμον καὶ τὸν τόπον ἐξ οὗ ἀποστέλλονται.

γ') Ἐπειδὴ ὑπάρχουσι προβλήματα ἢ αἰνίγματα ἔχοντα πολλαπλᾶς λύσεις δηλοῦται ὅτι ὀρθὴ λύσις θεωρεῖται ἐκείνη μόνη ἥτις δέχεται ὑπὸ τῆς **Ἑστίας** διότι δυσχερὴς ἄλλως καθίσταται ὁ ἔλεγχος τῶν παντοειδῶν λύσεων, ἰδίως τῶν προβλημάτων, καὶ ἡ ἐκτίμησις τῶν ἐπὶ παιγνιωδῶν αἰνιγμάτων καὶ ἐρωτήσεων διδομένων ἀπαντήσεων.

δ') Αἱ λύσεις καὶ ἀπαντήσεις πρέπει νὰ ληφθῶσιν ἐν τῷ Γραφείῳ τῆς **Ἑστίας** μέχρι τῆς ἑσπέρας τῆς 31 ὀκτωβρίου ἐ. ἔ. νὰ φέρωσι δ' ἔξωθεν κατὰ τὸ μέρος τῆς συγκολλήσεως τοῦ φακέλλου τὴν σημείωσιν : «Λύσεις καὶ ἀπαντήσεις».

ε') Αἱ ἐκπρόθεσμοι λύσεις καὶ ἀπαντήσεις καὶ αἱ μὴ ἐκπληροῦσαι **ἀκριβῶς πάντας** τοὺς ἄνω τεθέντας ὅρους δὲν λαμβάνονται ὑπ' ὄψιν.

ϛ') Πάντες οἱ λύται μετέχουσι λαχείου γινομένου χάριν αὐτῶν ὑπὸ τῆς **Ἑστίας**. Δι' ἑκάστην ἐπιτυχῆ λύσιν ἢ ἀπάντησιν ἀποκτῶσιν ἕνα λαχνόν, ὥστε οἱ ἀποστέλλοντες πλείονας λύσεις καὶ ἀπαντήσεις ἔχουσι κατ' ἀναλογίαν πλείονας ἐλπίδας κέρδους. Τὰ τῆς κληρώσεως τοῦ λαχείου θὰ κανονισθῶσιν ἐν καιρῷ.

ζ') Εἰς τὸ λαχεῖον κερδίζουσι 5 ἀριθμοὶ βιβλία κατ' ἐκλογὴν τοῦ κερδίζοντος ἐκ τῶν διδομένων εἰς ἠλαττωμένας τιμὰς ὑπὸ τῆς **Ἑστίας** (συμπεριλαμβανομένων καὶ τόμων αὐτῆς παρελθόντων ἐτῶν), ὡς ἑξῆς: Ὁ α' βιβλία ἀξίας 25 δραχμῶν, ὁ β' καὶ γ' ἀνὰ 10 δρ. ὁ δ' καὶ ε' ἀνὰ 5 δρ. Πάντα παραδοτέα ἐν Ἀθήναις.

Παίγνια ἄξια λόγου ἀποστελλόμενα ὑπὸ ἀναγνωστῶν τῆς Ἑστίας δημοσιεύονται εὐχαρίστως. Ὁ ἀποστέλλων τὰ περισσότερα καὶ καλλίτερα κατὰ τὴν τριμηνίαν ταύτην θὰ λάβῃ ὡς ἀμοιβὴν εἰς τὸ τέλος αὐτῆς μίαν μεγάλην καλλιτεχνικὴν φωτογραφίαν.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 3 Ἰουνίου 1890

Η ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

1 -- **Τριπλοῦν κυβόλεξον.**

* α * α

* * α α * η *

* α α η * *

α * α η * * *

Νὰ σχηματισθῶσι τρια κυβόλεξα ἀλληλένδετα. Παίκτης

2. — **Αἴνιγμα.**

Καρπόφορον δένδρον ἂν κοπῇ,
Πίπτουσιν ἀμέσως οἱ καρποί,
Κ' ἐκ τοῦ ξύλου πάλιν ἐν χαρᾷ,
Ἀναθάλλουν ἄνθη τρυφερά.

Πειραιεὺς Χλ.

3. — **Πρόβλημα**

Πατὴρ εἶπεν εἰς τὸν υἱόν του : « Ἂν εἶχα εἰς τὸ θυλάκιόν μου τὸ $1/3 + 3/4 + 5/6 + 7/8$ τοῦ τριπλασίου τῶν ὅσων ἔχω θὰ ἦσαν 268 δραχμαί· εὑρὲ πόσα ἔχω καὶ σοῦ τὰ δίδω »

Ἰθάκη ΔΔΔ

4. — **Ἱστορικὴ ἐρώτησις**

Ποῖος ἕλλην ποιητὴς ἀπηγχονίσθη, διότι τὸν ἀπεικόνισαν ἄσχημον ὡς ἦτο ;

Ἀθῆναι Φιλίστωρ

5. — **Συμπλήρωσις**

Νὰ συμπληρωθῇ τὸ ἑξῆς τετράστιχον :

Καὶ ἔθαλλον χθὲς —
Ὅπως τὸ ῥόδον —
Τὰ νεαρά μου
Τὰ νεαρά μου —

ΣΠΑΝΙΟΝ ΒΙΒΛΙΟΝ

ΔΟΚΙΜΙΟΝ ΙΣΤΟΡΙΚΟΝ

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΦΙΛΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ

ΥΠΟ ΙΩΑΝΝΟΥ ΦΙΛΗΜΟΝΟΣ

Ἐκδοθὲν ἐν Ναυπλίῳ τῷ 1834.

Ὀλίγα ἀντίτυπα τοῦ δυσευρέτου τούτου συγγράμματος παρέχει ἡ **Ἑστία** εἰς τοὺς συνδρομητὰς αὐτῆς ἀντὶ δραχμῶν μετὰ τῶν ταχυδρομιῶν.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Π ΤΡΙΓΓΕΤΑΣ

Δικηγόρος — Ὁδὸς Γερανίου 2

"LA NEW YORK,,

Η ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ

ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙ ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑ

ΙΔΡΥΘΕΙΣΑ ΤΩι 1845

ΕΓΓΥΗΤΙΚΟΝ ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ

ΟΛΟΚΛΗΡΟΝ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΜΕΝΟΣ ΤΗ 1 ΙΑΝΟΥΑΡ 1885

ΦΡ 544,000,000 ΦΡ

ΑΜΟΙΒΑΙΑ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΔΙ' ΩΡΙΣΜΕΝΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΤΡΩΝ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ

Οἱ ἀσφαλιζόμενοι εἶνε οἱ μόνοι ἰδιοκτῆται τοῦ ἐγγυητικοῦ κεφαλαίου καὶ τῶν κερδῶν.

ΠΡΟΙΚΟΔΟΤΗΣΙΣ ΤΕΚΝΩΝ

Ἐξασφάλισις κεφαλαίου ἢ ἐτησίου εἰσοδήματος μετὰ 10, 15 ἢ 20 ἔτη.

Γενικὸς ἀντιπρόσωπος ἐν Ἀθήναις

Δ Γ. ΜΑΚΚΑΣ

Γραφεῖον παρὰ τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1890-2208

Digitized by Google

Περίοδος δευτέρα

ΕΣΤΙΑ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΗ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΙΔΡΥΘΕΝ ΤΩι 1876
Βραβευθὲν ὑπὸ τοῦ ἐν Παρισίοις Συλλόγου πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν ἑλλ. σπουδῶν, ἀξιωθὲν ἀργυροῦ μεταλλίου ἐν τῇ Ἐκθέσει τῆς Δ' Ὀλυμπιάδος καὶ χαλκοῦ ἐν τῇ Παγκοσμίῳ Ἐκθέσει τοῦ 1889.

ΕΝ ΤΩι ΕΣΩΤΕΡΙΚΩι
Συνδρομη Εξαμηνος Δρ. 8
Συνδρομη Ετησια Δρ. 15
Τιμη Φυλλου Λεπ. 30
ΑΙ ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑΙ

ΕΝ ΤΩ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩι
Συνδρομη Εξαμηνος Φρ. 10
Συνδρομη Ετησια Φρ. 20
Τιμη Φυλλου Λεπ 40
ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

1890—Τόμος Β', ἀριθ. 28. | ΕΚΔΟΤΑΙ Ν. Γ. ΠΟΛΙΤΗΣ ΚΑΙ Γ. ΔΡΟΣΙΝΗΣ | Ἀθῆναι, 15 Ἰουλίου.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ: (Ἐν τῷ φύλλῳ) ΣΑΝ ΟΝΕΙΡΟ ὑπὸ Γρηγ. Ξενοπούλου.—ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΙΟΣ ΠΟΙΗΤΙΚΟΣ ΑΓΩΝ, **Κρίσις τῶν Ἀγωνοδικῶν.** — Η ΛΥΓΕΡΗ διήγημα ὑπὸ Α. Καρκαβίτσα.— ΕΚ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ ΤΗΣ ΥΓΕΙΑΣ: ΤΑ ΛΟΥΤΡΑ ὑπὸ Θ. Χ. Φλωρᾶ.—ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ: **Ἀνάλεκτα, Χρονικά, Παντοῖα, Αἱ εἰκόνες, Ἐδῶ κ' ἐκεῖ, Τρεῖς γνῶμαι καθ' ἑβδομάδα.**— (Ἐν τῷ παραρτήματι): ΕΙΔΗΣΕΙΣ, ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ, ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ, ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ, ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΝ, ΠΑΙΓΝΙΑ ΚΑΙ ΖΗΤΗΜΑΤΑ.

ΕΙΚΟΝΕΣ: Ο ΠΑΠΑΣ ΛΕΩΝ ΙΓ'. — ΤΟ ΑΛΩΝΙΟΝ, εἰκὼν Βάδιτζ. — ΚΕΦΑΛΗ ΑΣΚΛΗΠΙΟΥ ὑπὸ Α. Γέλβερτ.— ΤΡΙΑ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑ ΚΟΣΜΗΜΑΤΑ.

FOREIGN BODL: LIBR PERIODICAL

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Ἐντὸς τοῦ μηνὸς τούτου συνέρχεται ἐν Βερολίνῳ τὸ δέκατον διεθνὲς ἰατρικὸν συνέδριον. Ἐπὶ τούτῳ τὸ ἰατροσυνέδριον συνέστησεν εἰς τὸ ὑπουργεῖον ἵνα καὶ ἡ Ἑλλὰς ἀντιπροσωπευθῇ ἐπισήμως εἰς τὸ συνέδριον τοῦτο, προσθέσαν ὅτι τὴν ἀντιπροσωπείαν ταύτην τὸ Ὑπουργεῖον δύναται νὰ ἀναθέσῃ ἀνεξόδως εἰς τὸν κατὰ τὴν ἑβδομάδα ταύτην ἀπερχόμενον εἰς Βερολῖνον ἰατρὸν κ. Θ. Ἀρεταῖον.

— Διάφοροι ἀρχαῖαι ἐπιγραφαὶ εὑρίσκονται ἐν Εὐβοίᾳ πρὸς συλλογὴν δὲ τούτων περιηγεῖται ἤδη ὁ κ. Wilhelm ἑταῖρος τοῦ γερμανικοῦ ἀρχαιολογικοῦ ἰνστιτούτου.

— Ἐδημοσιεύθη ὁ κανονισμὸς τοῦ ἐν Ἀθήναις ἀστεροσκοπείου. Μεταξὺ τῶν καθηκόντων τοῦ διευθυντοῦ αὐτοῦ εἶνε καὶ ἡ γύμνασις τῶν φοιτητῶν τοῦ φυσικοῦ καὶ τοῦ μαθηματικοῦ τμήματος τῆς φιλοσοφικῆς σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου περὶ τὰς ἀστρονομικὰς καὶ μετεωρολογικὰς γνώσεις. Τὸ Ἀστεροσκοπεῖον ἔχει σφραγῖδα φέρουσαν ἐν τῷ μέσῳ τὸ Βασιλικὸν στέμμα καὶ περὶ αὐτὸ τὰ γράμματα «Ἀστεροσκοπεῖον Ἀθηνῶν.»

— Ὁ «Φιγαρὼ» ἀγγέλλει ὅτι ὁ ἕλλην μουσουργὸς Σπύρος Σαμάρας μελοποιεῖ νέον μελόδραμα τοῦ ὁποίου ἡ ὑπόθεσις εἶνε εἰλημμένη ἐκ τῆς Γαλλικῆς Ἐπαναστάσεως.

— Ὁ κ. Κ. Γιαννακόπουλος, ἐπίατρος τοῦ Β. Ναυτικοῦ, ἐδώρησεν εἰς τὸ Μουσεῖον τῆς Ἱστορικῆς καὶ Ἐθνολογικῆς ἑταιρίας πολυτελῆ ἐπενδύτην γυναικεῖον (κοζόκα) ἐκ βελούδου μετὰ χρυσῶν σειρητίων, ὃν ἔφερον κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ αἰῶνος αἱ γυναῖκες τῆς Τριπόλεως. Ἐπίσης προσέφερε καὶ κεντητὴν ζώνην γυναικείαν ἐσωτερικὴν τῶν αὐτῶν χρόνων. Ὡσαύτως ὁ κ. Σπυρίδων Βουτσινᾶς προσήνεγκε τὸ πρωτότυπον σχέδιον τῆς πόλεως τῶν Ἀθηνῶν συνταχθὲν ὑπὸ τοῦ ἀρχιτέκτονος Κλέντσε τῷ 1834.

ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ

6 ἰουλίου. Σήμερον διὰ τῆς πρωϊνῆς ἁμαξοστοιχίας ἀπῆλθεν εἰς ἀρχαιολογικὴν ἐκδρομὴν μέχρις Ἐπιδαύρου ὁ Ἀρχηγὸς τῆς Ἀντιπολιτεύσεως κ. Θ. Δηλιγιάννης συνοδευόμενος ὑπό τινων φίλων του, ἐπανέρχεται δὲ μετὰ 3 ἢ 4 ἡμέρας.

7 ἰουλίου. Σήμερον τὴν 7,35' π.μ. ἀκριβῶς ἡ πριγκίπισσα Σοφία ἔτεκεν αἰσίως ἄρρεν. Εἰς τὸν ἀρτιγέννητον βασιλόπαιδα ἐδόθη τὸ ὄνομα Γεώργιος, ἡ γέννησις δ' αὐτοῦ ἀνηγγέλθη εὐθὺς εἰς τὰς συγγενικὰς αὐλὰς Γερμανίας, Ῥωσσίας, Ἀγγλίας καὶ Δανίας, ὁπόθεν ἐλήφθησαν πλεῖστα συγχαρητήρια τηλεγραφήματα.

8 ἰουλίου. Δοξολογία ἐτελέσθη σήμερον ἐπὶ τῇ γεννήσει τοῦ πρωτοτόκου υἱοῦ τοῦ διαδόχου μετὰ τῆς συνήθους στρατιωτικῆς παρατάξεως, τὴν δ' ἑσπέραν ἐφωταγωγήθησαν τὰ δημόσια καὶ δημοτικὰ καταστήματα. Δοξολογίαι ἐτελέσθησαν καὶ εἰς πάσας τὰς πόλεις τοῦ Κράτους. Ἡ βασίλισσα ἔμαθε τὸ χαρμόσυνον συμβὰν ἐν Σεβαστουπόλει, ὁ δὲ βασιλεὺς ἐν Κερκύρᾳ ὁπόθεν διῆλθε κατευθυνόμενος εἰς Ἀθήνας.—Σήμερον τὴν 5ην ὥραν μ. μ. ἐτελέσθη σεμνοπρεπῶς ἡ κηδεία τοῦ ἐν Ἑλλάδι Ἐξάρχου τοῦ Π. Τάφου ἀρχιμανδρίτου Μακαρίου χοροστατοῦντος τοῦ Μεσσηνίας ἀρχιεπισκόπου Παναρέτου. Εἰς τὸν νεκρὸν ἀπεδόθησαν αἱ στρατιωτικαὶ τιμαί, συνοδεύσαντος τὸν νεκρὸν στρατιωτικοῦ ἀποσπάσματος μετὰ μουσικῆς.

9 ἰουλίου. Ὁ βασιλεὺς ἀφίκετο τὴν δεκάτην πρωϊνὴν ὥραν εἰς Πάτρας καὶ τὴν ἕκτην ἑσπερινὴν ἐνταῦθα. Εἰς τὸν σταθμὸν τοῦ σιδηροδρόμου Πελοποννήσου ἀνέμενον ὅπως ὑποδεχθῶσι τὸν Βασιλέα καὶ εὐχηθῶσιν αὐτῷ διὰ τὸν αἴσιον τοκετὸν τῆς πριγκιπίσσης Σοφίας ὁ βασιλόπαις Γεώργιος, ὁ αὐλάρχης καὶ οἱ αὐλικοί, τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον, ὁ Μητροπολίτης, ὁ φρούραρχος, ὁ μοίραρχος, ὁ διευθυντὴς καὶ πάντες οἱ ἐν τέλει. Ὁ βασιλεὺς δι' ἰδιαιτέρας ἁμαξοστοιχίας ἀπῆλθεν αὐθωρεὶ εἰς Κηφισίαν καὶ ἐκεῖθεν δι' ἁμάξης εἰς Τατόϊον.— Κατὰ τηλεγραφικὴν εἴδησιν ἐκ Καλλιπόλεως ἡ ῥωσσικὴ θαλαμηγὸς «Ἐρικλία» ἐπὶ τῆς ὁποίας ἐπιβαίνει ἡ Βασίλισσα διῆλθεν ἐκεῖθεν ἀκριβῶς τὴν 3ην μ.μ. ὥραν τῆς σήμερον καταπλέει δὲ εἰς Λαύριον αὔριον περὶ τὴν μεσημβρίαν.

10 ἰουλίου. Τὴν δευτέραν ὥραν μετὰ μεσημβρίαν κατέπλευσεν εἰς Λαύριον ἡ φέρουσα τὴν Βασίλισσαν Ὄλγαν ῥωσσικὴ θαλαμηγὸς «Ἐρικλία». Πρὸς συνάντησιν καὶ ὑποδοχὴν τῆς Βασιλίσσης μετέβη εἰς Λαύριον δι' εἰδικῆς ἁμαξοστοιχίας ὁ Βασιλεύς. Ἐν Λαυρίῳ ὁ Βασιλεὺς ἐγένετο δεκτὸς ὑπὸ τῶν Ἀρχῶν καὶ πλήθους πολιτῶν ἀνῆλθε δὲ ἐπὶ τῆς ῥωσσικῆς θαλαμηγοῦ ἔνθα ὑπεδέχθη τὴν ἐπανακάμψασαν Βασίλισσαν. Οἱ Βασιλεῖς ἐξῆλθον εἰς τὴν προκυμαίαν τὴν τετάρτην ὥραν, καὶ ἐκ Λαυρίου διὰ τῆς εἰδικῆς ἁμαξοστοιχίας τῶν 4 καὶ 20 μ. μ. ἀναχωρήσαντες ἔφθασαν εἰς Δεκέλειαν περὶ τὴν ὀγδόην ἑσπερινὴν ὥραν.

11 ἰουλίου. Ἐπὶ τῇ ὀνομαστικῇ ἑορτῇ τῆς Βασι

Digitized by Google

λίσσης Ὄλγας ἐψάλη ἐν τῷ ἐν Τατοΐῳ ναῷ δοξολογία, εἰς τὴν ὁποίαν παρέστησαν οἱ Βασιλεῖς,οἱ βασιλόπαιδες, οἱ αὐλικοὶ καὶ οἱ ὑπουργοί. Μετὰ τὴν δοξολογίαν ἡ Βασίλισσα ἐδέχθη τὰς συγχαρητηρίους εὐχὰς πάντων τούτων ἐπὶ τῇ ἑορτῇ Αὐτῆς καὶ τῷ εὐτυχεῖ γεγονότι τῆς γεννήσεως τοῦ νέου βασιλόπαιδος. Ἐν Τατοΐῳ παρετέθη ἐπίσημον οἰκογενειακὸν γεῦμα. — Κατὰ τὴν «Ἐφημερίδα:» Καίτοι ὁριστικῶς δὲν ἀπεφασίσθη ἡ ἡμέρα τῆς Βαπτίσεως τοῦ νεογεννήτου βασιλόπαιδος, λέγεται ὅμως ὅτι τὸ μυστήριον θέλει τελεσθῇ τὴν πρώτην ἢ δευτέραν Κυριακὴν τοῦ προσεχοῦς μηνὸς Αὐγούστου. Ἡ βάπτισις θὰ γείνῃ μετὰ πάσης πομπῆς καὶ παρατάξεως καὶ μεθ' ὅλης τῆς ἐπισημότητος ἐν τῷ μητροπολιτικῷ ναῷ διὰ τῶν χειρῶν τοῦ Σ. Μητροπολίτου χοροστατούντων πάντων τῶν Συνοδικῶν. Ἀνάδοχοι τοῦ νέου βασιλόπαιδος θὰ εἶνε ὁ Αὐτοκράτωρ καὶ ἡ Αὐτοκράτειρα τῆς Γερμανίας καὶ τῆς Ῥωσσίας, ὁ Βασιλεὺς καὶ ἡ Βασίλισσα τῆς Δανίας, ἡ Βασίλισσα τῆς Ἀγγλίας, ἡ Αὐτοκράτειρα Φρειδερίκου καὶ αἱ θυγατέρες αὐτῆς, ὁ πρίγκιψ καὶ ἡ πριγκίπισσα τῆς Οὐαλίας, ὁ Μ. Δοὺξ Παῦλος καὶ ἡ Μ Δούκισσα Ἀλεξάνδρα, ὁ πρίγκιψ καὶ ἡ πριγκίπισσα τοῦ Σὰξ-Μάϊνιγγεν, ὁ βασιλόπαις Γεώργιος, ἡ βασιλόπαις Μαρία καὶ πολλοὶ ἄλλοι πρίγκιπες. Κατὰ τὴν τέλεσιν τοῦ μυστηρίου θὰ παρίσταται ἐνταῦθα καὶ ὁ Διάδοχος τοῦ ῥωσσικοῦ θρόνου μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ Μ. δουκὸς Γεωργίου. — Τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐθν. Τραπέζης παμψηφεὶ ἀπεφάσισε τὴν ἀπονομὴν μηνιαίας συντάξεως εἰς τὸν τέως διοικητὴν τῆς Τραπέζης κ. Μάρκον Ῥενιέρην ἐκ δραχμῶν 1125.— Τὸ ἀτμόπλοιον «Βερενίκη» τῆς ἑταιρίας Λόϋδ. προσκροῦσαν τὴν νύκτα ἐπὶ ἀγγλικοῦ ἀτμοπλοίου ἐξώκειλε κατὰ τὴν θέσιν Μουδάριον τῶν Κυθήρων. Τὸ πλήρωμα ἐσώθη, ἡ διάσωσις δὲ τοῦ φορτίου, ὅπερ σύγκειται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐκ καρβ θεωρεῖται ἀμφίβολος.

ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ

Λόγος Πέτρου Παπαρρηγοπούλου πρυτάνεως τοῦ ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου κατὰ τὸ ἀκαδημαϊκὸν ἔτος 1888-1889. Ἀθήνησι, τυπογραφεῖον «Παλιγγενεσίας» Ἰω. Ἀγγελοπούλου 1890. 8ον. σ. 118 + 68 μετὰ πινάκων. [Ἐκ τῆς λογοδοσίας ταύτης μανθάνομεν ὅτι ὁ ἀριθμὸς τῶν φοιτητῶν κατὰ τὸ ἔτος 1888 - 1889 ἀνῆλθεν εἰς 2820 ἐν ὅλῳ, κατὰ σχολὰς δ' ἐνεγράφησαν: εἰς τὴν Θεολογικὴν 1377, εἰς τὴν Ἰατρικὴν 798, εἰς τὴν Φιλοσοφικὴν 524, εἰς τὴν Φαρμακευτικὴν 97. Ἐκ τούτων 1977 ὡρμῶντο ἐκ τοῦ βασιλείου, 751 δὲ ἐξ ἄλλων κατὰ τὸ πλεῖστον ἑλληνικῶν χωρῶν. Ὁ ἀριθμὸς τῶν καθηγητῶν καὶ ὑφηγητῶν κατὰ Σχολὰς ἦτο ὁ ἑξῆς: Θεολογικῆς, καθηγηταὶ 4, ὑφηγηταὶ 5. — Νομικῆς, καθηγηταὶ 11, ὑφηγηταὶ 11. — Φιλοσοφικῆς καθηγηταὶ 22, ὑφηγηταὶ 17. — Ἰατρικῆς καθηγηταὶ μὲν 16, ὑφηγηταὶ δὲ 30. Προσῆλθον εἰς ἐξέτασιν κατὰ σχολὰς τελειόφοιτοι: Τῆς Νομικῆς 222, ἐξ ὧν ἐγένοντο διδάκτορες 138, τελειοδίδακτοι 68, καὶ ἀπερρίφθησαν δι' ἓξ μῆνας 14. - Τῆς Ἰατρικῆς 150, ἐξ ὧν διδάκτορες ἐγένοντο 138 καὶ ἀπερρίφθησαν δι' ἓξ μῆνας 12. Εἰς πρακτικὰς δ' ἐξετάσεις προσῆλθον 68, ἐξ ὧν ἔλαβον ἄδειαν ὅπως μετέρχωνται τὸν ἰατρὸν 65.—Τῆς Φιλοσοφικῆς, Φιλολογικοῦ τμήματος 22, ἐξ ὧν διδάκτορες 14, τελειοδίδακτοι 7, ἀπερρίφθη δὲ 1 ἐπὶ ἓν ἔτος, Φυσικοῦ τμήματος διδάκτορες 12, Μαθηματικοῦ τμήματος διδάκτορες 8, Φαρμακοποιοὶ 10, Ἑλληνοδιδάσκαλοι 20, ὧν δύο ἀπερρίφθησαν ἐπὶ ἓν ἔτος. Τῆς Θεολογικῆς 6, ὧν 5 προλύται καὶ 1 ἀπερρίφθη ἐπὶ ἓν ἔτος. Ἡ καθαρὰ περιουσία τοῦ Ἐθν. Πανεπιστημίου κατὰ τὴν 1 Σεπτεμβρίου 1889 ἀνήρχετο εἰς δρ. 6,254,288.11].

Ἑταιρία τῶν τυπογράφων καὶ βιβλιοδετῶν ὁ «Γουτεμβέργιος». **Πρακτικὰ** τῆς ΜΗ' καὶ ΜΘ' γενικῆς συνελεύσεως μετὰ τῆς λογοδοσίας τοῦ διοικητικοῦ Συμβουλίου περὶ τῶν πεπραγμένων κατὰ τὸ ἔτος 1889. Ἐν Ἀθήναις, ἐκ τοῦ τυπογραφείου Ν. Πάσσαρη καὶ Λ. Βεργιωνίτου. 8ον σ. 31.

L' assistance publique en Turquie *par le Dr. L. G. Limarakis*, Directeur du Dispensaire de la «Société Philoptochos» des Dames Grecques de Péra. (Extrait de la «Revue Medico - Pharmaceutique, No du 30 Juin), Constantinople. Typ. Zarah, imprimeur de la Société impériale de Medécine, 1890 8ον σ. 20.

— Ἐξεδόθη τὸ 4ον τεῦχος τῆς «Ἱστορίας τῆς Γυναικὸς» συγγραφομένης ὑπὸ τῆς κυρίας Καλλιρρόης Παρρέν.

ΜΙΚΡΟΙ ΑΓΩΝΕΣ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

ΠΟΙΗΜΑΤΙΑ ΠΡΟΣ ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΝ

Προτείνονται πρὸς μετάφρασιν τὰ κατωτέρω τρία ποιημάτια, τὸ πρῶτον ἐκ τοῦ γερμανικοῦ, τὸ δεύτερον ἐκ τοῦ γαλλικοῦ καὶ τὸ τρίτον ἐκ τοῦ ἰταλικοῦ ὑπὸ τοὺς ἑξῆς ὅρους:

α') Αἱ μεταφράσεις πρέπει νὰ εἶνε ἔμμετροι προσεγγίζουσαι κατὰ τὸ δυνατὸν εἰς τὸ μέτρον καὶ τὴν κατὰ στροφὰς διαίρεσιν τοῦ πρωτοτύπου.

β') Νὰ εἶνε καθαρῶς γεγραμμέναι καὶ νὰ φέρωσιν ἢ τὴν ὑπογραφὴν τοῦ ἀποστέλλοντος ἢ διακριτικόν τι ψευδώνυμον.

γ') Νὰ ληφθῶσιν ἐν τῷ γραφείῳ τῆς Ἑστίας μέχρι τῆς ἑσπέρας τῆς 1ης Σεπτεμβρίου 1890.

δ') Ὡς πρὸς τὴν ἐκλογὴν τῆς γλώσσης ἀφίνεται πλήρης ἐλευθερία εἰς τοὺς μεταφραστάς.

ε') Ἕκαστον τῶν προτεινομένων εἰς μετάφρασιν ποιηματίων εἶνέ τι ὅλως ἀνεξάρτητον. Ὅθεν δύναταί τις νὰ στείλῃ τοῦ ἑνὸς μόνου μετάφρασιν, ἢ τῶν δύο, ἢ τῶν τριῶν.

ϛ') Αἱ κάλλισται τῶν μεταφράσεων θὰ δημοσιευθῶσιν ἐν τῇ «Ἑστίᾳ», εἰς δὲ τοὺς πρωτεύοντας μεταφραστὰς ὡς ἐνθύμημα τῆς ἐπιτυχίας θὰ δοθῶσιν ἀνὰ δύο τόμοι τῆς Ἑστίας κατ' ἐκλογὴν αὐτῶν.

γ') Αἱ μεταφράσεις θὰ κριθῶσιν ὑπὸ τῆς Διευθύνσεως τῆς «Ἑστίας», ἡ δὲ κρίσις θὰ δημοσιευθῇ κατὰ τὰ τέλη Σεπτεμβρίου.

Τὰ πρὸς μετάφρασιν προτεινόμενα ποιημάτια εἶνε τὰ ἑξῆς:

WELKE ROSE

In einem Buche blätternd, fand
Ich eine Rose welk, zerdückt,
Und weiss auch nicht mehr, wessen Hand
Sie einst mich gepflückt.

Ach, mehr und mehr im Abendhauch
Verweht Erinnrung bald zerstiebt
Mein Erdenloos, dann weiss ich auch
Nicht mehr, wer mich geliebt.

N. Lenau.

LES TROIS OISEAUX

J' ai dit au ramier: «Pars, et va quand même,
Au delà des champs d' avoine et de foin,
Me chercher la fleur qui fera qu' on m'aime.»
Le ramier m' a dit: «C' est trop loin!»

Et j' ai dit à l' aigle: «Aide-moi! j' y compte
Et, si c' est le feu du ciel qu' il me faut,
Pour l' aller ravir prends ton vol et monte.»
Et l' aigle m' a dit: «C' est trop haut!»

Et j' ai dit enfin au vautour: «Devore
Ce coeur plein d' elle, et prends-en ta part.
Laisse ce qui peut être intact encore.»
Le vautour m' a dit: «C' est trop tard!»

F. Coppée.

ATENE

La città dove io nacqui è in Oriente,
Ad un monte marmoreo vicina,
E vede di lontan, vasta, splendente,
Stendersi dell' Egeo, l' onda turchina.

Digitized by Google

Ebbra d'aria e di sol tacitamente
Sogna un' antica vision divina,
E fra le rose, e fra gli ulivi sente
Fremer non morta la sua gran rovina.

La citta dov' io nacqui ebbe più lieti
Giorni, e solcò vittrice il mar profondo,
E di sè popolò remote arene;

E fu d'eroi, di saggi e di poeti
Madre superba, e fu maestra almondo:
La città dov' io nacque ha nome Atene.

Arturo Graf.

ΑΡΣΑΚΕΙΟΝ ΠΑΡΘΕΝΑΓΩΓΕΙΟΝ

Κατὰ τὴν περὶ τῶν ἐξετάσεων ἐπίσημον ἔκθεσιν τοῦ γραμματέως τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου ἐκ τῶν συσσίτων καὶ ἡμισυσσίτων ὑπεβλήθησαν εἰς ἐξετάσεις 133. Ἐκ τούτων εἰς τὰς τέσσαρας κατωτέρας τάξεις τοῦ Προτύπου ἐξητάσθησαν 25 προβιβάζονται δὲ 24. Εἰς τὴν Ε' τοῦ Προτύπου ἐξητάσθησαν 24 προβιβάζονται δὲ 21. Εἰς τὴν ϛ' τοῦ Προτύπου ἐξητάσθησαν 16 καὶ προβιβάζονται ἅπασαι. Εἰς τὴν Α' τοῦ Διδασκαλείου ἐξητάσθησαν 28 καὶ προβιβάζονται 24. Εἰς τὴν β' τοῦ διδασκαλείου ἐξητάσθησαν 21 καὶ προβιβάζονται ἅπασαι. Εἰς τὴν γ' τοῦ Διδασκαλείου ἐξητάσθησαν 19 καὶ ἔλαβον πᾶσαι ἀπολυτήριον.

Ἐν τῷ Ἐξωτερικῷ Προτύπῳ ἐξητάσθησαν ἐν ὅλῳ 560. Καὶ εἰς μὲν τὴν α' τάξιν 32, ὧν προβιβάζονται 27, εἰς δὲ τὴν β' 62, ὧν προβιβάζονται 49, εἰς τὴν γ' 115, ὧν προβιβάζονται 103, εἰς τὴν δ' 106 ὧν προβιβάζονται 98, εἰς τὴν ε' 123, ὧν προβιβάζονται 110. Καὶ ἐν τῷ ἐξωτερικῷ διδασκαλείῳ ἐξητάσθησαν ἐν ὅλῳ 276. Ἤτοι εἰς μὲν τὴν α' τάξιν 88, ὧν προβιβάζονται 78, εἰς δὲ τὴν β' 99, ὧν προβιβάζονται 94, εἰς τὴν γ' 89, καὶ προβιβάζονται ἅπασαι εἰς τὴν δ' καὶ ἀνωτάτην τάξιν τῶν διδασκαλικῶν ἀσκήσεων. Ἐν συγκρίσει πρὸς τὰς ἐξετασθείσας κατὰ τὸ παρελθὸν σχολικὸν ἔτος παρατηρεῖται ἐλάττωσις τοῦ ἀριθμοῦ τῶν συσσίτων καὶ ἡμισυσσίτων μαθητριῶν κατὰ 28, αὔξησις δὲ τῶν τοῦ Προτύπου κατὰ 5 καὶ τῶν τοῦ Διδασκαλείου κατὰ 13.

ΠΑΤΡΙΩΤΙΚΟΝ ΔΑΝΕΙΟΝ

ΚΛΗΡΩΣΙΣ ΙΠ'.

γενομένη τῇ 28 Ἰουνίου 1890.

Ἐξαχθέντες ἀριθμοὶ		Κερδηθέντα ποσὰ
234,972		**1,816** δρ.
82,465,	ἀνὰ	90,80 »
171,574,		
90,975,		
143,663,		
62,098.		

Οἱ δὲ λοιποὶ 100 ἀνὰ δραχμὰς 22,70

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Αἶνον, Ἀργοστόλιον. Τὰ αἰνίγματα δὲν ἀποτελοῦν μέρος τῆς φιλολογικῆς ὕλης τοῦ φύλλου, εἶνε ἑπομένως ἄνευ ἀξιώσεων. Καὶ ὅπως εἶνε δὲ παρέχουν εἰς τὴν διεύθυνσιν πλειοτέρας ἐνοχλήσεις καὶ κόπον ἢ ὅλη ἡ λοιπὴ ὕλη. Ὥστε μὴ κρίνετε τόσον σοβαρῶς τὰ πράγματα. Διὰ τὴν σύνθεσιν ἔχετε ἄδικον· ἴδετε ἄλλην μίαν φορὰν καὶ θὰ πεισθῆτε. Λύσεις δ'αὐτῆς ἐστάλησαν ὑπὲρ τὰς 10. Ἂν ἀφῃρέθη ἐκ τῶν 5 λύσεών σας μία, τοῦτο σημαίνει ὅτι δὲν ἐκρίθη ὀρθὴ ἢ ἐπαρκὴς αὕτη. Ἀπαντῶμεν εἰς τὰ μικρολογήματα ταῦτα ἴσα ἴσα διότι ἀποτεινόμεθα πρὸς ἕνα τῶν καλῶν φίλων τῆς Ἑστίας, ὃν εὐχαριστοῦμεν ἄλλως διὰ τὰ εὐμενῆ του αἰσθήματα.

κ. Σ. Δ. Στ. Τῆνον. Τὰ φύλλα ἐκρατοῦντο ἐνταῦθα μέχρι τῆς λήψεως τοῦ δελταρίου σας, διότι εἴχετε εἰπῆ εἰς τὴν διεκπεραίωσιν ὅτι θὰ τὰ ζητήσετε ἐν καιρῷ. Ἀπεστάλησαν ἤδη καὶ θὰ ἐξακολουθήσῃ ἡ ἀποστολὴ τακτικῶς.

Φίλον τῆς Ἑστίας, ἐνταῦθα. Ἐν τῇ πραγματικότητι τα ἐγκόσμια δὲν εἶνε τόσον καλὰ ὅσον τὰ ἐλπίζει τις, ἀλλ' οὔτε τόσον κακὰ ὅσον τὰ φοβεῖται. Ὑπομονή!

Συνδρομητὴν Π. Ὀδησσόν. Σημειώσατε τοὺς ἀριθμοὺς τῶν λαχειοφόρων ὁμολογιῶν σας διὰ νά σας εἴπωμεν ἂν ἔχῃ καμμία κληρωθῆ ἢ ὄχι. Τὸ αὐτὸ δύναται νὰ πράξῃ καὶ οἷος δήποτε ἄλλος ἐκ τῶν ἡμετέρων συνδρομητῶν.

Ἀνώνυμον συνεργάτην, Ἀργοστόλιον. Κάλλιστα· εὐχαριστοῦμεν ἀπὸ καρδίας.

Καραβατσακισμένην, Πέραν. Χαριέστατα. Ἂν ἐχάθησαν αἱ 2,000 τῶν στίχων, γράψετε σεῖς τόρα 10,000 ὁμοίους πρὸς τὸ δεῖγμα καὶ θὰ σᾶς χρησιμεύσουν ὡς πλουσία προίξ. Ἀνηγγείλατε εἰς τὴν ἀστυνομίαν Ἀθηνῶν τὴν κλοπὴν καὶ εἰς τὸ λιμεναρχεῖον Κωνσταντινουπόλεως τὸ ναυάγιον τῶν ἄλλων; Τί ζημία εἰς τὴν ἑλληνικὴν ποίησιν.

κ. Θ. Φ. Κ]πολιν. Ἀνυπομόνως ἀναμένομεν εἰδήσεις σας, ἵν' ἀποστείλωμεν βιβλία.

κ. Ἀνδρ. Κ. Μεσολόγγιον. Ἀποστέλλομεν ζητηθέντα 150· ἀναγγείλατε λῆψιν αὐτῶν.

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΝ

12 ΙΟΥΛΙΟΥ 1890

	Ἀγορ.		Πωλ.	
ΟΜΟΛΟΓΙΑΙ ΕΘΝΙΚΩΝ ΔΑΝΕΙΩΝ	Δρ.	Λ.	Δρ.	Λ.
Τῶν 26,000,000 πρὸς 5 %	505	—	510	—
» 120,000,000 » 5 %	577	—	579	—
» 170,000,000 » 5 %	577	—	578	—
» 135,000,000 » 5 %	472	—	475	—
» 30,000,000 » 5 %	—	—	—	—
» 125,000,000 » 4 %	—	—	—	—
Κτηματ. ὁμολ. ἐθν. τραπέζης 60,000,000 μετὰ λαχείου	538	—	538	50
ΜΕΤΟΧΑΙ ΤΡΑΠΕΖΩΝ				
Ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος....	4630	—	4635	—
Γενικὴ Πιστωτικὴ Τράπεζα......	268	50	269	—
Τράπεζα Βιομηχαν. Πίστεως.....	94	25	94	50
Τράπεζα Ἠπειροθεσσαλίας.......	—	—	—	—
ΜΕΤΟΧΑΙ ΕΤΑΙΡΙΩΝ				
Μεταλλουργείων Λαυρίου........	169	—	169	50
Σιδηροδρ. Ἀθηνῶν - Πειραιῶς.....	440	-	441	—
Σιδηροδρ. Πύργου - Κατακώλου....	—	—	—	—
Σιδηροδρ. Πελοποννήσου.........	188	50	189	—
Σιδηροδρ. Θεσσαλίας............	134	—	136	—
Ἀνων. ἑταιρίας ὁ «Ἑρμῆς»......	70	—	75	—
Ἑλλην. Πυριτιδοποιείου.........	75	—	80	—
Φωταερίου Ἀθηνῶν..............	—	—	—	—
Δημοσ. καὶ δημοτ. ἔργων........	126	25	127	—
ΝΟΜΙΣΜΑΤΑ				
Εἰκοσάφραγκον	24	85	24	87
Λίρα ὀθωμανική..........	28	27	28	29
Λίρα ἀγγλική	31	07	31	09
ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΑ				
Τρίμηνον { Ἀγγλίας..........	30	60	31	—
Τρίμηνον { Γαλλίας..........	122	50	123	—
Ὄψεως { Ἀγγλίας..........	31	10	31	30
Ὄψεως { Γαλλίας..........	123	25	124	—

ΝΕΑΡΑ ΚΥΡΙΑ κάτοχος τῆς **Γερμανικῆς**, τῆς **Γαλλικῆς** καὶ τῆς **Ἀγγλικῆς** γλώσσης ζητεῖ οἰκογένειαν ἐνταῦθα ἀποκατεστημένην, παρὰ τῇ ὁποίᾳ νὰ ἔχῃ κατοικίαν καὶ διατροφὴν παρέχουσα εἰς ἀντάλλαγμα δύο ὥρας καθ' ἑκάστην πρὸς διδασκαλίαν ἢ συνδιάλεξιν. Ἡ αὐτὴ Κυρία δίδει ἰδιαίτερα μαθήματα τῶν τριῶν τούτων γλωσσῶν. Ἀπευθυντέον εἰς τὸ γραφεῖον τῆς Ἑστίας ὁδ. Παρθεναγωγείου 12.

Digitized by Google

ΠΑΙΓΝΙΑ ΚΑΙ ΖΗΤΗΜΑΤΑ

Γ'. ΤΡΙΜΗΝΙΑ 1890

(μετὰ λαχείου)

6 — **Γρῖφος**

Πολλοὶ δυσμαθεῖς δύσνου καὶ χοῦς εἶ.

Ἀθῆναι — Φ.

7. — **Σύνθεσις.**

* * α

* α *

* * α * *

* α *

α * *

Νὰ ἀναγνωσθῶσι τέσσαρες λέξεις ὁριζοντίως καὶ καθέτως ὧν ἡ μία δίς.

Ἀθῆναι — Παίκτης

8. — **Αἴνιγμα.**

Τὸν νοῦν σου πρὸς τὸ παρελθὸν γοργὴ πετῶ καὶ φέρω.
Τὴν κεφαλήν μου ἂν ἀλλάξω,
Βαρύ, βαρὺ τὸ σῶμά σου βῆμα πρὸς βῆμα φέρω,
Πτερὰ δὲν ἔχω νὰ πετάξω.

Ἀθῆναι — Ἀριθμὸς 13

9 — **Ἐρώτησις**

Τίς ἐκ τῶν ἀρχαίων συγγραφέων ἀναφέρει Καλλικράτην τινα Λακεδαιμόνιον ψιλογράφον καὶ ποῖον ἔργον αὐτοῦ ἀναγράφει.

Βῶλος — Φίλος τῆς Ἑστίας

10 — **Πρόβλημα**

Εἰς ἐκδρομήν τινα 9 ἀνδρῶν καὶ 9 γυναικῶν, ἤτοι 18 ἐν ὅλῳ προσώπων ἐδαπανήθησαν 130 δραχμαὶ καὶ 50 λεπτά. Οἱ ἄνδρες ἐξώδευσαν ἕκαστος 4,50 δρ. περισσότερον ἢ αἱ γυναῖκες. Τί ἐξώδευσεν ἕκαστος ἀνὴρ ἐν ὅλῳ καὶ ἑκάστη γυνή;

Σῦρος — Ἀριθμητής

ΛΥΣΕΙΣ

ΠΑΙΓΝΙΩΝ ΤΗΣ Β' ΤΡΙΜΗΝΙΑΣ

(Τέλος)

41. — **Αἴνιγμα.**

Τὸ γράμμα Ο.

42. — **Κυβόλεξον.**

Β	Η	Μ	Α
Η	Μ	Α	Ρ
Τ	Α	Φ	Η
Α	Ρ	Η	Σ

43. — **Γρῖφος.**

Γρῖφος εἶμαι λύσιν περιμένω.

44. — **Ἱστορικὴ ἐρώτησις.**

1) Ζῶντος τοῦ Ἐρρίκου Δ', Ἦραν μετὰ τῶν λέξεων: «Εὐτυχὴς διὰ τοῦ συζύγου καὶ τῶν τέκνων μου». 2) Μετὰ τὸν θάνατόν του, Πελεκάνον μετὰ τῶν λέξεων: «Ἀμύνεται ὑπὲρ τῶν τέκνων διὰ τῆς ἀρετῆς». Ἢ 3) Παραδείσιον πτηνὸν φέρον τοὺς νεοσσοὺς ἐπὶ τῶν πτερύγων καὶ τὰς λέξεις: «Φέρει τὰ τέκνα του πρὸς τὰ ἄστρα». 4) Κατὰ τὴν ἐξορίαν της, ἄποψιν καταρράκτου καὶ τὴν ἐπιγραφήν: «Ἐκ τῆς πτώσεώς μου ἡ λευκότης μου»,

45. — **Γρῖφος.**

Ὑπὸ τῆς πενίας πολλὰ ποιοῦμεν κακά.

46. — **Βραζιλιανὸν αἴνιγμα.**

Τὸ κρεβάτι — τὸ ὑπόδημα.

47. — **Κυβόλεξον.**

Ζ	Α	Λ	Η
Α	Ν	Η	Ρ
Λ	Η	Τ	Ω
Η	Ρ	Ω	Σ

48. — **Πρόβλημα**

Ἡλικία υἱοῦ $= \chi$

Τωρινὴ ἡλικία πατρὸς $= 9\,\chi$

Μετὰ 3 ἔτη $= 9\,\chi + 3$

Τωρινὴ ἡλικία μητρὸς $= \psi$

$$9\,\chi + \psi = 48\ (\cdot)$$

Μετὰ 3 ἔτη:

$$\frac{(9\,\chi + 3)\,4}{5} + 9\,\chi = 51$$

$$36\,\chi + 12 + 45\,\chi = 255$$

$$81\,\chi = 243$$

$$\chi = \frac{243}{81} = 3$$

$9\,\chi$, ἤτοι ἡ ἡλικία τοῦ πατρὸς εἶνε 27 ἔτη.

Ἀντικαθιστῶντες τὸ χ διὰ τῆς ἀξίας του εἰς τὸ $(\cdot)$

$$27\,\psi = 48$$

$$\psi + 21$$

Ὥστε ὁ πατὴρ εἶνε 27 ἐτῶν, ἡ μήτηρ 21, ὁ υἱὸς 3.

49. — **Γρῖφος.**

Τύχη μὴ πίστευε.

49. — **Σύνθεσις.**

Θ ῆ Β α ι
Α ἰ σ χ ύ λ Ο ς
Μ ῆ Λ ο ς
Α ἴ γ υ π Τ ο ς
Θ ε ο δ ώ ρ Α
Ω ρ Ι ω ν
Τ ε Ρ ψ ι χ ό ρ η
Π Ο ὺ ς
Β ά ρ β ι τ ο Σ

ΛΥΤΑΙ

Ἀθηνῶν: Ν. Μιχαηλίδης (6)—Νίκανδρος (9)—Ἐμπεδοκλῆς (7) — Μῆτσος (6) — Σίμων Κυρηναῖος (2) — Βέλος (7) — Ἑλένη Ν. (1).

Αἰγίου: Μικρὸς φίλος (8 [2 παραληφθέντα]) — Τρία Α (2)

Ἀργοστολίου: Θ.Α. Μουφερράτος (9) Ἠλ. Προκόπης (6 [1 παραλειφθὲν]) Αἶ·ος (9).

Πατρῶν: Κ. Γ. Ἀνδροῦσσος (6), Καῖσαρ (5).

Κ/πόλεως: Θ. Κ. Χρυσόστομος (3).

Ὕδρας: Ι. Κ. Τζάθας. (2)

Μελιτουπόλεως: Α. Λ. Καρ. (1).

"LA NEW YORK,,

Η ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ

ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙ ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑ

ΙΔΡΥΘΕΙΣΑ ΤΩι 1845

ΕΓΓΥΗΤΙΚΟΝ ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ

ΟΛΟΚΛΗΡΟΝ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΜΕΝΟΣ ΤΗ 1 ΙΑΝΟΥΑΡ. 1885

ΦΡ 544,000,000 ΦΡ

ΑΜΟΙΒΑΙΑ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΔΙ' ΩΡΙΣΜΕΝΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΤΡΩΝ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ

Οἱ ἀσφαλιζόμενοι εἶνε οἱ μόνοι ἰδιοκτῆται τοῦ ἐγγυητικοῦ κεφαλαίου καὶ τῶν κερδῶν.

ΠΡΟΙΚΟΔΟΤΗΣΙΣ ΤΕΚΝΩΝ

Ἐξασφάλισις κεφαλαίου ἢ ἐτησίου εἰσοδήματος μετὰ 10, 15 ἢ 20 ἔτη.

Γενικὸς ἀντιπρόσωπος ἐν Ἀθήναις

Δ. Γ. ΜΑΚΚΑΣ

Γραφεῖον παρὰ τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1890-2232

Digitized by Google

Περίοδος δευτέρα

ΕΣΤΙΑ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΗ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΙΔΡΥΘΕΝ ΤΩι 1876
Βραβευθὲν ὑπὸ τοῦ ἐν Παρισίοις Συλλόγου πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν ἑλλ. σπουδῶν, ἀξιωθὲν ἀργυροῦ μεταλλίου ἐν τῇ ἐκθέσει τῆς Δ' Ὀλυμπιάδος καὶ χαλκοῦ ἐν τῇ Παγκοσμίῳ Ἐκθέσει τοῦ 1889.

ΕΝ ΤΩι ΕΣΩΤΕΡΙΚΩι
Συνδρομη Εξαμηνος Δρ. 8
Συνδρομη Ετησια Δρ. 15
Τιμη Φυλλου Λεπ. 30
ΑΙ ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑΙ

ΕΝ ΤΩ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩι
Συνδρομη Εξαμηνος Φρ. 10
Συνδρομη Ετησια Φρ. 20
Τιμη Φυλλου Λεπ 40
ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

1890 — Τόμος Β', ἀριθ. 29. | ΕΚΔΟΤΑΙ Ν. Γ. ΠΟΛΙΤΗΣ ΚΑΙ Γ. ΔΡΟΣΙΝΗΣ | Ἀθῆναι, 22 Ἰουλίου.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ: (Ἐν τῷ φύλλῳ) Η ΣΤΡΑΒΟΚΩΣΤΑΙΝΑ διήγημα ὑπὸ Ἀργύρη Ἐφταλιώτη. — ΑΝΕΚΔΟΤΟΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΟΥ ΒΑΛΑΩΡΙΤΟΥ. — Η ΛΥΓΕΡΗ διήγημα ὑπὸ Α. Καρκαβίτσα. — ΕΞ ΑΝΑΓΝΩΣΕΩΝ: ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΑ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑ. — ΤΑ ΠΡΩΤΑ ΜΟΥ ΛΙΑΝΟΤΡΑΓΟΥΔΑ ποιήματα ὑπὸ Γερ. Μαρκορᾶ. — ΠΕΡΙ ΤΗΝ ΓΗΝ: ΤΟ ΕΜΠΟΡΙΟΝ ΤΟΥ ΕΛΕΦΑΝΤΟΔΟΝΤΟΣ. — ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ: **Ἀνάλεκτα, Χρονικά, Παντοῖα, Αἱ εἰκόνες, Ἐδῶ κ' ἐκεῖ, Τρεῖς γνῶμαι καθ' ἑβδομάδα, Ἓν παιγνίδιον κατὰ δεκαπενθήμερον.** (Ἐν τῷ παραρτήματι:) ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ, — ΕΙΔΗΣΕΙΣ. — ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ. — ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ. — ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΡΓΑ. — ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ, — ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΝ, — ΠΑΙΓΝΙΑ ΚΑΙ ΖΗΤΗΜΑΤΑ.

ΕΙΚΟΝΕΣ: ΨΑΡΟΠΟΥΛΑ, εἰκὼν Αὐγούστου Κάουλβαχ. — ΣΤΟΑ ΑΔΡΙΑΝΟΥ ἐκ φωτογραφίας τῶν ἀδελφῶν Ῥωμαΐδων. — Ο ΚΕΡΑΜΕΙΚΟΣ ἐκ φωτογραφίας Π. Μωραΐτου. — ΙΣΟΡΡΟΠΙΑ ΜΟΛΥΒΔΟΚΟΝΔΥΛΟΥ. — ΤΡΙΑ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑ ΚΟΣΜΗΜΑΤΑ.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ

Ἐπιτροπὴ ἀποτελοομένη ἐκ τοῦ ἐπιθεωρητοῦ τῶν Δημοσίων ἔργων κ. Σάουρωτ, τοῦ νομομηχανικοῦ κ. Γαζῆ, τοῦ ἀρχιτέκτονος κ. Τσίλλερ καὶ τοῦ γενικοῦ ἐφόρου τῶν ἀρχαιοτήτων κ Καββαδία μετέβη τὴν παρελθοῦσαν ἑβδομάδα εἰς Δαφνίον καὶ ἐπεθεώρησε τὸν ἐκεῖ εὑρισκόμενον ἀρχαῖον ναόν, προέτεινε δὲ καὶ τὸν τρόπον καὶ τὰ μέσα διὰ τῶν ὁποίων θὰ ἐπισκευασθῇ ὁ ναὸς οὗτος πρὶν ἢ ἐντελῶς καταρρεύσῃ. Προσεχῶς ἀναμένεται καὶ ὁ ἁρμόδιος τεχνίτης ἐκ τοῦ γνωστοῦ ἐν Βενετίᾳ καταστήματος Σαλβάτη διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ ὑποδειχθέντος τρόπου πρὸς συντήρησιν τοῦ ἀρχαίου τούτου ναοῦ

— Ἔν τινι οἰκίᾳ ἐν τῷ χωρίῳ Κανάλια τοῦ δήμου Βοίβης Βόλου ἀνευρέθη καὶ κατεσχέθη ὑπὸ τοῦ δημάρχου Φερῶν πλὰξ ἐφ' ἧς εἶνε γεγραμμένον ψήφισμα περὶ ἑορτῆς ἀγομένης κατὰ τὴν ἀρχαιότητα πρὸς τιμὴν τῶν ἀρχηγετῶν καὶ κτητόρων τῆς πόλεως.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Κατὰ τὴν ἑβδομάδα ταύτην εὐδοκίμως ὑπέστη τὰς ἀπολυτηρίους ἐξετάσεις αὐτοῦ ὁ βασιλόπαις Νικόλαος. Αἱ ἐξετάσεις ἐγένοντο ἐν τῇ βασιλικῇ ἐπαύλει τῆς Δεκελείας ἐπὶ παρουσίᾳ ἁπάσης τῆς βασιλικῆς οἰκογενείας, παρίσταντο δὲ κατ' αὐτὰς ὁ πρωθυπουργὸς κ Τρικούπης καὶ ὁ ἐπὶ τῆς Παιδείας ὑπουργὸς κ. Θεοτόκης. Ὁ βασιλόπαις ἐξητάσθη εἰς τὰ ἱερὰ μαθήματα ὑπὸ τοῦ διδάξαντος ἀρχιμανδρίτου κ. Προκοπίου Οἰκονομίδου εἰς τὰ Ἑλληνικὰ καὶ τὴν Ἑλληνικὴν ἱστορίαν ὑπὸ τοῦ κ.Σ.Κ. Σακελλαροπούλου, εἰς τὰ Μαθηματικὰ ὑπὸ τοῦ κ. Β. Λάκωνος, εἰς τὴν Φυσικὴν καὶ Χημείαν ὑπὸ τοῦ κ. Τ. Ἀργυροπούλου, εἰς τὰ Ἀγγλικὰ ὑπὸ τοῦ κ. Δίξωνος, εἰς τὰ Γερμανικὰ ὑπὸ τοῦ ἐφημερίου τοῦ Βασιλέως αἰδεσίμου κ Πέτερσον· εἰς τὰ Γαλλικὰ καὶ τὴν Γενικὴν Ἱστορίαν ὑπὸ τοῦ παιδαγωγοῦ αὐτοῦ κ. Γκυνιάρ· εἰς δὲ τὰ στρατιωτικὰ μαθήματα ὑπὸ τοῦ ταγματάρχου κ. Πουρναρᾶ.

— Τὴν προχθὲς Παρασκευὴν ἐτελέσθη ἐπὶ τοῦ Κολανοῦ παρὰ τῶν ἐνταῦθα Γερμανῶν ἀρχαιολόγων τοῦ ἰνστιτούτου καὶ τινων τῶν παρ' ἡμῖν ἀρχαιολογούντων κεκλημένων σοβαρὰ μνημόσυνος συνάθροισις ἐπὶ τῇ 50στῇ ἀμφιετηρίδι τοῦ θανάτου τοῦ διασήμου ἀρχαιολόγου Καρόλου Ὀτφρείδου Μιλλέρου, οὗ θανόντος ἐν Ἀθήναις τῷ 1840, ὁ τάφος κεῖται ὡς γνωστὸν ἐπὶ τοῦ λόφου ἐκείνου. Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ φροντίδι τῆς γενικῆς ἐφορείας τῶν ἀρχαιοτήτων εἶχεν ἀποκαθαρθῇ ὁ χῶρος καὶ ηὐπρεπισθῇ τὸ μνημεῖον. Ἐξεφώνησαν δὲ ὀλίγας συγκινητικὰς λέξεις ὁ ἕτερος τῶν διευθυντῶν τοῦ ἐνταῦθα ἀρχαιολογικοῦ γερμανικοῦ ἰνστιτούτου κ. Βόλτερς καὶ ὁ κ. Σ Κουμανούδης.

— Ὅτε πρό τινων μηνῶν ἡ Βασιλικὴ οἰκογένεια μετέβη εἰς Σπέτσας καὶ Ὕδραν, τὰ δημοτικὰ συμβούλια τῶν δύο νήσων ἀνεκήρυξαν διὰ ψηφισμάτων ἐπίτιμον δημότην Ὕδρας καὶ Σπετσῶν τὸν βασιλόπαιδα Γεώργιον. Τὰ ψηφίσματα ταῦτα καλλιγραφηθέντα νῦν καὶ ἐντὸς κομψῶν χαρτοθετῶν πλουσίως ἐσταχωμένων τοποθετηθέντα, θὰ ἐπιδώσωσι προσεχῶς ἐνταῦθα εἰς τὸν βασιλόπαιδα Γεώργιον οἱ δήμαρχοι καὶ τὰ προεδρεῖα τῶν δημοτικῶν συμβουλίων τῶν δύο τούτων ναυτικῶν νήσων.

— Ἀπὸ τῆς α' Σεπτεμβρίου ἄρχονται αἱ ἐργασίαι τοῦ ἀρτισυστάτου ἐργαστηρίου Ἀπόρων Γυναικῶν ἐν Σύρῳ ὡς Βιομηχανικοῦ τμήματος τῆς Σχολῆς τῶν Ἀπόρων Παίδων Ἑρμουπόλεως. Τὸ συμβούλιον συνέστησε τὴν ἐκ κυριῶν τριμελῆ ἐπιτροπὴν τοῦ ἐργαστηρίου ἀπαρτιζομένην ἐκ τῶν κυριῶν Εἰρήνης Γλαράκη, Δεσποίνης Μαυρογορδάτου καὶ Μελπομένης Κρίνου. Ἤρχισαν δὲ ἀπὸ τοῦδε προσερχόμεναι πρὸς τὸν ἔφορον τοῦ Συλλόγου κ. Ι. Φραγκιᾶν ἐργάτιδες ἵνα καταταχθῶσιν.

— Τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν διώρισε διαρκῆ ἐπιτροπὴν ἀποτελουμένην ἐκ τῶν νομομηχανικῶν κ. κ. Χρυσοχόου καὶ Ἀργυροπούλου καὶ τοῦ καθηγητοῦ κ. Πρωτοπαπαδάκη, εἰς τὴν ὁποίαν ἀνέθεσε τὴν διαρκῆ καὶ ἐπισταμένην ἐξέτασιν πάντων τῶν ἐν Ἀθήναις καὶ Πειραιεῖ ἐργοστασίων διὰ τὴν κανονικὴν λειτουργίαν τῶν μηχανῶν αὐτῶν πρὸς πρόληψιν δυστυχημάτων. Ἐν περιπτώσει, καθ' ἣν ἡ ἐπιτροπὴ αὕτη παρατηρεῖ ἐλλείψεις εἰς τὰ μηχανήματα τῶν ἐργοστασίων ἢ εἰς τὴν λειτουργίαν αὐτῶν, παρηγγέλθη νὰ ἀναφέρῃ τοῦτο εἰς τὸ ὑπουργεῖον νὰ ὑποδεικνύῃ δὲ συγχρόνως διὰ τῆς

Digitized by Google

πρὸς αὐτὸ ἐκθέσεώς της τὰ μέσα, τὰ ὁποῖα δέον νὰ λαμβάνωσιν οἱ ἐργοστασιάρχαι πρὸς ἐπανόρθωσιν αὐτῶν.

— Ὁ μηχανικὸς κ. Στράτος παρηγγέλθη ὑπὸ τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν νὰ προβῇ εἰς τὴν χωροστάθμησιν τοῦ πέριξ τοῦ Ἀστεροσκοπείου, τοῦ κατὰ τὴν Πνύκα καὶ μέχρι τοῦ μνημείου τοῦ Φιλοπάππου χώρου, καὶ νὰ καταρτίσῃ τὸν χωρογραφικὸν χάρτην ὁλοκλήρου τοῦ μέρους τούτου. Ἐκεῖ εἰς μέρος κατάλληλον πρόκειται νὰ ἀνεγερθῇ κατάλυμα διὰ τὸν διευθυντὴν τοῦ Ἀστεροσκοπείου καὶ ἄλλα τινὰ οἰκοδομήματα διὰ τὰς μετεωρολογικὰς καὶ ἀστρονομικὰς αὐτοῦ μελέτας.

— Ὁ ἰδιαίτερος γραμματεὺς τῆς Βασιλίσσης κ. Μεσσαλᾶς ἀνήγγειλεν εἰς τὸ ἐκκλησιαστικὸν συμβούλιον τοῦ ἱεροῦ ναοῦ τῆς Χρυσοσπηλαιωτίσσης, ὅτι εἶνε κομιστὴς τιμαλφῶν δώρων τῆς Μεγάλης Δουκίσσης Ἀλεξάνδρας πρὸς τὸν ναὸν τοῦτον. Ἡ σύζυγος τοῦ Μεγάλου Δουκὸς Παύλου ἀποστέλλει διάφορα ἱερὰ σκεύη ῥωσσικῆς κατασκευῆς προωρισμένα διὰ τὸν ναὸν συγκείμενα δὲ εἰς δισκοπότηρα, λυχνίας, εἰκόνας καὶ σταυρούς.

— Αἱ τουρκικαὶ ἐφημερίδες τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἀναγράφουσιν ὅτι κατὰ τὸν προσεχῆ μῆνα Σεπτέμβριον θέλουσι τελεσθῇ ἐν Χανίοις τὰ ἐγκαίνια μεγάλου ἐκπαιδευτηρίου. Ἡ σχολὴ αὕτη θὰ διευθύνεται ὑπὸ Καπουκίνων ἱεραποστόλων, οἵτινες θὰ ἀπολαύωσι πάσης προστασίας καὶ συνδρομῆς παρὰ τῆς Γαλλικῆς Κυβερνήσεως. Εἰς τὸ ἐκπαιδευτήριον τοῦτο θὰ προστεθῇ οἰκοτροφεῖον, τὸ ὁποῖον θὰ τεθῇ ὑπὸ τὴν ἄμεσον ἐπίβλεψιν τῶν ἀδελφῶν τοῦ ἁγίου Ἰωσήφ. Εἰς ἀμφότερα δὲ τὰ ἐν λόγῳ ἐκπαιδευτικὰ καθιδρύματα θὰ εἶνε δεκτοὶ μαθηταὶ πάσης ἐθνικότητος καὶ παντὸς θρησκεύματος.

ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ

12 ἀπριλίου. Μικρὸν ἀτμόπλοιον «Τσέσση» καλούμενον πλέον ἐκ Χαλκίδος εἰς Πειραιᾶ τὴν χθεσινὴν νύκτα προσώκειλεν ἐπὶ ξηρονήσων ἕνεκα ἀμελείας τοῦ πλοιάρχου καὶ διαρραγὲν ἐβυθίσθη· ἐκ τῶν ἐπιβατῶν καὶ τοῦ πληρώματος ἐπνίγησαν περὶ τοὺς δέκα.

13 ἰουλίου. Σήμερον τὴν πρωΐαν κατέπλευσεν εἰς Φάληρον ἡ ὑπὸ τὸν ναύαρχον Ὄσκινς μοῖρα τοῦ ἀγγλικοῦ στόλου τῆς Μεσογείου, ἥτις θ' ἀναμείνῃ διὰ νὰ χαιρετίσῃ τὴν αὐτοκράτειραν Φρειδερίκου. Τὸν στόλον ἀποτελοῦσι τὰ ἑξῆς ἰσχυρὰ πολεμικὰ σκάφη: Ἡ ναυαρχὶς «Τραφαλγὰρ» μὲ πλήρωμα ἐκ 549 ἀνδρῶν καὶ 20 τηλεβόλα, τὸ θωρηκτὸν «Αὐστραλία» μὲ πλήρωμα ἐκ 468 ἀνδρῶν καὶ 12 τηλεβόλα, ὁ «Πολύφημος» μὲ πλήρωμα ἐκ 444 ἀνδρῶν καὶ 12 τηλεβόλα, ὁ «Κολοσσὸς» μὲ πλήρωμα 400 ἀνδρῶν καὶ 12 τηλεβόλα, τὸ «Δρεδιότ» μὲ 413 ἄνδρας καὶ 10 τηλεβόλα καὶ ὁ «Ἀγαμέμνων» μὲ 364 ἄνδρας καὶ 6 τηλεβόλα.

15 ἰουλίου. Πυρκαϊὰ ἐν Πάτραις ἐκραγεῖσα ἀπετέφρωσε τέσσαρας οἰκίας ἀπειλήσασα νὰ λάβῃ μεγαλειτέρας διαστάσεις.

16 ἰουλίου. Σήμερον τὴν πρωΐαν ἀπέπλευσεν ἐκ Φαλήρου ὁ πάρων «Ἄρης» ὑπὸ κυβερνήτην τὸν πλωτάρχην κ. Θεοχάρην, ὅστις διωρίσθη συγχρόνως καὶ διευθυντὴς τῶν σπουδῶν κατὰ τὸν ἐκπαιδευτικὸν πλοῦν τῶν δοκίμων, οἵτινες ἐπεβιβάσθησαν ἐπὶ τοῦ πλοίου τούτου. Ὁ «Ἄρης» θὰ προσεγγίσῃ εἰς τὰ παράλια τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, ἀπὸ τοῦ Τενέδου μέχρι τῆς Ῥόδου, ὁ δὲ ἐκπαιδευτικὸς πλοῦς τῶν δοκίμων θὰ διαρκέσῃ πλέον τῶν δύο μηνῶν.

19 Ἰουλίου. Σήμερον τὴν πρωΐαν ἀφίκετο ἡ Αὐτοκράτειρα Φρειδερίκου. Ταύτην προϋπήντησεν ὁ ἀγγλικὸς στόλος, ὑπεδέχθη δ' ἐν Φαλήρῳ ὁ βασιλεὺς καὶ προσεφώνησεν ἐν Ἀθήναις ὁ δήμαρχος κ. Φιλήμων. Ἡ Αὐτοκράτειρα μ. μ. ἀπῆλθεν εἰς Τατόϊον. — Διὰ Β. Δ. ὁ βασιλόπαις Νικόλαος κατετάχθη ὡς ἀνθυπολοχαγὸς εἰς τὸ Πυροβολικόν.

ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ

Γερασίμου Μερκορᾶ: **Ποιητικὰ ἔργα.** Ἐν Κερκύρᾳ, Τυπογραφεῖον Ι. Ναχαμούλη. 1890. 8ον σελ. 395. Πωλεῖται δραχμῶν 5 καὶ εὑρίσκεται ἐν τῷ βιβλιοπωλείῳ τῆς Ἑστίας. [Περὶ τοῦ βιβλίου τούτου μακρὰ βιβλιοκρισία θὰ δημοσιευθῇ προσεχῶς ἐν τῇ Ἑστίᾳ].

— Ἐκ τῆς νεωτέρας Φιλολογίας μας: **Γεράσιμος Μαρκορᾶς.** Μελέτη ἀναγνωσθεῖσα ἐν τῷ Φιλολογικῷ Συλλόγῳ Παρνασσῷ ὑπὸ Θ. Βελλιανίτου. Ἐν Ἀθήναις, Τύποις Ἀλεξάνδρου Παπαγεωργίου, 1890. 12ον σ. 67. [Εἶνε καλὴ σύμπτωσις ἡ σύγχρονος ἔκδοσις τῆς μελέτης τοῦ κ. Βελλιανίτου καὶ τῶν ἔργων τοῦ κ. Μαρκορᾶ καὶ δύναται νὰ χρησιμεύσῃ ὡς ἄριστον αὐτῶν συμπλήρωμα. Ὡς ποιητὴς ὁ κ. Μαρκορᾶς δὲν εἶνε γνωστὸς εἰς τὸ πολὺ κοινόν. Πρὸ τῆς ἐκδόσεως τῆς ὀγκώδους ποιητικῆς συλλογῆς του, ἣν ἀνωτέρω ἀναγράφομεν, ἓν μόνον μακρὸν ἔπος του «ὁ Ὅρκος», εἶχεν ἐκδοθῇ ἐν βιβλίῳ καὶ τοῦτο εἰς ὀλίγα ἀντίτυπα, καὶ ἕτερον εὐτράπελον ποίημα «Ἁπλῆ καὶ καθαρεύουσα» ἐν ἰδίῳ φυλλαδίῳ. Ἄλλα δέ τινα ποιήματά του ἐτάφησαν ἐντὸς φύλλων κερκυραϊκῶν ἐφημερίδων. Ἐκ «τοῦ Ὅρκου» ὁ κ. Μαρκορᾶς ἐξετιμήθη ὑπὸ τῶν ὀλίγων καὶ κατέλαβεν ἔκτοτε τὴν προσήκουσαν αὐτῷ θέσιν ἐν τῷ νεοελληνικῷ Παρνασῷ, ἀλλ' οἱ πολλοὶ ἀγνοοῦσι μέχρι τῆς στιγμῆς ταύτης τὸν Κερκυραῖον ποιητήν. Ἂς ἐλπίσωμεν ὅτι ἡ πλήρης αὐτοῦ ποιητικὴ ἐμφάνισις θὰ καταστήσῃ νῦν καὶ γνωστὸν καὶ προσφιλῆ εἰς τὸ Πανελλήνιον τὸν ποιητὴν «τοῦ Ὅρκου» καὶ τοῦ «Ἀρίονος» τῆς «Ἀληθινῆς Εὐτυχίας» τοῦ «Μάρτη» καὶ τῆς σειρᾶς ἐκείνης τῶν μικρῶν ἐρωτικῶν κομψοτεχνημάτων, ἅτινα καλεῖ «Τὰ πρῶτά μου λιανοτράγουδα», τρία τῶν ὁποίων δημοσιεύονται ἐν τῷ ἀνὰ χεῖρας φύλλῳ τῆς Ἑστίας. Διότι ὁ κ. Μαρκορᾶς ἔχων καὶ τὴν ἔμπνευσιν ἁγνὴν καὶ ὑψηλὴν καὶ τὸ αἴσθημα λεπτὸν καὶ εὐγενὲς καὶ τὴν στιχουργίαν ἔντονον ἅμα καὶ χαρίεσσαν, δύναται καὶ δι' ὅλα ταῦτα τὰ προσόντα ὁμοῦ καὶ δι' ἕκαστον ἰδίᾳ νὰ εὐχαριστήσῃ πάσας τὰς τάξεις τῶν ἑλλήνων ἀναγνωστῶν καὶ νὰ ἐνθουσιάσῃ καὶ νὰ συγκινήσῃ καὶ νὰ τέρψῃ καὶ αὐτοὺς τοὺς μὴ εὐκόλως παθαινομένους. Ἡ δὲ γλῶσσά του, καίπερ οὐχὶ ὅλως ἀπηλλαγμένη ἑπτανησιακῶν ἰδιωτισμῶν, ἀλλ' εἶνε πολὺ καθαρωτέρα τῆς γλώσσης τῶν ἄλλων ποιητῶν τῆς Ἑπτανήσου, προσεγγίζουσα εἰς τὸν γενικὸν τύπον τῆς δημώδους γλώσσης, ἐν ᾗ ἐγράφησαν καὶ γράφονται τὰ πλεῖστα καὶ ἀξιολογώτατα προϊόντα τῆς νεοελληνικῆς ποιήσεως. Ὁ κ. Βελλιανίτης διὰ τῆς μελέτης του ἠθέλησε νὰ παρουσιάσῃ εἰς τὸ ἑλληνικὸν κοινὸν τὸν τέως ἄγνωστον ποιητὴν «τοῦ Ὅρκου», καὶ ἀναλύων λεπτομερῶς τὸ μακρὸν τοῦτο ποίημα καὶ ἐνθουσιωδῶς ἐξαίρων τὰς παντοειδεῖς καλλονάς του ν' ἀποδείξῃ πόσον ἄδικος καὶ ἀσυγχώρητος ἦτο ἡ τοιαύτη τοῦ κοινοῦ ἄγνοια. Δὲν περιωρίσθη ὅμως εἰς τοῦτο καὶ μόνον, ἀλλ' ἐποίκιλε τὸ θέμα του διὰ παρεκβάσεων οὐχὶ ἀσχέτων πρὸς τοῦτο, γενικώτερον δὲ ἀναφερομένων εἰς τὴν σύγχρονον ἑλληνικὴν ποίησιν καὶ τὴν γλῶσσαν αὐτῆς, αἵτινες καθιστῶσι τὸ βιβλιάριον ἀνάγνωσμα εὐχάριστον καὶ προσιτὸν εἰς πάντα φιλόμουσον ἀναγνώστην. Δ'].

Ἡ ὕλη τῆς Πραγματογνωσίας, κατ' ἐπίτομον καὶ ἐλευθέραν μετάφρασιν ἐκ τῆς Γερμανικῆς ὑπὸ Μιχαὴλ Σακελλαροπούλου. Τεῦχος δεύτερον. Τὰ Θηλαστικά. Ἐν Κερκύρᾳ, Τυπογραφεῖον Ι. Ναχαμούλη 1890. 8ον σελ. 48. [Τοῦ τεύχους τούτου προηγεῖται ὁ ἑξῆς πρόλογος δικαιολογῶν τὴν βραδύτητα τῆς ἐκδόσεως: «Πολὺ βραδύτερον ἢ ὅσον ἐπεθύμουν, δημοσιεύω τὸ δεύτερον τοῦτο τεῦχος τῆς ὕλης τῆς πραγματογνωσίας, τὴν μετάφρασιν τοῦ ὁποίου πρὸ μηνῶν εἶχον ἑτοίμην. Ἐπειδὴ ὅμως τοῦ πρώτου τεύχους ἐλαχίστη ἐγένετο ζήτησις, εἶχον ἀπόφασιν νὰ διακόψω τοῦ ἔργου τὴν δημοσίευσιν. Ἐν τούτοις πολλοὶ δημοδιδάσκαλοι καὶ ἄλλοι φίλοι ἐπιμόνως μὲ προέτρεψαν νὰ μὴ ἐμμείνω εἰς τὴν ἀπόφασιν ταύτην καὶ νὰ μὴ στερήσω τοὺς ἡμετέρους δημοδιδασκάλους βοηθήματος οὕτινος ἡ χρησιμότης θέλει ἐπὶ τέλους παρὰ πάντων ἀναγνωρισθῇ. Συγχρόνως ὅμως μοὶ ἐγένοντο πολλαχόθεν συστάσεις νὰ μὴ δώσω εἰς τὸ ἔργον τὴν ἔκτασιν, ἣν ἐπεθύμουν, διότι τὸ ποσὸν τῆς ὕλης, ὅπερ κατὰ τὸ ἀρχικὸν σχέδιον τὸ ἔργον θὰ περιεῖχεν ἦτο πολὺ ἀνώτερον τοῦ εἰς τὰ ἡμέτερα δημοτικὰ σχολεῖα διδασκομένου· ἐν ᾧ ἐξ ἄλλου ἡ ἀφθονία αὕτη τῆς ὕλης καθίστα τὸ ἔργον δαπανηρόν. Ἀμφοτέρας τὰς συστάσεις ταύτας λα-

Digitized by Google

δῶν ὑπ' ὄψιν, ἀπεφάσισα νὰ δημοσιεύσω τρία ἔτι φυλλάδια ἐν οἷς νὰ περιλάβω μόνον τὴν ὕλην, ἥτις εἶνε ἀναγκαία διὰ τὴν διδασκαλίαν τῆς πραγματογνωσίας ἐν τοῖς ἡμετέροις σχολείοις, ἐπιμελῶς ἐκλέγων πρὸς τοῦτο τὰ κυριώτερα τῶν πολλῶν καὶ ποικίλων ἀντικειμένων, ἅτινα τὸ Γερμανικὸν πρωτότυπον περιγράφει.» Ἡμεῖς δὲ προσθέτομεν ὅτι τὸ κάλλιστον τοῦτο βιβλίον τοῦ κ. Σακελλαροπούλου δύναται νὰ χρησιμεύσῃ ὄχι μόνον διὰ τὴν ἐν τοῖς σχολείοις διδασκαλίαν ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν ἐν τῇ οἰκογενείᾳ μόρφωσιν τῶν παίδων. Πολλαὶ μητέρες κατὰ πᾶσαν στιγμὴν ἐρωτώμεναι ὑπὸ τῶν τέκνων των περὶ παντοειδῶν ἀντικειμένων θὰ ἤντλουν ἐξ αὐτοῦ πρόχειρον, ὀρθὴν καὶ σαφῆ ἀπάντησιν, καὶ δὲν θὰ ἠναγκάζοντο νὰ ὑπεκφεύγωσι τὰς ἐρωτήσεις ἢ ν' ἀπαντῶσι σφαλερῶς καὶ ἐπιπολαίως. Δ']

Ἰωάννου τοῦ Καρυοφύλλου Ἐφημερίδες, ἐκδιδόμεναι ὑπὸ Περικλέους Γ. Ζερλέντου, Ἀπόσπασμα ἐκ τοῦ Δελτίου τῆς Ἱστορικῆς καὶ Ἐθνολογικῆς Ἑταιρίας τῆς Ἑλλάδος. ἐν Ἀθήναις ἐκ τοῦ τυπογραφείου τῶν Ἀδελφῶν Περρῆ 1890. 8ον σ. 41.

— Ἐκ τῶν Καταστημάτων Ἀνέστη Κωνσταντινίδου Ἐξεδόθη τὸ 53ον τεῦχος τοῦ Corpus Juris Civilis ὑπὸ Ἠλία Λιακοπούλου. Δι' αὐτοῦ συμπληροῦται ὁ Γ' τόμος τῶν Πανδεκτῶν. Μέχρι τοῦδε ἐξεδόθησαν 1 τόμος Εἰσηγήσεων 3 τόμοι Πανδεκτῶν (περιλαμβάνοντες τὰ 34 βιβλία αὐτῶν) καὶ 1 τεῦχος Νεαρῶν. Ἐκδοθήσονται εἰσέτι 2 τόμοι πρὸς συμπλήρωσιν τῶν Πανδεκτῶν.

ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΡΓΑ

Ἀπὸ τοῦ ἐπιόντος μηνὸς Αὐγούστου παραδίδεται εἰς χρῆσιν τοῦ κοινοῦ τὸ ἀπὸ Καλαμῶν εἰς Τζεφερεμίνιον τμῆμα τοῦ σιδηροδρόμου Μήλων-Καλαμῶν. Ἡ ἐξετάσασα τὸ τμῆμα τοῦτο ἐκ μηχανικῶν ἐπιτροπή, ἡ διορισθεῖσα ὑπὸ τοῦ ὑπουργείου, ἀπεφάνθη ὅτι ἡ κατασκευὴ τοῦ τμήματος τούτου εἶνε τελεία, οὐδεμίαν δὲ παρουσιάζει ἔλλειψιν καὶ ἑπομένως δύναται καὶ πρὸ τῆς ἐπισήμου παραλαβῆς νὰ γείνῃ χρῆσις αὐτοῦ. Ἡ ἑταιρία τῆς ἐκμεταλλεύσεως προέβη ἤδη εἰς τὸν διορισμὸν τοῦ ἀναγκαιοῦντος προσωπικοῦ διὰ τὴν τακτικὴν λειτουργίαν τοῦ τμήματος τούτου, ἐκδίδει δὲ κατὰ τὰς ἡμέρας ταύτας καὶ τὸ δρομολόγιον τῆς γραμμῆς ταύτης

ΕΞΕΔΟΘΗ

ΕΚ ΤΗΣ ΝΕΩΤΕΡΑΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ ΜΑΣ

ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΜΑΡΚΟΡΑΣ

Μελέτη ἀναγνωσθεῖσα ἐν τῷ Φιλολογικῷ Συλλόγῳ Παρνασσῷ.

ΥΠΟ ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΒΕΛΛΙΑΝΙΤΟΥ

ΤΙΜΑΤΑΙ ΔΡΑΧΜΗΣ

Ἐν τῷ βιβλιοπωλείῳ τῆς "Ἑστίας,,

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Βλατσ. Ἐρζερούμ. Εἶνε ἀληθῶς ἐνδιαφέρον τὸ ἔθιμον, διότι ἐνέχει εὐδιάκριτα ἴχνη ἀρχαίων ἑλληνικῶν τελετῶν· θὰ δημοσιευθῇ προσεχῶς. — Κοσμογραφίαι εἰς τὴν γαλλικὴν γλῶσσαν ὑπάρχουσι πολλαὶ καὶ ἐκτενεῖς, ὥστε πρέπει νὰ γινώσκωμεν τὸν σκοπὸν δι' ὃν χρειάζεσθε τοιαύτην, ὅπως σᾶς ὑποδείξωμεν τὴν καταλληλοτάτην.—Ἐδόθη παραγγελία νὰ σᾶς ἀποστέλλεται τὸ βιβλιογραφικὸν Δελτίον.

Φιλόλογον. Ἐκ τῶν ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς τῆς φιλοσόφου Ὑπατίας Θέωνος περιελθόντων εἰς ἡμᾶς συγγραμμάτων γνήσια ἀναντιρρήτως εἶνε τὰ ὑπομνήματα αὐτοῦ εἰς τὸν Εὐκλείδην καὶ εἰς τοῦ Πτολεμαίου πρόχειρον κανόνα καὶ εἰς τὸν μικρὸν ἀστρολάβον· εἰκάζεται ὅτι τὸ ὑπὸ τοῦ Σουίδα μνημονευόμενον ἔργον αὐτοῦ « Περὶ τῆς τοῦ Νείλου ἀναβάσεως» εἶνε αὐτὸ τὸ ἀνωνύμως δημοσιευθὲν ἐν Ideler, Phys. et medici graeci minores T. I. Τὰ ἔργα τοῦ Θέωνος ἐδημοσιεύθησαν πάντα ὁμοῦ ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Ἀράτου τοῦ Σολέως ὑπὸ τοῦ Halma (ἐν Παρισίοις 1821 - 1823).

Ἀνεμώνην, Κηφισιάν. Τὸ εἶπε συντομώτερα καὶ ἐκφραστικώτερα ἡ Ctesse Diane : Que vous dit la solitude? El'e laisse parler les absents.

κ. Γ. Λ. Ἀδριανούπολιν. Ἐλήφθη δελτάριόν σας καὶ ἐξετελέσθη ἡ παραγγελία σας.

κκ. Δ. Α. Λ. Αἴγιον.—Α. Π. Πάτρας.—Ι. Γ. Χαλκίδα. —Κ. Ρ. Πὸρτ Σαΐδ.—Ι. Π. Ε. Μόλυβον.— Δ. Κ. Α. Ἰωάννινα.—Σ. Μ. Ζάκυνθον.—Η. Κ. Τ. Ζυρίχην. Τὰ ζητηθέντα ἀπεστάλησαν.

Λέσχην, Ζ. Συνέβη ἐκ λάθους ἐπανορθωθέντος ἤδη.

κ. Λ. Ε. Φιλιππούπολιν. Ἐλήφθησαν· εὐχαριστοῦμεν. Θὰ σᾶς γράψωμεν προσεχῶς.

κ. Α. Δ. Ζάκυνθον. Ἐλήφθησαν, εὐχαριστοῦμεν. Ἐπανελήφθη ἡ ἀποστολὴ φύλλου.

κ. Α. Β. Darmstadt. Εὐχαριστοῦμεν διὰ φιλικὴν μέριμναν.

Ἀριέταν (;) Τὸ ποιημάτιον εἶνε χαριτωμένον, μόνον ἔχει ἀτελῆ κάπως τὴν μορφὴν προερχόμενον ἐξ ἀπείρου χειρός. Ἂν ἔχετε καὶ ἄλλα ἔργα, ἀποστείλατε καὶ ἐλπίζομεν ὅτι ἐξ αὐτῶν κάτι θὰ ἀνθολογήσωμεν διὰ τὴν Ἑστίαν. Πρὸ παντὸς ὅμως ν' ἀφήσετε τὸ ψευδώνυμον καὶ νὰ φανερώσετε τὸ ὄνομά σας· δὲν εἶνε ἐντροπή, ὕστερον ἀπ' αὐτὰ ποῦ σᾶς γράφομεν.

Μοναχόν, Ζάκυνθον. Ἴσα ἴσα διότι εἶνε πολὺ συνοπτικὴ δὲν ἠμπορεῖ νὰ δημοσιευθῇ. Ἂν ἐδημοσιεύετο εἰς τὴν Ἑστίαν κανὲν ἔργον αὐτοῦ ἢ ἡ εἰκών του θὰ παρετίθετο κάλλιστα ὡς βιογραφικὴ σημείωσις. Αὐτοτελῶς δὲν πηγαίνει. Θὰ ἦτο κατάλληλος, ἂν ἦτο μακρὰ μὲ λεπτομερείας, μὲ ἀνέκδοτα κλπ· ὄχι ἁπλοῦν ἄρθρον ἐγκυκλοπαιδικοῦ λεξικοῦ. Ἐν τούτοις σᾶς εὐχαριστοῦμεν διὰ τὴν φιλικὴν προσφοράν.

κ. Θλ. Κ)πολιν. Οἱ στίχοι σας ἔχουν τρυφερωτάτην ἔμπνευσιν καὶ δὲν στεροῦνται πρωτοτυπίας μολονότι πλέκονται ἐπὶ θέματος τόσον κοινοῦ ἐν τῇ ποιήσει: τοῦ ἀποχωρισμοῦ.· Ἡ ἐπανάληψις δὲ τοῦ στίχου:

Θαρρεῖς πῶς σ' ἐλησμόνησα, θαρρεῖς δὲν σ' ἐνθυμοῦμαι!

ἔρχεται χαριέντως καὶ ἁρμονικῶς. Ἀλλὰ χωλαίνει τὸ σύνολον κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν καὶ τὴν γλῶσσαν. Τὰ «ἀπόκρισι δὲν πέρει» «φτερὰ θὲ νάβγαζες» "μὲ δάκρυα τὰ δάκρυά μου νὰ φτάξῃς,, εἶνε τόσα στίγματα ἀλλοιοῦνται καὶ ἀσχημίζοντα τὸ ποίημα, ὡς τὰ ἐξ εὐλογίας σημεῖα τὴν μορφήν. Ἔχει δὲ καὶ πεζολογίας καὶ χυδαίας ἐκφράσεις: "πόσα τραβῶ,, "παίζουν μουσικαῖς,, αἵτινες καθιστῶσιν ἀδύνατον δυστυχῶς τὴν δημοσίευσίν του.

κ. Σ. Μ. Καρβασαρᾶν. Καλλίστη ἡ εἰκὼν καὶ εὐτυχὴς ἡ ἰδέα τῆς ἀποστολῆς, ἐφ' ᾧ καὶ εὐχαριστοῦμεν, ἀλλ' ἀδύνατος ἡ ἀναπαραγωγὴ αὐτῆς, διότι εἶνε παλαιὸν καὶ διπλωμένον τὸ χαρτίον καὶ ὀλίγον σχισμένον, ὥστε δὲν φωτογραφεῖται.

Μείλιχον, ἐνταῦθα. Ζητεῖτε συγγνώμην διότι ἠργήσετε ν' ἀπαντήσετε ἐνῷ πρέπει νὰ ζητήσετε συγγνώμην διότι ἀπαντᾶτε τόσον προπετῶς καὶ θρασέως. Δὲν ἠκούσατε τὴν εἰλικρινῆ συμβουλήν μας καὶ μετὰ πεντάμηνον διακοπὴν ἐπανῆλθε ἡ παλαιὰ Ψύχωσίς σας νὰ νομίζετε ὅτι ὅλοι ἡμεῖς οἱ μηδαμινοί, τοὺς ὁποίους οἰκτήρετε ἐκ τοῦ ὕψους τῆς ἀδικουμένης μεγαλοφυΐας σας, εἴμεθα συνωμόται ἐπιβουλευόμενοι τὴν φιλολογικήν σας δόξαν! Ἀπειλεῖτε δὲ ἀπειλὴν ἀληθῶς μεγάλην—ὅτι θὰ ἐξακολουθῆτε νὰ μᾶς λέγετε τὰ ἴδια ἕως νὰ μᾶς πείσετε. Ὅπως ἀγαπᾶτε· ἀναγνώσατε ὅμως πρῶτον τὸν μῦθον τῆς γάτας, ἡ ὁποία ἤθελε καὶ καλὰ νὰ φάγῃ τὴν λίμαν μὲ τὴν γλῶσσαν της...καὶ ἐφαγώθη ἡ γλῶσσά της.

κ. Γ. Μ. Σμύρνην. Ἐπιστολὴ ἐλήφθη ἀσφαλῶς. Ὑποβληθέντα εἰς κρίσιν μας χειρόγραφα ἀποστέλλομεν μετὰ βιβλίου. Ἐν ἰδίᾳ ἐπιστολῇ ἀπαντῶμεν σχετικῶς πρὸς ταῦτα.

Φίλον τῆς Ἑστίας, Σῦρον. Καὶ ἡμεῖς τὸ ἐπροβλέψαμεν· ἀπὸ τοῦ προσεχοῦς ἔτους ἕκαστον φυλλάδιον τῆς Ἑστίας θὰ ἔχῃ χρωματιστὸν περικάλυμμα διὰ νὰ μὴ ῥυπαίνεται. Θὰ γείνουν καὶ ἄλλαι μεταρρυθμίσεις τὰς ὁποίας ἐγκαίρως θὰ ἀναγγείλωμεν. Εὐχαριστοῦμεν.

ΝΕΑΡΑ ΚΥΡΙΑ κάτοχος τῆς **Γερμανικῆς**, τῆς **Γαλλικῆς** καὶ τῆς **Ἀγγλικῆς** γλώσσης ζητεῖ οἰκογένειαν ἐνταῦθα ἀποκατεστημένην, παρὰ τῇ ὁποίᾳ νὰ ἔχῃ κατοικίαν καὶ διατροφὴν παρέχουσα εἰς ἀντάλλαγμα δύο ὥρας καθ' ἑκάστην πρὸς διδασκαλίαν ἢ συνδιάλεξιν. Ἡ αὐτὴ Κυρία δίδει ἰδιαίτερα μαθήματα τῶν τριῶν τούτων γλωσσῶν. Ἀπευθυντέον εἰς τὸ γραφεῖον ἢ εἰς τὸ βιβλιοπωλεῖον τῆς Ἑστίας

Digitized by Google

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΝ

19 Ἰουλίου 1890

	Ἀγορ. Δρ.	Ἀγορ. Λ.	Πωλ. Δρ.	Πωλ. Λ.
ΟΜΟΛΟΓΙΑΙ ΕΘΝΙΚΩΝ ΔΑΝΕΙΩΝ				
Τῶν 26,000,000 πρὸς 5 %	506	—	510	—
» 120,000,000 » 5 %	575	—	576	—
» 170,000,000 » 5 %	575	—	576	—
» 135,000,000 » 5 %	472	—	475	—
» 30,000,000 » 5 %	457	—	465	—
» 125,000,000 » 4 %	—	—	—	—
Κτηματ. ὁμολ. ἐθν. τραπέζης 60,000,000 μετὰ λαχείου	537	50	538	—
ΜΕΤΟΧΑΙ ΤΡΑΠΕΖΩΝ				
Ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος....	4465	—	4475	—
Γενικὴ Πιστωτικὴ Τράπεζα......	265	—	266	—
Τράπεζα Βιομηχαν. Πίστεως.....	94	50	95	—
Τράπεζα Ἠπειροθεσσαλίας.......	—	—	—	—
ΜΕΤΟΧΑΙ ΕΤΑΙΡΙΩΝ				
Μεταλλουργείων Λαυρίου........	174	—	174	50
Σιδηροδρ. Ἀθηνῶν - Πειραιῶς.....	441		443	—
Σιδηροδρ. Πύργου - Κατακώλου....	—	—	—	—
Σιδηροδρ. Πελοποννήσου.........	191	—	191	50
Σιδηροδρ. Θεσσαλίας...........	134	—	136	—
Ἀνων. ἑταιρίας ὁ «Ἑρμῆς»......	70	—	75	—
Ἑλλην. Πυριτιδοποιείου.........	—	—	—	—
Φωταερίου Ἀθηνῶν..............	360	—	363	—
Δημοσ. καὶ δημοτ. ἔργων........	121	—	122	—
ΝΟΜΙΣΜΑΤΑ				
Εἰκοσάφραγκον	25	—	25	02
Λίρα ὀθωμανικὴ..........	28	43	28	45
Λίρα ἀγγλικὴ	31	26	31	28
ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΑ				
Τρίμηνον Ἀγγλίας...........	30	80	31	20
Τρίμηνον Γαλλίας...........	122	75	123	75
Ὄψεως Ἀγγλίας...........	31	35	31	45
Ὄψεως Γαλλίας...........	124	—	124	50

"LA NEW YORK,,
Η ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ
ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙ ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑ

ΙΔΡΥΘΕΙΣΑ ΤΩι 1845

ΕΓΓΥΗΤΙΚΟΝ ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ

ΟΛΟΚΛΗΡΟΝ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΜΕΝΟΣ ΤΗ 1 ΙΑΝΟΥΑΡ. 1885

ΦΡ 544,000,000 ΦΡ

ΑΜΟΙΒΑΙΑ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΑΙ' ΩΡΙΣΜΕΝΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΤΡΩΝ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ

Οἱ ἀσφαλιζόμενοι εἶνε οἱ μόνοι ἰδιοκτῆται τοῦ ἐγγυητικοῦ κεφαλαίου καὶ τῶν κερδῶν.

ΠΡΟΙΚΟΔΟΤΗΣΙΣ ΤΕΚΝΩΝ

Ἐξασφάλισις κεφαλαίου ἢ ἐτησίου εἰσοδήματος μετὰ 10, 15 ἢ 20 ἔτη.

Γενικὸς ἀντιπρόσωπος ἐν Ἀθήναις

Δ. Γ. ΜΑΚΚΑΣ

Γραφεῖον παρὰ τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν.

ΠΑΙΓΝΙΑ ΚΑΙ ΖΗΤΗΜΑΤΑ

Γ'. ΤΡΙΜΗΝΙΑ 1890

(μετὰ λαχείου)

11. — **Ἱστορικὴ ἐρώτησις.**

Διατί ὁ Ἰούλιος Καῖσαρ συνείθιζε νὰ φορῇ στέφανον ἐκ δάφνης;

Ἀθῆναι — Φιλίστωρ

12. — **Γρῖφος.**

(Μ) α π ρ ο ς

Ἀργοστόλιον — Ἠλ. Προκόπης

13. — **Τρίγωνον.**

. . . Α . Σ
. . Λ . Σ
. Λ . Σ
Α . Σ
. Σ
Σ

Πάτραι — Κ. Γ. Ἀνδροῦτσος

14. — **Ἐλλιποσύμφωνον,**

. ὲ . ε ῖ . ε . . ῖ . α . ἰ ᾶ . ι . ο . ὰ . υ ο . ἀ . α-
. η . έ . α
. ᾶ . ε . . ο . . ό . . ο . ω . . α . ὰ . αἱ . ᾆ-
. ε . ω . ι . . ε . α

Πειραιεὺς — Χδ.

15. — **Αἴνιγμα.**

Ἐγγὺς ἀλλήλων κείμεθα· ἂν καὶ τοὺς δύο ἔχῃς,
Ἢ καὶ τὸν ἕνα μοναχὸν περιπατεῖς καὶ τρέχεις.
Ὑπάρχει πλὴν ἐξαίρεσις· τουτέστι νὰ βαδίζῃς
Χωρὶς νὰ ἔχῃς καὶ ἡμᾶς, ἀλλὰ πολὺ βραδέως.
Δύσκολον εἶν' ἡ λύσις μου νὰ εὑρεθῇ νομίζεις;
Πανταπασι· θὰ εὑρεθῇ εὐκόλως καὶ ταχέως.

Βῶλος — Α. Γ. Φ.

ΚΡΙΣΙΣ
ἐπὶ τῶν Παιγνίων τῆς 6' τριμηνίας 1890.

Γενομένης τῆς διαλογῆς τῶν λύσεων μετὰ νέαν παραβολὴν καὶ ἐξέλεγξιν τῶν χειρογράφων εὑρέθη ὅτι τὰς πλείστας ὀρθὰς ἀπέστειλεν ἐξ Ἀθηνῶν ὁ ὑπὸ τὸ ψευδώνυμον **Ἐμπεδοκλῆς** λύτης, ἐν ὅλῳ **33**, μετ' αὐτὸν δὲ ὁ ὑπὸ τὸ ψευδώνυμον **Βέλος** ἐπίσης ἐξ Ἀθηνῶν, ἐν ὅλῳ 32, καὶ τρίτος ὁ ὑπὸ τὸ ψευδώνυμον **Αἶνος**, ἐξ Ἀργοστολίου, ἐν ὅλῳ 30. Ὅθεν παρακαλοῦνται οὗτοι ὅπως δίδοντες ἐπαρκῆ γνωρίσματα τῆς ταυτότητός των φροντίσωσι περὶ τῆς παραλαβῆς τῶν ταχθέντων βραβείων ἐκ τοῦ Γραφείου τῆς Ἑστίας. Ἐκ δὲ τῶν ἀποστειλάντων Παίγνια πρὸς δημοσίευσιν κρίνεται ὡς πρωτεύων ὁ **Ἀριθμὸς 13**, εἰς ὃν δίδεται τὸ ταχθὲν δῶρον.

ΤΟ ΑΣΤΥ

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΕΥΤΡΑΠΕΛΟΣ ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ

ΜΕΤ' ΕΙΚΟΝΩΝ ΚΑΙ ΓΕΛΟΙΟΓΡΑΦΙΩΝ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ, ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ, ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Κατὰ πᾶσαν Κυριακὴν καὶ ἐκτάκτως δὶς τῆς ἑβδομάδος.

Συνδρομὴ ἐτησία

Διὰ τὰς Ἀθήνας καὶ Πειραιᾶ δραχ. 12.

Διὰ τὰς Ἐπαρχίας δραχ. 15.

Διὰ τὸ Ἐξωτερικὸν φράγκα χρυσᾶ 20.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΑΝΕΣΤΗ ΚΟΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1890 — 2233

Digitized by Google

Περίοδος δευτέρα

ΕΝ ΤΩι ΕΣΩΤΕΡΙΚΩι

Συνδρομη Εξαμηνος Δρ. 8
Συνδρομη Ετησια Δρ. 15

Τιμη Φυλλου Λεπ. 30

ΑΙ ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑΙ

ΕΣΤΙΑ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΗ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΙΔΡΥΘΕΝ ΤΩι 1876
Βραβευθὲν ὑπὸ τοῦ ἐν Παρισίοις Συλλόγου πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν ἑλλ. σπουδῶν, ἀξιωθὲν ἀργυροῦ μεταλλίου ἐν τῇ ἐκθέσει τῆς Δ' Ὀλυμπιάδος καὶ χαλκοῦ ἐν τῇ Παγκοσμίῳ Ἐκθέσει τοῦ 1889.

ΕΝ ΤΩ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩι

Συνδρομη Εξαμηνος Φρ. 10
Συνδρομη Ετησια Φρ. 20

Τιμη Φυλλου Λεπ 40

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

1890—Τόμος Β', ἀριθ. 30. | ΕΚΔΟΤΑΙ Ν. Γ. ΠΟΛΙΤΗΣ ΚΑΙ Γ. ΔΡΟΣΙΝΗΣ | Ἀθῆναι, 29 Ἰουλίου.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ: (Ἐν τῷ φύλλῳ): ΜΕΤΑΞΥ ΟΛΥΜΠΟΥ ΚΑΙ ΟΣΣΗΣ, ὑπὸ Κ. Γ. Κ. — ΠΙΚΡΗ ΑΛΗΘΕΙΑ, ποίημα ὑπὸ Δ. Ι. Μάργαρη. — Η ΛΥΓΕΡΗ διήγημα ὑπὸ Α. Καρκαβίτσα. — ΑΜΕΡΙΚΗ ΚΑΙ ΑΜΕΡΙΚΑΝΟΙ. — ΜΙΑ ΧΗΡΑ διήγημα. — ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΑ: **Ἡ ἑορτὴ τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου ἐν Βλάτσῃ τῆς Μακεδονίας.** — ΠΕΡΙ ΤΗΝ ΓΗΝ: **Τὸ δηλητηριῶδες δένδρον Οὐπάς.** — ΧΡΗΣΙΜΟΙ ΓΝΩΣΕΙΣ, **Ἁπλουστάτη κρυπτογραφικὴ μέθοδος.** — ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ: **Ἀνάλεκτα, Χρονικά, Παντοῖα, Αἱ εἰκόνες, Ἐδῶ κ' ἐκεῖ, Τρεῖς γνῶμαι καθ' ἑβδομάδα.** (Ἐν τῷ παραρτήματι:) ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ. — ΕΙΔΗΣΕΙΣ. — ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ. — ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ. — ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΡΓΑ. — ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ, — ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΝ, — ΠΑΙΓΝΙΑ ΚΑΙ ΖΗΤΗΜΑΤΑ.

ΕΙΚΟΝΕΣ: ΙΝΔΟΣ ΑΣΚΗΤΗΣ, (Ἐκ φωτογραφίας). — ΘΕΡΙΝΗ ΗΜΕΡΑ (Ἰχνογράφημα). — ΔΥΟ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑ ΚΟΣΜΗΜΑΤΑ.

ΑΡΧΑΙΟΔΟΓΙΚΑ

Ἐπανελήφθησαν αἱ ἀνασκαφαὶ τοῦ ἐν Ὠρωπῷ Ἱεροῦ τοῦ Ἀμφιαράου δαπάνῃ τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρίας, ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ Ἐφόρου τῶν Ἀρχαιοτήτων κ. Β. Λεονάρδου.

—Τὴν παρελθοῦσαν ἑβδομάδα ἐν Σάμῳ κατὰ τὴν θέσιν Πούνταις καὶ παρά τινα ὁδὸν ἀνευρέθη σαρκοφάγος δύο μέτρων μήκους καὶ ὕψους 0,80 μ. λεπτότατα δὲ ἐξειργασμένη καὶ ἔχουσα ἔξωθεν στήλας μετ' ἐπικορωνίδων. Τὸ ἐπικάλυμμα σώζεται ὁλόκληρον. Ἡ σαρκοφάγος, ἐν ᾗ οὐδὲν εὑρέθη μετεκομίσθη εἰς τὸ δημόσιον ἀρχαιοφυλακεῖον.

—Ἐν Λευκωσίᾳ τῆς Κύπρου ἱδρύθη ἀρχαιολογικὸν μουσεῖον, ἐν' ᾧ κατετέθησαν ὅλαι αἱ ἐν τῇ νήσῳ ὑπάρχουσαι ἀρχαιότητες.

—Διεκόπησαν αἱ ἐν Τροίᾳ ἐνεργούμεναι ὑπὸ τοῦ κ. Σλῆμαν ἀνασκαφαὶ καὶ ἕνεκα τῶν ἐπιπολαζόντων πυρετῶν καὶ ἕνεκα τοῦ πλήθους τῶν δηλητηριωδῶν ὄφεων κατὰ τὴν θερμὴν ταύτην ὥραν τοῦ ἔτους.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Τὸ ὑπουργεῖον τῆς Παιδείας διώρισεν ἐπιτροπὴν ἐκ τοῦ γενικοῦ ἐφόρου τῶν ἀρχαιοτήτων κ. Καββαδία, τοῦ ἑταίρου τοῦ γερμανικοῦ Ἰνστιτούτου κ. Λόλλιγ, καὶ τοῦ ἐφόρου τῶν ἀρχαιοτήτων κ Στάη ἥτις ἤρχισε νὰ παραδίδῃ πρὸς τὸν κ. Σβορῶνον διὰ πρωτοκόλλου τὰ ἐντὸς σακκιδίων ὑπάρχοντα ἀρχαῖα νομίσματα, τὰ ἀπὸ τῆς κλοπῆς τοῦ Νομισματικοῦ μουσείου καὶ μετὰ τὴν σφράγισιν καὶ ἀπογραφὴν αὐτῶν κατατεθέντα εἰς τὸ Ἀρχαιολογικὸν μουσεῖον. Καθ' ὅσον γίνεται ἡ παράδοσις τῶν νομισμάτων τούτων μεταφέρονται ταῦτα εἰς τὴν αἴθουσαν τῆς Σιναίας Ἀκαδημίας, ἥτις θὰ χρησιμεύσῃ ὡς νομισματικὸν μουσεῖον, φυλάσσονται δὲ ἐκεῖ ἐντὸς σιδηρῶν κιβωτίων. Μετὰ τὴν παράδοσιν πάντων ὁ κ. Σβορῶνος θὰ προβῇ εἰς τὴν ταξινόμησιν αὐτῶν καὶ θὰ καταρτίσῃ τὸν ἐπίσημον καὶ λεπτομερῆ ἐπιστημονικὸν κατάλογον τῶν νομισμάτων.

—Μεταξὺ τῶν μετασχόντων τοῦ Διεθνοῦς μηχανικοῦ ἀγῶνος πρὸς ἵδρυσιν πύργου ἐν Λονδίνῳ ἔχοντος ὕψος 1200 ποδῶν ἀναφέρεται καὶ τὸ ὄνομα τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει διαμένοντος ἕλληνος μηχανικοῦ κ. Πατρόκλου Καμπανάκη. Καὶ ἐκ μὲν τῶν ὑποβληθέντων 68 σχεδίων οὐδὲν ἐνεκρίθη πρὸς ἐκτέλεσιν καίπερ ἐπρώτευεν ἕν, τὸ δὲ τοῦ ὁμογενοῦς μηχανικοῦ ἠξιώθη εὐφήμου μνείας ἐν τῷ ἀγγλικῷ τύπῳ.

—Ἐπὶ τοῦ ὄρους Κανάβου τῆς νήσου Ψαρῶν ἐγένετο μέγα ῥῆγμα ἐξ οὗ διαχύνεται βαρεῖα ὀσμὴ θείου. Τὸ ἔδαφος τῆς νήσου ἀναδίδει καπνὸν ἔχοντα θειώδη ὀσμήν, ἐνιαχοῦ δὲ εἶνε τόσον πυκνός, ὥστε ὁ πλησιάζων καταλαμβάνεται ὑπὸ ἀσφυξίας. Ἐκ τοῦ ἀνωτέρω ὄρους ἀναβλύζει ὕδωρ ὅπερ σχηματίζον ὁρμητικὸν ῥεῦμα χύνεται εἰς τὴν θάλασσαν. Ταῦτα πάντα εἶνε ἀποτελέσματα τῶν δονήσεων τοῦ σεισμοῦ, αἵτινες πρό τινων ἡμερῶν ἐτάραξαν καὶ ταράττουσιν ἴσως ἀκόμη τὴν νῆσον. Ταῦτα κατὰ τὴν «Ἐφημερίδα».

—Προσκληθεὶς ἀνεχώρησεν εἰς Κέρκυραν ὁ διευθυντὴς τοῦ ἐν Ἀθήναις κεντρικοῦ γυμναστηρίου κ. Φωκιανός. Ἡ εἰς τὴν πόλιν ταύτην μετάβασις τοῦ κ. Φωκιανοῦ σκοπὸν ἔχει τὴν ἵδρυσιν γυμναστηρίου ὁμοίου πρὸς τὸ ἐν Ἀθήναις.

—Διὰ τοῦ κατὰ τὴν ἑβδομάδα ταύτην ἀποπλεύσαντος ἐκ Πειραιῶς ἀτμοπλοίου τῆς ἑταιρίας Φραισσινὲ ἀπῆλθον εἰς Μασσαλίαν καὶ ἐκεῖθεν εἰς Παρισίους παρὰ τῷ Παστὲρ οἱ πρὸ ἡμερῶν δηχθέντες ὑπὸ λυσσῶντος κυνὸς ἐν ταῖς φυλακαῖς τῆς Σπάρτης ἑπτὰ κατάδικοι, ἵνα ὑποβληθῶσιν εἰς θεραπείαν.

ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ

21 Ἰουλίου. Σήμερον ὁ διάδοχος Κωνσταντῖνος ἑώρτασε τὴν 23 ἐπέτειον τῶν γενεθλίων του ὅλως ἀνεπισήμως ἐν Τατοΐῳ.—Ἀπέπλευσε σήμερον ἐκ Φαλήρου ἡ μοῖρα τοῦ ἀγγλικοῦ στόλου κατευθυνομένη εἰς Μελίτην.

26 Ἰουλίου. Κατὰ τὴν «Ἐφημερίδα» ὁριστικῶς ἀπεφασίσθη ὅπως ἡ βάπτισις τοῦ νέου ἡγεμονίδου Γεωργίου τελεσθῇ τὴν δευτέραν Κυριακὴν τοῦ μηνὸς Αὐγούστου. Κατ' αἴτησιν τῆς αὐτοκρατείρας Φρειδερίκου, ἡ βάπτισις θὰ γείνῃ ἐν τῷ ναῷ τοῦ Τατοΐου ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ ὑπουργικοῦ συμβουλίου, τοῦ διπλωματικοῦ σώματος καὶ τῶν ἄλλων Ἀρχῶν. Μετὰ τὴν βάπτισιν ἡ αὐτοκράτειρα Φρειδερίκου ἀναχωρεῖ διὰ τῆς «Σφακτηρίας» εἰς Μελίτην καὶ ἐκεῖθεν διὰ τῆς θαλαμηγοῦ

Digitized by Google

«Ἐκπλήξεως» εἰς Ἀγγλίαν, ἔνθα θὰ τελεσθῶσιν οἱ γάμοι τῆς θυγατρὸς αὐτῆς Βικτωρίας μετὰ τοῦ πρίγκιπος τοῦ Λίππε.

ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ

Δημοσιολογία (Science des finances). Περὶ τῶν γενικῶν ἀρχῶν τῆς ἐπιστήμης, τῆς φορολογικῆς νομοθεσίας τῆς Ἑλλάδος ἐν συγκρίσει πρὸς τὰ ὁμοειδῆ νομοθετήματα ἄλλων χωρῶν, καὶ περὶ τοῦ δημοσίου χρέους αὐτῆς, ὑπὸ Ι. Α. Σούτσου. Ἐν Ἀθήναις ἐκ τοῦ Τυπογραφείου Ν. Γ. Πάσσαρη, 1890. σ. 317. [Ἐκ τοῦ νεωτάτου τούτου οἰκονομολογικοῦ ἔργου, ὅπερ ἐξεδόθη μετὰ τὸν θάνατον τοῦ συγγραφέως, ἀποσπῶμεν ὁλόκληρον τὸν πρόλογον:

«Πρὸ ἐτῶν 27, καὶ ἀμέσως μετὰ τὴν μεταπολίτευσιν τοῦ Ὀκτωβρίου 1862, ἐπεχείρησα συγγραφήν, πραγματευομένην περὶ τῆς ἐπιστήμης «des finances» ἣν ἐκάλεσα «Δημοσιολογίαν». Δι' αὐτῆς ἐσκόπουν νὰ διεξηγήσω συνοπτικώτερον καὶ ὅσον ἔνεστιν εὐκρινέστερον τὰς ἀρχὰς αἵτινες δέον νὰ διέπωσι τὴν διαχείρησιν τῶν δημοσίων χρημάτων, ἐκθέτων οὕτω τὴν καθόλου καὶ τὴν καθ' ἕκαστον θεωρίαν τοῦ προϋπολογισμοῦ. Ὅ,τι δὲ μὲ ἐνεθάρρυνεν εἰς τὸ ἔργον τοῦτο ἦτο ἡ πεποίθησις ὅτι ἡ διάδοσις τῶν οἰκονομικῶν τούτων γνώσεων ἐδύνατο τόσῳ μᾶλλον νὰ συντελέσῃ εἰς τὴν βελτίωσιν τῶν μὴ καλῶς κειμένων, καθόσον οὐδεμία περὶ δημοσιολογίας πραγματεία εἶχε τότε συνταχθῇ εἰς τὴν καθ' ἡμᾶς γλῶσσαν.

Ἀλλὰ κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην τοῦ κοινωνικοῦ καὶ πολιτικοῦ σάλου, ἡ προσοχὴ τοῦ κοινοῦ συνεκεντροῦτο εἰς ἀντικείμενα τοῦ δημοσίου καὶ τοῦ πολιτικοῦ δικαίου, ἰδίως δὲ εἰς τὰ ζητήματα περὶ τῶν ἀμοιβαίων δικαιωμάτων τῆς νέας Βασιλείας καὶ τοῦ ἔθνους, περὶ δύω ἢ περὶ μιᾶς Βουλῆς, περὶ καταργήσεως τοῦ συμβουλίου τῆς ἐπικρατείας, περὶ ἰσοβιότητος τῶν δικαστῶν, περὶ τοῦ ἀσυμβιβάστου τῆς ὑπαλληλίας πρὸς τὸ Βουλευτικὸν ἀξίωμα καὶ περί τινων πράξεων λεγομένων κυρίως Βασιλικῶν, δι' ἃς ὡς τινες ἰσχυρίζοντο, δὲν εὐθύνετο τὸ ὑπουργεῖον, ὥστε τὰ οἰκονομικὰ ζητήματα ἦσαν ζητήματα δευτέρου λόγου ἄξια. Ἄλλως δέ, κατὰ τὴν χρονικὴν ἐκείνην περίοδον τοῦ ἐθνικοῦ βίου, τὸ φορολογικὸν ἡμῶν σύστημα ἦτο ἁπλούστερον, οἱ φόροι ἦσαν ἐλαφροί, μονοπώλια ἐκτὸς τοῦ ἅλατος δὲν ὑπῆρχον, τὰ τέλη ἦσαν ἐλαφρά, ἡ δημοσία πίστις ἦτο εἰς τὰ σπάργανά της, τὸ δημόσιον χρέος ἦτο μικρὸν καὶ ἀσήμαντον, τὰ δάνεια τῶν ἐτῶν 1824 καὶ 1825 δὲν ἦσαν ἀνεγνωρισμένα, αἱ Δυνάμεις δὲν μᾶς ἐπίεζον, ὅπως ἀποδώσωμεν αὐταῖς τὰς προκαταβολὰς αὐτῶν τὰς γενομένας ὑπὲρ τοῦ ὑπὸ τὴν ἐγγύησιν αὐτῶν δανείου τῶν 60 ἑκατομμυρίων. Καὶ τότε δὲ ὡς καὶ σήμερον ἓν μόνον τοῖς ο]ο κατεβάλλετο ἐπὶ τῶν 18 ἑκατομμυρίων, τῶν ὀφειλομένων εἰς τὰς τρεῖς νήσους. Τὸ δὲ ἐθνικὸν δάνειον τῶν 6 ἑκατομμυρίων, μόλις καὶ μετὰ πολλοῦ ἀγῶνος συνεπληροῦτο ὥστε τὸ δημόσιον χρέος τὸ ἔκτοτε ἑξαπλασιασθέν, ὀλίγον ἐπιβαρύνει τὸν προϋπολογισμόν.

Ἀλλὰ σήμερον τὰ πάντα μετεβλήθησαν, ἀνεμορφώθησαν καὶ ἐτροποποιήθησαν. Τὸ φορολογικὸν σύστημα κατέστη πολύπλοκον· ἡ φορολογία ἐπεξετάθη ἐπὶ τοῦ συνόλου τῶν πράξεων τοῦ κοινωνικοῦ καὶ ἡμερησίου ἡμῶν βίου· τὰ μονοπώλια ἐπολλαπλασιάσθησαν, τὰ τέλη καὶ οἱ δασμοὶ λίαν ἐπαισθητῶς ηὐξήθησαν· τὸ δημόσιον χρέος ἀνελθὸν εἰς ἑκατοστύας ἑκατομμυρίων, διῃρέθη εἰς πάγιον, εἰς χρεωλυτικόν, καὶ προσωρινόν· τὰ δημόσια χρεώγραφα καὶ παντὸς εἴδους πιστωτικαὶ ἀξίαι, ἀπασχολοῦσι πολυάριθμον ὁμάδα κερδοσκόπων ἐν τῷ χρηματιστηρίῳ. Ἀπέναντι λοιπὸν τῆς τοιαύτης οἰκονομικῆς τοῦ ἔθνους ἀναμορφώσεως, κατέστη ἐπίκαιρος ἡ δημοσίευσις συγγραφῆς ἐκθετούσης θεωρητικῶς καὶ πρακτικῶς τὰ ἀναγόμενα ζητήματα εἰς τὴν νῦν σπουδαιοτάτην καταστᾶσαν ἐπιστήμην τῆς Δημοσιολογίας.

Σήμερον πλεῖστοί εἰσιν οἱ θιασῶται τῆς Πλουτολογίας, ἧς ἀναπόσπαστον συμπλήρωμα εἶνε ἡ Δημοσιολογία· ἑκατοστύες νέων τοῦ Πανεπιστημίου, ἀποφοιτησάντων καὶ μή, οὐ μόνον κατανοοῦσιν, ἀλλὰ καὶ δύνανται νὰ συζητήσωσι καὶ σχηματίσωσιν ἰδίαν γνώμην περὶ τῶν οἰκονομικῶν ζητημάτων· ἡ δημοσιογραφία ἔχει τοὺς φιλοπονωτάτους ἀντιπροσώπους αὐτῆς ἐν τῷ σταδιοδρομίᾳ τῶν πολιτικῶν ἐπιστημῶν. Πλεῖστοι δὲ διακεκριμένοι δικαστικοὶ ἄνδρες ἀσχολοῦνται καὶ ἠσχολήθησαν λίαν φιλοτίμως περὶ τὴν διευκρίνησιν τῶν ἀμφισβητουμένων ἔτι Πλουτολογικῶν ζητημάτων. Συγγραφὴ λοιπὸν Δημοσιολογίας θεωρητικὴ συνάμα καὶ πρακτικὴ καὶ χρωμένη τῇ λίαν διδακτικῇ μεθόδῳ, τῆς συγκριτικῆς παραθέσεως τῶν ἀλλοδαπῶν θεσμῶν πρὸς τοὺς ἡμετέρους, εἶνε πιστεύω ἔργον κοινωφελές. Ἐν αὐτῇ κτηματίαι, οἰκοδεσπόται, ἐπιτηδευματίαι, τραπεζῖται, ἔμποροι καὶ πολῖται ποικίλας συνάπτοντες καθ' ἑκάστην συμβάσεις, θέλουσιν ἐπιζητήσει, ὡς ἐν εὑρετηρίῳ, τὸν νόμον ἢ τὴν διάταξιν τοῦ νόμου, τοῦ ἀναγομένου εἰς τὰ εἰδικὰ αὐτῶν ἔργα. Ἐν αὐτῇ θέλουσιν ἀνεύρει προχείρως καὶ οἱ μᾶλλον πεπειραμένοι τραπεζῖται τὸν πίνακα τοῦ δημοσίου τῆς Ἑλλάδος χρέους, τὴν ἡμερομηνίαν τῆς συνομολογήσεως αὐτοῦ, τοὺς ὅρους ὑφ' οὓς τὸ δάνειον συνήφθη κ.τ.λ.

Πρὸς τὴν πρακτικὴν ταύτην ὠφέλειαν ἀποβλέπων ἐπεδόθην ἀποκλειστικῶς ἐπὶ τρεῖς ὁλοκλήρους μῆνας ἀσθενῶν καὶ οἰκουρῶν εἰς τὴν σύνταξιν τῆς συγγραφῆς ταύτης, ἥτις κατὰ τὴν ἐμὴν πεποίθησιν, ἀναπληροῖ τι κενὸν ἐν τῇ συλλογῇ τῶν περὶ πολιτικῶν ἐπιστημῶν φιλολογικῶν ἔργων, καὶ δύναται νὰ χρησιμεύσῃ ὡς πρόχειρον βοήθημα εἰς πάσας τὰς τάξεις τῶν πολιτῶν, καὶ εἰς αὐτοὺς ἔτι τοὺς περὶ τὴν ὑπηρεσίαν πεπειραμένους δημοσίους ὑπαλλήλους. Ἀλλὰ συναισθάνομαι ἤδη ὅτι περὶ τῆς χρησιμότητος τοῦ ἔργου ἄλλοις δέδοται ν' ἀποφανθῶσι, διὸ καὶ ἀνατίθημι τὴν ἐκτίμησιν αὐτοῦ εἰς τὴν εὐθυδικίαν τῆς κοινῆς γνώμης, ἧς ἡ ἐτυμηγορία ἔσται δι' ἐμὲ ὁριστικὴ καὶ τελεσίδικος»].

Ἱερὰ Σύνοψις περιέχουσα Ἀκολουθίας καὶ Εὐχὰς ἑκάστῳ χριστιανῷ προσηκούσας καὶ ἄλλα ὠφέλιμα. Κατὰ τὴν νεωτάτην ἔκδοσιν τῆς Βενετίας. Ἔκδοσις Ἀνέστη Κωνσταντινίδου. Ἐν Ἀθήναις ἐκ τοῦ Τυπογραφείου τῶν Καταστημάτων Ἀνέστη Κωνσταντινίδου 1891. 32ον σ. 496. Χρυσόδετον λεπτὰ 95.

Τὰ ἔθιμα τῆς Θήρας. Πρόχειρος ἐπιτομὴ τῶν ἀνέκαθεν τοπικῶν συνηθειῶν τῆς Σαντορίνης, συναθροισθεῖσα διὰ προσταγῆς τοῦ ἐνδοξοτάτου ἄρχοντος δραγομάνου τοῦ βασιλικοῦ ἀκαταμαχήτου στόλου κυρίου Κωστ. Χαντζερῆ πρὸς κοινὸν ὄφελος καὶ ἐπιθυμητὴν εἰρήνην τῆς αὐτῆς νήσου. Διαιρεθεῖσα μὲν εἰς ἕνδεκα κεφάλαια, καθιερωθεῖσα δὲ τῷ αὐτῷ ἐνδοξοτάτῳ ἡμῶν Αὐθέντῃ μετὰ τῆς πρεπούσης καὶ ὀφειλομένης ἡμῖν δουλικῆς ὑπολήψεως. Συνταχθεῖσα ἐν ἔτει 1797. Ἐν Θήρᾳ ἐκ τοῦ τυπογραφείου τῆς Θήρας, 1890. 8ον σ. 28.

Παρνασσός. Σύγγραμμα περιοδικὸν κατὰ μῆνα ἐκδιδόμενον. Τόμος ΙΓ΄—1890. Ἰούνιος. Ἐν Ἀθήναις ἐκδότης Ἀλ. Παπαγεωργίου, 1890. Περιεχόμενα: Ν. Τ. Βουλγάρεως, Ἰωάννου Βουλγάρεως μεγάλου πρωτοπαπᾶ Κερκύρας γράμματα προτρεπτικὰ εἰς συνδρομὴν ὑπὲρ ὀρθοδόξων χριστιανῶν προσφευγόντων εἰς Κέρκυραν ἐκ τῆς δούλης Ἑλλάδος (1738-1746)—Θ. Βελλιανίτου, Γερ. Μαρκορᾶς—Ἰακ. Πολυλᾶ, Ἰλιάδος Ῥαψῳδία Ζ. ἐξ ἀνεκδότου μεταφράσεως—Κ. Δ. Κρυστάλλη. Τρεῖς Δρακολίμναι ἐπὶ τῶν κορυφῶν τοῦ Πίνδου.—Ἐρρίκου Οὐσαί, Ἀσπασία, Κλεοπάτρα, Θεοδώρα (μετάφρασις ἐκ τοῦ γαλλικοῦ).—Φιλολογικὸς σύλλογος Παρνασσός.

Φιλολογικὸς Σύλλογος Παρνασσός: **Λογοδοσία τῶν κατὰ τὸ ΚΔ΄ ἔτος γενομένων** (1888-1889) ὑπὸ Σίμου Μπαλάνου προέδρου. Ἐν Ἀθήναις, ἐκ τοῦ τυπογραφείου Ἀλεξ Παπαγεωργίου, 1890. [Ἡ ἀνὰ χεῖρας λογοδοσία εἶνε ἀψευδὲς τεκμήριον τῆς ὁσημέραι αὐξούσης προόδου τοῦ Παρνασσοῦ. Κατὰ ταύτην ὁ ἀριθμὸς τῶν μελῶν τοῦ Συλλόγου ἀνέρχεται εἰς 812, ἐξ ὧν τακτικὰ ἐνεργὰ 93, τακτικὰ πάρεδρα 187, ἐπίτιμα 182, ἀντεπιστέλλοντα 308 καὶ ἔκτακτα 42. Ἐν τῇ σχολῇ τῶν Ἀπόρων Παίδων ἐνεγράφησαν μαθηταὶ 1000 ἤτοι 180 πλείονες τῶν κατὰ τὸ ἔτος 1887-1888 ἐγγραφέντων. Αἱ εἰσπράξεις τοῦ Συλλόγου ἀνῆλθον εἰς 32,852.58, αἱ δὲ δαπάναι εἰς 29,139.10. Ἡ περιουσία δ' αὐτοῦ ἀνέρχεται εἰς δρ. 87,859.48].

Dr Robert Hartig **Εἰδικὴ ξυλογνωσία** ὑπὸ Νικολάου Α. Χλωροῦ διευθυντοῦ τοῦ δασονομικοῦ καὶ καθηγητοῦ τῆς δασολογίας ἐν τῷ Μετσοβείῳ Πολυτεχνείῳ. 1890. 8ον σ. 29 μεθ' ἑνὸς πίνακος. Δρ. 1.

Sorastrum spino losum Naeg F. Phalericum. Von Dr. ***S. Miliarakis.*** (Athen, 1890) 8ον σ. 7. [Παρατηρήσεις περὶ εἴδους τινὸς φυκῶν τῶν γλυκέων ὑδάτων, ὅπερ ὁ συγγραφεὺς τῆς παρούσης μονογραφίας εὗρεν ἐν τάφρῳ τινὶ ἐν Φαλήρῳ.]

— Ἐξεδόθη εἰς ἴδιον φύλλον ἐκτυπωθεὶς ὁ λόγος ὃν ἐξε-

Digitized by Google

φώνησε κατὰ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τῶν γενικῶν δοκιμασιῶν, ἤτοι τὴν 30 ἰουνίου 1890 ὁ διευθυντὴς τοῦ ἐκπαιδευτηρίου «Καποδιστρίου» κ. Λ. Βλάχος. Ὁ λόγος οὗτος εἶνε μία ἐπὶ πλέον μαρτυρία περὶ τῆς πλήρους προκοπῆς τοῦ κερκυραϊκοῦ τούτου ἐκπαιδευτηρίου, ὅπερ ὑπὸ τὴν πεφωτισμένην καὶ εὐδοκιμωτάτην διεύθυνσιν τοῦ κ. Λ. Βλάχου διατελοῦν, δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ἓν τῶν ἀρίστων ἐν ταῖς ἐπαρχίαις ἰδιωτικῶν λυκείων, ἐφάμιλλον καὶ πρὸς αὐτὰ ἔτι τὰ ἐν Ἀθήναις πρωτεύοντα ἐκπαιδευτικὰ ἱδρύματα.

— Ἐξεδόθη τὸ 36 φυλλάδιον τοῦ **Ἐγκυκλοπαιδικοῦ λεξικοῦ** περιέχον τὰς λέξεις: «Ἀποσταχτικαὶ - Ἀραιόμετρα» καὶ πίνακα «Ἀποσταχτικαὶ μηχαναί.»

ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΡΓΑ

Ὑπὸ τοῦ κ. Σ. Ψύχα ὡς ἀναδόχου τῆς ἀπὸ τοῦ ἐνταῦθα σταθμοῦ τοῦ σιδηροδρόμου Ἀθηνῶν-Πειραιῶς μέχρι τῆς πλατείας Ὁμονοίας προεκτάσεως τοῦ σιδηροδρόμου τούτου, τῆς Βιομηχανικῆς Τραπέζης καὶ ἄλλων τινῶν κεφαλαιούχων ὑπεγράφη τὸ καταστατικὸν τῆς ἑταιρίας, ἥτις θὰ ἀναλάβῃ τὴν κατασκευὴν καὶ τὴν ἐκμετάλλευσιν τῆς σιδηροδρομικῆς ταύτης γραμμῆς. Τὸ κεφάλαιον τῆς ἑταιρίας θὰ ἀποτελεσθῇ ἐκ 3, 000 000 δραχμῶν, ἐκ τῶν ὁποίων μέρος μὲν θὰ κρατήσωσιν οἱ ἱδρυταὶ αὐτῆς, μέρος δὲ θὰ δοθῇ εἰς δημοσίαν ἐγγραφὴν μετὰ τὴν ἔγκρισιν τοῦ ὑπογραφέντος καταστατικοῦ διὰ Β. Διατάγματος· ἔναρξις τῶν ἐργασιῶν θὰ γείνῃ κατὰ Σεπτέμβριον.

— Τὴν ἑβδομάδα ταύτην ἐνηργήθη ἐνταῦθα δι' ἐνσφραγίστων προσφορῶν ἡ μειοδοτικὴ δημοπρασία διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν προκηρυχθέντων ὑδραυλικῶν ἔργων ἐν Θεσσαλίᾳ, ἤτοι τὴν ἀποξήρανσιν τῶν τελμάτων Κωκυτοῦ καὶ Κολοκυθιᾶς καὶ τὴν κατασκευὴν φραγμάτων ἐπὶ τοῦ Πηνειοῦ καὶ τοῦ Τρικκαλινοῦ ποταμοῦ, τῶν ὁποίων ἡ κατασκευὴ προϋπελογίσθη εἰς 5,000,000 δραχμῶν. Τὸ ἔργον κατεκυρώθη ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἐν Βώλῳ ἐργοστασιάρχου κ. Μ. Σταματοπούλου προσενεγκόντος 14 ο)ο ἐπὶ ἔλαττον τῶν προϋπολογισθέντων. Ἀλλ' ἡ δημοπρασία ἠκυρώθη ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου.

— Αἱ ἐργασίαι τοῦ ὀδοντωτοῦ σιδηροδρόμου Διακοφτοῦ-Καλαβρύτων προχωροῦσι μετὰ δραστηριότητος. Τὸ δυσχερέστερον μέρος τῆς γραμμῆς, σχεδὸν ἐπερατώθη, εἰς τοῦτο δὲ τὸ ἔχον καὶ τὰ περισσότερα τεχνικὰ ἔργα ἐργάζονται τριακόσιοι ἐργάται. Θὰ κατασκευασθῶσι καθ' ὅλην τὴν γραμμὴν ἐννέα σήραγγες, ὧν ἡ μεγαλειτέρα θὰ εἶνε μήκους ἑκατὸν ὀγδοήκοντα μέτρων. Κατὰ μῆνα Σεπτέμβριον θὰ ἀρχίσῃ καθ' ὅλα τὰ σημεῖα ἡ στρῶσις τῶν σιδηρῶν ῥάβδων· ἐλπίζεται δὲ ὅτι τὸν Ἀπρίλιον τοῦ προσεχοῦς ἔτους ἡ γραμμὴ θὰ παραδοθῇ εἰς χρῆσιν τοῦ κοινοῦ.

ΕΞΕΔΟΘΗ

ΕΚ ΤΗΣ ΝΕΩΤΕΡΑΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ ΜΑΣ

ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΜΑΡΚΟΡΑΣ

Μελέτη ἀναγνωσθεῖσα ἐν τῷ Φιλολογικῷ Συλλόγῳ Παρνασσῷ.

ΥΠΟ ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΒΕΛΛΙΑΝΙΤΟΥ

ΤΙΜΑΤΑΙ ΔΡΑΧΜΗΣ

Ἐν τῷ βιβλιοπωλείῳ τῆς „Ἑστίας„

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

κ. Ε. Ν. Σμύρνην. Τὰ ζητηθέντα ἐστάλησαν ὑμῖν· τὸ ἀντίτιμον δύνασθε ν' ἀποστείλητε εἰς γαλλικὰ ἢ ἑλληνικὰ γραμματόσημα.

κ. Λ. Κ. Τραπεζοῦντα. Διωρθώθη ἡ διεύθυνσίς σας.

κ. Α. Ι. Ἰω. Ἐλισαβετούπολιν. Σᾶς εὐχαριστοῦμεν διὰ τὴν ἀποστολὴν τοῦ περιεργοτάτου ᾄσματος· δυστυχῶς ἀδυνατοῦμεν νὰ δημοσιεύσωμεν αὐτὸ ἐν τῇ «Ἑστίᾳ», διότι ἡ διάλεκτος εἰς ἣν εἶνε συντεθειμένον εἶνε δυσνόητος εἰς τοὺς ἀναγνώστας αὐτῆς, δύσκολος δὲ τυγχάνει καὶ ἡ εὕρεσις ἰδίων τυπογραφικῶν χαρακτήρων πρὸς παράστασιν τῶν ἰδιαζόντων φθόγγων αὐτῆς. Ἂν ἐγκρίνετε δυνάμεθα νὰ περιλάβωμεν τὸ ᾆσμα, ἐν συλλογῇ δημοτικῶν ᾀσμάτων, ἣν παρασκευάζομεν.

κ. Ι. Τ. Ἰθάκην. Ἀποστέλλομεν δύο βιβλία.

κ. Α. Μ. Ὀδησσόν. Ἐνεγράψαμεν τὸν νέον συνδρομητὴν καὶ ἀπεστείλαμεν αὐτῷ τὰ φύλλα. Τὸν ζητηθέντα πίνακα ἀπεστείλαμεν. Τοῦ σημειουμένου συγγράμματος ἐξαντληθέντος, δὲν εὑρίσκονται ἀντίτυπα ἐν τοῖς ἐνταῦθα βιβλιοπωλείοις.

Ἀλέξανδρον, Κωνσταντινούπολιν. Ἀπαντῶμεν ἐν εἰλικρινείᾳ κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν σας. Ἀφίνομεν κατὰ μέρος τὸ ζήτημα τῆς γλώσσης. Ἂν γενικῶς προσφορωτέρα εἰς τὴν ποίησιν εἶνε ἡ καθαρεύουσα ἢ ἡ ἁπλῆ, τὸ ζήτημα ἔλυσαν αὐτοὶ οἱ ποιηταὶ γράψαντες ὅ,τι κάλλιστον εἰς ἁπλῆν. Καὶ ὅσοι δ' ἔγραψαν εἰς τὰς δύο γλώσσας, τὰ καλλίτερά των ἔγραψαν εἰς τὴν ἁπλῆν. Καλὰ ἢ κακά, ἀδιάφορον· τὸ πρᾶγμα ἔγεινε καὶ ὁμολογεῖται καὶ ὑπ' αὐτῶν τῶν θιασωτῶν τῆς καθαρευούσης. Ὥστε ἡ γνώμη σας βαρύνει ὅσον φυσαλὶς σάπωνος. Τώρα, ἂν δὲν ἐννοεῖτε σεῖς αὐτοῦ οἱ λογιώτατοι τὴν γλῶσσαν αὐτὴν καὶ δὲν σᾶς ἀρέσκει «διότι δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ τὴν ὑποφέρῃ καλαίσθητος ἄνθρωπος», τόσον χειρότερα διὰ σᾶς, ὄχι διὰ τοὺς ποιητάς μας. Ἀπὸ τῆς ὥρας δὲ καθ' ἣν λέγετε ὅτι διὰ νὰ μάθετε τί θὰ εἰπῇ «γρασίδι» ἀνοίγετε τὸ λεξικόν σας, ὁμολογεῖτε ὅτι δὲν εἰξεύρετε καὶ ἑλληνικά, διότι ἡ χρῆσις τῆς λέξεως εἶνε πάγκοινος. Καταφεύγετε λοιπὸν εἰς τὴν καθαρεύουσαν καὶ βέβαιος πλέον ὅτι αὐτὴν τὴν ἔχετε ξεσχολήσῃ (τὸ ἐννοεῖτε αὐτό;) γράφετε στίχους τοιούτους:

> Εἶν' ἡ φιλία αἴσθημα παλαιωθέν, γελοῖον·
> ὁ ἔρως ὁ λευκόπτερος συνήθεια ἁπλῆ,
> καὶ εἶνε ἡ καρδία μας αἱμόφυρτον ἀγγεῖον,
> ἐφ' οὗ καλύπτραν εἰδεχθῆ τὸ χρῆμα ἐξαπλοῖ.

Τί ζωντανοί! τί λαχταριστοί! (ἰδῆτέ το εἰς τὸ λεξικόν·) στίχοι! γλωσσικαὶ μούμμιαι καὶ ποιητικὰ ἁλίπαστα. Νὰ σᾶς εἴπωμεν διατὶ δὲν γράφετε εἰς ἁπλῆν; διότι εἰς αὐτὴν δὲν ἠμπορεῖτε εὔκολα νὰ εἰπῆτε λόγια εἰς τὸν βρόντον, τὰ ἐννοεῖτε μὲ τὸ αὐτὶ ἀμέσως, ἐνῷ εἰς τὴν καθαρεύουσαν λέγετε ὅ,τι θέλετε, καὶ οὔτε οἱ ἄλλοι δὲν ἐννοοῦν τὰ παράλογα καὶ... οὔτε σεῖς. Δοκιμάσατε νὰ εἰπῆτε εἰς τὴν ἁπλῆν τοὺς δύο τελευταίους στίχους τοῦ τετραστίχου καὶ θὰ γελάσουν καὶ αἱ πέτραι τῶν καλδιριμίων τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Καὶ τὸ συμπέρασμά μας; Νὰ ἐκδόσετε ταχέως τὴν συλλογήν σας. Μήπως θὰ μᾶς ἀκούσετε τάχα ἂν σᾶς εἴπωμεν νὰ τὴν σχίσετε;

κ. Γ. Σ. Μεσολόγγιον. Ἀνούσιον ὡς ἀνάλατον ψάρι.

κ. Ἠλ. Π. Ἀργοστόλιον. Δὲν θὰ σας ὠφέλει ἡ προσθήκη τῶν 3. Οἱ γρῖφοι θὰ δημοσιευθοῦν.

κκ. Ι. Α. Λ. Ζάκυνθον.—Δ. Κ. Λευκάδα.—Γ. Σ.—Γ. Ι. Π. Ἡράκλειον.—Μ. Ι. Μ. Νάξον.—Κ. Σ. Ἀγρίνιον.—Ι. Λ. Ἰωάννινα, — Θ. Δ. Κ. Κωνσταντινούπολιν. — Δ. Α. Χ. Πύργον. Ἐλήφθη ἡ συνδρομή σας.

Καν Β. Πειραιᾶ.—Μ. C. Δ. Λονδῖνον. Ἐλήφθη ἡ συνδρομή σας.

Χέοπα. Κάϊρον. Οἱ στίχοι σας ἔχουν χάριν, ἀλλὰ δὲν εἶνε ἀκόμη ἐπιμεμελημένοι· μαρτυροῦσιν ἀπειρίαν, ἥτις διὰ τῆς μελέτης καὶ ἀσκήσεως θὰ λείψῃ. Ἐπιζητεῖτε ἀκριβολογίαν ὅσον δύνασθε καὶ μὴ πολυλογεῖτε ἄνευ ἀνάγκης. Ἡ γλῶσσά σας ἐν γένει εἶνε πολὺ καλή. Ἀναμένομεν καὶ καλλίτερα ἔργα.

Εὐστάθιον. (;) Οἱ στίχοι αὐτοὶ εἶνε τοῦ Βύρωνος «εἰς λεύκωμα» ἀχρεῖα μεταφρασμένοι. Διατὶ τοὺς σφετερίζεσθε; Μήπως θέλετε νὰ ἐκδικηθῆτε τὸν Ἐλγῖνον διὰ τὴν σύλησιν τῆς Ἀκροπόλεως;

Λυγαριάν (;) Κοινοτάτη ἡ ἰδέα καὶ ἡ ἐκτέλεσις ἀκατάστατος. Τὸ μόνον ὅπερ χαρακτηρίζει τὸ ποίημα εἶνε στιχουργική τις εὐχέρεια. Ὡραῖος ὁ πρὸς τοὺς ἐρωτευμένους στίχος:

> Ὅλα 'ς τὸν κόσμο γίνηκαν γιὰ νά σας καμαρώνουν!

κ. Σ. Μ. Ζάκυνθον. Ἡ ἔκτασις δὲν ἐμποδίζει τὴν δημοσίευσιν. Ἀναμένομεν βέβαιοι ὅτι θὰ εἶνε ἄξιον τοῦ ποιήσαντος.

Θειοσάτην, Πάτρας. Ὑφ' οὓς ὅρους λέγετε εὐχαρίστως. Ἀλλὰ τὰ χειρόγραφα δὲν ἐπιστρέφονται.

Ἀγροδίαιτον, Ζάκυνθον. Ὅλα ἀκατάλληλα διὰ τὴν Ἑστίαν, δυστυχῶς.

κ. Ν. Μ. Ἀδριανούπολιν. Ἐλήφθησαν ἀσφαλῶς, ἀπαντῶμεν δι' ὑποδειχθέντος τρόπου. Οὐδεὶς λόγος ἀνησυχίας.

κ. Λ. Ἰωάννινα. Εὐχαριστοῦμεν. Δυστυχῶς αἱ φωτογραφίαι εἶνε ἀδεξιώτατα ἀντίγραφα γνωστῶν εἰκόνων.

Digitized by Google

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΝ

26 Ἰουλίου 1890

	Ἀγορ. Δρ.	Ἀγορ. Λ.	Πωλ. Δρ.	Πωλ. Λ.
ΟΜΟΛΟΓΙΑΙ ΕΘΝΙΚΩΝ ΔΑΝΕΙΩΝ				
Τῶν 26,000,000 πρὸς 5 %	507	—	510	—
» 120,000,000 » 5 %	575	—	576	—
» 170,000,000 » 5 %	575	—	576	—
» 135,000,000 » 5 %	472	—	475	—
» 30,000,000 » 5 %	475	—	480	—
» 125,000,000 » 4 %	—	—	—	—
Κτηματ. ὁμολ. ἐθν. τραπέζης 60,000,000 μετὰ λαχείου	540	—	541	—
ΜΕΤΟΧΑΙ ΤΡΑΠΕΖΩΝ				
Ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος....	4480	—	4490	—
Γενικὴ Πιστωτικὴ Τράπεζα......	266	—	267	—
Τράπεζα Βιομηχαν. Πίστεως.....	92	50	93	—
Τράπεζα Ἠπειροθεσσαλίας.......	—	—	—	—
ΜΕΤΟΧΑΙ ΕΤΑΙΡΙΩΝ				
Μεταλλουργείων Λαυρίου........	172	50	173	—
Σιδηροδρ. Ἀθηνῶν - Πειραιῶς.....	429	-	430	—
Σιδηροδρ. Πύργου - Κατακώλου....	—	—	—	—
Σιδηροδρ. Πελοποννήσου.........	191	50	192	—
Σιδηροδρ. Θεσσαλίας............	133	—	135	—
Ἀνων. ἑταιρίας ὁ «Ἑρμῆς»......	70	—	75	—
Ἑλλην. Πυριτιδοποιείου.........	75	—	80	—
Φωταερίου Ἀθηνῶν.............	—	—	—	—
Δημοσ. καὶ δημοτ. ἔργων........	121	—	121	75
ΝΟΜΙΣΜΑΤΑ				
Εἰκοσάφραγκον	25	14	25	16
Λίρα ὀθωμανική...............	28	59	28	61
Λίρα ἀγγλική	31	41	31	43
ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΑ				
Τρίμηνον Ἀγγλίας............	30	80	31	25
Τρίμηνον Γαλλίας............	123	—	124	—
Ὄψεως Ἀγγλίας............	31	40	31	60
Ὄψεως Γαλλίας............	124	25	125	—

ΤΟ ΑΣΤΥ

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΕΥΤΡΑΠΕΛΟΣ ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ

ΜΕΤ' ΕΙΚΟΝΩΝ ΚΑΙ ΓΕΛΟΙΟΓΡΑΦΙΩΝ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ, ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ, ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Κατὰ πᾶσαν Κυριακὴν καὶ ἐκτάκτως δὶς τῆς ἑβδομάδος

Συνδρομὴ ἐτησία

Διὰ τὰς Ἀθήνας καὶ Πειραιᾶ δραχ. 12.

Διὰ τὰς Ἐπαρχίας δραχ. 15.

Διὰ τὸ Ἐξωτερικὸν φράγκα χρυσᾶ 20.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Π. ΤΡΙΓΓΕΤΑΣ

Δικηγόρος — Ὁδὸς Γερανίου 2

ΠΑΙΓΝΙΑ ΚΑΙ ΖΗΤΗΜΑΤΑ

Γ'. ΤΡΙΜΗΝΙΑ 1890

(μετὰ λαχείου)

16. — **Ἱστορικὴ ἐρώτησις.**

Τί εἶπεν Ἀρχίδαμος ὁ βασιλεὺς τῶν Λακεδαιμονίων περὶ γέροντος Κείου ἔχοντος βεβαμμένας τὰς τρίχας, καὶ τίς ἀναφέρει τοῦτο;

Λάρισα — Ν.

17. — **Γρῖφος.**

Γᾶ $\frac{2\sigma'}{\nu\nu\mu\mu}$ ἀνὴρ πάγοι

Ἀθῆναι — Ἀριθμὸς 13

18. — **Αἴνιγμα.**

Μετρᾷς καὶ βλέπεις τέσσαρα· διαβάζεις, βλέπεις τρία,
Καὶ δὲν ἠξεύρεις τί νὰ 'πῇς καὶ μένεις 'ς ἀπορία.

Κ)πολις — Βόσπορος

17. — **Σύνθεσις.**

Μὲ τὰ ἀρχικὰ γράμματα τῶν κάτωθι λέξεων νὰ σχηματισθῇ τὸ ὄνομα χωρίου τῆς Ἀττικῆς:

1) Ὄνομα μηνός,— 2) Χώρα Εὐρώπης.— 3) Ζῶον μικρόν. — 4) Ἔπος. — 5) Σημεῖον τοῦ ὁρίζοντος. — 6) Δένδρον. — 7) Ὄρος τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος.— 8) Νῆσος τοῦ Αἰγαίου.

Κέρκυρα — Διδὼ

20. — **Κυβόλεξον.**

*	Π	*	*
Π	*	*	*
*	*	Λ	Α
*	*	Α	*

Ἀθῆναι — Μιλτιάδης

"LA NEW YORK,,

Η ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ

ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙ ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑ

ΙΔΡΥΘΕΙΣΑ ΤΩ 1845

ΕΓΓΥΗΤΙΚΟΝ ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ

ΟΛΟΚΛΗΡΟΝ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΜΕΝΟΝ ΤΗ 1 ΙΑΝΟΥΑΡ. 1885

ΦΡ 544,000,000 ΦΡ.

ΑΜΟΙΒΑΙΑ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΔΙ' ΩΡΙΣΜΕΝΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΤΡΩΝ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ

Οἱ ἀσφαλιζόμενοι εἶνε οἱ μόνοι ἰδιοκτῆται τοῦ ἐγγυητικοῦ κεφαλαίου καὶ τῶν κερδῶν.

ΠΡΟΙΚΟΔΟΤΗΣΕΙΣ ΤΕΚΝΩΝ

Ἐξασφάλισις κεφαλαίου ἢ ἐτησίου εἰσοδήματος μετὰ 10, 15 ἢ 20 ἔτη.

Γενικὸς ἀντιπρόσωπος ἐν Ἀθήναις

Δ. Γ. ΜΑΚΚΑΣ

Γραφεῖον παρὰ τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν.

ΝΕΑΡΑ ΚΥΡΙΑ κάτοχος τῆς **Γερμανικῆς**, τῆς **Γαλλικῆς** καὶ τῆς **Ἀγγλικῆς** γλώσσης ζητεῖ οἰκογένειαν ἐνταῦθα ἀποκατεστημένην, παρὰ τῇ ὁποίᾳ νὰ ἔχῃ κατοικίαν καὶ διατροφὴν παρέχουσα εἰς ἀντάλλαγμα δύο ὥρας καθ' ἑκάστην πρὸς διδασκαλίαν ἢ συνδιάλεξιν. Η αὐτὴ Κυρία δίδει ἰδιαίτερα μαθήματα τῶν τριῶν τούτων γλωσσῶν. Ἀπευθυντέον εἰς τὸ γραφεῖον ἢ εἰς τὸ βιβλιοπωλεῖον τῆς Ἑστίας

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ **ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1890-2250**

Digitized by Google

Περίοδος δευτέρα

ΕΣΤΙΑ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΗ

ΕΝ ΤΩι ΕΣΩΤΕΡΙΚΩι

Συνδρομη Εξαμηνος Δρ. 8
Συνδρομη Ετησια Δρ. 15

Τιμη Φυλλου Λεπ. 30

ΑΙ ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑΙ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΙΔΡΥΘΕΝ ΤΩι 1876
Βραβευθὲν ὑπὸ τοῦ ἐν Παρισίοις Συλλόγου πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν ἑλλ. σπουδῶν, ἀξιωθὲν ἀργυροῦ μεταλλίου ἐν τῇ ἐκθέσει τῆς Δ' Ὀλυμπιάδος καὶ χαλκοῦ ἐν τῇ Παγκοσμίῳ Ἐκθέσει τοῦ 1889.

ΕΝ ΤΩ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩι

Συνδρομη Εξαμηνος Φρ. 10
Συνδρομη Ετησια Φρ. 20

Τιμη Φυλλου Λεπ 40

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

1890—Τόμος Β',ἀριθ. 31. | ΕΚΔΟΤΑΙ Ν. Γ. ΠΟΛΙΤΗΣ ΚΑΙ Γ. ΔΡΟΣΙΝΗΣ | Ἀθῆναι, 5 Αὐγούστου.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ: (Ἐν τῷ φύλλῳ) : ΜΕΤΑΞΥ ΟΛΥΜΠΟΥ ΚΑΙ ΟΣΣΗΣ, ὑπὸ Κ. Γ. Κ. — Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΟΥ ΤΡΟΠΜΑΝ, ἐκ τῶν τοῦ Τουργένιεφ —ΕΠΙΓΡΑΦΗ ΤΑΦΟΥ, ποίημα Wordswsrth, μετάφρασις ὑπὸ Ἀργ. Ἐφταλιώτη — Η ΑΥΓΕΡΗ, διήγημα ὑπὸ Α. Καρκαβίτσα.— ΠΕΡΙ ΤΗΝ ΓΗΝ : **Ἡ βιομηχανία τοῦ κοραλλίου ἐν Ἰταλίᾳ.** — ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ : **Ἀνάλεκτα, Χρονικά, Παντοῖα, Αἱ εἰκόνες, Ἐδῶ κ' ἐκεῖ, Τρεῖς γνῶμαι καθ' ἑβδομάδα, Ἓν παιγνίδιον κατὰ δεκαπενθήμερον.** (Ἐν τῷ παραρτήματι:) ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ. — ΕΙΔΗΣΕΙΣ. — ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ. — ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ. — ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΡΓΑ. — ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ. — ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΝ. — ΠΑΙΓΝΙΑ ΚΑΙ ΖΗΤΗΜΑΤΑ.

ΕΙΚΟΝΕΣ: Η ΚΑΛΑΜΠΑΚΑ, (ἐκ φωτογραφίας). — ΠΑΡΗΓΟΡΙΑ, εἰκὼν Καρόλου Μπέβυ. — ΤΟ ΑΥΓΟΝ ΠΟΥ ΧΟΡΕΥΕΙ. — ΔΥΟ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑ ΚΟΣΜΗΜΑΤΑ.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ

Αἱ παρὰ τὸ Δίπυλον ἀνασκαφαί.

Αἱ ἀνασκαφαὶ τῆς ἀρχαιολογικῆς ἑταιρίας αἱ παρὰ τὸ Δίπυλον ἤρξαντο τῇ 28 Μαΐου ἐνεστῶτος ἔτους ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν καὶ ἐπιστασίαν τοῦ συμβούλου αὐτῆς καὶ ὑφηγητοῦ τῆς ἀρχαιολογίας κ. Κ.Δ. Μυλωνᾶ. Κατ' ἀρχὰς ἀνεσκάφη τὸ μέρος τὸ ὄπισθεν τῆς γνωστῆς σαρκοφάγου τῆς «Φιλωτέρας». Ἀφοῦ δὲ καθηρέθη πρῶτον κτίσμα τι ἐκ λίθων καὶ ἀμμοκονίας λίαν σκληρὸν καὶ συμπαγές, τὸ ὁποῖον ἐκάλυπτε τὸν χῶρον ἐκεῖνον. ἐπροχώρησεν εἶτα ἡ σκαφὴ μέχρι τοῦ στερεοῦ ἐδάφους ἐπ' ἐλπίδι ἀνευρέσεως καὶ ἄλλου μνημείου ὁμοίου τοῦ τῆς Φιλωτέρας, τὸ ὁποῖον λίαν πιθανῶς δὲν θὰ ἔκειτο ἐκεῖ μεμονωμένον· ἀλλ' οὐδὲν ἄλλο εὑρέθη δυστυχῶς εἰμὴ τεμάχιά τινα ἀρχιτεκτονικά, κοινότατός τις κιονίσκος ἐπιτύμβιος καὶ θραύσματα ἀσήμαντα πηλίνων ἀγγείων, ἐντετειχισμένα πάντα ἐν τῷ ῥηθέντι κτίσματι. Μετηνέχθη ἔπειτα ἡ σκαφὴ πρὸς τὸ μέρος τὸ κείμενον πρὸς βορρᾶν τοῦ ἐκκλησιδίου τῆς Ἁγίας Τριάδος, ἔνθα γενομένης σκαφῆς εἰς βάθος τριῶν περίπου μέτρων ἀπὸ τῆς ἐπιφανείας, ἀνεφάνη τοῖχος ἀρχαῖος ἐκ πωρίνων μεγάλων λίθων ἰσοδομικός, διευθυνόμενος ἀπὸ Ν πρὸς Β. Τὴν διεύθυνσιν τοῦ τοίχου τούτου ἀκολουθοῦντες οἱ σκαφεῖς ἀνώρυξαν τάφρον εὐμεγέθη πλάτους 5 περίπου μέτρων, μήκους 30 καὶ βάθους 7, ἔνθα ἐσταμάτησαν, διότι ἀνεφάνησαν ὕδατα. Τοῦ ἰσοδομικοῦ τούτου τοίχου οἱ τέσσαρες μὲν ἀνώτεροι δόμοι συνίστανται ἐκ πωρίνων λίθων, οἱ δύο δὲ κατώτεροι ἐκ μεγάλων τροχαλοπαγῶν (conglomerat) ἀνωμάλων λίθων, φαίνεται δὲ ὅτι ἐξακολουθοῦσι τοιοῦτοι μέχρι τοῦ στερεοῦ ἐδάφους, εἰς τὸ ὁποῖον ἕνεκα τῶν ἀναβρυσάντων ὑδάτων δὲν κατωρθώθη νὰ φθάσῃ ἡ σκαφή. Ἠνοίχθη κατόπιν καὶ ἄλλη μικρὰ τάφρος ἐγκαρσίως τῆς ἀνορυχθείσης εὐμεγέθους, διότι ἐθεωρήθη πιθανόν, ὅτι ὁ τοῖχος οὗτος ἠδύνατο νὰ ἔχῃ καὶ ἄλλον ἀντίστοιχον παραλλήλως αὐτῷ βαίνοντα, ἀλλ' ἀντὶ παραλλήλου τοίχου εὑρέθη περίεργόν τι τετραγωνικοῦ σχήματος μικρὸν κτίσμα ἐκ πωρίνων συμμέτρων λίθων, περιέχον ἐνιαχοῦ καὶ μικροτέρους λίθους δι' ἀμμοκονίας συνδεδεμένους· καὶ ἐπὶ τοῦ μεγάλου δὲ ἰσοδομικοῦ τοίχου τοῦ ἀπὸ Ν πρὸς Β βαίνοντος παρετηρήθη τοῖχος μεταγενέστερος δι' ἀμμοκονίας συνδεδεμένος. Μετὰ τὴν ἀνόρυξιν καὶ τῆς μικροτέρας ἐγκαρσίας τάφρου ἐκρίθη καλὸν νὰ ἐξετασθῇ ὅλος ὁ χῶρος ἐκεῖνος, μάλιστα δὲ ὁ πρὸς τὸ δυτικὸν μέρος τοῦ νεκρικοῦ μνημείου τῆς Φιλωτέρας, ἔνθα ἐφαίνοντο ἴχνη τοίχου ἀρχαίου, σχετιζομένου πιθανῶς πρὸς τὸν ἤδη ἀνευρεθέντα. Γενομένης δοκιμῆς ἐπί τινας ἡμέρας καὶ ἀποδειχθέντος ὅτι τὸ μέρος τοῦτο ἦτο ἄγονον, διότι ἐκτὸς ἁπλουστάτων τινῶν πηλίνων τάφων τεγοειδῶς κεκαλυμμένων διὰ πλατέων κεραμίδων καὶ μαρμαρίνων κιονίσκων ἐπιτυμβίων ἐκ τῶν συνηθεστάτων καὶ κοινοτάτων, οὐδὲν ἄλλο εὑρέθη ἄξιον λόγου, ἐκρίθη καλὸν νὰ διακοπῇ ἡ ἀνασκαφή. Οὕτω δὲ τῇ 16 Ἰουλίου ἔληξεν αὕτη διαρκέσασα περὶ τοὺς δύο περίπου μῆνας.

Πάντα τὰ χώματα τῆς ἀνασκαφῆς ταύτης χωρησάσης ἐνιαχοῦ μέχρις 7 μέτρων βάθους ἀπὸ τῆς ἐπιφανείας ἦσαν ἀμμώδη καὶ συμπεφυρμένα μετὰ συντριμμάτων πηλίνων παντὸς εἴδους καὶ πάσης ἐποχῆς. Οἱ δὲ πήλινοι τάφοι, οἵτινες ἦσαν πλήρεις λεπτοῦ χώματος ἐμπεριεῖχον ὀστᾶ μόνον καὶ ἀσήμαντα ἄνευ γραφῶν καὶ γανώματος πήλινα ἀγγεῖα, εἰς ἕνα δὲ μονον τάφον εὑρέθη εἷς χρυσοῦς χαρώνειος ὀβολὸς καὶ εἰς ἄλλους τινὰς ἀγγεῖα ὑάλινα τῶν κοινοτάτων βαλαντιοειδῆ, προσέτι δὲ λύχνοι μονόμυξοι τῶν συνηθεστάτων. Εὑρέθη δὲ καὶ καὶ κάλπη τις πηλίνη ἐμπεριέχουσα ὀστᾶ· Πάντες οἱ τάφοι οὗτοι ἔκειντο οἱ μὲν εὐθὺς ὑπὸ τὴν ἐπιφάνειαν, ἄλλοι δὲ καὶ βαθύτερον μέχρι 4 μέτρων ἀπ' αὐτῆς. Ἡ διεύθυνσις τῶν νεκρῶν δὲν ἦτο ὡρισμένη, ἔχουσα δηλαδὴ τὴν κεφαλὴν βλέπουσαν πρὸς σημεῖον ὡρισμένον τοῦ ὁρίζοντος, ἀλλ' ἀδιαφόρως πρὸς πάντα τὰ σημεῖα αὐτοῦ. Τοῦτο παρετηρήθη ἀπὸ πολλῶν ἤδη ἐτῶν καὶ εἰς ἄλλους τάφους, ὥστε ἡ γνώμη ἐκείνων, οἵτινες ἐφρόνουν ὅτι ἡ κεφαλὴ τοῦ νεκροῦ ἐτίθετο ὑπὸ τῶν παλαιῶν πρὸς ὡρισμένον σημεῖον τοῦ ὁρίζοντος, καὶ δὴ πρὸς ἀνατολάς, ἐξελέγχεται καὶ αὖθις ἐστερημένη βάσεως.

Ἐν τοῖς πηλίνοις τάφοις τοῖς τεγοειδῶς διὰ μεγάλων κεραμίδων καλυπτομένοις τοῖς πᾶσιν ἕνδεκα εὑρέθη καὶ εἷς δι' ὀπτῶν πλίνθων ἐκτισμένος ἐμπεριέχων καὶ οὗτος ὀστᾶ μόνον.

Κιονίσκοι δὲ ἐπιτύμβιοι τῶν συνήθων εὑρέθησαν 6, ὧν ἡ μεταγραφὴ ἐν μικροῖς γράμμασι ἔχει οὕτως:

1	2	3	4
Εὐθύδικος Εὐδίκου Ἀμφιτροπῆθεν	Εἰρήνη Νικηφόρου Μιλησία	Γάϊος Ἀπολλοφάνου Μιλήσιος	Λεύκιος Οὐαλέριος Νικηφόρος

5	6
Μεθύλλιον Θεστίου Μυριναία Ἡγεμάχου Λευκονοέως Γυνή	Ἡγέμαχος Σατύρου Λευκονοεὺς

Τῶν κιονίσκων τούτων οἱ μὲν τρεῖς πρῶτοι ὑπ' ἀριθ. 1 2 καὶ 3 εὑρέθησαν ἐντετειχισμένοι, οἱ δὲ λοιποὶ τρεῖς ὑπ' ἀριθ. 4, 5, 6 κατὰ χώραν· εἶνε δὲ πάντες τῶν Ῥωμαϊκῶν χρόνων ὡς καὶ τὸ σχῆμα τῶν γραμμάτων αὐτῶν μαρτυρεῖ. Ταῦτα ἐν συντόμῳ περὶ τῆς ἀνασκαφῆς τῆς γενομένης πρὸς βορρᾶν τοῦ χώρου τοῦ ἐκκλησιδίου τῆς Ἁγίας Τριάδος.

Digitized by Google

Μετὰ διακοπὴν δὲ ἡμερῶν ἓξ ἀπὸ τῆς ἀνασκαφῆς ταύτης τῆς ἀποπειρατηρίου οὕτως εἰπεῖν, δειχθείσης τῆς Κυβερνήσεως προθυμοτάτης, μάλιστα δὲ τοῦ προέδρου αὐτῆς νὰ παράσχῃ πᾶσαν εὐκολίαν εἰς τὴν ἀρχαιολογικὴν ἑταιρίαν, ὅπως ἀνασκαφῇ καὶ ἀποκαθαρθῇ ὅλος ὁ χῶρος τῆς περὶ τὴν Ἁγίαν Τριάδα μοναδικῆς νεκροπόλεως, ἀπεφασίσθη ἀπὸ κοινῆς γνώμης τοῦ συμβουλίου τῆς Ἀρχ. ἑταιρίας νὰ ἐπαναληφθῇ πάλιν ἡ διακοπεῖσα ἀνασκαφὴ μεταφερομένη νῦν πρὸς τὸ δυτικὸν μέρος τῆς νεκροπόλεως, τὸ ὄπισθεν τοῦ τάφου τοῦ Διονυσίου ἐφ' οὗ ὁ μεγαλοπρεπὴς ταῦρος· οὕτω λοιπὸν ἐπανήρχισεν ἡ ἀνασκαφὴ ἀπὸ τῆς 23 Ἰουλίου κατὰ τὸν ῥηθέντα χῶρον καὶ ἐξακολουθεῖ γινομένη τακτικῶς. Τὰ ἀποτελέσματα καὶ ταύτης θέλομεν ἀνακοινώσῃ προσεχῶς εἰς τοὺς ἀναγνώστας τῆς Ἑστίας. Μ.

— Τὴν παρελθοῦσαν τετάρτην (Αὐγ. 1η) ἀνεκαλύφθη ἐν ταῖς αὐταῖς ἀνασκαφαῖς μνημεῖον νεκρικὸν κατὰ χώραν κείμενον καλῆς τέχνης καὶ ἐποχῆς, ἐφ' οὗ ἐν ἐξέχοντι ἀναγλύφῳ γυνὴ μεγαλοπρεπὴς πλούσιον καὶ πολύπτυχον φέρουσα ἱματισμὸν καὶ κρατοῦσα τῇ δεξιᾷ μὲν ὑδρίαν, τὴν ἀριστερὰν δὲ ἐπιχαρίτως ἀνέχουσα. Ὕψ. τοῦ μνημείου 1,72. πλάτος 75. μ. γαλ. Πλείονα περὶ τοῦ ἔργου τούτου θέλομεν δημοσιεύσῃ προσεχῶς.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Ὁ ἐν Παρισίοις παρεπιδημῶν ὁμογενὴς κ. Θεμιστοκλῆς Πετροκόκκινος ἑταῖρος τῆς ἐν Ἀθήναις Ἱστορικῆς καὶ Ἐθνολογικῆς ἑταιρίας ἀπέστειλεν εἰς τὸν πρόεδρον αὐτῆς κ. Ἰωάννην Ν. Μπότασην χίλια χρυσᾶ φράγκα ὅπως χρησιμεύσωσιν, ὡς γράφει ἐν τῇ πρὸς αὐτὸν φιλόφρονι ἐπιστολῇ του, εἰς τοὺς σκοποὺς τῆς ἑταιρίας. Ἡ δωρεὰ αὕτη εἰς ἑταιρίαν ἀσχολουμένην ὑπὲρ τῆς πατρίας ἱστορίας τιμᾷ ὁμολογουμένως τὸν δωρητὴν καὶ μαρτυρεῖ τὰς εὐγενεῖς αὐτοῦ διαθέσεις καὶ τὴν φιλοπατρίαν. Ἐπίσης ὁ κ. Θεμιστοκλῆς Πάγκαλος ἐδώρησεν εἰς τὸ ἀρχεῖον τῆς ἱστορικῆς καὶ Ἐθνολογικῆς ἑταιρίας πλὴν τῶν πρότερον ὑπ' αὐτοῦ δωρηθέντων 64 ἐγγράφων καί τινα ἄλλα ἐν οἷς καὶ τὴν διαθήκην τοῦ πατρός του Μιχαὴλ Παγκάλου.

— Τὸ παρελθὸν σάββατον ἑώρτασε τὸ ἐνταῦθα σῶμα τοῦ μηχανικοῦ τὴν ἐπέτειον τῆς ἱδρύσεως αὐτοῦ διὰ δοξολογίας, πανηγυρικοῦ συσσιτίου ἐν τῷ στρατῶνι καὶ ἑσπερινοῦ δείπνου τῶν ἀξιωματικῶν ἐν Κηφισιᾷ.

— Ἀπὸ τοῦ προσεχοῦς σαββάτου ἐπαναλαμβάνεται ἡ ἔκδοσις τοῦ «Ῥωμηοῦ» τῆς ἐμμέτρου ἐφημερίδος ἣν συντάσσει ὁ δημοφιλὴς σατυρικὸς ποιητὴς κ. Γ. Σουρῆς.

— Διὰ τοῦ καταπλεύσαντος τὴν ἑβδομάδα ταύτην εἰς Πειραιᾶ ἐκ Μασσαλίας ἀτμοπλοίου ἀφίκοντο ὑγιεῖς οἱ πρὸ ἡμερῶν δηχθέντες ἐν Φαλήρῳ ὑπὸ λυσσῶντος κυνὸς καὶ εἰς Παρισίους μεταβάντες παρὰ τῷ Παστὲρ πρὸς θεραπείαν, μεταξὺ τῶν ὁποίων συγκαταλέγεται καὶ μικρά τις κόρη.

ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ

30 Ἰουλίου. Σήμερον ὡρκίσθησαν οἱ δύο νέοι ὑπουργοὶ κ. κ. Θάνος Κανακάρης ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως καὶ Ν. Τσαμαδός, ἀντισυνταγματάρχης τοῦ μηχανικοῦ, ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν. Ὁ κ. Θεοτόκης ἀνέλαβε τὸ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν ὑπουργεῖον διευθύνων προσωρινῶς καὶ τὸ ἐπὶ τῶν Ναυτικῶν, τοῦ κ. Δραγούμη περιορισθέντος εἰς τὸ ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν ὑπουργεῖον.

31 Ἰουλίου. Κατὰ τὴν «Ἐφημερίδα» ἡ αὐτοκράτειρα Φρειδερίκου θὰ παραμείνῃ ἐν Τατοΐῳ μέχρι τῆς προσεχοῦς ἑβδομάδος ὅτε ἀπέρχεται μετὰ τῶν θυγατέρων της δι' Ἰταλίας εἰς Ἀγγλίαν, ἔνθα περὶ τὰ μέσα Ὀκτωβρίου θὰ τελεσθῶσιν οἱ γάμοι τῆς θυγατρὸς αὐτῆς Βικτωρίας, μετὰ τοῦ πρίγκιπος Λίππε.

1 Αὐγούστου. Ὁ βασιλεὺς ἀναχωρεῖ ἐκ Τατοΐου εἰς Πάτρας δι' εἰδικῆς ἁμαξοστοιχίας τὴν 20 ἀρξαμένου μηνός, συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ ὑπασπιστοῦ του κ. Ράϊνεκ, ἐκεῖθεν δὲ διὰ τῆς «Σφακτηρίας» εἰς Βενετίαν καὶ διὰ Βιέννης καὶ Ἀμβέρσης μεταβαίνει κατ' εὐθεῖαν εἰς Κοπεγχάγην. Ὁ βασιλεὺς ἐπανέρχεται ἐνταῦθα πρὸ τῶν ἐκλογῶν. Κατὰ τὴν ἀπουσίαν τοῦ βασιλέως θὰ ἀντιβασιλεύσῃ ὁ διάδοχος Κωνσταντῖνος, ὅστις μετὰ τὴν ἐπάνοδον τοῦ βασιλέως μεταβαίνει περὶ τὰ τέλη Ὀκτωβρίου εἰς Λονδῖνον, ὅπως παραστῇ εἰς τοὺς γάμους τῆς πριγκιπίσσης Βικτωρίας.

ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ

Δελτίον τῆς Ἱστορικῆς καὶ Ἐθνολογικῆς Ἑταιρίας τῆς Ἑλλάδος. Τόμος τρίτος τεῦχος δέκατον—Ἰούλιος 1890. Ἐν Ἀθήναις ἐκ τοῦ τυπογραφείου τῶν ἀδελφῶν Περρῆ. In commitsion bei Carl Reck in Athen 1890. Περιεχόμενα: Ἐπιστολὴ Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ πρὸς Δαυῒδ μοναχὸν τὸν δισύπατον, ἐκδιδομένη ὑπὸ Μαξιμιλιανοῦ Treu. —Παναγιωτάκη τοῦ Μαμωνᾶ τοῦ χρηματίσαντος Μεγάλου Ἑρμηνέως, πρώτου χριστιανοῦ, τῆς τῶν Ὀθωμανῶν Βασιλείας διάλεξις μετά τινος Βανλῆ ἐφένδη Μουσουλμάνου, διδασκάλου τῶν Τούρκων, ἐκδιδομένη ὑπὸ Ι. Σακκελίωνος.—Συνοδικὴ διάγνωσις τῆς ΙΔ' ἑκατονταετηρίδος, ὑπὸ Ἰωάννου Σακκελίωνος.—Ἰωάννου τοῦ Καρυοφύλλου Ἐφημερίδες, ὑπὸ Περικλέους Γ. Ζερλέντου.—Μανουὴλ Φιλῆ τοῦ Ἐφεσίου στίχοι ἀνέκδοτοι ὑπὸ Ι. Σακκελίωνος.—Ἔγγραφα τῆς Ἐπαναστάσεως ὑπὸ Ε. Ἀλεξάκη—Ἤθη καὶ ἔθιμα ἐν Πάτμῳ, ὑπὸ Μ. Κ. Μαλανδράκη.- Σημειώματα περὶ τῆς μονῆς Βατσκόβου ἐν Στενημάχῳ ὑπὸ Βλασίου Σκορδέλη.—Ἱστορικὴ καὶ Ἐθνολογικὴ Ἑταιρία τῆς Ἑλλάδος.—Πρακτικὰ τῆς Θ' γενικῆς Συνόδου.—Ἔκθεσις τῶν ἐργασιῶν τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου.—Ἔκθεσις τοῦ Ἐφόρου τοῦ ἀρχείου.—Ἔκθεσις τοῦ ταμείου.—Ἔκθεσις τῆς Ἐξελεγκτικῆς Ἐπιτροπῆς.

—Ἐξεδόθη τὸ 13 τεῦχος τοῦ Β' τόμου τοῦ Ῥωμαϊκοῦ δικαίου τοῦ Arndts κατὰ τὴν μετάφρασιν Ι. Θ. Κυριακοῦ. Περιεχόμενα αὐτοῦ: Περὶ συνενοχῆς καὶ εἰς ὁλόκληρον ἐνοχῆς, περὶ φυσικῶν ἐνοχῶν, περὶ τόπου καὶ χρόνου ἐκπληρώσεως, περὶ ἐνστάσεως ὑπαρχόντων, περὶ εὐεργετήματος τῆς εὐπορίας, περὶ συνδρομῆς πιστωτῶν κτλ.

— Ἐκ τοῦ Βιβλιοπωλείου τῆς «Ἑστίας» Γ. Κασδόνη ἐξεδόθη ἄρτι **ἐγχειρίδιον χημείας** πρὸς χρῆσιν τῶν μαθητῶν τοῦ Πρακτικοῦ Λυκείου ὑπὸ τοῦ εὐδοκίμως ἐν αὐτῷ διδάσκοντος τῆς χημείας καθηγητοῦ κ. Σ. Ε. Γιαννοπούλου. Τὸ ἔργον μετεφράσθη ἐκ τοῦ γερμανικοῦ τοῦ ἐν Βερολίνῳ καθηγητοῦ τῆς Χημείας Δρος **Fr. Rudorff**, εἶνε δὲ οὐ μόνον εἰς τοὺς μαθητὰς τοῦ Πρακτ. Λυκείου χρήσιμον ἀλλ' ἀπαραίτητον βοήθημα καὶ εἰς τοὺς ἀποφοίτους τῶν γυμνασίων τοὺς προπαρασκευαζομένους πρὸς ἐξετάσεις εἰσιτηρίους εἰς τὸ Πολυτεχνεῖον, πρὸς δὲ τούτοις καὶ εἰς τοὺς φοιτητὰς τοῦ φυσικοῦ τμήματος, τῆς Ἰατρικῆς καὶ τῆς φαρμακευτικῆς τοῦ Πανεπιστημίου, ἅτε παρέχον αὐτοῖς οἱονεὶ ἐπιτομὴν τῆς ἀνοργάνου χημείας μετὰ χημικῶν ἐξισώσεων, πρὸς δὲ καὶ ἐκλεκτά τινα μέρη ἐκ τῆς Τεχνολογικῆς Χημείας. Τιμᾶται δραχ. 6.

— Ὑπὸ τοῦ κ. Ἀχ. Ἠλιάδου ἰατροῦ ἀγγέλλεται ἡ ἔκδοσις βιβλίου φέροντος ἐπιγραφήν: «Συμβουλαὶ πρὸς τὰς ἑλληνίδας μητέρας περὶ ὑγιεινῆς ἀνατροφῆς τῶν παίδων.»

ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΡΓΑ

Τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν ἐνέκρινεν τὰ ὑπὸ τῶν μηχανικῶν τῆς ἑταιρίας διὰ τὴν κατασκευὴν τοῦ ἀπὸ Πύργου εἰς Ἀρχαίαν Ὀλυμπίαν σιδηροδρόμου καταρτισθέντα ὁριστικὰ διαγράμματα. Προσεχῶς δ' ἡ ἑταιρία θὰ προκηρύξῃ μειοδοτικὴν δημοπρασίαν διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν διαφόρων ἔργων, τὰ ὁποῖα ἄρχονται περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ Σεπτεμβρίου.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Σπυρόεντα(;) Κέρκυραν. Εἰς τὰ ἐρωτήματα τῆς **Scena illustrata**, ἅτινα μεταφράζετε ἐν τῇ ἐπιστολῇ σας, ἀπαντῶντες παρατηροῦμεν: Α') ὅτι ἡ εὕρεσις τῆς στίξεως καὶ τοῦ τονισμοῦ τῶν ἑλληνικῶν λέξεων ἀποδίδεται εἰς τὸν Ἀριστοφάνη τὸν Βυζάντιον ὑπὸ τοῦ γραμματικοῦ Ἀρκαδίου (σ. 186 κ.ἑ.) ἀλλ' ἡ μαρτυρία αὕτη δὲν εἶνε ἀκριβής, διότι πολλῷ πρὸ τοῦ Ἀριστοφάνους ποιεῖται μνείαν «διαστίξεως» ὁ Ἀριστοτέλης (Ῥήτορ. Γ', 5).—Β') ὅτι περὶ ἀναθεωρήσεως τῆς

Digitized by Google

-δίκης τοῦ Σωκράτους οὐδέποτε ἐγένετο σοβαρῶς λόγος· τις ἐν τοῖς καθ'ἡμᾶς χρόνοις,μόνον δὲ πρὸ πεντηκονταετίας περίπου ὁ παραδοξολόγος δημοσιογράφος Π. Σοφιανόπουλος, «ὁ πατὴρ τῆς Προόδου» αὐτοκαλούμενος προέτεινε τὴν ἀναθεώρησιν ἐν τῷ ὑπ' αὐτοῦ ἐκδιδομένῳ περιοδικῷ συγγράμματι «Προόδῳ». Ἐννοεῖται δ' ὅτι ἡ πρότασίς του οὐδεμιᾶς ἠξιώθη προσοχῆς.

κ. Γ.Ξ. Ζάκυνθον. Ἐλήφθη· εὐχαριστοῦμεν· βιβλία ἐξηντλήθησαν καὶ δὲν ἔχομεν οὐδὲ ἓν ἀντίτυπον ὅπως σᾶς ἀποστείλωμεν.

κ. Δ. Κ. Σῦρον. Ἐλάβαμεν ἀσφαλῶς καὶ ἀπηντήσαμεν.

Ἐνδιαφερόμενον, Λευκάδα. Ἐπὶ τέλους δυνάμεθα νὰ σας δώσωμεν ὁριστικὴν ἀπάντησιν: Ὅ,τι ζητεῖτε δὲν ἀπεστάλη πρὸ τόσου καιροῦ διότι βιβλίον φέρον τὴν ἐπιγραφὴν «Charles Lam bet Sophie par C. Mendès» δὲν ἔχει ἐκδοθῆ, ὡς ἀπαντῶσι μετὰ ἐπανειλημμένας ἐρωτήσεις οἱ ἐν Παρισίοις ἀνταποκριταί μας ἐκδόται Hetzel καὶ Picard. Ἐκ τούτου ἐπῆλθεν ἡ καθυστέρησις. Ὅλαι μας λοιπὸν αἱ προσπάθειαι ἀπέβησαν εἰς μάτην· δὲν ἠδυνήθημεν νὰ σᾶς εὐχαριστήσωμεν —καὶ αἱ 5 δραχμαὶ μένουσιν εἰς διαταγήν σας.

κ. Θ. Κ. Χρ. Θὰ δημοσιευθῶσι κατ' ἐκλογήν· διὰ τὰς λύσεις σᾶς παραπέμπομεν εἰς τὴν σημείωσιν τῶν Παιγνίων.

κ. Μ. Ε. Π. Ἰθάκην. Περὶ τοῦ Πατρ. Δ. ἀδυνατοῦμεν νὰ σᾶς πληροφορήσωμεν, ἐκ δὲ τῶν λαχειοφόρων οὐδεμία ἐκληρώθη. Ἡ λογ. Ζ. ἠγγέλθη ἀλλὰ δὲν ἐξεδόθη ἔτι.

κ. Ι. Κ. Ἀδριανούπολιν. Ἐκ τῶν λαχειοφόρων οὐδεμία. περὶ τοῦ Πατρ. Δαν. δὲν δυνάμεθα δυστυχῶς νὰ σᾶς πληροφορήσωμεν. Ἐπιστολὴ θὰ δοθῇ μετὰ τὴν ἐπάνοδον τοῦ κ. Τσ.

κ. Π. Κάϊρον, Οὐδεμία τῶν 7 λαχειοφόρων ἐκληρώθη μέχρι τῆς 30 ἀπριλίου 1890.

κ. Κ. Ἀργοστόλιον. Ἔχει χάριν τινὰ ἀλλὰ δὲν εἶνε αὐτὴ μόνη ἀρκετὸν προσὸν ὅπως δημοσιευθῇ τὸ ἄλλως ἀσήμαντον στιχούργημά σας. Ἂν ἔχετε καὶ ἄλλα μικρὰ καλά, διὰ νὰ ἀποτελεσθῇ σειρά, ἀποστείλατέ τα, ὥστε νὰ γείνῃ εὐπρεπὴς ἡ ἐμφάνισίς σας.

κ. Δ. Γ. Φ. Βῶλον. Θὰ ἐκλέξωμεν· τινὰ εἶνε γνωστὰ ἤδη.

Ἀριέταν (;) Τίποτε ἄρτιον δὲν εὕρομεν δυστυχῶς. Τὴν χάριν καὶ ἀφέλειαν μερικῶν στίχων καταστρέφουν ἄλλοι βεβιασμένοι καὶ στρεβλοὶ τὴν ἔκφρασιν καὶ στιγματίζουν λέξεις ἐσφαλμέναι ἢ κακόζηλοι π. χ. «λαιμούλη» «μάτι σχωρεμένο (;)» «νὰ τραφῇ σὲ πάθη» «ὧρες χίλιες δυὸ σὲ μιὰ στιγμοῦλα νοιόθω» «σὲ συγχωρεῖ πολύ» «τῆς θάλασσας τ' ἀχόρταστα σκληρὰ ἀστέρια (; κύματα;)» ''νύχτα ἀστεροφεγγάτη,, ''ρουμπινένιο ἀστέρι,, ''νύχτα μοσχογεμάτη,,. Καὶ ὅμως δὲν ἀπελπιζόμεθα καὶ δὲν θέλομεν νὰ σᾶς ἀπελπίσωμεν. Ἐπιμεληθῆτε τὴν ἐκτέλεσιν τῶν στίχων σας περισσότερον καὶ κόπτετε μὲ προσοχὴν τὰς ἀκάνθας καὶ ἀφαιρεῖτε τοὺς τριβόλους διὰ νὰ βλαστάνουν θαλερὰ καὶ εὐώδη τὰ ἄνθη. Θὰ γράψετε καλλίτερα ἀκόμη, διότι καὶ νῦν παρατηροῦμεν σημαντικὴν διαφορὰν μεταξὺ τῶν σταλέντων καὶ ἄλλων παλαιῶν.

κ. Γ. Γ. Ταϊγάνιον. Νὰ τὰς στείλετε ὅλας μαζὶ τὸν 8βριον· ἴδῆτε καὶ τὴν σημείωσιν εἰς τὰ Παίγνια.

κ. Γ. Κ. Ζ. Βρυξέλλας. Ἐλήφθη ἡ συνδρομή σας, ἀπεστείλαμεν δὲ τὰ καθυστερήσαντα φυλλάδια, ἕνα τόμον τῆς Βιβλιοθήκης τῆς Ἑστίας καὶ τὸν ὕμνον εἰς τὴν Ἀθηνᾶν τοῦ κ. Παλαμᾶ. Ὑπολείπονται εἰς διάθεσίν σας λ. 40. Τοῦ Ῥωμαίου καὶ Ἰουλίας ἐπιθυμεῖτε τὴν καλὴν ἢ τὴν εὐθυνὴν ἔκδοσιν;

κ. Γ. Γ. Μόσχαν. Σᾶς εὐχαριστοῦμεν διὰ τὸν ἀποστολὴν τῶν εἰκόνων, ἃς ἐπιστρέφομεν ὑμῖν ταχυδρομικῶς μὴ δυνάμενοι νὰ τὰς χρησιμοποιήσωμεν· ἐπειδὴ ἀμφότεραι. περιεργόταται ὑπὸ τὴν ἔποψιν ταύτην ὅτι ἐγένοντο ἐν Ῥωσσίᾳ καὶ ῥωσσικὰς φέρουσιν ἐπιγραφάς, στεροῦνται καλλιτεχνικῆς ἀξίας. ἀτελῆ οὖσαι φωτογραφικὰ ἀντίγραφα ἀτέχνων λιθογραφιῶν γνωστῶν πρωτοτύπων· τῆς ἑτέρας τούτων, τῆς ἀπεικονιζούσης τὴν ἔξοδον τοῦ Μεσολογγίου ὑπὸ Θ. Βρυζάκη τὸ πρωτότυπον ἀπόκειται ἐν τῇ πινακοθήκῃ τοῦ ἐνταῦθα Μετσοβίου Πολυτεχνίου.

κ. Δ. Κ. Λευκάδα. Ἐλήφθη ἡ συνδρομή σας. Τοὺς ὅρους τῆς τιμῆς τῶν φίλων τῆς Α' ἑξαμ. εὑρίσκεται ἀναγεγραμμένους ἐν ἀγγελίᾳ τοῦ παραρτήμαος τῆς Ἑστίας.

κ. Γ. Σ. Α. Τὰ φύλλα ἀποστέλλονται τακτικῶς, ἀπεστάλησαν δὲ καὶ τ' ἀπολεσθέντα. Τὸ αἴτιον τῆς ἀπωλείας αὐτῶν ἀγνοεῖ τὸ ἐνταῦθα ταχυδρομεῖον.

Αἶνον, Ἀργοστόλιον. Ἐστάλησαν· ὑπολείπονται λ. 58 εἰς διαταγήν σας.

κ. Κ. Γ. Κ. Κέρκυραν. Ἀπηντήσαμεν ἰδιαιτέρως.

κ. Ε. Π. Δ. Oltenitza. Σᾶς ἀπεστάλησαν τὰ ζητηθέντα. Ἡ καθυστέρησις αὐτοῦ δὲν προῆλθεν οὔτε ἐκ τῆς διεκπεραιώσεως τοῦ φύλλου, οὔτε ἐκ τοῦ ἐνταῦθα ταχυδρομείου, πιθανώτερον δ' ὅτι ἀπωλέσθησαν ἐν τοῖς αὐτόθι ταχυδρομείοις.

ΕΘΝΙΚΗ ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

Εὐχαριστοῦντες πάντας ἐκείνους ὅσοι μετὰ προθυμίας πολλῆς ἀπέστειλαν ἤδη φωτογραφικὰς εἰκόνας ἀξιολόγους, αἵτινες παρασκευαζόμεναι νῦν ἐν Γερμανίᾳ θὰ δημοσιευθῶσι προσεχῶς ἐν πυκνῇ σειρᾷ, ἐπαναλαμβάνομεν τὴν πρὸς τοὺς ἁπανταχοῦ συνδρομητὰς καὶ φίλους τῆς Ἑστίας παράκλησιν, ἵνα οἱ ἔχοντες εἰκόνας καταλλήλους πρὸς δημοσίευσιν ἢ δυνάμενοι νὰ παραγάγωσιν ἰδίας τοιαύτας διὰ τῆς τόσον γενικευθείσης ἤδη χρήσεως τῶν φωτογραφικῶν μηχανῶν ἀποστείλωσιν ἀντίτυπα πρὸς ἡμᾶς.

Αἱ ἀποστελλόμεναι φωτογραφίαι ἀνάγκη συνοδεύωνται ὑπὸ σημειώσεως μακρᾶς ἢ συντόμου ἐπεξηγούσης σαφῶς τὰ εἰκονιζόμενα. Ἐκ τούτων ὅσαι κρίνονται ἄξιαι δημοσιεύσεως θ' ἀποστέλλωνται πρὸς περαιτέρω ἐπεξεργασίαν εἰς καλλιτεχνικὸν ἐργαστήριον ἐν Γερμανίᾳ, μεθ' οὗ ἡ διεύθυνσις τῆς Ἑστίας συνῆψεν ἰδίαν ἐπὶ τούτῳ σύμβασιν. Δημοσιευόμεναι δὲ θὰ φέρωσι τὸ ὄνομα τοῦ φωτογραφήσαντος ἢ καὶ τοῦ ἐπιστείλαντος αὐτάς.

ΒΙΒΙΛΟΘΗΚΗ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

ΕΞΕΔΟΘΗ ΑΡΤΙ

ΤΟ ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΗΣ ΥΓΕΙΑΣ

Ὑπὸ Θ. Χ. ΦΛΩΡΑ, ἰατροῦ.

ΠΡΑΚΤΙΚΟΣ ΟΔΗΓΟΣ ΥΓΕΙΑΣ, ΕΥΖΩΙΑΣ ΚΑΙ ΜΑΚΡΟΒΙΟΤΗΤΟΣ

ΚΑΤΑ ΤΡΟΠΟΝ ΤΕΡΠΝΟΝ ΚΑΙ ΚΑΤΑΛΗΠΤΟΝ ΕΙΣ ΠΑΝΤΑΣ

Τιμᾶται δραχ. 1 ἐν Ἀθήναις, δραχ. 1.25, ἐν ταῖς Ἐπαρχίαις, φρ. 1,25 ἐν τῷ Ἐξωτερικῷ.

ΣΠΑΝΙΟΝ ΒΙΒΛΙΟΝ

ΔΟΚΙΜΙΟΝ ΙΣΤΟΡΙΚΟΝ

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΦΙΛΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ

ΥΠΟ ΙΩΑΝΝΟΥ ΦΙΛΗΜΟΝΟΣ

Ἐκδοθὲν ἐν Ναυπλίῳ τῷ 1834.

Ὀλίγα ἀντίτυπα τοῦ δυσευρέτου τούτου συγγράμματος παρέχει ἡ **Ἑστία** εἰς τοὺς συνδρομητὰς αὐτῆς ἀντὶ δραχμῶν 5 μετὰ τῶν ταχυδρομικῶν.

ΝΕΑΡΑ ΚΥΡΙΑ κάτοχος τῆς **Γερμανικῆς**, τῆς **Γαλλικῆς** καὶ τῆς **Ἀγγλικῆς** γλώσσης ζητεῖ οἰκογένειαν ἐνταῦθα ἀποκατεστημένην, παρὰ τῇ ὁποίᾳ νὰ ἔχῃ κατοικίαν καὶ διατροφὴν παρέχουσα εἰς ἀντάλλαγμα δύο ὥρας καθ' ἑκάστην πρὸς διδασκαλίαν ἢ συνδιάλεξιν. Ἡ αὐτὴ Κυρία δίδει ἰδιαίτερα μαθήματα τῶν τριῶν τούτων γλωσσῶν. Ἀπευθυντέον εἰς τὸ γραφεῖον ἢ εἰς τὸ βιβλιοπωλεῖον τῆς Ἑστίας

Digitized by Google

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΝ

2 Αὐγούστου 1890

	Ἀγορ. Δρ.	Ἀγορ. Λ.	Πωλ. Δρ.	Πωλ. Λ.
ΟΜΟΛΟΓΙΑΙ ΕΘΝΙΚΩΝ ΔΑΝΕΙΩΝ				
Τῶν 26,000,000 πρὸς 5 %	505	—	506	—
» 120,000,000 » 5 %	576	—	578	—
» 170,000,000 » 5 %	576	—	578	—
» 135,000,000 » 5 %	470	—	475	—
» 30,000,000 » 5 %	460	—	465	—
» 125,000,000 » 4 %	—	—	—	—
Κτηματ. ὁμολ. ἐθν. τραπέζης 60,000,000 μετὰ λαχείου	539	—	540	—
ΜΕΤΟΧΑΙ ΤΡΑΠΕΖΩΝ				
Ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος....	4500	—	4510	—
Γενικὴ Πιστωτικὴ Τράπεζα......	266	—	267	—
Τράπεζα Βιομηχαν. Πίστεως.....	92	50	93	—
Τράπεζα Ἠπειροθεσσαλίας.......	—	—	—	—
ΜΕΤΟΧΑΙ ΕΤΑΙΡΙΩΝ				
Μεταλλουργείων Λαυρίου........	173	—	173	50
Σιδηροδρ. Ἀθηνῶν - Πειραιῶς.....	429		430	—
Σιδηροδρ. Πύργου - Κατακώλου....	—	—	—	—
Σιδηροδρ. Πελοποννήσου.........	192	—	193	—
Σιδηροδρ. Θεσσαλίας............	133	—	134	—
Ἀνων. ἑταιρίας ὁ «Ἑρμῆς»......	70	—	75	—
Ἑλλην. Πυριτιδοποιείου.........	75	—	80	—
Φωταερίου Ἀθηνῶν.............	—	—	—	—
Δημοσ. καὶ δημοτ. ἔργων........	119	—	120	—
ΝΟΜΙΣΜΑΤΑ				
Εἰκοσάφραγκον............	25	05	25	06
Λίρα ὀθωμανικὴ..........	28	48	28	50
Λίρα ἀγγλικὴ	31	30	31	32
ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΑ				
Τρίμηνον Ἀγγλίας...........	30	75	30	90
Τρίμηνον Γαλλίας...........	122	50	123	50
Ὄψεως Ἀγγλίας...	31	20	31	50
Ὄψεως Γαλλίας.........	124	—	124	50

ΠΑΙΓΝΙΑ ΚΑΙ ΖΗΤΗΜΑΤΑ

Γ'. ΤΡΙΜΗΝΙΑ 1890

(μετὰ λαχείου)

21. — **Γρῖφος.**

ι — 3 — ι

Κ)πολις — Θ. Κ. Χρυσόστομος

22 — **Ἐρώτησις**

Εὕρετε χωρίον ἀρχαίου ἕλληνος συγγραφέως περὶ ἀπίων καὶ ἐκλογῆς τῶν ὡρίμων.

Ἀθῆναι — Ἀριθμὸς 13

23 — **Κυβόλεξον.**

Τὸ πρῶτόν μου τροφὴ θηρίων,
Τὸ δεύτερον γλυκεῖα πλάνη,
Τὸ τρίτον φορτηγόν τι μέλος,
Τὸ τέταρτον θεὸς ἀρχαῖος.

Πάτραι — Κ Γ.Α.

24. — **Σύνθεσις.**

Νὰ σχηματισθῇ τετράστιχον διὰ τῶν ἑξῆς λέξεων: καλοκαῖρι, καρδιά, ὅλ' αὐτά, θὰ καῇ, τὸ κόκκινο, βοριᾶς, παγώνει, χρυσό μου, καὶ ἡ καρδιά σου, ἡ ὄψι σου, περιστέρι, θὰ χειμωνιάσ', αἴ, φλογίζει, μάγουλο, πῶς θ' ἀλλάξουν, σου, πνοή.

Κέρκυρα — Νῖκος

25. — **Πρόβλημα**

Νὰ εὑρεθῇ ἀριθμός, ὅστις διαιρούμενος διὰ τοῦ 11, διὰ τοῦ 6, διὰ τοῦ 15 καὶ διὰ τοῦ 33 νὰ ἀφίνῃ ἑκάστοτε ὑπόλοιπον 1·

Καλάμαι — Γαλιλαῖος

ΣΗΜΕΙΩΣΙΣ. Οὐδεμία λύσις πεμπομένη ἀπὸ τοῦδε θὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν. Ἐδηλώθη ῥητῶς ὅτι αἱ λύσεις πρέπει ν' ἀποσταλῶσιν ὅλαι ὁμοῦ μετὰ τὴν λῆξιν τῆς τριμηνίας, νὰ ληφθῶσι δὲ ὑπὸ τοῦ γραφείου τῆς Ἑστίας μέχρι τῆς 31 Ὀχτωβρίου καὶ νὰ εἶνε ἐπὶ ἰδίου φύλλου χάρτου γεγραμμέναι κατὰ τάξιν. Τοῦτο δὲ διὰ νὰ εἶνε εὐχερὴς ἡ διαλογὴ καὶ νὰ μὴ συμβαίνωσιν ἐκ τῆς συρροῆς πλήθους μικρῶν χαρτίων ἀκούσια λάθη ἀδικοῦντα αὐτοὺς τοὺς λύτας. Ὅθεν οἱ ἀποστείλαντες ἤδη λύσεις τινάς, ἂς λάβωσι τὴν καλωσύνην νὰ τὰς ἀποστείλωσιν ἐκ νέου μετὰ τῶν ἄλλων κατὰ τὸ ὁρισθὲν χρονικὸν διάστημα 1 — 31 Ὀχτωβρίου.

ΤΟ ΑΣΤΥ

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΕΥΤΡΑΠΕΛΟΣ ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ
ΜΕΤ' ΕΙΚΟΝΩΝ ΚΑΙ ΓΕΛΟΙΟΓΡΑΦΙΩΝ
ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ, ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ, ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ
ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
Κατὰ πᾶσαν Κυριακὴν καὶ ἐκτάκτως δὶς τῆς ἑβδομάδος
Συνδρομὴ ἐτησία
Διὰ τὰς Ἀθήνας καὶ Πειραιᾶ δραχ. 12.
Διὰ τὰς Ἐπαρχίας δραχ. 15.
Διὰ τὸ Ἐξωτερικὸν φράγκα χρυσᾶ 20.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Π ΤΡΙΓΓΕΤΑΣ
Δικηγόρος — Ὁδὸς Γερανίου 2

"LA NEW YORK,,
Η ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ
ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙ ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑ
ΙΔΡΥΘΕΙΣΑ ΤΩ 1845
ΕΓΓΥΗΤΙΚΟΝ ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ
ΟΛΟΚΛΗΡΟΝ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΜΕΝΟΝ ΤΗ 1 ΙΑΝΟΥΑΡ. 1885
ΦΡ 544,000,000 ΦΡ.
ΑΜΟΙΒΑΙΑ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΔΙ' ΩΡΙΣΜΕΝΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΤΡΩΝ
ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ
Οἱ ἀσφαλιζόμενοι εἶνε οἱ μόνοι ἰδιοκτῆται τοῦ ἐγγυητικοῦ κεφαλαίου καὶ τῶν κερδῶν.
ΠΡΟΙΚΟΔΟΤΗΣΙΣ ΤΕΚΝΩΝ
Ἐξασφάλισις κεφαλαίου ἢ ἐτησίου εἰσοδήματος μετὰ 10, 15 ἢ 20 ἔτη.
Γενικὸς ἀντιπρόσωπος ἐν Ἀθήναις
Δ. Γ. ΜΑΚΚΑΣ
Γραφεῖον παρὰ τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1890 — 2264

Digitized by Google

FOREIGN BODL: LIBR. PERIODICAL 493

Περίοδος δευτέρα

ΕΣΤΙΑ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΗ

ΕΝ ΤΩι ΕΣΩΤΕΡΙΚΩι

Συνδρομή εξάμηνος Δρ. 8
Συνδρομή ετησία Δρ. 15

Τιμή φύλλου λεπ. 30

ΑΙ ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑΙ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΙΔΡΥΘΕΝ ΤΩι 1876
Βραβευθὲν ὑπὸ τοῦ ἐν Παρισίοις Συλλόγου πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν ἑλλ. σπουδῶν, ἀξιωθὲν ἀργυροῦ μεταλλίου ἐν τῇ ἐκθέσει τῆς Δ' Ὀλυμπιάδος καὶ χαλκοῦ ἐν τῇ Παγκοσμίῳ Ἐκθέσει τοῦ 1889.

ΕΝ ΤΩ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩι

Συνδρομή εξάμηνος Φρ. 10
Συνδρομή ετησία Φρ. 20

Τιμή φύλλου λεπ. 40

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

1890—Τόμος Β', ἀριθ. 32. | ΕΚΔΟΤΑΙ Ν. Γ. ΠΟΛΙΤΗΣ ΚΑΙ Γ. ΔΡΟΣΙΝΗΣ | Ἀθῆναι, 12 Αὐγούστου.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ: (Ἐν τῷ φύλλῳ): Η ΑΥΓΕΡΗ, διήγημα ὑπὸ Ἀνδ. Καρκαβίτσα. — ΜΕΤΑΞΥ ΟΛΥΜΠΟΥ ΚΑΙ ΟΣΣΗΣ, ὑπὸ Κ. Γ. Κ. — Η ΑΓΑΠΗ ΜΟΥ, ποίημα ὑπὸ Στεφ. Μαρτζώκη. ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΤΑΡΑΧΗ ΕΝ ΝΑΞΩ [1653] ὑπὸ Μ. Ι. Μαρκόπολι. — ΕΛΕΟΝΩΡΑ, φανταστικὸν διήγημα ὑπὸ Edgar Poë. — ΜΙΚΡΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ. — ΠΕΡΙ ΤΗΝ ΓΗΝ: **Ἡ πόλις τοῦ πετρελαίου.** — ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ: **Ἀνάλεκτα, Χρονικά, Παντοῖα, Αἱ εἰκόνες, Ἐδῶ κ' ἐκεῖ, Τρεῖς γνῶμαι καθ' ἑβδομάδα,** (Ἐν τῷ παραρτήματι:) ΕΙΔΗΣΕΙΣ. — ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ. — ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ. — ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΡΓΑ. — ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ. — ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΝ. — ΠΑΙΓΝΙΑ ΚΑΙ ΖΗΤΗΜΑΤΑ.

ΕΙΚΟΝΕΣ: Ο ΜΙΚΡΟΣ ΤΡΟΦΟΔΟΤΗΣ, εἰκὼν Φρ. Δφόραχ. — ΤΑ ΔΑΣΗ ΤΩΝ ΤΡΟΠΙΚΩΝ, (ἐκ φωτογραφίας). — ΤΡΙΑ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑ ΚΟΣΜΗΜΑΤΑ

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Ὁ ὑπουργὸς τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως προέβη εἰς μέτρον ὠφελιμώτατον διὰ τὴν διάσωσιν καὶ διατήρησιν τῶν περὶ τὴν πόλιν ἀρχαιοτήτων καὶ ἐν γένει τῶν θέσεων αἵτινες κέκτηνται ἱστορικὴν σημασίαν. Ὡς γνωστὸν ἀπὸ ἐτῶν τὸν λόφον τοῦ Μουσείου, ἐν ᾧ ἡ Πνύξ, τὸ μνημεῖον τοῦ Φιλοπάππου καὶ πάμπολλα ἴχνη ἀρχαίων οἰκήσεων λελαξευμένων ἐπὶ τῶν βράχων, κατέστρεφον ἀσυνειδήτως λατόμοι, εἰς οὓς κακῶς ἀνεγνωρίσθη τὸ δικαίωμα τοῦτο ὑπὸ τῶν δικαστηρίων, καὶ αἱ κάτωθεν δὲ τῆς Ἀκροπόλεως ἀρχαιότητες τὸ Θέατρον, τὸ Ὠδεῖον καὶ τὸ Θησεῖον πλεῖστα ὑφίσταντο ἐκ τῆς ἀρχαιομανίας ξένων τινῶν ἢ διαφόρων παραδόξων ὀρέξεων τῶν ἡμετέρων. Ὁ κ. ὑπουργὸς συνεννοηθεὶς μετὰ τῆς Ἀρχαιολογικῆς ἑταιρίας ἀπεφάσισε νὰ συστήσῃ πολλοὺς στρατιωτικοὺς σταθμοὺς εἰς διαφόρους θέσεις, ἀπαύστως δὲ νὰ περιπολῶσι φύλακες. Τὸ μέτρον εἶνε ἄριστον, ὡς δ' εὐχαρίστως πληροφορούμεθα ἤρχισεν ἤδη νὰ τίθεται εἰς ἐφαρμογήν.

— Ἐν τῷ χειρουργικῷ τμήματι τοῦ διεθνοῦς ἰατρικοῦ συνεδρίου τοῦ Βερολίνου ὁ ἀντιπρόσωπος τοῦ ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου κ. Ἀρεταῖος ἐποίησε ἀνακοινώσεις: 1) Περὶ νεφρεκτομίας, καὶ 2) περὶ ἐπιτυχοῦς ἐγχειρήσεως ὑπ' αὐτοῦ γενομένης ἐν τῷ Νοσοκομείῳ Ἀθηνῶν ὄγκου ἐλεφαντιάσεως, ἔχοντος βάρος 35 χιλιογράμμων. Τῆς ἐγχειρίσεώς του ταύτης ἐπέδειξεν ὁ κ. Ἀρεταῖος καὶ τρία φωτογραφήματα παριστῶντα τὸν ἀσθενῆ πρὸ τῆς ἐγχειρήσεως μετ' αὐτὴν καὶ μετὰ τὴν ἐντελῆ θεραπείαν.

— Ἐδημοσιεύθη Β. διάταγμα περὶ συστάσεως τηλεφωνικῆς συγκοινωνίας ὑπὸ ἑταιριῶν τινων καὶ ἰδιωτῶν πρὸς ἰδίαν αὐτῶν χρῆσιν.

— Συνέστησαν νέα ἑλληνικὰ σχολεῖα ἐν Πάτραις (τετάρτου) καὶ ἐν Λαρίσῃ (δευτέρου καὶ διὰ προσθήκης τάξεων συνεπληρώθησαν τὰ ὑπάρχοντα ἀτελῆ ἐν Ἁγίᾳ Ἄννῃ τοῦ δήμου Νηλέων, ἐν Κριεκουκίῳ τοῦ δήμου Ἐρυθρῶν, ἐν ἐργαστηρίοις Λαυρίου καὶ ἐν Βυζικίῳ τῆς Γορτυνίας.

— Τὴν παρελθοῦσαν ἑβδομάδα ἀπῆλθον εἰς Ἀλεξάνδρειαν μετὰ εὐδοκιμωτάτην ἀποφοίτησιν ἐκ τοῦ Ἀρσακείου Παρθεναγωγείου καὶ ἀρίστευσιν κατὰ τὰς διδασκαλικὰς ἐξετάσεις, αἱ δύο ἐξ Αἰγύπτου ἄποροι κόραι αἱ δαπάναις τοῦ φιλογενεστάτου κ. Γ. Ἀβέρωφ ἐπ' ἔτη ἐκπαιδευθεῖσαι. Εὐχῆς ἔργον θὰ ἦτο ἂν ὁ κ. Γ. Ἀβέρωφ συνεχίζων τὴν εὐεργετικὴν μέριμναν αὐτοῦ, ἀπέστελλε νῦν εἰς ἀντικατάστασιν τῶν ἀπολυθεισῶν ἄλλας κόρας ἐκ τῶν ἀπόρων τῆς ἐν Αἰγύπτῳ ἑλληνικῆς κοινότητος, ὅπως πολλαπλασιαζομένου βαθμηδὸν τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἑλληνίδων διδασκαλισσῶν ἐν Αἰγύπτῳ ἀποτελεσθῇ πλούσιον καὶ ὑγιὲς φυτώριον γυναικείας ἐκπαιδεύσεως πρὸς ἄμετρον ὠφέλειαν τοῦ ἐκεῖ ἀποκατεστημένου Ἑλληνισμοῦ.

ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ

6 Αὐγούστου. Ἐν αἰθούσῃ τοῦ ἐν Δεκελίᾳ ἀνακτόρου ἐβαπτίσθη ὁ υἱὸς τοῦ διαδόχου, ἐπὶ παρουσίᾳ τῆς βασιλικῆς οἰκογενείας, τῆς αὐτοκρατείρας Φρειδερίκου, τῶν πριγκηπισσῶν τῆς Πρωσσίας Βικτωρίας καὶ Μαργαρίτας, τοῦ διπλωματικοῦ σώματος καὶ πολλῶν τῶν ἐν τέλει. Τὸ μυστήριον ἐτέλεσεν ὁ Μητροπολίτης Ἀθηνῶν, ὀνομάσας τὸ βαπτισθὲν Γεώργιον, ἀνάδοχος δ' ἦτο αὐτὸς ὁ βασιλεύς.

7 Αὐγούστου Ἐν τῇ Ἐφημερίδι τῆς Κυβερνήσεως ἐδημοσιεύθησαν τὰ Β. διατάγματα περὶ τῶν μεταβολῶν ἐν τῷ προσωπικῷ τῆς μέσης ἐκπαιδεύσεως.

8 Αὐγούστου. Μεγάλη πυρκαϊὰ λυμαίνεται ἀπὸ τῆς προχθὲς τὸ παρὰ τὸ Δήλεσι μέγα καὶ ὡραῖον δάσος. Στρατιωτικὴ δύναμις ἀπεστάλη πρὸς κατάσβεσιν τοῦ πυρός. — Ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς βαπτίσεως τοῦ υἱοῦ του ὁ διάδοχος προήχθη ἀπὸ ἀντισυνταγματάρχου εἰς συνταγματάρχην ἐτοποθετήθη δ' εἰς τὸ πρῶτον σύνταγμα, εἰς ὃ μέχρι τοῦδε ὑπηρέτει, ὡς ἐπίτιμος διοικητὴς αὐτοῦ.

9 Αὐγούστου. Ὁ βασιλεὺς ἀκολουθούμενος ὑπὸ τοῦ Πρωθυπουργοῦ, τοῦ ὑπουργοῦ τῶν ἐσωτερικῶν καὶ τῶν ὑπασπιστῶν αὐτοῦ ἐξέδραμε δι' ἐκτάκτου ἁμαξοστοιχίας μέχρις Ἀχλαδοκάμπου, ὅπως ἐπισκεφθῇ τὸ ἄρτι περατωθὲν τμῆμα τῶν σιδηροδρόμων τῆς Νοτίου Πελοποννήσου ἀπὸ Μήλων μέχρις Ἀχλαδοκάμπου. Παρὰ τὸν Ἀχλαδόκαμπον ὁ βασιλεὺς ἐπεσκέφθη πεζῇ τὴν μεγάλην γέφυραν τῆς Κάτω Βρύσεως, ἔχουσαν 250 μέτρων μῆκος καὶ 72 ὕψος ἐξέφρασε δὲ τὴν εὐαρέσκειάν του. Κατὰ δὲ τὸ γεῦμα προέπιεν ὑπὲρ τῆς εὐοδώσεως καὶ ἀποπερατώσεως τοῦ ἔργου.

Digitized by Google

ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ

Ἰλιάδος Ῥαψῳδία Ζ. Ἐξ ἀνεκδότου μεταφράσεως Ἰακώβου Πολυλᾶ. Ἀνατύπωσις ἐκ τοῦ ΙΓ' τόμου τοῦ Παρνασσοῦ, φυλλαδίου τοῦ μηνὸς Ἰουνίου. Ἐν Ἀθήναις, ἐκ τοῦ τυπογραφείου Α. Παπαγεωργίου, 1890. 8ον σ. 16. [Ἐκ τῆς μεταφράσεως ταύτης, ὡς δεῖγμα τοῦ τρόπου καθ' ὃν ἐργάζεται ὁ κ. Πολυλᾶς, ἀποσπῶμεν τὸ περιλάλητον μέρος τῶν ἀποχαιρετισμῶν τοῦ Ἕκτορος καὶ τῆς Ἀνδρομάχης:

Ἐκεῖνος χαμογέλασε κυττῶντας τὸ παιδί του
ἥσυχα· καὶ ἀπ' τὸ χέρι του πιασμέν' ἡ Ἀνδρομάχη
ἐδάκρυζε καὶ τοῦ 'λεγεν· «Ὠιμέ, θὰ σ' ἀφανίσῃ
τούτη σου ἡ τόλμη, ὦ τρομερέ· τὸ βρέφος δὲν λυπεῖσαι
τοῦτο κ' ἐμὲ τὴν ἄμοιρην ποῦ χήρα σου θὰ γίνω
ὀγλήγορα, ὅτι ὀγλήγορα θὰ ὁρμήσουν ὅλοι ἀντάμα
νὰ σὲ φονεύσουν οἱ Ἀχαιοί· καὶ ἅμα σὲ χάσω, κάτω
'ς τὸν μαῦρον Ἅδη ἂς κατεβῶ· διότι ἂν ἀποθάνῃς
καὶ σύ, καμμιὰ παρηγοριὰ δι' ἐμὲ δὲν θ' ἀπομείνῃ,
καὶ πόνοι μόνον· ἔχασα πατέρα καὶ μητέρα·
τὸν μέγαν Ἀετίωνα μοῦ φόνευσεν ὁ θεῖος
Πηλείδης, ὅταν ἔρριξε τὴν πόλιν τῶν Κιλίκων,
τὴν Θήβην τὴν ὑψίπυλην· ἀλλὰ τὸν ἐσεβάσθη
νεκρόν, δὲν τὸν ἐγύμνωσε, καὶ μ' ὅλην τὴν λαμπρήν του
ἀρματωσιὰ τὸν ἔκαυσε κ' ἐσήκωσέ του μνῆμα,
καὶ ὁλόγυρά του ἐφύτευσαν πεῦκα μεγάλα ἡ νύμφαις
Ὀρεστιάδες, τοῦ Διὸς αἰγιδοφόρου κόραις.
Ἦσαν ἑπτὰ 'ς τὸ σπίτι μας γλυκεῖς αὐτάδελφοί μου,
κ' εἰς μιὰν ἡμέραν ὅλοι ὁμοῦ ῥοβόλησαν 'ς τὸν Ἅδη·
ὅλους τοὺς ἐθανάτωσεν ὁ θεῖος Ἀχιλλέας
τῶν μόσχων μέσα εἰς ταῖς κοπαῖς καὶ τῶν λευκῶν προβάτων.
Καὶ τὴν σεπτὴν μητέρα μου, βασίλισσαν 'ς τὴν Θήβην,
δούλην ἐδῶ τὴν ἔφερε μὲ τ' ἄλλα λάφυρά του·
καὶ ἀφοῦ μὲ δῶρ' ἀμέτρητα κατόπι ἐξαγοράσθη,
τὴν ἔσβυσεν ἡ Ἄρτεμις 'ς τὸ σπίτι τοῦ πατρός μου·
Ἕκτορ, σὺ εἶσαι δι' ἐμὲ πατέρας καὶ μητέρα,
σὺ ἀδελφός, σὺ ἀνθηρὸς τῆς κλίνης σύντροφός μου.
Ἀλλὰ λυπήσου μας, καὶ αὐτοῦ μεῖνε 'ς τὸν πύργον, μήπως
ὀρφανὸ κάμῃς τὸ παιδὶ καὶ χήραν τὴν γυναῖκα·
κ' ἐκεῖ 'ς τὴν ἀγριοσυκιὰ τοὺς ἄνδραις στῆσε, ὅπου 'ναι
ἡ πόλις καλοανέβατη, καλόπαρτο τὸ τεῖχος·
τρεῖς τὸ δοκίμασαν φοραῖς τῶν Ἀχαιῶν οἱ πρῶτοι,
οἱ Αἴαντες, ὁ δοξαστὸς Ἰδομενεὺς καὶ οἱ δύο
Ἀτρείδαις καὶ ὁ ἀτρόμητος Τυδείδης ἑνωμένοι,
ἢ τὸ φανέρωσε εἰς αὐτοὺς χρησμῶν ἐξαίσιος γνώστης,
ἢ τοὺς κινεῖ μόν' ἡ ψυχὴ 'ς αὐτὸ καὶ τοὺς διδάσκει.»
Καὶ πρὸς αὐτὴν ἀπήντησεν ὁ λοφοσείστης Ἕκτωρ·
«Ὅλα τὰ αἰσθάνομαι κ' ἐγώ, γυνή μου, ἀλλὰ φοβοῦμαι
καὶ τῶν ἀνδρῶν τὸ πρόσωπο καὶ τῶν σεμνῶν μητέρων,
ἂν μ' ἔβλεπαν ὡς ἄνανδρος νὰ φεύγω ἀπὸ τὴν μάχην·
οὐδ' ἡ καρδιά μου θέλει το, ποῦ μ' ἔμαθε νὰ ἦμαι
γενναῖος πάντοτε κ' ἐμπρὸς νὰ μάχωμαι τῶν Τρώων,
χάριν τῆς δόξης τοῦ πατρὸς καὶ τῆς δικῆς μου ἀκόμη·
ὅτ' εἶνε τοῦτο φανερὸ 'ς τὰ βάθη τῆς ψυχῆς μου·
θὰ φθάσ' ἡμέρα νὰ χαθῇ κ' ἡ Ἴλιος ἡ ἁγία
καὶ ὁ Πρίαμος ὁ δυνατὸς μὲ ὅλον τὸν λαόν του.
Ἀλλὰ τῶν Τρώων ἡ φθορὰ δὲν μὲ πληγόνει τόσο
καὶ τοῦ πατρός μου ὁ θάνατος καὶ τῆς σεμνῆς μητρός μου
καὶ τῶν γλυκῶν μου ἀδελφῶν, ὁποῦ πολλοὶ καὶ ἀνδρεῖοι
ἀπὸ ταῖς λόγχαις τῶν ἐχθρῶν θὰ κυλισθοῦν 'ς τὸ χῶμα,
ὅσ' ὁ καϋμός σου, ὅταν κἀνεὶς τῶν Ἀχαιῶν σὲ πάρῃ
εἰς τὴν δουλείαν, ἐνῷ σὺ θὰ ὀδύρεσαι, θὰ κλαίῃς.
Εἰς τ' Ἄργος ξένον ὕφασμα θὰ ὑφαίνῃς προσταγμένη·
ἀπ' τὴν Ὑπέρειαν πηγὴν ἢ ἀπὸ τὴν Μεσσηίδα
νερὸ θὰ φέρνῃς στανικῶς, ἀπὸ σκληρὴν ἀνάγκην·
κ' ἐνῷ συ κλαίεις θὰ νὰ εἰποῦν· «Ἰδέτε τὴν συμβίαν
τοῦ Ἕκτορος ποῦ ἐπρώτευε τῶν ἱπποδάμων Τρώων
'ς τὸν πόλεμον ποῦ ὁλόγυρα 'ς τὴν Ἴλιον πολεμοῦσαν.»
Αὐτὰ θὰ εἰποῦν καὶ μέσα σου θὰ ξαναζήσῃ ὁ πόνος
τοῦ ἀνδρὸς ἐκείνου ὁποῦ δὲν ζῇ διὰ νὰ σ' ἐλευθερώσῃ.
Ἀλλὰ παρὰ τὸν θρῆνόν σου καὶ τ' ὄνειδος ν' ἀκούσω
βαθυὰ 'ς τὴν γῆν καλήτερα νὰ μὲ σκεπάσῃ ὁ τάφος.»
Καὶ ὁ μέγας Ἕκτωρ ἅπλωσε τὰ χέρια 'ς τὸ παιδί του·
ἔσκουξ' ἐκεῖνο κ' ἔγυρε 'ς τὸ στῆθος τῆς βυζάστρας·
φοβήθη τὸν πατέρα του καθὼς εἶδε ν' ἀστράφτουν
τ' ἅρματα καὶ ἀπ' τὴν κόρυθα τῆς περικεφαλαίας
τὴν χαίτην ποῦ τρομακτικῶς ἐπάνω του ἐσειόνταν.
Ἐγέλασε ὁ πατέρας του καὶ ἡ σεβαστὴ μητέρα·
καὶ ὁ μέγας Ἕκτωρ ἔβγαλε τὴν περικεφαλαίαν
καὶ κατὰ γῆς τὴν ἔθεσεν ὁποῦ λαμποκοποῦσε.
Ἐφίλησε κ' ἐχόρευσε 'ς τὰ χέρια τὸ παιδί του
κ' ἔπειτα εὐχήθη 'ς τοὺς θεοὺς κ' εἶπε. Ὦ πατέρα Δία
καὶ ὅλ' οἱ ἐπουράνιοι θεοί, δώσετε εἰς τὸ παιδί μου
τοῦτο, ὡς ἐδώκατε εἰς ἐμέ, 'ς τὸ γένος του νὰ λάμπῃ,
'ς τ' ἅρματα μέγας, δυνατὸς 'ς τὴν Ἴλιον βασιλέας,
καὶ ὡς ἔρχεται ἀπ' τὸν πόλεμον μ' ἅρματα αἱματωμένα
ἐχθροῦ ποῦ ἐφόνευσε, νὰ εἰποῦν· «καλήτερος ἐδείχθη
καὶ τοῦ πατρός του», καὶ χαρὰν θὰ αἰσθάνεται ἡ μητέρα.
Ὡς εἶπε αὐτά, 'ς τὴν ἀγκαλιὰ τῆς ποθητῆς συμβίας
τὸ βρέφος ἔβαλε· καὶ αὐτὴ 'ς τὸ μυροβόλο στῆθος
τὸ πῆρε γελοκλαίοντας· τὴν ἐλυπήθη ἐκεῖνος,
ἐχάϊδευσέ την κ' ἔλεγεν· «Ἀγαπητή, μὴ θέλῃς
τόσο δι' ἐμὲ νὰ θλίβεσαι· στοχάσου ὅτι 'ς τὸν Ἅδη
δὲν θὰ μὲ στείλῃ ἄνθρωπος, ἡ ὥρα μου πρὶν φθάσῃ·
καὶ ἄνθρωπος, ἅμα γεννηθῇ, εἴτε γενναῖος εἶνε
εἴτε δειλός, δὲν γίνεται τὴν μοῖραν ν' ἀποφύγῃ.
Ἀλλ' ἄμε σπίτι, ἔχε 'ς τὸν νοῦν τὰ ἔργα τὰ δικά σου,
τὴν ἀλακάτην, τ' ἀργαλειό, καὶ πρόσταζε ταῖς κόραις
νὰ ἐργάζωνται· 'ς τὸν πόλεμον θὰ καταγίνουν ὅλοι
οἱ ἄνδρες ποῦ ἐγεννήθηκαν 'ς τὴν Τροίαν, κ' ἐγὼ πρῶτος.»
Εἶπε καὶ πάλι ἐφόρεσε τὴν περικεφαλαίαν·
καὶ πρὸς τὸ σπίτι ἐκίνησεν ἡ ἀγαπητὴ γυνή του,
κ' ἐσυχνογύριζε νὰ ἰδῇ μὲ μάτια δακρυσμένα.

Νίκου Κοτσελοπούλου, **Ὁ Κουφιοκεφαλάκης** κωμῳδία ἔμμετρος εἰς πρᾶξιν. Ἀθήνησι ἐκ τοῦ τυπογραφείου τῶν Νέων Ἰδεῶν 1880. 12ον σ. 32.

Ἑλληνικὴ Βιβλιοθήκη. Περίοδος Β'. τεῦχος 8. **Νικόλας Σιγαλός**; Ἀθηναϊκὴ μυθιστορία ὑπὸ Γρηγορίου Ξενοπούλου. Ἐν Ἀθήναις Βιβλιοπωλεῖον καὶ τυπογραφεῖον «Κορίννης.» 1890, 16ον σ. 597—614. [Διὰ τοῦ φυλλαδίου τούτου συμπληροῦται ἡ Ἀθηναϊκὴ μυθιστορία τοῦ κ. Γρ. Ξενοπούλου «Νικόλας Σιγαλός.» Ὡς δ' ἀναγγέλλουσιν οἱ ἐκδόται διακόπτουσιν προσωρινῶς τὴν περαιτέρω ἔκδοσιν τῆς Ἑλληνικῆς Βιβλιοθήκης, ἵνα ἀναδιοργανώσωσιν αὐτὴν ἐπὶ νέων βάσεων.)

ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΡΓΑ

Διάπλους Ἑλλησπόντου. Ἀπὸ πρώτης Μαρτίου 1888 μέχρι 28 φεβρουαρίου 1889 διέπλευσαν τὸν Ἑλλήσποντον.

9,249	ἀτμόπλοια τόννων	9,662,162
6,570	ἱστιοφόρα »	798,201
15,819	πλοῖα μετὰ »	10,460,363

Ἐξ αὐτῶν δὲ τὴν πρώτην θέσιν κατέχουσι τὰ ἀγγλικά, δεύτερα ἔρχονται τὰ ἑλληνικὰ καὶ εἶτα κατὰ σειρὰν τὰ ἰταλικά, αὐστροουγγρικά, γαλλικά, τουρκικά, ῥωσσικά, σουηδονορβηγικά, γερμανικά, αἰγυπτιακά, βελγικά, δανικά, ἱσπανικά, ὁλλανδικά, σαμικὰ καὶ ῥουμανικά.

Ἔσοδα καὶ ἔξοδα τοῦ Κράτους. Κατὰ τὸν παρελθόντα μῆνα μάϊον ἐβεβαιώθησαν μὲν ἔσοδα εἰσπρακτέα ἐκ δρ. 6, 823,055, εἰσεπράχθησαν δὲ 4,758,970. Ἀπὸ 1 ἰανουαρίου τρέχοντος ἔτους μέχρι τέλους μαΐου ἐβεβαιώθησαν μὲν εἰσπρακτέα 24,503, 377, εἰσεπράχθησαν δὲ 20, 699,312 καὶ ἔμειναν εἰσπρακτέα 3,804, 064. Κατὰ τὸ αὐτὸ χρονικὸν διάστημα ἐπληρώθησαν ἔξοδα τακτικὰ δρ. 17,061,074 καὶ ἔκτακτα 964,270, ἤτοι ἐν ὅλῳ δρ. 18,025.844.

Θνησιμότης. — Κατὰ τὸ ἐπίσημον δελτίον θνησιμότητος τῆς πόλεως Ἀθηνῶν τοῦ τελευταίου δεκαημέρου ἐγένοντο θάνατοι 72 ἐξ ὧν 42 ἀρρένων καὶ 30 θηλέων. Ἐκ τούτων 5 μὲν ἀπέθανον ἐν τῷ δημοτικῷ Νοσοκομείῳ ἡ Ἐλπὶς καὶ 1 ἐν τῷ Εὐαγγελισμῷ.

Ἐξωτερικὸν ἐμπόριον τῆς Ἑλλάδος. Κατὰ τοὺς ἄρτι δημοσιευθέντας στατιστικοὺς πίνακας τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐμπορίου τῆς Ἑλλάδος κατὰ τὸ 1889 ἡ ὅλη κίνησις αὐτοῦ κατὰ τὸ ἔτος ἐκεῖνο ἀνῆλθε τοῦ μὲν γενικοῦ εἰς δρ. 278, 097, 111 (τῆς εἰσαγωγῆς συμποσουμένης εἰς δρ. 162, 122, 869 καὶ τῆς ἐξαγωγῆς εἰς δρ. 115, 974, 249), τοῦ δὲ εἰδικοῦ εἰς δρ. 240, 431, 056 (τῆς εἰσαγωγῆς συμποσουμένης εἰς δρ. 132, 653, 248, καὶ τῆς ἐξαγωγῆς εἰς δρ. 107, 777, 808).

Digitized by Google

ΜΙΚΡΑΙ ΕΠΑΝΟΡΘΩΣΕΙΣ

ΧΑΒΙΑΡΙ

Ἐν τῷ τελευταίῳ τεύχει τῶν Πρακτικῶν τῆς ἐν Βερολίνῳ Ἀνθρωπολογικῆς ἑταιρίας (Verhandlungen der Berliner Gesellschaft f. Anthropologie usw.) ἐδημοσιεύθη μακρὰ πραγματεία ὑπὸ W. Joest περὶ τῆς ἐτυμολογίας τῆς λέξεως χαβιάρι. Ὁ συγγραφεὺς πρὸς ἐξεύρεσιν τῆς ἀγνώστου ἐτυμολογίας τῆς λέξεως πραγματεύεται ἐν ἐκτάσει περὶ τῆς ἀρχῆς καὶ τῆς διαδόσεως τοῦ ἐδέσματος τούτου, καὶ ἀναδιφῶν τὴν ἱστορίαν αὐτοῦ παραθέτει περικοπὰς σπανίων καὶ δυσευρέτων βιβλίων, ἐν οἷς τὸ πρῶτον, ὡς νομίζει, γίνεται μνεία αὐτοῦ. Κοινῶς πιστεύεται ὅτι ἡ λέξις χαβιάρι εἶνε ταρταρική· ἀλλὰ τοῦτο εἶνε ἀνακριβέστατον, διότι οἱ ἰχθύες ἐξ ὧν παράγεται τὸ χαβιάριον καλοῦνται ταρταριστὶ οὐλδυκλυβαλύκ, ἤτοι ἰχθύες μὲ οὐλδούκ· καθόλου δ' ἡ λέξις χαβιάρι (πορτογαλλιστὶ καὶ ἱσπανιστὶ Caviar ἢ Cabial, ἰταλιστὶ Caviale, γαλλιστί, γερμανιστὶ κλπ. Caviar, πολωνιστὶ Kaviar, ἀρμενιστὶ καὶ τουρκιστὶ χαβιάρ) δὲν ἀπαντᾶται εἰς τὰς γλώσσας τῶν λαῶν τῶν οἰκούντων εἰς τοὺς τόπους τῆς παραγωγῆς αὐτοῦ, ἀλλ' εἰς τὰς τῶν λαῶν τῶν προμηθευομένων αὐτὸ διὰ τοῦ ἐμπορίου· ῥωσσιστὶ π. χ. καλεῖται ikra, δι' ὁμοίας δὲ λέξεως δηλοῦται καὶ ἐν ἄλλαις σλαβικαῖς γλώσσαις πλὴν τῆς πολωνικῆς. Πιθανῶς, κατὰ τὸν συγγραφέα, τὸ ἔδεσμα ἦτο γνωστὸν εἰς τοὺς ἀρχαίους Ἕλληνας Ῥωμαίους καὶ εἰς τοὺς Βυζαντινούς· ἀλλ' οὐδεμίαν ῥητὴν μαρτυρίαν περὶ τούτου ἔχομεν πλὴν τῶν παραδιδομένων ἡμῖν ὑπὸ ἀρχαίων συγγραφέων περὶ ταρίχου, ὅστις ἀμφίβολον ἂν ἦτο αὐτὸ τὸ χαβιάριον καὶ δυσεξηγήτου τινὸς χωρίου τοῦ ἰατροῦ Διφίλου παρ' Ἀθηναίῳ ἐν ᾧ λόγος γίνεται περὶ ᾠῶν τῶν ἰχθύων καὶ τῶν ταρίχων, ἅτινα γίνονται εὔστομα, μετὰ ἁλῶν σβεσθέντα καὶ ἐποπτηθέντα· ἐκ τῶν μετὰ τὴν Ἀθήναιον συγγραφέων οὐδεὶς ἀναφέρει ᾠὰ ἰχθύων ὡς ἔδεσμα. Τὸ πρῶτον δὲ γίνεται μνεία οὐ μόνον τοῦ ἐδέσματος ἀλλὰ καὶ αὐτῆς τῆς λέξεως ἐν τῇ διατριβῇ De honesta voluptate τοῦ Βαρθολ. Πλατίνα, ἐκδοθείσῃ ἐν Ἀργεντοράτῳ τῷ 1470, μικρὸν δὲ πρὸ τοῦ ἔτους τούτου γραφείσῃ. Ἐν αὐτῇ ἀναγινώσκομεν· «Conditum, quod Caviare vocant.» Εἶτα δὲ μεταγράφει ὁ συγγραφεὺς τὰς περικοπὰς καὶ ἄλλων νεωτέρων τούτου βιβλίων μέχρι τοῦ δεκάτου ἑβδόμου αἰῶνος, ἐν οἷς φέρεται ἡ λέξις. Συμπεραίνει δ' ὅτι τὸ πρῶτον ἐγένετο χρῆσις τῆς λέξεως χαβιάρι ἐν Ἰταλίᾳ καὶ ἐκ τῆς ἰταλικῆς τὴν παρέλαβον αἱ ἄλλαι εὐρωπαϊκαὶ γλῶσσαι καὶ ἡ ἀρμενικὴ καὶ τουρκική. Ἐπλάσθη δ' ἡ λέξις ἐκ τῆς Κάφας, τοῦ ἐπιχωρίου ὀνόματος τῆς ἐν τῷ Πόντῳ πόλεως Θεοδοσίας, ὅπου ὑποθέτει ὁ συγγραφεὺς ὅτι ἦτο τὸ κυριώτατον κέντρον τοῦ ἐμπορίου τοῦ χαβιαρίου. Ὅθεν κατὰ ταῦτα χαβιάριον δηλοῖ τὸ εἶδος, τὸ ὁποῖον ἐκ τῆς Κάφας ἐπρομηθεύοντο, ὡς λέγομεν ῥωσσικὸν τεῖον τὸ ἐκ Σινικῆς διὰ Ῥωσσίας ἐρχόμενον τεῖον καὶ ἱσπανικὸν πέπερι τὸ διὰ τῆς Ἱσπανίας κομιζόμενον ἀμερικανικὸν καὶ πλεῖστα ἄλλα παραπλήσια.

Τὰ πορίσματα ταῦτα τῶν ἐπιπόνων ἐρευνῶν τοῦ γερμανοῦ συγγραφέως φαίνονται ἡμῖν βεβιασμένα καὶ ἥκιστα ἀκριβῆ. Ὅτι τὸ πρῶτον παρ' Ἰταλῷ συγγραφεῖ τοῦ ΙΕ' αἰῶνος γίνεται μνεία χαβιαρίου ἢ ᾠοταρίχου εἶνε ἄντικρυς ἐσφαλμένον· τὸ μὲν αὐγοτάραχον (τὸ ἐν ταῖς εὐρωπαϊκαῖς γλώσσαις ἐκ τῆς ἑλληνικῆς ταύτης λέξεως παραφθαρὲν εἰς boutargue) ἀναφέρεται ἐν τῇ περὶ τοῦ μεγάλου Ἀλεξάνδρου διηγήσει τοῦ Ψευδοκαλλισθένους (ἧς τινα χειρόγραφα εἶνε παλαιότερα τοῦ Ι' αἰῶνος), κακοζήλως ἐξελληνισθὲν εἰς αὔον τάριχον (Β', 4 σ. 91 ἔκδ. Müler.) Τοῦ δὲ χαβιαρίου ἀμφότερα τὰ εἴδη, καὶ τὸ κόκκινον καὶ τὸ μαῦρον, ἀκριβέστατα περιγράφει ὁ Θεσσαλονίκης Εὐστάθιος, ἀκμάσας περὶ τὰ μέσα τοῦ ΙΒ' αἰῶνος. «Ὠὰ ἰχθύων τεταριχευμένα· γένος αὐτὰ ἑκάτερον, ὅσα τε εἰς δυάδα πλακώδη παράκεινται παραυγάζοντα εἰς ὑπέρυθρον, καὶ ὅσα ἐπὶ ἀρρίχων μέλανα κέχυνται σωρηδόν, ὧν χορηγὸς ἐκ τῶν βορείων πρὸς ἄλλοις τόποις καὶ ὁ εἰς τὸν Εὔξεινον ἐκβάλλων Τάναϊς.„ Ὄχι δὲ μόνον τοῦ ἐδέσματος ἀλλὰ καὶ αὐτοῦ τοῦ σημερινοῦ ὀνόματος γίνεται μνεία παρ' ἑτέρῳ συγγραφεῖ τοῦ δωδεκάτου αἰῶνος, τῷ ποιητῇ Πτωχοπροδρόμῳ. Ἐν τῇ σατύρᾳ τῶν ἡγουμένων μυκτηρίζων οὗτος τοὺς ἁγίους πατέρας, οἵτινες φιλοτιμοῦνται νὰ τηρῶσιν αὐστηρὰν νηστείαν κατὰ τὴν Τετράδα καὶ τὴν Παρασκευήν, ἀναγράφει μακρὸν κατάλογον τῶν ἐδεσμάτων αὐτῶν, νηστησίμων μὲν πάντων, ἀλλὰ ἀφθόνων καὶ ἐκλεκτῶν.

Ἰχθὺν γὰρ οὐκ ἐσθίουσιν, ἄναξ, ποσῶς ἐνταῦθα,
εἰμὴ ψωμίτζιν καὶ κρασίν, 'στακοὺς καὶ ὠρ(ι)ὰ παγούρια,
καραβιδίτζας ἐκζεστάς, τηγάνου καριδίτζας,
καὶ λαχανίτζιν καὶ φακὴν μὲ ὀστρειδομυδίτζια.
καὶ μισὸν γόμον, δέσποτα, τὰ κτένια, τὰς σουλῆνας.
καὶ φαβατίτζιν ἀλεστόν, ὀρύζιν μὲ τὸ μέλιν,
φασόλιν ἐξοφθάλμιστον, ἐλαιὰς καὶ χαβιαρίτζιν.
καὶ 'πωρινὰ αὐοτάραχα διὰ τὴν ἀνορεξίαν κτλ.

(Legrand, Bibliothèque grecque vulgaire τ. I. σ. 64. 88.) Ὅτι δὲ μεγάλη ἐγίνετο κατανάλωσις τοῦ χαβιαρίου ἐν Κωνσταντινουπόλει κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Πτωχοπροδρόμου καταφαίνεται καὶ ἐκ τούτου, ὅτι ἐν τοῖς αὐτοῖς ποιήμασι σ. 60. 85) μνημονεύονται καὶ χαβιαροποῦλοι, ἤτοι ἔμποροι μόνον χαβιαρίου ἢ πρὸ πάντων χαβιάριον πωλοῦντες.

Πρόδηλον ἐκ τούτου ὅτι ἡ παλαιοτάτη μνεία τοῦ Χαβιαρίου δὲν εἶνε ἡ παρὰ τῷ ἰταλῷ Πλατίνᾳ, ὡς ἰσχυρίζεται ὁ γερμανὸς συγγραφεύς, ἀφ' οὗ δύο τοὐλάχιστον αἰῶνας πρὸ τούτου ἐγίνωσκον καὶ τὸ πρᾶγμα καὶ τὴν λέξιν βυζαντινοὶ συγγραφεῖς. Ὅθεν καὶ τὸ συμπέρασμα αὐτοῦ περὶ διαδόσεως τῆς λέξεως ἐκ τῆς ἰταλικῆς πίπτει ἀφ' ἑαυτοῦ. Εὐλογώτερον δ' εἶνε νὰ ὑποθέσωμεν ὅτι ἀφ' οὗ πολλῷ πρὸ τῶν ἰταλῶν ἕλληνες ἐμπορεύοντο τὸ χαβιάριον καὶ ἡ χρῆσις αὐτοῦ ἦτο κοινὴ ἐν Ἑλλάδι, καὶ ἡ δηλοῦσα τοῦτο λέξις εἶναι ἑλληνική, καὶ ἐκ τῆς ἑλληνικῆς παρελήφθη εἰς τὰς ἄλλας γλώσσας· καὶ τοσοῦτον μᾶλλον καθ' ὅσον ἐν τοῖς τόποις τῆς παραγωγῆς ἄλλης λέξεως ἐγίνετο χρῆσις, ἣν δὲν ἐδανείσθησαν οἱ ἕλληνες προτιμήσαντες νὰ πλάσωσιν ἀντὶ ταύτης νέαν ἑλληνικὴν λέξιν. Ταύτης δὲ πιθανωτάτην ἐτυμολογίαν νομίζομεν τὴν ἀπὸ τοῦ αὐγάριον, ὑποκοριστικοῦ τοῦ αὐγόν· ἡ δὲ παραφθορὰ τοῦ αὐγάριον εἰς χαβιάριον ἢ caviar δὲν φαίνεται πολὺ μεγάλη, οὐδὲ ἀντικειμένη πρὸς τοὺς γλωσσικοὺς κανόνας, ὅταν ἀναλογισθῶμεν ὅτι ἔν τισιν ἑλληνικαῖς διαλέκτοις (ὡς ἐν τῇ κυπριακῇ) τὸ αὐγὸν λέγεται αβκόν, καὶ ἡ κατὰ μετάθεσιν τροπὴ τοῦ αβκάριον εἰς καβιάριον ἦτο εὐκολωτάτη, καὶ ὅτι τὸ συγγενὲς τοῦ χαβιαρίου αὐγοτάραχον ὑπέστη πολλῷ δεινότερα παθήματα διαστραφὲν ἐν ταῖς εὐρωπαϊκαῖς γλώσσαις εἰς boutargue, ἢ butarch.

Π.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

κ. Γ. Δ. Θήραν. Εἰδοποιήσαμεν τὸν Σύλλογον περὶ τῆς καθυστερήσεως. Ἀπὸ καρδίας εὐχαριστοῦμεν διὰ τὴν φιλικωτάτην πρότασιν, ἣν ὅμως ἕνεκα πολλῶν κωλυμάτων ἀδυνατοῦμεν νὰ ἐπωφεληθῶμεν.

κ. Ν. Λ. Ὀδησσόν. Κατὰ τὰ κεκανονισμένα ἡ ἔναρξις ἔπρεπε νὰ γίνεται ἀπὸ τῆς 20 Σεπτεμβρίου. Συνήθως ὅμως, πλὴν σπανίων μεμονωμένων ἐξαιρέσεων, γίνεται ἀπὸ τῶν μέσων τοῦ Ὀκτωβρίου.—Τὰ ζητηθέντα σᾶς ἀπεστάλησαν, ἡ ἀξία μόνων τῶν τοῦ προπαρελθόντος ἔτους ἅτινα ἐπληρώσαμεν εἶνε δρ. 1, 05, ἅτινα παρακαλεῖσθε νὰ δώσητε εἰς τὸν αὐτόθι ἀνταποκριτήν μας.

κ. Κ. Οἱ Reni Souef. Ἐλήφθη ἡ ἐπιταγή, μήπω ἐξαργυρωθεῖσα. Σᾶς εὐχαριστοῦμεν.

κ. Κ. Γ. Κ. Κέρκυραν. Ἐλήφθη· κάλλιστον· εὐχαριστοῦμεν.

κ. Ε. Δ. Ζ. Κυπαρισσίαν. Δὲν γίνονται κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον τὰ κυβόλεξα μὲ λέξεις ἀνωρθογραφημένας καὶ ἄλλους συνδυασμοὺς γραμμάτων ἄνευ σημασίας.

Ἀδριανουπολίτην, Ἀδριανούπολιν. Πέμψατε ἅλας ἀπὸ τὴν ἁλαταποθήκην σας καὶ πνεῦμα ἐκ τοῦ πνευματοποιείου σας. Κάμετε δὲ καὶ μίαν Ὠδὴν πρὸς τὴν Εἰλικρίνειαν εἰς ἀρχαΐζουσαν γλῶσσαν.

κ. Α. Σ. Σιλίστριαν. Ὁ Τιτιανὸς γεννηθεὶς ἐν ἔτει 1477 ἀποθανὼν δὲ σχεδὸν ἑκατοντούτης, τῷ 1576, εἶνε ὁ μέγιστος τῶν ζωγράφων τῆς ἑνετικῆς σχολῆς. Ἡ δὲ περὶ τῆς πατρίδος αὐτοῦ γνώμη σας εἶνε παντελῶς ἀβάσιμος.

κ. Γ. Κ. Μυτιλήνην. Ἐλήφθησαν, σᾶς εὐχαριστοῦμεν. Ἐδόθη κατὰ τὴν ἐπιστολήν σας μέρος ἐπὶ ἀποδείξει.

Ἀγέλαστον, ἐνταῦθα. Εἶνε μὲν ὁ γέλως τὸ διακριτικὸν γνώρισμα τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ τῶν ζῴων, ἀλλ' εἶνε ταὐτοχρόνως μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων ὁ ἄκαιρος καὶ παράλογος γέλως τὸ διακριτικὸν γνώρισμα τῶν μωρῶν ἀπὸ τῶν σωφρονούντων.

κ. Γ. Σ. Ἰωάννινα. Σᾶς εὐχαριστοῦμεν. Ταχυδρομικῶς σᾶς γράφομεν.

Digitized by Google

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΝ

9 Αὐγούστου 1890

	Ἀγορ. Δρ.	Ἀγορ. Λ.	Πωλ. Δρ.	Πωλ. Λ.
ΟΜΟΛΟΓΙΑΙ ΕΘΝΙΚΩΝ ΔΑΝΕΙΩΝ				
Τῶν 26,000,000 πρὸς 5 %	507	—	510	—
» 120,000,000 » 5 %	579	—	582	—
» 170,000,000 » 5 %	578	—	580	—
» 135,000,000 » 5 %	478	—	480	—
» 30,000,000 » 5 %	458	—	460	—
» 125,000,000 » 4 %	—	—	—	—
Κτηματ. ὁμολ. ἐθν. τραπέζης 60,000,000 μετὰ λαχείου	540	—	541	—
ΜΕΤΟΧΑΙ ΤΡΑΠΕΖΩΝ				
Ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος....	4570	—	4590	—
Γενικὴ Πιστωτικὴ Τράπεζα......	271	—	272	—
Τράπεζα Βιομηχαν. Πίστεως.....	93	—	93	25
Τράπεζα Ἠπειροθεσσαλίας.......	—	—	—	—
ΜΕΤΟΧΑΙ ΕΤΑΙΡΙΩΝ				
Μεταλλουργείων Λαυρίου........	168	—	169	—
Σιδηροδρ. Ἀθηνῶν - Πειραιῶς.....	430		431	—
Σιδηροδρ. Πύργου - Κατακώλου....	—	—	—	—
Σιδηροδρ. Πελοποννήσου........	194	—	195	—
Σιδηροδρ. Θεσσαλίας..........	133	—	134	—
Ἀνων. ἑταιρίας ὁ «Ἑρμῆς»......	70	—	75	—
Ἑλλην. Πυριτιδοποιείου........	75	—	80	—
Φωταερίου Ἀθηνῶν........	—	—	—	—
Δημοσ. καὶ δημοτ. ἔργων........	115	—	116	—
ΝΟΜΙΣΜΑΤΑ				
Εἰκοσάφραγκον...........	24	78	24	79
Λίρα ὀθωμανική.........	28	19	28	21
Λίρα ἀγγλική...........	30	98	30	99
ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΑ				
Τρίμηνον Ἀγγλίας...........	30	60	31	90
Τρίμηνον Γαλλίας...........	121	50	122	50
Ὄψεως Ἀγγλίας...........	31	—	31	25
Ὄψεως Γαλλίας...........	123	—	123	50

"LA NEW YORK,,

Η ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ

ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙ ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑ

ΙΔΡΥΘΕΙΣΑ ΤΩι 1845

ΕΓΓΥΗΤΙΚΟΝ ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ

ΟΛΟΚΛΗΡΟΝ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΜΕΝΟΝ ΤΗ 1 ΙΑΝΟΥΑΡ. 1885

ΦΡ 544,000,000 ΦΡ.

ΑΜΟΙΒΑΙΑ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΔΙ' ΩΡΙΣΜΕΝΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΤΡΩΝ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ

Οἱ ἀσφαλιζόμενοι εἶνε οἱ μόνοι ἰδιοκτῆται τοῦ ἐγγυητικοῦ κεφαλαίου καὶ τῶν κερδῶν.

ΠΡΟΙΚΟΔΟΤΗΣΕΙΣ ΤΕΚΝΩΝ

Ἐξασφάλισις κεφαλαίου ἢ ἐτησίου εἰσοδήματος μετὰ 10, 15 ἢ 20 ἔτη.

Γενικὸς ἀντιπρόσωπος ἐν Ἀθήναις

Δ. Γ. ΜΑΚΚΑΣ

Γραφεῖον παρὰ τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν.

ΠΑΙΓΝΙΑ ΚΑΙ ΖΗΤΗΜΑΤΑ

Γ'. ΤΡΙΜΗΝΙΑ 1890

(μετὰ λαχείου)

26. — **Αἴνιγμα.**

Ἐξ ἄλλων κόσμων ἔρχομαι· ἂν χάσω ἓν μου γράμμα
Γηΐνου ἔθνους κάτοικος θὰ γείνω ἐν τῷ ἅμα.

Ἀθῆναι — Ἀριθμὸς 18

27. — **Πρόβλημα**

Πατήρ τις εἶχεν 30 ἀγελάδας· ἐλάμβανε δὲ καθ' ἑβδομάδα ἐκ τῆς α' ἀγελάδος 1 ὀκὰν γάλακτος ἐκ τῆς β' 2 ὀκάδας, ἐκ τῆς γ' 3 ὀκάδας καὶ καθ' ἑξῆς. Ἀποθανὼν παρήγγειλεν εἰς τοὺς 5 υἱούς του νὰ διανεμηθῶσιν αὐτὰς εἰς τρόπον ὥστε ἕκαστος νὰ λαμβάνῃ ἴσον ποσὸν γάλακτος.

Κ)πολις — Θ. Κ. Χρυσόστομος

28. — **Γρῖφος.**

Λ ε ε ε ε Ε
ε ε ε ε

Ἀργοστόλιον — Ἠλ. Προκόπης

29 — **Κυβόλεξον.**

✢	✢	✢	✢	✢	Α
✢	✢	✢	✢	✢	Ν
✢	✢	✢	✢	✢	Α
✢	✢	✢	✢	✢	Σ
✢	✢	✢	✢	✢	Σ
Α	Ν	Α	Σ	Σ	Α

30. — **Σύνθεσις.**

1 Μέταλλον
2 Πτηνὸν
3 Θηρίον
4 Ἰχθὺς
5 Δένδρον
6 Ἔντομον

31. — **Ἀριθμητικὸν παίγνιον**

	στω		νι	
ρα	ρα	α	πο	εις
	ουχ		χοι	
χοι	θον	λυ	γα	νος
	η		ε	

Τὰς συλλαβὰς ἀντικατάστησον δι' ἀριθμῶν, οὕτως ὥστε τὸ ἄθροισμα ἑκάστης τῶν δύο ὁριζοντίων καὶ ἑκάστης τῶν δύο καθέτων στηλῶν νὰ εἶνε 39. Ἀναγινώσκων δὲ τὰς συλλαβὰς κατὰ τὴν ὑπὸ τῶν ἀριθμῶν ὁριζομένην τάξιν θὰ ἴδῃς ἀπόφθεγμα μεγάλου ἕλληνος ποιητοῦ.

Σῦρος — Ἀρχιμήδης

Σημ. Αἱ λύσεις δεχταὶ μόνον 1—31 8βρίου. Ἄλλως δὲν λαμβάνονται ὑπ' ὄψιν

ΝΕΑΡΑ ΚΥΡΙΑ κάτοχος τῆς **Γερμανικῆς**, τῆς **Γαλλικῆς** καὶ τῆς **Ἀγγλικῆς** γλώσσης ζητεῖ οἰκογένειαν ἐνταῦθα ἀποκατεστημένην, παρὰ τῇ ὁποίᾳ νὰ ἔχῃ κατοικίαν καὶ διατροφὴν παρέχουσα εἰς ἀντάλλαγμα δύο ὥρας καθ' ἑκάστην πρὸς διδασκαλίαν ἢ συνδιάλεξιν. Ἡ αὐτὴ Κυρία δίδει ἰδιαίτερα μαθήματα τῶν τριῶν τούτων γλωσσῶν. Ἀπευθυντέον εἰς τὸ γραφεῖον ἢ εἰς τὸ βιβλιοπωλεῖον τῆς Ἑστίας

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Π. ΤΡΙΓΓΕΤΑΣ

Δικηγόρος — Ὁδὸς Γερανίου 2

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1890 — 2268

Digitized by Google

Περίοδος δευτέρα

ΕΣΤΙΑ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΗ

ΕΝ ΤΩι ΕΣΩΤΕΡΙΚΩι

Συνδρομη Εξαμηνος Δρ 8
Συνδρομη Ετησια Δρ. 15

Τιμη Φυλλου Λεπ. 30

ΑΙ ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑΙ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΙΔΡΥΘΕΝ ΤΩι 1876
Βραβευθὲν ὑπὸ τοῦ ἐν Παρισίοις Συλλόγου πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν ἑλλ. σπουδῶν, ἀξιωθὲν ἀργυροῦ μεταλλίου ἐν τῇ ἐκθέσει τῆς Δ' Ὀλυμπιάδος; καὶ χαλκοῦ ἐν τῇ Παγκοσμίῳ Ἐκθέσει τοῦ 1889.

ΕΝ ΤΩ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩι

Συνδρομη Εξαμηνος Φρ. 10
Συνδρομη Ετησια Φρ. 20

Τιμη Φυλλου Λεπ 40

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

1890—Τόμος Β', ἀριθ. 33. | ΕΚΔΟΤΑΙ Ν. Γ. ΠΟΛΙΤΗΣ ΚΑΙ Γ. ΔΡΟΣΙΝΗΣ | Ἀθῆναι, 19 Αὐγούστου.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ: (Ἐν τῷ φύλλῳ): ΜΑΡΙΝΟΣ ΚΟΝΤΑΡΑΣ, διήγημα ὑπὸ Ἀρ. Ἐφταλιώτη. — ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΤΑΡΑΧΗ ΕΝ ΝΑΞΩ [1653] ὑπὸ Μ. Ι. Μαρκόπολι. — — Η ΑΥΓΕΡΗ, διήγημα ὑπὸ Ἀνδρέα Καρκαβίτσα. — ΠΕΡΙ ΤΗΝ ΓΗΝ: **Ὁ νόμος τοῦ Λύντς.** — ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ: **Ἀνάλεκτα, Χρονικά, Παντοῖα, Αἱ εἰκόνες, Ἐδῶ κ' ἐκεῖ, Τρεῖς γνῶμαι καθ' ἑβδομάδα, Ἓν παιγνίδιον κατὰ δεκαπενθήμερον.** — (Ἐν τῷ παραρτήματι:) ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ. — ΕΙΔΗΣΕΙΣ. — ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ. — ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ. — ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΡΓΑ. — ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ. — ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΝ. — ΠΑΙΓΝΙΑ ΚΑΙ ΖΗΤΗΜΑΤΑ.

ΕΙΚΟΝΕΣ: ΔΩΡΙΚΟΣ ΝΑΟΣ ΕΝ ΚΟΡΙΝΘΩ. (ἐκ φωτογραφίας Π. Μωραΐτου) — ΤΑ ΚΟΥΝΕΛΙΑ, εἰκὼν Μυνιέρου. — Ο ΤΑΝΤΑΛΟΣ. — ΤΡΙΑ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑ ΚΟΣΜΗΜΑΤΑ.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ

Ἐν Πειραιεῖ ἐγγὺς τῆς γεφύρας τοῦ σιδηροδρόμου ἐν οἰκίᾳ Ι Ζερβοῦ ὑπάρχει πρὸ ἱκανοῦ χρόνου ἐντετοιχισμένον ἐντὸς τῆς αὐλῆς ἄνω μέρος στήλης ἐπιτυμβίας μετὰ ὀρθοκεράμου ἄνω συνήθους σὺν τῷ γνωστῷ ἀνθεμίῳ, ὕψους 0,65, πλάτους 0,30, φέρουσα ἐπὶ τοῦ σώματος 4 στίχους τόδε τὸ δίστιχον ἐπίγραμμα.

Δηίλοχός με ἐτέκνωσε
Φιλουμένη ἐξανέφηνε.
Θρέψε Προκόννησος τοὔ-
νομα Μητρόβιος.

Τὰ γράμματα εἶνε κεχαραγμένα μεταξὺ γραμμῶν κεχαραγμένων ἔκπαλαι ὀξεῖ ὀργάνῳ· αἱ γραμμαὶ ὑπάρχουσι καὶ πρὸ τοῦ ἐπιγράμματος καὶ μετ' αὐτό. Ἐν τῷ πρώτῳ στίχῳ τὸ ε τῆς ἀντωνυμίας εἶνε πάντως κεχαραγμένον κατὰ παραδρομὴν τοῦ τεχνίτου, ἀντὶ μ' ἐτέκνωσε.

Παρὰ τὴν ὁδὸν τὴν ἄγουσαν εἰς Φάληρον κατὰ τὸ βόρειον μέρος τοῦ Πειραιῶς ἀννευρέθη καὶ νῦν κεῖται παρ' Ἀντωνίῳ Γριπαίῳ τὸ ἄνω μέρος στήλης ἐπιτυμβίας μετ' ἀετωματίου, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἀσπιδίσκιον, καὶ ἀκροκεράμων. Ἐπὶ τοῦ σώματος σώζεται τὸ ἄνω μέρος ἀψιδωτοῦ πλαισίου, ἐν τῷ ὁποίῳ ἀπομένει ἐκ τῆς ἀναγλύφου παραστάσεως τῆς στήλης κεφαλὴ γυναικὸς πρὸς τἀριστερὰ ἐστραμμένη. Ἄνωθεν τοῦ πλαισίου τούτου καὶ μεταξὺ δύο ῥοδάκων ἁπλῶν ἡ ἐπιγραφή:

Ἐπίκτησις Ἐργο-
χάρου
Μιλησία

Ἐν τῇ αὐλῇ τῆς οἰκίας. Ἀντ. Λιουδάκη κατὰ τὴν δυτικὴν κλιτὺν τοῦ λόφου τῆς Μουνιχίας κατάκειται σῶμα λουτροφόρου λίθου λευκοῦ, ὕψους 0,51 ἄνευ βάσεως καὶ λαιμοῦ· ἐπὶ ταύτης ἡ συνήθης παράστασις ἀνδρὸς γενειῶντος καθημένου πρὸς τὰ δεξιὰ ἐπὶ θρόνου μετ' ἀνακλίσεως καὶ ὑποποδίου, δεξιουμένου ἕτερον ἄνδρα πρὸ αὐτοῦ ὄρθιον· μεταξὺ τῶν δύο τούτων διαφαίνεται εἰς τὸ βάθος μορφὴ γυναικεία, ὑπὲρ δὲ τὴν ὅλην παράστασιν ἡ ἐπιγραφή.

Φίλυλλος Ἡγησικράτης.

Τὸ ὄνομα Φίλλυλος δὲν ὑπάρχει εἰς τὸ λεξικὸν τῶν κυρίων ὀνομάτων τοῦ Pape, μόνον δὲ Φιλύλλιος ἀναφέρεται ὄνομα Ἀθηναίου τινὸς κωμικοῦ τῆς ἀρχαίας κωμῳδίας.

Ἐν Πειραιεῖ τῇ 13ῃ Αὐγούστου 1800. **Ἰάκ. Χ. Δ·**

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Τὴν 30 Αὐγούστου ἡ ἐν Κερκύρᾳ Φιλαρμονικὴ ἑταιρία θὰ πανηγυρίσῃ τὴν πεντηκοστὴν ἐπέτειον τῆς συστάσεως αὐτῆς. Αἱ ἐπὶ τούτῳ ἑορταὶ θὰ ἔχωσι μὲν κατ' ἐξοχὴν μουσικὸν χαρακτῆρα, θὰ συμμετάσχῃ δὲ καὶ ὅλη ἡ νῆσος εἰς αὐτάς, τιμῶσα τὴν τελεσφόρον καὶ κοινωφελῆ ἐργασίαν τοῦ ἀρίστου τούτου ἱδρύματος.

— Ἀπεφασίσθη ἡ ἀνέγερσις οἰκοδομῆς Ἰταλικῆς ἀρχαιολογικῆς σχολῆς ἐπὶ οἰκοπέδου παρὰ τὸ ἐνταῦθα Στρατιωτικὸν νοσοκομεῖον, δωρηθέντος τῇ ἰταλικῇ κυβερνήσει ὑπὸ γειτόνων κτηματιῶν. Ὁ πρεσβευτὴς τῆς Ἰταλίας κ. Φεδοττιάνη διὰ μηχανικῶν ἑλλήνων προέβη εἰς τὴν καταμέτρησιν καὶ τὸν καταρτισμὸν τοῦ σχεδίου τοῦ οἰκοπέδου, τὸ ὁποῖον θ' ἀποστείλῃ εἰς τὴν Ῥώμην, ἵνα οἱ Ἰταλοὶ μηχανικοὶ ἔχοντες τοῦτο πρὸ ὀφθαλμῶν καταρτίσωσι τὸ σχέδιον τοῦ κτιρίου τῆς ἀρχαιολογικῆς ταύτης σχολῆς.

— Ὁ ἐν Μασσαλίᾳ κ. Στ. Ζαφειρόπουλος παρήγγειλεν εἰς τὸν ἐνταῦθα Σύλλογον πρὸς διάδοσιν τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων νὰ πέμψῃ εἰς τὸν ἐν Θεσσαλονίκῃ σύλλογον 50 ἀντίτυπα τοῦ δαπάναις αὐτοῦ ἐκδοθέντος Πίνακος τῶν ἑλληνικῶν χωρῶν, ὅπως διανεμηθῶσιν εἰς ἄπορα ἑλληνικὰ σχολεῖα τῆς Μακεδονίας.

— Προσβληθεὶς ὑπὸ κακοήθους πυρετοῦ ἀπέθανε τὴν παρελθοῦσαν Δευτέραν ὁ Μιχαὴλ Ἀντωνόπουλος, Γενικὸς γραμματεὺς τοῦ ὑπουργείου τῶν ἐξωτερικῶν χρηματίσας ὑπουργὸς τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως ἐν τῷ ὑπουργείῳ τοῦ Ἐπαμ. Δεληγεώργη.

— Ἐπερατώθησαν αἱ ἐξετάσεις τοῦ ἐν Κερκύρᾳ προπαρασκευαστικοῦ σχολείου τῶν ἐφέδρων ἀξιωματικῶν, ὧν ὁ ἀριθμὸς ἀνῆλθε κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο εἰς 129. Τούτων οἱ μὲν 24 κατετάχθησαν εἰς τὸ πυροβολικὸν οἱ λοιποὶ 105 εἰς τὸ πεζικόν. Ἐκ τῶν νέων ἐφέδρων ἀξιωματικῶν, 73 εἶνε φοιτηταὶ τελειόφοιτοι καὶ διδάκτορες τῆς νομικῆς, 7 τῆς ἰατρικῆς, 11 τῆς φιλολογίας, 17 τοῦ φυσικοῦ καὶ μαθηματικοῦ τμήματος τῆς φιλοσοφικῆς σχολῆς, 9 τοῦ φαρμακευτικοῦ σχολείου, 9 τελειόφοιτοι τοῦ γυμνασίου καὶ 3 μαθηταὶ ἐμπορικῶν σχολῶν.

ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ

11 Αὐγούστου. Οἱ ἐκ τῆς Στρατιωτικῆς σχολῆς τῶν Εὐελπίδων ἀπολυθέντες κατετάχθησαν εἰς τὸν στρατὸν ὡς ἀνθυπολοχαγοί, τοῦ μὲν πυροβολικοῦ 14, τοῦ δὲ

Digitized by Google

μηχανικοῦ 7.—Διὰ Β. Διατάγματος μετὰ γνωμοδότησιν τοῦ Ἰατροσυνεδρίου, ἐπεβλήθη ἑνδεκαήμερος ἐπιχόλερος κάθαρσις ἐν τῷ λοιμοκαθαρτηρίῳ Δήλου εἰς τὰ πλοῖα, τὰ προερχόμενα ἐκ τῶν ἀραβικῶν ἀκτῶν τῆς Ἐρυθρᾶς, ἅτινα οὐδεμίαν ἐτέλεσαν κάθαρσιν ἐν τῇ Ἐρυθρᾷ, καὶ πενθήμερον ἐπιτηρητικὴν εἰς τὰ ἐκ τῶν αὐτῶν λιμένων προερχόμενα, ὅσα ἐτέλεσαν δεκαήμερον κάθαρσιν ἔν τινι λοιμοκαθαρτηρίῳ τῆς Ἐρυθρᾶς καὶ διῆλθον τὴν διώρυγα τοῦ Σουὲζ ὑπὸ κάθαρσιν.

12 Αὐγούστου. Κατέπλευσεν εἰς Φάληρον ἡ ὑπὸ τὸν Ναύαρχον Ἔκκερ μοῖρα τοῦ ἀγγλικοῦ στόλου, ἀποτελουμένη ἐκ πέντε θωρηκτῶν σκαφῶν.—Κατεσβέσθη ἡ πυρκαϊὰ ἥτις ἐπὶ ἡμέρας ἐλυμαίνετο τὰ παρὰ τὴν Βάρην ἐν τῷ Ὑμηττῷ, τὸν Διόνυσον, καὶ ἐν Πεντέλῃ δάση, μεγάλας ἐπενεγκοῦσα καταστροφάς.

13 Αὐγούστου. Ἡ αὐτοκράτειρα Φρειδερίκου μετὰ τῶν θυγατέρων της κατῆλθεν ἐκ Τατοΐου εἰς Φάληρον, ὅπου παρετέθη αὐτῇ πρόγευμα ἐπὶ τῆς ἀγγλικῆς ναυαρχίδος.—Ὁ βασιλόπαις Γεώργιος ἀνέλαβε τὴν διεύθυνσιν τῆς κινητῆς ἀμύνης.

14 Αὐγούστου. Κατέπλευσαν εἰς Κέρκυραν μοῖρα τοῦ ἰταλικοῦ στόλου, ἀποτελουμένη ἐκ τεσσάρων ἀτμοδρομώνων.—Ἐν γενικῇ συνελεύσει τῶν μετόχων τῆς Ἐθνικῆς τραπέζης τῆς Ἑλλάδος ἐξελέχθη ὑποδιοικητὴς αὐτῆς εἰς ἀντικατάστασιν τοῦ κ. Π Καλλιγᾶ ἐκλεχθέντος διοικητοῦ, ὁ κ. Π. Συμιριώτης.—Ἡ διεύθυνσις τοῦ Ναυστάθμου ἔλαβε διαταγὴν περὶ ἐξοπλισμοῦ τοῦ θωρηκτοῦ «Βασιλέως Γεωργίου.»

15 Αὐγούστου Ἀπελθόντος εἰς περιοδείαν τοῦ ὑπουργοῦ τῆς δικαιοσύνης κ. Δ. Βουλπιώτου ἡ διεύθυνσις τοῦ ὑπουργείου ἀνετέθη προσωρινῶς εἰς τὸν ὑπουργὸν τῶν ἐξωτερικῶν κ. Στ. Δραγούμην.—Περὶ τοὺς ὀκτακισχιλίους προσκυνητὰς προσῆλθον εἰς τὴν ἐν Τήνῳ πανήγυριν.

16 Αὐγούστου. Ἡ αὐτοκράτειρα Φρειδερίκου μετὰ τῶν θυγατέρων καὶ ἀκολουθίας αὐτῆς ἀπῆλθεν εἰς Ἀγγλίαν, ἐπιβᾶσα ἐν Κορίνθῳ τῆς «Ἐκπλήξεως.»

17 Αὐγούστου. Ὁ Βασιλεὺς μετὰ τοῦ βασιλόπαιδος Νικολάου ἀπῆλθεν εἰς Κοπενάγην ὁπόθεν θὰ ἐπανέλθῃ μετὰ ἕνα μῆνα περίπου, διερχόμενος διὰ Παρισίων, Βερολίνου καὶ Βιέννης.

ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ

Δύο λέξεις περὶ τοῦ πῶς γράφονται τὰ τῶν ἀνασκαφῶν ἐν Ἀρχαιολογικῷ Δελτίῳ ὑπὸ Δημητρίου Φιλίου. Ἐν Ἀθήναις ἐκ τοῦ τυπογραφείου Ἀδελφῶν Περρῆ. 1890. 12ον σ. 13 [Ἐν τῷ φυλλαδίῳ τούτῳ ὁ γνωστὸς ἀρχαιολόγος κ. Δ. Φίλιος μετ' εὐλόγου αὐστηρότητος ἐλέγχει τὰ ἐν τῷ Ἀρχαιολογικῷ Δελτίῳ ὑπὸ τῆς Γενικῆς ἐφορείας τῶν ἀρχαιοτήτων δημοσιευόμενα περὶ τῶν ἐν Ἑλλάδι ἀρχαιολογικῶν ἐργασιῶν, ὡς ἐστερημένα τῆς δεούσης ἐπιστημονικῆς ἀκριβείας καὶ εἰλικρινείας. Ἀφορμὴν δὲ λαμβάνει ὁ κ. Φίλιος ἐκ τῆς ἐκθέσεως περὶ τῆς ἀνασκαφῆς τοῦ ἐν Μαραθῶνι τύμβου. Ἡ ἔκθεσις αὐτή, ἐν ᾗ οὐδὲ κἂν μνημονεύονται αἱ περὶ τοῦ τύμβου μαρτυρίαι τῶν ἀρχαίων καὶ αἱ γνῶμαι τῶν περὶ αὐτοῦ γραψάντων ἀρχαιολόγων, ἀναφέρει ὅτι τὴν ἀνάγκην τῆς ἀνασκαφῆς κατενόησεν ἡ Γενικὴ ἐφορεία τῶν ἀρχαιοτήτων, πεισθεῖσα ὅτι ἡ ὑπὸ τοῦ Δρος Σλῖμανν γενομένη ἄλλοτε ἀνασκαφικὴ ἔρευνα δὲν ἠδύνατο νὰ θεωρηθῇ πλέον ἐπαρκὴς μετὰ τὰ λαμπρὰ ἰδίως ἀποτελέσματα τῶν ἀπὸ τοῦ παρελθόντος ἔτους ἀνασκαφέντων τύμβων ἐν Βαλανιδέζα, Βουρβᾶ καὶ Πετρίζα. Ἀλλὰ τὴν ἀνεπάρκειαν τῆς ἐρεύνης τοῦ Σλῖμανν κατέδειξε πρῶτος ὁ κ. Δ. Φίλιος, ἀποσταλεὶς ὡς ἐπόπτης τῆς ἀνασκαφῆς, ἐν ἰδιαιτέρᾳ διατριβῇ δημοσιευθείσῃ τῷ 1884, πρῶτος δὲ προέτεινεν ἐπίσης εἰς τὴν Ἀρχαιολογικὴν ἑταιρίαν νὰ ψηφίσῃ δαπάνην πρὸς νέαν ἔρευναν τῷ 1887, ἣν ἐνέκρινε μὲν τὸ συμβούλιον, ἀλλὰ δὲν ἠδυνήθη νὰ προβῇ εἰς τὸ ἔργον ἕνεκά τινων κωλυμάτων. Ἄξια δ' ἰδιαιτέρας σημειώσεως εἶνε καὶ ὅσα γράφει ὁ κ. Φίλιος, κατακρίνων τὴν διακοπὴν τῆς ἀνασκαφῆς «ἕνεκα τοῦ πολλοῦ καύσωνος καὶ τοῦ ἀκαταλλήλου τῆς ὥρας τοῦ ἔτους.» Κατὰ τὴν γνώμην τοῦ κ. Φιλίου «μόνον ἐν ὥρᾳ θέρους καὶ μάλιστα κατὰ τὸ παρὸν τὸ οὕτως αὐχμηρὸν θὰ ἠδύνατο ὡς κάλλιστα νὰ συντελεσθῇ τὸ ἔργον, ἅπαξ δὲ γενομένης ἀρχῆς ἔπρεπε καὶ νὰ ἐξευρεθῇ τρόπος ν' ἀχθῇ εἰς πέρας. Κατὰ τὸ προσεχὲς φθινόπωρον, καὶ μάλιστα ἂν τύχῃ νὰ ἦναι βροχερόν, οὐ μόνον δυσχερεστάτη, ἂν μὴ καὶ ἀδύνατος, καὶ συνάμα καὶ εἰς τοὺς σκαφεῖς, ὡς πρὸς τὸ ἑλῶδες μίασμα, οὐχ ἧττον ἐπικίνδυνος θὰ ἦνε πᾶσα ἐκεῖ ἀνασκαφικὴ ἔρευνα, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ὁ τύμβος ἀνοικτὸς μένων δύναται νὰ πάθῃ τοιαύτας ὑπὸ τῶν ὑετῶν βλάβας, ὥστε καὶ αὐτὰ τὰ ἐπιστημονικὰ πορίσματα, ὅσα τυχὸν ἔμελλεν ἔτι νὰ φέρῃ εἰς φῶς ἡ περαιτέρω τοῦ τύμβου ἔρευνα, νὰ παραβλαφθῶσι.»]

Deux versions du Pentateuque faites à Constantinople au seizième siècle par *Lazare Belleli* Paris, à la librairie A. Durlacher, 1890. 8ον σ. 16 [Ὁ συγγραφεὺς ἐξετάζει διὰ βραχέων δύο μεταφράσεις τῆς Πεντατεύχου, μίαν νεοελληνικὴν καὶ ἑτέραν ἱσπανικήν, ἀμφοτέρας συνεκδοθείσας δι' ἑβραϊκῶν χαρακτήρων ἐν Κωνσταντινουπόλει τῷ 1547 παρὰ τῷ τυπογράφῳ Ἐλιέζερ Βεχὰρ Γερσὼν Σονσῖνο ὁμοῦ μὲ τὸ ἑβραϊκὸν κείμενον, τὸ Ταργοὺμ τοῦ Ὀγκέλου καὶ τὴν ἑρμηνείαν τοῦ Ῥασί. Ἡ ἔκδοσις αὕτη ἦτο γνωστὴ ἡμῖν ἐκ τῆς ἐν τῇ Bibliographie néohellénique τοῦ Legrand περιγραφῆς καὶ ἐκ τῶν περὶ αὐτῆς γραφέντων ὑπὸ διαφόρων ἑβραϊστῶν. Ἀλλ' ἡ διατριβὴ τοῦ κ. Belleli οὐδαμῶς ἀμοιρεῖ ἕνεκα τούτου ἐνδιαφέροντος, διὰ τοὺς Ἕλληνας ἰδίως, διότι ἀνακινοῦνται ἐν αὐτῇ μετὰ πολλῆς κριτικῆς ἀγχινοίας ζητήματα σχέσιν ἔχοντα πρὸς τὴν νεοελληνικὴν φιλολογίαν καὶ γλῶσσαν. Ἡ νεοελληνικὴ μετάφρασις κατὰ τὴν πιθανωτάτην γνώμην τοῦ συγγραφέως ἐγένετο ἐν Κωνσταντινουπόλει, οὐχὶ μακρὸν χρόνον πρὸ τῆς ἐκδόσεως καὶ ὑπὸ Ἑλληνοφώνου Ἰσραηλίτου ἀνήκοντος εἰς τὸ δόγμα τῶν Ῥαββανιτῶν, ὧν δισχίλιοι περίπου ᾤκουν ἐν Κωνσταντινουπόλει κατὰ τὸν ΙΒ' αἰῶνα, ὅτε διῆλθεν ἐκεῖθεν ὁ Βενιαμεὶν Τουδέλας. Ἴσως δ' ὁ ἀνώνυμος μεταφραστὴς εἶναι ὁ Μωϋσῆς υἱὸς Ἡλιοὺ Φοβιὰν ἢ Ποβιάν, οὗ τὸ ὄνομα φέρει νεοελληνικὴ μετάφρασις τοῦ βιβλίου τοῦ Ἰὼβ ἐκδοθεῖσα ἐπίσης ἐν Κωνσταντινουπόλει τῷ 1576. Ὁ μεταφραστὴς δὲν εἶχεν ὑπ' ὄψιν τὴν μετάφρασιν τῶν ἑβδομήκοντα, ἀλλ' ἐπίσης ἠγνόει καὶ πάντα τὰ ἐν τῇ Δυτικῇ Εὐρώπῃ φιλοπονηθέντα ἑρμηνευτικὰ συγγράμματα τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης ὑπὸ Ῥαββίνων ἀπὸ τοῦ Θ' μέχρι τοῦ ΙΕ' αἰῶνος· ἕνεκα δὲ τῆς ἀγνοίας ταύτης ἡ μετάφρασις αὐτοῦ παρέχει σαφῆ ἰδέαν τῆς καταστάσεως τῶν ἰουδαϊκῶν σχολῶν ἐν τῇ Ἀνατολῇ κατὰ τὸν ΙΕ' αἰῶνα. Μόνον βοήθημα ἔχει τὸ Ταργοὺμ τοῦ Ὀγκέλου, εἶναι δ' ἡ μετάφρασις δουλικὴ κατὰ λέξιν, ἐπὶ βλάβῃ πολλάκις τοῦ νοήματος, ἡ δὲ γλῶσσα αὐτῆς εἶναι ἡ λαλουμένη ἑλληνική, ἧς ὅμως οἱ γραμματικοὶ κανόνες στρεβλοῦνται ἐνίοτε χάριν τῆς πιστῆς ἀποδόσεως τῶν λέξεων καὶ τῶν φράσεων τοῦ κειμένου. Ἡ μεταγραφὴ δι' ἑλληνικῶν χαρακτήρων ὁλοκλήρου τῆς μεταφράσεως, ἧς ὀλίγιστα κεφάλαια μόνον ἐμελέτησεν ὁ κ. Belleli, θὰ συνετέλει ἴσως εἰς τὸ νὰ παράσχῃ ἡμῖν εὐκρινῆ ἰδέαν τῆς χρήσεως τῆς ἑλληνικῆς παρὰ τοῖς ἑλληνοφώνοις Ἰσραηλίταις τῆς Ἀνατολῆς, ἀλλ' ὀλίγη καὶ ἀσήμαντος θὰ ἦτο ἡ ἐκ ταύτης ὠφέλεια πρὸς ἀκριβῆ γνῶσιν τῆς καταστάσεως τῆς γλώσσης κατὰ τὸν 15 αἰῶνα. Διότι εὐτυχῶς ἔχομεν ἀφθονώτατα καὶ ἀσφαλέστατα κείμενα τῆς κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους λαλουμένης ἑλληνικῆς, ἐν ᾧ ἡ μετάφρασις τῆς Πεντατεύχου εἰς πολλὴν θὰ ἐνέβαλλε τοὺς γλωσσολόγους ἀμηχανίαν, ἕνεκα τῆς χρήσεως τύπων ἀμφιβόλων ἢ καὶ ἀνυπάρκτων. Οὕτω π. χ. ἀντὶ τοῦ τσ γίνεται χρῆσις σχεδὸν πάντοτε τοῦ σ, οἷον ἔσι (ἔτσι), ἔχασαν (ἔκατσαν)· ἄπατα εὕρηται ἀντὶ τοῦ ἀκόμη, ἐπίσης· ὁ μέλλων ἐκφέρεται δι' ἀορίστου τῆς ὑποτακτικῆς μετὰ τοῦ νά, οἷον νὰ διῇ, νὰ κρίνῃ ἀντὶ θὰ ἰδῇ κλπ. Ὅταν δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἐξακριβωθῇ ἂν ταῦτα εἶναι γνήσια δημοτικά, ἢ ἰδιωτισμοὶ ἑλληνοεβραϊκοὶ ἢ αὐθαίρετα τοῦ μεταφραστοῦ κατασκευάσματα, οἱαδήποτε ἔρευνα τῆς γλώσσης τῆς μεταφράσεως καθ' ἄκαρπος καὶ ἄσκοπος ἐλέγχεται. Π.]

Zum 24 Juni 1890 begrüssen Reinhold Köhler vier Grazer Freunde. — 4ον σ. 7. [Ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς ἐπετείου ἑορτῆς τοῦ πολυμαθεστάτου λαογράφου Reinhold Köhler τέσσαρες τῶν ἐν Γρὰτς τῆς Στυρίας φίλων αὐτοῦ δημοσιεύουσι τὸ ἀνὰ χεῖρας ὀλιγοσέλιδον φυλλάδιον, περιέχον ὡς εἰκὸς λαογραφικὰς συμβολάς. Πρῶτος ὁ γνωστὸς τοῖς Ἕλλησι καθηγητὴς Γουστάβος Μάυερ προσκομίζει ἀν-

Digitized by Google

ἔκδοτον ἀλβανικὸν σατυρικὸν ᾆσμα, ἀναγόμενον εἰς τὸν κύκλον τῶν κοινῶν πᾶσι σχεδὸν τοῖς εὐρωπαϊκοῖς λαοῖς δημωδῶν ᾀσμάτων περὶ διαθήκης τοῦ ὄνου. Ὅμοιον βασκικὸν ᾆσμα δημοσιεύει περαιτέρω ὁ Hugo Schuchardt καὶ προσέτι ἀνέκδοτον ἐπιστολὴν τοῦ J. Grimm πρὸς τὸν Schelling. Ὁ δ' Anton E. Schönbach ἀποσπάσματα ἐκ δύο γερμανικῶν χειρογράφων τοῦ ΙΔ' καὶ τοῦ ΙΕ' αἰῶνος περὶ δημωδῶν δοξασιῶν. Τέλος δ' ὁ B. Seuffert τὴν «Ἱκεσίαν τῶν Χαρίτων» ἀνέκδοτον μῦθον τοῦ Herder.]

Λεξικὸν ἐγκυκλοπαιδικὸν ἐπιμελείᾳ Ν. Γ. Πολίτου ἐκδιδόμενον ὑπὸ Μπὰρ καὶ Χίρστ. Ἐξεδόθη τὸ 37 φυλλάδιον, ἐν ᾧ περιέχονται πλεῖστα ἐνδιαφέροντα ἄρθρα, οἷα τὰ περὶ Ἀράτου, Ἀργεντίνης Ὁμοσπονδίας, Ἀργολίδος καὶ Κορινθίας, Ἀργοναυτῶν Ἄργους. Συνοδεύεται δὲ τὸ τεῦχος ὑπὸ ὡραίου πίνακος παριστῶντος τὰ Ἀραχνώδη. Εἰς νέους συνδρομητὰς παρέχονται εὐκολίαι πρὸς ἀπόκτησιν τῶν ἤδη ἐκδοθέντων 37 τευχῶν ὧν ἕκαστον τιμᾶται λεπ. 90.

ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΡΓΑ

Ἡ ἑταιρία τῆς κατασκευῆς τοῦ σιδηροδρόμου Μύλων Καλαμῶν ὑπέβαλεν εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν αἴτησιν περὶ διορισμοῦ ἐπιτροπῆς μηχανικῶν πρὸς παραλαβὴν τοῦ ἀπὸ Μήλων εἰς Ἀχλαδόκαμπον τμήματος τοῦ σιδηροδρόμου τούτου.

— Τὸ ὑπουργεῖον τῶν ἐσωτερικῶν ἐνέκρινε τὰ ὑπὸ τῆς αὐτῆς ἑταιρίας ὑποβληθέντα κτηματολογικὰ διαγράμματα τῆς ἀπὸ Καλαμῶν μέχρι Νησίου προεκτάσεως τῆς γραμμῆς. Ὡσαύτως ἐνεκρίθησαν αἱ κτηματολογικαὶ ἐκτιμήσεις μέχρι Λεονταρίου, ὑπολείπονται δὲ μόνον αἱ ἐκτιμήσεις 35—40 ἔτι χιλιομέτρων μόνον, ὅπως παραχωρηθῇ ὁλόκληρος ἡ ἀπὸ Μήλων εἰς Καλάμας γραμμὴ εἰς τὴν ἑταιρίαν τῆς κατασκευῆς.

— Τὸ ἐν Πειραιεῖ ναυπηγεῖον τῶν κ. Τζὼν καὶ Σας ἀνέλαβε τὴν ναυπήγησιν δύο συγχρόνως ἀτμοπλοίων· ἑνὸς ὁλοσιδήρου, κατὰ παραγγελίαν τῶν κκ. Μωράκη καὶ Σας, μήκους 140 ποδῶν, ὕψους 13, πλάτ. 11, προωρισμένου δι' ἐσωτερικοὺς πλοῦς· καὶ ἑτέρου ξυλίνου, παραγγελθέντος ὑπό τινων Κεφαλλήνων, μήκους 85 ποδῶν, καὶ ἀναλόγου ὕψους καὶ πλάτους, μέλλοντος δὲ νὰ χρησιμεύσῃ ὡς ῥυμουλκοῦ.

— Τὴν παρελθοῦσαν δευτέραν ἐγένετο ἡ δοκιμασία τῆς νέας δι' ὑδραυλικοῦ κονιάματος ὁδοστρωσίας τοῦ κ. Φάμπρ ἐν τῷ πρὸ τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης τμήματι τῆς ὁδοῦ Αἰόλου, διελθόντος ἑνὸς ὁδοστρωτῆρος ὁλοταχῶς καὶ εἶτα μιᾶς πεδινῆς πυροβολαρχίας. Ἐβεβαιώθη δ' ἐκ τῆς δοκιμασίας ἡ ἀντοχὴ τοῦ συστήματος τούτου τῆς ὁδοστρωσίας.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Δρύοπι ἐνταῦθα. Ἐλήφθη, εὐχαριστοῦμεν. Προσεχῶς θὰ δημοσιευθῇ· παρακαλοῦμεν ὅμως ὑμᾶς νὰ μᾶς ἀποστείλετε τὸ πρωτότυπον, διότι πιθανῶς παρεισέφρησάν τινα λάθη, ὡς ἐν τῇ φράσει «κατέχουσιν ἔδαφος 30 ἕως 40 μέτρων»· μὴ πρόκειται περὶ ἄλλου μέτρου ἐπιφανείας;

κ. Κ. Ε. Ἰωάννινα. Ἅμα τῇ παραλαβῇ τῆς πρώτης ἐπιστολῆς σας σᾶς ἐγράψαμεν, συναποστείλαντες καὶ τὰ φυλλάδια. Ἀποροῦμεν διότι δὲν τὰ ἐλάβετε ἐγκαίρως.

κκ. Μ. Ρ. Πάτρας. — Γ. Ρ. Χίον. — Σ. Κ. Κωνσταντινούπολιν. — Κ. Δ. Κ. Λεχαινά. — Α. Ἀχ. Κάϊρον. — Π. Ι. Α. Βομβάην. — Σ. Β. Κέρκυραν. — Α. Δ. Κ. Ἀργοστόλιον. — Ν. Α. Ὀδησσόν. Τὰ ζητηθέντα ἀπεστάλησαν ὑμῖν.

κ. Ν. Γ. Κωνσταντινούπουλιν. Ἐλήφθησαν, σᾶς εὐχαριστοῦμεν. Ταχυδρομικῶς θὰ σᾶς γράψωμεν. Τὰ πρὸς ὑμᾶς φύλλα στέλλονται τακτικῶς ὁμοῦ μετὰ τῶν ἄλλων συνδρομητῶν, δὲν δυνάμεθα δὲ νὰ ἐννοήσωμεν πῶς τὰ λαμβάνετε ἀργότερα.

Μὴ δημοσιογράφῳ. Πολὺ προτιμότερον δι' ἡμᾶς, ἂν μὴ καὶ διὰ τοὺς ἄλλους, νὰ μείνητε ὅτι εἴσθε. Ἂν ὅμως ἐπιμένετε ζητοῦντες ὁδηγίας καὶ συμβουλὰς ἀρκεῖ μία μόνη· ὅτι ἡ καταλληλοτέρα μέθοδος διὰ νὰ μάθῃ κανεὶς νὰ κολυμβᾷ εἶνε νὰ πέσῃ εἰς τὴν θάλασσαν. Δοκιμάσατε καὶ σεῖς καὶ ἢ θὰ μάθετε ἢ θὰ πνιγῆτε.

κ. Α. Κ. Π. Πετρούπολιν. Τὸ ἔργον γινώσκομεν, εἶνε καὶ κάλλιστον καὶ ὠφελιμώτατον, ἀλλ' εἰς μόνους τοὺς εἰδικῶς ἀσχολουμένους περὶ τὰς τοιαύτας μελέτας, ὧν ὁ ἀριθμὸς δὲν εἶνε βεβαίως μέγας· ἕνεκα δὲ τούτου καὶ ἕνεκα τῆς μεγάλης αὐτοῦ ἐκτάσεως εἶνε λως δ̓ακατάλληλον διὰ τὴν Ἑστίαν.

κ. Α. Κ. Ν. Δικελί. Ἐλήφθησαν καὶ ἐπιστώθητε μὲ τὸ ἀντίτιμον.

κ. Α. Δ. Ἀδριανούπολιν. Ἐστάλησαν τὰ ζητηθέντα πλὴν ἀριθ. 305 μήπω ἐκδοθέντος.

Πανοσ. ἀρχ. κ. Σ. Ταϊγάνιον. Τὰ ζητηθέντα ἀπεστάλησαν ὑμῖν.

κ. Ι. Ρ. Μεσολόγγιον. Ἀπεστάλησαν ὑμῖν τὰ ζητηθέντα φύλλα τῆς Ἑστίας· τὸ ἀντίτιμον τῶν τοῦ 1888 καὶ 1889 εἶνε δρ. 1,20.

κ. Χ. Ζ. Θεσσαλονίκην. Ἐστάλη τὸ ζητηθέν. Ὡς πρὸς τὰς λύσεις τῶν παιγνίων παρακαλεῖσθε ν' ἀναγνώσητε τὴν ἐν πολλοῖς φυλλαδίοις ἐν τῇ 4ῃ σελίδι τοῦ παραρτήματος τῆς Ἑστίας δημοσιευθεῖσαν δήλωσιν. Πάντες οἱ ἀποστείλαντες λύσεις ἐν τῇ τεταγμένῃ προθεσμίᾳ ἔχουσι τὰ αὐτὰ δικαιώματα.

κ. Α. Σ. Μ. Τρίπολιν. Ἐλήφθη ἡ συνδρομή σας.

Rosenkranz, Ζάκυνθον. Δυστυχῶς ἕνεκα τῆς ἐλλείψεως χρόνου ἀδυνατοῦμεν νὰ ἐκπληρώσωμεν τὴν παράκλησίν σας. Ἀρκεῖ ἡμῖν ἡ ἀνάγνωσις τῶν πρὸς δημοσίευσιν εἰς τὴν Ἑστίαν στελλομένων! Τὸ χειρόγραφον εἶνε εἰς τὴν διάθεσίν σας, καθὼς καὶ τὸ συναποσταλὲν γραμματόσημον.

κ. Σ. Μ. Λεόβαν. Ἐλήφθη σημείωσις· σᾶς εὐχαριστοῦμεν.

κ. Ι. Τ. Καβάλλαν. Ἐλήφθησαν σᾶς εὐχαριστοῦμεν. Αἱ ἱστορικαὶ πραγματεῖαι τιμῶνται φρ. 1,20, ὁ δὲ Δος τόμος τοῦ Ἐγκ. Λεξικοῦ δεμένος διὰ τοὺς συνδρομητὰς τῆς Ἑστίας φρ. 25. Περικαλύμματα Ἑστίας δὲν ἐλάβομεν ἀκόμη.

κ. Μ. Α. Ο. Ἐνταῦθα. Λογοπαίγνιον βεβιασμένον.

κ. Χ. Δ. Α. Πάτρας. Τὸ ζητηθὲν ἀπεστάλη.

ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ

ΠΕΤΡΟΥ Γ ΖΕΡΒΑΤΗ ἢ ΠΕΡΡΑΚΗ

[Ἐν τῇ ἑλληνικῇ ὁδῷ ἐντὸς τῆς αὐλῆς τῆς οἰκίας Π. Χ. Ῥοδοχανάκη, ἀριθ. 47].

Οἱ ἐν Ῥωσσίᾳ ὁμογενεῖς δύνανται ν' ἀπευθύνωνται πρὸς τὸ βιβλιοπωλεῖον τοῦτο διὰ τὴν προμήθειαν οἱουδήποτε ἑλληνικοῦ βιβλίου ἢ τὴν ἐγγραφὴν συνδρομῆς εἰς οἱανδήποτε ἑλληνικὴν ἐφημερίδα καὶ περιοδικόν.

Τὸ βιβλιοπωλεῖον τοῦτο ἔχει τὴν ἐντολὴν νὰ ἐγγράφῃ συνδρομητὰς εἰς τὴν Ἑστίαν καὶ εἰς τὴν Βιβλιοθήκην τῆς Ἑστίας, νἀποδέχεται δέ, ἐκδίδον ἰδίαν ἀπόδειξιν προσωρινὴν ἡμετέρας συνδρομάς, ἀποστελλομένας ἐξ οἱουδήποτε μέρους τῆς Ῥωσσίας.

ΕΘΝΙΚΗ ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

Εὐχαριστοῦντες πάντας ἐκείνους ὅσοι μετὰ προθυμίας πολλῆς ἀπέστειλαν ἤδη φωτογραφικὰς εἰκόνας ἀξιολόγους, αἵτινες παρασκευαζόμεναι νῦν ἐν Γερμανίᾳ θὰ δημοσιευθῶσι προσεχῶς ἐν πυκνῇ σειρᾷ, ἐπαναλαμβάνομεν τὴν πρὸς τοὺς ἁπανταχοῦ συνδρομητὰς καὶ φίλους τῆς Ἑστίας παράκλησιν, ἵνα οἱ ἔχοντες εἰκόνας καταλλήλους πρὸς δημοσίευσιν ἢ δυνάμενοι νὰ παραγάγωσιν ἰδίας τοιαύτας διὰ τῆς τόσον γενικευθείσης ἤδη χρήσεως τῶν φωτογραφικῶν μηχανῶν ἀποστείλωσιν ἀντίτυπα πρὸς ἡμᾶς.

Αἱ ἀποστελλόμεναι φωτογραφίαι ἀνάγκη συνοδεύωνται ὑπὸ σημειώσεως μακρᾶς ἢ συντόμου ἐπεξηγούσης σαφῶς τὰ εἰκονιζόμενα. Ἐκ τούτων ὅσαι κρίνονται ἄξιαι δημοσιεύσεως θ' ἀποστέλλωνται πρὸς περαιτέρω ἐπεξεργασίαν εἰς καλλιτεχνικὸν ἐργαστήριον ἐν Γερμανίᾳ, μεθ' οὗ ἡ διεύθυνσις τῆς Ἑστίας συνῆψεν ἰδίαν ἐπὶ τούτῳ σύμβασιν. Δημοσιευόμεναι δὲ θὰ φέρωσι τὸ ὄνομα τοῦ φωτογραφήσαντος ἢ καὶ τοῦ ἐπιστείλαντος αὐτάς.

Digitized by Google

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΝ

16 Αὐγούστου 1890

	Ἀγορ. Δρ.	Λ.	Πωλ. Δρ.	Λ.
ΟΜΟΛΟΓΙΑΙ ΕΘΝΙΚΩΝ ΔΑΝΕΙΩΝ				
Τῶν 26,000,000 πρὸς 5 %	507	—	508	—
» 120,000,000 » 5 %	578	—	580	—
» 170,000,000 » 5 %	575	—	580	—
» 135,000,000 » 5 %	475	—	480	—
» 30,000,000 » 5 %	458	—	460	—
» 125,000,000 » 4 %	—	—	—	—
Κτηματ. ὁμολ. ἐθν. τραπέζης 60,000,000 μετὰ λαχείου	544	—	545	—
ΜΕΤΟΧΑΙ ΤΡΑΠΕΖΩΝ				
Ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος	4575	—	4590	—
Γενικὴ Πιστωτικὴ Τράπεζα	274	—	274	50
Τράπεζα Βιομηχαν. Πίστεως	93	—	93	50
Τράπεζα Ἠπειροθεσσαλίας	—	—	—	—
ΜΕΤΟΧΑΙ ΕΤΑΙΡΙΩΝ				
Μεταλλουργείων Λαυρίου	174	50	175	—
Σιδηροδρ. Ἀθηνῶν - Πειραιῶς	432		433	—
Σιδηροδρ. Πύργου - Καταχώλου	—	—	—	—
Σιδηροδρ. Πελοποννήσου	194	50	195	—
Σιδηροδρ. Θεσσαλίας	131	—	133	—
Ἀνων. ἑταιρίας ὁ «Ἑρμῆς»	70	—	75	—
Ἑλλην. Πυριτιδοποιείου	75	—	80	—
Φωταερίου Ἀθηνῶν	—	—	—	—
Δημοσ. καὶ δημοτ. ἔργων	115	—	116	—
ΝΟΜΙΣΜΑΤΑ				
Εἰκοσάφραγκον	24	88	24	90
Λίρα ὀθωμανική	28	30	28	32
Λίρα ἀγγλική	31	10	31	12
ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΑ				
Τρίμηνον Ἀγγλίας	30	55	30	90
Τρίμηνον Γαλλίας	121	25	122	50
Ὄψεως Ἀγγλίας	30	95	31	20
Ὄψεως Γαλλίας	123	—	123	50

“LA NEW YORK,,
Η ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ
ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙ ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑ

ΙΔΡΥΘΕΙΣΑ ΤΩι 1845

ΕΓΓΥΗΤΙΚΟΝ ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ

ΟΛΟΚΛΗΡΟΝ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΜΕΝΟΝ ΤΗ 1 ΙΑΝΟΥΑΡ. 1885

ΦΡ 544,000,000 ΦΡ

ΑΜΟΙΒΑΙΑ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΔΙ' ΩΡΙΣΜΕΝΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΤΡΩΝ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ

Οἱ ἀσφαλιζόμενοι εἶνε οἱ μόνοι ἰδιοκτῆται τοῦ ἐγγυητικοῦ κεφαλαίου καὶ τῶν κερδῶν.

ΠΡΟΙΚΟΔΟΤΗΣΙΣ ΤΕΚΝΩΝ

Ἐξασφάλισις κεφαλαίου ἢ ἐτησίου εἰσοδήματος μετὰ 10, 15 ἢ 20 ἔτη.

Γενικὸς ἀντιπρόσωπος ἐν Ἀθήναις

Δ. Γ. ΜΑΚΚΑΣ

Γραφεῖον παρὰ τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν.

ΠΑΙΓΝΙΑ ΚΑΙ ΖΗΤΗΜΑΤΑ

Γ'. ΤΡΙΜΗΝΙΑ 1890

(μετὰ λαχείου)

32. — **Αἴνιγμα.**

Ἵνα λυθῇ τὸ αἴνιγμα, σ' ἀρκοῦν οἱ δύο λόγοι :
Πεντάπουν εἶνε ; τρώγεται — ἑξάπουν εἶνε τρώγει.

Πειραιεύς — Ἐγώ

33. — **Γρῖφος.**

ρ
τ ο ολ
1 θα σι ἡμεῖς
ρ φ
ο

Ἀθῆναι — Φ.

34. — **Παραλληλόγραμμον**

α * * α
α * * α
α * * ν
α * * ς

Ν' ἀναγνωσθῶσι τέσσαρες λέξεις ὁριζοντίως καὶ πέντε καθέτως.

Ἀθῆναι — Βίλος

35. — **Ἱστορικὴ ἐρώτησις**

Πόθεν ἔχει τὴν ἀρχήν της ἡ σημασία τῆς λέξεως κάθαρμα λεγομένης ἐπὶ οὐτιδανοῦ ;

ΕΞΕΔΟΘΗ

ΕΚ ΤΗΣ ΝΕΩΤΕΡΑΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ ΜΑΣ

ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΜΑΡΚΟΡΑΣ

Μελέτη ἀναγνωσθεῖσα ἐν τῷ Φιλολογικῷ Συλλόγῳ Παρνασσῷ.

ΥΠΟ ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΒΕΛΛΙΑΝΙΤΟΥ

ΤΙΜΑΤΑΙ ΔΡΑΧΜΗΣ

Ἐντῷ βιβλιοπωλείῳ τῆς “Ἑστίας,,

ΝΕΑΡΑ ΚΥΡΙΑ κάτοχος τῆς **Γερμανικῆς**, τῆς **Γαλλικῆς** καὶ τῆς **Ἀγγλικῆς** γλώσσης ζητεῖ οἰκογένειαν ἐνταῦθα ἀποκατεστημένην, παρὰ τῇ ὁποίᾳ νὰ ἔχῃ κατοικίαν καὶ διατροφὴν παρέχουσα εἰς ἀντάλλαγμα δύο ὥρας καθ' ἑκάστην πρὸς διδασκαλίαν ἢ συνδιάλεξιν. Ἡ αὐτὴ Κυρία δίδει ἰδιαίτερα μαθήματα τῶν τριῶν τούτων γλωσσῶν. Ἀπευθυντέον εἰς τὸ γραφεῖον ἢ εἰς τὸ βιβλιοπωλεῖον τῆς Ἑστίας

ΤΟ ΑΣΤΥ

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΕΥΤΡΑΠΕΛΟΣ ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ

ΜΕΤ' ΕΙΚΟΝΩΝ ΚΑΙ ΓΕΛΟΙΟΓΡΑΦΙΩΝ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ, ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ, ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Κατὰ πᾶσαν Κυριακὴν καὶ ἐκτάκτως δὶς τῆς ἑβδομάδος

Συνδρομὴ ἐτησία

Διὰ τὰς Ἀθήνας καὶ Πειραιᾶ δραχ. 12.

Διὰ τὰς Ἐπαρχίας δραχ. 15.

Διὰ τὸ Ἐξωτερικὸν φράγκα χρυσᾶ 20.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1890 — 2288

Digitized by Google

Περίοδος δευτέρα

ΕΣΤΙΑ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΗ

ΕΝ ΤΩι ΕΣΩΤΕΡΙΚΩι
Συνδρομη Εξαμηνος Δρ. 8
Συνδρομη Ετησια Δρ. 15
Τιμη Φυλλου Λεπ. 30
ΑΙ ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑΙ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΙΔΡΥΘΕΝ ΤΩι 1876
Βραβευθὲν ὑπὸ τοῦ ἐν Παρισίοις Συλλόγου πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν ἑλλ. σπουδῶν, ἀξιωθὲν ἀργυροῦ μεταλλίου ἐν τῇ ἐκθέσει τῆς Δ' Ὀλυμπιάδος καὶ χαλκοῦ ἐν τῇ Παγκοσμίῳ Ἐκθέσει τοῦ 1889.

ΕΝ ΤΩ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩι
Συνδρομη Εξαμηνος Φρ. 10
Συνδρομη Ετησια Φρ. 20
Τιμη Φυλλου Λεπ 40
ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

1890—Τόμος Β',ἀριθ. 34. | ΕΚΔΟΤΑΙ Ν. Γ. ΠΟΛΙΤΗΣ ΚΑΙ Γ. ΔΡΟΣΙΝΗΣ | Ἀθῆναι, 26 Αὐγούστου.

BODL: LIBR PERIODICALS

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ: (Ἐν τῷ φύλλῳ): ΟΙ ΠΟΙΗΤΑΙ ΤΗΣ ΕΠΤΑΝΗΣΟΥ: ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΜΑΡΚΟΡΑΣ ὑπὸ Κωστῆ Παλαμᾶ. — Η ΑΥΓΕΡΗ, διήγημα ὑπὸ Ἀνδρέα Καρκαβίτσα. — ΤΑ ΠΡΩΤΑ ΔΑΚΡΥΑ, Ἀνάμνησις ὑπὸ Μ. Χατζοπούλου. — ΑΜΕΡΙΚΗ ΚΑΙ ΑΜΕΡΙΚΑΝΟΙ — ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑΙ ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ: **Νεώταται ἐρεῦναι περὶ τοῦ Γάλακτος.** — ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ: **Ἀνάλεκτα, Χρονικά, Παντοῖα, Αἱ εἰκόνες, Ἐδῶ κ' ἐκεῖ, Τρεῖς γνῶμαι καθ' ἑβδομάδα,** — (Ἐν τῷ παραρτήματι:) ΕΙΔΗΣΕΙΣ. — ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ. — ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ. — ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΡΓΑ. — ΓΡΑΜΜΑΤΟΚΙΒΩΤΙΟΝ. — ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ. — ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΝ. — ΠΑΙΓΝΙΑ ΚΑΙ ΖΗΤΗΜΑΤΑ.
ΕΙΚΟΝΕΣ: ΧΑΡΜΟΣΥΝΟΝ ΑΓΓΕΛΜΑ, εἰκὼν Μόργαν. — ΔΥΟ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑ ΚΟΣΜΗΜΑΤΑ.

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

ΕΞΕΔΟΘΗ ΑΡΤΙ

ΤΟ ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΗΣ ΥΓΕΙΑΣ

Ὑπὸ Θ. Χ. ΦΛΩΡΑ, ἰατροῦ.

ΠΡΑΚΤΙΚΟΣ ΟΔΗΓΟΣ ΥΓΕΙΑΣ, ΕΥΖΩΪΑΣ ΚΑΙ ΜΑΚΡΟΒΙΟΤΗΤΟΣ

ΚΑΤΑ ΤΡΟΠΟΝ ΤΕΡΠΝΟΝ ΚΑΙ ΚΑΤΑΛΗΠΤΟΝ ΕΙΣ ΠΑΝΤΑΣ

Τιμᾶται δραχ. 1 ἐν Ἀθήναις, δραχ. 1.25 ἐν ταῖς Ἐπαρχίαις, φρ. 1,25 ἐν τῷ Ἐξωτερικῷ.

Τῆς αὐτῆς βιβλιοθήκης τὸν Α' καὶ Β' τόμον ἀποτελεῖ

Ο ΓΕΡΩΝ ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗΣ

(Ἀπομνημονεύματα τοῦ Στρατάρχου τῆς Πελοποννήσου).

Τὸν δὲ τρίτον

Ο ΜΑΚΒΕΘ

Τραγῳδία τοῦ **Σαίκσπηρ** κατὰ μετάφρασιν ἔμμετρον Δ. Βικέλα.

Τιμὴ ἑκάστου τόμου δραχ. 1 ἐν Ἀθήναις, 1,25 ἐν ταῖς Ἐπαρχίαις, φρ. 1,25 ἐν τῷ ἐξωτερικῷ.

ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ

ΠΕΤΡΟΥ Γ ΖΕΡΒΑΤΗ ἢ ΠΕΡΡΑΚΗ

[Ἐν τῇ ἑλληνικῇ ὁδῷ ἐντὸς τῆς αὐλῆς τῆς οἰκίας Π. Χ. Ῥοδοκανάκη, ἀριθ. 47].

Οἱ ἐν Ῥωσσίᾳ ὁμογενεῖς δύνανται ν' ἀπευθύνωνται πρὸς τὸ βιβλιοπωλεῖον τοῦτο διὰ τὴν προμήθειαν οἱουδήποτε ἑλληνικοῦ βιβλίου ἢ τὴν ἐγγραφὴν συνδρομῆς εἰς οἱανδήποτε ἑλληνικὴν ἐφημερίδα καὶ περιοδικόν.

Τὸ βιβλιοπωλεῖον τοῦτο ἔχει τὴν ἐντολὴν νὰ ἐγγράφῃ συνδρομητὰς εἰς τὴν Ἑστίαν καὶ εἰς τὴν Βιβλιοθήκην τῆς Ἑστίας, νἀποδέχεται δέ, ἐκδίδον ἰδίαν ἀπόδειξιν προσωρινὴν ἡμετέρας συνδρομάς, ἀποστελλομένας ἐξ οἱουδήποτε μέρους τῆς Ῥωσσίας.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Εἰς τὸ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Πανεπιστημίου ἀπέναντι τοῦ Ἀρσακείου γωνιαῖον εὐρὺ οἰκόπεδον, ἐπὶ τοῦ ὁποίου γίνονται πρὸ ἡμερῶν ἐκχωματώσεις πρὸς οἰκοδομὴν οἰκιῶν τοῦ κ. Σχλίεμαν ἀνευρέθησαν κατὰ τὴν ἀνασκαφὴν τέσσαρες λίθινοι σαρκοφάγοι, ἐντὸς τῶν ὁποίων ὑπῆρχον ἀνθρώπινα ὀστᾶ. Οἱ σαρκοφάγοι οὗτοι εἰσὶ μεταγενεστέρων χρόνων καὶ οὐδεμίαν ἔχουσιν ἀρχαιολογικὴν σπουδαιότητα.

— Προσκληθεῖσα ἡ Σύγκλητος τοῦ Πανεπιστημίου ἵνα ὑποδείξῃ τὸν κατάλληλον διὰ τὴν θέσιν τοῦ γραμματέως τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου προέτεινεν ὁμοφώνως ὡς τοιοῦτον τὸν διακεκριμένον λόγιον κ. Ἀριστομένη Προβελέγιον, διδάκτορα τῆς φιλολογίας.

— Λίαν δυσαρέστους πληροφορίας παρέχει φιλάρχαιος ἐν Βενετίᾳ ὁμογενὴς περὶ τῆς ἱκανότητος τῶν τεχνιτῶν, εἰς οὓς ἀνετέθη ὑπὸ τῆς Γενικῆς ἐφορείας τῶν ἀρχαιοτήτων ἡ ἐπισκευὴ τῶν ἐν Δαφνίῳ ψηφοθετημάτων. Τὸ ἐργαστήριον Σαλβιάτη μεθ' οὗ συνεβλήθη ἡ ἑλληνικὴ κυβέρνησις ἤκμαζεν μὲν ἄλλοτε, ἐν ὅσῳ ἔζη ὁ ἱδρυτὴς αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ τότε μόνον νέα ἔργα ἀνελάμβανε, οὐδέποτε δ' ἐπισκευάς, οὔτε ἐν Βενετίᾳ, οὔτε ἀλλαχοῦ. Ὁ σταλεὶς ἐνταῦθα ὑπὸ τοῦ ἐργαστηρίου ἐκείνου τεχνίτης, παντελῶς ἀνίκανος πρὸς ἐπισκευὴν ἢ διατήρησιν παλαιῶν ψηφοθετημάτων ἐζήτησε τὴν ἀποστολὴν βοηθοῦ, ὡς τοιοῦτον δὲ τῷ ἀπέστειλε τὸ ἐργαστήριον ἕνα χτίστην. Εἶνε λίαν λυπηρὸν ὅτι ἐξ ἀγνοίας τῶν πραγμάτων καὶ ἀβελτερίας τῶν ἁρμοδίων ἐπαπειλεῖται μείζων ἐκ τῆς ἐπισκευῆς βλάβη τῶν ψηφοθετημάτων ἢ ἐκ τῆς παντελοῦς παραμελήσεως αὐτῶν. Ἡ Γενικὴ ἐφορεία τῶν ἀρχαιοτήτων ἂν εἶχε συνείδησιν τῆς ἐπιβαρυνούσης αὐτὴν εὐθύνης ἠδύνατο νὰ πληροφορηθῇ ὅτι καὶ ἐν Βενετίᾳ, μάλιστα δ' ἐν Παλέρμῳ, ὑπάρχουσι τεχνῖται εἰδικοί, εἰς οὓς εἶναι ἀνατεθειμένη ὑπὸ τῆς ἰταλικῆς κυβερνήσεως ἡ ἐπισκευὴ βυζαντινῶν ψηφοθετημάτων· προθύμως δὲ θ' ἀνελάμβανον οὗτοι νὰ ἐργασθῶσιν ἐν Ἑλλάδι, διότι ὡς καλῶς γινώσκομεν, ἐρωτηθέντες περὶ τούτου ὑπὸ τοῦ ὑπουργείου τῆς ἐκπαιδεύσεως ἐν ἔτει 1884 ἐδήλωσαν ὅτι ἀποδέχονται, ἐπὶ μετρίοις ὅροις.

—Ἀπέθανεν ἐν Ζακύνθῳ τὴν παρελθοῦσαν ἑβδομάδα ὁ Δημήτριος Καλλίνικος, ἀρχαῖος ῥιζοσπάστης δημοσιογράφος, ἀγωνισθεὶς ἐπὶ προστασίας ὑπὲρ τῆς ἑνώσεως τῆς Ἑπτανήσου, καὶ ἐξορισθεὶς εἰς Ὀθωνούς.

Digitized by Google

—Τὸ δημοτικὸν συμβούλιον 'Αθηναίων ἀνέθηκεν εἰς τοὺς συμβούλους κκ. Μ Π. Λάμπρον καὶ Σπ. Σπάθην ν' ἀντιπροσωπεύσωσι τὸν δῆμον ἐν Κερκύρᾳ κατὰ τὰς ἑορτὰς τῆς Φιλαρμονικῆς ἑταιρίας.

—'Εν ταῖς αἰθούσαις τοῦ Ζαππείου μεγάρου γίνεται ἔκθεσις τῶν διαφόρων ἐκθεμάτων, ἅτινα εἶχον ἀποσταλῆ εἰς τὴν ἔκθεσιν τῶν Παρισίων. Τῶν ἐκθεμάτων τούτων ἄλλα μὲν πωλοῦνται, ἄλλα δ'ὡρίσθησαν ὡς κέρδη ἰδίου λαχείου, οὗ ἕκαστος λαχνὸς τιμᾶται δραχμῆς.

—'Η ἐν Κωνσταντινουπόλει ἡμερησία ἐφημερὶς «'Επιθεώρησις» μετὰ βραχυχρόνιον διακοπὴν ἐπανέλαβε τὴν ἔκδοσίν της ὑπὸ τὸν τίτλον «Νέα ἐπιθεώρησις», ὑπὸ τοῦ κ. Σπ. Καραγιαννίδου εἰς μικρότερον σχῆμα δημοσιευομένη.

— Συνέστη ἐν 'Αθήναις ἕνεκα τῆς πληθύος τῶν μαθητῶν καὶ ἕκτον ἑλληνικὸν σχολεῖον, οὕτω δέ, συνυπολογιζομένου καὶ τοῦ προσηρτημένου εἰς τὸ Βαρβάκειον γυμνάσιον ἑλληνικοῦ σχολείου καὶ τῶν πρὸς τάξεις ἑλληνικοῦ σχολείου ἀντιστοιχουσῶν τάξεων τοῦ Λυκείου, τὰ ἐν 'Αθήναις ὑπὸ τοῦ δημοσίου συντηρούμενα ἑλληληνικὰ σχολεῖα ἀνέρχονται ἐν ὅλῳ εἰς ὀκτώ.

ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ

17 Αὐγούστου. 'Εδημοσιεύθη Β. διάταγμα, δι' οὗ διαλύεται ἡ βουλή. Αἱ ἐκλογαὶ ὡρίσθησαν τὴν 14ην 'Οκτωβρίου, ἡ δὲ νέα Βουλὴ συγκαλεῖται τὴν 29 τοῦ τοῦ αὐτοῦ μηνός. — 'Εκλήθησαν πρὸς συγκρότησιν τῆς 'Ιερᾶς Συνόδου κατὰ τὴν συνοδικὴν περίοδον τὴν ἀρχομένην ἀπὸ τῆς 1 προσεχοῦς Σεπτεμβρίου οἱ ἀρχιεπίσκοποι Κερκύρας καὶ Πατρῶν καὶ ὁ μητροπολίτης Ἄρτης· ἐκ τῶν κατα τὴν λήγουσαν περίοδον μελῶν παραμένει πλὴν τοῦ μητροπολίτου 'Αθηνῶν, ὁ ἀρχιεπίσκοπος Ζακύνθου. — Διωρίσθη γεν. διευθυντὴς τῶν ταχυδρομείων καὶ τηλεγράφων ὁ κ. 'Αλ. Λογοθέτης τέως γενικὸς πρόξενος ἐν Φιλιππουπόλει.

19 Αὐγούστου. 'Εξελέχθησαν δήμαρχοι 'Αγρινίου ὁ κ. Σπ. Σαμιωτης καὶ 'Αταλάντης ὁ κ. Ν. Στεφάνου, ἀμφότεροι συμπολιτευόμενοι.

20 Αὐγούστου. 'Απέπλευσεν ἡ ἐν Φαλήρῳ ὁρμοῦσα μοῖρα τοῦ ἀγγλικοῦ στόλου, κατευθυνομένη εἰς Ναύπλιον Μῆλον, Κρήτην καὶ Κύπρον.

21 Αὐγούστου. 'Επὶ τῇ ἐπετείῳ τῶν γενεθλίων τῆς βασιλίσσης ἐψάλη ἐν τῷ ναῷ τοῦ Τατοΐου δοξολογία, καὶ παρετέθη ἐπίσημον οἰκογενειακὸν γεῦμα, εἰς ὃ παρεκάθησαν μόνοι λἱ αὐλικοί —Διωρίσθη γενικὸς γραμματεὺς τοῦ ὑπουργείου τῶν ἐξωτερικῶν ὁ κ. Δ. 'Ραζής, πρώην πρεσβευτής.

22 Αὐγούστου. Συνελθὸν εἰς ἔκτακτον συνεδρίασιν τὸ 'Ιατροσυνέδριον ἐγνωμοδότησε νὰ ἐπιβάλληται πενθήμερος μόνον ἐπιτηρητικὴ κάθαρσις εἰς τὰ ἐξ ἱσπανικῶν λιμένων καταπλέοντα πλοῖα. ὅσα ἤθελον παρουσιάσῃ πιστοποίησιν ὑγειονομικὴν βεβαιοῦσαν ὅτι ἐν τῷ λιμένι τοῦ ἀπόπλου οὐδὲν χολερικὸν κροῦσμα ἐγένετο.

ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ

'Ο ἐν Κωνσταντινουπόλει 'Ελληνικὸς Φιλολογικὸς Σύλλογος. Εἰκοσιπενταετηρὶς 1861-1886. Παράρτημα τοῦ ΙΗ' τόμου. 'Εν Κωνσταντινουπόλει, 1888. Σον. σ. 624 μετὰ 2 φωτοτυπιῶν καὶ ἑνὸς γεωγρωφικοῦ πίνακος. Τιμᾶται φρ. 25. [Ἡ ἔκδοσις τοῦ τόμου τούτου, τυπωθέντος πρὸ δύο ἐτῶν, μόλις ἐπ' ἐσχάτων ἐπετράπη, ἀρθείσης τῆς ἀπαγορεύσεως, ἣν προεκάλεσαν λόγοι παραπλήσιοι ἐκείνων ὧν ἕνεκα παρεκωλύθη πρὸ τετραετίας καὶ ὁ πανηγυρισμὸς τῆς εἰκοσιπενταετηρίδος τοῦ πρώτου καὶ παλαιοτάτου τῶν ἑλληνικῶν συλλόγων. Περιέχει δὲ ὁ τόμος οὗτος λίαν εὐπρόσδεκτον συναγωγὴν πλείστων ἐκ τῶν ἀναγνωσμάτων ὁμοεθνῶν καὶ ἀλλοεθνῶν ἑταίρων τοῦ Συλλόγου, ἅτινα ἐπρόκειτο ν' ἀναγνωσθῶσι κατὰ τὰς ἐμποδισθείσας ἑορτὰς τῆς εἰκοσιπενταετηρίδος. Εἶνε δὲ τἀναγνώσματα ταῦτα γεγραμμένα εἰς ἑλληνικήν, γαλλικήν, γερμανικήν, ἀγγλικὴν καὶ λατινικὴν γλῶσσαν· συνοδεύονται δὲ τἀλλόγλωσσα καὶ ὑπὸ ἑλληνικῆς μεταφράσεως. Τὴν σπουδαιότητα καὶ τὴν ποικιλίαν τῶν περιεχομένων ἀρκεῖ νὰ καταδείξῃ καὶ ἁπλῆ ἀναγραφὴ τῶν τίτλων αὐτῶν. Μετὰ τὸν λόγον τοῦ τότε προέδρου τοῦ συλλόγου 'Ηροκλέους Βασιάδου περὶ τῶν πεπραγμένων κατὰ τὴν εἰκοσιπενταετίαν καὶ τὰς συγχαρητηρίους ἐπιστολὰς ἐπὶ τῇ ἑορτῇ ἀκαδημιῶν,πανεπιστημίων,συλλόγων ἑταιριῶν καὶ ἀλλοεθνῶν λογίων, ἅτινα πάντα πληροῦσι τὰς 50 πρώτας σελίδας, ἕπονται τὰ ἑξῆς ἀναγνώσματα : ***Ch. Gidel.*** A propos de la publication de M. Spyridion P. Lambros intitulée Collection des romans grecs.-***L. Bachelin***, La legende Daphins.—'Αλ. 'Ραγκαβῆ. Τὸ ἐν 'Αθήναις 'Ελευσίνιον.— Γ. Χατζιδάκι, Ἔρευναι περὶ τῶν ἀρχῶν τῆς νεωτέρας ἑλληνικῆς.— Ι. Β. Τέλφυ, Συνάφεια 'Ελλήνων καὶ Οὔγγρων.-***R. Dareste***, L' ἀποκήρυξις dans l' Empire romain..— Κ. Ερβιτσιάνου, Κατάλογος συνοπτικὸς τῶν χειρογράφων καὶ ἰδιογράφων τῶν ἐν ταῖς βιβλιοθήκαις τῆς 'Ρωμουνίας εὑρισκομένων ἅπερ ἔμειναν ἐκ τῶν ἐν 'Ιασίῳ καὶ Βουκουρεστίῳ καὶ ἀλλαχοῦ σχολῶν κατὰ τὴν 17ην καὶ 18ην ἑκατονταετηρίδα. — 'Εμμ. 'Ιωαννίδου, 'Ανέκδοτοι ἐπιστολαὶ Νικηφόρου τοῦ Θεοτόκη καὶ ὑπόμνημα τῆς πολιταρχίας τοῦ Ταγανρὸκ διὰ τὸ ἔτος 1865 καὶ 'Ιστορινὴ περιγραφὴ τῆς πόλεως Ταγανρόκ. —Κ. Περδικίδου, Περὶ τῆς ἐξηγήσεως τῶν λέξεων Σουσανίμ, Σουσανὶμ 'Εδούθ, τῶν ἀπαντωσῶν ἐν ταῖς ἐπιγραφαῖς τεσσάρων ψαλμῶν τῆς δαβιτικῆς βίβλου.—Κ.Ξανθοπούλου, 'Οποία παρ' ἡμῖν ἡ ἐκπαίδευσις.—***J. A. Svoronos***,Etruskischer Sarkophag Schenen der Jlias.-***A.Harkavy***, Nachrichten der Araber über Thule (Θούλη) der Griechen.— ***Sal. Reinach***, La description de Constantinople par Bondelmonte.—Α. Πουλάκη, Στατιστικὴ Κρήνης καὶ 'Ανέων.—Θεοδ. Korsch, Περὶ τῶν ἀναφορικῶν ἀντωνυμιῶν ἐν τῇ ἑλληνικῇ γλώσσῃ. — Σ. Μερτζίδου, 'Ολίγαι λέξεις περὶ τοῦ Νέστου ποταμοῦ καὶ τῶν ἐκβολῶν αὐτοῦ κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ'Ηροδότου.—Δημ. Χαβιαρᾶ, Περὶ τῆς Καρικῆς πολίχνης Κασαρείας.-***J. von Pfluck Hartung***, Belisars Vandalenkriege. — Π. Ν. Παπαγεωργίου, Διορθώσεις εἰς τὰς τραγῳδίας Σοφοκλέους.— ***Tu. Lovenfeld***, Ueber das Verhaltniss der Alten zur Wissenschaft.—***L. Schnabe***, Ueber den Tübinger Wagenlenker.—Χαρ. Παπαμάρκου, Τὰ παρὰ Πολυβίῳ παιδαγωγικά.—***Frank Calvert***, On coal.—'Ιω. Ψυχάρη, Questions d' histoire et de linguistique. — Καρ - Σίττλ, Περὶ τοῦ καθ' 'Ησίοδον βίου τῶν 'Ελλήνων.-Εὐγ. Ζωμαρίδου, Συνοπτικὴ ἔκθεσις τῶν διαφόρων περὶ 'Ομήρου καὶ τῆς ὁμηρικῆς ποιήσεως γνωμῶν ἀπὸ τῶν ἀρχαίων ἐχρι τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων. — ***Fr. Susemihl*** de Platonis Phaedro et Isocratis contra Sophistas oratione.—***Ch. Ém. Ruelle***,Ψελλὸς ἀνέκδοτος. Bibliograhie des écrits inedits de tois morceaux inédits de Psellus sur les psasmes.—***A. Lavat***, ''Αρχαιολογικά.]

Revue des études grecques. 'Εξεδόθη τὸ 10ον τεῦχος περιέχον τὰςἑπομένας πραγματείας; Michi. Breal Graecia... artes intulit A. H. Sayce, Δύο ἑλληνικὰ συμβόλαια ἐν Φαγιοὺμ εὑρεθέντα.—Γ. Κωστομύρη, Περὶ ἀνεκδότων συγγραμμάτων ἀρχαίων ἑλλήνων ἰατρῶν (Β' μέρος.)— J. Darmesteter, 'Ιάκωβος ὁ 'Εδέσης καὶ Κλαύδιος ὁ Πτολεμαῖος.—D. Hesseling, Σταμπούλ.—A. Hauvette, Σημείωσις περὶ χωρίου τινὸς τοῦ Θουκυδίδου.—Th. Reinach, Παραγνωρισθέντα ὀνόματα. Ε' Πώρινος.—H. Omont, 'Η ἑλληνικὴ παλαιογραφία τοῦ Montfaucon καὶ ὁ πατὴρ 'Αρδουέν.—'Επιγραφικὸν δελτίον ὑπὸ B. Haussoullier.—'Ελληνικὴ ἀνταπόκρισις ὑπὸ Δ. Βικέλα κλπ.—'Εν τῷ αὐτῷ τεύχει περιέχονται καὶ τὰ πρακτικὰ τῆς κατ' 'Απρίλιον γενικῆς συνελεύσεως τῶν ἑταίρων. 'Εν ταύτῃ ὁ πρόεδρος Croiset ἀνέγνω λόγον ἐν ᾧ ἀναφέρει τὰς ἀπωλείας, ἃς ὑπέστη κατὰ τὸ 1889-90 ὁ σύλλογος, ἐξάρας ἰδιαζόντως τὰς ὑπηρεσίας ἃς προσέφερον εἰς τὰ ἑλληνικὰ γράμματα ἐκ τῶν ἀποθανόντων ἑλλήνων ἑταίρων τοῦ συλλόγου ὁ Δ.Οἰκονομόπουλος καὶ ὁ Η. Βασιάδης· ποιούμενος δ'εἶτα μνείαν τῶν κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ἐκδοθέντων συγγραμμάτων περὶ 'Ελλάδος ἐπαινεῖ τὴν Παιδαγωγικὴν τοῦ κ. Πανταζίδου καὶ τὴν περὶ Κοραῆ μονογραφίαν τοῦ κ. Δ. Θερειανοῦ. Μετὰ τὸν λόγον τοῦ προέδρου δημοσιεύεται ἡ ἔκθεσις τοῦ γραμματέως κ. P. Girard περὶ τῶν ἐργασιῶν καὶ τῶν ἀγωνισμάτων τοῦ συλλόγου κατὰ τὸ 1889—90.'Εν ταύτῃ δὲ γίνεται ἀνάλυσις τῆς βραβευθείσης ἐν τῷ Ζωγραφείῳ ἀγῶνι Νεοελληνικῆς γεωγρα-

Digitized by Google

φικῆς φιλολογίας καὶ ἄλλων ἔργων τοῦ κ. Α. Μηλιαράκη καὶ εὔφημος μνεία τῆς ἱστορίας τῶν Ἰονίων νήσων τοῦ κ. Γ. Μαυρογιάννη.

Deutsche Rundschau. Τὸ τεῦχος τοῦ Αὐγούστου τοῦ ἀρίστου τούτου γερμανικοῦ περιοδικοῦ συγγράμματος περιέχει τὴν συνέχειαν τοῦ Δὸν Κιχωττίνου, μυθιστορήματος τοῦ Σαλβατὼρ Φαρίνα· τὸν χριστιανὸν ἱππότην τοῦ Erich Schmidt· συνέχειαν τῆς περὶ τοῦ Franz Dingelstedt μονογραφίας τοῦ J. Rodenberg· τὰς ἀρχὰς τῆς ἐρεύνης τῆς φύσεως τοῦ J. Rosenthal καί τινας ἄλλας διατριβάς.

ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΡΓΑ

Πρὸς πληρωμὴν τῶν κατὰ τὸ ἐνεστὸς ἔτος γενομένων δαπανῶν διὰ τοπογραφικὰς καὶ γεωδαιτικὰς ἐργασίας ἐχορηγήθη διὰ Β διατάγματος εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Στρατιωτικῶν ἔκτακτος πίστωσις ἐκ δρ. 190,000 ἐπὶ τῆς χρήσεως τοῦ 1890.

— Αἱ προκαταρκτικαὶ ἐργασίαι, αἱ ἐπιχωματώσεις καὶ ἐκχωματώσεις ἡ ἰσοπέδωσις τοῦ ἐδάφους ὡς καὶ τὰ διάφορα τεχνικὰ ἔργα τοῦ ἀπὸ Διακοπτοῦ εἰς Καλάβρυτα ὀδοντωτοῦ σιδηροδρόμου ἐπερατώθησαν, ἀναμένεται δὲ κατὰ τὰς ἡμέρας ταύτας ἐκ Βελγίου ὁ ἐργολάβος τοῦ σιδηροδρόμου κ. Ἀτὼν ὅπως συνεννοηθῇ μετὰ τῆς Κυβερνήσεως διὰ τὴν στρῶσιν τῶν σιδηρῶν ῥάβδων καὶ τὴν προμήθειαν τῶν ἄλλων ὑλικῶν τοῦ σιδηροδρόμου τούτου, ὅστις κατὰ τοὺς γενομένους ὑπολογισμοὺς περατοῦται ἐντὸς τοῦ ἔτους.

— Ὑπὸ τοῦ Ἄγγλου ἐπιχειρηματίου κ. Ἀλφρ. Σουάρτς ἐζητήθη νὰ παραχωρηθῇ αὐτῷ θέσις ἐκτάσεως 250 στρεμμάτων ἐν τῇ κοιλάδι Κερὶ τοῦ ἐν Ζακύνθῳ δήμου Ναφθίων πρὸς ἐξαγωγὴν νάφθας καὶ πετρελαίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΟΚΙΒΩΤΙΟΝ

Περὶ τῆς νεοελληνικῆς μεταφράσεως τῆς Πεντατεύχου ὑπὸ Ἰσραηλίτου.

Ἀξιότιμε κ. Διευθυντὰ τῆς Ἑστίας

Ἐπιτρέψατέ μοι νὰ ἀντείπω τινὰ διὰ τοῦ περισπουδάστου φύλλου σας πρὸς τὸν κ. Π. τὸν ἐξενεγκόντα τὴν περὶ τῆς διατριβῆς μου κρίσιν, ἐφ' ἧς τῇ εὐμενείᾳ τῷ ὁμολογῶ διὰ τῆς παρούσης χάριτας, μὴ ἔχων τὴν τιμὴν νὰ γνωρίζω τίς εἶνε.

Ἡ γλῶσσα τῆς νεοελληνικῆς μεταφράσεως, περὶ ἧς πραγματεύομαι, δὲν πρέπει νὰ θεωρηθῇ ἰδιάζουσα τοῖς Ἰσραηλίταις τῆς Ἀνατολῆς· αὕτη εἶνε ἡ λαλουμένη ὑφ' ἅπαντος καθ' ὅλου τοῦ ἑλληνικοῦ πληθυσμοῦ τῆς Κωνσταντινουπόλεως κατὰ τὰ μέσα τῆς 16 ἑκατονταετηρίδος. Τοῦτο ἀνέπτυξα ἐν τῇ πραγματείᾳ μου καὶ αὕτη εἶνε καὶ ἡ ὑπὸ τοῦ κ. É. Legrand ἐξενεχθεῖσα γνώμη ἐν τῇ Bibliographie Hellénique, Τόμ. Β, σελ. 159. Οἱ Ἰσραηλῖται ἐγκατεστημένοι αὐτόθι ἀπὸ τῆς γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ, ἴσως δὲ καὶ πρὸ αὐτῆς ἔμαθον τὴν γλῶσσαν τοῦ τόπου, ὡς τοῦτο συνέβη ἐν Ἀλλεξανδρείᾳ, ἐν τῇ ἄλλῃ Ἑλλάδι καὶ ἐπὶ μέρους καὶ ἐν αὐτῇ τῇ Παλαιστίνῃ, ἔνθα ἤρξατο ἡ συνάφεια τῶν δύο φυλῶν ἀπὸ τῆς κατακτήσεως Ἀλεξάνδρου τοῦ Μεγάλου. Παρηκολούθησαν δὲ οἱ Ἰσραηλῖται οὗτοι ὁμοῦ μετὰ τῶν ἀλλοθρήσκων συμπολιτῶν των τὴν περαιτέρω ἐξέλιξιν τῆς γλώσσης, καὶ ἐν πάσῃ ἐποχῇ ἐλάλουν τὴν αὐτὴν ἀπαραλλάκτως διάλεκτον, ἣν καὶ οἱ ἄλλοι κάτοικοι τῶν διαφόρων μερῶν, ἐν οἷς ἔζων.

Ἀπόδειξιν ζῶσαν τοῦ ἰσχορισμοῦ μου ἀποτελοῦσιν οἱ Ἰσραηλῖται τῶν Ἰωαννίνων, Ἄρτης, Ζακύνθου καὶ Χαλκίδος περὶ ὧν οὐδεὶς ἀμφισβητεῖ ὅτι λαλοῦσι τὸ ἰδίωμα τοῦ τόπου των ἕκαστος, μετὰ τῶν αὐτῶν παραλλαγῶν λεκτικοῦ, τύπων καὶ προσῳδίας τῶν παρατηρουμένων καὶ παρὰ τοῖς μὴ Ἰσραηλίταις. Ἐκτὸς δὲ τούτου σώζονται εἰσέτι τ ρ α γ ο ύ δ ι ά τινα εἰς πολιτικοὺς στίχους ἐξιστοροῦντα τὰ κατὰ τὴν ἅλωσιν τῆς Ἱερουσαλήμ, ἅτινα καὶ κατὰ τὸν λυρικὸν οἶστρον καὶ κατὰ τὴν γλῶσσαν οὕτως ὁμοιάζουσι πρὸς τὰ κ λ έ φ τ ι κ α , ὥστε ἀδίκημα θὰ ἦτο καὶ ζημία ἐν ταυτῷ, ἂν μὴ ἐθεωροῦμεν αὐτὰ μνημεῖα ἀξιόλογα τῆς ἀμιγεστάτης νεοελληνικῆς.

Περὶ τῶν ἀνωτέρω θέλει πεισθῇ ὁ ἐλλόγιμος κ. Π. ὅταν θέλει ἀναγνώσῃ δοκίμιόν τι τοῦ κειμένου, ὅπερ μετά τινας ἑβδομάδας θὰ ἐκδώσω διὰ τῆς Revue des Etudes grecques κατ' ἐπίμονον αἴτησιν τοῦ κ. Legrand. Ἐν αὐτῷ θέλει ἴδῃ ἐξηγουμένας πολλὰς πραγματικὰς ἢ φαινομένας ἀνωμαλίας, ἃς παρουσιάζει τὸ κείμενον καὶ δύναμαι νὰ βεβαιώσω ἐκ τῶν προτέρων ὅτι θὰ συνταχθῇ μετὰ τῆς γνώμης μου φρονοῦντος ὅτι ἡ γλῶσσα τῆς μεταφράσεως ταύτης εἶνε ἡ γνησία τῆς Κωνσταντινουπόλεως δημοτική, ἄνευ ἴχνους ἰδιωτισμῶν ἑβραϊκῶν, τοὐλάχιστον ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὸ λεξικογραφικὸν τυπικὸν μέρος. Ἂν τύποι τινὲς καὶ συνδυασμοὶ λέξεων ἢ δὲν εὑρηνται ἢ εἶνε σπάνιοι ἀλλαχοῦ, οὗτος δὲν εἶνε λόγος ἀποχρῶν ὅπως θεωρῶνται νόθοι καὶ ἀποβλητέοι. Διὰ τῆς μελέτης καὶ ἐπιμόνου ζητήσεως ἐξακριβοῦται πολλάκις καὶ ἡ ἀρχὴ καὶ ἡ σημασία αὐτῶν. Ἐγὼ π. χ. ἐν τῇ διατριβῇ μου ἐξέφραζον τὴν ἀπορίαν μου ἐπὶ τοῦ ῥήματος ἐ δ ι α σ κ ο υ τ ε ύ ν ο υ τ α ν , (ὅπερ διορθωτέον εἰς ἐδιασκουτεύουνταν)· μελετήσας δ' ἔπειτα ἐμβριθέστερόν τὸ ζήτημα καὶ ὑποβαλὼν ἐμαυτὸν εἰς τὸν κόπον τῆς ἐρεύνης μετά τινας ματαίας ἀποπείρας εὗρον ὅτι ὁ Du Cange ἐν τῷ γλωσσαρίῳ αὐτοῦ ἔχει τὸ ῥῆμα σ κ ο υ τ ε ύ ω ἐν τῇ σημασίᾳ τοῦ *protegere*, καὶ μνημονεύει δύο παραδείγματα ἐναργέστατα εἰλημμένα ἐκ πονημάτων στρατηγικῶν, ἔνθα ἡ ἔννοια τοῦ ὑ π ε ρ α σ π ί ζ ε ι ν εἶνε ἐκτὸς πάσης ἀμφιβολίας. Προδήλως τὸ νεοελληνικὸν τοῦτο ῥῆμα παράγεται παρὰ τὸ λατινικὸν ὄνομα *cutum* (ἀσπίς), ὁ δὲ μεταφραστής μου οὐδὲν ἄλλο ἢ ποιεῖται χρῆσιν τοῦ συνθέτου δ ι α σ κ ο υ τ ε ύ ω ,ὅπερ δὲν θεωρῶ κατασκεύασμα ἰδικόν του, ἀλλὰ τύπον δημώδη γενόμενον κατ' ἀναλογίαν ἐκ τοῦ δ ι α φ ε ν τ ε ύ ω . Περὶ δὲ τοῦ ἄ π α τ α ἢ ἀ π α τ ὰ ἔχω μίαν εἰκασίαν, ἣν ὅμως δὲν ἐκφέρω σήμερον θέλων νὰ βασανίσω ἐπιμελέστερον εἰ δυνατόν, ἐπιρρώσω αὐτὴν καὶ διὰ παραδειγμάτων ἐξ ἑτέρας πηγῆς.

Ἡ γνώμη ἣν ἐμόρφωσεν ὁ κ. Π. ἐπὶ τοῦ κειμένου τῆς Κωνσταντινουπόλεως οὐδόλως μ' ἐκπλήττει καὶ ἐγὼ ἐγενόμην θῦμα τοιαύτης πλάνης, ὅτε ἐμελέτησα κατὰ πρώτην φορὰν τὴν ἑβραιοκρητικὴν μετάφρασιν τοῦ Ἰωνᾶ· ἐ κ ρ ε υ α ξ ε, ν ε υ ά κ λ η ρ ο ς, Ν έ δ η ς, α ὐ τ ο ῦ ν, οὓς εὗρον ἀντὶ ἐ κ ρ α ύ γ α σ ε, ν α ύ κ λ η ρ ο ς, ᾄ δ η ς, α ὐ τ ῶ ν, ἐνεποίησάν μοι τὴν ὑπόνοιαν ὅτι ὁ μεταφραστὴς δὲν ἐγνώριζε τὴν γλῶσσαν τοῦ τόπου του καὶ ἐστρέβλου τοὺς τύπους ὅλως εἰκῇ καὶ αὐθαιρέτως. Ἀλλ' ἡ μετ' ἐπιστασίας ἀνάγνωσις τοῦ Ἐρωτοκρίτου καὶ ἄλλων ποιημάτων κρητικῶν ἔσχε δι' ἐμὲ ἀποτέλεσμα τὴν ἀνακάλυψιν τύπων ἀναλόγων πρὸς τοὺς πρῴην ὑπ' ἐμοῦ καταδικασθέντας, καὶ ἔκτοτε οὐδένα ἔχω δισταγμὸν νὰ συνηγορήσω ὑπὲρ τῆς γνησιότητος οὐ μόνον αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ τριῶν ἢ τεσσάρων λέξεων, ὧν ἀγνοῶ ἔτι καὶ νῦν τὴν παραγωγήν· τοῦτο δὲ τεκμαιρόμενος ἐκ τῶν γνωστῶν εἰς τὰ ἄγνωστα.

Ἐκ τῶν ἐκτεθέντων δικαιοῦμαι νὰ ἐμμένω ἐν τῇ πεποιθήσει μου ὅτι δὲν ἤθελεν ἀποβῇ ἄσκοπος ἡ μελέτη ὁλοκλήρου τοῦ κειμένου, ἀλλὰ τοὐναντίον μάλιστα, ἐπειδὴ πασῶν τῶν ἐν αὐτῷ λέξεων εἶναι γνωστὴ ἡ σημασία ἕνεκα τῶν ἀντιστοίχων ἑβραϊκῶν τοῦ πρωτοτύπου, νομίζω ὅτι ἄλλαι μὲν οὔπω θησαυρισθεῖσαι δύνανται νὰ προστεθῶσιν εἰς τὸ λεξικὸν τῆς νεοελληνικῆς,δι' ἄλλων δὲ δυνάμεθα νὰ πορισθῶμεν ἀδρότερον φῶς εἰς ζητήματα μὴ ἐντελῶς διαλευκανθέντα ἢ νὰ ἐπανορθώσωμεν δόξας ἐσφαλμένας κρατούσας περί τινων ἀντικειμένων.

Ἡ λέξις γ λ α β ρ ά δ α π. χ., ἣ ν ἀνέγνωσα ἐν τῷ 2ἱῳ ἐδαφίῳ τοῦ Γ' κεφαλαίου τῆς Γενέσεως δύναται νὰ χρησιμεύσῃ πρὸς ἀνόρθωσιν τοῦ σφάλματος εἰς ὃ ὑπέπεσεν ὁ Du Cange συγχέων τὰ δύο ὀνόματα λ α ύ ρ α καὶ λ ά β ρ α καὶ μὴ καταχωρίζων ἐν τῷ λεξικῷ αὐτοῦ ἢ τὴν πρώτην, ἣν ἑρμηνεύει μ ο ν α σ τ ή ρ ι ο ν καὶ ἐπὶ ἐκείνων ἔτι τῶν χωρίων, ἔνθα προδήλως λ ά β ρ α (καὶ οὐχὶ λ α ύ ρ α) σημαίνει φ λ ό γ α. Λέγω λοιπὸν ὅτι τὸ γ λ α β ρ ά δ α (φλόξ), ὅπερ ἐστὶν εὐρύτερος σχηματισμὸς τοῦ λ ά β ρ α, εἶναι στοιχεῖον ἐπανορθωτικὸν καὶ συμπληρωτικὸν τοῦ προκειμένου ἄρθρου ἐν τῷ λεξικῷ τοῦ Du Cange.

Ὅτε ἀνεκοίνωσα τῷ κ. Em. Legrand τὴν ἀπορίαν μου ἐπὶ τῷ συνδυασμῷ π α τ έ ρ α ς ὅ λ α τ ὰ π α ι δ ι ά· τοῦ Ἕβερ ἀντὶ τοῦ κοινοτάτου ὅ λ ω ν τ ῶ ν π α ι δ ι ῶν, ὁ περίπυστος ἑλληνιστὴς μοὶ εἶπεν ὅτι τοῦτο ἐξηγεῖ δι' αὐτὸν φαινόμενον ὅπερ πρὸ πολλοῦ ἐμελέτα ἐπὶ τοῦ παρεμφεροῦς συνδυασμοῦ ὅ π λ α ἁ ρ μ α τ ω μ έ ν ο υ ς (ἀντὶ ὅ π λ α ἁ ρ μ α τ ω μ έ ν ω ν), ὅπερ εὗρεν ἔν τινι τῶν ὑπ' αὐτοῦ ἐκδοθέντων ποιημάτων νησιωτικῆς προελεύσεως.

Ἐν Κερκύρᾳ τὴν 20 Αὐγούστου 1890

ΛΑΖΑΡΟΣ ΒΕΛΕΛΗΣ

Digitized by Google

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

κ. Α. Γ. Φ. Βῶλον. Α') 'Εξηντλήθησαν πρέπει ν' ἀναμένετε νεωτέραν ἔκδοσιν.—Β') 'Υπάρχει μετάφρασις τοῦ 'Ερνάνη λίαν ἀδόκιμος εἰς τὸ πεζὸν ἐν τῷ Β' τόμῳ τῆς μεταφράσεως τῶν δραμάτων τοῦ Οὐγκὼ ὑπὸ Ι. 'Ραπτάρχου. Τῆς δ' ἐμμέτρου μεταφράσεως ὑπὸ Γ. Παράσχου μόνον ἀποσπάσματα ἔχουσι δημοσιευθῇ ἐν περιοδικοῖς συγγράμμασι καὶ ἡμερολογίοις.

Φαρισαιῳ Π. Τὸ ποίημα τιμᾷ τὴν φιλοπατρίαν σας, ἀλλ' ὄχι τόσον καὶ τὴν ποίησιν ὥστε νὰ εἶνε ἄξια δημοσιεύσεως. Διηγήματα δεχόμεθα, κατάλληλα καὶ καλῶς μεταφρασμένα.

'Ελπιδοφόρῳ Κ. Οἱ στίχοι σας δὲν διαψεύδουν τὸ ὄνομά σας. 'Αλλ' ἐπὶ τοῦ παρόντος ἡ μόνη χαρὰ τὴν ὁποίαν δυνάμεθα νὰ σᾶς προξενήσωμεν εἶνε νὰ "ἐλπίζετε" εἰς παραγωγὴν καλλιτέρων.

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΝ

23 Αὐγούστου 1890

ΟΜΟΛΟΓΙΑΙ ΕΘΝΙΚΩΝ ΔΑΝΕΙΩΝ	'Αγορ. Δρ.	Λ.	Πωλ. Δρ.	Λ.
Τῶν 26,000,000 πρὸς 5 %	514	—	518	—
» 120,000,000 » 5 %	586	—	590	—
» 170,000,000 » 5 %	585	—	590	—
» 135,000,000 » 5 %	480	—	485	—
» 30,000,000 » 5 %	465	—	470	—
» 125,000,000 » 4 %	—	—	—	—
Κτηματ. ὁμολ. ἐθν. τραπέζης 60,000,000 μετὰ λαχείου	547	—	548	—
ΜΕΤΟΧΑΙ ΤΡΑΠΕΖΩΝ				
'Εθνικὴ Τράπεζα τῆς 'Ελλάδος ...	4585	—	4590	—
Γενικὴ Πιστωτικὴ Τράπεζα.....	276	—	277	—
Τράπεζα Βιομηχαν. Πίστεως.....	93	—	93	50
Τράπεζα 'Ηπειροθεσσαλίας.......	—	—	—	—
ΜΕΤΟΧΑΙ ΕΤΑΙΡΙΩΝ				
Μεταλλουργείων Λαυρίου........	176	—	177	—
Σιδηροδρ. 'Αθηνῶν - Πειραιῶς.....	437		438	—
Σιδηροδρ. Πύργου Κατακώλου....	—	—	—	—
Σιδηροδρ. Πελοποννήσου.........	193	50	194	—
Σιδηροδρ. Θεσσαλίας.	131	—	133	—
'Ανων. εταιρίας ὁ «'Ερμῆς»......	70	—	75	—
'Ελλην. Πυριτιδοποιείου	75	—	77	—
Φωταερίου 'Αθηνῶν............	—	—	—	—
Δημοσ. καὶ δημοτ. ἔργων........	117	—	117	50
ΝΟΜΙΣΜΑΤΑ				
Εἰκοσάφραγκον	24	83	24	84
Λίρα ὀθωμανική..........	28	30	28	31
Λίρα ἀγγλικὴ	31	10	31	12
ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΑ				
Τρίμηνον 'Αγγλίας............	30	45	30	80
Τρίμηνον Γαλλίας............	121	—	122	25
Ὄψεως 'Αγγλίας...........	30	85	31	05
Ὄψεως Γαλλίας...........	122	50	123	25

ΕΞΕΔΟΘΗ
ΕΚ ΤΗΣ ΝΕΩΤΕΡΑΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ ΜΑΣ
ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΜΑΡΚΟΡΑΣ
Μελέτη ἀναγνωσθεῖσα ἐν τῷ Φιλολογικῷ Συλλόγῳ Παρνασσῷ.
ΥΠΟ ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΒΕΛΛΙΑΝΙΤΟΥ
ΤΙΜΑΤΑΙ ΔΡΑΧΜΗΣ
'Εν τῷ βιβλιοπωλείῳ τῆς "Εστίας"

ΠΑΙΓΝΙΑ ΚΑΙ ΖΗΤΗΜΑΤΑ

Γ'. ΤΡΙΜΗΝΙΑ 1890

(μετὰ λαχείου)

36. — **Αἴνιγμα.**

Ὅπως εἶμαι ἂν μ' ἀφήσῃς πυκνὸς εἶμαι καὶ δασύς.
Ἂν με ἀποκεφαλίσῃς ἀπομένω μόνος εἷς.

Κ)πολις — Θ. Κ. Χρυσόστομος

37. — **Γρῖφος.**

νόει μή, ἀλλὰ νόει.

Ἀθῆναι — Φ.

38. — **Σύνθεσις.**

Διὰ τῶν ἑπομένων συλλαβῶν νὰ σχηματισθῇ ἀρχαία παροιμία :

χα, χα, ον. χο, χου, ρα, χον, χος, ον.

'Αθῆναι — Βέλος

39. — **'Ακροστιχίς.**

'Εκ τῶν ἀρκτικῶν γραμμάτων τῶν ὀνομάτων τῶν ἑπομένων ἀρχαίων ἐπιφανῶν 'Αθηναίων ν' ἀποτελεσθῇ τὸ ὄνομα διασήμου συμπολίτου των, ἀκμάσαντος κατα τὸν τέταρτον αἰῶνα π. Χ.

1. 'Ρήτωρ. 2. Σοφός. 3. Πατὴρ ἐξόχου συγγραφέως. 4. Κωμικὸς ποιητής. 5. Σύζυγος πλουσίου σοφιστοῦ. 6. Στρατηγὸς καὶ πολιτευτὴς ἀκμάσας τὸν πέμπτον αἰῶνα. 7. Στρατηγὸς ἀκμάσας τὸν τέταρτον αἰῶνα. 8. Σοφιστὴς καὶ εὐεργέτης τοῦ δήμου. 9. Τραγικὸς ποιητής.

ΝΕΑΡΑ ΚΥΡΙΑ κάτοχος τῆς **Γερμανικῆς**, τῆς **Γαλλικῆς** καὶ τῆς **'Αγγλικῆς** γλώσσης ζητεῖ οἰκογένειαν ἐνταῦθα ἀποκατεστημένην, παρὰ τῇ ὁποίᾳ νὰ ἔχῃ κατοικίαν καὶ διατροφὴν παρέχουσα εἰς ἀντάλλαγμα δύο ὥρας καθ' ἑκάστην πρὸς διδασκαλίαν ἢ συνδιάλεξιν. 'Η αὐτὴ Κυρία δίδει ἰδιαίτερα μαθήματα τῶν τριῶν τούτων γλωσσῶν. 'Απευθυντέον εἰς τὸ γραφεῖον ἢ εἰς τὸ βιβλιοπωλεῖον τῆς 'Εστίας

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Π. ΤΡΙΓΓΕΤΑΣ
Δικηγόρος — Ὁδὸς Γερανίου 2

"LA NEW YORK,,
Η ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ
ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙ ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑ
ΙΔΡΥΘΕΙΣΑ ΤΩ 1845
ΕΓΓΥΗΤΙΚΟΝ ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ
ΟΛΟΚΛΗΡΟΝ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΜΕΝΟΝ ΤΗ 1 ΙΑΝΟΥΑΡ. 1885
ΦΡ 544,000,000 ΦΡ
ΑΜΟΙΒΑΙΑ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΑΙ ΩΡΙΣΜΕΝΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΤΡΩΝ
ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ
Οἱ ἀσφαλιζόμενοι εἶνε οἱ μόνοι ἰδιοκτῆται τοῦ ἐγγυητικοῦ κεφαλαίου καὶ τῶν κερδῶν.
ΠΡΟΙΚΟΔΟΤΗΣΕΙΣ ΤΕΚΝΩΝ
'Εξασφάλισις κεφαλαίου ἢ ἐτησίου εἰσοδήματος μετὰ 10, 15 ἢ 20 ἔτη.
Γενικὸς ἀντιπρόσωπος ἐν 'Αθήναις
Δ. Γ. ΜΑΚΚΑΣ
Γραφεῖον παρὰ τὸ 'Υπουργεῖον τῶν 'Εσωτερικῶν.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1890 — 2289

Digitized by Google

Περίοδος δευτέρα

ΕΣΤΙΑ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΗ

ΕΝ ΤΩι ΕΣΩΤΕΡΙΚΩι
Συνδρομη Εξαμηνος Δρ. 8
Συνδρομη Ετησια Δρ. 15
Τιμη Φυλλου Λεπ 30
ΑΙ ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑΙ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΙΔΡΥΘΕΝ ΤΩι 1876
Βραβευθὲν ὑπὸ τοῦ ἐν Παρισίοις Συλλόγου πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν ἑλλ. σπουδῶν, ἀξιωθὲν ἀργυροῦ μεταλλίου ἐν τῇ ἐκθέσει τῆς Δ' Ὀλυμπιάδος καὶ χαλκοῦ ἐν τῇ Παγκοσμίῳ Ἐκθέσει τοῦ 1889.

ΕΝ ΤΩ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩι
Συνδρομη Εξαμηνος Φρ. 10
Συνδρομη Ετησια Φρ. 20
Τιμη Φυλλου Λεπ 40
ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

1890—Τόμος Β',ἀριθ. 35. | ΕΚΔΟΤΑΙ Ν. Γ. ΠΟΛΙΤΗΣ ΚΑΙ Γ. ΔΡΟΣΙΝΗΣ | Ἀθῆναι, 2 Σεπτεμβρίου.

493

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ: (Ἐν τῷ φύλλῳ): ΟΙ ΠΟΙΗΤΑΙ ΤΗΣ ΕΠΤΑΝΗΣΟΥ: ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΜΑΡΚΟΡΑΣ ὑπὸ Κωστῆ Παλαμᾶ. — ΣΕ ΜΙΑ ΝΕΚΡΗ, ποίημα ὑπὸ Δ. Μάργαρη. — Ο ΓΑΜΟΣ ΤΗΣ ΑΓΓΕΛΙΚΗΣ, διήγημα. — ΑΜΕΡΙΚΗ ΚΑΙ ΑΜΕΡΙΚΑΝΟΙ — ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑΙ ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ: **Τὰ τέκνα τοῦ Ἡλίου.** — ΔΑΦΝΟΣΤΕΦΑΝΩΜΑ ΤΗΣ ΠΡΟΤΟΜΗΣ ΤΟΥ ΜΑΝΤΣΑΡΟΥ, ποίημα ὑπὸ Γερασίμου Μαρκορᾶ. — ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ: **Ἀνάλεκτα, Χρονικά, Αἱ εἰκόνες, Ἐδῶ κ' ἐκεῖ, Τρεῖς γνῶμαι καθ' ἑβδομάδα, Ἓν παιγνίδιον κατὰ δεκαπενθήμερον.** (Ἐν τῷ παραρτήματι): ΑΝΩ ΚΑΤΩ. — ΕΡΑΝΟΙ ΥΠΕΡ ΤΗΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ. — ΕΙΔΗΣΕΙΣ. — ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ. — ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ. — ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΡΓΑ. — ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ. — ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΝ. — ΠΑΙΓΝΙΑ ΚΑΙ ΖΗΤΗΜΑΤΑ.

ΕΙΚΟΝΕΣ: Η ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ, (ἐκ φωτογραφίας). — Ο ΠΤΩΧΟΣ ΠΟΙΗΤΗΣ, εἰκὼν Τζέδυ. — Ο ΚΡΥΣΤΑΛΛΙΝΟΣ ΠΥΡΓΟΣ, (παίγνιον). — ΤΡΙΑ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑ ΚΟΣΜΗΜΑΤΑ.

BODL. LIBR.

ΑΝΩ ΚΑΤΩ

ΑΝΩ ΚΑΤΩ

Ἡ δημοσίευσις τοῦ νεωτάτου τούτου μυθιστορήματος τοῦ Ἰουλίου Βὲρν ἄρχεται ἀπὸ τοῦ προσεχοῦς φύλλου τῆς Ἑστίας.

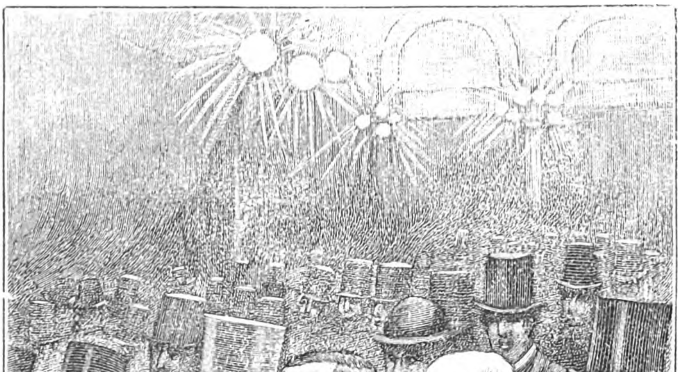

ΑΝΩ ΚΑΤΩ

Τὸ κείμενον θὰ κοσμῆται ὑπὸ τῶν λαμπρῶν εἰκόνων τῆς γαλλικῆς ἐκδόσεως τριάκοντα τεσσάρων ἐν ὅλῳ τὸν ἀριθμόν.

(Ἴδε ὄπισθεν).

Digitized by Google

ΑΝΩ ΚΑΤΩ

Τοιοῦτος ὁ παράδοξος τίτλος τοῦ νεωτάτου ἔργου τοῦ Ι. Βέρν τοῦ ὁποίου ἡ δημοσίευσις ἄρχεται ἐν τῇ Ἑστίᾳ ἀπὸ τῆς προσεχοῦς ἑβδομάδος. Δικαιολογεῖται δὲ ὁ τίτλος πληρέστατα ὑπὸ τοῦ περιεχομένου τὸ ὁποῖον ἐν συνόψει ἔχει ὡς ἑξῆς: Ἑταιρία ἀμερικανικὴ ἐκ μεγάλων ἐπιχειρηματιῶν καὶ ἐπιφανῶν ἐπιστημόνων, μεταξὺ τῶν ἱδρυτῶν της ἀριθμοῦσα καὶ πλουσιωτάτην χήραν, ἱδρύεται σκοποῦσα τὴν ἐκμετάλλευσιν τῶν χωρῶν τοῦ Βορείου Πόλου. Ἀλλὰ ἡ τεραστία ἐπιχείρησις πρῶτον κώλυμα εὑρίσκει τὸ ἀπρόσιτον τοῦ Πόλου ἕνεκα τῶν ἐπ' αὐτοῦ ἀπ' αἰώνων συσσωρευθέντων πάγων. Οἱ πάγοι δύνανται νὰ ἐκλείψωσιν ἂν τὸ κλίμα τοῦ Πόλου καταστῇ θερμότερον, καὶ ὅπως κατορθωθῇ τοῦτο πρέπει ὁ Πόλος ν' ἀλλάξῃ θέσιν —ἡ γῆ ν' ἀλλάξῃ τροχιάν!

Ὅλα νὰ γείνουν ἄνω κάτω λοιπόν! Αὐτὸ εἶνε τὸ πρόγραμμα τῆς ἀμερικανικῆς ἐπιχειρήσεως· αἱ δὲ λεπτομέρειαι καὶ τὰ καθ' ἕκαστα, εἰς τὰ ὁποῖα ὁ συγγραφεὺς συναρμόζει τὴν ἐπιστημονικὴν διδασκαλίαν μετὰ ἐπαγωγοῦ καὶ περιπλοκωτάτης διηγήσεως, θὰ διεξέλθῃ ἀκόπως καὶ εὐχαρίστως ὁ ἀναγνώστης τερπόμενος ἅμα καὶ πλεῖστα μανθάνων ἐκ τοῦ ΑΝΩ ΚΑΤΩ, τὸ ὁποῖον ἀρχίζει μὲ τὸν χαλασμὸν τοῦ κόσμου καὶ τελειώνει μὲ ἓν ἡσυχώτατον συνοικέσιον. Τὰς δὲ ἐκ τῆς ἀναγνώσεως τοῦ μυθιστορήματος ἐντυπώσεις θὰ καταστήσωσι ζωηροτέρας αἱ συνοδεύουσαι αὐτὸ λαμπραὶ εἰκόνες, ἃς ἐξεχώρησεν ἡμῖν πρὸς δημοσίευσιν αὐτὸς ὁ ἐκδότης τοῦ γαλλικοῦ πρωτοτύπου.

ΕΡΑΝΟΙ ΥΠΕΡ ΤΗΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Ἐπὶ τῇ ἀγγελίᾳ τῆς ἐν Θεσσαλονίκῃ καταστροφῆς ἡ Ἑλληνικὴ κυβέρνησις προέβη εἰς τὴν σύστασιν πολυμελοῦς ἐπιτροπῆς πρὸς συλλογὴν ἐράνων ὑπὲρ τῶν παθόντων μελῶν τῆς Ἑλληνικῆς κοινότητος. Τὸ πρὸς ἕκαστον τῶν μελῶν τῆς ἐπιτροπῆς ἀποσταλὲν ἔγγραφον τοῦ διορισμοῦ ἔχει ὡς ἑξῆς:

Ἐν Ἀθήναις τῇ 27 Αὐγούστου 1890.

Φοβερὰ πυρκαϊὰ ἐνσκήψασα εἰς τὴν Θεσσαλονίκην, τὴν πρωτεύουσαν πόλιν τῆς Μακεδονίας, κατέστρεψε τὸ τριτημόριον αὐτῆς· εἰκοσακισχίλιοι δὲ περίπου ἄνθρωποι πάσης ἐθνικότητος περιφέρονται ἄστεγοι, γυμνοὶ καὶ πειναλέοι. Τίνος φιλανθρώπου ἡ καρδία δὲν θέλει συντριβῇ ὑπὸ τῆς δεινῆς ταύτης συμφορᾶς καὶ ποῖος δὲν θέλει σπεύσῃ νὰ προσφέρῃ τὸν ὀβολὸν αὐτοῦ εἰς περίθαλψιν τῶν πασχόντων καὶ μικρὰν θεραπείαν τῆς ἀνυπολογίστου ζημίας;

Ἀλλ' ἂν αἱ ἄλλαι κοινότητες ἐξ ἴσου ἢ καὶ περισσότερον ὑπέστησαν ἰδιωτικὰς ἀπωλείας, ἡ ἑλληνικὴ κοινότης Θεσσαλονίκης ἀπώλεσε πλὴν τῆς ἰδιωτικῆς αὐτῆς περιουσίας πᾶν ὅ,τι διέκρινεν αὐτὴν ὡς γεραρὰν μετὰ τὴν Κων)πολιν ἑλληνικὴν κοινότητα ἐν τῇ Εὐρωπαϊκῇ Τουρκίᾳ. Εἰς τέφραν μετεβλήθησαν: ὁ ναὸς τῆς Μητροπόλεως μετὰ τῶν ἐν αὐτῷ πολυτίμων ἐκκλησιαστικῶν καὶ ἐθνικῶν κειμηλίων, ἡ Μητρόπολις, τὸ ἐπίσημον κέντρον τῆς ἑλληνικῆς κοινότητος, τὸ νοσοκομεῖον, τὸ γυμνάσιον, τὸ διδασκαλεῖον, τρεῖς ἕτεραι ἐνοριακαὶ ἐκκλησίαι. Ὥστε μετὰ τὴν δεινὴν καταστροφὴν οἱ ἐν Θεσσαλονίκῃ ἀδελφοὶ ἕλληνες δὲν ἔχουσι ποῦ νὰ συνέρχωνται, ἵνα συσκέπτωνται περὶ τῶν πραγμάτων τῆς ἑαυτῶν κοινότητος, ποῦ νὰ ἐκπαιδεύωσι τὰ τέκνα των, ποῦ νὰ νοσηλεύωσι τοὺς πένητας καὶ ἀπροστατεύτους.

Πιστεύομεν ἀδιστάκτως, ὅτι τὴν συμφορὰν τῆς ἑλληνικῆς κοινότητος Θεσσαλονίκης αἰσθάνονται βαθύτατα οἱ ἁπανταχοῦ ὁμογενεῖς καὶ ἡ χαρακτηρίζουσα αὐτοὺς φιλανθρωπία καὶ ἐθνικὴ φιλοτιμία δὲν ἔχει ἀνάγκην ἰδιαιτέρας προτροπῆς, ἵνα σπεύσωσι δι' ἁδρῶν ἐράνων εἰς ἀνακούφισιν τῶν παθόντων ἰδιωτῶν καὶ εἰς ἐπανόρθωσιν τῶν θρησκευτικῶν, φιλανθρωπικῶν καὶ ἐκπαιδευτικῶν ἐκείνων δημοσίων ἱδρυμάτων, τὰ ὁποῖα μάλιστα συναπαρτίζουσι τὰς καλῶς συγκεκροτημένας καὶ ἀκμαίας κοινότητας.

Τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον, ἐπιθυμοῦν οὐ μόνον πρόνοια νὰ ληφθῇ ἡ προσήκουσα περὶ ἀσφαλοῦς συλλογῆς καὶ συγκεντρώσεως τῶν ἑκασταχόθεν ἐράνων, ἀλλὰ καὶ μέριμνα συνετὴ περὶ τῆς λυσιτελοῦς αὐτῶν διανομῆς καὶ χρήσεως, πρὸς τοὺς δύο εἰρημένους σκοποὺς συνέστησεν ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ Σ. Μητροπολίτου Ἀθηνῶν ἐπιτροπήν, συγκειμένην ἐκ τῶν ἑξῆς κυρίων:

Μ. Ρενιέρη, ἐπιτίμου διοικητοῦ τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης, Νικ. Δηλιγιάννη προέδρου τοῦ Ἀρείου Πάγου, Σπ. Δεϊμέζη προέδρου τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου, Μιχ. Χατζημιχάλη, πρυτάνεως τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου, Η. Παπαηλιοπούλου, Νομάρχου, Μ. Μελᾶ, προέδρου τοῦ Νομαρχιακοῦ Συμβουλίου, Τιμ. Φιλήμονος, δημάρχου Ἀθηναίων, Θεοδώρου Ρετσίνα, δημάρχου Πειραιῶς, Παύλου Καλλιγᾶ, διοικητοῦ τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης, Ἰ. Μεσσηνέζη, Ἀνδρ. Συγγροῦ, Ἰ. Πάγκα, Ἰ. Χατζηκυριακοῦ, Ἀ. Πασπάτη, προέδρου τοῦ πρὸς διάδοσιν τῶν Ἑλλ. γραμμάτων Συλλόγου, Κ. Παπαρρηγοπούλου, καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου, Π. Ῥάλλη, Ἀ. Μαυρου, Ἀλ. Σκουζέ, Ι. Πανταζίδου, καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου, Γ. Παπαζήση, ἀρχιάτρου, Δ. Ρακτιβάν, Ν. Χαλκιοπούλου, γυμνασιάρχου, Ν. Μαυρουδῆ.

Ἀνακοινοῦντες ὑμῖν τοῦτο, παρακαλοῦμεν νὰ ἀναλάβητε τὸ φιλάνθρωπον τοῦτο ἔργον, καὶ ἀφοῦ ἐκδόσητε ἐγκύκλιον πρὸς τοὺς ἁπανταχοῦ ὁμογενεῖς πρὸς συλλογὴν ἐράνων ὑπὲρ τῆς ἐν Θεσσαλονίκῃ ὑπὸ τῆς πυρκαϊᾶς παθούσης Ἑλλην. κοινότητος, νὰ ἐκλέξητε ἐξ ὑμῶν αὐτῶν εἰδικὴν ἐπιτροπὴν πρὸς διεξαγωγὴν τῆς σπουδαίας ταύτης ἐνεργείας.

Ὁ Πρόεδρος τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου
Χ. ΤΡΙΚΟΥΠΗΣ

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Τὴν 8/20 προσεχοῦς Σεπτεμβρίου θὰ συνέλθῃ ἐν Ἀμστελοδάμῳ ἡ γενικὴ συνέλευσις τοῦ αὐτόθι Φιλελληνικοῦ Συλλόγου. Κατὰ τὴν συνέλευσιν ταύτην μεταξὺ ἄλλων θὰ συζητηθῶσι καὶ θέματα ἀφορῶντα ἰδίως τὴν ἐν Εὐρώπῃ διδασκαλίαν τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς γλώσσης καὶ τὴν παραδοχὴν τῆς νεοελληνικῆς ὡς γλώσσης ἐπιστημονικῆς. Οὕτω θὰ συζητηθῇ ἡ ἑπομένη πρότασις τοῦ ἐκ Βενετίας ἐπιτίμου μέλους τοῦ Φιλελληνικοῦ Συλλόγου κ. Κωνσταντίνου Ρέγερ:

Ἐπὶ τῇ καταργήσει τῆς διδασκαλίας τῆς ἑλληνικῆς ἐν τοῖς οὐγγρικοῖς γυμνασίοις γυμνασίοις (ὅπου διετηρήθη μόνον διὰ τοὺς φιλολόγους), τῆς ἐλαττώσεως τῆς διδασκαλίας τῆς γλώσσης ταύτης ἐν ταῖς ἰταλικαῖς σχολαῖς καὶ ἐν γένει πρὸ τῶν κινδύνων, τῶν ἀπειλούντων τὴν διδασκαλίαν τῆς ἑλληνικῆς εἰς τὰ πλεῖστα τῶν εὐρωπαϊκῶν κρατῶν, ὁ Φιλελληνικὸς Σύλλογος ἀποφασίζει:

1ον) Ἡ προστασία τῆς διδασκαλίας τῆς Ἑλληνικῆς εἰς τὰ 2000 ἐν Εὐρώπῃ κολλέγια καὶ λύκεια ἔσται ἐπὶ τοῦ παρόντος ὁ κύριος σκοπὸς τοῦ ἡμετέρου Συλλόγου.

2ον) Ἀνατίθεται εἰς τὸ διοικητικὸν συμβούλιον ὅπως ἀπευθυνθῇ ἀμέσως εἰς τὰ Ὑπουργεῖα τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως τῆς Γερμανίας, τῆς Γαλλίας, τῆς Ἰσπανίας, τῆς Πορτογαλλίας, τῆς Ἰταλίας, τῆς Ἀγγλίας, τῆς Ὀλλανδίας, τῆς Βελγικῆς, τῆς Δανίας, τῆς Σουηδίας, τῆς Νορβηγίας, τῆς Ἑλβετίας, τῆς Αὐστρίας,

Digitized by Google

τῆς Οὐγγαρίας, τῆς Ρωσσίας, τῆς Τουρκίας καὶ τῆς Ἑλλάδος παρακαλοῦν αὐτά·

α') ὅπως εὐαρεστηθῶσι νὰ διαβιβάσωσι πρὸς τὸ συμβούλιον πρὸ τῆς 15 προσεχοῦς Ὀκτωβρίου τοὺς νόμους καὶ τὰ διατάγματα, τὰ κανονίζοντα τὴν διδασκαλίαν τῆς ἑλληνικῆς καὶ τῆς λατινικῆς·

β) ὅπως εὐαρεστηθῶσι ν' ἀποστείλωσι τὴν 1 Δεκεμβρίου 1890 εἰδικὸν ἀπεσταλμένον εἰς Ἀμστελόδαμον. ὅπως ἐν συνεδρίῳ συνδιασκεφθῶσι περὶ τῶν ἑξῆς :

Α') Διατί ἡ ἑλληνικὴ παραγράφεται.

Β') Ποῖα εἶνε τὰ ὑπὲρ τῆς διατηρήσεως τῆς ἑλληνικῆς ἐπιχειρήματα.

Γ') Ποῖαι αἱ ὑφιστάμεναι ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τῆς ἑλληνικῆς ἐλλείψεις.

Δ') Πῶς δύνανται νὰ διορθωθῶσιν.

Ἄλλη πρότασις εἶναι ἡ τοῦ κ. Φόρσλινδ, ἐκ Σουηδίας, ὅστις ζητεῖ παρὰ τῆς γενικῆς συνελεύσεως τῶν μελῶν τοῦ Φιλελληνικοῦ Συλλόγου ν' ἀποφανθῇ :

1ον) Περὶ τῆς ἀποστολῆς ἑνὸς φοιτητοῦ. κατέχοντος τὰ ἀπαιτούμενα προσόντα, εἰς Ἀθήνας, ἵνα σπουδάσῃ κατὰ βάθος τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν

2ον) Περὶ τῶν ἀναγκαίων πρὸς διευκόλυνσιν τῆς σπουδῆς τῆς ἑλληνικῆς ἐν Σουηδίᾳ μέτρων.

Ὁ δὲ γραμματεὺς τοῦ Συλλόγοου κ. Μύλλερ, ζητεῖ ὅπως τὸ συμβούλιον ἀποταθῇ εἰς τὰ εὐρωπαϊκὰ πανεπιστήμια, ἵνα καταδείξῃ :

1ον) Τὴν χρησιμότητα καὶ τὴν ἀνάγκην τῆς μελέτης τῆς μεσαιωνικῆς καὶ νεωτέρας ἑλληνικῆς γλώσσης, ἰδίως ὡς πρὸς τὴν μετὰ τῆς ἀρχαίας σχέσιν των.

2ον) Περὶ τῆς χρησιμότητος τῆς νεωτέρας ἑλληνικῆς γλώσσης ὡς δ ι ε θ ν ο ῦ ς ἐ π ι σ τ η μ ο ν ι κ ῆ ς γ λ ώ σ σ η ς καὶ τῆς ὑπεροχῆς αὐτῆς ἐπὶ τῆς λατινικῆς ὡς καὶ τῶν νεωτέρων γλωσσῶν, πρὸς ἀκριβῆ ἔκφρασιν ὅλων τῶν λεπτομερειῶν ἐπιστημονικοῦ θέματος, ὑπεροχῆς, ἥτις ἄλλως ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ ὅτι πάντες οἱ ὅροι τῶν τεχνῶν καὶ ἐπιστημῶν εἶνε εἰλημμένοι ἐκ τῆς ἑλληνικῆς.

—Ὁ Σύλλογος πρὸς διάδοσιν τῶν Ἑλληνικῶν γραμμάτων ἀπεφάσισε νὰ χορηγήσῃ ἀνάλογον βοήθημα ὑπὲρ τῆς ἑλληνικῆς κοινότητος Θεσσαλονίκης ὅπως ἐνοικιασθῇ κατάλληλον οἴκημα διὰ τὸ ἐν τῇ πρωτευούσῃ τῆς Μακεδονίας ὑπ' αὐτῆς συντηρούμενον γυμνάσιον καὶ ἐφοδιασθῇ τοῦτο διὰ τῶν καταλλήλων διδακτικῶν ἐργαλείων, ἵνα μὴ παύσῃ φέτος λειτουργοῦν.

—Συνέστη διὰ Β. διατάγματος ἐν Μεσσήνῃ δημοτικὸν γυμνάσιον, οὗτινος ἡ λειτουργία ἄρχεται ἀπὸ τῆς πρώτης Σεπτεμβρίου. Συνέστησαν δὲ ἑλληνικὰ σχολεῖα ἐν τῷ χωρίῳ Βλαχοκερασιᾷ τοῦ δήμου Μανθυρέας καὶ ἐν Πιάνῃ τοῦ δήμου Φαλάνθου.

—Ἐλύθη τὸ ἀνακινηθὲν ζήτημα ἂν ὁ ὑπὲρ τῆς γυναικείας παιδεύσεως Σύλλογος τῶν Κυριῶν ἔχῃ τὸ δικαίωμα τῆς ἱδρύσεως ἰδίου Παρθεναγωγείου καὶ ἐδημοσιεύθη μὰ διαταγὴ τοῦ ὑπουργείου τῆς Παιδείας καθ' ἥν, ληφθείσης ὑπ' ὄψει τῆς αἰτήσεως τῆς προέδρου τοῦ εἰρημένου Συλλόγου περὶ συστάσεως Παρθεναγωγείου, χορηγεῖται εἰς τὸν εἰρημένον Σύλλογον ἡ ἄδεια νὰ συστήσῃ ἐνταῦθα τοιοῦτο παρθεναγωγεῖον ὑπὸ τὸν ὅρον τῆς τηρήσεως τῶν κειμένων νόμων.

ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ

24 Αὐγούστου Τὸ καταδρομικὸν «Ναύαρχος Μιαούλης» ἀπεστάλη ὑπὸ τῆς κυβερνήσεως εἰς Θεσσαλονίκην κομίζον βοηθείας ὑπὲρ τῶν ἐκ τῆς πυρκαϊᾶς παθόντων. Ἐπὶ τοῦ Μ ι α ο ύ λ η ἐπεβιβάσθη ἀπόσπασμα ἐκ πεντήκοντα ἀνδρῶν τοῦ μηχανικοῦ ὑπὸ τὰς διαταγὰς δύο ἀξιωματικῶν, ἓν στρατιωτικὸν χειρουργεῖον ὑπὸ τρεῖς ἰατροὺς μετὰ τῶν ἀναγκαίων φαρμάκων καὶ νοσοκόμων, διακόσιαι σκηναὶ καὶ τετρακόσια μάλλινα κλινοσκεπάσματα· ἐφορτώθησαν δὲ καὶ περὶ τὰς ὀκτακοσίας ὀκάδας διπυρίτου καὶ ἄλλα χρειώδη. Τὸ καταδρομικὸν ἀπέπλευσεν ἐκ Πειραιῶς σήμερον τὴν ὥραν 1 ½ μ. μ.

27 Αὐγούστου. Σήμερον συνελθὸν ἐκτάκτως εἰς συνεδρίασιν τὸ ὑπουργικὸν συμβούλιον ἐν τῷ ὑπουργείῳ τῶν Οἰκονομικῶν ἀπεφάσισε νὰ χορηγήσῃ βοήθημα ἐξ 100,000 δραχμῶν διὰ τὴν Ἑλληνικὴν κοινότητα Θεσσαλονίκης.

ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ

Ἐξεδόθη τοῦ **Ἐγκυκλοπαιδικοῦ Λεξικοῦ** τὸ 38 φυλλάδιον περιέχον τὰς λέξεις Ἀργοῦ—Ἀρθρῖτις. Τιμὴ ἑκάστου φυλλαδίου λεπτὰ 90. Ἐκδόται Μπὰρτ καὶ Χίρστ.

—Ἐν τῷ εἰκονογραφημένῳ ἀγγλικῷ περιοδικῷ The Woman's World ἡ λογία καὶ ἑλληνομαθὴς κυρία Ἔδμονδ δημοσιεύει ἄρθρον ὑπὸ τὸν τίτλον "Ἡ ἡρωὶς τῶν Σπετζῶν,, ἀναφερόμενον εἰς τὴν Μπουμπουλίναν μετὰ δύο καλλίστων εἰκόνων, ὧν ἡ μὲν παριστᾷ αὐτὴν τὴν ἡρωΐδα, ἡ δὲ νεάνιδα φέρουσα τὸ ἐγχώριον τῆς νήσου ἔνδυμα.

Ἐπὶ τῇ Πεντηκονταετηρίδι τῆς ἐν Κερκύρᾳ Φιλαρμονικῆς Ἑταιρίας. Τὰ κατὰ τὴν Φιλαρμονικὴν Ἑταιρίαν ἀπὸ τῆς συστάσεως μέχρι τῆς σήμερον 1890—1890 ὑπὸ Σ. Π α π α γ ε ω ρ γ ί ο υ , καθηγητοῦ. Ἐντολῇ τοῦ προέδρου τῆς Ἑταιρίας. Ἐν Ἀθήναις ἐκ τοῦ τυπογραφείου τῶν Καταστημάτων Ἀνέστη Κωνσταντινίδου, 1880. 1ον σ. 27. [Ἐκ τοῦ τεύχους ἀποσπῶμεν τὸν ἐπίλογον συνοψίζοντα κάλλιστα τὰ κατὰ τὸν πεντηκονταετῆ βίον τῆς Ἑταιρίας καὶ καταδεικνύοντα τὴν σπουδαιότητα τοῦ μουσικοῦ τούτου καθιδρύματος: "Συσταθεῖσα κατ' ἀρχὰς παρ' ἰδιωτῶν ὅπως καταρτίσῃ ἐγχώριον Μουσικὴν πρὸς ἀναπλήρωσιν τῆς ἀγγλικῆς ἐν ταῖς ἱεραῖς τελεταῖς, ἡ Ἑταιρία σκοπὸν προέθετο συγχρόνως καὶ τὴν διὰ παντὸς τρόπου διάδοσιν τῆς μουσικῆς Τέχνης, ὡς συντεινούσης τὰ μέγιστα εἰς τὸν πολιτισμὸν καὶ τὴν ἐξημέρωσιν τῶν ἠθῶν. Ἡ Κέρκυρα ἐπεδοκίμασε καὶ ἠσπάσθη εὐθὺς τὸν σκοπὸν τῆς Ἑταιρίας καί, συν τῷ χρόνῳ, ἐνῷ αὕτη ἤρξατο ἀποτελουμένη ἐξ ἐννέα μόνον ἑταίρων, ἠνδρώθη συμπεριλαβοῦσα εἰς τοὺς κόλπους της ἑκατοντάδας ὅλας μελῶν. Αἱ ἐξ αὐτῆς μετὰ μικρὸν χρονικὸν διάστημα προελθοῦσαι ὠφέλειαι ὑπῆρξαν πολυειδεῖς καὶ σπουδαιόταται. Ἡ Μουσικὴ αὐτῆς, τεθεῖσα ἐν βραχεῖ εἰς ἅμιλλαν πρὸς τὰς ἀρίστας τῆς τότε ἀγγλικῆς φρουρᾶς, ἀπέδειξεν ὅτι ἡ ἑλληνικὴ εὐφυΐα, καίτοι ἐπί τινα χρόνον ἐκάθευδεν, εὐκαιρίας ὅμως δοθείσης, κατέλαβεν ἐπαξίως τὴν ἀνήκουσαν αὐτῇ θέσιν. Πλεῖστοι νέοι, ὧν τίνες Κύριος οἶδε ποῦ ἤθελον ἐξ ἀργίας καταντήσει, εὗρον κατὰ τὴν πεντηκονταετῆ τοῦ βίου αὐτῆς περίοδον, αὐτάρκη καὶ ἀξιοπρεπῆ πόρον ζωῆς, μαθητεύσαντες ἐν τῇ Ἑταιρίᾳ· πολλοὶ δὲ ἄλλοι, ἐξ αὐτῆς ἀποφοιτήσαντες, ἐξησφάλισαν ἔντιμον καὶ ἀνεξάρτητον θέσιν ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τῆς Κερκύρας, ἐν Ἑλλάδι, ἐν Ἀνατολῇ, ἐν τῇ Ἑσπερίᾳ αὐτῇ, προσληφθέντες εἰς ξένα θέατρα καὶ ξένας Μουσικάς, καὶ μεταδίδοντες ἐπωφελῶς τὸ ἐν τοῖς κόλποις τῆς Ἑταιρίας παρ' αὐτῶν πολλαπλασιασθὲν τάλαντον, τιμῶντες δὲ οὕτω καὶ ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ τὸ Ἑλληνικὸν ὄνομα. Τὰ ἀγαθὰ ἅτινα προῆλθον καὶ προέρχονται ἐκ τῆς Φιλαρμονικῆς Ἑταιρίας εἰσὶ τόσῳ καταφανῆ καὶ γνωστὰ ὥστε δὲν χρήζουσι πλειοτέρων λόγων. Ἡ Φιλαρμονικὴ Ἑταιρία ὑπῆρξε συγχρόνως ἀνέκαθεν μία τῶν σημαντικωτέρων ἑστιῶν ἐν ᾗ ἀνεζωπυροῦτο ἐν Κερκύρᾳ, ἐν ἡμέραις ξενοκρατίας, ὁ σπινθὴρ τοῦ ἐθνικοῦ αἰσθήματος ὃν ἀδιαλείπτως καὶ παντοιοτρόπως αὕτη ὑπεξέκαιεν. Ἐν αὐτῇ πρώτῃ ἑωρτάσθη ἐν Ἑπτανήσῳ ἡ ἀξιομνημόνευτος ἡμέρα τῆς τοῦ Γένους ἀναστάσεως· αὕτη ἐκ τῶν πρώτων ἐν Κερκύρᾳ συμμετεῖχε πασῶν τῶν ἐθνικῶν ἐπιδείξεων καὶ ἐνεργειῶν. Συνέταιροι καὶ μουσικοὶ τῆς Φιλαρμονικῆς πάντες συνετέλουν πρὸ τῆς Ἑνώσεως εἰς αὔξησιν καὶ ἐνίσχυσιν τοῦ ἐθνικοῦ φρονήματος· αὕτη ἐμελούργησε πρώτη τὰ ἐθνικὰ ᾄσματα· ταύτης ὁ ἀείμνηστος Πρόεδρος ἐμελοποίησε τὸν ἀθάνατον Ἐθνικὸν Ὕμνον· εἰς αὐτὴν ἀπετείνοντο οἱ ὑπουργοὶ τοῦ Βασιλέως Ὄθωνος ὅπως τονίσῃ ἐμβατήρια ἐθνικὰ πρὸς χρῆσιν τοῦ Ἑλληνικοῦ στρατοῦ.— Ἕνεκα τούτων ἁπάντων, καὶ διὰ τὰς πολλὰς σπουδαίας ὑπηρεσίας ὅσας ἀδιαλείπτως ἐπὶ πεντηκονταετίαν ὅλην παρέσχε τῇ Ἐθνικῇ Τέχνῃ ἡ Ἑταιρία αὕτη, ἀριθμοῦσα μεταξὺ τῶν μελῶν της πολλοὺς διακεκριμένους ἄνδρας, δικαίως θεωρεῖται ἀγλάϊσμα καὶ σέμνωμα τῆς Κερκύρας καὶ τῆς Ἑλλάδος ἁπάσης.]

Digitized by Google

ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΡΓΑ

Ἐπικυρώθη διὰ Β. Διατάγματος τὸ καταστατικὸν τῆς ἑταιρίας εἰς τὴν ὁποίαν ὁ κ. Σ. Ψύχας ἐξεχώρησε τὰ δικαιώματα αὐτοῦ διὰ τὴν προέκτασιν τοῦ σιδηροδρόμου Ἀθηνῶν — Πειραιῶς ἀπὸ τοῦ ἐνταῦθα σταθμοῦ αὐτοῦ μέχρι τῆς πλατείας τῆς Ὁμονοίας διὰ τοῦ Μοναστηρίου. Εἰς τὴν νέαν ταύτην ἑταιρίαν συμμετέχουσιν ἡ Βιομηχανικὴ Τράπεζα, ὁ Σιδηρόδρομος, καὶ ἄλλοι κεφαλαιοῦχοι, τὸ δὲ κεφάλαιον αὐτῆς ἀνέρχεται εἰς τρία καὶ ἥμισυ ἑκατομμύρια. Αἱ ἐργασίαι ἄρχονται ἐντὸς τοῦ μηνὸς Σεπτεμβρίου ἀπὸ τῆς κατεδαφίσεως τῶν καταλαμβανομένων κτημάτων ὑπὸ τῆς γραμμῆς ταύτης. Ὁ παρὰ τὴν πλατεῖαν τῆς Ὁμονοίας σταθμὸς θὰ ἱδρυθῇ εἰς τὸν παραπλεύρως τοῦ Δημαρχείου ἐκτεταμένον χῶρον.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Νεαρὰν φιλοπρόοδον, ἐνταῦθα. Ἡ ἐπιστολή σας εἶνε πολὺ κομψὰ γραμμένη, ἀλλὰ δὲν λέγει τίποτε σχετικὸν πρὸς τὸ ζήτημα. Σεῖς δὲν ἔχετε ἀκόμη σαφῆ ἰδέαν περὶ τῶν δύο αἰσθημάτων καὶ θὰ κάμετε διάκρισιν κατὰ τὰς περιπλοκὰς αὐτῶν; Δὲν ἐξεσχολήσατε τὸ ἀλφαβητάριον καὶ ἀνακατώνεσθε εἰς τὴν γραμματικὴν καὶ τὴν σύνταξιν;

Ἴωνα, Σμύρνην. Ὡς στιχούργημα λευκώματος γραφὲν κατὰ φιλικὴν ἀπαίτησιν ἀρκετὰ καλόν, ὡς ποίημα πρὸς δημοσίευσιν ἄτεχνος συρραφὴ κοινοτοπιῶν· καὶ ὁ ἴδιος τὸ κρίνετε πολὺ καλά.

Μηνᾶν, Πάτρας. Ἀτεχνότατα.

κ. Ι. Γ. Β. Ἡράκλειον. Χρήματα ἐλήφθησαν φύλλα 10 ἀποστέλλονται ἀπὸ ἀριθ. 35.

κ. Μ. Ι. Μ. Νάξον. Ἐλήφθη, θὰ σᾶς γράψωμεν ἰδιαιτέρως.

κ. Δ. Ι. Μ. Ζάκυνθον. Εὐχαριστοῦμεν· θὰ δημοσιευθῇ προσεχῶς.

κ. Α. Π. Κ. Ναύπλιον. Ἐλήφθησαν, ἀπεστάλησαν δὲ τὰ ζητηθέντα πλὴν ἀριθ. 671 (619) ἐξηντλημένου ὄντος. Ὑπολείπονται εἰς διάθεσίν σας δρ. 1,65. Οἱ σημειούμενοι δύο τόμοι τῆς Ἑστίας τιμῶνται ἄδετοι δρ. 10, δεμένοι δρ. 16, πλὴν τῶν ταχυδρομικῶν αὐτῶν.

κ. Σ. Γ. Λ. Ἄδεν — *De la croix*, Ἰθάκην — Ἀεροκοινωνιστήν. — κ. Α. Γρ. — Πεζογράφον, Κέρκυραν. — Χαρικλῆ. — Μουσαῖον, ἐνταῦθα. Μεταφράσεις ἐλήφθησαν.

κ. Ν. Β. Ἐνταῦθα. Εἶνε ἀτεχνότατον καὶ ὑπὸ ἔποψιν γλώσσης, καὶ ὡς στιχούργημα· αἱ δὲ ὁμοιοκαταληξίαι του χωλαίνουν πλέον ἢ δὶς καὶ τρίς.

Γ. Ζ. Βρυξέλλας. Φύλλον ἀπεστάλη· τοῦ διηγηματίου ἔχει δημοσιευθῇ εἴς τινα ἐφημερίδα ἑλληνικὴ μετάφρασις — εὐχαριστοῦμεν.

κ.Α.Κ. Μεσολόγγιον. Ζητηθὲν βιβλίον ἐστάλη ἐγκαίρως. Αναμένομεν τὸ περὶ οὗ γράφετε εἰς τὸ δελτάριον.

"LA NEW YORK,,

Η ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ

ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙ ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑ

ΙΔΡΥΘΕΙΣΑ ΤΩι 1845

ΕΓΓΥΗΤΙΚΟΝ ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ

ΟΛΟΚΛΗΡΟΝ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΜΕΝΟΝ ΤΗ 1 ΙΑΝΟΥΑΡ. 1885

ΦΡ 544,000,000 ΦΡ

ΑΜΟΙΒΑΙΑ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΔΙ' ΩΡΙΣΜΕΝΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΤΡΩΝ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ

Οἱ ἀσφαλιζόμενοι εἶνε οἱ μόνοι ἰδιοκτῆται τοῦ ἐγγυητικοῦ κεφαλαίου καὶ τῶν κερδῶν.

ΠΡΟΙΚΟΔΟΤΗΣΙΣ ΤΕΚΝΩΝ

Ἐξασφάλισις κεφαλαίου ἢ ἐτησίου εἰσοδήματος μετὰ 10, 15 ἢ 20 ἔτη.

Γενικὸς ἀντιπρόσωπος ἐν Ἀθήναις

Δ. Γ. ΜΑΚΚΑΣ

Γραφεῖον παρὰ τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν.

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΝ

30 Αὐγούστου 1890

	Ἀγορ.		Πωλ.	
ΟΜΟΛΟΓΙΑΙ ΕΘΝΙΚΩΝ ΔΑΝΕΙΩΝ	Δρ.	Λ.	Δρ.	Λ.
Τῶν 26,000,000 πρὸς 5 %	514	—	515	—
» 120,000,000 » 5 %	578	—	580	—
» 170,000,000 » 5 %	578	—	580	—
» 135,000,000 » 5 %	480	—	485	—
» 30,000,000 » 5 %	465	—	470	—
» 125,000,000 » 4 %	—	—	—	—
Κτηματ. ὁμολ. ἐθν. τραπέζης 60,000,000 μετὰ λαχείου	545	—	546	—
ΜΕΤΟΧΑΙ ΤΡΑΠΕΖΩΝ				
Ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος ...	4570	—	4580	—
Γενικὴ Πιστωτικὴ Τράπεζα.. ...	275	—	276	—
Τράπεζα Βιομηχαν. Πίστεως.....	93	—	93	50
Τράπεζα Ἠπειροθεσσαλίας.......	—	—	—	—
ΜΕΤΟΧΑΙ ΕΤΑΙΡΙΩΝ				
Μεταλλουργείων Λαυρίου........	177	—	177	50
Σιδηροδρ. Ἀθηνῶν - Πειραιῶς.....	435		436	–
Σιδηροδρ. Πύργου - Κατακώλου....	—	—	—	—
Σιδηροδρ. Πελοποννήσου.........	196	—	196	50
Σιδηροδρ. Θεσσαλίας...........	131	—	133	–
Ἀνων. ἑταιρίας ὁ «Ἑρμῆς».....	70	—	75	—
Ἑλλην. Πυριτιδοποιείου....... ..	75	—	77	—
Φωταερίου Ἀθηνῶν....	—	—	—	—
Δημοσ. καὶ δημοτ. ἔργων.......	116	—	116	50
ΝΟΜΙΣΜΑΤΑ				
Εἰκοσάφραγκον	24	64	24	65
Λίρα ὀθωμανική..........	28	02	28	04
Λίρα ἀγγλικὴ	30	79	31	81
ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΑ				
Τρίμηνον Ἀγγλίας............	30	25	30	60
Τρίμηνον Γαλλίας............	120	50	121	25
Ὄψεως Ἀγγλίας...	30	60	30	65
Ὄψεως Γαλλίας..	122	—	122	25

ΠΑΙΓΝΙΑ ΚΑΙ ΖΗΤΗΜΑΤΑ

Γ'. ΤΡΙΜΗΝΙΑ 1890

(μετὰ λαχείου)

40. — **Ζήτημα**

Τίς εἶνε ὁ σοφὸς ὅστις ἀνεκάλυψεν ὅτι ὁ Γαλαξίας ἀποτελεῖται ἐκ πληθύος ἀστέρων;

Ἀθῆναι Ἀστρονόμος

41. — **Πρόβλημα**

Ἀφοῦ ἐδαπάνησα τὰ 2/5 τῶν ὅσων εἶχα, ἔλαβον 42 δραχμάς, ἤτοι ποσὸν κατὰ 3 δραχμὰς μεγαλήτερον ἐκείνου τὸ ὁποῖον εἶχα ἐν ἀρχῇ· πόσα εἶχα λοιπόν;

Πάτραι Λογιστικός

42. — **Ἐρώτησις.**

Ποῖον ἀρχαῖον δρᾶμα τελειώνει διὰ τῶν στίχων:

πολλὰ δὲ πήματα καὶ καινοπαθῆ
κοὐδὲν τούτων ὅ τι μὴ Ζεύς.

43. — **Τρίγωνον.**

```
*  *  *  Ω  *
*  *  Ω  *
*  Ω  *
Ω  *
*
```

Ἀθῆναι Βέλος

44 — **Γρῖφος**

γῆν ὡς δῖσκε ρὸν

Ἀθῆναι Φ.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1890 — 2309

Digitized by Google

Περίοδος δευτέρα

ΕΣΤΙΑ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΗ

ΕΝ ΤΩι ΕΣΩΤΕΡΙΚΩι

Συνδρομη Εξαμηνος Δρ. 8
Συνδρομη Ετησια Δρ. 15

Τιμη Φυλλου Λεπ. 30

ΑΙ ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑΙ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΙΔΡΥΘΕΝ ΤΩι 1876
Βραβευθὲν ὑπὸ τοῦ ἐν Παρισίοις Συλλόγου πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν ἑλλ. σπουδῶν, ἀξιωθὲν ἀργυροῦ μεταλλίου ἐν τῇ ἐκθέσει τῆς Δ' Ὀλυμπιάδος καὶ χαλκοῦ ἐν τῇ Παγκοσμίῳ Ἐκθέσει τοῦ 1889.

ΕΝ ΤΩι ΕΞΩΤΕΡΙΚΩι

Συνδρομη Εξαμηνος Φρ. 10
Συνδρομη Ετησια Φρ. 20

Τιμη Φυλλου Λεπ 40

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

1890—Τόμος Β', ἀριθ. 36. | ΕΚΔΟΤΑΙ Ν. Γ. ΠΟΛΙΤΗΣ ΚΑΙ Γ. ΔΡΟΣΙΝΗΣ | Ἀθῆναι, 9 Σεπτεμβρίου.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ: (Ἐν τῷ φύλλῳ): ΑΝΩ ΚΑΤΩ, μυθιστόρημα Ἰουλίου Βέρν.— ΕΝΑΣ ΠΑΤΡΙΩΤΗΣ ΤΗΣ ΠΕΡΑΣΜΕΝΗΣ ΓΕΝΕΑΣ, ὑπὸ Ἀρ. Ἐφταλιώτη.— ΘΑΝΑΤΟΣ ΦΙΛΟΥ, ἐκ τῶν τοῦ Μισελέ.— ΑΜΕΡΙΚΗ ΚΑΙ ΑΜΕΡΙΚΑΝΟΙ. — ΣΤΙΓΜΑΙ ΠΟΙΗΤΙΚΗΣ ΑΔΥΝΑΜΙΑΣ, ποίημα ὑπὸ Ἀριστ. Προβελεγίου.— ΠΕΡΙ ΤΗΝ ΓΗΝ: **Αἱ καπνοφυτεῖαι τῆς Κούβας**.— ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ: **Ἀνάλεκτα, Χρονικά, Παντοῖα, Αἱ εἰκόνες, Ἐδῶ κ' ἐκεῖ, Τρεῖς γνῶμαι καθ' ἑβδομάδα**. — (Ἐν τῷ παραρτήματι): ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ. — ΕΙΔΗΣΕΙΣ. — ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ. — ΕΡΑΝΟΙ ΥΠΕΡ ΤΗΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ. — ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ. — ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΡΓΑ.— ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ. — ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΝ. — ΠΑΙΓΝΙΑ ΚΑΙ ΖΗΤΗΜΑΤΑ.

ΕΙΚΟΝΕΣ: ΔΥΟ ΕΙΚΟΝΕΣ ΤΟΥ «ΑΝΩ ΚΑΤΩ». — Η ΠΡΟΝΟΙΑ ΚΑΙ Ο ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΙΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ ΝΑΥΠΛΙΟΥ, (ἐκ φωτογραφίας). — ΠΕΝΤΕ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑ ΚΟΣΜΗΜΑΤΑ.

ΟΙ ΜΕΧΡΙ ΤΕΛΟΥΣ ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ ΕΓΓΡΑΦΟΜΕΝΟΙ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΑΙ

ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

ΔΙΑ ΤΗΝ Β' ΕΞΑΜΗΝΙΑΝ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1890

ΑΠ' ΕΥΘΕΙΑΣ ΕΝ ΤΩι ΓΡΑΦΕΙΩι

ΛΑΜΒΑΝΟΥΣΙ ΚΑΤ' ΕΚΛΟΓΗΝ ΑΥΤΩΝ 2 ΤΟΜΟΥΣ

ΤΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

Δωρεὰν καὶ ἐλευθέρους ταχυδρομικῶν τελῶν.

Η ΠΡΥΤΑΝΕΙΑ
ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ

Δηλοῖ

ὅτι αἱ ἐγγραφαὶ τῶν νέων φοιτητῶν ἐν τῷ μητρῴῳ τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου καὶ αἱ ἀνανεώσεις τῆς ἐγγραφῆς τῶν παλαιῶν ἄρχονται ἀπὸ σήμερον καὶ λήγουσιν ἀνυπερθέτως τῇ 30 ἀρξαμένου μηνός. Μετὰ τὴν λῆξιν τῆς μακρᾶς ταύτης προθεσμίας οὐδεμία ἐγγραφὴ γίνεται κατὰ ταύτην τὴν ἐξαμηνίαν.

Ὁ Πρύτανις
Γ. ΜΙΣΤΡΙΩΤΗΣ.

Ὁ Γραμματεὺς
Ἀρ. Προβελέγιος

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ

Κατὰ τὰς ἐφημερίδας: Ὁ γραμματεὺς τῆς ἐν τῷ δήμῳ Κρανῶνος ἐν Θεσσαλίᾳ δημαρχίας, μεταβὰς εἰς τὸ χωρίον Καραδεμερτζῆ, ἀνεκάλυψεν ὅτι οἱ κάτοικοι τῶν χωρίων Σούμπασι καὶ Καραδεμερτζῆ, ἐνεργήσαντες ἀνασκαφὰς εἴς τινα θέσιν, εὗρον διάφορα ἀργυρᾶ νομίσματα φέροντα διαφόρους ἐπιγραφὰς καὶ πρόσωπα. Τινὰ ἐκ τῶν νομισμάτων τούτων φέρουσιν ἐπὶ τοῦ ἑνὸς μέρους τὴν λέξιν «Λάρισα», ἐπὶ τοῦ ἑτέρου ἵππον καὶ ἱππάριον, ἄλλα πάλιν τὴν λέξιν «Χαλκιδέων» καὶ προτομὴν δυσδιάκριτον, ἄλλα τὴν λέξιν «Ἀντίγονος», ἐν ἐξ αὐτῶν κεφαλὴν πωγωνοφόρον, ἕτερον κεφαλὴν στεφανηφόρον καὶ τὴν λέξιν «Πόντιος». Ἐπίσης εὑρέθησαν καὶ ἄλλα νομίσματα φέροντα ἐπὶ τοῦ ἑνὸς μὲν μέρους τὰ στοιχεῖα Ε. Σ. ἐπὶ δὲ τοῦ ἑτέρου κεφαλὴν γυναικὸς μὲ κόμην βοστρυχώδη. Εὑρέθη ἐπίσης εἷς χρυσοῦς δακτύλιος φέρων τὴν λέξιν ΡΑΝΟ. Εἰκάζεται ὅτι ἐκεῖ ὑπάρχουσιν ἀρχαῖοι τάφοι, ὁ ῥηθεὶς δὲ δημογραμματεὺς σκοπεῖ νὰ ζητήσῃ ἄδειαν ὅπως ἐνεργήσῃ ἀνασκαφάς.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Μεταξὺ παλαιῶν χαρτίων πωληθέντων εἰς παντοπωλεῖόν τι ἐνταῦθα ἀνευρέθησαν πλεῖστα ἄξια λόγου χειρόγραφα, ἤτοι 300 περίπου ἐπιστολαὶ τοῦ Κωλέττη ἐκ Παρισίων ἀποσταλεῖσαι πρὸς τὸν ὑπουργὸν Χρηστίδην ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, ἀφορῶσαι δὲ τὰς ἐνεργείας αὐτοῦ ἐν Γαλλίᾳ, τὰ πολιτικὰ πράγματα τῆς ἐποχῆς καὶ ἄλλα τινά. Πλὴν τῶν ἐπιστολῶν τούτων ὑπάρχουσι 3—4 τοῦ Τούρκου στρατηγοῦ Κιουταχῆ ὑπὸ χρονολογίαν 1826 πρὸς διαφόρους ἐν Ἑλλάδι, ἐπίσης δ' ὑπάρχει περίεργον Ἡμερολόγιον, οὗ συγγραφεὺς φαίνεται αὐτὸς ὁ Χρηστίδης. Πλὴν τοῦ Ἡμερολογίου τούτου

Digitized by Google

σώζεται ἐν τῇ εὑρεθείσῃ δέσμῃ ἐπιστολὴ γαλλιστὶ γεγραμμένη αὐτόγραφος τοῦ τότε Ὑπουργοῦ ἐν Γαλλίᾳ Βρολί, ἀπευθυνομένη δὲ πρὸς τὸν Χρηστίδην καὶ ἀφορῶσα πολιτικάς τινας ἐνεργείας. Ἐπίσης αὐτόγραφοι ἐπιστολαὶ τῶν Θ. Γρίβα, Κ. Κανάρη, 3 τοῦ Γ. Καραϊσκάκη, Βάσου Μαυροβουνιώτη, Χατζηπέτρου, κοινὸν γράμμα τοῦ Κίτζου Τζαβέλα, τοῦ Διαμ. Ζέρβα, τοῦ Σπύρο Μήλιου καὶ Γεωργάκη Βάγια. Αἱ ἐπιστολαὶ αὗται ἀπευθύνονται εἰς διαφόρους ὁπλαρχηγούς, ἀναγινώσκονται δ' εὐχερῶς· ἅπαντα τὰ ῥηθέντα ἔγγραφα φαίνεται ὅτι προέρχονται ἐκ τῆς βιβλιοθήκης τοῦ Χρηστίδου εὑρίσκονται δὲ νῦν εἰς χεῖρας φοιτητοῦ τινος, ὅστις ἠγόρασε ταῦτα παρὰ τοῦ παντοπώλου ὡς ἄχρηστα χαρτία. Ταῦτα κατὰ τὴν «Ἐφημερίδα».

— Δημοτελέσταται ἐγένοντο ἐν Κερκύρᾳ αἱ ἐπὶ τῇ πεντηκονταετηρίδι τῆς Φιλαρμονικῆς Ἑταιρίας ἑορταί, ὧν μετέσχον τὰ μέλη, αἱ Ἀρχαὶ τῆς πόλεως, οἱ ἀντιπρόσωποι τῶν ἐγχωρίων καὶ ἄλλων ἑλληνικῶν συλλόγων καὶ πάντες οἱ κάτοικοι. Κατὰ τὴν ἐπίσημον συνεδρίασιν ἐν τῇ αἰθούσῃ τῆς ἑταιρίας τὸν πανηγυρικὸν λόγον ἐξεφώνησεν ὁ διευθυντὴς τοῦ διδασκαλείου κ. Μ. Σακελλαρόπουλος, κατὰ δὲ τὴν στέψιν τῆς προτομῆς τοῦ Μαντσάρου, πλὴν τοῦ ποιήματος τοῦ κ. Γ. Μαρκορᾶ, ὅπερ ἐδημοσιεύθη ἐν τῷ προλαβόντι φύλλῳ τῆς Ἑστίας, ὁ πρόεδρος τῆς ἑταιρίας αἰδεσιμώτατος κ. Βούλγαρις ἀπήγγειλε κατάλληλον προσλαλιάν. Ἐγένοντο δὲ καὶ συναυλίαι καθ' ἃς ἡ μουσικὴ τῆς Ἑταιρίας ἀνέκρουσεν ἔργα κερκυραίων μουσουργῶν, καὶ ἀριστεῖα ἀπενεμήθησαν εἰς τοὺς ἀρχαιοτέρους καὶ ἱκανωτέρους αὐτῆς μουσικούς. Πλεῖστα δὲ συγχαρητήρια ἐξ Ἑλλάδος καὶ ἐκ τῆς ἀλλοδαπῆς ἀπεστάλησαν πρὸς τὴν ἑορτάζουσαν Ἑταιρίαν.

— Συνεστήθησαν νέα δημοτικὰ σχολεῖα τὰ ἑξῆς: ἀρρένων ἐν τοῖς χωρίοις Κώμης καὶ Χοτούσης τοῦ δήμου Νάσων, θηλέων δὲ ἐν τῷ χωρίῳ Δάρᾳ τοῦ αὐτοῦ δήμου. Θηλέων ἐν τῷ χωρίῳ Βερβότσης τοῦ δήμου Τροπαίων· ἀρρένων ἐν τοῖς χωρίοις Ποδολοβίτσα καὶ Παλανομάννια τοῦ δήμου Οἰνιάδος. Ἐπίσης συνεστήθη ἀρρένων δημ. σχολεῖον ἐν τῷ χωρίῳ Βράλλῳ τοῦ δήμου Δωριέων. Ἐπίσης ἐν τῷ χωρίῳ Μπεζενίκῳ τοῦ δήμου Ὀρχομενοῦ. Θηλέων ἐν χωρίῳ Κανδύλας τοῦ δήμου Ὀρχομενοῦ. Ἀρρένων δὲ ἐν τῷ χωρίῳ Ἁγίου Ρόκκου τοῦ δήμου Κερκυραίων.

— Ἡ πρυτανεία τοῦ ἐθνικοῦ πανεπιστημίου ἀπεφάσισε νὰ μὴ παρατείνῃ κατὰ τὸ ἐνεστὸς ἔτος τὴν πρὸς ἐγγραφὴν φοιτητῶν ταχθεῖσαν προθεσμίαν.

— Ἐπανῆλθεν ἐκ Παρισίων μετὰ διετῆ διαμονὴν ὁ κ. Ι. Πολέμης.

— Διωρίσθη γραμματεὺς τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου ὁ κ. Ἀριστομένης Προβελέγιος.

ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ

3 Σεπτεμβρίου. Σήμερον περὶ τὴν 4ην ὥραν μ.μ. σφοδρὰ καταιγὶς ἐξερράγη ἐνταῦθα καὶ ἐν Πειραιεῖ μετὰ κεραυνῶν, ὧν πολλοὶ ἔπεσον ἐντὸς τῆς πόλεως κατακαύσαντες δένδρα καὶ βλάψαντες οἰκίας. Εὐτυχῶς οὐδεὶς ἄνθρωπος ἐβλήθη ὑπ' αὐτῶν, μόνον δ' ἐκ πεσόντος κατὰ τὰ λατομεῖα Στρέφη κεραυνῶν παῖς τις ἔπαθεν ἀφασίαν ἐκ τοῦ τρόμου. Ἐκ τῆς βροχῆς ἐπλημμύρησεν ὁ Κηφισσὸς κατακλύσας ἱκανὴν ἔκτασιν τῶν κήπων τῆς Κολοκυθοῦς.

7 Σεπτεμβρίου Ὁ ἀρχηγὸς τῆς ἀντιπολιτεύσεως κ. Θ. Δηλιγιάννης ἀνεχώρησε τὴν πρωΐαν εἰς Ναύπλιον καὶ ἐκεῖθεν εἰς Τρίπολιν, ὅπως ἐνισχύσῃ διὰ τῆς προσωπικῆς παρουσίας αὐτοῦ τοὺς πολιτικοὺς φίλους του. — Ἐκ τῶν πληρωμάτων τῆς μοίρας τῶν γυμνασίων προσορμισθείσης εἰς τὸν ναύσταθμον καταρτίζεται τὸ πλήρωμα τοῦ τρίτου θωρηκτοῦ «Ψαρρά» τοῦ ἐν Γαλλίᾳ ναυπηγουμένου. — Διετάχθη τηλεγραφικῶς ὁ «Ναύαρχος Μιαούλης» ν' ἀποπλεύσῃ ἐκ Θεσσαλονίκης καὶ νὰ ἐπανέλθῃ εἰς Πειραιᾶ.

ΕΡΑΝΟΙ ΥΠΕΡ ΤΗΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Ἡ ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως διορισθεῖσα πολυμελὴς ἐπιτροπὴ ἐδημοσίευσε τὴν ἑξῆς ἔκκλησιν:

Δεινὴ συμφορὰ ἐνέσκηψεν εἰς τὴν πρωτεύουσαν τῆς Μακεδονίας πόλιν Θεσσαλονίκην. Πυρκαϊὰ ἐκ τῶν σπανίων μετὰ καταπληκτικῆς ὁρμῆς διαδοθεῖσα ἀπετέφρωσε τὸ τριτημόριον αὐτῆς, ὑπὲρ τὰς 3,000 οἰκίας· εἰκοσακισχίλιοι δὲ περίπου ἄνθρωποι πάσης ἐθνικότητος περιφέρονται γυμνοί, ἄστεγοι καὶ πειναλέοι, ἐπικαλούμενοι τὴν βοήθειαν τῶν πλησίον. Τίς καὶ ὁπωσοῦν φιλάνθρωπος φανταζόμενος τὴν ἀθλιότητα τῶν πολυπληθῶν τούτων θυμάτων τοῦ ὀλεθρίου πυρός, δὲν ἤθελε συγκινηθῇ καὶ δὲν ἤθελε σπεύσει νὰ προσφέρῃ τὸν ὀβολόν του εἰς ἀνακούφισιν τῶν παθόντων καὶ μικρὰν θεραπείαν τῆς ἀνυπολογίστου ζημίας;

Ἀλλ' ἂν αἱ ἄλλαι τῆς Θεσσαλονίκης κοινότητες ἐν ἴσῳ ἢ καὶ μείζονι μέτρῳ ὑπέστησαν ἰδιωτικὰς ἀπωλείας ἡ ἐν αὐτῇ Ἑλληνικὴ κοινότης πλὴν τῆς ἰδιωτικῆς αὐτῆς περιουσίας ἀπώλεσε πᾶν ὅ,τι διέκρινεν αὐτὴν ὡς γεραρὰν μετὰ τὴν Κων)πολιν κοινότητα ἐν τῇ Εὐρωπαϊκῇ Τουρκίᾳ. Εἰς τέφραν καὶ ἄμορφα ἐρείπια μετεβλήθη πᾶν ὅ,τι ἐμαρτύρει ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ κοινότης ἦτο ὁ μόνος ἱστορικὸς πυρὴν καὶ ἡ μόνη ἀναμφισβήτητος βάσις τῆς πολυπαθοῦς Θεσσαλονίκης· ὁ μητροπολιτικὸς ναὸς μετὰ τῶν πολυτίμων ἐκκλησιαστικῶν καὶ ἐθνικῶν κειμηλίων, ἡ μητρόπολις τὸ ἐπίσημον κέντρον τῆς Ἑλληνικῆς κοινότητος, τὸ νοσοκομεῖον, τὸ γυμνάσιον, τὸ διδασκαλεῖον, τρεῖς ἐνοριακαὶ ἐκκλησίαι δὲν ὑπάρχουσι. Μετὰ συντριβῆς καρδίας καὶ βαρυαλγούσης ψυχῆς ἀναλογιζόμεθα ὅτι οἱ ἐν Θεσσαλονίκῃ ἀδελφοὶ μετὰ τὴν ὀλεθρίαν ταύτην καταστροφὴν δὲν ἔχουσι ποῦ νὰ συνέρχωνται ἵνα συσκέπτωνται περὶ τῶν πραγμάτων τῆς ἑαυτῶν κοινότητος, ποῦ νὰ τελῶσι τὰς ἐπισήμους αὐτῶν χριστιανικὰς καὶ ἐθνικὰς τελετάς, ποῦ νὰ προσεύχωνται καθ' ἑκάστην, ποῦ νὰ ἐκπαιδεύωσι τὰ τέκνα των, ποῦ νὰ νοσηλεύωσι τοὺς πένητας καὶ ἀπροστατεύτους. Πιστεύομεν δὲ ὅτι καὶ πᾶς Ἕλλην ὁπουδήποτε γῆς διατρίβων αἰσθάνεται βαθέως τὴν εἰς τὴν ἑλληνικὴν κοινότητα Θεσσαλονίκης προσγενομένην πανωλεθρίαν καὶ τὰς συμφορὰς αὐτῆς θεωρεῖ ὡς ἐθνικὴν ζημίαν. Ἀλλὰ πιστεύομεν ἐπίσης ὅτι πᾶς Ἕλλην ἐν τῇ ἐγνωσμένῃ αὐτοῦ φιλανθρωπίᾳ καὶ ἐθνικῇ φιλοτιμίᾳ θέλει σπεύσει δι' ἁδροῦ ἐράνου εἰς περίθαλψιν καὶ ἀνακούφισιν τῶν παθόντων ἰδιωτῶν καὶ εἰς ἐπανόρθωσιν τῶν θρησκευτικῶν, φιλανθρωπικῶν καὶ ἐκπαιδευτικῶν ἐκείνων ἱδρυμάτων, τὰ ὁποῖα μάλιστα συναπαρτίζουσι πᾶσαν καλῶς συγκεκροτημένην καὶ ἀκμαίαν κοινότητα.

Ταῦτα συναισθανομένη καὶ ἡ Σ. κυβέρνησις καὶ ἐπιθυμοῦσα οὐ μόνον πρόνοια νὰ ληφθῇ ἐνδελεχὴς περὶ ἀσφαλοῦς συλλογῆς καὶ συγκεντρώσεως τῶν ἑκασταχόθεν ἐράνων, ἀλλὰ καὶ μέριμνα συνετὴ περὶ τῆς προσηκούσης αὐτῶν διανομῆς καὶ χρήσεως πρὸς τοὺς δύο ἀνωτέρω ὑποδειχθέντας σκοποὺς προσεκάλεσαν ἡμᾶς νὰ ἀποταθῶμεν πρὸς τοὺς ἁπανταχοῦ Ἕλληνας, ἐπικαλούμενοι τὴν γενναίαν αὐτῶν συνδρομὴν ὑπὲρ τῆς ἐν Θεσσαλονίκῃ Ἑλληνικῆς κοινότητος.

Τοῦτο πράττοντες διὰ τῆς παρούσης ἐγκυκλίου, παρακαλοῦμεν θερμῶς πάντας τοὺς ὁμογενεῖς καὶ ἰδιώτας καὶ δήμους καὶ κοινότητας καὶ σωματεῖα καὶ πάντας ἐν γένει τοὺς δυναμένους νὰ σπεύσωσι μετὰ τῆς δυνατῆς προθυμίας καὶ ταχύτητος νὰ ἔλθωσι δι' ἐράνων ἀρωγοὶ εἰς τοὺς ἐν Θεσσαλονίκῃ παναθλίως παθόντας ἀδελφούς, ἀποστέλλοντες τὰς χρηματικὰς βοηθείας πρὸς τὸν πρόεδρον τῆς ἐν Ἀθήναις ἐρανιστικῆς ἐπιτροπῆς ὑπὲρ τῆς ἐν Θεσσαλονίκῃ Ἑλληνικῆς κοινότητος, τὸν Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην Ἀθηνῶν ἢ εἰς τὴν Ἐθνικὴν Τράπεζαν.

Ἐν Ἀθήναις 30 Αὐγούστου 1890.

† Ὁ Μητροπολίτης Ἀθηνῶν ΓΕΡΜΑΝΟΣ, Μ. Ῥενιέρης, ἐπιτ. διοικ. τῆς Ἐθν. Τραπέζης, Σ. Δεϊμέζης, πρόεδρος τοῦ Ἐλεγ. Συνεδρίου, Μ. Χ. Μιχάλης, Πρύτανις τοῦ Ἐθν. Πανεπιστημίου, Η. Παπαηλιόπουλος Νομάρχης, Μ. Μελᾶς Πρόεδρος τοῦ νομαρχ. Συμβουλίου, Τ. Φιλήμων Δήμαρχος Ἀθηναίων, Θ. Ῥετσίνας Δήμαρχος Πειραιῶς, Π. Καλλιγᾶς Διοικητὴς τῆς Ἐθν. Τραπέζης, Ι. Πάγκας, Ι. Χ. Κυριακοῦ, Α. Πασπάτης, Πρ. τοῦ πρὸς διαδ. τῶν ἑλλ. γραμ-

Digitized by Google

μάτων Συλ. Κ. Παπαρρηγόπουλος καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου, Π. Α. Ῥάλλης, Λ. Μαῦρος, Ἀλ. Σκουζές, Ι. Πανταζίδης καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου, Α. Χρηστομάνος καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου, Δ. Ρακτιβάν, Ν. Χαλκιόπουλος γυμνασιάρχης, Ν. Μαυρουδῆς.

— Ὁ κ. Α. Συγγρὸς προσήνεγκεν ὑπὲρ τῆς ἑλληνικῆς κοινότητος Θεσσαλονίκης 400 χιλιάδας δραχμῶν.

— Πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπὸν προσήνεγκον προσέτι· Ὁ Βασιλεὺς δραχμὰς 3,000, ὁ Διάδοχος Κωνσταντῖνος δραχμὰς 2,000, ἡ Ἐθνικὴ τράπεζα δραχμὰς 5,000, ὁ Σύλλογος πρὸς διάδοσιν τῶν ἑλλην. γραμμάτων δραχμὰς 10,000, ἡ Ἑταιρία τοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ δραχμὰς 15,000, τὸ θέατρον «Παράδεισος» δραχμὰς 262,70. κλπ. κλπ. Ποσὰ γενναῖα προσήνεγκον καὶ τὰ μέλη τῆς ἐπιτροπῆς, ἤρξατο δὲ νῦν ἡ συλλογὴ ἐράνων ἀνὰ τὴν πόλιν. Ἐν γένει τὸ μέχρι τοῦδε συλλεχθὲν μόνον ἐν Ἀθήναις ποσὸν ἀνέρχεται εἰς 45,000 δραχμῶν.

ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ

Αἱ ἀγγλικαὶ ἐφημερίδες ἀναγγέλλουσι τὴν προσεχῆ δημοσίευσιν ἀγγλικῆς μεταφράσεως διαφόρων ἱστορικῶν πραγματειῶν τοῦ κ. Δ. Βικέλα ὑπὸ τοῦ μαρκησίου Bute. Τὸ βιβλίον θὰ φέρῃ τὴν ἐπιγραφὴν «Seven essays on Christian Greece».

—Mythology and Monuments of ancient Athen. Τοιαύτη ἡ ἐπιγραφὴ ἄρτι ἐκδοθέντος βιβλίου, ἐν ᾧ ὑπὸ περικοπὰς ἐκ τῶν Ἀττικῶν τοῦ Παυσανίου μεταφρασθείσας ὑπὸ τῆς λογιας ἀγγλίδος Κυρίας Margaret de G. Verrall, ἑτέρα λογία ἀγγλὶς ἡ Κυρία Jane Harison πραγματεύεται κατὰ κεφάλαια τὰ τῆς μυθολογίας καὶ τῶν ἀρχαίων μνημείων τῶν Ἀθηνῶν. Ἡ συγγραφεὺς εἶνε ἐν πλήρει γνώσει τοῦ θέματος, ἰδιαζόντως δ' ἐμελέτησε καὶ γνωρίζει τὰ ἀρχαῖα ἀγγεῖα, ἐξ ὧν ἐνίοτε βοηθουμένη διαφωτίζει διὰ τρόπου νέου πολλὰ τοπογραφικά, μυθολογικὰ καὶ ἐνίοτε ἱστορικὰ ζητήματα. Τὸ βιβλίον ἀποτελεῖται ἐκ σελίδων 635 σχήματος 8ου καὶ περιέχει πλείστας εἰκόνας.

ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΡΓΑ

Τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν διώρισε τὰς ἁρμοδίας ἐκ μηχανικῶν ἐπιτροπὰς πρὸς παραλαβὴν δύο ἐκ τῶν συντελεσθέντων σιδηροδρομικῶν τμημάτων τῆς ἀπὸ Μύλων εἰς Καλάμας γραμμῆς, ἤτοι τοῦ ἀπὸ Μύλους εἰς Ἀχλαδόκαμπον καὶ τοῦ ἀπὸ Καλαμῶν εἰς Τζεφερεμίνιον.

—Ἐκομίσθη εἰς Πειραιᾶ δι' ἀγγλικοῦ ἀτμοπλοίου ἡ νέα σιδηρᾶ γέφυρα τῆς Χαλκίδος, ἥτις θ' ἀντικαταστήσῃ τὴν παλαιὰν ἐπὶ τοῦ εὐρυνομένου νῦν στενοῦ τοῦ Εὐρίπου.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

κ. Γ. Ρ. Μαρβοῦργον τῆς Ἀσίας. Εὐχαριστοῦμεν διὰ τὴν γερμανικὴν μετάφρασιν τοῦ ποιήματος τοῦ Coppée, ἀλλ' ἀδυνατοῦμεν νὰ δημοσιεύσωμεν ταύτην καθὸ ἀπρόσιτον εἰς τοὺς πλείστους τῶν ἡμετέρων ἀναγνωστῶν.

Ἐλευθερολάκωνα. Ἐλήφθησαν πάντα. Αἱ μεταφράσεις τῶν δύο γαλλικῶν εἶνε ἄψυχοι, ὁμοιάζουν ταριχευμένα πτηνά. Ἐκ τῶν αἰνιγμάτων θὰ δημοσιεύσωμεν κατ' ἐκλογήν.

κ. Δ. Ι. Σ. Ἐλήφθη ἡ μετάφρασις.

κ. Κ. Δ. Ἀγρίνιον. Συγχαρητήρια διὰ τὰς στιχουργικὰς προόδους. Τὸ σταλὲν ἔχει ἀκόμη ἀτελείας τινὰς περὶ τὴν ἔκφρασιν καὶ τὴν ἔρρυθμον ἐκτέλεσιν, ἀλλ' εἶνε προάγγελος καλῆς ποιητικῆς παραγωγῆς.

κ. Δ. Τ. Τένεδον. Ἐμετρήθησαν συμφώνως πρὸς τὴν ἐπιστολήν σας τῷ κ. Ι. Γ. φρ. 20.

κ. Π. Κ. Ν. Παναγιούριστε. Ἐστάλη ὑμῖν τὸ ζητηθέν. Γενικὴ ἱστορία, οἵαν ὑμεῖς ζητεῖτε, δὲν ὑπάρχει. Ὡς ἀρίστην ὅμως σᾶς συνιστῶμεν τὴν συλλογὴν ἱστορικῶν μονογραφιῶν περὶ ἑκάστου ἔθνους ἰδιαιτέρως ἐκδιδομένην ἐν Παρισίοις παρὰ Hachette et Cie ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν «Histoire universelle».

κ. Θ. Δ. Σμύρνην. Ὅπως εἰσαχθῇ τις εἰς τὴν πρώτην τάξιν τοῦ μηχανικοῦ τμήματος τοῦ Πολυτεχνείου πρέπει νὰ ὑποστῇ εὐδοκίμως ἐξετάσεις εἰς ὅλην τὴν σειρὰν τῶν στοιχειωδῶν μαθηματικῶν, ἐν ᾗ περιλαμβάνεται καὶ ἡ περιγραφικὴ γεωμετρία, ἐν τῷ Λυκείῳ Ἀθηνῶν (ἡ προθεσμία τῶν ἐξετάσεων τούτων κατὰ τὸ ἐνεστὸς ἔτος ἔληξεν ἤδη.) Οἱ ἐγκριθέντες ἐν ταῖς ἐξετάσεσι ταύταις ὑφίστανται δευτέραν ἐξέτασιν ἐν τῷ Πολυτεχνείῳ εἰς τ' ἀνωτέρω μαθήματα καὶ εἰς τὴν φυσικὴν καὶ τὴν χημείαν. Δὲν ἐπιτρέπονται δ' εἰσιτήριοι ἐξετάσεις διὰ τὴν Β' τάξιν εἰς ἣν κατατάσσονται μόνον οἱ ἀπὸ τῆς Α' προαγόμενοι.

κ. Μ. Π. Μηλέας, Βῶλον. Ἰδέτε τὴν ἀνωτέρω ἀπάντησιν· ὑποθέτομεν ὅτι καὶ ὑμεῖς θὰ ἐννοῆτε τὸ μηχανικὸν τμῆμα τῆς Πολυτεχνικῆς σχολῆς.

κ. Α. Ι. Ε. Πάτρας. Ἐφροντίσαμεν νὰ προμηθευθῶμεν τὸν ζητούμενον κανονισμὸν καὶ ὅταν τὸν λάβωμεν θὰ σᾶς πληροφορήσωμεν ἐγκαίρως.

κ. Ν. Δ. Σῦρον. Ἐλήφθη ἡ μετάφρασις.

Ἀνώνυμον. Ἐλήφθη ἡ μετάφρασις.

κ. Σ. Μ. Ζάκυνθον. Ἐγκαρδιωτάτας εὐχαριστίας.

κ. Ἠλ. Οἰκ. Ἀθήνας. Αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ κάλλιστον, ἀλλὰ δὲν ἔχει τὸν τόπον του εἰς τὴν Ἑστίαν. Εὐχαριστοῦμεν.

κ. Δ. Σ. Σμύρνην. Προτιμῶμεν τὸ ἄλλο. "Τὸ Σταφύλι,, εἶνε πολὺ ἐπιτηδευμένον, ἔχει λέξεις συνθέτους βεβιασμένας, μονοτονίαν τινὰ εἰς τὴν παρομοίωσιν καὶ κουράζει. Κἄτι τοῦ λείπει τέλος. Τὸ πρῶτον ἐκεῖνο μετὰ νεωτέραν σκέψιν δὲν ἐδημοσιεύθη ἕνεκα τῆς ὁμοιοκαταληξίας «καθένα». Διορθώσατέ την καὶ θὰ δημοσιευθῇ εὐχαρίστως. Τίποτε ἐξαφνικόν· μετὰ ἕνα μῆνα ἐκδίδεται συλλογὴ ποιημάτων ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἀμάραντα». Ὁ Λ. Ε. ἔχει λόγους νὰ κρύπτεται ὑπὸ ψευδώνυμον. Εὐχαριστοῦμεν διὰ τὰ φιλικώτατα αἰσθήματα.

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

ΕΞΕΔΟΘΗ ΑΡΤΙ

ΤΟ ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΗΣ ΥΓΕΙΑΣ

Ὑπὸ Θ. Χ. ΦΛΩΡΑ, ἰατροῦ.

ΠΡΑΚΤΙΚΟΣ ΟΔΗΓΟΣ ΥΓΕΙΑΣ, ΕΥΖΩΙΑΣ ΚΑΙ ΜΑΚΡΟΒΙΟΤΗΤΟΣ

ΚΑΤΑ ΤΡΟΠΟΝ ΤΕΡΠΝΟΝ ΚΑΙ ΚΑΤΑΛΗΠΤΟΝ ΕΙΣ ΠΑΝΤΑΣ

Τιμᾶται δραχ. 1 ἐν Ἀθήναις, δραχ. 1.25 ἐν ταῖς Ἐπαρχίαις, φρ. 1,25 ἐν τῷ Ἐξωτερικῷ.

Τῆς αὐτῆς βιβλιοθήκης τὸν Α' καὶ Β' τόμον ἀποτελεῖ

Ο ΓΕΡΩΝ ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗΣ

(Ἀπομνημονεύματα τοῦ Στρατάρχου τῆς Πελοποννήσου).

Τὸν δὲ τρίτον

Ο ΜΑΚΒΕΘ

Τραγῳδία τοῦ **Σαίκσπηρ** κατὰ μετάφρασιν ἔμμετρον Δ. Βικέλα.

Τιμὴ ἑκάστου τόμου δραχ. 1 ἐν Ἀθήναις, 1,25 ἐν ταῖς Ἐπαρχίαις, φρ. 1,25 ἐν τῷ ἐξωτερικῷ.

ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ

ΠΕΤΡΟΥ Γ. ΖΕΡΒΑΤΗ ἢ ΠΕΡΡΑΚΗ

(Ἐν Ὀδησσῷ ἐν ὁδῷ Αἰκατερίνινοκαγια, ἀπέναντι τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας).

Οἱ ἐν Ῥωσσίᾳ ὁμογενεῖς δύνανται ν' ἀπευθύνωνται πρὸς τὸ βιβλιοπωλεῖον τοῦτο διὰ τὴν προμήθειαν οἱουδήποτε ἑλληνικοῦ βιβλίου ἢ τὴν ἐγγραφὴν συνδρομῆς εἰς οἱανδήποτε ἑλληνικὴν ἐφημερίδα καὶ περιοδικόν.

Τὸ βιβλιοπωλεῖον τοῦτο ἔχει τὴν ἐντολὴν νὰ ἐγγράφῃ συνδρομητὰς εἰς τὴν Ἑστίαν καὶ εἰς τὴν Βιβλιοθήκην τῆς Ἑστίας, νἀποδέχεται δέ, ἐκδίδον ἰδίαν ἀπόδειξιν προσωρινὴν ἡμετέρας συνδρομάς, ἀποστελλομένας ἐξ οἱουδήποτε μέρους τῆς Ῥωσσίας.

Digitized by Google

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΝ

6 Σεπτεμβρίου 1890

ΟΜΟΛΟΓΙΑΙ ΕΘΝΙΚΩΝ ΔΑΝΕΙΩΝ	Ἀγορ. Δρ.	Λ.	Πωλ. Δρ.	Λ.
Τῶν 26,000,000 πρὸς 5 %	509	—	510	—
» 120,000,000 » 5 %	581	—	582	—
» 170,000,000 » 5 %	579	—	580	—
» 135,000,000 » 5 %	480	—	485	—
» 30,000,000 » 5 %	465	—	470	—
» 125,000,000 » 4 %	—	—	—	—
Κτηματ. ὁμολ. ἐθν. τραπέζης 60,000,000 μετὰ λαχείου	541	50	542	—
ΜΕΤΟΧΑΙ ΤΡΑΠΕΖΩΝ				
Ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος	4560	—	4570	—
Γενικὴ Πιστωτικὴ Τράπεζα	286	—	287	—
Τράπεζα Βιομηχαν. Πίστεως	93	50	94	—
Τράπεζα Ἠπειροθεσσαλίας	—	—	—	—
ΜΕΤΟΧΑΙ ΕΤΑΙΡΙΩΝ				
Μεταλλουργείων Λαυρίου	185	—	185	50
Σιδηροδρ. Ἀθηνῶν - Πειραιῶς	435		436	—
Σιδηροδρ. Πύργου - Κατακώλου	—	—	—	—
Σιδηροδρ. Πελοποννήσου	195	—	196	—
Σιδηροδρ. Θεσσαλίας	131	—	133	—
Ἀνων. ἑταιρίας ὁ «Ἑρμῆς»	70	—	75	—
Ἑλλην. Πυριτιδοποιείου	75	—	77	—
Φωταερίου Ἀθηνῶν	—	—	—	—
Δημοσ. καὶ δημοτ. ἔργων	118	50	119	—
ΝΟΜΙΣΜΑΤΑ				
Εἰκοσάφραγκον	24	54	24	55
Λίρα ὀθωμανική	27	90	27	92
Λίρα ἀγγλική	30	66	30	68
ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΑ				
Τρίμηνον Ἀγγλίας	30	10	30	45
Τρίμηνον Γαλλίας	120	—	120	50
Ὄψεως Ἀγγλίας	30	55	30	75
Ὄψεως Γαλλίας	121	—	121	50

"LA NEW YORK,,

Η ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ

ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙ ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑ

ΙΔΡΥΘΕΙΣΑ ΤΩ 1845

ΕΓΓΥΗΤΙΚΟΝ ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ

ΟΛΟΚΛΗΡΟΝ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΜΕΝΟΝ ΤΗ 1 ΙΑΝΟΥΑΡ. 1885

ΦΡ 544,000,000 ΦΡ

ΑΜΟΙΒΑΙΑ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΔΙ' ΩΡΙΣΜΕΝΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΤΡΩΝ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ

Οἱ ἀσφαλιζόμενοι εἶνε οἱ μόνοι ἰδιοκτῆται τοῦ ἐγγυητικοῦ κεφαλαίου καὶ τῶν κερδῶν.

ΠΡΟΙΚΟΔΟΤΗΣΙΣ ΤΕΚΝΩΝ

Ἐξασφάλισις κεφαλαίου ἢ ἐτησίου εἰσοδήματος μετὰ 10, 15 ἢ 20 ἔτη.

Γενικὸς ἀντιπρόσωπος ἐν Ἀθήναις

Δ. Γ. ΜΑΚΚΑΣ

Γραφεῖον παρὰ τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν.

ΠΑΙΓΝΙΑ ΚΑΙ ΖΗΤΗΜΑΤΑ

Γ'. ΤΡΙΜΗΝΙΑ 1890

(μετὰ λαχείου)

45. — **Πρόβλημα**

Μᾶς μετρᾷς καὶ βρίσκεις πέντε,
Ἐνῷ εἴμεθα ἐννέα.
Ἂν μᾶς ἀφαιρέσῃς τρία
Πόσα μένουν, ἓξ ἢ δύο;
Ὄχι· μένει ἓν καὶ μόνον!

Ἀθῆναι — Ἀριθμὸς 13

46. — **Ἀκροστιχίς**

1) Λακεδαιμόνιος Βασιλεύς.
2) Μέγας νομοθέτης.
3) Μέγας φιλόσοφος.
4) Υἱὸς ἥρωος τοῦ Τρωϊκοῦ πολέμου.
5) Ἀστερισμός.
6) Μακεδὼν στρατηγός.

Ζάκυνθος — Rosenkrantz

47. — **Ἐρώτησις.**

«Καὶ εἴ με ὄνος ἐλάκτισεν, ἀντιλακτίσαι τοῦτον ἠξιώσατε ἄν;» Τίς εἶπε τοῦτο; Ἀναγράψατε τὸ σχετικὸν χωρίον συγγραφέως ἐν ᾧ ἀναφέρεται τὸ λεχθέν.

Πάτραι — Ἀναγνώστης

48. — **Αἴνιγμα.**

Ἐὰν τὸ σῶμα τῆς μητρός μου κόψῃς
Ἐμοῦ προβάλλει πάλλευκος ἡ ὄψις.

Κέρκυρα — Μ. Κ.

ΕΞΕΔΟΘΗ

ΕΚ ΤΗΣ ΝΕΩΤΕΡΑΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ ΜΑΣ

ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΜΑΡΚΟΡΑΣ

Μελέτη ἀναγνωσθεῖσα ἐν τῷ Φιλολογικῷ Συλλόγῳ Παρνασσῷ.

ΥΠΟ ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΒΕΛΛΙΑΝΙΤΟΥ

ΤΙΜΑΤΑΙ ΔΡΑΧΜΗΣ

ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΣΣΑ ΤΗΣ ΓΕΡΜΑΝΙΚΗΣ ἔχουσα ἀρίστας συστάσεις ζητεῖ παραδόσεις. Ἀπευθυντέον πρὸς τὸ Γραφεῖον τῆς Ἑστίας.

ΤΟ ΑΣΤΥ

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΕΥΤΡΑΠΕΛΟΣ ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ

ΜΕΤ' ΕΙΚΟΝΩΝ ΚΑΙ ΓΕΛΟΙΟΓΡΑΦΙΩΝ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ, ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ, ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Κατὰ πᾶσαν Κυριακὴν καὶ ἐκτάκτως δὶς τῆς ἑβδομάδος

Συνδρομὴ ἐτησία

Διὰ τὰς Ἀθήνας καὶ Πειραιᾶ δραχ. 12.

Διὰ τὰς Ἐπαρχίας δραχ. 15.

Διὰ τὸ Ἐξωτερικὸν φράγκα χρυσᾶ 20.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1890 — 2316

Digitized by Google

Περίοδος δευτέρα

ΕΝ ΤΩι ΕΣΩΤΕΡΙΚΩι

Συνδρομή Εξάμηνος Δρ. 8
Συνδρομή Ετησία Δρ. 15

Τιμή φύλλου Λεπ. 30

ΑΙ ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑΙ

ΕΣΤΙΑ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΗ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΙΔΡΥΘΕΝ ΤΩι 1876
Βραβευθὲν ὑπὸ τοῦ ἐν Παρισίοις Συλλόγου πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν ἑλλ. σπουδῶν, ἀξιωθὲν ἀργυροῦ μεταλλίου ἐν τῇ ἐκθέσει τῆς Δ' Ὀλυμπιάδος καὶ χαλκοῦ ἐν τῇ Παγκοσμίῳ Ἐκθέσει τοῦ 1889.

ΕΝ ΤΩ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩι

Συνδρομή Εξάμηνος Φρ. 10
Συνδρομή Ετησία Φρ. 20

Τιμή φύλλου Λεπ 40

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

1890—Τόμος Β',ἀριθ. 37. | ΕΚΔΟΤΑΙ Ν. Γ. ΠΟΛΙΤΗΣ ΚΑΙ Γ. ΔΡΟΣΙΝΗΣ | Ἀθῆναι 16 Σεπτεμβρίου.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ: (Ἐν τῷ φύλλῳ): ΑΝΩ ΚΑΤΩ, μυθιστόρημα Ἰουλίου Βέρν.(Μετάφρ.Ε. Ρ. Ρ.)— ΕΝΑΣ ΠΑΤΡΙΩΤΗΣ ΤΗΣ ΠΕΡΑΣΜΕΝΗΣ ΓΕΝΕΑΣ, ὑπὸ Α. Ἐφταλιώτη.—Ο ΓΡΥΛΛΟΣ.—ΑΘΗΝΑΙ ποίημα ὑπὸ Ι.Πολέμη.—ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ: **Ἀνάλεκτα, Χρονικά, Παντοῖα, Αἱ εἰκόνες, Ἐδῶ κ' ἐκεῖ, Τρεῖς γνῶμαι καθ' ἑβδομάδα.** —**Ἓν παιγνίδιον κατὰ δεκαπενθήμερον.** (Ἐν τῷ παραρτήματι):— ΕΙΔΗΣΕΙΣ.—ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ.— ΕΡΑΝΟΙ ΥΠΕΡ ΤΗΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ.—ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ.—ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΡΓΑ.— ΑΠΟΓΡΑΦΙΚΑ.—ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ.— ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΝ. —ΠΑΙΓΝΙΑ ΚΑΙ ΖΗΤΗΜΑΤΑ.

ΕΙΚΟΝΕΣ: ΔΥΟ ΕΙΚΟΝΕΣ ΤΟΥ «ΑΝΩ ΚΑΤΩ».— Η ΦΙΛΙΠΠΟΥΠΟΛΙΣ ΚΑΙ ΟΙ ΤΡΕΙΣ ΛΟΦΟΙ ΤΗΣ, (ἐκ φωτογραφίας).—ΤΟ ΚΕΝΤΡΟΝ ΤΗΣ ΦΙΛΙΠΠΟΥΠΟΛΕΩΣ (ἐκ φωτογραφίας).—ΑΘΗΝΑΙ.— Η ΒΕΛΟΝΗ ΗΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΤΡΥΠΗΣΗ ΤΗΝ ΠΕΝΤΑΡΑΝ; (παίγνιον). — ΔΥΟ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑ ΚΟΣΜΗΜΑΤΑ.

ΟΙ ΜΕΧΡΙ ΤΕΛΟΥΣ ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ ΕΓΓΡΑΦΟΜΕΝΟΙ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΑΙ

ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

ΔΙΑ ΤΗΝ Β' ΕΞΑΜΗΝΙΑΝ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1890

ΑΠ' ΕΥΘΕΙΑΣ ΕΝ ΤΩι ΓΡΑΦΕΙΩι

ΛΑΜΒΑΝΟΥΣΙ ΚΑΤ' ΕΚΛΟΓΗΝ ΑΥΤΩΝ 2 ΤΟΜΟΥΣ

ΤΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

Δωρεὰν καὶ ἐλευθέρους ταχυδρομικῶν τελῶν.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Ἐν συνεδριάσει τῶν καθηγητῶν τοῦ Πανεπιστημίου, συγκροτηθείσῃ τὴν παρελθοῦσαν τετάρτην ἐξελέχθησαν οἱ ὑπολειπόμενοι συγκλητικοὶ διὰ τὸ ἀκαδημαϊκὸν ἔτος 1890 — 1891. Ἐξελέχθησαν δὲ τοιοῦτοι ἐκ τῶν παλαιῶν μὲν ὁ καθηγητὴς τῆς Νομικῆς σχολῆς κ.Δ. Θεοφανόπουλος καὶ ὁ καθηγητὴς τῆς Φυσικῆς κ. Τιμ. Ἀργυρόπουλος, νέοι δὲ οἱ κ.κ. Θ. Ἀρεταῖος καθηγητὴς τῆς Ἰατρικῆς καὶ Α. Διομ. Κυριακὸς καθηγητὴς τῆς Θεολογίας.

— Τὸ Ἰατροσυνέδριον ἐπὶ τῇ ἐρωτήσει τοῦ ὑπουργείου ἀπεφάνθη ὅτι δύναται νὰ ἀποστείλῃ ἀντιπρόσωπον αὑτοῦ εἰς τὸ προσεχῶς συνερχόμενον ἐν Ῥώμῃ διεθνὲς συνέδριον, ὅπως κανονίσῃ τὰ τῶν ἐκ τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης προελεύσεων. Ἡ κυβέρνησις θέλει ὁρίσῃ τὸ πρόσωπον τὸ ὁποῖον θὰ ἀντιπροσωπεύσῃ αὐτὴν καὶ εἰς τὸ ὁποῖον θέλει δώσῃ καὶ τὰς ἀναγκαίας ὁδηγίας.

— Ἐπανῆλθεν ἐκ Γερμανίας ὁ μηχανικὸς τῆς ἑλληνικῆς ἑταιρίας τῶν μεταλλουργείων τοῦ Λαυρίου, κ. Κωνσταντᾶς, ὅστις διαμείνας ἐκεῖ ἐπί τινας μῆνας ἐπεστάτει ἐντολῇ τῆς ἑταιρίας εἰς τὴν κατασκευὴν τῶν διαφόρων μηχανημάτων τῶν νέων πλυντηρίων αὐτῆς, τὰ ὁποῖα ὡς γνωστὸν συνεβλήθη μετὰ τῆς ἑταιρίας νὰ κατασκευάσῃ ὁ μηχανικὸς καὶ ἐργολάβος κ. Luhrig. Τὰ μηχανήματα ἡτοιμάσθησαν ἤδη ὅλα, κατασκευασθέντα ἐν ἐργοστασίοις τῆς Δρέσδης καὶ ἄλλων γερμανικῶν πόλεων, θὰ φορτωθῶσιν ἐπὶ ἀτμοπλοίου ἐν Ἀμβούργῳ καὶ περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ προσεχοῦς μηνὸς θὰ κομισθῶσι καὶ θὰ ἐκφορτωθῶσιν εἰς Λαύριον. Ἀμέσως δὲ θὰ ἀρχίσῃ καὶ ἡ τοποθέτησις αὐτῶν.

— Εἰς Πύλον κατέπλευσε τὴν ἑβδομάδα ταύτην ὁ γαλλικὸς πρόσκοπος «Σενιαλὲ» κομίζων τὸ ὑλικὸν πρὸς ἀνέγερσιν τοῦ μνημείου, περὶ οὗ καὶ ἄλλοτε ἐγράφη ἐν τῇ Ἑστίᾳ. Τὸ μνημεῖον ἀποτελεῖται ἐκ μαρμάρων δωρηθέντων ὑπὸ τῆς ἑλληνικῆς κυβερνήσεως, ἅτινα καλλιτεχνικῶς συνηρμόσθησαν καὶ καταλλήλως ἐπεγράφησαν. Θὰ στηθῇ δὲ ἐπὶ τῆς μικρᾶς νησῖδος τοῦ Φανοῦ κειμένης πρὸ τῆς Σφακτηρίας εἰς μνήμην ὄχι μόνον τῶν κατὰ τὴν ναυμαχίαν τοῦ Ναυαρίνου θανόντων, ἀλλὰ καὶ τῶν κατόπιν ἐκ τοῦ ὑπὸ τὸν Μαιζῶνα στρατοῦ. Τὸ μνημεῖον θὰ ἐγκαινισθῇ τὴν 8)20 ὀκτωβρίου ἐπέτειον τῆς ἐν Ναυαρίνῳ ναυμαχίας.

— Αἱ ἐφημερίδες ἀναγράφουσιν τὴν εἴδησιν ὅτι ὁμογενὴς ἐκ τῶν ἐν Ἀθήναις ἐγκατεστημένων, κρυπτόμενος δὲ ὑπὸ τὸ ἀνώνυμον, προσφέρει εἰς τὸ ἐν Ἀθήναις Ὠδεῖον τὸ μέγα ποσὸν τῶν δεκατεσσάρων χιλιάδων δραχμῶν ἐτησίως, ὑπόσχεται δὲ καὶ ν' ἀνεγείρῃ νέον μεγαλοπρεπὲς μέγαρον.

— Ἀπῆλθον εἰς Ῥαμνοῦντα πρὸς ἐξέτασιν τῶν ἐκεῖ δαπάναις τῆς ἀρχαιολογικῆς ἑταιρίας ἐνεργουμένων α-

νασκαφῶν ἐκ τῶν μελῶν τῆς ἑταιρίας οἱ κκ. Ἀγαθόνικος, Φιντικλῆς, Μυλωνᾶς Οἰκονόμου καὶ Νικολαΐδης.

— Μεταξὺ τῶν ὑποψηφίων βουλευτῶν Ἀττικῆς καταλέγεται καὶ ὁ γεραρὸς λόγιος κ. Α. Ρ. Ῥαγκαβῆς.

ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ

7 Σεπτεμβρίου. Ἐγένετο ἐνταῦθα ἐπισήμως γνωστὸν ὅτι κατὰ τὰ τέλη τοῦ ἐπομένου μηνὸς Ὀκτωβρίου θὰ ἐπισκεφθῇ τὰς Ἀθήνας ὁ βασιλεὺς τῆς Σερβίας Ἀλέξανδρος, ὁ υἱὸς τοῦ Μιλάνου καὶ τῆς Ναθαλίας, συνοδευόμενος ὑπὸ τῶν ἀντιβασιλέων Ρίστις καὶ Πρότιτς καὶ τοῦ ἐπιμελητοῦ τῆς ἐκπαιδεύσεως αὐτοῦ κ. Δόκιτς. Ὁ βασιλεὺς ὅστις, εἶνε νεαρώτατος τὴν ἡλικίαν, θὰ ἐπισκεφθῇ καὶ τὰς Αὐλὰς τῆς Πετρουπόλεως, Βερολίνου, Βιέννης καὶ Ρώμης, ἐξ Ἀθηνῶν δὲ θὰ διευθυνθῇ εἰς Κωνσταντινούπολιν.

8 Σεπτεμβρίου Σήμερον τὴν 5½ μ. μ. ἀπέπλευσεν ἐκ Πειραιῶς ὑπὸ κυβερνήτην τὸν πλοίαρχον κ. Θ. Κανάρην τὸ θωρηκτὸν «Β. Γεώργιος» κατευθυνόμενον εἰς Σκίαθον καὶ ἐκεῖθεν εἰς Βῶλον ὅπου θὰ ἐπιβῇ αὐτοῦ ὁ κ. Α. Συγγρὸς μετὰ τῆς συζύγου του μεταβαίνων εἰς Θεσσαλονίκην. Διὰ τοῦ «Β. Γεωργίου» ἀνεχώρησε μεταβαίνων, εἰς Θεσσαλονίκην, ὁ ἀρχιτέκτων κ. Τσίλλερ καὶ μετ' αὐτοῦ οἱ ἐργοδηγοὶ κκ. Γλένης, Κωλιάδης, Παπαπαναγιώτου καὶ Γεωργαντᾶς, ὅπως προβῶσιν εἰς τὰς χωροσταθμήσεις τοῦ χώρου, ἐπὶ τοῦ ὁποίου θὰ ἀνεγερθῶσι νέα κτίρια τῆς ἑλληνικῆς κοινότητος Θεσσαλονίκης δαπάναις τοῦ κ. Συγγροῦ, τοῦ ὁποίου ἡ ἐθνικὴ δωρεὰ θὰ ὑπερβῇ τὸ ἐν ἀρχῇ ἀναγραφὲν ποσὸν τῶν 400,000 δραχμῶν.—Εἰς τὸν κ. Συγγρὸν ἀπονέμεται ὁ ἑλληνικὸς μεγαλόσταυρος.

12 Σεπτεμβρίου. Ὁ βασιλεὺς ἀφικνεῖται ἐνταῦθα ἀνυπερθέτως τὴν 5 ὀκτωβρίου Κατὰ τὸ ταξείδιόν του ἐπιστρέφων θὰ συναντηθῇ μετὰ τοῦ μεγάλου δουκὸς Παύλου καὶ τῆς πριγκιπίσσης Ἀλεξάνδρας μεθ' ὧν ἀφιχθήσεται ἐνταῦθα διὰ Πατρῶν. — Ὁ ἀντιβασιλεὺς διάδοχος μετὰ τῆς πριγκιπίσσης Σοφίας κατέρχονται ἐκ Δεκελείας εἰς τὸ ἐνταῦθα ἀνάκτορόν των τὴν 1 ὀκτωβρίου. Ἐντεῦθεν ἀναχωροῦσιν εἰς Λονδῖνον, ὅπως παραστῶσιν εἰς τοὺς γάμους τῆς πριγκιπίσσης Βικτωρίας τὴν 15 ὀκτωβρίου. — Ἐπαναλαμβάνεται πάλιν ὡς βεβαία ἡ καὶ ἄλλοτε ἀναγραφεῖσα εἴδησις περὶ τῆς μνηστείας τοῦ διαδόχου τοῦ Ῥωσσικοῦ θρόνου Νικολάου μετὰ τῆς Ἑλληνίδος βασιλόπαιδος Μαρίας. Τὸ γεγονὸς κατὰ κοινὴν ἀπόφασιν τῶν αὐλῶν Ῥωσσίας καὶ Ἑλλάδος θ' ἀναγγελθῇ ἐπισήμως τὴν 1ην δεκεμβρίου, ὅτε ἀφικνεῖται ἐνταῦθα ὁ ὑψηλὸς μνηστὴρ μετὰ ἀδελφοῦ τοῦ Γεωργίου καὶ τοῦ πρίγκιπος τοῦ Λαϊχτεμβὲργ μετὰ τῆς συζύγου του ἐπιβαίνοντες τοῦ ῥωσσικοῦ στόλου τῆς Μεσογείου.

ΕΡΑΝΟΙ ΥΠΕΡ ΤΗΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Ἡ Βασίλισσα ἔπεμψε τῷ Σ. Μητροπολίτῃ διὰ τοῦ γραμματέως της κ. Φιλοσοφὼφ ὑπὲρ τῶν Θεσσαλονικέων δρ. 1000.

— Αἱ συνδρομαὶ ὑπὲρ τῶν παθόντων ἐξακολουθοῦσιν· οἱ μεγαλείτερα ποσὰ ἀποστείλαντες τῷ Σ. Μητροπολίτῃ εἰσὶν οἱ ἑξῆς κ.κ. Ἀντώνιος Κανέλλης δραχ. 1000, Ἰωάν. Θεοφιλᾶτος 600, Ἀνώνυμος 100, ἡ ἑταιρία τῶν Μονοπωλίων 500· οἱ ὑπάλληλοι τῆς ἑταιρίας τῶν Μονοπωλίων 250, τὸ ἑλληνικὸν πυριτιδοποιεῖον 300, ἡ ἑταιρία σιδηροδρόμων Πελοποννήσου 500, οἱ ὑπάλληλοι τοῦ Ἐθνικοῦ τυπογραφείου 304 κλπ. κλπ.

ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ

Πνευματικὴ τροφὴ ὑπὸ Ἰωάν. Π. Μηλιοπούλου μέλους τοῦ μεταφραστικοῦ γραφείου ἐν τῇ γενικῇ διευθύνσει τῶν ἐμμέσων φόρων. Ἐν Κωνσταντινουπόλει, βιβλιοπωλεῖον Ἀδ. Κ. Σφύρα, Ζιντὲν Χάν. Ἀριθ. 26. 1890. Τύποις, Α. Κορομηλᾶ. [Τὸ ἐγχειρίδιον τοῦτο τοῦ ὁποίου σκοπὸς εἶνε ἡ διδασκαλία τῆς τουρκικῆς γλώσσης ἀποτελεῖται ἐκ τριῶν τευχῶν, τὸν δὲ σκοπὸν αὐτοῦ καταδεικνύει ὁ ἐν ἀρχῇ τοῦ α' τεύχους πρόλογος: «Ὅτε πρό τινων ἐτῶν ἐξέδιδον τὴν Ὀθωμαν. ἐγκυκλοπαιδείαν μου, ἔγραφον ἐν τῷ προλόγῳ αὐτῆς τὰ ἑπόμενα: Ὅτι ἡ σπουδὴ τῆς Ὀθωμαν. γλώσσης ὠφέλιμός ἐστι πᾶσι τοῖς λαοῖς τῆς Αὐτοκρατορίας ταύτης, καὶ ὅτι ἡ γνῶσις αὐτῆς μόνη δύναται νὰ διανοίξῃ εἰς τοὺς λαοὺς τούτους τὸ πολιτικὸν καὶ δικαστικὸν στάδιον, οὐδεμιᾶς χρήζει ἀποδείξεως οὐδὲ λόγου. Ἀλλὰ δυσμαθήτου οὔσης τῆς γλώσσης ταύτης διά τε ἄλλα καὶ διὰ τὰς καθ' ἑκάστην εἰσαγομένας εἰς αὐτὴν ἔκ τε τῆς ἀραβικῆς καὶ τῆς περσικῆς λέξεις, φράσεις καὶ συντάξεις, ἀναγκαία ἀποβαίνει ἡ ἔκδοσις διδακτικῶν βιβλίων, διευκολυνόντων τὴν ἐκμάθησιν αὐτῆς.» Ἡ πεῖρα μὲ ἐδίδαξεν ὥστε νὰ εἰσαγάγω ῥιζικὰς μεταρρυθμίσεις εἰς τὸ σύστημα, ὅπερ εἶχον ἀκολουθήσει τότε. Τὰς μεταρρυθμίσεις ὑπηγόρευσε βεβαίως ἡ ὁσημέραι ἐπαισθητὴ γινομένη ἀνάγκη πρὸς ἐκμάθησιν τῆς Ὀθωμανικῆς, ἥτις εἶνε οὐ μόνον ἐπίσημος τοῦ ἐν ᾧ βιοῦμεν τόπου γλῶσσα, ἀλλὰ καὶ τὰ μέγιστα συμβάλλεται εἰς τὴν πρόσκτησιν σπουδαίας ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς κοινωνίᾳ θέσεως. Ἐπὶ τούτῳ συναρμολογήσας τὴν **Πνευματικὴν τροφήν**, πᾶσαν κατέβαλον προσπάθειαν ὅπως ἀπὸ τῶν εὐχερεστάτων προβαίνῃ ὁ μαθητὴς εἰς τὰ δυσχερέστατα, ὃν τρόπον τοῦτο γίνεται εἰς τὰ ἀναγνωστικὰ τῆς ἡμετέρας γλώσσης. Ἐπειδὴ δὲ οὐδὲν λυσιτελέστερον εἰς τὴν ἐκμάθησιν ξένης γλώσσης ὑπάρχει πλὴν τῆς ἀντιπαραθέσεως κειμένου τῆς γλώσσης τοῦ μαθητοῦ πρὸς τὴν εἰς ξένην γλῶσσαν μετάφρασιν, διὰ τοῦτο ἠρανίσθην ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τεμάχια ἀφορῶντα εἰς ἑλληνικὰ θέματα.,, Τὰ περιεχόμενα τῶν τριῶν τευχῶν εἶνε τὰ ἑξῆς· Γνωμικά, Ἀρεταὶ καὶ κακίαι, Σόλων καὶ Θαλῆς, Αἰσώπειοι μῦθοι, μέρος τοῦ Ἡμερολογίου Ῥοβινσῶνος, Ἀποφθέγματα, βίος Κράτητος. Νεκρικοὶ διάλογοι, βίος Μωάμεθ τοῦ προφήτου, Κύρου Παιδεία, ἐνύπνιον Λουκιανοῦ, βίος Σωκράτους, μέρος τοῦ Τηλεμάχου, τὰ ἑπτὰ Θαύματα τοῦ κόσμου, σελίδες ἐκ τῆς Ὀθωμανικῆς Ἱστορίας. Ἐν γένει τὸ ἀνὰ χεῖρας ἐγχειρίδιον φαίνεται μεθοδικώτατα κατηρτισμένον καὶ ἔπαινος ὠφείλεται εἰς τὸν φιλοπονήσαντα τοῦτο ἐντριβέστατον ἄλλον περὶ τὴν τουρκικὴν γλῶσσαν καὶ φιλολογίαν κ. Ι. Π. Μηλιόπουλον. Χ']

Φ. Πουκεβίλ, **Ἱστορία τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως** μετὰ εἰκόνων. Μετάφρασις Π. Ματαράγκα. Τόμος πρῶτος, φυλλάδιον 1ον. Ἐν Ἀθήναις, Ἐκδότης Γ. Δ. Φέξης, 1890. [Τὸ βιβλίον τοῦτο ἤρξατο ἐκδιδόμενον κατὰ φυλλάδια ἐκ 32 σελίδων πωλούμενα ἐν Ἀθήναις λεπτὰ 30. ἐν ταῖς Ἐπαρχίαις λεπτὰ 35, ἐν τῷ ἐξωτερικῷ 35 ἑκατ. τοῦ φράγκου. Εὑρίσκεται εἰς ἅπαντα τὰ βιβλιοπωλεῖα καὶ εἰς τὸ πρακτορεῖον καὶ τὰ ὑποπρακτορεῖα τῶν ἐφημερίδων.]

Χ. Βουρδουμπάκη, **Γνώμη** ἐπὶ τοῦ ὑπὸ σκέψιν τῶν ἑλληνικῶν τραπεζῶν ἀσφαλιστικοῦ καταστήματος. Ἐν Ἀθήναις τύποις Παρασκευᾶ Λεώνη, 1890. 8ον σ. 22

Παντ. Δ. Τσιτσεκλέους, **Ὁ Ὑποψήφιος** Κωμῳδία ἔμμετρος εἰς πράξεις δύο. Ἐν Σύρῳ, Τύποις «Πατρίδος. 1890. κδ—89.

Ψυχολογία Ἐμπειρικὴ πρὸς χρῆσιν τῶν γυμνασίων καὶ διδασκαλείων ὑπὸ Ἀριστείδου Σπαθάκη, διδάκτορος τῆς Φιλοσοφίας καὶ καθηγητοῦ ἐν τῇ Ῥιζαρείῳ Σχολῇ καὶ τῷ Ἀρσακείῳ Παρθεναγωγείῳ. Ἔκδοσις δ' βεβελτιωμένη καὶ ἐπηυξημένη, μετὰ 4 φυσιογνωμικῶν εἰκόνων. Ἐν Ἀθήναις Κουσουλίνου καὶ Ἀθανασιάδου Τυπογραφεῖον καὶ Βιβλιοπωλεῖον παρὰ τῷ Ναῷ τῶν Ἁγίων Θεοδώρων. 1890. 8ον σ. 96.

—Ὁ δικηγόρος κ. Κ. Λ. Κυπριάδης ἀγγέλλει τὴν ὑπ' αὐτοῦ μετάφρασιν ἐκ τοῦ γερμανικοῦ τοῦ **Ἐγχειριδίου Ποινικοῦ Νόμου** τοῦ ἐξόχου γερμανοῦ ποινικολόγου ***Franz von Liszt***, μετὰ ἰδίων σημειώσεων ἀναφερομένων εἰς τὸν ἡμέτερον Ποινικὸν Νόμον καὶ τὴν Νομολογίαν. Ὁ μεταφραστὴς τοῦ λαμπροῦ ὑπό τε θεωρητικὴν καὶ πρακτικὴν ἔποψιν ἔργου, ἀρίστου δὲ ἐν αὐτῇ τῇ Γερμανίᾳ, κατ' εὐμενῆ παραχώρησιν τοῦ συγγραφέως, ἔχει ὑπ' ὄψιν τὴν τελευταίαν ὑπὸ τὰ πιεστήρια ἔτι εὑρισκομένην γερμανικὴν ἔκδοσιν· ἀποτελεσθήσεται δὲ ἐξ ἑξήκοντα καὶ πλέον τυπογραφικῶν φύλλων.

Digitized by Google

ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΡΓΑ

Τὴν παρελθοῦσαν κυριακὴν ἐνηργήθη ἐν τῷ ἐνταῦθα καταστήματι τῆς νομαρχίας ἡ δι' ἐνσφραγίστων προσφορῶν ἐπαναληπτικὴ δημοπρασία διὰ τὴν κατασκευὴν τῶν ἐν Θεσσαλίᾳ ὑδραυλικῶν ἔργων, ὧν ἡ δαπάνη εἶχε προϋπολογισθῆ ὑπὸ τῆς γαλλικῆς ἀποστολῆς εἰς 5,000,000 δραχμῶν. Ἐκ τῶν τριῶν προσελθόντων ἐργολάβων ἐμειοδότησεν ὁ κ. Πετρόχειλος ἀναλαβὼν τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἔργων ἀντὶ ποσοῦ κατὰ 34 0)0 μικροτέρου τοῦ προϋπολογισθέντος, ἐπ' ὀνόματι δ' αὐτοῦ καὶ κατεκυρώθησαν ταῦτα ὑπὸ τῆς ἁρμοδίας ἐπιτροπῆς.

—Ὑπεβλήθησαν εἰς τὸ σιδηροδρομικὸν τμῆμα τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν ὑπουργείου καὶ ἐνεκρίθησαν ἤδη ὑπ' αὐτοῦ τὰ ὑπὸ τῆς ἑταιρίας τῶν σιδηροδρόμων Πειραιῶς—Ἀθηνῶν—Πελοποννήσου τελικὰ σχεδιαγραφήματα περὶ διακλαδώσεως σιδηροδρομικῆς πρὸς τὰ ἰαματικὰ ὕδατα τῆς Κυλλήνης, ὡς καὶ τὰ περὶ τμήματος ἀπὸ Βαρθολομιοῦ εἰς Λίντζι ἀποστάσεως δέκα περίπου χιλιομέτρ. τῆς γραμμῆς Πύργου—Ὀλυμπίων. Λίαν ταχέως θὰ γείνωσιν αἱ δημοπρασίαι διὰ τὰς γραμμὰς ταύτας καὶ θ' ἀρχίσωσιν αἱ ἐργασίαι.

—Ἀπεφασίσθη ὁριστικῶς ν' ἀνεγερθῇ νέον κατάστημα Ὑπουργείου τῶν οἰκονομικῶν. Χῶρος δὲ κατάλληλος πρὸς τοῦτο κρίνεται ὁ τοῦ ἐθνικοῦ τυπογραφείου καὶ λιθογραφείου. Ὑπὸ τοῦ γενικοῦ γραμματέως τοῦ ὑπουργείου τούτου κατεστρώθησαν ἤδη αἱ ἀναγκαῖαι σημειώσεις περὶ τῶν τμημάτων, τὰ ὁποῖα θὰ περιλαμβάνῃ τὸ νέον κτίριον, ἐν δῷ ὁποίῳ θὰ ἐγκατασταθῇ καὶ τὸ γενικὸν λογιστήριον ὡς καὶ ἄλλα γραφεῖα ἀπὸ τοῦ ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργείου ἐξαρτώμενα, πλὴν τοῦ ἐλεγκτικοῦ συνεδρίου. Εἰς τὸν ἀρχιτέκτονα κ. Τσίλλερ ἐδόθη ἐντολὴ πρὸς ἐκπόνησιν τοῦ σχεδιαγραφήματος. Ἡ δαπάνη τῆς οἰκοδομῆς ὑπολογίζεται εἰς ἑξακοσίας χιλιάδας δραχμῶν.

ΑΠΟΓΡΑΦΙΚΑ

Κατὰ τὸ ἐπίσημον δελτίον τῆς θνησιμότητος καθ' ὅλον τὸν παρελθόντα μῆνα Αὔγουστον ἀπεβίωσαν ἐν Ἀθήναις 161 ἄτομα, ἤτοι 86 ἄρρενα καὶ 75 θήλεα. Ἐκ τούτων 29 ἀπέθανον ἐκ νοσημάτων τοῦ πεπτικοῦ συστήματος, 20 ἐκ φυματιώσεως, 12 ἐκ μηνιγγίτιδος, 10 ἐκ βρογχοπνευμονίας. 12 ἐξ ἐγκεφάλονωτ. μηνιγγίτιδος, 9 ἐκ τυφοειδοῦς πυρετοῦ, 4 ἐκ τύφου, 6 ἐκ γεροντικοῦ μαρασμοῦ, 7 ἐκ συνεχοῦς πυρετοῦ, 1 ἐξ εὐλογίας, 3 ἐκ τραύματος, 1 ἐκ κατάγματος τοῦ κρανίου, 1 ἐξ ἀσφυξίας· καὶ οἱ λοιποὶ ἐκ διαφόρων νοσημάτων. Ἐκ τῶν ἀποθανόντων 4 ἐνοσηλεύοντο ἐν τῷ δημοτικῷ νοσοκομείῳ, 1 ἐν τῷ Εὐαγγελισμῷ καὶ 3 ἐν τῷ Δρομοκαϊτείῳ φρενοκομείῳ.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

κ. Α. Δ. Α. Ζάκυνθον. Ἀκατάλληλον διὰ τὴν Ἑστίαν.

Ἐδ. Β. Σῦρον. Ἐλήφθη· εὐχαριστοῦμεν ἀπὸ καρδίας.

κ. Γ. Τ. Σ. Ἐνταῦθα. Τὸ γνωρίζομεν· δὲν εἶνε διὰ τὴν Ἑστίαν.

κ. Ο.Π. Ἐνταῦθα. Θὰ σταχυολογήσωμέν τινα ἐξ αὐτῶν, ἀλλὰ θὰ δημοσιευθοῦν εἰς τὴν οἰκείαν θέσιν ἀνωνύμως. Ἂν δὲν θέλετε, γράψετε.

Χαρικλῆ, Πειραιᾶ. Ἡ μετάφρασίς σας θὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν — ὁ πρόλογός της βέβαια ὄχι.

Ἀρκάδα, Ἐνταῦθα. «Περίοδος τῆς Γῆς εἰς 80 ἡμέρας» «Παθήματα Κινέζου ἐν Κίνᾳ», «Ναυαγὸς Κυνθίας». Τὸ τελευταῖον τοῦτο ἐξεδόθη εἰς βιβλίον· τὸ „Ἄνω Κάτω„ θὰ ἐκδοθῇ κατόπιν.

Ὀρεινόν, Κέρκυραν. Ἐλήφθη ἐγκαίρως.

κ. Μ. Χ. Ἀγρίνιον. Περισσοτέραν ἐγκράτειαν εἰς τὰς ἐκφράσεις καὶ ὀλιγώτερον σφήνωμα περιττῶν λέξεων πρὸς καταρτισμὸν τοῦ στίχου. „Εὐτυχίας μυρωδιά„; Τί εἴδους μυρωδιὰ εἶνε; τὸ ἐπίθετον „λυγερή„ δὲν ἁρμόζει εἰς τὴν φλογέραν.

Γάλλον. Ψυχρότατον σύρραμμα αἰσθηματολογιῶν. Ἦτο περιττὸν ν' ἀλλάξετε ἐθνικότητα διὰ νὰ κριθῇ τάχα ἐπιεικέστερον τὸ ἔργον. Ἄλλως τὰ πρὸς δημοσίευσιν στελλόμενα διηγήματα εἰς τὴν Ἑστίαν δὲν κρίνονται ὡς μαθητικὰ θεματογραφήματα, ἀλλ' ὡς ἔργα ἔχοντα φιλολογικὰς ἀξιώσεις. Μίαν φιλικὴν συμβουλήν: καλλίτερα νὰ μείνετε Ἕλλην ἀναγνώστης, παρὰ νὰ γίνετε Γάλλος συγγραφεύς.

κ. Κ. Β. γραμματ. Μακεδ. συλλ. Σᾶς ἀπαντῶμεν ταχυδρομικῶς.

Νιρέα Βλύσωνος(;) Σάμον. Τὰ ἔθιμα, ἅτινα περιγράφετε, εἰσὶ γνωστὰ καὶ οὐδὲν περιέχουσι τὸ ἰδιάζον. Ὅθεν τούτου ἕνεκα στεροῦνται ἐνδιαφέροντος ἐπαρκοῦς, δικαιολογοῦντος τὴν δημοσίευσίν των. Ἄλλως δ' ἡ ἀττικίζουσα γλῶσσα, ἀνάρμοστος πάντοτε, εἶνε αὐτόχρημα ἀφόρητος ἐν περιγραφαῖς ἐθίμων τοῦ λαοῦ.

Πέτρον. Ἡ εἰσαγωγὴ ἔχει μέν τινας εὐφυεῖς καὶ πρωτοτύπους γνώμας περὶ γλώσσης, ἀλλὰ τὸ θέμα εἶνε τοσοῦτον εὐρύ, ὥστε ἐλλιπὴς καὶ ἀτελεστάτη θὰ ἐφαίνετο ἡ συνοπτικωτάτη ὑμῶν συζήτησις περὶ αὐτοῦ. Διὰ τοῦτο ἀπέχομεν νὰ δημοσιεύσωμεν αὐτήν, περιορισθέντες εἰς μόνον τὸ δεύτερον μέρος.

κ. Μ.Μ. Βελιγράδιον. Ἐλήφθη ἡ συνδρομή σας. Τὰ ζητηθέντα ἀπεστάλησαν ὑμῖν.

Δδα Λ. Μ. Πειραιᾶ. Ἐλήφθη ἡ συνδρομή σας. Διωρθώθη ἡ λανθασμένη διεύθυνσις, καὶ ἀπεστάλησαν τὰ δύο ζητηθέντα φύλλα.

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

ΕΞΕΔΟΘΗ ΑΡΤΙ

ΤΟ ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΗΣ ΥΓΕΙΑΣ

Ὑπὸ Θ. Χ. ΦΛΩΡΑ, ἰατροῦ.

ΠΡΑΚΤΙΚΟΣ ΟΔΗΓΟΣ ΥΓΕΙΑΣ, ΕΥΖΩΙΑΣ ΚΑΙ ΜΑΚΡΟΒΙΟΤΗΤΟΣ

ΚΑΤΑ ΤΡΟΠΟΝ ΤΕΡΠΝΟΝ ΚΑΙ ΚΑΤΑΛΗΠΤΟΝ ΕΙΣ ΠΑΝΤΑΣ

Τιμᾶται δραχ. 1 ἐν Ἀθήναις, δραχ. 1.25 ἐν ταῖς Ἐπαρχίαις, φρ. 1,25 ἐν τῷ Ἐξωτερικῷ.

Τῆς αὐτῆς βιβλιοθήκης τὸν Α' καὶ Β' τόμον ἀποτελεῖ

Ο ΓΕΡΩΝ ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗΣ

(Ἀπομνημονεύματα τοῦ Στρατάρχου τῆς Πελοποννήσου).

Τὸν δὲ τρίτον

Ο ΜΑΚΒΕΘ

Τραγῳδία τοῦ **Σαίκσπηρ** κατὰ μετάφρασιν ἔμμετρον Δ. Βικέλα.

Τιμὴ ἑκάστου τόμου δραχ. 1 ἐν Ἀθήναις, 1,25 ἐν ταῖς Ἐπαρχίαις, φρ. 1,25 ἐν τῷ ἐξωτερικῷ.

ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ

ΠΕΤΡΟΥ Γ. ΖΕΡΒΑΤΗ ἢ ΠΕΡΡΑΚΗ

(Ἐν Ὀδησσῷ ἐν ὁδῷ Αἰκατερίνινσκαγια, ἀπέναντι τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας).

Οἱ ἐν Ῥωσσίᾳ ὁμογενεῖς δύνανται ν' ἀπευθύνωνται πρὸς τὸ βιβλιοπωλεῖον τοῦτο διὰ τὴν προμήθειαν οἱουδήποτε ἑλληνικοῦ βιβλίου ἢ τὴν ἐγγραφὴν συνδρομῆς εἰς οἱανδήποτε ἑλληνικὴν ἐφημερίδα καὶ περιοδικόν.

Τὸ βιβλιοπωλεῖον τοῦτο ἔχει τὴν ἐντολὴν νὰ ἐγγράφῃ συνδρομητὰς εἰς τὴν Ἑστίαν καὶ εἰς τὴν Βιβλιοθήκην τῆς Ἑστίας, νὰποδέχεται δέ, ἐκδίδον ἰδίαν ἀπόδειξιν προσωρινὴν ἡμετέρας συνδρομάς, ἀποστελλομένας ἐξ οἱουδήποτε μέρους τῆς Ῥωσσίας.

ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΣΣΑ ΤΗΣ ΓΕΡΜΑΝΙΚΗΣ ἔχουσα ἀρίστας συστάσεις ζητεῖ παραδόσεις. Ἀπευθυντέον πρὸς τὸ Γραφεῖον τῆς Ἑστίας.

Digitized by Google

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΝ

13 Σεπτεμβρίου 1890

	Ἀγορ.		Πωλ.	
	Δρ.	Λ.	Δρ.	Λ.
ΟΜΟΛΟΓΙΑΙ ΕΘΝΙΚΩΝ ΔΑΝΕΙΩΝ				
Τῶν 26,000,000 πρὸς 5 %	508	—	510	—
» 120,000,000 » 5 %	578	—	580	—
» 170,000,000 » 5 %	578	—	580	—
» 135,000,000 » 5 %	480	—	485	—
» 30,000,000 » 5 %	460	—	468	—
» 125,000,000 » 4 %	—	—	—	—
Κτηματ. ὁμολ. ἐθν. τραπέζης 60,000,000 μετὰ λαχείου	540	—	541	—
ΜΕΤΟΧΑΙ ΤΡΑΠΕΖΩΝ				
Ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος....	4480	—	4490	—
Γενικὴ Πιστωτικὴ Τράπεζα......	299	—	300	—
Τράπεζα Βιομηχαν. Πίστεως.....	96	—	97	—
Τράπεζα Ἠπειροθεσσαλίας.......	—	—	—	—
ΜΕΤΟΧΑΙ ΕΤΑΙΡΙΩΝ				
Μεταλλουργείων Λαυρίου........	191	50	192	50
Σιδηροδρ. Ἀθηνῶν - Πειραιῶς.....	430		432	—
Σιδηροδρ. Πύργου - Κατακώλου....	—	—	—	—
Σιδηροδρ. Πελοποννήσου.........	203	—	204	—
Σιδηροδρ. Θεσσαλίας...........	131	—	133	—
Ἀνων. ἑταιρίας ὁ «Ἑρμῆς»......	70	—	75	—
Ἑλλην. Πυριτιδοποιείου.........	75	—	77	—
Φωταερίου Ἀθηνῶν............	—	—	—	—
Δημοσ. καὶ δημοτ. ἔργων.......	121	—	122	—
ΝΟΜΙΣΜΑΤΑ				
Εἰκοσάφραγκον	24	62	24	64
Λίρα ὀθωμανικὴ..........	28	02	28	04
Λίρα ἀγγλικὴ	30	77	30	79
ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΑ				
Τρίμηνον { Ἀγγλίας..........	30	65	30	75
Τρίμηνον { Γαλλίας..........	120	—	121	—
Ὄψεως { Ἀγγλίας.........	30	60	30	80
Ὄψεως { Γαλλίας.........	121	—	121	75

"LA NEW YORK,,

Η ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ

ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙ ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑ

ΙΔΡΥΘΕΙΣΑ ΤΩι 1845

ΕΓΓΥΗΤΙΚΟΝ ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ

ΟΛΟΚΛΗΡΟΝ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΜΕΝΟΝ ΤΗ 1 ΙΑΝΟΥΑΡ. 1885

ΦΡ 544,000,000 ΦΡ

ΑΜΟΙΒΑΙΑ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΔΙ' ΩΡΙΣΜΕΝΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΤΡΩΝ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ

Οἱ ἀσφαλιζόμενοι εἶνε οἱ μόνοι ἰδιοκτῆται τοῦ ἐγγυητικοῦ κεφαλαίου καὶ τῶν κερδῶν.

ΠΡΟΙΚΟΔΟΤΗΣΕΙΣ ΤΕΚΝΩΝ

Ἐξασφάλισις κεφαλαίου ἢ ἐτησίου εἰσοδήματος μετὰ 10, 15 ἢ 20 ἔτη.

Γενικὸς ἀντιπρόσωπος ἐν Ἀθήναις

Δ. Γ. ΜΑΚΚΑΣ

Γραφεῖον παρὰ τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν.

ΠΑΙΓΝΙΑ ΚΑΙ ΖΗΤΗΜΑΤΑ

Γ'. ΤΡΙΜΗΝΙΑ 1890

(μετὰ λαχείου)

---

49 — Γρῖφος

ρ
ἴς χ α
τίς ἀρετὴ σὺ τι α
χρ' ρ α

Ἀθῆναι Φ.

50. — Ἐρώτησις.

Ποῖοι εἶναι οἱ δύο Ἕλληνες φιλόσοφοι, τῶν ὁποίων τἀρκτικὰ γράμματα ὁμοῦ μετὰ τῶν ἀρκτικῶν τῶν ἱδρυθεισῶν ὑπ' αὐτῶν σχολῶν καὶ ἑτέρας ἐπίσης διασήμου φιλοσοφικῆς αἱρέσεως ἀποτελοῦσι τὴν λέξιν ΠΑΠΑΣ;

Ἀθῆναι Π'.

51. — Αἴνιγμα

Τρέχω πρῶτος εἰς τὰ δάση, κ' εἰς τὰς δρῦς, κ' εἰς τοὺς δρυ- [μῶνας·]
καὶ εἰς τὴν Δωρίδα εἶμαι ἐγὼ πρῶτος ἀρχηγός·
εἶμαι μέσα 'ς τὰς κοιλάδας, ὄχι ὅμως στοὺς λειμῶνας,
κατοικῶ στὰς πεδιάδας πλὴν δὲν εἶμαι γεωργός.

Πανταχοῦ παρὼν ὑπάρχω, δι' αὐτὸ μὴν ἀμφιβάλλῃς·
δρυοτόμος, δασονόμος, δεσμοφύλαξ, δουλευτής.
Καὶ δασύποδας ἐκτρέφω καὶ δορκάδας καὶ δαμάλεις,
κ' εἰς τὰ δεῖπνα εἶμαι πρῶτος χωρὶς νἆμαι βουλευτής.

Τὸν Φειδίαν εἰς τὸ μέσον τὸν χωρίζω, καὶ τὸν Δᾶτιν
τὸν ἱππεύω, καὶ ἐμβαίνω εἰς τῶν Μήδων τὰς ὀρδάς.
Ἔχω φίλους ἀχωρίστους, τὸν Δαυΐδ, τὸν Μιθριδάτην·
τοῦ ἑνὸς φιλῶ τὴν τόλμην, τοῦ δὲ ἄλλου τὰς ᾠδάς.

Στὰς Ἀκαδημίας ὅλας ἐγὼ πάντοτε μεσάζω·
κ' εἰς τὸ Δέλτα τῆς Αἰγύπτου εἶμαι μέγας καὶ πολύς.
Δὲν μ' ἐμάντευσες ἀκόμη; ὤ, ἰδέ με, σὲ φωνάζω·
εἰς τὸν δάκτυλόν σου μ' ἔχεις, καὶ ἀκόμη δὲν μιλεῖς;

Ἐλευθερολάκων.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Π. ΤΡΙΓΓΕΤΑΣ

Δικηγόρος — Ὁδὸς Γερανίου 2

ΤΟ ΑΣΤΥ

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΕΥΤΡΑΠΕΛΟΣ ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ

ΜΕΤ' ΕΙΚΟΝΩΝ ΚΑΙ ΓΕΛΟΙΟΓΡΑΦΙΩΝ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΚΟΝΩΝΙΚΗ, ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ, ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Κατὰ πᾶσαν Κυριακὴν καὶ ἐκτάκτως δὶς τῆς ἑβδομάδος

Συνδρομὴ ἐτησία

Διὰ τὰς Ἀθήνας καὶ Πειραιᾶ δραχ. 12.

Διὰ τὰς Ἐπαρχίας δραχ. 15.

Διὰ τὸ Ἐξωτερικὸν φράγκα χρυσᾶ 20.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1890 — 2322

Digitized by Google

Περίοδος δευτέρα

ΕΣΤΙΑ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΗ

ΕΝ ΤΩι ΕΣΩΤΕΡΙΚΩι

Συνδρομή Εξάμηνος Δρ. 8
Συνδρομή Ετησία Δρ. 15

Τιμή Φύλλου Λεπ. 30

ΑΙ ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑΙ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΙΔΡΥΘΕΝ ΤΩι 1876
Βραβευθὲν ὑπὸ τοῦ ἐν Παρισίοις Συλλόγου πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν ἑλλ. σπουδῶν, ἀξιωθὲν ἀργυροῦ μεταλλίου ἐν τῇ ἐκθέσει τῆς Δ' Ὀλυμπιάδος καὶ χαλκοῦ ἐν τῇ Παγκοσμίῳ Ἐκθέσει τοῦ 1889.

ΕΝ ΤΩ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩι

Συνδρομή Εξάμηνος Φρ. 10
Συνδρομή Ετησία Φρ. 20

Τιμή Φύλλου Λεπ. 40

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

1890—Τόμος Β', ἀριθ. 38. | ΕΚΔΟΤΑΙ Ν. Γ. ΠΟΛΙΤΗΣ ΚΑΙ Γ. ΔΡΟΣΙΝΗΣ | Ἀθῆναι, 23 Σεπτεμβρίου

FOREIGN
BODL: LIBR
PERIODICAL

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ: (Ἐν τῷ φύλλῳ): ΜΙΘΡΙΔΑΤΗΣ ΕΥΠΑΤΩΡ, ὑπὸ Δ. Βικέλα. — ΑΝΩ ΚΑΤΩ, μυθιστόρημα Ἰουλίου Βέρν. (Μετάφρασις Ε. Ρ. Ρ.) — ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΑ: **Ἡ πέτρα τοῦ καλογήρου.** — ΠΟΙΚΙΛΑΙ ΓΝΩΣΕΙΣ: **Οἱ θαλάσσιοι δύται.** — ΦΩΣ 'Σ ΤΟ ΒΟΥΝΟ, ποίημα ὑπὸ Ἀρ. Προβελεγίου. — ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ: **Ἀνάλεκτα, Χρονικά, Παντοῖα, Αἱ εἰκόνες, Ἐδῶ κ' ἐκεῖ, Τρεῖς γνῶμαι καθ' ἑβδομάδα.** (Ἐν τῷ παραρτήματι): ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ.— ΕΙΔΗΣΕΙΣ.— ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ. — ΕΡΑΝΟΙ ΥΠΕΡ ΤΗΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ. — ΓΛΩΣΣΙΚΟΝ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΚΟΡΑΗ. — ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ. — ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΡΓΑ. — ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ. — ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΝ. — ΠΑΙΓΝΙΑ ΚΑΙ ΖΗΤΗΜΑΤΑ.

ΕΙΚΟΝΕΣ: ΔΥΟ ΕΙΚΟΝΕΣ ΤΟΥ «ΑΝΩ ΚΑΤΩ». — ΒΟΥΛΓΑΡΟΙ ΧΩΡΙΚΟΙ, (ἐκ φωτογραφιῶν). — ΤΡΙΑ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑ ΚΟΣΜΗΜΑΤΑ.

ΤΟ ΑΣΤΥ

τὸ γνωστὸν ἑβδομαδιαῖον εἰκονογραφημένον φύλλον ῥιζικῶς μεταρρυθμιζόμενον καὶ ἀποβάλλον τὸν εὐτράπελον καὶ παιγνιώδη χαρακτῆρα μεταβάλλεται ἀπὸ τοῦ προσεχοῦς μηνὸς εἰς καθημερινὴν εἰκονογραφημένην ἐφημερίδα μεγάλου σχήματος πολιτικήν, κοινωνικὴν καὶ φιλολογικήν. Ἱδρυταὶ καὶ ἐκδόται τῆς ἐφημερίδος ταύτης εἶνε οἱ κ.κ: Θέμος Ἄννινος, Γεώργιος Δροσίνης καὶ Δημήτριος Κακλαμάνος· τοῦ μὲν πρώτου διευθύνοντος ἐν γένει τὸ φύλλον καὶ τὴν καλλιτεχνικὴν σύνθεσιν αὐτοῦ, τῶν δὲ ἑτέρων διευθυνόντων τὰ τῆς συντάξεως. Τὸ «Ἄστυ» κατὰ τὴν νέαν αὐτοῦ ἔκδοσιν θὰ διακρίνῃ ἐξαιρετικὴ μέριμνα περὶ τὴν φιλόκαλον σύνθεσιν καὶ ἐκτύπωσιν, πρὸς τοῦτο δὲ ἱδρύεται τυπογραφεῖον εἰδικῶς πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτὸν κατηρτισμένον. Τὸ «Ἄστυ» ἐξησφάλισεν ἀπὸ τοῦδε εὐρύτατον κύκλον συνεργατῶν ἀποτελούμενον ἐκ τῶν ἐξεχόντων παρ' ἡμῖν λογίων, ἐπιστημόνων καὶ καλλιτεχνῶν. Λεπτομερέστερον τὰ κατ' αὐτὸ θ' ἀναπτυχθῶσιν εἰς ἀγγελίαν δημοσιευθησομένην πρὸ τῆς ἐκδόσεως τοῦ α' φύλλου. Πρὸς τοὺς ἁπανταχοῦ συνδρομητὰς τῆς «Ἑστίας» τὰ τρία πρῶτα φύλλα τοῦ νέου «Ἄστεως» θ' ἀποσταλῶσι δωρεάν.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ

Ἐν ταῖς ἀνασκαφαῖς, αἵτινες ἐξακολουθοῦσιν ἐν Μυκήναις ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ ἐφόρου τῶν ἀρχαιοτήτων κ. Χ. Τσούντα, εὑρέθησαν ἐντὸς τῆς ἀκροπόλεως πρὸς τοῖχον οἰκίας ἐν σωρῷ 7 ξίφη, 4 πελέκεις, 7 μάχαιραι, 1 ξυράφιον, δίσκος κατόπτρου ἔχων δύο ὀπὰς διὰ τὴν προσαρμογὴν τῆς ξυλίνης ἴσως λαβῆς, ἕλιξ χρυσῆ ἐν σχήματι δακτυλίου καὶ ἄλλα τινὰ μικρὰ ἀντικείμενα, ἐν ὅλῳ περὶ τὰ 60 κομμάτια. Ἐκ τούτων τὰ ξίφη εἶνε πως διάφορα τῶν ἐν τοῖς προϊστορικοῖς μυκηναίοις τάφοις, ὅμοια δὲ πρὸς χαλκᾶ καὶ σιδηρᾶ ἄλλα, ὀλίγον ὑστερώτερα τῶν μυκηναίων, εὑρεθέντα ἐν τάφοις τῆς Ἀττικῆς καὶ τῆς Λακωνικῆς.

— Κατὰ τὰ ἀποφασισθέντα ὑπὸ τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρίας, μετέβησαν τὴν παρελθοῦσαν ἑβδομάδα εἰς Τανάγραν τρία αὐτῆς μέλη μετὰ τοῦ ἀρχιτέκτονος κ. Μούση, ὅπως ὁρίσωσι τὸ μέρος εἰς τὸ ὁποῖον θὰ ἀνεγερθῇ μουσεῖον δαπάναις αὐτῆς, ἐν τῷ ὁποίῳ θὰ κατατεθῶσι πάντα τὰ ἐν Τανάγρᾳ κατακείμενα κειμήλια τῆς ἀρχαίας τέχνης.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Προβαίνουσιν αἱ ἐργασίαι γενικῆς ἐπισκευῆς ἐσωτερικῶς καὶ ἐξωτερικῶς τοῦ ἐνταῦθα ἀστεροσκοπείου, ὅπερ ἀνακαινιζόμενον καθ' ὅλα καὶ πλουτιζόμενον διὰ νέων ἐργαλείων θ' ἀρχίσῃ λίαν προσεχῶς κανονικῶς λειτουργοῦν ὑπὸ τὸν νέον αὐτοῦ διευθυντὴν κ. Δ. Αἰγινήτην, ὅστις ἀπὸ 1 ὀκτωβρίου θὰ προβῇ εἰς τὴν ἔκδοσιν τακτικοῦ μετεωρολογικοῦ δελτίου. Πρὸς ἄμεσον δὲ καὶ ταχυτέραν ἐπικοινωνίαν μετὰ τῶν διαφόρων μετεωρολογικῶν σταθμῶν τῆς Εὐρώπης, θὰ συνδεθῇ τὸ ἀστεροσκοπεῖον μετὰ τοῦ τηλεγραφείου διὰ τηλεγραφικοῦ σύρματος. Περὶ τὸν χῶρον τοῦ ἀστεροσκοπείου ἤρξατο ἤδη καὶ ἡ ἐμφύτευσις δένδρων, προσεχῶς δὲ θὰ γίνῃ ἔναρξις καὶ τῆς ἀνεγέρσεως τῶν νέων οἰκοδομημάτων, ἅτινα θὰ χρησιμεύσωσιν ὡς κατοικία τοῦ διευθυντοῦ, τῶν βοηθῶν καὶ τοῦ λοιποῦ προσωπικοῦ τοῦ ἀστεροσκοπείου.

— Ὑπὸ τῆς ἐφορείας τῆς ἑλληνικῆς κοινότητος Θεσσαλονίκης ἐμισθώθη ἤδη οἴκημα νέον ἐν τῷ ὁποίῳ θὰ ἐγκατασταθῇ τὸ γυμνάσιον, τοῦ πρώτου κτιρίου, ὡς γνωστόν, καέντος.

Digitized by Google

— Κατ' αὐτὰς συνεπληρώθη τριετία, ἀφ' ἧς ἱδρύθη τὸ ἐνταῦθα δαμαλιστήριον τοῦ κ. Δευτεραίου. Κατὰ τὸ διάστημα δὲ τοῦτο ἀνεγνωρίσθη ἡ χρησιμότης καὶ ἐξετιμήθη ὑπὸ πλείστων ἰατρῶν ἑλλήνων καὶ ξένων καὶ ὑπὸ διαφόρων ἀρχῶν καὶ φιλανθρωπικῶν ἱδρυμάτων ἡ ἀρίστη ποιότης τῆς δαμαλίδος αὐτοῦ.

— Ἐν τῷ χειμερινῷ θεάτρῳ Ἀθηνῶν θὰ δώσῃ παραστάσεις κατὰ τὸν χειμῶνα γαλλικὸς μελοδραματικὸς θίασος. Αἱ παραστάσεις ἄρχονται ἀπὸ τῶν μέσων Σεπτεμβρίου.

ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ

16 Σεπτεμβρίου. Σήμερον τὴν πρωΐαν κατέπλευσαν εἰς τὸν λιμένα Πειραιῶς τὸ θωρηκτὸν «Β. Γεώργιος» καὶ τὸ μικρὸν ἀτμόπλοιον «Καληδονία», δι' οὗ ἀφίκετο ἐκ Θεσσαλονίκης ὁ κ. Ἀνδρέας Συγγρὸς μετὰ τῆς συζύγου του.

18 Σεπτεμβρίου. Ἐδημοσιεύθη Β. Διάταγμα, διὰ τοῦ ὁποίου συνιστᾶται ναυτικὴ μοῖρα ἀποτελουμένη ἐκ τῶν ἑξῆς πολεμικῶν πλοίων, τοῦ καταδρομικοῦ «Ναυάρχου Μιαούλη», τοῦ ἀτμοδρόμωνος «Ἑλλάδος», τοῦ τορπιλλοβόλου «Κανάρη» καὶ τοῦ ὁπλιταγωγοῦ «Μπουμπουλίνας». Κυβερνήτης τοῦ «Ναυάρχου Μιαούλη» διωρίσθη ὁ πλοίαρχος κ. Ἰω. Βῶκος.

19 Σεπτεμβρίου Σήμερον τὴν πρωΐαν ἀφίκετο εἰς Πειραιᾶ ἐπιβαίνων τῆς θαλαμηγοῦ αὐτοῦ «Ῥωξάνης» ὁ δοὺξ τοῦ Λαϊχτεμβέργ μετὰ τῆς οἰκογενείας του.— Σήμερον ἐπίσης κατέπλευσεν εἰς Πειραιᾶ καὶ ἡ ῥωσσικὴ θαλαμηγὸς «Ταμάρα» φέρουσα τὸν μέγα δοῦκα τῆς Ῥωσσίας Ἀλέξιον.

20 Σεπτεμβρίου. Κατὰ τηλεγραφικὴν εἴδησιν ἐκ Κοπεγχάγης ὁ βασιλεὺς ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν κατευθυνόμενος εἰς Ἀθήνας μετὰ τοῦ βασιλόπαιδος Νικολάου.

ΕΡΑΝΟΙ ΥΠΕΡ ΤΗΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Εἰς τὴν ἐπιτροπὴν πρὸς συλλογὴν ἐράνων ὑπὲρ τῶν ἐκ τῆς πυρκαϊᾶς ἐν Θεσσαλονίκῃ παθόντων προσέφερεν ἡ Α. Β.Υ. ἡ πριγκίπισσα Σοφία δραχμὰς 1000. Προσέτι δὲ ὁ κ. Δ. Στεφάνοβικ Σκυλίτσης δραχ. 1000, ἡ δὲ Πιστωτικὴ Τράπεζα δρ. 2000, καὶ οἱ ὑπάλληλοι αὐτῆς δρ. 320.

— Ἡ ἐπιτροπὴ τοῦ Χρηματιστηρίου ἐξ ἐράνου διενεργηθέντος μεταξὺ πάντων τῶν μελῶν τοῦ καταστήματος συνέλεξε δραχ. 2,188. Ἡ μονὴ Πετράκη πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπὸν ἀπέστειλεν ὑπὲρ τῶν παθόντων δρ. 200 πρὸς τὸν Σ. Μητροπολίτην. Ἡ δὲ λέσχη τῶν ἀξιωματικῶν τοῦ Οἰκονομικοῦ δραχμὰς 200.

ΓΛΩΣΣΙΚΟΝ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ

ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΚΟΡΑΗ

Ὁ ἐν Ἀθήναις Σύλλογος Κοραῆς κατὰ τὸ 2 ἄρθρον τοῦ κανονισμοῦ αὐτοῦ προκηρύσσει γλωσσικὸν διαγωνισμὸν ὑπὸ τοὺς ἑξῆς ὅρους·

1) Γίνονται δεκτὰ εἰς τὸν ἀγῶνα γλωσσικὰ μνημεῖα ἀνέκδοτα παντὸς εἴδους, ἤτοι λεξιλόγια καὶ εἰδικώτερον συλλογαὶ λέξεων τῶν γεωργῶν, ποιμένων, ἁλιέων, ναυτίλων, τεχνιτῶν κτλ. συλλογαὶ ὀνομάτων τῶν χερσαίων καὶ θαλασσίων ζώων, τῶν φυτῶν, τῶν λίθων κτλ. Προσέτι συλλογαὶ κυρίων ὀνομάτων ἀνθρώπων, ἐπωνύμων καὶ τοπωνυμιῶν. Ὁμοίως συλλογαὶ ᾀσμάτων παροιμιῶν, μύθων, ἀνεκδότων, παραδόσεων, ἐγγράφων ἢ ἄλλων χειρογράφων ἐν τῇ λαλουμένῃ γλώσσῃ κτλ. Τέλος πραγματεῖαι πρωτότυποι καὶ ἀνέκδοτοι περὶ τῆς δημώδους γλώσσης.

2) Τὰ πονήματα ἀποστέλλονται ἐπὶ συστάσει πρὸς τὸν Πρόεδρον ἢ τὸν Γραμματέα τοῦ Συλλόγου μέχρι τῆς 1 Μαρτίου 1891 μετὰ δελτίων ἐσφραγισμένων καὶ περιεχόντων τὸ ὄνομα τοῦ διαγωνιζομένου ἐπ' αὐτῶν δ' εἶνε γεγραμμένον ῥητόν τι ὡς καὶ ἐν ἀρχῇ τοῦ δοκιμίου.

3) Ἐπιτροπὴ ἐκλεγομένη ἑκάστοτε ὑπὸ τοῦ Συμβουλίου τοῦ Συλλόγου, βραβεύει ἓν ἢ καὶ πλείονα τῶν ἀποσταλησομένων ἔργων. Τὸ ἄριστον πάντων λαμβάνει βραβεῖον 500 δραχμῶν· τὰ δ' ἀμέσως ἑπόμενα κατὰ τὴν σπουδαιότητα, ἂν ὦσι πολλοῦ λόγου ἄξια, ἀνὰ 300. Ἡ ἀνάγνωσις τῆς κρίσεως καὶ ἡ ἀπονομὴ τοῦ βραβείου γίνονται κατὰ τὴν πρώτην Κυριακὴν τοῦ μηνὸς Ἰουνίου.

4) Ἥ τε κρίσις καὶ τὰ βραβευθέντα πονήματα δημοσιεύονται ὑπὸ τοῦ Συλλόγου ἐν ἰδίῳ αὐτοῦ περιοδικῷ.

5) Τὰ χειρόγραφα τῶν βραβευομένων καὶ μὴ βραβευομένων ἔργων κατατίθενται εἰς τὰ ἀρχεῖα τοῦ Συλλόγου.

7) Τὰ μὴ βραβευθέντα δύνανται νὰ ἀποσταλῶσιν εἰς τὸν τοῦ ἑπομένου ἔτους διαγωνισμὸν διορθούμενα καὶ συμπληρούμενα.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 10 Σεπτεμβρίου 1890.

Ὁ πρόεδρος — Ὁ γραμματεὺς
Αλ. ΠΑΣΠΑΤΗΣ — Γεώργ. Χατζιδάκις.

ΣΗΜ. Ἐπειδή τινες τῶν ἐπιθυμούντων νὰ μετάσχωσι τοῦ ἀγῶνος δυνατὸν νὰ ἀγνοῶσιν εἰς τίνα πρὸ πάντων ὀφείλουσι νὰ ἐπιστήσωσι τὴν προσοχὴν αὐτῶν· ἄλλοι δὲ πιθανὸν νὰ ἀποδυσπετήσωσιν, ἀποβλέποντες εἰς τὸ μέγεθος καὶ πολυμερὲς τοῦ ἐπιχειρήματος, δηλοῦται ὅτι προθύμως ἀποστέλλονται ὁδηγίαι παρὰ τοῦ Συλλόγου πρὸς πάντα αἰτήσοντα.

ΝΣΤ' ΚΛΗΡΩΣΙΣ

ΤΟΥ ΛΑΧΕΙΟΦΟΡΟΥ ΔΑΝΕΙΟΥ ΤΗΣ ΕΘΝ. ΤΡΑΠΕΖΗΣ

τῶν 60,000,000

Ἐνεργηθεῖσα τῇ 19 σεπτεμβρίου (1 ὀκτωβρίου) 1890

Ἐξαχθέντες ἀριθμοί	Κερδηθέντα ποσά
90,019	φρ. 70,000
15,757	» 10,000
134,541	» 2,500
652	» 2.500
53,291	» 1,000
73,612	» 1,000
112,865	» 1,000
886,347	» 1,000
57,510	» 1,000

ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ

Πῶς πρέπει νὰ σπουδάζηται ἡ Νομικὴ Ἐπιστήμη, ἐκ τοῦ Γερμανικοῦ ὑπὸ Καρόλου Ε. Γέλβερ, διδάκτορος τῆς Νομικῆς. Ἐν Ἀθήναις, τυπογραφεῖον Δ. Κολλαράκη καὶ Ν. Τριανταφύλλου, 1890. 12ο σ. 61. Τιμᾶται δραχμῆς 1. [Τὸ βιβλιάριον τοῦτο εἶνε χρησιμώτατον εἰς τοὺς σπουδαστὰς τῆς Νομικῆς ὡς μαρτυρεῖ ὁ πρόλογος τοῦ γερμανοῦ ἐκδότου ἔχων ἐν μεταφράσει ὡς ἑξῆς: «Ἐν τῇ μικρᾷ ταύτῃ συγγραφῇ κατὰ πρώτην φορὰν γίνεται παρὰ δεδοκιμασμένου νομομαθοῦς σύντομος καὶ σαφὴς ὑπόδειξις παντὸς εἰς ὃ ὀφείλει ἐπισταμένως νὰ ἐγκύψῃ ὁ ἀρχάριος νομικὸς καὶ παντὸς ὅπερ πρέπει ν' ἀποφύγῃ κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν Πανεπιστημιακῶν αὐτοῦ σπουδῶν ἵνα προσκτήσηται ὡς πλείστας καὶ συστηματικωτέρας γνώσεις ἐν τ' αὐτῷ δὲ φεισθῇ καὶ ματαίας χρονοτριβῆς ὡς καὶ κόπων περιττῶν. Τὸ βιβλιάριον τοῦτο προώρισται ν' ἀναπληρώσῃ τὴν θέσιν συμβούλου παρὰ παντὶ τῷ ἐπιδιδομένῳ εἰς τὴν σπουδὴν τῆς νομικῆς καὶ βουλομένῳ νὰ παρασκευασθῇ ὅπως ἐγκαίρως καὶ ἐπιτυχῶς ὑποστῇ τὰς διδακτορικὰς ἐξετάσεις παρέχον εὐθὺς ἅμα τῇ ἐνάρξει τῆς σπουδῆς συνοπτικὴν ἐπιθεώρησιν τῶν λυθησομένων ζητημάτων καὶ διευκολύνει αὐτὴν ταύτην τὴν σπουδὴν διὰ παντοίων καὶ ποικίλων πρακτικῶν νύξεων. Ἐν τῷ παραρτήματι προσετέθη σχέδιον μελέτης μετὰ βραχείας αἰτιολογίας τῆς κατατάξεως τῶν μαθημάτων. »]

ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΡΓΑ

Ὑπὸ τῆς διευθύνσεως τῶν δημοσίων ἔργων κατηρτίσθησαν οἱ πίνακες τῶν καθ' ὅλον τὸ Κράτος κατασκευασθεισῶν ἐθνικῶν, ἐπαρχιακῶν καὶ δημοτικῶν ὁδῶν καὶ τῶν ἐπ' αὐτῶν τεχνικῶν ἔργων ἀπὸ τῆς συστάσεως τοῦ Βασιλείου μέχρι σήμερον. Οἱ πίνακες οὗτοι διαιροῦνται εἰς δύο μέρη, ἐκ τῶν ὁποίων τὸ μὲν πρῶτον περιλαμβάνει τὸ μέχρι τοῦ 1882 κα-

Digitized by Google

τασκευασθείσας ὁδοὺς καὶ ὁρίζει τὸ δι' αὐτὰς δαπανηθὲν ποσόν, τὸ δὲ ἕτερον τὸ ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ταύτης μέχρι τέλους Αὐγούστου ε. ε. Ἀπὸ τῆς συστάσεως τοῦ Βασιλείου μέχρι τοῦ 1882 κατεσκευάσθησαν ἐθνικαὶ μὲν ὁδοὶ καθ' ὅλον τὸ Κράτος μήκους 1,100,177 μέτρων, διὰ τὰς ὁποίας ἐδαπανήθησαν δραχ. 14,562,878, ἐπαρχιακαὶ μήκους μέτρων 142.821 ὧν ἡ δαπάνη ἀνῆλθεν εἰς δραχμὰς 1,227,592, καὶ δημοτικαὶ μήκους μέτρων 11·,127 διὰ τὰς ὁποίας ἐδαπανήθησαν δραχ. 660,538, ἤτοι ἐν συνόλῳ μέχρι τοῦ 1882 κατεσκευάσθησαν ὁδοὶ μήκους μέτρων 1,359,725, ὧν ἡ δαπάνη ἀνῆλθεν εἰς 16,451,008. Ἀπὸ τοῦ 1882 μέχρι τέλους Αὐγούστου ἐ. ἔ. κατεσκευάσθησαν ἐθνικαὶ μὲν ὁδοὶ μήκους μέτρ. 2,022,344, διὰ τὰς ὁποίας ἐπληρώθησαν δραχ. 30, 349,666, ἐπαρχιακαὶ μέτρων 277.199 ἀντὶ δαπάνης δρχ. 1,801,645 καὶ δημοτικαὶ μέτρων 203.629 τῶν ὁποίων ἡ δαπάνη ἀνῆλθεν εἰς δραχ. 963,184, ἤτοι ἐν συνόλῳ ἀπὸ τοῦ 1882 μέχρι τέλους Αὐγούστου ἐ. ἔ. κατεσκευάσθησαν ὁδοὶ μήκους μέτρων 2,503,172 καὶ ἐπληρώθησαν πρὸς κατασκευὴν αὐτῶν δραχ. 33,114,495. Ἐκ τούτων συνάγεται ὅτι ἀπὸ τῆς συστάσεως τοῦ Βασιλείου μέχρι τέλους Αὐγούστου ἐ. ἔ. κατεσκευάσθησαν ἐν συνόλῳ ἐθνικαὶ μὲν ὁδοὶ μήκους μέτρων 3.122,821 διὰ τὰ ὁποῖα ἐξωδεύθησαν δραχ. 44, 912,514. ἐπαρχιακαὶ μήκους μέτρων 420,020 ἀξίας δραχ. 3,029.237, καὶ δημοτικαὶ μέτρων 320,056, ὧν ἡ δαπάνη ἀνῆλθεν εἰς δραχ. 1.623,722, ἤτοι ἐν συνόλῳ ἀπὸ τῆς συστάσεως τοῦ Βασιλείου μέχρι τέλους Αὐγούστου ἐ. ἔ. κατεσκευάσθησαν ὁδοὶ μήκους μέτρων 3,862,897 διὰ τὰς ὁποίας ἐδαπανήθησαν δραχ. 49,565.500. Καὶ μέχρι μὲν τοῦ 1867 αἱ διὰ τὴν κατασκευὴν τῶν ὁδῶν δαπάναι κατεβάλλοντο ὑπὸ τοῦ δημοσίου ταμείου, ἔκτοτε δὲ ὑπὸ τοῦ συσταθέντος ταμείου τῆς ὁδοποιίας, τὸ ὁποῖον μέχρι τοῦ 1882 ἐδαπάνα ἐκ τῶν ἰδίων αὐτοῦ πόρων, ἀπὸ τοῦ 1882 δὲ καὶ διὰ τοῦ συνομολογηθέντος χάριν τῆς ὁδοποιίας δανείου τῶν 20 ἑκατομμυρίων.

— Ἀφίκοντο πάλιν ἐξ Ἀγγλίας οἱ ἐκ τῶν ἀναδόχων τῆς κατασκευῆς τοῦ σιδηροδρόμου Πειραιῶς — Λαρίσης κ. κ. Ἔκερλυ καὶ Γκότφρευ. Τὰ ἔργα τούτου ἄρχονται προσεχῶς ὑπὸ τοῦ ἀναλαβόντος τὴν κατασκευὴν τοῦ πρώτου αὐτοῦ τμήματος ἀπὸ Πειραιῶς μέχρι τοῦ χωρίου Μάζι παρὰ τὰς Θήβας ἐργολάβου κ. Σέρλ. Τὰ ὁριστικὰ τοῦ τμήματος τούτου σχέδια ὑπεβλήθησαν διορθωθέντα κατὰ τὰ ὑποδείξεις τοῦ κ. Γκοττλὰν εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν πρὸς ἔγκρισιν καὶ μετ' αὐτῶν ὑποβάλλονται πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπὸν καὶ τὰ διαγράμματα τοῦ δευτέρου τμήματος μέχρι Χαλκίδος. Ἡ ἑταιρία τῆς κατασκευῆς ἐκόμισε μέχρι τοῦδε καὶ εἰς Πειραιᾶ καὶ εἰς Χαλκίδα καὶ εἰς Στυλίδα ἑκατομμυρίων ὑλικόν, ἀνήγειρεν ἀποθήκας πρὸς φύλαξιν αὐτοῦ, κατεσκεύασεν ἀποβάθρας καὶ προχείρους σιδηροδρόμους διὰ τὴν μεταφορὰν καὶ ἀποβίβασιν αὐτῶν καὶ ἐν γένει παρεσκεύασε τὰ πάντα οὕτως ὥστε αἱ ἐργασίαι της εὐθὺς ὡς ἀρχίσωσι νὰ μὴ ὑποστῶσι οὐδεμίαν διακοπήν. Ἐλπίζεται ὅτι μέχρι τέλους Αὐγούστου τοῦ ἐρχομένου ἔτους ἡ ἑταιρία θὰ εἶνε εἰς θέσιν νὰ παραδώσῃ πρὸς χρῆσιν τοῦ κοινοῦ ἱκανὰ χιλιόμετρα τῆς σιδηροδρομικῆς ταύτης γραμμῆς.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

κκ. Ε. Ν. Κ. Σκόδραν.—Α. Ν. Π. Τρίπολιν.—Ν. Κ. Καραγάτς.—Κ. Γ. Κ. Κέρκυραν. Τὰ ζητηθέντα ἐστάλησαν ὑμῖν.

κ. Η. Κ. Jabbulpore. Ἐσπεύσαμεν νὰ διορθώσωμεν τὸ γενόμενον λάθος.

κ. Δ. Δ. Ἀργοστόλιον. Ἡ πρὸς τὴν Καν Β. ἀποστολὴ τοῦ φυλλου ἔπαυσεν ἐγκαίρως.

κ. Γ. Α. Α. Ῥόστωβ. Ἀπεστείλαμεν ὑμῖν τὰ ζητηθέντα τὴν δὲ ἀξίαν αὐτῶν καὶ τῆς ἀλλαγῆς τῆς ταινίας (δρ. 1.60) παρακαλεῖσθε νὰ πληρώσητε εἰς τὸν αὐτόθι ἀνταποκριτήν μας.

κ. Γ. Κ. Ὀδησσόν. Ἀπεστείλαμεν ὑμῖν τὰ ζητηθέντα. Ἐγράψαμεν δὲ τῷ κ. Α. νὰ σᾶς ἀποστείλῃ τὴν συνδρομήν του.

κ. Π. Δ. Μ. Σῦρον. Εὐχαριστοῦμεν διὰ τὴν ἀποστολήν. Δυστυχῶς ἡ εἰκὼν εἶνε τόσον ἀμυδρά, τόσον ἄτεχνος, ὥστε δὲν δύναται νὰ γείνῃ ἀναπαραγωγὴ αὐτῆς πρὸς δημοσίευσιν ἐν τῇ «Ἑστίᾳ.» Ἂν ἦτο δυνατὸν νὰ εὕρετε καλλιτέραν φωτογραφίαν εὐχαρίστως θὰ τὴν ἐδημοσιεύαμεν, διότι τοῦτο ἀκριβῶς ἐπιδιώκομεν διὰ τῆς δημοσιεύσεως σειρᾶς εἰκόνων «Ἀνὰ τὴν Ἑλλάδα» νὰ καταστήσωμεν γνωστὸν εἰς τὸν ἁπανταχοῦ κόσμον ὅ,τι ἄξιον λόγου ἔχει ἡ πατρὶς ἡμῶν.

κ. Γ. Ι. Δ. Λεοντάριον. Συμμορφούμεθα ἐντολῇ σας.

κ.Ι.Γ.Βλ. Κρήτην. Οἱ δύο τόμοι τῆς Βιβλ. Ἑστ. δίδονται ὡς δῶρον μόνον εἰς τοὺς « ἐγγραφομένους νέους συνδρομητὰς μέχρι τέλους 7βρίου,» σαφέστατα δὲ τοῦτο δηλοῦται ἐν τῇ ἀγγελίᾳ τῆς α' σελίδος τοῦ φύλλου Οἱ κατὰ φύλλον ἀγορασταὶ δὲν συμπεριλαμβάνονται. Ἂν νομίζωσιν ὅτι οἱ κατὰ φύλλον ἀγορὰ καὶ ἡ προπληρωμὴ ἑξαμήνου συνδρομῆς εἶνε ἓν καὶ τὸ αὐτό· ἂς ἐγγραφῶσι συνδρομηταὶ — ἁπλούστατα.

κ. Κ. Δ. Ἐνταῦθα. Συμμορφούμεθα ἐντολῇ σας.

Δρύωπα, ἐνταῦθα. Θὰ δημοσιευθῇ ἐν οἰκείῳ χώρῳ προσφορωτέρῳ τοῦ φύλλου· εὐχαριστοῦμεν.

κ. Τρ. Τραπεζοῦντα. α') Ἡ συνδρομή του εἶνε 10 φράγκα ἐτησίως. Ἀποταθῆτε καὶ ἑλληνιστί: M. le Dr H. C. Muller, 137 P.C. Hooftstraat, Amsterdam. β') Ἐξεδόθη καὶ τιμᾶται φρ.35. γ') Τὸ δίκαιον τῶν ἐθίμων δὲν ἰσχύει ἐν τῇ κριτικῇ. Ἐὰν σεῖς καὶ ἄλλοι ἐσυνειθίσατε νὰ μὴ θεωρῆτε γελοίαν ὄχι τὴν στιχουργίαν ἀλλὰ τὴν ὑπόθεσιν ἔργου, τοῦ ὁποίου οἱ ἥρωες, ἀφοῦ ὡς κοσμικοὶ δὲν ἠδυνήθησαν νὰ εὕρωσι τὴν εὐτυχίαν ἐν τῷ ἔρωτι, ἀναζητοῦσι καὶ εὑρίσκουσι ταύτην ῥασοφόροι «συναντώμενοι» εἰς κορυφὰς βουνῶν, ἐὰν σεῖς κραυγάζετε ἐν ἐνθουσιώδει συνηγορίᾳ ὑπὲρ αὐτοῦ. ἀλλ' ἡ καλαίσθητος κριτικὴ δὲν λαμβάνει ὑπ' ὄψιν τὴν κραυγήν σας, ἥτις ἄλλως ἔχει ὡς συμπέρασμα τὸ ἀποστελλόμενον πρὸς δημοσίευσιν ἐρωτικὸν ποίημά σας. Τὸ «γλυκερὸ φεγγάρι» καὶ ἡ «ἄκαιρη σιγή» δὲν θὰ συντείνουν βέβαια εἰς τὸ νὰ καταστήσουν σεβαστὴν τὴν γνώμην σας περισσότερον ἀπὸ τὸν θρασὺν τρόπον καθ' ὃν αὕτη ἐκφέρεται. Διὰ νὰ βαρύνῃ ὅπως δήποτε ἡ περὶ ποιήσεως κρίσις, πρέπει νὰ προέρχεται αὕτη ἢ ἀπὸ ἄνθρωπον γράφοντα καλὰ ποιήματα, ἢ ἀπὸ ἄνθρωπον μὴ γράφοντα καθόλου.

κ. Θ. Κ. Χ. Κ)πολιν. Εὐχαριστοῦμεν, θὰ ἐκλέξωμεν ἐξ αὐτῶν.

Κάποιον. Θὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν καὶ ἡ μετάφρασίς σας.

κ. Ι. Γρ. Λεβαδίαν. Δὲν τὴν ἐκδίδομεν ἡμεῖς· καθ' ὅσον γνωρίζομεν δὲν ἐξεδόθη ὁ δ' τόμος.

Γιάννην. ἐνταῦθα. Ὑποθέτομεν ὅτι ἐννοεῖτε τὴν Grande Encyclopedie, ἧς μέχρι τοῦδε ἔχουσιν ἐκδοθῆ 260 τεύχη. Εἰς ταύτην δύνασθε νὰ ἐγγραφῆτε ἢ διά τινος τῶν ἐνταῦθα βιβλιοπωλῶν ἢ ἀπ' εὐθείας (H. Lamirault et Cie, rue de Rennes, Paris), πληρώνοντες ἢ ἐφάπαξ (600 φρ. μέχρις ὡρισμένης τινὸς προθεσμίας) ἢ κατὰ φυλλάδιον (1 φρ.) Ἂν ὅμως ἐννοεῖτε τὸ λεξικὸν τῆς Ἀκαδημίας, τούτου ἡ τελευταία ἔκδοσις ἔχει δημοσιευθῆ πρὸ δεκαπενταετίας, καὶ δύνανται νὰ σᾶς προμηθεύσωσιν αὐτὴν οἱ ἐνταῦθα βιβλιοπῶλαι. Περὶ τοῦ ἄλλου εἰς τὸ προσεχές.

Ἀρχαιόφιλον. Ἡ πρώτη ἐκδοθεῖσα γραμματικὴ τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης εἶνε ἡ τοῦ Κωνσταντίνου Λασκάρεως, πρωτότυπος καὶ οὐχὶ μετάφρασις. Ἡ γραμματικὴ αὕτη, ἥτις εἶνε ἅμα καὶ τὸ πρῶτον ἑλληνιστὶ τυπωθὲν βιβλίον, φέρει τὴν ἐπιγραφήν: «ἐπιτομὴ τῶν οκτὼ τοῦ λόγου μερῶν καὶ ἄλλων τινῶν ἀναγκαίων· συντεθεῖσα παρὰ Κωνσταντίνου Λασκάρεως τοῦ Βυζαντίου.» Ἐτυπώθη δ' ἐν Μεδιολάνοις τῇ 30 Ἰανουαρίου 1476. Τῆς πρώτης ταύτης ἐκδόσεως τ' ἀντίτυπα εἶνε σπανιώτατα, πωλοῦνται δὲ ἀπὸ 1000 μέχρι 1200 φράγκων. Ἀλλὰ δύνασθε νὰ προμηθευθῆτε εὐκόλως ἀντίτυπον νεωτέρας τινὸς ἐκδόσεως, διότι ἡ γραμματικὴ τοῦ Λασκάρεως, καὶ ἐν τῇ ἄλλῃ Εὐρώπῃ παλαιότερον καὶ ἐν Ἑλλάδι μέχρι τῆς Ἐπαναστάσεως χρησιμεύουσα ὡς διδακτικὸν βιβλίον, πολλάκις ἀνετυπώθη.

κ. Γ. Α. Θήραν. Ἐγένετο ἡ δέουσα φροντίς, συμφώνως πρὸς τὴν ἐπιστολήν σας.

κ. Φ. Σ. Τρίπολιν. Τὸ ζητηθὲν ἀπεστάλη.

κ. Ι. Κ. Πάτρας. Ἐσημειώθη ἡ μεταβολὴ τῆς διευθύνσεώς σας. Τὸ διαλαμβανόμενον ἐν τῇ ἐπιστολῇ σας ἐλήφθη ἐγκαίρως, ὡς καὶ κατὰ τὴν ἐνταῦθα ἔλευσίν σας σᾶς ἀνηγγείλαμεν εὐχαριστοῦντες.

κ.Π.Σ. Ἀλεξάνδρειαν. Τὰ ζητηθέντα ἀπεστάλησαν ὑμῖν·

ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΣΣΑ τῆς Γερμανικῆς ἀρίστας ἔχουσα συστάσεις ζητεῖ μαθήματα. Ἡ διεύθυνσις εἰς τὸ Γραφεῖον τῆς Ἑστίας.

Digitized by Google

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΝ

20 Σεπτεμβρίου 1890

ΟΜΟΛΟΓΙΑΙ ΕΘΝΙΚΩΝ ΔΑΝΕΙΩΝ	Ἀγορ.		Πωλ.	
	Δρ.	Λ.	Δρ.	Λ.
Τῶν 26,000,000 πρὸς 5 %	507	—	508	—
» 120,000,000 » 5 %	576	—	577	—
» 170,000,000 » 5 %	567	—	570	—
» 135,000,000 » 5 %	475	—	480	—
» 30,000,000 » 5 %	455	—	456	—
» 125,000,000 » 4 %	—	—	—	—
Κτηματ. ὁμολ. ἐθν. τραπέζης 60,000,000 μετὰ λαχείου	536	—	537	—
ΜΕΤΟΧΑΙ ΤΡΑΠΕΖΩΝ				
Ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος ...	4495	—	4500	—
Γενικὴ Πιστωτικὴ Τράπεζα......	298	—	299	—
Τράπεζα Βιομηχαν. Πίστεως.....	97	—	97	50
Τράπεζα Ἠπειροθεσσαλίας.......	—		—	—
ΜΕΤΟΧΑΙ ΕΤΑΙΡΙΩΝ				
Μεταλλουργείων Λαυρίου........	192	—	192	50
Σιδηροδρ. Ἀθηνῶν - Πειραιῶς.....	431		432	—
Σιδηροδρ. Πύργου - Κατακώλου....	—	—	—	—
Σιδηροδρ. Πελοποννήσου.........	202	—	203	—
Σιδηροδρ. Θεσσαλίας............	131	—	133	—
Ἀνων. ἑταιρίας ὁ «Ἑρμῆς»......	70	—	75	—
Ἑλλην. Πυριτιδοποιείου.........	75	—	77	—
Φωταερίου Ἀθηνῶν.............	—	—	—	—
Δημοσ. καὶ δημοτ. ἔργων.......	120	—	121	—
ΝΟΜΙΣΜΑΤΑ				
Εἰκοσάφραγκον	24	50	24	52
Λίρα ὀθωμανική..........	27	80	27	88
Λίρα ἀγγλικὴ	30	62	30	64
ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΑ				
Τρίμηνον { Ἀγγλίας...........	30	15	30	55
Τρίμηνον { Γαλλίας...........	120	—	120	50
Ὄψεως { Ἀγγλίας...........	30	75	30	90
Ὄψεως { Γαλλίας...........	121	—	121	75

"LA NEW YORK,,

Η ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ

ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙ ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑ

ΙΔΡΥΘΕΙΣΑ ΤΩι 1845

ΕΓΓΥΗΤΙΚΟΝ ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ

ΟΛΟΚΛΗΡΟΝ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΜΕΝΟΝ ΤΗ 1 ΙΑΝΟΥΑΡ. 1885

ΦΡ 544,000,000 ΦΡ

ΑΜΟΙΒΑΙΑ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΔΙ' ΩΡΙΣΜΕΝΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΤΡΩΝ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ

Οἱ ἀσφαλιζόμενοι εἶνε οἱ μόνοι ἰδιοκτῆται τοῦ ἐγγυητικοῦ κεφαλαίου καὶ τῶν κερδῶν.

ΠΡΟΙΚΟΔΟΤΗΣΙΣ ΤΕΚΝΩΝ

Ἐξασφάλισις κεφαλαίου ἢ ἐτησίου εἰσοδήματος μετὰ 10, 15 ἢ 20 ἔτη.

Γενικὸς ἀντιπρόσωπος ἐν Ἀθήναις

Δ. Γ. ΜΑΚΚΑΣ

Γραφεῖον παρὰ τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν.

ΠΑΙΓΝΙΑ ΚΑΙ ΖΗΤΗΜΑΤΑ

Γ'. ΤΡΙΜΗΝΙΑ 1890

(μετὰ λαχείου)

52. — **Ἐρώτησις.**

Τίς ἡ ἐτυμολογία τῶν ὀνομάτων τῶν πέντε ἠπείρων (Εὐρώπη, Ἀσία, Ἀφρική, Ἀμερική, Ὠκεανία), καὶ τί σημαίνουσι ταῦτα;

Ἀθῆναι — Π.

53 — **Γρῖφος**

M M'

ρε Λ + Α Δίκης

χαι χρὴ

Κωνσταντινούπολις — Θ. Κ. Χρυσόστομος

ΑΓΓΕΛΙΑ

ΜΟΝΑΔΙΚΗ ΕΥΚΑΙΡΙΑ

Καθιστῶμεν γνωστὸν εἰς τοὺς κ. κ. συνδρομητὰς τοῦ «Ἐγκυκλοπαιδικοῦ Λεξικοῦ» ὅτι δυνάμεθα νὰ διαθέσωμεν ὑπὲρ αὐτῶν εἰς τιμὴν μετριωτάτην τὰ ἀπομείναντα ὀλίγα ἀντίτυπα τοῦ χρησιμωτάτου καὶ πολυτελοῦς ἔργου:

ΕΛΛΑΣ

Βίος τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων

Κατὰ τὸ γερμανικὸν τοῦ Ἰακ. Φάλκε

ΥΠΟ

Ν. Γ. ΠΟΛΙΤΟΥ

ἀποτελουμένου ἐξ 25 φυλλαδίων εἰς σχῆμα φύλλου μετὰ 28 ὁλοσελίδων εἰκόνων καὶ περίπου 800 ξυλογραφημάτων ἐν τῷ κειμένῳ.

Τὸ ἔργον τοῦτο ὅπερ ἐκδοθὲν κατὰ τὸ 1886 ἔτυχεν ἐνθέρμου ὑποδοχῆς καὶ μέχρι τοῦδε ἐπωλήθη εἰς μέγαν ἀριθμὸν ἀντιτύπων, ἐξετάζει ἀπὸ πάσης ἀπόψεως τοὺς Ἕλληνας καὶ τὰ κατ' αὐτούς, τὸν κατ' οἶκον καὶ τὸν κοινωνικόν, τὸν δημόσιον καὶ τὸν θρησκευτικὸν βίον, τὰ ἔργα αὐτῶν ἐν τῇ βιομηχανίᾳ, τῇ τέχνῃ καὶ τοῖς γράμμασι, τὰ μνημεῖα τῶν χειρῶν καὶ τῆς διανοίας τῶν Ἑλλήνων. Ἡ δὲ εὐσύνοπτος ἐξεικόνισις τοῦ συγγραφέως γίνεται σαφεστέρα καὶ αἰσθητοτέρα τῷ ἀναγνώστῃ διὰ τῆς γραφίδος διασήμων καλλιτεχνῶν, ἀναπλαττούσης δεξιῶς τά τε μνημεῖα τῆς τέχνης ἐν τῇ ἐντελείᾳ αὐτῶν καὶ τὸν ἀρχαῖον κόσμον ἐν πλήρει ζωῇ. Τοιουτοτρόπως ἡ «Ἑλλὰς» θὰ χρησιμεύσῃ ὡς λαμπρὸν συμπλήρωμα τοῦ ἡμετέρου Λεξικοῦ, οὗ τὰ πολυάριθμα ἄρθρα περὶ τοῦ βίου τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων θὰ διευκρινίζωνται καὶ θὰ ζωογονῶνται διὰ τῶν καλλιτεχνικωτάτων εἰκόνων, τελειοτάτων καὶ ὑπὸ ἔποψιν συνθέσεως καὶ ὑπὸ ἔποψιν ἐργασίας.

Παρέχομεν δ' εἰς τοὺς συνδρομητὰς τοῦ «Ἐγκυκλοπαιδικοῦ Λεξικοῦ» τὸ μοναδικὸν παρ' ἡμῖν τοῦτο ἔργον, ὅπερ διακρινόμενον διὰ τὴν γλαφυρὰν καὶ ἀκριβεστάτην ἀπεικόνισιν τοῦ ἀρχαίου ἑλληνικοῦ βίου, εἶνε καὶ εὐχάριστον ἅμα ἀνάγνωσμα καὶ κάλλιστον κόσμημα αἰθουσῶν

ΑΝΤΙ ΜΟΝΟΝ 20 ΔΡΑΧΜΩΝ

ἤτοι εἰς τὸ ἥμισυ σχεδὸν τῆς τιμῆς αὐτοῦ, πωλουμένου ἀντὶ δρ. 37.50. Πρὸς μείζονα δ' εὐκολίαν τῶν ἀγοραστῶν δεχόμεθα καὶ ἐγγραφὰς εἰς δύο μηνιαίας δόσεις πρὸς δρ. 10 ἑκάστην.

Μπὰρτ καὶ Χὶρστ.

Ἐκδόται

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1890 — 2326

Digitized by Google

Περίοδος δευτέρα

ΕΣΤΙΑ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΗ

ΕΝ ΤΩι ΕΣΩΤΕΡΙΚΩι

Συνδρομη Εξαμηνος Δρ. 8
Συνδρομη Ετησια Δρ. 15

Τιμη Φυλλου Λεπ. 30

ΑΙ ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑΙ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΙΔΡΥΘΕΝ ΤΩι 1876
Βραβευθὲν ὑπὸ τοῦ ἐν Παρισίοις Συλλόγου πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν ἑλλ. σπουδῶν, ἀξιωθὲν ἀργυροῦ μεταλλίου ἐν τῇ ἐκθέσει τῆς Δ' Ὀλυμπιάδος καὶ χαλκοῦ ἐν τῇ Παγκοσμίῳ Ἐκθέσει τοῦ 1889.

ΕΝ ΤΩ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩι

Συνδρομη Εξαμηνος Φρ. 10
Συνδρομη Ετησια Φρ. 20

Τιμη Φυλλου Λεπ 40

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

1890—Τόμος Β', ἀριθ. 39. | ΕΚΔΟΤΑΙ Ν. Γ. ΠΟΛΙΤΗΣ ΚΑΙ Γ. ΔΡΟΣΙΝΗΣ | Ἀθῆναι, 30 Σεπτεμβρίου

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ: (Ἐν τῷ φύλλῳ): Ν ΝΕΑ ΦΑΣΙΣ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΘΕΑΤΡΟΥ, ὑπὸ Χ. Ἀννίνου.—ΑΝΩ ΚΑΤΩ, μυθιστόρημα Ἰουλίου Βέρν. (Μετάφρ. Ε. Ρ. Ρ.)— Ο ΠΑΤΡΟΚΤΟΝΟΣ. — ΤΑ ΠΡΩΤΑ ΧΡΟΝΙΑ ΤΗΣ, ποίημα ὑπὸ Δ. Ι. Μάργαρη.— ΠΕΡΙ ΤΗΝ ΓΗΝ: **Γεῦμα ὄφεως**.— ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ: **Ἀνάλεκτα, Χρονικά, Αἱ εἰκόνες, Ἐδῶ κ' ἐκεῖ, Τρεῖς γνῶμαι καθ' ἑβδομάδα, Ἓν παιγνίδιον κατὰ δεκαπενθήμερον**. (Ἐν τῷ παραρτήματι): ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ.—ΕΙΔΗΣΕΙΣ.— ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ.— ΕΡΑΝΟΙ ΥΠΕΡ ΤΗΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ.— ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ. — ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΡΓΑ. — ΑΠΟΓΡΑΦΙΚΑ. — ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ. — ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΝ. — ΠΑΙΓΝΙΑ ΚΑΙ ΖΗΤΗΜΑΤΑ.

ΕΙΚΟΝΕΣ: ΔΥΟ ΕΙΚΟΝΕΣ ΤΟΥ «ΑΝΩ ΚΑΤΩ». — Ο ΑΝΔΡΙΑΣ ΤΟΥ ΛΟΥΔΟΒΙΚΟΥ Α' ΤΗΣ ΒΑΥΑΡΙΑΣ, ἔργον Φερδινάνδου Μίλλερ. — Ο ΗΛΕΚΤΡΙΚΟΣ ΣΩΛΗΝ ΤΗΣ ΛΑΜΠΑΣ, (παίγνιον). — ΔΥΟ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑ ΚΟΣΜΗΜΑΤΑ.

Η ΠΡΥΤΑΝΕΙΑ
ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ

ποιεῖται γνωστὸν εἰς τοὺς φοιτητὰς ὅτι ἐλήφθη πρόνοια ὅπως πάντες οἱ κ. κ. καθηγηταὶ ἄρξωνται τῶν παραδόσεων αὐτῶν μέχρι τῆς πρώτης Ὀκτωβρίου.

Διὰ τοῦτο προσκαλοῦνται οἱ φοιτηταί, ἵνα προσέλθωσι καὶ ἐγγραφῶσιν ἐγκαίρως· διότι ἡ Πανεπιστημιακὴ ὑπηρεσία θέλει καταστῆ ἀνεπαρκὴς πρὸς ἐγγραφὴν πολλῶν ὁμοῦ φοιτητῶν κατὰ τὰς τελευταίας ἡμέρας τῆς ταχθείσης προθεσμίας.

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 21 Σεπτεμβρίου 1890.

Ὁ Πρύτανις — Γ. ΜΙΣΤΡΙΩΤΗΣ.

Ὁ Γραμματεὺς — **Ἀρ. Προβελέγιος**

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ

Ὁ ἔφορος τῶν ἐν Ἀργολίδι καὶ Κορινθίᾳ ἀρχαιοτήτων κ. Π. Καστρωμένος μεταβὰς ἐσχάτως εἰς Ἰσθμίαν χάριν τοπογραφικῶν σπουδῶν ἀνεκάλυψε δύο τάφους (τύμβους) τῆς προϊστορικῆς ἐποχῆς· εἰκάζει δὲ ἐκ τῶν λόγων τοῦ Παυσανίου (Κορινθιακῶν, Κεφ. ΙΙ 2.) ὅτι εἶνε αὐτοὶ οἱ τάφοι τοῦ Σισύφου καὶ Νηλέως πατρὸς Νέστορος. Ὁ κ. Καστρωμένος ἐζήτησε παρὰ τῆς Γενικῆς Ἐφορίας τὴν ἄδειαν ὅπως ἀνασκάψῃ τοὺς τάφους τούτους, τὸ δὲ ἀποτέλεσμα τῆς ἀνασκαφῆς θ' ἀναγράψωμεν ἐν καιρῷ.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Ἡ ἐπιτροπὴ τῶν Ὀλυμπίων ἀπεφάσισεν ὅπως ἐγκαταστήσῃ ἔκθεσιν διαρκῆ ἐν μιᾷ τῶν αἰθουσῶν τοῦ Ζαππείου, ἐν ᾗ οἱ ἡμέτεροι ζωγράφοι, γλύπται καὶ λοιποὶ καλλιτέχναι νὰ ἐκθέτωσι τὰ ἔργα των μὲ ὡρισμένας τιμὰς πρὸς πώλησιν.

—Ἐδημοσιεύθη τὸ καταστατικὸν τῆς ἐν Ἀθήναις ἱδρυθείσης «Φιλοπτώχου Μακεδονικῆς Ἀδελφότητος». Σκοπὸς ταύτης εἶνε ἡ συνδρομὴ καὶ περίθαλψις τῶν ἀπόρων καὶ μὴ δυναμένων νὰ ἐργάζωνται ἕνεκεν ἀσθενείας ἢ ἄλλης τινὸς αἰτίας Μακεδόνων ἀμφοτέρων τῶν φύλων. Αἱ ἐργασίαι τῆς ἀδελφότητος ἔχουσιν ἐτησίαν περίοδον ἀρχομένην ἀπὸ τοῦ Ἰανουαρίου ἑκάστου ἔτους.

—Ἐδημοσιεύθη τὸ καταστατικὸν τοῦ ἐν Κερκύρᾳ Συλλόγου τῶν Κυριῶν ὑπὲρ τῶν ἀπόρων γυναικῶν καὶ κορασίων, εἰς ἃς θὰ παρέχηται συνδρομὴ διὰ πρακτικῆς διδασκαλίας καὶ παραγωγοῦ ἐργασίας. Ὁ σύλλογος θὰ ἐπιδιώξῃ τὴν σύστασιν ἐργαστηρίου ὑφαντικῆς, ταπητουργίας, κεντημάτων καὶ ἄλλων ἔργων, τὴν μόρφωσιν ὑπηρετριῶν, νοσοκόμων κ. τ. λ.

—Ἀφίκετο ἐνταῦθα ὁ διακεκριμένος κερκυραῖος ζωγράφος κ. Γιαλινᾶς, σκοπῶν νὰ διατρίψῃ ἐπί τινα χρόνον ὅπως ζωγραφίσῃ ἀθηναϊκὰς ἀρχαιότητας.

— Ἐπετράπη πάλιν ἡ εἰς τὸ Ὀθωμανικὸν κράτος εἰσαγωγὴ τῶν ἐν Ἑλλάδι ἐκδιδομένων ἐφημερίδων

— Οἱ ἐν Μασσαλίᾳ ὁμογενεῖς ἀδελφοὶ κ. κ. Α. Βαλλιάνοι ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ ἀδελφοῦ των ἀπέστειλαν εἰς τὸν Σ. Μητροπολίτην Ἀθηνῶν ὑπὲρ τῶν πτωχῶν τῆς πόλεως δεκακισχίλια φράγκα.

ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ

21 Σεπτεμβρίου. Κατ' αὐθεντικὰς διαβεβαιώσεις τὰ διαδοθέντα περὶ τῆς μνηστείας τῆς Α. Α. Υ. τοῦ Τσάρεβιτς μετὰ τῆς ἡμετέρας βασιλόπαιδος Μαρίας στεροῦνται πάσης ὑποστάσεως. Φαίνεται ὅτι ἡ πρόσκλησις τοῦ κ. Ὀνοῦ παρὰ τῇ Αὐτοκρατορικῇ Αὐλῇ τῆς Πετρουπόλεως γενομένη μόνον διότι ὁ ἐνταῦθα ἀντιπρόσωπος τῆς Ῥωσσίας ὀφείλει νὰ συνοδεύσῃ τὸν Τσάρεβιτς εἰς τὸ ἀνὰ τὴν Ἀνατολὴν ταξείδιόν του ἔδωσε λαβὴν εἰς τὰς διαδόσεις ἐκείνας, ἃς ἅπας ὁ τύπος ἀνέγραψε. — Τηλεγραφικῶς ἐκ Κοπεγχάγης ἀπενεμήθη εἰς τὸν κ. Συγγρὸν ὑπὸ τοῦ Βασιλέως ὁ Μεγαλόσταυρος διὰ τὰς πρὸς τὸ Ἔθνος δωρεὰς αὐτοῦ. Τὰ διάσημα τοῦ Μεγαλοσταύρου ἐνεχείρισεν αὐτοπροσώπως ὁ πρωθυπουργός.—Σήμερον ἀπέρχεται εἰς Γαλλίαν, ἀνακληθεὶς παρὰ τῆς Κυβερνήσεώς του ὁ γηραιὸς ναύαρχος κ. Λεζὲν ἐπὶ ἔτη διατελέσας ἀρχηγὸς τῆς εἰς Ἑλλάδα ναυτικῆς ἀποστολῆς.

23 Σεπτεμβρίου. Σήμερον ἀφίκετο ἐκ Πελοποννή-

Digitized by Google

σου ὁ κ. Θ. Δηλιγιάννης. Ἐπὶ τῇ ἀφίξει αὐτοῦ ἐγένετο πολυπληθὴς διαδήλωσις ὑπὸ τῶν πολιτικῶν φίλων αὐτοῦ.

27 Σεπτεμβρίου. Ἀπέθανε χθὲς καὶ ἐκηδεύθη σήμερον προβεβηκυῖα τὴν ἡλικίαν ἡ Φωτεινὴ Γενναίου Κολοκοτρώνη θυγάτηρ τοῦ Φώτου Τζαβέλλα καὶ νύμφη τοῦ Θεοδώρου Κολοκοτρώνη, διατελέσασα κυρία τῆς τιμῆς τῆς βασιλίσσης Ἀμαλίας. Ἡ κηδεία αὐτῆς ἐγένετο δημοσίᾳ δαπάνῃ· ἐπὶ τοῦ τάφου δ' ἀπήγγειλεν ἀποχαιρετισμὸν ὁ δήμαρχος Ἀθηναίων κ. Φιλήμων.

ΕΡΑΝΟΙ ΥΠΕΡ ΤΗΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Εἰς τὸν Σ. Μητροπολίτην πρόεδρον τῆς ἐπιτροπῆς πρὸς συλλογὴν ἐράνων ὑπὲρ τῶν ἐκ τῆς πυρκαϊᾶς παθόντων ἐν Θεσσαλονίκῃ ἀπέστειλεν ὁ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ὁμογενὴς κ. Ἀβέρωφ δραχ. 2,000.

—Ὁμοίως ἀπέστειλαν οἱ ἐν Βιέννῃ ὁμογενεῖς φρ. 13,000. Ἐκ Λίβερπουλ δὲ ὁ κ. Ν. Πασπάττης φρ. 1,000 καὶ ὁ κ. Γ. Πασπάττης φρ. 500.

ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ

Πατμιακὴ βιβλιοθήκη ἤτοι ἀναγραφὴ τῶν ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τῆς κατὰ τὴν νῆσον Πάτμον γεραρᾶς καὶ βασιλικῆς μονῆς τοῦ ἁγίου ἀποστόλου καὶ εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου τεθησαυρισμένων χειρογράφων τευχῶν, πάλαι μὲν ἐκπονηθεῖσα ὑπὸ Ἰωάννου Σακκελίωνος, νῦν δὲ φιλοτίμῳ προνοίᾳ καὶ ἀναλώμασι τοῦ φιλολογικοῦ συλλόγου Παρνασσοῦ ἐκδιδομένη, ἧς ἐν τέλει προσετέθησαν καὶ ἑπτὰ πίνακες πανομοιότυπα περιέχοντες τῆς τῶν διαφόρων ἑκατονταετηρίδων γραφῆς. Ἀθήνησιν, ἐκ τοῦ τυπογραφείου Ἀλεξάνδρου Παπαγεωργίου. ΑΩϞ'. (Παρὰ Μπὰρτ καὶ Χίρστ) εἰς 4ον σ. ιδ', 343. δρ. 25.

Hellenisch die internationale Gelehrtensprache der Zukunft, von ***Dr Aueg Boltz.*** Zweite, vermehrte Auflage. Leipzig, Verlag von Wilhelm Friedrich. 8ον σελ. VIII—328. [Ἡ δευτέρα ἔκδοσις τοῦ βιβλίου τούτου, τοῦ ὁποίου σκοπὸς εἶνε ἡ ἀπόδειξις ὅτι ἡ ἑλληνικὴ γλῶσσα εἶνε καταλληλοτάτη ὅπως καθιερωθῇ ὡς διεθνὴς γλῶσσα τῶν λογίων, μαρτυρεῖ τὴν ἐπιτυχίαν αὐτοῦ καὶ τὸ ἐνδιαφέρον ὅπερ ἐκίνησεν ἐν τῷ κόσμῳ τῶν γραμμάτων. Ἡ ἀνὰ χεῖρας ἔκδοσις εἶνε πλουσιωτέρα καὶ ἐπιμελεστέρα τῆς πρώτης, δίδει δὲ ἀφορμὴν εἰς ἀπονομὴν νέων εὐχαριστιῶν πρὸς τὸν ἀκαταπόνητον συγγραφέα κ. Αὔγουστον Βόλτζ, τὸν ἐν Γερμανίᾳ θερμότατον ἀπόστολον τῆς πρὸς τὴν Ἑλλάδα καὶ τὰ ἑλληνικὰ γράμματα ἀγάπης. Δ'].

Κωνσταντίνου Ἀντιγόνου Λυκόρτα **Περὶ Κινήσεως** νέα θεωρία. Λειψία 1890. [Τὸν τίτλον τοῦτον φέρει λιθογραφημένον φυλλάδιον ὅπερ ἐξεδόθη ὡς προοίμιον βιβλίου προσεχῶς ἐκδιδομένου].

—Ἐξεδόθη τὸ τρίτον τεῦχος τῆς Ὕλης τῆς Πραγματογνωσίας ὑπὸ τοῦ κ. Μιχαὴλ Σακελλαρούλου διευθυντοῦ τοῦ Διδασκαλείου Κερκύρας, περιέχον πτηνά, ἰχθύας, ἀμφίβια, ἔντομα. Τοῦ ἀξιολόγου τούτου ἔργου τὴν ἀπόκτησιν καὶ πάλιν συνιστῶμεν εἰς τοὺς ἁπανταχοῦ διδασκάλους καὶ εἰς τὰς μητέρας ἀκόμη δυναμένας διὰ τούτου νὰ μεταδίδωσιν ὀρθὰς καὶ ἐπωφελεῖς γνώσεις εἰς τὰ τέκνα των.

— Ἐν τῷ ἑβδομαδιαίῳ φύλλῳ τῆς Βολωνίας Bataglia Byzantina ἐδημοσιεύθη ὑπὸ τοῦ κ. Biassardo Ricconi ἰταλικὴ μετάφρασις τοῦ ἐν τῇ Ἑστίᾳ δημοσιευθέντος ἄρθρου τοῦ Ἀργύρη Ἐφταλιώτη «Τὰ Τραγούδια μας». Ἐν ἑτέρῳ δὲ ἀριθμῷ τοῦ αὐτοῦ φύλλου ἐδημοσιεύθη Ode alla Luna κατὰ μετάφρασιν ἐκ τῶν τοῦ Σολωμοῦ.

— Ἔμμετρος μετάφρασις τοῦ ἐν τῇ Ἑστίᾳ δημοσιευθέντος ποιήματος τοῦ κ. Γ. Δροσίνη «Εὔας» φιλοτεχνηθεῖσα ὑπὸ τοῦ κ. Edoardo Bonavia ἐδημοσιεύθη ἐν τῷ Ateneo Italiano τῆς Ῥώμης

ΑΠΟΓΡΑΦΙΚΑ

Ἐδημοσιεύθη ἐν τῇ «Ἐφημερίδι τῆς Κυβερνήσεως» κατάστασις τῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων τοῦ Κράτους τῆς χρήσεως τοῦ 1890 ἀπὸ τῆς 1ης Ἰανουαρίου μέχρι 30 Ἰουνίου τοῦ ἔτους αὐτοῦ. Κατὰ τὴν κατάστασιν, ἐντὸς τῶν πρώτων ἓξ μηνῶν τοῦ 1890 ἐπὶ προϋπολογισθέντων τακτικῶν ἐσόδων δραχ. 93,513,365, ἐβεβαιώθησαν μὲν δραχμαὶ 31,159,162, εἰσεπράχθησαν δὲ δρ. 25,582,758. Τὰ ἔξοδα κατὰ τὸ αὐτὸ χρονικὸν διάστημα συνεποσώθησαν εἰς δραχ. 21,165,976.

ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΡΓΑ

Τὴν 21 Ὀκτωβρίου ἐνεργεῖται εἰς τὸ ἐνταῦθα κατάστημα τῆς νομαρχίας καὶ ἐνώπιον ἐπιτροπῆς ἀποτελουμένης ἐκ τοῦ νομάρχου καὶ τῶν νομομηχανικῶν κ. κ. Μπαίρα καὶ Γαζῆ μειοδοτικὴ δι' ἐνσφραγίστων προσφορῶν δημοπρασία διὰ τὴν κατασκευὴν μώλου, κρηπιδώματος καὶ ὑπονόμων τοῦ λιμένος Πύλου κατὰ τὰ σχέδια τὰ καταρτισθέντα ὑπὸ τοῦ ἐργοδηγοῦ κ. Παναγιωτοπούλου. Τὸ ἔργον ἔχει προϋπολογισθῇ εἰς δραχ. 163,248.90.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

κ. Κ.Σ.Σ. Ἀδεξιώτατον· ἀσυναρτησία μέτρων καὶ ἰδεῶν μεταβάλλουσα αὐτὸ εἰς παραλήρημα ἀνθρώπου ἔχοντος πυρετόν.

Κυρίαν Σ. Κ. Λευκάδα. α') Τοιοῦτον τίτλον δὲν φέρει κανὲν ἐκ τῶν ἔργων τοῦ Daudet, μήπως θέλετε τοῦ Goncourt τὴν Chérie; Εἰπέτε μας διὰ δελταρίου. β') Τὰ ποιήματα τῆς Λ.S.δὲν ὑπάρχουν ἐνταῦθα καὶ δὲν ἔχομεν ἀτυχῶς πρόχειρον κατάλογον διὰ νὰ σᾶς ὁρίσωμεν τὴν τιμήν των.

Κ. Σμυρναῖον, Ἀλεξάνδρειαν Θὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν.

Βέλος, Ἀθῆναι. Εὐχαριστοῦμεν· εἶνε κάλλιστα καὶ θὰ ἐκλέξωμεν πολλὰ ἐξ αὐτῶν.

Κόρην τῆς Ῥούμελης. Ἔχει κάποιαν χάριν εἰς τοὺς πρώτους στίχους, ἀλλὰ πρὸς τὸ τέλος ἐκπίπτει εἰς κοινοτοπίας καὶ λαμβάνει ὕφος ψαλτικῆς.

Νέους Θεούς. Πολὺ ἐπιτηδευμένον, πολὺ σφιγμένον εἰς τὰ νοήματα.

Πεντερ. Ζάκυνθον. Ἀκατάλληλον διὰ τὴν Ἑστίαν.

κ. Ι. Α. Κ. Νέαν Φώκαιαν. Ἐλήφθη ἡ συνδρομή σας· ὑπολείπονται 5 φρ.

κκ. Μ. Α. Buenos Ayres. — Στ.Α.Σ. Χίον.— Α. Ζ.— κ. Ι. Κ. Δ. Ταϊγάνιον. Ἐλήφθησαν· σᾶς ἀπαντῶμεν ταχυδρομικῶς.

Θ. Σ. Βομβάην.— Λ. Μ. Κέρκυραν. — Ἀναγν. Αἴγλην, Σύμην.— Γ. Δ. Π. Ὀρτάκιοϊ. — Σ. Θ. Πάτρας. — Ε. Μπ. Σπάρτην.— Κ. Λ. Πάτρας. — Ι. Π. — Καυκασκάγια. — Κ. Σ. Βῶλον. Ἐλήφθη ἡ συνδρομή σας.

Ἡ κρίσις τῶν ἀποσταλέντων εἰς τὸν μικρὸν μεταφραστικὸν ἀγῶνα ποιημάτων θὰ δημοσιευθῇ εἰς τὸ φύλλον τῆς προσεχοῦς ἑβδομάδος ἐλλείψει χώρου.

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

ΕΞΕΔΟΘΗ ΑΡΤΙ

ΤΟ ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΗΣ ΥΓΕΙΑΣ

Ὑπὸ Θ. Χ. ΦΛΩΡΑ, ἰατροῦ.

ΠΡΑΚΤΙΚΟΣ ΟΔΗΓΟΣ ΥΓΕΙΑΣ, ΕΥΖΩΙΑΣ ΚΑΙ ΜΑΚΡΟΒΙΟΤΗΤΟΣ

ΚΑΤΑ ΤΡΟΠΟΝ ΤΕΡΠΝΟΝ ΚΑΙ ΚΑΤΑΛΗΠΤΟΝ ΕΙΣ ΠΑΝΤΑΣ

Τιμᾶται δραχ. 1 ἐν Ἀθήναις, δραχ. 1.25 ἐν ταῖς Ἐπαρχίαις, φρ. 1,25 ἐν τῷ Ἐξωτερικῷ.

Τῆς αὐτῆς βιβλιοθήκης τὸν Α' καὶ Β' τόμον ἀποτελεῖ

Ο ΓΕΡΩΝ ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗΣ

(Ἀπομνημονεύματα τοῦ Στρατάρχου τῆς Πελοποννήσου).

Τὸν δὲ τρίτον

Ο ΜΑΚΒΕΘ

Τραγῳδία τοῦ **Σαίξπηρ** κατὰ μετάφρασιν ἔμμετρον Δ. Βικέλα.

Τιμὴ ἑκάστου τόμου δραχ. 1 ἐν Ἀθήναις, 1,25 ἐν ταῖς Ἐπαρχίαις, φρ. 1,25 ἐν τῷ ἐξωτερικῷ.

Digitized by Google

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΝ

27 Σεπτεμβρίου 1890

	Ἀγορ. Δρ.	Ἀγορ. Λ.	Πωλ. Δρ.	Πωλ. Λ.
ΟΜΟΛΟΓΙΑΙ ΕΘΝΙΚΩΝ ΔΑΝΕΙΩΝ				
Τῶν 26,000,000 πρὸς 5 %	508	—	509	—
» 120,000,000 » 5 %	574	—	576	—
» 170,000,000 » 5 %	568	—	570	—
» 135,000,000 » 5 %	475	—	480	—
» 30,000,000 » 5 %	450	—	455	—
» 125,000,000 » 4 %	—	—	—	—
Κτηματ. ὁμολ. ἐθν. τραπέζης 60,000,000 μετὰ λαχείου	534	—	536	—
ΜΕΤΟΧΑΙ ΤΡΑΠΕΖΩΝ				
Ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος....	4460	—	4470	—
Γενικὴ Πιστωτικὴ Τράπεζα......	289	—	290	—
Τράπεζα Βιομηχαν. Πίστεως...	98	—	98	50
Τράπεζα Ἠπειροθεσσαλίας.......	—	—	—	—
ΜΕΤΟΧΑΙ ΕΤΑΙΡΙΩΝ				
Μεταλλουργείων Λαυρίου........	187	—	188	—
Σιδηροδρ. Ἀθηνῶν - Πειραιῶς.....	430		434	—
Σιδηροδρ. Πύργου - Κατακώλου....	—	—	—	—
Σιδηροδρ. Πελοποννήσου........	202	—	203	—
Σιδηροδρ. Θεσσαλίας............	133	—	135	—
Ἀνων. ἑταιρίας ὁ «Ἑρμῆς».....	70	—	75	—
Ἑλλην. Πυριτιδοποιείου........	75	—	78	—
Φωταερίου Ἀθηνῶν.............	—	—	—	—
Δημοσ. καὶ δημοτ. ἔργων.......	120	—	121	—
ΝΟΜΙΣΜΑΤΑ				
Εἰκοσάφραγκον	24	22	24	24
Λίρα ὀθωμανικὴ.........	27	66	27	68
Λίρα ἀγγλικὴ	30	39	30	41
ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΑ				
Τρίμηνον { Ἀγγλίας............	29	90	30	25
Τρίμηνον { Γαλλίας...........	118	—	119	75
Ὄψεως { Ἀγγλίας........	30	35	30	85
Ὄψεως { Γαλλίας..........	120	—	121	75

ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΣΣΑ τῆς Γερμανικῆς ἀρίστας ἔχουσα συστάσεις ζητεῖ μαθήματα. Ἡ διεύθυνσις εἰς τὸ Γραφεῖον τῆς Ἑστίας.

"LA NEW YORK,,

Η ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ

ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙ ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑ

ΙΔΡΥΘΕΙΣΑ ΤΩ: 1845

ΕΓΓΥΗΤΙΚΟΝ ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ

ΟΛΟΚΛΗΡΟΝ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΜΕΝΟΝ ΤΗ 1 ΙΑΝΟΥΑΡ. 1885

ΦΡ 544,000,000 ΦΡ

ΑΜΟΙΒΑΙΑ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΔΙ' ΩΡΙΣΜΕΝΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΤΡΩΝ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ

Οἱ ἀσφαλιζόμενοι εἶνε οἱ μόνοι ἰδιοκτῆται τοῦ ἐγγυητικοῦ κεφαλαίου καὶ τῶν κερδῶν.

ΠΡΟΙΚΟΔΟΤΗΣΙΣ ΤΕΚΝΩΝ

Ἐξασφάλισις κεφαλαίου ἢ ἐτησίου εἰσοδήματος μετὰ 10, 15 ἢ 20 ἔτη.

Γενικὸς ἀντιπρόσωπος ἐν Ἀθήναις

Δ. Γ. ΜΑΚΚΑΣ

Γραφεῖον παρὰ τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν.

ΠΑΙΓΝΙΑ ΚΑΙ ΖΗΤΗΜΑΤΑ

Γ'. ΤΡΙΜΗΝΙΑ **1890**

(μετὰ λαχείου)

54. — **Πρόβλημα**

Νὰ εὑρεθῶσι τέσσαρες ἀριθμοὶ ἔχοντες τὴν ἑξῆς ἰδιότητα: Τὸ ἄθροισμα τῶν κύβων τῶν τριῶν πρώτων ἰσοῦται πρὸς τὸν κύβον τοῦ τελευταίου.

Ἀθῆναι — Παίκτης

55. — **Κυβόλεξον**

*	Α	*	*
Α	*	*	*
*	*	*	Η
*	*	Η	*

Κωνσταντινούπολις — Θ. Κ. Χρυσόστομος

56. — **Αἴνιγμα.**

Κεῖται μικρὰ καὶ ἄψυχος ἐν γαλανῇ θαλάσσῃ,
Ὑψώνει κεφαλὴν θεᾶς τὴν κεφαλὴν ἂν χάσῃ.

Ἀθῆναι — Ἀριθμὸς 13

Ληγούσης μετὰ τοῦ παρόντος φύλλου τῆς γ' τριμηνίας τοῦ ἔτους προσκαλοῦνται οἱ ἐπιθυμοῦντες ν' ἀποστείλωσι λύσεις καὶ ἀπαντήσεις τῶν κατὰ τούτων δημοσιευθέντων Παιγνίων καὶ ζητημάτων νὰ λάβωσιν ὑπ' ὄψιν τοὺς ἐν ἀρχῇ δημοσιευθέντας ὅρους συνοψιζομένους εἰς τὰ ἑξῆς:

α') Ὅλαι αἱ λύσεις καὶ ἀπαντήσεις τῶν παιγνίων καὶ ζητημάτων τῆς τριμηνίας ὡς καὶ τὰ ὀνόματα πάντων τῶν λυτῶν, θὰ δημοσιευθῶσιν ὁμοῦ ἐν τῷ πρώτῳ φύλλῳ τοῦ δευτέρου μηνὸς τῆς προσεχοῦς τριμηνίας, ἤτοι ἐν τῷ φύλλῳ τῆς 4 Νοεμβρίου· τοῦτο δὲ γίνεται ἵνα μὴ συμβαίνωσι συγχύσεις καὶ ἀδικίαι διὰ τῆς καθ' ἑβδομάδα διαλογῆς καὶ δημοσιεύσεως λύσεων καὶ λυτῶν, ἵνα δίδεται δὲ καὶ ἐπαρκὲς χρονικὸν διάστημα ὅπως ἀποστείλωσι λύσιν καὶ οἱ ἐν ἀπωτάταις χώραις ἐγκατεστημένοι ἀναγνῶσται τῆς **Ἑστίας**.

β') Αἱ λύσεις καὶ ἀπαντήσεις πρέπει νὰ εἶνε εὐανάγνωστοι, ἐπὶ ἰδίου φύλλου χάρτου γεγραμμέναι, νὰ φέρωσι τὴν ὑπογραφὴν τοῦ ἀποστολέως ἢ διακριτικόν τι ψευδώνυμον καὶ τὸν τόπον ἐξ οὗ ἀποστέλλονται.

γ') Ἐπειδὴ ὑπάρχουσι προβλήματα ἢ αἰνίγματα ἔχοντα πολλαπλᾶς λύσεις δηλοῦται ὅτι ὀρθὴ λύσις θεωρεῖται ἐκείνη μόνη ἥτις δίδεται ὑπὸ τῆς **Ἑστίας**, διότι δυσχερὴς ἄλλως καθίσταται ὁ ἔλεγχος τῶν παντοειδῶν λύσεων, ἰδίως τῶν προβλημάτων, καὶ ἡ ἐκτίμησις τῶν ἐπὶ παιγνιωδῶν αἰνιγμάτων καὶ ἐρωτήσεων διδομένων εὐστόχων ἀπαντήσεων.

δ') Αἱ λύσεις καὶ ἀπαντήσεις πρέπει νὰ ληφθῶσιν ἐν τῷ Γραφείῳ τῆς **Ἑστίας** μέχρι τῆς ἑσπέρας τῆς 31 ὀκτωβρίου ἑ. ἔ. νὰ φέρωσι δ' ἔξωθεν κατὰ τὸ μέρος τῆς συγκολλήσεως τοῦ φακέλλου τὴν σημείωσιν: «Λύσεις καὶ ἀπαντήσεις.»

ε') Αἱ ἐκπρόθεσμοι λύσεις καὶ ἀπαντήσεις καὶ αἱ μὴ ἐκπληροῦσαι **ἀκριβῶς πάντας** τοὺς ἄνω τεθέντας ὅρους, δὲν λαμβάνονται ὑπ' ὄψιν.

ϛ') Πάντες οἱ λύται μετέχουσι λαχείου γινομένου χάριν αὐτῶν ὑπὸ τῆς **Ἑστίας**. Δι' ἑκάστην ἐπιτυχῆ λύσιν ἢ ἀπάντησιν ἀποκτῶσιν ἕνα λαχνόν,ὥστε οἱ ἀποστέλλοντες πλείονας λύσεις καὶ ἀπαντήσεις ἔχουσι κατ' ἀναλογίαν πλείονας ἐλπίδας κέρδους. Ἡ κλήρωσις τοῦ λαχείου θὰ ἐνεργηθῇ ἐντὸς τοῦ μηνὸς νοεμβρίου.

ζ') Εἰς τὸ λαχεῖον κερδίζουσι 5 ἀριθμοὶ βιβλία κατ' ἐκλογὴν τοῦ κερδίζοντος ἐκ τῶν διδομένων εἰς ἠλαττωμένας τιμὰς ὑπὸ τῆς **Ἑστίας** (συμπεριλαμβανομένων καὶ τόμων αὐτῆς παρελθόντων ἐτῶν), ὡς ἑξῆς: Ὁ α' βιβλία ἀξίας 25 δραχμῶν, ὁ β' καὶ γ' ἀνὰ 10 δρ. ὁ δ' καὶ ε' ἀνὰ 5 δρ. Πάντα παραδοτέα ἐν Ἀθήναις ἢ ἀποστελλόμενα ἐπὶ προπληρωμῇ τῶν ταχυδρ. ἐξόδων.

Digitized by Google

ΤΟ ΑΣΤΥ

ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΗ ΕΦΗΜΕΡΙΣ

ΑΡΧΕΤΑΙ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΕΙΣ ΜΕΓΑ ΣΧΗΜΑ

ΑΠΟ ΤΟΥ ΠΡΟΣΕΧΟΥΣ ΜΗΝΟΣ

Ἡ ἐν Ἀθήναις ἐκδιδομένη εὐτράπελος ἐφημερὶς τὸ **Ἄστυ** ἀπὸ τοῦ προσεχοῦς μηνὸς μεταβάλλει χαρακτῆρα, παραιτοῦσα δὲ τὸν μέχρι τοῦδε τύπον, ὑπὸ τὸν ὁποῖον ἀνελλιπῶς ἐπὶ πέντε συνεχῆ ἔτη ἐξεδόθη, εἰσέρχεται εἰς τὴν χορείαν τῶν καθημερινῶν ἐφημερίδων, κατὰ τοῦτο ῥιζικῶς διαφέρουσα τῶν ἄλλων συναδέλφων, ὅτι καὶ ὑπὸ τὴν νέαν αὐτῆς μορφὴν θὰ ἐξακολουθῇ νὰ εἶνε εἰκονογραφημένη.

Ἐν τῇ μεγάλῃ καὶ προοδευτικῇ ἀναπτύξει, τὴν ὁποίαν ὁ ἡμερήσιος τύπος ἔλαβε παρ' ἡμῖν κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη, ἐνομίσαμεν ὅτι ἔμενε θέσις διὰ φύλλον κοινωνικὸν καὶ οἰκογενειακὸν κυρίως ἔχον χαρακτῆρα, τὸ ὁποῖον μὴ παραμελοῦν τὴν πολιτικὴν ἠδύνατο νὰ ἐκμεταλλεύεται χρησίμως καὶ τερπνῶς διὰ τοὺς ἀναγνώστας του τὸ παρθένον ἀκόμη ἔδαφος τῆς κοινωνικῆς, φιλολογικῆς καὶ καλλιτεχνικῆς κινήσεως, νὰ μετέχῃ δὲ καὶ ἀμέσως τῆς τελευταίας ταύτης διὰ τῆς δημοσιεύσεως ἐπικαίρων εἰκόνων, σχεδιογραφημάτων καὶ γελοιογραφιῶν.

Ἐκ τῆς γνώμης ταύτης ἐγεννήθη ἡ ἰδέα τῆς μετατροπῆς τοῦ **Ἄστεως** εἰς καθημερινὴν εἰκονογραφημένην ἐφημερίδα, ὁποία θὰ ἐμφανισθῇ εἰς τὸ κοινὸν ἐντὸς τοῦ μηνὸς Ὀκτωβρίου.

Τὸ νέον **Ἄστυ** οἱ ἀναλαβόντες τὴν ἔκδοσιν αὐτοῦ ἐπιδιώκομεν νὰ καταστήσωμεν ἐφημερίδα πρὸ πάντων εὐάρεστον, ἱκανοποιοῦσαν δὲ πᾶσαν εὔλογον ἀπαίτησιν τοῦ κοινοῦ. Ἐνήμερος καὶ ἀκριβὴς ἐν τῇ χρονογραφίᾳ, μετριοπαθὴς καὶ κοσμία εἰς τὰς πολιτικὰς κρίσεις, ἐνεργὸν λαμβάνουσα μέρος εἰς τὴν φιλολογικὴν καὶ καλλιτεχνικὴν δρᾶσιν, ἐπιμελῶς παρακολουθοῦσα τὴν κοινωνικὴν ζωὴν καὶ ἐπὶ πᾶσι κοσμουμένη δι' εἰκόνων καὶ γελοιογραφιῶν, ἀναγομένων εἰς τὰ γεγονότα τῆς ἡμέρας, καὶ ἀντικαθιστῶσα κατὰ τὸ μέρος της τοῦτο τὴν παρ' ἡμῖν ἔλλειψιν τῆς ἐπικαίρου εἰκονογραφίας καὶ τῆς γελοιογραφίας—αἵτινες ἀμφότεραι ἀποτελοῦσι σήμερον ἓν τῶν κυρίων θελγήτρων πολλῶν ἐκ τῶν γνωστοτέρων εὐρωπαϊκῶν φύλλων, — ἡ νέα ἐφημερὶς ἐλπίζομεν ὅτι θὰ εἶνε τοιαύτη, ὥστε νὰ μὴ λεχθῇ ὅτι αὐξάνει ἁπλῶς κατὰ ἓν τὰ ἐν Ἀθήναις ἐκδιδόμενα φύλλα.

Χάριν τῆς πραγματοποιήσεως τοῦ σκοποῦ τούτου συνεκεντρώσαμεν περὶ τὸ **Ἄστυ** εὐρὺν κύκλον λογίων, ἐπιστημόνων καὶ καλλιτεχνῶν, ἐξ ἐκείνων τῶν ὁποίων τὰ ὀνόματα εἶνε γνωστότερα παρ' ἡμῖν, ἐμεριμνήσαμεν δ' ὅπως διὰ τελειοτάτου τυπογραφείου ἡ ἐκτύπωσις τοῦ φύλλου ἀποβῇ ἀξία τοῦ χαρακτῆρος αὐτοῦ.

Οὕτως, ἔχομεν τὴν πεποίθησιν ὅτι τὸ κοινὸν θὰ ἐξακολουθήσῃ περιβάλλον διὰ τῆς ἀγάπης του καὶ ὑπὸ τὴν νέαν αὐτῆς μορφὴν τὴν ἐφημερίδα, ἥτις ὑπὸ ἄλλο σχῆμα καὶ μὲ σκοπὸν διάφορον ζωηρὰς εἵλκυσε συμπαθείας καὶ ἐβάδισεν ἀπροσκόπτως ἐπὶ πενταετίαν ὁλόκληρον.

Ἡ ἡμέρα τῆς ἐκδόσεως τοῦ πρώτου φύλλου τοῦ καθημερινοῦ **Ἄστεως** θὰ ἀναγγελθῇ δι' ἰδιαιτέρων γνωστοποιήσεων ἐγκαίρως.

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 24 Σεπτεμβρίου 1890

Θ. Ἀννίνος, Γ. Δροσίνης, Δημ. Κακλαμάνος.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1890 — 2338

Digitized by Google

Περίοδος δευτέρα

ΕΣΤΙΑ

ΕΝ ΤΩι ΕΣΩΤΕΡΙΚΩι
Συνδρομή Εξάμηνος Δρ. 8
Συνδρομή Ετησία Δρ. 15
Τιμή Φύλλου Λεπ. 30
Αι συνδρομαί προπληρωτέαι

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΗ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΙΔΡΥΘΕΝ ΤΩι 1876
Βραβευθὲν ὑπὸ τοῦ ἐν Παρισίοις Συλλόγου πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν ἑλλ. σπουδῶν, ἀξιωθὲν ἀργυροῦ μεταλλίου ἐν τῇ ἐκθέσει τῆς Δ' Ὀλυμπιάδος καὶ χαλκοῦ ἐν τῇ Παγκοσμίῳ Ἐκθέσει τοῦ 1889.

ΕΝ ΤΩ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩι
Συνδρομή Εξάμηνος Φρ. 10
Συνδρομή Ετησία Φρ. 20
Τιμή Φύλλου Λεπ. 40
Εκδίδεται κατά Κυριακήν

1890 — Τόμος Β', ἀριθ. 40. | ΕΚΔΟΤΑΙ Ν. Γ. ΠΟΛΙΤΗΣ ΚΑΙ Γ. ΔΡΟΣΙΝΗΣ | Ἀθῆναι, 7 Ὀκτωβρίου

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ: (Ἐντὸς φύλλῳ): Η ΝΕΑ ΦΑΣΙΣ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΘΕΑΤΡΟΥ, ὑπὸ Χ. Ἀννίνου.— ΑΝΩ ΚΑΤΩ, μυθιστόρημα Ἰουλίου Βέρν. (Μετάφρ. Ε. Ρ. Ρ.)— ΤΟ ΠΑΡΑΜΥΘΙ ΜΟΥ, ποίημα ὑπὸ Ι. Πολέμη.— ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΑ: ΕΘΙΜΑ ΕΝ ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑ ὑπὸ Η. Τσιτσέλη. — ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ: **Ἀνάλεκτα, Χρονικά, Αἱ εἰκόνες, Ἐδῶ κ' ἐκεῖ, Τρεῖς γνῶμαι καθ' ἑβδομάδα.** (Ἐν τῷ παραρτήματι): ΕΙΔΗΣΕΙΣ.—ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ.— ΚΡΙΣΙΣ ΤΟΥ ΜΙΚΡΟΥ ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΙΚΟΥ ΑΓΩΝΟΣ — ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ. — ΑΠΟΓΡΑΦΙΚΑ.— ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ. — ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΝ. — ΠΑΙΓΝΙΑ ΚΑΙ ΖΗΤΗΜΑΤΑ.

ΕΙΚΟΝΕΣ: ΦΙΛΑΝΑΓΝΩΣΤΑΙ. — ΔΥΟ ΕΙΚΟΝΕΣ ΤΟΥ «ΑΝΩ ΚΑΤΩ». — ΤΟ ΠΑΛΑΤΙΟΝ ΤΟΥ ΚΥΒΕΡΝΗΤΟΥ ΕΝ ΝΑΥΠΛΙΩ. — ΤΡΙΑ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑ ΚΟΣΜΗΜΑΤΑ.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Διὰ Β. Διατάγματος ὡρίσθη ὅπως ἡ εἰς τὸ Ἐθνικὸν Μουσεῖον ὑπὸ τοῦ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ φιλογενοῦς Ἰω. Δημητρίου δωρηθεῖσα συλλογὴ αἰγυπτιακῶν ἀρχαιοτήτων κατατεθῇ ὁριστικῶς ἐν τῇ ἑτέρᾳ τῶν αἰθουσῶν τῆς κεντρικῆς πτέρυγος τοῦ ἤδη ἀποπερατωθέντος οἰκοδομήματος τοῦ Ἐθνικοῦ Μουσείου. Ἡ αἴθουσα αὕτη θὰ ἐπονομασθῇ «Αἴθουσα αἰγυπτιακῶν Ἀρχαιοτήτων Ἰω. Δημητρίου τοῦ ἐκ Λήμνου». Ἐν καταλλήλῳ δὲ θέσει τῆς αἰθούσης ταύτης θὰ ἱδρυθῇ καὶ ἡ προτομὴ τοῦ δωρητοῦ.

— Συνεστήθησαν δημοτικὰ σχολεῖα θηλέων μὲν ἐν Μανωλάδι καὶ Δελφοῖς, ἀρρένων δὲ ἐν τοῖς χωρίοις Γιάρμενα τοῦ δήμου Λαμπείας, Μερζὲ τοῦ δήμου Μεγαλοπόλεως, ἁγίῳ Βασιλείῳ, Ἀθάνι.

—Πρό τινων ἡμερῶν ἐπιτροπὴ ἀποτελουμένη ἐκ φοιτητῶν παρουσιάσθη πρὸς τὸν κ. Α. Συγγρὸν καὶ ἐπέδωκεν αὐτῷ ἐξ ὀνόματος τῶν συναδέλφων των ψήφισμα τῶν φοιτητῶν τοῦ Πανεπιστημίου διὰ τοῦ ὁποίου ἡ πανεπιστημιακὴ νεότης συνέχαιρε τῷ γενναίῳ τῆς Ἑλλ. κοινότητος Θεσσαλονίκης δωρητῇ. Ὁ κ. Συγγρὸς ἀπέστειλε εἰς ἀπάντησιν διὰ τοῦ γραμματέως τοῦ Πανεπιστημίου τὴν κάτωθι ἐπιστολήν:

Φίλοι Κύριοι.

Λίαν εὐάρεστον ἐκπληρῶ καθῆκον ἐκφράζων ὑμῖν τὰς ἀπὸ καρδίας εὐχαριστίας μου ἐπὶ τῇ τιμῇ, ἣν μοὶ ἀπενείματε εὐαρεστηθέντες νὰ ἐκδηλώσητε τὰ πρός με φιλικὰ ὑμῶν αἰσθήματα δεικνύοντα τὴν ὑμετέραν γενναιόφρονα ἐκτίμησιν διὰ πᾶσαν ὑπηρεσίαν, ἔστω καὶ τὴν ἐλαχίστην, παρεχομένην πρὸς τὴν πατρίδα.

Ἀπὸ καρδίας εὔχομαι,ὅπως ὅταν καὶ ὑμεῖς εἰσέλθητε εἰς τὸν ἐνεργὸν βίον ἀξιωθῶ νὰ ἴδω πάντας ὑμᾶς τοὺς ἁγνοὺς καὶ φιλοπάτριδας νέους μείζονας παρέχοντας εἰς τὴν πατρίδα ὑπηρεσίας καὶ φιλοτίμως ἁμιλλωμένους ἐν τῷ εὐγενεῖ σταδίῳ τῆς τελεσφόρου ἐνεργείας πρὸς ἀνόρθωσιν καὶ εὐημερίαν τοῦ ἑλληνισμοῦ.

Δέξασθε, παρακαλῶ, καὶ αὖθις τὰς ἐπὶ τούτῳ ἐνθέρμους εὐχαριστίας μου καὶ εὐαρεστήθητε νὰ διερμηνεύσητε καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους ὑμῶν συμφοιτητάς, οἵτινες αὐθορμήτως ἠθέλησαν οὕτω νὰ μὲ τιμήσωσιν.

Διατελῶ, φίλοι κύριοι, μετὰ φιλικωτάτων πρὸς ὑμᾶς αἰσθημάτων.

Α. Σ ΣΥΓΓΡΟΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ

2 Ὀκτωβρίου. Χθὲς περὶ τὴν μεσημβρίαν ἐπανῆλθεν εἰς Ἀθήνας ὁ βασιλεὺς μετὰ τοῦ βασιλόπαιδος Νικολάου, μετ' αὐτῶν δ' ἀφίκοντο ὁ μέγας δοὺξ Παῦλος καὶ ἡ μεγάλη δούκισσα Ἀλεξάνδρα· πάντες δὲ μ. μ. μετέβησαν εἰς Τατόϊον Ἐπὶ τῇ ἀφίξει τῆς ἑλληνίδος βασιλόπαιδος ἡ πόλις ἦτο σημαιοστόλιστος καὶ πλῆθος λαοῦ ὑπεδέχθη αὐτὴν μετ' ἐπευφημιῶν. Ἡ μεγάλη δούκισσα ἀπέστειλε σήμερον ἐπὶ τούτῳ πρὸς τὸν κ. πρωθυπουργὸν τὴν ἑξῆς ἐπιστολήν.

Κύριε πρωθυπουργέ,

Μὴ δυναμένη χθὲς ἐκ συγκινήσεως νὰ ἐκφράσω ὅπως ἤθελον τὰ αἰσθήματά μου διὰ τὴν τόσον ἐγκάρδιον καὶ αὐθόρμητον ὑποδοχὴν τὴν ὁποίαν μοὶ ἡτοίμασαν οἱ κάτοικοι τῶν ἀγαπητῶν μου Ἀθηνῶν, εἰς τὰς ὁποίας ἐπανέρχομαι μετ' ἀπεριγράπτου χαρᾶς, σᾶς παρακαλῶ νὰ γνωστοποιήσητε εἰς τοὺς προσφιλεῖς μου ἀθηναίους τὴν ἄπειρον εὐγνωμοσύνην μου διὰ τὰ αἰσθήματα ἀγάπης, τὰ ὁποῖα μοὶ ἐπέδειξαν. Λυποῦμαι ὅτι τὸ ἀτύχημα τοῦ κ. δημάρχου μὲ ἠμπόδισε νὰ εὐχαριστήσω καὶ αὐτὸν προσωπικῶς

Ἐν Τατοΐῳ, 2 ὀκτωβρίου 1890

ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ

ΚΡΙΣΙΣ
ΤΟΥ ΜΙΚΡΟΥ ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΙΚΟΥ ΑΓΩΝΟΣ

Δι' ἀποστολῆς εἰκοσιεπτὰ ἐν ὅλῳ μεταφράσεων ἐτιμήθη ὁ μεταφραστικὸς διαγωνισμὸς τῆς Ἑστίας. Τινὲς μάλιστα ἐκ τῶν μετασχόντων αὐτοῦ ἐκ ζήλου κινούμενοι δὲν ἠθέλησαν νὰ ὑστερήσουν κατὰ τὴν μετάφρασιν οὐδενὸς ἐκ τῶν τριῶν ποιηματίων τοῦ διαγωνισμοῦ· εἷς ἐκ τούτων ἀπέστειλεν ἐννέα ὅλα στιχουργήματα, κατὰ τρεῖς διαφόρους τρόπους ἀγωνισθεὶς νὰ ἀποδώσῃ καὶ τὰ τρία· δυστυχῶς ὑπ' οὐδεμίαν καὶ τῶν ἐννέα τούτων μεταμορφώσεων δύναταί τις ἔστω καὶ πόρρωθεν νὰ διακρίνῃ τὴν μορφὴν τοῦ πρωτοτύπου. Ἀλλ' ὁ γόνιμος μεταφραστὴς μόνον κατὰ ποσὸν ὑπερέχει τῶν ἄλλων συναδέλφων του· οἱ περισσότεροι ἐκ τῶν διαγωνισθέντων ἁμιλλῶνται κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον μετ' αὐτοῦ ἐπὶ τῇ εὐκολίᾳ διὰ τῆς ὁποίας καὶ τὸ βαθύτατα συγκινοῦν ποιημάτιον τοῦ Λενάου καὶ τὸ περιπαθὲς καλλιτέχνημα τοῦ Κοππέ, καὶ τὸ λαμπρόχρουν σοννέτον τοῦ Γρὰφ μετέβαλαν, ὡς δεξιοὶ ταχυδακτυλουργοί, εἰς γελοῖα ἢ ἀδόκιμα νεοελληνικὰ στιχουργήματα, παιδιὰ ἢ παιδικῶς ὅλως ἐπιλαμβανόμενοι λίαν δυσχεροῦς ἔργου, ὁποῖον εἶνε ἡ μετάφρασις ὡραίων στίχων.

Digitized by Google

Καὶ ἂν ὑπάρχουν ἔτι παρ' ἡμῖν οἱ χωριστὰ διακρίνοντες εἰς ἓν ποίημα ἀφ' ἑνὸς τὸ νόημα, καὶ ἀφ' ἑτέρου τοῦ νοήματος τούτου τὴν διατύπωσιν, ἀποδίδοντες δὲ τὰ πρωτεῖα εἰς τὸ νόημα αὐτὸ καθ' ἑαυτό, καὶ συγκαταβαίνοντες ἔπειτα νὰ προσέξουν καὶ εἰς τὴν μορφήν, ἂς λάβουν τὸν κόπον νὰ ἀναγνώσουν μεταφράσεις ὡς αἱ πλεῖσται τῶν ὑπ' ὄψιν μας, καὶ ἂς μᾶς ἐξηγήσουν τί θαῦμα συνέβη, ὥστε ποιηταὶ ὁποῖοι ὁ Λενάου, ὁ Κοππέ, καὶ ὁ Γράφ, νὰ ἐμφανίζωνται αἴφνης εἰς τὴν γλῶσσάν μας, μὲ αὐτὰ τὰ ἴδια νοήματά των, ὡς συρράπται ῥακῶν καὶ γεννήτορες ἐξαμβλωμάτων. Ἀλλὰ τὸ φαινόμενον εἶνε εὐεξήγητον εἰς τὸν ἀκριβῶς ἐκτιμῶντα τὴν δύναμιν τῆς ἐκφράσεως ἐν τῇ τέχνῃ, καὶ γινώσκοντα ὅτι δεξιὰ μετάφρασις προϋποθέτει ἐκ μέρους τοῦ ἐκτελέσαντος αὐτὴν ἴσην ἢ ἀνάλογον δύναμιν πρὸς τὴν γεννήσασαν αὐτὸ τὸ πρωτότυπον.

Μετὰ τὰ ἀνωτέρω δὲν ὑπολείπεται ἢ νὰ σημειώσωμεν ὅτι ἐκ τῶν τριῶν πρὸς μετάφρασιν ποιητῶν ὁ μὲν Κοππὲ ὑπῆρξεν ὁ μᾶλλον ἀτυχὴς οὐχὶ διότι δὲν ἔτυχε καὶ μεταφραστῶν σχετικῶς ἱκανωτέρων —ἐξ ὧν δέον νὰ μνημονεύσωμεν τοῦ ἐν Ἑρμουπόλει κ. Δαμιανοῦ,— ἀλλὰ διότι ἔτυχε πολυαριθμοτέρων μεταφραστῶν, 15 ἐν ὅλῳ· εὐδαιμονέστερος δὲ ὁ κατὰ τὰ ἄλλα δυστυχὴς ἐν τῷ βίῳ αὐτοῦ αὐστριακὸς ποιητής, διὰ τὸν λόγον ὅτι δύο μόνον φιλομούσων ὑπέστη τὰς ματαίας ἐφόδους διὰ τεσσάρων μόνον μεταφραστικῶν ἀποπειρῶν. Τὸν μέσον ὅρον κατέχει ὁ ἀθηνολάτρης Ἰταλός. Ἓξ μεταφράσεις ἔχομεν ὑπ' ὄψιν τῶν σοννέτων αὐτοῦ, ἐξ ὧν μία εἰς καθαρεύουσαν, ἀρχομένη διὰ τῶν στίχων

Ἐκεῖ ὅπου τοῦ Αἰγαίου τὸ κυανομέλαν κῦμα
Ἐξαπλοῦται φέγγον ὅλον ὡς λαμπὰς τις μαγική,

καὶ ἑτέρα τις ἀποσταλεῖσα ὑπὸ Πεζογράφου ἐκ Κερκύρας φαίνονται κάπως ὑποφερταί, ἂν καὶ λίαν ἐλευθεριάζουσαι καὶ αὐταί. Ἐν γένει δ' εἰπεῖν εἰς δύο τάξεις ἀνάγονται τὰ ἐν λόγῳ μεταφράσματα· εἰς τὰ σχετικὴν τινα φιλοκαλίαν ἐπιδεικνύοντα, ἀλλὰ καὶ ταῦτα τὰ διακρινόμενα διὰ τὴν ἀκρίβειαν καταφεύγοντα εἰς αὐθαιρέτους προσθήκας λέξεων καὶ στίχων, οὐδ' ἐπ' ἐλάχιστον δὲ ἀποδίδοντα τὴν χάριν τοῦ πρωτοτύπου· καὶ εἰς τὰ μὴ ὑποκείμενα εἰς καταλογισμόν, τὰ ὁποῖα δὲν ἀποτελοῦν τὴν μειοψηφίαν. Ἐκ τῶν τελευταίων τούτων ἂς ἐπιτραπῇ νὰ παραθέσωμεν ὡς δεῖγμα τὸ τελειότερον τοῦ εἴδους:

ΤΑ ΤΡΙΑ ΠΤΗΝΑ

«Ἀναχώρησον, εἶπον τῇ φάσσῃ, καὶ ὕπαγε
» Ἐκ τῶν ἀγρῶν ἐκεῖθεν ἀκόμη τῶν ἡμέρων,
» Τὸ καταστῆσόν μ' ἀγαπητὸν ἄνθος φέρε μοι».
Κι' ἡ φάσσα μοὶ ἀπήντησεν: «εἶνε πολὺ μακράν!»

Κ' εἶπα 'ς τὸν ἀετόν: «Βοήθεια! ἀκαρτερῶ
» Κι' ἂν τὸ πῦρ αὐτὸ τ' οὐρανοῦ μὲ χρειασθῇ·
» Τὴν πτῆσίν σου λαβὲ καί, ἵνα τ' ἁρπάσῃς φύγε».
Καὶ μ' ἀπεκρίθ' ὁ ἀετός: «εἶναι πολὺ ὑψηλά!»

Καὶ τέλος εἶπον τῷ γυπί: «Τὴν αὐτοπλήρωτον
» Ταύτην κατάφαγε καρδιάν, καὶ μέρισμα λαβέ.
» Πλὴν ἄσες ὅ,τι δύναται νὰ μέν' ἔτ' ἄθικτον».
Καὶ ἐκεῖνος μοὶ ἀπήντησεν: «εἶναι πολὺ ἀργά».

Μετὰ τὰ ἀνωτέρω, νομίζομεν, περιττὸν θὰ ἦτο νὰ λεχθῇ ὅτι οὐδεμία ἐκ τῶν 27 μεταφράσεων ἐκρίθη ὡς ἀξία, καὶ ἁπλοῦ κἂν ἐπαίνου.

ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ

Θρασυβούλου Κ. Χατζηαράπη, διδάκτορος τῆς φιλολογίας **Τῶν καθ' Ἡρὼ καὶ Λέανδρον** Μουσαίου τοῦ γραμματικοῦ μετάφρασις ἔμμετρος εἰς τὴν καθαρεύουσαν μετὰ τοῦ κειμένου, προλόγου καὶ ὑπομνημάτων. Ἐν Ἀθήναις, ἐκ τοῦ τυπογραφείου τῶν καταστημάτων Α. Κωνσταντινίδου, 1890. 12ον σ. ιγ'—48.

Ὁ ὑπὸ τὴν ὑψηλὴν προστασίαν τῆς Α. Μ. Βασιλίσσης Ὄλγας ὑπὲρ τῆς γυναικείας παιδεύσεως Σύλλογος τῶν Κυριῶν, **Κανονισμὸς τοῦ πρωτύπου Ἑλληνικοῦ παρθεναγωγείου**. Ἐν Ἀθήναις, Τυπογραφεῖον «ὁ Παλαμήδης», 1890. 8ον σ. 32.

— Ἐξεδόθη τὸ 10 φυλλάδιον τοῦ **Ἐγκυκλοπαιδικοῦ λεξικοῦ** περιέχον τὰς λέξεις «Ἀριστοτελία — Ἀρμένιοι», καὶ διπλοῦν πίνακα «Ἀτμολέβητες».

— Ὁ ἐν Ληξουρίῳ διδάκτωρ τῶν μαθηματικῶν κ. Ἐπ. Ι. Τυπάλδος Κωνσταντακᾶτος ἀγγέλλει τὴν δημοσίευσιν συγγράμματος σκοποῦντος ν' ἀποδείξῃ δυνατὴν τὴν χρησιμοποίησιν τῆς δυνάμεως τῶν ὁρμητικῶν ποταμῶν καὶ καταρρακτῶν, ἥτις μετατρεπομένη εἰς πεπιεσμένον ἀέρα διὰ σωλήνων μεταβιβαζόμενον θ' ἀντικαταστήσῃ πᾶσαν ἄλλην κινητήριον δύναμιν ὡς συμφορωτέρα. Πρὸς τοῦτο ἐξέδωκε μακρὰν ἀγγελίαν ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἡ μεγάλη ἐπιχείρησις». Συνδρομηταὶ ἐγγράφονται παρὰ τοῖς κ. κ. Μπὰρτ καὶ Χὶρστ ἐπὶ τιμήματι δύο δραχμῶν.

ΑΠΟΓΡΑΦΙΚΑ

Ὑποψήφιοι βουλευταί.

Οἱ καθ' ὅλον τὸ Κράτος ἀνακηρυχθέντες ὑποψήφιοι βουλευταὶ διὰ τὰς προσεχεῖς ἐκλογὰς τῆς 14 Ὀκτωβρίου ἀνέρχονται εἰς 399. Οἱ ἀνακηρυχθέντες ὑποψήφιοι ἀριθμοῦνται κατὰ νομοὺς ὡς ἑξῆς·

Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας	42
Ἀχαΐας καὶ Ἤλιδος	39
Ἀρκαδίας	30
Μεσσηνίας	31
Λακωνίας	25
Ἀργολίδος καὶ Κορινθίας	24
Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας	25
Φθιώτιδος καὶ Φωκίδος	18
Εὐβοίας	18
Λαρίσης	36
Τρικκάλων	21
Ἄρτης	4
Κυκλάδων	32
Κερκύρας	16
Κεφαλληνίας	17
Ζακύνθου	12
Καὶ τῶν προνομιούχων :	
Σπετσῶν	1
Ὕδρας	4
Νέων Ψαρῶν	4
Τὸ ὅλον	399

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

κ. Γ. Ι. Β. Ἐρζερούμ. 1) Τὰ φύλλα στέλλονται τακτικώτατα, καὶ ἡ ἀπώλεια αὐτῶν δὲν προέρχεται βεβαίως οὔτε ἐκ τῆς ἡμετέρας διεκπεραιώσεως, οὔτε ἐκ τῶν ἑλληνικῶν ταχυδρομείων. — 2) Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει προτιμήσατε τὰ «Μαθήματα ἀστρονομίας» τοῦ κ. Δ. Κ. Κοκίδου, ἐξ ὧν δύνασθε νὰ ὠφεληθῆτε, ἀφ' οὗ εὐμοιρεῖτε τῶν ἀναγκαίων προκαταρκτικῶν γνώσεων.

κκ. Ν. Γ. Β. Καλάμας. — Δ. Π. Βομβάην. — Η. Π. Η. Ταγανρόκ. Τὰ ζητηθέντα ἀπεστάλησαν ὑμῖν.

κ. Ν. Κ. Τρίκαλα. Ἀπεστάλησαν ὑμῖν τὰ ζητηθέντα φυλλάδια, ἅτινα ἀπωλέσθησαν ἕνεκα τῆς μὴ ἐγκαίρου ἀναγγελίας τῆς μεταβολῆς τῆς διευθύνσεώς σας.

κ. Ε. Ι. Παρισίους. Εὐχαριστοῦμεν ἀπὸ καρδίας. Ἐσημειώθη ἡ νέα διεύθυνσις.

κ. Α. Γ. Φ. Βῶλον. Ἀπεστάλησαν ὑμῖν τὰ ζητηθέντα εἰς δύο φακέλους· ὀφείλετε ἡμῖν ἐπὶ πλέον δρ. 1. 10 τῶν τόμων τῆς Βιβλιοθήκης ὄντων διπλῶν. Τὰ σημειούμενα ἔργα εἶνε πάντα σχεδὸν (πλὴν τοῦ Σωκράτους καὶ τῆς Ξανθίππης) παλαιὰ καὶ ἐξηντλημένα. Αἱ Ψυχώσεις τιμῶνται δρ. 5 πλὴν τῶν ταχυδρομικῶν. Ἡ καλλιτέρα σχετικῶς γραμματικὴ τῆς ἰταλικῆς γλώσσης εἶνε ἡ τοῦ Μ. Περίδου, ἀλλὰ καὶ αὐτὴ ἀδόκιμος.

κ. Ι. Σ. Σ. Σάμον. Εὐχαριστοῦμεν ὑμῖν διὰ τὰς εὐμενεῖς κρίσεις καὶ διὰ τὴν φιλικὴν ἀποστολὴν τῆς εἰκόνος Δυστυχῶς ἕνεκα τῆς ἀτεχνίας της δὲν κρίνομεν αὐτὴν κατάλληλον πρὸς δημοσίευσιν· τηροῦμεν δὲ τὰς σημειώσεις σας, ὅπως ποιήσωμεν χρῆσιν αὐτῶν ἂν ἐπιτύχωμεν καλλιτέραν εἰκόνα. — Ὡς πρὸς δὲ τὸ ἄλλο ζήτημα δὲν ἀσπαζόμεθα τὴν γνώμην σας, συντασσόμενοι μετὰ τοῦ ἀρχαίου φιλοσόφου Κλεάρχου τοῦ Σολέως, λέγοντος· «Τῶν γρίφων ἡ ζήτησις οὐκ ἀλλοτρία φιλοσοφίας ἐστί. Καὶ οἱ παλαιοὶ τὴν τῆς παιδείας ἀπόδειξιν ἐν τούτοις ἐποιοῦντο.»

κ. Τ. Δ. Σμύρνην. Εὐχαριστοῦμεν ἀπὸ καρδίας· ἡ εἰκὼν εἶνε ἀρκετὰ καλὴ καὶ θὰ σταλῇ ἀμέσως εἰς Γερμανίαν πρὸς ἐκτέλεσιν.

κ. Δ. Σ. Σμύρνην. Εὐχαριστοῦμεν διὰ τὴν φιλικωτάτην ἐπιστολήν σας· πρὸς τὸ παρὸν ἕνεκα ἐλλείψεως ἀδυνατοῦμεν

Digitized by Google

νὰ σᾶς ἀποστείλωμεν ὅ τι ζητεῖτε. Τὰ ἀποστελλόμενα ποιημάτια ἔχουν χάριν, ὅπως καὶ ἄλλα προαποσταλέντα, ἀλλὰ δὲν εὕρετε ἀκόμη τὸν τύπον ἐκεῖνον τῆς ἐντελείας, ἀπαραίτητον εἰς τὰ μικρὰ αὐτὰ ἔργα τῶν ὁποίων ἡ ἀξία εἰς τοῦτο ἀκριβῶς συνίσταται. Πρέπει νὰ ζυγίζετε πᾶσαν λέξιν πρὶν τὴν γράψετε καὶ ν' ἀποφεύγετε τὰς χασμῳδίας.

κ. Γ. Χ. Λιασκοβέτσιον. Τὴν διεύθυνσίν σας ἠλλάξαμεν κατὰ τὴν ἐντολήν σας· λάβετε τὴν καλωσύνην νὰ μᾶς ἀποστείλετε σημείωσιν τῶν βιβλίων ἅτινα ἐλάβετε κατὰ ἐνταῦθα διαμονήν σας ἐκ τοῦ γραφείου, διότι ἀπωλέσθη ἡ πρόχειρος αὐτῶν σημείωσις καὶ ἀδυνατοῦμεν νὰ ἐξακριβώσωμεν τὸν λογαριασμόν μας. Εὐχαριστοῦμεν διὰ τὰ πρὸς τὴν 'Εστίαν φιλικώτατα αἰσθήματά σας.

Πτωχὸν φοιτητήν, Λαμίαν. Διότι δὲν ὑπάρχει τοιοῦτό τι εἰς οὐδὲν περιοδικὸν τοῦ κόσμου, ἀνοίγεται θύρα πρὸς κατάχρησιν καὶ περιπλοκὴν τῶν λογαριασμῶν.

κ. Κ. Δ. Κ. 'Ενταῦθα. Χωλαίνει κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν. τόσον ὥστε ἀνάγκη νὰ διορθωθῇ ὅπως δημοσιευθῇ. Αἱ ὁμοιοκαταληξίαι τοῦ προτελευταίου τετραστίχου ἰδίως ἀνυπόφοροι.

Κωνσταντινούπολιν Α'. Καὶ πρῶτον τὸ γλωσσικὸν πρόγραμμά σας διαψεύδουν αὐτοὶ οἱ στίχοι σας· οἱ εἰς καθαρεύουσαν καὶ ἐπιτηδευμένην γλῶσσαν εἶνε ἀηδέστατοι:

Παράδειγμα:

Εἶμαι οἰκτρὸς ἀδάμας φλόγας χέων
'Επὶ ξηρᾶς καὶ γηραιᾶς χειρός....
Ἄνευ ἐλπίδος φεῦ! τινος σωτείρας
Καὶ τὸ ἐμπΕ'ζει ταύτης ἡ σκιά.

'Ενῷ τὰ εἰς ἁπλῆν γλῶσσαν στιχουργήματά σας ὑπερέχουν κατὰ πολύ.

Παράδειγμα:

Γιὰ κύτταξε τὸν πλάτανο! Τὰ πράσινά του φύλλα
Τὰ πῆρ' ὁ κρύος ἄνεμος κ' ἡ βαρυχειμωνιά.

Ἂν ποτε δημοσιευθῶσι στίχοι σας βεβαίως θὰ εἶνε οἱ εἰς ἁπλῆν γλῶσσαν, διότι ἔχετε χάριν καὶ εὐχέρειαν, ὡς μαρτυρεῖ καὶ τὸ παίγνιον, σᾶς λείπει δὲ ἄσκησις καὶ τριβή. Πρὸ παντὸς σχίσατε τὰ καθαρολογήματα καὶ τὰ προγράμματά σας. Λάβετε δὲ καὶ τοῦτο ὑπ' ὄψιν ὅτι ν' ἀνορθογραφῇ τις γράφων εἰς ἁπλῆν γλῶσσαν ὑποφέρεται, διότι θέλει νὰ ἐκφράσῃ ἐπὶ τέλους ὅ,τι μέσα του ἔχει, ἀλλὰ ὅταν ἀνορθογραφῇ καθαρολογῶν καὶ ἀρχαΐζων εἶνε ἀσυγχώρητος.

ΠΑΙΓΝΙΑ ΚΑΙ ΖΗΤΗΜΑΤΑ

Γ'. ΤΡΙΜΗΝΙΑ 1890

(μετὰ λαχείου)

1 — Τέσσαρα Κυβόλεξα ἀλληλένδετα

		*	*	*		
		*	*	ν		
*	*	α	ν	α	*	*
*	*	ν		ν	*	*
*	ν	α	ν	α	*	*
		ν	*	*		
		*	*	*		

'Αθῆναι — Βέλος

2 — Γρῖφος

ν / ε — τιν' — ἐς κόρακας / νὰ μὴ χαρῇς — τὴν . . .

'Αθῆναι — Φ.

3. — 'Ερώτησις.

Ποῦ καὶ περὶ τίνων ἀσώτων λέγεται ὅτι σπαταλήσαντες ὅ,τι ἂν εἶχον ὁμοῦ ἀπέθανον λαβόντες κώνειον;

Πάτραι — Φιλίστωρ

4.— Αἴνιγμα.

'Ακέραιος ἱππεύει τὰς γραφομένας λέξεις,
'Ακέφαλον δ' ἱππεύεις καὶ φεύγεις...

Ὁ 'Αλέξης

ΣΗΜ. Τὰ τοῦ λαχείου θὰ κανονισθῶσιν εἰς τὸ προσεχές.

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΝ

1 'Οκτωβρίου 1890

ΟΜΟΛΟΓΙΑΙ ΕΘΝΙΚΩΝ ΔΑΝΕΙΩΝ	'Αγορ.		Πωλ.	
	Δρ.	Λ.	Δρ.	Λ.
Τῶν 26,000,000 πρὸς 5 %	508	—	509	—
» 120,000,000 » 5 %	568	—	570	—
» 170,000,000 » 5 %	567	—	570	—
» 135,000,000 » 5 %	470	—	475	—
» 30,000,000 » 5 %	450	—	453	—
» 125,000,000 » 4 %	—	—	—	—
Κτηματ. ὁμολ. ἐθν. τραπέζης 60,000,000 μετὰ λαχείου	537	—	537	50
ΜΕΤΟΧΑΙ ΤΡΑΠΕΖΩΝ				
'Εθνικὴ Τράπεζα τῆς 'Ελλάδος ...	4450	—	4460	—
Γενικὴ Πιστωτικὴ Τράπεζα......	285	—	286	—
Τράπεζα Βιομηχαν. Πίστεως.....	99	50	100	—
Τράπεζα 'Ηπειροθεσσαλίας.......	—	—	—	—
ΜΕΤΟΧΑΙ ΕΤΑΙΡΙΩΝ				
Μεταλλουργείων Λαυρίου........	184	50	185	—
Σιδηροδρ. 'Αθηνῶν - Πειραιῶς.....	430		432	-
Σιδηροδρ. Πύργου - Κατακώλου....	—	—	—	—
Σιδηροδρ. Πελοποννήσου.........	201	—	202	—
Σιδηροδρ. Θεσσαλίας............	134	—	136	-
'Ανων. ἑταιρίας ὁ «'Ερμῆς»......	73	—	76	—
'Ελλην. Πυριτιδοποιείου	76	—	78	—
Φωταερίου 'Αθηνῶν............	—	—	—	—
Δημοσ. καὶ δημοτ. ἔργων.......	118	—	119	—
ΝΟΜΙΣΜΑΤΑ				
Εἰκοσάφραγκον	24	47	24	48
Λίρα ὀθωμανική..........	27	82	27	83
Λίρα ἀγγλικὴ	30	57	30	58
ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΑ				
Τρίμηνον 'Αγγλίας..........	30	—	30	50
Τρίμηνον Γαλλίας..........	120	—	121	—
Ὄψεως 'Αγγλίας..........	30	60	30	70
Ὄψεως Γαλλίας..........	121	25	122	25

ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΣΣΑ τῆς Γερμανικῆς ἀρίστας ἔχουσα συστάσεις ζητεῖ μαθήματα. Ἡ διεύθυνσις εἰς τὸ Γραφεῖον τῆς 'Εστίας.

"LA NEW YORK,"
Η ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ
ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙ ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑ
ΙΔΡΥΘΕΙΣΑ ΤΩι 1845
ΕΓΓΥΗΤΙΚΟΝ ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ
ΟΛΟΚΛΗΡΟΝ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΜΕΝΟΝ ΤΗ 1 ΙΑΝΟΥΑΡ. 1885
ΦΡ 544,000,000 ΦΡ
ΑΜΟΙΒΑΙΑ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΔΙ' ΩΡΙΣΜΕΝΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΤΡΩΝ
ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ
Οἱ ἀσφαλιζόμενοι εἶνε οἱ μόνοι ἰδιοκτῆται τοῦ ἐγγυητικοῦ κεφαλαίου καὶ τῶν κερδῶν.
ΠΡΟΙΚΟΔΟΤΗΣΙΣ ΤΕΚΝΩΝ
'Εξασφάλισις κεφαλαίου ἢ ἐτησίου εἰσοδήματος μετὰ 10, 15 ἢ 20 ἔτη.
Γενικὸς ἀντιπρόσωπος ἐν 'Αθήναις
Δ. Γ. ΜΑΚΚΑΣ
Γραφεῖον παρὰ τὸ 'Υπουργεῖον τῶν 'Εσωτερικῶν.

Digitized by Google

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΕΝΤΟΣ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

ΤΟ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ

ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

1891

ΤΙΜΑΤΑΙ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΔΡΑΧ. 2

Ἐν ταῖς Ἐπαρχίαις δραχ. 2.25 — Ἐν τῷ Ἐξωτερικῷ φρ. χρ. 2,25

ΕΚ **200** ΣΕΛΙΔΩΝ ΣΧΗΜΑΤΟΣ 8ου ΜΕΤΑ **45** ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΙΚΟΝΩΝ

ΚΑΙ ΠΟΙΚΙΛΩΤΑΤΗΣ ΥΛΗΣ

καὶ εἶνε κομψότατον λεύκωμα αἰθούσης ἢ γραφείου

Πλὴν τοῦ ἑορτολογίου, τῶν ἐκλείψεων, τοῦ μηνολογίου κλπ. κλπ. περιέχονται τὰ ἑξῆς κοινωφελῆ..

Δημῶδες μηνολόγιον, ἤτοι παροιμίαι καὶ παραγγέλματα τοῦ λαοῦ ἀναφερόμενα εἰς ἕκαστον μῆνα.

Γεωργικὸν ἡμερολόγιον, ἤτοι ἡ κατὰ τὰς ὥρας τοῦ ἔτους καλλιέργεια τῶν διαφόρων προϊόντων τῆς γῆς.

Ἀνθοκομία· ὁ τρόπος τῆς διατηρήσεως καὶ προκοπῆς ἐκλεκτῶν φυτῶν.

Ἀγορανομικὸν ἡμερολόγιον· τὰ κατὰ μῆνα συνήθη προϊόντα τῆς ἀγορᾶς.

Ἐγκόλπιον οἰκοδεσποίνης· συνταγαὶ γλυκισμάτων ὑπὸ ἐμπειροτάτης συνδρομητρίας τῆς Ἑστίας ἀνακοινωθεῖσαι.

Πρακτικαὶ γνώσεις ἐκ τῆς ὑγιεινῆς καὶ τῆς οἰκιακῆς οἰκονομίας.

ΑΡΘΡΑ ΚΑΙ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

Ἄγνωστος ἥρως, ἱστορικὸν ἐπεισόδιον ὑπὸ Κ. Γ. Κ.

Αἱ Ψάλτριαι τῆς Μ. Τεσσαρακοστῆς, θεσσαλικὰ ἔθιμα ὑπὸ Χ. Χριστοβασίλη.

Ἕνα Ῥολόϊ, διήγημα ὑπὸ Γ. Ξενοπούλου.

Φρρίττ-Φλάκκ διήγημα Ἰουλίου Βέρν.

Ἰνδικαὶ ἀγριότητες, Αὐτοθυσία γυναικός, ἐκ τῶν ἐντυπώσεων περιηγητοῦ.

Μία ἱστορικὴ σελίς, Ἐκταφὴ βασιλέων ἐκ τῶν τοῦ Λαμαρτίνου.

ΠΟΙΗΜΑΤΑ

Σουλτάνος, ἔμμετρον διήγημα ὑπὸ Σ. Μαρτζώκη.

Χριστούγεννα ὑπὸ Ι. Πολέμη.

Μελαγχολία ὑπὸ Γ. Σουρῆ.

Ὁ Κόσμος ὑπὸ Α. Ἐφταλιώτη.

Χαμένα λόγια ὑπὸ Δ. Ι. Μάργαρη

Στὴ μοῦσα τοῦ χοροῦ, ὑπὸ Κ. Παλαμᾶ.

Χαρὰ καὶ λύπη ὑπὸ Γ. Δροσίνη

Ἐρωτικὰ δίστιχα τοῦ λαοῦ.

ΠΟΙΚΙΛΑ ΕΡΑΝΙΣΜΑΤΑ

Τὰ περὶ γυναικῶν καλὰ καὶ κακά — Συζυγικαὶ σκηναί — Πικραὶ ἀλήθειαι — Παίγνια — Ὑπὲρ καὶ κατὰ τοῦ ἔρωτος — Εἰκόνες.

ΛΑΧΕΙΟΝ

Ἐπὶ τοῦ ἐξωφύλλου ἑκάστου ἀντιτύπου ὑπάρχει ἀριθμὸς λαχνοῦ, ὥστε ὁ ἀγοραστὴς καθίσταται καὶ μέτοχος λαχείου, τοῦ ὁποίου ἡ ἐκκύβευσις θὰ γείνῃ τὴν α' κυριακὴν τοῦ φεβρουαρίου 1891. Τοῦ λαχείου τούτου κερδίζουσιν 100 ΛΑΧΝΟΙ ὡς ἑξῆς: **ὁ πρῶτος**: Μίαν ἐγγραφὴν εἰς ὁλόκληρον τὸ Ἐγκυκλοπαιδικὸν Λεξικὸν **οἱ πέντε** μετ' αὐτὸν ἀνὰ μίαν Καλλιτεχνικὴν Πινακοθήκην — **οἱ εἴκοσι** μετ' αὐτοὺς τοὺς δύο τόμους τῆς Εἰκονογραφημένης Ἑστίας τοῦ 1890 — **οἱ τριάκοντα τέσσαρες** μετ' αὐτοὺς τοὺς τέσσαρες τόμους τῆς Βιβλιοθήκης τῆς Ἑστίας — **οἱ τεσσαράκοντα** τελευταῖοι ἀνὰ μίαν καλλιτεχνικὴν εἰκόνα· ἤτοι ἀντικείμενα ἐν ὅλῳ ἀξίας **δραχμῶν ὀκτακοσίων**.

Παραγγελίαι ἀποστολῆς ἀντιτύπων ἀπευθύνονται μόνον

ΠΡΟΣ ΤΟ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1890 — 2360

Digitized by Google

Περίοδος δευτέρα

ΕΣΤΙΑ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΗ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΙΔΡΥΘΕΝ ΤΩι 1876
Βραβευθὲν ὑπὸ τοῦ ἐν Παρισίοις Συλλόγου πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν ἑλλ. σπουδῶν,
ἀξιωθὲν ἀργυροῦ μεταλλίου ἐν τῇ ἐκθέσει τῆς Δ' Ὀλυμπιάδος
καὶ χαλκοῦ ἐν τῇ Παγκοσμίῳ Ἐκθέσει τοῦ 1889.

ΕΝ ΤΩι ΕΣΩΤΕΡΙΚΩι
Συνδρομη Εξαμηνος Δρ. 8
Συνδρομη Ετησια Δρ. 15
Τιμη Φυλλου Λεπ. 30
ΑΙ ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑΙ

ΕΝ ΤΩ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩι
Συνδρομη Εξαμηνος Φρ. 10
Συνδρομη Ετησια Φρ. 20
Τιμη Φυλλου Λεπ. 40
ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

1890—Τόμος Β', ἀριθ. 41. | ΕΚΔΟΤΑΙ Ν. Γ. ΠΟΛΙΤΗΣ ΚΑΙ Γ. ΔΡΟΣΙΝΗΣ | Ἀθῆναι, 14 Ὀκτωβρίου

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ: (Ἐν τῷ φύλλῳ): ΚΡΑΒΑΡΑ (ὁδοιπορικαὶ σημειώσεις), ὑπὸ Α. Καρκαβίτσα. — ΟΙ ΚΑΤΟΙΚΟΙ ΤΗΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ Σ ΤΟ ΜΕΓΑΛΟΨΥΧΟΝ ΕΥΕΡΓΕΤΗ ΤΟΥΣ ΑΝΔΡΕΑ ΣΥΓΓΡΟ, ποίημα ὑπὸ Γερ. Μαρκορᾶ. —ΑΝΩ ΚΑΤΩ, μυθιστόρημα Ἰουλίου Βέρν. (Μετάφρ. Ε. Ρ. Ρ.) — ΠΕΡΙ ΤΗΝ ΓΗΝ: **Τὰ ἐνδότερα τῆς Ἀφρικῆς.** — ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΑ: ΕΘΙΜΑ ΕΝ ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑ ὑπὸ Η. Τσιτσέλη. — ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ: **Ἀνάλεκτα, Χρονικά, Παντοῖα, Ἐδῶ κ' ἐκεῖ, Τρεῖς γνῶμαι καθ' ἑβδομάδα, Ἓν παιγνίδιον κατὰ δεκαπενθήμερον.** (Ἐν τῷ παραρτήματι): ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ. — ΕΙΔΗΣΕΙΣ. — ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ. — ΠΑΤΡΙΩΤΙΚΟΝ ΔΑΝΕΙΟΝ. — ΑΠΟΓΡΑΦΙΚΑ. — ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ. — ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΝ. — ΠΑΙΓΝΙΑ ΚΑΙ ΖΗΤΗΜΑΤΑ.

ΕΙΚΟΝΕΣ: ΑΙΓΥΠΤΙΑ, (εἰκὼν Ι. Μπλόκ). — ΔΥΟ ΕΙΚΟΝΕΣ ΤΟΥ «ΑΝΩ ΚΑΤΩ». — ΠΩΣ ΗΜΠΟΡΕΙΤΕ ΝΑ ΣΗΚΩΣΕΤΕ ΕΝΑ ΠΟΤΗΡΙ ΜΕ ΑΝΟΙΚΤΟ ΧΕΡΙ (παίγνιον). — ΤΡΙΑ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑ ΚΟΣΜΗΜΑΤΑ.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ

ΖΕΥΣ ΑΥΑΝΤΗΡ

Ἐν Θορικῷ εὑρέθη πρό τινων ἡμερῶν ἐπιγραφὴ ἀναγνωσθεῖσα ΗΟΡΟΣ ΙΕΡΟΥ ΔΙΟΣ ΛΥΑΝΤΗΡΟΣ (Ὅρος ἱεροῦ Διὸς Λυαντῆρος) Δυστυχῶς οὔτε τὸν λίθον εἴδομεν, οὔτε ἀποτύπωμα τῶν γραμμάτων, ἵνα κρίνωμεν ἂν εἶναι ἀσφαλὴς ἡ ἀνάγνωσις καὶ ὁρίσωμεν ἀκριβέστερον τὸν χρόνον, καθ' ὃν ἐχαράχθη ἡ ἐπιγραφή. Νομίζομεν ὅμως ὅτι δύναται ν' ἀναχθῇ αὕτη κατὰ προσέγγισιν εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ Δ' αἰῶνος π. Χ δηλονότι ὀλίγα ἔτη μετὰ τὴν μεταρρύθμισιν τῆς γραφῆς ἐπὶ τοῦ ἄρχοντος Εὐκλείδου (403 π. Χ.), ἕνεκα τῆς ἐλλείψεως τοῦ στοιχείου Η πρὸς δήλωσιν τῆς δασύτητος ἐν τῇ λέξει ἱεροῦ καὶ τῆς παρουσίας τοῦ αὐτοῦ στοιχείου ἐν τῇ λέξει ὅρος· διότι ἐν ὁρικαῖς ἀττικαῖς ἐπιγραφαῖς παρέμεινε καὶ μετὰ τὸν Εὐκλείδην ἐπί τινα ἔτη ἡ χρῆσις τοῦ Η πρὸς δήλωσιν τῆς δασύτητος ἐν τῇ λέξει ταύτῃ· τῆς δὲ λέξεως ἱερὸς προτίθεται πάντοτε τὸ Η ἐν πάσαις ταῖς πρὸ τοῦ Εὐκλείδου ἐπιγραφαῖς καὶ ἐν αὐταῖς ταῖς παραλειπούσαις τὸ στοιχεῖον τοῦτο πρὸ ἄλλων δασυνομένων λέξεων.

Ὁ εὑρὼν τὴν ἐπιγραφὴν καὶ ἀνακοινώσας αὐτὴν κ. Δ. Α. Ἀντωνακόπουλος, ὑπάλληλος τῶν Μεταλλουργείων τοῦ Λαυρείου, ἀγγέλλει ὅτι πλὴν ταύτης εὗρε καὶ «τὸν τοῦ Οἰδίποδος τάφον, ὡς ἐπακριβῶς (;) περιγρά»φεται, καὶ τὸν τῆς Εὐχλόου Δήμητρος ναόν, τὸ μέρος «ἔνθα ἔκειντο τὰ τοῦ Πειρίθου καὶ Θησέως σύμβολα πίστεως καὶ τὸ κοῖλον χάσμα·»(Νέα ἐφημερὶς 11 Σε»πτεμβρίου 1890). Δηλονότι πάντα ὅσα ἀναφερονται ἐν τῇ περιγραφῇ τοῦ θανάτου τοῦ Οἰδίποδος παρὰ Σοφοκλεῖ (Οἰδ. Κολων. 1590 κ. ἑ.). Ταῦτα δ' ἀφορμὴν λαβὼν ἐκ τῆς ἐπιγραφῆς, ἣν ὑπολαμβάνει ὡς κυροῦσαν ἐπαρκῶς τὴν γνησιότητα τῶν εὑρημάτων. Ὁμολογουμένως πρὸς ἐπίτευξιν τοιούτων ἀποτελεσμάτων ἀπαιτεῖται μὲν καὶ πολὺς ἐνθουσιασμὸς ὑπὲρ τῆς ἀρχαιότητος, ἀλλὰ συνάμα καὶ πολλὴ φαντασία καὶ ἔτι πλειοτέρα ἐλευθερία ἐν τῇ ἑρμηνείᾳ τοῦ κειμένου τοῦ Σοφοκλέους. Σημειωτέον δ' ὅτι ἰδίᾳ περὶ τοῦ τάφου τοῦ Οἰδίποδος ὁ Σοφοκλῆς σαφῶς ὑποδεικνύει ὅτι εἶνε ἀνύπαρκτος καὶ οὐδαμοῦ γῆς πρέπει νὰ τὸν ζητῶσι, λέγων ὅτι τὴν θέσιν αὐτοῦ μόνος ὁ Θησεὺς ἔγνω, ὅστις ὡρκίσθη νὰ μὴ φανερώσῃ αὐτὴν εἰς κἀνένα (Οἰδ. Κολ. 1760 κέ.)

Οὐδὲν ἧττον ἡ ὁρικὴ ἐπιγραφὴ τοῦ Θορικοῦ ἔχει καὶ καθ' ἑαυτὴν πολλὴν σημασίαν, διότι ἐκ ταύτης μανθάνομεν ὅτι κατὰ τὸν Ε' ἢ Δ' αἰῶνα π. Χ ἐτιμᾶτο ἐν τῇ Ἀττικῇ ὁ Ζεὺς ὑπὸ ἐπίκλησιν ἄγνωστον τέως. Ὁ κ. Ἀντωνακόπουλος, εἰς ὃν μέγας ὀφείλε-ται ἔπαινος διὰ τὸν ζῆλον αὐτοῦ, παρακαλεῖ (ἐν Νέᾳ Ἐφημερίδι τῆς 8 Ὀκτωβρίου) νὰ τῷ δοθῇ ἡ ἐξήγησις τῆς ἐπικλήσεως ταύτης. Ὡς ἀνεγνώσθη ὅμως ἡ λέξις εἶναι οὐ μόνον ἄγνωστος, ἀλλὰ καὶ ἀκατανόητος. Ἀδιστάκτως δὲ νομίζομεν ὅτι πρέπει ν' ἀναγνωσθῇ «Αὐαντῆρος,» ἀντικαθισταμένου δηλαδὴ τοῦ ἀρκτικοῦ Λ διὰ τοῦ Α, οὗ στοιχείου ἡ μέση γραμμὴ ἐγένετο ἴσως ἐξίτηλος.

Τὸ δ' Αὐαντὴρ εἶναι μὲν λέξις τὸ πρῶτον νῦν ἀπαντῶσα, ἀλλὰ κανονικῶς ἐσχηματισμένη ἐκ τοῦ ῥήματος αὐαίνω, φανερὸν ὅτι σημαίνει τὸν ξηραίνοντα, προσφυὴς οὖσα ἐπίκλησις τοῦ θεοῦ τοῦ θερινοῦ καύματος, τοῦ μαραίνοντος τὰ βλαστήματα. Ὡς τοιοῦτος δ' ἐτιμᾶτο ὁ Ζεὺς καὶ ἐν Χίῳ, ἐπικαλούμενος Αἰθίοψ (Λυκόφρ. 537) καὶ ἀλλαχοῦ ἐπικαλούμενος Σείριος (Ἐτυμολ. τὸ μέγα σ. 710, 28). Πιθανῶς δὲ καὶ ἡ ἐν Ἀθήναις εἰς τιμὴν τοῦ Πολιέως Διὸς ἀγομένη κατὰ μῆνα Σκιροφοριῶνα (περὶ τὰς ἀρχὰς Ἰουλίου) ἑορτὴ τῶν Βουφονίων ἢ Διπολίων, ἐσκόπει τὸν ἐξιλασμὸν τοῦ θεοῦ τῶν ὀλεθρίων εἰς τὴν γεωργίαν καυμάτων. Διότι ἡ λατρεία καθόλου τοῦ Διὸς ἐν Ἀττικῇ, διατηρήσασα εὐκρινῶς τὸν ἀρχαϊκὸν φυσικὸν τύπον, εἶχε διττὸν χαρακτῆρα, δηλονότι ἐτιμᾶτο ὁ Ζεὺς καὶ ὡς θεὸς εὐλογίας κατὰ τὸ ἔαρ, ἐπικαλούμενος Μειλίχιος, καὶ ὡς θεὸς ὀλέθρου κατὰ τὸν χειμῶνα, ἐπικαλούμενος Μαιμάκτης. Ὅθεν ἐκ τοῦ εὑρεθέντος ὅρου μανθάνομεν τὴν ὕπαρξιν ἐν Θορικῷ ἱεροῦ Διὸς Αὐαντῆρος, καὶ τεκμαιρόμεθα ὅτι ὡς αἴτιος τῶν ἐπιβλαβῶν καυμάτων ἐτιμᾶτο πιθανῶς ὁ Ζεὺς διὰ τῶν συνήθων ἐν Ἀττικῇ ἀποδιοπομπήσεων, ἤτοι ἐξιλαστηρίων τελετῶν πρὸς ἀποτροπὴν τῶν ἀπὸ τούτων κακῶν.

Ἡ λέξις Αὐαντὴρ νομίζομεν ὅτι δύναται προσέτι νὰ ὁδηγήσῃ ἡμᾶς εἰς ὀρθοτέραν κατανόησιν χωρίου τινὸς τοῦ Ἀριστοφάνους (Βάτραχ. 194), ἐν ᾧ εἰς τὸν δοῦλον Ξανθίαν, ἐρωτῶντα ποῦ θ' ἀναμένῃ, ἀποκρίνεται ὁ Χάρων, «Παρὰ τὸν Αὑαίνου λίθον». Τὴν λέξιν Αὑαίνου ὁ Θεσσαλονίκης Εὐστάθιος θεωρεῖ πεπλασμένην ὑπὸ τοῦ Κωμικοῦ, τοῦτο δ' ἐπαναλαμβάνουσί τινες τῶν σχολιαστῶν, καὶ παραδέχονται οἱ πλεῖστοι τῶν νεωτέ-

Digitized by Google

ρων ἑρμηνευτῶν. Ἀλλ' ἀφ' οὗ τρεῖς τῶν ἀρχαίων σχολιαστῶν τοῦ Ἀριστοφάνους ῥητῶς μαρτυροῦσιν ὅτι ὑπῆρχεν ἀληθῶς τόπος οὕτω καλούμενος (1), οὐδὲν ἀναγκάζει ἡμᾶς ν' ἀπορρίψωμεν τὰς μαρτυρίας αὐτῶν καὶ νὰ διαβλέπωμεν ἐν τῷ στίχῳ τοῦ ποιητοῦ βεβιασμένα καὶ φορτικὰ λογοπαίγνια. Ὁ Αὐαίνου λίθος ἦτο ἴσως τόπος ἐν Ἀθήναις ἢ ἀλλαχοῦ τῆς Ἀττικῆς ἀφωσιωμένος εἴς τινα τῶν χθονίων θεῶν, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ ὀνόματος («ἀπὸ τοὺς νεκροὺς αὐαίνεσθαι καὶ ἀλιβάντας εἶναι»)· προσφυῶς δὲ μετέθεσεν αὐτὸν εἰς Ἅδου ὁ Ἀριστοφάνης. Ἐκ δὲ τῆς ταὐτότητος τῆς ἐτυμολογίας, δυνάμεθα νὰ εἰκάσωμεν ὅτι δὲν ἦτο ἄσχετος καὶ πρὸς τὴν λατρείαν τοῦ Αὐαντῆρος Διός. Διότι γνωστὸν εἶναι ὅτι εἰς τὰ ἡλιακὰ καύματα ἀνέφερον οἱ ἀρχαῖοι τὴν αἰτίαν λοιμωδῶν νόσων· ἐκ τούτων δ' εὔκολος ἦτο ἡ ἐναλλαγὴ τοῦ θεοῦ τῶν ὀλεθρίων τῇ γεωργίᾳ καυμάτων εἰς θεὸν πέμποντα τὰς νόσους, καὶ εἰκότως δυνάμεθα νὰ συμπεράνωμεν ὅτι ἐν ταῖς ἐξιλαστηρίοις τελεταῖς πρὸς ἀποτροπὴν ξηρασίας ἐζητεῖτο καὶ τῶν ὑπὸ τῶν αὐτῶν καυμάτων προκαλουμένων νόσων ἡ ἀποτροπή. Οὕτω καὶ ἐν τῇ λατρείᾳ τοῦ Ἀπόλλωνος βλέπομεν συνυπάρχοντα πάντα ταῦτα τὰ στοιχεῖα, ὁ αὐτὸς δὲ θεὸς ὁ ἁδρύνων τοὺς καρποὺς παρίστατο καὶ ὡς ξηραίνων αὐτοὺς καὶ ὡς αἴτιος ἅμα τῶν λοιμωδῶν νόσων· ἡ αὐτὴ δ' ἀπολλωνιακὴ ἑορτὴ ἦτο καὶ εὐχαριστήριος ἐπὶ ταῖς ἀπαρχαῖς τῶν καρπῶν καὶ ἐξιλαστήριος πρὸς ἀποτροπὴν τῶν νόσων, αἵτινες ἀπεδίδοντο εἰς τὸν Ἀπόλλωνα, Λοίμιον διὰ τοῦτο ἐπονομαζόμενον. Καὶ ἄλλοθεν δὲ γινώσκοντες ὅτι ἡ αἰτία τῶν νόσων ἀνεφέρετο πολλάκις εἰς τὸν Δία («νοῦσον Διὸς μεγάλου» λέγει ὁ Ὅμηρος), δυνάμεθα νὰ εἰκάσωμεν ὅτι ἡ ἐν Ἀττικῇ λατρεία τοῦ Αὐαντῆρος Διὸς ἐσκόπει τὸν ἐξιλασμὸν τοῦ θεοῦ πρὸς ἀποτροπὴν οὐ μόνον τῶν ἀπὸ τῆς ξηρασίας κακῶν, ἀλλὰ καὶ τῶν νόσων, ἢ τουλάχιστον ἐκείνων μόνον, ὧν αἰτία ὑπετίθετο ἡ ξήρανσις τῶν χυμῶν τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος, ἐν αἷς καὶ ἡ ἰδίως αὐαντὴ καλουμένη νόσος.

Ν. Γ. Πολίτης.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Τὴν παρελθοῦσαν δευτέραν, 8 ὀκτωβρίου, ἐπέτειον τῆς ναυμαχίας τοῦ Ναυαρίνου ἐγένοντο τὰ ἐγκαίνια τοῦ ὑπὸ τῶν Γάλλων ἱδρυθέντος μνημείου ἐπὶ τῆς παρὰ τὴν Σφακτηρίαν νησῖδος. Ἐπὶ τούτῳ κατέπλευσαν εἰς Πύλον τὰ γαλλικὰ σκάφη Cecille καὶ Seigneleay καὶ ἡ ὑπὸ τὸν πλοίαρχον Μιαούλην ἑλληνικὴ μοῖρα. Μετέβη δ' ἐκεῖ καὶ ὁ ἐν Ἀθήναις πρέσβυς τῆς Γαλλίας κόμης Μονθολὼν μετ' ἄλλων μελῶν τῆς ἐνταῦθα γαλλικῆς παροικίας. Ἡ πόλις ἔλαβεν ὄψιν ἑορτάσιμον κοσμηθεῖσα διὰ δαφνῶν καὶ σημαιῶν, ὑπεδέχθη δὲ διὰ προσφωνήσεως ὁ δήμαρχος τὸν γάλλον πρεσβευτὴν ὅστις ἀντεφώνησε τὰ ἑξῆς:

Κύριε Δήμαρχε,

Σᾶς εὐχαριστῶ διὰ τοὺς λόγους τοὺς ὁποίους ἀπηγγείλατε. Θέλουν εὕρῃ ἠχὼ ἐν Γαλλίᾳ. Μετὰ τὸ μέγα πολεμικὸν γεγονός, τῆς σημασίας τοῦ ὁποίου ἐμνήσθητε, ἡ Ἑλλὰς ἐπεδόθη εἰς τὸ νὰ ἀναπτύξῃ τὴν βιομηχανίαν καὶ τὸ ἐμπόριον αὐτῆς. Εἶνε τὸ ἐπιβλητικώτερον καθῆκον παντὸς λαοῦ ὅστις ἀπέκτησε τὴν ἀνεξαρτησίαν του, εἶνε ἡ ὡραιοτέρα ἀμοιβὴ πρὸς ἐκείνους, οἵτινες ἔχυσαν τὸ αἷμά των ὅπως τῇ παράσχωσι τὰ ἀγαθὰ τῆς ἐλευθερίας. Ἡ κυβέρνησις τῆς Γαλλικῆς Δημοκρατίας θέλει προσπαθήσῃ πάντοτε νὰ ὑποστηρίξῃ τὴν ἀνάπτυξιν τῶν οἰκονομικῶν πόρων τῆς Ἑλλάδος καὶ νὰ συσφίγξῃ τοὺς δεσμοὺς μετὰ τῆς κυβερνήσεως τοῦ Βασιλέως Γεωργίου, ὑπὸ τὴν βασιλείαν τοῦ ὁποίου ἡ Ἑλλὰς βλέπει ἐπαυξανομένην τὴν σημασίαν τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἐν τῷ κόσμῳ.

Ζήτω ἡ Ἑλλάς!

Ζήτω ὁ ἀνδρεῖος λαὸς τοῦ Ναυαρίνου, ὅστις ἔχει τὴν εὐτυχίαν νὰ διατηρῇ ἀκόμη ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ πατρὸς τοῦ πρώτου αὐτοῦ ἄρχοντος ἕνα αὐτόπτην μάρτυρα μιᾶς τῶν μεγαλειτέρων ναυμαχιῶν τοῦ αἰῶνος.

Ἡ ἐπιμνημόσυνος τελετὴ ἤρξατο τὴν 8ην πρωϊνὴν ὥραν ὑπὸ τὸν κρότον τῶν πυροβόλων καὶ τὸν ἦχον τῶν κωδώνων τῶν ναῶν. Παρῆσαν αἱ Ἀρχαὶ καὶ πλῆθος λαοῦ ἐκ τῶν περιχώρων. Τὴν μετακομιδὴν τῶν λειψάνων ἠκολούθουν ἐν μεγάλῃ στολῇ τὰ πληρώματα τῶν πλοίων.

Λόγοι κατάλληλοι ἐξεφωνήθησαν ὑπὸ τοῦ κ. Μονθολών, τοῦ δημάρχου Πυλίων καὶ τοῦ κ. Καλογεροπούλου. Στέφανοι κατετέθησαν τρεῖς, ἐκ μέρους τῶν δήμων Καλαμῶν, Πυλίων καὶ Πλαταμώδους μετὰ καταλλήλων προσφωνήσεων. Ἡ ἑορτὴ ἐφωτογραφήθη ἐκ πολλῶν ἀπόψεων.

ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ

7 Ὀκτωβρίου. Μεγάλη διαδήλωσις τοῦ λαοῦ Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς ἐγένετο ὑπὲρ τῆς Κυβερνήσεως σήμερον μ.μ. Πρὸς τὸ συνηγμένον πλῆθος ἐπευφημούμενος ὁ πρωθυπουργὸς κ. Τρικούπης ὡμίλησεν ἀπὸ τοῦ ἀνδήρου τοῦ ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν. Ὁ κ. Τρικούπης παροτρύνας τὸν λαὸν εἰς ὑποστήριξιν τῶν κυβερνητικῶν ὑποψηφίων συνώψισε τὰ ἔργα ὅσα ἐπετέλεσεν αὐτὸς ἐν τῇ ἀρχῇ καὶ καθώρισε τὴν σημερινὴν κατάστασιν τοῦ ἔθνους ὡς ἑξῆς: «...Ἠνωρθώθη τὸ ἔθνος ἠθικῶς, ἠνωρθώθη τὸ ἔθνος καὶ ὑλικῶς, ἐγένοντο ὅσα ὁ τόπος ἠδύνατο νὰ εὐχηθῇ ὑπὲρ τῆς ἰδίας αὐτοῦ ἀναπτύξεως, ἐγένετο ἐργασία ὑπὲρ τῆς παραγωγῆς τῆς χώρας, ἠνοίχθησαν αἱ πύλαι αὐτῆς πρὸς τὴν ἀτελῆ τῶν γεωργικῶν προϊόντων ἐξαγωγήν. προεκλήθη διεθνῶς ἡ διάνοιξις τῶν πυλῶν τῶν ξένων ἀγορῶν. Ἐγένετο ἐργασία καὶ ὑπὲρ τῆς πολιτείας· διερρυθμίσθησαν τὰ οἰκονομικὰ τῆς χώρας, συνετάχθη δὲ αὐτὴ καὶ στρατιωτικῶς, καὶ μετ' ὀλίγον καταπλέει στόλος, ὅστις θέλει περιαγάγει τὴν ἑλληνικὴν σημαίαν ἀνὰ τὸ Αἰγαῖον, ὅπως εἰς αὐτὴν προσήκῃ. Ἐγένετο ἐργασία πρὸς διευκόλυνσιν τῶν τῆς ἐμπορίας τῆς χώρας καὶ τῶν τῆς ἐπικοινωνίας τῶν κατοίκων αὐτῆς διὰ τῶν σιδηροδρόμων, διὰ τῶν ἁμαξιτῶν ὁδῶν, διὰ τῆς ἀτμοπλοϊκῆς συγκοινωνίας. Ἀλλὰ πάντα ταῦτα ἐγένοντο χάριν ἡμῶν, χάριν τοῦ βασιλείου; Ὄχι, ὄχι. Τὸ βασίλειον ὑπέστη θυσίας ἀνεκδιηγήτους, ἵνα δυνηθῇ νὰ ἐπιτελέσῃ ταῦτα, ἀλλὰ ταῦτα ἐπιτελεσθέντα ὑπὲρ ἑαυτοῦ, δὲν ἐπετελέσθησαν χάριν αὐτοῦ· ἐπετελέσθησαν ταῦτα ὑπὸ τοῦ ἔθνους καὶ ἐπιτελεῖ αὐτὰ τὸ ἔθνος καὶ εἶνε ἀποφασισμένον νὰ ἐπιτελέσῃ αὐτά, ἐξακολουθοῦν τὰς αὐτὰς θυσίας, οὐχὶ χάριν τῆς εὐημερίας τῶν πολιτῶν τοῦ κράτους, ἀλλὰ χάριν τῆς μεγάλης ἑλληνικῆς ἰδέας, ὑπὲρ ἧς εἰργάσθη καὶ ἐργάζεται τὸ κράτος καὶ ὑπὲρ ἧς ἡ Εὐρώπη συνέδραμεν εἰς τὴν σύστασιν αὐτοῦ. Σήμερον πλησιάζομεν εἰς τὸ τέλος τοῦ πρώτου σταθμοῦ, δὲν εἰσήλθομεν ἔτι εἰς τὸ στάδιον τῆς ἀμέσου ἐνεργείας, ἀλλ' ἱστάμεθα πρὸ τῆς βαλβῖδος, ἱστάμεθα ὅμως ἕτοιμοι, ἵνα, πιπτούσης αὐτῆς ἀναλάβωμεν τὸν ἀγῶνα ἐν σθένει, ὑποσχομένῳ τὴν τὴν τελικὴν ἐπιτυχίαν. Ὅ,τι προβάλλεται εἰς ἐπίλυσιν κατὰ τὰς παρούσας ἐκλογάς, εἶνε ἂν θέλῃ ὁ λαὸς τὴν ἐξακολούθησιν τῆς πολιτικῆς ταύτης. Τὸ ζήτημα εἶνε ἂν θέλῃ δώσει ὁ λαὸς λευκὴν ψῆφον εἰς τὴν πολιτικὴν τὴν τοιαῦτα παραγαγοῦσαν ἀποτελέσματα, ἢ ἂν θέλῃ δώσει αὐτὴν εἰς τὴν πολιτικήν, ἧς μόνη ἀνακηρυχθεῖσα ἀρχὴ εἶνε, ὅτι θέλει τἀντίθετα ὅσων ἐπράξαμεν ἡμεῖς.»

1) «Ἦν μὲν ἀληθῶς τόπος τις οὕτω καλούμενος, Αὐαίνου λίθος.» (Σχολ. ἐκ τοῦ ὑπ' ἀρ. 2821 κωδ. τῆς Παρισ. βιβλ.) φασὶ δὲ Αὐαίνου λίθον τινὰ λέγεσθαι Ἀθήνησι». «Τὸ μὲν φαινόμενον λίθος ἦν Αὐαίνου καλουμενος.....»

Digitized by Google

ΑΠΟΓΡΑΦΙΚΑ

Ὁ ἀριθμὸς τῶν καθ' ὅλον τὸν νομὸν Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας ἐκλογέων ἀνέρχεται εἰς 47,887 κατὰ τὴν τελευταίαν ἀναθεώρησιν τῶν πινάκων. Ἐκ τῶν ἐκλογέων τούτων 16,250 ἀνήκουσιν εἰς τὸν δῆμον Ἀθηναίων, εἰς τὸν τοῦ Πειραιῶς 6,223, Μαραθῶνος 874, Κρωπίας 1,540. Ὠρωπίων 659, Λαυρίου 1669, Φυλῆς 531, Ἀχαρνῶν 852, Αἰγίνης 1,570, Ἀγκιστρίου 121, Μεγάρων 1,544, Σαλαμῖνος 1355, Ἐλευσῖνος 1,117, Εἰδυλλίας 672, Ἐρυθρῶν 449, Λεβαδείας 1,366, Ἀραχώβης 1,891, Πέτρας 805, Χαιρωνείας 579, Ὀρχομενοῦ 498, Διστομαίων 878, Θηβαίων 1,598, Θεσπιῶν 1,291, Θίσβης 1,116, Πλαταιῶν 711, Αὐλίδος 449, Τανάγρας 875 καὶ Ἀκραιφνίου 332.

ΠΑΤΡΙΩΤΙΚΟΝ ΔΑΝΕΙΟΝ

ΙΘ' κλήρωσις, τῆς 28 Σ6ρίου

Κληρωθέντες ἀριθμοὶ		Κερδηθέντα ποσά
68,817	δρ.	**1,816**
155,077 191,003 151,833 52,390 186,987	ἀνὰ δραχμὰς	90.80
100 ἀριθμοὶ ἀνὰ δραχ.		22.77
574 »	»	10

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

κ. Ι. Λ. Δαρδανέλλια. Δὲν ἠννοήσατε καλῶς τὴν γνωστοποίησιν τοῦ 37 φύλλου. Αὕτη ἀφορᾷ εἰς μόνους τους νέους συνδρομητὰς τῆς 6' ἑξαμηνίας, ὄχι εἰς πάντας τοὺς συνδρομητάς. Εἰς τους συνδρομητὰς τοὺς ἐγγραφέντας ἐν ἀρχῇ τοῦ ἔτους ἐδόθησαν τότε ἄλλου εἴδους ἀμοιβαί Ὥστε ἀδυνατοῦμεν νὰ σᾶς εὐχαριστήσωμεν.

Χέοπα, Κάϊρον. Ποίημα τοιοῦτο δὲν ἐνθυμούμεθα νὰ ἐλάβομεν. Ἡ μετάφρασις τοῦ Φάουστ στοιχίζει μετὰ τῶν ταχ. φρ. 5, ἡ «Γῆ τῆς Δουλείας» τοῦ Στάνλεϋ φρ. 3,30. Τῶν ἔργων δὲ τουτου ἔχει μεταφρασθῇ «Ἡ μέλαινα ἤπειρος» καὶ τὸ τελευταῖον «Εἰς τὰ ἐνδότερα τῆς Ἀφρικῆς» ὅπερ ἐκδίδεται νῦν κατὰ φυλλάδια. Ἀποστείλατε τὸ ἀντίτιμον ἵνα λάβετε τὰ ζητούμενα, ἀφοῦ ἡμεῖς θὰ τὰ προπληρώσωμεν ἵνα σᾶς τὰ στείλωμεν καὶ ἀφοῦ σεῖς μὲν μᾶς γνωρίζετε, ἡμεῖς δὲ ὄχι, ἐν ὅσῳ κρυπτεσθε ὑπὸ τὸ ψευδώνυμον.

Ἀραβικὸν ἵππον, Ἐνταῦθα. Πολὺ βεβιασμένα καὶ ἄτεχνα.

Βέλος, Ἐνταῦθα. Εὐχαριστοῦμεν· πολλὰ εἶνε τὰ καλὰ καὶ θὰ τὰ δημοσιεύσωμεν.

ΠΑΙΓΝΙΑ ΚΑΙ ΖΗΤΗΜΑΤΑ

Γ'. ΤΡΙΜΗΝΙΑ 1890

(μετὰ λαχείου)

5.— Αἴνιγμα.

Ἀρχαίας χώρας εἶμαι κάτοικος.
Τὰ δύο πρῶτα γράμματα ἂν μοῦ κόψῃς,
Εἰς στρῶμα μαλθακῶς ἁπλώνομαι,
Τὴν ὀροφὴν προβλέπων ἀμερίμνως.

Ἀθῆναι — Ἀριθμὸς 13

6.— Κυβόλεξον

✲	Κ	✲	✲	✲
Κ	✲	✲	✲	✲
✲	✲	Κ	✲	Σ
✲	✲	✲	Λ	✲
✲	✲	Σ	✲	✲

Κωνσταντινούπολις — Θ. Κ. Χρυσόστομος

7 — Γρῖφος

ι ι ι ι τί νεύει δ' 1/2

Ἀθῆναι — Βέλος

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΝ

11 Ὀκτωβρίου 1890

	Ἀγορ.		Πωλ.	
ΟΜΟΛΟΓΙΑΙ ΕΘΝΙΚΩΝ ΔΑΝΕΙΩΝ	Δρ.	Λ.	Δρ.	Λ.
Τῶν 26,000,000 πρὸς 5 %	507	—	508	—
» 120,000,000 » 5 %	562	—	565	—
» 170,000,000 » 5 %	558	—	560	—
» 135,000,000 » 5 %	470	—	475	—
» 30,000,000 » 5 %	435	—	440	—
» 125,000,000 » 4 %	—	—	—	—
Κτηματ. ὁμολ. ἐθν. τραπέζης 60,000,000 μετὰ λαχείου	534	—	534	50
ΜΕΤΟΧΑΙ ΤΡΑΠΕΖΩΝ				
Ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος	4445	—	4450	—
Γενικὴ Πιστωτικὴ Τράπεζα	281	50	282	—
Τράπεζα Βιομηχαν. Πίστεως	99	—	99	50
Τράπεζα Ἠπειροθεσσαλίας	—	—	—	—
ΜΕΤΟΧΑΙ ΕΤΑΙΡΙΩΝ				
Μεταλλουργείων Λαυρίου	181	—	181	50
Σιδηροδρ. Ἀθηνῶν - Πειραιῶς	424		428	-
Σιδηροδρ. Πύργου Κατακώλου	—	—	—	—
Σιδηροδρ. Πελοποννήσου	198	50	199	—
Σιδηροδρ. Θεσσαλίας	134	—	135	-
Ἀνων. ἑταιρίας ὁ «Ἑρμῆς»	73	—	76	—
Ἑλλην. Πυριτιδοποιείου	76	—	78	—
Φωταερίου Ἀθηνῶν	—	—	—	—
Δημοσ. καὶ δημοτ. ἔργων	117	—	118	—
ΝΟΜΙΣΜΑΤΑ				
Εἰκοσάφραγκον	24	42	24	44
Λίρα ὀθωμανική	27	77	27	79
Λίρα ἀγγλική	30	52	30	54
ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΑ				
Τρίμηνον Ἀγγλίας	30	10	30	50
Τρίμηνον Γαλλίας	120	—	121	25
Ὄψεως Ἀγγλίας	30	60	30	90
Ὄψεως Γαλλίας	121	50	122	25

ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΣΣΑ τῆς Γερμανικῆς ἀρίστας ἔχουσα συστάσεις ζητεῖ μαθήματα. Ἡ διεύθυνσις εἰς τὸ Γραφεῖον τῆς Ἑστίας.

"LA NEW YORK,,

Η ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ

ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙ ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑ

ΙΔΡΥΘΕΙΣΑ ΤΩι 1845

ΕΓΓΥΗΤΙΚΟΝ ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ

ΟΛΟΚΛΗΡΟΝ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΜΕΝΟΝ ΤΗ 1 ΙΑΝΟΥΑΡ 1885

ΦΡ 544,000,000 ΦΡ

ΑΜΟΙΒΑΙΑ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΔΙ' ΩΡΙΣΜΕΝΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΤΡΩΝ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ

Οἱ ἀσφαλιζόμενοι εἶνε οἱ μόνοι ἰδιοκτῆται τοῦ ἐγγυητικοῦ κεφαλαίου καὶ τῶν κερδῶν.

ΠΡΟΙΚΟΔΟΤΗΣΕΙΣ ΤΕΚΝΩΝ

Ἐξασφάλισις κεφαλαίου ἢ ἐτησίου εἰσοδήματος μετὰ 10, 15 ἢ 20 ἔτη.

Γενικὸς ἀντιπρόσωπος ἐν Ἀθήναις

Δ. Γ. ΜΑΚΚΑΣ

Γραφεῖον παρὰ τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν.

Digitized by Google

Ἐκδίδεται προσεχῶς

ΤΟ ΑΣΤΥ

ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΗ ΕΦΗΜΕΡΙΣ

ΕΙΣ ΜΕΓΑ ΤΕΤΡΑΣΤΗΛΟΝ ΣΧΗΜΑ

Διευθυντής Θ. ΑΝΝΙΝΟΣ — **Συντάκται** Γ. ΔΡΟΣΙΝΗΣ, Δ. ΚΑΚΛΑΜΑΝΟΣ

Συνεργάται οἱ πλεῖστοι τῶν παρ' ἡμῖν λογίων, ἐπιστημόνων καὶ καλλιτεχνῶν.

ΑΡΘΡΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ, ΠΟΛΙΤΙΚΑ, ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΙΚΑ, ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ, ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑ, ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ ΚΛΠ.

ΕΠΙΚΑΙΡΟΙ ΕΙΚΟΝΕΣ — ΓΕΛΟΙΟΓΡΑΦΙΑΙ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΗ ΕΠΙΦΥΛΛΙΣ

«ΤΡΕΧΑ ΓΥΡΕΥΕ!»

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

ΕΞΕΔΟΘΗ

ΤΟ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ

ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

1891

ΤΙΜΑΤΑΙ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΔΡΑΧ. 2

Ἐν ταῖς Ἐπαρχίαις δραχ. 2,25 — Ἐν τῷ Ἐξωτερικῷ φρ χρ. 2,25

ΕΚ **200** ΣΕΛΙΔΩΝ ΣΧΗΜΑΤΟΣ 8ου ΜΕΤΑ **45** ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΙΚΟΝΩΝ

ΚΑΙ ΠΟΙΚΙΛΩΤΑΤΗΣ ΥΛΗΣ

ΛΑΧΕΙΟΝ

Ἐπὶ τοῦ ἐξωφύλλου ἑκάστου ἀντιτύπου ὑπάρχει ἀριθμὸς λαχνοῦ, ὥστε ὁ ἀγοραστὴς καθίσταται καὶ μέτοχος λαχείου, τοῦ ὁποίου ἡ ἐκκύβευσις θὰ γείνῃ τὴν α' κυριακὴν τοῦ φεβρουαρίου 1891. Τοῦ λαχείου τούτου κερδίζουσιν 100 ΛΑΧΝΟΙ ὡς ἑξῆς: ὁ **πρῶτος**: Μίαν ἐγγραφὴν εἰς ὁλόκληρον τὸ Ἐγκυκλοπαιδικὸν Λεξικὸν **οἱ πέντε** μετ' αὐτὸν ἀνὰ μίαν Καλλιτεχνικὴν Πινακοθήκην — **οἱ εἴκοσι** μετ' αὐτοὺς τοὺς δύο τόμους τῆς Εἰκονογραφημένης Ἑστίας τοῦ 1890 — **οἱ τριάκοντα τέσσαρες** μετ' αὐτοὺς τοὺς τέσσαρας τόμους τῆς Βιβλιοθήκης τῆς Ἑστίας — **οἱ τεσσαράκοντα** τελευταῖοι ἀνὰ μίαν καλλιτεχνικὴν εἰκόνα· ἤτοι ἀντικείμενα ἐν ὅλῳ ἀξίας **δραχμῶν ὀκτακοσίων**.

Παραγγελίαι ἀποστολῆς ἀντιτύπων ἀπευθύνονται μόνον

ΠΡΟΣ ΤΟ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

Καὶ πρὸς τοὺς ἀνταποκριτὰς αὐτοῦ

κ. κ. Ἐμ. Βεκιαρέλην, ἐν Σύρῳ. — Ἀνδ. Πάσχαν, ἐν Πάτραις. — Ε. Δόσιον καὶ Σ. Γουλήν, ἐν Κερκύρᾳ. Ζωσ. Ἐσφιγμενίτην, ἐν Βώλῳ. — Ἀδελφοὺς Δεπάστα, ἐν Κωνσταντινουπόλει. — Π. Χριστοδούλου, ἐν Βουκουρεστίῳ. — Π. Περράκην, ἢ Ζερβάτην, ἐν Ὀδησσῷ. — Θεολ. Δημητριάδην, ἐν Σμύρνῃ. Π. Σαράντην, ἐν Ἀλεξανδρείᾳ.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1890 — 2561

Digitized by Google

493

Περίοδος δευτέρα

ΕΝ ΤΩι ΕΣΩΤΕΡΙΚΩι

Συνδρομή Εξάμηνος Δρ. 8
Συνδρομή Ετησία Δρ. 15

Τιμή Φύλλου Λεπ. 30

ΑΙ ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑΙ

ΕΣΤΙΑ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΗ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΙΔΡΥΘΕΝ ΤΩι 1876
Βραβευθὲν ὑπὸ τοῦ ἐν Παρισίοις Συλλόγου πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν ἑλλ. σπουδῶν, ἀξιωθὲν ἀργυροῦ μεταλλίου ἐν τῇ ἐκθέσει τῆς Δ' Ὀλυμπιάδος καὶ χαλκοῦ ἐν τῇ Παγκοσμίῳ Ἐκθέσει τοῦ 1889.

ΕΝ ΤΩ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩι

Συνδρομή Εξάμηνος Φρ. 10
Συνδρομή Ετησία Φρ. 20

Τιμή Φύλλου Λεπ 40

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

1890—Τόμος Β', ἀριθ. 42. | ΕΚΔΟΤΑΙ Ν. Γ. ΠΟΛΙΤΗΣ ΚΑΙ Γ. ΔΡΟΣΙΝΗΣ | Ἀθῆναι, 21 Ὀκτωβρίου

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ: (Ἐν τῷ φύλλῳ): ΚΡΑΒΑΡΑ (ὁδοιπορικαὶ σημειώσεις), ὑπὸ Α. Καρκαβίτσα. — ΞΕΡΟ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟ, ΤΑ ΤΡΙΑ ΠΟΥΛΙΑ, ποιήματα. — ΑΝΩ ΚΑΤΩ, μυθιστόρημα Ἰουλίου Βέρν. (Μετάφρ. Ε.Ρ. Ρ.)— Ο ΟΝΟΣ, ὑπὸ Ρ. Δημητριάδου. — ΠΕΡΙ ΤΗΝ ΓΗΝ: **Οἱ μαργαρῖται.** — ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ: **Ἀνάλεκτα, Χρονικά, Ἐδῶ κ' ἐκεῖ, Τρεῖς γνῶμαι καθ' ἑβδομάδα.** — (Ἐν τῷ παραρτήματι): ΟΙ ΝΕΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΑΙ. — ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ. — ΕΙΔΗΣΕΙΣ.— ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ. — ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ. — ΑΠΟΓΡΑΦΙΚΑ. — ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΡΓΑ.— ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ. — ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΝ. — ΠΑΙΓΝΙΑ ΚΑΙ ΖΗΤΗΜΑΤΑ.

ΕΙΚΟΝΕΣ: ΕΑΡΙΝΑ ΑΡΩΜΑΤΑ, (εἰκὼν Λ. Βέλε). — ΔΥΟ ΕΙΚΟΝΕΣ ΤΟΥ «ΑΝΩ ΚΑΤΩ». — ΤΡΙΑ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑ ΚΟΣΜΗΜΑΤΑ

ΟΙ ΝΕΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΑΙ

Νομὸς Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας

Οἱ κ. κ. 1) Σκουζές, 2) Συγγρός, 3) Ζυγομαλᾶς, 4) Λεβίδης, 5) Δραγούμης, 6) Ῥάλλης, 7) Δ. Μ. Καλλιφρονᾶς, 8) Ψύλλας, 9) Φιλάρετος, 10) Ῥετσίνας, 11) Μπουφίδης, 12) Ἐπ. Δημητρίου, 13) Μ. Μελᾶς. Ταῦτα κατὰ τὰς ἐπισήμους εἰδήσεις.

Νομὸς Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας

Οἱ κ. κ. Χ. Τρικούπης, Λ. Δεληγεώργης, Δ. Χατζόπουλος, Ν. Μακρῆς, Ν. Σισμάνης, Δ. Βουλπιώτης, Τ. Μαυρομμάτης, Ν. Κανναβός, Κ. Ῥάγκος καὶ Μ. Ἰατρίδης.

Νομὸς Ἀχαΐας καὶ Ἤλιδος

Οἱ κ. κ. Α. Κοντογούρης, Ἀχ. Γεροκωστόπουλος, Ν. Κουμανιώτης, Α. Χοϊδᾶς, Λ. Σταμάτης, Α. Ζαΐμης, Ν. Πετιμεζᾶς, Α. Παπαγιαννακόπουλος, Ι. Ζωγράφος, Ι. Κρεστενίτης, Α. Σπηλιάδης, Α. Πετραλιᾶς, Δ. Παυλόπουλος καὶ Α. Παναγιωτόπουλος.

Νομὸς Ἀρκαδίας

Οἱ κ. κ. Θ. Π. Δηλιγιάννης, Θ. Β. Δηλιγιάννης, Ι. Α. Ἀντωνόπουλος, Ἠλ. Φλέσσας, Ε. Βάρβογλης, Π. Μανέτας, Κ. Κωνσταντόπουλος, Χρ. Χρηστόπουλος, Ἀρ. Σακελλαγόπουλος, Κων. Κατσικόπουλος, Εὐθ. Σπυράκης καὶ Θ. Πέρρος.

Νομὸς Κυκλάδων

Οἱ κ. κ. Γ. Μπουμπουλης Α. Μαυροκορδάτος, Κ. Ἀργυρόπουλος, Χ. Νεγρεπόντης, Γ. Κόρπας Π. Ταταράκης, Μ. Δαμιράλης, Ο. Μαῦρος, Δ. Γαβαλᾶς, Ν. Συνοδινός, Γ. Μαυρομαρᾶς καὶ Α. Συγγρός.

Νομὸς Ζακύνθου

Οἱ κ. κ. Ῥοβ. Ῥώμας. Λουδ. Ῥώμας, Κ. Λομβάρδος καὶ Δ. Στεφάνου.

Σπετσῶν

Ὁ κ. Δ. Γουδῆς.

Ὕδρας

Οἱ κ. κ. Ν. Τσαμαδὸς καὶ Θ. Γκίκας.

Ν. Ψαρῶν

Ὁ κ. Θεμ. Κανάρης.

Νομὸς Ἄρτης

Οἱ κ. κ. Κ. Καραπᾶνος καὶ Γ. Παχύς.

Νομὸς Τρικάλων

Οἱ κ. κ. Α. Βασσαρδάνης, Δ. Τερτίπης, Ι. Μπαλάσκας, Β. Ἀζᾶς, Σ. Χατζηγάκης, Σπ. Γεωργόπουλος, Τ. Γιαννοῦτσος καὶ Ν. Τραμπάζης.

Νομὸς Λαρίσης

Οἱ κ. κ. Ν. Γεωργιάδης, Γ. Φιλάρετος, Ν. Κοκωσλῆς, Ν. Σχινᾶς, Ι. Φίλιος, Ν. Ῥιζόπουλος, Ι. Παπαδόπουλος, Δ. Οἰκονομίδης, Π. Ζαρίμπας καὶ Μ. Δάλλας.

Νομὸς Εὐβοίας

Οἱ κ. κ. Ἡρ. Γαζέπης, Α. Κοντόσταυλος, Α. Πετσάλης, Π. Λεβέντης, Μ. Ἀβέρωφ, Ν. Μπαλάφας καὶ Β. Βουδούρης.

Νομὸς Φθιώτιδος καὶ Φωκίδος

Οἱ κ. κ. Ἀθ. Εὐταξίας, Α. Σιμόπουλος, Δ. Ζουλούμης, Κ. Τράκας, Δ. Πετρόπουλος, Π. Σκουμπουρδῆς, Ν. Χατζίσκος, Γ. Χαλκιόπουλος καὶ Ἀλ. Παπαλουκᾶς.

Νομὸς Κερκύρας

Οἱ κ. κ. Ε. Τσαρλαμπᾶς, Γ. Θεοτόκης, Ι. Κοσκινᾶς, Ι. Σέχος, Α Καποδίστριας, Π. Κωνσταντᾶς, Π. Βαλαωρίτης καὶ Α. Ζερβός.

Νομὸς Ἀργολίδος καὶ Κορινθίας

Οἱ κ. κ. Ι. Δηλιγιάννης, Ἠλ Ποταμιᾶνος, Δ. Πετρίδης, Γ. Φαρμακόπουλος, Α. Γεωργαντᾶς, Σ. Νοταρᾶς, Δ. Οἰκονομόπουλος, Α. Δημητριάδης καὶ Μεντζελόπουλος.

Νομὸς Λακωνίας

Οἱ κ. κ. Γ. Πετροπουλάκης, Γ. Μαυρομιχάλης, Κ. Μαυρομιχάλης, Κ. Παπαμιχαλόπουλος, Ν. Βαρβιτσιώτης, Κ. Κοσσονάκος, Ν. Κοπανίτσας καὶ Γιαν. Μαυρομιχάλης.

Νομὸς Μεσσηνίας

Οἱ κ. κ. Κ. Κουμουνδοῦρος, Π. Μποῦτος, Π. Σάκκης, Κ. Δαγρές, Π. Καπετανάκης, Δ. Λυμπερόπουλος, Σωτηρόπουλος, Κ. Φλέσσας, Π. Περρωτῆς, Ν. Μισυρλῆς, Ἀσ. Χρηστόπουλος καὶ Ε. Κοκκέβης.

Νομὸς Κεφαλληνίας

Οἱ κ. κ. Ε Μπασιᾶς, Π. Βενιεράτος, Ν. Βαλσαμάκης, Ι. Βριώνης, Π. Μαυροκέφαλος, Σ. Φορέστης καὶ Α. Ζερβός.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ

Περὶ τῶν ἐν Ῥαμνοῦντι ἀνευρεθέντων πρὸ ὀλίγων ἀγαλμάτων, ἅτινα μετεκομίσθησαν ἐσχάτως εἰς τὸ ἐν Ἀθήναις Κεντρικὸν Μουσεῖον, ἐπιστέλλουσιν εἰς τοὺς «Καιροὺς» τοῦ Λονδίνου τὰ ἑξῆς: «Κατὰ τὰς ἀνασκαφάς, αἵτινες ἐνηργήθησαν ὑπὸ τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρίας ἐν Ῥαμνοῦντι, ἐπὶ τῆς ἀπὸ Μαραθῶνος εἰς Ὠρωπὸν ὁδοῦ, εὕρομεν κατ' ἀρχὰς τμήματά τινα τοῦ βάθρου τοῦ ἀγάλματος τῆς Νεμέσεως, τοῦ περιγραφομένου ὑπὸ Παυσανίου, τρεῖς μικρὰς κεφαλάς, πιθανῶς Ἑλένης, Λήδας καὶ Νεμέσεως, κεφαλὴν ἵππου, συντρίμματα ἀνδρικῶν ἀγαλμάτων, πάντα ἀνάγλυφα, ἔργα τῆς σχολῆς τοῦ Φειδίου, ἢ καὶ αὐτοῦ τοῦ Φειδίου. Βραδύτερον ἀνεκαλύψαμεν ἀληθὲς μουσεῖον, καὶ πρῶτον ὡραῖον καὶ μεγαλοπρεπὲς ἄγαλμα τῆς Θέμιδος, ὑπερφυσικοῦ μεγέθους, καλῶς διατηρούμενον, διότι ἐλλείπουσι μόναι αἱ χεῖρες, ἃς ἐλπίζομεν νὰ εὕρωμεν ἔτι.

Digitized by Google

Ἐπὶ τοῦ βάθρου ὑπάρχει τὸ ὄνομα τοῦ ἀφιερώσαντος τὸ ἄγαλμα τῇ Θέμιδι καὶ τὸ ὄνομα τοῦ Ῥαμνουντίου καλλιτέχνου. Πρόκειται περὶ ἔργου τῆς τετάρτης ἢ τῶν ἀρχῶν τῆς τρίτης ἑκατονταετηρίδος. Τὸ γλυκὺ καὶ εὐγενὲς ἦθος τῆς θεᾶς ἀπεδόθη θαυμασίως, ἐμποιεῖ δ' ἐξαισίαν ἐντύπωσιν. Νομίζω ὅτι τὸ ἄγαλμα τοῦτο ἀποτελεῖ τὸν μαργαρίτην τοῦ ἡμετέρου μουσείου, ἔνθα κατετέθη χθές. Εὕρομεν πρὸς τούτοις ἄγαλμα τῆς ἱερείας τῆς Θέμιδος, φυσικοῦ μεγέθους, καὶ ἄγαλμα ἐφήβου, ἀμφότερα καλῶς διατηρούμενα· καὶ πολλὰ ἄλλα ἀντικείμενα. Ἐκ τῆς ἐπὶ τοῦ βάθρου ἐπιγραφῆς τὸ ἄγαλμα τοῦ ἐφήβου εἶνε ἔργον τῆς πέμπτης ἑκατονταετηρίδος, ἐκ δὲ τῶν ἐπὶ τοῦ βάθρου ἀναγλύφων κλασσικώτατον πάντων εἶνε τὸ ἄγαλμα τῆς ἱερείας.» Καθ' ὑστερόγραφόν τι εὑρέθησαν ἔτι πρὸ τῆς περατώσεως τῶν ἀνασκαφῶν συντρίμματα τῶν τριῶν ἀγαλμάτων, δυστυχῶς ὅμως οὐχὶ αἱ χεῖρες τῆς Θέμιδος.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Ἐν τῇ σχολῇ τῶν πολιτ. ἐπιστημῶν τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἐδιδάσκοντο μέχρι τοῦδε ἡ Ἑλληνικὴ καὶ ἡ ἀρμενικὴ οὐχὶ ὅμως ὑποχρεωτικῶς. Τελευταῖον ἡ τουρκικὴ κυβέρνησις ἐκήρυξεν ὑποχρεωτικὴν διδασκαλίαν τῶν γλωσσῶν τούτων εἰς ὅλας τὰς τάξεις. Καὶ τῆς μὲν Ἑλληνικῆς καθηγητὴς διωρίσθη ὁ κ. Γ. Ἀχεστορίδης, τῆς δὲ Ἀρμενικῆς οἱ Ἀχμὲτ Μουχτὰρ ἐφέντης καὶ Ὀχανὲς ἐφέντης.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΙΣΙΔΩΡΙΔΗΣ ΣΚΥΛΙΣΣΗΣ

Τὴν παρελθοῦσαν κυριακὴν ἀπέθανεν ἐν Μόντε Κάρλο ὅπου διέτριβε ταξιδεύων χάριν τῆς πασχούσης ὑγείας του ὁ διακεκριμένος καὶ σεβαστὸς λόγιος Ι. Ι. Σκυλίσσης ἐν ἡλικίᾳ 71 ἐτῶν. Γεννηθεὶς ἐν Σμύρνῃ τῷ 1819 ἐκ Χίου πατρὸς καὶ Σμυρναίας μητρός, νήπιον μόλις τριετὲς ἔτυχε μετὰ τῶν γονέων του ἐν Χίῳ κατὰ τὴν τρομερὰν σφαγήν, ἐσώθη δ' ἐπὶ ψαριανοῦ πλοιαρίου μετὰ πολυήμερον περιπλάνησιν. Τὰ πρῶτα γράμματα ἐδιδάχθη ἐν Κυθήροις, ἐμαθήτευσε δὲ καὶ ἐν τῇ Εὐαγγελικῇ Σχολῇ τῆς Σμύρνης. Οἱ γονεῖς αὐτοῦ τὸν προώριζον διὰ τὸ ἐμπόριον, ἀλλ' ὁ νεαρὸς Σκυλίτσης ἐτράπη πρὸς τὴν δημοσιογραφίαν. Ἐν Σμύρνῃ ἐχρημάτισε τὸ πρῶτον συντάκτης τῆς «Μνημοσύνης», τῆς «Ἀμαλθείας», τοῦ «Ἄργου.» Ἐν ἔτει 1849 ἵδρυσε τὴν «Ἐφημερίδα τῆς Σμύρνης,» πολιτικὴν καὶ φιλολογικήν, ὑπῆρξε δὲ καὶ ἱδρυτὴς τῆς Τεργεσταίας «Ἡμέρας». Τὸ πρῶτον αὐτοῦ ταξείδιον εἰς Γαλλίαν ἐπεχείρησε τὸ 1841, ὅπου διέμεινεν ἐπὶ τετραετίαν ἐν Παρισίοις, διακούων ποικίλα μαθήματα. Κατὰ τὸ 1867 ἐπέστρεψεν εἰς Παρισίους ὅπου ἵδρυσε τὰ «Μυρία Ὅσα,» εἰκονογραφημένην ἐφημερίδα, ἐκδιδομένην μέχρι τῶν παραμονῶν τοῦ γαλλογερμανικοῦ πολέμου.

Ἐξαιρετικῶς ἀνεδείχθη ὁ Σκυλίσσης ὡς μεταφραστής. Εἰς τοῦτον ὀφείλονται κάλλισται μεταφράσεις ὀνομαστῶν μυθιστορικῶν καὶ ποιητικῶν ἔργων τῆς γαλλικῆς φιλολογίας. Πρῶτον μεταφραστικὸν ἔργον του ὑπῆρξεν ὁ «Ἐτεοκλῆς καὶ Πολυνείκης» τοῦ Ῥακίνα, καὶ τὰ «καθ' Ἡρὼ καὶ Λέανδρον» τοῦ Μουσαίου εἰς στίχους. Ὁμοίως δὲ καὶ τὸ ποίημα τοῦ Λαμαρτίνου. «Ὁ θάνατος τοῦ Σωκράτους» μετηνέχθη ὑπ' αὐτοῦ ἐμμέτρως εἰς τὴν ἡμετέραν γλῶσσαν. Πλῆθος μεταφράσεων γαλλικῶν μυθιστοριῶν ἐδημοσίευσεν εἰς τὰς ἐπιφυλλίδας τῶν ἐφημερίδων τῶν ὁποίων ἦτο ἱδρυτὴς ἢ συντάκτης. Αἱ ὀνομαστότεραι ἐξ αὐτῶν εἶνε ἡ τῶν «Ἀποκρύφων τῶν Παρισίων» τοῦ Σύη, ἡ δημοτικωτάτη καὶ πλείστας ἐκδόσεις ἀριθμοῦσα τῶν «Ἀθλίων» τοῦ Βίκτωρος Οὐγκώ, ἡ τοῦ «Δὸν Κιχώτου» τοῦ Κερβάντη, καὶ αἱ ἐλεύθεραι παραφράσεις τριῶν κωμῳδιῶν τοῦ Μολιέρου ἔμμετροι τοῦ «Ταρτούφου» καὶ «Μισανθρώπου», ἐν πεζῷ δὲ λόγῳ τοῦ «Φιλαργύρου».

Ἀλλὰ καὶ ἴδια αὐτοῦ ἔργα ἐφιλοπόνησεν. Πολλὰ τῶν ποιηματίων καὶ ᾀσματίων δημοτικώτατα κατέστησαν, τραγουδοῦνται ἀκόμη καὶ ζῶσιν εἰς τὴν μνήμην τοῦ λαοῦ. Τὰ γνωστότατα ἐκεῖνα «Τοῦ πολέμου ἡμέρ' ἀνατέλλει», «Ἂν ἦτο τρόπος ν' ἀνακαλύψῃς» «ὦ Τύχη ἀλλοπρόσαλλος», καὶ τὸ συγκινητικὸν τραγοῦδι τῆς «Μυρτιᾶς» πάντα εἶνε ἐμπνεύσεις τῆς Μούσης του. Τὰ ποιήματά του ἐξέδωκε τῷ 1847 εἰς τόμον ὑπὸ τὸν τίτλον «Στιγμαί.» Ἐνῷ διέτριβεν ἐν Σμύρνῃ ὁ Σκυλίσσης ἔσχε τὸ εὐτύχημα νὰ γνωρίσῃ τὸν Λαμαρτῖνον. Ὁ μέγας ποιητής, παρεπιδημῶν ἐν Σμύρνῃ, καὶ μαθὼν ὅτι ὁ Σκυλίσσης ἐθεράπευε μόνος ἐκεῖ τὰς Μούσας, ἐπεσκέφθη πρῶτος αὐτόν. Ὁ Σμυρναῖος ποιητὴς προσέφερεν εἰς τὸν κλεινὸν ἐπισκέπτην τοὺς στίχους του, ὡς καὶ τὴν μετάφρασιν τοῦ «Θανάτου τοῦ Σωκράτους;» μετὰ ἰδίας ᾠδῆς «Πρὸς τὸν Λαμαρτῖνον».

Ἐπανελθὼν ἐκ Γαλλίας ὁ Σκυλίσσης ἐγκατέστη ἐν Ἀθήναις. Δὲν ἔπαυσε δὲ δημοσιεύων ἑκάστοτε εἰς διάφορα φύλλα περιοδικὰ τῆς πρωτευούσης ἄρθρα καὶ διατριβὰς ἐπὶ παντοίων ζητημάτων, καὶ συγκαλῶν εἰς ἀναγνώσματα τοῦ «Παρνασσοῦ» πολυπληθὲς ἀκροατήριον, ὅπερ ἔτερπε διὰ τῆς θαυμασίας αὐτοῦ ἀπαγγελίας, εἰς ἣν μεταξὺ τῶν ἐν Ἀθήναις λογίων δὲν εἶχεν ἐφάμιλλον.

Ὁ Σκυλίσσης καὶ τὴν «Ἑστίαν» ἐτίμα ἐκτάκτως διὰ τῆς συνεργασίας του. Ἀποθνήσκων νῦν καταλείπει ἀνέκδοτον μακρὸν ἔργον ἐν πεζῷ «Ἡμέραι Παθῶν καὶ Ἀναστάσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους» καὶ ἔμμετρον καλλίστην μετάφρασιν τοῦ «Κωνείου» τοῦ Ὠζιέ.

ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ

14 Ὀκτωβρίου. Σήμερον ἐγένοντο καθ' ἅπαν τὸ κράτος αἱ βουλευτικαὶ ἐκλογαί, καθ' ἃς ἐπλειοψήφησαν οἱ ὑποψήφιοι τῆς ἀντιπολιτεύσεως, πλὴν τοῦ νομοῦ Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας, ἐν τῷ ὁποίῳ ἐπέτυχον 10 κυβερνητικοὶ καὶ 3 ἀντιπολιτευόμενοι.

15 Ὀκτωβρίου. Ἀποθανὼν προχθὲς ἐκηδεύθη σήμερον ὁ Ν. Δηλιγιάννης, πρόεδρος τοῦ Ἀρείου Πάγου καὶ ἀδελφὸς τοῦ κ. Θ. Δηλιγιάννη.

16 Ὀκτωβρίου. Περὶ τὴν μεσημβρίαν ἀνελθὼν εἰς τὰ Ἀνάκτορα ὁ κ. Τρικούπης ὑπέβαλε τὴν παραίτησίν του εἰς τὸν βασιλέα, περὶ δὲ τὴν 4 ὥραν μ. μ. ἐκλήθη ὁ κ. Θ. Δηλιγιάννης, εἰς ὃν ἀνετέθη ὁ σχηματισμὸς ὑπουργείου. Ὁ κ. Δηλιγιάννης ἀποδεχθεὶς τὴν ἐντολὴν ἐζήτησε διορίαν ἡμερῶν τινων ὅπως συνεννοηθῇ μετὰ τῶν φίλων του.—Συνεπείᾳ τῆς παραιτήσεως τῆς κυβερνήσεως πολλοὶ ὑπάλληλοι παρῃτήθησαν.

ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ

Τὸ Βιβλιοπωλεῖον τῆς «Ἑστίας» δημοσιεύει Ἀγγελίαν περὶ ἐκδόσεως εἰς πώλησιν ἀντιτύπων τῆς ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ τοῦ μεγάλου ἔργου τοῦ Βυζαντίου. Τὸ σύγγραμμα τοῦτο εἶχε καταστῇ ὅλως δυσεύρετον, διὰ τῆς ἀνατυπώσεως δὲ τοῦ Α' τόμου καὶ καταρτίσεως πλήρων σωμάτων αὐτοῦ τὸ «Βιβλιοπωλεῖον τῆς Ἑστίας προσέφερεν ἀληθῆ ὑπηρεσίαν εἰς τοὺς φίλους τῶν ἐκλεκτῶν ἀναγνωσμάτων, οἵτινες, δὲν ἀμφιβάλλομεν, θὰ προθυμηθῶσι νὰ ἀποκτήσωσιν οὕτω πολύτιμον ἔργον. Τὰς περὶ τούτου, αἰτήσεις των δύνανται ν' ἀπευθύνωσι πρὸς τὸν κ. Γεώργιον Κασδόνην διευθυντὴν τοῦ Βιβλιοπωλείου τῆς Ἑστίας εἰς Ἀθήνας.

ΑΠΟΓΡΑΦΙΚΑ

Κατὰ τὸ δημοσιευθὲν ὑπὸ τοῦ ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν μηνιαῖον δελτίον τοῦ εἰδικοῦ ἐμπορίου τῆς Ἑλλάδος μετὰ τῶν ξένων κρατῶν, κατὰ τὸν παρελθόντα Αὔγουστον εἰσήχθησαν ἐμπορεύματα ἀξίας δρ. 10,693,175 πληρώσαντα τέλη δρ. 2,235,860. Ἀπὸ τῆς 1 Ἰανουαρίου μέχρι τέλους Αὐγούστου εἰσήχθησαν ἐμπορεύματα ἀξίας δρ. 64,187,281

Digitized by Google

πληρώσαντα τέλη δρ. 14,289,875. Κατὰ μῆνα Αὔγουστον ἐ.ἔ. ἐξήχθησαν ἐμπορεύματα ἀξίας 14,763,695 πληρώσαντα ἐξαγωγικὰ τέλη δρ. 237,804. Ἀπὸ δὲ τῆς 1 Ἰανουαρίου μέχρι τέλους Αὐγούστου ἐξήχθησαν ἐμπορεύματα ἀξίας δρ. 55,306,530, πληρώσαντα τέλη ἐξαγωγικὰ δραχμὰς 651,686.

ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΡΓΑ

Ἐντὸς τοῦ μηνὸς περατοῦνται καὶ αἱ ὑπὸ τῆς ἑταιρίας τῆς ἐκμεταλλεύσεως ἐνεργούμεναι ἐπισκευαὶ καὶ προσθῆκαι τῆς ἀπὸ Ἀγρινίου εἰς Μεσολόγγιον γραμμῆς, ἥτις περὶ τὰ μέσα τοῦ ἐρχομένου μηνὸς τίθεται εἰς ἐνέργειαν.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Ναυαγὸν Κ)πολιν. Ἀληθὲς πέλαγος καθαρολογίας, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ναυαγεῖτε. Ἀλλ' ἔχετε δικαιολογίαν· εἶν' εὐκολώτερον, λέγετε, νὰ γράψετε στίχους εἰς τὴν γλῶσσαν τὴν ὁποίαν ἐδιδάχθητε εἰς τὸ σχολεῖον, παρὰ εἰς γλῶσσαν, τὴν ὁποίαν ἐμάθετε ἀπὸ τὸ στόμα τῆς μητέρας σας. Βέβαια, διότι εἰς τὴν πρώτην την τεχνητήν, τὴν ὁποίαν μηχανικῶς καὶ ἀσυνειδήτως μεταχειρίζεσθε, δὲν ἐννοεῖτε τὴν ἀηδίαν τῆς κοινοτοπίας, τῆς χυδαιότητος καὶ τῆς πεζότητος, σκεπασμένην μὲ περίχρυσα ῥάκη ἀττικισμοῦ, ἐνῷ εἰς τὴν γλῶσσαν τῆς καρδιᾶς τὴν ζωντανὴν θὰ βλέπετε λαχταριστὰς τὰς ἀνοησίας αὐτὰς καὶ θὰ ἐντρέπεσθε νὰ τὰς ἐκφράσετε. Μεταφράσετε αὐτὰ εἰς δημώδη χωρὶς νὰ κοκκινίσετε:

Ἢ μὴ οἱ στεναγμοί σου εἶνε
Μοίρας πικρᾶς μου προφητεία,
Μήπως εἰς σὲ τῆς τύχης ῥίψῃ ἡ μανία
Κ' ἐμ' ἐνῷ ῥέῃς (;)

Καὶ μία ἀνορθογραφία διὰ νὰ τὴν κρεμάσετε ὡς παράσημον λογιωτατισμοῦ. Λέγετε πρὸς τὸ κῦμα: "Ἂν τὴν ὁδόν σου τὴν μοιραίαν ἀκολουθΟν... Βέβαια ὁ φθόγγος ου ἐφαίνετο πρόστυχος εἰς τὸ αὐτί σας, ἐνῷ τὸ στρογγυλώτατον ο σᾶς ἐφάνη γνησιώτατον καὶ ἀποστίλβον νόμισμα τοῦ ἄκρου ἀρχαϊσμοῦ.

κ. Κ. Δ. Π. ἐνταῦθα. Πῶς ἐπιχειρεῖτε νὰ στέλλετε στίχους πρὸς δημοσίευσιν, οἱ ὁποῖοι ὄχι μόνον μέτρα σωστὰ δὲν ἔχουν καὶ ἐννοίας πλήρεις, ἀλλ' οὔτε στοιχειώδη ὀρθογραφίαν. Μὲ τὰς ἐλαχίστας γραμματικάς σας γνώσεις κάμνετε καὶ στίχους εἰς καθαρευουσαν; Ὁμοιάζετε ἄνθρωπον ὁ ὁποῖος ἔχων μόλις ὀλίγα λεπτὰ διὰ τὸν ἐπιούσιον ἄρτον, θὰ προσεκάλει εἰς δεῖπνον ὁμάδα ὅλην γνωστῶν καὶ ἀγνώστων του.

Δρύοπα, Ἐνταῦθα. Εὐχαριστοῦμεν, θὰ δημοσιευθῇ ἐν καιρῷ.

κ. Θ. Κ. Χρ. Κ)πολιν. Εὐχαριστοῦμεν θὰ δημοσιεύσωμεν κατ' ἐκλογήν.

ΠΑΙΓΝΙΑ ΚΑΙ ΖΗΤΗΜΑΤΑ

Δ'. ΤΡΙΜΗΝΙΑ 1890

(μετὰ λαχείου)

8. — Πρόβλημα.

Τίνι τρόπῳ δύναται, μὴ ὑπάρχοντος καταλλήλου μέτρου, ἢ ἀγγείου χωρητικότητος 7 ὀκάδων, καὶ ἑτέρου 3 ὀκάδων, νὰ διαιρεθῇ ποσόν τι οἰνοπνεύματος ἐκ 10 ὀκάδων συγκείμενον, καὶ ἐμπεριεχομένου ἐντὸς βαρελίου, εἰς δύο ἴσα μέρη· ἤτοι ἀνὰ 5 ὀκάδας, εἰς τὸ μεγαλείτερον ἀγγεῖον, καὶ εἰς τὸ βαρέλιον.

Μελέτιος

9 — Τρίγωνον.

* ε * * * ν
ε * * * ν
* * * ν
* * ν
* ν
ν

Ἀθῆναι Βίλος

10.— Αἴνιγμα.

Εἶμαι νησὶς φιλήσυχος κ' ἐν τῷ Αἰγαίῳ κεῖμαι,
Ἂν χάσω δύο συλλαβὰς νῆσος καὶ πάλιν εἶμαι.

Ναύπλιον Πέτρος

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΝ

18 Ὀκτωβρίου 1890

ΟΜΟΛΟΓΙΑΙ ΕΘΝΙΚΩΝ ΔΑΝΕΙΩΝ	Ἀγορ. Δρ.	Ἀγορ. Λ.	Πωλ. Δρ.	Πωλ. Λ.
Τῶν 26,000,000 πρὸς 5 %	507	—	508	—
» 120,000,000 » 5 %	558	—	563	—
» 170,000,000 » 5 %	558	—	560	—
» 135,000,000 » 5 %	465	—	470	—
» 30,000,000 » 5 %	430	—	440	—
» 125,000,000 » 4 %	—	—	—	—
Κτηματ. ὁμολ. ἐθν. τραπέζης 60,000,000 μετὰ λαχείου	537	—	538	—
ΜΕΤΟΧΑΙ ΤΡΑΠΕΖΩΝ				
Ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος	4445	—	4455	—
Γενικὴ Πιστωτικὴ Τράπεζα	282	—	283	—
Τράπεζα Βιομηχαν. Πίστεως	98	50	99	—
Τράπεζα Ἠπειροθεσσαλίας	—	—	—	—
ΜΕΤΟΧΑΙ ΕΤΑΙΡΙΩΝ				
Μεταλλουργείων Λαυρίου	183	50	184	—
Σιδηροδρ. Ἀθηνῶν - Πειραιῶς	429	—	430	—
Σιδηροδρ. Πύργου - Κατακώλου	—	—	—	—
Σιδηροδρ. Πελοποννήσου	198	—	198	50
Σιδηροδρ. Θεσσαλίας	134	—	135	—
Ἀνων. ἑταιρίας ὁ «Ἑρμῆς»	78	—	80	—
Ἑλλην. Πυριτιδοποιείου	76	—	78	—
Φωταερίου Ἀθηνῶν	—	—	—	—
Δημοσ. καὶ δημοτ. ἔργων	118	—	118	50
ΝΟΜΙΣΜΑΤΑ				
Εἰκοσάφραγκον	24	72	24	73
Λίρα ὀθωμανική	28	11	28	12
Λίρα ἀγγλική	30	89	31	90
ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΑ				
Τρίμηνον Ἀγγλίας	30	50	30	90
Τρίμηνον Γαλλίας	121	—	122	50
Ὄψεως Ἀγγλίας	31	—	31	50
Ὄψεως Γαλλίας	122	75	123	50

ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΣΣΑ τῆς Γερμανικῆς ἀρίστας ἔχουσα συστάσεις ζητεῖ μαθήματα. Ἡ διεύθυνσις εἰς τὸ Γραφεῖον τῆς Ἑστίας.

"LA NEW YORK,"

Η ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ

ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙ ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑ

ΙΔΡΥΘΕΙΣΑ ΤΩι 1845

ΕΓΓΥΗΤΙΚΟΝ ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ

ΟΛΟΚΛΗΡΟΝ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΜΕΝΟΝ ΤΗ 1 ΙΑΝΟΥΑΡ. 1885

ΦΡ 544,000,000 ΦΡ

ΑΜΟΙΒΑΙΑ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΔΙ' ΩΡΙΣΜΕΝΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΤΡΩΝ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ

Οἱ ἀσφαλιζόμενοι εἶνε οἱ μόνοι ἰδιοκτῆται τοῦ ἐγγυητικοῦ κεφαλαίου καὶ τῶν κερδῶν.

ΠΡΟΙΚΟΔΟΤΗΣΙΣ ΤΕΚΝΩΝ

Ἐξασφάλισις κεφαλαίου ἢ ἐτησίου εἰσοδήματος μετὰ 10, 15 ἢ 20 ἔτη.

Γενικὸς ἀντιπρόσωπος ἐν Ἀθήναις

Δ. Γ. ΜΑΚΚΑΣ

Γραφεῖον παρὰ τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν.

Digitized by Google

Ἐκδίδεται προσεχῶς

ΤΟ ΑΣΤΥ

ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΗ ΕΦΗΜΕΡΙΣ

ΕΙΣ ΜΕΓΑ ΤΕΤΡΑΣΤΗΛΟΝ ΣΧΗΜΑ

Διευθυντὴς Θ. ΑΝΝΙΝΟΣ — **Συντάκται** Γ. ΔΡΟΣΙΝΗΣ, Δ. ΚΑΚΛΑΜΑΝΟΣ

Συνεργάται οἱ πλεῖστοι τῶν παρ' ἡμῖν λογίων, ἐπιστημόνων καὶ καλλιτεχνῶν.

ΑΡΘΡΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ, ΠΟΛΙΤΙΚΑ, ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΙΚΑ, ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ, ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑ, ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ ΚΛΠ.

ΕΠΙΚΑΙΡΟΙ ΕΙΚΟΝΕΣ — ΓΕΛΟΙΟΓΡΑΦΙΑΙ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΗ ΕΠΙΦΥΛΛΙΣ

«ΤΡΕΧΑ ΓΥΡΕΥΕ!»

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

ΕΞΕΔΟΘΗ

ΤΟ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ

ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

1891

ΤΙΜΑΤΑΙ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΔΡΑΧ. 2

Ἐν ταῖς Ἐπαρχίαις δραχ. 2,25 — Ἐν τῷ Ἐξωτερικῷ φρ. χρ. 2,25

ΕΚ **200** ΣΕΛΙΔΩΝ ΣΧΗΜΑΤΟΣ 8ου ΜΕΤΑ **45** ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΙΚΟΝΩΝ

ΚΑΙ ΠΟΙΚΙΛΩΤΑΤΗΣ ΥΛΗΣ

ΛΑΧΕΙΟΝ

Ἐπὶ τοῦ ἐξωφύλλου ἑκάστου ἀντιτύπου ὑπάρχει ἀριθμὸς λαχνοῦ, ὥστε ὁ ἀγοραστὴς καθίσταται καὶ μέτοχος λαχείου, τοῦ ὁποίου ἡ ἐκκύβευσις θὰ γείνῃ τὴν α' κυριακὴν τοῦ φεβρουαρίου 1891. Τοῦ λαχείου τούτου κερδίζουσιν 100 ΛΑΧΝΟΙ ὡς ἑξῆς: ὁ **πρῶτος**: Μίαν ἐγγραφὴν εἰς ὁλόκληρον τὸ Ἐγκυκλοπαιδικὸν Λεξικὸν **οἱ πέντε** μετ' αὐτὸν μίαν Καλλιτεχνικὴν Πινακοθήκην — **οἱ εἴκοσι** μετ' αὐτοὺς τοὺς δύο τόμους τῆς Εἰκονογραφημένης Ἑστίας τοῦ 1890 — **οἱ τριάκοντα τέσσαρες** μετ' αὐτοὺς τοὺς τέσσαρας τόμους τῆς Βιβλιοθήκης τῆς Ἑστίας — **οἱ τεσσαράκοντα** τελευταῖοι ἀνὰ μίαν καλλιτεχνικὴν εἰκόνα· ἤτοι ἀντικείμενα ἐν ὅλῳ ἀξίας **δραχμῶν ὀκτακοσίων**.

Παραγγελίαι ἀποστολῆς ἀντιτύπων ἀπευθύνονται μόνον

ΠΡΟΣ ΤΟ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

Καὶ πρὸς τοὺς ἀνταποκριτὰς αὐτοῦ

κ. κ. Ἐμ. Βεκιαρέλην, ἐν Σύρῳ. — Ἀνδ. Πάσχαν, ἐν Πάτραις. — Ε. Δόσιον καὶ Σ. Γουλήν, ἐν Κερκύρᾳ. Ζωσ. Ἐσφιγμενίτην, ἐν Βώλῳ. — Ἀδελφοὺς Δεπάστα, ἐν Κωνσταντινουπόλει. — Π. Χριστοδούλου, ἐν Βουκουρεστίῳ. — Π. Περράκην, ἢ Ζερβάτην, ἐν Ὀδησσῷ. — Θεολ. Δημητριάδην, ἐν Σμύρνῃ. Π. Σαράντην, ἐν Ἀλεξανδρείᾳ.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1890 — 2369

Digitized by Google

Περίοδος δευτέρα

ΕΣΤΙΑ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΗ

ΕΝ ΤΩι ΕΣΩΤΕΡΙΚΩι
Συνδρομή εξάμηνος Δρ. 8
Συνδρομή ετησία Δρ. 15
Τιμή φύλλου Λεπ. 30
ΑΙ ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑΙ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΙΔΡΥΘΕΝ ΤΩι 1876
Βραβευθὲν ὑπὸ τοῦ ἐν Παρισίοις Συλλόγου πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν ἑλλ. σπουδῶν, ἀξιωθὲν ἀργυροῦ μεταλλίου ἐν τῇ ἐκθέσει τῆς Δ' Ὀλυμπιάδος καὶ χαλκοῦ ἐν τῇ Παγκοσμίῳ Ἐκθέσει τοῦ 1889.

ΕΝ ΤΩ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩι
Συνδρομή εξάμηνος Φρ. 10
Συνδρομή ετησία Φρ. 20
Τιμή φύλλου Λεπ. 40
ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

1890 — Τόμος Β', ἀριθ. 43. | ΕΚΔΟΤΑΙ Ν. Γ. ΠΟΛΙΤΗΣ ΚΑΙ Γ. ΔΡΟΣΙΝΗΣ | Ἀθῆναι, 28 Ὀκτωβρίου

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ: (Ἐν τῷ φύλλῳ): ΚΡΑΒΑΡΑ (ὁδοιπορικαὶ σημειώσεις), ὑπὸ Ἀρ. Καρκαβίτσα. — ΑΝΩ ΚΑΤΩ, μυθιστόρημα Ἰουλίου Βέρν. (Μετάφρ. Ε.Ρ. Ρ.) — Ο ΟΝΟΣ, ὑπὸ Ρ. Δημητριάδου. — ΕΞ ΑΝΑΓΝΩΣΕΩΝ: ΙΗΣΟΥΣ ΧΡΙΣΤΟΣ. — Η ΠΑΝΑΓΙΑ ΤΟΥ ΤΙΤΙΑΝΟΥ ποίημα ὑπὸ Γ. Δροσίνη. — ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ: **Ἀνάλεκτα, Χρονικά, Παντοῖα, Αἱ εἰκόνες, Ἐδῶ κ' ἐκεῖ, Τρεῖς γνῶμαι καθ' ἑβδομάδα, Ἓν παιγνίδιον κατὰ δεκαπενθήμερον.** — (Ἐν τῷ παραρτήματι): ΕΙΔΗΣΕΙΣ. — ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ. — ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ. — ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ — ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΝ. — ΠΑΙΓΝΙΑ ΚΑΙ ΖΗΤΗΜΑΤΑ.

ΕΙΚΟΝΕΣ: ΔΥΟ ΕΙΚΟΝΕΣ ΤΟΥ «ΑΝΩ ΚΑΤΩ». — ΤΟ ΕΝ ΟΛΥΜΠΙΑ ΜΟΥΣΕΙΟΝ, (ἐκ φωτογραφίας τῶν Ἀδελφῶν Ῥωμαΐδων). — ΔΙΧΟΤΟΜΗΣΙΣ ΜΗΛΟΥ ΤΥΛΙΓΜΕΝΟΥ ΕΝ ΜΑΝΤΗΛΙΩ, (παίγνιον). — ΤΡΙΑ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑ ΚΟΣΜΗΜΑΤΑ

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Τὴν παρελθοῦσαν δευτέραν ἤρχισε τὰς παραδόσεις του ἐν τῷ ἐθνικῷ πανεπιστημίῳ ὁ νέος καθηγητὴς τῆς Λατινικῆς Φιλολογίας κ. Σ. Κ. Σακελλαρόπουλος. Κατὰ τὸ ἐναρκτήριον αὐτοῦ μάθημα παρίσταντο ὁ πρύτανις, πολλοὶ τῶν συναδέλφων του καθηγητῶν, ἕτεροι λόγιοι καὶ πλῆθος ἄμετρον φοιτητῶν ἐκ πασῶν τῶν σχολῶν. Ἐχαιρετίσθη δὲ ἡ ἐμφάνισις τοῦ νέου καθηγητοῦ δι' ἐνθουσιωδῶν χειροκροτημάτων, ἅτινα ἐνθουσιωδέστερα ἐπανελήφθησαν μετὰ τὸ πέρας τοῦ ἐναρκτηρίου λόγου. Ὡς θέμα τούτου ὁ κ. Σακελλαρόπουλος ἔλαβε τὴν γενικὴν ἐπισκόπησιν τῶν λατινικῶν γραμμάτων ἀπὸ τῆς γενέσεως μέχρι τῆς παρακμῆς αὐτῶν, εἰδικώτερον δ' ἐξήτασε καὶ ἐχαρακτήρισεν ἕνα ἕκαστον τῶν κορυφαίων τῆς Ῥώμης ποιητῶν. Διέκρινε δὲ τὸν λόγον γλαφυρότης ὕφους καὶ ἀρίστη ἐξαγγελία. Ὁ κ. Σ.Κ. Σακελλαρόπουλος ἀπὸ τῆς ἱδρύσεως τῆς «Ἑστίας» ὑπῆρξεν εἷς τῶν ἐγκαρδιωτάτων αὐτῆς φίλων καὶ συνεργατῶν. Ἀνερχόμενος νῦν ἐπὶ τὴν ἀκαδημαϊκὴν ἕδραν ἠθέλησε καὶ πάλιν νὰ ἐκδηλώσῃ τὴν πρὸς τὴν «Ἑστίαν» στοργήν του παραχωρῶν εἰς αὐτὴν πρὸς δημοσίευσιν τὸν ἐναρκτήριον λόγον του, καὶ ἡ «Ἑστία» εὐγνωμόνως ἀποδεχομένη τὴν χάριν ἄρχεται τῆς δημοσιεύσεως αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ προσεχοῦς φύλλου, βεβαία οὖσα ὅτι παρέχει οὕτω διδακτικὸν καὶ τερπνὸν ἀνάγνωσμα εἰς τοὺς πολλούς. Διότι καὶ αὐτοὶ οἱ μὴ εἰδικῶς περὶ τὴν φιλολογίαν διατρίβοντες φιλαναγνῶσται ἀκόπως καὶ μετ' ἐνδιαφέροντος θὰ διέλθωσι τὰς σελίδας ἐν αἷς ἐξελίσσεται διὰ μεγάλων γραμμῶν καὶ ζωηροτάτων χρωμάτων ὡς ἐν πανοράματι ὁλόκληρος ἡ λατινικὴ φιλολογία.

— Ἀπὸ τῆς παρελθούσης ἑβδομάδος ἤρχισαν αἱ παραστάσεις γαλλικοῦ μελοδραματικοῦ θιάσου ἐν τῷ Νέῳ Θεάτρῳ Ἀθηνῶν διὰ τῆς Mignon.

— Οἱ δύο ἑλληνικοὶ θίασοι οἱ καλλίτερον συγκροτημένοι, ὁ τοῦ κ. Ταβουλάρη καὶ ὁ τοῦ κ. Ἀρνιωτάκη, ἀπῆλθεν ὁ μὲν πρῶτος εἰς Ἀλεξάνδρειαν ὁ δ' ἕτερος εἰς Κωνσταντινούπολιν ὅπως δώσωσι σειρὰς παραστάσεων κατὰ τὴν χειμερινὴν περίοδον.

ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ

19 Ὀκτωβρίου. Ὁ διάδοχος Κωνσταντῖνος μετὰ τῆς πριγκηπίσης Σοφίας ἀνεχώρησαν κατευθυνόμενοι εἰς Βερολῖνον.

23 Ὀκτωβρίου. Σήμερον ὡρκίσθη ἐνώπιον τοῦ Βασιλέως τὸ νέον ὑπουργεῖον καὶ ἀνέλαβε τὰ καθήκοντά του. Ἀποτελεῖται δ' ἐκ τῶν ἑξῆς: Θεοδ. Δηλιγιάννη, πρωθυπουργοῦ, ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν καὶ προσωρινῶς τῶν Στρατιωτικῶν, Α. Δεληγεώργη, ὑπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν, Κ. Καραπάνου, ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν, Α. Γεροκωστοπούλου, ὑπουργοῦ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως, Ἀλ. Ζαΐμη, ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης καὶ Κ. Κουμουνδούρου, ὑπουργοῦ τῶν Ναυτικῶν. — Καθ' ἣν στιγμὴν ὡρκίζετο τὸ νέον ὑπουργεῖον εἰσήρχετο εἰς τὸν λιμένα Πειραιῶς τὸ θωρηκτὸν Σπέτσαι ἐκ Γαλλίας ἀφικόμενον. Τὸ πελώριον σκάφος ἐγένετο δεκτὸν ὑπὸ τῶν πληρωμάτων τῶν λοιπῶν ἑλληνικῶν πλοίων δι' ἐνθουσιωδῶν ἐπευφημιῶν εἰς ἃς συνηνώθησαν αἱ κραυγαὶ τοῦ λαοῦ ἀναμένοντος τὴν ἄφιξιν αὐτοῦ ἐντὸς λέμβων καὶ ἀπὸ τῆς προκυμαίας. — Τὸ νέον ὑπουργεῖον ἅμα ἀναλαβὸν τὴν ἐξουσίαν ἐκοινοποίησε τοὺς ἑξῆς διορισμούς· διευθυντὴς τῆς Ἀστυνομίας ἐγένετο ὁ κ. Ἀλεξάνδρου, λοχαγὸς τοῦ Πεζικοῦ, νομάρχης Ἀττικοβοιωτίας ὁ κ. Ευ. Σακελλαρόπουλος πρώην βουλευτής, διευθυντὴς τῶν Ταχυδρομείων καὶ Τηλεγράφων ὁ κ. Ι. Γεωργαντᾶς πρώην βουλευτής, γενικοὶ γραμματεῖς τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν ὁ κ. Θ. Κορομάντσος, τῶν Οἰκονομικῶν ὁ κ. Κάββας, τῆς Δικαιοσύνης ὁ κ. Θανόπουλος.

ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ

La littérature grecque par *Emile Egger* membre de l' Institut, professeur a la Faculte des Lettres. Paris, Picard. 1890 σ. ΙΙ — 419. 8ον. [Οἱ δύο υἱοὶ τοῦ μακαρίτου Egger, τοῦ γνωστοῦ εἰλικρινοῦς φιλέλληνος καὶ σοφοῦ ἑλληνιστοῦ, φιλοστόργως καὶ εὐλαβῶς ἐκπληροῦντες τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ πατρός των, ἐξέδωκαν ὑπὸ τὸν ἀνωτέρω τίτλον συλλογὴν διατριβῶν κατὰ διαφόρους ἐποχὰς ὑπ' αὐτοῦ συνταχθεισῶν καὶ δημοσιευθεισῶν καὶ ὧν ὁ ἴδιος ζῶν εἶχεν ἀρχίσῃ νὰ παρασκευάζῃ τὴν συνέκδοσιν. Αἱ φιλολογικαὶ αὗται διατριβαὶ εἶνε μέρος μόνον τῶν πολυαρίθμων πραγματειῶν, ὅσας ὁ σοφὸς καθηγητὴς κατὰ τὴν μακρὰν σταδιοδρομίαν τοῦ διδασκαλικοῦ καὶ ἐπιστημονικοῦ του βίου εἶχεν εἰς πολλὰ καὶ διάφορα περιοδικὰ συγγράμματα δημοσιεύσῃ καὶ ὧν πλήρη τὴν βιβλιογραφίαν δύναται νὰ ἴδῃ προχείρως ὁ βουλόμενος ἐν τῷ Annuaire de l'Association des Etudes grecques τοῦ 1885. Ἐν τῇ ἐδῶ νῦν ἀγγελλομένῃ συλλογῇ κατελέχθησαν κυρίως πραγματεῖαι ἀμέσως σχετιζόμεναι πρὸς τὴν ἱστορίαν τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων· ἐκ τούτου δὲ καὶ ἡ ἐπιγραφὴ τοῦ βιβλίου. Τῆς συλλογῆς προτάσσεται ὥσπερ εἰσαγωγή, πραγματεία περὶ Ἑλληνισμοῦ, ἐναρκτήρια

Digitized by Google

μαθήματα τοῦ 1871 — 1872, κατὰ σειρὰν δὲ ἔπειτα ἀκολουθοῦσι τὰ ἑξῆς μελετήματα· Δίπρωται: ἀρχαὶ ἤτοι: Ἡ ἑλληνικὴ γλῶσσα καὶ αἱ διάλεκτοι αὐτῆς· τὰ Ὁμηρικὰ ἔπη—Ἓν ἐπεισόδιον τῆς Ὀδυσσείας τὸ ὁποῖον δὲν φαίνεται νὰ ἐγνώρισεν ὁ Ἀριστοτέλης — Ἡ ἐπίδρασις τοῦ Αἰγυπτιακοῦ παπύρου. Τὸ θέατρον ἤτοι: Ἠθικὸς χαρακτὴρ τῶν δραματικῶν μύθων τῶν Ἑλλήνων — Τὸ σατυρικὸν δρᾶμα — Ἡ παρουσία τῶν γυναικῶν εἰς τὰς κωμικὰς παραστάσεις — Αἱ Νεφέλαι τοῦ Ἀριστοφάνους: Αἱ Νεφέλαι καὶ ἡ δίκη τοῦ Σωκράτους — Ἡ δευτέρα ἔκδοσις τῶν Νεφελῶν. Ἡ ἱστορία ἤτοι: τὰ ἐπίσημα ἔγγραφα, τὰ ὁποῖα ἐχρησίμευσαν εἰς τοὺς Ἕλληνας ἱστορικούς. — Ἡ ἐπιστήμη · αἱ ἡ τέχνη παρὰ τοῖς Ἕλλησιν ἱστορικοῖς. — Ἡ ἱστορικὴ κριτικὴ παρὰ τοῖς Ἕλλησιν. Ἡ τέχνη τοῦ μεταφράζειν ἐφηρμοσμένη εἰς τοὺς Ἕλληνας ἱστορικούς: Ἡρόδοτος. — Ἡρόδοτος, Θουκυδίδης καὶ Ξενοφῶν. — Οἱ ἐπίσημον χαρακτῆρα ἔχοντες ἱστορικοὶ καὶ οἱ πανηγυρισταὶ τῶν ἡγεμόνων. Ἡ πολιτικὴ καὶ ἡ φιλοσοφία: Ἡ γραμματεία ἐν Ἀθήναις διαρκοῦντος τοῦ πολέμου — Πολιτικὴ φιλοσοφία τοῦ Θουκυδίδου.— Ὁ Σωκρατικὸς διάλογος. — Ἡ Κύρου παιδεία τοῦ Ξενοφῶντος. — Ἡ ἀπολογία τοῦ πολιτικοῦ φόνου. Οἱ Ῥήτορες: Ἡ Ῥητορεία ἐν Ἀθήναις.—Ἡ γλῶσσα καὶ τὰ ἀποσπάσματα τῶν Ἀττικῶν ῥητόρων. — Τὸ κείμενον τῶν πολιτικῶν λόγων τοῦ Δημοσθένους. — Αἱ τελευταῖαι ἡμέραι τῆς Ἀθηναϊκῆς ῥητορείας: Δημοσθένης, Αἰσχίνης, Ὑπερείδης.—Ὁ ἐρωτικὸς τοῦ Λυσίου. Κριτικοὶ καὶ Γραμματικοί: Τὸ περὶ Ὕψους Λόγου βιβλίον — Χειρόγραφα αὐτοῦ. — Συγγραφεὺς τοῦ βιβλίου — Παράρτημα. Οἱ τεχνικοὶ ὅροι τῶν ῥητοροδιδασκάλων καὶ τῶν γραμματικῶν. Ἐκ τῆς σημειώσεως ταύτης γίνεται φανερὸν ὅτι πλεῖστα καὶ σπουδαιότατα μέρη καὶ ζητήματα τῆς ἱστορίας τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων ἱστοροῦνται καὶ διαλευκαίνονται ὑπὸ τῶν εὐτυχῶς ἀναδημοσιευομένων κατὰ τάξιν καὶ σύστημα φιλολογικῶν πραγματειῶν τοῦ σοφοῦ ἐκείνου καὶ συμπαθοῦς καθηγητοῦ, ὅστις τόσον ἠγάπησε τὴν Ἑλλάδα καὶ τόσον ὑπ' αὐτῆς ἠγαπήθη. Δυσκόλως δὲ δύναταί τις νὰ εὕρῃ βιβλίον, τὸ ὁποῖον νὰ εἶναι καὶ τόσον τερπνὸν συγχρόνως καὶ τόσον διδακτικόν, ὅσον τοῦτο, περὶ οὗ ὁμιλοῦμεν. Ὅσοι δύνανται νὰ καταλαμβάνωσι τὴν γαλλικὴν γλῶσσαν καὶ εἶναι ἱκανοὶ εἰς ἀπόλαυσιν τοιούτων βιβλίων πρέπει ἐξ ἅπαντος νὰ τὸ ἀναγνώσωσι· πολλὰ ἀγνοούμενα θὰ μάθωσι καὶ πολλά, ἴσως λησμονηθέντα, εὐχαρίστως πάλιν θὰ ἀναπολήσωσιν. Σ. Κ. Σ.]

Δ. Γρ. Καμπούρογλου, **Ἱστορία τῶν Ἀθηναίων, Τουρκοκρατία.** Περίοδος Α' 1458-1687. Τόμος δεύτερος, τεῦχος Γ' σ. 89—126.

Μνημεῖα τῆς Ἱστορίας τῶν Ἀθηναίων, περιοδικῶς ἐκδιδόμενα ὑπὸ Δ. Γρ. Καμπούρογλου. Τόμος δεύτερος, τεῦχος Γ' σ. 89—152.

—Τὸ ἐν Νέᾳ Ὑόρκῃ ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν ἐκδιδόμενον σπουδαιότατον περιοδικὸν σύγγραμμα The Independent δημοσιεύει ἐκτενῆ κρίσιν περὶ τοῦ ὑπὸ τῶν κ. κ. Μπάρτ καὶ Χίρστ ἐκδιδομένου «Ἐγκυκλοπαιδικοῦ Λεξικοῦ», ἐξ ἧς ἀποσπῶμεν τὰ ἑπόμενα. «Ἡ φιλολογία τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος κατέλαβεν ὑπέροχον θέσιν ἐν τῷ κόσμῳ τῶν γραμμάτων οὐχὶ ἕνεκα τῆς συμπαθείας, ἣν διεγείρει πᾶν τὸ ἑλληνικόν, ἀλλὰ μᾶλλον ἐκ τῆς πραγματικῆς ἀξίας αὐτῆς. Κατάδηλος δὲ πρὸ πάντων εἶνε ἡ σπουδαιότης τῆς ἑλληνικῆς φιλολογίας ἐν ταῖς ἐρεύναις εἰς διαφόρους κλάδους τῆς ἐπιστήμης, ἐν αἷς οἱ ἕλληνες ἀναδείκνυνται ἐφάμιλλοι τῶν ἐν τῇ Δύσει σοφῶν διὰ τὴν ἀκρίβειαν τῆς ἐπιστημονικῆς μεθόδου. Ἀμφιβάλλομεν δὲ ἂν ἄλλη τις χώρα παρουσιάζει ἀναλόγως τηλικαύτας προόδους. Ἂν μάλιστα λάβωμεν πρὸ ὀφθαλμῶν ὅτι τὰ πλεῖστα τῶν ἐν Ἑλλάδι δημοσιευομένων βιβλίων ἐκδίδονται δαπάναις τῶν συγγραφέων, φαίνεται καταπληκτικὸς ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐν τῇ χώρᾳ ἐκείνῃ ἐκδιδομένων ὀγκωδῶν καὶ πολυδαπάνων ἔργων. Τοιοῦτο ἔργον, μεγάλην μὲν ἔχον τὴν ἐπιβολήν, ἀλλὰ καὶ ἐπιτυχέστατον συνάμα εἶνε τὸ Ἐγκυκλοπαιδικὸν λεξικόν, ἐκδιδόμενον ἐπιμελείᾳ τοῦ κ. Ν. Γ. Πολίτου, ἀνδρὸς γνωστοτάτου διὰ τὰς μυθολογικὰς καὶ λαογραφικὰς μελέτας του, τῇ συμπράξει πολλῶν Ἑλλήνων ἐπιστημόνων.... Τὸ σύγγραμμα τοῦτο πόρρω ἀπέχει τοῦ νὰ εἶνε ἐράνισμα ἐκ γερμανικῶν, ἀγγλικῶν ἢ γαλλικῶν ὁμοίων λεξικῶν· τοὐναντίον δὲ πλὴν τῶν συνήθων ἄρθρων περιέχει καὶ παμπληθῆ ἐλλείποντα ἐξ ἐκείνων (ἕπεται ἀπαρίθμησις τῶν κλάδων, ἐν οἷς τὸ ἑλληνικὸν λεξικὸν συμπληροῖ τὰ ἄλλα). Ἐκ τῶν ἀνωτέρω σαφῶς προκύπτει ὅτι οἱ συνεργαζόμενοι εἰς τὸ ἐξαίρετον τοῦτο ἔργον Ἕλληνες ἐπιστήμονες ἄριστα ἐπίσταντο, ὅτι ὤφειλον νὰ πραγματευθῶσι κατ' ἔκτασιν καὶ ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἰδίων ἐρευνῶν περὶ τῶν θεμάτων ἐκείνων, περὶ ὧν ἀτελῶς θὰ ἔγραφον οἱ ἐν τῇ Δύσει ἐπιστήμονες στερούμενοι βοηθημάτων ἀπαραιτήτων προσιτῶν δ' εἰς μόνους τοὺς ἐν τῇ Ἀνατολῇ λογίους. Οἱ σύγχρονοι Ἕλληνες διαπρέπουσιν ἐν ταῖς τοιαύταις μελέταις, λυπηρὸν δ' εἶνε ὅτι τὰ πορίσματα αὐτῶν δὲν ἐγένοντο ἐπαρκῶς γνωστά, οὐδ' ἔτυχον ἔτι τῆς προσηκούσης ἐκτιμήσεως παρὰ τοῖς εἰδικῶς εἰς παραπλησίας μελέτας ἀσχολουμένοις σοφοῖς τῆς Δύσεως. Τοιαῦτα μεταξὺ ἄλλων εἶνε καὶ τὰ ἔργα τοῦ ἐν Ἀθήναις καθηγητοῦ κ. Σ. Π. Λάμπρου, τοῦ ἐξερευνήσαντος τὰ χειρόγραφα τῶν ἐν Ἁγίῳ Ὄρει βιβλιοθηκῶν καὶ τὰ δημοσιεύματα τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει ἑλληνικοῦ φιλολογικοῦ συλλόγου. Τὴν προσοχὴν ὅμως τῶν ἐν τῇ Δύσει ἐπιστημόνων σπανίως ἐπισύρουσιν οἱ φιλολογικοὶ θησαυροὶ τῆς Ἀνατολῆς καίτοι ἀρκετοὺς ἔχει νὰ ἐπιδείξῃ αὐτή, ὡς καταδεικνύει καὶ τὸ προκείμενον Ἐγκυκλοπαιδικὸν λεξικόν, οὗ ὑπὸ αἰσιωτάτους οἰωνοὺς ἤρχισεν ἀπό τινας ἡ δημοσίευσις.»

Δημοσθένους ὑπὲρ Κτησιφῶντος περὶ τοῦ στεφάνου ἐκδοθεὶς μετὰ κριτικῶν καὶ ἐξηγητικῶν σημειώσεων ὑπὸ Γαβριὴλ Σοφοκλέους. Ἔκδοσις τρίτη ἐπιδιορθωμένη κατὰ τὰς νεωτάτας εὐρωπαϊκὰς ἐκδόσεις. Ἐν Ἀθήναις, τύποις Παρασκευᾶ Λεώνη. 1890, σ. κδ'—207 8ον δρ. 3,50. [Τρίτη ἔκδοσις βιβλίου παρ' ἡμῖν δὲν εἶνε πρᾶγμα σύνηθες, δυνάμεθα δὲ βεβαίως νὰ εἴπωμεν ὅτι εἶνε τοῦτο σχεδὸν ἀσφαλὲς τεκμήριον εὐδοκιμήσεως τοῦ βιβλίου. Ἄλλως δὲ ὁ ἐκδότης τοῦ περὶ τοῦ στεφάνου λόγου ἐφρόντιζε κατὰ τὸ δυνατὸν νὰ καθιστᾷ ἑκάστοτε τελειοτέραν τὴν ἔκδοσίν του ὄχι μόνον κατὰ τὰς νεωτάτας ἐρεύνας διορθώνων, τὸ κείμενον, ἀλλὰ καὶ τὰς σημειώσεις ἐπανορθώνων ὅπου ἦτο χρεία ἢ πλουτίζων καὶ τοὺς πίνακας συμπληρώνων καὶ καθ' ὅλου οὐδενὸς ἀμελῶν πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ σκοποῦ του. Δύναται λοιπὸν ἡ ἔκδοσις αὐτή, ὡς νομίζομεν, νὰ ἀποβῇ πολὺ χρήσιμος εἴς τε τοὺς διδασκομένους τὸν λόγον τοῦτον τοῦ Δημοσθένους καὶ εἰς πάντα φίλον τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων. Σ.]

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

κ. Λ. Ε. Φιλιππούπολιν. Ἐλήφθησαν αἱ ἐπιστολαί σας, προτεχῶς σᾶς ἀπαντῶμεν ταχυδρομικῶς. Τὰ σημειωθέντα ἀπεστάλησαν, μετὰ τούτων δὲ καὶ τόμος Α' ἐξ. Ἑστίας. Τὰ περιέχοντα ἀποδείξεις καὶ λογαριασμοὺς γράμματα στέλλονται ὑπὸ τῆς διεκπεραιώσεως ἐπὶ συστάσει.

κ. Ι. Σ. Πάτρας. Τὸ μὲν γαλλικὸν πρωτότυπον, τιμώμενον φρ. 1,25 δύνασθε νὰ προμηθευθῆτε παρὰ τῶν ἐνταῦθα βιβλιοπωλῶν Βίλπερ ἢ Μπέκ. Τὴν δ' ἑλληνικὴν μετάφρασιν εἰς οὐδὲν βιβλιοπωλεῖον ἠδυνήθημεν νὰ εὕρωμεν

κ. Γ. Ι. Ρ. Βραΐλαν Ἡ λέξις κτίτωρ εἶναι ἀδόκιμος, διότι χρῆσιν αὐτῆς ποιεῖται μόνος ὁ Βυζαντινὸς Τζέτζης, ἐν ταῖς «Χιλιάσιν», ἤτοι ἐν τῷ εἰς δημώδη γλῶσσαν καὶ εἰς στίχους πολιτικοὺς γεγραμμένῳ μακρῷ ποιήματι αὐτοῦ. Κεῖται δ' ἐν αὐτῷ δὶς μόνον ἀντὶ τοῦ ποιητικοῦ κτίστωρ, ὅπερ ταὐτόσημον ὂν τῷ κτίστης, σημαίνει καὶ τὸν ἱδρυτήν. Ὅθεν ἡ χρῆσις τοῦ κτίτωρ ἀντὶ τοῦ ἱδρυτὴς δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς γλωσσικὸν σφάλμα. Οὐδεμία ὅμως ὑπηγόρευεν ἀνάγκη τὴν ἀντικατάστασιν τῆς εὐχρήστου καὶ συμφώνως πρὸς τοὺς κανόνας τῆς γλώσσης ἐσχηματισμένης λέξεως ἱδρυτὴς διὰ τῆς σπανίας καὶ ἀδοκίμου κτίτωρ.

κ. Ν. Δ. Α. Θεσσαλονίκην. Ἔχει βέβαια λαογραφικὴν ἀξίαν τὸ ποίημα καὶ ἐνιαχοῦ εὐτυχεῖς στίχους. Ἀλλ' ἐν τῷ συνόλῳ χωλαίνει· ἰδίως δὲ ἡ πολλὴ ἐπιτήδευσις τῶν μέτρων καὶ στροφῶν ἄνευ ἐπαρκοῦς δεξιότητος βλάπτει ἀντὶ νὰ ὠφελῇ.

κ. Σπ. Δς. Ἐνταῦθα. Ἀκατάλληλον διὰ τὴν Ἑστίαν. Ἐν τῷ συνόλῳ ἔχει χάριν τινά· ἴσως εἴσθε εὐτυχέστερος εἰς τὴν εὕρεσιν τοῦ θέματος.

κ. Π. Τρ. Τραπεζοῦντα. Τὸ βιβλίον, ὅπερ ζητεῖτε εἶναι ἐξηντλημένον· τὸ ρουβλίον μένει εἰς τὴν διάθεσίν σας. Οὔτε καιρὸν οὔτε διάθεσιν ἔχομεν νὰ συζητήσωμεν ἐπὶ πλέον. Ἔχετε τὴν διεύθυνσιν τῆς «Ἑλλάδος» καὶ ἠμπορεῖται νὰ ἀποταθῆτε πρὸς αὐτήν· στείλετε καὶ στίχους σας, οἱ ὁποῖοι προθυμότατα θὰ δημοσιεύθουν.

κ. Σπ. Δρ. Ἐνταῦθα. Θὰ τὸ ἀναγνώσωμεν ἅμα εὐκαιρήσωμεν καὶ θὰ σᾶς ἀπαντήσωμεν προσεχῶς.

Digitized by Google

κ. Κ. Γ. Πρ. Ἐνταῦθα. Παρακαλοῦμεν νὰ ἔλθετε εἰς τὸ γραφεῖον.

κ. Μ. Γ. Ζ. Θεσσαλονίκην. Εὐχαριστοῦμεν, ἀλλὰ δὲν εἶνε ἔργον ἑλληνικὸν καὶ δὲν ἐνδιαφέρει τόσον, ὥστε νὰ γείνῃ ἐπίτηδες ἡ εἰκών του. Ἂν ἦτο τοῦ Διακοφτοῦ ὁ ὀδοντωτὸς σιδηρόδρομος μάλιστα.

Συνδρομητὴν. Σῦρον. Ἐκεῖνος ὅπου ἔχει τὰ γένεια ἔχει καὶ κτένια. Ὁ φιλόμουσος ὁμογενὴς ὅστις θὰ προικίσῃ τὸ Ὠδεῖον, θὰ φροντίσῃ βέβαια ὅπως μὴ χαθῶσιν εἰς μάτην τὰ χρήματά του εἰς τὸ μέχρι τοῦδε ἄκαρπον αὐτὸ πράγμα τῆς ὁδοῦ Πειραιῶς. Ἀλλ' ἡμεῖς δὲν δυνάμεθα ν' ἀπευθύνωμεν τὰς συμβουλάς σας, διότι οὔτε καιρὸς εἶνε πρὸς τοῦτο, οὔτε τὸ δικαίωμα ἔχομεν. Ἂν πραγματοποιηθῇ ἡ δωρεά, τότε μάλιστα. Διὰ τοῦτο φυλάττομεν τὴν ἐπιστολήν σας.

κ. Δ. Η. Κ. Μυτιλήνην. Εὐχαριστοῦμεν. Ἡ εἰκὼν εἶνε καλλίστη καὶ θὰ δημοσιευθῇ προσεχῶς. Ἀποστέλλομεν τὸ ζητηθὲν καὶ ἀναμένομεν καὶ ἄλλας ἐξ ἴσου ἐνδιαφερούσας εἰκόνας.

κ. Γ. Γ. Βάρναν. Ἐστάλη ὑμῖν ὁ πίναξ. Παρακαλεῖσθε νὰ διαβιβάσητε τὰς προσρήσεις μας εἰς τὸν κοινὸν φίλον κ. Φ.

κκ. Δ. Π. Γαργαλιάνους. — Α. Δ. Κέρκυραν. — Κ. Α. Σ. Βῶλον. — Δ. Μ. Β. Βραΐλαν. Τὰ ζητηθέντα ἀπεστάλησαν ὑμῖν.

κ. Ε. Π. Πάτρας. Ἐλήφθησαν. Σᾶς εὐχαριστοῦμεν θερμῶς.

κ. Β. Α. Α. Θήβας. Ἐλήφθη ἡ συνδρομή σας καὶ ἐνεγράφητε. Περισσεύουσιν εἰς πίστωσίν σας 2 δραχμαί.

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ Κ. ΜΠΕΚ

Ο. Α. Ῥουσοπούλου, ΟΙΝΟΛΟΓΙΚΑ· πραγματεῖαι περὶ συστηματικῆς παρασκευῆς, βελτιώσεως καὶ συντηρήσεως τῶν οἴνων, καθὼς καὶ περὶ χρησιμοποιήσεως τῶν ὑπολειμμάτων αὐτῶν, Ἀθῆναι 1888, 8ον σ. 182. Τιμ. δρ. 4.

Θ. Α. Ῥουσοπούλου, ΧΗΜΙΚΗ ΟΝΟΜΑΤΟΛΟΓΙΑ, Ἀθήνησι 1888, 8ον σελ. 16. Τιμ. δραχ. 1.

Ο. Α. Ῥουσοπούλου, ΧΗΜΕΙΑ ΑΝΟΡΓΑΝΟΣ. (μετάφρασις ἐκ τῆς 8ης ἐκδόσεως τοῦ ἐγχειριδίου τῶν Roscoe-Schorlemmer) μετὰ πολλῶν σχημάτων καὶ φασματοσκοπικοῦ πίνακος. Ἀθήνησι 1888, 8ον σελ. 384. Τιμ. δραχ. 7,50.

Ο. Α. Ῥουσοπούλου, ΧΗΜΕΙΑ ΟΡΓΑΝΙΚΗ μετ' ἀλφαβητικοῦ εὑρετηρίου τοῦ τε ἀνοργάνου καὶ ὀργανικοῦ μέρους Ἀθήνησι 1890, 8ον σελ. 256. Τιμᾶται δραχ. 5.

ΠΑΙΓΝΙΑ ΚΑΙ ΖΗΤΗΜΑΤΑ

Δ'. ΤΡΙΜΗΝΙΑ 1890

(μετὰ λαχείου)

11.— Γρῖφος

ε ε 1 1
ε ΤΕ ε : Π εἶμαι καὶ 1 Π 1 1
ε ε 1 1
ε ε 1 1

Ἀθῆναι — Πέλος

12.— Αἴνιγμα.

Μὴ γελᾷς ὅταν μὲ βλέπῃς, οὕτω μ' ἔπλασεν ἡ φύσις.
Εἶμαι ἄνθρωπος καὶ ὅμως ἄνθρωπον δὲν μ' ὀνομάζεις.
Πίθηκον μὲ λέγεις; Ὄχι! Εὑρέ με καὶ μὴ θαυμάζῃς
Καὶ νὰ στήθη μου σπαράσσων πέσε νὰ μὲ προσκυνήσῃς.

Κωνσταντινούπολις — Θ. Κ. Χρυσόστομος

13. — Πρόβλημα.

Ἠπατήθην εἴς τινα διαίρεσιν· ἐξέλαβον τὸν διαιρετέον ὡς διαιρέτην καὶ εὗρον πηλίκον 0,745. Τί πηλίκον θὰ εἶχον ἐργαζόμενος ὀρθῶς;

Πάτραι — Κ. Γ. Ἀνδρούσσος

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΝ

24 Ὀκτωβρίου 1890

	Ἀγορ. Δρ.	Ἀγορ. Λ.	Πωλ. Δρ.	Πωλ. Λ.
ΟΜΟΛΟΓΙΑΙ ΕΘΝΙΚΩΝ ΔΑΝΕΙΩΝ				
Τῶν 26,000,000 πρὸς 5 %	505	—	507	—
» 120,000,000 » 5 %	549	—	553	—
» 170,000,000 » 5 %	549	—	553	—
» 135,000,000 » 5 %	455	—	460	—
» 30,000,000 » 5 %	430	—	440	—
» 125,000,000 » 4 %	—	—	—	—
Κτηματ. ὁμολ. ἐθν. τραπέζης 60,000,000 μετὰ λαχείου	535	—	535	50
ΜΕΤΟΧΑΙ ΤΡΑΠΕΖΩΝ				
Ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος ...	4430	—	4440	—
Γενικὴ Πιστωτικὴ Τράπεζα......	278	—	278	50
Τράπεζα Βιομηχαν. Πίστεως.....	94	50	95	—
Τράπεζα Ἠπειροθεσσαλίας.......	—	—	—	—
ΜΕΤΟΧΑΙ ΕΤΑΙΡΙΩΝ				
Μεταλλουργείων Λαυρίου........	180	50	181	—
Σιδηροδρ. Ἀθηνῶν - Πειραιῶς.....	424		426	—
Σιδηροδρ. Πύργου Κατακώλου....	—	—	—	—
Σιδηροδρ. Πελοποννήσου........	195	25	196	—
Σιδηροδρ. Θεσσαλίας...........	134	—	135	-
Ἀνων. ἑταιρίας ὁ «Ἑρμῆς».....	78	—	80	—
Ἑλλην. Πυριτιδοποιείου.........	76	—	78	—
Φωταερίου Ἀθηνῶν....	—	—	—	—
Δημοσ. καὶ δημοτ. ἔργων.......	116	50	117	—
ΝΟΜΙΣΜΑΤΑ				
Εἰκοσάφραγκον	24	61	24	63
Λίρα ὀθωμανική....... .	27	99	28	01
Λίρα ἀγγλικὴ	30	76	30	[illegible]
ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΑ				
Τρίμηνον { Ἀγγλίας...........	30	35	30	75
Τρίμηνον { Γαλλίας............	121	—	122	—
Ὄψεως { Ἀγγλίας...	30	90	31	10
Ὄψεως { Γαλλίας	122	—	123	—

ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΣΣΑ τῆς Γερμανικῆς ἀρίστας ἔχουσα συστάσεις ζητεῖ μαθήματα. Ἡ διεύθυνσις εἰς τὸ Γραφεῖον τῆς Ἑστίας.

"LA NEW YORK,,

Η ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ

ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙ ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑ

ΙΔΡΥΘΕΙΣΑ ΤΩ 1845

ΕΓΓΥΗΤΙΚΟΝ ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ

ΟΛΟΚΛΗΡΟΝ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΜΕΝΟΝ ΤΗ 1 ΙΑΝΟΥΑΡ. 1885

ΦΡ 544,000,000 ΦΡ

ΑΜΟΙΒΑΙΑ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΔΙ' ΩΡΙΣΜΕΝΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΤΡΩΝ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ

Οἱ ἀσφαλιζόμενοι εἶνε οἱ μόνοι ἰδιοκτῆται τοῦ ἐγγυητικοῦ κεφαλαίου καὶ τῶν κερδῶν.

ΠΡΟΙΚΟΔΟΤΗΣΕΙΣ ΤΕΚΝΩΝ

Ἐξασφάλισις κεφαλαίου ἢ ἐτησίου εἰσοδήματος μετὰ 10, 15 ἢ 20 ἔτη.

Γενικὸς ἀντιπρόσωπος ἐν Ἀθήναις

Δ. Γ. ΜΑΚΚΑΣ

Γραφεῖον παρὰ τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν.

Digitized by Google

Ἐκδίδεται προσεχῶς

ΤΟ ΑΣΤΥ

ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΗ ΕΦΗΜΕΡΙΣ

ΕΙΣ ΜΕΓΑ ΤΕΤΡΑΣΤΗΛΟΝ ΣΧΗΜΑ

Διευθυντής Θ. ΑΝΝΙΝΟΣ — **Συντάκται** Γ. ΔΡΟΣΙΝΗΣ, Δ. ΚΑΚΛΑΜΑΝΟΣ

Συνεργάται οἱ πλεῖστοι τῶν παρ' ἡμῖν λογίων, ἐπιστημόνων καὶ καλλιτεχνῶν.

ΑΡΘΡΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ, ΠΟΛΙΤΙΚΑ, ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΙΚΑ, ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ, ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑ, ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ ΚΛΠ.

ΕΠΙΚΑΙΡΟΙ ΕΙΚΟΝΕΣ — ΓΕΛΟΙΟΓΡΑΦΙΑΙ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΗ ΕΠΙΦΥΛΛΙΣ

«ΤΡΕΧΑ ΓΥΡΕΥΕ!»

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

ΕΞΕΔΟΘΗ

ΤΟ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ

ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

1891

ΤΙΜΑΤΑΙ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΔΡΑΧ. 2

Ἐν ταῖς Ἐπαρχίαις δραχ. 2,25 — Ἐν τῷ Ἐξωτερικῷ φρ. χρ. 2,25

ΕΚ **200** ΣΕΛΙΔΩΝ ΣΧΗΜΑΤΟΣ 8ου ΜΕΤΑ **45** ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΙΚΟΝΩΝ

ΚΑ ΠΟΙΚΙΛΩΤΑΤΗΣ ΥΛΗΣ

ΛΑΧΕΙΟΝ

Ἐπὶ τοῦ ἐξωφύλλου ἑκάστου ἀντιτύπου ὑπάρχει ἀριθμὸς λαχνοῦ, ὥστε ὁ ἀγοραστὴς καθίσταται καὶ μέτοχος λαχείου, τοῦ ὁποίου ἡ ἐκκύθευσις θὰ γείνῃ τὴν α' κυριακὴν τοῦ φεβρουαρίου 1891. Τοῦ λαχείου τούτου κερδίζουσιν 100 ΛΑΧΝΟΙ ὡς ἑξῆς: ὁ **πρῶτος**: Μίαν ἐγγραφὴν εἰς ὁλόκληρον τὸ Ἐγκυκλοπαιδικὸν Λεξικὸν οἱ **πέντε** μετ' αὐτὸν μίαν Καλλιτεχνικὴν Πινακοθήκην — **οἱ εἰκοσι** μετ' αὐτοὺς τοὺς δύο τόμους τῆς Εἰκονογραφημένης Ἑστίας τοῦ 1890 — **οἱ τριάκοντα τέσσαρες** μετ' αὐτοὺς τοὺς τέσσαρας τόμους τῆς Βιβλιοθήκης τῆς Ἑστίας — **οἱ τεσσαράκοντα** τελευταῖοι ἀνὰ μίαν καλλιτεχνικὴν εἰκόνα· ἤτοι ἀντικείμενα ἐν ὅλῳ ἀξίας **δραχμῶν ὀκτακοσίων**.

Παραγγελίαι ἀποστολῆς ἀντιτύπων ἀπευθύνονται μόνον

ΠΡΟΣ ΤΟ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

Καὶ πρὸς τοὺς ἀνταποκριτὰς αὐτοῦ

κ. κ. Ἐμ. Βεκιαρέλην, ἐν Σύρῳ. — Ἀνδ. Πάσχαν, ἐν Πάτραις. — Ε. Δόσιον καὶ Σ. Γουλῆν, ἐν Κερκύρᾳ. Ζωσ. Ἐσφιγμενίτην, ἐν Βώλῳ. — Ἀδελφοὺς Δεπάστα, ἐν Κωνσταντινουπόλει. — Π. Χριστοδούλου, ἐν Βουκουρεστίῳ. — Π. Περράκην, ἢ Ζερβάτην, ἐν Ὀδησσῷ. — Θεολ. Δημητριάδην, ἐν Σμύρνῃ. Π. Σαράντην, ἐν Ἀλεξανδρείᾳ.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1890 — 2574

Digitized by Google

Περίοδος δευτέρα

ΕΣΤΙΑ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΗ

ΕΝ ΤΩ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩ
Συνδρομή Εξάμηνος Δρ. 8
Συνδρομή Ετησία Δρ. 15
Τιμή Φύλλου Λεπ. 30
ΑΙ ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑΙ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΙΔΡΥΘΕΝ ΤΩ 1876
Βραβευθὲν ὑπὸ τοῦ ἐν Παρισίοις Συλλόγου πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν ἑλλ. σπουδῶν, ἀξιωθὲν ἀργυροῦ μεταλλίου ἐν τῇ ἐκθέσει τῆς Δ' Ὀλυμπιάδος καὶ χαλκοῦ ἐν τῇ Παγκοσμίῳ Ἐκθέσει τοῦ 1889.

ΕΝ ΤΩ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩ
Συνδρομή Εξάμηνος Φρ. 10
Συνδρομή Ετησία Φρ. 20
Τιμή Φύλλου Λεπ 40
ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

1890—Τόμος Β',ἀριθ. 44. | ΕΚΔΟΤΑΙ Ν. Γ. ΠΟΛΙΤΗΣ ΚΑΙ Γ. ΔΡΟΣΙΝΗΣ | Ἀθῆναι, 4 Νοεμβρίου

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ: (Ἐντῷ φύλλῳ): ΛΟΓΟΣ ΕΙΣΙΤΗΡΙΟΣ, ὑπὸ Σ. Κ. Σακελλαροπούλου. —ΚΡΑΒΑΡΑ (ὁδοιπορικαὶ σημειώσεις), ὑπὸ Ἀνδρ. Καρκαβίτσα. — ΑΜΑΡΑΝΤΑ: ΤΟ ΑΓΑΛΜΑ, Ο ΚΑΘΡΕΦΤΗΣ ΤΗΣ ΣΟΥΛΤΑΝΑΣ, ποιήματα ὑπὸ Γ. Δροσίνη.— ΑΝΩ ΚΑΤΩ, μυθιστόρημα Ἰουλίου Βέρν. (Μετάφρ. Ε.Ρ.Ρ.)— ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑΙ ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ: **Τὸ Κονιάκ**, ὑπὸ Ο. Α. Ῥουσοπούλου.— ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ: **Ἀνάλεκτα, Χρονικά, Παντοῖα, Ἐδῶ κ' ἐκεῖ, Τρεῖς γνῶμαι καθ' ἑβδομάδα**,— (Ἐν τῷ παραρτήματι): ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ. — ΕΙΔΗΣΕΙΣ.— ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ. — ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ.

ΕΙΚΟΝΕΣ: ΑΜΑΡΑΝΤΑ. — ΔΥΟ ΕΙΚΟΝΕΣ ΤΟΥ «ΑΝΩ ΚΑΤΩ». — ΑΠΟΣΤΑΚΤΗΡΙΟΝ ΠΡΟΣ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΝ ΚΟΝΙΑΚ. — ΔΥΟ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑ ΚΟΣΜΗΜΑΤΑ.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ

ΟΙΔΙΠΟΥ ΤΑΦΟΣ

Α'.

Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῆς ἐν Θορικῷ ἀνευρεθείσης ὁρικῆς ἐπιγραφῆς ΗΟΡΟΣ ΙΕΡΟΥ ΔΙΟΣ [Α]ΓΑΝΤΗΡΟΣ ὑπὸ τοῦ φιλαρχαίου ὑπαλλήλου τῆς Μεταλλουργικῆς τοῦ Λαυρίου ἑταιρίας κ. Δ. Α. Ἀντωνακοπούλου πολλὰ ἐγράφησαν ὑπ' αὐτοῦ τε τοῦ ἀνακαλύψαντος τὴν ἐπιγραφὴν ἐν τῇ Νέᾳ Ἐφημερίδι (11 Σεπτεμβρίου ἀριθ. 254) καθὼς καὶ ἐν τῇ Ἑστίᾳ (τῆς 24 8βρίου) ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου κ. Νικολ. Γ. Πολίτου. Τούτων τὰ μὲν τοῦ πρώτου περιεστρέφοντο περὶ τὴν ἐξήγησιν διά τινων στίχων τοῦ Σοφοκλέους (Οἰδίπους ἐπὶ Κολωνῷ στίχ. 1580 καὶ ἐφεξῆς) τοῦ τάφου τοῦ Οἰδίπου, στηριζόμενα κυρίως ἐπὶ τῆς φράσεως τοῦ στίχου:

Ἐφ' οὗ μέσος στὰς τοῦ τε **Θορικίου πέτρου**

τὰ δὲ τοῦ κ. Πολίτου περὶ τὴν ἐξήγησιν τῆς λέξεως ΑΓΑΝΤΗΡΟΣ, ὡς κακῶς ἀνέγνωσεν ὁ κ. Ἀντωνακόπουλος, προτείνοντος ἀντ' αὐτῆς τὴν ἀνάγνωσιν ΑΥΑΝΤΗΡΟΣ, πρὸς ὃ συμφωνοῦμεν πληρέστατα. Ἡμεῖς ἐνταῦθα θέλομεν προσπαθήσει δι' ὀλίγων νὰ ὁμιλήσωμεν περὶ τοῦ τάφου τοῦ Οἰδίπου, στηριζόμενοι ἐπὶ μαρτυριῶν ἀρχαίων τε καὶ νεωτέρων.

Μεγίστην ἔκπληξιν παρήγαγεν ἀνὰ τὸν φιλολογικὸν καὶ ἀρχαιολογικὸν κόσμον ἡ ὑπὸ τοῦ κ. Ἀντωνακοπούλου δῆθεν ἀνακάλυψις τοῦ τάφου τοῦ Οἰδίπου ἐν Θορικῷ, ὡς λέγει, παραπλανηθεὶς ὑπὸ τοῦ Σοφοκλέους μνημονεύοντος, ὡς ἐν τῷ ἀνωτέρω στίχῳ, τοῦ Θορικίου πέτρου, ὃν αὐτὸς ἐξέλαβεν ὡς ἀναγόμενον εἰς τὸν Θορικόν. Τοιοῦτον κατ' ἀρχὴν δὲν δυνάμεθα νὰ παραδεχθῶμεν ὡς ἀντιφάσκον ὅλως πρὸς αὐτὰ ταῦτα τὰ πράγματα. Ὁ Σοφοκλῆς δὲν θὰ ἦτο τόσον ἀδαὴς τῆς πατρίου γεωγραφίας καὶ τοπογραφίας, ἂν οὐχὶ ἀνόητος, ὥστε νὰ παρουσιάσῃ τὸν ἥρωα τῆς φερωνύμου τραγῳδίας του τὸν Οἰδίποδα ἄνδρα τυφλὸν καὶ ὑπὸ κόρης ὡραίας συνοδευόμενον ἀναχωροῦντα ἐκ Κολωνοῦ καὶ μεταβαίνοντα εἰς Θορικὸν (ἀπόστασις ἐκ Κολωνοῦ μέχρι Θορικοῦ ὀκτὼ περίπου ὡρῶν πορείας) διὰ νὰ ζητήσῃ ἐκεῖ τὸν θάνατον, τὸν μόνον εὐεργέτην μετὰ τὰς δεινὰς ἐπὶ τῆς πραγματικῆς τοῦ κόσμου σκηνῆς δοκιμασίας καὶ ὑπερανθρώπους περιπετείας· ἄλλως εἰς τοῦτο ἔχομεν καὶ μάρτυρα τὸν πολὺν φιλόλογον καὶ ἐκδότην πολλῶν ἀρχαίων συγγραφέων τὸν F. W. Schneidewin, ὅστις ἐν τῇ Σοφοκλείῳ ἐκδόσει (Berl. 1877) σχολιάζων τὸν στίχον 1596 ἐν ᾧ φέρεται ἡ φράσις Θορίκιος πέτρος ἐπιλέγει ὅτι ὁ Θορίκιος οὗτος πέτρος εἶνε ἄλλος τις ἄγνωστος παρὰ τῷ Κολωνῷ καὶ οὐχὶ ὁ παρὰ τὸ Λαύριον Θορικὸς (πόλις) τῆς Ἀκαμαντίδος φυλῆς· εἰς τοῦτο συμφωνεῖ καὶ ὁ συγγραφεὺς τοῦ Λεξικοῦ τῶν κυρίων ὀνομάτων διδάκτωρ W. Pape, ὅστις ἐν λέξει Θορικὸς λέγει ὅτι εἶνε καὶ λόφος τις ἐν Ἀττικῇ· ἀλλὰ πρὸ παντὸς αὐτὸς οὗτος ὁ Σοφοκλῆς δίδει τοῖς θεαταῖς αὐτοῦ νὰ πιστεύσωσιν ὅτι ὁ Οἰδίπους ἀπέθανεν ἐκ τῷ ἱππείῳ Κολωνῷ κληθεὶς ἐξ ὑπογείου τινὸς φωνῆς καὶ ἐγένετο ἄφαντος ἐντὸς βαράθρου (Οἰδίπους ἐπὶ Κολωνῷ στιχ. 1590).

Ἐπίσης τὰ ξυνθήματα τοῦ Πειρίθου καὶ τοῦ Θησέως ἀκριβῶς ποῦ ἔκειντο εἶνε ἄγνωστον· τοῦτο μόνον τὴν σήμερον περιεσώθη ἐκ τῆς μαρτυρίας τοῦ Παυσανίου I, 18, 4 ὅτι ἦσαν μικρὰ ἱερά, ἅπερ ἐξηφανίσθησαν τέλεον. Ὁ δὲ ναὸς τῆς Εὐχλόου Δήμητρος ἔκειτο ἐπὶ τοῦ λόφου Σικελία ἐγγύτατα τῷ Κολωνῷ πρὸς Β ἀπέναντι τοῦ λόφου ὅπου τὴν σήμερον κεῖνται εἰς μνήμην ἀίδιον τὰ μνημεῖα τοῦ Müller καὶ τοῦ Lenormant. Τὴν σήμερον ὁ λόφος οὗτος καλεῖται τοῦ Σκουζέ.

Ἄλλοτε ἐγὼ ἐπισκεψάμενος τὸν Κολωνὸν μετὰ ἄγγλου καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Ὀξωνίας, τοῦ φίλου μου κ. Sayce, ἀνεκάλυψα εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ λόφου τούτου μέγα χάσμα δι' οὗ κεκυφώς τις δύναται νὰ εἰσέλθῃ εἰς μέγα σπήλαιον ὅπερ ὁ ἰδιοκτήτης θεωρεῖ ὡς περιέχον θησαυρὸν καὶ δὲν ἐπιτρέπει ὡς ἐκ τούτου τὴν εἰς αὐτὸ εἴσοδον· ἐνταῦθα ἐνόμισα ἐγὼ ὅτι περιείχοντο τὰ ὀστᾶ τοῦ Οἰδίπου καὶ τοῦτο διετύπωσα ἐν τῇ Ἑβδομάδι τῆς 13 Ἀπριλίου 1886 (ἀριθ. 111), εἰκάσας ὅτι εἶνε ὁ ὑπὸ τοῦ Σοφοκλέους ἀναφερόμενος κοῖλος κρατήρ. Ἀλλὰ καὶ ἡ ἰδέα μου αὕτη νομίζω ὅτι εἶνε ἐσφαλμένη, καθόσον αὐτὸς οὗτος ὁ Σοφοκλῆς ῥητῶς (ἐν τῷ Οἰδίποδι ἐπὶ Κολωνῷ στίχ. 1760 καὶ ἑπομ.) λέγει ὅτι ὁ τάφος τοῦ Οἰδίποδος εἶνε ἀνύπαρκτος καὶ οὐδαμοῦ γῆς εὑρίσκεται καὶ ὅτι τοῦτον μόνος τῶν Ἀθηναίων ὁ Θησεύς, εἰς οὗ τὴν φιλοξενίαν κατέφυγεν ὁ τάλας Οἰδίπους, γνωρίζει καὶ ὅτι ὡρκίσθη εἰς οὐδένα νὰ ὁμολογήσῃ τοῦτο. Φαίνεται ὅμως κατὰ τὰς Ἀττικὰς παραδόσεις ὅτι ἐτάφη ἐν τῷ τῶν Ἐρινύων ἄλσει, ἐν ἀγνώστῳ μέρει, διὰ τοῦτο καὶ οἱ πιστοὶ δὲν προσέφερον αὐτῷ θυσίας νεκρικάς, ὡς εἴθιστο τότε τοῖς Ἕλλησιν. Ἀλλ' ἀκριβῶς, κατ' ἐμὲ κριτήν, ἡ ἀσάφεια αὕτη περὶ τοῦ Οἰδιποδείου τάφου προδήλως σημαίνει τὴν πλήρη ἀποκατάστασιν τῆς θείας δίκης, ἥτις ἐπὶ τέλους, ὡς ἐν παντὶ μύθῳ ἀρχαίῳ, ἔπρεπε νὰ ἀποκαταστῇ πρὸς πλήρη ἱκανοποίησιν τῶν πιστῶν.

Ἐν τούτοις μεθ' ὅλην ταύτην τὴν ἀβεβαιότητα ἔρχεται τῆς Ἀλεξανδρινῆς Σχολῆς κριτικός τις, ὁ Λυσίμαχος ὁ Ἀλεξανδρεὺς ἀκμάσας κατὰ τὸν Β' π.Χ. αἰῶνα, οὗτινος καίπερ συχνάκις ὑπὸ τῶν συγγραφέων μνημονευομένου οὐδεμία βιογραφικὴ εἴδησις περιεσώθη ἡμῖν, ὅστις ἐν τοῖς Θηβαϊκοῖς παραδόξοις [1] ἀναφέρει, «Εἰσὶ γε οἵ φασι τὸ μνῆμα τοῦ Οἰδίπου ἐν ἱερῷ Δήμητρος εἶναι ἐν Ἐτεωνῷ μεταγα-

1) Fragment. Historicorum Graecorum ἐκδ. Caroli Müller Parisiis 1849 τ. Γ' σ. 336, 6.

Digitized by Google

γόντων αὐτὸν ἐκ Κεοῦ τινος ἀσήμου χωρίου καθάπερ ἱστορεῖν φασὶν Ἀρίζηλον Λυσίμαχος ὁ Ἀλεξανδρεὺς ἐν ιγ'. τῶν Θηβαϊκῶν γράφων οὕτω: —Οἰδίπου δὲ τελευτήσαντος τῶν φίλων ἐν Θήβαις θάπτειν αὐτὸν διανοουμένων, ἐκώλυον οἱ Θηβαῖοι διὰ τὰς προσγεγενημένας συμφοράς, καὶ ὡς ὄντος ἀσεβοῦς. Οἱ δὲ κομίσαντες αὐτὸν εἴς τινα τόπον τῆς Βοιωτίας καλούμενον Κεὸν ἔθαψαν αὐτόν, γενομένων δὲ τοῖς ἐν τῇ κώμῃ κατοικοῦσιν ἀτυχημάτων τινῶν, οἰηθέντες αἰτίαν εἶναι τὴν Οἰδίπου ταφήν, ἐκέλευον τοὺς φίλους ἀναιρεῖν αὐτὸν ἐκ τῆς χώρας. Οἱ δὲ ἀπορούμενοι τοῖς συμβαίνουσιν ἀνελόντες ἐκόμισαν εἰς Ἐτεωνόν [1]). Βουλόμενοι δὲ λάθρα τὴν ταφὴν ποιήσασθαι καταθάπτουσι νυκτὸς ἐν ἱερῷ Δήμητρος ἀγνοήσαντες τὸν τόπον. Καταφανοῦς δὲ γενομένου πέμψαντες οἱ τὸν Ἐτεωνὸν κατοικοῦντες τὸν θεὸν ἐπηρώτων τί ποιῶσιν. Ὁ δὲ θεὸς εἶπε μὴ κινεῖν τὸν ἱκέτην τῆς θεοῦ· δι' ὅπερ αὐτοῦ τέθαπται. Τὸ δὲ ἱερὸν Οἰδιπόδειον κληθῆναι [2]).

Ἐκ τούτων πάντων συνάγομεν ἀνενδοιάστως ὅτι τὰ περὶ τοῦ Οἰδιποδείου τάφου μέχρις ἡμῶν περισωθέντα δὲν ἔχονται ἀληθείας· διότι, ὡς ἐκ τῆς πρὸς ἀλλήλας συγκρούσεως τῶν διαφόρων γνωμῶν, δὲν παρέχεται ἡμῖν ἀκριβὴς τούτου τοποθεσία, οὐδὲ ὡρισμένη τις περὶ αὐτοῦ γνώμη, ἀλλ' ἅπασαι ὡς οἱ ἡμέτεροι ἀναγνῶσται εἶδον, τείνουσι νὰ ἀποδείξωσιν ὅτι ὅ,τι ἂν ἐγράφη περὶ τῆς ταφῆς τοῦ Οἰδίπου εἶνε ἄντικρυ μυθικόν, μηδ' αὐτοῦ τοῦ Σοφοκλείου καλάμου ἐξαιρουμένου, διότι καὶ οὗτος, ὡς ποιητὴς εἶχε τὴν ἐλευθερίαν νὰ γράφῃ τὰ κατὰ τὸν ἥρω αὐτοῦ ὡς αὐτῷ ἐδόκει, χρώμενος τῇ ποιητικῇ ἀδείᾳ· ἑπομένως οὐδαμοῦ γῆς πρέπει νὰ ἀναζητήσωμεν τὸν τάφον τοῦ πατρὸς τῆς ἡρωΐδος Ἀντιγόνης ἅτε τοῦ θανάτου αὐτοῦ γενομένου ὑπὸ συνθήκας ὅλως ὑπερφυσικὰς σχετιζομένας πρὸς τὴν παράδοσιν ἐκείνην τῆς Παλαιᾶς Γραφῆς καθ' ἣν ὁ Προφήτης Ἐλισσαῖος παρίσταται ἀναληφθεὶς εἰς τοὺς οὐρανοὺς ἐν μέσῳ τοῦ θαυμασμοῦ τῶν παρεστώτων.

Ἀθήνησι

Π. Καστρωμενος
Ἔφορος ἀρχαιοτήτων.

Β'.

Ἡ ἐπιτυχὴς ἀνακάλυψις τῆς ὁρικῆς ἐπιγραφῆς τοῦ ἱεροῦ τοῦ Διὸς Αὐαντῆρος παρώρμησε τὸν εὑρετὴν αὐτῆς κ. Δ. Ἀθ. Ἀντωνακόπουλον νὰ προβῇ εἰς νέας ἐρεύνας πρὸς ἀναζήτησιν τοῦ ἐκεῖ που πλησίον, κατὰ τὴν γνώμην του, κειμένου τάφου τοῦ Οἰδίποδος. Αἱ ἔρευναι αὗται τοῦ ἐνθουσιώδους φιλαρχαίου ἐστέφθησαν ὑπὸ ἐπιτυχίας, διότι ἐκεῖ ὅπου ἐζητεῖτο ὁ τάφος τοῦ Οἰδίποδος εὑρέθη πραγματικῶς τάφος, προϊστορικὸς πιθανῶς, ὡς συνάγεται ἐκ τῶν μέχρι τοῦδε δημοσιευθεισῶν ἀτελεστάτων περιγραφῶν αὐτοῦ.[3]) Λαβὼν δὲ τὸ ἐνδόσιμον ἐκ τῆς σπουδαίας ἀναντιρρήτως ἀνακαλύψεως ταύτης, ἐνισχυσάσης τὴν γνώμην αὐτοῦ, ὁ κ. Ἀντωνακόπουλος ἐπανέρχεται εἰς τὸ ζήτημα περὶ τῆς θέσεως τοῦ τάφου τοῦ Οἰδίποδος· καὶ διὰ διατριβῆς αὐτοῦ δημοσιευθείσης ἐν τῇ Νέᾳ Ἐφημερίδι τῆς 28 παρελθόντος μηνὸς ὑποστηρίζει ὅτι ἐκ τῆς παρὰ Σοφοκλεῖ μνείας τοῦ «Θορικίου πέτρου» καὶ ἐκ τῆς εὑρέσεως τοῦ παναρχαίου τάφου βεβαιοῦται ἡ ὕπαρξις τοῦ τάφου τοῦ Οἰδίποδος ἐν Θορικῷ· τὸν δ' ἡμέτερον ἰσχυρισμὸν ὅτι ἐξ αὐτῶν τῶν λόγων τοῦ Σοφοκλέους ὑποδεικνύεται ὅτι ὁ τάφος οὗτος εἶναι ἀνύπαρκτος καὶ οὐδαμοῦ γῆς πρέπει νὰ τὸν ζητῶσι (Οἰδ. Κολ. 1760 κέ.) ἀνασκευάζει δι' ἑτέρου χωρίου τοῦ αὐτοῦ δράματος (στ. 1526 κέ.), ὅπου ὁ Οἰδίπους παραγγέλλει τῷ Θησεῖ νὰ φυλάττῃ τἀπόρρητα, ὅσα ἔμαθε, καὶ νὰ φανερώσῃ αὐτά, ὅταν φθάσῃ εἰς τὸ τέλος τοῦ βίου, «τῷ προφερτάτῳ μόνῳ», οὗτος δὲ πάλιν τῷ διαδόχῳ του, ἵνα ἀβλαβὴς μένῃ ἡ πόλις ἀπὸ τῶν Θηβαίων.

Ὑπείκοντες εἰς τὴν γενομένην ἡμῖν ὑπὸ τοῦ κ. Ἀντωνακοπούλου πρόσκλησιν, ἀναγκαῖον κρίνομεν νὰ διαλάβωμεν πλατύτερον περὶ τοῦ ζητήματος τοῦ τάφου τοῦ Οἰδίποδος, περὶ οὗ ἐν τῇ προηγουμένῃ ἡμῶν διατριβῇ ἐθεωρήσαμεν περιττὸν νὰ ἐκτείνωμεν τὸν λόγον, ὑπολαμβάνοντες ἀνεπίδεκτα ἀντιρρήσεως, ὅσα ἐγράψαμεν περὶ αὐτοῦ. Ἀναγκαιότατον δ' ὑπολαμβάνομεν τοῦτο μάλιστα μετὰ τὴν εὕρεσιν τοῦ ἐν Θορικῷ παναρχαίου τάφου, νομίζοντες ἐπιβλαβὲς ν' ἀνακηρύσσηται ὅτι κρύπτει οὗτος τὰ ὀστᾶ τοῦ μυθικοῦ βασιλέως τῶν Θηβῶν· διότι ἡ μελέτη σπουδαίων μνημείων τῆς ἀρχαιότητος, ὁποῖον εἶναι καὶ τὸ ἐν Θορικῷ εὑρεθέν, δὲν πρέπει νὰ ἐπισκοτίζηται ὑπὸ γνωμῶν ἀσυστάτων μέν, δυναμένων ὅμως ἐνίοτε νὰ παραπλανήσωσιν αὐτήν.

Περὶ τοῦ τάφου λοιπὸν τοῦ Οἰδίποδος τρεῖς ἐφέροντο μῦθοι κατὰ τὴν ἀρχαιότητα. Κατὰ τὸν παλαιότατον ἴσως τούτων, τὸν παρ' Ὁμήρῳ, ὁ Οἰδίπους ἐτάφη ἐν Θήβαις (Ἰλ. Ψ,679). τηρήσας τὴν βασιλείαν καὶ μετὰ τὴν ἀποκάλυψιν τῶν ἀνοσίων γάμων του (Ὀδ. Λ. 275). Κατ' ἄλλον μῦθον, ἐμποδισθείσης τῆς ταφῆς αὐτοῦ ἐν Θήβαις, ἐτάφη ἐν τόπῳ τινὶ τῆς Βοιωτίας καλουμένῳ Κεῷ, ἐκταφεὶς δὲ μετεκομίσθη ἐκεῖθεν εἰς Ἐτεωνὸν τῆς Εὐβοίας καὶ ἐτάφη ἐν ἱερῷ τῆς Δήμητρος αὐτόθι (Ἀρίζηλος παρὰ Σχολιαστῇ Σοφοκλ. Οἰδ. Κολ. 91). Τρίτος δὲ μῦθος εἶναι ὁ Ἀττικός, ὁ διὰ τῆς τραγῳδίας τοῦ Σοφοκλέους γνωστότατος γενόμενος, καθ' ὃν ὁ Οἰδίπους ἀπέθανε πλησίον τοῦ Ἱππείου Κολωνοῦ. Ἐν δὲ τῷ περιβόλῳ τοῦ ἱεροῦ τῶν Σεμνῶν θεῶν ὑπὸ τὸν Ἄρειον Πάγον ὑπῆρχε μέχρι τῶν χρόνων τοῦ Παυσανίου καὶ μνῆμα Οἰδίποδος (Παυσαν. Α', κη' 7.-Valer. Max.5,3,3) Ἄδηλον δ' ἂν τὸ ἑπόμενον ἐπιτύμβιον, διασωθὲν ἐν ἐπιγραφῇ ἀρχαίου ἀγγείου ἐν Κάτω Ἰταλίᾳ εὑρεθέντος, ἦτο κεχαραγμένον ἐν τῷ μνήματι τούτῳ ἢ ἐν ἄλλῳ τινί, ἢ ἂν ἁπλῶς εἶναι πεπλασμένον, ληφθὲν ἐκ τοῦ Ἀριστοτελείου Πέπλου·

Νώτῳ μὲν μαλάχην τε καὶ ἀσφόδελον πολύριζον,
κόλπῳ δ' Οἰδιπόδαν Λαΐου υἱὸν ἔχω.

(O. Jahn, Vasenk. σ. CXXIV).

Ὁ Θορικὸς λοιπὸν ἐν οὐδενὶ μύθῳ μνημονεύεται· τὸ δὲ παρὰ Σοφοκλεῖ (Οἰδ. Κ. 1595) φερόμενον «τοῦ τε Θορικίου πέτρου» οὐδὲν ἀποδεικνύει. Διότι ῥητῶς καὶ σαφέστατα ὁ Σοφοκλῆς, τὸν ἐπιχώριον ἐξαίρων μῦθον, μαρτυρεῖ ὅτι ὁ Οἰδίπους ἀπέθανε πλησίον τοῦ Κολωνοῦ· οὗτως ἐν στ. 87 καὶ ἑπομένοις μαθὼν οὗτος ὅτι εὑρίσκετο ἐν Κολωνῷ, λέγει ὅτι κατὰ τὸν χρησμὸν τοῦ Ἀπόλλωνος ἐκεῖ ἔμελλε νὰ εὕρῃ ἀνάπαυλαν, ἐκεῖ ἦτο ἡ «τερμία χώρα» ὅπου ἔμελλε νὰ καταλύσῃ τὸν βίον· ἐν δὲ στ. 1516 ἐπαναλαμβάνει ὅτι μοῖρα αὐτῷ εἶναι ἐν ταύτῃ τῇ γῇ νὰ ταφῇ. Ἀναμφισβητήτου δ' ὄντος ὅτι παρὰ τὸν Κολωνὸν θέτει ὁ Σοφοκλῆς τὸν θάνατον τοῦ Οἰδίποδος, ἵνα ἄρωσι τὴν φαινομένην ἀντίφασιν, πρῶτος ὁ G. Hermann καὶ μετ' αὐτὸν ἄλλοι ἑρμηνευταὶ ὑπέθεσαν ὅτι ὁ Θορίκιος πέτρος ἔκειτο οὐχὶ ἐν τῷ γνωστῷ δήμῳ τῆς Ἀκαμαντίδος φυλῆς, ἀλλὰ παρὰ τὸν Κολωνόν. Νομίζομεν ὅμως ὅτι δὲν ἦτο ἀνάγκη τῆς αὐθαιρέτου ταύτης εἰκασίας πρὸς ἄρσιν τῆς ἀντιφάσεως, ἀλλὰ πρωτίστως ἔπρεπε νὰ ἐξετασθῇ ἂν ὑγιῶς ἔχει τὸ χωρίον τοῦ ποιητοῦ. Σπουδαίας δ' ὑπονοίας ὅτι εἶναι ἐφθαρμένον παρέχει πρωτίστως ἡ λέξις πέτρος· ἂν ἐπρόκειτο περὶ βράχου ἢ βραχώδους ὑψώματος ὁ Σοφοκλῆς θὰ ἔλεγε πέτρα καὶ οὐχὶ πέτρος, διότι ὁ τελευταῖος τύπος σημαίνει ὡς γνωστὸν ὅ τι ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς γλώσσῃ τὸ πέτρα ἤτοι τὸν λίθον καὶ οὐχὶ τὸν βράχον· ἡ σημασία τῶν δύο τούτων τύπων διακρίνεται σαφέστατα ἐν τῇ ἀρχαίᾳ γλώσσῃ, οὐδὲν δ' ὑπάρχει παράδειγμα ἐναλλαγῆς· καὶ ἐνόμισαν μέν τινες ὅτι εὗρον ἐξαίρεσιν τοῦ γενικοῦ τούτου κανόνος ἐν αὐτῷ τῷ Σοφοκλεῖ, ἀλλὰ τὰ φερόμενα παραδείγματα φρονοῦμεν ὅτι οὐδαμῶς κυροῦσι τὴν γνώμην αὐτῶν· εἰσὶ δὲ τὰ παραδείγματα ταῦτα τρία ἐν ὅλῳ, εἰλημμένα ἐξ αὐτοῦ τοῦ Σοφοκλέους, καὶ δή, πλὴν τοῦ προκειμένου, τὰ ἑξῆς: Οἰδ. Κ. 19 «κῶλα κάμψον τοῦδ' ἐπ' ἀξέστου πέτρου», δῆλον ὅτι ἐνταῦθα ἡ λέξις κεῖται ἐν τῇ κυρίᾳ σημασίᾳ αὐτῆς· ἡ Ἀντιγόνη παρακελεύει τὸν πατέρα νὰ καθίσῃ οὐχὶ ἐπὶ βράχου τινός, ἀλλ' ἐπὶ λίθου, «ἐπὶ τοῦ λιθίνου βάθρου», ὡς ἑρμηνεύει ὁ σχολιαστής· τρίτον δὲ καὶ τελευταῖον παράδειγμα φέρεται τὸ ἐν Φιλοκτ. 276 «ἐν κατηρεφεῖ πέτρῳ», ὅπου προφανῶς πρόκειται περὶ πέτρας· ἀλλὰ τοῦτο, στηριζόμενοι εἰς τὴν ἐπανειλημμένην ἐν τῷ αὐτῷ δράματι χρῆσιν τῆς λέξεως πέτρας πρὸς δήλωσιν τοῦ αὐτοῦ πράγματος, μετέγραψαν πέτρᾳ ὁ Blaydes καὶ ἄλλοι μετ' αὐτὸν ἐκδόται. Πλὴν δὲ τοῦ λόγου τούτου τὴν φθορὰν τοῦ χωρίου καταδεικνύει καὶ ἡ ἐν τῷ ἀρίστῳ κώδικι τοῦ Σοφοκλέους, τῷ Λαυρεντιακῷ φερομένη γραφὴ «τοῦθ' ὁρικίου πέτρου», ἐξ οὗ ἐμφαίνεται ὅτι ἐν τῷ ἀρχετύπῳ ἔκειτο ἀντὶ τοῦ Θορικίου ἄλλη τις λέξις ἴσως: «τοῦθ' ὁρκίου (πέλας) πέτρου» ἤτοι ὁ Οἰδ. ἔστη πλησίον τοῦτε λίθου ἐφ' οὗ ἔτεμον ὅρκια πιστὰ ὁ Θησεὺς

1) Κατὰ Στέφαν. Βυζάντιον ἐν λέξει «πόλις Εὐβοίας» Ὅμηρος [Β 497] Πολύκνημον τ' Ἐτεωνόν.

2) Οἰδίπου ἱερὸν καὶ Λαΐου ὑπῆρχε καὶ ἐν Σπάρτῃ [Ἡροδ. IV 149. 2].

3) Ὁ τάφος οὗτος, ὡς ἐξ ἀσφαλῶν πληροφοριῶν μανθάνομεν, δὲν ἐξηρευνήθη, προχείρων μόνον γενομένων ἀνασκαφῶν περὶ αὐτόν. Προτίθεται δ' ἡ Γενικὴ Ἐφορεία τῶν ἀρχαιοτήτων ν' ἀνασκάψῃ προσεχῶς αὐτόν, καθὼς καὶ ἄλλους τινὰς ὁμοίους τάφους, οἵτινες ὑποτίθεται ὅτι εὑρίσκονται πλησίον αὐτοῦ.

Digitized by Google

καὶ ὁ Πειρίθους καὶ τῆς κοίλης ἀχέρδου. Ἀλλ' ὁπωσδήποτε καὶ ἂν διορθωθῇ ὁ στίχος ὅλος (διότι καὶ τὸ πρῶτον ἡμιστίχιον διαφόρως φέρεται ἐν τοῖς ἀντιγράφοις, ὀρθοτέρα δὲ γραφὴ ἴσως εἶναι ἡ ἐν τῷ Λαυρεντιακῷ «ἐφ' οὗ μέσου στάς»), βέβαιον φαίνεται ὅτι δὲν πρόκειται περὶ Θορικίου τινὸς βράχου, ἥκιστα δὲ περὶ τοῦ παρὰ τὸ Λαύριον Θορικοῦ.

Τὰ δ' ἐν στ. 1526 κ.έ. μνημονευόμενα ἀπόρρητα εἶναι ὡς πειστικώτατα ἀπέδειξεν ὁ Κοραῆς ἐν ἐπιστολῇ πρὸς τὸν Chardon de la Rochete (ἧς μετάφρασιν ἑλληνιστὶ βλ. ἐν Πανδώρας τ. ΙΔ' σ. 141-145), αὐταὶ αἱ ὑπὸ τοῦ Δεινάρχου(Α',9) ἀναφερόμεναι «ἀπόρρητοι διαθῆκαι», ἃς ἐφύλαττε τὸ συνέδριον τοῦ Ἀρείου Πάγου. Οὐδαμῶς δ' εἶναι ἀπίθανον ὅτι ἐν αὐταῖς ἐγίνετο λόγος καὶ περὶ τοῦ τάφου τοῦ Οἰδίποδος, ἀφ' οὗ ὁ τάφος αὐτοῦ ἐπιστεύετο ὅτι ἐξησφάλιζε τὰς Ἀθήνας ἀπὸ εἰσβολῆς τῶν Θηβαίων, ὡς ὁ τάφος τοῦ Ὀρέστου κατ' ἄλλον μῦθον ἐπόριζε νίκας τοῖς Σπαρτιάταις (Ἡροδ. Α', 67.68). Ἀλλὰ ταῦτα ἀντὶ νὰ συνηγορῶσιν ὑπὲρ τοποθετήσεως τοῦ τάφου τοῦ Οἰδίποδος ἐν Θορικῷ, ἐπιμαρτυροῦσι τοὐναντίον ὅτι οἱ Ἀθηναῖοι ἐπίστευον ὅτι ὁ Οἰδίπους ἀπέθανε πλησίον τῶν Ἀθηνῶν, τὸν δ' ὑπὸ τὸν Ἄρειον Πάγον ἐν τῷ περιβόλῳ τοῦ ἱεροῦ τῶν Εὐμενίδων τάφον αὐτοῦ ἐνόμιζον ἐχέγγυον πρὸς ἀσφάλειαν καὶ σωτηρίαν τῆς πόλεως.

Πάντως ὅμως καὶ δι' αὐτὴν τὴν ἐσφαλμένην ἐξήγησιν τῶν Σοφοκλείων στίχων ὑπὸ τοῦ κ. Ἀντωνακοπούλου πρέπει νὰ χαίρωμεν, διότι ὑπεκκαύσασα αὐτὴ τὸν πρὸς τἀρχαῖα ζῆλον του, τὸν καθωδήγησεν εἰς τὴν εὕρεσιν τοῦ ἐν Θορικῷ προϊστορικοῦ τάφου, ὅστις ἐπὶ πολὺ ἴσως θὰ ἔμενε κεχρυμμένος καὶ ἄγνωστος, ἄνευ τῆς παρερμηνείας ἐκείνης.

Ν. Γ. Πολίτης

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Ὁ ἡμέτερος λόγιος κ. Δ. Βικέλας ἐν Κωνσταντινουπόλει διατρίβων ἀνέγνωσε τὴν παρελθοῦσαν ἑβδομάδα ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ Ἑλληνικοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου μελέτην αὐτοῦ περὶ Ἀγωγῆς. Τὸ ἀνάγνωσμα τοῦ διαπρεποῦς λογίου ἐτίμησε πολυπληθὲς καὶ ἐκλεκτὸν ἀκροατήριον, ἐπεκρότησε δὲ ὁμοφώνως ὁ ἑλληνικὸς τύπος τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ

29 Ὀκτωβρίου. Ἐγένετο σήμερον ἡ ἔναρξις τῆς Βουλῆς μετὰ τῆς συνήθους ἐπισημότητος. Ὁ Βασιλεὺς ἀνέγνωσε τὸν Β. λόγον ἔχοντα οὕτω :

«Κύριοι Βουλευταί,

Μετ' εὐφροσύνης χαιρετίζω τοὺς Ἀντιπροσώπους τοῦ Ἔθνους, συνελθόντας, ἵνα διαχειρισθῶσι τὴν ὑπὸ τοῦ Συντάγματος ἀνατεθειμένην αὐτοῖς λειτουργίαν.

Χαρμόσυνον γεγονὸς ἔλαβε χώραν ἐν τῷ Ἐμῷ Βασιλικῷ Οἴκῳ. Ὁ προσφιλής Μοι υἱός, ὁ Διάδοχος τοῦ Ἑλληνικοῦ Θρόνου, ἀπέκτησεν υἱόν, προοριζόμενον κατὰ τοὺς Θεσμοὺς νὰ συνεχίσῃ τὴν Βασιλικὴν ἀρχήν. Εὐφραίνεται ὄντως ἡ πατρικὴ καρδία Μου, τοῦ ἔθνους δ' αἱ εὐλογίαι εἵησαν ἐπ' αὐτόν.

Ἡ Ἑλλὰς πάντοτε ἐπόθησε νὰ διατηρῇ φιλίας καὶ ὁμαλὰς τὰς διεθνεῖς σχέσεις αὐτῆς, πεπεισμένη ἄλλως τε, ὅτι οὕτω δὲν παρακωλύονται, ἀλλὰ προάγονται καὶ συμπληροῦνται καὶ τὰ ἐσωτερικὰ τῆς χώρας συμφέροντα. Ὁ πόθος οὗτος θέλει καταδηλοῦσθαι ἐν πάσαις ταῖς ὑπὲρ τῶν συμφερόντων τῆς πατρίδος μερίμναις τῆς Κυβερνήσεώς Μου.

Ἡ κατὰ τὰς διεξαχθείσας πρὸ μικροῦ ἐκλογὰς ἐκδηλωθεῖσα περὶ τῶν ὑποθέσεων τοῦ Κράτους γνώμη τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ, ἑπόμενον ἦτο νὰ ἐπενέγκῃ τὴν κατὰ τὰς ἡμέρας ταύτας συντελεσθεῖσαν κυβερνητικὴν μεταβολήν. Οὕτως, ἡ ταυτότης τῆς καταγωγῆς παρέχει εὔλογον προσδοκίαν, ὅτι ἥ τε Βουλὴ καὶ ἡ Κυβέρνησις θέλουσι προθύμως καὶ εἰλικρινῶς συμπράξει, ὅπως αἱ τὴν μεταβολὴν ταύτην ἐπενεγκοῦσαι ἰδέαι ἐπικρατήσωσιν ἔν τε τῇ Νομοθεσίᾳ καὶ τῇ Κυβερνήσει τοῦ Κράτους.

Ἡ κατὰ τὰ τέλη τῆς δεκάτης βουλευτικῆς περιόδου νομοθετηθεῖσα εἰσαγωγὴ ἄλλου συστήματος ἐκλογῆς βουλευτῶν δὲν παρήγαγε τὰ ἀγαθά, ὅσα προϋτάθησαν ὡς προσδοκώμενα ἐξ αὐτῆς. Ὑπὸ τὸ νομοθετηθὲν ὅμως σύστημα δημιουργοῦνται προσέτι δυσχέρειαι πολλαὶ περὶ τὴν ἐκδήλωσιν τοῦ ἀληθοῦς φρονήματος τῶν ἐκλογέων. Διὰ τοῦτο ἡ Κυβέρνησίς Μου, πεποιθυῖα ὅτι εἰς τὴν εὐόδωσιν τῶν κοινῶν ἄγει ἐξ ἴσου ἥ τε γνησία ἔκφρασις τοῦ ἀληθοῦς φρονήματος τῶν ἐκλογέων, καὶ ἡ εὔρυθμος σύμπραξις τῶν ἐν τῇ πολιτείᾳ καθεστηκυιῶν ἐξουσιῶν, οὐ μόνον, εὐλαβὴς πρὸς ταύτας, οὐδὲν θέλει παραλίπει, ὅπως καταστήσῃ αὐτὴν ἀδιατάρακτον, ἀλλὰ θέλει εἰσαγάγει εἰς τὴν Βουλὴν καὶ τὰ ἀναγκαῖα νομοσχέδια περὶ μεταβολῆς τῶν περὶ ἐκλογῆς τῶν Βουλευτῶν νόμων, ἐπὶ τῇ βάσει τῶν πρὸ τούτων ἰσχυουσῶν διατάξεων.

Τὴν Κυβέρνησίν Μου πρωτίστως θέλει ἀπασχολήσει ἡ περὶ βελτιώσεως τῶν οἰκονομικῶν τοῦ Κράτους μέριμνα, ὅπως ἐξασφαλισθῇ ἡ ἱκανότης αὐτοῦ πρὸς ἐκπλήρωσιν τῶν πρός τε τὴν χώραν καὶ πρὸς τοὺς πιστωτὰς τοῦ δημοσίου ὑποχρεώσεών του. Ἑπομένως ἡ Κυβέρνησις θέλει ἐπιζητήσει μετ' ἐπιμονῆς τὴν ἀποκατάστασιν ἀληθοῦς μεταξὺ τῶν ἐσόδων, καὶ τῶν ἐξόδων τοῦ Κράτους ἰσοζυγίου διὰ τῆς μὴ μειώσεως τῶν ἐσόδων, ἀλλὰ καὶ διὰ τῆς δυνατῆς περιστολῆς τῶν ἐξόδων, τῆς ἐπιτυγχανομένης, οὐχὶ δι' ἐπιζημίων ἀκρωτηριασμῶν τῆς διοικήσεως, ἀλλὰ διὰ τῆς φειδοῦς καὶ τῆς οἰκονομίας.

Παράλληλον ὅμως θέλει ἔχει θέσιν ἐν ταῖς μερίμναις τῆς Κυβερνήσεώς Μου καὶ ἡ περὶ ἀποκαταστάσεως διοικήσεως χρηστῆς καὶ ἐγκρατοῦς. Εὐεργετικὴ ἀληθῶς ἀποβαίνει ἀκριβὴς καὶ ἴση πρὸς πάντας ἐκτέλεσις τῶν νόμων, τῶν κανονιζόντων τὰς πρὸς τὸ Κράτος καὶ τὸ δημόσιον ταμεῖον σχέσεις τῶν πολιτῶν, καὶ πρόνοια πεφωτισμένη περὶ προστασίας καὶ ἐνισχύσεως τῆς κοινωνικῆς δραστηριότητος καὶ τῆς ἀτομικῆς ἐργασίας.

Ἡ Στρατιωτικὴ καὶ Ναυτικὴ παρασκευὴ τῆς χώρας ἀνεγνωρίσθη πάντοτε ὡς ἐπιβαλλόμενον κυβερνητικὸν μέλημα, προθύμως δὲ τὸ κράτος ἐπέτρεψε πάσας τὰς πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον προβληθείσας ἑκάστοτε δαπάνας. Δὲν κατέστη ὅμως βέβαιον ἂν οἱ νενομοθετημένοι ὀργανισμοὶ συντελῶσιν εἰς τὴν παρασκευὴν τῶν στρατιωτικῶν καὶ ναυτικῶν δυνάμεων καὶ ἂν ἐξυπηρετῇ αὐτὴν ἡ ἐν αὐταῖς λειτουργοῦσα διοίκησις. Διὰ τοῦτο ἡ Κυβέρνησίς Μου θέλει ἐπιληφθῇ τῆς σπουδαιοτάτης ταύτης μελέτης καὶ θέλει ζητήσῃ κατὰ τὴν παροῦσαν περίοδον τὴν σύμπραξιν τῆς Βουλῆς, ἐφ' ὅσον αὕτη ἀπαιτεῖται πρὸς σκόπιμον καὶ κρείττονα ἀποκατάστασιν τῶν περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου.

Τῶν δημοτικῶν θεσμῶν ἡ ἀκώλυτος λειτουργία καὶ τῆς αὐτοδιοικήσεως τῶν δήμων ἡ ἐξασφάλισις καὶ ἡ ἀνάπτυξις, ἀναγκαῖον κατέστη νὰ περιφρουρηθῶσι διὰ νομοθετημάτων, τὰ ὁποῖα ἡ Κυβέρνησίς Μου δὲν θέλει παραλίπει νὰ προβάλῃ εἰς τὴν Βουλήν. Ἂν δὲ τὴν πρὸς ἔρευναν τῶν κοινῶν συμφερόντων ἄσκησιν, καὶ τὴν πρὸς ἐπιμέλειαν αὐτῶν παρασκευὴν ἣν παρέχει εἰς τοὺς πολίτας ὁ ἐντὸς τῆς μικρᾶς πολιτείας τοῦ δήμου δημόσιος βίος, διαρρυθμίσῃ τῆς ἐκπαιδεύσεως τοῦ λαοῦ ἡ εὐεργετικὴ δρᾶσις, καὶ τῆς δικαιοσύνης ἡ ἀδυσώπητος ἐπικουρία, θέλομεν βεβαίως συμπληρώσει τὴν ἱκανότητα καὶ τὴν χρηστότητα τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, πολλὰς ἀρετὰς τοῦ ὁποίου ἀνέγραψεν ἤδη καὶ αὐτὴ ἡ νεωτέρα ἱστορία. Διὰ τοῦτο κατέστη ἀπό τινος ἐπείγουσα ἡ φροντὶς περὶ ἀποκαταστάσεως τῆς δικαιοσύνης ἱκανῆς νὰ ἐκπληρώσῃ τὴν ἱερὰν αὐτῆς ἀποστολήν, καὶ ἐκπαιδεύσεως ἀρτίας καὶ σκοπίμου, ἡ δὲ Κυβέρνησίς μου θέλει ἀσχοληθῇ σπουδαίως περὶ τὰ θέματα ταῦτα ὅπως δυνηθῇ νὰ προτείνῃ εἰς τὴν βουλὴν τὰ ἀναγκαῖα νομοσχέδια.

Digitized by Google

Ἂς ἐργασθῶμεν πάντες πρὸς βελτίωσιν τοῦ ἐνεστῶτος, ὅπως δυνηθῶμεν νὰ παρασκευάσωμεν τῇ Θείᾳ συνάρσει τὸ μέλλον τῆς πατρίδος.

Κηρύττω τὴν ἔναρξιν τῆς πρώτης συνόδου τῆς δωδεκάτης βουλευτικῆς περιόδου».

31 Ὀκτωβρίου. Σήμερον τὴν ἑσπέραν ἀφίκετο ἐνταῦθα ὁ διάδοχος τοῦ Ῥωσσικοῦ Θρόνου μετὰ τοῦ νεωτέρου αὐτοῦ ἀδελφοῦ Γεωργίου. Οἱ Ῥῶσσοι ἡγεμονίδαι θὰ διατρίψωσιν ἐπί τινα καιρὸν ἐν Ἀθήναις, ἐντεῦθεν δὲ θ' ἀπέλθωσιν εἰς Ἰνδίας. Μετ' αὐτῶν ἀναχωρεῖ καὶ ὁ ἕλλην βασιλόπαις Γεώργιος.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

κ. Α. Ζ. Δ. Ἀδριανούπολιν. — Θ. Δ. Σμύρνην. Τὰ ζητηθέντα ἀπεστάλησαν ὑμῖν.

κκ. Π. Π. Ναύπλιον — Α. Κ. Μ. Τραπεζοῦντα. — Ν. Π. Ἀγ. Ἰωάννην. — Ν. Χ. Λέρον. — Μ. Ν. Αὐλῶνα. — Γ. Π. Αἰτωλικόν. Κας Α. Γ. Τεργέστην. — Μ. Α. Β. Φιλιατρά- — Ἐλήφθη ἡ συνδρομή σας.

κ. Η. Τ. Κεφαλληνίαν. Τὰ ζητηθέντα σᾶς ἀπεστάλησαν. Σᾶς εὐχαριτοῦμεν.

κ. Ν. Κ. Γ. Κωνσταντινούπολιν. Ἐλήφθησαν· σᾶς εὐχαριστοῦμεν. Εἴμεθα σύμφωνοι.

κ. Ι. Π. Ε Μόλιβον. Ἐκ παραδρομῆς, δι' ἣν σᾶς ζητοῦμεν συγγνώμην, καθυστέρησεν ἡ ἀποστολὴ τῶν ζητηθέντων. Τινὰ τούτων καθὼς καὶ τὰ φυλλάδια τῶν νέων συνδρομητῶν, σᾶς ἀπεστάλησαν τὴν παρελθοῦσαν ἑβδομάδα· Ταχυδρομικῶς θὰ σᾶς γράψωμεν.

Ἐλαιγάβαλον, Ἐνταῦθα. Ἡ προθεσμία τῆς χρήσεως τῶν ἐγκεκριμένων διδακτικῶν σχολείων λήγει εἰς τὸ τέλος τοῦ σχολικοῦ ἔτους 1891 — 1892. Ὁ διαγωνισμὸς διὰ τὴν ἑπομένην τετραετίαν ἔπρεπε νὰ προκηρυχθῇ πρὸ τῆς 1 τοῦ ἀρξαμένου μηνός, ἀλλὰ δὲν προεκηρύχθη. Πλείονας πληροφορίας δύνασθε νὰ ἴδητε ἐν τοῖς περὶ διδακτικῶν βιβλίων νόμοις τῆς 22 Ἰουνίου 1882 καὶ Μαΐου 1887 καὶ ἐν τοῖς Βασ. Διατάγμασι τῆς 4 Σεπτεμβρίου 1882 καὶ 4 Ἰουνίου 1884, δημοσιευθεῖσιν ἐν Τ. Α' τῆς συλλογῆς Σ. Παρίση. — Περὶ τῶν ποιημάτων προσεχῶς.

κ. Α. Θ. Μ. Ἐνταῦθα. Τὸ ᾆσμα εἶνε ἀνέκδοτον, περίεργα δὲ καὶ τὰ ἔθιμα τῶν Φολ. Θὰ δημοσιευθῶσιν ἄνευ τοῦ μακροῦ προλόγου, διαλαμβάνοντος περὶ πραγμάτων γνωστοτάτων.

κ. Α. Δ. Κ. Ἐνταῦθα. Τὰ σταλέντα ἡμῖν δημοτικὰ ᾄσματα εἶνε πολλοῦ λόγου ἄξια ὑπὸ γλωσσικὴν ἔποψιν, οὐχὶ ὅμως καὶ καθ' ἑαυτά, διότι παραλλαγαὶ αὐτῶν εἶνε ἤδη δημοσιευμέναι.

Τσουκνίδαν, Λευκάδα. Τὴν ἀπάντησιν ἔχετε εἰς τὸ σημερινὸν φύλλον τῆς Ἑστίας, ὦ ἐξαδέλφη τῆς τριανταφυλλιᾶς.

κ. Α. Φλ. Orne. Ἐστάλη τὸ Ἡμερολόγιον· ἐγένετο ἡ νέα ἐγγραφή· ἡ ἀπόδειξις στέλλεται μετὰ τοῦ φύλλου. Εὐχαριστοῦμεν.

κ. Π. Δ. Μ. Σῦρον. Σᾶς στέλλομεν τὴν εἰκόνα. Κρῖμα ὅτι δὲν εἶνε καλλίτερα ἵνα δημοσιευθῇ. Ἡ ἄλλη μᾶς εἶνε ἄχρηστος· εὐχαριστοῦμεν.

κ. Χρ. Π. Σ. Διμιρλὶ Βῶλον. Ἡ ἐντολὴ ἐξετελέσθη ἀκριβῶς. Σᾶς ἐγράψαμεν καὶ ἰδιαιτέρως.

κ. Π. Α. Λ. Ἰωάννινα. Ἡ ἐπιθυμία σας θὰ ἐκπληρωθῇ Εἰκὼν τῶν «Σπετσῶν» ἐδόθη ἤδη πρὸς ἐκτέλεσιν καὶ θὰ δημοσιευθῇ προσεχῶς ἐν τῇ «Ἑστίᾳ» μετὰ περιγραφῆς τοῦ πλοίου. Ἐστάλησαν τὰ ἡμερολόγια, στέλλονται καὶ αἱ φωτογραφίαι.

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ Κ. ΜΠΕΚ

Ο. Α. Ῥουσοπούλου, ΟΙΝΟΛΟΓΙΚΑ· πραγματεῖαι περὶ συστηματικῆς παρασκευῆς, βελτιώσεως καὶ συντηρήσεως τῶν οἴνων, καθὼς καὶ περὶ χρησιμοποιήσεως τῶν ὑπολειμμάτων αὐτῶν, Ἀθῆναι 1888, 8ον σ. 182. Τιμ. δρ. 4.

Ο. Α. Ῥουσοπούλου, ΧΗΜΙΚΗ ΟΝΟΜΑΤΟΛΟΓΙΑ, Ἀθήνησι 1888, 8ον σελ. 16. Τιμ. δραχ. 1.

Ο. Α. Ῥουσοπούλου, ΧΗΜΕΙΑ ΑΝΟΡΓΑΝΟΣ. (μετάφρασις ἐκ τῆς 8ης ἐκδόσεως τοῦ ἐγχειριδίου τῶν Roscoe-Schorlemmer) μετὰ πολλῶν σχημάτων καὶ φασματοσκοπικοῦ πίνακος. Ἀθήνησι 1888, 8ον σελ. 384. Τιμ. δραχ. 7,50.

Ο. Α. Ῥουσοπούλου, ΧΗΜΕΙΑ ΟΡΓΑΝΙΚΗ· μετ' ἀλφαβητικοῦ εὑρετηρίου τοῦ τε ἀνοργάνου καὶ ὀργανικοῦ μέρους. Ἀθήνησι 1890, 8ον σελ. 256. Τιμᾶται δραχ. 5.

"LA NEW YORK,,

Η ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ

ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙ ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑ

ΙΔΡΥΘΕΙΣΑ ΤΩι 1845

ΕΓΓΥΗΤΙΚΟΝ ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ

ΟΛΟΚΛΗΡΟΝ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΜΕΝΟΝ ΤΗ 1 ΙΑΝΟΥΑΡ. 1885

ΦΡ 544,000,000 ΦΡ

ΑΜΟΙΒΑΙΑ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΔΙ' ΩΡΙΣΜΕΝΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΤΡΩΝ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ

Οἱ ἀσφαλιζόμενοι εἶνε οἱ μόνοι ἰδιοκτῆται τοῦ ἐγγυητικοῦ κεφαλαίου καὶ τῶν κερδῶν.

ΠΡΟΙΚΟΔΟΤΗΣΕΙΣ ΤΕΚΝΩΝ

Ἐξασφάλισις κεφαλαίου ἢ ἐτησίου εἰσοδήματος μετὰ 10, 15 ἢ 20 ἔτη.

Γενικὸς ἀντιπρόσωπος ἐν Ἀθήναις

Δ. Γ. ΜΑΚΚΑΣ

Γραφεῖον παρὰ τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν.

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

Ἐκδίδονται ἐντὸς τῆς ἑβδομάδος

ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΔΡΟΣΙΝΗ

ΑΜΑΡΑΝΤΑ

Κομψὸς τόμος ποιημάτων ἐξ 150 σελίδων

ΤΙΜΩΝΤΑΙ ΔΡΑΧ. 2,50 — ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΩΣ ΑΠΟΣΤΕΛΛΟΜΕΝΑ ΔΡΑΧ. 2,80

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1890 — 2383

Digitized by Google

Περίοδος δευτέρα

ΕΣΤΙΑ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΗ

ΕΝ ΤΩι ΕΣΩΤΕΡΙΚΩι

Συνδρομη εξαμηνος Δρ. 8
Συνδρομη ετησια Δρ. 15

Τιμη φυλλου Λεπ. 30

ΑΙ ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑΙ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΙΔΡΥΘΕΝ ΤΩι 1876
Βραβευθὲν ὑπὸ τοῦ ἐν Παρισίοις Συλλόγου πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν ἑλλ. σπουδῶν, ἀξιωθὲν ἀργυροῦ μεταλλίου ἐν τῇ ἐκθέσει τῆς Δ' Ὀλυμπιάδος καὶ χαλκοῦ ἐν τῇ Παγκοσμίῳ Ἐκθέσει τοῦ 1889.

ΕΝ ΤΩ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ

Συνδρομη εξαμηνος Φρ. 10
Συνδρομη ετησια Φρ. 20

Τιμη φυλλου Λεπ. 40

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

1890—Τόμος Β',ἀριθ. 45. | ΕΚΔΟΤΑΙ Ν. Γ. ΠΟΛΙΤΗΣ ΚΑΙ Γ. ΔΡΟΣΙΝΗΣ | Ἀθῆναι, 11 Νοεμβρίου

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ: (Ἐν τῷ φύλλῳ): ΛΟΓΟΣ ΕΙΣΙΤΗΡΙΟΣ, ὑπὸ Σ. Κ. Σακελλαροπούλου. —ΚΡΑΒΑΡΑ (ὁδοιπορικαὶ σημειώσεις), ὑπὸ Ἀνδρέα Καρκαβίτσα. — ΑΝΩ ΚΑΤΩ, μυθιστόρημα Ἰουλίου Βέρν. (Μετάφρ. Ε. Ρ. Ρ.) — Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΤΟΥ ΠΛΗΘΟΥΣ, διήγημα Edgard Poe, μετάφρ.Κ.Ι. Πρασσᾶ.—ΕΞ ΑΝΑΓΝΩΣΕΩΝ: Η ΑΛΗΘΙΝΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΡΩΜΑΙΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΙΟΥΛΙΕΤΤΑΣ. — ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ: **Ἀνάλεκτα, Χρονικά, Παντοῖα, Ἐδῶ κ' ἐκεῖ, Τρεῖς γνῶμαι καθ' ἑβδομάδα, Ἓν παιγνίδιον κατὰ δεκαπενθήμερον.**—(Ἐν τῷ παραρτήματι): ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ. — ΕΙΔΗΣΕΙΣ. — ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ. — ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ. — ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ. — ΠΑΙΓΝΙΑ ΚΑΙ ΖΗΤΗΜΑΤΑ. — ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΝ.

ΕΙΚΟΝΕΣ: ΔΥΟ ΕΙΚΟΝΕΣ ΤΟΥ «ΑΝΩ ΚΑΤΩ».— Η ΧΟΡΕΥΤΡΙΑ, εἰκὼν Βωτιέ. — Η ΙΣΟΡΡΟΠΙΑ ΤΗΣ ΧΟΥΛΙΑΡΑΣ, (παίγνιον). — ΔΥΟ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑ ΚΟΣΜΗΜΑΤΑ.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ

Κατὰ τὴν δυτικὴν παραλίαν τοῦ πρὸ τοῦ σιδηροδρομικοῦ σταθμοῦ Πειραιῶς -Ἀθηνῶν νέου λιμένος, κατὰ τὸ 0,600 χιλιόμετρον τοῦ σιδηροδρόμου Πειραιῶς — Λαρίσης, γενομένων σκαφῶν πρὸς κατασκευὴν τοῦ σταθμοῦ αὐτοῦ, ἀπεκαλύφθησαν, ἐν συνεχείᾳ πρὸς τοὺς πολλοὺς πρότερον γνωστούς, οὐκ ὀλίγοι τάφοι διαφόρου κατασκευῆς καὶ μεγέθους. Οἱ μὲν τούτων ἦσαν ἐν τῷ βράχῳ κατεσκευασμένοι, οἱ δὲ ἀπετελοῦντο ἐκ κιβωτοειδῶν λαρνάκων πηλίνων, οἱ περισσότεροι μικροὶ καὶ τεθραυσμένοι, ἄλλοι δὲ ἐκ σαρκοφάγων λίθου σκληροῦ ἐγχωρίου. Πάντες ὅμως ἦσαν ἐντελῶς πτωχοί, τινὲς δὲ καὶ ἄλλοτε ἀνασκαφέντες, ἄλλοι δὲ ἔκπαλαι σεσυλημένοι, ὡς ἐδείκνυον τὰ θραύσματα τῶν ἀγγείων τὰ διεσκορπισμένα ἐν τοῖς χώμασιν αὐτῶν.

Παρὰ τοὺς τάφους τούτους ἀνευρέθησαν καὶ τάδε τὰ μάρμαρα:

α'.) Στήλη ἐπιτυμβία ὕψους 1,34,πλάτους 0,32 μετ' ἀνθεμίου ἐλαφρῶς ἀναγεγλυμμένου ἄνω καὶ ἐπιγραφῆς:

ΠΛΑΤΩΝ — Πλάτων
ΜΑΡΩΝΙΤΗΣ — Μαρωνίτης

β'.) Ὁμοία ὕψους 0,76, πλάτους 0,22, φέρουσα ἐπιγραφήν:

ΑΓΑΘΟΚΛΗΣ — Ἀγαθοκλῆς
ΑΓΑΘΩΝΟΣ — Ἀγάθωνος

γ'.) Τὸ ἄνω μέρος ὁμοίας στήλης, ὕψους 0,45,πλάτους 0,37 μετ' ἐπιγραφῆς:

ΦΑΝΕΡΑ — Φανέρα
ΗΡΑΚΛΕΙΩΤΙΣ — Ἡρακλειῶτις

Τὸ ὄνομα ΦΑΝΕΡΑ δὲν ὑπάρχει ἐν τῷ Λεξικῷ τῶν κυρίων ὀνομάτων τοῦ Pape.

δ'.) Τὸ ἄνω μέρος ὁμοίας στήλης ὕψους 0,53, πλάτους 0,35 μετ' ἀετωματίου ταπεινοῦ φέρον ἄνω ἐπιγραφήν:

ΝΙΚΙΠΠΟΣ — Νίκιππος
ΠΑΥΣΑΝΙΟΥ — Παυσανίου
ΒΗΣΑΙΕΥΣ — Βησαιεύς

ε'.) Τὸ ἄνω μέρος ὁμοίας στήλης ὕψους 0,35, πλάτους 0,35 μετ' ἐπιγραφῆς:

ΠΑΝΘΗΡΙΣ — Πανθηρίς
ΣΥΜΜΑΧΟΣ — Σύμμαχος

Καὶ τὸ ὄνομα ΠΑΝΘΗΡΙΣ δὲν ὑπάρχει ἐν τῷ Λεξικῷ τῶν κυρίων ὀνομάτων τοῦ Pape.

ς'.) Τὸ ἄνω μέρος στήλης ὕψους 0,50,πλάτους 0,23 μετ' ἐπιγραφῆς.

ΑΡΙΣΤΟΝΙΚΗ — Ἀριστονίκη
ΑΡΙΣΤΟΚΛΕΟΥΣ — Ἀριστοκλέους.

Πλὴν τούτων ἀνευρέθησαν καὶ δύο στηλῶν τὰ ἄνω μέρη ἄνευ ἐπιγραφῶν καὶ ἀνάγλυφον ἐπιτύμβιον ὕψους 0,56, πλάτους 0,53, τέχνης μετρίας, ὅπερ εἰκονίζει γυναῖκα καθημένην πρὸς τὰ δεξιά, δεξιουμένην ἑτέραν μορφὴν ὀρθίαν πρὸ αὐτῆς· ἐλλείπουσιν αἱ κεφαλαί, αἱ δὲ δεξιαὶ τεθραυσμέναι. Καὶ σωρὸς δὲ τεμαχίων μολύβδου ἀνευρέθη ἐγγύς που χρησιμευόντων εἰς ὑποστήριγμα τῶν στηλῶν.

Ἐπίσης ἀνευρέθη λουτροφόρος ὕψους μέτρου περίπου, ἄνω διαμέτρου 0,30, ἧς ὁ λαιμὸς τεθραυσμένος εἰς δύο, ἐλλείπει δ' ἡ βάσις. Ἐπὶ τοῦ σώματος φέρει τὴν συνήθη παράστασιν γενειῶντος καθημένου πρὸς τ' ἀριστερά, δεξιουμένου δὲ τὸν πρὸ αὐτοῦ προσιόντα.

Ἐγγὺς δὲ τοῦ χώρου τούτου ὑπὸ τυμβωρύχων λάθρα ἀνευρεθεῖσαι εἶχον θραυσθῆ δύο ἐπιτύμβιαι στῆλαι ἐνεπίγραφοι. Τούτων ἡ μὲν ὕψους 0,83, πλάτους 0,32, φέρει ἐπιγραφήν.

ΕΥΝΟΙΣ — Εὐνοΐς
ΧΡΗΣΤΗ — Χρηστή

Τὸ ὄνομα ΕΥΝΟΙΣ δὲν ὑπάρχει εἰς τὸ λεξικὸν τῶν κυρίων ὀνομάτων τοῦ Pape· ὥστε ἐκ τῶν σκαφῶν τούτων προῆλθον τρία νέα κύρια ὀνόματα γυναικῶν, τὰ ΠΑΝΘΗΡΙΣ, ΦΑΝΕΡΑ καὶ τὸ ΕΥΝΟΙΣ.

Ἡ δ' ἑτέρα ὕψους 0,90, πλάτους 0,30 μετ' ἀετωματίου καὶ ἀκροκεράμων φέρει τὴν ἐπιγραφήν:

ΚΑΛΛΙΜΑΧΗ — Καλλιμάχη.

Ἔν τινι τῶν περὶ τὸν χῶρον τοῦτον ἀγρῶν ἀνευρέθη τεμάχιον στήλης ἐπιτυμβίου, ἐν τοῖς χώμασι προεξέχον ὕψους 0,13, πλάτους 0,11 φέρον ἐπιγραφῆς λείψανα συμπληρούμενα ἴσως οὕτω:

ΔΙΦ]ΙΛΟΣ — Δίφ]ιλος
ΑΡΑΦ]ΗΝΙΟΣ — Ἀραφ]ήνιος.

Ἰάκ. Χ. Δ.

Digitized by Google

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Ὁ κ. Συγγρὸς διὰ τοῦ ἐν Σμύρνῃ κ. Π. Ἀθηνογένους ἀπέστειλεν εἰς τὸ αὐτόθι «Ὁμήρειον» σχολεῖον χίλια φράγκα, ὅπως χρησιμεύσωσι διὰ τὸν καταρτισμὸν βιβλιοθήκης. Ἡ δὲ κ. Ἀδελφίνα Ψιαχῆ δι' ἐπιστολῆς της πρὸς τὸ διοικητικὸν συμβούλιον ἐδήλωσεν, ὅτι δωρεῖ εἰς τὴν Φιλεκπαιδευτικὴν Ἑταιρίαν τὴν ἐξ ἑκατὸν ὀθωμανικῶν λιρῶν καταβολὴν τοῦ μακαρίτου συζύγου αὐτῆς.

— Ὑπὸ τὸν τίτλον ἡ «Νέα Τουρκία» ἀγγέλλεται ἡ ἔκδοσις ἑβδομαδιαίου περιοδικοῦ γαλλιστὶ ἐν Παρισίοις, τοῦ ὁποίου Διευθυντὴς καὶ συντάκτης ἔσται ὁ κ. Δ. Γεωργιάδης, Ἕλλην ἐκ Σμύρνης, διατρίβων ἀπὸ πολλοῦ ἐν τῇ γαλλικῇ πρωτευούσῃ.

— Τὴν παρελθοῦσαν παρασκευὴν ἔκαμεν ἔναρξιν τοῦ μαθήματος τῆς Παθολογικῆς ἀνατομίας καὶ ἱστολογίας ὁ νέος καθηγητὴς τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου κ. Δ. Χασιώτης.

ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ

4 Νοεμβρίου. Τὴν ἑσπέραν τῆς χθὲς ἐγένετο χορὸς ἐν τοῖς ἀνακτόροις εἰς τιμὴν τοῦ Τσάρεβιτς.

6 Νοεμβρίου. Σήμερον τὴν ὥραν 3 μ. μ. δι' ἰδιαιτέρας ἁμαξοστοιχίας τοῦ σιδηροδρόμου Πελοποννήσου ἀνεχώρησαν ἐπανακάμπτοντες εἰς Πετρούπολιν ἡ Μ. Δούκισσα Ἀλεξάνδρα καὶ ὁ Μ. Δοὺξ Παῦλος. Ἐν Κορίνθῳ ἐπέβησαν ἐπὶ τῆς θαλαμηγοῦ Σφακτηρίας, ἥτις αὐθημερὸν ἀπέπλευσεν εἰς Βρεντήσιον.

8 Νοεμβρίου. Μετὰ μεσημβρίαν ἀνεχώρησεν ἐπιβαίνων τῆς ῥωσσικῆς ναυαρχίδος ὁ διάδοχος τῆς Ῥωσίας μέγας δοὺξ Νικόλαος καὶ μετ' αὐτοῦ ὁ ἡμέτερος βασιλόπαις Γεώργιος παρακολουθῶν αὐτὸν εἰς τὸ ἀνὰ τὰς Ἰνδίας ταξείδιόν του.

Ἐκ τοῦ βιβλιοπωλείου τῆς Ἑστίας ἐξεδόθη

ΣΚ. Σ. ΒΥΖΑΝΤΙΟΥ

Η ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΣ

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΩΝΥΜΟΥ ΜΕΓΑΛΟΠΟΛΕΩΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΚΑΤΕΡΩΘΕΝ ΤΟΥ ΚΟΛΠΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΒΟΣΠΟΡΟΥ ΠΡΟΑΣΤΕΙΩΝ ΑΥΤΗΣ

ΤΡΕΙΣ ΟΓΚΩΔΕΙΣ ΤΟΜΟΙ

Τοῦ πολυτιμοτάτου τούτου συγγράμματος συνεπληρώθησαν, δι' ἀνατυπώσεως τοῦ Α' τόμου ὅστις εἶχεν ἐξαντληθῆ, ὀλίγα ἀντίτυπα, ἅτινα ἐξεδόθησαν εἰς πώλησιν ὑπὸ τοῦ Βιβλιοπωλείου τῆς «Ἑστίας».

Η ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΣ ἀποτελεῖται ἀπὸ «τρεῖς ὀγκώδεις τόμους» μεγάλου σχήματος, οἵτινες «κοσμοῦνται ὑπὸ πολλῶν καὶ λαμπρῶν εἰκόνων ἐν Παρισίοις ἐξηργασμένων» καὶ ὑπὸ δύο μεγάλων τυπογραφικῶν πινάκων, παριστανόντων τὴν Κωνσταντινούπολιν, τὸν Βόσπορον καὶ τὰς Πριγκιποννήσους. — Εἶνε ἡ πληρεστάτη, ἀκριβεστάτη καὶ λαμπροτάτη περιγραφὴ καὶ ἐξιστόρησις τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ὄντως «ἐθνικὸν ἔργον.»

ΤΙΜΑΤΑΙ

Ἐν Ἀθήναις δρ. 30. — Ἐν ταῖς ἐπαρχίαις δρ. 35. Ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φρ. 35.

Πωλεῖται καὶ χωριστὰ μόνος ὁ ἀνατυπωθεὶς Α' Τόμ. ἀντὶ δρ. 12, ὡς καὶ μόνος ὁ Γ' ἀντὶ τῆς αὐτῆς τιμῆς.

Πᾶσα αἴτησις, συνοδευομένη ὑπὸ τοῦ ἀντιτίμου, ἀπευθύνεται πρὸς τὸν κ. Γ. Κασδόνην, διευθυντὴν τοῦ Βιβλιοπωλείου τῆς «Ἑστίας» εἰς Ἀθήνας.

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΝ

8 Νοεμβρίου 1890

ΟΜΟΛΟΓΙΑΙ ΕΘΝΙΚΩΝ ΔΑΝΕΙΩΝ	Ἀγορ. Δρ.	Ἀγορ. Λ.	Πωλ. Δρ.	Πωλ. Λ.
Τῶν 20,000,000 πρὸς 5 %	505	—	507	—
» 120,000,000 » 5 %	546	—	550	—
» 170,000,000 » 5 %	546	—	550	—
» 135,000,000 » 5 %	440	—	445	—
» 30,000,000 » 5 %	435	—	440	—
» 125,000,000 » 4 %	—	—	—	—
Κτηματ. ὁμολ. ἐθν. τραπέζης 60,000,000 μετὰ λαχείου	536	50	537	—
ΜΕΤΟΧΑΙ ΤΡΑΠΕΖΩΝ				
Ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος....	4440	—	4450	—
Γενικὴ Πιστωτικὴ Τράπεζα......	272	—	273	—
Τράπεζα Βιομηχαν. Πίστεως.....	91	50	92	—
Τράπεζα Ἠπειροθεσσαλίας.......	—	—	—	—
ΜΕΤΟΧΑΙ ΕΤΑΙΡΙΩΝ				
Μεταλλουργείων Λαυρίου........	173	—	174	—
Σιδηροδρ. Ἀθηνῶν - Πειραιῶς.....	424		426	—
Σιδηροδρ. Πύργου - Κατακώλου....	—	—	—	—
Σιδηροδρ. Πελοποννήσου........	186	—	187	—
Σιδηροδρ. Θεσσαλίας..........	128	—	130	—
Ἀνων. ἑταιρίας ὁ «Ἑρμῆς».....	78	—	80	—
Ἑλλην. Πυριτιδοποιείου........	76	—	78	—
Φωταερίου Ἀθηνῶν...........	—	—	—	—
Δημοσ. καὶ δημοτ. ἔργων.......	112	50	113	—
ΝΟΜΙΣΜΑΤΑ				
Εἰκοσάφραγκον	24	58	24	59
Λίρα ὀθωμανικὴ..........	28	30	28	35
Λίρα ἀγγλικὴ	30	60	30	80
ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΑ				
Τρίμηνον Ἀγγλίας..........	30	50	30	80
Τρίμηνον Γαλλίας..........	121	—	122	—
Ὄψεως Ἀγγλίας.........	30	90	31	20
Ὄψεως Γαλλίας.........	122	50	123	25

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Φοιτητήν, Ἐνταῦθα. Ἡ χρῆσις τοῦ δευτέρου πληθυντικοῦ προσώπου ἀντὶ τοῦ δευτέρου ἑνικοῦ παρελήφθη μὲν ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων ἐκ τῆς γαλλικῆς γλώσσης, ἀλλὰ δὲν εἶνε τῶν Γάλλων ἐπίνοια, διότι τὸ σχῆμα τοῦτο τοῦ λόγου, πληθυντικὸς τιμῆς (pluralis reverentiae ἢ appellationis) καλούμενον, ἀπαντᾶται καὶ ἐν τῇ λατινικῇ (vos ἀντὶ tu, vester ἀντὶ tuus). Ὡς πρῶτον παράδειγμα τῆς χρήσεως ταύτης ἐν τῇ λατινικῇ φέρεται τὸ παρὰ Πλινίῳ τῷ νεωτέρῳ (κατὰ τὸν Β' αἰῶνα μ. Χ.) indulgentia vestra ἀντὶ tua· τινὲς ὅμως (ὡς ὁ Μόμσεν) ἀμφισβητοῦσι τοῦτο, ἰσχυριζόμενοι ὅτι ἐν τῷ χωρίῳ ἐκείνῳ ὁ Πλίνιος προσαγορεύει οὐχὶ μόνον τὸν Τραϊανὸν ἀλλὰ τόν τε Τραϊανὸν καὶ τὸν Νερούαν, ὅθεν κατ' ἀνάγκην ἔδει ἡ φράσις νὰ ἐξενεχθῇ κατὰ πληθυντικὸν καὶ οὐχὶ καθ' ἑνικόν. Τὰ πρῶτα δ' ἀσφαλῆ παραδείγματα τῆς τοιαύτης χρήσεως εὕρηνται παρὰ τῷ Σιδωνίῳ Ἀπολλιναρίῳ, συγγραφεῖ τοῦ Ε' αἰῶνος μ. Χ. Εἶναι δὲ τὸ σχῆμα τοῦτο ἀπόρροια ἑτέρου σχήματος, τοῦ καλουμένου πληθυντικοῦ τοῦ ἀξιώματος (pluralis majestatis), ἤτοι τῆς χρήσεως τοῦ πρώτου πληθυντικοῦ προσώπου ἀντὶ τοῦ πρώτου ἑνικοῦ, τοῦ ἡμεῖς ἀντὶ τοῦ ἐγώ. Ἡ χρῆσις αὕτη τοῦ πληθυντικοῦ τοῦ ἀξιώματος εἶναι συνήθης καὶ εἰς τὴν ἀρχαίαν ἑλληνικήν, οὐχὶ ὅμως καὶ τοῦ τιμητικοῦ πληθυντικοῦ καίτοι ἐν ἄλλαις περιπτώσεσι δὲν εἶναι σπανία ἡ ἐναλλαγὴ τοῦ πληθυντικοῦ πρὸς τὸν ἑνικόν, δηλονότι ὅπου ἐπιζητεῖται ὄγκος τῆς λέξεως, διότι «τὰ πληθυντικὰ μεγολορρημονέστερα» κατά τινα ἀρχαῖον τεχνογράφον. Πάντως δ' ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς γλώσσῃ τὰ κατηγορούμενα τοῦ ῥήματος πρέπει νὰ ἐκφέρωμεν καθ' ἑνικὸν ἀριθμόν, π. χ. εἶσθε καλὸς καὶ οὐχὶ καλοί· φροντίζετε ἐπιθυμῶν καὶ οὐχὶ ἐπιθυμοῦντες· ἀκολουθοῦντες οὕτω τὸ

Digitized by Google

παράδειγμα τῶν ἀρχαίων, οἵτινες τοὺς προσδιορισμοὺς τοῦ εἰς πληθυντικὸν ἀντὶ ἑνικοῦ ἀριθμοῦ ἐξενηνεγμένου ῥήματος ἐξέφερον καθ' ἑνικὸν ἀριθμὸν (οἷον μαρτυρόμεσθα δρῶσα—ἠγριώμεθα δοκοῦσα—πεπόνθαμεν ἢ κατέσχον) καὶ τἀνάπαλιν κατὰ πληθυντικὸν ἀριθμόν, ἂν ὑποκείμενον τοῦ εἰς ἑνικὸν ἀριθμὸν ῥήματος ἦτο περιληπτικὸν ὄνομα (οἷον τὸ στράτευμα ἐπορίζετο σῖτον, κόπτοντες κλπ.)

κ. Η. Κ. Βομβάην. Ἐστάλησαν τὰ 24— 36 κατὰ τὴν αἴτησίν σας.

κ. Σ. Λαρ. Ροστόβιον. Τὰ φύλλα ἀπεστάλησαν· τὸ ἀντίτιμον φράγκα 1,20 δύνασθε ν' ἀποστείλετε ἀπ' εὐθείας διὰ γραμματοσήμων.

κ. Ι. Λ. Καλάμας. Δὲν πρόκειται περὶ κρίσεως· ἀπολύτως δὲν δύναται νὰ δημοσιευθῇ ποίημα ξενόγλωσσον ἐν τῇ Ἑστίᾳ. Δὲν δύνασθε ν' ἀποταθῆτε πρὸς τὰς δύο ἐνταῦθα ἐκδιδομένας γαλλικὰς ἐφημερίδας;

Ναυαγόν, Κ)πολιν. Καὶ πάλιν ναυάγιον. Μὴ συγχέετε τὰ τυπογραφικὰ λάθη μὲ τὰς ἀνορθογραφίας. Εὔμορφον τὸ τελευταῖον δίστιχον, ἀλλὰ φρικωδῶς στρεβλωμένη ἡ ἔννοια διὰ τῆς ἀτέχνου ἐκτελέσεως.

ΠΑΙΓΝΙΑ ΚΑΙ ΖΗΤΗΜΑΤΑ

Δ'. ΤΡΙΜΗΝΙΑ 1890

(μετὰ λαχείου)

14.— Γρῖφος

ι ΙΑ ΙΑ $\frac{\text{τε}}{\text{τῆς}}$ ΛΙΣ $\frac{\text{λι}}{\text{με}}$ ας

Ἀθῆναι — Βόλος

15.— Αἴνιγμα.

Ἤμην φιλτάτη τοῦ Διός, ἀλλ' ἄκαρδος ἂν μείνω,
Βορείου ἔθνους κάτοικος ξανθόμαλλος θὰ γείνω.

Ἀλεξάνδρεια — Φαραώ

16. — Πρόβλημα.

Φιάλας οἴνου εἶχε τρεῖς, καὶ ἡ μεγαλειτέρα
Ὀκτὼ ὀκάδων ἦν μεστή· κεναὶ δ' αἱ δύο ἄλλαι,
Ὅμως χωροῦσαι τρεῖς ἡ μὲν καὶ πέντε ἡ ἑτέρα.
Πῶς ἦν λοιπὸν κατορθωτόν, ἵνα αἱ τρεῖς φιάλαι
Ὡς μέτρα χρησιμεύσωσιν ὀρθά, ἵν' ἀφαιρέσω
Τὰς τέσσαρας ἐκ τῶν ὀκτώ· καὶ ταύτας δ' οὕτως, ὥστε
Χωρὶς εἰς πρᾶξιν ἕτερον μέτρον, κανὲν νὰ θέσω,
Νὰ εἶναι ἀκριβέσταται, καλοί μου ἀναγνῶσται;

Βόλος — Α. Γ. Φ.

ΛΥΣΕΙΣ Γ' ΤΡΙΜΗΝΙΑΣ 1890.

1.
χ α ρ α
θ ε α δ α μ η ν
ε α ρ α φ η δ υ
κ ρ α μ η ν υ ν

2. ῥοιὰ — ἴα.

3. Ὁ πατὴρ εἶχε 32 δραχμάς.

4. Ὁ Ἱππῶναξ ὁ τῶν χωλιάμβων ποιητής.

5.
Καὶ ἔθαλλον χθὲς ἔτι
Ὅπως τὸ ῥόδον θάλλει
Τὰ νεαρά μου ἔτη
Τὰ νεαρά μου κάλλη.

6. Πολλοὶ πολυμαθεῖς νοῦν οὐκ ἔχουσι.

7.
Θ ε α
ε α ν
Θ ε α ν ω
ε α ν
α ν ω

8. Μνήμη — κνήμη.

9. Αἰλιανοῦ Ποικίλη Ἱστορία.

10. Ἕκαστος ἀνὴρ δρ. 9,50— ἑκάστη γυνὴ δρ. 5.

11. Διότι ἦτο φαλακρός.

12. Μὴ ἔσο ἀπρόσεκτος.

13.
Α Σ Κ Α Ρ Ι Σ
Σ Κ Α Ρ Ι Σ
Κ Α Ρ Ι Σ
Α Ρ Ι Σ
Ρ Ι Σ
Ι Σ
Σ

14. Δὲν εἶνε κρῖμα κι' ἄδικο τὰ δυὸ τ' ἀγαπημένα,
Νἆνε 'ς τὸν κόσμο ζωντανὰ καὶ νἆνε χωρισμένα.

15. Ὀφθαλμοί.

16. Τί δ' ἂν οὗτος ὑγιὲς εἴπῃ, ὃς οὐ μόνον ἐπὶ τῇ ψυχῇ τὸ ψεῦδος, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῇ κεφαλῇ περιφέρει;» Αἰλιανοῦ Ποικ. Ἱστορ.

17. Γανυμήδης ὑπὸ Διὸς ἀνηρπάγη.

18. Τρία.

19.
Μάρτιος
Ἑλβετία
Νυκτερὶς
Ἰλιὰς
Δύσις
Ἰτέα
Ὄσσα
Νάξος

20.

Η	Π	Α	Ρ
Π	Ο	Λ	Υ
Α	Λ	Λ	Α
Ρ	Υ	Α	Ξ

21. Ἡ πλύντρια πλύνει.

22. Ἴδε Ἀθηναίου XIV, 63.

23.

Β	Ο	Ρ	Α
Ο	Ν	Α	Ρ
Ρ	Α	Χ	Η
Α	Ρ	Η	Σ

24. *(Ἀκυροῦται)*

25. Ὁ ἀριθμὸς 166 ἢ 331 ἢ 496 ἢ 661.

26. Ἄγγελος — Ἄγγλος.

27. Τὰ γράμματα δεικνύουν τοὺς πέντε ἀδελφοὺς καὶ οἱ ἀριθμοὶ τὰς 30 ἀγελάδας κατὰ τάξιν παραγωγῆς γάλακτος.

α)	β)	γ)	δ)	ε)
1	2	3	4	5
10	9	8	7	6
11	12	13	14	15
20	19	18	17	16
21	22	23	24	25
30	29	28	27	26
—	—	—	—	—
93	93	93	93	93

28. Αἱ δέκα ἐντολαί *(Ἀκυροῦται ὡς λανθασμένον)*

29.

Μ	Α	Γ	Ε	Ι	Α
Α	Χ	Ε	Ρ	Ω	Ν
Γ	Ε	Λ	Ω	Σ	Α
Ε	Ρ	Ω	Τ	Ι	Σ
Ι	Ω	Σ	Ι	Α	Σ
Α	Ν	Α	Σ	Σ	Α

30.
Χ ρυσὸς
Α ετὸς
Λ έων
Κ έφαλος
Ι τέα
Σ φὴξ

31.
16 9
13 8 2 5 11
1 7
12 4 6 3 14
10 15

Οὐκ ἀγαθὸν πολυκοιρανίη, εἷς κοίρανος ἔστω.

32. Ἄρτος — Ἄρκτος.

Digitized by Google

33. Ἔνθα περισσὴ τροφὴ πολλοὶ μῦς.
34. α ι μ α
α ν ι α
α μ η ν
α ρ η ς
35. Καθάρματα ἐν ταῖς ἀρχαίαις Ἀθήναις ἐλέγοντο κακοῦργοι πρὸς καθαρμὸν τῆς πόλεως κρημνιζόμενοι εἰς τὸ Βάραθρον.
36. Θάσος — ἄσος.
37. Μὴ μετανόει ἀλλὰ προνόει.
38. Κακοῦ κόρακος κακὸν ᾠόν. (*Ἀκυροῦται ὡς λανθασμένον*).
39. Ἰσοκράτης (Ἰσαῖος, Σωκράτης, Ὄλορος, Κρατῖνος, Ῥήγιλλα, Ἀλκιβιάδης, Τιμόθεος, Ἡρώδης, Σοφοκλῆς.)
40. Ἡ δόξα ἀποδίδεται εἰς τὸν Γαλιλαῖον δημοσιεύσαντα τὴν ἀνακάλυψίν του κατὰ τὸ 1620. Ἀλλ' ὁ Δημόκριτος προεῖδεν ὅ,τι ὁ Γαλιλαῖος ἀνεκάλυψεν.
41. Δραχμὰς 97,50.
42. Σοφοκλέους «Τραχίνιαι.»
43. Κ Α Θ Ω Σ
Α Θ Ω Σ
Θ Ω Σ
Ω Σ
44. Γίνωσκε καιρόν.
45. Ἐννέα — ἕν.
46. Π αυσανίας
Λ υκοῦργος
Α ριστοτέλης
Τ ηλέμαχος
Ω ρίων
Ν ικάνωρ
47. Ὁ Σωκράτης.
48. Θάλασσα — ἅλας.
49. Κρηπὶς τῆς ἀρετῆς ἡ ἐγκράτεια.
50. Πλάτων, Ἀκαδημία, Περιπατητικοί, Ἀριστοτέλης, Στωϊκοί.
51. Τὸ γράμμα δ.
52. Ἡ μὲν λέξις Εὐρώπη, συγγενὴς οὖσα τοῦ Ἐ ύ ρ ω ς, σημαίνει σκοτεινὴν χώραν, τὴν χώραν τῆς δύσεως τοῦ ἡλίου. Ἡ δ' Ἀσία, ἀπὸ τοῦ σημιτικοῦ *ἀσοῦ* ἤτοι ἀνατολή, σημαίνει τὴν χώραν ὅθεν ἀνατέλλει ὁ ἥλιος. Ἀφρικὴ ὀνομασθεῖσα ἴσως ὑπὸ τῶν Καρχηδονίων ἀπὸ τῆς φοινικικῆς λέξεως *ἀφὰρ* (κόνις), σημαίνει πιθανῶς ἔρημον. Ἡ Ἀμερικὴ κοινῶς πιστεύεται ὅτι ἔλαβε τὸ ὄνομα ἀπὸ τοῦ Ἀμερίκου ἢ Ἀμερίγου Βεσπουχίου· ἀλλ' ἐπ' ἐσχάτων καὶ ἄλλαι πολλαὶ ἐπροτάθησαν ἐτυμολογίαι, περὶ ὧν σφοδρὰ διεξάγεται συζήτησις ἐν γεωγραφικοῖς περιοδικοῖς συγγράμμασι καὶ ἐν ειδικαῖς μονογραφίαις· οἱ περισσότεροι ὑποστηρίζουσιν ὅτι ἡ ὀνομασία ἐλήφθη ἐκ τῆς γλώσσης ἰθαγενοῦς τινος ἀμερικανικῆς φυλῆς. Τῆς δ' Ὠκεανίας καὶ ἡ ἐτυμολογία καὶ ἡ σημασία εἶνε σαφέστατα, προσφυῶς δ' ὠνομάσθη οὕτως ἡ κατ' ἐξοχὴν χώρα τοῦ Ὠκεανοῦ.
53. Μὴ ἐπίχαιρε ἐπὶ χρήμασιν ἀδίκοις.
54, 3, 4, 5, 6.
55. Χ Α Ρ Α
Α Ι Ω Ν
Ρ Ω Μ Η
Α Ν Η Ρ
56. Θήρα — Ἥρα.

ΣΗΜ. Τὰ ὀνόματα τῶν λυτῶν εἰς τὸ προσεχές.

ΙΑΤΡΟΣ ζητεῖ θέσιν ἰδία ἐν τῷ Ἐξωτερικῷ. Εἶνε κάτοχος πλὴν τῆς Ἑλληνικῆς, τῆς Γαλλικῆς, Ἰταλικῆς καὶ Ἀλβανικῆς. Διὰ περισσοτέρας πληροφορίας ἀπευθυντέον πρὸς τὴν Διεύθυνσιν τῆς Ἑστίας.

"LA NEW YORK,,
Η ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ
ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙ ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑ
ΙΔΡΥΘΕΙΣΑ ΤΩ 1845
ΕΓΓΥΗΤΙΚΟΝ ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ
ΟΛΟΚΛΗΡΟΝ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΜΕΝΟΝ ΤΗ 1 ΙΑΝΟΥΑΡ. 1885
ΦΡ 544,000,000 ΦΡ
ΑΜΟΙΒΑΙΑ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΔΙ' ΩΡΙΣΜΕΝΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΤΡΩΝ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ
Οἱ ἀσφαλιζόμενοι εἶνε οἱ μόνοι ἰδιοκτῆται τοῦ ἐγγυητικοῦ κεφαλαίου καὶ τῶν κερδῶν.
ΠΡΟΙΚΟΔΟΤΗΣΕΙΣ ΤΕΚΝΩΝ
Ἐξασφάλισις κεφαλαίου ἢ ἐτησίου εἰσοδήματος μετὰ 10, 15 ἢ 20 ἔτη.
Γενικὸς ἀντιπρόσωπος ἐν Ἀθήναις
Δ. Γ. ΜΑΚΚΑΣ
Γραφεῖον παρὰ τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν.

Ἐξεδόθη ἄρτι
ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗ
ΝΕΑ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΑ
ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑΣ
Κεφαλληνία, Ἰθάκη, Ἄτοκος, Ἀρκοῦδι, Κάλαμος, Καστὸς καὶ Ἐχινάδες
ΜΕΤΑ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΟΥ ΠΙΝΑΚΟΣ
ὑπὸ ΑΝΤΩΝΙΟΥ ΜΗΛΙΑΡΑΚΗ
Πωλεῖται ἐν τῷ βιβλιοπωλείῳ τῆς Ἑστίας ἀντὶ δραχ. 5 (ταχυδρομ. δρ. 5,50)

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΑΝΕΣΤΗ ΚΟΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1890 — 2391

Digitized by Google

Περίοδος δευτέρα

ΕΣΤΙΑ

ΕΝ ΤΩι ΕΣΩΤΕΡΙΚΩι

Συνδρομη Εξαμηνος Δρ. 8
Συνδρομη Ετησια Δρ. 15

Τιμη Φυλλου Λεπ. 30

ΑΙ ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑΙ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΗ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΙΔΡΥΘΕΝ ΤΩι 1876
Βραβευθὲν ὑπὸ τοῦ ἐν Παρισίοις Συλλόγου πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν ἑλλ. σπουδῶν,
ἀξιωθὲν ἀργυροῦ μεταλλίου ἐν τῇ ἐκθέσει τῆς Δ' Ὀλυμπιάδος
καὶ χαλκοῦ ἐν τῇ Παγκοσμίῳ Ἐκθέσει τοῦ 1889.

ΕΝ ΤΩ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩ

Συνδρομη Εξαμηνος Φρ. 10
Συνδρομη Ετησια Φρ. 20

Τιμη Φυλλου Λεπ. 40

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

1890—Τόμος Β', ἀριθ. 46. | ΕΚΔΟΤΑΙ Ν. Γ. ΠΟΛΙΤΗΣ ΚΑΙ Γ. ΔΡΟΣΙΝΗΣ | Ἀθῆναι, 18 Νοεμβρίου

493

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ: (Ἐν τῷ εἰδώλῳ): ΛΟΓΟΣ ΕΙΣΙΤΗΡΙΟΣ, ὑπὸ Σ. Κ. Σακελλαροπούλου. —ΚΡΑΒΑΡΑ (ὁδοιπορικαὶ σημειώσεις), ὑπὸ Ἀνδρέα Καρκαβίτσα. — ΑΝΩ ΚΑΤΩ, μυθιστόρημα Ἰουλίου Βέρν. (Μετάφρασις Ε. Ρ. Ρ.)— ΑΓΙΟΣ ΠΡΟΞΕΝΗΤΗΣ, Πορτογαλλικὸν διήγημα. — ΠΑΡΑΠΟΝΟ, ποίημα ὑπὸ Ι. Πολέμη — ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ: **Ἀνάλεκτα, Χρονικά, Παντοῖα, Αἱ εἰκόνες Ἐδῶ κ' ἐκεῖ, Τρεῖς γνῶμαι καθ' ἑβδομάδα.** —(Ἐν τῷ παραρτήματι): ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ. — ΕΙΔΗΣΕΙΣ. — ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ. — ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ. — ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΡΓΑ. — ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ. — ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΝ. — ΠΑΙΓΝΙΑ ΚΑΙ ΖΗΤΗΜΑΤΑ.

ΕΙΚΟΝΕΣ: ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΥΜΑΝΟΥΔΗΣ. — ΔΥΟ ΕΙΚΟΝΕΣ ΤΟΥ «ΑΝΩ ΚΑΤΩ». — ΔΥΟ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑ ΚΟΣΜΗΜΑΤΑ

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

ΕΞΕΔΟΘΗΣΑΝ

ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΔΡΟΣΙΝΗ

ΑΜΑΡΑΝΤΑ

Τιμῶνται δραχ. 2,50 — Ταχυδ. δρ. 2,80

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ

Καὶ ἄλλαι ἐπιτύμβιοι στῆλαι ἀνευρέθησαν ἐν Πειραιεῖ ἐγγὺς τοῦ νεκροταφείου μὲ τὰς ἑξῆς ἐπιγραφάς: Ἡ μία ὕψους 0,65 καὶ πλάτους 0,26 μετ' ἀετωματίου ἄνω φέρει τὴν ἐπιγραφὴν «Μυρρίν[η»· ἡ δευτέρα ὕψους 0,85 καὶ πλάτους 0, 33 ἀπολήγουσα εἰς ἡμικυκλικὸν ἄκρον φέρει τὴν ἐπιγραφήν: «Θεόπομπος Αἴνιος» καὶ ἡ τρίτη ἀνευρεθεῖσα ἐν τῇ αὐλῇ τοῦ μηχανουργείου ὁ Βασιλειάδης ἔνθα ἀνευρέθησαν καὶ τάφοι τινὲς κοινοί, φέρει τὴν ἐπιγραφὴν «.. Χάρις [Ἡρακλείδο. [Ἀ]μφιτροπῆθεν» καὶ ἔχει ὕψος 0,49 καὶ πλατος 0,29

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Ἡ σύγκλητος τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου ἀπεφάσισε ν' ἀποστείλῃ εἰς Βερολῖνον τὸν καθηγητὴν ἰατρὸν κ. Ν Δηλιγιάννην ὅπως ἐκ τοῦ σύνεγγυς μελετήσῃ τὴν θεραπευτικὴν μέθοδον τοῦ Κώχ. Πλὴν τούτου καὶ ἄλλοι ἰατροὶ ἐξ Ἀθηνῶν καὶ ἐξ ἐπαρχιακῶν πόλεων ἀπέρχονται εἰς Βερολῖνον. Ἐκ δὲ τοῦ φαρμάκου ἐζητήθη ἐκεῖθεν δόσις ὑπὸ τῶν Νοσοκομείων Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς.

— Ὁ Σύλλογος πρὸς διάδοσιν τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων ἀπέστειλεν ἐγκύκλιον πρὸς τοὺς ἁπανταχοῦ Ἕλληνας ἐξαιτούμενος τὴν συνδρομὴν αὐτῶν πρὸς ἐνίσχυσιν καὶ ἐξακολούθησιν τῶν ἐθνωφελῶν ἐργασιῶν του.

— Τὰ τοῦ νομισματικοῦ μουσείου ἐκανονίσθησαν διὰ Β. διατάγματος ὡς ἀκολούθως. Μέχρι τῆς ἀποπερατώσεως τῆς Ἐθνικῆς βιβλιοθήκης καὶ τῆς ἐν αὐτῇ ἐξευρέσεως χώρου καταλλήλου διὰ τὸ νομισματικὸν μουσεῖον, τὰ τὸ Μουσεῖον τοῦτο ἀποτελοῦντα νομίσματα κατατίθενται ἐντὸς τῶν αἰθουσῶν τῆς Σιναίας Ἀκαδημίας. Τὸ μουσεῖον τοῦτο θὰ ὑπάγεται εἰς τὴν γενικὴν ἐφορείαν τῶν ἀρχαιοτήτων καὶ μουσείων. Πρὸς συμπλήρωσιν τῶν περιγραφικῶν καταλόγων τοῦ μουσείου, θέλουσιν ἀντιγραφῇ ἐν βιβλίοις τὰ συνοδεύοντα τὰ νομίσματα περιγραφικὰ δελτία, τὰ ὑπὸ τοῦ πρώην νομισματογνώμονος συντεταγμένα, τὰ δὲ εἰσαγόμενα εἰς τὸ Μουσεῖον νομίσματα θέλουσι καταγράφεσθαι ὑπ' αὔξοντα ἀριθμὸν ἐν βιβλίῳ καλουμένῳ «Εὑρετήριον τοῦ Νομισματικοῦ Μουσείου». Τὸ βιβλίον τοῦτο θέλει τηρῇ ὁ νομισματογνώμων ὑπὸ τὴν ἄμεσον ἐπιτήρησιν τοῦ ἐφόρου τῆς βιβλιοθήκης καὶ τοῦ μουσείου. Εἰς τὸ τέλος ἑκάστου μηνὸς ὀφείλει ὁ νομισματογνώμων νὰ ὑποβάλλῃ εἰς τὴν ἐφορείαν ἔκθεσιν περὶ τῶν εἰσαχθέντων νομισμάτων Ἡ εἴσοδος εἰς τὸ μουσεῖον θὰ ἐπιτρέπηται δωρεὰν καθ' ἑκάστην καὶ ἐν ὡρισμέναις ὥραις.

— Τὸ δημοτικὸν συμβούλιον Ἀθηνῶν εἶχεν ἐκλέξῃ πρό τινος τριμελῆ ἐπιτροπὴν ἐκ μελῶν αὐτοῦ ὅπως αὕτη ἀποφασίσῃ καὶ προτείνῃ τὰ μέσα δι' ὧν ὁ δῆμος ἠδύνατο νὰ ὑποστηρίξῃ τὸ ἑλληνικὸν μελόδραμα. Ἡ ἐπιτροπὴ ὑπέβαλε νῦν τὴν ἔκθεσίν της δι' ἧς προτείνει ὅπως ὁ δῆμος προσφέρῃ μέχρι 15,000 δρ. ὑπὲρ τοῦ θιάσου. Γενομένης ἀποδεκτῆς τῆς προτάσεως τῆς ἐπιτροπῆς ὁ κ. Καραγιάννης, διευθυντὴς τοῦ ἑλληνικοῦ μελοδραματικοῦ θιάσου, θὰ προβῇ εἰς τὴν ἐνοικίασιν τοῦ παλαιοῦ θεάτρου Κατάλληλος ἐπιτροπὴ ὑπὸ τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου ἐκλεγομένη θὰ ἐποπτεύῃ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἔργων.

— Ἡ σύγκλητος τοῦ Ἐθν. Πανεπιστημίου ἐψήφισεν ἐτήσιον ἐπίδομα ὑπὲρ τοῦ Συλλόγου Παρνασσοῦ ἐκ δραχμῶν 500.

— Τὴν παρελθοῦσαν τετάρτην ἤρχισε τὰς παραδόσεις αὐτοῦ ἐν τῷ Ἐθνικῷ Πανεπιστημίῳ ὁ νέος καθηγητὴς τῆς Μυθολογίας καὶ Ἀρχαιολογίας κ. Ν. Γ. Πολίτης. Ὁ εἰσιτήριος λόγος αὐτοῦ θὰ δημοσιευθῇ προσεχῶς ἐν τῇ Ἑστίᾳ.

ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ

9 Νοεμβρίου. Ἠγγέλθη τηλεγραφικῶς εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ναυτικῶν ἐκ Σκοπέλου ὅτι τὸ δανικὸν ἀτμόπλοιον Ἀλέξανδρος Γ' κατευθυνόμενον εἰς Θεσσαλονίκην ὑπὸ τὸν πλοίαρχον Ράπε ἐξώκειλε κατὰ τὴν παρελθοῦσαν νύκτα εἰς τὸν σκόπελον Ψαθοῦραν, κείμενον εἰς τὸ τέρμα τῶν Βορείων Σποράδων.

14 Νοεμβρίου. Συνῆλθεν ἡ Βουλὴ σήμερον εἰς συνεδρίασιν καὶ ὡρκίσθησαν νεωστὶ ἀφιχθέντες βουλευταί. Τὰ διάφορα τμήματα ἐξακολουθοῦσι τὰς προεξελέγξεις τῶν ἐκλογῶν. Ἀπὸ δὲ τῆς προσεχοῦς ἑβδομάδος ἄρχονται αἱ τακτικαὶ συνεδριάσεις τῆς κοινοβουλευτικῆς ὁλομελείας πρὸς ὁριστικὴν ἐκδίκασιν αὐτῶν.

Digitized by Google

Ἐκδίδεται προσεχῶς

ΤΟ ΑΣΤΥ

ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΗ ΕΦΗΜΕΡΙΣ

ΕΙΣ ΜΕΓΑ ΤΕΤΡΑΣΤΗΛΟΝ ΣΧΗΜΑ

Διευθυντής Θ. ΑΝΝΙΝΟΣ — **Συντάκται** Γ. ΔΡΟΣΙΝΗΣ, Δ. ΚΑΚΛΑΜΑΝΟΣ

Συνεργάται οἱ πλεῖστοι τῶν παρ' ἡμῖν λογίων, ἐπιστημόνων καὶ καλλιτεχνῶν.

ΑΡΘΡΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ, ΠΟΛΙΤΙΚΑ, ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΙΚΑ, ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ, ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑ, ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ ΚΛΠ.

ΕΠΙΚΑΙΡΟΙ ΕΙΚΟΝΕΣ — ΓΕΛΟΙΟΓΡΑΦΙΑΙ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΗ ΕΠΙΦΥΛΛΙΣ

«ΤΡΕΧΑ ΓΥΡΕΥΕ!»

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

ΕΞΕΔΟΘΗ

ΤΟ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ

ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

1891

ΤΙΜΑΤΑΙ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΔΡΑΧ. 2

Ἐν ταῖς Ἐπαρχίαις δραχ. 2.25 — Ἐν τῷ Ἐξωτερικῷ φρ. χρ. 2,25

ΕΚ **200** ΣΕΛΙΔΩΝ ΣΧΗΜΑΤΟΣ 8ου ΜΕΤΑ **45** ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΙΚΟΝΩΝ

ΚΑ ΠΟΙΚΙΛΩΤΑΤΗΣ ΥΛΗΣ

ΛΑΧΕΙΟΝ

Ἐπὶ τοῦ ἐξωφύλλου ἑκάστου ἀντιτύπου ὑπάρχει ἀριθμὸς λαχνοῦ, ὥστε ὁ ἀγοραστὴς καθίσταται καὶ μέτοχος λαχείου, τοῦ ὁποίου ἡ ἐκκύβευσις θὰ γείνῃ τὴν α' κυριακὴν τοῦ φεβρουαρίου 1891. Τοῦ λαχείου τούτου κερδίζουσιν 100 ΛΑΧΝΟΙ ὡς ἑξῆς: **ὁ πρῶτος**: Μίαν ἐγγραφὴν εἰς ὁλόκληρον τὸ Ἐγκυκλοπαιδικὸν Λεξικὸν **οἱ πέντε** μετ' αὐτὸν μίαν Καλλιτεχνικὴν Πινακοθήκην — **οἱ εἴκοσι** μετ' αὐτοὺς τοὺς δύο τόμους τῆς Εἰκονογραφημένης Ἑστίας τοῦ 1890 — **οἱ τριάκοντα τέσσαρες** μετ' αὐτοὺς τοὺς τέσσαρας τόμους τῆς Βιβλιοθήκης τῆς Ἑστίας — **οἱ τεσσαράκοντα τελευταῖοι** ἀνὰ μίαν καλλιτεχνικὴν εἰκόνα· ἤτοι ἀντικείμενα ἐν ὅλῳ ἀξίας **δραχμῶν ὀκτακοσίων**.

Παραγγελίαι ἀποστολῆς ἀντιτύπων ἀπευθύνονται μόνον

ΠΡΟΣ ΤΟ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

Καὶ πρὸς τοὺς ἀνταποκριτὰς αὐτοῦ

κ. κ. Ἐμ. Βεκιαρέλην, ἐν Σύρῳ. — Ἀνδ. Πάσχαν, ἐν Πάτραις. — Ε. Δόσιον καὶ Σ. Γουλὴν, ἐν Κερκύρᾳ. Ζωσ. Ἐσφιγμενίτην, ἐν Βώλῳ. — Ἀδελφοὺς Δεπάστα, ἐν Κωνσταντινουπόλει. — Π. Χριστοδούλου, ἐν Βουκουρεστίῳ. — Π. Περράκην, ἢ Ζερβάτην, ἐν Ὀδησσῷ. — Θεολ. Δημητριάδην, ἐν Σμύρνῃ. Π. Σαράντην, ἐν Ἀλεξανδρείᾳ.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΑΝΕΣΤΗ ΚΟΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1890 — 2374

Digitized by Google

Περίοδος δευτέρα

ΕΣΤΙΑ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΗ

ΕΝ ΤΩι ΕΣΩΤΕΡΙΚΩι

Συνδρομη Εξαμηνος Δρ. 8
Συνδρομη Ετησια Δρ. 15

Τιμη Φυλλου Λεπ. 30

ΑΙ ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑΙ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΙΔΡΥΘΕΝ ΤΩι 1876
Βραβευθὲν ὑπὸ τοῦ ἐν Παρισίοις Συλλόγου πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν ἑλλ. σπουδῶν, ἀξιωθὲν ἀργυροῦ μεταλλίου ἐν τῇ ἐκθέσει τῆς Δ' Ὀλυμπιάδος καὶ χαλκοῦ ἐν τῇ Παγκοσμίῳ Ἐκθέσει τοῦ 1889.

ΕΝ ΤΩ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩι

Συνδρομη Εξαμηνος Φρ. 10
Συνδρομη Ετησια Φρ. 20

Τιμη Φυλλου Λεπ 40

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

1890—Τόμος Β', ἀριθ. 44. | ΕΚΔΟΤΑΙ Ν. Γ. ΠΟΛΙΤΗΣ ΚΑΙ Γ. ΔΡΟΣΙΝΗΣ | Ἀθῆναι, 4 Νοεμβρίου

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ: (Ἐν τῷ φύλλῳ): ΛΟΓΟΣ ΕΙΣΙΤΗΡΙΟΣ, ὑπὸ Σ. Κ. Σακελλαροπούλου. —ΚΡΑΒΑΡΑ (ὁδοιπορικαὶ σημειώσεις), ὑπὸ Ἀνδρ. Καρκαβίτσα. — ΑΜΑΡΑΝΤΑ: ΤΟ ΑΓΑΛΜΑ, Ο ΚΑΘΡΕΦΤΗΣ ΤΗΣ ΣΟΥΛΤΑΝΑΣ, ποιήματα ὑπὸ Γ. Δροσίνη.— ΑΝΩ ΚΑΤΩ, μυθιστόρημα Ἰουλίου Βέρν. (Μετάφρ. Ε.Ρ.Ρ.)— ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑΙ ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ: **Τὸ Κονιάκ**, ὑπὸ Ο. Α. Ῥουσοπούλου.— ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ: **Ἀνάλεκτα, Χρονικά, Παντοῖα, Ἐδῶ κ' ἐκεῖ, Τρεῖς γνῶμαι καθ' ἑβδομάδα**,— (Ἐν τῷ παραρτήματι): ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ. — ΕΙΔΗΣΕΙΣ.— ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ. — ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ.

ΕΙΚΟΝΕΣ: ΑΜΑΡΑΝΤΑ. — ΔΥΟ ΕΙΚΟΝΕΣ ΤΟΥ «ΑΝΩ ΚΑΤΩ». — ΑΠΟΣΤΑΚΤΗΡΙΟΝ ΠΡΟΣ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΝ ΚΟΝΙΑΚ. — ΔΥΟ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑ ΚΟΣΜΗΜΑΤΑ.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ

ΟΙΔΙΠΟΥ ΤΑΦΟΣ

Α'.

Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῆς ἐν Θορικῷ ἀνευρεθείσης ὁρικῆς ἐπιγραφῆς ΗΟΡΟΣ ΙΕΡΟΥ ΔΙΟΣ [Α]ΥΑΝΤΗΡΟΣ ὑπὸ τοῦ φιλαρχαίου ὑπαλλήλου τῆς Μεταλλουργικῆς τοῦ Λαυρίου ἑταιρίας κ. Δ. Α. Ἀντωνακοπούλου πολλὰ ἐγράφησαν ὑπ' αὐτοῦ τε τοῦ ἀνακαλύψαντος τὴν ἐπιγραφὴν ἐν τῇ Νέᾳ Ἐφημερίδι (11 Σεπτεμβρίου ἀριθ. 254) καθὼς καὶ ἐν τῇ Ἑστίᾳ (τῆς 24 8βρίου) ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου κ. Νικολ. Γ. Πολίτου. Τούτων τὰ μὲν τοῦ πρώτου περιεστρέφοντο περὶ τὴν ἐξήγησιν διά τινων στίχων τοῦ Σοφοκλέους (Οἰδίπους ἐπὶ Κολωνῷ στίχ. 1580 καὶ ἐφεξῆς) τοῦ τάφου τοῦ Οἰδίπου, στηριζόμενα κυρίως ἐπὶ τῆς φράσεως τοῦ στίχου:

Ἐφ' οὗ μέσος στὰς τοῦ τε **Θορικίου πέτρου**

τὰ δὲ τοῦ κ. Πολίτου περὶ τὴν ἐξήγησιν τῆς λέξεως Α]ΥΑΝΤΗΡΟΣ, ὡς κακῶς ἀνέγνωσεν ὁ κ. Ἀντωνακόπουλος, προτείνοντος ἀντ' αὐτῆς τὴν ἀνάγνωσιν ΑΥΑΝΤΗΡΟΣ, πρὸς ὃ συμφωνοῦμεν πληρέστατα. Ἡμεῖς ἐνταῦθα θέλομεν προσπαθήσει δι' ὀλίγων νὰ ὁμιλήσωμεν περὶ τοῦ τάφου τοῦ Οἰδίπου, στηριζόμενοι ἐπὶ μαρτυριῶν ἀρχαίων τε καὶ νεωτέρων.

Μεγίστην ἔκπληξιν παρήγαγεν ἀνὰ τὸν φιλολογικὸν καὶ ἀρχαιολογικὸν κόσμον ἡ ὑπὸ τοῦ κ. Ἀντωνακοπούλου δῆθεν ἀνακάλυψις τοῦ τάφου τοῦ Οἰδίπου ἐν Θορικῷ, ὡς λέγει, παραπλανηθεὶς ὑπὸ τοῦ Σοφοκλέους μνημονεύοντος, ὡς ἐν τῷ ἀνωτέρω στίχῳ, τοῦ Θορικίου πέτρου, ὃν αὐτὸς ἐξέλαβεν ὡς ἀναγόμενον εἰς τὸν Θορικόν. Τοιοῦτον κατ' ἀρχὴν δὲν δυνάμεθα νὰ παραδεχθῶμεν ὡς ἀντιφάσκον ὅλως πρὸς αὐτὰ ταῦτα τὰ πράγματα. Ὁ Σοφοκλῆς δὲν θὰ ἦτο τόσον ἀδαὴς τῆς πατρίου γεωγραφίας καὶ τοπογραφίας, ἂν οὐχὶ ἀνόητος, ὥστε νὰ παρουσιάσῃ τὸν ἥρωα τῆς φερωνύμου τραγῳδίας του τὸν Οἰδίποδα ἄνδρα τυφλὸν καὶ ὑπὸ κόρης ὡραίας συνοδευόμενον ἀναχωροῦντα ἐκ Κολωνοῦ καὶ μεταβαίνοντα εἰς Θορικὸν (ἀπόστασις ἐκ Κολωνοῦ μέχρι Θορικοῦ ὀκτὼ περίπου ὡρῶν πορείας) διὰ νὰ ζητήσῃ ἐκεῖ τὸν θάνατον, τὸν μόνον εὐεργέτην μετὰ τὰς δεινὰς ἐπὶ τῆς πραγματικῆς τοῦ κόσμου σκηνῆς δοκιμασίας καὶ ὑπερανθρώπους περιπετείας· ἄλλως εἰς τοῦτο ἔχομεν καὶ μάρτυρα τὸν πολὺν φιλόλογον καὶ ἐκδότην πολλῶν ἀρχαίων συγγραφέων τὸν F. W Schneidewin, ὅστις ἐν τῇ Σοφοκλείῳ ἐκδόσει (Berl. 1877) σχολιάζων τὸν στίχον 1596 ἐν ᾧ φέρεται ἡ φράσις Θορίκιος πέτρος ἐπιλέγει ὅτι ὁ Θορίκιος οὗτος πέτρος εἶνε ἄλλος τις ἄγνωστος παρὰ τῷ Κολωνῷ καὶ οὐχὶ ὁ παρὰ τὸ Λαύριον Θορικός (πόλις) τῆς Ἀκαμαντίδος φυλῆς· εἰς τοῦτο συμφωνεῖ καὶ ὁ συγγραφεὺς τοῦ Λεξικοῦ τῶν κυρίων ὀνομάτων διδάκτωρ W. Pape, ὅστις ἐν λέξει Θορικὸς λέγει ὅτι εἶνε καὶ λόφος τις ἐν Ἀττικῇ· ἀλλὰ πρὸ παντὸς αὐτὸς οὗτος ὁ Σοφοκλῆς δίδει τοῖς θεαταῖς αὐτοῦ νὰ πιστεύσωσιν ὅτι ὁ Οἰδίπους ἀπέθανεν ἐκ τῷ ἱππείῳ Κολωνῷ κληθεὶς ἐξ ὑπογείου τινος φωνῆς καὶ ἐγένετο ἄφαντος ἐντὸς βαράθρου (Οἰδίπους ἐπὶ Κολωνῷ στιχ. 1590).

Ἐπίσης τὰ ξυνθήματα τοῦ Πειρίθου καὶ τοῦ Θησέως ἀκριβῶς ποῦ ἔκειντο εἶνε ἄγνωστον· τοῦτο μόνον τὴν σήμερον περιεσώθη ἐκ τῆς μαρτυρίας τοῦ Παυσανίου Ι, 18, 4 ὅτι ἦσαν μικρὰ ἱερά, ἅπερ ἐξηφανίσθησαν τέλεον. Ὁ δὲ ναὸς τῆς Εὐχλόου Δήμητρος ἔκειτο ἐπὶ τοῦ λόφου Σικελία ἐγγύτατα τῷ Κολωνῷ πρὸς Β ἀπέναντι τοῦ λόφου ὅπου τὴν σήμερον κεῖνται εἰς μνήμην αἰδιον τὰ μνημεῖα τοῦ Müller καὶ τοῦ Lenormant. Τὴν σήμερον ὁ λόφος οὗτος καλεῖται τοῦ Σκουζέ.

Ἄλλοτε ἐγὼ ἐπισκεψάμενος τὸν Κολωνὸν μετὰ ἄγγλου καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Ὀξωνίας, τοῦ φίλου μου κ. Sayce, ἀνεκάλυψα εἰς τους πρόποδας τοῦ λόφου τούτου μέγα χάσμα δι' οὗ κεκυφώς τις δύναται νὰ εἰσέλθῃ εἰς μέγα σπήλαιον ὅπερ ὁ ἰδιοκτήτης θεωρεῖ ὡς περιέχον θησαυρὸν καὶ δὲν ἐπιτρέπει ὡς ἐκ τούτου τὴν εἰς αὐτὸ εἴσοδον· ἐνταῦθα ἐνόμισα ἐγὼ ὅτι περιείχοντο τὰ ὀστᾶ τοῦ Οἰδίπου καὶ τοῦτο διετύπωσα ἐν τῇ Ἑβδομάδι τῆς 13 Ἀπριλίου 1886 (ἀριθ. 111), εἰκάσας ὅτι εἶνε ὁ ὑπὸ τοῦ Σοφοκλέους ἀναφερόμενος κοῖλος κρατήρ. Ἀλλὰ καὶ ἡ ἰδέα μου αὕτη νομίζω ὅτι εἶνε ἐσφαλμένη, καθόσον αὐτὸς οὗτος ὁ Σοφοκλῆς ῥητῶς (ἐν τῷ Οἰδίποδι ἐπὶ Κολωνῷ στίχ. 1760 καὶ ἑπομ.) λέγει ὅτι ὁ τάφος τοῦ Οἰδίποδος εἶνε ἀνύπαρκτος καὶ οὐδαμοῦ γῆς εὑρίσκεται καὶ ὅτι τοῦτον μόνος τῶν Ἀθηναίων ὁ Θησεύς, εἰς οὗ τὴν φιλοξενίαν κατέφυγεν ὁ τάλας Οἰδίπους, γνωρίζει καὶ ὅτι ὡρκίσθη εἰς οὐδένα νὰ ὁμολογήσῃ τοῦτο. Φαίνεται ὅμως κατὰ τὰς Ἀττικὰς παραδόσεις ὅτι ἐτάφη ἐν τῷ τῶν Ἐρινύων ἄλσει, ἐν ἀγνώστῳ μέρει, διὰ τοῦτο καὶ οἱ πιστοὶ δὲν προσέφερον αὐτῷ θυσίας νεκρικάς, ὡς εἴθιστο τότε τοῖς Ἕλλησιν. Ἀλλ' ἀκριβῶς, κατ' ἐμὲ κριτήν, ἡ ἀσάφεια αὕτη περὶ τοῦ Οἰδιποδείου τάφου προδήλως σημαίνει τὴν πλήρη ἀποκατάστασιν τῆς θείας δίκης, ἥτις ἐπὶ τέλους, ὡς ἐν παντὶ μύθῳ ἀρχαίῳ, ἔπρεπε νὰ ἀποκαταστῇ πρὸς πλήρη ἱκανοποίησιν τῶν πιστῶν.

Ἐν τούτοις μεθ' ὅλην ταύτην τὴν ἀβεβαιότητα ἔρχεται τῆς Ἀλεξανδρινῆς Σχολῆς κριτικός τις, ὁ Λυσίμαχος ὁ Ἀλεξανδρεὺς ἀκμάσας κατὰ τὸν Β' π.Χ. αἰῶνα, οὗτινος καίπερ συχνάκις ὑπὸ τῶν συγγραφέων μνημονευομένου οὐδεμία βιογραφικὴ εἴδησις περιεσώθη ἡμῖν, ὅστις ἐν τοῖς Θηβαϊκοῖς παραδόξοις [1]) ἀναφέρει, «Εἰσί γε οἵ φασι τὸ μνῆμα τοῦ Οἰδίπου ἐν ἱερῷ Δήμητρος εἶναι ἐν Ἐτεωνῷ μεταγα-

1) Fragment. Historicorum Graecorum ἐκδ. Caroli Müller Parisiis 1849 τ. Γ' σ. 336, 6.

Digitized by Google

γόντων αὐτὸν ἐκ Κεοῦ τινος ἀσήμου χωρίου καθάπερ ἱστορεῖν φασιν Ἀρίζηλον Λυσίμαχος ὁ Ἀλεξανδρεὺς ἐν ιγ'. τῶν Θηβαϊκῶν γράφων οὕτω: —Οἰδίπου δὲ τελευτήσαντος τῶν φίλων ἐν Θήβαις θάπτειν αὐτὸν διανοουμένων, ἐκώλυον οἱ Θηβαῖοι διὰ τὰς προσγεγενημένας συμφοράς, καὶ ὡς ὄντος ἀσεβοῦς. Οἱ δὲ κομίσαντες αὐτὸν εἴς τινα τόπον τῆς Βοιωτίας καλούμενον Κεὸν ἔθαψαν αὐτόν, γενομένων δὲ τοῖς ἐν τῇ κώμῃ κατοικοῦσιν ἀτυχημάτων τινῶν, οἰηθέντες αἰτίαν εἶναι τὴν Οἰδίπου ταφήν, ἐκέλευον τοὺς φίλους ἀναιρεῖν αὐτὸν ἐκ τῆς χώρας. Οἱ δὲ ἀπορούμενοι τοῖς συμβαίνουσιν ἀνελόντες ἐκόμισαν εἰς Ἐτεωνόν [1]). Βουλόμενοι δὲ λάθρα τὴν ταφὴν ποιήσασθαι καταθάπτουσι νυκτὸς ἐν ἱερῷ Δήμητρος ἀγνοήσαντες τὸν τόπον. Καταφανοῦς δὲ γενομένου πέμψαντες οἱ τὸν Ἐτεωνὸν κατοικοῦντες τὸν θεὸν ἐπηρώτων τί ποιῶσιν. Ὁ δὲ θεὸς εἶπε μὴ κινεῖν τὸν ἱκέτην τῆς θεοῦ· δι' ὅπερ αὐτοῦ τέθαπται. Τὸ δὲ ἱερὸν Οἰδιπόδειον κληθῆναι [2]).

Ἐκ τούτων πάντων συνάγομεν ἀνενδοιάστως ὅτι τὰ περὶ τοῦ Οἰδιποδείου τάφου μέχρις ἡμῶν περισωθέντα δὲν ἔχονται ἀληθείας· διότι, ὡς ἐκ τῆς πρὸς ἀλλήλας συγκρούσεως τῶν διαφόρων γνωμῶν, δὲν παρέχεται ἡμῖν ἀκριβὴς τούτου τοποθεσία, οὐδὲ ὡρισμένη τις περὶ αὐτοῦ γνώμη, ἀλλ' ἅπασαι ὡς οἱ ἡμέτεροι ἀναγνῶσται εἶδον, τείνουσι νὰ ἀποδείξωσιν ὅτι ὅ,τι ἂν ἐγράφη περὶ τῆς ταφῆς τοῦ Οἰδίπου εἶνε ἄντικρυ μυθικόν, μηδ' αὐτοῦ τοῦ Σοφοκλείου καλάμου ἐξαιρουμένου, διότι καὶ οὗτος, ὡς ποιητὴς εἶχε τὴν ἐλευθερίαν νὰ γράφῃ τὰ κατὰ τὸν ἥρω αὐτοῦ ὡς αὐτῷ ἐδόκει, χρώμενος τῇ ποιητικῇ ἀδείᾳ· ἑπομένως οὐδαμοῦ γῆς πρέπει νὰ ἀναζητήσωμεν τὸν τάφον τοῦ πατρὸς τῆς ἡρωΐδος Ἀντιγόνης ἅτε τοῦ θανάτου αὐτοῦ γενομένου ὑπὸ συνθήκας ὅλως ὑπερφυσικὰς σχετιζομένας πρὸς τὴν παράδοσιν ἐκείνην τῆς Παλαιᾶς Γραφῆς καθ' ἣν ὁ Προφήτης Ἐλισσαῖος παρίσταται ἀναληφθεὶς εἰς τοὺς οὐρανοὺς ἐν μέσῳ τοῦ θαυμασμοῦ τῶν παρεστώτων.

Ἀθήνησι

Π. ΚΑΣΤΡΩΜΕΝΟΣ
Ἔφορος ἀρχαιοτήτων.

Β'.

Ἡ ἐπιτυχὴς ἀνακάλυψις τῆς ὁρικῆς ἐπιγραφῆς τοῦ ἱεροῦ τοῦ Διὸς Αὐάντῆρος παρώρμησε τὸν εὑρετὴν αὐτῆς κ. Δ. Ἀθ. Ἀντωνακόπουλον νὰ προβῇ εἰς νέας ἐρεύνας πρὸς ἀναζήτησιν τοῦ ἐκεῖ που πλησίον, κατὰ τὴν γνώμην του, κειμένου τάφου τοῦ Οἰδίποδος. Αἱ ἔρευναι αὗται τοῦ ἐνθουσιώδους φιλαρχαίου ἐστέφθησαν ὑπὸ ἐπιτυχίας, διότι ἐκεῖ ὅπου ἐζητεῖτο ὁ τάφος τοῦ Οἰδίποδος εὑρέθη πραγματικῶς τάφος, προϊστορικὸς πιθανῶς, ὡς συνάγεται ἐκ τῶν μέχρι τοῦδε δημοσιευθεισῶν ἀτελεστάτων περιγραφῶν αὐτοῦ.[3]) Λαβὼν δὲ τὸ ἐνδόσιμον ἐκ τῆς σπουδαίας ἀναντιρρήτως ἀνακαλύψεως ταύτης, ἐνισχυσάσης τὴν γνώμην αὐτοῦ, ὁ κ. Ἀντωνακόπουλος ἐπανέρχεται εἰς τὸ ζήτημα περὶ τῆς θέσεως τοῦ τάφου τοῦ Οἰδίποδος· καὶ διὰ διατριβῆς αὐτοῦ δημοσιευθείσης ἐν τῇ Νέᾳ Ἐφημερίδι τῆς 28 παρελθόντος μηνὸς ὑποστηρίζει ὅτι ἐκ τῆς παρὰ Σοφοκλεῖ μνείας τοῦ «Θορικίου πέτρου» καὶ ἐκ τῆς εὑρέσεως τοῦ παναρχαίου τάφου βεβαιοῦται ἡ ὕπαρξις τοῦ τάφου τοῦ Οἰδίποδος ἐν Θορικῷ· τὸν δ' ἡμέτερον ἰσχυρισμὸν ὅτι ἐξ αὐτῶν τῶν λόγων τοῦ Σοφοκλέους ὑποδεικνύεται ὅτι ὁ τάφος οὗτος εἶναι ἀνύπαρκτος καὶ οὐδαμοῦ γῆς πρέπει νὰ τὸν ζητῶσι (Οἰδ. Κολ. 1760 κέ.) ἀνασκευάζει δι' ἑτέρου χωρίου τοῦ αὐτοῦ δράματος (στ. 1526 κέ.), ὅπου ὁ Οἰδίπους παραγγέλλει τῷ Θησεῖ νὰ φυλάττῃ τἀπόρρητα, ὅσα ἔμαθε, καὶ νὰ φανερώσῃ αὐτά, ὅταν φθάσῃ εἰς τὸ τέλος τοῦ βίου, «τῷ προφερτάτῳ μόνῳ», οὗτος δὲ πάλιν τῷ διαδόχῳ του, ἵνα ἀβλαβὴς μένῃ ἡ πόλις ἀπὸ τῶν Θηβαίων.

Ὑπείκοντες εἰς τὴν γενομένην ἡμῖν ὑπὸ τοῦ κ. Ἀντωνακοπούλου πρόσκλησιν, ἀναγκαῖον κρίνομεν νὰ διαλάβωμεν πλατύτερον περὶ τοῦ ζητήματος τοῦ τάφου τοῦ Οἰδίποδος, περὶ οὗ ἐν τῇ προηγουμένῃ ἡμῶν διατριβῇ ἐθεωρήσαμεν περιττὸν νὰ ἐκτείνωμεν τὸν λόγον, ὑπολαμβάνοντες ἀνεπίδεκτα ἀντιρρήσεως, ὅσα ἐγράψαμεν περὶ αὐτοῦ. Ἀναγκαιότατον δ' ὑπολαμβάνομεν τοῦτο μάλιστα μετὰ τὴν εὕρεσιν τοῦ ἐν Θορικῷ παναρχαίου τάφου, νομίζοντες ἐπιβλαβὲς ν' ἀνακηρύσσηται ὅτι κρύπτει οὗτος τὰ ὀστᾶ τοῦ μυθικοῦ βασιλέως τῶν Θηβῶν· διότι ἡ μελέτη σπουδαίων μνημείων τῆς ἀρχαιότητος, ὁποῖον εἶναι καὶ τὸ ἐν Θορικῷ εὑρεθέν, δὲν πρέπει νὰ ἐπισκοτίζηται ὑπὸ γνωμῶν ἀσυστάτων μέν, δυναμένων ὅμως ἐνίοτε νὰ παραπλανήσωσιν αὐτήν.

Περὶ τοῦ τάφου λοιπὸν τοῦ Οἰδίποδος τρεῖς ἐφέροντο μῦθοι κατὰ τὴν ἀρχαιότητα. Κατὰ τὸν παλαιότατον ἴσως τούτων, τὸν παρ' Ὁμήρῳ, ὁ Οἰδίπους ἐτάφη ἐν Θήβαις (Ἰλ. Ψ,679). τηρήσας τὴν βασιλείαν καὶ μετὰ τὴν ἀποκάλυψιν τῶν ἀνοσίων γάμων του (Ὀδ. Λ. 275). Κατ' ἄλλον μῦθον, ἐμποδισθείσης τῆς ταφῆς αὐτοῦ ἐν Θήβαις, ἐτάφη ἐν τόπῳ τινὶ τῆς Βοιωτίας καλουμένῳ Κεῷ, ἐκταφεὶς δὲ μετεκομίσθη ἐκεῖθεν εἰς Ἐτεωνὸν τῆς Εὐβοίας καὶ ἐτάφη ἐν ἱερῷ τῆς Δήμητρος αὐτόθι (Ἀρίζηλος παρὰ Σχολιαστῇ Σοφοκλ. Οἰδ. Κολ. 91). Τρίτος δὲ μῦθος εἶναι ὁ Ἀττικός, ὁ διὰ τῆς τραγῳδίας τοῦ Σοφοκλέους γνωστότατος γενόμενος, καθ' ὃν ὁ Οἰδίπους ἀπέθανε πλησίον τοῦ Ἱππείου Κολωνοῦ. Ἐν δὲ τῷ περιβόλῳ τοῦ ἱεροῦ τῶν Σεμνῶν θεῶν ὑπὸ τὸν Ἄρειον Πάγον ὑπῆρχε μέχρι τῶν χρόνων τοῦ Παυσανίου καὶ μνῆμα Οἰδίποδος (Παυσαν. Α', κη' 7.-Valer. Max.5,3,3) Ἄδηλον δ' ἂν τὸ ἑπόμενον ἐπιτύμβιον, διασωθὲν ἐν ἐπιγραφῇ ἀρχαίου ἀγγείου ἐν Κάτω Ἰταλίᾳ εὑρεθέντος, ἦτο κεχαραγμένον ἐν τῷ μνήματι τούτῳ ἢ ἐν ἄλλῳ τινί, ἢ ἂν ἁπλῶς εἶναι πεπλασμένον, ληφθὲν ἐκ τοῦ Ἀριστοτελείου Πέπλου·

Νώτῳ μὲν μαλάχην τε καὶ ἀσφόδελον πολυριζον,
κόλπῳ δ' Οἰδιπόδαν Λαΐου υἱὸν ἔχω.

(O. Jahn, Vasenk. σ. CXXIV).

Ὁ Θορικὸς λοιπὸν ἐν οὐδενὶ μύθῳ μνημονεύεται· τὸ δὲ παρὰ Σοφοκλεῖ (Οἰδ. Κ. 1595) φερόμενον «τοῦ τε Θορικίου πέτρου» οὐδὲν ἀποδεικνύει. Διότι ῥητῶς καὶ σαφέστατα ὁ Σοφοκλῆς, τὸν ἐπιχώριον ἐξαίρων μῦθον, μαρτυρεῖ ὅτι ὁ Οἰδίπους ἀπέθανε πλησίον τοῦ Κολωνοῦ· οὕτως ἐν στ. 87 καὶ ἑπομένοις μαθὼν οὗτος ὅτι εὑρίσκετο ἐν Κολωνῷ, λέγει ὅτι κατὰ τὸν χρησμὸν τοῦ Ἀπόλλωνος ἐκεῖ ἔμελλε νὰ εὕρῃ ἀνάπαυλαν, ἐκεῖ ἦτο ἡ «τερμία χώρα» ὅπου ἔμελλε νὰ καταλύσῃ τὸν βίον· ἐν δὲ στ. 1516 ἐπαναλαμβάνει ὅτι μοῖρα αὐτῷ εἶναι ἐν ταύτῃ τῇ γῇ νὰ ταφῇ. Ἀναμφισβητήτου δ' ὄντος ὅτι παρὰ τὸν Κολωνὸν θέτει ὁ Σοφοκλῆς τὸν θάνατον τοῦ Οἰδίποδος, ἵνα ἄρωσι τὴν φαινομένην ἀντίφασιν, πρῶτος ὁ G. Hermann καὶ μετ' αὐτὸν ἄλλοι ἑρμηνευταὶ ὑπέθεσαν ὅτι ὁ Θορίκιος πέτρος ἔκειτο οὐχὶ ἐν τῷ γνωστῷ δήμῳ τῆς Ἀκαμαντίδος φυλῆς, ἀλλὰ παρὰ τὸν Κολωνόν. Νομίζομεν ὅμως ὅτι δὲν ἦτο ἀνάγκη τῆς αὐθαιρέτου ταύτης εἰκασίας πρὸς ἄρσιν τῆς ἀντιφάσεως, ἀλλὰ πρωτίστως ἔπρεπε νὰ ἐξετασθῇ ἂν ὑγιῶς ἔχει τὸ χωρίον τοῦ ποιητοῦ. Σπουδαίας δ' ὑπονοίας ὅτι εἶναι ἐφθαρμένον παρέχει πρωτίστως ἡ λέξις πέτρος· ἂν ἐπρόκειτο περὶ βράχου ἢ βραχώδους ὑψώματος ὁ Σοφοκλῆς θὰ ἔλεγε πέτρα καὶ οὐχὶ πέτρος, διότι ὁ τελευταῖος τύπος σημαίνει ὡς γνωστὸν ὅ τι ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς γλώσσῃ τὸ πέτρα ἤτοι τὸν λίθον καὶ οὐχὶ τὸν βράχον· ἡ σημασία τῶν δύο τούτων τύπων διακρίνεται σαφέστατα ἐν τῇ ἀρχαίᾳ γλώσσῃ, οὐδὲν δ' ὑπάρχει παράδειγμα ἐναλλαγῆς· καὶ ἐνόμισαν μέν τινες ὅτι εὗρον ἐξαίρεσιν τοῦ γενικοῦ τούτου κανόνος ἐν αὐτῷ τῷ Σοφοκλεῖ, ἀλλὰ τὰ φερόμενα παραδείγματα φρονοῦμεν ὅτι οὐδαμῶς κυροῦσι τὴν γνώμην αὐτῶν· εἰσὶ δὲ τὰ παραδείγματα ταῦτα τρία ἐν ὅλῳ, εἰλημμένα ἐξ αὐτοῦ τοῦ Σοφοκλέους, καὶ δή, πλὴν τοῦ προκειμένου, τὰ ἑξῆς: Οἰδ. Κ. 19 «κῶλα κάμψον τοῦδ' ἐπ' ἀξέστου πέτρου», δῆλον ὅτι ἐνταῦθα ἡ λέξις κεῖται ἐν τῇ κυρίᾳ σημασίᾳ αὐτῆς· ἡ Ἀντιγόνη παρακελεύει τὸν πατέρα νὰ καθίσῃ οὐχὶ ἐπὶ βράχου τινός, ἀλλ' ἐπὶ λίθου, «ἐπὶ τοῦ λιθίνου βάθρου», ὡς ἑρμηνεύει ὁ σχολιαστής· τρίτον δὲ καὶ τελευταῖον παράδειγμα φέρεται τὸ ἐν Φιλοκτ. 276 «ἐν κατηρεφεῖ πέτρῳ», ὅπου προφανῶς πρόκειται περὶ πέτρας· ἀλλὰ τοῦτο, στηριζόμενοι εἰς τὴν ἐπανειλημμένην ἐν τῷ αὐτῷ δράματι χρῆσιν τῆς λέξεως πέτρας πρὸς δήλωσιν τοῦ αὐτοῦ πράγματος, μετέγραψαν πέτρᾳ ὁ Blaydes καὶ ἄλλοι μετ' αὐτὸν ἐκδόται. Πλὴν δὲ τοῦ λόγου τούτου τὴν φθορὰν τοῦ χωρίου καταδεικνύει καὶ ἡ ἐν τῷ ἀρίστῳ κώδικι τοῦ Σοφοκλέους, τῷ Λαυρεντιακῷ φερομένη γραφὴ «τοῦθ' ὁρικίου πέτρου», ἐξ οὗ ἐμφαίνεται ὅτι ἐν τῷ ἀρχετύπῳ ἔκειτο ἀντὶ τοῦ Θορικίου ἄλλη τις λέξις ἴσως: «τοῦθ' ὁρκίου (πέλας) πέτρου» ἤτοι ὁ Οἰδ. ἔστη πλησίον τοῦτε λίθου ἐφ' οὗ ἔτεμον ὅρκια πιστὰ ὁ Θησεὺς

1) Κατὰ Στέφαν. Βυζάντιον ἐν λέξει «πόλις Εὐβοίας» Ὅμηρος [B 497] Πολύκνημον τ' Ἐτεωνόν.

2) Οἰδίπου ἱερὸν καὶ Λαΐου ὑπῆρχε καὶ ἐν Σπάρτῃ [Ἡροδ. IV 149. 2].

3) Ὁ τάφος οὗτος, ὡς ἐξ ἀσφαλῶν πληροφοριῶν μανθάνομεν, δὲν ἐξηρευνήθη, προχείρων μόνον γενομένων ἀνασκαφῶν περὶ αὐτόν. Προτίθεται δ' ἡ Γενικὴ Ἐφορεία τῶν ἀρχαιοτήτων ν' ἀνασκάψῃ προσεχῶς αὐτόν, καθὼς καὶ ἄλλους τινὰς ὁμοίους τάφους, οἵτινες ὑποτίθεται ὅτι εὑρίσκονται πλησίον αὐτοῦ.

Digitized by Google

καὶ ὁ Πειρίθους καὶ τῆς κοίλης ἀχέδρου. 'Αλλ' ὁπωσδήποτε καὶ ἂν διορθωθῇ ὁ στίχος ὅλος (διότι καὶ τὸ πρῶτον ἡμιστίχιον διαφόρως φέρεται ἐν τοῖς ἀντιγράφοις ὀρθοτέρα δὲ γραφὴ ἴσως εἶναι ἡ ἐν τῷ Λαυρεντιακῷ «ἐφ' οὗ μέσου στάς),βέβαιον φαίνεται ὅτι δὲν πρόκειται περὶ Θορικίου τινὸς βράχου, ἥκιστα δὲ περὶ τοῦ παρὰ τὸ Λαύριον Θορικοῦ.

Τὰ δ' ἐν στ. 1526 κ.ἑ. μνημονευόμενα ἀπόρρητα εἶναι ὡς πειστικώτατα ἀπέδειξεν ὁ Κοραῆς ἐν ἐπιστολῇ πρὸς τὸν Chardon de la Rochete (ἧς μετάφρασιν ἑλληνιστὶ βλ. ἐν Πανδώρας τ. ΙΔ' σ. 141-145), αὐταὶ αἱ ὑπὸ τοῦ Δεινάρχου(Α',9) ἀναφερόμεναι «ἀπόρρητοι διαθῆκαι», ἃς ἐφύλαττε τὸ συνέδριον τοῦ 'Αρείου Πάγου. Οὐδαμῶς δ' εἶναι ἀπίθανον ὅτι ἐν αὐταῖς ἐγίνετο λόγος καὶ περὶ τοῦ τάφου τοῦ Οἰδίποδος, ἀφ' οὗ ὁ τάφος αὐτοῦ ἐπιστευετο ὅτι ἐξησφάλιζε τὰς 'Αθήνας ἀπὸ εἰσβολῆς τῶν Θηβαίων, ὡς ὁ τάφος τοῦ 'Ορέστου κατ' ἄλλον μῦθον ἐπόριζε νίκας τοῖς Σπαρτιάταις (Ηροδ. Α', 67.68). 'Αλλὰ ταῦτα ἀντὶ νὰ συνηγορῶσιν ὑπὲρ τοποθετήσεως τοῦ τάφου τοῦ Οἰδίποδος ἐν Θορικῷ, ἐπιμαρτυροῦσι τουναντίον ὅτι οἱ 'Αθηναῖοι ἐπίστευον ὅτι ὁ Οἰδίπους ἀπέθανε πλησίον τῶν 'Αθηνῶν, τὸν δ' ὑπὸ τὸν "Αρειον Πάγον ἐν τῷ περιβόλῳ τοῦ ἱεροῦ τῶν Εὐμενίδων τάφον αὐτοῦ ἐνόμιζον ἐχέγγυον πρὸς ἀσφάλειαν καὶ σωτηρίαν τῆς πόλεως.

Πάντως ὅμως καὶ δι' αὐτὴν τὴν ἐσφαλμένην ἐξήγησιν τῶν Σοφοκλείων στίχων ὑπὸ τοῦ κ. **'Αντωνακοπούλου** πρέπει νὰ χαίρωμεν,διότι ὑπεκκαύσασα αὕτη τὸν πρὸς τἀρχαῖα ζῆλον του, τὸν καθωδήγησεν εἰς τὴν εὕρεσιν τοῦ ἐν Θορικῷ προϊστορικοῦ τάφου, ὅστις ἐπὶ πολὺ ἴσως θὰ ἔμενε κεκρυμμένος καὶ ἄγνωστος, ἄνευ τῆς παρερμηνείας ἐκείνης.

Ν. Γ. ΠΟΛΙΤΗΣ

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

'Ο ἡμέτερος λόγιος κ. Δ. Βικέλας ἐν Κωνσταντινουπόλει διατρίβων ἀνέγνωσε τὴν παρελθοῦσαν ἑβδομάδα ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ 'Ελληνικοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου μελέτην αὐτοῦ περὶ 'Αγωγῆς. Τὸ ἀνάγνωσμα τοῦ διαπρεποῦς λογίου ἐτίμησε πολυπληθὲς καὶ ἐκλεκτὸν ἀκροατήριον, ἐπεκρότησε δὲ ὁμοφώνως ὁ ἑλληνικὸς τύπος τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ

29 'Οκτωβρίου. 'Εγένετο σήμερον ἡ ἔναρξις τῆς Βουλῆς μετὰ τῆς συνήθους ἐπισημότητος. 'Ο Βασιλεὺς ἀνέγνωσε τὸν Β. λόγον ἔχοντα οὕτω :

«Κύριοι Βουλευταί,

Μετ' εὐφροσύνης χαιρετίζω τοὺς 'Αντιπροσώπους τοῦ Ἔθνους, συνελθόντας, ἵνα διαχειρισθῶσι τὴν ὑπὸ τοῦ Συντάγματος ἀνατεθειμένην αὐτοῖς λειτουργίαν.

Χαρμόσυνον γεγονὸς ἔλαβε χώραν ἐν τῷ 'Εμῷ Βασιλικῷ Οἴκῳ. 'Ο προσφιλής Μοι υἱός, ὁ Διάδοχος τοῦ 'Ελληνικοῦ Θρόνου, ἀπέκτησεν υἱόν, προοριζόμενον κατὰ τοὺς Θεσμοὺς νὰ συνεχίσῃ τὴν Βασιλικὴν ἀρχήν. Εὐφραίνεται ὄντως ἡ πατρικὴ καρδία Μου, τοῦ ἔθνους δ' αἱ εὐλογίαι εἴησαν ἐπ' αὐτόν.

'Η 'Ελλὰς πάντοτε ἐπόθησε νὰ διατηρῇ φιλίας καὶ ὁμαλὰς τὰς διεθνεῖς σχέσεις αὐτῆς,πεπεισμένη ἄλλως τε, ὅτι οὕτω δὲν παρακωλύονται, ἀλλὰ προάγονται καὶ συμπληροῦνται καὶ τὰ ἐσωτερικὰ τῆς χώρας συμφέροντα. 'Ο πόθος οὗτος θέλει καταδηλοῦσθαι ἐν πάσαις ταῖς ὑπὲρ τῶν συμφερόντων τῆς πατρίδος μερίμναις τῆς Κυβερνήσεώς Μου.

'Η κατὰ τὰς διεξαχθείσας πρὸ μικροῦ ἐκλογὰς ἐκδηλωθεῖσα περὶ τῶν ὑποθέσεων τοῦ Κράτους γνώμη τοῦ 'Ελληνικοῦ λαοῦ, ἑπόμενον ἦτο νὰ ἐπενέγκῃ τὴν κατὰ τὰς ἡμέρας ταύτας συντελεσθεῖσαν κυβερνητικὴν μεταβολήν. Οὕτως, ἡ ταυτότης τῆς καταγωγῆς παρέχει εὔλογον προσδοκίαν, ὅτι ἥ τε Βουλὴ καὶ ἡ Κυβέρνησις θέλουσι προθύμως καὶ εἰλικρινῶς συμπράξει, ὅπως αἱ τὴν μεταβολὴν ταύτην ἐπενεγκοῦσαι ἰδέαι ἐπικρατήσωσιν ἔν τε τῇ Νομοθεσίᾳ καὶ τῇ Κυβερνήσει τοῦ Κράτους.

'Η κατὰ τὰ τέλη τῆς δεκάτης βουλευτικῆς περιόδου νομοθετηθεῖσα εἰσαγωγὴ ἄλλου συστήματος ἐκλογῆς βουλευτῶν δὲν παρήγαγε τὰ ἀγαθά, ὅσα προὐτάθησαν ὡς προσδοκώμενα ἐξ αὐτῆς. 'Υπὸ τὸ νομοθετηθὲν ὅμως σύστημα δημιουργοῦνται προσέτι δυσχέρειαι πολλαὶ περὶ τὴν ἐκδήλωσιν τοῦ ἀληθοῦς φρονήματος τῶν ἐκλογέων. Διὰ τοῦτο ἡ Κυβέρνησίς Μου, πεποιθυῖα ὅτι εἰς τὴν εὐόδωσιν τῶν κοινῶν ἄγει ἐξ ἴσου ἥ τε γνησία ἔκφρασις τοῦ ἀληθοῦς φρονήματος τῶν ἐκλογέων, καὶ ἡ ἔρρυθμος σύμπραξις τῶν ἐν τῇ πολιτείᾳ καθεστηκυιῶν ἐξουσιῶν, οὐ μόνον, εὐλαβὴς πρὸς ταύτας, οὐδὲν θέλει παραλίπει, ὅπως καταστήσῃ αὐτὴν ἀδιατάρακτον, ἀλλὰ θέλει εἰσαγάγει εἰς τὴν Βουλὴν καὶ τὰ ἀναγκαῖα νομοσχέδια περὶ μεταβολῆς τῶν περὶ ἐκλογῆς τῶν Βουλευτῶν νόμων, ἐπὶ τῇ βάσει τῶν πρὸ τούτων ἰσχυουσῶν διατάξεων.

Τὴν Κυβέρνησίν Μου πρωτίστως θέλει ἀπασχολήσει ἡ περὶ βελτιώσεως τῶν οἰκονομικῶν τοῦ Κράτους μέριμνα, ὅπως ἐξασφαλισθῇ ἡ ἱκανότης αὐτοῦ πρὸς ἐκπλήρωσιν τῶν πρός τε τὴν χώραν καὶ πρὸς τοὺς πιστωτὰς τοῦ δημοσίου ὑποχρεώσεών του. 'Επομένως ἡ Κυβέρνησις θέλει ἐπιζητήσει μετ' ἐπιμονῆς τὴν ἀποκατάστασιν ἀληθοῦς μεταξὺ τῶν ἐσόδων, καὶ τῶν ἐξόδων τοῦ Κράτους ἰσοζυγίου διὰ τῆς μὴ μειώσεως τῶν ἐσόδων, ἀλλὰ καὶ διὰ τῆς δυνατῆς περιστολῆς τῶν ἐξόδων, τῆς ἐπιτυγχανομένης, οὐχὶ δι' ἐπιζημίων ἀκρωτηριασμῶν τῆς διοικήσεως, ἀλλὰ διὰ τῆς φειδοῦς καὶ τῆς οἰκονομίας.

Παράλληλον ὅμως θέλει ἔχει θέσιν ἐν ταῖς μερίμναις τῆς Κυβερνήσεώς Μου καὶ ἡ περὶ ἀποκαταστάσεως διοικήσεως χρηστῆς καὶ ἐγκρατοῦς. Εὐεργετικὴ ἀληθῶς ἀποβαίνει ἀκριβὴς καὶ ἴση πρὸς πάντας ἐκτέλεσις τῶν νόμων, τῶν κανονιζόντων τὰς πρὸς τὸ Κράτος καὶ τὸ δημόσιον ταμεῖον σχέσεις τῶν πολιτῶν,καὶ πρόνοια πεφωτισμένη περὶ προστασίας καὶ ἐνισχύσεως τῆς κοινωνικῆς δραστηριότητος καὶ τῆς ἀτομικῆς ἐργασίας.

'Η Στρατιωτικὴ καὶ Ναυτικὴ παρασκευὴ τῆς χώρας ἀνεγνωρίσθη πάντοτε ὡς ἐπιβαλλόμενον κυβερνητικὸν μέλημα, προθύμως δὲ τὸ κράτος ἐπέτρεψε πάσας τὰς πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον προβληθείσας ἑκάστοτε δαπάνας. Δὲν κατέστη ὅμως βέβαιον ἂν οἱ νενομοθετημένοι ὀργανισμοὶ συντελῶσιν εἰς τὴν παρασκευὴν τῶν στρατιωτικῶν καὶ ναυτικῶν δυνάμεων καὶ ἂν ἐξυπηρετῇ αὐτὴν ἡ ἐν αὐταῖς λειτουργοῦσα διοίκησις. Διὰ τοῦτο ἡ Κυβέρνησίς Μου θέλει ἐπιληφθῇ τῆς σπουδαιοτάτης ταύτης μελέτης καὶ θέλει ζητήσῃ κατὰ τὴν παροῦσαν περίοδον τὴν σύμπραξιν τῆς βουλῆς, ἐφ' ὅσον αὕτη ἀπαιτεῖται πρὸς σκόπιμον καὶ κρείττονα ἀποκατάστασιν τῶν περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου.

Τῶν δημοτικῶν θεσμῶν ἡ ἀκώλυτος λειτουργία καὶ τῆς αὐτοδιοικήσεως τῶν δήμων ἡ ἐξασφάλισις καὶ ἡ ἀνάπτυξις, ἀναγκαῖον κατέστη νὰ περιφρουρηθῶσι διὰ νομοθετημάτων, τὰ ὁποῖα ἡ Κυβέρνησίς Μου δὲν θέλει παραλίπει νὰ προβάλῃ εἰς τὴν Βουλήν. Ἂν δὲ τὴν πρὸς ἔρευναν τῶν κοινῶν συμφερόντων ἄσκησιν, καὶ τὴν πρὸς ἐπιμέλειαν αὐτῶν παρασκευὴν ἣν παρέχει εἰς τοὺς πολίτας ὁ ἐντὸς τῆς μικρᾶς πολιτείας τοῦ δήμου δημόσιος βίος, διαρρυθμίσῃ τῆς ἐκπαιδεύσεως τοῦ λαοῦ ἡ εὐεργετικὴ δρᾶσις, καὶ τῆς δικαιοσύνης ἡ ἀδυσώπητος ἐπικουρία, θέλομεν βεβαίως συμπληρώσει τὴν ἱκανότητα καὶ τὴν χρηστότητα τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, πολλὰς ἀρετὰς τοῦ ὁποίου ἀνέγραψεν ἤδη καὶ αὐτὴ ἡ νεωτέρα ἱστορία. Διὰ τοῦτο κατέστη ἀπό τινος ἐπείγουσα ἡ φροντὶς περὶ ἀποκαταστάσεως τῆς δικαιοσύνης ἱκανῆς νὰ ἐκπληρώσῃ τὴν ἱερὰν αὐτῆς ἀποστολήν, καὶ ἐκπαιδεύσεως ἀρτίας καὶ σκοπίμου, ἡ δὲ Κυβέρνησίς μου θέλει ἀσχοληθῇ σπουδαίως περὶ τὰ θέματα ταῦτα ὅπως δυνηθῇ νὰ προτείνῃ εἰς τὴν βουλὴν τὰ ἀναγκαῖα νομοσχέδια.

Digitized by Google

Ἄς ἐργασθῶμεν πάντες πρὸς βελτίωσιν τοῦ ἐνεστῶτος, ὅπως δυνηθῶμεν νὰ παρασκευάσωμεν τῇ Θείᾳ συνάρσει τὸ μέλλον τῆς πατρίδος.

Κηρύττω τὴν ἔναρξιν τῆς πρώτης συνόδου τῆς δωδεκάτης βουλευτικῆς περιόδου».

31 Ὀκτωβρίου. Σήμερον τὴν ἑσπέραν ἀφίκετο ἐνταῦθα ὁ διάδοχος τοῦ Ῥωσσικοῦ Θρόνου μετὰ τοῦ νεωτέρου αὐτοῦ ἀδελφοῦ Γεωργίου. Οἱ Ρῶσσοι ἡγεμονίδαι θὰ διατρίψωσιν ἐπί τινα καιρὸν ἐν Ἀθήναις, ἐντεῦθεν δὲ θ' ἀπέλθωσιν εἰς Ἰνδίας. Μετ' αὐτῶν ἀναχωρεῖ καὶ ὁ ἕλλην βασιλόπαις Γεώργιος.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

κ. Α. Ζ. Δ. Ἀδριανούπολιν. — Θ. Δ. Σμύρνην. Τὰ ζητηθέντα ἀπεστάλησαν ὑμῖν.

κκ. Π. Π. Ναύπλιον — Δ. Κ. Μ. Τραπεζοῦντα. — Ν. Π. Ἁγ. Ἰωάννην. — Ν. Χ. Λέρον. — Μ. Ν. Αὐλῶνα. — Γ. Π. Αἰτωλικόν. Κας Α. Γ. Τεργέστην. — Μ. Λ. Β. Φιλιατρά. — Ἐλήφθη ἡ συνδρομή σας.

κ. Η. Τ. Κεφαλληνίαν. Τὰ ζητηθέντα σᾶς ἀπεστάλησαν. Σᾶς εὐχαριστοῦμεν.

κ. Ν. Κ. Γ. Κωνσταντινούπολιν. Ἐλήφθησαν· σᾶς εὐχαριστοῦμεν. Εἴμεθα σύμφωνοι.

κ. Ι. Π. Ε Μόλιβον. Ἐκ παραδρομῆς, δι' ἣν σᾶς ζητοῦμεν συγγνώμην, καθυστέρησεν ἡ ἀποστολὴ τῶν ζητηθέντων. Τινὰ τούτων καθὼς καὶ τὰ φυλλάδια τῶν νέων συνδρομητῶν, σᾶς ἀπεστάλησαν τὴν παρελθοῦσαν ἑβδομάδα· Ταχυδρομικῶς θὰ σᾶς γράψωμεν.

Ἐλαιγάβαλον, Ἐνταῦθα. Ἡ προθεσμία τῆς χρήσεως τῶν ἐγκεκριμένων διδακτικῶν σχολείων λήγει εἰς τὸ τέλος τοῦ σχολικοῦ ἔτους 1891 — 1892. Ὁ διαγωνισμὸς διὰ τὴν ἐπομένην τετραετίαν ἔπρεπε νὰ προκηρυχθῇ πρὸ τῆς 1 τοῦ ἀρξαμένου μηνός, ἀλλὰ δὲν προεκηρύχθη. Πλείονας πληροφορίας δύνασθε νὰ ἴδητε ἐν τοῖς περὶ διδακτικῶν βιβλίων νόμοις τῆς 22 Ἰουνίου 1882 καὶ Μαΐου 1887 καὶ ἐν τοῖς Βασ. Διατάγμασι τῆς 4 Σεπτεμβρίου 1882 καὶ 4 Ἰουνίου 1884, δημοσιευθεῖσιν ἐν Τ. Α' τῆς συλλογῆς Σ. Παρίση. — Περὶ τῶν ποιημάτων προσεχῶς.

κ. Α. Θ. Μ. Ἐνταῦθα. Τὸ ᾆσμα εἶνε ἀνέκδοτον, περίεργα δὲ καὶ τὰ ἔθιμα τῶν Φολ. Θὰ δημοσιευθῶσιν ἄνευ τοῦ μακροῦ προλόγου, διαλαμβάνοντος περὶ πραγμάτων γνωστοτάτων.

κ. Α. Δ. Κ. Ἐνταῦθα. Τὰ σταλέντα ἡμῖν δημοτικὰ ᾄσματα εἶνε πολλοῦ λόγου ἄξια ὑπὸ γλωσσικὴν ἔποψιν, οὐχὶ ὅμως καὶ καθ' ἑαυτά, διότι παραλλαγαὶ αὐτῶν εἶνε ἤδη δημοσιευμέναι.

Τσουκνίδαν, Λευκάδα. Τὴν ἀπάντησιν ἔχετε εἰς τὸ σημερινὸν φύλλον τῆς Ἑστίας, ὦ ἐξαδέλφη τῆς τριανταφυλλιᾶς.

κ. Α. Φλ. Orne. Ἐστάλη τὸ Ἡμερολόγιον· ἐγένετο ἡ νέα ἐγγραφή· ἡ ἀπόδειξις στέλλεται μετὰ τοῦ φύλλου. Εὐχαριστοῦμεν.

κ. Π. Δ. Μ. Σῦρον. Σᾶς στέλλομεν τὴν εἰκόνα. Κρῖμα ὅτι δὲν εἶνε καλλιτέρα ἵνα δημοσιευθῇ. Ἡ ἄλλη μᾶς εἶνε ἄχρηστος· εὐχαριστοῦμεν.

κ. Χρ. Π. Σ. Διμιρλὶ Βώλου. Ἡ ἐντολὴ ἐξετελέσθη ἀκριβῶς. Σᾶς ἐγράψαμεν καὶ ἰδιαιτέρως.

κ. Π. Α. Λ. Ἰωάννινα. Ἡ ἐπιθυμία σας θὰ ἐκπληρωθῇ Εἰκὼν τῶν «Σπετσῶν» ἐδόθη ἤδη πρὸς ἐκτέλεσιν καὶ θὰ δημοσιευθῇ προσεχῶς ἐν τῇ «Ἑστίᾳ» μετὰ περιγραφῆς τοῦ πλοίου. Ἐστάλησαν τὰ ἡμερολόγια, στέλλονται καὶ αἱ φωτογραφίαι.

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ Κ. ΜΠΕΚ

Θ. Α. Ῥουσοπούλου, ΟΙΝΟΛΟΓΙΚΑ· πραγματεῖαι περὶ συστηματικῆς παρασκευῆς, βελτιώσεως καὶ συντηρήσεως τῶν οἴνων, καθὼς καὶ περὶ χρησιμοποιήσεως τῶν ὑπολειμμάτων αὐτῶν, Ἀθῆναι 1888, 8ον σ. 182. Τιμ. δρ. 4.

Θ. Α. Ῥουσοπούλου, ΧΗΜΙΚΗ ΟΝΟΜΑΤΟΛΟΓΙΑ, Ἀθήνησι 1888, 8ον σελ. 16. Τιμ. δραχ. 1.

Ο. Α. Ῥουσοπούλου, ΧΗΜΕΙΑ ΑΝΟΡΓΑΝΟΣ. (μετάφρασις ἐκ τῆς 8ης ἐκδόσεως τοῦ ἐγχειριδίου τῶν Roscoe - Schorlemmer) μετὰ πολλῶν σχημάτων καὶ φασματοσκοπικοῦ πίνακος. Ἀθήνησι 1888, 8ον σελ. 384. Τιμ. δραχ. 7,50.

Θ. Α. Ῥουσοπούλου, ΧΗΜΕΙΑ ΟΡΓΑΝΙΚΗ· μετ' ἀλφαβητικοῦ εὑρετηρίου τοῦ τε ἀνοργάνου καὶ ὀργανικοῦ μέρους. Ἀθήνησι 1890, 8ον σελ. 256. Τιμᾶται ραχ. 5.

"LA NEW YORK,,

Η ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ

ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙ ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑ

ΙΔΡΥΘΕΙΣΑ ΤΩι 1845

ΕΓΓΥΗΤΙΚΟΝ ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ

ΟΛΟΚΛΗΡΟΝ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΜΕΝΟΝ ΤΗ 1 ΙΑΝΟΥΑΡ. 1885

ΦΡ 544,000,000 ΦΡ

ΑΜΟΙΒΑΙΑ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΔΙ' ΩΡΙΣΜΕΝΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΤΡΩΝ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ

Οἱ ἀσφαλιζόμενοι εἶνε οἱ μόνοι ἰδιοκτῆται τοῦ ἐγγυητικοῦ κεφαλαίου καὶ τῶν κερδῶν.

ΠΡΟΙΚΟΔΟΤΗΣΙΣ ΤΕΚΝΩΝ

Ἐξασφάλισις κεφαλαίου ἢ ἐτησίου εἰσοδήματος μετὰ 10, 15 ἢ 20 ἔτη.

Γενικὸς ἀντιπρόσωπος ἐν Ἀθήναις

Δ. Γ. ΜΑΚΚΑΣ

Γραφεῖον παρὰ τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν.

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

Ἐκδίδονται ἐντὸς τῆς ἑβδομάδος

ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΔΡΟΣΙΝΗ

ΑΜΑΡΑΝΤΑ

Κομψὸς τόμος ποιημάτων ἐξ 150 σελίδων

ΤΙΜΩΝΤΑΙ ΔΡΑΧ. 2,50.— ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΩΣ ΑΠΟΣΤΕΛΛΟΜΕΝΑ ΔΡΑΧ. 2,80

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1890 — 2383

Digitized by Google

Περίοδος δευτέρα

ΕΣΤΙΑ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΗ

ΕΝ ΤΩι ΕΣΩΤΕΡΙΚΩι

Συνδρομη εξαμηνος Δρ. 8
Συνδρομη ετησια Δρ. 15

Τιμη φυλλου Λεπ. 30

ΑΙ ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑΙ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΙΔΡΥΘΕΝ ΤΩι 1876
Βραβευθὲν ὑπὸ τοῦ ἐν Παρισίοις Συλλόγου πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν ἑλλ. σπουδῶν, ἀξιωθὲν ἀργυροῦ μεταλλίου ἐν τῇ ἐκθέσει τῆς Δ' Ὀλυμπιάδος καὶ χαλκοῦ ἐν τῇ Παγκοσμίῳ Ἐκθέσει τοῦ 1889.

ΕΝ ΤΩ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ

Συνδρομη εξαμηνος Φρ. 10
Συνδρομη ετησια Φρ. 20

Τιμη φυλλου Λεπ. 40

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

1890—Τόμος Β', ἀριθ. 45. | ΕΚΔΟΤΑΙ Ν. Γ. ΠΟΛΙΤΗΣ ΚΑΙ Γ. ΔΡΟΣΙΝΗΣ | Ἀθῆναι, 11 Νοεμβρίου

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ: (Ἐν τῷ φύλλῳ): ΛΟΓΟΣ ΕΙΣΙΤΗΡΙΟΣ, ὑπὸ Σ. Κ. Σακελλαροπούλου. —ΚΡΑΒΑΡΑ (ὁδοιπορικαὶ σημειώσεις), ὑπὸ Ἀνδρέα Καρκαβίτσα. — ΑΝΩ ΚΑΤΩ, μυθιστόρημα Ἰουλίου Βέρν. (Μετάφρ. Ε. Ρ. Ρ.) — Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΤΟΥ ΠΛΗΘΟΥΣ, διήγημα Edgard Poe, μετάφρ. Κ.Ι. Πρασσᾶ.—ΕΞ ΑΝΑΓΝΩΣΕΩΝ: Η ΑΛΗΘΙΝΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΡΩΜΑΙΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΙΟΥΛΙΕΤΤΑΣ. — ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ: **Ἀνάλεκτα, Χρονικά, Παντοῖα, Ἐδῶ κ' ἐκεῖ, Τρεῖς γνῶμαι καθ' ἑβδομάδα, Ἓν παιγνίδιον κατὰ δεκαπενθήμερον.**—(Ἐν τῷ παραρτήματι): ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ. — ΕΙΔΗΣΕΙΣ. — ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ. — ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ. — ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ. — ΠΑΙΓΝΙΑ ΚΑΙ ΖΗΤΗΜΑΤΑ. — ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΝ.

ΕΙΚΟΝΕΣ: ΔΥΟ ΕΙΚΟΝΕΣ ΤΟΥ «ΑΝΩ ΚΑΤΩ».— Η ΧΟΡΕΥΤΡΙΑ, εἰκὼν Βωτιέ. — Η ΙΣΟΡΡΟΠΙΑ ΤΗΣ ΧΟΥΛΙΑΡΑΣ, (παίγνιον). — ΔΥΟ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑ ΚΟΣΜΗΜΑΤΑ.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ

Κατὰ τὴν δυτικὴν παραλίαν τοῦ πρὸ τοῦ σιδηροδρομικοῦ σταθμοῦ Πειραιῶς -Ἀθηνῶν νέου λιμένος, κατὰ τὸ 0,600 χιλιόμετρον τοῦ σιδηροδρόμου Πειραιῶς — Λαρίσης, γενομένων σκαφῶν πρὸς κατασκευὴν τοῦ σταθμοῦ αὐτοῦ, ἀπεκαλύφθησαν, ἐν συνεχείᾳ πρὸς τοὺς πολλοὺς πρότερον γνωστούς, οὐκ ὀλίγοι τάφοι διαφόρου κατασκευῆς καὶ μεγέθους. Οἱ μὲν τούτων ἦσαν ἐν τῷ βράχῳ κατεσκευασμένοι, οἱ δὲ ἀπετελοῦντο ἐκ κιβωτοειδῶν λαρνάκων πηλίνων, οἱ περισσότεροι μικροὶ καὶ τεθραυσμένοι, ἄλλοι δὲ ἐκ σαρκοφάγων λίθου σκληροῦ ἐγχωρίου. Πάντες ὅμως ἦσαν ἐντελῶς πτωχοί, τινὲς δὲ καὶ ἄλλοτε ἀνασκαφέντες, ἄλλοι δὲ ἔκπαλαι σεσυλημένοι, ὡς ἐδείκνυον τὰ θραύσματα τῶν ἀγγείων τὰ διεσκορπισμένα ἐν τοῖς χώμασιν αὐτῶν.

Παρὰ τοὺς τάφους τούτους ἀνευρέθησαν καὶ τάδε τὰ μάρμαρα:

α'.) Στήλη ἐπιτυμβία ὕψους 1,34, πλάτους 0,32 μετ' ἀνθεμίου ἐλαφρῶς ἀναγεγλυμμένου ἄνω καὶ ἐπιγραφῆς:

ΠΛΑΤΩΝ — Πλάτων
ΜΑΡΩΝΙΤΗΣ — Μαρωνίτης

β'.) Ὁμοία ὕψους 0,76, πλάτους 0,22, φέρουσα ἐπιγραφήν:

ΑΓΑΘΟΚΛΗΣ — Ἀγαθοκλῆς
ΑΓΑΘΩΝΟΣ — Ἀγάθωνος

γ'.) Τὸ ἄνω μέρος ὁμοίας στήλης, ὕψους 0,45, πλάτους 0,37 μετ' ἐπιγραφῆς:

ΦΑΝΕΡΑ — Φανέρα
ΗΡΑΚΛΕΙΩΤΙΣ — Ἡρακλειῶτις

Τὸ ὄνομα ΦΑΝΕΡΑ δὲν ὑπάρχει ἐν τῷ Λεξικῷ τῶν κυρίων ὀνομάτων τοῦ Pape.

δ'.) Τὸ ἄνω μέρος ὁμοίας στήλης ὕψους 0,53, πλάτους 0,35 μετ' ἀετωματίου ταπεινοῦ φέρον ἄνω ἐπιγραφήν:

ΝΙΚΙΠΠΟΣ — Νίκιππος
ΠΑΥΣΑΝΙΟΥ — Παυσανίου
ΒΗΣΑΙΕΥΣ — Βησαιεύς

ε'.) Τὸ ἄνω μέρος ὁμοίας στήλης ὕψους 0,35, πλάτους 0,35 μετ' ἐπιγραφῆς:

ΠΑΝΘΗΡΙΣ — Πανθηρίς
ΣΥΜΜΑΧΟΣ — Σύμμαχος

Καὶ τὸ ὄνομα ΠΑΝΘΗΡΙΣ δὲν ὑπάρχει ἐν τῷ Λεξικῷ τῶν κυρίων ὀνομάτων τοῦ Pape.

ς'.) Τὸ ἄνω μέρος στήλης ὕψους 0,50, πλάτους 0,23 μετ' ἐπιγραφῆς.

ΑΡΙΣΤΟΝΙΚΗ — Ἀριστονίκη
ΑΡΙΣΤΟΚΛΕΟΥΣ — Ἀριστοκλέους.

Πλὴν τούτων ἀνευρέθησαν καὶ δύο στηλῶν τὰ ἄνω μέρη ἄνευ ἐπιγραφῶν καὶ ἀνάγλυφον ἐπιτύμβιον ὕψους 0,56, πλάτους 0,53, τέχνης μετρίας, ὅπερ εἰκονίζει γυναῖκα καθημένην πρὸς τὰ δεξιά, δεξιουμένην ἑτέραν μορφὴν ὀρθίαν πρὸ αὐτῆς· ἐλλείπουσιν αἱ κεφαλαί, αἱ δὲ δεξιαὶ τεθραυσμέναι. Καὶ σωρὸς δὲ τεμαχίων μολύβδου ἀνευρέθη ἐγγύς που χρησιμευόντων εἰς ὑποστήριγμα τῶν στηλῶν.

Ἐπίσης ἀνευρέθη λουτροφόρος ὕψους μέτρου περίπου, ἄνω διαμέτρου 0,30, ἧς ὁ λαιμὸς τεθραυσμένος εἰς δύο, ἐλλείπει δ' ἡ βάσις. Ἐπὶ τοῦ σώματος φέρει τὴν συνήθη παράστασιν γενειῶντος καθημένου πρὸς τ' ἀριστερά, δεξιουμένου δὲ τὸν πρὸ αὐτοῦ προσιόντα.

Ἐγγὺς δὲ τοῦ χώρου τούτου ὑπὸ τυμβωρύχων λάθρα ἀνευρεθεῖσαι εἶχον θραυσθῇ δύο ἐπιτύμβιαι στῆλαι ἐνεπίγραφοι. Τούτων ἡ μὲν ὕψους 0,83, πλάτους 0,32, φέρει ἐπιγραφήν.

ΕΥΝΟΙΣ — Εὐνοΐς
ΧΡΗΣΤΗ — Χρηστή

Τὸ ὄνομα ΕΥΝΟΙΣ δὲν ὑπάρχει εἰς τὸ λεξικὸν τῶν κυρίων ὀνομάτων τοῦ Pape· ὥστε ἐκ τῶν σκαφῶν τούτων προῆλθον τρία νέα κύρια ὀνόματα γυναικῶν, τὰ ΠΑΝΘΗΡΙΣ, ΦΑΝΕΡΑ καὶ τὸ ΕΥΝΟΙΣ.

Ἡ δ' ἑτέρα ὕψους 0,90, πλάτους 0,30 μετ' ἀετωματίου καὶ ἀκροκεράμων φέρει τὴν ἐπιγραφήν:

ΚΑΛΛΙΜΑΧΗ — Καλλιμάχη.

Ἔν τινι τῶν περὶ τὸν χῶρον τοῦτον ἀγρῶν ἀνευρέθη τεμάχιον στήλης ἐπιτυμβίου, ἐν τοῖς χώμασι προεξέχον ὕψους 0,13, πλάτους 0,11 φέρον ἐπιγραφῆς λείψανα συμπληρούμενα ἴσως οὕτω:

ΔΙΦ]ΙΛΟΣ — Δίφ]ιλος
ΑΡΑΦ]ΗΝΙΟΣ — Ἀραφ]ήνιος.

Ἰάκ. Χ. Δ.

Digitized by Google

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Ὁ κ. Συγγρὸς διὰ τοῦ ἐν Σμύρνῃ κ. Π. Ἀθηνογένους ἀπέστειλεν εἰς τὸ αὐτόθι «Ὁμήρειον» σχολεῖον χίλια φράγκα, ὅπως χρησιμεύσωσι διὰ τὸν καταρτισμὸν βιβλιοθήκης. Ἡ δὲ κ. Ἀδελφίνα Ψιαχῆ δι' ἐπιστολῆς της πρὸς τὸ διοικητικὸν συμβούλιον ἐδήλωσεν, ὅτι δωρεῖ εἰς τὴν Φιλεκπαιδευτικὴν Ἑταιρίαν τὴν ἐξ ἑκατὸν ὀθωμανικῶν λιρῶν καταβολὴν τοῦ μακαρίτου συζύγου αὐτῆς.

— Ὑπὸ τὸν τίτλον ἡ «Νέα Τουρκία» ἀγγέλλεται ἡ ἔκδοσις ἑβδομαδιαίου περιοδικοῦ γαλλιστὶ ἐν Παρισίοις, τοῦ ὁποίου Διευθυντὴς καὶ συντάκτης ἔσται ὁ κ. Δ. Γεωργιάδης, Ἕλλην ἐκ Σμύρνης, διατρίβων ἀπὸ πολλοῦ ἐν τῇ γαλλικῇ πρωτευούσῃ.

— Τὴν παρελθοῦσαν παρασκευὴν ἔκαμεν ἔναρξιν τοῦ μαθήματος τῆς Παθολογικῆς ἀνατομίας καὶ ἱστολογίας ὁ νέος καθηγητὴς τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου κ. Δ. Χασιώτης.

ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ

4 Νοεμβρίου. Τὴν ἑσπέραν τῆς χθὲς ἐγένετο χορὸς ἐν τοῖς ἀνακτόροις εἰς τιμὴν τοῦ Τσάρεβιτς.

6 Νοεμβρίου. Σήμερον τὴν ὥραν 3 μ. μ. δι' ἰδιαιτέρας ἁμαξοστοιχίας τοῦ σιδηροδρόμου Πελοποννήσου ἀνεχώρησαν ἐπανακάμπτοντες εἰς Πετρούπολιν ἡ Μ. Δούκισσα Ἀλεξάνδρα καὶ ὁ Μ. Δοὺξ Παῦλος. Ἐν Κορίνθῳ ἐπέβησαν ἐπὶ τῆς θαλαμηγοῦ Σφακτηρίας, ἥτις αὐθημερὸν ἀπέπλευσεν εἰς Βρεντήσιον.

8 Νοεμβρίου. Μετὰ μεσημβρίαν ἀνεχώρησεν ἐπιβαίνων τῆς ῥωσσικῆς ναυαρχίδος ὁ διάδοχος τῆς Ῥωσίας μέγας δοὺξ Νικόλαος καὶ μετ' αὐτοῦ ὁ ἡμέτερος βασιλόπαις Γεώργιος παρακολουθῶν αὐτὸν εἰς τὸ ἀνὰ τὰς Ἰνδίας ταξείδιόν του.

Ἐκ τοῦ βιβλιοπωλείου τῆς Ἑστίας ἐξεδόθη

ΣΚ. Σ. ΒΥΖΑΝΤΙΟΥ

Η ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΣ

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΩΝΥΜΟΥ ΜΕΓΑΛΟΠΟΛΕΩΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΚΑΤΕΡΩΘΕΝ ΤΟΥ ΚΟΛΠΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΒΟΣΠΟΡΟΥ ΠΡΟΑΣΤΕΙΩΝ ΑΥΤΗΣ

ΤΡΕΙΣ ΟΓΚΩΔΕΙΣ ΤΟΜΟΙ

Τοῦ πολυτιμοτάτου τούτου συγγράμματος συνεπληρώθησαν, δι' ἀνατυπώσεως τοῦ Α' τόμου ὅστις εἶχεν ἐξαντληθῆ, ὀλίγα ἀντίτυπα, ἅτινα ἐξεδόθησαν εἰς πώλησιν ὑπὸ τοῦ Βιβλιοπωλείου τῆς «Ἑστίας».

Η ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΣ ἀποτελεῖται ἀπὸ «τρεῖς ὀγκώδεις τόμους» μεγάλου σχήματος, οἵτινες «κοσμοῦνται ὑπὸ πολλῶν καὶ λαμπρῶν εἰκόνων ἐν Παρισίοις ἐξηργασμένων» καὶ ὑπὸ δύο μεγάλων τυπογραφικῶν πινάκων, παριστανόντων τὴν Κωνσταντινούπολιν, τὸν Βόσπορον καὶ τὰς Πριγκιποννήσους. — Εἶνε ἡ πληρεστάτη, ἀκριβεστάτη καὶ λαμπροτάτη περιγραφὴ καὶ ἐξιστόρησις τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ὄντως «ἐθνικὸν ἔργον.»

ΤΙΜΑΤΑΙ

Ἐν Ἀθήναις δρ. 30. — Ἐν ταῖς ἐπαρχίαις δρ. 35. Ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φρ. 35.

Πωλεῖται καὶ χωριστὰ μόνος ὁ ἀνατυπωθεὶς Α' Τόμ. ἀντὶ δρ. 12, ὡς καὶ μόνος ὁ Γ' ἀντὶ τῆς αὐτῆς τιμῆς.

Πᾶσα αἴτησις, συνοδευομένη ὑπὸ τοῦ ἀντιτίμου, ἀπευθύνεται πρὸς τὸν κ. Γ. Κασδόνην, διευθυντὴν τοῦ Βιβλιοπωλείου τῆς «Ἑστίας» εἰς Ἀθήνας.

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΝ

8 Νοεμβρίου 1890

	Ἀγορ.		Πωλ.	
	Δρ.	Λ.	Δρ.	Λ.
ΟΜΟΛΟΓΙΑΙ ΕΘΝΙΚΩΝ ΔΑΝΕΙΩΝ				
Τῶν 26,000,000 πρὸς 5 %	505	—	507	—
» 120,000,000 » 5 %	546	—	550	—
» 170,000,000 » 5 %	546	—	550	—
» 135,000,000 » 5 %	440	—	445	—
» 30,000,000 » 5 %	435	—	440	—
» 125,000,000 » 4 %	—	—	—	—
Κτηματ. ὁμολ. ἐθν. τραπέζης 60,000,000 μετὰ λαχείου	536	50	537	—
ΜΕΤΟΧΑΙ ΤΡΑΠΕΖΩΝ				
Ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος	4440	—	4450	—
Γενικὴ Πιστωτικὴ Τράπεζα	272	—	273	—
Τράπεζα Βιομηχαν. Πίστεως	91	50	92	—
Τράπεζα Ἠπειροθεσσαλίας	—	—	—	—
ΜΕΤΟΧΑΙ ΕΤΑΙΡΙΩΝ				
Μεταλλουργείων Λαυρίου	173	—	174	—
Σιδηροδρ. Ἀθηνῶν - Πειραιῶς	424		426	—
Σιδηροδρ. Πύργου - Κατακώλου	—	—	—	—
Σιδηροδρ. Πελοποννήσου	186	—	187	—
Σιδηροδρ. Θεσσαλίας	128	—	130	—
Ἀνων. ἑταιρίας ὁ «Ἑρμῆς»	78	—	80	—
Ἑλλην. Πυριτιδοποιείου	76	—	78	—
Φωταερίου Ἀθηνῶν	—	—	—	—
Δημοσ. καὶ δημοτ. ἔργων	112	50	113	—
ΝΟΜΙΣΜΑΤΑ				
Εἰκοσάφραγκον	24	58	24	59
Λίρα ὀθωμανική	28	30	28	35
Λίρα ἀγγλικὴ	30	60	30	80
ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΑ				
Τρίμηνον Ἀγγλίας	30	50	30	80
Τρίμηνον Γαλλίας	121	—	122	—
Ὄψεως Ἀγγλίας	30	90	31	20
Ὄψεως Γαλλίας	122	50	123	25

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Φοιτητήν, Ἐνταῦθα. Ἡ χρῆσις τοῦ δευτέρου πληθυντικοῦ προσώπου ἀντὶ τοῦ δευτέρου ἑνικοῦ παρελήφθη μὲν ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων ἐκ τῆς γαλλικῆς γλώσσης, ἀλλὰ δὲν εἶνε τῶν Γάλλων ἐπίνοια, διότι τὸ σχῆμα τοῦτο τοῦ λόγου, πληθυντικὸς τιμῆς (pluralis reverentiae ἢ appellationis) καλούμενον, ἀπαντᾶται καὶ ἐν τῇ λατινικῇ (vos ἀντὶ tu, vester ἀντὶ tuus). Ὡς πρῶτον παράδειγμα τῆς χρήσεως ταύτης ἐν τῇ λατινικῇ φέρεται τὸ παρὰ Πλινίῳ τῷ νεωτέρῳ (κατὰ τὸν Β' αἰῶνα μ. Χ.) indulgentia vestra ἀντὶ tua· τινὲς ὅμως (ὡς ὁ Μόμσεν) ἀμφισβητοῦσι τοῦτο, ἰσχυριζόμενοι ὅτι ἐν τῷ χωρίῳ ἐκείνῳ ὁ Πλίνιος προσαγορεύει οὐχὶ μόνον τὸν Τραϊανὸν ἀλλὰ τόν τε Τραϊανὸν καὶ τὸν Νερούαν, ὅθεν κατ' ἀνάγκην ἔδει ἡ φράσις νὰ ἐξενεχθῇ κατὰ πληθυντικὸν καὶ οὐχὶ καθ' ἑνικόν. Τὰ πρῶτα δ' ἀσφαλῆ παραδείγματα τῆς τοιαύτης χρήσεως εὕρηνται παρὰ τῷ Σιδωνίῳ Ἀπολλιναρίῳ, συγγραφεῖ τοῦ Ε' αἰῶνος μ. Χ. Εἶναι δὲ τὸ σχῆμα τοῦτο ἀπόρροια ἑτέρου σχήματος, τοῦ καλουμένου πληθυντικοῦ τοῦ ἀξιώματος (pluralis majestatis), ἤτοι τῆς χρήσεως τοῦ πρώτου πληθυντικοῦ προσώπου ἀντὶ τοῦ πρώτου ἑνικοῦ, τοῦ ἡμεῖς ἀντὶ τοῦ ἐγώ. Ἡ χρῆσις αὕτη τοῦ πληθυντικοῦ τοῦ ἀξιώματος εἶναι συνήθης καὶ εἰς τὴν ἀρχαίαν ἑλληνικήν, οὐχὶ ὅμως καὶ τοῦ τιμητικοῦ πληθυντικοῦ καίτοι ἐν ἄλλαις περιπτώσεσι δὲν εἶναι σπανία ἡ ἐναλλαγὴ τοῦ πληθυντικοῦ πρὸς τὸν ἑνικόν, δηλονότι ὅπου ἐπιζητεῖται ὄγκος τῆς λέξεως, διότι «τὰ πληθυντικὰ μεγολορρημονέστερα» κατά τινα ἀρχαῖον τεχνογράφον. Πάντως δ' ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς γλώσσῃ τὰ κατηγορούμενα τοῦ ῥήματος πρέπει νὰ ἐκφέρωμεν καθ' ἑνικὸν ἀριθμόν, π. χ. εἴσθε καλὸς καὶ οὐχὶ καλοὶ φροντίζετε ἐπιθυμῶν καὶ οὐχὶ ἐπιθυμοῦντες· ἀκολουθοῦντες οὕτω τὸ

Digitized by Google

παράδειγμα τῶν ἀρχαίων, οἵτινες τοὺς προσδιορισμοὺς τοῦ εἰς πληθυντικὸν ἀντὶ ἑνικοῦ ἀριθμοῦ ἐξενηνεγμένου ῥήματος ἐξέφερον καθ' ἑνικὸν ἀριθμὸν (οἷον μαρτυρόμεσθα δρῶσα—ἠγριώμεθα δοκοῦσα—πεπόνθαμεν ἢ κατέσχον) καὶ τἀνάπαλιν κατὰ πληθυντικὸν ἀριθμόν, ἂν ὑποκείμενον τοῦ εἰς ἑνικὸν ἀριθμὸν ῥήματος ἦτο περιληπτικὸν ὄνομα (οἷον τὸ στράτευμα ἐπορίζετο σῖτον, κόπτοντες κλπ.)

κ. Η. Κ. Βομβάην. Ἐστάλησαν τὰ 24— 36 κατὰ τὴν αἴτησίν σας.

κ.Σ. Λαρ. Ροστόβιον. Τὰ φύλλα ἀπεστάλησαν· τὸ ἀντίτιμον φράγκα 1,20 δύνασθε ν' ἀποστείλετε ἀπ' εὐθείας διὰ γραμματοσήμων.

κ. Ι. Λ. Καλάμας. Δὲν πρόκειται περὶ κρίσεως· ἀπολύτως δὲν δύναται νὰ δημοσιευθῇ ποίημα ξενόγλωσσον ἐν τῇ Ἑστίᾳ. Δὲν δύνασθε ν' ἀποταθῆτε πρὸς τὰς δύο ἐνταῦθα ἐκδιδομένας γαλλικὰς ἐφημερίδας;

Ναυαγόν, Κ)πολιν. Καὶ πάλιν ναυάγιον. Μὴ συγχέετε τὰ τυπογραφικὰ λάθη μὲ τὰς ἀνορθογραφίας. Εὔμορφον τὸ τελευταῖον δίστιχον, ἀλλὰ φρικωδῶς στρεβλωμένη ἡ ἔννοια διὰ τῆς ἀτέχνου ἐκτελέσεως.

ΠΑΙΓΝΙΑ ΚΑΙ ΖΗΤΗΜΑΤΑ

Δ'. ΤΡΙΜΗΝΙΑ 1890

(μετὰ λαχείου)

14.— Γρῖφος

ι ΙΑ ΙΑ $\frac{\text{τε}}{\text{τῆς}}$ ΛΙΣ $\frac{\text{λι}}{\text{με}}$ ας

Ἀθῆναι — Βόλος

15.— Αἴνιγμα.

Ἤμην φιλτάτη τοῦ Διός, ἀλλ' ἄκαρδος ἂν μείνω,
Βορείου ἔθνους κάτοικος ξανθόμαλλος θὰ γείνω.

Ἀλεξάνδρεια — Φαραώ

16. — Πρόβλημα.

Φιάλας οἴνου εἶχε τρεῖς, καὶ ἡ μεγαλειτέρα
Ὀκτὼ ὀκάδων ἦν μεστή· κεναὶ δ' αἱ δύο ἄλλαι,
Ὅμως χωροῦσαι τρεῖς ἡ μὲν καὶ πέντε ἡ ἑτέρα.
Πῶς ἦν λοιπὸν κατορθωτόν, ἵνα αἱ τρεῖς φιάλαι
Ὡς μέτρα χρησιμεύσωσιν ὀρθά, ἵν' ἀφαιρέσω
Τὰς τέσσαρας ἐκ τῶν ὀκτώ· καὶ ταύτας δ' οὕτως, ὥστε
Χωρὶς εἰς πρᾶξιν ἕτερον μέτρον, κανὲν νὰ θέσω,
Νὰ εἶναι ἀκριβέσταται, καλοί μου ἀναγνῶσται ;

Βόλος — Α. Γ. Φ.

ΛΥΣΕΙΣ Γ' ΤΡΙΜΗΝΙΑΣ 1890.

1.
χ α ρ α
θ ε α δ α μ η ν
ε α ρ α φ η δ υ
α ρ α μ η ν υ ν

2. ῥοιὰ — ἰά.
3. Ὁ πατὴρ εἶχε 32 δραχμάς.
4. Ὁ Ἱππῶναξ ὁ τῶν χωλιάμβων ποιητής.
5. Καὶ ἔθαλλον χθὲς ἔτι
Ὅπως τὸ ῥόδον θάλλει
Τὰ νεαρά μου ἔτη
Τὰ νεαρά μου κάλλη.
6. Πολλοὶ πολυμαθεῖς νοῦν οὐκ ἔχουσι.
7.
Θ ε α
ε α ν
Θ ε α ν ω
ε α ν
α ν ω

8. Μνήμη — κνήμη.
9. Αἰλιανοῦ Ποικίλη Ἱστορία.
10. Ἕκαστος ἀνὴρ δρ. 9,50— ἑκάστη γυνὴ δρ. 5.
11. Διότι ἦτο φαλακρός.
12. Μὴ ἔσο ἀπρόσεκτος.
13.
Α Σ Κ Α Ρ Ι Σ
Σ Κ Α Ρ Ι Σ
Κ Α Ρ Ι Σ
Α Ρ Ι Σ
Ρ Ι Σ
Ι Σ
Σ

14. Δὲν εἶνε κρῖμα κι' ἄδικο τὰ δυὸ τ' ἀγαπημένα,
Νἆνε 'ς τὸν κόσμο ζωντανὰ καὶ νἆνε χωρισμένα.
15. Ὀφθαλμοί.
16. Τί δ' ἂν οὗτος ὑγιὲς εἴπῃ, ὅς οὐ μόνον ἐπὶ τῇ ψυχῇ τὸ ψεῦδος, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῇ κεφαλῇ περιφέρει ;» Αἰλιανοῦ Ποικ. Ἱστορ.
17. Γανυμήδης ὑπὸ Διὸς ἀνηρπάγη.
18. Τρία.
19.
Μάρτιος
Ἑλβετία
Νυκτερὶς
Ἰλιὰς
Δύσις
Ἰτέα
Ὄσσα
Νάξος

20.
Π Π Α Ρ
Π Ο Λ Υ
Α Λ Λ Α
Ρ Υ Α Ξ

21. Ἡ πλύντρια πλύνει.
22. Ἴδε Ἀθηναίου XIV, 63.
23.
Β Ο Ρ Α
Ο Ν Α Ρ
Ρ Α Χ Η
Α Ρ Η Σ

24. *(Ἀκυροῦται)*
25. Ὁ ἀριθμὸς 166 ἢ 331 ἢ 496 ἢ 661.
26. Ἄγγελος — Ἄγγλος.
27. Τὰ γράμματα δεικνύουν τοὺς πέντε ἀδελφοὺς καὶ οἱ ἀριθμοὶ τὰς 30 ἀγελάδας κατὰ τάξιν παραγωγῆς γάλακτος.

α)	β)	γ)	δ)	ε)
1	2	3	4	5
10	9	8	7	6
11	12	13	14	15
20	19	18	17	16
21	22	23	24	25
30	29	28	27	26
—	—	—	—	—
93	93	93	93	93

28. Αἱ δέκα ἐντολαί *(Ἀκυροῦται ὡς λανθασμένον)*
29.
Μ Α Γ Ε Ι Α
Α Χ Ε Ρ Ω Ν
Γ Ε Λ Ω Σ Α
Ε Ρ Ω Τ Ι Σ
Ι Ω Σ Ι Α Σ
Α Ν Α Σ Σ Α

30. Χ ρυσὸς
Α ετὸς
Λ έων
Κ έφαλος
Ι τέα
Σ φὴξ

31.
16 9
13 8 2 5 11
1 7
12 4 6 3 14
10 15

Οὐκ ἀγαθὸν πολυκοιρανίη, εἷς κοίρανος ἔστω.

32. Ἄρτος — Ἄρκτος.

Digitized by Google

33. Ἔνθα περισσὴ τροφὴ πολλοὶ μῦς.
34. α ι μ α
α ν ι α
α μ η ν
α ρ η ς
35. Καθάρματα ἐν ταῖς ἀρχαίαις Ἀθήναις ἐλέγοντο κακοῦργοι πρὸς καθαρμὸν τῆς πόλεως κρημνιζόμενοι εἰς τὸ Βάραθρον.
36. Θᾶσος — ἄσος.
37. Μὴ μετανόει ἀλλὰ προνόει.
38. Κακοῦ κόρακος κακὸν ᾠόν. (*Ἀκυροῦται ὡς λανθασμένον*).
39. Ἰσοκράτης (Ἰσαῖος, Σωκράτης, Ὄλορος, Κρατῖνος, Ῥήγιλλα, Ἀλκιβιάδης, Τιμόθεος, Ἡρώδης, Σοφοκλῆς.)
40. Ἡ δόξα ἀποδίδεται εἰς τὸν Γαλιλαῖον δημοσιεύσαντα τὴν ἀνακάλυψίν του κατὰ τὸ 1620. Ἀλλ' ὁ Δημόκριτος προεῖδεν ὅ,τι ὁ Γαλιλαῖος ἀνεκάλυψεν.
41. Δραχμὰς 97,50.
42. Σοφοκλέους «Τραχίνιαι.»
43. Κ Α Θ Ω Σ
Α Θ Ω Σ
Θ Ω Σ
Ω Σ
44. Γίνωσκε καιρόν.
45. Ἐννέα — ἕν.
46. Π αυσανίας
Λ υκοῦργος
Α ριστοτέλης
Τ ηλέμαχος
Ω ρίων
Ν ικάνωρ
47. Ὁ Σωκράτης.
48. Θάλασσα — ἅλας.
49. Κρηπὶς τῆς ἀρετῆς ἡ ἐγκράτεια.
50. Πλάτων, Ἀκαδημία, Περιπατητικοί, Ἀριστοτέλης, Στωϊκοί.
51. Τὸ γράμμα δ.
52. Ἡ μὲν λέξις Εὐρώπη, συγγενὴς οὖσα τοῦ Ε ὑ ρ ὡ ς, σημαίνει σκοτεινὴν χώραν, τὴν χώραν τῆς δύσεως τοῦ ἡλίου. Ἡ δ' Ἀσία, ἀπὸ τοῦ σημιτικοῦ *ἀσοῦ* ἤτοι ἀνατολή, σημαίνει τὴν χώραν ὅθεν ἀνατέλλει ὁ ἥλιος. Ἀφρικὴ ὀνομασθεῖσα ἴσως ὑπὸ τῶν Καρχηδονίων ἀπὸ τῆς φοινικικῆς λέξεως *ἀφὰρ* (κόνις), σημαίνει πιθανῶς ἔρημον. Ἡ Ἀμερικὴ κοινῶς πιστεύεται ὅτι ἔλαβε τὸ ὄνομα ἀπὸ τοῦ Ἀμερίκου ἢ Ἀμερίγου Βεσπουκίου· ἀλλ' ἐπ' ἐσχάτων καὶ ἄλλαι πολλαὶ ἐπροτάθησαν ἐτυμολογίαι, περὶ ὧν σφοδρὰ διεξάγεται συζήτησις ἐν γεωγραφικοῖς περιοδικοῖς συγγράμμασι καὶ ἐν εἰδικαῖς μονογραφίαις· οἱ περισσότεροι ὑποστηρίζουσιν ὅτι ἡ ὀνομασία ἐλήφθη ἐκ τῆς γλώσσης ἰθαγενοῦς τινος ἀμερικανικῆς φυλῆς. Τῆς δ' Ὠκεανίας καὶ ἡ ἐτυμολογία καὶ ἡ σημασία εἶνε σαφέστατα, προσφυῶς δ' ὠνομάσθη οὕτως ἡ κατ' ἐξοχὴν χώρα τοῦ Ὠκεανοῦ.
53. Μὴ ἐπίχαιρε ἐπὶ χρήμασιν ἀδίκοις.
54, 3, 4, 5, 6.
55. Χ Α Ρ Α
Α Ι Ω Ν
Ρ Ω Μ Η
Α Ν Η Ρ
56. Θήρα — Ἥρα.

Σημ. Τὰ ὀνόματα τῶν λυτῶν εἰς τὸ προσεχὲς

ΙΑΤΡΟΣ ζητεῖ θέσιν ἰδίᾳ ἐν τῷ Ἐξωτερικῷ. Εἶνε κάτοχος πλὴν τῆς Ἑλληνικῆς, τῆς Γαλλικῆς, Ἰταλικῆς καὶ Ἀλβανικῆς. Διὰ περισσοτέρας πληροφορίας ἀπευθυντέον πρὸς τὴν Διεύθυνσιν τῆς Ἑστίας.

"LA NEW YORK,,
Η ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ
ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙ ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑ
ΙΔΡΥΘΕΙΣΑ ΤΩι 1845
ΕΓΓΥΗΤΙΚΟΝ ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ
ΟΛΟΚΛΗΡΟΝ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΜΕΝΟΝ ΤΗ 1 ΙΑΝΟΥΑΡ. 1885
ΦΡ 544,000,000 ΦΡ
ΑΜΟΙΒΑΙΑ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΔΙ' ΩΡΙΣΜΕΝΩΝ ΑΣ. ΑΛΙΣΤΡΩΝ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ
Οἱ ἀσφαλιζόμενοι εἶνε οἱ μόνοι ἰδιοκτῆται τοῦ ἐγγυητικοῦ κεφαλαίου καὶ τῶν κερδῶν.
ΠΡΟΙΚΟΔΟΤΗΣΕΙΣ ΤΕΚΝΩΝ
Ἐξασφάλισις κεφαλαίου ἢ ἐτησίου εἰσοδήματος μετὰ 10, 15 ἢ 20 ἔτη.
Γενικὸς ἀντιπρόσωπος ἐν Ἀθήναις
Δ. Γ. ΜΑΚΚΑΣ
Γραφεῖον παρὰ τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν.

Ἐξεδόθη ἄρτι
ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗ
ΝΕΑ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΑ
ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑΣ
Κεφαλληνία, Ἰθάκη, Ἄτοκος, Ἀρκοῦδι, Κάλαμος, Καστὸς καὶ Ἐχινάδες
ΜΕΤΑ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΟΥ ΠΙΝΑΚΟΣ
ὑπὸ ΑΝΤΩΝΙΟΥ ΜΗΛΙΑΡΑΚΗ
Πωλεῖται ἐν τῷ βιβλιοπωλείῳ τῆς Ἑστίας ἀντὶ δραχ. 5 (ταχυδρομ. δρ. 5,50)

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1890 — 2391

Digitized by Google

Περίοδος δευτέρα

ΕΝ ΤΩι ΕΣΩΤΕΡΙΚΩι
Συνδρομὴ ἑξαμηνος Δρ. 8
Συνδρομὴ ἐτησία Δρ. 15
Τιμὴ φύλλου λεπ. 30
ΑΙ ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑΙ

ΕΣΤΙΑ
ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΗ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΙΔΡΥΘΕΝ ΤΩι 1876
Βραβευθὲν ὑπὸ τοῦ ἐν Παρισίοις Συλλόγου πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν ἑλλ. σπουδῶν, ἀξιωθὲν ἀργυροῦ μεταλλίου ἐν τῇ ἐκθέσει τῆς Δ' Ὀλυμπιάδος καὶ χαλκοῦ ἐν τῇ Παγκοσμίῳ Ἐκθέσει τοῦ 1889.

ΕΝ ΤΩ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩι
Συνδρομὴ ἑξαμηνος Φρ. 10
Συνδρομὴ ἐτησία Φρ. 20
Τιμὴ φύλλου λεπ. 40
ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

1890—Τόμος Β', ἀριθ. 46. | ΕΚΔΟΤΑΙ Ν. Γ. ΠΟΛΙΤΗΣ ΚΑΙ Γ. ΔΡΟΣΙΝΗΣ | Ἀθῆναι, 18 Νοεμβρίου

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ: (Ἐν τῷ ἐξωφύλλῳ): ΛΟΓΟΣ ΕΙΣΙΤΗΡΙΟΣ, ὑπὸ Σ. Κ. Σακελλαροπούλου. —ΚΡΑΒΑΡΑ (ὁδοιπορικαὶ σημειώσεις), ὑπὸ Ἀνδρέα Καρκαβίτσα. — ΑΝΩ ΚΑΤΩ, μυθιστόρημα Ἰουλίου Βέρν. (Μετάφρασις Ε. Ρ. Ρ.)— ΑΓΙΟΣ ΠΡΟΞΕΝΗΤΗΣ, Πορτογαλλικὸν διήγημα. — ΠΑΡΑΠΟΝΟ, ποίημα ὑπὸ Ι. Πολέμη — ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ: **Ἀνάλεκτα, Χρονικά, Παντοῖα, Αἱ εἰκόνες Ἐδῶ κ'ἐκεῖ, Τρεῖς γνῶμαι καθ' ἑβδομάδα.** —(Ἐν τῷ παραρτήματι): ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ. — ΕΙΔΗΣΕΙΣ. — ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ. — ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ. — ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΡΓΑ. — ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ. — ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΝ. — ΠΑΙΓΝΙΑ ΚΑΙ ΖΗΤΗΜΑΤΑ.

ΕΙΚΟΝΕΣ: ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΟΥΜΑΝΟΥΔΗΣ. — ΔΥΟ ΕΙΚΟΝΕΣ ΤΟΥ «ΑΝΩ ΚΑΤΩ». — ΔΥΟ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑ ΚΟΣΜΗΜΑΤΑ

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

ΕΞΕΔΟΘΗΣΑΝ

ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΔΡΟΣΙΝΗ

ΑΜΑΡΑΝΤΑ

Τιμῶνται δραχ. 2,50 — Ταχυδ. δρ. 2,80

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ

Καὶ ἄλλαι ἐπιτύμβιοι στῆλαι ἀνευρέθησαν ἐν Πειραιεῖ ἐγγὺς τοῦ νεκροταφείου μὲ τὰς ἑξῆς ἐπιγραφάς: Ἡ μία ὕψους 0,65 καὶ πλάτους 0,26 μετ' ἀετωματίου ἄνω φέρει τὴν ἐπιγραφὴν «Μυρρίν[η»· ἡ δευτέρα ὕψους 0,85 καὶ πλάτους 0, 33 ἀπολήγουσα εἰς ἡμικυκλικὸν ἄκρον φέρει τὴν ἐπιγραφήν: «Θεόπομπος Αἴνιος» καὶ ἡ τρίτη ἀνευρεθεῖσα ἐν τῇ αὐλῇ τοῦ μηχανουργείου ὁ Β α σ ι λ ε ι ά δ η ς ἔνθα ἀνευρέθησαν καὶ τάφοι τινὲς κοινοί, φέρει τὴν ἐπιγραφὴν «.. Χάρις [Ἡρακλείδο. [Ἀ]μφιτροπῆθεν» καὶ ἔχει ὕψος 0,49 καὶ πλάτος 0,29

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Ἡ σύγκλητος τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου ἀπεφάσισε ν' ἀποστείλῃ εἰς Βερολῖνον τὸν καθηγητὴν ἰατρὸν κ. Ν Δηλιγιάννην ὅπως ἐκ τοῦ σύνεγγυς μελετήσῃ τὴν θεραπευτικὴν μέθοδον τοῦ Κώχ. Πλὴν τούτου καὶ ἄλλοι ἰατροὶ ἐξ Ἀθηνῶν καὶ ἐξ ἐπαρχιακῶν πόλεων ἀπέρχονται εἰς Βερολῖνον. Ἐκ δὲ τοῦ φαρμάκου ἐζητήθη ἐκεῖθεν δόσις ὑπὸ τῶν Νοσοκομείων Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς.

— Ὁ Σύλλογος πρὸς διάδοσιν τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων ἀπέστειλεν ἐγκύκλιον πρὸς τοὺς ἁπανταχοῦ Ἕλληνας ἐξαιτούμενος τὴν συνδρομὴν αὐτῶν πρὸς ἐνίσχυσιν καὶ ἐξακολούθησιν τῶν ἐθνωφελῶν ἐργασιῶν του.

— Τὰ τοῦ νομισματικοῦ μουσείου ἐκανονίσθησαν διὰ Β. διατάγματος ὡς ἀκολούθως. Μέχρι τῆς ἀποπερατώσεως τῆς Ἐθνικῆς βιβλιοθήκης καὶ τῆς ἐν αὐτῇ ἐξευρέσεως χώρου καταλλήλου διὰ τὸ νομισματικὸν μουσεῖον, τὰ τὸ Μουσεῖον τοῦτο ἀποτελοῦντα νομίσματα κατατίθενται ἐντὸς τῶν αἰθουσῶν τῆς Σιναίας Ἀκαδημίας. Τὸ μουσεῖον τοῦτο θὰ ὑπάγεται εἰς τὴν γενικὴν ἐφορείαν τῶν ἀρχαιοτήτων καὶ μουσείων. Πρὸς συμπλήρωσιν τῶν περιγραφικῶν καταλόγων τοῦ μουσείου, θέλουσιν ἀντιγραφῇ ἐν βιβλίοις τὰ συνοδεύοντα τὰ νομίσματα περιγραφικὰ δελτία, τὰ ὑπὸ τοῦ πρώην νομισματογνώμονος συντεταγμένα, τὰ δὲ εἰσαγόμενα εἰς τὸ Μουσεῖον νομίσματα θέλουσι καταγράφεσθαι ὑπ' αὔξοντα ἀριθμὸν ἐν βιβλίῳ καλουμένῳ «Εὑρετήριον τοῦ Νομισματικοῦ Μουσείου». Τὸ βιβλίον τοῦτο θέλει τηρῇ ὁ νομισματογνώμων ὑπὸ τὴν ἄμεσον ἐπιτήρησιν τοῦ ἐφόρου τῆς βιβλιοθήκης καὶ τοῦ μουσείου. Εἰς τὸ τέλος ἑκάστου μηνὸς ὀφείλει ὁ νομισματογνώμων νὰ ὑποβάλλῃ εἰς τὴν ἐφορείαν ἔκθεσιν περὶ τῶν εἰσαχθέντων νομισμάτων Ἡ εἴσοδος εἰς τὸ μουσεῖον θὰ ἐπιτρέπηται δωρεὰν καθ' ἑκάστην καὶ ἐν ὡρισμέναις ὥραις.

— Τὸ δημοτικὸν συμβούλιον Ἀθηνῶν εἶχεν ἐκλέξῃ πρό τινος τριμελῆ ἐπιτροπὴν ἐκ μελῶν αὐτοῦ ὅπως αὕτη ἀποφασίσῃ καὶ προτείνῃ τὰ μέσα δι' ὧν ὁ δῆμος ἠδύνατο νὰ ὑποστηρίξῃ τὸ ἑλληνικὸν μελόδραμα. Ἡ ἐπιτροπὴ ὑπέβαλε νῦν τὴν ἔκθεσίν της δι' ἧς προτείνει ὅπως ὁ δῆμος προσφέρῃ μέχρι 15,000 δρ. ὑπὲρ τοῦ θιάσου. Γενομένης ἀποδεκτῆς τῆς προτάσεως τῆς ἐπιτροπῆς ὁ κ. Καραγιάννης, διευθυντὴς τοῦ ἑλληνικοῦ μελοδραματικοῦ θιάσου, θὰ προβῇ εἰς τὴν ἐνοικίασιν τοῦ παλαιοῦ θεάτρου Κατάλληλος ἐπιτροπὴ ὑπὸ τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου ἐκλεγομένη θὰ ἐποπτεύῃ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἔργων.

— Ἡ σύγκλητος τοῦ Ἐθν. Πανεπιστημίου ἐψήφισεν ἐτήσιον ἐπίδομα ὑπὲρ τοῦ Συλλόγου Παρνασσοῦ ἐκ δραχμῶν 500.

— Τὴν παρελθοῦσαν τετάρτην ἤρχισε τὰς παραδόσεις αὐτοῦ ἐν τῷ Ἐθνικῷ Πανεπιστημίῳ ὁ νέος καθηγητὴς τῆς Μυθολογίας καὶ Ἀρχαιολογίας κ. Ν. Γ. Πολίτης. Ὁ εἰσιτήριος λόγος αὐτοῦ θὰ δημοσιευθῇ προσεχῶς ἐν τῇ Ἑστίᾳ.

ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ

9 Νοεμβρίου. Ἠγγέλθη τηλεγραφικῶς εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ναυτικῶν ἐκ Σκοπέλου ὅτι τὸ δανικὸν ἀτμόπλοιον Ἀ λ έ ξ α ν δ ρ ο ς Γ' κατευθυνόμενον εἰς Θεσσαλονίκην ὑπὸ τὸν πλοίαρχον Ράπε ἐξώκειλε κατὰ τὴν παρελθοῦσαν νύκτα εἰς τὸν σκόπελον Ψ α θ ο ῦ ρ α ν, κείμενον εἰς τὸ τέρμα τῶν Βορείων Σποράδων.

14 Νοεμβρίου. Συνῆλθεν ἡ Βουλὴ σήμερον εἰς συνεδρίασιν καὶ ὡρκίσθησαν νεωστὶ ἀφιχθέντες βουλευταί. Τὰ διάφορα τμήματα ἐξακολουθοῦσι τὰς προεξελέγξεις τῶν ἐκλογῶν. Ἀπὸ δὲ τῆς προσεχοῦς ἑβδομάδος ἄρχονται αἱ τακτικαὶ συνεδριάσεις τῆς κοινοβουλευτικῆς ὁλομελείας πρὸς ὁριστικὴν ἐκδίκασιν αὐτῶν.

Digitized by Google

ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ

Γεωγραφία Πολιτικὴ νέα καὶ ἀρχαία τοῦ νομοῦ Κεφαλληνίας. Κεφαλληνία. Ἰθάκη. Ἄτοκος. Ἀρκοῦδι. Κάλαμος. Καστὸς καὶ Ἐχινάδες. Μετὰ γεωγραφικοῦ πίνακος ὑπὸ Ἀντωνίου Μηλιαράκη Ἀθήνησιν. Ἐκ τοῦ τυπογραφείου τῶν ἀδελφῶν Περρῆ. 1890. σελ. 27. 8ον [Εἶνε τὸ ἀγγελλόμενον βιβλίον, ἡ δευτέρα μονογραφία τῆς κατὰ νομοὺς γεωγραφίας τῆς Ἑλλάδος, ἣν εἶχε ἀποφασίσῃ νὰ φιλοπονήσῃ ὁ κ. Μηλιαράκης. Ἡ πρώτη εἶνε Γεωγραφία πολιτικὴ νέα καὶ ἀρχαία τοῦ νομοῦ Ἀργολίδος καὶ Κορινθίας (1886). Δὲν εἶνε ἀνάγκη πολλῶν λόγων διὰ νὰ γίνωσι φανερὰ καὶ ἡ μεγάλη σημασία, ἣν ἔχουσι τοιαῦτα ἔργα καὶ ὁ ὄχι μόνον ἐπιστημονικός, ἀλλὰ καὶ ἐθνικὸς σκοπός των. Ἡ ἀκρίβεια ἡ χαρακτηρίζουσα πάντα τὰ γεωγραφικὰ δημοσιεύματα τοῦ κ. Μηλιαράκη, τὰ ὁποῖα δὲν εἶνε ὀλίγα, διαπρέπει καὶ ἐν τῷ περὶ οὗ ὁ λόγος. Δυνατὸν εἰπεῖν ὅτι δὲν ἀφῆκε τίποτε ἀνεξέταστον ἐκ τῶν ἀναγομένων εἰς τὸ θέμα του. Ὅ,τι ἠδυνήθη ἐπιστημονικῶς καὶ εὐσυνειδήτως ἐργαζόμενος νὰ πράξῃ τὸ ἔπραξεν, ἂν δ' ὑπάρχῃ ἀτέλειά τις ἢ ἄν τι μέρος δὲν ἔλαβε τὴν προσήκουσαν διαφώτισιν, τοῦτο πάντως προῆλθε διότι δὲν ἦτο δυνατὸν ἄλλως νὰ γίνῃ. Πρέπει νὰ φαντασθῇ τις τὴν δυσχέρειαν τοιούτων ἐργασιῶν διὰ νὰ θαυμάσῃ ἀληθῶς τὴν ἀκαταπόνητον θέλησιν καὶ τὸν ἀκαταδάμαστον ζῆλον τοῦ συγγραφέως, εἰς ἃ καὶ κυρίως ὀφείλεται τοῦ ἐπιχειρήματος ἡ ἀποπεράτωσις καὶ εὐόδωσις. Καὶ ὅμως, ἀφ' οὗ μετὰ χαρᾶς διήλθομεν τὸ βιβλίον καὶ ἐσκεπτόμεθα, ὅσα τώρα ἐδῶ σημειώνομεν, λυπηρότατα διετέθημεν ἀναγνώσαντες τὸν Ἐπίλογον ἐν ᾧ ἀναφέρονται οἱ λόγοι, οἵτινες ἀναγκάζουσι τὸν συγγραφέα νὰ μὴ ἐξακολουθήσῃ τὴν περαιτέρω ἐργασίαν. Ἄλλην λοιπόν, τρίτην, μονογραφίαν κατὰ πᾶσαν πιθανότητα δὲν θὰ ἔχωμεν. Εἶνε πολὺ λυπηρόν! Ἂς ἐλπίσωμεν ὅτι θὰ τύχῃ τόσον εὐμενοῦς ὑποδοχῆς ὑπὸ τῶν λογίων τοῦ ἔθνους ἡ Γεωγραφία τῆς Κεφαλληνίας, ὥστε θὰ μεταπεισθῇ ὁ κ. Μηλιαράκης καὶ μετὰ τοῦ αὐτοῦ ὡς καὶ πρότερον ζήλου θὰ συνεχίσῃ τὸ ἐθνικὸν ἐπιχείρημα, ὅπερ τόσον ἐπιτυχῶς ἤρχισε. Καὶ ἡ ἐπιτυχία, ὄχι μόνον εὐγένεια, oblige. Ἔχομεν πρὸ πάντων πεποίθησιν εἰς ... οὺς κατ' ἐξοχὴν εἰς τὴν διάδοσιν τοῦ βιβλίου ἐνδιαφερομένους, εἰς τοὺς Κεφαλλῆνας, καὶ μάλιστα ἐκείνους, εἰς οὓς πρὸς τῇ κληρονομικῇ μεγαθυμίᾳ ἔδωκεν ἡ τύχη καὶ τὸν πλοῦτον.]

— Ἐξεδόθη τὸ 42 φυλλάδιον τοῦ **Ἐγκυκλοπαιδικοῦ Λεξικοῦ** περιέχον τὰς λέξεις «Ἀρσένιον—Ἀρχέλαος» καὶ πίνακα ἐν παραρτήματι «Ἀποστράγγισις.»

— Οἱ ἐκδόται Μπὰρτ καὶ Χὶρστ ἐξέδωκαν νέον παιδικὸν βιβλίον εἰς μέγα σχῆμα Ἐκ τοῦ βίου τῶν ζώων ἐπιγραφόμενον καὶ περιέχον ποικίλας καὶ πολυχρώμους εἰκόνας ζώων μετ' ἐξηγηματικῶν στιχουργημάτων. Τὸ βιβλίον τοῦτο εἶνε κομψότατον ἅμα καὶ διδακτικώτατον λεύκωμα ἄξιον πάσης συστάσεως.

ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΡΓΑ

Ἡ σιδηροδρομικὴ γραμμὴ ἀπὸ Μεσολογγίου εἰς Ἀγρίνιον τίθεται ὁριστικῶς εἰς τὴν χρῆσιν τοῦ κοινοῦ κατὰ τὰ τέλη τρέχοντος μηνός, καταβληθείσης πάσης φροντίδος ὑπὸ τῆς ἑταιρίας τῆς ἐκμεταλλεύσεως, ὅπως μέχρι τῆς ἐποχῆς ταύτης ἐπιδιορθωθῶσι πᾶσαι αἱ ἐπὶ τῆς γραμμῆς ταύτης ἐλλείψεις. Ἐπίσης ἤρξαντο καὶ τὰ προκαταρκτικὰ ἔργα διὰ τὴν κατασκευὴν ἀπὸ τῆς αὐτῆς ἑταιρίας καὶ τοῦ ἀπὸ Μεσολογγίου μέχρι Κρυονερίου τμήματος.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Πέτρον Λευκάταν. Ἐπαινοῦμεν τὸ ἐπιχείρημά σας καὶ δὲν κρίνομεν ἀναξίαν λόγου τὴν ἀποσταλεῖσαν μετάφρασιν τῶν 30 στίχων τοῦ Δ' βιβλίου. Παρατηροῦμεν δὲ ὅτι ἂν ἡ μετάφρασις αὕτη εἶναι ἱκανῶς ἀκριβὴς καὶ πιστή, ἀλλ' ὅμως στερεῖται τῆς προσηκούσης γλαφυρότητος καὶ εὐκαμψίας. Εἴμεθα βέβαιοι ὅτι κατάλληλος ἐπεξεργασία θὰ κατορθώσῃ ὁπωσοῦν τοὐλάχιστον, νὰ ἀποτρίψῃ τὸ κακὸν τοῦτο. Μὴ λησμονῆτε ὅτι ἡ μὲν ἀκρίβεια γίνεται αἰσθητὴ μόνον εἰς τοὺς γινώσκοντας τὸ κείμενον, ἀλλ' ἴσα ἴσα δὲν εἶναι διὰ τοὺς τοιούτους προωρισμέναι αἱ μεταφράσεις, τὴν δὲ ἔλλειψιν γλαφυρότητος θὰ αἰσθανθῶσι μετὰ λύπης ἐκεῖνοι, δι' οὓς συνήθως αἱ μεταφράσεις φιλοτεχνοῦνται. Τὸ πρᾶγμα, εἰς ὃ σᾶς προτρέπομεν δὲν εἶνε εὐχερές, τὸ ἠξεύρομεν. Μετάφρασις ἀκριβὴς καὶ συγχρόνως γλαφυρὰ μεγάλου κλασσικοῦ ποιητοῦ καὶ μάλιστα ἀρχαίου εἰς τὸ ἄμορφόν μας ἀκόμη καὶ ἀκατασκεύαστον ἰδίωμα, εἴτε τὸ δημῶδες εἴτε τὸ καθαρεῦον (καὶ προτιμῶμεν τὸ δημῶδες), θὰ εἶνε κατόρθωμα φιλολογικόν. Νομίζομεν ὅτι πρέπει νὰ ἐπιμείνητε. Εὐχαρίστως θὰ ἐβλέπομεν καὶ ἄλλα μέρη τῆς μεταφράσεως. Οἱ στίχοι οὓς εἴδομεν δὲν εἶναι ἴσως κατώτεροι τῶν ἐν τῇ ἐμμέτρῳ μεταφράσει τοῦ Ἰακώβου Ῥίζου Ῥαγκαβῆ (Βιργιλίου Αἰνειὰς μεταφρασθεῖσα ἐκ τοῦ λατινικοῦ μετὰ σημειώσεων ἐν Κωνσταντινουπόλει εἰς τόμ. 2. 1869—1870).

Κοσμᾶν. Τὸ χωρίον εἶναι τῷ ὄντι σημεῖον ἀντιλεγόμενον. Ἂν δὲν σᾶς ἐπαναπαύσωσιν ὅσα λέγει ὁ παλαιὸς σχολιαστὴς καὶ οἱ νεώτεροι ἑρμηνευταὶ μάλιστα δὲ ὁ Lobeck, πρέπει νὰ ζητήσετε ῥιζικωτέραν τοῦ χωρίου θεραπείαν διὰ διορθώσεως. Ἡμεῖς ὄχι μόνον οὐδεμίαν ἔχομεν νὰ σᾶς μεταδώσωμεν, ἀλλὰ τὰς γενομένας (ὅσας τοὐλάχιστον γινώσκομεν) θεωροῦμεν ἀποβλήτους. Οὐδαμῶς λ. χ. ἐγκρίνομεν τὴν διόρθωσιν τοῦ βαφὴ εἰς βαύνῃ οὔτε τοῦ ἐθηλύνθην εἰς ἐθηγάνθην. Ἡ μεταφορικὴ ἢ κυριολεκτικὴ ἐκδοχὴ τοῦ στόμα πρέπει νὰ ἐξαρτηθῇ ἐκ τῆς ἀσφαλοῦς πρότερον ἑρμηνείας τῶν ἄλλων ὑπὸ ἀμφισβήτησιν λέξεων. Ὁπωσδήποτε καλὸν εἶνε νὰ συμβουλευθῆτε πλὴν τῶν νεωτάτων ἐκδόσεων καὶ ὅσα γράφονται ἐν Berl. philologische Wochenschrift τῆς 14 Ἰουλίου 1888 σελ. 872.

κ. Γ. Φ. Σ. Γαλάζιον. Ἀπεστάλη ἐκ νέου τὸ 11.

κ. Δ. Μ. Κ. Κερατέαν. Ἀντίτιμον διὰ σᾶς δραχμὰς 5 μόνον τὰς ὁποίας δύνασθε ταχυδρ. ν' ἀποστείλετε.

Μιὰ Γρηά, Μεσολόγγιον. Εἶνε ἐν τῷ συνόλῳ καλόν, ἀλλ' ἔχει τινὰ μέρη συγκεχυμένα καὶ ἀνακόλουθα. Ἰδίως δὲ τοῦτο: ἐνῷ βρέχει καὶ φυσᾷ ἄνεμος πῶς δὲν σβύνεται ἡ λαμπὰς ἐπὶ τοῦ τάφου;

κ. Ε. Δ. Ἐνταῦθα. Εἶνε κατώτερα οἱας δήποτε κρίσεως. Στεροῦνται καὶ μέτρων καὶ ῥυθμοῦ· βρίθουσι χασμωδιῶν· δὲν ἔχουν λογικὴν συναρμογὴν αἱ ἔννοιαί των· αἱ ὁμοιοκαταληξίαι των ταράσσουν καὶ τὰ νεῦρα κωφοῦ.

κ. Ι. Γ. Ἐνταῦθα. Ὑποθέτομεν ὅτι κατὰ λάθος ἐστάλη τὸ χειρόγραφον τῶν στίχων σας εἰς τὸ γραφεῖόν μας, ἐνῷ θὰ ἦτο προωρισμένον δι' ἐπαρχιακήν τινα πολιτικὴν ἐφημερίδα.

κ. Χρ. Π. Σαρ. Δεμιρλὶ Βώλου. Τὰ χρήματα ἐλήφθησαν ὑπὸ τοῦ ἐν Λονδίνῳ κ. Nich· καὶ τὰ ἀντικείμενα ἐστάλησαν πρὸς σᾶς ὡς ὁ κύριος αὐτὸς μᾶς γράφει.

κ. Α. Κ. Μεσολόγγιον. Διωρθώθη· θὰ σᾶς σταλοῦν τὰ ζητηθέντα. Κωνσταντινουπόλεως ἐστάλη ἤδη καὶ ὁ γ'. Σᾶς προσμένομεν.

Μικρὸν Ποιητήν, Κέρκυραν. Πολὺ καλὴ ἀπαρχή· στείλατε καὶ ἄλλο τίποτε μὲ τὸ ὄνομά σας καὶ πιθανώτατα θὰ εὕρῃ θέσιν εἰς τὴν «Ἑστίαν».

Φιλόμουσον, Σμύρνην. Δὲν γνωρίζομεν ἂν ὁ μακαρίτης Σκυλίτσης ἀφῆκεν ἀνέκδοτα ποιητικὰ ἔργα· ἐν τῷ Ἀρχείῳ μόνον τῆς ἱστορικῆς καὶ ἐθνολογ. ἑταιρίας τῆς Ἑλλάδος ὑπάρχει ἀνέκδοτον ποίημα αὐτοῦ τοῦ 1841 πρὸς τὸν Δημ. Χριστίδην ὑπουργὸν ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν ποιηθὲν κατὰ τὴν ἐκ Σμύρνης διάβασίν του κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο, ἀρχόμενον ὡς ἑξῆς. «Ἐξοχώτατε

Μὴ ξενισθῇς ἂν τὴν φωνὴν ἀκούσῃς
ἑνὸς μικροῦ καὶ σκιεροῦ βροτοῦ.
Βάρδου πιστοῦ ἐρημολάλου Μούσης·
πλὴν τῆς κλεινῆς πατρίδος λατρευτοῦ.»

κ. Ι.Λ. Καλάμας. Δὲν πρόκειται περὶ κρίσεως· ἀπολύτως δὲν δύναται νὰ δημοσιευθῇ ποίημα ξενόγλωσσον ἐν τῇ Ἑστίᾳ. Δὲν δύνασθε ν' ἀποταθῆτε πρὸς τὰς δύο ἐνταῦθα ἐκδιδομένας γαλλικὰς ἐφημερίδας;

κ. Λ. Ι. Δ. Ἐνταῦθα. Εὐχαριστοῦμεν διὰ τὰ εὐμενῆ αἰσθήματα. Τίποτε δὲν ἐμποδίζει νὰ μᾶς στείλετε ὅ,τι λέγετε.

Ἀτλαντα, Ζάκυνθον. Ἀκατάλληλα.

κ. Π. Α. Λ. Ἰωάννινα. Ἡ ἐπιθυμία σας θὰ ἐκπληρωθῇ. Εἰκὼν τῶν «Σπετσῶν» ἐδόθη ἤδη πρὸς ἐκτέλεσιν καὶ θὰ δημοσιευθῇ προσεχῶς ἐν τῇ «Ἑστίᾳ» μετὰ περιγραφῆς τοῦ πλοίου. Ἐστάλησαν τὰ ἡμερολόγια, ὡς καὶ αἱ φωτογραφίαι.

κ. Κ. Δ. Φ. Πάτρας. Ἀλγεβρικὰ προβλήματα ἐξ ἀντιγραφῆς μὴν κάμνετε τὸν κόπον νὰ μᾶς στέλλετε· εὐχαριστοῦμεν.

Digitized by Google

κ. Ἀντ. Τσ. Ὕδραν. Ἐδόθησαν ὁδηγίαι περὶ δεσίματος εἰς τὸ ὑπ' ἀρ. 26 Παράρτημα Ἑστίας τοῦ 1890.

· Fac. Σῦρον. Εὐχαριστοῦμεν διὰ τὴν φιλικὴν μέριμναν. Δυστυχῶς ὅλα εἶνε ἀκατάλληλα· ἡ δὲ φωτογραφία τόσον συγκεχυμένη ὥστε δὲν δύναται νὰ χρησιμεύσῃ εἰς παραγωγὴν εἰκόνος.

ΠΑΙΓΝΙΑ ΚΑΙ ΖΗΤΗΜΑΤΑ

Δ'. ΤΡΙΜΗΝΙΑ 1890

(μετὰ λαχείου)

17.— Γρῖφος

1 / 2   ἥλιος / κ'

Ἀθῆναι — Βέλος

18. — Κυβόλεξον.

* * * Α
* * Ω *
* Ω * *
Α * * *

Ἀθῆναι — Ἀραβικὸς ἵππος

19.— Αἴνιγμα.

Πλησίστιον ποντοπορεῖ· ἂν ὅμως ναυαγήσῃ,
Εἰς τὴν ξηρὰν ἐκβράζεται τὸ ἥμισύ του μόνον
Ὅπου καὶ πάλιν θ' ἀναζήσῃ
Τὴν χλόην κύκλῳ του μυρῶνον,

Ἀθῆναι — Ἀριθμὸς 13

ΛΥΤΑΙ Γ' ΤΡΙΜΗΝΙΑΣ 1890.

Γεώργιος Παπαφράγκος, Ἀθηνῶν (39).—Ἐριφίλη Ῥακτιβάν, Ἀθηνῶν (35). —Δημήτριος ὁ Φαληρεύς, Φαλήρου, (35) — Ν. Πικόπουλος, Ἀγρινίου (34). — Αἰγωλιός, Ἀθηνῶν (32).— Παρισινός, Πειραιῶς (32). — Οὔλτιμος, Ἀθηνῶν (31). — Γ. Βλάχος, Ἀθηνῶν (28). — Χασομέρης, Ἀθηνῶν (28). — Νίκανδρος, Ἀθηνῶν (28). - Λουκίδης, Ἄναπα (Καυκάσου) (27) — Βέλος, Ἀθηνῶν (29). — Ἀστέριος Ζῆκος, Ἀδριανουπόλεως (28). — Γιάγκος Ἀθηνῶν (26).— Δυσανάγνωστος, Ἀθηνῶν (26). — Γ. Κ. Κονσ...(;) Κ)πόλεως (24). — Παραπεταμένος, Ἀθηνῶν (24). — Αἰτωλός, Μεσολογγίου (23).— Γ. Λ. Καριστινάκης(;) (21). — Λαχειοφόρος, Ἀθηνῶν (20) — Κυρία Σ. Σ. Ἀθηνῶν (20). — Ἰ. Τζάθα., Ὕδρας (20). — Κ. Λούτσης Πατρῶν (20). — Ἄτλας Ζακύνθου (19) — Ἀραβικὸς ἵππος, Ἀθηνῶν (20). — Δ. Γ. Μεταξᾶς, Λαμίας (19). — Κάποιος, Ἀθηνῶν (18).— Μία Ἀναγνώττρια, Ἀθηνῶν (17). — Θ. Κ. Χρυσόστομος, Κ)πόλεως (14). — Δανάη, Ἀθηνῶν (12) — Ντῖνος Μαντζαγριωτάκος, Κερκύρας (11).—Μάϊος, Μανσούρας (9). — Βλ. Θ. Σεμίκκολους, Στενημάχου. (9). — Πυθία (;) (11). — Ἐνοσίχθων (;) (17). — Πύρρος, Κερκύρας (9). — Παράσχος Μακρόπουλος, Σύρου (7) — Μέλανδρος, Σουηδίας (7). — Δ.Χ. Ἡρακλείου Κρήτης (4). — Ε. Β. Ἀθηνῶν (3) — Β Ζ. Β Ἀθηνῶν (3) — Ἑλένη Ν. Ἀθηνῶν (2) — Ἀλατσατιανός, Ταϊγανίου (4). —Νεοχωρίτης Κ(πολεως (4). Δ. Σ. Σ. Ἀθηνῶν (6). — Κ. Π. Κωνσταντινίδης Σαμακώφ (;) (1) - Φρ. Σιγάλας, Ἀθηνῶν (1).

ΣΗΜ. Τὰ τῆς κληρώσεως τῶν ἀμοιβῶν εἰς τὸ προσεχές.

ΙΑΤΡΟΣ ζητεῖ θέσιν ἰδίᾳ ἐν τῷ Ἐξωτερικῷ. Εἶνε κάτοχος πλὴν τῆς Ἑλληνικῆς, τῆς Γαλλικῆς, Ἰταλικῆς καὶ Ἀλβανικῆς. Διὰ περισσοτέρας πληροφορίας ἀπευθυντέον πρὸς τὴν Διεύθυνσιν τῆς Ἑστίας.

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΝ

15 Νοεμβρίου 1890

ΟΜΟΛΟΓΙΑΙ ΕΘΝΙΚΩΝ ΔΑΝΕΙΩΝ	Ἀγορ. Δρ.	Λ.	Πωλ. Δρ.	Λ.
Τῶν 26,000,000 πρὸς 5 %	505	—	507	—
» 120,000,000 » 5 %	562	—	568	—
» 170,000,000 » 5 %	562	—	568	—
» 135,000,000 » 5 %	450	—	455	—
» 30,000,000 » 5 %	435	—	440	—
» 125,000,000 » 4 %	—	—	—	—
Κτηματ. ὁμολ. ἐθν. τραπέζης 60,000,000 μετὰ λαχείου	536	50	537	—
ΜΕΤΟΧΑΙ ΤΡΑΠΕΖΩΝ				
Ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος....	4450	—	4460	—
Γενικὴ Πιστωτικὴ Τράπεζα......	277	50	278	—
Τράπεζα Βιομηχαν. Πίστεως.....	92	50	93	—
Τράπεζα Ἠπειροθεσσαλίας.......	—	—	—	—
ΜΕΤΟΧΑΙ ΕΤΑΙΡΙΩΝ				
Μεταλλουργείων Λαυρίου........	179	25	180	—
Σιδηροδρ. Ἀθηνῶν - Πειραιῶς.....	424		426	—
Σιδηροδρ. Πύργου - Κατακώλου....	—	—	—	—
Σιδηροδρ. Πελοποννήσου.........	190	50	191	—
Σιδηροδρ. Θεσσαλίας............	128	—	130	—
Ἀνων. ἑταιρίας ὁ «Ἑρμῆς»......	78	—	80	—
Ἑλλην. Πυριτιδοποιείου.........	76	—	78	—
Φωταερίου Ἀθηνῶν............	—	—	—	—
Δημοσ. καὶ δημοτ. ἔργων........	114	—	114	50
ΝΟΜΙΣΜΑΤΑ				
Εἰκοσάφραγκον	24	61	24	63
Λίρα ὀθωμανική..........	27	99	28	01
Λίρα ἀγγλική	30	75	30	77
ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΑ				
Τρίμηνον Ἀγγλίας..........	30	65	30	90
Τρίμηνον Γαλλίας..........	121	—	122	50
Ὄψεως Ἀγγλίας..........	31	10	31	35
Ὄψεως Γαλλίας..........	122	75	123	50

"LA NEW YORK,,

Η ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ

ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙ ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑ

ΙΔΡΥΘΕΙΣΑ ΤΩι 1845

ΕΓΓΥΗΤΙΚΟΝ ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ

ΟΛΟΚΛΗΡΟΝ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΜΕΝΟΝ ΤΗ 1 ΙΑΝΟΥΑΡ. 1885

ΦΡ 544,000,000 ΦΡ

ΑΜΟΙΒΑΙΑ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΔΙ' ΩΡΙΣΜΕΝΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΤΡΩΝ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ

Οἱ ἀσφαλιζόμενοι εἶνε οἱ μόνοι ἰδιοκτῆται τοῦ ἐγγυητικοῦ κεφαλαίου καὶ τῶν κερδῶν.

ΠΡΟΙΚΟΔΟΤΗΣΕΙΣ ΤΕΚΝΩΝ

Ἐξασφάλισις κεφαλαίου ἢ ἐτησίου εἰσοδήματος μετὰ 10, 15 ἢ 20 ἔτη.

Γενικὸς ἀντιπρόσωπος ἐν Ἀθήναις

Δ. Γ. ΜΑΚΚΑΣ

Γραφεῖον παρὰ τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν.

'Από τῆς προσεχοῦς ἑβδομάδος

ΤΟ ΑΣΤΥ

ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΗ ΕΦΗΜΕΡΙΣ

ΕΙΣ ΜΕΓΑ ΤΕΤΡΑΣΤΗΛΟΝ ΣΧΗΜΑ

ΟΔΟΣ ΠΑΡΘΕΝΑΓΩΓΕΙΟΥ ΑΡΙΘ. 12

Διευθυντής Θ. ΑΝΝΙΝΟΣ — **Συντάκται** Γ. ΔΡΟΣΙΝΗΣ, Δ. ΚΑΚΛΑΜΑΝΟΣ

Συνεργάται οἱ πλεῖστοι τῶν παρ' ἡμῖν λογίων, ἐπιστημόνων καὶ καλλιτεχνῶν.

ΑΡΘΡΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ, ΠΟΛΙΤΙΚΑ, ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΙΚΑ, ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ, ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑ, ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ ΚΛΠ.

ΕΠΙΚΑΙΡΟΙ ΕΙΚΟΝΕΣ — ΓΕΛΟΙΟΓΡΑΦΙΑΙ

ΠΡΩΤΗ ΕΠΙΦΥΛΛΙΣ

ΤΡΕΧΑ ΓΥΡΕΥΕ

Χαριέστατον καὶ πολυπλοκώτατον μυθιστόρημα

ΜΕΤΑ 150 ΠΕΡΙΠΟΥ ΕΙΚΟΝΩΝ

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ ΤΟΥ ΑΣΤΕΩΣ

'Εν τῷ 'Εσωτερικῷ: τρίμηνος δρ. 9— ἑξάμηνος δρ. 16 — ἐτησία δρ. 30.
'Εν τῷ 'Εξωτερικῷ: ἑξάμηνος φράγκα χρυσᾶ 25 — ἐτησία φρ. χρ. 45.

Εἰς ὅλους τοὺς συνδρομητὰς τῆς «'Εστίας» θὰ σταλῶσι τὰ τρία πρῶτα φύλλα τοῦ καθημερινοῦ «Ἄστεως» δωρεὰν ὡς δεῖγμα.

Οἱ ἐπιθυμοῦντες νὰ ἐγγραφῶσι συνδρομηταὶ αὐτοῦ δύνανται ν' ἀποστείλωσι τὴν ἀνάλογον συνδρομὴν των κατ' εὐθεῖαν πρὸς τὴν Διεύθυνσιν τοῦ «Ἄστεως» δίχως νὰ ἀποταθῶσιν εἰς ἀνταποκριτὰς καὶ πράκτορας. Πρὸς τοῦτο δὲ ἔχουσι τὰ ἑξῆς ἀσφαλέστατα μέσα:

ΟΙ ΕΚ ΤΟΥ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ

Γραμματόσημα ἢ χαρτονομίσματα **ἐν συστημένῃ ἐπιστολῇ** καὶ ταχυδρομικὰς ἐπιταγάς

ΟΙ ΕΚ ΤΟΥ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ

Τοκομερίδια τῶν ἐθνικῶν δανείων ἢ τῆς 'Εθνικῆς Τραπέζης, γραμματόσημα καὶ τραπεζικὰ γραμμάτια γαλλικά, ἀγγλικά, ἰταλικά, γερμανικά, αὐστριακά, ῥωμουνικά, ῥωσσικὰ **ἐν συστημένῃ ἐπιστολῇ**.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1890 — 2398

Digitized by Google

Περίοδος δευτέρα

ΕΣΤΙΑ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΗ

ΕΝ ΤΩι ΕΣΩΤΕΡΙΚΩι

Συνδρομη Εξαμηνος Δρ. 8
Συνδρομη Ετησια Δρ. 15

Τιμη Φυλλου Λεπ. 30

ΑΙ ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑΙ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΙΔΡΥΘΕΝ ΤΩι 1876
Βραβευθὲν ὑπὸ τοῦ ἐν Παρισίοις Συλλόγου πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν ἑλλ. σπουδῶν, ἀξιωθὲν ἀργυροῦ μεταλλίου ἐν τῇ ἐκθέσει τῆς Δ' Ὀλυμπιάδος καὶ χαλκοῦ ἐν τῇ Παγκοσμίῳ Ἐκθέσει τοῦ 1889.

ΕΝ ΤΩ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ

Συνδρομη Εξαμηνος Φρ. 10
Συνδρομη Ετησια Φρ. 20

Τιμη Φυλλου Λεπ 40

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

1890—Τόμος Β', ἀριθ. 47. | ΕΚΔΟΤΑΙ Ν. Γ. ΠΟΛΙΤΗΣ ΚΑΙ Γ. ΔΡΟΣΙΝΗΣ | Ἀθῆναι, 25 Νοεμβρίου

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ: (Ἐν τῷ φύλλῳ): ΑΙ ΠΕΡΙ ΖΟΛΑ ΠΡΟΛΗΨΕΙΣ, ὑπὸ Γρηγορίου Ξενοπούλου.— ΚΡΑΒΑΡΑ (ὁδοιπορικαὶ σημειώσεις), ὑπὸ Ἀνδρέα Καρκαβίτσα. — ΑΝΩ ΚΑΤΩ, μυθιστόρημα Ἰουλίου Βέρν. (Μετάφρασις Ε. Ρ. Ρ.) — Η ΚΑΡΔΙΑ ΤΟΥ ΠΟΙΗΤΟΥ, ποίημα ὑπὸ Γ. Μ. Βιζυηνοῦ.— ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ: **Ἀνάλεκτα, Χρονικά, Παντοῖα, Ἐδῶ κ' ἐκεῖ, Τρεῖς γνῶμαι καθ' ἑβδομάδα, Ἓν παιγνίδιον κατὰ δεκαπενθήμερον.** — (Ἐν τῷ παραρτήματι): ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ. — ΕΙΔΗΣΕΙΣ. — ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ. — ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ. — ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΡΓΑ. — ΓΡΑΜΜΑΤΟΚΙΒΩΤΙΟΝ. — ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ. — ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΝ. — ΠΑΙΓΝΙΑ ΚΑΙ ΖΗΤΗΜΑΤΑ.

ΕΙΚΟΝΕΣ: Η ΜΕΛΑΓΧΟΛΙΚΗ. — ΔΥΟ ΕΙΚΟΝΕΣ ΤΟΥ «ΑΝΩ ΚΑΤΩ». — ΔΙΑΒΑΣΙΣ ΑΝΘΡΩΠΟΥ ΔΙΑ ΜΕΣΟΥ ΕΝΟΣ ΠΑΙΓΝΙΟΧΑΡΤΟΥ, (παίγνιον). — ΔΥΟ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑ ΚΟΣΜΗΜΑΤΑ.

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

ΕΞΕΔΟΘΗΣΑΝ

ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΔΡΟΣΙΝΗ

ΑΜΑΡΑΝΤΑ

Τιμῶνται δραχ. 2,50 — Ταχυδ. δρ. 2,80

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Ἡ σύγκλητος τοῦ Πανεπιστημίου ἀπεφάσισε τὴν σύστασιν φαρμακολογικοῦ φροντιστηρίου διὰ τοὺς φοιτητὰς τῆς ἰατρικῆς καὶ τοῦ φαρμακευτικοῦ τμήματος, ὅπως οὗτοι καὶ πρακτικῶς ἀσκῶνται εἰς τὴν διάγνωσιν τῶν διαφόρων φαρμάκων. Διευθυντὴς τοῦ φροντιστηρίου τούτου διορίζεται ὁ κ Ἀφεντούλης.

— Καταρτίζεται νομοσχέδιον περὶ συστάσεως δασονομικῆς σχολῆς ἐν τῷ Σχολείῳ τῶν Βιομηχάνων Τεχνῶν κατὰ τὸ ὑπόδειγμα τῶν ἐν Γερμανίᾳ τοιούτων, ἤτοι πρὸς μόρφωσιν κατωτέρου προσωπικοῦ.

— Τὴν 30 8βρίου ἑωρτάσθη ἐπισήμως 25ετηρὶς τοῦ ἐν Πετρουπόλει ἑλληνικοῦ ναοῦ. Ὁ ναὸς οὗτος φερώνυμος τοῦ ἁγ. Δημητρίου ἱδρύθη τῇ 30 Ὀκτωβρίου 1865 δι' ἐξόδων τοῦ ἀειμνήστου Μπεναρδάκη, κεῖται δὲ ἀντικρὺ τῆς Μικρᾶς Ἰταλικῆς ὁδοῦ καὶ ἀποτελεῖ τὸ στόλισμα τῆς συνοικίας ἐκείνης. Ὁ ῥυθμός της εἶνε μικτὸς ἑλληνικὸς καὶ βυζαντινός. Ὁ ἀρχιτέκτων Κουζμὴν ὁ ἐκπονήσας τὸ σχέδιον αὐτῆς ἠθέλησε νὰ διατηρήσῃ ἐν αὐτῇ τὰς μᾶλλον ἰδιαζούσας λεπτότητας τῆς Ἁγίας Σοφίας.

— Διωρίσθη ἔφορος τῆς Ἐθν. Βιβλιοθήκης ἀντὶ τοῦ κ Ἐμ. Ῥοΐδου ὁ κ. Γ. Κωνσταντινίδης πρώην γυμνασιάρχης.

— Κατὰ τὰς πολιτικὰς ἐφημερίδας ὁ ἐπὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως ὑπουργὸς θὰ εἰσαγάγῃ εἰς τὴν βουλὴν νομοσχέδιον περὶ καταργήσεως τοῦ ἰσχύοντος νόμου περὶ διδακτικῶν βιβλίων, ἤτοι τῆς διὰ διαγωνισμοῦ ἐγκρίσεως ἑνὸς μόνου ἐν ἑκάστῳ μαθήματι.

— Τὴν παρελθοῦσαν κυριακὴν ἐτελέσθησαν ἐπισήμως τὰ ἐγκαίνια τοῦ ἀρτισυστάτου «Ἀρχαϊκοῦ φοιτητικοῦ συλλόγου», ἐν τῇ αἰθούσῃ τῆς Ἑταιρίας τῶν Φίλων τοῦ Λαοῦ. Ποίημα ἀπήγγειλεν ὁ κ. Α. Παράσχος τὸν «Γέρο Δράκον.»

ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ

17 Νοεμβρίου. Κατ' εἰδήσεις ἐκ Κερκύρας ἡ ἀπὸ τῆς παρελθούσης ἑβδομάδος διατρίβουσα ἐν τῇ ἐν Γαστουρίῳ ἐπαύλει αὐτῆς Αὐτοκράτειρα τῆς Αὐστρίας Ἐλισάβετ δὲν θὰ διαμείνῃ αὐτόθι ἢ ἐπὶ ὀλίγας ἡμέρας, ἀναχωροῦσα δὲ ἐκ Κερκύρας θέλει ἐπισκεφθῆ καὶ τὰς Ἀθήνας, ἄγνωστον κατὰ ποίαν ἡμέραν, θὰ διαμείνῃ δὲ ἐνταῦθα ἐπὶ δύο μόνον ἡμέρας.

18 Νοεμβρίου. Γενομένης ἐπαναληπτικῆς ἐκλογῆς δημάρχου ἐν Κορίνθῳ, ἐξελέχθη τοιοῦτος ὁ ὑποψήφιος τῆς Ἀντιπολιτεύσεως.

22 Νοεμβρίου. Τὴν προσεχῆ ἑβδομάδα ἄρχονται αἱ ἐργασίαι τῆς Βουλῆς. Ἤδη σχεδὸν ἐπερατώθησαν αἱ τμηματικαὶ προεξελέγξεις, καθ' ἃς προτείνονται ὑπὸ τῆς κυβερνητικῆς πλειονοψηφίας ἡ μερικὴ ἀκύρωσις τῶν ἐκλογῶν Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας, Εὐβοίας, Φθιώτιδος καὶ Φωκίδος, Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας καὶ ἡ ὁλικὴ τῆς τῶν Ν. Ψαρῶν. Ἔτι δὲ ἡ ἀντικατάστασις τοῦ κ. Συγγροῦ διὰ τοῦ κ. Σ. Παγανέλη ἐν τῷ νομῷ Κυκλάδων.

ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ

Κ.Φ. Σκόκου **Ἐθνικὸν Ἡμερολόγιον** χρονογραφικόν, φιλολογικὸν καὶ γελοιογραφικὸν τοῦ ἔτους 1891. Ἔτος ἕκτον. Τῇ συνεργασίᾳ τῶν καθ' ἡμᾶς λογογράφων. (Μετ' εἰκόνων). Ἐν Ἀθήναις, ἐκ τοῦ τυπογραφείου τῶν Καταστημάτων Ἀνέστη Κωνσταντινίδου, 1890. 12ον σελ. 421.

Εἰκονογραφημένον Ἡμερολόγιον τοῦ ἔτους 1891, ἐκδιδόμενον ὑπὸ Μιλτιάδου Α. Φωτιάδου, γραμματέως τῆς «Ἐφημερίδος. Ἐν Ἀθήναις», ἐκ τοῦ τυπογραφείου Ἀλεξ. Παπαγεωργίου, 1891, 8ον σελ. 176.

P. Decharme **Μυθολογία τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος**, σύγγραμμα βραβευθὲν ὑπὸ τῆς Γαλλικῆς ἀκαδημίας καὶ τοῦ πρὸς ἐνθάρρυνσιν τῶν ἑλληνικῶν σπουδῶν συλλόγου. Μετάφρασις Ἀλεξάνδρου Μ. Καράλη. Ἐν Ἀθήναις, ἐκδότης Ἀλέξανδρος Παπαγεωργίου· 1891, 8ον σ. 48. [Τὸ σύγγραμμα θ' ἀποτελεσθῇ ἐκ τυπογρ. φύλλων 60 περίπου μετὰ 117 εἰκόνων καὶ 4 χρωμολιθογραφιῶν, θὰ ἐκδίδεται δὲ κατὰ φυλλάδια, δεκαπενθήμερα ἐκ 3 τυπογρ. φύλλων ἕκαστον τιμώμενα δραχμῆς. Οἱ προκαταβάλλοντες δραχ. 15 λαμβάνουσι ὁλόκληρον τὸ βιβλίον. Οἱ ἐν Τουρκίᾳ δύνανται ν' ἀποταθῶσι πρὸς τὸν ἐν Κωνσταντινουπόλει βιβλιοδέτην καὶ πράκτορα ἑλληνικῶν βιβλίων κ. Γεράρδον].

Griechische Volkslieder in deutscher Nachbildung von Gustav Meyer. Stuttgart. 1890. J.G. Cotta'sche Buchhandlung Nachfolger. 16ον. σελ. 103. [Ὁ κ. Γουσταῦος Μάγερ καθηγητὴς τοῦ ἐν Γρὰτζ Πανεπιστημίου εἶνε γνωστὸς εἰς τὸν φιλολογικὸν κόσμον ὡς ἀλβανολόγος ἐντριβής, γνώστης δ' ἅμα βαθὺς τῆς νεοελληνικῆς γλώσσης καὶ

Digitized by Google

θαυμαστὴς τῆς δημώδους ποιήσεως, περὶ τῆς ὁποίας καὶ ἄλλοτε ἐδημοσίευσε μακρὰν καὶ ἐνθουσιώδη πραγματείαν. Τὸ ἀνὰ χεῖρας κομψὸν βιβλιάριον περιέχει πλείστας παραφράσεις δημωδῶν, ἀσμάτων καὶ ὀλιστίχων ἅτινα ἠνθολόγησεν ὁ κ. Μάγερ ἐκ τῶν συλλογῶν τοῦ Πάσσοβ, τοῦ Γιανναράκη, τοῦ Λελέκου. Ἡ ἐκλογὴ εἶνε φιλόκαλος καὶ ἐπιτυχής, θὰ ἦτο δὲ ἀκόμη καλλητέρα ἂν ὁ μεταφραστὴς εἶχε καὶ ἄλλας πλουσίας συλλογὰς ὑπ' ὄψιν οἷαι ἡ τοῦ Ἀραβαντινοῦ καὶ ἡ τοῦ Χασιώτου. Εἰς τὸ τέλος τοῦ βιβλιαρίου προστίθενται καὶ παραφράσεις δημωδῶν ἀσμάτων τῆς νοτίου Ἰταλίας, ἤτοι τῶν κατοίκων τοῦ Ὑδροῦντος ὧν ἡ διάλεκτος εἶνε ἑλληνικὴ μετὰ ξενικῶν ἰδιωμάτων συμμιχθεῖσα καὶ καθ' ὑπερβολὴν παραφθαρεῖσα. Ἅπασαι αἱ παραφράσεις τοῦ κ. Μάγερ ἔχουσι πολλὴν τὴν χάριν καὶ ὑπὸ τὴν γερμανικὴν αὐτῶν διατύπωσιν ἐνθυμίζουσιν ἐν πολλοῖς μικρόστιχα ἀσμάτια τοῦ Γκαῖτε καὶ τοῦ Χάϊνε. Ἂν ταῦτα εἶνε ἄλλως ἐντελῆ καὶ σύμφωνα πρὸς τὰς ἀπαιτήσεις τῆς γερμανικῆς στιχουργίας καὶ τὴν φράσιν ἀφελῆ καὶ ἀβίαστα, τοῦτο ἀπόκειται εἰς τοὺς Γερμανοὺς νὰ κρίνωσιν. Ὅ,τι δ' ἡμεῖς δικαιούμεθα νὰ πράξωμεν εἶνε νὰ εὐχαριστήσωμεν τὸν κ. Μάγερ διὰ τὴν ὑπὲρ τῆς δημώδους ἡμῶν φιλολογίας μικρὰν ἀλλ' ἀξίαν λόγου συμβολήν του. Δ.]

Βιβλιοθήκη Ἀναπλάσεως. **Ψυχολογικαὶ Μελέται** Ι. Σκαλτσούνη. Ἐν Ἀθήναις, Τύποις Α. Κολλαράκη καὶ Ν. Τριανταφύλλου. 12ον σ. 500.

Δ. Κ. Δαμβέργη. **Στοιχεῖα Χημείας.** Ἐν Ἀθήναις, ἐκ τῆς τυπογραφίας τῆς Βασιλικῆς Αὐλῆς Νικολάου Γ. Ἰγγλέση, 1891. 8ον σ. η' — 153. [Τοιοῦτον φέρει τίτλον τὸ ὑπὸ τοῦ φιλοπόνου καὶ γνωστοῦ παρ' ἡμῖν ὑφηγητοῦ τῆς χημείας ἐν τῷ Ἐθνικῷ Πανεπιστημίῳ κ. Δ. ἄρτι ἐκδοθὲν ἐγχειρίδιον χημείας. Καίτοι ὁ συγγραφεὺς δὲν ἐδήλωσε διά τινος προλόγου, ὡς εἴθισται, πρὸς τίνα σκοπὸν ἔγραψε τὸ περὶ οὗ πρόκειται ἔργον καὶ ἐπὶ τίνι βάσει, ὡς εἶναι συντεταγμένον τὸ βιβλίον φαίνεται προωρισμένον διὰ τὴν ἐν τῇ μέσῃ ἴσως ἐκπαιδεύσει διδασκαλίαν τῆς χημείας. Τοῦ βιβλίου προτέτακται βραχεῖα εἰσαγωγὴ δι' ἧς ὁ συγγραφεὺς διὰ γλώσσης ἀληθῶς εὐλήπτου εἰσάγει καὶ τὸν μᾶλλον ἄγευστον ἐγκυκλοπαιδικῆς παιδεύσεως εἰς τὴν σπουδὴν τῶν μυστηρίων τῆς χημείας. Ἐξηγεῖ δηλ. σαφέστατα τὰ περὶ φυσικῶν καὶ χημικῶν φαινομένων, τί εἶναι χημικὰ σύμβολα, τί χημικὴ συγγένεια; τί δὲ χημικοὶ τύποι, χημικαὶ ἐξισώσεις, κλπ. Τὸ ὅλον βιβλίον διῄρηται εἰς τρία μέρη. Ἐν τῷ πρώτῳ μέρει ὁ συγγραφεὺς πραγματεύεται περὶ τῶν σπουδαιοτέρων μεταλλοειδῶν ἢ ἀμετάλλων στοιχείων (ὑδρογόνου, ὀξυγόνου, ἀζώτου, ἄνθρακος, θείου, φωσφόρου χλωρίου, ἰωδίου, ἀρσενικοῦ κλπ.) καὶ τῶν κυριωτέρων ἑνώσεων αὐτῶν (ὕδατος. ἀτμοσφαιρικοῦ ἀέρος, ἑνώσεων ἀζώτου, ἄνθρακος, θείου κλπ.)· ἐν τῷ δευτέρῳ, μετὰ βραχυτάτην προεισαγωγὴν περὶ τῶν φυσικῶν καὶ χημικῶν ἰδιοτήτων τῶν μετάλλων, τῆς ταξινομήσεως αὐτῶν, κλπ.. περιγράφει τὰ κυριώτερα τούτων (κάλιον, νάτριον, ἀσβέστιον, ἀργίλιον, σίδηρον, χρώμιον, νικέλιον, ψευδάργυρον, μόλυβδον, χαλκόν, ὑδράργυρον, ἄργυρον, κλπ.) καὶ τὰς σπουδαιοτέρας αὐτῶν ἑνώσεις, παρενείρων ἑκάστοτε ἐν τῷ οἰκείῳ τόπῳ πρακτικάς τινας γνώσεις περὶ πυρίτιδος, περὶ βαγγαλικῶν, περὶ ἀγγειοπλαστικῆς, περὶ ὑαλουργίας, ἐν δὲ τῷ τρίτῳ καὶ τελευταίῳ μέρει ὁ συγγραφεὺς πραγματεύεται ὅσον ἔνεστι διὰ βραχέων ἀλλ' οὐχ ἧττον εὐλήπτως περὶ τῶν κυριωτάτων τοῦ ἄνθρακος ἑνώσεων, ἤτοι τὴν οὕτω δηλ. καλουμένην ὀργανικὴν χημείαν ἢ καὶ ἄλλως χημείαν τῶν ἑνώσεων τοῦ ἄνθρακος ὀνομαζομένην. Καθόλου δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν περὶ τοῦ ὅλου ἔργου ὅτι τὰ πράγματα ἐκτίθενται εὐλήπτως καὶ κατὰ ἐπιστημονικὸν εἱρμόν· ὅτι ὁ κ.Δ. ἐφ' ἑκάστου ζητήματος ἁπτόμενος τῶν κυριωδεστάτων σημείων ἐκτίθησι τὰς ἀπολύτως ἀναγκαίας γνώσεις διὰ τὸν βουλόμενον νὰ διδαχθῇ τι ἐκ τῆς χημείας καὶ τέλος ὅτι ποιεῖται χρῆσιν τῶν γενικωτέρων καὶ ἀπὸ μακροῦ χρόνου παραδεδεγμένων ἐν τῇ χημείᾳ ὅρων πρὸς οὓς εὐχερέστερον ἐξοικειοῦνται οἱ Ἕλληνες μαθηταὶ καὶ οὐχὶ τῶν νεωστὶ εἰσαχθέντων.]

—Ἐξεδόθη τὸ 11 τεῦχος (Ἰουλίου-Σεπτεμβρίου 1890) τῆς Revue des Études Grecques ἐκδιδομένης ὑπὸ τοῦ ἐν Παρισίοις Συλλόγου πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν ἑλληνικῶν σπουδῶν. Τὸ τεῦχος τοῦτο περιέχει τὰ ἑξῆς: *Partie Litteraire*: Gustave Hirschfeld. Les inscriptions de Naucratis et l' histoire de l'alphabet ionien.—Ernest Lacoste. Les Poliorcétiques d' Apollodore de Damas, traduction (avec une prêface par M de Rochas .— Paul Tannery. Études sur les alchimistes grecs. Synesius à Dioscoro. - Lazare Bellél. Une version grecque du Pentateuque du XVIe siècle. —*Notes et Documents*: Henri Well. Fragment iambique inédit rapporté par M. Sayce — Théodore Reinach. Sur Aristote, Poétique, ch. 18.—Ch -Emile Ruelle, Note sur trois manuscrits parisiens d'Hermias (scholies pour le Phèdre de Platon). — *Chronique*: Bulletin archéologique (T. R.).—Correspondance greque (D. B.).—Nouvelles diverses.— *Bibliographie*: Comptes rendus bibliographiques.

ΓΡΑΜΜΑΤΟΚΙΒΩΤΙΟΝ

Κύριε διευθυντὰ τῆς Ἑστίας,

Ἐν τοῖς τοῦ τελευταίου φύλλου ἀρχαιολογικοῖς τοῖς ἐκ Πειραιῶς, αἱ ἐπιγραφαί, ληφθεῖσαι ἴσως ἔκ τινος τῶν Ἀθηναϊκῶν ἐφημερίδων, ὧν αἱ περισσότεραι πολὺ διαστρέφουσι συνήθως ταύτας δὲν ἐδημοσιεύθησαν καθ' ὅλα ἀκριβεῖς. Οὕτως οὐχὶ Θεόπομπος Αἴνιος ἀλλὰ

Θεόπομπο[ς
Αἴνιος

ἀναγινώσκεται ἐπὶ τοῦ λίθου. Ὁμοίως οὐχὶ

...Χάρις [Ἡρακλείδο[Ἀ]μφιτροπῆθεν,

ἀλλὰ

...χάρης
Ἡρ]ακλείδου
Ἀ]μφιτροπῆθεν

Ταῦτα χάριν τῆς ἀληθείας.

Ἐν Πειραιεῖ, τῇ 20 Νοεμβρίου 1890.

Ἰάκ Χ. Δ.

ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΡΓΑ

Ἡ Ἑταιρία τοῦ σιδηροδρόμου Ἀθηνῶν-Πειραιῶς, ἐκτελοῦσα τὴν σύμβασιν, τὴν χορηγήσασαν εἰς αὐτὴν τὸ δικαίωμα τῆς κατασκευῆς καὶ ἐκμεταλλεύσεως τοῦ ἀπ' Ἀθηνῶν εἰς Πειραιᾶ σιδηροδρόμου, ἀπεφάσισε δι' ἐγκρίσεως τῆς γενικῆς τῶν μετόχων συνελεύσεως τὴν κατασκευὴν καὶ δευτέρας γραμμῆς παραλλήλως τῆς νῦν ὑπαρχούσης Αἱ προκαταρκτικαὶ ἐργασίαι διὰ τὴν νέαν ταύτην ἤρξαντο, τὸ δὲ ὅλον ἔργον θὰ συμπληρωθῇ ἐντὸς ἔτους. Διὰ τῆς διπλῆς ταύτης γραμμῆς ἡ μεταξὺ Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς συγκοινωνία θὰ γίνεται συχνοτέρα, καθόσον ἀνὰ πᾶν τέταρτον τῆς ὥρας θὰ ἀναχωροῦσιν ἐξ Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς συρμοὶ μὲ στάσεις ἐν Ν. Φαλήρῳ.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Ἀμαθῆ. Καὶ ἡμεῖς εἴμεθα ὅσον ὑμεῖς ἀμαθεῖς εἰς τὸ ζήτημα τοῦτο. Εἶναι φαίνεται ἀπὸ τὰς φράσεις ἐκείνας, αἵτινες ἐκ τυχαίου τινὸς λόγου λησμονηθέντος ἔλαβον ἀπροσδόκητον δημοτικότητα.

κ. Ν. Οἰ. Κωνσταντινούπολιν. Τὰ 2 φυλλάδια δὲν σᾶς ἐστάλησαν, ἐξηντλημένα ὄντα. Ἂν τυχὸν εὕρωμεν θὰ σᾶς ἀποστείλωμεν. Ἔχομεν εἰς διάθεσίν σας τὰ σταλέντα 75 ἐκ. Ἡ παρατήρησίς σας εἶναι ὀρθοτάτη, σκοπὸν δ' ἔχομεν νὰ διορθώσωμεν τὸ πρᾶγμα κατὰ τὸ προσεχὲς ἔτος.

κ.κ. Σ. Λ. Ῥοστόβιον.— Δ. Β. Αἴγιον. — Δ. Κ. Σεβαστούπολιν. Τὰ ζητηθέντα ἀπεστάλησαν ὑμῖν.

κ. Μ. Ε. Π. Ἰθάκην. Ἐλήφθησαν, καὶ ἀπεστάλη τὸ ζητηθέν. Ἀναχωρήσαντος τοῦ ἀνταποκριτοῦ ἡμῶν αὐτόθεν δὲν ἀπετάθημεν ἔτι πρὸς ἄλλον. Τὴν τιμὴν τοῦ σημειωθέντος βιβλίου θὰ ἴδητε προσεχῶς ἐν τῇ Ἑστίᾳ, ὅτε θὰ δημοσιευθῇ ἀγγελία αὐτοῦ.

κ. κ. Δ. Ν. Ζ. — Δ. Ν. C. Montpellier. Ἐλήφθη ἡ συνδρομή σας.

κ. Ι. Κ. Τζ. Καβάλλαν. Ἐστάλη τὸ 43.

Βῆσσον Δ. Ὡς στιχούργημα εἶνε ἀξιόλογον καὶ ἔχει πλήρη τὴν δημώδη ἀπόχρωσιν. Ἀλλ' ὡς ἰδέα πολὺ ταπεινὸν πρὸς τὸ τέλος, ἀκατάλληλον δ' ὅλως διὰ τὴν «Ἑστίαν». Χρησιμοποιήσατε εἰς ἄλλα τὴν εὐχέρειαν ἣν ἔχετε καὶ τὴν ἀγάπην πρὸς τὰς παραδόσεις τοῦ λαοῦ, μεταξὺ τῶν ὁποίων θὰ εὕρετε πλείστας ποιητικωτέρας.

Πρόθυμον, ἐνταῦθα. Καθ' ὅσον γνωρίζομεν δὲν ἔγεινεν ὁ ἀγών.

Digitized by Google

Κώνωπα. Ἐνταῦθα. Στερεῖται ἐνδιαφέροντος ἡ ὅλως θεματογραφικὴ περιγραφὴ τῆς ἐκδρομῆς σας, ἀτυχῶς.

Ἐλαιγάβαλον, Ἐνταῦθα. Ἀκατάλληλα.

κ. Ζ. Χ. Λ. Ζάκυνθον. Εὐχαριστοῦμεν· θὰ προσπαθήσωμεν νὰ τὰ χρησιμοποιήσωμεν συμπληροῦντες τὰ στοιχειώδη σχεδιάσματά σας.

κ. Γ. Λ. Καρακὰλ Ῥωμουνίας. Ἐπιστολὴ ἐλήφθη ἄνευ τῶν σημειουμένων χρημάτων· ἀπηντήσαμεν ἰδιαιτέρως ἐσωκλείσαντες καὶ ταυτην.

κ. Λ. Κ. Κ]πολιν. Ἠλλάγη ἡ διεύθυνσις.

κ. Α. Σ. Κ]πολιν. Ποῦ νὰ εὕρωμεν τὸν κ. Δ. ἵνα ζητήσωμεν τὰ χρήματα;

κ. Γ. Π. Δ. Κ]πολιν. Ἐξηντλήθη· καλλιτέρα ἡ τοῦ Λάκωνος.

Ἐκ τοῦ βιβλιοπωλείου τῆς Ἑστίας ἐξεδόθη

ΣΚ. Σ. ΒΥΖΑΝΤΙΟΥ

Η ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΣ

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΩΝΥΜΟΥ ΜΕΓΑΛΟΠΩΛΕΩΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΚΑΤΕΡΩΘΕΝ ΤΟΥ ΚΟΛΠΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΒΟΣΠΟΡΟΥ ΠΡΟΑΣΤΕΙΩΝ ΑΥΤΗΣ

ΤΡΕΙΣ ΟΓΚΩΔΕΙΣ ΤΟΜΟΙ

Τοῦ πολυτιμοτάτου τούτου συγγράμματος συνεπληρώθησαν, δι' ἀνατυπώσεως τοῦ Α' τόμου ὅστις εἶχεν ἐξαντληθῆ, ὀλίγα ἀντίτυπα, ἅτινα ἐξεδόθησαν εἰς πώλησιν ὑπὸ τοῦ Βιβλιοπωλείου τῆς «Ἑστίας».

Η ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΣ ἀποτελεῖται ἀπὸ «τρεῖς ὀγκώδεις τόμους» μεγάλου σχήματος, οἵτινες «κοσμοῦνται ὑπὸ πολλῶν καὶ λαμπρῶν εἰκόνων ἐν Παρισίοις ἐξηργασμένων» καὶ ὑπὸ δύο μεγάλων τυπογραφικῶν πινάκων, παριστανόντων τὴν Κωνσταντινούπολιν, τὸν Βόσπορον καὶ τὰς Πριγκιποννήσους. — Εἶνε ἡ πληρεστάτη, ἀκριβεστάτη καὶ λαμπροτάτη περιγραφὴ καὶ ἐξιστόρησις τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ὄντως «ἐθνικὸν ἔργον.»

ΤΙΜΑΤΑΙ

Ἐν Ἀθήναις δρ. 30. — Ἐν ταῖς ἐπαρχίαις δρ35. Ἐν τῷ. ἐξωτερικῷ φρ. 35.

Πωλεῖται καὶ χωριστὰ μόνος ὁ ἀνατυπωθεὶς Α' Τόμ. ἀντὶ δρ. 12, ὡς καὶ μόνος ὁ Γ' ἀντὶ τῆς αὐτῆς τιμῆς.

Πᾶσα αἴτησις, συνοδευομένη ὑπὸ τοῦ ἀντιτίμου, ἀπευθύνεται πρὸς τὸν κ. Γ. Κασδόνην, διευθυντὴν τοῦ Βιβλιοπωλείου τῆς «Ἑστίας» εἰς Ἀθήνας.

ΠΑΙΓΝΙΑ ΚΑΙ ΖΗΤΗΜΑΤΑ

Δ'. ΤΡΙΜΗΝΙΑ 1890

(μετὰ λαχείου)

20.— Γρῖφος

τὸν π' ι ''' ~ ~ ι + ἥλφ ι γῆ κ' ι

'Αθῆναι — Βόλος;

21.— Αἴνιγμα.

Ὁλόκληρον μὲ ψήνεις,
Ἀκέφαλον μὲ πίνεις.

Πειραιεύς; — Χ

22.— Κυβόλεξον.

✻ ✻ ✻ Σ
✻ ✻ Ρ ✻
✻ Ρ ✻ ✻
Σ ✻ ✻ ✻

Σμύρνη — Οὖτις;

ΣΗΜ. Γενομένης τῆς κληρώσεως μεταξὺ τῶν διαφόρων λυτῶν τῆς Γ' Τριμηνίας κατὰ τὸν ἀριθμὸν τῶν λύσεων ἑκάστου, ἐκέρδησαν οἱ ἑξῆς ὀνομαστικοὶ λαχνοί: 1) Δανάη, Ἀθηνῶν 2) Παράσχος Μακρόπουλος, Σύρου 3) Δημήτριος ὁ Φαληρεύς, Φαλήρου 4) Ι. Τζάθας, Ὕδρας, 5) Δ. Γ. Μεταξᾶς, Λαμίας. Οἱ κερδήσαντες ἂς ὁρίσωσι τὰ βιβλία ἅτινα ἐπιθυμοῦσι νὰ λάβωσι καὶ ἂς φροντίσωσι περὶ παραλαβῆς αὐτῶν ἐγκαίρως.

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΝ

22 Νοεμβρίου 1890

	Ἀγορ. Δρ.	Ἀγορ. Λ.	Πωλ. Δρ.	Πωλ. Λ.
ΟΜΟΛΟΓΙΑΙ ΕΘΝΙΚΩΝ ΔΑΝΕΙΩΝ				
Τῶν 26,000,000 πρὸς 5 %	510	—	512	—
» 120,000,000 » 5 %	568	—	570	—
» 170,000,000 » 5 %	567	—	568	—
» 135,000,000 » 5 %	460	—	470	—
» 30,000,000 » 5 %	442	—	445	—
» 125,000,000 » 4 %	—	—	—	—
Κτηματ. ὁμολ. ἐθν. τραπέζης 60,000,000 μετὰ λαχείου	536	50	537	—
ΜΕΤΟΧΑΙ ΤΡΑΠΕΖΩΝ				
Ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος....	4445	—	4460	—
Γενικὴ Πιστωτικὴ Τράπεζα......	279	—	280	—
Τράπεζα Βιομηχαν. Πίστεως.....	92	50	93	—
Τράπεζα Ἠπειροθεσσαλίας.......	—	—	—	—
ΜΕΤΟΧΑΙ ΕΤΑΙΡΙΩΝ				
Μεταλλουργείων Λαυρίου........	182	—	182	50
Σιδηροδρ. Ἀθηνῶν - Πειραιῶς.....	424		426	—
Σιδηροδρ. Πύργου -Κατακώλου....	—	—	—	—
Σιδηροδρ. Πελοποννήσου.........	194	50	195	—
Σιδηροδρ. Θεσσαλίας............	130	—	131	—
Ἀνων. εταιρίας ὁ «Ἑρμῆς»......	78	—	80	—
Ἑλλην. Πυριτιδοποιείου.........	77	—	80	—
Φωταερίου Ἀθηνῶν.............	—	—	—	—
Δημοσ. καὶ δημοτ. ἔργων........	111	—	111	50
ΝΟΜΙΣΜΑΤΑ				
Εἰκοσάφραγκον	24	65	24	66
Λίρα ὀθωμανικὴ..........	28	03	28	04
Λίρα ἀγγλικὴ	30	80	30	81
ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΑ				
Τρίμηνον Ἀγγλίας...........	30	70	30	90
Τρίμηνον Γαλλίας...........	121	—	122	50
Ὄψεως Ἀγγλίας...........	30	10	31	35
Ὄψεως Γαλλίας...........	123	—	123	75

"LA NEW YORK,,

Η ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ

ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙ ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑ

ΙΔΡΥΘΕΙΣΑ ΤΩι 1845

ΕΓΓΥΗΤΙΚΟΝ ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ

ΟΛΟΚΛΗΡΟΝ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΜΕΝΟΝ ΤΗ 1 ΙΑΝΟΥΑΡ. 1885

ΦΡ 544,000,000 ΦΡ.

ΑΜΟΙΒΑΙΑ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΑΙ ΩΡΙΣΜΕΝΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΤΡΩΝ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ

Οἱ ἀσφαλιζόμενοι εἶνε οἱ μόνοι ἰδιοκτῆται τοῦ ἐγγυητικοῦ κεφαλαίου καὶ τῶν κερδῶν.

ΠΡΟΙΚΟΔΟΤΗΣΕΙΣ ΤΕΚΝΩΝ

Ἐξασφάλισις κεφαλαίου ἢ ἐτησίου εἰσοδήματος μετὰ 10, 15 ἢ 20 ἔτη.

Γενικὸς ἀντιπρόσωπος ἐν Ἀθήναις

Δ. Γ. ΜΑΚΚΑΣ

Γραφεῖον παρὰ τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν.

Digitized by Google

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

ΕΞΕΔΟΘΗ

ΤΟ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ

ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

1891

ΤΙΜΑΤΑΙ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΔΡΑΧ. 2

Ἐν ταῖς Ἐπαρχίαις δραχ. 2,25 — Ἐν τῷ Ἐξωτερικῷ φρ. χρ. 2,25

ΕΚ **200** ΣΕΛΙΔΩΝ ΣΧΗΜΑΤΟΣ 8ου ΜΕΤΑ **45** ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΙΚΟΝΩΝ

ΚΑΛΛΙΤΕΝΧΙΚΩΤΑΤΗΣ ΥΛΗΣ

ΛΑΧΕΙΟΝ

Ἐπὶ τοῦ ἐξωφύλλου ἑκάστου ἀντιτύπου ὑπάρχει ἀριθμὸς λαχνοῦ, ὥστε ὁ ἀγοραστὴς καθίσταται καὶ μέτοχος λαχείου, τοῦ ὁποίου ἡ ἐκκύθευσις θὰ γείνῃ τὴν α' κυριακὴν τοῦ φεβρουαρίου 1891. Τοῦ λαχείου τούτου κερδίζουσιν 100 ΛΑΧΝΟΙ ὡς ἑξῆς: ὁ **πρῶτος**: Μίαν ἐγγραφὴν εἰς ὁλόκληρον τὸ Ἐγκυκλοπαιδικὸν Λεξικὸν οἱ **πέντε** μετ' αὐτὸν μίαν Καλλιτεχνικὴν Πινακοθήκην—οἱ **εἴκοσι** μετ' αὐτοὺς τοὺς δύο τόμους τῆς Εἰκονογραφημένης Ἑστίας τοῦ 1890—οἱ **τριάκοντα τέσσαρες** μετ' αὐτοὺς τοὺς τέσσαρας τόμους τῆς Βιβλιοθήκης τῆς Ἑστίας— οἱ **τεσσαράκοντα** τελευταῖοι ἀνὰ μίαν καλλιτεχνικὴν εἰκόνα· ἤτοι ἀντικείμενα ἐν ὅλῳ ἀξίας **δραχμῶν ὀκτακοσίων**.

Παραγγελίαι ἀποστολῆς ἀντιτύπων ἀπευθύνονται μόνον

ΠΡΟΣ ΤΟ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

Καὶ πρὸς τοὺς ἀνταποκριτὰς αὐτοῦ

κ. κ. Ἐμ. Βεκιαρέλην, ἐν Σύρῳ.— Ἀνδ. Πάσχαν, ἐν Πάτραις.— Ε. Δόσιον καὶ Σ. Γουλήν, ἐν Κερκύρᾳ. Ζωσ. Ἐσφιγμενίτην, ἐν Βώλῳ. — Ἀδελφοὺς Δεπάστα, ἐν Κωνσταντινουπόλει. — Π. Χριστοδούλου, ἐν Βουκουρεστίῳ.—Π. Περράκην, ἢ Ζερβάτην, ἐν Ὀδησσῷ.—Θεολ. Δημητριάδην, ἐν Σμύρνῃ. Π. Σαράντην, ἐν Ἀλεξανδρείᾳ.

Ἐξεδόθη ἄρτι

ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

ΝΕΑ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΑ

ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑΣ

Κεφαλληνία, Ἰθάκη, Ἄτοκος, Ἀρκούδι, Κάλαμος, Καστὸς καὶ Ἐχινάδες

ΜΕΤΑ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΟΥ ΠΙΝΑΚΟΣ

ὑπὸ ΑΝΤΩΝΙΟΥ ΜΗΛΙΑΡΑΚΗ

Πωλεῖται ἐν τῷ βιβλιοπωλείῳ τῆς Ἑστίας ἀντὶ δραχ. 5 (ταχυδρομ. δρ. 5,50)

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1890 — 2408

Digitized by Google

ΕΣΤΙΑ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΗ

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

ΕΚΔΟΤΗΣ ΚΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΔΡΟΣΙΝΗΣ

ΣΥΝΤΑΚΤΑΙ ΚΑΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΑΙ ΟΙ ΠΛΕΙΣΤΟΙ ΤΩΝ ΛΟΓΙΩΝ

ΥΛΗ ΠΟΙΚΙΛΩΤΑΤΗ

Διηγήματα, Μυθιστορήματα, Ἱστορικαὶ πραγματεῖαι, Κοινωνικαὶ μελέται, Χρονογραφικὰ ἄρθρα, Περιηγήσεις, Ἀνακαλύψεις καὶ Ἐφευρέσεις, Ἐπιστημονικὰ καὶ Καλλιτεχνικὰ ἀνάλεκτα, Ἐθνογραφικά, Παντοειδῆ ἐρανίσματα, Παίγνια κλπ. κλπ.

ΛΑΜΠΡΑΙ ΕΙΚΟΝΕΣ

Προσωπογραφίαι ἐπιφανῶν ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν, Ἑλληνικαὶ καὶ ἀνατολικαὶ τοπιογραφίαι καὶ σκηνογραφίαι, Ἔργα ἐπιφανῶν καλλιτεχνῶν ἀλλοδαπῶν καὶ Ἑλλήνων.

ΑΙ ΠΛΕΙΣΤΑΙ ΤΩΝ ΕΙΚΟΝΩΝ ΕΚΤΕΛΟΥΝΤΑΙ ΚΑΤ' ΕΙΔΙΚΗΝ ΠΑΡΑΓΓΕΛΙΑΝ
ΕΝ ΟΝΟΜΑΣΤΩι ΓΕΡΜΑΝΙΚΩι ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΩι

ΤΙΜΗ ΣΥΝΔΡΟΜΗΣ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ	**ἑξάμηνος** Δρ.	**8** —	**ἐτησία** Δρ.	**15**
ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ	» Φρ. χρ.	**10** —	» Φρ. χρ.	**20**

Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου ἢ 1 Ἰουλίου.

Digitized by Google

Ἀπὸ τῆς 1 Ἰανουαρίου 1891, ἀποχωροῦντος τοῦ ἑτέρου τῶν ἐκδοτῶν τῆς «Ἑστίας» κ. Ν. Γ. Πολίτου, τὴν ἔκδοσιν καὶ διεύθυνσιν αὐτῆς ἀναλαμβάνει μόνος ὁ κ. Γεώργιος Δροσίνης.

Ἀπὸ τῆς 1 Ἰανουαρίου 1891 ἕκαστον φυλλάδιον τῆς Ἑστίας θὰ καλύπτεται ὑπὸ χρωματιστοῦ εἰκονογραφημένου ἐξωφύλλου. Ἐκλείποντος δὲ τοῦ Παραρτήματος, μέρος τῆς ὕλης αὐτοῦ θὰ συγχωνευθῇ εἰς τὸ φύλλον, ὅπερ θὰ συντίθεται πυκνότερον, μέρος δὲ θὰ δημοσιεύεται εἰς τὰς ἐσωτερικὰς σελίδας τοῦ ἐξωφύλλου.

Ἀπὸ τῆς 1 Ἰανουαρίου 1891 θὰ διαρρυθμισθῶσι τὰ τῆς συντάξεως καὶ καλλιτεχνικῆς συνθέσεως τοῦ φύλλου ἐπὶ τὰ βελτίω, γενομένης ἀπὸ τοῦ νῦν ποικιλωτάτης ἐκλογῆς δημοσιευμάτων καὶ πλουσιωτάτης συλλογῆς εἰκόνων, ὧν μέγα μέρος θ' ἀποτελῶσιν ἑλληνικαὶ καὶ ἀνατολικαὶ σκηνογραφίαι.

Ἀπὸ τῆς 1 Ἰανουαρίου 1891 θὰ πολλαπλασιασθῶσι τὰ εἰκονογραφημένα δημοσιεύματα ἐν τῇ «Ἑστίᾳ». Πλὴν δ' ἄλλων θὰ δημοσιευθῇ ἐκ μεταφράσεως μακρὸν καὶ πολύπλοκον μυθιστόρημα ἐκ τῶν νεωτάτων. Τὸ ἔργον τοῦτο εἶνε γνωστοῦ συγγραφέως, σύγχρονον δ' ἔχον τὴν ὑπόθεσιν σχετιζομένην πρὸς ἀρχαίας Περσικὰς παραδόσεις, καὶ ἀριθμοῦν μεταξὺ τῶν ἡρώων αὐτοῦ ἕνα ἕλληνα ὑπηρέτην, θ' ἀναγνωσθῇ μετὰ περισσοῦ ἐνδιαφέροντος ὑπὸ τῶν ἀναγνωστῶν τῆς Ἑστίας.

Ἀπὸ τῆς 1 Ἰανουαρίου 1891 θὰ γίνωνται συχνότεροι καὶ συστηματικώτεροι οἱ μικροὶ ἀγῶνες μεταξὺ τῶν ἀναγνωστῶν τῆς «Ἑστίας» ἐπὶ ποικίλων ζητημάτων καὶ παιγνίων.

*** Οἱ παλαιοὶ συνδρομηταὶ τῆς Ἑστίας καὶ οἱ νῦν τὸ πρῶτον ἐγγραφόμενοι δὲν ἔχουσιν ἀνάγκην ἐγχωρίων πρακτόρων καὶ ἀνταποκριτῶν ὅπως ἐγγραφῶσι καὶ καταβάλωσι τὴν συνδρομήν των. Δύνανται νἀπευθύνωνται πρὸς τὴν Διεύθυνσιν τῆς Ἑστίας καὶ ν' ἀποστέλλωσι χρήματα δι' εὐκολωτάτων καὶ ἀσφαλεστάτων μέσων, ἤτοι:

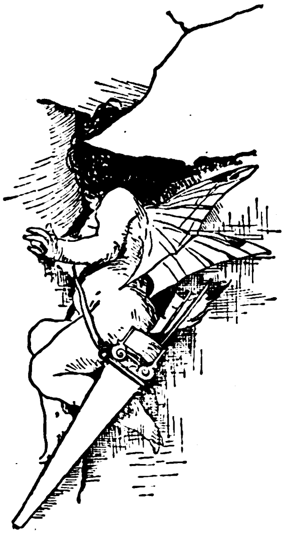

ΟΙ ΕΚ ΤΟΥ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ

Διὰ ταχυδρομικῶν ἐπιταγῶν ἢ διὰ γραμματοσήμων καὶ τραπεζικῶν γραμματίων ἐν **συστημένῃ ἐπιστολῇ.**

ΟΙ ΕΚ ΤΟΥ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ

Διὰ χρυσῶν νομισμάτων ἢ διὰ τοκομεριδίων τῶν Ἐθν. Δανείων καὶ τῆς Ἐθν. Τραπέζης ἢ διὰ τραπεζικῶν γραμματίων καὶ γραμματοσήμων γαλλικῶν, ἀγγλικῶν, γερμανικῶν, αὐστριακῶν, ἰταλικῶν, ρωσσικῶν καὶ ρωμουνικῶν **ἐν συστημένῃ ἐπιστολῇ.**

Digitized by Google

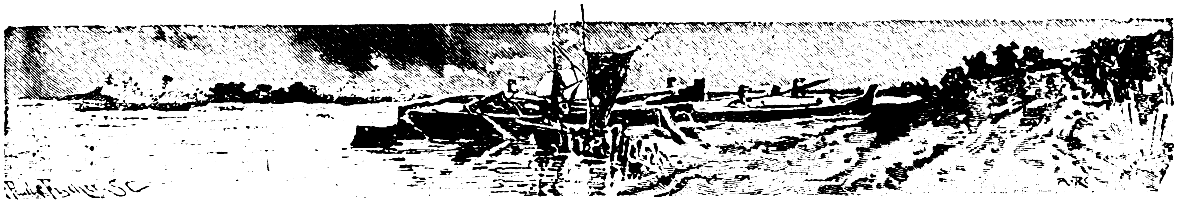

ΔΩΡΑ ΚΑΙ ΠΡΟΣΦΟΡΑΙ

ΟΙ ΑΠ' ΕΥΘΕΙΑΣ ΠΡΟΠΛΗΡΩΝΟΝΤΕΣ ΕΤΗΣΙΑΝ ΣΥΝΔΡΟΜΗΝ
ΜΕΧΡΙ ΤΗΣ 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1891

ΠΑΛΑΙΟΙ ΚΑΙ ΝΕΟΙ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΑΙ

ΛΑΜΒΑΝΟΥΣΙ ΚΑΤ' ΕΚΛΟΓΗΝ ΑΥΤΩΝ ΔΩΡΕΑΝ ΚΑΙ ΕΛΕΥΘΕΡΑ ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΩΝ ΤΕΛΩΝ

ΟΙ ΕΚ ΤΟΥ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ

Τὴν Χριστιανικὴν Τέχνην, σειρὰν 18 μεγάλων εἰκόνων καλλιτεχνικῶν τῶν ἐπιφανεστάτων ζωγράφων (ἀξίας δραχ. 8),

ἢ τὴν Γυναικείαν Καλλονήν, σειρὰν 24 μεγάλων εἰκόνων ὡραίων γυναικῶν ἐξ ὅλων τῶν χωρῶν τῆς ὑφηλίου (ἀξίας δρ. 8).

ΟΙ ΕΚ ΤΟΥ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ

Ποικίλας Εἰκόνας, σειρὰν ἐκ 30 πινάκων ὀνομαστῶν ζωγράφων (ἀξίας φρ. 10),

ἢ τὸν Ρωμηὸν καθ' ὅλον τὸ ἔτος 1891 (ἀξίας φρ. 15).

ΟΙ ΔΕ ΠΡΟΠΛΗΡΩΝΟΝΤΕΣ ΕΞΑΜΗΝΟΝ ΣΥΝΔΡΟΜΗΝ

ΕΚ ΤΟΥ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΚΑΙ ΕΚ ΤΟΥ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ

Τοὺς τέσσαρας τόμους τῆς Βιβλιοθήκης της Εστίας (ἀξίας δραχ. 5),

ἢ τρεῖς τόμους Εργων Γ. Δροσίνη ('Αγροτικὰς 'Επιστολάς, Διηγήματα, Εἰδύλλια (ἀξίας δραχ. 7).

ΟΣΟΙ ΕΚ ΤΩΝ ΑΝΩΤΕΡΩ

ΕΠΙΘΥΜΟΥΣΙ ΝΑ ΕΧΩΣΙ ΠΛΗΡΗ ΣΕΙΡΑΝ

ΤΗΣ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

ΛΑΜΒΑΝΟΥΣΙ ΤΟΥΣ ΔΥΟ ΤΟΜΟΥΣ ΤΟΥ 1890

ΕΛΕΥΘΕΡΟΥΣ ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΩΝ ΤΕΛΩΝ

Μόνον ἀντὶ Δρ. **10** εἰς τὸ 'Εσωτερικὸν καὶ Φρ. χρ. **12** εἰς τὸ 'Εξωτερικόν;

ἐνῷ ἡ τιμὴ των εἶνε Δρ. 16 καὶ Φρ. χρ. 20.

ΟΛΑ ΤΑΥΤΑ ΟΙ ΠΡΟΠΛΗΡΩΝΟΝΤΕΣ ΜΕΧΡΙ ΤΗΣ 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1890

ΑΥΤΟΙ ΜΟΝΟΙ

Digitized by Google

ΓΛΥΚΕΙΑ ΕΛΠΙΣ

(Εἰκὼν ἐκ τῶν δημοσιευθησομένων ἐν τῇ Ἑστίᾳ).

Ἐν Ἀθήναις, ἐκ τοῦ Τυπογραφείου τῶν Καταστημάτων ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1890–2415.

Digitized by Google

Περίοδος δευτέρα

ΕΣΤΙΑ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΗ

ΕΝ ΤΩι ΕΣΩΤΕΡΙΚΩι

Συνδρομη Εξαμηνος Δρ. 8
Συνδρομη Ετησια Δρ. 15

Τιμη Φυλλου Λεπ. 30

ΑΙ ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑΙ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΙΔΡΥΘΕΝ ΤΩι 1876
Βραβευθὲν ὑπὸ τοῦ ἐν Παρισίοις Συλλόγου πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν ἑλλ. σπουδῶν, ἀξιωθὲν ἀργυροῦ μεταλλίου ἐν τῇ ἐκθέσει τῆς Δ' Ὀλυμπιάδος καὶ χαλκοῦ ἐν τῇ Παγκοσμίῳ Ἐκθέσει τοῦ 1889.

ΕΝ ΤΩ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ

Συνδρομη Εξαμηνος Φι. 10
Συνδρομη Ετησια Φρ. 20

Τιμη Φυλλου Λεπ. 40

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

1890—Τόμος Β', ἀριθ. 48. | ΕΚΔΟΤΑΙ Ν. Γ. ΠΟΛΙΤΗΣ ΚΑΙ Γ. ΔΡΟΣΙΝΗΣ | Ἀθῆναι, 2 Δεκεμβρίου

BODL. LIB. PERIODICAL

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ: (Ἐν τῷ φύλλῳ): ΑΙ ΠΕΡΙ ΖΟΛΑ ΠΡΟΛΗΨΕΙΣ, ὑπὸ Γρηγορίου Ξενοπούλου. — ΜΙΑ ΜΑΝΝΑ, ποίημα ὑπὸ Δ. Γ. Μάργαρη. — ΚΡΑΒΑΡΑ (ὁδοιπορικαὶ σημειώσεις), ὑπὸ Ἀνδρέα Καρκαβίτσα. — ΑΝΩ ΚΑΤΩ, μυθιστόρημα Ἰουλίου Βέρν. (Μετάφρασις Ε. Ρ. Ρ.) — ΑΙΓΥΠΤΙΑΚΑΙ ΕΙΚΟΝΕΣ: Η ΤΟΙΧΟΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ ΑΙΓΥΠΤΙΑΣ, ὑπὸ Κ. Ι. Πρασσᾶ. — ΠΕΡΙ ΤΗΝ ΓΗΝ: ΕΝΑΕΡΙΟΝ ΤΑΞΕΙΔΙΟΝ ΕΙΣ ΤΟΝ ΒΟΡΕΙΟΝ ΠΟΛΟΝ. — ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ: **Ἀνάλεκτα, Χρονικά, Παντοῖα, Ἐδῶ κ' ἐκεῖ, Τρεῖς γνῶμαι καθ' ἑβδομάδα.** — (Ἐν τῷ παραρτήματι): ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ. — ΕΙΔΗΣΕΙΣ. — ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ. — ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ. — ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΝ. — ΠΑΙΓΝΙΑ ΚΑΙ ΖΗΤΗΜΑΤΑ.

ΕΙΚΟΝΕΣ: ΔΥΟ ΕΙΚΟΝΕΣ ΤΟΥ «ΑΝΩ ΚΑΤΩ».— ΧΩΡΙΚΟΙ ΤΗΣ ΡΟΔΟΠΗΣ, (ἐκ φωτογραφιῶν).— ΔΥΟ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑ ΚΟΣΜΗΜΑΤΑ.

Ἀποχωροῦντος τῆς ἐκδόσεως καὶ διευθύνσεως τῆς Ἑστίας τοῦ κ. Ν. Γ. Πολίτου ἀπὸ τῆς 1ης προσεχοῦς ἰανουαρίου, τὴν ἔκδοσιν καὶ διεύθυνσιν αὐτῆς ἀναλαμβάνει μόνος ὁ κ. Γεώργιος Δροσίνης πρὸς ὃν πρέπει ν' ἀπευθύνωνται εἰς τὸ ἑξῆς ὀνομαστικῶς αἱ ἀφορῶσαι εἰς τὴν Ἑστίαν ἐπιστολαί. Ἐπὶ τούτῳ παρακαλοῦνται οἱ ἁπανταχοῦ ἀνταποκριταὶ νὰ ἐπισπεύσωσι τὴν ἐκκαθάρισιν τῶν μετὰ τῆς Ἑστίας λογαριασμῶν. Οἱ δὲ συνδρομηταί, ὅσοι μὲν δὲν ἐπιθυμοῦσι νὰ λαμβάνωσι τὸ φύλλον καὶ κατὰ τὸ προσεχὲς ἔτος παρακαλοῦνται νὰ δηλώσωσι τοῦτο πρὸς τὴν διεύθυνσιν, οἱ δ' ἐπιθυμοῦντες νὰ ἐξακολουθήσῃ ἡ πρὸς αὐτοὺς ἀποστολὴ παρακαλοῦνται νὰ καταβάλωσιν ἐγκαίρως τὴν συνδρομήν των, διότι, προκειμένου νὰ ἐφαρμοσθῇ ἄνευ ἐξαιρέσεως ὁ ὅρος τῆς προπληρωμῆς, θὰ διακοπῇ ἡ ἀποστολὴ τοῦ φύλλου πρὸς πάντα ἀνεξαιρέτως καθυστερήσοντα ταύτην.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ

Χάρις εἰς τὸν ἐν Ἀϊδινίῳ φιλάρχαιον καὶ φιλόμουσον κ. Κωνσταντῖνον Βατούσην ἔχομεν πλῆρες καὶ πιστὸν ἀντίγραφον σπουδαιοτάτης ἐπιγραφῆς εὑρεθείσης ἐσχάτως εἰς Μαγνησίαν τὴν ἐπὶ Μαιάνδρῳ.—Ἡ ἐπιγραφὴ αὕτη εἶνε κεχαραγμένη ἐπὶ μαρμαρίνης πλακὸς 1,10 ὕψους, 0, 57 πλάτους καὶ 0,20 πάχους Τὸ σχῆμα τῆς πλακὸς εἶνε τετράπλευρον ὀρθογώνιον κάτωθι τοῦ ὁποίου ὑπάρχει ἐξοχὴ δι' ἧς ἐστηρίζετο αὕτη ἐπὶ ἑτέρας μαρμαρίνης ἐπίσης καὶ ἐχούσης σχῆμα βωμοῦ. Ἡ τελευταία αὕτη πλὰξ εὑρέθη ἐπίσης ἐσχάτως, παρὰ τὴν πρώτην, τὰ δὲ ἐπὶ ταύτης κεχαραγμένα γράμματα ἀναφέρονται ἐπίσης κατωτέρω.

Ἰδοὺ ὁλόκληρος ἡ ἐπιγραφή, ἧς ἰδιαιτέρως τὸν εἰς ἡρωϊκὸν ἑξάμετρον χρησμὸν θέτομεν ἐντὸς εἰσαγωγικῶν.

Ἀγαθῇ τύχῃ

Ἐπὶ πρυτάνεως Ἀκροδήμου τοῦ Δι-
οτείμου, ὁ δῆμος ὁ Μαγνήτων ἐπερω
τᾷ τὸν θεὸν περὶ τοῦ σημείου τοῦ
γεγονότος, ὅτι πλατάνου κατὰ τὴν
πόλιν κλασθείσης ὑπὸ ἀνέμου εὑ-
ρέθη ἐν αὐτῇ ἀφείδρυμα Διονύσου·
τί αὐτῷ σημαίνει ἢ τι ἂν ποιήσας
ἀδεῶς διατελοῖ ἥδιον· θεοπρόποι
ἐπέμφθησαν ἰς Δελφούς. Ἑρμωνᾶς
Ἐπικράτους, Ἀρίσταρχος Διοδώρου.

Θεὸς ἔχρησεν

«Μαιάνδροιο λαχόντες ἐφ' ὕδασιν
ἱερὸν ἄστυ Μάγνητες, κτεάνοις
ἐπαμύντορες ἡμετέροισιν,
ἤλθετε πευσόμενοι στομάτων ἀπ' ἐ-
μεῖο τίς ὑμεῖν μῦθος. ἐπεὶ Βάκ-
χος θάμνῳ ἐνὶ κείμενος ὤφθη
ἐξεφάνη δὲ ἐπίκουρος· ἐπεὶ πτολί-
αιθρα τιθέντες νηοὺς οὐκ ὠκίσ-
σατ' εὐτμήτ(ου)[ς] Διονύσῳ Ἀλλὰ
καὶ ὥς, ὦ δῆμε μεγασθενές, ἵδρυε
νηούς· θυρσοχαροῦς ἱερῆα τίθεσ-
θε εὖ ἄρτιον, ἁγνόν· ἔλθετε δὲ
ἐς Θήβης ἱερὸν πέδον ὄφρα λάβητε
Μαινάδας, αἳ γενεῆς Εἰνοῦς ἀπὸ Κα-
δμηείης αἵδ' ὑμεῖν δώσουσι καὶ
ὄργια καὶ νόμιμα [ἄλλα] καὶ θιά-
σους Βάκχοιο καθειδρύσουσιν
ἐν ἄστει.»—Κατὰ τὸν χρησμόν, διὰ
τῶν θεοπρόπων ἐδόθησαν ἐκ
Θηβῶν Μαινάδες τρεῖς, Κοσκώ, Βαυβώ,
Θετταλή. Καὶ ἡ μὲν Κοσκὼ συνήγαγεν
θίασον τῶν Πλατανιστηνῶν,
ἡ δὲ Βαυβὼ τὸν Προπόλεως, ἡ δὲ
Θετταλὴ τὸν τῶν Καταβατῶν.
Θανοῦσαι δὲ αὗται ἐτάφησαν
ὑπὸ Μαγνήτων Καὶ ἡ μὲν Κοσκὼ
κεῖται ἐν Κοσκοβουνῷ, ἡ δὲ Βαυ-

Digitized by Google

θῶ ἐν Ταβάρνει, ἡ δὲ Θετταλὴ
πρὸς τῷ θεάτρῳ.

Εἰς τὴν ἔχουσαν σχῆμα βωμοῦ πλάκα, ἐφ' ἧς στηρίζεται ἡ φέρουσα τὴν ὡς ἀνωτέρω ἐπιγραφήν, καὶ θραυσθεῖσαν δυστυχῶς ὑπὸ τῶν ἐργατῶν, εἰσὶν ἐγκεχαραγμέναι αἱ ἑξῆς λέξεις, ἐξ ὧν φαίνεται τίς ὁ γράψας καὶ ἀναθεὶς τῷ θεῷ τὰ ἀνωτέρω.

Θεῷ Διονύσῳ
Ἀπολλώνιος Μοκόλλης
ἀρχαῖος μύστης
ἀρχαῖον χρησμὸν
[ὧδε λα]λήσαντα
γράψας σὺν τῷ βωμῷ
ἀνέθηκεν

Ὁ νοῦς τῆς ἐπιγραφῆς ἔχει ὡς ἑπομένως.

"Ἕνεκα σφοδρῶν ἀνέμων, ἐθραύσθη πλάτανος εἰς Μαγνησίαν τὴν ἐπὶ Μαιάνδρῳ, ἐντὸς δὲ ταύτης εὑρέθη ἀπεικόνισμα τοῦ Διονύσου. Τοῦτο ἐκίνησε τὸ ἐνδιαφέρον τῶν κατοίκων, ἀπεστάλη δὲ εἰς Δελφοὺς διμελὴς πρεσβεία, ὅπως ἐρωτήσῃ τὸ ἐκεῖ περιώνυμον μαντεῖον, τί προοιωνίζεται ἡ ἐντὸς τοῦ δένδρου εὕρεσις αὐτοῦ.

Τὸ μαντεῖον ἀπήντησεν ὅτι τοῦτο ἐγένετο διότι οἱ Μάγνητες, οἱ παρὰ τὸν Μαίανδρον κατοικοῦντες, κατὰ τὴν ἵδρυσιν τῆς πόλεώς των δὲν ἤγειραν ναὸν καὶ εἰς τὸν Διόνυσον, συνεβούλευσε τὴν πρεσβείαν νὰ ἐνεργήσῃ ὅπως ἐγερθῇ τοιοῦτος ναός, νὰ διορίσῃ ἱερέα ὑγιᾶ τὴν ψυχὴν καὶ τὸ σῶμα καὶ νὰ μεταβῇ εἰς Θήβας ἵνα προσλάβῃ ἐκεῖθεν τρεῖς ἱερείας τοῦ Βάκχου ἀπὸ τὴν γενεὰν τῆς Ἰνοῦς θυγατρὸς τοῦ Κάδμου, αἵτινες νὰ διδάξωσιν αὐτοῖς τὴν λατρείαν καὶ τὰς τελετὰς τοῦ θεοῦ τούτου καὶ σχηματίσωσι πρὸς τοῦτο τάγμα ἐκ γυναικῶν τῆς Μαγνησίας.

Κατὰ τὴν συμβουλὴν τοῦ Μαντείου, ἡ πρεσβεία προσέλαβεν ἐκ Θηβῶν τρεῖς τοιαύτας ἱερείας, αἵτινες ἐσχημάτισαν ἰσαρίθμους γυναικείους θιάσους διὰ τὰς τελετὰς τοῦ θεοῦ καὶ ἀποθανοῦσαι ἐτάφησαν εἰς διάφορα μέρη τῆς πόλεως, δημοσίᾳ δαπάνῃ.

Ὡς ἕκαστος παρατηρεῖ, τὸ ἀνωτέρω ἐπεισόδιον τῆς ἐντὸς πλατάνου εὑρέσεως ἀπεικονίσματος τοῦ Βάκχου καὶ ἡ κατόπιν ἔγερσις ναοῦ πρὸς τιμὴν αὐτοῦ ὁμοιάζουσι πληρέστατα πρὸς τὰ παρ' ἡμῖν γιγνόμενα, ἅμα τῇ εὑρέσει ἱερᾶς εἰκόνος εἰς ἀνασκαφὰς ἢ ἐντὸς θάμνων.

Ἡ μεγάλη σπουδαιότης τῆς ἀνωτέρω ἐπιγραφῆς ἔγκειται ἰδίᾳ εἰς τὸ ὅτι περιέχει κείμενον χρησμοῦ, τοιαῦτα δὲ κείμενα δὲν διεσώθησαν πολλὰ παρ' ἡμῖν.

Ἀλέξανδρος Ἐμμ. Κοντολέων

Πρώην Ἐπιμελητὴς τοῦ Μουσείου καὶ τῆς Βιβλιοθήκης τῆς ἐν Σμύρνῃ Εὐαγγελικῆς Σχολῆς.

ΓΕΡΜΑΝΙΚΟΝ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΝ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΝ

Τὴν παρελθοῦσαν τρίτην, 26 Νοεμβρίου, ἐγένετο ἐν τῷ ἐνταῦθα Γερμανικῷ Ἰνστιτούτῳ ἡ πρὸς τιμὴν τοῦ Βίγκελμαν, τοῦ πατρὸς τῆς ἀρχαιολογικῆς ἐπιστήμης, κατ' ἔτος τελουμένη ἐπιμνημόσυνος συνεδρίασις, δι' ἧς ἤρχισαν καὶ αἱ τοῦ ἔτους τούτου ἐπιστημονικαὶ συνεδριάσεις Κατ' αὐτὴν πρῶτος ἔλαβε τὸν λόγον ὁ γραμματεὺς τοῦ καθιδρύματος κ Δαῖρπφελδ. Περιηγηθεὶς πρό τινος χρόνου τὴν νῆσον Κύπρον ἔλαβεν ἀφορμὴν νὰ μελετήσῃ λεπτομερῶς τὰ ἐν τῇ νήσῳ ταύτῃ σωζόμενα ἀρχιτεκτονικὰ μνημεῖα καὶ ἰδίᾳ τὰ ἀποκαλυφθέντα κατὰ τὰς τελευταίας ἀνασκαφὰς τῆς ἐν Ἀθήναις ἀγγλικῆς σχολῆς. Τὸ πόρισμα τῆς ἀρχαιολογικῆς ταύτης περιηγήσεως, καὶ ἐρεύνης ἦτο τὸ θέμα τῆς διαλέξεως τοῦ κ. Δαῖρπφελδ, πραγματευθέντος ὄχι μόνον περὶ τῶν παναρχαίων τῆς νήσου ταύτης μνημείων περὶ τῶν ἐν αὐτῇ ἀρχιτεκτονικῶν λειψάνων τοῦ μέσου αἰῶνος, ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν νεωτέρων οἰκημάτων τῶν χωρικῶν, ᾠκοδομημένων κατά τινα ἐνιαῖον ἀρχιτεκτονικὸν ῥυθμόν.

Ὁ κ. Δαῖρπφελδ ἀναγνωρίζει ἐν αὐτοῖς στοιχεῖα ἀρχαιοτάτης ἀρχιτεκτονικῆς παραδόσεως. Τὴν ὁμιλίαν του ταύτην κατέστησεν ἔτι μᾶλλον ἐπαγωγὸν ἡ ἐπίδειξις πολυαρίθμων εἰκόνων τῶν ἐν Κύπρῳ μνημείων ἀπεικονισθέντων ὑπ' αὐτοῦ τοῦ ἰδίου. Μετὰ τὸν κ Δαῖρπφελδ ἔλαβε τὸν λόγον ὁ δεύτερος τοῦ Ἰνστιτούτου γραμματεὺς κ Βόλτερς. Ἀφορμὴν λαβὼν ἔκ τινος ἀγγείου ἀνακαλυφθέντος κατὰ τὴν σκαφὴν τῶν θεμελίων τῆς ἀνεγειρομένης οἰκίας τοῦ κ. Σχλίεμαν, ἐπραγματεύθη περὶ τῶν ἀρχαίων λουτροφόρων τῶν τε πηλίνων καὶ τῶν μαρμαρίνων, ἐρευνήσας τὴν σημασίαν τῶν νεκρικῶν τούτων μνημείων καὶ διαφωτίσας πολλὰ ἀσαφῆ μέρη τῶν παραστάσεων αὐτῶν. Μετὰ τὸ ἀνάγνωσμα τοῦ κ. Βόλτερς ἐκήρυξε τὴν λῆξιν τῆς πρώτης συνεδριάσεως ὁ κ. Δαῖρπφελδ εὐχαριστήσας τοὺς τιμήσαντας τὴν πρώτην κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἐπιστημονικὴν συνδιάλεξιν τοῦ Ἰνστιτούτου. Παρῆσαν δὲ πλὴν τοῦ προσωπικοῦ τοῦ Ἰνστιτούτου οἱ πρεσβευταὶ τῆς Γερμανίας καὶ Αὐστρίας, πλεῖστοι τῶν ἀλλοδαπῶν καὶ τῶν ἡμετέρων ἀρχαιολόγων, ὁ πρύτανις τοῦ Πανεπιστημίου καὶ πολλοὶ ἄλλοι τῶν καθ' ἡμᾶς λογίων.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Ἀγγέλλεται ἐκ Κωνσταντινουπόλεως νέα μεγάλη δωρεὰ ὑπὲρ τῶν αὐτόθι ἑλληνικῶν ἐκπαιδευτηρίων. Ὡς γνωστόν, ἡ χήρα τοῦ ἀοιδίμου ἐθνικοῦ εὐεργέτου Γ. Ζαρίφη ἐδώρησε πρὸ μικροῦ εἰς τὴν ἐν Πέραν Ἑλλ. κοινότητα μεγάλην οἰκίαν συνεχομένην μὲ τὸ ἑλληνικὸν παρθεναγωγεῖον ὅπως ἀνεγερθῇ ἐπὶ τοῦ χώρου ἀμφοτέρων τῶν οἰκοδομῶν μέγα παρθεναγωγεῖον. Πρὸς πραγματοποίησιν τοῦ σκοποῦ τούτου, ἤτοι τῆς ἀνεγέρσεως παρθεναγωγείου ἐν Πέραν καὶ κοινοτικῶν σχολῶν ἐν Γαλατᾷ προσηνέχθησαν ἀρωγοὶ οἱ κ. κ. Στέφ. Ζαφειρόπουλος, Νικ. Ζαρίφης καὶ Παῦλος Στεφάνοβικ Σκυλίτσης, οἵτινες κατέβαλον τὸ ποσὸν 8,000 τουρκικῶν λιρῶν. Ἐκ τούτων τὰς 6,000 μὲν προσέφερε ὁ κ. Στ. Ζαφειρόπουλος, ἀνὰ χιλίας δὲ οἱ ἕτεροι μεγάτιμοι ὁμογενεῖς.

— Τὴν παρελθοῦσαν κυριακὴν ἐγένετο ἔκτακτος συνέλευσις τῶν ἑταίρων τῆς «Ἑταιρίας τῶν Φίλων τοῦ Λαοῦ» ὅπως προβῇ εἰς τὴν ἐκλογὴν νέου προέδρου αὐτῆς εἰς ἀντικατάστασιν τοῦ ἀποθανόντος Ν. Δηλιγιάννη, προέδρου τοῦ Ἀρείου Πάγου, ἐξελέχθη δὲ παμψηφεὶ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ καὶ τοῦ νῦν πρωθυπουργοῦ κ. Κ. Π. Δηλιγιάννης καθηγητὴς τῆς ἰατρικῆς. Ἐπίσης ἐγένετο ἡ ἐκλογὴ ὡς ἐπιτίμου προέδρου τοῦ κ. Χ. Χρυσοβέργη, συνταγματάρχου καὶ μεγάλου τῆς Ἑταιρίας εὐεργέτου.

ΛΑΧΕΙΟΝ ΥΠΕΡ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ

Κλήρωσις 6' ἑξαμηνίας 1890

Οἱ ἐξαχθέντες 63 ἀριθμοί.

8310	30832	20965	46074	29520
3404	36221	31248	35793	34967
23167	47120	25518	11920	22719
20526	38527	23987	49555	19932
32793	10539	24278	23615	25013
49904	37476	41791	10917	7183
9781	34010	35218	25440	23326
41139	10330	19833	17379	30599
41118	36339	40555	12609	30343
13684	39122	38494	4337	5529
11824	17644	24121	11222	5737
16116	25607	25140	40203	
42824	17199	16536	26399	

Ὁ πρῶτος ἀριθμὸς ἐκέρδισε δραχ. 20,000, οἱ δύο ἑπόμενοι ἀνὰ δραχ. 2,500 ἕκαστος, οἱ πέντε μετ' αὐτοὺς ἀνὰ δραχ. 500 ἕκαστος, οἱ δέκα μετ' αὐτοὺς ἀνὰ δραχ. 300 ἕκαστος καὶ οἱ τεσσαράκοντα ἐπίλοιποι ἀνὰ δραχ. 100 ἕκαστος.

Digitized by Google

ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ

23 Νοεμβρίου. Ἐγένοντο αἱ ἑξῆς μεταβολαὶ εἰς ἀντικατάστασιν τῶν ἀνακληθέντων πρεσβευτῶν. Ὁ κ. Κλέων Ῥαγκαβῆς, πρεσβευτὴς ἐν Πετρουπόλει, διωρίσθη ἐν Βερολίνῳ. Ὁ κ. Μ. Παπαρηγόπουλος, πρεσβευτὴς ἐν Βουκουρεστίῳ, διωρίσθη τοιοῦτος ἐν Πετρουπόλει. Ὁ κ. Ἰω. Φαρμακόπουλος διωρίσθη πρεσβευτὴς ἐν Βουκουρεστίῳ ὁ δὲ κ. Ι. Γεννάδιος, πρεσβευτὴς ἐν Λονδίνῳ, διωρίσθη προαχθεὶς ἔκτακτος ἀπεσταλμένος καὶ πληρεξούσιος ὑπουργὸς παρὰ τῇ αὐτῇ Αὐλῇ.

26 Νοεμβρίου. Σήμερον μ. μ. ἐν τῇ μεγάλῃ αἰθούσῃ τοῦ Θρόνου ἔδωκε τὸν νενομισμένον στρατιωτικὸν ὅρκον ὡς ἀνθυπολοχαγὸς τοῦ Πυροβολικοῦ ὁ βασιλόπαις Νικόλαος.

29 Νοεμβρίου. Σήμερον ἤρχισαν αἱ συνεδριάσεις τῆς βουλῆς διὰ τῆς ἐξελέγξεως τῆς ἐκλογῆς Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

κ. Μ. Χ. Μεσολόγγιον. Ἐδόθησαν εἰς τὸ βιβλιοπωλεῖον ἵνα σᾶς ἀποσταλῇ τὸ ζητούμενον. Διὰ τὸ ἄλλο θὰ σᾶς ἀπαντήσωμεν ἀφοῦ τὸ ἀναγνώσωμεν. Εὐχαριστοῦμεν διὰ τὴν φιλικὴν ἐκδήλωσιν.

Γεωργόν. Πόρον. Τίποτε, ὅταν δὲν τὰ θέλετε.

κ. Β. Δ. Ἐνταῦθα. Καὶ τὸ νέον ποίημα ἔχει πλήρη τὴν δημώδη χάριν καὶ ὑπερβολικὸν μάλιστα τὸν δημώδη τύπον μέχρις ἐλαττώματος, διότι δανείζεται ἐκ τῆς δημώδους καὶ γλωσσικοὺς ἰδιωτισμοὺς ὅλως περιττούς. Ὡς ὑποδείγματα τῶν τοιούτων ποιημάτων λάβετε τὰ Ἠπειρωτικά, ἅτινα εἶνε μᾶλλον ἀπηλλαγμένα τοπικῶν ἰδιωμάτων, εἶνε πανελληνικώτερα. Ἀλλ' ὅ,τι λείπει κυρίως ἐκ τοῦ ποιήματος εἶνε καλλιτεχνικὴ ἑνότης, συμμετρικὴ καὶ ἔρρυθμος σύνθεσις τοῦ ὅλου. Βεβαίως θὰ ἐπιτύχετε καὶ τοῦτο ἂν ἐπιμείνετε, ἀφοῦ ἔχετε ἀναμφισβήτητον τάλαντον. Διὰ τὰς εὐμενεῖς κρίσεις ἐγκαρδίους εὐχαριστίας.

Δύο ἀναγνώστας, Σμύρνην. Γερμανοελληνικὸν ὑπάρχει τοῦ Γιάνναρη, Ἑλληνογερμανικὸν τῆς ἀρχαίας τοῦ Schmidt καὶ νεοελληνικὸν τοῦ Kind. Πάντα μικρὰ καὶ ἀτελῆ. Ἑλληνογαλλικὸν τοῦ Legrand καὶ μικρὸν τοῦ Ἀγ. Βλάχου.

Κ. Κ. Θεσσαλονίκην. Δὲν ἦτο ἐπιδεκτικὸν διορθώσεως, ὅπως καὶ τὰ μετ' αὐτὸ στελλόμενα — δυστυχῶς.

Ναυαγόν, Κωνσταντινούπολιν. Ὅσην καλὴν θέλησιν καὶ ἂν ἔχωμεν νὰ σᾶς εὐχαριστήσωμεν, ἀδυνατοῦμεν νὰ θυσιάσωμεν χάριν ὑμῶν καὶ τὴν καλαισθησίαν τῶν ἀναγνωστῶν τῆν Ἑστίας καὶ τὴν ἰδικήν μας. Λησμονήσατέ μας δι' ὀλίγους μῆνας καὶ ἔπειτα πάλιν βλέπομεν.

Καν Α. Ν. Ζ. Ἐστάλησαν ἐκ νέου τὰ 4 φυλλάδια, ἅτινα θ' ἀπωλέσθησαν εἰς τὸ ταχυδρομεῖον βεβαίως, καθ' ὅσον ἡ διεκπεραίωσις ἡμῶν εἶνε ἀκριβεστάτη. Ῥωμουνικὰ γραμματόσημα καὶ χαρτονομίσματα εἶνε δεκτά.

ΠΑΙΓΝΙΑ ΚΑΙ ΖΗΤΗΜΑΤΑ

Δ'. ΤΡΙΜΗΝΙΑ 1890

(μετὰ λαχείου)

23. — Τρίγωνον

```
M  *  *  *  *  ν
*  *  *  *  ν
*  *  *  ν
*  *  ν
*  ν
ν
```

Ἀθῆναι — Βίλος

24.— Γρῖφος

Λαλεῖ καὶ ροιὰ

Ἀθῆναι — Φ

25. — Ἀπορία

Ἐγεννήθηκα ὅταν ἐπλάσθηκε ὁ κόσμος, θὰ ζήσω ὅσον ζήσῃ ὁ κόσμος καὶ δὲν ἔχω ἡλικίαν περισσοτέραν τῶν τεσσάρων ἑβδομάδων.

Ἀθῆναι — Ἀριθμὸς 13

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΝ

29 Νοεμβρίου 1890

	Ἀγορ. Δρ.	Ἀγορ. Λ.	Πωλ. Δρ.	Πωλ. Λ.
ΟΜΟΛΟΓΙΑΙ ΕΘΝΙΚΩΝ ΔΑΝΕΙΩΝ				
Τῶν 26,000,000 πρὸς 5 %	510	—	512	—
» 120,000,000 » 5 %	568	—	570	—
» 170,000,000 » 5 %	567	—	570	—
» 135,000,000 » 5 %	460	—	470	—
» 30,000,000 » 5 %	442	—	445	—
» 125,000,000 » 4 %	—	—	—	—
Κτηματ. ὁμολ. ἐθν. τραπέζης 60,000,000 μετὰ λαχείου	537	—	537	50
ΜΕΤΟΧΑΙ ΤΡΑΠΕΖΩΝ				
Ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος ...	4475	—	4485	—
Γενικὴ Πιστωτικὴ Τράπεζα......	278	—	278	50
Τράπεζα Βιομηχαν. Πίστεως.....	93	50	94	—
Τράπεζα Ἠπειροθεσσαλίας.......	—	—	—	—
ΜΕΤΟΧΑΙ ΕΤΑΙΡΙΩΝ				
Μεταλλουργείων Λαυρίου........	184	—	184	50
Σιδηροδρ. Ἀθηνῶν - Πειραιῶς.....	424		426	—
Σιδηροδρ. Πύργου - Κατακώλου....	—	—	—	—
Σιδηροδρ. Πελοποννήσου.........	194	—	194	50
Σιδηροδρ. Θεσσαλίας............	130	—	132	—
Ἀνων. ἑταιρίας ὁ «Ἑρμῆς»......	78	—	80	—
Ἑλλην. Πυριτιδοποιείου.........	78	—	80	—
Φωταερίου Ἀθηνῶν.............	—	—	—	—
Δημοσ. καὶ δημοτ. ἔργων........	110	—	110	50
ΝΟΜΙΣΜΑΤΑ				
Εἰκοσάφραγκον	24	73	24	74
Λίρα ὀθωμανική......... .	28	12	28	13
Λίρα ἀγγλικὴ	30	90	30	91
ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΑ				
Τρίμηνον Ἀγγλίας...........	30	60	30	90
Τρίμηνον Γαλλίας...........	121	50	122	75
Ὄψεως Ἀγγλίας...	31	10	31	30
Ὄψεως Γαλλίας	123	—	123	75

"LA NEW YORK,,

Η ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ

ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙ ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑ

ΙΔΡΥΘΕΣΑ ΤΩι 1845

ΕΓΓΥΗΤΙΚΟΝ ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ

ΟΛΟΚΛΗΡΟΝ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΜΕΝΟΝ ΤΗ 1 ΙΑΝΟΥΑΡ. 1885

ΦΡ 544,000,000 ΦΡ.

ΑΜΟΙΒΑΙΑ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΔΙ' ΩΡΙΣΜΕΝΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΤΡΩΝ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ

Οἱ ἀσφαλιζόμενοι εἶνε οἱ μόνοι ἰδιοκτῆται τοῦ ἐγγυητικοῦ κεφαλαίου καὶ τῶν κερδῶν.

ΠΡΟΙΚΟΔΟΤΗΣΙΣ ΤΕΚΝΩΝ

Ἐξασφάλισις κεφαλαίου ἢ ἐτησίου εἰσοδήματος μετὰ 10, 15 ἢ 20 ἔτη.

Γενικὸς ἀντιπρόσωπος ἐν Ἀθήναις

Δ. Γ. ΜΑΚΚΑΣ

Γραφεῖον παρὰ τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν.

Digitized by Google

'Ε σ τ ί α

ΔΩΡΑ ΚΑΙ ΠΡΟΦΣΟΡΑΙ·

ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

ΟΙ ΑΠ' ΕΥΘΕΙΑΣ ΠΡΟΠΛΗΡΩΝΟΝΤΕΣ ΕΤΗΣΙΑΝ ΣΥΝΔΡΟΜΗΝ ΜΕΧΡΙ ΤΗΣ 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1891

ΠΑΛΑΙΟΙ ΚΑΙ ΝΕΟΙ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΑΙ

ΛΑΜΒΑΝΟΥΣΙ ΚΑΤ' ΕΚΛΟΓΗΝ ΑΥΤΩΝ ΔΩΡΕΑΝ ΚΑΙ ΕΛΕΥΘΕΡΑ ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΩΝ ΤΕΛΩΝ

ΟΙ ΕΚ ΤΟΥ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ

Τὴν ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΝ ΤΕΧΝΗΝ, σειρὰν 18 μεγάλων εἰκόνων καλλιτεχνικῶν τῶν ἐπιφανεστάτων ζωγράφων (ἀξίας δραχ. 8),

ἢ τὴν ΓΥΝΑΙΚΕΙΑΝ ΚΑΛΛΟΝΗΝ, σειρὰν 24 μεγάλων εἰκόνων ὡραίων γυναικῶν ἐξ ὅλων τῶν χωρῶν τῆς ὑφηλίου (ἀξίας δρ. 8).

ΟΙ ΕΚ ΤΟΥ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ

ΠΟΙΚΙΛΑΣ ΕΙΚΟΝΑΣ, σειρὰν ἐκ 30 πινάκων ὀνομαστῶν ζωγράφων (ἀξίας φρ. 10),
ἢ τὸν ΡΩΜΗΟΝ καθ' ὅλον τὸ ἔτος 1891 (ἀξίας φρ 15).

ΟΙ ΔΕ ΠΡΟΠΛΗΡΩΝΟΝΤΕΣ ΕΞΑΜΗΝΟΝ ΣΥΝΔΡΟΜΗΝ

ΕΚ ΤΟΥ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΚΑΙ ΕΚ ΤΟΥ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ

Τοὺς τέσσαρας τόμους τῆς ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ (ἀξίας δραχ. 5),
ἢ τρεῖς τόμους ΕΡΓΩΝ Γ. ΔΡΟΣΙΝΗ ('Αγροτικὰς 'Επιστολάς, Διηγήματα, Εἰδύλλια (ἀξίας δραχ. 7).

ΟΣΟΙ ΕΚ ΤΩΝ ΑΝΩΤΕΡΩ

ΕΠΙΘΥΜΟΥΣΙ ΝΑ ΕΧΩΣΙ ΠΛΗΡΗ ΣΕΙΡΑΝ

ΤΗΣ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

ΛΑΜΒΑΝΟΥΣΙ ΤΟΥΣ ΔΥΟ ΤΟΜΟΥΣ ΤΟΥ 1890

ΕΛΕΥΘΕΡΟΥΣ ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΩΝ ΤΕΛΩΝ

Μόνον ἀντὶ Δρ. **10** εἰς τὸ 'Εσωτερικὸν καὶ Φρ. χρ. **12** εἰς τὸ 'Εξωτερικόν,

ἐνῷ ἡ τιμή των εἶνε Δρ. 16 καὶ Φρ. χρ. 20.

ΟΛΑ ΤΑΥΤΑ ΟΙ ΠΡΟΠΛΗΡΩΝΟΝΤΕΣ ΜΕΧΡΙ ΤΗΣ 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1890

ΑΥΤΟΙ ΜΟΝΟΙ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1890 — 2422

Digitized by Google

Περίοδος δευτέρα

ΕΝ ΤΩ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩ

Συνδρομη Εξαμηνος Δρ. 8
Συνδρομη Ετησια Δρ. 15

Τιμη Φυλλου Λεπ. 30

ΑΙ ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑΙ

ΕΣΤΙΑ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΗ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΙΔΡΥΘΕΝ ΤΩ 1876
Βραβευθὲν ὑπὸ τοῦ ἐν Παρισίοις Συλλόγου πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν ἑλλ. σπουδῶν, ἀξιωθὲν ἀργυροῦ μεταλλίου ἐν τῇ ἐκθέσει τῆς Δ' Ὀλυμπιάδος καὶ χαλκοῦ ἐν τῇ Παγκοσμίῳ Ἐκθέσει τοῦ 1889.

ΕΝ ΤΩ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩ

Συνδρομη Εξαμηνος Φρ. 10
Συνδρομη Ετησια Φρ. 20

Τιμη Φυλλου Λεπ 20

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

1890—Τόμος Β', ἀριθ. 49. | ΕΚΔΟΤΑΙ Ν. Γ. ΠΟΛΙΤΗΣ ΚΑΙ Γ. ΔΡΟΣΙΝΗΣ | Ἀθῆναι, 9 Δεκεμβρίου.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ: (Ἐν τῷ φύλλῳ): ΛΟΓΟΣ ΕΙΣΙΤΗΡΙΟΣ ὑπὸ Ν. Γ. Πολίτου. — ΕΙΣ ΤΟ ΛΕΥΚΩΜΑ ΤΗΣ Δδος ΚΑΤΙΝΑΣ ΒΕΛΛΙΑΝΙΤΟΥ, ποίημα ὑπὸ Γ. Μαρκορᾶ. — ΚΡΑΒΑΡΑ (ὁδοιπορικαὶ σημειώσεις), ὑπὸ Ἀνδρέα Καρκαβίτσα. — ΑΝΩ ΚΑΤΩ, μυθιστόρημα Ἰουλίου Βέρν. (Μετάφρασις Ε. Ρ. Ρ.) — Ο ΚΩΧ, ὑπὸ Γρηγορίου Ξενοπούλου. — ΕΞ ΑΝΑΓΝΩΣΕΩΝ: ΑΠΟΠΕΙΡΑ ΑΥΤΟΚΤΟΝΙΑΣ. — ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ: **Ἀνάλεκτα, Χρονικά, Ἐδῶ κ' ἐκεῖ, Τρεῖς γνῶμαι καθ' ἑβδομάδα, Ἓν παιγνίδιον κατὰ δεκαπενθήμερον.** — (Ἐν τῷ παραρτήματι): ΕΙΔΗΣΕΙΣ. — ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ. — ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ. — ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ. — ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΝ. — ΠΑΙΓΝΙΑ ΚΑΙ ΖΗΤΗΜΑΤΑ.

ΕΙΚΟΝΕΣ: ΔΥΟ ΕΙΚΟΝΕΣ ΤΟΥ «ΑΝΩ ΚΑΤΩ». — Ο ΒΟΣΠΟΡΟΣ, (ἐκ φωτογραφίας). — ΚΗΡΟΠΗΓΙΟΝ ΦΕΡΟΝ ΩΡΟΛΟΓΙΟΝ, (παίγνιον). — ΤΡΙΑ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑ ΚΟΣΜΗΜΑΤΑ.

Ἀποχωροῦντος τῆς ἐκδόσεως καὶ διευθύνσεως τῆς Ἑστίας τοῦ κ. Ν. Γ. Πολίτου ἀπὸ τῆς 1ης προσεχοῦς ἰανουαρίου, τὴν ἔκδοσιν καὶ διεύθυνσιν αὐτῆς ἀναλαμβάνει μόνος ὁ κ. Γεώργιος Δροσίνης πρὸς ὃν πρέπει ν' ἀπευθύνωνται εἰς τὸ ἑξῆς ὀνομαστικῶς αἱ ἀφορῶσαι εἰς τὴν Ἑστίαν ἐπιστολαί. Ἐπὶ τούτῳ παρακαλοῦνται οἱ ἁπανταχοῦ ἀνταποκριταὶ νὰ ἐπισπεύσωσι τὴν ἐκκαθάρισιν τῶν μετὰ τῆς Ἑστίας λογαριασμῶν. Οἱ δὲ συνδρομηταί, ὅσοι μὲν δὲν ἐπιθυμοῦσι νὰ λαμβάνωσι τὸ φύλλον καὶ κατὰ τὸ προσεχὲς ἔτος παρακαλοῦνται νὰ δηλώσωσι τοῦτο πρὸς τὴν διεύθυνσιν, οἱ δ' ἐπιθυμοῦντες νὰ ἐξακολουθήσῃ ἡ πρὸς αὐτοὺς ἀποστολὴ παρακαλοῦνται νὰ καταβάλωσιν ἐγκαίρως τὴν συνδρομήν των, διότι, προκειμένου νὰ ἐφαρμοσθῇ ἄνευ ἐξαιρέσεως ὁ ὅρος τῆς προπληρωμῆς, θὰ διακοπῇ ἡ ἀποστολὴ τοῦ φύλλου πρὸς πάντα ἀνεξαιρέτως καθυστερήσοντα ταύτην.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Ἀπὸ τοῦ παρελθόντος σαββάτου ἤρξατο κατὰ τὰ προαγγελθέντα ἡ καθημερινὴ ἔκδοσις τοῦ μεταρρυθμισθέντος Ἄστεως. Ἡ ἐφημερὶς αὕτη διακρίνεται διὰ τὴν καλλιτεχνικὴν σύνθεσιν, τὴν μετριοπάθειαν τοῦ ὕφους, τὴν ποικιλίαν καὶ ἀκρίβειαν τῶν περιεχομένων εἰδήσεων. Ἕκαστον φύλλον περιέχει πλὴν τῆς ποικιλωτάτης ὕλης καὶ ἐπικαίρους εἰκόνας ὧν ἡ ἐκτέλεσις ἁμιλλᾶται πρὸς τὴν τῶν ἀρίστων εἰκονογραφημένων φύλλων. Οἱ ἐν τῇ ξένῃ ὁμογενεῖς θὰ εὕρωσιν εἰς τὸ «Ἄστυ» ἄριστον ὄργανον τῆς μετὰ τῆς Ἑλλάδος πνευματικῆς αὐτῶν ἐπικοινωνίας.

— Ὁ διευθυντὴς τῆς ἐνταῦθα Γαλλικῆς Σχολῆς κ. Φουκὰρ ἀνεκλήθη ἐκ τῆς θέσεως ταύτης, διωρίσθη δὲ εἰς αὐτὴν ὁ κ. Ὡμόλλ, ἄλλοτε ἑταῖρος τῆς σχολῆς. Ὁ νέος διευθυντὴς εἶνε ὁ διεξαγαγὼν τὰς ἐν Δήλῳ ἀνασκαφάς.

— Τῇ πρωτοβουλίᾳ τοῦ ἐσχάτως ἐπισκεφθέντος τὴν Ἑλλάδα φιλέλληνος ἄγγλου Χάρισσων, συνέστη ἐν Λονδίνῳ ἐπιτροπὴ ὑπὲρ ἀποδόσεως εἰς τὴν Ἑλλάδα τῶν καλλιτεχνημάτων τοῦ Παρθενῶνος, ἅτινα ἀπήγαγεν εἰς Ἀγγλίαν ὁ Ἔλγῖνος. Ἐφημερίδες τινές, ἐν αἷς καὶ ἡ λονδίνειος «Σημαία», ὑποστηρίζουσι τὴν ἰδέαν. Ὁ δημοτικὸς σύμβουλος Ἀθηνῶν κ. Κ. Ξένος ὑπέβαλεν εἰς τὸ συμβούλιον ψήφισμα ἐκφράζον εὐχὴν πρὸς τὴν Ἄνασσαν καὶ τὸ ἀγγλικὸν κοινοβούλιον ὑπὲρ ἀποδόσεως τῶν συληθέντων.

— Ἡ δεσποινὶς Ἑλένη Ῥούσου, πτυχιοῦχος τοῦ Ἀρσακείου, προετοιμαζομένη δὲ νῦν ἵνα ὑποβληθῇ εἰς γυμνασιακὰς ἐξετάσεις ἐζήτησε παρὰ τοῦ πρυτάνεως τοῦ ἡμετέρου Πανεπιστημίου τὴν ἄδειαν νὰ ἐγγραφῇ εἰς τὴν Ἰατρικὴν Σχολήν. Ἡ αἴτησις ἐγένετο παρὰ τοῦ Πρυτάνεως δεκτή, καὶ οὕτω θὰ ἔχωμεν τώρα τρίτην ἑλληνίδα φοιτήτριαν μετὰ τὴν ἐν Σορβόννῃ σπουδάσασαν δεσποινίδα Καλαποθάκη καὶ τὴν δεσποινίδα Στεφανόπολι.

ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ

8 Δεκεμβρίου. Ἐν τῇ Βουλῇ ἠκυρώθη ἡ ἐκλογὴ τοῦ δήμου Κλεπαΐδος τοῦ νομοῦ Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας ὡς πρὸς τοὺς βουλευτὰς τῆς ἀντιπολιτεύσεως κ. κ. Ῥάγκον καὶ Μαυρομμάτην.

4 Δεκεμβρίου. Ἡ Βουλὴ προέβη εἰς νέαν ἀκύρωσιν ἑνὸς δήμου τοῦ νομοῦ Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας ὡς πρὸς μόνους τοὺς ἀντιπολιτευομένους βουλευτάς. Συνεπείᾳ τούτου ὁ κ. Τρικούπης ἀνεχώρησε μετὰ τῶν φίλων του ἐκ τῆς Βουλῆς ἄνευ οὐδεμιᾶς συζητήσεως ἢ δηλώσεως. — Ἰδιωτικὸν πυριτιδοποιεῖον παρὰ τὰς Ἀθήνας ἀνεφλέχθη ἐξ ἀμελείας. Δύο ἄνθρωποι κατεκάησαν καὶ δύο ἕτεροι ἐπληγώθησαν

Digitized by Google

ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ

Γεωργίου Π. Κρέμου **Νεωτάτη Γεν. Ἱστορία** ὡς τέταρτος τόμος συμπληρωτικὸς τῆς Γεν. Ἱστορίας τοῦ Α. Πολυζωίδου. Ἐν Ἀθήναις, παρὰ τῷ ἐκδότῃ Σ. Βλαστῷ 1890, σ. ις'—768 8ον. [Ἐν τῷ ὑπ' ἀριθ. 633 «Δελτίῳ τῆς Ἑστίας» τῆς 12ης Φεβρουαρίου 1888 ἀγγέλλοντες τὸν τρίτον τόμον τῆς Γενικῆς Ἱστορίας τοῦ μακαρίτου Α. Πολυζωίδου ἐπιθεωρηθείσης καὶ συμπληρωθείσης ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ κ. Γ. Π. Κρέμου ἀνεγράφομεν τὰ περιεχόμενα τοῦ βιβλίου σημειοῦντες καὶ μικράς τινας ἀνακριβείας ἢ ἀτελείας. Ἀναγνωρίζοντες δὲ ὅτι αἱ μικραὶ ἐκεῖναι ἐλλείψεις οὐδαμῶς ἐλαττώνουσι τὴν ἀξίαν περισπουδάστου βιβλίου, ηὐχόμεθα νὰ γίνωσιν οἱ τρεῖς ἕως τότε ἐκδοθέντες τόμοι κοινὸν ἀνάγνωσμα, ἵνα διδαχθῶσι πολλοὶ καὶ πληθυνθῇ ἡ ἱστορικὴ γνῶσις, ἧς ἔχουσιν ἀπόλυτον τῷ ὄντι ἀνάγκην οἱ ἡμέτεροι. Τὴν εὐχήν μας ἐκείνην διακαέστερον ἐπαναλαμβάνομεν σήμερον ὅτε διὰ τῶν δυο μερῶν τοῦ τετάρτου τόμου, τόμου ὀγκώδους ἐκ σελίδων χιλίων τριακοσίων, περατοῦται εὐτυχῶς τὸ σύγγραμμα ὁλόκληρον. Τὸν τέταρτον τοῦτον τόμον ὀφείλομεν πλέον ἐξ ὁλοκλήρου εἰς τὸν κ. Κρέμον, ὅστις, πρέπει νὰ τὸ ὁμολογήσωμεν, εἰργάσθη καλῶς καὶ εὐσυνειδήτως καὶ ὅσον ἠδύνατο ἔπραξεν ἵνα προικίσῃ τὴν πτωχήν μας ἱστορικὴν γραμματείαν διὰ καλοῦ βιβλίου καὶ ὠφελίμου. Κατατείνας δὲ τὴν ἱστορίαν τῶν νεωτάτων χρόνων μέχρις ἡμῶν, πρῶτος αὐτὸς μᾶς ἔδωκεν εἰς τὴν γλῶσσάν μας σύγχρονον ἱστορίαν, κέρδος ὄχι μικρὸν καὶ ἐπιχείρημα ὄχι εὔκολον. Διὰ τοῦτο καὶ ἐπαίνων εἶναι ἄξιος νὰ τύχῃ ὁ συγγραφεὺς καὶ τὰς ἀπαραιτήτους ἐλλείψεις δικαιότατα ἤθελεν ἀπαιτήσῃ νὰ παρίδωμεν. Ἴσως μικρολογῶν τις ἤθελε καὶ εἰς αὐτὰς τὰς ἐσχάτας λεπτομερείας ἐνδιατρίψῃ καὶ παραξενευόμενος ἤθελεν ἐρωτήσῃ διὰ τί λ. χ. οἱ πασίγνωστοι καὶ τρομεροὶ καρβοννάροι νὰ μεταφράζωνται εἰς εὐτελεῖς ἀνθρακεῖς καὶ νὰ γελωτοποιῆται σχεδὸν εἰς Καθάμην ὁ λόρδος Chatam, ἀλλ' ἡμεῖς ἁπλῶς συγχαίρομεν διότι ηὐτύχησε νὰ μᾶς δώσῃ βιβλίον ἱστορικὸν διὰ νὰ ἀναγινώσκωμεν καὶ νὰ μανθάνωμεν πράγματα, ἔστω καὶ ἂν πρόκειται ἐντὸς χιλίων τριακοσίων σελίδων νὰ εὕρωμεν καί τινας ἀνακριβείας εἴτε ὀνομάτων εἴτε πραγμάτων. Ἂς ἐλπίσωμεν δὲ ὅτι ταχέως ἐξαντλουμένης τῆς πρώτης ἐκδόσεως θὰ γίνῃ ἀναγκαία ἡ παρασκευὴ δευτέρας τοῦ συγγράμματος ἐκδόσεως καὶ τότε εὐκόλως καὶ τὰ κακῶς ἔχοντα δύνανται νὰ διορθωθῶσιν. Περιλαμβάνει δὲ ὁ εἰς δύο τεύχη τέταρτος οὗτος τόμος βιβλία δέκα ἕξ, ἀπὸ τοῦ τριακοστοῦ δευτέρου (διότι εἰς τὸ τριακοστὸν πρῶτον καταλήγει ὁ τρίτος τόμος) μέχρι τοῦ τεσσαρακοστοῦ ἑβδόμου. Καὶ τὰ μὲν ἄλλα βιβλία, πλὴν τοῦ τελευταίου, περιέχουσι τὴν ἱστορίαν τῶν Γάλλων ἐν ἐκτάσει ἀπὸ τῆς μεγάλης αὐτῶν ἐπαναστάσεως μέχρι τῶν ἡμερῶν μας, ἔτι δὲ τὴν κατὰ τοὺς αὐτοὺς χρόνους ἱστορίαν ἐπίσης ἐν ἐκτάσει, τῶν Ἄγγλων, τῶν Ἀμερικανῶν, τῶν Γερμανῶν, τῶν Ῥώσσων, τῶν Δανῶν, τῶν Σουηδῶν καὶ Νορβηγῶν, τῶν Ἱσπανῶν, τῶν Πορτογάλων, τῶν Ἰταλῶν, τῶν Βέλγων καὶ τῶν Ὁλλανδῶν, τῶν Ἑλβετῶν, τῶν Τούρκων, τῶν Βλάχων καὶ τῶν Σέρβων. Τὸ δὲ τελευταῖον. βιβλίον, τὸ τεσσαρακοστὸν ἕβδομον, ὅπερ εἶναι καὶ τὸ μακρότατον πάντων, διότι καταλαμβάνει μόνον του ὁλόκληρον τὸ δεύτερον τεῦχος (σελ. 769 — 1289 πλὴν τοῦ πίνακος τῶν περιεχομένων) περιέχει τὴν νεωτάτην Ἑλληνικὴν Ἱστορίαν ἀπὸ τῆς μεγάλης ἡμῶν Ἐπαναστάσεως (1821) μέχρι τοῦδε (1890). Καὶ ὁ πρόλογος δὲ τοῦ συγγραφέως (σελ. α'-ις') εἶνε ἀναγνώσεως ἄξιος, διότι μᾶς διαφωτίζει, ἐν μέρει τοὐλάχιστον, ὡς πρὸς τὸν τρόπον καθ' ὃν παρεσκευάσθη ὁ τέταρτος οὗτος τόμος. Περιμένεται ἀκόμη, καθ' ἃ ἀγγέλλουσιν οἱ φιλότιμοι τοῦ ἔργου ἐκδόται, καὶ Γενικὸς Ἀλφαβητικὸς Πίναξ τῶν εἰς τοὺς τέσσαρας τόμους τῆς Γενικῆς Ἱστορίας περιεχομένων κυρίων ὀνομάτων, ἐκ 5 ἢ 6 τυπογραφικῶν φύλλων, ὅστις θέλει διανεμηθῆ δωρεὰν εἰς τοὺς συνδρομητὰς τῆς Γενικῆς Ἱστορίας καὶ εἰς τοὺς νέους ἀγοραστάς. Θὰ ἐζητοῦμεν ἡμεῖς «Χρονογραφικὸν Πίνακα», ἀλλὰ βλέπομεν ὅτι τόσον φιλοκάλως εἰργάσθησαν οἱ ἐκδόται, ὑπερβάντες κατὰ ποσὸν ἴσως δὲ καὶ κατὰ ποιὸν τὸ μέτρον τῶν ὑποσχεθέντων, ὥστε δὲν τολμῶμεν καθαρῶς νὰ διατυπώσωμεν καὶ ταύτην μας τὴν εὐχήν. Σ]

—Ἐν τῷ Wochenschrift fur klassiche Philologie, ἀριθ. 49 τῆς 3 Δεκεμβρ. ν. ἔ. 1890 ἐδημοσίευσε βιβλιογραφικὴν ἔκθεσιν ὁ γνωστὸς διὰ τὰς φιλολογικὰς αὐτοῦ μελέτας καὶ γεωγραφικὰς Εὐγένιος Ὀβερχοῦμερ, περὶ τοῦ συγγράμματος τοῦ κ. Ἀντ. Μηλιαράκη τῆς Νεοελληνικῆς γεωγραφικῆς φιλολογίας. Ἐν τούτοις ὁ πολυμαθὴς κ. Ὀβερχοῦμερ ἐκθέτει τὰς πολλαπλᾶς ὠφελείας, ἃς ἡ γεωγραφία καὶ ἡ ἱστορία πορίζεται ἐκ τῆς γνώσεως τῶν τυπικῶν τούτων περὶ Ἑλλάδος γεωγραφιῶν, ἀγνώστων πολλῶν εἰς τὴν Δύσιν ὧν πολλαὶ χρησιμώτατα δύνανται ν' ἀποδῶσι βοηθήματα. Λυπεῖται δὲ διότι δὲν ἐγένετο συστηματικὴ οὕτως εἰπεῖν ἐργασία ἐν ταῖς βιβλιοθήκαις τῆς Εὐρώπης πρὸς ἀπόκτησιν αὐτῶν, ὅπως πρόχειροι κεῖνται εἰς μελέτην. Ἐν γένει δ' ἐπαινεῖ τὸ ἔργον τοῦ κ. Μηλιαράκη, ὅπερ συνεγράφη τῇ προτροπῇ καὶ παρακινήσει τοῦ ἐν Κενιξβέργῃ τῆς Πρωσσίας κ. Γουστ. Χίρσφελδ, ἀνομολογεῖ καὶ τὰς δυσκολίας, ἃς εἶχε νὰ ὑπερνικήσῃ ὁ συντάκτης τοῦ εἰρημένου καταλόγου τῶν γεωγραφικῶν ἔργων τῶν ὑπὸ Ἑλλήνων ἐκδοθέντων ἀπὸ τοῦ 1800 ἕως τοῦ 1889, μὴ ὑπαρχόντων προηγουμένων ἔργων βιβλιογραφικῶν. Ἐπιλέγει δὲ ὅτι ὁ συντάκτης κ. Μηλιαράκης ὡς ὑπόσχεται μετὰ παρέλευσιν χρόνου θέλει συμπληρώσῃ τὸν κατάλογον αὐτοῦ, ὁ ὁποῖος, ὡς καὶ ὁ ἴδιος ὁμολογεῖ, ἔχει ἐλλείψεις, ὡς πρῶτον ἔργον καὶ τοιούτου εἴδους. Ἀλλὰ καὶ ὡς ἔχει τὸ βιβλίον ἐπιλέγει ὁ κ. Ὀβερχοῦμερ εἶνε διὰ τὴν Γεωγραφίαν, Ἱστορίαν καὶ Ἀρχαιολογίαν μιᾶς ἑκάστης τῶν χωρῶν τῆς Ἑλλάδος ἀπαραίτητον βοήθημα. Ἐρευνῶν ὁ κ. Ὀβερχοῦμερ τὸν ἀριθμὸν τῶν σημειουμένων συγγραμμάτων καὶ μελετῶν ἀναβαίνοντα εἰς 1389 παρατηρεῖ ὅτι περὶ Αὐστραλίας καὶ τῶν Πολικῶν Χωρῶν οὐδεὶς Ἕλλην ἔγραψέ τι, καὶ ὅτι αἱ χῶραι αὗται εἶνε δι' αὐτοὺς ἐντελῶς παρθένοι. Οὐχ ἧττον θεωρεῖ ἄριστον παράδειγμα ὅτι ἠσχολήθησαν οἱ Ἕλληνες περὶ τῆς ἰδίας γῆς, διότι τὰ πλεῖστα τῶν συγγραμμάτων περιγράφουσιν ἑλληνικὰς χώρας, καὶ ἂν δὲν ἠσχολήθησαν περὶ ἄλλων χωρῶν τοῦτο προέρχεται, διότι δὲν ἀνεπτύχθη ἔτι ἀρκούντως παρ' αὐτοῖς ἡ ἀνάγκη πρὸς εὐρυτέρας γεωγραφικὰς μελέτας. Ἐκ τούτου δὲ προέκυψε καὶ ὅτι μονομερῶς ἐξετάζοντες τὰ τῆς πατρίδος των καὶ οὐχὶ ἐν συγκρίσει πρὸς τὰ τῶν ξένων χωρῶν ἐκτιμῶσι τὰ ἴδια πέραν τοῦ δέοντος, διότι μόνον ἡ ἀκριβὴς γνῶσις τῆς καταστάσεως τῶν ξένων χωρῶν δίδει τὸ ἀκριβὲς μέτρον τῆς ἐκτιμήσεως τῆς ἰδίας.

— Αἱ ἀξιόλογοι περὶ Βυζαντινῶν καὶ νεοελληνικῶν πραγμάτων διατριβαὶ τοῦ διαπρεποῦς λογίου κυρίου Δ. Βικέλα εὗρον ἄξιον αὐτῶν μεταφραστὴν τὸν Σκῶτον Μαρκήσιον τοῦ Βιοῦτ, ἄνδρα ὄχι μόνον περίβλεπτον διὰ τὸ ὄνομα καὶ τὴν κοινωνικὴν αὐτοῦ θέσιν, ἀλλὰ καὶ περιώνυμον διὰ τὴν πολλὴν μεσαιωνομάθειαν καὶ τὸν ἔκτακτον αὐτοῦ ζῆλον εἰς περίσωσιν παντὸς ὅ,τι σχετίζεται πρὸς τὴν τοῦ χριστιανισμοῦ ἱστορίαν. Τὰς διατριβὰς ταύτας ὁ κ. Βικέλας ἐξέδωκε κατὰ καιροὺς ἑλληνιστὶ ἢ γαλλιστί, μετέφρασε δὲ ὁ Μαρκήσιος τὰς μὲν πλείστας ἐκ τῶν γαλλικῶν αὐτῶν ἐκδόσεων, μίαν δὲ καὶ ἐκ τοῦ ἑλληνικοῦ πρωτοτύπου. Περὶ τῆς τελευταίας ταύτης παρατηροῦμεν ὅτι ἡ εἰς τὸ ἀγγλικὸν μετάφρασις τοῦ Μαρκησίου δὲν εἶνε, πολλοῦ γε καὶ δεῖ, προϊὸν τῆς περὶ τὴν νεοελληνικὴν γλῶσσαν δοκησιγνωσίας ἐκείνης, τὴν ὁποίαν οὐκ ὀλίγοι τῶν ξένων μετέρχονται σήμερον πρὸς διαστροφὴν τῆς ἀρτιθαλοῦς ἡμῶν φιλολογίας. Ὁ γλωσσομαθὴς Μαρκήσιος φέρεται εἰς τὰς μεταφράσεις αὐτοῦ ταύτας ἐν γένει ὑπὸ τοσαύτης πρὸς τὴν ἱστορίαν τῶν πραγμάτων ἀγάπης, ὑφ' ὅσης φιλοπατρίας ἐμπεφορημένος συνέταττεν αὐτὰς ὁ κ. Βικέλας. Περὶ τούτου πείθουσιν ἐπίκαιροί τινες σημειώσεις, τὰς ὁποίας αὐτὸς ὁ μεταφραστὴς προσέθηκεν εἰς τὸ πρωτότυπον, προφανῶς διὰ νὰ γνωρίσῃ τὰ γεγονότα πληρέστερον εἰς Ἄγγλους ἀναγνώστας. Τὸ τριακοσιοσέλιδον αὐτοῦ πόνημα ἐξέδωκεν ὁ φιλόκαλος μεσαιωνοδίφης ὑπὸ τὸν χαρακτηριστικὸν τίτλον **Christian Greece** ἤτοι «Ἑπτὰ διατριβαὶ περὶ τῆς Χριστιανικῆς Ἑλλάδος» ὑποδηλῶν οὕτως ὅτι αἱ παρ' αὐτοῦ μεταφρασθεῖσαι διατριβαὶ δὲν εἶνε ποσῶς ἄσχετοι πρὸς τὴν ἱστορίαν τοῦ χριστιανισμοῦ, τὴν σπουδὴν τῆς ὁποίας ἔχει, ὡς γνωστόν, ὁ εὐγενὴς Μαρκήσιος ἀγαπητὸν τῆς ζωῆς αὐτοῦ μέλημα. Γ. Μ. Β.

— Ἐκ τῶν Καταστημάτων Ἀνέστη Κωνσταντινίδου ἐξεδόθησαν ὁμοῦ τὰ τεύχη 55ον καὶ 56ον τοῦ Corpus juris, Civilis, ὑπὸ Ἠλία Λιακοπούλου, περιέχοντα τὸ 36ον καὶ 37ον βιβλίον τῶν Πανδεκτῶν, ἤτοι τὰ περὶ Bonorum Possessio, Τρεβελλιανείου Δόγματος. κτλ. Τιμᾶται δραχ. 2.

Λογοδοσία Γεωργίου Ι. Χρυσοσπάθου προέδρου τῶν ἐκτελεστῶν τῆς διαθήκης τοῦ ἀοιδίμου Σ. Ἀλεξανδράκη τοῦ ἔτους 1889, ἀφορῶσα τὸ κληροδότημα τοῦ τε Ἀλεξανδρακείου Νοσοκομείου καὶ Πτωχοκομείου καὶ τοῦ Σχολείου Κάμπου. Ἐν Καλάμαις, Τυπογραφεῖον καὶ Βιβλιοπωλεῖον Μιχαὴλ Πολυμενάκη, 1890, 8ον σ. 15.

Digitized by Google

'Επειδὴ πολλοὶ τῶν συνδρομητῶν τῆς 'Εστίας ἐξέφρασαν τὴν ἐπιθυμίαν νὰ ἔχωσι κομψόν τι καὶ ὁμοιόμορφον δέσιμον διὰ τὴν ἀπὸ τοῦ παρόντος ἔτους ἀρξαμένην Β' περίοδον, ἡ ἐκτέλεσις τοιούτου ἀνετέθη εἰς τὸ κατάστημα τοῦ κ. Μιχ. 'Αρνιώτου ὁδ. Παρθεναγωγείου, πρὸς ὃν δύνανται ν' ἀπευθυνθῶσι καὶ ἐντεῦθεν καὶ ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν οἱ ἐπιθυμοῦντες. Ἡ τιμὴ τοῦ δεσίματος ἐρυθροῦ καὶ χρυσοποικίλτου εἶνε δραχμαὶ 3 κατὰ τόμον. Οἱ ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν ἀποστέλλοντες προσθέτουσιν κατὰ τόμον ἐπὶ πλέον λεπτὰ 25 ἵνα λάβωσιν αὐτοὺς ὀπίσω δεδεμένους ταχυδρομικῶς.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Παλαιὸν συνδρομητήν, 'Οδησσόν. Ἡ αἴτησίς σας καὶ ἡ γνώμη σας εἶνε ὀρθοτάτη. Εἰς τὸ προσεχὲς φύλλον θὰ δημοσιεύσωμεν τοὺς ὅρους τοιαύτης συνδρομῆς 'Εστίας καὶ Ἄστεως διὰ τοὺς συνδρομητὰς τοῦ 'Εξωτερικοῦ καὶ ἐλπίζομεν ὅτι θὰ εὐχαριστηθῆτε.

κ. Π. Μ. Π. Πειραιᾶ. 'Αδυνατοῦμεν νὰ σᾶς προμηθεύσωμεν τὰ ζητούμενα βιβλία, διότι ἐξηντλήθη ἡ πίστωσις ἣν εἴχομεν πρὸς τοῦτο ἐν Παρισίοις 'Αποταθῆτε εἰς τοὺς κκ. Μπὲκ ἢ Βίλμπεργ.

κ. Α. Κ. Ι. Λευκωσίαν. 'Ελήφθησαν τὰ 7 φρ. παρὰ τοῦ κ. Α. Κ καὶ ἐστάλησαν τὰ 3 ἡμερολόγια.

Καν 'Ελ. Κλ. Ν. Γιούργεβον. 'Ελήφθησαν τὰ 28 φράγ. 'Απεστάλη Ἡμ. καὶ ἀποδ. 91 ἐντὸς φύλλου. Μένουν εἰς πίστωσίν σας φρ. 5.59.

Μικρὸν ποιητήν, Κέρκυραν. Καὶ αὐτὸ καλόν, ἀλλὰ τὸ ἄλλο καλήτερον. 'Ελπίζομεν ὅτι τὸ τρίτον θὰ εἶνε καλήτερον ὅλων καὶ τὸ προσμένομεν.

κ. κ. Φ. Μ. Κωνσταντινούπολιν. — 'Αλ. 'Ακ. Κάϊρον. κ. 'Ανδ. Κζ. Ναύπλιον. 'Ελήφθησαν καὶ ἐνηργήθη ἀποστολὴ ἐκλεχθέντων δώρων.

Καν. Μ. Η. Μ. Τρίπολιν. 'Ελήφθη συνδρομή, ἐστάλη Γύν. Καλ.

κ. Β Α. Πάτρας. 'Αδυνατοῦμεν νὰ εὐχαριστήσωμεν τὸν φίλον σας. Ὅ,τι ἐπιθυμεῖ δύναται νὰ τὸ κατορθώσῃ ἂν ἀποστείλῃ 2,000 ἀγγελίας, τὰς ὁποίας δι' ἰδιαιτέρας συμφωνίας ἀναλαμβάνει ἡ διεκπεραίωσις τῆς 'Εστίας νὰ ἀποστείλῃ πρὸς τοὺς ἐν τῷ ἐξωτερικῷ συνδρομητὰς αὐτῆς.

κ. Ι. Ν. Ρ. Λεωνίδιον. Τὸ αἴνιγμα δημοσιεύεται καὶ σᾶς εὐχαριστοῦμεν· τὰ ἄλλα δυστυχῶς δὲν εὑρέθησαν ἄξια δημοσιεύσεως.

κ. Λ. Ε. Στενήμαχον. 'Ελήφθησαν· σᾶς εὐχαριστοῦμεν. Τὰ ζητηθέντα ἐστάλησαν.

'Εθελοντὴν συνδρομητήν. Ζάκυνθον. Δυστυχῶς δὲν δυνάμεθα νὰ συνθηκολογήσωμεν. 'Επωφεληθῆτε τῶν δικαιωμάτων τὰ ὁποῖα σᾶς δίδει τὸ παρὸν καὶ μὴ ἀνασκαλεύετε τὰ ἀρχεῖα τοῦ παρελθόντος.

'Αναγνωστήριον Ὁμόνοιαν. Μεσημβρίαν. Πολὺ κακὰ ἐκάμετε διότι ἡμεῖς οὐδὲν ἐλάβομεν παρὰ τοῦ κυρίου Σ. Δ. ὅστις ἄλλως δὲν διωρίσθη ποτὲ ἀντιπρόσωπός μας. Ὥστε καὶ εἰς τὸν Ρ. δὲν δυνάμεθα νὰ δώσωμεν ὅ,τι λέγετε καὶ πρὸς ὑμᾶς ἀδυνατοῦμεν νὰ στείλωμεν ἀπόδειξιν. 'Ηδύνασθε κάλλιστα διὰ χαρτονομισμάτων ῥωμουνικῶν νὰ μᾶς ἀποστείλετε τὴν συνδρομὴν ἀντὶ νὰ προφύγετε εἰς μέσα ὄχι ἀσφαλῆ.

κ. Κ. Ε. Ὑπάρχει ἰδία τέχνη πρὸς τοῦτο ἡ γραφογνωσία, περὶ ἧς πολλὰ ἐγράφησαν καὶ ἐν τῇ 'Εστίᾳ.

κ. Α. Σ. Α. 'Ενταῦθα. «Τὸ μυστικὸ» εἶνε πλῆρες κοινοτοπιῶν στιχούργημα, ἀλλὰ τέλος πάντων ὑποφέρεται, ἔχει μάλιστα μερικοὺς πολὺ καλοὺς στίχους, ἀλλὰ τὰ Εἰδύλλια εἶνε κακόζηλοι ἀπομιμήσεις ἀναλόγων προϊόντων λογιωτάτων ποιητῶν. Αἱ δὲ παγεραὶ καὶ ἀνούσιοι ἰδέαι στρεβλούμεναι ἀνιλεῶς ὅπως περιληφθῶσιν εἰς μικροὺς καὶ τεχνικοὺς δῆθεν στίχους ἀποτελοῦσιν οὐδὲν ἄλλο ἢ ἀσυνάρτητον τυμπανοκρουσίαν φθόγγων.

κ. 'Αθ. Φλ. Τρίκκαλα. 'Ελήφθησαν.

κ. Γ. Κ. 'Οδησσόν. ἐλήφθησαν, σᾶς εὐχαριστοῦμεν. Θὰ σᾶς γράψωμεν ἰδιαιτέρως.

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΝ

6 Δεκεμβρίου 1890

	'Αγορ.		Πωλ.	
ΟΜΟΛΟΓΙΑΙ ΕΘΝΙΚΩΝ ΔΑΝΕΙΩΝ	Δρ.	Λ.	Δρ.	Λ.
Τῶν 26,000,000 πρὸς 5 %	510	—	513	—
» 120,000,000 » 5 %	577	—	580	—
» 170,000,000 » 5 %	575	—	580	—
» 135,000,000 » 5 %	460	—	470	—
» 30,000,000 » 5 %	445	—	450	—
» 125,000,000 » 4 %	—	—	—	—
Κτηματ. ὁμολ. ἐθν. τραπέζης 60,000,000 μετὰ λαχείου	543	—	543	50
ΜΕΤΟΧΑΙ ΤΡΑΠΕΖΩΝ				
'Εθνικὴ Τράπεζα τῆς 'Ελλάδος ...	4510	—	4520	—
Γενικὴ Πιστωτικὴ Τράπεζα......	286	—	287	—
Τράπεζα Βιομηχαν. Πίστεως.....	94	25	94	50
Τράπεζα 'Ηπειροθεσσαλίας.......	272	—	273	—
ΜΕΤΟΧΑΙ ΕΤΑΙΡΙΩΝ				
Μεταλλουργείων Λαυρίου........	193	50	194	—
Σιδηροδρ. 'Αθηνῶν - Πειραιῶς.....	426		427	–
Σιδηροδρ. Πύργου - Κατακώλου....	—	—	—	—
Σιδηροδρ. Πελοποννήσου..........	198	50	199	—
Σιδηροδρ. Θεσσαλίας.	130	—	132	-
'Ανων. ἑταιρίας ὁ «'Ερμῆς»......	78	—	80	—
'Ελλην. Πυριτιδοποιείου.........	78	—	80	—
Φωταερίου 'Αθηνῶν............	—	—	—	—
Δημοσ. καὶ δημοτ. ἔργων.......	111	50	112	—
ΝΟΜΙΣΜΑΤΑ				
Εἰκοσάφραγκον	24	80	24	85
Λίρα ὀθωμανική.........	28	35	28	40
Λίρα ἀγγλικὴ	30	65	30	80
ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΑ				
Τρίμηνον 'Αγγλίας..........	31	—	31	25
Τρίμηνον Γαλλίας...........	123	—	123	75
Ὄψεως 'Αγγλίας...	31	30	31	55
Ὄψεως Γαλλίας..........	124	—	124	50

"LA NEW YORK,,

Η ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ

ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙ ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑ

ΙΔΡΥΘΕΙΣΑ ΤΩι 1845

ΕΓΓΥΗΤΙΚΟΝ ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ

ΟΛΟΚΛΗΡΟΝ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΜΕΝΟΝ ΤΗ 1 ΙΑΝΟΥΑΡ. 1885

ΦΡ 544,000,000 ΦΡ

ΑΜΟΙΒΑΙΑ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΔΙ' ΩΡΙΣΜΕΝΩΝ ΑΣ ΑΛΙΣΤΡΩΝ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ

Οἱ ἀσφαλιζόμενοι εἶνε οἱ μόνοι ἰδιοκτῆται τοῦ ἐγγυητικοῦ κεφαλαίου καὶ τῶν κερδῶν.

ΠΡΟΙΚΟΔΟΤΗΣΙΣ ΤΕΚΝΩΝ

'Εξασφάλισις κεφαλαίου ἢ ἐτησίου εἰσοδήματος μετὰ 10, 15 ἢ 20 ἔτη.

Γενικὸς ἀντιπρόσωπος ἐν 'Αθήναις

Δ. Γ. ΜΑΚΚΑΣ

Γραφεῖον παρὰ τὸ Ὑπουργεῖον τῶν 'Εσωτερικῶν.

Digitized by Google

ΠΑΙΓΝΙΑ ΚΑΙ ΖΗΤΗΜΑΤΑ

Δ'. ΤΡΙΜΗΝΙΑ 1890

(**μετὰ λαχείου**)

26. — **Ἐλλιποσύμφωνον**

. . ο . ου . ει . ου

Ἀθῆναι　　　　　　Μούστης

27.— **Γρῖφος**

Λέγε　ἢ　δὸς

Ἀθῆναι　　　　　　Φ

28.— **Αἴνιγμα.**

Τὰ πάντα μ' ἔχουν, κ' ἡ ξηρὰ κ' ἡ θάλασσα ἐπίσης·
Τὰ ὄρη καὶ ὁ οὐρανός, ὁ ἥλιος κ' ἡ φύσις.
Καὶ ἔμψυχα καὶ ἄψυχα, τὰ ἔντομα, τὰ κτήνη,
Τὰ ἑρπετὰ καὶ τὰ πτηνά, ἀστέρες καὶ Σελήνη·
Πόλεις καὶ κῶμαι, ἐξοχαί, ἀνάκτορα, κοιτῶνες,
Στρατῶνες τε καὶ μέγαρα, καλύβαι ἀχυρῶνες·
Στρατοί, στρατάρχαι, στρατηγοί, καὶ ναύαρχοι καὶ στόλοι·
Ἕλη καὶ λίμναι, ποταμοί, ὠκεανοὶ καὶ πόλοι.
Καὶ ἰατροί, καὶ δικασταί, ῥήτορες, νομοθέται·
Ὑπάλληλοι καὶ ὑπουργοί, γραφεῖς, στοιχειοθέται·
Βιβλία καὶ γραμματικαί, ποιήσεις, ἱστορίαι·
Καὶ συγγραφεῖς, καὶ σύλλογοι, καὶ λέσχαι κ' ἑταιρίαι·
Μνημεῖα περιώνυμα καὶ μή· ναοί, τεμένη,
Καὶ τῶν ἐθνῶν πᾶσαι φυλαί, καὶ πάντα ζώων γένη
Εἶμ' ἔμψυχον; εἶμ' ἄψυχον; ποῦ κατοικῶ; ποῦ κεῖμαι;
Παντοῦ, ὦ φίλε! πλὴν ἁπλῆ σοῦ λέγω λέξις εἶμαι·
Μὲ ἔχεις εἰς τὴν κεφαλήν, 'ς τὸν νοῦν, εἰς τὴν καρδίαν,
'Σ τὰ ὦτα, εἰς τοὺς πόδας σου, 'ς τὰς χεῖρας, 'ς τὴν κοιλίαν.
Ἀκόμη κ' εἰς τὸν πῖλόν σου, κ' εἰς τὰ ἐνδύματά σου.
Κ' εἰς τοὺς κρυφούς σου λογισμούς, καὶ εἰς τὰ μυστικά σου.
Ἐπίσης κ' εἰς τὸν θάνατον καὶ εἰς τὴν γέννησίν σου,
Καὶ εἰς τὴν ἡλικίαν σου, καθὼς κ' εἰς τὴν ζωήν σου.
Καὶ μὲ φωνάζεις, μὲ καλεῖς, μὲ ἔχεις εἰς τὸ στόμα.
Σ' εἶπον: τὰ πάντα μ' ἔχουσι, καὶ ὁ Θεὸς ἀκόμα!

Λεωνίδιον　　　　　　Ι. Ν. Ῥουσάλης

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

ΕΞΕΔΟΘΗ

ΤΟ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ

ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

1891

ΤΙΜΑΤΑΙ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΔΡΑΧ. 2

Ἐν ταῖς Ἐπαρχίαις δραχ. 2.25 — Ἐν τῷ Ἐξωτερικῷ φρ χρ. 2,25

ΕΚ **200** ΣΕΛΙΔΩΝ ΣΧΗΜΑΤΟΣ 8ου ΜΕΤΑ **45** ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΙΚΟΝΩΝ

ΚΑΙ ΠΟΙΚΙΛΩΤΑΤΗΣ ΥΛΗΣ

ΛΑΧΕΙΟΝ

Ἐπὶ τοῦ ἐξωφύλλου ἑκάστου ἀντιτύπου ὑπάρχει ἀριθμὸς λαχνοῦ, ὥστε ὁ ἀγοραστὴς καθίσταται καὶ μέτοχος λαχείου, τοῦ ὁποίου ἡ ἐκκύβευσις θὰ γείνῃ τὴν α' κυριακὴν τοῦ φεβρουαρίου 1891. Τοῦ λαχείου τούτου κερδίζουσιν 100 ΛΑΧΝΟΙ ὡς ἑξῆς: **ὁ πρῶτος**: Μίαν ἐγγραφὴν εἰς ὁλόκληρον τὸ Ἐγκυκλοπαιδικὸν Λεξικὸν **οἱ πέντε** μετ' αὐτὸν μίαν Καλλιτεχνικὴν Πινακοθήκην — **οἱ εἴκοσι** μετ' αὐτοὺς τοὺς δύο τόμους τῆς Εἰκονογραφημένης Ἑστίας τοῦ 1890 — **οἱ τριάκοντα τέσσαρες** μετ' αὐτοὺς τοὺς τέσσαρας τόμους τῆς Βιβλιοθήκης τῆς Ἑστίας — **οἱ τεσσαράκοντα τελευταῖοι** ἀνὰ μίαν καλλιτεχνικὴν εἰκόνα· ἤτοι ἀντικείμενα ἐν ὅλῳ ἀξίας **δραχμῶν ὀκτακοσίων**.

Παραγγελίαι ἀποστολῆς ἀντιτύπων ἀπευθύνονται μόνον

ΠΡΟΣ ΤΟ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

Καὶ πρὸς τοὺς ἀνταποκριτὰς αὐτοῦ

κ. κ. Ἐμ. Βεκιαρέλην, ἐν Σύρῳ.— Ἀνδ. Πάσχαν, ἐν Πάτραις.— Ε. Δόσιον καὶ Σ. Γουλῆν, ἐν Κερκύρᾳ. Ζωσ. Ἐσφιγμενίτην, ἐν Βώλῳ. — Ἀδελφοὺς Δεπάστα, ἐν Κωνσταντινουπόλει. — Π. Χριστοδούλου, ἐν Βουκουρεστίῳ.—Π. Περράκην, ἢ Ζερβάτην, ἐν Ὀδησσῷ.—Θεολ. Δημητριάδην, ἐν Σμύρνῃ. Π. Σαράντην, ἐν Ἀλεξανδρείᾳ.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1890 — 2423

Digitized by Google

493

Περίοδος δευτέρα

ΕΣΤΙΑ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΗ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΙΔΡΥΘΕΝ ΤΩι 1876

Βραβευθὲν ὑπὸ τοῦ ἐν Παρισίοις Συλλόγου πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν ἑλλ. σπουδῶν, ἀξιωθὲν ἀργυροῦ μεταλλίου ἐν τῇ ἐκθέσει τῆς Δ' Ὀλυμπιάδος καὶ χαλκοῦ ἐν τῇ Παγκοσμίῳ Ἐκθέσει τοῦ 1889.

ΕΝ ΤΩι ΕΣΩΤΕΡΙΚΩι

Συνδρομὴ Ἑξάμηνος Δρ. 8
Συνδρομὴ Ἐτησία Δρ. 15

Τιμὴ Φύλλου Λεπ. 30

ΑΙ ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑΙ

ΕΝ ΤΩ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩι

Συνδρομὴ Ἑξάμηνος Φ. 10
Συνδρομὴ Ἐτησία Φρ. 20

Τιμὴ Φύλλου Λεπ. 40

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

1890—Τόμος Β', ἀριθ. 50. | ΕΚΔΟΤΑΙ Ν. Γ. ΠΟΛΙΤΗΣ ΚΑΙ Γ. ΔΡΟΣΙΝΗΣ | Ἀθῆναι, 16 Δεκεμβρίου

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ: (Ἐν τῷ φύλλῳ): ΛΟΓΟΣ ΕΙΣΙΤΗΡΙΟΣ ὑπὸ Ν. Γ. Πολίτου. — Η ΠΕΘΑΜΕΝΗ, διήγημα κατὰ μεταφρ. Κωστῆ Παλαμᾶ. — ΓΙΑΤΙ ΑΓΡΥΠΝΩ, ποίημα ὑπὸ Ι. Πολέμη. — ΑΝΩ ΚΑΤΩ, μυθιστόρημα Ἰουλίου Βέρν. (Μετάφρ. Ε.Ρ.Ρ.) — ΚΡΑΒΑΡΑ (ὁδοιπορικαὶ σημειώσεις), ὑπὸ Ἀνδρέα Καρκαβίτσα. — ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ **Ἀνάλεκτα, Χρονικά, Ἐδῶ κ' ἐκεῖ, Τρεῖς γνῶμαι καθ' ἑβδομάδα.** — (Ἐν τῷ παραρτήματι): ΓΕΡΜΑΝΙΚΟΝ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΝ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΝ. — ΕΙΔΗΣΕΙΣ. — ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ. — ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ. — ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ. — ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΝ. — ΠΑΙΓΝΙΑ ΚΑΙ ΖΗΤΗΜΑΤΑ.

ΕΙΚΟΝΕΣ: ΔΥΟ ΕΙΚΟΝΕΣ ΤΟΥ «ΑΝΩ ΚΑΤΩ». — Ο ΠΙΝΑΚΟΓΛΥΦΤΗΣ. — ΤΡΙΑ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑ ΚΟΣΜΗΜΑΤΑ.

Ἀποχωροῦντος τῆς ἐκδόσεως καὶ διευθύνσεως τῆς Ἑστίας τοῦ κ. Ν. Γ. Πολίτου ἀπὸ τῆς 1ης προσεχοῦς ἰανουαρίου, τὴν ἔκδοσιν καὶ διεύθυνσιν αὐτῆς ἀναλαμβάνει μόνος ὁ κ. Γεώργιος Δροσίνης πρὸς ὃν πρέπει ν' ἀπευθύνωνται εἰς τὸ ἐξῆς ὀνομαστικῶς αἱ ἀφορῶσαι εἰς τὴν Ἑστίαν ἐπιστολαί. Ἐπὶ τούτῳ παρακαλοῦνται οἱ ἁπανταχοῦ ἀνταποκριταὶ νὰ ἐπισπεύσωσι τὴν ἐκκαθάρισιν τῶν μετὰ τῆς Ἑστίας λογαριασμῶν. Οἱ δὲ συνδρομηταί, ὅσοι μὲν δὲν ἐπιθυμοῦσι νὰ λαμβάνωσι τὸ φύλλον καὶ κατὰ τὸ προσεχὲς ἔτος παρακαλοῦνται νὰ δηλώσωσι τοῦτο πρὸς τὴν διεύθυνσιν, οἱ δ' ἐπιθυμοῦντες νὰ ἐξακολουθήσῃ ἡ πρὸς αὐτοὺς ἀποστολὴ παρακαλοῦνται νὰ καταβάλωσιν ἐγκαίρως τὴν συνδρομήν των, διότι, προκειμένου νὰ ἐφαρμοσθῇ ἄνευ ἐξαιρέσεως ὁ ὅρος τῆς προπληρωμῆς, θὰ διακοπῇ ἡ ἀποστολὴ τοῦ φύλλου πρὸς πάντα ἀνεξαιρέτως καθυστερήσοντα ταύτην.

ΓΕΡΜΑΝΙΚΟΝ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΝ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΝ

Τὴν παρελθοῦσαν τρίτην ἐγένετο συνεδρίασις τοῦ Γεμανικοῦ Ἀρχαιολογικοῦ Ἰνστιτούτου καθ' ἣν παρέστησαν πλεῖστοι ἀλλοδαποὶ ἀρχαιολόγοι καὶ τινες ἐκ τῶν ἡμετέρων, ἐγένοντο δὲ κατ' αὐτὴν αἱ ἑξῆς ἀνακοινώσεις:

Ὁ πρῶτος γραμματεὺς τοῦ Ἰνστιτούτου κ. Δαῖρπφελδ ἔκαμε πρόδρομόν τινα ἀνακοίνωσιν περὶ τῶν τελευταίων ἐν Τροίᾳ ἀνασκαφῶν, ἃς ἐπεχείρησεν ἐκεῖ ἀπὸ κοινοῦ μετὰ τοῦ κ. Σλῆμαν κατὰ τὸ παρελθὸν θέρος. Ἐπιδείξας τὸ ὑπ' αὐτοῦ ἐκπονηθὲν σχέδιον τῶν ἐν Τροίᾳ ἀνασκαφῶν κατὰ τὰ νεώτατα πορίσματα, ὡμίλησε κυρίως περὶ τῶν ἀνακαλυφθέντων λειψάνων παναρχαίου ἡγεμονικοῦ οἴκου ὁμοίου πρὸς τὰ ἐν Τίρυνθι σωζόμενα λείψανα ἀνακτόρων τῶν ἡρωϊκῶν χρόνων.

Μετὰ τὸν κ. Δαῖρπφελδ ἔλαβε τὸν λόγον ὁ Ῥῶσσος ἀρχαιολόγος κ. Σλιβανώφ ὅστις ἡρμήνευσεν ἐπιγραφήν τινα ἀρχαϊκωτάτην ἐκ Ῥόδου ἀναγομένην σχεδὸν εἰς τὸν 7ον π. Χ. αἰῶνα.

Τελευταῖος ὁ κ. Βρύκνερ, μέλος τοῦ Ἰνστιτούτου, διέτριψε περί τινα ζητήματα τοπογραφίας τῆς Ἀττικῆς ὑποστηρίξας ὅτι ἡ ἀρχαία Παλλήνη ἔκειτο ὅπου τώρα τὸ Κορωπὶ καὶ οὐχὶ εἰς τὴν θέσιν Γέρακα, ὥστινες ἀτόπως φρονοῦσι.

ΛΟΥΚΑΣ ΠΑΠΑΙΩΑΝΝΟΥ

Μετὰ νόσον πολυώδυνον ἀπεβίωσε τὴν νύκτα τῆς 11 τρ. ὁ διαπρεπὴς καθηγητὴς τοῦ ἡμετέρου Πανεπιστημίου Λουκᾶς Παπαϊωάννου. Διὰ τοῦ θανάτου αὐτοῦ ἡ Ἰατρικὴ Σχολή, εἰς ἣν ἀπὸ ὀκταετίας ἐδίδασκεν, ὑφίσταται ἀπώλειαν βαρεῖαν καὶ δυσαναπλήρωτον. Διότι τὸν Παπαϊωάννου ἐχαρακτήριζον σπάνια προσόντα ὡς καθηγητήν, διακρινόμενον οὐ μόνον ἐπὶ σαφηνείᾳ καὶ γλαφυρότητι ἐν τῇ παραδόσει του, οὐ μόνον ὡς ἀνατόμον καὶ φιλόλογον, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ ἀφοσιώσει εἰς τὸ ἔργον του καὶ παραδειγματικῇ φιλοπονίᾳ. Ἐγεννήθη ἐν Ἀραχώβῃ τῷ 1831, ἀνηγορεύθη νεαρώτατος διδάκτωρ ἐν τῇ παρ' ἡμῖν ἰατρικῇ σχολῇ καὶ εἶτα ἀπῆλθεν εἰς Εὐρώπην πρὸς εὐρυτέραν μόρφωσιν. Ἐπανελθὼν ἐκεῖθεν, προσειλκύσθη ἐπί τινα χρόνον ὑπὸ τῆς πολιτικῆς, ἐκλεχθεὶς δὶς ἐν τῇ πατρίδι του δήμαρχος. Βραδύτερον ὅμως μετέβη ἐπί τινα ἔτη εἰς Παρισίους, ὅπου κατέγινεν εἰδικῶς εἰς τὴν ἀνατομίαν.

Τὸ κύριον καὶ χρησιμώτατον τῶν εἰς τοὺς σπουδαστὰς συγγραμμάτων του εἶνε ἡ δίτομος: «Ἀνατομικὴ τοῦ ἀνθρώπου περιέχουσα καὶ ἱστολογίαν καὶ ἐμβρυολογίαν» (1888—90). Ἐκ τῶν ἄλλων του ἔργων τὰ μᾶλλον ἄξια λόγου εἶνε ἡ: «Ἀνατομικὴ τοῦ αἰσθητηρίου τῆς ὁράσεως» (1882), καὶ τὸ ἔργον «Ὅροι ἀνατομικοί» (1890). Νέον δὲ αὐτοῦ ἔργον εὑρίσκεται νῦν ὑπὸ τὰ πιεστήρια.

Digitized by Google

Ἐπειδὴ πολλοὶ τῶν συνδρομητῶν τῆς Ἑστίας δι' ἐπιστολῶν ἐρωτῶσιν ὁποῖα θὰ εἶνε τὰ δημοσιεύματα καὶ αἱ εἰκόνες του προσεχοῦς ἔτους, σπεύδομεν νὰ ἱκανοποιήσωμεν τὴν περιέργειαν αὐτῶν ἀναγράφοντες ἀπὸ τοῦδέ τινα, ὅσα καὶ ἡμεῖς ἐκ τῶν προτέρων δυνάμεθα νὰ γνωρίζωμεν:

Καὶ πρῶτον θὰ δημοσιευθῇ ἱστορικὴ μελέτη κατὰ μετάφρασιν ἐκ τοῦ γερμανικοῦ ὑπὸ τῆς **Α. Υ. τοῦ πρίγκιπος Διαδόχου τῆς Σαξονίας Μάϊνιγγεν:**

Η ΜΑΧΗ ΤΟΥ ΚΑΙΝΙΓΡΑΤΖ·

Μεταξὺ τῶν διαφόρων πρωτοτύπων διηγημάτων, ἅτινα παρασκευάζουσι δια τὴν Ἑστίαν οἱ κ. κ. Δ. Βικέλας, Ι. Ψυχάρης, Ἀργύρης Ἐφταλιώτης, Κ. Παλαμᾶς, Γ. Βιζυηνός, Α. Καρκαβίτσας, Γρηγ. Ξενόπουλος καὶ Γ. Δροσίνης, δυνάμεθα ν' ἀναγγείλωμεν πρῶτα δημοσιευθησόμενα τὰ ἑξῆς: ΖΑΝΟΣ ΧΑΡΙΣΗΣ ὑπὸ Ἀργύρη Ἐφταλιώτη, ΑΜΑ ΜΕΓΑΛΩΣΩ ὑπὸ Γρηγορ. Ξενοπούλου, ΜΕΤΑ ΤΟΝ ΧΟΡΟΝ ὑπὸ Γ. Δροσίνη. Προσέτι τρυφερώτατον διήγημα νέου συνεργάτου τῆς Ἑστίας τοῦ κ. Μήτσου Χατζοπούλου ΠΑΡΑΠΟΝΑ ΑΗΔΟΝΙΟΥ.

Μεταξὺ δὲ τῶν χρονογραφικῶν δημοσιευμάτων καταλέγεται τὸ τοῦ κ. Χ. Ἀννίνου:

ΤΑ ΠΡΩΤΑ ΑΝΑΚΤΟΡΑ ΤΟΥ ΟΘΩΝΟΣ

Χάριν τῶν ἀρεσκομένων εἰς ἐλαφρὰ ἐπιστημονικὰ ἀναγνώσματα θὰ δημοσιευθῇ περιεργοτάτη μελέτη τοῦ συγγραφέως τῶν «Ψυχώσεων» κ. Σ. Ἀποστολίδου: Ο ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΦΥΣΙΟΓΝΩΜΙΑΣ μετὰ σχημάτων δεικνυόντων ποίαν ἔκφρασιν λαμβάνει ἡ μορφὴ ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῶν διαφόρων αἰσθημάτων καὶ διατί.

Ἐφιλοτεχνήθη δὲ χάριν τῆς Ἑστίας ὑπὸ εἰδικοῦ ἐπιστήμονος σειρὰ ἄρθρων: Η ΖΩΗ ΚΑΙ ΤΟ ΦΩΣ, ΤΙ ΔΙΗΓΕΙΤΑΙ ΤΟ ΔΑΣΟΣ κλπ. σταχυολογηθέντων ἐκ τοῦ γερμανικοῦ καὶ περιγραφόντων διὰ τρόπου διδακτικοῦ ἅμα καὶ ἐπαγωγοῦ τὰ ἀφορῶντα εἰς τὸν βίον καὶ τὰ ἤθη τῶν φυτῶν.

Οἱ συνήθως ποικίλλοντες τὰς στήλας τῆς Ἑστίας διὰ στίχων δὲν θὰ λείψωσι παρέχοντες καὶ κατὰ τὸ προσεχὲς ἔτος τὴν πολύτιμον αὐτῶν συνεργασίαν. Εἰς τὸν ὅμιλον αὐτῶν προστίθεται νῦν καὶ ὁ τῶν χαριεστάτων παιδικῶν τραγουδιῶν ποιητὴς κ. Ἀλέξ. Πάλλης, ὅστις εὐμενῶς ἀπέστειλε πρὸς τὴν Ἑστίαν ΠΑΡΑΦΡΑΣΙΝ ΤΟΥ Ο ΤΗΣ ΙΛΙΑΔΟΣ εἰς δημώδη γλῶσσαν. Ὁ δὲ δημοφιλὴς ποιητὴς κ. Γ. Σουρῆς θὰ τέρψῃ τοὺς ἀναγνώστας τῆς Ἑστίας διὰ σειρᾶς κοινωνικῶν σατυρῶν.

Πλὴν μικροτέρων διηγημάτων ἅτινα κατ' ἐκλογὴν θὰ δημοσιευθῶσι μεταφραζόμενα ἐκ ξένων φιλολογιῶν θὰ ἀρχίσῃ κατὰ τὸν φεβρουάριον ἡ δημοσίευσις τοῦ νεωτάτου ἔργου τοῦ Ἀνδρέου Λωρῆ, τοῦ θελκτικοῦ συγγραφέως τοῦ *Ναυαγοῦ τῆς Κυνθίας*.

Τὸ ἔργον τοῦτο εἶνε περιπετειῶδες καὶ πολυπλοκώτατον, πρωταγωνιστεῖ δ' ἐν αὐτῷ καὶ Ἕλλην τις ὑπηρέτης Γαργαρίδης τὸ ὄνομα. Καὶ μόνον δὲ ὁ τίτλος του δηλοῖ ὅτι θὰ μαγεύσῃ τοὺς ἀναγνώστας του, διότι ἐπιγράφεται:

ΤΟ ΜΥΣΤΙΚΟΝ ΤΟΥ ΜΑΓΟΥ.

Εὐθὺς δὲ κατόπιν ἢ καὶ πρὸ αὐτοῦ θὰ δημοσιευθῇ πιθανῶς ἡ μετάφρασις ἑτέρου ἐνδιαφέροντος μυθιστορήματος ἀγγλικοῦ συγχρόνου ἀθηναϊκῆς ὑποθέσεως.

Τέλος τοὺς ἀγαπῶντας τὰς περιηγήσεις θὰ τέρψῃ

Ο ΩΚΕΑΝΟΣ

τοῦ δὲ Ἀμίτση μετὰ τῶν θαυμασίων εἰκόνων του.

Καὶ ταῦτα μὲν ὡς πρὸς τὴν ὕλην, ὡς πρὸς δὲ τὸ εἰκονογραφημένον μέρος:

Ἀπὸ τοῦδε κατηρτίσθη νέα ποικιλωτάτη καλλιτεχνικὴ πινακοθήκη ἐξ ἔργων ἐπιφανῶν ζωγράφων. Χάρις δὲ εἰς τὴν πρόθυμον σύμπραξιν τῶν ἁπανταχοῦ φίλων τῆς Ἑστίας ἐπλουτίσθησαν αἱ δύο σειραὶ σκηνογραφιῶν καὶ τοπιογραφιῶν «Ἀνὰ τὴν Ἑλλάδα» καὶ «Ἀνὰ τὴν Ἀνατολὴν» διὰ πλείστων καὶ ἀξιολογωτάτων εἰκόνων. Μεταξὺ τούτων ἐξέχουσιν αἱ τῆς Κωνσταντινουπόλεως, περιλαμβάνουσαι ἀπόψεις τοποθεσιῶν καὶ κτιρίων καὶ ἄλλας ἠθογραφικὰς ἀπεικονίσεις, καὶ αἱ θαυμάσιαι εἰκόνες τῶν θεσσαλικῶν Μετεώρων.

Θὰ προστεθῶσι δὲ καὶ σειραὶ γελοιογραφιῶν καὶ ἄλλαι μικραὶ πινακίδες καὶ συνθέσεις ποικίλλουσαι τὸ κείμενον.

Περὶ τῆς καλλιτεχνικῆς συνθέσεως τοῦ φύλλου καὶ τῆς ἐντελοῦς ἐκτυπώσεως τῶν εἰκόνων ἐγγυᾶται ἡ δήλωσις ὅτι ἡ Ἑστία, ἥτις τόσον φιλοκάλως ἐκτυποῦται νῦν ἐν τῷ Τυπογραφείῳ τῶν Καταστημάτων Α. Κωνσταντινίδου, θὰ ἐκτυποῦται ἀπὸ 1 ἰανουαρίου 1891 ἐν ἰδίῳ τμήματι τῶν Καταστημάτων τοῦ «Ἄστεως», δι' ἠλεκτροκινήτου ταχυπιεστηρίου καὶ ὑπὸ δεξιωτάτου γερμανοῦ πιεστοῦ.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Ἡ ἰδέα περὶ ἀγορᾶς τῶν πέντε γερμανικῶν τορπιλλοβόλων, ἀξίας 2,500,000 φράγκων, ὑπὸ τῶν ἐν Αἰγύπτῳ Ἑλλήνων, ἵνα τὰ δωρήσωσιν εἰς τὸν βασιλόπαιδα Γεώργιον, πραγματοῦται. Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ συνέστη ἐπιτροπή, ταμίαν ἔχουσα τὸν μεγαλόδωρον ὁμογενῆ κ. Γ. Ἀβέρωφ, πρὸς ὃν θ' ἀποστέλλωνται αἱ συνεισφοραί. Ὅλοι οἱ ἐν Αἰγύπτῳ Ἕλληνες ἐπεκρότησαν εἰς τὴν ἰδέαν ἐνθουσιωδέστατα. Μέχρι τοῦδε εἰσεπράχθησαν 20,000 λιρῶν.

—Ἀνασυνιστᾶται ἐν Λαρίσσῃ τὸ καταργηθὲν διδασκαλεῖον, συνιστῶνται δὲ δύο παρθεναγωγεῖα κατὰ πρότυπον τοῦ Ἀρσακείου ἐν Πάτραις καὶ ἐν Λαρίσσῃ.

Digitized by Google

—Τῇ συνεργείᾳ τοῦ νῦν ἐφόρου τῆς Ἐθνικῆς Βιβλιοθήκης κ. Γ. Κωνσταντινίδου, ἐδωρήθη αὐτῇ αὐτόγραφον πολύτιμον τοῦ Φραγκίσκου Γεωργαντοπούλου, ἑνὸς τῶν πρώτων μεμυημένων τῆς Φιλικῆς Ἑταιρίας, γεγραμμένον τῇ 31 Μαρτίου 1821, ὀλίγας ἡμέρας πρὸ τοῦ θανάτου του.

—Ὁ φιλελληνικώτατος Σκῶτος μαρκήσιος Μπιοὺτ μετέφρασε καὶ ἐξέδωκεν ἐσχάτως ὡς ἐγράψαμεν εἰς τόμον διαφόρους ἱστορικὰς πραγματείας τοῦ ἡμετέρου διαπρεποῦς λογίου κ.Δ.Βικέλα. Ὁ ἐκδότης τοῦ βιβλίου Γκάρδνερ ἀπέστειλεν ἀντίτυπον πρὸς τὸν Γλάδστωνα, ὅστις ἀπήντησε διὰ τῆς ἑξῆς ἐπιστολῆς, ἣν δημοσιεύουν πλεῖστα ἀγγλικὰ φύλλα: Σᾶς εὐχαριστῶ πολὺ διὰ τὴν ἀποστολὴν τῶν πραγματειῶν περὶ Χριστιανικῆς Ἑλλάδος τοῦ κ. Βικέλα. Μοῦ φαίνεται ἔργον μεγάλης ἱστορικῆς ἀξίας, μολονότι λαβὼν αὐτὸ κατὰ τὴν πέμπτην αὐτῆς τῆς πολυασχόλου ἑβδομάδος ἔσχον μόνον τὸν καιρὸν ν'ἀναγνώσω τὰς δύο πρώτας πραγματείας. Ἐξ ὅλων τῶν κοινῶς διεσπαρμένων σφαλερῶν γνωμῶν ἡ μεγαλειτέρα ἴσως ἔγκειται εἰς τὰς ἐν γένει ἐπικρατούσας ἰδέας περὶ τοῦ χαρακτῆρος καὶ τῆς δράσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ τῆς Βυζαντινῆς αὐτοκρατορίας. Πιθανὸν ὅτι τὸ παρ' ὑμῶν δημοσιευθὲν βιβλίον θὰ συντελέσῃ εἰς τὸ νὰ διαλύσῃ τὴν πλάνην ταύτην. Παρατηρῶ μετ' ἰδιαζούσης εὐχαριστήσεως ὅτι τὸ βιβλίον τοῦτο εὗρε μεταφραστὴν τὸν μαρκήσιον Μπιούτ.

—

Περὶ τῆς νεοελληνικῆς προφορᾶς ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τῆς Ὀδησσοῦ ἐπιστέλλουσιν ἡμῖν τὰ ἑξῆς: «Τὸ ἐπιτετηδευμένον καὶ ἄσκοπον τῆς ἐρασμείου προφορᾶς ἤδη ἀνωμολογήθησαν ὑπὸ τοῦ ἐν Ὀδησσῷ Πανεπιστημίου, τοῦ ὁποίου ἡ Φιλολογικὴ Σχολὴ ἀπεδέχθη τὴν καθ' ἡμᾶς προφορὰν τῆς Ἑλληνικῆς. Βεβαίως τοιούτου εἴδους νεωτερισμὸς ἐν ἐποχῇ, καθ' ἣν καὶ αὐτὸ τὸ ὠφέλιμον τῆς ἐν γυμνασίοις διδασκομένης Ἑλληνικῆς γλώσσης ἀμφισβητεῖται ὑπὸ πολλῶν ἐν Ἑσπερίᾳ, δὲν ἠμπορεῖ νὰ μὴ ἔχῃ δι' ἡμᾶς σημασίαν τινά. Τὸ ἐν Ὀδησσῷ Πανεπιστήμιον, παρέχον μοναδικὴν μέν, ἀλλ' οὐχ ἧττον εὐάρεστον ἐξαίρεσιν, δίδει ἡμῖν πολλὰ ἐχέγγυα περὶ τοῦ μέλλοντος τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης ἐν Ῥωσσίᾳ, ἧς ἡ διδασκαλία ἐνεργουμένη ὑπὸ τὴν ἀληθῆ αὐτῆς μορφὴν θέλει ἔχει καὶ πρακτικὰ ἀποτελέσματα, περισσότερον προσοικειουμένων τῶν Ῥώσσων πρὸς τοὺς Ἕλληνας. Καὶ ἰδοὺ δέ, τί ἀπαντῶμεν σχετικῶς πρὸς τὰ ἄνω εἰς τὰς Ὀδησσινὰς ἐφημερίδας. « Ὁ προσωρινὸς κοσμήτωρ τῆς ἱστορικοφιλολογικῆς σχολῆς τοῦ ἐν Ὀδησσῷ Πανεπιστημίου τακτικὸς καθηγητὴς τῆς κλασικῆς φιλολογίας Β. Μοδέστωφ τῇ 17η Νοεμβρίου ὑπέβαλεν εἰς τὴν ἔγκρισιν τῆς Συγκλήτου ἔκθεσιν περὶ τοῦ ὅτι εἶναι ἐπάναγκες νὰ εἰσαχθῇ ἡ νεοελληνικὴ προφορὰ εἰς τὰς παραδόσεις τοῦ φιλολογικοῦ κλάδου, κατὰ τὰς ὁποίας οἱ Ἕλληνες συγγραφεῖς ἀνεγινώσκοντο μέχρι τοῦδε κατὰ τὸν Ἔρασμον. Ἡ ἔκθεσις αὐτὴ ὡς αἰτίας προβάλλει πρῶτον, ὅτι ἡ νεοελληνικὴ προφορὰ ἦτο ἀνέκαθεν καθιερωμένη ἐν Ῥωσσίᾳ, διότι αὐτὴ εἶχεν ἐγκριθῇ ὑπὸ τῆς Συγκλήτου κατ' αὐτὴν ἀκόμη τὴν σύστασιν τοῦ Πανεπιστημίου, τοῦ ἱδρυθέντος ἐν τῇ περιοχῇ τῶν ἀρχαίων Ἑλληνικῶν ἀποικιῶν, ἐν τῇ χώρᾳ δῆλα δὴ ἐκείνῃ, ἥτις καλλιεργεῖ ζωτικὰς σχέσεις μετὰ τῶν Ἑλλήνων. Ὡς δεύτερον λόγον προβάλλει τοῦτο, ὅτι καὶ ἐν αὐτῇ τῇ Ἑσπερίᾳ, ἔνθα ἀπὸ πολλοῦ ἐπικρατεῖ ἡ τεχνητὴ κατὰ τὸν Ἔρασμον προφορά, τανῦν πανταχοῦ διαφαίνεται τάσις πρὸς καταπολέμησιν αὐτῆς καὶ ἐγκαθίδρυσιν τῆς καθ' ἡμᾶς προφορᾶς. Ἡ πρότασις αὐτὴ διήγειρεν ἐν τῇ συνεδριάσει ζωηρὰς συζητήσεις, ἃς ἐπεσφράγισεν ἡ παντελὴς ἀναγνώρισις τοῦ δικαίου τῶν ἀπαιτήσεων τοῦ καθηγητοῦ Μοδέστωφ. Συγχρόνως δὲ ἄλλος καθηγητὴς ὁ κ. Κὸρς (γνώστης ἐμβριθὴς τῆς τῆς νεωτέρας Ἑλληνικῆς) ἐδήλωσεν, ὅτι ἀπὸ τῆς τρεχούσης ἑξαμηνίας θέλει διδάσκει τοὺς Ἕλληνας πεζογράφους κατὰ τὴν νεοελληνικὴν προφοράν.»

Περικλῆς Λουκίδης
φοιτητὴς τοῦ ἐν Μόσχᾳ Πανεπιστημίου.

ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ

9 Δεκεμβρίου. Ἐν τῇ Νομικῇ Σχολῇ ὁ κ. Ἀφεντούλης ὡμίλησε περὶ συστάσεως Πανεπιστημιακῆς Φάλαγγος. Συνετάχθη πρὸς τοῦτο καὶ ἀναφορὰ ἵνα ἐπιδοθῇ ὑπὸ τῆς Πρυτανείας εἰς τὸ ὑπουργεῖον. Παρῆσαν φοιτηταὶ ὑπὲρ τοὺς δισχιλίους.

10 Δεκεμβρίου Κατέπλευσε τὴν πρωΐαν εἰς Κόρινθον ἡ θαλαμηγὸς «Σφακτηρία φέρουσα ἐκ Βρινδησίου τὸν Διάδοχον καὶ τὴν πριγκήπισσαν Σοφίαν- Δι' ἐκτάκτου ἁμαξοστοιχίας ἀφίκοντο ἐνταῦθα τῇ 1 μ. μ — Ἐκ τοῦ νομοῦ Κυκλάδων ἠκυρώθη ἡ ἐκλογὴ τοῦ κ. Συγγροῦ, ὃν ἀντικατέστησεν ὁ κ. Παγανέλης. Ἐπεκυρώθησαν αἱ ἐκλογαὶ τῶν νομῶν Λακωνίας, Λαρίσσης, Μεσσηνίας καὶ Σπετσῶν.

11 Δεκεμβρίου. Ἡ πλειοψηφία τῆς Βουλῆς ἠκύρωσεν ὡς πρός τινας δήμους τὴν ἐκλογὴν τῶν ἐκ Τρικκάλων ἀντιπολιτευομένων βουλευτῶν.

12 Δεκεμβρίου. Ὁ βασιλεὺς ἑώρτασε σήμερον τὴν 46 ἐπέτειον τῶν γενεθλίων του. — Τεσσάρων ἀντιπολιτευομένων βουλευτῶν ἐκ Φθιωτιδοφωκίδος ἠκυρώθη ἐν μέρει ἡ ἐκλογή.

ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ

T. Lucreti Cari de Rerum Natura edited by *H. A. J. Munro* Fellow of Honof Trinity College Campridge. Lucrèce de la Nature. Livre premier. Texte latin, accompagné du commentaire critique et explicatif de *H. A. J. Munro*. Traduit de l' anglais par A. *Reymond* professeur a Yverdon avec préface de M. L. Crouslé, professeur à la Faculté des Lettres de Paris, Paris, Klincksieck. 11 Rue de Lille 1890. σ. XII — 193 8ον (φρ. 4,50).

[Εὐγνωμοσύνην ὀφείλουσιν οἱ φίλοι τῆς λατινικῆς ποιήσεως καὶ οἱ ἀγνοοῦντες τὴν ἀγγλικὴν γλῶσσαν φιλόλογοι πρὸς τὸν ἐν Ὑβερδῶν τῆς Ἑλβετίας καθ. κ. Reymond διὰ τὸ ἐπιχείρημά του. Ἔκδοσις ἑρμηνευτικὴ διαπρεπὴς τοῦ μεγάλου ποιητοῦ της Ῥώμης, τοῦ Λουκρητίου, εἶναι ὡς γνωστὸν ἡ τοῦ ἐν Κανταβριγίᾳ Ἄγγλου καθηγητοῦ Munro. Ἀδύνατον εἶναι νὰ ἀσχοληθῇ τις σπουδαίως περὶ τὸ μεγαλότεχνον ποίημα τοῦ Λουκρητίου ἄνευ τῆς ἐκδόσεως ταύτης. Ὁ Munro ὅπως καὶ ὁ γερμανὸς Λάχμαν ὁ παρασκευάσας κριτικὴν ἔκδοσιν θαυμασίαν τοῦ αὐτοῦ ποιητοῦ, συνέδεσαν ἐσαεὶ τὰ ὀνόματά των πρὸς τὸ ὄνομα τοῦ Λουκρητίου. Τὴν ἔκδοσιν λοιπὸν ταύτην ἀπεφάσισε καὶ ἐπεχείρησε νὰ καταστήσῃ προσιτὴν μεταφράζων αὐτὴν εἰς γαλλικὴν γλῶσσαν ὁ κ. R. Τὴν ἐργασίαν του ἐξετέλεσεν ἐπὶ τῆς τετάρτης ἀγγλικῆς ἐκδόσεως τοῦ 1886, ἣν μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Munro παρεσκεύασεν ὁ καθ. κ. Duff. Τὸ νῦν ἀγγελλόμενον πρῶτον τεῦχος περιέχει : Π ρ ό λ ο γ ο ν τοῦ καθ. κ. Crouslé περὶ τῆς φιλοσοφικῆς ἐννοίας τοῦ ποιήματος, ὀλίγας λέξεις τοῦ μεταφραστοῦ περὶ τοῦ τρόπου τῆς μεταφράσεως, Τὴν γενικὴν Ε ἰ σ α γ ω γ ὴ ν τοῦ Munro (Βίον τοῦ ποιητοῦ, Περὶ ἐκδόσεως τοῦ ποιήματός του, Περὶ τῆς διδασκαλίας τοῦ Λουκρητίου καὶ τοῦ ἔργου του, Περὶ τῆς γλώσσης καὶ τῆς μετρικῆς τοῦ Λουκρητίου, Αἱ πρῶται ἐκδόσεις τοῦ ποιήματος, Νεώτεραι ἐκδόσεις, Ἐργασίαι νεωτέρων περὶ Λουκρητίου, Χειρόγραφα, Τὸ ἀρχέτυπον, Ὀρθογραφία, Ἐξήγησις τῶν σημείων), Τ ὸ κ ε ί μ ε ν ο ν τ ο ῦ Α' β ι β λ ί ο υ μετὰ ὑποσελιδίων ἑρμηνευτικῶν σημειώσεων πλουσίων, Π α ρ ά ρ τ η μ α περὶ τῆς ἐπικλήσεως τῆς Ἀφροδίτης. Τὴν ἀκριβεστάτην, γλαφυρὰν καὶ εὐσυνείδητον ταύτην μετάφρασιν λαμπροτάτου φιλολογικοῦ ἔργου μετὰ χαρᾶς συνιστῶμεν εἰς τοὺς ἡμετέρους λογίους καὶ προτρέπομεν αὐτοὺς νὰ μὴ ἀμελήσωσι νὰ ἐπωφεληθῶσιν εὐκαιρίας, τὴν ὁποίαν τόσον ἀπροσδοκήτως δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν, ἠθέλησε νὰ παράσχῃ εἰς αὐτοὺς ἡ φιλοπονία καὶ ὁ πρὸς τὴν ἐπιστήμην ζῆλος τοῦ ἐξ Ἑλβετίας καθηγητοῦ. Σ.]

Digitized by Google

— Ὁ Δρ. κ. Ἀλφρέδος Φίλιππσον ὁ ἐπισκεφθεὶς τὴν Πελοπόννησον κατὰ τὸ 1887 — 89 χάριν γεωλογικῶν καὶ γεωγραφικῶν ἐρευνῶν, ὧν τ' ἀποτελέσματα ἐδημοσιεύθησαν ἐν τῷ περιοδικῷ τῆς γεωγραφικῆς ἑταιρείας ἐν Βερολίνῳ, περιηγήθη χάριν τοῦ αὐτοῦ σκοποῦ κατὰ τὸ παρελθὸν ἔαρ τὴν βόρειον καὶ μέσην Ἑλλάδα. Αἱ ἐκ τῆς τελευταίας ταύτης περιηγήσεως γεωλογικαὶ παρατηρήσεις αὐτοῦ δημοσιευθεῖσαι ἐν τῷ ἀνωτέρῳ μνησθέντι περιοδικῷ ἀνετυπώθησαν καὶ ἐν ἰδιαιτέρῳ τεύχει ἐκδοθέντι πρό τινος ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἔκθεσις περὶ μιᾶς περιηγήσεως διὰ τῆς βορείου καὶ μέσης Ἑλλάδος —ἐν Βερολίνῳ 1890.» Μετὰ τὴν πραγματείαν ταύτην, συμπληροῦσαν καὶ ἐπιδιορθοῦσαν ἔν τισι τὰς πρό τινων ἐτῶν λαμπρὰς γεωλογικὰς ἐρεύνας τῶν αὐστριακῶν γεωλόγων Bittner καὶ Neumahr ἰδίως ἡ μέση Ἑλλὰς θεωρητέα μεταξὺ τῶν ὡς ἄριστα γεωλογικῶς ἐξηρευνημένων χωρῶν. Εἰς τὸ τέλος τοῦ τεύχους προσαρτᾶται ὡραῖος γεωλογικὸς χάρτης τῆς μέσης Ἑλλάδος.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

κ. κ. Β. Μπ. Turno Maguerelli — Ν. Δ. Ι. Ὀμ. Ἐλήφθησαν ἀποστέλλομεν ζητηθέντα.

κ. Μ. Σ. Τ. Ναύπλιον. Ἀποστείλατε ἐγκαίρως τὴν συνδρομὴν ἵνα ἐκπληρωθῇ κατὰ χάριν ἡ ἐπιθυμία σας.

κ. Α. Τ. Κ)πολιν. Ἐλήφθησαν· εὐχαριστοῦμεν. Ἐνεγράφη ὁ κ. Α. Δ. ἀποστέλλομεν δὲ πρὸς ὑμᾶς τὰς Ποικ. Εἰκ. καὶ τὰ ἡμ. Ἑστ. Ῥωμ. ἡμ. δὲν ἐξεδόθη.

κ. Θ. Α. Π. Κέρκυραν. Ἐλήφθησαν καὶ ἐστάλη τὸ ἐκλεχθὲν καὶ ἀπόδ.

κ. κ. Α. Λ. Τσ. Ὕδραν — Ι. Η. Χ. Λεωνίδιον — Π. Θ. Καλάβρυτα — Ι. Σ. Πάτρας — Χ. Βρ. Σῦρον — Αν. Βιολ. Σῦρον — Α. Φλ. Τρίκαλα. — Γ. Σ. Λαμίαν. — Ι. Σ. Μ. Ἀργοστόλιον. — Χασ. Β. Λάρισαν — Φ. Ι. Σβ. Ἀργοστόλιον. — Ι. Λ. Φ. Ἀργοστόλιον — L. de Z. Herzogenburg. — Μον. Ἰησ. Τῆνον. Ἐλήφθησαν· ἀπεστάλησαν ζητηθέντα.

κ. κ. Α. Μ. Κ. Πάτρας — Ι. Δ. Τ. Σόφιαν — Δ. Μ. Ασλ. Βιστρέτη — Φ. Ι. Σ. Ἀργοστόλιον — Σ. Ι. Μ. Κάϊρον — Δ. Γ. Βόνιτσαν — Σ. Σ. Κ. Αἰτωλικόν. Ἐλήφθησαν. Τὰ ἐκλεχθέντα ἐστάλησαν.

Καν. Ρ. Δ. Πύργον. Ἐλήφθησαν καὶ ἐστάλη Γυν. Καλ.

Δυσανάγνωστον, Κ)πολιν. Ἐζητήσετε ἀριθμοὺς Ἑστίας καὶ Ἀμ. Ἀδυνατοῦμεν νὰ σᾶς τὰ ἀποστείλωμεν, διότι δὲν ἠμποροῦμεν ν' ἀναγνώσωμεν τὴν ὑπογραφήν σας.

κ. g. V. C. Abergaverny. Μόνον οἱ ἀπ' εὐθείας ἐγγραφόμενοι συνδρομηταὶ λαμβάνουσι δῶρα, ὄχι δὲ καὶ οἱ διὰ πρακτόρων καὶ βιβλιοπωλῶν. Ὥστε ἀδυνατοῦμεν νὰ σᾶς εὐχαριστήσωμεν.

κ. Εμ. Δ. Κ. Νάουσαν. Ἐλήφθησαν, ἀπεστάλη ζητηθέν. Δραχ. 16,25 ἐδόθησαν εἰς τὸ Βιβλιοπωλεῖον Ἑστίας πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν ἄλλων παραγγελιῶν.

κ. Ι. Ηλ. Χ. Λεωνίδιον. Εὑρίσκεται εἰς τὸ 53ον.

Καν Ἑλ. Ν. Γιούργεβον. Κάλλιστα· ἀπὸ 1 ἰανουαρίου θὰ στέλλεται Ῥωμ.

κ. Ε. Π. Δ. Ὀλτένιτζα. Ἐστάλη πάλιν τὸ 42.

κ. Θ. Δ. Καλ. Σῦρον. Ἐγένετο ὅ,τι γράφετε καὶ ἐστάλησαν Δρ. Ἔργα.

κ. Δημ. Ἐνταῦθα. Δυστυχῶς ὅ,τι προείδετε ἔγεινε. Δὲν ἐκρίθησαν ἄξια δημοσιεύσεως.

κ. Β. Γ. Στεφ. Κέρκυραν. Πολὺ καλόν· θὰ δημοσιευθῇ ἐντὸς ὀλίγου ἅμα ἔλθῃ ἡ σειρά του. Ἂν ἔχετε καμμίαν φωτογραφίαν σχετικὴν πρὸς τὰς τοποθεσίας περὶ ὧν γίνεται λόγος ἢ καὶ πλίονας τῆς μιᾶς, στείλατέ τας νὰ δημοσιευθοῦν μετὰ τοῦ ἄρθρου. Εὐχαριστοῦμεν,

Παγασαῖον, ἐνταῦθα. Εὐχαριστοῦμεν διὰ τὰς εὐμενεῖς κρίσεις. Ἐκ τῶν σταλέντων καλήτερον τὸ τελευταῖον. «Ἡ Τρ. καὶ ἡ Μυγδ.» ἀλλὰ καὶ αὐτὸ κακῶς ἔχει ἐκτελεσθῇ. Ἐπιμεληθῆτέ το, ἰδίως ἀλλάξατε τὴν πτωχὴν ὁμοιοκαταληξίαν τῶν δύο τελευταίων στίχων καὶ δυνατὸν νὰ δημοσιευθῇ τότε ἂν ἐπιτύχῃ.

Μ. Χ. Μεσολόγγιον. Εἶνε πολὺ εὔμορφον τὸ σταλὲν καὶ πολὺ εὐχαρίστως θὰ δημοσιευθῇ εἰς ἓν ἀπὸ τὰ φύλλα τοῦ ἰανουαρίου· εὐχαριστοῦμεν διὰ τὴν ἀφιέρωσιν, ἥτις μετ' εὐγνωμοσύνης γίνεται δεκτή.

Φίλον τῆς Ἑστίας, ἐνταῦθα. Καὶ ἡμεῖς τὸ βλέπομεν ὅτι τὰ τελευταῖα φύλλα τῆς Ἑστίας δὲν διακρίνονται ἐπὶ ποικιλίᾳ, ἀλλὰ τοῦτο συμβαίνει διότι πρέπει νὰ τελειώσουν τὰ μακρὰ δημοσιεύματα μετὰ τοῦ τόμου. Εὐθὺς μετὰ τὴν 31 δεκεμβρίου θὰ ἱκανοποιηθῇ ἡ ἐπιθυμία σας, διότι θ' ἀρχίσουν πολλὰ νέα καὶ μικρὰ καὶ ποικιλώτατα δημοσιεύματα ὡς βλέπετε ἀγγελλόμενον.

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΝ

13 Δεκεμβρίου 1890

	Ἀγορ. Δρ.	Ἀγορ. Λ.	Πωλ. Δρ.	Πωλ. Λ.
ΟΜΟΛΟΓΙΑΙ ΕΘΝΙΚΩΝ ΔΑΝΕΙΩΝ				
Τῶν 26,000,000 πρὸς 5 %	508	—	510	—
» 120,000,000 » 5 %	581	—	583	—
» 170,000,000 » 5 %	579	—	580	—
» 135,000,000 » 5 %	445	—	470	—
» 30,000,000 » 5 %	445	—	450	—
» 125,000,000 » 4 %	—	—	—	—
Κτηματ. ὁμολ. ἐθν. τραπέζης 60,000,000 μετὰ λαχείου	547	50	548	—
ΜΕΤΟΧΑΙ ΤΡΑΠΕΖΩΝ				
Ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος....	4525	—	4535	—
Γενικὴ Πιστωτικὴ Τράπεζα......	285	—	285	12
Τράπεζα Βιομηχαν. Πίστεως.....	94	—	94	—
Τράπεζα Ἠπειροθεσσαλίας.......	278	—	279	—
ΜΕΤΟΧΑΙ ΕΤΑΙΡΙΩΝ				
Μεταλλουργείων Λαυρίου........	192	—	192	50
Σιδηροδρ. Ἀθηνῶν - Πειραιῶς.....	425	—	427	—
Σιδηροδρ. Πύργου - Κατακώλου....	—	—	—	—
Σιδηροδρ. Πελοποννήσου.........	198	—	198	50
Σιδηροδρ. Θεσσαλίας...........	130	—	132	—
Ἀνων. ἑταιρίας ὁ «Ἑρμῆς»......	78	—	80	—
Ἑλλην. Πυριτιδοποιείου.........	78	—	80	—
Φωταερίου Ἀθηνῶν............	—	—	—	—
Δημοσ. καὶ δημοτ. ἔργων........	112	50	113	—
ΝΟΜΙΣΜΑΤΑ				
Εἰκοσάφραγκον	25	20	25	22
Λίρα ὀθωμανική..........	28	40	28	60
Λίρα ἀγγλικὴ	31	40	31	60
ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΑ				
Τρίμηνον { Ἀγγλίας...........	31	50	31	85
Τρίμηνον { Γαλλίας...........	123	25	129	75
Ὄψεως { Ἀγγλίας...........	31	90	32	10
Ὄψεως { Γαλλίας...........	126	25	126	50

"LA NEW YORK,,

Η ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ

ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙ ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑ

ΙΔΡΥΘΕΙΣΑ ΤΩ 1845

ΕΓΓΥΗΤΙΚΟΝ ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ

ΟΛΟΚΛΗΡΟΝ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΜΕΝΟΝ ΤΗ 1 ΙΑΝΟΥΑΡ. 1885

ΦΡ 544,000,000 ΦΡ

ΑΜΟΙΒΑΙΑ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΑΙ' ΩΡΙΣΜΕΝΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΤΡΩΝ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ

Οἱ ἀσφαλιζόμενοι εἶνε οἱ μόνοι ἰδιοκτῆται τοῦ ἐγγυητικοῦ κεφαλαίου καὶ τῶν κερδῶν.

ΠΡΟΙΚΟΔΟΤΗΣΙΣ ΤΕΚΝΩΝ

Ἐξασφάλισις κεφαλαίου ἢ ἐτησίου εἰσοδήματος μετὰ 10, 15 ἢ 20 ἔτη.

Γενικὸς ἀντιπρόσωπος ἐν Ἀθήναις

Δ. Γ. ΜΑΚΚΑΣ

Γραφεῖον παρὰ τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1890 — 2480

Digitized by Google

Περίοδος δευτέρα

ΕΣΤΙΑ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΗ

ΕΝ ΤΩ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩ

Συνδρομή Εξάμηνος Δρ. 8
Συνδρομή Ετήσια Δρ. 15

Τιμή Φύλλου Λεπ. 30

ΑΙ ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑΙ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΙΔΡΥΘΕΝ ΤΩ 1876
Βραβευθὲν ὑπὸ τοῦ ἐν Παρισίοις Συλλόγου πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν ἑλλ. σπουδῶν, ἀξιωθὲν ἀργυροῦ μεταλλίου ἐν τῇ ἐκθέσει τῆς Δ' Ὀλυμπιάδος καὶ χαλκοῦ ἐν τῇ Παγκοσμίῳ Ἐκθέσει τοῦ 1889.

ΕΝ ΤΩ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩ

Συνδρομή Εξάμηνος Φρ. 10
Συνδρομή Ετήσια Φρ. 20

Τιμή Φύλλου Λεπ 40

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

1890—Τόμος Β', ἀριθ. 51. | ΕΚΔΟΤΑΙ Ν. Γ. ΠΟΛΙΤΗΣ ΚΑΙ Γ. ΔΡΟΣΙΝΗΣ | Ἀθῆναι, 23 Δεκεμβρίου

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ: (Ἐν τῷ φύλλῳ): ΑΝΩ ΚΑΤΩ, μυθιστόρημα Ἰουλίου Βέρν. (Μετάφρασις Ε. Ρ. Ρ.) — ΚΡΑΒΑΡΑ (ὁδοιπορικαὶ σημειώσεις), ὑπὸ Ἀνδρέα Καρκαβίτσα. — ΝΥΚΤΑ, ποίημα ὑπὸ Γ. Μ. Βιζυηνοῦ. — Ο ΠΑΛΗΟΠΥΡΓΟΣ ΤΗΣ ΠΛΑΚΑΣ, **δημώδης Ναξιακὴ παράδοσις**. — ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ: — **Ἀνάλεκτα, Χρονικά, Παντοῖα, Αἱ εἰκόνες, Ἐδῶ κ' ἐκεῖ, Τρεῖς γνῶμαι καθ' ἑβδομάδα, Ἓν παιγνίδιον κατὰ δεκαπενθήμερον.** — (Ἐν τῷ παραρτήματι): ΕΙΔΗΣΕΙΣ.—ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ. — ΕΡΡΙΚΟΣ ΣΧΛΗΜΑΝ.— ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ. — ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ. — ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΝ.

ΕΙΚΟΝΕΣ: ΔΥΟ ΕΙΚΟΝΕΣ ΤΟΥ «ΑΝΩ ΚΑΤΩ». — ΤΟ ΜΝΗΜΕΙΟΝ ΤΟΥ Δ. ΥΨΗΛΑΝΤΟΥ ΕΝ ΝΑΥΠΛΙΩ. (ἐκ φωτογραφίας τοῦ κ. Ι. Γεωργαντοπούλου). — ΤΟ ΕΠΙΣΚΕΠΤΗΡΙΟΝ ΚΑΙ ΤΟ ΔΕΚΑΛΕΠΤΟΝ, (παίγνιον). — ΤΡΙΑ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑ ΚΟΣΜΗΜΑΤΑ.

Ἀποχωροῦντος τῆς ἐκδόσεως καὶ διευθύνσεως τῆς Ἑστίας τοῦ κ. Ν. Γ. Πολίτου ἀπὸ τῆς 1ης προσεχοῦς ἰανουαρίου, τὴν ἔκδοσιν καὶ διεύθυνσιν αὐτῆς ἀναλαμβάνει μόνος ὁ κ. Γεώργιος Δροσίνης πρὸς ὃν πρέπει ν' ἀπευθύνωνται εἰς τὸ ἑξῆς ὀνομαστικῶς αἱ ἀφορῶσαι εἰς τὴν Ἑστίαν ἐπιστολαί. Ἐπὶ τούτῳ παρακαλοῦνται οἱ ἁπανταχοῦ ἀνταποκριταὶ νὰ ἐπισπεύσωσι τὴν ἐκκαθάρισιν τῶν μετὰ τῆς Ἑστίας λογαριασμῶν. Οἱ δὲ συνδρομηταί, ὅσοι μὲν δὲν ἐπιθυμοῦσι νὰ λαμβάνωσι τὸ φύλλον καὶ κατὰ τὸ προσεχὲς ἔτος παρακαλοῦνται νὰ δηλώσωσι τοῦτο πρὸς τὴν διεύθυνσιν, οἱ δ' ἐπιθυμοῦντες νὰ ἐξακολουθήσῃ ἡ πρὸς αὐτοὺς ἀποστολὴ παρακαλοῦνται νὰ καταβάλωσιν ἐγκαίρως τὴν συνδρομήν των, διότι, προκειμένου νὰ ἐφαρμοσθῇ ἄνευ ἐξαιρέσεως ὁ ὅρος τῆς προπληρωμῆς, θὰ διακοπῇ ἡ ἀποστολὴ τοῦ φύλλου πρὸς πάντα ἀνεξαιρέτως καθυστερήσοντα ταύτην.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Ἡ Α. Μ. ἡ Βασίλισσα ἔλαβε τῇ 15 τρ. ἐκ Βερολίνου φιαλίδιον λύμφης τοῦ Κὼχ, δ ἀπέστειλε, τὴν παρελθοῦσαν Κυριακὴν, πρὸς τὸν κ. Ν. Γ. Μακκᾶν, διευθυντὴν τῆς ἐν τῷ ὑπὸ τὴν προστασίαν της νοσοκομείῳ τοῦ «Εὐαγγελισμοῦ» παθολογικῆς κλινικῆς, ἵνα ἀρχίσῃ ἐν τῷ Εὐαγγελισμῷ τὰ διὰ Κωχίνης πειράματα. Τὴν πρωΐαν τῆς Δευτέρας ἐγένοντο ἔν τινι αἰθούσῃ τοῦ Εὐαγγελισμοῦ αἱ πρῶται διὰ Κωχίνης ἐνέσεις ὑπὸ τοῦ κ. Μακκᾶ, ἐπὶ παρουσίᾳ καὶ ἄλλων ἰατρῶν, ἐπαναληφθεῖσαι τὴν πρωΐαν τῆς ἐπιούσης. Οἱ ὑφιστάμενοι τὴν θεραπείαν εἶνε εἷς ἀνὴρ τριακοντούτης, ἀπὸ 6 ἤδη μηνῶν πάσχων, καὶ νεᾶνις εἰκοσιπενταετὴς περίπου. Τῇ συναινέσει τῆς Βασιλίσσης, ἐγένοντο ὑπὸ τοῦ κ. Μακκᾶ τὴν παρελθοῦσαν τετάρτην ἐνέσεις καὶ ἐν τῷ δημοτικῷ νοσοκομείῳ, ἐν τῇ χειρουργικῇ κλινικῇ τοῦ κ. Ἀρεταίου, ἐπὶ δύο ἑτέρων ἀσθενῶν.

— Ἐν τῇ τελευταίᾳ του συνεδριάσει ὁ φιλολογικὸς σύλλογος Παρνασσὸς ὠνόμασε τακτικὰ μέλη τοὺς βασιλόπαιδας Γεώργιον καὶ Νικόλαον, πρὸς οὓς ὁ πρόεδρος τοῦ συλλόγου θὰ ἐπιδώσῃ καλλιτεχνικῶς ἐπὶ μεμβράνης γεγραμμένα τὰ διπλώματα.

— Ἐντὸς μικροῦ συνιστᾶται ἐν Πειραιεῖ καὶ Ἐπιστημονικὴ Λέσχη, ἐν ᾗ ὅλοι οἱ ἐπιστήμονες καὶ ἄνθρωποι τῶν γραμμάτων συνερχόμενοι θὰ μελετῶσι καὶ θὰ συζητῶσιν ἐπὶ διαφόρων ἐπιστημονικῶν ζητημάτων. Πρὸς τοῦτο θὰ διασκευασθῇ καταλλήλως μία αἴθουσα τῆς ἐμπορικῆς λέσχης, ἐν ᾗ θὰ καταρτισθῇ καὶ βιβλιοθήκη ἐξ ἐπιστημονικῶν συγγραμμάτων περιοδικῶν.

— Τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Παιδείας ἀπεφάσισε ν' ἀνεγείρῃ ἐπὶ τοῦ πρὸς βορρᾶν τοῦ νοσοκομείου ὁ «Εὐαγγελισμός» μεγάλου οἰκοπέδου κτίριον διὰ τὸ ἐνταῦθα διδασκαλεῖον καὶ τὸ πρότυπον λύκειον.

ΕΡΡΙΚΟΣ ΣΧΛΗΜΑΝ

Τηλεγραφικῶς ἐκ Νεαπόλεως ἠγγέλθη τῇ 14 Δεκεμβρίου ὁ θάνατος τοῦ διασήμου ἀρχαιοδίφου Ἐρρίκου Σχλῆμαν ἐκ νόσου τῶν ὤτων ὑποτροπιασάσης, ἐν ᾧ ὁ ἀνὴρ μετὰ τὴν ἐν Χάλλῃ θεραπείαν ἐπανήρχετο εἰς Ἑλλάδα.

Γεννηθεὶς ὁ Σχλῆμαν τῇ 6 Ἰανουαρίου 1822 ἐν τῇ πολίχνῃ Νέα Βουκόβῃ τοῦ Σχεβερίνου Μεκλεμβούργου ἐκ πατρὸς ἱεροκήρυκος, ἐδιδάχθη τὰ πρῶτα μαθήματα ἐν τῷ μικρῷ χωρίῳ Ἀγκερχάγεν. Εἶτα φοιτήσας εἰς τὸ γυμνάσιον καὶ κατόπιν εἰς τὸ πρακτικὸν λύκειον τοῦ Νέου Στρέλιτζ, ἀπεφοίτησε τῷ 1836, καὶ ἔκτοτε ἄρχεται δι' αὐτὸν βίος ἀγώνων καὶ περιπετειῶν. Ἐγένετο ἐναλλὰξ ὑπηρέτης παντοπωλείου, θεράπων πλοίου καὶ ὑπάλληλος ἐμπορικοῦ καταστήματος. Ἐν τῇ τελευταίᾳ ταύτῃ θέσει, ἐν ᾗ διῆγε βίον ἄκρως στενόχωρον, ἐπεδόθη εἰς τὴν ἐκμάθησιν ξένων γλωσσῶν. Τῷ 1847 μετέβη εἰς Πετρούπολιν, ἔνθα μεγάλως ἡ οἰκονομική του θέσις ἐβελτιώθη, καὶ ἐκεῖθεν ἀπελθὼν εἰς Καλιφορνίαν, ἐγένετο πολίτης Ἀμερικανός. Ἐπανελθὼν μετά τινα χρόνον εἰς Εὐρώπην, ἔχασε διὰ μιᾶς τὴν περιουσίαν ἕνεκα

Digitized by Google

πυρκαϊᾶς. Ἀλλὰ χωρὶς ν' ἀπελπισθῇ, ἤρχισεν ἐκ νέου νὰ ἐργάζεται. Τῷ 1856 ἐπεδόθη εἰς τὴν ἐκμάθησιν τῆς ἑλληνικῆς, ἧς ἐγένετο κάτοχος ἐντὸς δύο ἐτῶν. Τῷ 1858, ἀποχωρήσας τοῦ ἐμπορίου, ἤρχισε τὰς περιηγήσεις του ἀπὸ Σουηδίας μέχρις ἐνδοτέρων τῆς Αἰγύπτου καὶ μέχρις Ἱερουσαλὴμ. Εἰς Ἀθήνας τὸ πρῶτον ἦλθε τῷ 1854. Ἐπανελθὼν εἰς Πετρούπολιν, ἐπεδόθη πάλιν εἰς τὸ ἐμπόριον, καὶ ἀνεβίβασε τὴν περιουσίαν του εἰς δέκα ἑκατομμύρια.

Ἔχων ἀνέκαθεν ὡς μόνον τοῦ βίου του ὄνειρον τὰς ἀρχαιολογικὰς ἐρεύνας, παρῃτήθη ἔκτοτε ὁριστικῶς τοῦ ἐμπορίου καὶ ἐπεδόθη εἰς περιηγήσεις ἀνὰ τοὺς ἱστορικοὺς τόπους. Τὰς πρώτας δὲ πρὸς δοκιμὴν ἀνασκαφὰς ἐνήργησεν ἐν Τροίᾳ τῷ 1868.

Ἐνυμφεύθη τῷ 1870 Ἑλληνίδα, τὴν κόρην Σοφίαν Καστρωμένου. Ὁριστικῶς ἐν Ἑλλάδι ἐγκατασταθείς, ἐπεχείρησε τὰς ἐν Τροίᾳ, Μυκήναις καὶ Τίρυνθι ἀνασκαφὰς τῷ 1872—79, αἵτινες ἐδόξασαν καὶ ὑπερετίμησαν τὸ ὄνομά του.

Τὰ εὑρήματα τῆς Τροίας ἐδώρησεν ὁ Σχλῆμαν εἰς τὴν πόλιν τοῦ Βερολίνου, ἥτις ὠνόμασεν αὐτὸν ἐπίτιμον πολίτην, τρίτον αὐτὸν μετὰ τὸν Βίσμαρχ καὶ τὸν Μόλτκε.

Ἡ διαθήκη του γεγραμμένη Ἑλληνιστὶ ἀνεγνώσθη προχθὲς ἐν τῷ δικαστηρίῳ. Δι' αὐτῆς δὲ καθιστᾷ κληρονόμους τῆς περιουσίας του τὰ τέσσαρά του τέκνα (ὧν τὰ δύο ἐκ πρώτου γάμου)· ἀφίνει εἰς τὴν Ἑλληνίδα σύζυγόν του τὸ Ἰλίου Μέλαθρον καὶ τὸ ἐν ὁδῷ Πανεπιστημίου ἔναντι τοῦ Ἀρσακείου οἰκόπεδόν του· εἰς δὲ τὴν πρώτην σύζυγόν του ἣν εἶχε διαζευχθῇ ἐν Ἰνδιανουπόλει τῆς Ἰνδιάνας τῷ 1869, δίδει 100 χιλ. φράγκων χρυσῶν. Ἀφίνει ἐπίσης διαφόρους χρηματικὰς καὶ ἀρχαιολογικὰς προσφορὰς εἰς ἱδρύματα τοῦ Βερολίνου, καί τινας χρηματικὰς εἰς τὴν ἡμετέραν Ἀρχαιολογικὴν Ἑταιρίαν καὶ εἰς φιλανθρωπικὰ καταστήματα. Τὸ σῶμά του παραγγέλλει νὰ τεθῇ ἐν τάφῳ εἰς τὸν ὑψηλότερον χῶρον τοῦ μεγάλου κοιμητηρίου ἐν Ἀθήναις, ἔνθα δίδει ἐντολὴν νὰ κατατεθῶσι καὶ ἡ σύζυγος καὶ τὰ τέκνα του, μετὰ θάνατον.

Περὶ τῶν Τρωϊκῶν ἀρχαιοτήτων σημειοῖ ὅτι ἔλαβεν ἐν δέοντι χρόνῳ ἀπὸ τοῦ ἑλληνικοῦ ὑπουργείου τὴν περὶ ἐξαγωγῆς των ἄδειαν, ἧς τὸ πρωτότυπον εὑρίσκεται ἐν τῷ ὑπουργείῳ τῶν Ἐξωτερικῶν τοῦ Βερολίνου.

Ὁ νεκρὸς τοῦ Σχλῆμαν θὰ μεταφερθῇ κατ' αὐτὰς εἰς Ἀθήνας. Πρὸς τὴν χήραν αὐτοῦ ἐστάλησαν πανταχόθεν συλλυπητήρια τηλεγραφήματα. Συνελυπήθη δ' αὐτῇ καὶ ὁ αὐτοκράτωρ Γουλιέλμος.

ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ

15 Δεκεμβρίου. Ἠχυρώθη καὶ ἡ ἐκλογὴ Νέων Ψαρῶν καὶ ἐπερατώθησαν αἱ ἐξελέγξεις.

16 Δεκεμβρίου. Πρόεδρος τῆς Βουλῆς ἐξελέχθη ὁ κ. Κ. Κωνσταντόπουλος λαβὼν 94 ψήφους ἐκ τῶν 97 ψηφισάντων. Ἡ ἀντιπολίτευσις ἀπέχει τῶν συνεδριάσεων.

17 Δεκεμβρίου. Ἔληξαν ὁριστικῶς αἱ περὶ συνομολογήσεως τοῦ δανείου τοῦ σιδηροδρόμου Πειραιῶς-Λαρίσσης διαπραγματεύσεις τῆς κυβερνήσεως ὑπογραψάντων τὴν σύμβασιν δανείου 45,000,000 τῶν κ. κ. Κ. Καραπάνου, ὡς ἀντιπροσώπου τοῦ δημοσίου, Δ Συγγρού(;) Σγούτα, ὡς ἀντιπροσώπου τῆς Πιστωτ. Τραπέζης καὶ ἄλλων κεφαλαιούχων.

ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ

Πρακτικὰ τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρίας τοῦ ἔτους 1889. Ἀθήνησιν. Ἐκ τοῦ τυπογραφείου ἀδελφῶν Περρῆ. 1890. 8ον, σελ. 71. Μετὰ πίνακος παριστῶντος τὸ παρὰ τὴν λεωφόρον Ὄλγας ῥωμαϊκῶν χρόνων οἰκοδόμημα. Κατὰ τὸ ἔτος 1889 ἡ Ἑταιρία, ὡς ἀναφέρουσι τὰ πρακτικά, διεξήγαγεν ἰδίοις χρήμασιν ἓξ ἀνασκαφάς. Ἡ μία ἐγένετο ἐν Ἀθήναις, καὶ εἶνε ὅλως νέα ἐπιχείρησις, ὄχι συνέχεια ἄλλης προηγουμένης, ὡς συνήθως συμβαίνει· εἶνε ἡ πρὸς δυσμὰς καὶ νότον τοῦ Ζαππείου καὶ παρὰ τὴν λεωφόρον Ὄλγας γενομένη. Δύο ἕτεραι ἐγένοντο ἐν Λακωνικῇ. Ἑτέρα ἀνασκαφή, ἐν Μυκήναις, ἐν τῇ σύριγγι ἔνθα ἀπὸ τοῦ 1888 καθαρισθείσῃ, ἀπεκαλύφθησαν ἐρείπια οἰκιῶν ἀποτελουσῶν σύμπλεγμα λαβυρινθῶδες. Πέμπτη ἀνασκαφὴ ἐγένετο ἐν Ἐλευσῖνι, καὶ ἕκτη ἐν Μεγάροις. Διὰ τὰς ἀνασκαφὰς αὐτὰς ἐδαπανήθησαν ἐν ὅλῳ ὑπὸ τῆς Ἑταιρίας δρ. 29,267,80. Καὶ εἰς ἄλλας δαπάνας προέβη ἡ Ἑταιρία, ὡς εἰς τὴν δαπάνην δρ. 7,060,10 δι' ἀγορὰς ἀρχαίων ἔργων τέχνης καὶ ἐπιγραφῶν· εἰς τὴν δαπάνην 2,520,15 πρὸς πλουτισμὸν τῆς βιβλιοθήκης της, κλπ. Ἐκ τούτων δύναταί τις νὰ κρίνῃ πόσον ἀξία ὑποστηρίξεως εἶνε ἡ Ἑταιρία αὕτη, ἥτις πολλοὺς μὲν ἀριθμεῖ τοὺς ἐν τῷ μητρῴῳ της ἐγγεγραμμένους ἐξ ὅλης τῆς Ἑλλάδος καὶ τοῦ Ἐξωτερικοῦ, ἀλλ' ἐξ αὐτῶν δὲν εἰσπράττει κατὰ τὸ πλεῖστον συνδρομὰς ἢ παρὰ τῶν ἐν Ἀθήναις διαμενόντων. Ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν, ὑπὲρ ὧν τόσα ἡ Ἀρχαιολ. Ἑταιρία δαπανᾷ, δὲν ἔχει ἄλλο ὄφελος πλὴν τοῦ πηγάζοντος ἐκ τῆς πωλήσεως τῶν λαχείων της. Ἐν τέλει δημοσιεύονται ὁ ἰσολογισμός, ὀνομαστικὸς κατάλογος τῶν πληρωσάντων συνδρομητῶν, καὶ κατάλογος τῶν εἰς τὴν Ἑταιρίαν δωρηθέντων βιβλίων καὶ ἀρχαίων ἀντικειμένων, ὡς καὶ τῶν παρ' αὐτῆς ἀγορασθέντων.

Ἐκ τῶν Καταστημάτων Ἀνέστη Κωνσταντινίδου ἐξεδόθη τὸ 54 τεῦχος τοῦ Corpus Juris Civilis (τομ. Ε'.) ὑπὸ Ἠλία Διακοπούλου, περιέχον τὸ 35 βιβλίον τῶν Πανδεκτῶν ἤτοι τὰ περὶ Φαλκιδίου νόμου κλπ. Σύγκειται ἐκ 5 τυπογραφικῶν φύλλων καὶ τιμᾶται 1 δραχμῆς. Δι' αὐτοῦ ἄρχεται ὁ Δος τομος τῶν Πανδεκτῶν.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

κ. κ. Dr. A. Th. Freiburg—Π. Κ Ν. Panaguricbté. — Βεργ. Ἀργοστόλιον — Χ. Α. Κ. Πάτρας.— Ἠλ. Πρ. Ἀργοστόλιον. — Ι. Μπ. Slivno. — Κ. Ἀν. Λάρισαν. — Δ. Κ. Ἰθάκην. Ἐλήφθησαν· ζητηθέντα ἐστάλησαν.

κ. Φ. Δ. Βῶλον. Ἐλήφθησαν, ἐκλέξατε τὸ δῶρον.

Καν Αἰκ. Δ. Μεσολόγγιον. Ἐλήφθησαν· ἐστάλησαν.

κ. Κ. Γ. Κ. Ῥοστόβιον. Πειθόμενοι ἐπιστολῇ ἀπεστείλαμεν ἀνταποκρ. Ταχ. ἀπόδειξιν.

κ.Α.Ν.Δαρδανέλλια. Ἐλήφθησαν· ὀφείλετε ἐπὶ πλέον δρ.5.

κ. κ. Σ. Ν. Βρ. Κέρκυραν. —Ι. Φρ. Αἰτωλικὸν — Στ. Π. Π. Σῦρον. — Ι. Τσ. Λίμνην — Α. Π. Ἰωάννινα. — Ἰ. Ἀθ. Μυτιλήνην — Χ. Ἀθ. Μυτιλήνην — Ἀναγ. Βεν. Μυτιλήνην. Ἐλήφθησαν· ἐντολή σας ἐκπληροῦται.

Δδα Ε. Α. Θ. Βραΐλαν. Διὰ προχθεσ. ταχυδρ. ἀπεστάλησαν πάντα τὰ ζητηθέντα, ἐξ ὧν Χριστ. Τέχνη δωρεὰν καὶ ἀπόδειξις συνδρ. 1891.

κ. κ. Ι. Οἰ. Χαλκίδα — κ. Ν. Ι. Π. Κεφαλληνίαν. Ἐλήφθησαν· ἐστάλη ζητηθέν.

κ. κ. Ι. Οἰκ. Κ/πολιν. — κ. Δ. Κ. Καρδίτσαν. — κ. Ι. Β. Μακρυνίτσαν — κ. Στ. Χρ. Κάνσκαν. — κ. Ν. Β. Κύθνον — Μονὴ Ἰ. Σῦρον — κ. Μ. Θ. Τρ. Κεφαλληνίαν — κ. Ι. Γ. Α. Brosteni — κ. Ι. Γ. Κ. Brosteni — κ. Ι. Σ. Κ. Νικολάϊεφ — κ. Β. Ι. Σ. Ἀλεξάνδρειαν. Ἐλήφθησαν· ἐστάλησαν. κ. Ρ. Β. Μελίτην. Συνδρ. Ἐπληρώθη ἐκ Σύρου. Ἐκλογὴ δώρου ἀπόκειται εἰς σᾶς.

κ. J. O. N. Ireland. Ἐλήφθησαν· μένουν εἰς διάθεσίν σας φρ. 2,75

Ἀναγνώστην, Ἐνταῦθα. Ὑπάρχουν γαλλικὰ τοιαῦτα, πιθανώτατα καὶ ἄλλων γλωσσῶν — ἑλληνικὸν ὄχι.

κ. Δ. Κ. Ἰθάκην. Αἱ ἐπιστολαί σας θὰ παρέπεσαν ἴσως ἐν τῷ γραφείῳ, διὰ τοῦτο δὲν ἀπηντήσαμεν. Σᾶς παρακαλοῦμεν νὰ ἐπαναλάβετε τὰς ἐρωτήσεις καὶ ζητοῦμεν συγγνώμην.

κ. Ν. Α. Οἰκ. Ἐλήφθησαν. Ζητούμενα φύλλα ἐξηντλήθησαν δυστυχῶς. Γαλλ. περιοδικὰ θαυμασίως εἰκονογραφημένα εἶνε: Illustration Rue St Georges 13, Revue Illustrée Figaro illustré Rue Drouot 26.

Τακτ. Ἀναγνώστην. Ἐνταῦθα. Ὄχι, διότι θὰ ἀπηγορεύετο ἡ εἰς Τουρκίαν εἰσαγωγὴ καὶ θὰ ἔχανον τὴν Ἑστίαν χίλιοι ὁμογενεῖς ἀναγνῶσται.

κ. Π. Μ. Σῦρον. Ὅλα τὰ περιοδικὰ τοῦ κόσμου ἔχουν ἐξώφυλλα. Ὅστις θέλει μετὰ τῶν φύλλων νὰ δένῃ καὶ ταῦτα εἰς τὸ τέλος τῆς ἑξαμηνίας, τὰ προσαρτᾷ εἰς τὸ τέλος τοῦ τόμου καὶ δὲν τὰ σφηνώνει εἰς τὰ μεταξύ. Ὥστε ἡ καλαισθησία δὲν βλάπτεται. Εὐχαριστοῦμεν διὰ τὴν φιλικὴν μέριμναν· ζητηθέντα ἐστάλησαν ἐγκαίρως.

κ. Ἀλ. Στ. Βουκουρέστιον. Ἐλήφθησαν· ἐνεγράφητε εἰς τὸ «Ἄστυ.»

Δδα Α. Σ. Κ. Κέρκυραν. Ἐλήφθη ἡ συνδρομὴ καὶ στέλλεται τὸ ζητούμενον.

κ. Δ. Γ. Σ. Κεφαλληνίαν. Διακόπτεται φύλλον Ἀρχ. κατὰ τὴν ἐντολήν σας.

Digitized by Google

Πασχαλιάν, Σκόπελον· Ἀκατάλληλα.

κ. Π. Γ. Μ. Ἐνταῦθα. Δὲν εἶνε τόσον καλὸν ὥστε νὰ δημοσιευθῇ.

Ἀριστοτέλη, Ἐνταῦθα. Ὑπῆρχε· νομίζομεν ὅτι σιωπηλῶς διελύθη.

Σ. Ἀρχιμ. Σωφρ. Ταϊγάνιον. Ἐλήφθησαν· συμμορφούμεθα ἐντολῇ σας.

κ. Εὐγ. Χ. Ἐνταῦθα. Ἀποταθῆτε πρὸς τὸ Βιβλιοπωλεῖον Ἑστίας, ὅλως ἄσχετον τοῦ περιοδικοῦ.

ΑΠΟ ΤΟΥ ΜΕΘΕΠΟΜΕΝΟΥ ΦΥΛΛΟΥ

ΓΡΑΦΟΓΝΩΣΤΙΚΑ ΠΑΙΓΝΙΑ

Πρό τινος ἐδημοσιεύθη ἐν τῇ «Ἑστίᾳ» ἀνάλεκτον, ἐν ᾧ ἐγίνετο λόγος περὶ τῆς γραφογνωσίας, ἤτοι τῆς τέχνης τοῦ διαγιγνώσκειν τὸν χαρακτῆρα ἐκ τῆς γραφῆς, περὶ τοῦ ὁποίου καὶ ἄλλοτε ἐδημοσιεύθη ἄρθρον ἐν τῇ Ἑστίᾳ.

Ἔκτοτε ἐλάβομεν πλείστας ἐπιστολὰς ἐκ μέρους ἀναγνωστῶν τῆς Ἑστίας, ἐκ τῶν ὁποίων ἄλλοι μὲν ἐρωτῶσιν ἂν πράγματι δύναται νὰ διαγνωσθῇ ὁ χαρακτὴρ ἐκ τῆς γραφῆς καὶ δηλοῦσιν ὅτι θὰ ἐπεθύμουν νὰ ὑποβληθῶσιν εἰς τοιαύτην τινὰ κρίσιν. Ἄλλοι δὲ ἰσχυρίζονται ὅτι εἶνε ὀλίγον γραφογνῶσται καὶ ὅτι θὰ ἐπεθύμουν νὰ δοκιμάσωσι τὴν τέχνην των.

Διὰ νὰ εὐχαριστήσωμεν τοὺς πρώτους, δηλοῦμεν ὅτι δεχόμεθα ἀπὸ τοῦδε χειρόγραφα ἀνώνυμα φέροντα ὡς γνώρισμα τριψήφιον ἀριθμόν. Ταῦτα θὰ ὑποβάλλονται εἰς τὴν κρίσιν ἑνὸς τῶν συντακτῶν τῆς Ἑστίας εἰδικῶς ἐγκύψαντος εἰς τὴν γραφογνωσίαν, αἱ δὲ κρίσεις του ὡς καὶ πανομοιότυπα τῶν ἰδιορρυθμοτέρων τρόπων γραφῆς θὰ δημοσιεύωνται κατὰ δεκαπενθήμερον ἐν τῇ Ἑστίᾳ.

Διὰ νὰ εὐχαριστήσωμεν δὲ καὶ τοὺς δευτέρους, θ' ἀρχίσωμεν νὰ δημοσιεύωμεν ἑκάστοτε ἀνώνυμα αὐτόγραφα διαφόρων ἐπιφανῶν ἑλλήνων πολιτευομένων, ἐπιστημόνων, λογίων, ἰδίως δὲ πάντων τῶν συντακτῶν τῆς Ἑστίας, προκαλοῦντες τοὺς περὶ τὴν γραφογνωσίαν ἀσχολουμένους εἰς ἀναγνώρισιν ἑκάστου αὐτῶν ἐκ τῆς γραφῆς. Τὰς ἀξιολογωτέρας δὲ ἀπαντήσεις, τὰς ἐπιτυχεῖς ἀναγνωρίσεις καὶ τὰς κωμικωτέρας παραπλανήσεις θὰ δημοσιεύωμεν ἑκάστοτε ἐν τῇ Ἑστίᾳ.

ΔΙΑ ΤΟΥΣ ΑΓΟΡΑΖΟΝΤΑΣ ΤΗΝ ΕΣΤΙΑΝ
ΚΑΤΑ ΦΥΛΛΟΝ

Ἡ Ἑστία πλὴν τῶν συνδρομητῶν αὐτῆς ἀριθμεῖ καὶ πλείστους τακτικοὺς ἀγοραστὰς κατὰ φύλλον.

Ἐπιθυμοῦσα δὲ καὶ εἰς τούτους νὰ παράσχῃ ἀνάλογόν τι χάρισμα κατὰ τὸ προσεχὲς ἔτος, ὁρίζει ὅτι:

Ἀπὸ τοῦ προσεχοῦς ἰανουαρίου ἕκαστον φύλλον τῆς Ἑστίας θὰ φέρῃ εἰς μίαν γωνίαν τοῦ ἐξωφύλλου μικρὸν δελτάριον. Καθ' ὅλον δὲ τὸ διάστημα τοῦ ἔτους οἱ ἀποκόπτοντες καὶ ἀποστέλλοντες πρὸς τὴν Διεύθυνσιν τῆς Ἑστίας 25 τοιαῦτα δελτάρια λαμβάνουσι δωρεὰν καὶ ἐλεύθερον ταχυδρομικῶν τελῶν κατ' ἐκλογὴν αὐτῶν ἓν ἐκ τῶν δύο:

Τὰ τραγούδια τοῦ Ἄϊνε κατὰ μετάφρασιν Ἀγγέλου Βλάχου, κομψότατον τομίδιον ἐξ 160 σελίδων.

Τὸ παραμύθι, φωτογραφίαν τῆς γνωστῆς εἰκόνος τοῦ Γύζη.

Ἐννοεῖται τοῦ δικαιώματος τούτου στεροῦνται οἱ τακτικοὶ συνδρομηταὶ τῆς Ἑστίας οἵτινες, ἔχουσιν ἄλλα δῶρα.

ΠΑΙΓΝΙΑ

—Ἀπὸ τοῦ προσεχοῦς ἰανουαρίου τὰ Παίγνια, ἤτοι αἰνίγματα, προβλήματα, γρῖφοι, θὰ ἐκλείψωσιν ἀπὸ τῆς Ἑστίας, θ' ἀντικατασταθῶσι δὲ διὰ μικρῶν ζητημάτων καὶ ποικίλων ἐρωτήσεων, ἐφ' ὧν θὰ προκαλοῦνται ἀπαντήσεις καὶ θὰ βραβεύωνται ἐκ τούτων αἱ μᾶλλον ἐπιτυχεῖς.

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΝ
21 Δεκεμβρίου 1890

	Ἀγορ. Δρ.	Λ.	Πωλ. Δρ.	Λ.
ΟΜΟΛΟΓΙΑΙ ΕΘΝΙΚΩΝ ΔΑΝΕΙΩΝ				
Τῶν 26,000,000 πρὸς 5 %	500	—	502	—
» 120,000,000 » 5 %	570	—	572	—
» 170,000,000 » 5 %	569	—	570	—
» 135,000,000 » 5 %	452	—	460	—
» 30,000,000 » 5 %	445	—	450	—
» 125,000,000 » 4 %	—	—	—	—
Κτηματ. ὁμολ. ἐθν. τραπέζης 60,000,000 μετὰ λαχείου	531	—	532	—
ΜΕΤΟΧΑΙ ΤΡΑΠΕΖΩΝ				
Ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος....	4540	—	4550	—
Γενικὴ Πιστωτικὴ Τράπεζα......	294	—	295	—
Τράπεζα Βιομηχαν. Πίστεως.....	94	50	95	—
Τράπεζα Ἠπειροθεσσαλίας.......	278	—	279	—
ΜΕΤΟΧΑΙ ΕΤΑΙΡΙΩΝ				
Μεταλλουργείων Λαυρίου........	193	50	194	—
Σιδηροδρ. Ἀθηνῶν - Πειραιῶς.....	424	-	425	—
Σιδηροδρ. Πύργου - Κατακώλου....	—	—	—	—
Σιδηροδρ. Πελοποννήσου.........	197	50	198	—
Σιδηροδρ. Θεσσαλίας...........	130	—	132	—
Ἀνων. ἑταιρίας ὁ «Ἑρμῆς»......	78	—	80	—
Ἑλλην. Πυριτιδοποιείου........	78	—	80	—
Φωταερίου Ἀθηνῶν..............	—	—	—	—
Δημοσ. καὶ δημοτ. ἔργων........	113	—	113	50
ΝΟΜΙΣΜΑΤΑ				
Εἰκοσάφραγκον	25	04	25	05
Λίρα ὀθωμανική..........	28	49	28	50
Λίρα ἀγγλική	31	31	31	32
ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΑ				
Τρίμηνον { Ἀγγλίας...........	31	20	31	50
Τρίμηνον { Γαλλίας...........	124	50	125	—
Ὄψεως { Ἀγγλίας...........	31	50	32	90
Ὄψεως { Γαλλίας...........	125	—	125	50

"LA NEW YORK,,

Η ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ

ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙ ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑ

ΙΔΡΥΘΕΙΣΑ ΤΩι 1845

ΕΓΓΥΗΤΙΚΟΝ ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ

ΟΛΟΚΛΗΡΟΝ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΜΕΝΟΝ ΤΗ 1 ΙΑΝΟΥΑΡ. 1885

ΦΡ 544,000,000 ΦΡ.

ΑΜΟΙΒΑΙΑ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΔΙ' ΩΡΙΣΜΕΝΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΤΡΩΝ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ

Οἱ ἀσφαλιζόμενοι εἶνε οἱ μόνοι ἰδιοκτῆται τοῦ ἐγγυητικοῦ κεφαλαίου καὶ τῶν κερδῶν.

ΠΡΟΙΚΟΔΟΤΗΣΙΣ ΤΕΚΝΩΝ

Ἐξασφάλισις κεφαλαίου ἢ ἐτησίου εἰσοδήματος μετὰ 10, 15 ἢ 20 ἔτη.

Γενικὸς ἀντιπρόσωπος ἐν Ἀθήναις

Δ. Γ. ΜΑΚΚΑΣ

Γραφεῖον παρὰ τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν.

Digitized by Google

ΔΩΡΑ ΚΑΙ ΠΡΟΦΣΟΡΑΙ
ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

ΟΙ ΑΠ' ΕΥΘΕΙΑΣ ΠΡΟΠΛΗΡΩΝΟΝΤΕΣ ΕΤΗΣΙΑΝ ΣΥΝΔΡΟΜΗΝ ΜΕΧΡΙ ΤΗΣ 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1891

ΠΑΛΑΙΟΙ ΚΑΙ ΝΕΟΙ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΑΙ

ΛΑΜΒΑΝΟΥΣΙ ΚΑΤ' ΕΚΛΟΓΗΝ ΑΥΤΩΝ ΔΩΡΕΑΝ ΚΑΙ ΕΛΕΥΘΕΡΑ ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΩΝ ΤΕΛΩΝ

ΟΙ ΕΚ ΤΟΥ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ

Τὴν ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΝ ΤΕΧΝΗΝ, σειρὰν 18 μεγάλων εἰκόνων καλλιτεχνικῶν τῶν ἐπιφανεστάτων ζωγράφων (ἀξίας δραχ. 8),

ἢ τὴν ΓΥΝΑΙΚΕΙΑΝ ΚΑΛΛΟΝΗΝ, σειρὰν 24 μεγάλων εἰκόνων ὡραίων γυναικῶν ἐξ ὅλων τῶν χωρῶν τῆς ὑφηλίου (ἀξίας δρ. 8).

ΟΙ ΕΚ ΤΟΥ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ

ΠΟΙΚΙΛΑΣ ΕΙΚΟΝΑΣ, σειρὰν ἐκ 30 πινάκων ὀνομαστῶν ζωγράφων (ἀξίας φρ. 10), ἢ τὸν ΡΩΜΗΟΝ καθ' ὅλον τὸ ἔτος 1891 (ἀξίας φρ. 15).

ΟΙ ΔΕ ΠΡΟΠΛΗΡΩΝΟΝΤΕΣ ΕΞΑΜΗΝΟΝ ΣΥΝΔΡΟΜΗΝ

ΕΚ ΤΟΥ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΚΑΙ ΕΚ ΤΟΥ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ

Τοὺς τέσσαρας τόμους τῆς ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ (ἀξίας δραχ. 5), ἢ τρεῖς τόμους ΕΡΓΩΝ Γ. ΔΡΟΣΙΝΗ (Ἀγροτικὰς Ἐπιστολάς, Διηγήματα, Εἰδύλλια (ἀξίας δραχ. 7).

ΟΣΟΙ ΕΚ ΤΩΝ ΑΝΩΤΕΡΩ

ΕΠΙΘΥΜΟΥΣΙ ΝΑ ΕΧΩΣΙ ΠΛΗΡΗ ΣΕΙΡΑΝ

ΤΗΣ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

ΛΑΜΒΑΝΟΥΣΙ ΤΟΥΣ ΔΥΟ ΤΟΜΟΥΣ ΤΟΥ 1890

ΕΛΕΥΘΕΡΟΥΣ ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΩΝ ΤΕΛΩΝ

Μόνον ἀντὶ Δρ. **10** εἰς τὸ Ἐσωτερικὸν καὶ Φρ. χρ. **12** εἰς τὸ Ἐξωτερικόν, **ἐνῷ ἡ τιμή των εἶνε Δρ. 16 καὶ Φρ. χρ. 20.**

ΟΛΑ ΤΑΥΤΑ ΟΙ ΠΡΟΠΛΗΡΩΝΟΝΤΕΣ ΜΕΧΡΙ ΤΗΣ 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1890

ΑΥΤΟΙ ΜΟΝΟΙ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1890 — 2481

Digitized by Google

Περίοδος δευτέρα

ΕΝ ΤΩι ΕΣΩΤΕΡΙΚΩι

Συνδρομη Εξαμηνος Δρ. 8
Συνδρομη Ετησια Δρ. 15

Τιμη Φυλλου Λεπ. 30

ΑΙ ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑΙ

ΕΣΤΙΑ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΗ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΙΔΡΥΘΕΝ ΤΩι 1876

[illegible] ἀξιωθὲν ἀργυροῦ μεταλλίου ἐν τῇ ἐκθέσει τῆς Δ' Ὀλυμπιάδος καὶ χαλκοῦ ἐν τῇ Παγκοσμίῳ Ἐκθέσει τοῦ 1889.

ΕΝ ΤΩ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩι

Συνδρομη Εξαμηνος Φρ. 10
Συνδρομη Ετησια Φρ. 20

Τιμη Φυλλου Λεπ. 40

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

1890—Τόμος Β', ἀριθ. 52. | ΕΚΔΟΤΑΙ Ν. Γ. ΠΟΛΙΤΗΣ ΚΑΙ Γ. ΔΡΟΣΙΝΗΣ | Ἀθῆναι, 30 Δεκεμβρίου

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ: (Ἐν τῷ φύλλῳ): ΚΡΑΒΑΡΑ (ὁδοιπορικαὶ σημειώσεις), ὑπὸ Α. Καρκαβίτσα. — Η ΟΜΙΛΟΥΣΑ ΕΙΚΩΝ, μῦθος. — ΑΝΩ ΚΑΤΩ, μυθιστόρημα Ἰουλίου Βέρν. (Μετάφρασις Ε. Ρ. Ρ.) — ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ: **Ἀνάλεκτα, Χρονικά, Ἐδῶ κ' ἐκεῖ, Τρεῖς γνῶμαι καθ' ἑβδομάδα** — (Ἐν τῷ παραρτήματι): — ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ. — ΕΙΔΗΣΕΙΣ. — ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ. — ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ. — ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ. — ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΝ.

ΕΙΚΟΝΕΣ: ΜΙΑ ΕΙΚΩΝ ΤΟΥ «ΑΝΩ ΚΑΤΩ». — ΤΡΙΑ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑ ΚΟΣΜΗΜΑΤΑ.

Ἀποχωροῦντος τῆς ἐκδόσεως καὶ διευθύνσεως τῆς Ἑστίας τοῦ κ. Ν. Γ. Πολίτου ἀπὸ τῆς 1ης προσεχοῦς Ἰανουαρίου, τὴν ἔκδοσιν καὶ διεύθυνσιν αὐτῆς ἀναλαμβάνει μόνος ὁ κ. Γεώργιος Δροσίνης πρὸς ὃν πρέπει ν' ἀπευθύνωνται εἰς τὸ ἑξῆς ὀνομαστικῶς αἱ ἀφορῶσαι εἰς τὴν Ἑστίαν ἐπιστολαί. Ἐπὶ τούτῳ παρακαλοῦνται οἱ ἀπανταχοῦ ἀνταποκριταὶ νὰ ἐπισπεύσωσι τὴν ἐκκαθάρισιν τῶν μετὰ τῆς Ἑστίας λογαριασμῶν. Οἱ δὲ συνδρομηταί, ὅσοι μὲν δὲν ἐπιθυμοῦσι νὰ λαμβάνωσι τὸ φύλλον καὶ κατὰ τὸ προσεχὲς ἔτος παρακαλοῦνται νὰ δηλώσωσι τοῦτο πρὸς τὴν διεύθυνσιν, οἱ δ' ἐπιθυμοῦντες νὰ ἐξακολουθήσῃ ἡ πρὸς αὐτοὺς ἀποστολὴ παρακαλοῦνται νὰ καταβάλωσιν ἐγκαίρως τὴν συνδρομήν των, διότι, προκειμένου νὰ ἐφαρμοσθῇ ἄνευ ἐξαιρέσεως ὁ ὅρος τῆς προπληρωμῆς, θὰ διακοπῇ ἡ ἀποστολὴ τοῦ φύλλου πρὸς πάντα ἀνεξαιρέτως καθυστεροῦντα ταύτην.

Καθίσταται ἰδιαιτέρως γνωστὸν εἰς τοὺς ἐν Ῥωμουνίᾳ συνδρομητὰς ὅτι δὲν εἶνε πλέον ἀνταποκριτὴς τῆς Ἑστίας ἐν Ῥωμουνίᾳ ὁ ἐν Γαλαζίῳ βιβλιοπώλης κ. Π. Χριστοδούλου οὐδ' ἔχει τὴν ἐντολὴν νὰ εἰσπράττῃ συνδρομὰς τοῦ 1891. Ὅθεν παρακαλοῦνται οἱ ἐπιθυμοῦντες νὰ ἀνανεώσωσι τὴν συνδρομὴν αὐτῶν, νὰ πράξωσι τοῦτο ἐγκαίρως ἀποστέλλοντες τὸ ἀντίτιμον διὰ ῥωμουνικῶν χαρτονομισμάτων ἢ γραμματοσήμων ἀπ' εὐθείας πρὸς τὴν Διεύθυνσιν τῆς Ἑστίας.

Ἐπὶ τῇ λήξει τοῦ ἔτους ἡ Διεύθυνσις τῆς Ἑστίας ἐκφράζει τὰς ἐγκαρδίους εὐχαριστίας αὐτῆς πρὸς τοὺς ἀπανταχοῦ συντάκτας, συνεργάτας, ἀνταποκριτὰς καὶ συνδρομητὰς διὰ τὴν θερμὴν καὶ πρόθυμον ὑποστήριξιν, ἧς ἔτυχε παρ' ἑνὸς ἑκάστου αὐτῶν καὶ πάντων ὁμοῦ εἰς ἐπιτέλεσιν τοῦ κοινωφελοῦς σκοποῦ ὃν ἐπιδιώκει. Διαβεβαιοῖ δὲ αὐτοὺς ὅτι καὶ ἐν τῷ μέλλοντι ἔχουσα πάντας συμπράκτορας πολυτίμους θὰ προσπαθήσῃ διὰ τῶν ἀλλεπαλλήλων βελτιώσεων καὶ τῆς διαρκοῦς ἐπὶ τὸ τελειότερον διαρρυθμίσεως νὰ καταστήσῃ τὴν Ἑστίαν ἀξίαν τῆς ἐκτιμήσεως καὶ τῆς στοργῆς τῶν ἀπανταχοῦ Ἑλλήνων.

ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΤΑΙ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

πρὸς οὓς δύνανται ν' ἀπευθύνωνται οἱ ἐπιθυμοῦντες νὰ ἐγγραφῶσι συνδρομηταὶ ἢ νὰ ἀνανεώσωσι τὴν ἐγγραφήν των εἶνε οἱ ἑξῆς:

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ

Ἐν Αἰγίῳ· ὁ κ. Ι. Παναγιωτόπουλος, καθηγητής. — *Ἐν Βώλῳ* οἱ κ. κ. Π. Χ. Ἀποστολίδης καὶ Π. Γ. Πολίτης, δικηγόρος. — *Ἐν Ζακύνθῳ* ὁ κ. Δημ. Κολοκοτσᾶς. — *Ἐν Θήρᾳ* ὁ κ. Γ. Ν. Ἄγγελος. — *Ἐν Κερκύρᾳ* ὁ κ. Σ. Παπαγεώργιος καθηγητής. — *Ἐν Κεφαλληνίᾳ* οἱ κ.κ. Διον. Δαυῆς (ἐν Ἀργοστολίῳ) καὶ Δ. Λιναρδᾶτος (ἐν Ληξουρίῳ). — *Ἐν Λευκάδι* ὁ κ. Κ. Σακκᾶς. — *Ἐν Μεσολογγίῳ* ὁ κ. Τρ. Ἀναστασόπουλος. — *Ἐν Νάξῳ* ὁ κ. Μ. Μαρκόπολις. — *Ἐν Ξηροχωρίῳ* ὁ κ. Δ. Σταματόπουλος. — *Ἐν Ναυπλίῳ* ὁ κ. Δ. Μάλμπρουκ. — *Ἐν Πάτραις* ὁ κ. Χ. Παλαμᾶς. — *Ἐν Πειραιεῖ* ὁ κ. Ἀθ. Κρητικός, καθηγητής. — *Ἐν Πρεβέζῃ* ὁ κ. Χαρ. Τόλιας. — *Ἐν Πύργῳ* ὁ κ. Γ. Παπανδρέου καθηγητής. — *Ἐν Σύρῳ·* ὁ κ. Ἐμμ. Βεχιαρέλης βιβλιοπώλης. — *Ἐν Τριπόλει* ὁ κ. Ἰσομ. Λιμπρίτης. — *Ἐν Ὕδρᾳ* ὁ κ. Ἰω. Τζάθας. — *Ἐν Φιλιατροῖς* ὁ κ. Α. Ι. Κεφαλᾶς δικηγόρος. — *Ἐν Χαλκίδι* ὁ κ. Δ. Κουμπουρόπουλος.

ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ

Ἐν Ἀδριανουπόλει ὁ κ. Γ. Λαμπουσιάδης, καθηγητής. — *Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ καὶ τῇ λοιπῇ Αἰγύπτῳ* οἱ κ. κ. Δ. Βενετοκλῆς, καὶ Π. Σχράντης βιβλιο-

Digitized by Google

πώλης.—Ἐν Ἀστραχὰν ὁ κ. Π Δημητριάδης.—Ἐν Βάρνᾳ ὁ κ. Λεον. Σεμπρικός, βιβλιοπώλης.—Ἐν Βραΐλᾳ ὁ κ. Σ. Μπούκουρης.—ἘνΔαρδανελλίοις ὁ κ. Ἀπ Νικολαΐδης.—Ἐν Δυρραχίῳ ὁ κ. Ἐμμ. Σαμοθράκης.—Ἐν Θεσσαλονίκῃ οἱ κ.κ. Σωτ. Ἀστεριάδης, Δ. Κ. Γερασίμου καὶ Ν. Χριστομᾶνος βιβλιοπώλης.— Ἐν Ἰμαηλίῳ ὁ κ. Σπ. Χωραφᾶς. —Ἐν Ἰωαννίνοις ὁ κ. Γ. Σωτηριάδης, γυμνασιάρχης.—Ἐν Καβάλλᾳ ὁ κ. Ἰω. Τζιάτας. — Ἐν Κρήτῃ : οἱ κκ. Μ. Πετυχάκης καὶ Κλ. Μαρκαντωνάκης (Χανία) Γ. Βλαστὸς καὶ Α. Ξενουδάκης (Ἡράκλειον). — Ἐν Κυδωνίαις ὁ κ. Π. Διαμαντόπουλος. — Ἐν Κύπρῳ ὁ κ. Α. Κ. Παλαιολογος.— Ἐν Κωνσταντινουπόλει οἱ κ.κ. Ν. Πασπαλλῆς, Ἀδελφοὶ Δεπάστα, βιβλιοπῶλαι καὶ Κ. Γεράρδος, βιβλιοπώλης.—Ἐν Λεόβᾳ ὁ κ. Σταμ. Μπουντούρης.—Ἐν Λίβερπουλ καὶ τῇ λοιπῇ Ἀγγλίᾳ ὁ κ.Κ. Μιχαηλίδης.—Ἐν Λουλὲ Βουργὰς ὁ Σ. Ἀχριμανδρίτης Δωρόθεος — Ἐν Μασσαλίᾳ ὁ κ. Ι. Κολάσης. — Ἐν Μυτιλήνῃ ὁ κ. Γ. Κεχαγιᾶ; δικηγόρος.—Ἐν Ὀδησσῷ οἱ κκ. Γερ. Κοντούρης, Ἀν. Μάλτος καὶ Π. Περάκης, βιβλιοπώλης. — Ἐν Ῥοστοβίῳ ὁ κ. Δ. Πρινόπουλος. — Ἐν Σαράντα Ἐκκλησιαῖς ὁ κ. Π. Φλωρίδης.— Ἐν Ταϊγανίῳ ὁ κ. Ἠλ. Π. Ἡσαΐας. — Ἐν Τραπεζοῦντι ὁ κ. Γ. Καπνᾶς.— Ἐν Φιλιππουπόλει ὁ κ. Λάμπρος Ἐνυάλης.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ

Τὸ «Ἄστυ» ἐδημοσίευσε τὴν ἑξῆς εἴδησιν περὶ σπουδαιοτάτου εὑρήματος:

Ὁ σοφὸς καθηγητὴς κ. Στ Κουμανούδης εὐχάριστον παρασκευάζει ἔκπληξιν εἰς τοὺς περὶ τὴν ἱστορίαν τῶν φιλοσοφικῶν σχολῶν ἐνδιατρίβοντας.

Γνωστὸν εἶνε ὅτι ἡ τοῦ Ἐπικούρου αἵρεσις, ἐνωρὶς λίαν πήξασα τὴν σχολὴν αὐτῆς ἐν Ῥώμῃ καὶ σπουδαίους ἔσχε μαθητὰς μεταξὺ λογίων Ῥωμαίων, οἷος ἦτο ὁ ποιητὴς Λουκρήτιος, καὶ μακρότερον πάσης ἄλλης φιλοσοφικῆς σχολῆς διετέλεσεν ἐν ἐνεργείᾳ.

Δὲν ἦτο ὅμως καὶ γνωστὸν ὅτι τὰ τοῦ Ἐπικούρου δόγματα εἶχον εὕρει ἐν τῇ τῶν Ῥωμαίων δεσποινῶν καρδίᾳ τόσον ζωηρὰν ἠχώ, ὥστε αὗται νὰ κηρύττωνται δημοσίᾳ καὶ ἐπισήμως εὐμενεῖς προστάτιδες τῶν Ἐπικουρείων ἐν γένει.

Τοῦτο θὰ μᾶς τὸ διδάξῃ μετ' οὐ πολὺ ὁ γεραρὸς τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρίας γραμματεὺς κ. Κουμανούδης, ὅστις κατὰ τὰς ἐν τῇ παλαιᾷ ἀγορᾷ γινομένας ἀνασκαφάς, ἀνεκάλυψε καὶ συμπληρώσας ἀνέγνωσεν ὁλόκληρον περὶ τοῦ πράγματος τούτου ἱστορίαν.

Ἡ ἱστορία αὕτη ἐσώθη κατὰ μέγιστον μέρος ἐπὶ μαρμαρίνης πλακός, τῆς ὁποίας τὸ εὑρεθὲν τεμάχιον φέρει ἐνεπίγραφον:

1ον) Λατινικὴν ἐπιστολὴν τῆς χήρας τοῦ Τραϊανοῦ αὐτοκρατείρας Πλωτίνης πρὸς τὸν θετὸν αὐτῆς υἱὸν (καὶ φίλον) τὸν αὐτοκράτορα Ἀδριανόν, δι' ἧς τὸν παρακαλεῖ νὰ ἐκδόσῃ ἐν ὀνόματι τοῦ τότε ἀρχηγοῦ τῆς ἐν Ἀθήναις ἐπικουρείου σχολῆς προνόμιον δυνάμει τοῦ ὁποίου ἀπὸ τούτου καὶ ἑξῆς ἡ διαδοχὴ τῆς σχολῆς μεταβιβάζεται οὐχὶ ὡς πρότερον εἰς Ῥωμαίους ἀποκλειστικῶς πολίτας ἀλλὰ καὶ εἰς Ἕλληνας, ἐὰν μεταξὺ αὐτῶν ὑπάρχωσιν ἱκανώτεροι.

2ον) Ἐπιστολὴν τοῦ Ἀδριανοῦ πρὸς τὴν Πλωτίναν δηλοῦντος ὅτι παρέχει τὸ ὑπ' αὐτῆς ὑπὲρ τῶν Ἐπικουρείων αἰτηθὲν προνόμιον.

3ον) Ἑλληνιστὶ συντεταγμένην ἐπιστολὴν τῆς Πλωτίνης δι' ἧς αὕτη χαίρουσα ἀγγέλλει τὴν τῶν διαβημάτων αὐτῆς ἐπιτυχίαν τῷ ἀρχηγῷ τῆς τῶν Ἐπικουρικῶν αἱρέσεως Ποπιλίῳ Θεοτίμῳ, ὃν καὶ συμβουλεύει νὰ φροντίσῃ, ὅπως μόνον οἱ ἐξοχώτεροι τῶν ὁμοφρόνων ἐκλέγωνται διάδοχοι τοῦ Ἐπικούρου.

Ταῦτα πάντα μετὰ τῆς συνήθους αὐτῷ ἐπιμελείας καὶ ἐμπειρογνωμοσύνης ἀναγνοὺς καὶ διαφωτίσας ὁ σοφὸς καθηγητὴς δημοσιεύει ὅσον οὔπω ἐν τῇ Ἐφημερίδι τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρίας.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Δι' ἀγαθοεργὸν σκοπόν, ἑσπερὶς ποιητικὴ ἐγένετο ἐν τῇ Ἑταιρίᾳ τῶν Φίλων τοῦ Λαοῦ τὴν ἑσπέραν τῆς παρελθούσης κυριακῆς. ἀπήγγειλαν δ' ἐν αὐτῇ ποιήματά των οἱ κ. κ. Πάρασχος, Κορομηλᾶς, Προβελέγγιος, καὶ ἐν τέλει ὁ κ. Σουρῆς.

—Ἐν ταῖς αἰθούσαις τῆς ἐνταῦθα Ἀμερικανικῆς ἀρχαιολογικῆς σχολῆς ἤρξαντο ἀπὸ τῆς παρελθούσης τρίτης αἱ ἐτήσιαι ἐν αὐτῇ διαλέξεις. Ἐν αὐτῇ δ' ὡμίλησεν ὁ διευθυντὴς τῆς σχολῆς κ. Βολσταὶν ὀλίγα περὶ τοῦ θανόντος Σλῆμαν καὶ τῶν ἐρευνῶν του. Κατὰ τὴν συνεδρίασιν παρίστατο καὶ ὁ βασιλεύς.

ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ

22 Δεκεμβρίου. Ἐψήφισεν ἡ Βουλὴ τὰ δικαστικὰ νομοσχέδια εἰς γ' συζήτησιν. Ἐψήφισεν ἐπίσης καί τινα ἄλλα νομοσχέδια καὶ διέκοψε τὰς συνεδριάσεις αὐτῆς ἕνεκα τῶν ἑορτῶν.

23 Δεκεμβρίου. Ἐγένετο ἡ κηδεία τοῦ Σχλῆμαν. Εἰς τὴν οἰκίαν μετέβησαν καὶ ὁ Βασιλεὺς μετὰ τοῦ Διαδόχου παρῆσαν δ'οἱ ὑπουργοὶ τὸ διπλωματικὸν σῶμα καὶ πλῆθος πολύ.

24 Δεκεμβρίου. Ἀπῆλθον εἰς τοὺς δήμους τοῦ νομοῦ Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας αἱ ἐκ βουλευτῶν τρεῖς ἐπιτροπαὶ τῆς βουλῆς, ἵνα ἐπιτοπίως ἐξετάσωσι τὰς ὑποβληθείσας ἐνστάσεις κατὰ τοῦ κύρους τῆς βουλευτικῆς ἐκλογῆς ὡς πρὸς τοὺς δέκα ἀντιπολιτευομένους βουλευτάς.

ΕΚ ΤΩΝ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ
ΤΟΥ ΠΡΟΣΕΧΟΥΣ ΦΥΛΛΟΥ

Ἡ μάχη τοῦ Καινιγράτζ κατὰ μετάφρασιν ὑπὸ τῆς Α. Υ. τοῦ πρίγκιπος διαδόχου τῆς Σαξονίας Μάϊνιγγεν.

Ζάνος Χαρίσης νησιώτικον διήγημα ὑπὸ Ἀργύρη Ἐφταλιώτη.

Νιόβη ποίημα ὑπὸ Κωστῆ Παλαμᾶ

ΕΙΚΟΝΕΣ

ΠΤΩΧΙΚΟΝ ΧΑΡΙΣΜΑ

ΜΙΚΡΟΣΚΟΠΙΚΑΙ ΕΡΕΥΝΑΙ ΤΟΥ ΚΩΧ

ΑΝΑ ΤΗΝ ΑΝΑΤΟΛΗΝ Δύο εἰκόνες τῆς Ἁγίας Σοφίας.

ΠΑΙΓΝΙΔΙΑ—ΓΕΛΟΙΟΓΡΑΦΙΑΙ

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

κ. κ. Α. Χρ. Βῶλον—Σπ. Λ. Ἀργοστόλιον—Ἀνδ. Μ. Ἀργοστόλιον — Μ. Γ. Μ. Μελιτόπολιν — Γ. Π. Δ. Κ/πολιν — Ε. Π. Γ. Ὀλτένιτσαν — Δρ. καὶ Σαρ. Ὀλτένιτσαν — Γ. Λιβ. Ὀλτένιτσαν — Δ. Π. Ὀλτένιτσαν. Ἐλήφθησαν· ἐστάλησαν.

κ. κ. Ι. Η. Π. Κέρκυραν — Ι. Σ. Β. Κέρκυραν — Ε. Χ. Κάϊρον — Ε. Π. Ἀσουὰν — Κ. Κ. Πάρον. — Α. Α. Κ. Ἀγρίνιον. — Ν. Στ. Κύθηρα. — Δ. Α. Τ. Τένεδον — Κ. Ν. Π. Ἰθάκην — Ν. Ἀγγ. Τένεδον. — Ι· Γ. Π. Κερασοῦντα. — Π. Ε. Ν. Κερασοῦντα. — Δ. Κτ. Κερασοῦντα. — Α. Στ. Ῥοστόβ. — Μ. Μ. Ῥοστὸβ — Δ. Γ. Δ. Κυρήνειαν. — Ἀχ. Κ. Λευκωσίαν — Μ Ε. Τ. Ναύπλιον — Κ. Μ. Κ. Λευκωσίαν — Γ. Φ. Σ. Γαλάζιον — Γ. Μ. Κέρκυραν—Δ. Δ. Α. Γαλάζιον— Π. Δ. Μ. Σῦρον — Α. Σ. Ν. Ταταρ Παζαρτζὶκ — Καν. Π. Δ. Σ. Πρεβέζαν — Ι. Δ. Γ. Λευκάδα — Σπ. Α. Ζ. Δρ. Ληξούριον. —Καν. Γ. Κ. Σ. Σῦρον.—Α.Σ. Σιλίστριαν—Δ. Ι.Α. Πάτρας — Ν. Τσ. Ἀστακὸν —Χ. Π. Σ. Δεμιρλὶ — Π. Σ.

Digitized by Google

Σ. Κέρκυραν — Καν. Α. Γ. Κέρκυραν — Δ. Α. Μ. Ζάκυνθον. Ἐλήφθησαν αἱ συνδρομαὶ καὶ ἐστάλησαν τὰ ζητηθέντα δῶρα.

κ. Π. Γ. Δ. Καχούλ. Ἡ διεύθ. ἠλλάγη, τὸ φύλλον 30 ἐστάλη.

κ. Χρ. Π. Σ Δεμιρλί. Ἐλήφθησαν καὶ στέλλονται κατ' ἐντολήν σας τὰ 12 χρ. φρ.

κ. Ν. Τσ. Ἀστακόν. Στέλλομεν τὸ 24 καὶ ἡμερ. ἐνεγράψαμεν κυρίαν Σ. Τ. εἰς Ἐφ. Π.

Καν Μ. Γ. Μ. Κέρκυραν Συμμορφούμενοι ἐντολῇ σας ἀποστέλλομεν βιβλία καὶ ἀλλάσσομεν διεύθυνσιν

κ. Ι. Π Ἐ. Μόλυβον. Ἀπαντῶμεν ταχυδρομικῶς, στέλλοντες καὶ τὰς ἀποδείξεις. Τὰ δῶρα διευθύνομεν πρὸς ἕνα ἕκαστον.

κ. Γεδ. Κ]πολιν. Ἔχουν κῦρος πάντα τὰ ἀσφράγιστα ἐξώφυλλα Ἡμερολ. Τὸ σταλὲν παρεδόθη εἰς τὸν ἀδελφόν σας.

κ Γ. Λ. Μελιτούπολιν. Ἠλλάγη ἡ διεύθ.

κ. Γ. Φ. Σ Γαλάζιον. Δὲν ἔχουν ἀξίαν, ἀφοῦ δὲν δίδουν μέρισμα.

κ. Γ. Κ Πάτρας. Δύο ἡμ. Ἑστ. ἐστάλησαν.

κ. Ἀγ. Κυρ. Λευκωσίαν. Θὰ προσπαθήσωμεν νὰ σᾶς εὐχαριστήσωμεν. 10 φρ. χρ. μένουν εἰς διάθεσίν σας.

κ. Λ. Σταφ. Ροστόβιον. Ἀντὶ δυο ῥουβλ. δύνασθε νὰ λάβετε τὸ ζητούμενον ἐλεύθερον ταχ. τελῶν.

κ. Ι. Γ. Π. Κερασοῦντα. Ἀπαντῶμεν ταχυδρ. βεβαιοῦντες παραλαβὴν 27 ῥουβλ.

κ. Δ. Α. Τ. Τένεδον. Διακόπτεται φύλλον ἀπὸ ἀρ. 52 μέχρι διαταγῆς σας.

κ. Ε. Π. Ἀσσουάν. Θὰ ἐκτελεσθῇ ἡ ἐντολή σας ἀκριβέστατα καὶ προθυμότατα ὅπως ὅλων τῶν καλῶν φίλων τῆς Ἑστίας. Εὐχαριστοῦμεν διὰ φιλικὰς ἐνεργείας. Ὁ «Ἕσπερος» ἐπισήμως δὲν ἔπαυσεν, ἀλλά, καθ' ὅσον γνωρίζομεν, πρὸ καιροῦ δὲν ἐξεδόθη νέον φυλλάδιον αὐτοῦ.

κ. Ι. Γ. Μακρινίτσαν Βεβαίως ἐλήφθησαν καὶ ἀπόδειξις ἐστάλη. Ζητήσατε ἐγκαίρως ἐλλείποντα φύλλα. Διεύθυνσίς σας θὰ ἀλλαγῇ.

κ. κ. Ι. Σ. Β. Κέρκυραν — Ι. Τ. Φ. Ἀργοστόλιον — Π. Κ. Χ. Ζάκυνθον — Λ. Π. Μ. Παξοὺς — Σ. Δ. Μῆλον. — Σ. Ἀρχ. Μ. Γενεύην — Αδ. Κιομ. Κ]πολιν — Στ. Γ. Βέξλιτζ. — Κ. Γρ. Μύκονον — Γ. Π. Αἰτωλικὸν — Λ. Κ. Καρβασαρᾶν. — Γ. Δ. Β. Ταϊγάνιον. — Κ. Γ. Κ. Μαλοροσσισκάϊα. — Δ. Ζ. Κ. Ἀζώφ. — Κων Κ. Σ. Ι. Π. Σῦρον — Στ. Δ. Σῦρον. Ἐλήφθησαν· ἐστάλησαν.

κ. Ν. Σ. Π. Ἐλήφθησαν· ἐστάλη Χρ. Τ. ἐνεγράφη Γ. Γ. Μ. εἰς Διάπλ. Π.

κ. Ι. Μ. Λεχαινά. Ἐλήφθησαν· ἐστάλη Γ. Καλ. καὶ τομ. 90.

κ. Κ. Κ. Κ)πολιν. Ἐλήφθησαν· ἐστάλησαν 2 σειραὶ Ποικ. Εἰκ. Ἐδόθη σημ. Ἐφ. Κυρ.

κ. Γ. Χ. Λ. Ἐλήφθησαν· ἀναμένομεν φρ. 3,80 πρὸς συμπλήρωσιν.

κ. Γ. Α. Ροστόβιον. Ἐλήφθησαν· ἐστάλησαν Π. Εἰκ. ἐδόθησαν 15 φρ. Ἐκλ. Μυθ. μένουν 5 φρ. εἰς διάθεσίν σας.

κ. Ν. Α. Θ. Ἀμισόν. Διὰ χρυσοῦ νομίσματος καταλλήλως κολλημένου ἐπὶ χαρτονίου ἐντὸς συστημένης καὶ καλῶς σφραγισμένης ἐπιστολῆς. Ἔχετε καιρὸν ἕως τὰς 15 Ἰανουαρίου.

Μὴ ἐπαρκοῦντος τοῦ χώρου καὶ τοῦ χρόνου ἕπονται ἀπαντήσεις εἰς τὸ προσεχές.

Ἕνεκα τῶν ἀλλεπαλλήλων ἑορτῶν καὶ τῆς ἐσπευσμένης ἀλλαγῆς τυπογραφείου τὸ παρὸν φύλλον τῆς Ἑστίας ὑπολείπεται τῶν ἄλλων καὶ κατὰ τὸν ἀριθμὸν τῶν σελίδων καὶ κατὰ τὰς εἰκόνας. Τὴν ἔλλειψιν τούτων παρακαλοῦνται νὰ συγχωρήσωσιν οἱ ἡμέτεροι συνδρομηταί, θὰ προσπαθήσωμεν δὲ νὰ ἀναπληρώσωμεν καὶ ἡμεῖς ἐν τῷ μέλλοντι.

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΝ

27 Δεκεμβρίου 1890

ΟΜΟΛΟΓΙΑΙ ΕΘΝΙΚΩΝ ΔΑΝΕΙΩΝ	Ἀγορ.		Πωλ.	
	Δρ.	Λ.	Δρ.	Λ.
Τῶν 26,000,000 πρὸς 5 %	500	—	502	—
» 120,000,000 » 5 %	5?0	—	572	—
» 170,000,000 » 5 %	569	—	570	—
» 135,000,000 » 5 %	452	—	460	—
» 30,000,000 » 5 %	445	—	450	—
» 125,000,000 » 4 %	—	—	—	—
Κτηματ. ὁμολ. ἐθν. τραπέζης 60,000,000 μετὰ λαχείου	531	—	532	—
ΜΕΤΟΧΑΙ ΤΡΑΠΕΖΩΝ				
Ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος ...	4560	—	4575	—
Γενικὴ Πιστωτικὴ Τράπεζα......	294	50	295	—
Τράπεζα Βιομηχαν. Πίστεως.....	94	—	94	50
Τράπεζα Ἠπειροθεσσαλίας.......	278	—	279	—
ΜΕΤΟΧΑΙ ΕΤΑΙΡΙΩΝ				
Μεταλλουργείων Λαυρίου........	194	—	194	50
Σιδηροδρ. Ἀθηνῶν - Πειραιῶς.....	424	—	425	—
Σιδηροδρ. Πύργου - Κατακώλου....	—	—	—	—
Σιδηροδρ. Πελοποννήσου.........	197	50	198	—
Σιδηροδρ. Θεσσαλίας...........	130	—	132	—
Ἀνων. ἑταιρίας ὁ «Ἑρμῆς»......	78	—	80	—
Ἑλλην. Πυριτιδοποιείου.........	78	—	80	—
Φωταερίου Ἀθηνῶν............	—	—	—	—
Δημοσ. καὶ δημοτ. ἔργων.......	111	50	112	50
ΝΟΜΙΣΜΑΤΑ				
Εἰκοσάφραγκον	24	96	24	97
Λίρα ὀθωμανική..........	28	39	28	40
Λίρα ἀγγλικὴ	31	21	31	22
ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΑ				
Τρίμηνον { Ἀγγλίας..........	31	—	31	50
Τρίμηνον { Γαλλίας..........	123	50	124	—
Ὄψεως { Ἀγγλίας..........	31	50	31	70
Ὄψεως { Γαλλίας..........	124	—	125	50

"LA NEW YORK,,

Η ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ

ΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙ ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑ

ΙΔΡΥΘΕΙΣΑ ΤΩι 1845

ΕΓΓΥΗΤΙΚΟΝ ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ

ΟΛΟΚΛΗΡΟΝ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΜΕΝΟΝ ΤΗ 1 ΙΑΝΟΥΑΡ. 188

ΦΡ 544,000,000 ΦΡ

ΑΜΟΙΒΑΙΑ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΔΙ' ΩΡΙΣΜΕΝΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΤΡΩΝ

ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ

Οἱ ἀσφαλιζόμενοι εἶνε οἱ μόνοι ἰδιοκτῆται τοῦ ἐγγυητικοῦ κεφαλαίου καὶ τῶν κερδῶν.

ΠΡΟΙΚΟΔΟΤΗΣΙΣ ΤΕΚΝΩΝ

Ἐξασφάλισις κεφαλαίου ἢ ἐτησίου εἰσοδήματος μετὰ 10, 15 ἢ 20 ἔτη.

Γενικὸς ἀντιπρόσωπος ἐν Ἀθήναις

Δ. Γ. ΜΑΚΚΑΣ

Γραφεῖον παρὰ τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν.

Digitized by Google

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

ΕΞΕΔΟΘΗ

ΤΟ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ

ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

1891

ΤΙΜΑΤΑΙ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΔΡΑΧ. 2

Ἐν ταῖς Ἐπαρχίαις δραχ. 2,25 — Ἐν τῷ Ἐξωτερικῷ φρ. χρ. 2,25

ΕΚ **200** ΣΕΛΙΔΩΝ ΣΧΗΜΑΤΟΣ 8ου ΜΕΤΑ **45** ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΙΚΟΝΩΝ

ΚΑΙ ΠΟΙΚΙΛΩΤΑΤΗΣ ΥΛΗΣ

ΛΑΧΕΙΟΝ

Ἐπὶ τοῦ ἐξωφύλλου ἑκάστου ἀντιτύπου ὑπάρχει ἀριθμὸς λαχνοῦ, ὥστε ὁ ἀγοραστὴς καθίσταται καὶ μέτοχος λαχείου, τοῦ ὁποίου ἡ ἐκκύβευσις θὰ γείνῃ τὴν α' κυριακὴν τοῦ φεβρουαρίου 1891. Τοῦ λαχείου τούτου κερδίζουσιν 100 ΛΑΧΝΟΙ ὡς ἑξῆς: ὁ **πρῶτος**: Μίαν ἐγγραφὴν εἰς ὁλόκληρον τὸ Ἐγκυκλοπαιδικὸν Λεξικὸν **οἱ πέντε** μετ' αὐτὸν μίαν Καλλιτεχνικὴν Πιναχοθήκην — **οἱ εἴκοσι** μετ' αὐτοὺς τοὺς δύο τόμους τῆς Εἰκονογραφημένης Ἑστίας τοῦ 1890 — **οἱ τριάκοντα τέσσαρες** μετ' αὐτοὺς τοὺς τέσσαρας τόμους τῆς Βιβλιοθήκης τῆς Ἑστίας — **οἱ τεσσαράκοντα τελευταῖοι** ἀνὰ μίαν καλλιτεχνικὴν εἰκόνα· ἤτοι ἀντικείμενα ἐν ὅλῳ ἀξίας **δραχμῶν ὀκτακοσίων**.

Παραγγελίαι ἀποστολῆς ἀντιτύπων ἀπευθύνονται μόνον

ΠΡΟΣ ΤΟ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

Καὶ πρὸς τοὺς ἀνταποκριτὰς αὐτοῦ

κ. κ. Ἐμ. Βεκιαρέλην, ἐν Σύρῳ.— Ἀνδ. Πάσχαν, ἐν Πάτραις.— Ε. Δόσιον καὶ Σ. Γουλὴν, ἐν Κερκύρᾳ. Ζωσ. Ἐσφιγμενίτην, ἐν Βώλῳ.— Ἀδελφοὺς Δεπάστα, ἐν Κωνσταντινουπόλει. — Π. Χριστοδούλου, ἐν Βουκουρεστίῳ.—Π. Περράκην, ἢ Ζερβάτην, ἐν Ὀδησσῷ.—Θεολ. Δημητριάδην, ἐν Σμύρνῃ. Π. Σαράντην, ἐν Ἀλεξανδρείᾳ.

Ἐξεδόθη ἄρτι

ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

ΝΕΑ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΑ

ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑΣ

Κεφαλληνία, Ἰθάκη, Ἄτοκος, Ἀρκούδι, Κάλαμος, Καστὸς καὶ Ἐχινάδες

ΜΕΤΑ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΟΥ ΠΙΝΑΚΟΣ

ὑπὸ ΑΝΤΩΝΙΟΥ ΜΗΛΙΑΡΑΚΗ

Πωλεῖται ἐν τῷ βιβλιοπωλείῳ τῆς Ἑστίας ἀντὶ δραχ. 5 (ταχυδρομ. δρ. 5,50)

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΑΝΕΣΤΗ ΚΟΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ 1890 — 2482

Digitized by Google